Rosalis
Bibliothèque numérique patrimoniale de Toulouse

Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... [...]

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

Rosalis
Bibliothèque numérique patrimoniale de Toulouse

. Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... cum apparatu, appendicibus tabulis... Opus totum in sex tomos tributum. Edidit Brianus Waltonus, (Tome 5). 1657.

Conditions d'utilisation

Les documents du domaine public

Rosalis, la bibliothèque numérique de Toulouse a été réalisée à partir des outils développés par la Bibliothèque nationale de France (BnF) pour sa bibliothèque numérique Gallica. Hébergée par la BnF, elle donne accès à des documents numérisés qui, pour la plupart, sont des reproductions d'originaux appartenant au domaine public et conservés par la Bibliothèque de Toulouse ou un des établissements partenaires.

Les œuvres entrées dans le domaine public sont librement réutilisables sous réserve de mentionner l'auteur et la provenance sous la forme suivante :
« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote ».

Les contenus sous licences libres ODbL et CC-BY-SA

Les notices décrivant les documents sont publiées sous la licence ODbL (Open Database License). Les textes du blog et du site (Coups de projecteur, expositions virtuelles, articles...), ainsi que quelques œuvres intellectuelles (photographies, dessins, illustrations, plans, croquis, écrits littéraires, etc.) dont la ville de Toulouse est titulaire des droits patrimoniaux, sont rattachés à la licence Creative Commons CC-BY-SA 4.0.

Vous êtes libres :
•de partager : vous pouvez copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats;
•de créer : vous pouvez produire des œuvres originales à partir de ces contenus;
•d'adapter : vous pouvez remixer et transformer ces œuvres, textes ou notices.
Cependant, vous devez :
•mentionner la paternité : vous devez faire figurer le nom de l'auteur et la source de l'œuvre ou des données descriptives.
La forme pour indiquer la paternité des œuvres (livres imprimés, photographies, manuscrits...) sera la suivante :
« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote »
Pour ce qui est des notices et des textes de médiation, la forme sera :
« Ville de Toulouse, Rosalis ».
•partager aux conditions identiques : Dans le cas où vous transformez ou créez à partir du matériel composant l'œuvre originale, vous devez diffuser l'œuvre modifiée dans les mêmes conditions, c'est à dire avec la même licence avec laquelle l'œuvre originale a été publiée. La mention des licences libres ODbL et CC-BY-SA 4.0. doit être indiquée de manière visible et à proximité immédiate des informations réutilisées.

Les conditions spécifiques d'utilisation

Quelques contenus disponibles sur Rosalis sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :
•des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents marqués par la mention Conditions spécifiques d'utilisation ne peuvent être réutilisés sans l'obtention préalable de l'autorisation du titulaire de droits, sauf dans le cadre de la copie privée. Pour utiliser ces documents, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr
•des reproductions numériques provenant des collections de la Bibliothèque nationale de France. Celles-ci sont signalées par la mention "Source : Bibliothèque nationale de France". Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service (en savoir plus).
•des reproductions de documents conservés dans d'autres bibliothèques. Ceux-ci sont signalés par la mention « Source : Nom du partenaire ». L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques ou institutions de leurs conditions de réutilisation.

La Bibliothèque de Toulouse s'engage à retirer tout document en cas de réclamation de son auteur ou des ayants droit de ce dernier. Pour tout renseignement ou réclamation, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr

En savoir plus

Pour plus de précision sur les licences adoptées sur le site Rosalis, vous pouvez consulter :
•la délibération adoptée par le conseil municipal de la ville de Toulouse le 23 juin 2017,
•la licence ODbL,
•la licence Creative Commons BY SA 4.0.

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

Res A XVII 99

(5)

BIBLIORUM
SACRORUM
TOMUS QUINTUS:
SIVE
NOVUM D. N.
JESU CHRISTI
TESTAMENTUM.

BIBLIOTHEQUE DE TOULOUSE H. G.

18022

PRÆMONITIO ad LECTOREM.

UT intelligat Lector usum literarum numeralium, quæ ad marginem textûs Græci apponuntur; sciendum est Græcos, ut ex antiquis Codicibus constat, tam Evangelium, quàm reliquos N. T. libros in certa κεφάλαια, quibus Historiæ atq; aliarum rerum argumenta alia ab aliis dividuntur, distinxisse; quorum Capitum numerum literis Græcis margini adscripserunt: ipsa verò Capita in περικοπὰς seu minora segmenta, quasi in plures particulas subdivisa, continuâ serie per singulos libros literis itidèm numeralibus expressisse. Κεφάλαια verò seu Capita ejusmodi majora in S. Matthæo numerârunt ξη'· in S. Marco μη'· in S. Luca πγ'· in S. Johanne ιη'· minores verò sectiones fecerunt, in S. Matt. τνε'· in S. Marc. σλϛ'· in S. Luc. τμβ'· in S. Johanne σλβ'. Eusebius verò Cæsariensis Episcopus, ut ex Epistola ejus ad Carpianum constat, juxta sectiones istas minores, Canones decem ad Concordantias Evangeliorum faciliùs inveniendas confecit: quorum ope loca, in quibus duo, tres vel quatuor Evangelistarum rem eandem tractantes inter se concordant, vel ubi aliquis ipsorum quædam habet quæ non sunt in reliquis, nullo negotio inveniantur. Segmenta enim ista minora literis numeralibus ad marginem appositis unà cum lineola supernè ducta (ut ab aliis distinguerentur,) aliâque literâ numerali priori suppositâ, Canonem seu Tabulam indicante, signavit. Verbi gratia, Matth. cap. 3. vers. 11. ad hæc verba, Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι· apponitur in margine hæc nota, ια una cum α subscripto, quod ad Canonem primum lectorem remittit. In quo Canone literis istis numeralibus ια inventis, statim ex diametro in eadem Tabula exhibentur loca in reliquis Evangelistis quæ cum hoc concordant, scil. sub Marco δ', sub Luca ι', sub Johanne ιε'. Hasce itaque Tabulas, cùm passim in antiquis MSS. extent, nec tantùm apud Græcos, sed & apud Latinos in usu fuisse constet, ut ex Hieronymi in Evangelistas ad Damasum præfatione liquet, & in exemplaribus Arabicis & Æthiopicis, quæ jam sub prelo sunt, easdem cum Græcis consentientes cernimus; meritò in hac editione nostra retinendas censuimus: Capitula scil. majora, majoribus; minores verò sectiones minoribus characteribus exprimendo. Græco verò tantùm textui apposuimus, licèt, uti diximus, etiam in Versionibus Arab. & Æthiop. extent, ne actum agere videremur. Denique τῶν στίχων numerum, cùm in plerisque antiquis Codicibus habeantur, ad calcem cujusque libri adjici curavimus.

A Κανὼν πρῶτος ἐν ᾧ οἱ τέσσαρες.

ΜΤ.	ΜΡ.	Λ.	ΙΩ.
η	β	ζ	ι
ια	δ	ι	ϛ
ια	δ	ι	ιβ
ια	δ	ι	ιδ
ια	δ	ι	κη
ιδ	ε	ιγ	ιε
κγ	κζ	ιζ	μϛ
κγ	κζ	λδ	μϛ
κγ	κζ	με	μϛ
ο	κ	λζ	λη
πζ	ρλθ	σν	ρμα
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρια
ϟη	ϟϛ	ριϛ	μ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκθ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρλα
ρλγ	λζ	οζ	ρθ
ρμα	ν	οθ	νθ
ρμβ	να	κε	λε
ρμζ	ξδ	ϟγ	μθ
ρξϛ	πβ	ϟδ	ιζ
ρξϛ	πβ	ϟδ	οδ
σθ	ριθ	σλδ	ρ
σια	ρκα	σλη	κα
σκ	ρκβ	σλθ	οζ
σκ	ρκθ	σμε	πε
σκ	ρκβ	σξα	πη
σμδ	ρλθ	σν	ρμα
σμδ	ρλθ	σν	ρμϛ
σοδ	ρνϛ	σξ	κ
σοδ	ρνϛ	σξ	μη
σοδ	ρνϛ	σξ	ϟϛ
σοϛ	ρνη	οδ	ϟη
σπ	ρξβ	σξθ	ρκβ
σπδ	ρξε	σξϛ	νε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξγ
σπδ	ρξε	σξϛ	ξε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξζ
σπθ	ρο	σοε	ρκϛ
σϟα	ροβ	σοθ	ρνϛ
σϟδ	ροε	σπα	ρξα
σϟε	ροϛ	σπβ	μβ
σϟε	ροϛ	σπβ	νζ
τ	ρπα	σπε	οθ
τ	ρπα	σπε	ρνη
τβ	ρπγ	σπζ	ρξ
τδ	ρπδ	σπθ	ρο
τϛ	ρπζ	σϟ	ρξβ
τϛ	ρπζ	σϟ	ροδ
τε	ρϟα	σϟζ	ξθ
τιγ	ρϟδ	σϟδ	ροβ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξϛ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξη
τιε	ρϟϛ	σϟβ	ροε
τιη	ρϟθ	τ	ροϛ
τκ	σ	τβ	ροη
τκε	σδ	τι	ρπδ
τκϛ	σε	τια	ρπη
τκϛ	σε	τιγ	ρϟδ
τκη	σϛ	τιδ	ρϟϛ
τλα	σθ	τιε	ρϟζ
τλβ	σι	τιη	ρϟζ
τλδ	σιβ	τκε	σα
τλε	σιδ	τκδ	ρϟθ
τλϛ	σιε	τιζ	ρϟη
τλϛ	σιε	τιθ	ρϟθ
τμγ	σκγ	τκθ	σδ
τμη	σκζ	τλβ	σϛ
τμθ	σκη	τλγ	ση
τνβ	σλα	τλϛ	σθ
τνβ	σλα	τλϛ	σια

B Κανὼν δεύτερος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

ΜΤ.	ΜΡ.	Λ.
ιε	ϛ	ιε
κα	ι	λβ
λα	ϟβ	ρπε
λε	λθ	ρλγ
λε	λθ	οθ
ν	μα	νϛ
ξε	ιγ	δ
ξε	ιγ	κδ
ξγ	ιη	λγ
ξζ	ιε	κϛ
ξθ	μζ	πγ
οα	κα	λη
οβ	κβ	λθ
οβ	κβ	ρπϛ
ογ	κγ	μ
οδ	μθ	πε
οϛ	νβ	ρξθ
οθ	κθ	πϛ
π	λ	μδ
πβ	νγ	πζ
πβ	νγ	ρι
πγ	νδ	πζ
πγ	νδ	ριβ
πε	νε	πη
πε	νε	ριδ
πη	ρμα	ρμη
πη	ρμα	σνα
ϟβ	μ	π
ϟδ	πϛ	ϟζ
ϟδ	πϛ	ρμϛ
ργ	α	ο
ριδ	κδ	μα
ριϛ	κε	μβ
ριϛ	κε	ρξε
ριϛ	κε	ροζ
ρκα	λβ	ρκζ
ρκε	λγ	ρκθ
ρκγ	λδ	ρμζ
ρλ	λε	πβ
ρλα	λϛ	οϛ
ρλε	λη	οη
ρλζ	μδ	ρξζ
ρμγ	νζ	ϟ
ρμδ	νθ	ιβ
ρμθ	ξϛ	λε
ρμθ	ξϛ	μγ
ρνγ	ξθ	λϛ
ρξδ	οθ	ρμδ
ρξη	πγ	ϟε
ρξη	πγ	σϛ
ρο	πε	ϟϛ
ροβ	πζ	ϟη
ροδ	ϟα	ϟθ
ροϛ	ϟγ	ρα
ροη	ϟε	ρβ
ροη	ϟε	σιζ
ροθ	ϟθ	ρϟζ
ρϟ	ρε	ρϟε
ρϟβ	ρϛ	σιϛ
ρϟγ	ρζ	ρκα
ρϟγ	ρζ	σιη
ρϟδ	ρη	ρνβ
ρϟδ	ρη	σιθ
ρϟε	ρθ	σκ
ρϟη	ρι	σκα
ρϟθ	ρια	ρογ
σα	ριβ	σκβ
σγ	ριδ	σο
σε	ριϛ	σκδ
σϛ	ριζ	σλβ
ση	ριη	σλγ
σιζ	ρκζ	σμ
σιθ	ρκη	σμα
σκγ	ρλ	σμγ
σκε	ρλδ	σμε
σκϛ	ρλγ	σμδ
σκθ	ρλε	ρλζ
σκθ	ρλε	σμϛ
σμβ	ρλζ	σλζ
σμβ	ρλζ	σμη
σμγ	ρλη	σμθ
σμη	ρμγ	σθ
σμη	ρμγ	σνγ
σμθ	ρμδ	σνδ
σνα	ρμϛ	σνε
σνγ	ρμη	σδ
σνη	ρν	σνζ
σνθ	ρνα	σνη
σξδ	ρνε	ρνϛ
σξθ	ρνδ	σπη
σοα	μβ	σλ
σοη	ρξ	σξγ
σπα	ρξγ	σξη
σπε	ρξϛ	σξε
σπε	ρξϛ	σξζ
σϟϛ	ροζ	σπ
σϟϛ	ροζ	σπδ
τα	ρπβ	σπϛ
τη	ρπθ	τε
τιβ	ρϟγ	σϟθ
τιϛ	ρϟζ	σϟγ
τιζ	ρϟη	σϟε
τκβ	σβ	τθ
τλη	σιη	τκβ
τλθ	σιθ	τκε
τμ	σκ	τκζ
τμε	σκε	τκγ
τμδ	σκδ	τκη
τμϛ	σκε	τλ
τνγ	σλβ	τλζ
τνδ	σλγ	τλη

Γ Κανὼν τρίτος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

ΜΤ.	Λ.	ἸΩ.
α	ιδ	α
α	ιδ	γ
α	ιδ	ε
ζ	ς	β
ζ	ς	κς
ιθ	ξγ	ρις
ξδ	ξε	λζ
ϟ	νη	ριη
ϟ	νη	ρλθ
ϟζ	σια	ρε
ρια	ριθ	λ
ρια	ριθ	ριδ
ρια	ριθ	ρμη
ριβ	ριθ	η
ριβ	ριθ	μδ
ριβ	ριθ	ξα
ριβ	ριθ	ος
ριβ	ριθ	πζ
ριβ	ριθ	ϟ
ριβ	ριθ	ρμβ
ριβ	ριθ	ρνδ
ρμς	ϟβ	μζ

Δ Κανὼν τέταρτος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

ΜΤ.	ΜΡ.	ἸΩ.
ιη	η	κς
ριζ	κς	ϟγ
ριζ	κς	ϟε
ρν	ξζ	να
ρξα	οζ	κγ
ρξα	οζ	νγ
σδ	ριε	ϟα
σδ	ριε	ρλε
σις	ρκε	ρκη
σις	ρκε	ρλγ
σς	ρκε	ρλζ
σς	ρκε	ρν
σζ	ρνθ	ϟη
σθ	ρξα	οβ
σθ	ρξα	ρκα
σπζ	ρξη	ρνβ
σϟγ	ροδ	ρζ
σϟζ	ροη	ο
σϟθ	ρπ	ργ
τζ	ρπη	ρξδ
τκα	σα	ρπ
τκα	σα	ρϟβ
τκγ	σγ	ρπγ
τκθ	σζ	ρπε
τκθ	σζ	ρπζ
τλγ	σα	σγ

Ε Κανὼν πέμπτος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	Λ.
γ	β
ι	η
ιβ	ια
ις	ις
κε	μς
κς	μζ
κη	μη
λ	μθ
λδ	ρϟδ
λς	ρξβ
λη	νγ
μ	νβ
μα	νε
μγ	ρκγ
με	ριγ
μζ	ρλδ
μη	ρϟα
μθ	ρν
να	νθ
νγ	ρκε
νδ	νδ
νε	ρο
νζ	ξα
νη	ξ
ξ	ροα
ξα	ξδ
ξε	ροβ
ξς	ξς
ξη	ρε
οη	ρη
πδ	ρια
πς	ρθ
ϟγ	ρμε
ϟε	ρξ
ϟς	ρπβ
ϟς	ρπδ
ρβ	ξθ
ρδ	οα
ρε	ρϟγ
ρζ	ογ
ρη	ριε
ρι	ριη
ριθ	ρκς
ρκε	ξβ
ρκζ	ρκη
ρκη	ρλβ
ρκθ	ρλ
ρλβ	πα
ρλδ	ρκ
ρλη	ρξη
ρνς	νζ
ρνη	σκς
ρξβ	ρξα
ροε	σ
ρπβ	ρπζ
ρπβ	ρπθ
ρπγ	ρϟη
ρπζ	ρϟθ
ρϟζ	σοβ
σιγ	σλε
σκα	ρπα
σκη	ρλθ
σλα	ροθ
σλα	σιε
σλβ	σμβ
σλδ	σλς
σλς	ρλε
σλζ	σλη
σλη	ρμ
σμ	ρμα
σμα	ροε
σνε	σβ
σνς	σε
σνζ	σιγ
σξα	σζ
σξβ	σιβ
σξε	ρνζ
σξς	ρνε
σξζ	ρνη
σο	σκθ
σοβ	σλα

ς Κανὼν ἕκτος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	ΜΡ.
θ	γ
ιζ	ζ
κ	θ
κβ	ια
μδ	ρκς
οζ	ξγ
ρ	ϟη
ρλθ	με
ρμε	ξ
ρμη	ξε
ρνβ	ξη
ρνδ	οα
ρνζ	οβ
ρνθ	ογ
ρξ	ος
ρξγ	οη
ρξε	π
ρξθ	πδ
ροβ	πθ
ρπ	ρ
ρπθ	ργ
σβ	ριγ
σιδ	ρκ
σιε	ρκδ
σκδ	ρλα
σμς	ρμ
σμζ	ρμβ
σν	ρμε
σνβ	ρμζ
σνδ	ρμθ
σξ	ρνβ
σξγ	ρνγ
σοε	ρνζ
σπβ	ρξδ
σπς	ρξζ
σπη	ρξθ
σϟ	ροα
σϟβ	ρογ
σϟη	ροθ
τε	ρπε
τθ	ρϟ
τια	ρϟβ
τλ	ση
τλζ	σιζ
τμα	σκ
τμζ	σκς
τν	σκθ

Ζ Κανὼν ἕβδομος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	ἸΩ.
ε	πγ
ιθ	ιθ
ιθ	λβ
ιθ	λδ
ρκ	πβ
ρπε	σε
σζ	ρα

Η Κανὼν ὄγδοος ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	ΜΡ.
κγ	ιβ
κε	ιδ
κζ	ις
κζ	κη
κη	ιζ
πδ	μη
πθ	νς
ϟα	ξα
ρ	οε
ργ	ϟζ
σμζ	ρλς
σοζ	σις
τλε	σλ
τλθ	σλε

Θ Κανὼν ἔννατος ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	ἸΩ.
λ	σιθ
λ	σκβ
σξβ	ριγ
σξβ	ρκδ
σοδ	σκζ
σοδ	σκθ
σοδ	σλα
τγ	ρπβ
τγ	ρπς
τγ	ρϟ
τζ	ρπβ
τζ	ρπς
τζ	ρϟ
τιβ	ρπβ
τιβ	ρπς
τιβ	ρϟ
τμ	σιγ
τμ	σιζ
τμα	σκα
τμα	σκγ
τμα	σκε

Ι Κανὼν δέκατος ἐν ᾧ ἰδίως ἕκαστος περί τινων εἴρηκεν.

ΜΤ.	ΜΡ.		
β	ιθ	ση	π
δ	λα	σι	πα
ς	μγ	σιδ	πδ
ιγ	μς	σκγ	πς
κδ	νη	σκε	πθ
κζ	ξβ	σκζ	ϟβ
κθ	ο	σλς	ϟδ
λγ	οδ	σνβ	ϟζ
λε	πα	σνς	ϟθ
λζ	πη	σνθ	ρβ
λθ	ϟ	σξδ	ρδ
μβ	ϟβ	σοα	ρς
με	ϟδ	σογ	ρη
νβ	ρα	σος	ρι
νς	ρδ	σοη	ριβ
οε	ρκγ	σπγ	ριε
πα	ρλβ	σπη	ριζ
πθ	ρπς	σϟς	ριθ
ϟα	σιγ	σϟη	ρκγ
ϟθ	σλδ	τα	ρκε
ρα		τδ	ρκζ
ρς		τς	ρλ
ρθ	Λ.	τη	ρλβ
ριγ	α	τις	ρλδ
ριε	γ	τκ	ρλς
ριη	ε	τκς	ρλη
ρκδ	θ	τλα	ρμ
ρκς	ιη	τλδ	ρμγ
ρλς	κ	τλθ	ρμδ
ρμ	κβ	τμβ	ρμε
ρνα	κθ		ρμζ
ρνε	λα		ρμθ
ρξζ	ν	ΙΩ.	ρνα
ροα	να	δ	ρνγ
ροζ	ξζ	ζ	ρνε
ρπα	ξη	θ	ρνζ
ρπδ	οβ	ια	ρνθ
ρπς	οε	ιγ	ρξγ
ρπη	ρδ	ις	ρξε
ρϟα	ρς	ιη	ρξζ
ρϟς	ρζ	κβ	ρξθ
σ	ριγ	κδ	ροα
σι	ριζ	κζ	ρογ
σιβ	ρκβ	κθ	ροζ
σιη	ρκδ	λα	ροθ
σκβ	ρλα	λγ	ρπα
σκζ	ρμγ	λς	ρπθ
σλ	ρμθ	λθ	ρϟα
σλγ	ρνα	μα	ρϟγ
σλε	ρνδ	μγ	ρϟε
σλθ	ρνθ	με	σ
σμε	ρξγ	ν	σβ
σξη	ρξδ	νβ	σε
σογ	ρξς	νδ	σζ
σπγ	ροδ	νς	σι
τγ	ροε	νη	σιβ
τιθ	ροη	ξ	σιδ
τκδ	ρπ	ξβ	σις
τκζ	ρπγ	ξδ	σιη
τμε	ρπη	ξς	σκ
τνα	ρϟ	ξη	σκδ
τνε	ρϟβ	οα	σκς
	ρϟς	ογ	σκη
	σα	οε	σλ
	σγ	οη	σλβ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Α΄ Περὶ τῶν μάγων.
Β΄ περὶ τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων.
Γ΄ πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.
Δ΄ περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.
Ε΄ περὶ τῶν μακαρισμῶν.
ς΄ περὶ τοῦ λεπροῦ.
Ζ΄ περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
Η΄ περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου.
Θ΄ περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Ι΄ περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ΙΑ΄ περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
ΙΒ΄ περὶ τῶν δύο δαιμονιζομένων.
ΙΓ΄ περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ΙΔ΄ περὶ τοῦ Ματθαίου.
ΙΕ΄ περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
Ις΄ περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.
ΙΖ΄ περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
ΙΗ΄ περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.
ΙΘ΄ περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
Κ΄ περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου.
ΚΑ΄ περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.
ΚΒ΄ περὶ τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ.
ΚΓ΄ περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.
ΚΔ΄ περὶ τῶν παραβολῶν.
ΚΕ΄ περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
Κς΄ περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΚΖ΄ περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
ΚΗ΄ περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
ΚΘ΄ περὶ τῆς Χαναναίας.
Λ΄ περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.
ΛΑ΄ περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
ΛΒ΄ περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΛΓ΄ περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.
ΛΔ΄ περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ.
ΛΕ΄ περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
Λς΄ περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα.
ΛΖ΄ περὶ τῶν λεγόντων, Τίς μείζων.
ΛΗ΄ περὶ τῆς ἑκατὸν προβάτων παραβολῆς.
ΛΘ΄ περὶ τοῦ ὀφείλοντος μύρια τάλαντα.
Μ΄ περὶ τῶν ἐπερωτησάντων, εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.
ΜΑ΄ περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
ΜΒ΄ περὶ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.
ΜΓ΄ περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΜΔ΄ περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
ΜΕ΄ περὶ τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου.
Μς΄ περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.
ΜΖ΄ περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
ΜΗ΄ περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.
ΜΘ΄ περὶ τῶν δύο υἱῶν παραβολή.
Ν΄ περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
ΝΑ΄ περὶ τῶν κεκλημένων εἰς τὸν γάμον.
ΝΒ΄ περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον.
ΝΓ΄ περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΝΔ΄ περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
ΝΕ΄ περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
Νς΄ περὶ τοῦ ταλανισμοῦ γραμματέων καὶ Φαρισαίων.
ΝΖ΄ περὶ τῆς συντελείας.
ΝΗ΄ περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ΝΘ΄ περὶ τῶν δέκα παρθένων.
Ξ΄ περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.
ΞΑ΄ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.
ΞΒ΄ περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΞΓ΄ περὶ τοῦ πάσχα.
ΞΔ΄ περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.
ΞΕ΄ περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.
Ξς΄ περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
ΞΖ΄ περὶ τῆς τοῦ Ἰούδα μεταμελείας.
ΞΗ΄ περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

Pag. 6. in margine pro γ leg. γ

NOVI TESTAMENTI,

Ex Editione *ROBERTI STEPHANI*, Textus Græcus,
Cum Versione INTERLINEARI, quam ad Græci Idiomatis rationem expendit Bened.
ARIAS MONTANUS Hispalensis.

ΤΟ͂ ΚΑΤΑ͂ ΜΑΤΘΑΙ͂ΟΝ ἍΓΙΟΝ ΕΥ̓ΑΓΓΈΛΙΟΝ.

1 LIBER generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham. Abraham genuit
ΒΙ'ΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε
2 Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam &
τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς
fratres ejus. Judas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares
3 ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς
autem genuit Esron. Esron autem genuit Aram. Aram autem genuit
4 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ. Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ. Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε
Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naasson autem genuit
τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Salmon. Salmon autem genuit Booz de Rachab. Booz autem genuit
5 Σαλμών. Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ. Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν
Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David
Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ
regem. David autem rex genuit Salomonem ex Uriæ. Salomon
6 τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου. Σολομὼν
7 autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit
δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε
Asa. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram.
8 τὸν Ἀσά. Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ.
Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham
Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν. Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωάθαμ 9
autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezeciam. Ezecias autem
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν. Ἐζεκίας δὲ 10
genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem
ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ
genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam & fratres ejus,
ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 11
in transmigratione Babylonis. *Post autem* transmigrationem Babylonis,
ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, 12
Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel.
Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.
Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim.
Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. 13
Eliacim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc
Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ. Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδὼκ 14
autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud.
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ.

Desiderantur in MS. A. 24. priora capita S. Matthæi, & initium cap. 25. usque ad illa verba vers. 6. ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ *
ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܫܠܝܚܐ. ܩܕܡܝܐ ܡܢ ܗܝ ܕܡܬܝ *
* ܪܝܫ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ *
* ܚܕ ܩܕܡ ܝܠܕܐ *

1 * ܟܬܒܐ ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܒܪܗ ܕܐܒܪܗܡ.
2 ܐܒܪܗܡ ܐܘܠܕ ܠܐܝܣܚܩ. ܐܝܣܚܩ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ. ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܚܘܗܝ.
3 ܝܗܘܕܐ ܐܘܠܕ ܠܦܪܨ ܘܠܙܪܚ ܡܢ ܬܡܪ. ܦܪܨ ܐܘܠܕ ܠܚܨܪܘܢ. ܚܨܪܘܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ.
4 ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ. ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ ܠܢܚܫܘܢ. ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ ܠܣܠܡܘܢ.
5 ܣܠܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ ܡܢ ܪܚܒ. ܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ ܡܢ ܪܥܘܬ. ܥܘܒܝܕ ܐܘܠܕ ܠܐܝܫܝ.
6 ܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܕܘܝܕ ܐܘܠܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ.
7 ܫܠܝܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܪܚܒܥܡ. ܪܚܒܥܡ ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܐ. ܐܒܝܐ ܐܘܠܕ ܠܐܤܐ.
8 ܐܤܐ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܝܗܘܫܦܛ ܐܘܠܕ ܠܝܘܪܡ. ܝܘܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܘܙܝܐ.
9 ܥܘܙܝܐ ܐܘܠܕ ܠܝܘܬܡ. ܝܘܬܡ ܐܘܠܕ ܠܐܚܙ. ܐܚܙ ܐܘܠܕ ܠܚܙܩܝܐ.
10 ܚܙܩܝܐ ܐܘܠܕ ܠܡܢܫܐ. ܡܢܫܐ ܐܘܠܕ ܠܐܡܘܢ. ܐܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܝܘܫܝܐ.
11 ܝܘܫܝܐ ܐܘܠܕ ܠܝܘܟܢܝܐ ܘܠܐܚܘܗܝ ܒܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ. *
12 ܡܢ ܒܬܪ ܓܠܘܬܐ ܕܝܢ ܕܒܒܠ. ܝܘܟܢܝܐ ܐܘܠܕ ܠܫܠܬܐܝܠ. ܫܠܬܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܙܪܘܒܒܠ.
13 ܙܪܘܒܒܠ ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܘܪ. * ܐܒܝܘܪ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܩܝܡ. ܐܠܝܩܝܡ ܐܘܠܕ ܠܥܙܘܪ.
14 ܥܙܘܪ ܐܘܠܕ ܠܨܕܘܩ. * ܨܕܘܩ ܐܘܠܕ ܠܐܟܝܢ. ܐܟܝܢ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܘܕ.

FRETI POTENTIA DOMINI Deique nostri Jesu Christi, aggredimur scribere Librum sacrosancti Evangelii. Ac primò quidem Evangelium, Matthæi præconium.

Dominica ante Nativitatem. 1.

CAPUT PRIMUM.

Liber generationis Jesu Christi filii Da- 1
vid, filii Abraham. Abraham genuit Isaac. 2
Isaac genuit Jacob. Jacob genuit Judam,
& fratres ejus. Judas genuit Phares, & Za- 3
rah de Thamar. Phares genuit Hesron. Hes-
ron genuit Aram. Aram genuit Aminadab. 4
Aminadab genuit Nahson. Nahson genuit
Salmon. Salmon genuit Booz de Rahab. 5
Booz genuit Obed de Ruth. Obed genuit Isai. 6
Isai genuit David regem. David genuit Sa-
lomon ex uxore Uriæ. Salomon genuit Robo- 7
am. Roboam genuit Abia. Abia genuit Asa. 8
Asa genuit Josaphat. Josaphat genuit Joram.
Joram genuit Ozia. Ozia genuit Joatham. 9
Joatham genuit Achaz. Achaz genuit Eze- 10
chiam. Ezechias genuit Manassen. Manasses
genuit Amon. Amon genuit Josiam. Jo- 11
sias genuit Jechoniam & fratres ejus, in
captivitate Babylonica. Post captivitatem 12
autem Babylonicam Jechonias genuit Sala-
thiel. Salathiel genuit Zorobabel. Zoro- 13
babel genuit Abiud. Abiud genuit Elia-
cim. Eliacim genuit Azor. Azor genuit 14
Sadoc. Sadoc genuit Achim. Achim genuit
Eliud.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ወ ን ገ ል: ዘ ማ ቴ ዎ ስ:

1 መጽሐፈ : ልደቱ : ለኢየሱስ : ወልደ : ዳዊት : ወልደ : አብርሃም ::=፦ አብርሃም : ወለደ :
2 ለይስሐቅ : ወይስሐቅኒ : ወለደ : ለያዕቆብ :: ወያዕቆብኒ : ወለደ : ይሁዳሃ : ወአኃዊሁ ::=፦
3 ወይሁዳ : ወለደ : ፋሬስሃ : ወዛራ :: እምትዕማር : ወፋሬስ : ወለደ : ለሰሮምሃ :: ወሊስሮ
4 ምኒ : ወለደ : ለአራምሃ ::=፦ ወአራምኒ : ወለደ : ለአሚናዳብሃ :: ወአሚናዳብ : ወለደ : ናአ
5 ሶንሃ :: ወናአሶን : ወለደ : ሰልሞንሃ ::=፦ ወሰልሞንኒ : ወለደ : ቦዔዝሃ : እምራኬብ :: ወቦ
6 ዔዝኒ : ወለደ : ለዮቤድሃ : እምነ : ሩት :: ወለዮቤድኒ : ወለደ : እሴይሃ ::=፦ ወእሴኒ :
ወለደ : ዳዊትሃ : ንጉሠ :: ወዳዊትኒ : ንጉሥ : ወለደ : ሰሎሞንሃ : እምነ : እንተ : ኦርዮ ::=፦
7 ወሰሎሞንኒ : ወለደ : ሮብአምሃ :: ወሮብዓምኒ : ወለደ : አቢያሃ ::=፦ ወአቢያኒ : ወለደ :
8 አሳፍሃ : ወአሳፍኒ : ወለደ : ለዮሳፍጥሃ :: ወለዮሳፍጥኒ : ወለደ : ለዮርአምሃ : ወለዮርም
9 ኒ : ወለደ : ዖዝያሃ ::=፦ ወዖዝያኒ : ወለደ : ለዮአታምሃ : ወለዮአታምኒ : ወለደ : አካ
10 ዝሃ : ወአካዝኒ : ወለደ : ሕዝቅያስሃ ::=፦ ወሕዝቅያስኒ : ወለደ : ምናሴሃ :: ወምናሴኒ :
11 ወለደ : አሞጽሃ : ወአሞጽኒ : ወለደ : ለዮስያንሃ ::=፦ ወለዮስያንኒ : ወለደ : ሊኮንያንሃ :
12 ወአኃዊሁ : አምፍልሰተ : ባቢሎን ::=፦ ወእምድኅረ : ፍልሰተ : ባቢሎን : ወሊኮኒያን : ወለ
13 ደ : ሰላትያልሃ :: ወሰላትያልኒ : ወለደ : ዘሮባቤልሃ ::=፦ ወዘሮባቤልኒ : ወለደ : አቢዩድሃ : ወ
14 አብዩድኒ : ወለደ : ኤሊያቄምሃ : ወኤሊያቄምኒ : ወለደ : አዛርሃ :=፦ ወአዛርኒ : ወለደ :
ሳዶቅሃ : ወሳዶቅኒ : ወለደ : አኪምሃ : ወአኪምኒ : ወለደ : ኤሊዩድሃ ::=፦

EVANGELIVM MATHÆI.

CAPUT I.

Descriptio generationis Jesu filii David, filii Abraham. Abraham genuit 1
Isahak, & Isahak genuit Jacob, & Jacob genuit Judam, & fratres ejus. Et 2
Judas genuit Phares & Zaram è Thamar, & Phares genuit Esrom, & Esrom 3
genuit Aram. Et Aram genuit Aminadab, & Aminadab genuit Naason, & Na- 4
ason genuit Salmon. Et Salmon genuit Boes de Rachab, & Boes genuit Obed ex 5
Ruth, & Obed genuit Ise. Ise autem genuit David regem, & David rex genuit 6
Solomonem ex ea quæ Uriæ fuerat. Et Solomon genuit Roboam, & Roboam ge- 7
nuit Abiam, & Abia genuit Asaph. Et Asaph genuit Josaphat, & Josaphat genu- 8
it Joram, & Joram genuit Oziam. Et Osia genuit Joatham & Joatham genuit 9
Achas, & Achas genuit Heskiam. Et Heskias genuit Menasen, & Menase 10
genuit Amoz, & Amoz genuit Josiam. Et Josias genuit Ichoniam & 11
fratres ejus post transmigrationem Babylonis. Et post transmigrationem 12
Babylonis Ichonia genuit Salathiel, & Salathiel genuit Sarobabel. Et 13
Sarobabel genuit Abiud, & Abiud genuit Eliakem, & Eliakem genuit
Azar. Et Azar genuit Sadok, & Sadok genuit Achim, & Achim genuit 14
Eliud.

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI EVANGELIUM secundùm MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham. Abraham genuit
2 Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, & fratres ejus.
3 Judas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esron.
4 Esron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem
5 genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de
Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse au-
6 tem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit
7 Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias
autem genuit Asa. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. 8
Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem 9
genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manas- 10
sen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem 11
genuit Jechoniam, & fratres ejus in transmigratione Babylonis. Et post trans- 12
migrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zo-
robabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Elia- 13
cim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit 14
Achim. Achim autem genuit Eliud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الاله الواحد الآب والابن وروح القدس. انجيل القديس متي الرسول احد الاثني
عشر رسولا. كتبه عبرانيا بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين *
* فاتحة الانجيل المجيد *
1
2 * كتاب ميلاد يسوع المسيح ابن داود بن ابراهيم * فابراهيم ولد اسحق * واسحق ولد
3 يعقوب * ويعقوب ولد يهودا واخوته * يهودا ولد فارص وزارح من تامار. فارص ولد حصرون *
4
5 حصرون ولد ارام * ارام ولد عميناداب * عميناداب ولد نحشون * نحشون ولد سلمون * سلمون
ولد باعاز من راحاب. باعاز ولد عوبيد من راعوث * عوبيد ولد ايسي * ايسي ولد داود
6
7 الملك * داود ولد سليمن من مراة اوريا * سليمن ولد رحبعام * رحبعام ولد ابيا. ابيا ولد
8
9 اصاف * اصاف ولد يوسافاط * يوسافاط ولد يورام * يورام ولد عوزيا * عوزيا ولد يواثام. يواثام
10 ولد احاز. احاز ولد حزقيا * حزقيا ولد منسي * منسي ولد عاموص * عاموص ولد يوشيا *
11
12 * يوشيا ولد يوخانيا واخوته في سبي بابل * ومن بعد سبي بابل يوخانيا ولد سلتاييل *
13
14 سلتاييل ولد زربابل * زربابل ولد ابيود * ابيود ولد الياقيم * الياقيم ولد عازور * عازور
ولد صادوق * صادوق ولد احين * احين ولد اليود *

IN NOMINE DEI unius, Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Evangelium sancti Matthæi Apostoli, unius ex duodecim Apostolis: quod scripsit Hebraicè ex inspiratione Spiritûs sancti. Benedictiones ejus circundent nos. Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

Liber generationis Jesu Christi fi- 1
lii David filii Abraham. Abraham 2
ergò genuit Isaac. Isaac autem genu-
it Jacob. Jacob autem genuit Judam
& fratres ejus. Judas genuit Pha- 3
res & Zarah de Thamar. Phares genu-
it Esron. Esron genit Aram. Aram 4
genuit Aminadab. Aminadab genuit
Nasson. Nasson genuit Salmon. Sal- 5
mon genuit Booz de Rahab. Booz genuit
Obed ex Ruth. Obed genuit Jesse.
Jesse genuit David Regem. Da- 6
vid genuit Salomonem ex uxore U-
riæ. Salomon genuit Roboam. Ro- 7
boam genuit Abiam. Abia genuit
Asa. Asa genuit Josaphat. Josaphat 8
genuit Joram. Joram genuit Oziam.
Ozias genuit Joatham. Joatham ge- 9
nuit Achaz. Achaz genuit Ezechi-
am. Ezechias genuit Manassen. Ma- 10
nasses genuit Amos. Amos genuit
Josiam. Josias genuit Jeconiam & 11
fratres ejus in captivitate Babylo-
nis. Et post captivitatem Babylo- 12
nis Jeconias genuit Salathiel. Sala-
thiel genuit Zorobabel. Zorobabel 13
genuit Abiud. Abiud genuit Elia-
chim. Eliachim genuit Azor. Azor 14
genuit Sadoch. Sadoch genuit Achim.
Achim genuit Eliud.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل متي كه در شهر فلسطين بزبان عبري گفته شد ودر انطاكيه
بسرياني نبشتند
1
2 * كتاب زاييدن يوشع مسيح پسر داود * وداود پسر ابرهيم * وابرهيم اسحق را زاييد
3 اسحق يعقوبرا زاييد يعقوب يهودا وبرادرانش را زاييد * يهودا بارص وزارح را از
4 تامار زاييد * بارص حصرونرا زاييد * حصرون ارام را زاييد * ارام عميناذابرا زاييد *
5 عميناذاب نحشونرا زاييد * نحشون سلمونرا زاييد * سلمون باعازرا زاييد [از راحاب] * باعاز
6 عوبيد را زاييد از راعوث * عوبيد ايشاي را زاييد * ايشاي داود ملك را زاييد * داود
7 سليمانرا زاييد از زن اوريا * سليمان راحبعم را زاييد * راحبعم ابيارا زاييد * ابيا اصاف را زاييد *
8
9 * اصاف يهوشافاط را زاييد * يهوشافاط يورام را زاييد * يورام عوزيارا زاييد * عوزيا يوثام را زاييد *
10 يوثام اخاز را زاييد * اخاز حزقيا را زاييد * حزقيا منشي را زاييد * منشي آمونرا زاييد *
11
12 آمون يوشيا را زاييد * يوشيا يوخنيا را زاييد وبرادرانش را در غارت بابل * وازپس غارت
13 بابل * يوخنيا شالتاييل را زاييد * شالتاييل زوربابيل را زاييد * زوربابيل ابيود
14 را زاييد * ابيود الياقيم را زاييد * الياقيم عازور را زاييد * عازور صادوق را زاييد *
صادوق اخين را زاييد * اخين اليود را زاييد *

EVANGELIUM MATTHÆI,

Quod in urbe Palæstinæ linguâ Hebraicâ dictum est, Antiochiæ verò Syriacè conscriptum.

CAPUT I.

Liber generationis Jesu Christi, 1
filii David, David autem filius
erat Abraham. Et Abraham genuit 2
Isaak, Isaak Jaakob genuit, Jaakob
Jehudam & fratres ipsius genuit.
Jehuda Pares & Zarach è Tamar 3
genuit, Pares Hesron genuit, Hes-
ron Aram genuit. Aram Amina- 4
dab genuit, Aminadab Nason ge-
nuit, Nason Salmon genuit. Sal- 5
mon Boaz genuit ex Rahab, Boaz
Obed genuit è Raguth, Obed Isai
genuit. Isai David regem genuit, 6
David Salomonem genuit ex uxore,
Uria. Salomon genuit Rahebam, Ra- 7
hebam Abia genuit, Abia Asaph
genuit. Asaph Jehosaphat genu- 8
it, Jehosaphat Joram genuit, Jo-
ram Oziam genuit. Ozias Jotham 9
genuit, Jotham Achaz genuit, Achaz
Hezekiam genuit. Hezekias Manassen 10
genuit, Manasses Amon genuit, Amon
Josiam genuit. Josias Jechoniam ge- 11
nuit, & fratres ejus, in transmigrati-
one Babel. Post transmigrationem 12
autem Babel Jechonias Salathael
genuit, Salathael Zorobabel ge-
nuit. Zorobabel Abiud genuit, A- 13
biud Eliakim genuit, Eliakim Azor
genuit. Azor Sadok genuit, Sa- 14
dok Achin genuit, Achin genuit Eliud.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Α'.

Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Matthan. Matthan
15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθὰν
autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de
16 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
qua natus est Jesus, dictus Christus. Omnes itaque generationes ab Abraham usq; ad
17 ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως
David, generationes quatuordecim: & à David usque ad transmigrationem Baby-
Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
lonis, generationes quatuordecim: & à transmigratione Babylonis usque ad
λῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως
Christum, generationes quatuordecim. *At Jesu Christi* generatio sic erat
18 τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν·
Desponsatâ enim matre ejus Mariâ Joseph, *antè convenire ipsos*,
μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς,
inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Joseph autem vir ejus, *justus*
19 εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος
existens, & non volens eam exemplum facere, voluit occultè *repudiare* eam.
ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini *per somnium* apparuit ei,
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ,
dicens, Joseph fili David, *ne timeas* accipere Mariam conjugem tuam: *nam*
λέγων, Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ
in ea *genitum*, de Spiritu est sancto. Pariet autem filium, & vocabis nomen
21 ἐν αὐτῇ γεννηθέν, ἐκ Πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
ejus, Jesum: Ipse enim *salvabit* populum suum à peccatis eorum. (Hoc
αὐτοῦ, Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο 22
autem totum factum est ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem,
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen ejus, Emmanuel:
Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐμμανουήλ, 23
quod est interpretatum, Nobiscum Deus.) *Excitatus* autem Joseph
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ 24
à somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini: & acce-
ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέ-
pit conjugem suam. Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum
λαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν 25
primogenitum, & vocavit nomen ejus, JESUM.
πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ΙΗΣΟΥΝ.

CAP. II. β'.

At Jesu nato in Bethlehem Judæ, in diebus Herodis regis,
Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, 1
ecce Magi ab *Orientibus accesserunt* in Hierosolymam, Dicentes, Ubi est
ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες, Ποῦ ἐστιν 2
natus rex Judæorum? vidimus enim ejus stellam in Oriente, &
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
venimus adorare eum.
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܐܠܝܗܘܕ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܥܙܪ. ܐܠܝܥܙܪ ܐܘܠܕ ܠܡܬܢ. ܡܬܢ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ. *
16 ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܘܣܦ ܓܒܪܗ ܕܡܪܝܡ ܕܡܢܗ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ. *
17 ܟܠܗܝܢ ܗܟܝܠ ܫܪܒܢ ܡܢ ܐܒܪܗܡ ܥܕܡܐ ܠܕܘܝܕ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ. ܘܡܢ ܕܘܝܕ ܥܕܡܐ ܠܫܒܝܐ ܕܒܒܠ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ. ܘܡܢ ܫܒܝܐ ܕܒܒܠ ܥܕܡܐ ܠܡܫܝܚܐ ܫܪܒܢ ܐܪܒܥܣܪ.

* ܒ * ܚܙܘܐ ܕܝܘܣܦ *

18 ܝܠܝܕܗ ܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܗܘܬ. ܟܕ ܡܟܝܪܐ ܗܘܬ ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܠܝܘܣܦ ܥܕܠܐ ܢܫܬܘܬܦܘܢ ܐܫܬܟܚܬ ܒܛܢܐ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. *
19 ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܒܥܠܗ ܟܐܢܐ ܗܘܐ ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܦܪܣܝܗ ܘܐܬܪܢܝ ܗܘܐ ܕܒܛܢܝܐܝܬ ܢܫܪܝܗ.
20 ܟܕ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܐܬܪܢܝ ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܣܦ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܠܐ ܬܕܚܠ ܠܡܣܒ ܠܡܪܝܡ ܐܢܬܬܟ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܝܠܕ ܒܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܩܘܕܫܐ.
21 ܬܐܠܕ ܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܓܝܪ ܢܚܐ ܠܥܡܗ ܡܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. *
22 ܗܕܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܕܗܘܬ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ. *
23 ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ ܒܪܐ ܘܢܩܪܘܢ ܫܡܗ ܥܡܢܘܐܝܠ ܕܡܬܬܪܓܡ ܥܡܢ ܐܠܗܢ. *
24 ܟܕ ܩܡ ܕܝܢ ܝܘܣܦ ܡܢ ܫܢܬܗ ܥܒܕ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܦܩܕܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܘܕܒܪܗ ܠܐܢܬܬܗ.
25 ܘܠܐ ܚܟܡܗ ܥܕܡܐ ܕܝܠܕܬܗ ܠܒܪܗ ܒܘܟܪܐ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. *

* ܓ * ܠܪܡܫܐ ܕܒܝܠܕܐ

* ܒ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ ܒܝܘܡܝ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܐܬܘ ܡܓܘܫܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. *
2 ܘܐܡܪܝܢ ܐܝܟܘ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܝܠܕ. ܚܙܝܢ ܓܝܪ ܟܘܟܒܗ ܒܡܕܢܚܐ ܘܐܬܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ.

Eliud genuit Eleazar. Eleazar genuit Ma- 15
than. Mathan genuit Jacob. Jacob genuit 16
Joseph virũ Mariæ, de qua natᵘ est Jesus, qui
vocatur Messia. Omnes igitur generationes 17
ab Abraham usque ad David, generationes
quatuordecim. A David usque ad captivi-
tatem Babylonicam, generationes quatuor-
decim. Et à captivitate Babylonica adusque
Messiam, generationes quatuordecim.

Visio Joseph. 2.

Generatio autem Jesu Messiæ fuit hujusmo- 18
di. Quum desponsata esset Maria mater
ejus Josepho, priusquàm consortium habe-
rent, inventa est gravida de Spiritu sancti-
tatis. Joseph autem maritus ejus justus 19
erat, & noluit eam diffamare, sed cogitavit
clàm eam repudiare. Quum autem hæc me- 20
ditatus esset, apparuit ei Angelus Domini
in somnio, & ait illi: Joseph fili David,
ne timeas accipere Mariam uxorem tuam;
is enim qui genitus est in ea, ex Spiritu San-
cto est. Pariet autem filium, & vocabis 21
nomen ejus, Jesum; quippe qui servaturus
sit populum suum à peccatis ipsorum. Id 22
autem omne factum, ut impleretur id quod
dictum est à Domino per Prophetam: Ec- 23
ce Virgo concipiet, & pariet filium, & vo-
cabunt nomen ejus; Ammanuel, quod expo-
nitur, Nobiscum Deus noster. Quum igi- 24
tur surrexisset Joseph à somno suo, egit si-
cuti præceperat illi Angelus Domini, & ac-
cepit uxorem suam. Neque cognovit eam 25
donec peperit filium suum primogenitum,
& vocavit *illa* nomen ejus, Jesum.

Ad vesperam Natalitiorum. 3.

CAP. II.

Quum autem natus esset Jesus in Bethle- 1
hem Judæ in diebus Herodis regis, adve-
nerunt Magi ab Oriente ad Jerusalem, Et 2
inquiunt; Ubi est rex Judæorum qui natus
est? vidimus enim stellam ejus in Oriente,
venimúsque ad adorandum eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወኤሊዩድኒ ፡ ወለደ ፡ አልዓዛርሃ ፡ ወአልዓዛርኒ ፡ ወለደ፡ማታንሃ፡፡ ወማታንኒ ፡ ወለደ ፡ ያዕቆብሃ፡፡=
16 ወያዕቆብኒ፡ወለደ፡ዮሴፍሃ፡፡ፍኅሪሃ፡ ለማርያም፡ ዘእምኔሃ፡ ተወልደ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘተብህለ፡ ክርስቶ
17 ስ፡፡= ኵሎንኬ፡ ትውልድ፡እምአብርሃም፡ እስከ፡ ዳዊት፡ ተውልድ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአርባዕቱ ፡፡ ወእም
ዳዊት፡ እስከ፡ ፍልሰተ፡ ባቢሎን ፡ ትውልድ ፡ ዐሠርቱ፡ ወአርባዕቱ፡ ወእምፍልሰተ ፡ ባቢሎን ፡ እስከ፡
ክርስቶስ፡ ትውልድ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአርባዕቱ፡ ወኮነ፡ ኵሉ፡ ትውልድ፡ እምአብርሃም፡ እስከ ፡ ክርስቶ
18 ስ ፡ ትውልድ ፡ አርብዓ ፡ ወክልኤቱ፡፡= ወለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ከመዝ ፡ ልደቱ፡፡ ወተፋኀረት ፡ እ
ሙ፡ማርያም፡ለዮሴፍ፡ወዘእንበለ፡ ይትቃረቡ ፡ ተረክበት ፡ እንዘባ፡ ውስተ፡ ማሕፀና፡፡ እምንፈስ ፡ ቅዱ
19 ስ፡፡= ወዮሴፍ ፡ ምታ ፡ እስመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ፡ ሊፈቀደ ፡ ይክሥታ ፡ ሞከረ ፡ ጽምሚተ፡ ይኅድ
20 ጋ፡፡= ወእንዘ፡ ዘንተ፡ ይሔሊ፡ ውእቱ፡ ናሁ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር ፡ በሕልም ፡ አስተርአዮ ፡ እ
ንዘ ፡ ይብል ፡ ዮሴፍ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ ኢትፍራህ፡ ነሢኦታ፡ ለማርያም፡ ፍኅርትከ፡፡ እስመ ፡ ዘእምኔሃ
21 ሂ፡ ይትወለድ፡ እምንፈስ፡ ቅዱስ፡ ውእቱ፡፡= ወትወልድ ፡ ወልደ ፡ ወጸውዕ ፡ ስሞ ፡ ኢየሱስሃ ፡ እ
22 ስመ፡ ውእቱ፡ ያድኅን፡ ሕዝቦ ፡ እምኃጢአቲሆሙ፡= ወዝኵሉ ፡ ከነ ፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ዘተብ
23 ህለ ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በነቢይ፡ እንዘ፡ ይብል፡= ናሁ ፡ ድንግል ፡ ትፀንስ፡ ወትወልድ ፡ ወል
24 ደ ፡ ወይጸውዑ ፡ ስሞ ፡ ዓማኑኤል፡ ዘውእቱ፡ ትርጓሜሁ፡ ምስሌነ፡ እግዚአብሔር፡፡= ወተንሢኦ፡
ዮሴፍ ፡ እምንዋሙ ፡ ገብረ ፡ በከመ፡ አዘዞ፡፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር ፡ ወነሥኣ ፡ ለማርያም ፡ ፍኅር
25 ቱ፡= ወኢያእመራ ፡ እስከ ፡ ሶበ፡ ወለደት፡ ወልደ፡ ዘበኵራ፡ ወጸውዐ፡ ስሞ ፡ ኢየሱስሃ፡፡=
1 β 2 በእንተ፡ ሰብአ፡ ሰገል፡ ወተወለደ፡ኢየሱስ፡ በቤተልሔም፡ዘይሁዳ፡ በመዋዕለ ፡ ሄሮድስ፡ ን
2 ጉሠ፡፡ናሁ ፡ መሰግላን ፡ እምጽባሕ ፡ በጽሑ ፡ ውስተ፡ ኢየሩሳሌም፡= እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አይቴ ፡ ሃ
ሎ ፡ ዘተወልደ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡ እስመ ፡ ርኢነ ፡ ኮከበ ፡ ዚአሁ ፡ በምሥራቅ ፡ ወመጻእነ ፡ ከመ ፡
ንስግድ ፡ ሎቱ፡፡=

Et Eliud genuit Alazar: & Alazar genuit Mathan: & Mathan 15
genuit Jacob. Et Jacob genuit Josephum sponsum Mariæ, ex qua 16
natus est Jesus qui dicitur Christus. Omnes igitur generationes 17
ab Abraham usque ad David, quatuordecim generationes: & à David
usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim:
& à transmigratione Babylonis usque ad Christum, generationes qua-
tuordecim. Et fuerunt omnes generationes ab Abraham usque ad
Christum, generationes quadraginta et duæ. Et Jesu Christi genera- 18
tio sic fuit: et desponsata fuit mater ejus Maria Josepho: et antequàm
sibi invicè appropinquarent, inventa fuit habens in utero de spiritu
Sancto. Et Joseph vir ejus quoniã justus erat noluit revelare eam, 19
sed meditatus est privatim repudiare eam. Et hoc cogitante illo, ecce 20
Angelus Domini in somno apparuit ei, dicens; Joseph fili David, ne
metuas assumere Mariam sponsam tuam; quoniam qui ex ea genitus
erit, de spiritu sancto est. Et pariet filium; & vocato nomen ejus, Je- 21
sum, quoniã ipse servabit populũ suũ à peccatis eorũ. Et hoc totũ fuit, 22
ut impleretur quod dictũ fuit à Domino per Prophetam dicentẽ; Ecce 23
virgo prægnans erit, et pariet filiũ, et vocabunt nomen ejus, Amanuel:
cujus interpretatio, Nobiscũ Deus. Et expergefactus Joseph à somno ejus 24
fecit sicut ei imperârat Angelus Domini, et accepit Mariam sponsã e-
jus. Et non cognoscebat eam quousque peperisset hunc filium primo- 25
genitum suum, et vocavit ille nomen ejus, Jesum.

CAP. II. De Magis

ET quando natus fuit Jesus in Bethlehem Judææ in diebus Hero- 1
dis regis, ecce Magi ab Oriente venerunt in Hierosolymam: Dicentes, Ubi est ille qui natus est rex Judæorum, quoniam vidimus stellam ejus in Oriente, & 2
venimus ut adoremus eum.

Versio VULGATA LATINA.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit
16 Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui
17 vocatur Christus. Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David,
generationes quatuordecim: & à David usque ad transmigrationem Babylonis,
generationes quatuordecim: & à transmigratione Babylonis usque ad Christum,
18 generationes quatuordecim. Christi autem generatio sic erat: Cùm esset de-
sponsata mater ejus Maria Joseph, antequàm convenirent, inventa est in utero
19 habens de Spiritu sancto. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus, & nollet eam
20 traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus
Domini apparuit in somnis ei, dicens; Joseph fili David, noli timere accipere
21 Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pa-
riet autem filium: & vocabis nomen ejus, JESUM: ipse enim salvum faciet
populum suum à peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur 22
quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem; Ecce virgo in utero habe- 23
bit, & pariet filium: & vocabunt nomen ejus, Emmanuel: quod est interpreta-
tum, Nobiscum Deus. Exurgens autem Joseph à somno, fecit sicut præcepit ei 24
angelus Domini, & accepit conjugem suam. Et non cognoscebat eam donec pe- 25
perit filium suum primogenitum: & vocavit nomen ejus, Jesum.

CAP. II.

Cùm ergò natus esset Jesus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis, ecce 1
Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam, Dicentes; Ubi est qui natus est rex Ju- 2
dæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 اليود ولد اليعازار * اليعازار ولد متان * متان ولد يعقوب * يعقوب ولد يوسف خطيب
17 مريم المولود منها يسوع الذي يدعي المسيح * فكل الاجيال من ابراهيم الي داود اربعة
عشر جيلا * ومن داود الي سبي بابل اربعة عشر جيلا * ومن سبي بابل الي المسيح اربعة عشر
18 جيلا * الفصل الثاني * وولد يسوع المسيح هكذي كان
19 لما خطبت مريم امه ليوسف * فقبل ان يعرفا وجدت حبلي من روح القدس * وكان يوسف
20 خطيبها صديقا لم يرد ان يشهرها * وهم بتخليتها سرا * وفيما هو مفكر في هذا اذ ظهر له
ملاك الرب في الحلم قايلا يا يوسف بن داود لا تخف ان تاخذ مريم مراتك فان الذي تلده هو
21 من روح القدس * وستلد ابنا وتدعوا اسمه يسوع لانه الذي يخلص شعبه من خطاياهم *
22 23 هذا كله كان ليتم ما قيل من قبل الرب بالنبي * ان هي ذه العذري تحبل وتلد ابنا
24 ويدعي اسمه عمانوييل [ ] * فقام يوسف من النوم وصنع كما امره ملاك الرب * واخذ مريم
25 مراته * ولم يعرفها حتي ولدت ابنها البكر ودعا اسمه يسوع * الفصل الثالث *
1 * فلما ولد يسوع في بيت لحم يهودا في ايام هيرودس الملك اذ مجوس وافوا من المشرق الي
2 اورشليم * قايلين اين هو المولود ملك اليهود * لانا قد راينا نجمه في المشرق ووافينا لنسجد له *

Eliud genuit Eleazar. Eleazar genuit 15
Mathan. Mathan genuit Jacob. Jacob ge- 16
nuit Joseph sponsũ Mariæ: de qua nat' est
Jesus, qui vocatur Christus. Omnes itaq; 17
generationes ab Abrahã usq; ad David,
quatuordecim generationes: & à David
usq; ad captivitatem Babylonicam, qua-
tuordecim generationes: et à captivitate
Babylonica usque ad Christum, quatuor-
decim generationes.

Sectio secunda.

Nativitas autem Jesu Christi sic fuit: 18
Cùm desponsata fuisset Maria mater e-
jus Josepho, antequã sese cognoscerent, in-
venta est gravida de Spiritu sancto. E- 19
rat autem Joseph sponsus ejus justus, nec
voluit eam divulgare: & cogitavit de
dimittenda eâ occultè. Dumque ipse me- 20
ditaretur hoc, ecce apparuit ei Angelus
Domini in somnio, dicens: O Joseph fili
David, ne timeas accipere Mariam con-
jugem tuam, quoniam is quem pariet, est
ex Spiritu sancto. Pariet autem filiũ, & 21
vocabis nomen ejus, Jesum: quia ipse est
qui liberabit populũ suum à peccatis eo-
rum. Hoc totum actum est, ut adimplere- 22
tur quod dictũ est à Domino per Prophe-
tam; Ecce Virgo concipiet, & pariet fi- 23
liũ, & vocabitur nomen ejus Emmanuel.
Surrexit autem Joseph à somno, & fecit 24
sicut præcepit ei Angelus: et accepit Ma-
riam conjugem suã. Et non cognovit eam, 25
quousq; peperisset filium suum primogeni-
tum: & vocavit nomen ejus, Jesum.

Sectio tertia. CAP. II.

Cum ergò natus esset Jesus in Bethle- 1
hem Judæ in diebus Herodis regis, ecce
Magi venerunt ab Oriente Hierosoly-
mam, Dicentes: Ubi est qui natus est Rex 2
Judæorum? Vidimus enim stellam ejus
in Oriente, et venimus adorare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * اليود اليعازاررا زاييد * اليعازار ماثانرا زاييد * ماثان يعقوبرا زاييد * يعقوب يوسف را
17 زاييد شوهر مريم * انك ازو زاييده شد ييشوع كه مسيح خوانده مي شود * اكنون اين قبيلها
از ابرهيم تا داود جهارده قبيلت * واز داود تا غارت بابل جهارده قبيلت * واز غارت بابل تا
18 مسيح جهارده قبيلت دوم ابستني مريم * اكنون زاييدن ييشوع
[چنين بود] چون مادرش را مريم را بيوسف بحلالي دادند * زودتر ازان كه بهمديكر برسند *
19 يافته شد كه ابستن است * از روح القدس * اما يوسف شوهرش مردي تقي وسلمان بود *
ونخواست كه اين حال را آشكارا كند * ودر درون خود انديشيد * كه بپنهاني اورا طلاق دهد *
20 * چون اين چيزها انديشيد * فرشته خدا بخواب بدو نمود وكفت اي يوسف فرزند داود * از
21 ستدن زن تو مريم مترس براي انك درو زاييده شد از روح القدس است * * اينك ازوي پسر
زاييده مي شود ونامش ييشوع بخواني * واوست كه رعيت خودرا از كناهاء ايشان پاك كند *
22 23 * اين همه شد تا تمام شود * انچ خداي در كتاب اشعياء پيغامبر فرموده است * * اينك دختر دوشيزه
24 ابستن مي شود * وبزايد پسر ونام او عمانويل بخوانند * انك تفسيرش خداي ما با ما * * چون
يوسف از خواب بيدار شد وبرخواست انچنانك فرشته خدا بدو فرموده بود كرد * وزن
25 خودرا با خود برد * وبدو نرسيد تا فرزند بكر خودرا زاييد ونامشرا ييشوع خواند
1 سيوم زاييدن مسيح * چون ييشوع در بيت اللحم يهودا زاييده شد
در روزكار هيروديس ملك چهارم آمدن ملكان پارس مجوسيان آمدند
2 از مشرق تا اورشليم * ومي كفتند كجاست ملك يهوديان كه زاييده شد * زيرا كه
ستاره اورا در مشرق ديديم وآمديم تا براي او سجود كنيم

Eliud genuit Eliazar; Eliazar genu- 15
it Mathan, Mathan genuit Jaakob.
Jaakob genuit Joseph virum Mariæ, 16
ex qua natus est Jesus, qui vocatur
Christus. Hæ igitur generationes ab 17
Abraham ad David, quatuordecim
generationes; & à David ad trans-
migrationem Babel, quatuordecim gene-
rationes: & à transmigratione Babel
ad Christum, quatuordecim generatio-
nes.

II. Imprægnatio Mariæ.

Nativitas autem Christi sic fuit; cùm 18
matrem ejus Mariam Josepho nuptum
dedissent, antequam convenirent, com-
pertum est eam esse prægnantem de
Spiritu sancto. At verò Joseph maritus 19
ejus vir justus & mitis erat, neque vo-
luit hanc rem propalare: sed intra se
cogitabat clam ei repudium dare.
Hæc autem cogitanti Angelus Dei in 20
somno apparuit, dixitque; O Joseph
fili David, accipere uxorem tuam
Mariam ne metuas, id enim quod in
ea genitum est, de Spiritu sancto est.
En ex ipsa filius nasciturus est, & 21
nomen ejus Jesum vocabis, ipseque
est qui populum suum à peccatis eo-
rum purificabit. Hoc totum fuit ut 22
compleretur, quod Deus in Libro
Esaiæ prophetæ prounntiârat. Ec- 23
ce puella virgo impregnabitur, &
pariet filium, & nomen ejus Emma-
nuel vocabunt, cujus interpretatio,
Deus noster nobiscum. Quum Jo- 24
seph ex somno expergefactus surrexis-
set, quemadmodum Angelus Domini
ei jusserat, fecit, & uxorem suam
ad se recepit. Sed ad eam non ac- 25
cessit, donec filium primogenitum su-
um peperisset, & nomen ejus Jesu
vocavit.

CAP. II.

III. Nativitas Christi.

Cum Jesus in Bethlehem Jehuda 1
natus esset, in diebus Herodis re-
gis,

IV. Adventus regum Persiæ.

Magi venerunt ab Oriente ad Hie-
rosolymam. Et dixerunt, ubi est rex 2
Jehudæorum, qui natus est? Nam stel-
lam ejus in Oriente vidimus, & ve-
nimus ejus adorandi causa.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Β'.

Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Hierosolyma cum
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς, ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ'
illo. Et congregans omnes principes Sacerdotum, & Scribas populi,
4 αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ,
sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei;
5 ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ,
In Bethlehem Judææ: sic enim scriptum est per Prophetam, Et tu Beth-
6 Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, Καὶ σὺ Βηθ-
lehem terra Juda, nequaquam minima es in *ducibus* Juda: ex te enim
λεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
exiet dux, qui regat populum meum Israel. Tunc Herodes clàm
7 ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης λάθρα
vocans *Magos*, *perquisivit* ab eis tempus *apparentis*
καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
stellæ. Et mittens eos in Bethlehem, dixit; *Euntes* diligenter *explorate*
8 ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε
de puero: Cùm *autem* inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens ado-
περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσ-
rem eum. *Illi autem audientes* regem *profecti sunt*: & ecce stella quam
9 κυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν
viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra ubi erat
εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν
puer. Videntes autem stellam, gavisi sunt *gaudium magnum* valdè. Et venien- 10
τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόν- 11
tes in domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Et procidentes ado-
τες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσ-
raverunt eum: & *aperientes* *thesauros* *suos*, obtulerunt ei munera, au-
εκύνησαν αὐτῷ. καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυ-
rum, & thus, & myrrham. Et *responsis* *secundùm somnium, non* *reflectere* ad
σὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς 12
Herodem, per aliam viam *recesserunt* in regionem suam. *Recessis* *autem ipsis*,
Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, 13
ecce angelus Domini *apparet per somnium* Joseph, dicens; *Excitatus* accipe pue-
ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παι-
rum & matrem ejus, & fuge in Ægyptum: & esto ibi usquedum dicam tibi: *Futu-*
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλ-
rum est enim Herodes *quærere* puerum ad perdendum eum. *Is autem excitatus*
λει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς 14
accepit puerum & matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum. Et erat
παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἦν 15
ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur dictum à Domino per
ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ
Prophetam dicentem; Ex Ægypto vocavi filium meum.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 [illegible]

13 14 15 [illegible]

Audivit autem Herodes rex, & perterri- 3
tus est, totáque Jerosolyma cum eo. Et 4
congregavit omnes principes sacerdotum,
& scribas populi, & percontabatur ab eis,
ubi Messias nasceretur. Illi autem dixe- 5
runt, In Bethlehem Judææ: sic enim scriptum
est per prophetam; Tú quoque Bethlehem 6
Judææ, nequaquam minima es inter reges
Judææ: ex te enim prodibit rex qui pascet
populum meum Israel. Tum Herodes clàm 7
accersivit Magos, & didicit ab eis, quonam
tempore stella eis apparuisset. Eósq; dimit- 8
tens Bethlehem, ait illis; Ite, exquirite dili-
genter de puerulo: & postquàm inveneritis
eum, venite, renuntiate mihi, ut & ego profi-
ciscar illum adoraturus. Illi autem quum au- 9
dissent regem, abiére: & ecce stella, quam
viderant in Oriente, præcedebat eos, donec
venit, stetítque super *locum*, ubi erat puer.
Quum autem vidissent stellam, gavisi sunt 10
gaudio perquammagno, domúmq; ingressi vi-
derunt puerulum cum Maria matre ejus. Et 11
procidentes adorârunt eum, suósq; thesauros
aperuére, ac obtulerunt ei oblationes, aurum,
myrrham, & thus. Et visum est eis in somnio, 12
ne reverterentur ad Herodem: itaque per ali-
am viam profecti sunt in regionem suam.

Ad matutinam cædis Infantium. 4.

Quum autem abiissent, apparuit angelus 13
Domini in somnio Joseph, & ait illi; Surge,
accipe puerulum & matrem ejus, & fuge in
Ægyptum, & illic esto usquedum dixero tibi:
futurum est enim, ut Herodes quærat puerum,
ut illum perdat. Joseph itaque surgens ac- 14
cepit puerum & matrem ejus noctu, fugítque
in Ægyptum. Et fuit illic usque ad obitum 15
Herodis: ut adimpleretur quod dictum est à
Domino per prophetam, dicentem; Ex Æ-
gypto vocavi filium meum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 [illegible]

noctè, & abiit in Ægyptum, Et mansit ibi usq; ad mortem Herodis, ut impleretur quod dictum fuit

Et audiens Herodes Rex obstupuit, & turbatus fuit, & tota Hierosolyma 3
cum eo. Et congregans ipse omnes principes sacerdotum & scribas popu- 4
li, interrogavit eos ubi Christus nasceretur. Et dixerunt ei, In Bethle- 5
hem Judææ: quoniam sic scriptum est in Propheta; Tu Bethlehem ter- 6
ra Judææ non minima es è principibus Judææ: quoniam ex te exibit
& nascetur Rex, Gubernator qui pascet populum meum Israel. Et con- 7
gregabat Herodes magos privatim, & exquisivit ab iis diem quo vi-
dissent stellam. Et misit eos Bethlehem, & dicebat iis; Vos eundo in- 8
terrogate diligentèr de puerulo: & quum inveneritis eum, annuntiate mi-
hi, ut veniam ego etiam adorare eum. Et quum ipsi audivissent à rege, 9
abierunt: & ecce stella quam viderant, quæ ab Oriente ducebat eos donec
veniendo stetit suprà ubi erat parvulus. Et illi videntes stellam ga- 10
visi sunt gaudio magno. Et illi ingredientes domum viderunt parvulum 11
cum Maria matre ipsius, & prociderunt & adoraverunt eum; & ape-
ruerunt thesauros suos, & obtulerunt ei oblationes, aurum, myrrham, &
thus. Et admoniti in somnio ne reverterentur ad Herodem, per aliam viâ 12
reversi sunt & venerunt in regionem suam. De Infantibus sermo. *Et post-* 13
quàm recessissent, ecce Angelus Domini apparuit in somnio Josepho, dicens;
Surge, & accipe parvulum & matrem ejus, & fuge in Ægyptum; & estote
ibi usq; dum dixero tibi: quoniam Herodes quæsiturus est parvulum ut 14
occidat eum. Et surgens ille tunc accepit parvulum & matrem ejus
à Domino in Prophetâ dicente; Ab Ægypto vocavi filium meum. 15

Versio VULGATA LATINA.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. Et con-
4 gregans omnes principes sacerdotum, & Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi
5 Christus nasceretur. At illi dixerunt ei ; In Bethlehem Judæ : Sic enim scriptum
6 est per Prophetam ; Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquàm minima es in prin-
7 cipibus Juda : ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israël. Tunc He-
rodes clàm vocatis Magis diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis:
8 Et mittens illos in Bethlehem, dixit; Ite & interrogate diligenter de puero : &
9 cùm inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cùm au-
dissent regem, abierunt : & ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat
10 eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. Videntes autem stellam ga-
visi sunt gaudio magno valdé. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum 11
Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum : & apertis thesauris suis ob-
tulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis 12
ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Qui 13
cùm recessissent, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens ; Surge,
& accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum
dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum.
Qui consurgens, accepit puerum & matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum : 14
Et erat ibi usque ad obitum Herodis : ut adimpleretur quod dictum est à Domino 15
per Prophetam dicentem ; Ex Ægypto vocavi filium meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * فلما سمع هيرودس الملك اضطرب وجميع يوروسليم معه * وجمع كل روساء الكهنة وكتبة
5 6 الشعب واستخبرهم اين يولد المسيح * فقالوا له في بيت لحم يهوذا لانه مكتوب في النبي * وانت
يا بيت لحم ارض يهوذا لست بصغيرة في ولايات يهوذا لان منك يخرج المدبر الذي يرعى
7 شعبي اسرائيل * حينئذ دعا هيرودس المجوس سرا وتحقق منهم الزمان الذي ظهر لهم فيه
8 النجم * وارسلهم الى بيت لحم قائلا امضوا فابحثوا عن الطفل باجتهاد فاذا وجدتموه اخبروني
9 لاتي انا واسجد له * فلما سمعوا من الملك ذهبوا فاذا النجم الذي راوه في المشرق يتقدمهم
10 11 حتى جاء ووقف فوق حيث كان الطفل * فلما راوا النجم فرحوا فرحا عظيما جدا * واتوا الى
البيت فراوا الطفل مع مريم امه فخروا له سجدا وفتحوا اوعيتهم وقدموا له قرابين ذهبا ولبانا
12 ومرا * واوحي لهم في الحلم الا يرجعوا الى هيرودس فذهبوا في طريق اخرى الى كورتهم *
13 الفصل الرابع * فلما ذهبوا اذ ملاك الرب تراءى ليوسف في الحلم قائلا قم
خذ الطفل وامه واهرب الى مصر وكن هناك حتى اقول لك فان هيرودس مزمع ان يطلب
14 15 الطفل ليهلكه * فقام واخذ الطفل وامه ليلا ومضى الى مصر * وكان هناك الى وفاة هيرودس
ليتم ما قاله الرب بالنبي ان من مصر دعوت ابني *

Cùm autem audisset Herodes rex, tur- 3
batus est, & omnis Hierosolyma cum il-
lo. Et congregavit omnes principes sa- 4
cerdotum & Scribas populi, & scisci-
tatus est ab eis ubi nasceretur Christus.
Et dixerunt ei ; In Bethlehem Judæ : 5
quoniam scriptum est in propheta ; Et 6
tu Bethlehem terra Judæ, nequaquam
minima es inter principatus Judæ : ex
te enim exibit Gubernator qui pascet
populum meum Israel. Tunc vocavit 7
Herodes Magos secretò, & certior fa-
ctus est ab illis de tempore in quo appa-
ruit eis stella. Et misit illos in Bethle- 8
hem, dicens ; Ite & inquirite de infan-
te cum solicitudine : cùmque inveneritis
eum, nuntiate mihi : ut veniam ego &
adorem eum. Cùm autem audissent re- 9
gem, abierunt : & ecce stella quam vi-
derant in Oriente, præcedebat eos, us-
quedum veniret et staret suprà ubi erat
infans. Quumque vidissent stellam, ga- 10
visi sunt gaudio magno valdé. Et ve- 11
nerunt in domum, & viderunt infantem
cum Maria matre ejus, et procubuerunt
ei adorantes, & aperuerunt vasa sua, et
obtulerunt ei munera, aurum, et thus, &
myrrham. Et indicatum fuit eis in so- 12
mnio ne redirent ad Herodem. Quapro-
pter abierunt per viam aliam in regio-
nem suam.

Sectio quarta.

Cumque discessissent, ecce angelus Domi- 13
ni apparuit Josepho in somnio, dicens ;
Surge & accipe infantē & matrē ejus,
& fuge in Ægyptum : & esto ibi usque-
dum dicā tibi. Etenim Herodes futurus
est ut quærat infantē ad perdendū eum.
Et surrexit, et accepit infantē et matrē 14
ejus noctu, & abiit in Ægyptum. Et 15
mansit ibi usque ad obitum Herodis: ut
adimpleretur quod dixit Dominus per
prophetam ; Ex Ægypto vocavi filium
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * هيروديس ملك چون شنيد ترسيد او وجمله اورشليم با وي * وفراهم اورد كشيشان
ومهتران ونويسندگان خلق واز ايشان مي پرسيد * كه مسيح در كدامين خانكه
5 زاييده شود * ايشان گفتند در بيت اللحم يهودا * زيرا اينچنين در پيغمبر نبشته شد
6 نبوت * تو نيز اي بيت اللحم يهودا نيستي كم در ملكان يهودا براي انك از تو
7 بدر ايد ملك اوست كه بچراند رعيت من اسراييل را * انكه هيروديس بپنهاني مجوس را
8 خواند وازيشان در يافت كه كدامين وقت ستاره بديشان نموده شد * وايشانرا در بيت
اللحم فرستاد * وبديشان گفت برويد وبر كودك تفحص كنيد * چون اورا بيابيد *
9 باز پيش من آييد وروي بمن بنماييد * كه من نيز بروم واورا سجود كنم * چون از ملك
اين سخن شنيدند رفتند * وآن ستاره * كه در مشرق ديده بودند پيشاپيش ايشان مي
10 رفت * تا بدان مقام رسيد كه كودك انجا بود * وستاره بر سر ان مقام ايستاد * [* چون ديدند
11 ستاره را] بخوشيا عظيم شادمان شدند * ودر خانه اندر رفتند * وكودك را با مريم مادرش
ديدند * سر بزمين نهادند وبراي [او] سجود كردند وخزينهاء خود را كشادند قربان
12 پيش او كشيدند زر ومر وكندر * ودر خواب بديشان نموده شد كه پيش هيروديس
باز نكردند براه ديگر بولايت خود رفتند پنجم رفتن مسيح در مصر
13 * چون ايشان رفتند فرشته خدا بيوسف در خواب نمود * وبدو گفت برخيز بستان كودك را
ومادرش را * وبسوي مصر بگريز وانجا باش * تا انكه كه بتو بگويم * براي انك هيروديس كودك
14 را مي طلبد تا گم كند * انكه يوسف برخيزيد كودك را ومادرش را ستد وقت شب در
15 مصر گريخت * وانجا ماند تا وقتي كه هيروديس مرد تا تمام شود انچ از خداوند گفته شد
بر زبان پيغامبر نبوت از مصر پسر خودرا خواندم *

Herodes rex cùm audisset, timuit ipse, 3
& tota Hierosolyma cum eo. Et congre- 4
gavit sacerdotes, & magnates, & scri-
bas populi, & ex eis percontatus est,
ubinam loci Christus nasciturus esset.
Illi dixerunt in Bethlehem Jehuda ; 5
quia sic in Propheta scriptum est :

Prophetia.

Tu etiam, ô Bethlehem Jehuda, non es 6
minima inter reges Jehuda ; proptε-
rea quòd ex te prodibit rex, ille est qui
pascet populum meum Israel. Tunc He- 7
rodes clam vocavit Magos, & ab il-
lis compertum habuit quonam tempore
stella eis apparuisset. Et eos in Beth- 8
lehem misit, eisque dixit, Ite, & de
puerulo inquirite, & cùm inveneritis
eum, redite ad me, vultumque mihi
conspiciendum præbete, ut ego etiam
profectus adorem eum. Cùm à rege 9
hunc sermonem audissent, profecti sunt,
& ipsa stella, quam in Oriente vide-
rant, rectâ ante eos proficiscebatur,
usque dum ad illum locum perveniret
ubi erat puerulus ; & stella in ver-
tice ejus loci stetit. Cùm vidissent 10
stellam Magi valde lætati sunt. Et 11
domum ingressi puerulum cum Ma-
ria matre sua viderunt, cui capite
humi inclinato adorationem præstite-
runt : & apertis manticis suis mu-
nus ei obtulerunt ; aurum, & myrrham,
& thus. Et per somnium eis osten- 12
sum est ne ad Herodem reverteren-
tur, per viam igitur aliam in re-
gionem suam abierunt.

V. Profectio Christi in Ægyptum.

Cùm illi abiissent, Angelus Domini 13
Josepho per somnium apparuit, di-
xitque ei ; Surge, accipe puerulum
& matrem ejus, & in Ægyptum
fuge, & illic esto usquedum dicam
tibi : Quia Herodes puerulum quæ-
rit, ut perdat. Tunc Joseph surgens 14
puerulum & matrem ejus accepit
tempore nocturno, & in Ægyptum
fugit : Et illic mansit usque ad 15
tempus quo Herodes mortuus est ; ut
impleretur quod à Domino dictum est
per linguam Prophetæ :

Prophetia.

Ex Ægypto filium meum vocavi.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Β'. Γ'.

Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valdè, & mittens
16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας Β'.
occidit omnes pueros qui in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus,
ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεέμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς,
à bimatu, & infra, secundùm tempus quod *perquisivit* à Magis.
ἀπὸ διετοῦς, καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.
17 Tunc adimpletum est dictum per Jeremiam Prophetam, dicentem; Vox in
18 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ ἐν
Rama audita est, ploratus, & ululatus *& ejulatus* multus, Rachel plorans
Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος, καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα
natos suos, & noluit consolari, quia non sunt. *Defuncto*
19 τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. Τελευτήσαντος
autem Herode, ecce angelus Domini *secundùm somnium apparet* Joseph in
δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν
Ægypto, Dicens; *Excitatus* accipe puerum & matrem ejus, & vade
20 Αἰγύπτῳ, Λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου
in terram Israel: *mortui* sunt enim *quærentes* animam pueri.
εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
Ille autem excitatus accepit puerum & matrem ejus, & venit in terram
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν
Israel. Audiens autem quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode
22 Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου
patre suo, timuit illò ire. *Responsus autem secundùm somnium,*
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ,
secessit in partes Galilææ. Et veniens *commigravit* in *civitatem dictam*
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 23
Nazareth: ut *impleretur* dictum per Prophetas, *Quòd* Nazaræus
Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος
vocabitur.
κληθήσεται.

CAP. III. γ'.

Γ'. EN autem diebus illis *accedit* Joannes Baptista, prædicans in deserto
ζ ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ 1
Judææ, Et dicens, *Pœnitemini:* appropinquavit enim regnum cœlorum. Hic enim est 2
γ τῆς Ἰουδαίας, Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν 3
η *pronuntiatus ab Esaia Propheta, dicente;* Vox clamantis in deserto;
α ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Expedite viam Domini, rectas facite semitas ejus. Ipse autem Joannes
θ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης 4
ς habebat *indumentum suum* è pilis *cameli*, & zonam pelliceam circa *lumbum suum*:
εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
esca autem ejus erat locustæ & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Hierosolyma,
ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, 5
& omnis Judæa, & omnis *circumvicinia Jordanis.* Et baptizabantur in Jor-
καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορ- 6
dane ab eo, confitentes peccata sua.
δάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Tum Herodes quum vidisset se à Magis illu- 16
sum esse, excanduit vehementer, mittensque interficere fecit pueros omnes Bethlehem, & universorum confinium ejus, à nato duos annos & infrà, secundùm tempus quod exquisierat ex Magis. Tunc impletum est 17
id quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem; Vox audita est in Ra- 18
ma, fletus & lamentum multum: Rachel plorans super filios suos, renuitque consolari, eò quòd non extent.

Ad oblationem cædis Infantium. 5.

Quum autem obiisset rex Herodes, visus est 19
angelus Domini in somnio ipsi Joseph in Ægypto, & ait illi; Surge, ducito puerum & 20
matrem ejus, & proficiscere in terram Israel; mortui sunt enim illi, qui quærebant animam pueri. Itaque Joseph surgens, duxit 21
puerum & matrem ejus, & venit in terram Israel. Quum autem audivisset Archelaum in Judæa regem esse loco Herodis patris sui, timuit illuc proficisci. Et visum est ei in 22
somnio, eundum esse in regionem Galilææ. Quare venit, habitavitque in civitate, quæ 23
vocatur Nazareth; ut impleretur id quod dictum est per prophetam, Fore ut Nazarenus vocaretur.

Festo Epiphaniæ. 6.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

CAP. III.

ILlis autem ipsis diebus venit Johannes Ba- 1
ptista, & prædicabat in deserto Judææ, &
dicebat; Pœnitentiam agite, appropin- 2
quavit regnum cœlorum. Is enim est qui 3
dictus est per Isaiam prophetam; Vox clamantis in deserto, Parate vias Domini, & adæquate semitas ejus. Ipse autem Jo- 4
hannes habebat vestimentum suum è pilis camelorum, zonamque pelliceam circum lumbos suos, & cibus ejus *erant* locustæ & mel agreste. Tunc exibat ad eum Jerusa- 5
lem, & tota Judæa, totaque regio ambiens Jordanem. Et baptizabantur ab eo in 6
Jordane flumine, confitentes peccata sua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Et videns Herodes quòd illuserant super eum magi, iratus est valdè: & misit 16
occidere omnes parvulos qui in Bethlehem, et qui in omnibus finibus ejus erant, qui à duobus annis & juniores erant, secundum tempus quod exquisierat à Magis. Tunc impletum fuit quod dictum est ab Hieremia propheta dicente, 17
Vox in Rama audita est, fletus & ejulatus multus: Rachel flens propter filios 18
suos recusavit consolationem accipere quia non sunt ipsi, filii sui. Et mortuo 19
Herode ecce Angelus Domini apparuit in somnio Josepho in Ægypto;, Dicens, 20
Suscita te, accipe parvulum & matrem ejus, & proficiscere in terram Israel: quoniam mortui sunt omnes illi qui quærebant animam parvuli. Et consur- 21
gens accepit parvulum & matrem ejus, & venit in terram Israel. Et audi- 22
ens quòd Archelaus gubernabat Judæam loco patris sui Herodis timuit illuc ire, & visione commonitus fuit in somnio, & secessit in partes Galilææ. Et 23
veniendo habitavit in urbe cujus nomen Nazareth: ut impleretur quod dictum fuit per prophetam, Quòd Nazarenus vocabitur filius meus.

ET *CAP. III.* De Johanne, quomodo prædicabat regnum cœlorum.
T in illo tempore venit Johannes Baptista prædicans in deserto Judææ, 1
Dicens, resipiscite, quoniam appropinquavit regnum Cœlorum. Quoniam hic 2
est ille qui prædicatur per Esaiam prophetam, dicentem; Vox clamantis in de- 3
serto, Parate viam Domini, & rectam facite semitam ejus. Et ipsius Johan- 4
nis vestimentum quo vestitus erat è pilis camelorum, & zona pellicea super lumbos ejus, & cibus ejus locustæ & mel agreste. Et exivit ad eum tota Hie- 5
rosolyma, & tota Judæa, & tota regio Jordanis. Et baptizabantur in Jor- 6
dane fluvio ab eo, confitentes peccata sua.

Versio VULGATA LATINA.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valdè, & mittens oc-
cidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus, à bimatu
17 & infra, secundùm tempus quod exquisierat à Magis. Tunc adimpletum est quod
18 dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem; Vox in Rhama audita est, plora-
tus & ululatus multus: Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non
19 sunt. Defuncto autem Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph
20 in Ægypto, Dicens; Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in ter-
21 ram Israel: defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui consurgens,
22 accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israël. Audiens autem quòd
Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illò ire: & admonitus
in somnis, secessit in partes Galilææ. Et veniens habitavit in civitate quæ vocatur 23
Nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per Prophetas; Quoniam Nazaræus
vocabitur.

CAP. III.

IN diebus autem illis venit Joannes Baptista prædicans in deserto Judææ, Et di- 1
cens; Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum cœlorum. Hic est 2
enim, qui dictus est per Isaiam Prophetam dicentem; Vox clamantis in deserto: 3
Parate viam Dñi: rectas facite semitas ejus. Ipse autē Joannes habebat vestimentū 4
de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem ejus erat lo-
custæ, & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Jerosolyma, & omnis Judæa, & omnis 5
regio circa Jordanem: Et baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * حينئذ لما راي هيرودس سخرية المجوس به غضب جدا * وارسل فقتل كل الاطفال ببيت
17 لحم وكل تخومها من ابن سنتين فما دون كنحو الزمان الذي تحققه من المجوس * حينئذ
18 تم ما قيل من ارمياء النبي [] * صوت سمع في الرامة بكاء ونوح [] كثير * راحيل تبكي علي
19 بنيها ولا تريد ان تتعزى لفقدهم * فلما مات هيرودس ظهر ملك الرب ليوسف في الحلم بمصر *
20 * قائلا قم خذ الطفل وامه واذهب الي ارض اسرائيل فقد مات الذين يطلبون نفس الطفل *
21 22 * فقام واخذ الطفل وامه وجاء الي ارض اسرائيل * فلما سمع ان ارشلاوس قد ملك على
اليهودية عوض هيرودس ابيه خاف ان يذهب الي هناك * فاخبر في الحلم وذهب الي تخوم []
23 الجليل * فاتى فسكن في مدينة تدعى ناصره ليتم ما قيل من الانبياء انه يدعى ناصريا *
1 2 • الفصل الخامس • * وفي تلك الايام جاء يوحنا المعمداني يكرز في برية يهودا * قائلا
3 توبوا فقد اقتربت ملكوت السموات * لان هذا هو الذي قيل من اشعيا النبي اذ يقول صوت
4 صارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله * وكان لباس يوحنا من وبر الابل ومنطقة
5 جلد على حقويه * وكان طعامه الجراد وعسل البر * حينئذ خرجوا اليه من يروسليم وكل
6 اليهودية * وجميع كور الاردن * وكان يعمدهم في نهر الاردن معترفين بخطاياهم *

Tunc cùm vidisset Herodes illusionem Magorum sibi, iratus est valdè: & misit & occidit omnes infantes in Bethlebem, & omnibus finibus ejus, a filio duorum annorū & infrà: secundùm tempus 16
quod certò sciverat à Magis. Tunc adimpletum est quod dictum est ab Ieremia 17
propheta; Vox audita est in Rama, ploratus & gemitus multus: Rachel plorans super filios suos, & noluit consolari ob eorum absentiam. 18
Cùm autem mortuus esset Herodes, apparuit angelus Domini Josepho in somnio in Ægypto, Dicens; 19
Surge, & accipe infantem & matrem ejus, & vade in terram Israel: jam enim defuncti sunt qui quærebant animam infantis. 20
Itaque surrexit & accepit infantem & matrem ejus, & venit in terram Israel. 21
Cùm verò audisset quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit ire illuc: verùm admonitus fuit in somnio, & abiit in fines Galilææ. 22
Et venit; & habitavit in civitate quæ vocatur Nazareth; ut adimpleretur quod dictum est à prophetis; Quoniam vocabitur Nazaræus. 23

Sectio quinta. *CAP. III.*

IN diebus autem illis venit Johannes 1
Baptista prædicare in deserto Judææ, Dicens; Pœnitentiam agite; jam enim ap- 2
propinquavit regnum cœlorum. Quoniam 3
hoc est quod dictū est ab Esaia propheta, quando dicit; Vox clamans in deserto, Parate viam Domini, & explanate semitas ejus.
Erat autem vestimentum 4
Johannis de pilis camelorum, & zona pellis circa lumbos ejus: & erat cib' ejus
locustæ & mel deserti. Tunc exierunt ad 5
eū ex Jerusalem, et omni Judæa, et omni
regione Jordanis: Et baptizabat eos in 6
flumine Jordanis, cōfitentes peccata sua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 ششم كشتن هيروديس كودكان بيت الحم را * چون هيروديس ديد
كه مجوسيان بروي افسوس كردند بغايت خشمناك كشت وفرستاد كه هر كودكي كه
در بيت الحم وپيرامون هست از دو ساله پسر وزيرتر بقدر ان روزكار كه از مجوس پرسيده
17 18 بود وهمه را كشتند * انكه تمام شد انچ از ارمياء پيغامبر كفته شد نبوت * اواز
شنوده شد در رامه كريستني وزاري بس بسيار راحيل بر فرزندان خود وتعزيت را نمي پذيرد
19 براي انك نيستند • هفتم باز آمدن مسيح از مصر * چون هيروديس ملك مرد
20 فرشته خداوند در زمين مصر بيوسف درخواب نمود * كه كودك را ومادرش را بر كير
21 وبزمين اسرائيل برو [كه مرده اند انانكه هلاك كودك ميخواستند * انكه برخاست
22 كودك را برداشت ومادرش وآمد سوي زمين اسرائيل] * چون شنيد كه اركلاوس در يهودا
ملك شد عوض هيروديس پدر خود ترسيد كه انجا برود وباز در خواب نموده شد كه
23 بولايت جليل برود * وآمد مقام كرفت در شهري كه نامش ناصره است تا تمام شود انچ در
1 پيغمبر كفته شد كه ناصري خوانده شود هشتم آمدن يحيي * ودران روزكار
2 آمد يحيي شوينده كه اورا يوحنا كويند منادي مي زد در ويرانه يهود * وكفت توبه
3 كنيد زيرا ملكوت آسمان نزديك شد * براي انك اينست انك در اشعيا پيغامبر كفته شد
اواز منادي مي زند در صحراي اماده بداريد راههاء خداوند را وكذركاه او هموار بداريد •
4 نهم شستن يحيي خلق را * اين يحيي را پوشش از پشم شتر بود • وزنار اديم در
5 ميانش بسته • وخوردن او ملخ • وانكبين بياباني • * انكه مردم از اورشليم واز همه يهود • واز همه
6 ولايتها كه پيرامون اردنست بدر مي آمدند • * ودر دست او شسته مي شدند • برود خانه
اردن اندر وكناهاء خود مقر مي شدند •

VI. Cædes parvulorum Bethlehem ab Herode.

Cùm Herodes vidisset quòd Magi ipsi ludos fecissent, valdè iratus est: & misit ut omnem puerulum interficerent qui in Bethlehem & circumjacentibus erat à bimulis & inferiùs, juxta tempus quod à Magis inquisiverat; & omnes interfecerunt. 16
Tunc impletum est quod à Jeremia propheta dictum est: 17

Prophetia.

Vox audita est in Rama, fletus et planctus valde magnus, Rachel flens pro filiis suis, & consolationem non admittit, eò quòd non sunt. 18

VII. Reditus Christi ex Ægypto.

Quum Herodes rex mortuus esset, Angelus Domini in terra Ægypti Josepho in somnio apparuit. 19
Dixitque, Quin puerulum & matrem ejus tolle, & proficiscere in terram Israelis: quia mortui sunt illi qui interitum puerili cupiebant. 20
Tunc surgens puerulum sustulit & matrem ejus, & venit in terram Israelis. 21
Audito autem quòd Archelaus in Judæa rex esset pro Herode patre suo, timuit illuc ire: & rursùs in somnio admonitus est ut in regionem Galilææ iret. 22
Et veniens locum cepit in civitate cujus nomen est Nazreth: ut impleretur quod in Propheta dictum est, quòd Nazaræus vocaretur. 23

CAP. III.

VIII. Adventus Johannis.

ET eo tempore venit Jahja Baptista (quem Johannem vocant) & prædicavit in deserto Judææ. 1
Et dixit, Pœnitentiam agite, quia regnum cœlorum prope fit. 2
Eò quòd hic est ille qui dictus est in Esaia propheta, Vox clamantis resonat in deserto, Parate vias Domini, & semitam ejus complanate. 3

IX. Baptizat Johannes populum.

Ipsius Johannis vestimentum ex lana camelina erat, zona pellicea lumbos ejus cingente: cibus autem ejus locusta, & mel sylvestre. 4
Tunc viri ex Hierosolyma, & ex universa Judæa, & ex omnibus regionibus quæ Jordani circumjacebant, egressi sunt. 5
Et per manum ejus baptizati sunt in fluvio Jordane, & peccata sua confessi sunt. 6

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Γ'.

Videns autem multos Pharisæorum & Sadducæorum venientes ad baptismum
7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
suum, dixit eis; Genimina viperarum, quis demonstravit vobis fugere à fu-
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελ-
tura ira? Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ. Et ne arbitremini dicere
8 λούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Καὶ μὴ δόξητε λέγειν
9 in vobisipsis, Patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quoniam potest Deus de
ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ
lapidibus istis suscitare natos Abrahæ. Jam verò & securis ad ra-
10 τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥί-
dicem arborum adjacet. Omnis ergò arbor non faciens fructum bonum, exciditur, & in
ζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς
ignem jacitur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post me
11 πῦρ βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
veniens, fortior me est: cujus non sum idoneus calceamenta portare,
ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι,
ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu sua,
12 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
& permundabit aream suam, & congregabit triticum suum in horreum:
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην·
at paleam comburet igni inextinguibili. Tunc accedit Jesus à Ga-
13 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γα-
lilæa in Jordanem ad Joannem, baptizari ab eo. At Jo-
14 λιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰω-
annes prohibebat eum, dicens; Ego usum habeo à te baptizari, & tu
άννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
venis ad me? Respondens autem Jesus dixit ad eum, Sine interim: sic enim de-
ἔρχῃ πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέ- 15
cens est nobis implere omnem justificationem. Tunc dimittit eum. Et baptizatus
πον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς 16
Jesus, ascendit statim de aqua: Et ecce aperti sunt ei cœli, & vidit
ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε
spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super eum. Et
τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ 17
ecce vox de cœlis, dicens; Hic est filius meus dilectus, in quo
ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ
complacui.
εὐδόκησα.

CAP. IV. δ'.

Tunc Jesus ductus est in desertum à Spiritu, tentari à dia-
Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ δια- 1
bolo. Et jejunans dies quadraginta & noctes quadraginta, postremùm esuriit.
βόλου. Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε. 2
Et accedens ei tentator, dixit; Si filius es Dei, dic ut lapides isti
Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι 3
panes fiant.
ἄρτοι γένωνται.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܕܐܬܝܢ ܠܡܥܡܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ܀
8 ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ܀
9 ܘܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܘܬܐܡܪܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ܀
10 ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ ܟܠ ܐܝܠܢ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ܀
11 ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܚܝܠܬܢ ܗܘ ܡܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܩܘܠ ܡܣܢܘܗܝ ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ܀
12 ܗܘ ܕܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ܀
13 ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܝܘܪܕܢܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܕܢܥܡܕ ܡܢܗ܀
14 ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܣܢܝܩ ܐܢܐ ܕܡܢܟ ܐܥܡܕ ܘܐܢܬ ܠܘܬܝ ܐܬܝܬ܀
15 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܒܘܩ ܗܫܐ ܗܢܐ ܓܝܪ ܝܐܐ ܠܢ ܕܢܡܠܐ ܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ ܘܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ܀
16 ܟܕ ܥܡܕ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܚܕܐ ܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗ ܫܡܝܐ ܘܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ܀
17 ܘܗܐ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ܀

[illegible]

[illegible]

1 ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܡܕܒܪܐ ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ܀
2 ܘܨܡ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܘܢ ܘܠܚܪܢ ܟܦܢ܀
3 ܘܩܪܒ ܠܗ ܗܘ ܡܢܣܝܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪ ܕܟܐܦܐ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ ܠܚܡܐ܀

Quum autem videret multos è Pharisæis & 7
Saducæis venientes ut baptizarentur, ait illis;
Generatio viperarum, quis vobis indica-
vit, ut fugeretis ab ira ventura? Facite igi- 8
tur fructus dignos pœnitentiâ. Neque cogi- 9
tetis & dicatis in animabus vestris, Pater est
nobis Abraham: etenim dico vobis, Deum
posse ex lapidibus istis suscitare filios Abra-
hamo. Ecce autem securis posita est ad radi- 10
cem arborum: omnis igitur arbor quæ bo-
nos fructus non facit, exciditur & in ignem
cadit. Ego baptizo vos aquâ ad pœnitenti- 11
am: ille verò qui post me veniet, fortior me
est, cujus non sum dignus calceamenta sub-
levare; ipse baptizaturus est vos in Spiritu
sanctitatis & igne: Is in cujus manu ventila- 12
brum est, & expurgat areas suas, & triticum
cogit in horrea sua, paleámque comburit
igni inextinguibili. Tunc venit Jesus à Ga- 13
lilæa in Jordanem ad Johannem ut baptizare-
tur ab eo. Ipse autem Johannes prohibebat 14
eum, & dicebat; Ego necesse habeo bapti-
zari à te, & tu ad me venisti? Ipse verò 15
Jesus respondens, ait illi; Permitte nunc; sic
enim decet nos adimplere omnem rectitudi-
nem; & tunc permisit illi. Quum autē bapti- 16
zatus fuisset Jesus, statim ascendit ex aqua, &
apertum est ei cœlum, & suspexit spiritum
Dei descendere sicut columbam, & venisse
super ipsum. Et ecce vox è cœlo, dicens; 17
Hic est filius meus dilectissimus in quo mihi
complacui.

Dominica introitûs jejunii, & ad oblationem Quadragesimæ. 7.

CAP. IV.

Tunc Jesus ductus est à Spiritu sanctitatis 1
in desertum, ut tentaretur ab accusatore. 2
i. diabolo. Et jejunavit quadraginta dieb' & 3
quadraginta noctib': postremò verò esuriit.
Et accedens ille qui tentat, dixit ei; Si filius
Dei es, dic ut isti lapides panis fiant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወርእየ ፡ ብዙኃነ ፡ ፈሪሳውያነ ፡ ወሰዱቃውያነ ፡ እንዘ ፡ ይመጽኡ ፡ ውስተ ፡ ጥምቀቱ ፡ ጽሚሚተ ፡፡
8 ወይቤሎሙ ፡ ትውልደ ፡ አራዊተ ፡ ምድር ፡ መኑ ፡ ለመረክሙ ፡ ትጕየዩ ፡ እምእንተ ፡ ትመጽእ ፡ መ
ዐት ፡፡ ግበሩ ፡ እንከ ፡ ሠናየ ፡ ፍሬ ፡ ዘይደልወክሙ ፡ ለንስሐ ፡፡ ወኢይመስልክሙ ፡ በዘ
9 ሂሎ ፡ አብ ፡ ብነ ፡ አብርሃምሃ ፡፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ እምእላ ፡ አዕ
10 ባን ፡ አንሥአ ፡ ውሉደ ፡ ለአብርሃም ፡፡ ወድአ ፡ ናሁ ፡ መሐጼ ፡ ውስተ ፡ ጕንደ ፡ ዕፀው ፡ ይ
ነብር ፡፡ ኵሉ ፡ ዕፅ ፡ ዘኢይፈሪ ፡ ፍሬ ፡ ሠናየ ፡ ይትገዘም ፡ ወውስተ ፡ እሳት ፡ ይትወደይ ፡፡
11 አንሰ ፡ በማይ ፡ አጠምቀክሙ ፡ ለንስሓ ፡ ወዘእምድኅሬየ ፡ ይመጽእ ፡ ይጸንዕ ፡ እምኔየ ፡
ዘኢይደልወኒ ፡ አሣእኖ ፡ እጹር ፡ ወውእቱሰ ፡ ያጠምቀክሙ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበእሳት ፡፡
12 ዘመሥሌ ፡ ውስተ ፡ እዴሁ ፡ ወያነጽሕ ፡ ዐውደ ፡ ወያስተጋብእ ፡ ስርናዮ ፡ ውስተ ፡ መዝገቡ ፡ ወ
13 ሐሠሮ ፡ ያውዒ ፡ በእሳት ፡ ዘኢይጠፍእ ፡፡ አሜሃ ፡ መጽአ ፡ ኢየሱስ ፡ እምገሊላ ፡ ውስተ ፡ ዮ
14 ርዳኖስ ፡ ኀበ ፡ ዮሐንስ ፡ ከመ ፡ ይጠመቅ ፡ እምኀቤሁ ፡፡ ወዮሐንስሰ ፡ ይከልኦ ፡ እንዘ ፡ ይብ
15 ል ፡ አነ ፡ እፈቅድ ፡ እምኀቤከ ፡ እጠመቅ ፡ ወአንተ ፡ ትመጽእ ፡ ኀቤየ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኅድግ ፡ ይእዜሰ ፡ ከመዝ ፡ ተድላ ፡ ውእቱ ፡ ለነ ፡ ንፈጽም ፡ ኵሎ ፡ ጽድቀ ፡ ወእም
16 ዝ ፡ ኀደጎ ፡፡ ወተጠሚቆ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶቤሃ ፡ ወፅአ ፡ እማይ ፡ ወናሁ ፡ ተርኅወ ፡ ሰማይ ፡ ሎቱ ፡
17 ወርእየ ፡ መንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡ ከመ ፡ ርግብ ፡ ወነበረ ፡ ላዕሌሁ ፡፡ ወና
ሁ ፡ መጽአ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡ ዝውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘቦቱ ፡ ሠምር
ኩ ፡፡
1 4 በቀዳሚ ፡ ሰንበተ ፡ አይሁድ ፡ ዘጾም ፡ ወእምዝ ፡ ኢየሱስ ፡ አዕረጎ ፡ መንፈስ ፡ ገዳመ ፡ ይ
2 ትመከር ፡ እምኀበ ፡ ዲያብሎስ ፡፡ ወጾሞ ፡ መዋዕለ ፡ ፵ ፡ ወአርብዓ ፡ ለያልየ ፡ ወእምድኅረዝ ፡
3 ርኅበ ፡፡ ወቀርበ ፡ ዘያሜክሮ ፡ ወይቤሎ ፡ እመ ፡ ወልዱስ ፡ አንተ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በል ፡
ከመ ፡ እሉ ፡ አእባን ፡ ኅብስተ ፡ ይኩኑ ፡፡

Et vidit multos Pharisæos & Sadducæos venientes in Baptismum ejus etiam, 7
& dixit iis; Generatio viperarum, quis dixit vobis fugere ab hâc venturâ
irâ. Facite igitur bonum fructum qui disponat vos ad pænitentiam. 8
Et ne existimetis vobiscum in dicendo, Pater est nobis Abraham: dico vobis quòd 9
potest Deus ex hisce lapidibus suscitare filios Abrahamo. Jam ecce securis 10
ad radicem arborum posita est: omnis igitur arbor quæ non fert fructum bonum
excidetur & in ignem projicietur. Ego igitur in aqua baptizabo vos ad resi- 11
piscentiam, & qui post me veniet, me fortior est; cujus soleas mihi non convenit
portare: ipse baptizabit vos in Spiritu Sancto & in igne. Cujus ventilabrum in 12
manu ejus, & purgabit aream suam, & colliget triticum suum in horreum suum:
& paleam exuret in igne qui non extinguetur. Tunc venit Jesus à Galilæa 13
in Jordanem ad Johannem, ut baptizaretur ab eo. Et Johannes prohibebat 14
eum, dicens; Ego vellem à te baptizari, & tu venies ad me? Et respondit Je- 15
sus, & dicit ei; Permitte nunc: sic enim nos oportet implere omnem justitiam: &
tunc permisit eum. Et baptizatus Jesus statim exivit ex aqua: & ecce aper- 16
ti sunt cæli ei, & vidit spiritum Dei descendentem tanquam columbam, & se-
dit super eum. Et ecce venit vox è cælis, dicens; Hic est filius meus quem 17
amo, in quo complacui.

CAP. IV. In introitu Sabbati Judaici Jejunii.

Et tunc Jesum ascendere fecit Spiritus in desertum tentari à diabolo. 1
Et cùm jejunâsset dies quadraginta, & quadraginta noctes, tum posteà 2
esuriit. Et appropinquavit tentator ejus, & dixit ei; Si filius tu Dei, dic ut 3
hi lapides panes fiant.

Versio VULGATA LATINA.

7 Videns autem multos Pharisæorum, & Sadducæorum, venientes ad baptismum
suum, dixit eis; Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere à ventura
8 ira? Facite ergò fructum dignum pœnitentiæ. Et ne velitis dicere intra vos;
9 Patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quoniam potens est Deus de lapi-
10 dibus istis suscitare filios Abrahæ. Jam enim securis ad radicem arborum posita
est. Omnis ergò arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem
11 mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post
me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calceamenta portare: ipse
12 vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni. Cujus ventilabrum in manu sua: &
permundabit aream suam: & congregabit triticum suum in horreum, paleas au-
13 tem comburet igni inextinguibili. Tunc venit Jesus à Galilæa in Jordanem ad
Joannem, ut baptizaretur ab eo. Joannes autem prohibebat eum, dicens; Ego 14
à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Respondens autem Jesus, dixit ei; 15
Sine modó: sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum.
Baptizatus autem Jesus, confestim ascendit de aqua, & ecce aperti sunt ei cœli: 16
& vidit spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super se. Et 17
ecce vox de cœlis, dicens; Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

CAP. IV.

Tunc Jesus ductus est in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo. Et cùm 1 2
jejunásset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, posteà esuriit. Et acce- 3
dens tentator dixit ei; Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فلما رأى كثيرين من الفريسيين والزنادقة يأتون الى معموديته قال لهم يا اولاد الافاعي *
8 9 من دلكم على الهرب من الغضب الآتي * اعملوا الآن ثمرة تليق بالتوبة * ولا تقولوا ان
10 ابانا ابراهيم * اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين لابراهيم * ها الفاس
11 موضوع على اصول الشجر * فاية شجرة لا تثمر ثمرا صالحا تقطع وتلقى في النار * انا اعمدكم
بالماء للتوبة * والذي ياتي بعدي هو اقوى مني * ولا استحق ان احل سيور حذائه * وهو يعمدكم
12 بروح القدس والنار * الذي بيده الرفش ينقي به بيدره * ويجمع قمحه في الاهراء ويحرق
13 14 التبن بنار لا تطفا * حينئذ اتى يسوع من الجليل الى الاردن ليعتمد من يوحنا * فامتنع
15 يوحنا منه وقال انا المحتاج ان اعتمد منك افانت تاتي الي * اجاب يسوع دع الآن فهكذا يجب
16 لنا ان نكمل كل البر حينئذ تركه * فلما اعتمد يسوع للوقت صعد من الماء * فانفتحت له
17 السموات وراى روح الله نازلا كمثل حمامة جائيا اليه * واذا صوت من السموات قائلا هذا
هو ابني الحبيب الذي به سررت * الفصل السادس *
1 2 * وللوقت اخرج الروح يسوع الى البرية ليجرب من ابليس * فصام اربعين نهارا واربعين ليلة *
3 وجاع اخيرا * فجاء المجرب قائلا له ان كنت انت ابن الله فقل ان تصير هذه الحجارة خبزا *

Cùm autē vidisset multos ex Pharisæis 7
& Saducæis venientes ad baptismū suū,
dixit eis; Nati viperarū, quis demonstra-
vit vobis fugere ab ira ventura? Facite 8
ergò fructum congruum pœnitentiæ. Et ne 9
dicatis, quòd pater noster est Abrahā. Di-
co vobis quòd Deus potens est suscitare
ex istis lapidibus filios Abrahæ. Ecce 10
securis posita est ad radices arborum.
Quæcunq; igitur arbor quæ non fructi-
ficat fructum bonū, excidetur, & proji-
cietur in ignem. Ego baptizo vos aquâ 11
ad pœnitentiam: qui autē venit post me,
est fortior me, & non sum dignus solvere
corrigias calceorum ejus, ipse; baptiza-
bit vos in Spiritu sancto & igne. Cujus 12
in manu ventilabrum, quo mundat areā
suam: & congregabit triticum suum in
horrea, combureteque paleam igne inex-
tinguibili. Tunc venit Jesus à Galilæa 13
in Jordanē, ut baptizaretur à Johanne.
Retraxit autem sese Johannes ab eo, & 14
ait; Ego sum qui egeo baptizari à te, &
tu venis ad me? Respondit Jesus; Per- 15
mitte modò, sic enim decet nos perficere
omnem justitiam. Tunc permisit illi. Cùm 16
autem baptizatus esset Jesus; protinus
ascendit ab aqua, & aperti sunt ei cœli:
& vidit spiritū Dei descendentem sicut
columbam, & venientē ad ipsum. Et ecce 17
vox de cœlis, dicens; Hic est filius meus
dilectus, in quo delector.

Sectio sexta. *CAP. IV.*

Et illicò eduxit Spiritus Jesum in 1
desertum, ut tentaretur à diabolo. Et je- 2
junavit quadraginta diebus & quadra-
ginta noctibus, & esuriit tandem. Et ac- 3
cessit tentator, dicens ei; Si tu es filius
Dei, dic ut fiant isti lapides panis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * چون دید که از زنادقه ومعتزلان بسیاران می آیند که شسته شوند * بدیشان گفت *
اي فرزندان مارهاء افعي * کیست آنک شمارا آگاه کرد که بگریزید از خشم که می آید *
8 9 * اکنون میوه بسازید که توبه را شاید وبرازد * ومپندارید ومگویید در نفس خود * که ابرهیم
پدر داریم * اکنون بشما می گویم * که خدا تواناست که ازین سنگها از براي ابرهیم فرزندان
10 برخیزاند * * اینک تبر بر بیخ درختان نهاده شد وهر درخت که میوه نیک ندهد * بریده
11 شود وبآتش بیوفتد * * من براي توبت شما را در آب می شویم * آنک از پس من می آید از من
زورمندترست آنک نمي برازم که بند کوش اورا * از پاي او بگشایم * آنک او شما را در
12 آتش ودر روح القدس بشوید * * آنک در دست خود پارو دارد * خرمنهاء خود را پاک کند *
گندم در انبارهاء خود بنهد * وکاه را باتشي بسوزاند که هر گز آن آتش نخسبد
13 دهم آنک مسیح در اردن شسته شد * آنکه عیسي از جلیل باردن آمد
14 پیش یحیي تا بر دست او شسته شود * یوحنا عیسي را منع کرد وگفت من محتاجم که بر
15 دست تو شسته شوم وتو پیش من آمدي * اما عیسي بدو جواب داد وگفت اکنون بگذار
16 این چنین بر ما واجب است که همه عدل را بتمام کنیم آنکه اورا رها کرد * چون عیسي شسته
شد واز آب بدر آمد اسمان براي او گشاده شد ودید که جان پاک فرود می آمد مانند
17 کبوتر وبرو حلول می شد * واینک آواز از آسمان می گفت اینست فرزند عزیز من که بدو
1 خرم شدم * * یازدهم آزمودن ابلیس مسیح را * آنکه عیسي از روح القدس برده شد
2 در بیاباني که از ابلیس معتاب آزموده شود * چهل شب وچهل روز روزه گرفت در آخر گرسنه شد
3 ابلیس نزدیک او شد بهر آزمودن وبدو گفت اگر تو پسر خدا هستي بگو بدین سنگها تا نان شوند

Cùm autem videret ex Saducæis 7
& Pharisæis multos venire ut ba-
ptizarentur, eis dixit; O filii vi-
perarum, quis est qui vobis indici-
um fecit, ut fugeretis ab ira adve-
niente? Nunc fructum facite qui 8
conversioni conveniat, & dignus
sit. Neque cogitetis ac dicatis in 9
animo vestro, Quòd Abrahamum
patrem habemus. Nunc vobis di-
co, Deum posse ex istis lapidibus
Abrahamo filios suscitare. Ecce 10
securis ad radicem arborum posita
est: & omnis arbor, quæ fructum
bonum non dat, exciditur & in
ignem cadit. Ego propter resipiscen- 11
tiam vos aquâ baptizo: qui ponè
me venit, me validior est, cujus non
sum dignus ut corrigiā calceamenti
ejus de pede ejus solvā, ipse est qui
vos igni & spiritu sancto baptiza-
bit. Qui manu suâ palam habens 12
areas suas mundas facit, triticum
in horreis suis reponit, & paleam
igne combusit, qui quidem ignis
nunquam sopietur.

X. Quomodo Christus in Jordane baptizatus est.

Tunc Jesus ex Galilæa venit ad 13
Jordanem ad Johannem, ut per ma-
num ejus baptizaretur. Johannes 14
autem *Jesum prohibebat, & dixit,*
Ego opus habeo ut per manum tuam
baptizer, & tu ad me venis? Jesus 15
autem respondit ei, & dixit, Nunc
sine; ad hunc modum nobis incum-
bit, ut omnem justitiam perficia-
mus: tunc ei permisit. Cùm Jesus 16
baptizatus esset, & ex aqua egre-
deretur, cœli aperti sunt propter
eum; viditque Spiritum sanctum
descendere instar columbæ, qui su-
per eum quievit. Et ecce vox de 17
cœlis dixit, Hic est filius dilectus
meus, in quo oblector.

CAP. IV.

XI. Tentat Diabolus Christum.

Tunc Jesus à Spiritu sancto de- 1
portatus est in desertum, ut
à diabolo calumniatore tentaretur.
Cum, quadraginta noctium et qua- 2
draginta dierum jejunio suscepto,
in fine esuriret: Diabolus adfu- 3
it ei tentandi gratiâ, eique dixit;
Si tu filius Dei es, dic hisce lapi-
dibus ut panis fiant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Δ'.

Ille autem respondens, dixit; Scriptum est, Non in pane solo vivet homo,
4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος,
sed in omni verbo exeunte per os Dei. Tunc as-
5 ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. Τότε παρα-
sumit eum diabolus in sanctam civitatem, & statuit eum super
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ
pinnaculum templi. Et dicit ei; Si filius es Dei, dejice teipsum
6 τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ. Καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandabit de te, & in
κάτω. γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ
manibus tollent te, ne fortè impingas ad lapidem pedem tuum. Ait illi
7 χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἔφη αὐτῷ
Jesus, Rursum scriptum est; Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum
8 ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. Πάλιν
assumit eum diabolus in montem excelsum valdè, & ostendit ei
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ
omnia regna mundi, & gloriam eorum: Et dicit ei,
9 πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· Καὶ λέγει αὐτῷ,
Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei
10 Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. Τότε λέγει αὐτῷ
Jesus, Abi Satana. Scriptum est enim, Dominum Deum tuum
ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε Σατανᾶ. γέγραπται γὰρ, Κύριον τὸν Θεόν σου
adorabis, & illi soli servies. Tunc dimittit eum diabolus:
11 προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος·
& ecce angeli accesserunt, & administrabant ei. Audiens autem Jesus quòd
καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12
Joannes traditus esset, secessit in Galilæam: Et relinquens
Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· Καὶ καταλιπὼν τὴν 13
Nazaret, veniens commigravit in Capharnaum maritimam, in finibus
Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις
Zabulon, & Nephthalim: Ut adimpleretur pronuntiatum per Esaiam Prophetam
Ζαβουλὼν, καὶ Νεφθαλείμ· Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, 14
dicentem; Terra Zabulon & terra Nephthali, viam maris, ultra
λέγοντος, Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ 15
Jordanem, Galilæa gentium, Populus sedens in tenebris, vidit lucem
Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς 16
magnam: & sedentibus in regione & umbra mortis, lux orta est
μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν
eis. Ex tunc cœpit Jesus prædicare, & dicere, Pœnitemini:
αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· 17
appropinquavit enim regnum cœlorum. Circumambulans autem Jesus juxta
ἤγγικε γὰρ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν 18
mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem dictum Petrum,
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον,
& Andream fratrem ejus, mittentes verriculum in mare.
καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν·
(erant enim piscatores.)
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4–11 [illegible]

* At ille respondit, & ait; Scriptum est, Non 4
tantùmodo pane vivit homo, sed omni verbo
quod procedit ex ore Dei. Tunc duxit eum 5
accusator ad sacrosanctam civitatem, & sta-
tuit eum super pinnaculum templi, & ait
illi; Si filius Dei es, præcipita te deorsum; 6
Scriptum est enim, Angelos suos monebit de
te, & manibus suis te portabunt, ne allida-
tur ad lapidem pes tuus. Ait illi Jesus, Rur- 7
sus scriptum est; Non tentabis Dominum
Deum tuum. Iterum duxit eum accusator in 8
montem admodùm sublimem, éique ostendit
omnia regna mundi, & eorum gloriam, &
ait illi; Hæc omnia tibi dabo, si cadens ado- 9
raveris me. Tum dixit ei Jesus; Abi tibi, 10
satana; Scriptum est enim, Dominum Deum
tuum adorabis, illúmque solum coles. Tunc 11
omisit eum accusator: & ecce angeli acces-
serunt, & ministrabant ei.

Dominica post Epiphaniam. 8.

12–18 [illegible]

* Quum autem audivisset Jesus Johannem 12
proditum fuisse, profectus est in Galilæam. 13
Relictâque Nazareth, venit, & habitavit in
Capharnaum juxta mare in finibus Zabulon
& Nephthali; Ut impleretur quod dictum 14
est per Isaiam prophetam, dicentem; Ter- 15
ra Zabulon, terra Nephthali, via maris trans
Jordanem, Galilæa gentium: Populus qui 16
sedebat in tenebris, lucem magnam conspi-
catus est: & iis qui habitabant in regione
& umbris mortis, lux est exorta. Exinde 17
cœpit Jesus prædicare, & dicere; Pœni-
tentiam agite, appropinquavit enim regnum
cœlorum. Quumque iter faceret juxta mare 18
Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui
vocatur Petra, & Andream fratrem ejus,
projicientes retia in mare; (erant enim
piscatores.)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4–18 [illegible]

Et respondit ei, & dixit; Scriptum est quòd non in pane est quòd vivent 4
homines, sed in omni voce quæ exibit ex ore Dei. Tunc assumpsit eum di- 5
abolus in sanctam civitatem & statuit eum in summitate Domûs sanctæ. Et 6
dicit ei, Si verè filius tu Dei, projicitor deorsum: quoniam scriptum est, quòd an-
gelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omni via tua: & in manibus tollent
te, ut non offendas in lapidem pedem tuũ. Et respondit ei Jesus, Rursum scriptũ est, 7
Non tentabis Dominum Deum tuum. Et rursus tunc assumpsit eum diabolus in 8
montem sublimem valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam ejus. Et 9
dixit ei, Hæc omnia dabo tibi, si adoraveris & salutaveris me. Et tunc dixit ei 10
Dominus; Abi pone me satana: scriptum est enim, Dominum Deũ tuum adorabis
& ei soli servies. Et tunc reliquit eum diabolus, & ecce angeli venerunt mini- 11
strare illi. Et audiendo quòd Johannes apprehensus erat, profectus est in Galilæ- 12
am. Et reliquit Nazareth, & veniens habitavit in Capernaum, quæ juxta ma- 13
re in monte Zabulon & Nepthalim. Ut veniret, & impleretur quod dictum 14
fuit in Isaia propheta dicente, Terra Zabulon & terra Nepthalim via maris 15
trans Jordanem; Galilæa quæ gentium. Populus qui sedet in tenebris vidit lu- 16
cem magnam, & qui sedent in tenebris & umbrâ mortis, lux orta est iis.

De Doctrina prima quam docuit Dominus noster Christus.

Tunc cœpit Iesus prædicare, & dicere; Resipiscite, quoniam appropinquavit 17
regnum cœlorum. Et ambulans juxta Mare Galilææ vidit duos fratres Si- 18
monem qui nominatur Petrus, & Andream fratrem ejus, projicientes rete in
mare: quoniam piscatores illi.

Versio VULGATA LATINA.

4 Qui respondens dixit; Scriptum est, Non in solo pane vivit homo, sed in omni
5 verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ci-
6 vitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, Et dixit ei; Si filius Dei es,
mitte te deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandavit de te, & in
7 manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus;
8 Rursum scriptum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterùm assumpsit
eum diabolus in montem excelsum valdé: & ostendit ei omnia regna mundi, &
9 gloriam eorum, Et dixit ei; Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.
10 Tunc dicit ei Jesus; Vade, Satana: Scriptum est enim; Dominum Deum tuum
11 adorabis, & illi soli servies. Tunc reliquit eum diabolus: & ecce angeli ac-
cesserunt, & ministrabant ei. Cùm autem audisset Jesus quòd Joannes traditus 12
esset, secessit in Galilæam: Et, relictâ civitate Nazareth, venit, & habitavit in 13
Capharnaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthalim: Ut adimpleretur 14
quod dictum est per Isaiam prophetam; Terra Zabulon, & terra Nephthalim, 15
via maris trans Jordanem, Galilæa gentium, Populus qui sedebat in tenebris, vi- 16
dit lucem magnam: & sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis.
Exindè cœpit Jesus prædicare, & dicere; Pœnitentiam agite: appropinquavit 17
enim regnum cœlorum. Ambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos 18
fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete
in mare, (erant enim piscatores,)

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فأجاب وقال مكتوب ليس بالخبز وحده يحيى الانسان بل وبكل كلمة تخرج من فم الله *
5 6 * حينئذ مضى به ابليس الى المدينة المقدسة واقامه على جناح الهيكل * وقال له ان
كنت انت ابن الله فانطرح من ههنا الى اسفل * فانه مكتوب انه يوصي ملائكته من
7 اجلك لتحملك على ايديها لئلا تعثر رجلك بحجر * اجاب يسوع مكتوب ايضا لا تجرب
8 الرب الهك * فاصعده ايضا ابليس على جبل عال جدا واراه كل ممالك العالم ومجدهن *
9 10 * وقال له اعطيك هذه كلها ان خررت لي ساجدا * حينئذ قال له يسوع اذهب يا شيطان *
11 لانه مكتوب للرب الهك اسجد وله وحده اعبد * حينئذ تركه ابليس وجاءت ملائكته
12 تخدمه * الفصل السابع * فلما سمع يسوع ان يوحنا قد اسلم مضى الى الجليل *
13 * وترك الناصرة وجاء وسكن كفرناحوم التي على ساحل البحر في تخوم زابلون ونفتاليم *
14 15 * ليكمل ما قيل في اشعياء النبي اذ يقول * ارض زابلون ارض نفتاليم طريق البحر عبر الاردن
16 جليل الامم * الشعب الجالس في الظلمة ابصر نورا عظيما * الجلوس في الكورة وظلال الموت
17 نور اشرق لهم * ومن ذلك الزمان بدأ يسوع يكرز قائلا توبوا فقد اقتربت ملكوت السموات *
18 * الفصل الثامن * وفيما هو يمشي على ساحل بحر الجليل ابصر اخوين سمعان
الذي دعي بطرس واندراوس اخاه يلقيان شباكهما في البحر لانهما كانا صيادين *

Respondit ac dixit; Scriptum est, Non in pane solo vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. 4
Tunc duxit eum diabolus in civitatem sanctam, & statuit eum super pinnaculũ templi. 5
Et dixit ei, Si tu es filius Dei, dejice te hinc deorsum: Etenim scriptum est, quòd ipse mandabit angelis suis de te, ut te portent super manus suas, ne impingat pes tuus ad lapidem. 6
Respondit illi Jesus, Scriptum est etiam, Non tentabis Dominum Deum tuum. 7
Et assumpsit eum iterum diabolus super montem excelsum valdè; et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum, 8
Et dixit ei; Dabo tibi hæc omnia, si prosternaris mihi adorans me. 9
Tunc dixit ei Jesus; Abscede, O Satana, quia scriptum est, Dominum Deum tuum adora, & illi soli servi. 10
Tunc reliquit eum diabolus: & venerunt angeli ministrare ei. 11

Sectio septima.

Cùm autem audisset Jesus quòd Johannes traditus esset, migravit in Galilæam, 12
Et reliquit Nazaret, & venit, & inhabitavit Capharnahum, quæ est secus littus maris, in finibus Zabulon et Nephthalim; 13
ut adimpleretur quod dictum est in Isaia propheta, quando dicit; 14
Terra Zabulon, terra Nephtalim, via maris, transitus Jordanis, Galilæa gentium, 15
Populus sedens in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione et umbra mortis, lux affulsit eis. 16
Et ex eo tempore cœpit Jesus prædicare, dicens; Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum. 17

Sectio octava.

Dúmque ipse ambularet juxta littus maris Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatus fuit Petrus, & Andream fratrem ejus, jacientes retia sua in mare; erant enim piscatores. 18

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * او بابليس جواب داد وگفت كه نبشته است كه بنان تنها ادمي زنده كاني [نيست]
5 الا بهر سخني كه از دهن خدا بدر آيد * انگه ابليس اورا در شهر اورشليم برد *
6 واورا بر سر كنگره كنشت برخيزانيد * وبدو گفت اگر تو پسر خدا هستي خودرا
ازين كنگره بزير انداز زيرا كه نبشته است * كه فرشتگان خودرا بر تو سپارش كند
7 كه بدستهاء خود ترا بر دارند * كه پاي تو بر سنگ زده نشود * عيسي بدو گفت
8 كه نيز نبشته است كه خداوند [خداي] خود را آزمايش مكن * باز ابليس اورا برد بر سر
9 كوهي بس بلند * وتمامت عالم وزيبايي اورا بدو نمود * وگفت اين همه بتو مي دهم * اگر
10 بيفتي وبراي من سجود كني * عيسي بدو گفت برو اي ابليس از پيش من * زيرا كه نبشته شد
11 كه براي خداي خود تنها سجود كن * واورا تنها بندگي كن * انگه ابليس اورا
رها كرد * وفرشتگان بدو نزديك شدند واورا خدمت مي كردند دوازدهم انداختن يحيي را
12 13 در زندان * چون عيسي شنيد كه يوحنا را بزندان سپاردند * سوي جليل رفت * وناصره را
14 رها كرد * وازانجا آمد در كفر ناحوم مقام كرد بر كنار دريا * در پيرامون زابولون ونفتاليم * كه تمام شد
15 انچ در اشعيا پيغامبر گفته شد نبوت * زمين زابولون زمين نفتاليم راه دريا ازان سوي اردن
16 وجليل خلقها * كساني كه در تاريكي نشسته اند عظيم نور ديدند وايشان كه در ولايت ستمگاه
17 مرگ هستند روشنايي براي ايشان افروخته شد * ازانگه عيسي اغاز كرد بمژده دادن وگفتن
توبه كنيد كه ملكوت آسمان نزديك شده است سيزدهم ذكر انك شمعونرا وبرادرش را
18 وشاگردانرا گزيد * چو مسيح بر كنار درياي جليل مي گرديد * ديد شمعون صفارا وبرادرش را
اندراووس * كه دامهاء خود را در دريا انداختند سبب آنك ماهي گيران بودند *

Ipse Diabolo responsum dedit, & dixit; Scriptum est, quòd pane solo homo nequaquam vivit, sed omni verbo quod ex ore Dei procedit. 4
Tunc Diabolus eum in urbem Hierosolymam deportavit, eumque in apice pinnæ templi constituit. 5
Et illi dixit; Si tu filius Dei es, teipsũ ab hac pinna deorsum præcipitato: Quia scriptum est, quòd angelis suis de te mandavit, ut manibus suis te sustineant, ut pes tuus in lapidem impactus non sit. 6
Jesus ei dixit; Rursum scriptum est, Dominum Deũ tuum ne tentato. 7
Rursus tulit eum Diabolus in verticem montis valdè sublimis, totumque mundum & splendorem ejus ei ostendit. 8
Et dixit; Hæc omnia tibi dabo, si procideris ut mihi cultum exhibeas. 9
Jesus dixit ei; Apage, O Diabole, à conspectu meo; quia scriptum est, quod Deum tuum solum adorabis, et ei soli servies. 10
Tunc Diabolus eum dimisit, & angeli ad eum accesserunt, & ei ministrabant. 11

XII. Incarceratio Johannis.

Cùm Jesus audisset quòd Johannem in carcerem tradidissent, in Galilæam profectus est. 12
Et reliquit Nazreh, & illinc veniens ad Caphar-nahum habitavit ad littus maris, in confiniis Zabulun & Naphtalim. 13
Ut impleretur, quod in Esaia propheta dictum est. 14

Prophetia.

Terra Zebulun, terra Naphtalim, via maris ab eo latere Jordanis, & Galilæa gentium. 15
Homines qui in tenebris sederunt, lucem magnam viderunt; quique in regione tyrannidis mortis versantur, lumen eis accensum est. 16
Ex eo tempore cœpit Jesus annuntiare & dicere; Pœnitentiam agite, quia regnum cœlorum prope factum est. 17

XIII. Narratio quo pacto Simeonem & fratrẽ ejus & discipulos *alios* elegit.

Cùm Christus in littore maris Galilææ obambularet, vidit Simeonem Petrum & fratrem ejus Andream, qui retia sua in mare jaciebant, eò quòd piscium captores erant. 18

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Et ait illis; Venite post me, & faciam vos piscatores hominum.
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
Illi *autem* continuò *dimittentes* retia, sequuti sunt eum. Et procedens
20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς
21 indè, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, & Joannem fra-
ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
trem ejus, in navi cum Zebedæo patre eorum, *resarcientes* retia
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
sua: & vocavit eos. Illi autem statim *dimittentes naviculam &* patrem
22 αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα
suum, sequuti sunt eum. Et circuibat totam Galilæam Jesus, docens
23 αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων
in synagogis eorum, & prædicans Evangelium regni: & sanans
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων
omnem *morbum*, & omnem infirmitatem in populo. Et abiit *auditio* ejus in
24 πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς
totam Syriam. Et obtulerunt ei omnes malè habentes, variis
ὅλην τὴν Συρίαν. καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις
morbis, & *terminibus* comprehensos, & *dæmoniacos*, & lunaticos, &
νόσοις, καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ
paralyticos: & curavit eos. Et sequutæ sunt eum turbæ multæ
25 παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ
de Galilæa, & Decapoli, & Hierosolymis, & Judæa, & trans Jordanem.
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Δεκαπόλεως, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

CAP. V. ε'.

IVidens autem turbas, ascendit in montem. & *sedente eo, adveniunt*
1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον
illi discipuli ejus. Et aperiens os suum, docebat eos, dicens; Bea-
2 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων· Μα-
3 ti pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Bea-
κάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μα- 4
ti *lugentes*, *quia* ipsi consolabuntur. Beati mites, quoniam ipsi
κάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ 5
hæreditabunt terram. Beati *esurientes, & sitientes* justitiam,
κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, 6
quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam ipsi *misericordiâ afficientur*.
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7
Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pa- 8
Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰ- 9
cifici, quoniam *ipsi* filii Dei vocabuntur. Beati *persecutione affecti* propter
ρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν 10
justitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati estis, quum
δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοί ἐστε, ὅταν 11
maledixerint *vos*, & persequuti fuerint, & dixerint omne malum *verbum* adversùm vos
ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν
mentientes, propter me.
ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

19 Et ait illis Jesus; Venite post me & faciam
20 vos esse piscatores hominum. Illi autem con-
festim dimiserunt retia sua, & ivére post eum.
21 Et cùm illinc præteriisset, vidit duos alios
fratres, Jacobum filium Zebedæi, & Johan-
nem fratrem ejus, in navicula cum Zebedæo
ipsorum patre, resarcientes retia sua: & vo-
22 cavit eos Jesus. Illi autem statim, relique-
runt naviculam & patrem suum, abierúntque
23 post eum. Et perlustrabat universam Gali-
læam, docebatque in synagogis eorum, &
prædicabat Evangelium regni, atque sana-
bat omnem dolorem, omnémque languo-
24 rem in populo. Et audita est fama ejus in
tota Syria, & obtulerunt ei omnes qui pes-
simè affecti erant infirmitatibus variis: quique
cruciatibus constringebantur, nec non dæ-
25 moniacos, & lunaticos, & paralyticos: eosq;
sanavit. Et sequutæ sunt eum turbæ multæ à
Galilæa, & à Decapoli, & à Jerusalem, & à
Judæa, & ab ultra Jordanem.

Apostolorum & Patriarcharum. 9.

CAP. V.

1 Quum autem vidisset Jesus turbas, ascen-
dit in montem: quumque sedisset, accesse-
2 runt ad eum discipuli ejus. Et aperto ore suo
3 docebat eos, inquiens; Beati pauperes spi-
ritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum.
4 Beati mœrentes, quippe consolationem ac-
5 cepturi sunt. Beati mites, quippe qui hære-
6 ditatis jure possessuri sunt terram. Beati illi
qui esuriunt & sitiunt justitiam, quoniam ipsi
7 saturabuntur. Beati sunt misericordes, quo-
niam super eos futuræ sunt misericordiæ.
8 Beati illi qui mundi sunt corde, quippe qui
9 visuri sunt Deum. Beati pacificè agentes,
10 quippe qui filii Dei vocabuntur. Beati illi
qui persecutionem patiuntur propter justiti-
am, quoniam ipsorum est regnum cœlorum.
11 Beati vos, quum exprobraverint vobis,
vosque persecuti fuerint, & dixerint de vo-
bis omne verbum malum propter me cum
mendacio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et dicit illis Jesus, Venite, sequimini post me, & faciam vos ut sitis piscatores 19
hominum. Et confestim reliquerunt retia sua, & sequuti sunt eum statim. 20
Et procedendo illinc, vidit alios duos fratres, Jacobum filium Zabedæi, & Jo- 21
hannem fratrem ejus in navi cum Zabedæo patre eorum, sarcientes retia sua: &
vocavit eos. Et statim relinquendo navim & patrem suum sequuti sunt eum. 22
Et circumibat Jesus totam Galilæam docens in synagogis eorum, & prædicans 23
evangelium regni, & sanans omnem morbum, & febrim in populo. Et exivit 24
fama ejus in totam Syriam, & attulerunt ad eum omnes morbosos, & omnes gra-
vatos quocunque gravamine, & cæcos, & cruciatibus detentos, & dæmoniacos,
& lunaticos, & tormentis agitatos, & paralyticos: & vivificavit eos. Et se- 25
quuti sunt eum multi populi à Galilæa, & è Decem civitatibus, & ab Hierosoly-
ma, & à Judæa, & ab ulteriori Jordanis.

CAP. V.

Qui Beati.

E*T videns populū ascendit in montem, & sedente eo appropinquârunt ad eum* 1 2
discipuli ejus. Et aperuit os suum, & edocuit eos dicens; Beati pauperes in 3
spiritu, quoniam illis est regnum cœlorum. Beati lugentes nunc, quoniam ipsi 4
consolabuntur. Beati mites, quoniam ipsi hæreditate capient terram. 5
Beati qui esuriunt & sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati 6 7
misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati puri in corde, 8
quoniam ipsi videbunt Deum. Beati conficientes pacem, quoniam ipsi filii 9
Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quo- 10
niam illis est regnum cœlorum. Beati vos quando persequentur vos, et probris 11
vos afficient, et loquentur omne malum contra vos mentientes, propter me.

Versio VULGATA LATINA.

19 Et ait illis; Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. At illi
20 continuò relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens indè, vidit alios duos
21 fratres, Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre
22 eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus
23 & patre, secuti sunt eum. Et circuibat Jesus totam Galilæam, docens in syna-
gogis eorum, & prædicans evangelium regni: & sanans omnem languorem, &
omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, & obtu-
24 lerunt ei omnes malè habentes, variis languoribus, & tormentis comprehensos,
& qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos: Et se-
25 cutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Jerosolymis, & de
Judæa, & de trans Jordanem.

CAP. V.

Videns autem Jesus turbas, ascendit in montem, & cùm sedisset, accesserunt 1
ad eum discipuli ejus: Et aperiens os suum docebat eos, dicens; Beati pauperes 2 3
spiritu: quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites: quoniam ipsi 4
possidebunt terram. Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Beati, 5 6
qui esuriunt & sitiunt justitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericor- 7
des: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quo- 8
niam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur. 9
Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est 10
regnum cœlorum. Beati estis cùm maledixerint vobis, & persecuti vos fue- 11
rint, & dixerint omne malum adversùm vos mentientes, propter me:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 *فقال لهما تعالا فاتبعاني لاجعلكما صيادي الناس * وللوقت تركا شباكهما وتبعاه * وجاز من
21 هناك فراي اخوين اخرين يعقوب بن زبدي ويوحنا اخاه في سفينة مع ابيهما زبدي يصلحان
22 23 شباكهما فدعاهما * وللوقت تركا السفينة واباهما زبدي وتبعاه * وكان يسوع يطوف في كل
24 الجليل ويعلم في مجامعهم * ويكرز ببشارة الملكوت ويبري كل مرض ووجع في الشعب * فذاع
خبره في جميع الشام * فقدموا اليه كل المسقومين بالامراض والاوجاع المختلفة * والذين بهم
25 الشياطين والمصروعين في رووس الاهلة والمخلعين فابراهم * وتبعه جموع كثيرة من الجليل
1 وعشر المدن ويروشليم واليهودية وعبر الاردن * فلما ابصر الجموع صعد
2 3 علي الجبل وجلس وجا اليه تلاميذه * ففتح فاه يعلمهم قايلا * طوبا للمساكين بالروح فان
4 5 لهم ملكوت السموات * طوبا للحزانا فانهم يعزون * طوبي للمتواضعين فانهم يرثون الارض * طوبي
6 7 للجياع والعطاش من اجل البر فانهم يشبعون * طوبي للرحما فانهم يرحمون * طوبي للنقية
8 9 قلوبهم فانهم يعاينون الله * طوبي لفاعلي السلامة فانهم بنوا الله يدعون * طوبي للمطرودين من
10 11 اجل البر فان لهم ملكوت السموات * طوباكم اذا طردوكم وعيروكم وقالوا فيكم كل
كلمة شر كذبة من اجلي *

Et ait illis; Venite, sequimini me, ut 19
faciam vos piscatores hominum. Et 20
continuò reliquerunt retia sua, & se-
cuti sunt eum. Et progressus est inde, 21
& vidit duos alios fratres, Jacobum
filium Zebedæi, & Johannem fratrem
ejus, in navi cum eorum patre Zebedæo,
qui reficiebant retia sua: & vocavit
eos. Et statim reliquerunt navim & 22
patrem eorum Zebedæum, & secuti sunt
eum. Et peragrabat Jesus totam Ga- 23
lilæam, & docebat in Synagogis eorum,
& prædicabat evangelium regni: &
sanabat omnem morbum & omnem dolo-
rem in populo. Et emanavit fama ejus 24
in totam Syriam. Obtuleruntque ei
omnes affectos morbis & doloribus di-
versis, & eos in quibus inerant dæmo-
nia, & qui agitabantur in principiis
plenilunìorum, & paralyticos; & cu-
ravit eos. Et secutæ sunt eum turbæ 25
multæ de Galilæa, & decem urbibus, et
Jerusalem, & Judæa, et transitu Jordanis.

CAP. V.

Cum autem vidisset turbas, ascendit 1
supra montem, & sedit, & adierunt eum
discipuli ejus. Et aperuit os suum, ut 2
doceret eos, dicens; Beati pauperes in 3
spiritu: quoniam ipsorum est regnum cœ-
lorum. Beati tristes: quoniam ipsi conso- 4
labuntur. Beati humiles: quoniam ipsi 5
hæreditabunt terrā. Beati esurientes, & 6
sitientes justitiam: quoniam ipsi satura-
buntur. Beati misericordes: quoniam ipsi 7
misericordiam consequentur. Beati quo- 8
rum pura sunt corda: quoniam ipsi vide-
bunt Deum. Beati facientes pacem: quo- 9
niā ipsi filii Dei vocabuntur. Beati ex- 10
pulsi propter justitiam: quoniam ipsorum
est regnum cœlorum. O vos beatos cùm 11
persecuti vos fuerint & vituperaverint
vos, & dixerint in vos omne verbum
nequitiæ, mentientes propter me:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 *مسيح كفت بدنبال من بياييد كه شمارا ادمي كيران [بسازم] * *ايشان هماندم دامهاء خود
21 را رها كردند وبدنبال او رفتند * چون از انجا در كذشت * دو برادر ديكر ديد * يعقوب پسر
زبدي ويوحنا برادرش * در كشتي با زبدي پدر ايشان * دامهاء خود را راست مي كردند *
22 عيسي ايشانرا خواند * *ايشان هماندم كشتي وپدر خود را رها كردند * ودر دنبال او رفتند *
23 *وعيسي هميشه در همه جليل مي كرديد ودر انجمنهاء ايشان تعليم مي داد * ودر مژدهء ملكوت
24 منادي مي زد * وهر رنجي ودردي كه در عالم بود شفا مي داد * *وخبر او در تمامت سوريا
فاش شد . چهاردهم شفا دادن جماعتها رنجورانرا وهر كرا مي ديدند كه در
رنجهاء دشخوار مي بود * پيش او آوردند * وكساني را كه در دردهاء كوناكون عذاب مي
25 كشيدند * وديوانكان * وصرعيان * واشلان * ومفلوجانرا شفا مي داد * *وخلق بس بسيار از جليل
وشهروده در دنبال او رفتند از اورشليم واز يهود * وازان سوي اردن پانزدهم تعليم الطوبا
1 *چون مسيح آن جماعت را ديد با ايشان بالاي كوه رفت چون نشست شاكردان او بدو نزديك
2 3 شدند * دهن خود را كشاد وايشانرا مي اموزانيد وكفت * خنك مسكينان بجان زيرا ملكوت اسمان ازان
4 5 ايشانست * خنك اند وهكنان تعزيت را كه كامراني ايشان يابند * خنك متواضعان * زيرا ايشانند
6 كه زمين را بميراث كيرند * خنك ايشان كه براي راستي كرسنه وتشنه شدند * زيرا سير
7 8 شوند * خنك امرزندكان كه بر ايشان امرزش ورحمت شود * خنك انان كه دل ايشان پاكست
9 زيرا ايشانند كه خداي را بينند * خنك ايشان كه سلامتي وارامي كنند * زيرا فرزندان خدا خوانده
10 شوند * *خنك ايشان كه از براي راستي وعدل رانده واواره شدند * زيرا ملكوت اسمان از
11 براي ايشانست * *خنك شما كه وقتي با شما حسودي كنند * وشما را نكوهيده كنند وبرانند *
وسخنهاء بد بر شما براي من بدروغي اندازند *

Christus dixit, Sequimini me, ut 19
vos hominum captores faciam. Ipsi 20
eodem momento retia sua relique-
runt, & sequuti sunt eum. Inde 21
digressus duos fratres alios vidit,
Jacobum filium Zebedæi, & Johan-
nem fratrem ejus, in nave cum Ze-
bedæo patre suo retia sua reconcin-
nantes, quos Jesus vocavit. Ipsi 22
illicò navem & patrem suum reli-
querunt, & eum sequuti sunt. Je- 23
sus verò jugiter totam Galilæam
obibat, & in synagogis eorum doce-
bat, & evangelium regni prædica-
bat; & omnem morbum ac dolorem,
qui in populo erat, sanabat. Et fama 24
ejus per totam Syriam inclaruit.
XIV. Curatio turbarum ægrotarum.
Et quemcunque videbant morbis gra-
viter affectum, ad eum attulerunt,
eósque qui doloribus variis crucia-
tum patiebantur, & dæmoniacos, &
epilepticos, & manu luxatos, para-
lyticósque: quibus sanitatem reddi-
dit. Et populus valdè multus ex 25
Galilæa, & ex Decapoli sequuti
sunt eum; ex Hierosolyma & ex
Judæa, & ab altera parte Jor-
danis.

CAP. V.

XV. Doctrina beatitudinis.

Cum Christus turbā vidisset, cum 1
eis montem conscendit: & cùm se-
disset discipuli ejus ad eum accesse-
runt. Et os suum aperuit, eósque do- 2
cuit, ac dixit: Beati pauperes spi- 3
ritu; quoniam ex eo ipsorum est
regnum cœlorum. Beati ingemiscen- 4
tes ad consolationem; quoniam de-
siderii sui compotes erunt. Beati hu- 5
miles; quoniam ipsi sunt, qui ter-
ram hæreditate capiunt. Beati qui 6
justitiæ esurientes & sitientes sunt;
quoniam saturi erunt. Beati igno- 7
scentes; quoniam in ipsos ignoscen-
tia & misericordia erit. Beati illi 8
quorum cor purum est; ipsi enim sunt
qui Deum vident. Beati qui pacem 9
ac tranquillitatem faciunt; quoniam
filii Dei vocati erunt. Beati qui 10
propter justitiam & æquitatem, per-
secutione & injuriā vexantur; quo-
niam regnum cœlorum propter ipsos
est. Beati vos, si quando vobiscum 11
invidiam exercuerint & in vitupe-
rationem vos adduxerint, & perse-
quuti fuerint; & verba mala vobis
propter me mendaciter objecerint.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Gaudete & exultate, quoniam merces vestra *multa* in cœlis:
12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
sic enim persecuti sunt Prophetas *illos* ante vos. Vos estis sal
13 οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας
terræ: *si autem* *sal infatuatum sit*, in quo salietur? ad nihilum
τῆς γῆς. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
valet ultrà, *si non* *ejici* *foràs*, *&* *conculcari* ab
ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν
hominibus. Vos estis lux mundi: non potest civitas abscondi
14 ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι
supra montem posita. Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub
15 ἐπάνω ὄρους κειμένη. Οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ
modio, sed super candelabrum, *&* *lucet* omnibus in domo.
τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videat
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν
vestra *pulchra* opera, & glorificent patrem vestrum qui in cœlis.
ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Ne putetis quoniam veni *dissolvere* Legem aut Prophetas: non veni
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον
dissolvere, sed adimplere. Amen quippè dico vobis, Donec *prætereat*
18 καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἕως ἂν παρέλθῃ
cœlum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à Lege,
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου,

λα β — λβ β — λγ ε — λδ ε — λε ε

donec omnia fiant. Qui ergò solverit unum *mandatorum istorum*
ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν 19
minimorum, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno
ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
cœlorum: qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
regno cœlorum. Dico enim vobis, *Quòd si non* abundaverit justitia
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη 20
vestra plùs Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum
ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
cœlorum. Audistis quia *pronuntiatum* est antiquis, Non occides: qui autem
τῶν οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' 21
occiderit, *obnoxius* erit judicio. Ego autem dico vobis, Quia
ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι 22
omnis *irascens* fratri suo immeritò, *obnoxius* erit judicio:
πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.
qui autem dixerit fratri suo, Raca, *obnoxius* erit *consessui*: qui autem
ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ. ὃς δ'
dixerit, Fatue, *obnoxius* erit in *gehennam* ignis. Si ergò offers
ἂν εἴπῃ, Μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς 23
munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus
τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου
habet aliquid adversùm te:
ἔχει τι κατὰ σοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Tunc gaudete & exultate, quoniam mer- 12
ces vestra crevit in cœlo; sic enim per-
sequuti sunt prophetas, qui vos præcesse-
runt. Vos estis sal terræ: quòd si sal in- 13
fatuatum fuerit, quo salietur? nulli rei
inservit, nisi ut projiciatur foràs, & con-
culcetur ab hominibus. Vos estis lux mun- 14
di: impossibile est ut abscondatur civi-
tas, quæ super montem ædificata est. Ne- 15
que lucernam accendunt, ut ponant eam
subter modium, sed super candelabrum:
& lucet iis omnibus qui sunt in ædibus.
Ita luceat lux vestra coram hominibus, ut 16
videant opera vestra bona, laudentque
patrem vestrum qui in cœlis est. Ne pu- 17
tetis me venisse ut solvam legem aut pro-
phetas; non ut solvam, sed ut adimple-
am. Amen enim dico vobis, donec transi- 18
erint cœlum & terra; Jud unum, aut
una lineola non præteribit à lege, donec
omnia fiant. Quisquis igitur solverit unum 19
ex mandatis hisce minimis, & docuerit
sic homines, minimus vocabitur in regno
cœlorum: quisquis autem fecerit & do-
cuerit, iste magnus vocabitur in regno
cœlorum. Ego enim dico vobis; Nisi 20
abundaverit justitia vestra plusquam Scri-
barum & Pharisæorum, non intrabitis in
regnum cœlorum.

Matutinis III feriæ septimanæ primæ Jejunii. 10.

Audistis dictum fuisse antiquis; Non oc- 21
cides: & quisquis occiderit, reus erit ju-
dicio. Ego verò dico vobis; Quicun- 22
que irascetur fratri suo temerè, reus est
judicio; & quicunque dixerit fratri suo,
Raka, reus est consessûs: & quisquis dixe-
rit, Fatue, reus erit gehennæ ignis. Si 23
ergò obtuleris munus tuum super altare,
& illic recordatus fueris fratrem tuum re-
tinere contra te odium aliquod;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ተፈሥሑ ፡ ወተሐሠዩ ፡ እስመ ፡ ዐስብክሙ ፡ ብዙኅ ፡ ውእቱ ፡ በሰማያት ፡፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡
13 ሰደድዎሙ ፡ ለነቢያት ፡ እለ ፡ እምቅድሜክሙ ፡፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ጼው ፡ ለም
ድር ፡ ወእመሰ ፡ ጼው ፡ ለስኰ ፡ በምንት ፡ ይትቄሰም ፡ አልቦኬ ፡ እንከ ፡ ለዘ ፡ ይበቍዕ ፡
14 ዘእንበለ ፡ ለገዲፍ ፡ አፍአ ፡ ወይከይደ ፡ ሰብእ ፡፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ብርሃኑ ፡ ለዓለ
15 ም ፡፡ ሊትክል ፡ ሀገር ፡ ተኀብኦ ፡ እንተ ፡ መልዕልተ ፡ ደብር ፡ ትነብር ፡፡ ወኢያኀትዉ ፡ ማ
ኅቶተ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ታሕተ ፡ ከፈር ፡ እላ ፡ ደቦ ፡ ተቅዋማ ፡ ወያበርህ ፡ ለኵሉሙ ፡ እ
16 ለ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡፡ ከማሁ ፡ ይብራህ ፡ ብርሃንክሙ ፡ በቅድመ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ይር
17 አዩ ፡ ምግባሪክሙ ፡ ሠናየ ፡ ወይሰብሕዎ ፡ ለአቡክሙ ፡ ዘበሰማያት ፡፡ በደግም ፡ ሰንበተ ፡
አይሁድ ፡ ዘጾም ፡ ሊይምሰልክሙ ፡ ዘመጻእኩ ፡ እስዓር ፡ ኦሪተ ፡ ወነቢያተ ፡ ሊመጻ
18 እኩ ፡ እስዓሮሙ ፡ አላ ፡ እፈጽሞሙ ፡፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ እስከ ፡ ይኀልፍ ፡ ሰማ
ይ ፡ ወምድር ፡ የውጠ ፡ እንተ ፡ አሐቲ ፡ ቀርፀታ ፡ ሊትኀልፍ ፡ እምኦሪት ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡
19 ኵሉ ፡ ይትገበር ፡፡ ዘኬ ፡ ፈትሐ ፡ አሐተ ፡ እምእላ ፡ ትእዛዝ ፡ እንተ ፡ ተኀጽጽ ፡ ወይ
ሜህር ፡ ከመዝ ፡ ሰብእ ፡ ኀጹጸ ፡ ይሰመይ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ወዘሰ ፡ ይሜህር ፡ ወይ
20 ገብር ፡ ውእቱ ፡ ዐቢየ ፡ ይሰመይ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ናሁ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ እመ ፡
ሊፈድፈደ ፡ ጽድቅክሙ ፡ ፈድፋደ ፡ እምጸሐፍት ፡ ወእምፈሪሳውያን ፡ ሊትበውኡ ፡ ውስተ ፡ መ
21 ንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡ ተብህለ ፡ ለቀደምት ፡ ሊትቅትሉ ፡ ነፍሰ ፡ ወዘሰ ፡
22 ቀተለ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለኵነኔ ፡፡ ወአነሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘያምዕዕ ፡ እኅዋሁ ፡
ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለኵነኔ ፡ ወዘሂ ፡ ይቤ ፡ እኅዋሁ ፡ ዘፀርቀ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለዓውድ ፡ ወዘሂ ፡
23 ይቤ ፡ አብድ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለገሀነም ፡ እሳት ፡፡ እምከመኬ ፡ ታበውእ ፡ አምኃከ ፡ ውስተ ፡
ምሠዋዕ ፡ ወበሀየ ፡ ተዘከርከ ፡ ከመቦ ፡ እኁከ ፡ ዘይኄይሰከ ፡፡

Gaudete & exultate, quoniam merces vestra multa est in cœlis: quia sic perse- 12
quuti fuerunt prophetas, qui ante vos erant. Vos sal estis terræ: & si sal pu- 13
truerit, cũ quo condimento *condietur? non est amplius cui prosit, sed ut abjici-*
atur foràs, & ut eum conculcent homines. Vos estis lux mundi: non potest 14
civitas abscondi quæ super montem sedet. Et non accendent lucernam ut po- 15
nant eam sub modio, sed super candelabrum: & splendet omnibus iis qui in
domo. Sic splendeat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra 16
bona, & glorificent patrem vestrum, qui est in cœlis.

Septima feria secundæ *septimanæ* Quadragesimæ.

Ne existimate vobiscũ, quòd veni dissolvere legem et prophetas: non veni eos dis- 17
solvere, sed eos complere. Amen dico vobis, usquedum præterierit cœlũ, & terra, 18
Iota quod est unius apex, nequaquã præterierit ex lege, usquedum totum ejus fiat. 19
Quicunque igitur solvit unum vel minimum ex hisce mandatis, & ita docebit
homines, minimus nominabitur in regno cœlorum: & qui docebit & faciet,
ipse magnus nominabitur in regno cœlorum. Ecce dico vobis, Si non abunda- 20
verit justitia vestra plusquam scribarum, & Pharisæorum, non intrabitis
regnum cœlorum. Audistis quòd dictum fuit antiquis. Non occidetis animam; 21
& qui occiderit, reus est judicii. Et ego dico vobis, Omnis qui irascitur 22
fratri suo, reus est judicii: & quicunque dicet fratri suo, Hic vilis, ob- 23
noxius est concilio; & quicunque dicet, Fatue, obnoxius est Gehennæ ignis.
Si igitur attuleris munus tuum ad altare, & illic memineris quòd sit fra-
ter tuus qui te sit potentior:

Versio VULGATA LATINA.

12 Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis: sic enim perse-
13 cuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. Vos estis sal terræ. Quòd si sal eva-
nuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultrà, nisi ut mittatur foràs, & concul-
14 cetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra
15 montem posita. Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed
16 super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux ve-
stra coram hominibus, ut videant, opera vestra bona, & glorificent patrem ve-
17 strum, qui in cœlis est. Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut pro-
18 phetas: non veni solvere, sed adimplere. Amen quippe dico vobis, Donec transi-
eat cœlum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à lege, do-
nec omnia fiant. Qui ergò solverit unum de mandatis istis minimis, & do- 19
cuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum: qui autem fecerit
& docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum. Dico enim vobis, 20
Quia nisi abundaverit justitia vestra plus quàm Scribarum, & Pharisæorum,
non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis; Non 21
occides: qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis; Quia 22
omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri
suo, Raca; reus erit concilio. Qui autem dixerit, Fatue; reus erit gehennæ ignis.
Si ergò offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus ha- 23
bet aliquid adversùm te:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * افرحوا وتهللوا فان اجركم عظيم في السموات • لانه هكذا طردوا الانبياء الذين قبلكم •
13 * انتم ملح الارض • فاذا فسد الملح فماذا يملح • لا يصلح لشي الا لان يطرح خارجا
14 15 ويدوسه الناس * انتم نور العالم • لا يمكن ان تخفي مدينه وهي موضوعه علي جبل * ولا يوقد
16 سراج فيترك تحت مكيال لكن يوضع علي منارة فيضي لكل من في البيت * هكذا فليضي
17 نوركم قدام الناس • ليروا اعمالكم الحسنه ويمجدوا اباكم الذي في السموات * لا تظنوا
18 اني جيت لانقض الناموس او الانبياء لم ات لانقض بل لاكمل * امين اقول لكم ان
19 السماء والارض تزولان ويوطه واحده او خطه واحده لا تزول من الناموس [] * فمن حل احدي
هذه الوصايا الصغار وعلم الناس هكذا يدعي في ملكوت السموات صغيرا • والذي يعمل ويعلم
20 هكذا يدعي عظيما في ملكوت السموات * اقول لكم ان لم يزد بركم علي الكتبه والفريسيين فلا
21 تدخلون ملكوت السموات • الفصل التاسع • * قد سمعتم انه قيل للاولين لا تقتل •
22 فان من قتل وجب عليه الدينونه * وانا اقول لكم ان كل من غضب علي اخيه [] فقد وجب عليه
الدينونه • ومن قال لاخيه يا جاهل وجب عليه الحكم ومن قال لاخيه احمق فقد وجب عليه
23 نار جهنم * ان انت قدمت قربانك علي المذبح وذكرت هناك ان اخاك واجدا عليك •

Gaudete, & exultate, quoniam merces 12
vestra magna est in cælis. Nam sic per-
secuti sunt prophetas, qui ante vos. Vos 13
estis sal terræ. Cùm autem corruptus
fuerit sal, quânam re salietur? non
valet ad quicquam, nisi ut abjiciatur
foràs, & conculcent eum homines. Vos 14
estis lux mundi. Non potest abscondi ci-
vitas, eaque sita supra montem. Et non 15
accenditur lucerna & ponitur sub mo-
dio, sed collocatur super candelabrum,
ac lucet omnibus qui in domo sunt. Sic 16
luceat lux vestra coram hominibus: ut
videant opera vestra bona, & glorificent
patrem vestrum qui est in cælis. Ne 17
putetis quòd venerim solvere legem aut
prophetas: non veni solvere, sed im-
plere. Amen dico vobis, quòd cœlum 18
& terra transibunt, & iota unum aut
lineola una non præteribit à lege. Qui 19
ergò solverit unum horum mandatorum
minimorum, & docuerit homines sic;
vocabitur in regno cœlorum minimus:
qui autem fecerit & docuerit; hic vo-
cabitur magnus in regno cœlorum. Dico 20
vobis, Si non abundet justitia vestra
plusquam Scribarum & Pharisæorum,
non intrabitis regnum cœlorum.

Sectio nona.

Audistis quòd dictum est antiquis; Non 21
occides: nam qui occiderit, competit
ei judicium. Ego autem dico vobis, 22
quòd omnis qui irascitur adversùs fra-
trem suum, jam competit ei judicium.
Et qui dixerit fratri suo, O insipiens,
competit ei sententia. Qui autem dixe-
rit fratri suo, Fatue, competit ei ignis
gehennæ. Si tu offers munus tuum su- 23
per altare, & recordatus fueris ibi, quòd
frater tuus est iratus adversùm te,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * انگه شادمان وخرم شويد مزد شما در آسمان بسيارست • براي انك ان پيغامبرانرا كه پيشتر
13 از شما بودند همچنان نكوهيده كردند • * شماييد نمك زمين اگر چنانست كه نمك
فاسد شود • اورا بچه نمك كنند • هيچ چيز را نشايد • الا بيرون انداخته شود واز مردمان
14 نكوهيده شود • * شماييد روشنايي جهان • نتوان پنهان داشتن شهري را كه بر سر كوه
15 عمارت شده باشد • * ونشايد كه چراغ بيفروزند وزير كاسه بنهند • الا بر سر مناره • تا براي
16 هر كه در خانه اند روشنايي بنمايد • * اين چنين روشنايي شما پيش خلق بتابد كه
نيكي كردارهاء شما ببينند • وبر پدر شما را كه در اسمانست ستايش دهند
17 شانردهم نيامدم كه توريت باطل كنم * نيامدم كه ناموس وشريعت
18 پيغامبرانرا بشكنم • ليكن آمدم تا تمام كنم • * راست راست با شما بگويم • تا انكه كه اسمان
19 وزمين بگذرند • يك كلمه يا يك سطر از ناموس نگذرد • تا وقتي كه همه تمام شود • * هر
كه بشكند يكي ازين سپارشهاء كوچك • وجز ازين بخلق بياموزاند • در ملكوت آسمان
خوار باشد • وهر كه اين چنين كند وبياموزاند • در ملكوت آسمان بزرگوار خوانده شود •
20 * اكنون بشما مي گويم • اگر عدل شما بر نويسندگان • ومعتزلان نيفزايد • ملكوت
21 آسمانرا در نياييد براي پاداش شنيديد كه با پيشينيان گفته شد • * مكش وهر
22 كس كه بكشد پاداش بر وي روا باشد • * من بشما مي گويم • كه اگر كسي بر برادر
خود باطل خشم كند • داوري بر وي روا باشد • وهر كه با برادر خود احمق گويد • ملامت
23 خلق بر وي روا باشد • وهر كه با يار خود اي ناكس گويد • آتش دوزخ بر وي روا باشد • * اگر تو
خواهي كه قربان خود را بر مذبح بكشي وترا بياد آيد كه برادر تو از تو بيك بهانه رنجيده است

Tunc temporis læti ac hilares estote; 12
merces enim vestra in cælis ampla
est: quia Prophetas, qui ante vos fu-
erunt, ita vituperaverunt. Vos estis 13
sal terræ: si eò deventum est ut sal
corruptus sit, quâ re eum salient?
ulli rei non convenit nisi ut extra
jaciatur, & ab hominibus spretus
sit. Vos estis lux mundi: non po- 14
test abscondi civitas, quæ in vertice
montis extructa est. Neque conve- 15
nit ut lucernam accendentes tinæ
supponant; sed supra candelabrum, ut
singulis, qui in domo sunt lucem præ-
beat. Ita lux vestra coram homini- 16
bus splendeat, ut bona opera vestra
videant, & Patri vestro, qui in cæ-
lis est, laudem dent.

XVI. Non veni ut Legem irritam faciam.

Non veni ut Legem & præscriptum 17
Prophetarum infringam, sed veni ut
perficiam. Verè, verè vobis dico, 18
usque dum cæli et terra transierint,
una vox aut una lineola de Lege non
transibit, usque quò omnia opere com-
pleantur. Quisquis fregerit unum 19
ex hisce mandatis parvis, & aliud
ab eo populum docuerit, in regno cæ-
lorum parvi erit: quisquis autem sic
fecerit ac docuerit, in regno cælorum
magnus vocabitur. Jam vobis di- 20
co; Si justitia vestra Scribarum &
Pharisæorum justitiam non supera-
verit, regnum cælorum non ingre-
diemini.

De retaliatione.

Audistis priscis dictum fuisse; Non 21
occides: quisquis autem occiderit,
retaliationem in eum competere. Ego 22
vobis dico; quòd si quis fratri suo
temerè irascitur, judicium in eum
competit: & quisquis fratri suo di-
xerit, Stulte, reprehensionem popu-
li incurrit: quisquis verò socio suo
dixerit, O nequam, igni inferni obno-
xius erit. Si tibi libuerit ut oblati- 23
onem tuam in altare adducas, & ti-
bi in memoriam venerit, quòd frater
tuus à te quovis prætextu offen-
sus fuerit:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε΄.

Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade, prius
24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον
reconciliare fratri tuo, & tunc veniens offer munus tuum. Esto
25 διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι
benesentiens adversario tuo citò, dum es in via cum eo: ne
εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μή-
fortè te tradat adversarius judici, & judex te tradat ministro,
ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ,
& in custodiam conjiciaris. Amen dico tibi, Non exies indè, donec
26 καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, Οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν
reddas novissimum quadrantem. Audistis quia pronunciatum est antiquis,
27 ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις,
Non mœchaberis. Ego autem dico vobis, Quia omnis conspiciens mulierem ad
28 Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Si autem
29 ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ δὲ
oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te.
ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ.
Confert enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, & non totum
Συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ
corpus tuum conjiciatur in gehennam. Et si dextera tua manus scandalizat
30 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει
te, abscinde eam, & projice abs te: confert enim tibi ut pereat
σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· Συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται

λϛ
ϛ

λζ
ι

unum membrorum tuorum, & non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
Pronuntiatum est autem, Quòd quicunque absolverit uxorem suam, det ei
Ἐρρέθη δὲ, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ 31
repudium. Ego autem dico vobis, Quia quicunque absolverit uxorem suam,
ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 32
exceptâ ratione fornicationis, facit eam mœchari: & qui absolutam
παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
duxerit, adulterat. Iterum audistis, quia pronuntiatum est antiquis, Non
γαμήσῃ, μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ 33
perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem dico
ἐπιορκήσεις· ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω 34
vobis, Non jurare omnino, neque in cœlo, quia thronus est Dei,
ὑμῖν, Μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·
Neque in terra, quia scabellum est pedum ejus: neque in Hieroso-
Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσό- 35
lyma, quia civitas est magni regis: Neque in capite
λυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ 36
tuo juraveris, quia non potes unum capillum album aut nigrum facere.
σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.
Sit autem sermo vester, Etiam, etiam; Non, non: quod autem abundans his,
Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναὶ, ναί· Οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, 37
à malo est.
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ܫܒܘܩ ܬܡܢ ܩܘܪܒܢܟ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܘܙܠ ܠܘܩܕܡ ܐܬܪܥܐ ܥܡ ܐܚܘܟ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܩܪܒ ܩܘܪܒܢܟ܀
25 ܗܘܝܬ ܡܬܪܥܐ ܥܡ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܥܓܠ ܥܕ ܐܢܬ ܥܡܗ ܒܐܘܪܚܐ ܕܠܡܐ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܢܫܠܡܟ ܠܕܝܢܐ ܘܕܝܢܐ ܢܫܠܡܟ ܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܘܬܦܠ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀
26 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ܀
27 ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ܀
28 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܡܢ ܕܢܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܐܝܟ ܕܢܪܓܝܗ ܡܚܕܐ ܓܪܗ ܒܠܒܗ܀
29 ܐܢ ܕܝܢ ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܝܟ ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ܀
30 ܘܐܢ ܐܝܕܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܝܟ ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ܀
31 ܐܬܐܡܪ ܕܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܢܬܠ ܠܗ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ܀
32 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܙܢܝܘܬܐ ܗܘ ܥܒܕ ܠܗ ܕܬܓܘܪ ܘܡܢ ܕܫܒܝܩܬܐ ܢܣܒ ܓܐܪ܀
33 ܬܘܒ ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ ܕܠܐ ܬܕܓܠ ܒܡܘܡܬܟ ܬܫܠܡ ܕܝܢ ܠܡܪܝܐ ܡܘܡܬܟ܀
34 ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐ ܬܐܡܘܢ ܣܟ ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ܀
35 ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ ܕܟܘܒܫܐ ܗܝ ܕܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܡܕܝܢܬܗ ܗܝ ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ܀
36 ܐܦܠܐ ܒܪܫܟ ܬܐܡܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܥܒܕ ܒܗ ܡܢܬܐ ܚܕܐ ܕܣܥܪܐ ܐܘܟܡܬܐ ܐܘ ܚܘܪܬܐ܀
37 ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘ܀

* Dimitte illic oblationem tuam super al- 24
tare, & abi primùm redire in gratiam
cum fratre tuo, & tum veni, offer oblati-
onem tuam. Esto reconciliabilis cum ad- 25
versario tuo citò, dum adhuc cum illo es in
via, ne fortè adversarius tuus tradat te ju-
dici, & judex tradat te exactori, & inci-
das in domum vinctorum. Amen enim di- 26
co tibi, te illinc non egressurum donec red-
dideris obolum ultimum. Audistis dictum 27
fuisse; Non mœchaberis. Ego verò dico 28
vobis; Quisquis aspexerit mulierem ut
eam concupiscat, illicò adulteravit eam in
corde suo. Si autem oculus tuus dexter 29
offendiculo tibi fuerit, erue eum, & pro-
jice abs te: præstat enim tibi ut pereat
unum membrum tuum, quàm totum corpus
tuum cadat in gehennam. Quòd si manus 30
tua dextera offendiculo tibi fuerit, amputa;
& abjice eam abs te: satius enim tibi fu-
erit ut pereat unùm ex membris tuis, quàm
totum corpus tuum incidat in gehennam.
Dictum est; Quicunque dimiserit uxorem 31
suam, det ei libellum repudii. Ego verò 32
dico vobis; Quisquis dimiserit uxorem su-
am præterquàm ratione fornicationis, facit
eam mœchari; & qui duxerit dimissam,
adulterium committit. Rursum audistis 33
dictum fuisse antiquis; Non mentiéris in
juramento tuo, sed persolves Domino ju-
ramentum tuum. Ego verò dico vobis, 34
Non jurabitis omninó: non per cœlum,
quia thronus Dei est; Neque per terram, 35
quia scabellum est subter pedes ejus: nec
etiam per Jerusalem, quia civitas est summi
regis. Nec etiam per caput tuum jurabis, 36
quia non potes facere in eo vel pilum unum
crinis nigrum aut album. Sed erit sermo 37
vester, Ita, ita: &, Non, non: quod hæc
excedet, à maligno est.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ኅድግ ፡ ህየ ፡ መባእከ ፡ ቅድመ ፡ ምሥዋዕ ፡ ወሑር ፡ ቅድመ ፡ ተኳነን ፡ ምስለ ፡ እኁከ ፡ ወእ
25 ምዝ ፡ ገቢእከ ፡ አቡእ ፡ ለመባእከ ፡፡ ኩን ፡ ጠቢበ ፡ ለዕድውከ ፡ ፍጡነ ፡ እንዘ ፡ ሀለውከ ፡
26 ምስሌሁ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ከመ ፡ ኢይመጡከ ፡ ዕድውከ ፡ ለመኰንን ፡ ወመኰንን ፡ ለላእኩ ፡ ወ
27 ውስተ ፡ ሞቅሕ ፡ ትትወደይ ፡፡ አማን ፡ እብለከ ፡ ወኢትወፅእ ፡ እምዝየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ትፈዲ ፡
28 ጥዩቀ ፡ ኵሎ ፡፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡ ተብህለ ፡ ኢትዘምዉ ፡፡ ወአንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡
29 ዘይሬኢ ፡ ብእሲተ ፡ ወይፈትዋ ፡፡ ወድአ ፡ ዘመወ ፡ ባቲ ፡ በልቡ ፡፡ እመ ፡ ዓይንከ ፡ ዘየማን ፡
ያስሕተከ ፡ ምልዳ ፡ ወአውፅኦ ፡ እምኔከ ፡ እስመ ፡ ይኄይሰከ ፡ ከመ ፡ ይትሐጐል ፡ አሐዱ ፡ እ
30 ምኵሉ ፡ ለሥጋከ ፡ ይትወደይ ፡ ውስተ ፡ ገሃነም ፡፡ ወእመ ፡ ዘየማን ፡ እዴከ ፡ ያስሕተከ ፡ መ
ትሮ ፡ ወአውፅኦ ፡ እምኔከ ፡ እስመ ፡ ይኄይሰከ ፡ ይትሐጐል ፡ አሐዱ ፡ እምነ ፡ አባልከ ፡ እመ
31 ኵለንታሁ ፡ ለሥጋከ ፡ ውስተ ፡ ገሃነም ፡ ይሑር ፡፡ ወተብህለ ፡ ከመ ፡ ዘኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ የ
32 ሀብ ፡ ኅደጋቲሃ ፡፡ ወአንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘየኀድግ ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ ትዝ
33 ሙ ፡ ይሬስያ ፡ ትዘሙ ፡፡ ወዘኒ ፡ ኅድግተ ፡ አውሰበ ፡ ዘመወ ፡፡ ወካዕበ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡
ተብህለ ፡ ለቀደምት ፡ ኢትምሐሉ ፡ በሐሰት ፡ አግብኡ ፡ ባሕቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መሐላክ
34 ሙ ፡፡ ወአንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኢትምሐሉ ፡ ግሙራ ፡ ወኢሰማየ ፡ እስመ ፡ መንበሩ ፡ ውእቱ ፡
35 ለእግዚአብሔር ፡፡ ወኢምድረ ፡ እስመ ፡ መከየደ ፡ እገሪሁ ፡ ይእቲ ፡ ወኢበኢየሩሰሌም ፡
36 እስመ ፡ ሀገሩ ፡ ይእቲ ፡ ለዓቢይ ፡ ንጉሥ ፡፡ ወኢበርእስከ ፡ ትምሐል ፡ እስመ ፡ ኢትክል ፡
37 አሐተ ፡ ሥዕርተ ፡ ርእስከ ፡ ጸዓደ ፡ ረሲዮ ፡ ወኢጸሊሞ ፡፡ ይኩን ፡ ባሕቱ ፡ ነገርክ
ሙ ፡ እመሂ ፡ እወ ፡ እወ ፡ ወእመሂ ፡ አልቦ ፡ አልቦ ፡ ወፈድፋደሰ ፡ እምእሉ ፡ እም
እኩይ ፡ ውእቱ ፡፡

Relinque illic munus tuum coram altari, & abi, priùs judicii periculum faci- 24
to cum fratre tuo & tunc revertendo, offer munus tuum. Esto intelligens cum 25
adversario tuo statim, te existente cum eo in via, ne tradat te adversarius tuus
Judici, & Judex ministro suo, & in carcerem conjiciaris. Amen dico tibi, 26
Et non exibis illinc donec reddideris exactè omnia. Audistis quòd dictum 27
fuit, Non mœchabimini. Ego dico vobis omnis qui viderit mulierem, & concu- 28
piverit eam, jam mœchatus est cum ea in corde suo. Si oculus tuus dexter 29
aberrare te fecerit, erue eum, & projice eum abs te: quoniam præstantius tibi
erit ut perditum sit unum ejus, quàm ut totum corpus tuum conjiciatur in
Gabanam. Et si dextra manus tua seducat te, abscinde eam, & projice abs 30
te: quoniam præstantius erit tibi ut perditum sit unum è membris tuis, quàm ut
totum hoc corpus tuum in Gabanam eat. Et dictum fuit, quòd quicunque re- 31
liquit uxorem suam det ei scedulam derelictionis. Et ego dico vobis, quòd o- 32
mnis qui relinquet uxarem suam sine fornicatione, facit eam fornicari: & qui
relictam ducit, fornicatus est. Et iterùm audistis quòd dictum fuit antiquis; 33
Non jurabitis falsum: sed reddite Domino juramenta vestra. Et ego dico vo- 34
bis, Ne juretis omninò: neque per cœlum, quoniam thronus est Dei: Neque per 35
terram, quia scabellum pedum ejus est: neque per Hierosolymam, quia civitas
est magni regis. Neque per caput tuum juraveris, quoniam non potes unum 36
capillum capitis tui album facere neque nigrum. Esto solummodò sermo 37
vester aut, Etiam, etiam; aut, Non est, non est: & quod abundantius est his, à
malo est.

Versio VULGATA LATINA.

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade priùs reconciliari fratri tuo : & tunc
25 veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo citò dum es in via
cum eo : ne fortè tradat te adversarius judici, & judex tradat te ministro : & in
26 carcerem mittaris. Amen dico tibi, Non exies indè, donec reddas novissimum
27 quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis ; Non mœchaberis. Ego autem
28 dico vobis ; Quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam
29 mœchatus est eam in corde suo. Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue
eum, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum,
30 quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextra manus tua scandalizat te, abscide eam, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam. Dictum est autem; 31
Quicunque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudii. Ego autem dico vobis; 32
Quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, exceptâ fornicationis causâ, facit
eam mœchari : & qui dimissam duxerit, adulterat. Iterùm audistis quia dictum 33
est antiquis; Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem 34
dico vobis, Non jurare omninò, neque per cœlum, quia thronus Dei est : Neque 35
per terram, quia scabellum est pedum ejus : neque per Jerosolymam, quia civitas
est magni regis : Neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum 36
album facere, aut nigrum. Sit autem sermo vester, Est, est : Non, non : quod au- 37
tem his abundantius est, à malo est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * فدع قربانك هناك امام المذبح • وامض اولا فصالح اخاك وحينيذ فات وقدم قربانك * كن
متفقهما من خصمك سريعا ما دمت معه في الطريق • ليلا يسلمك الخصم الي الحاكم •
26 والحاكم الي المستخرج ويلقي في السجن * امين اقول لك انك لا تخرج من هناك حتي تودي
27 28 اخر فلس عليك * قد سمعتم ما قيل [ ] لا تزن * وانا اقول لكم ان كل من نظر الي امراة ليشتهيها
29 فقد زني بها في قلبه * ان شككتك عينك اليمني فاقلعها والقها عنك • فانه خير لك ان
30 يهلك احد اعضايك من ان يذهب جسدك كله في جهنم * وان شككتك يدك اليمني
فاقطعها والقها عنك • فانه خير لك ان يهلك احد اعضايك من ان يذهب جسدك كله في
31 32 جهنم * قيل من طلق امراته فيدفع لها كتاب الطلاق * وانا اقول لكم ان من طلق
33 امراته من غير كلمة زناء فقد الجاها الي الزناء • ومن تزوج بمطلقة فقد زني * وقد سمعتم
34 ايضا ما قيل للاولين لا تحنث في يمينك واوف الرب قسمك * وانا اقول لكم لا تحلفوا البتة • لا
35 تحلفوا بالسماء فانها كرسي الله * ولا بالارض لانها موطي قدميه • ولا بيروسليم فانها مدينة
36 الملك العظيم * ولا براسك تحلف فانك لا تقدر ان تصنع شعرة واحدة بيضاء او سوداء *
37 * بل يكون قولك في النعم نعم وفي اللا لا • فما زاد علي هذين فهو من الشرير •

Relinque munus tuum ibi ante altare: & vade priùs, & reconciliare fratri tuo: & tunc veni, & offer munus tuum. 24
Cave tibi ab adversario tuo maturè, dum es cum eo in via, ne te tradat adversarius judici, & judex quæstori, & projiciaris in carcerem. 25
Amen dico tibi, quòd non exibis inde, donec reddas ultimum quadrantem, quem debes. 26
Audistis quia dictum est; Non fornicaberis. 27
Et ego dico vobis, quòd omnis qui aspicit mulierem ad concupiscendum eam, jam fornicatus est cum ea in corde suo. 28
Si scandalizaverit te oculus tuus dexter, erue eum, & projice abs te: quoniam meliùs est tibi ut pereat unum membrorũ tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennã. 29
Et si scandalizaverit te manus tua dextera, abscinde eam, & projice eam abs te: quia melius est tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennam. 30
Dictum est; Quicunque repudiaverit uxorem suam, dabit ei libellum repudii. 31
Ego autem dico vobis, quòd qui repudiat uxorem suam præter causam fornicationis, compellit eam ad fornicandum: & qui ducit repudiatam, jam fornicatus est. 32
Audistis etiam quòd dictum est antiquis; Ne pejeres in juramento tuo, sed persolve Domino juramentum tuum. 33
Ego autem dico vobis; Ne juretis omninò: Ne juretis per cœlum, quia thronus Dei est: 34
Neque per terram, quia scabellum est pedum ejus: neque per Jerosolymam, quia civitas est regis magni. 35
Neque per caput tuum jures, quia non potes facere capillum unum album aut nigrum. 36
Sed erit sermo tuus per Etiam, etiam, & per Non, non; & quod excedit hæc duo, est à malo. 37

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * قربان خود را بر مذبح رها کن ورفتن برو با برادر خود آشتي کن انکه بیا وقربان خود را بپرداز
25 * از دشمن خود را پرهیز دار چندانك در راه يارانيد پیشتر ازانك دعوي کننده با تو دعوي
26 کند وترا پیش قاضي ببرد وقاضي ترا بدست شحنه دهد وشحنه ترا بزندان اندازد * راست بتو مي
کویم که ازانجا بيرون نيايي تا انکه که آخر پول را بدهي • هفدهم اشارت بهر زني
27 28 * شنيديد که اوليان کفتند زني وفسادي مکن * ومن اکنون بشما مي کويم هر که در زن
نکاه کند وارزوي او کند • در دل خود با وي زني کرده باشد هجدهم براي بدي
29 انديشدن * اکر چشم راست تو با تو خيانت کند اورا بدر کن وبينداز • زيران بهتر
30 که يك اندام تو کم باشد • نه که همه تن تو در دوزخ بيفتد • * واکر دست راست
تو ترا خيانت کند • ببر واز خودش بينداز • ان بهتر که تو بي دست باشي ازانك همکي
31 وجود تو در دوزخ اوفتد نوزدهم اشارت بهر طلاق * ونيز کفته شد • هر که
32 زن خود را طلاق دهد • کتاب ازادي طلاق را بدو بدهد * اکنون من با شما ميکويم • هر
که بي سبب زنا زن خود را طلاق دهد • اورا در زنا انداخته باشد [وهر که طلاق داده را ستاند
33 زناکار بود] بیستم جهت سوکند * باز شنيديد که با پيشينيان کفته شد که
34 در سوکندهاء خود دروغ مکو وسوکندهاء خود را بخداي بسپار * اکنون من بشما مي کويم •
35 هرکز سوکند نخوريد • نه بآسمان • زيرا تخت است کران خدا • * ونه بزمين که خانکاه نهادن
36 دو پاي اوست • ونه باورشليم • براي انك شهرست ملك اعظم را • * وبسر خود نيز سوکند نخور
37 زيرا چاره نداري که يکتا موي سياه را سپيد کني • * بلي سخن تو دراري اري باشد ودرنه نه •
هرچه ازين افزونترست آن† شرست •

Oblationem tuam super altare relinque, & abi priùs, cum fratre tuo pacem fac; Tunc veni, & oblationem tuam comple. 24
Ab inimico tuo caveto dum in via amicabiles estis; ne litigans adversus te litem instituat, & te ad judicem trahat, judex verò te in manũ quæstoris tradat, & quæstor te in carcerem conjiciat. 25
Utique tibi dico, quòd illinc non exibis, donec ultimũ quadrantẽ reddideris. 26

XVII. Monitum de adulterio.

Audistis priscos dixisse, Adulterium & scortationem ne feceris. 27
Ego autem nunc dico vobis, Quicunque mulierem intuitus eam desideraverit, in corde suo cum ea adulteriũ commisit. 28

XVIII. De cogitatione mala.

Si oculus dexter tuus tibi fraudem fecerit, eum erue & abjice: Hoc enim melius ut unum membrorum tuorum pereat, neque ut totum corpus tuum in Gehennam incidat. 29
Et si manus tua dextera in te proditionem fecerit, amputa & abs te projice: nam hoc satius ut manu mutilus sis, quàm ut tota persona tua in Gehennam ruat. 30

XIX. Monitum de repudio.

Dictum etiam est; Quicunque uxorem suam repudiaverit, libellum liberæ dimissionis ipsi det. 31
Ego autem dico vobis; Quicunque extra causam adulterii uxori suæ repudium remiserit, eam in adulterium impulit: & quicunque dimissam duxerit adulter est. 32

XX. De jurejurando.

Rursus audistis antiquis dictum fuisse, In juramentis tuis falsum ne dicito: sed juramenta tua Deo persolve. 33
Nunc ego vobis dico, Ne unquam juretis; neque per cœlum, quia thronus est magnificus Dei: 34
Neque per terram, quia scabellum pedum ejus est: neque per Hierosolymam, quia civitas est regis maximi. 35
Et per caput tuum etiam juramentum ne facito; quia facultatem non habes, ut unicum capillum nigrum album reddas. 36
Sed sermo tuus per ita, Ita, sit, & per non, non: quicquid hæc excedit, illud malum est. 37

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Audiſtis quia *pronunciatum* eſt, Oculum pro oculo, & dentem pro dente.
38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
Ego autem dico vobis, Non *obſiſtere* malo: ſed *quicunque* te percuſſerit in dexte-
39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξι-
ram tuam maxillam, *verte* illi & *aliam*. Et *volenti tibi judicium parari*, &
40 ὰν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ
tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicunque te angariaverit
41 τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει
milliare unum, vade cum illo duo. *Petenti te*, da: & *volentem* à te mu-
42 μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δα-
tuari, ne avertaris. Audiſtis quia *pronunciatum* eſt, Diliges proximum
43 νείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
tuum,& odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, Diligite ini-
44 σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐ-
micos veſtros, *benedicite maledicentes vos*: benè facite *odientibus* vos,
χθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς,
& orate pro *infeſtantibus* vos, & *infeſtantibus* vos: Ut ſitis filii
45 καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· Ὅπως γένησθε υἱοὶ
patris veſtri qui in cœlis, *quia* Solem ſuum *producit* ſuper malos & bo-
τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγα-
nos, & pluit ſuper juſtos & injuſtos. Si enim *dilexeritis diligentes* vos,
46 θούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
quam mercedem *habetis*? nónne & publicani *idem* faciunt? Et ſi ſalutave-
τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπά- 47
ritis fratres veſtros tantùm, quid *abundans* facitis? nónne & *publicani ſic*
σησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω
faciunt? Eſtote ergò vos perfecti, ſicut pater veſter, *qui in cœlis*,
ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 48
perfectus eſt.
τέλειός ἐστι.

CAP. VI. ς'.

Attendite *miſericordiam veſtram non facere ante homines*,
Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, 1
ad ſpectari eis: *ſi autem non*, mercedem non *habetis* apud patrem veſtrum
πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
qui in cœlis. Quum ergò facis eleemoſynam, *ne tubâ clanxeris* ante
τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν 2
te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynagogis & in vicis, ut *glorifi-*
σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξα-
centur ab hominibus. Amen dico vobis, *Excipiunt* mercedem ſuam.
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Audiſtis dictum fuiſſe, Oculum pro oculo, 38
& dentem pro dente. Ego verò dico vo- 39
bis, Ne inſurgatis contra malum: ſed quiſ-
quis percuſſerit te ſupra maxillam tuam
dexteram, obverte ei & alteram. Et ei 40
qui voluerit litigare tecum, & auferet tu-
nicam tuam, dimitte ei & pallium tuum.
Quiſquis angariaverit te ad milliare unum, 41
abi cum eo duo. Petenti abs te, dato: 42
& mutuanti abs te, ne deneges. Audiſtis 43
dictum fuiſſe, Dilige proximum tuum, &
odio habeto inimicum tuum. Ego verò 44
dico vobis, Diligite inimicos veſtros, &
benedicite ei qui maledicit vobis; ac bene-
facite eis qui oderunt vos; & orate pro
iis qui abigunt vos cum violentia, & per-
ſequuntur vos: Ut ſitis filii patris veſtri 45
qui in cœlis eſt, qui facit oriri ſolem ſuum
ſuper probos & improbos, & facit deſcen-
dere pluviam ſuam ſuper æquos & iniquos.
Etenim ſi dilexeritis eos qui diligunt vos, 46
quamnam mercedem habetis? nónne &
publicani hoc idem faciunt? Et ſi poſtula- 47
veritis pacem fratrum veſtrorum tantum-
modò, quid præſtantius facitis? nónne &
publicani itidem faciunt? Eſtote ergò vos 48
perfecti, ſicut pater veſter qui eſt in cœlis,
perfectus eſt.

Matutinis IV feriæ ſeptimanæ primæ Quadrageſimæ. 11.

CAP. VI.

ATtendite autem in eleemoſyna veſtra, 1
ne faciatis eam coram hominibus, ut ſpe-
ctemini ab eis; alioqui merces nulla erit
vobis apud patrem veſtrum qui eſt in cœlis.
Cùm igitur facturus es eleemoſynam, ne 2
proclamaveris cornu coram te, uti faciunt
hypocritæ in ſynagogis & plateis, ut cele-
brentur ab hominibus. Equidem dico vo-
bis, Receperunt mercedem ſuam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Audiſtis quòd dictum fuit, Oculus redemptio oculi, dens redemptio dentis. 38
Et ego dico vobis, Ne reſiſtatis malo; & ei qui te percuſſerit in dextram 39
maxillam tuam, obverte ei alteram. Et ei qui vult contendere tecum, 40
& pallium tuum tollere, dimitte ei etiam tunicam tuam. Et ſi quis 41
te angariaverit milliare unum, abi cum eo duo. Ei qui petit à te, 42
dato; & eum qui vult à te mutuare, ne probibeas. Audiſtis quòd dictum 43
fuit, Dilige proximum tuum, & odio habeto inimicum tuum. Et ego dico 44
vobis, Diligite inimicos veſtros, benedicite iis qui maledicunt vobis, &
bonum facite iis qui odio vos habent, & orate pro iis qui vos perſequuntur:
ut ſitis filii patris veſtri qui eſt in cœlis: namque ſolem exoriri facit ſuper 45
malos, & bonos; & pluere facit pluviam ſuper juſtos, & iniquos. Et ſi di- 46
ligitis eum qui diligit vos, quam mercedem habetis? nónne Publicani 47
etiam ſic faciunt? Et ſi ſalutaveritis fratres veſtros, quid igitur amplius
facitis? nónne Gentiles etiam idipſum faciunt. Eſtote igitur vos perfecti, 48
ſicut pater veſter cœleſtis perfectus eſt.

CAP. VI.

Pro cœna Jejunii, ſermo.

VEruntamen attendite Eleemoſynam veſtram, ne faciatis ad apparendum 1
hominibus ut illis innoteſcatis; & ſi non, mercedem non habetis à patre
veſtro qui eſt in cœlis. Quando igitur facis Eleemoſynam ne inſuffles 2
buccinæ coram te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynagogis, & in plateis ut
honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, Perdiderunt mercedem ſuam.

Versio VULGATA LATINA.

38 Audîstis quia dictum est; Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego au-
39 tem dico vobis, Non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxil-
40 lam tuam, præbe illi & alteram. Et ei, qui vult tecum judicio contendere, &
41 tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicunque te angariaverit mil-
42 le passus, vade cum illo & alia duo. Qui petit à te, da ei: & volenti mutuari à
43 te, ne avertaris. Audistis quia dictum est; Diliges proximum tuum, & odio
44 habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis; Diligite inimicos vestros, &
benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persequentibus & calumniantibus
45 vos: Ut sitis filii patris vestri, qui in cœlis est: qui Solem suum oriri facit su-
46 per bonos & malos: & pluit super justos & injustos. Si enim diligitis eos qui
vos diligunt, quam mercedem habebitis? nónne & publicani hoc faciunt? Et 47
si salutaveritis fratres vestros tantùm, quid ampliùs facitis? nónne & Ethnici hoc
faciunt? Estote ergò vos perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est. 48

CAP. VI.

ATtendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: 1
alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in cœlis est. Cùm er- 2
gò facis eleëmosynam, noli tubâ cånere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synago-
gis, & in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
mercedem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * قد سمعتم ما قيل العين بالعين والسن بالسن * وانا اقول لكم لا تقاوموا الشرير *
39
40 لكن من لطمك علي خدك [] حول له الاخر * ومن اراد خصومتك واخذ ثوبك فدع له
41 رداءك ايضا * ومن سخرك ميلا فامض معه اثنين * ومن سالك فاعطه • ومن اراد ان
42
43 يقترض منك فلا ترده * قد سمعتم ما قيل احبب قريبك وابغض عدوك * وانا اقول لكم
44
احبوا اعداءكم • وباركوا علي لاعنيكم واحسنوا الي من ابغضكم وصلوا علي من
45 يطردكم ويعسفكم * كيما تكونوا بني ابيكم الذي في السموات • لانه المشرق شمسه
46 علي الاخيار والاشرار • والممطر علي الصديقين والظالمين * واذا احببتم من يحبكم فاي
47 اجر لكم • اليس العشارون يفعلون كذلك * وان سلمتم علي اخوتكم فقط فاي فضل
48 لكم اليس كذلك تفعل الوثنيون * كونوا انتم كاملين مثل ابيكم السماوي فهو كامل •
1 * انظروا لا تصنعوا مراحمكم قدام الناس كي يروكم • فليس لكم اجر عند
2 ابيكم الذي في السموات * واذا صنعت رحمة فلا تضرب قدامك بالبوق كما تصنع المراوون
في المجامع وفي الاسواق كي يمجدهم الناس • امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم •

Jam audistis quòd dictum est; Oculum 38
pro oculo, & dentem pro dente. Ego au- 39
tem dico vobis, Nolite resistere maligno:
sed quicunque percusserit te in maxillam
tuam, verte ei alteram: Et qui voluerit 40
contendere tecum, tuleritque tunicam tu-
am: dimitte ei pallium tuum etiam. Et 41
quicunque angariaverit te milliarium,
vade cum illo duo. Qui autem petit à 42
te, da ei: & eum qui vult mutuari à te,
ne repellas eum. Audistis quòd dictum 43
est; Dilige proximum tuum, & odio ha-
beto inimicum tuum. Ego autem dico 44
vobis; Diligite inimicos vestros, & be-
nedicite maledicentibus vobis, & bene-
facite ei qui odit vos: & orate pro eo
qui persequitur vos, & opprimit vos:
Ut sitis filii patris vestri qui in cœlis est; 45
nam ipse est qui facit oriri solem suum
super bonos & malos, quique pluit super
justos & injustos. Si enim diligitis eos 46
qui diligunt vos, quam mercedem habe-
bitis? nónne publicani faciunt ita? Et 47
si salutaveritis fratres vestros tantùm,
quid gratiæ vobis est? nónne ita faciunt
idololatræ? Estote vos perfecti sicut pa- 48
ter vester cœlestis, nam ipse perfe-
ctus est.

CAP. VI.

VIdete ne faciatis misericordias ve- 1
stras coram hominibus quatenus spectent
vos: alioquin non erit vobis merces
apud patrem vestrum qui in cœlis est.
Cùm ergò exercueris misericordiam, 2
noli canere ante te tubâ, sicut faciunt
hypocritæ in synagogis & in vicis, ut
glorificent eos homines. Amen dico vo-
bis, Jam receperunt mercedem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 بیست یکم بهر قصاص * شنیدید گفته شد • چشم عوض چشم ودندان عوض
39 دندان * اکنون من با شما می گویم که بدی برابر بدی سزاوار مدارید • الا هر که بر روی
40 راست تو بزند • تو روی دیگر پیش او بگردان • * وهر که می خواهد • که بکوشد وپیراهن
41 تو بستاند • قباء ترا نیز بدو ده * وهر که ترا یک فرسنگ سخره برد تو دو فرسنگ با او برو
42 برای قرض * هر که از تو بخواهد بدو بده وهر که خواهد که از تو قرض
43 کند اورا منع مکن بیست دوم بهر دوستی * شنیدید که گفته شد • یار خود را دوست
44 بدار واز دشمن خود کراهیت کن • * اکنون من بشما می گویم • دشمنان خود را دوست دارید •
وافرین کنید بر انان که بر شما نفرین کنند • وهر چه خوبتر کنید با ایشان که شما را دشمن
45 دارند • ونماز کنید بر ایشان که شمارا بزور بر کشند • وشمارا زحمت دهند • * برای انک مانند
پدر شما باشید که بر آسمانست • انک آفتاب خودرا بر نیکان وبر بدان بتاباند • وباران خود را
46 بر عادلان وبر ظالمان می بارد • * کسانی را که شما را دوست دارند • وشما نیز ایشانرا دوست
دارید • چه نیکویی کرده باشید • وکدامین مزد شمارا باشد • که سود خوران نیز این را میکنند •
47 * واگر چنانست که بر برادران خود تنها سلام کنید • چه چیز افزون کرده باشید • نه
48 سود خوران نیز این را می کنند • * اکنون شما تمام باشید مانند پدر شما که بر اسمانست
1 وتمام است بیست سوم بهر صدقه * اکنون نگه کنید در
صدقهء شما • واورا برابر خلق اشکارا مکنید • بدانک خود را بدیشان †بنمایید • واگر نه
2 شمارا مزد نباشد پیش پدر شما • که بر اسمانست • * واگر صدقه خواهی دادن • برابر
خود نای وشاخ مزن انچنانک منافقان میکنند • در انجمنها ودر بازارها • از برای انک خلق ایشانرا
ستایش کنند راست بشما بگویم که مزد خود ستاده باشند •

XXI. De talione.

Audistis dictum fuisse, Oculum pro 38
oculo, & dentem pro dente. Nunc 39
ego vobis dico, ut malum pro malo
non rependatis: sed quicunque in ma-
lam dextram te percusserit, tu ma-
lam alteram ei obvertas. Et qui- 40
cunque voluerit contendere & indu-
sium tuum capere, tunicam tuam et-
iam illi des. Et quicunque te unam 41
parasangam angariaverit, tu duas
parasangas cum illo abeas.

De mutuo.

Quicunque petierit abs te, illi dato: 42
& quicunque voluerit abs te mutua-
ri, ei ne denegato.

XXII. De amore.

Audistis dictum fuisse, Amicum tu- 43
um charum habeto, & ab inimico
tuo abhorreto. Nunc ego dico vobis; 44
Inimicos vestros amore prosequimi-
ni, & benedicite iis qui maledicunt
vobis, & quidvis melius facite erga
eos qui vos odio habent, & preces
fundite pro iis qui vos per vim tra-
ctant, vobisque molestiam facessunt.
Ut similes Patri vestro sitis qui in 45
cœlis est, qui solem suum bonis juxta
ac malis illucescere facit, & pluviam
suam super justos & super iniquos
depluit. Eos qui vos amore prose- 46
quuntur si vos etiam redamatis, quid
boni facitis? & quid mercedis vo-
bis erit? quia publicani etiam hoc
faciunt. Et si ita sit quod fratres ve- 47
stros solummodò salute impertitis,
quam rem eximiam facitis? nónne
publicani etiam hoc faciunt. Jam 48
vos perfecti estote instar Patris ve-
stri, qui in cœlis est, & perfectus est.

CAP. VI.

XXIII. De eleemosyna.

ATtendite autem eleemosynæ ve- 1
stræ, & eam coram populo palàm ne
faciatis, ut vos ipsos ostentetis, ali-
oqui vobis merces non erit apud Pa-
trem vestrum qui est in cœlis. Quòd 2
si eleemosynam dare volueris, coram
te fistulâ aut cornu ne clanges, quem-
admodùm hypocritæ faciunt in conven-
tibus & in emporiis, eò ut populus
illos laude afficiant: profectò vobis
dico, quòd mercedem suam rece-
perunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, ΚΕΦ. Ε'.

Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera
3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά
tua: Ut sit tua eleemosyna in *secreto*: & pater tuus *videns*
4 σου· Ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
in *secreto* *ipse* reddet tibi *in* *manifesto*. Et cùm *adores*, *non eris*
5 ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ
sicut hypocritæ, *quia* amant in synagogis, & in angulis
ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς γωνίαις
platearum stantes orare, ut *appareant* hominibus. Amen
τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
dico vobis, *Quòd excipiunt* mercedem suam. Tu autem cùm *adores*, in-
6 λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσ-
tra in cubiculum tuum, & *claudens* *ostium tuum*, *adora* pa-
ελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πα-
trem tuum *qui* in *secreto*: & pater tuus *conspiciens* in *secreto*,
τρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,
reddet tibi *in* *apparenti*. Orantes autem *ne inania loquamini*;
7 ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε,
sicut ethnici: *arbitrantur* enim quòd in multiloquio suo exau-
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
dientur. *Ne igitur assimilemini eis*: *novit* enim pater vester *quorum usum*
8 σθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν
habetis, *ante* *vos* *petere* eum. Sic ergò *adorate* vos: Pater
9 ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ

μγ ε

noster qui in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία 10
tuum: Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Pa-
σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρ- 11
nem nostrum supersubstantialem da nobis hodiè. Et dimitte nobis
τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν 12
debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις
nostris. Et ne *inferas* nos in tentationem, sed libera nos à
ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ 13
malo. *Quoniam tuum est* *regnum*, *&* *potentia*, *&* *gloria*, *in* *secula*.
τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας.
Amen. Si enim dimiseritis hominibus *lapsus* eorum, dimittet
μδ ἀμήν. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει 14
ς & vobis pater vester cœlestis. Si autem non dimiseritis hominibus
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις 15
lapsus *ipsorum*, nec pater vester dimittet *lapsus*
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
με *vestros*. Cùm autem jejunatis, *ne* *fiatis* sicut hypocritæ, *contristati*.
ι ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί. 16
obscurant enim facies suas, ut appareant hominibus jeju-
ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύ-
nantes. Amen dico vobis, Quia *recipiunt* mercedem suam.
οντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible] *
4
5 [illegible] *
[illegible]
[illegible]
6 [illegible] *
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible] *
9
10 [illegible]
11 [illegible]
12
13 [illegible] *
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

* [illegible] *

16 [illegible] *
[illegible]
[illegible]

Tu verò cùm facis eleemosynam, nesciat 3
sinistra tua quid agat dextera tua: Ut sit 4
eleemosyna tua in abscondito: & pater
tuus qui videt in abscondito, ipse repen-
det tibi in propatulo. Et cùm oras, ne 5
sis sicut hypocritæ qui amant stare in syn-
agogis, & in angulis platearum ad oran-
dum, ut spectentur ab hominibus. Equi-
dem dico vobis, Receperunt mercedem su-
am. Tu verò cùm oras, introito in con- 6
clave tuum, & claude ostium tuum, &
ora patrem tuum qui est in abscondito,
& pater tuus qui videt in abscondito, re-
pendet tibi in propatulo. Cùmque ora- 7
tis, ne sitis garruli sicut ethnici: putant
enim fore ut per sermonem copiosum ex-
audiantur. Ne igitur illis assimilemini: 8
etenim pater vester novit quid requiratur
vobis, antequàm petatis ab eo. Vos ita 9
orate; Pater noster qui es in cœlis, san-
ctificetur nomen tuum: Adveniat regnum 10
tuum; fiat voluntas tua sicut in cœlo &
in terra. Da nobis panem indigentiæ no- 11
stræ hodiè. Et remitte nobis debita no- 12
stra, sicut nos etiam remittimus debitori-
bus nostris: Et ne nos inducas in tentatio- 13
nem; sed libera nos à malo. Quia tuum
est regnum, & potentia, & gloria, in se-
cula seculorum. Si enim remiseritis ho- 14
minibus stultitias ipsorum, remittet etiam
vobis pater vester, qui est in cœlis. Sin 15
autem non remiseritis hominibus, nec
etiam pater vester remittet vobis stultitias
vestras.

Secunda feria septimanæ secundæ Jejunii.

Cùm autem jejunatis, ne sitis tetrici sicut 16
hypocritæ, deturpant enim vultus suos,
ut appareant hominibus jejunantes: equi-
dem dico vobis, Receperunt mercedem
suam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትገብር ፡ ምጽዋተ ፡ ሊታእምር ፡ ፀጋምከ ፡ ዘትገብር ፡ የማንከ፡፡
4 ከመ ፡ በክዱን ፡ ይኩን ፡ ምጽዋትከ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬኢ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ ይፈድየከ ፡ ክ
5 ሡተ፡፡ ወሶበሂ ፡ ትጼልዩ ፡ ኢትኩኑ ፡ ከመ ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ያፈቅሩ ፡ በምኵራብ
ት ፡ ወውስተ ፡ መኣዝነ ፡ መረሕብተ ፡ አኀቀጽ ፡ ቀዊመ፡ወጸልዮ ፡ ከመ፡ያስተርእዩ ፡ ለሰብእ፡
6 አሜን፡ እብለክሙ፡ ሐጕሉ፡ ዕሴቶሙ፡፡ ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትጼሊ፡ባእ ፡ ቤተከ ፡ ወዕጹ ፡
ኆኅተከ ፡ ወጸሊ ፡ ለአቡከ ፡ ለዘ ፡ በኅቡእ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬኢ ፡ በኅቡእ ፡ ይዕሲየከ ፡
7 ክሡተ፡፡ ወእንዘ ፡ ትጼልዩ ፡ ኢትዘንግዑ ፡ ከመ፡አሕዛብ ፡ እስመ ፡ ይመስሎሙ ፡ በአ
8 ብዝኆ ፡ ነበቦሙ ፡ ዘይሰምዕዎሙ፡፡ ኢትትመሰልዎሙኬ ፡ እስመ ፡ ያእምር፡ አቡክሙ ፡ ሰ
9 ማያዊ ፡ ዘትፈቅዱ ፡ ዘእንበለ ፡ ትስአልዎ፡፡ ከመዝኬ ፡ ጸልዩ ፡ አንትሙሰ ፡፡ አቡነ ፡
10 ዘበሰማያት ፡ ይትቀደስ ፡ ስምከ፡፡ ትምጽእ ፡ መንግሥትከ ፡ ይኩን ፡ ፈቃድከ ፡ በከ
11 መ ፡ በሰማይ ፡ ወበምድርኒ፡፡ ሲሳየነ ፡ ዘለለ ፡ ዕለትነ ፡ ሀበነ ፡ ዮም፡፡
12 ኅድግ ፡ ለነ ፡ አበሰነ ፡ ከመ ፡ ንሕነኒ ፡ ንኀድግ ፡ ለዘ ፡ አበሰ፡ለነ፡፡ ወኢታብአነ፡ ውስተ ፡
13 መንሱት ፡ አላ ፡ አድኅነነ ፡ ወባልሐነ ፡ እምኵሉ ፡ እኩይ ፡፡ እስመ ፡ ዚአከ ፡ ይእቲ ፡ መን
14 ግሥት ፡ ኃይል ፡ ወስብሐት ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን፡፡ እስመ ፡ እመ ፡ ኀደግሙ ፡ ለ
15 ሰብእ ፡ አበሳሆሙ ፡ ይኀድግ ፡ ለክሙኒ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ አበሳክሙ፡፡ ወእመሰ ፡ ኢ
16 ኀደግሙ፡ለሰብእ ፡ አበሳሆሙ ፡ አቡክሙኒ፡ ኢየኀድግ ፡ አበሳክሙ፡፡ ወሶበ ፡ ትጸውሙ ፡
ኢትኩኑ ፡ ከመ ፡ መድልዋን ፡ ኢትጽሙሀዩ ፡ እስመ ፡ ያማስኑ ፡ ገጾሙ ፡ ከመ፡ ያስተርኢዩ ፡
ለሰብእ ፡ ከመ ፡ ጾሙ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ሰለጡ ፡ ዕሴቶሙ፡፡

Sed quum tu facies eleemosynam, ne cognoscat sinistra tua quid faciat dex- 3
tera tua: Ut in occulto sit eleemosyna tua: & pater tuus qui videt quod 4
in occulto est, reddet tibi manifestè. Et quando oratis, ne sitis sicut hypocri- 5
tæ, quoniam amant in synagogis, & in angulis platearum portæ stare, & ora-
re ut appareant hominibus: Amen dico vobis, Perdiderunt mercedem suam.
Sed tu quum oraveris, ito in domum tuam, & claude ostium tuum, & ora pa- 6
trem tuum qui est in occulto: & pater tuus qui videt in occulto, retribuet
tibi manifestè. Et orantes, ne loquamini incompositè sicut populi: quoniam 7
illi existimant, quòd in multiloquio suo exaudiantur. Ne igitur ipsis assi- 8
milemini: quoniam cognoscit pater vester cœlestis quibus indigeatis, ante-
quam petatis eum. Vos igitur ita precemini; Pater noster qui es in cœlis, san- 9
ctificetur nomen tuum: Veniat regnum tuum; fiat voluntas tua, sicut in cæ- 10
lo, & in terra etiam. Cibum nostrum cujusque diei nostri da nobis hodiè. 11
Remitte nobis peccata nostra, sicut nos remittimus ei qui deliquit contra nos. 12
Et ne inducas nos in tentationem: sed redime nos, & extrahe nos ab omni 13
malo: quoniam tuum est regnum, potentia, & gloria in seculum seculi, Amen.
Quoniam si remiseritis hominibus peccata sua, remittet vobis etiam pater 14
vester cœlestis peccata vestra. Et si non remiseritis hominibus peccata sua; 15
pater vester etiam non remittet peccata vestra. Et quando jejunatis, ne si- 16
tis sicut hypocritæ, ne sitis tristes: quoniam corrumpunt facies suas, ut constet
hominibus quòd jejunaverint. Amen dico vobis, Compleverunt mercedem suam.

Versio VULGATA LATINA.

3 Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: Ut
4 sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.
5 Et cùm oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis & in angulis pla-
tearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
6 mercedem suam. Tu autem cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio
ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.
7 Orantes autem, nolite multùm loqui, sicut Ethnici: putant enim quòd in multilo-
8 quio suo exaudiantur. Nolite ergò assimilari eis: scit enim pater vester, quid
9 opus sit vobis, antequàm petatis eum. Sic ergò vos orabitis; Pater noster, qui
es in cœlis: sanctificetur nomen tuum. Adveniat, regnum tuum. Fiat voluntas 10
tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum supersubstantialem da nobis ho- 11
dié. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. 12
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Si enim dimi- 13
seritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater vester cœlestis delicta 14
vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis 15
peccata vestra. Cùm autem jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exter- 16
minant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis,
Quia receperunt mercedem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 وانت اذا صنعت رحمة فلا تعلم شمالك عما صنعت يمينك * لتكون صدقتك في خفية * وابوك
5 الذي يرى الخفية يجزيك علانية * الفصل العاشر * واذا صليتم فلا تكونوا
كالمرائين الذين يحبون القيام في الجامع وفي زوايا الازقة يصلون ليظهروا للناس امين اقول
6 لكم انهم قد اخذوا اجرهم * وانت اذا صليت فادخل مخدعك واغلق بابك عليك وصل
7 لابيك سرا وابوك يرى السر ويعطيك علانية * واذا صليتم فلا تكثروا الكلام كالوثنيين فانهم
8 يظنون ان يستمع لهم بكثرة كلامهم * ولا تتشبهوا بهم * لان اباكم عالم بما تحتاجون اليه
9 10 قبل ان تسالوه اياه * وهكذا تصلون انتم * يا ابانا الذي في السموات يتقدس اسمك * ياتي
11 12 ملكوتك * تكون مشيتك كما في السماء وعلى الارض * خبزنا الذي للغد اعطنا اليوم * واغفر
13 14 لنا ما علينا كما نغفر نحن لمن لنا عليه * ولا تدخلنا التجارب لكن نجنا من الشرير [] * فان
15 غفرتم للناس خطاياهم يغفر لكم ابوكم السماوي خطاياكم * وان لم تغفروا للناس [] فلا ابوكم
16 السماوي يغفر لكم خطاياكم * واذا صمتم فلا تكونوا كالمرائين * لانهم يعبسون وجوههم
ويغيرونها ليظهروا للناس صيامهم * امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم *

Tu autem cùm feceris misericordiam, 3
nesciat sinistra tua quid egerit dextera
tua: Ut sit eleemosyna tua in abscondi- 4
to: & pater tuus qui aspicit secretum,
reddet tibi palam.

Sectio decima.

Et cùm oratis, ne sitis sicut hypocritæ, 5
qui amant stare in synagogis, & in an-
gulis platearum orant, ut appareant ho-
minibus: Amen dico vobis, quòd jam
receperunt mercedem suam. Tu autem 6
cùm oraveris, ingredere penetrale tuum,
& claude ostium tuum super te, & ora
patrem tuum secretó: & pater tuus vi-
det occultum, dabitque tibi manifestè.
Cùmque oraveritis, ne multiplicetis 7
verba sicut ethnici: hi enim putant se
exaudiendos ob multitudinem verbo-
rum. Ne ergò imitemini eos: quoniam 8
pater vester novit id cujus indigetis,
antequàm petatis illud ab eo. Sic au- 9
tem orabitis vos; O Pater noster qui es
in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Ad- 10
veniat regnum tuum. Fiat voluntas tua,
sicut in cœlo, & super terram. Panem 11
nostrum crastinum da nobis hodiè. Et 12
dimitte nobis quod debemus, sicut dimit-
timus nos ei qui nobis debet. Et ne nos 13
inducas in tentationem: sed libera nos
à maligno. Si enim dimiseritis homini- 14
bus peccata eorum, dimittet vobis pater
vester cœlestis peccata vestra. Si autem 15
non dimiseritis hominibus; neque pater
vester cœlestis dimittet vobis peccata
vestra. Cùm autem jejunatis, ne sitis si- 16
cut hypocritæ: hi enim atras præbent fa-
cies suas, immutant eas, ut ostentent ho-
minibus jejunium suum. Amen dico vo-
bis, Jam receperunt mercedem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 اكر وقتي تو صدقه دهي بايد كه دست راست تو نداند * انچ دست چپ تو ميكند *
4 چنانك صدقه تو پنهان باشد * و پدر تو به پنهاني مي بيند عوضش اشكارا بدهد
5 بيست چهارم اشارت بهر نماز * و چون نماز كني مباش همچون منافقان كه
دوست دارند كه در انجمنها و بر كنار كوچها و بازارها نماز كنند بدانك خلق ايشانرا ببينند *
6 راست بشما بكويم كه مزد خود ستده باشند * چون تو نماز خواهي كردن در خلوتكاه
خود رو * و در خود را ببند و بر پدر پنهان خود نماز كن * و پدر تو پنهان بيند واشكارا بتو
7 عوض دهد * و وقتي كه نماز كنيد بسيار بيهوده مكوييد همچون حنيفان * زيرا مي
8 پندارند كه ببسياري كفتن ايشان شنوده مي شود * نه اين چنين بدايشان همانا
باشيد * براي انك پدر شما مي داند انچ شمارا در بايست است * روي از انك ازو بخواهيد
9 * ليكن شما اين چنين نماز كنيد بيست پنجم صورت نماز كفتن پدر ما كه
10 در اسمان * پاك است نام تو * بيايد ملكوت تو * بشود خداوند * ارادت تو * انچنانك در اسمان
11 12 و در زمين * نان مارا بده امروز روزرا در بايست است * و كناهان مارا فرو كذار انچنانك ما نيز
13 براي ايشان كه بر ما كناه كرده باشند فرو كذاريم * و مارا در ازمايشهاء بلا ميفكن ازالا ارا
بدي شر مارا نكاه دار و برهان * براي انك ملكوت * و نيرومندي * و عظمت ازان توست *
14 اكنون * و تا ابد الابد * امين * بيست ششم جهت برد باري * اكر كناهان خلق
15 را فرو كذاريد * پدر شما كه بر اسمانست * كناهان شما نيز فرو كذارد * و اكر كناهان
خلق را فرو نكذاريد * پدر شما نيز كناهان شمارا فرو نكذارد بيست هفتم
16 جهت روزه * وقتي كه روزه داريد * روي خود را درمناك و ترش مكنيد همچون
منافقان * كه روي خودرا درمناك و ترش بنمايند * و خود را بر خلق عرض كنند كه
روزه مي دارند * راست بشما بكويم كه مزد خود ستده باشند *

Si quando tu eleemosynam dederis, 3
oportet ut man dextra tua non sciat*
id quod manus sinistra tua facit.
Ut eleemosyna tua in occulto sit: & 4
Pater tuus qui in occulto videt,
præmium ejus palam det.

XXIV. Consilium de oratione.

Et cùm orationem feceris, ne sis ut 5
hypocritæ, qui amant ut in synagogis
& in ora platearum & emporiorum
precentur, eò ut homines eos videant:
profectò vobis dico, quòd mercedem
suam receperunt. Cùm tu precari vo- 6
lueris, in conclave tuum ito, & osti-
um tuum claude, & patri tuo occul-
to preces facito; nam pater tuus in
occulto videt; & palam tibi præmi-
um referet. Quo tempore oratis, 7
multa vana ne proloquimini sicut
ethnici: putant enim multiloquium
suum exauditum iri. Ne ad hunc 8
modum eorum æmuli estote; quia
Pater vester novit quid vobis opus
est, prinsquam ab eo petatis. Vos 9
autem sic orate,

XXV. Formula orandi.

Pater noster qui in cœlis es, sanctum
est nomen tuum. Adveniat regnum 10
tuum. Fiat, Domine, voluntas tua,
sicut in cœlis & in terra. Panem 11
nobis da qui diei necessarius est. Et 12
peccata nostra remitte, sicut nos eti-
am iis qui in nos peccaverunt remit-
timus. Et nos in tentationes afflicti- 13
onis ne injicias, sed à malitia mali
nos serva & libera: quia tuum est
regnum, & potentia, & majestas,
nunc, & in seculum seculi. Amen.

XXVI. De tolerantia.

Si delicta hominibus remittatis, 14
Pater vester, qui in cœlis est, peccata
vestra etiam remittet. Sin delicta 15
hominibus non remiseritis, Pater
vester etiam peccata vestra non re-
mittet.

XXVII. De jejunio.

Quando jejunium habetis, faciem 16
vestram tristem & tetricam ne red-
datis, sicut hypocritæ; nam faciem
suam tristem & tetricam ostendunt,
& sese populo manifestant, quòd je-
junent: utique vobis dico, quòd
mercedem suam acceperunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, ΚΕΦ. Ϛ'.

Tu autem jejunans, unge tuum caput, & faciem tuam
17 Σὺ δὲ νηςεύων, ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
lava: Ut ne apparens hominibus jejunans, sed patri
18 νίψαι· Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηςεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί
tuo qui in secreto: & pater tuus videns in secreto, reddet
σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
tibi in manifesto. Ne thesaurizate vobis thesauros in terra,
19 σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, με
ubi ærugo & tinea exterminat, & ubi fures perfodiunt, & furantur.
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι, καὶ κλέπτουσι.
Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo, ubi neque ærugo, neque tinea
20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε βρῶσις
exterminat, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est
21 ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν
thesaurus vester, ibi erit & cor vestrum. Lucerna corporis
22 ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔςαι καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός μζ
est oculus: si igitur oculus tuus simplex fuerit, totum corpus
ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμα
tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus malus fuerit, totum
23 σου φωτεινὸν ἔςαι. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον
corpus tuum tenebrosum erit. Si ergò lumen quòd in te,
τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔςαι. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ,

tenebræ sunt, tenebræ quantæ? Nemo potest duobus dominis
μη σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις 24
servire: aut enim unum oderit, & alterum diliget: aut unum
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς
amplexabitur, & alterum despiciet. Non potestis Deo servire &
ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
mammonæ. Propter hoc dico vobis, Ne anxiemini animæ vestræ,
μθ μαμμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, 25
quid manducetis, & quid bibatis: neque corpori vestro, quid induamini:
τί φάγητε, καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε.
nónne anima plus est escâ, & corpus indumento?
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;
Inspicite in volatilia cœli, quoniam non seminant, neque
Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ 26
metunt, neque congregant in horrea, & pater vester
θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
cœlestis pascit illa. Nónne vos magis excellitis illis: Quis autem
ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ 27
ex vobis anxians potest adjicere ad staturam suam cubitum
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
unum?
ἕνα;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ. ܐܫܝܓ ܐܦܝܟ ܘܡܫܘܚ ܪܫܟ. * ܐܝܟ ܕܠܐ ܬܬܚܙܐ
ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ. ܗܘ ܢܦܪܥܟ.
19 * ܠܐ ܬܣܝܡܘܢ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܬܪ ܕܣܤܐ ܘܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ. ܘܐܬܪ
20 ܕܓܢܒܐ ܦܠܫܝܢ ܘܓܢܒܝܢ. * ܐܠܐ ܣܝܡܘ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܣܤܐ
21 ܘܠܐ ܐܟܠܐ ܡܚܒܠܝܢ. ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܦܠܫܝܢ ܘܠܐ ܓܢܒܝܢ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ
22 ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܝܡܬܟܘܢ ܬܡܢ ܗܘ ܐܦ ܠܒܟܘܢ. * ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܥܝܢܐ.
23 ܐܢ ܥܝܢܟ ܦܫܝܛܐ ܬܗܘܐ ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ. ܐܢ ܕܝܢ ܥܝܢܟ
ܒܝܫܐ ܬܗܘܐ. ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܚܫܘܟ ܢܗܘܐ. ܐܢ ܗܟܝܠ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ.
24 ܚܫܘܟܟ ܟܡܐ ܢܗܘܐ. * ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ
ܢܣܢܐ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ
ܠܡܦܠܚ ܘܠܡܡܘܢܐ.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܓ *

25 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ ܘܡܢܐ
ܬܫܬܘܢ. ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܢܦܫܐ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܦܓܪܐ
26 ܡܢ ܠܒܘܫܐ. * ܚܘܪܘ ܒܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ. ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ. ܘܠܐ ܟܢܫܝܢ ܠܐܘܨܪܐ.
ܘܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܐ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܘܢ.
27 * ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܕܝܨܦ. ܡܫܟܚ ܠܡܘܣܦܘ ܥܠ ܩܘܡܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ.

Tu verò cùm jejunas, ablue vultum tuum, 17
& unge caput tuum. Ut ne appareas ho- 18
minibus jejunans, sed patri tuo qui est in
abscondito: & pater tuus qui videt in
abscondito, ipse rependet tibi. Ne repo- 19
natis vobis thesauros in terra, loco ubi ti-
nea & ærugo corrumpunt, & ubi fures
perfodiunt & furantur. Sed reponite vo- 20
bis thesauros in cœlo, ubi nec tinea nec
ærugo corrumpunt; & ubi fures non per-
fodiunt, neque furantur. Ubi enim est the- 21
saurus vester, illic est etiam cor vestrum.
Lucerna corporis est oculus: si oculus tu- 22
us igitur fuerit simplex, etiam totum cor-
pus tuum lucidum erit. Sin autem ocu- 23
lus tuus fuerit malus, totum corpus tuum
tenebricosum erit: si ergò lumen quod est
in te, tenebræ sunt, tenebræ tuæ quantæ
futuræ sunt? Nemo potest duobus domi- 24
nis servire: aut enim unum odio prose-
quetur, & alterum diliget; aut unum ho-
norabit, & alterum contemnet: non po-
testis Deo servire & divitiis.

Feria tertia Septimanæ primæ Quadragesimæ. 13.

Propterea dico vobis, Ne soliciti sitis 25
animæ vestræ quid esuri sitis, & quid bi-
bituri: nec corpori vestro quâ re sitis in-
duendi: nónne anima præstantior est ali-
mento, & corpus indumento? Intue- 26
mini volucres cœli, quæ nec serunt, nec
metunt, neque cogunt in horrea, & pa-
ter vester qui est in cœlis alit eas: non-
ne vos estis eis præstantiores? Quis est 27
autem ex vobis qui solicitus possit addere
ad staturam suam cubitum unum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትጸውም ፡ ቅባእ ፡ ርእሰከ ፡ ወገጸከ ፡ ተኀፀብ፡፡ ከመ ፡ ኢትስተ
18 ረኢ ፡ ለሰብእ ፡ ከመ ፡ ጾምከ ፡ ዘእንበለ ፡ ለአቡከ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬ
ኢ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ የአሲየከ ፡ ክሡተ፡፡ በቀደሚ ፡ ሰንበተ ፡ ክርስቲያን ፡ በጾ
19 ም፡፡ ኢትዝግቡ ፡ ለክሙ ፡ መዛግብተ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ኀበ ፡ ፀፄ ፡ ወቍንቍኔ ፡
20 ያማስኖ ፡ ወኀበ ፡ ሰረቅት ፡ ይከርዩ ፡ወይሰርቁ፡፡ ዝግቡ ፡ ለክሙ ፡ መዛግብተ ፡ ው
ስተ ፡ ሰማያት ፡ ኀበ ፡ ፀፄ ፡ ወኢይነቅዝ ፡ ወኢቍንቍኔ ፡ ያማስኖ ፡ ወኀበ ፡ ሰረቅ
21 ት ፡ ኢይከርዩ ፡ ወኢይሰርቁ፡፡ እስመ ፡ ኀበ ፡ ሀሎ ፡ መዝገብከ ፡ ሃየ ፡ ይሄሉ ፡ ልብ
22 ከ፡፡ ማኅቶቱ ፡፡ ለሥጋከ ፡ ውእቱ ፡ ዓይንከ ፡ እመ ፡ ዓይንከ ፡ ክሡት ፡ ኵሉ ፡
23 ሥጋከ ፡ ብሩህ ፡ ውእቱ፡፡ ወእመሰ ፡ ዓይንከ ፡ ፀዋግ ፡ ኵሉ ፡ ነፍስትከ ፡ ጽልመ
ት ፡ ይከውን ፡ ወእመሰ ፡ ብርሃን ፡ ዘደቤከ ፡ ጽልመት ፡ ውእቱ ፡ ጽልመትከ ፡ እ
24 ፎ፡፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ለክልኤቱ ፡ አጋእስት ፡ ተቀንዮ ፡ እማእኮ ፡ ላሐደ ፡ ይጸ
ልእ ፡ ወክልአ ፡ ያፈቅር ፡ ወእማእኮ ፡ ለአሐዱ ፡ ይትኤዘዝ ፡ ወለክልኡ ፡ ኢይትኤ
ዘዝ ፡ ኢትክሉኑ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ተቀንዮ፡ ወለንዋይ ፡ ዝዓለም፡፡
በቀደሚ ፡ ሰንበት ፡ ዘጽጌያት፡፡
25 በእንተዝ ፡ እብለክሙ ፡ ኢትተክዙ ፡ ለነፍስክሙ ፡ ዘትበልዑ ፡ ወለነፍሰትክሙ ፡ ዘት
26 ለብሱ ፡ አኮሁ ፡ ነፍስ ፡ ተዐቢ ፡ እምሲሲት ፡ ወነፍስት ፡ እምልብስ፡፡ ነጽሩ ፡ አዕ
ዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ከመ ፡ ኢይዘርኡ ፡ ወኢየአርሩ ፡ ወኢያስተጋብኡ ፡ ውስተ ፡ አ
27 ብያት ፡ ወአቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ ይሴሲዮሙ ፡ አንትሙሁ ፡ እንከ ፡ ትኄይስዎሙ፡፡ መ
ኑ ፡ እምኔክሙ ፡ በተክዞ ፡ ዘይክል ፡ ወስኮ ፡ እምደበ ፡ ቆሙ ፡ እመተ ፡ አሐደ፡፡

Et tu quum jejunaveris, unge caput tuum, & faciem tuam lava: 17
ut non constet hominibus quòd jejunâsti, sed Patri tuo qui est in abscondito: & 18
Pater tuus videns quod in abscondito est, retribuet tibi manifestè.

In prima Dominicæ Jejunii.

Ne thesaurizate vobis thesaurum in terra, ubi tinea et ærugo corrumpunt eum, 19
et ubi fures perfodiunt & furantur. Thesaurizate vobis thesaurum in cælis: ubi 20
tinea non rodit, neque ærugo corrumpit, & ubi latrones non perfodiunt
neque furantur; Quoniam ubi est thesaurus tuus, ibi erit cor tuum. 21
Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus apertus sit, totum corpus 22
tuum lucidum erit. Et si oculus tuus malus, totum corpus tuum tenebrosum 23
erit. Et si lux quæ supra te est tenebræ sit, tenebræ tuæ quantò magis?
Non est qui potest duobus dominis servire; nisi unum odio habeat, & alte- 24
rum diligat: & nisi uni pareat, & alteri non pareat. Non potestis Domino
servire & divitiis hujus mundi.

In prima Dominicæ florum.

Propterea dico vobis; Ne estote soliciti de anima vestra quid manduce- 25
tis: & de corpore vestro quo induamini. Nónne anima major est
cibo? & corpus quàm vestimentum. Respicite volucres cæli; quòd non 26
serunt, neque metunt, neque cogunt in domos, & pater vester cælestis pascit
eos: vos quidem igitur præstatis iis. Quis è vobis, solicitè cogitando, qui 27
potest apponere super staturam suam cubitum unum?

Versio VULGATA LATINA.

17 Tu autem, cùm jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, Ne videaris homi-
18 nibus jejunans, sed patri tuo, qui est in abscondito: & pater tuus, qui videt in
19 abscondito, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi ætu-
20 go, & tinea demolitur: & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem
vobis thesau os in cœlo: ubi neque ærugo, neque tinea demolitur; & ubi fures
21 non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.
22 Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus
23 tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum te-
nebrosum erit. Si ergò lumen, quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ
quantæ erunt? Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, 24
& alterum diliget; aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo
servire & mammonæ. Ideò dico vobis, Ne soliciti sitis animæ vestræ quid mandu- 25
cetis, neque corpori vestro quid induamini. Nónne anima plus est quàm esca: &
corpus plus quàm vestimentum? Respicite volatilia cœli, quoniam non serunt, ne- 26
que metunt, neque congregant in horrea: & pater vester cœlestis pascit illa. Nón-
ne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrûm cogitans potest adjicere ad 27
staturam suam cubitum unum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 وانت اذا صمت فادهن راسك واغسل وجهك * لئلا يظهر للناس صيامك • لكن لابيك
19 عالم السر • وابوك الذي يرى السر يجازيك [ ]• • الفصل الحادي عشر • * لا تكنزوا
20 لكم كنوزا في الارض حيث الاكلة والسوس يفسدون والسارقون يحتالون فيسرقون * لكن
اكنزوا لكم كنوزا في السماء حيث لا اكلة ولا سوس يفسدون • ولا ينقب السارقون
21 22 فيسرقون * لانه حيث تكون كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * سراج الجسد العين •
23 فان كانت عينك بسيطة فجسدك كله يكون نيرا * وان كانت [ ] شريرة فجسدك كله
24 يكون مظلما • فاذا كان النور الذي فيك ظلاما فالظلام ما هو * لا يستطيع احد ان
يعبد ربين الا ان يبغض الواحد ويحب الاخر • او يجل الواحد ويحقر الاخر • لا تقدرون ان
25 تعبدوا الله والمال • الفصل الثاني عشر • * فلهذا اقول لكم لا تهتموا
لنفوسكم بما تاكلون وبما تشربون • ولا لاجسادكم بما تلبسون • اليست النفس افضل من
26 الطعام والجسد من اللباس * تاملوا طيور السماء فانها لا تزرع ولا تحصد ولا تخزن في
27 الاهراء وابوكم السماوي يقوتها • افلا انتم بالحري افضل منها * من منكم اذا اهتم
يقدر ان يزيد على قامته ذراعا واحدا •

Tu autem cùm jejunas, unge caput tu- 17
um, & lava faciem tuam: Ut non ap- 18
pareat hominibus jejunium tuum, sed
patri tuo conscio secreti: & pater tuus
qui videt occultum, rependet tibi.

Sectio undecima.

Ne thesaurizetis vobis thesauros in ter- 19
ra, ubi ærugo & tinea depravant, &
fures industriosè laborant ac furantur.
Sed thesaurizate vobis thesauros in cœ- 20
lo, ubi neque ærugo neque tinea depra-
vant, neque effodiunt fures atque fu-
rantur. Quoniam ubi sunt thesauri ve- 21
stri, ibi sunt corda vestra. Lucerna cor- 22
poris est oculus: itaque si fuerit oculus
tuus simplex, corpus tuum totum
erit lucidum. Si autem fuerit oculus 23
tuus nequam, corpus tuum totum erit te-
nebrosum. Quòd si fuerit lumen quod in
te est tenebræ, tenebræ ergò quantæ erunt?
Non potest quisquam servire duobus do- 24
minis; sed vel odio habebit unum, &
diliget alterum: vel honorabit unum,
& contemnet alterum. Non potestis ser-
vire Deo & divitiis.

Sectio duodecima.

Ideò dico vobis; Ne soliciti sitis ani- 25
mabus vestris quid esuri sitis; quidve
bibituri, neque corporibus vestris quâ
re induantur. Nónne anima præstantior
est quàm esca? & corpus præstantius
quàm vestimentum? Considerate vola- 26
tilia cœli: non enim serunt, neque me-
tunt, neque congregant in horrea; & pa-
ter vester cœlestis pascit illa. Nónne
vos potiùs præstantiores estis quàm
illa? Quis vestrûm, licèt curam 27
adhibeat, potest adjicere ad staturam
suam cubitum unum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 واگر تو وقتي روزه داري روي خود را بشوي • وسر خود را بروغن بينداي • وتازه روي†
18 باش * چنانك خلق ندانند كه تو بروزهء • الا پدر تو كه نهان تو مي بيند • وعوض
19 آن بتو مي رساند   بيست هشتم   جهت ذخيره   * ذخيره وگنج براي خود
در زمين مسازيد جايي كه كرم وخورنده آنرا فساد كنند وجايي كه دزدان بدزدند
20 وبپراكنند * ليكن براي خود گنجها در آسمان بسازيد جايي كه كرم وخورنده آنرا
21 فساد نتوانند كرد وجايي كه دزدان ندزدند وبپراكنند * براي آنك هرجا كه گنج شما
22 باشد دل شما نيز آنجا باشد   بيست نهم   جهت روشنايي   * چراغ تن چشم است •
23 اگر چشم تو راست† ودرست باشد • همه تن تو روشن باشد • * واگر چنانست • كه چشم
تو شوم باشد • همه تن تو تاريك باشد • چون روشنايي كه در توست تاريك شود • تاريكي
24 تو چگونه باشد   سي   جهت توانگري   * نتواند كسي دو خداوند را بندگي
بجاي آوردن • مگر يكي را دشمن دارد • ويكي را دوست دارد يا يكي را حرمت دارد • ويكي را
خوار كند • نتوانيد خداي را بندگي كنند ومال را نيز   سي يك   بهر پوشيدن
25 وخوردن   * بشما مي گويم مينديشيد در نفس خود • كه چه خوريد يا چه آشاميد •
26 ونه براي تن شما كه چه پوشيد • نه جان از خوردن بيشترست • وتن از پوشش • * بنگريد
بمرغان آسمان • كه نه كارند • ونه دروند • ودر انبارها ننهند • وپدر شما كه در آسمانست
27 ايشانرا سير مي دارد • نه شما از ايشان بهتر هستيد • * كيست از شما كه همت بندد •
كه قامت خود را يك گز بيفزايد •

Et si tu aliquando jejunaveris, faci- 17
em tuam lava, & caput tuum oleo
inunge, & vegetus aspectu esto. Ut 18
homines non cognoscant te jejunare,
sed Pater tuus, qui in occulto te vi-
det, & mercedem ejus tibi rependit.

XXVIII. De thesauro.

Thesaurum & gazam vobismet in 19
terra ne instruite, quo loco tinea &
erosio illud corrumpit, & quo loco
fures furantur & disperdunt. Sed 20
vobis thesauros in cœlis parate, ubi
tinea & erosio illos corrumpere non
potest, atque ubi fures non furantur
ac diripiunt. Eò quòd ubicunque 21
thesaurus vester fuerit, animus vester
etiam illic erit.

XXIX. De lumine.

Lucerna corporis oculus est: Si ocu- 22
lus tuus rectus & integer fuerit, totũ
corpus tuum lucidum erit. Sin verò 23
ita fuerit, quòd oculus tuus pravus
sit, totum corpus tuum tenebrosum
erit: Quando lumen quod in te est,
tenebrosum fuerit, caligo tua qualis
erit?

XXX. De opibus.

Non potest quispiam duobus dominis 24
servitium præstare, quin unum odio
habeat, alterum diligat; aut uni reve-
rentiam exhibeat, alterum vilipen-
dat: non potest Deo servire & di-
vitiis simul.

XXXI. De vestitu & victu.

Vobis dico, ne cogitetis de vita ve- 25
stra, quid comedetis aut quid bibe-
tis; neque pro corpore vestro, quid
inductis: nónne anima escæ præstat
& corpus amictui. Contemplamini 26
volucres cœli, quòd non serant neque
metant & in horreis non reponunt,
& Pater vester qui in cœlis est eas
explet: nónne vos illis præstantiores
estis. Quis è vobis est, qui solicitè 27
cogitando staturam suam uno cu-
bito augeat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε΄.

Et circa vestimentum quid anxiemini? Observate lilia agri quomodò
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
augentur: non fatigantur, neque nent. Dico autem vobis, Quoniam nec Salomon
29 αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι οὐδὲ ὁ Σολομὼν
in omni gloria sua amictus est sicut unum istorum. Si autem fœnum
30 ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
agri hodiè existens, & cras in clibanum injectum, Deus sic circum-
ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέν-
ornat, non multò magis vos, exiguæ fidei? Ne igitur anxiemini,
31 νυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε,
dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quid circumamiciemur? Omnia
32 λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα
enim hæc gentes inquirunt. Novit enim pater vester cælestis
γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
quòd opus habetis horum omnium. Quærite autem primùm regnum Dei,
33 ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
& justificationem ejus, & hæc omnia adponentur vobis. Ne igitur
34 καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν
anxiemini in cras: nam cras curabit sui-ipsius: sufficiens
μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν
diei malitia sua.
τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

CAP. VII. ζ΄.

Ne judicate ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis,
Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, 1 2
judicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid
κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Τί 3
autem intueris festucam quæ in oculo fratris tui, at in
δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν
tuo oculo trabem non animadvertis? Aut quomodò dices fratri tuo,
τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, 4
Sine ejiciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs in
Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν
oculo tuo? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo
τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ 5
tuo, & tunc intueberis ejicere festucam de oculo fratris
σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ
tui, Ne detis sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras
σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν 6
ante porcos, ne fortè conculcent eas in pedibus suis,
ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν,
& conversi dirumpant vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, &
καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 7
invenietis: pulsate, & aperietur vobis.
εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]

28 Ac de vestimento quid anxii estis? considerate lilia agri quomodo crescant, quæ neque laborant neque nent.
29 Ego verò dico vobis, ne Salomonem quidem in tota gloria sua sic amictum fuisse ut unum ex eis.
30 Quòd si gramen agri, quod hodiè extat, & cras cadit in clibanum, Deus ita vestit; nónne vos multò magis, modicâ fide præditi?
31 Ne igitur anxii sitis, néve dicatis, Quid edemus? quídve bibemus? quóve operiemur?
32 Hæc enim omnia gentes mundi quærunt. Pater autem vester qui in cœlis est, novit quòd & vobis requiruntur hæc omnia.
33 Sed quærite primò regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.
34 Ne sitis igitur anxii de crastino, ipse enim crastinus dies curam habebit sui ipsius: sufficit diei malum suum.

Feria tertia septimanæ secundæ Jejunii. 14.

CAP. VII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

1 Ne judicaveritis, ut ne judicemini.
2 Quo enim judicio vos judicatis, judicabimini: & quâ mensurâ vos metimini, mensurabitur vobis.
3 Quid autem intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est, non animadvertis?
4 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine educam festucam de oculo tuo, & ecce trabs in oculo tuo?
5 Simulator, educito primùm trabem de oculo tuo, & tunc perspicies ad educendam festucam de oculo fratris tui.
6 Ne dederitis sanctum canibus, nec projeceritis margaritas vestras ante sues, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conversi dilacerent vos.
7 Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA

28 ወበእንተ : ዓራዝኒ : ምንትኑ : ትሔልዩ : ርእዩ : ጽጌያተ : ገደም : ከመ : ይልህቁ : ሊ.ይጻ
29 ሙ : ወሊ.ይፈትሉ :=፡ እብለክሙ : ከመ : ሰሎሞን : ጥቀ : በኵሉ : ክብሩ : ሊ.ለብሰ :
30 ከመ : ለአሐዱ : እምእሉ :=፡ ዘሣዕረ : ገደም : ዘዮም : ሃሎ : ወጌሠመ : ውስተ : እሳተ :
ዘይትወደይ : እግዚአ : ብሔር : ዘከመዝ : ያለብስ : እፎ : እንከ : ኢያክሙ : ሓጹጻነ :
31 ሃይማኖት : ፈድፋደ :=፡ ኢትትክዘኁ : እንከ : ወኢትበሉ : ምንተ : ንበልዕ : ወምንተ :
32 ንሰቲ : ወምንተ : ንትከደን :=፡ እስመ : ዘንተሰ : ኵሎ : አሕዛብ : ይፈቅዱ : ወለክሙ
33 ሰ : ያአምር : አቡክሙ : ሰማያዊ : ከመ : ትፈቅዱ : ዘንተ : ኵሎ :=፡ ኅሡ : መቅደ
34 መ : መንግሥተ : ዚአሁ : ወጽድቀ : ወዝንቱ : ኵሉ : ይትዌሰከክሙ ::=፡ ሊ.ትትክ
ዘኁ : ለጌሠመ : እስመ : ጌሠምሰ : ትሔሊ : ለርእሰ : የአክላ : ለዕለት : እ
ክያ ::=፡

1 [N]ገ ሊ.ትኰንኑ : ከመ : ሊ.ትትኰነኑ :=፡ እስመ : በኵነኔ : ዘኰንንክሙ : ትትኴነኑ : ወ
2 በመክፈርት : ሰፈርክሙ : ይሰፍሩ : ለክሙ ::=፡ ምንተ : ትሬኢ : ሐሠረ : ዘውስተ : ዐይ
3 ነ : እኁከ : ወዘውስተ : ዐይንከ : ሰረዌ : ኢትቤ.ይን :=፡ ወእፎ : ትብሎ : ለእኁከ : ኅድ
4 ግ : አውፅእ : ሐሠረ : እምውስተ : ዐይንከ : ወናሁ : ሰረዌ : ውስተ : ዐይንከ :=፡
5 መድልው : አውፅእ : ቅድመ : ሰረዌ : እምውስተ : ዐይንከ : ወእምዝ : ትሬኢ : ለአውፅኦ :
6 ሠዐር : ዘውስተ : ዐይኑ : እኁከ :=፡ ኢተሀቡ : ቅድስተ : ለከለብት : ወኢትደዩ : ባ
ሕርያቲክሙ : ቅድመ : አሐሪው : ከመ : ኢ.ይኪ.ይድዎሙ : በእገሪሆሙ : ወተመይጦሙ :
ይነፅኁክሙ ::=፡

በካዕብ : ሰንበተ : ጾም ::

7 ሰአሉ : ወይትወሀበክሙ : ኅሡ : ወትረክቡ : ጐድጕዱ : ወይትረኃወክሙ ::=፡

28 *Et de vestimento quid soliciti estis? videte lilia campi quomodo crescunt: non laborant, neque operantur.*
29 *Dico vobis quòd Solomon imò in universa gloria sua non fuit vestitus sicut unum ex istis.*
30 *Et qui hanc herbam campi quæ hodiè extat, & cras in ignem quæ projicitur, Deus ita vestit, quantò magis vos, minimæ fidei?*
31 *Ne estote igitur soliciti, neque dicite; Quid edemus, & quid bibemus, & cum quo cooperti erimus?*
32 *Quoniam hoc omne gentes desiderant: & cognoscit pater vester cœlestis quòd vos indigetis hoc omni.*
33 *Quærite primò regnum ejus, ejúsque justitiam, & hoc totum adjicietur vobis.*
34 *Ne sitis igitur soliciti de crastino: quoniam crastinus dies solicitus erit de se: sufficit diei nequitia sua.*

CAP. VII.

1 *Ne judicate ut non judicemini.*
2 *Quia in quo judicio judicaveritis, judicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, metientur vobis.*
3 *Quid aspicis stipulam quæ in oculo fratris tui, & quæ est in oculo tuo trabem non animadvertis?*
4 *Et quomodo dices fratri tuo; Sine educam stipulam ab oculo tuo, & ecce trabs in oculo tuo?*
5 *Hypocrita, educ primò trabem ab oculo tuo, & tum videbis educere stipulam quæ est in oculo fratris tui.*
6 *Ne date sanctum canibus; neque projicite margaritas vestras coram porcis: ne conculcent eas pedibus suis, & conversi prosternant vos.*

Sabbato secundo Quadragesimæ.

7 *Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis.*

Versio VULGATA LATINA.

28 Et de vestimento quid soliciti estis? Considerate lilia agri quomodò crescunt:
29 non laborant neque nent. Dico autem vobis, Quoniam nec Salomon in omni
30 gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodiè est,
& cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quantò magis vos, modicæ fidei!
31 Nolite ergò soliciti esse, dicentes; Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut
32 quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia
33 his omnibus indigetis. Quærite ergò primùm regnum Dei, & justitiam ejus: &
34 hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergò soliciti esse in crastinum. Crastinus
enim dies solicitus erit sibiipsi: sufficit diei malitia sua.

CAP. VII.

Nolite judicare, ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis, judica- 1 2
bimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides 3
festucam in oculo fratris tui; & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodò 4
dicis fratri tuo; Sine ejiciam festucam de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo
tuo? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere fe- 5
stucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis marga- 6
ritas vestras ante porcos: ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conversi dirum-
pant vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 * فلماذا تهتمون باللباس * اعتبروا بزهر الحقل كيف ينموا ولا يتعب ولا يعمل * اقول لكم ان
30 سليمان في كل مجده لم يلبس كواحدة منها * فاذا كان زهر الحقل الذي يكون اليوم
31 وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذي فكم انتم احري يا قليلي الايمان * فلا تهتموا
32 وتقولوا ماذا ناكل وماذا نشرب وماذا نلبس * هذا كله تطلبه الامم البرانية * وابوكم السماي
33 34 يعلم انكم تحتاجون الي هذا اجمعه * اطلبوا اولا ملكوت الله وبره وهذا كله تزادونه * لا
تهتموا للغد فالغد يهتم بشانه ويكفي كل يوم شره * الفصل الثالث عشر *
1 2 * لا تدينوا لئلا تدانوا * لانه كما تدينون تدانون وبالكيل الذي تكيلون يكال لكم *
3 4 * لماذا تنظر القذي الذي في عين اخيك ولا تفطن بالخشبة التي في عينك * وكيف
5 تقول لاخيك دعني اخرج القذي من عينك وفي عينك خشبة * يا مرائي اخرج اولا الخشبة
6 من عينك وحينئذ تنظر ان تخرج القذا من عين اخيك * لا تعطوا القدس للكلاب ولا
7 تلقوا جواهركم قدام الخنازير لئلا تدوسها بارجلها وترجع فتخرقكم * سلوا فتعطوا *
اطلبوا فتجدوا * اقرعوا فيفتح لكم *

Quare autem soliciti estis de vestimen- 28
to: Exemplum sumite florum agri quo-
modo crescunt, & tamen non laborant,
neque operantur. Dico vobis quòd Salo- 29
mon in cuncta gloria sua non vestitus est
sicut unus ex ipsis. Si ergò flores agri 30
qui hodie extant, & cras abjiciuntur
in clibanum, vestit illos Deus sic, quan-
tò vos magis, O modici fidei? Ne igitur 31
soliciti sitis, ac dicatis, Quid mandu-
cabimus, & quid bibemus, & quo operi-
emur? Hæc enim omnia requirunt gentes 32
extraneæ. At pater vester cœlestis novit
vos indigere his omnib'. Quærite primum 33
regnum Dei & justitiam ejus, & hæc
omnia adjicientur vobis. Ne soliciti si- 34
tis in crastinum: nam crastinus dies so-
licitus erit de se ipso, & sufficit cuique
diei malitia sua.

Sectio tertiadecima. *CAP. VII.*

NE judicetis, ut non judicemini. 1
Quoniam quemadmodum judicabitis, 2
judicabimini: & mensura quâ metie-
mini, metietur vobis. Cur vides festu- 3
cam quæ est in oculo fratris tui; & non
animadvertis trabem quæ est in oculo
tuo? Et quomodo dicis fratri tuo; Per- 4
mitte mihi ut extraham festucam ex
oculo tuo, dum in oculo tuo est trabs: O 5
hypocrita, educ primùm trabem ex oculo
tuo, & tunc perspicies ut eximas festu-
cam ex oculo fratris tui. Ne detis san- 6
ctum canibus: néve projiciatis gemmas
vestras ante porcos: ne fortè conculcent
eas pedibus suis, & convertantur atque
dirumpant vos. Petite, & dabitur vo- 7
bis: quærite, & invenietis: pulsate, &
aperietur vobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چرا حریص می باشید * بر کرد کردن پوشش * در کل وسوسن صحرایی بنکرید * که
29 چگونه پرورده می شوند * نه خستگی می کشند ونمی ریسند * اکنون بشما می
30 کویم * که سلیمان * نیز در همه فخر خود * نپوشید همچون یکی از ایشان * چون کیای
کستزار را که امروز تر وتازه است وفردا در تنور افتد * خدا اورا این چنین می پوشاند * نه شما ازان
31 بیشترید ای کم ایمانان * اکنون نه این چنین بیندیشید چه بخوریم یا چه اشامیم یا چه
32 بپوشیم * خلق همه اینها را می خواهند * وپدر شما که در آسمانست می داند که شما را نیز
33 اینها در بایست است * هرچه زودتر ملکوت خدا وعدل او بخواهید * واو اینها همه را برای شما
34 بیفزاید * ازان فردا را غم مخورید برای انک فردا غم خود را می خورد * وروز بشر خود برارد *

سی دو اشارت برای داوری

1 2 * داوری مکنید تا در داوری نیفتید * آنچنانک شما حکم کنید بر شما حکم کنند *
وبدان پیمانه که شما بپیمایید * برای شما بپیمایند   سی سوم   اشارت برای
3 اعتراض * چرا بخاشاکی که در چشم برادرتست نکاه میکنی * وان ستونرا که در
4 چشم تست نمی نکری * یا چگونه ببرادر خود بکویی بکذار مرا تا آن خاشاک از چشم
5 تو بدر آرم * وستون را که در چشم تست می کذاری * ای منافق اول آن ستون * که در
چشم تست بدر آور * انکه بتو نموده شود که خاشاک * را از چشم برادرت چون بدر آری
6 سی چهارم   جهت علم وراز   * پاکی† را بسکان مدهید * ومرواریدهاء خود
را† پیش خوکان میندازید * نبادا بپای† ایشان مرواریدها را بخوابنند * وباز پیش شما
7 کردند * وشما را بدرند   سی پنجم   اشارت جهت مقصود   * بخواهید تا داده
شود بجویید تا بیابید * در را بزنید * برای شما کشاده شود :

Quare soliciti estis de induendo 28
amictu? in rosam & lilium agri in-
tuemini, quomodo alantur; non labo-
rant neque nent. Dico autem vobis, 29
quòd Salomon in omni gloria sua haud
amiciebatur sicut unum ex illis.
Quum herbam agri, quæ hodiè re- 30
cens & viridis est, cras verò in cli-
banum cadit, Deus ipsam sic vestiat,
nónne vos illi præstatis, O pusilli fi-
de? Itaque ne sic reputetis; Quid 31
edemus, aut quid bibemus, aut quid
induemus? Populi hæc omnia quæ- 32
runt; at Pater vester, qui in cælis
est, novit quòd vobis etiam hæc ne-
cessaria sunt. Omnino primùm re- 33
gnum Dei & justitiam ejus petite,
& ipse hæc omnia adjiciet vobis.
De crastino igitur ne anxii estote; 34
nam crastinum molestiam sui ipsius
devorabit: atque dies malo suo
competit.

CAP. VII.

XXXII. Consilium de judicio.

Judicium ne facite, ne in judicium 1
incidatis. Quemadmodum vos ju- 2
dicium facitis, sic de vobis judici-
um ferent: & eâdem mensurâ quâ
vos metimini, vobis metientur.

XXXIII. Consilium de objiciendo.

Quare festucam quæ in oculo fratris 3
tui est, animadvertis; & columnam
illam quæ in oculo tuo est non perspi-
cis? Aut quomodo fratri tuo dicis; 4
Sine me ut festucam ex oculo tuo ex-
imam; & columnam quæ in oculo
tuo est præteris? O hypocrita, priùs 5
istam columnam, quæ in oculo tuo
est, exime, tunc ostendetur tibi quo
pacto festucam ex oculo fratris tui
eximas.

XXXIV. De scientia & arcano.

Sanctum canibus ne detis, & mar- 6
garitas vestras ante porcos ne pro-
jiciatis: ne pedibus suis margaritas
conculcent, & retro in vos conversi
vos dilacerent.

XXXV. Consilium de petitione.

Petite, ut detur vobis, quærite, ut 7
inveniatis: ostium pulsate, ut vo-
bis aperiatur.

Omnis enim petens, accipit: & quærens, invenit: & pulsanti aperie-
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν, εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
tur. Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panē, nunquid lapidem
9 ται. Ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον
indet ei? Et si piscem petierit, nunquid serpentem indet ei? Si
10 ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ
11 ergò vos mali existentes, nôstis data bona dare filiis vestris, quantò
οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
magis pater vester qui in cœlis, dabit bona petentibus se? Omnia
12 μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα
ergò quæcunque vultis ut faciant vobis homines, ita & vos facite illis.
οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
Sic enim est Lex & Prophetæ. Intrate per angustam portam, quia
13 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι
lata porta & spatiosa via ducens ad perditionem, & multi
πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
sunt ingredientes per eam. Quia angusta porta & stricta via
14 εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς
ducens ad vitam, & pauci sunt qui invenientes eam. Atten-
15 ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέ-

dite verò à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in indumentis
χετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι
ovium, intrinsecùs autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum
προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν 16
agnoscetis eos. Nunquid colligunt à spinis uvam, aut de tri-
ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τρι-
bulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit: at
βόλων σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθόν, καρποὺς καλοὺς ποιεῖ. τὸ δὲ 17
cariosa arbor, fructus malos facit. Non potest arbor bona fru-
σαπρὸν δένδρον, καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρ- 18
ctus malos facere, neque arbor cariosa fructus pulchros facere. Omnis
ποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν 19
arbor non faciens fructum pulchrum, excinditur, & in ignem injicitur. Itaque
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄραγε 20
ex fructibus eorum agnoscetis eos. Non omnis dicens mihi, Domine,
ἀπό τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, 21
Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed faciens voluntatem pa-
Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πα-
tris mei qui in cœlis.
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Quisquis enim petit, accipit: & qui quæ- 8
rit, invenit: & ei qui pulsat, aperietur.
Ecquis est ex vobis homo, qui, si petat ab 9
eo filius ejus panem, porrigat ei lapidem?
Et, si piscem petierit, num colubrum por- 10
riget ei? Quòd si ergò vos qui mali estis, 11
nôstis munera bona dare filiis vestris;
quantò magis pater vester qui in cœlis
est, dabit bona iis qui rogaverint eum?
Quæcunque volueritis ut faciant vobis ho- 12
mines, ita & vos facite eis. Hoc enim est
Lex & Prophetæ.

Matutinis diei Veneris hebdomadæ primæ Quadragesimæ. 15.

Introite per angustam portam, quoniam 13
lata est porta, & spatiosa via quæ ducit
ad perditionem, & multi sunt illi qui abe-
unt per eam. Quàm parva est porta & 14
stricta via, quæ ducit ad vitam, & pauci
sunt illi, qui inveniunt eam! Cavete à pro- 15
phetis mendacibus, qui veniunt ad vos
cum vestimentis ovium, intus autem sunt
lupi rapaces. Sed à fructibus eorum cog- 16
noscetis eos. Num colligunt ex spinis uvas,
aut ex tribulis ficus? Ita omnis arbor 17
bona, fructus bonos facit: arbor autem
mala, fructus malos facit. Impossibile est 18
arborem bonam fructus malos facere, aut
arborem malam fructus bonos facere.
Omnis arbor quæ non facit fructus bonos, 19
exciditur, & in ignem cadit. Itaque à 20
fructibus eorum cognoscetis eos. Non 21
quisquis dicit mihi, Domine mi, Domine
mi, intraturus est in regnum cœlorum;
sed is qui facit voluntatem patris mei qui
in cœlis est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Quia omnis qui petit, accipiet: & qui quærit, inveniet: & ei qui 8
pulsat, aperietur ei. Et quis est ille è vobis homo, qui petenti filio suo panem, 9
num lapidem dabit ei? Et si piscem petierit, num serpentem dabit ei? 10
Si vos igitur mali nôstis bonum donum dare filiis vestris, quantò magis pa- 11
ter vester qui est in cœlis dabit bonum petentibus se. Omnia igitur quæ 12
vultis ut faciant vobis homines, ita & vos quidem facite illis; quoniam hoc
est lex & prophetæ. Introite per angustam portam: quoniam lata est porta, & 13
spatiosa via quæ ducit in perditionem, & multi sunt illi qui introeunt per
eam. Valdè angusta est porta, & arcta via quæ ducit in vitam, & pauci 14
sunt qui inveniunt eam. Cavete à pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in 15
vestimentis ovium, & secundùm quod intus est iis, sunt lupi rapaces. Et ex 16
fructu eorum agnoscetis eos: colliguntne è spinis uvam, & è rubis ficus?
Ita igitur omnis arbor bona fructum bonum fert, & mala arbor fructum 17
malum fert. Non potest arbor bona fructum malum ferre, & arbor mala 18
fructum bonum ferre. Omnis arbor quæ non fert fructum bonum, excide- 19
tur, & in ignem projicietur. Igitur ex fructu suo agnoscetis eos. 20
Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, introiturus est regnum 21
cælorum: sed ipse solummodò qui faciet voluntatem patris mei qui in
cœlis.

Versio VULGATA LATINA.

8 Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur.
9 Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem
10 porriget ei? Aut si piscem petierit, numquid serpentem porriget ei? Si ergò
11 vos, cùm sitis mali, nôstis bona data dare filiis vestris: quantò magis pater ve-
12 ster, qui in cœlis est, dabit bona petentibus se? Omnia ergò quæcunque vul-
tis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hæc est enim lex, & Prophetæ.
13 Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit
14 ad perditionem, & multi sunt quæ intrant per eam. Quàm angusta porta, &
15 arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inveniunt eam! At-
tendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecùs
autem sunt lupi rapaces: A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colli- 16
gunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos 17
facit: mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fru- 18
ctus facere: neque arbor mala bonos fructus facere: Omnis arbor, quæ non 19
facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eo- 20
rum cognoscetis eos. Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit 21
in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis est, ipse
intrabit in regnum cœlorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 *لأن كل من يسال يعط * ومن يطلب يجد * ومن يقرع يفتح له * اي انسان منكم يساله ابنه
10 11 خبزا فيعطيه حجرا * او يساله سمكة افيعطيه حية * فاذا كنتم انتم الاشرار تعرفون تعطون
العطايا الصالحة لابنائكم * فكم بالحري ابوكم الذي في السموات يعطي الخيرات لمن يساله *
12 * وكلما تريدون ان تفعله الناس بكم افعلوه انتم بهم * فهذا هو الناموس والانبياء *
13 * الفصل الرابع عشر * * ادخلوا الباب الضيق فان المسلك واسع والطريق
14 المودية الي الهلاك رحبة والداخلون فيها كثير هم * ما اضيق الباب واكرب الطريق التي
15 تودي الي الحياة وقليل هم الذين يجدونها * احذروا الانبياء الكذبة الذين ياتونكم بلباس
16 الحملان وداخلهم ذياب خاطفة * فمن ثمارهم تعرفونهم * هل يجمع من الشوك عنبا او من
17 العوسج تينا * هكذا كل شجرة صالحة تخرج ثمرة جيدة * والشجرة الردية تخرج ثمرة
18 19 ردية * لا تقدر شجرة صالحة ان تخرج ثمرة ردية * ولا شجرة ردية تخرج ثمرة جيدة * وكل
20 21 شجرة لا تثمر ثمرة جيدة تقطع وتلقي في النار * فمن ثمارهم تعرفونهم * ليس كل من يقول
لي يا رب يا رب يدخل ملكوت السموات لكن الذي يعمل ارادة ابي الذي في
السموات *

Omnis enim qui petit, accipit: & qui 8
quærit, invenit: & ei qui pulsat, aperie-
tur. Quis homo ex vobis, à quo si petat 9
filius ejus panem, det ei lapidem? Aut si 10
petat ab eo piscem, detque ei serpentem?
Cùm ergò vos mali, sciatis concedere do- 11
na optima filiis vestris: quantò magis
pater vester qui est in cœlis, dabit bona
roganti eum? Quicquid autem vultis ut 12
faciant vobis homines, facite idem vos
illis. Quoniam hæc est Lex et Prophetæ.

Sectio quartadecima.

Intrate per portam angustam: quia se- 13
mita lata, & via perducens ad perditi-
onem spatiosa est, & intrantes per eam,
multi sunt. Quàm angusta porta, & mœ- 14
sta est via quæ ducit ad vitam: & pau-
ci sunt qui inveniunt eam! Cavete pro- 15
phetas falsos, qui veniunt ad vos in ve-
stimentis agnorum, & intrinsecùs sunt
lupi rapaces. A fructibus eorum cogno- 16
scetis eos. Nunquid leges è spinis uvas,
aut è rhamnis ficus? Sic omnis arbor 17
bona, producit fructum bonum: & ar-
bor mala, producit fructum malum. Non 18
potest arbor bona producere fructum ma-
lum: neque arbor mala producit fru-
ctum bonum. Et omnis arbor, quæ non 19
fructificat fructum bonum, excidetur,
& conjicietur in ignem. Igitur ex fru- 20
ctibus eorum cognoscetis eos. Non o- 21
mnis qui dicit mihi, O Domine, O Do-
mine, intrabit regnum cœlorum: sed qui
facit voluntatem patris mei qui in cœ-
lis est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 *هركه بخواهد بستاند * وهر كه بجويد بيابد * وهر كه دري را بزند براي † او كشاده
9 شود * * كدامين مردست در ميان شما * كه فرزند او † ازو نان خواهد * وپدر بجاء نان بفرزند
10 11 سنك دهد * * يا ازو ماهي خواهد * بدو مار دهد * * چون شما كه بد وشوميد * بخشايشهاء †
نيك خواهيد * كه بفرزندان خود دهيد * آخر نه پدر شما كه بر آسمانست * از شما بهترست *
وبدان كسان كه ازو چيزي † خواهند بيشتر وتمام تر دهد سي ششم اشارت بدانك
12 هر چه كني با خود كرده باشي * هر چه روا داريد كه مردم با شما كنند شما نيز با
ايشان اين چنين كنيد * اينست شريعت وپيغامبران سي هفتم نهي كردن از شهوت
13 * از در تنك در اييد * كه سخت فراخ وپهن است † راهي كه در هلاكت مي برد و † آنان كه
14 دران راه فراخ مي روند بسيارانند * وراهي كه در زندگاني برد دران تنكست وراه آن دشخوار
15 وآنان كه اين راه را بيابند كمند سي هشتم نشان پيغمبران دروغ * پرهيز
داريد از پيغمبران دروغ * كه پيش شما بيايند بصورت بره از بيرون * واندرون مانند †
16 كركان ربايند هستند * * از ميوه ايشان * ايشانرا بشناسيد * مكر بتوان از تلو انكور چينند *
17 يا از تيغ خارها انجير * * اين چنين هر درختي كه نيك باشد * ميوه نيك دهد * وهر درختي كه
18 شوم باشد ميوه شوم دهد * * درختي كه نيك باشد * نتواند كه ميوه شوم دهد * ودرخت
19 شوم نيز ميوه نيك ندهد * * وهر درختي كه ميوه نيك ندهد * بريده شود *
20 21 ودر آتش † سوخته شود * * اكنون از ميوه ايشان † ايشانرا بشناسيد * * نه هر كه بمن
كويد * اي خداوند * اي خداوند * در ملكوت آسمان اندر رود * الا انك ارادت پدر من
كند كه در آسمانست *

Quisquis petit, accipit; & quicunque 8
quærit, invenit: & quicunque osti-
um pulsat, ei apertum erit. Quisnam 9
homo est inter vos, quum filius ejus
ab eo panem petierit, & pater loco
panis lapidem filio dabit? Sive ab 10
eo piscem petierit, ei serpentem da-
bit. Cùm vos qui mali & pravi estis, 11
dona bona vultis filiis vestris dare,
nónne pater vester qui in cœlis est vo-
bis melior est; & iis hominibus qui
ab eo aliquid petunt, præstantius &
perfectius dabit?

XXXVI. Monitum, quòd quemadmodum agis tecum agetur.

Quodcunque æquum ducitis ut ho- 12
mines vobiscum agant, cum eis hoc
modo agite: hoc est Lex & Pro-
phetæ.

XXXVII. Prohibitio concupiscentiæ.

Per portam angustam introite: nam 13
valde lata & spatiosa est via, quæ
ad interitum fert; & ii, qui in illa
via lata incedunt, multi sunt. Sed 14
via quæ ad vitam fert, porta ejus
angusta est, & semita ejus ardua,
& ii qui hanc viam inveniunt pau-
ci sunt.

XXXVIII. Signum prophetarum falsorum.

Cavete à prophetis falsis, qui ad vos 15
accedunt specie agni externâ, intus
verò similes lupis rapacibus sunt.
Ex fructu eorum cognoscetis eos: 16
Fierine potest ut ex rhamno uvæ col-
ligant? aut ex acutis spinis ficum?
Ita omnis arbor quæ bona est, fru- 17
ctum bonum dat, & omnis arbor quæ
mala est, fructum malum dat. Arbor 18
quæ bona sit, non potest fructum ma-
lum dare; & arbor mala etiam,
fructum bonum non dat. Et omnis 19
arbor quæ fructum bonum non dat,
succidetur & in igne combusta erit.
Itaque ex fructu ipsorum dignoscetis 20
eos. Haud quisquis mihi dixerit, 21
O Domine, O Domine, in regnum
cœlorum introibit; sed is qui volun-
tatem Patris mei facit qui in cœ-
lis est.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙ̃ΟΝ. ΚΕΦ. ς'. Ζ'.

Multi dicent mihi in illa die; Domine, Domine, nónne tuo nomine
22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, ὀ τῷ σῷ ὀνόματι
prophetavimus, & tuo nomine dæmonia ejecimus, & tuo no-
προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνό-
mine efficientias multas fecimus? Et tunc confitebor illis, Quòd
23 ματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, Ὅτι
nunquam novi vos: abscedite à me operantes ini-
οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνο-
quitatem. Omnis ergò quicunque audit mea verba hæc, & facit ea,
24 μίαν. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς,
assimilabo illum viro prudenti, qui ædificavit domum suam super
ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ
petram. Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt
25 τὴν πέτραν. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν
venti, & procubuerunt domui illi, & non cecidit. Fundata erat
οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
enim super petram. Et omnis audiens mea verba hæc, & non
26 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ
faciens ea, assimilabitur viro stulto, qui ædificavit domum suam
ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
super arenam: Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flave-
27 ἐπὶ τὴν ἄμμον· Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευ-
runt venti, & proruerunt domui illi, & cecidit: & fuit
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν
casus illius magnus. Et factum est, cùm consummásset Jesus ser-
ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28
mones hos, stupebant turbæ super doctrina ejus. Erat enim do-
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Ἦν γὰρ διδά- 29
cens eos ut auctoritatem habens, & non sicut Scribæ.
σκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

CAP. VIII. η'.

Descendenti autem eo de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ. Et
Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ 1 2
ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens; Domine, si velis, efficax es me
ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
mundare. Et extendens manum, tetigit eum Jesus, dicens, Volo:
καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω· 3
mundare. Et confestim mundata est ejus lepra. Et ait illi Je-
καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 4
sus, Vide, nemini dixeris; sed abi, teipsum ostende Sacerdoti, & of-
σοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
fer munus, quod attribuit Moyses, in testimonium illis. Introe-
ένεγκε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Εἰσελ- 5
unte autem Jesu in Capernaum, accessit ad eum Centurio, appellans
θόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν
eum,
αὐτὸν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

[illegible]

CAP. VIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

22 Multi dicturi sunt mihi in illo die, Domine mi, Domine mi, nónne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas edidimus? 23 Ac tum profitebor eis, Nunquam novi vos: recedite à me operarii iniquitatis. 24 Quisquis igitur audit sermones meos istos, eosque exequitur, comparabitur viro sapienti, qui extruxit domum suam super petram. 25 Et descendit pluvia, veneruntque flumina, ac flaverunt venti, & irruerunt in ipsam domum illam, neque cecidit: quippe cujus fundamenta super petram jacta fuerant. 26 Et quisquis audit sermones meos istos, nec eos exequitur, comparabitur viro stulto, qui extruxit domum suam super arenam. 27 Et descendit pluvia, veneruntque flumina, ac flaverunt venti, & impegerunt in domum illam, atque corruit, & fuit ruina ejus magna. 28 Et factum est, ut quum absolvisset Jesus hos sermones, obstupescerent turbæ ob doctrinam ipsius. 29 Docebat enim eos, ut potestatem habens, non autem ut Scribæ ipsorum, & Pharisæi.

Lectio ad vesperam Dominicæ secundæ Jejunii. 16.

CAP. VIII.

1 Quum autem descendisset è monte, adhæserunt ei turbæ multæ. 2 Et ecce leprosus quidam veniens adoravit eum, & ait; Domine mi, si volueris, potes me mundare. 3 Et extendens manum suam Jesus, tetigit eum, & ait; Volo, mundus fias: & in illa ipsa hora mundata est lepra ejus. 4 Et ait illi Jesus; Vide ne ulli dixeris: sed abi, ostende temetipsum sacerdotibus, & offer oblationem, sicuti præcepit Moses, in testimonium illis. 5 Quum autem ingressus fuisset Jesus Capharnahum, accessit ad eum Centurio quidam, & rogabat eum, inquiens;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ብዙኃን ፡ እለ ፡ ይብሉኒ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ፡ እግዚኦ ፡ እግዚኦ ፡ ኢኮኑ ፡ በስምከ ፡
ተነበይነ ፡ ወበስም ፡ ዚአከ ፡ አጋንንተ ፡ አውፃእነ ፡ ወበስም ፡ ዚአከ ፡ ኀይላተ ፡ ብዙ
23 ኀ ፡ ገበርነ ። ወይእቲ ፡ ሶበ ፡ ኣአምኖሙ ፡ ከመ ፡ ኣልቦ ፡ አመ ፡ አእመርክዎ
24 ሙ ፡ ረሐቁ ፡ እምኔየ ፡ እለ ፡ ትገብሩ ፡ ዐመፃ ። ኵሉ ፡ ዘይሰምዖ ፡ ቃልየ ፡ ዘ
ንተ ፡ ወይገብሮሙ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ ጠቢብ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ ሎቱ ፡ ዲበ ፡ ኰኵ
25 ሕ ። ወወረደ ፡ ዝናም ፡ ወመጽኡ ፡ ወሐይዝት ፡ ወነፍኁ ፡ ነፋሳት ፡ ወገፍዕዎ ፡
26 ለውእቱ ፡ ቤት ፡ ወኢወድቀ ፡ እስመ ፡ ተሳረረ ፡ ዲበ ፡ ኰኵሕ ። ወኵሉ ፡ ዘይ
ሰምዖ ፡ ቃልየ ፡ ዘንተ ፡ ወኢይገብሮ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ አብድ ፡ ዘሐነጸ ፡ ሎቱ ፡ ቤተ ፡
27 ዲበ ፡ ኆጻ ። ወወረደ ፡ ዝናም ፡ ወመጽኡ ፡ ወሐይዝት ፡ ወነፍኁ ፡ ነፋሳት ፡ ወገ
28 ፍዕዎ ፡ ለይእቲ ፡ ቤት ፡ ወወድቀት ፡ ወኮነ ፡ ድቀታ ፡ ዐቢየ ። ወኮነ ፡ ሶቤ ፡ ፈጸመ ፡
29 ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ ቃላተ ፡ ደነሙ ፡ አሕዛብ ፡ በምህሮቱ ። እስመ ፡ ይሜህሮሙ ፡
ከመዘ ፡ ስልጣን ፡ ቦቱ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ ጸሐፍቶሙ ።
1 ፰ በእንተ ፡ ዘለምጽ ። ወእንዘ ፡ ይወርድ ፡ እምደብር ፡ ተለውዎ ፡ ሰብእ ፡ ብዙኃ
2 ን ። ወናሁ ፡ ዘለምጽ ፡ ቀርበ ፡ ወሰገደ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እግዚኦ ፡ እመ
3 ሰ ፡ ፈቀድከ ፡ ትክል ፡ አንጽሖትየ ። ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ለከሮ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እ
4 ፈቅድ ፡ አንጽሕ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ነጽሐ ፡ ለምጹ ። ወይቤ ፡ ኢየሱስ ፡ ዑቅ ፡ አልቦ ፡
ለዘ ፡ ትነግር ፡ ሑር ፡ ባሕቱ ፡ አርኢ ፡ ርእሰከ ፡ ለካህን ፡ ወአብእ ፡ ቍርባነ ፡ ዘአዘዘ ፡
5 ሙሴ ፡ ለስምዕ ፡ ሎሙ ። በእንተ ፡ ወልደ ፡ መስፍን ። ወበዊአ ፡ ቅፍርናሆም ፡ ቀርበ ፡
ኀቤሁ ፡ ሐቤ ፡ ምእት ፡ እንዘ ፡ ያስተበቍዖ ።

22 *Multi dicent mihi in illo die; Domine, Domine, nónne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmones forâs ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus.* 23 *Et tum confitebor iis, quòd nunquam novi vos: procul estote à me qui facitis iniquitatem.* 24 *Omnis igitur qui audiet verbum meum hoc, & faciet, similis erit viro sapienti; qui ædificavit domum ejus sibi super petram.* 25 *Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & oppresserunt hanc domum, & non cecidit, quoniam fundata fuit super petram.* 26 *Et omnis qui audiet verbum meum hoc, & non faciet illud; similis est viro fatuo qui ædificavit sibi domum super arenam.* 27 *Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & oppresserunt hanc domum, & cecidit: & fuit casus ejus magnus.* 28 *Et factum est cùm consummásset Jesus hanc orationem, obstupebant populi propter doctrinam ejus.* 29 *Quia docebat eos sicut potestatem habens, & non sicut scribæ eorum.*

CAP. VIII.

De Leproso.

1 *Et descendente illo à monte, sequuti sunt eum populi multi.* 2 *Et ecce leprosus appropinquavit, & adoravit eum, dicens; O Domine si velis, potes me purgare.* 3 *Et extendens manum suam tetigit eum, dicens; Volo, purgare: & confestim purgavit lepram ejus.* 4 *Et dixit Jesus, Vide, nemo sit cui dicas: abi, solummodò ostende te sacerdoti, & offer donum quod præcepit Moyses, in testimonium illis.*

De Centurionis filio.

5 *Et introëunte illo Capernaum, ad eum Centurio rogans eum accessit:*

Versio VULGATA LATINA.

22 Multi dicent mihi in illa die; Domine, Domine, nónne in nomine tuo propheta-
vimus, & in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fe-
23 cimus? Et tunc confitebor illis; Quia nunquam novi vos: discedite à me, qui
24 operamini iniquitatem. Omnis ergò qui audit verba mea hæc, & facit ea, as-
25 similabitur viro sapienti, qui ædificavit domum suam supra petram, Et descen-
dit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam,
26 & non cecidit: fundata enim erat supra petram. Et omnis, qui audit verba mea
hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificavit domum suam super
27 arenam: Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irrue-
28 runt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna. Et factum est; cùm
consummâsset Jesus verba hæc, admirabantur turbæ super doctrina ejus. Erat 29
enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum, & Pha-
risæi.

CAP. VIII.

Cùm autem descendisset de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: Et ecce 1
leprosus veniens, adorabat eum, dicens; Domine, si vis, potes me mundare. 2
Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mundare. Et con- 3
festim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus; Vide, nemini dixeris: sed va- 4
de, ostende te sacerdoti, & offer munus, quod præcepit Moyses, in testimonium
illis. Cùm autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 *لان كثيرين يقولون لي في ذلك اليوم يا رب يا رب اليس باسمك تنبينا * وباسمك اخرجنا
23 الشياطين * وباسمك صنعنا قوات كثيرة * حينيذ اجيبهم قايلا اني ما اعرفكم قط اذهبوا
24 عني يا فاعلي الاثم * كل من يسمع كلامي هذا ويعمل به يشبه رجلا حكيما بني بيته على
25 الصخرة * فنزلت الامطار وجرت الانهار وهبت الرياح وضربت ذلك البيت فلم يسقط * لان
26 اساسه ثابت على الصخرة * وكل من يسمع كلامي هذا ولا يعمل به يشبه رجلا جاهلا بني
27 بيته على الرمل * فنزلت الامطار وجرت الانهار وهبت الرياح وضربت ذلك البيت فسقط وكان
28 29 سقوطه عظيما * ولما اكمل يسوع كل هذا الكلام بهت الجمع من تعليمه * لانه كان يعلمهم
1 كمن له سلطان وليس مثل كتبتهم * الفصل الخامس عشر * ولما نزل من
2 الجبل تبعه جمع كثير * واذا ابرص قد جاء فسجد له وقال يا رب ان شيت فانت قادر
3 4 ان تطهرني * فمد يده ولمسه وقال له قد شيت فاطهر وللوقت طهر برصه * وقال له يسوع
انظر لا تقل لاحد لكن امض فار نفسك للكاهن وقدم قربانا كما امر موسى شهادة لهم *
5 الفصل السادس عشر * ولما دخل كفرناحوم جاء اليه قايد ماية وساله *

Nam multi dicent mihi in illa die; O Domine, ô Domine, nónne in nomine tuo prophetavimus & in nomine tuo ejecimus dæmonia, & in nomine tuo fecimus virtutes multas? 22
Tunc respondebo eis, dicens; Equidem non novi vos unquam: discedite à me qui operamini iniquitatem. 23
Quicunq; audit sermonem meum istum & exequitur eum, similis est viro sapienti qui ædificavit domum suam super petram: 24
Et descendit pluvia, & decurrerunt flumina, & flaverunt venti, & percusserunt illam domum, & non cecidit; quoniam fundamentum ejus firmatum est super petram. 25
Et quicunque audit sermonem meum hunc, & non exequitur illum, similis est viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam: 26
Et descendit pluvia, & decurrerunt flumina, & flaverunt venti, & percusserunt illam domum, & corruit; fuitque ruina ejus magna. 27
Quumque complésset Jesus omnem hunc sermonem, admirata est turba ob doctrinam ejus. 28
Erat enim docens eos ut habens potestatem, non autem ut Scribæ eorum. 29

Sectio quintadecima.

CAP. VIII.

Cum autem descendisset de monte, 1
secuta est eum turba multa: Et ecce leprosus venit, & adoravit eum, ac dixit; 2
Domine, si vis, tu potes mundare me. Et extendit manum suam, tetigitque eum, 3
& dixit ei; Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et dixit 4
ei Jesus; Vide, ne dicas cuipiam: sed vade, & ostende teipsum sacerdoti; & offer munus, ut præcepit Moses, in testimonium illis. Sectio sextadecima.
Cúmq; introiisset Capharnahū, venit ad 5
eum Dux centū virorum et rogavit eum,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 *بسياران دران روز بمن بگويند اي خداوند اي خداوند نه بنام تو پيغمبري كرديم وبنام تو
23 ديوانرا از مردم بدر آورديم وبنام تو بسيار روهندگي كرديم *آنگه پيش ايشان اقرار بياورم كه از
قديم شما را نشناختم اي بندگان ظالم از من دور باشيد سي نهم براي بنياد دين
24 *هر كه سخنهاء من بشنود وبدان كار كند مانند است بمردي دانا كه بنياد خانهء
25 خود را بر سنگ رسته بنهد *چون باران آيد وسيلابها بر خيزد وآب رود خانها زيادت شود
وبادهاء سخت دمد اين همه بدان خانه در ريخته وان خانه نيفتد سبب آنك اساس او بر سنگ
26 حكم نهاده شد *وكساني سخنهاء مرا شنيده باشند وبدان كار نكنند مانند مردي
27 باشند نادان كه بنياد خانه خود بر ريگ نهد *باران باريد وسيلاب در رودخانها در ريخت
وبادهاء سخت دميد خانه بيفتاد افتادني اوبزرگ ودشوار شد چهل مرد پيس را
28 كه مسيح پاك كرد *چون عيسي اين سخنها را تمام كرد جماعتي كه انجا بودند
29 وشنيدند از تعليم او در عجب ماندند *زيرا همچون مسلط † ايشانرا تعليم مي داد
1 ونه همچون نويسندگان وعتزلان * *وچون از كوه بزير آمد بسيار مردم †از پي او رفتند
2 *واينك يك مرد پيس آمد وبراي او سجود كرد وگفت اي خداوند اگر خواهي بتواني
3 مرا پاك كردن *مسيح دست خود را نزديك او دراز كرد وگفت خواستم پاك باش همانندم پيسي
4 از تن او پاك شد *عيسي بدو گفت ببين تا با هيچكسي بگويي الا برو خود را بكوهنان بنماي
يعني كشيشان وقربان پيش كش انچنانك موسي سپارش داد از براي گواهي ايشان
5 چهل يكم درست كردن پسر امير صده *چون عيسي در كفر ناحوم †اندر رفت
نزديك او آمد †يكي امير وازو خواست

Multi in illo die mihi dicent, O Domine, ô Domine, nónne in nomine tuo prophetiam egimus, & in nomine tuo dæmonia ex hominibus eduximus, & in nomine tuo plurimam virtutem edidimus. 22
Eo tempore coram illis profitebor, quòd ab antiquo vos non noverim; ô servi iniqui, à me procul abeste. 23

XXXIX. De fundamento religionis

Quicumque verba mea audit, & ea opere præstat, similis est viro prudenti, qui fundamentum domûs suæ super petram tutam posuit: 24
Quum pluvia ingrueret, & torrentes excrescerent, & aqua fluviorum exundaret, & venti vehementer flarent; hæc omnia in domum illam impacta sunt, & domus illa non cecidit, propterea quòd fundamentum ejus petræ firmæ impositum esset. 25
Qui verò sermones meos audiverunt, & eos operi non mandant, similes sunt homini insipienti, qui fundamentum domûs suæ in arena posuit: 26
Pluvia pluebat, & torrens cum fluminibus pulsabat, & venti fortiter spirabant, ita ut domus caderet, & casus ejus valdè gravis esset. 27

XL. De homine leproso, quem Christus mundavit.

Cùm Jesus hos sermones finivisset, cœtus qui illic aderant & audiverant doctrinam ejus, in admiratione manserunt. 28
Quoniam quasi dominium habens illis doctrinam impertivit, & non ut Scribæ & Pharisæi. 29

CAP. VIII.

ET cùm ex monte descendisset 1
multi homines eum sequuti sunt. Et 2
ecce vir unus leprosus venit, & ipsum adoravit dixitque, O Domine, si velis, potes me mundum facere.
Jesus manum suam ad eum extendit, 3
& dixit, Volo, mundus esto: eodem momento lepra à corpore ejus mundata fuit.
Jesus ei dixit, Vide 4
ne cui dicas: sed abi, teipsum Cohnân (i.e. sacerdotibus) ostende, & oblationem offer, quemadmodum Moses mandatum dedit, in testimonium ipsorum.

XLI. Sanatio filii Centurionis.

Cùm Jesus in Cathar-nahum in- 5
gressus esset, ad eum accessit quidam præfectus, & ab eo postulavit:

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ζ'. Η'. Θ'.

Et dicens ; Domine, puer meus jacet in domo, paralyticus,
6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς,
vehementer discruciatur. Et ait illi Jesus, Ego veniens cura-
7 δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύ-
bo eum. Et respondens Centurio, ait ; Domine, non sum
8 σω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος, ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ
idoneus ut meum sub tectum intres : sed tantùm dic verbum, & sa-
ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰα-
nabitur puer meus. Etenim ego homo sum sub authoritatem,
9 θήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
habens sub meipsum milites : & dico huic, Vade, & vadit:
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
& alii, Veni, & venit : & servo meo, Fac hoc, & facit.
καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
Audiens autem Jesus, miratus est : & ait sequentibus ; Amen dico
10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε· καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω
vobis, Neque in Israel tantam fidem inveni. Dico autem vobis, Quòd
11 ὑμῖν, Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι
multi ab Orientibus & Occidentibus venient, & recumbent cum A-
πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀ-
braham, & Isaac, & Jacob in regno cœlorum. Filii autem
12 βραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ
regni ejicientur in tenebras exteriores : ibi erit
τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
fletus, & stridor dentium. Et dixit Jesus Centu-
ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντ- 13
rioni ; Abi : & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est
άρχῳ, Ὕπαγε· καὶ ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι· Καὶ ἰάθη
puer ejus in hora illa. Et veniens Jesus in domum Pe-
ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ- 14
tri, vidit socrum ejus jacentem & febricitantem. Et tetigit
τρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. Καὶ ἥψατο 15
manum ejus, & dimisit eam febris : & surrexit, & ministrabat
τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
eis. Vespere autem facto, obtulerunt ei dæmoniacos multos, &
αὐτοῖς. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ 16
ejiciebat spiritus verbo : & omnes malè habentes sanabat:
ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·
Ut adimpleretur dictum per Isaiam prophetam, dicentem ; Ipse
Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς 17
infirmitates nostras cepit & ægrotationes portavit. Videns autem Je-
τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη- 18
sus multas turbas circum se, jussit abire in ul-
σοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέ-
terius.
ραν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible] Domine mi, puer meus jacet domi, & paralyticus est, & malè cruciatur. 6
7 [illegible] Ait illi Jesus, Ego veniam, & sanabo eum. 7
8 [illegible] Respondit ille Centurio, & ait ; Domine mi, non sum dignus, ut ingrediaris sub tectum meum ; sed tantùm dic verbo tenus, & sanabitur puer meus. 8
9 [illegible] Nam & ego sum homo sub potestate, & habeo sub manu mea milites, dico huic, Ito, itque : & alteri, Veni, venitque : & servo meo, Hoc age, & agit. 9
10 [illegible] Quum audisset autem Jesus, miratus est, & ait secum euntibus ; Amen dico vobis, Ne in Israel quidem inveni talem fidem. 10
11 [illegible] Dico vobis autem, Multi venturi sunt ab Oriente, & ab Occidente, & accubituri cum Abraham, & Isaac, & Jacob in regno cœlorum ; 11
12 [illegible] Filii verò regni egredientur in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium. 12
13 [illegible] Tum ait Jesus Centurioni illi, Abi ; ut credidisti, fiat tibi : & sanatus est puer ejus in illa ipsa hora. 13

Lectio ad Oblationem Sabbathi primi Quadragesimæ. 17.

14 [illegible] Et venit Jesus in domum Simonis, viditque socrum ejus prostratam & correptam febri. 14
15 [illegible] Et tetigit manum ejus, & reliquit eam febris : surrexitque ac ministravit eis. 15
16 [illegible] Quum autem esset vespera, obtulerunt coram eo dæmoniacos multos, & fecit exire dæmonia eorum, verbo : eosque omnes qui malè affecti erant, sanavit. 16
17 [illegible] Ut impleretur id quod dictum est per Esaiam prophetam, dicentem ; Ipse accipiet dolores nostros, & infirmitates nostras portabit. 17
18 [illegible] Quum autem vidisset Jesus turbas multas circum sese, jussit eas abire in ultiorem ripam. 18

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible] *Et dicebat ; Domine, filius meus infirmus est in domo mea, paralyticus valdè afflictus.* 6
7 [illegible] *Et dixit ei Jesus ; Age, veniam ego, & vivificabo eum.* 7
8 [illegible] *Et respondebat ei Centurio, & dixit ; Domine, non est ea dignitas mea, ut sub tectum meum ingrediaris : veruntamen dic verbum, et vivet filius meus.* 8
9 [illegible] *Quoniam ego quidam vir sum præfectus habens quibus præsit milites, et dico huic ; Vade, & vadit : & alteri etiam, Veni, & venit ; & servo meo, fac hoc, & facit.* 9
10 [illegible] *Et audiens Jesus, miratus est, & dixit sequentibus eum ; Amen dico vobis, Non fuit apud aliquem tanta fides in toto Israel, quam inveni.* 10
11 [illegible] *Dico vobis ; quòd multi ab Oriente & ab Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Jacob, in regno cœlorum.* 11
12 [illegible] *Et filii regni ejicientur in tenebras ultimas, ibi erit fletus & stridor dentium.* 12
13 [illegible] *Et dixit Jesus Centurioni ; Vade, igitur, & sicut credidisti fiat tibi : & sanus fuit filius ejus in ista hora. Et reverso Centurione in domum suam invenit puerum ejus sanatum.* 13

De socru petri

14 [illegible] *Et quum advenisset Jesus domum Petri, vidit socrum ejus jacentem & febricitantem :* 14
15 [illegible] *Et tetigit manum ejus, & reliquit eam febris ejus ; & surrexit & ministravit iis.* 15

De iis qui sanati fuerunt à variis morbis.

16 [illegible] *Et vespere facto, adduxerunt ad eum dæmoniacos multos, & exire fecit spiritus per verbum ejus : & omnes male laborantes vivificabat.* 16
17 [illegible] *Ut perveniret & impleretur quod dictum est per Esaiam prophetam ; Ipse accepit infirmitatem nostram.* 17
18 [illegible] *Et quum vidisset Jesus multum populum apud se, jussit abire in ulterius.* 18

Versio VULGATA LATINA.

6 Et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et
7 ait illi Jesus; Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait;
8 Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantùm dic verbo,
9 & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus,
habens sub me milites, & dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit:
10 & servo meo; Fac hoc, & facit. Audiens autem Jesus miratus est, & sequenti-
11 bus se dixit; Amen dico vobis; Non inveni tantam fidem in Israel. Dico au-
tem vobis, quòd multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum
12 Abraham, & Isaac, & Jacob in regno cœlorum: Filii autem regni ejicien-
tur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Jesus 13
Centurioni; Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa ho-
ra. Et cùm venisset Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem, & fe- 14
bricitantem: Et tetigit manum ejus, & dimisit eam febris, & surrexit, & 15
ministrabat eis. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia habentes: 16
& ejiciebat spiritus verbo: & omnes malè habentes curavit: Ut adimpleretur 17
quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem; Ipse infirmitates nostras ac-
cepit: & ægrotationes nostras portavit. Videns autem Jesus turbas multas circum 18
se, jussit ire trans fretum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * قائلا يا رب فتاي ملقي في البيت مخلع وسقيم جدا * فقال له [ ] انا اتي وابريه * فاجاب قايد
7
8 المائة قائلا يا رب لست مستحقا ان تدخل تحت سقف بيتي * لكن قل كلمة فقط فيبرا فتاي *
9 فاني رجل من قبل سلطان وتحت يدي جند * ان قلت لهذا اذهب ذهب ولاخر ات فياتي
10 ولعبدي اعمل هذا عمل * فلما سمع يسوع تعجب * وقال للذين يتبعونه امين اقول لكم
11 اني لم اجد مثل هذه الامانة في احد من اسرائيل * واقول لكم ان كثيرين سياتون من
12 المشرق والمغرب فيتكئون مع ابرهيم واسحق ويعقوب في ملكوت السموات * وبنوا الملكوت
13 يلقون في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ثم قال يسوع لقايد المائة اذهب
14 كامانتك يكون لك فبرا الفتي في تلك الساعة * الفصل السابع عشر * ثم *
15 جاء يسوع الى بيت بطرس فنظر حماته ملقاة بحمى * فمس يدها فتركتها الحمى وقامت
16 تخدمهم * فلما كان المساء قدموا اليه مجانين كثيرين * وكان يخرج الارواح بكلمة وابرا
17 كل سقيم * ليتم ما قيل من اشعياء النبي انه اخذ امراضنا وحمل اوجاعنا * فلما نظر يسوع
18 الى الجمع الذين حوله امر ان يذهبوا الى العبر *

Dicens; O Domine, puer meus jacet in 6
domo paralyticus & æger valdè. Ait il- 7
li Jesus; Ego veniam, & curabo eum.
Respondit Dux centum dicens; Domine, 8
non sum dignus ut intres sub tectum do-
mûs meæ: sed dicas verbum tantùm, &
sanabitur puer meus. Nam homo sum à 9
potestate pendens, & sub manu mea sunt
milites. Si dixero huic, Vade, vadit: &
alii, Veni, venit: & servo meo, Fac hoc,
facit. Cùm autem audisset Jesus, mira- 10
tus est; & dixit his qui sequebantur e-
um, Amen dico vobis, quòd non inveni si-
milem huic fidei in ullo ex Israel. Imò 11
dico vobis, quòd multi venient ab Orien-
te & Occidente, & recumbent cum Abra-
ham, & Isaac, & Jacob, in regno cœlo-
rum. Filii autem regni projicientur in 12
tenebras exteriores, ubi fletus & stri-
dor dentium. Deindè dixit Jesus Duci 13
centum, Vade, secundùm fidem tuam fi-
at tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Sectio decima septima.

Deinde venit Jesus in domum Petri, 14
viditque socrum ejus prostratam cum fe-
bri: Tetigitque manum ejus, & dimisit 15
eam febris, & surrexit ministrare
eis. Cùm autem esset vespera, obtulerunt 16
ei dæmoniacos multos, & ejiciebat spi-
ritus verbo: & curavit omnem ægro-
tum. Ut adimpleretur quod dictum est 17
ab Isaia Propheta; Ipse accepit morbos
nostros, & tulit dolores nostros. Cùm 18
autem vidisset Jesus turbas quæ cir
cum se erant, imperavit ut irent trans
fretum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وكفت اي خداوند جوان من در خانه افتادست * سست وعظيم دشخوار† عذاب مي خورد
7
8 * عيسي بدو كفت * من بيايم واورا خوش كنم * * جواب داد آن امير وبدو كفت اي خداوند *
مستحق نيستم † كه زير سقف من اندر ايي * الا سخن بس بكو * اينك جوان من خوش
9 بشود * * براي انك من مردي هستم كه فرمان دارم * وزير دست من سرهنكانند * بهر كه بكويم
10 برو برود * وبهر كه كويم بيا بيايد * وببنده من بكويم اين كار بكن بكند * * چون
عيسي اين را شنيد تعجب ماند * وبديشان† كه با وي امده بودند كفت * راست بشما مي
11 كويم * كه در ميان بني اسراييل اين چنين ايمان يافت نشد * * اكنون بشما مي كويم
كه بسياران از مغرب * ومشرق بيايند * وبا ابرهيم واسحق ويعقوب بنشينند † در ملكوت آسمان *
12 * وفرزندان ملكوت † در تاريكي بيروني بدر روند * انجا شود كريستني * ودندانها برهم
13 ساويدن * * وكفت عيسي بدان امير * برو انچنانك ايمان اوردي بشود مر ترا * همانددم جوان او
14 خوش شد چهل دوم خوش كردن مادر زن شمعون * وآمد عيسي در خانهء
15 شمعون ومادر زن شمعون را ديد تب كرفته وافتاده * * دست در دستش نهاد تب اورا رها كرد *
وشفا يافت * بر خواست وايشانرا خدمت كرد * چهل سوم خوش كردن ديوانكان
16 ورنجورانرا * چون شبهنكام شد * پيش او نزديك آوردند † بسياري از ديوانكان * وبسخن ديوهاء
ايشانرا بدر كرد * وكساني كه در رنجهاء بد كرفتار بودند * همكنان را خوش كرد
17 چهل چهارم نبوت اشعيا * تا تمام شود انج در كتاب اشعيا كفته شد نبوت اوست
18 كه دردهاء ما بستاند وزخمهاء ما را بر كيرد * * عيسي چون ديد كه خلق بسيار كرداكرد او
جمع شدند فرمود كه ازان سوي بروند

Et dixit; O Domine, Puer meus domi 6
jacet paralyticus, & gravissimu cru-
ciatû sustinet. Jesus ei dixit, Ego ve- 7
niam & sanabo eum. Responsum dedit 8
ille præfectus, & ei dixit: O Domine,
dignus non sum ut sub tectum meum
ingrediaris: sed verbum tantùm dic,
ecce puer meus benè habebit. Quo- 9
niam ego vir sum qui imperium susti-
neo, & sub manu mea satellites sunt:
cuicunque dico, Vade, vadit; & cui-
cunque dico, veni, venit; & si ser-
vo meo dixero, Hoc opus fac, facit.
Cùm Jesus hoc audisset, admiratio- 10
ne captus est, & iis qui cum eo vene-
rant dixit; Verè vobis dico, quòd in-
ter filios Israel talis fides inventa
non est. Vobis autem dico, quòd mul- 11
ti venient ab Oriente & Occidente,
& cum Abraham, & Isaac, & Jaa-
cob sedebunt in regno cœlorum. Et fi- 12
lii regni in tenebras externas exi-
bunt: illic erit fletus & dentium col-
lisio. Et dixit Jesus illi præfecto; 13
Abi, quemadmodum fidem attulisti
erit tibi: ipso momento puer ejus
convaluit.

XLII. Sanatio socrûs Simeonis.

Et venit Jesus in domum Simeonis, 14
& socrum illius vidit correptam fe-
bri & decumbentem. Manum itaque 15
manui ejus imposuit, et febris il-
lam reliquit; & salutem experta
surrexit, & illis ministravit.

XLIII. Sanatio dæmoniacorum & ægrotorum.

Cùm vespertinum tempus esset, in 16
conspectum ejus adduxerunt multos
dæmoniacos, & verbo dæmonia eo-
rum expulit, & eos qui ægritudini-
bus malis correpti erant, omnes sa-
nos reddidit.

XLIV. Prophetia Esaiæ.

Ut compleretur quod in libro Esaiæ 17
dictum est; Prophetia. Ille est qui
dolores nostros suscepit, & ægritudi-
nes nostras sustulit. Cùm vidisset Je- 18
sus, quod populus multus circumcir-
ca ipsum congregarentur, jussit ut
ab altera parte abirent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι′. ΙΑ′. ΙΒ′.

Et accedens unus Scriba, ait illi; Magister, sequar te
19 Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι Ι′ ξη
quocunque ieris. Et dicit ei Jesus; Vulpes foveas habent,
20 ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, ς
& volucres cœli, *umbracula:* Filius autem hominis non habet ubi
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
caput reclinet. Alius autem *discipulorum* ejus ait illi; Domine,
21 τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε,
permitte *mihi* primùm *abire*, & sepelire patrem meum. *At* Jesus
22 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ait illi; Sequere me, & dimitte mortuos sepelire suos mortuos.
εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.
23 Et ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus. Et ΙΑ′
24 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ξθ
ecce motus magnus factus est in mari, ita ut *naviculam operiri sub* β
ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
fluctibus: ipse verò dormiebat. Et *accedentes* discipuli ejus,
25 τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
suscitaverunt eum, dicentes; Domine, salva nos, perimus. Et dicit
26 ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει
eis; Quid timidi estis, *exiguæ* fidei? Tunc surgens imperavit ventis &
αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ

mari, & facta est tranquillitas magna. *At* homines mirati sunt,
τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, 27
dicentes; Qualis est hic, quia *&* venti & mare obediunt
λέγοντες, Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν
ei? Et *venienti ipsi in ulteriùs* in regionem Ger-
ΙΒ′ αὐτῷ; Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερ- 28
gesenorum, occurrerunt ei duo *dæmoniaci* de monumentis exeun-
γεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
tes, sævi nimis, ita ut *non valere quempiam* transire per viam
χόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
illam. Et ecce clamaverunt, dicentes; Quid nobis & tibi, Jesu fili
ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ υἱὲ 29
Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem longè
τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν 30
ab illis grex porcorum multorum pascens. *Verùm dæmones appel-*
ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες παρε- 31
labant eum, dicentes; Si ejicis nos, *permitte nobis abire*
κάλουν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν
in gregem porcorum.
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ܘܩܪܒ ܣܦܪܐ ܚܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܬ܀ ܐܡܪ ܠܗ
20 ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܩܥܐ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ. ܠܒܪܗ ܕܝܢ
21 ܕܐܢܫܐ. ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܝܫܗ܀ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
22 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ. ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܐܒܝ܀ ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ. ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܩܒܪܝܢ ܡܝܬܝܗܘܢ܀

Et accessit Scriba quidam, & dixit ei; 19
Præceptor mi, ibo post te quò tu pergis.
Ait illi Jesus, Vulpes habent lustra, & vo- 20
lucres cœli umbraculum: filius autem ho-
minis non habet ubi reclinet caput suum.
Alius autem ex discipulis ejus, dixit ei; 21
Domine mi, permitte mihi primùm ire se-
pultum patrem meum. Jesus verò dixit 22
ei, Veni post me, & relinque mortuos se-
pelire mortuos suos.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܚ *

Ad vesperam Dominicæ tertiæ Jejunii. 18.

23 ܘܟܕ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܣܠܩܘ ܥܡܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀ ܘܗܐ ܙܘܥܐ
24 ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܬܬܟܣܐ ܐܠܦܐ ܡܢ ܓܠܠܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܡܟ
25 ܗܘܐ܀ ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܩܝܪܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܦܨܢ ܐܒܕܝܢܢ܀
26 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܕܚܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ
27 ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܝܡܐ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ܀ ܒܢܝܢܫܐ ܕܝܢ ܬܗܪܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ
28 ܗܢܐ ܕܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ܀ ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ. ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ.
ܐܪܥܘܗܝ ܬܪܝܢ ܕܝܘܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܒܝܫܝܢ ܛܒ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܟܚ
29 ܕܢܥܒܪ ܒܗܝ ܐܘܪܚܐ܀ ܘܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܝܬ ܠܟܐ
30 ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܠܡܫܢܩܘ ܠܢ܀ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܚܝܩ ܡܢܗܘܢ. ܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ.
31 ܫܐܕܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܡܦܩ ܐܢܬ ܠܢ. ܐܦܣ ܠܢ ܕܢܐܙܠ
ܠܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ܀

Et quum Jesus conscendisset navem, con- 23
scenderunt cum eo discipuli ejus. Et ecce 24
commotio magna facta est in mari, usque
adeò ut navis operiretur fluctibus: ipse au-
tem Jesus dormiebat. Et accesserunt disci- 25
puli ejus, ut excitarent eum, & inquiunt il-
li; Domine noster, libera nos, perimus.
Ait illis Jesus, Quid timidi estis, modicâ 26
fide præditi? Tunc surrexit, & increpavit
ventum ac mare; & facta est tranquillitas
magna. Homines verò mirati sunt, di- 27
centes; Quis est iste, cui venti & mare
obediunt? Quumque venisset Jesus ad ul- 28
teriorem *ripam*, in regionem Gadaræo-
rum, occurrerunt ei duo dæmoniaci exeun-
tes è monumentis mali admodum, ita ut
nemo posset transire per illam viam. Et 29
acclamârunt, dicentes; Quid nobis & ti-
bi, Jesu fili Dei? venisti huc ante tempus
cruciatum nos? Erat autem ultra ipsos 30
grex porcorum multorum pascens. Ipsi 31
verò dæmones petebant ab eo, dicentes;
Si ejicis nos, permitte nobis abire in gre-
gem porcorum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

በእንተ፡ዘክልኦ፡ ሊይትልዎ፡

19 ወቀርበ፡ አሐዱ፡ ጸሐፊ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ እትሉከኑ፡ ኀበ፡ ሖርከ። ወይቤሎ፡ ኢ
20 የሱስ፡ ቈናጽል፡ ቦሙ፡ ግበበ፡ ወአዕዋፈ፡ ሰማይ፡ምጽላለ፡ ወወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡
21 ሕያውስ፡ አልቦቱ፡ ኀበ፡ ርእሶ፡ ያሰምክ። ወአሐዱ፡ እምነ፡ አርድኢሁ፡ ይቤሎ፡
22 እግዚኦ፡ አብሐኒ፡ እቅድም፡ሐዊረ፡ ወእቅብር፡ ላባየ። ወይቤሎ፡ ኢየሱስ፡ ትል
ወኒ፡ ወኅድጎሙ፡ ለአብድንት፡ ይቅብሩ፡ በድኖሙ።

በእንተ፡ ዘገሠፀ፡ ባሕረ፡

23 ወዓርጎ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ተለውዎ፡ አርድኢሁ። ወናሁ፡ ድልቅልቅ፡ ዓቢይ፡ ኮነ፡
24 በውስተ፡ ሐመር፡ እስከ፡ ሶበ፡ ሐመር፡ ይሴወር፡ እምነ፡ ሞገድ፡ ወውእቱሰ፡ ይ
25 ሰክብ። ወቀርቡ፡ አርድኢሁ፡ ወአንሥእዎ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እግዚኦ፡ አድኅነነ፡
26 ንትሐጐል። ወይቤሎሙ፡ ፈራሃን፡ አንትሙ፡ ኅጹጻነ፡ ሃይማኖት፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡
27 ተንሢኦ፡ ገሠጾሙ፡ ለነፋሳት፡ ወለባሕር፡ ወኮነ፡ ዓቢይ፡ ዛሕን። ወአንከሩ፡ ሰ
ብእ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ዝኩ፡ እፎ፡ ውእቱ፡ ዘነፋሳት፡ ወባሕር፡ ይሰምዕዎ።

በእንተ፡ እለ፡ አጋንንት፡

28 ወበጺሖ፡ ማዕዶተ፡ ብሔረ፡ ገርጌሳዊያን፡ ተቀበልዎ፡ ክልኤቱ፡ እለ፡ ላጋንንት፡ እ
መቃብራት፡ ወፂኦሙ፡ ፀዋጋን፡ ጥቀ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ኢይክል፡ መኑሂ፡ ኀሊፈ፡ እን
29 ተ፡ ይእቲ፡ ፍኖት። ወናሁ፡ጸርሑ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ምንተ፡ ለነ፡ ወለከ፡ ኢየሱ
30 ስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ መጻእከ፡ ዝየ፡ ዘእንበለ፡ ጊዜሁ፡ ትሣቅየነ። ወሃለ
31 ዉ፡ ርሑቀ፡ እምኔሆሙ፡ መርዕየ፡ አሕርው፡ ብዙኅ፡ ወይትረዐዩ። ወአጋንንት፡
አስተብቍዕዎ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እመዘየ፡ታወፅአነሁ፡ ፈንወነ፡ ውስተ፡ መርዓየ፡ አ
ሕርው።

De non permittendo sequi eum.

Et accessit quidam scriba, & dicit ei; Magister, nónne te sequar quò ieris? 19
Et dicit ei Jesus; Vulpes habent foveam, & volucres cœli nidum: & filius 20
hominis non habet ubi caput suum recumbat. Et unus è discipulis ejus dixit 21
ei; Domine, permitte me primùm ire, & sepelire patrem meum. Et dixit 22
ei Jesus; Sequere me, & permitte mortuis sepelire cadavera sua.

Quòd increpuit mare.

Et ascendente eo in navem, sequuti sunt eum discipuli ejus. Et ecce agi- 23
tatio magna fuit in nave, usquedùm navis occultaretur à fluctibus, & ipse 24
cubavit. Et accesserunt discipuli ejus, & excitaverunt eum, dicentes; Do- 25
mine, serva nos perituros. Et dicit iis; Timidi estis minimæ fidei? & 26
statim expergefactus, objurgavit ventos, & mare: & fuit magna tranquilli-
tas. Et mirati sunt homines, dicentes; Hic quantus est, cui venti & mare 27
auscultant?

De dæmoniacis.

Et quum venisset citrà in regionem Gargesenorum, occurrebant ei duo dæ- 28
moniaci; è sepulchris exeuntes pessimi, adeò ut nequiret quispiam transire per
illam viam. Et ecce clamârunt, dicentes; Quid nobis & tibi, Jesu fili Dei? 29
venisti huc ante tempus ejus tribulare nos? Et fuit longè ab iis grex por- 30
corum copiosa, & pascebant: Et dæmones orabant eum, dicentes; Si hinc 31
exire nos feceris, mitte nos in gregem porcorum.

Versio VULGATA LATINA.

19 Et accedens unus scriba, ait illi; Magister, sequar te, quocunque ieris. Et dicit
20 ei Jesus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis
21 non habet ubi caput reclinet. Alius autem de discipulis ejus ait illi; Domine,
22 permitte me primùm ire, & sepelire patrem meum. Jesus autem ait illi; Se-
23 quere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendente eo in na-
24 viculam, secuti sunt eum discipuli ejus: Et ecce motus magnus factus est in
25 mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipse verò dormiebat. Et accesserunt
ad eum discipuli ejus, & suscitaverunt eum, dicentes; Domine, salva nos,
26 perimus. Et dicit eis Jesus; Quid timidi estis, modicæ fidei? Tunc surgens,
imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Porrò homines 27
mirati sunt, dicentes; Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? Et 28
cùm venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo ha-
bentes dæmonia, de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut nemo posset
transire per viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes; Quid nobis, & tibi, 29
Jesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longè 30
ab illis grex multorum porcorum pascens. Dæmones autem rogabant eum, 31
dicentes; Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * الفصل الثامن عشر * فجاء اليه كاتب وقال له يا معلم اتبعك الى حيث تمضي *
20 فقال له يسوع ان للثعالب اوجارا ولطيور السماء اوكارا * فاما ابن الانسان فليس له موضع يسند
21 22 راسه اليه * وقال له اخر من تلاميذه يا رب ائذن لي ان امضي اولا ادفن ابي * فقال له يسوع
23 اتبعني ودع الموتى يدفنون موتاهم * الفصل التاسع عشر * فلما صعد السفينة
24 25 تبعه تلاميذه * واذا اضطراب عظيم في البحر حتى كادت الامواج تغطي السفينة وهو نايم * فتقدم
26 اليه تلاميذه وايقظوه وقالوا يا رب نجنا لئلا نهلك * فقال لهم ما اخافكم يا قليلي الايمان *
27 حينئذ قام فانتهر الرياح والبحر * فصار هدوا عظيما * فتعجب الناس قائلين كيف هذا ان
28 الريح والبحر يسمعان له * الفصل العشرون * وجاء الى عبر كورة الجرجسيين
فاستقبله مجنونان جائيان من المقابر رديان جدا * حتى انه لم يقدر احد ان يجتاز من تلك
29 30 الطريق * فصاحا قائلين ما لك معنا يا يسوع بن الله * اجئت لتعذبنا قبل الزمان * وكان هناك
31 قطيع خنازير كثير ترعى بعيدا منهم * فطلب اليه الشياطين قائلين ان كنت تخرجنا
فارسلنا الى قطيع الخنازير *

Sectio decima octava.

Et adivit eum Scriba quidam, & dixit 19
ei; O Magister, sequárne te quò pergis? Ait 20
illi Jesus; Sanè vulpes lustra habent, &
volucres cæli nidos: filius autem ho-
minis non habet locum quo reclinet ca-
put suum. Et dixit ei alius de discipu- 21
lis ejus; O Domine, permittisne mihi ut
abeam primùm, & sepeliam patrem me-
um? Ait illi Jesus; Sequere me, & sine 22
mortuos sepelire mortuos suos.

Sectio decima nona.

Et cùm ascendisset in naviculam, secuti 23
sunt eum discipuli ejus. Et ecce motus 24
magnus accidit in mari, ita ut penè fluctus
operirent naviculam, dum ipse dormiret.
Quare accesserunt ad eum discipuli 25
ejus, & excitaverunt eum, & dixerunt;
O Domine, libera nos, quia peream⁹.
Dixit eis; Quid vos territavit, ô mo- 26
dici fide? Tunc surrexit, & increpavit
ventis, & mari: factáque est tranquil-
litas magna. Et admirati sunt homines, 27
dicentes; Quomodo hoc, ut ventus &
mare obediunt ei?

Sectio vigesima.

Et venit ad alterum latus regionis Ger- 28
gesæorum, & occurrerunt ei duo dæmo-
niaci, venientes è monumentis, pessimi
admodùm, ita ut non posset quisquam
transire per illam viam. Et exclama- 29
verunt, dicentes; Quid tibi nobiscum,
ô Jesu fili Dei? Num venisti ad tor-
quendum nos ante tempus? Erat autem 30
ibi grex porcorum numerosus pascentium
procul ab eis. Itaque rogaverunt eum 31
dæmones, dicentes; Si ejicis nos, mitte
nos in gregem porcorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 چهل پنج خواستن معتزلي كه در پي مسيح رود * نزديك شد يكي نويسنده * بدو
كفت * اي بزرك من مي خواهم † كه در دنبال تو بيايم * هر كجا كه تو بروي *
20 * عيسي بدو كفت * روباهان غارها دارند * ومرغان هوا لانها دارند * فرزند بشر جايي †
ندارد كه سر خود بنهد چهل شش بكذار كه مردكان مردهء خود را بياكنند
21 * يكي ديكر از شاكردان او كه ايشانرا حواريون خوانند * بدو كفت اي خداوند * مرا
22 دستوري ده تا بروم وپدر خود را بياكنم * * عيسي بدو كفت * در دنبال من بيا * وبكذار
23 تا مردكان † مردهء خودرا بياكنند * چهل هفت اشارت كه دريا ساكن شد * وچون عيسي
24 بالاء كشتي رفت * شاكردان او نيز با او بالا رفتند * واينك دريا سخت اشفته شد * وموج برخاست
25 چنانك كشتي از اب دريا پوشيده مي شد * وعيسي خفته بود * * شاكردان پيش او نزديك
26 شدند * واورا بيدار كردند * بدو كفتند * خداوند * مارا برهان * واكر نه هلاك شديم * عيسي
بديشان كفت * اي كم ايمانان * چرا ترسيديد * انكه بر خيزيد وبانك بر دريا زد وبر باد * در
27 حال ارام كرفت وساكن شد * * كسان متعجب شدند * وكفتند * كيست اين كه دريا وباد
بامر وفرمان اوينه چهل هشت خوش كردن دو ديوانه كه در كورستان بودند
28 * وچون عيسي دران سوي آمد در ولايت غدرانيين * دو ديوانه برابر او افتادند * وازميان
كورستان بدر مي آمدند * بغايت شوم وشر * چنانك كسي نمي توانست * ازان راه كذشتن
29 * بانك زدند وكفتند * ما از كجا وتو از كجا * اي عيسي فرزند خدا * اينجا آمدي زودتر از هنكام
30 31 كه مارا عذاب دهي * * وبود نزديك ايشان كلهء خوكان بسيار كه مي چريدند * * ابليسان *
وديوان * ازو خواستند * وكفتند چون † از مقام ما مارا بدر † كردي * دستوري بده † كه درين
كلهء † خوكان اندر رويم *

XLV. Petitio Pharisæi ut Christum sequeretur.

Accedens quidam scriba illi dixit, O 19
magister mi, volo te sequi quocunque
tu iveris. Jesus ei respondit, Vulpes 20
foveas habent, & volucres aëris ni-
dos habent; filius hominis locum non
habet, quo caput suum ponat.

XLVI. Sine ut mortui mortuos suos sepeliant.

Alter quidam ex discipulis ejus, 21
(quos Hawarioun seu Apostolos vo-
cant) illi dixit; O Domine, mihi
veniam dato ut abeam, & patrem
meum sepeliam. Jesus ei dixit; 22
Post me veni, & sine ut mortui mor-
tuos suos sepeliant.

XLVII. Historia de sedatione maris.

Et quum Jesus navim conscendisset, 23
discipuli etiam ejus cum eo conscen-
derunt. Et ecce mare vehementer 24
turbatum est, & fluctus surgebat, ita
ut navis ab aqua maris operiretur:
Jesus autem dormiebat. Discipuli 25
ad eum accesserunt, & eum experge-
fecerunt, ei dicentes; Domine, nos
serva, sin minus perimus. Jesus eis 26
dixit, O pusilli fide, quare timuistis?
Tunc surrexit, & clamore sublato ad
mare, & ad ventum, statim tran-
quillitas suborta est, & sedatum
est. Homines vero admirati sunt, ac 27
dixerunt; Quis est hic, quòd mare
& ventus sub imperio & mandato
ejus sunt?

XLVIII. Sanatio duorum dæmoniacorum qui in sepulchreto erant.

Et cùm Jesus venisset ad illud latus, 28
in regionem Gadarenorum, duo dæ-
moniaci obviàm ei acciderunt, & è
medio sepulchreti prodierunt, valdè
atroces & maligni; adeo, ut nemo
posset per illam viam transire. Et 29
vociferantes dixerunt; Nos undè, &
tu undè, ô Jesu fili Dei? huc ve-
nisti ante tempus nobis cruciatum
afferre? Et erat propè eos grex porco- 30
rum multorum, qui pascebantur. Di- 31
aboli & dæmones ab eo petebant, &
dicebant; Cùm à loco nostro nos eji-
cis, veniam da ut in hunc gregem por-
corum introeamus.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΙΒ'. ΙΓ'. ΙΔ'.

Et ait illis, Abite. Illi autem exeuntes, abierunt in gregem
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην
porcorum: & ecce irruit totus grex porcorum per præceps
τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ
in mare, & mortui sunt in aquis. Pastores autem
33 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες
fugerunt, & venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, &
ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ
illa quæ dæmoniacorum. Et ecce tota civitas exiit in occur-
34 τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάν-
sum Jesu: Et videntes eum, appellabant ut transiret à
τησιν τῷ Ἰησοῦ· Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ
finibus eorum.
τῶν ὁρίων αὐτῶν.

CAP. IX. θ'.

Et ascendens in naviculam, trajecit, & venit in propriam civitatem.
1 ΚΑὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
Et ecce offerebant ei paralyticum in lecto jacentem. Et videns
2 Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ΙΓ'
Jesus fidem illorum, dixit paralytico; Confide fili, remittuntur
ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί
tibi peccata tua. Et ecce quidam Scribarum dixerunt in seipsis,
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, 3
Hic blasphemat. Et videns Jesus cogitationes eorum, dixit,
Οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν, 4
Ut quid vos cogitatis mala in cordibus vestris? Quid enim est
Ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γάρ ἐστιν 5
facilius, dicere; Dimittuntur tibi peccata: an dicere; Erigere, &
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ
ambula? Ut autem sciatis quòd auctoritatem habet Filius hominis in terra
περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς 6
remittere peccata: tunc ait paralytico; Erectus tolle tuum lectum,
ἀφιέναι ἁμαρτίας· τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ, Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην,
& abi in domum tuam. Et erectus abiit in domum suam.
καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 7
Videntes autem turbæ, timuerunt, & glorificaverunt Deum, dantem
Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι, ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα 8
ΙΔ' auctoritatem talem hominibus. Et præteriens Jesus inde, vidit
οα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν 9
ϛ hominem sedentem in telonio, Matthæum dictum: & ait
ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει
ο α illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est eo
οβ αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ 10
β discumbente in domo, & ecce multi publicani & peccatores venientes,
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες,
discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus.
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

9 [illegible]
10 [illegible]

Dixit eis Jesus, Abite: & statim exierunt, 32
& ingressi sunt porcos: & totus ille grex
rectà contendit in rupem, & corruerunt in
mare, ac mortui sunt in aquis. Illi au- 33
tem qui pascebant, fugerunt, seseque re-
ceperunt in urbem, ac renuntiârunt quic-
quid acciderat, deque ipsis dæmoniacis.
Exiitque tota civitas in occursum Jesu: 34
quumque aspexissent eum, petierunt ab eo,
ut excederet ex finibus ipsorum.

CAP. IX.

Et conscendit navem, trajecitque, & ve- 1
nit in civitatem suam. Et obtulerunt ei 2
paralyticum decumbentem in lecto: vi-
ditque Jesus fidem eorum, & ait paraly-
tico illi; Bono sis animo, fili mi, remit-
tuntur tibi peccata tua. Quidam verò è 3
Scribis dixerunt in anima sua, Iste blasphe-
mat. Jesus autem cognovit cogitationes 4
eorum, & dixit eis; Quid cogitatis mala
in corde vestro? Utrum enim facilius 5
est dicere, Remittuntur tibi peccata tua;
an dicere, Surge & ambula? Ut autem 6
sciatis potestatem habere filium hominis in
terra remittendi peccata, dixit paralytico
illi, Surge, tolle lectum tuum, & abi do-
mum tuam. Et surrexit, abiitque domum 7
suam. Quæ quum vidissent turbæ illæ, ti- 8
muerunt, et laudaverunt Deum, qui dedisset
potestatem hominibus talem.

Feria quinta Septimanæ Apostolorum. 19.

Quumque Jesus prætergressus esset illinc, 9
vidit virum sedentem in telonio; nomine
Matthæum, & ait illi; Veni post me. sur-
gensque ivit post eum. Et quum accumbe- 10
rent domi, venerunt publicani & peccato-
res multi, & accubuerunt cum Jesu, & cum
discipulis ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Et dicit illis, Ite; & illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce currens to- 32
tus grex præ timore, in mare venerunt, & mortui sunt in aqua. Et pastores 33
fugerunt, & ibant in civitatem, & nuntiabant omnia, & illud etiam de 34
dæmoniacis. Et ecce omnes cives exibant in occursum Domini Jesu, & quando
vidissent eum, migrare rogârunt eum è regione eorum.

CAP. IX.

De paralytico.

Et ascendens Dominus Jesus in navem processit, & venit ad urbem. 1
Et adduxerunt ei infirmum, & paralyticum in lecto portantes eum: & 2
videns Dominus Jesus fidem ejus, dicebat paralytico, Confide fili mi remit-
titur peccatum tuum. Et ecce qui erant è scribis dicebant inter se, Iste blasphe- 3
mat. Et videns Dominus Jesus cogitationes eorum, dixit; Quare cogita- 4
tis malum in cordibus vestris? Quid facilius est quàm dicere, Remittitur 5
tibi peccatum tuum? Et ut videatis quòd potis est filius hominis in terra 6
remittere peccata, tunc dicit paralytico, Surge, tolle lectum tuum, & abi domum
tuam. Et surrexit, & abiit domum suam. Et videntes populi timuerunt, 7
& glorificaverunt, & gratias egerunt Deo; qui dedisset potestatem talem 8
hominibus.

De Mathæo.

Et transiens Dominus Jesus inde, vidit hominem sedentem in telonio, cujus 9
nomen Mathæus; & dicit ei, Sequere me, & surgens sequutus est eum.
Et discumbentibus eis in domo, ecce multi peccatores, & publicani venerunt, & 10
accubuerunt cum eo, Domino Jesu, & discipulis ejus.

Versio VULGATA LATINA.

32 Et ait illis; Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce impetu abiit totus
33 grex per præceps in mare: & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: &
34 venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, & de eis, qui dæmonia habuerant. Et
ecce tota civitas exiit obviàm Jesu: & viso eo rogabant, ut transiret à finibus eorum.

CAP. IX.

1 ET ascendens in naviculam, transfretavit, & venit in civitatem suam. Et ecce
2 offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum, dixit
3 paralytico; Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de Scribis
4 dixerunt intra se; Hic blasphemat. Et cùm vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit;

Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere; Dimittuntur 5
tibi peccata tua: an dicere; Surge, & ambula? Ut autem sciatis, quia filius ho- 6
minis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico; Surge,
tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam. 7
Videntes autem turbæ timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem ta- 8
lem hominibus. Et, cùm transiret indè Jesus, vidit hominem sedentem in telonio, 9
Matthæum nomine. Et ait illi; Sequere me. Et surgens, secutus est eum. Et 10
factum est, discumbente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores venientes,
discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * فقال لهم اذهبوا * فخرجوا ومضوا ودخلوا في الخنازير * واذا بقطيع الخنازير جميعه قد وثب على
33 جرف ووقع في البحر ومات في المياه * فهربوا الرعاه ومضوا الى المدينه فاخبروهم بكل شي
34 وبالمجنونين * فخرج كل من في المدينه للقاء يسوع * فلما ابصروه طلبوا اليه ان يتحول عن
1 تخومهم * الفصل الحادي والعشرون * فصعد السفينه وجاء الى العبر ودخل
2 مدينته * فقدم اليه مخلع ملقى على سرير * فلما نظر يسوع ايمانهم قال لذلك المخلع
3
4 ثق يا بني مغفور لك خطاياك * فقال قوم من الكتاب في انفسهم هذا يجدف * فعلم يسوع
5 فكرهم فقال لماذا تفكرون بالشر في قلوبكم * ايما ايسر ان اقول مغفور لك خطاياك او ان
6 اقول قم فامش * لتعلموا ان السلطان لابن البشر ان يغفر الخطايا على الارض * حينئذ قال
7
8 للمخلع قم فاحمل سريرك واذهب الى بيتك * فقام ومضى الى بيته * فلما نظر الجمع
تعجبوا ومجدوا الله الذي اعطى هذا السلطان هكذا للناس *
9 * الفصل الثاني والعشرون * واجتاز يسوع من هناك فراى انسانا جالسا على
10 العشر اسمه متى فقال له اتبعني فقام وتبعه * وفيما هو متكي في بيت متى جاء عشارون
وخطاه كثيرون فاتكوا مع يسوع وتلاميذه *

Ait illis; Ite. Exierunt ergò atque abierunt & ingressi sunt in porcos. Et ecce grex porcorum totus prosiluit ad promontorium, corruitque in mare, & mortui sunt in aquis. 32
Quapropter fugerunt pastores, & abierunt in civitatem, & retulerunt eis omnia, deque duobus dæmoniacis. 33
Et egressus est quicunque erat in civitate in occursum Jesu. Cúmque vidissent eum, rogaverunt eum ut digrederetur à finibus eorum. 34

Sectio vigesima prima.

CAP. IX.

QUare conscendit navim, & venit ad alterum litus, & ingressus est civitatem suam. 1
Oblatúsque est ei paralyticus prostratus super lecto. Et cùm vidisset Jesus fidem illorum, dixit illi paralytico; Confide fili mi, remissa tibi sunt peccata tua. 2
Dixerunt autem quidam ex Scribis intra semetipsos, Hic blasphemat. 3
Cognovit autem Jesus cogitationem eorum, ac dixit; Ad quid cogitatis malum in cordibus vestris? 4
Utrum facilius est, ut dicam; Dimissa tibi sunt peccata tua; an ut dicam, Surge & ambula? 5
Ut sciatis quòd auctoritas est filii hominis dimittendi peccata super terram, tunc ait paralytico, Surge, ferto lectum tuum, & vade in domum tuam. 6
Et surrexit, & abiit in domum suam. 7
Quod cùm vidisset turba, admirati sunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit hanc potestatem talem hominibus. 8

Sectio vigesima secunda.

Et processit Jesus inde, viditque hominem sedentem ad exactionem decimarum, cujus nomen erat Matthæus; & ait illi, Sequere me. Et surrexit, secutúsque est eum. 9
Et dum esset discumbens in domo Matthæi, venerunt exactores decimarum & peccatores multi, & discubuerunt cum Jesu & discipulis ejus. 10

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * عيسى بديشان كفت برويد * انكه از مردم بيرون آمدند ودر خوكان اندر رفتند * خوكان †
33 رميدند * وبر سر دهار رفتند بلند * وخود را در دريا انداختند * آن چوپانان كه خوكانرا مى
چرانيدند كريختند ودر شهر رفتند * وهر چه رفته وشده بود نمودند * وحكايت ديوانكانرا
34 نيز كفتند * تمامت مردم شهر پيش عيسى بدر امدند * چون اورا ديدند * درخواست
1 كردند كه از حدود وتبع † ايشان برود * مسيح در بالاء كشتى رفت *
2 وكذشت وبشهر خود در آمد * چهل نهم برخيزانيدن شل * آوردند پيش او
يكى شل سست اندام * بر تخته افتاده * عيسى ايمان ايشان ديد * بدان شل كفت دل † خوش
3 دار كه كناهان † تو عفو شد * كسانى † از نويسندكان † انجا حاضر بودند در درون
4 خود كفتند * اين كفر وافترى ميكند * عيسى انديشه † ايشانرا دريافت * وبديشان
5 كفت * در دل شما چه مى انديشيد * كدامين آسانترست * كفتن كناهان † تو عفو
6 شدند * يا بكويم بر پاى خيز وبرو * تا بدانيد كه فرزند ادمى † بر زمين سلطنت دارد *
كه كناهان مردم عفو كند * وبدان شل كفت * بر خيز وتخته * خود بر كير وبخانه * خود
7
8 رو * بر خاست ورفت [بخانه * خود] * چون جماعت ديدند ترسيدند * وهر خداى را ستايش
دادند كه اين چنين سلطنت بخلق داد * پنجاهم كزيدن مسيح متى را
9 * چون عيسى از انجا كذشت ديد مردى نشسته † ميان سود خوران * وضامنان * نامش متى * بدو
10 كفت * بر خيز وبدنبال من بيا او فرمان برد ورفت * چون در خانه نشستند آمدند سود خوران *
وضامنان * وكنه كاران † بسيار * وبا عيسى وبا حواريون † نشستند *

Jesus illis dixit, Ite: eodem tempore ex homine egressi sunt, & in porcos intrârunt; porci autem horrore correpti in præcipitium abierunt altum, & in mare se dejecerunt. 32
Subulci vero qui porcos pascebant, fugerunt: & in urbem iverunt, & omnia, quæ præterita & facta erant, indicârunt, & historiam etiam dæmoniacorum enarrârunt. 33
Universi itaque homines civitatis ad Jesum egressi sunt, cumque eum vidissent, obtestati sunt ut à finibus & ditione eorum decederet. 34

CAP. IX.

CHristus igitur in navim ascendit, & trajecit, & in civitatem suam venit. 1

XLIX. Excitatio paralytici.

Et obtulerunt ei quendam paralyticum, membra solutum, in lectulo jacentem: Jesus fide eorum animadversa paralytico illi dixit; Animum bonum habe, quia peccata tua remittuntur. 2
Quidam ex scribis illic aderant, & intra se dixerunt; Hic impiè blasphemat. 3
Jesus cogitationem ipsorum intellexit, & illis dixit; In animo vestro quid cogitatis? 4
Utrum facilius est, dicere, Peccata tibi remissa sunt? aut ut dicam, In pedem surge, & abi? 5
ut cognoscatis quòd Filius hominis in terra potestatem habet, ut peccata hominum remittat: Et ipsi paralytico dixit, Surge & lectulum tuum tolle, & in domum tuam abi. 6
Et surrexit, & abiit in domum suam. 7
Cùm turba vidissent, timuerunt, & Deo laudem tribuerunt, quòd hujusmodi potestatem hominibus dedisset. 8

L. Eligit Christus Matthæum.

Cùm Jesus illinc transiret, vidit hominem sedentem inter publicanos & mancipes, cui nomen Matthæus; dixit ei, Surge & post me veni. Ille morem gessit, & abiit. 9
Cùm in domo sederent, venerunt publicani & mancipes, & peccatores multi, & cum Jesu & cum Apostolis sederunt. 10

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΙΔ'. ΙΕ'. Ιϛ'.

Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus, Quare cum pub-
11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διατί μετὰ τῶν τε-
licanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Jesus audiens,
12 λωνῶν ϗ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ογ β
ait illis; Non usum habent valentes medico, sed malè habentes.
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
Euntes autem discite quid est; Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim
13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, ϗ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ
veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Tunc
14 ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Τότε
adierunt eum discipuli Joannis, dicentes; Quare nos & Pha-
προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, Διατί ἡμεῖς ϗ οἱ Φα-
risæi jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejunant? Et ait
15 ρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν
illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον
cum illis est sponsus? Venient autem dies, quum auferetur ab
μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
eis sponsus, & tunc jejunabunt. Nemo autem injicit injectionem
16 αὐτῶν ὁ νυμφίος, ϗ τότε νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα

panni rudis in vestimentum vetus: aufert enim plenitudinem ejus à
ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ
vestimento, & pejor scissura fit. Neque mittunt vinum novum in
τοῦ ἱματίου, ϗ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς 17
utres veteres: si autem minùs, rumpuntur utres, & vinum effluit,
ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, ϗ ὁ οἶνος ἐκχεῖται,
& utres pereunt: sed mittunt vinum novum in utres novos,
ϗ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς,
ΙΕ' & ambo conservantur. Hæc illo loquente eis, Ecce princeps
οδ ϗ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἄρχων 18
β veniens, adorabat eum, dicens; Quòd filia mea modò defuncta
ἐλθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτη-
est: sed veniens impone manum tuam super eam, & vivet. Et
σεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, ϗ ζήσεται. Καὶ 19
surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. Et ecce
Ιϛ' ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἠκολούθησεν αὐτῷ, ϗ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ 20
mulier sanguifluxa duodecim annis, accedens retrò, tetigit fimbriam
γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου
vestimenti ejus.
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܟܕ ܚܙܘ ܦܪܝܫܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܛܠܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ ܐܟܠ
12 ܪܒܟܘܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡܐ ܠܐܣܝܐ.
13 ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ. * ܙܠܘ ܝܠܦܘ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ.
14 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܟܐܢܐ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ
15 ܘܐܡܪܝܢ. ܡܛܠܢܐ ܚܢܢ ܘܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢܢ ܣܓܝ. ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܟܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ.
16 ܐܬܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ. ܡܐ ܕܢܫܬܩܠ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ. * ܠܐ
ܐܢܫ ܪܡܐ ܡܚܬܐ ܕܪܩܥܐ ܚܕܬܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܠܘܐܗ ܡܢ ܗܘ
17 ܡܐܢܐ ܘܢܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. * ܘܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ
ܢܨܛܪܝܢ ܙܩܐ ܘܚܡܪܐ ܢܬܐܫܕ ܘܙܩܐ ܢܐܒܕܘܢ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ
ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * * ܟ *

18 * ܘܟܕ ܗܘ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܪܫܐ ܚܕ ܐܬܐ ܩܪܒ ܣܓܕ ܠܗ
19 ܘܐܡܪ. ܒܪܬܝ ܗܫܐ ܡܝܬܬ. ܐܠܐ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ ܘܬܚܐ. * ܘܩܡ ܝܫܘܥ
20 ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܒܕܘܒܐ ܕܕܡܐ
ܐܬܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ.

Quæ cùm vidissent Pharisæi, dixerunt di- 11
scipulis ipsius; Quare cum publicanis fla-
gitiosisque edit magister vester? Quod 12
quum audisset Jesus, dixit eis; Non in-
digent sani medico, sed ii qui malè af-
fecti sunt. Ite, discite quid sit; Miseri- 13
cordiam volo, & non sacrificium: non
enim veni ut vocarem justos, sed pecca-
tores. Tunc accesserunt ad eum discipu- 14
li Johannis, & inquiunt; Quare nos &
Pharisæi jejunamus multùm, & discipuli
tui non jejunant? Ait illis Jesus; Nun- 15
quid possunt filii thalami jejunare quan-
diu cum eis est sponsus? Veniunt au-
tem dies quum tolletur ab eis sponsus,
& tunc jejunabunt. Nemo immittit fru- 16
stum panni novum in vestimentum attri-
tum, ne soliditas ejus attrahat ex illo vesti-
mento, fiátque scissura major. Neque in- 17
jiciunt vinum recens in utres veteres, ne
rumpantur utres, vinumque effundatur, &
utres pereant: sed injiciunt vinum recens
in utres novos, & ambo conservantur.

In commemoratione defunctorum. 20.

Quum autem hæc loqueretur cum eis, 18
venit princeps quidam; appropinquavit &
adoravit eum, ac dixit; Filia mea nunc
mortua est: sed veni, impone manum tu-
am super eam, & vivet. Surrexítque Je- 19
sus ac discipuli ejus, & abierunt post eum.
Et ecce mulier cujus profluebat sanguis à 20
duodecim annis, venit à tergo illius, teti-
gítque fimbriam vestimenti ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወርእዮሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ይቤልዎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ለምንት ፡ ምስለ ፡ መጸብሐን ፡ ወኃ
12 ጥኣን ፡ ይበልዕ ፡ ሊቅክሙ ። ወሰሚዖ ፡ ይቤ ፡ ኢይፈቅዱ ፡ ጥዑያን ፡ ዓቃቤ ፡ ሥራ
13 ይ ፡ ዘእንበለ ፡ እለ ፡ የሐሙ ። ሑሩ ፡ ወአእምሩ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ምሕረተ ፡
እፈቅድ ፡ ወአኮ ፡ መሥዋዕተ ፡ ኢኮ ፡ ጻድቃነ ፡ እጸውዕ ፡ ዘመጻእኩ ፡ አላ ፡ ኃጥኣነ ።
14 አሜሃ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አርዳኢሁ ፡ ለዮሐንስ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ለምንት ፡ ንሕነ ፡ ወፈሪሳ
15 ውያን ፡ ንጸውም ፡ ብዙኃ ፡ ወአርዳኢከሰ ፡ ኢይጸውሙ ። ወይቤሎሙ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ ይክሉኑ ፡ ውሉዱ ፡ ለመርዓዊ ፡ ሳሕወ ፡ መጠነ ፡ ሃሎ ፡ መርዓዊ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ይመ
ጽእ ፡ ባሕቱ ፡ መዋዕል ፡ ከመ ፡ ይትነሣእ ፡ እምኔሆሙ ፡ መርዓዊ ፡ ወአሜሃ ፡ ይጸው
16 ሙ ። አልቦ ፡ ዘይጠቅብ ፡ ደርገሐ ፡ ፀርቀ ፡ ውስተ ፡ ልብስ ፡ ብሉይ ፡ እስመ ፡ ይት
17 ማለእ ፡ ሐዲሶ ፡ ለልብስ ፡ ወፈድፋደ ፡ ይከውን ፡ ሥጠቱ ። ወኢይወድዩ ፡ ወይነ ፡
ሐዲሰ ፡ ውስተ ፡ ዝቃት ፡ ብሉይ ፡ ወእማእኮሰ ፡ ይነቅዑ ፡ ዝቃት ፡ ወወይኑሂ ፡ ይትከዐ
ው ፡ ወዝቃትኒ ፡ ይትሐጐሉ ፡ ወባሕቱ ፡ ወይነሰ ፡ ሐዲሰ ፡ ውስተ ፡ ዝቃት ፡ ሐዲስ ፡ ወክልኤ
18 ሆሙ ፡ ይትዓቀቡ ። በእንተ ፡ ወለተ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ ። ወእንዘ ፡ ዝንተ ፡ ይ
ትናገሮሙ ፡ ናሁ ፡ መኰንን ፡ ሓሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወሰገደ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ወለትየ ፡ ሞ
19 ተት ፡ ይእዜ ፡ ወነዓ ፡ አንብር ፡ እዴከ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወትሐዩ ። ወተንሥአ ፡ ወተለዎ ፡
20 እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ወአርዳኢሁኒ ። በእንተ ፡ ደውሕዘ ፡ ደም ። ወናሁ ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡
ደም ፡ ይውሕዛ ፡ ዓሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ዓመተ ፡ ወቀርበት ፡ እንተ ፡ ድኅሬሁ ፡ ወለከፈት ፡
ዘፈረ ፡ ልብሱ ።

Et videntes Pharisæi dicunt discipulis ejus, Quare cum publicanis, 11
& peccatoribus manducat magister vester. Et audiens, dixit, Non indi- 12
gent sani medico, sed qui infirmi sunt. Euntes vos discite quid sit, Mi- 13
sericordiam volo, & non sacrificium: non justos tuix quòd vocare veni,
sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Johannis dicentes, 14
Quare nos & Pharisæi jejunamus multùm, & discipuli tui non jeju-
nant. Et dicit iis Dominus Jesus, Numquid possunt filii sponsi lugere 15
quandiu est sponsus cum illis? venient tamen dies quando tolletur ab
iis sponsus, & tunc jejunabunt. Non est qui assuit assumentum panniculi in 16
vestimentum vetus, quoniam replebitur recens pars vestimenti, & am-
plior erit scissura ejus. Neque injiciunt vinum novum in utres ve- 17
teres; alioquin enim rumpentur utres, & vinum effundetur, & utres
peribunt: sed vinum novum in utres novos, & ambo conserva-
buntur.

De filia procuratoris synagogæ.

Hæc illo loquente iis, ecce Judex quidam venit, & adoravit eum 18
dicens, Filia mea defuncta est modò: & veni, pone manum tuam super eam,
& vivet. Et exiluit, & secuti sunt eum Dominus Jesus, & discipuli 19
ejus.

De illa quæ fluxu sanguinis laborabat.

Et ecce mulier cujus sanguis fluxerat duodecim annis: & accessit post eum, & tetigit fimbriam vestimenti ejus. 20

Versio VULGATA LATINA.

11 Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus; Quarè cum publicanis &
12 peccatoribus manducat Magister vester? At Jesus audiens, ait; Non est
13 opus valentibus medicus, sed malè habentibus. Euntes autem discite quid
est; Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim veni vocare justos,
14 sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Joannis, dicentes; Quarè nos, & Pharisæi, jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jeju-
15 nant? Et ait illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum
illis est sponsus? Venient autem dies cùm auferetur ab eis sponsus: &
16 tunc jejunabunt. Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vesti-
mentum vetus: tollit enim plenitudinem ejus à vestimento, & pejor scis-
sura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres. Alioquin rumpun- 17
tur utres, & vinum effunditur, & utres pereunt. Sed vinum novum in
utres novos mittunt: & ambo conservantur. Hæc illo loquente ad eos, 18
ecce princeps unus accessit, & adorabat eum, dicens; Domine, filia mea
modò defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet.
Et surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. Et ecce mulier, 19
quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit 20
fimbriam vestimenti ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فلما نظر الفريسيون ذلك قالوا لتلاميذه لماذا معلمكم ياكل مع العشارين والخطاة •
12 * فلما سمع يسوع قال لهم الاصحاء لا يحتاجون الي طبيب لكن ذوو الاسقام * اذهبوا فاعلموا
13 ما هو اني اريد رحمة لا ذبيحة • لم آت لادعو الصديقين لكن الخطاة الي التوبة •

• الفصل الثالث والعشرون •

14 * حينيذ جاء اليه تلاميذ يوحنا قايلين • لماذا
15 نحن والفريسيون نصوم كثيرا وتلاميذك لا يصومون * فقال لهم يسوع • هل يستطيع بنوا
العرس ان ينوحوا ما دام العروس معهم • ستاتي ايام اذا رفع العروس عنهم حينيذ يصومون •
16 * ليس احد ياخذ خرقة جديدة ويجعلها في ثوب بال لانها تاخذ ملاها من الثوب فيصير
17 الخرق اكبر * ولا يجعل خمر جديدة في زقاق عتق فتنشق الزقاق ويهلك ويهراق الخمر •
لكن يجعل خمر جديدة في زقاق جدد فيحفظان جميعا •

• الفصل الرابع والعشرون •

18 * وفيما هو يكلمهم بهذا واذا رييس قد جاء اليه ساجدا له قايلا ان ابنتي ماتت الآن • لكن
19 تعال وضع يدك عليها فتحيا * فقام يسوع وتبعه تلاميذه * واذا بامراة كان دمها ينزف منذ
20 اثني عشرة سنة جاءت من خلفه ومست طرف ثوبه •

Cùm autem vidissent Pharisæi hæc, 11
dixerunt discipulis ejus; Quare ma-
gister vester manducat cum publicanis
& peccatoribus? Et cùm audisset Je- 12
sus, dixit eis; Sani non egent medico,
sed affecti morbis. Ite, discite quid est, 13
Volo misericordiam, non sacrificium.
Non veni vocare justos, sed peccatores
ad pœnitentiam.

Sectio vigesima tertia.

Tunc venerunt ad eum discipuli Johan- 14
nis, dicentes; Quare nos & Pharisæi
jejunamus frequenter, et discipuli tui
non jejunant? Et ait illis Jesus, 15
Numquid possunt filii sponsaliorum luge-
re, quamdiu sponsus cum eis est? Ve-
nient dies, quando tolletur sponsus ab
eis, et tunc jejunabunt. Nemo accipit 16
panniculum novum, et applicat eum ve-
stimento veteri, nam ipse eximeret ple-
nitudinem suam de vestimento, et fieret
scissura major. Neque immittitur vi- 17
num novum in utres veteres; nam rum-
perentur utres, atque perirent, et effun-
deretur vinum. Sed immittitur vinum
novum in utres novos; et conservantur
ambo simul.

Sectio vigesima quarta.

Dumque ipse alloqueretur eos de his, 18
ecce princeps quidam venit ad illum,
adorans eum, dicens; Filia mea mor-
tua est nuper: sed venias, imponasque
manum tuam super eam, et vivet. Sur- 19
rexit ergò Jesus, et secuti sunt eum di-
scipuli ejus. Et ecce mulier in qua erat 20
fluxus sanguinis à duodecim annis, ve-
nit à tergo illius, et tetigit fimbriam ve-
stimenti ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * چون معتزلان † احوال ديدند • بشاكردان او كفتند • چرا بزرك شما † با كنه كاران
12 وسوه خوران † مي نشيند ومي خورد • * عيسي • چون شنيد • بديشان كفت • تن درستان †
محتاج طبيب نيستند • الا ايشان كه رنجورانند   پنجاه يكم   اشارت در انك
13 قربان نكنند * كفت برويد بياموزيد † چيست شفقت مي خواهم • نه قربان كشته • نيامدم
كه پاكانرا بخوانم الا كنه كارانرا   پنجاه دوم   اعتراض كردن براي روزه
14 * انكه شاكردان يحيي پيش عيسي † نزديك شدند • وبدو كفتند • چرا ما ومعتزلان •
15 بسيار روزه مي داريم • وشاكردان تو † روزه نمي كيرند • * عيسي بديشان كفت • هر
كز فرزندان عروسي † روزه نتوانند † كرفتن • چندانك داماد با ايشان باشد • بيايد
روزها كه داماد ازيشان † برداشته شود • انكه روزه دارند   پنجاه سوم   بر آميختن
16 دين نو با كهن   * كسي نيندازد زنده نو برجامه ريسيده • تا بقوة خود نكشد آن
17 جامه پوسيده • وازان بيشتر † دريده شود • * ونهند مي نو را در خيكهاء كهن • نبادا
ان خيكها دريده شوند • ومي ريخته كردد • وخيكها كم شود الا بنهند مي نو در
خيكهاء نو • تا همديكرا نكاه دارند •   پنجاه چهارم   خوش كردن زني را كه خون
18 مي ريخت   * چون اين سخنها را تمام † كرد يكي از سروران پيش عيسي نزديك
شد • سجود كرد وكفت • دختر من اين ساعت بمرد • الا بيا دست خود بر وي بنه •
19 20 زنده شود • * عيسي از جاء خود بر خاست با شاكردان بدنبال او رفتند * زني ديكر
دوازده سال بود كه خون مي ريخت • از پس عيسي آمد ودست † بر دامن او نهاد

Cùm Pharisæi hæc fieri viderent, 11
discipulis ejus dixerunt; Quare
magister vester cum peccatoribus
& publicanis sedet & comedit?
Jesus, cùm audisset, illis dicit; 12
Corpore sani non indigent medico,
sed ii qui ægroti sunt.

LI. Monitum de sacrificio non faciendo.

Addidit, Ite, discite quid sit, Mi- 13
sericordiam volo, non victimam oc-
cisam: non veni ut puros vocarem
sed peccatores.

LII. Objectio de jejunio.

Tunc discipuli Johannis ad Jesum 14
accesserunt, & illi dixerunt; Qua-
re nos & Pharisæi multùm jejuna-
mus, & discipuli tui jejunium non
observant. Jesus eis dixit; Non 15
unquam filii thalami jejunare pos-
sunt, quamdiu sponsus cum eis fu-
erit: venient dies quum sponsus
ab illis tolletur, tunc jejunabunt.

LIII. De miscenda religione nova cum veteri.

Nemo immittit panniculum novum 16
in vestem detritam, ne robore
suo trahat illam vestem infirmam,
& eo ulteriùs laceretur. Neque re- 17
ponunt vinum novum in utribus
veteribus; ne utres dirumpantur,
& vinum effundatur, & utres pe-
reant: sed condunt vinum novum
in utres novos, ut utraque conser-
vent.

LIV. Sanatio mulieris sanguinis fluxu laborantis.

Cùm hos sermones absolvisset, qui- 18
dam primorum ad Jesum appropin-
quans adoravit, & dixit; Filia
mea hac horâ mortua est: sed veni,
manum tuam ei impone, viva erit.
Jesu itaque è loco suo surgente, 19
cum discipulis suis, post eum
iverunt. Et mulier altera, cui 20
duodecim jam annos sanguis
profluxerat, à tergo Jesu venit,
& manum in laciniam ejus posuit:

Dicebat enim *in seipsa*; Si tantùm tetigero vestimentum ejus, *servabor*.
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
At Jesus conversus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε, Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις
tua *servavit* te. Et *servata* est mulier *ab* hora illa. Et *veniens*
23 σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν
Jesus in domum principis, & *videns* tibicines, & turbam
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον
tumultuantem, *dicit illis*; Recedite: non enim mortua est puella,
24 θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
sed dormit. Et deridebant eum. Cùm *verò* ejecta esset turba, *ingressus*
25 ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν
apprehendit manum ejus: & surrexit puella. Et exiit fama
26 ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη
hæc in universam terram illam. Et transeunte indè Jesu, ΙΖ' / ξε / ι
27 αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ,
secuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes; Miserere nostri,
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς,
fili David. *Venienti autem in* domum, accesserunt ad eum cæci.
28 υἱὲ Δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί.
Et dicit eis Jesus; Creditis *quòd* possum hoc facere? Dicunt
καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
ei; Utique, Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm
29 αὐτῷ, Ναὶ Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ
fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt eorum oculi: &
τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ 30
comminatus est illis Jesus, dicens; Videte nequis sciat. Illi autem
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ 31
exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Illis autem egressis,
ΙΗ' ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, 32
ecce obtulerunt ei hominem mutum, *dæmoniacum*. Et ejecto
ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος 33
dæmonio, locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ, dicentes; *Quòd*
τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Ὅτι
nunquam apparuit sic in Israel. Pharisæi autem dicebant; In principe
οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι 34
dæmoniorum ejicit dæmones. Et circumibat Jesus civitates
ξϛ / β τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις 35
omnes & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων
Evangelium regni, & curans omnem languorum, et omnem
τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν
infirmitatem *in populo*. Videns autem turbas, misertus est *de*
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ 36
eis, quia erant *defatigati*, & *dispersi* sicut oves non habentes
αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι, καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα
pastorem.
ποιμένα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]

Dicebat enim apud se, Etiam si tantummo- 21
dò vestimentum ejus tangam, sanabor. Je- 22
sus autem conversus respexit eam, & dixit
ei; Bono sis animo, filia mea, fides tua ser-
vavit te: & sanata est illa mulier ex illa hora.
Venitque Jesus in domum principis illius; 23
ac vidit tibicines turbasque tumultuantes,
Et ait illis, Recedite vos: puella enim mor- 24
tua non est, sed dormit: & ridebant eum.
Quumque ejecisset turbas, ingressus prehen- 25
dit eam manu ejus, & surrexit puella. Et 26
exiit fama hæc in universam terram illam.

Feriâ sextâ hebdomade quintæ Jejunii.

Quumque prætergressus esset Jesus illinc, 27
adhæserunt ei cæci duo, clamantes ac dicen-
tes; Miserere nostri fili David. Et quum do- 28
mum venisset, obtulerunt ei cæcos illos.
Dixit eis Jesus, Creditis me posse hoc agere?
dicunt ei; Etiam, Domine noster. Tunc 29
tetigit oculos eorum, & ait; Uti credidistis,
fiat vobis. Et statim aperti sunt oculi eo- 30
rum, & objurgavit eos Jesus, dicens; Vide-
te nequis sciat. Illi autem egressi, famam 31
ejus sparserunt in universam terram illam.
Quumque exiisset Jesus, obtulerunt ei mu- 32
tum in quo erat dæmonium. Et ex quo ex- 33
ivit dæmonium, locutus est mutus: & mi-
ratæ sunt turbæ, dicentes; Nunquam appa-
ruit tale quid in Israel. Pharisæi verò dice- 34
bant, Per principem dæmoniorum ejicit dæ-
monia. Et perlustrabat Jesus urbes omnes 35
& pagos, & docebat in synagogis eorum,
atque prædicabat Evangelium regni, & sana-
bat omnes languores, omnesque dolores.

In commemoratione Apostolorum sanctorum. 12.

Quum autem vidisset Jesus turbas, misertus 36
est earum, quòd essent fatigatæ ac destitutæ
tanquam oves non habentes pastorem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21
22 *براي انك در دل خود • انديشيده بود • كه بجامهٔ او برسم خوش بشوم • *عيسي بدو
التفات كرد وكفت اي دختر دل خوش دار كه ايمان تو ترا خوش كرد همان ساعت خوش
23 شد   پنجاه پنج   زنده كردن دختر يوارش   *انكه عيسي بخانهٔ ان سرور
24 در آمد • ديد خلايق وجماعت • بسيار مي كريستند • وزاري مي كردند • *مسيح بديشان
25 كفت دور باشيد • براي انكه دختر نمرده الا خفته است • ايشان بر وي خنديدند • *چون
26 جماعت را بدر كرد • اندر رفت و [دست] اورا كرفت • دختر زنده شد وبرخيزيد • *واين خبر
27 در تمامت آن زمين فاش شد   پنجاه ششم   نابينايانرا روشنايي داد   *وچون عيسي
از انجا كذشت دو نابينا در دنبال او چسبيدند بانك مي زدند ومي كفتند اي فرزند
28 داود بر ما رحمت كن *وعيسي در خانه در آمد آن نابينايان نزديك او شدند عيسي
بديشان كفت شما ايمان داريد كه بتوانم اين را كردن [كفتند اورا] اري اي خداوند
29
30 *نزديك چشم ايشان شد وكفت انچنانك ايمان داشتيد براي شما بشود • *در حال چشم ايشان كشاده
31 شد • وعيسي بانك بر ايشان زد وكفت • نبادا كسي بداند • *ايشان بدر آمدند • خبر او در همهٔ زمين فاش كردند

Quia cogitabat in corde suo, Quòd 21
si vestimentum ejus attigero,
salva ero. Jesus ad eam con- 22
versus est, & dixit; O filia,
animum bonum habeto, quia fi-
des tua te salvam fecit: & eo-
dem instanti sanata est.

LV. Vivificatio filiæ Jairi.

Tunc Jesus in domum illius 23
principis ingressus vidit populos
& turbam multùm flentes &
planctum facientes. Christus eis 24
dixit, Procul este; quia puella
non mortua est sed dormit: ipsi
vero illum deridebant. At ille 25
cùm turbam exegisset, intravit, &
manu illius prehensâ puella viva
facta est, & surrexit. Et hæc fama 26
in totam illam terram diffusa est.

LVI. Cæcis lumen dat.

Et cùm Jesus illinc transiret, 27
duo cæci vestigiis ejus inhæse-
runt, clamantes ac dicentes; O
fili David nostri miserere. Ac 28
Jesu in domum ingresso, cæci illi
prope eum aderant; Jesus illis
dixit, Num vos fidem habetis
quòd possim hoc facere? dixerunt
ei, Etiam ô Domine. Admotus 29
est oculis eorum, & dixit; Quem-
admodum fidem habetis, vobis
fiat. Continuò oculi eorum aperti 30
sunt: Jesus autem vocem intenta-
vit illis, ac dixit; Ne quis sci-
at. At illi egressi famam illius per 31
totam terram sparserunt.

Versio VULGATA LATINA. 30

21 Dicebat enim intra se; Si tetigero tantùm vestimentum ejus, salva ero. At Jesus
22 conversus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides tua te salvam fecit. Et salva
23 facta est mulier ex illa hora. Et cùm venisset Jesus in domum principis, & vidis-
24 set tibicines & turbam tumultuantem, dicebat; Recedite: non est enim mortua
25 puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta esset turba, intravit: &
26 tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Et exiit fama hæc in universam terram il-
27 lam. Et transeunte indè Jesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes;
28 Miserere nostri, fili David. Cùm autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci.
Et dicit eis Jesus; Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei; Utique,
29 Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem vestram fiat vo-

bis. Et aperti sunt oculi eorum: & comminatus est illis Jesus, dicens; Videte 31
ne quis sciat. Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Egres- 32
sis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem. Et 33
ejecto dæmonio, locutus est mutus, & miratæ sunt turbæ, dicentes; Nunquam ap-
paruit sic in Israël. Pharisæi autem dicebant; In principe dæmoniorum ejicit 34
dæmones. Et circuibat Jesus omnes civitates, & castella, docens in synagogis eo- 35
rum, et prædicans evangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem in-
firmitatem. Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, & jacentes 36
sicut oves non habentes pastorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 لانها قالت في نفسها اني اذا مسست طرف ثوبه فقط خلصت * فالتفت يسوع فراها فقال لها
22 ثقي يا ابنت ايمانك خلصك فبرات المراة في تلك الساعة * وجاء يسوع الى بيت الرييس
23 فنظر الى الزمر والجمع مضطربين * فقال لهم اخرجوا لم تمت الجارية لكنها نايمة
24 فضحكوا منه * فلما خرج الجمع دخل وامسك بيدها فقامت الجارية * وخرج خبرها في
25
26 جميع تلك الارض * الفصل الخامس والعشرون * ولما خرج يسوع من هناك
27 تبعه اعميان يصيحان قايلين ارحمنا يا بن داود * فلما دخل البيت جاء اليه الاعميان
28 فقال لهما يسوع اتومنان اني اقدر ان افعل هذا فقالا له نعم يا رب * حينيذ لمس اعينهما
29 وقال كايمانكما يكون لكما * فانفتحت اعينهما وامرهما يسوع قايلا انظرا لا تعلما احدا *
30
31 فلما خرجا اشاعاه في جميع تلك الارض * ولما خرج من هناك قدموا اليه اخرس به
32 شيطان * فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس * فتعجب الجمع قايلين لم يظهر قط هكذا
33 في اسراييل * فقال الفريسيون انه برييس الشياطين يخرج الشياطين * وكان يسوع يطوف
34
35 المدن والقرى ويعلم في مجامعهم ويكرز ببشارة الملكوت ويشفي كل الامراض والاوجاع *
الفصل السادس والعشرون * فلما راى الجمع تحنن عليهم لانهم كانوا
36 صالين ومطرحين كالخراف التي لا راع لها *

Dixerat enim intra se, Equidem quum 21
tetigero fimbriam vestis ejus tantùm, sal-
va erò. Et conversus est Jesus, viditq; 22
eam, ac dixit illi; Confide filia, fides
tua te salvavit. Et sanata est mulier
in illa hora. Venit autem Jesus in do- 23
mum principis, & vidit tibicines & tur-
bam tumultuantem, Dixitque eis; E- 24
gredimini, non est mortua puella, sed dor-
miens est. Et deriserunt eum. Et cùm 25
exiisset turba, intravit, & tenuit manum
ejus, & surrexit puella. Et exiit fama 26
ejus in universam illam terram.

Sectio vigesima quinta.

Et cùm exiisset Jesus indè, secuti sunt 27
eum duo cæci qui clamabant, dicentes;
Miserere nostri, fili David. Cúmque in- 28
trâsset domum, venerunt ad eum cæci,
et dixit eis Jesus; Creditis quòd ego
possim præstare hoc? Dixerunt ei; Et-
iam Domine. Tunc tetigit oculos eorum, 29
et ait; Secundùm fidem vestram fiat
vobis. Et aperti sunt oculi eorum: Præ- 30
cepitque illis Jesus, dicens; Videte ne
notificetis cuiquam. At illi egressi, divul- 31
gaverunt hoc in totam illam terram. Et 32
cùm egressus esset indè, obtulerunt ei
mutum, in quo erat dæmonium. Et cùm 33
ejecisset dæmonium, locutus est mutus:
et miratæ sunt turbæ, dicentes; Non ap-
paruit unquam tale quid in Israel. Di- 34
xerunt Pharisæi; Per principem dæmo-
niorum ejicit dæmonia. Et perlustrabat 35
Jesus civitates et castella, et docebat in
synagogis eorum, et prædicabat evange-
lium regni, et curabat omnes infirmitates
et dolores.

Sectio vigesima sexta.

Cùm autem vidisset turbam, misertus 36
est super eos: quia erant errantes, et dis-
jecti, sicut oves quæ non habent pasto-
rem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እንዘ ፡ ትብል ፡ በልባ ፡ እመከመ ፡ ለከፍኩ ፡ ልብሶ ፡ እሐዩ ፡፡ ወእግዚእኢየሱስ ፡ ተመይ
22 ጦ ፡ ርእያ ፡ ወይቤ ፡ ተአመኒ ፡ ወለትየ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ አድኀነተኪ ፡ ወአሐየወተኪ ፡ ወሐይ
23 ወት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሶቤሃ ፡ ወእምውእቱ ፡ ሰዓት ፡፡ መጺኦ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ቤተ ፡
24 ሰማዕትን ፡ ወርእየ ፡ መብኪያነ ፡ ወብዙኃነ ፡ እንዘ ፡ ይትሃወኩ ፡ ይቤ ፡፡ ስስሉ ፡ ኣኮ ፡ ዘሞ
25 ተት ፡ ሕፃን ፡ ለሰ ፡ ትነውም ፡ ወሠሐቅዎ ፡፡ ወሶቤ ፡ ወፅኡ ፡ ኵሎሙ ፡ በዊኦ ፡ እኃዛ ፡ እዴ
ሃ ፡ ወተንሥአት ፡ ሕፃን ፡ ሶቤሃ ፡፡

በእንተ ፡ ክልኤ ፡ ዕውራን ፡

26 ወወፅአ ፡ ስምዒቱ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡፡ ወኃሊፎ ፡ እምህየ ፡ እግዚእኢየሱ
27 ስ ፡ ተለውዎ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ እንዘ ፡ ይጸርኁ ፡ ወይብሉ ፡ ተሣሀለ ፡ ወልደ ፡ ደዊት ፡፡
28 ወበጺሖ ፡ ቤተ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዕውራን ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ተአምኑሁ ፡ ከመ ፡ እክል
29 ዘንተ ፡ ገቢረ ፡ ወይቤልዎ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ፡፡ ወእምዝ ፡ ለከፎሙ ፡ ላዕይንቲሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይብ
30 ል ፡ በከመ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ወአሚኖትክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡፡ ወተከሥተ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ሶቤሃ ፡
31 ወገሠጾሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዑቁ ፡ ላእቦ ፡ ዘያእምር ፡፡ ወወፂኦሙ ፡ ነገሩ ፡ ውስ
ተ ፡ ኵሉ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡፡

በእንተ ፡ ጽሙም ፡ ዘጋኔን ፡

32 ወእምዝ ፡ ወፅኡ ፡ እሙንቱ ፡ ናሁ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ጽሙመ ፡ ዘጋኔን ፡፡ ወወፂኦ ፡ ጋኔን ፡
33 ሰምዐ ፡ ጽሙም ፡ ወአንከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ላእቦ ፡ ኣመ ፡ ኣስተርአየ ፡ ከመ
34 ዝ ፡ በውስተ ፡ እስራኤል ፡፡ ወፈሪሳውያንሰ ፡ ይብሉ ፡ በመኰንኖሙ ፡ ለአጋንንት ፡ ያወፅእ ፡ አጋን
35 ተ ፡፡ ወአንሶሰወ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ አህጉረ ፡ ኵሎ ፡ ወአድያመ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ በመኳርብ
ቲሆሙ ፡ ወእንዘ ፡ ይሰብክ ፡ ወንገለ ፡ መንግሥት ፡ ወእንዘ ፡ ይፌውስ ፡ ኵሎ ፡ ደዌ ፡ ወኵሎ ፡ ሕማ
36 ሙ ፡፡ ወርእዮ ፡ ብዙኃ ፡ ሕዝበ ፡ ኣምሐርዎ ፡ እስመ ፡ ጻምዉ ፡ ወግዱፋን ፡ እሙንቱ ፡ ከመ ፡
አባግዕ ፡ ዘአልቦ ፡ ኖላዊ ፡፡

Dicens in corde suo; Si tetigero vestimentū ejus, salva ero. Et Dominus Jesus con- 21
vertens se, vidit eam, & dicit; Confide filia mea, fides tua te servavit, & vivere 22
te fecit: & viva facta est ista mulier tunc, & jam ab ista hora. Dominus Je- 23
sus quum venisset in domum judicis, & vidisset lamentatrices, & multos tu-
multuantes, dixit; Recedite, non mortua est hæc puella, sed dormit: & deride- 24
bant eum. Et exeuntibus omnibus iis, ingressus est ille, prehenditque manum ejus, 25
& surrexit puella illicò.

De duobus cæcis.

Et exivit fama ejus in totam hanc terram. Et transeunte inde Domino Jesu, 26 27
sequuti sunt eum duo cæci, clamantes; & dicentes; Miserere fili David. Quum 28
autem venisset domum accesserunt ad eum cæci, & dicebat iis Dominus Jesus;
Creditisne quòd possim hoc facere? & dixerunt ei; Utique Domine. Et tunc 29
tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem vestram & suasionem vestram
fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum immediatè; & comminabatur iis Domi- 30
nus Jesus, dicens; Videte nemo sciat. Et exeuntes enuntiaverunt eum in tota 31
terra illa.

De muto dæmoniaco.

Et egressis illis, ecce adduxerunt ei mutum dæmoniacum. Et egresso dæmone e- 32 33
jus, audivit mutus: et mirati sunt omnes populi, dicentes; Nequandò visa fuit hu-
jusmodi res in Israel. Et Pharisæi dicebant; Per principem dæmonum exire facit 34
dæmones. Et pertransivit Dominus Jesus omnes civitates & vicos, docens 35
in synagogis eorum, & prædicans evangelium regni, & sanans omnem morbem,
& omnem languorem. Et videns multum populum, misertus est eorum: quoniam 36
afflicti erant, & rejecti erant, sicut oves non habentes pastorem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه هفتم زبان دادن وخوش كردن لال را
32 [وچون ايشان بيرون رفتند اينك] *
33 نزديك آوردند يكي لال كه درانه‌رون او ديو بوده * همانكه مسيح اورا بديد ديو بدر
رفت ولال كويا شد وسخن مي كفت * جماعتي كه انجا بودند متعجب شدند ومي كفتند
34 كه از قديم باز در ميان اسرييل اين چنين كس پيدا نشد * معتزلان كفتند بسرور ديوان
35 ابليسانرا بدر ميكند * عيسي درشهرها وديهها ايشان مي كرديد وجماعتهاء ايشانرا تعليم
مي داد وبشارت ملكوت وعده مي كرد وهر دردي ورنجي كه مي ديد شفا مي بخشيد *
36 * وچون عيسي آن كروههاي خلق را چنان ديد بريشان رحمت كرد كه خسته بودند
وافتاده همچون كوسفندان كه شبان ندارند *

LVII. Linguæ restitutio & sanatio muti.

Et cùm illi egressi essent, ecce addu- 32
xerunt quendam mutum, intra quem
dæmonium erat. Quem simul ac 33
Christus vidisset, dæmonium exivit
& mutus loquebatur, & sermonem
proferebat: turbæ autem quæ illic
erant admiratæ sunt, ac dixerunt;
Quòd ab antiquo tempore hujusmo-
di quispiam in Israële non ortus est.
Pharisæi verò dicebant, Per princi- 34
pem dæmoniorum diabolos ejicit. Je- 35
sus autem per urbes & villas eorum
obibat, & cœtus eorum doctrinâ in-
struxit, & de evangelio regni pollici-
tationes fecit, & omnem morbum et
dolorem quem vidit salute donavit.
Cùm Jesus autem cœtus populi tan- 36
tos videret, eorum misertus est, quòd
lassi essent et collapsi instar ovium
quæ non habent pastorem.

Tunc dicit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii autem pauci.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
Supplicate ergo domino messis, ut emittat operarios in messem suam.
38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

CAP. X. ιʹ.

Et advocans duodecim discipulos suos, dedit illis potestatem
1 ΚΑὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
spirituum immundorum, ut ejicere eos, & curare omnem languorem,
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον,
& omnem infirmitatem. Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc:
2 καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα·
Primus, Simon dictus Petrus, & Andreas frater ejus: Jacobus
3 πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος
Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus & Bartholomæus,
ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος·
Thomas & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & Lebbæus
Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος
supervocatus Thaddæus, Simon Cananites, & Judas Iscariotes, qui & tradens
4 ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς
eum. Hos duodecim legavit Jesus denuntians eis, dicens;
5 αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων,
In viam gentium ne abieritis, & in civitatem Samaritanorum ne intraveritis.
Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.

Ite autem magis ad oves perditas domûs Israel. Eun-
Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευό- 6
tes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. Infirmos 7
μενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας 8
curate, leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmones ejicite: gratis
θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν
accepistis, gratis date. Ne possideatis aurum, neque argentum, neque æs
ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν 9
in zonis vestris: Non peram in viam, neque duas tunicas, neque calceamenta,
εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, 10
neque virgam: dignus enim operarius alimento suo est. In quamcunque autem civitatem
μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν 11
aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit: & ibi manete donec
ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως
exeatis. Intrantes autem in domum, salutate eam: Et si
ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν· Καὶ ἐὰν 12
quidem fuerit domus digna, veniat pax vestra super eam: si autem non fuerit
μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ 13
digna, pax vestra ad vos convertatur. Et qui non receperit vos,
ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, 14
neque audierit sermones vestros, exeuntes domo vel civitate illâ,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης,
excutite pulverem pedum vestrorum.
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. * ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ.
38 ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ.
1 * ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ
2 ܐܢܝܢ. ܘܢܐܣܘܢ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ. * ܕܬܪܥܣܪ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ
ܫܡܗܝܗܘܢ. ܩܕܡܝܐ ܕܒܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ
3 ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. * ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ ܘܬܐܘܡܐ ܘܡܬܝ ܡܟܣܐ ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ
4 ܚܠܦܝ. ܘܠܒܝ ܕܐܬܟܢܝ ܬܕܝ. * ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. ܘܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ.
5 * ܠܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܕܪ ܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܢܦܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ.
6 ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ. * ܐܙܠܘ ܕܝܢ ܠܘܬ ܥܢܐ ܕܐܒܕܝ
7 ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ. ܕܩܪܒܬ ܡܠܟܘܬܐ
8 ܕܫܡܝܐ. * ܟܪܝܗܐ ܐܣܘ ܘܓܪܒܐ ܕܟܘ. ܡܝܬܐ ܐܩܝܡܘ. ܘܕܝܘܐ ܐܦܩܘ. ܡܓܢ ܢܣܒܬܘܢ
9 10 ܡܓܢ ܗܒܘ. * ܠܐ ܬܩܢܘܢ ܕܗܒܐ ܘܠܐ ܣܐܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܟܘܢ. * ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܠܐܘܪܚܐ.
ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ. ܘܠܐ ܫܒܛܐ. ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܣܝܒܪܬܗ.
11 * ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܘ ܩܪܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܫܐܠܘ ܡܢܘ ܫܘܐ ܒܗ.
12 ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܝܬܐ.
13 ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܫܘܐ ܒܝܬܐ. ܫܠܡܟܘܢ ܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܢ ܠܐ ܫܘܐ.
14 ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. * ܡܢ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥ ܠܡܠܝܟܘܢ. ܟܕ
ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܐܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܦܨܘ ܚܠܐ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ.

Et ait discipulis suis, Messis multa, & ope- 37
rarii pauci. Petite igitur à domino messis, 38
ut emittat operarios in messem suam.

CAP. X.

Et vocavit duodecim discipulos suos, ac 1
dedit eis potestatem adversus spiritus im-
mundos, ut ejicerent eos, sanarentque quem-
libet dolorem & infirmitatem. Ipsorum 2
autem duodecim Apostolorum nomina sunt
hæc: Primus eorum Simon qui vocatur Pe-
tra, & Andreas frater ejus: & Jacobus fili-
us Zebedæi, & Johannes frater ejus: Nec- 3
non Philippus, & Bartholomæus, & Tho-
ma, & Matthæus publicanus, & Jacobus fili-
us Halphæi, & Labi qui cognominatus est
Thadæus, Et Simon Cananæus, & Judas 4
Iscariotes, is qui prodidit eum. Hos duode- 5
cim misit Jesus, monuitque eos, dicens; In
viam ethnicorum ne abieritis, & in urbem
Samaritanorum ne introieritis. Ite potiùs 6
ad oves quæ perierunt ex domo Israël. Et 7
euntes prædicate ac dicite; Appropinqua-
vit regnum cœlorum. Infirmos sanate, & 8
leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmo-
niaque ejicite: gratìs accepistis, gratìs date.
Ne possederitis aurum, nec argentum, neque 9
æs in marsupiis vestris: Neque peram ad 10
iter, neque duas tunicas, neque calceamen-
ta, neque virgam: dignus enim est opera-
rius cibo suo. In quamcumque verò ur- 11
bem aut civitatem introieritis, petite quis-
nam in ea dignus sit, & illic estote usquedum 12
exeatis. Et quum ingrediemini domum, po-
stulate pacem domûs. Quòd si domus digna 13
fuerit, pax vestra adveniet ei: sin autem in-
digna fuerit, pax vestra super vos revertetur.
Quisquis autem non receperit vos, neque 14
audierit sermones vestros, quum exieritis ex
domo aut ex civitate illa, excutite pulverem
ex pedibus vestris.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 پنجاه هشتم نامهاء حواريون وفرستادن ايشانرا بمژده دادن * فرمود بشاكردان خود
38 كه كشتزار بسيارست * ومزدوران كمند * اكنون از خداوند كشته † بخواهيد * كه مزدوران
1 براي كشتهء خود بدر آورد * بعد ازان * دوازده شاكرد خود را خواند * وبديشان حكم
2 داد * كه جانهاء پليد بدر آورند * وهر درد ورنجي كه بينند خوش كنند * ونام اين دوازده رسول
اينست * مهتر ايشان شمعون كه صفا خوانده مي شود * واندراوس برادرش * ويعقوب پسر
3 زبدي * ويوحنا برادرش * وفيليفوس * وبرتلمي * وتوما * ومتي ضامن * ويعقوب پسر حلفي * ولبي
4 5 كه تدي لقب كرده شد * وشمعون قاناني * ويهوداي سخريوطا انك مسيح را سپارد * عيسي اين
دوازده را فرستاد * وايشانرا سپارش كرد * وكفت در راه حنيفيان † مرويد * ودر شهر † سامريان مباشيد *
6 7 وهر چه پيشتر برويد † پيش آن كوسفندان كه از بني اسراييل كم شدند * چون برويد *
8 مژده دهيد * وبكوييد ملكوت آسمان † نزديك شد * رنجورانرا شفا دهيد * پيسانرا وجذاميانرا
9 پاك كنيد * ديوانرا بدر كنيد وبرانيد * رايكان ستديد * رايكان بدهيد * نكه مداريد *

LVIII. Nomina Apostolorum, & missio eorum ad prædicandum.

Præcepit itaq; discipulis suis, Quia 37
seges multa est, & operarii pauci
sunt; Dominum igitur segetis roga- 38
te ut operarios propter segetem suam
educat.

CAP. X.

Post hæc duodecim discipulos suos 1
vocavit, & eis potestatem dedit ut
spiritus impuros ejicerent, & omnem
morbum & ægritudinem quam vide-
rent sanarent. Nomina autem horum 2
duodecim Apostolorum hæc sunt:
maximus eorum Simeon qui Cephas
vocatus est, & Andreas frater ejus;
& Jaakob filius Zebedæi, & Jo-
hannes frater ejus: Et Philippus, 3
& Bartholomæus, & Thomas, &
Matthæus manceps; & Jaakob fi-
lius Halphæi, & Lebi qui Tadæus
cognominatus est: Et Simeon Cana- 4
næus, & Judas Iscariotes, qui Chri-
stum tradidit. Jesus hos duodecim 5
misit, iisque præcepit ac dixit; In
viam ethnicorum ne eatis, & in
urbe Samaritanorum ne sitis. Quin 6
potiùs ite ad oves quæ de filiis Isra-
ëlis perierunt. Et cùm proficiscimi- 7
ni annuntiate ac dicite, Regnum cæ-
lorum appropinquat. Ægrotos sana- 8
te, leprosos & elephantiacos munda-
te, dæmonia ejicite & fugate: gratis
accepistis, gratis date. Ne servetis 9

Versio VULGTA LATINA.

37 Tunc dicit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate
38 ergò Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

CAP. X.

1 ET convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immun-
dorum, ut ejicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.
2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus Simon, qui dicitur Pe-
3 trus, & Andreas frater ejus; Jacobus Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus,
& Bartholomæus, Thomas, & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & Thaddæ-
4 us; Simon Chananæus, & Judas Iscariotes, qui & tradidit eum. Hos duodecim
5 misit Jesus; præcipiens eis, dicens; In viam gentium ne abieritis, & in civitates
6 Samaritanorum ne intraveritis: Sed potiùs ite ad oves, quæ perierunt domûs Isra-
el. Euntes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. 7
Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite: gratis ac- 8
cepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam 9
in zonis vestris: Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque 10
virgam: dignus enim est operarius cibo suo. In quamcumque autem civitatem 11
aut castellum intraveritis, interrogate, quis in ea dignus sit: & ibi manete donec
exeatis. Intrantes autem in domum, salutate eam, dicentes; Pax huic domui. 12
Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non 13
fuerit digna, pax vestra revertetur ad vos. Et quicunque non receperit vos, ne- 14
que audierit sermones vestros: exeuntes foràs de domo, vel civitate, excutite pul-
verem de pedibus vestris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 حينيذ قال لتلاميذه ان الحصاد لكثير والفعلة قليل * اطلبوا الي رب الحصاد ان يخرج
38
1 فعلة لحصاده * ثم دعا تلاميذه الاثني عشر واعطاهم سلطانا علي جميع الارواح النجسة
2 ليخرجوها ويشفوا كل الامراض والاسترخاء * وهذه اسماء الاثني عشر الرسل. الاول سمعان المسمي
3 الصفا. واندراوس اخوه * ويعقوب بن زبدي. ويوحنا اخوه * وفيلبس. وبرتولوماوس * وتوما. ومتي
4 العشار. ويعقوب بن حلفي. ولبا الذي يدعي تداوس * وسمعان القناني. ويهوذا الاسخريوطي
5 الذي اسلمه * هولاء الاثني عشر ارسلهم يسوع وامرهم قايلا. لا تسلكوا طريق الامم ولا
6
7 تدخلوا مدينة السامرة * انطلقوا خاصة الي الخراف الضالة من بيت اسراييل * واذا ذهبتم
8 فاكرزوا قايلين قد اقتربت ملكوت السموات * اشفوا المرضي. اقيموا الموتي. طهروا البرص.
9 اخرجوا الشياطين. مجانا اخذتم مجانا اعطوا * لا تكنزوا ذهبا ولا فضة ولا نحاسا في مناطقكم *
10 ولا هميانا في الطريق. ولا ثوبين. ولا حذا. ولا عصا. والفاعل مستحق طعامه *

الفصل السابع والعشرون *

11 وايه مدينة او قرية دخلتموها افحصوا فيها عمن
12 يستحقكم. وكونوا هناك حتي تخرجوا * واذا دخلتم بيتا فسلموا عليه * فان كان البيت مستحقا
13
14 سلامكم فهو يحل عليه. والا فسلامكم راجع اليكم * ومن لا يقبلكم ولا يسمع كلامكم
فاذا خرجتم من ذلك البيت او تلك القرية او تلك المدينة فانفضوا غبار ارجلكم *

Tunc dixit discipulis suis, Messis qui- 37
dem multa, operarii autem pauci. Ro- 38
gate ergò dominum messis, ut emittat o-
perarios ad messem suam.

CAP. X.

DEinde vocavit discipulos suos duo- 1
decim, et dedit eis potestatem in omnes
spiritus immundos, ut ejicerent eos, et cu-
rarent omnes infirmitates et languores. Et 2
hæc sunt nomina duodecim Apostolorum:
Primus, Simon vocatus Petra, et An-
dreas frater ejus, et Jacobus filius Zebe-
dæi, et Johannes frater ejus, Et Phi- 3
lippus et Bartholomæus, et Thomas, et
Matthæus exactor decimarum, et Jaco-
bus filius Alphæi, et Lebi qui vocatur
Thadæus, Et Simon Cananæus, et Ju- 4
das Iscariotes, qui prodidit eum. Hos 5
duodecim misit Jesus, et præcepit eis,
dicens; Ne abieritis in viam gentium,
neque intraveritis urbem Samariæ: Ite 6
peculiariter ad oves errantes è domo Is-
rael. Et cùm iveritis, prædicate, 7
dicentes; Jam advenit regnum cœ-
lorum. Curate infirmos, suscitate mortu- 8
os, mundate leprosos, ejicite dæmonia:
gratis accepistis, gratis date. Ne recon- 9
datis aurum, neque argentum, neque æs
in zonis vestris: Neque peram in itine- 10
re, neque duas tunicas, neque calceos,
neque virgam: quoniam operarius di-
gnus est cibo suo.

Sectio vigesima septima.

Quamcunque autem civitatem aut ca- 11
stellum intraveritis, inquirite quisnam
dignus sit vobis, & manete ibi usque-
dum exeatis. Et cùm intraveritis do- 12
mum aliquam, salutate eam: Et si fue- 13
rit domus digna salutatione vestrâ, ma-
nebit super eam: sin minùs, salutatio
vestra reditura est ad vos. Et quicunq; 14
non receperit vos, neque audierit sermo-
nes vestros, quando egrediemini ex illa
domo, vel ex eo castello, aut ex illa civi-
tate, excutite pulverem pedum vestrorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወእምዝ፡ይቤ፡ለአርደኢሁ፡መእረረሰ፡ብዙኅ፡ወገባሩ፡ሕዳጥ፡፡ ለስተብቍዕዎኬ፡ለእግዚ
38 እ፡ ማእረር ፡ከመ፡ ይፈኑ፡ ዘይትቀነይ፡ ለዐፂዱ፡፡
በእንተ፡ዘአዘዞሙ፡ለሐዋርያት፡
1 ወጸዊዖ፡ ፲ወ፪፡ አርደኢሁ፡ወሀበሙ፡ሥልጣነ፡ ዲበ፡ መናፍስት፡ ርኩሳን፡ ከመ፡ ያውፅእዎሙ፡
2 ወያሕይዉ፡ ኵሎ፡ ደዌ፡ወሕማመ፡፡ ለ፲ወ፪፡ሐዋርያት፡ወአስማቲሆሙ፡ ከመዝ፡ ቀዳሚ፡
ስምዖን፡ ዘተሰምየ፡ ጴጥሮስ፡ ወእንድርያስ፡ እኁሁ፡ ያዕቆብ፡ ወልደ፡ ዘብዴዎስ፡ ወዮሐንስ፡ እ
3 ኁሁ፡፡ ፊልጶስ ፡ ወበርተሎሜዎስ ፡ ቶማስ፡ ወማቴዎስ፡ መፀብሐዊ ፡ ያዕቆብ፡ ዘእልፈዮስ፡ ል
4 ብዴዎስ፡ዘስሙ፡ ታዴዎስ፡፡ ስምዖን፡ ቀናናዊ፡ ይሁደ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘወለቱ፡ አግብኦ፡፡
5 እሉንተ፡ዐሠርተ፡ ወክልኤተ፡ ፈነወ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ ወአዘዞሙ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ውስተ፡ ፍኖተ፡
6 አረሚ፡ ኢትሑሩ፡ ወውስተ፡ ሀገረ፡ ሰምር ፡ ኢትባኡ፡፡ ወሑሩ፡ በሕቲቱ፡ ኀበ፡ አባግዕ፡ ዘተገድ
7 ፈ፡ ወዘተኀጕለ፡ ዘቤተ፡ እስራኤል፡፡ እንዘ፡ ተሐውሩ፡ ሰብኩ፡ እንዘ፡ ትብሉ፡ ከመ፡ ቀርበት፡
8 መንግሥተ፡ ሰማያት፡፡ ድውያነ፡ፈውሱ፡ሙታነ፡ አንሥኡ፡ እለ፡ ለምጽ ፡ አንጽሑ፡ አጋ
9 ንንተ፡ አውፅኡ፡ ጸጋ፡ዘነሣእክሙ፡በጸጋ ፡ ሀቡ፡፡ ኢታጥርዩ፡ ወርቀ፡ ወብሩረ፡ ወኢጸሪቀ ፡ ው
10 ስተ፡ ቅናማቲክሙ፡፡ ወኢጽፍነት፡ ለፍኖት፡ ወኢክልኤ፡ አልባሰ ፡ ወኢአሣእነ ፡ ወኢበትረ፡
11 እስመ፡ ይደልዎ፡ ለገባኢ፡ ሲሰዩ፡ ለዘ፡ ይትቀነይ፡፡ ወውስተ ፡ እንተ ፡ ቦእክሙ፡ ሃገር፡ ወአ
12 ሙኒ፡ አዕጻደተ፡ ተሳአሉ፡ በውስቴታ፡ ለመኑ፡ይደልዎ፡ወህየ፡ኅድሩ፡እስከ፡አመ፡ትወፅኡ፡፡ ወ
13 ሶበ፡ትበውኡ፡ውስተ፡ቤት፡ተአምኆዋ፡፡ ወእመ፡ ይደልዋ፡ ለይእቲ፡ ቤት ይምጻእ፡ ሰላምክ
14 ሙ፡ ላዕሌሃ፡ ወእመሰ፡ ኢይደልዋ፡ ሰላምክሙ፡ ላዕሌክሙ ፡ ይግባእ፡፡ ወዘኢተወክፈክሙ፡
ወኢሰምዐ፡ ነቢበክሙ፡ እንዘ፡ ትወፅኡ፡ አፍአ፡ እምቤት፡ ወእመሂ ፡ እምብሔር ፡ ወእመኒ ፡ እ
ምሀገር ፡ ንግፉ ፡ ጸበለ ፡ እገሪክሙ፡፡

Tunc dicit discipulis ejus, Messis multa, & opus ejus modicum. Rogate igitur 37
dominum messis, ut mittat qui inserviat prædio ejus. 38

De præcipiendo Apostolos.

CAP. X.

ET vocans duodecim discipulos ejus, dedit iis potestatem super spiritus im- 1
puros, ut exire eos facerent, & sanarent omnem morbum & languorem. Duo- 2
decim Apostoli & nomina eorum hujusmodi sunt: primò, Simon qui nominatur
Petrus, & Andræas frater ejus: Jacobus filius Zebedæi, & Johannes frater e-
jus. Philippus & Bartholomeus: Thomas, & Mathæus Publicanus, Jacobus 3
Alphæi, Lebdæus cujus nomen Thadæas: Simeon Cananæus, Judas Iscariotes, 4
qui tradidit eum. Hos duodecim misit Dominus Jesus, & præcepit iis, dicens; In 5
viam gentilium ne abieritis, & in urbem Samaritanorum ne ingrediamini. Sed 6
ite solummodò ad oves, quæ perierunt & quæ deperditæ sunt domûs Israel. Eun- 7
tes prædicate, dicentes, quòd appropinquavit regnum cælorum. Ægrotos sanate, 8
mortuos suscitate, leprâ laborantes purgate, dæmones exire facite: donum quod
accepistis, dono date. Ne possideatis aurum, & argentum, neque minutum in mar- 9
supiis vestris: Neque peram ad viam, neque duo vestimenta, neque calceamenta, 10
neque virgam: quoniam oportet retribuere cibum suum inservienti. Et in qua- 11
cunque introieritis urbem aut villam, interrogate in ea quis sit dignus, & ibi ma-
nete usque dum exeatis. Et ingredientes in domum salutate eam. Et si conveniat 12
ei domui, veniat pax vestra super eam: & si non conveniat ei, pax vestra super 13
vos revertetur. Et qui non recipiunt vos, & non audiunt sermones vestros, exe- 14
untes è domo sive è regione sive è civitate, excutite pulverem pedum vestrorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 نه زر. نه سيم. نه مس † در كيسهء شما نباشد. * نه توشه دان براي راه. [نه دو پيرهن] نه
11 كفش نه عصا ودست چوب. ارزاني است مزدور بروزي خود. * در هر شهر وده كه در رويد.
12 بپرسيد كيست انجا مستحق. انجا باشيد. تا انكه كه بدر ايد. * ودر خانهء كه در رويد. بر
13 اهل خانه سلام دهيد. * اگر خانهء بسلام شما ارزانيست. سلام شما بر انجا آيد. واگر ارزاني
14 نباشد. سلام شما بر شما واپس آيد. * هر كسي كه سخنهاء شما را نشنود وقبول نكند.
چون از ان خانه بدر ايد. يا از ان ده. گردي كه بر پاي شما نشسته باشد
بيفشانيد.

aurum neque argentum, neque æs
in crumena vestra sit. Nec sit vobis 10
viatici pera ad iter, nec duæ tu-
nicæ, neque calceamenta, neque
virga & baculum: dignus est ope-
rarius cibo suo. In quamcunque 11
autem urbem aut pagum intraveri-
tis, interrogate quis sit illic dignus
illic estote donec exeatis. Et in do- 12
mum quamcunque intraveritis, dome-
sticis salutem dicite. Si domus sa- 13
lute vestrâ digna sit, salus ve-
stra illuc superveniat; & si di-
gna non sit, salus vestra ad vos
revertatur. Quicunque sermones 14
vestros non audiverit neque sus-
ceperit, cùm ex illa domo exi-
veritis, aut ex illo pago, pul-
verem qui pedibus vestris insederit
excutite.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι΄.

Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ
judicii, quàm civitati illi. Ecce ego mitto vos sicut oves
16 κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα
in medio luporum. Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.
ἐν μέσῳ λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in concilia, & in
17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν
synagogis suis flagellabunt vos. Et ad præsides autem &
18 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
reges agemini propter me, in testimonium illis & gentibus. Cùm
19 βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν
autem tradent vos, ne animemini quomodò aut quid loquamini: dabitur
δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
enim vobis in illa hora quid loquemini. Non enim vos estis loquentes,
20 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες,
sed spiritus Patris vestri loquens in vobis. Tradet autem
21 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ
frater fratrem in mortem, & pater filium: & insurgent nati
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
in parentes, & morte afficient eos. Et eritis invisi ab omnibus
22 ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων

propter nomen meum. Verùm permanens in finem, hic servabitur. Cùm
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν 23
autem insequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim
δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γὰρ
dico vobis; Non finietis civitates Israel, donec veniat filius
λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
hominis. Non est discipulus super magistrum, nec servus super
τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ 24
dominum suum. Sufficit discipulo ut fit sicut magister ejus,
τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, 25
& servus sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebul vocaverunt,
καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν,
quantò magis domesticos ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim
πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γάρ 26
est occultum, quod non revelabitur: & abditum, quod non scietur.
ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.
Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aurem auditis,
Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, 27
prædicate super domos.
κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ .. ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ .. ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ
16 ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. * ܐܝܟ ܐܡܪ̈ܐ ܒܝܬ ܕܐܒ̈ܐ * ܗܐ * ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ..
17 ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܚܟܝܡ̈ܐ ܐܝܟ ܚܘܘ̈ܬܐ. ܘܬܡܝܡ̈ܐ ܐܝܟ ܝܘܢ̈ܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ
ܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܡܫܠܡܝܢ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ.
18 * ܘܩܕܡ ܗܓܡܘܢ̈ܐ ܘܡܠܟ̈ܐ ܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠܬܝ .. ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ ܘܕܥܡܡ̈ܐ.
19 * ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ. ܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܝܪ
20 ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܢܐ ܕܬܡܠܠܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ .. ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܡܡܠܠܐ
21 ܒܟܘܢ. * ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ ܘܐܒܐ ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢ̈ܝܐ ܥܠ
22 ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܠܟܠ ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܢ ܕܝܢ
23 ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܗܘ ܢܐܚܐ. * ܡܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ .. ܥܪܘܩܘ ܠܟܘܢ
ܠܐܚܪܬܐ. ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ .. ܕܠܐ ܬܫܠܡܘܢ ܐܢܝܢ ܠܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܒܝܬ
24 ܐܝܣܪܝܠ .. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܡܢ
25 ܡܪܗ. * ܣܦܩ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ. ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ. ܐܢ ܠܡܪܗ
26 ܕܒܝܬܐ ܒܥܠܙܒܘܒ ܩܪܘ .. ܟܡܐ ܠܒܢܝ̈ ܒܝܬܗ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢܗܘܢ.
27 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ .. ܘܡܛܫܝܐ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ. * ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܒܚܫܘܟܐ .. ܐܡܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܒܢܘܗܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܐܕ̈ܢܝܟܘܢ ܫܡܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ .. ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܐܓܪ̈ܐ.

Equidem dico vobis, Terræ Sodomæ & Gomorræ fore mitiùs in die judicii, quàm urbi illi. 15

Commemoratione Martyrum Sanctorum. 23.

En ego mitto vos tanquam oves inter lupos: estote igitur prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. 16
Cavete autem ab hominibus: tradent enim vos in prætoria, & in synagogis suis flagellabunt vos. 17
Et coram præsidibus ac regibus sistent vos propter me, in testimonium tum ipsorum, tum gentium. 18
Quum autem tradiderint vos, ne soliciti fueritis, quomodo, quidve loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. 19
Non enim vos loquemini sed Spiritus patris vestri loquetur in vobis. 20
Tradet autem frater fratrem proprium ad mortem; & pater filium suum: & insurgent liberi in parentes suos, eosque ad mortem adigent. 21
Et eritis exosi cuilibet homini propter nomen meum: ille verò qui perseveraverit usque ad finem, ipse servabitur. 22
Quum persequentur vos in hac urbe, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, Nequaquam absolveritis universas civitates domûs Israel, usquedum venerit filius hominis. 23
Non est discipulus præstantior magistro suo, neque servus domino suo. 24
Sufficit discipulo ut fit sicut magister ipsius, & servo sicut dominus suus. Si dominum domûs vocaverunt Beelzebub, quantò magis filios domûs ipsius? 25
Ne igitur expavescatis ab eis; nihil est enim opertum quod non reveletur, & absconditum quod non cognoscatur. 26
Quod dico vobis in tenebris, dicite illud in luminibus; & quod in aures vestras audisis, prædicate super tecta. 27

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وراست بشما مي كويم • كه در روز داوري • بر زمين سدوم وغامورا اسايش باشد •
16 وبران مقام نباشد • * اينك من شما را مي فرستم همچون برها ميان كركان • اكنون
17 نغول دان باشيد مثال ماران وساده دل همچو كبوتران • * از ادميان پرهيز كنيد •
براي آنك شمارا در داوري اندازند • ودر ميان انجمنهاء ايشان • بشما چوب زنند
18 * وپيش داوري كنان وملكان • شما را بكشند براي من • جهت كواهي ايشان
19 خلق را • * چون شما را بسپارند • مينديشيد • كه چه كنيم • يا چه كوييم •
20 زيرا دران ساعت انج بخواهيد • بشما داده شود • * براي انك بوقت سخن كفتن شما
21 نيستيد كه سخن كوييد • الا جان پاك وروح القدس از زبان • شما سخن كويد • * برادر
22 برادر را در مرك سپارد • وپدر فرزند را • وفرزندان بر پدران برخيزند وايشانرا بميرانند •
* وازهر كسي براي نام من دشمن داشته شويد • هر كه تا فرجام بشكيبد • او زنده شود •

utique vobis dico, quòd in die judicii super terram Sodomæ & Gomorrhæ levamen erit, & super illum locum non erit. 15
Ecce ego vos mitto velut agnos inter lupos: subtiles igitur estote instar serpentum, & simplices corde sicut columbæ. 16
Ab hominibus cavete: eò quòd vos in judicium rapient, & in conventibus suis virgas vobis infligent. 17
Et ante judices & reges vos trahent propter me in testimonium ipsis populis. 18
Quum autem vos tradiderint ne sic cogitetis, Quid faciemus? aut quid loquemur? quia in illa hora quod petieritis vobis dabitur. 19
Quia tempore loquendi vos non estis qui loquimini; sed Mens pura & Spiritus sanctus de lingua vestra loquitur. 20
Frater autem *fratrem ad mortem tradet, & pater filium; & filii in patres insurgent, & eos morte afficient.* 21
Et ab omni homine propter nomen meum odio habiti eritis: quicunque vero sustinuerit usque ad finem, is vivet. 22

Versio VULGATA LATINA.

15 Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in
16 die judicii, quàm illi civitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio lu-
porum. Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.
17 Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis, & in synago-
18 gis suis flagellabunt vos: Et ad præsides & ad reges ducemini propter me,
19 in testimonium illis, & gentibus. Cùm autem tradent vos, nolite cogita-
re quomodò aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid
20 loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui
21 loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater fili-
22 um: & insurgent filii in parentes, & morte eos afficient: Et eritis odio
omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic
salvus erit. Cùm autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. 23
Amen dico vobis; Non consummabitis civitates Israël, donec veniat filius
hominis. Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum 24
suum. Sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus; & servo, sicut dominus 25
ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt: quantò magis domesticos
ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim est opertum, quod non revela- 26
bitur; & occultum, quod non scietur. Quod dico vobis in tenebris, dici- 27
te in lumine: & quod in aure auditis, prædicate super tecta.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * امين اقول لكم ان لارض سدوم وعامورا راحة في يوم الدين اكثر من تلك المدينة *
16 * هانذا مرسلكم كالخراف بين الذياب * كونوا حكماء كالحيات وودعاء كالحمام
17 * احذروا من الناس فانهم يسلمونكم الي المحافل * وفي مجامعهم يضربونكم * ويقدمونكم
18
19 الي القواد والملوك من اجلي شهادة لهم وللامم * واذا اسلموكم فلا تهتموا بماذا تقولون *
20 فانكم تعطون في تلك الساعة ما تتكلمون به * ولستم انتم المتكلمين * لكن روح
21 ابيكم يتكلم فيكم * وسيسلم الاخ اخاه الي الموت والاب ابنه * ويقوم الابناء علي ابائهم
22 فيقتلونهم * ويكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي * والذي يصبر الي المنتهي
23 يخلص * فاذا طردوكم من مدينة فاهربوا الي اخري * امين اقول لكم انكم لا تكملون
تطواف مدن اسرائيل حتي ياتي ابن الانسان *

* الفصل الثامن والعشرون *

24 * ليس تلميذ افضل من معلمه ولا عبد افضل من سيده * حسب التلميذ ان يكون
25 مثل معلمه والعبد ان يكون مثل سيده * ان كانوا سموا رب البيت باعل زبول فكم
26 بالحري اهل بيته * فلا تخافوهم * فليس خفي لا يظهر ولا مكتوم لا يعلم * الذي اقوله
27 لكم في الظلمة قولوه في النور وما سمعتموه باذانكم فاكرزوا به علي السطوح *

Amen dico vobis, quòd terræ Sodomæ & Gomorræ requies erit in die judicii major quàm illi civitati. 15 *Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.* 16 *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Cavete ab hominibus:* 17 *ipsi enim tradent vos ad concilia, & in synagogis suis flagellabunt vos:* *Et sistent vos ante duces & reges propter me, in testimonium illis & gentibus.* 18 *Cùm autem tradiderint vos, ne soliciti sitis quid dicatis: quoniam vobis dabitur in illa hora quid loquamini:* 19 *Non enim vos eritis loquentes, sed spiritus patris vestri loquetur in vobis.* 20 *Et tradet frater fratrem suum ad mortem, & pater filium suum: & surgent filii adversus patres suos, & occident eos.* 21 *Et eritis odiosi omnibus propter nomen meum: & qui toleraverit usque in finem, salvabitur.* 22 *Cùm autem expulerint vos ex civitate aliqua, fugite in aliam. Amen dico vobis, Vos non absolvetis lustrationem urbium Israel, quin veniat filius hominis.* 23

Sectio vigesima octava.

Non est discipulus excellentior magistro suo, neque servus nobilior domino suo. 24 *Sufficit discipulo, ut sit sicut magister suus: & servo, ut sit sicut dominus suus. Si vocaverunt patrem familias Beelzebul, quantò magis domesticos ejus?* 25 *Ne timeatis eos: non est enim arcanum quod non reveletur; neque occultum quod non sciatur.* 26 *Quod dico vobis in tenebris, dicite illud in lumine: & quod audistis in auribus vestris, prædicate illud super tecta.* 27

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 አሜን፡ እብለክሙ፡ ይሤሓታ፡ ምድረ፡ ሰዶም፡ ወገሞራ፡ እም፡ ዕለተ፡ ደይን፡ እምይእቲ፡
ሀገር፡፡

በሰማዕት፡፡

16 ወናሁ፡ አነ፡ እፌንወክሙ፡ ከመ፡ ላባግዕ፡ ማእከለ፡ ተኵላት፡ ኩኑ፡፡ ጠቢባነ፡
17 ከመ፡ አርዌ፡ ምድር፡ ወየዋሃነ፡ ከመ፡ ርግብ፡፡ ወተዓቀቡ፡ እምሰብእ፡ እኩያን፡ እስመ፡
18 ያገብእዎክሙ፡ ውስተ፡ ማኅበር፡ ወበምኵራባቲሆሙ፡ ይቀሥፉክሙ፡፡ ወኀበ፡ መሳፍንት፡ ወነገ
19 ሥት፡ ይወስዱክሙ፡ በእንቲአየ፡ ለስምዕ፡ ሎሙ፡ ወለአሕዛብ፡፡ ወሶበ፡ ያገብእዎክሙ፡ ኢተሐ
20 ልዩ፡ እፎ፡ ምንተ፡ ትትናገሩ፡ እስመ፡ ይትወሀበክሙ፡ በይእቲ፡ ሰዓት፡ ዘትትናገሩ፡፡ እስመ፡ አ
21 ኮ፡ አንትሙ፡ እለ፡ ትትናገሩ፡ ደሙ፡ መንፈስ፡ በላዕሌክሙ፡፡ ወያገብእ፡ እኁሁ፡ ለሞት፡ ወአ
22 ብ፡ ውሉዶ፡ ወይትነሥኡ፡ ውሉድ፡ ላዕለ፡ ዘወለዶሙ፡ ወይቀትልዎሙ፡፡ ወትከውኑ፡ ጽሉአነ፡
በኀበ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ በእንተ፡ ስምየ፡ ወዘሰ፡ አዘለፈ፡ ትዕግሥቶ፡ ውእቱ፡ ይድኅን፡፡
23 ወሶቤ፡ ይሰድዱክሙ፡ በውስተዛ፡ ሀገር፡ ጕዩ፡ ውስተ፡ ካልእታ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ኢይትፌ
24 ጸሙ፡ አህጉራተ፡ እስራኤል፡ እስከ፡ ሶበ፡ ይመጽእ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡፡ አልቦ፡ ረድ
25 እ፡ ዘየዐቢ፡ እምሊቁ፡ ወገብርኒ፡ ዘይኄይስ፡ እምእግዚኡ፡፡ መጠኑ፡ ለረድእ፡ ይኩን፡ ከመ፡ ሊቁ፡
ወገብርኒ፡ ከመ፡ እግዚኡ፡ ዘለባዕለ፡ ቤት፡ በብዔል፡ ዘቡል፡ ይቤልዎ፡ እፎ፡ ፈድፋደ፡ ለሰብአ፡
26 ቤቱ፡፡ ኢትፍርህዎሙኬ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ክዱን፡ ዘኢይትከሠት፡ ወኅቡእ፡ ዘኢይትዐወቅ፡፡
27 ዘነገርኩክሙ፡ በጽልመት፡ ንግሩ፡ በብርሃን፡ ውስተ፡ እዝንክሙ፡ ነገርኩክሙ፡ ስብኩ፡ ውስተ፡ አ
ንሕስት፡፡

Amen dico vobis, quòd remissiùs erit terræ Sodomæ & Gomorræ, in die judicii quàm huic urbi. 15

In Martyribus.

Et ecce ego mittam vos ut oves in medio luporum: estote igitur prudentes ut serpens, & innocentes sicut columba. 16 *Et cavete ab hominibus malis, quoniam tradent vos in consessum, & in synagogis suis flagellabunt vos.* 17 *Et ad principes, & reges adducent vos propter me in testimonium iis, & gentibus.* 18 *Et quum tradent vos, ne estote soliciti quomodo quid loquamini, quia dabitur vobis in illa hora quid loquamini.* 19 *Quoniam non vos estis qui loquemini, sed spiritus super vos.* 20 *Et tradet fratrem ejus ad mortem, & pater filium suum, & surgent filii contra parentes suos, & morte eos affici facient.* 21 *Et eritis exosi omnibus hominibus propter nomen meum, & qui continuaverit tolerantiam ipse servabitur.* 22 *Et quando persequentur vos in hac urbe, fugite in aliam: amen dico vobis, Non consummatæ erunt civitates Israel, donec veniat filius hominis.* 23 *Non est discipulus qui major est magistro suo, nec servus qui præstat domino suo.* 24 *Sufficitne discipulo fieri sicut magister ejus, & servo sicut dominus ejus? qui dominū domûs Beelzebub vocabit, quantò magis homines domûs ejus?* 25 *Ne igitur timueritis eos: quoniam non est opertum quod non revelabitur, & absconditum quod non manifestabitur.* 26 *Quod dixi vobis in tenebris, dicite in luce: quod auribus vestris locutus sum vobis, prædicate in tectis.* 27

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * چون ازین شهر شمارا برانند بشهر دیگر بگریزید * راست بشما بگویم * همه شهرهاء بني
24 اسراییل تمام نکنید * تا انکه که فرزند ادمي بیاید * نباشد شاکرد هنرمندتر از استادش *
25 ونه بنده از خداوند خود * بس است شاکردرا که مانند استاد خود باشد * وبنده همچون
خداوند خود * چون خداوند خانه را نامش †بعلزبوب خوانند یکي در چند خواهند کفتن
26 براي خانکیان او * اکنون از ایشان مترسید * نیست چیزي پوشیده الا اشکارا شود * وکشاده
27 کرده * ونه پنهان داشته الا هویدا ومعلوم کرده * هر چه من بتاریکي بشما کفته
باشم شما انرا بروشنایي بکویید * وهر چه بکوش شما پنهان † شنیده باشید بر بامها
منادي بزنید *

Cùm ex hac urbe abegerint vos, in urbem aliam fugite. Certè vobis dico, Omnes urbes filiorum Israelis non absolvetis, donec Filius hominis veniat. 23 *Ne sit discipulus præstantior magistro suo, neque servus domino suo.* 24 *Satis est discipulo, ut sicut magister suus sit, & servo, sicut dominus suus: cùm dominum domûs nomine Beelzebub vocaverint, quotuplaciter dicent de domesticis ejus?* 25 *Ne igitur ab iis metuatis: non est res operta, quin manifesta fiet & retegetur; neque occultata quin patefacet & innotescet.* 26 *Quicquid ego in tenebris vobis dixi, vos illud in luce dicite: & quicquid in aurem vestram secretò audistis, in tectis prædicate.* 27

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι'.

Et ne timeatis ab occidentibus corpus: at animam non
28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
valentium occidere: timete autem magis potentem & animam
δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν
& corpus perdere in gehenna. Nónne duo passeres asse veneunt?
29 καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;
& unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Ne ergò
30 31 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί. Μὴ οὖν
timeatis: multis passeribus præstatis vos. Omnis ergò qui confitebitur
32 φοβηθῆτε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει
in me coram hominibus, confitebor & ego in eo coram
ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
Patre meo qui in cœlis. Qui autem negaverit me coram hominibus,
33 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
negabo eum & ego coram Patre meo qui in cœlis. Ne arbitremini
34 ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε
quòd veni jacere pacem in terram: non veni jacere pacem, sed
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ
gladium. Veni enim dividere hominem adversùs patrem suum, &
35 μάχαιραν. Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
filiam adversùs matrem suam, & nurum adversùs socrum suam.
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

Et inimici hominis, domestici ejus. Diligens patrem aut
Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ 36 37
matrem super me, non est me dignus: & amans filium aut filiam super
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
me, non est me dignus. Et qui non capit crucem suam, &
ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ 38
sequitur post me, non est me dignus. Inveniens animam suam,
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, 39
perdet illam: & perdens animam suam propter me, inveniet eam.
ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
Suscipiens vos, me suscipit: & qui me suscipiens, suscipit
Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται 40
mittentem me. Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ,
τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, 41
mercedem Prophetæ capiet: & recipiens justum in nomen justi,
μισθὸν προφήτου λήψεται. καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου,
mercedem justi capiet. Et quicunque potaverit unum minimorum illorum
μισθὸν δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 42
poculum frigidæ tantùm, in nomen discipuli, Amen dico vobis, Non
ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ
perdet mercedem suam.
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ. ܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܩܛܠ. ܕܚܠܘ
29 ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܢܦܫܐ ܘܦܓܪܐ ܠܡܘܒܕܘ ܒܓܗܢܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܬܪܬܝܢ
ܨܦܪܝܢ ܒܐܣܪ ܡܙܕܒܢܢ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܢܦܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܐܒܘܟܘܢ.
30 31 * ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܘܬܐ ܕܪܫܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܡܢܝܢ ܐܢܝܢ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ. ܕܡܢ
32 ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܠ ܐܢܫ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܘܕܐ
33 ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܟܦܘܪ
ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܟܕ

34 35 * ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܐܠܐ ܣܝܦܐ. * ܐܬܝܬ ܓܝܪ
36 ܕܐܦܠܓ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. * ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ
37 ܕܓܒܪܐ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. * ܡܢ ܕܪܚܡ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. ܘܡܢ
38 ܕܪܚܡ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. * ܘܟܠ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ
39 ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. * ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ.
40 * ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
41 * ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ. ܐܓܪܐ ܕܢܒܝܐ ܢܣܒ. ܘܡܢ ܕܡܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ
42 ܙܕܝܩܐ. ܐܓܪܐ ܕܙܕܝܩܐ ܢܣܒ. * ܘܟܠ ܕܢܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܟܣܐ ܕܡܝܐ ܩܪܝܪܐ
ܒܠܚܘܕ ܒܫܡ ܬܠܡܝܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ.

Nec expavescatis ab iis qui interimunt cor- 28
pus, animam autem non possunt interimere:
sed timete potiùs ab eo, qui potest animam
& corpus perdere in gehennam. Nónne 29
duo passerculi dipondio veneunt, & unus
ex eis sine patre vestro non cadit super ter-
ram? Vestri autem etiam pili capitis ve- 30
stri omnes numerati sunt. Ne igitur timu- 31
eritis: passerculis multis præstantiores estis.
Quisquis ergò confitebitur me coram ho- 32
minibus, confitebor eum ego quoque co-
ram patre meo qui in cœlis est. Qui verò 33
abnegaverit me coram hominibus, abne-
gabo eum ego quoque coram patre meo qui
est in cœlis.

Lectio pro defunctis. 24.

Ne existimetis me venisse ut mittam pacem 34
in terram; non veni ut mittam pacem, sed
gladium. Veni enim ut faciam dissidere 35
virum adversùs patrem suum, filiamque ad-
versùs matrem suam, & nurum adversùs so-
crum suam: Et inimici hominis *erunt* fi- 36
lii domûs ipsius. Qui amat patrem aut ma- 37
trem plusquàm me, non est me dignus: qui-
que amat filium aut filiam plusquàm me,
non est me dignus. Et quicunque non ba- 38
julat crucem suam & venit post me, non est
me dignus. Qui invenerit animam suam, 39
perdet eam: & qui perdiderit animam su-
am propter me, inveniet eam. Qui recipit 40
vos, me recipit: & qui recipit me, eum qui
me misit, recipit. Qui recipit prophetam 41
in nomine prophetæ, mercedem prophetæ
accipit: quique recipit justum in nomine
justi, mercedem justi accipit. Et quicun- 42
que propinaverit uni ex his parvulis calicem
frigidæ tantùm in nomine discipuli; A-
men dico vobis, Non perditurus est merce-
dem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ومترسيد از ايشان كه تن را بكشند * براي انك جانرا نتوانند كشتن * ازان بيشتر
29 بترسيد * كه جانرا وتن را هر دو هلاك كند [در دوزخ] * نه دو كنجشك بسته فروخته
30 شود * يكي از ايشان بي فرمان پدر شما بر زمين نيفتد * اما موي سر شما يك يك شمارده است *
31 32 * اكنون مترسيد كه بسيار از كنجشكان بهتريد * هر كسي كه پيش خلق بمن اقرار
33 آورد * من نيز بدو اقرار بياورم [پيش پدرم كه در آسمانست] * وهر كه پيش خلق
34 منكر من شود * من نيز منكر او شوم پيش پدرم كه در آسمانست * مپنداريد كه
35 آمدم كه در زمين ارامي وصلحي اندازم * [نيامدم كه ارامي اندازم] الا جنك * بلي
36 آمدم كه فرزند از پدر جدا كنم * وديوك بر خسرك او * ودختر بر مادرش * ودشمنان مرد
37 فرزندان خانهٔ او اند * هر كه پدر ومادر را از من بيشتر دوست دارد مرا نمي
38 برازد * وهر كه پسر يا دختر از من بيشتر دوست دارد مرا نمي شايد * وهر كه
صليب خود را بدوش خود ننهد * وبدنبال من نيايد * نيست بمن ارزاني *

Et ne metuatis ab eis qui corpus 28
occidunt, eò quòd animam non pos-
sunt occidere: ab eo potiùs metui-
te qui animam & corpus utrumque
simul perdit in gehenna. Nónne duo 29
passeres venduntur asse? unus tamen
ex illis injussu Patris vestri in ter-
ram non cadit. Coma autem capi- 30
tis vestri singulatim numerata est.
Itaque ne metuatis; quia passeri- 31
bus multo præstantiores estis. Quis- 32
quis coram hominibus me confessus
fuerit, ego etiam illum confitebor co-
ram Patre meo qui in cœlis est. Et 33
quicunque coram hominibus me in-
ficiatus fuerit, ego etiam illum in-
ficiabor coram Patre meo qui in cœ-
lis est. Ne existimetis quòd vene- 34
rim ut in terram pacem & tranquil-
litatem immittam: non veni ut pa-
cem immittam, sed bellum. Imò 35
veni ut filium à patre dissidere
faciam, & nurum cum socru
sua, & filiam cum matre sua.
Et inimici hominis filii domûs 36
ejus sunt. Quicunque patrem 37
aut matrem præ me charos ha-
bet, me non est dignus: & quicun-
que filium aut filiam potiùs quàm
me diligit, me dedecet. Et quicun- 38
que crucem suam in humerum suum
non ponit, & post me non venit,
non est me dignus.

Versio VULGATA LATINA.

28 Et nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possint occide-
re: sed potiùs timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in ge-
29 hennam. Nónne duo passeres asse væneunt: & unus ex illis non cadet super
30 terram sine patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt.
31 Nolite ergò timere: multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergò qui
32 confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo,
33 qui in cœlis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego
34 eum coram Patre meo, qui in cœlis est. Nolite arbitrari quia pacem venerim
35 mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare
hominem adversùs patrem suum, & filiam adversùs matrem suam, & nurum ad-
versùs socrum suam: Et inimici hominis, domestici ejus. Qui amat patrem 36
aut matrem plus quàm me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam 37
super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, 38
non est me dignus. Qui invenit animam suam, perdet illam: & qui perdi- 39
derit animam suam propter me, inveniet eam. Qui recipit vos, me recipit: & 40
qui me recipit, recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine 41
prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: & qui recipit justum in nomine justi,
mercedem justi accipiet. Et quicunque potum dederit uni ex minimis istis 42
calicem aquæ frigidæ tantùm in nomine discipuli; amen dico vobis, Non
perdet mercedem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 *لا تخافوا ممن يقتل الجسد ولا يستطيع ان يقتل النفس • خافوا ممن يقدر ان يهلك
29 النفس والجسد جميعا في جهنم * أليس عصفوران يباعان بفلس • وواحد منهما لا يسقط
30 على الارض دون ارادة ابيكم * وانتم فشعور رؤسكم كلها محصاة * فلا تخافوا فانكم
31
32 افضل من عصافير كثيرة * كل من يعترف بي قدام الناس اعترف انا به قدام ابي الذي
33 في السموات * ومن ينكرني قدام الناس انكره انا قدام ابي الذي في السموات •

• الفصل التاسع والعشرون •

34 *لا تظنوا اني جئت لالقي على الارض سلامة • ما جئت لالقي سلامة لكن سيفا * اتيت
35
36 لافرق الانسان من ابيه • والابنة من امها • والعروس من حماتها * واعداء الانسان اهل
37 بيته * فمن احب ابا او اما اكثر مني فما يستحقني • ومن احب ابنا او ابنة اكثر
38 مني فما يستحقني * ومن لا يحمل صليبه ويتبعني فما يستحقني * ومن وجد نفسه
39
40 فليهلكها ومن اهلك نفسه من اجلي وجدها * ومن قبلكم فقد قبلني ومن قبلني
41 فقد قبل الذي ارسلني * ومن يقبل نبيا باسم نبي فاجر نبي ياخذ • ومن يقبل صديقا
42 باسم صديق فاجر صديق ياخذ * ومن يسقي احد هولاء الصغار كاس ماء بارد فقط
باسم تلميذ امين اقول لكم ان اجره لا يضيع •

Ne timeatis eum qui occidit corpus, & 28
non potest occidere animam: Timete eum
qui potest perdere animam & corpus si-
mul in gehennam. Nónne duo passeres ve- 29
neunt quadrante? & tamen unus ex illis
non cadit super terram præter volunta-
tem patris vestri. Vos autem, etiam 30
capilli capitum vestrorum omnes nume-
rati sunt. Ne ergò metuatis: nam præ- 31
stantiores estis passeribus multis. Omnis 32
qui confitebitur me coram hominibus,
confitebor ego eum coram patre meo qui
in cœlis est. Et qui negaverit me coram 33
hominibus, negabo illum ego coram pa-
tre meo qui in cœlis est.

Sectio vigesima nona.

Ne arbitremini me venisse ut injicerem 34
super terram pacem: non veni ut mitte-
rem pacem, sed gladium. Veni ad sepa- 35
randum hominem à patre suo, & filiam
à matre sua, & nurum à socru sua:
Et inimici hominis, domestici ejus. Qui 36
enim dilexerit patrem aut matrem plus- 37
quàm me, non est dignus me: & qui a-
maverit filium aut filiam plusquàm me,
non est dignus me. Et qui non portat 38
crucem suam & sequitur me; non est di-
gnus me. Qui autem invenerit animam 39
suam, perdat eam: & qui perdiderit
animam suam propter me, inveniet eam.
Et qui recipit vos, recipit me: & qui 40
recipit me, jam recepit eum qui misit
me. Et qui recipit prophetam in nomine 41
prophetæ; mercedem prophetæ accipiet.
Et qui recipit justum in nomine justi; 42
mercedem justi accipiet. Et quicunque
propinaverit uni horum minimorum ca-
licem aquæ frigidæ tantùm in nomine
discipuli, Amen dico vobis, Mercedem
ejus non perituram.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወኢትፍርሁ ፡ እምእለ ፡ ይቀትሉ ፡ ሥጋ ፡ ወነፍስክሙሰ ፡ ኢይክሉ ፡ ቀቲለ ፡ ፍርህዎሰ ፡
29 ዘይክል ፡ ነፍስ ፡ ወሥጋ ፡ አሕጕሎ ፡ በውስተ ፡ ገሃነም ፡፡ ኣኮሁ ፡ ክልኤ ፡ ኣዕዋፍ ፡
እሶርዮን ፡ ይሠየጡ ፡ ወኢሐቲ ፡ እምኔሆን ፡ ኢትወድቅ ፡ ምድረ ፡ ዘእንበለ ፡ ያእምር ፡ አ
30 ቡክሙ ፡፡ ለክሙሰኒ ፡ ጸጕረ ፡ ርእስክሙ ፡ ኵሉን ፡ ኊሉቃት ፡፡ እሚንቱ ፡
31 ኢትፍርህዎ ፡ እምብዙኃ ፡ ኣዕዋፍ ፡ ትኄይሱ ፡ አንትሙ ፡፡ ኵሉኬ ፡ ዘየአምን ፡
32 ቢየ ፡ በቅድመ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ኣእምኖ ፡ ኣነሂ ፡ ቦቱ ፡ በቅድሜሁ ፡ ለአቡየ ፡ ዘ
33 በ ፡ ሰማያት ፡፡ ወለዘሰ ፡ ክሕደኒ ፡ በቅድመ ፡ ሰብእ ፡ እሕክዶ ፡ ኣነኒ ፡ በቅድመ ፡ አ
34 ቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡፡ ኢይምሰልክሙ ፡ ዘመጻእኩ ፡፡ ሰላመ ፡ እደይ ፡ ውስተ ፡ ም
35 ድር ፡ ኢመጻእኩ ፡ እደይ ፡ ሰላመ ፡ ኣላ ፡ መጥባሕተ ፡፡ እመጻእኩ ፡ እፍልጥ ፡ ብ
36 እሴ ፡ እምአቡሁ ፡ ወወለት ፡ እምእማ ፡ ወመርዓተ ፡ እምሐማታ ፡፡ ፀሩ ፡ ለሰብእ ፡
37 ሰብአ ፡ ቤቱ ፡፡ ዘያፈቅር ፡ ወዘያበድር ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ እምኔየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡
38 ወዘያፈቅር ፡ ወለደ ፡ ወወለቶ ፡ እምኔየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡፡ ወዘኢይነሥእ ፡ መስ
39 ቀሎ ፡ ወዘኢይተለወ ፡ ድኅሬየ ፡ ኢይደልዎ ፡ ሊተ ፡፡ ዘረከበ ፡ ለነፍሱ ፡ ይገድፋ ፡
40 ወዘሰ ፡ ገደፋ ፡ ለነፍሱ ፡ በእንቲአየ ፡ ይረክባ ፡፡ ዘተወክፈ ፡ ኪያክሙ ፡ ወኪያየ ፡
41 ተወክፈ ፡ ወዘኪያየ ፡ ተወክፈ ፡ ተወክፈ ዘፈነወኒ ፡፡ ዘተወክፈ ፡ ነቢየ ፡ በስመ ፡ ነ
ቢይ ፡ ዐስበ ፡ ነቢይ ፡ ይነሥእ ፡ ወዘተወክፈ ፡ ጻድቀ ፡ በስመ ፡ ጻድቅ ፡ ዐስበ ፡ ጻድቅ ፡
42 ይነሥእ ፡፡ ወዘአስተየ ፡ ኣሐደ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ ጽዋዐ ፡ ማየ ፡ ቈሪረ ፡ ከመ ፡ በ
ስመ ፡ ረድእየ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኢይትሐጐል ፡ ዐስቦ ፡፡

Et ne timete ab iis qui trucidant corpus, & animam vestram non possunt 28
trucidare: timete eum qui potest animam, & corpus perdere in Gehennam.
Nónne duo passeres asarion veneunt, & una ex iis non cadet humi nisi cog- 29
noscat pater vester. Vobis igitur capilli capitis vestri omnes numerantur. 30
Ne timete igitur, multis passeribus præstatis vos. Omnis igitur qui con- 31
fitebitur me coram hominibus, confitebor ego ipse eum, coram patre meo, 32
qui est in cœlis. Et qui negaverit me coram hominibus, ego etiam negabo 33
eum coram patre meo qui est in cœlis. Ne videatur vobis quòd vene- 34
rim pacem mittere in terram non veni missurus pacem, sed gladium.
Veni separare hominem à patre suo, & filiam à matre sua: & nurum à 35
socru sua. Inimici hominis, homines domûs ejus. Qui amat & diligit 36
patrem aut matrem plus quàm me, non est me dignus: & qui amat fili- 37
um suum, & filiam suam plus quàm me, me non est dignus. Et qui non 38
accipit crucem suam, & qui non sequitur post me, non est dignus me. Qui 39
invenit animam suam perdit eam: & qui perdidit animam suam propter
me inveniet eam. Qui recepit vos, & me recepit: & qui me re- 40
cepit, recepit eum qui misit me. Qui recepit prophetam in nomine pro- 41
phetæ, mercedem prophetæ accipiet: & qui recepit justum in nomine justi,
mercedem justi accipiet. Et qui potum dederit uni ex his pusillis cali- 42
cem aquæ frigidæ sicut in nomine discipuli mei; Amen dico vobis, Non
perdet mercedem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 *هر كه جان خود را براي من كم كند • خود را بيابد • وهر كه جان خود را يافت
40 اورا كم كند * هر كه شما را قبول كند • مرا قبول كرده باشد • وهر كه مرا قبول كند
41 فرستادنده مرا نيز قبول كرده باشد •* هر كه پيغامبر را † بنام من پيغامبري قبول
كند • مزد پيغامبر † بستاند • وهر كه صديق را بنام من بصديقي قبول كند مزد
42 صديق بستاند • * وهر كه [يكي] ازين كودكانرا آب خنك تنها بخوراند بنام
شاكردي • راست بشما بكويم كه مزد او كم نشود •

Quicunque animam suam propter 39
me perdiderit, illam inveniet; &
quicunque animam suam invenit, il-
lam perdet. Quicunque vos rece- 40
perit, me recepit; & qui me reci-
pit, eum qui misit me etiam rece-
pit. Quicunque Prophetam in no- 41
mine meo cum prophetia receperit,
mercedem Prophetæ accipiet; &
quicunque justum in nomine meo
cum justitia receperit, mercedem
justi accipiet. Et quicunque uni ex 42
his parvulis aquam frigidam tan-
tùm propinaverit in nomine discipu-
li, certè vobis dico, quòd merces
ejus non peribit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κ'.

CAP. XI. ια'.

Et factum est, cùm finisset Jesus constituens duodecim discipulis su-
1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐ-
is, transiit indè docere & prædicare in civitatibus eorum.
τοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
At Joannes audiens in carcere opera Christi, mittens duos
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο
discipulorum suorum, Ait illi; Tu es veniens, an alium expectamus?
3 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
Et respondens Jesus, ait illis; Euntes renuntiate Joanni quæ
4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
auditis & videtis: Cæci vident, & claudi circumambulant, leprosi mun-
5 ἀκούετε καὶ βλέπετε· Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθα-
dantur, & surdi audiunt, mortui resurgunt, & pauperes evangelizan-
ρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζον-
tur. Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. His autem
6 ται. Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ
euntibus, cœpit Jesus dicere turbis de Joanne; Quid existis in
7 πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς
desertum spectare? arundinem à vento agitatam? Sed quid ex-
8 τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξ-
istis videre? hominem in mollibus vestimentis circumamictum? Ecce
ήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ
mollia ferentes, in domibus regum sunt. Sed quid existis
τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε 9
videre? prophetam? Utique, dico vobis, & abundantius Propheta. Hic enim
ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faci-
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
em tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Amen dico vo-
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν λέγω ὑ- 11
bis, Non excitatus est in natis mulierum, major Joanne Baptista. Verùm
μῖν, Οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὁ δὲ
minor in regno cœlorum, major illo est. A verò diebus Jo-
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰω- 12
annis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violen-
άννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βια-
ti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ & Lex usque ad Joannem
σταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου 13
prophetaverunt. Et si vultis recipere, ipse est Elias futurus venire. Ha-
προεφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔ- 14
bens aures audire, audiat.
χων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 15

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܩܘܪܒܐ ܕܦܣܩܬ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܟܗ*

*ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ*

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩܕܘ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܡܠܦܘ ܘܠܡܟܪܙܘ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ܀
2 ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܒܥܒܕܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܫܕܪ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
3 ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܢܐ ܡܣܟܝܢܢ܀
4 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܫܬܥܘ ܠܝܘܚܢܢ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ܀
5 ܣܡܝܐ ܚܙܝܢ ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ ܘܡܣܟܢܐ ܡܣܬܒܪܝܢ܀
6 ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ܀
7 ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ܀
8 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܟܝܟܬܐ ܠܒܝܫܝܢ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ܀
9 ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܢܒܝܐ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ܀
10 ܗܢܘ ܓܝܪ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ ܕܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ܀
11 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܩܡ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ܀
12 ܡܢ ܝܘܡܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܒܩܛܝܪܐ ܡܬܕܒܪܐ ܘܩܛܝܪܢܐ ܚܛܦܝܢ ܠܗ܀
13 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܒܝܐ ܘܐܘܪܝܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܬܢܒܝܘ܀
14 ܘܐܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܠܘ ܕܗܘܝܘ ܐܠܝܐ ܕܥܬܝܕ ܕܢܐܬܐ܀
15 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ܀

Ad oblationem amputationis capitis Johannis. 25.

CAP. XI.

ET factum est, quum finem fecisset Jesus 1
monendi duodecim discipulos suos, discessit illinc ad docendum & prædicandum in urbibus eorum. Johannes autem quum au- 2
disset in carcere opera Messiæ, misit per discipulos suos, & dixit ei; Túne is es qui 3
venturus est, an alium expectamus? Respon- 4
dit Jesus, & ait illis; Ite, narrate Johanni ea quæ auditis & videtis. Cœci vident, & 5
claudi ambulant, leprosique mundantur, & surdi audiunt, & mortui resurgunt, & pauperibus evangelizatur. Et felix ille qui non 6
scandalizabitur in me. Quum autem abiis- 7
sent, cœpit Jesus verba facere ad turbas de Johanne; Quid existis in desertum visuri? arundinem à vento agitatam? Sin minùs, 8
quid existis visuri? virum vestimentis mollibus indutum? ecce ii qui mollibus vestiuntur, in aulis regum degunt. Sin minùs, quid 9
existis visuri? Prophetam? Ita, dico vobis, imò prophetâ præstantiorem. Ipse enim 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, ut paret viam coram te. Verè dico vobis; Non sur- 11
rexit inter natos mulierum major Johanne Baptistâ, minimus autem in regno cœlorum major est eo. A diebus porrò Johannis Ba- 12
ptistæ nunc usque, regnum cœlorum cum violentia accipitur, & violenti rapiunt illud. Nam cuncti prophetæ Lexque usque ad Jo- 13
hannem vaticinati sunt. Et si vultis, recipi- 14
te: quia is est Elia qui venturus erat. Qui 15
habet aures ad audiendum, audiat.

Versio PERSICA cùm Interpretatione LATINA.

1 * چون عيسي سپارشهاء خود را تمام كرد • ازانجا بدر آمد ورفت كه
بياموزاند ودر شهرهاء ايشان مژده دهد

پنجاه نهم فرستادن يحيي پيش عيسي براي پرسش

2 * چون يحيي در زندان † كردارهاء مسيح را شنيد شاكردان
3 خود را فرستاد • * وبدو كفت • توي انك خواهد امدن يا كسي ديكررا نكران
4 باشيم • * عيسي پاسخ داد وبديشان كفت • برويد يحيي را خبر دهيد • هرچه مي
5 بينيد ومي شنويد • * كوران مي بينند • وشلان بپاي مي روند • پيسان پاك مي
شوند • لالان كويا شدند • مردكان زنده مي شوند • مسكينان فرخنده مي
6 شوند • * خنك انك درمن بكمان نباشد

شصت مدح عيسي يحيي را

7 * چون رفتند عيسي اغاز كرد • براي يحيي وبجماعت مي كفت • چرا در ويراني بدر آمديد
8 كه ببينيد ني را كه از باد مي لرزد • * واكرنه چرا بدر آمديد • كه ببينيد مردي كه جامهء
زيبا پوشيده است • كساني كه جامهء زيبا پوشيده باشند • درسراي ملكان باشند •

CAP. XI.

Cum Jesus mandata sua consummâsset, illinc egressus est, & abiit ut doceret, & in civitatibus illorum prædicaret. 1

LIX. Missio Johannis ad Jesum interrogandum.

Cumque Johannes in carcere facta Christi audisset, discipulos suos misit: 2
Et illi dixit, Tune es ille qui venturus est, aut quempiam alium expectaturi sumus? 3
Jesus responsum dedit, & iis dixit; Ite, Johanni renuntiate quicquid videtis & auditis. 4
Cæci vident, & luxati pedibus incedunt, leprosi mundantur, muti loquuntur, mortui reviviscunt, pauperes beantur. 5
Et beatus ille qui de me in dubitationem adductus non fuerit. 6

LX. Laudat Jesus Johannem.

Cùm abiissent, Jesus exorsus est de Johanne, & turbæ dixit; quare in desertum existis? ut videretis arundinem quæ à vento agitatur. 7
Sin minùs, quare existis? ut videretis hominem splendido vestitu amictum? illi qui vestimentis splendidis amiciuntur, in aulis regum sunt. 8

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XI.

1 Et factum est, cùm consummâsset Jesus, præcipiens duodecim discipulis suis,
2 transiit indè ut doceret & prædicaret in civitatibus eorum. Joannes autem cùm
3 audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, Ait illi; Tu
4 es, qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Jesus ait illis; Eun-
5 tes renuntiate Joanni quæ audistis, & vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, le-
6 prosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: Et
7 beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit
Jesus dicere ad turbas de Joanne; Quid existis in desertum videre? arundinem
vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce 8
qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? pro- 9
phetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam. Hic est enim de quo scri- 10
ptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam
tuam ante te. Amen dico vobis; Non surrexit inter natos mulierum major Joanne
Baptistâ: qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo. A diebus autem 11
Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt il- 12
lud. Omnes enim prophetæ & lex, usque ad Joannem, prophetaverunt: Et si vul- 13
tis recipere, ipse est Elias, qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat. 14
15

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثلثون *

1 ولما اكمل يسوع امره لتلاميذه الاثني عشر انتقل من هناك ليعلم ويكرز في مدنهم *
2 3 فلما سمع يوحنا في السجن باعمال المسيح ارسل اليه اثنين من تلاميذه قايلا * انت هو
4 5 الاتي ام ننتظر اخر * اجابهما يسوع قايلا اذهبا واعلما يوحنا بما رايتما وسمعتما * العميان
يبصرون * والعرج يمشون * والبرص يطهرون * والصم يسمعون * والموتى يقومون * والمساكين
6 7 يبشرون * فطوبى لمن لا يشك في * فلما ذهب هذان ابتدا يسوع ان يقول للجمع من
8 اجل يوحنا ماذا خرجتم الى البرية تنظرون * اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم
9 تنظرون * انسانا لابسا لباسا ناعما * ها اهل اللباس الناعم * في بيوت الملوك * او ماذا
10 خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه افضل من نبي * هذا الذي كتب من
11 اجله ها انا ذا مرسل ملاكي امام وجهك ليسهل طريقك امامك * امين اقول لكم انه لم
12 يقم في مواليد النساء اعظم من يوحنا المعمداني والصغير في ملكوت السماء اعظم منه * ومن
13 ايام يوحنا المعمداني الى الان فملكوت السموات تغصب وغاصبون يختطفونها * فان الناموس
14 15 والانبياء الى يوحنا * فان اردتم ان تقبلوه فهو ايليا المزمع ان ياتي * من له اذنان
سامعتان فليسمع *

Sectio trigesima.

CAP. XI.

Et cùm finem fecisset Jesus præcipi- 1
endi discipulis suis duodecim, discessit
indè, ut doceret & prædicaret in civi-
tatibus eorum. Cùm autem audisset Jo- 2
hannes in carcere opera Christi, misit ad
eum duos ex discipulis suis, dicens; Tu 3
es ille venturus, an sperabimus alium?
Respondit Jesus, & dixit eis; Ite & 4
referte Johanni quæ vidistis & audi-
stis. Cæci vident, & claudi ambulant, 5
& leprosi mundantur, & surdi audi-
unt, & mortui resurgunt, & pauperes
evangelizantur. Et beatus qui non hæ- 6
sitaverit in me. Cùm autem abiissent hi 7
duo, cœpit Jesus dicere ad turbas de Jo-
hanne? Quid existis in desertum vide-
re? num arundinem, quam agitat ven-
tus? Aut quid existis videre? num 8
hominem indutum vestimento molli?
Ecce homines vestimenti mollis, in do-
mibus regum sunt. Aut quid existis vi- 9
dere? Num prophetam? Etiam dico vo-
bis, quòd ipse est præstantior quàm pro-
pheta. Iste est de quo scriptum est, Ec- 10
ce mitto angelum meum ante faciem me-
am, ad præparandam viam tuam ante te.
Amen dico vobis, quòd non surrexit in- 11
ter natos mulierum major Johanne Ba-
ptista. Attamen minimus in regno cœlo-
rum, major est illo. A diebus autem Jo- 12
hannis Baptistæ usque nunc, regnum cœ-
lorum vim patitur, & violenti rapiunt
illud. Nam Lex & Prophetæ usque ad 13
Johannem sunt. Quòd si velitis reci- 14
pere eum, ipse est Elias qui venturus
erat. Qui habet aures audientes, au- 15
diat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፩ ወኮነ፡ እምዘ፡ ሰለጠ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እናዘ፡ይኤዝዞሙ፡ ለዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ሐዋርያ
ሁ፡ፈለሰ፡ እምህየ፡ ከመ፡ ይምሀር፡ ወይስብክ፡ ውስተ፡ ላህጉሪሆሙ፡፡ በእንተ፡
2 እለ፡ ተፈነዉ፡ እምኀበ፡ ዮሐንስ፡፡ ወዮሐንስ፡ ሰሚዖ፡ በቤተ፡ ሞቅ
3 ሕ፡ ምግባሪሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ፈነወ፡ ክልኤተ፡ እምአርዳኢሁ፡ ኀቤሁ፡፡ ይቤ
4 ሉ፡አንተሁ፡ ዘይመጽእ፡ ወሚመ፡ ካልእ፡ ዘንሴፎ፡፡ ወአውሥኦ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይቤሎ
5 ሙ፡ ሑሩ፡ዜንውዎ፡ ለዮሐንስ፡ዘትሰምዑ፡ወዘትሬእዩ፡፡ ዕዉራን፡ይሬእዩ፡ሐንካሳን፡የ
6 ሐውሩ፡ እለ፡ለምጽ፡ይነጽሑ፡ጽሙማን፡ ይሰምዑ፡ምዉታን፡ይትነሥኡ፡ወነዳያን፡ይዜነዉ፡፡
7 ወብፁዕ፡ ውእቱ፡ ዘኢዐለወኒ፡ወኢይስሕት፡ ብየ፡፡ ወእምዝ፡ ኃለፈ፡ እሉ፡ ለኃዘ፡ እግዚእ
ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ በእንተ፡ዮሐንስ፡ምንተ፡ ወፃእክሙ፡ ገዳመ፡ ትርአዩ፡ ብርዐኑ፡
8 ዘበነፋስ፡ ይትኃወስ፡፡ ምንተኑመ፡ ወፃእክሙ፡ ትርአዩ፡ ብእሴኑ፡ ዘቀጠንተ፡ ይለብስ፡ናሁ፡እ
9 ለሰ፡ቀጠንተ፡ይለብሱ፡ውስተ፡ቤተ፡ነገሥት፡ሀለዉ፡፡ ምንተኑመ፡ወፃእክሙ፡ነቢያኑ፡ትርአዩ፡
10 እወ፡ እብለክሙ፡ ወፈድፋደ፡እምነቢይ፡፡ ዝንቱ፡ በእንተ፡ ዝጽሑፍ፡ናሁ፡ሰነ፡እፌኑ፡መልአክ
11 የ፡እምቅድመ፡ገጽከ፡ዘይጸይሕ፡ወያስተደሉ፡ፍኖተከ፡ቅድሜከ፡፡ አማን፡እብለክሙ፡ኢተ
ንሥአ፡እምትውልደ፡አንስት፡ዘየዐቢ፡እምዮሐንስ፡መጥምቅ፡ወዘይንእስ፡በመንግሥተ፡ሰማያ
12 ት፡የዐቢ፡እምኔሁ፡፡ ወእመዋዕለ፡ዮሐንስ፡መጥምቅ፡እስከ፡ይእዜ፡ትትገፋዕ፡መንግሥተ፡
13 ሰማያት፡ ወግፉዓን፡ብዙኃን፡ ይትሀየድዋ፡፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡ ነቢያት፡ወኦሪት፡ እስከ፡ዮሐ
14 ንስ፡ ተነበዩ፡፡ ወለእመ፡ትፈቅዱ፡ትትወከፍዎ፡ውእቱዘ፡ኤልያስ፡ዘሃለዎ፡ይምጻእ፡፡ ዘቦ፡
15 እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ይስማዕ፡፡

CAP. XI.

Et factum fuit quum consummâsset Dominus Jesus præcipiens duodecim 1
discipulis suis, transivit inde ut doceret, & prædicaret in civitatibus eorum.

De iis qui missi sunt a Johanne.

Et Johannes audiens in domo vinculi opera Domini Jesu, misit duos è di- 2
scipulis ejus ad eum, Dicere ei, Tune es qui veniet; vel alius est quem expecta- 3
bimus? Et respondens Dominus Jesus, dicebat iis; Euntes vos renuntiate Jo- 4
hanni quæ auditis, & quæ videtis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mun- 5
dantur, & surdi audiunt, mortui suscitantur, et pauperes evangelizantur. Et bea- 6
tus est ille qui non sprevit me neque peccavit contra me. Et quando recessissent 7
ii, cœpit Dominus Jesus, & dicit populo, de Johanne; Quid exiistis in desertum
videre, arundinémne quæ cum vento agitatur? Quid exiistis videre, hominém- 8
ne qui gossipio vestitus est? ecce qui gossipio vestiuntur, in domo regum sunt. Quid 9
exiistis, prophetámne videre? Etiam, dico vobis, Et amplius quàm prophetam.
Hic est de quo scriptum est, Ecce ego manifesto angelum meum ante faciem tuam, 10
qui planá reddet, & præparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, Non sur- 11
rexit è progenie mulierum quisquam major Johanne Baptistâ: & qui junior est
eo, in regno cœlorũ major est eo. Et à diebus Johannis Baptistæ usque nunc vio- 12
lentiam passum est regnum cœlorum, & violenti multi rapiunt illud. Quoniam 13
omnes prophetæ, & lex usq; Johannem prophetârunt. Et si vultis accipere eum, 14
ipse est ille Elias, qui venturus erat. Qui habet aurem, audiendo audiat. 15

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * واگر نه چرا بدر آمدید که پیغمبر ببینید * آری بشما میگویم * از پیغمبر بهتر اینست *
10 * اینك برای او نبشته است نبوت اینك فرشته خود پیش روی تو می فرستم
11 که راه را برابر تو استوار بدارد * راست بشما بگویم * بر نخاست در فرزندان زنان † بزرگتر از
12 یحیی شوینده * واینك کوچکترست در ملکوت آسمان * ازو بزرگترست * از روزهای یحیی
شوینده * تا این ساعت ملکوت آسمان † بزور کشیده می شود * وکشیدکان بروی بر می
13 14 فرولند * پیغامبران وتوریت تا یحیی پیغمبری کردند * واگر بخواهید قبول کنید که اوست †
15 ایلیا که خواهد آمدن * هرکه دو گوش شنوینده دارد بشنود *

Quòd si non, quare existis? ut Pro- 9
phetam videretis? Imò dico vobis
Prophetâ præstantior hic est. Illud 10
est quod de eo scriptum est,

Prophetis.

Ecce angelum meum ante faciem tu-
am mitto, qui viam coram te mu-
nitam reddat. Næ dico vobis, Non 11
surrexit inter filios mulierum major
quàm Johannes Baptista: qui autem
minor est in regno cœlorum, eo major
est. A diebus vero Johannis Bapti- 12
stæ, ad hoc tempus, regnum cœlorum
cum violentia rapitur, & raptores
illud fortiter impetunt. Prophetæ 13
enim & lex usque ad Johannem
prophetiam fecerunt. Et, si vultis, 14
recipite, quòd is est Elias qui ventu-
rus erat. Quicunque aures audien- 15
tes habet, audiat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κ΄.

Cui autem *assimilabo* generationem istam? Similis est *puerulis* in *foris* se-
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθ-
dentibus, *& acclamantibus* *sociis* *suis*, Et dicentibus; *Tibiâ sonuimus*
17 ημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, Καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν
vobis, & non saltastis: lamentavimus *vobis*, & non planxistis. Venit enim
18 ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθε γὰρ
Joannes neque manducans, neque bibens: & dicunt; Dæmonium habet. Venit
19 Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν
filius hominis manducans & bibens: & dicunt; Ecce homo *edax* &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinipotator, publicanorum amicus & peccatorum. Et justificata est sapientia à
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis *ipsius*. Tunc cœpit exprobrare *civitates*, in quibus factæ sunt
20 τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο
plurimæ *efficacitates* ejus, quia non *pœnituissent*. Væ tibi *Chorazin*, væ tibi
21 αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι
Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factæ essent *efficacitates* factæ in vobis,
Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
olim in *sacco* & cinere *pœnituissent*. *Ceterùm* dico vobis; Tyro
22 πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ

& Sidoni remissiùs erit in die judicii, quàm vobis. Et tu Capharna-
καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερνα- 23
um *quæ* usque cœlum *altè posita*, usque infernum *demitteris*: quia si in
ούμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Sodomis factæ fuissent *efficacitates* factæ in te, mansissent usque *ho-*
Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
die. *Ceterùm* dico vobis, *Quòd* terræ Sodomorum remissiùs erit in die ju-
μερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρί- 24
dicii, quàm tibi. In illo tempore respondens Jesus, dixit; Confite-
σεως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐξομολο- 25
or tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapi-
γοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
entibus & *intelligentibus*, & revelâsti ea *imbecillis*. Ita Pater, quoniam sic
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως 26
fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.
ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 27
Et nemo *agnoscit* Filium, nisi Pater: neque Patrem quis *agnoscit*, nisi
καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ
Filius, & cui voluerit Filius revelare.
ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܒܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬ ܕܨܘܡܐ *ܟܘ*
16 *ܠܡܢܐ ܕܝܢ ܐܕܡܝܗ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܕܡܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ
17 18 ܘܐܡܪܝܢ. * ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܐܪܩܕܬܘܢ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܕܠܐ
19 ܐܟܠ ܘܠܐ ܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܒܗ. * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܗܐ
ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܥܒܕܝܗ.
20 *ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܣܕܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܘ ܒܗܝܢ ܚܝܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ ܘܠܐ
21 ܬܒܘ. * ܘܐܡܪ ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ
ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ.
22 23 *ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝܢ. * ܘܐܢܬܝ
ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܪܝܡܬܝ. ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܬܚܬܝܢ. ܕܐܠܘ
24 ܒܣܕܘܡ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝ. ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܝ. ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ.
ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *ܟܙ*
25 *ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܕܟܣܝܬ
26 ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܡܣܬܟܠܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ. * ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ
27 ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ. * ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ.
ܐܦ ܠܐ ܠܐܒܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ.

Secunda feria Septimanæ tertiæ Jejunii. 26.

Sed cuinam assimilabo generationem hanc? 16
Similis est pueris qui sedent in platea, & cla-
mant ad socios suos. Et inquiunt; Ceci- 17
nimus vobis, nec saltavistis; & lamentati
sumus vobis, nec planxistis. Venit enim Jo- 18
hannes nec edens, nec bibens, & aiunt,
Dæmonium habet. Venit filius hominis e-
dens & bibens, & aiunt, Ecce homo edax, 19
& bibax vini, amicusque publicanorum ac
flagitiosorum; & justificata est sapientia ab
operibus suis. Tunc cœpit Jesus exprobra- 20
re urbibus illis in quibus editæ fuerant vir-
tutes ipsius quamplurimæ, neque pœniten-
tiam egerant: Et dicebat, Væ tibi Co- 21
razin, væ tibi Bethsaida, quoniam si in Ty-
ro & in Sidone editæ fuissent virtutes illæ,
quæ in vobis editæ fuerunt, fortasse quidem
in ciliciis & cinere pœnitentiam egissent.
Verùm dico vobis cum Tyro & Sidone a- 22
ctum iri mitiùs in die judicii, quàm vobis-
cum. Tuque Capharnahum, quæ ad cœlos 23
usque es evecta, usque ad inferos depriméris:
quoniam si in Sodomis editæ fuissent vir-
tutes illæ, quæ in te editæ sunt, extarent us-
que ad hodiernum diem. Verùm ego di- 24
co tibi cum terra Sodomorum fore mitiùs in
die judicii, quàm tecum.

Ad vesperam Dominicâ secundâ post Epiphaniam. 27.

In illo tempore respondit Jesus, & ait; Con- 25
fiteor tibi pater mi, dominator cœli & terræ,
quòd absconderis hæc à sapientibus et pru-
dentibus, & revelaveris ea puerulis. Etiam 26
pater mi, quoniam talis fuit voluntas coram
te. Omnia tradita sunt mihi à patre meo, & 27
nemo novit filium nisi pater; neque patrem
quis novit, nisi filius, et cui voluerit filius re-
velare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 *دیکر کفت که این دوده را بکه مانند کنم * بکودکانی * که در کنار راه نشسته اند *
17 بیاران خود بانک زنند * * ویکویند سرود کفتیم † برای شما رقص نکردید * ونوحه
18 کردیم زاری نکردید * * یحیی آمد نمی خورد * ونمی آشامید * کفتید دیو ست درو *
19 *آمد فرزند بشر می خورد ومی آشامید * کفتید این مرد خورنده واشامنده است وسود
خوران وکناه کارانرا دوست می دارد * حکمت از کردارهاء خود درست شد

شست یکم نفرین شهرها که بمسیح ایمان نمی آوردند *

20 * انکه اغاز کرد عیسی †
بنکوهیدن * آن شهرها که در ایشان † بسیار معجزها کرد * وتوبه نکردند *
21 *ومی کفت وای بر تو کورزین * وای بر تو † بیت صیادا * که اکر در صور وصیدا †
می شد * ان معجزها که در شما شدند * بر پلاسها وبر خاکستر توبه می کردند *
22 *اکنون بشما ای شهرها می کویم * که در روز داوری برای صور وصیدا آسایش باشد *
23 وبرای شما نباشد * *وتو ای کفرناحوم که تا اسمان بلند شده * تا قعر نغلی دوزخ فروافتی *
آن معجزها که در تو شدند * اکر در سدوم شده بودی * تا امروز پایدار می بود

Iterum dixit, Quin hanc generationem cui assimilabo? pueris, qui juxta viam considentes sodalibus suis acclamant: Ac dicunt, Cecinimus vo- 16 17
bis, non saltâstis; & planctum fecimus, fletum non edidistis. Johan- 18
nes venit, & non comedit, neq; bibit; dixistis, Dæmonium est in eo: Venit 19
filius hominis, & comedit & bibit; dixistis, Hic vir edax & bibax est, & publicanos & peccatores gratos habet: sapientia vero ab operibus suis perfecta est.

LXI. Maledictio civitatum qui in Christo fidem non habuerunt.

Tunc cœpit Jesus vituperare eas ci- 20
vitates in quibus multa miracula fecisset, neque pœnitentiam egerant.
Et dixit, Væ tibi Corazin, væ tibi 21
Bethsaida: quòd si in Tyro & Sidone fuissent facta ea miracula, quæ in vobis facta sunt, in ciliciis & in cinere pœnitentiam egissent. Nunc 22
vobis, ô civitates, dico, quod in die judicii Tyro & Sidoni levamen erit, quod vobis non erit. Et tu ô Caphar- 23
nahum, quæ usque ad cœlum exaltata es, ad imum foveæ inferni corrues: ea miracula quæ in te facta fuerunt si in Sodoma facta fuissent, usque in hanc diem stetisset.

Versio VULGATA LATINA.

16 Cui autem similem æstimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in
17 foro, qui clamantes coæqualibus Dicunt; Cecinimus vobis, & non saltâstis:
18 lamentavimus, & non planxistis. Venit enim Joannes neque manducans neque
19 bibens, & dicunt; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans & bi-
bens, & dicunt; Ecce homo vorax, & potator vini, publicanorum & peccatorum
20 amicus. Et justificata est sapientia à filiis suis. Tunc cœpit exprobrare civitati-
bus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam.
21 Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida: quia, si in Tyro & Sidone factæ essent vir-
tutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent.

Veruntamen dico vobis; Tyro & Sidoni remissiùs erit in die judicii, quàm vobis. 22
Et tu Capharnaum, numquid usque in cœlum exaltaberis? usque in infernum de- 23
scendes: quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, fortè man-
sissent usque in hanc diem. Veruntamen dico vobis; Quia terræ Sodomorum re- 24
missiùs erit in die judicii, quàm tibi. In illo tempore respondens Jesus dixit; 25
Confiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus
& prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Ita Pater: quoniam sic fuit placitum an- 26
te te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et nemo novit Filium, nisi Pater: 27
neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 *بماذا اشبه هذا الجيل * يشبه صبيانا جلوسا في الاسواق بعضهم ينادون بعضا * فايلين زمرنا
17 لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * جاء يوحنا لا ياكل ولا يشرب فقالوا ان به جنون *
18 * جاء ابن الانسان ياكل ويشرب فقالوا هذا انسان اكول شريب الخمر خليل العشارين
19 والخطاة * فتبررت الحكمة من بنيها *

* الفصل الحادي والثلثون *

20 *حينيذ بداء يعير المدن التي كن فيهن اكثر قواته لانهم لم يتوبوا * ويقول الويل لك يا
21 كورزين والويل لك يا بيت صيدا * لان القوات التي كن فيكما قديما لو كن في صور وصيدا
22 لتابوا بالمسوح والرماد * لكني اقول لكما ان لصور وصيدا راحة يوم الدين اكثر منكما * وانت
23 يا كفرناحوم الذي ارتفعت الي السماء ستهبط الي الجحيم * لانه لو كن في سدوم القوات
24 التي كانت فيك اذن لبقيت الي اليوم * واقول لكم ايضا ان ارض سدوم تجد راحة يوم الدين
اكثر منك *

* الفصل الثاني والثلثون *

25 *وفي ذلك الزمان اجاب يسوع قايلا اعترف لك ايها الاب رب السموات والارض لانك احجبت
26 هذه عن الحكماء والفهماء واظهرتها للاطفال * نعم يا ابة ان هذه المسرة التي كانت امامك *
27 * كل قد دفع الي من الاب * وليس احد يعرف الابن الا الاب ولا الاب الا الابن *
ولمن يشاء الابن يكشف *

Cui comparabo hanc generationem? Si- 16
milis est pueris sedentibus in foris, quo-
rum alii acclamant aliis, Dicentes; Ce- 17
cinimus vobis, & non saltâstis: lamen-
tati sumus vobis, & non planxistis. Ve- 18
nit Johannes non manducans neque bi-
bens, & dixerunt; Est in eo dæmonium.
Venit filius hominis manducans & bi- 19
bens, & dixerunt; Hic homo est vorax,
& potator vini, amicus publicanorum &
peccatorum. Quare justificata est sapi-
entia à filiis suis.

Sectio trigesima prima.

Tunc cœpit exprobrare civitatibus, in 20
quibus factæ fuerunt pleræque virtutes
ejus, quòd non egissent pœnitentiam, Ac 21
dicere; Væ tibi Curazin, væ tibi Beth-
saida: quoniam virtutes quæ factæ sunt
in vobis, olim si factæ fuissent in Tyro &
Sidone, certè pœnitentiam egissent in cili-
ciis & cinere. Veruntamen dico vobis, 22
quòd Tyro & Sidoni requies erit in die
judicii major quàm vobis. Et tu Ca- 23
pharnaum, quæ te extulisti usque ad cœ-
lum, descendes usque ad infernum. Quia
si factæ fuissent in Sodoma virtutes quæ
factæ sunt in te, profectò mansissent usq;
ad hanc diem. Et dico vobis iterum quòd 24
terra Sodomæ inveniet requiem in die
judicii majorem quàm tu.

Sectio trigesima secunda.

Et in illo tempore respondit Jesus, & di- 25
xit; Confiteor tibi O Pater, Domine cœ-
lorum & terræ, quia abscondisti hæc à
sapientibus & prudentibus, & revelâsti
ea infantibus. Benè Pater mi, nam hæc 26
est voluntas quæ erat coram te. Omnia 27
tradita sunt mihi à Patre. Et nemo no-
vit filium, nisi Pater: neque Patrem,
nisi filius; & cui vult filius, revelat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ምን: እትሜስሎ: ለዝ: ትውልድ: ትመስል: ደቂቀ: እለ: ይነብሩ: ውስተ: ጽጕ: እለ: ይጼው
17 ዑ: ቢጾሙ:=: እንዘ: ይብሉ: ዐነዘርነ: ለክሙ: ወኢዘፈንክሙ: አስቆቀውነ: ለክሙ: ወኢበ
18 ከይክሙ:=: እስመ: መጽአ: ዮሐንስ: እንዘ: ኢይበልዕ: ወኢይሰቲ: ወይቤልዎ: ጋኔነ: ቦቱ:=:
19 ወመጽአ: ወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው: እንዘ: ይሰቲ: ወይበልዕ: ወይቤሉ: ናሁ: ብእሲ: በላዒ:
20 ወሰታዪ: ወይን: ዐርከ: መጸብሓን: ወኃጥኣን: ወጸድቀት: ጥበብ: እምግባራ:=: አሜሃ: አ
ኀዘ: እግዚእ: ኢየሱስ: ይሕሥን: ለአህጉር: እለ: በውስቴቶን: ገብረ: ኃይለ: ብዙኀ: እስመ: ኢነ
21 ስሑ: ወይቤሎን:=: ወይ: ለኪ: ኮራዚ: ወይ: ለኪ: ቤተ: ሰይደ: እስመ: በጢሮስ: ወበሲዶና:
ተገብረ: ኃይል: እለ: ተገብረ: በላዕሌክን: እምወድአ: ካዕበ: በሠቅ: ወበሐመድ: እምነስሐ:=:
22 በሕቱ: ለክን: እብለክን: ጢሮስ: ወሲዶና: ሠሐተታ: ይከውና: አሜ: ዕለተ: ደይን: እምኔክ
23 ን:=: ወአንቲኒ: ቅፍርናሖም: ቦኑ: እስከ: ሰማይኑ: ትትሌዐሊ: እስከ: ገሀነም: ትወር
ዲ:: እስመ: ሶቤ: በሰዶም: ተገብረ: ኃይል: እለ: ተገብረ: በውስቴትኪ: እምሀለዋ: እስ
24 ከ: ዮም:=: ባሕቱ: እብለክሙ: ከመ: ምድረ: ሰዶም: ሠላተ: ትከውን: በዕለተ: ደይን:
እምኔኪ::=:

በሰድስ: ሰንበተ: አይሁድ፡

25 በውእቱ: መዋዕል: አውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወይቤ: አአምነከ: አባ: ወእሴብሐከ: እግዚኦ:
26 ሰማይ: ወምድር: እስመ: ኃባእከ: ዘንተ: እምጠቢባን: ወእማእምራን: ወከሠትኮ: ለሕፃና
27 ት:=: እወ: አባ: እስመ: ከመዝ: ኮነ: ፈቃድከ: በቅድሜከ::=: ኵሉ: ተውህበ: በኀበ:
አቡየ: ወአልቦ: ዘያአምሮ: ለወልድ: ዘእንበለ: አብ:: ወለአብኒ: አልቦ: ዘያአምሮ: ዘእንበ
ለ: ወልድ: ወለዘ: ፈቀደ: ወልድ: ይከሥት: ሎቱ::=:

Quid assimilabo huic generationi? similis est parvulis sedentibus in foris, qui 16
acclamant sociis suis, Dicentes; Cantavimus vobis tibiis, & non saltâstis: ulu- 17
lavimus vobis, & non flevistis. Venit enim Johannes, nec edens, nec bibens: & 18
dicunt, Diabolus est in eo. Et venit filius hominis bibens, et edens: & dicunt, Ecce 19
homo edax, & potor vini, amicus publicanorum & peccatorum: & justificata est
sapientia ex operibus suis. Tunc cœpit Dominus Jesus deplorare civitates, in 20
quibus ediderat virtutem multam, quoniam non egissent pœnitentiam: & dicebat
iis, Væ tibi Chorasin, væ tibi Bethsaida, quoniã si in Tyro et Sidone edita fuisset 21
hæc virtus quæ edita fuit supra vos; olim, iterum in sacco & cinere resipuis-
sent. Quod ad vos autem, dico vobis; Tyrus & Sidon tolerabiliores erunt à die 22
Judicii, vobis. Et tu Capernaum, nonne usque ad cœlum exaltata es? usque ad 23
gehennam descendes: etenim si in Sodoma editæ fuissent virtutes quæ editæ fue-
runt in te, mansissent usque hodiè. Veruntamen dico vobis, quòd terra Sodomæ 24
tolerabilior erit in die judicii, quàm tu.

In sexto sabbato Judæorum.

In illo tempore respondit Dominus Jesus, & dicit; Confiteor tibi pater, & glori- 25
ficabo te Domine cœli & terræ, quia abscondisti hoc à sapientibus & doctis, & 26
revelâsti parvulis. Etiam pater, quia sic fuit voluntas tua coram te. Omnia 27
data sunt mihi apud patrem meum, & nemo noscit filium, nisi pater: & patrem
meum nemo est qui noscit eum, nisi filius, et cui voluit filius revelare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 *الابتو مي كويم * در روز داوري † بزمين سدوم † آسايش شود ودر تو نشود * *در
25 ان وقت اغاز كرد عيسي وكفت * اعتراف مي كنم ترا اي پدر خداوند آسمان وزمين *
† كه از حكيمان ودانايان اين راز پوشيده داشتي * وبراي بچكان وكودكان
26 آشكارا كردي * *اري پدر ارادت پيش تواين چنين شد * * هرچيزي از پدر من
27 بمن سپارده شد * وكسي پسر را نمي شناسد * مكر پدر * ونه كسي پدر را نيز شناسد *
مكر پسر * وبراي هركه خواهد * پسر آشكارا كند *

Tibi verò dico, In die judicii terræ 24
Sodomæ levamen erit, quod tibi non
erit. Eo tempore exorsus est Jesus 25
& dixit; Confiteor tibi ô Pater,
Domine cœli ac terræ, quòd à sapien-
tibus & intelligentibus hoc secretum
tectum habueris, & infantibus &
parvulis manifestum feceris. Etiam 26
Pater, voluntas coram te ita fuit.
Omnis res à Patre meo mihi tradita 27
est: & nemo filium novit, nisi Pa-
ter; & nemo Patrem itidem novit
nisi Filius, & cuicunque voluerit
Filius ipsum notum facit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'.

Venite ad me omnes *laborantes*, & onerati, & ego *recreabo* vos.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
Tollite jugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, &
29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ
humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. Nam jugum
30 ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός
meum *blandum*, & onus meum leve est.
μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

CAP. XII. ιβ'.

In illo tempore abiit Jesus *Sabbatis* per sata:
1 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων·
at discipuli ejus *esurierunt*, & cœperunt vellere spicas, & manducare. *Verùm*
2 οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ
Pharisæi videntes, dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non li-
Φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξ-
cet facere *in* Sabbato. Ille verò dixit eis; Non legistis quid fecerit David,
3 εστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ,
quando esuriit *ipse*, & qui cum eo? Quomodò intravit in domum
4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Dei, & panes propositionis comedit, quos non *licitum erat* ei edere,
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,

ξιγ ρις ι ι

neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis? Aut non legistis in Le-
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νό- 5
ge, quia Sabbatis Sacerdotes in *Sacro* Sabbatum violant, & *incul-*
μῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτι-
pati sunt? Dico autem vobis, *Quòd Sacro* major est hic. Si autem sciretis
οί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε 6
quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium, nunquam condemnâssetis *incul-* 7
τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
patos. Dominus enim est & Sabbati filius hominis. Et *transiens* indè,
ΚΑ'
τίους. Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, 8
ξιδ ρις β β
venit in synagogam eorum. Et ecce homo *erat* manum habens 9
ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων 10
aridam: & interrogabant eum, dicentes; Si licet Sabbatis curare?
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν;
ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis; Quis erit ex vobis ho-
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν- 11
mo, qui *habebit* ovem unam: & si ceciderit hæc Sabbatis in foveam
θρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βό-
am, nónne *apprehendet eam* & *eriget*? Quantò *igitur præstat* homo ove?
θυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; 12
Itaq; licet Sabbatis benè facere.
ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܬܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝܠܝ ܡܘܒܠܐ ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ܀ * ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ ܥܠܝܟܘܢ
29 ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ ܕܢܝܚ ܐܢܐ ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܝܚܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ܀
30 * ܢܝܪܝ ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠ ܗܘ܀
1 * ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܦܢܘ ܘܫܪܝܘ ܡܠܓܝܢ ܫܒܠܐ ܘܐܟܠܝܢ܀
2 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ܀
3 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ܀
4 * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܐܟܠܗ ܘܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ܀
5 * ܐܘ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܐܘܪܝܬܐ ܕܟܗܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܡܚܠܝܢ ܠܗ ܠܫܒܬܐ ܘܕܠܐ ܥܕܠܝܐ ܐܢܘܢ܀
6 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܕܪܒ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܝܬ ܬܢܢ܀
7 * ܐܠܘ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ ܠܐ ܡܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܥܕܠܝܐ ܐܢܘܢ܀
8 * ܡܪܗ ܗܘ ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
9 * ܘܫܢܝ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܬܐ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ܀
10 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܝܕܗ ܝܒܝܫܐ ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ ܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ܀
11 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܪܒܐ ܚܕ ܘܐܢ ܢܦܠ ܒܓܘܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ܀
12 * ܟܡܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܐܡܪܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܫܦܝܪ܀

Venite ad me omnes fatigati, & bajulantes 28
onera, & ego præbebo vobis requiem. Baju- 29
late jugum meum super vos, & discite à me,
quòd mitis sim, & humilis in corde meo: &
invenietis requiem animabus vestris. Jugum 30
enim meum suave est, & onus meum leve est.

CAP. XII.

IN illo tempore iter faciebat Jesus in Sab- 1
batho per sata, & discipuli ejus esuriebant,
cœperuntque defricare spicas & edere. Pha- 2
risæi verò cùm aspexissent eos, dicunt ei;
Ecce discipuli tui id faciunt quod illicitum
est factu in sabbatho. Ipse verò dixit eis; 3
Nonne legistis quid fecit David, quum esuri-
it, & ii qui cum eo erant? Quomodo sit 4
ingressus ædem Dei, & panem mensæ Do-
mini comederit, quem non licitum erat ei
comedere, nec iis qui cum eo erant, nisi sa-
cerdotibus tantùm? Aut nôn legistis in Le- 5
ge, sacerdotes in templo dispensare ipsum
sabbathum, & sine reprehensione esse? Ego 6
verò dico vobis majorem templo hic esse.
Quòd si nôssetis quid est, Misericordiam vo- 7
lo, & non sacrificium, non condemnaretis
eos qui sine culpa sunt. Dominus enim sab- 8
bathi est filius hominis.

Die sabbatho Septimanæ tertiæ Jejunii. 28.

Et discessit illinc Jesus, venitque in syna- 9
gogam eorum. Et homo quidam erat illic, 10
cujus arida erat manus, & interrogaverunt
eum, dicentes; Licétne in sabbatho sanare?
ut accusarent eum. Ipse verò dixit eis, 11
Quis est ex vobis homo qui habeat ovem
unam; & si cadat in foveam die sabbathi,
non prehendat & erigat eam? Quanto au- 12
tem præstantior est homo quàm ovis? Qua-
re licet in sabbatho agere quod bonum est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 شست دوم خواندن مسیح خلق را برای راحت * بیایید پیش من ای خستگی
29 کشیدکان† بارهاء سنگی • من شما را آسایش دهم • *یوغ من برشما بنهید • واز من
بیاموزید • زیرا سبك جان هستم • وفروتن متواضع در دل خود • وبرای جان خود
30 آسایش بیابید • زیرا یوغ من خوش است وبار من اندك است
1 شست سوم اشارت برای خوشهٔ کندم * دران روزکار مسیح میان کشتزارها
[در روز شنبه] می کردید • شاکردان او کرسنه شدند • اغاز کردند • خوشهاء کندم
2 را بدست می مالیدند • وپاك می کردند • ومی خوردند • *چون معتزلان دیدند بعیسی
3 کفتند • اینك شاکردان تو در روز شنبه چیزی می کنند • که نشاید * مسیح بدیشان
کفت • نخواندید که داود چه کرد • وقتی که کرسنه شد • وایشان نیز که با داود بودند •
4 *چکونه درخانهٔ خدا اندر رفت • وان خوان خدای را خورد • روا نبود وبخورد • ونه ایشان که
5 با وی بودند • الا مکر کوهنان • *ودر توریت نخوانده باشید • که کوهنان در هیکل شنبه
6 را بکشایند • وبر ایشان کرفت نباشد • *اکنون بشما می کویم • اینجا هست انك از هیکل
7 بزرك ترست • *اکر می دانستید کیست • شفقت می خواهم نه قربان کشته

LXII. Invitat Christus homines ad quietem.

Venite ad me ô fatigationem perpessi oneribus gravibus, ego vobis quietem dabo. 28
Jugum meum vobismet imponite, & à me discite, quia facilis animo sum, & humiliter demissus corde meo: & animæ vestræ requiem invenietis. 29
Quia jugum meum jucundum est, & onus meum modicum est. 30

LXIII. Narratio de spicis tritici.

CAP. XII.

IN illo tempore, Jesu inter segetes in die Sabbathi obambulante, discipuli ejus esuriebant, & cœperunt spicas tritici manibus fricare purgatásque comedebant. 1
Cùm Pharisæi hoc vidissent, Jesu dixerunt; Ecce discipuli tui in die Sabbathi rem faciunt, quæ non licita est. 2
Christus illis dixit, Annon legistis quid David fecerit, quo tempore esuriret, & illi etiam qui cum Davide erant? 3
Quomodo in domum Dei intravit, & panem mensæ Domini comedit, quem non licuit illi ut comederet, neque iis qui cum illo erant, nisi tantùm sacerdotibus. 4
Et in Lege nónne legistis, quòd sacerdotes in templo sabbathum violant, & crimen eis non est? 5
Nunc vobis dico, Hic est qui templo major est. 6
Si nôssetis quid illud sit, Misericordiam volo non victimam, 7

Versio VULGATA LATINA.

28 Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite
29 jugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde: &
30 invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

CAP. XII.

1 IN illo tempore abiit Jesus per sata sabbato: discipuli autem ejus esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare.
2 Pharisæi autem videntes, dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis.
3 At ille dixit eis; Non
4 legistis quid fecerit David, quando esuriit, & qui cum eo erant? Quomodò intravit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei ede-
re, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege, 5
quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine crimine sunt? Di- 6
co autem vobis, quia templo major est hic. Si autem sciretis quid est; Misericor- 7
diam volo, & non sacrificium: nunquam condemnâssetis innocentes. Domi- 8
nus enim est filius hominis etiam sabbati. Et cùm indè transisset, venit in syn- 9
agogam eorum. Et ecce homo manum habens aridam, & interrogabant eum 10
dicentes; Si licet sabbatis curare? ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis; 11
Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, & si ciciderit hæc sabbatis in
foveam, nónne tenebit & levabit eam? Quantò magis melior est homo ove? 12
Itaque licet sabbatis benefacere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 *تعالوا الي يا جميع المتعبين الثقيلي الحمل وانا اريحكم *احملوا نيري عليكم وتعلموا
29
30 مني فاني وديع ومتواضع القلب • وتجدون راحة لنفوسكم *لان نيري طيب وحملي خفيف •

• الفصل الثالث والثلثون •

1 *وفي ذلك الزمان مر يسوع في سبت بالزروع وجاع تلاميذه فبدوا يفركون سنبلا وياكلون •
2 *فلما ابصرهم الفريسيون قالوا له ها تلاميذك يعملون ما لا يحل عمله في السبت *فقال لهم
3
4 اما قرأتم ما صنع داود لما جاع والذين معه *كيف دخل بيت الله واكل خبز التقدمة •
5 الذي لا يحل له اكله ولا للذين معه الا الكهنة فقط * او ما قرأتم في الناموس ان
6 الكهنة في السبت في الهيكل ينجسون السبت وليس عليهم ذنب *اقول لكم ان ههنا
7 اعظم من الهيكل *لو كنتم تعلمون ما هو مكتوب اني اريد الرحمة لا الذبيحة لما
8 حكمتم على من لا ذنب له *ورب السبت هو ابن الانسان • • الفصل الرابع والثلثون •
9 *وانتقل [ ] من هناك ودخل مجمعهم *واذا رجل هناك يده يابسة • فسالوه قايلين • هل يحل
10
11 ان يشفي في السبت ليعرفوه *فقال لهم اي انسان منكم يكون له خروف واحد يسقط في
12 حفرة في السبت افلا يمسكه ويقيمه *فكم احري الانسان افضل من الخروف • فاذن
جيد هو فعل الخير في السبوت •

Venite ad me omnes fessi & gravati o- 28
nere, & ego reficiam vos. Portate ju- 29
gum meum super vos, & discite à me,
quia sum mitis, & humilis corde: &
invenietis requiem animabus vestris.
Quoniam jugum meum jucundum est, & 30
onus meum leve.

Sectio trigesima tertia.

CAP. XII.

IN illo tempore transivit Jesus in sab- 1
batho per sata; & esurierunt discipuli
ejus, & cœperunt defricare spicas &
manducare. Cùm autem vidissent eos 2
Pharisæi, dixerunt ei; Ecce discipuli
tui faciunt quod non licet facere in sab-
batho. Ait illis, Nonne legistis quid 3
fecerit David quando esuriit, & qui
cum eo erant? Quomodo intravit in 4
domum Dei, & comêdit panem proposi-
tionis, quem non licebat ei comedere, ne-
que his qui cum eo erant, nisi sacerdoti-
bus tantùm? Aut non legistis in Lege, 5
quòd sacerdotes sabbatho in templo vi-
olant sabbathum, & non est eis pecca-
tum? Dico vobis, Quia hic major est 6
templo. Si sciretis quod est scriptum; 7
Ego volo misericordiam, non sacrifici-
um: certè non judicaretis eum, cui non
est peccatum, Quum Dominus sabbathi 8
sit filius hominis.

Sectio trigesima quarta.

Et discessit Jesus indè, & intra- 9
vit synagogam eorum. Et ecce homi-
nem ibi, cujus manus arida erat. Et in- 10
terrogaverunt eum, dicentes; Num li-
cet curare in sabbatho? ut accusarent
eum. Dixit autem illis, Quis homo 11
ex vobis est, qui habeat agnum unum:
& si ciciderit in foveam in sabbatho,
nonne prehendet eum, & levabit eum?
Quantò magis homo præstantior est agno? 12
Itaque optimum est operari bonum in
sabbathis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ንዑ : ኀቤየ : ኵልክሙ ፡ ሰራሕያን : ወጽዑራን : ወአነ : ኣዐርፈክሙ ። ንሥኡ : አርዑ
29 ትየ : ዲቤክሙ : ወአዕምሩ : እምኔየ : ከመ : የዋህ : አነ : ወትሑት ፡ ልብየ : ወትረክ
30 ቡ : ዕረፍተ : ለነፍስክሙ ። እስመ : አርዑትየኒ : ሠናይ : ወጾርየኒ : ቀሊል : ው
እቱ ።

ሰንበተ : ወትረ :

1 በውእቱ ፡ መዋዕል : ኀለፈ : እግዚእ ኢየሱስ : በሰንበት : እንተ : መንገለ : ገራህት : ወአርደ
2 ኢሁሰ : ርኅቡ : ወአኀዙ : ይምሐዉ : ሠዊተ : ወይብልዑ ። ወፈሪሳውያን : ርእዩ : ወይ
3 ቤልዎ : ናሁ : አርዳኢከ : ይገብሩ : ዘኢይከውን : ገቢረ : በሰንበት ። ወይቤሎ
4 ሙ : ኢያንበብክሙኑ : ዘገብረ : ዳዊት : አመ : ርኅበ : ወእለ : ምስሌሁ ። ዘከመ : ቦአ :
ቤተ : ለእግዚአብሔር : ወኀበውዘ : ቍርባን : በልዐ : እንዘ : ኢይከውኖ : ለበሊዕ : ወኢለ
5 እለ : ምስሌሁ : ዘእንበለ : ለካህናት : ለባሕቲቶሙ ። ኢያንበብክሙኑ : ዘይቤ : ውስተ :
6 ኦሪት : ከመ : በሰንበታት : ካህናት : በቤተ : መቅደስ : ሰንበተ : ያረኵሱ : ወኢይከውኖሙ :
7 ጌጋየ ። እብለክሙ : ከመ : ዘየዐቢ : እምቤተ : መቅደስ : ሃሎ : ዝየ ። ሶበ :
ታአምሩ : ምንት : ውእቱ : ዘይቤ : ምሕረተ : እፈቅድ : ወአኮ : መሥዋዕተ : እም :
8 ኢኰነንክሙሆሙ : ለንጹሓን ። እስመ : እግዚአ : ውእቱ ፡ ለሰንበት : ወልደ : እጓለ : እ
9 መ : ሕያው ። በእንተ : ዘየብሰት : እዴሁ ። ወፈለሰ : እግዚእ ኢየሱስ : እምዝየ : ሐ
10 ረ : ውስተ : ምኵራቦሙ ። ወናሁ : ብእሲ : ዘእዴሁ : የብሰት : ወተስእልዎ : እንዘ : ይ
11 ብሉ : እመ : ይከውን : በሰንበት : ፈውሶ : ከመ : ያስተዋድይዎ ። ወይቤሎሙ : መኑ :
እምውስቴትክሙ : ለሰብእ : ዘቦ : አሐተ : በግዐ : ወእመ : ወድቀት በሰንበት : ውስተ :
12 ግብ : አኮሁ : ይእኅዛ : ወያነሥኣ ። እፎ : ፈድፋደ : ይኄይስ : ሰብእ : እምበግዕ :
ይከውንኬ : በሰንበታት : ገቢረ : ሠናይ ።

Venite ad me omnes vos laborantes, & dolentes, & ego requiescere vos 28
faciam. Accipite jugum meum super vos, & discite à me; quòd mitis sum, 29
& humile est cor meum: & invenietis requiem animabus vestris. Quoni- 30
am jugum meum bonum, & onus meum leve est.

CAP. XII.

Vespere Sabbati.

IN illo tempore transivit Dominus Jesus, in Sabbatho prope sata, & di- 1
scipuli ejus esurierunt: & cœperunt evellere spicas & edere. Et Pharisæi 2
viderunt, & dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in 3
sabbatho. Et dixit iis, Nonne legistis quid fecit David quando esuriit, & 4
illi cum eo: Quomodo introierit domum Dei, & panes oblationis comedit,
quod non erat licitum edere sibi, neque iis qui cum illo erant, sed sacerdoti-
bus solis? Nonnè legistis quod dictum est in lege, Quòd in sabbathis sacer- 5
dotes in templo sabbatum polluunt, & non est iis culpa. Dico vobis, 6
Quòd qui major est templo est hic. Si scitis quid est hoc quod dicitur, 7
Misericordiam volo, & non sacrificium, tunc non condemnâssetis inopes.
Quia Dominus est sabbathi filius hominis. 8

De habente aridam manum.

Et digressus indè Jesus venit in synagogam eorum. Et ecce homo cujus 9
manus arida fuit: & rogabant eum dicentes, Licétne in Sabbatho sanare eum?
ut accusarent eum. Et dicit iis, Quis è vobis homo qui habet unam ovem, 10
& si ciciderit in Sabbatho in foveam, nónne apprehendet eam, & levabit 11
eam? Quantò magis præstat homo ove? licebit igitur in Sabbathis bonum 12
facere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 ملامت مكنيد با ايشان كه بي ملامت اند • *زيرا خداوند شنبه فرزند آدميست
9 شست چهارم دست خشك را درست كردن *عيسي ازانجا كذشت وبعد ازان
10 درانجمنها ايشان مي كرديد • *وديد انجا مردي كه دست او خشك بود • انو مي
پرسيدند ومي كفتند واجب است كه در شنبه † شفا دهند • بمعني انك † بروي نكته
11 كيرند • *او بديشان كفت كيست از شما كه يك كوسفند اورا باشد • وبروز شنبه ان
12 كوسفند در چاه افتد • دست ننهد واورا بدر نيارد • *اكنون تا چند مرد از كوسفند
بهترست • پس واجب شد كه در روز شنبه † نيكي كنند •

non culpassetis eos qui culpâ carent.
Nam Dominus sabbathi Filius ho- 8
minis est.

LXIV. Manûs aridæ sanatio,

Jesus illinc perrexit, & post hæc in 9
synagogis eorum obibat. Et vidit illic 10
homine, cujus manus arida erat: eum
interrogabant, ac dicebant; Oportét-
ne in sabbatho sanare? eo animo ut
in eum dictum arriperent. Ipse illis 11
dixit; Quis est ex vobis, cui ovis
una sit, & in die sabbathi illa ovis
in puteum incidat, & manu admotâ
eam non eruat? Quanto autem ho- 12
mo ovi præstat? proinde oportet
in die sabbathi bonum facere.

Tunc ait homini; Extende manum tuam. Et exten-
13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτει-
dit: & restituta est sana, sicut altera. At Pharisæi con-
14 νε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμ-
silium capiebant adversùs eum exeuntes, ut eum perderent. At
15 βούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ
Jesus cognoscens, recessit indè: & secutæ sunt eum turbæ multæ, &
Ἰησοῦς γνοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
curavit eos omnes. Et increpavit eos ut ne manifestum eum
16 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
facerent. Ut adimpleretur pronunciatum per Esaiam prophetam,
17 ποιήσωσιν. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου,
dicentem; Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo de-
18 λέγοντος, Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐ-
lectata est anima mea. Ponam Spiritum meum super eum, & judicium genti-
δόκησεν ἡ ψυχή μου. Θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
bus annunciabit. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in pla-
19 σιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλα-
teis vocem ejus. Calamum contritum non confringet, & linum fumigans
20 τείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον
non extinguet, donec ejiciat in victoriam judicium: Et in nomine ejus
21 οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν· Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ

gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei dæmoniacus, cæcus, & mutus: &
ΚΒ 22 ἔθνη ἐλπιοῦσι. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς, καὶ κωφός· καὶ
curavit eum, ita ut cæcum & mutum & loqui & videre. Et stupebant
23 ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο
omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic est filius David? At
24 πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ; Οἱ δὲ
Pharisæi audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones, si non in
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν
Beelzebul principe dæmoniorum. Sciens autem Jesus cogitatio-
25 τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμή-
nes eorum, dixit eis; Omne regnum divisum contra se, desolabitur:
σεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται·
& omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit. Et si sata-
26 καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατα-
nas satanam ejicit, in seipsum divisus est: quomodò ergò stabit re-
νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βα-
gnum ejus? Et si ego in Beelzebul ejicio dæmones, filii vestri in
27 σιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
quo ejiciunt? propter hoc ipsi vestri erunt judices. Si autem ego in spiritu
28 τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι
Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܬܩܢܬ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ. * ܘܢܦܩܘ
14
15 ܦܪܝܫܐ. ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܫܢܝ ܠܗ
16 ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ. * ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ.
17 * ܕܢܫܠܡ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. * ܗܐ ܥܒܕܝ ܕܒܗ ܨܒܝܬ
18
19 ܚܒܝܒܝ ܕܣܘܚܬ ܒܗ ܢܦܫܝ. ܪܘܚܝ ܐܣܝܡ ܥܠܘܗܝ. ܘܕܝܢܐ ܠܥܡܡܐ ܢܟܪܙ. * ܠܐ ܢܬܚܪܐ ܘܠܐ
20 ܢܩܥܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܗ ܒܫܘܩܐ. * ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ ܠܐ ܢܬܒܪ. ܘܫܪܓܐ ܕܡܛܦܛ ܠܐ
21 ܢܕܥܟ. ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ ܕܝܢܐ ܠܙܟܘܬܐ. * ܘܒܫܡܗ ܥܡܡܐ ܢܣܒܪܘܢ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܨܘܡܐ * ܟܛ *

22 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܘܢܐ ܚܕ ܕܚܪܫ ܗܘܐ ܘܥܘܝܪ. ܘܐܣܝܗ ܐܝܟܢܐ ܕܚܪܫܐ ܘܥܘܝܪܐ ܢܡܠܠ
23 ܘܢܚܙܐ. * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. * ܦܪܝܫܐ
24
25 ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܠܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ. ܐܠܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ. * ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ.
26 ܘܟܠ ܒܝܬ ܘܡܕܝܢܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܠܐ ܬܩܘܡ. * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܡܦܩ.
27 ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ. ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ. * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ
28 ܕܝܢܐ. * ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ.

Tunc dixit illi homini; Extende manum 13
tuam, & extendit manum suam, & restitu-
ta est sicut socia sua. Et egressi sunt Pha- 14
risæi, & consilium inierunt adversùs eum,
ut perderent eum. Jesus autem scivit, & 15
secessit illinc: & abierunt post eum turbæ
multæ, easque sanavit omnes. Et objur- 16
gavit eos, ne ipsum revelarent, Ut imple- 17
retur quod dictum est per Esaiam prophe-
tam, dicentem; Ecce servus meus in quo 18
mihi complacui, dilectus meus quem exo-
ptavit anima mea, spiritum meum ponam
super eum, & judicium Gentibus prædica-
bit. Non litigabit, neque clamabit, & ne- 19
mo audiet vocem ejus in platea. Arundi- 20
nem quassatam non conteret, lucernam cre-
pitantem non extinguet: quoad proferat ju-
dicium ad victoriam. Et in ejus nomine Gen- 21
tes sperabunt.

Ad vesperam Dominicæ ante Jejunium. 29.

Tunc obtulerunt ei dæmoniacum quendam 22
mutum & cæcum, & sanavit eum, ita ut
mutus & cæcus loqueretur, & videret. Et 23
mirabantur omnes turbæ, dicentes; Num
iste est filius David? Pharisæi verò quum 24
audiissent, aiunt; Iste non ejicit dæmonia
nisi per Beelzebub caput dæmoniorum. Je- 25
sus autem sciens cogitationes eorum, ait il-
lis; Omne regnum quod divisum fuerit ad-
versùs seipsum, vastabitur: & omnis domus
& urbs quæ contra semetipsam divisa fue-
rit, non stabit. Sed si Satanas Satanam e- 26
jicit, contra semetipsum divisus est: quo-
modo igitur stat regnum ejus? Quòd si 27
ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii
vestri per quid ejiciunt ea? propter hoc
ipsi erunt vobis judices. Sed si per Spiri- 28
tum Dei ego ejicio dæmonia, advénit in
vos regnum Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * انكه بدان مرد كفت • دست خود درازكن دراز كرد خوش ودرست • همچوان
14 دست ديكر • * معتزلان بدر آمدند • ومشورت كردند • كه اورا كم كنند •
15 * عيسي دانست • ازانجا نقل كرد • جماعت بسيار در دنبال او آمدند • وهمكنانرا
16 خوش مي كرد * وسپارش كرد كه اورا آشكارا نكنند

شست پنجم پيغمبري

17 * تا تمام شود انج در اشعياء † پيغامبر كفته شد نبوت * اينك بندهء من كه اورا
18 پسنديدم • دوست من • انك جان من بدو ارام كرفت • جان من بر وي بنهم • خلق
19 را عدل بياموزانند • * مراياه نكنند • وبانك نزنند • وكسي اوازش دركوچها نشنود • * ني
20 كوفته را نشكنند • وچراغي كه بغنود نخسپانند • تا انكه كه حكم به پيروزي †
بدر ايد • * وخلق بنامش † توكل كنند •

21 شست ششم شفا دادن بدان ديوانه كه لال ونابينا بود

22 * انكه پيش او آوردند † ديوانه كه كنك وكور بود * ودرحال اورا خوش كرد • انچنانكه زبان او كويا شد • وچشم او روشن كشت • وبديد •

Tunc illi homini dixit, Manum tuam 13
protende: protendit illam sanam &
integram; veluti manum alteram.
Pharisæi igitur egressi sunt & con- 14
silium inierunt ut eum perderent. Je- 15
sus hoc cognito illinc secessit: turba-
que multa secuta est eum, & omnes
sanavit. Et mandatum dedit, ne il- 16
lum manifestum facerent.

LXV. Prophetia.

Ut impleretur quod in Esaia prophe- 17
ta dictum est:

Prophetia.

Ecce servus meus, quo mihi compla- 18
citum est; dilectus meus in quo ani-
ma mea acquiescit: spiritum meum
super illum ponam, & populos justi-
tiam docebit. Hypocriticè non aget, 19
& clamorem non efferet; nec quis-
quam vocem ejus in plateis audiet.
Arundinem quassatam non franget, 20
& lucernam moribundam non extin-
guet, donec judicium cum victoria
proferat. Et populi in nomine ejus 21
fiduciam agent.

LXVI. Sanatio dæmoniaci, qui mutus & cæcus erat.

Tunc ad eum adduxerunt dæmonia- 22
cum, qui mutus & cæcus erat, &
illicò eum sanum reddidit, ita
ut lingua ejus loqui posset, & ocu-
li ejus illuminarentur, & videret.

Versio VULGATA LATINA.

13 Tunc ait homini; Extende manum tuam: Et extendit, & restituta est sanitati
14 sicut altera. Exeuntes autem Pharisæi, consilium faciebant adversùs eum, quo-
15 modò perderent eum. Jesus autem sciens recessit indé: & secuti sunt eum
16 multi, & curavit eos omnes: Et præcepit eis ne manifestum se facerent.
17 Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem; Ecce puer
18 meus, quem elegi; dilectus meus, in quo benè complacuit animæ meæ. Ponam
19 spiritum meum super eum, & judicium gentibus nuntiabit. Non contendet, ne-
20 que clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: Arundinem quassa-
tam non confringet, & linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victori-
21 am judicium: Et in nomine ejus gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei dæmonium
22 habens, cæcus, & mutus: & curavit eum, ita ut loqueretur & videret. Et
23 stupebant omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic est filius David? Phari-
24 sæi autem audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones nisi in Beelzebub prin-
cipe dæmoniorum. Jesus autem sciens cogitationes eorum, dixit eis; Omne
25 regnum divisum contra se, desolabitur: & omnis civitas, vel domus divisa con-
tra se, non stabit. Et si satanas satanam ejicit, adversùs se divisus est: quo-
26 modò ergò stabit regnum ejus? Et si ego in Beelzebub ejicio dæmones, filii
27 vestri in quo ejiciunt? Ideò ipsi judices vestri erunt. Si autem ego in spiritu
28 Dei ejicio dæmones, igitur pervénit in vos regnum Dei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 حينئذ قال للانسان امدد يدك فمدها فصحت مثل الاخرى * فخرج الفريسيون متوامرين
14 في اهلاكه * فعلم يسوع وانتقل من هناك وتبعه جمع كثير فشفى جميعهم * ونهاهم عن
15 اظهار ذلك * ليتم ما قيل من اشعياء النبي * ها فتاي الذي هويت وحبيبي الذي سر
16 به نفسي اضع روحي عليه ويخبر الامم بالحكم * لا يماري ولا يصيح ولا يسمع احد صوته
17 في الشوارع * قصبة مرضوضة لا يكسر وسراجا يطفطف لا يطفي * حتى يخرج الحكم
18 بالغلبة * وعلى اسمه تتكل الامم *
19
20
21

الفصل الخامس والثلثون *

22 حينئذ اتي اليه باعمى اخرس به شيطان فابراه حتى انه تكلم وابصر * فبهت الجمع
23 كله وقالوا هذا ابن داود * فسمع الفريسيون وقالوا هذا لا يخرج الشياطين الا ببعل زبول
24 رئيس الشياطين * فلما علم فكرهم قال لهم كل مملكة تنقسم على ذاتها تخرب وكل
25 مدينة او بيت ينقسم لا يثبت * فان كان الشيطان يخرج الشيطان فقد انقسم فكيف يثبت
26 ملكه * فان كنت انا اخرج الشياطين ببعل زبول فابناوكم بمن يخرجوهم * من اجل
27 هذا هم يكونون عليكم * وان كنت انا بروح الله اخرج الشياطين فقد قرب منكم
28 ملكوت الله *

Tunc ait homini; Extende manum tu- 13
am. Et extendit eam, & redintegrata
est velut altera. Exierunt autem Pha- 14
risæi consilium capientes de perdendo
illo. Cognovit autem Jesus, & discess- 15
sit indè. Et secuta est eum turba multa,
& curavit omnes. Et interdixit illis 16
publicationem ejus rei; Ut perficeretur 17
quod dictum fuerat ab Esaia propheta;
Ecce puer meus quem cupivi, & di- 18
lectus meus in quo oblectata est anima
mea. Ponam spiritum meum super eum:
annuntiabit gentibus judicium: Non 19
contendet, neque clamabit, neque au-
diet quis vocem ejus in plateis. Arun- 20
dinem quassatam non confringet, &
lucernam crepitantem non extinguet;
donec producat judicium cum victoria.
Et in nomine ejus confident gentes. 21

Sectio trigesima quinta.

Tunc ductus est ad eum cæcus mutus 22
in quo erat dæmonium, & curavit eum,
ita ut loqueretur & videret. Et ob- 23
stupuit populus universus, & dixerunt;
Hic est filius David. Audierunt au- 24
tem Pharisæi, & dixerunt; Hic non
ejicit dæmonia, nisi per Beelzebul prin-
cipem dæmoniorum. Cùm verò cogno- 25
visset cogitationem eorum, dixit eis;
Omne regnum quod dividitur in se-
ipsum, desolabitur: & omnis civitas
aut domus quæ dividitur, non persistet.
Quòd si Satanas ejiciat Satanam, igi- 26
tur jam divisus est: quomodò ergò sta-
bit regnum ipsius? Verùm si ego ejicio 27
dæmones per Beelzebul, filii vestri per
quem ejiciunt eos? Ideò ipsi judicabunt
vos. Si autem ego per spiritum Dei 28
ejicio dæmones, profectò jam appropin-
quavit ad vos regnum Dei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፍሐ ፡ ወሐይወት ፡ ሶቤ
14 ሃ ፡ ወገብአት ፡ ከመ ፡ ካልእታ ፡፡ ወወፂኦሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ተማከሩ ፡ በእንቲአሁ ፡ ከ
15 መ ፡ ይቅትልዎ ፡፡ ወእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አእሚሮ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ ወተለውዎ ፡
16 ብዙኃን ፡ ወአሕየዎሙ ፡ ለኵሎሙ ፡፡ ወገሠጾሙ ፡ ከመ ፡ ኢያግህድዎ ፡፡
17 ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡፡ ነዋ ፡
18 ወልድየ ፡ ዘኀረይኩ ፡ ፍቁርየ ፡ ዘሠምረት ፡ ነፍስየ ፡፡ ወአሠይም ፡ ላዕሌሁ ፡ መንፈስየ ፡ ለዕ
19 ሌሁ ፡ ወኵነኔ ፡ ለአሕዛብ ፡ ይነግር ፡፡ ኢይደምፅ ፡ ወኢይጸርሕ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይሰምዖ ፡
20 በምኵራብ ፡ ቃሎ ፡፡ ብርዐ ፡ ዘቅጥቁጥ ፡ ኢይሰብር ፡ ወሡዐ ፡ ዘይነድድ ፡ ኢይጠፍእ ፡
21 እስከ ፡ ይገብእ ፡ ፍትሕ ፡ ለመዊእ ፡፡ ወበስሙ ፡ ዚአከ ፡ አሕዛብ ፡ ይትአመኑ ፡፡

በእንተ ፡ ዘጋኔን ፡ ዕዉር ፡ ወጽሙም ፡፡

22 ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ እለ ፡ አጋንንት ፡ ዕዉራነ ፡ ወአሕየዎሙ ፡ እስከ ፡ ጽሙማን ፡ ይ
23 ትናገሩ ፡ ወይሬእዩ ፡፡ ወደመሙ ፡ ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮሁ ፡ ዝውእቱ ፡
24 ወልደ ፡ ዳዊት ፡፡ ወፈሪሳውያንሰ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ይቤሉ ፡ ዝኢያወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ዘእንበለ ፡
25 በብዔል ፡ ዜቡል ፡ መኰንኖሙ ፡ ለአጋንንት ፡፡ ወአእሚሮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሕሊናሆሙ ፡
ይቤሎሙ ፡ ኵሉ ፡ መንግሥት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በበይናቲሃ ፡ ትማስን ፡ ወኵሉ ፡ ሀገር ፡ ወአ
26 ሚ ፡ ቤት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በበይናቲሃ ፡ ኢትቀውም ፡፡ ወእመሰ ፡ ሰይጣን ፡ ሰይጣነ ፡
27 ያወፅእ ፡ በበይናቲሁ ፡ ተናፈቀ ፡ እንከ ፡ እፎ ፡ ይቀውም ፡ መንግሥቱ ፡፡ ወእመሰ ፡ አነ ፡ በብ
ዔልዜቡል ፡ ኣወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ውሉድክሙ ፡ በምንት ፡ ያወፅኡ ፡ በእንተዝ ፡ እሙንቱ ፡ ፈ
28 ታሕተ ፡ ይከውኑክሙ ፡ ወይዘልፉክሙ ፡፡ እመሰ ፡ በመንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኣወፅእ ፡
አጋንንተ ፡ እንጋ ፡ በጽሐት ፡ ላዕሌክሙ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

Et tunc dicebant isti homini, Extende manum tuam: Et extendit manum suam, 13
& sana fuit illicò: & reversa est sicut altera. Et exeuntes Pharisæi in 14
concilium coacti fuerunt adversùs eum, ut trucidarent eum. Et Dominus Je- 15
sus id sciens, recessit indé: & sequuti sunt eum multi; & sanavit eos o-
mnes. Et interminatus est iis ut non manifestarent eum. Ut veniret & im- 16
pleretur quod dictum fuit per Esaiam Prophetam, dicentem; Ecce filius 17
meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectationem habuit anima mea. Po- 18
nam & habitare faciam spiritum meum super eum, & judicium gentibus
nuntiabit. Non strepitabit, neque clamabit, nemo audiet in synagogis vocem 19
ejus. Arundinem quassatam non confringet, & stupam exardentem non extin- 20
guet, usque dum restituat judicium ad victoriam: Et in nomine tuo gentes 21
sperabunt.

De dæmoniaco cæco & muto.

Et tunc adduxerunt ei dæmoniacos cæcos & sanavit eos; ita ut muti loque- 22
rentur, & viderent: Et admirati sunt omnes populi, & dicebant; Nonne hic 23
est filius David? Et Pharisæi audientes, dicebant; Hic non exire fecit dæ- 24
mones, nisi per Belzebul principem dæmonum. Et noscens Dominus Jesus 25
cogitationes eorum, dicit iis; Omne regnum quod dividitur intra se corrumpe-
tur: & omnis civitas imò & domus quæ dividitur intra se, non stabit. Et 26
si Satanas exire facit Satanam, intra se dividitur: igitur quomodò stabit
regnum ejus? Et si ego in Belzebul exire facio dæmones, filii vestri in quo 27
exire faciunt? propter hoc ipsi judices erunt vestri, & vos redarguent. Si 28
per spiritum Dei exire facio dæmones, igitur pervenit super vos regnum
cœlorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23
24 * ان جماعت تمام † در تعجب ماندند وگفتند مگر اینست پسر داود * * متعزلان چون
شنیدند * گفتند این ابلیسانرا بدر نمی کند الا به بعل زبوب * که سرور دیوانست *
25 * عیسی فکر ایشانرا دریافت وبدیشان گفت * هر مملکتی که بر خود † پریشان باشد
26 خراب شود * وهمه خانه وشهری * که بر خود پریشان شود پایدار نماند * * چون ابلیس
ابلیس را بدر کند بر نفس خود پریشانی اورده باشد * مملکت او چگونه پایدار شود *
27 * وچون من به بعلزبوب دیوانرا † بدر میکنم * فرزندان شما بچه بدر میکنند * بدین سبب
28 ایشانند که شما را داوری کنند * * واگر من بجان خدا † دیوانرا بدر میکنم * ملکوت
خدا بر شما نزدیک شده باشد *

Et universa illa turba, admira- 23
bundi hæserunt, dixeruntque; Nun-
quid hic est filius David? Phari- 24
sæi vero, cùm audirent, dixerunt;
Hic diabolos non ejicit nisi per Beel-
zebub, qui princeps est dæmonio-
rum. Jesus cogitationem eorum in- 25
tellexit, & dixit; Omne regnum,
quod in se divisum est, vastabitur:
& omnis domus & civitas, quæ
in se dissidet, stabilis non perma-
net. Si Diabolus Diabolum ejicit, 26
in se dissidium admisit; regnum igi-
tur illius quomodo stare possit? Et 27
si ego per Beelzebub dæmonia eji-
cio, filii vestri per quem ejiciunt?
hujus rei causâ ipsi sunt qui vos
judicabunt. Et si ego per spiritum 28
Dei dæmonia ejicio, regnum Dei
vobis propinquum factum est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΒ'. ΚΓ'.

Aut quomodo poterit quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus
29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
diripere, si non primùm alligaverit fortem, & tunc domum illius
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
diripiet? Non existens mecum, contra me est: & qui non congregat mecum,
30 διαρπάσει; Ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ,
spargit. Propter hoc dico vobis; Omne peccatum & blasphemia remittetur
31 σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ρκγ β
hominibus: Verùm Spiritûs blasphemia non remittetur homini-
τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
bus. Et quicunq; dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei:
32 ποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in
ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν
hoc seculo, neque in futuro. Aut facite arborem pulchram, &
33 τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ ρκδ ι
fructum ejus pulchrum: aut facite arborem cariosam, & fructum
τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν
ejus cariosum: ex enim fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum,
34 αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν,
quomodo potestis bona loqui mali existentes? ex enim abundantia cor-
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-

dis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro cordis
ρκε ε δίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας 35
ejicit bona: & malus homo de malo thesauro ejus
ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
mala. Dico autem vobis, Quòd omne verbum otiosum, quod loquuti fuerint ho-
ρκϛ ι πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄν- 36
mines, reddent de eo rationem in die judicii: Ex enim ver-
θρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λό- 37
ΚΓ bis tuis justificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Tunc respon-
ρκζ ε γων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. Τότε ἀπεκρί- 38
derunt quidam Scribarum & Pharisæorum, dicentes; Magister, volumus
θησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν
à te signum videre. Ille autem respondens ait illis; Generatio mala &
ρκη ε ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
adultera signum appetit: & signum non dabitur ei, si non signum
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Jonæ Prophetæ. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40
& tres noctes: sic erit Filius hominis in corde terræ tres
καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
dies & tres noctes.
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܠܘܩܕܡ
30 ܢܐܣܘܪܝܘܗܝ ܠܚܣܝܢܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ܂ * ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ܂
31 ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܟܠ ܚܛܗܝܢ
ܘܓܘܕܦܝܢ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ܂ ܓܘܕܦܐ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ܂
32 * ܘܟܠ ܡܢ ܕܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܟܠ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
33 ܢܐܡܪ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܠܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܠܐ ܒܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ܂ * ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ܂
ܘܦܐܪܘܗܝ ܫܦܝܪܐ܂ ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܘܦܐܪܘܗܝ ܒܝܫܐ܂ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܓܝܪ ܗܘ
34 ܡܬܝܕܥ ܐܝܠܢܐ܂ * ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܠܡܡܠܠܘ
35 ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܡܢ ܡܘܬܪ ܠܒܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠ ܦܘܡܐ܂ * ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ
36 ܡܦܩ ܛܒܬܐ܂ ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
37 ܓܝܪ܂ ܕܟܠ ܡܠܐ ܒܛܝܠܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ܂ ܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ܂
* ܡܢ ܡܠܝܟ ܓܝܪ ܬܙܕܕܩ ܘܡܢ ܡܠܝܟ ܬܬܚܝܒ܂

* ܕܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܠܪܡܫܐ * ܠ *

38 * ܗܝܕܝܢ ܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ܂ ܘܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ܂ ܨܒܝܢܢ ܕܢܚܙܐ
39 ܡܢܟ ܐܬܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ ܘܐܬܐ ܠܐ
40 ܡܬܝܗܒܐ ܠܗ܂ ܐܠܐ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ܂ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܣܗ ܕܢܘܢܐ
ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ ܕܐܪܥܐ܂ ܬܠܬܐ
ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ܂

Aut quomodò quis potest ingredi domum 29
strenui, & vasa ejus deprædari, nisi priùs
ligavit strenuum illum, & tunc domum ejus
deprædabitur? Qui non est mecum, contra 30
me est; & qui non colligit mecum, omni-
nò dispergit. Propter hoc dico vobis, 31
Omnia scelera & blasphemiæ remittentur
hominibus: blasphemia verò in Spiritum,
non remittetur hominibus. Et quisquis 32
loquutus fuerit sermonem adversùs filium
hominis, remittetur ei: quisquis autem in
Spiritum sanctitatis obloquetur, non re-
mittetur ei, nec in hoc seculo, nec in se-
culo futuro. Aut facite arborem bonam, 33
& fructus ejus bonos: aut facite arborem
malam, & fructus ejus malos. Nam à
fructibus suis dignoscitur arbor. Proge- 34
nies viperarum, quomodò potestis benè
loqui, quum mali sitis? quandoquidem
è superfluitatibus cordis os loquitur. Vir 35
bonus è thesauris bonis depromit bona:
& homo malus è thesauris malis depromit
mala. Dico enim vobis, De quocunque 36
verbo otioso, quod loquuti fuerint homi-
nes, reddituri sunt rationem in die judicii.
Nam ex sermonibus tuis justificaberis, & 37
ex sermonibus tuis condemnaberis.

Ad vesperam commemoratione Deiparæ. 30.

Tunc responderunt aliqui ex Scribis & 38
Pharisæis, & dicunt ei; Doctor, cupimus
videre ex te signum. Ipse autem respon- 39
dens, ait illis; Generatio mala & adultera
signum postulat: nec signum dabitur ei,
nisi signum Jonæ prophetæ. Sicut enim 40
fuit Jona in ventre piscis tribus diebus,
tribúsque noctibus; ita erit filius hominis
in corde terræ tribus diebus, tribúsque
noctibus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * يا چكونه مردي تواند كه در خانهء زورمندي در ايد * ورخت اورا پراكند
30 مكر ان پهلوان را اول ببندد * وبعد ازان درخانهء اوتاختن كند * هر كه با من
نباشد با من برابري مي كند * وهر كه با من فراهم نياورد پراكنده كن است *
31 شست هفت ازبراي امرزش * براي اين با شما
مي كويم * كه هر كناهي وهر افتري † براي ادميان عفو كرده شود * الا افتري
32 كه بر جان پاك باشد * براي ادميان عفو كرده نمي شود * هر كه بر فرزند بشر
سخن كويد برو عفو كرده شود * وهر كه بروح القدس بكويد * برو عفو كرده
33 نشود * نه در اين جهان ونه در آن جهان آينده * درختي كه خوبترست بسازيد
وميوهء اوخوب باشد * درختي شوم † نشانيد وميوهء اوشوم باشد * براي انك هر درختي
34 از ميوهء خود شناخته شود * اي فرزندان ماران افاعي چكونه توانيد † نيكويي
35 كفتن چون بنياد واصل شما بدست * از افزوني درون دل دهن سخن بكويد * مرد
نيك از كنجهاء [نيك] نيكيها را بدر آورد * ومرد بد از كنجهاء بد بدي را بيرون كند *

Aut quomodò fieri possit, ut ali- 29
quis in domum robusti ingrediatur
& supellectilem ejus diripiat, nisi
illum athletam priùs vinciat, &
posteà domum ejus spoliet? Qui- 30
cunque mecum non est, mihi adver-
satur; & quicunque mecum non
congregat, dissipans est.

LXVII. De remissione.

Propterea vobis dico, quòd omne 31
peccatum & omnis blasphemia ho-
minibus condonabitur; sed blas-
phemia quæ in Spiritum sanctum
est, hominibus nequaquam condona- 32
bitur. Quicunque in filium homi-
nis verbum dixerit, ipsi condona-
bitur: quicunque autem in Spi-
ritum sanctum dixerit, non con-
donabitur ei neque in hoc seculo,
neque in illo seculo venturo. Ar- 33
borem meliorem colite, & fructus
ejus bonus erit; arborem malam
plantate, & fructus ejus malus
erit: eò quòd omnis arbor à fructu
suo cognoscitur. O filii viperarum, 34
quomodò potestis bonum loqui, cùm
fundamentum & principium vestrum
malum sit? ex abundantia enim
interna cordis os sermonem effun-
dit. Homo bonus ex thesauris bo- 35
nis bona profert; & homo malus
ex thesauris malis malum promit.

Versio VULGATA LATINA.

29 Aut quomodò poteſt quiſquam intrare in domum fortis, & vaſa ejus diripere, niſi
30 priùs alligaverit fortem? & tunc domum illius diripiet. Qui non eſt mecum, contra
31 me eſt: & qui non congregat mecum, ſpargit. Ideò dico vobis; Omne peccatum
32 & blaſphemia remittetur hominibus, ſpiritûs autem blaſphemia non remittetur. Et
quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixe-
rit contra Spiritum ſanctum, non remittetur ei, neque in hoc ſeculo, neque in
33 futuro. Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arbo-
34 rem malam, & fructum ejus malum: ſiquidem ex fructu arbor agnoſcitur. Pro-
genies viperarum, quomodò poteſtis bona loqui, cùm ſitis mali? ex abundantia
enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro profert bona: & ma- 35
lus homo de malo theſauro profert mala. Dico autem vobis; Quoniam omne ver- 36
bum otioſum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die ju-
dicii. Ex verbis enim tuis juſtificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. 37
Tunc reſponderunt ei quidam de Scribis & Phariſæis, dicentes; Magiſter, volu- 38
mus à te ſignum videre. Qui reſpondens ait illis; Generatio mala & adultera 39
ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ Prophetæ. Sicut 40
enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus; ſic erit Filius ho-
minis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * كيف يستطيع احد ان يدخل بيت القوي ويخطف متاعه الا ان يربط القوي اولا
30 وحينئذ ينهب بيته * من ليس هو معي فهو علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * من اجل
31 هذا اقول لكم ان كل خطية وتجديف يغفر للناس والتجديف علي روح القدس لا يغفر * ومن
32 يقول كلمة علي ابن الانسان يغفر له ومن يقول علي روح القدس لا يغفر له لا في هذا الدهر ولا
33 في الاتي * اما ان تصيروا الشجرة جيدة وثمرها جيدا واما ان تصيروا الشجرة ردية وثمرها
34 ردية • لان من الثمر تعرف الشجرة * يا اولاد الافاعي كيف تقدرون ان تتكلموا بالصالح
35 وانتم اشرار • وانما يتكلم الفم من فضل ما في القلب * الرجل الصالح من كنز الصالح
36 يخرج الصالح • والرجل الشرير من كنز الشرير يخرج الشر * اقول لكم ان كل كلمة بطالة
37 يتكلم بها الناس يعطون عنها جوابا في يوم الدين * لانك من كلامك تبرر ومن كلامك
يحكم عليك •

* الفصل السادس والثلثون *

38 * حينئذ اجابه قوم من الكتبة والفريسيين قايلين يا معلم نريد ان ترينا اية * اجابهم
39 قايلا الجيل الشرير الفاسق يطلب اية فلا يعطي اية الا اية يونان النبي * لانه كما كان يونان
40 في بطن الحوت ثلثة ايام وثلث ليال كذلك يكون ابن الانسان في قلب الارض ثلثة
ايام وثلث ليال •

Quomodo poteſt quis intrare domum for- 29
tis, & diripere ſuppellectilem ejus, niſi
ligaverit fortem priùs, & tunc diripiat
domum ejus? Qui non eſt mecum, ipſe 30
eſt contra me: & qui non congregat me-
cum, ipſe diſſipat. Ideò dico vobis, quòd 31
omne peccatum & blaſphemia condona-
bitur hominibus: blaſpemia autem in
Spiritum ſanctum, non condonabitur.
Et quicunque obloquetur verbum contra 32
filium hominis, remittetur ei: at qui
obloquetur contra Spiritũ ſanctũ, non re-
mittetur ei, neque in hoc ſeculo, neque in
venturo. Aut conſtituitis arborem bo- 33
nam, & fructum ejus bonum: aut con-
ſtituitis arborem malam, & fructum
ejus malum; quoniam ex fructu cog-
noſcitur arbor. O progenies viperarum, 34
quomodo poteſtis loqui benè, quum ſitis
mali? ſiquidem loquitur os ex abun-
dantia ejus quod eſt in corde. Vir bonus, 35
ex theſauro ſuo bono profert bonum: &
vir malus, de theſauro ſuo malo profert
malum. Dico vobis, quòd omne verbum 36
otioſum quod locuti fuerint homines,
redditurі ſunt de eo reſponſum in die
judicii. Quoniam ex verbis tuis juſti- 37
ficaberis, & ex verbis tuis judicabitur
contra te.

Sectio trigeſima ſexta.

Tunc reſponderunt ei quidam ex Scribis 38
& Phariſæis, dicentes; O Magiſter,
volumus ut oſtendas nobis ſignum. Re- 39
ſpondit eis, dicens; Generatio mala,
adultera, quærit ſignum; & non dabi-
tur ei ſignum, niſi ſignum Jonæ pro-
phetæ. Quoniam quemadmodum fuit 40
Jonas in ventre piſcis tribus diebus &
tribus noctibus; ſic erit filius hominis
in corde terræ tribus diebus & tribus
noctibus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወእፎ፡ ይክል፡ መኑሂ፡ በዊእ፡ ቤተ፡ ዘይጌይሎ፡ ወንዋዮ፡ ሀይደ፡ ዘእንበለ፡ እመ፡ ሊቀድሞ፡ አሲ
30 ሮ፡ ዘይጌይሎ፡ ወእምዝ፡ ቤቶ፡ ይበረብር፡፡ ዘሊኮነ፡ ምስሌየ፡ ዕድውየ፡ ውእቱ፡ ወዘሊ ይ
31 ትጋበእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርዎ፡፡ በእንተዝ፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ኀጢአት፡ ወፅርፈት፡ ይትኃደ
32 ግ፡ ሎቱ፡ ለሰብእ፡ ወዘሰ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ፀረፈ፡ ኢይትኃደግ፡፡ ወዘይቤ፡ ቃለ፡ ደቢ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይትኃደግ፡ ሎቱ፡ ወዘሰ፡ ይቤ፡ ደቢ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይትኃደግ፡ ሎ
33 ቱ፡ ለበስሁ፡ ወሊበዝ፡ ዓለም፡ ወሊበዘ፡ ይመጽእ፡፡ እመሰ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ ሠናየ፡ ወፍሬ
ሁኒ፡ ሠናየ፡ ወእማእኮ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ እኩየ፡ ወፍሬሁኒ፡ እኩየ፡ እስመ፡ እምፍሬሁ፡ ዕፀ፡ ይትአ
34 ወቅ፡፡ ትውልደ፡ አራዊተ፡ ምድር፡ በኢይቴ፡ ትክሉ፡ ሠናየ፡ ተናግሮ፡ እንዘ፡ ዐማፂያን፡ አን
35 ትሙ፡ እስመ፡ እምተረፈ፡ ልብ፡ ይነብብ፡ አፉ፡፡ ኵሉ፡ ኄር፡ ብእሲ፡ እምሠናይ፡ መዝገ
ብ፡ ልቡ፡ ያወፅእ፡ ሠናየ፡ ወመዐምፅ፡ ብእሲ፡ እመዝገበ፡ ዐመፃ፡ ያወፅእ፡ ዐመፃ፡፡ እብለክ
36 ሙ፡ ኵሉ፡ ነገረ፡ ፅሩዐ፡ ዘነበቡ፡ ሰብእ፡ ያገብኡ፡ በእንቲአሁ፡ ቃለ፡ በዕለተ፡ ደይን፡፡ እስ
37 መ፡ በቃላቲከ፡ ትጸድቅ፡ ወእምቃላቲከ፡ ትትኴነን፡፡

በእንተ፡ ለለስአለ፡ ትእምርተ፡

38 ወእምዝ፡ ሃለው፡ እለ፡ አውሥእዎ፡ እምጸሐፍት፡ ወመፈረስዊያን፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ሊቅ፡ ንፈቅ
39 ድ፡ እምኀቤከ፡ ትእምርተ፡ ነርአይ፡፡ ወአውሥአ፡ ይቤሎሙ፡፡ ትውልድ፡ ዐማፂት፡ ትእምር
40 ተ፡ ተኃሥሥ፡ ወትእምርት፡ ኢይትወሀባ፡ ዘእንበለ፡ ትእምርተ፡ ዮናስ፡ ነቢይ፡፡ እስመ፡ ከ
መ፡ ዮናስ፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ከርሠ፡ ዐንበሪ፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡ ከማሁ፡ ይሄሉ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ውስተ፡ ልበ፡ ምድር፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡፡

Et quomodò poteſt aliquis ingredi domum ejus qui ſe viribus præſtat, & bona e- 29
jus rapere, ſi non priùs ligaverit illum qui ſe viribus præſtat, & tunc domum e-
jus diripiet? Qui non eſt mecum, contra me eſt: & qui non congregat mecum, 30
ſpargit. Propter hoc dico vobis; Omne peccatum & blaſphemia remittetur homi- 31
ni: & qui ſpiritum ſanctum blaſphemavit, non remittetur ei. Et qui dicit ver- 32
bum ſuprà filium hominis, remittetur ei; & qui dicit ſuper ſpiritum ſanctum,
non remittetur ei peccatum ſuum, neque in hoc ſeculo, neque in eo quod veniet.
Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, 33
& fructum ejus malum: quoniam è fructu ejus arbor cognoſcetur. Progenies vipe- 34
rarum, quomodò poteſtis bonũ loqui quum iniqui eſtis? quoniam ex reliquiis cor-
dis loquitur os. Omnis bonus homo ex bono theſauro cordis ejus producet bonum: 35
& iniquus homo ex theſauro iniquitatis producet iniquitatem. Dico vobis, Omne 36
verbũ otioſum quod loquuti ſunt homines, reddent propter id rationem in die ju-
dicii. Quoniam in verbis tuis juſtificaberis, & à verbis tuis condemnaberis. 37

De petentibus ſignum.

Et tunc fuerunt præſentes qui reſponderunt ei è ſcribis & è Phariſæis, dicen- 38
tes; Magiſter, volumus à te ſignum videre. Et reſpondens ille, dicebat iis; Ge- 39
neratio mala ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ pro-
phetæ. Quoniam ſicut Jonas manſit in ventre ceti tres dies & tres noctes: ita 40
erit filius hominis in corde terræ tres dies & tres noctes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

36 * اکنون بشما مي کويم * هر سخن بيهوده که مردم کويند * در روز داوري جواب
37 آن بدهند • * از سخن خود راست باشي واز سخن خود در کناه بيفتي •

شست هشت ايت خواستن از مسيح

38 * جماعتي از نويسندکان • ومعتزلان بدو جواب دادند • وکفتند اي † معلم مي خواهيم
39 که از تو ايت ببينيم • * او بديشان جواب داد وکفت • دوده شوم وکنه کار ايت
40 مي خواهد • وايت بديشان داده نشود • مکر ايت يونس پيغمبر * اچنانك يونس
سه شب وسه روز در شکم ماهي ماند • اين چنين فرزند بشر † سه روز وسه شب در
دل زمين بماند •

Jam vobis dico, Omne verbum 36
inane quod homines loquentur, in
die judicii rationem ejus reddent.
Ex ſermone tuo rectus eris, & 37
ex ſermone tuo in crimen inci-
des.

LXVIII. Petitio ſigni à Chriſto.

Quidam ex Scribis & Phariſæis 38
ei reſponderunt, dicentes; O præ-
ceptor, petimus ut à te ſignum vi-
deamus. Ille reſpondit eis, & 39
dixit; Generatio prava & pec-
catrix ſignum poſtulat, & ſignum
illis non dabitur, niſi ſignum Jo-
næ prophetæ. Quemadmodum Jo- 40
nas tres noctes & tres dies in
ventre piſcis manſit: ita filius ho-
minis tres dies & tres noctes in
corde terræ manebit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΓʹ. ΚΔʹ.

Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt
41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
eam: quia pœnituerunt in prædicationem Jonæ: & ecce plus Jonâ hic. Regina
42 αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα
Austri excitabitur in judicio cum generatione ista, & condemnabit eam: quia
Νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus Salo-
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
mon hic. Cùm autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat
43 μῶντος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται
per inaquosa loca, quærens requiem: & non invenit. Tunc dicit; Revertar in
44 δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς
domum meam, undè exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis purgatam, & or-
τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσ-
natam. Tunc vadit, & assumit cum se septem alios spiritus
45 μημένον. Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
nequiores seipso, & intrantes habitant ibi: & fiunt novissima hominis
πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
illius pejora prioribus. Sic erit & generationi huic nequam. Adhuc
46 ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. Ἔτι
autem eo loquente turbis, ecce mater & fratres ejus stabant foris,
δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω,

ρκθ ϛ — ρλα β — ρλ β — ΙΚΔʹ

quærentes ei loqui. Dixit autem quidam ei; Ecce mater tua & fra-
ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ- 47
tres tui foris stant, quærentes tibi loqui. At ipse respondens ait dicenti
φοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι 48
sibi; Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens
αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ ἐκτείνας 49
manum suam in discipulos suos, dixit; Ecce mater mea & fratres
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis, ipse
μου. Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός 50
meus frater, & soror, & mater est.
μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ ἐστίν.

CAP. XIII. ιγʹ.

In verò die illo exiens Jesus de domo, sedebat secundùm
ἘΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ 1
mare. Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita ut ipsum in naviculam
τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον 2
ascendentem sedere: & omnis turba in littore stabat. Et locutus est
ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καὶ ἐλάλησεν 3
eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit seminator seminare.
αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܓܒܪ̈ܐ ܢܝܢܘܝ̈ܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ̇ ܀ ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ
42 ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ ܀ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ ܀ * ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ
ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒܝܗ̇ ܀ ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܀
43 ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ ܀ * ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܀
44 ܡܬܟܪܟܐ ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܡܝܐ ܘܒܥܝܐ ܢܝܚܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܀ * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܐ ܀
45 ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ ܀ ܘܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ ܕܣܪܝܩ ܘܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ ܀ * ܗܝܕܝܢ
ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܥܡܗ̇ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ̇ ܀ ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪܢ ܒܗ ܀ ܘܗܘܝܐ
46 ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ ܀ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܀ * ܟܕ
ܗܘ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܠܟܢܫ̈ܐ ܀ ܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ ܀
47 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ ܀ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܀ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܟ ܀ * ܗܘ
ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܀ ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ ܀ * ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܠܘܬ
48 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܀ ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ ܀ * ܟܠ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܀
ܗܘܝܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ ܀ * ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܠܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

1
2 * ܒܗܘ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܀ * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫ̈ܐ
3 ܣܓܝܐ̈ܐ ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܣܦܝܢܬܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܣܦܪ ܝܡܐ ܀ * ܘܣܓܝܐܢ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠ̈ܐ ܘܐܡܪ ܀ ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܀

Viri Ninivitæ surgent in judicio cum hâc 41
generatione, & damnabunt eam; quippe
qui pœnitentiam egerint prædicatione Jo-
næ: & ecce qui major est Jona, hic est. Re- 42
gina Austri surget in judicio cum generati-
one hac, reámque peraget eam, quippe quæ
venerit ab ulteriori terra ut audiret sapien-
tiam Salomonis; & ecce qui præstantior est
Salomone, hic est. Porrò quum spiritus 43
immundus exierit ab homine, perlustrat lo-
ca aquis carentia, & quærit requiem, nec
invenit. Tunc ait, Revertar domum me- 44
am undè exivi: & veniens reperit eam va-
cuam, versámque ac præparatam. Tunc 45
abiens adduxit secum septem spiritus alios
seipso nequiores; & ingressi habitant in eo:
fitq; finis hominis illius pejor principio ej'.
Ita erit generationi huic sceleratæ. Quum 46
autem ipse verba faceret ad turbas, venerunt
mater & fratres ejus stantes foris, & quæ-
rentes eum alloqui. Dixit autem ei qui- 47
dam; Ecce mater tua & fratres tui stant
foris, & quærunt te alloqui. Ipse verò re- 48
spondit, & ait illi qui hoc ei renuntiaverat;
Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?
Et protendit manû suam ad discipulos suos, 49
& ait; Ecce mater mea, & ecce fratres mei.
Quisquis enim exequitur voluntatem patris 50
mei qui in cœlis est, is est frater meus, &
soror mea, & mater mea.

Feriâ quartâ septimanæ secundæ Jejunii. 31.

CAP. XIII.

ILlo verò die egressus est Jesus domo, se- 1
ditque juxta litus maris. Et congregatæ 2
sunt ad eum turbæ multæ, ita ut conscen-
derit sederítque in navi: totáque turba sta-
bat supra litus maris. Et multa colloque- 3
batur ad eos in parabolis, dicens; Ecce
exiit seminator ad seminandum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 *مردمان نينوي با اين دوده * در داوري بايستند * وايشانرا بر كناه الزام كنند * براي
انك ايشان بوعظ يونس توبه كردند * واينجا كسي هست * كه از يونس بزركترست *
42 *ملكهٔ تيمن با اين دوده در داوري بايستد * واورا درموجب كناه اندازد * كه از ان
سوي زمين امده است تا حكمت سليمان بشنود * واينك اينجا هست كسي * كه از
سليمان بزركترست شست نهم براي جان پليد كه هفت جان ديكر با خود آورد
43 *جان پليد چون از ادمي بدر آيد * بكردد * در ولايتهايي * كه انجا اب نباشد *
44 اسايش بخواهد ونيابد * *انكه كويد بازكردم وبروم بخانهٔ خود * دران جايكه كه
45 ازو بدر آمدم * بيايد وببيند كه فاسد شده است * كرم شده ومعد داشته * برود
هفت جان ديكر * از شومتر * با خود بياورد * بيايند ودروي ساكن شوند * وآخر آن
مرد شومتر شود از نخستين [با اين دوده شوم اين چنين بشود] هفتاد
آمدن مادر وبرادرانش بر در
46 *چون سخن با خلق مي كفت *
بيامدند مادرش وبرادرانش بيرون ايستادند * مي خواستند با وي سخن كويند *

Homines Ninive cum hac generatio- 41
ne in judicio stabunt, eósque peccati
reos peragent: quòd illi ad monitum
Jonæ pœnitentiam egerint; hic au-
tem quidam est qui Jonâ major est.
Regina Austri cum hac generatione 42
in judicio stabit, eamque in rea-
tum peccati conjiciet: quòd ab ex-
tremo terræ venerit ut sapientiam
Salomonis audiret; & ecce hic est
quidam, qui Salomone major est.

LXIX. De spiritu impuro qui septem spiritus alios secum adduxit.

Spiritus impurus cùm ex homine 43
exit, oberrat per regiones ubi non
est aqua, requiem quærens & non
invenit. Tunc dicit, Revertar & 44
ibo in domum meam, in eundem
locum ex quo exivi: venit &
vidit eam direptam esse, calefactam
& præparatam. Abiens itaq; septem 45
spiritus alios seipso pejores secum
adducit, qui ingrediuntur & in eo
habitant; & postremum illius
hominis pejus fit priore: cum hac
generatione mala ita erit.

LXX. Adventus matris & fratrum ejus ad ostium.

Dum verba ad populum faceret ve- 46
nerunt mater ejus, & fratres ejus, &
foris steterunt cupientes eum alloqui.

Versio VULGATA LATINA.

41 Viri Ninivitæ surgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt eam:
quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plus quàm Jonas hic.
42 Regina Austri surget in judicio cum generatione ista, & condemnabit eam: quia
venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis, & ecce plus quàm Salomon
43 hic. Cùm autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida,
44 quærens requiem, & non invenit. Tunc dicit; Revertar in domum meam, undè
45 exivi. Et veniens inveniet eam vacantem, scopis mundatam, & ornatam. Tunc
vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant
ibi: & fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit & generationi
46 huic pessimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, Ecce mater ejus & fratres stabant
47 foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua, & fratres tui
foris stant quærentes te. At ipse respondens dicenti sibi, ait; Quæ est mater 48
mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos, dixit; 49
Ecce mater mea, & fratres mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei, 50
qui in cœlis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.

CAP. XIII.

IN illo die exiens Jesus de domo, sedebat secus mare. Et congregatæ sunt ad 1
eum turbæ multæ, ita ut in naviculam ascendens sederet: & omnis turba sta- 2
bat in littore: Et locutus est eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit qui 3
seminat, seminare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 رجال نينوي يقومون في الحكم مع هذا الجيل ويحاكمونه لانهم تابوا بانذار يونان وهاهنا
42 افضل من يونان * ملكة التيمن تقوم في الحكم مع هذا الجيل وتحاكمه لانها اتت
43 من اقصي الارض لتسمع من حكمة سليمان وهاهنا افضل من سليمان * ان الروح النجس
44 اذا خرج من الانسان ياتي امكنة لا ماء فيها . يطلب راحة فلا يجد * حينيذ يقول ارجع
45 الي بيتي الذي خرجت منه . فان جاء ووجده فارغا مكنوسا مزينا * فيذهب حينيذ
وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه وياتي فيسكن هناك . فتصير اواخر ذلك الانسان شرا
46 من اوايله . وهكذا يكون لهذا الجيل الشرير * وفيما هو يكلم الجمع واذا امه واخوته
47 48 قيام خارجا يطلبون ان يكلموه * فقال له واحد امك واخوتك برا يطلبونك * فاجاب قايلا
49 للذي قال له من هي امي ومن هم اخوتي * واومي بيده الي تلاميذه وقال ها امي واخوتي *
50 * وكل من يصنع مشية ابي الذي في السموات فهو اخي واختي وامي *
1 . الفصل السابع والثلثون . * وفي ذلك اليوم خرج يسوع من البيت وجلس
2 جانب البحر * واجتمع اليه جمع كبير حتي انه صعد الي السفينة وجلس . وكان الجمع
3 كله قياما علي الشاطي * وكلمهم بامثال كثيرة قايلا ها الزارع خرج ليزرع *

Viri Ninivitæ stabunt in judicio cum 41
hac generatione, & litigabunt cum ea:
quoniam ipsi pœnitentiam egerunt hor-
tatu Jonæ, & istic præstantior adest
quàm Jonas. Regina Austri surget in 42
judicio cum ista generatione, & judicio
contendet cum ea; quia ipsa venit à fini-
bus terræ, ut audiret è sapientia Salo-
monis, & istic præstantior adest quàm
Salomon. Certè spiritus immundus quum 43
exit ab homine, pergit in loca in quibus
non est aqua, quærens requiem, & non in-
venit. Tunc ait; Revertar in domum 44
meam, ex qua exivi. Et si veniat reperi-
atque locum vacantem, scopis mundatũ,
ornatum: Vadit tunc & assumit secum 45
septem spiritus alios nequiores se, & ve-
nit habitatque ibi: & fiet finis illius ho-
minis pejor principiis ejus. Et sic erit huic
generationi malæ. Et dum ipse alloque- 46
retur turbam, ecce mater ejus, & fratres
ejus stantes foris, petunt alloqui eum.
Quare dixit ei quidam; Mater tua & 47
fratres tui foris petunt te. Respondit di- 48
cens illi qui retulerat ei; Quæ est ma-
ter mea, & qui sunt fratres mei? Et 49
innuit manu suâ versùs discipulos suos,
& dixit; En mater mea, & fratres
mei. Et quisquis fecerit voluntatem 50
Patris mei qui in cœlis est, ipse est frater
meus, & soror mea, & mater mea.

Sectio trigesima septima.

CAP. XIII.

ET in illo die exiit Jesus de domo, & 1
sedit secus mare. Et convenit ad eum 2
turba magna, adeò ut ascenderet in na-
viculam, et sederet: erátque turba omnis
stantes supra litus. Et allocutus est eos 3
per parabolas multas, dicens; Ecce se-
minans exiit ad seminandum:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ሰብአ:ነነዌ:ይትነሥኡ:እም:ኰነኔ:ምስለዛ:ትውልድ:ወይትፋትሕዋ:እስመ:ነስሑ:በስብከተ:
42 ዮናስ:ወናሁ:ዘየዐቢ:እምዮናስ: ዝየ:=፡ ንግሥተ: ለዜብ:ትትነሣእ:ለም:ዕለተ:ደይን:ምስ
ለዛ:ትውልድ:ወትትፋታሕ:እስመ:መጽአት:እምአጽናፊ: ምድር:ከመ: ትስማዕ: ጥበበ:ለሰሎ
43 ሞን:ወናሁ:ዘየዐቢ:እምሰሎሞን:ዝየ::=፡ ወአመከመ:ርኩስ:መንፈስ:ወፅአ:እምሰብእ:የአ
44 ውድ: እንተ:በድው:እንዘ: ይፈቅድ:ዕረፍተ: ወይኃጥእ:=፡ ወእምዝ: ይብል: ውስተ:ቤት
45 የ:እገብእ:እምነ:ወፃእኩ:ወመጺኦ:ይረክብ: እንዘ:የስተረክብ:አድወ:ወምሩገ:=፡ ወእም
ዝ:የሐውር:ወያመጽእ:ምስሌሁ:ስብዐተ: ካልኣነ:መናፍስተ:እለ:ይፀውጉ: እምኔሁ:ወበዊኦ:
የኃድር:ህየ:ወይከውን:ደኃሪቱ:ለውእቱ: ብእሲ:ዘየአኪ: እምቀደሚቱ: ከማሁ:ይከውና:ለዛ:
46 ትውልድ:እኪት::=፡ ወእንዘ: ይነግሮሙ:ለሕዝብ:ናሁ:እሙ:ወአኀዊሁ:ይቀውሙ:አፍኣ:
47 እንዘ:ይፈቅዱ: ይትናገርዎ:=፡ ወቦ: እምአርደኢሁ: ዘይቤሎ: ናሁ: እምከ: ወአኀዊከ: አፍ
48 ኣ: የኃሥሡከ:=፡ ወአውሥአ: ወይቤ:ሊዘ:ይነግሮ:መኑ:ይእቲ:እምየ:ወእለ:መኑ: እሙንቱ:
49 ቱ: አኀዊየ:=፡ ወሰፍሐ : እዴሁ : ኀበ : አርደኢሁ : ወይቤ : ናሁ : እምየ : ወ ናሁ : አኀ
50 ዊየ:=፡ እስመ: ዘገብረ:ፈቃደ:ለአቡየ:ለዘ:በሰማያት:ውእቱ:አኀዊየ:ወእኅትየ:ወእምየኒ:
ውእቱ::=፡

፲፫ በእንተ : ምሳሌ :

1
2 በይእቲ:ዕለት:ወፅአ:እግዚእ:ኢየሱስ:እምቤት:ነበረ:መንገለ:ባሕር:=፡ ወተጋብኡ: ኀቤሁ:
ብዙኃ:ሰብእ : እስከ : ሶበ : ውስተ : ሐመር : ይነብር : ወሰገዱ : ወኵሉ : ሰብእ : ውስተ : ሐይ
3 ቅ : ይቀውሙ:=፡ ወነገሮሙ : ብዙኃ : በምሳሌ : እንዘ : ይብል : ናሁ : ወፅአ : ዘይዘርእ :
ይዝራእ::=፡

Viri Ninivitæ surgent in judicio cum hac generatione, & judicabũt eam, quia 41
pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ, & ecce qui major est Jonâ hic est.
Regina Austri surget in die judicii cum hac generatione, & condemnabit eam, 42
quoniam venit à finibus terræ ut audiret sapientiam Salomonis, & ecce qui
major est Salomone hic est. Et quando immundus spiritus exit ab homine cir- 43
cumit per desertũ cupiens obtinere pacem, & non potest. Et tunc dicit, In domũ 44
meam revertar unde exivi: & veniens invenit eam vacantem, derelictam, &
ornatam. Et tunc proficiscitur, & adducit secum septem alios spiritus qui 45
pejores sunt ipso; & introiens habitat ibi: & erit finis hujus hominis qui pe-
jor erit quàm principium ejus: Ita etiam erit huic generationi malæ. Et eo 46
alloquente populos, ecce mater ejus, & fratres ejus stabant foris quærentes eum
alloqui. Et fuit è discipulis ejus qui dicebat ei, Ecce mater tua, & fratres tui 47
foris quærunt te. Et respondit, & dicit illi qui eum alloquutus fuisset, Quæ est 48
mater mea, & quinam sunt fratres mei? Et extendebat manum suam ad di- 49
scipulos suos, & dixit, Ecce mater mea, & ecce fratres mei. Quoniam qui facit 50
voluntatẽ patris mei qui in cœlis est, frater meus, & soror mea, et mater mea est.

CAP. XIII.

De parabolis.

IN ipsa hora egressus Dominus Jesus è domo, sedit juxta mare. Et coacti sunt 1
ad eum multi populi usq; dum in nave sederet, & adorârunt: & omnes populi in 2
littore stabant. Et loquutus est iis multa in parabolis, dicens; Ecce exivit 3
seminans seminare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

47 * كسي بدو كفت . مادر وبرادرانت . بيرون ايستاده اند . [ومي خواهند با تو سخن
48
49 كفتن] . * او بديشان جواب داد وكفت . كيست مادرم . وكيست برادرانم . * دست
50 خود سوي شاكردان خود دراز كرد وكفت اينك . مادرم وبرادرانم . * هر كسي كه ارادت
پدر من كه در اسمان است بكند اوست برادر وخواهر ومادرم هفتاد يك
مثل تخم انداختن در زمين
1 * دران روز عيسي ازخانه بدر
2 آمد وبر لب دريا نشست . * وخلايق انبوه پيش او فراهم شدند . چنانك بالاي
3 كشتي رفت . [ونشست] وهمه خلق بر لب دريا ايستاده بودند . * وبسيار سخن † با
ايشان † مي كفت بمثل وكفت كشاورز [بدر رفت] تخم مي كاشت .

Quidam ei dixit, Mater & fratres 47
tui foris stant, & cupiunt te alloqui.
Ipse illis responsũ dedit, et dixit; Quæ 48
est mater mea, & qui sunt fratres
mei? Manum suam in discipulos suos 49
protendit, & dixit; Ecce mater mea,
& fratres mei. Quicunque volunta- 50
tem Patris mei, qui in cœlis est, facit,
ipse est frater, & soror, & mater mea.

CAP. XIII.

LXXI. Parabola seminis con-
jecti in terram.

IN illo die Jesus è domo egressus 1
est, & in littore maris sedit. Et 2
turbæ multæ ad illum congregatæ
sunt, adeò ut in navem iret & sede-
ret: totus autem populus in littore
maris stantes erant. Et multa ver- 3
ba locutus est cum eis per parabolas,
& dixit; Sator egressus est, & semen
seminavit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Et in seminare ipsum, hæc quidem ceciderũt secus viam, & venerunt volucres,
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ,
& comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant
5 καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
terram multam; & continuò exorta sunt, propter non habere altitudinem terræ. Sole
6 γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου
autem orto æstuaverunt: & propter non habere radicem, exaruerunt. Alia
7 δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Ἄλλα
autem ceciderunt in spinas, & insurrexerunt spinæ, & suffocaverunt ea.
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, hoc centum,
8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν,
hoc autem sexaginta, hoc autem triginta. Habens aures audire, audiat. Et
9 10 ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ
accedentes discipuli, dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis?
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ, Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
Ille autem respondens ait illis; Quia vobis datum est nosse mysteria
11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια
regni cœlorum: illis autem non est datum. Quisquis enim habet, dabi-
12 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθή- ρλβ ϛ
tur ei, & abundabit: Qui autem non habet, & quod habet auferetur
σεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται

ab eo. Propter hoc in parabolis eis loquor, quòd videntes non vident,
ρλγ α ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, 13
& audientes non audiunt, neque intelligunt: Et readimpletur in eis prophetia
καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία 14
Esaiæ, dicens; Auditu audietis, & non intelligetis: & intuentes intuebimini,
Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε,
& non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus gra-
καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βα- 15
viter audierunt, & oculos suos clauserunt: nequando videant ocu-
ρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
lis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, &
μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
sanem eos. Vestri autem beati oculi, quia intuentur, & aures
ρλδ ϛ ἰάσωμαι αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα 16
vestræ, quia audiunt. Amen quippe dico vobis, Quia multi Prophetæ & justi
ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι 17
cupierunt intueri quæ intuemini, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Vos ergò audite parabolam seminantis.
ρλε β Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. 18

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Quumque seminâsset, quoddam cecidit 4
juxta viam, & venit avis, & devoravit
illud. Aliúdque cecidit super petram, ubi 5
non erat multum glebæ, & illicò germi-
navit, propterea quòd non adesset profun-
ditas terræ. Quum autem exortus esset 6
sol, calefactum est: & quia non habebat
radicem exaruit. Aliud verò cecidit inter 7
spinas, & ascenderunt spinæ, & suffoca-
verunt illud. Aliud denique cecidit in 8
terram bonam, & edidit fructus, aliud
centenos, & aliud sexagenos, & aliud tri-
cenos. Qui habet aures ad audiendum, 9
audiat. Et accesserunt discipuli ejus, & 10
dixerunt ei; Quare in parabolis colloque-
ris eis? Ipse verò respondit, & ait illis; 11
Vobis datum est nôsse arcana regni cœ-
lorum: illis verò non datum est. Nam 12
qui habet, dabitur ei, & addetur illi:
qui verò non habet, & id etiam quod ha-
bet, tolletur ab eo. Propterea in para- 13
bolis colloquor eis, quippe qui videant
& non videant, audiántque & non audi-
ant, nec intelligant. Et completur in eis 14
prophetia Esaiæ, dicentis; Auditu quidem
audietis, nec intelligetis; & videndo vi-
debitis, neque cognoscetis. Etenim in- 15
crassatum est cor populi hujus, & auribus
suis graviter audiunt, & oculos suos oc-
cluserunt, nequando videant oculis suis,
& audiant auribus suis, intelligántque cor-
de suo, & convertantur, ac sanem eos.
Vestri verò felices sunt oculi, quòd cer- 16
nant; & aures vestræ, quòd audiant.
Amen enim dico vobis, Multi prophetæ 17
& justi perquàm desiderârunt videre id
quod videtis, neque viderunt; & audire id
quod auditis, nec audierunt. Vos igitur 18
audite parabolam seminis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * بوقت کاریدن تخمي بود * که بر راه افتاد مرغان آمدند وآنرا بخوردند * * دیگر تخم بر کوه
وسنك افتاد * جایي که خاك بسیار نبود دران ساعت † که رویید خشك شد * در
6 زمین نغلي نداشت که نگاهش دارد * * وافتاب بي هنگام اورا نیست کرد * [چون
7 بیخ نداشت] * دیگر تخم در میان خار وتلو افتاد خارها بلند شدند * وتخم را خبه
8 کردند * * دیگر تخم در زمین نیك وپاك افتاد * وبهره داد * وبکمال رسید * بود که صد
9 داد وبود که شست داد وبود که سي داد * هر که دو کوش شنونده دارد بشنود
10 11 * شاکردان او پیش او آمدند * وگفتند چرا بمثل † با ایشان † سخن مي کویي * * او
بدیشان جواب † داد * وگفت بشما داده شد * که راز ملکوت † اسمانرا بدانید * وبدیشان †
12 داده نشد * * هر که دارد بدو داده شود * وبیفزاید * وهر که ندارد * ان نیز
13 که دارد * ازو ستده شود * * براي این بمثلها با ایشان † سخن مي کویم * که
14 مي نکرند ونمي بینند * ومي شنوند [ونمي شنوند] ودر نمي یابند * * ودر ایشان

In tempore spargendi semen fuit quod 4
caderet in viam, venerunt aves
& illud comederunt. Aliud semen 5
in clivos & petras cecidit, ubi mul-
tum terræ non erat, & simul ac ex-
ortum est exaruit, in terra enim
sulcum non habuit, qui illud ser-
varet. Et sol illud immaturè ab- 6
sumpsit, cùm non haberet radicem.
Aliud semen in spinas & vepres 7
incidit, & spinæ altæ factæ semen
suffocârunt. Aliud semen in terram 8
bonam & puram cecidit, & fru-
ctum dedit, & ad maturitatem per-
venit: erat quod centum dedit, &
erat quod sexaginta dedit, & erat
quod triginta dedit. Quicunque 9
aures audientes habet, audiat. Disci- 10
puli ejus ad eum accesserunt, & dixe-
runt; Quare per parabolas cum eis
loqueris? Ipse respondit illis, & 11
dixit; Vobis datum est, ut myste-
rium regni cœlorum sciatis, illis
verò datum non est. Quicunq; ha- 12
bet, illi dabitur, & abundabit:
& quicunque non habet, illud
etiam quod habet ab eo ablatum
erit. Ob hoc per parabolas cum 13
illis loquor; quia intuentur &
non vident, & audiunt & non
audiunt, neq; intelligunt. Et in illis 14

Versio VULGATA LATINA.

4 Et dum seminat, quædam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cœli, &
5 comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram
6 multam: & continuò exorta sunt, quia non habebant altitudinem terræ: Sole
7 autem orto æstuaverunt: & quia non habebant radicem, aruerunt. Alia autem
8 ceciderunt in spinas: & creverunt spinæ, & suffocaverunt ea. Alia autem
ceciderunt in terram bonam: & dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexa-
9 gesimum, aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi, audiat. Et accedentes
10 discipuli dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis? Qui respondens, ait
11 illis; Quia vobis datum est nôsse mysteria regni cœlorum: illis autem non est
12 datum. Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, &
quod habet auferetur ab eo. Ideò in parabolis loquor eis: quia videntes non 13
vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt. Et adimpletur in eis pro- 14
phetia Isaiæ dicentis; Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis,
& non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus graviter 15
audierunt, & oculos suos clauserunt: ne quando videant oculis, & auribus au-
diant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem eos. Vestri autem beati 16
oculi quia vident, & aures vestræ quia audiunt. Amen quippe dico vobis; 17
Quia multi prophetæ & justi cupierunt videre quæ videtis, & non viderunt;
& audire quæ auditis, & non audierunt. Vos ergò audite parabolam semi- 18
nantis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 وفيما هو يزرع سقط البعض علي الطريق فاتي الطير واكله * وبعض سقط علي الصخر
5
6 حيث لا عمق لارضه وللوقت نبت اذ ليس له عمق ارض * ولما اشرقت الشمس احتر * وحيث لم
7 يكن له اصل يبس * وبعض سقط في الشوك فطلع الشوك وخنقه * وبعض سقط في الارض
8
9 الجيدة فاعطي ثمرا للواحد مائة وللآخر ستين وللآخر ثلثين * من له اذنان سامعتان
10 فليسمع * فتقدم اليه تلاميذه وقالوا له لماذا تكلمهم بامثال * فاجابهم قايلا انتم اعطيتم
11
12 معرفة سراير ملكوت السموات واولئك لم يعطوا * لان من كان له يعطا ويزاد ومن ليس له
13 فالذي له يوجد منه * فلهذا اكلمهم بالامثال * لانهم يبصرون ولا يبصرون * ويسمعون
14 ولا يسمعون ولا يفهمون * ليتم عليهم نبوة اشعياء القايل سماعا تسمعون ولا تفهمون * ونظرا
15 تنظرون ولا تبصرون * لقد غلظ قلب هذا الشعب * وثقلت اذانهم عن السماع * وغمضوا
عيونهم * لئلا يبصروا بعيونهم * ويسمعوا باذانهم * ويفهموا بقلوبهم * ويرجعوا الي فاشفيهم
16 * فاما انتم فطوبي لعيونكم لانها تبصر ولاذانكم لانها تسمع * امين اقول لكم ان كثيرين من
17 الانبياء والصديقين اشتهوا ان يروا ما رايتم فلم يروا وان يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا
18 * اسمعوا انتم مثل الزارع *

Et dum ipse seminaret, cecidit aliquid 4
super viam, & venerunt volucres &
comederunt illud. Et aliquid cecidit 5
super petram, ubi non erat profunditas
telluri ejus; & continuò germinavit,
cùm non esset ei profunditas terræ. Sed 6
cùm ortus esset sol, æstuavit; cùmque
non esset ei radix, aruit. Et aliquid ce- 7
cidit in spinas: & emerserunt spinæ, &
suffocaverunt illud. Et aliquid cecidit 8
in terram bonam; & reddidit fructum,
uni centum, & alteri sexaginta, & alii
triginta. Qui habet aures audientes, 9
audiat. Et accesserunt ad eum discipuli 10
ejus, & dixerunt ei; Quare loqueris
eis per parabolas? Respondit eis, di- 11
cens; Vos donati estis cognitione my-
steriorum regni cœlorum; at illi minimè
donati sunt. Nam habenti dabitur & 12
addetur; & qui non habet, etiam quod
habet auferetur ab eo. Et ideò loquor 13
eis per parabolas; quoniam ipsi vident
& non vident, & audiunt & non audi-
unt, neque intelligunt. Ut adimpleatur 14
de illis prophetia Isaiæ dicentis; Au-
diendo audient, et non intelligent, et
perspiciendo perspicient, et non vide-
bunt. Jam incrassatum est cor hujus 15
populi, et gravatæ sunt aures eorum ne
audiant, et clauserunt oculos suos, ne
videant oculis suis, et audiant auri-
bus suis, et intelligant cordibus suis, et
revertantur ad me, et sanem eos. At vos, 16
beati quidem oculi vestri, quia perspici-
unt, & aures vestræ, quia audiunt. A- 17
men dico vobis, Quòd multi ex prophe-
tis & justis cupierunt videre quod vi-
distis, & non viderunt: et audire quod
audistis, et non audierunt. Audite vos 18
parabolam seminantis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወእንዘ ፡ ይዘርእ ፡ ቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወመጽኡ ፡ አዕዋፍ ፡ ሰማይ ፡ ወበልዕዎ ፡፡=፡
5 ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ደብ ፡ ኰኵሕ ፡ ኀበ ፡ አልቦ ፡ መሬት ፡ ብዙኅ ፡ ወወለተ ፡ ጊዜ ፡ ሠረጸ ፡ እ
6 ስመ ፡ አልቦ ፡ ዕሙቀ ፡ መድረ ፡ ወፀሐየ ፡ ሠረቀ ፡ መጽለ ፡ ወእስመ ፡ አልቦ ፡ ሥርው ፡ የብ
7 ሰ ፡፡=፡ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ሦክ ፡ ወበቊሎ ፡ ጠበቆ ፡ ሦክ ፡ ወኀነቆ ፡=፡ ወ
8 ቦ ፡ ዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ሠናይ ፡ ወወሀበ ፡ ፍሬ ፡ ወቦ ፡ ዘሚእተ ፡ ወቦ ፡ ዘ
9 ስሳ ፡ ወቦ ፡ ዘሠላሳ ፡=፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ይስማዕ ፡፡=፡ ወቀሪቦሙ ፡ አርድኢ
10 ሁ ፡ ይቤልዎ ፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ በምሳሌ ፡ ትትናገሮሙ ፡፡=፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡
11 እስመ ፡ ለክሙ ፡ ተውህበ ፡ አእምሮ ፡ ስውራቲሁ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወሎሙ
12 ሰ ፡ ኢተውህበ ፡=፡ እስመ ፡ ለዘቦ ፡ ይትወሀብ ፡ ወይፈድፈዶ ፡ ወለዘሰ ፡ አልቦ ፡ እለ
13 ሂቦ ፡ የሃይድዎ ፡፡=፡ ወበእንተዝ ፡ በምሳሌ ፡ እትናገሮሙ ፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ ይሬኢ
14 ዩ ፡ ኢይሬእዩ ፡ ወእንዘ ፡ ይሰምዑ ፡ ኢይሰምዑ ፡ ወኢይሌብዉ ፡=፡ ከመ ፡ ይብጻ
ሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ትንቢተ ፡ ኢሳይያስ ፡ ዘይቤ ፡ ሰሚዐ ፡ ትሰምዑ ፡ ወ
15 ኢትሌብዉ ፡ ወነጽሮ ፡ ትኔጽሩ ፡ ወኢትርእዩ ፡=፡ እስመ ፡ ገዝፈ ፡ ልቡ ፡ ለዝ ፡ ሕ
ዝብ ፡ ወበእዘኒሆሙ ፡ ድንቁወ ፡ ሰምዑ ፡ ወአዕይንቲሆሙ ፡ ዖወሩ ፡ ከመ ፡ ኢይርእ
ዩ ፡ በአዕይንቲሆሙ ፡ ወበእዝኖሙ ፡ ኢይስምዑ ፡ ወበልብ ፡ ኢይለብዉ ፡ ወኢይትመየ
16 ጡ ፡ ወኢየሀሉሙ ፡፡=፡ ወለክሙሰ ፡ ብፁዓት ፡ አዕይንቲክሙ ፡ እስመ ፡ ይርእያ ፡
17 ወእዘኒክሙ ፡ እስመ ፡ ይሰምዓ ፡፡=፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ብዙኃን ፡ ነቢያት ፡
ወጻድቃን ፡ ፈተዉ ፡ ይርአዩ ፡ ዘትሬእዩ ፡ ወኢርእዩ ፡ ወይስምዑ ፡ ዘትሰምዑ ፡ ወኢሰ
18 ምዑ ፡፡=፡ አንትሙኬ ፡ ስምዑ ፡ ምስሎ ፡ ለዘ ፡ ይዘርእ ፡=፡

Et dum seminaret, fuit, quod cecidit in via, & venerunt volucres cæli, 4
& comederunt illud. Et fuit quod cecidit super petram, ubi non habebat 5
terram multam: et continuò floruit, quoniam non habebat profundam terram.
Et sole orto emarcuit: et quoniam non habebat radicem aridum factum est. 6
Et fuit quod cecidit in spinam, & germinando eo, id suffocavit spina, 7
idque strangulavit. Et fuit quod cecidit in terram bonam, & dedit 8
fructum, & fuit quod centum, & fuit quod sexaginta, et fuit quod tri- 9
ginta. Qui habet aures audire, audiat. Et appropinquantes discipuli 10
ejus dicunt ei, Propter quid in parabolis alloqueris eos? Et respondit, & 11
dixit, Quoniam vobis datum est cognoscere mysteria regni cœlorum, et illis
non datum est. Quoniam ei qui habet dabitur ei, et abundabit ei: et 12
ei qui non habet, quod datum fuit ei, ei auferetur. Et propter hoc in 13
parabolis alloquor eos, quia videntes non vident, et audientes non audi-
unt, nec intelligunt. Ut veniret et impleretur super eos prophetia Esaiæ 14
qui dicit, Audiendo audietis, et non intelligetis; et aspiciendo aspicie-
tis, et non videbitis. Quoniam incrassatum est cor hujus populi, et in 15
auribus eorum surdis graviter audiunt, et oculi eorum cæcutiunt, ut non
videant eum oculis eorum, et in auribus eorum non audiant, & in corde
non intelligant, et non convertantur, et non miserear eorum. Et ve- 16
stri beati sunt oculi quoniam vident, et aures vestræ quoniam audiunt.
Amen dico vobis, Quòd multi prophetæ, et justi desiderârunt videre quæ 17
videtis, et non viderunt, et audire quæ auditis, et non audierunt. Vos 18
igitur audite parabolam seminantis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

تمام شد † پیغمبر اشعیا که گفت نبوت شنیدنی بشنوید ودر نیابید * وعیان
15 ببینید * ونه دانید * دل این قوم تاریک شد * وبگوش خود گران شنیدند *
وچشم خود را بستند تا [چشم] نبینند * وبگوش نشنوند وبدل خود در نیابند *
16 وبس مرا بگروند * وایشانرا شفا دهم * اما خنك چشم شما که می بیند * وگوش
17 شما که می شنود * راست بشما بگویم * بسیاران از صدیقان وپیغمبران † آرزو
داشتند * که ببینند انچ شما دیدید * وبشنوند † انچ شما شنیدید * نه دیدند ونشنیدند *
18 * اما شما بشنوید † مثل کشاورز وتخم *

impletum est vaticinium Esaiæ,
qui dixit;

Prophetia.

Auditione audiunt & non intelligunt,
& clarè vident & non cognoscunt.
Cor hujus populi obtenebratum est, & 15
auribus suis graviter audiunt, &
oculos suos occluserunt: ne oculis
videant, & auribus audiant, &
corde suo intelligant, & ad me
convertantur, & illis salutem da-
rem. Veruntamen beatus est ocu- 16
lus vester qui vidit, & auris ve-
stra quæ audit. Verum vobis dico, 17
Plurimi justorum & Prophetarum
desiderium habuerunt, ut viderent
quæ vos videtis, & audirent quæ
vos auditis: sed non viderunt, nec
audiverunt. Vos autem audite pa- 18
rabolam agri & seminis.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΙΓ'.

Omnis *audiente* verbum regni, & non *intelligente*, venit malus,
19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς,
& rapit seminatum in corde ejus: hic est qui secus viam
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
seminatus. Qui autem super petrosa seminatus, hic est qui verbum *audiens*, &
20 σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ
continuò cum gaudio *sumens* illud: Non habet autem radicem in *seipso*, sed
21 εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ
temporalis est: facta autem tribulatione *aut* persequutione propter verbum, *statim*
πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
scandalizatur. Qui autem in *spinas* seminatus, hic est qui verbum
22 σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
audiens, & *anxietas* seculi istius, & *deceptio* divitiarum suffocat
ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει
verbum, & *infructuosus* fit. Qui verò in terram *pulchram* seminatus,
τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
23 hic est qui verbum *audiens* & *intelligens*: *quique* fructum *fert*, & facit *hoc* quidem
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν
centum, *hoc* autem *sexaginta*, *hoc* verò *triginta*. Aliam parabolam proposuit
24 ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν
illis, dicens; *Assimilatum* est regnum cœlorum homini *seminanti pulchrum*
αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν

semen in agro suo. *In verò dormire* homines, venit ejus
σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ 25
inimicus, & seminavit zizania in medio tritici, & abiit. Cùm autem
ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ 26
crevit herba, & fructum *fecit*, tunc apparuerunt & zizania. Acce-
ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσ- 27
dentes autem servi patrisfamilias, dixerunt ei; Domine, nónne *pulchrum* semen
ελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
seminâsti in tuo agro? Undè ergò habet zizania? *Ille verò* ait illis; Inimicus
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς 28
homo hoc fecit. *At* servi dixerunt ei; Vis *igitur abeuntes*
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες
colligamus ea? *Ille verò* ait; Non: ne fortè colligentes zizania,
συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, 29
eradicetis simul eis triticum. Sinite crescere utraque usque ad
ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι 30
messem: & in tempore messis dicam messoribus; Colligite primùm
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον
zizania, & alligate ea in fasciculos, ad comburendum *ea*: *At*
τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
triticum congregate in horreum meum.
σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠ ܒܗ ܐܬܐ ܒܝܫܐ ܘܚܛܦ ܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ *
20 ܒܠܒܗ ܗܢܘ ܕܥܠ ܐܘܪܚܐ ܐܙܕܪܥ * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥ ܗܢܘ ܗܘ ܕܫܡܥ
21 ܡܠܬܐ ܘܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠ ܠܗ * ܠܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܥܩܪܐ ܒܗ ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ
22 ܗܘ ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܟܫܠ * ܗܘ ܕܝܢ
ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥ ܗܢܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܘܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ
23 ܚܢܩܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܐ * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥ ܗܢܘ ܗܘ
ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܣܬܟܠ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ ܘܥܒܕ ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ
* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܟܗܢܐ * ܠܒ *
24 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ
25 ܒܩܪܝܬܗ * ܘܟܕ ܕܡܟܘ ܒܢܝܢܫܐ ܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܐ ܒܝܬ ܚܛܐ ܘܐܙܠ
26 * ܟܕ ܕܝܢ ܝܥܐ ܥܣܒܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ ܗܝܕܝܢ ܐܬܚܙܝܘ ܐܦ ܙܝܙܢܐ
27 * ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܠܐ ܗܐ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܙܪܥܬ ܒܩܪܝܬܟ ܡܢܐ ܐܝܬ ܒܗ
28 ܙܝܙܢܐ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘ ܥܒܕ ܗܕܐ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ
29 ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܐܙܠ ܢܓܒܝܢܝܗܝ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܠܡܐ ܟܕ ܡܓܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܙܝܙܢܐ
30 ܬܥܩܪܘܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܚܛܐ * ܫܒܘܩܘ ܢܪܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ ܘܒܙܒܢܐ
ܕܚܨܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܚܨܘܕܐ ܓܒܘ ܠܘܩܕܡ ܙܝܙܢܐ ܘܐܣܘܪܘ ܐܢܘܢ ܩܡܘܨܐ ܩܡܘܨܐ
ܕܢܐܩܕܘܢ ܚܛܐ ܕܝܢ ܟܢܫܘ ܠܐܘܨܪܝ

Quisquis audit sermonem regni, nec intel- 19
ligit eum, venit Malus, & rapit verbum
quod satum est in corde ipsius: hoc est
quod juxta viam seminatur. Illud verò 20
quod super petram satum est, is est qui au-
dit sermonem, & eâdem horâ cum gaudio
excipit eum. Verùm non habet radicem 21
in ipso, sed temporarius est: Quumque
acciderit calamitas aut persecutio propter
sermonem, statim offenditur. Illud autem 22
quod inter spinas satum est, is est qui au-
dit sermonem: sed solicitudo mundi hu-
jus, & fallaciæ divitiarum suffocant ipsum
sermonem, & infructuosus fit. Illud autem 23
quod super terram bonam satum est, is est
qui audit sermonem meum, & intelligit,
& edit fructus, profertque alius centenos,
& alius sexagenos, alius denique tricenos.

Ad oblationem dominicæ sacerdotum. 32.

Aliam parabolam figuravit eis, inquiens; 24
Simile est regnum cœlorum viro seminanti
semen bonum in agro suo. Et quum dor- 25
missent homines, venit hostis ejus, & se-
minavit zizania inter triticum, & abiit.
Quum autem pullulâsset herba, & edidis- 26
set fructus, tunc apparuerunt etiam zizania.
Et accesserunt servi patris familiás, & dixe- 27
runt ei; Domine noster, nónne semen bo-
num seminâsti in agro tuo? undè habet zi-
zania? Ipse autem ait illis; Homo inimi- 28
cus hoc egit: cui subdunt servi ipsius, Vis
ut eamus, & seligamus ea? At ille dixit 29
eis; Ne fortè dum collecturi estis zizania,
eradicetis cum eis etiam triticum, Sinite 30
crescant utraque simul usque ad messem; &
tempore messis dicam ego messoribus, Se-
ligite primùm zizania, & ligate ea in fasci-
culos ut comburantur: tritica verò ipsa
cogite in horrea mea.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتاد دو — تفسير مثل تخم كاشتن

19 هر كه كلمهٔ ملكوت را بشنود ودر نيابد * واكاه نشود * شر بيايد * وان كلمه كه
20 در دل او كاشته شده است † بربايد * اينست † انك بر كنار راه افتاد * وانك بر سنك
21 كاشته شد * اوست انك كلمه را شنود * وهمانساعت بشادي قبول كند * ودر
نكيرسد الا همان ساعت * انكه چون دشخواري † بشود ودشمن براي كلمه پيدا شود * او
22 زود منكر شود * وانك در ميان † خارها كاشته شد * اوست انك كلمه را بشنود وغم اين †
23 عالم وضلالت † مكسب † اصل كلمه را خبه كند * واو بي بهره † وبي ميوه بماند * وانك
بر زمين نيك كاشته شد اوست انك كلمهٔ مرا بشنود * ودر يابد ميوه دهد * باشد كه صد *
وباشد كه شصت * وباشد كه سي *

هفتاد سه — مثل كشته وزيوان

24 مثلي ديكر زد * وبديشان كفت ملكوت آسمان مانندست † بمردي كه درده خود † تخم پاك بكاشت * 25 چون
مردم خفتند * دشمن او آمد * ودر ميان تخم پاك زيوان انداخت * يعني تلخ دانه * وبرفت *

LXXII. Expositio parabolæ semen seminandi.

Quicunque sermonem regni audit, 19
& non intelligit nec percipit, Ma-
lus venit, & sermonem illum, qui
in corde ejus seminatus est, rapit:
hoc est quod juxta viam cecidit.
Id autem quod super petram semina- 20
tum est, ille est qui sermonem audit,
& eâdem horâ cum gaudio excipit;
Et non nisi eodem instanti viget: 21
illicò difficultate existente, & ini-
micitiâ propter verbum subortâ, ille
statim apostata fit. Illud autem quod 22
inter spinas seminatum est, is est
qui verbum audit, & solicitudo hujus
mundi & error lucri radicem ser-
monis strangulat, & infructuosus
& sterilis manet. Quod denique 23
in bonam terram seminatum est, is est
qui sermone meo audito, & intellecto,
fructum dat; est qui centum, &
est qui sexaginta, & est qui tri-
ginta.

LXXIII. Parabola frumenti & zizanii.

Parabolam aliam excudit, ac illis 24
dixit; Regnum cœlorum simile est
viro, qui in agro suo semen pu-
rum seminavit. Et cùm dormi- 25
vent homines, inimicus ejus venit,
& inter semen purum zizanium
(i. e. lolium) injecit, & abiit.

Versio VULGATA LATINA.

19 Omnis qui audit verbum regni, & non intelligit, venit malus, & rapit
quod ſeminatum eſt in corde ejus: hic eſt qui ſecus viam ſeminatus eſt.
20 Qui autem ſuper petroſa ſeminatus eſt, hic eſt, qui verbum audit, & con-
21 tinuò cum gaudio accipit illud: Non habet autem in ſe radicem, ſed eſt
temporalis: factâ autem tribulatione & perſecutione propter verbum, con-
22 tinuò ſcandalizatur. Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis, hic eſt, qui verbum
audit, & ſolicitudo ſeculi iſtius, & fallacia divitiarum, ſuffocat verbum,
23 & ſine fructu efficitur. Qui verò in terram bonam ſeminatus eſt, hic eſt,
qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem
24 centeſimum, aliud autem ſexageſimum, aliud verò trigeſimum. Aliam para-
bolam propoſuit illis, dicens; Simile factum eſt regnum cœlorum homini,
qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo. Cùm autem dormirent homines, 25
venit inimicus ejus, & ſuperſeminavit zizania in medio tritici, & abiit.
Cùm autem creviſſet herba, & fructum feciſſet, tunc apparuerunt & ziza- 26
nia. Accedentes autem ſervi patris familiâs, dixerunt ei; Domine, nónne 27
bonum ſemen ſeminâſti in agro tuo? Undè ergò habet zizania? Et ait il- 28
lis; Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Vis, imus, &
colligimus ea? Et ait; Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis ſi- 29
mul cum eis & triticum. Sinite utraque creſcere uſque ad meſſem, & in 30
tempore meſſis dicam meſſoribus; Colligite primùm zizania, & alligate ea in
faſciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * كل من يسمع كلام الملكوت ولا يفهمه يأتي الشرير فيخطف ما قد زرع في قلبه * هذا
20 المزروع على الطريق * والذي زرع على الصخر هو الذي يسمع الكلام وللوقت يقبله
21 بفرح * وليس له فيه أصل * لكن الى زمن يسير اذا حدث ضيق او طرد من اجل الكلام
22 فللوقت يشك * والذي زرع في الشوك فهو الذي يسمع الكلام فيخنق فيه اهتمام
23 هذا الدهر وخداع الغنى فيكون بغير ثمر * والذي زرع في الارض الجيدة هو الذي يسمع
الكلام ويفهمه فيعطي ثمرا * للواحد مائة * ولآخر ستين * ولآخر ثلثين *

* الفصل الثامن والثلثون *

24 * وضرب لهم مثلا آخر قائلا تشبه ملكوت السموات انسانا زرع زرعا جيدا في حقله * فلما نام
25 الناس جاء عدوه فزرع زوانا وسط القمح ومضى * فلما نبت القمح واثمر حينئذ ظهر الزوان
26 ايضا * فجاء عبيد رب البيت فقالوا له يا سيد أليس زرعا جيدا زرعت في حقلك فمن
27 اين صار فيه زوان * فقال لهم رجل عدو فعل هذا * فقال له عبيده اتريد ان نذهب
28 فنجمعه * فقال لهم لا لئلا تجمعوا الزوان فتقلعوا معه الحنطة * دعوهما ينبتان جميعا الى
29 زمن الحصاد * وفي زمان الحصاد اقول للحصادين اجمعوا اولا الزوان وشدوه حزما ليحرق واما
30 القمح فاجمعوه الى اهرائي *

Omnis qui audit verba regni, & non intelligit ea, venit Malus, & rapit quod ſeminatum fuit in corde ejus: hoc eſt ſeminatum ſuper viam. 19
Et quod ſeminatum eſt ſuper petram; eſt is qui audit verba, & continuò recipit ea cum gaudio. 20
Et non habet in eo radicem; ſed ad tempus modicum, cùm acciderit tribulatio aut perſecutio propter verba, continuò ſcandalizatur. 21
Et quod ſeminatum eſt in ſpinis, eſt is qui audit verba, & ſuffocat verba in eo ſolicitudo hujus ſeculi & fallacia divitiarum, & efficitur ſine fructu. 22
Et quod ſeminatum eſt in terram bonam: eſt qui audit verba & intelligit ea; Nam reddit fructum uni centum, & alteri ſexaginta, & alii triginta. 23

Sectio trigeſima octava.

Et propoſuit eis parabolam aliam, dicens; Aſſimilatur regnum cœlorum homini qui ſeminavit ſemen bonum in agro ſuo. 24
Cùm autem dormiviſſent homines, venit inimicus ejus, & ſeminavit zizania inter triticum, & abiit. 25
Cùmque creviſſet triticum, & fructificâſſet, tunc apparuerunt zizania quoque. 26
Venerunt autem ſervi domini herbæ, & dixerunt ei; Domine, nónne ſemen bonum ſeminâſti in agro tuo? unde ergò facta ſunt in eo zizania? 27
Et ait illis; Homo inimicus fecit hoc. Dixerunt ſervi ejus, Viſne eamus & colligamus ea? 28
Dixit eis, Non; ne fortè colligatis zizania, & eradicetur cum eis triticum. 29
Sinite ambo creſcere ſimul uſque ad tempus meſſis: & in tempore meſſis dicam meſſoribus; Colligite zizania prius, & alligate ea in faſciculos ut comburantur, triticum autem congregate in horrea mea. 30

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ኵሉ፡ ዘይሰምዕ ፡ ነገረ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ሃሎ ፡ ዘኢይሌቡ ፡ ይመጽእ ፡ እኩይ ፡ ወ
20 ይመሥጥ ፡ ዘተዘርአ ፡ ውስተ ፡ ልቡ ፡ ውእቱኬ ፡ ዘተዘርአ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡፡ ወ
ዘውስተ ፡ ኰኵሕሰ ፡ ተዘርአ ፡ ውእቱዝ ፡ ዘነገረ ፡ ይሰምዕ ፡ ወፍጡነ ፡ ዘበፍሥሐ ፡
21 ይትወከፍ ፡፡ ወአልቦ ፡ ሠርወ ፡ ለዕሌሁ ፡ ለጊዜሁ ፡ ክመ ፡ ውእቱ ፡ ወከዊኖሰ ፡ ም
22 ንደቤ ፡ ወስደት ፡ በእንተዝ ፡ ነገር ፡ በጊዜሃ ፡ የዓሉ ፡፡ ወዘሰ ፡ ውስተ ፡ ሦክ ፡ ተዘ
ርአ ፡ ዝውእቱ ፡ ዘነገረ ፡ ይሰምዓ ፡ ወትካዘ ፡ ዝዓለም ፡ ወስብሐተ ፡ ብዕል ፡ ተኀን
23 ቆ ፡ ለነገር ፡ ወዘእንበለ ፡ ፍሬ ፡ ይከውን ፡፡ ወዘውስተ ፡ ሠናይሰ ፡ ምድር ፡ ተዘ
ርአ ፡ ዝውእቱ ፡ ዘነገረ ፡ ይሰምዕ ፡ ወይሌቡ ፡ ወይፈሪ ፡ ወይገብር ፡ ፻ ፡ ወቦዘ ፡
24 ፷ ፡ ወቦ ፡ ዘ፴ ፡፡ ካልአተ ፡ ምሳሌ ፡ አምጽአ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ት
መስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብእሴ ፡ ዘዘርአ ፡ ሠናየ ፡ ዘርአ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ፡፡
25 ወእንዘ ፡ ይነውሙ ፡ ሰብኡ ፡ መጽአ ፡ ጸላኢሁ ፡ ወዘርአ ፡ ሎቱ ፡ ክርደደ ፡ ማእከ
26 ለ ፡ ስርናይ ፡ ወኀለፈ ፡፡ ወአመዝ ፡ በቈለ ፡ ሣዕሩ ፡ ወፈረየ ፡ ፍሬ ፡ አሜሃ ፡ አ
27 ስተርአየ ፡ ክርደዱኒ ፡፡ ወቀረቡ ፡ አርድእቲሁ ፡ ለበዓለ ፡ ገራህት ፡ ይቤልዎ ፡ እ
ግዚኦ ፡ አኮሁ ፡ ሠናየ ፡ ዘርአ ፡ ዘራእከ ፡ ውስተ ፡ ገራህትከ ፡ እምአይቴ ፡ እንከ ፡
28 ሎቱ ፡ ክርደድ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ፀራዊ ፡ ብእሲ ፡ ዘንተ ፡ ገብረ ፡ ወአግብርቲሁ ፡ ይ
29 ቤልዎ ፡ ትፈቅደኑ ፡ እንከ ፡ ንሑር ፡ ወንእርዮን ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ አልቦ ፡ እመቦ ፡ ከመ ፡
30 እንዘ ፡ ተአርዩ ፡ ክርደደ ፡ ኢትምሐውዎ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ስርናዩ ፡፡ ኅድጉ ፡ ይልሀ
ቁ ፡ ኅቡረ ፡ እስከ ፡ ማእረር ፡ ወበጊዜ ፡ ማእረር ፡ እብሎሙ ፡ ለዐፀድ ፡ አርዩ ፡ ቅ
ድመ ፡ ክርደደ ፡ ወእሰርዎሙ ፡ ከላስስቲሆሙ ፡ ለአንድዶቶሙ ፡ ወስርናዮሰ ፡ አስተጋብ
ኡ ፡ ውስተ ፡ ቤትየ ፡፡

Omnis qui audit verbum regni cœlorum, exiſtens talis qui non intelligit illud, 19
venit Malus, & rapit quòd ſeminatum fuit in corde ejus: is igitur eſt qui ſe-
minatus fuit in via. Et qui in petra ſeminatus fuit, hic eſt qui verbum au- 20
dit, & ſtatim hoc cum gaudio accipit: Et non habens radicem ſuper eum, 21
temporalius idem eſt: & factâ tribulatione & perſecutione propter hoc ver-
bum, confeſtim ſubvertit illud. Et qui in ſpina ſeminatus fuit, hic eſt qui 22
verbum audit, & ſolicitudo hujus mundi, & rapiditas divitiarum ſuffocat ver-
bum, & ſine fructu efficitur. Et qui in bona terra ſeminatus fuit, hic eſt 23
qui verbum audit & intelligit illud: & fructum fert, & facit centum, &
eſt qui ſexaginta, & eſt qui triginta. Aliam parabolam produxit iis, dicens; 24
Simile eſt regnum cœlorum homini qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo. Et 25
dormiente illo, tunc venit inimicus ejus, & ſeminavit ei carduos in medio tri-
tici, & pertranſivit. Quum autem germinâſſet herba ejus, & produxiſſet 26
fructum ſuum, tunc apparuit carduus etiam. Et accedentes adjutores domini 27
agri, dicunt ei; Domine, nónne bonum ſemen ſeminâſti in agro tuo? unde igitur
ei inſunt cardui? Et dicit illis, Inimicus homo hoc fecit. Et ſervi ejus 28
dicunt ei; Viſne igitur ut eamus, et colligamus? Et dicit iis, Non ita fiat, 29
quòd colligentes carduos, evellatis cum iis triticum. Sinite ut creſcant ſimul 30
uſque meſſem: et in tempore meſſis dicam meſſoribus, Colligite primùm car-
duos, et colligate manipulos eorum, ut accendantur: et triticum colligite in do-
mum meam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26
27 * چون کشت بکمال رسید ومیوه داد تلخ دانه نیز پیدا شد * آمدند بندکان وخداوند
کشت کفتند * که ای خداوند * تو تخم نیك در ده خود کاشته بودی * تلخ دانه در
28 میانش از کجا بدر آمد * او جواب داد که کسی بدشمنی انداخته باشد بندکان
29 کفتند * که دستوری ده تا تلخ دانه را ازش جدا کنیم * کفت نبادا که تلخ
30 دانه را بکنید * کندم نیز با ان † ضایع شود * رها کنید * تا بهمدیکر پرورده شوند
وچون هنکام درویدن باشد * بمردوران درو بکوییم که تلخ دانه را اول بکزینند
ودسته بندند وباتش بسوزند * وکندم را در انبار ذخیره نهند

Segete autem matureſcente, et fructum edente, lolium etiam apparuit. 26
Venerunt ſervi, et agricolæ dixerunt; Quin tu, ô domine, ſemen bonum in agro tuo ſeminâſti, lolium igitur inter illud undè provenit? 27
Ille reſpondit, Quiſpiam per inimicitiam injecit. Servi dixerunt, Permitte itaque nobis ut lolium exinde ſecernamus. 28
Dixit, Nequaquam; ne vobis lolium evellentibus triticum etiam cum eo pereat. 29
Sinite ut unà creſcant, et cum tempus metendi fuerit, meſſoribus dicam, ut lolium prius ſelegant, et in faſciculos ligent, et igni comburant; triticum verò in horreum recondant. 30

Aliam parabolam propoſuit eis, dicens; Simile eſt regnum cœlorum ρλζ
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν β
grano ſinapis, quod accipiens homo ſeminavit in agro ſuo. Quod
32 κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ὃ
minus quidem eſt omnium ſeminum: cùm autem creverit, majus
μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον
oleribus eſt, & fit arbor, ita ut venire volucres cœli,
τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
& umbracula facere in ramis ejus. Aliam parabolam locutus eſt eis; ρλη
33 καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ς
Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod accipiens mulier abſcondit in
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς
farinæ ſatis tribus, uſque quò fermentatum eſt totum. Hæc omnia locutus eſt
34 ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ρλθ
Jeſus in parabolis turbis, & ſine parabola non loquebatur ς
ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
eis: Ut impleretur pronuntiatum per Prophetam, dicentem;
35 αὐτοῖς· Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ρμ
Aperiam in parabolis os meum, eructabo abſcondita à ι
Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
conſtitutione mundi. Tunc dimittens turbas, venit in domum Jeſus:
36 καταβολῆς κόσμου. Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς·
Et acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, dicentes; Explica nobis
καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν
parabolam zizaniorum agri. Ille verò reſpondens ait illis;
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 37
Seminans pulchrum ſemen, eſt Filius hominis. At ager eſt
Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· Ὁ δὲ ἀγρός, ἐστιν 38
mundus. Verùm pulchrum ſemen, hi ſunt filii regni.
ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
At zizania ſunt filii mali. At inimicus ſeminans ea, eſt
τὰ δὲ ζιζάνιά, εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, ἐστιν 39
diabolus: At meſſis, conſummatio ſeculi eſt: At meſſores,
ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ,
angeli ſunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur:
ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· 40
ſic erit in conſummatione ſeculi hujus. Mittet Filius hominis
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 41
angelos ſuos: & colligent de regno ejus omnia
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
ſcandala, & facientes iniquitatem: Et mittent eos in
τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς 42
caminum ignis. Ibi erit fletus & fremitus dentium.
τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
Tunc juſti fulgebunt ſicut Sol, in regno Patris eorum.
Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 43
Habens aures audire, audiat.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܕܢܣܒ
32 ܓܒܪܐ ܙܪܥܗ ܒܩܪܝܬܗ. * ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ ܗܝ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܗܘܝܐ ܐܝܠܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܬܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܩܢ ܒܣܘܟܘܗܝ. * ܐܚܪܢܐ 33
ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܫܩܠܬ ܐܢܬܬܐ ܛܡܪܬ ܒܬܠܬ
34 ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ
35 ܠܟܢܫܐ. ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ
36 ܕܐܡܪ. ܐܦܬܚ ܦܘܡܝ ܒܡܬܠܐ. ܘܐܒܥ ܟܣܝܬܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. * ܗܝܕܝܢ
ܫܒܩ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܫܘܩ
37 ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܘ ܕܙܝܙܢܐ ܘܕܩܪܝܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ
38 ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗ ܥܠܡܐ. ܙܪܥܐ ܕܝܢ ܛܒܐ ܒܢܝܗ ܐܢܘܢ ܕܡܠܟܘܬܐ.
39 ܙܝܙܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܒܝܫܐ. * ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܢ ܕܙܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ.
40 ܚܨܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܨܘܕܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ. * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܬܓܒܝܢ
41 ܙܝܙܢܐ ܘܝܩܕܝܢ ܒܢܘܪܐ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. * ܢܫܕܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܡܠܐܟܘܗܝ. ܘܢܓܒܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܡܟܫܘܠܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ.
42 * ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܙܕܝܩܐ ܢܢܗܪܘܢ
43 ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

Aliam parabolam figuravit eis, dicens; 31
Simile eſt regnum cœlorum grano ſinapis, quod acceptum homo ſeminavit in agro ſuo. Et ipſum quidem minimum eſt 32
omnium ſeminum: quum autem excreverit, maximum eſt omnium olerum, & fit arbor: ita ut veniat volatile cœli, & nidificet in ramis ejus. Aliam parabolam 33
dixit eis; Simile eſt regnum cœlorum fermento illi, quod acceptum mulier abdidit in tribus ſatis farinæ, uſquedum totum fermentaretur. Hæc omnia locu- 34
tus eſt Jeſus per parabolas ad turbas, nec abſque parabolis colloquebatur eis: Ut adimpleretur id quod dictum eſt per 35
prophetam, dicentem; Aperiam os meum in parabolis, & proferam abſcondita quæ fuerunt ante jacta mundi fundamenta. Tunc dimiſit Jeſus turbas, ve- 36
nitque domum: & adierunt eum diſcipuli ejus, & dicunt ei; Explica nobis parabolam illam zizaniorum & agri. Ipſe 37
verò reſpondit, & ait illis; Is qui ſeminavit ſemen bonum eſt filius hominis: Et ager eſt mundus: ſemen ve- 38
rò bonum, ſunt filii regni: zizania verò, ſunt filii Mali. Inimicus autem qui 39
ſeminavit ea, eſt Satanas: Meſſis verò, eſt conſummatio mundi: meſſores autem, angeli. Sicut itaque ſeliguntur zizania, 40
& comburuntur igni; ſic erit in conſummatione mundi hujus. Mittet filius ho- 41
minis angelos ſuos, & ſeligent ex ipſius regno omnia ſcandala, omneſque agentes iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis: illic erit fletus & ſtridor dentium. Tunc juſti ſpendeſcent ut ſol in 43
regno patris ſui. Qui habet aures ad audiendum, audiat.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 هفتاد چهار مثل دانه خردل *مثل ديكر براي ايشان زد وكفت ملكوت
32 آسمان مانندست بدانهٔ خردل كه كسي اورا در ده خود كاشت * كه ازهمه تخمها
كوچكترست وچون برويد ازهمه كشتها بلندتر وبزركتر باشد چنانك مرغ آسمان
33 بيايد وزير شاخ [او] آشيان سازند هفتاد پنج مثل خمير مايه * مثلي
ديكر اغاز كرد كه ملكوت آسمان مانند است بخمير مايه كه زن† آنرا بستاند • ودر سه
34 پيمانه آرد نهد • تا انكه كه همه خمير شود • *عيسي همه سخن بمثل† كفت با جماعت •
35 وبي مثل سخن بديشان نمي كفت • *تا تمام شود هر چه † در پيغامبر كفته شد
نبوت دهن خود بمثلها بكشايم • وبجويم نهانيهايي • كه زودتر از اغاز جهان
36 پوشيده بودند هفتاد شش تفسير مثل تلخ دانه *انكه عيسي جماعت را
رها كرد • ودر خانه در آمد • شاكردان نزديك او شدند وكفتند • مثل تلخ دانه وده را براي
37 ما تفسير كن • *او بديشان جواب داد وكفت • انك تخم نيك كاشت فرزند ادمي است •

LXXIV. Parabola grani ſinapis.

Parabolam aliam illis propoſuit, et dixit; Regnum cœlorum ſimile eſt grano ſinapis, quod homo in agro ſuo ſeminavit. 31 *Quod omnium ſeminum minimum eſt; cùm verò excreverit, omnium ſatorum altiſſimum et maximum evadit: adeò ut aves cœli veniant, et ſub ramis ejus nidificent.* 32

LXXV. Parabola fermenti.

Parabolam aliam exorſus eſt, regnum cœlorum ſimile eſſe fermento, quod accepit mulier et tribus menſuris farinæ indidit, donec totum fermentaretur. 33 *Jeſus omne verbum in parabola locutus eſt ad turbam, et ſine parabola verbum iis non dixit.* 34 *Ut compleretur omne quod per Prophetam dictum fuerat.* 35

Prophetia.

Os meum in parabolis aperiam, et quæram abſcondita, quæ priuſquam initium cœpit mundus tecta fuerunt.

LXXVI. Expoſitio parabolæ lolii.

Tunc Jeſus turbam dimiſit, et in domum ingreſſus eſt: & acceſſerunt ad eum diſcipuli, et dixerunt; Parabolam lolii et agri nobis expone. 36 *Ipſe illis reſponſum dedit, et dixit; Ille qui ſemen bonum ſeminavit, Filius hominis eſt.* 37

Versio VULGATA LATINA.

Aliam parabolam proposuit eis dicens; Simile est regnum cœlorum grano sina-
31 pis, quod accipiens homo seminavit in agro suo: Quod minimum quidem est
32 omnibus seminibus: cùm autem creverit, majus est omnibus oleribus, & fit ar-
bor, ita ut volucres cœli veniant, & habitent in ramis ejus. Aliam parabolam lo-
33 cutus est eis. Simile est regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abs-
condit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus
34 est Jesus in parabolis ad turbas: & sine parabolis non loquebatur eis: Ut imple-
35 retur quod dictum erat per Prophetam, dicentem; Aperiam in parabolis os me-
um, eructabo abscondita à constitutione mundi. Tunc, dimissis turbis, venit in
36 domum: & accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes; Edissere nobis parabo-
lam zizaniorum agri. Qui respondens, ait illis; Qui seminat bonum semen, 37
est Filius hominis. Ager autem, est mundus. Bonum verò semen, hi sunt 38
filii regni. Zizania autem, filii sunt nequam. Inimicus autem, qui semina- 39
vit ea, est diabolus. Messis verò, consummatio seculi est. Messores autem,
angeli sunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur: sic erit 40
in consummatione seculi. Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de 41
regno ejus omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem: Et mittent eos 42
in caminum ignis. Ibi erit fletus, & stridor dentium. Tunc justi fulgebunt 43
sicut Sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل التاسع والثلثون *

31 * وضرب لهم مثلاً آخر قائلاً تشبه ملكوت السموات حبة خردل اخذها انسان وزرعها في حقله ·
32 * لانها اصغر الزراريع كلها · فاذا نبت صارت اكبر من جميع البقول · وتصير شجرة حتي
33 ان طائر السماء يستظل في اغصانها * وقال لهم مثلاً آخر تشبه ملكوت السموات خميرًا
34 اخذته امراة وخبأته في ثلثة اكيال دقيق فاختمر الجميع * هذا كله قاله يسوع للجموع
35 بامثال وبغير مثل لم يكن يكلمهم * هذا ليتم ما قيل من النبي افتح فاي بالامثال
36 وانطق بالخفيات منذ انشاء العالم * حينئذ ترك الجمع وجاء الي البيت · فجاء اليه تلاميذه
37 وقالوا فسر لنا مثل زوان الحقل * فاجاب قائلاً الذي زرع الزرع الجيد هو ابن الانسان ·
38 39 * والحقل هو العالم · والزرع الجيد هم بنو الملكوت · والزوان هم بنو الشرير * والعدو الذي
40 زرعهم هو الشيطان · والحصاد هو منتهي الدهر · والحصادون هم الملائكة * وكما انهم
41 يجمعون الزوان اولاً ويحرق بالنار هكذا يكون في منتهي هذا الدهر * يرسل ابن الانسان
42 ملائكته فيجمعون من مملكته كل اهل الشكوك وفاعلي الاثم * فيلقونهم في اتون
43 النار حيث البكاء وصرير الاسنان * حينئذ تضيء الصديقون كالشمس في ملكوت ابيهم ·
من له اذنان سامعتان فليسمع *

Sectio trigesima nona.

Et proposuit eis parabolam aliam, di- 31
cens; Assimilatur regnum cœlorum gra-
no sinapis, quod accepit homo, & se-
minavit in agro suo. Nam ipsum est 32
minimum seminum omnium: Sed quum
creverit, fit maximum omnium olerum,
& fit arbor, ita ut volucre cœli obum-
bretur sub ramis ejus. Et dixit eis para- 33
bolam aliam; Comparatur regnum cœ-
lorum fermento, quod accepit mulier
& abscondit illud in tribus mensuris
farinæ: ac fermentatum est totum.
Hæc omnia dixit Jesus turbis per pa- 34
rabolas: & sine parabola non loqueba-
tur eis: Hoc, ut adimpleretur quod 35
dictum est à propheta; Aperiam os me-
um in parabolis, & loquar abscondita
à creatione mundi. Tunc dereliquit tur- 36
bam, & venit in domum. Venerunt
autem ad eum discipuli ejus, & dixe-
runt; Edissere nobis parabolam ziza-
niorum agri. Respondit autem, & di- 37
xit; Qui seminavit semen bonum, est
filius hominis. Et ager, est mundus: 38
& semen bonum, sunt filii regni: &
zizania, sunt filii maligni. Et inimi- 39
cus qui seminavit eos, est diabolus. Et
messis, est finis seculi: & messores,
sunt angeli. Et quemadmodum congre- 40
gant zizaniam priùs, & comburunt igni:
sic erit in fine hujus seculi. Mittet fi- 41
lius hominis angelos suos, & colligent de
regno ejus omnia scandala, & operantes
iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis, ubi fletus & stridor dentium.
Tunc fulgebunt justi veluti sol in regno 43
patris sui. Qui habet aures audientes,
audiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ካልእተ ፡ ምስሌ ፡ አምጽአ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡
32 ሕጠተ ፡ ሰናፔ ፡ ዘነሥአ ፡ ብእሲ ፡ ወዘርአ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ፡፡ ወትንእስ ፡ እምኵ
ሉ ፡ እዝርእት ፡ ወሶበ ፡ ልህቀት ፡ ተዐቢ ፡ እምኵሉ ፡ አሕማል ፡ ወትከውን ፡ ዕፀ ፡
ዓቢየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ይመጽኡ ፡ ወይኀድሩ ፡ ውስተ ፡ አዕጹቂሃ ፡፡
33 ካልእተ ፡ ምሳሌ ፡ ነገሮሙ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብሑአ ፡ ዘነሥአት ፡ ብ
34 እሲት ፡ ወኀብአት ፡ ውስተ ፡ ሠሪጽ ፡ ዘሠለስቱ ፡ መሣልስ ፡ ወብሕአ ፡ ኵሉ ፡፡ ዘ
ንተ ፡ ኵሎ ፡ ተናገረ ፡ እግዚኢየሱስ ፡ በምሳሌ ፡ ለአሕዛብ ፡፡ ወዘእንበለ ፡ ምሳሌሁ ፡
35 ኢተናገሮሙ ፡፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃል ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በነቢይ ፡ እንዘ ፡
36 ይብል ፡ እከሥት ፡ በምሳሌ ፡ አፉየ ፡ ወእነግር ፡ ኅቡአተ ፡ ዘእምትካት ፡፡ ወእም
ዝ ፡ ኀደጎ ፡ ለሕዝብ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ቦአ ፡ ወቀርቡ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብልዎ ፡
37 ፈክር ፡ ለነ ፡ ምሳሌ ፡ ዘክርደድ ፡ ወዘገራህት ፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ዘይዘርእ ፡
38 ሠናየ ፡ ዘርአ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡ ወገራህትኒ ፡ ዓለም ፡ ው
እቱ ፡ ወሠናይኒ ፡ ዘርእ ፡ እሉ ፡ እሙንቱ ፡ ውሉደ ፡ መንግሥት ፡ ወክርደድኒ ፡ ውሉ
39 ድ ፡ ለእኩይ ፡፡ ወፀራዊኒ ፡ ዘዘርአ ፡ ድያብሎስ ፡ ውእቱ ፡ ወመአረርኒ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓ
40 ለም ፡ ውእቱ ፡ ወዐፀድኒ ፡ መላእክት ፡ እሙንቱ ፡፡ ከመኬ ፡ የአርይዎ ፡ ለክርደድ ፡
41 ወበእሳት ፡ ያውዕይዎ ፡ ከማሁ ፡ ይከውን ፡ በኅልቀተ ፡ ዓለም ፡፡ ይፌኑ ፡ ወልደ ፡ እ
ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ መላእክቲሁ ፡ ወይአርዩ ፡ እመንግሥቱ ፡ ኵሎ ፡ ዐላዊያነ ፡ ወ
42 እለ ፡ ይገብሩ ፡ አበሳ ፡፡ ወይወድይዎሙ ፡ ውስተ ፡ እቶነ ፡ እሳት ፡ ወበህየ ፡ ይከው
43 ን ፡ ብካይ ፡ ወሐቅየ ፡ ስነን ፡፡ ወአሜሃ ፡ ይበርሁ ፡ ጻድቃን ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ፡ በመንግ
ሥተ ፡ አቡሆሙ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዕ ፡ ይስማዕ ፡፡

Aliam parabolam produxit iis, dicens; Simile est regnum cœlorum grano sina- 31
pis, quod accepit homo & seminavit in agro suo. Et minimum est omnium 32
seminum: & quum creverit, majus est omnibus herbis, & fit arbor magna,
usque dum volucres cœli veniant, & habitent in palmitibus ejus. Aliam pa- 33
rabolam dixit iis; Simile est regnum cœlorum fermento, quod accepit mulier, &
abscondit in artopta trium tertiariorum, & fermentatum est totum. Hoc to- 34
tum loquutus est Dominus Jesus in parabolis populis, & sine parabola non allo-
quebatur eos: Ut perveniret verbum & impleretur quod dictum fuit in 35
propheta, dicente; Aperiam in parabolis os meum, & loquar abscon-
dita quæ ab initio. Et dimisso populo, in domum ivit; & accesserunt di- 36
scipuli ejus, dicentes ei; Expone nobis parabolam carduorum & agri. Et re- 37
spondit, & dicit; Qui seminat bonum semen, est filius hominis. Et ager ejus 38
mundus est. Et semen bonum, hi sunt filii regni: et cardui sunt filii nequam.
Et inimicus qui seminavit, diabolus est: & messis, consummatio mundi est: 39
& messores, angeli sunt. Sicut igitur colligunt carduum, & in igne com- 40
burunt eum: ita erit in consummatione mundi. Mittet filius hominis ange- 41
los suos, & colligent ex regno suo omnes prævaricatores, & eos qui fa-
ciunt iniquitatem: Et projicient eos in fornacem ignis. Et ibi erit fletus 42
& stridor dentium. Et tunc fulgebunt justi sicut sol in regno patris eorum, 43
qui est in cœlis. Qui habet aures, audiendo audiat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 ودە اين جهانست · وكاشتهٔ نيك فرزندان ملكوت اند · وتلخ دانهٔ فرزندان شوم وشرند ·
39 * ودشمن كه ان دانهٔ تلخ را انداخت شيطانست · هنگام درويدن فرجام خلق است ·
40 اهل درو فرشتگانند · * كه تلخ دانهارا بگزينند ودر آتش بسوزند · در انتهاء عالم اين
41 چنين بشود · * فرزند بشر فرشتگان خودرا بفرستد · وهمه اشفتگيها را زمملكتش بچينند
42 با بدان وظالمان را * در تون آتش اندازند · انجا پيدا شود گريستن · ودندانها برهم
43 ساويدن · * انكه صديقان وراستان در ملكوت پدر ايشان همچو افتاب بتابند · هر كه
دو گوش شنونده دارد بشنود

Et ager, hic mundus est; et se- 38
men bonum, filii regni sunt: lo-
lium autem, filii improbi et ma-
li sunt. Et inimicus, qui loli- 39
um hoc injecit, Satanas est: tem-
pus metendi novissimum creatura-
rum est; messores Angeli sunt. Ut 40
zizania selgunt, et in igne com-
burunt, in fine mundi hujus sic
erit. Filius hominis Angelos su- 41
os mittet, et omnes offensio-
nes ex regno suo colligent, cum ma-
lis, et iniquis: Quos in fornacem 42
ignis conjicient. Illic orietur
fletus et collisio dentium. Tum 43
justi et recti in regno Patris sui
sicut sol splendebunt: Quicun-
que aures audientes habet, au-
diat.

L 2

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Iterum simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro: quem
44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
inveniens homo abscondit, & præ gaudio illius vadit, & universa quæ habet
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει
vendit, & emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorum
45 πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
homini negotiatori, quærenti bonas margaritas: *Qui inveniens unam pretiosam marga-*
46 ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· Ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργα-
ritam, *abiens* vendidit omnia quæ habuit, & emit eam. Iterum simile
47 ρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία
est regnum cœlorum sagenæ *jactæ* in mare, & ex omni
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς
genere *cogenti*. Quam, cùm impleta esset, *producentes super* littus,
48 γένους συναγαγούσῃ. Ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
& sedentes, collegerunt *pulchra in receptacula, at vitiosa* foràs *ejecerunt.* Sic
49 καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως
erit in consummatione seculi: exibunt angeli, & *segregabunt* malos
ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς
de medio justorum: Et *projicient* eos in caminum ignis: ibi erit fletus
50 ἐκ μέσου τῶν δικαίων, Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& *fremitus* dentium. *Dicit illis Jesus*; Intellexistis hæc omnia?
51 καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα;
Dicunt ei; *Utique, Domine. Is autem dicit* illis; *Propter hoc* omnis Scriba
52 Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
doctus in *regnum* cœlorum, similis est homini patrifamilias, qui
μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις
— *ejicit* de thesauro suo nova & vetera. Et factum est, cùm
ρμα ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. Καὶ ἐγένετο ὅτε 53
α consummasset Jesus parabolas istas, transiit indè. Et veniens in
ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς 54
patriam suam? docebat eos in *synagoga* eorum, ita ut *obstupefieri*
τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι
ipsos, & dicere; Undè huic sapientia hæc, & *efficacitates*? Nónne
αὐτοὺς, καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ 55
hic est fabri filius; Nónne mater ejus dicitur Maria, & fratres
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
ejus, Jacobus, & *Joses*, & Simon, & Judas? Et sorores ejus,
αὐτοῦ, Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ 56
nónne omnes apud nos sunt; Undè ergò huic ista omnia? Et scanda-
οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδα- 57
lizabantur in eo. *At* Jesus dixit eis, Non est propheta *inhonoratus*,
λίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος,
ρμβ *si non* in patria sua, & in domo sua. Et non fecit ibi
α εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
efficacias multas, propter incredulitatem illorum.
δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
[illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
[illegible]
[illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]
57 [illegible]
58 [illegible]

Rursus simile est regnum cœlorum thesau- 44
ro, qui absconditus est in agro, quem in-
veniens vir abdidit, & præ gaudio suo ab-
iit, vendidit quæcunque habebat, & emit
agrum illum. Rursus simile est regnum cœ- 45
lorum viro negotiatori, qui quærebat mar-
garitas optimas. Quum autem invenisset 46
margaritam unam gravissimi pretii, abiit,
vendidit quæcunque habebat, ac compara-
vit eam. Rursus simile est regnum cœlo- 47
rum sagenæ lapsæ in mare, & ex omni gene-
re cogenti. Quam, quum esset impleta, 48
subduxerunt ad litora maris, & sedentes se-
legerunt: & bonos projecerunt in vasa,
malos autem abjecerunt forás. Sic erit in 49
consummatione mundi. Egredientur ange-
li, & secernent flagitiosos è justis. Et pro- 50
jicient eos in fornacem ignis: illic erit fle-
tus & stridor dentium. Ait illis Jesus; In- 51
téllexistis hæc omnia? dicunt ei; Etiam,
Domine noster. Ait illis, propterea omnis 52
scriba qui se discipulum præbet regno cœlo-
rum, similis est viro patri familiás, qui de-
promit è thesauris suis nova & vetera.

Ad vesperam amputationis capitis Johannis. 33.

Et factum est quum absolvisset Jesus parabo- 53
las istas, ut discesserit illinc: Et venerit in 54
urbem suam, docerétque eos in synagogis
eorum, ita ut obstupescerent, dicerént que;
Unde huic sapientia ista & virtutes? Nónne 55
iste est filius lignarii? Nónne mater ejus vo-
catur Maria, & fratres ejus Jacob, & Jo-
ses, & Simon, & Juda? Et sorores ejus 56
omnes, nónne ecce apud nos sunt? unde
huic ipsi ista omnia? Et offendebantur in 57
eo. Ipse verò Jesus ait illis, Non est pro-
pheta contumeliis affectus, nisi in urbe sua
& domo suâ. Neque edidit illic virtutes 58
multas propter incredulitatem eorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 هفتاد هفت مثل كنج *باز مانندست ملكوت آسمان بكنجي كه در ده پنهان
كرده شد مردي اورا يافت وپوشانيد واز شادماني † برفت هر چه داشت فروخت * وآن ديه را
45 خريد هفتاد هشت مثل دانه مرواريد * باز ملكوت آسمان مانندست بمردي
46 بازركان * كه مرواريدهاء نيك مي جست * *ودانه مرواريد قيمتي كران بها يافت هرچه
47 داشت همه را فروخت وآنرا خريد هفتاد نه مثل دام وماهي *باز ملكوت
48 آسمان مانندست † بدام ماهي * كه در دريا انداختند * واز هر جنسي چند كان دريا در دام *پر
شدند * دام را بر لب دريا كشيدند * ونشستند بر كزيدند * هرچه نيك بود قبول كردند *
49 وبر داشتند * وانچ بد وشوم بود بيرون بينداختند * *در انتها عالم اين چنين بشود *
50 فرشتكان بدر آيند * مردم دغل ونا راست † را از صديقان جدا كنند * *وايشانرا در تون
آتش جاويد بيندازند * انجا باشد كريستن ودندان برهم ساويدن *
51 هشتاد مثل نويسنده *بعد ازان عيسي
بديشان كفت * اين همه در يافتيد * جواب دادند كه آري * اي خداوند ما *

LXXVII. Parabola thesauri.

Rursus simile est regnum cœlorum 44
thesauro, qui in agro occultatus erat,
quem invenit homo & celavit; &
præ gaudio abiens quicquid habuit
vendidit, & illum agrum compara-
vit.

LXXVIII. Parabola unionis.

Rursus regnum cœlorum simile est 45
homini mercatori, qui margaritas
bonas quæsivit. Et quum unionem 46
pretiosissimam invenit, quicquid ha-
buit universum vendidit, & illam
emit.

LXXIX. Parabola retis & piscium.

Rursus regnum cœlorum simile est 47
reti piscatorio, quod in mare proje-
cerunt, & ex omni genere animalium
maris in rete coactorum *Impletum* 48
rete in littus maris subduxerunt:
& sedentes delegerunt; quicquid
bonum erat acceptum retinuerunt,
quod verò malum & nequam erat
abjecerunt forás. In extremo mun- 49
di ita erit: Angeli prodibunt, & ho-
mines pravos & iniquos à justis se-
cernent. Et illos in fornacem ignis 50
sempiterni conjicient: illic erit
fletus et dentium collisio.

LXXX. Parabola de Scriba.

Posteà Jesus illis dixit, Hæc 51
omnia intellexistis? Respon-
derunt, Etiam Domine noster.

Versio VULGTA LATINA.

44 Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro : quem qui invenit homo,
abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit universa quæ habet, & emit agrum
45 illum. Iterùm simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas
46 margaritas. Inventâ autem unâ pretiosâ margaritâ, abiit, & vendidit omnia quæ
47 habuit, & emit eam. Iterùm simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, &
48 ex omni genere piscium congreganti. Quam, cùm impleta esset, educentes, & se-
49 cus littus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem foràs miserunt. Sic erit
50 in consummatione seculi : exibunt angeli, & separabunt malos de medio justorum,
51 Et mittent eos in caminum ignis : ibi erit fletus, & stridor dentium. Intellexistis
52 hæc omnia? dicunt ei; Etiam. Ait illis; Ideò omnis scriba doctus in regno
cœlorum, similis est homini patri familiâs, qui profert de thesauro suo nova & ve-
tera. Et factum est, cùm consummâsset Jesus parabolas istas, transiit indè. 53
Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagogis eorum, ita ut mirarentur, & 54
dicerent; Undè huic sapientia hæc, & virtutes? Nónne hic est fabri filius? Nón- 55
ne mater ejus dicitur Maria; & fratres ejus, Jacobus, & Joseph, & Simon, & Judas:
Et sorores ejus, nónne omnes apud nos sunt? Undè ergò huic omnia ista? 56
Et scandalizabantur in eo. Jesus autem dixit eis; Non est propheta sine honore, nisi 57
in patria sua, & in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas, propter increduli- 58
tatem illorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 وشبه ملكوت السموات كنزا مخفيا في حقل وجده انسان * • الفصل الاربعون •
45 فخباه ومن فرحه مضى وباع كل شي له واشترى ذلك الحقل * وايضا شبه ملكوت السموات
46 انسانا تاجرا يطلب الجوهر الحسن * فوجد درة كثيرة الثمن فمضى وباع كل شي له واشتراها *
47 وايضا تشبه ملكوت السموات شبكة القيت في البحر فجمعت من كل جنس * فلما امتلات
48
49 اطلعوها الى الشاطي وجلسوا * فجمعوا الخيار في الاوعية والاشرار رموا بهم خارجا * هكذا
50 يكون في انقضاء هذا الزمان تخرج الملايكة ويفرزون الاشرار من وسط الاخيار * ويلقونهم
51 في اتون النار هناك يكون البكاء وصرير الاسنان * ثم قال لهم يسوع افهمتم هذا كله فقالوا
52 لا نعم يا رب * [] من اجل هذا كل كاتب يتلمذ لملكوت السموات يشبه انسانا رب بيت يخرج
53 من كنزه جددا وقدما * • الفصل الحادي والاربعون • ولما اكمل يسوع
54 هذه الامثال انتقل من هناك * وجاء الى مدينته وكان يعلم في مجامعهم حتى انهم بهتوا
55 وقالوا من اين له هذه الحكمة والقوى * اليس هذا هو ابن النجار او ليس امه مريم واخوته
56 يعقوب ويوسي وسمعان ويهوذا * اليس اخواته كلهن عندنا * فمن اين له هذا كله * وكانوا يشكون
57
58 فيه * فقال لهم يسوع لا يهان نبي الا في مدينته وبيته * ولم يصنع هناك قوات كثيرة من
اجل قلة ايمانهم *

Sectio quadragesima.

Et assimilatur regnum cœlorum thesau- 44
ro abscondito in agro : quem invenit ho-
mo, & abscondit ipsum, & præ gaudio suo
abiit, vendidit omnia quæ habebat, & e-
mit illum agrum. Et iterum assimilatur 45
regnum cœlorum homini negotiatori, qui
quærit gemmam pretiosam. Invenit au- 46
tem margaritam multi pretii, quare ab-
iit, & vendidit quicquid habebat, & e-
mit eam. Et iterum assimilatur regnum 47
cœlorum reti quod jactum est in mare,
& congregavit ex omni genere : Cúm- 48
que impletum esset, eduxerunt illud ad
litus, & sederunt, & collegerunt bonos
in vasis suis, & malos projecerunt fo-
ràs. Sic erit in fine hujus temporis : 49
exibunt angeli, & segregabunt malos de
medio justorum. Et projicient eos in 50
fornacem ignis : ibi erit fletus, & stri-
dor dentium. Deinde dixit eis, Intel- 51
lexistis hæc omnia? Dixerunt, Ita do-
mine. Dixitque eis, Ideò omnis scriba 52
qui discipulus sit regno cœlorum, assimi-
latur homini patri familiâs, qui educit
de thesauro suo nova & vetera.

Sectio quadragesima prima.

Et cùm consummâsset Jesus istas para- 53
bolas, recessit indè. Et venit in civita- 54
tem suam, & docebat in synagogis eo-
rum, ita ut ipsi obstupescerent, & dice-
rent; Unde ei hæc sapientia & virtu-
tes? Nónne hic est filius lignarii? Aut 55
nónne mater ejus est Maria? & fratres
ejus Jacob, & Joses, & Simon, & Ju-
das? Nónne sorores ejus omnes sunt a- 56
pud nos? Unde ergò ei hæc omnia? Et 57
scandalizabantur in eo. Ait illis Je-
sus; Non despicitur propheta nisi in
civitate sua & in domo sua. Et non o- 58
peratus est ibi virtutes multas propter
penuriam fidei eorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ መድፍነ ፡ ዘጉበ ፡ ዘኅቡእ ፡ ውስተ ፡ ገራህት ፡ ወረከቦ ፡
ብእሲ ፡ ኅብአ ፡ ወእምፍሥሓሁ ፡ ሖረ ፡ ወኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ሤጠ ፡ ወተሣየጠ ፡ ውእቱ ፡ ገራህ
45 ተ ። ካዕበ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብእሴ ፡ ሠያጤ ፡ ዘየኃሥሥ ፡ ባሕርየ ፡
46 ሠናየ ። ወረኪቦ ፡ አሐደ ፡ እንተ ፡ ብዙኅ ፡ ሤጠ ፡ ሖረ ፡ ወሤጦ ፡ ኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ወተሣ
47 የጦ ። ካዕበ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ገሪፈ ፡ እንተ ፡ ተወድየት ፡ ውስተ ፡ ባ
48 ሕር ፡ ወእምኵሉ ፡ ዘመደ ፡ ዓሣ ፡ አስተጋብአ ። እንተ ፡ መልአ ፡ አዕረጉ ፡ ውስተ ፡ ሐ
ይቅ ፡ ወነቢሮሙ ፡ አረዩ ፡ ሠናይቶ ። ውስተ ፡ ሙዳይ ፡ ወእኩዮሰ ፡ ገደፉወ ፡ አፍአ ።
49 ከማሁ ፡ ይከውን ፡ በኅልቀተ ፡ ዓለም ፡ ይወፅኡ ፡ መላእክት ፡ ወይፈልጡ ፡ ፀዋጋነ ፡ እ
50 ማእከሎሙ ፡ ለጻድቃን ። ወይወድይዎሙ ፡ ውስተ ፡ እቶነ ፡ እሳት ፡ ኀበ ፡ ብካይ ፡ ወሐ
51 ቅየ ፡ ስነን ። ለበውክሙሁ ፡ እንከ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ።
52 ወይቤሎሙ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ጸሐፊ ፡ ዘይፀመድ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ይመስ
53 ል ፡ ብእሴ ፡ በዓለ ፡ ቤት ፡ ዘያወፅእ ፡ እመዝገቡ ፡ ሐዲሰ ፡ ወብሉየ ። ወፈጺሞ ፡ እግዚ
54 እ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ መስሌ ፡ ተንሥአ ፡ እምዝየ ። ወሖረ ፡ ሀገሮ ፡ ወመሀሮሙ ፡ በምኵ
ራቦሙ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይደመሙ ፡ ወይብሉ ፡ እምአይቴ ፡ ለዝንቱ ፡ ዝኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ወ
55 ኃይል ። አኮሁ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወልዱ ፡ ለጸራቢ ፡ አኮሁ ፡ እሙ ፡ ስማ ፡ ማርያ
56 ም ፡ ወአኃዊሁ ፡ ያዕቆብ ፡ ወዮስእ ፡ ወስምዖን ፡ ወይሁዳ ። ወአኃቲሁ ፡ ኵሎን ፡ ኀ
57 ቤነ ፡ ሃለዋ ፡ እምአይቴ ፡ እንከ ፡ ለዝ ፡ ዝኵሉ ። ወያንጐረጕሩ ፡ በእንቲአሁ ።
ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አልቦ ፡ ነቢይ ፡ በኀበ ፡ ኢይከብር ፡ ዘእንበለ ፡ በሃገ
58 ሩ ፡ ወበቤቱ ። ወኢገብረ ፡ በሃየ ፡ ኀይለ ፡ ብዙኀ ፡ በእንተ ፡ ኢአሚኖቶሙ ።

Simile est regnum cœlorum occultato thesauro, abscondito in agro: & inveniens 44
eum homo abscondit eum, & è gaudio ejus vadit, & omne quod habet vendit, &
emit istum agrû. Iterum simile est regnum cœlorum homini mercatori, qui quærit 45
margaritam bonam: Et inveniens unam quæ magni fuit pretii, abiit, & ven- 46
didit omne quod habuit, & emit eam. Iterum simile est regnum cœlorum reti 47
quod ejicitur in mare, & ex omni genere, piscem congregavit. Quod cùm im- 48
pletum esset, eduxerunt in litus, & sedentes illi, collegerunt bonos in vasa, &
malos ejiciebant foras. Sic erit in consummatione mundi : exibunt angeli, 49
& separabunt malos è medio justorum : Et projicient eos in fornacem ignis: 50
ubi fletus & stridor dentium. Intelligitisne igitur hæc omnia? & dicunt 51
ei, Etiam Domine. Et dicit iis; Propter hoc omnis scriba qui operam dat regno 52
cœlorum, similis est homini domino domûs, qui profert è thesauro suo nova &
vetera. Et quum consummâsset Jesus hanc parabolam, migravit indè. Et 53
abiit in civitatem suam; & docuit eos in synagogis eorum, usque dum mira- 54
rentur, & dicerent; Unde huic hæc omnis scientia & virtus? Nónne 55
hic est filius fabri? nónne matris ejus nomen est Maria, & fratres ejus Ja-
cob, & Jesu, & Simon, & Jehudas? Et sorores ejus omnes, nónne apud 56
nos sunt? Unde igitur huic hæc omnia? Et murmurabant contra eum. Et 57
dicit iis Dominus Jesus; Non est propheta ubi non honoratur, nisi in civitate
sua, & in domo sua. Et non fecit ibi virtutem multam, propter infidelita- 58
tem eorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

52 بايشان كفت براي اين مي كويم * كه هر نويسنده كه براي ملكوت آسمان شاكرد
شود * مانندست بمردي كدخداي كه از ذخيره خود بدر آورد † نوها وكهنها *
53 چون عيسي اين مثلها را تمام كرد * تعليم دادن مسيح در ناصره * [illegible]
54 [از آنجا رفت] * در شهر خود آمد ودر كنشتهاء ايشان تعليم مي داد چنانك كه در تعجب
55 مي شدند ومي كفتند اين را كجا دارد حكمت ونيرومندي * نه اينست پسر درودكر نه
56 مادرش مريم خوانده شود وبرادرانش يعقوب ويوسا وشمعون ويهودا * وخواهران همكنان † پيش ما
57 هستند اين سخن از كجا دارد * ودر عقب او بيهوده مي كفتند * عيسي بايشان كفت پيغمبر
58 نيست نكوهيده الا بشهر خود ودر خانه خود * بسيار معجزات انجا نكرد براي آنك ايمان نداشتند

Illis dixit, Ideircò dico, quod om- 52
nis Scriba qui regno cœlorum ido-
neus discipulus fuerit, similis est
viro œconomo, qui ex thesauro suo
profert nova et vetera.

LXXXI. Docet Christus in Nazreh.

Cùm Jesus has parabolas absolvis- 53
set, illinc discessit. Cumque in 54
civitatem suam venisset, in synago-
gis eorum docuit, adeò ut admira-
tione caperentur, et dicerent; Unde
habet iste sapientiam et virtutem?
Nónne hic est filius fabri? nónne 55
mater eius Maria vocatur, et fra-
tres eius Jacobus, et Joses, et Si-
meon, et Jehuda? Et sorores ejus 56
omnes apud nos sunt: hunc sermo-
nem unde habet? Insuper de eo 57
futilia dixerunt. Jesus illis dixit;
Propheta non est contemptus nisi
in civitate sua et in domo sua.
Neque multa miracula illic fecit 58
propterea quòd fidem non habebant.

CAP. XIV. ιδ'.

In illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu:
1 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ·
Et ait pueris suis; Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη
à mortuis, & propter hoc efficaciæ operantur in eo. Nam
3 ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ
Herodes apprehendens Joannem, vinxit eum, & posuit in custodia, propter
Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ
Herodiadem uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim illi
4 Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ
Joannes; Non licet tibi habere eam. Et volens illum occidere,
5 ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
timuit turbam, quia sicut Prophetam eum habebant. Natalitiis autem
6 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Γενεσίων δὲ
agendis Herodis, saltavit filia Herodiadis in medio, &
ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ
placuit Herodi. Undè cum juramento spopondit ei dare quodcunque
7 ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
postulasset. Illa verò præinstructa à matre sua; Da mihi, inquit,
8 αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν,
hic in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus est rex:
9 ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς·
propter verò juramenta, & simul accumbentes, jussit dari. Et mittens
διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας 10
decapitavit Joannem in custodia. Et allatum est caput ejus in
ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ 11
disco, & datum est puellæ: & attulit matri suæ. Et
πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ 12
accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus, & sepelierunt illud: &
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ
venientes nuntiaverunt Jesu. Et audiens Jesus, secessit
ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν 13
indè in navicula in desertum locum privatim. & audientes turbæ,
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι,
secutæ sunt eum pedibus de civitatibus. Et exiens Jesus vidit
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε 14
multam turbam, & visceribus affectus est erga eos, & curavit ægrotos
πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους
eorum. Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus,
αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 15
dicentes; Solitarius est locus, & hora jam præteriit: absolve
λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον
turbas, ut abeuntes in vicos, mercentur sibi escas. At
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ 16
Jesus dixit eis; Non usum habent abire: date illis vos manducare.
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡܓ *

1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܫܘܡܥܗ ܕܝܫܘܥ܀
2 ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܗܢܘ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܒܗ܀
3 ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܐܚܕܗ ܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ ܘܐܣܪܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ܀
4 ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܠܟ ܐܢܬܬܐ܀
5 ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ ܘܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܐ ܕܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀
6 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܕܝܠܕܗ ܕܗܪܘܕܣ ܪܩܕܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܩܕܡ ܣܡܝܟܐ ܘܫܦܪܬ ܠܗܪܘܕܣ܀
7 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܡܐ ܠܗ ܒܡܘܡܬܐ ܕܢܬܠ ܠܗ ܟܠ ܡܐ ܕܫܐܠܐ܀
8 ܗܝ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܡܠܦܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܡܗ ܐܡܪܐ ܗܒ ܠܝ ܗܪܟܐ ܒܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ܀
9 ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܠܡܠܟܐ ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܣܡܝܟܐ ܦܩܕ ܕܬܬܝܗܒ ܠܗ܀
10 ܘܫܕܪ ܦܣܩ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀
11 ܘܐܬܝܬܝ ܪܫܗ ܒܦܝܢܟܐ ܘܐܬܝܗܒ ܠܛܠܝܬܐ ܘܐܝܬܝܬܗ ܠܐܡܗ܀
12 ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܩܠܘ ܓܘܫܡܗ ܩܒܪܘ ܘܐܬܘ ܚܘܝܘ ܠܝܫܘܥ܀
13 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܠܚܘܕܘܗܝ ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܪܕܘ ܒܬܪܗ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܀
14 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܐܣܝ ܟܪܝܗܝܗܘܢ܀

* ܩܘܪܒܐ ܕܝܘܡܕܝܘܡ * ܚܒ *

15 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܗܘ ܘܥܕܢܐ ܥܒܪ ܠܗ ܫܪܝ ܠܟܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ܀
16 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܡܐܙܠ ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ܀

CAP. XIV.

ILlo verò tempore audivit Herodes Tetrar- 1
cha famam Jesu. Et dixit servis suis, Iste 2
est Johannes Baptista, ipse surrexit è mo-
numento, propterea virtutes operantur per
eum. Ipse autem Herodes prehenderat Jo- 3
hannem, vinctumque conjecerat in carce-
rem, propter Herodiadem uxorem Philippi
fratris sui. Dicebat enim ei Johannes; Non 4
licet eam esse tibi uxorem. Et volebat eum 5
interficere, sed timebat à populo, quippe qui
ut prophetã habebant eum. Quum autẽ age- 6
rentur natalitia Herodis, saltavit filia Hero-
diadis coram accumbentibus, & placuit He-
rodi. Propterea jurejurando juravit ei, se 7
daturum ei quicquid petiisset. Ipsa verò pro- 8
ptérea quòd edocta fuerat à matre sua, dixit;
Da mihi hic in paropside caput Johannis
Baptistæ. Et ægrè tulit rex: sed propter 9
jusjurandum & accumbentes, præcepit ei
dari. Misitque qui amputaret caput Johan- 10
nis Baptistæ in carcere. Et allatum est ca- 11
put ejus in paropside, & datum est puellæ, at-
tulitque illud matri suæ. Et accedentes disci- 12
puli ejus, sustulerunt cadaver ejus, ac sepeli-
erunt; & venientes renuntiârunt Jesu. Jesus 13
verò quum hoc audisset, discessit illinc na-
viculâ in locum desertum ipse solus: quod
quum audissent cœtus, abierunt post eum per
aridam ab urbibus. Et egressus Jesus vidit 14
turbas multas, & misertus est earum, ac sa-
navit infirmos earum.

Oblationi quotidianæ.

Quum autem esset vespera, accesserunt ad 15
eum discipuli ejus, & dixerunt ei; Locus est
desertus, & tempus præteriit: dimitte cœ-
tus hominum; ut adeant villas, emantque sibi
cibum. Ipse verò dixit eis, Non opus est 16
illos abire; vos date illis ad comedendum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 هشتاد دو كشته شدن يحيي بن زكريا *ودر ان روزكار هيروديس ان باسقاق
2 ربع مملكت خبرهاء عيسي را شنيد * وبندكان خود كفت اينست يحيي شورنده * كه از
3 ميان مردكان برخاست براي ان نيرومنديها درو پيدا مي شود *پيش ازين هيروديس يحيي را
4 كرفته بود ودر زندان انداخته * براي هيرودیا زن فيلبوس * برادر هيروديس * سبب انك
5 يحيي بدو مي كفت * كه روا نيست زن تو باشد * وهيروديس مي خواست كه يحيي را بكشد *
6 ليكن از عوام مي ترسيد * براي انك همچو پيغمبر اورا قبول كرده بودند * در روز
زاييدن هيروديس هيروديا در مجلس شادي * برابر هيروديس رقص كرد هيروديس را عظيم
7 8 خوش آمد * با دختر سوكندها خورد كه هرچه ازو بخواهد بدهد * دختر سر يحيي را
9 در طبقي نهاده ازو خواست * براي انك مادر بدختر اموزانيده بود * ملك را سخت نا خوش
آمد * الا براي سوكند كه در محفل برابر جماعت خورده بود * فرمود كه بدو داده شود *
10 11 *وفرستاد سر يحيي را بزندان بريدن داده* ودر طبقي نهاده پيش دختر اورده شد * ودختر سر را

LXXXII. Cædes Johannis filii Zachariæ.

CAP. XIV.

ET in illo tempore Herodes præ- 1
fectus quartæ partis regni rumores
de Jesu audivit. Et servis suis 2
dixit, Hic est Johannes Baptista,
qui ex mortuis surrexit: ideò
virtutes in eo exeruntur. Nam 3
antehac Herodes Johannem prehen-
derat, & in carcerem conjecerat ob
Herodiadem, uxorem Philippi fra-
tris Herodis. Causâ eâ quòd Jo- 4
hannes illi dicebat, Minimè licet
eam uxorem tibi esse. Herodes 5
itaque voluerat Johannem inter-
fecisse, sed à populo metuebat; quia
veluti prophetam eum acceperant.
Die autem *natalitio Herodis, He-* 6
rodias in consessu festivo coram
Herode saltavit, & Herodi magno-
pere placuit. Puellæ igitur jure- 7
jurando se obstrinxit, quicquid ab
illo peteret daturum. Puella caput 8
Johannis patinæ impositum ab eo
petiit: propterea quòd mater sua pu-
ellam docuerat. Regi hoc *vehemen-* 9
ter displicuit; sed propter jusju-
randum, quod in consessu coram
multitudine juraverat, jussit ut ei
daretur. Mittens itaque; caput Jo- 10
hannis in carcere præcidere man- 11
datum dedit: Et patinæ impositũ ad
puellã allatũ est, puella autẽ caput

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 IN illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Jesu : Et ait pueris suis ; Hic
2 est Joannes Baptista : ipse surrexit à mortuis, & ideò virtutes operantur in eo.
3 Herodes enim tenuit Joannem, & alligavit eum : & posuit in carcerem propter
4 Herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi Joannes ; Non licet tibi habe-
5 re eam. Et volens illum occidere, timuit populum : quia sicut prophetam eum
6 habebant. Die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio, & placu-
7 it Herodi. Undè cum juramento pollicitus est ei dare quodcunque postulâsset ab
8 eo. At illa præmonita à matre sua, Da mihi, inquit, hic in disco caput Joannis
9 Baptistæ. Et contristatus est rex : propter juramentum autem, & eos qui pariter
recumbebant, jussit dari. Misitque & decollavit Joannem in carcere. Et alla- 10
tum est caput ejus in disco, & datum est puellæ, & attulit matri suæ. Et acce- 11
dentes discipuli ejus, tulerunt corpus ejus, & sepelierunt illud : & venientes 12
nuntiaverunt Jesu. Quod cùm audisset Jesus, secessit indè in navicula, in lo-
cum desertum seorsùm : & cùm audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de 13
civitatibus. Et exiens vidit turbam multam, & misertus est eis, & curavit lan-
guidos eorum. Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes ; 14
Desertus est locus, & hora jam præteriit : dimitte turbas, ut euntes in castella, 15
emant sibi escas. Jesus autem dixit eis ; Non habent necesse ire : date illis vos 16
manducare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Sectio quadragesima secunda.

1 • الفصل الثاني والاربعون • *وفي ذلك الزمان سمع هيرودس رييس الربع خبر يسوع*
2 *فقال لغلمانه هذا هو يوحنا المعمداني وهو قام من الاموات فمن اجل هذا القوات تعمل به
3 *وكان هيرودس قد امسك يوحنا وشده وجعله في السجن من اجل هيروديا امراة فيلبس
4 5 اخيه *لان يوحنا كان يقول له ما يحل لك ان تاخذها *وكان يريد قتله فخاف الجمع لانه كان
6 عندهم مثل نبي *ولما كان يوم مولد هيرودس فرقصت ابنة هيروديا في الوسط فاعجبت
7 8 هيرودس *فلهذا اقسم مقرا ان يعطيها ما تطلبه *وهي لان امها كانت علمتها فقالت اعطني
9 راس يوحنا المعمداني في طبق *فحزن الملك ومن اجل اليمين والمتكيين معه امر ان تعطي•
10 11 *وارسل واخذ راس يوحنا في السجن *وجاوا بالراس في طبق ودفعوه الى الصبية فاعطته لامها•
12 13 *وجاء تلاميذه واخذوا الجثة فدفنوها ثم اتوا واخبروا يسوع * فلما سمع يسوع مضى من
14 هناك في سفينة الى البرية منفردا وسمع الجمع وتبعه ماشيين من المدن *فلما خرج ابصر جمعا
15 كبيرا فتحنن عليهم وابرا اعلاهم • الفصل الثالث والاربعون • *ولما كان المسا
جاء تلاميذه وقالوا ان المكان قفر والساعة قد جازت اطلق الجمع ليذهبوا الى القرى فيبتاعوا
16 لهم طعاما *فقال لهم يسوع لا حاجة لذهابهم اعطوهم انتم ما ياكلون •

CAP. XIV.

ET in illo tempore audivit Herodes 1
princeps quartæ partis, famam Jesu :
Et dixit pueris suis, Hic est Johannes 2
Baptista : & ipse surrexit à mortuis, &
propterea virtutes operantur in eo. He- 3
rodes autem jam comprehenderat Johan-
nem, & ligaverat eum : Et posuerat in
carcerem propter Herodiadem uxorem
Philippi fratris sui. Quoniam Johan- 4
nes dicebat ei ; Non licet tibi ducere e-
am. Et intendebat necem illius, sed ti- 5
muit turbam : quia erat apud eos velu-
ti propheta. Quum autem fuisset dies 6
natalis Herodis, saltavit filia Herodia-
dis in medio ; & placuit Herodi. Et 7
propterea juravit affirmans se daturum
ei quidquid peteret. Ipsa ergò, quia ma- 8
ter ejus edocuerat eam, dixit ; Da mihi
caput Johannis Baptistæ in disco. Et 9
contristatus est rex. At propter juramen-
tum & accumbentes cùm eo, præcepit da-
ri illi. Et misit, & amputavit caput Jo- 10
hannis in carcere. Et attulerunt caput 11
in disco, & porrexerunt illud puellæ, quæ
dedit illud matri suæ. Et venerunt di- 12
scipuli ejus & acceperunt cadaver, &
sepelierunt illud : Deinde venerunt &
nuntiaverunt Jesu. Cùm autem audis- 13
set Jesus, secessit indè in naviculam in
desertum seorsùm. Et audivit turba, & 14
secuti sunt eum gradientes pedestri iti-
nere de civitatibus. Cùm autem exisset,
vidit turbam magnam, et misertus est su-
per eos, et sanavit infirmos eorum.

Sectio quadragesima tertia.

Et cùm serò factum esset, venerunt di- 15
scipuli ejus, et dixerunt ; Sanè locus est
desertus, et hora jam pertransiit : di-
mitte turbam ut eant in castella, et e-
mant sibi cibum. Dixit eis Jesus ; Non 16
est necessitas discessûs eorum : date eis vos quod manducent.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ ወሄሮድስ ፡

1 10 በውእቱ ፡ መዋዕል ፡ ሰምዐ ፡ ሄሮድስ ፡ ንጉሠ ፡ ድምፀ ፡ ነገሩ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ።
2 ወይቤ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ዝውእቱ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ተንሥአ ፡
3 እሙታን ፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኃይል ፡ ይትገበር ፡ ቦቱ ። እስመ ፡ ውእቱ ፡ ሄሮድስ ፡ አ
4 ኃዞ ፡ ለዮሐንስ ፡ ወሞቅሖ ፡ በቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ በእንተ ፡ ሄሮድያደ ፡ ብእሲተ ፡ ፊልጶስ ፡ እኁ
5 ሁ ። እስመ ፡ ይቤሎ ፡ ዮሐንስ ፡ ሎቱ ፡ ኢይከውነከ ፡ ታውስባ ፡ ለከ ። ወእንዘ ፡ ይ
6 ፈቅድ ፡ ይቅትሎ ፡ ይፈርሆ ፡ ለሕዝብ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ነቢይ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለዮሐንስ ።
7 ወዕለተ ፡ ልደቱ ፡ ከዊና ፡ ለሄሮድስ ፡ ዘፈነት ፡ ወለታ ፡ ለሄሮድያደ ፡ በማእከሎሙ ፡ ወአደሞ
8 ቶ ፡ ለሄሮድስ ። ወመሐለ ፡ ላቲ ፡ ከመ ፡ የሀባ ፡ ዘሰአለቶ ። ወአቅደመት ፡ አእምሮ ፡
9 በኀበ ፡ እማ ፡ ወትቤሎ ፡ ሀበኒ ፡ ይእዜ ፡ በዝየ ፡ በጻሕል ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ።
10 ወተከዘ ፡ ንጉሥ ፡ በእንተ ፡ መሐላሁ ፡ ወበእንተ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ አዘዘ ፡ ይሀብዋ ። ወፈነ
11 ወ ፡ ይምትሩ ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ በውስተ ፡ ሞቅሕ ። [ወአምጽኡ]፡ ርእሶ ፡ በጻ
12 ሕል ፡ ወወሀብዋ ፡ ወወሰደት ፡ ለእማ ። ወመጽኡ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወነሥኡ ፡ በድኖ ፡ ወቀበር
ዎ ፡ ወመጺኦሙ ፡ ዜነውዎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ።

በእንተ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡

13 ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ በሐመር ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡ እንተ ፡ ባሕቲ
14 ቱ ፡ ወሰሚዖሙ ፡ አሕዛብ ፡ ተለውዎ ፡ በእግር ፡ እምበሐውርት ። ወወፂኦ ፡ ርእየ ፡ ብዙኃ ፡
15 አሕዛብ ፡ ወምሕሮሙ ፡ ወአሕየወ ፡ ድዉያኒሆሙ ። ወመሲተ ፡ ከዊና ፡ ቀርቡ ፡ አርዳኢ
ሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ገዳም ፡ ውእቱ ፡ ብሔር ፡ ወሰዓትኒ ፡ ኃለፈ ፡ ጊዜሁ ፡ ናሁ ፡ ፍትሖሙ ፡ ለ
16 አሕዛብ ፡ ከመ ፡ ይሑሩ ፡ ውስተ ፡ አህጉር ፡ ወይሣየጡ ፡ ለርእሶሙ ፡ መብልዐ ። ወይቤሎሙ ፡
ኢኮ ፡ መፍትው ፡ ይሑሩ ፡ ሀብዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ዘይበልዑ ።

De Johanne & Herode.

CAP. XIV.

IN illo tempore audivit rex Herodes sonitum sermonis Domini Jesu : Et 1
dicit servis suis ; Est Johannes Baptista : ille hic est, excitatus fuit è mor- 2
tuis, & propter hunc virtus operatur in eo. Quia iste Herodes prehenderat Jo- 3
hannem, & vinxerat eum in domo vinculi, propter Herodiadem uxorem Phi-
lippi fratris sui. Quoniam dicebat ei Johannes ; Non licet copulare eam tibi : 4
Et volens illum occidere, timebat populum : quia sicut prophetam respiciebant 5
Johannem. Et cum dies nativitatis erat Herodis, saltavit filia Herodiadis 6
in medio eorum, & placuit Herodi. Et juravit ei, quòd daret ei quod peteret 7
ab illo. Et præscivit à matre sua, & dicit ei ; Da mihi igitur nunc, hic in 8
patina caput Johannis Baptistæ. Et contristatus fuit rex propter juramen- 9
tum suum, & propter eos qui accumbebant jussit dare illud. Et misit decol- 10
lare caput Johannis Baptistæ in carcere : Et attulerunt caput ejus in pa- 11
tina : & datum est ei, & attulit matri suæ. Et venerunt discipuli ejus, & 12
sustulerunt corpus ejus, & sepelierunt illud : & venientes nuntiaverunt Do-
mino Jesu.

De quinque panibus.

Et audiens illud Dominus Jesus secessit indè in nave in desertum seorsùm : 13
& audientes populi sequuti sunt eum pedibus ab urbibus. Et exiens, vidit 14
multos populos, & misertus est eorum, & sanavit infirmos illorum. Et vespe- 15
re facto, accesserunt discipuli ejus, dicentes ; Desertus est locus, & hora nunc
præterivit : ecce solve populos, ut abeant in civitates, & emant sibi cibum.
Et dicit iis, Minime oportet eos ire : date illis vos quo vescantur. 16

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 پیش مادر برد * شاگردان یحیی آمدند وتن اورا ستدند [ودفن کردند] وآمدند عیسی
13 را خبر کردند • *چون عیسی شنید ازانجا نقل کرد † در کشتی وآمد در ولایت ویران
14 تنها • چون جماعت انجا شنیدند • از شهر بیرون آمدند • ودنبال او بخشکی رفتند * عیسی
بدر آمد ودید • که جماعت بس بسیارند • برایشان رحمت کرد ورنجوران ایشانرا شفا
داد   هشتاد سه   انجا که از پنج نان ودو ماهی پنج هزار مردرا سیر کرد
15 * چون شب هنگام شد • شاگردان مسیح پیش او آمدند وبدو گفتند • این ولایت
ویرانست • ووقت گذشت جماعت خلایق را ازاد کن تا بروند † در دیهها • وبرای خود
16 توشه بخرند • * او بدیشان گفت محتاج نیست که بروند • شما بدیشان چیزی
دهید تا بخورند •

ad matrem tulit. Tunc discipuli 12
Johannis venerunt & corpus ejus
sustulerunt & sepelierunt : & ve-
nientes Jesum certiorem fecerunt.
Cùm Jesus audiret, illinc migravit 13
in nave, & venit in regionem de-
sertam solus : quod cùm multitu-
do illic audisset ex civitate egressi
sunt, & eum per aridam sequuti
sunt. Jesus egressus est ac videns 14
turbas valde ingentes adesse, eorum
misertus est, et ægrotis eorum salu-
tem dedit.

LXXXIII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinquies mille viros saturavit.

Cùm jam nox esset, discipuli Christi 15
ad eum venerunt, et illi dixerunt ;
Hæc regio deserta est, et tempus præ-
teriit, turbas hominum dimitte, ut
eant in pagos, et sibi commeatum
comparent. Ipse illis dixit, non 16
opus est ut eant : vos ipsis aliquid
date quo vescantur.

Illi autem dicunt ei ; Non habemus hic *si non* quinque panes , & duos
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ , Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους , καὶ δύο
18 pisces. *Ille autem* ait ; Afferte mihi illos huc. Et *jubens*
19 ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε , Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ κελεύσας
turbas discumbere super *fœna* , *&* *accipiens* quinque panes &
τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους , καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
duos pisces , *suspiciens* in cœlum , benedixit : & *frangens* dedit
τοὺς δύο ἰχθύας , ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν , εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε
discipulis panes : *at* discipuli turbis. Et manducaverunt
20 τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους , οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον
omnes , & saturati sunt , & tulerunt *redundans* fragmentorum duodecim
πάντες , καὶ ἐχορτάσθησαν , καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
cophinos plenos. *At edentes fuerunt viri ferè* quinque millia, *præter*
21 κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι , χωρὶς
mulieres & *pueros*. Et statim compulit Jesus discipulos
22 γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς
suos ascendere in naviculam , & præcedere eum *in ulteriora* , *usquequò*
αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον , καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν , ἕως οὗ
absolveret turbas. Et *absolvens turbas* , ascendit in montem
23 ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους , ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
privatim orare. Vespere autem facto , solus erat ibi.
κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης , μόνος ἦν ἐκεῖ·
Verùm navicula *jam medium maris erat* , *vexata* à fluctibus :
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν , βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων·
erat enim contrarius ventus. Quartâ autem vigiliâ noctis , *abiit*
ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς , ἀπῆλθε 25
ad eos *Jesus* , *circumambulans* super mare. Et videntes eum
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς , περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν 26
discipuli super mare *circumambulantem* turbati sunt , dicentes ; *Quòd*
οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα , ἐταράχθησαν , λέγοντες , Ὅτι
phantasma est : & præ timore clamaverunt. Statim *autem* locutus est
φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν 27
eis Jesus ; dicens ; *Confidite* : ego sum ; *ne metuatis*. Respondens autem *ei*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς , λέγων , Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ 28
Petrus , dixit , Domine , si tu es , jube me ad te venire super aquas.
ὁ Πέτρος , εἶπε , Κύριε , εἰ σὺ εἶ , κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.
Ipse *verò* ait ; Veni. Et descendens de navicula Petrus , ambulabat super
Ὁ δὲ εἶπεν , Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος , περιεπάτησεν ἐπὶ 29
aquas , *venire* ad Jesum. *Intuitus verò* ventum validum , timuit :
τὰ ὕδατα , ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν , ἐφοβήθη· 30
& *incipiens demergi* , clamavit , dicens ; Domine , *serva me*. Con-
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι , ἔκραξε , λέγων , Κύριε , σῶσόν με. Εὐ- 31
tinuò *autem* Jesus extendens manum , *excepit* eum , & ait illi ;
θέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα , ἐπελάβετο αὐτοῦ , καὶ λέγει αὐτῷ ,
Exiguæ fidei , *ad quid* dubitâsti ? Et *ascendentibus illis in navigium* ,
Ὀλιγόπιστε , εἰς τί ἐδίστασας ; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον , 32
quievit ventus.
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

ΚΖ' ρμη ς — ρμθ β — ρν δ — ρνα ε — ρνβ ς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܢ ܗܪܟܐ ܐܠܐ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ. ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
18 ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ ܠܝ ܠܗܪܟܐ. * ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ
19 ܗܠܝܢ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
20 ܘܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܣܡܘ ܠܟܢܫܐ. * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ ܘܫܩܠܘ ܬܘܬܪܐ ܕܩܨܝܐ.
21 ܬܪܬܥܣܪܐ ܩܘܦܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ. ܗܘܘ ܓܒܪܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ.
22 ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ. * ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܢܩܕܡܘܢ
23 ܩܕܡܘܗܝ ܠܥܒܪܐ. ܥܕ ܗܘ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܡܨܠܝܘ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܠܗ *
24 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘܐ ܬܡܢ. * ܐܠܦܐ ܕܝܢ ܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܣܛܕܘܬܐ.
25 ܣܓܝܐܬܐ ܟܕ ܡܫܬܓܫܐ ܡܢ ܓܠܠܐ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܣܩܘܒܠܝܬܗ ܗܘܬ. * ܒܡܛܪܬܐ ܕܝܢ ܕܪܒܥܬܐ
26 ܕܠܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. * ܘܚܙܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ
27 ܡܝܐ ܘܐܬܕܠܚܘ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܚܠܡܐ ܗܘ. ܘܩܥܘ ܡܢ ܕܚܠܬܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
28 ܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܐܬܠܒܒܘ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܥܢܐ ܟܐܦܐ
29 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ. ܦܩܘܕ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܥܠ ܡܝܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ.
30 ܘܢܚܬ ܟܐܦܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܪܘܚܐ
31 ܕܥܙܝܙܐ. ܕܚܠ ܘܫܪܝ ܠܡܛܒܥ. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܦܪܘܩܝܢܝ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܗ
32 ܦܫܛ ܐܝܕܗ ܡܪܢ. ܘܐܚܕܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܥܘܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܢܐ ܐܬܦܠܓܬ. * ܘܟܕ
ܣܠܩܘ ܠܐܠܦܐ ܫܠܝܬ ܪܘܚܐ.

Ipsi verò dicunt ei , Non habemus 17
hic nisi quinque panes , & du-
os pisces. Dixit eis Jesus , Afferte mihi 18
ea huc. Et præcepit turbis ut discumbe- 19
rent humi , accepítque illos quinque panes
& duos pisces , & suspexit in cœlum , be-
nedixitque & fregit , ac dedit discipulis
suis ; ipsi verò discipuli apposuerunt tur-
bis. Et comederunt omnes & expleti sunt ; 20
& sustulerunt reliquias fragmentorum duo-
decim cophinos plenos. Illi verò homines 21
qui comederant , erant quinquies mille ,
exceptis mulieribus , & pueris. Et statim 22
coëgit discipulos suos conscendere navim ,
& præire sibi in ulteriorem ripam , dum ipse
dimitteret turbas. Quumque dimisisset 23
turbas , ascendit in montem solus , ut oraret.

*Ad vesperam dominicæ secundæ post resur-
rectionem.* 35.

Quum autem ingruissent tenebræ , solus erat
illic. Cæterùm navis recesserat à terra sta- 24
diis multis , agitata plurimùm à fluctibus ;
ventus enim erat ei adversus. Vigiliâ verò 25
quartâ noctis venit ad eos Jesus ambulans
super aquas. Et viderunt eum discipuli 26
ejus ambulantem super aquas , atque con-
turbati sunt , & dicebant ; Spectrum est
ementitum : ac præ timore suo clamârunt.
Ipse verò Jesus eodem momento collocutus 27
est eis , inquiens ; Bono estote animo : E-
go sum , ne timeatis. Et respondens Ce- 28
phas , dixit ei ; Domine mi , si tu es , jube
me venire ad te super aquas. Jesus verò 29
dixit ei ; Veni : & descendit Cephas è na-
vicula , & ambulavit super aquas ut adiret
Jesum. Sed quum vidisset ventum vehe- 30
mentem , timuit , cœpitque demergi : & attol-
lens vocem suam , dixit ; Domine mi , libera
me. Et in ipsius horæ puncto porrexit ma- 31
num suam Dñs noster , & prehendens eum ,
dixit ei ; Pusille fide , quare dubitâsti ? Quumq; 32
conscendissent navim , conquievit ventus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ايشان بدو كفتند • اينجا نداريم بجز پنج نان ودو ماهي * عيسي كفت آنرا پيش
18 من بياريد • آوردند • * وبجماعت فرمود تا از پاي بنشينند آن پنج نان وماهي را بستد • ودر
19 آسمان نكه كرد • ونانها را شكست وبركت كرد • [وبشاكردان داد] وشاكردان او بخلق
20 مي دادند • * همكنان خوردند وسير شدند وفضيلت پارها كه مانده بود • دوازده سبد
21 پر بر داشتند • * وكساني كه خوردند • پنج هزار مرد بودند • بغير از زنان وكودكان •
22 * آنكه بشاكردان فرمود كه در كشتي نشينند وپيشتر ازو در آن سوي روند • * آنكه
23 خلق را دستوري داد • وخود تنها بالاي كوه رفت تا نماز بكزارد •

هشتاد چهار رفتن مسيح بپاي بر روي دريا

چون تاريك شد عيسي تنها انجا بود

24 * وكشتي فرسنكهاء بسيار از زمين دور شده بود براي آنك بادنا راست داشت * ودر
25 چهارم نوبت پاس شب • عيسي بروي دريا پيش ايشان آمد • * شاكردان ديدند كه
26 مسيح بر روي دريا مي كرديد • ترسيدند پنداشتند كه خيالست • ودروغ • وشكوهيدند

Illi dixerunt ei , *Hic nihil habe-* 17
mus præter quinque panes & duos
pisces. Jesus dixit , *Illos ad me af-* 18
ferte ; *& attulerunt. Et jussâ mul-* 19
titudine humi sedere , *illos quinque*
panes & pisces accepit ; *tum cœ-*
los intuitus est , *& panibus fractis*
benedixit , *deditque discipulis* , *di-*
scipuli verò ejus populo dederunt.
Et omnes comederunt & saturati 20
sunt : *& reliquum fragmentorum* ,
quod remansit , *duodecim corbes ple-*
nos sustulerunt. Hominés autem qui 21
comederant quinquies mille viri fue-
runt , *præter mulieres et parvulos.*
Tunc discipulis jussit , *ut navim* 22
conscenderent et ante eum in ulteri-
orem ripam irent. Tunc populo 23
abeundi potestatem dedit , *et ipse*
solus in montem ascendit , *ut oraret.*

LXXXIV. Incessus Christi pe-
destris super faciem maris.

Et *cùm tenebrosum esset* , *Jesus so-*
lus illic erat. Navis autem para- 24
sangis multis à terra provecta est ,
eò quòd ventum parùm secundum
haberet. Et in quarta vice custo- 25
diæ nocturnæ Jesus in superficie
maris ad eos venit. Discipuli vi- 26
dentes Christum in superficie maris
obambulantem timuerunt , *existi-*
marunt enim *spectrum esse et*
apparitionem *falsam* : *et perterriti*

Versio VULGATA LATINA.

17 18 Responderunt ei; Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces. Qui ait
eis; Afferte mihi illos huc. Et cùm jussisset turbam discumbere super fœnum,
19 acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, aspiciens in cœlum benedixit, &
fregit, & dedit discipulis panes, discipuli autem turbis. Et manducaverunt
20 omnes, & saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum
21 plenos. Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis
22 mulieribus, & parvulis. Et statim compulit Jesus discipulos ascendere in navicu-
23 lam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimissâ turbâ,
24 ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi. Navicu-
la autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus.

Quartâ autem vigiliâ noctis, venit ad eos ambulans super mare. Et videntes 25 26
eum super mare ambulantem, turbati sunt, dicentes; Quia phantasma est.
Et præ timore clamaverunt. Statimque Jesus locutus est eis, dicens; Habete 27
fiduciam: ego sum, nolite timere. Respondens autem Petrus, dixit; Do- 28
mine, si tu es, jube me ad te venire super aquas. At ipse ait; Veni. Et de- 29
scendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam, ut veniret ad Jesum. Vi- 30
dens verò ventum validum, timuit: & cùm cœpisset mergi, clamavit dicens;
Domine, salvum me fac. Et continuò Jesus extendens manum, apprehendit 31
eum: & ait illi; Modicæ fidei, quarè dubitâsti? Et cùm ascendissent in navi- 32
culam, cessavit ventus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * فقالوا له ليس لنا ههنا الا خمس خبزات وحوتان * فقال قدموهم الي ههنا * وامر ان يتكي
19 الجموع علي العشب * واخذ خمس الخبزات والحوتين ونظر الي السماء وباركهم وقسمهم * واعطي
20 التلاميذ الخبز وناول التلاميذ الجمع * فاكل جميعهم وشبعوا * ورفعوا فضلات الكسر اثني
21 عشر سلا مملوه * وكان عدد الاكلين خمسة الف رجل سوي النساء والصبيان *

* الفصل الرابع والاربعون *

22 23 * وللوقت امر تلاميذه ان يركبوا السفينة ويسبقوه الي العبر ليطلق الجموع * فاطلق الجمع
24 وصعد الي الجبل منفردا ليصلي * فلما كان المساء وكان وحده هناك * وكانت السفينة بعيدة
25 من البر نحو خمس وعشرين غلوة * فضربتها الامواج لمعاندة الريح اياها * وفي الهجعة
26 الرابعة من الليل جاءهم ماشيا علي البحر * فلما راه تلاميذه ماشيا علي البحر اضطربوا وقالوا
27 28 انه خيال ومن المخافة صرخوا * فكلمهم قائلا تقووا انا هو لا تخافوا * اجابه بطرس قائلا يا رب
29 ان كنت انت هو فمرني ان اتي اليك علي الماء * فقال له تعال * فنزل بطرس من السفينة ومشي
30 علي الماء جائيا الي يسوع * فراي قوة الريح خاف فكاد يغرق * فصاح قائلا يا رب نجني *
31 32 * وللوقت مد يسوع يده واخذه * وقال له يا قليل الامانة لم شككت * فلما صعد
السفينة سكنت الريح *

Dixerunt ei, Non sunt hic nobis nisi 17
quinque panes & duo pisces. Et dixit 18
eis, Afferte eos ad me huc: Et jussit ut 19
discumberent turbæ super herbam. Et ac-
cepit quinque panes & duos pisces, &
aspexit in cælum, & benedixit eis, &
divisit illos, deditque discipulis panem,
et porrexerunt discipuli turbæ. Et come- 20
derunt omnes, et saturati sunt: et sus-
tulerunt residua fragmentorum, duode-
cim cistas plenas. Et erat numerus man- 21
ducantium, quinque millia virorum præ-
ter mulieres et pueros.

Sectio quadragesima quarta.

Et statim jussit discipulis suis ut con- 22
scenderent naviculam, et præcederent
eum trans fretum, ut dimitteret turbas.
Dimisit ergò turbam, et ascendit in mon- 23
tem solus ut oraret. Et cùm factum es-
set serò, et esset solus ibi, Essetque na- 24
vicula remota à terra circiter quinque
et viginti leucas, agitaverunt eam fluc-
tus, ob contrarietatem venti in eam.
Et in vigilia quarta noctis, venit ad 25
eos ambulans super mare. Cùm autem 26
vidissent eum discipuli ejus ambulantem
super mare, turbati sunt, et dixerunt;
Quia phantasma est. Et præ timore ex-
clamaverunt. Et allocutus est eos, di- 27
cens; Confortamini, ego sum, nolite ti-
mere. Respondit ei Petrus, dicens; Do- 28
mine, si tu es, præcipe mihi ut veniam
ad te super aquam. Ait illi, Veni. Igi- 29
tur descendit Petrus de navicula, et am-
bulavit super aquam veniens ad Jesum.
Vidit autem vim venti, et timuit; ac 30
propè submersus est: quare exclamavit,
dicens; Domine, salvum me fac. Et con- 31
tinuò extendit Jesus manum suam, et
apprehendit eum, et dixit ei; Modice
fide, quare dubitâsti? Et cùm ascendis- 32
set in naviculam, quievit ventus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤልዎ ፡ አልብነ ፡ ዝየሰ ፡ ዘእንበለ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ ፡፡ ወይቤ ፡ አ
18 ምጽእዎን ፡ ሊተ ፡ ዝየ ፡፡ ወአዘዘ ፡ ሰብአ ፡ ይርፍቁ ፡ ውስተ ፡ ሣዕር ፡ ወነሥአ ፡ ኃምስ ፡ ኅ
19 ብስተ ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ ፡ ወነጸረ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ ወባረከ ፡ ወፈቲቶ ፡ ወሀበ ፡ ለአርዳኢሁ ፡
20 ኅብስተ ፡ ወአርዳኢሁ ፡ ለአሕዛብ ፡፡ ወበልዑ ፡ ኵሎሙ ፡ ወጸግቡ ፡ ወአግብኡ ፡ ዘተርፈ ፡
21 ፍትፋተ ፡ ዐሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ መዛርእ ፡ መሉእ ፡፡ ወእለሰ ፡ በልዑ ፡ እሙንቱ ፡ ሰብአ ፡
22 ከመ ፡ ኃምሳ ፡ ምእት ፡ ዘእንበለ ፡ አንስት ፡ ወደቂቅ ፡፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ሖረ ፡ ዲበ ፡ ባሕረ ፡፡

ወአገበሮሙ ፡ ሶቤሃ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ይዕርጉ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ይሖሩ ፡ ወይፀንሕዎ ፡
23 ማዕዶተ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይፌንዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡፡ ወእምዝ ፡ ፈትሖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወዐ
ርገ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ እንተ ፡ በሕቲቱ ፡ ይጸሊ ፡ ወምሴተ ፡ ከዊኖ ፡ ባሕቲቱ ፡ ሀሎ ፡ ህየ ፡፡
24 ወሐመርሰ ፡ ናሁ ፡ ማእከለ ፡ ባሕር ፡ ሃሎ ፡፡ ይትሃወክ ፡ እመገድ ፡ እስመ ፡ እምቅድሜሁ ፡
25 ውእቱ ፡ ነፋስ ፡፡ ወበራብዕ ፡ ሌሊት ፡ መጽአ ፡ ኀቤሆሙ ፡ እንዘ ፡ የሐውር ፡ ዲበ ፡ ባሕ
26 ር ፡፡ ወሶበ ፡ ርእይዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ዲበ ፡ ባሕር ፡ የሐውር ፡ ተሀውኩ ፡ እንዘ ፡
27 ይብሉ ፡ ምትሃት ፡ ውእቱ ፡ ወእምግርማሁ ፡ አውየዉ ፡፡ ወበጊዜሃ ፡ ተናገሮሙ ፡ እግዚእ
28 ኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተአመኑ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ኢትፍርሁ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡
ወይቤ ፡ እመሰ ፡ አማን ፡ አንተሁ ፡ እግዚኦ ፡ አዝዘኒ ፡ እምጻእ ፡ ኀቤከ ፡ እንተ ፡ ዲበ ፡ ማ
29 ይ ፡፡ ወይቤሎ ፡ ነዓ ፡ ወወሪዶ ፡ እምደበ ፡ ሐመር ፡ ጴጥሮስ ፡ ሖረ ፡ ዲበ ፡ ማይ ፡ ወበጺ
30 ሖ ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ርእየ ፡ ነፋስ ፡ ኃያለ ፡ ፈርሀ ፡ ወአኀዘ ፡ ይስጠም ፡ ወአው
31 የወ ፡ ሶቤሃ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እግዚኦ ፡ አድኅነኒ ፡፡ ወደአተ ፡ ሶቤ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰፍ
32 ሐ ፡ እዴሁ ፡ ወአኀዞ ፡ ወይቤሎ ፡ ውሑደ ፡ ሃይማኖት ፡ በምንት ፡ ናፈቀ ፡፡ ወዐሪጎሙ ፡
ውስተ ፡ ሐመር ፡ ደእተ ፡ ጊዜ ፡ ኃደገ ፡ ነፋስ ፡፡

Et dicunt ei, Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces. Et dicit, 17
Adferte eos mihi huc. Et jussit populum sedere super herbam, & accepit 18
quinque panes, & duos pisces, & aspexit in cælum & benedixit: & frangens 19
dedit discipulis panem, & discipuli populis. Et comederunt omnes illi, & satiati 20
sunt: & sustulerunt quod superfuerat fragmentorum duodecim modios plenos.
Et qui comederant fuerunt homines quasi quinquagesies centum absque muli- 21
eribus & parvulis.

Quòd super mare ambulat.

Et coëgit tunc discipulos suos ut ascenderent in navem, & abirent, & ex- 22
pectarent eum ultrà, usque dum dimitteret populum. Et quando solvisset popu- 23
los, & ascendisset in montem solitarius orare, & vespere facto, solus ibi
fuisset, Et navis ecce in medio maris fuisset, commota fuit à fluctibus 24
quoniam ex adverso ejus erat ventus. Et circa quadrantem noctis venit ad 25
eos ambulans super mare. Et quando viderunt eum discipuli ejus super 26
mare ambulantem, turbati erant dicentes, Phantasma est: & præ metu ejus
clamaverunt. Et statim loquutus est iis Dominus Jesus, dicens; Confidite, 27
ego sum, ne timeatis. Et respondit Petrus & dicit, Si verè es Dominus, 28
jube me venire ad te super aquam. Et dicit ei, Venito: et descendens de super 29
navi Petrus ambulavit super aquam: et veniens ad Dominum Jesum, Vidit 30
ventum validum, & timuit, et cæpit demergi: et clamavit tunc, dicens; Domine,
serva me. Et continuò Dominus Jesus extendit manum suam, et apprehen- 31
dit eum, et dicit ei, Modice fidei, quare dubitâsti? Et ascendentibus illis in 32
navem, statim cessavit ventus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 بانك † زدند * عيسي همانگاه † با ايشان در سخن آمد * وگفت دل استوار داريد * منم
28 منم مترسيد * صفا بدو گفت خداوندا اگر توي * مرا فرمان ده تا پيش تو آيم † بر روي
29 آب * مسيح گفت بيا * صفا از كشتي † فرود آمد وبر روي دريا روان شد * كه پيش
30 عيسي آيد * چون ديد كه باد سخت است * ترسيد ودر آب فرو مي رفت بانگ بر آورد
31 وگفت * خداوندا مرا برهان * همانگه † خداوند ما دست † دراز كرد * واورا بر گرفت *
32 وبدو گفت اي كم ايمان چرا † در گمان وپريشان شدي * وچون بالاي كشتي رفت
باد ساكن شد *

clamorem ediderunt. Jesus continuò 27
ad sermonem devenit cum illis, &
dixit; Animum firmum habeatis: ego
sum, ego sum, ne timeatis. Cephas 28
illi dixit, O Domine, si tu es, jube
mihi ut veniam ad te super faciem
aquæ. Christus dixit, Veni: Cephas 29
descendit è navi & super faciem
maris ambulavit, ut ad Jesum ve-
niret. Cùm videret autem ventum 30
asperum esse, timuit, & in aquam
subsidens clamorem sustulit, & dixit;
O Domine, me libera. Protinus Do- 31
minus noster manum extendit & eum
prehendit, dixitque illi; O inops fi-
de quare dubius & anxius fuisti?
Et quum navim conscendisset, ventus 32
sedatus est.

Qui autem in *navigio, venientes* adoraverunt eum, dicentes; Verè Dei
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ
Filius es. Et *transfretantes* venerunt in terram *Gennesareth*. Et *cogno-*
34 υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. Καὶ ἐπι-
35 *scentes* eum viri loci illius, miserunt in universam *circumviciniam* il-
γνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκεί-
lam: & attulerunt ei omnes malè habentes. Et *adpellabant* eum
36 νην· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ut *solùm* tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicunq; tetigerũt, *perservati* sunt.
ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

CAP. XV. ιε'.

Tunc *accedunt Jesu* ab Hierosolymis Scribæ & Pharisæi,
1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
dicentes; Quarè discipuli tui transgrediuntur traditionem se-
2 λέγοντες, Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
niorum? non enim lavant manus suas, cùm panem manducant. Ipse autē
3 βυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ
respondens ait illis; Quarè & vos transgredimini mandatum Dei,
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ,
propter traditionem vestram? Nam Deus *mandavit, dicens*; Honora pa-
4 διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν πα-
trem tuũ & matrem: & *Maledicens* patri vel matri, morte *finiatur*.
τέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

Vos autem dicitis; Quicunq; dixerit patri vel matri; Munus, *quod si* ex
Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ 5
me, *juveris*. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam:
ἐμοῦ ὠφεληθῇς· Καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6
& irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocri-
καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκρι- 7
tæ, *pulchrè* prophetavit de vobis Esaias, dicens; *Appropinquat mihi* po-
ταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων, Ἐγγίζει μοι ὁ λα- 8
pulus hic *ore suo, &* labiis me honorat: *at* cor eorum longè ab-
ὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπ-
est à me. *Frustrà* autem colunt me, docentes doctrinas, mandata
έχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα 9
hominum. Et *advocans turbam*, dixit eis; Audite & intel-
ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίε- 10
ligite. Non *intrans* in os *communem facit* hominem: sed *egressum*
τε. Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευό- 11
ex ore, hoc *communem facit* hominem. Tunc accedentes disci-
μενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ μα- 12
puli ejus, dixerunt ei; Scis *quòd* Pharisæi *audientes sermonem*, scanda-
θηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδα-
lizati sunt? Ille *autem* respondens, ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pa-
λίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πα- 13
ter meus cœlestis, eradicabitur.
τήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܒܐܠܦܐ ܐܬܘ ܣܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ *
34 ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܣܪ *
35 ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܘܫܕܪܘ ܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ *
36 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܐܦܢ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ ܢܬܩܪܒܘܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܘ ܐܬܐܣܝܘ *
1 ܗܝܕܝܢ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܡܪܝܢ *
2 ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܪܝܢ ܥܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ ܘܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܐ ܕܠܚܡܐ ܐܟܠܝܢ *
3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ *
4 ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ ܘܡܢ ܕܡܨܚܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܡܬ ܢܡܘܬ *
5 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܠ ܕܢܐܡܪ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ *
6 ܘܠܐ ܢܝܩܪ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ ܘܒܛܠܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ *
7 ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ *
8 ܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗ ܡܝܩܪ ܠܝ ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ ܪܚܝܩ ܛܒ ܡܢܝ *
9 ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ *
10 ܘܩܪܐ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘ ܘܐܣܬܟܠܘ *
11 ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ ܗܘ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ *
12 ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܦܪܝܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܬܟܫܠܘ *
13 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܠ ܢܨܒܬܐ ܕܠܐ ܢܨܒ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܬܬܥܩܪ *

Et venerunt ii qui in navi erant, eumque ad- 33
orantes, dixerunt; Verè filius Dei es. Et 34
navigârunt, veneruntq; in terram Genesar.
Et quum agnovissent eum homines regionis 35
illius, miserunt in omnes vicos circumjacen-
tes, & obtulerunt ei eos omnes qui variis
morbis affecti erant. Et rogabant eum ut 36
tangerent vel fimbriam tantùm vestimenti
ejus: & ii qui tetigerunt, sanati sunt.

Dominicâ post Pentecosten. 36.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ad Jesum Pharisæi, & 1
Scribæ ab Hierusalem, & inquiunt; Qua- 2
re discipuli tui transgrediuntur traditionem
seniorum, nec abluunt manus suas quum e-
dunt panem? Respondit Jesus, & ait illis; 3
Quare & vos trangredimini mandatum Dei
propter traditionem vestram? Deus enim
ait, Honora patrem tuum & matrem tu- 4
am: &, Qui maledixerit patri suo, aut ma-
tri suæ, morte moriatur. Vos autem dici- 5
tis, Quisquis dixerit patri aut matri, Ob-
latio mea tale quid est, ut utilitatem per-
cipias à me: Et non honorabit patrem 6
suum aut matrem suam. Et abrogâstis ser-
monem Dei propter traditionem vestram.
Hypocritæ, benè vaticinatus est de vobis 7
Esaia propheta, inquiens; Populus hic la- 8
biis suis honorat me, cor autem eorum val-
dè remotum est à me. Et frustrà me reve- 9
rentur, docentes doctrinas mandatorum ho-
minum. Porrò convocavit turbas, & dixit 10
eis; Audite & intelligite. Nequaquam id 11
quod ingreditur in os, polluit hominem:
sed quod prodit ab ore, illud inquinat homi-
nem. Tunc accesserunt discipuli ejus, & di- 12
cunt ei; Nôsti Pharisæos, qui audierunt hunc
sermonem, offensos fuisse? Ipse verò respon- 13
dit, & ait illis; Omnis planta quam non plan-
taverit Pater meus qui in cœlis est, evelletur.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * کسانی که در کشتی بودند آمدند واورا سجود کردند • وکفتند بحقیقت
توی فرزند خدا   هشتاد پنج   انجا که رنجورانرا بر کنار راه می
34 35 انداختند   * واز انجا بزمین قنسرین آمدند • * کسان آن ولایت شنیدند
وفرستادند † درهمه دهها وولایات • که کرداکرد ایشانست واوردند پیش او † رنجورانی
36 که از دست رفته بودند • * ونزدیک او شدند تا بکنار جامهء او برسند • هرکه
رسید خوش شد وشفا یافت   هشتاد شش
1 اعتراض معتزلان برای دست شستن   * انکه معتزلان ونویسندکان
2 که از اورشلیم بودند • پیش عیسی نزدیک شدند • وکفتند * چرا شاکردان تو بره
3 سپارش پیران می کذرند • وقتی که نان می خورند دست خود نمی شویند * عیسی بدیشان
4 پاسخ داد • وکفت چرا شما نیز • برسپارش خدا می کذرید • برای سپارشهاء شما * برای انکه
خدا کفت پدرت را ومادرت را حرمت بدار وهرکه پدر ومادر خود را دشنام دهد • بمردن بمیرد •

Homines autem qui in navi erant 33
venerunt, & eum adorârunt; dixe-
runtque, In veritate tu es Filius
Dei.

LXXXV. Ubi ægrotos juxta viam
projecerunt.

Et illinc in terram Kennasrin vene- 34
runt. Quo audito homines illius re- 35
gionis miserunt in omnes pagos &
præfecturas quæ circum circa illos
erant; & adduxerunt ad eum ægro-
tos opem prætergressos. Qui ad il- 36
lum accesserunt, ut oram vestimenti
illius attingerent: quicunque vero te-
tigit sospes evasit & valetudinem
reperit.

LXXXVI. Altercatio Pharisæo-
rum de manuum lotione.

CAP. XV.

Tunc Pharisæi & scribæ, qui ex 1
Hierosolyma erant, ad Jesum acces-
serunt, & dixerunt; Quare disci- 2
puli tui traditionem seniorum trans-
grediuntur, nec quando panem com-
edunt manus suas lavant? Jesus il- 3
lis responsum dedit, & dixit; Qua-
re vos etiam mandatum Dei trans-
gredimini propter traditiones vestras?
Eò quòd Deus dixit, Patrem tuum 4
& matrem tuam in honore habe: &
qui patrem aut matrem suam con-
tumeliâ affecerit, moriendo moriatur.

Versio VULGATA LATINA.

33 Qui autem in navicula erant, venerunt & adoraverunt eum, dicentes; Verè Fi-
34 lius Dei es. Et cùm transfretâsset, venerunt in terram Genesar. Et cùm cog-
35 novissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, & obtu-
36 lerunt ei omnes malè habentes: Et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti
ejus tangerent. Et quicunque tetigerunt, salvi facti sunt.

CAP. XV.

1 2 Tunc accesserunt ad eum ab Jerosolymis Scribæ, & Pharisæi, dicentes; Qua-
rè discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus
suas cùm panem manducant. Ipse autem respondens ait illis; Quarè & vos
3 transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit;
Honora patrem & matrem: &; Qui maledixerit patri, vel matri, morte mo- 4
riatur. Vos autem dicitis; Quicunque dixerit patri, vel matri, Munus quod- 5
cunque est ex me, tibi proderit: Et non honorificabit patrem suum, aut ma- 6
trem suam: & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hy- 7
pocritæ, benè prophetavit de vobis Isaias, dicens; Populus hic labiis me hono- 8
rat: cor autem eorum longè est à me. Sine causa autem colunt me, docentes do- 9
ctrinas & mandata hominum. Et convocatis ad se turbis, dixit eis; Audite & 10
intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit 11
ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei; 12
Scis quia Pharisæi audito verbo hoc, scandalizati sunt? At ille respondens 13
ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 34 * فجاء الذين كانوا في السفينة وسجدوا له قائلين انت هو بالحقيقة ابن الله * ولما عبروا
35 جاوا الي ارض جانيسر * فعرفه اهل ذلك المكان وارسلوا الي جميع اهل تلك الكور وقدموا
36 اليه كل المسقومين * وطلبوا اليه لكيما يلمسوا طرف ثوبه فقط * وكل من لمسه خلص *

* الفصل الخامس والاربعون *

1 2 * حينئذ جاء اليه من يروسليم كتبة وفريسيون قائلين * لماذا تلاميذك يتعدون وصية
3 المشيخة اذ لا يغسلون ايديهم عند اكلهم الخبز * اجابهم قائلا فلماذا انتم تتعدون
4 وصية الله من اجل سنتكم * الم يقل الله . اكرم اباك وامك والذي يقول كلاما رديا في
5 6 ابيه او امه يموت موتا * وانتم تقولون ان من لا يرفع عن ابيه وامه قربانا * فليس يكرم
7 اباه وامه . وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم * ايها المراوون حسنا تنبا عليكم اشعيا
8 9 النبي قائلا * ان هذا الشعب قريب مني بفمه ويكرمني بشفتيه وقلبه بعيد عني * يعبدوني
10 11 باطلا . ويعلمون تعليم وصايا الناس * ودعا الجمع وقال لهم اسمعوا وافهموا * ليس ما يدخل فم
12 الانسان ينجسه . لكن الذي يخرج من فيه هذا هو الذي ينجسه * حينئذ جاء اليه تلاميذه
13 وقالوا له اعلم ان الفريسيين لما سمعوا الكلام شكوا * فاجابهم قائلا كل غرس لا يغرسه
ابي السماوي يقلع *

Et venerunt qui erant in navicula, & 33
adoraverunt eum, dicentes; Tu es in
veritate filius Dei. Et cùm transfretâs- 34
sent, venerunt in terram Genasar. Et 35
cognoverunt illum viri ejus loci, & mi-
serunt ad omnes incolas earum regio-
num: et obtulerunt ei omnes ægrotos,
Et rogaverunt eum ut tangerent extre- 36
mitatem vestimenti ejus tantùm. Et
quicunque tetigit eam, salvus factus est.

Sectio quadragesima quinta.

CAP. XV.

Tunc venerunt ad eum ab Jerosoly- 1
mis Scribæ & Pharisæi, dicentes; Qua- 2
re discipuli tui transgrediuntur manda-
tum seniorum, quandoquidem non lavant
manus suas, quando manducant panem?
Respondit eis, dicens; Quare vos trans- 3
gredimini mandatum Dei propter statu-
ta vestra? Nonne dixit Deus, Honora 4
patrem tuum & matrem tuam? & qui
profert sermonem turpem in patrem su-
um, morietur morte? Vos autem dici- 5
tis, Quòd qui non attollit pro patre suo
& matre suâ oblationem, Non honorat 6
patrem suum & matrem suam. Et abro-
gâstis verba Dei propter statuta vestra.
O hypocritæ, benè prophetavit de vobis 7
Isaias Propheta, dicens; Quòd hic 8
populus propinquus est mihi ore suo, &
honorat me labiis suis, & cor ejus est
distans à me. Colunt me frustrà, & do- 9
cent doctrinam mandatorum hominum.
Et vocavit turbam, & dixit eis; Au- 10
dite & intelligite. Non quod intrat in 11
os hominis, coinquinat illum: sed quod
exit ab ore ejus, hoc est quod coinqui-
nat eum. Tunc venerunt ad eum disci- 12
puli ejus, & dixerunt ei; Scias quòd
Pharisæi, quando audierunt sermonem,
scandalizati sunt. Respondit eis, di- 13
cens; Omnis planta, quam non plantat
pater meus cælestis, eradicabitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወእለ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አማን ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወልዱ ፡
34 አንተ ፡፡=፡ ወዒደዎሙ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ገንሳሬጥ ፡፡=፡ ወአእመርዎ ፡ ሰብአ ፡
35 ብሔር ፡ ወፈነዉ ፡ ኵሉ ፡ አድያም ፡ ወአምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎ ፡ ሕሙማነ ፡፡=፡ ወአስተብ
36 ቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይልክፉ ፡ ወኵሎሙ ፡ ዘፈረ ፡ ልብሱ ፡ እለ ፡ ለከፍዎ ፡ ሐይዉ ፡፡=፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ይኀድጉ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

1 ወእምዝ ፡ ቀርቡ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ እን
2 ዘ ፡ ይብሉ ፡፡=፡ ለምንት ፡ አርድእቲከ ፡ ይትዐደዉ ፡ ትእዛዘ ፡ ሊቃናት ፡ እስመ ፡ ኢይትኀፀቡ ፡ እ
3 ደዊሆሙ ፡ ሶበ ፡ ኅብስተ ፡ ይበልዑ ፡፡=፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ አንትሙኒ ፡
4 ትትዐደዉ ፡ ትእዛዘ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዐተ ፡ አበዊክሙ ፡፡=፡ ወእግዚአብ
5 ሔርሰ ፡ ይቤ ፡ አክብር ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ወዘየሐምዮ ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ሞተ ፡ ለይሙት ፡፡=፡ ወአን
ትሙሰ ፡ ትብሉ ፡ ዘይቤ ፡ ለአብ ፡ ወእም ፡ ሀብት ፡ ዘእምኀቤየ ፡ ዘበቋዕኩከ ፡ ኢያከብር ፡
6 አባሁ ፡ ወኢእሞ ፡፡=፡ ወሰዐርክሙ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዓትክሙ ፡፡=፡
7 8 መድልዋን ፡ ሠናየ ፡ ተነበየ ፡ ኢሳይያስ ፡ ላዕሌክሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡፡=፡ ዝሕዝብ ፡ በከና
9 ፍር ፡ ያከብሩኒ ፡ ወበልቦሙሰ ፡ ነዋኅ ፡ ሀለው ፡ ይርሕቁ ፡ እምኔየ ፡፡=፡ ወከንቶ ፡ ያመልኩ
10 ኒ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሩ ፡ ሥርዓታተ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ ወአቅረበ ፡ አሕዛበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ስምዑ ፡
11 ወለብዉ ፡፡=፡ ከመ ፡ አኮ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ኢያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡ ባሕቱ ፡
12 ዘይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ ውእቱ ፡ ዘያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ቀረብዎ ፡
አርዳኢሁ ፡ ይብልዎ ፡ ታአምርሁ ፡ ከመ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ሰሚዖሙ ፡ አንጐርጐሩ ፡፡=፡
13 ወአውሥአሙ ፡ ወይቤ ፡ ኵሉ ፡ ተክል ፡ እንተ ፡ ኢተከለ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ትሤረ
ው ፡፡=፡

Et qui in nave erant adoraverunt eum dicentes, Verè Dei filius es. Et pro- 33 34
cedentibus illis venit in terram Genesarat. Et cognoverunt eum homines 35
istius loci, & miserunt in omnem regionem, & attulerunt ei omnes malè
affectos. Et rogabant eum ut tangerent fimbriam vestimenti ejus, & omnes 36
qui tetigerunt eam sani facti sunt.

CAP. XV.

De iis qui rejiciunt præcepta Domini.

Et tunc accesserunt qui venerunt ad eum è Hierusalem Scribæ, & Phari- 1
sæi dicentes; Quare discipuli tui transgrediuntur mandata seniorum, 2
quoniam non abluuntur manus eorum, quando panem edunt. Et respondit, & 3
dicit iis; Quare vos transgredimini mandata Dei per constitutionem patrum
vestrorum? Et Deus dicit, Honora patrem, & matrem: &, Qui vexabit 4
patrem & matrem, morte moriatur. Et vos dicitis, Qui dicit patri & ma- 5
tri; Donum illud quod ex me fuit quo tibi proficerem, non honorabit
patrem ejus neque matrem ejus. Et evacuavistis verbum Dei per constitu- 6
tiones vestras. Hypocritæ, bene prophetavit Esaias super vos, dicens; Iste 7 8
populus in labiis suis honoraverunt me, & in cordibus suis longè fuerunt à 9
me recedentes. Et frustrà colunt me docentes constitutiones hominum. Et 10
accedentibus eum populis, dicit iis, Audite & intelligite; Quòd non quod 11
intrat in os, polluit hominem: sed quod egreditur ex ore, hoc est quod polluit
hominem. Et accedentes discipuli ejus dicunt ei, Scisne quòd Pharisæi au- 12
dientes oblatraverunt. Et respondit iis, & dicit, Omnis plantatio, quam non 13
plantavit pater meus cælestis, peribit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وشما مي گوييد . هر كه بپدر ومادر خود بگويد . اين چيز كه بشما مي دهم از من منت
6 است ونمي گذاريد كه آدمي پدر ومادر خود را حرمت دارد . * كلمهء خدا باطل كرديد براي
7 سپارشهاء شما . * اي منافقان خوش پيغمبري كرد بر شما اشعياء پيغمبر وگفت نبوت
8 9 * اين خلق بلب خود مرا حرمت مي دارند . ودل ايشان از من عظيم دورست . * وفاسد مرا مي
10 پرستند . بدانك تعليم وسپارشهاء خلق مي اموزند . * جماعت را پيش خود خواند وگفت
11 بشنويد ودريابيد . * نه هر چه در دهن اندر آيد ادمي را پليد كند الا هر چه از دهن بدر
12 آيد ان ادمي را پليد كند . * انگه شاگردان او پيش او آمدند وگفتند نويسندگان چون اين
13 سخن را شنيدند . پريشان شدند . * مسيح بديشان جواب داد وگفت هر درختي كه پدر من
كه بر آسمانست اورا ننشاند بركنده شود .

Vos autem dicitis; Quicunque pa- 5
tri aut matri suæ dicit, Hæc res
quam vobis do, à me munus est: &
non permittitis homini ut parentibus
suis honorem exhibeat. Sic verbum 6
Dei irritum fecistis propter traditio-
nes vestras. O hypocritæ, bene vatici- 7
natus est de vobis Esaias Propheta,
& dixit: Prophetia.
Hic populus labiis suis mihi honorem 8
exhibent, at cor ipsorum à me lon-
gissimè abest. Et corruptè me colunt, 9
eò quòd doctrinam & traditiones ho-
minum docent. Deinde turbam ad se 10
vocavit, & dixit; Audite & intel-
ligite. Haud quicquid per os ingre- 11
ditur, hominem contaminat: sed quod
ex ore egreditur illud hominem in-
quinat. Tunc discipuli ejus ad eum 12
venerunt, & dixerunt; Scribæ, cum
hunc sermonem audirent, ægrè tule-
runt. Christus illis responsum de- 13
dit, & dixit; Omnis arbor, quam Pa-
ter meus, qui in cælis est, non plan-
tavit, effodietur.

Sinite illos: duces sunt cæci cæcorum. cæcus autem cæcum si per vi-
14 Ἄφετε αὐτούς. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδη-
am ducat, ambo in foveam cadent. Respondens autem Petrus, dixit ei;
15 γῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ,
Explica nobis parabolam istam. At Jesus dixit; Adhuc & vos in-
16 Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀ-
intelligentes estis? Nondum consideratis quòd omne ingrediens in os, in
17 σύνετοί ἐστε; Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς
ventrem cedit, & in secessum ejicitur? At exeuntia de ore,
18 τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόμα-
de corde prodeunt, & illa communem faciunt hominem. De enim
19 τος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ
corde exeunt ratiocinationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes,
τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt communem facientia
20 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν
hominem. Verùm illotis manibus manducare, non communem facit hominem. Et
21 ἄνθρωπον. τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ΚΘ'
egressus indè Jesus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce
22 ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ
mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamavit ei, di-
γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγου-
cens; Miserere mei, Domine, fili David: filia mea malè dæmonizatur.
σα, Ἐλέησόν με, Κύριε υἱὲ Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ 23
autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus roga-
δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώ-
bant eum, dicentes; Absolve eam, quia clamat post nos. Ipse autem
των αὐτόν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ
respondens, ait; Non legatus sum si non ad oves perditas domûs 24
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Israel. Illa autem veniens adorabat eum, dicens; Domine, succurre mihi. Qui
Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ 25
verò respondens, ait; Non est pulchrum sumere panem filiorum, & jacere ca- 26
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-
tellis. Illa autem ait; Utique, Domine: etenim catelli edunt de micis ca-
ναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι- 27
dentibus de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 28
illi; O mulier, magna tua fides: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia
αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
ejus ab hora illa. Et transiens indè Jesus, venit juxta
Λ' αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29
mare Galilææ. Et ascendens in montem, sedebat ibi.
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]

Omittite eos, cæci sunt duces cæcorum: 14
cæcus autem cæcum si ducat, ambo in fove-
am cadunt. Respondit autem Simon Ce- 15
pha, & dixit ei; Domine mi, interpretare
nobis parabolam hanc. Ipse verò dixit eis, 16
Hucusque etiam vos non intelligitis? Nón- 17
ne scitis id quod intrat per os, in ventrem
abire, & indè per expurgationem ejici fo-
rás? Id autem quod ab ore prodit, à cor- 18
de manat, illudque inquinat ipsum homi-
nem. Nam à corde manant cogitationes 19
malæ, adulterium, cædes, scortatio, furtum,
testimonium falsum, blasphemia. Hæc sunt 20
quæ inquinant hominem. Sed si quis com-
ederit illotis manibus, non inquinatur.

Ad vesperam Dominicæ quartæ Jejunii. 37.

Et egressus est illinc Jesus, venitque in fi- 21
nes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Ca- 22
nanites de finibus illis exiit, clamans ac di-
cens; Miserere mei, Domine mi, fili Da-
vid; filia mea malè rapitur à dæmonio.
Ipse verò nullum dedit ei responsum. Et 23
accesserunt discipuli ejus rogantes eum, &
dicentes; Dimitte eam, quia clamat post
nos. Ipse verò respondit, & ait illis; Non 24
sum missus nisi ad oves quæ aberrârunt à
domo Israel. Illa autem veniens adoravit 25
eum, & dixit; Domine mi, adjuva me.
Dixit ei Jesus, Non est decorum accipere pa- 26
nem liberorum, & objicere canibus. Ipsa 27
verò dixit, Etiam, Domine mi, etiam ca-
nes edunt de micis quæ cadunt è mensis do-
minorum suorum, & vivunt. Tunc dixit ei 28
Jesus, O mulier, magna est fides tua, fiat
tibi ut vis: & sanata est filia ejus ex illa
hora. Et discessit illinc Jesus, venitque 29
juxta crepidinem maris Galilææ? Et con-
scendit montem, seditque illic.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 ايشانرا رها كنيد زيرا نا بينا اند * كه دليل كوران شده اند * [چون نا بينا راهبر نا
15 بينا شود] زود باشد كه هر دو در چاه افتند * جواب داد شمعون صفا وبدو كفت
16 اي خداوند اين مثل را براي ما تفسير كن * او بديشان كفت تا اين ساعت شما نيز
17 هنوز در نمي يابيد * ونمي دانيد كه هر چه در دهن اندر آيد از سبب بيرون رود وبر
18 زمين افتد * ازانجا ادمي پليد نمي شود * وليكن هر سخني بد كه از دهن ادمي
19 بيرون آيد * وفكرهاي بد از دل ايد آن ادمي را پليد كنند * وان زناست * وكشتن * [ودزدي]
20 وكواهي دروغ * وعيب مردم * وافتري * اينها اند كه ادمي را پليد مي كنند اكر ادمي بي
دست شستن نان خورد پليد نمي شود * هشتاد هفت * انكاه دختر كنعاني را شفا داد
21 * عيسي ازانجا بدر آمد * ودر حدود صور وصيدا طواف مي كرد * ناكاه زن كنعاني از كوشه
22 بدر آمد * بانك مي زد ومي كفت رحمت كن بر من اي خداوند ابن فرزند داود كه دختر
23 عظيم دشخواريها از ابليسان مي كشد * عيسي بدو جواب نداد * شاكردان پيش او امدند
24 وكفتند اورا ازما دور كن كه از پس ما بانك مي زند * عيسي بديشان جواب داد كه فرستاده
نشده ام الا بپس آن كوسفندان كه از بني اسرائيل كمراه شده اند *

Illos missos facite; quia cæci illi sunt, 14
qui duces cæcorum facti sunt: cùm
cæcus dux viæ cæco fuerit, brevi fi-
et ut ambo in puteum cadant. Re- 15
spondit Simeon Cephas, & ei dixit;
O Domine, hanc parabolam nobis ex-
plica. Ille dixit eis; usque ad hanc 16
horam vos etiam nondum intelligi-
tis? Neque cognoscitis, quod quic- 17
quid in os ingreditur, per inferiora
exit & in terram cadit; unde homo
non contaminatur. Veruntamen omne 18
verbum malum quod ex ore hominis
prodit & cogitationes malæ, ex cor-
de proveniunt: hæc hominem con-
taminatum reddunt. Hujusmodi est 19
fornicatio, & cædes, & furtum, & te-
stimonium falsum, & calumnia ho-
minum, & blasphemia. Hæc sunt 20
quæ hominem contaminant: si quis
autem sine manuum lotione panem
comedat, contaminatus non est.

LXXXVII. Ubi filiæ Chananeæ sanitatem restituit.

Jesus illinc egressus est & terminos 21
Tyri & Sidonis peragravit. Dere- 22
pentè mulier Chananæa ex angulo
prodiit, & clamore sublato dixit;
Miserere mei ô Domine mi, fili Da-
vid: filia enim mea valdè gravia à
diabolis patitur. Jesus ei respon- 23
sum non dedit: discipuli igitur ad
eum venerunt, & dixerunt; Eam à no-
bis amanda, quia post nos vociferatur.
Jesus illis hoc responsum dedit, 24
Quia missus non sum nisi ad oves,
quæ de filiis Israelis aberrârunt.

Verſio VULGATA LATINA.

14 Siniteillos: cæci ſunt, & duces cæcorum: cæcus autem ſi cæco ducatum præ-
15 ſtet, ambo in foveam cadunt. Reſpondens autem Petrus dixit ei; Ediſſere
16 nobis parabolam iſtam. At ille dixit; Adhuc & vos ſine intellectu eſtis? Non
17 intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in ſeceſſum emit-
18 titur? Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant ho-
19 minem: De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicati-
20 ones, furta, falſa teſtimonia, blaſphemiæ. Hæc ſunt quæ coinquinant homi-
21 nem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. Et e-
22 greſſus indè Jeſus, ſeceſſit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chana-
næa à finibus illis egreſſa clamavit, dicens ei; Miſerere mei, Domine fili David:
filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non reſpondit ei verbum. Et acce- 23
dentes diſcipuli ejus rogabant eum, dicentes; Dimitte eam: quia clamat poſt nos.
Ipſe autem reſpondens ait; Non ſum miſſus niſi ad oves, quæ perierunt domûs 24
Iſrael. At illa venit, & adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Qui 25
reſpondens ait; Non eſt bonum ſumere panem filiorum, & mittere canibus. 26
At illa dixit; Etiam, Domine: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de 27
menſa dominorum ſuorum. Tunc reſpondens Jeſus, ait illi; O mu- 28
lier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. Et ſanata eſt filia ejus ex illa
hora. Et cùm tranſiſſet indè Jeſus, venit ſecus mare Galilææ: & aſcendens 29
in montem, ſedebat ibi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * دعوهم فانهم عميان قادة عميان واعمي يقود اعمي يقع كلاهما في حفرة * اجابه بطرس
15
16 قايلا فسر لنا المثل * قال لهم احتي وانتم لا تفهمون هذا * اما تعلمون ان كلما يدخل فم الانسان
17
18 يصل الي البطن ويطرد الي المخرج * واما الذي يخرج من الفم فهو يخرج من القلب * هذا
19 الذي ينجس الانسان * لانه يخرج من القلب * الفكر السو * القتل * الزنا * الفسق * السرقه * سهاده
20 الزور * التجديف * هذا هو الذي ينجس الانسان * فاما الاكل بغير غسل ايدي فليس
ينجس الانسان *

* الفصل السادس والاربعون *

21 * ولما خرج يسوع من هناك جاء الي نواحي صور وصيدا * واذا امراه كنعانيه خرجت من
22
23 تلك التخوم تصيح قايله ارحمني يا رب يا بن داود ابنتي بها شيطان يعذبها * فلم يجبها
24 بكلمه * فجا تلاميذه وسالوه قايلين اطلق هذه المراه فانها تصيح في اثرنا * فاجابهم قايلا لم
25 ارسل الا الي الخراف الضاله من بيت اسراييل * فاتت وسجدت له قايله يا رب اعني * فاجابها
26
27 قايلا ليس يحسن ان يوخذ خبز البنين فيعطي للكلاب * فقالت نعم يا رب وقد تاكل الكلاب
28 من الفتات الذي يسقط من موايد البنين * فاجابها يسوع قايلا يا امراه عظيم ايمانك
يكون لك كما اردت * فبرات ابنتها مذ تلك الساعه *

* الفصل السابع والاربعون *

29 * وانتقل يسوع من هناك وجاء الي عبر بحر الجليل وصعد الجبل وجلس هناك *

Sinite eos quoniam ipſi cæci ſunt, duces 14
cæcorum: & cæcus ſi ducat cæcum,
cadunt ambo in foveam. Reſpondit ei 15
Petrus, dicens; Expone nobis parabo-
lam. Ait illis; Etiamne & vos non in- 16
telligitis hoc? Nonne ſcitis quòd quic- 17
quid intrat os hominis, pervenit ad
ventrem, & expellitur in ſeceſſum? Sed 18
quod exit ab ore, ipſum exit è corde; hoc
eſt quod coinquinat hominem. Nam exit 19
è corde cogitatio mala, occiſio, fornica-
tio, adulterium, furtum, teſtimonium
falſum, blaſphemia. Hoc eſt quod coin- 20
quinat hominem: ſed manducare abſque
lotione manuum, non coinquinat homi-
nem.

Sectio quadrageſima ſexta.

Et cùm exiſſet Jeſus indè, venit in 21
partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier 22
Chananæa egreſſa eſt ex illis finibus, cla-
mans & dicens; Miſerere mei, fili Da-
vid: in filia mea ineſt dæmonium cru-
cians eam. Et non reſpondit ei verbum. 23
Venerunt autem diſcipuli ejus, & roga-
verunt eum, dicentes; Dimitte hanc
mulierem, quia clamat in veſtigiis no-
ſtris. Reſpondit eis, dicens; Non ſum 24
miſſus niſi ad oves errantes de domo Iſ-
rael. Venit autem illa, & adoravit 25
eum, dicens; Domine, adjuva me. Re- 26
ſpondit ei, dicens; Non eſt bonum ſu-
mi panem filiorum, & dari canibus.
Dixit autem illa; Utique, Domine, & 27
quandoque comedunt canes de micis quæ
cadunt de menſis filiorum. Tunc reſpon- 28
dit ei Jeſus, dicens; O mulier, magna
eſt fides tua: fiat tibi ſicut voluiſti: &
ſanata eſt filia ejus ex illa hora.

Sectio quadrageſima ſeptima.

Et diſceſſit Jeſus indè, & venit trans 29
fretum maris Galilææ: conſcenditque
montem, ac ſedit ibi.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ኅድግዎሙ ፡ ዕውራን ፡ እሙንቱ ፡ መራሕ ፡ ዐዋውርት ፡ ዕውር ፡ ለዕውር ፡ እመ ፡ መር
5 ሖ ፡ ኅቡረ ፡ ይወድቁ ፡ ውስተ ፡ ግብ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ንግ
6 ረነ ፡ ዘንተ ፡ ምስሌ ፡፡ ወይቤ ፡ ዓዲሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ለለባዊያን ፡፡ አንትሙ ፡
7 ሊታሌምሩኑ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ውስተ ፡ ከርሥ ፡ ይትገመር ፡
3 ወጽሙ ፡ ይትገደፍ ፡፡ ወዘሰ ፡ ይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ እምልብ ፡ ይወፅእ ፡ ወ
1 እሙንቱ ፡ ያረኵስዎ ፡ ለሰብእ ፡፡ እስመ ፡ እምውስተ ፡ ልብ ፡ ይወፅእ ፡ እኩይ ፡ ቀ
3 ቲል ፡ ወምሕዛን ፡ ዝሙት ፡ ወስርቅ ፡ ስምዐ ፡ በሐስት ፡ ወፅርፈት ፡፡ እሉኬ ፡ ዘያረ
2 ኵስዎ ፡ ለሰብእ ፡ ወዘእንበለ ፡ ተኀፅቦ ፡ እደውስ ፡ በሊዕ ፡ ኢያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡፡
ወወፂአ ፡ እምዝየ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተግሕሠ ፡ ውስተ ፡ ደወለ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ፡፡

በእንተ ፡ ከናናዊት ፡ እንተ ፡ ወለታ ፡ ተዓብድ ፡፡

2 ወናሁ ፡ ብእሲት ፡ ከናናዊት ፡ እምውእቱ ፡ ደብር ፡ ወፅአት ፡ እንዘ ፡ ትጸርኅ ፡ ወትብ
ል ፡ መሐረኒ ፡ እግዚኦ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ፡ መሐረኒ ፡ ወለትየ ፡ እኩይ ፡ ጋኔን ፡ ኣኀዛ ፡፡
2 ወኢያውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ቃለ ፡ ወቀረብዎ ፡ አርደኢሁ ፡ አስተብቍዕዎ ፡ እንዘ ፡ ይ
2 ብሉ ፡ ፈንዋ ፡ ለዛ ፡ እስመ ፡ ትጸርኅ ፡ በድኅሬነ ፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ኢተፈነ
4 ውኩ ፡ ዘእንበለ ፡ ውስተ ፡ አባግዕ ፡ ዘተገድፈ ፡ ዘቤተ ፡ እስራኤል ፡፡ ወቀረበት ፡ ሰገደት ፡
5 ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ እግዚኦ ፡ ረድአኒ ፡፡ ወአውሥኦ ፡ ይቤላ ፡ ኢኮነ ፡ ሠናየ ፡ ነሢ
2 አ ፡ ኅብስተ ፡ ውሉድ ፡ ወወሂበ ፡ ለከለባት ፡፡ ወትቤ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ፡ እስመ ፡ ከለ
2 ባትኒ ፡ ይበልዑ ፡ እምፍርፋራት ፡ ዘይወድቅ ፡ እማእደ ፡ ማእደት ፡ አጋእስቲሆሙ ፡፡ ወ
እምዝ ፡ አውሥኣ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤላ ፡ ኦብእሲት ፡ ዐቢይ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ ይኩንኪ ፡
ዘከመ ፡ ትፈቅዲ ፡ ወሐይወት ፡ ወለታ ፡ እምይእቲ ፡ ሰዓት ፡፡

በእንተ ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ ተፈወሱ ፡ እብዙኅ ፡ ደዌሆሙ ፡፡

2 ወኃለፈ ፡ እምዝየ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በጽሐ ፡ ኀበ ፡ ሐይቀ ፡ ባሕር ፡ ዘገሊላ ፡ ወዓረገ ፡ ደብረ ፡ ነበረ ፡ ህየ ፡፡

Sinite eos, cæci ſunt duces cæcorum: cæcus cæcum ſi ducat, ſimul cadent in 14
foveam. Et reſpondit Petrus, & dicit ei, Enuntiato nobis hanc parabolam. 15
Et dicit, Adhucne vos non intelligentes eſtis. Vos nónne ſcitis quòd omne 16
quod intrat in os, in ventre tenetur, & privatim abjicitur? Et quod proce- 17
dit ex ore, etiam ex corde procedit: & quæ ſunt hujuſmodi polluunt homi- 18
nem. Quoniam ex corde egreditur nequitia, cædes & adulterium, fornica- 19
tio & furtum, teſtimonium in falſo & blaſphemia. Hæc igitur ſunt quæ 20
polluunt hominem: ſed ſine lotis manibus veſci, non polluit hominem. Et egre- 21
diens illinc Dominus Jeſus ſeceſſit in regionem Tyri & Sidonis.

De Chananæa cujus filia inſaniit.

Et ecce mulier Chananæa ex illius montibus venit clamans, & dicens, Miſe- 22
rere mei Domine, fili David miſerere mei: filiam meam cacodæmon occupavit
eam. Et non reſpondit Dominus Jeſus verbum; & accedentes diſcipuli ejus 23
rogârunt eum, dicentes; Dimitte eam, quoniam clamat poſt nos. Et reſpondit 24
& dicit, Non miſſus fui niſi intra oves deperditas domûs Iſrael. Et accedens 25
illa adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Et reſpondens ille dicit, Non eſt 26
bonum accipere panem filiorum, & dare canibus. Et dicit illa, Etiam Domi- 27
ne, quia canes quidem edunt de micis quæ cadunt è menſa dominorum ſuo-
rum. Et tunc reſpondit Dominus Jeſus, & dicit ei, O mulier magna fides 28
tua, erit ſicut vis: & ſanata eſt filia ejus continuò ab illa hora.

De turba quam de multis ſanavit morbis.

Et tranſiens illinc Dominus Jeſus venit ad litus maris Galilææ, & aſcen- 29
dens montem ſedit ibi.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25
26 آن زن نزديك آمد * وبرو سجود كرد وكفت اي خداوند مرا † ياري بده * عيسي بدان زن كفت
27 روا نيست كه نان فرزندان بستانند وپيش سكان اندازند * آن زن كفت اري اي خداوند
28 سكان نيز بخورند خرده ريزهايي † را كه از خوان خداوند ايشان بيفتد وزنده شوند * عيسي
بدو كفت اي زن ايمان تو بزرك است * بشود مر ترا انچنانك خواهي وهماندم دختر آن زن خوش
شد هشتاد هشت شفا دادن بجماعت رنجوران
29 * عيسي از انجا نقل كرد وبكنارو
درياي جليل آمد * بر كوه بالا رفت وانجا نشست *

Ipſa mulier propiùs acceſſit, & eum 25
adoravit, dicens; O Domine mihi
opem dato. Jeſus illi mulieri dixit, 26
Non licet panem liberorum capere &
canibus projicere. Illa mulier dixit, 27
Maximè O Domine: canes etiam
comedunt parvulas micas quæ de
menſa domini ſui cadunt, & vi-
vunt. Jeſus illi dixit, O mulier, fi- 28
des tua magna eſt, fiat tibi quemad-
modum vis: & eodem momento fi-
lia illius mulieris ſanata eſt.

LXXXVIII. Sanatio multitudinis morbidorum.

Jeſus illinc demigravit, & venit 29
juxta mare Galilææ, ubi in montem
aſcendit, & illic ſedit.

Et adierunt eum turbæ multæ, habentes cum seipsis claudos, cæcos, mu-
30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κω-
tos, mancos, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes Je-
φοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰη-
su, & curavit eos. Ita ut turbas mirari, aspicientes mutos
31 σοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς
loquentes, debiles sanos, claudos ambulantes, & cæcos aspicientes:
λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας·
& glorificabant Deum Israel. At Jesus advocans discipulos su-
32 καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, ait; Visceribus commoveor super turbam: quia jam dies tres admanent mihi,
τοῦ, εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι,
& non habent quid manducent: & absolvere eos jejunos non volo, nequando de-
καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκ-
ficiant in via. Et dicunt ei discipuli ejus; Undè nobis in de-
33 λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρη-
serto panes tot, ut saturare turbam tantam? Et ait illis Jesus;
34 μίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Quot panes habetis? Illi autem dixerunt; Septem, & paucos pisciculos. Et præcepit
35 Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσε
turbis recumbere super terram. Et accipiens septem panes, &
36 τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ

ΛΑ' ρξ ϛ

pisces, gratias agens fregit, & dedit discipulis suis. at discipuli
τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ
turbæ: Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt redundantiam
τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον 37
fragmentorum, septem sportas plenas. At vescentes erant quatuor millia homines,
τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, 38
præter mulieres & pueros. Et absolvens turbas, ascendit in navigium, & ve-
χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλ- 39
nit in fines Magdala.
θεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

CAP. XVI. ιϛ'.

ρξα δ ρξβ ϛ

Et accedentes Pharisæi & Sadducæi tentantes, rogaverunt eum
Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 1
signum de cœlo ostendere eis. Is autem respondens ait illis; Ve-
σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψί- 2
spere facto, dicitis; Serenitas: rubet enim cœlum. Et manè; Hodiè
ας γενομένης, λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωΐ, Σήμερον 3
tempestas: rubet enim triste cœlum. Hypocritæ, illam quidem faciem cœ-
χειμών· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐ-
li nôstis dijudicare: at signa temporum non potestis?
ρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܘܣܡܝܐ ܘܚܪܫܐ ܘܩܛܝܥܐ܂ *
31 ܘܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ܂ * ܐܝܟ ܕܢܬܕܡܪܘܢ
ܟܢܫܐ ܗܢܘܢ܂ ܕܚܙܘ ܚܪܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ܂ ܘܩܛܝܥܐ ܕܚܠܝܡܝܢ܂ ܘܚܓܝܪܐ ܕܡܗܠܟܝܢ܂
ܘܣܡܝܐ ܕܚܙܝܢ܂ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܩܘܪܒܐ ܕܟܠܝܘܡ ܠܚ *
32 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ܂ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ܂ *
ܕܗܐ ܠܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ܂ ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ܂ ܘܕܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ
33 ܨܝܡܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ܂ ܕܠܡܐ ܢܬܡܚܠܘܢ ܒܐܘܪܚܐ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܡܢܐܟܐ ܠܢ
34 ܒܚܘܪܒܐ ܠܚܡܐ܂ ܕܢܣܒܥ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܗܢܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܟܡܐ
35 ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ܂ ܘܩܠܝܠ ܢܘܢܐ ܙܥܘܪܐ܂ * ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ
36 ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ * ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ ܘܢܘܢܐ܂ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ
37 ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܬܠܡܝܕܐ ܝܗܒܘ ܠܟܢܫܐ܂ * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ܂
38 ܘܫܩܠܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ܂ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܗܘܘ ܐܪܒܥܐ
39 ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ܂ ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ܂ * ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ܂ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܐ
ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܓܕܘ܂
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ
2 ܡܢܣܝܢ ܠܗ܂ ܘܡܫܐܠܝܢ ܠܗ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܘܐ ܐܢܘܢ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
3 ܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܦܝܐ ܗܘ܂ ܣܡܩ ܠܗ ܓܝܪ ܫܡܝܐ܂ * ܘܒܨܦܪܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
ܝܘܡܢܐ ܣܬܘܐ ܗܘ܂ ܣܡܩ ܠܗ ܓܝܪ ܥܡܛܢܐܝܬ ܫܡܝܐ܂ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܦܪܨܘܦܐ ܕܫܡܝܐ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫ܂ ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫܘ܂

Et adierunt eum turbæ quamplurimæ, habentes secum claudos & cœcos, mutosque ac mancos, & alios multos, atque objecerunt eos ad pedes Jesu, & sanavit eos. 30
Ita ut obstupescerent turbæ illæ, quum viderent mutos loquentes, mancos sanitati restitutos, claudos ambulantes, cœcosque videntes: Et glorificaverunt Deum Israel. 31

Oblationi quotidianæ. 38.

Ipse verò Jesus vocavit discipulos suos, & ait illis; Misericordiâ commoveor erga turbam hanc, quippe qui jam triduum manserunt apud me, nihilque habent quod edant: Dimittere autem eos jejunos nolo, ne fortè langueant in via. 32
Dicunt ei discipuli ejus, Undenam habemus in deserto panem ad explendam totam hanc turbam? 33
Dicit eis Jesus, Quot panes habetis? dicunt ei; Septem, & aliquot pisces minutos. 34
Et præcepit turbis ut discumberent humi. 35
Accepitque illos septem panes & pisces, & laudavit *Deum*, fregitque ac dedit discipulis suis: discipuli verò dederunt turbis. 36
Et comederunt omnes & saturati sunt, sustuleruntque reliquias fragmentorum, plenas septem sportas. 37
Illi autem qui comederant, fuêre quater mille viri præter mulieres & pueros. 38
Quum autem dimisisset turbas, conscendit navim, venitque in fines Magedo. 39

CAP. XVI.

Et accesserunt Pharisæi, & Sadducæi, tentantes eum, ac rogantes eum ut signum è cœlo ipsis ostenderet. 1
Ipse verò respondit, & ait illis; Quum fuerit vespera, dicitis, Serenitas erit: rubet enim cœlum. 2
Manè verò dicitis, Hodiè tempestas erit: rubet enim cœlum tristè. Acceptores vultûs, faciem quidem cœli nôstis scrutari; signa verò temporis hujus non nôstis discernere? 3

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 *بسيار جماعتي پيش او آمدند • وبودند با ايشان • كوران • [ولنكان] وكنكان • وپيسان
31 [وغير ايشان بسيار] پيش پاي مسيح † ايشانرا مي † انداختند شفا مي يافتند • *بنوعي † كه
مردم حيران همي شدند • [چون ديدند كه] كوران مي ديدند وكنكان سخن مي كفتند •
پيسان ومجذمان † پاك مي شدند • شلان ولنكان مي رفتند • وبر خداي اسراييل را ستايش
مي دادند • هشتاد نه انجا كه از هفت نان واندك ماهي چهار هزار مردرا
32 سير كرد انكه عيسي شاكردان خويش را خواند وبديشان كفت • شفقت مي
كنم برين جماعت زيرا كه سه روزست † پيش منند • وچيزي ندارند كه بخورند • ونمي
33 خواهم كه ايشانرا كرسنه † رها كنم • نبادا در راه افكار شوند • *شاكردان او بدو كفتند • از
34 كجا داريم نان درين ويراني • كه اين همه انبوه سير شوند *عيسي بديشان كفت چند نان
35 داريد • كفتند هفت نان واندكي خرده ماهي • *بجماعت فرمود كه از پاي بنشينند • *واين
36 هفت نان وماهي را بسته • ستايش † كرد • وپاره كرد وبشاكردان خود داد • تا بر مردم قسمت
37 كردند • *همه خلق بجمع سير شدند • واز خرده پارهايي كه پيش ايشان ماند هفت † سبد

Et turbæ multæ ad eum venerunt, & erant cum eis cæci, & claudi, & muti, & leprosi, & alii præterea multi, quos ad pedes Christi projecerunt, & sanitatem adepti sunt. 30
Adeò ut homines obstupescerent, cùm vidissent quòd cæci viderent, muti sermonem proferrent, leprosi & elephantiaci mundarentur, luxati & claudi ambularent: & Deo Israelis laudem dederunt. 31

LXXXIX. Ubi septem panibus & paucis piscibus quater mille viros saturavit.

Tunc Jesus vocavit discipulos suos, & illis dixit; Commiserationem gero in hanc multitudinem, quia triduum est quod mecum sunt, nec quidquam habent quod comedant: nolo autem ut eos esurientes dimittam, ne in via defessi fiant. 32
Discipuli ejus ei dixerunt, unde habeamus panem in hoc deserto, quo omnes hæ turbæ saturentur? 33
Jesus illis dixit, Quot panes habetis? dixerunt, Septem panes, & paucos pisciculos. 34
Tunc multitudini jussit ut humi sederent. 35
Et hosce septem panes & pisces accepit, & gratiis actis confregit, ac discipulis suis dedit, ut hominibus distribuerent. 36
Et universus popul⁹ simul saturati sunt: & parvis fragmentis quæ coram illis remanserant septê corbe: 37

Versio VULGATA LATINA.

30 Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debi-
31 les, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes ejus, & curavit eos: Ita ut tur-
bæ mirarentur, videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes:
32 & magnificabant Deum Israel. Jesus autem, convocatis discipulis suis, dixit;
Misereor turbæ, quia triduo jam perseverant mecum, & non habent quod man-
33 ducent: & dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. Et dicunt ei discipuli;
34 Undè ergò nobis in deserto panes tantos, ut saturemus turbam tantam? Et ait
illis Jesus; Quot habetis panes? At illi dixerunt; Septem, & paucos pisciculos.
35 Et præcepit turbæ, ut discumberent super terram. Et accipiens septem panes, &
36 pisces, & gratias agens, fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederunt po-
pulo. Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, 37
tulerunt septem sportas plenas. Erant autem qui manducaverunt quatuor millia 38
hominum, extra parvulos & mulieres. Et, dimissâ turbâ, ascendit in naviculam: 39
& venit in fines Magedan.

CAP. XVI.

ET accesserunt ad eum Pharisæi & Sadducæi tentantes: & rogaverunt eum ut 1
signum de cœlo ostenderet eis. At ille respondens, ait illis; Facto vespere 2
dicitis; Serenum erit: rubicundum est enim cœlum. Et manè; Hodiè tempe- 3
stas: rutilat enim triste cœlum. Faciem ergò cœli dijudicare nôstis: signa au- 4
tem temporum non potestis scire?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وجاء اليه جمع كثير * وكان معهم خرس وعمي وعرج وعسم واخرون كثيرون فخروا عند
31 رجليه فابراهم * وتعجب الجمع لانهم نظروا الخرس يتكلمون * والعرج يمشون * والعميان
32 يبصرون * والصم يسمعون * ومجدوا اله اسرائيل * · الفصل الثامن والاربعون · * وان
يسوع دعا تلاميذه وقال لهم اني اتحنن على هذا الجمع لان له معي ثلثة ايام ههنا وليس
33 عندهم ما ياكلون * ولا اريد ان اطلقهم صياما لئلا يضعفوا في الطريق * فقال له تلاميذه
34 من اين نجد خبزا في البرية يشبع هذا الجمع * فقال لهم يسوع كم عندكم من الخبز
35 36 فقالوا سبعة ويسير من سمك * فامر ان تتكي الجموع علي الارض * واخذ سبع الخبزات
37 والسمك وباركهم وكسرهم واعطي تلاميذه وناول التلاميذ الجموع * فاكل جميعهم وشبعوا
38 ورفعوا فضلات الكسر سبع قفاف مملوة * وكان الذين اكلوا اربعة الف رجل سوي
39 النساء والصبيان * · الفصل التاسع والاربعون · * واطلق الجمع
1 وصعد السفينة وجاء الي تخوم مجدل * فجاء الفريسيون والزنادقة ليجربوه * فسالوه
2 ان يريهم اية من السماء * فاجابهم قايلا اذا كان المساء قلتم ان السماء مصحية لاحمرارها
3 * وبالغداة تقولون اليوم شتاء لاحمرار جو السماء بعبوس * ايها المراوون تعلمون تمييز وجه
السماء * واية هذا الزمان كيف لا تعلمون *

Et venit ad eum turba magna: erantque 30
cum eis muti, cæci, claudi, & manci,
& alii multi, & ceciderunt ad pedes
ejus, & sanavit eos. Et mirata est tur- 31
ba, quoniam ipsi viderunt mutos loqui,
& claudos ambulare, & cæcos videre,
& surdos audire, & glorificaverunt
Deum Israel.

Sectio quadragesima octava.

Jesus autem vocavit discipulos suos, & 32
dixit eis; Equidem misereor super hanc
turbam: quoniam est mecum à tribus
diebus hîc, & non est apud eos quod com-
edant: neque volo dimittere eos je-
junos, ne infirmentur in via. Dixerunt 33
illi discipuli ejus, Unde inveniemus
panem in deserto, ut satiet hanc tur-
bam? Dixit autem eis Jesus, Quot 34
sunt apud vos panes? Et dixerunt ei,
Septem, & aliquot pisces. Et præcepit 35
ut discumberent turbæ super terram.
Et accepit septem panes & pisces, & be- 36
nedixit eis, fregitque eos, & dedit di-
scipulis suis; & porrexerunt discipuli
turbis. Et comederunt omnes, et satura- 37
ti sunt: et sustulerunt residua fragmen-
torum, septem cophinos plenos. Et fue- 38
runt qui comederunt, quatuor millia vi-
rorum, præter mulieres et parvulos.

Sectio quadragesima nona.

Et dimisit turbam et conscendit navicu- 39
lam: et venit in fines Magedal.

CAP. XVI.

VENerunt autem Pharisæi et Sadu- 1
cæi ad tentandum eum: et rogaverunt
eum, ut ostenderet eis signum de cælo. Re- 2
spondit illis, dicens; Quando fuerit
vespera, dicitis, quòd cælum erit sere-
num, ob rubedinem suam. Et manè di- 3
citis, Hodiè erit tempestas, ob rubedi-
nem aëris cæli cum atritate. O hypocri-
tæ, nôstis discretionem faciei cæli: et
signum hujus temporis quomodo non cog-
noscitis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ሕዝብ ፡ ብዙኃን ፡ እንዘ ፡ ቦሙ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ጽሙማነ ፡ ዕውራነ ፡ ሐንካሳነ ፡
ፅውሳነ ፡ ወበዐደነሂ ፡ ብዙኃነ ፡ ወገደፍዎሙ ፡ ኀበ ፡ እገሪሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወፈወሶሙ ፡፡
31 እስከ ፡ ሶበ ፡ ሕዝብ ፡ ያነክሩ ፡ እንዘ ፡ ይሬእዩ ፡ ከመ ፡ ጽሙማን ፡ ይሰምዑ ፡ ወሐንካሳን ፡
ይሐውሩ ፡ ወዕውራን ፡ ይሬእዩ ፡ ወአእኰትዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወሰብሕዎ ፡ ለአምላከ ፡
እስራኤል ፡ ዘአብሐ ፡ ከመዝ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡

በእንተ ፡ ሰብዑ ፡ ኅብስት ፡፡

32 ወእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ጸውዖ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ያምሕረኒ ፡ ሕዝብ ፡ እስመ ፡ ናሁ ፡ መዋዕ
ለ ፡ ሠሉሱ ፡ ዮም ፡ ይፀንሑ ፡ ኀቤየ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይበልዑ ፡ ወፈንዎቶሙ ፡ ጽዉማነ ፡ እጸልእ ፡ ከመ ፡ ኢይ
33 ሞጽልው ፡ በፍኖት ፡፡ ወይቤሉ ፡ አርዳኢሁ ፡ እምአይቴ ፡ እንከ ፡ ለነ ፡ በገዳም ፡ ኅብስት ፡
34 ለዝ ፡ መጠን ፡ ዘያጸግብ ፡ ሕዝበ ፡ መጠኑ ፡ ዝ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሚመጠነ ፡
35 ብክሙ ፡ ኅባውዝ ፡ ወይቤሉ ፡ ሰብዑ ፡ ወሕደጠ ፡ ዓሣ ፡፡ ወአዘዘ ፡ ለሕዝብ ፡ ይርፍቁ ፡ ዲበ ፡
36 ምድር ፡፡ ወነሢኦ ፡ ሰብዑ ፡ ኅብስተ ፡ ወዓሣሁኒ ፡ ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ አአኰቶ ፡ ፈተተ ፡ ወወ
37 ሀበ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ወአርዳኢሁኒ ፡ ለሕዝብ ፡፡ ወበልዑ ፡ ኵሎሙ ፡ ወጸግቡ ፡ ወዘተርፈ ፡
38 ፍተታተ ፡ አግብሡ ፡ ሰብዓተ ፡ አስፈሬደ ፡ ምሉአ ፡፡ ወእለሰ ፡ በልዑ ፡ ዕደው ፡ ኮኑ ፡ ከመ ፡
39 አርብዓ ፡ ምእት ፡ ዘእንበለ ፡ ደቂቅ ፡ ወአንስት ፡፡ ወፈቲሖ ፡ ሕዝበ ፡ ዓርጉ ፡ ውስተ ፡ ሐመ
ር ፡ ወሖሩ ፡ ውስተ ፡ አድባረ ፡ መገደላ ፡፡
1 ፲፮ ወመጽኡ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወሰዱቃውያን ፡ ወእንዘ ፡ ያሜክሩ ፡ ሰአልዎ ፡ ትእምርተ ፡ እምሰማይ ፡ ያ
2 ርእዮሙ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እምከመ ፡ መሰየ ፡ ወኮነ ፡ ቀይሐ ፡ ትብሉ ፡ ጽሕው ፡ ብሔር ፡ እስ
3 መ ፡ የቀይሕ ፡ ሰማይ ፡፡ ወእምከመ ፡ ጸብሐ ፡ ትብሉ ፡ ዮምሰኬ ፡ ይዘንም ፡ እስመ ፡ የቀይሐ
ይሕ ፡ ሰማይ ፡ ደመና ፡ ገጸ ፡ ሰማይኑ ፡ ታአምሩ ፡ ፈቲሮ ፡ ወትእምርተ ፡ መዋዕሊሁ ፡ ኢተአም
ሩ ፡፡

Et accesserunt ad eum populi multi habentes secum mutos, cæcos, claudos 30
mutilos, & alios multos, et projecerunt eos ad pedes Domini Jesu, & sanavit eos:
usque dum populi admirarentur, videntes quòd muti loquuntur, & claudi am- 31
bulant, & cæci vident: & glorificaverunt Dominum, & celebraverunt Deum
Israelis, qui permisisset facultatem talem filio hominis.

De septem panibus.

Et Dominus Jesus vocavit discipulos suos, & dicit iis, Misericordiâ commovet 32
me hi populi, quoniã ecce tres dies hodiè permanent apud me, & non habent quo
vescantur: & dimittere eos jejunos in odio habeo, ne deficiant in via. Et dicunt 33
discipuli ejus, Unde igitur nobis in deserto tot panes, quibus saturemus popu-
lum tantum? Et dicit iis Dominus Jesus, Quot habetis panes? & dicunt 34
septem, & paucos pisces. Et præcepit populo decumbere super terram. Et 35
accipiens septem panes, & pisces, & tunc temporis gratias agendo fregit, & 36
dedit discipulis suis, & discipuli sui populo. Et comederunt omnes, & sa- 37
turati sunt, & quæ superfuerunt fragmenta sustulerunt septem aspuridas
plenas. Et qui comederunt homines, fuerunt sicut quadragies centum, absque 38
parvulis & mulieribus. Et dimittens populos, ascenderunt in navem, & 39
abierunt in montes Magdala.

CAP. XVI.

ET venerunt Pharisæi & Saducæi, & tentantes rogârunt eum signum è 1
cælo ostendere ipsis. Et dicit iis, Quando vesper est, & fuit rufus, dicitis; 2
Lucida regio erit quia rubescit cælum. Et quando diluculum fuit, dicitis; 3
Hodiè ideò pluet, quia rubet cælum obnubilatum: faciémne cæli nôstis dijudi-
care, & signum temporum nescitis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 39 پر کردند * وبر داشتند * * وان انبوه چهار هزار مرد بودند بجز زنان وکودکان * وچون
خلق را دستوری داد بر کشتی بالا رفت ودر کنار مغد آمد
نود انجا که ازو ایت خواستند
1 * معتزلان وزنادقه پیش او آمدند واورا می آزمودند واز او درخواست کردند که از
2 آسمان † ایت بدیشان بنماید * مسیح بدیشان جواب داد وگفت * وقتی که شبهنگام شود
3 بگویید که صحوست یعنی که روزی بارانست * برای انک آسمان سرخست * * ودر وقت
صباح بگویید که امروز زمستانی است * زیرا تمامت آسمان سرخ شد * ای منافقان روی
آسمان † می دانید نگه کردن * وایت این روزگارا نمی دانید † جدا کردن *

impleverunt, & sustulerunt. Turba au- 38
tem illa quater mille viri fuerunt,
præter mulieres & parvulos. Et cùm 39
populo abeundi veniam dedisset,
navem conscendit, & in terminum
Magedæ venit.

XC. Ubi ab eo signum petierunt.

CAP. XVI.

ET Pharisæi & Saducæi ad eum 1
venerunt. & eum tentârunt; & ab
eo petierunt ut è cælo signum illis
ostenderet. Christus illis responsum de- 2
dit, & dixit; Quum tempus ve-
speræ fuerit, dicitis, Serenitatem, i.e.
sine pluvia diem fore, quia cælum
rubicundum est. Tempore verò ma- 3
tutino dicitis, Hodie tempestas erit,
quia totum cælum rubet. O hypocri-
tæ, faciem cæli nôstis contemplari,
signa autem hujus temporis non nô-
stis discernere?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΒ'. ΛΓ'.

Generatio mala & adultera signum inquirit: & signum non dabitur ei,
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, ρξγ
si non signum Jonæ Prophetæ. Et relinquens eos, abiit. Et ε
5 εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε. Καὶ ΑΒ'
venientes discipuli ejus in ulterius littus, obliti sunt panes sumere. At
6 ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ ρξδ β
Jesus dixit illis; Intuemini & attendite à fermento Pharisæorum
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
& Sadducæorum. Illi verò ratiocinabantur in seipsis, dicentes; Quia panes non acce-
7 καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλά- ρξε ϛ
pimus. Sciens autem Jesus, dixit illis; Quid ratiocinamini in vobisipsis, exiguæ
8 βομεν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγό-
fidei, quia panes non sumpsistis? Nondùm intelligitis, neque recordamini
9 πιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς
quinque panes quinque millium, & quot cophinos sumpsistis? Neque se-
10 πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑ-
ptem panes quatuor millium, & quot sportas sumpsistis? Quomodò non
11 πτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; Πῶς οὐ
intelligitis, quia non de pane dixi vobis, attendere à fermento Phari-
νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
sæorum & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit attendere à fer-
12 σαίων καὶ Σαδδουκαίων; Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύ-
mento panis, sed à doctrina Pharisæorum & Sadducæorum. Venien-
ΛΓ' μης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Ἐλθὼν 13
ρξϛ autem Jesus in partes Cæsareæ Philippi, interrogabat discipulos su-
α δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, dicens; Quem me dicunt homines esse, filium hominis? Illi
τοῦ, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ 14
verò dixerunt; Hi quidem Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii verò
δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ
Hieremiam, aut unum Prophetarum. Dicit illis; Vos autem quem me dici-
Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγε- 15
tis esse? Respondens autem Simon Petrus, dixit; Tu es Christus filius Dei
τε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ 16
vivi. Et respondens Jesus, dixit ei; Beatus es Si-
ρξζ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ Σί- 17
ι mon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed pa-
μων Βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
ter meus qui in cœlis. Et ego autem tibi dico, Quia tu es Petrus,
τήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, Ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, 18
& super hanc petram ædificabo meam ecclesiam: & portæ inferi non
καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ
prævalebunt ei.
κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ܀
5 ܘܟܕ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܛܥܘ ܠܡܣܒ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ܀
6 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ܀
7 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܢ܀
8 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܬܘܢ܀
9 ܠܐ ܗܫܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܗܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܕܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܘܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܫܩܠܬܘܢ܀
10 ܘܠܐ ܫܒܥ ܠܚܡܝܢ ܕܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܘܟܡܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܫܩܠܬܘܢ܀
11 ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܕܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ܀
12 ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܕܠܐ ܐܡܪ ܕܢܙܕܗܪܘܢ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܠܚܡܐ ܐܠܐ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ܀
13 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܐܬܪܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܝܬܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
14 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܠܝܐ ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ ܐܘ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ܀
15 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ܀
16 ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ܀
17 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝܘ ܠܟ ܐܠܐ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ܀
18 ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܐܦܐ ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܝܗ̇ ܠܥܕܬܝ ܘܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ ܠܐ ܢܚܣܢܘܢܗ̇܀

Generatio mala & adultera signum quærit, 4
nec signum dabitur ei, nisi signum Jonæ pro-
phetæ. Et reliquit eos, & abiit. Quum au- 5
tem venissent discipuli ejus in ulteriorem ri-
pam, obliti fuerant sumere secum panem.
Ipse verò dixit eis; Videte, cavete à fermen- 6
to Pharisæorum & Saducæorum. Illi autem 7
cogitabant apud se, & dicebant se panem
non sumpsisse. Jesus verò cognovit, ac dixit 8
eis; Quid cogitatis apud vos, ô modicâ fide
præditi, quòd panem non sumpsistis? Non- 9
dum intelligitis? Nónne meministis illos
quinque panes, hominum quinque millium,
& quot cophinos sustuleritis? Neque illos 10
septem panes, hominum quatuor millium, &
quot sportas sustulistis? Quomodo non in- 11
tellexistis, me non de pane dixisse vobis, sed
ut caveretis à fermento Pharisæorum & Sa-
ducæorum? Tunc intellexerunt eum non di- 12
xisse ut caverent à fermento panis, sed à do-
ctrina Pharisæorum & Saducæorum.

Commemoratione Apostolorum sanctorum. 39.
Quum autem venisset Jesus in regionem Cæ- 13
sareæ Philippi, interrogavit discipulos suos,
inquiens; Quemnam dicunt de me homines,
esse me filium hominis? Ipsi verò dixerunt, 14
Sunt qui dicunt esse Johannem Baptistam,
alii verò Eliam, alii Jeremiam, aut unum ex 15
prophetis. Dixit eis, Vos autem, quem me
dicitis esse? Respondit Simon Cepha, & 16
ait; Tu es Messia, filius Dei vivi. Re-
spondit Jesus, & dixit ei; Beatus es, Si- 17
mon Bar-Jona, *fili columbæ*, siquidem caro
& sanguis non revelavit tibi, sed pater meus
qui in cœlis est. Quinetiam ego dico tibi, 18
Tu es Petra, & super hanc petram ædificabo
Ecclesiam meam, & portæ inferorum non
prævalebunt ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * دوده شوم وكنه كار ايت مي خواهد وايت بدو داده نشود بجز ايت يونس پيغمبر * وايشانرا
رها كرده ورفت
نود يك انجا كه فرمود كه پرهيز داريد از خمير
معتزلان
5 * وچون شاكردان او آمدند در كذرگاه فراموش كردند كه با
6 خود نان بستانند * * مسيح بديشان كفت ببينيد * واز خمير معتزلان وزنادقه پرهيز
7 داريد * * ايشان در نفس خود مي انديشيدند ومي كفتند * براي انك نان نستدند *
8 * عيسي دانست وبديشان كفت * در نفس خود چه مي انديشيد اي كم ايمانان *
9 براي انك نان نستديد * * وتا اين ساعت در نمي يابيد * بياد نمي داريد پنج نان وپنج
10 هزار مردرا وچند سبد ديكر پر برداشتند * * ونه آن هفت نان وچهار هزار مرد * وچند
11 سبد ديكر كه برداشتند * * چكونه در نيافتيد كه براي نان بشما نكفتم * الا
12 پرهيز داريد از خمير معتزلان وزنادقه * * انكه دريافتند كه از بهر خمير نان نكفت
الا از بهر تعليم معتزلان وزنادقه
نود دو اقرار كردن شمعون بمسيح وكفتن توي فرزند خدا *
13 * چون عيسي در ولايت قيسوريا

Generatio mala & peccatrix signum 4
petit, at signum non dabitur illi, præ-
ter signum Jonæ prophetæ. Et illos re-
liquit & abiit.

XCI. Ubi jussit ut caverent à fer-
mento Pharisæorum.

Et cùm discipuli ejus venissent in 5
trajectum, obliti erant ut secum pa-
nem sumerent. Christus illis dixit, 6
Videte, & à fermento Pharisæorum
& Saducæorum abstinete. Illi in a- 7
nimo suo cogitabant, & dicebant,
quòd panem non sumpsissent. Jesus 8
scivit, & illis dixit; In animo ve-
stro quid cogitatis, ô pusilli fide, eò
quòd panem non sumpsistis? Etiam 9
ad hanc usque horam non intelligi-
tis? memoriâ non habetis quinque
panes & quinquies mille viros, &
quot corbes insuper plenos sustule-
rint? Neque illos septem panes & 10
quater mille viros, & quot præter-
ea corbes sustulerim? Quomodo non 11
intellexistis quòd de pane vobis non
dixerim? sed abstinete à fermento
Pharisæorum & Saducæorum. Tunc 12
intellexerunt quòd de fermento pa-
nis non locutus est, sed de doctrina
Pharisæorum & Sadducæorum.

XCII. Confessionem facit Si-
meon de Christo, & dicit, Tu
es Filius Dei.

Quum Jesus in regionem Cæsariæ 13

Versio VULGATA LATINA.

Generatio mala & adultera signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum
5 Jonæ prophetæ. Et relictis illis, abiit. Et cùm venissent discipuli ejus trans
6 fretum, obliti sunt panes accipere. Qui dixit illis; Intuemini, & cavete à fer-
7 mento Pharisæorum, & Sadducæorum. At illi cogitabant intra se, dicentes;
8 Quia panes non accepimus. Sciens autem Jesus, dixit; Quid cogitatis inter vos,
9 modicæ fidei, quia panes non habetis? Nondum intelligitis, neque recorda-
mini quinque panum in quinque millia hominum, & quot cophinos sumpsistis?
10 Neque septem panum in quatuor millia hominum, & quot sportas sumpsistis?
11 Quarè non intelligitis, quia non de pane dixi vobis; Cavete à fermento
12 Pharisæorum, & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit cavendum à
fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum, & Sadducæorum. Venit autem 13
Jesus in partes Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos, dicens;
Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt; Alii Joannem 14
Baptistam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Di- 15
cit illis Jesus; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus 16
dixit; Tu es Christus, filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei; Bea- 17
tus es, Simon Bar-Jona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus,
qui in cœlis est. Et ego dico tibi; Quia tu es Petrus, & super hanc petram 18
ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * الجيل الشرير الفاسق يطلب اية ولا يعطي اية الا اية يونان النبي * ثم تركهم ومضي •
5 وجاء تلاميذه الي العبر ونسوا ان ياخذوا خبزا * فقال لهم يسوع انظروا وتحرزوا من خمير
6 الفريسيين والزنادقة * ففكروا قايلين انا لم ناخذ خبزا فعلم يسوع وقال لهم * لماذا
7 تفكرون في نفوسكم يا قليلي الايمان انكم ليس معكم خبزا * اما تعلمون ولا تذكرون
8 خمس الخبزات لخمسة الف وكم سلا اخذتم * وسبع الخبزات لاربعة الف وكم قفة اخذتم
9 * لماذا لم تفهموا • لانني لم اقل لكم من اجل الخبز تحرزوا من خمير الفريسيين والزنادقة •
10 * حينيذ فهموا انه لم يقل لهم ان يتحرزوا من خمير الخبز لكن من تعليم الفريسيين
11 والزنادقة • الفصل الخمسون • * ولما جاء يسوع الي نواحي قيسارية فيلبس
12 فسال تلاميذه ماذا تقول الناس في ابن البشر * فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني • واخرون
13 ايليا • واخرون ارميا او واحد من الانبياء * فقال لهم فانتم ماذا تقولون من انا * فاجاب
14 سمعان بطرس قايلا انت هو المسيح ابن الله الحي * فاجابه يسوع قايلا طوباك يا سمعان بن يونا •
15 لانه ليس جسد ولا دم اظهر لك هذا لكن ابي الذي في السموات * وانا اقول لك انك انت
16 الصخرة وعلي هذه الصخرة ابني بيعتي * وابواب الجحيم لا تقوي عليها •
17
18

Generatio mala & adultera petit si- 4
gnum: at non dabitur ei signum, nisi
signum Jonæ prophetæ. Tum reliquit eos 5
& abiit. Et venerunt discipuli ejus
trans fretum, & obliti sunt accipere se-
cum panem. Dixit verò eis Jesus; Ad- 6
vertite, & cavete à fermento Pharisæ-
orum & Saducæorum. Itaque cogitave- 7
runt, dicentes; Non accepimus panem.
Novit autem Jesus, & ait illis; Qua- 8
rè cogitatis intra vos, modici fide, quòd
non sit vobiscum panis? Nonne scitis, 9
neque recordamini quinque panum in
quinque millia, & quot canistros acce-
peritis? Et septem panum in quatuor 10
millia; & quot cophinos sumpseritis?
Quarè non intelligitis? Nam ego non 11
dixi vobis de pane, cum dixi, Cavete à
fermento Pharisæorum & Saducæorum.
Tunc intellexerunt quòd ipse non dixe- 12
rit eis ut caverent à fermento panis, sed
à doctrina Pharisæorum & Saducæo-
rum.

Sectio quinquagesima.

Cùm autem venisset Jesus in partes Cæ- 13
sareæ Philippi, interrogavit discipulos
suos; Quid dicunt homines de filio ho-
minis? Et dixerunt; Quidam dicunt 14
Johannem Baptistam, & alii Eliam, &
alii Jeremiam, aut unum ex prophetis.
Dixit eis; Vos autem quid dicitis? quis 15
ego sum? Respondit Simon Petrus, et dixit; 16
Tu es Christus filius Dei vivi. Respondit 17
ei Jesus, dicens; Beatus es Simon fili
Jonæ. Non enim caro neque sanguis re-
velavit tibi hoc, sed Pater meus qui est
in cœlis. Et ego dico tibi, Quia tu es 18
Petra, & super hanc petram ædificabo
Ecclesiam meam, & portæ inferi non
valebunt adversùs eam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአውሥአ፡ይቤሎሙ፡ትውልድ፡ዕሉት፡ ወዘማ ፡ ትእምርተ፡ ተኀሥሥ፡ ወትእምርትሰ፡ ኢይት
5 ወሀብ፡ ዘእንበለ፡ ትእምርተ ፡ ዮናስ፡ነቢይ፡፡ ወኀደጎሙ ፡ ወሖረ፡፡ ወበጺሖሙ፡ ማዕዶተ፡
አርደኢሁ ፡ ረስዑ ፡ ኅብስተ ፡ ነሢአ፡፡
በእንተ ፡ ብሑአ ፡ ፈሪሳውያን፡፡
6 ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ተዓቀቡ፡ ወጠይቁ ፡ እምብሑአቲሆሙ ፡ ለፈሪሳውያን፡ ወሰዱቃው
7 ያን፡፡ ወሐለዩ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ኅብስተ ፡ኢነሣእነ፡፡ ወአእመሮሙ፡
8 እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ ትሔልዩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ሕጹጻነ ፡ ሃይማኖት፡ እስመ ፡ ኅብስ
9 ተ ፡ አልብክሙ፡፡ ዓዲሁ፡ኢትሌብዉ ፡ ወኢ ፡ ትዜክሩ ፡ ዘእም ፡ ኀምስ ፡ ኅብስት ፡ እ
10 ለ ፡ ለኀምስ ፡ ምእት ፡ ወሚመጠነ ፡ መዘርእ ፡ አግሐሠክሙ፡፡ ወኢሰብዑ ፡ ኅብስት ፡
11 እለ ፡ ለአርብዓ ፡ ምእት ፡ ወሚመጠነ ፡ አስፈሬደተ፡ አግሐሠክሙ፡፡ እፎ ፡ ዘኢትሌብዉ፡
ከመ ፡ አኮ ፡ በእንተ ፡ ኅብስት ፡ ዘእቤለክሙ ፡ ዑቁ ፡ ባሕቱ፡ እምኔ ፡ ብሒአቲሆሙ ፡ ለፈሪሳው
12 ያን ፡ ወሰዱቃውያን፡፡ ወእምዝ ፡ ለበዉ ፡ ሶቤሃ ፡ ከመ ፡ አኮ ፡ ዘይቤ ፡ዑቁ ፡ እምኔ ፡ ብሒ
አተ ፡ ኅብስት ፡ ባሕቱ ፡ እምኔ ፡ ትምህርተ ፡ ፈሪሳውያን፡፡
በእንተ ፡ ዘተስእሎሙ ፡ በቂሳርያ፡፡
13 ወበጺሖ፡እግዚእ ኢየሱስ፡ብሔረ፡ቂሳርያ፡ዘፊልጶስ፡ ተስእሎሙ፡ ለአርዳኢሁ ፡ እንዘ፡ ይብል፡መ
14 ኑ፡ይብልዎ፡ይቤ፡ሰብእ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ ወይቤልዎ፡በእለ፡ይብሉከ፡ዮሐ
15 ንስሃ፡መጥምቀ፡ወካልኣን፡ ኤልያስ፡ወመንፈቆሙ፡ ኤርምያስሃ፡ ወእመአኮ፡ አሐደ፡ እምነቢያ
16 ት፡፡ ወይቤሎሙ፡አንትሙኬ፡መኑ፡ትብሉኒ፡ከዊነ፡፡ ወአውሥአ ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡
17 አንተ፡ውእቱ፡መሲሕ፡ወልዱ፡ለእግዚአብሔር፡ሕያው፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡
ወይቤሎ፡ብፁዕ፡አንተ፡ስምዖን፡ወልደ፡ዮናስ፡ እስመ፡ ሥጋ፡ወደም፡ ኢከሠተ፡ ለከ፡ አላ፡ አቡየ፡
18 ዘበ፡ሰማያት፡፡ ወአንሰ፡ እብለከ፡ ከመ፡ አንተ፡ኰኵሕ፡ወዲበዝ፡ኰኵሕ፡እሐንጽ፡ለቤተ፡
ክርስቲያንየ፡ ወአናቅጸ፡ ሲኦል፡ ኢይኄይልዋ፡፡

Et respondens dicit illis; Generatio mala & adultera signum quærit: & si- 4
gnum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ: & reliquit eos, & abiit.
Et transeuntes discipuli ejus, obliti fuerant panem accipere. 5

De fermento Pharisæorum.

Et dicit iis Dominus Jesus; observate & cavete à fermento Pharisæorum et 6
Saducæorum. Et considerarunt inter se, dicentes; Panem non accepimus. 7
Et cognovit eos Dominus Jesus, & dicit; Quid consideratis inter vos, modi- 8
cæ fidei, quia panes non habetis? Adhuc non intelligitis neque recordami- 9
ni illud de quinque panibus qui hominibus *quinquagesies centum, & quot*
modios abstulistis? Neque septem panes qui hominibus *quadragesies cen-* 10
tum, & quot sportas abstulistis? Quomodo res se habet *quòd non intelligi-* 11
tis, quòd non propter panes fuit quod dixi vobis, Cavete; sed de fermento Pha-
risæorum & Saducæorum? Et tunc intellexerunt statim, quòd non dixerat, 12
Cavete à fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum.

Suos interrogat *Christus* in Cæsarea.

Et veniens Dominus Jesus in regionem Cæsareæ Philippi, interrogavit di- 13
scipulos ejus, dicens; Quem dicunt homines esse filium hominis? Et dicunt 14
ei, Sunt qui dicunt te esse Johannem Baptistam, & alii Eliam: & pars me-
dia eorum tenet te esse *Jeremiam, & si non ille es unum è prophetis. Et di-* 15
cit iis; Vos igitur quem dicitis me esse? Et respondit Simon Petrus; Tu es 16
Messiah filius Dei viventis. Et respondit Dominus Jesus, & dicit ei; Bea- 17
tus es Simon filius Jonæ: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater
meus qui est in cœlis. Et ego quidem dico tibi, Quòd es Petra, & super hanc 18
petram ædificabo domum meam Christianorum: & portæ inferni non prævale-
bunt ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فيليبوس درآمد • از شاكردان خود پرسيد • وكفت كه جماعت ومردم † براي من چه مي
14 كويند كه كيستم من [فرزند ادمي] • * شاكردان جواب دادند كه قومي مي كويند يحيي
شوينده است وبعضي ميكويند ايلياست • وكروهي ديكر ميكويند • ارمياست يا يكي
15
16 از پيغمبران • * عيسي بديشان كفت اكنون شما چه ميكوييد كه كيستم • * شمعون
17 صفا جواب داد وكفت • توي مسيح فرزند خداي زنده • * عيسي جواب داد وكفت خنك
جان تو اي شمعون صفا پسر يونا • كه خون وكوشت تو اين سر را اشكارا نكرد • الا پدر من
18 كه بر آسمانست • * ومن بتو مي كويم • توي صخره دين من يعني سنك وبنياد كليساء
من بر تو عمارت كرده شود • ودرهاء دوزخ اورا خراب نكنند •

Philippi ingressus esset, à discipulis
suis percontatus est, & dixit; Quia
multitudo & homines de me quid
dicunt, quemnam esse me Filium
hominis? Discipuli responderunt, 14
Nonnulli quidem dicunt, Johannes
Baptista est, & quidam dicunt, Eli-
as est; alii aliquot dicunt, Jeremias
est, aut unus ex Prophetis. Jesus 15
illis dixit; Jam vos quem dicitis
me esse? Simeon Cephas responsum 16
dedit, & dixit, Tu es Christus Fili-
us Dei viventis. Jesus respondit, & 17
dixit; Beatus animâ tu, ô Simeon
Cepha fili Jonæ, quia caro & san-
guis hoc secretum tibi notum non
fecit; sed Pater meus qui in cœlis
est. Et ego tibi dico; Tu es petra 18
religionis meæ, (i. e. lapis) & funda-
mentum Ecclesiæ meæ super te extru-
ctum erit, & portæ inferni illam non
destruent.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΓ'. ΛΔ'.

Et dabo tibi claves regni cœlorum: Et quodcunque ligaveris super
19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· Καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ
terram, erit ligatum in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit
τῆς γῆς, ἔσαι δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσαι
solutum in cœlis. Tunc præcepit discipulis suis, ut nemini
20 λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ
dicerent quia ipse esset Jesus Christus. Ex tunc cœpit Jesus ostendere
21 εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν
discipulis suis, quia oporteret eum abire in Hierosolymam, & multa pati
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν
à Senioribus, & principibus Sacerdotū, & Scribis, & occidi, &
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ
tertiâ die excitari. Et assumens eum Petrus, cœpit incre-
22 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτι-
pare illum, dicens; Clemens tibi, Domine: non erit tibi hoc. Is verò conversus, dixit
23 μᾷν αὐτῷ, λέγων, Ἵλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσαι σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε
Petro; Vade post me Satana, scandalum mihi es: quia non sapis ea quæ
τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Dei, sed ea quæ hominum. Tunc Jesus dixit discipulis suis, Si
24 Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ
quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam,
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
& sequatur me. Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam:
25 καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ 26
juvatur homo, si mundum universum lucretur, at animam suam
ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
mulctetur? Aut quam dabit homo permutationem animæ suæ? Futurum est enim
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ 27
Filius hominis venire in gloria Patris sui cum angelis suis:
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ·
& tunc reddet unicuiq; secundùm actionem ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam
καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰσί τινες 28
hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν
hominis venientem in regno suo.
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. XVII. ιζ'.

Et post dies sex assumit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem
ΛΔ' ΚΑὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην 1
fratrem ejus: & ducit illos in montem excelsum privatò. Et trans-
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετε- 2
figuratus est ante eos: & resplenduit facies ejus sicut Sol,
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
et vestimenta ejus facta sunt candida ut lux.
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܐܣܘܪ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ
20 ܒܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܩܪ *
21 * ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܡܚܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ
ܘܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ
22 ܢܩܘܡ. * ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܚܣ ܠܟ ܡܪܝ. ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ.
23 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ. ܬܘܩܠܬܐ ܐܢܬ ܠܝ. ܕܠܐ
24 ܡܬܪܥܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢ ܕܨܒܐ
25 ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܨܠܝܒܗ. ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܡܢ ܕܨܒܐ ܓܝܪ
26 ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܘܗܝ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ. ܢܫܟܚܝܘܗܝ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ
ܒܪܢܫܐ. ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܩܢܐ. ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܦܐ
27 ܢܦܫܗ. * ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܩܕܝܫܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܪܘܥ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ * ܩܪ *
28 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ
ܕܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ. * ܫܘܠܡܗ * ܩܪ *
1 * ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܣܩ
2 ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܒܘܕܝܗܘܢ. * ܘܐܬܚܠܦ ܚܙܘܗ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܢܗܪܘ ܐܦܘܗܝ ܐܝܟ
ܫܡܫܐ. ܡܐܢܘܗܝ ܕܝܢ ܚܘܪܘ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ.

Tibi dabo claves regni cœlorum: & quicquid ligaveris in terra, erit ligatum in cœlis: & quod solveris in terra, erit solutum in cœlis. 19
Tunc monuit discipulos suos, ut nemini dicerent ipsum esse Messiam. 20

Dominicâ secundâ post Pentecosten. 40.

Et ex eo tempore cœpit Jesus indicare discipulis suis se profecturum Hierusalem, & multa passurum à senioribus, & à principibus Sacerdotum, Scribisque: nec non interfectum iri, atque tertio die surrecturum. 21
Et deducens eum Cepha, cœpit eum objurgare, inquiens; Absit à te, Domine mi, ut hoc tibi contingat. 22
Ipse verò conversus ait Cephæ; Abi post me, Satana: offendiculo es mihi, quippè qui non sapias quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominis. 23
Tunc dixit Jesus discipulis suis; Quisquis voluerit venire post me, abneget animam suam, & bajulet crucem suam, & veniat post me. 24
Quisquis enim voluerit servare animam suam, perdet eam; & quisquis perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. 25
Quid enim prodest homini, si mundum universum possideat, animam verò suam amittat? aut quam dabit homo permutationem animæ suæ? 26
Futurum est enim ut veniat filius hominis in gloria Patris sui cum angelis suis sanctis. Et tunc rependet unicuiq; secundùm ejus opera. 27

Ad vesperam festo tabernaculorum. 41.

Amen ego dico vobis; Sunt quidam hic astantes, qui non gustabunt mortem, donec viderint Filium hominis venientem in suo regio *apparatu*. 28

CAP. XVII.

ET post sex dies accepit Jesus Cepham, & Jacobum, & Johannem fratrem ejus, & subduxit eos in montem excelsum solos. 1
Et tranformatus est Jesus coram eis, & splenduit facies ejus ut sol, vestimenta verò ipsius facta sunt candida ut lux. 2

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وكليدهاء ملكوت آسمان بتو مي دهم وهر چه تو در زمين ببندي در آسمان بسته
شود وهر چه تو در زمين بكشايي در اسمان كشاده شود   نود سه   اكاه كردن
20 حواريون را كه كشته خواهد شدن   * انكه شاكردان خود را سپارش كرد كه
21 با كسي نكويند كه اوست مسيح * * واز انجا عيسي اغاز كرد وبشاكردان خود مي نمود كه
خواهد در اورشليم رفتن واز پيران وسروران امامان ونويسندكان بسيار رنج كشيدن * وكشته
22 شود * وسيم روز برخيزد * * صفا اغاز كرد وبدو بنهان مي كفت حاشا اي خداوند كه اين
23 چنين واقعه بتو برسد * * عيسي باز كرديد بصفا كفت برو از پيش من اي بي ايمان
24 براي من پاي بند هستي * انچ خدايست نمي انديشي الا جسماني وسخنهاء مردم * انكه عيسي
بشاكردان كفت كه هر كه خواهد كه در پي من بيايد * از نفس خود دور شود *
25 وصليب خود بردارد ودر پي من ايد * * وهر كه خواهد كه جان خود را زنده كند
تن خود را تباه كند * وهر كه نفس خويشتن را براي من كم كند مرا بيابد *

Et claves regni cœlorum tibi dabo: & quicquid tu occluseris in terra, in cœlo occlusum erit; & quicquid tu in terra aperueris, in cœlo apertum erit. 19

XCIII. Indicat Apostolis fore ut occideretur.

Tunc discipulis suis mandatum fecit, ut nemini dicerent quòd ipse esset Christus. 20 *Et exinde Jesus exorsus est, & discipulis suis indicavit, quòd vellet Hierosolymam ire, & à senioribus, & principibus antistitum, & scribis, multum molestiæ pati; & occideretur, & die tertiâ resurgeret.* 21 *Tunc Cephas exorsus est, & ei clàm dixit; Absit ô Domine ut hujusmodi casus tibi contingat.* 22 *Jesus verò conversus Cephæ dixit; Apage à conspectu meo ô infidelis, mihi pedis laqueus es: quod divinum est non cogitas, sed carnale & verba hominum.* 23 *Tunc Jesus discipulis dixit; Quicunque me sequi voluerit, à seipso procul absit, et crucem suam tollat et post me veniat.* 24 *Et quicunq; voluerit animam suam vivam facere, corpus suum perdat; quicunq; verò animam suam propter me perdiderit, me inveniet.* 25

Versio VULGATA LATINA.

19 Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit li-
gatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœ-
20 lis. Tunc præcepit discipulis suis, ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Chri-
21 stus. Exinde cœpit Jesus ostendere discipulis suis, quia oporteret eum ire Jero-
solymam, & multa pati à senioribus, & Scribis, & principibus sacerdotum, &
22 occidi, & tertiâ die resurgere. Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum,
23 dicens; Absit à te Domine: non erit tibi hoc. Qui conversus dixit Petro; Va-
de post me satana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ
24 hominum. Tunc Jesus dixit discipulis suis; Si quis vult post me venire, abneget
25 semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam
suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me,
inveniet eam. Quid enim prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ 26
verò suæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro ani-
ma sua? Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis: 27
& tunc reddet unicuique secundùm opera ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam 28
de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis veni-
entem in regno suo.

CAP. XVII.

ET post dies sex assumpsit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrem ejus, 1
& ducit illos in montem excelsum seorsùm: Et transfiguratus est ante eos. 2
Et resplenduit facies ejus sicut Sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * واعطيك مفاتيح ملكوت السموات * فما ربطته علي الارض يكن مربوطا في السموات وما حللته
20 علي الارض يكن محلولا في السموات * حينيذ نهي تلاميذه عن القول لاحد انه هو المسيح *
21 * الفصل الحادي والخمسون * وبدا يسوع من ذلك اليوم يخبر تلاميذه انه ينبغي
ان يمضي الي يروشليم * ويقبل الالام الكثيرة من المشايخ ورؤساء الكهنة والكتبة * ويقتلونه
22 وبعد ثلثة ايام يقوم * فاستخلا به بطرس وبدا ينهاه قايلا حاشاك يا رب ان يكون بك هذا *
23 * فالتفت وقال لبطرس اذهب خلفي يا شيطان فقد صرت لي شكا * لانك لم تفكر فيما لله
24 لكن فيما للناس * * الفصل الثاني والخمسون * حينيذ قال يسوع لتلاميذه من
25 اراد ان يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * لان من اراد ان يخلص نفسه
26 فليهلكها ومن اهلك نفسه من اجلي وجدها * ماذا ينتفع الانسان لو ربح العالم كله
27 وخسر نفسه * او ماذا يعطي الانسان فداء عن نفسه * ان ابن الانسان لمزمع ان ياتي في مجد
28 ابيه مع ملايكته * وحينيذ يجازي كل احد كنحو عمله * امين اقول لكم ان قوما من
القيام ههنا لا يذوقون الموت حتي يروا ابن الانسان اتيا في ملكوته *
1 * الفصل الثالث والخمسون * وبعد ستة ايام اخذ يسوع بطرس ويعقوب ويوحنا اخاه واتي
2 بهم الي جبل عال وحدهم * وتجلي قدامهم * واضاء وجهه كالشمس وكانت ثيابه بيضا كالنور *

Et dabo tibi claves regni cælorum: Et 19
quodcunque ligaveris super terram, erit
ligatum in cælis; & quodcunque solveris
super terram, erit solutum in cælis. Tunc 20
vetuit discipulis suis dicere cuiquam se
esse Christum.

Sectio quinquagesima prima.

Et cœpit Jesus ex illa die annuntiare 21
discipulis suis quòd eum oporteret ire
Jerusalem, & recipere passiones multas
à senioribus & principibus sacerdotum
& Scribis, & occidi ab eis, & post tres
dies resurgere. Et avocavit eum Petrus, 22
cœpitque vetare, dicens; Absit à te
Domine, ut eveniat tibi hoc. Et conver- 23
sus est, & dixit Petro; Vade retrò me
Satana, jam enim factus es mihi scan-
dalum: quia non cogitas quæ Dei sunt,
sed quæ sunt hominum.

Sectio quinquagesima secunda.

Tunc dixit Jesus discipulis suis; Qui 24
vult sequi me, abneget semetipsum, &
portet crucem suam, & sequatur me.
Nam qui voluerit salvare animam su- 25
am, perdat eam: Et qui perdiderit ani-
mam suam propter me, inveniet eam.
Quid prodest homini, si lucratus fuerit 26
mundum totum & jacturam faciat ani-
mæ suæ? Aut quid dabit homo in com-
mutationem pro anima suâ? Filius enim 27
hominis futurus est ut veniat in gloria
patris sui cum angelis suis. Et tunc
retribuet unicuique secundùm opus su-
um. Amen dico vobis, quòd aliquot ex 28
stantibus hic, non gustabunt mortem, do-
nec videant filium hominis venientem
in regno suo.

Sectio quinquagesima tertia.

CAP. XVII.

ET post sex dies assumpsit Jesus Pe- 1
trum & Jacobum et Johannem fratrem
ejus, & duxit eos in montem excelsum
solos. Et manifestavit se coram eis. Et 2
resplenduit facies ejus sicut sol: & facta
sunt vestimenta ejus alba sicut lux.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወእሁበከ ፡ መራኁተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወአንተ ፡ ለሰርኮ ፡ በምድር፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡
20 በሰማያት፡ወዘፈታሕከ፡በውስተ፡ምድር፡ይከውን፡ፍቱሐ፡በሰማያት፡፡=፡ ወአምዝ፡ገሠጾሙ፡
21 ለአርደኢሁ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ለዘ፡ይንግሩ፡ከመ፡ውእቱ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡=፡ ወእም
አሜሃ፡አኀዘ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ይንግሮሙ፡ ለአርደኢሁ ፡ ከመ ፡ ሀለዎ፡ ይሑር ፡ ኢየሩሳሌም ፡
ወብዙኀ ፡ ያሐምምዎ ፡ ረበናት ፡ ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወይትቀተል፡ ወከመ ፡ በሣልስ
22 ት ፡ ዕለት ፡ ይትነሣእ፡፡=፡ ወተሰጥዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይገሥጾ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሐሰ፡
23 ለከ ፡ እግዚኦ ፡ ኢይኩን ፡ ላዕሌከ ፡ ከመዝ፡=፡ ወተመይጦ፡ይቤሎ፡ ለጴጥሮስ ፡ ሖር ፡ እም
ድኅሬየ ፡ ሰይጣን ፡ መዕቀፍየ ፡ ሊተ ፡ አንተ ፡ እስመ ፡ ኢትሔሊ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ዘእንበለ፡
24 ዘሰብእ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ይትልወኒ ፡
25 ድኅሬየ ፡ ይጽላእ ፡ ለነፍሱ ፡ ወይጕጕእ ፡ ወይንሣእ ፡ መስቀለ ፡ ሞቱ ፡ ወይትልወኒ፡=፡ ወዘይፈ
26 ቅድ፡ያድኅና፡ለነፍሱ፡ለይግድፋ ፡ ወዘሰ ፡ ገደፋ፡ለነፍሱ፡በእንቲአየ፡ ይረክባ፡፡=፡ ወምንትኑ፡
ይበቍዖ ፡ ለሰብእ ፡ ለእመ ፡ ኵሎ ፡ ዓለመ ፡ ረብሐ ፡ ወነፍሶ፡ሐጕለ ፡ ምንተ ፡ እምወሀበ ፡ ሰ
27 ብእ ፡ ቤዛሃ ፡ ለነፍሱ፡=፡ እስመ ፡ሃለዎ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እም ፡ሕያው ፡ ይምጽእ ፡ በስብሐ
ት፡አቡሁ፡፡ ምስለ ፡ መላእክቲሁ፡አሜሃ፡የዓሲዮ፡ወይፈድዮ፡ለኵሉ፡በከመ፡ምግባሩ፡፡=፡
28 በእልያስ፡፡=፡ አማን፡እብለክሙ፡ቦእለ፡ ሃለዉ፡እምእለ፡ይቀውሙ፡ዝየ፡ እለ፡ኢይጥዕ
ምዎ ፡ ለሞት ፡ እስከ ፡ አሜ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡ ይምጽእ፡ በመንግ
ሥቱ ፡ በስብሐተ ፡ አቡሁ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተወለጠ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡፡=፡
1 ፲፯ ወእምድኅረ፡ስሱ፡መዋዕል፡ነሥኦሙ፡እግዚእ ኢየሱስ፡ለጴጥሮስሃ፡ወያዕቆብሃ፡ ወዮሐንስሃ፡
2 እኁሆሙ፡ ወአዕረጎሙ፡ውስተ፡ደብረ፡ነዋኅ፡እንተ፡በሊኒቶሙ፡=፡ ወተወለጠ፡ራእዩ፡በቅድሜሆ
ሙ፡ ወአብረሀ፡ ገጹ ፡ ከመ፡ ፀሐይ፡ ወአልባሲሁኒ፡ ኮነ፡ ጸዓዳ፡ ከመ፡ በረድ፡=፡

Et dabo tibi claves regni cælorum: & quod ligaveris in terra, erit ligatum 19
in cælis: & quod solveris in terra, erit solutum in cælis. Tunc præcepit 20
discipulis suis ut nemini dicerent, quòd ipse esset Dominus Jesus Christus.
Et exinde cœpit Dominus Jesus dicere suis discipulis, oportere eum ire Hiero- 21
solymam, & multum afflictionis pati à principibus, & senioribus sacerdotum,
& scribarum, & occidi, & in tertio die suscitaretur. Et respondit ei Pe- 22
trus, & cœpit objurgare eum, dicens; Absit tibi Domine ne fiat supra te hu-
jusmodi res. Et conversus dicit Petro, Abi post me Satana, scandalum 23
mihi es, quoniam non consideras quæ sunt Dei, sed quæ sunt hominum. Et 24
tunc dixit Dominus Jesus discipulis ejus, Qui voluerit sequi post me, odio ha-
bebit animam suam, & accelerabit, & tollet crucem mortis suæ, & sequetur
me. Et qui vult liberare animam suam, perdat eam: & qui perdidit ani- 25
mam suam propter me, inveniet eam. Et quid prodest homini, si totum mun- 26
dum lucratus sit, & animam suam perdat? quam daturus est homo redempti-
onem pro anima sua? Quia oportet filium hominis venire in gloria patris sui, 27
cum angelis suis: tunc retribuet & rependet omni homini secundum
opera ejus.

De Elia.

Amen dico vobis, sunt ex iis qui hic adstant, qui non gustabunt mortem, 28
usque dum viderint filium hominis venientem in regno ejus in gloria patris sui.

CAP. XVII.

De transformatione Domini Iesu in conspectu suorum.

ET post sex dies accepit Dominus Jesus Petrum, et Jacobum, et Johannem 1
fratrem ejus: et ascendere fecit eos in montem excelsum solos. Et mutata fuit 2
species ejus coram iis, et splenduit vultus ejus sicut sol, et vestimentum ejus
fuit candidum sicut nix.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * چه فايده باشد ادمي را كه همه دنيا را سود كند * وبا جان سود نكند * چه چيز ادمي
27 را عوض جان باشد   نود چهار   اگاه كردن مسيح بآمدن   * براي انك
فرزند ادمي بيايد بعظمت پدر خود با فرشتگان پاكش * وبهر كسي بقدر كردارش جزا
28 دهد * راست بشما مي گويم اينجا مردمان ايستاده اند كه مرگ را نچشند تا انكه كه ببينند
فرزند ادمي را در ملكوت خود بيايد   نود پنج   تجلي مسيح بر كوه تابور
1 * بعد از شش روز * عيسي بر گرفت شمعون صفا را * ويعقوب و برادرش يوحنا * وبر بالاء
2 كوه بلند رفتند * * وبرابر ايشان در خلوت * عيسي خودرا ديگر گون كرد * نگاه كردند
همچو آفتاب رويش مي تابيد * وپوشش او سپيد ونوراني *

Quid proderit homini, quòd totum 26
mundum lucrifecerit, & cum ani-
ma lucrum non fecerit? quæ res
homini compensatio animæ erit?

XCIV. Declaratio Christi de Adventu.

Eò quòd Filius hominis veniet cum 27
magnificentia Patris sui, cum An-
gelis sanctis suis, & unicuique pro
ratione operis sui mercedem dabit.
Certò vobis dico, Hoc loco quidam 28
stantes sunt, qui mortem non gusta-
bunt usque dum videant Filium
hominis in regno suo venientem.

XCV. Transfiguratio Christi in monte Tabor.

CAP. XVII.

POst sex dies Jesus assumpsit Sime- 1
onem Cepham, et Jacobum, & fratrem
ejus Johannem, & in montem sub-
limem iverunt. Et coram eis seor- 2
sum Jesus formam sibi mutavit:
cumque aspicerent, tanquam sol fa-
cies ejus resplenduit; & amictus
ejus factus est candidus & lucidus.

Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias, cum eo colloquentes.
3 Καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
Respondens autem Petrus, dixit Jesu; Domine, pulchrum est nos hic esse:
4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
si vis, faciamus hic tria umbracula, tibi unum, & Moysi unum, & unum
εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν
Eliæ. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos:
5 Ἠλίᾳ. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς·
Et ecce vox de nube, dicens; Hic est filius meus dilectus,
καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
in quo benè acquievi: ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in
6 ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ
faciem suam, & timuerunt valdè. Et accedens Jesus, tetigit
7 πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο
eos, & ait; Surgite, & ne metuite. Levantes autem oculos
8 αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
suos, neminem viderunt, si non Jesum solum. Et descendentibus illis
9 αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν
de monte, præcepit illis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visio-
ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅρα-
nem, donec filius hominis à mortuis resurgat. Et interrogaverunt eum
10 μα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν

ΛΔ' ξογ ς

discipuli ejus, dicentes; Quid ergò Scribæ dicunt, quòd Eliam
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν
oporteat venire primùm? At Jesus respondens, ait eis; Elias quidem
δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν 11
venit primùm, & instaurabit omnia. Dico autem vobis, quia Elias jam
ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη 12
venit, & non cognoverunt eum: sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt:
ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν·
Sic & filius hominis futurus est pati ab eis. Tunc intellexerunt di-
οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν οἱ μα- 13
scipuli, quia de Joanne Baptista dixit eis. Et venientibus eis
θηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν 14
ad turbam, accessit ad eum homo genuflectens ipsi, Et dicens;
πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ, Καὶ λέγων, 15
Domine, miserere meo filio, quia lunaticus est & malè patitur: sæpè
Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις
enim cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et attuli eum
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν 16
discipulis tuis, & non potuerunt eum curare.
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

ΛΕ' ξοδ β

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ
4 ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ ܗܪܟܐ. ܚܕܐ ܠܟ ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ.
5 * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ ܥܢܢܐ ܢܗܝܪܐ ܐܛܠܠ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ. ܠܗ ܫܡܥܘ.
6 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܛܒ.
7 * ܘܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܩܘܡܘ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
8 * ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ ܐܢܫ ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
9 * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܠܐܢܫ ܬܐܡܪܘܢ ܚܙܘܐ ܗܢܐ.
10 ܥܕܡܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ. ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܠܡܐܬܐ ܠܘܩܕܡ.
11 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܢܫܠܡ ܟܠܡܕܡ. * ܐܡܪ
12 ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ ܐܬܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܘܗܝ. ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܕܨܒܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܬܝܕ ܠܡܚܫ ܡܢܗܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܕܥܠ
13 ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܨܘܡܐ *

14 * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܢܫܐ. ܩܪܒ ܠܘܬܗ ܓܒܪܐ ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ.
15 ܡܪܝ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܒܪܝ ܐܝܬ ܠܗ ܐܓܪܐ ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܬܕܘܝ. ܣܓܝܐܬ ܙܒܢܝܢ ܓܝܪ ܢܦܠ ܒܢܘܪܐ. ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܒܡܝܐ.
16 * ܘܩܪܒܬܗ ܠܬܠܡܝܕܝܟ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܣܝܘܬܗ.

Et conspecti sunt eis Moses & Elia cum eo 3
colloquentes. Respondit autem Cepha, & 4
dixit Jesu; Domine mi, bonum est nos hic
esse: & si vis, faciemus hic tria taberna-
cula, unum tibi, unumque Mosi, & unum
Eliæ. Et dum ipse loqueretur, ecce nu- 5
bes lucida obumbravit eos: & vox facta
est de nube, dicens; Hic est filius meus
dilectissimus, in quo acquievi; ipsum au-
dite. Quod quum audissent discipuli, pro- 6
ciderunt in facies suas, & timuerunt val-
dè. Et accessit ad eos Jesus, & tetigit 7
eos, inquiens; Surgite, ne timeatis. Sus- 8
tuleruntque oculos suos, & neminem vi-
derunt, nisi Jesum solum. Quumque de- 9
scenderent de monte, monuit eos Jesus, ac
dixit illis; Coram quoquam ne dicatis vi-
sionem hanc, donec surrexerit filius homi-
nis à mortuis. Et interrogaverunt eum di- 10
scipuli sui, & dicunt ei; Quid igitur Scri-
bæ dicunt, quòd Eliam oporteat priùs ve-
nire? Respondit Jesus, & dixit eis; Elia 11
venturus est priùs, ut omnia compleat.
Ego verò dico vobis, Ecce jam venit Elia, 12
neque noverunt eum, & fecerunt in eum
quicquid voluerunt: ita Filius hominis pas-
surus est ab eis. Tunc intellexerunt disci- 13
puli, cum de Johanne Baptista ipsis verba
fecisse.

Feriâ secundâ hebdomadis tertiæ jejunii. 42.

Quumque venissent ad turbam, accessit ad 14
eum homo, & procidens super genua sua,
dixit ei; Domine mi, miserere mei: Filius 15
meus qui lunaticus est, & malè afficitur,
quot heu vicibus, in ignem cadit, quotque
vicibus in aquam! Eumque obtuli disci- 16
pulis tuis, nec potuerunt eum sanare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ونموده شد که موسی و ایلیا با او ایستاده بودند وسخن می کفتند • * صفا بعیسی
4 کفت ای خداوند واجب است که اینجا باشیم واکر خواهی سه سایه کاه سازیم • یکی
5 برای تو ودو دیکر برای موسی وایلیا • * همانا که هنوز سخن می کفت دید که ابری
روشن بر ایشان سایه کرد • واز ابر اوازی می شنیدند • که اینست فرزند دوست داشته
6 من که بدو پسندیدم • [ازو بشنوید] * چون شاکردان شنیدند • بروی در افتادند
7 وبغایت ترسیدند * عیسی نزدیک رفت وایشانرا پیش خود آورد وکفت بر خیزید
8 ومترسید • * چشم خود را بار کردند کسی دیکر ندیدند مکر مسیح را تنها •
9 * چون از کوه بزیر می آمدند عیسی بدیشان سپارد وکفت • که این دیدار را
10 بکسی مکوئید تا آنکه فرزند ادمی از میان مردکان بر خیزد • * شاکردان
او ازو پرسیدند وبدو کفتند • اکنون نویسندکان چه می کویند که واجب است که ایلیا
11 پیشتر بیاید • * عیسی بدیشان جواب داد وکفت ایلیا پیشتر آمد تا هر چیزی تمام کند •

Et visum est quòd Moses & Elias 3
cum eo starent & sermonem confer-
rent. Cephas Jesu dixit, O Do- 4
mine, convenit ut hic simus: & si
vis tria tabernacula parabimus,
unum tibi, & alia duo pro Mose &
Eliâ. Eodem instante dum adhuc 5
verbum loqueretur, vidit quòd nu-
bes lucida illos obumbraret: &
ex nube vocem audierunt dicen-
tem; Hic quidem est Filius di-
lectus meus, in quo mihi complaci-
tum est, ipsum audite. Cùm disci- 6
puli audirent, in faciem procide-
runt, & vehementer timuerunt.
Jesus accessit, & illos ad se re- 7
duxit, & dixit; Surgite, & ne ti-
meatis. Oculos suos converterunt, 8
& quempiam alium non viderunt,
nisi Christum solum. Cùm de monte 9
descendissent, Jesus mandavit illis
& dixit; Hanc quidem visionem
nemini dicatis, usque ad tempus
quo Filius hominis de mortuis sur-
rexerit. Discipuli ejus ab eo quæ- 10
sierunt, & ei dixerunt; Quare
ergò Scribæ dicunt, oportere ut
Elias priùs veniat. Jesus illis 11
responsum dedit, & dixit; Eli-
as priùs venit, ut omnia perficiat.

Versio VULGATA LATINA.

3 Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes. Respondens autem
4 Petrus, dixit ad Jesum; Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic
tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, & Eliæ unum. Adhuc eo loquente,
5 ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens; Hic est Filius
meus dilectus, in quo mihi benè complacui: ipsum audite. Et audientes disci-
6 puli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valdè. Et accessit Jesus, & tetigit
7 eos: dixitque eis; Surgite, & nolite timere. Levantes autem oculos suos, ne-
8 minem viderunt, nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte, præ-
9 cepit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mor-

tuis resurgat. Et interrogaverunt eum discipuli, dicentes; Quid ergò Scribæ 10
dicunt quòd Eliam oporteat primùm venire? At ille respondens, ait ei; 11
Elias quidem venturus est, & restituet omnia. Dico autem vobis, quia Elias 12
jam venit, & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt.
Sic & Filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de 13
Joanne Baptista dixisset eis. Et cùm venisset ad turbam, accessit ad eum homo 14
genibus provolutus ante eum, dicens; Domine, miserere filio meo, quia lunati-
cus est, & malè patitur: nam sæpè cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et 15
obtuli eum discipulis tuis, & non potuerunt curare eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 وإذا موسى وإيليا ظهرا له يخاطبانه * فقال بطرس ليسوع يا رب جيد لنا أن نكون
4 هاهنا. أتشاء أن نصنع ههنا ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسى وواحدة لإيليا * وفيما
5 هو يتكلم وإذا سحابة نيرة قد ظللتهم. وإذا صوت من السحابة قائلا هذا ابني الحبيب
6 الذي به سررت له فاسمعوا * فسمع تلاميذه وسقطوا على وجوههم وخافوا جدا * وجاء يسوع
7 إليهم ولمسهم وقال قوموا ولا تخافوا * فرفعوا أعينهم فلم يروا إلا يسوع وحده * فلما نزلوا
8 من الجبل أوصاهم يسوع قائلا لا تعلموا أحدا بالرؤيا حتى يقوم ابن الإنسان من بين
9 الأموات * وسألوه تلاميذه قائلين لماذا تقول الكتبة أن إيليا يأتي أولا * فأجابهم قائلا
10 إن إيليا يأتي فيعرفكم كل شي * وأقول لكم أن إيليا قد جاء ولم يعرفوه لكنهم عملوا
11 به شرا. وهكذا ابن الإنسان يتألم منهم * حينئذ يفهم التلاميذ أنه قال لهم من أجل يوحنا
12 المعمداني *
13

* الفصل الرابع والخمسون *

14 * ولما جاء إلى الجمع جاء إليه إنسان ساجدا له قائلا * يا رب ارحم ابني فإنه يجن ويعذب جدا
15 في رؤوس الأهلة * ومرات كثيرة يقع في النار ومرات كثيرة في الماء * وقدمته إلى تلاميذك
16 فلم يقدروا أن يبرؤوه *

Et ecce Moses & Elias apparuerunt ei, 3
alloquentes eum. Dixitque Petrus ad 4
Jesum; Domine, bonum est nobis esse
hic: visne ut componamus hic tria ta-
bernacula, unum tibi, & unum Mosi,
& unum Eliæ? Et dum ipse loqueretur, 5
ecce nubes lucida obumbravit eos; Et
ecce vox de nube dicens; Hic est filius
meus dilectus, in quo sum oblectatus:
ipsum audite. Et audierunt discipuli 6
ejus, & ceciderunt in facies suas,
& timuerunt valdè. Et venit Jesus 7
ad eos: & tetigit eos, & dixit;
Surgite, & ne timeatis. Et elevaverunt 8
oculos suos, & non viderunt nisi Jesum
solum. Et cùm descendissent de monte, 9
præcepit eis Jesus, dicens; Ne notifi-
cetis cuiquam visionem, donec resurgat
filius hominis à mortuis. Et interroga- 10
verunt eum discipuli ejus, dicentes;
Quarè dicunt Scribæ quòd Elias veniet
prius? Respondit autem eis, dicens; 11
Sanè Elias veniet, & docebit vos
omnia. Et dico vobis, quia Elias jam 12
venit, & non cognoverunt eum; quin
potiùs commiserunt in eum malum. Et
sic filius hominis patietur ab eis. Tunc 13
certò sciverunt discipuli, quòd ipse
dixisset eis de Johanne Baptista.

Sectio quinquagesima quarta.

Et cùm venisset ad turbam, venit ad 14
eum homo adorans eum, Dicens; Do- 15
mine, miserere filii mei, quia cum dæ-
mone est, & vexatur valdè in principiis
pleniluniorum: & vicibus multis ca-
dit in ignem, & crebrò in aquam. Et 16
obtuli eum discipulis tuis, & non potue-
runt curare eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወናሁ ፡ አስተርአዩ ፡ ሎሙ ፡ ሙሴ ፡ ወኤልያስ ፡ እንዘ ፡ ይትናገሩ ፡ ምስሌሁ ። ወአውሥአ
4 ለ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚኦ ፡ ሠናይ ፡ ውእቱ ፡ ለነ ፡ ሀልዎ ፡ ዝየ ፡ ወ
እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ንግበር ፡ በዝየ ፡ ሠለስተ ፡ ሰቀልወ ፡ ለከ ፡ አሐደ ፡ ወለሙሴ ፡ አሐተ ፡
5 ወለኤልያስ ፡ አሐተ ። ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ናሁ ፡ ደመና ፡ ብሩህ ፡ ጸለሎሙ ፡ ወናሁ ፡
ቃል ፡ እምውስተ ፡ ደመና ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዝውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘቦቱ ፡ ሠምር
6 ኩ ፡ ወሎቱ ፡ ስምዕዎ ። ወሰሚዖሙ ፡ አርደኢሁ ፡ ወድቁ ፡ በገጾሙ ፡ ወፈርሁ ፡ ጥ
7 ቀ ። ወቀርበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወለከፎሙ ፡ ወይቤ ፡ ተንሥኡ ፡ ወኢትፍርሁ ።
8 ወአንሥኡ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወኢርእዩ ፡ ወኢመነሂ ፡ ዘእንበለ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ባሕቲቶ ።
9 ወእንዘ ፡ ይወርዱ ፡ እምደብር ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አልቦ ፡ ለዘ ፡ ት
ነግሩ ፡ ዘሬእየ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ እምውታን ፡ ይትነሣእ ።
10 ወተስእልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ወእፎ ፡ ይብሉ ፡ ጸሐፍት ፡ ኤልያስ ፡ ሃሎወ ፡ ይም
11 ጽእ ፡ ቅድመ ። ወአውሥአሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አወ ፡ ኤልያስ ፡ ይቀድም ፡
12 መጺአ ፡ ወያስተርእዮ ፡ ኵሎ ። ወእብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ወኤልያስ ፡ ወድአ ፡ መጽአ ፡ ወኢ
ያእመርዎ ፡ ባሕቱ ፡ ወገብሩ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀዱ ፡ ከማሁ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡
13 እመ ፡ ሕያው ፡ ሀለወ ፡ ያሐምምዎ ፡ እምኔሆሙ ። ወእምዝ ፡ ለእሙሩ ፡ ሶቤሃ ፡
አርደኢ ፡ ከመ ፡ በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ይቤሎሙ ።

በእንተ ፡ ዘነጐርጓር ።

14 ወበጺሖሙ ፡ ኀበ ፡ አሕዛብ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ ፡ ብእሲ ፡ እንዘ ፡ ይትመሀለል ፡ ሰገደ ፡ ሎቱ ፡ ወአ
15 ስተብቍዖ ። ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀል ፡ ሊተ ፡ ወልድየ ፡ እስመ ፡ እኩይ ፡ ጋኔን ፡ አ
16 ኀዞ ፡ ወያንጐረጕሮ ፡ ወሙብዝኅቶ ፡ ያወድቆ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ወበውስተ ፡ ማይ ። ወአ
ምጻእክዎ ፡ ኀበ ፡ አርደኢከ ፡ ወስእንዎ ፡ ፈዊሶ ።

Et ecce apparuerunt iis Moyses & Elias, loquentes cum illo. Et respondit 3
Petrus, & dicit Domino Jesu; Domine, bonum est nobis esse hic: & si vis, fa-
ciemus hic tria tabernacula, tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ unum. Et 4
adhuc loquente illo; ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox è nube, di- 5
cens; Hic est filius meus quem diligo, in quo mihi complacui; & ipsum au-
dite. Et audientes discipuli ejus, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt 6
valdè. Et accessit Dominus Jesus, & tetigit eos, & dixit; Surgite, & ne 7
timeatis. Et levaverunt oculos suos, & non viderunt aliquem præter Jesum 8
solum. Et descendentibus à monte, præcepit iis Dominus Jesus, dicens; Ne 9
sit aliquis cui narretis hanc visionem, usque quo filius hominis è mortuis re-
suscitetur. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Et quomodo di- 10
cunt scribæ, Elias est venturus primùm? Et respondit iis Dominus Jesus, & 11
dixit iis etiam; Elias primò veniet, & emendabit omnia. Et dico vobis, 12
Verùm etiam & Eliam jam venisse, & non cognoverunt eum: sed etiam fece-
runt super eum omnia secundùm quod voluerunt. Sic quidem filium hominis o-
portet pati ab iis. Et tunc intellexerunt continuò discipuli, quòd de Johanne Ba- 13
ptista dicebat iis.

De murmuratore.

Et venientes ad turbam, accessit ad eum homo supplex, qui incurvavit se ei, 14
& obsecrabat eum. Et dicit ei; Domine, miserere mei filiique mei; malus 15
dæmon prehendit eum, & murmurare eum facit: & sæpe cadere facit eum in
ignem, & aliquando in aquam. Et adduxi eum ad discipulos tuos, & non 16
potuerunt curare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اکنون بشما مي کویم که ایلیا آمد واورا نشناختند * وبا اوهر چه خواستند کردند.
13 این چنین فرزند ادمي از ایشان† رحمت خواهد کشید. * از انجا شاکردان او دانستند
که این سخن براي یحیي شوینده کفت بدیشان

نود شش خلاص کردن مسیح کودک را از دیو که در درون او بود

14 * چون دکر بار پیش جماعت آمدند مردي پیش او آمد وزانو زد. * وبدو کفت اي
15 خداوند من بر من رحمت کن. که فرزندي دارم که دیو † بر وي مسلط است وکار
16 او سخت دشخوار شده است چند نوبت در آتش افتاد وچند دیکر در آب * او را پیش
شاکردان تو آوردم نتوانستند خوش کردن.

Jam vobis dico Eliam venisse, eum 12
autem non agnoverunt, et cum eo quic-
quid voluerunt, fecerunt: eodem modo
Filius hominis ab eis afflictionem
passurus est. Ex eo discipuli ejus 13
cognoverunt, quòd hunc sermonem
de Johanne Baptista dixisset illis.

XCVI. Liberat Christus puerum à dæmonio quod illi inerat.

Cùm denuo ad multitudinem venis- 14
sent, homo ad eum venit & genu
flexit. Et illi dixit, O Domine 15
mi, mei miserere, quia filium ha-
beo in quem dæmonium potestatem
obtinet, & gravissimè laborat: ali-
quoties in ignem cadit, & aliquo-
ties in aquam. Et eum ad disci- 16
pulos tuos adduxi, sed non potue-
runt eum sanum reddere.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑ'ΙΟΝ. ΚΕΦ. Λϛ'. ΛΖ'.

Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula & perversa: usque quando
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ero cum vobis? usque quando tolerabo vos? Ferte mihi illum huc. Et incre-
18 ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετί-
pavit illum Jesus, & exiit ab eo dæmonium: & curatus est puer
μησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς
ex hora illa. Tunc accedentes discipuli Jesu privatim, dixerunt;
19 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον,
Propter quid nos non potuimus ejicere illum? At Jesus dixit illis; Propter
20 Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ
incredulitatem vestram: Amen quippe dico vobis; Si habueritis fidem sicut granum sina-
τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινά-
pis, dicetis monti huic, Transi hinc illuc, & transibit: &
πεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ
nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non ejicitur, si non in oratione
21 οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
& jejunio. Versantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus;
22 καὶ νηστείᾳ. Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Futurum est Filius hominis tradi in manus hominum. Et occident
23 Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Καὶ ἀποκτενοῦσιν
eum, & tertiâ die excitabitur. Et contristati sunt vehementer. Venientibus
24 αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. Ἐλθόντων

ρος' α — ρος' β — Λϛ'

ρϛζ' ι

autem illis in Capernaum, accesserunt didrachma sumentes Petro,
δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ,
& dixerunt: Magister vester non solvit didrachma? Ait, Etiam. Et
καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ 25
cùm intrâsset in domum, prævenit eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur,
ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ,
Simon? reges terræ à quibus accipiunt tributa vel censum? à filiis
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
suis, an ab alienis? Dicit ei Petrus; Ab alienis. Dixit illi
αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ 26
Jesus; Ergò liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos,
ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, 27
vadens ad mare, mitte hamum; & ascendentem primum piscem tolle;
πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον·
& aperiens os ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me, & te.
καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβών, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

CAP. XVIII. ιη'.

ΛΖ' ρον β

In illa hora accesserunt discipuli Jesu, dicentes; Quis nam
1 ἘΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα
major est in regno cœlorum?
μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]

Respondit Jesus, & ait; O generatio infi- 17
delis & perversa, quousque tandem ero vo-
biscum, & quousque tandem tolerabo vos?
adduc eum mihi huc. Et increpavit eum 18
Jesus, & exiit ab illo dæmonium: & sani-
tati restitutus est puer ex illa hora. Tunc 19
adierunt discipuli Jesum privatim, & dixe-
runt ei; Quare nos non potuimus eum sa-
nare? Dixit eis Jesus; Propter incredu- 20
litatem vestram. Verè enim dico vobis, Si
fuisset in vobis fides quantulum est granum
sinapis, diceretis monti huic, Decede hinc,
& decederet; & nihil prævaleret vobis.
Hoc verò genus non egreditur, nisi jejunio 21
& oratione.

Feriâ tertiâ septimanæ tertiæ jejunii. 43.

Quum autem conversarentur in Galilæa, 22
dixit eis Jesus, Futurum est ut filius homi-
nis tradatur in manus hominum. Et inter- 23
ficient eum, die verò tertio resurget. Et
displicuit eis vehementer. Quumque ve- 24
nissent in Capharnahum, accesserunt ad Ce-
pham ii qui accipiunt binas drachmas ar-
genti capitatim, & dixerunt ei, Magister
vester nónne tradet duas drachmas suas?
Dicit eis, Etiam. Et quum ingressus fuisset 25
Cepha domum, præoccupavit eum Jesus,
& ait illi, Quid tibi videtur Simon? Re-
ges terræ à quo accipiunt tributum & pe-
cuniam capitationis? à filiis suis, an ab ex-
traneis? Dicit ei Simon, Ab extraneis: 26
Ait illi Jesus, Ergò liberi sunt filii. Ne 27
autem simus illis scandalo, abi ad mare, &
injice hamum, & ejus piscis qui primus
ascenderit aperi os, & invenies staterem:
ipsum accipe, & offer pro me & pro te.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten. 44.

CAP. XVIII.

Ea ipsâ horâ accesserunt discipuli ad Je- 1
sum, & inquiunt; Quisnam est fortasse
maximus in regno cœlorum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * عيسي بدیشان اشارت کرد وفرمود اي دوده که ایمان نمي آورید * هم وپیکیده را
18 تاکي بیش شما باشم وتاکي بر تابم * وفرمود که کودك را بیش من آرید * جون
19 اوردند عیسي بانك بر وي زد ابلیس ازو بکریخت وآن جوان همان دم خوش شد * انکاه
20 شاکردان تنها بیش او آمدند * وبدو کفتند چرا ما نتوانستیم اورا خوش کردن * عیسي
بدیشان کفت براي انك ایمان ندارید اکنون راست شما بکویم که اکر در شما بقدر دانه
خردل ایمان باشد بدین کوه بکویید از اینجا نقل کن نقل کند * وهیچ بر شما دشوار
21
22 نباشد * این شیوه وجنس بیرون نیاید مکر بروزه ونماز * جون در جلیل مي کردیدند
23 عیسي بدیشان کفت * فرزند آدمي بدست خلق سپارده میشود * واورا بکشند
وسوم روز برخیزد * شاکردانرا عظیم دشوار آمد *

نود هفت انجا که شمعون از دهن ماهي جهار درم براي جزیه بیرون آورد

24 * جون در کفر ناحوم آمد * کسي بیش صفا آمد * که اینجا دو درم جزیه
25 مي ستانند * وبدو کفتند استاد شما جزیه دو درم نمي دهد * او جواب داد

Jesus illos indigitavit, & sic affa- 17
tus est; O generatio quæ fidem non
adhibuistis, perversa & distorta,
usque quo vobiscum ero? & usque
quo vos perferam? & jussit inqui-
ens, Puerum ad me adducite. Cùm 18
adduxissent, Jesus inclamavit eum,
protinus diabolus ex eo fugit, &
juvenis eodem momento sanatus est.
Tunc discipuli seorsum ad eum ve- 19
nerunt, & ei dixerunt; Quare nos
non potuimus eum sanare. Jesus 20
illis dixit, Eò quòd fidem non
habuistis: pro certo enim vobis
dico, quòd si vobis quantitate grani
sinapis fides inesset, huic monti
diceretis, Transportare, & trans-
portaretur, nec quidquam vobis dif-
ficile esset. Sed hujusmodi generis 21
quod est non egreditur nisi jejunio
& oratione. Quum autem versa- 22
rentur in Galilæa, Jesus illis dixit;
Filius hominis in manus populi
traditus est. Et eum interficient, 23
& tertio die resurget. Discipulis au-
tem valdè displicuit.

XCVII. Ubi Simeon ex ore
piscis quatuor drachmas
pro vectigali eduxit.

Quum Caphar-nahum ingressus esset, 24
quidam eorum ad Cepham venit, qui
illic duas drachmas census capitis
accipiunt; & dixerunt, Etiam ma-
gister vester censum duarum drach-
marum non dat? Ille respondit, 25

Versio VULGATA LATINA.

16 Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula, & perversa, quousque ero
17 vobiscum? usquequò patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpavit illum
18 Jesus, & exiit ab eo dæmonium, & curatus est puer ex illa hora. Tunc acces-
serunt discipuli ad Jesum secretò, & dixerunt; Quarè nos non potuimus ejicere
19 illum? Dixit illis Jesus; Propter incredulitatem vestram. Amen quippè dico
vobis; Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic; Transi hinc
20 illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non ejici-
21 tur nisi per orationem, & jejunium. Conversantibus autem eis in Galilæa, dixit
22 illis Jesus; Filius hominis tradendus est in manus hominum: Et occident eum, &
23 tertiâ die resurget. Et contristati sunt vehementer. Et cùm venissent Capharnaum,
accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei; Magister ve-
ster non solvit didrachma? Ait; Etiam. Et cùm intrâssent in domum, prævenit 24
eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur, Simon? Reges terræ à quibus accipiunt
tributum vel censum? à filiis suis, an ab alienis? Et ille dixit; Ab alienis. 25
Dixit illi Jesus; Ergò liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad 26
mare, & mitte hamum: & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle; & aperto
ore ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me, & te.

CAP. XVIII.

IN illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes; Quis, putas, major est 1
in regno cœlorum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فاجاب يسوع قايلا ايها الجيل الاعوج غير المومن الي متي اكون معكم وحتي متي
18 احتملكم قدموه الي ههنا * وانتهره يسوع فخرج منه الشيطان * وبرا الفتي من تلك
19 الساعة * حينيذ اتي التلاميذ الي يسوع منفردين وقالوا له لماذا لم نقدر نحن ان نخرجه *
20 * فقال لهم من اجل قلة ايمانكم * امين اقول لكم انه لو كان لكم ايمان مثل حبة
21 خردل لقلتم لهذا الجبل انتقل من ههنا فينتقل ولا يعسر عليكم شي * وهذا الجنس
22 لا يخرج الا بالصوم والصلاة * * الفصل الخامس والخمسون * * فلما رجعوا الي الجليل
23 قال لهم يسوع ان ابن الانسان سيسلم في ايدي الناس * ويقتلونه وبعد ثلثة ايام يقوم
24 فحزنوا جدا * وجاء الي كفرناحوم فجاء الجباة الي بطرس فقالوا له امعلمكم ما يودي الجزية
25 * فقال نعم * وجاء الي البيت فبداه يسوع قايلا ما تظن يا سمعان * ملوك الارض ممن ياخذون
26 الخراج والجزية امن البنين او من الغرباء * فقال له بطرس من الغرباء * فقال له يسوع فاذن
27 البنون احرار * لكن ليلا نشككهم امض الي البحر والق الصنارة * فاول حوت يرتفع افتح
فاه تجد فيه اربعة دراهم خذها واعطهم عني وعنك *

* الفصل السادس والخمسون *

1 * وفي تلك الساعة جاء التلاميذ الي يسوع وقالوا من هو ترى العظيم في ملكوت السموات *

Respondit Jesus, dicens; O generatio perversa, non credula, quousque ero vo- 17
biscum? & usquequo patiar vos? af-
ferte eum ad me huc. Et increpavit il- 18
lum Jesus, & extvit ex eo dæmonium,
& sanatus est puer ex illâ horâ. Tunc 19
venerunt discipuli ad Jesum seorsim,
& dixerunt ei; Quare non potuimus
nos ejicere illum? Et dixit eis; Pro- 20
pter paucitatem fidei vestræ. Amen
dico vobis, Quòd si habeatis fidem sicut
granum sinapis, diceretis huic monti, Di-
scede hinc, & discedet; & non erit dif-
ficile vobis quippiam. Et hoc genus non 21
ejicitur, nisi per jejunium & oratio-
nem.

Sectio quinquagesima quinta.

Et cùm rediissent in Galilæam, dixit 22
eis Jesus, Quia filius hominis tradetur
in manus hominum: Et occident eum, 23
& post tres dies resurget. Et contristati
sunt valdè. Et venit in Capharnahum, 24
& venerunt exactores ad Petrum, &
dixerunt ei; An magister vester non
solvit tributum? Ait, Etiam. Et ve- 25
nit domum: Et prævenit eum Jesus,
dicens; Quid tibi videtur, Simon?
Reges terræ à quibus accipiunt tribu-
tum & censum? à filiis, an ab alienis?
Ait illi Petrus, Ab alienis. Dixit Je- 26
sus, Ergò filii sunt immunes. Sed ne 27
scandalizemus eos, vade ad mare, &
injice hamum, & primi piscis, quem
extrahes, aperi os; invenies in eo qua-
tuor drachmas: accipe eas, & da illas
pro me & pro te.

Sectio quinquagesima sexta.

CAP. XVIII.

ET in illa hora venerunt discipuli 1
ad Jesum, & dixerunt; Quis est, opi-
nione tuâ, maximus in regno cœlorum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእምዝ፡አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡ኦትውልድ፡ኢአማኒት፡ወዐሉት፡እስከ፡ማእዜኑ፡
18 እሄሉ፡ምስሌክሙ፡እስከ፡ማእዜኑ፡እትዔገሠክሙ፡አምጽእዎ፡ሊተ፡ዝየ፡ኀቤየ፡፡ ወገሠጾ፡
19 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወወፅአ፡ጋኔኑ፡እምላዕሌሁ፡ወሐይወ፡ሕፃን፡በይእቲ፡ሰዓት፡ሶቤሃ፡፡ ወእ
ምዝ፡ቀርቡ፡አርድእቲሁ፡እንተ፡ባሕቲቶሙ፡ወይቤልዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡በእንተ፡ምንት፡ንሕነ፡
20 ስእንነ፡አውፅኦቶ፡፡ ወይቤሎሙ፡በእንተ፡ኅዳጥ፡ሃይማኖትክሙ፡አማን፡እብለክሙ፡እመ፡
ብክሙ፡ሃይማኖተ፡መጠነ፡ሕጠተ፡ሰናፔ፡ትብልዎ፡ለዝ፡ደብር፡ፍልስ፡እምዝየ፡ወይፈልስ፡ወአ
ልቦ፡ዘይሰአነክሙ፡፡ ✣✣✣✣✣ ወእንዘ፡ያንሶሰዉ፡ውስተ፡ገሊላ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ለአር
22 ድእቲሁ፡ሀለወ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ያግብእዎ፡ውስተ፡እደ፡ሰብእ፡፡ ወይቀትልዎ፡፡
23 ወለሣ፡ሣልስት፡ዕለት፡ይትነሣእ፡ወተከዙ፡ጥቀ፡፡

በእንተ፡እለ፡ይስእሉ፡ጸባሕተ፡፡

24 ወበጺሖሙ፡ቅፍርናሆም፡መጽኡ፡እለ፡ጸባሕተ፡ዲናር፡ይነሥኡ፡በኀበ፡ጴጥሮ
25 ስ፡ወይቤሉ፡ሊቅክሙሰ፡ኢይሁብኑ፡ጸባሕተ፡፡ ወይቤ፡እወ፡ወበዊኦ፡ውስተ፡ቤ
ት፡አቅደመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ብሂሎቶ፡ምንተ፡ትብል፡ስምዖን፡ነገሥተ፡ምድር፡
እምኀበ፡መኑ፡ይነሥኡ፡ጸባሕተ፡ወጋደ፡እምኀበ፡ውሉደሙኑ፡ወሚመ፡እምኀበ፡
26 ነኪር፡፡ ወይቤ፡እምኀበ፡ነኪር፡ወእምድኅረ፡ይቤሎ፡እምኀበ፡ነኪር፡ይቤሎ፡
27 እግዚእ፡ኢየሱስ፡እንጋ፡አግዓዝያንኑ፡እሙንቱ፡ውሉደሙ፡፡ ወባሕቱሰ፡ከመ፡ኢያ
ንጕርጕሩ፡ሑር፡ውስተ፡ባሕር፡ወደይ፡ማቅጥነ፡ዘቀደሚ፡አሠገርከ፡ዓሣ፡ንሣእ፡
ወክሥት፡አፉሁ፡ወትረክብ፡ዲናረ፡ስጥራ፡ኪያሁ፡ንሣእ፡ወሀቦሙ፡ሊተ፡ወለከ፡፡

በእንተ፡እለ፡ይብሉ፡መኑ፡የዐቢ፡፡

1 ፲፰ ወበይእቲ፡ሰዓት፡ቀርቡ፡አርድእቲሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡እንዘ፡ይብሉ፡መኑ፡እን
ጋ፡የዐቢ፡በመንግሥተ፡ሰማያት፡፡

Et tunc respondit Dominus Jesus, & dicit; O generatio incredula & perversa: 17
usquequò ero vobiscum? usquequa tolerabo vos? afferte eum mihi hic ad me. Et 18
increpavit eum Dominus Jesus: et exivit dæmon ejus e supra eum, & curatus
est puer in ista hora continuò. Et tunc accesserunt discipuli ejus soli, & dicunt 19
Domino Jesu; Quare nos non potuimus ejicere illum? Et dicit iis, Propter mini- 20
mam fidem vestram: Amen dico vobis, Si habuissetis fidem sicut granum sinapis,
diceretis huic monti; Demigra hinc, & demigraret: & nihil esset quod impossibile
esset vobis.

Hic versus deest.

Et proficiscentibus illis in Galilæam, dicit Dominus discipulis suis; Futurum 22
est quod filium hominis tradent in manum hominum: Et occident eum, & ter- 23
tio die suscitabitur. Et contristati sunt valdè.

De iis qui petunt tributum.

Et venientibus Capernaum, accesserunt qui tributum denarii accipiebant, ad 24
Petrum, & dicunt; Magister vester nonne dabit tributum? Et dicit, Etiam. Et 25
intrando domum, prævenit Dominus Jesus, dicendo ei; Quid dicis Simon? Re-
ges terræ à quibus accipiunt tributum et censum? an à filiis suis, vel ab extra-
neis? Et dicit, Ab extraneis. Et postquam dixisset ei, Ab extraneis, dicit illi 26
Dominus Jesus, Igitur nonne liberi sunt filii eorum. Sed ne murmurent, ito, in 27
mare projice hamum: quem primò piscem expiscatus es, accipe, et aperi os e-
jus, et invenies denarium staterem: illum accipe, et dato iis pro me et te.

De dicentibus quisnam esset major.

CAP. XVIII.

ET in ista hora accesserunt discipuli ejus Domino Jesu, dicentes; Quis igi- 1
tur major est in regno cœlorum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

كه آري * چون صفا درخانه آمد * عيسي اورا پيش خواند وبدو كفت شمعون چكونه
مي بيني * ملكان زمين بهره وجزيه سر از فرزندان خود مي ستانند * يا از بيكانه
26
27 * شمعون بدو كفت از بيكانه * عيسي بدو كفت فرزندان اكنون آزادند * * تا ايشانرا
پريشان نكنيم * شصت را بستان يعني قلابرا وبكنار دريا رو * وبينداز اول ماهيء كه
بشصت افتد * دهن اورا بكشا چهاردرم درو بيابي * انرا بياور عوض من وعوض تو بده

نود هشت نمودن عيسي بشاكردان خود كه هر كه كوچكتر باشد او
مهتر شود

1 * همانلم شاكردان پيش عيسي آمدند وكفتند اي خداوند
در ملكوت آسمان كيست مهتر

Etiam. Et cum Cephas in domum
venit, Jesus eum prior vocavit,
& illi dixit; Simeon, quomodo ti-
bi videtur? reges terræ tributum
& censum capitis à filiis suis acci-
piant, an ab alienis? Simeon ei 26
dixit, Ab alienis. Jesus ei dixit,
Filii igitur liberi sunt. Sed ne eos 27
offendamus, cape hamum (i. e.
uncum) & ad littus maris abi, &
injice: piscis qui primus in hamum
inciderit, os illius aperi, quatuor
drachmas inibi invenies; illas al-
latas pro me & pro te dato.

XCVIII. Ostendit Jesus disci-
pulis suis, quòd qui minimus
fuerit ipse maximus erit.

CAP. XVIII.

EOdem instanti discipuli in con- 1
spectum Jesu venerunt, & dixerunt;
O Domine, in regno cælorum quis est
maximus?

Et advocans Jesus *puerulum*, statuit eum in medio eorum. Et dixit;
2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ εἶπεν,
3 Amen dico vobis; Si *non* conversi fueritis, & efficiamini sicut *puereli*, *nequaquam* intra-
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλ-
bitis in regnum cælorum. Quicunque ergo humiliaverit *seipsum ut puerulus*
4 θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον
iste, hic est major in regno cælorum. Et qui susceperit *puerulum*
5 τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον
talem unum in nomine meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit
6 τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ
unum *parvorum horum credentium* in me, *confert* ei ut suspendatur
ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ
mola asinaria in collo ejus, & demergatur in *pelago* maris.
μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.
Væ mundo à scandalis: Necesse enim est *venire* scandala:
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· Ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
veruntamen væ homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus
8 πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ
tua, vel pes tuus scandalizat te, *abscinde ea*, & *jace* abs te: *pulchrum*
σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
tibi est ingredi ad vitam claudum, vel *mancum*, quàm duas manus vel duos
σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο

ροθ β — ρπ ς — ρπα ς — ΛΗ' — ρπβ ς

pedes habentem, *jaci* in ignem æternum. Et si oculus *tuus*
πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου 9
scandalizat te, erue eum, & *jace* abs te: *pulchrum* tibi est *unoculum*
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον
in vitam intrare, quàm duos oculos habentem *jaci* in gehennam ignis.
εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
Attendite ne *despiciatis* unum *parvulorum horum*: dico enim vobis, Quia
Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι 10
angeli eorum in cœlis *per omne aspiciunt* faciem Patris mei qui
οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου τοῦ
in cœlis. Venit enim Filius hominis salvare *perditum*. Quid vobis
ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν 11 12
videtur? Si fuerint alicui *homini* centum oves, & erraverit una ex eis,
δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν,
nónne *relinquens* nonaginta novem, in montibus *vadens quærit* erran-
οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώ-
tem? Et si *fiat invenire* eam, Amen dico vobis, Quia gaudet super eam
μενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ 13
magis quàm super nonaginta novem non *aberrantibus*. Sic non est vo-
μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέ- 14
luntas ante Patrem vestrum qui in cœlis, ut pereat unus *parvulorum horum*.
λημα ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܗܘܢ * ܘܐܡܪ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܠܐ
3
4 ܬܬܦܢܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ * ܡܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܡܡܟܟ
5 ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ * ܘܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ
6 ܛܠܝܐ ܗܢܐ ܒܫܡܝ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ * ܘܟܠ ܕܢܟܫܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܒܨܘܪܗ ܘܢܬܛܒܥ
7 ܒܥܘܡܩܘܗܝ ܕܝܡܐ * ܘܝ ܠܗ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܡܟܫܘܠܐ ܐܢܢܩܐ ܓܝܪ ܕܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ ܘܝ
8 ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ * ܐܢ ܕܝܢ ܐܝܕܟ ܐܘ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ
ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ ܐܢܬ ܐܘ ܟܕ ܦܫܝܓ
9 ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܐܘ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܬܦܠ ܒܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ * ܘܐܢ ܥܝܢܟ
ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ
10 ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ * ܚܙܘ ܠܐ ܬܒܣܘܢ ܥܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ
ܙܥܘܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܡܠܐܟܝܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܚܙܝܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ
11 * ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ * ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ ܐܢ ܢܗܘܘܢ
12 ܠܐܢܫ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ ܘܢܛܥܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܛܘܪܐ
13 ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܘ ܕܛܥܐ * ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܗ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܚܕܐ
14 ܒܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܕܠܐ ܛܥܘ * ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡ ܐܒܘܟܘܢ
ܕܒܫܡܝܐ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ

Et vocavit Jesus puerulum, eúmque statuit 2
inter ipsos. Et ait, Amen dico vobis; 3
Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut
pueruli, non intrabitis in regnum cœlorum.
Quisquis ergò deprimit seipsum sicut iste 4
puerulus, is erit maximus in regno cœlo-
rum. Et quisquis exceperit similem puero 5
isti in nomine meo, is me excipit. Quis- 6
quis autem offendiculo fuerit uni ex istis
minimis qui credunt in me, consultius ei
foret ut suspenderetur mola asinaria in col-
lo ejus, ac demergeretur in profunda ma-
ris. Væ mundo à scandalis: necesse est 7
enim ut veniant scandala: væ autem homini
per quem venient scandala. Si verò ma- 8
nus tua aut pes tuus offendiculo tibi fuerit,
amputa eum, & abjice abs te. Bonum
enim tibi est ut ingrediaris ad vitam quum
fueris claudus aut mancus, non autem
quum habueris duas manus duósve pedes,
ruas in ignem æternum. Quòd si oculus 9
tuus tibi fuerit offendiculo, effode eum, &
abjice abs te. Bonum enim tibi est ut cum
uno oculo ingrediaris ad vitam, quàm
quum habueris duos oculos, cadas in ge-
hennam ignis. Videte ne dispiciatis unum 10
ex istis pusillis. Dico enim vobis, Angeli
eorum in omni tempore vident faciem pa-
tris mei qui in cœlis est. Venit enim filius 11
hominis ut servet quod erat perditum.
Quid vobis videtur? Si fuerint homini cen- 12
tum oves, & erraverit una ex eis, nónne
relinquet nonaginta novem in monte, &
profectus quærit eam quæ aberravit? Quòd 13
si invenerit eam, amen dico vobis, Majori
ob eam afficietur gaudio, quàm ob nona-
ginta novem, quæ non aberrârunt. Ita 14
non est voluntas coram patre vestro qui in
cœlis est, ut pereat ullus ex istis pusillis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2
3 * عیسي کودکي† را بخواند وانجا بایستانید * وبدیشان کفت راست بشما مي کویم *
4 اکر همچو کودکان نکردید • درملکوت آسمان در نروید * وهر که مانند† کودك
5 متواضع وفروتن باشد • او بزرك شود ودرملکوت آسمان در رود * وهر که این کودك را
6 ومانند این کودك [بنام من] قبول کند مرا قبول† کرده باشد • *وهر که ایشانرا
7 برنجاند • لایق است که سنك خرآسیا درکردن او بسته شود • تا بدریا فرو رود • *واي
بر خلق از† پریشانیها • ضرورت است که پریشانیها وبلاها بیایند • لیکن
8 واي بران مرد که دست ودل او سبب باشد • * اکر دست یا پاي تو ترا
پریشان کند از خود ببر وبینداز • ان بهتر که بیدست وپاي باشي •
9 ولنك وبزندکاني ابد اندر ايي ونه با دو دست وپاي در آتش جاوید بیفتي * واکر
چشم تو ترا پریشان کند بر کن وبینداز • آن بهتر که با یك چشم
بزندکاني در ايي از انك با دو چشم در آتش دوزخ بیفتي •

Jesus puerulum vocavit, & illic 2
statuit. Et eis dixit; Certò vo- 3
bis dico, Nisi veluti pueruli con-
vertamini, in regnum cœlorum non
intrabitis. Quicunque autem ve- 4
lut puerulus submissus & humilis
fuerit, ille magnus erit, & in re-
gnum cœlorum ingredietur. Et qui- 5
cunque hunc puerulum, similémve
hujus pueruli in nomine meo rece-
perit, me recepit. Quicunque ve- 6
rò eos dolore affecerit, dignus est
cui lapis asinariæ molæ ad collum
alligetur, ut in mare pessum eat.
Væ hominibus ab offensionibus: 7
necesse est ut offensiones & cala-
mitates veniant; sed væ illi viro
cujus manus & cor causa fuerit.
Si manus aut pes tuus te offende- 8
rit, à te abscinde, et projice eum:
illud melius ut sine manu aut pede
sis, et claudus, et in vitam æter-
nam ingrediaris; et non cum dua-
bus manibus et pedibus in ignem
sempiternum cadas. Et si oculus 9
tuus te offenderit, effode et ab-
jice: illud melius ut cum uno oculo
in vitam introeas, quàm ut cum duo-
bus oculis in ignem inferni incidas.

Versio VULGATA LATINA.

Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, Et dixit ; Amen
3 dico vobis, Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in
4 regnum cœlorum. Quicunque ergò humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est
5 major in regno cœlorum. Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine
6 meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me
credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur
7 in profundum maris. Væ mundo à scandalis. Necesse est enim ut veniant scanda-
8 la : veruntamen væ homini illi, per quem scandalum venit. Si autem manus
tua, vel pes tuus scandalizat te : abscide eum, & projice abs te : bonum tibi
est ad vitam ingredi debilem, vel claudum, quàm duas manus vel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem æternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & 9
projice abs te: bonum tibi est cum uno oculò in vitam intrare, quàm duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: 10
dico enim vobis, Quia angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei, qui
in cœlis est. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat. Quid vobis vide- 11
tur ? si fuerint alicui centum oves, & erraverit una ex eis : nónne relinquit no- 12
naginta novem in montibus, & vadit quærere eam quæ erravit ? Et si contigerit 13
ut inveniat eam : Amen dico vobis, quia gaudet super eam magis quàm super no-
naginta novem, quæ non erraverunt. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui 14
in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فدعا طفلا واقامه في وسطهم * وقال امين اقول لكم ان لم ترجعوا وتكونوا مثل الصبيان
3 لا تدخلون ملكوت السموات * ومن اتضع مثل هذا الصبي فهذا هو العظيم في ملكوت
4 السموات * ومن قبل صبيا مثل هذا باسمي فقد قبلني * ومن شكك احد هولاء الصغار
5 المومنين بي خير له ان يعلق في عنقه حجر الرحي ويغرق في البحر * الويل للعالم من اجل
7 الشكوك فلا بد ان يكون الفتن * الويل للانسان الذي من جهته تاتي الشكوك * ان
8 شككتك يدك او رجلك فاقطعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة وانت اعرج او
اعسم * افضل من ان تكون لك يدان او رجلان وتلقي في النار المويده * وان شككتك
9 عينك اليمني فاقلعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة بعين واحده افضل من ان
يكون لك عينان وتلقي في جهنم * الفصل السابع والخمسون * انظروا لا تحقروا
10 احد هولاء الصغار * اقول لكم ان ملايكتهم في السموات كل حين ينظرون وجه ابي الذي في
11 السموات * وانما جاء بن الانسان يطلب ويخلص من كان ضالا * ماذا تظنون اذا كان لانسان
12 مايه خروف وضل منها واحد اليس يترك التسعه والتسعين في الجبل * ويمضي فيطلب الضال *
13 فيكون اذا وجده امين اقول لكم انه يفرح به اكثر من التسعه والتسعين التي لم
14 تضل * وهكذي ليست مسيه ابي الذي في السموات ان يهلك واحد من هولاء الصغار *

Vocavit ergò puerum, & statuit eum in 2
medio eorum, Ac dixit ; Amen dico vo- 3
bis, Nisi convertamini, & sitis sicut iste
puer, non intrabitis regnum cœlorum. Et 4
quicunque se humiliabit sicut iste puer,
is est maximus in regno cœlorum. Et 5
quicunque receperit puerum sicut istum
in nomine meo, equidem me recepit. Et 6
quicunque scandalizaverit unum isto-
rum parvulorum credentium in me, me-
lius est ei ut suspendatur in collo ejus la-
pis molæ, & submergatur in mare. Væ 7
mundo propter scandala : non dubium
quin futura sit tentatio. Væ homini cu-
jus ob causam veniunt scandala. Si 8
scandalizaverit te manus tua, vel pes
tuus : abscinde eum & projice illum abs
te: melius enim est tibi ut intres vitam,
cùm sis claudus aut mutilus, melius
inquam quàm ut sint tibi duæ manus aut
duo pedes, & projiciaris in ignem æter-
num. Et si scandalizaverit te oculus 9
tuus dexter, erue eum, & projice eum
abs te : melius enim est tibi ut intres
vitam cum oculo uno, melius inquam
quàm ut sint tibi oculi duo, & projici-
aris in gehennam.

Sectio quinquagesima septima.

Videte præterea ne contemnatis unum 10
istorum parvulorum: dico vobis quòd
angeli eorum in cœlis semper vident fa-
ciem patris mei qui in cœlis est. Et qui- 11
dem venit filius hominis quærere & sal-
vare eos qui perditi erant. Quid opi- 12
namini? Si fuerint alicui centum oves,
& erraverit ex eis una, nónne relinquet
nonaginta novem in monte, & ibit quæ-
rere errantem? Et continget quum inve- 13
nerit eam, amen dico vobis, ut gaudeat
ob illam magis quàm ob nonaginta no-
vem, quæ non erraverunt. Sic non est 14
voluntas patris mei qui in cœlis est, ut
pereat unus ex istis parvulis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸውዐ ፡ ሕፃነ ፡ ወአቀሞ ፡ ማእከሎሙ ፡፡ ወይቤ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡
3 ኢተመየጥክሙ ፡ ወኢኮንክሙ ፡ ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ኢትበውኡ ፡ ውስተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማ
4 ያት ፡፡ ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ከመዝ ፡ ሕፃን ፡ ውእቱ ፡ ዘየዐቢ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያ
5 ት ፡፡ ወዘሂ ፡ ተወክፈ ፡ አሐደ ፡ ሕፃነ ፡ ዘከመዝ ፡ በስምየ ፡ ኪያየ ፡ ተወክፈ ፡፡
6 ወዘሂ ፡ ያስሕቶሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ብየ ፡ ይኄይሶ ፡
ከመ ፡ ይእስሩ ፡ በክሳዱ ፡ ማሕረጸ ፡ አድግ ፡ ወያስጥምዎ ፡ ውስተ ፡ ልጐተ ፡ ባሕር ፡፡
7 አሌሎ ፡ ለዓለም ፡ እመንሱት ፡ እስመ ፡ ግብር ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ፡ ወበሕቱ ፡ አ
8 ሌሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘቦቱ ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ፡፡ ወእመ ፡ እዴከ ፡ ወ
እመ ፡ እግርከ ፡ ያስሕተከ ፡ መትሮ ፡ ወግድፍ ፡ እምኔከ ፡ ይኄይሰከ ፡ ትባእ ፡
ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ሐንካሰከ ፡ ወፅዉስከ ፡ እምእንዘ ፡ ብከ ፡ ክልኤ ፡ እደ ፡ ወክል
9 ኤ ፡ እግረ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም ፡፡ ወእመሂ ፡ ዓይንከ ፡ ያስ
ሕተከ ፡ መልሖ ፡ እምኔከ ፡ ወግድፍ ፡ ይኄይሰከ ፡ ነቋርከ ፡ ትባእ ፡ ውስተ ፡ ሕይ
10 ወት ፡ እምእንዘ ፡ ክልኤ ፡ ዓይነ ፡ ብከ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ ገሃነመ ፡ እሳት ፡፡ ዑ
ቁ ፡ ኢታስተሐቅርዎሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ መላእክቲ
11 ሆሙ ፡ ዘልፈ ፡ በሰማያት ፡ ወትረ ፡ ይሬእዩ ፡ ገጾ ፡ ለአቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡፡ እ
ስመ ፡ መጽአ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ይኅሥሥ ፡ ወያድኅን ፡ ዘተሐጕለ ፡፡
12 መኑ ፡ ትብሉ ፡ እመቦ ፡ ብእሲ ፡ ዘቦቱ ፡ ምእት ፡ አባግዐ ፡ ወእመ ፡ ተገድፈ ፡
አሐዱ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ አኮኑ ፡ የኀድግ ፡ ተስዓ ፡ ወተስዐተ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ወይሐው
13 ር ፡ ይኅሥሥ ፡ ዘተገድፈ ፡፡ ወእምከመ ፡ ረከበ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይትፌ
14 ሣሕ ፡ በእንቲአሃ ፡ ፈድፋደ ፡ እምተስዓ ፡ ወተስዐቱ ፡ እለ ፡ ኢተገድፋ ፡፡ ከማሁኬ ፡ ኢይ
ትፌቀድ ፡ በቅድመ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ከመ ፡ ይትሐጐሉ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡፡

Et vocavit parvulum, & statuit eum medio eorum. Et dixit, Amen dico 2
vobis, Si non conversi fueritis, & non fueritis sicut infantes, non intrabi- 3
tis in regnum cœlorum. Et qui humiliavit se sicut hic parvulus, ipse est 4
qui major est in regno cœlorum. Et quicunque suscepit unum parvulum 5
hujusmodi, in nomine meo, metipsum suscepit ? Et quicunque aberrare fe- 6
cit unum ex hisce pusillis qui credunt in me, potius esset ei ut alligarent
in collo ejus molam asini, & demergerent eum in profundo maris. Væ 7
mundo è tentatione : quoniam reverà veniet tentatio, sed væ isti ho-
mini per quem veniet tentatio. Et si manus tua, & si pes tuus ab- 8
errare te faciet, abscinde eum, & projice à te : potius tibi erit intrare te
in vitam claudum & mancum, quàm habentem duas manus, & duos pe-
des, conjici in ignem æternum. Et si oculus tuus aberrare te faciat, 9
evelle eum à te, & projice : satius erit tibi te excavatum intrare in vitam,
quàm duos habentem oculos conjici in gehennam ignis. Videte ne con- 10
temnatis unum ex his pusillis : dico vobis, quòd angeli eorum perpetuò in
cœlis propè vident faciem patris mei qui est in cœlis. Quia venit filius 11
hominis quærere, & servare quod perditum fuit. Quid dicetis ? si 12
fuit homo cui fuerunt centum oves, & si perdat unam ex iis, nónne relinquet
nonaginta novem in montibus, & vadet quærere eam quæ perdita fuit ?
Et si inveniat eam, Amen dico vobis, quòd gaudebit super eam ma- 13
gis, quàm super nonaginta & novem, quæ non perditæ erant. Ita 14
igitur non optatum erit coram patre meo cœlesti, ut perdatur unus ex
his pusillis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * حاضر باشيد نبادا برين كودكان افسوس زنيد براي انك بشما ميكويم كه فرشتكان
11 بايشان [همه وقتي] روي پدر من كه بر آسمانست بيند * سبب انك فرزند ادمي
مي آيد كه هرچه كم شده باشد اورا زنده كند نود نه مثل صد كوسفند
12 *چكونه مي بينيد * اكر كسي را صد كوسفند باشد * وازانجا يكي كم شود * ان نود
13 ونه كوسفند را دركوه بكذارد * وبرود ان كم شده را بجويد *چون اورا بيابد * بدان نود
14 ونه چنان شاد نباشد كه بدان يكي كه اورا يافت * اين چنين است ارادت پيش
پدر شما كه بر آسمانست كه يكي ازين كوچكان كم نشود *

Cavete ne hisce parvulis contume- 10
liam inferatis : vobis enim dico,
quòd Angeli cum illis omni tem-
pore vultum Patris mei qui in cœlis
est videbunt. Propterea quòd Filius 11
hominis venit ut quicquid perierit
ipsum vivificet.

XCIX. Parabola centum ovium.

Quomodo vobis videtur? Si cui 12
centum oves fuerint, unde una amis-
sa fuerit; nonne ipsas nonaginta
& novem in monte relinquet, &
profectus amissam illam quæret ?
Quum autem eam invenerit, de illis 13
nonaginta novem haud tantum læ-
titiæ illi erit, quantum de una
illa quam invenit. Eodem modo vo- 14
luntas est coram Patre vestro, qui est
in cœlis, ut unus horum parvulo-
rum non pereat.

O

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΗ΄. ΛΘ΄.

Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum in-
15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σϙγ β
ter te & ipsum solum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si
16 ξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν σϙδ ι
autem non audierit, assume cum te adhuc unum vel duos, ut in ore duorū
δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο ΛΘ
testium vel trium stet omne verbum. Si autem neglexerit eos, dic
17 μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ ρπη ι
ecclesiæ; Si autem & ecclesiam neglexerit, sit tibi sicut ethnicus &
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ
publicanus. Amen dico vobis, Quæcunque alligaveritis super terram, erunt li-
18 ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δε- ρπϛ ζ
gata in cœlo: & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta in
δεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν
cœlo. Iterum dico vobis, Quia si duo vestrûm consenserint super terrā
19 τῷ οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς ρπς ι
de omni re quamcunque petierint, fiet illis à patre
περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός
meo qui in cœlis. Ubi enim sunt duo vel tres coacti in meo nomi-
20 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνο-
ne, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens ad eum Petrus, dixit; ρπζ
21 μα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε, ε

Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? usque septi-
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτά-
es? Dicit illi Jesus; Non dico tibi, usque septies, sed usque septua- 22
κις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομη-
gies septem. Propter hoc assimilatum est regnum cœlorum homini
κοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 23
regi, qui voluit conferre rationem cum servis suis. Incipiente verò ipso
βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ
conferre, oblatus est ei unus debitor decies mille talentorum. Non ha- 24
συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔ-
bente autem illo reddere, jussit eum dominus ejus væundari, & 25
χοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Proci-
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πε-
dens igitur servus, adorabat eum, dicens; Domine, longanimis esto erga me, & omnia 26
σὼν οὖν ὁ δοῦλος, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
tibi reddam. Commotus visceribus autem dominus servi illius, absolvit eum,
σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, 27
& mutuum dimisit ei.
καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܐܪܒܥܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܩܪܝܢܐ *

15 * ܐܢ ܕܝܢ ܢܣܟܠ ܒܟ ܐܚܘܟ. ܙܠ ܐܟܣܝܗܝ ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ ܒܠܚܘܕ. ܐܢ ܫܡܥ ܠܟ ܝܬܪܬ
16 ܐܚܘܟ. * ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥ ܠܟ ܕܒܪ ܠܘܬܟ ܚܕ ܐܘ ܬܪܝܢ. ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ
17 ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ. * ܘܐܢ ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܢܫܡܥ. ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܘܐܢ ܐܦ ܠܐ ܠܥܕܬܐ
18 ܢܫܡܥ. ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܝܟ ܡܟܣܐ ܘܐܝܟ ܚܢܦܐ. * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܐ
ܕܬܐܣܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ.
19 * ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܢܫܘܘܢ ܒܐܪܥܐ ܥܠ ܟܠ ܨܒܘ ܕܢܫܐܠܘܢ. ܢܗܘܐ
20 ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ
21 ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܐܢ ܢܣܟܠ
22 ܒܝ ܐܚܝ ܐܫܒܘܩ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ
ܥܕܡܐ ܠܫܒܥ ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܫܒܥܝܢ ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ.

* ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܩܪܝܢܐ *

23 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܨܒܐ ܕܢܣܒ ܚܘܫܒܢܐ
24 ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܪܝ ܠܡܣܒ. ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܕ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܪܒܘ ܟܟܪܝܢ. * ܘܟܕ
25 ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܦܪܥ. ܦܩܕ ܡܪܗ ܕܢܙܕܒܢ ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘܗܝ ܘܟܠ ܡܕܡ
26 ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܢܦܪܘܥ. * ܘܢܦܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ.
27 ܘܟܠ ܡܕܡ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܘܐܬܪܚܡ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܘܫܪܝܗܝ ܘܚܘܒܬܗ ܫܒܩ ܠܗ.

Dominicâ quartâ post Pentecosten. 42.

Si verò peccaverit in te frater tuus, ito, ar- 15
gue eum inter te & ipsum solum: si te
audierit, lucratus es fratrem tuum. Sin ve- 16
rò te non audierit, assume tecum unum, aut
duos, ut in ore duorum aut trium testium
constet omne verbum. Sin verò nec eos 17
quoque audierit, dic ecclesiæ: quòd si nec
ecclesiam audierit, sit tibi tanquam publi-
canus & tanquam ethnicus. Equidem dico 18
vobis, Quicquid ligaveritis in terra, erit
ligatum in cœlis; & quicquid solveritis in
terra, erit solutum in cœlis. Rursum dico 19
vobis, Si duo ex vobis unanimes fuerint in
terra de quolibet negotio quod petent, fiet eis
à patre meo qui in cœlis est: Ubi enim duo 20
vel tres congregati fuerint in nomine meo,
illic sum inter eos. Tunc accessit ad eum 21
Cepha, & dixit ei; Domine mi, quoties si
erraverit in me frater meus, remittam ei?
usque septies? Ait illi Jesus, Non dico ti- 22
bi, Usque septies; sed, Usque septuagesies
septies.

Feriâ VI hebdomadæ secundæ Jejunii. 46.

Propterea assimilatum est regnum cœlorum 23
viro regi, volenti recipere rationem à servis
suis. Et quum incepisset recipere, obtulerunt 24
ei quendam debitorem decies mille talento-
rum. Quumque nil haberet ad solvendum, 25
jussit dominus ejus, ut venderetur ipse &
uxor ejus, & liberi ejus & quicquid habe-
bat, ac solveret. Et procidens servus ille, 26
adorabat eum, inquiens, Domine mi, lon-
ganimis esto erga me, & omnia tibi rependam.
Et misertus est dominus servi illius, ac 27
dimisit eum, debitumque ipsius remisit ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * اكر چنانست كه برادر تو ترا بفريبانك * برو تو واو بخلوت اورا ملامت كن *
16 چون از تو بشنود برادر خود را سود كرده باشي * واكر چنانك نشنود * با خود ببر
17 يكي يا دو * كه بر دهان دو يا سه كواه كواهي هر سخن درست باشد * واكر
چنانك ازايشان نيز نشنود * بكليسيا بكو * واكر از كليسيا نيز نشنود * بشود پيش تو
18 همچو سود خور وهمچو حنيفي * راست بشما مي كويم كه هر چه در زمين ببنديد *
19 در آسمان بسته شود * وانچ در زمين بكشاييد در آسمان كشوده شود * باز بشما مي
كويم اكر دو كس از شما بهم سازكار باشند در زمين * هر ارادت كه خواهند براي
20 ايشان بشود از پدر من كه بر آسمانست * وهر كجا دو يا سه كس بنام من كرد شده
21 باشند * من در ميان ايشان باشم * انكه شمعون پيش او آمد وكفت تا چند باراي
22 خداوند * برادر من با من فريفتكار مي كند ومن اورا عفو كنم تا هفت بار * عيسي
بدو كفت نمي كويم تا هفت بار الا تا هفتاد بار هفت بار

Si ita est quod frater tuus tibi fraudi fuerit, vade tu & ille seorsùm, & redargue illum: si tibi auscultaverit, fratrem tuum lucratus es. 15 *Sin* 16 *ita non auscultaverit, tecum accipe unum aut duos: ut in ore duorum aut trium testium testimonium uniuscujusque verbi ratum sit.* 17 *Sin minus ab illis etiam audierit, Ecclesiæ dic: si Ecclesiam etiam non audierit, sit coram te velut publicanus & velut ethnicus.* 18 *Certè vobis dico, quòd quicquid clauseritis in terra, in cœlo clausum erit: & quicquid in terra aperueritis, in cœlo apertum erit.* 19 *Rursum vobis dico; Si duo quipiam è vobis unà consenserint in terra, omne desiderium quod petierint, ipsis fiet à Patre meo qui in cœlis est.* 20 *Et ubicunque duo aut tres homines in nomine meo congregati fuerint, ego in medio eorum ero.* 21 *Tunc Simeon in conspectum ejus venit, & dixit; Usque quoties, ô Domine, frater meus mihi fraudem faciet, & ego ei condonabo? usque septies?* 22 *Jesus illi dixit; Non dico usque septies, sed usque septuagies septies.*

Versio VULGATA LATINA.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te &
16 ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non
audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum vel trium
testium stet omne verbum. Quòd si non audierit eos, dic ecclesiæ: si autem
17 ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Amen dico vo-
18 bis; Quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlo: & quæ-
cunque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo. Iterùm dico vobis;
19 Quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunque pe-
20 tierint, fiet illis à Patre meo, qui in cœlis est. Ubi enim sunt duo vel
21 tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens

Petrus ad eum, dixit; Domine, quoties peccabit in me frater meus, & di-
mittam ei? usque septies? Dicit illi Jesus; Non dico tibi usque septies, 22
sed usque septuagies septies. Ideò assimilatum est regnum cœlorum homini 23
regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cùm cœpisset rationem 24
ponere, oblatus est ei unus, qui debebat ei decem millia talenta. Cùm 25
autem non haberet undè redderet, jussit eum dominus ejus vænumdari, &
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens au- 26
tem servus ille, orabat eum, dicens; Patientiam habe in me, & omnia red-
dam tibi. Misertus autem dominus servi illius, dimisit eum, & debitum 27
dimisit ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *ان اخطاء اليك اخوك فاذهب واعتبه وحدكما فان سمع منك فقد ربحت اخاك * وان لم
16 يسمع منك خذ معك واحدا او اثنين لان من فم شاهدين او ثلثة يثبت كل كلمة * وان لم
17 يسمع منهم فقل للجماعة * فان لم يسمع من الجماعة فيكون عندك كوثني وعشار * امين
18 اقول لكم ان كلما ربطتموه علي الارض يكون مربوطا في السموات وما حللتموه علي الارض يكون
19 محلولا في السموات * امين اقول لكم ايضا * انه اذا اتفق اثنان منكم علي الارض في كل
20 شي يطلبانه فيكون لهما من قبل ابي الذي في السموات * لانه حيثما اجتمع اثنان او
ثلثة باسمي فانا اكون هناك في وسطهم *

* الفصل الثامن والخمسون *

21 *حينئذ جاء اليه بطرس وقال يا رب اذا اخطي الي اخي الي كم اغفر له الي سبع مرات * فقال
22 له يسوع لست اقول لك الي سبع مرات بل الي سبعين من سبع مرات * ولهذا تشبه ملكوت
23 السموات انسانا ملكا اراد ان يحاسب عبيده * فلما بداء بمحاسبتهم قدم اليه واحد عليه جملة
24 وزنات * ولم يكن معه ما يوفي * فامر سيده ان يباع وامراته وبنوه وكلما له حتي يوفي * فخر
25 ذلك العبد له ساجدا قايلا يا رب تمهل علي لاوفيك كلما لك * فتحنن سيد ذلك العبد عليه
26 وترك له كلما عليه *
27

Si peccaverit in te frater tuus, vade, 15
& corripe eum, ambo privatim: quòd
si audierit te, jam lucratus es fratrem
tuum. Si verò non audierit te, sume 16
tecum unum aut duos, quoniam ex ore
duorum testium aut trium stat omne ver-
bum. Et si non audierit eos, dic Eccle- 17
siæ: & si non audierit Ecclesiam, sit
apud te sicut ethnicus & publicanus.
Amen dico vobis, Quodcunque ligave- 18
ritis super terram, erit ligatum in cœ-
lis: & quod solveritis super terram,
erit solutum in cœlis. Amen dico vobis 19
etiam, quòd cùm consenserint duo ex
vobis super terram in qualibet re quam
petierint, fiet eis à patre meo qui in cœ-
lis est. Nam ubicunque congregati fue- 20
rint duo aut tres in nomine meo, ego ero
ibi in medio eorum.

Sectio quinquagesima octava.

Tunc venit ad eum Petrus, & dixit ei; 21
Domine, cùm peccaverit in me frater
meus, quoties dimittam ei? ad septem
vices? Dixit ei Jesus, Non dico tibi 22
ad septem vices: sed ad septuaginta
vices septem vicibus. Ideò comparatur 23
regnum cœlorum homini regi, qui voluit
supputare cum servis suis. Et cùm cœ- 24
pisset supputare cum eis, oblatus est ei
unus qui debebat summam talentorum,
Et non habebat quod solveret. Quare 25
jussit dominus ejus ut venderetur &
uxor ejus, & filii ejus, & quidquid
habebat, ut solveret. Procidit autem 26
ille servus ante eum adorans, dicens;
O domine, proroga mihi, certè reddam
tibi omne quod tuum est. Et misertus est 27
dominus illius servi super eum, & di-
misit ei quicquid debebat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእመ ፡ አበሰ ፡ ለከ ፡ እኁከ ፡ ሑር ፡ ወገሥጾ ፡ በባሕቲትከ ፡ አንተ ፡ ወውእቱ ፡ ወእመሰ ፡ ሰ
16 ምዐከ ፡ ረባሕኮ ፡ እኋከ ፡፡ ወእመ ፡ ሊሰምዓከ ፡ ንሣእ ፡ ምስሌከ ፡ በደገም ፡ አሐደ ፡
17 ወክልኤተ ፡ ከመ ፡ በአፈ ፡ ክልኤ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሰማዕት ፡ ይቁም ፡ ኵሉ ፡ ቃል ፡፡ ወእመሰ ፡
ሊሰምዖሙ ፡ ሰሙዒ ፡ ንግር ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወለቤተ ፡ ክርስቲያንሂ ፡ ሊሰምዓ ፡ ይኩን ፡
ከመ ፡ አረማዊ ፡ ወመጸብሐዊ ፡፡

በር ፡ ሰንበተ ፡ ክርስቲያን ፡

18 አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዘአሰርክሙ ፡ በምድር ፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡ በሰማያት ፡ ወዘፈታ
19 ሕክሙ ፡ በምድር ፡ ፍቱሐ ፡ ይከውን ፡ በሰማያት ፡፡ ወዓዲ ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ ክልኤ
ቱ ፡ ኅብሩ ፡ እምኔክሙ ፡ በውስተ ፡ ምድር ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ግብር ፡ ዘሰአሉ ፡ ይትገበር ፡
20 ሎሙ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡፡ እስመ ፡ ኀበ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሃለዉ ፡ ጉቡ
21 አን ፡ በስምየ ፡ ህየ ፡ ሃለውኩ ፡ አነ ፡ ማእከሎሙ ፡፡ ወእምዝ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ ፡ ጴጥሮስ ፡
22 ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ስፍን ፡ እመ ፡ አበሰ ፡ ሊተ ፡ እኁየ ፡ እኅድግ ፡ ሎቱ ፡ ስብዕኑ ፡፡ ወይቤ
ሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢይብለከ ፡ ሰብዐ ፡ አላ ፡ እስከ ፡ ሰብዓ ፡ በበ ፡ ሰብዐ ፡፡

በእንተ ፡ ዘይፈድድ ፡ እልፈ ፡ መክሊተ ፡

23 በእንተዝ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብእሴ ፡ ንጉሠ ፡ ዘፈቀደ ፡ ይግበር ፡ ሐሰበ ፡ ምስለ ፡
24 አግብርቲሁ ፡፡ እንዘ ፡ ይትሐሰብ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ አሐደ ፡ ዘይፈድድ ፡ እልፈ ፡ መክሊ
25 የ ፡፡ ወኀጢኦ ፡ ዘይፈድድ ፡ አዘዘ ፡ እግዚኡ ፡ ይሢጥዎ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ ወምስለ ፡ ው
26 ሉዱ ፡ ወኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ወይፈድድ ፡፡ ወወድቀ ፡ እንከ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ወሰገደ ፡ እንዘ ፡ ይብ
27 ል ፡ እግዚኦ ፡ ተዓገሠኒ ፡ ወኵሎ ፡ እደ ፡ እፈድየከ ፡፡ ወምሕሮ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገ
ብር ፡ ወኀደጎ ፡፡ ወዕደሁኒ ፡ ኀደገ ፡ ሎቱ ፡፡

Et si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum solummodò inter 15
te & ipsum: et si audierit te, lucratus es fratrem tuum. Et si non audierit, 16
accipe tecum denuò unum & duos, ut in ore duorum & trium testium stet o-
mne verbum. Et si non audierit eos, nunciato domo Christianorum: & do- 17
mum Christianorum non audiens, sit sicut gentilis & publicanus.

Sabbato tertio Christianorum.

Amen dico vobis, quòd illud quod ligavistis in terra, erit ligatum in cœlis: 18
& quod solvistis in terra, solutum erit in cœlis. Et iterum dico vobis, Si 19
duo convenerunt è vobis in terra, de omni re quam petierunt, fiet iis apud
patrem meum qui est in cœlis. Quia ubi duo & tres congregati sunt in 20
nomine meo, ibi sum ego in medio eorum. Et tunc accessit ad eum Petrus, 21
& dicit ei; Domine, quoties si peccaverit in me frater meus, remittam ei?
septies? Et dicit ei Dominus Jesus, Non dico tibi Septies; sed, usque se- 22
ptuagies septies.

De eo qui debuit decem millia talenta.

Et propterea simile est regnum cœlorum viro regi, qui voluit facere rationem 23
cum servis suis. Et quando supputans erat, attulerunt ei unum qui debe- 24
bat ei decem millia talenta. Et virum non posset hæc reddere, jussit domi-
nus ejus vendere eum, cum uxore ejus, & cum filiis ejus; & omnia quæ ha- 25
bebat, & reddere. Et procidit igitur iste servus, & adoravit, dicens; 26
Domine, patienter ferto me, & totum debitum reddam tibi. Et misertus 27
est dominus illius servi, & remisit ei; & debitum suum etiam remisit ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مثل ان خواجه که پیش غلام خود قرض داشت　　　　صحه

23 * براي اين ملكوت آسمان مانند شد بمردي امير * خواست كه از بندكان خود حساب
24 خواهد * *چون اغاز كرد * اوردند پيش اويكي را كه بر وي ده [هزار] تومان قرض
25 بود * * واو نداشت كه بكزارد * امير او فرمود او وزن وفرزندان او [وهر چه دارد] فروخته
26 شوند وقرض را بكزارند * *آن بنده پيش امير سجود كرد وبروي درافتاد * وكفت اي
خداوند از براي جان خود * مرا آرام ده ومهلت * تا بساكني حق خداوند را بكزارم *
27 *امير بر وي رحمت كرد واورا رها كرد وكناه اورا كذاشت *

C. Parabola illius domini qui servum suum debito obstrictum habuit.

Ob hoc regnum cœli simile est vi- 23
ro imperatori, volenti à servis
suis rationem exigere. Et cùm 24
cœpisset, adduxerunt ad eum quen-
dam, qui decies mille minarum
debito obstrictus erat. Et cùm ille 25
non haberet quo solveret, dominus
ejus jussit ipsum, & uxorem & fili-
os ejus, & omnia quæ habuit vendi-
ta esse, ut debitum solverent. Servus 26
ille domino venerationem exhibuit,
et in faciem procidit, et dixit; O do-
mine per animam tuam oro, mihi
moram concede et spatium, ut satis-
factione justa domino persolvam.
Dominus in eum misericordia usus 27
est, et eum dimisit, et culpam ejus
præteriit.

O 3

Egressus autem servus ille, invenit unum *conservorum suorum*, qui debebat
28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν
ei centum denarios, & *apprehendens* eum suffocabat, dicens; Redde *mihi* quod debes.
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι ὅ,τι ὀφείλεις.
Procidens *ergò* conservus ejus *ad pedes ejus*, rogabat eum, dicens;
29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων,
Longanimis esto in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit:
30 Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,
sed *abiens conjecit* eum in *custodiam*, donéc redderet debitum.
ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
Videntes autem conservi ejus *facta*, contristati sunt valdè: & *venientes*
31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες
declaraverunt domino suo omnia *facta*. Tunc *advocans*
32 διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος
illum dominus suus, *dicit* illi; Serve nequam, omne debitum *illud*
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
dimisi tibi, quoniam *advocâsti* me. Nónne oportuit & te misereri conservi
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
tui, sicut & ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus, tradidit eum
34 σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν
tortoribus, quoad usque redderet universum debitum *ei*. Sic
35 τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω
& pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος
fratri suo de cordibus vestris *lapsus eorum*.
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

CAP. XIX. ιθ'.

Et factum est cùm consummâsset Jesus sermones istos, *transtulit se*
ρπθ / ε 1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν
à Galilæa, & venit in fines Judææ trans Jordanem. Et
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ 2
secutæ sunt eum turbæ multæ: & curavit eos ibi. Et accesserunt ad
Μ' ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον 3
eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes *ei*; Si licet homini
αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ
absolvere uxorem suam, *juxta omnem causam*? Qui *verò* respondens
ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 4
ait eis; Non legistis, quia *faciens* ab initio, masculum &
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ
fœminam fecit eos? Et dixit; Propter hoc dimittet homo
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; Καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 5
patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ,
τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
& erunt duo in *carnem unam*. Itaque non *ampliùs* sunt duo, sed caro
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ 6
una: Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Dicunt
μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν 7
illi; Quid ergò Moyses mandavit dare libellum *discessionis*, & *ab-*
αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπο-
solvere eam?
λῦσαι αὐτήν;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܢܦܩ ܕܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘ ܘܐܫܟܚ ܠܚܕ ܡܢ ܟܢܘܬܗ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ * ܘܐܚܕܗ ܘܚܢܩ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ *
29 ܘܢܦܠ ܗܘ ܟܢܘܬܗ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ ܘܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ *
30 ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܥܕܡܐ ܕܢܬܠ ܠܗ ܚܘܒܬܗ *
31 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܢܘܬܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ ܘܐܬܘ ܐܘܕܥܘ ܠܡܪܗܘܢ ܟܠ ܕܗܘܐ *
32 ܗܝܕܝܢ ܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܟܠܗ ܚܘܒܬܐ ܗܝ ܫܒܩܬ ܠܟ ܕܒܥܝܬ ܡܢܝ *
33 ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܐܦ ܐܢܬ ܕܬܪܚܡ ܥܠ ܟܢܘܬܟ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܪܚܡܬ ܥܠܝܟ *
34 ܘܪܓܙ ܡܪܗ ܘܐܫܠܡܗ ܠܢܓܘܕܐ ܥܕܡܐ ܕܢܦܪܘܥ ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ *
35 ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܐܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܡܢ ܠܒܟܘܢ ܣܟܠܘܬܗ *

[illegible]

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܫܢܝ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ *
2 ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܬܡܢ *
3 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ ܐܢ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ ܕܢܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܒܟܠ ܥܠܐ *
4 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܕܗܘ ܕܥܒܕ ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ *
5 ܘܐܡܪ ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ *
6 ܡܕܝܢ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܦܓܪ * ܡܕܡ ܗܟܝܠ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܫ *
7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܢܬܠ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܝܗ *

Exiit autē servus ille, & invenit unū ex conservis suis qui debebat ei centum denarios, & prehensum eum suffocabat, & dicebat ei; Da mihi quod mihi debes. 28
Et procidens conservus ille ad pedes ejus rogabat eum, dicens; Longanimis esto erga me, & omnia tibi rependam. 29
Ille verò noluit, sed abiit, conjecit eum in carcerem, quoúsque redderet quod sibi debebat. 30
Quum autem vidissent conservi eorum quod factum fuerat, ægrè tulerunt admodúm: & venientes renuntiârunt domino suo quicquid factum fuerat. 31
Tunc advocavit eum dominus ipsius, & dixit ei; Serve nequam, totum illud debitum remiseram tibi, ut qui me deprecatus fuisses. 32
Nónne oportebat te misericordiâ commoveri erga conservum tuum, sicut ego misertus fueram tui? 33
Proinde excanduit dominus ejus, eumque tradidit tortoribus, quoúsque persolveret quicquid ipsi debebat. 34
Ita faciet vobis Pater meus qui in cœlis est, nisi remiseritis suo quisque fratri ex corde vestro peccatum illius. 35

Matutinis dominicæ post festum Crucis. 47.

CAP. XIX.

ET factum est quum absolvisset Jesus hos sermones, contulit se à Galilæa, & venit in fines Judææ ultra Jordanem. 1
Veneruntque post eum cœtus multi, & sanavit eos illic. 2
Et accesserunt ad eum Pharisæi, ac tentabant eum, dicentes; Licétne homini dimittere uxorem suam ex qualibet occasione? 3
Ipse verò respondit, & dixit eis; Nónne legistis, quòd is qui fecit à principio, masculum & fœminam fecerit eos? 4
Et dixit; Propterea relinquet vir patrem suum, matremque suam, & adhærebit uxori suæ, eruntque ambo una caro. 5
Itaque non sunt duo, sed unum corpus: quod ergò Deus conjunxit, homo ne disjungat. 6
Dicunt ei; Quare igitur Moses præcepit ut daremus libellum repudii, & eam dimitteremus? 7

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * انكه بنده بدر آمد واز معاملان خودش يكي را ديد كه صد دينار پيش او داشت
اورا كرفت. والزام كرد كه حق مرا برسان. * او از وي مهلت خواست كه مرا بخش 29
تا باهستكي حق ترا بكزارم. * او قبول نكرد * وان مردرا در زندان كرد تا ان وقت كه 30
حق او را بكزارد. * چون كسان ديكر آنرا ديدند دلتنك شدند آمدند وهر چه شده 31
بود با خداوند خود كفتند. * انكه امير اورا خواند وبدو كفت. اي بندهء شوم 32
اينك هر كناهي كه كرده بودي بتو كذاشتم [براي انك ازمن درخواست كردي]
* واجب نشد. كه تو نيز بر معامل خود رحمت كني. انچنانك من بر تو رحمت 33
كردم. * وازو در خشم رفت واورا بدست عقوبت داران سپرد تا انكه † كه بكزارد انچ بر 34
وي قرض است. * اين چنين پدر من كه بر آسمانست با شما بكند. اكر كسي از 35
شما بهمكي دل خود كناه برادر خود رها نكند

صد يك — انجا كه براي طلاق پرسيدند

* وچون عيسي اين سخنها را تمام كرد. از جليل سوء يهودا آمد 1

Tunc servus egressus est, & ex sodalibus suis quendam vidit, qui centum denarios ei debebat: & eum prehendens ad solutionem *adegit*, dicens; *Quin debitum mihi redde.* 28
Alter ab illo dilationem petiit: oro, inquit *ut mihi parcas, ut morâ datâ debitum tibi persolvam.* 29
Ille non acquievit, sed hominem in carcerem compegit, usque quo debitum ei solveret. 30
Cùm homines alii hoc viderent, contristati sunt: venerunt itaque, & quicquid factum fuerat, domino suo enarrant. 31
Tunc dominus illum accersivit, & ei dixit; O serve nequam, ecce totam culpam quam contraxeras tibi remisi, quòd à me peteres. 32
Nónne oportuit ut tu etiam cum sodali tuo mitius ageres, quemadmodum ego tecum mitiùs egeram. 33
Et ab eo in iram processit, & eum in manum tortorum tradidit, quoadusque redderet quo tenebatur debitum. 34
Similiter Pater meus qui in cœlis est vobiscum aget, si quis ex vobis cum toto corde suo delictum fratris sui non remiserit. 35

CI. Ubi de divortio quærebant.

CAP. XIX.

E*T cùm Jesus hos sermones consummâsset, ex Galilæa in Judæam venit* 1

Versio VULGATA LATINA.

28 Egressus autem servus ille, invenit unum de conservis suis, qui debebat ei cen-
29 tum denarios: & tenens suffocabat eum, dicens; Redde quod debes. Et proci-
dens conservus ejus, rogabat eum, dicens; Patientiam habe in me, & omnia
30 reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem, donec
31 redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt
32 valdè: & venerunt, & narraverunt domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc
vocavit illum dominus suus: & ait illi; Serve nequam, omne debitum dimisi
33 tibi quoniam rogâsti me: Nónne ergò oportuit & te misereri conservi tui, sicut
34 & ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quo-
35 adusque redderet universum debitum. Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si
non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

CAP. XIX.

Et factum est, cùm consummâsset Jesus sermones istos, migravit à Galilæa, & 1
venit in fines Judææ trans Jordanem, Et secutæ sunt eum turbæ multæ, & cu- 2
ravit eos ibi. Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes; 3
Si licet homini dimittere uxorem suam, quacunque ex causa? Qui respon- 4
dens ait eis; Non legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculum & fœ-
minam fecit eos? Et dixit; Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & 5
adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed 6
una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Dicunt illi; Quid 7
ergò Moyses mandavit dare libellum repudii, & dimittere?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فخرج ذلك العبد فوجد عبدا واحدا من اصدقايه له عليه مايه دينار فامسكه وخنقه وقال
29 له اعطني ما عليك * فخر ذلك العبد على رجليه وطلب اليه قايلا امهل علي وانا اوفيك * فلم
30 ومضى فوضعه في السجن حتى يوفي جميع ما عليه * فراى اصحابه العبيد ما كان فحزنوا
31 جدا * وجاوا فاعلموا سيدهم بكلما كان * حينيذ دعاه سيده وقال له ايها العبد الشرير كلما
32 كان عليك تركته لك لانك سالتني * اما كان يجب عليك ايضا ان ترحم ذلك العبد
33 صاحبك كرحمتي اياك * وغضب سيده ودفعه الى المعذبين حتى يوفي جميع ما عليه *
34 * وهكذا ابي السماوي يصنع بكم ان لم تغفروا لاخوتكم من كل قلوبكم *
35 * الفصل التاسع والخمسون *
1 * ولما اكمل يسوع هذا الكلام انتقل من الجليل وجاء الى تخوم اليهودية وعبر الاردن *
2
3 * فتبعه جمع كثير فابراهم هناك * فجاء اليه الفريسيون ليجربوه قايلين هل يحل للانسان
4 ان يطلق امراته لاجل كل علة * فاجابهم قايلا اما قراتم ان الذي خلق في البدء خلقهما
5 ذكرا وانثى * وقال من اجل ذلك يترك الانسان اباه وامه ويلصق بامراته ويكونا كلاهما
6
7 جسدا واحدا * وليس هما اثنين لكن جسدا واحدا * وما جمعه الله لا يفرقه الانسان * قالوا له
فلماذا اوصى موسى ان نعطي كتاب طلاق ونخلي *

Egressus autem est ille servus, & invenit servum unum ex sodalibus suis, qui debebat ei centum denarios; & tenuit eum, & suffocavit eum, ac dixit illi; 28
Da mihi quod debes. Et procidit ille servus ad pedes ejus, et deprecatus est eum, dicens; Proroga mihi, et ego solvam tibi. 29
Verùm renuit, et abiit, posuitque eum in carcere, quatenus redderet omne quod debebat. 30
Viderunt autem sodales ejus conservi quod contigerat, et contristati sunt valdè; et venerunt ac nuntiaverunt domino suo quodcunque factum fuerat. 31
Tunc vocavit illum dominus ejus, et dixit ei; O serve nequam, quodcunque debebas, dimisi tibi, quoniam tu rogâsti me; 32
Nónne oportebat te quoque misereri illius servi socii tui, juxta misericordiam meam erga te? 33
Et iratus est dominus ejus, et dedit illum tortoribus, quoad redderet omne quod debebat. 34
Et sic pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis fratribus vestris de totis cordibus vestris. 35

Sectio quinquagesima nona.

CAP. XIX.

Cumque absolvisset Jesus hæc verba, migravit à Galilæa, et venit ad fines Judææ, et trans Jordanem. 1
Et secuta est eum turba magna; et sanavit eos ibi. 2
Et venerunt ad eum Pharisæi ut tentarent eum, dicentes; Num licet homini dimittere uxorem suam propter quamcunque causam? 3
Respondit eis, dicens; Nonne legistis, quòd is qui creavit in principio, creaverit ambos marem et fœminam? 4
Et dixit, Propter hoc dimittet homo patrem suum et matrem suam, et adhærebit uxori suæ: et erunt ambo corpus unum; 5
Et non sunt duo, sed corpus unum. Itaque quod conjunxit Deus, ne separet illud homo. 6
Dixerunt ei, Quare præcepit Moses dari ei libellum repudii, atque destitui. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወወፅአ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ረከበ ፡ ሓሊደ ፡ እምቢጹ ፡ ዘይፈድዮ ፡ ምእተ ፡ ደናረ ፡ ወእኃዞ ፡
29 ይሐንቆ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሀብ ፡ ሰልፃ ፡ ዘትፈዲ ፡፡ ወወድቀ ፡ ውእቱ ፡ ገብረ ፡ እግዚኡ ፡
30 ወአስተብቍዖ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተዓገሠኒ ፡ ወኵሎ ፡ እዴ ፡ እፈድየከ ፡፡ ወአበየ ፡ ወሖ
31 ረ ፡ ወአሞቅሖ ፡ እስከ ፡ ይፈድዮ ፡፡ ወአመዝ ፡ ርእዩ ፡ አብያጺሁ ፡ ዘከመ ፡ ረሰዮ ፡ ተከ
32 ዙ ፡ ጥቀ ፡ ወሖሩ ፡ ነገርዎ ፡ ለእግዚኦሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ ፡፡ ወአመዝ ፡ ጸው
33 ዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወይቤሎ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ ኵሎ ፡ ዕዳ ፡ ኃደጉ ፡ ለከ ፡ እስመ ፡ አስተብቋዕከ
34 ኒ ፡፡ አኮሁ ፡ መፍትው ፡ ላንተሂ ፡ ትምሐር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ አነ ፡ መሐርኩከ ፡፡ ወተ
መዓዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወመጠዎ ፡ ለእለ ፡ ይኴንኑ ፡ እስከ ፡ ሊጫ ፡ ይሰልጥ ፡ ኵሎ ፡ ዘይፈድ
35 ዮ ፡፡ ከማሁኬ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ይገብር ፡ ለክሙ ፡ እመ ፡ ኢኃደግሙ ፡ ለቢጽክሙ ፡
እምልብክሙ ፡፡
1 ፲፱ ወኮነ ፡ አመዝ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚእየሱስ ፡ ዘነገረ ፡ ተንሥአ ፡ እምገሊላ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡
2 አድባረ ፡ ይሁደ ፡ ማዕዶተ ፡ ዮርደኖስ ፡፡ ወተለውዎ ፡ አሕዛብ ፡ ብዙኃን ፡ ወፈወሶሙ ፡
በሃየ ፡፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ እመ ፡ ይከውኖሙ ፡ ድኅሬ ፡ ብእሲቶ ፡

3 ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ፈሪሳውያን ፡ እንዘ ፡ ያሜክርዎ ፡ ወይቤሉ ፡ ይከውንሁ ፡ ኀድገ ፡ ብእሲ
4 ት ፡ በኵሉ ፡ ዘአበሰት ፡፡ ወአውሥአ ፡ ይቤ ፡ ኢያንበብክሙሁ ፡ ብእሲ ፡ ወብእሲተ ፡ ገብ
5 ሮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይቤ ፡ በእንተዝ ፡ ይኃድግ ፡ ብእሲ ፡ አባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወይተል
6 ዋ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወይከውኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ሐሊደ ፡ ሥጋ ፡ ወሐሊደ ፡ ደም ፡፡ እንከሰኬ ፡ ኢ
ኮኑ ፡ ክልኤቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ሓሊደ ፡ ሥጋ ፡ እሙንቱ ፡፡ ዘእግዚአብሔር ፡ አስተፀመረ ፡ ሰብእ ፡ ኢይ
7 ፈልጥ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ አዘዘ ፡ ሙሴ ፡ የሀቡ ፡ መጽሐፈ ፡ ፍልጠት ፡ ወይኅድግ ፡፡

Et exiens ille servus invenit unum è sociis suis, qui debebat ei centum denarios: & prehendens eum suffocat eum, dicens; Dato totum quod debes. 29
Et procidit in servum domini ejus, & rogavit eum, dicens; Patientiam habe me, 30
& totum debitum reddam tibi. Et noluit: & abiit & vinxit eum, donec redderet. 31
Et quandò viderunt socii ejus quomodò fecisset ei, contristati sunt valdè: & euntes narraverunt domino suo totum sicut factum fuit. 32
Et tunc vocavit eum dominus ejus, & dixit ei; Serve male, totum debitum remisi tibi, quia rogâsti me: 33
Nonne oporteat quòd tu etiam miserearis socii tui: sicut ego misertus sum tui? 34
Et iratus fuit dominus ejus, & tradidit eum judicantibus, usquequò solveret totum quod deberet ei. 35
Sic igitur Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis fratribus vestris è cordibus vestris.

CAP. XIX.

Et factum est quum consummâsset Dominus Jesus hunc sermonem, surgens à Galilæa venit in montes Judææ trans Jordanem. 1
Et sequuti sunt eum populi multi, & sanavit eos ibi. 2

De iis qui interrogabant an liceret uxorem repudiare.

Et venerunt ad eum Pharisæi tentantes eum, & dicentes; Licétne dimittere uxorem, propter omne in quo displicet? 3
Et respondens dicit; Nonne legistis, Masculum & fœminam creavit eos Deus? 4
Et dicit, Propter hoc dimittet homo patrem ejus, & matrem ejus, & adhærebit uxori suæ, & erunt ambo una caro & unus sanguis. 5
Igitur non sunt duo, sed unum corpus sunt: quos Deus conjunxit, homo non separabit. 6
Et dicunt ei, Quomodò igitur præcepit Moyses ut darent scripturam separationis, & dimitterent? 7

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 ازان سوء اردن * جماعتي بسيار از پس او آمدند از رنجورا ومعلولان ايشانرا انجا خوش
3 كرد * انگه معتزلان پيش او آمدند واورا مي ازمودند * وگفتند رواست ادمي بهر
4 بهانه زن خود را طلاق دهد * مسيح بديشان جواب داد وگفت نخوانديد انك از اغاز
5 ايشانرا ساخت نر وماده باهم ساخت * وبراي اين گفت كه مرد مادر وپدر خود را رها
6 كند * وبا زن خود يكي شود وهر دو يك تن باشند * اكنون دو نيستند الا يك تن
7 هر چه خدا اورا جفت كرد ادمي طاق نتواند كردن * بدو گفتند چرا موسي گفت كه
طلاق نامه بدهيد وايشانرا جدا كنيد *

ab altera parte Jordanis. Et turba multa sequuta est eum ægrotorum & morbidorum, quos ibi sanavit. 2
Tunc Pharisæi ad eum venerunt, & eum tentârunt, & dixerunt; Licétne homini quovis prætextu uxori suæ repudium remittere. 3
Christus illis responsum dedit, & dixit; Nónne legistis eum qui ab initio eos fecit, marem & fœminam pariter fecisse? 4
Et propterea dixisse, ut homo patrem & matrem suam relinqueret, & cum uxore sua unum fieret, & ambo unum corpus evaderent. 5
Itaque jam duo non sunt, sed unum corpus: quicquid autem Deus copulavit, homo non potest disjungere. 6
Ei dicunt, Quare Moses sic dixit, Libellum repudii date, & eas sejungite. 7

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Μ'. ΜΑ'.

Ait illis; Quòd Moyses ad duritiam cordis vestri, permisit vobis
8 Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν
absolvere uxores vestras: ab initio autem non factum est ita. Dico
9 ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω
autem vobis; Quia quicunque absolverit uxorem suam, si non super fornicatione,
δὲ ὑμῖν, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ,
& duxerit aliam, mœchatur: & dimissam ducens, mœchatur.
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.
Dicunt ei discipuli ejus; Si ita est causa hominis cum
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
uxore, non confert nubere. Ille verò dixit illis; Non omnes capiunt
11 τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι
verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de utero
12 τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας
matris nati sunt sic: & sunt eunuchi, qui castrati sunt ab
μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ
hominibus: & sunt eunuchi, qui castraverunt seipsos propter
τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ
regnum cœlorum. Potens capere, capiat. Tunc ρξβ
13 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Τότε β

oblati sunt ei pueruli, ut manus imponeret eis, & oraret.
προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται.
At discipuli increpabant eos. At Jesus ait; Sinite parvulos,
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, 14
& ne prohibete eos venire ad me: nam talium est regnum cœlorum.
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
ΜΑ' Et imponens eis manus, abiit inde. Et ecce unus accedens,
Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν, 15
ρξα ρξγ ait illi; Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam? 16
β εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
Ipse verò dixit ei; Quid me dicis bonum? nemo bonus, si non unus
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, 17
Deus. Si autem vis ingredi ad vitam, serva mandata. Dicit
ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει 18
illi; Quæ? At Jesus dixit; Hoc, Non occides, Non adulterabis, Non
αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ, Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ
furaberis, Non falsò testaberis. Honora patrem tuum, & matrem: &,
κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, 19
Diliges proximum tuum sicut teipsum.
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܘܫܐ ܠܘܩܒܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ ܐܦܣ ܠܟܘܢ ܕܬܫܪܘܢ ܢܫܝܟܘܢ.
9 ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ
10 ܕܠܐ ܥܠ ܙܢܝܘܬܐ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. ܘܡܢ ܕܫܩܠ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
11 ܐܢ ܗܟܢܐ ܗܝ ܥܠܬܐ ܕܓܒܪܐ ܘܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܦܩܚ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܟܠܢܫ ܣܦܩ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܠܐ ܡܢ ܕܝܗܝܒ ܠܗ. * ܐܝܬ ܓܝܪ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܗܘܢ ܐܬܝܠܕܘ ܗܟܢܐ. ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ
ܗܘܘ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܗܢܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܥܒܕܘ ܡܗܝܡܢܐ ܡܛܠ
13 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܡܢ ܕܡܨܐ ܕܢܣܦܩ ܢܣܦܩ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܣܝܡ
14 ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܢܨܠܐ. ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܟ ܗܠܝܢ
15 ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ.
* ܥܘܗܕܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܩܕܝܫܐ ܕܥܡܗ * ܡܚ *
16 * ܘܐܬܐ ܚܕ ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܛܒܬܐ ܐܥܒܕ ܕܢܗܘܘܢ ܠܝ ܚܝܐ
17 ܕܠܥܠܡ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ
18 ܐܠܗܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ. ܛܪ ܦܘܩܕܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܠܝܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ.
ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ.
19 * ܘܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܐܚܒ ܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ.

8 Ait illis, Moses *ut iret* obviàm duritiei cordis vestri, concessit vobis dimittere uxores vestras: veruntamen à principio non ita fuit. 9 Dico autem vobis, Quisquis dimiserit uxorem suam præter adulterium, & duxerit aliam, mœchatur: quique dimissam duxerit, mœchatur. 10 Dicunt ei discipuli ejus, Si talis est rigor inter virum & uxorem suam, non expedit ducere uxorem. 11 Ipse verò dixit eis, Non quilibet capax est hujus sermonis, sed is cui datum est. 12 Sunt enim eunuchi qui ab utero matris suæ ita geniti sunt: sunt & eunuchi qui ab hominibus facti sunt spadones: denique sunt eunuchi qui fecêre seipsos eunuchos propter regnum cœlorum. Qui potest capax esse, capiat. 13 Tunc obtulerunt ei puerulos, ut manum suam eis imponeret, & oraret: objurgaverunt autem eos discipuli ejus. 14 Ipse verò Jesus dixit eis, Sinite puerulos venire ad me, neque prohibeatis eos: eorum enim qui sunt sicut isti, est regnum cœlorum. 15 Et imposuit eis manum suam, & abiit illinc.

Commemoratione patris Antonii & Sanctorum sociorum ejus. 48.

16 Et quidam accessit ac dixit ei, Doctor bone, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? 17 Ipse verò dixit ei; Quid vocas me bonum? Non est bonus, nisi unus Deus. Si verò vis ad vitam ingredi, serva mandata. 18 Dicit ei, Quænam? At ipse Jesus dixit ei, Non occides, neque mœchaberis, neque furaberis, neque testaberis testimonium falsum; 19 Et, Honora patrem tuum matremque tuam; &, Diliges proximum tuum ut animam tuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * كفت براي سختي دل شما موسي بشما دستوري داد • كه زنان خود را طلاق دهيد •
9 زيرا كه از اول اين چنين نبود • * اكنون بشما مي كويم هر كه زن خود را بي سبب
فسادي † رها كند ويكي ديكر بستاند • زنا كرده باشد • وهر كه زن طلاق
10 كرده را بستاند در فساد باشد • * شاكردان او بدو كفتند • كه اكر اين چنين
11 ملامتها در ميان مرد وزن است • روا نيست كه كسي زن بستاند • * عيسي بديشان
12 كفت نه هر كسي بدين برازد • الا انك بدو داده شود • * براي انك هستند كساني
كه از شكم مادر خود خصي زاييده شدند • وهستند كه خلق ايشانرا خصي كرده
اند • وهستند كساني كه خود خود را خصي كنند براي ملكوت آسمان هر كه بخواهد
13 بورزد بورزد * انكه كودكان پيش او آمدند تا دست بر ايشان نهد • ونماز كند •
14 شاكردان او بر كودكان بانك زدند • * عيسي بشاكردان خود كفت • بكذاريد
تا كودكان پيش من بيايند • وايشانرا منع مكنيد • زيرا كه ملكوت

8 *Ait, Propter duritiem cordis vestri Moses vobis permissionem dedit, ut uxoribus vestris repudium renuntiaretis: quoniam ab initio non fuit sic.* 9 *Jam autem vobis dico; Quicunque uxorem suam, nisi stupri causâ, dimiserit, & quamlibet aliam duxerit, adulterium commisit: & qui mulierem repudiatam duxerit, in adulterio est.* 10 *Discipuli ejus illi dixerunt; Quòd si ita se habet causa inter hominem & uxorem, non expedit ut homo uxorem ducat.* 11 *Jesus illis dixit; Haud quivis homo huic idoneus est, sed is cui datum fuerit.* 12 *Sunt enim quidam, qui ab utero matris suæ eunuchi nati sunt; & sunt quos homines eunuchos fecerunt: sunt etiam quidam, qui ipsi se eunuchos fecerunt propter regnum cœlorum. Quicunque voluerit præstare, præstet.* 13 *Tunc pueruli ad eum venerunt, ut manum illis imponeret, & oraret: discipuli autem ejus puerulis reclamârunt.* 14 *Jesus discipulis suis dixit; Sinite ut pueruli ad me veniant, & eos ne prohibeatis: quia regnum*

Versio VULGATA LATINA.

8 Ait illis; Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere
9 uxores vestras: ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, Quia quicunque
dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: &
10 qui dimissam duxerit, mœchatur. Dicunt ei discipuli ejus; Si ita est causa ho-
11 minis cum uxore, non expedit nubere. Qui dixit illis; Non omnes capiunt
12 verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic
nati sunt: & sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui se-
13 ipsos castraverunt propter regnum cœlorum. Qui potest capere, capiat. Tunc
oblati sunt ei parvuli, ut manus eis imponeret, & oraret. Discipuli au-
tem increpabant eos. Jesus verò ait eis; Sinite parvulos, & nolite eos 14
prohibere ad me venire: talium est enim regnum cœlorum. Et cùm im- 15
posuisset eis manus, abiit indè. Et ecce unus accedens, ait illi; Magister bo- 16
ne, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? Qui dixit ei; Quid me 17
interrogas de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingre-
di, serva mandata. Dicit illi; Quæ? Jesus autem dixit; Non homicidium 18
facies: Non adulterabis: Non facies furtum: Non falsum testimonium di-
ces: Honora patrem tuum, & matrem tuam: &, Diliges proximum tuum 19
sicut teipsum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قال لهم من اجل قساوة قلوبكم اذن لكم موسي ان تطلقوا نساءكم * واما من البدء
9 فلم يكن هكذي * واقول لكم ان من طلق امراته من غير زنا وتزوج باخري فقد
10 زنا * ومن تزوج بمطلقة فقد زنا * قال له تلاميذه ان كانت علة الرجل مع مراته هكذي
11 فلا خير في الزيجة * فقال لهم ما كل احد يحمل هذا الكلام الا الذين قد اعطوا * لان
12 خصيانا ولدوا من بطون امهاتهم * وخصيانا خصاهم الناس * وخصيانا خصوا نفوسهم من
اجل ملكوت السموات * ومن استطاع ان يحمل فليحمل *

* الفصل الستون *

13 * حينيذ قدم اليه صبيان ليضع يده عليهم ويصلي عليهم فانتهرهم التلاميذ * فقال
14 لهم يسوع دعوا الصبيان ولا تمنعوهم ان ياتوا الي لان ملكوت السموات لمثل هولاء * ثم
15 وضع يده عليهم ومضي من هناك *

* الفصل الحادي والستون *

16 * وجاء اليه واحد وقال له يا معلما صالحا ماذا اعمل من الصلاح لارث الحياة الدايمة * اما
17 هو فقال لم تدعوني صالحا وليس صالحا الا الله الواحد * ان كنت تريد ان تدخل الحياة
18 احفظ الوصايا * قال له وما هي * قال له يسوع لا تقتل * لا تزن * لا تسرق * لا تشهد بالزور
19 * اكرم اباك وامك احبب قريبك مثلك *

8 *Ait illis, Profectò Moyses propter duritiem cordium vestrorum permisit vobis dimittere uxorem: at verò ab initio non fuit sic.*
9 *Dico autem vobis, quicunque repudiaverit uxorem suam præterquam ob fornicationem, & duxerit aliam, jam scortatus est: & quicunque duxerit repudiatam, jam scortatus est.*
10 *Dixerunt ei discipuli ejus, Quandoquidem causa viri cum uxore sua est ejusmodi, igitur nil boni in matrimonio.*
11 *Dixit autem illis, Non quilibet tolerat hæc verba, sed ii qui donati sunt.*
12 *Quoniam sunt eunuchi qui nati sunt ex uteris matrum suarum: & sunt eunuchi quos castraverunt homines: & sunt eunuchi qui castraverunt seipsos propter regnum cælorum. Et qui potest tolerare, toleret.*

Sectio sexagesima.

13 *Tunc oblati fuerunt ei pueri ut imponeret manum suam super eos, & oraret super eos, & increpaverunt eos discipuli.*
14 *Dixit autem eis Jesus, Sinite parvulos, & ne prohibeatis eos, quin veniant ad me: quoniam regnum cælorum, talium est.*
15 *Tum posuit manum suam super eos, & abiit inde.*

Sectio sexagesima prima.

16 *Et venit ad eum quidam, & dixit illi; Magister bone, quid faciam boni ut hæres fiam vitæ æternæ?*
17 *At ipse dixit, Cur me vocas bonum, quum nemo sit bonus, nisi Deus unus? Si volueris ingredi ad vitam, serva mandata.*
18 *Dixit ei; Ecquæ sunt? Ait illi Jesus, Ne occidas, Ne scorteris, Ne fureris, Ne testeris falsum:*
19 *Honora patrem tuum & matrem tuam, Dilige proximum tuum sicut teipsum.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወይቤሎሙ ፡ ሙሴ ፡ በከመ ፡ እከየ ፡ ልብክሙ ፡ ደኃረክሙ ፡ ትኅድጉ ፡ አንስቲያክሙ ፡
9 ወእምትካትሰ ፡ ኢኮ ፡ ከመዝ ፡ ዘተገብረ ። እብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ እመ
ቦ ፡ ዘኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ በዝሙት ፡ ወአውሰበ ፡ ካልእተ ፡ ዘመወ ፡ ወእንተ
10 ሂ ፡ ደኅርዋ ፡ ዘአውሰበ ፡ ዘመወ ። ወይቤልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እመ ፡ ከመዝ ፡
11 ውእቱ ፡ ሥርዓተ ፡ ብእሲት ፡ ወብእሲ ፡ ኢኮ ፡ ሠናይ ፡ አውስቦ ። ወይቤሎሙ ፡
12 ኢኮ ፡ ኵሉ ፡ ዘያገምሮ ፡ ቃለ ። ዘእንበለ ፡ ለዘ ፡ ተውህበ ። እስመ ፡ ቦ ፡ ኃጽዋን ፡
እለ ፡ ከማሁ ፡ ተወልዱ ፡ በውስተ ፡ ከርሠ ፡ እሞሙ ፡ ወቦ ፡ ኃጽዋን ፡ እለ ፡ ኃጸውዎ
ሙ ፡ ሰብእ ፡ ወቦ ፡ ኃጽዋን ፡ እለ ፡ ኃጸዉ ፡ ርእሶሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያ
13 ት ፡ ወዘስ ፡ ይክል ፡ ፈጽሞ ፡ ለይፈጽም ። ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ደቀ ፡
14 ከመ ፡ የንብር ፡ እዴሁ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወይጸሊ ፡ ወአርደእ ፡ ይከልእዎሙ ። ወእግ
ዚእ ኢየሱስ ፡ ይቤሎሙ ፡ ኅድጉ ፡ ደቂቀ ፡ ወኢትክልእዎሙ ፡ መጺአ ፡ ኀቤየ ፡ እስመ ፡
15 ለእለ ፡ ከመዝ ፡ ያእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ። ወአንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ወ
ኀለፈ ፡ እምህየ ።

በእንተ ፡ ባዕል ፡ ዘተስእሎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ።

16 ወናሁ ፡ ኣሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወይቤ ፡ ሊቅ ፡ ምንትኑ ፡ ኄር ፡ ዘእምገበርኩ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለ
17 ዓለም ፡ በዝ ፡ እወርስ ። ወይቤሎ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ምንተ ፡ ትሴአለኒ ፡ በእንተ ፡ ኄር ፡
አልቦ ፡ ኄር ፡ ዘእንበለ ፡ ኣሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወእመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡
18 ትባእ ፡ ዕቀብ ፡ ትእዛዘ ። ወይቤ ፡ አያተ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ኢትቅትል ፡ ነፍሰ ፡
19 ኢትዘሙ ፡ ኢትስረቅ ፡ ኢትስም ፡ ስምዐ ። አክብር ፡ አቡከ ፡ ወእመከ ፡ አፍቅር ፡
ቢጽከ ፡ ከመ ፡ ርእስከ ።

Et dicit iis, Moyses secundùm malitiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras: sed à principio non sic erat quod factum fuit. 8
Dico autem vobis, Si quis fuit qui dimisit uxorem suam, nisi propter adulterium, & ducit alteram, mœchatus est: & dimissam qui ducit, adulteravit. 9
Et dicunt ei discipuli ejus; Si hujusmodi est constitutio fœminæ & viri, non bonum erit ut ducat ille. 10
Et dicit iis, Non omnis est qui comprehendit verbum, sed cui datum est ei. 11
Quoniam sunt Eunuchi, qui sic geniti sunt in utero matris eorum: & sunt Eunuchi, quos castraverunt homines: & sunt Eunuchi qui castrârunt seipsos propter regnum cælorum: & qui potest perficere illud, perficiat. 12
Et tunc adduxerunt ei puerulos ut poneret manus super eos, & oraret, & discipuli prohibebant eos. 13
Et Jesus dicit iis; Sinite puerulos, & ne prohibeatis eos venire ad me: quoniam talium est regnum cælorum. 14
Et posuit manus suas super eos, & abierunt illinc. 15

De divite qui interrogavit Dominum Jesum.

Et ecce unus accedens ad eum, & dicit; Magister, quidne bonum est, quod si fecerim, vitam æternam per illud hæreditabo? 16
Et dicit ei Dominus Jesus; Quid me interrogas de bono? non est bonus, nisi unus, Deus: & si vis intrare in vitam, observato mandata. 17
Et dicit qualia? Et dicit Dominus Jesus; Ne occidito animam: ne adulterium perpetrato: ne furator: ne falsum fac testimonium: 18
Honora patrem tuum, & matrem tuam: dilige proximum tuum sicut teipsum. 19

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 آسمان ازان ایشانست که مانند † این کودکان فروتن باشند * ودست خود بر ایشان
نهاد واز انجا برفت

صد دو کسی از مسیح سوال کرد بهر نیکی

16 * مردی توانگر پیش عیسی آمد وبدو گفت ای معلم نیك از نیکویها کدام است که
17 بکنم وتا زندگانی جاوید مرا باشد * عیسی بدان مرد گفت چرا مرا نیك می خوانی ونیك نیست
18 الا خدا تنها * واگر می خواهی که بزندگانی در ایی سپارشها را نگاه دار * ان مرد گفت
19 کدامین * مسیح بدو گفت مکش زنا مکن * دزدی مکن * گواهی بدروغ مده * پدرت را
ومادرت را حرمت بدار * ویار خود را همچو جان خود دوست دار *

cælorum proprium illorum est qui sicut hi pueruli humiles fuerint.
Et manum suam illis imposuit, & illinc discessit. 15

CII. Quidam interrogat Christum de bono.

Vir dives ad Jesum accessit, & illi dixit; O magister bone, bonorum quid est quod faciam, ut in vitam æternam mihi sit? 16
Jesus illi viro dixit, Quare me bonum appellas, cum bonus non sit, nisi Deus solus? Si vis autem in vitam ingredi, mandata serva. 17
Homo ille dixit, Quænam? Christus ei dixit; Ne occidas, adulterium ne committas, furtum ne perpetres, testimonium falsò ne des: 18
Patri tuo & matri tuæ honorem exhibe, & proximum tuum veluti animam tuam amore complectere. 19

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΑ'. ΜΒ'.

Dicit illi adolescens; Omnia hæc custodivi à juventute mea:
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου·
quid adhuc deficio? Ait illi Jesus; Si vis perfectus esse, vade,
21 τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε,
vende tuam substantiam, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo:
πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
& veni, sequere me. Audiens autem adolescens verbum, abiit
22 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε
tristis: erat enim habens possessiones multas. At Jesus dixit disci-
23 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μα-
pulis suis; Amen dico vobis, Quia difficilè dives intrabit in
θηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν
regnum cœlorum. Iterum autem dico vobis; Facilius est camelum
24 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei in-
διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσ-
trare. Audientes autem discipuli ejus, mirabantur valdè, dicentes;
25 ελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες,
Quis ergò potest servari? Aspiciens autem Jesus, dixit illis; Apud
26 Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ
homines hoc impossibile est: apud autem Deum omnia possibilia sunt. Tunc
27 ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι· παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. Τότε
respondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & secu-
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολου-
ti sumus te: quid ergò erit nobis? At Jesus dixit illis; Amen dico
θήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω 28
vobis, Quòd vos secuti me in regeneratione, cùm sede-
ὑμῖν, Ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθί-
rit Filius hominis in throno gloriæ suæ, sedebitis & vos super duo-
σῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώ-
decim thronos, judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui relique-
δεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆ- 29
rit domus, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut na-
κεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέ-
tos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam
κνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν
æternam hæreditabit: Multi autem erunt primi, novissimi: & novissimi, primi.
αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι. 30

CAP. XX. κ'.

Simile enim est regnum cœlorum homini patrifamiliâs, qui exiit
1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν
cum diluculo conducere operarios in vineam suam.
ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܡܢܐ ܚܣܝܪ ܐܢܐ.
21 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܗܘܐ ܓܡܝܪܐ ܙܠ ܙܒܢ ܩܢܝܢܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
22 ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܘܐܙܠ ܠܗ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ.
23 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܥܛܠܐ ܠܥܬܝܪܐ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬ ܫܡܝܐ.
24 ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܠܡܥܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
25 ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܬܘܗܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܟܝ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ.
26 ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܟܠ ܡܫܟܚܐ.
27 ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܠܢ.
28 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢܬܘܢ ܕܐܬܝܬܘܢ ܒܬܪܝ ܒܥܠܡܐ ܚܕܬܐ ܡܐ ܕܝܬܒ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܗ ܬܬܒܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܬܪܥܣܪ ܟܘܪܣܘܢ ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
29 ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܚܘܬܐ ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ ܐܘ ܩܘܪܝܐ ܡܛܠ ܫܡܝ ܚܕ ܒܡܐܐ ܢܩܒܠ ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܐܪܬ.
30 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ.
1 ܕܡܝܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬ ܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܕܢܦܩ ܒܨܦܪܐ ܕܢܐܓܘܪ ܦܥܠܐ ܠܟܪܡܗ.

Dicit ei ille adolescens; Hæc omnia observavi à pueritia mea, quid mihi restat? 20
Dixit ei Jesus, Si vis perfectus esse; ito, vende possessionem tuam, & eroga pauperibus, eritque tibi thesaurus in cœlis, venique post me. 21
Audiens autem ille adolescens hunc sermonem, abiit ægrè ferens; habebat enim possessionem multam. 22
Jesus verò ait discipulis suis, Amen dico vobis, Difficile est diviti ingredi regnum cœlorum. 23
Rursus verò dico vobis, Facilius est camelo ingredi per foramen acûs, quàm divitem ingredi regnum Dei. 24
Discipuli autem quum audissent, obstupuerunt vehementer, & inquiunt; Quis igitur potest servari? 25
Intuitus est eos Jesus, & dixit eis; Apud homines hoc est impossibile, apud Deum verò nihil non possibile est. 26

Matutinis festo Petri Apostoli. 49.

Tunc respondit Cepha, & dixit ei, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid igitur nobis futurum est? 27
Dicit eis Jesus, Amen dico vobis, Quòd vos qui venistis post me, in seculo novo quum sedebit filius hominis super thronum gloriæ suæ, sedebitis vos super duodecim sedes, & judicabitis duodecim tribus Israel. 28
Et quisquis reliquerit domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut rura propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam hæreditate possidebit. 29
Multi autem sunt primi, qui erunt novissimi: & novissimi, primi. 30

Lectio Pauli Apostoli. 50.

CAP. XX.

Simile enim est regnum cœlorum viro domino domûs, qui exiit summo diluculo ad conducendos operarios pro vinea sua. 1

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 ان مرد بدو كفت اين همه از كودكي باز نكاه داشتم * مرا چه كم است * عيسي بدو
21 كفت اكر مي خواهي كه تمام تر باشي * برو هر چه داري بفروش وبدرويشان †
22 ومسكينان † بده تا براء تو در آسمان كنج باشد * وانكه در پي من بيا * ان جوان
اين كلمه را شنيد ودلتنك رفت * براي انك مال ومتاع ملك بسيار داشت * از دل نيايدش
23 كه ترك كند * انكه عيسي بشاكردان خود كفت * دشخوارست بر توانكر كه
24 در ملكوت آسمان درآيد * باز بشما مي كويم * اسانست شتر را در سوفار سوزن
25 كذشتن * از انك توانكر در ملكوت خداي اندر رود * شاكردان چون شنيدند
26 بغايت درمانده شدند * وكفتند كيست انك تواند كه زنده شود * عيسي سوي
ايشان نكاهي كرد وبديشان كفت پيش آدميان اين يافت نمي شود * الا پيش خدا
27 هر چيزي موجودست * انكه شمعون الصفا جواب داد كه ما هر چيزي را رها كرديم
28 ودر دنبال تو آمديم * احوال ما چه خواهد شد * عيسي بديشان كفت راست بشما مي كويم
چون در دنبال من آمديد دران جهان نو * وقتي كه فرزند ادمي بر تخت عظمت

Vir ille dixit ei; Hæc omnia à pueritiæ tempore observavi, mihi quid deest? Jesus ei dixit; Si cupis ut perfectior sis, abi, quicquid habes vende, & pauperibus, & egentibus dato, ut tibi in cœlis thesaurus sit: & tum post me veni. Ille juvenis hoc sermone audito tristis abiit: quia opes & facultates amplas possedit, quas ex animo non evenit ei relinquere. Tunc Jesus discipulis suis dixit, Difficile est diviti ut in regnum cœlorum ingrediatur. Iterum dico vobis; Facile erit camelo transire per foramen acûs, præ eo quòd dives in regnum cœli ingrediatur. Discipuli hoc audito summopere dejecti fuerunt, & dixerunt; Quisnam est qui possit vivere? Jesus in eos aspexit, & eis dixit; apud homines hoc reperire non est: sed apud Deum omnis res constat. Tunc Simeon Cephas respondit; Nos quidem omnia reliquimus, & te secuti sumus: status noster qualis futurus est? Jesus illis dixit; Certè vobis dico, Quum me secuti fueritis in hoc mundo novo, quo tempore Fili' hominis solio majestatis

Versio VULGATA LATINA.

20 Dicit illi adolescens; Omnia hæc custodivi à juventute mea; quid adhuc mihi de-
21 est? Ait illi Jesus; Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperi-
22 bus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. Cùm audisset autem
adolescens verbum, abiit tristis: erat enim habens multas possessiones. Jesus au-
23 tem dixit discipulis suis; Amen dico vobis, Quia dives difficilè intrabit in regnum
24 cœlorum. Et iterùm dico vobis; Facilius est camelum per foramen acûs transi-
25 re, quàm divitem intrare in regnum cœlorum. Auditis autem his, discipuli mi-
26 rabantur valdè, dicentes; Quis ergò poterit salvus esse? Aspiciens autem Jesus,
dixit illis; Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibi-
27 lia sunt. Tunc respondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & se-
cuti sumus te: quid ergò erit nobis? Jesus autem dixit illis; Amen dico vobis, Quòd 28
vos qui secuti estis me in regeneratione, cùm sederit Filius hominis in sede majesta-
tis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël.
Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, 29
aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vi-
tam æternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi. 30

CAP. XX.

Simile est regnum cœlorum homini patrifamiliás, qui exiit primo manè conduce- 1
re operarios in vineam suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 قال له الشاب كل هذا قد حفظته من صغري فماذا ينقصني * فاجابه يسوع قائلا ان كنت
تريد ان تكون كاملا فاذهب وبع كل شي لك واعطه للمساكين فيكون لك كنز في السماء
22 23 وتعال فاتبعني * فلما سمع الشاب الكلام مضي حزينا لانه كان ذا مال كثير * فقال يسوع
24 لتلاميذه امين اقول لكم انه يعسر علي الغني الدخول الي ملكوت السموات * وايضا اقول
25 لكم ان دخول الجمل في خرم الابرة لاسهل من دخول غني ملكوت السموات * فلما سمع
26 التلاميذ بهتوا جدا وقالوا فمن تري يقدر ان يخلص * فنظر اليهم يسوع وقال لهم اما عند
27 الناس فما يستطاع هذا واما عند الله فكل مستطاع * حينيذ اجابه بطرس قائلا ها نحن
28 قد تركنا كل شي وتبعناك فما عسي ان يكون لنا * قال لهم يسوع امين اقول لكم انكم
انتم الذين تبعتموني اذا جلس ابن الانسان علي كرسي مجده في الجيل الاتي * تجلسون
29 انتم علي اثني عشر كرسيا وتدينون اثني عشر سبط اسراييل * وكل من ترك بيتا * او اخا * او
اخوات * او ابا * او اما * او مراة * او ابنا * او حقولا من اجل اسمي ياخذ ماية ضعف ويرث
30 حياة الابد * كثيرون اولون يصيرون اخرين واخرون اولين *

* الفصل الثاني والستون *

1 * شبه ملكوت السموات انسانا رب بيت خرج بالغداة يستاجر فعلة لكرمه *

Dixit ei juvenis; Omnia hæc jam ser- 20
vavi à pueritia mea: Quid ergò deest
mihi? Respondit illi Jesus, dicens; Si 21
volueris esse perfectus, vade, & vende
quodcunque habes, & da illud pauperi-
bus, fietque tibi thesaurus in cælo: &
veni, sequere me. Cùm autem audisset 22
juvenis verba, abiit tristis: quoniam
erat possidens opes multas. Dixit autem 23
Jesus discipulis suis, Amen dico vobis;
Quòd difficilis est diviti ingressus in re-
gnum cælorum. Imò etiam dico vobis, 24
Quòd ingressus cameli in foramen acûs
sanè facilior est, quàm ingressus divitis
in regnum cælorum. Cùm autem audis- 25
sent discipuli, obstupuerunt valdè, &
dixerunt; Ecquisnam potest salvari?
Respexit autem eos Jesus, & dixit eis; 26
Apud homines quidem non est possibile
hoc: sed apud Deum omnia sunt possi-
bilia. Tunc respondit illi Petrus, dicens; 27
Ecce nos jam reliquimus omnia, & se-
cuti sumus te; quid ergò futurum est
nobis? Dixit eis Jesus, Amen dico vo- 28
bis, Quòd vos qui secuti estis me, cùm
sederit filius hominis super sedem gloriæ
suæ in generatione ventura, sedebitis
vos super duodecim sedes, & judicabitis
duodecim tribus Israel. Et omnis qui 29
reliquerit domum, aut fratrem, aut soro-
res, aut patrem, aut matrem, aut uxo-
rem, aut filios, aut agros propter nomen
meum, accipiet centuplum, & hæres fiet
vitæ æternæ. Multi primi, fient novissi- 30
mi; & novissimi, primi.

Sectio sexagesima secunda.

CAP. XX.

Assimilatur regnum cælorum homini 1
patrifamiliás, qui exiit diluculò condu-
cere operarios vineæ suæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎ ፡ ውእቱ ፡ ወሬዛ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ዐቀብኩ ፡ እምንእስየ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ምንተ ፡
21 እንከ ፡ ዘተርፈኒ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ፍጹመ ፡ ትኩን ፡ ሖ
22 ር ፡ ሢጥ ፡ ጥሪተከ ፡ ወሀብ ፡ ለመስኪን ፡ ወትረክብ ፡ መዝገበ ፡ በሰማያት ፡ ወነዓ ፡ ትልወኒ ፡፡
23 ወሰሚዖ ፡ ዘንተ ፡ ወሬዛ ፡ ኀሰረ ፡ እንዘ ፡ ይቴክዝ ፡ እስመ ፡ ብዙኃ ፡ ጥሪተ ፡፡ ወይቤ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ባዕል ፡ እምዕጹብ ፡ በአቱ ፡ መን
24 ግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ወካዕበ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይቀልል ፡ በአተ ፡ ገመል ፡ እንተ ፡ ስቍረ
25 ተ ፡ መርፍእ ፡ እምባዕል ፡ በዊእ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ አርዳኢ
26 ሁ ፡ አንከሩ ፡ ጥቀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ መኑ ፡ እንጋ ፡ ይክል ፡ ድኂነ ፡፡ ወነጸሮሙ ፡ እግዚእ
ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በኀበ ፡ ሰብእሰ ፡ ኢይትከሀለዝ ፡ ወበኀበ ፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ይትከሀ
27 ል ፡ ኵሉ ፡፡ ወእምዝ ፡ አውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ናሁ ፡ ንሕነ ፡ ኀደግነ ፡ ኵሎ ፡
28 ወተለውናከ ፡ ምንተ ፡ እንጋ ፡ ንረክብ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንትሙ ፡ እለ ፡ ተ
ለውክሙኒ ፡ አመ ፡ ዳግም ፡ ልደት ፡ አመ ፡ ይነብር ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውስተ ፡ መ
ንበረ ፡ ስብሐቲሁ ፡፡ አንትሙሂ ፡ ትነብሩ ፡ ውስተ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ መናብርት ፡ እንዘ ፡
29 ትኴንኑ ፡ ዐሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ሕዝበ ፡ እስራኤል ፡፡ ወኵሉ ፡ ዘኀደገ ፡ አኃቲሁ ፡ ወአ
ኃዊሁ ፡ ወአባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወእሙሂ ፡ ብእሲቶ ፡ ወለሙሂ ፡ ውሉደ ፡ ወገራውሂሁ ፡ ወቤቶ ፡ በ
30 እንተ ፡ ስማየ ፡ ምእተ ፡ ምክዕቢተ ፡ ይነሥእ ፡ ወሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ ይወርስ ፡፡ ወብ
ዙኃን ፡ ይከውኑ ፡ ደኃርተ ፡ ቀደምተ ፡ ወቀደምት ፡ ደኃሪ ፡፡

፳. በእንተ ፡ ዘተዓስበ ፡ ገባእት ፡

1 እስመ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ብእሴ ፡ ባዕለ ፡ ቤት ፡ ዘወፅአ ፡ በነግህ ፡ ይትዓሰብ ፡
ገባእተ ፡ ለዐጸደ ፡ ወይኑ ፡፡

Et dicit ei hic juvenis, Hoc totum observavi à juventute mea usque nunc: 20
quid igitur superest mihi? Et dicit ei Dominus Jesus, Si vis perfectus esse, 21
abi, vende possessionem tuam, & dato pauperibus, & possidebis thesaurum in
cælis: & veni, sequere me. Et audiens hoc juvenis, abiit contristatus: quo- 22
niam habuit multas possessiones. Et dicit Dominus Jesus discipulis suis; Amen 23
dico vobis, Quòd divites difficilè introeunt regnum cælorum. Et iterum dico 24
vobis, Quòd facilius est camelum intrare per foramen acûs, quàm divitem
intrare in regnum Domini. Et audientes discipuli ejus, admirati sunt 25
valdè, dicentes; Quis igitur potest salvus esse? Et intuitus est illos Jesus, & di- 26
cit iis; Apud homines non potest hoc fieri, sed apud Deum potest fieri omne. Et 27
tunc respondit Petrus, & dicit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & sequuti
fuimus te: quid igitur obtinebimus? Et dicit iis Dominus Jesus, Vos qui 28
sequuti estis me à secunda generatione, quum sedebit filius hominis in throno
gloriæ suæ, vos sedebitis in duodecim thronis, judicantes duodecim tribus Is-
rael. Et omnis qui reliquit sorores suas, & fratres suos, & patrem suum, 29
& matrē suam, aut uxorem suam, aut filios suos, & agros suos, & domum suam,
propter nomen meum, centuplicia accipiet, & vitam æternam hæreditatis jure
possidebit. Et multi erunt postremi primò, & primi ultimò. 30

De conductis operariis.

CAP. XX.

Quia simile est regnum cælorum homini domino domûs, qui exiit primò ma- 1
nè conducere operarios pro vinea sua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

خود بنشیند شما نیز بر دوازده کرسی بنشینید * ودوازده سبط اسراییل را داوری کنید *
29 * وهر کسی که خاندان خود برای من رها کند * یا برادران یا خواهران یا پدر یا مادر و
یا زن یا فرزند یا ملک وده یکی را در ده عوض بستاند * وزندگانی ابد میراث گیرد *
30 * اکنون بسیاران که پیشتر بودند پستر شوند * وانک پستر بود پیشتر بشوند

صد سه   مثل باغ ومزدوران

1 * ملکوت آسمان مانند است بمردی کدخدای که بامداد بدر آمد که برای باغ
خود مزدوران بگیرد *

suæ insederit, vos etiam super
thronos duodecim sedebitis, & du-
odecim tribus Israelis judicabitis.
Et omnis homo qui domesticos 29
suos propter me reliquerit, sive
fratres, sive sorores, sive pa-
trem aut matrem, sive uxorem
aut liberos, sive possessiones et
prædia, decuplam mercedem re-
cipiet; et vitam æternam hære-
ditate capiet: Nunc multi qui primi 30
sunt, ultimi fient: qui verò postre-
mi sunt, primi erunt.

CIII. Parabola vineæ & ope-
rariorum.

CAP. XX.

Regnum cælorum simile est ho- 1
mini patri-familiás, qui manè exi-
vit ut in vineam suam operarios ac-
ciperet.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Μ΄.

Conveniens autem cum operariis ex denario diem, misit
2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν
eos in vineam suam. Et egressus circa tertiam horam,
3 αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν,
vidit alios stantes in foro otiosos. Et illis dixit; Abite &
4 εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. Κἀκείνοις εἶπε, Ὑπάγετε καὶ
vos in vineam: & quod fuerit justum, dabo vobis. Illi
5 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. Οἱ
autem abierunt. Iterum exiens circa sextam & nonam horam, fecit
δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν
similiter. Circa verò undecimam horam exiens, invenit alios stantes
6 ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας
otiosos: & dicit illis; Quid hic statis totam diem otiosi?
ἀργούς· καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
Dicunt ei; Quia nemo nos mercede conduxit. Dicit eis; Ite
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε
& vos in vineam, & quod fuerit justum sumetis. Vespere
8 καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀψίας
autem facto, dicit dominus vineæ procuratori suo; Voca
δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον
operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis
τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων
usque ad primos. Et venientes qui circa undecimam horam, acceperunt
ἕως τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον 9
singuli denarium. Venientes autem primi, arbitrati sunt quod plus essent ac-
ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λή- 10
cepturi: & acceperunt & ipsi singuli denarium. Accipientes autem murmurabant
ψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον 11
adversùs patremfamiliâs, Dicentes; Quòd hi novissimi unam horam fecerunt,
κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, Λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, 12
& pares nobis illos fecisti, portantibus pondus diei,
καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας,
& æstum. Ille verò respondens dixit uni eorum; Amice, non
καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ 13
facio injuriam tibi: nónne denario convenisti mecum? Tolle quod tuum: &
ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ 14
abi: volo autem huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi
ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι 15
facere quod volo in meis? an oculus tuus malus est, quia ego
ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
bonus sum? Sic erunt novissimi, primi: & primi, novissimi.
ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι. 16
Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.
Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܩܨ ܕܝܢ ܥܡ ܦܥܠܐ ܡܢ ܕܝܢܪܐ ܒܝܘܡܐ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܟܪܡܗ܂ *
3 ܘܢܦܩ ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ ܘܚܙܐ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܒܛܝܠܝܢ܂ *
4 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ *
5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ܂ ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܒܫܬ ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ ܘܥܒܕ ܗܟܘܬ܂ *
6 ܘܠܦܢܝ ܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ ܢܦܩ ܘܐܫܟܚ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܘܒܛܝܠܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܟܠܗ ܘܒܛܝܠܝܢ܂ *
7 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܠܐ ܐܢܫ ܐܓܪܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ *
8 ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܐܡܪ ܡܪܐ ܟܪܡܐ ܠܪܒܝܬܗ܂ ܩܪܝ ܠܦܥܠܐ ܘܗܒ ܠܗܘܢ ܐܓܪܗܘܢ܂ ܘܫܪܝ ܡܢ ܐܚܪܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܡܝܐ܂ *
9 ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ ܢܣܒܘ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ܂ *
10 ܘܟܕ ܐܬܘ ܩܕܡܝܐ ܣܒܪܘ ܕܝܬܝܪ ܢܣܒܝܢ܂ ܘܢܣܒܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ܂ *
11 ܘܟܕ ܢܣܒܘ ܪܛܢܘ ܥܠ ܡܪܐ ܒܝܬܐ܂ *
12 ܘܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܚܕܐ ܫܥܐ ܥܒܕܘ܂ ܘܫܘܝܬ ܐܢܘܢ ܥܡܢ ܕܫܩܠܢ ܝܘܩܪܗ ܕܝܘܡܐ ܘܚܘܡܗ܂ *
13 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܚܕ ܡܢܗܘܢ ܚܒܪܝ ܠܐ ܡܥܘܠ ܐܢܐ ܒܟ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܒܕܝܢܪܐ ܩܨܬ ܥܡܝ܂ *
14 ܫܩܘܠ ܕܝܠܟ ܘܙܠ܂ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܐܬܠ ܠܗܢܐ ܐܚܪܝܐ ܐܝܟ ܕܠܟ܂ *
15 ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܝ ܕܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܐܥܒܕ ܒܕܝܠܝ܂ ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ ܛܒ ܐܢܐ܂ *
16 ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ ܘܩܕܡܝܐ ܐܚܪܝܐ܂ ܣܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒܝܐ܂

Pactus autem cum operariis denario in 2
diem, misit eos in vineam suam. Et ex- 3
iit horâ tertiâ, videnſque alios stantes in
platea, & otiosos, Dixit eis; Ite & 4
vos in vineam, & quodcunque decuerit,
dabo vobis. Illi autem abierunt. Et 5
egressus rursum sextâ & nonâ horâ, fecit
itidem. Et circa undecimam horam exiit, 6
& invenit alios stantes & otiosos, ac
dixit eis; Quid statis totum diem & oti-
amini? Dicunt ei, Quia nemo nos con- 7
duxit. Quibus subdit, Ite etiam vos in
vineam, & quodcunque decuerit, acci-
pietis. Quum autem esset vespera, ait 8
dominus vineæ præfecto domus suæ, Vo-
ca operarios, & da eis mercedem eorum,
& incipe à novissimis ad primos usque.
Quumque venissent illi undecimæ horæ, 9
acceperunt singuli denarium. Et quum 10
venissent primi speraverunt se plus repor-
taturos: acceperunt autem singuli dena-
rium ipsi quoque. Et quum accepissent, 11
obmurmurârunt adversùs patrem familiâs,
dicentes; Isti novissimi unam horam o- 12
perati sunt, & adæquâsti eos nobiscum,
qui pertulimus pondus diei & æstum ejus.
Ipse verò respondit, & ait uni ex eis; 13
Mi socie, iniquus non sum in te: nónne
denario pactus es mecum? Accipe quod 14
tuum est, & abi: Volo autem huic no-
vissimo dare ut & tibi. Nónne mihi li- 15
cet quod volo facere de iis quæ ad me
pertinent? an oculus tuus malus est,
quia ego bonus sum? Sic erunt novissi- 16
mi primi, & primi novissimi: multi sunt vo-
cati, pauci electi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 * واول شرط كرد • كه مزدوري را بروزي ديناري دهد • وايشانرا در باغ فرستاد •
3 * سوم ساعت روز بدر آمد • مزدوران ديكر ديد كه در بازار ايستاده اند بي كار •
4 * كفت شما نيز درباغ برويد وكار كنيد • تا انچ واجب شما باشد بدهم •
5 * ايشان رفتند • [بار] در ششم ونهم ساعت بدر آمد وهم اين چنين كرد •
6 * ودر دوازدهم ساعت بدر آمد بيافت كساني كه بي كار بودند بديشان كفت تا اين غايت چرا بي كار ايستاده ايد •
7 * ايشان كفتند براي آنك كسي ما را بمزد نكرفت • خداوند باغ كفت شما نيز در باغ رويد برفتند
8 * وقت شبهنكام • خداوند باغ بكدخداي خود كفت مزدورانرا بخوان وحق ايشانرا بده • از اخريان اغاز كن تا اوليان •
9 * آمدند انان كه در دوازدهم ساعت درباغ رفته بودند • بهر يكي ديناري دادند •
10 * جماعتي كه پيشتر آمده بودند [كمان بردند كه بيشتر خواهند ستدن اما يكيك دينار كرفتند ايشان نيز
11 * پس چون كرفتند به كدخداي] دمدمه كردند

Et primùm conventionem fecit se 2
mercedem in diem denarium da-
turum, deindè illos in vineam
misit. Tertiâ diei horâ egressus 3
operarios alios vidit, qui in fo-
ro stabant otiosi. Et illis dixit; 4
Vos etiam in vineam ite, &
opus facite, ut quod æquum fu-
erit vobis dem. Illi autem *ab-* 5
ierunt. Rursùm sextâ & nonâ
horâ egressus est, & similiter
prorsùs fecit. Duodecimâ verò 6
horâ egressus invenit quosdam,
qui operis expertes erant: illis
etiam *dixit; Usque ad hoc ex-*
tremum cur absque opere statis?
Illi dixerunt; Quia nemo nos 7
mercede conduxit. Dominus vi-
neæ dixit; vos etiam in vine-
am ite: & *iverunt. Tempore* 8
vespertino dominus vineæ œcono-
mo suo dixit; Operarios voca,
& debitam illis mercedem *red-*
de, à postremis autem *incipe usque*
ad primos. Et venerunt illi qui 9
duodecimâ horâ in vineam ive-
rant, quibus singulis denarius
datus est. Illi igitur qui primi 10
venerant, opinati sunt quòd plus
accepturi essent: sed singuli de-
narium acceperunt ipsi quoque.
Cùm autem accepissent, patri- 11
familiâs obmurmurabant.

Versio VULGATA LATINA.

2 Conventione autem factâ cum operariis ex denario diurno, misit eos in vi-
3 neam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro
4 otiosos. Et dixit illis; Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit
5 dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterùm autem exiit circa sextam & no-
6 nam horam: & fecit similiter. Circa undecimam verò exiit, & invenit
7 alios stantes, & dicit illis; Quid hic statis totâ die otiosi? Di-
cunt ei; Quia nemo nos conduxit. Dicit illis; Ite & vos in vineam me-
8 am. Cùm serò autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo;
Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad
9 primos. Cùm venissent ergò qui circa undecimam horam venerant, acce-
perunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati sunt quòd plus 10
essent accepturi: acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes 11
murmurabant adversùs patrem familiâs, Dicentes; Hi novissimi unâ horâ fe- 12
cerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, & æstûs.
At ille respondens uni eorum, dixit; Amice, non facio tibi injuriam: nón- 13
ne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade: volo au- 14
tem & huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo fa- 15
cere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt no- 16
vissimi primi, & primi novissimi: multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فسارط الفعلة علي دينار في النهار لكل واحد وارسلهم الي كرمه * ثم خرج في ثالث
3 ساعة ابصر اخر في السوق قياما بطالين * قال لهم امضوا انتم الي كرمي وانا
4 اعطيكم ما تستحقون * فمضوا وخرج ايضا في الساعة السادسة وفي التاسعة فصنع
5 كذلك * وخرج في الحادية عشرة ساعة فوجد اخر قياما فقال لهم ما قيامكم كل النهار
6 بطالين * فقالوا له لم يستاجرنا احد فقال لهم امضوا انتم ايضا الي الكرم وانا
7 اعطيكم ما تستحقونه * فلما كان المساء قال رب الكرم لوكيله ادع الفعلة واعطهم
8 الاجر وابدا بهم من الاخرين الي الاولين * فجاء اصحاب الحادية عشر ساعة اخذوا دينارا
9 كل واحد * فلما جاء الاولون وظنوا انهم ياخذون اكثر فاخذوا دينارا كل واحد * فلما
10 اخذوا تغمغموا علي رب البيت * قايلين ان هولاء الاخرين عملوا ساعة واحدة فجعلتهم
11 اسوتنا نحن الذين احتملنا ثقل النهار وحره * فاجاب قايلا لواحد منهم يا صاحب ما
12 ظلمتك اليس بدينار سارطتك * خذ شيك وامض * اريد ان اعطي هذا الاخير مثلك
13 * اوليس لي ان افعل ما اردت بمالي * وان عينك شريرة وانا صالح * كذلك يكون الاخرون
14 اولين والاولون اخرين * ما اكثر المدعوين واقل المنتخبين *
15
16

Et convênit cum operariis de denario in diem unicuique: & misit eos in vi- 2
neam suam. Deindè exiit tertiá horá, 3
vidit alios in foro stantes otiosos, Qui- 4
bus dixit; Ite vos in vineam meam:
& ego dabo vobis quod merebimini:
Et abierunt. Et exiit etiam horá sextá, 5
& noná: & fecit similiter. Et exiit 6
undecimá horá, & invênit alios stan-
tes, & dixit eis; Quid statis totá die
desides? Dixerunt autem ei, Non con- 7
duxit nos quisquam. Dixit illis, Ite
vos quoque in vineam, & ego dabo vo-
bis quod merebimini. Cùm autem fa- 8
ctum esset serò, dixit Dominus vineæ
procuratori suo, Voca operarios, & da
eis mercedem, & incipe à novissimis us-
que ad primos. Et accedentes homines 9
undecimæ horæ, acceperunt denarium
singuli. Quumque venissent primi, & 10
arbitrati essent se plus accepturos, ac-
ceperunt denarium singuli. Et cùm ac- 11
cepissent, murmuraverunt adversùs pa-
trem familiâs, Dicentes; Isti novissimi 12
operati sunt horá uná: fecisti eos pa-
res nobis qui sustinuimus pondus diei &
æstum illius. Respondit dicens uni ex 13
illis; Amice, non te opprimo: nónne
de denario convenî tecum? Accipe 14
quod tuum est, & vade: Volo dare
huic novissimo sicut & tibi. An non 15
datur mihi ut faciam quod volo de
bonis meis? Et tuí quidem oculus
nequam est, at ego bonus. Sic e- 16
runt novissimi primi: & primi no-
vissimi. Quàm multi sunt vocati, &
pauci electi?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወተካሀለ፡ ምስለ፡ ገባእት፡ በበ፡ ዲናር፡ ለዕለት፡ ወፈነዎሙ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ ወይ
3 ኑ፡፡ ወወፅአ፡ ጊዜ፡ ሠልስ፡ ሰዐት፡ ወርእየ፡ ካልአነ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ ውስተ፡
4 መሠየጥ፡ ፅሩዓን፡፡ ወሎሙ፡ ይቤ፡ ሑሩ፡ አንትሙ፡ ውስተ፡ ዐጸድየ፡ ወዘ
5 በርትዐ፡ እሁበክሙ፡፡ ወእሙንቱሰ፡ ሖሩ፡ ወካዕበ፡ ወፅአ፡ ጊዜ፡ ስሱ፡ ወተስዑ፡
6 ሰዓት፡ ወገብረ፡ ከማሁ፡ ከሙ፡፡ ወጊዜ፡ ዓሠሩ፡ ወአሐቲ፡ ወወፂአ፡ ረከበ፡ ካልአነ፡ እን
7 ዘ፡ ይቀውሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ አቀምክሙ፡ ዝየ፡ ኵሎ፡ ዕለተ፡ ፅሩዓኒክሙ፡፡ ወይ
ቤልዎ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘተዓስበነ፡ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ አንትሙ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ ወይንየ፡ ተ
8 ቀነዩ፡ ወዘረትዓ፡ እሁበክሙ፡ ዐስበክሙ፡፡ ወአመዝ፡ መሰየ፡ ይቤ፡ በዐለ፡ ዐጸደ፡ ወይ
ን፡ ለመጋቢሁ፡ ጸውዖሙ፡ ለገባእት፡ ወሀቦሙ፡ ዐስቦሙ፡ ወአኀዝ፡ ቅድመ፡ እምደኃሪት፡
9 እስከ፡ ቀደምት፡፡ ወመጽኡ፡ እለ፡ መጽኡ፡ ጊዜ፡ ዓሠሩ፡ ወአሐቲ፡ ሰዓት፡ ወነሥኡ፡
10 በበ፡ ዲናር፡፡ ወመጽኡ፡ ቀደምት፡ ወመሰሎሙ፡ ዘያበዝኁ፡ ወያፈደፍዱ፡ ሎሙ፡ ወሃ
11 በ፡ ወነሥኡ፡ በበ፡ ዲናር፡ እሙንቱሂ፡፡ ወነሢኦሙ፡ አንጐርጐሩ፡ ለዕሌሁ፡ ለበዐለ፡ ቤ
12 ት፡፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እሉ፡ ደኃርት፡ አሐተ፡ ሰዐተ፡ ተቀንዩ፡ ወአስተዓረይኮሙ፡ ምስሌ
13 ነ፡ ለእለ፡ ጾርነ፡ ክበደ፡ ወላህበ፡ ለዕለት፡፡ ወአውሥአ፡ ይቤሎ፡ ለአሐዱ፡ እምኔሆሙ፡
14 ካልእየ፡ ኢገፋዕኩከ፡ አኮሁ፡ በዲናር፡ ተካሀልኩከ፡፡ ንሣእ፡ ዘይረክበከ፡ ወሑር፡ ፈቀ
15 ድኩ፡ አነ፡ ለዝ፡ ደኃሪ፡ እሀብ፡ ከሙ፡ ለከ፡ ወሀብኩ፡፡ ኢይከውነኒሁ፡ ዘፈቀድኩ፡ እግ
16 በር፡ በንዋይየ፡ ዓይንከኑ፡ ሐማሚ፡ ውእቱ፡ እስመ፡ አነ፡ ኄር፡ አነ፡፡ ከማሁኬ፡ ይከ
ውኑ፡ ደኃርት፡ ቅድመ፡ ወቀደምት፡ ድኅረ፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ እሙንቱ፡ ጽዉዓን፡ ወኅዳ
ጣን፡ ኅሩያን፡፡

Et pepigit cum operariis singulis denario in diem, & misit eos in vi- 2
neam. Et exivit tempore tertiæ horæ, & vidit alios stantes in foro oti- 3
osos. Et illis dicit; Ite vos etiam in prædium meum, & quod erit æ- 4
quum dabo vobis. Et illi abierunt. Et iterum exiit tempore sextæ & 5
nonæ horæ, & fecit itidem. Et tempore undecimæ horæ etiam exiens in- 6
vênit alios stantes, & dicit illis; Quarè stetistis hic totum diem otiosi vos?
Et dicunt ei; Quoniam nemo est qui mercede conduxit nos. Et dicit iis; Ite vos 7
etiam in vineam meam, servite, & quod æquum est dabo præmio vobis. Et 8
quando serò fuit, dicit dominus vineæ dispensatori suo, Voca operarios &
dato illis mercedem suam, & incipe primò ab ultimis usque ad primos. Et 9
venerunt qui venissent tempore undecimæ horæ, & acceperunt singuli denarium.
Et venerunt primi, & cogitabant plus & abundantius sibi dandum: & recepe- 10
runt singuli denarium etiam illi. Et recipientes murmurabant contra domi- 11
num domûs. Et dicentes, Hi ultimi unam horam servivierunt, & æquales fe- 12
cisti eos nobiscum, qui portavimus pondus & æstum diei. Et respondens di- 13
cit uni ex illis; Amice mi, non feci injuriam tibi, nónne denario conduxi te?
Accipe quod labore comparâsti, & abi: volui ego huic ultimo dare sicut tibi 14
dedi. An non licet mihi quod volui facere cum substantia mea? an oculus 15
tuus malus est, quoniam ego bonus sum? Sic igitur erunt ultimi, primò: & 16
primi, ultimò. Quoniam multi sunt vocati, & pauci electi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وكفتند ايشان كه پستر آمدند ساعتي كار كردند وما كه كراني روز وكرمي او
13 بر تافتيم ايشان را با ما يكسان كردي * او جواب داد وبديشان كفت كه اي
14 مردم من شما را نمي فريبانم نه بيك دينار با شما هر يكي شرط كردم * بستانيد وبكار
15 خود برويد براي انك مي خواهم كه باين اخريان نيز همچون شما بدهم * بر تصرف
مال خود من حاكمم هر چه خواهم بكنم شما را باكار من هيچ سخن نيست ولي چشم تو
16 بس است اما من صالحم * واين چنين بشود اخريان اوليان واوليان اخريان خوانده كان
بسيارند ولي كزيدكان كمند *

Et dicebant; Isti qui seriùs ve- 12
nerunt, horam unam operati sunt,
nos verò sumus qui pondus diei &
æstum ejus sustinuimus, & illos no-
bis æquales fecisti. Ille responsum 13
dedit, & illis dixit; O viri, ego
vos minimè fraudor, nónne dena-
rio uno cum unoquoque vestrûm pa-
ctus sum? Accipite, et ad negoti- 14
um vestrum abite: etenim volo his
postremis etiam, sicut vobis dare.
In administratione opum mearum 15
ipse arbiter sum, ut quicquid volo
faciam; vobis verò de negotio meo
arbitrium nullum est: sed et ocu-
lus tuus malus est, ego verò bonus
sum. Atque ita erunt postremi, pri- 16
mi, et primi postremi; vocati multi
sunt, electi verò pauci.

Et ascendens Jesus in Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς
privatim in via, & ait illis; Ecce ascendimus in Hierosolymam,
18 κατ᾽ ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
& Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis: &
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ
condemnabunt eum morte: Et tradent eum Gentibus ad
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ· Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
illudendum, & flagellandum, & crucifigendum: & tertiâ die resurget.
τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis,
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς,
adorans. & petens aliquid ab eo. Ille verò dixit ei; Quid vis?
21 προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις;
Ait illi; Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus à dextris tuis,
λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
& unus à sinistris, in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit;
22 καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν,
Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego futurus sum bibere:
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν,
& baptismate, quo ego baptizor, baptizari? Dicunt ei; Possumus.
καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.

Et ait illis; Quidem calicem meum bibetis, & baptismo quo ego
Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ 23
baptizor, baptizabimini: at sedere à dexteris meis & à sinistris
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων
meis, non est meum dare, sed quibus paratum est à Patre meo. Et
μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ 24
audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Verùm Jesus
ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 25
advocans eos, ait, Scitis quia principes Gentium domi-
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
nantur eorum, & magni potestatem exercent eorum. Non ita verò
ριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ 26
erit in vobis: sed quicunque voluerit in vobis magnus fieri, sit vester
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν
minister: Et qui voluerit in vobis esse primus, sit vester servus.
διάκονος· Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος. 27
Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare
Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι 28
animam suam pretium redemptionis pro multis. Et egredientibus illis ab
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ 29
Jericho, secuta est eum turba multa.
Ἱεριχὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܚܡܫܐ * ܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܐ *

17 * ܟܕ ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܕܒܪ ܠܬܪܥܣܪܬܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
18 * ܗܐ ܣܠܩܝܢ ܚܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ܂ ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ܂
19 * ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ܂ ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܙܩܦܘܢܝܗܝ܂ ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ܂
20 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܗܝ ܘܒܢܝܗ܂ ܘܣܓܕܐ ܠܗ ܘܫܐܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܕܡ܂
21 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܐܡܪܐ ܠܗ܂ ܐܡܪ ܕܢܬܒܘܢ ܗܠܝܢ ܒܢܝ ܬܪܝܗܘܢ܂ ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܡܠܟܘܬܟ܂
22 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܠܡܫܬܐ܂ ܐܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢ ܚܢܢ܂
23 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܣܝ ܬܫܬܘܢ܂ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ܂ ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ܂ ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ ܠܡܬܠ܂ ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܒܝ܂
24 * ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܥܣܪܐ ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܥܠ ܝܘܚܢܢ܂
25 * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܪܫܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ܂ ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ܂
26 * ܠܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ܂
27 * ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ܂
28 * ܐܝܟ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ ܕܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ܂ ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ܂ ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ܂

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܒ *

29 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ܂ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂

Dominicâ 5 post Pentecosten. 51.

Ascensurus autem erat Jesus ad Hierusalem, 17
& duxit duodecim discipulos suos privatim
in via, & dixit eis, Ecce ascendimus ad 18
Hierusalem, & filius hominis tradendus est
principibus Sacerdotum, & Scribarum; &
addicent eum morti. Tradentque eum gen- 19
tibus, & illudent ei, & flagellabunt eum, &
crucifigent eum: tertiâ verò die resurget.
Tunc adiit eum mater filiorum Zebedæi ipsa 20
& filii ejus, & adoravit eum, & petebat ab
eo aliquid. Ipse verò dixit ei, Quid vis?
Ait ei, Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus 21
à dextera tua, & alter à sinistra tua in regno
tuo. Respondit Jesus, & ait ei; Nescitis 22
quid petatis. Potestis bibere calicem quem
ego bibiturus sum? aut baptismate quo ego
baptizor, baptizabimini? Dicunt ei, Pos-
sumus. Quibus subdit, Calicem meum 23
bibetis, & baptismate quo ego baptizor, ba-
ptizabimini: ut sedeatis autem à dextera
mea, aut à sinistra mea, non meum est ut
dem, nisi iis quibus paratum est à patre meo.
Quæ quum audissent decem, indignati sunt 24
adversùs illos duos fratres. Et advocavit 25
eos Jesus, & dixit eis; Scitis principes gen-
tium dominos earum esse, ac magnates earum
potestatem exercere in eas? Verùm non ita 26
erit inter vos: sed qui voluerit inter vos
maximus fieri, sit vobis minister: Et qui 27
voluerit inter vos esse primus, fiat vobis ser-
vus: Sicut filius hominis non venit ut sibi 28
ministraretur, sed ut ministraret, daretque a-
nimam suam redemptionem pro multis.

Ad Oblationem sabbathi quinti jejunii. 52.

Quumque exiret Jesus ex Jericho, veniebat 29
post eum turba multa.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ومي خواست كه عيسي در اورشليم بالا رود * دوازده شاكرد خود را حاضر كرد * وبا خود
18 برد * در راه بديشان مي كفت * اينك ما در اورشليم بالا مي رويم * وفرزند بشر در دست
19 امامان ونويسندكان سپارده شود * ومرك بر وي الزام كنند * واورا در دست عوام دهند * وچوب
زنند وبر وي تسخر كنند وبر داركشند ودر كور نهند سيوم روز ازميان مردكان بر خيزد

صد چهار
خواستن يعقوب ويوحنا كه بر دست راست [وچپ] او بنشينند

20 * انكه مادر فرزندان زبدي پيش مسيح آمد * با فرزندان خود وسجود كرد * وازو چيزي خواست
21 * عيسي بدو كفت چه مي خواهي * كفت بفرما كه اين دو فرزند من * يكي بر دست راست
22 تو ويكي بر دست چپ بنشينند در ملكوت تو * عيسي جواب داد وكفت * نمي دانيد چه
مي خواهيد * توانيد آن ساغر را كه من مي آشامم شما بياشاميد * يا بدان اب كه من شسته
شوم شما شسته شويد * [ايشان كفتند مي توانيم * عيسي بديشان كفت پياله من بياشاميد *
23 وشستن من شسته بشويد *] الا بر دست راست وچپ من كه نشينيد * وآن ازان
من نيست كه بدهم الا براي انان كه از پدر من براي ايشان معد شد *

Et futurum erat ut Jesus Hierosolymam ascenderet, & accitos duodecim discipulos suos secum assumpsit, & in via illis dixit; Ecce 17
nos Hierosolymam ascendimus, et Filius hominis in manus sacerdotum et scribarum tradetur, et mortem ei adjudicabunt. Et eum in manus plebis tradent, et flagellabunt, et illum illudent, et in crucem agent, et in sepulchrum ponent: tertiâ vero die de mortuis resurget. 18 19

CIV. Petitio Jacobi & Johannis ut ad manum dextram & sinistram ejus sederent.

Tunc mater filiorum Zebedæi ad Christum venit cum filiis suis, et adoratione factâ ab eo aliquid petiit. Jesus ei dixit; Quid petis? 20 21
dixit illa; Jube ut hi duo filii mei, unus ad manum dexteram tuam, et alter ad manum sinistram sedeant in regno tuo. Jesus responsum dedit, et dixit; Nescitis quid petatis: potestis ut poculum illud, quod ego bibo, vos bibatis? aut eâdem aquâ, quâ ego lavor, vos lavemini? dicunt ei, Possumus. Jesus illis dixit; Poculum meum bibetis, et lavacro meo loti eritis: attamen ut sedeatis ad manum dexteram et sinistram meam, illud quidem meum non est ut dem, nisi illis propter quos à Patre meo paratum est. 22 23

Versio VULGATA LATINA.

17 Et ascendens Jesus Jerosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, &
18 ait illis; Ecce ascendimus Jerosolymam, & Filius hominis tradetur princi-
19 pibus sacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte, Et tradent
eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertiâ
20 die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis,
21 adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut
sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram,
22 in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit; Nescitis quid petatis. Po-
23 testis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicunt ei; Possumus. Ait
illis; Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam vel
sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.
Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem voca- 24
vit eos ad se, & ait; Scitis quia principes gentium dominantur eorum: & 25
qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos: sed 26
quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: Et qui volue- 27
rit inter vos primus esse, erit vester servus: Sicut filius hominis non ve- 28
nit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam, redemptionem pro
multis. Et egredientibus illis ab Jericho, secuta est eum turba multa. 29

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الثالث والستون •

17 وفيما يسوع صاعدا الى يروسليم اخذ الاثني عشر تلميذا في خلوة في الطريق وقال لهم * ها
18 نحن صاعدون الى يروسليم وابن الانسان يسلم الى روساء الكهنة والكتبة ويحكمون عليه
19 بالموت * ويسلمونه الى الامم ويهزون به ويجلدونه ويصلبونه ويقوم في اليوم الثالث •
20 • الفصل الرابع والستون • * حينيذ جاءت اليه ام ابني زبدي مع ابنيها وسجدت
21 له طالبة منه شيا * فقال لها ماذا تريدين قالت له قل ان يجلس ابناي هذان احدهما عن
22 يمينك والاخر عن شمالك في ملكوتك * اجاب يسوع قايلا لستم تدرون ما تطلبون اتقدران
ان تشربا الكاس التي انا مزمع ان اشربها وان تصطبغا الصبغة التي اصطبغها فقالا له نستطيع *
23 فقال لهما اما كاسي فتشربان وصبغتي تصطبغان واما جلوسكما عن يميني وعن يساري
24 فليس لي ان اعطيه الا للذين اعد لهم ابي * فلما سمع العشرة تذمروا على الاخوين * فدعاهم
25 يسوع وقال لهم اما علمتم ان روساء الامم يسودونهم وعظماوهم مسلطون عليهم * فلا يكون
26 هكذا فيكم لكن من اراد ان يكون فيكم كبيرا فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون
27 فيكم اولا فليكن لكم عبدا * كما ان ابن الانسان لم يات ليخدم بل ليخدم ويبذل نفسه
28 خلاصا للكثيرين •
29 • الفصل الخامس والستون • * فلما خرج من اريحا تبعه جمع كبير

Sectio sexagesima tertia.

Et dum Jesus ascenderet Jerosolymam, 17
duxit duodecim discipulos in secessum
in itinere, & dixit eis; Ecce nos ascen- 18
dimus Jerosolymam, & filius hominis
tradetur principibus sacerdotum & scri-
barum, & adjudicabunt illum morti,
Et tradent illum gentibus, & illudent 19
ei, & flagellabunt eum, & crucifigent
eum: & resurget in die tertia.

Sectio sexagesima quarta.

Tunc venit ad eum mater duorum filio- 20
rum Zebedæi cum ambobus filiis suis,
& adoravit eum petens ab eo aliquid.
Et dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic 21
ut sedeant filii mei hi duo, unus eorum
ad dexteram tuam, & alter ad sinistram
tuam in regno tuo. Respondit Jesus, di- 22
cens; Non nostis quid petatis. Potestis
bibere calicem, quem ego futurus sum ut
bibam? & tingi tincturâ, quâ tingar?
Dixerunt ei, Possumus. Ait illis, Ca- 23
licem quidem meum bibetis, & tinctu-
râ meâ tingemini: sedere autem vos ad
dexteram meam, & ad sinistram meam,
non est meum dare, nisi iis quibus prepa-
ravit eis pater meus. Et cùm audissent 24
decem, murmuraverunt contra duos fra-
tres. Et vocavit eos Jesus, & dixit 25
illis; Nonne scitis quia principes gen-
tium dominantur eis, & majores eorum
potestatem exercent in eos? At non e- 26
rit sic inter vos: sed quicunque volue-
rit esse inter vos major, sit vobis mini-
ster: Et quicunque voluerit esse inter 27
vos primus, sit vobis servus: Quem- 28
admodum filius hominis non venit mi-
nistrari, sed ministrare, & commutare ani-
mam suam in redemptionem pro multis.

Sectio sexagesima quinta.

Et cùm exisset ab Jericho, secuta est 29
eum turba magna.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእንዘ : የዐርግ : እግዚእ ኢየሱስ : ኢየሩሳሌም : ነሥአሙ : ለዐሠርቱ : ወክልኤቱ : እን
18 ተ : በሕቲቶሙ : ወአግሐሦሙ : እምፍኖት : ወይቤሎሙ :: ነሁ : ናዐርግ : ኢየሩሳሌ
ም : ወይእኅዝዎ : ለወልደ : እጓለ : እመሕያው : ወያገብእዎ : ለሊቃነ : ካህናት : ወጸሐፍ
19 ት : ወይኴንንዎ :: ወይሜጥውዎ : ለሕዝብ : ወይሰቅልዎ : ወይሰልቁ : ላዕሌሁ : ወይቀትል
ዎ : ወይትነሣእ : በሣልስት : ዕለት ::

በእንተ : ደቂቀ : ዘብዴዎስ ::

20 ወእምዝ : መጽአት : ኀቤሁ : እሞሙ : ለደቂቀ : ዘብዴዎስ : ምስለ : ደቂቃ : ወሰገደት : ሎ
21 ቱ : እንዘ : ትብል : ወትስእል : እምኀቤሁ :: ወይቤላ : ምንተ : ትፈቅዲ : ወትቤሎ : ረ
ሲ : ሊተ : ከመ : ይንበሩ : እሉ : ደቂቅየ : ክልኤሆሙ : ምስሌከ : በውስተ : መንግሥትከ :
22 አሐዱ : በየማንከ : ወአሐዱ : በፀጋምከ :: ወአውሥአ : እግዚእ ኢየሱስ : ወይቤ : ኢታ
አምሩ : ዘትስእሉ : ትክሉኑ : ሰቲየ : ዘአነ : ሀለውኩ : ጽዋዐ : እስተይ : ወይቤሉ : ንክ
23 ል :: ወይቤሎሙ : ጽዋዕየሰ : ትሰትዩ : ወነቢረ : በየማንየሰ : ወበፀጋምየ : አኮ : አነ : ዘ
24 እሁብ : ዘእንበለ : ለእለ : አስተደለወ : ሎሙ : አቡየ :: ወሰሚዖሙ : ዐሠርቱ : ሐዘኑ :
25 በእንተ : ክልኤሆሙ : አኀው :: ወጸውዖሙ : እግዚእ ኢየሱስ : ወይቤሎሙ : ታአምኑ :
ከመ : መኳንንቲሆሙ : ለአሕዛብ : ይኤዝዝዎሙ : ወዓቢያቲሆሙ : ይሴለጡ : ላዕሌሆሙ ::
26 አኮኑ : ከማዝ : ዘይከውን : በኀቤክሙሰ : ባሕቱ : ዘይፈቅድ : እምውስቴትክሙ : ዐቢየ : ይኩ
27 ን : ይኩንክሙ : ለእክ :: ወዘሂ : ይፈቅድ : እምኔክሙ : ይኩን : ልቀ : ይኩንክሙ : ገብ
28 ረ :: በከመ : ኢመጽአ : ወልደ : እጓለ : እመ : ሕያው : ይትለአክዎ : ዘእንበለ : ይትለአክ :
ወየሀብ : ነፍሶ : ቤዛ : ብዙኃን ::

በእንተ : ፪ : ዕዉራን ::

29 ወእንዘ : ይወፅኡ : እምኢየሩሳሌም : ተለውዎ : ብዙኃ : ለሕዝብ ::

Et ascendens Dominus Jesus Hierosolymam, assumpsit duodecim solos, & di- 17
vertit eos è via, & dicit iis; Ecce igitur ascendimus Hierosolymam. & 18
prehendent filium hominis, & tradent eum principibus sacerdotum & scribis,
& condemnabunt eum: Et tradent eum gentibus & crucifigent eum, & illu- 19
dent ei, & trucidabunt eum: & suscitabitur tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et tunc venit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, & adoravit eum 20
dicens, & rogans ab eo. Et dicit ei, Quid vis? & dicit illi, Fac mihi ut 21
sedeant hi filii mei, ambo tecum in regno tuo, unus ad dextram tuam, & unus
ad sinistram tuam. Et respondit Dominus Jesus, & dicit; Nescitis quid ro- 22
gatis: potestisne bibere quem ego bibiturus sum calicem? & dicunt, Possumus.
Et dicit iis, Calicem meum bibetis: sed sedere ad dextram meam, & ad sini- 23
stram meam non ego hoc sum daturus, nisi illis quos præparavit Pater meus. Et 24
audientes decem contristati fuerunt propter duos illos fratres. Et vocavit 25
eos Dominus Jesus, & dicit iis; Creditis quòd principes gentium dominantur
in eas, & magnates eorum potestatem exercent super eas? Non sic erit quod 26
factum erit apud vos: sed qui vult è vobis magnus fieri, erit vobis minister: Et 27
qui vult è vobis esse magister, erit vobis servus. Sicut non venit filius ho- 28
minis ut ministraretur sibi, sed ministrare, & dare animam suam redemptio-
nem multorum.

De duobus cæcis.

Et exeuntes ab Hierosolyma secuti sunt eum multi populi. 29

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وچون آن ده دیکر شنیدند * بخشم شدند برین دو برادر * عیسی ایشانرا
25 پیش خود خواند وبدیشان کفت * شما میدانید که بر خلایق ومردم امیران
26 وسروراند که برایشان مسلط اند * میان شما این چنین نباشد * لیکن
هرکس که خواهد که در میان شما بزرک باشد خود را از همه کوچکتر وفروتر
27 بیند * وهرکه خواهد که پیش رو شما باشد * پیش شما بندکی نماید * فرزند
28 آدمی نیامد که مخدوم شود الا خادم * ونفس خودرا بدهد عوض خلاص بسیاران
29 اکاکه دو نابینارا روشنایی داد * عیسی از اریحو بدر
آمد جماعت بسیار از پس او بودند *

Et cum decem reliqui audissent 24
irati sunt his duobus fratribus.
Jesus autem illos ad se voca- 25
vit, et illis dixit; Vos scitis
gentibus et hominibus imperato-
res et principes præesse, qui in
illos potestatem exercent. Inter 26
vos ita non erit: sed quicunque
voluerit ut inter vos magnus sit,
seipsum ut omnium minimum et
infimum intueatur. Et quicunque 27
voluerit ut vobis præcedat, in con-
spectu vestri servitium exhibe-
at. Filius hominis non venit, ut 28
ei ministerium fieret, sed mini-
straret, et animam suam daret pro
salute multorum.

CV. Ubi duobus cæcis lumen reddidit.

Tunc Jesu egrediente ex Jericho, 29
turbæ multæ eum secutæ sunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΕ'.

Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audientes quòd Jesus præteriret,
30 Καὶ ἰδὲ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
clamaverunt, dicentes; Miserere nostri, Domine, fili David. At turba
31 ἔκραξαν, λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Ὁ δὲ ὄχλος
increpabat eos, ut tacerent. Illi verò magis clamabant, dicentes;
ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες,
Miserere nostri, Domine, fili David. Et stans Jesus vocavit eos: &
32 Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
ait; Quid vultis faciam vobis? Dicunt illi; Domine, ut aperiantur
33 εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν
nostri oculi. Visceribus commotus autem Jesus, tetigit oculos eorum.
34 ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·
Et confestim respexerunt eorum oculi, & secuti sunt eum.
καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

CAP. XXI. κα'.

Et cùm appropinquassent in Hierosolymam, & venissent in Bethphage ad montem
1 ΚΑὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος
Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, Dicens eis; Ite
2 τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, Λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε
in vicum qui coram vobis: & statim invenietis asinam alligatam, &
εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ
pullum cum ea: solventes adducite mihi. Et si quis vobis dixerit aliquid,
3 πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη τι,
dicite, Quia Dominus eorum usum habet: statim autem dimittet eos. Hoc
ἐρεῖτε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο 4
autem totum factum est, ut adimpleretur effatum per Prophetam, dicentem;
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
Dicite filiæ Sion; Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, & in-
Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιὼν, Ἰδὲ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς, καὶ ἐπι- 5
sidens super asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem discipuli,
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, 6
& facientes sicut præordinavit illis Jesus, Adduxerunt asinam,
καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἤγαγον τὴν ὄνον, 7
& pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & insedit
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν
desuper eos. At plurima turba straverunt sua vestimenta in
ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν 8
via: alii autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in
τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν
via. At turbæ præcedentes & sequentes clamabant,
τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, 9
dicentes; Hosanna filio David: benedictus veniens in nomine
λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Domini, Hosanna in altissimis. Et intrante eo in Hierosolymam,
Κυρίου, Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, 10
commota est universa civitas, dicens; Quis est hic?
ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Et ecce duo cœci sedebant juxta viam: qui 30
quum audissent Jesum præterire, ediderunt
vocem, dicentes; Miserere nostri Domine
mi, fili David. Turbæ autem objurgabant 31
eos ut tacerent: illi verò magis attollebant
vocem suam, dicentes; Domine noster,
miserere nostri, fili David. Et substitit Jesus, 32
& advocavit eos, & ait; Quid vultis faci-
am vobis? Dicunt ei, Domine noster, ut 33
aperiantur oculi nostri. Et misericordiâ 34
commotus est erga eos, tetigitque oculos eo-
rum: & eo momento aperti sunt oculi eorum,
& abiére post eum.

Ad vesperam dominicæ Palmarum. 53.

CAP. XXI.

ET quum appropinquâsset Jerusalem, ve- 1
nissetque Beth-phage ad latus Montis oliva-
rum, misit Jesus duos ex discipulis suis, &
dixit eis; Ite in vicum istum qui vobis est è 2
regione, & statim invenietis asinam vinctam,
& pullum cum ea: solvite, adducite mihi. Et 3
si quis dixerit vobis quidpiam, dicite ei,
Quia Domino nostro requiruntur, & confe-
stim mittet eos huc. Hoc autem totum fa- 4
ctum est, ut impleretur id quod dictum est
per prophetam, dicentem; Dicite filiæ Sion, 5
Ecce rex tuus venit tibi humilis, & insidens
asinæ ac pullo filio asinæ. Profecti sunt itaque 6
discipuli, feceruntq; sicut præceperat eis Je-
sus. Et adduxerunt asinam & pullum, & im- 7
posuerunt pullo vestimenta sua, & equitavit
super eum Jesus. Multitudo verò turbarum 8
sternebant pallia sua in via: alii verò cæde-
bant ramos ex arboribus, & projiciebant in
via. Cæterùm turbæ illæ, quæ præcedebant 9
eum, quæq; eum sequebantur, clamabant di-
centes; Hosanna filio David, benedictus ille
qui venit in nomine Dñi, Hosanna in excel-
sis. Quumq; fuisset ingressus Jerusalem, com- 10
mota est universa civitas, dicebantque; Quis
hic est?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * ودو نابينا بر سر راه مي نشستند * چون شنيدند كه مسيح مي كذرد اواز دادند
31 وكفتند اي فرزند داود خداوند ما بر ما رحمت كن * مردم بر ايشان بانك مي زدند
كه خاموش باشيد * ايشان بيشتر بانك مي زدند * واواز خود بلند بر مي آوردند * ومي كفتند
32 اي خداوند ما بر ما رحمت كن * عيسي بايستاد وايشانرا خواند * وكفت چه مي خواهيد
33 براي شما بكنم * كفتند خداوند ما چشم ما را روشنايي ده * عيسي بر ايشان رحمت
34 اورد وچشم ايشانرا بسود * همانندم چشم ايشان كشاده شد وعالم را ديدند * ودر پي او رفتند

صد شش انجا كه دو شاكرد را فرستاد كه براي مسيح خر اوردند

1 * چون نزديك اورشليم شد * در بيت فاجي آمد * بر كنار كوه زيتون عيسي از شاكردان خود
2 دو كس را فرستاد * وبديشان كفت درين ده كه برابر شماست † برويد ببينيد انجا خر ماده
3 بسته وكره او با او انرا بكشاييد وپيش من بياوريد * واكر كسي بشما چيزي كويد بكوييد
4 براي خداوند ما مي بريم * انكه اينجا بياوريد * واين جمله كه شد براي ان بود تا تمام شود
5 انج در پيغمبر كفته شد نبوت * بدختر صهيون بكوييد اينك ملك تو پيش

Duo autem cæci in summa via se- 30
dentes, cùm audirent Christum
transire, vocem ediderunt, et dixe-
runt; O fili David Domine noster,
nostri miserere. Homines autem ob- 31
jurgabant eos dicentes, Quin silete:
Illi vero intentiùs clamabãt, et vo-
cem suam in altum efferebant, et di-
cebant; O Domine noster, super nos
misericordiam age. Jesus stetit et 32
eos vocavit, et dixit; Quid vul-
tis ut pro vobis faciam. Dixerunt, 33
Domine noster, oculis nostris lumen
redde. Jesus erga eos misericordi- 34
am gessit, et oculos eorum tetigit:
confestim oculi eorum aperti sunt, et
mundum viderunt, et eum secuti
sunt.

CVI. Ubi duos discipulos misit ut Christo asinum adducerent.

CAP. XXI.

CUm prope Hierosolymam esset, 1
& in Bethphage venisset juxta mon-
tem Olivarum, Jesus duos è disci-
pulis suis misit, Et illis dixit; In 2
istum pagum, qui è regione vestrâ est,
ite, videbitis illic asinam ligatam
et pullum suum cum ea: illam sol-
vite et adducite ad me. Et siquis 3
vobis aliquid dixerit, dicite; Do-
mino nostro afferimus: & statim
huc adducite. Et hoc totum quod 4
factum est, ideò fuit ut impleretur
quod apud Prophetam dictum est.

Prophetia.

Filiæ Sion dicite, Ecce rex tuus ad 5

Versio VULGATA LATINA.

30 Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audierunt quia Jesus transiret: & clamave-
31 runt, dicentes; Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos
ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes; Domine, miserere nostri, fili Da-
32 vid. Et stetit Jesus, & vocavit eos, & ait; Quid vultis ut faciam vobis?
33 Dicunt illi; Domine, ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum Jesus, te-
34 tigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

CAP. XXI.

1 Et cùm appropinquâssent Jerosolymis, & venissent Bethphage ad Montem oli-
2 veti: tunc Jesus misit duos discipulos, Dicens eis; Ite in castellum, quod con-
tra vos est, & statim invenietis asinam alligatam, & pullum cum ea: solvite, &
adducite mihi: Et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus 3
habet: & confestim dimittet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur 4
quod dictum est per prophetam, dicentem; Dicite filiæ Sion; Ecce rex tuus venit 5
tibi mansuetus, sedens super asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem 6
discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam, & pullum: & im- 7
posuerunt super eos vestimenta sua: & eum desupèr sedere fecerunt. Plurima autem 8
turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus,
& sternebant in via: Turbæ autem, quæ præcedebant, & quæ sequebantur, cla- 9
mabant, dicentes; Hosanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domi-
ni: hosanna in altissimis. Et cùm intrâsset Jerosolymam, commota est universa 10
civitas, dicens; Quis est hic?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 *واذا اعميان كانا جالسان على الطريق فسمعا ان يسوع يجتاز • فصرخا قايلين ارحمنا يا رب يا
31 32 ابن داود * فانتهرهما الجمع ليسكتا فازدادا صياحا قايلين ارحمنا يا رب يا ابن داود * فوقف
33 34 يسوع ودعاهما وقال لهما ماذا تريدان ان افعل بكما * قالا له يا رب ان تفتح اعيننا * فتحنن
يسوع ولمس اعينهما وللوقت ابصرا وتبعاه •
1 • الفصل السادس والستون • * ولما قربوا من يروسليم وجاوا الي بيت فاجي عند جبل
2 الزيتون • حينيذ ارسل يسوع اثنين من تلاميذه • وقال لهما * اذهبا الي القرية التي امامكما
3 فتجدان اتانا مربوطة وجحشا معها فحلاهما واتياني بهما * وان قال لكما احد شيا فقولا ان الرب
4 5 محتاج اليهما فهو يرسلهما للوقت * هذا كان ليتم ما قيل من النبي * قولوا لابنة صهيون ها
6 ملكك ياتيك متواضعا راكبا علي اتان وجحش ابن اتان * فذهب التلميذان وصنعا كما
7 8 امرهما يسوع * واتيا بالاتان والجحش ووضعا ثيابهما عليهما وجلس فوقهما * وجمع كثير فرشوا
9 ثيابهم في الطريق • واخرون قطعوا اغصانا من الشجر وفرشوها في الطريق * والجمع الذي
يتقدمه والذي يتبعه صرخوا قايلين هوشعنا لابن داود مبارك الاتي باسم الرب هوشعنا في
10 العلا * فلما دخل يروسليم ارتجت المدينة كلها قايلين من هو هذا •

Et ecce duo cæci qui erant sedentes secus viam, audierunt quia Jesus transiret: & exclamaverunt, dicentes; Mi- 30
serere nostri Domine, fili David. Incre- 31
pavit autem eos turba ut tacerent. At auxerunt clamorem, dicentes; Miserere nostri Domine, fili David. Substitit igi- 32
Jesus, & advocavit eos, & dixit eis; Quid vultis ut faciam vobis? Dixe- 33
runt ei; Domine, ut aperias oculos nostros. Misertus ergò est Jesus, & tetigit 34
oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

Sectio sexagesima sexta.

CAP. XXI.

Et cùm appropinquâssent Jerosolymis, 1
& venissent in Beth-phage prope montem Olivarum, tunc misit Jesus duos ex discipulis suis, Et dixit eis; Ite in hoc 2
castellum quod contra vos est, & invenietis asinam alligatam & pullum cum ea: solvite ambos, & ducite mihi utrumque. Et si quis dixerit vobis aliquid, 3
dicite quia Dominus indigens est eorum: & ipse mittet eos confestim. Hoc fuit ut 4
completetur quod dictum est à Propheta; Dicite filiæ Sion, ecce rex tuus venit ti- 5
bi humilis, sedens super asinam et pullum filium asinæ. Et abierunt discipuli 6
duo, et fecerunt sicut præcepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam et pullum, et 7
posuerunt vestimenta sua super eos, et sedit super eos. Et turba magna straverunt 8
vestimenta sua in via, et alii ceciderunt ramos de arboribus, & straverunt eos in 9
via; Et turba quæ præcedebat eum, et quæ sequebatur eum, clamaverunt dicentes; Hosanna filio David: benedictus qui venit in nomine Domini, Hosanna in excelsis. Et cùm intrâsset Jerosoly- 10
mam, commota est civitas universa, dicentes; Quis est hic?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወናሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ ይነብሩ ፡ ጥቃ ፡ መንገድ ፡ ወሰምዑ ፡ ከመ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ይኅ
31 ልፍ ፡ ወጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀለነ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ። ወለሕዛብሰ ፡ ይጌሥ
ጽዎሙ ፡ ከመ ፡ ያርምሙ ፡ ወአዕበዩ ፡ ጸሪሐ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀለነ ፡ ወልደ ፡ ዳዊ
32 ት ። ወቆመ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወጸውዖሙ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ ትፈቅዱ ፡ እግበር ፡ ለክሙ ።
33 ወይቤልዎ ፡ እግዚኦ ፡ ከመ ፡ ይትከሠት ፡ አዕይንቲነ ። ወአምሐረዎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡
34 ወለከፎሙ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በከመ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ነ
ጸሩ ፡ ወተለውዎ ።

በእንተ ፡ እድግት ፡ ወዕዋል ።

1 ፳፩ ወቀሪቦ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ መንገለ ፡ ቤተ ፡ ፋጌ ፡ ቦኡ ፡ ኀበ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ ወእምዝ ፡ ፈነወ ፡ እ
2 ግዚእ ኢየሱስ ፡ ክልኤተ ፡ አርዳኢሁ ። ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ ሀገረ ፡ ዘቅድሜክሙ ፡ ወትረክ
3 ቡ ፡ ይእተ ፡ ጊዜ ፡ እድግተ ፡ እስርተ ፡ ወዕዋለ ፡ ምስሌሃ ፡ ፍትሑ ፡ ወአምጽኡ ፡ ሊተ ። ወ
እመቦ ፡ ዘይቤለክሙ ፡ ምንተ ፡ ትገብሩ ፡ በሉ ፡ እግዚኦሙ ፡ ይፈቅዶሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ይፌንው
4 ዎሙ ። ወዝኮነ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ቃለ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘተብህለ ።
5 በልዋ ፡ ለወለተ ፡ ጽዮን ፡ ናሁ ፡ ንጉሥኪ ፡ ይመጽእ ፡ የዋሕ ፡ ወርቱዕ ፡ እንዘ ፡ ይጼዐን ፡ ዲበ ፡ እ
6 ድግት ፡ ወዲበ ፡ ዕዋል ፡ እጓለ ፡ እድግት ። ወሐዊሮሙ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ አዘ
7 ዞሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ። ወረከቡ ፡ ወአምጽኡ ፡ እድግተ ፡ ወዕዋለ ፡ ወረሐኑ ፡ አልባሲሆሙ ፡
8 ላዕሌሆን ፡ ወተጽዕነ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ። ወዘይበዝኅ ፡ ሕዝብ ፡ ነጸፉ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ውስተ ፡
9 ፍኖት ፡ ወካልአንሂ ፡ ይመትሩ ፡ አዕጹቀ ፡ እም ፡ ውስተ ፡ ዕፀው ፡ ወይነጽፉ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ። ወሕ
ዝብ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወእለሂ ፡ ይተልዉ ፡ ጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሆሳዕና ፡ ለወልደ ፡ ደ
10 ዊት ፡ ቡሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሆሳዕና ፡ በአርያም ። ወበዊኦ ፡ እግዚእ ኢ
የሱስ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ተሀውከት ፡ ኵላ ፡ ሀገር ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ።

Et ecce duo cæci sedebant juxta viam, & audierunt quòd Dominus Jesus 30
transibat: & clamabant, dicentes; Domine, miserere nostri fili David. Et po- 31
puli objurgabant eos, ut silerent: & magis elevârunt clamorem, dicentes; Domi-
ne, miserere nostri fili David. Et stetit Dominus Jesus & vocavit eos, & di- 32
cit; Quid vultis facerem vobis? Et dicunt ei; Domine, ut aperiantur oculi 33
nostri. Et misericordiâ commovebant Dominum Jesum, & tetigit oculos eorum, 34
et dicit iis; Secundùm fidem vestram erit vobis: & continuò viderunt, & se-
quuti sunt eum.

De asino & pullo.

CAP. XXI.

Et appropinquante illo Hierusalem, per Bethphage, venerunt ad Montem olei,
& tunc misit Dominus Jesus duos discipulos ejus, Et dicit iis; Ite ad civita- 1
tem quæ ex adverso vobis est, & invenietis statim asinam ligatam, & pullum 2
cum ea: solvite & adducite mihi. Et si qui erunt qui dixerint vobis, Quid
facitis? dicite, Dominus eorum opus habet iis: & statim mittent eos. Et 3
hoc factum fuit, ut perveniret & impleretur verbum Esaiæ prophetæ, quod di- 4
ctum fuit; Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus venit mansuetus & rectus, insi- 5
dens asinæ, & super pullum filium asinæ. Et profecti sunt discipuli ejus, & 6
fecerunt sicut præcepit iis Dominus Jesus. Et invenerunt, & adduxerunt asi- 7
nam, & pullum, & imposuerunt vestimenta sua super iis, & supervectus fuit
Dominus Jesus. Et qui abundabat populus, straverunt vestimenta sua in via, 8
& alii absciderunt ramos ex arboribus, & straverunt in via. Et populi qui 9
ibant ante eum, et qui sequuti sunt, clamaverunt, dicentes; Hosanna filio David:
beatus qui venit in nomine Dei, Hosanna in excelsis. Et adveniente Domino 10
Jesu Hierosolyma, commota est tota civitas dicens; Quis est hic?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 تو مي آيد • متواضع وفروتن بر نشسته بر خر ماده وكره او • *شاكردان رفتند وانچنانك
7 عيسي فرموده بود كردند • * خر ماده را با كره بياوردند • جامه خود را عيسي بر كره
8 نهاد وبر نشست • * ازان جماعت مردم بسيار جامه خود را در راه مي كستردند • تا او بر
سر آن بكذرد • وديكران شاخها از درخت زيتون مي بريدند وبر راه مي انداختند

صد هفت — رفتن مسيح در اورشليم واورا بملكي قبول كردند

9 * وآن جماعت كه در پيش او مي رفتند • ودر پس او مي آمدند بانك مي زدند ومي
كفتند اوسعنا مر فرزند داود يعني الحمد وخجسته است انك بنام خدا مي ايد الحمد در
10 بلندي • * چون باورشليم اندر آمد همه شهر لرزيد • وكفتند كيست اين

te venit demissus & humilis, in-
sidens asinæ & pullo ejus. Et 6
profecti discipuli, quemadmodum
jusserat Jesus, fecerunt. Et asi- 7
nam cum pullo adduxerunt: ve-
stimentum autem suum Jesus
pullo imposuit & insedit. Dein- 8
dè turba hominum plurima ve-
stimenta sua in via straverunt,
ut ille super ea transiret: alii
verò ramos ex arbore olivæ suc-
cidebant, & in via projiciebant.

CVII. Ingreditur Christus Hierosolymam, & illum ut regem recipiunt.

Turba autem illa quæ ante eum 9
ibant, et subsequebantur, clama-
bant, et dicebant; Hosanna filio
David; i. e. Laus, et beatus est
qui in nomine Dei venit: Laus in
excelso. Cùm Hierosolymam in- 10
gressus esset, tota urbs commota est,
et dicebant, Quis est hic?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Μς'. ΜΖ'. ΜΗ'.

At turbæ dicebant; Hic est Jesus Propheta, *qui à* Nazareth Ga-
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γα-
lilææ. Et intravit Jesus in templum Dei, & ejiciebat omnes
12 λιλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας
vendentes & *mercantes* in templo: & mensas numulariorum
τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν
evertit, & cathedras vendentium columbas. Et dicit
13 κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. Καὶ λέγει
eis, Scriptum est; Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem
αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ
illam fecistis speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci & claudi
14 αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ
in templo, & sanavit eos. Videntes autem principes Sacerdotum
15 ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
& Scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν
templo, & dicentes; Hosanna filio David: indignati sunt. Et dixerunt
16 τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, ἠγανάκτησαν. Καὶ εἶπον
ei; Audis quid isti dicunt? *At* Jesus *dicit* eis; Utique.
αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί.
Nunquam legistis; Quia ex ore infantium, & lactentium perfecisti
οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω
laudem? Et *relinquens ipsos*, abiit extra civitatem in Bethaniam,
17 αἶνον; Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,
& diversatus est ibi. Manè autem revertens in civitatem, esuriit.
καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 18
Et videns *ficum* unam secus viam, venit ad eam: & nihil invenit
Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν 19
in ea, *si non* folia tantùm: & ait illi; Nunquam ex te fructus *fiat*
ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται
in *seculum*: & arefacta est continuò ficulnea. Et videntes disci-
εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ ἰδόντες οἱ μα- 20
puli, mirati sunt, dicentes; Quomodò continuò aruit *ficus*?
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
Respondens autem Jesus, ait eis; Amen dico vobis; Si
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν 21
habueritis fidem, & non hæsitaveritis, non solùm *quod ficûs* facietis, sed
ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ
& si monti huic dixeritis; *Tollere*, & *jactare* in mare, fiet.
κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.
Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε. 22
Et *venienti ipsi* in templum, accesserunt *ei docenti* principes Sacerdotum,
Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς, 23
& seniores populi, dicentes; In qua *auctoritate* hæc facis? Et
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ
quis tibi dedit *auctoritatem* hanc?
τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ *
12 ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܦܬܘܪܐ ܕܡܒܕܪܢܐ ܗܦܟ ܘܠܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ *
13 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣܛܝܐ *
14 ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܒܗܝܟܠܐ ܤܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܘܐܤܝ ܐܢܘܢ *
15 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܬܕܡܪܬܐ ܕܥܒܕ ܘܛܠܝܐ ܕܩܥܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪܝܢ ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܒܐܫ ܠܗܘܢ *
16 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܝܢ ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܛܠܝܐ ܘܕܝܢܩܐ ܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ *
17 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܒܬ ܬܡܢ *
18 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܟܕ ܗܦܟ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܦܢ *
19 ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܗܘܐ ܬܘܒ ܦܐܪܐ ܒܟܝ ܠܥܠܡ ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܬܐ ܗܝ *
20 ܘܚܙܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܡܪܝܢ ܐܝܟܢܐ ܡܚܕܐ ܝܒܫܬ ܬܬܐ *
21 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܗܕܐ ܕܬܬܐ ܒܠܚܘܕ ܬܥܒܕܘܢ ܐܠܐ ܐܦ ܐܢ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ ܢܗܘܐ *
22 ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܬܤܒܘܢ *
23 ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܩܪܒܘ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ

Turbæ verò dicebant, Hic est Jesus pro- 11
pheta, qui est ex Nazareth Galilææ. Et in- 12
troivit Jesus in templum Dei, ejecitque eos
omnes qui emebant & vendebant in tem-
plo, & subvertit mensas trapezitarum, se-
desque eorum qui venundabant columbas.
Et ait illis; Scriptum est, Domus mea, Do- 13
mus orationis vocabitur: vos autem feci-
stis eam speluncam latronum. Et obtule- 14
runt ei in templo cæcos & claudos, & sa-
navit eos. Quum autem vidissent princi- 15
pes sacerdotum & Pharisæi miranda quæ fa-
ciebat, & puerulos qui clamabant in templo,
& dicebant, Hosanna filio David; indigna-
ti sunt. Et dicunt ei, Audis quid dicant 16
isti? dixit eis Jesus, Etiam: nunquam legi-
stis, Ex ore puerulorum & infantium confir-
mata est laus?

Lectio feriæ quintæ hebdomadis quartæ jejunii. 54.

Porrò dereliquit eos, exiitque extra civita- 17
tem in Beth-Aniam, & pernoctavit illic.
Manè verò quum reversus fuisset in civita- 18
tem, esuriit. Vidensque ficum unam in via, 19
venit ad eam, nihilque in ea reperit nisi fo-
lia tantùm: & dixit ei, Non erunt in te am-
pliùs fructus in æternum. Et statim aruit fi-
cus illa. Quod cùm vidissent discipuli, mi- 20
rati sunt, dicentes; Quomodo in momento
exaruit ficus? Respondit Jesus, & ait illis; 21
Amen dico vobis, Si fuerit in vobis fides,
neque dubitaveritis, non solùm hanc fici
rem facietis, verùm etiam si monti huic dixe-
ritis, Tollitor, & cade in mare, fiet. Et 22
quicquid petieritis oratione, & credideritis,
accipietis. Et quum venisset Jesus in tem- 23
plum, adierunt eum principes sacerdotum,
& seniores populi quum doceret, & dicunt
ei; Quânam auctoritate ista facis? & quis
dedit tibi potestatem hanc?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 جماعت مي گفتند اينست عيسي پيغمبر * از ناصره جليل * وعيسي در هيكل
كنيسه خدا در رفت وهر كرا ديد كه در هيكل چيزي خريدند ويا فروختند
بدر كرد وبر انداخت طبقهاء صرافان * وكرسيهاء ايشان كه كبوتر مي فروختند
13 * وبديشان گفت كه نوشته است * كه خانهٔ من خانهٔ نماز خوانده شود * وشما اورا مغارهٔ
14 دزدان ساخته ايد * نزديك او شدند در هيكل نابينايان * ولنگان * ايشانرا خوش كرد
15 * چون بزرگان امامان ومعتزلان اين شگفتيها را كه در هيكل كرد ديدند وكودكان
در هيكل بانگ مي زدند * ومي گفتند * الحمد مر فرزند داود را امامانرا ناخوش آمد
16 * بعيسي گفتند مي شنوي ايشان چه مي گويند عيسي جواب داد وبديشان گفت
[آري] از اول نخوانديد كه از دهن كودكان وكيكان ستايش استوار شد * واگر ايشان
17 خاموش باشند * كوه وسنگ باواز ايند * انگه مسيح ايشانرا رها كرد وبيرون شهر رفت
18 در بيت عينا ولكا خفت * وچون در صباح در شهر را باز كردند گرسنه شد

Turbæ autem dicebant; Hic est Jesus propheta de Nasreh Galilææ. Et Jesus in templum Ecclesiæ Dei ingressus est, & quoscunque vidit, qui in templo emebant aut vendebant, ejecit: & prostravit mensas nummulariorum, & cathedras eorum qui columbas vendebant. Et illis dixit; Scriptum quidem est, Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem eam speluncam latronum fecistis. Et accesserunt ad eum in templo cæci, & claudi: & eos sanavit. Cùm vidissent magni sacerdotes & Pharisæi hæc mira quæ in templo fecit, & quod pueri in templo clamarent & dicerent; Laus Filio David: sacerdotibus displicuit. Et Jesu dixerunt; Audin' illos, quid dicant? Jesus responsum dedit, & illis dixit; Etiam: olim non legistis, quod scriptum est; Ex ore parvulorum & infantium laus confirmata est? & si isti silerent, mons et saxum vocem proferrent. Tunc Christus illos missos fecit, et extra civitatem ivit, in Bethaniam, et illîc cubuit. Cùm autem manè in urbem reverterentur, esuriit. 11 12 13 14 15 16 17 18

Versio VULGATA LATINA.

11 Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta à Nazareth Galilææ. Et intravit
12 Jesus in templum Dei, & ejiciebat omnes vendentes & ementes in templo: & men-
sas nummulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit: Et dicit eis, Scri-
13 ptum est; Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam spelun-
cam latronum. Et accesserunt ad eum cæci, & claudi in templo: & sanavit eos.
14 Videntes autem principes sacerdotum, & Scribæ, mirabilia quæ fecit, & pueros
15 clamantes in templo, & dicentes; Hosanna filio David: indignati sunt, Et dixe-
16 runt ei; Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis; Utique. Nunquam legistis;
Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis, abiit fo-
17 ras extra Civitatem in Bethaniam; ibique mansit. Manè autem revertens in Civi-
18 tatem, esuriit. Et videns fici arborem unam secus viam, venit ad eam: & nihil 19
invenit in ea nisi folia tantùm, & ait illi; Nunquam ex te fructus nascatur in sem-
piternum. Et arefacta est continuò ficulnea. Et videntes discipuli, mirati sunt, 20
dicentes; Quomodò continuò aruit? Respondens autem Jesus, ait eis; Amen di- 21
co vobis; Si habueritis fidem, & non hæsitaveritis, non solùm de ficulnea facietis, sed
& si monti huic dixeritis, Tolle, & jacta te in mare, fiet. Et omnia quæcunque 22
petieritis in oratione credentes, accipietis. Et cùm venisset in templum, ac- 23
cesserunt ad eum docentem, principes sacerdotum, & seniores populi, di-
centes; In quâ potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فقال الجمع هذا يسوع النبي الذي من ناصرة الجليل * فدخل يسوع هيكل الله واخرج كل
12 الذين يبيعون ويشترون في الهيكل * وقلب موائد الصيارف وكراسي باعة الحمام * وقال لهم
13 مكتوب ان بيتي يدعى بيت الصلاة وانتم جعلتموه مغارة للصوص * وقدم اليه عميان وعرج
14 في الهيكل فشفاهم * فراى روساء الكهنة والكتبة العجايب التي صنع * والصبيان يصيحون
15 في الهيكل قايلين هوشعنا لابن داود * فتغمغموا * وقالوا له اما تسمع ما يقوله هولاء * فقال لهم
16 يسوع نعم * اما قراتم قط ان من افواه الاطفال والرضعان اعددت سبحا * ثم تركهم وخرج خارج
17 المدينة الى بيت عنيا فبات هناك * الفصل السابع والستون * وفي غد رجع الى
18 المدينة فجاع * ونظر شجرة تين على الطريق فجاء اليها فلم يجد فيها شيا الا ورقا فقط * فقال
19 لها لا يخرج منك ثمر الى الابد فيبست تلك الشجرة للوقت * فنظر التلاميذ وتعجبوا وقالوا
20 كيف يبست التينة للوقت * فاجابهم يسوع قايلا امين اقول لكم ان كان لكم ايمان ولا تشكون
21 ليس كجفاف هذه الشجرة التين فقط تصنعون * لكن اذا قلتم لهذا الجبل انتقل واسقط في
22 البحر فيكون * وكلما تسالونه في الصلاة بايمان تنالونه * الفصل الثامن والستون *
23 * ولما دخل الهيكل وطفق يعلم جاء اليه روساء الكهنة وشيوخ الشعب وقالوا له باي
سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا السلطان *

Dixit turba, Hic est Jesus propheta, qui 11
est à Nazareth Galilææ. Et ingressus est 12
Jesus templum Dei, & ejecit omnes qui
vendebant et emebant in templo: & ever-
tit mensas nummulariorum, & cathedras
vendentium columbas; Et dixit eis, Scri- 13
ptum est, Quia domus mea vo-
cabitur Domus orationis: vos au-
tem fecistis eam speluncam latronibus.
Et oblati sunt ei cæci & claudi in tem- 14
plo, & curavit eos. Viderunt autem 15
principes sacerdotum & scribæ mirabi-
lia quæ fecit, & pueros clamantes in
templo, & dicentes, Hosanna filio David:
& murmuraverunt, Ac dixerunt ei, 16
Nonne audis quid dicunt isti? Dixit eis
Jesus, Etiam. Annon legistis unquã, Quia
ex ore infantium, & lactentium parâsti
laudem? Deinde reliquit eos, & exiit 17
extra civitatem ad Beth-aniam, & per-
noctavit ibi.

Sectio sexagesima septima.

Et mane rediit in civitatem, & esuriit. 18
Et vidit arborem fici secus viam, & ve- 19
nit ad eam: et non invenit in ea quicquã,
nisi folia tantùm, & ait illi; Non prodeat
ex te fructus in æternum. Exsiccata est
illa arbor continuò. Et viderunt disci- 20
puli, & mirati sunt, & dixerunt; Quo-
modo exsiccata est ficus continuò? Respon- 21
dit eis Jesus, dicens; Amen dico vobis,
si habueritis fidem, et non hæsitaveritis,
non ut siccitatem hujus arboris fici tan-
tùm facietis, verùm quû dixeritis huic
monti, Discede, & jacta te in mare, fiet.
Et quidquid petetis in oratione cum fide, 22
accipietis.

Sectio sexagesima octava.

Et cùm intrâsset templum, cœpissetq; do- 23
cere, venerunt ad eum principes sacer-
dotum et seniores populi, et dixerunt ei;
Quâ potestate facis hoc? Et quis dedit
tibi hanc potestatem?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወእሕዛብ ፡ ይቤሉ ፡ ዘውእቱ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ነቢይ ፡ ዘእምናዝሬት ፡ ዘገሊላ ። ወቦ
12 አ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወሰደደ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይሠይጡ ፡ ወይሣየጡ ፡ በቤ
ተ ፡ መቅደስ ፡ ወገፍትአ ፡ ማእደቲሆሙ ፡ ለመወልጣን ፡ ወመናብርቲሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይሠይጡ ፡
13 አርጋበ ። ወይቤሎሙ ፡ ጽሑፍ ፡ ቤትየሰ ፡ ቤተ ፡ ጸሎት ፡ ይሰመይ ፡ ወአንትሙሰ ፡ ትረ
ሲክ ፡ ቤተ ፡ ሰረቅት ። በእንተ ፡ ዕውራን ፡ ወሐንካሳን ።
14 ወአቅረቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዕውራነ ፡ ወሐንካሳነ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወአሕየዎሙ ። ወእምዝ ፡
15 ርእዩ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ መንክረ ፡ ዘከመ ፡ ይገብር ፡ መድምመ ፡ ወደቂቅ ፡ እለ ፡
16 ይጸርሑ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወይቤሉ ፡ ሆሣዕና ፡ ለወልደ ፡ ዳዊት ፡ ኢሐወዞሙ ። ወይቤልዎ ፡
ትሰምዖኑ ፡ ወይብሉ ፡ እሉ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ እወ ፡ ኢያልቦሁ ፡ ለም ፡ ኣንበብክ
17 ሙ ፡ ከመ ፡ እምአፈ ፡ ደቂቅ ፡ ወሕፃናት ፡ አስተደሎ ፡ ስብሐተ ። ወኀደጎሙ ፡ ወወፅአ ፡
አፍአ ፡ እምሀገር ፡ ወቤተ ፡ ቢታንያ ፡ ወአጽለለ ፡ ህየ ።
በእንተ ፡ በለስ ፡ እንተ ፡ የብሰት ።
18 ወጸቢሖ ፡ እንዘ ፡ የዐርግ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ሀገረ ፡ ርኅበ ። ወርእየ ፡ በለሰ ፡ ኣሐተ ፡ ወ
19 ስተ ፡ ፍኖት ፡ ወሖረ ፡ ኀቤሃ ፡ ወአልቦ ፡ ዘረከበ ፡ ውስቴታ ፡ ዘእንበለ ፡ ቈጽል ፡ ባሕቲቱ ፡ ወይቤላ ፡ ኢይ
20 ኩን ፡ እንከ ፡ ፍሬ ፡ እምውስቴትኪ ፡ ለዓለም ፡ ወየብሰት ፡ በጊዜሃ ፡ ይእቲ ፡ በለስ ። ወርእዮሙ ፡ አ
21 ርዳኢሁ ፡ አንከሩ ፡ ወይቤልዎ ፡ እፎ ፡ በጊዜሃ ፡ የብሰት ፡ ዛቲ ፡ በለስ ። ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየ
ሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ ብክሙ ፡ ሃይማኖት ፡ ወኢትናፍቁ ፡ አኮ ፡ ከመ ፡ ዘበለስ ፡ ዘ
ትገብሩ ፡ ዳእሙ ፡ ለዝንቱኒ ፡ ደብር ፡ እመ ፡ ትቤልዎ ፡ ተንሣእ ፡ ወተወረው ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ይትገበር ።
22 ወኵሉ ፡ ዘሰአልክሙ ፡ በጸሎት ፡ እንዘ ፡ ትትአመኑ ፡ ትነሥኡ ።
በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ካህናት ፡ ወረበናት ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡ በመብሌተ ፡ መኑ ፡ ትገብር ፡ ዘንተ ።
23 ወበዊኦ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወመላህቅተ ፡ ሕዝብ ፡ እንዘ ፡
ይብሉ ፡ በመብሌተ ፡ መኑ ፡ ዘንተ ፡ ትገብር ፡ ወመኑ ፡ ወሀበከ ፡ ዘንተ ፡ ሥልጣነ ።

Et populi dicunt, Hic est Dominus Jesus, propheta qui ex Nazareth Ga- 11
lilææ. Et intravit Dominus Jesus Domum sanctam, & ejecit omnes ven- 12
dentes & ementes in Domo sancta; & subvertit tabulas commutantium, &
cathedras vendentium columbas. Et dicit iis, Scriptum est, Domus mea Domus 13
orationis nominabitur, & vos fecitis eam domum latronum.

De cæcis, & claudis.

Et adduxerunt ad illum cæcos & claudos in templum: & vivere fecit eos. 14
Et videntes principes sacerdotum & scribæ, miraculum quale fecerat stupen- 15
dum, & pueros clamantes in Domo sancta, & dicentes; Hosanna filio David, non
jucundum fuit iis. Et dicunt ei, Audisne quod dicunt isti? & dicit iis Domi- 16
nus Jesus, Etiam, nunquã aliquando legistis; Quòd ex ore parvulorum et lacten-
tium præparavit ei laudem. Et dimisit eos, & abiit foràs è civitate, & per- 17
noctavit in Bethania, et requievit ibi. De ficu arefacta.
Et manè ascendens Dominus Jesus civitatem, esuriit. Et vidit ficum quan- 18
dam in via, & venit ad eam: & nihil fuit quod invenit super eam nisi folia 19
tantùm: & dicit ei, Ne sit igitur fructus ex te in æternum, & exaruit continuò
hæc ficus. Et videntes Discipuli ejus mirati sunt, & dicunt ei; Quàm subitò 20
exaruit hæc ficus. Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis; Amen dico 21
vobis, Si habetis fidem, & non dubitatis, non solum sicut hoc de ficu erit quod
facietis: sed etiam huic monti si dixeritis, Tollitor, & projicitor in mare, fiet.
Et quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis. 22

Dominum Jesum interrogant sacerdotes & magistri, Qua authoritate facis ista.

Et illo intrante Domum sanctam accesserunt ad eum docentem principes sa- 23
cerdotum, & seniores populi, dicentes; In qua potestate hoc facis? & quis
dedit tibi hanc authoritatem?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * درخت انجيري در راه ديد پيش آن درخت آمد درو چيزي نيافت مگر برگ تنها • وبدرخت
20 گفت ديگر در تو ميوه نباشد تا ابد • ان درخت انجير خشك شد • * شاگردان ديدند
21 درعجب ماندند وگفتند • چگونه همين ساعت اين درخت انجير خشك شد • * جواب داد
عيسي وبديشان گفت راست بشما بگويم اگر درشما ايمان باشد • وپريشان نباشيد • نه اين
22 درخت انجير تنها • الا بدين كوه نيز بگوييد • برداشته شو ودر دريا بيوفت بشود • * وهر
23 چه درنماز بخواهيد وايمان بياوريد بستانيد • * وازانجا چون دركنشت درآمد • بزرگان
امامان وپيران • دروقتي كه تعليم مي داد ازو پرسيدند كه بكدامين سلطنت اينها را
مي كني • واين حكم را بتو كه داد •

Et arbore fici in via conspectâ, ad 19
ipsam arborem veniens, in ea quic-
quam non invenit nisi folia sola: &
arbori dixit; Ampliùs in te fructus
non sit in æternum. Et illa arbor fici
exaruit. Discipuli videntes admi- 20
rabundi manserunt, & dixerunt;
Quomodo eodem momento, hæc ar-
bor ficus arefacta est? Responsum 21
dedit Jesus, & illis dixit; Certè vo-
bis dico, Si in vobis fides fuerit, &
animo distracti non fueritis, non huic
ficui tantùm, sed huic monti etiam
dicetis, Sustollere, & in mare proji-
cere: & fiet. Et quicquid precando 22
petieritis, & fidem adhibueritis, ac-
cipietis. Et illinc cùm in templum 23
venisset, magni sacerdotes & senio-
res, tempore quo docuit, ab eo inter-
rogârunt; Quâ verò authoritate
hæc facis? et hanc potestatem quis
tibi dedit?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΜΗ'. ΜΘ'. Ν'.

Respondens autem Jesus, dixit eis; Interrogabo vos & ego sermonem
24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον
unum: quem si dixeritis mihi, & ego vobis dicam, in qua auctoritate hæc facio.
ἕνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Baptismus Joannis unde erat? è cœlo, an ex hominibus? Illi autem
25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ
ratiocinabantur apud seipsos, dicentes; Si dixerimus, E cœlo: dicet nobis, Quare
διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί
ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus: timemus
26 οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα
turbam: omnes enim habent Joannem sicut Prophetam. Et respon-
27 τὸν ὄχλον. πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. Καὶ ἀποκρι-
dentes Jesu, dixerunt, Nescimus. Ait illis & ipse; Nec ego dico
θέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
vobis, in qua auctoritate hæc facio. Quid autem vobis videtur? Homo
28 ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος
habebat natos duos: & accedens primo, dixit; Fili, vade, hodiè opera-
εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, Σήμερον ἐργά-
re in vinea mea. Ille autem respondens, ait; Nolo. Posteà autem
29 ζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐ θέλω. ὕστερον δὲ
pœnitentiâ affectus, abiit. Et accedens alteri, dixit similiter. Ille verò
30 μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ
respondens ait; Ego domine: & non abiit. Quis ex duobus fecit vo-
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέ- 31
luntatem patris? dicunt ei; Primus. Dicit illis Jesus; Amen
λημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
dico vobis, Quòd publicani & meretrices præcunt vos in regnum
λέγω ὑμῖν, Ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν
Dei. Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ, & non credi-
τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύ- 32
distis ei. At publicani & meretrices crediderunt ei: Vos autem viden-
σατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόν-
Ν' σιθ β
tes non pœnituistis posteà, ad credendum ei. Aliam parabolam audite:
τες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. 33
Homo quidam erat paterfamiliâs, qui plantavit vineam, & sepem
Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν
ei circumposuit, & fodit in ea torcular, & ædificavit turrim: &
αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ
ΜΘ' σιη ι
locavit eam agricolis, & peregrè profectus est. Cùm autem appropinquisset
ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν 34
tempus fructuum, legavit servos suos ad agricolas, accipere
ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν
fructus ejus.
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ *
25 ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ
26 ܐܝܬܝܗ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܕܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. ܘܕܢܐܡܪ ܕܡܢ
ܒܢܝܢܫܐ. ܕܚܠܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܥܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
27 * ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ
ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.

* ܩܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ * ܢܗ *

28 * ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ ܬܪܝܢ. ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܩܕܡܝܐ
29 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܝ. ܙܠ ܝܘܡܢܐ ܦܠܘܚ ܒܟܪܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ.
30 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܬܘܝ ܘܐܙܠ. * ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܘܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ.
31 ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܠܐ ܐܙܠ. * ܡܢܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܘ
ܩܕܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܟܣܐ ܘܙܢܝܬܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܘܢ
32 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܝܘܚܢܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ.
ܡܟܣܐ ܕܝܢ ܘܙܢܝܬܐ ܗܝܡܢܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܘܢ ܐܬܬܘܝܬܘܢ ܒܚܪܬܐ
33 ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ. * ܫܡܥܘ ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ.
ܘܐܚܕܪܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܚܙܩ.
34 * ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܕܦܐܪܐ. ܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܦܠܚܐ. ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ.

Respondit Jesus, & dixit eis; Interrogabo 24
vos & ego verbum unum; & si dixeritis mi-
hi, ego quoque dicam vobis quânam pote-
state ista faciam. Baptisma Johannis unde 25
est? è cœlo est, an ex hominibus? Illi verò 26
cogitabant in animabus suis, dicentes; Si
dixerimus, E cœlo, dicet nobis, Quare fi-
dem ei non adhibuistis? Dicere autem, Ab
hominibus, timemus à turbis. Omnes enim
ut prophetam habebant ipsum Johannem.
Et responderunt ei, dicentes, Nescimus. Ait 27
illis Jesus, Nec ego dicam vobis quânam po-
testate ista faciam.

Nocturno secundo secundæ noctis Passionis. 55

Quid autem vobis videtur? Vir quidam ha- 28
bebat filios duos, & accedens ad priorem
dixit ei; Fili mi, abi hodiè, cole vineam. Is 29
autem respondit, & ait; Nolo. Postea ve-
rò pœnitentiâ ductus est, & abiit. Et acce- 30
dens ad alterum, dixit ei itidem. Is verò re-
spondit & ait; Ego domine mi, nec abiit.
Uter ex istis duobus executus est voluntatem 31
patris sui? Dicunt ei, Prior ille. Ait illis
Jesus, Amen dico vobis, Publicanos & me-
retrices præituros vobis in regnum Dei. Ve- 32
nit enim ad vos Johannes viâ justitiæ, neque
credidistis ei. Publicani verò & meretrices
crediderunt ei. Vos autem ne quidem quum
hæc videritis, pœnituit vos posteà, ut cre-
deretis ei. Audite aliam parabolam; Erat 33
vir quidam dominus domûs, qui plantavit
vineam, & undequaque obvallavit eam ma-
ceriâ, foditque in ea torcular, & excruxit
in ea turrim, & elocavit eam agricolis, ac
peregrè profectus est. Quum autem appro- 34
pinquâsset tempus fructuum, misit servos
suos ad agricolas ut ad se mitterent de fru-
ctibus vineæ suæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 *عيسي جواب داد وبديشان كفت * من نيز از شما سخني پرسم اكر بمن بكوييد من
25 نيز بشما بكويم * كه بكدامين سلطنت اينها را ميكنم * *وكفت معموديت يحيي يعني شستكاه او
ازكجاست از آسمان * يا از آدميان ايشان در نفس خود مي انديشيدند ومي كفتند * اكر
26 بكوييم از آسمان * بكويد پس چرا بدو ايمان مياورديد * *واكر بكوييم از زمين وادميان *
27 از مردم مي ترسيم * براي انك همكنان يحيي را همچو پيغامبر قبول كرده بودند * *كفتند نمي
28 دانيم * عيسي بديشان كفت من نيز بشما نمي كويم كه بكدامين حكم اينها مي كنم *چه مي
بينيد صد هشت مثل آن دو برادر كه پدر بديشان كفت برويد ودر باغ كار كنيد *
شخصي دو پسر داشت آمد پيش بزركتر وبدو كفت * برو اي فرزند من امروز ودر
29 30 باغ كار كن *او جواب داد كه نخواهم رفتن * ودر آخر پشيمان شد ورفت * *آمد پيش
31 پسر ديكر وهمچنين كفت * كفت آري خداوند من بروم ونرفت * *اكنون ازين هر دو
كدام است كه فرمان پدر كرده باشد * بدو كفتند اولين * عيسي بديشان كفت راست
بشما بكويم سود خوران وزناكاران زودتر از شما در ملكوت خداي اندر روند *

Jesus responsum dedit, et illis dixit; 24
Ego etiam à vobis verbum unum ro-
gabo: si mihi dixeritis, ego etiam
vobis dicam quâ authoritate hæc fa-
ciam. Dixit itaque; Baptismus Jo- 25
hannis (i.e. lavacrum ejus) unde est,
è cœlo, an ex hominibus? illi apud
se cogitabant, & dicebant; Si dixe-
rimus, E cœlo: dicet; Qua e igitur
ei fidem non habuistis? Sin autem 26
dixerimus, E terra & hominibus; à
populo timemus: eò quòd omnes Jo-
hannem velut Prophetam receperant.
Dixerunt, Nescimus: Jesus illis di- 27
xit; Nec ego etiam vobis dico quâ
potestate hæc faciam. Quid vobis 28
videtur?

CVIII. Parabola duorum fratrum quibus pater dixit; Ite, & in vinea operamini.

Quidam duos filios habuit, & acces-
sit ad majorem, & ei dixit; Vade, ô
fili mi hodiè, & in vinea operare.
Ille respondit, Nolo quidem ire: post- 29
ea verò pœnitentiâ ductus est, & abi-
it. Accessit etiam ad filium alterum, 30
& similiter dixit: ille dixit, Etiam
Domine mi, ego eo; & non ivit. Jam 31
ex his duobus uter erat, qui manda-
tum patris executus est? dicunt ei,
Prior: Jesus illis dixit; utique vo-
bis dico, Publicani & scortatores an-
te vos in regnum Dei ingrediuntur.

Versio VULGATA LATINA.

24 Respondens Jesus dixit eis ; Interrogabo vos & ego unum sermonem : quem si
25 dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio. Baptismus Jo-
annis unde erat ? è cœlo, an ex hominibus ? At illi cogitabant inter se, di-
26 centes ; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis ; Quarè ergò non credidistis illi ?
Si autem dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam : omnes enim habebant
27 Joannem sicut prophetam. Et respondentes Jesu, dixerunt ; Nescimus. Ait
28 illis & ipse ; Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio. Quid autem vobis
videtur ? Homo quidam habebat duos filios, & accedens ad primum, dixit ; Fi-
29 li, vade hodiè, operare in vinea mea. Ille autem respondens, ait ; Nolo.
30 Posteà autem, pœnitentiâ motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit si-
militer. At ille respondens, ait ; Eo, domine, & non ivit. Quis ex duo- 31
bus fecit voluntatem patris ? Dicunt ei ; Primus. Dicit illis Jesus ; Amen di-
co vobis ; Quia publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei. Venit 32
enim ad vos Joannes in via justitiæ, & non credidistis ei : publicani autem &
meretrices crediderunt ei : vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis post-
eà, ut crederetis ei. Aliam parabolam audite : Homo erat pater famili- 33
âs qui plantavit vineam, & sepem circumdedit ei, & fodit in ea torcu-
lar, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregrè profectus est.
Cùm autem tempus fructuum appropinquâsset, misit servos suos ad agricolas, 34
ut acciperent fructus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فاجابهم يسوع وقال انا ايضا اسالكم عن كلمة فان انتم قلتم لي قلت لكم باي سلطان
25 افعل هذا * معمودية يوحنا من اين هي امن السماء ام من الناس * ففكروا في نفوسهم
26 قايلين * ان قلنا من السماء قال لنا فلم لم تومنوا به * وان قلنا من الناس نخاف الجمع
27 لان يوحنا كان عندهم مثل نبي * فاجابوا يسوع قايلين لا نعلم * فقال لهم ولا انا ايضا
اعلمكم باي سلطان افعل هذا * • الفصل التاسع والستون •
28 * ماذا تظنون في انسان كان له ابنان فجاء الي الاول وقال له يا ابني اذهب اليوم واعمل في
29 30 الكرم * فاجاب قايلا انا امضي يا رب ولم يمض * وجاء الي الثاني وقال له كذلك
31 ايضا • فاجاب قايلا ما اريد • واخيرا ندم ومضي * فايهما فعل اراده الاب • فقالوا له
الاخير • فقال لهم يسوع امين اقول لكم ان العشارين والزناة يسبقونكم الي ملكوت
32 الله * لان يوحنا جاءكم بطريق العدل ولم تصدقوه والعشارون والزناة صدقوه • فاما
انتم فرايتم ذلك ولم تندموا اخيرا لتصدقوه •
• الفصل السبعون •
33 * اسمعوا مثلا اخر • انسان رب بيت غرس كرما واحاط به سياجا وحفر فيه معصرة * وبني فيه
34 برجا • ودفعه الي فعلة وسافر * فلما قرب زمن الثمار ارسل عبيده الي الفعلة لياخذوا ثمرته •

Respondit eis Jesus, dicens ; Ego etiam interrogabo vos de verbo, & si vos dixeritis mihi, dicam vobis quâ potestate facio hoc. 24 *Baptismus Johannis unde est? è cœlo an ex hominibus?* 25 *Cogitaverunt autem intra se, dicentes ; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis, Quare ergò non credidistis illi ? Et si dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam, quoniam Johannes erat apud eos veluti propheta.* 26 *Quare responderunt Jesu, dicentes ; Nescimus. Dixit autem eis, Neque ego etiam notificabo vobis, quâ potestate facio hoc.* 27

Sectio sexagesima nona.

Quid censetis de homine quodam cui erant filii duo ? et venit ad primum, & dixit ei ; Fili mi, vade hodiè & operare in vinea. 28 *Respondit dicens, Ego vadam domine, & non abiit.* 29 *Et venit ad secundum, & dixit ei similiter etiam. Qui respondit, dicens ; Nolo. At posteà pœnitentiâ motus est, & abiit.* 30 *Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dixerunt ei, Postremus. Inquit eis Jesus, Amen dico vobis, Quòd publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei :* 31 *Nam Johannes venit ad vos in via justitiæ, & non credidistis ei : publicani verò & meretrices crediderunt ei : Vos autem vidistis hoc, & non doluistis posteà, ut crederetis ei.* 32

Sectio septuagesima.

Audite parabolam aliam ; Homo quidam pater familiâs plantavit vineam, & cinxit eam sepe, & fodit in ea torcular, & ædificavit in ea turrim, & tradidit eam operariis : & peregrè profectus est. 33 *Cùm autem appropinquâsset tempus fructuum, misit servos suos ad operarios, ut perciperent fructum ejus.* 34

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አነኒ፡አሐተ፡ ቃለ፡ዘእመ፡ክሙ፡ነገርክሙ
25 ኒ፡አነኒ፡አየድዐክሙ፡በአይ፡ሥልጣን፡እገብር፡ዘንተ፡፡ ጥምቀቱ፡ለዮሐንስ፡ ዘእምአይቴ፡
ውእቱ፡እምሰማይኑ፡ወሚም፡እምሰብእኑ፡፡ ወሐለዩ፡በበይናቲሆሙ፡ወይቤሉ፡እመ፡ንቤ፡ዘእምሰ
26 ማይ፡ይብለነ፡በእፎኑ፡ዘኢአመንክምዎ፡፡ ወእመሂ፡ንቤ፡ዘእምሰብእ፡ንፈርሆሙ፡ ለሕዝ
27 ብ፡እስመ፡ከመ፡ነቢይ፡በኀቤሆሙ፡ዮሐንስ፡፡ ወአውሥእዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሉ፡ኢ
ነአምር፡ወይቤሎሙ፡ውእቱሂ፡ኢያየድዐክሙ፡በአይ፡ሥልጣን፡ዘንተ፡ዘእገብር፡፡

በእንተ፡ ክልኤ፡ አኀው፡ ምሳሌ፡፡

28 ምንተ፡ትብሉ፡ብእሲ፡ቦቱ፡ክልኤተ፡ ውሉደ፡አኀወ፡ ወይቤሎ፡ ለቀዳማዊ፡ ወልድየ፡ ሑር፡ተቀነ
ይ፡ዮም፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይን፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እበይኑ፡ ወእምድኅረዝ፡ ተነሥሐ፡ወሖረ፡፡
29 ወለካልኡኒ፡ይቤሎ፡ከማሁ፡ ወአውሥአ፡ወይቤ፡ሶበ፡እግዚእየ፡ወኢሖረ፡፡ መኑ፡ እንከ፡እ
30 ምክልኤሆሙ፡ዘገብረ፡ፈቃደ፡አቡሁ፡፡ ወይቤሉ፡ቀዳማዊ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማ
31 ን፡እብለክሙ፡ ከመ፡መጸብሐውያን፡ ወዘማውያት፡ ይቀድሙክሙ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብ
32 ሔር፡፡ እስመ፡መጽአ፡ ዮሐንስ፡ኀቤክሙ፡በፍኖተ፡ጽድቅ፡ወኢአመንክምዎ፡ ወመጸብሐውያ
ንሰ፡ወዘማውያት፡ አመንዎ፡ ወአንትሙሰ፡ ርኢክሙኒ፡ ኢነስሐክሙ፡ጥቀ፡ እምድኅሬሁ፡ ለአሚ
ን፡ ቦቱ፡፡

ባእንተ፡ ዐጸደ፡ ወይን፡፡

33 ምሳሌ፡ ስምዑ፡ ብእሲ፡ በዓለ፡ቤት፡ወተከለ፡ዐጸደ፡ ወይን፡ወገብረ፡ሎቱ፡ፀቍና፡ወከረየ፡ውስቴ
34 ቱ፡ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማኅፈደ፡ወወሀቦሙ፡ ለሐረስት፡ ወነገደ፡፡ ወሶበ፡በጽሐ፡ ጊዜ፡ፍሬሁ፡
ፈነወ፡አግብርቲሁ፡ኀበ፡ሐረስት፡ከመ፡ይንሥኡ፡ፍሬሁ፡፡

Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis, Interrogabo vos ego etiam sermonem 24
unum, quem si dixeritis mihi, ego notum faciam vobis per quam authoritatem
facio hoc. Baptismus Johannis, unde fuit? an à cœlo, an ab hominibus? & cogita- 25
verunt inter se, & dixerunt; Si dixerimus quòd è cœlo, dicet nobis; Quare igitur
est quòd non credidistis ei ?. Et si dixerimus, quòd ab hominibus, timemus 26
populos: quia sicut propheta apud eos est Johannes. Et responderunt Domino 27
Jesu, & dixerunt; Nescimus. Et dicit iis ille, Etiam non faciam notum vobis
per quam authoritatem hoc facio.

Parabola de duobus fratribus.

Quid dicetis ? quidam homo habuit duos filios fratres, & dicit primo; Fili mi, 28
ito servire hodiè in vinea. Et respondit et dicit, Nolo : at postea pœnitentiâ 29
motus fuit, & abiit. Et alteri etiam dicit similiter; & respondit & dicit; Et- 30
iam Domine mi, & non abiit. Quis igitur è duobus fuit qui fecit voluntatem 31
patris ejus? & dicunt, Primus. Et dicit iis Dominus Jesus, Amen dico vobis,
Quòd publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Quoniam venit Jo- 32
hannes ad vos in via justitiæ, et non credidistis ei : et publicani, et meretrices
crediderunt ei. Et vos etiam videndo non egistis pœnitentiam omninò, posteà ad
credendum ei.

Parabola de vinea.

Parabolam audite ; Fuit homo quidam dominus domûs, et plantavit vineam, et 33
fecit ei sepem, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et dedit eam agricolis:
et peregrinatus fuit. Et quando appropinquâsset tempus fructûs ejus, misit 34
servos suos ad agricolas ut acciperent fructum ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * براي انك يحيي از راه عادلي پيش شما امد • اورا باور نداشتيد • سود خواران وزناكاران
بدو ايمان اوردند • وشما انرا ديديد • ودر اخر پشيمان نشديد وايمان نياورديد •
صد ونه مثل انك باغ ساخت وفرستاد فرزند خود را براي ميوه اورا كشتند
33 * ديكر مثل بشنويد • مردي كدخدا بود باغ نشاند • وكرد او باروي كشيد
ومعصره در او بركند • ودرو برجي عمارت كرد • وان باغ را بباغبانان سپرد واحتياط
34 كرد * چون هنكام ميوه رسيد • بندكان خود را پيش باغبانان فرستاد • كه از ميوه
باغ خودش پيش او بفرستند •

Eò quòd Johannes per viam justitiæ ad vos venit, sed ei fidem non habuistis ; publicani autem & scortatores ei fidem habuerunt : & vos illud vidistis, postea verò pœnitentes non fuistis, nec fidem habuistis. 32

CIX. Parabola de eo qui vineâ consitâ, misit filium suum pro fructu, quem interfecerunt.

Aliam parabolam audite. Vir quidam pater familias erat, qui vineam plantavit, & murum ei circundedit, & torcular in ea effodit, & in ea turrim ædificavit, & ipsam vineam vinitoribus tradidit, & iter fecit. 33 *Cùm autem tempus fructûs advenisset, servos suos ad vinitores misit, ut ex fructu vineæ suæ ad eum mitterent.* 34

Et accipientes agricolæ servos ejus, hunc quidem ceciderunt, hunc verò occiderunt,
35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτει-
illum verò lapidaverunt. Rursum misit alios servos plures prio-
36 ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώ-
ribus: & fecerunt illis similiter. Posterius autem misit ad eos filium su-
37 των· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐ-
um, dicens; Verebuntur filium meum. At agricolæ videntes filium,
38 τοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν,
dixerunt in seipsis; Hic est hæres: venite, occidamus eum, & ob-
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατά-
tineamus hæreditatem ejus. Et sumentes eum, ejecerunt extra vine-
39 σχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
am, & occiderunt. Cùm ergò venerit dominus vineæ, quid faciet
40 νος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
agricolis illis? Aiunt illi; Malos malè perdet ipsos, & vi-
41 γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμ-
neam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in
πελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν
temporibus suis. Dicit illis Jesus; Nunquam legistis in Scri-
42 τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γρα-
pturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
φαῖς, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
anguli? A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
γωνίας; παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
Propter hoc dico vobis: Quòd tolletur à vobis regnum Dei, & dabitur
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσε-
genti facienti fructus ejus. Et cadens super lapidem istum,
ται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον,
quassabitur: super quem verò ceciderit, comminuet eum. Et audientes prin-
44 συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρ-
cipes Sacerdotum & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de ipsis
45 χιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν
diceret. Et quærentes eum prehendere, timuerunt turbas: quoniam sicut
46 λέγει. Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους· ἐπειδὴ ὡς
prophetam eum habebant.
προφήτην αὐτὸν εἶχον.

CAP. XXII. κβ'.

Et respondens Jesus, iterum dixit eis in parabolis, dicens; Si-
1 ΚΑὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ὡ-
mile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias
2 μοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους
filio suo: Et misit servos suos vocare vocatos ad
3 τῷ υἱῷ αὐτοῦ· Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς
nuptias: & nolebant venire. Iterùm misit alios servos, dicens; Di-
4 τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴ-
cite vocatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia
πατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ
occisa, & omnia expedita: venite ad nuptias.
τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܐܚܕܘ ܦܠܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܡܚܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܪܓܡܘܗܝ . ܘܐܝܬ ܕܩܛܠܘܗܝ .
36 37 * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܐ. ܘܗܟܘܬ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. * ܒܚܪܬܐ
38 ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪܗ. ܟܕ ܐܡܪ . ܕܠܡܐ ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ. * ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ
39 ܠܒܪܐ ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܢܚܘܕ ܝܪܬܘܬܗ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ
40 ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. * ܡܐ ܕܐܬܐ ܗܟܝܠ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ . ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܦܠܚܐ
41 ܗܢܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܒܝܫܐ ܒܝܫܐܝܬ ܢܘܒܕ ܐܢܘܢ. ܘܟܪܡܐ ܢܘܚܕ ܠܦܠܚܐ ܐܚܪܢܐ .
42 ܕܝܗܒܝܢ ܠܗ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ.
ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘܗ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܫ ܩܪܢܬܐ . ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ . ܘܐܝܬܝܗ
43 ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ
44 ܕܐܠܗܐ ܘܬܬܝܗܒ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ. * ܘܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܢܬܪܥܥ. ܘܟܠ ܡܢ
45 ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܠܘܗܝ . ܝܕܥܘ
46 ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ. * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ
ܠܗ. * ܬܫܡܫܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ * ܢܘ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *
1 2 * ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ. * ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ . ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ
3 ܕܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܒܪܗ. * ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܢܩܪܘܢ ܠܡܙܡܢܐ ܠܡܫܬܘܬܐ. ܘܠܐ ܨܒܘ
4 ܠܡܐܬܐ . * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܡܪܘ ܠܡܙܡܢܐ . ܕܗܐ ܫܝܪܘܬܝ ܡܛܝܒܐ.
ܬܘܪܝ ܘܡܦܛܡܝ ܢܟܝܣܝܢ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ. ܬܘ ܠܡܫܬܘܬܐ.

35 Et prehenderunt agricolæ servos ejus, & alium quidem percusserunt, alium lapidibus obruerunt, alium denique trucidârunt.
36 Et rursum misit servos alios plures prioribus, & itidem fecerunt eis.
37 Novissimè autem misit ad eos filium suum, dicens; Fortè erubescent propter filium meum.
38 Agricolæ verò cùm vidissent filium, dixerunt inter se; Hic est hæres, venite, trucidemus eum, & obtinebimus hæreditatem ejus.
39 Comprehensum itaque eduxerunt eum extra vineam, & interfecerunt.
40 Quum venerit igitur dominus vineæ, quid facturus est agricolis istis?
41 Dicunt ei, Diversis cruciatibus perdet eos, vineamque elocabit aliis agricolis, qui reddant fructus temporibus eorum.
42 Dixit illis Jesus, Nunquam legistis in Scriptura, Quem lapidem reprobaverunt ædificantes, is factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, & est miraculum in oculis nostris?
43 Propterea dico vobis, ablatum iri à vobis regnum Dei, & datum iri Genti editura fructus.
44 Et quisquis ceciderit super hunc lapidem, confringetur: super quemcunque verò ille ceciderit, dissipabit eum.
45 Et quum audissent principes Sacerdotū & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt eum de seipsis loqui.
46 Et voluerunt eum prehendere, sed timuerunt à turba, quia tanquā prophetā habebat eum.

Officium primum noctis secundæ Passionis.56.

CAP. XXII.

1 ET respondit iterum Jesus in parabolis, inquiens;
2 Assimilatur regnum cœlorum viro regi, qui fecit convivium filio suo:
3 Et misit servos suos ut convocarent invitatos ad convivium: nec voluerunt venire.
4 Et rursum misit servos alios, inquiens; Dicite invitatis, Ecce convivium meum paratum est: tauri mei & altilia mea mactata sunt, cunctaque parata: venite ad convivium.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * باغ بانان † بندکان اورا کرفتند * چندی را بزدند * وچندی را سنکسار کردند * وچندی را
36 37 کشتند * دیکربار از اولیان بیشتر بندکان فرستاد * با ایشان نیز همین قسم کردند * در
38 آخر فرزند خود را پیش ایشان فرستاد * بدانك کفت مکر از فرزند من ننك دارند * باغبانان
چون پسر را دیدند کفتند * میراث کیر اینست * بیایید اورا بکشیم ومیراث او بستانیم *
39 40 اورا ستدند * واز باغ بیرون بردند وکشتند * اکنون اکر خداوند باغ بیاید بدان
41 باغبانان چه کند * بدو کفتند * بهر چه دشخوارترست ایشانرا هلاك کند * وباغ را
42 بدیکر باغبانان دهد * بکسانی که میوه را بهنکام خود بدو دهند * عیسی بدیشان
کفت نه از قدیم خوانده‌اید در کتاب نبوت سنکی که بنایان اورا خوار
انداختند * او شد سر رکن † وکوشه واین از پیش خدا بود * وعجب است پیش چشم
43 ما * برای این بشما می کویم * که ملکوت خدا از شما ستده شود * وبخلق دیکر داده
44 شود * که میوه سازند * وهر که برین سنك بیفتد کوفته شود * وهر که این سنك
45 بروی افتد * اورا خرد کند * چون بزرکان وامامان ومعتزلان این مثل را شنیدند *

35 *Vinitores servos ejus prehenderunt, & alios ceciderunt, & alios lapidârunt, & alios occiderunt.*
36 *Denuò prioribus plures servos misit, quos ejusdem sortis participes fecerunt.*
37 *Postremò filium suum ad eos misit, eò quòd diceret; Forsan à filio meo pudorem habebunt.*
38 *Vinitores cùm filium viderent, dicebant; Hæres hic est: venite, eum occidamus, & hæreditatem ejus capiamus.*
39 *Eum itaque ceperunt, & è vinea extulerunt, & occiderunt.*
40 *Si ergò dominus vineæ venerit, eis vinitoribus quid faciet?*
41 *Aiunt illi, Durissimo quoque supplicio illos perdet, & vineam aliis vinitoribus dabit, hominibus qui fructum in tempore suo ei reddant.*
42 *Jesus illis dixit; Nonne jamdudum legistis in Scriptura;*

Prophetia.

Lapidem quem structores ut vilem abjecerunt, hic factus est caput columinis & anguli? & hoc à conspectu Dei fuit, & mirum est coram oculis nostris.
43 *Propterea hoc vobis dico; quòd regnum Dei à vobis auferetur, & populo alio dabitur qui fructum facient.*
44 *Et quicunque super hunc lapidem ceciderit, conteretur: in quemcunque verò hic lapis inciderit, illum comminuet.*
45 *Et cum magnates, & sacerdotes, & Pharisæi hanc parabolam audissent,*

Versio VULGATA LATINA.

35 Et agricolæ, apprehensis servis ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium
36 verò lapidaverunt. Iterùm misit alios servos plures prioribus, & fecerunt illis
37 similiter. Novissimè autem misit ad eos filium suum, dicens; Verebuntur filium
38 meum. Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se; Hic est hæres, venite,
39 occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus. Et apprehensum eum ejecerunt
40 extra vineam, & occiderunt. Cùm ergò venerit dominus vineæ, quid faciet agri-
41 colis suis? Aiunt illi; Malos malè perdet, & vineam suam locabit aliis agrico-
42 lis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Jesus; Nunquam legistis
in scripturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
43 anguli? A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris? Ideò dico
vobis; Quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus.

Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem verò ceciderit, 44
conteret eum. Et cùm audissent principes sacerdotum & Pharisæi parabolas ejus, 45
cognoverunt quòd de ipsis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: 46
quoniam sicut prophetam eum habebant.

C A P. XXII. 1

ET respondens Jesus, dixit iterùm in parabolis eis, dicens; Simile factum est re- 2
gnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vo- 3
care invitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterùm misit alios servos, dicens; 4
Dicite invitatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa sunt, &
omnia parata: venite ad nuptias.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فاخذوا عبيده فضربوا بعضا وقتلوا بعضا * ورجموا بعضا * وارسل ايضا عبيدا اخرين
36 اكثر من الاولين فصنعوا بهم كذلك ايضا * وفي الاخر ارسل اليهم ابنه وقال لعلهم يستحيون
37 من ابني * فلما راي الفعلة الابن قالوا فيما بينهم هذا هو الوارث تعالوا نقتله وناخذ ميراثه
38 * فاخذوه واخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فاذا جاء رب الكرم ماذا يفعل باولئك الفعلة * قالوا
39 له بالردي يهلك الاردياء * ويدفع الكرم الي فعلة اخرين ليعطوه ثمرته في حينها * قال لهم
40 يسوع اما قراتم قط في الكتب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * هذا
41 كان من قبل الرب وهو عجب في اعيننا * من اجل هذا اقول لكم ان ملكوت الله ينزع منكم
42 ويعطي لامم يصنعون ثمرها * ومن سقط علي هذا الحجر يترضض ومن سقط عليه
43 يطحنه * فلما سمع رؤساء الكهنة والفريسيون امثاله علموا انه يقول من اجلهم * فهموا ان
44 يمسكوه وخافوا من الجموع لانه كان عندهم مثل نبي * الفصل الحادي والسبعون *
45 * ثم اجابهم يسوع ايضا بامثال قائلا * تشبه ملكوت السموات رجلا ملكا صنع عرسا
46 لابنه * فارسل عبيده ليطلبوا المدعوين الي العرس فلم يريدوا ان ياتوا * ثم ارسل
1 ايضا عبيدا اخرين قائلا قولوا للمدعوين ان طعامي معد وعجولي المعلوفة قد ذبحت
2 وكل شي معد فتعالوا الي العرس *
3
4

Et apprehenderunt servos ejus, & percus- 35
serunt quosdam, & occiderunt quosdam,
& lapidaverunt quosdam. Et misit rur- 36
sus servos alios plures prioribus: & fe-
cerunt illis similiter etiam. Postremò au- 37
tem misit ad eos filium suum, & dixit,
Forsitan verebuntur filium meum. Sed 38
cùm vidissent operarii filium, dixerunt
intra se, Hic est hæres, venite, occida-
mus eum, & accipiamus hæreditatem
ejus. Et apprehenderunt eum, & eduxe- 39
runt eum extra vineam, & occiderunt
eum. Cùm ergò venerit dominus vineæ, 40
quid faciet illis operariis? Dixerunt ei, 41
In malo perdet malos, & tradet vineam
operariis aliis, ut dent ei fructum ejus
in tempore suo. Dixit eis Jesus, Nonne 42
legistis unquam in scripturis, Quod la-
pis, quem reprobaverunt ædificantes, hic
factus est caput anguli? Hoc factum est
à Domino: & est mirabile in oculis no-
stris? Ideò dico vobis, quia regnum Dei 43
auferetur à vobis, & dabitur Gentibus
quæ faciant fructum illius. Et quicunque 44
ceciderit super hunc lapidem, confringe-
tur: & super quem ceciderit, molet eum.
Cùm autem audissent principes Sacer- 45
dotum, & Pharisæi parabolas ejus, cog-
noverunt quòd ipse diceret de ipsis. Et 46
expetiverunt tenere eum, sed timuerunt
turbas: quia erat apud illos sicut pro-
pheta.

Sectio septuagesima prima.

C A P. XXII.

DEinde respondit eis Jesus iterum in 1
parabolis, dicens; Assimilatur regnum 2
cœlorum homini regi qui fecit nuptias fi-
lio suo. Et misit servos suos ut rogarent 3
invitatos ad nuptias: & noluerunt ve-
nire. Deinde misit etiam servos alios, 4
dicens; Dicite invitatis, quòd cibus me-
us paratus est, & vituli mei saginati
jam occisi sunt, & omnia parata sunt,
venite igitur ad nuptias.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35
36 ወነሠአዎሙ፡ ሐረስት፡ ለአግብርቲሁ፡ ወቦ፡ ዘዘበጡ፡ ወቦ፡ ዘወገሩ፡ ወቦ፡ ዘቀተሉ፡፡ ወእም
ዝ፡ ፈነወ፡ ካልኣነ፡ ኣግብርተ፡ እለ፡ ይበዝኁ፡ እምቀደምት፡ ወኪያሆሙኒ፡ ከማሁ፡ ከመ፡ ረሰይዎ
37 ሙ፡፡ ወድኅረ፡ ፈነወ፡ ኀቤሆሙ፡ ወልዶ፡ እንዘ፡ ይብል፡ የኀፍርዎ፡ ለወልድየሰ፡፡ ወሶበ፡ ርእ
38 ይዎ፡ ሐረስት፡ ለወልዱ፡ ይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ነዋ፡ ዝንቱ፡ ዋሬሲ፡ ንዑ፡ ንቅትሎ፡ ወይኩነነ፡ ለነ፡ ርስ
39 ቱ፡፡ ወነሠእዎ፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተልዎ፡፡ እምከመ፡ እንከ፡ መጽአ፡
40 እግዚአ፡ ዐጸደ፡ ወይን፡ ምንተ፡ ይሬስዮሙ፡ ለእልክቱ፡ ሐረስት፡፡ ወይቤልዎ፡ በሕሡም፡ ወእኩ
41 ይ፡ ይቀትሎሙ፡ ወወይኖሂ፡ ይሁብ፡ ለካልኣን፡ ዐቀብት፡ ለእለ፡ ይሁብዎ፡ ፍሬሁ፡ በበ፡ ጊዜሁ፡፡
42 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ውስተ፡ መጻሕፍት፡ ዘይብል፡ እብን፡ ዘመ
ነንዎ፡ ነደቅት፡ ውእቱ፡ ኮነ፡ ውስተ፡ ርእሰ፡ ማእዝንት፡ ወእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ኮነት፡ ዛቲ፡ ወ
43 ነክር፡ ይእቲ፡ ለአዕይንቲነ፡፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይትሀየድ፡ እምኔክሙ፡ መንግሠ
44 ተ፡ ሰማያት፡ ወይትወሀብ፡ ለሕዝብ፡ ዘይገብር፡ ፍሬሃ፡፡ ወዘሰ፡ ወድቀ፡ ዲበ፡ ዝ፡ እብን፡ ይትቀጠቀ
45 ጥ፡ ወለእመ፡ ወድቀ፡ ዝእብን፡ ዲቤሁ፡ ይደምቆ፡፡ ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያ
46 ን፡ መሰልያቲሁ፡ ኣእመሩ፡ ከመ፡ በእንቲኣሆሙ፡ ይብል፡፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡ ይእኅዝዎ፡ ፈር
ሁ፡ ኣሕዛብ፡ እስመ፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ በኀቤሆሙ፡፡
1 በእንተ፡ እለ፡ ተጸውዑ፡ ውስተ፡ ከብካብ፡፡
2 ፺፬ ካዕበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ደገመ፡ ወነገረ፡ በምሳሌ፡ እንዘ፡ ይብል፡፡ ትመስል፡ መንግሠተ፡ ሰማያ
3 ት፡ ብእሴ፡ ንጉሠ፡ ዘገብረ፡ ከብካበ፡ ለወልዱ፡፡ ወፈነወ፡ ኣግብርቲሁ፡ ይጸውዕዎሙ፡ ለእለ፡ ተጸውዑ
4 ሩ፡ ውስተ፡ ከብካብ፡ ወኢፈቀዱ፡ ይምጽኡ፡፡ ወደገመ፡ ፈነወ፡ ካልኣነ፡ ኣግብርተ፡ እንዘ፡ ይብ
ል፡ ሑሩ፡ በልዎሙ፡ ለእለ፡ ዐደምናሆሙ፡ ናሁ፡ መሰሐየአ፡ አስተደለውኩ፡ ወጠባሕኩ፡ መግዝአ
ትየ፡ ወኣስዋርየ፡ ወኵሉ፡ ድልው፡ ንዑ፡ ውስተ፡ ከብካብ፡፡

Et apprehendebant agricolæ servos ejus, & fuit quem percusserunt, & fuit quem 35
lapidarunt, & fuit quem trucidarunt. Et tunc misit alios servos plures pri- 36
oribus, & iis similiter fecerunt. Et postremò misit ad eos filium suum, dicens; 37
Reverebuntur filium meum. Et quando vidissent agricolæ filium, dicebant inter 38
se, Hic est hæres, agite, trucidemus eum, & erit nobis hæreditas ejus. Et acce- 39
perunt eum, & ejecerunt eum extra vineam, & trucidarunt eum. Quum 40
igitur venerit dominus vineæ, quid faciet istis agricolis? Et dicunt ei, Iracun- 41
dè & malè occidet eos, & vineam suam dabit aliis custodibus, qui dabunt ei
fructum ejus singulis suis temporibus. Et dicit iis Dominus Jesus, Nunquámne 42
legistis in scriptura quæ dicit, Lapis quem reprobaverunt ædificatores, iste fuit
in caput anguli? & à Deo factum fuit hoc; & est mirabile oculis nostris. Pro- 43
pter hoc dico vobis, Rapietur à vobis regnū cœlorum, & dabitur populo qui feret
fructum ejus. Et qui cecidit super hunc lapidem confringetur: & si ceciderit 44
hic lapis super eum, confringet eum. Et quum audivissent principes sacerdo- 45
tum, & Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de illis dixisset. Et volen- 46
tes prehendere eum timuerunt populos: quoniam propheta fuit apud eos.

CAP. XXII.

De iis qui vocati sunt ad nuptias.

ITerum Dominus Jesus addidit, & loquutus est in parabolis, dicens; Simile est 1
regnum cœlorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos 2
vocare eos qui invitati fuerunt ad nuptias, & noluerunt venire. Et iterum 3
misit alios servos, dicens; Ite, dicite illis quos invitavimus, Ecce prandium me- 4
um paravi, & mactavi saginata mea, & tauros meos, & totum idoneum est: ve-
nite ad nuptias.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 دانستند † كه بايشان كفت * خواستند كه اورا بكيرند * واز جماعت ترسيدند * براي
انك همچون بيغمبر اورا قبول كرده بودند

صد ده مثل ملك كه عروسي كرد

1 * بازعيسي اغاز كرد وبمثل با ايشان كفت * ملكوت آسمان مانند شد † بملكي كه از بهر
3 پسر خود عروسي كرد * وبندكان خود را فرستاد [تا خوانده كان را بخوانند بمهماني ونخواستند
4 امدن * بازفرستاد بندكان ديكر] وكفت بمهمانان بكوييد اينك مجلس من اماده شده است
وخاصه نره كاوان فربه وكوسفندان كشته * وهرچه در بايست است اماده * بياييد در
عروسي من *

cognoverunt quòd de illis diceret. Et 46
voluerunt eum capere, à turba autem
metuerunt, eò quòd tanquam prophe-
tam illum acceperant.

CX. Parabola regis qui nuptias fecit.

C A P. XXII.

RUrsus Jesus exordium fecit, & 1
per parabolas illis dixit; Regnum 2
cœlorum simile est regi, qui filio suo
nuptias fecit. Et servos suos misit, 3
ut invitatos vocarent ad convivi-
um: & noluerunt venire. Rursus 4
misit alios servos, & dixit; Convi-
vis dicite, Triclinium meum para-
tum est & instructum, tauri sa-
ginati & oves occisi sunt, & quic-
quid opus est paratum: venite ad
nuptias meas.

Illi autem *negligentes* abierunt, *ille quidem* in *proprium agrum, ille verò* ad mer-
5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμ-
caturam suam: *At* reliqui *prehendentes* servos ejus, contumeliis *affecerunt*,
6 πορίαν αὐτοῦ· Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν,
& occiderunt. *Audiens* autem rex iratus est: & *mittens* exer-
7 καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρα-
citus *suos*, perdidit homicidas illos, & civitatem illorum incendit.
τεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.
Tunc ait servis suis; Quidem nuptiæ *expeditæ* sunt: qui *autem* *vocati*, non
8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν· οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
fuerunt digni. Ite ergò ad *compita* viarum, & quoscunque invene-
9 ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρη-
ritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi illi in vias,
10 τε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς,
congregaverunt omnes quos invenerunt, malósque & bonos: & impletæ sunt
συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη
nuptiæ discumbentium. *Ingressus* autem rex *spectare* discumbentes,
11 ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους,
vidit ibi hominem non vestitum *indumentum nuptiarum*. Et ait illi; A-
12 εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑ-
mice, Quomodò intrâsti huc, non habens vestem nuptialem? Ille *verò ore occlusus est*.
ταῖρε, Πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

Tunc dixit rex ministris; *Ligantes* ejus *pedes* & *manus*, *tollite*
Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε 13
eum, & *ejicite* in tenebras exteriores: ibi erit fletus & *fremi-*
αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
NB' *tus* dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. Tunc ab-
σκγ μὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Τότε πορευ- 14
β euntes Pharisæi, consilium *sumpserunt*, ut eum *illaquearent* in sermone. 15
θέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes; Ma-
Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες, Δι- 16
gister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces: &
δάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ
non est cura tibi de aliquo: Non enim respicis *in* *faciem* hominum.
οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
Dic ergò nobis, quid tibi videtur? Licet dare censum Cæsari, an non?
Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; 17
σκβ *Cognoscens* autem Jesus *nequitiam* eorum, ait; Quid me tentatis, hypocri-
α Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε, Τί με πειράζετε ὑποκρι- 18
tæ? Ostendite mihi numisma census. Illi verò obtulerunt ei
ταί; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ 19
denarium.
δηνάριον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܣܘ ܘܐܙܠܘ܂ ܐܝܬ ܕܠܩܪܝܬܗ ܘܐܝܬ ܕܠܬܐܓܘܪܬܗ܂ * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ
6 ܠܥܒܕܘܗܝ܂ ܘܨܥܪܘ ܘܩܛܠܘ܂ * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܪܓܙ܂ ܘܫܕܪ ܦܠܚܘܬܗ ܘܐܘܒܕ ܠܩܛܘܠܐ
7 ܗܢܘܢ܂ ܘܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܐܘܩܕ܂ * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ܂ ܡܫܬܘܬܐ ܡܛܝܒܐ܂ ܘܗܢܘܢ
8 ܕܡܙܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ܂ * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܠܡܦܩܢܐ ܕܐܘܪܚܬܐ܂ ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܫܟܚܝܢ
9 ܐܢܬܘܢ ܩܪܘ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ܂ * ܘܢܦܩܘ ܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܠܐܘܪܚܬܐ܂ ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܕܐܫܟܚܘ ܒܝܫܐ
10 ܘܛܒܐ܂ ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܣܡܝܟܐ܂ * ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܢܚܙܐ ܣܡܝܟܐ܂ ܘܚܙܐ ܬܡܢ
11 ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܚܒܪܝ܂ ܐܝܟܢܐ ܥܠܬ ܠܟܐ܂ ܟܕ
12 ܢܚܬܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܝܬ ܠܟ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܫܬܬܩ܂ * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܫܡܫܢܐ܂
13 ܐܣܘܪܘ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ܂ ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ܂ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ
14 ܫܢܐ܂ * ܣܓܝܐܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ ܘܙܥܘܪܝܢ ܓܒܝܐ܂

* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܢܙ

15 * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܘ ܦܪܝܫܐ ܢܣܒܘ ܡܠܟܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܢܨܘܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ܂ * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ
16 ܠܬܠܡܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ܂ ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ܂
ܘܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܡܠܦ ܐܢܬ܂ ܘܠܐ ܚܐܫ ܐܢܬ ܥܠ ܐܢܫ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܐܢܬ
17 ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ * ܐܡܪ ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ܂ ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ
18 ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ܂ * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܢܣܒܝ
19 ܒܐܦܐ܂ * ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܢܪܐ܂

Illi autem spreverunt, & abiêre, alius qui- 5
dem in villam suam, alius verò ad mercaturã
suam. Reliqui autem comprehenderunt ser- 6
vos ejus, & opprobrio affecerunt, ac trucidâ-
runt. Quod cùm audisset rex, excanduit: 7
missisque exercitibus suis, perdidit homici-
das illos, & civitatem eorum concremavit.
Tunc dixit servis suis; Convivium paratum 8
est: at illi qui invitati fuerant, non erant di-
gni. Ite ergò ad exitus viarum, & quemcunq; 9
inveneritis, vocate ad convivium. Et egressi
servi illi in vias, congregârunt quoscunque 10
repererunt, malos & bonos. Et impleta est
domus convivii discumbentibus. Ingressus 11
autem rex ut spectaret discumbentes, intuitus
est illic hominem non indutum vestimentis
convivalibus. Et dixit ei, Socie mi, quo- 12
modo huc ingressus es, cùm non habeas ve-
stimenta convivalia? Ille verò obmutuit.
Tunc ait rex ministris, Ligate manus ac pe- 13
des ejus, eumque ejicite in tenebras exterio-
res; illic erit fletus & stridor dentium. Mul- 14
ti siquidem vocati sunt, pauci verò electi.

Ad vesperam feriæ III septimanæ Passionis. 57.

Tunc abeuntes Pharisæi, consilium inierunt 15
quomodo aucuparentur eum in sermone.
Miseruntque ad eum discipulos suos cum do- 16
mesticis Herodis, & dicunt ei; Doctor, no-
vimus te esse veracem, viamque Dei in veri-
tate docere, neque sustinere curam ullius:
nec enim es acceptor facierum hominum.
Dic nobis igitur, ut tibi videtur, Licet dare 17
pecuniam capitationis Cæsari, necne? Je- 18
sus verò cognovit malitiam eorum, & ait;
Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi 19
denarium argenti capitis. Illi autem obtu-
lerunt ei denarium.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 *ایشان تسخر کردند واورا بچیزی نگرفتند • حیری بده خود رفتند • وحیری بکار وبازرکانی
6 مشغول شدند • *وبندکانرا که طلب ایشان می کردند • دشنام دادند • وکشتند •
7 *چون ملك شنید خشمناك شد • لشکر فرستاد مقام وشهران مردم را خراب کرد وسوزانید
8 وایشانرا هلاك کرد • *انکه به بندکان خود کفت • مهمانی وعروسی همچنان معدست
9 ایشانرا که خواندیم ارزانی نبوده اند • *اکنون بر سر راهها بروید • وازاینده وروندهٔ
10 هر کرا بیابید بعروسی خوانید • *آن بندکان فرمان اورا بجای آوردند • وهر کرا
یافتند از اشنا وبیکانه • خواندند • مهمان خانهٔ عروسی از ایشان پر شد بملك خبر
11 کردند • *ملك آمد • ودید یکی را که جامها وپیرایهاء عروسی نپوشیده بود •
12 *بدو کفت ای یار چکونه† اینجا درآمدی وترا جامهٔ که عروسی را برازد نیست • انکه
13 او خاموش شد وجواب نداشت *ملك بخدمتکاران خود فرموده تا دو دست† ودو پایش ببندند
وبیرون برند ودر تاریکی اندازند • انجا شود کریستن ودندانها ساییدن برهم
14 *ازین سبب خواندکان بسیارند • وکزیدکان کمند •

Illi ludificârunt & ipsum nihili fece- 5
runt: alii in villam suam abierunt;
alii verò opere & mercaturâ occu-
pati fuerunt. Servos autem, qui illos 6
invitabant, contumeliâ affecerunt
& occiderunt. Cùm audisset au- 7
tem rex, iratus est, & exercitu
misso locum & urbem illorum ho-
minum devastavit, & succendit,
ipsos verò perdidit. Tunc servis 8
suis dixit; Convivium & nuptiæ
pariter parata sunt, sed illi quos
invitavimus digni non fuerunt.
Nunc ergo in compita ite, & venien- 9
tes & euntes quoscunque inveneritis
ad nuptias vocate. Illi servi man- 10
datum ejus executi sunt, & quos-
cunque invenerunt, notos juxta ac
ignotos, invitârunt: cumque convi-
vii domus nuptialis illis impleta es-
set, regem certiorem fecerunt. Ve- 11
niensque rex vidit quendam, qui ve-
stibus & ornamentis nuptialibus non
indutus erat. Illi dixit, O amice, 12
quomodo huc introîsti, cùm tibi ve-
stis quæ nuptias deceat non sit? Tunc
ille conticuit, & quod responderet
non habuit. Rex itaque ministris suis 13
jussit, ut manibus pedibusque ligatum
efferrent, & in tenebras conjicerent:
ibi erit fletus & dentium collisio. Hac 14
de causa vocati multi sunt, electi
verò pauci sunt.

Versio VULGATA LATINA.

5 Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam suam, alius verò ad negotiati-
6 onem suam. Reliqui verò tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occide-
7 runt. Rex autem cùm audisset, iratus est: & missis exercitibus suis, perdidit ho-
8 micidas illos, & civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis; Nuptiæ qui-
9 dem paratæ sunt: sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergò ad exitus vi-
10 arum, & quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias,
congregaverunt omnes quos invenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ
11 discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes, & vidit ibi homi-
12 nem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi; Amice, quomodò huc intrâsti non
habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris; Ligatis ma- 13
nibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor
dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. Tunc abeuntes Pharisæi, con- 14
silium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum He- 15
rodianis, dicentes; Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & 16
non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum: Dic ergò no- 17
bis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non? Cognitâ autem Jesus 18
nequitiâ eorum, ait; Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma cen- 19
sûs. At illi obtulerunt ei denarium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فتكاسلوا * وذهب بعضهم الي حقله * وبعضهم الي تجارته * والباقون امسكوا عبيده وسموهم
6 وقتلوهم * فلما سمع الملك غضب وارسل جنده فاهلك اوليك القتلة واحرق مدينتهم
7 * حينيذ قال لعبيده اما العرس فمستعد والمدعوين فغير مستحقين * اذهبوا الي مسالك
8 الطرق وكل من وجدتموه ادعوه الي العرس * خرج اوليك العبيد الي الطرق جمعوا كل من
9 وجدوا اشرارا وصالحين * فامتلا العرس من المتكيين * فلما دخل الملك لينظر
10 المتكيين راي هناك رجلا ليس عليه لباس العرس * فقال له يا صاحب كيف دخلت
11 الي ههنا وليس عليك ثياب العرس فسكت * حينيذ قال الملك للخدام شدوا يديه
12 ورجليه والقوه في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ما اكثر المدعوين
13 واقل المنتخبين *
14

* الفصل الثاني والسبعون *

15 * حينيذ ذهب الفريسيون وتساوروا ليصطادوه بكلمة * فارسلوا اليه تلاميذهم مع
16 الهيروديسيين قايلين يا معلم قد علمنا انك محق * وطريق الله بالحق تعلم * ولا تبالي باحد
17 ولا تاخذ بوجه انسان * فقل لنا ماذا تري * ايجوز اعطاء الجزية لقيصر ام لا * فعلم يسوع
18 شرهم فقال لهم لماذا تجربونني يا مراءيين * اروني صورة الدينار فاتوه بدينار *
19

Et neglexerunt: & abierunt quidam eo- 5
rum ad agrum suum, et quidam eorum ad
merces suas. Reliqui verò tenuerunt ser- 6
vos ejus, & contumeliis affecerunt eos,
& occiderunt eos. Cùm autem audisset 7
rex, iratus est: & misit exercitum su-
um, & perdidit illos occisores, & succen-
dit civitatem eorum. Tunc dixit servis 8
suis, Nuptiæ quidem paratæ sunt, at in-
vitati indigni sunt. Ite ad compita vi- 9
arum: & quemcunque inveneritis, vo-
cate eum ad nuptias. Exierunt ergò illi 10
servi ad vias, & congregaverunt quos-
cunque invenerunt, malos & bonos: &
impletæ sunt nuptiæ discumbentibus.
Cùm autem introisset rex ut videret dis- 11
cumbentes, vidit ibi hominem cui non e-
rat vestimentum nuptiarum: Et dixit ei, 12
Amice, quomodo intrâsti huc, & non est
tibi vestimentum nuptiarum? Et tacuit.
Tunc dixit rex ministris, Ligate manus 13
ejus, & pedes ejus, & projicite eum in
tenebras exteriores: ubi erit fletus &
stridor dentium. Quàm multi sunt voca- 14
ti, & pauci electi!

Sectio septuagesima secunda.

Tunc abierunt Pharisæi, & consilium 15
inierunt, ut caperent eum in verbo. Et 16
miserunt ad illum discipulos suos cum
Herodianis, dicentes; Magister, jam no-
vimus quòd tu verax es, & viam Dei in
veritate doces, et non attendis quenquam,
nec respicis in faciem cujusquam? Dic 17
ergò nobis quid existimes: licétne nobis
dare censum Cæsari, an non? Et cogno- 18
vit Jesus nequitiam eorum, dixitque eis,
Quid tentatis me hypocritæ? Ostendite 19
mihi figuram denarii. Et obtulerunt ei
denarium.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5
6 ወተሃየዩ : ወኀለፉ : ቦዘሖረ : ውስተ : ገራህቱ : ወቦዘሖረ : ውስተ : ተግባሩ ። ወእለ
7 ስ : ተርፉ : አኀዝዎሙ : ለአግብርቲሁ : ወቀተልዎሙ ። ወኪያሁኒ : አሰወርዎ : ወተምዐ : ንጉሥ : ወፈነወ : ሐራሁ : ይቅትልዎሙ : እልክቱ : ቀተልት : ወቀተልዎሙ : ወሀገሮሙኒ :
8 አውዐዩ : በእሳት ። ወእምዝ : ይቤሎሙ : ለአግብርቲሁ : በዓልየሰ : ድልው : ውእቱ :
9 ወባሕቱ : ለእለ : ዐደምናሆሙሰ : ኢከፈሎሙ ። ሑሩኬ : እንከ : ውስተ : መራሕብት :
10 ወአናቅጽ : ወኵሎ : ጸውዑ : ውስተ : ከብካብ ። ወወፅኡ : እሙንቱ : አግብርት : ውስተ : ፍናው : ወአስተጋብኡ : ኵሎ : ዘረከቡ : እኩያነ : ወኄራነ : ወመልኡ : ቤተ : በዓል :
11 እለ : ይረፍቁ ። በተዝካረ : ነገሥት : ወበዊአ : ንጉሥ : ይርአዮሙ : እለ : ይረፍቁ :
12 ወረከበ : በህየ : ብእሴ : ዘኢለብሰ : ልብሰ : መርዓ ። ወይቤሎ : ካልእየ : እፎ : ቦእከ :
13 ዝየ : እንበለ : ትልበስ : ልብሰ : መርዓ : ወተፈፅመ : ውእቱ ። ወእምዝ : አዘዘ : ንጉሥ : ለገዛእት : ይእስርዎ : እደዊሁ : ወእገሪሁ : ወያውፅእዎ : ውስተ : ጽንፈ : ጽልመት : ውስተ :
14 ብካይ : ወሐቂየ : ስነን ። እስመ : ብዙኃን : እሙንቱ : ጽዉዓን : ወኅሩያንሰ : ኅዳጣን ።

በእንተ : እለ : ተስእልዎ : በእንተ : ዲናር ።

15
16 ወእምዝ : ሖሩ : ፈሪሳውያን : ወተማከሩ : ከመ : ያስሕትዎ : በቃሉ ። ወፈነዉ : ኀቤሁ : አርደኢሆሙ : ምስለ : ሰብአ : ሄሮድስ : ወይቤልዎ : ሊቅ : ናአምር : ከመ : ረትዕ : አንተ : ወበጽድቅ : ትሜህር : ፍኖተ : እግዚአብሔር : ወኢትትኀከብ : መኑሂ : ወኢታደሉ :
17 ለገጸ : ሰብእ ። ንግረነኬ : እንከ : ዘይረትዓከ : ይከውንሁ : ወሂበ : ጸባሕተ : ዲናረ :
18 ለንጉሥ : ወሚመ : ኢይከውንኑ ። ወአእመሮሙ : እግዚእ : ኢየሱስ : እከዮሙ : ወይቤ
19 ሎሙ : ምንተ : ታሜክሩኒ : መደልዋን ። አርእዩኒ : አሳለ : ዲናር : ወአምጽኡ :
ሎቱ : ዲናረ ።

Et neglexerunt, & abierunt: fuit qui abiit in agrum suum, & fuit qui abiit 5
ad opus suum. Et qui superfuerunt prehenderunt servos suos, & occiderunt 6
eos. Et ipsum etiam spreverunt, & iratus est rex: & misit milites ejus tru- 7
cidare istos trucidatores, & trucidârunt eos; & urbem eorum etiam incen-
derunt igne. Et tunc dicit servis suis, Festum meum paratum est; sed iis quos 8
invitavimus non distributum fuit. Ite igitur in plateas, & portas, & omnes 9
vocate ad nuptias. Et egressi sunt isti servi in vias, & congregaverunt omnes 10
quos invenerunt, malos & bonos: & impleverunt domum convivii discum-
bentes. Et quum principibus annuntiatum est, intravit rex videre discum- 11
bentes: & invenit ibi hominem, qui non indutus fuit veste nuptiali. Et dicit ei, 12
Amice mi, quomodo intrâsti hic, absque eo quod induaris veste nuptiali? et
obturatus fuit. Et tunc præcepit rex servis ligare eum manibus et pedibus, 13
et conjicere eum in exteriores tenebras, in fletum et stridorem dentium.
Quoniam multi sunt vocati, et pauci electi. 14

De iis qui interrogabant eum de denario.

Et tunc abierunt Pharisæi, et consilium ceperunt ut in errorem inducerent 15
eum per sermonem ejus. Et miserunt ad eum discipulos suos cum hominibus 16
Herodis, et dicunt ei; Magister, scimus quòd æquus es, et in justitia doces vi-
am Dei, et non curas quemcunque, neque respicis personam hominis. Dic 17
nobis igitur quid tibi æquum videtur, licétne dare tributum denarii regi, vel
non licet? Et cognoscit Dominus Jesus malitiam eorum, et dicit iis; Quid ten- 18
tatis me hypocritæ. Ostendite mihi figuram denarii ejus: et attulerunt ei 19
denarium.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فصل یازده

امتحان کردن مسیح را بهر جزیه *

15 * بعد ازان معتزلان رفتند * وبا همدیگر مشورت کردند * که بنکتهٔ سخن چگونه
16 اورا بگیرند * * شاگردان خود را با مردم † هیرودیس * پیش عیسی فرستادند * وگفتند
اي معلم مي دانیم که تو راستي * وبراستي وانصاف راه خدایرا مي اموزاني * واز کسي
17 غم نمي خوري وروي دل کسي نمي بیني * * اکنون بما بگو چگونه است واجب است که
18 جزیهٔ سر بقیصر بدهیم یا نه * * عیسي اندیشهٔ ایشان دریافت وگفت * اي منافقان چرا مرا مي
19 آزمایید * دینار جزیهٔ سر را بمن بنمایید ایشان یک دینار پیش او آوردند

CXI. Tentatio Christi de tributo.

Post hæc Pharisæi iverunt, & inter 15
se consilium ceperunt, quomodo in
puncto sermonis illum caperent. Di- 16
scipulos itaque suos cum asseclis He-
rodis ad Jesum miserunt, & dixe-
runt; O magister, scimus te rectum
esse, & in rectitudine & æquitate
viam Dei docere, nec quenquam cu-
ras, & personam cujusquam non re-
spicis. Nobis igitur dic, quomodo est? 17
Fas est ut censum capitis Cæsari de-
mus, an non? Jesus cogitationem eo- 18
rum intellexit, & dixit; O hypocritæ,
quid me tentatis? Denarium census 19
capitis mihi ostendite: illi unum de-
narium ei attulerunt.

Et ait illis; Cujus imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei; Cæ-
20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καί-
21 saris. Tunc ait illis; Reddite ergo quæ Cæsaris, Cæsari: & quæ
σαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ
Dei, Deo. Et audientes mirati sunt: & *relinquentes eum* abierunt.
22 τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, *dicentes* non esse re-
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνά- ΝΓ'
surrectionem: & interrogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si
24 στασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν
quis mortuus fuerit non habens *genitos, ob affinitatem ducet* frater ejus uxorem
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
illius, & *suscitabit* semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fra-
25 αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀ-
tres: Et primus uxore ducta *obiit*: & non habens semen, reliquit
δελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε
uxorem suam fratri suo. Similiter & secundus, & tertius,
26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος,
usq; ad *septem*. *Postremum* autem omnium defuncta est & mulier. In ergò
27 ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν
28 resurrectione, cujus septem erit uxor? omnes enim habuerunt eam. Re-
29 ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Ἀπο-
spondens autem Jesus, ait illis; Erratis, nescientes Scripturas, neque
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ
efficaciam Dei. In enim resurrectione neque nubent, neque *dantur nu-*
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμί- 30
ptui: sed sicut angeli Dei in cælo *sunt*. De autem resurrectione
ζονται· ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως 31
mortuorum, non legistis *effatum vobis* à Deo, dicente; Ego sum
τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, Ἐγώ εἰμι 32
Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus, *Deus*
ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς
mortuorum, sed viventium. Et audientes turbæ, *percellebantur* in do-
ΝΔ' νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ δι- 33
ctrina ejus. *At* Pharisæi audientes quòd *occlusit os* Sadducæis,
δαχῇ αὐτοῦ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, 34
coacti sunt in *idipsum*. Et interrogavit unus ex eis Legis doctor,
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, 35
tentans eum, *& dicens*; Magister, quod mandatum magnum in Lege?
πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
At Jesus ait illi; Diliges Dominum Deum tuum *in toto* corde
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ 37
tuo, & in tota anima tua, & in tota *cogitatione* tua.
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ
21 ܗܟܝܠ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ. ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ.
22 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܢܚ *
23 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܙܕܘܩܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܬ
24 ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ
25 ܟܕ ܠܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܢܤܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܠܘܬܢ ܫܒܥܐ ܐܚܐ. ܩܕܡܝܐ ܢܤܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܫܒܩܗ
26 ܐܢܬܬܗ ܠܐܚܘܗܝ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܘ ܕܬܪܝܢ. ܐܦ ܗܘ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܒܥܬܗܘܢ.
27 * ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܠܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܕܫܒܥܬܗܘܢ
28
29 ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܤܒܘܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ
30 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܓܝܪ ܕܡܝܬܐ ܠܐ ܢܤܒܝܢ ܢܫܐ ܘܠܐ
31 ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܝܢ
32 ܕܡܝܬܐ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܡܪ. * ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
33 ܐܠܗܗ ܕܐܝܤܚܩ ܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܟܢܫܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܬܐ ܕܚܫܐ * ܢܛ *
34 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܫܟܪ ܠܙܕܘܩܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܐܠܗ ܚܕ
35
36 ܡܢܗܘܢ ܕܝܕܥ ܢܡܘܤܐ ܟܕ ܡܢܤܐ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܤܐ.
37 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ.
ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ.

Et ait illis Jesus, Cujus est imago ista & in- 20
scriptio? Dicunt, Cæsaris. Dixit eis, Date 21
ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ Dei,
Deo. Quod quum audissent, mirati sunt, & 22
reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio defunctorum. 58.

In die illo accesserunt Saducæi, & dicunt ei; 23
Nulla est vita mortuis: & interrogaverunt
eum, dicentes ei; Doctor, Moses dixit no- 24
bis; Si quispiam moriatur, quum non habeat
liberos, accipiat frater ejus uxorem ipsius, &
suscitet semen fratri suo. Erant autem apud 25
nos fratres septem: primus duxit uxorem, &
mortuus est: quumque non habuisset libe-
ros, reliquit uxorem suam fratri suo. Itidem 26
quoque secundus & tertius, usque ad septem
illos. Post omnes autem mortua est & muli-
er. In resurrectione ergò, cujusnam ex istis 27
septem futura est uxor? omnes enim duxe- 28
runt eam. Respondit Jesus, & dixit eis; Er- 29
ratis, quia nescitis scripturas, neque virtu-
tem Dei. Nam in resurrectione mortuorum 30
neque ducunt uxores, nec mulieres habent vi-
ros; sed sunt instar angelorum Dei in cœlis.
De resurrectione verò mortuorum, nónne le- 31
gistis id quod dictum est vobis à Deo dicen-
te; Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, 32
Deus Jacob? Et Deus non quidem mortuo-
rum est, sed viventium. Quod cùm audissent 33
turbæ, admirabantur ob doctrinam ejus.

Matutinis feriâ III septimanæ Passionis. 59.

Pharisæi verò quum audissent eum imposuisse 34
silentium Saducæis, congregati sunt simul.
Et interrogavit eum unus ex eis peritus Le- 35
gis, cùm tentaret eum; Doctor, quodnam 36
præceptum maximum est in lege? Jesus au- 37
tem dixit ei; Diliges Dominum Deum tuum
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, &
ex tota virtute tua, & ex tota mente tua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * عیسی بدیشان کفت این نقش وصورت وخط ازان کیست * کفتند ازان قیصر
21 بدیشان کفت * انچ ازان قیصرست بقیصر دهید وازان خدا بخدا * چون شنیدند در تعجب
22 ماندند اورا رها کردند ورفتند   صد دوازده   سخن هفت برادر که یک زن
23 ستدند * دران روز زنادقه پیش او آمدند [که می کویند قیامت نیست *
24 وپرسیدند] * وبدو کفتند ای معلم موسی بما کفت اکر کسی بمیرد بی انک اورا
25 پسر باشد * برادر او زنش را بستاند * تا برای برادر تخم خیزاند * وپیش ما بود هفت برادر
26 اولین † زن ستد وبی پسر مرد * [زن را به برادر کذاشت] * برادر دوم ستد واو نیز بی
27 پسر کذشت سیوم وچهارم تا هفتم همچنین * ودر آخر زن نیز بمرد * * اکنون این زن روز
28
29 قیامت ازان کدامین برادر باشد * برای انک هفت برادر اورا ستده اند * * عیسی بدیشان
30 کفت ای † کم ایمانان کمراه شده اید وکتابهارا نمی شناسید * وراه خدایرا نمی دانید * * برای
انک در قیامت † زناشوهری نباشد * ومردان † زن نستانند * وزنان نیز مرد نخواهند * الا بر مثال
31 فرشتکان پاک باشند * * برای قیامت نخوانده اید انچ بشما از خدا کفته شد * بکفت

Jesus illis dixit; Hæc impressio & 20
imago atque inscriptio cujus est? Di- 21
xerunt, Cæsaris. Illis dixit; Quod
Cæsaris est Cæsari date, & Dei Deo.
Quum audissent in admiratione ste- 22
terunt: & omisso eo abierunt.

CXII. Sermo de septem fratrib', qui mulierem unam acceperunt.

In illo die Sadducæi ad eum accesse- 23
runt, qui dicunt resurrectionem non
esse: & interrogaverunt, Et ei 24
dixerunt; O magister, Moses nobis
dixit; Si quis mortuus fuerit, abs-
que quòd ei filius sit, frater ejus u-
xorem illius accipiat, ut fratri semen
suscitet. Apud nos autem erant se- 25
ptem fratres: primus uxorem acce-
pit, & sine filio moriens uxorem
fratri reliquit. Frater secundus eam 26
accepit, & ipse etiam sine filio de-
cessit: similiter tertius, & quartus,
usque ad septimum. Postremò autem 27
mulier etiam mortua est. Hæc ergò 28
mulier die resurrectionis cujus è fra-
tribus erit? eò quòd septem fratres
eam acceperunt. Jesus illis dixit; 29
O increduli, erratis, & scripturas
nescitis, et viam Dei ignoratis.
Propterea quòd in resurrectione con- 30
jugium non sit, & viri uxores non
ducant, neque mulieres etiam viros
appetant, sed ad modum Angelorum
puri sint. De resurrectione vero non 31
legistis id quod vobis à Deo dictum
est, qui dicit;

Versio VULGATA LATINA.

20 Et ait illis Jesus; Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei; Cæ-
21 saris. Tunc ait illis; Reddite ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt
22 Dei, Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt. In illo die
23 accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem: & inter-
24 rogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si quis mortuus fue-
rit non habens filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, & suscitet semen
25 fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: & primus, uxore ductâ,
defunctus est: & non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo. Si-
26 militer secundus, & tertius, usque ad septimum. Novissimè autem omnium
27 & mulier defuncta est. In resurrectione ergò cujus erit de septem uxor?
28 omnes enim habuerunt eam. Respondens autem Jesus, ait illis; Erratis, nescientes 29
Scripturas, neq; virtutem Dei. In resurrectione enim, neq; nubent, neq; nubentur: 30
sed erunt sicut angeli Dei in cœlo. De resurrectione autem mortuorum non le- 31
gistis quod dictum est à Deo dicente vobis; Ego sum Deus Abraham, & Deus 32
Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed viventium. Et audientes 33
turbæ, mirabantur in doctrina ejus. Pharisæi autem audientes quòd silentium 34
imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum: Et interrogavit eum unus ex eis 35
legis doctor, tentans eum; Magister, quod est mandatum magnum in Lege? 36
Ait illi Jesus; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima 37
tua, & in tota mente tua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 *فقال لهم يسوع لمن هذه الصورة والكتابة * قالوا هذه لقيصر• حينئذ قال لهم اعطوا ما
21 للملك للملك وما لله لله * فلما سمعوا تعجبوا وتركوه ومضوا •
22
• الفصل الثالث والسبعون •
23 *وفي ذلك اليوم جاء اليه الزنادقة الذين يقولون ليس قيامة• وسالوه قائلين *يا معلم موسى
24 قال اذا مات انسان وليس له ولد فليتزوج اخوه امراته وليقم زرعا لاخيه * وكان عندنا سبعة
25 اخوة• تزوج اولهم بامراة ومات ولم يكن له زرع وترك امراته لاخيه *وكذلك الثاني• والثالث الى
26 السابع *وفي آخر الكل ماتت المراة ايضا * ففي القيامة لمن من السبعة تكون المراة لانهم
27 28 تزوجوها باجمعهم * فاجابهم يسوع قائلا لقد ضللتم• لانكم لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله•
29 *لانهم في القيامة لا يتزوجون ولا يزوجون• لكن يكونون كملائكة الله في السماء * واما من
30 31 اجل قيامة الاموات اما قراتم ما قيل لكم من قبل الله• اذ قال * انا هو اله ابراهيم واله اسحق
32 واله يعقوب• والله ليس هو للموتى لكن للاحياء *فلما سمع الجمع بهتوا من تعليمه •
33 • الفصل الرابع والسبعون • *فلما سمع الفريسيون انه قد ابكم الزنادقة اجتمعوا
34 35 36 عليه جميعا *وساله كاتب منهم لتجربة• قائلا *يا معلم ايما اعظم الوصايا في الناموس * قال
37 له يسوع تحب الرب الهك من كل قلبك • ومن كل نفسك • ومن كل فكرك •

Dixitque eis Jesus, Cujus est hæc figura 20
et inscriptio? Dixerunt, Hæc est Cæsa- 21
ris. Tunc dixit eis, Date quod est re-
gis, regi; et quod est Dei, Deo. Et cùm 22
audissent, admirati sunt: et reliquerunt
eum, et abierunt.

Sectio septuagesima tertia.

Et in illo die venerunt ad eum Sadu- 23
cæi qui dicunt, Non est resurrectio; et
interrogaverunt eum, Dicentes; Ma- 24
gister, Moses dixit, Quum mortuus fue-
rit aliquis, et non habuerit filium, ducat
frater ejus uxorem ipsius, ut suscitet se-
men fratri suo. Erant autem apud nos 25
septem fratres: duxit primus illorum
uxorem, et mortuus est, et non fuit ei se-
men: et reliquit uxorem suam fratri
suo. Similiter secundus, & tertius, us- 26
que ad septimum: Tandem post omnes 27
mortua est mulier quoque. Igitur in re- 28
surrectione, cujus è septem erit uxor?
quandoquidem duxerunt eam omnes.
Respondit eis Jesus, dicens; Sanè er- 29
râstis, quia non novistis scripturas, ne-
que virtutem Dei: Nam in resurrectio- 30
ne, neque nubent, neque nuptum dabunt:
sed erunt sicut angeli Dei in cælo. Ve- 31
rùm quod ad resurrectionem mortuorum,
nónne legistis quod dictum est vobis à
Deo, quando dixit; Ego sum Deus 32
Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob
et quidem Deus, non est mortuorum, sed
vivorum. Et cùm audisset turba, stu- 33
puerunt de doctrina ejus.

Sectio septuagesima quarta.

Et cùm audissent Pharisæi, quia ipse 34
obmutescere fecisset Saducæos, conve-
nerunt ad eum simul: Et interrogavit 35
eum Scriba quidam ex ipsis ad tentan-
dum eum, dicens; Magister, quod est 36
maximum mandatorum in lege? Dixit 37
ei Jesus, Diliges Dominum Deum tuum
ex toto corde tuo, et ex tota anima tua,
et ex omni mente tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ዘመኑ ፡ መልክዑ ፡ ወመጽሐፉ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ ዘንጉሢ ፡ ወ
21 ይቤሎሙ ፡ ሀቡ ፡ ዘንጉሢ ፡ ለንጉሢ ፡ ወዘእግዚአብሔር ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡
22 አንከሩ ፡ ወኀደግዎ ፡ ወኀለፉ ፡፡

በእንተ ፡ ሰዱቃውያን ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ አልቦ ፡ ትንሣኤ ፡ ሙታን ፡

23 ወይእተ ፡ ዕለተ ፡ መጽኡ ፡ ሰዱቃውያን ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አልቦ ፡ ትንሣኤ ፡ ሙታን ፡ ወተስእል
24 ዎ ፡፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሊቅ ፡ ሙሴ ፡ ይቤ ፡ እመቦ ፡ ዘሞተ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ውሉደ ፡ ያውስ
25 ብ ፡ ብእሲቶ ፡ እኁሁ ፡ ወያቅም ፡ ውሉደ ፡ ለእኁሁ ፡፡ ሀለው ፡ እንከ ፡ ኀቤነ ፡ ሰብዓቱ ፡
26 አኀው ፡ ወዘይልህቅ ፡ አውሰበ ፡ ወሞተ ፡ ወእስመ ፡ አልቦ ፡ ውሉደ ፡ ኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ ለእኁ
27 ሁ ፡፡ ወከማሁ ፡ ካልኡ ፡ ወሣልሱ ፡ ወእስከ ፡ ተፈጸሙ ፡፡ ወእምድኅረ ፡ ኵሎሙ ፡
28 ሞተት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡፡ ለመ ፡ ይትነሥኡ ፡ እንከ ፡ ሙታን ፡ ለመኑ ፡ እምሰብዓቲሆ
29 ሙ ፡ ትከውን ፡ ብእሲቶ ፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ አውሰብዋ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡
30 ወይቤሎሙ ፡ ትስሕቱ ፡ በኢያእምሮ ፡ መጻሕፍት ፡ ወኢኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ አመሰ ፡ ይ
ሕየዉ ፡ ሙታን ፡ ኢያወስቡ ፡ ወኢይትዋሰቡ ፡ ከመ ፡ መላእክተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በሰማያት ፡
31 እሙንቱ ፡፡ ወበእንተ ፡ ትንሣኤ ፡ ሙታንሰ ፡ ኢያንበብክሙሁ ፡ ዘተብህለ ፡ ለክሙ ፡ እምኀበ ፡
32 እግዚአብሔር ፡ ዘይቤ ፡፡ አነ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላከ ፡ አብርሃም ፡ ወአምላከ ፡ ይስሐቅ ፡ ወ
33 አምላከ ፡ ያዕቆብ ፡ አምላከ ፡ ሕያዋን ፡ ውእቱ ፡ ወአኮ ፡ አምላከ ፡ ሙታን ፡፡ ሰሚዖሙ ፡ ሕ
34 ዝብ ፡ አንከሩ ፡ ምሂሮቶ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ከመ ፡ ፈጸሞሙ ፡ ለሰዱቃውያን ፡ ተጋብኡ ፡ ኀ
35 ቤሁ ፡፡

በእንተ ፡ ጸሓፊ ፡ ዘተስእሎ ፡ አይ ፡ ትእዛዝ ፡ ዐቢ ፡

36 ወተስእሎ ፡ አሐዱ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ ጸሓፊ ፡ ሀገር ፡ እንዘ ፡ ያሜክሮ ፡፡ ሊቅ ፡ አይኑ ፡ ትእዛዝ ፡ የ
37 ዐቢ ፡ በውስተ ፡ ኦሪት ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ አፍቅሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አ
ምላክከ ፡ በኵሉ ፡ ልብከ ፡ ወበኵሉ ፡ ነፍስከ ፡ ወበኵሉ ፡ ኀይልከ ፡ ወበኵሉ ፡ ሕሊናከ ፡፡

Et dicit iis Dominus Jesus; Cujus est imago & inscriptio ista? Et dicunt ei, 20
Regis. Et dixit iis; Date quæ sunt regis, regi; & quæ sunt Dei, Deo. Et au- 21
dientes mirati sunt: & reliquerunt eum, & abierunt. 22

De Saducæis qui asserunt nullam fore resurrectionem mortuorum.

Et illo die venerunt Saducæi, dicentes non esse resurrectionem mortuorum; & 23
interrogaverunt eum, Dicentes; Magister, Moyses dixit; Si quis mortuus fue- 24
rit non habens filios, ducet uxorem frater ejus, & suscitabit filios fratri
suo. Fuerunt igitur apud nos septem fratres: & senior uxorem duxit, & 25
obiit: & quoniam non habuit filios, reliquit uxorem suam fratri suo. Et 26
similiter secundus, & tertius, & usquedum completi fuerunt. Et post omnes 27
illos mortua est ista mulier. Si igitur suscitabuntur mortui, cujus è septem 28
illis erit uxor? quoniam omnes illi uxorem duxerunt eam. Et respondit Do- 29
minus Jesus, & dixit iis; Erratis, non cognoscentes scripturas, neque potesta-
tem Dei? Quando revivixscent mortui, non uxores ducent, neque dabuntur 30
nuptui: sicut angeli Dei in cælis sunt. Et de resurrectione mortuorum, nónne 31
legistis quod dictum fuit vobis à Domino, qui dicit; Ego Dominus Deus sum 32
Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Deus viventium igitur est, & non
Deus mortuorum. Audientes populi, admirabantur doctrinam ejus. Et audientes 33
Pharisæi quòd silentium imposuisset Saducæis, congregati fuerunt ad eum: 34

De scriba qui interrogavit eam, Quod est præceptum maximum?

Et interrogavit eum, unus ex ipsis scriba civitatis, tentans eum; Magister, 35
quod est mandatum magnum in lege? Et respondit Dominus Jesus, & dicit 36
ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, et 37
in tota virtute tua, et in tota meditatione tua.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 *منم منم خداي ابراهيم • خداي اسحق خداي يعقوب • وخدا نه ازان مردگانست • الا ازان
33 34 زندگانست * چون جماعت تعليم اورا شنيدند • درعجب ماندند • *معتزلان چون ديدند
که زنادقه را خاموش کرده   صد سيزده   پرسيدن معتزلي براي
35 سپارشهاء توريت   همگنان گرد شدند * ويکي از ايشان پرسيد • که
36 شريعت را نيك مي دانست • براي آزمايش ازو پرسيد • وگفت * اي معلم از سپارشها
37 در ناموس کدام بزرگترست • *عيسي بدو گفت • انك خداي خود را از همه دل
ودرون خود • وازهمه جان خود ونيروي خود † دوست داري :

Ego sum, ego sum Deus Abraham, 32
Deus Isaak, Deus Jaakob: Deus
autem mortuorum non est, sed vivo-
rum est. Cùm turba doctrinam 33
ejus audissent, in admirationem
rapti sunt. Pharisæi autem cùm 34
vidissent, quòd Sadducæis silenti-
um fecisset,

CXIII. Quæstio Pharisæi de mandatis legis.

Omnes coacti sunt. Et unus ex il- 35
lis interrogavit, (qui Legem probè
calluit, sed tentandi gratiâ eum in-
terrogavit) & dixit; O Præce- 36
ptor, ex mandatis in lege quodnam
maximum est? Jesus illi dixit; 37
Quòd Deum tuum ex toto corde &
interiore tuo, & ex tota anima tua
& viribus tuis diligas.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΕ'. Νϛ'.

38 Hoc est primum & magnum mandatum. Secundum autem simile huic ; Diliges
39 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις
proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa
40 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
Lex & Prophetæ pendent. Coactis autem Pharisæis,
41 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων,
interrogavit eos Jesus, Dicens ; Quid vobis videtur de Christo ?
42 ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, Λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ ;
cujus filius est ? dicunt ei ; David. Ait illis ; Quomodò ergò David
43 τίνος υἱός ἐστι ; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβὶδ
in spiritu Dominum eum vocat, dicens ; Dixit Dominus Domino meo ;
44 ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;
Si ergò David vocat eum Dominum, quomodò filius ejus est ? Et nemo poterat
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι ; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο
46 ei respondere verbum : neque ausus fuit quisquam ex illa die
αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
interrogare eum ampliùs.
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

NE' — σκε β — σκϛ β

CAP. XXIII. κγ'.

1 Tunc Jesus locutus est *turbis*, & *discipulis suis*, Dicens ;
2 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Λέγων,
Super Moysi cathedram sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia
Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάντα 3
ergò quæcunque dixerint vobis *servare*, servate & facite : secundùm verò
οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ
opera eorum *ne facite* : dicunt enim, & non faciunt. Alligant enim
τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι γὰρ 4
onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum :
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
at digito *ipsorum non volunt* movere ea. Omnia verò opera
τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα 5
sua faciunt *ad spectari* hominibus: dilatant *verò* phylacte-
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτή-
ria sua, & magnificant fimbrias *vestimentorum suorum*. Amántque
ρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. Φιλοῦσί τε 6
primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in
τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
synagogis, Et salutationes in *foris*, & vocari
ταῖς συναγωγαῖς, Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι 7
ab hominibus, Rabbi, Rabbi. Vos autem *ne vocemini* Rabbi :
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, Ῥαββὶ, ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· 8
unus enim est vester *doctor*, *Christus*: omnes autem vos fra-
εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελ-
tres estis.
φοί ἐστε.

σκη ε — σκθ ϛ — σκϛ β — σλ ι — Νϛ' σκζ ι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
[illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Istud est præceptum maximum & primum. 38
Et secundùm, quod simile est ei ; Diliges 39
proximum tuum sicut teipsum. Ab istis 40
duobus præceptis pendet Lex & Prophetæ.
Quum autem congregati essent Pharisæi, 41
interrogavit eos Jesus, inquiens ; Quid 42
dicitis de Messia ? cujus est filius ? Dicunt
ei ; Filius Davidis. Dicit eis, Quomodo 43
ergò David per spiritum vocat eum Domi-
num ? Ait enim, Dixit Dominus Domi- 44
no meo, Sede à dextra mea, usque dum
ponam hostes tuos subter pedes tuos. Si 45
ergò David vocat eum Dominum, quomodo
filius ejus est ? Et nemo potuit ei reddere 46
rationem : nemoque ausus est ampliùs ab
illo die interrogare eum.

CAP. XXIII.

Tunc Jesus collocutus est turbis & disci- 1
pulis suis, & dixit eis ; Super cathedram 2
Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi. Quic- 3
quid igitur dicent vobis ut servetis, serva-
te, ac peragite ; sed juxta opera eorum ne
feceritis, dicunt enim & non faciunt. Li- 4
gantque onera gravia, & imponunt hu-
meris hominum : ipsi verò ne suo *quidem*
digito volunt ea tangere. Et omnia opera 5
sua faciunt ut spectentur ab hominibus :
dilatant enim phylacteria sua, & producunt
fimbrias palliorum suorum : Et amant pri- 6
mos accubitus in cœnis, & primos con-
sessus in synagogis, Et salutationem in pla- 7
teis, & vocari ab hominibus, Rabi. Vos 8
autem ne vocemini Rabi ; unus est enim
magister vester, vos autem omnes fratres
estis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38
39 * [اولين وبزركتر سپارش اينست] * وسپارش ديكر كه بدين مي ماند * كه يار خود
40 را همچون چشم خود دوست داري * بدين دو سپارش توريت وپيغمبران بر داشته شد *
41
42 * وچون امامان كرد شدند عيسي از ايشان پرسيد وكفت * بر مسيح چه مي كوييد پسر
43 كيست * بدو كفتند پسر داود * بديشان كفت * چكونه داود بجان اورا خداوند
44 خواند براي انك كفت نبوت * خدا بخداوند من كفت بر دست راست
45 من بنشين تا دشمنان ترا زير پاي تو خوابنيده كنم * چون داود اورا خداوند خود
46 خواندش * چكونه او پسر داود باشد * كسي بدو جواب نتوانست دادن وازان روز باز *
ديكر كسي با او كستاخي نكرد وچيزي پرسيد صد چهارده كلمهء چند
1 وسخن در نكوهيدن امامان * انكه عيسي اغاز كرد وبا شاكردان خود وجماعتي ديكر
2 كه انجا بودند سخن كفت * كه بر تخت وجايكاه موسي امامان * ومعتزلان ونويسندكان
3 نشسته اند * هرچه بشما كويند نكه داريد * شما نكه داريد [وبكنيد] ليكن بعمل وكردار ايشان

Primum & maximum mandatum 38
hoc est. Alterum autem mandatum, 39
quod huic est simile, est ut proxi-
mum tuum velati oculum tuum
charum habeas. In his duobus 40
mandatis Lex & Prophetæ compre-
hensi sunt. Cùm Antistites autem 41
convenissent, Jesus ex eis perconta-
tus est, & dixit ; De Christo quid 42
dicitis ? Filius cujus est ? Et di-
xerunt, Filius David. Illis dixit ; 43
Quomodo ergo David in spiritu
illum Dominum vocat ? Nam dicit :
Prophetia.
Deus Domino meo dixit ; Ad ma- 44
num dexteram meam sede, donec in-
imicos tuos, tibi sub pedibus con-
culcandos subjiciam. Cùm David 45
eum Dominum suum vocet, quomo-
do ille filius David sit ? Et nemo 46
responsum illi reddere potuit : &
ab eo die deinceps nemo eum proca-
citer adortus est, aut aliquid inter-
rogavit.

CXIV. Dicta quædam & verba in vituperationem Antistitum.

CAP. XXIII.

Tunc Jesus exorsus est, & disci- 1
pulis suis & turbæ reliquæ qui illic
aderant sermonem fecit : Et dixit 2
illis ; In cathedra & loco Mosis sa-
cerdotes, & Pharisæi, & Scribæ
sedent. Quicquid vobis dicunt, 3
Observate, vos observate & fa-
cite : opus autem & facta eorum

Versio VULGATA LATINA.

38 Hoc est maximum, & primum mandatum. Secundum autem simile est
39 huic; Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis
40 universa lex pendet, & Prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, inter-
41 rogavit eos Jesus, Dicens; Quid vobis videtur de Christo? cujus filius
42 est? Dicunt ei; David. Ait illis; Quomodò ergò David in spiritu vo-
43 cat eum Dominum, dicens; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris
44 meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergò Da-
45 vid vocat eum Dominum, quomodò filius ejus est? Et nemo poterat ei
46 respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum ampliùs
interrogare.

CAP. XXIII.

Tunc Jesus locutus est ad turbas, & ad discipulos suos, Dicens; Super cathe- 1 2
dram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi. Omnia ergò quæcunque dixerint vobis, 3
servate, & facite: secundùm opera verò eorum nolite facere: dicunt enim, &
non faciunt. Alligant enim onera gravia, & importabilia, & imponunt in hume- 4
ros hominum: digito autem suo nolunt ea movere. Omnia verò opera sua faci- 5
unt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant
fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in syna- 6
gogis, Et salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem noli- 7
te vocari Rabbi: unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. 8

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * هذه هي الوصية الاولى العظمى * والثانية التي تشبهها ان تحب قريبك مثل نفسك .
39
40 * بهاتين الوصيتين الناموس والانبياء معلقون * الفصل الخامس والسبعون *
41 * ثم اجتمع الفريسيون * فسالهم يسوع قايلا * ماذا تظنون في المسيح ابن من هو * قالوا له
42
43 هو ابن داود * قال لهم كيف داود بالروح يدعوه ربه * اذ قال * قال الرب لربي اجلس عن
44
45 يميني * حتى اضع اعداك تحت قدميك * فان كان داود بالروح يدعوه ربه فكيف هو ابنه .
46 * فلم يستطع احد ان يجيبه بكلمة ولم يجسر احد من ذلك اليوم ان يساله .

* الفصل السادس والسبعون *

1 * حينيذ كلم يسوع الجمع وتلاميذه قايلا * على كرسي موسى جلس الكتبة والفريسيون .
2
3 * فكلما قالوا لكم فاحفظوه وافعلوه ومثل اعمالهم لا تصنعوا * لانهم يقولون ولا يفعلون .
4 * يربطون احمالا ثقالا ويحملونها على اعناق الناس * ولا يريدون ان يحركوها باصبعهم * وكل
5
6 اعمالهم يصنعونها ليراءوا الناس يعرضون ارديتهم ويطولون اطراف ثيابهم * ويحبون اوايل
7 المتكات في الولايم * وصدور المجالس على الكراسي في المجامع * والسلام في الاسواق * وان
8 يدعوهم الناس معلمين * فاما انتم فلا تدعوا لكم معلما على الارض فان معلمكم واحد
هو المسيح وانتم جميعا اخوة .

Hoc est mandatum primum maximum. 38
Secundùm autem, quod assimilatur ei, est, 39
ut diligas proximum tuum sicut tei-
psum. Ab his duobus mandatis lex & 40
prophetæ pendentes sunt.

Sectio septuagesima quinta.

Iterùm congregati sunt Pharisæi, & in- 41
terrogavit eos Jesus, & dixit; Quid 42
censetis de Christo? cujus est filius?
Dixerunt ei, Est filius David. Ait illis, 43
Quomodo David in spiritu vocat eum
Dominum suum, quando ait; Dixit Do- 44
minus Domino meo, Sede à dextera mea,
donec ponam inimicos tuos sub pedibus
tuis? Si ergò David in spiritu vocat 45
eum Dominum suum, quomodo est filius
ejus? Et nemo potuit respondere ei ver- 46
bum, neque ausus est quisquam ab illa
die interrogare eum.

Sectio septuagesima sexta.

CAP. XXIII.

Tunc allocutus est Jesus turbam & 1
discipulos suos, dicens; Super cathe- 2
dram Moysi sederunt Scribæ & Phari-
sæi. Quicquid ergò dixerint vobis, 3
servate, & facite: secundùm opera ve-
rò eorum ne faciatis. Nam ipsi dicunt,
& non faciunt: Alligant onera gravia, 4
& imponunt ea super colla hominum,
& nolunt movere ea digito suo. Et o- 5
mnia opera sua faciunt ut præbeant se
hominibus: dilatant pallia sua, & pro-
ducunt fimbrias vestimentorum suorum.
Et amant primatum accubitûs in convi- 6
viis, & primos consessus super sedes in
synagogis, Et salutationem in foris, & 7
ut vocent eos homines magistros. Vos 8
autem ne vocetis vobis magistrum super
terram: quoniam magister vester unus
est, Christus; vos autem omnes fratres
estis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ዛቲ፡ ትእዛዝ፡ ዓባይ፡ ወቀዳሚት፡፡ ወካልእታኒ፡ ትመስላ፡ አፍቅር፡ ቢጽከ፡ ከመ፡ ነፍ
39 ስከ፡፡ በእሉ፡ ክልኤ፡ ትእዛዝ፡ ተሰቅሉ፡ ኵሉ፡ ኦሪት፡ ወነቢያት፡፡
40 በእንተ፡ ፈረሳዊያን፡ ዘኀሙ፡ ተስእልዎ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡፡
41 ወእንዘ፡ ጉቡአን፡ እሙንቱ፡ ፈረሳዊያን፡ ተስእሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ እንዘ፡ ይብል፡
42 ምንተ፡ ትብሉ፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወይቤልዎ፡ ዘዳዊ
43 ት፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እፎ፡ እንከ፡ ለሊሁ፡ ዳዊት፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡[ይ
44 ቤ]፡፡ ይቤሎ፡ እግዚእ፡ ለእግዚእየ፡ ንበር፡ በየማንየ፡ እስከ፡ አገብኦሙ፡ ለጸላእትከ፡
45 ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡ ዘለሊሁ፡ እንከ፡ ዳዊት፡ እግዚእየ፡ ይቤሎ፡ እፎ፡ እንከ፡
46 ይከውኖ፡ ወልደ፡፡ ወአልቦ፡ ዘክህለ፡ አውሥአቶ፡ ቃለ፡፡ ወአልቦ፡ ዘአንገብኦ፡ እምይእ
ቲ፡ ዕለት፡ ተስእሎቶ፡ ምንተኒ፡፡
በእንተ፡ አሰሉም፡ ለጸሐፍት፡ ወለፈረሳዊያን፡፡ በዘካርያስ፡ ወልደ፡ ብራኪዩ፡
1 ፳፫ ወእምዝ፡ ነገሮሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ለሕዝብ፡ ወለአርደኢሁ፡፡ እንዘ፡ ይብል፡
2 ዲበ፡ መንበረ፡ ሙሴ፡ ነበሩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈረሳዊያን፡፡ ኵሉ፡ ዘመሀሩክሙ፡ ግበሩ፡ ወዕ
3 ቀቡ፡ ወበከመ፡ ይገብሩሰ፡ ኢትግበሩ፡፡ እስመ፡ ዘይሜህሩ፡ ለባእድ፡ ወለሊሆሙሰ፡ ኢይ
4 ገብሩ፡፡ የአስሩ፡ ጾረ፡ ዓቢየ፡ ወክቡደ፡ ወያሰክምዎ፡ ለሰብእ፡ ዲበ፡ መታክፍቲሁ፡ ወለ
5 ሊሆሙሰ፡ ኢይለክፍዎ፡ በአጻብዕቶሙ፡፡ ወኵሎ፡ ምግባሮሙ፡ ዘይገብሩ፡ ለዓይነ፡ ሰ
6 ብእ፡ ይገብሩ፡፡ ወይሰፍሑ፡ ኰናብቢሆሙ፡ ወያዐቢዩ፡ አዝፋሪሆሙ፡፡ ወያፈቅሩ፡ ር
7 እሰ፡ መርፈቅት፡ በውስተ፡ ምሳሕት፡ ወነቢረ፡ ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕዋደት፡፡ ወተአም
8 ኆ፡ በውስተ፡ ምሥያጣት፡ ወይበሉሙ፡ ሰብእ፡ ረቢ፡፡ አንትሙሰኬ፡ ኢትሰመዩ፡ ረ
ቢ፡፡ እስመ፡ ኣሐዱ፡ ውእቱ፡ መምህርክሙ፡፡ አንትሙሰ፡ አኃው፡ አንትሙ፡ኵልክሙ፡፡

Hoc est mandatum maximum & primum. Et secundum simile est ei; Dilige 38
proximum tuum sicut animam tuam. In hisce duobus mandatis pendent tota 39
Lex & prophetæ. 40

De Pharisæis qui interrogabant Christum, Cujus filius est Christus?

Et congregatis ipsis Pharisæis, interrogavit eos Jesus, Dicens; Quid dicitis 41
de Christo? filius cujus est Christus? & dicunt ei; Davidis. Et dicit iis Do- 42
minus Jesus, Quomodo igitur ipse David in spiritu sancto ait; Dicit Dominus 43
Domino meo; Sede ad dextram meam, usque dum referam inimicos tuos sub 44
scabello pedum tuorum. Si igitur David, Domine mi, dicit; quomodo igitur 45
est ei filius? Et nullus fuit qui poterat respondere ei verbum: neque fuit 46
quisquam qui ausus fuit ab ista hora interrogare eum aliquid.

De comminando Scribas & Pharisæos.
Et de Zacharia filio Barachiæ.

CAP. XXIII.

Et tunc loquutus est Dominus Jesus populo, & discipulis suis, Dicens; 1
Super cathedram Moysis sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia quæ vos do- 2
cuerunt facite, & servate; & sicut faciunt, ne facite: quoniam quæ docent 3
alios, ipsi non faciunt. Ligant onus magnum grave, & imponunt id homini 4
super humeros ejus: & ipsi non tangunt illud cum digitis suis. Et omnia 5
opera sua quæ faciunt, præ oculo hominis faciunt; & dilatant phylacteria sua,
& magnificant fimbrias suas. Et amant primos recubitus in conviviis, & 6
sedere ultimò in conventibus, Et salutationem in foris, & ut dicant iis homi- 7
nes, Rabi. Vos igitur ne vocemini Rabi; quoniam unus est doctor vester, vos 8
fratres estis omnes vos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 کار مکنید * برای انك میگویند وبمردم می اموزند * خود عمل نمی کنند * بارهاء
5 گران بر دوش مردم می بندند * وانگشت خود را دران رنجه نمی دارند * همه کردارهاء
ایشان بروی وریاست * تا در چشم خلایق نیك نمایند * دامن فرجی واستین دراز کنند *
6 * ودر مهمانی شب صدر مجلسها را دوست دارند * ومیان انجمنها بالاتر از همه نشینند
7 * ودوست دارند که مردم در بازارها ایشانرا سلام دهند * وایشانرا معلم خوانند *
8 * اکنون شما بزرگوار مشوید * برای انك بزرگوار شما یکیست برای انك شما برادران
یکدیگرید *

ne operemini; dicunt enim et
homines docent, ipsi verò opus
non faciunt. Onera gravia hu- 4
meris hominum imponenda li-
gant, digito verò suo in eis fe-
rendis laborem non suscipiunt.
Omnia opera eorum ad aspectum 5
et ostentationem fiunt, ut oculis
hominum boni appareant. Laci-
niam vestimenti et oram produ-
cunt. Et in conviviis nocturnis 6
primos accubitus amant, et in
synagogis super omnes sedent.
Amant etiam ut homines eos in 7
foris salutent, eosque præcepto-
res vocent. Vos autem magistri 8
ne estote: eò quòd magister ve-
ster unus sit, siquidem vos fratres
alter alterius estis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κϛ'.

Et patrem ne vocetis vestrûm super terram: unus enim est Pater
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ
vester qui in cœlis. Nec vocemini doctores: unus enim vester
10 ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν
est doctor, Christus. Qui verò major vestrûm, erit vester
11 ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν
minister. Qui autem exaltabit seipsum, humiliabitur: & qui
12 διάκονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις σλα ε
humiliabit seipsum, exaltabitur. Væ autem vobis Scribæ & Phari-
13 ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι-
sæi hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, & prætextu
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
prolixa orantes: propter hoc accipietis abundantius judicium. Væ
14 μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ σλβ ε
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia clauditis regnum cœlorum
ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ante homines: vos enim non intratis: nec introeuntes
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
sinitis intrare. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ:
15 ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, σλγ ι
quia circuitis mare & aridam, facere unum proselytum: &
ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ
cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, dupliciorem vobis. Væ
ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης, διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ 16
vobis duces cæci, dicentes; Quicunque juraverit in templo, nihil
ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
est: qui autem juraverit in auro templi, debet. Stulti &
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ 17
cæci: quid enim majus est, aurum, aut templum sanctificans au-
τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυ-
rum? Et, Quicunque juraverit in altari, nihil est: quicunque
σόν; Καὶ, Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς 18
autem juraverit in dono quod super illud, debet. Stulti & cæci:
δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· 19
quid enim majus, donum, an altare sanctificans donum?
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
Ergò jurans in altari, jurat in eo, & in omnibus quæ super
Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω 20
illud. Et jurans in templo, jurat in illo, & in habitante
αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι 21
illud. Et jurans in cœlo, jurat in throno Dei, & in
αὐτόν. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν 22
sedente super eum.
τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 ܘܐܒܐ ܠܐ ܬܩܪܘܢ ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. * ܘܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܡܕܒܪܢܐ.
10 ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ ܡܕܒܪܢܟܘܢ. ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܒ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ.
12 * ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ.
* ܕܩܠܝܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܕܚܫܐ * ܩ *
13 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ
14 ܕܡܘܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܠܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ
15 ܠܐ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܠ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܟܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ. ܠܡܥܒܕ ܓܝܘܪܐ ܚܕ.
16 ܘܡܐ ܕܗܘܐ. ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܒܪܗ ܕܓܗܢܐ ܐܥܦܐ ܥܠܝܟܘܢ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܢܐ
ܣܡܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܕܗܒܐ
17 ܕܒܗܝܟܠܐ ܚܐܒ. * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܗܝܟܠܐ ܕܗܘ ܡܩܕܫ ܠܗ
18 ܠܕܗܒܐ. * ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܠܥܠ
19 ܡܢܗ ܚܐܒ * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܐܘ ܡܕܒܚܐ ܕܡܩܕܫ
20 ܠܩܘܪܒܢܐ. * ܡܢ ܕܝܡܐ ܗܟܝܠ ܒܡܕܒܚܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܟܠ ܕܠܥܠ ܡܢܗ.
21 * ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܡܢ ܕܥܡܪ ܒܗ. * ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܫܡܝܐ. ܝܡܐ
22 ܒܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ ܘܒܡܢ ܕܝܬܒ ܥܠ ܡܢܗ.

Et patrem ne vocetis vobis in terra, unus 9
enim est pater vester qui est in cœlis. Ne- 10
que vocemini rectores, quoniam unus est
rector vester, Christus. Qui autem maxi- 11
mus est inter vos, fiat vobis minister. Qui- 12
cunque enim efferet seipsum, deprimetur;
& qui seipsum depresserit, efferetur.

Ad nocturnum primum noctis tertiæ passionis.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, 13
qui devoratis domos viduarum, eâ occasio-
ne quòd producitis orationes vestras; pro-
pterea subituri estis judicium majus. Væ 14
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe
qui claudatis regnum cœlorum coram ho-
minibus. Vos enim non introitis, nec eos
qui introeunt, sinitis introire. Væ vobis 15
Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe qui
perlustretis mare & aridam, ut faciatis unum
proselytum: & quum factus est, facitis eum
filium gehennæ duplo magis quàm vos. Væ 16
vobis duces cæci, qui dicitis; Quisquis jurat
per templum, nihil est: quisquis autem jurat
per aurum templi, reus est. Stulti & cæci, 17
utrum enim majus est? aurum, an templum,
quod consecrat ipsum aurum? Et, Quisquis 18
jurat per altare, nihil est: quicunque verò
jurat per oblationem quæ est super ipsum,
reus est. Stolidi & obcæcati, utrum enim 19
majus est? oblatio, an altare quod consecrat
oblationem? Qui ergò jurat per altare, 20
jurat per ipsum, ac per omnia quæ super
eo sunt. Et qui jurat per templum, jurat 21
per ipsum, & per eum qui habitat in eo.
Quique jurat per cœlos, jurat per thronum 22
Dei, & per eum qui sedet super ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وكسي را بر زمين پدر نخوانيد * براء انك پدر شما يكيست * كه بر آسمانست *
10 * وكدخدا نخوانيد سبب. انك كدخداي شما مسيح است * * انك در ميان شما
11
12 بزركترست خدمت كار همه او باشد * براي انك هر كه خودرا خار كند * بلند
13 شود * وانچ خودرا بلند بيند خوار شود * * واي بر شما نويسندكان ومعتزلان منافقان * بواسطهء
ان كه نماز خودرا دراز مي كشيد * كه مال وخانهء بيوه زنانرا بخوريد * براي اين افزون
14 داوري بپذيريد * * واي بر شما نويسندكان * معتزلان ومنافقان * كه ملكوت آسمانرا
15 برابر خلق دربستيد * شما در نمي رويد ونمي كذاريد كسي ديكر در رود * * واي
بر شما نويسندكان معتزلان منافقان * كه دريا وخشكي را مي جوييد * كه يكي را با خود
16 كشيد چون بشما پيوست * اورا دوزخي سازيد * از شما بيشتر * * واي بر شما اي پيش
روان كوران * كه مي كوييد هر كه بهيكل سوكند خورد چيزي نيست * الا انك
17 سوكند خورد بزري كه درهيكل است كناه است * * اي جاهلان نا بينايان كدامين

Nec quempiam in terra patrem 9
vocetis: quoniam Pater vester
unus est, qui est in cœlis. Ne- 10
que gubernatorem vocetis, ea de
causa quòd gubernator vester
Christus est. Qui in medio ve- 11
strûm maximus est, minister om-
nium is sit. Etenim quicunque 12
seipsum vili fecerit, excelsus e-
rit: qui verò seipsum suspexerit,
vilis erit. Væ vobis Scribæ 13
& Pharisæi hypocritæ, hac de
causa quòd preces vestras in lon-
gum protrahitis, ut facultates
& domos viduarum comedatis:
propter hoc adauctum judicium
accipietis. Væ vobis Scribæ, 14
Pharisæi, & hypocritæ, quia
regnum cœlorum hominibus præ-
cluditis: nec vos intratis,
nec sinitis quenquam alium in-
trare. Væ vobis Scribæ & Pha- 15
risæi hypocritæ, quia mare &
aridam pervestigatis ut unum
proselytum ad vos trahatis; &
cum vobis adjungatur, eum di-
gnum gehennæ efficitis vobismet
magis. Væ vobis ô duces cæci, 16
qui dicitis; Quicunque per tem-
plum juraverit, nihil est: sed
qui juraverit per aurum, quod
in templo est, peccati reus
est. O stulti cæci, utrum 17

Versio VULGATA LATINA.

9 Et patrem nolite vocare vobis super terram : unus est enim pater vester,
10 qui in cœlis est. Nec vocemini magistri ; quia Magister vester unus est,
11 Christus. Qui major est vestrûm, erit minister vester. Qui autem se ex-
12 altaverit, humiliabitur : & qui se humiliaverit, exaltabitur. Væ autem vo-
13 bis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia clauditis regnum cœlorum ante
14 homines : vos enim non intratis, nec introeuntes sinitis intrare. Væ vo-
bis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia comeditis domos viduarum, orati-
15 ones longas orantes : propter hoc amplius accipietis judicium. Væ vobis,
Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia circuitis mare & aridam, ut faciatis
unum proselytum ; & cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo
quàm vos. Væ vobis, duces cæci, qui dicitis ; Quicunque juraverit per tem- 16
plum, nihil est : qui autem juraverit in auro templi, debet. Stulti, & cæ- 17
ci : Quid enim majus est, aurum, an templum, quod sanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit in altari, nihil est : quicunque autem juraverit in do- 18
no, quod est super illud, debet. Cæci : Quid enim majus est, donum, 19
an altare, quod sanctificat donum ? Qui ergò jurat in altari, jurat in eo, 20
& in omnibus quæ super illud sunt. Et quicunque juraverit in templo, ju- 21
rat in illo, & in eo qui habitat in ipso : Et qui jurat in cœlo, jurat in 22
throno Dei, & in eo qui sedet super eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 ولا تدعوا لكم ابا على الارض فان اباكم واحد هو الذي في السموات * ولا تدعوا
11 لكم مدبرا على الارض فان واحدا هو مدبركم المسيح * والكبير الذي فيكم
12 13 فليكن لكم خادما * ومن رفع نفسه اتضع ومن وضع نفسه ارتفع * الويل لكم
ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تاكلون بيوت الارامل بعلة تطويل صلواتكم *
14 ومن اجل هذا تاخذون اعظم دينونة * الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرايين
لانكم تغلقون ملكوت السموات قدام الناس * فلا انتم تدخلون ولا تتركون الاتيين
15 يدخلون * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تطوفون البر والبحر
16 لتصطنعوا غريبا واحدا * فاذا صار صيرتموه لجهنم ابنا مضاعفا اليكم * الويل لكم يا
قادة العميان الذين يقولون من حلف بالهيكل فليس عليه شيا ومن حلف بذهب
17 18 الهيكل يخطي * ايها الجهال العمي ايما اعظم الذهب ام الهيكل الذي يقدس الذهب * ومن
19 حلف بالمذبح فليس عليه شيا ومن حلف بالقربان الذي فوقه فهو يخطي * يا جهال وعميان
20 ايما اعظم القربان او المذبح الذي يقدس القربان * فمن حلف بالمذبح فقد حلف به وبكلما
21 22 فوقه * ومن حلف بالهيكل فهو يحلف به وبالساكن فيه * ومن حلف بالسماء فهو يحلف
بكرسي الله وبالجالس عليه *

Neque vocetis vobis patrem super ter- 9
ram : quoniam pater vester, unus est
qui est in cœlis. Neque vocetis vobis 10
gubernatorem super terram : quoniam
unus est gubernator vester, Christus.
Et magnus qui est inter vos, sit vo- 11
bis minister. Nam qui exaltaverit se- 12
ipsum, humiliabitur ; & qui humi-
liaverit seipsum, exaltabitur. Væ 13
vobis, ô Scribæ & ô Pharisæi ô hy-
pocritæ ; quia comeditis domos vidu-
arum, prætextu protractionis oratio-
num vestrarum ; & propter hoc acci-
pietis summum judicium. Væ vobis, 14
ô Scribæ & Pharisæi hypocritæ ;
quia clauditis regnum cœlorum coram
hominibus, & vos non ingredimini,
neque permittitis venientibus, ut in-
grediantur. Væ vobis, ô Scribæ & 15
Pharisæi hypocritæ ; quia vos circum-
itis aridam & mare, ut faciatis
proselytum unum : & cùm factus fu-
erit, redditis eum gehennæ filium
adjunctum vobis. Væ vobis duces 16
cæcorum, qui dicunt ; Quicunque ju-
raverit per templum, non est obnoxi-
us rei cujusquam : at quicunque ju-
raverit per aurum templi, peccat. O 17
stulti cæci, quid est majus ? aurum,
an templum quod sanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit per altare, 18
non est obnoxius ullius rei : & qui-
cunque juraverit per oblationem quæ
est super ipsum, ille peccans est.
Stulti ac cæci, quid est majus ? ob- 19
latio an altare quod sanctificat obla-
tionem ? Et quicunque juraverit per 20
altare, juravit per ipsum & per
omne quod est super ipsum. Et qui- 21
cunque juraverit per templum, ipse
jurat per ipsum & per habitantem in
eo. Et quicunque juraverit per cælum, 22
ipse jurat per thronum Dei, & per seden-
tem super eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኢትረስዩ ፡ አበ ፡ በዲቤ ፡ ምድር ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ ውእቱ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡፡ ወኢት
10 ሰመዩ ፡ መምህራነ ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ መምህርክሙ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ዘይዕ
11 ብየክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡ ላእከ ፡፡ እስመ ፡ ዘአዕበየ ፡ ርእሶ ፡ የኀስር ፡ ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ይከብ
12 ር ፡፡ በእንተ ፡ አሌሎሙ ፡ ለጸሐፍት ፡ ወለፈሪሳውያን ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪ
13 ሳውያን ፡ መደልዋን ፡፡ እስመ ፡ ትበልዑ ፡ አብያተ ፡ መበለታት ፡ ወታመክንዩ ፡ ወታበዝኁ ፡ ጸ
14 ሎተ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ትረክቡ ፡ ፍድፉደ ፡ ኵነኔ ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያ
ን ፡ መደልዋን ፡ እስመ ፡ ተዐጽዉ ፡ ውስተ ፡ ገጹ ፡ ለሰብእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወለሊክ
15 ሙ ፡ ኢትበውኡ ፡ ወለእለሂ ፡ ይበውኡ ፡ ትከልእዎሙ ፡ በዊአ ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡
ወፈሪሳውያን ፡ መደልዋን ፡ እስመ ፡ ተአውዱ ፡ ባሕረ ፡ ወየብሰ ፡ ከመ ፡ ታጥምቁ ፡ አሐደ ፡ ፈ
16 ላሴ ፡ ወተጠሚቆ ፡ ትረሲይዎ ፡ ካዕበተክሙ ፡ ለገሃነም ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈ
ሪሳውያን ፡ ለምሕረተ ፡ ዕዉራን ፡ እለ ፡ ትብሉ ፡ ዘመሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ደኀን ፡ ውእ
17 ቱ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በወርቀ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ይበቍዕ ፡፡ አብዳን ፡ ወዕዉራን ፡ አይ ፡ የዐ
18 ቢ ፡ ወርቅኑ ፡ ወሚመ ፡ ቤተ ፡ መቅደስኑ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለወርቅ ፡፡ ወዘመሐለ ፡ በመሠ
19 ዊዕ ፡ ደኀን ፡ ትብሉ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በጽንሓሕ ፡ ይጌጊ ፡ ትብሉ ፡፡ አብዳን ፡ ወዕዉ
ራን ፡ አይ ፡ የዐቢ ፡ ጽንሓሕኑ ፡ ወሚመ ፡ መሠዊዕ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለውእቱ ፡ ጽንሓ
20 ሕ ፡፡ ዘኬ ፡ መሐለ ፡ በመሠዊዕ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወመሐለ ፡ በኵሉ ፡ ዘዲቤ
21 ሁ ፡፡ ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወባዘ ፡ ይነብር ፡ ውስቴ
22 ቱ ፡፡ ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ ሰማየ ፡ መሐለ ፡ መንበሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወበዘ ፡ ይነብ
ር ፡ ዲቤሁ ፡፡

Et ne constituatis patrem super terram : quia unus est pater vester cœlestis.
Et ne vocemini doctores : quia unus doctor vester est, Christus. Sed qui 10
summus erit è vobis, sit vobis minister. Quoniam qui magnificavit seipsum 11
despicietur, & qui sese humiliaverit, honorem sibi attrahet. 12

De denuntiando væ Scribis & Pharisæis.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quoniam exeditis domus viduarum, & 13
artificiis utimini, et multiplicatis orationem : propterea invenietis majus judi-
cium. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia clauditis præ faciem 14
hominis regnum cælorum : & vosipsi non intreitis, & introeuntes etiam
prohibetis intrare illud. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quoniam 15
circumitis mare & aridam, ut baptizetis unum proselytum : & quum fuerit
baptizatus, disponitis eum duplo magis quàm vos ad gehennam. Væ vobis 16
Scribæ & Pharisæi duces cæci, qui dicitis ; Qui juraverit per Domum
sanctam, liber est : sed qui juraverit per aurum Domûs sanctæ, proficit.
Stulti & cæci : utrum majus est, aurúmne, vel Domus sancta quæ sanctificat 17
aurum ? Et, Qui juraverit per altare, liber est dicitis ; & qui juraverit 18
per holocaustum, reus est dicitis. Stulti & cæci : utrum majus est, holocau- 19
stum, vel altare quod sanctificat illud holocaustum ? Qui igitur juraverit per 20
altare, juravit per ipsum, & juravit per totum quod super ipsum est. Et 21
qui juravit per Domum sanctam, juravit per ipsam, & per eum qui habitat
in ea. Et qui juravit per cœlum, juravit per thronum Dei, & per eum 22
qui sedet super ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 بزرگترست زر يا هيكل كه زررا مقدس دارد * وهر كه بمذبح سوگند خورد چيزي
19 نيست * الا هر كه بقربان كه برويست سوگند خورد گناه است * اي جاهلان كوران
20 كدامين بزرگترست * قربان يا مذبح كه قربانرا پاك مي دارد * هر كه بمذبح سوگند
21 خورد بقربان بهر چه درو سوگند خورده باشد * وهر كه بهيكل سوگند خورد بهر
22 چه در هيكل وبالاي او سوگند خورده باشد * وبذاتيكه درو ساكنست * وهر كه باسمان
سوگند بخورد بتخت خدا سوگند خورده باشد * وبذاتيكه بالاي او ساكن است *

majus est, aurum, an templum
quod aurum sanctificat ? Et 18
quicunque per altare juraverit,
nihil est : sed si quis per oblati-
onem quæ super illud est jura-
verit, peccatum est. O stulti 19
cæci, utrum majus est, oblatio
an altare quod oblationem purifi-
cat ? Quicunque per altare jura- 20
verit, per oblationem & per omnia
quæ super illud sunt juravit. Et 21
quicunque per templum juraverit,
per omne quod est in templo & su-
per illud juravit, et per eum qui
in ipso habitat. Et quicunque per 22
cælum juraverit, per solium Dei ju-
ravit, et per eum qui super illud
sedet.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia decimatis mentham,
23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, σλδ
& anethum, & cyminum, & reliquistis graviora Legis, judicium,
καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν,
& misericordiam, & fidem. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Duces cæci, excolantes culicem, at camelum glutientes.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. σλε
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia mundatis quod deforis
25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν σλϛ
poculi & patinæ, intùs autem plena sunt ex rapina & intemperantia.
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
Pharisæe cæce, munda priùs quod intus poculi, & patinæ,
26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ τῆς παροψίδος,
ut fiat & quod deforis ipsorum mundum. Væ vobis Scribæ & Pha-
27 ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φα- σλζ
risæi hypocritæ: quia adsimilamini sepulchris dealbatis, quæ aforis
ρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν
quidem apparent speciosa: intùs verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni
μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης
immunditiâ. Sic & vos aforis quidem paretis hominibus justi:
28 ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
intùs autem pleni estis hypocrisi & iniquitate. Væ vobis Scribæ σλη
ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς 29
& Pharisæi hypocritæ: quia ædificatis sepulchra Prophetarum
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,
& ornatis monumenta justorum: Et dicitis; Si fuissemus in
καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων· Καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν 30
diebus patrum nostrorum, non essemus communicatores eorum in
ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν
sanguine Prophetarum. Itaque testamini vobismetipsis, quia filii estis
τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε 31
occidentium Prophetas. Et vos implete mensuram
τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον σλθ 32
patrum vestrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fugietis à
τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ 33
judicio gehennæ? Propter hoc ecce ego mitto ad vos Prophetas,
τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, σμ 34
& sapientes, & Scribas: & ex illis occidetis, & crucifigetis, &
καὶ σοφοὺς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε, καὶ σταυρώσετε, καὶ
ex illis flagellabitis in synagogis vestris, & persequemini de civitate
ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
in civitatem.
εἰς πόλιν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܫܒܬܐ ܘܟܡܘܢܐ܂ ܘܫܒܩܬܘܢ ܝܩܝܪܬܗ ܕܢܡܘܣܐ ܕܝܢܐ ܘܚܢܢܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ܂ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩ܂
24 * ܡܕܒܪܢܐ ܣܡܝܐ ܕܡܨܠܝܢ ܒܩܐ ܘܒܠܥܝܢ ܓܡܠܐ܂
25 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܕܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܪܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ܂ ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ܂
26 * ܦܪܝܫܐ ܣܡܝܐ ܕܟܐ ܠܘܩܕܡ ܠܓܘܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗܘܢ ܕܟܝܐ܂
27 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܕܕܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܩܒܪܐ ܡܚܘܪܐ܂ ܕܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܫܦܝܪܐ܂ ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ ܓܪܡܐ ܕܡܝܬܐ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ܂
28 * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܟܐܢܐ܂ ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܘܢܣܒ ܒܐܦܐ܂

* ܬܫܡܫܬܐ ܕܬܪܬܝܢ܂ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܕܚܫܐ ܘܕܡܪܝ ܐܣܛܦܢܘܣ * ܣܐ *

29 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ܂ ܘܡܨܒܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܙܕܝܩܐ܂
30 * ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܘ ܗܘܝܢ ܒܝܘܡܝ ܐܒܗܝܢ܂ ܠܐ ܗܘܝܢ ܫܘܬܦܐ ܠܗܘܢ ܒܕܡܐ ܕܢܒܝܐ܂
31 * ܡܟܝܠ ܡܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ܂ ܕܒܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܢܒܝܐ܂
32 * ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܘ ܟܝܠܬܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ܂
33 * ܚܘܘܬܐ ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܬܥܪܩܘܢ ܡܢ ܕܝܢܗ ܕܓܗܢܐ܂
34 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܢܒܝܐ ܘܚܟܝܡܐ ܘܣܦܪܐ܂ ܡܢܗܘܢ ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܡܢܗܘܢ ܢܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܢܘܫܬܟܘܢ܂ ܘܬܪܕܦܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܝܢܐ܂

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, 23
quippe qui decimetis mentham, & anethum,
atque cuminum; & omittatis graviora Le-
gis, judicium, & misericordiam, atque fi-
dem: hæc autem oportebat ut faceretis, &
illa non omitteretis. Duces cæci: qui ex- 24
colatis culices, & deglutitis camelos. Væ 25
vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe
qui emundetis exteriorem partem calicis &
scutellæ, intùs autem plena sunt rapinâ & in-
iquitate. Pharisæi obcæcati, emundate pri- 26
mùm interius calicis & scutellæ, ut fiat et-
iam exterius illorum mundum. Væ vobis 27
Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui similes
estis sepulchris calce obductis, quæ extra
quidem videntur pulcherrima, intus verò
plena sunt ossibus mortuorum, omnique im-
munditiâ. Sic & vos extra quidem videmi- 28
ni hominibus tanquam justi, intùs autem ple-
ni estis iniquitate, & hypocrisi.

*Officio secundo noctis tertiæ Passionis, domi-
nique Stephani. 61.*

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui 29
extruitis sepulchra Prophetarum, & concin-
natis monumenta justorum, Et dicitis; Si 30
fuissemus in diebus patrum nostrorum,
nequaquam fuissemus eis socii in sangui-
ne Prophetarum. Itaque testimonium 31
perhibetis contra vosmetipsos, filios vos
esse eorum qui interfecerunt Prophetas.
Vos quoque complete mensuram patrum 32
vestrorum. Serpentes, progenies vipera- 33
rum, quomodo effugietis à judicio gehennæ?
Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, 34
& sapientes, & scribas; & ex iis interfectu-
ri estis, & in crucem acturi, & ex iis flagel-
lis cæsuri estis in synagogis vestris, & perse-
quemini eos à civitate in civitatem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه پودينه وشبت وزيره را ده يكي ميكنيد •
وبارهاء شريعت را كذاشتيد • داوري • وعدل • وامانت • ورحمت • اينها در بايست است كه
24 كنيد • نه انها • * اي پيش روان نابينايان • كه پشها را مي خنيد • وشترانرا فرو
25 مي بريد • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه بيرون كاسه وسكره را پاك
26 مي كنيد • واندرون او پر چرك وتاريكي است • * معتزلان كوران اول اندرون كاسه
27 وسكره را پاك داريد • اينك بيرون ايشان نيز پاكست • * واي بر شما نويسندكان معتزلان
منافقان • كه بقبرهاء كچ ماليده مانند كه از بيرون خوب نموده مي شوند •
28 واز اندرون پر كند وكرم واستخوانها ريزيده • * شما نيز از بيرون برابر خلق بصديقان
29 مي مانيد • واز اندرون پر از ظلم ومنافقت • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان
كه كورهاي پيغمبرانرا ابادان مي داريد • وكورستانهاء صديقانرا آرايش مي كنيد •
30 * وبكوييد اكر در روزكار پدران ما مي بوديم در خون پيغمبران با ايشان انباز نمي شديم

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hy- 23
pocritæ, quia mentham, & ane-
thum, & cuminum decimatis; &
gravia Legis omisistis, judicium,
& æquitatem, & fidem, &
misericordiam: hæc oportet vos
facere, non autem illa. O du- 24
ces cæci qui culices excolatis,
camelos autem deglutitis. Væ 25
vobis Scribæ & Pharisæi hypo-
critæ, quia exterius calicis aut
paropsidis mundatis; interius au-
tem ejus plenum est sordibus &
obscuritate. Pharisæi cæci, pri- 26
mùm interius calicis aut pa-
psidis mundum servate, ecce ex-
terius eorum etiam mundum est.
Væ vobis Scribæ & Pharisæi 27
hypocritæ, quia sepulchris calce
obductis similes estis, quæ foris
pulchra apparent, intus verò ple-
na sunt fœtore, & vermibus &
ossibus putridis. Vos etiam 28
externè coram hominibus justis
assimilamini, intus verò pleni
estis iniquitate et hypocrisi. Væ 29
vobis Scribæ & Pharisæi hypo-
critæ, quia sepulchra propheta-
rum ædificatis, et sepulchreta
justorum adornatis. Et dicitis; 30
Si in diebus patrum nostrorum
fuissemus, in sanguine Propheta-
rum cum eis socii non fuissemus.

Versio VULGATA LATINA.

23 Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : qui decimatis mentham, & ane-
thum, & cyminum, & reliquistis quæ graviora sunt legis, judicium, &
24 misericordiam, & fidem : hæc oportuit facere, & illa non omittere. Duces
25 cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes. Væ vobis, Scribæ &
Pharisæi hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis : in-
26 tùs autem pleni estis rapinâ & immunditiâ. Pharisæe cæce, munda priùs
quod intùs est calicis & paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum.
27 Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ : quia similes estis sepulchris dealba-
tis, quæ aforis parent hominibus speciosa, intùs verò plena sunt ossibus
28 mortuorum, & omni spurcitiâ. Sic & vos aforis quidem paretis hominibus

justi : intùs autem pleni estis hypocrisi, & iniquitate. Væ vobis, Scribæ & 29
Pharisæi hypocritæ, qui ædificatis sepulchra prophetarum, & ornatis monu-
menta justorum, Et dicitis ; Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non 30
essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testimonio estis vobis- 31
metipsis, quia filii estis eorum, qui prophetas occiderunt. Et vos implete 32
mensuram patrum vestrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fu- 33
gietis à judicio gehennæ? Ideò ecce ego mitto ad vos prophetas, & sa- 34
pientes, & scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex eis flagella-
bitis in synagogis vestris, & persequemini de civitate in civitatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع والسبعون *

23 * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تعشرون النعناع والشبث والكمون
وتتركون ثقل الناموس الحكم والرحمة والايمان. وكان ينبغي ان تعملوا هذه ولا ترفضوا
24 تلك * يا هداة العميان الذين يتركون البعوضة ويبتلعون الجمل
25 * الويل لكم ايها الكتبة
والفريسيون المراوون لانكم تنقون خارج الكاس والسكرجة وداخلهما مملوين اختطافا
26 وظلما * ايها الفريسي الاعمي نق اولا داخلي الكاس والسكرجة لكيما يطهرا خارجهما
27 * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون المراوون لانكم تشبهون القبور المكلسة. التي ترى من
28 خارجها حسنة ومن داخلها مملوة عظام الاموات وكل نجس * وكذلك انتم ايضا ترى الناس
29 ظاهركم مثل الصديقين ومن داخل ممتليون اثما وريا * الويل لكم ايها الكتبة والفريسيون
30 المراوون لانكم تبنون قبور الانبياء وتزينون مدافن الصديقين * وتقولون لو كنا في ايام
31 ابائنا لم نشركهم في دم الانبياء * فانتم تشهدون من نفوسكم انكم بنو قتلة الانبياء
32 * وانتم تكملون مكاييل ابائكم
33 * ايها الحيات اولاد الافاعي كيف تهربون من دينونة
34 جهنم * من اجل هذا هانذا ارسل اليكم انبياء وحكماء وكتبة * فتقتلون منهم
وتصلبون منهم. وتجلدون منهم في مجامعكم. وتطردونهم من مدينة الي مدينة *

Sectio septuagesima septima.

Væ vobis, ô Scribæ & Pharisæi 23
hypocritæ : quia vos decimatis men-
tham, & anethum, cyminum, & re-
linquitis gravia legis, judicium, &
misericordiam, & fidem. Oporteret
enim facere hæc, & non rejicere illa.
O duces cæcorum, qui omittunt culi- 24
cem, & deglutiunt camelum. Væ vobis, 25
ô Scribæ & Pharisæi hypocritæ ; quia
vos mundatis extrinsecum calicis &
scutellæ : intrinsecum autem utriusque
plenum est rapinâ & iniquitate. O Pha- 26
risæe cæce, munda prius intima calicis
et scutellæ, ut purificentur extima eo-
rum. Væ vobis, ô Scribæ et Pharisæi 27
hypocritæ : quia vos similes estis sepul-
chris calce inductis, quæ videntur ex-
terius speciosa, interius autem plena
sunt ossibus mortuorum, et omni spurcitiâ.
Sic et vos etiam præbetis hominibus 28
exteriora vestra, ac si essetis justi ; in-
tus autem pleni estis iniquitate et hypo-
crisi. Væ vobis, ô Scribæ et Pharisæi 29
hypocritæ : quia vos ædificatis sepul-
chra prophetarum, et ornatis monumen-
ta justorum, Et dicitis ; Si fuissemus 30
in diebus patrum nostrorum, non commu-
nicâssemus cum eis in sanguine prophe-
tarum. Vos igitur testificamini per vos 31
ipsos, quia vos estis filii trucidanti-
um prophetas. Et vos impletis mensu- 32
ras patrum vestrorum. O serpentes, so- 33
boles viperarum, quomodo fugietis à
judicio gehennæ? Propterea ecce mit- 34
to ad vos prophetas, et sapientes, et
Scribas, et occidetis ex illis, et
crucifigetis ex illis, et flagellabitis
ex illis in synagogis vestris, et ex-
pelletis eos de civitate in civitatem ;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 አሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ታበውኡ ፡ ዓሥራተ ፡ እደሁ ፡ ለአዘ
ብ ፡ ወለሰለን ፡ ወለከሚን ፡ ወኅደግሙ ፡ ዘይዓቢ ፡ ትእዛዘ ፡ ኦሪት ፡ ጽድቀ ፡ ወምጽዋተ ፡
24 ወሃይማኖተ ፡ ኪያሁኒ ፡ መፍትው ፡ ትግበሩ ፡ ወዘሂ ፡ ኢትኅድጉ ፡፡ ለመራሕተ ፡ ዕውራ
25 ን ፡ እለ ፡ ጸፁተ ፡ ትነፍፉ ፡ ወገመለ ፡ ትውኅጡ ፡፡ አሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳ
ውያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ተኀፅቡ ፡ ጽዋዐ ፡ ወጻሕለ ፡ እንተ ፡ አፍአሁ ፡ ወእንተ ፡ ውስጡ
26 ሰ ፡ መሉእ ፡ ሀይድ ፡ ወዓመፃ ፡ ወትእግልት ፡፡ ፈሪሳዊ ፡ ዕዉር ፡ ቅድመ ፡ ኅፅበ ፡ ለጽዋ
27 ዕ ፡ ወጸሕል ፡ ለንተ ፡ ውስጡ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ንጹሐ ፡ ለንተ ፡ አፍአሁኒ ፡፡ አሌለክ
ሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ትመስሉ ፡ መቃብረ ፡ ግብሱሳ ፡ እለ ፡ እን
ተ ፡ አፍኣሆሙ ፡ ያስተርኢ ፡ ሠናያነ ፡ ወእንተ ፡ ውስጦሙሰ ፡ መሉኣነ ፡ አዕጽምተ ፡ ወአ
28 ብድንተ ፡ ወኵሉ ፡ ርኵሰ ፡፡ ከማሁኬ ፡ አንትሙሂ ፡ እንተ ፡ አፍአክሙ ፡ ትጼደቁ ፡ ለ
29 ዓይነ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእንተ ፡ ውስጥክሙሰ ፡ መሉኣን ፡ ዓመፃ ፡ ወሀይደ ፡ ወሊድልዎ ፡፡ አ
ሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ትነድቁ ፡ መቃብሪሆሙ ፡ ለነቢያ
30 ት ፡ ወታስተሠነዩ ፡ ዝክሮሙ ፡ ለጻድቃን ፡፡ ወትብሉ ፡ ሶበሰ ፡ ሀለውነ ፡ በመዋዕለ ፡ አ
31 በዊነ ፡ እም ፡ ኢኀበርነ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ንቅትል ፡ ነቢያተ ፡፡ ናሁኬ ፡ ለሊክሙ ፡ ተአም
32 ሩ ፡ ከመ ፡ ደቂቆሙ ፡ አንትሙ ፡ ለቀተልተ ፡ ነቢያት ፡፡ አንትሙሂ ፡ ፈጽሙ ፡ መስፈር
33 ተ ፡ አበዊክሙ ፡፡ አፍዖተ ፡ ትውልደ ፡ አራዊተ ፡ ምድር ፡ እፎ ፡ ትክሉ ፡ ኣምስጠ ፡ እ
34 ምኵነኔ ፡ ገሃነም ፡፡ በእንተዝ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌኑ ፡ ኀቤክሙ ፡ ነቢያተ ፡ ወሐዋርያ
ተ ፡ ወጠቢባነ ፡ ወጸሐፍተ ፡ ወትቀትሉ ፡ በውስቴቶሙ ፡ ወትሰቅሉ ፡ ወትቀሥፉ ፡ እምውስቴ
ቶሙ ፡ በምኵራባቲክሙ ፡ ወትሰዱ ፡ እምሀገር ፡ ውስተ ፡ ሀገር ፡፡

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : qui offertis decimam partem hyssopi, 23
& anethi, & cumini, & omisistis quæ sunt majora, observantiam legis, æqui-
tatem, & misericordiam, ac fidem : illa oportet facere, & hæc non omittere.
Duces cæci, qui culicem excutitis, & camelum deglutitis. Væ vobis Scribæ 24
& Pharisæi hypocritæ, qui abluitis calicem & patinam externè ; & quod in- 25
tùs est plenum rapinâ iniquitate & avaritiâ. Pharisæe cæce, primò lavato 26
calicem, & patinam intrinsecùs, ut fiat mundum quod extrà est. Væ vobis 27
Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui similes estis sepulchris dealbatis, quorum
exteriora apparent pulchra : sed interiora eorum plena ossibus & cadaveribus,
& omni immunditiâ. Sic etiam vos, quod est vobis è foris, justum videtur 28
oculis hominum : sed quod intùs est vobis, plenum iniquitatis, rapinæ, & simu-
lationis. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ : qui ædificatis sepulchra 29
prophetarum, & ornatis monumenta justorum : Et dicitis ; Si fuissemus in 30
diebus patrum nostrorum, non præbuissemus consensum illis, trucidare prophe-
tas. Ecce igitur vosmetipsi confitemini, quòd estis filii eorum qui 31
occiderunt prophetas. Vos complete mensuram patrum vestrorum. 32
Serpentes generatio viperarum, quomodò possitis fugere à judicio gehennæ? 33
Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, & apostolos, & sapientes, & 34
Scribas : & occidetis inter eos nonnullos, & suspendetis & flagellabitis
nonnullos ex illis in synagogis vestris, & persequemini ex illis à civi-
tate in civitatem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * اکنون شما بر نفس خود گواهید که فرزندان ان پدرانید که پیغمبرانرا کشتند *
32 * هرچه از پیمانهاء پدران شما مانده است * مالامال خواهید کرد * اي فرزندان
33 ماران افاعي از اتش دوزخ کجا توانید گریختن

صد پانزده
ملامت یهودیان به پاداش

34 * براي این من پیش شما مي فرستم پیغمبران * وحکیمان * ونویسندگان * تا ازیشان بهري
را بکشید * وچندي را بر دار کنید * وچندي را در انجمنهاء خود شکنجه دهید * واز
شهري تا شهر دیگر ایشانرا برانید *

Vos itaque in vosmetipsos testami- 31
ni, quòd filii illorum patrum
sitis qui Prophetas occiderunt.
Quodcunque de mensuris patrum 32
vestrorum relictum est ad sum-
mum impleturi estis. O filii vi- 33
perarum ab igne gehennæ quò po-
testis fugere.

CXV. Increpatio Judæorum cum vindicta.

Propterea ego ad vos mitto pro- 34
phetas, & sapientes, & scri-
bas : quòd aliquos eorum occi-
datis, & quosdam in crucem
agatis, alios verò in synagogis
vestris pœnâ afficiatis, & ab urbe
in urbem aliam persequamini.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Νς'. ΝΖ'.

Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à
35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ
sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ,
τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου,
quem occidistis inter templum, & altare. Amen dico vobis;
36 ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
Venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem,
37 Ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ,
occidens Prophetas, & *lapidans* *legatos* ad *ipsam*,
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν,
quoties volui *supercongregare* filios tuos, quemadmodùm congregat gallina
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις
pullos suos sub alas, & *non* *voluistis?* Ecce relinquetur
38 τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ ἀφίεται
vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; Non me videbitis amodò,
39 ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι,
donec dicatis; Benedictus *veniens* in nomine Domini.
ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

σμα ς — σμβ β

CAP. XXIV. κα'.

Et egressus Jesus ibat de templo: & accesserunt disci-
1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθη-
puli ejus *ostendere* ei ædificationes templi. *At* *Jesus* dixit
ταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 2
illis; *Non* *intuemini* omnia hæc? Amen dico vobis; Non relinquetur hic lapis
αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος
NZ super lapidem, qui non *dissolvetur*. Sedente autem eo super montem *Olivarum*,
σμγ β ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, 3
accesserunt ad eum discipuli *privatim*, dicentes; Dic nobis, quando hæc
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα
erunt? & quod signum *tuæ* *præsentiæ*, & consummationis seculi; Et
ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ 4
respondens Jesus, dixit eis; Videte ne quis vos seducat: Multi
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· Πολλοὶ 5
enim venient in nomine meo, dicentes; Ego sum Christus: &
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ
multos seducent. *Futuri* estis *autem* *audire* *bella*, & *auditiones* *bellorum*:
πολλοὺς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· 6
Videte ne turbemini: oportet enim *omnia* fieri: sed nondum est finis.
Ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι. ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.
Excitabitur enim gens in gentem, & regnum in regnum: & erunt
Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται 7
fames, & pestilentiæ, & terræmotus *secundùm* loca.
λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justorum, qui effusus est super terram, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem trucidâstis inter templum & altare. 36 Amen dico vobis, Venient hæc omnia super generationem istam. 37 Jerusalem, Jerusalem, trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam mittuntur: quoties volui congregare filios tuos, sicut congregat gallina pullos suos sub alas suas; nec voluistis? 38 Ecce, relinquitur vobis domus vestra deserta. 39 Dico enim vobis, Non videbitis me ab hoc tempore, usque dum dicatis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

Ad vesperam festo crucis. 62.

CAP. XXIV.

1 Et exiit Jesus è templo ut abiret, & accessêre discipuli ejus, ostendentes ei ædificium templi. 2 Ipse verò dixit eis, Nonne ecce videtis hæc omnia? Amen dico vobis, Non relinquetur hic lapis super lapidem, quin destruatur. 3 Et quum sederet Jesus super montem Olivarum, accesserunt discipuli ejus, & aiunt inter se & eum, Dic nobis quando hæc fient: & quod erit signum adventûs tui, & consummationis mundi? 4 Respondit Jesus, & dixit eis; Cavete, nemo vos inducat in errorem: 5 Multi siquidem venturi sunt in nomine meo, dicturique, Ego sum Messia: multosque in errorem inducent. 6 Futurum est autem ut audiatis prælia, & rumorem bellorum: videte ne turbemini: oportet enim ut hæc omnia fiant; sed necdum finis. 7 Insurget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum: eruntque fames, & pestilentiæ, & terræmotus variis in locis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 اینانك بر شما بیاید خون همه صدیقان * كه بر زمین ریخته شد از خون هابیل
36 صدیق تا خون زكریا ابن برخیا كه در میان هیكل ومذبح اورا كشتید * راست
37 شما می گویم * این همه برین دوده بیاید * اورشلیم اورشلیم كشنده پیغمبران
وسنگسار كننده ایشان كه پیش تو فرستاده شدند * چند بار خواستم كه فرزندان
38 ترا فراهم اورم مانند ماكیان كه بچكان خود را زیر بال خود فراهم آورد * نخواستید * اینك
39 خانهاء شما برای شما ویران * وفرو هشته شوند * اكنون بشما می گویم ازین ساعت
مرا نخواهید دید * تا آنكه گفتید كه بركت هست كه بنام خدا می آید *

1 * وعیسی از هیكل بدر آمد كه برود شاگردان او پیش او شدند تا عمارت هیكل را
2 بدو نمودند * او بدیشان گفت این عمارت همه نمی بینید راست بگویم نماند
اینجا سنگ بر سنگ كه سرده نشود
صد شاگرده بار نمودن مسح
3 بر احوالهای كه در دنیا خواهد شدن * چون عیسی بالای كوه زیتون

35 *Adeò ut super vos venturus sit sanguis omnium justorum, qui super terram effusus est, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem inter templum & altare occidistis.* 36 *Verum vobis dico, Hæc omnia in hanc generationem venient.* 37 *Hierusalem, Hierusalem, occidens Prophetas, & lapidans eos qui ad te mittuntur: quoties volui ut filios tuos in unum congregarem, quemadmodum gallinæ congregant pullos suos sub alas suas, & noluistis?* 38 *Ecce domus vestræ propter vos desolatæ ac dirutæ erunt.* 39 *Jam vobis dico; Ab hoc tempore me non videbitis, donec dicatis, Benedictus est qui in nomine Dei venit.*

CAP. XXIV.

1 *Et Jesus è templo egressus est; ut abiret: ac discipuli ejus accesserunt ad eum, & structuram templi illi ostenderunt.* 2 *Ipse illis dixit; Ædificia hæc omnia nónne videtis? Certò vobis dico, Non manebit hic lapis super lapidem qui non excisus erit.*

CXVI. Pergit ostendere Christus quæ in mundo futura sunt.

3 *Cùm autem Jesus super monte Olivarum*

Versio VULGATA LATINA.

35 ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, à sanguine
Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, quem occidistis inter tem-
36 plum & altare. Amen dico vobis; Venient hæc omnia super generationem istam.
37 Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt,
quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm gallina congregat pullos suos
38 sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim
39 vobis; Non me videbitis amodò, donec dicatis; Benedictus, qui venit in nomine
Domini.

CAP. XXIV.

1 ET egressus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent
ei ædificationes templi. Ipse autem respondens dixit illis; Videtis hæc omnia? 2
Amen dico vobis; Non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur.
Sedente autem eo super Montem oliveti, accesserunt ad eum discipuli secretò, di- 3
centes; Dic nobis, quando hæc erunt? & quod signum adventûs tui, & consum-
mationis seculi? Et respondens Jesus, dixit eis; Videte ne quis vos seducat. 4
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Ego sum Christus: & multos
seducent. Audituri enim estis prælia, & opiniones præliorum. Videte ne tur- 5
bemini: oportet enim hæc fieri, sed nondum est finis. Consurget enim gens 6
in gentem, & regnum in regnum, & erunt pestilentiæ, & fames, & terræ mo- 7
tus per loca.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * لياتي عليكم كل دماء الصديقين المسفوك على الارض * من دم هابيل
36 الصديق الي دم زكريا بن براشيا الذي قتلتموه بين الهيكل والمذبح * امين
37 اقول لكم ان هذا كله ياتي على هذا الجيل * يروسليم يروسليم يا قاتلة الانبياء وراجمة
المرسلين اليها كم من مرة اردت ان اجمع بنيك كما يجمع الطاير فراخه تحت جناحيه
38 فلم تريدوا * هاندا اترك لكم بيتكم خرابا * وانا اقول لكم انكم لا تروني
39 من الان حتي تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *

* الفصل الثامن والسبعون *

1 * ثم خرج يسوع من الهيكل فجاء اليه تلاميذه ليروه بناء الهيكل * فاجابهم قايلا اترون
2 هذا كله * امين اقول لكم انه لا يترك ههنا حجر على حجر الا وينقض * ثم جلس على جبل
3 الزيتون فجاء اليه تلاميذه في خلوة قايلين قل لنا متي يكون هذا * وما علامة مجيك وانقضاء
4 هذا الزمان * فاجابهم يسوع قايلا انظروا لا يضلنكم احد * فان كثيرين ياتون باسمي
5 قايلين انا هو المسيح ويضلون كثيرين * فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فانظروا
6 لا تضطربوا فلا بد ان يكون هذا كله لكن لم يات الانقضاء * ولتقومن امة على امة
7 ومملكة على مملكة * ويكون خوف وجوع واضطراب في اماكن *

Ut veniat super vos omnis sanguis justo- 35
rum effusus super terram, à sanguine
Habel Justi usque ad sanguinem Zacha-
riæ filii Barasciæ, quem occidistis inter
templum & altare. Amen dico vobis, 36
Quia hæc omnia venient super hanc ge-
nerationem. Jerusalem, Jerusalem, ô tru- 37
cidatrix prophetarum, & lapidatrix
missorum ad eam: quoties volui congre-
gare filios tuos, quemadmodum congre-
gat volucre pullos suos sub alas suas, &
non acquievistis? Ecce relinquam vo- 38
bis domum vestram destructam. Et ego 39
dico vobis, quòd non videbitis me à mo-
dò, donec dicatis, Benedictus qui venit
in nomine Domini.

Sectio septuagesima octava.

CAP. XXIV.

DEindè exiit Jesus è templo, & ve- 1
nerunt ad eum discipuli ejus, ut osten-
derent ei ædificium templi. Et respondit 2
eis, dicens; Videtis hæc omnia? Amen
dico vobis, Quia non relinquetur hic la-
pis super lapidem quin destruatur. Dein- 3
de sedit super montem olearum, & vene-
runt ad eum discipuli ejus in secessum,
dicentes; Dic nobis, quando erit hoc?
& quod signum adventûs tui, & con-
summationis hujus temporis? Respon- 4
dit eis Jesus, dicens; Videte ne seducat
vos aliquis: Nam multi venient in no- 5
mine meo, dicentes; Ego sum Christus,
& seducent multos. Quando igitur au- 6
dietis prælia & famas præliorum, vide-
te ne turbemini: non enim dubium quin
futura sint hæc omnia, sed non advenit
finis. Consurget quidem gens contra gen- 7
tem, & regnum contra regnum: & erit
timor, & fames, & motus certis in locis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ከመ ፡ ይብጸሕ ፡ ላዕሌክሙ ፡ ደመ ፡ ኵሉ ፡ ጻድቃን ፡ ዘተክዕወ ፡ ደበ ፡ ምድር ፡ እምደ
መ ፡ አቤል ፡ ጻድቅ ፡ እስከ ፡ ደመ ፡ ዘካርያስ ፡ ወልደ ፡ በራኪዩ ፡ ዘቀተልክሙ ፡ በማእ
36 ከለ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ። አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ይበጽሖ ፡ ለዘቲ ፡ ትውልድ ፡ ዘኵ
37 ሉ ። ወይቤ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ኢየሩሳሌም ፡ እንተ ፡ ትቀትሎሙ ፡ ለነቢያት ፡ ወእንተ ፡
ትዌግሮሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ለእለ ፡ ተፈነዉ ፡ ኀቤሃ ፡ ሚመጠነ ፡ ፈቀድኩ ፡ ኣስተጋብኦ
38 ሙ ፡ ለውሉድኪ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ ታስተጋብእ ፡ ደሮሆ ፡ አፍረኋቲሃ ፡ ታሕተ ፡ ክነፊሃ ፡ ወ
39 አበይክሙ ። ናሁ ፡ ይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ቤትክሙ ፡ በድወ ። እብለክሙ ፡
ኢትሬእዩኒ ፡ እምይእዜ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ትብሉ ፡ ቡሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአ
ብሔር ።

1 ወወፅአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሖረ ። ወቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አርደኢሁ ፡
2 ወአርአይዎ ፡ ሕንጻሁ ፡ ለምኵራብ ። ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ትሬእዩኑ ፡ ዘን
ተ ፡ ኵሎ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ዝየ ፡ እብን ፡ ዲበ ፡ እብን ፡ ዘኢይትነሠት ።

በእንተ ፡ ኀልቀተ ፡ ዓለም ።

3 ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ ቀርቡ ፡ አርደኢሁ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡
እንተ ፡ ባሕቲቶሙ ፡ ንግረነ ፡ ማእዜ ፡ ይከውን ፡ ዝንቱ ፡ ወምንተ ፡ ትእምርቱ ፡ ለምጽአ
4 ትከ ፡ ወለኀልቀተ ፡ ዓለም ። ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ዑቁ ፡
5 ለአብ ፡ ዘያስሕተክሙ ። እስመ ፡ ብዙኃን ፡ ይመጽኡ ፡ በስመ ፡ ዚአየ ፡ እንዘ ፡ ይብ
6 ሉ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ መሲሕ ፡ ወብዙኃን ፡ ያስሕቱ ። ወሀለወክሙ ፡ ትስምዑ ፡ ቀት
ለ ፡ ወድምፀ ፡ ፀባኢት ፡ ዑቁ ፡ ኢትደንግፁ ፡ እስመ ፡ ግብር ፡ ይከውን ፡ ከማሁ ፡ ወኢኮ ፡
7 በጊዜሃ ፡ ዘያኀልቅ ። ወይትነሣእ ፡ ሕዝብ ፡ ደበ ፡ ሕዝብ ፡ ወነገሥት ፡ ላዕለ ፡ ነገ
ሥት ፡ ወይመጽእ ፡ ረኃብ ፡ ወብድብድ ፡ ወሀከክ ፡ በበ ፡ በሓውርቲሁ ።

Ut veniat super vos sanguis omnium justorum, qui effusus est super terram 35
à sanguine Abel Justi usque, ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ quem
occidistis in medio Domûs sanctæ. Amen dico vobis, Veniet huic generationi 36
hoc omne. Et dicit, Jerusalem Jerusalem, quæ occidis prophetas, & 37
quæ lapidas apostolos qui missi sunt ad eam, quoties volui congregare filios
tuos; quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alis ejus, & noluistis?
Ecce relinquetur vobis domus vestra solitaria. Dico vobis, Non videbitis 38
me ab hac hora, donec dicatis; Benedictus qui venit in nomine Do- 39
mini.

CAP. XXIV.

ET exeundo Dominus Jesus à domo sancta abiit: & accesserunt ad eum 1
discipuli ejus, & commonstrabant ei ædificium templi. Et respondit, & 2
dixit iis; Videtisne hoc totum? Amen dico vobis, Non relinquetur hic lapis super
lapidem qui non destruetur.

De consummatione seculi.

Et sedens super montem olearum accesserunt discipuli ejus ad eum, dicentes 3
privatim; Dic nobis, quando erit hoc? & quid erit signum adventûs tui, &
finis mundi? Et respondit Dominus Jesus, & dicit iis; Videte ne quis vos 4
seducat. Quoniam multi venient in nomine meo dicentes, Ego sum Messiah, & 5
multos decipient. Et audituri estis bellum, & rumorem præliorum: videte ne tur- 6
bemini quoniam reverà sic fiet, sed non statim consummatio erit. Et consurget 7
gens supra gentem, & reges contra reges; & veniet fames, & pestilentia,
& commotio in singulis regionibus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نشست شاكردان او نزد او شدند وبدو كفتند * كه اينها كي شود ونشان آمدني
4 تو چيست وانتهاء عالم كي باشد * *عيسي بديشان جواب داد وكفت برهيز باشيد
5 نبادا كسي شما را بفريبانند * *زيرا كه بسياران بنام من بيايند * وبكويند منم منم
6 مسيح * وبسياران بديشان كمراه شوند * *آماده وحاضر باشيد تا اراجيف را بشنويد * اوازه
جنكها بينيد * پريشان مشويد واجب است كه اينها همه بشود * الا نه بيكبار فرجام
7 بشود * *براي انك قبيله بر قبيله بر خيزند * وپادشاه بر پادشاه كرسنكيها وقحط
پيدا كردد ومردن بجاء جاء بسيار باشد *

sederet, discipuli ejus accesserunt
ad eum, & ei dixerunt; Hæc
autem quando fient? & signum
adventûs tui quodnam est? & fi-
nis mundi quando erit? Jesus 4
illis responsum dedit, & dixit;
Cavete ne quis vos fallat. Quia 5
multi in nomine meo venient, &
dicent; Ego sum, ego sum Christus,
& multi per eos seducentur. Pa- 6
rati & præsentes animo estote, ut
cum rumores audiveritis, & com-
motiones bellorum videritis, ne tur-
bati sitis: oportet ut hæc omnia fi-
ant, sed unicâ vice finis non erit.
Quoniam tribus in tribum insur- 7
gent, & rex in regem: fames &
penuria exorientur, & mors ubi-
que locorum plurima erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'.

Omnia autem hæc *initium* dolorum. Tunc tradent vos in tribulationē,
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν,
& occident vos: & eritis odio *habiti* ab omnibus gen-
9 καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐ-
tibus, propter nomen meum. Et tunc *offendentur* multi: &
10 θνῶν, διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ
invicem tradent, & odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophe-
11 ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆ-
tæ *excitabuntur*, & seducent multos. Et *propter multiplica-*
12 ται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆ-
ri iniquitatem, refrigescet charitas multorum. Qui autem *permanens* in
13 ναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
finem, hic *servabitur*. Et prædicabitur hoc Evangelium
14 τέλος, οὗτος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς
regni in *universa habitata*, in testimonium omnibus gentibus: &
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ
tunc veniet *finis*. Cùm ergo videritis abominationem desolatio-
15 τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσε-
nis, *effatam* à Daniele propheta, stantem in loco sancto:
ως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ
(*legens* intelligat:) Tunc qui in Judæa, fugiant ad mon-
16 ἀναγινώσκων νοείτω· Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄ-

tes. Qui *super domum*, non descendat tollere aliquid de *ædi-*
ρη. Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας 17
sua: Et qui in agro, non revertatur *retrò* tollere *vestes*
αὐτοῦ· Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια 18
suas. Væ autem *in utero habentibus*, & *lactantibus* in il-
αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί- 19
lis diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra hye-
ναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει- 20
me, *neque in* Sabbato: Erit enim tunc tribulatio magna, qualis
μῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ· Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα 21
non fuit ab initio mundi, usque modò, neque *non* fiet.
οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
Et *si non contracti* fuissent dies illi, non fuisset *servata* omnis caro:
Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 22
propter *autem* electos *contrahentur* dies illi. Tunc si
διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν 23
quis vobis dixerit; Ecce hic Christus, aut illic: *ne credatis*. *Excita-*
τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθή- 24
buntur enim pseudochristi & pseudoprophetæ: & dabunt signa magna & pro-
σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέ-
digia, ita ut *seducere*, si *possibile*, & *electos*.
ρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒܠܐ.
9 ܗܝܕܝܢ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐܘܠܨܢܐ ܘܢܩܛܠܘܢܟܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܡܛܠ ܫܡܝ.
10 ܗܝܕܝܢ ܢܬܟܫܠܘܢ ܣܓܝܐܐ ܘܢܣܢܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܢܫܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ.
11 ܘܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܢܩܘܡܘܢ ܘܢܛܥܘܢ ܠܣܓܝܐܐ.
12 ܘܡܛܠ ܣܓܝܐܘܬ ܥܘܠܐ ܬܦܘܓ ܚܘܒܐ ܕܣܓܝܐܐ.
13 ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܗܘ ܢܚܐ.
14 ܘܬܬܟܪܙ ܗܕܐ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܫܘܠܡܐ.
15 ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܕܝܢ ܐܬܐ ܛܢܦܐ ܕܚܘܪܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ ܕܩܐܡ ܒܐܬܪܐ ܩܕܝܫܐ ܡܢ ܕܩܪܐ ܢܣܬܟܠ.
16 ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ.
17 ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܠܐ ܢܚܘܬ ܠܡܣܒ ܕܒܒܝܬܗ.
18 ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܗ ܠܡܣܒ ܢܚܬܗ.
19 ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ.
20 ܡܨܠܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܥܪܘܩܝܐ ܕܝܠܟܘܢ ܒܣܬܘܐ ܘܠܐ ܒܫܒܬܐ.
21 ܬܗܘܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܘܠܐ ܬܗܘܐ.
22 ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܬܟܪܝܘ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ ܡܛܠ ܓܒܝܐ ܕܝܢ ܢܬܟܪܘܢ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ.
23 ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܠܗܪܟܐ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ.
24 ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܪܒܬܐ ܐܝܟ ܕܢܛܥܘܢ ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܦ ܠܓܒܝܐ.

Hæc autem omnia principium sunt dolo- 8
rum. Tunc tradent vos oppressioni, & in- 9
terficient vos: eritisque exosi omnibus gen-
tibus propter nomen meum. Tunc impin- 10
gent multi, & odio prosequetur alius alium;
& alius alium prodet. Et multi pseudopro- 11
phetæ surgent, multosque inducent in erro-
rem. Et propter multitudinem iniquitatis, 12
tepescet charitas multorum. Qui autem sus- 13
tinuerit ad finem usque, is salvus erit. Et 14
prædicabitur hoc Evangelium regni in uni-
verso mundo, in testimonium omnium gen-
tium: & tunc veniet consummatio. Quum 15
autem videritis portentum immundum vasta-
tionis, quod dictum est per Danielem pro-
phetam, stare in loco sancto; (is qui legit, in-
telligat;) Tunc illi qui in Judæa fuerint, 16
fugiant in montem: Et is qui fuerit in te- 17
cto, non descendat ut sumat quæ sunt in æ-
dibus suis. Et qui in agro fuerit, non rever- 18
tatur retrò, ut accipiat vestimentum suum.
Væ autem prægnantibus, & iis quæ nutrices 19
futuræ sunt in illis diebus. Orate verò ne 20
fiat fuga vestra hyeme, neque sabbatho. E- 21
rit enim tunc afflictio magna, qualis non fu-
it ab initio mundi, nunc usque, nec erit. Et 22
nisi decurtati fuissent dies illi, non viveret
omnis caro: verùm propter electos decur-
tabuntur dies illi. Tunc si quispiam dixerit 23
vobis, Ecce hic est Messia, aut hic: ne credi-
te. Surgent enim pseudochristi, & pseudo- 24
prophetæ, edentque signa magnifica, adeò
ut inducant in errorem (si fieri possit) et-
iam electos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 * اینها همه پیش روي خیال است یعني اشفتکي * انکه شما را در تنکي بسپارند.
10 وشما را بکشند * وازهمه خلق دشمن داشته شوید براي نام من * * وبسیاران پریشان
11 شوند * وهمدیکر را دشمن دارند * * وپیغمبران دروغ بسیار بدید آیند * وبسیار
12 کروه را کمراه کنند * * واز براي بسیاري کناهها دوستي [بسیاران] کم شود
13 14 * هر که تا آخر صبر کند زندهٔ ابد شود * * واین مردهٔ ملکوت در همهٔ عالم
15 کفته شود * براي کواهي همه خلق * انکه انتها بیاید * * چون آیت پلید
را ازان خرابي که در دانیال پیغمبر کفته شد ببینید * در جایکاه پاك ایستاده *
16 هر که بخواند دریابد * * انکه ایشان که دریهودا اند * بکوه کریزند
17 * وانك بربام باشد نتواند فرود آمدن * وانك چیزي ازخانهٔ خود بستاند
18 * وانك در کشتزار باشد * باز پس نتواند کردید تا جامهٔ خود بستاند *
19 * انکه واي بر زنان ابستن وانان که بچه را شیر مي دهند †دران روزها

Hæc omnia antecedentia sunt ter- 8
roris (i. e. perturbationis). Tunc 9
vos in angustiam tradent, & vos
interficient, & omnibus populis
odio habiti eritis propter nomen
meum. Et multi offensi erunt; 10
& se mutuò odio habebunt. Et 11
pseudoprophetæ multi prodibunt, &
populum multum seducent. Et 12
præ multitudine peccatorum cha-
ritas multorum minima erit. Qui- 13
cunque autem ad extremum pati-
entiam egerit, vivens æternùm e-
rit. Et hoc Evangelium regni in 14
universo mundi annuntiabitur, in
testimonium omnibus populis: tunc
finis veniet. Cùm signum immun- 15
di ex desolatione, quod dictum est
in Daniele propheta, videritis in
loco sancto stans, quicunque legit
intelligat. Tunc illi qui in Judea 16
sunt, in montem fugiant. Et qui 17
super tectum fuerit; non poterit
descendere, ne quidem ut aliquid
ex domo sua accipiat. Et qui in 18
agro fuerit, retrò non poterit re-
verti, ut vestem suam sumat. Eo 19
tempore væ mulieribus prægnanti-
bus, & illis quæ infantes lactave-
rint in illis diebus.

Versio VULGATA LATINA.

8 Hæc autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem, &
9 occident vos: & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc
10 scandalizabuntur multi, & invicèm tradent, & odio habebunt invicém. Et mul-
11 ti pseudoprophetæ surgent, & seducent multos. Et quoniam abundavit iniqui-
12 tas, refrigescet charitas multorum. Qui autem perseveraverit usque in finem,
13 hic salvus erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in te-
14 stimonium omnibus gentibus: & tunc veniet consummatio. Cùm ergò videri-
15 tis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele propheta, stantem in loco
16 sancto: qui legit, intelligat: Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes:
Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: Et qui in agro, non 17
revertatur tollere tunicam suam. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis 18
diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hyeme, vel sabbato. Erit enim 19
tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modò, neque fiet. 20
Et nisi breviati fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro: sed propter ele- 21
ctos breviabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic est Christus, aut 22
illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ: & da- 23
bunt signa magna, & prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam 24
electi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وكل هذا اول المخاض * حينيذ يسلمونكم الي الضيق ويقتلونكم * ويكونون
9 10 مبغوضين من كل الامم من اجل اسمي * وحينيذ يشك كثيرون * ويسلم بعضكم
11 بعضا * ويبغض بعضكم بعضا * ويقوم كثيرون من الانبياء الكذبة ويضلون
12 كثيرين * ولكثرة الاثم تقل المحبة من كثيرين * والذي يصبر الي المنتهي
13 14 يخلص * ويكرز ببشارة الملكوت في جميع المسكونة شهادة لكل الامم * وحينيذ
15 ياتي الانقضاء * فاذا رايتم رجسة الخراب التي قيلت في دانيال النبي قايمة في المكان
16 المقدس فليفهم القاري * حينيذ الذين في يهودا يهربون الي الجبال * والذي علي
17 18 السطح لا ينزل لياخذ ما في بيته * والذي في الحقل لا يرجع الي ورايه لياخذ
19 ثيابه * الويل للحبالي والمرضعات في تلك الايام * صلوا ليلا يكون هربكم في
20 21 شتاء ولا في سبت * وسيكون ضيق عظيم في ذلك الزمان لم يكن مثله من
22 اول العالم حتي الان ولا يكون * ولولا ان تلك الايام قصرت لم يخلص ذو جسد
23 لكن لاجل المنتخبين قصرت تلك الايام * حينيذ ان قال لكم احد ان المسيح
24 هنا او هناك فلا تصدقوا * فسيقوم مسحاء كذب وانبياء كذبة ويعطون علامات
عظيمة وايات حتي يضلون اصفيايي ان قدروا *

Et omnia hæc erunt principium do- 8
loris partûs. Tunc tradent vos an- 9
gustiæ, & occident vos: & eritis o-
diosi omnibus populis propter nomen me-
um. Et tunc hæsitabunt multi: & 10
tradet alter ex vobis alterum: &
odio prosequetur alter alterum. Et 11
surgent multi ex prophetis mendaci-
bus, & seducent multos. Et ob mul- 12
titudinem iniquitatis diminuetur cha-
ritas multorum. Et qui expectave- 13
rit usque in finem, salvabitur. Et 14
prædicabitur Evangelium regni in to-
ta habitata, in testimonium omni-
bus gentibus, ac tunc veniet con-
summatio. Quando igitur videbitis 15
abominationem destructionis, quæ di-
cta est in Daniele propheta, stantem
in loco sancto; (intelligat legens,)
Tunc qui sunt in Juda, fugient in 16
montes: Et qui super tectum, non 17
descendet tollere quod est in domo sua.
Et qui in agro, non revertetur retrò, 18
ut accipiat vestimenta sua. Væ præ- 19
gnantibus, & lactantibus in illis die-
bus. Orate, ne sit fuga vestra in hy- 20
eme, neque in sabbatho. Futura est 21
enim angustia maxima in eo tempo-
re, cui non fuit similis ab initio mun-
di usque modò, neque erit. Et nisi il- 22
li dies abbreviati essent, non salva-
retur præditus corpore: Sed propter
electos abbreviati sunt illi dies. Tunc 23
si dixerit vobis aliquis, Quòd Chri-
stus est hic, vel illic, ne credatis.
Surgent enim Christi falsitatis, & pro- 24
phetæ mendaces, & dabunt signa ma-
gna & prodigia, ut seducant electos me-
os, si possint.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 ወዝኵሉ ፡ ቀደሚ ፡ ሕማም ፡፡ እሚሃ ፡ ይሜጥውክሙ ፡ ለመንደቤ ፡ ወይቀት
10 ሉክሙ ፡ ወይቀሠፉክሙ ፡ ወይጸልእክሙ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡፡ ወ
11 እሚሃ ፡ ይዐልዉ ፡ ብዙኃን ፡ ወይጸልኡ ፡ በቢናቲሆሙ ፡ ወይትቃተሉ ፡፡ ወብዙኃን ፡
12 ሐሳውያን ፡ ነቢያት ፡ ይመጽኡ ፡ ወብዙኃነ ፡ ያስሕቱ ፡፡ ወእምብዝኃ ፡ ለእከይ ፡
13 ትሴኵስ ፡ ፍቅር ፡ ብዙኃት ፡፡ ወዘሰ ፡ አዝለፈ ፡ ትዕግሥቶ ፡ ውእቱ ፡ ዘይድኅን ፡፡
14 ወይሰበክ ፡ ዝወንጌለ ፡ መንግሥት ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ሰምዐ ፡
15 ስዕለ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ይበጽሕ ፡ ኅልቀተ ፡ አለም ፡፡ አ
መርኢክሙ ፡ ኀሰሮ ፡ ለሙስና ፡፡ ዘተብህለ ፡ በደንኤል ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይቀውም ፡ ውስተ ፡
16 መካን ፡ ቅዱስ ፡ ዘያነብብ ፡ ይለቡ ፡፡ አሚሃ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ይሁደ ፡ ይጕዩ ፡ ው
17 ስተ ፡ አድባር ፡፡ ወዘውስተ ፡ ናሕስ ፡ ሊይረድ ፡ ይንሣእ ፡ ዘውስተ ፡ ቤት ፡፡ ወዘውስ
18 ተ ፡ ገራህት ፡ ኢይትመየጥ ፡ ድኅሬሁ ፡ ይንሣእ ፡ ልብሶ ፡፡ አሌሎን ፡ ባሕቱ ፡ ለፅኑ
19 ሳት ፡ ወለእለ ፡ ይሐፅና ፡ በውእቱ ፡ መዋዕል ፡፡ ወጸልዩ ፡ ኢይኩን ፡ ጕያክሙ ፡
20 በክረምት ፡ ወበሰንበት ፡፡ እስመ ፡ ይከውን ፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ዓቢይ ፡ ሕማም ፡
21 ወመንድቤ ፡ ዘኢኮነ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ወእስከ ፡ ዮም ፡ ወኢይኩንሂ ፡፡ ወሶ
22 በ ፡ አኮሁ ፡ ዘኀጸሩ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ እልበ ፡ ዘእምድኅነ ፡ መኑሂ ፡ ዘሥጋ ፡፡
23 ወባሕቱ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያን ፡ ይኀጽሩ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡፡ አሚሃ ፡ ለእመ ፡
24 ዘይብለክሙ ፡ ነዋ ፡ ዝየ ፡ ሃሎ ፡ ክርስቶስ ፡ ወነዋ ፡ ከሐከ ፡ ኢትእመኑ ፡፡ እስመ ፡
ይመጽኡ ፡ ሐሳውያነ ፡ መሲሕ ፡ ወሐሳውያን ፡ ነቢያት ፡ ወይገብሩ ፡ ተአምረ ፡ ዐቢይ
ተ ፡ ወመንክረ ፡ ለአስሕቶ ፡ ሶበ ፡ ይትከሀሎሙሁ ፡ ለኅሩያን ፡፡

Et hæc omnia sunt principium doloris. Tunc tradent vos tribulationi, 8
& occident vos, & flagellabunt vos: & odio habebunt vos omnes 9
gentes propter nomen meum. Et tunc prævaricabuntur multi, & odio 10
habebunt invicém: & trucidabuntur. Et multi pseudoprophetæ veni- 11
ent, & multos seducent. Et præ abundantia iniquitatis claudicabit di- 12
lectio multorum. Et qui continuaverit tolerantiam suam, is salvus 13
erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo mundo, ut sit 14
testimonio super omnes gentes, & illá die veniet finis mundi. Quum 15
videritis turpitudinem desolationis, quæ dicta est in Daniele propheta
stantem super loco sancto: qui legunt intelligant. Tunc qui in Judæa 16
fuerunt, fugient in montes: Et qui in tecto, non descendet sumere quod 17
fuit in domo: Et qui in agro non revertetur retrò sumere vestimentum 18
suum. Væ præcipuè prægnantibus, & sinu portantibus in illo die. Et 19
orate ne fiat fuga vestra in hyeme, vel in Sabbatho. Et quoniam erit 20
isto die afflictio magna, & tribulatio, quæ non fuit à principio mundi 21
usque hodiè, neque erit. Et nisi abbreviati fuissent isti dies nullus sal- 22
vus esset qui ex carne constat: sed propter electos abbreviati erunt 23
isti dies. Tunc si quis dicet vobis, Ecce hic est Christus, aut ecce 24
illic: ne credite. Quoniam venient pseudochristi, & pseudoprophetæ:
& facient signa magna & miracula, seducere si possent vel e-
lectos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20
21 *اكنون نماز كنيد تا كريختني شما بزمستان † نباشد * ونه در روز شنبه * وشود † عظيم
22 تنكي ودشخواري كه از ابتداي عالم تا اين ساعت مانند او نشد * ونشود * اكر ان
روزها كوتاه نمي شدند * هر كوشتمندي زنده نمي ماند الا براي پاكان † ان روزها
23 كوتاه شوند * واكر بدان روزها كسي بشما بكويد كه مسيح اينجاست * يا انجا باور
24 مداريد * * زيرا بسيار مسيحان وپيغمبران دروغي ظاهر شوند * وايتهاء سهمناك پيدا
كنند ومردم بسيار كمراه كنند * وبفريبانند تا كزيدكان نيز *

Orate jam ut fuga vestra in hyeme 20
non sit, neque in die sabbathi. Erit 21
autem angustia summa et calamitas,
ut ab initio mundi usque ad hanc ho-
ram similis ei non fuerit, nec erit.
Et nisi illi dies abbreviati essent, 22
nullum carne constans vivum mane-
ret: sed propter sanctos dies illi
abbreviati erunt. Et si in illis die- 23
bus quisquam vobis dixerit, quòd
Christus hic est, aut illic: fidem ne
habeatis. Quia multi Christi & 24
prophetæ falsi apparebunt, & signa
terribilia edent, & homines pluri-
mos in errorem inducent & decipi-
ent, usque electos etiam.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΖ'. ΝΗ'.

Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis; Ecce in deserto est, ne
25 26 Ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ
exeatis: Ecce in *conclavibus, ne credatis.* Sicut enim fulgur exit
27 ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται
ab *Orientibus,* & apparet usque *Occidentes:* ita erit & *præsentia* filii ho-
ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
28 minis. Ubicunque *enim* fuerit *cadaver, illuc* congregabuntur aquilæ. Sta-
29 θρώπου. Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Εὐ-
tim autem post tribulationem dierum illorum, Sol obscurabitur, &
θέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ
Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, &
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
efficaciæ cœlorum *concutientur.* Et tunc parebit signum filii
30 αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ
hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
filium hominis venientem in nubibus cœli, cum *efficacia* & *gloria*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
multa. Et *legabit* angelos suos cum *tuba* voce magna:
31 πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης,
& congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis
καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων

cœlorum usque *extrema* eorum. *A verò ficu* discite parabolam: Cùm
οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν 32
jam ramus ejus fuerit tener, & folia *germinaverint,* scitis quia
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
propè æstas. Ita & vos, cùm videritis omnia hæc, scitote quia
ἐγγὺς τὸ θέρος. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι 33
propè est in januis. Amen dico vobis; Non præteribit generatio
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 34
hæc, donec omnia ista fiant. Cœlum & terra *præteribunt:*
αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· 35
verùm verba mea non præteribunt. De autem die illa, &
ΝΗ' οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ 36
hora nemo scit, neque angeli cœlorum, *si non* Pater meus so-
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μό-
lus. Sicut autem *dies* Noe, ita erit & adventus Filii
νος. Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ 37
hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium, com-
τοῦ ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώ- 38
edentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, usque *quo die* intravit
γοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε
Noe in arcam:
Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ * ܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܒܚܘܪܒܐ ܗܘ ܠܐ ܬܦܩܘܢ. ܐܘ
27 ܕܗܐ ܒܬܘܢܐ ܗܘ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܡܬܚܙܐ ܥܕܡܐ
28 ܠܡܥܪܒܐ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ * ܐܝܟܐ ܕܢܗܘܐ ܦܓܪܐ ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ
29 ܢܫܪܐ * ܡܚܕܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ
30 ܢܚܘܐ ܢܘܗܪܗ. ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ * ܘܗܝܕܝܢ
ܢܬܚܙܐ ܢܝܫܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܪܩܕܘܢ ܟܠܗܝܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܚܙܘܢ
31 ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܘܫܘܒܚܐ ܣܓܝܐܐ * ܘܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܥܡ ܫܝܦܘܪܐ ܪܒܐ. ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܐ. ܡܢ ܪܝܫܝܗܘܢ ܕܫܡܝܐ
32 ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܝܗܘܢ * ܡܢ ܬܐܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܡܬܠܐ. ܕܡܚܕܐ ܕܫܘܟܝܗ ܪܟܝܟܝܢ
33 ܘܦܪܥܝܢ ܛܪܦܝܗ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܕܥܘ
34 ܕܩܪܒܬ ܠܬܪܥܐ * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ
35 ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܣܓ *
36 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ. ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ. ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ
37 38 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ
ܗܘܘ ܩܕܡ ܛܘܦܢܐ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܐܠܐ.

Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vo- 25
bis, Ecce in deserto est, ne exieritis: aut, Ec- 26
ce in cubiculo est, ne fidem adhibueritis.
Quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & 27
videtur in Occidentem usque: ita futurus est
adventus filii hominis. Ubicunque verò e- 28
rit cadaver, ibi congregabuntur aquilæ. Sta- 29
tim autem post angustiam dierum illorum
Sol obtenebrescet, & Luna non ostendet
splendorem suum, & stellæ cadent è cœlis,
& virtutes cœlorum commovebuntur. Tunc- 30
que apparebit signum Filii hominis in cœ-
lis: & tunc plangent omnes generationes
terræ, & conspicient Filium hominis veni-
entem super nubes cœli cum virtute & glo-
riâ multâ. Et mittet angelos suos cum tubi- 31
cine magno, & congregabunt electos ejus à
quatuor ventis, ab extremo cœlorum usque
ad extremum eorum. A ficu autem discite 32
parabolam: nam statim atque rami ejus te-
nerescunt, & enascuntur folia ejus, scitis ad-
ventare æstatem. Sic & vos quum vide- 33
ritis hæc omnia, scitote rem pervenisse ad
portam. Amen dico vobis, Nequaquam præ- 34
terituram generationem istam, usquedum
hæc omnia fiant. Cœlum & terra præteri- 35
bunt, at sermones mei nequaquam præter-
ibunt.

Lectio Defunctorum. 63.

De die autem illo, & de hora illa nemo no- 36
vit, ne angeli quidem cœlorum, sed Pater
tantùm. Sicut autem diebus Noe, ita futu-
rus est adventus filii hominis. Sicut enim 37
qui erant ante diluvium, edebant & bibe-
bant, & ducebant uxores, dabantque vi- 38
ris, ad eum usque diem quo ingressus est
Noe in arcam:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * اينك پيشتر بشما كفتم • * اكر بشما بكويند • كه در ويرانيست • بدر
27 ميابيد • واكر بكويند در خلوت است باور مداريد • * براي انك همچون برق از مشرق
28 بتابد وتا مغرب نموده شود • امدني فرزند ادمي اينچنين بشود • * براي انك هر
29 كجا كه تن باشد كركسان انجا كرد شوند • * پستر ازين دشخواريها آفتاب
تاريك شود • وماه روشنايي خود ننمايد • ستاركان از اسمان فرو ريزند • نيرومندان
30 آسماني وپاكان بلرزند • * انكه نشان فرزند ادمي در آسمان نموده شود • واز انجا
تمامت دودمان زاري كنند • وفرزند بشر را ببينند • كه بر ابر آسمان بيايد • با
31 نيرومندي وعظمت بسيار • * وفرشتكان خود را بفرستد • با صور بزرك • تا كزيدكان اورا
32 فراهم آورند از چهار جان • از سر آسمان • تا سر ايشان • * مثلها از درخت انجير بياموزيد •
وقتي كه ببينيد شاخهاء او تازه كردند • وبركهاء او برويند بدانيد كه تابستان رسيد

Ecce antea dixi vobis. Si vobis 25
dixerint quòd in deserto est; ne exe- 26
atis: & si dixerint, In penetrali
est, ne credatis. Quemadmodum 27
enim fulgur ex Oriente effulget, &
usque ad Occidentem cernitur: ad-
ventus Filius hominis ejusmodi erit.
Nam ubicunque corpus fuerit, vul- 28
tures illic congregabuntur. Post has 29
calamitates Sol tenebrosus erit, &
Luna lumen suam non ostendet, &
stellæ de cœlo defluent, potentia eti-
am cœli & pura contremiscent.
Tunc signum Filii hominis in cœ- 30
lis ostendetur: & exinde universæ
tribus planctum facient, & Fi-
lium hominis videbunt, qui super
nubes cœli veniet, cum potentia &
magnificentia multa. Et Angelos su- 31
os mittet cum buccina magna, ut e-
lectos ejus congregent à quatuor ven-
tis, à summitate cœlorum usque ad
summitatem eorum. Parabolas ab 32
arbore ficûs discite: Quo tempore
videtis ramos ejus teneros esse fa-
ctos, & folia ejus crescere, sci-
tis æstatem adesse.

Versio VULGATA LATINA.

25 Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis; Ecce in deserto est, nolite exire; ecce
26 in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret usque
27 in Occidentem: ita erit et adventus Filii hominis. Ubicunque fuerit corpus, illic
28 congregabuntur & aquilæ. Statim autem post tribulationem dierum illorum, Sol
29 obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, & virtutes cœlorum commovebuntur:
30 Et tunc parebit signum Filii hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ: & videbunt Filium hominis venientem in nubibus cœli cum virtute multa, & majestate.
31 Et mittet angelos suos cum tuba, & voce magna: & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cœlorum usque ad terminos eorum.
32 Ab arbore autem fici discite parabolam: Cùm
33 jam ramus ejus tener fuerit, & folia nata, scitis quia propè est æstas: Ita, & vos
34 cùm videritis hæc omnia, scitote quia propè est in januis. Amen dico vobis; Quia
35 non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. Cœlum & terra transibunt,
36 verba autem mea non præteribunt. De die autem illa & hora nemo scit,
37 neque angeli cœlorum, nisi solus Pater. Sicut autem in diebus Noë, ita erit
38 & adventus Filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noë in arcam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * هوذا قد تقدمت فاخبرتكم * فان قالوا لكم انه في البرية فلا تخرجوا او في المخادع فلا
26 تصدقوا * كما ان البرق يخرج من المشرق فيظهر في المغرب كذلك يكون مجي ابن الانسان
27 * لانه حيث تكون الجثة فهناك تجتمع النسور * وللوقت من بعد ضيق تلك الايام تظلم
28 الشمس والقمر لا يعطي ضوءه * والكواكب تتساقط من السماء * وقوات السماء ترتج * وحينئذ
29 تظهر علامة ابن الانسان في السماء * وتنوح حينئذ كل قبايل الارض * ويرون ابن الانسان
30 اتيا علي سحاب السماء مع قوات ومجد كبير * ويرسل ملايكته مع صوت الساقور العظيم
31 ويجمعون مختاريه من اربع الرياح من اقصي السموات الي اقصاها * فمن التينة تعلمون
32 المثل * فانها اذا لانت اغصانها وخرجت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا
33 اذا رايتم هذا كله فاعلموا انه قد قرب علي الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا
34 يزول حتي يكون هذا كله * والسماء والارض يزولان وكلامي لا يزول *
35 * الفصل التاسع والسبعون *
36 * فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا ملايكة السماء الا الاب وحده * وكما كان
37 في ايام نوح كذلك يكون استعلان ابن الانسان * لانهم كما كانوا قبل ايام الطوفان ياكلون
38 ويشربون ويزوجون * ويتزوجون * الي اليوم الذي دخل فيه نوح السفينة *

25 Ecce præveni, & nuntiavi vobis. Si
26 igitur dixerint vobis, Quòd ipse est in deserto, ne exeatis: aut, In penetralibus, ne credatis.
27 Nam quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & conspicitur in Occidente: ita erit adventus Filii hominis.
28 Quoniam ubi erit cadaver, illic congregabuntur aquilæ.
29 Et statim post angustiam illorum dierum obscurabitur Sol, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ dilabentur de cœlo, & virtutes cœli commovebuntur.
30 Et tunc apparebit signum filii hominis in cœlo: & plangent tunc omnes tribus terræ: Et videbitis filium hominis venientem super nubes cœli cum virtutibus et gloriâ magnâ.
31 Et mittet angelos suos cum voce tubæ magnæ: & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à remotissimis cœlorum usque ad remotissima eorum.
32 A fico autem percipietis parabolam: Nam cùm mollescunt rami ejus, & emergunt folia ejus, scitis quia æstas proxima est.
33 Ita vos etiam, quando videbitis hæc omnia, scitote jam adstare ad januas.
34 Amen dico vobis, Quia hæc generatio non præteribit donec fiant hæc omnia.
35 Imò cœlum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Sectio septuagesima nona.

36 At verò diem illam & horam nemo scit, neque angeli cœli, nisi Pater solus.
37 Et quemadmodum fuit in diebus Noe, ita erit apparitio Filii hominis:
38 Nam sicut erant ante dies diluvii comedentes & bibentes, & nubentes, & maritos ducentes usque ad diem quo intravit Noe in navim,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ናሁ ፡ ቀደምኩ ፡ ነገርኩክሙ ፡፡ እመኬ ፡ ይቤሉክሙ ፡ ነዋ ፡ ገደመ ፡ ሃሎ ፡ ኢት
26 ፃኡ ፡ ወነዋ ፡ ውስተ ፡ አብያት ፡፡ ኢትእመኑ ፡፡ እስመ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ መብረ
27 ቅ ፡ ይወፅእ ፡ እምጽባሕ ፡ ወያበርቅ ፡ እስከ ፡ ዓረብ ፡ ከማሁ ፡ ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡
28 እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡ ኀበ ፡ ሀለወ ፡ ገደላ ፡ ህየ ፡ ይትጋብኡ ፡ አንስርት ፡፡
29 ወበጊዜሃ ፡ እምድኅረ ፡ ሕማሞን ፡ ለእማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ፀሓይ ፡ ይጸልም ፡ ወወር
ኃኒ ፡ ኢይሁብ ፡ ብርሃና ፡ ወከዋክብትኒ ፡ ይወድቁ ፡ እምሰማይ ፡ ወያንቀለቅል ፡ ኃይ
30 ለ ፡ ሰማያት ፡፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ያስተርኢ ፡ ትእምርቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እ
መ ፡ ሕያው ፡ በሰማይ ፡፡ አሚሃ ፡ ይበኪዩ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛበ ፡ ምድር ፡፡ ወይሬእይዎ ፡
ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ በደመናተ ፡ ሰማይ ፡ እንዘ ፡ ይመጽእ ፡ ምስለ ፡ ኃ
31 ይል ፡ ወስብሐት ፡ ብዙኅ ፡፡ ወይፌንዎሙ ፡ ለመላእክቲሁ ፡ ምስለ ፡ ቃለ ፡ ቀርን ፡
ዐቢይ ፡ ወያስተጋብእዎሙ ፡ ለኅሩያኒሁ ፡ እምአርባዕቱ ፡ መካን ፡ እምአጽናፈ ፡ ሰማይ ፡
32 እስከ ፡ አጽናፈ ፡ ምድር ፡፡ ወእምበለስ ፡ አእምሩ ፡ አምሳሊሁ ፡ እምከመ ፡ ኮነ ፡
33 ዐጽቁ ፡ ድኩመ ፡ ወቈጽላ ፡ ልሙሉመ ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡ ማእረር ፡፡ ከ
ማሁኬ ፡ አንትሙሂ ፡ እምከመ ፡ ርኢክሙ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡
34 ወሃሎ ፡ ኀበ ፡ ኆኅት ፡፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢይትኃለፍ ፡ ዛቲ ፡ ትውልድ ፡ እ
35 ስከ ፡ ዘኵሉ ፡ ይትገበር ፡፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡ የኃልፍ ፡ ወቃልየሰ ፡ ኢየኃልፍ ፡፡
በእንተ ፡ ሰዐት ፡ ወዕለት ፡፡
36 ወኢያሃስ ፡ ዕለት ፡ ወሰዓት ፡ አልቦ ፡ ዘያአምራ ፡ ኢመላእክተ ፡ ሰማይ ፡ ወኢ ፡ ወልደ ፡
37 ዘእንበለ ፡ አብ ፡ ባሕቲቱ ፡፡ ወበከመ ፡ ኮነ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ለኖሕ ፡ ከማሁ ፡ ውእቱ ፡
38 ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡ ከመ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ እምቅድመ ፡ አይኅ ፡
ይበልዑ ፡ ወይሰትዩ ፡ ያወስቡ ፡ ወይትዋሰቡ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ቦአ ፡ ኖኅ ፡ ውስተ ፡ ንፍቀ ፡ ታቦት ፡፡

25 Ecce prædixi vobis.
26 Si igitur dicent vobis, Ecce in deserto est, ne egrediminì: &, Ecce in ædibus, ne credite.
27 Quia sicut fulgur exit ab Oriente, & coruscat usque ad Occidentem, ita adventus filius hominis.
28 Ubi fuit certamen, ibi congregabuntur aquilæ.
29 Et statim post tribulationem illorum dierum, sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum; & stellæ cadent è cœlo, & commovebitur potestas cœli.
30 Et istâ die apparebit signum filii hominis in cœlo: tunc flebunt omnes gentes terræ: & videbunt filium hominis in nubibus cœli venientem cum potestate, & gloriâ multâ.
31 Et mittet angelos suos, cum voce cornu magni: & congregabunt electos ejus è quatuor locis, à terminis cœli ad terminos terræ.
32 Et à ficu discite parabolam ejus dici, Quando fuit ramus ejus infirmus, & folia ejus tenera sunt, noscitis quòd appropinquat messis.
33 Sic igitur vos, quando videbitis hoc totum, scitote quòd appropinquat, & est ad fores.
34 Amen dico vobis, Quòd non præteribit hæc generatio donec hoc totum perficiatur.
35 Cœlum & terra transibit, sed verbum meum non transibit.

De die & hora.

36 Et istam diem, & horam nemo est qui scit eam, non angeli cœli, neque filius, sed pater solus.
37 Et sicut fuit in diebus Noah, sic est adventus filii hominis.
38 Sicut in tempore ante diluvium edebant, bibebant, ducebant uxores, & nuptum dabantur, usque dum intrâsset Noah in medium arcæ:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33
34 * چون اينها همه ببينيد بدانيد كه نزديك آمده باشد * وراست بشما مگويم
35 اين دوده نگذرد تا اين همه بيايند * اسمان وزمين بگذرند وسخنهاء من نگذرند *
36
37 * آن روز وآن ساعت را كسي نداند * از فرشتگان وادمي الا پدر تنها * چنانك در
روزگار نوح از طوفان مردم ووقوف نداشتند وبيامد * آمدن فرزند ادمي چنان باشد *
38 * پيشتر از آمدن طوفان مردم غافل بودند * مي خوردند * ومي اشاميدند * وعروسي
ونكاح مي كردند * تا وقتي كه نوح در كشتي † رفت

33 Ita cùm hæc omnia videritis, scitote eum propè advenisse.
34 Utique vobis dico, Hæc generatio non transibit donec hæc omnia veniant.
35 Cœlum & terra præteribunt, at verba mea non præteribunt.
36 Illum autem diem & illam horam nemo scit ex Angelis & hominibus, sed Pater solus.
37 Quemadmodum in diebus Noah, de diluvio homines notitiam non habuerunt, & illud venit: adventus Filii hominis talis erit.
38 Nam antequàm veniret diluvium, homines socordes erant, comedebant, & bibebant, et nuptias & conjugium faciebant, usque ad tempus quo Noah arcam ingressus est,

Et non cognoverunt, donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit &
39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ
præsentia filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus
40 ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς
assumitur, & unus relinquitur. Duæ molentes in mola: una
41 παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία
assumitur, & una relinquitur. Vigilate ergò: quia nescitis quâ
42 παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε οὖν· ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ
horâ Dominus vester venit. Illud autem scitote, quoniam si sciret pa-
43 ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰ-
terfamiliâs quâ custodiâ fur venit, vigilaret utique, & non si-
κοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἴ-
neret perfodi domum suam. Propter hoc & vos estote parati, quia
44 ασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι
quâ horâ non putatis, Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis ser-
45 ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦ-
vus & prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, ad dan-
λος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ δι-
dum illis cibum in tempore; Beatus servus ille, quem veniens
46 δόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν
dominus ejus, invenerit facientem sic. Amen dico vobis, Quoniam super
47 ὁ κύριος αὐτοῦ, εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ
omnibus substantiis suis constituet eum. Si autem dixerit malus
πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς 48
servus ille in corde suo; Tardat dominus meus venire: Et cœ-
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· Καὶ ἄρ- 49
perit percutere conservos, edere autem & bibere cum ebriosis: Veniet
ξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων· Ἥξει 50
dominus servi illius in die quâ non expectat, & in hora quâ non scit:
ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
Et dividet eum, & partem ejus cum hypocritis ponet: illic
Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ 51
erit fletus & stridor dentium.
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

CAP. XXV. κε'.

Tunc similabitur regnum cœlorum decem virginibus: quæ ac-
Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις· αἵτινες λα- 1
cipientes lampades suas, exierunt in occursum sponsi. Quinque autem
βοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε δὲ 2
erant ex eis prudentes, & quinque fatuæ. Quæ fatuæ sumentes lam-
ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. Αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμ- 3
pades suas, non sumpserunt secum oleum:
πάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

Neque cognoverunt donec venisset diluvi- 39
um, & abstulisset omnes: sic futurus est ad-
ventus filii hominis. Tunc duo erunt in vil- 40
la, unus assumetur, & alter relinquetur. Et 41
duæ erunt molentes in pistrino, una assume-
tur, & altera relinquetur. Vigilate ergò, 42
quia nescitis quâ horâ venturus est dominus
vester. Hoc autem scitote, si sciret domi- 43
nus domûs quânam vigiliâ fur venturus sit,
vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.
Propterea & vos estote parati: nam quâ 44
horâ non putatis, venturus est filius ho-
minis.

Oblatio dominicæ Sacerdotum. 64.

Quis igitur est servus fidelis & sapiens, 45
quem constituit dominus suus super filios
domûs suæ, ut det eis cibum in tempore
suo? Felix ille servus, quem quum veniet 46
dominus ejus, invenerit ita facientem. A- 47
men dico vobis, Constituet eum super omnia
quæ habet. Sin autem dixerit servus ille 48
nequam in corde suo, Dominus meus tardat
adventum: Cœperitque percutere con- 49
servos suos, & fuerit edens ac potans cum te-
mulentis: Veniet dominus servi illius, 50
quo die non putat, & quâ horâ non novit.
Et dissecabit eum, ponetque partem ejus 51
cum hypocritis: illic erit fletus & stridor
dentium.

Nocturno tertio noctis secundæ Passionis.
Et pro mulieribus sanctis. 65.

CAP. XXV.

Tunc assimilabitur regnum cœlorum de- 1
cem virginibus illis, quæ sumpserunt lam-
pades suas, & exierunt in occursum Sponsi
& Sponsæ. Quinque autem ex eis sapientes 2
erant, & quinque fatuæ. Et hæ fatuæ sum- 3
pserant quidem lampades suas, sed non as-
sumpserant secum oleum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * وطوفان بيامد وهمه را خفه كرد وببرد • اين چنين شود آمدن فرزند ادمي *اكر
40 دو كس درده باشند يكي ستده شود • ويكي بماند * ودو زن باشند كه در
41 اسياب ارد خرد كنند يكي بماند • ويكي ستده شود * اكنون بيدار باشيد
42 براي انك نمي دانيد كه كدامين ساعت خداوند شما بيايد • * اين نيز بدانيد
43 اكر خداوند خانه مي دانست در كدامين بخش ازشب درد بيايد • بيدار مي بود
ونمي كذاشت كه خانه او بتاراج رود * براي اين نيز شما معد واستوار باشيد •
44 كه دران ساعت كه نمي انديشيد فرزند ادمي بيايد
صد هفده مثل
بنده امين ودانا * كدامين است بنده امين ودانا • كه خداوند اورا
45 برخانه خود كماشته كرد • كه بهنكام دربايست ايشان بدهد • * خنك آن بنده كه
46 خداوند او بيايد • اورا بيابد كه اين چنين كرده باشد • *راست بشما بكويم • كه اورا
47 برهرچه دارد بكمارد * واكر اين بنده درنفس خود بكويد • كه خداوند من درآمدن
48 دير خواهد كشيد • *اغاز كند وخواجه طاشان خود را بزند وبرنجاند • وبا مستان بخورد وبياشامد •
49

Et diluvium venit, & omnes suffo- 39
cavit & sustulit: ad eundem mo-
dum erit adventus Filii hominis. Si 40
duo homines in agro fuerint, unus
accipietur & alter manebit. Et duæ 41
mulieres fuerint, quæ in mola fari-
nam molant, una manebit & alte-
ra accipietur. Vigiles ergò estote, eò 42
quòd nescitis quânam horâ Dominus
vester veniet. Hoc etiam scitote, si 43
dominus domûs sciret quâ parte no-
ctis fur venturus esset, vigilaret, &
non sineret ut domus sua in prædam
cederet. Propterea vos quoque parati 44
& confirmati estote: quia in ea ho-
ra quâ non putatis, Filius hominis
veniet.

CXVII. Parabola servi fidelis & prudentis.

Quisnam est servus fidelis & pru- 45
dens, quem dominus ejus domui
suæ præfecit, ut in tempore necessa-
ria illis det? Beatus ille servus, cu- 46
jus dominus veniens invenerit eum
sic fecisse. Equidem vobis dico, quòd 47
eum super omnia quæ habet constitu-
et. Sin autem servus ille in animo 48
suo dixerit, Dominus meus in ve-
niendo moram trahet. Et inceperit 49
conservos suos cædere & cruciare;
& cum ebriis comederit & biberit.

Versio VULGATA LATINA.

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit & adventus
40 Filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus assumetur, & unus relinquetur.
41 Duæ molentes in mola: una assumetur, & una relinquetur. Vigilate ergò, quia
42 nescitis quâ horâ Dominus vester venturus sit. Illud autem scitote, quoniam si
43 sciret pater familiâs quâ horâ fur venturus esset, vigilaret utique, & non sineret
44 perfodi domum suam. Ideò & vos estote parati: quia quâ nescitis horâ Filius ho-
45 minis venturus est. Quis, putas, est fidelis servus, & prudens, quem constituit
46 dominus suus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille
47 servus, quem cùm venerit dominus ejus, invenerit sic facientem. Amen dico vo-
48 bis; Quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus ser-

vus ille in corde suo; Moram facit dominus meus venire: Et cœperit percutere 49
conservos suos, manducet autem & bibat cum ebriosis: Veniet dominus servi il- 50
lius in die quâ non sperat, & hora quâ ignorat: Et dividet eum, partémque 51
ejus ponet cum hypocritis: illic erit fletus, & stridor dentium.

CAP. XXV.

Tunc simile erit regnum cœlorum decem virginibus: quæ accipientes lampa- 1
des suas, exierunt obviàm sponso & sponsæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ, 2
& quinque prudentes: Sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpse- 3
runt oleum secum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 *ولم يعلموا حتى جاء الطوفان وغرق جميعهم كذلك يكون في مجي ابن الانسان *حينيذ
40 يكون اثنان في الحقل يوخذ الواحد ويترك الاخر *واثنتان تطحنان على رحى يوخذ
41 الواحدة وتترك الاخرى *فاسهروا فانكم لا تعلمون في اية ساعة ياتي ربكم *وهذا اعلموه
42 انه لو علم رب البيت في اية ساعة ياتي السارق لسهر ولم يدع بيته ينقب *كذلك انتم
43 ايضا كونوا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها *
44 *الفصل الثمنون*
45 *من ترى هو العبد الامين الحكيم الذي يقيمه سيده على عبيده ليعطيهم طعامهم في
46 حينه *طوبى لذلك العبد الذي ياتي سيده فيجده يعمل هكذا *امين اقول لكم انه
47 يقيمه على جميع ماله *فان قال ذلك العبد السو في قلبه ان سيدي يبطي *فيبدا يضرب
48 اصحابه العبيد وياكل ويشرب مع السكرين *فياتي سيد ذلك العبد في يوم لا يظنه وساعة
49 لا يعرفها *فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع المرايين حيث البكاء وصرير الاسنان*
50 *الفصل الحادي والثمنون*
51 *حينيذ تشبه ملكوت السموات عشر العذارى اللواتي اخذن مصابيحهن وخرجن للقاء
1 العروس *خمس منهن كن جاهلات وخمس حكيمات *اما الجاهلات فاخذن مصابيحهن
2 ولم ياخذن معهن زيتا*
3

Neque cognoverunt donec venisset diluvium, & submersisset omnes: ita erit in adventu filii hominis. 39 Tunc erunt duo in agro: assumetur unus, & relinquetur alter. 40 Et duæ molent ad molam candem: assumetur una & relinquetur altera: 41 Vigilate ergò, quia non scitis quâ horâ veniet Dominus vester. 42 Hoc autem scitote, quòd si sciret paterfamiliâs quâ horâ venturus est fur, vigilaret, & non sineret domum suam rapi. 43 Sic vos estote etiam parati: quia filius hominis veniet horâ, quam ignoratis. 44

Sectio octuagesima.

Quis fortassis est servus fidelis prudens, quem constituit dominus ejus super servos suos, ut det illis cibum eorum in tempore suo? 45 Beatus ille servus, quem veniens dominus ejus inveniet facientem sic. 46 Amen dico vobis, Quia constituet eum super omnia bona sua. 47 Verùm si dixerit ille servus malus in corde suo, Dominus meus morabitur: 48 Cœperitque percutere sodales suos conservos, & manducare ac bibere cum ebriosis: 49 Veniet dominus illius servi in die quâ non putat, & horâ quam ignorat: 50 Et secabit eum medium, & assignabit sortem ejus cum hypocritis, ubi erit fletus & stridor dentium. 51

Sectio octuagesima prima.

CAP. XXV.

Tunc simile erit regnum cælorum decem virginibus, quæ acceperunt lampades suas, & exierunt in occursum sponso. 1 Quinque ex eis erant insipientes, & quinque prudentes. 2 Et verò insipientes acceperunt lampades suas, & non acceperunt secum oleum: 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወኢያእመሩ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ መጽአ ፡ ማየ ፡ አይኅ ፡ ወአጥፍአ ፡ ኵሎ ፡ ከማሁኬ ፡ ይከውን ፡
40 ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡፡ እሜሃ ፡ ክልኤቱ ፡ ይሄልው ፡ ውስተ ፡ ገራ
41 ህት ፡ ለአሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልአ ፡ ይኅድጉ ፡፡ ወክልኤቲ ፡ ይሐርጻ ፡ በአሐዱ ፡ ማሕረጽ ፡
42 አሐተ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልእታ ፡ ይኅድጉ ፡፡ ወክልኤ ፡ ይሰክቡ ፡ ውስተ ፡ አሐዱ ፡ ዓራት ፡ አ
43 ሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወአሐደ ፡ የኅድጉ ፡፡ ትግሁ ፡ እንከ ፡ እስመ ፡ ኢተአምሩ ፡ ዕለ
44 ተ ፡ ወጊዜሁ ፡ አመ ፡ ይመጽእ ፡ እግዚእክሙ ፡፡ ወዘንተ ፡ ባሕቱ ፡ አእምሩ ፡ ሶበ ፡
የአምርሁ ፡ በዐለ ፡ ቤት ፡ ጊዜ ፡ ይመጽእ ፡ ሰራቂ ፡ እምተግሀ ፡ ወእም ፡ ኢኀደገ ፡ ይክሩ ፡
45 ቤቶ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ አንትሙኒ ፡ ድልዋኒክሙ ፡ ሀለዉ ፡ እስመ ፡ በጊዜ ፡ ኢታአምሩ ፡
ሰዐት ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡

በኃምስ ፡ ሰንበተ ፡፡

46 መኑ ፡ እንጋ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ማእመን ፡ ወጠቢብ ፡ ዘይሠይሞ ፡ እግዚኡ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡
47 የሀቦሙ ፡ ሲሳዮሙ ፡ በጊዜሁ ፡፡ ብፁዕ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ዘመጺኦ ፡ እግዚኡ ፡ ይረክቦ ፡
48 እንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይገብር ፡፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ደበ ፡ ኵሉ ፡ ንዋዩ ፡ ይሠይሞ ፡
49 እግዚኡ ፡፡ ወእመሰ ፡ ይቤ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ በልቡ ፡ ይጐንዲ ፡ አቲወ ፡ እግ
50 ዚእየ ፡፡ ወይዘብጥ ፡ ቢጾ ፡ ደቀ ፡ ወአዋልደ ፡ ወአግብርተ ፡ እግዚኡ ፡ ወይበልዕ ፡ ወይ
51 ስቲ ፡ ምስለ ፡ ሰካርያን ፡፡ ወይመጽእ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገብር ፡ በጊዜ ፡ ኢያእመረ ፡
52 ወዕለተ ፡ ኢተሐዘበ ፡፡ ወይኴንኖ ፡ ወየገብኦ ፡ መክፈልቶ ፡ ወይመትሮ ፡ ወይሠይሞ ፡ ም
ስለ ፡ መድልዋን ፡ ውስተ ፡ በካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ፡፡

በእንተ ፡ ዓሠሩ ፡ ደናግል ፡፡

1 አሜሃ ፡ ይእቲ ፡ አሚረ ፡ ትመስል ፡ መንግሠተ ፡ ሰማያት ፡ ዓሠሩ ፡ ደናግል ፡ እለ ፡ ነሥአ ፡ መ
2 ኃትዊሆን ፡ ወወፅአ ፡ ወሖሩ ፡ ይትቀበልዎ ፡ ለመርዓዊ ፡፡ ወኃምስቱ ፡ እምኔሆን ፡ አብዳት ፡ እማንቱ ፡
3 ወኃምስ ፡ ጠባባት ፡፡ ወአብደትሰ ፡ ነሥአን ፡ መኃትዊሆን ፡ ኢነሥአ ፡ ቅብአ ፡ ምስሌሆን ፡፡

Et non cognoscebant usque dum venisset aqua diluvii, & delevisset omnes: sic 39
igitur erit adventus filii hominis. Tunc duo erunt in agro; unum accipient, 40
& alterum relinquent. Et duæ molent in uno pistrino; unam accipient, & al- 41
teram relinquent. Duo decumbent in uno lecto; unum accipient, & alterum 42
relinquent. Vigilate igitur, quia nescitis diem & tempus quando veniet do- 43
minus vester. Et hoc tantùm scitote, si sciret dominus domûs tempus adven- 44
turi furis, tunc vigilaret; & non sineret perfodi domum ejus. Et propterea 45
vos parantes vos estote, quia in tempore cujus horam nescitis veniet Filius
hominis.

Sabbato quinto.

Quis igitur est servus fidelis, & prudens, quem posuit dominus ejus in do- 46
mo ejus, ut daret iis alimentum in tempore? Beatus est servus quem quum ve- 47
nerit Dominus ejus invenerit eum hoc facientem. Amen dico vobis, quòd 48
super omnes suas facultates ponet eum dominus ejus. Et si dixerit iste servus 49
malus in corde suo, Moram facit venire dominus meus: Et verberaverit socios 50
ejus, filios & filias & servos domini ejus; & ederit & biberit cum ebriis: 51
Et veniet Dominus illius servi in tempore quod non cognovit, & die non co-
gitatâ, Et condemnabit eum, & tradet portionem suam: & scindet eum, & 52
collocabit eum cum hypocritis in fletu, & stridore dentium.

CAP. XXV.

De decem virginibus.

Tunc istâ horâ simile erit regnum cælorum decem virginibus, quæ accepe- 1
runt lampades suas; & exierunt, & abierunt in occursum sponsi. Et quinq; 2
ex istis fatuæ erant, & quinque prudentes. Et fatuæ accipientes lampades 3
suas, non ceperunt oleum secum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 *خداوند ان بنده بیاید بروزی که نه اندیشیده باشد ٭ودر ساعتی که نداسنته
51 بود ٭ *اورا از خود جدا کند ٭وبهره او با منافقان بسازد ٭ *آنجا باشد گریستن
ودندانها برهم ساویدنی

صد هجده مثل ده دختر بکر

1 *انگه ملکوت آسمان مانند شود بده دختر دوشیزه که چراغهاء خودرا ستده باشند ٭
2 ودر استقبال داماد وعروس بدر آمدند ٭ *پنج از ایشان زیرک ودانا بودند ٭ وپنج دیگر
3 جاهل ونادان بودند ٭ *ان جاهلان چراغها با خود ستدند ٭ وروغن با خود نبردند ٭

Dominus illius servi veniet in die quâ non putavit, & in hora quâ nescivit. 50 Et eum à se separabit, ac partem ei assignabit cum hypocritis: illic erit fletus & dentium collisio. 51

CXVIII. Parabola decem virginum.

CAP. XXV.

Tunc regnum cælorum simile fiet decem puellis virginibus, quæ lampades suas sumpserunt & in occursum sponsi & sponsæ exierunt. 1 Quinque ex illis sapientes & prudentes erant, & quinque reliquæ fatuæ & insipientes erant. 2 Illæ fatuæ lampades secum acceperunt, & oleum secum non tulerunt. 3

Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων
suis. Tardante autem sponso, dormitaverunt omnes, & dormierunt.
5 αὐτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
Mediâ autem nocte, clamor factus est; Ecce sponsus venit: exite
6 Μέσης δὲ νυκτὸς, κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· † ἐξέρχεσθε
in occursum ejus. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, & orna-
7 εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσ-
verunt lampades suas. At fatuæ sapientibus dixerunt; Date
8 μησαν τὰς λαμπάδας (α) αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, Δότε
nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur. Respon-
9 (β) ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρί-
derunt autem prudentes, dicentes; Ne fortè non sufficiat nobis, & vobis: i-
θησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν, καὶ ὑμῖν· (γ) πο-
te autem potiùs ad vendentes, & emite vobisipsis. Abeun-
10 ρεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχο-
tibus autem illis mercari, venit sponsus, & expeditæ intraverunt cum
μένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ (δ) αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ'
eo ad nuptias, & clausa est janua. Posteriùs verò veniunt & reliquæ
11 αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ
virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. Ille verò respondens, ait;
12 παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν,
Amen dico vobis; Non novi vos. Vigilate itaque: quia nescitis
13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε

Ξ' σξθ β — σο ε

diem neque horam, in qua Filius hominis venit. Sic-
τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν (ε) ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Ὥσ- 14
ut enim homo peregrè proficiscens, vocavit proprios servos, & tradidit
περ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
illis substantias suas: Et huic quidem dedit quinque talenta, illi
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα (ζ) αὐτοῦ· Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ 15
autem duo, illi verò unum: unicuique secundùm propriam facultatem: & peregrè pro-
δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδή-
fectus est statim. Profectus autem quinque talenta accipiens, opera-
μησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργά- 16
tus est in eis, & fecit alia quinque talenta. Similiter
σατο ἐν αὐτοῖς, (η) καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. (θ) Ὡσαύτως 17
& qui duo, lucratus est & ipse alia duo. Verùm unum accipiens
καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ (ι) ἓν λαβὼν, 18
abiens fodit in terra, & abscondit pecuniam domini sui. Post
ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ (κ) ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ 19
verò tempus multum venit dominus servorum illorum, & confert cum eis
δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
rationem. Et accedens quinque talenta accipiens, attulit
λόγον. (λ) Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν 20
alia quinque talenta, dicens; Domine, quinque talenta mihi tradidisti: ecce
ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia quinque talenta lucratus sum super illis.
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

† Hic incipit MS. A. . ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. (α) ἑαυτῶν. (β) ἡμῖν ἔλαιον ἐκ τοῦ (γ) πορεύεσθε μᾶλλον (δ) αἱ ἕτοιμαι (ε) ὥραν. Ὥσπερ γὰρ (ζ) αὐτῶν: (η) καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα (θ) Ὡσαύτως δὲ καὶ (ι) ἓν τάλαντον λαβὼν, (κ) ἔκρυψεν (λ) Προσελθὼν δὲ ὁ τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * ܚܟܝܡܬܐ ܕܝܢ ܢܣܒ ܡܫܚܐ ܒܡܐܢܐ ܥܡ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܟܕ ܐܘܚܪ ܕܝܢ
6 ܚܬܢܐ. ܢܥܤ ܟܠܗܝܢ ܘܕܡܟ. * ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܗܘܬ ܩܥܬܐ. ܗܐ ܚܬܢܐ ܐܬܐ.
7 8 ܦܘܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. * ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܟܠܗܝܢ ܒܬܘܠܬܐ ܗܠܝܢ ܘܬܩܢ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܐܡܪܢ ܕܝܢ
ܣܟܠܬܐ ܠܚܟܝܡܬܐ. ܗܒܝܢ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܝܢ. ܕܗܐ ܕܥܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܦܐܕܝܢ.
9 * ܥܢܝ ܗܝܢܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܘܐܡܪܢ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܣܦܩ ܠܢ ܘܠܟܝܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ
10 ܕܡܙܒܢܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܠܟܝܢ. * ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܡܙܒܢ. ܐܬܐ ܚܬܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܢ ܗܘܝ
11 ܥܠܝ ܥܡܗ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܘܐܬܬܚܕ ܬܪܥܐ. * ܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܝ ܐܦ ܗܢܝܢ ܒܬܘܠܬܐ
12 ܐܚܪܢܝܬܐ. ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
13 ܠܟܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܝܘܡܐ ܘܠܐ ܫܥܬܐ.
* ܕܟܗܢܐ ܕܚܕܒܫܒܐ * ܣܘ *
14 15 * ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܕܢܦܩ ܕܢܐܙܠ. ܩܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ. * ܐܝܬ ܕܝܗܒ ܠܗ
ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܚܕܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܘܢܦܩ ܡܚܕܐ.
16 * ܐܙܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܐܬܬܓܪ ܒܗܝܢ ܘܐܘܬܪ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. * ܘܗܟܢܐ
17 18 ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ. ܐܬܬܓܪ ܐܘܬܪ ܐܚܪܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܚܕܐ. ܐܙܠ ܚܦܪ ܒܐܪܥܐ ܘܛܫܝ
19 ܟܣܦܐ ܕܡܪܗ. * ܒܬܪ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܕܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. ܘܢܣܒ ܡܢܗܘܢ
20 ܚܘܫܒܢܐ. * ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܢܣܒ ܗܘܐ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܘܩܪܒ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܐܡܪ.
ܡܪܝ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ. ܗܐ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ ܥܠܝܗܝܢ.

Illæ verò sapientes sumpserant oleum in va- 4
sis cum lampadibus suis. Quum autem tar- 5
daret Sponsus, dormitârunt omnes, atque
dormierunt. Et mediâ nocte factus est cla- 6
mor, Ecce Sponsus venit, exite in occursum
ejus. Tunc surrexerunt omnes illæ virgi- 7
nes, & præparârunt lampades suas. Dixe-
runt autem illæ fatuæ sapientibus, Date no- 8
bis ex oleo vestro, ecce enim lampades no-
stræ extinctæ sunt. Responderunt eæ sapientes 9
& dicunt; Ne fortè non sufficiat nobis & vo-
bis, ite potiùs ad eos qui venundant, & emite
vobis. Quũ autẽ proficiscerentur emptũ, ve- 10
nit Sponsus: & hæ quæ paratæ erant, introie-
runt cum eo in domum nuptiarum, clausá-
que est janua. Postremò verò venerunt & 11
illæ virgines aliæ, dicentes; Domine noster,
Domine noster, aperi nobis. Is verò respon- 12
dit, & ait eis; Amen dico vobis, Non novi
vos. Vigilate ergò, quia nescitis diem il- 13
lum neque horam.

Dominicâ Sacerdotum. 66.

Sicut enim vir qui peregrè profectus est, vo- 14
cavit famulos suos, & tradidit eis possessio-
nem suam: Et uni quidem dedit quinque 15
talenta, alii autem duo, alii denique unum;
unicuique secundùm facultatem ipsius; &
peregrè profectus est illicò. Profectus au- 16
tem ille qui quinque talenta acceperat, nego-
tiatus est ex eis, & lucratus est quinque alia.
Et itidem is qui duo, negotiando lucratus 17
est duo alia. Is autem qui acceperat unum, 18
profectus fodit in terram, & abdidit argen-
tum domini sui. Post tempus autem mul- 19
tum, venit dominus servorum illorum, &
recepit ab eis rationem. Et accessit is qui 20
acceperat quinque talenta, obtulitque quin-
que alia, & ait; Domine mi, quinque talen-
ta dedisti mihi: ecce quinque alia negotian-
do lucratus sum præter illa.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * وآنان كه دانا بودند چراغ وروغن باهم بر كرفتند * وبا خود بردند * چون داماد
6 دير كشيد همكنان در خواب رفتند وخفتند * در نيم شب نعره بر آمد كه اينك
7 داماد مي آيد * باستقبال او بدر رويد * انكه اين دختران † بكر بر خاستند وچراغهاء
8 خود را ساختند * جاهلان بدانايان كفتند از روغن شما بما بدهيد براي انك چراغهاء
9 ما خفت * دانايان جواب دادند وكفتند * نبادا كه اين روغن مارا وشمارا بس نباشد *
10 ليكن باز كرديد واز پيش روغن فروشان * براي خود بخريد * * چون ايشان رفتند
كه بخريند داماد آمد * واينان اماده وحاضر بودند * با داماد در مجلس عروسي در
11 رفتند * ودر بسته شد * * آن پنج ديكر پستر آمدند * وكفتند خداوند ما
12 خداوند ما در براي ما بكشاي * * او بديشان جواب داد وكفت راست بشما بكويم *
13 از در من برويد كه شما را نمي شناسم * اكنون بيدار باشيد * سبب انك ان
روز را وان ساعت را نمي دانيد *

Illæ verò quæ prudentes erant, lam- 4
pades & oleum simul sumpserunt,
& secum tulerunt. Quum spon- 5
sus moram traheret, omnes cubi-
tum iverant & dormiverunt. Me- 6
diâ nocte clamor oriebatur, quòd
ecce sponsus venit, obviàm ei ex-
ite. Tunc virgines illæ surrexe- 7
runt & lampades suas aptave-
runt. Fatuæ prudentibus dixe- 8
runt, De oleo vestro nobis date,
quia lampades nostræ extinguuntur.
Prudentes responderunt, et dixerunt; 9
Nequaquam, ne hoc oleum nobis
& vobis sat non sit: sed reverti-
mini, & ab elæopolis vobis emi-
te. Cùm illi abissent, ut emerent, 10
sponsus venit, & illæ quæ para-
tæ & in promptu erant, cum spon-
so in triclinium nuptiale intrave-
runt, & janua clausa est. Quin- 11
que istæ alteræ posteà venerunt,
& dixerunt; Domine noster, Do-
mine noster, ostium nobis aperi. Ipse 12
illis responsum dedit, & dixit; Uti-
que vobis dico, Ab ostio meo abite,
quia vos non novi. Vigiles itaque 13
estote, ea de causa quòd illum di-
em & illam horam ignoratis.

Versio VULGATA LATINA.

4 Prudentes verò acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem
5 faciente sponso, dormitaverunt omnes & dormierunt. Mediâ autem nocte cla-
6 mor factus est; Ecce sponsus venit, exite obviàm ei. Tunc surrexerunt omnes
7 virgines illæ, & ornaverunt lampades suas. Fatuæ autem sapientibus dixerunt;
8 Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostræ extinguuntur. Responderunt
9 prudentes, dicentes; Ne fortè non sufficiat nobis & vobis, ite potiùs ad ven-
10 dentes, & emite vobis. Dum autem irent emere, venit sponsus: & quæ pa-
11 ratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, & clausa est janua. Novissimè ve-
12 rò veniunt & reliquæ virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. At
13 ille respondens ait; Amen dico vobis, Nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis
diem neque horam. Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocavit servos suos, 14
& tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii 15
verò unum, unicuique secundùm propriam virtutem, & profectus est statim. Abiit 16
autem qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia
quinque. Similiter & qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui autem 17
unum acceperat, abiens fodit in terram, & abscondit pecuniam domini sui. Post 18
multum verò temporis venit dominus servorum illorum, & posuit rationem cum 19
eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, 20
dicens; Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucra-
tus sum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 وأما الحكيمات فاخذن زيتا في اناء مع مصابيحهن * فلما ابطا العروس نعسن كلهن ونمن *
6 ولما انتصف الليل كان صوتا قائلا ها العروس فمن اخرجن للقائه * حينئذ قمن جميع
7 8 تلك العذارى وزين مصابيحهن * فقالت الجاهلات للحكيمات اعطيننا من زيتكن لئلا
9 تنطفي مصابيحنا * فاجبن الحكيمات قائلات ليس ما يكفينا واياكن * لكن اذهبن اخرى
10 الى الباعة وابتعن لكن * فلما ذهبن ليبتعن جاء العروس ودخلن معه المستعدات الى
11 12 العرس واغلق الباب * واخيرا جئن بقية العذارى قائلات ربنا ربنا افتح لنا * فاجابهن قائلا
13 امين اقول لكن اني لا اعرفكن * فاسهروا فانكم لا تعرفون اليوم ولا الساعة *
14 الفصل الثاني والثمنون * كمثل انسان اراد السفر فدعا عبيده
15 واعطاهم ماله * فواحد اعطاه خمس وزنات * واخر وزنتين * واخر وزنة * كل منهم على قدر قوته
16 17 وسافر للوقت * فمضى الذي اخذ خمس الوزنات فتجر فيها وربح خمس وزنات اخر * وهكذا
18 الذي اخذ الوزنتين ربح وزنتين اخريين * فاما الذي اخذ الوزنة فمضى وحفر في الارض
19 20 ودفن فضة سيده * ثم بعد زمان كبير جاء سيد اولئك العبيد فحاسبهم * فجاء الذي اخذ
خمس الوزنات فاعطى خمس وزنات اخر * قائلا يا رب خمس وزنات اعطيتني وها خمس وزنات
اخر ربحتها *

At verò prudentes acceperunt oleum in 4
vase cum lampadibus suis. Cùm autem 5
tardâsset sponsus, dormitaverunt omnes,
& dormierunt. Et dimidiata quum 6
esset nox, facta est vox, dicens; Ecce
sponsus, surgite, exite in occursum
ejus. Tunc surrexerunt omnes illæ vir- 7
gines, & ornaverunt lampades suas.
Dixerunt autem insipientes prudentibus; 8
Date nobis de oleo vestro, ut ne extin-
guantur lampades nostræ. Responderunt 9
prudentes, dicentes; Non est quod suf-
ficiat nobis & vobis: sed ite potiùs ad
vendentes, & emite vobis. Cùm autem 10
issent emere, venit sponsus: & intra-
verunt cum ipso quæ paratæ erant ad
nuptias, & clausa est janua. Et postre- 11
mò venerunt reliquæ virgines, dicentes;
Domine noster, Domine noster, aperi no-
bis. Respondit eis, dicens; Amen dico 12
vobis, Quia nescio vos. Vigilate igitur, 13
quia non scitis diem, neque horam.

Sectio octuagesima secunda.

Sicut homo qui voluit iter facere, voca- 14
vitque servos suos, & dedit eis bona sua.
Et quidem uni dedit quinque talenta, 15
& alii duo talenta, & alii talentum,
unicuique ex eis juxta mensuram viri-
um suarum: & profectus est statim.
Abiit autem qui acceperat quinque ta- 16
lenta, & negotiatus est iis: & lucratus
est quinque talenta alia. Et similiter 17
qui acceperat talenta duo, lucratus est
talenta duo alia. At qui acceperat ta- 18
lentum, abiit & fodit in terram, & se-
pelivit argentum domini sui. Tandem 19
post tempus ingens venit dominus illo-
rum servorum, & posuit rationem cum
eis. Venit ergò qui acceperat quinque 20
talenta, & dedit quinque talenta alia,
dicens; O domine, quinque talenta de-
disti mihi, & ecce quinque talenta alia
quæ lucratus sum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 ወጠባባትሰ: ነሥኣ: ቅብአ: ምስሌሆን:: በንዋዒሆን: ምስለ: መኃትዊሆን:፨ ወተንደየ:
6 መርዓዊ: ደቀሰ: ወኖማ: ኵሎን:፨ ወመንፈቀ: ሌሊት: ከዊኖ: ውውዓ: ኮነ: መጽአ: መርዓዊ:
ወቦአ: ወይቤሉ: ናሁ: መርዓዊ: መጽአ: ፃኡ: ተቀበሉ: ወወፅኡ: ውስተ: ቀበላሁ: ወእም
7 ዝ: ነቅሃ: እማንቱ: ደናግል:፨ ወተንሥኣ: ኵሎን: እልኩ: ደናግል: ወአሠነያ: መኃትዊሆን:
8 ኵሎን::፨ ወይቤላሆን: እልኩ: አብዳት: ለጠባባት: ሀባ: እምቅብአክን: እስመ: ጠፍአ
9 ነ: መኃትዊነ::፨ ወአውሥኣሆን: ጠባባት: ወይቤላሆን: እምቦ: እስመ: ከመ: ኢይአክል: ለነ:
10 ወለክን: ሑራ: ተሣየጣ: በኀበ: እለ: ይሠይጡ: ወተሣየጣ: ለክን:፨ ወሐዊሮን: ይሣየጣ: በ
11 ጽሐ: መርዓዊ: ወቦአ: ምስሌሁ: እለ: ድልዋት: ውስተ: ከብካብ: ወተዐጽወ: ኆኅት:፨ ወ
12 እምዝ: ድኅረ: መጽአ: እልክቱ: ደናግል: ወይብላ: እግዚኦ: እግዚኦ: አርኅወነ:፨ ወአ
ውሥኦን: ወይቤ: አማን: እብለክን: ከመ: ኢያአምረክን: ሰእንክን: ምስሌየ: ትጊሁ:
13 ወምስሌየ: አምስዮ:፨ ትጉሁኬ: እንከ: እስመ: ኢታአምሩ: ዕለቶ: ወጊዜሁ: ለሰዓት::፨
በእንተ: እለ: ነሥኡ: መክሊየ: ብሩር::፨
14 እስመ: ከመ: ብእሲ: ዘይነግድ: ወጸውዐ: አግብርቲሁ: ወወሀቦሙ: ንዋዮ: ይትገበሩ::፨ ወቦ:
15 ለዘ: ወሀበ: ኃምስተ: መክሊተ: ወቦ: ለዘ: ወሀበ: ክልኤ: ወቦ: ለዘ: ወሀበ: አሐደ: ለለ: አሐ
16 ዱ: መክሊተ: በከመ: አምጠነ: ኃይሎሙ: ይክሉ: ወሀበ: ወነገደ: በጊዜሃ:፨ ወሖረ: ሶቤሃ:
17 ዝኩ: ዘነሥአ: ኃምስተ: መክሊተ: ወተገበረ: ቦቱ: ወረብሐ: ካልኣተ: ኃምስ: መክሊተ:፨ ወከ
18 ማሁ: ዘዊ: ክልኤቲ: መክሊተ: ነሥአ: ረብሐ: ክልኤተ: ካልኣተ: መክሊተ:፨ ወዘአሐቲሰ:
19 መክሊተ: ነሥአ: ኃለፈ: ወሖረ: ወከረየ: ምድረ: ወደፈነ: ወርቀ: እግዚኡ:፨ ወተንደየ: እምድ
ኅረ: ብዙኃ: መዋዕል: አተወ: እግዚኦሙ: ለእሙንቱ: አግብርት: ወአኀዘ: ወተሐሰቦሙ: ምስሌሆ
20 ሙ:፨ ወመጽአ: ወቀርበ: ዘኃምስ: መክልየ: ነሥአ: ወአምጽአ: ካልኣተ: ዓሠርተ: ወክልኤተ:
ምስለ: ረባሑ:: ወይቤሎ: ለእግዚኡ: እንዘ: ይብል: እግዚኦ: ኃምስ: መክልየ: ወሃብከኒ:
ወናሁ: ኃምስ: ካልኣተ: ረበሕኩ:፨

Et prudentes ceperunt oleum secum in vasis cum lampadibus suis. Et moram fa- 4
ciente sponso nictârunt, & dormierunt omnes. Et quum media nox esset, clamor 5
fuit, Venit sponsus, & intravit, & dicunt; Ecce sponsus venit, exite, occurrite, & 6
exierunt in occursum ejus: & tunc experrectæ sunt istæ virgines. Et surrexe- 7
runt omnes hæ virgines, & exornârunt lampades suas omnes. Et dixerunt istæ 8
virgines fatuæ prudentibus, Date nobis de oleo vestro, quoniam extinximus lam-
pades nostras. Et responderunt iis prudentes, & dicunt iis; Minimè, quia fortè 9
non sufficit nobis & vobis; ite emptum apud venditorem, & emite vobis. Et 10
quum irent emptum, venit sponsus, et intrârunt cum illo quæ paratæ erant ad
nuptias; & clausa fuit janua. Et tunc postremò venerunt reliquæ virgines, & 11
dicunt; Domine, Domine, aperi nobis. Et respondit iis, & dicit; Amen dico vobis, 12
Non cognosco vos, non potuistis mecum vigilare, & mecum pernoctare? Vigilate 13
igitur, quoniam nescitis diem, & momentum horæ.

De iis qui talenta argenti acceperunt.

Quia sicut homo qui peregrè profectus est, & vocavit servos suos, & dedit iis 14
bona negotiari. Et fuit cui dedit quinq; talenta, & fuit cui dedit duo, & fuit 15
cui dedit unum unicuique talenta secundùm quod vires suæ poterant, dedit; &
peregrè profectus est statim. Et abiit iste qui acceperat quinq; talenta, & nego- 16
tiatus est eo accepto: & lucratus est alia quinq; talenta. Et similiter qui duo 17
talenta acceperat, lucratus est alia duo talenta. Et qui unum talentum acce- 18
perat, recessit, & abiit, & fodit terram, & occultavit aurum domini ejus.
Et moram faciendo post multos dies venit dominus illorum servorum, & in- 19
cepit conferre rationem cum iis. Et venit, & appropinquavit qui quinque 20
talenta acceperat, & attulit alia duodecim cum lucro suo, & dicit domino
suo, dicens; Domine, quinque talenta dedisti mihi, & ecce quinque alia lucra-
tus sum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد نوزده مثل مايه دار تومانها
14 * همچو مردي كه احتياط كرد
15 وبندكان خود را خواند * ومال خود را بديشان سپارد * بيكي پنج تومان داد وبه يكي دو
تومان * وبيكي يك تومان * هر كسي را بقدر خود * وسپارش قوي كرد در نگاه داشتن مال *
16 17 انك پنج تومان ستده بود بازركاني كرد پنج ديگر مكسب بر سر اورد * وانك دو تومان
18 ستده بود * او نيز ببازركاني چنداني ديگر سود كرد * ولي انك يك تومان ستده بود
19 رفت در زمين دفن كرد * بعد از روزكار بسيار * خداوند بندكان آمد وحساب از ايشان
20 طلبيد * انك پنج تومان ستده بود در پيش آمد * وپنج ديگر بخداوند سود نمود *

CXIX. Parabola de sortitione minarum.

Sicut homo qui iter facturus servos 14
suos vocavit, & substantiam suam
illis tradidit. Uni quinque minas 15
dedit, & alii duas minas, & alii
unam minam; unicuique pro rati-
one sui: & enixè mandavit ut cu-
ram haberent pecuniæ. Ille qui quinq; 16
minas acceperat, mercaturam exer-
cuit, & alias quinque ad sortem al-
lucratus est. Et qui duas minas 17
acceperat, ipse etiam mercaturâ to-
tidem alias lucratus est. Qui au- 18
tem unam minam acceperat, abiens
in terram defodit. Post multum tem- 19
poris dominus servorum horum ve-
nit, & rationem ab illis poposcit.
Ille qui quinque minas acceperat, 20
accessit, & quinque alias domino
lucrifactas exhibuit.

Ait verò illi dominus ejus; Benè, serve bone & fidelis, super pauca fuisti fidelis,
21 Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
super multa te constituam: ingredere in gaudium domini tui. Accedens autem
22 ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ
& qui duo talenta accipiens, dixit; Domine, duo talenta mihi tradidisti: ecce
καὶ ὁ τὰ δύο (μ) τάλαντα λαβών, εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia duo talenta lucratus sum super illis. Ait illi dominus ejus; Benè, serve
23 ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε
bone & fidelis, super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: ingredere in
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς
gaudium domini tui. Accedens autem & unum talentum sumens, ait;
24 τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε,
Domine, scio te quia durus es homo, metens ubi non seminâsti, & congregans
Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
unde non sparsisti: Et timore perculsus abiens, abscondi talentum tuum in
25 ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· Καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν
terra: ecce habes tuum. Respondens autem dominus ejus, dixit ei;
26 τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ,
Male serve & piger, sciebas quia meto ubi non seminavi, & congrego unde non
(ν) Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
sparsi. Oportuit ergò te jacere argentum meum mensariis, & veni-
27 διεσκόρπισα. Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, (ξ) καὶ ἐλ-

σοα β σοβ α ΞΑ' σογ δ

ens ego recepissem utique meum cum usura. Tollite itaque ab eo talentum,
θὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, 28
& date habenti decem talenta. Nam habenti omni dabitur, & augebitur:
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευ- 29
à verò non habente, & quod habet, auferetur ab eo. Et
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ 30
inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον (ο) ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& fremitus dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in gloria sua, &
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ 31
omnes sancti angeli cum eo, tunc sedebit super throno gloriæ suæ: Et
πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· Καὶ 32
congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem,
συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
sicut pastor segregat oves ab hædis. Et statuet quidem
ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ μὲν 33
oves à dextris suis, at hædos à sinistris. Tunc dicet rex
πρόβατα (π) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς 34
his qui à dextris ejus; Venite benedicti Patris mei, possidete
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ (ρ) εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε
paratum vobis regnum à fundamento mundi.
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

MS. A. (μ) τάλαντα, εἶπεν, (ν) Δοῦλε πονηρὲ καὶ (ξ) καὶ ἐγὼ ἐλθὼν (ο) ἐκβάλετε (π) ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ (ρ) ἠυλογημένοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ ܝܐܝܐ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܙܥܘܪܐ ܗܘܝܬ ܡܗܝܡܢ. ܥܠ ܣܓܝܐ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܐ ܕܡܪܟ. *
22 ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ.
ܗܐ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ ܥܠܝܗܝܢ. *
23 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ ܝܐܝܐ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܙܥܘܪܐ ܗܘܝܬ ܡܗܝܡܢ. ܥܠ ܣܓܝܐ ܐܩܝܡܟ.
24 ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܐ ܕܡܪܟ. * ܩܪܒ ܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܕܐ ܟܟܪܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܟ
ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ. ܚܨܕ ܐܢܬ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. ܘܟܢܫ ܐܢܬ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ.
25 ܘܕܚܠܬ ܘܐܙܠܬ ܛܡܪܬ ܟܟܪܟ ܒܐܪܥܐ. ܗܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܝܠܟ. *
26 ܥܢܐ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܘܚܒܢܢܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܚܨܕ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ.
27 ܘܟܢܫ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. * ܘܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܬܪܡܐ ܟܣܦܝ ܥܠ ܬܪܐܦܝܙܐ.
28 ܘܐܬܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܕܝܠܝ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܫܩܘܠܘ ܗܟܝܠ ܡܢܗ ܟܟܪܐ.
29 ܘܗܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪ ܟܟܪܝܢ. * ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܢܬܬܘܣܦ ܠܗ.
30 ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܘܠܥܒܕܐ ܒܛܝܠܐ ܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ.
[illegible]
31 ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܘܒܚܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܥܡܗ.
32 ܗܝܕܝܢ ܢܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܫܘܒܚܗ. * ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
33 ܘܢܦܪܘܫ ܐܢܘܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܐܝܟ ܪܥܝܐ ܕܡܦܪܫ ܥܪܒܐ ܡܢ ܓܕܝܐ. *
34 ܘܢܩܝܡ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. ܘܓܕܝܐ ܡܢ ܣܡܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܝܡܝܢܗ.
ܬܘ ܒܪܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ. ܐܬܘ ܝܪܬܘ ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ.

Dixit ei dominus ejus; Euge serve bone & fidelis: in modico fidelis fuisti, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui. 21
Et accessit is cui duo talenta, & ait; Domine mi, duo talenta dedisti mihi: ecce alia duo negotiando lucratus sum præter illa. 22
Dixit ei dominus ejus; Euge serve bone & fidelis, in modico fidelis fuisti, super multa constituam te: intra in gaudium domini tui. 23
Accessit autem & is qui acceperat unum talentum, & ait; Domine mi, noveram te esse virum durum, teque metere ubi non seminâsti, & colligere ubi non sparsisti. 24
At timui, & abiens abscondi talentum tuum in terra; en habes quod tuum est. 25
Respondit dominus ejus, & dixit ei; Serve nequam ac piger, noveras me metere ubi non seminavi, & colligere undè non sparsi: 26
Oportuit te committere pecuniam meam mensæ, & venissem ego, ac repetissem quod meum est cum fœnore. 27
Tollite ergò ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. 28
(Ei enim qui habet, dabitur, & adjicietur ei: is verò qui non habet, id etiam quod habet auferetur ab eo.) 29
Et servum otiosum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium. 30

Lectio in commemorationem rectorum & justorum, feriâque sextâ candidatorum. 67.

Quum venerit autem filius hominis in gloria sua, & omnes angeli ejus sancti cum eo, tunc sedebit super thronum gloriæ suæ. 31
Et congregabuntur coram eo omnes gentes, & separabit eas unam ab altera, sicut pastor separat oves ab hœdis. 32
Et statuet oves à dextera sua, & hœdos à sinistra sua. 33
Tunc dicet rex iis qui erunt à dextera sua, Venite benedicti Patris mei, possidete regnum quod paratum erat vobis à constitutione mundi. 34

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * خداوند مال اورا بنواخت ودلخوشي داد • كفت اري اي بنده ء نيك • وامانت دار چون بر
22 اندك امانت دارشدي • بر بسيارتر امين † باشي • برو بشادي ء خداوند تو درا • * پيش آمد
انك دو تومان داشت • وكفت خداوند من دو تومان بمن دادي اينك دو تومان ديكر سود
23 كردم • * خداوندش بدو كفت آري اي بنده ء نيك وامانت دار چون بر اندك وفا وكسب
24 كردي • بر بسيارتر ازين سزاوار هستي • درا بشادي ء خداوند تو • * انك يك تومان ستده بود
پيش آمد وكفت خداوند من ترا شناختم كه مردي سخت هستي انچ نكشته ء • بدروي وانچ
25 نريخته ء • بر داري • * ترسيدم در مال تو تصرف كردن • رفتم ودر خاكش دفن كردم • اينك
26 انچ دادي پيش تو آوردم • * خداوند بدو جواب داد وكفت • اي بنده ء شوم وكاهل • مرا
27 مي شناختي كه بدروم هر چه نكاشته ام • وانچ نريخته ام كرد كنم • * واجب نبود كه مال من †
28 بر خوان من بنهي • من مي آمدم وانچ داشتم با سود خود طلب مي كردم • * وفرمود كه
29 آن تومانرا ازو بستانيد • وبدان مرد دهيد كه ده تومان دارد • * وهمچنين هر كه دارد
بدو ديكر داده شود وبيفزايد † براي او • وانك ندارد • ان نيز كه دارد † ازو ستده شود

Dominus pecuniæ illum blandè excepit & cordi grata verba dedit: Euge, inquit, ô serve bone & fidelis, cùm in pauco fueris fidelis, super multum etiam fideicommissarius eris; ito, in gaudium domini tui ingredere. 21
Accessit ille qui duas minas habuit, & dixit; Domine mi, duas minas mihi dedisti, ecce duas minas alias lucrifeci. 22
Dominus ejus illi dixit; Euge ô serve bone & fidelis, cùm in parvo fidem cum accessione præstiteris, majus hoc meritus es; ingredere in gaudium domini tui. 23
Ille etiam qui unam minam acceperat, accessit, & dixit; Domine mi, te noveram quòd homo durus sis, id quod non seminâsti, metis, & quod non sparsisti, tollis. 24
Timui itaque pecuniâ tuâ negotiari, & abiens in terram defodi illam: ecce quod dedisti, ad te reduxi. 25
Dominus illi responsum retulit, & dixit; O serve male & ignave, me noveras quòd metam quicquid non seminavi, & quod non sparsi colligam. 26
Nónne oportuit ut pecuniam meam in mensam meam reponeres, ut veniens id quod habueram cum lucro ejus exigerem. 27
Itaque jussit inquiens; Illam quidem minam ab illo auferte, & illi homini date, qui decem minas habet. 28
Similiter etiam, quicunque habet illi plus datum erit, & adjicietur ei; qui verò non habet, illud etiam quod habet, ab eo auferetur. 29

Versio VULGATA LATINA.

21 Ait illi dominus ejus, Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis,
22 super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Accessit autem & qui
duo talenta acceperat, & ait; Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo
23 lucratus sum. Ait illi dominus ejus; Euge serve bone, & fidelis, quia super
24 pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Ac-
cedens autem & qui unum talentum acceperat, ait; Domine, scio quia homo
25 durus es, metis ubi non seminasti, & congregas ubi non sparsisti: Et timens abii,
26 & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Respondens
autem dominus ejus, dixit ei; Serve male, & piger, sciebas quia meto ubi non se-
27 mino, & congrego ubi non sparsi: Oportuit ergò te committere pecuniam
meam numulariis, & veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.
Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. Omni enim 28
habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur ha- 29
bere, auferetur ab eo. Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illi 30
erit fletus, & stridor dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in majestate 31
sua, & omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ: Et con- 32
gregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicèm, sicut pastor
segregat oves ab hœdis: Et statuet oves quidem à dextris suis, hœdes autem 33
à sinistris. Tunc dicet rex his, qui à dextris ejus erunt; Venite benedicti Pa- 34
tris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا امينا وجدت في القليل انا اقيمك امينا على الكثير
22 ادخل الى فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنتين فقال يا سيد وزنتين دفعت الي وها وزنتان
23 اخريان ربحتهما * فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا • امينا وجدت في القليل انا اقيمك
24 امينا على الكثير • ادخل الى فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنة وقال يا سيد علمت انك
25 انسان شديد تحصد ما لم تزرع وتجمع من حيث لم تبذر * فخفت ومضيت فدفنت
26 مالك في الارض • وهوذا مالك عندي * فاجابه سيده قائلا ايها العبد السو الكسلان علمت اني
27 احصد ما لم ازرع واجمع من حيث لم ابذر * فكان يلزمك ان تجعل فضتي على المايدة
28 29 وكنت اتي واخذ مالي مع ربحه * خذوا منه الوزنة واعطوها للذي له عشر الوزنات * لان كل من
30 له يعطى ومن ليس له يوخذ منه ما معه * والعبد السو العاجز القوه في الظلمة البرانية
حيث البكاء وصرير الاسنان • الفصل الثالث والثمانون •
31 * واذا جاء ابن الانسان في مجده وجميع ملايكته الاطهار معه فحينيذ يجلس على كرسي
32 مجده * ويجمع اليه كل الامم فيميز بعضهم من بعض كما يفرز الراعي الخراف من الجداء
33 34 * ويقيم الخراف عن يمينه والجداء عن يساره * وحينيذ يقول الملك للذين عن يمينه تعالوا الي
يا مباركي ابي رثوا الملك المعد لكم منذ انشاء العالم •

Dixit autem illi dominus ejus; Bene 21
est, serve bone, fidelis inventus es in
pauco, ego constituam te fidelem super
multum: intra in gaudium domini tui.
Et venit qui acceperat duo talenta, & 22
dixit; Domine, duo talenta tradidisti
mihi, & ecce duo talenta alia quæ lu-
cratus sum. Dixit autem ei dominus; 23
Bene est, serve bone, fidelis inventus es
in exiguo, ego constituam te fidelem su-
per multum: intra in gaudium domini
tui. Venit autem qui acceperat talen- 24
tum, & dixit; Domine, cognovi quòd
homo sis durus, metens quod non semi-
nâsti, & congregans indè, ubi non sevi-
sti. Quapropter timui, & abii, ac 25
sepelivi bona tua in terra: & ecce pe-
cunia tua apud me est. Respondit ei 26
dominus ejus, dicens; O serve male, pi-
ger, sciebas quòd ego metam quod non
seminavi, & congregem ubi non
spargo: Igitur oportebat te ponere ar- 27
gentum meum super mensam, & venis-
sem accepissemque pecuniam meam cum
lucro suo. Tollite ab hoc talentum, & 28
date illud ei qui habet decem talenta.
Quia omni habenti dabitur, & ab eo 29
qui non habet, auferetur quod habet. Et 30
servum malum inutilem ejicite eum in
tenebras exteriores, ubi fletus & stridor
dentium.

Sectio octuagesima tertia.

Cùm venerit filius hominis in majestate 31
sua, & omnes angeli ejus puri cum
eo, tunc sedebit super sedem majestatis
suæ. Et congregabuntur ad eum omnes 32
gentes, & separabit eos ab invicem,
quemadmodum segregat pastor agnos ab
hædis: Et statuet agnos à dextris suis, 33
& hædos à sinistris suis. Et tunc dicet 34
rex his qui à dextris ejus erunt; Ve-
nite ad me benedicti patris mei, hære-
ditate possidete regnum paratum vobis à
creatione mundi:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይቤሎ ፡ እግዚኡ ፡ ገብር ፡ ኄር ፡ ወምእመን ፡ በኅዳጥ ፡ ኮንከ ፡ ምእመነ ፡ ውስተ ፡ ብዙ
22 ኅ ፡ እሠይመከ ፡ ባእ ፡ ውስተ ፡ ትፍሥሕተ ፡ እግዚእከ ። ወመጽአ ፡ ዘክልኤተ ፡
መክሊተ ፡ ነሥአ ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ እኮሁ ፡ ክልኤቲ ፡ መክልየ ፡ ወሀብከኒ ፡ ናሁ ፡ ክልኤተ ፡
23 ክልኤ ፡ መክልይ ፡ እለ ፡ ረባሕኩ ። ወይቤሎ ፡ እግዚኡ ፡ ለገብር ፡ ኄር ፡ ወምእመን ፡
በሕዳጥ ፡ ኮንከ ፡ ምእመነ ፡ ውስተ ፡ ብዙኅ ፡ እሠይመከ ፡ ባእ ፡ ውስተ ፡ ፍሥሐሁ ፡ ለእ
24 ግዚእከ ። ወመጽአ ፡ ዘአሐደ ፡ መክሊተ ፡ ነሥአ ፡ ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ አእመርኩ ፡
ከመ ፡ ድሩክ ፡ ብእሲ ፡ አንተ ፡ ተአርር ፡ ኀበ ፡ ኢዘራእከ ፡ ወታስተጋብእ ፡ እምኀበ ፡ ኢዘረ
25 ውከ ። ፈሪህየ ፡ ሖርኩ ፡ ወኀባእኩ ፡ መክሊተከ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ናሁ ፡ እንከ ፡ መክ
26 ሊትከ ። ወአውሥአ ፡ እግዚኡ ፡ ለገብር ፡ ወይቤሎ ፡ እኩይ ፡ ገብር ፡ ወሀካይ ፡ ትአ
27 ምረኒ ፡ ከመ ፡ አአርር ፡ ኀበ ፡ ኢዘራእኩ ፡ ወአስተጋብእ ፡ እምኀበ ፡ ኢዘረውኩ ። እ
መኒሃለከ ፡ ወርቅየ ፡ ወእምአግባእከ ፡ ውስተ ፡ ማእድ ፡ ወመጺእየ ፡ እምአስተገበርክዎ ፡
28 ለሊየ ፡ በርዴ ። ንሥኡ ፡ እምኔሁ ፡ መክሊተ ፡ ወሀብዎ ፡ ለዘ ፡ ቦቱ ፡ ዐሠርተ ፡
29 መክሊተ ። እስመ ፡ ለኵሉ ፡ ለዘቦ ፡ ይሁብዎ ፡ ወይዌስክዎ ፡ ወለዘሰ ፡ አልቦ ፡ እለ
30 ቦ ፡ የሃይድዎ ። ወለገብርሰ ፡ እኩይ ፡ አውፅእዎ ፡ ውስተ ፡ ጽናፍ ፡ ጽልመት ፡ ኀበ ፡
ብካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ።

በእንተ ፡ ምጽአቱ ፡ ለክርስቶስ ።

31 ወአመ ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ በስብሐቲሁ ፡ ወኵሎሙ ፡ መላእክቲሁ ፡
32 ምስሌሁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ መንበረ ፡ ስብሐቲሁ ። ወይትጋብኡ ፡ ኵሎሙ ፡
አሕዛብ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወይፈልጦሙ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሆሙ ፡ ከመ ፡ ኖላዊ ፡ ይፈልጥ ፡ አባግዐ ፡ እ
33 ምአጣሊ ። ወያቀውሞ ፡ አባግዐ ፡ በየማኑ ፡ ወአጣሊሰ ፡ በፀጋሙ ። ላዕሌሁ ፡ ይብ
34 ል ፡ ንጉሥ ፡ ለእለ ፡ በየማኑ ፡ ንዑ ፡ ብሩካኒሁ ፡ ለአቡየ ፡ ትረሱ ፡ መንግሥተ ፡ ዘአስተደለ
ወ ፡ ለክሙ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ።

Et dicit ei Dominus suus, Serve bone & fidelis, in paucis fuisti fidelis, super 21
multa te constituam: intrato in gaudium Domini tui. Et venit qui duo ta- 22
lenta acceperat, & dicit; Domine, nónne duo talenta dedisti mihi? ecce alia
duo talenta quæ lucratus sum. Et dicit ei Dominus ejus, Serve bone & fi- 23
delis, in modico fuisti fidelis, super multa constituam te: intrato in gaudium
Domini tui. Et venit qui unum talentum acceperat, & dicit; Domine, no- 24
veram te quòd durus homo es tu, metis ubi non seminâsti; & congregas inde
ubi non sparsisti. Metuens ego abii, & occultavi talentum tuum in terra; Ecce 25
igitur talentum tuum. Et respondit ei dominus servi, & dicit ei, Male 26
serve & piger, sciebas me quòd meto ubi non seminavi; & congrego ubi non
sparsi. Utique accepisses aurum meum, & tradidisses mensæ; & veniens 27
ego exegissem meum cum usura. Tollite ab eo talentum, & date illud ei qui 28
habet decem talenta. Quoniam omni habenti dabunt, & apponent ei: & non 29
habenti, quod datum fuit ei, auferent. Et servum malum ejicite in exteri- 30
ores tenebras, ubi fletus et stridor dentium.

De adventu Christi.

Et quum venerit filius hominis in gloria sua; et omnes angeli cum eo, tunc 31
sedebit in throno gloriæ suæ. Et cogentur omnes gentes coram eo, et separa- 32
bit singulas ipsarum, sicut pastor separat oves ab hædis. Et statuet oves ad 33
dextram, et hædos ad sinistram. Tunc dicet rex his qui sunt ad dextram, 34
Venite benedicti patris mei; hæreditatis jure accipite regnum quod par tum
est vobis ante mundum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * واين بنده ناكار را بيرون بريد ودر تاريكي در اندازيد • انجا باشد گريستن ودندانها برهم
31 ساييدن • صد بيست براي تيمار داشتن مسكينان * وقتي كه
فرزند ادمي بعظمت خود بيايد • وفرشتگان پاكان او باو انگه بر تخت عظمت خود
32 بنشيند * وهمه خلق پيش او گرد شوند • ايشانرا بگزينند واز يكديگر جدا كنند همچو
33 شبان كه گوسفندانرا از بزغالگان جدا كند • * گوسفندانرا بدست راست خود ايستاند
34 وبزغالگانرا بدست چپ • * انگه ملك بفرمايد بدان كسان كه بر دست راست اويند بياييد
اي ان كسان كه پدر من شمارا دعا كرد • وملكوت آسمانرا بميراث بگيريد • انك زودتر از بنياد
عالم براي شما معد وآماده شده است •

Hunc autem servum otiosum extra 30
ferte, & in tenebras injicite: illic
erit fletus & dentium collisio.

CXX. De cura habenda pauperum.

Tempore quo filius hominis cum ma- 31
jestate sua venerit, & Angeli sancti
ejus cum eo, tunc super thronum
majestatis suæ sedebit. Et omnes 32
populi coram eo congregati erunt,
& eos delectu habito alios ab aliis
separabit, sicut pastor qui oves ab
hædis segregat. Et oves ad manum 33
dexteram suam statuit, hædos ve-
rò ad manum sinistram. Tunc rex 34
pronuntiabit illis qui ad manum
dexteram ejus sunt; Venite ô vos
ipsi quibus Pater meus benedixit,
& regnum cælorum hæreditate acci-
pite, quod ante jactum fundamen-
tum mundi vobis prædestinatum &
paratum fuit.

Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: sitivi, & potastis me: hospes eram,
35 Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην,
& collegistis me: Nudus, & amicivistis me: ægrotavi, & visitastis me: in
36 καὶ συνηγάγετέ με· Γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, di-
37 φυλακῇ ἤμην, καὶ (σ) ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
centes; Domine, quando te vidimus esurientem, & aluimus? vel sitientem, & potavi-
γοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσα-
mus? Quando autem te vidimus hospitem, & collegimus? aut nudum, & amici-
38 μεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβά-
vimus? Quando verò te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? Et
39 40 λομεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ
respondens rex dicet illis; Amen dico vobis, Quatenus fecistis uni
ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ
horum fratrum meorum minimorum, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à
41 τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ
sinistris; Ite à me maledicti, in ignem æternum, præpara-
εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασ-
tum diabolo & angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi
42 μένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι
manducare: sitivi, & non potastis me: Hospes eram, & non collegistis me:
43 φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· Ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με·
nudus, & non amicivistis me: infirmus, & in carcere, & non visitastis me.
γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes; Domine, quando te vidimus
44 Τότε (τ) ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν
esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non
πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
ministravimus tibi? Tunc respondebit illis, dicens; Amen dico vobis; Qua-
45 διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ'
tenus non fecistis uni horum minimorum, nec mihi fecistis. Et ibunt
46 ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται
hi in supplicium æternum: at justi in vitam æternam.
οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

CAP. XXVI. κϛ'.

σοδ / α
Et factum est: cùm consummasset Jesus omnes sermones hos, dixit
1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε
discipulis suis; Scitis quia post duos dies Pascha fit, & filius homi-
2 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
σοε / ϛ
nis traditur ad crucifigi. Tunc congregati sunt principes Sacerdotū, & Scri-
3 που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ (α) ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμ-
bæ, & seniores populi, in atrium principis Sacerdotū, dicti Caiphas;
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καϊάφα,

MS. A. (σ) ἤλθατε (τ) ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, MS. A. ΚΕΦ. κϛ'. (α) ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ ܘܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܬܘܢܢܝ ܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܢܫܬܘܢܢܝ *
36 ܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܣܝܬܘܢܢܝ ܟܪܝܗܐ ܗܘܝܬ ܘܣܥܪܬܘܢܢܝ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ *
37 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܟܐܢܐ ܡܪܢ ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢܬ ܘܬܪܣܝܢܟ ܐܘ ܕܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܢܟ *
38 ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܬ ܘܟܢܫܢܟ ܐܘ ܕܥܪܛܠܝܐ ܐܢܬ ܘܟܣܝܢܟ *
39 ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܐܬܝܢ ܠܘܬܟ *
40 ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܡܕܡ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܝ ܙܥܘܪܐ ܠܝ ܗܘ ܥܒܕܬܘܢ *
41 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܐܦ ܠܗܠܝܢ ܕܡܢ ܣܡܠܗ ܙܠܘ ܡܢܝ ܠܝܛܐ ܠܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ ܕܡܛܝܒܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ ܘܠܡܠܐܟܘܗܝ *
42 ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܠܐ ܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ ܘܨܗܝܬ ܘܠܐ ܐܫܩܝܬܘܢܢܝ *
43 ܘܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܢܫܬܘܢܢܝ ܘܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܣܝܬܘܢܢܝ ܘܟܪܝܗܐ ܗܘܝܬ ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢܢܝ *
44 ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܪܢ ܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢܬ ܐܘ ܕܨܗܝܬ ܐܘ ܐܟܣܢܝܐ ܐܘ ܥܪܛܠܝܐ ܐܘ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܫܡܫܢܟ *
45 ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܐܦ ܠܐ ܠܝ ܥܒܕܬܘܢ *
46 ܘܢܐܙܠܘܢ ܗܠܝܢ ܠܬܫܢܝܩܐ ܕܠܥܠܡ ܘܙܕܝܩܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ *
ܕܚܡܫܐ ܕܪ̈ܐܙܐ ܘܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ * ܗܫ * ܩܠܠܐ * ܫܠܡ *
1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ *
2 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܡܙܕܩܦܘ *
3 ܗܝܕܝܢ ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܠܕܪܬܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܩܝܦܐ *

Esurivi enim, & dedistis mihi quod manducarem; ac sitivi, & propinâstis mihi: hospes eram, & excepistis me: 35
Nudus eram, & operuistis me: infirmus eram, & visitâstis me: in carcere eram, & venistis ad me. 36
Tunc dicent ei justi illi; Domine noster, quando vidimus te esurientem, & cibavimus te? aut sitientem, & propinavimus tibi? 37
Et quando vidimus te hospitem, & excepimus te? aut nudum, & operuimus te? 38
Et quando vidimus te infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? 39
Et respondit rex, dixitque eis; Amen dico vobis, Quando fecistis uni ex istis fratribus meis parvulis, mihiipsi fecistis. 40
Tunc dicet & iis qui erunt à sinistra sua; Abite à me maledicti, in ignem illum æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus. 41
Esurivi enim, nec dedistis mihi quod manducarem: & sitivi, nec propinâstis mihi: 42
Et hospes eram, nec excepistis me: & nudus eram, nec operuistis me: & infirmus eram, & in carcere eram, neque visitâstis me. 43
Tunc respondebunt & isti, ac dicent; Domine noster, quando vidimus te esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, nec ministravimus tibi? 44
Tunc respondebit & dicet eis, Amen dico vobis, Quando non fecistis uni ex istis parvulis, nec mihi fecistis. 45
Et abibunt isti in cruciatum æternum, justi verò in vitam æternam. 46

Feriâ quintâ mysteriorum, Cœnæ Domini, *& consecrationis Chrismatis*. 68.

CAP. XXVI.

Et factum est, cùm absolvisset Jesus omnes sermones istos, ut dixerit discipulis suis; 1
Scitis post duos dies fore Pascha, filiumque hominis traditum iri ut cruci suffigatur. 2
Tunc congregati sunt principes Sacerdotum, & Scribæ ac Seniores populi in atrium summi Sacerdotis qui vocabatur Caiphas. 3

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 *زيرا كه گرسنه شدم و مرا سير كرديد • و تشنه شدم بمن اب داديد • غريب بودم
36 مرا بخانه برديد * برهنه بودم مرا پوشانيديد • رنجور بودم مرا تيمار داشتيد در زندان
37 بودم پيش من آمديد * انگه صديقان جواب دهند كه اي خداوند ما كي ترا گرسنه
38 ديديم • و سير كرديم • يا كي تشنه بودي و ترا اب داديم * و كي تو غريب بودي
39 و در خانهٔ خود اورديم • يا برهنه و ترا پوشانيديم * و كي تو رنجور يا در زندان بودي كه
40 پيش تو آمديم * ملك پاسخ داد و بديشان گفت • راست بشما بگويم • هرچه بدين
41 برادران كوچك من كرده باشيد • با من كرده ايد * انگه بديشان • كه بر دست
چپ اويند بگويد • اي نفرين كردگان • برويد از پيش من در اتش جاويد • انك
42 براي ابليس و فرشتگانش اماده و مهيا شده است * زيرا گرسنه شدم و مرا چيزي † نداديد
43 و تشنه بودم مرا آب نچشانيديد * غريب بودم مرا بخانه نبرديد • [برهنه بودم مرا
نپوشانيديد] رنجور بودم • و در زندان • مرا تيمار نداشتيد و پيش من نيامديد •

Quoniam esuriens fui, & me saturâstis; sitibundus fui, & mihi aquam dedistis: peregrinus fui, me in domum intulistis. 35
Nudus fui, me operuistis; ægrotus fui, mei curam habuistis: in carcere fui, ad me venistis. 36
Tunc justi respondebunt; Quin, ô Domine noster, quando te esurientem vidimus, & saturavimus? aut quando sitibundus fuisti, & tibi aquam dedimus? 37
Et quando tu peregrinus fuisti, et in domum nostram induximus? aut nudus, et te operuimus? 38
Et quando tu ægrotus, aut in carcere fuisti, quòd ad te venimus. 39
Rex responsum dabit, et iis dicet; Certè vobis dico, Quicquid his fratribus parvulis meis feceritis, mihi fecistis. 40
Tunc illis, qui ad manum sinistram ejus sunt, dicet; O maledicti, discedite è conspectu meo in ignem æternum, qui Diabolo et angelis ejus paratus et designatus est. 41
Nam esurivi, et mihi nihil dedistis: et sitivi, mihi aquam non propinâstis. 42
Peregrinus fui, me in domum non intulistis; nudus fui, me non cooperuistis: ægrotus eram, et in carcere, mei curam non habuistis, nec ad me accessistis. 43

Versio VULGATA LATINA.

35 Esurivi enim, & dedistis mihi manducare : sitivi, & dedistis mihi bibere : hospes
36 eram, & collegistis me : Nudus, & cooperuistis me : infirmus, & visitâstis me ;
37 in carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, dicentes ; Do-
mine, quando te vidimus esurientem, & pavimus te : sitientem, & dedimus tibi
38 potum ? Quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te : aut nudum, &
39 cooperuimus te ? Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus
40 ad te ? Et respondens rex, dicet illis ; Amen dico vobis, Quamdiu fecistis uni
41 ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à sinistris
erunt ; Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, &
42 angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare : sitivi, & non de-
43 distis mihi potum : Hospes eram, & non collegistis me : nudus, & non cooperu-
istis me : infirmus, & in carcere, & non visitâstis me. Tunc respondebunt ei & 44
ipsi, dicentes ; Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospi-
tem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non ministravimus tibi ? Tunc 45
respondebit illis, dicens ; Amen dico vobis ; Quamdiu non fecistis uni de mino-
ribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum, justi autem in 46
vitam æternam.

CAP. XXVI.

ET factum est : cùm consummâsset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis 1
suis ; Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur ut crucifi- 2
gatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum, & seniores populi, in atrium 3
principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 لأني جعت فأطعمتموني * وعطشت فسقيتموني * وغريبا كنت فآويتموني * وعريان فكسوتموني
ومريضا فعدتموني * ومحبوسا فأتيتم إلي * حينئذ يجيب الصديقون قائلين يا رب متى
37 رأيناك جائعا فأطعمناك * أو عطشان فسقيناك * أو متى رأيناك غريبا فآويناك * أو عريان فكسوناك
38 39 أو متى رأيناك مريضا أو محبوسا فأتينا إليك * فيجيبهم الملك قائلا آمين أقول لكم إن
40 الذي فعلتموه بأحد إخوتي هؤلاء الصغار فبي فعلتم * حينئذ يقول للذين عن يساره اذهبوا
41 عني يا ملاعين إلى النار المؤبدة المعدة لإبليس وجنوده * لأني جعت فلم تطعموني وعطشت
42 43 فلم تسقوني * وغريبا كنت فلم تأووني * وعريان فلم تكسوني * ومريضا ومحبوسا فلم تزوروني
44 حينئذ يجيبون قائلين يا رب متى رأيناك جائعا * أو عطشان * أو غريبا * أو عريان * أو مريضا
45 أو محبوسا فلم نخدمك * حينئذ يجيبهم قائلا آمين أقول لكم إذ لم تفعلوا بأحد هؤلاء الصغار
46 ولا بي فعلتم * فيذهب هؤلاء إلى العذاب الدائم والصديقون إلى الحياة المؤبدة *
الفصل الرابع والثمانون *
1 ولما أكمل يسوع هذا الكلام كله قال لتلاميذه
2 3 أعلمتم أن بعد يومين يكون الفصح * وابن الإنسان يسلم ليصلب * حينئذ اجتمع
رؤساء الكهنة ومشايخ الشعب في دار رئيس الكهنة الذي يقال له قيافا *

Quia ego esurivi, & cibâstis me : & 35
sitivi, & potum dedistis mihi : & hospes
fui, & excepistis me : Et nudus, et indu- 36
istis me : & infirmus, & visitâstis me :
& in carcere positus, & venistis ad me.
Tunc respondebunt justi, dicentes ; Do- 37
mine, quando vidimus te esurientem,
& pavimus te ? aut sitientem, &
potum dedimus tibi ? Aut quando vidi- 38
mus te hospitem, & excepimus te ? aut
nudum, & vestivimus te ? Aut quando 39
vidimus te infirmum, aut in carcere con-
stitutum, venimus ad te ? Et respondeb't 40
eis rex, dicens ; Amen dico vobis, Quia
quod fecistis erga unum ex fratrib' meis
hisce minimis, erga me fecistis. Tunc di- 41
cet his qui à sinistris ejus erunt ; Disce-
dite à me maledicti in ignem æternum,
paratum diabolo & exercitibus ejus.
Quoniam esurivi, & non cibâstis me : 42
& sitivi, & non dedistis mihi potum : Et 43
hospes fui, & non accepistis me : & nu-
dus, & non vestivistis me ; & infirmus,
& in carcere positus, & non visitâstis
me. Tunc respondebunt, dicentes ; Do- 44
mine, quando vidimus te esurientem,
aut sitientem, aut hospitem, aut nudum,
aut infirmum, aut in carcere positum, &
non ministravimus tibi ? Tunc respon- 45
debit eis, dicens ; Amen dico vobis,
Quandoquidem non fecistis uni istorum
minimorum, neq; mihi fecistis. Et ibunt 46
isti in supplicium æternum, justi autem
in vitam æternam.

Sectio octuagesima quarta.

CAP. XXVI.

ET cùm finisset Jesus hos sermones 1
omnes, dixit discipulis suis ; Scitisne 2
quòd post biduum erit Pascha, & filius
hominis tradetur ut crucifigatur ? Tunc 3
congregati sunt principes sacerdotum,
& seniores populi in atrium principis
sacerdotum, qui dicebatur Caiphas.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወአብላዕክሙኒ ፡ ጸማእኩ ፡ ወአስተይክሙኒ ፡ ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወተ
36 ወከፍክሙኒ ። ዕረቅ ፡ ወአልበስክሙኒ ፡ ደወይኩ ፡ ወሐወጽክሙኒ ፡ ወተሞቃሕኩ ፡
37 ወመጻእክሙ ፡ ኀቤየ ፡ ወነበብክሙኒ ። ሎሙ ፡ ያወሥኡ ፡ ጻድቃን ፡ ወይብሉ ፡
38 እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወአብላዕናከ ፡ ወጽሙአከ ፡ ወአስተይናከ ። ወ
39 ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ነግደከ ፡ ወተወከፍናከ ፡ ወዕሩቀከ ፡ ወአልበስናከ ። ወማእዜ ፡ ርኢ
40 ናከ ። ወድውየከ ፡ ወሐወጽናከ ፡ ወሙቁሓከ ፡ ወመጻእነ ፡ ኀቤከ ፡ ወነበብናከ ። ወ
ያወሥእ ፡ ንጉሥ ፡ ወይብሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገበርክሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እም
41 እሉ ፡ ንኡሳን ፡ አኀውየ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ብየ ፡ ሊተ ፡ ገበርክሙ ። ወእምዝ ፡ ይቤ
ሎሙ ፡ ለእለ ፡ በፀጋም ፡ ሑሩ ፡ እምኔየ ፡ ርጉማን ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም ፡ ዘድል
42 ው ፡ ለሰይጣን ፡ ወለመላእክቲሁ ። እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወኢያብላዕክሙኒ ፡ ወጸማእ
43 ኩ ፡ ወኢያስተይክሙኒ ። ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወኢተወከፍክሙኒ ፡ ዕረቅ ፡ ወኢያልበስክ
44 ሙኒ ፡ ወደወይኩ ፡ ወኢሐወጽክሙኒ ፡ ተሞቃሕኩ ፡ ወኢነበብክሙኒ ። ሎሙ ፡ ያወሥ
ኡ ፡ እለ ፡ በፀጋም ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወጽሙአ
45 ከ ፡ ወእንግደከ ፡ አወ ፡ ዕሩቀከ ፡ ወድውየከ ፡ ወተሞቂሐከ ፡ ወኢተልእክናከ ። ወእ
ምዝ ፡ ያወሥኦሙ ፡ ንጉሥ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ ዘኢገበርክሙ ፡ ለዐ
46 እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ ሊተ ፡ ኢገበርክሙ ። ወይሐውሩ ፡ እሉሂ ፡ ውስተ ፡ ኵነኔ ፡ ዘለዓ
ለም ፡ ወጻድቃንሰ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ።
ወበደናግልሂ ፡ ወበካህናትሂ ።
1 ፳፮ ወኮነ ፡ እምዝ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ነገረ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ።
2 ታአምሩሁ ፡ ከመ ፡ እስከ ፡ ክልኤ ፡ መዋዕል ፡ ይከውን ፡ ፋሲካ ፡ ወይእኅዝዎ ፡ ለወልደ ፡ እ
3 ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ወይሰቅልዎ ። ወእምዝ ፡ ተጋብኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡
ሕዝብ ፡ ውስተ ፡ ዐውደ ፡ ሊቀ ካህናት ፡ ዘስሙ ፡ ቀያፋ ።

Quia esurivi, & cibâstis me ; sitivi, & potum dedistis mihi ; & peregrinus fui, 35
& suscepistis me. Nudus fui, & amicuistis me ; ægrotavi, & visitâstis me ; 36
incarceratus etiã fui, & venistis ad me, & me alloquuti estis. Tunc responde- 37
bunt justi, & dicent ; Domine, quando vidimus te esurientem, & cibavimus te ;
& sitientem, & potum dedimus ? Et quando vidimus te peregrinum, & suscepi- 38
mus te ; & nudum, & amicivimus te ? Et quando vidimus te ægrotantem, 39
et visitavimus te ; & incarceratum, & venimus ad te, & te alloquuti sumus ?
Et respondebit rex, & dicet illis, Amen dico vobis, Quodcunque fecistis uni ex 40
his pusillis fratribus meis, qui credunt in me, mihimetipsi fecistis. Et tunc dicet 41
illis qui de sinistra sua erunt, Abite à me maledicti in ignem æternum, qui
paratus est Satanæ, & angelis suis. Quia esurivi, & non cibâstis me ; sitivi 42
& non potum dedistis mihi. Et peregrinus fui, & non suscepistis me ; nudus 43
fui, & non amicivistis me ; & ægrotavi, & non visitâstis me ; incarceratus
fui, & me non alloquuti estis. Tunc respondebunt qui in sinistra ejus erunt, 44
dicentes ; Domine, quando vidimus te esurientem, & sitientem, & peregrinum ;
nudum et ægrotum, et incarceratum, et non ministravimus tibi ? Et tunc 45
respondebit iis rex, dicens ; Amen dico vobis ; Quòd non fecistis uni ex his pusillis,
mihi non fecistis. Et abibunt isti in judicium æternum, et justi in vitam 46
æternam. Et hoc de virginibus, & Sacerdotibus.

CAP. XXVI.

ET factum est, quum consummâsset Dominus, Jesus hunc totum sermonem, 1
dicit discipulis suis ; Scitisne quòd usque ad duos dies erit Pascha, et pre- 2
hendent filium hominis, et suspendent eum. Et tunc congregati sunt prin- 3
cipes sacerdotum, et seniores populi in consilium principis sacerdotum,
cujus nomen erat Caiphas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * آنگه ایشان نیز جواب دهند و بگویند ما کی ترا گرسنه یا تشنه دیدیم * یا غریب
45 یا برهنه * یا رنجور * یا در زندان * و ترا بندگی نکردیم * دگر بار بدیشان جواب دهد
و بگوید راست بشما بگویم چندانک بایکی ازین کوچکان نکردید * نه با من نیز
46 کرده باشید * آنان در عذاب ابد روند و صدیقان و نیکان در زندگانی ابد *
1 2 * چون عیسی این سخنها را تمام کرد بشاگردان گفت * می دانید که بعد
3 از دو روز عید فصح است * و فرزند بشر سپارده شود * تا بر دار کنند * آنگه بزرگان و امامان
و نویسندگان * و پیران * با خلایق انبوه * در سرای قیافا که بزرگ امامان بود گرد
شدند * بر بد سگالیدن بر عیسی *

Tunc illi etiam respondebunt, et 44
dicent ; Nos quando te esurientem,
aut sitientem vidimus, aut pere-
grinum, aut nudum, aut ægrotum,
aut in carcere, et tibi ministe-
rium non præstitimus. Rursus il- 45
lis responsum dabit, et dicet ;
Utique vobis dico, Quatenus uni
ex his parvulis non fecistis, mihi
etiam non fecistis. Isti itaque in 46
supplicium æternum ibunt, justi ve-
rò et boni in vitam æternam.

CAP. XXVI.

CUm Jesus hos sermones consum- 1
mâsset, discipulis dixit ; Scitis quòd 2
post biduum festum paschatis est,
et filius hominis traditur, ut in
crucem agatur. Tunc magnates, et 3
sacerdotes, et Scribæ, et seniores
cum turbis multis in aulam Caia-
phæ, qui maximus sacerdotum erat,
congregati sunt malevolo in Jesum
animo.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΊΟΝ. ΚΕΦ. ΞΒ', ΞΓ'.

Et consultaverunt ut Jesum apprehenderent dolo, & occiderent. Dice-
4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν (˜) κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἔλε-
bant autem; Non in festo, ut ne tumultus fiat in populo. ΞΒ'
5 γον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ σος
Jesu existente in Bethania, in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum α
6 Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Προσῆλθεν αὐτῷ
7 mulier alabastrum unguenti habens pretiosi, & effudit super caput ipsius
γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου (β) ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
recumbentis. Videntes autem discipuli ejus, indignati sunt, dicentes; Ad quid
8 ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί
perditio hæc? Potuit enim istud unguentum vænundari multò, & dari
9 ἡ ἀπώλεια αὕτη; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι
pauperibus. Sciens autem Jesus, ait illis; Quid molestias exhibetis mulieri?
10 (^) πτωχοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
opus enim bonum operata est in me. Semper enim pauperes habetis cum
11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
vobis, me autem non semper habetis. Faciens enim hæc unguentum hoc in σοζ
12 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ δ
corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis; Ubicunque
13 τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅπου
prædicatum fuerit evangelium hoc in toto mundo, dicetur & quod
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ
fecit hæc in memoriam ejus. Tunc vadens unus duodecim,
σοη ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, 14
β dictus Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum, Ait; Quid
ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, Εἶπε, Τί 15
vultis mihi dare, & ego vobis tradam eum? Illi vero constituerunt ei
θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν (δ) αὐτῷ
triginta argenteos. Et ex inde quærebat opportunitatem ut eum traderet.
τριάκοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16
At primâ azymorum accesserunt discipuli Jesu, dicentes ei;
ΞΓ' Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, 17
Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? Ille autem dixit; Ite
Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε 18
in civitatem ad quendam, & dicite ei; Magister dicit;
εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε (ε) αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει,
Tempus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.
Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
Et fecerunt discipuli sicut coordinaverat illis Jesus; & paraverunt
σοζ δ Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν 19
Pascha.
τὸ πάσχα.

MS. A. (˜) δόλῳ κρατήσωσιν, (β) ἔχουσα πολύτιμου, καὶ κατέχεεν (γ) τοῦτο πραθῆναι (^) τοῖς πτωχοῖς. (δ) * αὐτῷ τριάκοντα ἀργυρᾶ. (ε) αὐτῷ, * Ὁ καιρός μου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]

Et consilium inierunt adversus Jesum ut dolo 4
comprehenderent eum, ac interficerent.
Dicebant autem, Non in festo, ne fiat tu- 5
multus in populo. Cumque esset Jesus in 6
Beth-ania in ædibus Simonis leprosi, Ac- 7
cessit ad eum mulier habens secum alaba-
strum unguenti aromatici, magni pretii; &
effudit super caput ipsius Jesu, cùm discum-
beret. Viderunt autem discipuli ejus, & 8
displicuit eos; & inquiunt, Quorsum per-
ditio hæc? Potuit enim istud venundari 9
magni, & dari egenis. Jesus verò sciens, 10
dixit eis; Quid fatigatis hanc mulierem?
opus bonum operata est erga me. Nam in 11
omni tempore egenos habebitis vobiscum,
me verò non omni tempore habebitis.
Hæc autem quæ injecit aroma istud super 12
corpus meum, tanquam ad sepeliendum me
fecit. Equidem dico vobis, Ubicunque 13
prædicabitur hoc Evangelium meum in
universo mundo, recitabitur & id quod hæc
fecit in memoriam ipsius. Tunc abiit unus 14
ex duodecim qui vocabatur Judas Iscario-
tes, ad principes Sacerdotum, Et ait illis; 15
Quid vultis mihi dare, & ego tradam eum
vobis? Illi autem constituerunt ei triginta
argenteos. Et ex eo tempore quærebat 16
sibi opportunitatem prodendi eum.

Die quintâ hebdomadis mysteriorum. 69.

Die verò primâ azymorum adierunt disci- 17
puli Jesum, & dixerunt ei; Ubi vis pare-
mus tibi, ad manducandum Pascha? Ipse 18
autem dixit eis; Abite in civitatem ad ta-
lem, & dicite ei; Magister noster inquit,
Tempus meum advenit: apud te facio
Pascha cum discipulis meis. Et discipuli 19
ejus egerunt sicuti præceperat eis Jesus, &
paraverunt Pascha.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * راي زدند ومشورت † كردند كه اورا بفريب بكيرند وبكشند * مي كفتند * نه در عيد
5 مبادا در خلق اشفتكي افتد صد بيست يك انجا كه زن روغن غاليه
6 بر مسيح ريخت * چون عيسي در بيت عينا بود درخانه شمعون [ابرص] * زني پيش
7 وي امد وشيشه پر از روغن غاليه خوش بوي * وكران بها داشت * مسيح نشسته بود ان
8 زن روغن را بياورد * وبر سر او ريخت * شاكردان او ديدند وايشانرا نا خوش آمد
9 كفتند چرا اين زيان مي بايست كرد * مي شايست اين را بهاء بسيار فروختن و
10 وبمسكينان دادن * عيسي دانست وبشاكردان كفت چرا اين † زنرا مي رنجانيد * هر چه
11 كرد خوش كرد واز دل من كرد * براي انك هر وقتي پيش شما مسكينان هست * [اما
12 من در هر وقتي پيش شما نباشم] * اين كس كه اين بوبهاء خوش بر تن من ريخت * بشيوه
13 اكندن من كرد * وراست بشما بكويم وقتي اين مژده من در همه عالم كفته شود *
14 وانچ اين زن نيز كرده باشد * براي يادكار او كفته شود * وبعد ازان از شاكردان
دوازده كانه يكي كه نامش يهوداي سخريوطا خوانده شود * پيش بزرك امامان رفت

Sententiis itaque collatis consilium 4
ceperunt, ut eum dolo captum in-
terficerent. Dicebant autem, Non 5
in festo, ne forsan in populo tumul-
tus accidat.

CXXI. Ubi mulier unguentum galiæ in Christum effudit.

Cùm Jesus in Bethania esset, in do- 6
mo Simeonis leprosi. Mulier qua- 7
dam ad eum accessit & ampullam
plenam unguento galiæ boni odoris &
summi pretii habuit: Christo sedenti
mulier illa unguentum attulit, &
in caput ejus effudit. Discipuli au- 8
tem ejus viderunt, & illis displicuit:
dixerunt itaque, Quorsum opus
erat hanc perditionem fieri? De- 9
buisset hoc pretio grandi venundari,
& pauperibus dari. Jesus cogno- 10
vit, & discipulis dixit; Quare huic
mulieri molestiam facessitis? quic-
quid fecit, benè fecit, & ex mente
mea fecit. Eò quòd omni tempore 11
apud vos pauperes sunt; ego verò
omni tempore apud vos non ero.
Hæc autem quæ hos odores suaves 12
in corpus meum effudit, in appa-
ratum funebrem mihi fecit. Et cer- 13
tè vobis dico, Quando hoc Evan-
gelium meum per totum mundum
prædicabitur, et illud etiam quod
hæc mulier fecit, in memoriale
ejus narrabitur. Et post hæc ex 14
duodecim discipulis unus, cui
nomen Judas Iscariotes vocatum
est, ad Sacerdotem maximum ivit.

Versio VULGATA LATINA.

4 Et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem;
5 Non in die festo, ne fortè tumultus fieret in populo. Cùm autem Jesus esset
6 in Bethania in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum mulier habens alabastrum
7 unguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem
8 discipuli, indignati sunt dicentes; Ut quid perditio hæc? Potuit enim istud
9 venundari multo, & dari pauperibus. Sciens autem Jesus, ait illis; Quid mo-
10 lesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. Nam semper pau-
11 peres habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Mittens enim hæc
12 unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis,
13 Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur & quod
hæc fecit in memoriam ejus. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas 14
Iscariotes, ad principes sacerdotum: Et ait illis; Quid vultis mihi dare, & 15
ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exindè 16
quærebat opportunitatem ut eum traderet. Primâ autem die azymorum acces- 17
serunt discipuli ad Jesum, dicentes; Ubi vis paremus tibi comedere Pascha?
At Jesus dixit; Ite in civitatem ad quendam, & dicite ei; Magister dicit; Tem- 18
pus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt 19
discipuli sicut constituit illis Jesus, & paraverunt Pascha.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 فتساوروا على يسوع ليمسكوه بمكر ويقتلوه * وقالوا ليس في العيد لئلا يكون شجس في
5 الشعب * الفصل الخامس والثمنون * وكان يسوع في بيت عنيا في بيت سمعان
6 الابرص * فجات مراه معها قاروره طيب كثير الثمن فافاضته على راسه وهو متكي
7 * فلما راي التلاميذ ذلك تغمغموا قايلين لماذا هذا التلف * قد كان ينبغي ان يباع هذا
8 بثمن كثير ويعطي للمساكين * فعلم يسوع وقال لهم لماذا توبخون المراه وقد عملت بي
9 عملا جيدا * فان المساكين معكم كل حين فاما انا فلست عندكم كل حين * وهذه اما
10 افاضت هذا الطيب على جسدي لدفني * امين اقول لكم انه حيث ما كرز بهذه البشاره
11 في كل العالم يذكر ما فعلته هذه المراه تذكارا لها * الفصل السادس والثمنون *
12 * حينيذ مضي احد الاثني عشر الذي يقال له يهودا الاسخريوطي الي روساء الكهنه * وقال
13 لهم ماذا تعطوني وانا اسلمه اليكم * فقرروا معه ثلثين من الفضه * ومن ذلك الوقت
14 كان يطلب حيله ليسلمه اليهم * الفصل السابع والثمنون * وفي اليوم الاول من
15 الفطير جاء التلاميذ الي يسوع وقالوا اين تريد ان نعد لك الفصح لتاكله * فقال لهم
16 اذهبوا الي المدينه الي فلان وقولوا له المعلم يقول لك زماني قد اقترب وعندك اصنع الفصح
17 مع تلاميذي * ففعل التلاميذ كما امرهم يسوع واعدوا الفصح *
18
19

Et consultârunt adversùs Jesum, ut teneerent eum dolo, & occiderent eum. 4
Et dixerunt; Non in festo, ne fiat tumultus in populo. 5

Sectio octuagesima quinta.

Erat autem Jesus in Beth-ania in domo Simonis leprosi, 6 Et venit mulier, cum qua erat vasculum unguenti multi pretii, & fudit illud super caput ipsius, dum esset recumbens. 7 Et cùm vidissent discipuli hoc, murmuraverunt, dicentes; 8 Ad quid talis jactura? Sanè decebat venundari istud pretio multo, & dari pauperibus. 9 Scivit autem Jesus, & dixit eis; Quid reprehenditis mulierem? operata est in me opus bonum. 10 Nam pauperes vobiscum sunt omni tempore: verumtamen ego non sum apud vos omni tempore. 11 Et hæc quidem effudit istud unguentum super corpus meum, ad sepeliendum me. 12 Amen dico vobis, 13 Quòd ubicunque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, memorabitur quod fecit hæc mulier in memoriam ejus.

Sectio octuagesima sexta.

Tunc abiit unus de duodecim, qui dicitur Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum, 14 Et dixit eis; Quid dabitis mihi, & ego tradam eum vobis? Et deliberârunt cum eo triginta argenteos. 15 Et ex illo tempore quærebat astum ut traderet eum ipsis. 16

Sectio octuagesima septima.

In prima autem die azymorum venerunt discipuli ad Jesum, & dixerunt; Ubi vis paremus tibi Pascha ut comedas illud. 17 Dixit eis, Ite in civitatem ad talem, & dicite ei; Magister dicit tibi, Tempus meum jam advenit, & apud te faciam Pascha cum discipulis meis. 18 Et fecerunt discipuli sicut præcepit eis Jesus: & paraverunt Pascha. 19

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወተማከሩ ፡ ከመ ፡ እግዚእሊሱስሃ ፡ በሐብል ፡ የአኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ ፡፡ ወይቤሉ ፡ በ
5 ሕቱ ፡ ላኮኬ ፡ በበዓል ፡ ከመ ፡ ሃከክ ፡ ሊይኩን ፡ ውስተ ፡ ሕዝብ ፡፡
6 በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ለእግዚእነ ፡ ዕፍረተ ፡፡
ወበጺሖ ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ቢታንያ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ዘለምጽ ፡፡ መጽአት ፡ ኀቤሁ ፡ ብ
7 እሲት ፡ እንዘባቲ ፡ ብረሌ ፡ ዘምሉእ ፡ ዕፍረተ ፡ ውስቴታ ፡ ዘብዙኅ ፡ ሤጡ ፡ ሶጠት ፡ ደበ ፡ ርእ
8 ሱ ፡ ለእግዚእሊየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይረፍቅ ፡፡ ወርእዮሙ ፡ አርድእቲሁ ፡ ተምዑ ፡ ወይቤሉ ፡ ለ
9 መንትኑ ፡ መጠኑዝ ፡ ለሕጕለት ፡፡ ዘእምተሠይጠ ፡ በብዙኅ ፡ ወይሁብዎ ፡ ምጽዋተ ፡
10 ለነዳይ ፡፡ ወአእመረ ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ ታሠርሕዋ ፡ ለብእሲ
11 ት ፡ ሠናየ ፡ ግብረ ፡ ገብረት ፡ ለዕሌየ ፡፡ ወነዳያነሰ ፡ ዘልፈ ፡ ትረክብዎሙ ፡ ወኪያየሰ ፡ አኮ ፡ ዘ
12 ልፈ ፡ ዘትረክቡኒ ፡፡ ወዘንተሰ ፡ ዕፍረተ ፡ ዘሶጠት ፡ ደበ ፡ ርእስየ ፡ ለቀበርየ ፡ ገብረት ፡፡
13 አማን ፡ እብለክሙ ፡ በኀበ ፡ ተሰብከ ፡ ዝወንጌል ፡ በውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ያነብቡ ፡ ዘገብረ
14 ት ፡ ዛቲ ፡ ወይዘክርዋ ፡፡ ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ አሐዱ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አርደኢ
15 ሁ ፡ ዘስሙ ፡ ይሁዳ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ኀበ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሚመጠነ ፡ ትሁቡኒ ፡
16 አለ ፡ ለክሙ ፡ አገብኦ ፡ ወወሀብዎ ፡ ሠላሰ ፡ ብሩረ ፡ ወእምአሜሃ ፡ ይፈቅድ ፡ ይርከብ ፡
ሣኅተ ፡ ከመ ፡ ያገብኦ ፡፡
በእንተ ፡ ዘካመ ፡ ተስእልዎ ፡ በኀበ ፡ ያስተደልዉ ፡ ሎቱ ፡ ፋሲካ ፡፡
17 ወበቀዳሚት ፡ ዕለት ፡ ፋሲካ ፡ ቀርቡ ፡ አርድኢሁ ፡ ለሊየሱስ ፡ ወይቤልዎ ፡ በአይ
18 ቴ ፡ ትፈቅድ ፡ ናስተደሉ ፡ ለከ ፡ ትብልዕ ፡ ፋሲካ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡
ሊየሱስ ፡ ሑሩ ፡ ኀበ ፡ እገሌ ፡ ወበልዎ ፡ ይቤ ፡ ሊቅ ፡ ጊዜየሰ ፡ ቀርበ ፡ ወበኀቤከ ፡ እገ
19 ብር ፡ ፋሲካ ፡ ምስለ ፡ አርደኢየ ፡፡ ወገብሩ ፡ አርደኢሁ ፡ በከመ ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱ
ስ ፡ ወአስተደለዉ ፡ ፋሲካ ፡፡

Et consilium inierunt ut Dominum Jesum dolo prehenderent, & occiderent eum. 4 Et dicunt, Sed non adhuc in festo, ut tumultus non fit in populo. 5

De muliere quæ unguento Dominum nostrum unxit.

Et cùm venisset Dominus Jesus in Bethaniam, in domum Simonis leprosi, 6 Venit ad eum mulier habens vas plenum unguenti in eo, cujus magnum erat 7 pretium, & effudit super caput Domini Jesu recumbentis. Et videntes di- 8 scipuli ejus indignati sunt, & dicunt; Quorsum hujusmodi perditio. Hoc ve- 9 nundetur multo, & detur eleemosyna egeno. Et sciebat Dominus Jesus, & 10 dicit illis; Quare molestatis mulierem, bonum opus fecit super me. Et paupe- 11 res semper invenietis, & me non semper inventuri estis. Et hoc unguentum 12 quod effudit super caput meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, 13 ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, legent quod fecit illa, & in memoria habebunt illam. Et tunc abiit unus è duodecim discipu- 14 lis ejus, cujus nomen erat Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum. Et 15 dicit iis; Quantum dabitis mihi, qui vobis tradam eum: & dederunt ei tri- ginta argenteos numos. Et exinde desiderabat invenire opportunitatem ut 16 proderet eum.

De hoc quod interrogabant eum, ubi parandum esset ei pascha.

Et in primo die Pascha accesserunt discipuli ejus ad Jesum, & dicunt ei; 17 ubi vis paremus tibi comedere pascha. Et dicit iis Dominus Jesus, Ite ad 18 quendam hominem, & dicite ei; Dicit magister, Tempus meum appropinquavit, & apud te faciam pascha meum cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli 19 ejus sicut præcepit iis Dominus Jesus, & paraverunt pascha.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وكفت بمن چه مي دهيد كه عيسي را بدست شما بسپارم ايشان قبول كردند
16 براي او سي نقره از مال بدهند * وبهانه مي جست كه او را در دست ايشان بسپارد
صد بيست دو نان خوردن عيسي با حواريون روز پنجشنبه فصح
17 * در اول روز ازان فطير خوران شاكردان پيش عيسي آمدند وكفتند كجا مي
18 خواهي براي تو جايكه سازيم تا فصح بخوري * عيسي بديشان كفت در شهر پيش
19 فلان برويد وبكوييد بزرك ما مي كويد وعده من رسيد پيش تو فصح خواهم كرد با شاكردان
من * شاكردان هر چه عيسي بديشان فرموده چنان كردند وفصح را معه ساختند

* Et dixit, Mihi quid dabitis, ut Jesum in manum vestram tradam? 15 Illi receperunt se illi daturos triginta argenteos numos. Et oc- 16 casionem quæsivit, ut illum in manum eorum traderet.

CXXII. Panem comedit Jesus cum Apostolis feriâ quintâ Paschatis.

Primo die azymorum discipuli ad 17 Jesum venerunt, & dixerunt; Ubi vis tibi locum paremus ut Pascha comedas. Jesus illis dixit; In 18 urbem ad quendam ite, & dicite; Magister noster dicit, tempus statutum meum advenit, apud te Pascha volo facere cum discipulis meis. Discipuli, omninò prout Jesus illis 19 jusserat, ita fecerunt, & Pascha paraverunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΔ'.

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim. Et edentibus illis, dixit;
21 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν (ζ) δώδεκα. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν,
Amen dico vobis, Quia unus ex vobis traditurus est me. Et contristati valdè,
22 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα,
cœperunt dicere ei unusquisque eorum; Nunquid ego sum, Domine? Is verò respondens
23 ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
ait; Intingens cum me in catino manum, hic me tradet.
εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ (η) ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.
Quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo: Væ autem ho-
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ (θ) αὐτοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀν-
mini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, (ι) εἰ οὐκ
natus fuisset homo ille. Respondens autem Judas qui tradebat eum, dixit;
25 ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε,
Nunquid ego sum, Rabbi? Ait illi; Tu dixisti. Edentibus autem eis, accipiens
26 Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν
Jesus panem, & benedicens, fregit, & dedit discipulis, & ait;
ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, (κ) καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε,
Accipite, comedite: Hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, & gratias
27 Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαρι-
agens, dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes: Hic enim est sanguis meus
28 στήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου
qui novi testamenti, qui pro multis effusus in remissionem peccatorum.
τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Dico autem vobis; Quòd non bibam à modò de hoc genimine vitis,
29 Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ (λ) γεννήματος τῆς ἀμπέλου,
usque in diem illum, cùm illud bibam cum vobis novum in regno
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
Patris mei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Tunc
30 τοῦ Πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε
dicit illis Jesus; Omnes vos offendemini in me in nocte
31 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
ista. Scriptum est enim; Percutiam pastorem, & dispergentur
ταύτῃ. γέγραπται γὰρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ (μ) διασκορπισθήσεται
oves gregis. Post autem excitari me, præcedam vos in
32 τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς
Galilæam. Respondens autem Petrus, ait illi; Si & omnes
33 τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ, (ν) Εἰ καὶ πάντες
scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Ait illi
σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ
34 Jesus; Amen dico tibi; Quia in hac nocte, antè gallum vo-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φω-
ferari, ter abnegabis me.
νῆσαι, (ξ) τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (ζ) δώδεκα μαθητῶν. Καὶ (η) τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός (θ) ἑαυτοῦ· (ι) εἰ οὐκ (κ) καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασεν, (λ) γενήματος (μ) διασκορπισθήσονται (ν) Εἰ πάντες (ξ) ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

Quumque esset vespera, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et quum ederent, ait; Amen dico vobis, Unus ex vobis prodit me. Et doluerunt vehementer: cœperuntque dicere ei singuli ex eis; Nunquid ego sum, Domine mi? Is autem respondit, & ait; Ille qui intingit manum suam mecum in paropside, me proditurus est. Et Filius hominis abit, ut scriptum est de eo: Væ autem homini illi per quem filius hominis proditur: præstaret homini illi si natus non fuisset. Respondit Judas proditor, & ait; Nunquid ego sum, Rabi? Dicit ei Jesus; Tu dixisti. Quum autem ederent, accepit Jesus panem, & benedixit; fregitque, ac dedit discipulis suis, & ait; Accipite, comedite, HOC EST CORPUS MEUM. Et accepit calicem, atque gratias egit, & dedit eis, dixitque; Accipite, bibite ex eo vos omnes: HIC EST SANGUIS MEUS FOEDERIS NOVI, QUI PRO MULTIS EFFUNDITUR IN REMISSIONEM PECCATORUM. Dico autem vobis, Non bibam ab hoc tempore ex hoc genimine vitis, usque ad diem quo bibam illud vobiscum novum in regno Dei. Et dixerunt hymnodiam: exieruntque in montem Olivarum.

Ad noctem Parasceues crucifixionis.

Tunc ait illis Jesus; Vos omnes offendemini in me hâc nocte: scriptum est enim; Percutiam pastorem, & dispergentur arietes ovium ipsius. Postquàm autem surrexero, præcedam vos in Galilæam. Respondit Cepha, & dixit ei; Etiamsi omnis homo offendatur in te, ego nunquam offendar in te. Dixit ei Jesus; Amen dico tibi, Hâc nocte antequàm vocem mittat gallus, tribus vicibus abnegabis me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20
21 بوقت شب هنگام با دوازده شاگرد خود نشست * وچون خوردند عيسي اغاز كرد كه
22 راست بشما بكويم يكي از شما مرا بسپارد * ايشانرا سخت ناخوش آمد اغاز كرد
23 يكي از ايشان وكفت مكر منم اي خداوند * او جواب داد وبدو كفت هر كه دست
24 خود را در كاسه با من بنهد اوست كه مرا بسپارد * وفرزند ادمي برود انچنانك بروي
نبشته شد ليكن واي بر ان مرد كه بدست او سپارده شود آن بهتر مي بود براي آن مرد
25 كه زاييده نمي شد * يهوداء سخريوطا كفت مكر منم ان اي خداوند عيسي بدو كفت
26 تو كفتي * چون مي خوردند عيسي نان ستد ودعا كرد وانكه شكست وبشاكردان خود داد
27 وكفت بستانيد وبخوريد اينست تن من * وستد ساغر واعتراف كرد وبديشان داد وكفت
28 بستانيد همكنان وبياشاميد * اينست خون من عهد نو كه عوض بسياران ريخته مي شود براي
29 ستردن كناهها * اكنون بشما مي كويم كه ازين ساعت ديكر اين فرزند درخت انكور نخواهم
30 خوردن تا ان روز كه اورا با شما بخورم نو در ملكوت خدا * وستايش داد ودر كوه زيتون بدر آمد

Tempore vespertino cum duodecim discipulis suis sedit. Et comedentibus illis, Jesus sic exorsus est; Certè vobis dico, Unus è vobis me tradet. Hoc illis valdè displicuit, & cœpit quilibet eorum dicere, Nunquid ego sum, ô Domine? Ille responsum dedit, & ei dixit; Quisquis manum suam mecum catino indiderit, ille est qui me tradet. Et Filius hominis vadet, quemadmodum de eo scriptum est: væ autem illi homini, per cujus manum traditus erit; melius fuisset illi homini, quòd non natus esset. Judas Iscariotes dixit, Nunquid ego sum ille, ô Domine? Jesus illi dixit, Tu dixisti. Cùm comederent, Jesus panem accepit, & benedixit; deindè fregit ac discipulis suis dedit, & dixit; Accipite, & comedite: hoc est corpus meum. Et accepit poculum, & gratias egit, & illis dedit, & dixit; Accipite omnes, ac bibite. Hic est sanguis meus fœderis novi, qui pro multis effusus est, pro abolitione peccatorum. Vobis autem dico, Quòd ab hac hora deinceps hunc fœtum arboris uvæ nolo bibere, usque in illum diem quo ipsum vobiscum bibiturus sum novum in regno Dei. Et laudem Deo dedit, & in montem Olivarum exivit.

Versio VULGATA LATINA.

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edenti-
21 bus illis, dixit; Amen dico vobis, Quia unus vestrûm me traditurus est. Et
22 contristati valdè, cœperunt singuli dicere; Numquid ego sum, Domine? At
23 ipse respondens, ait; Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tra-
det. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: væ autem ho-
24 mini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non
fuisset homo ille. Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit; Num-
25 quid ego sum, Rabbi? Ait illi; Tu dixisti. Cœnantibus autem eis, accepit
26 Jesus panem, & benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, & ait; Ac-
27 cipite, & comedite: hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias
egit: & dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis me- 28
us novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.
Dico autem vobis; Non bibam amodò de hoc genimine vitis, usque in diem 29
illum, cùm illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei. Et hymno 30
dicto, exierunt in Montem oliveti. Tunc dixit illis Jesus; Omnes vos scan- 31
dalum patiemini in me, in ista nocte. Scriptum est enim; Percutiam pasto-
rem, & dispergentur oves gregis. Postquàm autem resurrexero, præcedam 32
vos in Galilæam. Respondens autem Petrus, ait illi; Et si omnes scanda- 33
lizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Ait illi Jesus; Amen dico 34
tibi; Quia in hac nocte antequàm gallus cantet, ter me negabis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 • الفصل الثامن والثمانون • * ولما كان المساء اتكا مع الاثني عشر تلميذا * وفيما
21 22 هم ياكلون قال لهم امين اقول لكم ان واحدا منكم يسلمني * فحزنوا جدا وبدا كل واحد
23 منهم يقول لعلي انا هو يا رب * فاجاب قائلا الذي يغمس يده معي في الصحفة هو يسلمني •
24 وابن الانسان ماض كما كتب من اجله • الويل لذلك الانسان الذي يسلم ابن الانسان •
25 خير له لو لم يولد ذلك الانسان * اجابه يهوذا مسلمه قائلا لعلي انا هو يا معلم قال له انت
26 قلت • الفصل التاسع والثمانون • * وفيما هم ياكلون اخذ يسوع خبزا وباركه وقسمه
27 واعطى تلاميذه اياه وقال خذوا وكلوا فان هذا هو جسدي * ثم اخذ كاسا وشكر واعطاهم •
28 وقال اشربوا من هذا كلكم * هذا هو دمي العهد الجديد الذي يهراق عن كثيرين
29 لمغفرة خطاياهم * اقول لكم انني لا اشرب من الان من عصير هذه الكرمة الى ذلك اليوم
30 الذي فيه اشربه معكم جديدا في ملكوت ابي • الفصل التسعون • * ولما باركوا
31 خرجوا الى جبل الزيتون * حينئذ قال لهم يسوع كلكم تشكون في في هذه الليلة • لانه
32 33 مكتوب اضرب الراعي فتتفرق الغنم * ومن بعد قيامي اسبقكم الى الجليل * فاجابه بطرس
34 قائلا ان شك جميعهم فيك لم اشك انا * قال له يسوع امين اقول لك ان في هذه الليلة
قبل ان يصيح الديك تجحدني ثلث دفعات •

Sectio octuagesima octava.

Et cùm factum esset serò, discubuit cum 20
duodecim discipulis. Et dum ipsi come- 21
derent, dixit eis; Amen dico vobis,
Quòd unus ex vobis tradet me. Et con- 22
tristati sunt valdè, & cœpit unusquis-
que ex eis dicere; Nunquid ego sum, ô
Domine? Respondit autem, dicens; 23
Qui intingit manum suam mecum in
patina, ipse tradet me. Et filius hominis 24
vadens est, sicut scriptum est de illo:
Væ illi homini qui tradet filium homi-
nis, bonum illi esset si non fuisset natus
ille homo. Respondit ei Judas traditor 25
ipsius, dicens; Nunquid ego sum, ô Do-
mine? Ait illi, Tu dixisti.

Sectio octuagesima nona.

Et dum ipsi comederent, accepit Jesus 26
panem & benedixit ei, ac divisit illum,
deditque discipulis suis ipsum, & ait;
Accipite, comedite, nam hoc est corpus
meum. Deindè accepit calicem & grati- 27
as egit, & dedit eis, ac dixit, Bibite ex
hoc omnes vos: Hic est sanguis meus, 28
testamentum novum, qui effundetur pro
multis in remissionem peccatorum eorum.
Dico vobis, Quia non bibam amodò de 29
succo hujus vitis usque in illam diem,
quâ bibam illum vobiscum novum in
regno patris mei.

Sectio nonagesima.

Quumque benedixissent, exierunt in 30
montem Olivarum. Tunc dixit illis Je- 31
sus; Omnes vos scandalizabimini in
me hâc in nocte; quoniam scriptum est,
Percutiam pastorem, & dispergentur
oves. At post resurrectionem meam præ- 32
cedam vos in Galilæam. Respondit ei 33
Petrus, dicens; Si scandalizati fuerint
omnes ipsi in te, non scandalizabor ego.
Dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Quòd 34
in hac nocte antequam cantet gallus, ne-
gabis me tribus vicibus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 ወምሴተ : ከዊኖ : ረፈቀ : ምስለ : ዓሠርቱ : ወክልኤቱ : አርደኢሁ ::=: ወእንዘ : ይበልዑ : ይ
22 ቤ : ሎሙ : አማን : እብለክሙ : ከመ : አሐዱ : እምኔክሙ : ያገብአኒ ::=: ወተከዙ : ጥቀ : ወአ
23 ኀዙ : ይበሉ : በበ : አሐዱ : አነሁ : እንጋ : እግዚኦ ::=: ወአውሥአ : ወይቤ : ዘጸብሖ :
24 ምስሌየ : እዴሁ : ውስተ : ምጽብሓ : ውእቱ : ያገብአኒ ::=: ወወልደ : እጓለ : እመሕያ
ው : ይሑር : በከመ : ጽሑፍ : በእንቲአሁ : ወበሕቱ : አሌሎቱ : ለውእቱ : ብእሲ : ዘበ
ኀቤሁ : ይትሜጠውዎ : ለወልደ : እጓለ : እመ : ሕያው : እምኀየሶ : ሶበ : ኢተወልደ : ለ
25 ውእቱ : ብእሲ ::=: ወአውሥአ : ይሁዳ : ዘያገብኦ : ወይቤሎ : አንተ : ትቤ ::=:

በእንተ : ሥርዐተ : ምስጢር :

26 ወእንዘ : ይበልዑ : ነሥአ : ኅብስተ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወባረከ : ወፈተተ : ወወሀበ : ለአ
27 ርዳኢሁ : ወይቤ : እንክሙ : ብልዑ : ዝውእቱ : ሥጋየ ::=: ወነሥአ : ጽዋዐ : ወአአ
28 ኰተ : ወወሀቦሙ : እንዘ : ይብል : ስተዩ : እምውእቱ : ኵልክሙ ::=: ዝውእቱ : ደም
የ : ዘሐዲስ : ሥርዐት : ዘይትከዐው : በእንተ : ብዙኃን : ከመ : ይትኃደግ : ኃጢአት ::=:
29 ወእብለክሙ : ኢይሰቲ : እንከ : እምዝ : ፍሬ : ወይን : እስከ : እንታክቲ : ዕለት : አመ :
30 እስቲዮ : ሐዲሰ : ምስሌክሙ : በመንግሥተ : አቡየ ::=: ወእንቢቦሙ : ወፅኡ : ውስ
31 ተ : ደብረ : ዘይት ::=: ወእምዝ : ይቤሎሙ : እግዚእ : ኢየሱስ : ኵልክሙ : ተዐልው
32 ኒ : በዛቲ : ሌሊት :: እስመ : ይቤ : መጽሐፍ : እቀትሎ : ለኖላዊ : ወይዘረው : አባግዐ :
33 መርዔቱ ::=: ወእምከመ : ተንሥእኩ : እቀድመክሙ : ገሊላ ::=: ወአውሥአ : ጴጥሮ
34 ስ : ወይቤሎ : ለመሰ : ኵሎሙ : ዐለውከ : አንሰ : ኢየዐልወከ : ግሙራ ::=: ወይቤሎ :
እግዚእ : ኢየሱስ : አማን : እብለከ : ከመ : በዛቲ : ሌሊት : ሠለስ : ትክሕደኒ : ዘእንበ
ለ : ይንቁ : ደርሆ ::=:

Et vespere facto, recubuit cum duodecim discipulis ejus. Et edentibus illis, 20 21
dicit; Amen dico vobis, quòd unus è vobis prodet me. Et contristati sunt 22
valdè, & cœperunt dicere unusquisque, Num ego igitur, Domine? Et re- 23
spondit, & dicit; Qui intinxit mecum manum suam in scutella, ipse prodet
me. Et filius hominis vadet, sicut scriptum est de illo: sed væ isti homini, 24
per quem tradendus est filius hominis: utique melius esset isti homini si non
natus esset. Et respondit Judas qui traditurus erat eum: & dixit ei, Tu 25
dixisti.

De testamento mysterioso.

Et edentibus illis, accepit panem Dominus Jesus, & benedixit; & fregit, & 26
dedit discipulis suis, & dixit; Vos igitur comedite: Hic panis corpus meum.
Et accepit calicem, & gratias egit, & dedit iis, dicens; Bibite ex eo omnes 27
vos: Hic calix est sanguis meus novi decreti, qui effunditur propter multos 28
ut remittatur peccatum. Et dico vobis, Non bibam ampliùs de hoc fructu 29
vitis, usque ad illum diem, quando bibam novum vobiscum in regno Patris
mei. Et quum legissent, exierunt in Montem olei. Et tunc dicit iis Dominus 30
Jesus, Omnes vos prævaricabimini mecum hac nocte. Quoniam dicit scri- 31
ptura, Occidam pastorem, & dispergentur oves gregis. Et quum surrexero, 32
præibo vobis Galilæam. Et respondit Petrus, & dixit ei; Si omnes præva- 33
ricati fuerint tecum, ego non prævaricabor tecum unquam. Et dicit ei Do- 34
minus Jesus, Amen dico vobis, Quòd in hac nocte ter me negabis, antequàm
gallus cantet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فصل بيست سه اگاه كردن مسيح بحواريون كه گرفتار
31 خواهد شدن * انگه عيسي بشاگردان گفت كه درين شب ؛ شما همگنان
با من دو دل شويد • زيرا نبشته شد كه شبانرا بزنيد • گوسفندان گله او پراكنده
32 33 شوند • * بعد ازانك بر خيزم از شما زودتر بجليل روم * شمعون صفا جواب داد وگفت •
34 اگر همه كس با تو دو دل شود • من هرگز ترا منكر نشوم • * عيسي بدو گفت راست
بتو مي گويم • درين شب زودتر ازانك خروس بانك زند • سه بار منكر من
بشوي •

CXXIII. Indicat Christus Apostolis se prehensum iri.

Tunc Jesus discipulis dixit; 31
Hâc quidem nocte vos omnes in
me duplici animo eritis: Nam
scriptum est, Pastorem percutite,
oves gregis ejus dispersæ erunt.
Postquam autem surrexero, vos 32
in Galilæam præibo. Simeon Ce- 33
phas respondit, & dixit; Et-
iamsi unusquisque in te duplici
animo fuerit, ego nunquam te
abnegabo. Jesus ei dixit, Certò 34
tibi dico; Hâc nocte antequam
gallus vocem emittat, ter me ab-
negabis.

Ait illi Petrus; Etiamsi oportuerit me cum te mori, non te negabo.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε (ο) ἀπαρνήσομαι.
Similiter & omnes discipuli dixerunt. Tunc venit cum illis Jesus
36 ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς
in villam dictam Gethsemani: & dicit discipulis; Sedete hic,
εἰς χωρίον λεγόμενον (π) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (ρ) μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ,
usque quò vadens orem illic. Et assumens Petrum, & duos
37 ἕως (σ) οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ τοὺς δύο
filios Zebedæi, cœpit contristari & gravissimè angi. Tunc ait illis; Undique tristis
38 υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός
est anima mea usque ad mortem. Manete hic, & vigilate cum me.
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
Et progressus pusillùm, procidit in faciem suam, orans, & dicens;
39 Καὶ (τ) προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων,
Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen
Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, (υ) παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν
non sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos, &
40 οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ
invenit eos dormientes: & dicit Petro; Sic non potuistis unâ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως (φ) οὐκ ἰσχύσατε μίαν
horâ vigilare cum me? Vigilate, & orate, ut non intretis in
41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς

tentationem. Quidem spiritus promptus, verùm caro infirma. Iterum ex
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ 42
secundo abiens, oravit, dicens; Pater mi, si non potest hic
δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται (χ) τοῦτο
calix transire à me, si non illum bibam, fiat voluntas tua.
τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
Et veniens invenit eos rursus dormientes: erant enim eorum oculi
Καὶ ἐλθὼν (ψ) εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ 43
gravati. Et relinquens illos, abiens iterum, oravit ex tertio,
βεβαρημένοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, (ω) ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, 44
eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, &
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς (α) μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ 45
dicit illis; Dormite cæterùm, & requiescite: ecce, appropinquavit hora,
λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,
& Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Excitamini, eamus:
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· 46
ecce appropinquavit tradens me. Et adhuc eo loquente, ecce Judas unus
ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς 47
duodecim venit, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, à
τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ
principibus Sacerdotum & senioribus populi.
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

MS.A. (ο) ἀπαρνήσομαι. (π) Γεθσημανεί· (ρ) μαθηταῖς αὐτοῦ, (σ) οὗ ἂν ἀπελθὼν (τ) προσελθὼν (υ) παρελθάτω (φ) οὐκ ἰσχύσατε (χ) τοῦτο παρελθεῖν (ψ) εὑρίσκει αὐτοὺς (ω) ἀπελθὼν, προσηύξατο πάλιν, τὸν αὐτὸν λόγον (α) μαθηταῖς, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܕܐܡܘܬ ܥܡܟ ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ. ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ *
36 ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܕܣܝܡܢ. ܘܐܡܪ
37 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܒܘ ܗܪܟܐ ܥܕܡܐ ܕܐܙܠ ܐܨܠܐ. * ܘܕܒܪ ܠܟܐܦܐ ܘܠܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ.
38 ܘܫܪܝ ܠܡܟܪܝܘ ܘܠܡܬܥܩܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ.
39 ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܐܬܬܥܝܪܘ ܥܡܝ. * ܘܦܪܩ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܡܨܠܐ
ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܢܥܒܪ ܡܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ
40 ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܕܡܟܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܗܟܢܐ ܠܐ
41 ܐܫܟܚܬܘܢ ܚܕܐ ܫܥܐ ܠܡܬܬܥܝܪܘ ܥܡܝ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ.
42 ܪܘܚܐ ܨܒܝܐ ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܟܪܝܗ. * ܬܘܒ ܐܙܠ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܨܠܝ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ
43 ܐܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܢܥܒܪ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܝܬܗ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. * ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܐܫܟܚ
44 ܐܢܘܢ ܕܕܡܟܝܢ. ܥܝܢܝܗܘܢ ܓܝܪ ܝܩܝܪܢ ܗܘܝ. * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ ܬܘܒ ܨܠܝ
45 ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܗܝ ܡܠܬܐ ܐܡܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܢܝܚܘ. ܗܐ ܡܛܬ ܫܥܬܐ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ
46 ܚܛܝܐ. * ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ. ܗܐ ܡܛܝ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ
47 ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܐܬܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡܗ ܥܡ ܣܦܣܪܐ ܘܚܘܛܪܐ.
ܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ.

Dixit ei Cepha; Si sit mihi moriendum 35
tecum, non abnegabo te: & itidem etiam
omnes discipuli dixerunt. Tunc venit 36
cum eis Jesus in locum qui vocatur Ghed-
siman, & ait discipulis suis, Sedete hic
dùm abibo oratum. Et duxit Cepham, 37
& duos filios Zebedæi, cœpitque tristari,
ac vehementer angi. Et ait illis; Tri- 38
stis est anima mea usque ad mortem:
expectate me hic, & vigilate mecum. Et 39
recessit paululùm, & procidit in faciem
suam, precesque fudit; & ait, Pater mi,
si possibile est, prætereat me calix iste:
veruntamen non ut ego volo, sed ut tu.
Venitque ad discipulos suos, & reperit 40
eos dormientes, & ait Cephæ; Itáne?
non potuistis unâ horâ vigilare mecum?
Expergiscimini, & orate, ne intretis in 41
tentationem; spiritus quidem promptus est,
corpus verò infirmum. Rursùs abiit se- 42
cundâ vice, preces fudit, & ait; Pater
mi, si non potest iste calix præterire quin
biberim eum, fiat voluntas tua. Veni- 43
ensque iterùm, reperit eos dormientes:
oculi enim eorum gravati erant. Et re- 44
liquit eos, & abiit iterùm, oravit tertiâ
vice, eundemque sermonem dixit. Tunc 45
venit ad discipulos suos, & ait illis;
Dormite modò & requiescite, ecce ap-
propinquat hora, & filius hominis tradi-
tur in manus peccatorum. Surgite, ea- 46
mus, ecce appropinquat ille qui prodit
me. Dúmque ipse loqueretur, ecce Ju- 47
das proditor, unus ex duodecim venit,
& turba cum eo multa cum ensibus ac
fustibus, à principibus sacerdotum & se-
nioribus populi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * صفا بدو كفت • اكر چنان شود من با تو بميرم • [ومنكر تو نشوم] وهمه شاكردان
اينچنين كفتند
صد بيست چهار آمدن مسيح با حواريون در كسماني
36 * انكه عيسي با ايشان آمد درجايي كه كسماني خوانده شود • وبشاكردان خود كفت
37 اينجا بايستيد • تا انكه كه بروم نماز كنم • * وبرد صفا را وپسران زبدي هردورا • وعيسي
38 اغاز كرد دردناك مي شد • واندوهناك • * وبديشان كفت جان من غمناك شد تا مرك •
39 براي من اينجا بايستيد • وبا من بيدار باشيد * اندكي دور شد • وبروي خود افتاد •
نماز مي كرد ومي كفت • اي پدر شايد كه اين پياله از من بكذرد • اكنون نه
40 انچنانك من مي خواهم الا انچنانك تو • * وآمد پيش † شاكردان خود ايشانرا خفته ديد •
41 وبصفا كفت نمي توانستيد يك ساعت با من بيدار بودن • * بيدار شويد ونماز كنيد تا در
42 محنت آزمايشها نيفتيد • جانم استوارست ليكن تنم رنجورست • * باردوم رفت نماز كرد وكفت
نشايد † اي پدرم كه اين ساغر ازمن بكذرد • الا كه بخورمش ارادت تو بشود •

Cephas ei dixit; Si res ita tulerit 35
ego tecum moriturus sum, at minimè
te abnegabo. Et omnes discipuli si-
militer dixerunt.

CXXIV. Venit Christus cum discipulis in Ghesmani.

Tunc Jesus cum illis venit in lo- 36
cum, qui Ghesmani vocatus est,
& discipulis suis dixit; Hic ma-
nete, usquequò vadam & orem. Et 37
assumpsit Petrum & filios Zebedæi
ambos, & cœpit Jesus tristitiâ ac
mærore affici. Et illis ait; Anima 38
mea dolore affecta est usque ad mor-
tem: me hic manete, & mecum
vigilate: Paululùm progressus est, 39
& in faciem suam procidens ora-
vit, ac dixit; O Pater, fieri po-
test ut hic calix à me transeat:
attamen non sicut ego volo, sed sicut
tu. Et venit ad discipulos suos 40
quos dormientes vidit: & Cephæ
dixit; Non potuistis unam horam
mecum vigilare? Vigilate & orate 41
ut in discrimen tentationum non ca-
datis: spiritus meus firmus est,
sed corpus meum infirmum est. Et 42
secundâ vice abiens oravit, &
dixit; Si fieri non potest,
Pater meus, ut hoc poculum
à me transeat, quin bibam
ipsum, voluntas tua fiat

Versio VULGATA LATINA.

35 Ait illi Petrus; Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter &
36 omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam, quæ dicitur Geth-
37 semani, & dixit discipulis suis; Sedete hic, donec vadam illuc, & orem. Et as-
38 sumpto Petro, & duobus filiis Zebedæi, cœpit contristari & mœstus esse. Tunc
ait illis; Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigila-
te mecum. Et progressus pusillùm, procidit in faciem suam, orans, & di-
39 cens; Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non
sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos, & invenit eos
40 dormientes, & dicit Petro; Sic non potuistis unâ horâ vigilare mecum? Vi-
41 gilate, & orate ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus
est, caro autem infirma. Iterùm secundò abiit, & oravit, dicens; Pater 42
mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Et 43
venit iterùm, & invenit eos dormientes: erant enim oculi eorum gravati.
Et relictis illis, iterùm abiit, & oravit tertiò, eundem sermonem dicens. 44
Tunc venit ad discipulos suos, & dicit illis; Dormite jam, & requiescite: ec- 45
ce appropinquavit hora, & Filius hominis tradetur in manus peccatorum.
Surgite, eamus: ecce appropinquavit qui me tradet. Adhuc eo loquente, 46
ecce Judas unus de duodecim venit, & cum eo turba multa, cum gladiis & 47
fustibus, missi à principibus sacerdotum, & senioribus populi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * قال له بطرس لو الجئت ان اموت معك ما اجحدك • وهكذي قال جميع التلاميذ •
• الفصل الحادي والتسعون •
36 * حينئذ جاء معهم الى قرية تدعى جسمانية • وقال لتلاميذه اجلسوا ههنا لامضي اصلي
37 هناك * واخذ معه بطرس وابني زبدي وبدا يحزن ويكتئب * حينئذ قال لهم ان نفسي
38
39 حزينة حتى الموت امكثوا ههنا واسهروا معي * ثم ابتعد قليلا وخر بوجهه مصليا • قائلا
40 يا ابه ان كان يستطاع فلتعبر هذه الكاس وليس كارادتي لكن كارادتك * وجاء الى تلاميذه
41 فوجدهم نياما • فقال لبطرس اما قدرتم ان تسهروا معي ساعة واحدة * اسهروا وصلوا لئلا
42 تدخلوا التجارب • اما الروح فمستبشر واما الجسد فضعيف * وايضا ثانية مضى وصلى قائلا
43 يا ابه ان كان لا يستطاع ان تعبر عني هذه الكاس حتى اشربها فلتكن مشيئتك * وجاء ايضا
44 الى التلاميذ فوجدهم نياما لان عيونهم كانت ثقيلة * فتركهم ومضى ايضا • وصلى ثالث
45 دفعة بالقول الذي قاله اولا * حينئذ جاء الى التلاميذ وقال لهم ناموا الان واستريحوا فقد
46 اقتربت الساعة • وابن الانسان يسلم في ايدي الخطاة * قوموا ننطلق فقد اقترب الذي
47 يسلمني • • الفصل الثاني والتسعون • * وفيما هو يتكلم اذ جاء يهوذا احد
الاثني عشر ومعه جمع كثير بسيوف وعصي من عند رؤساء الكهنة ومشايخ الشعب •

Dixit illi Petrus; Etsi coactus fuero 35
mori tecum, non negabo te. Et similiter
dixerunt omnes discipuli.

Sectio nonagesima prima.

Tunc venit cum illis in villam quæ vo- 36
catur Gethsemani, & dixit discipulis
suis; Sedete hic, ut vadam orare illuc.
Et assumpsit secum Petrum & ambos 37
filios Zebedæi, & cœpit contristari &
mœstus esse. Tunc dixit illis; Certè 38
anima mea tristis est usque ad mortem:
manete hic, & vigilate mecum. Tum 39
recessit paululum, & procidit in faciem
suam, orans, ac dicens; Pater mi, si
est possibile, prætereat me iste calix. At
non secundùm voluntatem meam, sed se-
cundùm voluntatem tuam. Et venit ad 40
discipulos suos, & invenit eos dormi-
entes: & dixit Petro; An non potu-
istis vigilare mecum horâ unâ? Vigi- 41
late & orate, ne intretis in tentationes.
Spiritus quidem promptus est, at verò
corpus infirmum. Etiam secundò abiit, & 42
oravit, dicens; Pater mi, si non est pos-
sibile ut transeat à me hic calix quin
bibam illum, fiat voluntas tua. Et ve- 43
nit iterùm ad discipulos, & invenit eos
dormientes, quoniam oculi eorum erant
gravati. Et reliquit eos, & abiit rursus, 44
& oravit tertiâ vice verbis quæ protu-
lerat anteà. Tunc venit ad discipulos, 45
& dixit eis; Dormite nunc & requi-
escite: jam enim accessit hora, & fili-
us hominis tradetur in manus peccato-
rum. Surgite, eamus, jam enim appro- 46
pinquavit qui me prodit.

Sectio nonagesima secunda.

Et dum ipse loqueretur, ecce venit Ju- 47
das unus de duodecim, & cum eo turba
magna, cum gladiis & fustibus, à prin-
cipibus sacerdotum, & senioribus populi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ወይቤሎ : ጴጥሮስ : እመሂ : ሞትኩ : ምስሌከ : ኢይክሕደከ : ወከማሁ : ይቤሉ : ኵሎሙ :
36 አርዳኢሁ ::=፦ ወእምዝ : ሖረ : ምስሌሆሙ : እግዚእ : ኢየሱስ : ዐጸደ : ወይን : ዘስሙ :
ጌቴሴማኒ : ወይቤሎሙ : ለአርዳኢሁ : ንበሩ : ዝየ : እስከ : ሶበ : አሐውር : ከሐ : ዝየ : ወእጼ
37 ሊ ::=፦ ወነሥአ : ለጴጥሮስ : ወለክልኤሆሙ : ደቂቀ : ዘብዴዎስ : ወአኀዘ : ይቴክዝ : ወይሕ
38 ዝን ::=፦ ወእምዝ : ይቤሎሙ : ተከዘት : ነፍስየ : እስከ : ለሞት :: ንበሩ : ዝየ : እስከ : እ
39 ገብእ : ወትግሁ : ምስሌየ ::=፦ ወተአተተ : ሕቀ : እምህየ : ወሰገደ : በገጹ : ወጸለየ : ወይቤ : አቡ
የ : ወእመሰ : ይትከሀል : ይኅልፍ : እምኔየ : ዝጽዋዕ :: ወባሕቱ : ፈቃደ : ዚአከ : ፈቃደ : ዚአየ ::=፦
በ : ፫ : ሰዓተ : ሌሊት ::
40 ወሖረ : ኀበ : አርዳኢሁ : ወረከቦሙ : እንዘ : ይነውሙ : ወይቤሎ : ለጴጥሮስ : ከመዝኑ : ስ
41 እንክሙ : ተጊሀ : አሐተ : ሰዓተ : ምስሌየ ::=፦ ትግሁ : ወጸልዩ : ከመ : ኢትባኡ : ውስተ :
42 መንሱት : መንፈስስ : ይፈቱ : ወሥጋ : ይደክም ::=፦ ወካዕበ : ሖረ : ደገመ : ወጸለየ : ወይ
43 ቤ : አቡየ : እመሰ : ኢይትከሀልኑ : ዝኅሊፍ : ዘእንበለ : እስትዮ : ይኩን : ፈቃድከ ::=፦ ወ
44 ገብአ : ካዕበ : ኀበ : አርዳኢሁ : ወረከቦሙ : እንዘ : ይነውሙ : እስመ : አዕይንቲሆሙ : ክቡደ
45 ት ::=፦ ወሖረ : ካዕበ : በሣልስ : ወጸለየ : ኪያሁ : ከመ : ቃለ : እንዘ : ይብል ::=፦ ወገብ
አ : ካዕበ : ኀበ : አርዳኢሁ : ወይቤሎሙ : ኑሙ : እንከሰ : አዕርፉ : ናሁ : በጽሐ : ጊዜሁ :
46 ወየገብእዎ : ለወልደ : እጓለ : እመ : ሕያው : ውስተ : እደ : ኃጥኣን ::=፦ ተንሥኡ : ንሖ
ር : ናሁ : ቀርበ : ዘየገብአኒ ::=፦
በእንተ : ግብአቱ : ለክርስቶስ :
47 ወእንዘ : ዘንተ : ይትናገር : ናሁ : ይሁደ : እምዐሠርቱ : ወክልኤቱ : አሐዱ : መጽአ : ወምስ
ሌሁ : ብዙኅ : ሰብእ : ምስለ : መጣብኅ : ወዕፀው : እምኀቤሆሙ : ለሊቃነ : ካህናት : ወሊ
ቃናት : ሕዝብ ::=፦

Et dicit ei Petrus; Si morerer tecum, non negarem te. Et similiter dicunt 35
omnes discipuli ejus. Tunc venit cum iis Dominus Jesus in prædium vini, 36
cujus nomen Ghethsemani, & dicit discipulis suis; Sedete hic, usquedum va-
dam illuc & orem. Et assumpsit Petrum, & duos filios Zebedæi, & cœpit 37
contristari & pavere. Et tunc dicit iis; Contristata est anima mea usque ad 38
mortem. Sedete hic usquedum revertar, & vigilate mecum. Et profectus est 39
paululùm, & inclinavit super faciem ejus, & oravit, & dixit; Pater mi, si
possibile est, transeat à me hic calix: veruntamen voluntas tua, voluntas
mea.

Ad tertiam horam noctis.

Et venit ad discipulos suos, & invenit eos dormientes: & dicit Petro, Itane, 40
non potuistis vigilare unam horam mecum? Vigilate, & orate, ne intretis in 41
tentationem: spiritus desiderat, & corpus fatigatum est. Et iterum abiit se- 42
cundò, & oravit, & dixit; Pater mi, si non sit possibile quòd transeat, nisi
bibam, fiat voluntas tua. Et reversus est denuò ad discipulos suos, & inve- 43
nit eos dormientes: quoniam oculi eorum gravati erant. Et abiit iterum ter- 44
tiò, & oravit, eundem similiter sermonem dicens. Et reversus est iterum ad 45
discipulos suos, & dicit iis; Dormite igitur, requiescite: ecce appropinquavit
hora, & tradent filium hominis in manum peccatorum. Surgite, eamus: Ecce 46
appropinquavit qui tradet me.

De traditione Christi.

Et adhuc hoc illo loquente, ecce Judas è duodecim unus, venit, & cum illo 47
multus populus cum gladiis & lignis, è principibus sacerdotum & senioribus
populi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * باز آمد دید که ایشان خفته بودند • چشم ایشان در غنودن کران † شده بود •
44
45 * ایشانرا رها کرد ورفت سوم بار نماز کرد وهمان سخن کفت • * انکه پیش شاکردان خود
آمد وکفت • ازین ساعت بخسبید وبیاسایید اینك رسید آن ساعت • که فرزند ادمی در دست
46 کنه کاران سپارده شود • * بر خیزید برویم اینك رسید † انك مرا در دست می دهد
صد بیست پنج آمدن سرهنکان وجماعت یهودیان بغوغا وکرفتن عیسی
47 * همانا که هنوز سخن می کفت یهودای سپارنده یکی از ان دوازده • در پیش آمد
وجماعت بسیار با او با شمشیرها وچوبها ونیزها از پیش مهتران امامان وپیران خلق •

Reversus vidit illos dormientes: 43
oculi enim eorum somno gravati
erant. Et eos reliquit, et abiens ter- 44
tiâ vice oravit, et eundem sermo-
nem dixit. Tunc ad discipulos suos 45
venit, et dixit; Ab hac hora dor-
mite et requiescite: ecce pervenit
hora illa, quâ filius hominus tra-
dendus est in manus peccatorum.
Surgite, eamus: ecce advenit qui 46
me in manus illorum tradit.

CXXV. Adventus militum ac turbæ Judæorum cum tumultu; & comprehensio Jesu.

Eodem instanti cùm adhuc verbum
loqueretur, Judas proditor unus ex 47
duodecim in conspectum venit, et
turba multa cum eo cum gladiis,
et fustibus, et hastis, à principibus
sacerdotum et senioribus populi.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΣΤ'.

At tradens eum, dedit illis signum, dicens; Quemcunque osculatus fuero,
48 Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὃν (β) ἂν φιλήσω,
ipse est: prehendite eum. Et confestim accedens ad Jesum, dixit; Gaude, Rabbi.
49 αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε, Χαῖρε Ῥαββί.
Et osculatus est eum. At Jesus ait illi; Amice, in quo ades? Tunc
50 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, (γ) ἐφ' ᾧ πάρει; τότε
accedentes injecerunt manus in Jesum, & prehenderunt eum. Et
51 προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ
ecce unus eorum cum Jesu, extendens manum, exemit gladium suum: &
ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ
percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam. Tunc ait
52 πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Τότε λέγει
illi Jesus; Converte tuum gladium in locum suum: omnes enim
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ
accipientes gladium, in gladio peribunt. An putas quia non
53 οἱ λαβόντες μάχαιραν, (δ) ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται· Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ
possum nunc advocare Patrem meum, & exhibebit mihi plus quàm duodecim
δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα
legiones angelorum? Quomodo ergò implebuntur Scripturæ, Quia sic oportet
54 (ε) λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, Ὅτι (ζ) οὕτω δεῖ
fieri? In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam ad latronem
55 γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
existis cum gladiis & lignis, comprehendere me. Quotidiè apud
(η) ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. καθ' ἡμέραν (θ) πρὸς
vos sedebam docens in templo: & non prehendistis me. Hoc
ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο
autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli
56 δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
omnes relicto eo fugerunt. Illi verò tenentes Jesum, abduxerunt
πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον
57 ad Caipham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, & seniores
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
convenerant. At Petrus sequebatur eum à longè, usque
συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως
58 aulam principis Sacerdotum: & ingressus intrò, sedebat cum ministris,
τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
videre finem. At principes Sacerdotum & seniores, &
ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ
59 concilium omne quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, (ι) ὅπως
eum morte afficerent: Et non invenerunt: & multis falsis testibus
αὐτὸν θανατώσωσι· Καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν (κ) ψευδομαρτύρων
60 accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes,
προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,
Dixerunt; Hic effatus est; Possum dissolvere templum Dei, & per tres
61 Εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν
dies reædificare illud.
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

MS. A. (β) ἐὰν (γ) ἐφ' ὃ πάρει; (δ) ἐν μαχαίρῃ (ε) λεγεῶνας (ζ) οὕτως (η) ἐξήλθατε (θ) ἐκαθεζόμην πρὸς ὑμᾶς διδάσκων (ι) ὅπως θανατώσουσιν αὐτόν· Καὶ οὐχ (κ) προσελθόντων ψευδομαρτύρων, οὐχ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 [illegible] *
49 [illegible] *
50 [illegible] *
51 [illegible] *
[illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
[illegible]
56 [illegible]
57 [illegible]
58 [illegible]
[illegible]
59 [illegible]
60 [illegible]
61 [illegible]
[illegible]

48 Dederat autem eis signum Judas ille proditor, dicens; Ille quem osculatus fuero, ipse est: eum prehendite.
49 Et confestim accessit ad Jesum, & ait; Pax Rabi: eumque deosculatus est.
50 Ipse verò Jesus dixit ei; Ob id venisti, socie mi? Tunc accesserunt, injeceruntque manus suas in Jesum, & prehenderunt eum.
51 Et ecce unus ex iis qui cum Jesu erant, extendit manum suam, distrinxitque gladium, ac percussit servum summi Sacerdotis, & abstulit auriculam ejus.
52 Tunc dixit ei Jesus; Reduc gladium in locum suum, ii enim omnes qui acceperint gladios, gladiis morientur.
53 An putas me non posse petere à Patre meo, ut destinet mihi modò plusquàm duodecim legiones angelorum?
54 Quomodo igitur implerentur Scripturæ, quum sic oporteat fieri?
55 In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam adversùs sicarium exivistis cum gladiis & fustibus, ut comprehendatis me. Quotidie apud vos in templo sedebam, & docebam, neque comprehendistis me.
56 Hoc autem factum est ut impleantur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes reliquerunt eum, & aufugerunt.
57 Illi autem qui prehenderunt Jesum, abduxerunt eum ad Caipham summum Sacerdotem, ubi Scribæ & seniores congregati erant.
58 Simon autem Cepha ibat post eum procul, usque ad atrium summi Sacerdotis: & ingressus sedit interiùs cum ministris, ut videret finem.
59 Principes autem Sacerdotum, & seniores, omnisque synagoga, quærebant adversùs Jesum testes, ut eum morti addicerent: nec invenerunt.
60 Et venerunt multi testes falsi: postremò verò accesserunt duo, & inquiunt;
61 Iste dixit; Possum dissolvere templum Dei, & triduo ædificare ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * يهوداي سپارنده بديشان نشان داده بود وكفت كه انكس را كه بوسه كنم اوست عيسي •
شما بكيريد • 49 * وازانجا پيش عيسي امد • وكفت سلام بر تواي بزرك من • واورا بوسه كرد •
50 * عيسي بدو كفت • براي كه امدي اي يار من • چون بديدند ديكران نزديك امدند •
51 ودست بر عيسي نهادند واورا كرفتند * انكه يكي ازان كه با عيسي بودند • شمشير بر كشيد •
52 وبنده سرور امامانرا كوش بينداخت • * عيسي بدو اشارت كرد وكفت شمشير را در غلاف
53 خود نه • براي انك • هر كسان كه بشمشير كوبند • هم بشمشير ميرند • * يا مي پنداري كه
نمي توانم كه از پدرم بخواهم • اين ساعت براي من پيش از دوازده تومان از ليغونان فرشتكان
54 بفرستد • * الا اين چنين واجب است تا كتابها تمام شود • * همان دم عيسي بدان جماعت
55 كفت • انچنانك بر حرامي وخونيان • بر من امديد • بشمشيرها وچوبها ونيزها كه مرا بكيريد •
56 نه هر روز در هيكل پيش شما مي نشستم ومي اموزانيدم • مرا نكرفتيد • * واين بدان شد تا
كتابهاء پيغمبران تمام شود شاكردان چون اين احوال ديدند • از پيش او بكريختند •

48 * Judas proditor illis signum dederat, & dixerat; Illum quem osculatus fuero, (ipse est Jesus) vos apprehendite.
49 Et evestigiò ad Jesum accessit, & dixit; Pax super te ô Magister mi, & eum osculatus est.
50 Jesus ei dixit, Quorsum advenisti ô amice mi? Cùm viderent reliqui, propè venerunt & manus in Jesum imposuerunt, & eum prehenderunt.
51 Tunc unus ex illis qui cum Jesu erant, gladium eduxit, & servo principis sacerdotum aurem decussit.
52 Jesus ei innuit, & dixit; Gladium in vaginam ejus recondito: eò quòd omnes qui gladio feriunt, etiam gladio morientur.
53 Num putas quòd non possum Patrem meum exorare, ut hâc horâ mihi plusquam duodecim myriadas de legionibus Angelorum mittat?
54 Sed ad hunc modum oportet esse, ut Scripturæ impleantur.
55 Eodem momento Jesus illi turbæ dixit; Velut in prædonem & sicarium in me venistis cum gladiis, & fustibus, & hastis, ut me prehendatis? Nonne quotidie in templo apud vos sedebam & docebam, nec me prehendistis?
56 Hoc autem eò fit ut Scripturæ Prophetarum compleantur. Discipuli verò cùm hæc geri viderent, à conspectu ejus fugerunt.

Versio VULGATA LATINA.

48 Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens; Quemcunque osculatus
49 fuero, ipse est, tenete eum. Et confestim accedens ad Jesum, dixit; Ave,
50 Rabbi. Et osculatus est eum. Dixitque illi Jesus; Amice, ad quid venisti?
51 Tunc accesserunt, & manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Et ec-
ce unus ex his qui erant cum Jesu, extendens manum, exemit gladium su-
um, & percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam ejus.
52 Tunc ait illi Jesus; Converte gladium tuum in locum suum: omnes enim
53 qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non possum ro-
gare Patrem meum, & exhibebit mihi modò plusquàm duodecim legiones
54 angelorum? Quomodò ergò implebuntur Scripturæ, Quia sic oportet fieri?
55 In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam ad latronem existis cum gladiis, &
fustibus comprehendere me: quotidiè apud vos sedebam docens in templo,
& non me tenuistis. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scri- 56
pturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi te- 57
nentes Jesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi Scribæ &
seniores convenerant. Petrus autem sequebatur eum à longè, usque in atri- 58
um principis sacerdotum. Et ingressus intrò, sedebat cum ministris, ut vi-
deret finem. Principes autem sacerdotum, & omne concilium, quærebant 59
falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: Et non invene- 60
runt, cùm multi falsi testes accessissent. Novissimè autem venerunt duo falsi
testes, Et dixerunt; Hic dixit; Possum destruere templum Dei, & post tri- 61
duum reædificare illud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 والذي كان اسلمه اعطاهم علامة قايلا الذي اقبله هو هو فامسكوه * وللوقت جاء الي
49 50 يسوع وقال له سلام يا معلم وقبله * فقال له يسوع يا صاح الهذا جيت حينيذ جاوا ووضعوا
51 ايديهم علي يسوع وامسكوه * واذا واحد ممن كان مع يسوع مد يده وجرد سيفه وضرب
52 عبد ريس الكهنة فقطع اذنه اليمني * حينيذ قال له يسوع اردد السيف الي غمده فان كل
53 من اخذ بالسيف فبالسيف يهلك * اتظن اني لا استطيع ان اطلب الي ابي فيقيم لي اكثر
54 من اثني عشر جوقا من الملايكة * لكن كيف تكمل الكتب المعلنة ان هكذا ينبغي ان
55 يكون * وفي تلك الساعة قال يسوع للجمع هل انا مثل لص خرجتم الي بسيوف وعصي
56 لتمسكوني وفي كل يوم كنت عندكم في الهيكل جالسا اعلم ولم تمسكوني * لكن هذا كان
57 لتكمل كتب الانبياء. حينيذ تركه التلاميذ كلهم وهربوا * اما هم فامسكوا يسوع وجاوا
58 به الي قيافا ريس الكهنة حيث اجتمع الكتبة والشيوخ * وتبعه بطرس من بعيد الي دار
ريس الكهنة. فدخل وجلس مع الجند لينظر الغاية.
59 الفصل الثالث والتسعون. * وان روساء الكهنة والشيوخ والمحفل كله كانوا
60 يطلبون علي يسوع شهادة زور ليقتلوه فلم يجدوا * فجاء شهود زور كثيرون. واخيرا اتي اثنان
61 * قايلين هذا قال اني اقدر ان انقض هيكل الله واقيمه في ثلثة ايام *

Qui autem tradiderat eum, dederat il- 48
lis signum, dicens; Quem osculabor,
ipse est: tenete eum. Et statim adivit 49
Jesum, & dixit ei; Ave Magister. Et
osculatus est eum. Dixit autem illi Je- 50
sus; Heus amice, ad hoc venisti? Tunc
accesserunt, & injecerunt manus suas in
Jesum, & tenuerunt eum. Et ecce unus 51
ex iis qui erant cum Jesu, extendit ma-
num suam, & exemit gladium suum, &
percussit servum principis sacerdotum, &
amputavit auriculam ejus dextrã. Tunc 52
dixit illi Jesus; Repone gladium in vagi-
nam suam: quoniam quicumque acceperit
gladium, gladio peribit. Putásne quòd 53
ego non possim rogare patrem meum, &
sistat mihi plusquàm duodecim turmas
angelorum? Sed quomodo implebuntur 54
scripturæ declarantes, Quòd sic oportet
fieri? Et in illa horâ dixit Jesus turbæ; 55
Num ego ceu latro sum, ut exieritis ad
me cum gladiis & fustibus ad comprehen-
dendum me? & quotidie apud vos in
templo sedens docebam, & non tenuistis
me. Sed hoc fit, ut impleantur scripta 56
Prophetarum. Tunc deseruerunt eum
discipuli omnes, & fugerunt. At verò 57
illi tenuerunt Jesum, & adduxerunt
eum ad Caipham principem sacerdotum,
quò convenerant scribæ & seniores. Et 58
sequutus est eum Petrus à longè, ad atri-
um principis sacerdotum: & ingressus
est, ac sedit cum militibus ut videret
finem.

Sectio nonagesima tertia.

Principes autem sacerdotum, & senio- 59
res, & consilium omne, quærebant con-
tra Jesum testimonium falsum, ut occi-
derent eum: & non invenerunt. Et ve- 60
nerunt testes falsi multi. Novissimè au-
tem venerunt duo, Dicentes; Hic dixit, 61
Ego possum destruere templum Dei, &
erigere illud in tribus diebus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 49 ወዘያገብኦ ፡ ወሀቦሙ ፡ ትእምርተ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዘሰዓምኩ ፡ ውእቱ ፡ ኪያሁ ፡እኃዙ ፡፡
50 ወቀርበ ፡ ይሁዳ ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሰዐሞ ፡ ወይቤሎ ፡ ባሐ ፡ ረቢ ፡፡ ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ካልእየ ፡ መጻእከኑ ፡ ወአንሥኡ ፡ እደዊሆሙ ፡ ወኢአኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡
51 ኢየሱስ ፡፡ ወናሁ ፡ አሐዱ ፡ እምእለ ፡ምስሌሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡
52 ወመልኀ ፡ መጥባሕቶ ፡ ወዘበጦ ፡ ለገብረ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወመተሮ ፡ እዝኖ ፡፡ ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አግብእ ፡ መጥባሕተከ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መጥባ
53 ሕተ ፡ ያነሥኡ ፡ በመጥባሕት ፡ ይመውቱ ፡፡ ይመስለክሙኑ ፡ ዘኢይክል ፡ አስተብቍዖቶ ፡
54 ለአቡየ ፡ ወያቅም ፡ሊተ ፡ ፈድፋደ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሰራዊተ ፡ መላእክት ፡፡ እ
55 ፎ ፡ እንከ ፡ ይትፌጸም ፡ ቃለ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘይቤ ፡ ከመዝ ፡ ሀለዎ ፡ ይኩን ፡፡ ወይእተ ፡
ጊዜ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶቤሃ ፡ ከመዘ ፡ ሰረቂ ፡ ትዴግኑ ፡ መጻእክ
ሙ ፡ በዕፀው ፡ ወበመጥባሕት ፡ ትእኃዘኒ ፡ ወዘልፈ ፡ እነብር ፡ ምስሌክሙ ፡ በምኵራብ ፡ ወእ
56 ሜህር ፡ ወኢአኃዝክሙኒ ፡፡ ወዝኵሉ ፡ ዘኮነ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃለ ፡ ነቢያት ፡፡ ወእም
ዝ ፡ ኵሎሙ ፡ አርድእቲሁ ፡ ኃደግዎ ፡ ወጐዩ ፡፡

በሀ ፡ ሰዓተ ፡ ሌሊት ፡

57 ወእለ ፡ አኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወወሰድዎ ፡ ኀበ ፡ ቀያፋ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወኀበ ፡ ጸሐ
58 ፍት ፡ ወተጋብኡ ፡ ሊቃናት ፡፡ ወተለዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ባሕቲቱ ፡ እምርሑቅ ፡ እስከ ፡ ዐጸ
ደ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወቦአ ፡ ውስጠ ፡ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ ወዓሊ ፡ ይርአይ ፡ ማኅለቅቶ ፡ ለነገ
59 ር ፡፡ ወየኃሥሡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወሊቃናት ፡ ወኵሉ ፡ ዐውድ ፡ ሰማዕተ ፡
60 ሐሰት ፡ በዘ ፡ ይቀትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወኢረከቡ ፡ ሎቱ ፡ ወመጽኡ ፡ ብዙኃን ፡
61 ሰማዕተ ፡ ሐሰት ፡ ወስእኑ ፡፡ ወድኅረ ፡ መጽኡ ፡ ክልኤቱ ፡፡ ወይቤሉ ፡ ይቤ ፡ ዝእክል ፡ ነ
ሢቶቶ ፡ ለቤተ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወበሣልስት ፡ ዕለት ፡ አሐንጾ ፡፡

Et proditor ejus dederat illis signum, dicens; Quem osculatus fuerim, ipse 48
est: prehendite eum. Et accessit Judas ad Dominum Jesum, & osculatus est 49
eum, & dicit ei; Ave Rabi. Et dicit ei Dominus Jesus; Amice mi, venistine? 50
Et levaverunt manus suas, & non prehenderunt Dominum Jesum. Et ecce 51
unus ex illis qui cum Domino Jesu erat extendit manum suam: & evulsit gla-
dium suum: & percussit servum principis sacerdotum, & amputavit aurem
ejus. Et dicit ei Dominus Jesus; Converte gladium tuum in domum ejus: 52
quia omnes qui gladium accipient, per gladium morientur. Existimatisne 53
quòd non possim rogare Patrem meum, & sistat mihi plus quàm duodecim legio-
nes angelorum? Quomodo igitur impleretur vox scripturæ, quæ dicit; Sic 54
oportet fieri. Et illâ horâ dicit Dominus Jesus populo; Illicò tanquam latro- 55
nem persequi, venistis cum lignis & cum gladiis, ut prehendatis me: & semper
sedebam vobiscum in templo, & docebam, & non me prehendistis. Et hoc to- 56
tum factum est, ut impleretur verbum Prophetarum. Et tunc omnes discipuli
ejus reliquerunt eum, & fugerunt.

Ad nonam noctis horam.

Et illi prehenderunt Dominum Jesum, & adduxerunt eum ad Caiapham prin- 57
cipem sacerdotum, & ad Scribas, & congregati sunt seniores. Et sequutus 58
est eum Petrus solus è longe, usque ad atrium principis sacerdotum, & in-
gressus est intrò, & sedit cum satellitibus, videre finem sermonis. Et quæ- 59
rebant principes sacerdotum, & Scribæ, & seniores, & totum consilium testes
falsos, quibus occiderent Dominum Jesum; Et non obviârunt ei: & venerunt 60
multi testes falsi, et non potuerunt: et postea venerunt duo, Et dicunt; Dixit 61
quòd possum destruere domum Dei, et in tribus diebus erigere eam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بیست شش بردن مسیح در خانهء قیافا

57 * وان کسان که عیسي را کرفتند بخانهء قیافا که بزرك امامان بود آوردند * ونویسندکان
58 وپیران انجا کرد شده بودند * اما شمعون صفا از دور با عیسي مي رفت تا سراي سرور امامان * ودر
59 اندرون رفت وبا سرهنکان نشست تا سر انجام کار ببیند * بزرکان وامامان وپیران وهمه جماعت
60 بر عیسي کواهي مي خواستند * تا اورا بمیرانند * ونیافتند ونیز بسیار کواهان تزویر ودروغ
61 آمدند * در اخر دو کس پیش امدند * وکفتند * که شنیدیم که این که کرفته اید
کفت * که این خانهء خداي را فرو اندازم * وویران کنم * وبعد از سوم روز * باز ابادان کنم

CXXVI. Abducitur Christus in domum Caiaphæ.

Et illi homines qui Jesum ceperunt, 57
domum Caiaphæ, qui maximus sa-
cerdotum erat, adduxerunt; &
Scribæ & seniores illic congregati
erant. At Simeon Cephas è longin- 58
quo cum Jesu ivit usque ad aulam
principis sacerdotum: & introivit
& cum satellitibus sedit, ut extre-
mum finem negotii videret. Magna- 59
tes autem & sacerdotes & senio-
res & universus cœtus, adversus
Jesum testimonium quærebant, ut
illum morte afficerent. Et non in- 60
venerunt, etiamsi multi testes falsi
& mendaces venirent: tandem au-
tem duo quidam in medium vene-
runt, Et dixerunt; Audivimus 61
quidem hunc quem cepistis dicere,
Hanc domum Dei demoliar & de-
solatam reddam, & post tertiam
~~diem reædificabo.~~

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚϚ'.

Et surgens princeps Sacerdotum, ait illi; Nihil respondes? quid isti te
62 Καὶ ἀναςὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σε
contra-testificantur? At Jesus tacebat. Et respondens princeps Sacerdotum,
63 καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς,
ait illi; Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es
εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ
Christus filius Dei. Dicit illi Jesus; Tu dixisti: veruntamen dico
64 ὁ Χριςὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω
vobis; Amodò videbitis filium hominis sedentem à dextris efficacitatis,
ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
& venientem in nubibus cœli. Tunc princeps Sacerdotum disrupit
65 καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε
vestimenta sua, dicens, Quod blasphemavit: quid adhuc usum habemus testium?
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, Ὅτι ἐβλασφήμησε. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
Ecce nunc audistis blasphemiam ejus. Quid vobis videtur? Illi verò
66 ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ
respondentes dixerunt; Reus mortis est, Tunc inspuerunt in faci-
67 ἀποκριθέντες εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐςί. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσω-
em ejus, & colaphizaverunt eum. Alii autem percusserunt, Dicentes,
68 πον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν. οἱ δὲ (λ) ἐῤῥάπισαν, Λέγοντες,
Prophetiza nobis Christe, quis est percutiens te? At Petrus foris
69 Προφήτευσον ἡμῖν Χριςὲ, τίς ἐςιν ὁ παίσας σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω
sedebat in atrio: & accessit ad eum una ancilla, dicens; Et tu
ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ
eras cum Jesu Galilæo. Ille verò negavit coram omnibus,
ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν (μ) πάντων, 70
dicens; Nescio quid dicis. Exeuntem autem illum in vestibulum,
λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, 71
vidit eum alia: & ait his qui ibi; Et hic erat cum Jesu Nazareno.
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει (ν) τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
Et iterum negavit cum juramento, Quia non novi hominem. Post paulùm
Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν 72
autem accedentes stantes, dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es: 73
δὲ προσελθόντες οἱ ἑςῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
etenim locutio tua manifestum te facit. Tunc cœpit devovere
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο (ξ) καταναθεματίζειν 74
& jurare, Quia non novi hominem. Et continuò gallus vociferatus est.
καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 75
Et recordatus est Petrus verbi Jesu dicentis ei; Quod ante
Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος (ο) τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι (π) πρὶν
gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foràs, flevit
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε
amarè.
πικρῶς.

MS.A. (λ) ἐράπισαν, (μ) αὐτῶν πάντων, (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ, (ξ) καταθεματίζειν (ο) Ἰησοῦ (π) πρὶν ἢ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ *
63 ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܥܢܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ
64 ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ ܕܬܐܡܪ ܠܢ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ.
ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ
65 ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܨܪܐ ܢܚܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܕܦ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܡܬܒܥܝܢ
66 ܠܢ ܣܗܕܐ. ܗܐ ܗܫܐ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܗ. * ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܚܝܒ ܗܘ
67 ܡܘܬܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܡܩܦܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܚܪܢܐ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
68 ܘܐܡܪܝܢ. * ܐܬܢܒܐ ܠܢ ܡܫܝܚܐ. ܡܢܘ ܡܚܝܟ. * ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܠܒܪ
69 ܒܕܪܬܐ. ܘܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ. *
70 ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܦܬܐ.
71 ܚܙܬܗ ܐܚܪܬܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܬܡܢ ܗܘܐ ܥܡ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܘܬܘܒ
72 ܟܦܪ ܒܡܘܡܬܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ. * ܒܬܪ ܩܠܝܠ ܕܝܢ
73 ܩܪܒܘ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܘܐܡܪܘ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܐܦ
74 ܡܡܠܠܟ ܓܝܪ ܡܘܕܥ ܠܟ. * ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ ܘܠܡܐܡܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ
75 ܠܓܒܪܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܕܟܪ ܟܐܦܐ ܡܠܬܗ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܪ ܒܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܘܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ.

Et surrexit summus Sacerdos, & ait ei; 62
Nullum das responsum? quid isti testificantur contra te? Jesus verò tacebat, & 63
subdens summus Sacerdos, dixit ei; Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Messia filius Dei. Ait illi Jesus; 64
Tu dixisti. Dico autem vobis, Ab hoc tempore vos visuros filium hominis sedentem à dextera potentiæ, & venientem super nubes cœli. Tunc summus sa- 65
cerdos scidit vestimenta sua, & ait; En blasphemavit: quid ergò exquiruntur nobis testes? ecce nunc audistis blasphemiam ejus. Quid vultis? Responderunt & 66
aiunt; Reus est mortis. Tunc exspuerunt 67
in faciem ejus, & infligebant ei colaphos: alii verò percutiebant eum, Dicentes; 68
Vaticinare nobis Messia, quis est qui te percussit? Cephas autem sedebat extra 69
in atrio: & accessit ad eum ancilla quædam, & ait illi; Tu quoque cum Jesu eras Nazareno. Ipse autem negavit coram 70
omnibus, & dixit; Nescio quid dicas.
Et quum exisset in vestibulum, vidit eum 71
alia, & ait illis; Ibi erat etiam iste cum Jesu Nazareno. Et rursus negavit cum 72
jurejurando, Non novi hominem illum.
Paulò post autem accesserunt ii qui ad- 73
stabant, & dixerunt Cephæ; Sanè & tu ex ipsis es: nam & locutio tua te prodit. Tunc cœpit execrari, ac jurare, 74
Non novi illum hominem. Et in ipsa hora cantavit gallus. Et recordatus est 75
Cepha sermonis Jesu, qui dixerat ei, Antequàm cantet gallus, tribus vicibus abnegabis me. Et egressus foràs flevit amarè.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 *سرور امامان بدو گفت • چرا جواب نمي دهي • بر آنان كه بر تو گواهي مي دهند •
63 *عيسي خاموش شده بود • وهيچ نمي گفت • باز سرور امامان اغاز كرد وبدو گفت •
64 بخداي زنده ترا سوگند مي دهم با ما راست بگوي توي مسيح فرزند خدا * عيسي
بدو گفت تو گفتي • اكنون بشما مي گويم • ازاين ساعت ببينيد فرزند ادمي را
65 بر دست راست سهمناك نشسته • وبر ابر آسمان بيايد • * انكه بزرك امامان جامهٔ خود را
دريد • كه اينك افتري كرد مرا گواهان چه حاجت است • اخر افتري اورا شنيديد •
66 *ديگر چه مي خواهيد• جواب دادند وگفتند بمرك ارزانيست • * انكه در روي اوخيو
67
68 كردند • وسيلي مي زدند • ديگران اورا مي زدند • *ومي گفتند اي مسيح • براي
ما پيغمبري كن كه ترا زد • صد بيست هفت منكر شدن شمعون
69 صفا از مسيح * صفا بيرونتر در سرايي نشسته بود • كنيزكي پيش او آمد وگفت
70 تو با عيسئ ناصري بودي •* او وبرابر همگنان كفر كرد • وگفت نمي دانم چه ميگويي •

Summus sacerdotum illi dixit; 62
Quare responsum non reddis ad eos qui contra te testimonium perhibent. Jesus silentium tenuit, nec 63
quidquam dixit. Iterùm summus sacerdotum exorsus est, & ei dixit; Per Deum viventem te adjuro, ut nobis verùm dicas: túne es Christus Filius Dei? Jesus ei dixit; 64
Tu dixisti. Nunc vobis dico; Ab hoc tempore videbitis Filium hominis ad manum dexteram Terribilis sedentem, & super nubes cœli veniet. Tunc maximus sacer- 65
dotum vestimentum suum laceravit, dicens; Ecce quidem blasphemavit, mihi testibus quid opus est, postquam blasphemiam illius audieritis? Quid am- 66
pliùs vultis? Responderunt, &
dixerunt; Morte dignus est. Tunc 67
in faciem ejus inspuerunt, & colaphos impegerunt: alii cædebant 68
eum, Et dicebant; O Christe nobis vaticinare, quis te percussit.

CXXVII. Abnegat Simeon Cephas Christum.

Cephá autem exteriùs in aula 69
sedente, puella ad eum accessit, & dixit; Tu cum Jesu Nazaræo fu- 70
isti. Ille verò coram omnibus negavit, & dixit; Nescio quid dicis.

Versio VULGATA LATINA.

62 Et surgens princeps sacerdotum, ait illi; Nihil respondes ad ea, quæ isti
63 adversùm te testificantur? Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait
illi; Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei.
64 Dicit illi Jesus; Tu dixisti: veruntamen dico vobis; Amodò videbitis filium
hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.
65 Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens; Blasphemavit: quid
66 adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam: Quid vobis vide-
67 tur? At illi respondentes dixerunt; Reus est mortis. Tunc exspuerunt in fa-
ciem ejus, & colaphis eum ceciderunt: alii autem palmas in faciem ejus de-
68 derunt, Dicentes; Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?
Petrus verò sedebat foris in atrio: & accessit ad eum una ancilla, dicens; 69
Et tu cum Jesu Galilæo eras. At ille negavit coram omnibus, dicens; Ne- 70
scio quid dicis. Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, & ait 71
his qui erant ibi; Et hic erat cum Jesu Nazareno. Et iterùm negavit cum 72
juramento; Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui sta- 73
bant, & dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es: nam & loquela tua mani-
festum te facit. Tunc cœpit detestari & jurare, Quia non novisset hominem. 74
Et continuò gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixe- 75
rat; Priùs quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foràs, flevit a-
marè.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 * فقام رئيس الكهنة وقال له اما تجيب بشي عما يشهد به هولاء عليك * وان يسوع كان
63 ساكتا. فقال له رئيس الكهنة اقسم عليك بالله الحي ان كنت انت المسيح ابن الله الحي
64 فقل لنا * قال له يسوع انت قلت. بل اقول لكم انكم من الان ترون ابن الانسان جالسا
65 عن يمين القوة. واتيا على سحاب السماء * حينيذ شق رئيس الكهنة ثيابه. وقال قد
66 جدف ما حاجتنا الى شهود. ها قد سمعتم التجديف * فماذا ترون. فاجابوا قايلين انه
67 68 لمستوجب الموت * حينيذ بصقوا في وجهه ولطموه. وضربوه * قايلين تنبا لنا ايها
69 المسيح من الذي ضربك * وكان بطرس في قاع الدار جالسا فجاءت اليه جارية فقالت له
70 وانت ايضا كنت مع يسوع الجليلي * فانكر قدام الجمع قايلا لست ادري ما تقولين.
71 * وخرج الى الباب فراته اخرى فقالت للذين كانوا هناك وهذا ايضا كان مع يسوع الناصري
72 73 * وايضا انكر وحلف اني لست اعرف هذا الانسان * وبعد قليل جاء القيام وقالوا لبطرس
74 حقا انك انت ايضا منهم وكلامك يظهرك * حينيذ بدا يلعن ويحلف اني ما اعرف هذا
75 الانسان. وللوقت صاح الديك * فذكر بطرس الكلام الذي قاله له يسوع انه قبل ان
يصيح الديك تنكرني ثلث مرات. فخرج خارجا وبكى بكاء مرا.

Et surrexit princeps sacerdotum, & di- 62
xit ei; Non respondes quicquam de iis
quæ testati sunt isti contra te? Et verò 63
Jesus tacebat. Ait illi princeps sacer-
dotum; Adjuro te per Deum vivum, si
tu es Christus filius Dei vivi, dic no-
bis. Ait illi Jesus, Tu dixisti: Immò 64
dico vobis, Quòd vos amodò videbitis
Filium hominis sedentem à dextris vir-
tutis, et venientem super nubes cœli.
Tunc scidit princeps sacerdotum vesti- 65
menta sua, et dixit; Jam blasphemavit.
Quid opus est nobis testium? ecce jam
audistis blasphemiam. Quid vobis vi- 66
detur? Responderunt, dicentes; Pro-
fectò reus est mortis. Tunc expuerunt 67
in faciem ejus, et colaphis eum ceci de-
runt, et percusserunt eum, Dicentes; 68
Prophetiza nobis, ô Christe, quis est qui
te percussit? Erat autem Petrus in area 69
atrii sedens: et accessit ad eum ancil-
la, et dixit ei; Et tu quoque eras cum
Jesu Galilæo. Negavit autem coram 70
cœtu, dicens; Nescio quid dicas. Et 71
exiit ad januam, viditque eum alia, et
dixit his qui erant ibi; Et hic etiam
erat cum Jesu Nazareno. Et iterùm 72
negavit et juravit, quòd ego non novi
hunc hominem. Et post pusillum accesse- 73
runt adstantes, et dixerunt Petro;
Verè tu es etiam ex eis, et loquela tua
te declarat. Tunc cœpit imprecari sibi, 74
et jurare; Ego non cognosco hunc homi-
nem. Et continuò cantavit gallus. Et 75
recordatus est Petrus sermonis quem dixe-
rat ei Jesus, Quòd antequam cantet
gallus, negabis me tribus vicibus. Et
egressus est foràs, et flevit fletu amaro.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 ወተንሥአ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወይቤሎ ፡ ኢትሰምዖኑ ፡ ዘመጠኑ ዝ ፡ ያስተዋድዩከ ። ወኢያ
ውሥኦ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ኣምሐልኩከ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ሕ
ያው ፡ ከመ ፡ ትንግረኒ ፡ እመ ፡ አንተሁ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ሕያው ።
64 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡ ወባሕቱ ፡ እብለክሙ ፡ እምይእዜሰ ፡ ትሬእይ
ዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ እንዘ ፡ ይነብር ፡ በየማኑ ፡ ኃይል ፡፡ ወእንዘ ፡ ይመጽ
65 እ ፡ በደመና ፡ ሰማይ ። ወሠጠጠ ፡ አልባሲሁ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ምንተ ፡
66 እንከ ፡ ትፈቅዱ ፡ ሎቱ ፡ ሰማዕተ ፡፡ ናሁ ፡ ጸረፈ ፡ ወሰማዕክሙ ፡ ፅርፈቶ ። ምንተ ፡ እንከ ፡
67 ትብሉ ፡ ወአውሥኡ ፡ ወይቤሉ ፡፡ ይቅትልዎ ። ወተፍኡ ፡ ውስተ ፡ ገጹ ፡ ወኰርዖ ፡ ወ
68 ጸፍዕዎ ። እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ተነበይ ፡ ለነ ፡ ክርስቶስ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘጸፍዐከ ።
በእንተ ፡ ዘክመ ፡ ክሕደ ፡ ጴጥሮስ ፡
69 ወጴጥሮስ ፡ ይነብር ፡ አፍአ ፡ ውስተ ፡ ዐጸድ ፡ ወመጽአት ፡ ወለት ፡ ወትቤሎ ፡ አንተኒ ፡ ምስ
70 ለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላዊ ፡ ሀለውከ ። ወክሕደ ፡ በገጸ ፡ ኵሉ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ኢ
71 ያእምር ፡ ዘትብሊ ። ወወፂአ ፡ ኆኅተ ፡ ርእየቶ ፡ ካልእት ፡ ወትቤሎሙ ፡ ለእለ ፡ ህየ ፡
72 ይቀውሙ ፡ ዝኒ ፡ ሃሎ ፡ ምስለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ። ወክሕደ ፡ ካዕበ ፡ ወመሐለ ፡
73 ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ። ወሕቀ ፡ ብሂሎ ፡ መጽኡ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይ
74 ቤልዎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ አማን ፡ አንተኒ ፡ እምኔሆሙ ፡ አንተ ፡ ወነገርከ ፡ ያዐውቀ ። ወአም
ዝ ፡ ወመሐለ ፡ ወተረገመ ፡ ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡ ወበጊዜሃ ፡ ነቀወ ፡ ደር
75 ሆ ። ወተዘከረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤሎ ፡ ሠልስ ፡ ትክሕደኒ ፡ ዘ
እንበለ ፡ ይንቁ ፡ ደርሆ ፡ ወወፅአ ፡ አፍአ ፡ ወበከየ ፡ መሪረ ።

Et surrexit princeps sacerdotum, & dicit ei; Nónne audis quantum te accu- 62
sant? Et non respondebat ei Dominus Jesus: & dicit ei princeps sacerdotum, 63
Adjuravi te per Deum vivum, ut dicas mihi si tu es Christus filius Dei vivi.
Et dicit ei Dominus Jesus, Tu dicis: veruntamen dico vobis, Ab hoc tempore 64
videbitis filium hominis sedentem in dextra virtutis, & venientem in nubibus
cœli. Et laceravit vestimenta sua princeps sacerdotum, dicens; Quid igitur 65
opus habetis contra eum testibus? ecce blasphemavit, & audistis blasphe-
miam ejus. Quid igitur dicitis? Et responderunt, & dicebant; Occi- 66
dant eum. Et inspuerunt in faciem ejus, & colaphos impegerunt ei, & 67
palmis percusserunt eum, Dicentes; Vaticinare nobis Christe, quis est 68
qui te percussit?

De abnegatione Petri.

Et Petrus sedebat foris in atrio: & accessit puella, & dicit ei; Et tu cum 69
Domino Jesu Galilæo fuisti. Et negavit in facie omnium, dicens; Nescio 70
quid dicis. Et exeunte illo januam, vidit eum alia puella: & dicit illis 71
qui stabant illic, Hic fuit cum Domino Jesu Nazareno. Et negavit iterum 72
& juravit, quòd nescio hunc hominem. Et paululùm loquente eo venerunt 73
astantes, & dicebant Petro; Verè tu ex illis es: & sermo tuus manifestum fe-
cit. Tunc autem & juravit & maledixit, quòd non novi hunc hominem: & sta- 74
tim resonuit gallus. Et recordatus est Petrus sermonis Domini Jesu, quem 75
dixerat ei; Ter negabis me, priusquàm resonat gallus. Et exivit foris, &
flevit amare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

71 * چون از انجا بيرونتر رفت. كنيزكي ديگر ديد وگفت بديشان اين مرد نيز با عيسي
72 73 ناصري بود. * باز بسوگندها كفر كرد. كه ان مرد را نمي شناسم. * اندكي بيشتر
ازانك ايستاده بودند پيش صفا آمدند. وگفتند بحقيقت تو از ايشان هستي اينك سخنان
74 تو ترا مي نمايد. * انگه صفا اغاز كرد بنفرين وسوگندها كه ان مرد را من نمي
75 شناسم. وهماندم خروس بانگ زد. * صفا كلمهء مسيح را كه بدو گفته بود ياد اورد.
كه زودتر ازانك خروس بانگ دارد تو سه بار مرا انكار كني. ازانجا بيرون رفت وتلخناك
بگريست. وگناه او عفو شد.

Cùm illinc egressus esset, puella 71
altera eum vidit, et dixit illis;
Hic homo etiam cum Jesu Naz-
ræo fuit. Iterùm cum juramen- 72
tis negavit, dicens; Quia istum
hominem non novi. Paulò ulte- 73
riùs quidam ex eis qui astabant
ad Cepham venerunt, et dixe-
runt; In veritate tu ex illis es,
ecce verba tua te declarant.
Tunc Cephas cœpit cum execra- 74
tione et jurejurando asserere,
quòd hunc hominem ego non no-
vi: et continuò gallus vocem
emisit. Cephas verbum Christi, 75
quod ei dixerat, in memoriam
revocavit; quòd priusquàm gal-
lus vocem ediderit, tu tribus vi-
cibus me abnegabis: illinc ita-
que egressus est & amarè flevit, et
peccatum ejus remissum est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΖ'.

CAP. XXVII. κζ'.

Mane autem facto, consilium sumpserunt omnes principes Sacerdotum &
1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
seniores populi adversus Jesum, ita ut morti tradere eum. Et ligantes
2 οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες
eum, abduxerunt, & tradiderunt eum Pontio Pilato præsidi. Tunc
3 αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε
videns Judas qui tradens (fuit) eum, quòd damnatus esset, pœnitens retulit
ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε
triginta argenteos principibus Sacerdotum, & senioribus, Dicens;
4 τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, Λέγων,
Peccavi, tradens sanguinem innocuum. Illi verò dixerunt; Quid ad nos? tu videris.
Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ (α) ὄψει.
Et projiciens argenteos in templo, recessit: & abiens se strangulavit. At
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ
6 principes Sacerdotum accipientes argenteos, dixerunt; Non licet injicere eos in
ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς
Corbanam: quia pretium sanguinis est. Consilium autem sumentes, mercati sunt
7 τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν
ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinis. Quapropter vocatus est
8 ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη

τιζ' β / τιη α / ΞΖ' / τιθ ι

ager ille, Ager sanguinis, usque hodie. Tunc impletum est effatum per
ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, Ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ 9
Jeremiam Prophetam, dicentem; Et acceperunt triginta argenteos, pretium
(β) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel: Et dederunt eos in agrum
τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
figuli, sicut constituit mihi Dominus. At Jesus stetit ante præsi-
τκ α τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγε- 11
dem: & interrogavit eum præses, dicens; Tu es rex Judæorum?
μόνος, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
At Jesus dixit illi; Tu dicis. Et in accusari ipsum à
τκα δ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12
principibus Sacerdotum & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi
τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ 13
Pilatus; Non audis quanta te contra testantur? Et non respondit ei
ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ 14
ad ullum verbum, ita ut mirari præsidem vehementer. Per autem diem
τκβ β πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορ- 15
solennem consueverat præses absolvere unum turbæ vinctum, quem voluissent.
τὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
Habebant autem tunc vinctum insignem, dictum Barabbam.
τκγ δ Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 16

MS. A. (α) ὄψη. (β) Ἱερεμίου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܚܫܐ * ܥ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 * ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܐܝܟ
2 ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܤܪܘܗܝ ܘܕܒܪܘܗܝ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܤ ܗܓܡܘܢܐ.
3 * ܗܝܕܝܢ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܚܝܒ ܝܫܘܥ. ܘܐܙܠ ܐܗܦܟ ܗܠܝܢ ܬܠܬܝܢ
4 ܕܟܤܦܐ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪ. ܚܛܝܬ ܕܐܫܠܡܬ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ
5 ܠܗ. ܠܢ ܡܢܐ ܠܢ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. * ܘܫܕܝܗ ܠܟܤܦܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܫܢܝ. ܘܐܙܠ ܚܢܩ ܢܦܫܗ.
6 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܫܩܠܘܗܝ ܠܟܤܦܐ ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܫܠܝܛ ܕܢܪܡܝܘܗܝ ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ.
7 ܡܛܠ ܕܛܝܡܝ ܕܡܐ ܗܘ. * ܘܢܤܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܙܒܢܘ ܒܗ ܐܓܘܪܤܐ ܕܦܚܪܐ ܠܒܝܬ
8 ܩܒܘܪܐ ܕܐܟܤܢܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܐܓܘܪܤܐ ܗܘ. ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
9 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܢܤܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܤܦܐ ܛܝܡܘܗܝ
10 ܕܝܩܝܪܐ. ܕܦܤܩܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܤܪܝܠ. * ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ ܠܐܓܘܪܤܐ ܕܦܚܪܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܝ
11 ܡܪܝܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܡ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
12 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܟܕ ܡܬܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ
13 ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ. ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܦܢܝ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܤ. ܠܐ ܫܡܥ
14 ܐܢܬ ܟܡܐ ܡܤܗܕܝܢ ܥܠܝܟ. * ܘܠܐ ܝܗܒ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܐܦܠܐ ܒܚܕܐ ܡܠܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ
15 ܐܬܕܡܪ ܛܒ. * ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܕܝܢ ܡܥܕ ܗܘܐ ܗܓܡܘܢܐ ܕܢܫܪܐ ܐܤܝܪܐ ܚܕ ܠܥܡܐ
16 ܐܝܢܐ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ. * ܐܤܝܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܤܝܪܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ.

Matutinis feriâ sextâ passionis. 70.

CAP. XXVII.

Quum autem esset diluculum, consilium 1
iniêre adversùs Jesum principes sacerdotum,
& seniores populi, ut eum morti addice-
rent. Et vincierunt eum, eumque adduxê- 2
re, ac tradiderunt Pilato præfecto. Tunc 3
Judas proditor, quum vidisset damnatum
esse Jesum, pœnituit, & profectus restituit
illos triginta argenteos principibus sacerdo-
tum & senioribus. Et ait; Peccavi, quip- 4
pe qui prodiderim sanguinem justum. At
illi dixerunt ei; Quid ad nos? tu noveris.
Et projecit pecuniam in templum, & disces- 5
sit; abiensque strangulavit sese. Principes 6
verò sacerdotum tulerunt pecuniam, dicen-
tes; Non licet mittere ipsam in locum obla-
tionis, quoniam pretium sanguinis est. Et 7
inierunt consilium, emeruntque ex eo agrum
figuli, ad monumentum peregrinorum.
Propterea appellatus fuit ager ille, Ager san- 8
guinis, ad hunc usque diem. Tunc imple- 9
tum est quod dictum fuerat per prophetam,
dicentem; Et accepi triginta argenteos, pre-
tium Pretiosissimi, de quo pacti sunt à filiis
Israel. Et dedi eos pro agro figuli, ut præ- 10
cepit mihi Dominus. Ipse verò Jesus stetit 11
coram præfecto: & interrogavit eum præ-
fectus, & dixit ei; Tu es rex Judæorum? ait
illi Jesus, Tu dixisti. Quumque accusarent 12
eum principes sacerdotum & seniores, ne
verbum quidem ipse respondit. Tunc di- 13
xit Pilatus, Non audis quàm multa testificen-
tur contra te? Neque reddidit ei responsum, 14
ne ullo quidem verbo, & hac de re admi-
ratus est valdè. Porrò in omni festo con- 15
sueverat præfectus dimittere vinctum unum
populo, quem ipsi voluissent. Detinebatur 16
autem ab eis vinctus famosus, qui vocabatur
Bar-Abba.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بيست هشت   بردن مسيح را كرفته پيش پيلاطوس

1 * چون صباح شد بزركان امامان وپيران خلق • براي عيسي مشورت † كردند كه اورا
2 بميرانند * بستند • واورا پيش پيلاطوس زوباشي آوردند   صد بيست نه
3 پشيمان شدن يهودا از كار خود   * واز انجا يهوداي سپارنده • چون ديد كه عيسي
كرفتار مرك شد • پشيمان شد • وپيش بزرك امامان رفت • سي نقره را بديشان باز كردانيد •
4 5 * وكفت كناه كردم كه خون پاك را سپاردم • ايشان كفتند ما كيستيم تو مي داني * مال را
6 در هيكل انداخت • ورفت خود را خبه كرد • * انكه بزركان امامان مال را ستدند وكفتند •
7 واجب نباشد كه درخانهٔ قربان اورا بيندازيم • براي انك بهاء خونست • * اتفاق كردند
8 وزمين كوزه كر را بدان مال خريدند • براي كورستان غريبان • * وآن زمين • تا اين
9 ساعت • ده خون خوانده شود • * اينجا تمام شد انچ در پيغمبر كفته شد
نبوت   سي از مال ستدم خون سنكي • بها را كه از بني اسراييل شرط كردند •

CXXVIII. Adductio Christi capti coram Pilato.

C A P. X X V I I.

Cum mane factum esset, summi 1
sacerdotes, & seniores populi, de
Jesu consilium inierunt quomodo
eum morti traderent. Vinxerunt 2
eum, & coram Pilato præfecto ad-
duxerunt.

CXXIX. Pœnitentia Judæ propter facinus suum.

Tum deinde Judas proditor, quum 3
vidisset Jesum morti damnari, pœ-
nitentiam egit: & ad summum
sacerdotum abiens, triginta argen-
teos eis reddidit, Et dixit; Pec- 4
cavi, quia sanguinem innocentem
vobis tradidi. Illi responderunt,
Nos quid sumus? tu noveris. Et 5
pecuniam in templo projecit, & ab-
iens seipsum strangulavit. Tunc 6
summi sacerdotes pecuniam accepe-
runt, & dixerunt; Consentaneum
non est ut in domum oblationum
eam conjiciamus; propterea quod
pretium sanguinis est. Et consensu 7
facto, terram figuli eâ pecuniâ
emerunt, in sepulchretum peregrino-
rum. Et illa terra usque ad hanc 8
horam, Ager sanguinis vocatur.
Hic impletum est quod in Propheta 9
dictum est: Prophetia.
Triginta argenteos accepi, san-
guinem ponderis, pretium quod
à filiis Israelis pacti sunt.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XXVII.

1 MAnè autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum & senio-
2 res populi adversùs Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum,
3 & tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quòd
damnatus esset; pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdo-
4 tum, & senioribus, Dicens; Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt;
5 Quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, recessit: & abiens la-
6 queo se suspendit. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt; Non
7 licet eos mittere in corbonam: quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito,
8 emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus
est ager ille, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc 9
impletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem; Et acceperunt
triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel: Et 10
dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. Jesus autem stetit 11
ante præsidem: & interrogavit eum præses, dicens; Tu es Rex Judæorum? Dicit
illi Jesus; Tu dicis. Et cùm accusaretur à principibus sacerdotum, & senioribus, ni- 12
hil respondit. Tunc dicit illi Pilatus; Non audis quanta adversùm te dicunt testi- 13
monia? Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehemen- 14
ter. Per diem autem solennem consueverat præses populo dimittere unum vin- 15
ctum, quem voluissent. Habebat autem tunc vinctũ insignem, qui dicebatur Barabbas. 16

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والتسعون *

1 * ولما كان الغد تشاور جميع روساء الكهنة وشيوخ الشعب على يسوع ليقتلوه * فربطوه
2 ومضوا به الي فيلاطس القايد * حينيذ لما راي يهوذا الذي اسلمه انه قد دين ندم
3 واعاد الثلثين الفضة الي روساء الكهنة والشيوخ * وقال اخطات في تسليمي دما زكيا
4 فقالوا له نحن ما علينا انت اعلم * فطرح الفضة في الهيكل ثم مضي فاختنق * فاخذ
5 روساء الكهنة الفضة وقالوا لا يحل لنا ان نجعلها في بيت القربان لانها ثمن دم * فتشاوروا
6 وابتاعوا بها حقل الفخار مقبرة للغرباء * ولذلك دعي ذلك الحقل حقل الدم الي اليوم
7 * حينيذ تم ما قيل من ارمياء النبي اخذوا الثلثين الفضة ثمن الزكي الذي شارط عليه
8 بنو اسراييل * ودفعوها في حقل الفخار كما امرني الرب كذلك اقول * فقام يسوع قدام القايد
9 فساله القايد قايلا انت هو ملك اليهود فقال له يسوع انت قلت * وفيما يفترى عليه روساء
10 الكهنة والشيوخ لم يجبهم بشي * حينيذ قال له فيلاطس اما تسمع ما يشهدون به عليك
11 * فلم يجبه بكلمة فتعجب القايد جدا * • الفصل الخامس والتسعون •
12 * وكان للقايد عادة ان يطلق للجمع في كل عيد اسيرا من ارادوا * وكان لهم حينيذ
13 لصا اسير يدعي باربان •

Sectio nonagesima quarta.

CAP. XXVII.

QUum autem fuisset manè, consilium 1
inierunt omnes principes sacerdotum, &
seniores populi adversùs Jesum, ut occi-
derent eum. Et ligaverunt eum, & ab- 2
duxerunt eum ad Pilatum ducem. Tunc 3
cum vidisset Judas qui tradidit eum,
quòd jam damnatus esset, pœnitentiâ du-
ctus est, & retulit triginta argenteos
principibus sacerdotum & senioribus,
Et dixit; Peccavi prodendo sanguinem 4
innocentem. Dixerunt ei, Nil ad nos, tu
scis meliùs. Et projecit argentum in tem- 5
plo; deindè abiit & suspendit se. Acce- 6
perunt autem principes sacerdotum ar-
gentum, & dixerunt; Non licet nobis
ponere illud in domo oblationis, quia est
pretium sanguinis. Et consilium inie- 7
runt, & emerunt eo agrum figuli, in se-
pulturam peregrinorum. Et propter hoc 8
vocatus est ille ager, Ager sanguinis, us-
que in hodiernum diem. Tunc impletum 9
est quod dictum est à Jeremia propheta;
Acceperunt triginta argenteos pretium
innocentis, de quo pacti sunt filii Israel:
Et dederunt eos in agrum figuli. Sicuti 10
præcepit mihi Dominus, sic dico. Stetit 11
autem Jesus ante ducem: & interroga-
vit eum dux, dicens; An tu es rex Ju-
dæorum? Ait illi Jesus; Tu dixisti.
Et dum accusarent eum principes sacer- 12
dotum & seniores, non respondit eis
quicquam. Tunc dixit ei Pilatus, Non- 13
ne audis quid testificantur adversùm te?
Nec respondit ei verbum. Et miratus est 14
dux vehementer.

Sectio nonagesima quinta.

Erat autem duci consuetudo dimitten- 15
di turbæ quolibet festo vinctum, quem
voluissent. Habebant autem tunc latro- 16
nem, qui vocabatur Baranban.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በጽባሕ ፡ በዓርብ ።

1 ወጸቢሖ ፡ ተማከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡ ሕዝብ ፡ ይቅትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡
2 ኢየሱስ ። ወአሲሮሙ ፡ ወሰደዎ ፡ ወመጠውዎ ፡ ለጲላጦስ ፡ ጰንጤናዊ ፡ ለመልአከ ፡ ሕዝብ ።
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ነስሐ ፡ ይሁዳ ።
3 ወእምዝ ፡ ሶበ ፡ ርእየ ፡ ይሁዳ ፡ ዘአግብኦ ፡ ከመ ፡ አርስሕዎ ፡ ነስሐ ፡ ወአግብአ ፡ ውእተ ፡ ሠ
4 ላሳ ፡ ብሩረ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለረበናት ፡ ወለሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ። እንዘ ፡ ይብል ፡
አበስኩ ፡ ዘአግባእኩ ፡ ደመ ፡ ንጹሐ ፡ ወዘአቅተልኩ ፡ ጻድቀ ። ወይቤልዎ ፡ ሚ ላዕሌነ ፡ አንተ ፡
5 አእምር ። ወገደፈ ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወሖረ ፡ ወተኀንቀ ፡ ወሞተ ።
6 ወነሥእዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ወይቤሉ ፡ ኢይደልወነ ፡ ንደዮ ፡ ውስተ ፡ ቍርባ
7 ን ፡ እስመ ፡ ሤጠ ፡ ደም ፡ ውእቱ ። ወተማኪሮሙ ፡ ተሣየጡ ፡ ቦቱ ፡ ምድረ ፡ ዘለብሐዊ ፡
8 ለመቃብረ ፡ እንግዳ ። ወተሰምየ ፡ ውእቱ ፡ ምድር ፡ ምድረ ፡ ደም ፡ እስከ ፡ ዮም ። ወ
9 ይእተ ፡ አሚረ ፡ በጽሐ ፡ ቃለ ፡ ኤርምያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘይቤ ፡ ወነሥኡ ፡ ሠላሳ ፡ ብሩረ ፡ ሤጠ ፡
10 ክቡር ፡ ዘአክበሩ ፡ እምደቂቀ ፡ እስራኤል ። ወወሀብዎ ፡ ለገራህተ ፡ ለብሐዊ ፡ በከመ ፡ አዘዘኒ ፡
እግዚአብሔር ።
በዓርብ ፡ በ፫ ፡ ሰዓት ።
11 ወቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ቅድሜሁ ፡ ለመልአከ ፡ አሕዛብ ፡ ወተስእሎ ፡ መልአከ ፡ ሕዝብ ፡
12 ወይቤሎ ፡ አንተሁ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ። ወእ
13 ንዘ ፡ የስተዋድይዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ፡ አልቦ ፡ ዘያወሥኦሙ ፡ ወሊመንተ
14 ሂ ። ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ጲላጦስ ፡ ኢትሰምዖኑ ፡ መጠነ ፡ የስተዋድዩከ ፡ ወኢያውሥኦ ፡
15 ወኢአሐተ ፡ ቃለ ፡ እስከ ፡ ያነክር ፡ መልአክ ፡ ጥቀ ። ወበበ ፡ በዓል ፡ ያለምድ ፡ መልአከ ፡
16 አሕዛብ ፡ አሕይዎ ፡ አሐደ ፡ ለሕዝብ ፡ እምውስተ ፡ ሙቁሓን ፡ ዘፈቀዱ ፡ ወዘኀረዩ ። ወቦ ፡ አ
ሚሁ ፡ ሙቁሕ ፡ ዘስሙ ፡ በርባን ፡ ስሙዕ ፡ ሊቀ ፡ ፈያት ፡ ወያአምሮ ፡ ኵሉ ።

CAP. XXVII.

Matutinis parasceues.

ET manè consilium inierunt omnes principes sacerdotum, & seniores populi; 1
ut occiderent Dominum Jesum. Et ligantes eum adduxerunt eum, & tra- 2
diderunt eum Pilato Pontinæo principi populi.

De pœnitentia Judæ.

Et tunc videns Judas qui eum prodiderat, quòd condemnâssent eum? pœniten- 3
tiam egit: & restituit ipse triginta nummos argenteos principibus sacerdo-
tum, & Rabbinis, & senioribus populi, Dicens; Peccavi, quòd tradiderim 4
sanguinem innocentem; & quòd occidi fecerim Justum: & dicunt ei, Quid ad
nos? tu scito. Et projecit hoc argentum in templo; & abiit, & strangulatus 5
fuit, & obiit. Et acceperunt principes sacerdotum hoc argentum, & dicunt; 6
Non licet projicere illud in korban, quia pretium sanguinis est. Et consilium 7
capientes, emerunt pro illo terram figuli in sepulturam peregrinorum. Et nomi- 8
natur hæc terra, Terra sanguinis, usque hodiè. Et hâc die venit verbum Je- 9
remiæ prophetæ, qui dixit; Et acceperunt triginta argenteos, pretium Honorati;
quem honoraverunt ex filiis Israel. Et dederunt eum pro agro figuli, sicut con- 10
stituit mihi Dominus. Ad tertiam horam parasceues.
Et stetit Dominus Jesus coram præside populi, & interrogavit eum præses popu- 11
li, & dicit ei, Túne es rex Judæorum? Et dicit Dominus Jesus, Tu dicis. Et 12
quum objicerent ei principes sacerdotum, & seniores populi, nihil respon-
debat iis omninò. Et tunc dicit ei Pilatus; Nónne audis quanta objiciunt ti- 13
bi? Et non respondebat unum verbum, usq; dum miraretur præses valdè. 14
Et singulis festis mos erat præsidi populi vitam concedere unius, populo, è vinctis, 15
quem voluissent, & elegissent. Et fuit tunc vinctus cujus nomen Barban, fa- 16
mosus princeps latronum, & cognoscebant eum omnes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10
11 * وبزمين كوزه‌كر ايشانرا دادم • انچنانك خدا فرمود • * چون عيسي برابر پيلاطوس
روباشي ايستاد • روباشي ازو پرسيد • وگفت توي ملك يهوديان • عيسي بدو گفت تو
12 گفتي • * وچون سرور امامان وپيران بروي دروغ مي گفتند • او هيچ جواب نداد
13 14 * وپيلاطوس † بدو گفت نمي شنوي بر تو چه گواهي مي دهند • * مسيح هيچ نگفت
15 وجواب نداد • بدين معني † پيلاطوس در تعجب ماند • * وروباشي را عادت بود كه هر
سال روز عيد • اسيري از براي عوام آزاد مي كرد • انكس را كه ايشان مي خواستند •
16 * واسيري معروف نامش برابا در زندان بود •

Et pro terra figuli eos dedi, sicut De- 10
us præcepit. Jesu stante coram Pi- 11
lato præfecto, præfectus ab eo inter-
rogavit, & dixit; Túne es rex Ju-
dæorum? Jesus ei dixit, Tu dixi-
sti. Cúmque summus sacerdotum et 12
seniores contra eum falsa dicerent,
ipse nullum responsum dedit. Tunc 13
Pilatus ei dixit, Nónne audis, con-
tra te quod testimonium afferunt?
Christus vero nihil dixit neque re- 14
spondit: quocirca Pilatus miratus
est. Præfecto autem mos fuit, ut 15
quolibet anno, die festi, vinctum
unum populi gratiâ dimitte-
ret, quemcunque ipsi vellent. Et 16
vinctus quidam insignis, cujus no-
men Barabbas, tunc in carcere erat.

Cœtis ergò illis, dixit illis Pilatus; Quem vultis absolvam vobis?
17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν;
Barabbam, an Jesum dictum Christum? Sciebat enim quòd per invidiam tra-
18 Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρ-
didissent eum. Sedente autem illo super tribunali, misit ad eum
19 έδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν
uxor ejus, dicens; Nihil tibi & justo illi: multa enim pas-
ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔ-
sa sum hodiè per somnium propter eum. At principes sacerdotum & se-
20 παθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρε-
niores persuaserunt turbis, ut peterent Barabbam, at Jesum
σβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
perderent. Respondens autem præses, ait illis; Quem vultis de
21 ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
duobus absolvam vobis? Illi verò dixerunt; Barabbam. Dicit illis Pilatus, Quid
22 δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί
igitur faciam Jesum dictum Christum? Dicunt ei omnes; Crucifiga-
23 οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (γ) Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθή-
tur. At præses ait; Quid enim mali fecit? Illi autem abundè clamabant, di-
τω. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέ-
centes; Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis
24 γοντες, Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον
tumultus fieret, sumens aquam lavit manus coram turba, dicens;
θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,
Innocens sum à sanguine justi hujus: vos videritis.
Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ (δ) αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
Et respondens universus populus dixit; Sanguis ejus super nos, & super natos no-
25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡ-
stros. Tunc absolvit illis Barabbam: at Jesum flagellans,
26 μῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας
tradidit ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis assumentes
παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν 27
Jesum in prætorium, congregarunt ad eum universam cohortem. Et
Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ 28
exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam. Et plectentes co-
ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. Καὶ πλέξαντες στέ- 29
ronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, & arundinem in
φανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον (ε) ἐπὶ τὴν
dextera ejus: & genuflectentes ante eum, illudebant ei, dicen-
δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγον-
tes, Gaude, rex Judæorum. Et inspuentes in eum, acceperunt
τες, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον 30
arundinem, & percutiebant in caput ejus. Et postquàm illuserunt ei,
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, 31
exuerunt eum chlamydem: & induerunt eum vestimentis ejus: & ab-
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπ-
duxerunt eum ad crucifigendum.
ήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

MS.A. (γ) Λέγουσιν πάντες, (δ) αἵματος τούτου τοῦ δικαίου· (ε) ἐν τῇ δεξιᾷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26
27 [illegible]
[illegible]
28
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]

Quumque fuissent congregati, dixit eis Pila- 17
tus; Utrum vultis dimittam vobis? Bar-Ab-
bam, an Jesum qui vocatur Messia? Nove- 18
rat enim Pilatus quòd per invidiam tradi-
dissent eum. Quum autem sedisset Præfe- 19
ctus pro tribunali suo, misit ad eum uxor i-
psius, & ait illi; Nihil tibi rei sit cum illo ju-
sto; multa enim passa sum in somnio meo ho-
diè propter eum. Principes autem sacer- 20
dotum & seniores persuaserunt turbis, ut
solveret illis Bar-Abbam, Jesum verò ut per-
derent. Subdensque Præfectus, ait illis; 21
Utrum vultis dimittam vobis è duobus illis?
Ipsi verò dixerunt, Bar-Abbam. Dixit eis 22
Pilatus; Ipsi verò Jesu, qui vocatur Messia,
quid faciam? Dicunt omnes, Crucifigatur. 23
Ait illis Pilatus, Enimverò quid mali fecit?
Illi verò magis exclamaverunt, & dixerunt;
Crucifigatur. Pilatus autem quum videret 24
se nihil proficere, sed magis tumultum fieri;
accipiens aquam, abluit manus suas in con-
spectu turbæ, & ait; Innoxius sum à sangui-
ne istius justi: vos noveritis. Et respondit 25
omnis populus, & ait; Sanguis ejus super
nos, & super filios nostros.

Lectio ad tertiam horam.71.

Tunc solvit eis Bar-Abbam, ac flagellis ce- 26
cidit Jesum, eúmque tradidit ut crucifigere-
tur. Tunc milites Præfecti duxerunt Jesum 27
in prætorium, & congregârunt adversùs eum
universam cohortem. Et exuerunt eum, ac 28
induerunt eum chlamyde coccineâ. Et con- 29
texuerunt coronam rhamnorum, & imposu-
ére capiti ejus, & arundinem in dexteram e-
jus: & genuflectentes sese super genua sua
coram eo, illudebant ei, dicentes; Pax, rex
Judæorum. Et expuerunt in faciem ejus, 30
ceperúntque arundinem, ac percutiebant eum
super caput ipsius. Quumque illusissent ei, 31
exuerunt eum chlamyde, induerúntque ve-
stimentis suis, & abduxerunt eum ut cruci-
figeretur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * چو جماعت انبوه شد * پيلاطوس بديشان كفت كرا مي خواهيد ازبراي شما ازاد كنم *
18 برابا را يا عيسي انك مسيح مي خوانند اورا * سبب انك فيلاطوس دانسته بود كه از
حسودي اورا سپارده‌اند ايشان جواب دادند كه برابا را ازاد كن * وعيسي را بما بسپار *
19 * وچون زواشي بر تخت خود نشست زن او پيش او فرستاد وبدو كفت با ان پاك كار نداري *
20 براي انك امشب براي او در خواب بسيار زحمت كشيدم * بزركان وامامان وپيران به عوام الناس
21 فرمودند * كه برابا را بخواهند وعيسي را تباه كنند * ديكر بار زواشي بديشان كفت * ازين هر
22 دو كرا مي خواهيد كه ازاد كنم ايشان كفتند برابا را * پيلاطوس بديشان كفت *
23 وانك يشوع مسيح خوانده شود * بدو چه كنم * همكنان كفتند بردار شود * زواشي
24 بديشان كفت چه بدي كرد * ايشان پيشتر بانك زدند وكفتند * بردار شود * چون
پيلاطوس ديد كه سخن سود نمي دارد ولي انبوهي زيادت مي شود * آب خواست وبراير
جماعت دستهاء خود را شست * وكفت من از خون اين صديق بيزارم شما دانيد *

Cúmque populus in multitudinem crescceret, Pilatus eis dixit; Quem vultis propter vos dimittam? Barabbam vel Jesum quem Christum vocant? (Propterea quòd Pilatus scivisset eos ex invidia eum tradidisse,) Illi responderunt, Barabbam dimitte, Jesum autem nobis trade. Cumque præfectus super solium suum sederet uxor ejus ad eum misit, & dixit ei; Cum illo Sancto negotium ne habeas; eò quòd propter eum hâc nocte in somnio multam anxietatem passa sum. Summi autem sacerdotum, & seniores plebeiis hominibus præceperant, ut Barabbam peterent, Jesum verò perderent. Rursùm præfectus eis dixit, Ex his ambobus quem vultis ut solvam? illi dixerunt, Barabbam. Pilatus eis dixit, & qui Jesus Christus vocatur, quid ei faciam? universi dixerunt, Crucifigatur. Præfectus eis dixit, Quod malum fecit? illi ampliùs clamorem intenderunt, & dixerunt; Crucifigatur. Cùm Pilatus videret verba non proficere, imò tumultuationem auctam esse, aquam petiit, & coram turbâ manus suas lavit, & dixit; Ego à sanguine hujus Justi insons sum: vos cognoscitis.

Versio VULGATA LATINA.

17 Congregatis ergò illis, dixit Pilatus; Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an
18 Jesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum.
19 Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens; Nihil tibi & ju-
20 sto illi: multa enim passa sum hodiè per visum propter eum. Principes autem sa-
cerdotum, & seniores persuaserunt populis ut peterent Barabbam, Jesum verò per-
21 derent. Respondens autem præses, ait illis; Quem vultis vobis de duobus dimit-
22 ti? At illi dixerunt; Barabbam. Dicit illis Pilatus; Quid igitur faciam de Jesu,
23 qui dicitur Christus? Dicunt omnes; Crucifigatur. Ait illis præses; Quid enim
24 mali fecit? At illi magis clamabant dicentes; Crucifigatur. Videns autem Pila-
tus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: acceptâ aquâ, lavit manus co-
ram populo, dicens; Innocens ego sum à sanguine justi hujus: vos videritis. Et 25
respondens universus populus, dixit; Sanguis ejus super nos, & super filios nostros.
Tunc dimisit illis Barabbam: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigere- 26
tur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad 27
eum universam cohortem: Et exuentes eum, chlamydem coccineam circumde- 28
derunt ei, Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arun- 29
dinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes; Ave rex
Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput 30
ejus. Et postquàm illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum vesti- 31
mentis ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وفيما هم مجتمعون قال لهم فيلاطس من تريدون ان اطلق لكم • ابارابان ام يسوع الذي
18 يقال له المسيح * لانه كان علم انهم انما اسلموه حسدا * وفيما هو جالس على المنبر ارسلت
19 امراته اليه قايلة تجنب ذلك الصديق فاني تالمت في هذه الليلة كثيرا في الحلم من اجله
20 * ورؤساء الكهنة طلبوا الي الجمع ان يسالوه في بارابان ويهلك يسوع * اجابهم القايد قايلا
21 من تريدون ان اطلق لكم من الاثنين فقالوا بارابان * فقال لهم فيلاطس فما اصنع بيسوع
22 الذي يقال له المسيح فقالوا كلهم يصلب * قال لهم اي شر عمل فازدادوا صياحا قايلين
23 اصلبه * فلما راي فيلاطس انه لا ينفع شيا لكن يزداد شغبا اخذ ماء فغسل يديه
24 قدام الجمع • وقال اني بري من دم هذا الصديق اسم اخبر * فاجاب جميع الشعب
25 قايلين دمه علينا وعلي اولادنا * حينيذ اطلق بارابان وجلد يسوع واسلمه ليصلب •
26
* الفصل السادس والتسعون *

27 * حينيذ اخذ جند القايد يسوع الي الايوان وجمعوا عليه الجند * وعروه والبسوه لباسا
28 احمر * وضفروا اكليلا من شوك وتركوه علي راسه • وجعلوا قصبة في يمينه * ثم جثوا
29 علي ركبهم قدامه • وهزوا به قايلين سلام يا ملك اليهود * وتفلوا في وجهه • واخذوا القصبة
30 فضربوا بها راسه * فلما هزوا به نزعوا عنه اللباس [ ] والبسوه ثيابه وذهبوا به ليصلب •
31

Quæ dum ipsi congregati essent, dixit 17
eis Pilatus; Quem vultis ut dimittam
vobis? Baranbanum, an Jesum qui di-
citur Christus? Quoniam is sciebat 18
quòd ipsi quidem tradidissent eum per in-
vidiam. Dumque ipse sederet super tri- 19
bunali, misit uxor ejus ad eum, dicens;
Devita illum justum: nam passa sum
in hac nocte multum in somnio propter
eum. Et principes sacerdotum deprecati 20
sunt turbam, ut peterent ab eo Baranba-
num, & perderent Jesum. Respondit eis 21
Dux, dicens; Utrum vultis dimittam
vobis è duobus? Dixerunt, Baranbanum.
Ait illis Pilatus; Quid igitur faciam 22
de Jesu qui dicitur Christus? Dixerunt
omnes, Crucifigatur. Dixit eis, Quod 23
malum perpetravit? At invaluerunt cla-
mantes, & dicentes; Crucifige eum.
Cùm autem vidisset Pilatus se non profi- 24
cere quicquam, sed augeri tumultum, ac-
cepit aquam, & lavit manus suas coram
turba, & dixit; Equidem innoxius sum
à sanguine hujus justi, vos meliùs sci-
tis. Respondit universus populus, dicen- 25
tes; Sanguis ejus super nos sit & super
filios nostros. Tunc dimisit Baranbanum, 26
& flagellavit Jesum, & tradidit eum
ut crucifigeretur.

Sectio nonagesima sexta.

Tunc duxerunt milites ducis Jesum in 27
prætorium, & congregaverunt adversùs
eum cohortem: Et exuerunt eum, & 28
vestierunt eum veste purpureâ. Et nexu- 29
erunt coronam de spinis, & posuerunt
eam super caput ejus, & posuerunt arun-
dinem in dextera ejus. Deinde procu-
buerunt super genua sua coram eo, & il-
luserunt ei, dicentes; Ave rex Judæo-
rum. Et expuerunt in faciem ejus: & 30
acceperunt arundinem, eâque percusse-
runt caput ejus. Et cùm illusissent ei, 31
exuerunt eum veste purpureâ, & indue-
runt eum vestimentis suis: & duxerunt
eum ut crucifigeretur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእንዘ ፡ ሃሳው ፡ ኵሎሙ ፡ ጉቡአን ፡ እሙንቱ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሕዝብ ፡ መነ ፡ ትፈ
18 ቅዱ ፡ ለሐዩ ፡ ለክሙ ፡ በርባንሃኑ ፡ ወሚመ ፡ ሊየሱስሃኑ ፡ ዘስሙ ፡ ክርስቶስ ፡፡ እስመ ፡
19 ያእምር ፡ ከመ ፡ በቅንአቶሙ ፡ አግብእዎ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ዐውድ ፡ ለአከት ፡
ኀቤሁ ፡ ብእሲቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ ዑቅ ፡ ኢተአብስ ፡ ሳዕለ ፡ ውእቱ ፡ ጻድቅ ፡ እስመ ፡ ብ
ዙኀ ፡ ሐለምኩ ፡ ዮም ፡ በሕልምየ ፡ በእንቲአሁ ፡፡
በደግም ፡ መስቀል ፡ ዘጾም ፡፡
20 ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንት ፡ ለሀ ፡ አበሉ ፡ ሕዝበ ፡ ከመ ፡ በርባንሃ ፡ ይስአሉ ፡ ወሊየ
21 ሱስሃ ፡ ይቅትሉ ፡፡ ወአውሥአ ፡ መልአከ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብሎሙ ፡ መነሃ ፡ ትፈቅዱ ፡
22 እምክልኤሆሙ ፡ አሕዩ ፡ ለክሙ ፡፡ ወይቤሉ ፡ በርባንሃ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ምንተ ፡
23 እንከ ፡ እሬሲዮ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ዘስሙ ፡ ክርስቶስ ፡ ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ስቅሎ ፡፡ ወ
ይቤሎሙ ፡ መልአክ ፡ ምንተ ፡ እኩየ ፡ ገብረ ፡ ወአፈድፈዱ ፡ ጸሪኀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ስቅሎ ፡
24 ስቅሎ ፡፡ ወአመ ፡ ርእየ ፡ ጲላጦስ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይበቍዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ከመ ፡ ዒደ ፡
ሀከክ ፡ ዘይከውን ፡ ነሥአ ፡ ማየ ፡ ወተኀፅበ ፡ እዴሁ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
25 ንጹሕ ፡ አነ ፡ እምደሙ ፡ ለዝ ፡ ጻድቅ ፡ አንትሙ ፡ አእምሩ ፡፡ ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕ
26 ዝብ ፡ ደሙ ፡ ለዕሌነ ፡ ወለዕለ ፡ ውሉድነ ፡፡ ወአመ ፡ ፈትሐ ፡ሎሙ ፡ በርባንሃ ፡ ወቀሠ
ፎ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ወመጠዎሙ ፡ ይስቅልዎ ፡፡
በዓርብ ፡ በ፯ ፡ ሰዓት ፡፡
27 ወእምዝ ፡ መስተራትዓተ ፡ ሐራ ፡ ነሥእዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ እምኵናኔ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ማኅበ
28 ሮሙ ፡፡ ወአልበስዎ ፡ ከለሜደ ፡፡ ወፀፈሩ ፡ አክሊለ ፡ ዘሦክ ፡ ወአስተቀጸልዎ ፡ ውስተ ፡ ርእ
29 ሱ ፡ ወአእኀዝዎ ፡ ሕለተ ፡ ውስተ ፡ የማኑ ፡ ወአስተብረኩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወይሰለቁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወይብ
30 ልዎ ፡ ባሐ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡፡ ወይወርቁ ፡ ሳዕሌሁ ፡ ወይኰርዕዎ ፡ በሕለት ፡ ርእሶ ፡፡ ወተሰሊ
31 ቆሙ ፡ ለዕሌሁ ፡ ሰለብዎ ፡ ውእቱ ፡ ከለሜደ ፡ ወአልበስዎ ፡ አልባሲሁ ፡ ወወሰድዎ ፡ ይስቅልዎ ፡፡

Et omnibus iis coactis, dicit Pilatus populo; Quem vultis salvem vobis? 17
Barbanne, aut Jesum cujus nomen est Christus? Quia sciebat quòd propter 18
invidiam eorum tradidissent eum. Et sedente eo in conventu, misit ad eum 19
uxor ejus, dicens; Caveto ne offendas contra hunc justum: quia multa somniavi
hodiè in somno propter eum.

In secunda crucifixionis Quadragesimæ.

Et principes sacerdotum, & seniores etiam allocuti sunt populum, ut Barban 20
peterent, & Jesum occiderent. Et respondit præses populi, dicens iis; Quem 21
vultis è duobus ut salvem vobis? Et dicunt, Barban. Et dicit illis Pilatus; 22
Quid igitur faciam Domino Jesu, cujus nomen est Christus? Dicunt ei omnes;
Crucifige illum. Et dicit iis præses populi; Quid mali fecit? Et ampliârunt 23
clamorem, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Et videns Pilatus quòd ni- 24
hil proficeret, sed adhuc tumultus fieret, accepit aquam, & lavit manus suas
coram populo dicens; Purus sum à sanguine hujus justi: Vos attendite. Et 25
dicunt omnes populi; Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Et tunc 26
dimisit iis Barban; Et flagellavit Dominum Jesum, & eum tradidit illis ut
crucifigerent eum.

Ad sextam parasceues horam.

Et tunc castrenses milites susceperunt Dominum Jesum à judicatorio, & con- 27
gregati sunt simul. Et induerunt eum chlamyde. Et plexuerunt coronam è 28
spinis, & in modum coronæ eam imposuerunt capiti ejus, & eum tenere fe- 29
cerunt arundinem in dextra sua: & genu flexerunt ante eum, & illudebant
super eum, & dicunt ei, Ave rex Judæorum. Et expuunt in eum, & percuti- 30
unt eum arundine caput ejus. Et quum illusissent super eum, exuerunt eum 31
chlamyde, & induerunt eum vestimentis ejus, & duxerunt eum crucifi-
gere eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * ايشان بانك بر اوردند † بجمع وكفتند • خون او بر كردن ما • وازان فرزندان ما
26 * فيلاطوس چون شنيد • برابا را ازاد كرد • وعيسي را بسوط زد وسپارد كه بردار شود
صد سي   انجا كه مسيح را ميان داورستان بردند
27 * انكه سرهنكان نوباسي
28 عيسي را در دهليز بردند • عوامان ورندان بروي كرد شدند • * وبرهنه اش كردند •
29 وپيراهن سرخ اورا پوشانيدند • * وازخار تاج † بافتند وبر سر او نهادند • وني در دست او
دادند • ودر پيش اورانو زدند • وبرو تسخر مي كردند • ومي كفتند سلام بر تو اي ملك
30 يهوديان • * وبر روي او خيو كردند • وني را ستدند وبر سر او كوفتند • * وچون تسخر را تمام كردند •
31 سرخ را ازو بر كندند وجامه خودش را پوشانيدند • وازانجا بردند • تا بردار اويخته شود *

Illi vocem simul extulerunt, & di- 25
xerunt, Sanguis ejus super collum
nostrum & filiorum nostrorum sit.
Pilatus cùm audisset, Barabbam 26
dimisit: & Jesum flagellavit, tra-
diditque ut in crucem ageretur.

CXXX Ubi Christum in judicatorium duxerunt.

Tunc milites præfecti, Jesum in 27
atrium duxerunt, turbis nebulonum
in eum coactis. Et nudârunt eum, 28
& tunicâ rubrâ eum induerunt. Et 29
è spinis coronam texentes, capiti ej
imposuerunt: arundinem etiam in
in manum ejus dederunt; & coram
eo genuflectebant, eúmque illude-
bant, dicentes; Pax tibi O rex Ju-
dæorum. Et in faciem ejus con- 30
spuebant, arundinemque accipie-
bant, & super caput eum percusse-
runt. Cúmque illusionem finivissent, 31
tunica rubrâ eum spoliârunt: &
vestibus suis induerunt, indéque tu-
lerunt eum, ut super crucem suspen-
deretur.

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc anga-
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγά-
riaverunt, ut tolleret crucem ejus. Et venientes in locum dictum Golgotha,
33 ρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ,
qui est dictus Calvariæ locus, Dederunt ei bibere acetum cum felle mi-
34 ὅς ἐστι λεγόμενος Κρανίου τόπος, Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγ-
stum. Et gustans noluit bibere. Crucifigentes verò eum, diviserunt
35 μένον. καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο
vestimenta ejus, jacientes sortem: ut impleretur effatum à Propheta;
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες (ζ) κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου,
Dispertiti sunt vestimenta mea sibiipsis, & super vestem meam jecerunt sor-
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆ-
36 tem. Et sedentes servabant eum illic. Et imposuerunt super ca-
37 ρον. Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφα-
put ejus causam ejus scriptam; HIC EST JESUS
λῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ
REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum
38 Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Τότε σταυροῦνται σὺν
eo duo latrones, unus à dextris, & unus à sinistris. At prætereun-
39 αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευό-
tes blasphemabant eum, moventes capita sua, Et dicentes; Dis-
40 μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, Καὶ λέγοντες, Ὁ κα-
solvens templum, & in tribus diebus ædificans, serva teipsum Si filius
ταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς
es Dei, descende de cruce. Similiter verò & principes Sa-
εἶ τοῦ Θεοῦ, (η) κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. (θ) Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιε-
cerdotum illudentes, cum Scribis, & senioribus, dice- 41
ρεῖς ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν Γραμματέων, καὶ πρεσβυτέρων, ἔλε-
bant; Alios servavit, seipsum non potest servare. Si rex Israel 42
γον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ
est, descendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in
ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ (ι) πιστεύσομεν αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ 43
Deum, liberet nunc eum, si vult eum. Dixit enim; Quia Dei sum
τὸν Θεόν, (κ) ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι
filius. Id verò ipsum & latrones concrucifixi ipsi, exprobrabant ei.
υἱός. Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτῷ. 44
A autem sexta hora tenebræ factæ sunt super universam terram, usque horam no-
Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας (λ) ἐν- 45
nam. Circa verò nonam horam clamavit Jesus voce magnâ, di-
νάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ- 46
cens; Eli, Eli, lama sabachthani? hoc est; Deus meus, Deus meus, ut quid me
γων, Ἠλί, Ἠλί, (μ) λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με
dereliquisti? Quidam autem eorū illic stantium audientes, dicebant; Quòd Eliam
ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίαν 47
vocat iste. Et continuò currens unus ex eis, & accipiens spongiam, implens-
φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας 48
que aceti, & circumponens arundini, potabat eum.
τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.

MS. A. (ζ) κλῆρον· ** Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν (η) καὶ κατάβηθι (θ) Ὁμοίως οἱ (ι) πιστεύομεν (κ) ῥυσάσθω αὐτὸν, (λ) ἐνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην (μ) λιμὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

Et quum exirent, invenerunt virum Cyre- 32
næum, nomine Simon: hunc angariârunt ut
bajularet crucem ejus. Veneruntque in lo- 33
cum qui vocatur Gogolta, cujus interpreta-
tio est, Cranium. Et dederunt ei acetum bi- 34
bendum mistum cum felle: & gustavit, no-
luitque bibere. Quumque crucifixissent eum, 35
partiti sunt vestimenta ejus sorte; Et sede- 36
bant ac custodiebant eum illic. Et imposue- 37
runt super caput ejus occasionem mortis ejus
in scripto: HIC EST JESUS REX JU-
DÆORUM.

Ad sextam horam. 72.

Porrò crucifixi sunt cum eo duo latrones, 38
unus à dextera ejus, & alter à sinistra ejus.
Illi autem qui transibant, blasphemabant 39
adversùs eum, & movebant capita sua, Di- 40
centes; Destructor templi, & ædificans ipsum
triduo, libera animam tuam, si filius Dei es;
& descende de cruce. Itidem & principes 41
sacerdotum illudebant cum Scribis, & seni-
oribus ac Pharisæis, & dicebant; Alios ser- 42
vavit, seipsum non potest servare: si rex est
Israel, descendat nunc de cruce, ut videa-
mus, & credamus in eum. Confidit in Deo, 43
redimat eum nunc, si vult eum. Ait enim,
Filius Dei sum. Itidem & sicarii illi qui e- 44
rant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam. 73.

A sexta autem hora factæ sunt tenebræ su- 45
per universam terram usque ad horam no-
nam. Et circiter horam nonam exclamavit 46
Jesus voce altâ, & ait; Deus, Deus, qua-
re dereliquisti me? Quidam autem ex iis 47
qui adstabant illic quum audissent, dicebant;
Iste Eliam vocavit. Et in illa ipsa hora ex- 48
currit unus ex eis, & accepit spongiam, eám-
que implevit aceto, & posuit in arundine,
& propinabat ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سي يك بردن مسيح را نزديك دار

32 چون بدر آمدند يافتند
33 مردي قوريني نامش شمعون * اورا سخره كرفتند تا صليب را بر كيرد * واوردند اورا
34 در جايكاهي كه نامش كاغولتا بود * تفسيرش كله سر باشد * تلخي را با سركه
اميختند وبخوردش مي دادند * اوچشيد ونمي خورد صد سي دو اويختن
35 36 مسيح را بر دار * چون اورا بر دار اويختند جامه اورا بقرعه بخش كردند * وانجا
37 نشستند * اورا پاسباني مي كردند * وبهانه مرك اورا * بر كاغد نبشتند * وبالا سر
38 او نهادند * كه اينست يشوع ملك يهوديان * ودو دزد ديكر باوي اويخته شدند *
39 يكي بر دست راست ويكي بر دست چپ * وهر كساني كه انجا مي كذشتند *
40 بروي افتري مي كردند * سر خود مي جنبانيد * ومي كفتند * اي خراب كننده
هيكل وآبادان كردن او در سه روز خودرا برهان اكر فرزند خدا هستي واز صليب فرود اي *
41 * واين چنين بزركان وامامان * ونويسندكان وپيران ومعتزلان * تسخر مي كردند * وميكفتند *

CXXXI. Adductio Christi ad crucem.

Et quum exirent, invenerunt virum 32
Cyrenæum cujus nomen Simon:
hunc angariârunt ut crucem sustolleret. *Et tulerunt eum in locum* 33
quendam cujus nomen Gagulta erat,
cujus interpretatio, Cranium capitis est. Et amaritudinem cum ace- 34
to miscuerunt, & bibendum ei præbuerunt: quod *ille gustavit, sed noluit*
bibere.

CXXXII. Suspensio Christi super crucem.

Cùm eum super crucem suspendis- 35
sent, vestes ejus sorte dividebant:
Et ibi sedebant, ut eum custodi- 36
rent. Et prætextum mortis ejus char- 37
tulæ inscripserunt, supráq; caput ejus
posuerunt; Quia hic est Jesus rex
Judæorum. Duóque latrones insuper 38
cum eo suspensi erant; un⁹ ad manum
dextram, & alter ad manum sinistram. Omnes autem homines qui 39
illàc transibant, eum blasphemantes
capita sua movebant: Ac dicebant; 40
O qui destruis templum et restaurare potes intra tres dies, teipsum li-
bera, si filius Dei es, & à cruce de-
scende. Sic etiam magnates, & sa- 41
cerdotes, & scribæ, & seniores, ac
Pharisæi illudebant, ac dicebant;

Versio VULGATA LATINA.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc anga-
33 riaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha,
34 quod est Calvariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mistum. Et cùm
35 gustâsset, noluit bibere. Postquàm autem crucifixerunt eum, diviserunt vesti-
menta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per prophetam di-
36 centem; Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.
37 Et sedentes servabant eum. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scri-
38 ptam; HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum eo duo
39 latrones: unus à dextris, & unus à sinistris. Prætereuntes autem blasphemabant
40 eum, moventes capita sua, Et dicentes; Vah qui destruis templum Dei, & in tri-
41 duo illud reædificas: salva temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce. Simili-

ter & principes sacerdotum illudentes cum Scribis & senioribus dicebant; Alios 42
salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de
cruce, & credimus ei: Confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum: dixit enim; 43
Quia filius Dei sum. Idipsum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, im- 44
properabant ei. A sexta autem hora tenebræ factæ sunt super universam terram 45
usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magnâ, di- 46
cens; Eli, Eli, lamma sabacthani? hoc est; Deus meus, Deus meus, ut quid dere-
liquisti me? Quidam autem illic stantes, & audientes, dicebant; Eliam vocat 47
iste. Et continuò currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto, & im- 48
posuit arundini, & dabat ei bibere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 وفيما هم خارجون وجدوا انسانا قيروانيا اسمه سمعان فسخروه ليحمل صليبه * واتوا به
33 مكانا يسمى الجلجلة وتفسيره الجمجمة * واعطوه خلا مخلوطا بمر فذاق ولم يرد ان يشرب *
34
35 ولما صلبوه اقتسموا ثيابه بينهم واقترعوا عليها * وجلسوا هناك ليحرسوه * وجعلوا فوق
36
37 راسه لوحا مكتوبا هذا هو ملك اليهود * حينئذ صلبوا معه لصين واحدا عن يمينه
38
39 واخر عن يساره * وكان المجتازون به يجدفون ويحركون روسهم * ويقولون يا ناقض الهيكل
40
وبانيه في ثلثة ايام خلص نفسك * وان كنت انت ابن الله فانزل عن الصليب *
41 وهكذا رووساء الكهنة والكتبة والشيوخ والفريسيون كانوا يهزون به قايلين * خلص
42 اخرين افلم يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو ملك اسرائيل فلينزل الان عن الصليب
43 ليرى ويومن به * ان كان متوكلا على الله فلينجه الان ان كان يحبه * لانه قال انا ابن الله *
44 وكذلك ايضا اللصان اللذان صلبا معه كانا يعيرانه * ومن ست ساعات كانت ظلمة
45 على الارض كلها الى الساعة التاسعة *

الفصل السابع والتسعون *

46 فلما كان وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عظيم قايلا الهي الهي لماذا تركتني * فقوم
47
48 من القيام هناك لما سمعوا قالوا انه دعا ايليا * وللوقت اسرع واحد منهم واخذ اسفنجة
فملاها خلا وجعلها على قصبة وسقاه *

Quumque egrederentur invenerunt ho- 32
minem Kiruanæum, cujus nomen Si-
mon: & angariârunt eum ut portaret
crucem ejus. Et duxerunt eum in locum 33
qui vocatur Gagalat, cujus interpreta-
tio est, Calvaria. Et dederunt ei ace- 34
tum mistum myrrhâ, & gustavit, nolu-
itque bibere. Et cùm crucifixissent eum, 35
diviserunt vestimenta ejus inter se, &
sortem miserunt super ea: Et sederunt 36
ibi, ut custodirent eum. Et posuerunt super 37
caput ejus tabellam scriptam; HIC EST
REX JUDÆORUM. Tunc crucifixe- 38
runt cum eo latrones duos, unum à dexte-
ra ejus, & alterum à sinistra ipsius. Et 39
prætereuntes ante eum, blasphemabant,
& movebant capita sua, Atque dicebant, 40
O destruens templum & ædificans illud
in tribus diebus, salva temetipsum: Et
si tu es filius Dei, descende de cruce. Et 41
similiter principes sacerdotum, & scribæ,
& seniores, & Pharisæi illudebant ei,
dicentes; Salvavit alios, an non potest 42
salvare se ipsum? Si est ipse rex Israel,
descendat nunc de cruce, ut videamus,
& credamus in eum: Si est confidens in 43
Deo, liberet eum nunc, si diligit eum:
Nam dixit, Ego sum filius Dei. Et si- 44
militer etiam duo latrones qui crucifixi
fuerant cum eo, improperabant ei. Et à 45
sextâ horâ factæ sunt tenebræ super ter-
ram universam usque ad horam nonam.

Sectio nonagesima septima.

Et cùm esset tempus horæ nonæ, clama- 46
vit Jesus voce magnâ, dicens; Deus
meus, Deus meus, quare dereliquisti
me? Quidam autem ex astantibus illic, 47
quum audîssent, dixerunt quòd vocâs-
set Eliam. Et continuò cucurrit unus 48
ex illis, & accepit spongiam, & im-
plevit eam aceto, & posuit eam super
arundinem, & potavit eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወእንዘ ፡ ይወፅኡ ፡ ረከቡ ፡ ብእሴ ፡ ቀሬናዊ ፡ ዘስሙ ፡ ስምዖን ፡ ወዐበጥዎ ፡ ይጹር ፡ መስቀ
33 ሎ ፡፡ ወበጺሖሙ ፡ ብሔረ ፡ ዘስሙ ፡ ጎልጎታ ፡ ዘበትርጓሜሁ ፡ ቀራንዮ ፡፡ ወወሀብዎ ፡
34 ይስተይ ፡ ወይነ ፡ ወሐሞተ ፡ ድሙረ ፡፡ ወጥዒሞ ፡ አበየ ፡ ስትየ ፡፡ ወእምዝ ፡ ሰቀልዎ ፡፡ ወተ
35 ካፈሉ ፡ አልባሲሁ ፡ እንዘ ፡ ይትዓፀዉ ፡፡ ወነበሩ ፡ የዐቅብዎ ፡ በህየ ፡፡ ወአንበሩ ፡ መ
36 ልዕልተ ፡ ርእሱ ፡ ጽሒፎሙ ፡ ዘኮነ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ዝውእቱ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እ
37 ግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወእምዝ ፡ ተሰቅሉ ፡ ምስሌሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ፈያት ፡ አሐዱ ፡ በየም
38 ን ፡ ወአሐዱ ፡ በፀጋም ፡፡ ወእለ ፡ ይኀልፉ ፡ ይፀርፉ ፡ ላዕሌሁ ፡ እንዘ ፡ ያኀውሡ ፡ ርእሰ
39 ሙ ፡፡ ወይብሉ ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለምኵራብ ፡ ወየሐንጾ ፡ በሠልስት ፡ ዕለት ፡ አድኅን ፡ ርእሰ
40 ከ ፡ እመሰ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንተ ፡ ረድ ፡ እመስቀልከ ፡፡ ወከማሁ ፡ ሊቃን ፡ ካህ
41 ናት ፡ ይሰለቁ ፡ ምስለ ፡ ጸሐፍት ፡ ወሊቃናት ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡፡ ባዕደ ፡ አድኀነ ፡ ወርእ
42 ሶ ፡ ኢይክል ፡ አድኅኖ ፡ እመ ፡ ንጉሠ ፡ እስራኤል ፡ ውእቱ ፡ ይረድ ፡ ይእዜ ፡ እመስቀል ፡፡
43 ወንእመኖ ፡ ቦቱ ፡፡ ዘተአመነ ፡ በእግዚእ ፡ ብሔር ፡፡ ናሁ ፡ ይእዜ ፡ ያድኅኖ ፡ እመ ፡ ይፈ
44 ቅዶ ፡ እስመ ፡ ይብል ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አነ ፡፡ ወከማሁ ፡ ፈያትኒ ፡ እለ ፡ ተሰቅሉ ፡
45 ምስሌሁ ፡ ይዘነጕጕዎ ፡፡ ወእምስሱ ፡ ሰዐት ፡ ጸልመ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ እስከ ፡ ተስዑ ፡
ሰዐት ፡፡

በዓርብ ፡ በ፱ ፡ ሰዓት ፡፡

46 ወጊዜ ፡ ሰዐተ ፡ ተሱዓት ፡ ጸርሐ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
ኤሎሄ ፡ ኤሎሄ ፡ ለማ ፡ ሰበቅተኒ ፡፡ ዝውእቱ ፡ ብሂል ፡ አምላኪየ ፡ አምላኪየ ፡ ለምንት ፡
47 ኀደገኒ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ህየ ፡ ይቤሉ ፡ ኤልያስሃ ፡ ይጼውዕ ፡ ዝሰ ፡፡
48 ውእቱ ፡ ጊዜ ፡ ሮጸ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ ወነሥአ ፡ ስፍነገ ፡ ወመልኦ ፡ ብሒአ ፡ ወአሰረ ፡ ውስ
ተ ፡ ሕለት ፡ ወአኀዘዘ ፡፡

Et exeunte illo invenerunt hominem Cyrenæum, cujus nomen erat Simon: & 32
adegerunt eum portare crucem ejus. Et quum advenissent ad locum cujus no- 33
men erat Golgotha, quod in expositione sua est cranion. Et dederunt ei bi- 34
bendum vinum & fel mixtum: & quum gustâsset noluit bibere. Et tunc crucifix- 35
erunt eum: & diviserunt vestimenta ejus, sortem jacientes. Et sederunt custodi- 36
entes eum ibi. Et posuerunt super caput ejus inscriptionem, quæ fuit dicentium; 37
HIC EST REX JUDÆORUM DOMINUS JESUS. Et tunc crucifixi sunt 38
cum eo duo latrones; unus ad dextrâ, alter ad sinistram. Et prætereuntes blasphe- 39
mabant super eum, moventes capita sua: Et dicunt, Destruens templum, & ædi- 40
ficans illud in tribus diebus, serva teipsum: si filius Dei es, descende è cruce tua.
Et similiter principes sacerdotum illudebant eum cum scribis & senioribus, 41
dicentes; Alios servavit, & seipsum non potest servare: si rex Israel est de- 42
scendat nunc à cruce; & credemus ei. Qui confidit in Deo, Ecce nunc servet 43
eum si vult eum: quia dicit, Filius Dei sum. Et similiter latrones qui cruci- 44
fixi erant cum eo exprobrabant ei. Et è sexta hora tenebrosus fuit totus 45
mundus usque, ad nonam horam.

Ad nonam horam parasceues.

Et tempore nonæ horæ clamavit Dominus Jesus, cum voce magna, dicens; 46
Elohi, Elohi lama sabaktani, hoc est dicere; Deus meus, Deus meus quare
reliquit me? Et audientes illi qui stabant illic, dicunt; Eliam vocat iste. 47
Et statim cucurrit unus ex illis, & accepit spongiam, & implevit eam aceto, & 48
ligavit eam super arundinem, & prehendit eam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * كه مرده ديكرانرا زنده كرد * جان خودرا نتواند كه زنده كند * اكر ملك اسرائيل
43 است * از صليب فرود ايد * تا خلق ببينند وبدو ايمان اورد * وبر خدا توكل كرد * اكر
44 پسنده است اين ساعت اورا برهاند * سبب انك كفت من فرزند خدا هستم * واين چنين ان
45 دزدان كه با وي بدار اويخته شدند بيهوده مي كفتند * وچون شش ساعت كذشت * بر
46 همه زمين تاريكي پيدا شد * تا نهم ساعت * ودر نهم ساعت عيسي باواز بلند نعره بر
47 آورد * وكفت ايلي ايلي چرا مرا فرو كذاشتي * كساني كه انجا ايستاده بودند كفتند
48 اينك ايليارا مي خوانند * وهماندم يكي از ايشان دويد ابرك ستد وبر سر ني كرد
پر سركه * واورا مي خورانيد *

Alios quidem mortuos vivificavit, 42
animam autem suam non potest vi-
vificare. Si rex Israelis sit, à cruce
descendat, ut populus videat & in
eo credat. In Deo quidem confidit, 43
si gratus sit ei, hâc horâ eum libe-
ret: propterea quòd dixit; Ego fi-
lius Dei sum. Ita etiam latrones, 44
qui cum eo super crucem suspensi
erant, inania protulerunt. Sex- 45
tâ autem horâ præteritâ, super to-
tam terram tenebræ exortæ sunt, us-
que ad nonam horam. Et nonâ horâ 46
Jesus voce altâ clamorem extulit, ac
dixit; Eli Eli quare me dereliquisti?
Quidam ex astantibus dixerunt, 47
Ecce Eliam vocat. Et eodem mo- 48
mento unus ex illis cucurrit, &
spongiam accepit, ac summæ a-
rundini imposuit plenam aceto, &
ei bibendum præbebat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΖ.

49 *Verùm cæteri dicebant; Sine, videamus an veniat Elias liberaturus eum.* At
Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ
50 Jesus iterùm clamans voce magnâ, emisit spiritum. Et ecce
Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ τὸ
51 *intercxpansum* templi *scissum* est in *duo*, à *sursùm* usque deorsùm: & terra
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ
mota est, & petræ *scissæ* sunt: Et monumenta aperta sunt, & mul-
52 ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· Καὶ τὰ (ν) μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολ-
ta corpora *dormientium* Sanctorum *excitata sunt*. Et exeuntes de
53 λὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
monumentis post *excitationem* ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparue-
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανί-
runt multis. *At* Centurio, & qui cum eo, *servantes* Jesum,
54 σθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν,
videntes *terræmotum*, & *facta*, timuerunt valdè, dicentes; Verè
ἰδόντες τὸν σεισμὸν, καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς
Dei filius erat iste. Erant autem ibi mulieres multæ à longè *spe-*
55 Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες (ξ) πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω-
ctantes, quæ secutæ sunt Jesum à Galilæa, ministrantes ei.
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·
In quibus erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi & *Jose* mater,
56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ,
& mater filiorum Zebedæi. Serò autem *facto*, venit homo
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος
57 dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Je-
πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰη-
su. Hic *accedens* *Pilato*, petiit corpus Jesu. Tunc
58 σοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε
Pilatus jussit reddi corpus. Et *accipiens* *corpus* Jo-
ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰω-
59 seph involvit illud sindone mundâ. Et posuit illud in novo *suo*
σὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ. Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ
60 monumento, quod exciderat in petra: & *advolvens* *lapidem* magnū *ostio*
μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν (ο) τῇ θύρᾳ
monumenti, abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Ma-
τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, (π) καὶ ἡ ἄλλη Μα-
61 ria, sedentes contra sepulchrum. *Verùm posterâ die, quæ est post* Pa-
ρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν πα-
62 rasceuen, *coacti sunt* principes Sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum, Di-
ρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,
63 centes; Domine, *meminimus* quia ille seductor dixit adhuc vivens; Post tres
λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς
dies *excitor*.
ἡμέρας ἐγείρομαι.

MS. A. (ν) μνήματα ἀνεῴχθη, καὶ (ξ) πολλαὶ μακρόθεν (ο) ἐπὶ τῇ θύρᾳ (π) καὶ ἄλλη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 50 * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܒܘܩ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܦܨܝܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ.
51 ܬܘܒ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܫܒܩ ܪܘܚܗ. * ܘܡܚܕܐ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ
52 ܠܥܠ ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ. ܘܐܪܥܐ ܐܬܬܙܝܥܬ. ܘܟܐܦܐ ܐܨܛܪܝ. * ܘܩܒܪܐ ܐܬܦܬܚܘ.
53 ܘܦܓܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܩܕܝܫܐ ܕܫܟܝܒܝܢ ܗܘܘ ܩܡܘ * ܘܢܦܩܘ. ܘܒܬܪ ܩܝܡܬܗ. ܥܠܘ
54 ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܣܓܝܐܐ. * ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ.
ܟܕ ܚܙܘ ܙܘܥܐ ܘܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ.
55 * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܬܡܢ ܢܫܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܕܚܙܝܢ ܗܘܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܒܬܪܗ
56 ܕܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ. * ܕܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܟܕ
57 ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܕܐܦ ܗܘ ܐܬܬܠܡܕ
58 ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܦܝܠܛܘܣ
59 ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ. * ܘܢܣܒܗ ܝܘܣܦ ܠܦܓܪܐ. ܘܟܪܟܗ ܒܣܘܕܪܐ ܕܟܬܢܐ ܕܟܝܐ.
60 * ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܗ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠܘ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ. ܐܪܡܝܘ
61 ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܩܒܪܐ ܘܐܙܠܘ. * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܡܢ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ
ܐܚܪܬܐ. ܕܝܬܒܢ ܗܘܝ ܠܘܩܒܠ ܩܒܪܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܠܗ
62 * ܠܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܒܬܪ ܥܪܘܒܬܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܘܬ
63 ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܐܬܕܟܪܢ ܕܗܘ ܡܛܥܝܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܟܕ ܚܝ. ܕܒܬܪ
ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܐܡ ܐܢܐ.

Reliqui verò dicebant, Sinite, videamus an 49
veniat Elia ad salvandum eum. Ipse verò Je- 50
sus rursum exclamavit voce altâ, & dimisit
spiritum suum. Et statim superficies *respon-* 51
dens januæ templi, scissa est in duas partes à
summo usq; ad imum, terraque commota est,
& petræ scissæ. Et monumenta aperta sunt, 52
& corpora multa Sanctorum qui obdormie-
rant, surrexerunt. Et exierunt, ac post re- 53
surrectionem ejus ingressi sunt civitatem
sanctam, & apparuerunt multis. Centurio 54
autem, & qui cum eo erant, qui servabant Je-
sum, quum vidissent terræmotum, & ea quæ
facta fuerant, timuerunt vehementer, & di-
xerunt; Verè iste filius erat Dei. Erant au- 55
tem illic mulieres multæ prospicientes emi-
nùs: quæ venerant post Jesum à Galilæa, &
ministrabant ei. Quarum una erat Maria 56
Magdalena, & Maria mater Jacobi, & Josis,
ac mater filiorum Zebedæi.

Ad vesperam sabbathi Annuntiationis. 74.

Quum autem esset vespera, venit vir dives à 57
Rama, nomine Joseph, qui & ipse discipulus
fuerat Jesu. Is adiit Pilatum, petiitque cor- 58
pus Jesu, & præcepit Pilatus ut daretur ei
corpus. Et accepit Joseph corpus, & invol- 59
vit illud fasciâ lini mundi. Illudque posuit 60
in monumento suo novo quod incisum erat
in petra: & advolverunt saxum ingens, ac
posuerunt super ostium monumenti, & abie-
runt. Erant autem illic Maria Magdalena, 61
& Maria altera, quæ sedebant è regione se-
pulchri.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis. 75.

Die verò crastinâ quæ est post Parasceuen, 62
congregati sunt principes sacerdotum, &
Pharisæi apud Pilatum, Et dicunt ei; Do- 63
mine noster, meminimus seductorem illum
dixisse dum viveret, Post tres dies resurgam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 * دیگران گفتند • اورا بگذار تا ببینیم مگر ایلیا بیاید • واورا برهاند • * عیسی دیگر
51 بار نعره زد وجان خود را تسلیم کرد • * انکه در هیکل از بالا تا بزیر بدو نیمه شکافته شد •
52 وزمین لرزید • * وگورها گشاده شدند • وسنگها ازهم بدو نیمه شدند • وتن بسیار
53 پاکان که شهید کشته بودند از گور† بر خاستند • * وا[بیرون آمدند وبعد از بر
54 خاستن او] در شهر مقدس اندر رفتند • وبپسیاران نموده شدند • * سپه سالار وایشان
که با وی بودند • وعیسی را پاسبانی می کردند • چون ان حالتهاء سهمناك دیدند
55 عظیم ترسیدند وگفتند راستست این که فرزند خداست • * وزنان بسیار که از
56 جلیل بدنبال عیسی امده بودند از دور می دیدند وایمان می آوردند • * وازان
زنان یکی مریم مجدلانی • ومریم مادر یعقوب • ویوشا • ومادر فرزندان† زبدی •

صد سی سه دفن کردن مسیح در گور

57 * چون شبهنگام شد • مردی توانگر آمد از رامه • ونامش یوسف که او
58 نیز از جملهٔ شاگردان مسیح بود • * پیش پیلاطوس رفت • وتن عیسی را خواست •

Alii dicebant; Sine eum, ut vide- 49
amus utrùm Elias veniat eùmque li-
beret. Jesus autem secundâ vice vo- 50
ciferatus expiravit. Tunc velum 51
Templi à summo ad imum in di-
midias partes perruptum est: terra et-
iam contremuit. Et sepulchra aperta 52
sunt, & petræ diffissæ sunt, & cor-
pora multorum sanctorum qui mar-
tyrium passi erant, è sepulchris sur-
rexerunt: Et egressi sunt, & post 53
resurrectionem ejus in urbem san-
ctam ingressi sunt, ac multis mani-
festati sunt. Dux militum, & illi 54
qui cum eo erant & Jesum custodi-
ebant, cùm ista prodigia fieri vide-
rent, magnoperè timuerunt, ac dixe-
runt; Verum est hoc quòd filius Dei
est. Mulieres autem quæ è Galilæa 55
post Jesum venerant, à longinquo
spectabant, & credebant. Et ex illis 56
mulieribus una erat Maria Magda-
lena, & Maria mater Jacobi &
Jose, & mater filiorum Zebedæi.

CXXXIII. Sepultura Christi in monumento.

Cùm autem facta esset vespera vir 57
quidam dives venit à Ramah, (&
nomen ejus Joseph, qui etiam ip-
se ex numero discipulorum Chri-
sti erat.) Et coram Pilato 58
ivit, ac corpus Jesu petiit.

Versio VULGATA LATINA.

49 Cæteri verò dicebant ;Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Jesus autem
50 iterùm clamans voce magnâ, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in
51 duas partes à summo usque deorsum : & terra mota est, & petræ scissæ sunt, Et
52 monumenta aperta sunt : & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexe-
runt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam
53 civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant, custodi-
54 entes Jesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes ; Verè
55 Filius Dei erat iste. Erant autem ibi mulieres multæ à longè, quæ secutæ erant Je-
56 sum à Galilæa, ministrantes ei : Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Ja-
cobi & Joseph mater, & mater filiorum Zebedæi. Cùm autem serò factum esset, 57
venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph,qui & ipse discipulus erat
Jesu. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi cor- 58
pus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda. Et posuit il- 59
lud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum 60
ad ostium monumenti,& abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene;& altera Maria, 61
sedentes contra sepulchrum. Alterâ autem die,quæ est post parasceuen, convene- 62
runt principes sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum, Dicentes ; Domine, recordati 63
sumus,quia seductor ille dixit adhuc vivens; Post tres dies resurgam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 * والباقون قالوا دعوه لننظر هل ايليا ياتي فيخلصه * فصرخ يسوع بصوت عظيم ايضا
50 واسلم الروح * الفصل الثامن والتسعون *
51 * فانشق ستر حجاب الهيكل باثنين من فوق الي اسفل * والارض تزلزلت * والصخور
52 تشققت * والقبور تفتحت * وكثيرون من اجساد القديسين الرقود قاموا * وخرجوا من قبورهم *
53 ومن بعد قيامتهم دخلوا المدينة المقدسة وظهروا لكثيرين * واما قايد الماية والذين
54 كانوا معه يحرسون يسوع لما نظروا الزلزلة وما كان خافوا جدا * وقالوا حقا ان هذا هو ابن
55 الله * وكن هناك نسوة كثيرات ينظرن من بعيد * وهن اللواتي كن يتبعن يسوع من الجليل
56 ويخدمنه * اللواتي منهن مريم المجدلية * ومريم ام يعقوب * وام يوسا * وام ابني زبدي *
الفصل التاسع والتسعون *
57 * ولما كان المساء جاء انسان غني من الرامة يسمي يوسف وكان هو ايضا قد تتلمذ ليسوع
58 * تقدم الي فيلاطس وساله جسد يسوع * حينيذ امر فيلاطس ان يعطاه * فاخذ يوسف الجسد
59
60 ولفه بلفايف نقية * وتركه في قبر جديد كان قد نحته لنفسه في صخرة * ثم دحرج حجرا
61 عظيما علي باب القبر ومضي * وكن هناك مريم المجدلية ومريم الاخري جالستين قبالة
62 القبر * وفي الغد بعد الجمعة اجتمع روساء الكهنة والفريسيون الي فيلاطس * وقالوا يا
63 سيد ذكرنا ان ذلك الضال قال اذ كان حيا اني بعد ثلثة ايام اقوم *

Cæteri verò dixerunt, Sinite eum ut vi- 49
deamus,an Elias veniat,liberetque eum.
Clamavit autem Jesus voce magnâ ite- 50
rum, & tradidit spiritum.

Sectio nonagesima octava.

Et scissum est velum operculi templi du- 51
as in partes, à summo ad imum. Et ter-
ra mota est,& petræ scissæ sunt, Et mo- 52
numenta aperta sunt,& multa è corpori-
bus Sanctorum dormientium surrexerunt,
Et exierunt è monumentis suis, & post 53
resurrectionem suam ingressi sunt civi-
tatem sanctam, & apparuerunt multis.
At verò dux centum, & qui cum eo cu- 54
stodiebant Jesum, quum vidissent terræ-
motum, & quod evenerat,timuerunt val-
dè, & dixerunt ; Verum est quòd hic est
filius Dei. Et erant ibi mulieres multæ 55
spectantes à longè : sunt autem eæ quæ
sequebantur Jesum à Galilæa & mini-
strabant ei, Inter quas erat Maria 56
Magdalene, & Maria mater Jacobi,&
mater Josis, & mater duorum filiorum
Zebedæi.

Sectio nonagesima nona.

Cùm autem factum esset serò, venit ho- 57
mo quidam dives à Rama, qui vocaba-
tur Joseph, qui etiam ipse discipulum
se dediderat Jesu : Adiit Pilatum, & 58
petiit ab eo corpus Jesu. Tunc jussit Pi-
latus ut donaretur illi. Et accepit Jo- 59
seph corpus, & involvit illud fasciis
mundis, Et posuit illud in monumento 60
novo, quod jam exciderat sibiipsi in pe-
tra. Deinde advolvit saxum magnum ad
ostium monumenti, & abiit. Erat autem 61
ibi Maria Magdalene, & Maria alte-
ra, sedentes è regione sepulchri. Et cra- 62
stinâ die post parasceuen , convenerunt
principes sacerdotum & Pharisæi apud
Pilatum, Et dixerunt ; Domine, recor- 63
dati sumus illum seductorem dixisse,
cùm esset vivus;Post tres dies resurgam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡ኅድግ፡ ንርአይ፡እም፡ ይመጽእ፡ ኤልያስ፡ ያድኅኖ ፡ ወካልእ ፡ ካዕበ፡አሐዱ፡
50 ነሥአ ፡ ኵናተ፡ ወረገዞ፡ገቦሁ፡ወወፅአ፡ደም፡ወማይ።፡ ወአውየወ፡ጸርኀ፡ካዕበ፡እግዚእ፡
51 ኢየሱስ፡በዓቢይ፡ቃል፡ወወፅአት፡መንፈሱ።፡ ወእምዝ፡ተሠጠ፡ መንጦላዕተ፡ቤተ፡ መቅደስ፡
52 እምላዕሉ ፡ እስከ ፡ ታሕቱ ፡ ክልኤተ ፡ ኮነ፡ ወአድለቅለቀ ፡ ምድር፡ ወነቅዐ ፡ ኰኵሕ።፡
53 ወተከሥቱ ፡ መቃብራት ፡ ወተንሥኡ፡ ብዙኃን፡አብድንቲሆሙ፡ ለጻድቃን፡ ወወፅኡ፡እም
መቃብሪሆሙ፡ ወቦኡ ፡ ውስተ፡ሀገር፡ ቅድስት ፡ እምድኅረ፡ ተንሥኡ፡ ወአስተርአይዎሙ፡ለብዙ
54 ኃን።፡ ወመኰንን፡ምእት፡ወእለ፡ምስሌሁ ፡የዐቅብዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ርእዮሙ ፡ ው
እተ ፡ ድልቅልቀ ፡ ወዘከመ ፡ ይከውን፡ ፈርሁ ፡ ጥቀ ፡ ወይቤሉ ፡ አማን ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔ
55 ር፡ውእቱ ፡ ዝንቱ።፡ ወሃለዋ ፡ ብዙኃት ፡ አንስት ፡ ህየ ፡ እለ ፡ ይሬእያ ፡ እምርሑቅ ፡
56 ኵሎ ፡ ዘኮነ፡እለ፡ ተለዋሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡እምገሊላ፡ እለ፡ይትለአክዎ።፡ ማርያ፡
መግደላዊት ፡ ወማርያ፡እንተ፡ያዕቆብ፡ወእሙ፡ ለዮሴፍ፡ ወእሞሙ፡ለደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ።፡
በእንተ ፡ ዘኃሥሦ ፡ ለሥጋሁ ፡ ለእግዚእነ።፡
57 ወመሲዮ፡ መጽአ፡ ብእሲ፡ ባዕል፡ እምአርማቲያስ ፡ ዘስሙ፡ ዮሴፍ ፡ ወውእቱኒ፡ ተፀምደ፡ ለእ
58 ግዚእ ፡ ኢየሱስ።፡ ወሖረ፡ውእቱ፡ ኀበ፡ ጲላጦስ ፡ ወሰአለ፡ በድኖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ።
59 ወአዘዘ፡ ጲላጦስ፡ የሀብዎ፡በድኖ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ።፡ ወነሢኦ፡ በድኖ፡ ዮሴፍ ፡ ገነዞ፡
60 በሰንዱን ፡ ንፁሕ።፡ ወቀበሮ ፡ ውስተ፡መቃብር፡ሐዲስ ፡ ዘአውቀረ ፡ ውስተ፡ኰኵሕ ፡ ወአ
61 ንኰርኰረ፡ እብነ፡ ዓቢየ፡ ዲበ፡ ኆኅተ፡ መቃብር፡ ወኀለፈ።፡ ወሃለዋ፡ ህየ፡ ማርያ ፡ መግደላ
ዊት ፡ ወካልእታሂ ፡ ማርያ ፡ ይነብራ ፡ ቅድመ ፡ መቃብር።፡
በሰንበት ፡ እምድኅረ፡ተቀንዩ ፡ ወዐጠኑ፡ ያነብቡ ፡ በመኃትወ ፡ ፋሲካ ፡ ነግህ።፡
62 ወበሳኒታ ፡ እንተ ፡ ይእቲ ፡ እምድኅረ ፡ ዓርብ ፡ ተጋብኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወረበናት ፡ ወፈሪሳ
63 ውያን፡ ኀበ ፡ ጲላጦስ።፡ ወይቤልዎ ፡ ተዘከር ፡ እግዚኦ ፡ ዘይቤ ፡ ዝኩ ፡ ጊጉይ ፡ እንዘ ፡
ሕያው ፡ ውእቱ ፡ እም ፡ ሣልስት ፡ ዕለት ፡ እትነሣእ ፡ ይቤ።፡

Et fuerunt dicentes;Sine, videamus an veniat Elias servare ipsum ; & iterum 49
unus accepit lanceam, & confodit ei latus suum, & effluxit sanguis & aqua.
Et tunc clamavit rursus Dominus Jesus cum magna voce , & exivit spiri- 50
tus ejus. Et tunc scissum fuit velum Domûs sanctæ, à summo ejus usque ad 51
imum ejus divisio fuit, & mota fuit terra , & scissa est petra. Et aper- 52
ta sunt sepulchra, & suscitata sunt multa corpora Justorum. Et exierunt 53
è sepulchris suis,& introierunt in civitatem sanctam,postquàm suscitati fuis-
sent, & apparuerunt multis. Et centurio, & qui cum eo erant custodientes 54
Dominum Jesum,videntes illum terræmotum, et quo modo factus fuit,timuerunt
valdè,& dicunt ; Verè filius Dei est iste. Et fuerunt multæ mulieres illic spe- 55
ctantes è longè totum quod factum fuit, quæ sequutæ sunt Dominum Jesum è
Galilæa inservientes ei, Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi & mater 56
Josephi, & mater filiorum Zebedæi.

De eo qui postulabat corpus Domini nostri.

Et quum vesper esset venit homo dives ab Arimathæa, cujus nomen erat Jo- 57
seph, & ipse sequutus est Dominum Jesum. Et adiit ille ad Pilatum, & pe- 58
tiit corpus Domini Jesu : & jussit Pilatus,ut darent illi corpus Domini Jesu.
Et accipiens corpus ejus Joseph, involvit illud in sindone pura. Et sepelivit 59
illud in sepulchro novo suo quod effoderat in petra ; & advolvit lapidem ma- 60
gnum super ostium sepulchri,& abiit. Et fuerunt illic Maria Magdalene & al- 61
tera Maria sedentes ex adverso sepulchri.

In sabbato posteaquam officium præstiterunt, & incensum obtulerunt, legent cum lampadibus matutino paschatis.

Et secundâ die quæ fuit post parasceuen, coacti sunt principes sacerdotum, & 62
præpositi ; & Pharisæi ad Pilatum. Et dicunt ei , Recordare domine quòd 63
dixit hic nequam quum viveret, A tribus diebus suscitatus ero,dicit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59 فرمود فيلاطوس كه تن را بدو بسپارند * يوسف بستد ودر لفيفهاء كتان باريك بپيچيد
60 * ودر كور نو نهادش كه يوسف از براي خود انرا در سنك كنده بود * وسنكي
61 بزرك بر دهنه كور بيندا خت * وخود برفت * مريم مجدلاني ومريم ديكر انجا برابر كور
62 نشسته بودند * ودر صباح دوم روز كه از پس ادينه باشد * بزركان امامان ونويسندكان
63 ومعتزلان پيش فيلاطوس رفتند * وبدو كفتند اي خداوند ما بياد اورديم اين فريبنده
را * وقتي كه زنده بود * كفت بعد از سه روز از كور بر خيزم *

Deinde *præcipiente Pilato ut cor-* 59
pus ei traderent , Joseph acce-
pit , & involucris lintei tenu-
is involvit : Et in sepulchrum 60
novum posuit ipsum, quod Joseph
propter se in petra foderat , & sa-
xum ingens super os sepulchri conje-
cit, ipséque abiit. Maria autem 61
Magdalena & Maria altera è regi-
one sepulchri sedebant. Matutino 62
verò secundæ diei, quæ post feriam
sextam erat, summi sacerdotes &
Scribæ ac Pharisæi ad Pilatum ive-
runt : Et ei dixerunt ; O domine 63
noster, in memoriam adducimus
istum impostorem tempore quo vive-
ret dixisse, Post tres dies è sepulchro
surgam.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΕ'.

Jube ergò muniri sepulchrum usque in tertium diem, ne quando venientes
64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες
discipuli ejus nocte, furentur eum, & dicant plebi; Excitatus est à mor-
οἱ μαθηταὶ (ρ) αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
tuis: & erit novissimus error pejor priore. Ait verò illis Pilatus;
65 κρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
Habetis custodiam, abite, munite sicut scitis. Illi autem abeun-
66 Ἔχετε κουστωδίαν, ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέν-
tes munierunt sepulchrum, signantes lapidem cum custodia.
τες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

CAP. XXVIII. κη'.

Vespere autem Sabbatorum lucescenti In unam Sabbatorum, venit Maria
1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ
Magdalene, & altera Maria, spectatum sepulchrum. Et ecce terræmotus fa-
2 Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγέ-
ctus est magnus. Angelus enim Domini descendens de cœlo, accedens revolvit la-
νετο μέγας. ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λί-
pidem ab ostio, & sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus sicut ful-
3 θον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστρα-
gur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Præ autem timore ejus con-
4 πὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ (α) φόβου αὐτοῦ ἐσεί-
cussi sunt servantes, & facti sunt sicut mortui. Respondens autem angelus
5 σθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο (β) ὡσεὶ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος
dixit mulieribus; Ne metuite vos: scio enim quòd Jesum crucifixum quæ-
εἶπε ταῖς γυναιξὶ, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζη-
ritis. Non est hic. Excitatus est enim, sicut dixit. Venite, videte locum ubi
τεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου
jacebat Dominus. Et citò euntes dicite discipulis ejus, Quia surre-
ἔκειτο ὁ Κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι ἠγέρ-
xit à mortuis, & ecce præit vos in Galilæam: ibi eum videbitis:
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε·
ecce dixi vobis. Et exeuntes citò de monumento cum timore & gaudio ma-
ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς με-
gno cucurrerunt nuntiare discipulis ejus. Cùm autem irent renuntia-
γάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
re discipulis ejus, Et ecce Jesus occurrit eis, dicens; Gaudete.
λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ (γ) ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε.
Illæ autem accedentes, prehenderunt ejus pedes, & adoraverunt eum. Tunc
Αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε
ait illis Jesus, Ne timete: Ite, nuntiate fratribus
λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς
meis, ut abeant in Galilæam: & ibi me videbunt. Euntibus
μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· (δ) κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευομέ-
bus autem illis, ecce quidam custodiæ venientes in urbem, nuntiave-
νων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγει-
runt principibus Sacerdotum omnia facta.
λαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν (ε) ἅπαντα τὰ γενόμενα.

MS. A. (ρ) αὐτοῦ, κλέψωσιν MS. A. Κεφ. κη'. (α) * φόβου ἐσείσθησαν (β) ὡς (γ) Ἰησοῦς (δ) καὶ ἐκεῖ (ε) πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

64 ܦܩܘܕ ܗܟܝܠ ܢܛܪܘܢ ܩܒܪܐ ܥܕܡܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ *
ܢܓܢܒܘܢܝܗܝ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܥܡܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܗܘܐ ܛܘܥܝܝܐ
65 ܐܚܪܝܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܣܛܘܢܪܐ. ܙܠܘ
66 ܐܙܕܗܪܘ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܐܙܕܗܪܘ ܒܩܒܪܐ. ܘܚܬܡܘ ܠܟܐܦܐ ܗܝ
ܥܡ ܩܣܛܘܢܪܐ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܒܗ * ܩܠܝܘܢ * ܕܝܢ *
1 ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܕܢܓܗ ܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ *
2 ܐܚܪܬܐ ܕܢܚܙܝܢ ܩܒܪܐ. * ܘܗܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ.
3 ܘܩܪܒ ܥܓܠ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܥܠ ܡܢܗ. * ܚܙܘܗ ܕܝܢ ܗܘܐ ܐܝܟ
4 ܒܪܩܐ. ܘܠܒܘܫܗ ܚܘܪ ܗܘܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. * ܘܡܢ ܕܚܠܬܗ ܐܬܙܝܥܘ ܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ
5 ܗܘܘ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܢܫܐ. ܐܢܬܝܢ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ
6 ܓܝܪ ܕܠܝܫܘܥ ܨܠܝܒܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܪܟܐ. ܩܡ ܠܗ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܬܝܢ
7 ܚܙܝܝܢ ܕܘܟܬܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ ܡܪܢ. * ܘܙܠܝܢ ܒܥܓܠ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܩܡ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ.
8 * ܘܐܙܠ ܒܥܓܠ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܪܗܛ ܕܢܐܡܪܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
9 * ܘܗܐ ܝܫܘܥ ܦܓܥ ܒܗܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܫܠܡ ܠܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܩܪܒ ܐܚܕ
10 ܪܓܠܘܗܝ ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܐܚܝ.
11 ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܘܬܡܢ ܢܚܙܘܢܢܝ. * ܟܕ ܐܙܠ ܕܝܢ. ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܩܣܛܘܢܪܐ
ܗܢܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.

Jube ergò ut observent sepulchrum ad tres dies, ne fortè veniant discipuli ejus, & furentur eum noctu: dicantque populo, E mortuis surrexit: & fit error novissimus pejor priore. Dixit eis Pilatus, Habetis custodes: ite, cavete sicut scitis. Illi autem profecti custodierunt sepulchrum: & obsignaverunt saxum illud præsentib° custodibus.

Ad vesperam dominicæ resurrectionis. 76.

CAP. XXVIII.

IN vespera autem, in sabbatho, sub aurora primæ diei hebdomadis, venit Maria Magdalena, & Maria altera, ut spectarent sepulchrum. Et ecce terræmotus magnus factus est: Angelus enim Domini descendit de cœlo, & accedens revolvit saxum ab ostio: sedebatque super illud. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Et præ timore ipsius contremuerunt ii qui custodiebant, & facti sunt instar mortuorum. Respondit autem angelus, & ait mulieribus; Vos, ne timeatis: scio enim Jesum, qui crucifixus est, vos quærere. Non est hìc: surrexit enim prout dixit: venite, videte locum in quo positus fuerat Dominus noster. Et abite citò, dicite discipulis ipsius, Surrexit è mortuis, & ecce præcedit vos in Galilæam: illìc videbitis eum: ecce dixi vobis. Et abiêre citò à sepulchro cum timore & gaudio magno, & cucurrerunt ut dicerent discipulis ipsius. Et ecce Jesus fit eis obviàm, dixitque eis; Pax vobis. Illæ autem accedentes prehenderunt pedes ejus, & adorârunt eum. Tunc dixit eis Jesus, Ne timeatis: sed abeuntes dicite fratribus meis, ut proficiscantur in Galilæam, & illìc videbunt me. Quum autem profectæ fuissent, venerunt quidam ex custodibus illis in civitatem, & dixerunt principibus sacerdotum quicquid factum fuerat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

64 * اکنون بفرماي تا بر کور او احتياط کنند تا سه روز نبادا شاکردان اورا بشب
بدزدند * وبمردم بکويند * که از ميان مردکان بر خاست * وکمراهي پسين † از اولين
65 پيشتر شود * پيلاطوس بديشان کفت شما مردم وسرهنکان خود داريد * برويد انچنانك مي
66 دانيد احتياط کنيد * انکه ايشان بر سر کور رفتند * وهرچه بيشتر احتياط کردند *
وسنك را مهر کردند * وسرهنکان وکماشتکان نکاه مي داشتند صد سي چهار
1 برخاستن مسيح از کور * ودر شب شنبه که روز ديکر يکشنبه باشد * مريم
2 مجدلاني ومريم ديکر * آمدند تا کوررا ببينند * وانجا عظيم شکوه وسهم بود * براي انك
3 فرشته خدا از اسمان فرود آمده بود * وسنك از کور بر کرديده * وفرشته بر سنك نشسته * * ديدار
4 او مثال برق * وپوشش او سپيد * همچون برق * ونور او چشم را خيره کردي * * از سهم او آنان
5 که پاسباني † مي کردند * لرزيدند * وبي خود بيفتادند * وهمچو مردکان شدند * * وفرشته پاك با
زنان در سخن آمد * وکفت شما مترسيد ودر پيش آييد * براي انك آشناييد * مي دانم که عيسي
6 رامي طلبيد * انك بر دار اويخته شد * * اينجا نيست بياييد * آنك جاي اورا ببينيد * که

Nunc præcipe ut super sepulchrum ejus custodiam agant usque ad tertium diem: ne fortè discipuli ejus nocte surripiant eum, & hominibus dicant, quòd è mortuis surrexit, & seductio postrema, priori major fiat. Pilatus eis dixit, Vos viros & satellites eorum habetis, ite, sicut nostis custodiam agite. Tunc ipsi sepulchrum adierunt, & apprimè custodiam egerunt, deindè lapidem obsignârunt: & satellites atque præpositi custodiam ejus habuerunt.

CXXXIV. Resurrectio Christi è sepulchro.

CAP. XXVIII.

NOcte autem sabbathi, cujus dies crastina prima feria esset, Maria Magdalena & Maria altera venerunt ut sepulchrum spectarent. Et ibi magna consternatio & timor fuit; siquidem Angelus Dei de cœlo descendisset, ac lapidem à sepulchro devolvisset; & Angelo super lapidem sedente, Aspectus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus album erat sicut nix, & lumen ejus oculos perstringebat. Et præ timore ejus ii qui custodiam agebant, contremebant; & in ecstasin collapsi facti sunt sicut mortui. Et angelus sanctus cum mulieribus sermonem iniit, & dixit; Vos ne timeatis, sed coràm accedite, quia familiares ejus estis: scio quòd Jesum quæratis, qui super crucem suspensus fuit: Hic loci non est; venite ut locum ejus videatis, qui

Versio VULGATA LATINA.

64 Jube ergò custodiri sepulchrum usque in diem tertium : ne fortè veniant discipuli
ejus, & furentur eum, & dicant plebi ; Surrexit à mortuis : & erit novissimus error
65 pejor priore. Ait illis Pilatus ; Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis. Illi
66 autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

CAP. XXVIII.

1 VEspere autem Sabbati, quæ lucescit in prima Sabbati, venit Maria Magdalene, &
2 altera Maria, videre sepulchrum. Et ecce terræmotus factus est magnus. Ange-
lus enim Domini descendit de cœlo : & accedens revolvit lapidem, & sedebat su-
3 per eum : Erat autem aspectus ejus sicut fulgur : & vestimentum ejus sicut nix.
4 Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui. Respon-
5 dens autem Angelus dixit mulieribus ; Nolite timere vos : scio enim, quòd Jesum,
qui crucifixus est, quæritis : Non est hic : surrexit enim, sicut dixit : venite, & 6
videte locum, ubi positus erat Dominus. Et citò euntes dicite discipulis ejus quia 7
surrexit : & ecce præcedet vos in Galilæam : ibi eum videbitis. Ecce prædixi vo-
bis. Et exierunt citò de monumento cum timore & gaudio magno, currentes nun- 8
tiare discipulis ejus. Et ecce Jesus occurrit illis, dicens ; Avete. Illæ autem ac- 9
cesserunt, & tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum. Tunc ait illis Jesus ; No- 10
lite timere : ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.
Quæ cùm abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem, & nuntia- 11
verunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 * فمر بحراسة القبر الى اليوم الثالث • لئلا ياتي تلاميذه فيسرقوه ويقولوا في الشعب انه قام من
65 الاموات • فتكون الضلالة الاخيرة شرا من الاولى * فقال لهم فيلاطس عندكم حراس اذهبوا
66 واوثقوا القبر كما تعرفون * فمضوا الى القبر وختموا الحجر مع الحراس •
• الفصل المائة •
1 * وفي عشية السبوت صبحة احد السبوت جاءت مريم المجدلية ومريم الاخرى لينظرا القبر
2 * واذا زلزلة عظيمة قد كانت لان ملاك الرب نزل من السماء [] ودحرج الحجر عن باب
3 القبر وجلس فوقه * وكان منظره كالبرق ولباسه ابيض كالثلج * فمن خوفه اضطرب
4 الحراس وصاروا كالاموات * فقال للمراتين لا تخافا انتما قد علمت انكما تطلبان يسوع
5 الذي صلب * فليس هو ههنا بل قد قام كما قال • تعاليا فانظرا حيث كان * واسرعا
6 واذهبا فقولا لتلاميذه انه قد قام من الاموات • وهو ذا يسبقكم الى الجليل فهناك ترونه • هانذا
7 قد قلت لكما * فلما مضتا من القبر بخوف وفرح عظيم كانتا مسرعتين ليخبرا تلاميذه
8 * واذا يسوع قد استقبلهما وقال افرحا • فامسكتا قدميه وسجدتا له * حينئذ قال لهما
9 يسوع لا تخافا • اذهبا واعلما اخوتي ليذهبوا الى الجليل فهناك يرونني * فلما ذهبتا اذا قوم
10 من الحراس جاوا الى المدينة واعلموا روساء الكهنة بكلما كان •
11

Jube ergò custodiri sepulchrum usque in diem tertium, ne fortè veniant discipuli ejus, & furentur eum, & dicant inter plebem quòd surrexerit à mortuis, & fiat error novissimus pejor priore. 64 *Dixit autem illis Pilatus ; Apud vos sunt custodes, ite & munite sepulchrum sicut scitis.* 65 *Igitur abierunt ad sepulchrum, & signaverunt lapidem unà cum custodibus.* 66

Sectio centesima.

CAP. XXVIII.

1 *ET in vespere sabbathorum, ad auroram unius sabbathorum, venit Maria Magdalene, & Maria altera ut viderent sepulchrum.* 2 *Et ecce terræmotus magnus accidit ; quoniam angelus Domini descendit de cœlo, & revolvit lapidem ab ostio monumenti, seditque super eum.* 3 *Et erat aspectus illius sicut fulgur, & vestimentum ejus album sicut nix.* 4 *Et præ timore ejus perturbati sunt custodes, & facti sunt velut mortui.* 5 *Dixit autem duabus mulieribus ; Ne timeatis vos : jam novi quòd vos quæritis Jesum qui crucifixus fuit.* 6 *Non est hic : sed jam surrexit, sicut dixit. Venite, & videte locum ubi erat.* 7 *Et properate, & ite, ac dicite discipulis ejus, ipsum jam surrexisse à mortuis. Et ecce præcedet vos in Galilæam : ibi videbitis eum. Ecce jam dixi vobis.* 8 *Cùmque discessissent è monumento cum timore & gaudio magno, fuerunt celeres ut nuntiarent discipulis ejus.* 9 *Et ecce occurrit eis Jesus, & ait ; Lætamini. Et tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum.* 10 *Tunc dixit eis Jesus, Ne timeatis, ite, & significate fratribus meis, ut eant in Galilæam ; nam ibi videbunt me.* 11 *Cùm autem abiissent, ecce quidam ex custodibus venerunt in civitatem, & renuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

64 ለዝዝ ፡ እንከ ፡ ይዕቀቡ ፡ መቃብሪሁ ፡ እስከ ፡ ሠሉስ ፡ መዋዕል ፡ ከመ ፡ ኢይምጽኡ ፡ አርደ
ኢሁ ፡ ወኢይሰርቅዎ ፡ ሌሊተ ፡ ወኢይበሉ ፡ ለሕዝብ ፡ ተንሥአ ፡ እምውታን ፡ ወትከውን ፡ ደኃ
65 ሪ ፡ ገጋይ ፡ እንተ ፡ ተእኪ ፡ እምቀደሚት ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ንሥኡ ፡ ሰገራተ ፡ ወ
66 ሑሩ ፡ ላጽንዑ ፡ ከመ ፡ ታአምሩ ፡፡ ወሖሩ ፡ ወቀተሩ ፡ መቃብሮ ፡ አጽንዑ ፡ ወኃተሙ ፡ ለ
ይእቲ ፡ እብን ፡ ምስለ ፡ ሰገራት ፡፡

በሙኃትወ ፡ ፋሲካ ፡ ወበሚካኤል ፡ ዘሰንበት ፡

1 ፳፰ ወሰርከ ፡ ሰንበተ ፡ ለጸቢሐ ፡ እሑድ ፡ መጽአት ፡ ማርያ ፡ መግደላዊት ፡ ወካልእታ ፡ ማርያ ፡
2 ይርአያ ፡ መቃብረ ፡፡ ወናሁ ፡ ኮነ ፡ ድልቅልቅ ፡ ዐቢይ ፡ እስመ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡
3 ወረደ ፡ እምሰማይ ፡ ወቀርበ ፡ ወአንኮርኮራ ፡ ለእብን ፡ ወነበረ ፡ ዲቤሃ ፡፡ ወራእዩ ፡ ከመ
4 ዘ ፡ መብረቅ ፡ ወልብሱ ፡ ጸዐዳ ፡ ከመዘ ፡ በረድ ፡፡ ወእምፍርሀት ፡ ተሃውኩ ፡ ወኮኑ ፡ ከ
5 መ ፡ አበድንት ፡ እለ ፡ ይዓቅቡ ፡፡ ወአውሥአ ፡ መልአክ ፡ ወይቤሎን ፡ ለአንስት ፡ ኢትፍ
6 ርሃ ፡ አንትንስ ፡ እስመ ፡ ኣአምር ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ተኃሥሣ ፡ ዘተቀትለ ፡፡ ኢ
7 ሃሎ ፡ ዝየ ፡ ተንሥአ ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ ነዓ ፡ ርእያ ፡ መካነ ፡ ኀበ ፡ ተቀብረ ፡፡ ወፍጡነ ፡ ሖ
ራ ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡ ወናሁ ፡ ይቀድመክሙ ፡ ገሊላ ፡ ወ
8 በህየ ፡ ትሬእይዎ ፡ ናሁ ፡ አይደዕኩክን ፡፡ ወኃለፋ ፡ ፍጡነ ፡ እመኃበ ፡ መቃብር ፡ በፍ
9 ርሃት ፡ ወበረዓድ ፡ ወበፍሥሓ ፡ ዓቢይ ፡ ወሮጻ ፡ ይንግራሆሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይ
ሑዉራ ፡ ይንግራ ፡ ለአርዳኢሁ ፡፡ ወናሁ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተራከቦን ፡ ወይቤ ፡ ቡሩካን ፡፡ ወ
10 ቀርባ ፡ ወአኃዛ ፡ እገሪሁ ፡ ወሰገዳ ፡ ሎቱ ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎን ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢትፍ
11 ርሃ ፡ ሑራ ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአኃውየ ፡ ከመ ፡ ይሑሩ ፡ ገሊላ ፡ ወበህየ ፡ ይሬእዩኒ ፡፡ ወኃሊፎን ፡ እ
ማንቱ ፡ አተዉ ፡ ሰገራት ፡ ሃገረ ፡ ወነገሩ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ ፡፡

Jube igitur ut custodiant sepulchrum ejus usque ad tertium diem, ne veniant discipuli ejus, & ne furentur eum noctè, & ne dicant populo ; Suscitatus fuit è mortuis : & erit ultima nequitia ejus pejor primâ. 64 *Et dicit iis Pilatus, Accipite milites ; & abite, firmate sicut scitis.* 65 *Et abierunt & muniverunt sepulchrum ejus, & firmârunt & obsignârunt hunc lapidem cum militibus.* 66

Pro lampadibus paschatis: & pro Michaëlis sabbatho.

CAP. XXVIII.

1 *ET vespere sabbathi ad exortum primi diei venit Maria Magdalene & altera Maria, videre sepulchrum.* 2 *Et fuit terræmotus magnus. Quoniam angelus Domini descendit à cœlo, & accessit, & devolvit lapidem, & sedit super eum.* 3 *Et visus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix.* 4 *Et præ timore conturbati fuerunt, & fuerunt sicut corpora exanimata custodes.* 5 *Et respondit angelus & dixit mulieribus ; Ne timeatis : quia scio quòd Dominum Jesum quæritis qui occisus est.* 6 *Non est hic, suscitatus fuit, prout dixit : venite, videte locum ubi sepultus fuit.* 7 *Et statim abite, nuntiate discipulis ejus, quòd suscitatus est è mortuis : & ecce præcedet vos in Galilæam, & ibi videbitis eum : ecce scire feci vos.* 8 *Et abierunt statim à sepulchro cum timore, & cum tremore, & cum gaudio magno : & currebant ut nuntiarent discipulis ejus.* 9 *Et quum proficiscerentur nuntiare discipulis ejus, ecce Dominus Jesus obviàm venit iis, & dicit ; Avete : & accesserunt, & prehenderunt pedes ejus, & adoraverunt eum.* 10 *Et tunc dicit iis Dominus Jesus, Ne timeatis : abite, nuntiate fratribus meis ut abeant in Galilæam, & illic videbunt me.* 11 *Et proficiscentibus ipsis venerunt milites in civitatem, & nuntiârunt principibus sacerdotum totum quomodo factum fuerat.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 † خداوند ما در وی نهاده شد • * وبرودي برويد بشاگردان او بگوييد • كه از ميان مردگان
برخاست • واينك پيشتر ارشما در جليل مي رود • انجا اورا ببينيد وپيشتر ازان بشما اگاه
8 كردم * از انجا زنان با ترس عظيم از گورستان † بدر رفتند • ودويدند تا بشاگردان او
9 بگويند • * ناگاه عيسي برابر چشم ايشان † پيدا شد وبدان زنان گفت سلام † بر شما •
10 ايشان پيش رفتند وسجود كردند • * عيسي بديشان گفت مترسيد • ليكن برويد ببرادران
11 من بگوييد كه در جليل روند ومرا انجا ببينند • * واينجا كماشتگان وسرهنگان كه
باساني گور مي كردند • با خود اميدند با روي زرد وترسناك بشهر درامدند • وهرچه
ديده بودند • ببزرگان واماما گفتند

Dominus noster positus fuit. 7 *Et citò abeuntes, discipulis ejus dicite quòd è mortuis surrexit : & ecce ante vos in Galilæam vadit, ibi eum videbitis : anteà autem vobis indicavi.* 8 *Deindè mulieres cum timore magno à sepulchreto abierunt, & cucurrerunt ut discipulis ejus dicerent.* 9 *Derepentè Jesus coram oculis eorum manifestavit se, ac illis mulieribus dixit ; Pax vobis. Tunc illæ coram accesserunt, & adorationem præstiterunt.* 10 *Jesus eis dixit ; Ne metuatis : sed abite, fratribus meis dicite, ut Galilæam euntes me ibi videant.* 11 *Deindè præpositi & præfecti, qui custodiam sepulchri agebant, ad se reversi vultu pallido & timido in urbem regressi sunt, & quicquid viderant, magnatibus & sacerdotibus dicebant.*

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑΤΘΑΊΟΝ.

Et congregati cum senioribus, consiliúmque accipientes, argenteos
12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια
sufficientes dederunt militibus, Dicentes; Dicite, Quia discipuli ejus
13 ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, Λέγοντες, Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
nocte venientes, furati sunt eum nobis dormientibus. Et si auditum fuerit hoc
14 νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
à præside, nos suadebimus ei, & vos securos faciemus.
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
Illi autem accipientes argenteos, fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est
15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη
verbum istud apud Judæos, usque hodie. At undecim discipuli
16 ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις, μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ
profecti sunt in Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus.
ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

Et videntes eum, adoraverunt eum: quidam autem dubitaverunt. Et
17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ
accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis authoritas in
18 προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes,
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. (ζ) Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,
baptizantes eos in nomen Patris, & Filii, & sancti Spiritûs,
19 βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος,
Docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis. Et
Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. Καὶ
ecce ego cum vobis sum omnes dies, usque ad consummationem seculi.
20 ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
Amen.
Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις βφιδ, κεφαλαίοις τνε.

MS.A. (ζ) Πορευθέντες μαθητεύσατε   Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒܘ ܟܣܦܐ ܠܐ ܙܥܘܪ ܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. *
13 ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܘ ܓܢܒܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܟܕ ܕܡܟܝܢܢ. * ܘܐܢ
14 ܬܫܬܡܥ ܗܕܐ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܚܢܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܗ. ܘܠܟܘܢ ܕܠܐ ܨܦܬܐ ܥܒܕܝܢܢ.
15 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܢܣܒܘ ܟܣܦܐ. ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ
16 ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܚܕܥܣܪ. ܐܙܠܘ ܠܓܠܝܠܐ ܠܛܘܪܐ ܐܝܟܐ
17 ܕܘܥܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܐܬܦܠܓܘ ܗܘܘ. * ܘܩܪܒ
18 ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܗܘܢ ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ.
19 ܘܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
20 ܘܥܡܕܘ ܐܢܘܢ. ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܕܐܟܪܙ ܥܒܪܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܐ *

Et congregati sunt cum senioribus, & consilium inierunt, dederuntque pecuniam non modicam custodibus, 12
Dicentes eis; Dicite, 13
Discipuli ejus venientes furati sunt eum noctu quum dormiremus. Quòd si auditum 14
hoc fuerit coram præfecto, nos persuadebimus ei, vosque solicitudine liberabimus.
Illi autem cùm accepissent pecuniam, ege- 15
runt sicut docuerant eos: & exiit sermo iste inter Judæos usque in hodiernum diem.
Discipuli autem undecim profecti sunt in 16
Galilæam, in montem ubi condixerat eis Jesus. Et quum eum aspexissent, adoràrunt 17
eum: ex iis enim nonnulli dubitaverant.
Et accedens Jesus allocutus est eos, & dixit 18
eis; Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra: sicut autem misit me Pater meus, & ego mitto vos. Ite ergò, docete 19
omnes gentes, & baptizate eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sanctitatis. Et 20
docete eas ut servent quicquid præcepi vobis; & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem seculi, Amen.

Sancti Evangelii præconii Matthæi, quod prædicavit Hebraicè in terra Palæstina,
FINIS.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * پيران وجماعت فراهم امدند • وشورت كردند وراي زدند وبسرهنكان مال بسيار دادند •
13 * وبديشان سپارش كردند • وكفتند بكوييد كه شاكردان او بشب درامدند • واورا
14 دزديدند • وقتي كه ما خفته بوديم • * واكر اين سخن پيش زوباشي كفته شود • ازو
15 وازشما عذر بخواهيم • وبي زحمت كارساخته شود • * ايشان چون مال را ستدند انچنانك †
بديشان كفته بودند كردند • واين كلمه ميان يهوديان بدر آمد • وتا امروز چنين مي كويند

صد سي پنج — انجا كه مسيح خودرا بحواريون نمود

16 * اما يازده شاكرد او • بالاء كوه جليل رفته بودند • انجا كه عيسي بديشان اميد داده
17 بود • * چون مسيح را ديدند • براي او سجود كردند • وبعضي ازايشان دركمان بودند •
18 * مسيح پيش آمد وبا ايشان سخن كفت • كه همه سلطنت آسمان وزمين بمن داده شد
19 اكنون انچنانك پدرمرا فرستاد • من شما را مي فرستم • * برويد وهمه عالم را تعليم
دهيد • ودرايمان وباوري من † بياوريد • وايشانرا عماده كنيد يعني ترسا كنيد • بنام
20 پدر • وپسر • وجان پاك • * وايشانرا بياموزانيد † هر چه من شما را اموختم • وبسپاريد †
هر چه من بشما سپردم • ونكه داشتي كنيد • واينك من با شما ام تا انتهاء وسرنجام خلق
وتا ابد الابد • امين •

تمام شد انجيل متي يكي ازجمله دوازده حواريون

Et seniores & populi convenientes 12
deliberárunt & consilium inierunt, & satellitibus pecuniam multam dederunt: Eisque mandá- 13
runt, Dicentes; Dicite, Discipuli ejus noctè venerunt eúmque surripuerunt tempore quo dormivimus.
Et si hoc verbum præfecto dictum 14
fuerit, ab eo & vobis excusationem petemus, ac sine molestia res effecta erit. Illi cùm pecuni- 15
am accepissent, quemadmodum eis dixerant, fecerunt: & hoc verbum inter Judæos exivit, et usque hodiè ita dicunt.

CXXXV. Ubi Christus se Apostolis ostendit.

Undecim verò discipuli ejus mon- 16
tem Galilææ conscenderant ubi Jesus spem illis dederat. Cùm 17
Christum vidissent, ei adorationem exhibuerunt: quidam autem ex illis dubitárunt. Christus acces- 18
sit, & eis dixit, Quòd totum dominium cœli & terræ mihi datum est. Nunc sicut Pater me misit, ego vos mitto. Ite, & totum 19
mundum docete, ac ad religionem et fidem meam reducite; eosque baptizate, (i. e. Christianos efficite) in nomine Patris et Filii et Spiritûs sancti. Et eos docete 20
quicquid ego vos docui, ac tradite eis quicquid ego vobis tradidi, et illud observate. Et ecce vobiscum sum usque ad finem et consummationem creaturarum, ac in æternitatem æternitatis, Amen.

Absolutum est Evangelium Matthæi, unius ex duodecim Apostolis.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt
13 militibus, Dicentes; Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt
14 eum, nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit à præside, nos suade-
15 bimus ei, & securos vos faciemus. At illi, acceptâ pecuniâ, fecerunt sicut
erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque in hodi-
16 ernum diem. Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam, in montem, ubi

constituerat illis Jesus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitave- 17
runt. Et accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis potestas in 18
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine 19
Patris, & Filii, & Spiritûs sancti: Docentes eos servare omnia quæcunque man- 20
davi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummatio-
nem seculi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * واجتمعوا بالشيوخ وتشاوروا واعطوا الجند فضة مقنعة * وقالوا قولوا ان تلاميذه اتوا ليلا
14 15 وسرقوه ونحن نيام * واذا سمع هذا عند القايد اقنعناه وجعلناكم بغير لوم * فاخذوا
الفضة وصنعوا كما علموهم وذاعت هذه الكلمة في اليهود الي اليوم *
الفصل المايه وواحد *
16 17 * فاما احد عشر التلميذ فمضوا الي الجليل الي الجبل الذي امرهم يسوع * فلما راوه
18 سجدوا له وبعضهم شك * وجاء يسوع وكلمهم قايلا اعطيت كل سلطان في السماء وعلي الارض *
19 20 * اذهبوا وتلمذوا كل الامم وعمدوهم باسم الاب والابن وروح القدس * وعلموهم حفظ جميع
ما اوصيتكم به * وها انا معكم كل الايام والي كل الدهور امين *

كمل بعون الله تعالي الانجيل القدس متي الكارز بحياة الابد *
بركاته تشملنا امين *

Et congregati sunt cum senioribus, & 12
consilium ceperunt, dederuntque militi-
bus argentum sufficiens, Et dixerunt; 13
Dicite quòd discipuli ejus venerunt
nocte, & furati sunt eum, nobis dormi-
entibus: Et si auditum fuerit hoc apud 14
ducem, satisfaciemus ei, & reddemus
vos absque culpa. Igitur acceperunt ar- 15
gentum, & fecerunt sicut docuerant eos.
Et divulgatum est hoc verbum inter Ju-
dæos usque hodie.

Sectio centesima prima.

At verò undecim discipuli abierunt in 16
Galilæam, ad montem quem præceperat
illis Jesus. Cùmque vidissent eum, ado- 17
raverunt eum: quidam autem eorum
dubitaverant. Et venit Jesus, & locu- 18
tus est eis, dicens; Donatus sum omni
potestate in cœlo & super terram. Ite, 19
& docete omnes gentes, & baptizate eos
in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs
sanctitatis. Et docete eas observantiam 20
omnium eorum quæ præcepi vobis. Et
ecce ego vobiscum sum cunctis diebus, &
ad finem seculorum. Amen.

Absolutum est opitulante Deo excelso Evangelium sancti Matthæi prædicatoris vitæ æternæ. Benedictiones ejus circundent nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተጋብኡ ፡ ወመከሩ ፡ ምስለ ፡ ሊቃውንት ፡ ወወሀብዎሙ ፡ ብዙኀ ፡ ወርቀ ፡ ለሰገራት ፡፡ ወይቤ
13 ልዎሙ ፡ በሉ ፡ አርድእቲሁ ፡ ሌሊተ ፡ መጽኡ ፡ ወሰረቅዎ ፡ እንዘ ፡ ንነውም ፡ ንሕነ ፡፡ ወ
14 እመኒ ፡ ተሰምዐ ፡ ዝንቱ ፡ መልአከ ፡ ሕዝብ ፡ ንሕነ ፡ ናአምኖ ፡ ወኪያክሙኒ ፡ እለ ፡ ዘ
15 እንበለ ፡ ሐዘን ፡ ንሬሲየክሙ ፡፡ ወነሢኦሙ ፡ ብሩረ ፡ ኆለቈ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ ማሀርዎ
16 ሙ ፡ ወወፅአ ፡ ዝነገር ፡ እምኀበ ፡ አይሁድ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ ወሖሩ ፡ ገሊላ ፡ ዐሠርቱ ፡
17 ወአሐዱ ፡ አርድእቲሁ ፡ ደብረ ፡ ኀበ ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወርእይዎ ፡ ወሰገ
18 ዱ ፡ ሎቱ ፡ ወናፍቁ ፡፡ ወቀርበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተናገሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተውህ
19 በ ፡ ሊተ ፡ ኵሉ ፡ ኵነኔ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡፡ ሑሩኬ ፡ እንከ ፡ ወመሀሩ ፡ ኵሎ ፡ አሕዛ
20 ብ ፡ እንዘ ፡ ታጠምቅዎሙ ፡ በሉ ፡ በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወመሀርዎ
ሙ ፡ ኵሎ ፡ ይዕቀቡ ፡ ዘአዘዝኩክሙ ፡ ወነሁ ፡ አነ ፡ ምስሌክሙ ፡ ሀሎኩ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕ
ል ፡ እስከ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡
ተፈጸመ ፡ ወንጌል ፡ ዘማቴዎስ ፡ ቃሉ ፡ ፳፻፮

Et coacti sunt, & consilium inierunt cum senioribus, & dederunt multum auri 12
militibus. Et dicunt iis; Dicite, Discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt 13
eum nobis dormientibus. Et si auditum erit hoc apud præsidem populi, nos 14
fidem faciemus, & vos à tristitia immunes constituemus. Et accipientes ar- 15
gentum, profecti sunt & fecerunt sicut edocti erant. Et exivit hic sermo è Ju-
dæa usque hodie. Et profecti sunt in Galilæam, undecim discipuli ejus, in mon- 16
tem ubi constituerat iis Dominus Jesus. Et viderunt eum, & adorârunt eum, 17
& dubitaverunt. Et accessit Dominus Jesus, & loquutus est iis, dicens; Da- 18
tum est mihi omne judicium cœli & terræ. Itote igitur, & docete omnes ge- 19
nerationes: baptizando eas dicite, IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPI-
RITUS SANCTI. Et docendo, Omnia servate quæ mandavi vobis. Et ecce ego vo- 20
biscum sum in omnibus diebus, usque ad finem mundi, Amen.

Finitum est Evangelium Matthæi. Voces ejus sunt 2006.

(α) ΤΑ' ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ.

Α' περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.
Β' περὶ τῆς πενθερᾶς (β) τοῦ Πέτρου.
Γ' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Δ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
Ε' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
Ϛ' (γ) περὶ τοῦ Λευῒ τοῦ τελώνου.
Ζ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (δ) τὴν χεῖρα.
Η' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
Θ' (ε) περὶ τοῦ σπόρου παραβολή.
Ι' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως (ζ) τῶν ὑδάτων.
ΙΑ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΙΒ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
ΙΓ' περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.
ΙΔ' περὶ τῆς (η) τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
ΙΕ' περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
Ιϛ' περὶ τῶν πέντε (θ) ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΙΖ' περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
ΙΗ' περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
ΙΘ' περὶ τῆς (ι) Συροφοινίσσης.
Κ' περὶ τοῦ μογιλάλου.
ΚΑ' περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
ΚΒ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΚΓ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΚΔ' περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.
ΚΕ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.
Κϛ' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΚΖ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
(κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.
ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
Λ' περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΛΑ' (λ) περὶ τοῦ Βαρτιμαίου.
ΛΒ' περὶ τοῦ πώλου.
ΛΓ' περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
ΛΔ' περὶ ἀμνησικακίας.
ΛΕ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων (μ) καὶ πρεσβυτέρων.
Λϛ' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
ΛΖ' περὶ (ν) τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον διὰ τὸν κῆνσον.
ΛΗ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΛΘ' περὶ (ξ) τοῦ γραμματέως.
Μ' περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
ΜΑ' περὶ τῆς τὰ δύο (ο) λεπτὰ βαλούσης.
ΜΒ' περὶ συντελείας.
ΜΓ' περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ΜΔ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΜΕ' περὶ τοῦ πάσχα.
Μϛ' (π) περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία.
ΜΖ' (ρ) περὶ ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
ΜΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως (σ) τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

MS. A. (α) ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ Α'Ι ΠΕΡΙΟΧΑ'Ι.

(β) Πέτρου. (γ) περὶ Λευῒ (δ) χεῖρα. (ε) περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου. (ζ) τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. (η) διαταγῆς τῶν ἀποστόλων. (θ) ἄρτων. ΙΖ' περὶ (ι) Φοινικίσσης. (κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Φαρισαίων. ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου. (λ) περὶ Βαρτιμαίου. (μ) καὶ γραμματέων, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; (ν) τῶν ἐγκαθέντων διὰ τὸν (ξ) τῶν γραμματέων. (ο) λεπτά. (π) περὶ παραδόσεως (ρ) Ἄρνησις Πέτρου. (σ) τοῦ κυριακοῦ σώματος.

SECUNDUM MARCUM SANCTUM EVANGELIUM.
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

INITIUM Evangelii Jesu Christi filii Dei. Sicut scriptum est in
1 ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν
2 Prophetis; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præ-
τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
parabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate
3 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini, rectas facite semitas ejus. Fuit Joannes baptizans
4 τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων
in deserto, & prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egre-
5 ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξε-
diebatur ad eum omnis *Judæa* regio, & Hierosolymitæ: & baptizabantur
πορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο
omnes in Jordane flumine ab illo, confitentes peccata sua.
πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
Erat *autem* Joannes vestitus pilis cameli, & *zonam coriaceam* circa
6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
lumbos ejus: & *edens* locustas & mel sylvestre. Et prædicabat, dicens; Venit
7 τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχε-
fortior me post me, cujus non sum dignus *curvatus* solvere corrigiam
ται ὁ (α) ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
calceamentorum ejus. Ego *quidem* baptizavi vos *in* aqua: ille
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς 8
verò baptizabit vos *in* Spiritu sancto. Et factum est in illis diebus,
δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, 9
venit Jesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Joanne in
ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ (β) Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς
Jordanem. Et statim ascendens de aqua, vidit *scissos* cœlos, &
τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ 10
Spiritum tanquam columbam descendentem *super eum*. Et vox facta est de cœlis;
τὸ Πνεῦμα (γ) ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, 11
Tu es filius meus dilectus, in *quo* complacui. Et statim Spiritus eum *ejicit*
Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ (δ) εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει 12
in desertum. Et erat *illic* in deserto *dies* quadraginta, *tentatus*
εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ (ε) ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας (ζ) τεσσαράκοντα, πειραζόμενος 13
à Satana. Et erat cum *feris*: & angeli ministrabant illi.
ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· (η) καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

MS.A. ……ιον κατὰ Μάρκον. Κεφ. α'. (α) * ἰσχυρὸς (β) Ναζαρὰτ (γ) ὡς (δ) εὐθέως (ε) ἦν ἐν (ζ) τεσσαράκοντα, (η) καὶ ἄγγελοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܡܟܪܙܢܐ *

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܐ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܪܫܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܫܥܝܐ
2
3 ܢܒܝܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܟ. * ܩܠܐ
4 ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܫܘܘ ܫܒܝܠܘܗܝ. * ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܡܕܒܪܐ
5 ܡܥܡܕ ܘܡܟܪܙ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. * ܘܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ
ܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܝܗܘܕ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܡܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ.
6 ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ. ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܣܥܪܐ ܕܓܡܠܐ.
ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܙܪܙܐ ܕܡܫܟܐ ܒܚܨܘܗܝ. ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܗܘܬ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܒܪܐ.
7 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. * ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܓܗܢ ܐܫܪܐ
8 ܥܪܩܐ ܕܡܣܐܢܘܗܝ. * ܐܢܐ ܐܥܡܕܬܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
9 * ܘܗܘܐ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܥܡܕ ܒܡܘܪܕܢܢ ܡܢ ܝܘܚܢܢ.
10 * ܘܡܚܕܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ. ܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܡܨܛܪܝܢ. ܘܪܘܚܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܕܢܚܬܐ ܥܠܘܗܝ.
11
12 * ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܒܟ ܐܨܛܒܝܬ. * ܘܡܚܕܐ ܐܦܩܬܗ
13 ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܟܕ ܡܬܢܣܐ ܡܢ ܣܛܢܐ.
ܘܥܡ ܚܝܘܬܐ ܗܘܐ. ܘܡܠܐܟܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

IN VIRTUTE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, incipimus scribere librum Evangelii sacrosancti. Evangelium Marci Evangelistæ.

Lectio Festi Epiphaniæ. 1.

CAPUT PRIMUM.

PRincipium Evangelii Jesu Messiæ filii 1
Dei. Sicut scriptum est in Esaia pro- 2
pheta, Ecce mitto Angelum meum ante fa-
ciem tuam, ut dirigat viam tuam. Vox 3
clamantis in deserto, Parate viam Domi-
ni, & adæquate semitas ejus. Erat Jo- 4
hannes in deserto baptizans, & prædi-
cans baptismum pœnitentiæ in remissio-
nem peccatorum. Et exibat ad eum uni- 5
versa regio Judææ, omnesque filii Jerusa-
lem: & baptizabat eos in Jordane flumi-
ne, confitentes peccata sua. Ipse autem 6
Johannes indutus erat vestimento ex pilis
camelorum, & erat præcinctus corrigiâ
pelliceâ lumbos suos: & cibus ejus erant
locustæ, & mel agreste. Et prædicabat
ac dicebat; Ecce venit post me qui 7
fortior me est, cujus non sum dignus in-
curvari & solvere corrigias calceamento-
rum. Ego baptizavi vos aquâ, ille ve- 8
rò baptizabit vos in Spiritu sanctitatis.
Et factum est in diebus illis ut veniret 9
Jesus à Nazaret Galilææ, & baptizatus
fit in Jordane à Johanne. Statimque ut 10
ascendit ex aqua, vidit findi cœlos, & Spiri-
tum tanquam columbam descendisse super
eum. Et vox extitit de cœlis, Tu es filius 11
meus dilectus: in te complacui mihi. Et 12
confestim eduxit eum Spiritus in desertum.
Fuitque illic in deserto diebus quadraginta, 13
dum tentaretur à Satana: eratque cum fe-
ris, atque ministrabant ei Angeli.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

آغاز انجيل مرقس كه در شهر رومه بزبان فرنكي نبشته است   فصل اول

1 * سر انجيل يشوع مسيح فرزند خدا * انچنانك در اشعياء پيغمبر نبشته شد   نبوت
2 اينك فرشتهء خود را پيش روي تو مي فرستم * تا راه تو استوار بدارد * آواز بانك كه
3
4 از خرابي مي آيد * راه خدايرا خوش داريد * وهمه كذركاه او هموار بسازيد * وآن كس
يوحنا بود * يعني يحيي در بيابان مي شست * وبه شستكاه براي توبت منادي مي زد *
5 براي ستردن كناهها * واهمهء اتباع وولايتهاء يهودا * وفرزندان اورشليم + همكنان
پيش او بدر مي آمدند * ودر رود خانهء اردن ايشانرا مي شست چون بكناه وكذشته
6 خود اعتراف مي آوردند * اما يحيي را پوشش از پشم شتر بود * وزاري از اديم درميان
7 خود بسته * وخوردن او ملخ وانكبين بياباني * منادي مي زد ومي كفت * اين كه
از پس من مي آيد * از من نيرومندترست * انك نمي برازم كه سر خود را فرو ارم
8 وبند كفش او بكشايم * من شما را بآب مي شويم * او بروح القدس بشويد *

INITIUM EVANGELII MARCI, quod in urbe Româ linguâ Latinâ scriptum est.

CAPUT. I.

PRincipium Evangelii Jesu Chri- 1
sti, Filii Dei. Quemadmodum in 2
Esaia Propheta scriptum est:

Prophetia.

Ecce Angelum meum ante faciem
tuam mitto, ut viam tuam statu-
minet. Vox clamoris, qui è deser- 3
to venit; Viam Dei jucundam
tenete, & omnem semitam ejus pla-
nam facite. Hic autem Johannes 4
(i.e. Jahja) erat, qui in deserto
baptizabat, & cum baptismo ad re-
sipiscentiam præconium fecit, in de-
letionem peccatorum. Et omnes 5
regiones & provinciæ Judææ, &
filii Hierosolymæ universi ad eum
exibant, & in fluvio Jordane eos
baptizabat, cùm peccata & delicta
sua confiterentur. Johannis autem 6
vestimentum ex lana camelina
erat, & zona pellicea lumbis ejus
alligata est, & cibus ejus locustæ
& mel agreste erat. Et prædicabat, 7
dicens; Hic qui post me venit, me
validior est: cui non sum dignus
ut caput inclinem, & corrigiam cal-
ceamenti ejus solvam. Ego 8
aquâ baptizo, ille spiritu sancto
baptizabit.

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM secundùm MARCUM.

CAPUT. I.

1 INitium Evangelii Jesu Christi, Filii Dei. Sicut scriptum est in Isaia
2 propheta; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præpa-
3 rabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate viam Do-
4 mini, rectas facite semitas ejus. Fuit Joannes in deserto baptizans, &
5 prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egredieba-
tur ad eum omnis Judææ regio, & Jerosolymitæ universi, & baptizabantur ab
6 illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Joannes vestitus pilis ca-
7 meli, & zona pellicea circa lumbos ejus, & locustas, & mel sylvestre edebat. Et
prædicabat, dicens; Venit fortior me post me: cujus non sum dignus procum-
bens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Ego baptizavi vos aquâ, ille verò 8
baptizabit vos Spiritu sancto. Et factum est: in diebus illis venit Jesus à Naza- 9
reth Galilææ: & baptizatus est à Joanne in Jordane. Et statim ascendens de aqua,
vidit cœlos apertos, et Spiritum tanquam columbam descendentem, & manen- 10
tem in ipso. Et vox facta est de cœlis; Tu es filius meus dilectus, in te complacui. 11
Et statim Spiritus expulit eum in desertum. Et erat in deserto quadraginta diebus, 12
& quadraginta noctibus: & tentabatur à Satana: erátque cum bestiis, & angeli 13
ministrabant illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس • انجيل القديس مرقس الرسول كتبه روميا
بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين • فاتحة الانجيل المجيد •
1 2 *بدو انجيل يسوع المسيح ابن الله * كما هو مكتوب في الانبياء • هاانذا مرسل ملاكي امام
3 وجهك ليسهل طريقك قدامك* الصوت الصارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله.
4 5 *كان يوحنا يعمد في القفر ويكرز بعمودية التوبة لغفران الخطايا * وكان يخرج اليه جميع
6 اهل كوره يهودا وكل اهل يروسليم ويعتمدون منه في نهر الاردن معترفين بخطاياهم * وكان
7 لباس يوحنا من وبر الابل ومنطقا بادم على حقويه • وكان طعامه الجراد وعسل البر* وكان
8 يبشر قايلا • الذي ياتي بعدي اقوي مني • ولست اهلا ان انحني لحل سيور حذايه * انا
9 اعمدكم بالماء وهو يعمدكم بروح القدس * وكان في تلك الايام جاء يسوع من ناصره
10 الجليل واصطبغ في الاردن من يوحنا * فساعة صعد من الماء راي السموات قد انشقت
11 والروح كالحمامة قد نزل عليه * مع صوت من السموات قايلا انت ابني الحبيب الذي بك
12 13 سررت • الفصل الثاني • * وللوقت اخرجه الروح الي البرية * واقام في البرية اربعين
نهارا واربعين ليلة يجرب من الشيطان • وهو مع الوحوش والملايكة تخدمه •

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs sanctitatis. Evangelium sancti Marci Apostoli, quod scripsit linguâ Romanâ per inspirationem Spiritûs sanctitatis. Benedictiones ejus ambiant nos. Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

CAPUT. I.

INitium Evangelii Jesu Christi filii 1
Dei. Prout est scriptum in prophetis; 2
*Ecce mitto angelum meum ante faciem
tuam, ut explanet viam tuam ante te.
Vox clamans in deserto, Parate viam* 3
*Domini, & complanate semitas ejus.
Erat Johannes baptizans in deserto, &* 4
prædicabat baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egrediebantur 5
*ad eum omnes incolæ regionis Judæ, &
omnes incolæ Jerosolymæ, & baptizabantur ab illo in flumine Jordane, confitentes peccata sua. Et erat vestimen-* 6
*tum Johannis ex pilis camelorum, & erat
cinctus pelle super lumbos suos: eratque
cibus ejus locustæ, & mel sylvestre. Et* 7
*evangelizabat, dicens; Qui venit post
me, fortior est me: & non sum dignus
qui incurver ad solvendas corrigias calceamentorum ejus. Ego baptizo vos aquâ,* 8
*ille verò baptizabit vos Spiritu sancto.
Et factum est in illis diebus, venit Je-* 9
*sus à Nazaret Galilææ, & baptizatus est
in Jordane à Johanne. Et quâ horâ ascen-* 10
*dit ex aqua, vidit cœlos scissos esse, &
Spiritum tanquam columbam descendisse
super eum, Cùm voce de cœlis dicente; Tu* 11
es filius meus dilectus in quo acquievi.

Sectio secunda.

Et statim eduxit eum Spiritus in deser- 12
tum. Et mansit in deserto quadraginta 13
diebus, & quadraginta noctibus, tentatus à Satana. Et ipse erat cum bestiis, & angeli ministrabant ei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወንጌል፡ ዘማርቆስ፡
2 ቀደሚሁ፡ ለወንጌል ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ በከመ ፡ ጽሑ
ፍ ፡ ውስተ ፡ ነቢያት ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌኑ፡ መልአክየ፡ ቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጸይሕ፡ ፍ
3 ኖተከ፡፡ ቃሉ፡ አዋዲ፡ ዘይሰብክ ፡ በገዳም፡ ጺሑ፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዐ
4 ርዩ፡ፍኖቶ፡፡ ወሃለወ፡ ዮሐንስ፡ ያጠምቅ፡ በገዳም፡ ወይሰብክ፡ጥምቀተ፡ ከመ፡ ይ
5 ነስሑ ፡ ወይትኃደግ ፡ ሎሙ ፡ ኃጢአቶሙ፡፡ ወይወፅኡ፡ ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ሰብአ፡ ይ
ሁዳ፡ ወኢየሩሳሌም ፡ ወያጠምቆሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ በፈለገ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ወይትአመ
6 ኑ ፡ ኃጢአቶሙ፡፡ ወልብሱ ፡ ለዮሐንስ ፡ ዘጸጕረ ፡ ገመል ፡ ወቅናቱ ፡ ዘሌዲሞ፡
7 ውስተ ፡ ሐቌሁ ፡ ወሲሳዩ ፡ አንበጣ ፡ ወመዐረ ፡ ጸደና፡፡ ወሰበከ ፡ ወይቤ ፡ ይመጽ
እ ፡ ዘይጸንዐኒ ፡ እምድኅሬየ ፡ ዘኢይደልወኒ ፡ እድንን ፡ ወእፍታሕ ፡ ቶታነ ፡ አሣእ
8 ኒሁ፡፡ ወአንሰ ፡ አጠመቅኩክሙ ፡ በማይ ፡ ወውእቱሰ ፡ ያጠምቀክሙ ፡ በመንፈስ፡ቅ
9 ዱስ፡፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ መጽአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምናዝሬት፡ ዘገሊላ፡ ወ
10 አጥመቆ፡ ዮሐንስ ፡ በፈለገ ፡ ዮርዳኖስ፡፡ ወወፂኦ ፡ እማይ ፡ ርእየ ፡ ተሠጢ ፡ ሰ
11 ማይ ፡ ወወረደ ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ርግብ ፡ ወነበረ ፡ ዲቤሁ፡፡ ወመጽአ ፡ ቃ
12 ል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ወኪያከ ፡ ሠምር
13 ኩ፡፡ ወአውፅኦ ፡ መንፈስ ፡ ሶቤሃ ፡ ገዳመ፡፡ ወነበረ ፡ ሐቅለ ፡ አርብዓ ፡ መዓ
ልተ ፡ ወአርብዓ ፡ ሌሊተ ፡ ወያሜክሮ ፡ ሰይጣን ፡፡ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ አራዊት ፡ ወይት
ለአክዎ ፡ መላእክት፡፡

EVANGELIUM. MARCI.

CAP. I.

PRincipium Evangelii Jesu Christi filii Dei. Sicut scriptum *est* in prophetis, 1
Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam. 2
Vox circumeuntis qui prædicat in deserto; Præparate viam Dei, & æqualem fa-
cite viam ejus. Et fuit Johannes baptizans in deserto, & prædicans baptismũ 3
ut pœnitentiam agerent, & remitterentur illis peccata sua. Et egrediebantur 4
ad eum omnes homines Judææ, & Hierosolymæ: & baptizabat illos omnes in 5
flumine Jordanis, & confitebantur peccata sua. Et vestimentum Johannis è pi- 6
lis *erat* camelorum, & zona pellicea in lumbis suis: & cibus ejus locustæ & mel
sylvestre. Et prædicabat, & dicebat; Veniet fortior me post me, cujus non 7
sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Et ego ba- 8
ptizo vos in aqua: & ipse baptizabit vos in Spiritu sancto. Et isto tempore, 9
venit Dominus Jesus è Nazareth Galilææ: & baptizavit eum Johannes in fluvio
Jordanis. Et exiens ex aqua, vidit scissum cœlum, & descendit Spiritus sanctus 10
sicut columba & sedit super eum. Et venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius 11
meus quem diligo, & te acceptum habui. Et eduxit eum Spiritus statim *in* de- 12
sertum. Et mansit *in* deserto quadraginta dies & quadraginta noctes, & ten- 13
tabat eum satanas. Et mansit cum bestiis, & ministrabant ei angeli.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوم شسته شدن مسیح بر دست یوحنا در اردن
9 10 * ودران روزکار عیسی از ناصره جلیل بیامد وبدست یحیی دراردن شسته شد • *وچون
از آب بدر آمد یحیی دید که اسمان + شکافته شد • وروح القدس یعنی جان پاك • همچو
11 کبوتر بر وی فرود آمد • *واز اسمان اواز شد • که توی فرزند دوست داشته من وترا
پسندیدم سوم آزمایش دادن ابلیس مسیح را
12 13 * انکه جان اورا در بیابان برد * وانجا می بود چهل روز از شیطان ازموده می شد وا دد
جانوران پلید وفرشتکان + خدمتش می کردند

II. Baptizatur Christus per manum Johannis in Jordane.

Et in illis diebus Jesus à Nazreh 9
*Galilææ venit, & per manum Johannis in Jordane baptizatus est.
Et cum ex aqua egressus est, Johan-* 10
*nes vidit quòd cœlum finderetur &
spiritus sanctus (i. e. Mens pura)
veluti columba super eum descenderet. Et de cœlo vox facta est di-* 11
*cens; Tu es quidem Filius dilectus
meus, & te acceptum habeo.*

III. Tentat Diabolus Christum.

Tunc spiritus eum in desertum tu- 12
lit. Et illic erat quadraginta dies, 13
& à Satana tentabatur & à spiritibus impuris: & Angeli ministrabant illi.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Α.

Post autem *traditum esse* *Joannem*, venit Jesus in Galilæam, præ-
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι (ϑ) τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κη-
dicans Evangelium regni Dei: Et dicens; Quoniam impletum est
15 ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ (ι) Θεοῦ· Καὶ λέγων, Ὅτι πεπλήρωται
tempus, & appropinquavit regnum Dei: pœnitemini, & credite in
ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν
Evangelio. *Deambulans autem juxta* mare Galilææ, vidit Simonem
16 τῷ εὐαγγελίῳ. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα
& Andream fratrem ejus mittentes *verriculum* in *mari*: (erant
καὶ Ἀνδρέαν τὸν (κ) ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· (ἦσαν
enim piscatores.) Et dixit eis Jesus; Venite post me, & faciam vos
17 γὰρ ἁλιεῖς.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
fieri piscatores hominum. Et protinùs *relinquentes* *retia* sua, secuti sunt
18 γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν
eum. Et progressus indè pusillùm, vidit Jacobum Zebedæi, & Joannem
19 αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην
fratrem ejus, & ipsos in *navigio* componentes retia. Et sta-
20 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐ-
tim vocavit illos: & *relinquentes* *patrem* *suum* *Zebedæum* in *navigio*
θέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ
cum mercenariis, *abierunt* *post* eum. Et ingrediuntur in Capharnaum:
21 μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ·
& statim Sabbatis ingressus in synagogam, docebat. Et per-
καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. Καὶ ἐξ- 22
cellebantur super doctrina ejus. Erat enim docens eos quasi *auctoritatem* habens,
επλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
& non sicut Scribæ: Et erat in synagoga eorum homo in
καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν 23
spiritu immundo, & exclamavit, Dicens: *Ah*, Quid nobis & tibi, Jesu
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, Λέγων, (λ) Ἔα, Τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ 24
Nazarene? venisti perdere nos? *novi* *te quis es*, Sanctus Dei.
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
Et comminatus est ei Jesus, dicens; Obmutesce, & exi *ex eo*. Et
Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ 25 26
discerpens eum spiritus immundus, & exclamans voce magnâ, exiit
σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν
ab eo. Et *expaverunt* omnes: ita ut *conquirere* *ad* *ipsos*, dicentes;
ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς (μ) αὐτοὺς, λέγοντας, 27
Quid est hoc? quæ doctrina nova hæc, quia per *auctoritatem* & spiri-
Τί ἐστι τοῦτο; (ν) τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύ-
tibus immundis imperat, & obediunt ei? *Exiit autem* *fama*
μασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ 28
ejus statim in omnem regionem Galilææ.
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

MS.A. (ϑ) Ἰωάννην, ἦλθεν Ἰησοῦς (ι) Θεοῦ, Λέγων, (κ) ἀδελφὸν τοῦ Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας (λ) Αἴα, Τί ἡμῖν καί (μ) ἑαυτοὺς, λέγοντες, (ν) τίς ἡ καινὴ αὕτη διδαχὴ, ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *ܗ*

14 * ܒܬܪ ܕܐܫܬܠܡ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܣܒܪܬܐ
15 ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܕܫܠܡ ܙܒܢܐ. ܘܡܛܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܘܒܘ
16 ܘܗܝܡܢܘ ܒܣܒܪܬܐ. * ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ
17 ܐܚܘܗܝ. ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
18 ܬܘ ܒܬܪܝ. ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.
19 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ. ܚܙܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܒܐܠܦܐ ܗܘܘ.
20 ܘܡܬܩܢܝܢ ܗܘܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܠܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ
21 ܒܐܠܦܐ ܥܡ ܐܓܝܪܐ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܡܚܕܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ
22 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ. ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܡܫܠܛ.
23 ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ. * ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ
24 ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܐ * ܘܐܡܪ. ܡܢ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ.
25 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܘ ܐܢܬ. ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܪ ܦܘܡܟ
26 ܘܦܘܩ ܡܢܗ. * ܘܐܫܕܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܢܦܩܬ ܡܢܗ.
27 * ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ. ܘܡܢܘ
ܝܘܠܦܢܐ ܗܢܐ ܚܕܬܐ. ܕܐܦ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܒܫܘܠܛܢܐ ܦܩܕ ܘܡܫܬܡܥܢ ܠܗ.
28 * ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܫܘܡܥܗ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ.

Ad vesperam dominicæ post Epiphaniam.

14 Postquàm autem traditus fuit in custodiam Johannes, contulit se Jesus in Galilæam, & prædicabat Evangelium regni Dei. 15 Ac dicebat, Completum est tempus, & appropinquavit regnum Dei: pœnitentiam agite, & credite Evangelio. 16 Quumque iter faceret circa mare Galilææ, conspexit Simonem & Andream fratrem ejus jacientes retia in mare: erant enim piscatores. 17 Et dixit eis Jesus, Venite post me, & efficiam vos piscatores hominum. 18 Et statim reliquerunt retia sua, & abiêre post eum. 19 Quumque prætergressus fuisset paululum, vidit Jacobum filium Zebedæi, & Johannem, ipsos quoque in navicula resarcientes retia sua: 20 Et vocavit eos: statimque reliquerunt Zebedæum patrem suum cum mercenariis, ac post eum abiêre. 21 Et quum ingressi fuissent Capharnahum, statim docebat in sabbathis in Synagogis eorum. 22 Et mirabantur doctrinam ejus: etenim docebat eos ut potestate valens, non ut Scribæ ipsorum. 23 Erat porrò in synagoga eorum homo in quo spiritus immundus: & vociferatus est, 24 & ait; Quid nobis & tibi, Jesu Nazarene? venisti ad perdendos nos? Novi te quisnam sis, Sanctè Dei. 25 Et objurgavit eum Jesus, & ait; Occlude os tuum, & egredere ex eo. 26 Et prostravit eum spiritus immundus, & exclamavit voce magnâ, atque exiit ab eo. 27 Et obstupuerunt omnes: & disceptabant alius cum alio, & dicebant; Quid hoc est? & quænam est hæc doctrina nova, ut cum imperio & ipsismet spiritibus immundis præcipiat, & pareant ei? 28 Et statim exiit fama ejus in universam regionem Galilææ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهارم • كزيدن مسيح شمعون را وشاكردان ديكر

14 * بعد ازانك يحيي كرفتارشد • عيسي درجليل آمد • ومژده ملكوت خدا را منادي
15 مي زد • *ومي كفت روزكار تمام شد • وملكوت خدا رسيد توبه كنيد • وبدين مژده
16 ايمان بياوريد • *چون بركنار درياي جليل مي كرديد ديد شمعون را واندراوس برادرش
17 را • دامها را در دريا مي انداختند براي انك ماهي كيران بودند • * عيسي بديشان
18 كفت ازپس من بياييد • تا شما را ادمي كيران بسازم • *چون شنيدند دامهاء خود را
19 رها كردند ودر دنبال او رفتند • *چون اندكي ديكر كذشت • ديد يعقوب پسر زبدي را
20 ويوحنا برادرش را • ايشان نيز دركشتي بودند • دامهاء خودرا راست مي كردند • *مسيح
ايشانرا خواند • ايشان دام خود را با مزدوران كذاشتند • وپدر خود را زبدي را رها كردند •
ودر دنبال او رفتند

پنجم • خوش كردن مرد ديوانه را

21 * وازانجا چون بكفر ناحوم در آمد بروز شنبه • درانجمنهاء ايشان تعليم مي داد * ومردم
22 از تعليم او حيران مي ماندند • زيرا همچون مسلط وحاكم بايشان تعليم مي داد نه

IV. Eligit Christus Simeonem, & discipulos alios.

14 *Postquàm Johannes captus esset; Jesus in Galilæam venit, & Evangelium regni Dei prædicavit.* 15 *Et dixit; Tempus exactum est, & regnum Dei advenit: pœnitentiam agite, & huic Evangelio fidem adhibete.* 16 *Cùm ambularet autem in littore maris Galilææ, vidit Simeonem & Andream fratrem ejus retia in mare conjicientes, eò quòd piscium captores essent.* 17 *Jesus illis dixit; Post me venite, ut vos hominum captores faciam.* 18 *Cùm hoc audissent, retia sua reliquerunt, & post eum iverunt.* 19 *Cùm paululum processisset, vidit Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem ejus; ipsi quoque in navi erant retia sua reconcinnantes.* 20 *Christus illos vocavit: illi autem retia sua cum mercenariis reliquerunt, & patrem suum Zebedæum missum facientes, eum secuti sunt.*

V. Sanatio hominis dæmoniaci.

21 *Et illinc profectus cùm Capharnahum ingressus esset, die sabbathi in synagogis eorum docuit.* 22 *Et homines à doctrina ejus percellebantur; quia tanquam princeps & judex doctrinam illis tradidit, non*

Versio VULGATA LATINA.

14 Postquàm autem traditus est Joannes, venit Jesus in Galilæam, prædicans
15 Evangelium regni Dei, Et dicens; Quoniam impletum est tempus, & ap-
16 propinquavit regnum Dei: pœnitemini, & credite Evangelio. Et præteri-
ens secus mare Galilææ, vidit Simonem, & Andream fratrem ejus, mitten-
17 tes retia in mare: (erant enim piscatores:) Et dixit eis Jesus; Venite post
18 me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinùs relictis retibus,
secuti sunt eum. Et progressus indè pusillùm, vidit Jacobum Zebedæi, &
19 Joannem fratrem ejus, & ipsos componentes retia in navi: Et statim vo-
20 cavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in navi cum mercenariis, secuti
21 sunt eum. Et ingrediuntur Capharnaum: & statim Sabbatis ingressus in syn-
agogam, docebat eos. Et stupebant super doctrina ejus: erat enim docens 22
eos, quasi potestatem habens, & non sicut Scribæ. Et erat in synagoga 23
eorum homo in spiritu immundo: & exclamavit, Dicens; Quid nobis, & 24
tibi, Jesu Nazarene: venisti perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei. Et 25
comminatus est ei Jesus, dicens; Obmutesce, & exi de homine. Et discer- 26
pens eum spiritus immundus, & exclamans voce magnâ exiit ab eo. Et mi- 27
rati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes; Quidnam est hoc?
quænam doctrina hæc nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis im-
perat, & obediunt ei. Et processit rumor ejus statim in omnem regionem 28
Galilææ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ومن بعد ان حبس يوحنا واتي يسوع الي الجليل • يكرز بانجيل ملكوت الله * قايلا قد كمل
15 الزمان وقرب ملكوت الله • فتوبوا وامنوا بالانجيل * فلما عبر علي بحر الجليل نظر سمعان
16
17 واندراوس اخاه يلقيان شباكهما في البحر لانهما كانا صيادين * فقال لهما يسوع اتبعاني
18 لاصيركما تصيدان الناس * فتركا شباكهما للوقت وتبعاه * فلما سار قليلا راي يعقوب بن
19
20 زبدي ويوحنا اخاه في سفينة ايضا يصلحان شباكهما * فدعاهما • فللوقت تركا اباهما
21 زبدي في السفينة مع الاجراء وتبعاه * فلما اقبل الي كفرناحوم كان يعلم في مجامعهم في
22 السبوت * فتعجبوا من تعليمه لانه كان يعلمهم كمن له سلطان لا كمثل الكتاب •

• الفصل الثالث •

23 * وكان في مجمعهم حينيذ رجل فيه روح نجس • فصاح * قايلا ما بالك معنا يا يسوع الناصري
24
25 اتيت هنا لتهلكنا • قد عرفت من انت يا قدوس الله * فانتهره يسوع قايلا اسدد فاك
26 واخرج منه * فصرعه الروح النجس وصاح بصوت عظيم وخرج منه * فبهت الجمع مخاطبا
27 بعضهم بعضا قايلين ما هو هذا التعليم الجديد • لانه بسلطان يامر الارواح النجسة
28 فتطيعه * وحينيذ داع خبره في كل مكان من كورة الجليل •

Et postquam inclusus fuit Johannes, ve- 14
nit Jesus in Galilæam prædicare evan-
gelium regni Dei, Dicens; Jam exple- 15
tum est tempus, & appropinquavit re-
gnum Dei: convertimini igitur, & cre-
dite evangelio. Et cùm transisset secus 16
mare Galilææ, vidit Simonem & An-
dream fratrem ejus, jacientes retia sua
in mare, quippe qui essent piscatores. Et 17
dixit eis Jesus; Sequimini me, ut fa-
ciam vos piscari homines. Et reliquer- 18
runt retia sua statim, & secuti sunt
eum. Et cùm progressus esset pusillum, 19
vidit Jacobum filium Zebedæi, & Jo-
hannem fratrem ejus in navi etiam, a-
ptantes retia sua Vocavitque eos & sta- 20
tim reliquerunt patrem suum Zebedæum
in navi cum mercenariis, & secuti sunt
eum. Et cùm pervenisset in Capharna- 21
um, docebat in synagogis eorum, in sab-
bathis. Et admirati sunt ob doctrinam 22
ejus; quia ipse docebat eos tanquam pote-
statem habens, non pro more scribarum.

Sectio tertia.

Et erat in synagoga eorum tunc homo, in 23
quo erat spiritus immundus, qui clama-
vit, Dicens; Quæ mens tua nobiscum, 24
Jesu Nazarene? Num venisti huc ad
perdendum nos? Jam novi quis sis, ô
Sancte Dei. Comminatus autem est ei 25
Jesus, dicens; Claude os tuum, & exi
ab eo. Ergò prostravit eum spiritus im- 26
mundus, & exclamavit voce magnâ, &
exiit ab eo. Et obstupuit populus collo- 27
quens alter cum altero, dicentes; Quæ
est hæc doctrina nova: quòd cum au-
thoritate imperat spiritibus immundis,
& obediunt ei? Et tunc emanavit fa- 28
ma ejus in omnem locum regionis Gali-
lææ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወእምድኅረ ፡ እኅዝዎ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጽአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላ ፡፡ ወሰበ
15 ከ ፡ ወንጌለ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይቤ ፡ በጽሐ ፡ ጊዜሁ ፡ ወቀርበት ፡
16 መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ነስሑ ፡ ወእመኑ ፡ በወንጌል ፡፡ ወእንዘ ፡ የኀልፍ ፡ መንገ
ለ ፡ ባሕረ ፡ ገሊላ ፡ ረከቦሙ ፡ ለስምዖን ፡ ወለእንድርያስ ፡ እኁሁ ፡ ያሠግሩ ፡ ውስ
17 ተ ፡ ባሕር ፡ እስመ ፡ መሠግራን ፡ እሙንቱ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
18 ንዑ ፡ ትልዉኒ ፡ ወእሬስየክሙ ፡ መሠግራነ ፡ ሰብእ ፡፡ ወኀደጉ ፡ መሣግሪሆሙ ፡ ወ
19 ተለውዎ ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወኀሊፎ ፡ እምህየ ፡ ሕቀ ፡ ረከቦሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለዮሐ
ንስ ፡ እኁሁ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ወለሊሆን ፡ ምስሌሆሙ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ያስተ
20 ሣኒዩ ፡ መሣግሪሆሙ ፡፡ ወጸውዖሙ ፡ ወኀደጉ ፡ ዘብዴዎስሃ ፡ አባሆሙ ፡ ምስለ ፡ ዓሰ
21 ቦ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ወሖሩ ፡ ወተለውዎ ፡፡ ወሖሩ ፡ ቅፍርናሆም ፡ ወቦአ ፡ በሰ
22 ንበተ ፡ ምኵራበ ፡ ወአኀዘ ፡ ይምሀሮሙ ፡፡ ወአንከርዎ ፡ መሀርቶ ፡ እስመ ፡ ከ
መ ፡ መኰንን ፡ ይሜህሮሙ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ ጸሐፍቶሙ ፡፡

በእንተ ፡ ዘጋኔን ፡፡

23 ወሀሎ ፡ ብእሲ ፡ ዘጋኔን ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወአውየወ ፡፡ ወይቤ ፡ ምንት ፡ ቢ
24 የ ፡ ምስሌከ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ መጻእከኑ ፡ ታጥፍአነ ፡ ነአምር ፡ እስ
25 መ ፡ አንተ ፡ ቅዱሱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አንተ ፡፡ ወገሠጾ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
26 ወይቤሎ ፡ ተፈጸም ፡ ወፃእ ፡ እምኔሁ ፡ መንፈስ ፡ ርኩስ ፡፡ ወአስተራገፆ ፡ ውእቱ ፡
27 ጋኔን ፡ እኩይ ፡ ወአውየወ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወወፅአ ፡ እምኔሁ ፡፡ ወደንገፁ ፡ ኵ
ሎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ምንትኑ ፡ ዝንቱ ፡ ትምህርት ፡ ሐዲስ ፡ ዘበትእዛ
28 ዝ ፡ ይኤዝዞሙ ፡ ለአጋንንት ፡ ርኩሳን ፡ ወያወፅኦሙ ፡ በቃሉ ፡፡ ወተሰምዐ ፡ ነገ
ሩ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርተ ፡ ገሊላ ፡፡

Et postquam prehendissent Johannem, venit Dominus Jesus in Galilæam, & præ- 14
dicavit Evangelium regni Dei. Et dixit; Advenit tempus ejus, & appropin- 15
quavit regnum cœlorum: pœnitentiam agite, & credite in Evangelio. Et præ- 16
teriens juxta mare Galilææ, invenit Simonem & Andream fratrem ejus piscan-
tes in mare: quia piscatores erant: Et dixit iis Dominus Jesus, Venite, sequi- 17
mini me, & faciam vos piscatores hominum. Et reliquerunt retia sua & sequu- 18
ti sunt eum statim. Et recedens indè paululùm, invenit Jacobum & Johan- 19
nem fratrem ejus, filium Zebedæi, & ipsum etiam cum iis in nave reficientes
retia sua. Et vocavit illos: & reliquerunt Zebedæum patrem eorum cum mer- 20
cenariis ejus in navi, & abeuntes sequuti sunt eum. Et quum pervenissent Ca- 21
pernaum, ingressus est in sabbatho synagogam, & incepit docere illos. Et 22
admirati sunt doctrinam ejus. Quia sicut præpositus docebat illos, & non sicut
Scribæ illorum.

De dæmoniaco.

Et fuit homo dæmoniacus in synagoga, & exclamavit, Et dixit; Quid mihi 23
tecum, Domine Jesu Nazarene? venistine perdere nos? scimus quia tu Sanctus 24
Dei es. Et objurgavit eum Dominus Jesus, & dicit ei; Obmutesce, & exito 25
ab illo spiritus immunde. Et discerpsit eum iste dæmon malus, & clamavit 26
cum magna voce, & exivit ab illo. Et mirati sunt omnes: & dixerunt inter 27
se, Quænam est hæc doctrina nova, ut per mandatum imperet dæmonibus
immundis, & expellat eos voce suâ? Et audita est fama ejus in tota regione 28
Galilææ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 همچون نویسندگان ایشان • * ودرمیان ان جماعت • مردي بود كه جان پليد اورا
24 رنجه مي داشت • بانگ زد * وگفت چه كار داري اي عيسي ناصري براي آن امدي
25 كه مارا گم كني • ترا مي شناسم كيستي پاك خدا * عيسي برو بانگ زد • وگفت
26 دهن خويشتن را ببند • وازو بدر اي * جان پليد ان مرد را انداخت • وباواز بلند بانگ
27 زد وازش بدر آمد • * همگنان در تعجب ماندند ويكي بيكي مي گفت اين چيست
وچه باشد اين تعليم نو بسلطنت مي ماند • وبجانهاء پليد نيزمي فرمايد وازو مي شنوند

ششم خوش كردن مادرزن شمعون را

28 * وازانجا خبراو درهمه ولايتها فاش شد •

sicut Scribæ illorum. Et in medio 23
cætûs illius homo erat, quem spiri-
tus impurus vexabat: & vocife-
ratus est, Et dixit; Quid opus est 24
tibi O Jesu Nazarene? Propter hoc
venisti, ut nos perdas? Te novi qui
sis, Sanctus Dei. Jesus eum increpavit, 25
& dixit; Os tuum occlude,
& ex eo egredere. Spiritus impu- 26
rus hominem illum projecit, &
voce altâ exclamavit, & ex illo
egressus est. Omnes admirabundi 27
manserunt, & alter alteri dixit;
Hic quisnam est, & quænam est
hæc doctrina nova? authoritati
enim similis est: & spiritibus
impuris etiam imperat, & ei obe-
diunt.

VI. Sanatio socrûs Simeonis.

Et illinc fama ejus per omnes pro- 28
vincias sparsa est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Β′. Γ′. Δ′.

Et protinus ex synagoga egredientes, venerunt in domum Simonis & An-
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀν-
dreæ, cum Jacobo & Joanne. At socrus Simonis decumbebat febricitans:
30 δρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα·
& statim dicunt ei de illa. Et accedens excitavit eam, apprehendens
31 καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας
manum ejus: & dimisit eam febris continuò, & ministrabat eis.
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
Vespere autem facto, cùm occidisset Sol, afferebant ad eum omnes
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας
malè habentes, & dæmoniacos. Et civitas tota coacta
33 τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη
erat ad januam. Et curavit multos malè habentes variis morbis:
34 ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις·
& dæmonia multa ejiciebat: & non sinebat loqui dæmonia, quòd nôssent
καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν
eum. Et manè noctu valdè surgens egressus est, & abiit in
35 αὐτόν. Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς
desertum locum, ibique orabat. Et prosecuti sunt eum Simon, & qui
36 ἔρημον τόπον, (ξ) κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων, καὶ οἱ
cum illo. Et invenientes eum, dicunt ei; Quia omnes quærunt te.
37 μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εὑρόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι (ο) πάντες ζητοῦσί σε.
Et ait illis; Eamus in continua oppidula, ut & ibi
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα (π) κἀκεῖ
prædicem: ad hoc enim egressus sum. Et erat prædicans in synagogis
κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων (ρ) ἐν ταῖς συναγωγαῖς 39
eorum, in omnem Galilæam, & dæmonia ejiciens. Et venit
αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. Καὶ ἔρχεται 40
ad eum leprosus deprecans eum, & genuflectens eum, & dicens ei;
πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ,
Quòd si velis, potes me mundare. At Jesus visceribus commotus, extendens
Ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας 41
manum, tetigit eum, & ait illi; Volo: mundare. Et dicente
τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος 42
eo, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et commina-
αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν (σ) ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησά-
tus ei, statim ejecit illum: Et dicit ei; Vide nemini 43
μενος αὐτῷ, (τ) εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν· Καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα (υ) μηδενὶ 44
quidquam dixeris: sed vade, teipsum ostende Sacerdoti, & offer
μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ᾽ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
pro emundatione tua quæ præcepit Moyses, in testimonium illis. Ille verò
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ 45
egressus cœpit prædicare multa, & diffamare sermonem, ità ut non ampliùs
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
ipsum posse manifestè in civitatem introire: sed foris in desertis
αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· (φ) ἀλλ᾽ ἔξω ἐν ἐρήμοις
locis erat: & conveniebant ad eum undique.
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν (χ) πανταχόθεν.

MS. A. (ξ) καὶ ἐκεῖ (ο) πάντες σε ζητοῦσιν. (π) καὶ ἐκεῖ (ρ) εἰς τὰς συναγωγὰς (σ) ἡ λέπρα ἀπ᾽ αὐτοῦ, (τ) ἐξέβαλεν αὐτὸν εὐθέως· (υ) μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ (φ) ἀλλὰ (χ) πάντοθεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܐܢܕܪܐܘܣ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܂ *
30 ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠܝܗ܂ *
31 ܘܩܪܒ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ ܘܫܒܩܬܗ ܐܫܬܗ ܡܚܕܐ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ܂ *
32 ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܡܥܪܒ ܫܡܫܐ ܐܝܬܝܘ ܠܘܬܗ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܘܠܕܝܘܢܐ܂ *
33 ܘܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܟܢܝܫܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܬܪܥܐ܂ *
34 ܘܐܣܝ ܠܣܓܝܐܐ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ ܘܕܝܘܐ ܣܓܝܐܐ ܐܦܩ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܕܝܘܐ ܕܢܡܠܠܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
35 ܘܒܨܦܪܐ ܩܕܡ ܛܒ ܩܡ ܐܙܠ ܠܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܘܬܡܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܂ *
36 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ܂ *
37 ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܟܠܢܫ ܒܥܝܢ ܠܟ܂ *
38 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܠܟܘ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܩܪܝܒܢ ܕܐܦ ܬܡܢ ܐܟܪܙ ܥܠ ܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ܂ *
39 ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ ܘܕܝܘܐ ܡܦܩ ܗܘܐ܂ *
40 ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܓܪܒܐ ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ܂ *
41 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ܂ *
42 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ ܘܐܬܕܟܝ܂ *
43 ܘܐܟܐ ܒܗ ܘܐܦܩܗ܂ *
44 ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ ܕܕܟܝܬ ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ܂ *
45 ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܠܡܟܪܙܘ ܣܓܝܐܬܐ ܘܐܦܪܣܝ ܡܠܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܥܠܢܝܐܝܬ ܠܡܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܠܐ ܒܪ ܡܢ ܒܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܗܘܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ܂

Et egressi è synagoga venerunt domum Simonis & Andreæ cum Jacobo & Johanne. 29
Socrus autem Simonis dejecta erat in febrim: & dixerunt ei de illa. 30
Accedensque 31 prehendit eam manu ejus, & erexit eam: & illicò dimisit eam febris, & ministrabat eis.
Sub vespere autem in occasu solis, adduxerunt ad eum omnes illos qui erant malè affecti, necnon dæmoniacos. 32
Civitas autem universa coacta erat ad portam. 33
Et sanavit 34 quamplurimos qui malè affecti erant morbis variis; & dæmonia multa ejecit: nec permittebat ipsis dæmoniis ut loquerentur, quòd ipsum noverant.

Matutinis dominicæ secundæ jejunii. 3.

Et manè admodum antevertens surrexit, abiitque in locum desertum, & illic orabat. 35
Quærebant autem eum Simon, quíque cum eo erant. 36
Et quum invenissent eum, dicunt ei; Omnes homines quærunt te. 37
Ait illis, 38 Ite in oppida & urbes proximas, ut & illic prædicem: ad hoc enim veni.
Et prædicabat in cunctis synagogis eorum in universa Galilæa: & ejiciebat dæmonia. 39
Et venit ad eum leprosus, & procidit ad pedes ejus, & precabatur eum, eique dicebat; Si vis, potes me mundare. 40
Ipse verò Jesus 41 misertus est ejus: & extendens manum suam tetigit eum, & ait; Volo, mundus esto.
Et in illa ipsa hora discessit ab eo lepra ejus, ac mundus effectus est. 42
Et inhibuit ei, & 43 ejecit eum.
Et dixit ei, Vide ne fortè cuiquam dicas; sed abi, ostende teipsum sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tua, sicuti præcepit Moses, ut sit eis testimonio. 44
Is autem quum exiisset, cœpit prædicare vehementer, & divulgavit sermonem: adeò ut nequiret Jesus apertè ingredi civitatem: sed foris degebat in loco deserto, & veniebant ad eum ex omni loco. 45

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وار انجمن بيرون امد ودر خانه شمعون واندراوس در رفت * با يعقوب ويوحنا * مادر زن
30
31 شمعون درتب افتاده بود * احوال او را بمسيح كفتند * در حال بيش زن امد * ودست
بر وي نهاد * صحت يافت برخاست وتب اورا رها كرد * بعد ازان بندكي وخدمت مي
32 كرد * * در شبهنكام وقت فرو رفتن افتاب * رنجوران † ومصروعان † بسيار بيش او آوردند *
33
34 وتمامت شهر انجا كرد شده بودند * ورنجوران بسيار كه در دشواريها وهلاكت
نزديك بودند خوش كرد * وديوان بسيار از ديوانكان بيرون كرد * ورها نمي كرد كه
35 ديوان سخن كويند * براي انك اورا مي شناختند * وقت صباح بر خاست * بجاي ويران
36 رفت وانجا نماز مي كرد * * شمعون وديكران كه با وي بودند اورا مي جستند * چون
37
38 يافتند * بدو كفتند كه همه خلق ترا مي جويند * جواب داد كه ديهها وشهرها
39 نزديك اند برويد كه انجا نيز مرده بدهيم * كه براي اين امده ام * ودر همه انجمنها وهمه
جليل منادي مي زد وديوانرا بدر مي كرد

Et è synagoga egressus est, & in domum Simeonis & Andreæ intravit, cum Jacobo & Johanne. 29
Socrus autem Simeonis in febrim inciderat, cujus casum Christo narrant. 30
Illicò ad mulierem accessit, & manum ei imposuit, unde salutem adepta surrexit, et febris illam deseruit; post quod servitium et ministerium illis præstitit. 31
Vespere, tempore occasûs Solis, ægrotantes et epilepticos multos ad eum attulerunt. 32
Et tota civitas ibi congregati erant. 33
Et ægrotos multos, qui graviter laborantes et exitio propinqui erant, sanos effecit; et dæmonia multa è dæmoniacis exegit, et non permisit ut dæmonia verbum loquerentur, eò quod ipsum nôssent. 34
Tempore matutino surrexit, et in locum desertum abiit, et illic oravit. 35
Simeon et alii, qui cum illo erant, ipsum quærebant. 36
Cùm invenissent, illi dixerunt; Omnes quidem homines te quærunt. 37
Responsum dedit, Quia pagos et civitates quæ propinquæ sunt adite; nam illic etiam evangelium prædicabimus: quia propter hoc veni. 38
Et in omnibus synagogis et totâ Galilæâ prædicavit, et dæmon[ia] ejecit. 39

Cap. I.

Versio VULGATA LATINA.

29 Et protinùs egredientes de synagoga, venerunt in domum Simonis & Andreæ, cum
30 Jacobo & Joanne. Decumbebat autem socrus Simonis febricitans: & statim di-
31 cunt ei de illa. Et accedens elevavit eam, apprehensâ manu ejus: & continuò di-
32 misit eam febris, & ministrabat eis. Vespere autem facto cùm occidisset Sol, af-
33 ferebant ad eum omnes malè habentes, & dæmonia habentes: Et erat omnis ci-
34 vitas congregata ad januam. Et curavit multos qui vexabantur variis languori-
35 bus, & dæmonia multa ejiciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.
36 Et diluculò valdè surgens, egressus abiit in desertum locum, ibíque orabat. Et
37 prosecutus est eum Simon, & qui cum illo erant. Et cùm invenissent eum, dixe-
38 runt ei; Quia omnes quærunt te. Et ait illis; Eamus in proximos vicos, & ci-

vitates, ut & ibi prædicem: ad hoc enim veni. Et erat prædicans in synagogis 39
eorum, & in omni Galilæa, & dæmonia ejiciens. Et venit ad eum leprosus de- 40
precans eum: & genu flexo dixit ei; Si vis, potes me mundare. Jesus autem 41
misertus ejus, extendit manum suam: & tangens eum, ait illi; Volo: Mundare.
Et cùm dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et comminatus est 42
ei, statimque ejecit illum: Et dixit ei; Vide, nemini dixeris: sed vade, osten- 43
de te principi sacerdotum, & offer pro emundatione tua, quæ præcepit Moyses 44
in testimonium illis. At ille egressus cœpit prædicare, & diffamare sermonem, ita 45
ut jam non posset manifestè introire in civitatem, sed foris in desertis locis esset, &
conveniebant ad eum undique.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * ولوقت خرج من المحفل ودخل بيت سمعان واندراوس * ومعه يعقوب ويوحنا * وكانت حماة
30 سمعان ملقاة محمومة * فقالوا له من اجلها * فتقدم وامسك بيدها واقامها فتركتها الحمى
31 حينئذ وكان يخدمهم * ولما كان المساء قدموا اليه جميع المسقومين والمجانين * والمدينة
32 33 كلها اجتمعت على الباب * فابرا كثيرين ممن كان باسوء حال باصناف الامراض * وشياطين
34 كثيرة اخرج ولم يدعها تنطق لمعرفتها اياه *

* الفصل الرابع *

35 * وسحرا جدا بالغداة قام وخرج الى البرية وكان يصلي هناك * وكان سمعان ومن معه
36 يطلبونه * فلما وجدوه قالوا له ان الكل يطلبونك * فقال لهم سيروا بنا الى اماكن اخر
37 38 من المدن القريبة منا لنكرز هناك ايضا فاني لهذا وافيت * واقبل يبشر في مجامعهم في كل
39 الجليل ويخرج الشياطين * فوافاه ابرص ساجدا له وطالبا اليه قايلا يا سيد ان شيت قدرت
40 ان تطهرني * فتحنن عليه ومد يده ولمسه * وقال له قد شيت فاطهر * فبرا ذلك الابرص
41 42 للوقت وطهر * فنهاه للوقت * قايلا لا تعرف احدا * بل امض فار الكاهن نفسك وقرب قربانا
43 44 عن تطهيرك كما اوصى موسى لشهادتهم * فلما خرج اذاع امره حتى ان يسوع لم يقدر ان
45 يدخل المدينة ظاهرا * فلجا الى القفر واجتمع اليه اناس من كل موضع *

Et protinùs exiit è synagoga, & ingres- 29
sus est domum Simonis & Andreæ, secum
habens Jacobum & Johannem. Eratq; 30
socrus Simonis jactata febricitans, &
dixerunt ei de illa: Quare accessit & 31
apprehendit manum ejus, erexitque il-
lam, & reliquit eam febris tunc: &
ministrabat eis. Cùm autem factum es- 32
set serò, obtulerunt ei omnes ægros &
dæmoniacos: Et civitas omnis conve- 33
nerat ad januam. Et curavit multos ex 34
eis qui erant in miserrimo statu varia-
rum infirmitatum: Item dæmonia mul-
ta ejecit: nec permittebat eis loqui, eò
quòd agnoscerent ipsum.

Sectio quarta.

Et summo manè crastino surrexit, exi- 35
itque in desertum, & orabat illic. Si- 36
mon autem & qui cum illo erant, quæ-
rebant eum. Cúmque invenissent eum, 37
dixerunt ei, Omnes te quærunt. Ait il- 38
lis, Ducite nos in loca alia ex civita-
tibus proximis nobis, ut prædicemus ibi
quoque, nam ad hoc veni: Cœpitque præ- 39
dicare in synagogis eorum in tota Gali-
læa, & ejicere dæmonia. Venit autem 40
ad eum leprosus adorans eum, & depre-
cans eum, dicens: ô Domine, si vis; po-
tes mundare me. Misertúsque est ejus, 41
& extendit manum suam, & tetigit
eum, ac dixit ei, Jam volui, mundare.
Et sanatus est ille leprosus illicò, & 42
mundatus est. Et interdixit ei protinùs, 43
Dicens; Ne significâris ulli, sed vade, 44
& ostende sacerdoti teipsum, & offer
munus pro mundatione tua, sicut præ-
cepit Moyses, in testimonium eorum. At 45
quum exisset, promulgavit rem ejus,
adeò ut Jesus non posset introire civita-
tem palam: sed recepit se in desertum,
& convenerunt ad eum homines ex
omni loco.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ሐማተ ፡ ጴጥሮስ ፡፡
29 ወወፂኦ ፡ እምኵራብ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ወምስሌሁ ፡ እንድርያስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወዮ
30 ሐንስ ፡፡ ወሐማቱ ፡ ለስምዖን ፡ ትፈፅን ፡ ወነገርዎ ፡ በእንቲኣሃ ፡ ወቀርበ ፡ ኀቤሃ ፡ ወ
31 ኣኀዛ ፡ እዴሃ ፡ ወአንሥኣ ፡ ወኀደጋ ፡ ፈፀንታ ፡ ሶቤሃ ፡ ወተንሥአት ፡ ወተልእከቶሙ ፡፡
በእንተ ፡ እለ ፡ ተፈወሱ ፡ እምብዙኅ ፡ ደዌ ፡፡
32 ወመሰየ ፡ ጊዜ ፡ የዓርብ ፡ ፀሐይ ፡ አምጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ኵሎ ፡ ድውያነ ፡ ወእለሂ ፡
33 አጋንንት ፡፡ ወተጋብኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ኵሉ ፡ ሀገር ፡ ኀበ ፡ አንቀጽ ፡፡ ወፈወሶሙ ፡
34 ለብዙኃን ፡ ድውያን ፡ ወሕሙማን ፡፡ ወአውፅኦሙ ፡ ለብዙኃን ፡ አጋንንት ፡ ወኢያበ
35 ዎሙ ፡ ይንብቡ ፡ እስመ ፡ ያአምርዎ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወበጽባሕ ፡
36 ተንሥአ ፡ ወአሌለየ ፡ ጥቀ ፡ ወወፅአ ፡ ወሖረ ፡ ሐቅለ ፡ ወጸለየ ፡ በህየ ፡፡ ወዴገንዎ ፡
37 ስምዖን ፡ ወእለ ፡ ምስሌሁ ፡፡ ወረከብዎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እንጋ ፡ ኵሉ ፡ የኀሥሡከ ፡፡
38 ይቤሎሙ ፡ ተንሥኡ ፡ ንሑር ፡ ካልኣተ ፡ አህጉረ ፡ ከመ ፡ በህየ ፡ ንስብክ ፡ እስመ ፡ እንበይና ፡
39 ዝንቱ ፡ ተፈነውኩ ፡ ወእሰብክ ፡ በምኵራቦሙ ፡ ወፃእኩ ፡፡ ወሖረ ፡ ወሰበከ ፡ በምኵ
ራቦሙ ፡ በኵሉ ፡ ገሊላ ፡ ወያወፅእ ፡ አጋንንተ ፡፡
በእንተ ፡ ዘለምጽ ፡፡
40 ወመጽአ ፡ ዘለምጽ ፡ ኀቤሁ ፡ ወአስተብረከ ፡ ወአስተብቍዖ ፡ ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ እመሰ ፡
41 ፈቀድከ ፡ ትክል ፡ አንጽሖትየ ፡፡ ወምሕሮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ወ
42 ገሰሶ ፡ ወይቤሎ ፡ እፈቅድ ፡ ንጻሕ ፡፡ ወብሂሎ ፡ ከመዝ ፡ ሐየወ ፡ ለምጹ ፡ ሶቤሃ ፡፡
43 ወገሠጾ ፡ ወፈነዎ ፡፡ ወይቤሎ ፡ ዑቅ ፡ ኢትንግር ፡ ወኢለመኑሂ ፡ ወሑር ፡ ወአፍጥን ፡ ርእ
44 ሰከ ፡ ለካህን ፡ ወአብእ ፡ መባእከ ፡ በእንተ ፡ ዘነጻሕከ ፡ በከመ ፡ አዘዘ ፡ ሙሴ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስ
45 ምዐ ፡ ሎሙ ፡፡ ወወፂኦ ፡ አኀዘ ፡ ይስብክ ፡ ወይነግር ፡ ብዙኀ ፡ እስከ ፡ ያንክሩ ፡
ኵሉ ፡ ሀገር ፡ ወስእነ ፡ በዊአ ፡ ሀገረ ፡ ክሡተ ፡ ላእ ፡ አፍኣ ፡ ገደም ፡ ይነብር ፡ ወይመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኵሉ ፡፡

De socru Petri.

Et egrediens è synagoga intravit domum Simonis, & cum eo Andreas, & Jaco- 29
bus, & Johannes. Et socrus Simonis febricitabat: & dicunt ei de illa. Et accessit 30
ad eam, & prehendit manum ejus, & erexit eam: & reliquit eam febris ejus sta- 31
tim, & resurrexit, & ministravit iis.

De iis qui sanati sunt de multis morbis.

Et vespere facto, tempore occidentis solis, attulerunt ad eum omnes morbosos, & 32
dæmoniacos. Et coacta fuit ad eum tota civitas ad ostium. Et sanavit multos 33
morbosos, & malè patientes, & exire fecit multos dæmones, & non sinebat eos 34
loqui, quia sciebant quòd ille *erat* Christus. Et manè surrexit, & multâ nocte 35
exiit, & abiit *in* desertum, & oravit ibi. Et sequuti sunt eum Simon, & qui cum 36
illo *erant*. Et invenerunt eum, & dixerunt ei, Igitur omnes quærunt te. Dicit 37
iis, Surgite eamus *ad* alias civitates, ut illic prædicemus: quia propter hoc missus 38
fui, & *ut* prædicem in synagogis eorum exivi. Et ivit, & prædicavit in synago- 39
gis eorum in tota Galilæa: & exire fecit dæmones. *De Leproso.*

Et venit leprosus ad eum, & genuflexit, & oravit eum, & dicit ei; Domine, si vis 40
potes purgare me. Et misertus est ejus Dñs Jesus, & extendit manum suam, & te- 41
tigit eum, & dixit ei, Volo, mundare. Et dum loquens erat hoc modo, sanavit le- 42
pram ejus statim. Et comminatus est ei, & misit eum: Et dixit ei, Vide ne dicas 43
alicui; & abi, & accelerato te ad sacerdotem, & offer munus tuũ propterea quòd 44
purgatus es, sicut præcepit Moyses, ut fiat testimoniũ illis. Et egressus cœpit præ- 45
dicare, & dicere multa, adeò ut miraretur tota civitas, & non potuit intrare *in* ci-
vitatem manifestè: sed foris in deserto manebat, & venerunt ad eum undique.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتم — صحت دادن بمرد پیس

40 * آمد پیش مسیح † مردی که
رنج پیسی داشت * ودرپاء او افتاد ازو درخواست کرد * وکفت اکر بخواهی توانی
41 مرا خوش کردن * * عیسی بران مرد رحمت کرد * ودست خودرا سوی او کشاد * وبدو
42 43 کفت می خواهم که پاك شوی * * همانــدم پیسی ازو رفت وپاك شد * * عیسی برو بانك
44 زد * وکفت * نبادا که بکسی بکویی * الا برو خویشتن را بکوهنان † بنمای *
45 وعوض پاك شدنی تو قربان پیش کش * انچنانك موسی فرمود برای کواهی ایشان * * آن مرد
چون بدر آمد باواز بلند منادی می زد * وآن خبررا اشکارا کرد * چنانك عیسی نمی توانست
که بشهر در اید * بیرون می بود در ولایات * وازهر جایی مردم پیش او می آمدند *

VII Curatio hominis leprosi.

Et venit ad Christum vir qui morbũ 40
lepræ habuit, & pedibus ejus ad-
volutus ab eo petiit, & dixit; Si vis,
potes me sanare. Jesus ejus vivi 41
misertus est, & manum suam ad eum
porrexit, & illi dixit; Volo ut
mundus sis. Eodem momento lepra ab 42
eo discessit, & mundatus est. Jesus 43
ei intentavit vocem, Et dixit; Vi- 44
de ne cui dicas: sed abi, teipsum
sacerdotibus ostende; & pro purga-
tione tui munus offer, quemadmo-
dum Moses jussit in testimonium il-
lis. Homo ille, quum egressus esset, 45
voce altâ prædicavit, & ejus rei
famam publicavit; ita ut Jesus cum
non posset in urbem intrare, extra
maneret in regionibus: & ex omni
loco homines ad eum veniebant.

CAP. II. β'.

Et iterum intravit in Capharnaum per dies: & auditum est quòd in domum
1 (α) Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν
esset: Et confestim congregati sunt multi, ut non ampliùs capere neque quæ ad ja-
2 ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύ-
nuam: & loquebatur eis verbum. Et veniunt ad eum, paralyticum fe-
3 ραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέ-
rentes, sublatum à quatuor. Et non valentes appropinquare ei propter
4 ροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
turbam, detexerunt tectum ubi erat, & perfodientes submiserunt graba-
τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββα-
tum, in quo paralyticus jacebat. Videns autem Jesus fidem illorum,
5 τον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν,
ait paralytico; Fili, dimittuntur tibi peccata tua. Erant autem
6 λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἦσαν δέ
quidam Scribarum illic sedentes, & ratiocinantes in cordibus
τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
suis; Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere pecca-
7 αὐτῶν, Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτί-
ta, si non unus Deus? Et statim agnoscens Jesus spiritu suo,
8 ας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ,

quia sic ratiocinantur in seipsis, dixit illis; Quid ista ratiocinamini
ὅτι (β) οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε
in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere paralytico; Di-
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφ- 9
mittuntur tibi peccata: an dicere; Surge, & tolle tuum graba-
έωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ (γ) ἆρόν σου τὸν κράββα-
tum, & ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem habet filius hominis
τον, καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 10
dimittendi in terra peccata, (ait paralytico;) Tibi dico, Surge,
ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, 11
& tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit statim, &
καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ 12
tollens grabatum, egressus est coram omnibus: ita ut obstupescere omnes, & glori-
ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξά-
ficare Deum, dicentes; Quia nunquam sic vidimus. Et egressus est rursus foras
ζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας, Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ
mare: & omnis turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et
τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ 13
prætergrediens vidit Levi Alphæi, sedentem ad telonium: & ait
παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει 14
illi; Sequere me. Et surgens secutus est eum.
αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

MS. A. (α) Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν (β) οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται (γ) ἆρον τὸν κράββατόν σου,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܠܝܘܡܬܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܒܒܝܬܐ ܗܘ
2 ܐܬܟܢܫܘ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܐܦܠܐ ܩܕܡ ܬܪܥܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܡܠܬܐ.
3 ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܘܐܝܬܝܘ ܠܘܬܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܫܩܝܠ ܒܝܢܝ ܐܪܒܥܐ.
4 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܣܠܩܘ ܠܐܓܪܐ ܘܫܩܠܘ ܛܛܠܝܠܐ ܕܐܬܪܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܫܒܩܘ ܥܪܣܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܗ ܡܫܪܝܐ.
5 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ ܒܪܝ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ.
6 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܝܬܒܝܢ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܒܠܒܗܘܢ
7 ܕܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ.
8 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܪܘܚܗ ܕܗܠܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܒܠܒܟܘܢ.
9 ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ.
10 ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ ܒܐܪܥܐ ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ
11 ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ.
12 ܘܩܡ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܢܦܩ ܠܥܝܢܝ ܟܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܬܗܪܘ ܟܠܗܘܢ ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܚܙܝܢ ܗܟܢܐ.
13 ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܡܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
14 ܘܟܕ ܥܒܪ ܚܙܐ ܠܠܘܝ ܒܪ ܚܠܦܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ.

Ad oblationem dominicæ tertiæ jejunii. 4.

CAP. II.

Et ingressus est rursum Jesus in Capharnahum ad dies. Et quum audissent eum domi esse, Congregati sunt quamplurimi, ita ut non posset eos comprehendere ne vestibulum quidem januæ, & loquebatur cum eis sermonem. Et venerunt ad eum, & obtulerunt ei paralyticum qui bajulabatur inter quatuor. Quumque non possent ad eum accedere propter turbam, conscenderunt tectum, & abstulerunt umbraculum loci in quo erat Jesus, dimiseruntque grabbatum in quo jacebat paralyticus. Quum autem vidisset Jesus fidem eorum, dixit illi paralytico; Fili mi, remittuntur tibi peccata tua. Erant autem illic ex Scribis & Pharisæis quidam sedentes: & cogitabant in corde suo; Quid iste loquitur blasphemiam? quis potest remittere peccata, nisi unus Deus? Jesus autem cognovit spiritu suo quòd talia cogitarent apud se: & dixit eis, Quid ista cogitatis in corde vestro? Utrùm facilius est dicere paralytico, Remittuntur tibi peccata tua; an dicere, Surge, tolle grabbatum tuum, & ambula? Ut autem cognoscatis quia potis est Filius hominis in terra remittere peccata, dixit paralytico; Tibi dico, Surge, tolle grabbatum tuum, & abi domum tuam. Et surrexit eo ipso momento, tulitque grabbatum suum, & exiit in conspectu omnium, adeò ut mirarentur omnes, & glorificarent Deum, dicentes; Nunquam vidimus quicquam tale.

Matutinis dominicæ tertiæ post Surrectionem. 5.

Et exiit rursum ad mare: & omnes turbæ veniebant ad eum, & docebat eos. Quumque prætergressus esset, vidit Levi filium Halphæi sedentem inter exactores: dixitque ei, Veni post me. & surgens abiit post eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتم خوش كردن مبتلايي كه از بام فرود اويختند

1 * ديكر بار عيسي در كفرناحوم در آمد * وروزي چند انجا بود چون شنيدند كه در خانه
2 است * بسياران انجا كرد شدند * تا حدي كه در خانه نمي كنجيدند * ونه پيش در نيز *
3 وعيسي بديشان كلمه مي كفت * واوردند يكي شل سست اندام * دست وپاي بي كار چهار
4 مرد اورا بر كرفته بودند * ومجال نبود از انبوهي خلق كه اورا پيش عيسي برند *
عاقبت بالاي بام بردند * وشل را بر تختهء نهادند وچهار كوشه تخته را بچهار ريسمان
5 بستند * واز روزنه پيش عيسي فرو كذاشتند * آنجا كه او نشسته بود * چون عيسي اورا
6 ديد كفت فرزند من كناهان تو عفو شد * نويسندكان ومعتزلان كه انجا
7 بودند * در دل خود مي انديشيدند * كه كيست اين كه افتري مي كند *
8 نتواند كناه را عفو كردن بغير خدا تنها * عيسي درون ايشانرا دانست كه چه
9 مي انديشند * بديشان كفت [در دل خود چه مي انديشيد] * كدامين اسانترست *
بشل كفتن تختهء خود بر كير وبكار خود برو * يا كفتن كه كناه تو عفو شد *

VIII. Sanatio ægroti quem de tecto summiserunt.

CAP. II.

Iterum Jesus in Caphar-nahum intravit, & dies aliquot illic erat: cùm autem audirent eum in domo esse, Multi illuc congregati sunt, usque adeò ut domo non caperentur, ne quidem præforibus: et Jesus illis sermonem locutus est. Et adduxerunt quendam paralyticum, membra solutum, manibus & pedibus munere suo minimè fungentibus: quatuor viri itaque illum deportabant. Et cum non esset locus propter turbam populi, quo illum ad Jesum perferrent, tandem super tectum tulerunt, & paralyticum lectulo impositum, quatuor angulis lectuli totidem funibus annexis per fenestram ad Jesum demiserunt, in locum ubi ille sedens erat. Cùm Jesus eum videret, dixit; Fili mi, peccata tua condonata sunt. Scribæ & Pharisæi qui illic erant, in corde suo cogitabant: Quisnam hic est qui blasphemat? nemo potest peccatum condonare, nisi Deus solus. Jesus intimum eorum cognovit, quid cogitarent, & illis dixit; In corde vestro quid cogitatis? utrum facilius est, paralytico dicere; Lectulum tuum tolle, & ad negotium tuum abi; aut dicere, Peccatum tuum remissum est?

Versio VVLGATA LATINA.

CAP. II.

1 ET iterùm intravit Capharnaum post dies, Et auditum est quòd in domo es-
2 set: & convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad januam, & loquebatur
eis verbum. Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui à quatuor portaba-
3 tur. Et cùm non possent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat:
4 & patefacientes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat. Cùm autem
5 vidisset Jesus fidem illorum, ait paralytico; Fili, dimittuntur tibi peccata tua.
Erant autem illîc quidam de Scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis;
6 Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus De-
7 us? Quo statim cognito Jesus spiritu suo, quia sic cogitarent intra se, dicit illis; 8
Quid ista cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere paralytico; Di- 9
mittuntur tibi peccata, an dicere; Surge, tolle grabatum tuum, & ambula? Ut 10
autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico) Tibi dico; Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. 11
Et statim surrexit ille: &, sublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut miraren- 12
tur omnes, & honorificarent Deum, dicentes; Quia nunquam sic vidimus. Et 13
egressus est rursùs ad mare: omnisque turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et 14
cùm præteriret, vidit Levi Alphæi sedentem ad telonium, & ait illi; Sequere me.
Et surgens secutus est eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * ثم بعد ايام دخل كفرناحوم ايضا وسمع انه في بيت * وللوقت اجتمع اليه كثيرون
2 حتي لم يسعهم البيت ولا قدام الباب ايضا وكان يكلمهم * فجاوا اليه بواحد مخلع تحمله
3 اربعة * ولما لم يقدروا ان يدخلوا به اليه من اجل الجمع صعدوا علي السطوح ونقبوا
4 سقف البيت الذي كان فيه ودلوا السرير مع المخلع الذي كان راقدا عليه * فلما علم
5 يسوع ايمانهم قال لذلك المخلع يا بني مغفور لك خطاياك * وكان هناك قوم من الكتبة
6 جلوسا ففكروا في قلوبهم * لماذا هذا يجدف هكذي * من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله
7 الواحد * فعلم يسوع بروحه فكرهم فقال لهم لم تفكرون بهذا في قلوبكم * ايما ايسر ان
8 يقال للمخلع مغفور لك خطاياك او ان اقول قم واحمل سريرك واذهب * لتعلموا ان لابن
9 الانسان سلطان علي الارض ان يغفر الخطايا * ثم قال لذلك المخلع * لك اقول قم فاحمل
10 سريرك واذهب الي بيتك * فقام للوقت وحمل سريره وخرج قدام جميعهم * فبهتوا جميعهم
11 ومجدوا الله قايلين ما راينا قط مثل هذا *
12 * الفصل السادس *
13 * ثم خرج الي شاطي البحر واجتمع اليه جمع كبير وعلمهم * وبينما هو مجتاز راي لاوي
14 بن حلفاء جالسا علي العشر فقال له اتبعني فقام وتبعه *

Sectio quinta.

CAP. II.

TUm post dies aliquot ingressus est 1
Capharnabum denuò: & auditum est
eum esse in domo quadam. Statimque 2
convenerunt ad eum permulti, ita ut non
caperet eos domus, ne quidē ante januam
istā. Et alloquebatur eos. Obtulerant au- 3
tem ei quendam paralyticum, quem por-
tabant quatuor. At quum non potuissent 4
illum introducere ad eum præ turba,
ascenderunt in tecta, & perforaverunt
laqueare domûs in qua erat, & submi-
serunt lectum cum paralytico, super quo
jacebat. Cùmque cognovisset Jesus fi- 5
dem illorum, dixit illi paralytico; O Fi-
li mi, dimissa tibi sunt peccata tua. E- 6
rant autem ibi nonnulli ex Scribis se-
dentes, qui cogitaverunt in cordibus su-
is; Quorsum iste blasphemat hoc pa- 7
cto? Quis potest dimittere peccata, nisi
Deus solus? Sciv it autem Jesus in spi- 8
ritu suo cogitationem eorum, & dixit
eis; Quare cogitatis hoc in cordibus
vestris? Utrùm facilius est dicere para- 9
lytico, Dimissa tibi sunt peccata tua:
an dicere, Surge, & tolle grabbatum
tuum, & abi? Ut sciatis esse filio homi- 10
nis potestatem super terram dimittendi
peccata, tunc ait illi paralytico, Tibi di- 11
co; Surge, tolle grabbatum tuum, & va-
de in domum tuam. Et surrexit illicò, 12
tulitque grabbatum suum, & exiit co-
ram omnibus. Et obstupuerunt omnes,
atque glorificaverunt Deum, dicentes;
Non vidimus unquam tale quid.

Sectio sexta.

Deindè egressus est ad litus maris, & 13
convenit ad eum turba magna, & docu-
it eos. Et dum ipse præteriret, vidit Le- 14
vi filium Halphæi sedentem ad exactio-
nem decimarum: & dixit ei, Sequere
me: & surrexit, ac secutus est eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወበዊኦ፡ ካዕበ፡ ሃገረ፡ ቅፍርናሆም፡ ጕንደየ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ ሀ
2 ሎ፡፡ ወተጋብኡ፡ ብዙኃን፡ እስከ፡ ሊያገምሮሙ፡ ወሊ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡ ወይነግሮ
ሙ፡ ቃሎ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡፡
በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡
3 ወአምጽኡ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ወይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ እደው፡፡ ወስ
4 እኑ፡ ላብኦቶ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ እስመ፡ ጽፉቅ፡ ሰብእ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነሠቱ፡
5 ናሕሰ፡ ወአውረድዎ፡ምስለ፡ዓራቱ፡ ዘደቤሁ፡ ይሰክብ፡ ውእቱ፡ መፃጕዕ፡፡ ወርእ
ዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሃይማኖቶሙ፡ ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ መፃጕዕ፡ ወልድየ፡ ተኀደገ፡
6 ለከ፡ ኀጢአትከ፡፡ ወሃለዉ፡ጸሐፍት፡ ይነብሩ፡ ወሐለዩ፡በልቦሙ፡፡ ወይቤሉ፡
7 ምንትኑ፡ ዘከመዝ፡ ይነብብ፡ፀርፈተ፡ ወመኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኀጢአት፡ ዘእንበለ፡ አ
8 ሐዱ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ ከመ፡ ከመ
9 ዝ፡ይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ለምንት፡ ከመዝ፡ ትሔልዩ፡ በልብክሙ፡፡ ምንት፡ይቀል
ል፡ እምብሂሎቱ፡ለዝ፡መፃጕዕ፡ተኀደገ፡ለከ፡ኀጢአትከ፡፡ እምብሂሎቱ፡ ለድዉይ፡
10 ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር፡ በእግርከ፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ከመ፡ ብውሕ፡
ሎቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ከመ፡ ይኅድግ፡ ኀጢአተ፡በዲበ፡ምድር፡ ወካ
11 ዕበ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ድዉይ፡፡ ለከ፡ እብለከ፡ ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራ
12 ተከ፡ ወእቱ፡ ቤተከ፡፡ ወተንሥአ፡ ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ ወወፅአ፡ በቅድ
መ፡ ኵሉ፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤሉ፡ ግሙ
13 ሬ፡ ኢርኢነ፡ዘከመዝ፡፡ ወእምዝ፡ ሖረ፡ ካዕበ፡ መንገለ፡ ባሕር፡ ወሖሩ፡
ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወይሜህሮሙ፡፡
በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፡
14 ወኃሊፎ፡ እምህየ፡ ርእዮ፡ ለሌዊ፡ ወልደ፡ እልፍዮስ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ኀበ፡ መጽ
ባሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡ ወተንሥአ፡ ወተለዎ፡፡

CAP. II.

ET intrans iterum civitatem Capernaum moram fecit in domo, & statim 1
audierunt quòd adfuerat: Et coacti sunt multi, usque adeò ut non caperent 2
eos ne ad januam. Et loquebatur verbum suum venientibus ad eum.

De paralytico.

Et adduxerunt infirmum Paralyticum, & portârunt eum in lecto quatuor homi- 3
nes. Et non potuerunt inducere eum ubi erat, quia multitudo *erat* hominum, 4
ubi erat Dominus Jesus, & perfregerunt tectum, & submiserunt eum cum lecto
suo super quo jacebat ille paralyticus. Et vidit Dominus Jesus fidem eorum, & 5
dixit illi paralytico; Fili mi, remittuntur tibi peccata tua. Et fuerunt scribæ se- 6
dentes, & cogitârunt in cordibus suis, Et dixerunt; Quare ille talem loquitur 7
blasphemiam? & quis potest remittere peccata nisi unus Deus? Et cognovit Do- 8
minus Jesus in spiritu suo quòd hujusmodi cogitabant: & dixit iis, Quare talia
cogitatis in corde vestro? Quid facilius est, utrùm dicere huic paralytico; Re- 9
mittuntur tibi peccata tua? vel dicere infirmo, Surge, & accipe lectum tuum, &
abi in pedibus tuis? Ut notum faceret, quòd permissum est illi filio hominis ut 10
remittat peccata super terram, & iterum dixit illi infirmo; Tibi dico, Surge, & 11
accipe lectum tuum, & ito domum tuam. Et surrexit statim, & accepit 12
lectum suum; & egressus est coram omnibus: & mirati sunt omnes; & honori-
ficârunt Deum, & dixerunt; Nunquam vidimus talia. Et tunc egressus est iterum 13
ad mare, & venerunt ad eum omnes populi; & docebat eos.

De Levi publicano.

Et egrediens illinc vidit Levi filium Alphæi sedentem ad telonium, & dixit 14
illi; Sequere me: & surrexit, & sequutus est eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * تا بدانيد كه فرزند ادمي بر زمين حكم دارد * كه كناه مردم را عفو كند * بدان شل كفت
11 * ترا مي كويم برخيز تخت خود بر كير وبخانه خود برو * همانلحظه ان شل برابر همه
12 خلق برخاست وتخته خود بر كرفت * وبخانه رفت انچنانك همه خلق در تعجب ماندند
وخدايرا ستايش دادند * ومي كفتند كه از روزكار قديم ما اين چنين نديده ايم
نهم كزيدن مسيح ليوي بن حلفا را كه متي خوانده مي شود
13 * چون بار ديكر عيسي بكنار دريا رفت * وهمه جماعت پيش او مي آمدند * ايشانرا
14 تعليم مي داد * [وچون كذشت] ليوي بن حلفا را ديد درميان سود خوران وضامنان
نشسته * بدو كفت دردنبال من بيا برخاست ودر پي مسيح رفت

ut sciatis, quòd Filius hominis in 10
terra potestatem habet, ut peccata
hominum remittat: paralytico illi
dixit; Tibi dico, Surge, lectum 11
tuum tolle, & in domum tuam abi.
Continuò paralyticus ille coram 12
omni populo surrexit, & lectulum su-
um sustulit, & domum abiit: adeò
ut universus populus in admiratione
manerent, ac Deo laudem tribuerent
& dicerent; A tempore quidem an-
tiquo nos tale quid non vidimus.

IX. Eligit Christus Levi filium Alphæi, qui Matthæus vocatur.

Cùm iterum Jesus ad littus maris 13
proficisceretur, ac tota turba ad illū
accederet, illos docuit. Et cùm præ- 14
teriret, Levi filium Alphæi vidit
inter publicanos & mancipes seden-
tem: ipsi dixit, Post me veni. Sur-
rexit & Christum secutus est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ϛ'.

Et factum est in accumbere ipsum in domo illius, & multi publicani & pecca-
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ (δ) ἁμαρ-
tores simul discumbebant Jesu, & discipulis ejus: erant enim multi, & sequebantur
τωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν
eum. Et Scribæ & Pharisæi videntes eum edentem cum publicanis
16 αὐτῷ. Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες (ε) αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν
& peccatoribus, dicebant discipulis ejus; Quid, quòd cum publicanis & peccatoribus
καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
manducat & bibit? Et audiens Jesus, ait illis; Non usum habent va-
17 ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
lentes medico, sed malè habentes. Non veni vocare justos, sed peccato-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ (ζ) ἁμαρτω-
res ad pœnitentiam. Et erant discipuli Joannis, & illi Pharisæorum
18 λοὺς εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, (η) καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων
jejunantes: & veniunt, & dicunt illi; Quarè discipuli Joannis,
νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ (θ) Ἰωάννου,
& illi Pharisæorum jejunant, at tibi discipuli non jejunant?
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
Et ait illis Jesus; Num possunt filii thalami, in quo sponsus
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος
cum illis est, jejunare? Quantum tempus cum seipsis habent sponsum, non
μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ

possunt jejunare. Venient autem dies, cùm auferetur ab
δύνανται νηστεύειν. 20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ
sponsus, & tunc jejunabunt in illis diebus. Et nemo as-
νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν (ι) ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 21 Καὶ οὐδεὶς ἐπί-
sumentum panni impoliti assuit in vestimento veteri: si verò non, aufert
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, (κ) αἴρει τὸ
supplementum ipsius novum veteris, & pejor scissura fit. Et ne-
πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 Καὶ οὐ-
mo injicit vinum novum in utres veteres: si verò non, dirumpit vinum novum
δεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος
utres, & vinum effunditur, & utres pereunt: sed vinum novum in
τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos injiciendum. Et factum est præterevadere eum in Sabba-
ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββα-
tis per sata, & cœperunt discipuli ejus iter facere vellentes
σι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς
spicas. Et Pharisæi dicebant ei; Ecce quid faciunt in Sabba-
στάχυας. 24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε τί (λ) ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββα-
tis, quod non licet? Et ipse ait illis; Nunquam legistis quid fece-
σιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; 25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίη-
rit David, quando usum habuit, & esuriit ipse, & qui cum eo?
σε Δαβίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

MS. A. (δ) ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο (ε) αὐτὸν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίοντα, ἔλεγον (ζ) ἁμαρτωλούς. Καὶ ἦσαν (η) καὶ οἱ Φαρισαῖοι (θ) Ἰωάννου νηστεύουσιν (ι) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει (κ) αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τὸ (λ) ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασι; Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Factum est autem quum discumberet in ædibus illius, ut multi telonarii & peccatores discumberent cum Jesu, & cum discipulis ejus. Erant enim permulti, & post eum venerant. 16 Scribæ verò & Pharisæi quum viderent eum manducantem cum telonariis ac peccatoribus, dixerunt discipulis ipsius; Quid est quòd cum telonariis & peccatoribus manducat & bibit? 17 Quod quum audisset Jesus, ait illis; Non indigent sani medico; sed ii qui variis malis affecti sunt. Non veni vocatum justos, sed peccatores. 18 Discipuli verò Johannis & Pharisæorum jejunabant, veneruntque, ac dicunt ei; Quare discipuli Johannis & Pharisæorum jejunant, tui verò ipsius discipuli non jejunant? 19 Ait illis Jesus, Nunquid possunt filii thalami, quamdiu sponsus cum eis est, jejunare? Minimè. 20 Venient autem dies quum auferetur sponsus ab eis, tunc jejunabunt in illo die. 21 Nemo immittit panniculum novum, & assuit vestimento veteri, ne detrahat supplementum suum ille novus ex vetere, fiatque scissura major. 22 Et nemo injicit vinum novum in utres veteres, ne vinum disrumpat utres; & utres pereant, & vinum effundatur: sed injiciunt vinum novum in utres recentes.

Hebdomadâ quartâ jejunii. 6.

23 Et factum est quum iter faceret Jesus Sabbatho per sata, ut discipuli ejus inter ambulandum defricarent spicas. 24 Et dicunt ei Pharisæi, Vide quid faciunt Sabbatho, id quod non licet. 25 Ait illis Jesus, Nunquam legistis quid fecerit David quum egeret ac famesceret, quique cum eo erant?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 *چو در خانهٔ متي — نشستن عيسي با سود خوران واعتراض معترلان بر وي — دهم
نشسته بود * بسيار † سود خوران * وضامنان * وكنه كاران * با عيسي وبا شاكردان او نشسته
16 بودند * براي انك بسياران در دنبال متي آمدند * * نويسندكان ومعترلان چون ديدند كه
با سود خوران وكنه كاران مي خورد * با شاكردان كفتند * كه بزرك شما چرا با سود خوران
17 وكنه كاران مي خورد ومي اشامد * *چون عيسي شنيد بديشان كفت * تن درستان محتاج
برشك نيستند * الا رنجوران كه در عذاب ودشخواري باشند * نيامدم كه صديقانرا بخوانم الا
كنه كارانرا — يازدهم — اعتراض معترلان بر شاكردان براي روزه ومثل خيكها
18 * معترلان كفتند * كه شاكردان يحيي روزه مي داشتند وشاكردان † تو روزه نمي دارند *
19 * عيسي بديشان كفت * فرزندان عروسي چندانك داماد با ايشان باشد * روزه
20 21 ندارند * * بيايد وقتي كه داماد از ميان ايشان بر داشته شود * انكه روزه بدارند * * نشايد
كه كسي بستاند † جامهٔ نو وبر جامهٔ پوسيده وژنده بدوزد * تا نو قوت از كهن نستاند *

X. Sessio Jesu cum publicanis, & altercatio Pharisæorum cum eo.

15 *Cùm autem in domo Matthæi sederet, multi publicani, & mancipes, & peccatores cum Jesu & cum discipulis ejus sedebant: eò quòd multi Matthæum sequerentur.* 16 *Scribæ & Pharisæi cùm viderent quòd cum publicanis & peccatoribus comederet, discipulis dixerunt; Præceptor vero vester quare cum publicanis & peccatoribus comedit & bibit?* 17 *Cùm Jesus audiret, illis dixit; Corpore sanis opus medico non est, sed ægrotis, qui dolorem & ærumnam patiuntur: non veni ut justos vocarem, sed peccatores.*

XI. Disceptatio Pharisæorum cum discipulis de jejunio, & parabola utrium.

18 *Pharisæi dixerunt; Discipuli Johannis quidem jejunium habent, discipuli verò tui jejunium non servant.* 19 *Jesus illis dixit; Filii thalami, quamdiu sponsus cum ipsis fuerit, non jejunant.* 20 *Venturum est tempus quo sponsus è medio illorum sublatus erit, tunc jejunium celebrabunt.* 21 *Haud convenit ut quispiam accipiat pannum novum, & vestimento detrito & lacero insuat, ne novum robur à veteri accipiat;*

Versio VULGATA LATINA.

Et factum est, cùm accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul
15 discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus: erant enim multi, qui & sequeban-
tur eum. Et Scribæ & Pharisæi videntes quia manducaret cum publicanis &
16 peccatoribus, dicebant discipulis ejus; Quarè cum publicanis & peccatoribus
manducat & bibit Magister vester? Hoc audito Jesus ait illis; Non necesse
17 habent sani medico, sed qui malè habent: non enim veni vocare justos, sed
peccatores. Et erant discipuli Joannis & Pharisæi jejunantes: & veniunt, &
18 dicunt illi; Quarè discipuli Joannis & Pharisæorum jejunant, tui autem di-
scipuli non jejunant? Et ait illis Jesus; Numquid possunt filii nuptiarum,
19 quamdiù sponsus cum illis est, jejunare? Quanto tempore habent secum spon-
sum, non possunt jejunare. Venient autem dies cùm auferetur ab eis sponsus: 20
& tunc jejunabunt in illis diebus. Nemo assumentum panni rudis assuit vesti- 21
mento veteri: alioquin aufert supplementum novum à veteri, & major scissura
fit. Et nemo mittit vinum novum in utres veteres: alioquin dirumpet vinum 22
utres, & vinum effundetur, & utres peribunt: sed vinum novum in utres novos
mitti debet. Et factum est iterùm cùm Dominus sabbatis ambularet per sata, & 23
discipuli ejus cœperunt progredi, & vellere spicas. Pharisæi autem dicebant 24
ei; Ecce, quid faciunt sabbatis quod non licet? Et ait illis; Numquid le- 25
gistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit, & esuriit ipse, & qui
cum eo erant?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وبينما هو متكي في بيت لاوي وكان كثيرون من العشارين والخطاة متكيين مع يسوع
16 وتلاميذه * وكان كثير قد تبعوه * كتبة وفريسيون فراوه ياكل مع الخطاة والعشارين
17 فقالوا لتلاميذه ما بال معلمكم ياكل ويشرب مع العشارين والخطاة * فسمع يسوع ذلك
فقال لهم لا يحتاج الاصحاء الي الاطباء لكن المعذبون بالامراض * لم ات لادعوا الابرار
بل الخطاة الي التوبة * * الفصل السابع *
18 * وكان تلاميذ يوحنا والفريسيين يصومون * فجاوا وقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا والفريسيين
19 يصومون وتلاميذك لا يصومون * فاجابهم يسوع قايلا هل يستطيع بنوا العرس ان يصوموا
20 ما دام العروس معهم * بل ستاتي ايام اذا ارتفع العروس فحينيذ يصومون * كما انه لا يرقع
21 انسان ثوبا باليا بخرقة جديدة الا سحط الجديد البالي فيخرقه * ولا يصب خمر جديدة في
22 زقاق قديمة الا تخرق الزقاق وينصب الخمر * بل تصب الخمر الجديدة في زقاق جدد *
* الفصل الثامن *
23 * وكان بينما هو ماشي في يوم السبت بين الزروع بداء تلاميذه وهم ماشون يفركون سنبلا
24 وياكلون * فقال له الفريسيون انظر كيف يفعلون في يوم السبت ما لا يحل * فقال لهم
25 اما قراتم قط ما صنع داود حيث جاع واحتاج ومن معه *

Et dum ipse accumberet in domo Levi, 15
essentque multi ex publicanis & pecca-
toribus accumbentes cum Jesu & di-
scipulis ejus: multi quoque secuti fuis-
sent eum, Tum Scribæ tum Pharisæi 16
viderunt illum comedentem cum pecca-
toribus & publicanis, dixeruntque
discipulis ejus; Quâ mente magister
vester manducat & bibit cum exacto-
ribus decimarum, & peccatoribus? Au- 17
divit autem Jesus hoc, & dixit eis;
Non egent sani medicis, sed vexati in-
firmitatibus. Non veni vocare justos,
sed peccatores ad pœnitentiam.

Sectio septima.

Discipuli autem Johannis & Pharisæ- 18
orum jejunabant: & venerunt ac di-
xerunt ei, Quare discipuli Johannis
& Pharisæorum jejunant, discipuli ve-
rò tui non jejunant? Respondit eis Je- 19
sus, dicens; Num possunt filii nuptia-
rum jejunare quandiu sponsus adest cum
eis? Sed venient dies, cùm au- 20
feretur sponsus, tunc jejunabunt. Quem- 21
admodum non resarcit quis vestimentum
attritum assumento novo, alioquin at-
trahet recens attritum, & lacerabit il-
lud. Neque infunditur vinum novum in 22
utres veteres: alioquin disrumpentur
utres, & effundetur vinum: ve-
rùm infunditur vinum novum in utres
novos.

Sectio octava.

Accidit autem ut dum ipse ambularet in 23
die sabbathi inter semina, cœpissent di-
scipuli ejus iter facientes defricare spi-
cas, & comedere. Quare dixerunt ei 24
Pharisæi, Vide quomodo faciant in die
sabbathi quod non licet. Ait illis, Non- 25
ne legistis unquam quid fecerit David,
quando esuriit & fuit necessitate com-
pulsus, quique cum eo erant?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእምዝ፡ሶበ፡ ሰሐ፡ በቤቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወብዙኃን፡ ኃጥአን፡ ወመጸብሐን፡ ረፈቁ፡
ምስሌሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአርድእቲሁ፡ ወብዙኃን፡ እሙንቱ ፡ ወተለውዎ፡ጸሐፍ
16 ት ፡ ወፈሪሳውያን፡፡ ወርእዮሙ፡ ከመ፡ ይበልዕ ፡ ምስለ ፡ ኃጥአን፡ወመጸብሐን ፡
ይቤልዎሙ ፡ ለአርድእቲሁ ፡ ለምንት ፡ ሊቅክሙ ፡ ይበልዕ ፡ ምስለ ፡ ኃጥአን ፡ ወመ
17 ጸብሐን ፡ ወይሰቲ፡፡ ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ይቤሎሙ ፡ ሕሙማን ፡ ይ
ፈቅድዎ ፡ ለዓቃቤ ፡ ለሀራይ ፡ ወአኮ ፡ ጥዑያን ፡ ኃጥአነ ፡ መጻእኩ ፡ እጸውዕ ፡ ወ
18 አኮ ፡ ጻድቃነ፡፡ ወአርድእቲሁ ፡ ለዮሐንስ ፡ ወእለሂ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ይጸውሙ ፡
ይጸውሙ ፡ ወሖሩ ፡ ወይቤልዎ ፡ በእንተ ፡ አርድእቲሁ ፡ ለዮሐንስ፡ ወአርድእቲሆሙ ፡
19 ለፈሪሳውያን ፡ ይጸውሙ ፡ ወአርድእቲከ ፡ ኢይጸውሙ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወይክሉኑ ፡ ደቂቁ ፡ ለመርዓዊ፡ ጾዊም፡ እምጠነ ፡ ሀሎ፡መርዓዊ ፡ ምስሌሆ
20 ሙ፡፡ ወባሕቱ፡ ይበጽሕ፡መዋዕል፡አመ፡ይነሥእዎ፡ ለመርዓዊ፡ እምኔሆሙ፡ ወ
21 ይእተ፡ አሚረ፡ ይጸውሙ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይጠቅብ፡ ግምደ፡ሐዲሰ፡ውስተ፡ሠጠ
22 ት፡ ልብስ፡ ብሉይ፡ ወእማእኮ ፡ ያኀጥዖ፡ ጥቅበቶ ፡ ወያዐቢ ፡ ለሠጠቱ፡፡ ወ
አልቦ ፡ ዘይወዲ ፡ ወይነ፡ሐዲሰ ፡ውስተ፡ዝቅ ፡ብሉይ፡ እስመ፡ ያነቅዖ፡ ወይነ ፡ሐዲሰ፡
ለዝቅ ፡ ብሉይ ፡ ወወይኑሂ፡ ይትከዐው ፡ ወዝቁሂ ፡ ይትሐጐል ፡ ወለወይንሰ ፡ ሐዲስ፡
23 ውስተ ፡ ዝቅ፡ ሐዲስ ፡ ይወድይዎ፡፡ ወእምዝ፡ ወፈረ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በሰ
ንበት፡እንተ፡ ገራውህ ፡ ወአርድእቲሁኒ ፡ ምስሌሁ ፡ ወለኀዙ ፡ ይምሕዉ፡ ሠዊተ፡ ወይ
24 ሴሑ ፡ ሎቱ ፡ ፍኖተ፡፡ ወይቤልዎ፡ፈሪሳውያን ፡ ርኢ ፡ ዘይገብሩ ፡ አርድእቲከ ፡
25 ዘኢይከውን ፡ በሰንበት፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ግሙራኑ ፡ ኢያንበብክሙ ፡ ዘገብረ ፡
ዳዊት፡ አመ ፡ ርኅበ ፡ ውእቱ ፡ ወእለሂ ፡ ምስሌሁ፡፡

Et quum pransus esset in domo ejus Dominus Jesus, multi etiam peccato- 15
res, & publicani accumbebant cum illo (qui *pertinebant* ad Dominum Jesum;)
& cum discipulis ejus, & multi erant, & sequuti sunt eum scribæ, &
Pharisæi. Et videntes quòd edebat cum peccatoribus & publicanis, di- 16
xerunt discipulis ejus, Quare magister vester edit cum peccatoribus & pu-
blicanis, & bibit. Et audiens Dominus Jesus dixit iis, Malè affecti in- 17
digent medico, & non sani: peccatores veni vocare, & non justos. Et 18
discipuli Johannis & Pharisæorum jejunabant: & venerunt & dixerunt
ei; Quare discipuli Johannis, & discipuli Pharisæorum jejunant, & di-
scipuli tui non jejunant? Et dixit iis Dominus Jesus, Possúntne filii sponsi je- 19
junare, quamdiu est sponsus cum illis. Sed veniet tempus quum auferent spon- 20
sum ab illis: & illo die jejunabunt. Et nemo est qui insuit segmentum novum 21
in scissura vestimenti veteris, ne auferat ei insumentum ejus, & ampliet scissuram
ejus. Et nemo est qui injicit vinum novum in utrem veterem quia dirumpit vi- 22
num novum utrem veterem; & vinum effunditur, & uter perit, sed vinum no-
vum in utrem novum injiciunt. Et præteriens erat Dominus Jesus in sabbatho 23
per sata, & discipuli ejus cum illo: & cœperunt vellere spicas, & præparare ei
viam. Et dixerunt ei Pharisæi; Ecce, quid faciunt discipuli tui quod non li- 24
cet in Sabbatho? Et dixit iis, Nunquámne legistis quid fecerit David, quando 25
esuriit, ipse & qui cum eo *erant*?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وزودتر دريده شود * وكسي مي نورا در خيكهاء پوسيده ننهند * تا مي ريخته نشود
وخيكها كم كردد * ليكن مي نو را در خيكهاء نو نهند
اعتراض حواردهم
23 معترلان براي خوشهء كندم * عيسي با شاكردان † بروز شنبه در ميان
كشترار مي كرديدند * شاكردان او خوشهء كندم را مي چيدند * وپاك
24 مي كردند * معترلان بدو كفتند ببين كه شاكردان تو در روز شنبه كار
25 نا شايست مي كنند * عيسي بديشان جواب داد وكفت * نه از قديم
خوانديد * كه داود وقتي كه بي نوا وكرسنه شد چه كرد * وايشان نيز كه با
وي بودند *

& citiùs laceretur. Nec quisquam 22
vinum novum utribus corruptis in-
dit, ne vinum effundatur, & utres
pereant: sed vinum novum utribus
novis indunt.

XII. Objectio Pharisæorum de spicis tritici.

Cumque *Jesus ac discipuli in die* 23
sabbathi inter segetes ambularent;
discipuli ejus spicas tritici carpe-
bant & purgabant. Pharisæi dice- 24
bant ei; Vide quomodo discipuli tui
in die sabbathi opus non licitum
agunt. Jesus illis responsum dedit, & 25
dixit; Nonne jamdudum legistis de
Davide, quo tempore inediam ac je-
junium pateretur, quid fecit, ac illi
etiam qui cum eo erant?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Ζ'.

Quomodò introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, & panes
26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους
propositionis manducavit, quos non licet manducare si non Sacerdotibus, & dedit
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε
& iis cum eo existentibus? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem κϛ
27 καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον β
factum est, non homo propter Sabbatum. Itaque dominus est filius homi-
28 ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis & Sabbati.
που καὶ τοῦ σαββάτου.

CAP. III. γ'.

Et introivit iterum in synagogam, & erat ibi homo arefa-
1 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, (α) καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμ- Ζ'
ctam habens manum. Et observabant eum, si Sabbatis curaret
2 μένην ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ (β) παρετήρουν αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει
eum: ut accusarent illum. Et ait homini arefactam
3 αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην
habenti manum; Surge in medium. Et dicit eis; Licet
4 ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστι (γ) τοῖς
Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere? Illi verò
σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ
tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super callo
5 ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει

cordis eorum, dicit homini; Extende manum tuam: & extendit, & re-
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ (δ) ἀπο-
κϛ Δ stituta est manus illius sana ut altera. Et exeuntes Pharisæi, statim
κατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως 6
κε β cum Herodianis consilium faciebant adversùs eum, ut eum perde-
μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
rent. Et Jesus secessit cum discipulis suis ad ma-
σι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασ- 7
κζ α re: & multa turba à Galilæa, secuta est eum, & à
σαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, (ε) ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
Judæa, Et ab Hierosolymis, & ab Idumæa, & trans Jor-
Ἰουδαίας, Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορ- 8
Ζ' danem: & qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat,
δάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει,
venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis, ut navicula adsisteret sibi,
ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, 9
propter turbam, ut ne cõprimerent eum. Multos enim sanaverat, ita ut irruere ei,
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, 10
κη ut illum tangerent, quotquot habebãt flagella. Et spiritus immundi cùm il-
η ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, (ζ) ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐ- 11
lum spectabant, accidebant ei, & clamabant, dicentes; Quòd tu es filius Dei,
τὸν ἐθεώρει, (η) προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 12
Et multa comminabatur eis, ut ne illum manifestum facerent.
Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ (θ) αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

MS. A. (α) καὶ ἐκεῖ ἦν (β) παρετηροῦντο (γ) ἐν τοῖς (δ) ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες (ε) ἠκολούθησεν (ζ) καὶ ὅσοι (η) προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον (θ) φανερὸν αὐτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܐܒܝܬܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ܂ ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܐ
ܐܟܠ܂ ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ܂ ܘܝܗܒ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ
27 ܗܘܘ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ
28 ܫܒܬܐ܂ * ܡܪܗ ܗܘ ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂
* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ
1 * ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܐܝܕܗ ܝܒܝܫܐ܂ * ܘܢܛܪܝܢ
2 ܗܘܘ ܠܗ܂ ܕܐܢ ܢܐܣܝܘܗܝ ܒܫܒܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ
3 ܐܝܕܗ܂ ܩܘܡ ܒܡܨܥܬܐ܂ * ܘܐܡܪ ܐܦ ܠܗܘܢ܂ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ ܐܘ
4 ܒܝܫܬܐ܂ ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ܂ * ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܪܘܓܙܐ܂ ܟܕ
5 ܟܪܝܐ ܠܗ ܥܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ܂ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ܂ ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ
ܐܝܕܗ܂ * ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܡܚܕܐ ܥܡ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܤ܂ ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ
6 ܕܢܘܒܕܘܢܗ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܣܦܪ ܝܡܐ܂ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ
7 ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܒܬܪܗ܂ ܘܡܢ ܝܗܘܕ܂ * ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܡܢ ܐܕܘܡ܂ ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ܂
8 ܘܡܢ ܨܘܪ ܘܡܢ ܨܝܕܢ܂ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ܂ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
9 ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗ ܐܠܦܐ܂ ܡܛܠ ܟܢܫܐ܂ ܕܠܐ ܢܐܠܨܘܢܗ܂ * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܐܣܐ ܗܘܐ܂
10 ܐܝܟ ܕܢܦܠܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܗ܂ * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
11 ܡܚܘܢܐ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ܂ ܟܕ ܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ܂
12 ܕܐܢܬ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܣܓܝ ܡܟܐܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂
ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ܂

Quomodo ingressus sit ædem Dei, quum Abiathar esset summus sacerdos, & panem mensæ Domini comederit, quem non licet comedere nisi sacerdotibus; & dederit iis etiam qui secum erant? Et subdit eis, Sabbathum propter hominem creatum esse, non hominem propter sabbathum. Dominus est ergò & sabbathi quoque Filius hominis.

CAP. III.

Et ingressus est iterum Jesus in Synagogam: eratque illic vir quidam, cujus erat arida manus. Observabant autem eum ut si sanaret illum sabbatho, deferrent eum. Et ait illi viro, cujus erat arida manus; Surge in medium. Dixit autem iis quoque, Licet Sabbatho facere benè, vel malè? animam servare, an perdere? ipsi verò tacebant. Et intuitus est eos cum indignatione, ægrè ferens propter duritiem cordis eorum: dixitque illi homini, Extende manum tuam: & extendit; & restituta est manus ejus. Et egressi sunt Pharisæi eo ipso momento cum domesticis Herodis, & consilium inierunt adversùs eum, ut perderent eum. Jesus verò cum discipulis suis profectus est ad mare, & plebs multa à Galilæa sequuta est eum, & à Judæa: Et ab Jerusalem, & ab Edom, & à *regione quæ est* trans Jordanem, & à Tyro & à Sidone cœtus multi, qui audierant quæcunque faciebat, venerunt ad eum. Et ait discipulis suis, ut admoverent ad se naviculam propter turbas, ne ipsum opprimerent. Multos enim sanabat, adeò ut irruerent in eum quatenus ipsum tangerent. Illique qui habebant plagas spirituum immundorum, quum viderent eum, procidebant, & clamabant, dicentes; Tu es filius Dei. Et vehementer increpabat eos, ne ipsum revelarent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * چكونه در خانهٔ خدا رفتند * در جاء ابي ملخ بزرك امامان * ونان خوان خدارا خوردند
27 واجب نمي بود * كه ان نانرا كسي بخورد بغير امامان * وبديشان كفت شنبه از براي
28 ادميان افريده شد * نه ادمي براي شنبه * وخداوند شنبه فرزند ادمي است
سيزدهم خوش كردن مسيح دست خشك را
1 * عيسي ديكر بار ميان انجمن
2 در آمد * ومردي بود انجا كه يك دست او خشك بود * واورا نكه مي داشتند * تا روز
3 شنبه عيسي را بيازمايند * وملامت كنند * عيسي اتفاق ايشانرا دانسته بود * اشارت
4 بدان دست خشك كرد وكفت بر خيز * ديكر بار بجماعت كفت * در روز شنبه واجبست كه
5 نيكي كنند يا بدي * جانرا زنده كنند * يا كم كنند * ايشان خاموش شدند وهيچ نمي كفتند
* بخشم سوي ايشان نكه كرد * وازسختيء دل ايشان دلتنك شد * وبدان مرد كفت دست
6 خودرا دراز كن * دراز كرد ودرست شد * همانكه معتزلان از انجا بدر امدند * وبا كسان
هيرودس مشورت كردند * كه چكونه اورا كم كنند

Quomodo ingressi sint in domum Dei sub Abimelech maximo sacerdotum, et panem mensæ Dei comederint, cum licitum non esset ut illum panem quisquam comederet præter sacerdotes. Et illis dixit; Sabbathum propter homines creatum est, non homines propter Sabbathum. Et dominus sabbathi filius hominis est.

XIII. Sanat Christus manum aridam.

CAP. III.

Iesus rursus in medium synagogæ ingressus est: & homo ibi erat cui una manus arida fuit. Et illum observabant, ut die sabbatho Jesum tentarent & accusarent. Jesus conspiratione illorum intellectâ, signum illi manum aridam habenti fecit, & dixit, Assurge. Iterùm turbæ dixit; Die sabbathi oportetne bonum facere an malum? animam vivificare an perdere? Ipsi autem silentes erant, nec quidquam dixerunt. Cum iracundia illos aspexit, & à duritie cordis eorum dolore affectus est, & homini illi dixit, Manum tuam extende: extendit, & sanata est. Eodem instanti Pharisæi illinc egressi sunt & cum quibusdam Herodis asseclis consilium inierunt, quomodo illum perderent.

Versio VULGATA LATINA.

26 Quomodò introivit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & panes
propositionis manducavit, quos non licebat manducare, nisi sacerdotibus, & dedit
27 eis qui cum eo erant? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem factum est, &
28 non homo propter Sabbatum. Itaque Dominus est filius hominis, etiam Sabbati.

CAP. III.

1 ET introivit iterùm in synagogam: & erat ibi homo habens manum aridam.
2 Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent illum. Et ait homini ha-
3 benti manum aridam; Surge in medium. Et dicit eis; Licet sabbatis benè face-
4 re, an malè? animam salvam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circum-
5 spiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini; Exten-
de manum tuam. Et extendit, & restituta est manus illi. Exeuntes autem Phari- 6
sæi, statim cum Herodianis consilium faciebant adversùs eum, quomodò eum per-
derent. Jesus autem cum discipulis suis secessit ad mare: & multa turba à Gali- 7
læa & Judæa secuta est eum, Et ab Jerosolymis, & ab Idumæa, & trans Jordanem: 8
& qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, vene-
runt ad eum. Et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam, 9
ne comprimerent eum. Multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum ut illum tan- 10
gerent quotquot habebant plagas. Et spiritus immundi, cùm illum videbant, pro- 11
cidebant ei: & clamabant, dicentes; Tu es Filius Dei. Et vehementer commina- 12
batur eis ne manifestarent illum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 كيف دخل بيت الله اذ كان ابيثار عظيم الكهنة فأكل خبز التقدمة الذي لا يحل *
اكله الا للكهنة فقط * واعطى الذين كانوا معه * ثم قال لهم السبت من اجل الانسان
28 كان لا الانسان لاجل السبت * فاذن ابن الانسان هو رب السبت *

* الفصل التاسع *

1 ودخل ايضا مجمعهم وكان هناك رجل يده يابسة * فجعلوا يرصدونه هل يبريه في يوم السبت *
2 ليعرفوه * فقال للرجل اليابس اليد قم في الوسط * وقال لهم ايجوز في السبت فعل الصلاح ام 3 4
5 الشر * انفس تخلص ام تهلك * فلم يجيبوه * فنظر اليهم مغضبا حزينا لعمى قلوبهم * ثم قال
6 للرجل امدد يدك فمدها فاستوت يده * فخرج الفريسيون للوقت مع اصحاب الهيرودسيين
7 مؤامرين في ان يهلكوه * * الفصل العاشر * فاما يسوع وتلاميذه
8 فانطلق الى البحر وتبعه جمع كبير من الجليل * ومن اليهودية * ومن يروسليم * ومن ادوم
9 ومن عبر الاردن * وجمع كبير من صور وصيدا لما سمعوا بما صنع اقبلوا اليه * فامر تلاميذه
10 ان يعدوا اليه سفينة من اجل الجموع لئلا يزحموه * فانه كان قد ابرأ كثيرين كانوا يزدحمون
11 عليه حتى يقعوا ليلمسوه * وكذلك الذين كانت بهم امراض * وارواح نجسة كانوا اذا راوه
12 سقطوا قدامه قايلين * انت هو ابن الله * وكان ينتهرهم كثيرا الا يظهروا فعله *

Quomodo introivit in domum Dei, cùm esset Abiathar summus sacerdotum, & manducavit panem propositionis, cujus non licebat comestio, nisi sacerdotibus tantùm, dederitque iis qui secum erant? 26
Deinde dixit eis, Sabbathum propter hominem factum est, non homo propter sabbathum. Igitur Filius hominis est Dominus sabbathi. 27 28

Sectio nona.

CAP. III.

ET introivit iterum synagogam eorum: Et erat ibi homo cujus manus erat arida. 1
Et cœperunt observare illum, an curaret eum in die sabbathi, ut accusarent eum. 2
Ait ergò homini arido manu, Sta in medio. 3
Tum dixit illis, Licétne in sabbatho operatio boni, an mali? animam salvam fieri, an perdi? Et non responderunt ei. 4
Inspexitque eos iratus, tristis de cæcitate cordium eorum: deindè dixit homini, Extende manum tuam. Et extendit eam, & restituta est manus ejus. 5
Et exierunt Pharisæi statim cum sodalibus Herodianorum, consilium capientes de perdendo illo. 6

Sectio decima.

At Jesus cum discipulis suis secessit ad mare: & secuta est eum turba magna à Galilæa, & à Judæa, 7
Et ab Jerosolymis, & ab Idumæa, & à trans Jordanem: & cœtus magnus à Tyro, & Sidone, quum audivissent quod fecerat, venerunt ad eum. 8
Et præcepit discipulis suis ut admoverent ad eum navim aliquam propter turbas, ne comprimerent eum. 9
Quia enim curaverat multos, irruebant in eum, ita ut caderent, quatenus tangerent eum. 10
Similiter ii quibus inerant morbi, & spiritus immundi, quando videbant eum, cadebant ante eum, dicentes; Tu es filius Dei. 11
Et increpabat eos multùm, ne manifestarent opus ejus. 12

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ዘከመ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በአብያታር ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወበልዐ ፡ ኅብ
ስተ ፡ መሥዋዕት ፡ ዘኢይከውን ፡ ለበሊዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ለካህናት ፡ ለባሕቲቶሙ ፡
27 ወወሀቦሙ ፡ ለእለ ፡ ምስሌሁ ። ወይቤሎሙ ፡ ሰንበት ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡ ተፈ
28 ጥረት ፡ ወአኮ ፡ ሰብእ ፡ በእንተ ፡ ሰንበት ። ወእግዚኣ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓ
ለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ለሰንበት ።

1 በእንተ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ።
2 ወቦአ ፡ ካዕበ ፡ ምኵራበ ፡ ወሀሎ ፡ ህየ ፡ ብእሲ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ። ወይትዓቀብዎ ፡
3 ለእመ ፡ ይፌውሶ ፡ በሰንበት ፡ ከመ ፡ ያስተዋድይዎ ። ወይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘፀ
4 ውስት ፡ እዴሁ ፡ ተንሥእ ፡ ወቁም ፡ ማእከለ ። ወይቤሎሙ ፡ ይከውኑሁ ፡ በሰንበትሰ ፡
ገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ላው ፡ ገቢረ ፡ እኩይ ፡ ኣሕይዎ ፡ ነፍስ ፡ ወሚመ ፡ ቀቲል ፡ ወአርመሙ ።
5 ወነጸሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይትሜዓዕ ፡ ወይቴክዝ ፡ በእንተ ፡ ዑረተ ፡ ልቦሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ለ
6 ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ወሐይወት ። ወወፂኦሙ ፡
7 ፈሪሳውያን ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሄሮድስ ፡ ተማከሩ ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ። ወተግ
ሕሠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ምስለ ፡ አርዳኢሁ ፡ መንገለ ፡ ባሕር ፡ ወተለውዎ ፡ ብ
8 ዙኃን ፡ ጥቀ ፡ እምገሊላ ፡ ወእምይሁዳ ። ወእምኢየሩሳሌም ፡ ወእምኢዶሚ
ያስ ፡ ወእማዕደተ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ወእምጢሮስ ፡ ወእምሲዶና ፡ ወብዙኃን ፡ ጥቀ ፡ መ
9 ጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ። ወይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ያፀ
10 ንሑ ፡ ሎቱ ፡ ሐመረ ፡ ከመ ፡ ኢይትጋፍዕዎ ፡ ሰብእ ። እስመ ፡ ለብዙኃን ፡ ኣ
11 ሕየዎሙ ፡ ወያስተበቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይግስስዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕሙማን ። ወእለ
ሂ ፡ ኀዛን ፡ እጋንንት ፡ ርኩሳን ፡ እምከመ ፡ ርእይዎ ፡ ይሰግዱ ፡ ሎቱ ፡ ወይጸር
12 ኁ ፡ ወይብሉ ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ። ወብዙኃ ፡ ይገሥጾ
ሙ ፡ ከመ ፡ ገሃደ ፡ ኢይረስይዎ ።

Quando introivit domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & mandu- 26
cavit panem sacrificii, quem non licet manducare, nisi sacerdotibus solis, &
dedit iis qui cum eo *erant*. Et dicebat iis, Sabbathum propter hominem creatum 27
fuit, & non homo propter sabbathum. Et Dominus est, filius hominis, 28
sabbathi.

CAP. III.

De eo cui arida manus.

ET intravit iterum synagogam, & fuit ibi homo cujus manus arida fuit. 1
Et observabant eum si curaret in sabbathis, ut accusarent illum. Et dixit isti 2
homini cujus manus clauda erat; Surge, & sta *in* medio. Et dicit iis, Licétne in 3
sabbathis facere bonum, vel facere malum; servare animam, aut occidere? & ta- 4
cuerunt. Et prospiciens eos, indignatus & contristatus fuit propter cæcitatem 5
cordis eorum: & dixit isti homini, Extende manum tuam, & extendit manum
ejus: & sana fuit. Et exeuntes Pharisæi cum hominibus Herodis, consilium 6
inierunt ut occiderent eum. Et secessit Dominus Jesus cum discipulis suis ad 7
mare, & sequuti sunt eum quam plurimi è Galilæa & à Judæa. Et ab Hie- 8
rosolymis, & ab Idumæa, & ab ulteriori Jordanis, & à Tyro, & à Sidone,
& quam plurimi venerunt ad eum audientes omnia quæ fecisset. Et dixit 9
discipulis suis, ut astare illi facerent navim, ut non comprimerent eum popu-
li. Quia multos sanaverat, & orabant eum ut tangerent eum omnes *inter eos* 10
graviter afflicti. Et prehensi dæmonibus immundis, quando videbant eum ado- 11
rabant eum, & clamabant, & dicebant; Tu es filius Dei. Et multùm commi- 12
nabatur iis ut manifestum non facerent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهار دهم   انجا كه رنجوران وديوانكان بسيار را شفا داد

7 * عيسى با شاكردان خود * بكنار دريا رفت * وخلق بسيار از جليل با وى
8 كرويدند * واز يهودا * واز اورشليم * واز ادوم * واز ان سوى اردن * واز صور * واز صيدا
9 هرچه عيسى كرده بود * شنيدند وپيش او امدند * وبشاكردان خود كفت * تا كشتى
10 پيش او بيارند * كه انبوهى جماعت اورا نخوابند * براى انك بسيارانرا شفا مى داد * كه
خودرا برو مى انداختند * سبب انك بوى برسند * وديوانكان * ومصروعان * از جانهاء
11 پليد رنجها داشتند * وقتيكه اورا مى ديدند * مى افتادند * وبانك مى زدند * وميكفتند
12 توى فرزند خدا * وبر بسياران بانك زد تا اورا اشكارا نكنند

XIV. Ubi ægrotis ac dæmoniacis plurimis sanitatem reddidit.

Jesus autem cum discipulis suis ad littus maris profectus est: & populus multus è Galilæo in eum crediderunt, & ex Judæa, 7
Et ex Hierosolyma & ex Idumæa, & ab altera parte Jordanis, & ex Tyro, & ex Sidone: quæcunque Jesus fecerat audiverant, & ad illum venerunt. 8
Et discipulis suis dixit, ut navigium ad eum admoverent, ne conferta turba illum opprimeret. 9
Eò quòd plurimis sanitatem restituerat, qui se in illum conjecerant, ejus tangendi gratiâ. 10
Et dæmoniaci, & epileptici, à spiritibus impuris plagas habentes, quo tempore viderent eum, prociderunt, & vociferantes dixerunt; Tu es Filius Dei. 11
Et multis interminatus est, ne illum manifestum facerent. 12

ἘΥΑΓΓΈΛΙΟΝ ΚΑΤᾺ ΜΆΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Η'.

Et ascendit in montem, & advocat quos voluit ipse: & venerunt
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον (Η' κθ β)
ad eum. Et fecit duodecim, ut essent cum illo: & ut mitteret e-
14 πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐ- (β)
os prædicare: Et habere auctoritatem curare infirmitates, & ejicere
15 τοὺς κηρύσσειν· Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
dæmonia. Et imposuit Simoni nomen Petrum: Et Jacobum
16 τὰ δαιμόνια. Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· Καὶ Ἰάκωβον (λ β)
17 Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi: (& imposuit
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν (ι) ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· (καὶ ἐπέθηκεν
eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui:) Et Andream, &
18 αὐτοῖς ὀνόματα (κ) Βοανεργές, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ βροντῆς·) Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ
Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Al-
Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλ-
phæi, & Thaddæum, & Simonem Cananitem: Et Judam Iscariotem,
19 φαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην· Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
qui & tradidit illum. Et veniunt ad domum: & convenit iterum tur- (λα)
20 ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν (λ) ὄ-
ba, ita ut non posse ipsos neque panem manducare. Et audientes qui
21 χλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς (μ) μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ (λβ β)
ad ipsum, exierunt prehendere eum: dicebant enim; Quòd extra se esset. Et Scri-
22 παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ, Ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ Γραμμα-
bæ qui ab Hierosolymis descendentes, dicebant, Quoniam Beelzebul habet, &, Quia
τεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον, Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ, Ὅτι

in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et advo-
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμε- 23 (λγ β)
cans eos, in parabolis dicebat illis; Quomodò potest Satanas Sata-
νος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατα-
nam ejicere? Et si regnum in seipsum dividatur, non potest stare
νᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι 24
regnum illud. Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest sta-
ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα- 25
re domus illa. Et si Satanas consurrexerit in semetipsum, & dispertit'
θῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ μεμέρι- 26
est, non potest stare, sed finem habet. Non potest aliquis
σται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. (ν) Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ 27
vasa fortis, ingressus in domum ejus, diripere, si non priùs
σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
fortem alliget: & tunc domum ejus diripiet. Amen dico
τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (ξ) διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω 28 (λδ β)
vobis; Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, &
ὑμῖν, Ὅτι πάντα (ο) ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ
blasphemiæ quascunque blasphemaverint. Qui autem blasphemaverit in Spiri-
βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦ- 29
tum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed obnoxius est æterni
μα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, (π) ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου
judicii. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet.
κρίσεως. Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 30

MS.A. (ι) ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰακώβου· (κ) Βοανηργές, (λ) ὁ ὄχλος, (μ) μηδὲ (ν) Οὐδεὶς δύναται τὰ (ξ) διαρπάσῃ. (ο) ἀφεθήσονται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ βλασφημίαι (π) ἀλλὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]

Dominicâ sextâ post Pentecosten. 7.

13 Et conscendit montem, & advocavit quos voluit: ad eumque venerunt. 14 Et delegit duodecim qui secum essent, & quos mitteret ut prædicarent, 15 Haberentque potestatem curandi morbos, & ejiciendi dæmonia. 16 Et nominavit Simoni nomen Cepha. 17 Et Jacobo filio Zebedæi & Johanni fratri Jacobi, imposuit eis nomen Benai-reghesc, quod est, Filii tonitrui. 18 Et Andream, & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, & Thaddæum, & Simonem Zelotem, 19 Et Judam Iscarioten, qui ipsum prodidit. 20 Veneruntque in domum. Et congregatæ sunt turbæ iterum, adeò ut ne possent quidem panem edere. 21 Et audierunt consanguinei ejus, & exierunt ut prehenderent eum: dicebant enim eum extra mentem suam exiisse. 22 Scribæ autem illi qui ab Ierusalem descenderant, dicebant; Beelzebub in eo est, ac per principem dæmoniorum ejicit dæmonia. 23 Et advocavit eos Jesus, & in parabolis dixit eis; Quomodo potest satanas satanam ejicere? 24 Nam si regnum contra sese divisum fuerit, non poterit stare regnum illud. 25 Et si domus contra se divisa fuerit, non poterit domus illa subsistere. 26 Et si satanas insurgit in seipsum, & divisus est, non potest stare; sed finis ejus adest. 27 Nemo potest ingredi ædes strenui, & diripere vasa illius, nisi priùs strenuum illum vinxerit, & tunc ædes ejus diripiet. 28 Amen dico vobis, Omnia quidem peccata & blasphemiæ, quibus blasphemaverint homines, remittentur eis. 29 At quisquis blasphemaverit in Spiritum sanctitatis, non habebit remissionem in æternum, sed reus est judicii æterni. 30 Propterea quòd dicebant spiritum immundum in eo esse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پانزدهم فرمان دادن عیسي بشاگردان ونام ایشان
13 *واز انجا مسیح بالاء کوه رفت. وان کسانرا که مي خواست پیش خود خواند. [وپیش او آمدند] *
14 از میان ان جمع دوازده کس را برگزید. که ملازم وي باشند. وایشانرا بفرستند. که درعالم مژده دهند.
15 *ومسلط باشند. که رنجورانرا شفا دهند ودیوانرا بدر کنند. *
16 وشمعون را صفا نام کرد یعني سنگ. *
17 یعقوب پسر زبدي. ویوحنا برادر یعقوب. نام ایشانرا بني رغش نهاد. که فرزندان رعما بودند. *
18 واندراوس. وفیلیپوس. وبرتلمي ومتي. وتوما. ویعقوب پسر حلفا. وتدي. وشمعون قاناني. *
19 ویهوداي سخریوطا انك اورا سپارد.
شانزدهم جهودان گفتند که ببعلزبوب سرور دیوان دیوانرا بدر مي آورد
20 * وازانجا عیسي باز بخانه آمد. *
21 وجماعت بسیار گرد شدند. چنانك نان نمي یافتند که بخورند. *دوستانش شنیدند وبدر آمدند تا اورا بگیرند. سبب انك گفته بودند. که این ازعقل خود بدر آمد. *
22 ونویسندگان وکساني که از اورشلیم بزیر آمده بودند. گفتند بعلزبوب درو هست. بقوت سرور دیوان دیوانرا بدر مي کند. *
23 عیسي ایشانرا خواند. ومثلها با ایشان گفت. چگونه تواند ابلیس ابلیس را بیرون کردن.

XV. Mandata Jesu discipulis data, & nomina ipsorum.

13 *Et illinc Christus monte conscendit, & quoscunque voluit ad se vocavit, & venerunt ad eum.* 14 *E quorum numero duodecim homines elegit, qui eum comitarentur, & eos mitteret ut in mundo Evangelium prædicarent.* 15 *Et potestate præditi essent ægrotos sanandi, ac dæmonia ejiciendi.* 16 *Et Simeoni Cephæ nomen indidit,* quod *significat petram.* 17 *Reliqui erant Jacobus filius Zebedæi, & Johannes frater Jacobi, ipsis nomen Beni Reg'sch imposuit, quòd filii tonitrui essent.* 18 *Et Andreas, & Philippus, & Bartholomæus, et Matthæus, & Thomas, & Jacobus filius Alphæi, & Thaddæus, & Simeon Cananæus.* 19 *Et Judas Iscariotes, qui illum tradidit.*

XVI. Judæi dixerunt, Per Beelzebub principem dæmoniorum dæmonia ejicit.

20 *Et illinc Jesus domum reversus est. Et turbæ multæ congregatæ sunt, ut ne panem quidem reperirent ut comederent.* 21 *Et amici ejus audientes egressi sunt ut eum prehenderent: eò quòd dixerunt, Hic quidem ex intellectu suo excessit.* 22 *Scribæ autem, & quidam qui ab Hierosolymis descenderant, dicebant; Beelzebub in eo est, virtute principis dæmoniorum dæmonia ejicit.* 23 *Tunc Jesus illos vocavit & in parabolis illis dixit; Quomodo potest Diabolus Diabolum ejicere?*

Versio VULGATA LATINA.

13 Et ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse: & venerunt ad eum.
14 Et fecit ut essent duodecim cum illo: & ut mitteret eos prædicare. Et dedit
15 illis potestatem curandi infirmitates, & ejiciendi dæmonia. Et imposuit Simoni
16 nomen Petrus: Et Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi, & imposuit eis
17 nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui: Et Andream, & Philippum, & Bar-
18 tholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Alphæi, & Thaddæum, & Si-
19 monem Chananæum, Et Judam Iscariotem, qui & tradidit illum. Et veniunt
20 ad domum: & convenit iterùm turba, ita ut non possent neque panem mandu-
21 care. Et cùm audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim; Quoniam in
22 furorem versus est. Et Scribæ, qui ab Jerosolymis descenderant, dicebant; Quo-
niam Beelzebub habet, &, Quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et 23
convocatis eis, in parabolis dicebat illis; Quomodò potest Satanas Satanam eji- 24
cere? Et si regnum in se dividatur, non potest regnum illud stare. Et si domus 25
super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare. Et si Satanas consur- 26
rexerit in semetipsum, dispertitus est, & non poterit stare, sed finem habet. Ne- 27
mo potest vasa fortis ingressus in domum diripere, nisi priùs fortem alliget, &
tunc domum ejus diripiet. Amen dico vobis; Quoniam omnia dimittentur filiis 28
hominum peccata, & blasphemiæ quibus blasphemaverint: Qui autem blasphema- 29
verit in Spiritum sanctum, non habebit remissionem in æternum, sed reus erit
æterni delicti. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet. 30

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * الفصل الحادي عشر * ثم صعد الجبل ودعا الذين احبهم فاتوا اليه *
14 واننحب اثني عشر وسماهم رسلا ليكونوا معه * ولكي يرسلهم ليكرزوا * واعطاهم سلطانا
15
16 علي شفاء المرضي واخراج الشياطين * وسمي سمعان الصخرا * ويعقوب بن زبدي ويوحنا
17
18 اخاه سماهما بوانرجس الذي هو ابناء الرعد * واندراوس * وفيلبس * وبرتلومي * ومتي * وتوما
19 ويعقوب بن حلفاء * وتداي * وسمعان القانوي * ويهوذا الاسخريوطي الذي اسلمه * ودخل الي
20
21 بيت فاجتمع ايضا جمع حتي لم يقدروا علي اكل الخبز * وسمع اصحابه فخرجوا ليمسكوه قايلين
22 انه ساهي القلب * فاما الكتبة الذين اتوا من يروشليم فقالوا ان باعل زبول معه
23 وبرييس الشياطين يخرج الشياطين * فدعاهم وقال لهم بامثال كيف يقدر شيطان ان يخرج
24 شيطانا * وكل مملكة تنقسم لا تثبت تلك المملكة * واذا اختلف اهل البيت لا يثبت ذلك
25
26 البيت * فان كان الشيطان قد قاوم نفسه وانقسم فلن يقدر ان يثبت لكن تلك تكون
27 له انقضاء * لا يقدر احد يدخل بيت القوي وينهب متاعه الا ان يربط القوي اولا وحينيذ
28 ينهب بيته * الفصل الثاني عشر * امين اقول لكم ان كل شي يغفر
29 لبني البشر من الخطايا والتجديف الذي يجدفونه * والمجدفون علي روح القدس لا يغفر لهم
30 الي الابد بل يحل بهم العقاب الدايم * لانهم يقولون ان معه روحا نجسا *

Sectio undecima.

Deindè conscendit montem, & advoca- 13
vit quos dilexit; & venerunt ad eum.
Elegitque duodecim, & vocavit eos 14
Apostolos: ut essent cum eo, & ut mit-
teret eos ad prædicandum. Et dedit eis 15
potestatem curandi infirmos, & ejici-
endi dæmonia: Et nominavit Simonem 16
Petram: Et Jacobum filium Zebedæi, 17
& Johannem fratrem ejus, appellavit
Boanerges, hoc est, Filios tonitrui. Et 18
Andream, & Philippum, & Bartholo-
mæum, & Matthæum, & Thomam, &
Jacobum filium Halphæi, et Thaddæum,
& Simonem Cananæum, Et Judam 19
Iscariotem qui tradidit ipsum. Et in- 20
travit in domum quandam; & conve-
nit iterùm turba, ita ut non possent
manducare panem. Et audierunt sui, 21
egressique sunt ut tenerent ipsum, di-
centes eum in deliquium cordis incidisse.
At scribæ qui venerant ab Ierosolymis, 22
dixerunt; Sanè Beel-zebul est cum eo:
& per principem dæmoniorum ejicit dæ-
monia. Et vocavit eos, dixitque in pa- 23
rabolis; Quomodò potest dæmonium
ejicere dæmonium? Quandoquidem 24
omne regnum quod dividitur, non erit
stabile illud regnum? Et quando discor- 25
dant habitatores domûs, non erit stabilis
illa domus? Quare si Satanas adver- 26
satur sibi ipsi, & dissidet, profectò non
poterit subsistere: sed id erit illi in ex-
terminium. Non potest quis intrare do- 27
mum fortis, & diripere supellectilem
ejus, nisi vinciat fortem prius: ac tum
diripiet domum ejus.

Sectio duodecima.

Amen dico vobis, Quòd quælibet res di- 28
mittetur filiis hominis quoad peccata,
& blasphemiam quam blasphemaverint:
Blasphemantibus verò in Spiritum san- 29
ctum, non remittetur eis in æternum:
sed convenit eis supplicium æternum.
Quoniam dicebant, quòd haberet spiri- 30
tum immundum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 በእንተ : ኅርየቶሙ : ለሐዋርያት ::=
ወዐርገ : ደብረ : ወጸውዐ : እለ : ፈቀደ : ወሖሩ : ኀቤሁ ::= ወኀረየ : ዐሠ
14 ርተ : ወክልኤተ : ሐዋርያተ : ወሰመዮሙ : ወከመ : የሀልዉ : ምስሌሁ : ወይፌን
15 ዎሙ : ይስብኩ ::= ወሊብሎሙ : ያውፅኡ : አጋንንተ : ርኩሳነ : ወይፈ
16 ውሱ : ድዉያነ ::= ወሰመዮሙ : በበ : አስማቲሆሙ :: ወሰመዮ : ለስም
17 ዖን : ጴጥሮስ ::= ወያዕቆብ : ወልደ : ዘብዴዎስ : ወዮሐንስ : እኁሁ : ለያ
18 ዕቆብ : ወሰመዮሙ : በአኔርጌስ : ደቂቀ : ነጐድጓድ : ብሂል ::= ወእንድርያስ : ወፊ
ልጶስ : ወበርተሎሜዎስ : ወማቴዎስ : ወቶማስ : ወያዕቆብ : ወልደ : እልፍዮስ : ወታዴዎስ :
19 ወስምዖን : ቀነናዊ ::= ወይሁዳ : አስቆሮታዊ : ዘአግብኦ ::= ወበዊኦሙ : ቤተ : መ
20 ጽኡ : ካዕበ : አሕዛብ : ብዙኃን : እስከ : ኢያበውሕዎ : ይብላዕ : እክለ ::= ወሰሚዖ
21 ሙ : አዝማዲሁ : መጽኡ : ይእኃዝዎ : እስመ : ዓብደ : ይብልዎ ::= ወጸሐፍትኒ : እ
22 ለ : ወረዱ : እምኢየሩሳሌም : ይቤሉ : በብዔል : ዜቡል : እኁዝ : ወበመልአኮሙ : ለአጋንን
23 ት : ያወፅኦሙ : ለአጋንንት ::= ወጸውዖሙ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወመሰለ : ሎሙ :
24 እፎ : ይክል : ሰይጣን : ሰሰይጣን : አውጽኦ ::= እመንግሥትኒ : ዘበበይናቲሁ : ይትናፈ
25 ቅ : ኢይቀውም : ውእቱ : መንግሥት ::= ወእመኒ : ቤት : ተናፈቀት : በበይናቲሃ : ኢ ት
26 ቀውም : ይእቲ : ቤት ::= ወሰይጠንሂ : ለእመ : ተንሥአ : በበይናቲሁ : ወተናፈቀ : ኢ
27 ይቀውም : ማኅለቅተ : ይረክብ ::= ወአልቦ : ዘይክል : ቤተ : ኀያል : በዊእ : ወበር
ብሮተ : ንዋዮ : ለእመ : ኢቀደመ : አሲሮቶ : ለኀያል : ወእምዝ : በርብሮተ : ቤቶ ::=
28 አማን : እብለክሙ : ኵሉ : ኀጢአት : ወፅርፈት : ይትኃደግ : ለኵሉ : ሰብእ ::=
29 ወዘሰ : አፅረፈ : ዲበ : መንፈስ : ቅዱስ : ኢይትኃደግ : ሎቱ : ለዓለም : ወይትኴነን : በደይን :
30 ዘለዓለም ::= እስመ : ይቤሉ : ጋኔን : ርኩስ : አኃዞ ::=

De electione Apostolorum.

Et ascendit *in* montem, & vocavit, quos voluit & venerunt ad eum. Et elegit 13
duodecim Apostolos & nominavit eos ut essent cum illo, & ut mitteret eos præ- 14
dicare. Et dedit potestatem illis ut ejicerent dæmones immundos, & ut cura- 15
rent infirmos. Et vocavit eos singulos nominibus suis, & vocavit Simonem 16
Petrum. Et Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem Jacobi, nominavit 17
Boanerges, (quod est dicere) Filii tonitrui. Et Andream, & Philippum, & 18
Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Alphæi, & Tha-
dæum & Simonem Cananæum, Et Judam Iscariotem qui tradidit illum. Et 19
intrantes domum venerunt iterùm populi multi, ita ut non permitterent ei man- 20
ducare panem. Et audientes cognati ejus venerunt prehendere eum, quia de- 21
mentem dicebant eum *fuisse*. Et scribæ qui descenderunt ab Hierosolyma 22
dixerunt, Per Beelzebub prehensus est, & per principem dæmonum ejicit
dæmones. Et vocavit illos Dominus Jesus, & parabolicè loquutus est iis; Quo- 23
modò potest satanas satanam ejicere? Si regnum inter se dividatur, non stabit 24
illud regnum. Et si domus dividatur inter se, non stabit ista domus. Et sata- 25
nas si insurrexerit contra se & divisus sit, non stabit, finem habebit. Et nemo 26
potest intrare domum fortis, & diripere vasa ejus; si non priùs alliget fortem, & 27
tunc diripiet domum ejus. Amen dico vobis, Omne peccatum & blas- 28
phemia remittetur omni homini: Sed qui blaspemaverit in Spiritum sanctum, 29
non remittetur ei in æternum, & condemnabitur in judicio perpetuo. Quia 30
dicebant, Dæmon immundus prehendit eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24
25 * چون مملکت بر نفس خودش پریشان شود * مملکت او ایستادکي نکند * واکر
26 خانهء نفس او پریشاني کند * نتواند که خانه ایستادکي کند * واکر چنانك ابلیس
بر نفس خود پریشان شود وبر خیزد * نتواند که ایستادکي کند * الا سرانجام او باشد *
27 * وکسي نتواند در خانهء مردي پهلوان رفتن * تا رخت او برباید * مکر اول پهلوانرا ببندد
28 انکه در خانهء او تاختن کند * * راست بشما بکویم که همه کناهها [وافتریها] که مردم
29 افتري کنند * عفو کرده شود * * الا آنك با جان پاك افتري دارند * تا ابد عفو ندارد
30 وداوري ابدي بروي روا باشد * * براي انك مي کفتند جان پلید در وي هست

Cùm regnum in semetipsum divisum 24
fuerit, regnum illud stabilitatem non
obtinet. Et si domus semetipsam 25
lacessat, fieri non potest ut domus
illa stabilis sit. Similiter etiam si 26
Diabolus in semetipsum divisus sit,
& insurgat, fieri non potest ut sta-
biliatur, sed finis illius sit. Nec 27
quisquam potest domum viri robusti
ingredi ut supellectilem ejus diri-
piat, nisi priùs robustum illum li-
get, deindè domum illius spoliet.
Verum vobis dico, Quòd omnia 28
peccata et blasphemiæ, quibus ho-
mines blasphemaverint, remittentur.
Qui autem in Spiritum sanctum 29
blasphemaverit, in æternum non re-
mittetur ei, sed judicium æternum
in eum competet. Eò quòd dicerent, 30
Spiritus impurus in eo est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Θ΄.

Veniunt *itaque* fratres & mater ejus: & foris stantes, miserunt ad eum
31 Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς (ρ) αὐτὸν λϛ β
vocantes eum. Et sedebat turba circa eum: *dicebant verò* ei; Ecce ma-
32 φωνοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο (σ) ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μή-
ter tua, & fratres tui, foris quærunt te. Et *respondit* eis, *dicens*; Quæ
33 τηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, (τ) ἔξω ζητοῦσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς
est mater mea, *aut* fratres mei? Et circumspiciens *circulo* *circa se*
34 ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν
sedentes, ait; Ecce mater mea, & fratres mei. Qui enim fecerit vo-
35 καθημένους, λέγει, (υ) Ἴδε ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ-
luntatem Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.
λημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ (φ) ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

CAP. IV. δ΄.

Et iterum cœpit docere *juxta* mare, & *coacta* est ad eum — λϛ
1 ΚΑὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ (α) συνήχθη πρὸς αὐτὸν β
turba multa, ita ut *ipsum ascendentem in navigium, sedere* in mari: & omnis
ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς
turba *ad* mare super terram erat. Et docebat eos in parabolis
2 ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς Θ
multa, & dicebat illis in doctrina sua; Audite: Ecce exiit seminans
3 πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Ἀκούετε· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
seminare. Et *factum est* in *seminando, hoc quidem* cecidit circa viam; & venerunt
4 τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε
volucres cœli, & *devoraverunt* illud. Aliud verò cecidit super petrosa, ubi
5 τὰ (β) πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου
non habuit terram multam, & statim exortum est, *propter non habere profunditatem* terræ: *Sol*
οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· Ἡλίου 6
autem exoriente, æstuavit; & *ob* non *habere* radicem, exaruit. Et aliud ceci-
δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπε- 7
dit in spinas, & ascenderunt spinæ, & suffocaverunt illud, & fructum non dedit.
σεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
Et aliud cecidit in terram *pulchram*; & dabat fructum ascendentem & crescentem: 8
Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα (γ) καὶ αὐξάνοντα·
& afferebat unum triginta, & unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat *eis*; Habens 9
καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ (δ) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων
aures *audire*, audiat. Cùm *autem factus* esset *solus*, interrogaverũt eum qui *circa eum*
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, (ε) ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν 10
cum duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis datum est nôsse mysterium
σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον 11
regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt: Ut *aspici-*
λζ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται· Ἵνα βλέ- 12
α *entes aspiciant*, & non videant: & audientes audiant, & non intelligãt: nequãdo convertan-
ποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψω-
tur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Nescitis parabolam
σι, καὶ (η) ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν 13
λη hanc? & quomodò omnes parabolas cognoscetis? *Seminans*, verbum seminat.
β ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. 14

MS. A. (ρ) αὐτὸν ζητοῦντες αὐτόν. (σ) περὶ αὐτὸν ὄχλος· (τ) καὶ αἱ ἀδελφαί σου, ἔξω (υ) Ἰδοὺ (φ) ἀδελφή, καὶ ΚΕΦ. δ΄. MS. A. (α) συνήχθη (β) πετεινά, καὶ κατέφαγεν (γ) καὶ αὐξανόμενον, (δ) ἔλεγεν, Ὁ (ε) ἠρώτων (ζ) δέδοται τὸ μυστήριον (η) ἀφεθήσεται αὐτοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Matutinis commemorationis Deiparæ Mariæ. 8.

Porrò venerunt mater & fratres ejus stantes 31
foris, miseruntque ut evocarent eum ad se-
ipsos. Sedebat autem circa eum turba, & 32
dixerunt ei; En mater tua & fratres tui fo-
ris postulant te. Et respondit, ac dixit eis; 33
Quæ est mater mea; & quinam sunt fratres
mei? Et respexit in eos qui sedebant propè 34
se, & ait; Ecce mater mea, & ecce fratres
mei. Etenim qui executus fuerit volunta- 35
tem Dei, is est frater meus, & soror mea,
& mater mea. CAP. IV.
RUrsus autem cœpit docere juxta litus 1
maris: & congregati sunt ad eum cœtus
quamplurimi, ita ut ascenderet, sederétque
in navi in mari, & omnis turba stabat humi
juxta mare. Ac docebat eos in parabolis 2
multa, dicebátque in doctrina sua; Audite: 3
Ecce exiit seminator ad seminandum: Et 4
quum seminâsset, aliud quidem cecidit juxta
viam; venitque volucris, & devoravit illud.
Aliud autem cecidit super petram, ubi non 5
erat terra multa, & in momento exortum est,
quoniam non erat profunditas terræ. Quum 6
autem exortus esset sol, incaluit; & quia
non habebat radicem, aruit. Aliud cecidit 7
inter spinas, & ascenderunt spinæ, ac suffo-
caverunt illud, fructúsque non edidit. Aliud 8
autem cecidit in terram bonam; & ascendit
crevitque, ac dedit fructus, aliud quidem
tricenos, & aliud sexagenos, aliud denique
centenos. Et dicebat; Qui habet aures 9
ad audiendum, audiat. Quum autem essent 10
soli, interrogaverunt eum ii qui cum eo
erant unà cum duodecim ipsius de parabola
hac. Et dixit eis Jesus; Vobis datum est 11
nôsse arcanum regni Dei: extraneis verò
omnia in parabolis fiunt. Ut quum vide- 12
rint, videant, & non videant; & cùm audi-
erint, audiant, nec intelligant; nequando con-
vertantur, & remittantur eis peccata ipso-
rum. Et dixit eis, Nescitis parabolam hanc? 13
& quomodò cunctas parabolas scietis? Se- 14
minator qui seminavit, sermonem seminat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 اَمدند مادرش وبرادرانش * ایستادن مریم وبرادرانش بر در
32 بیرون ایستادند وفرستادند که اورا بخوانند * وپیش عیسی جماعت بسیار بودند کسی کفت
33 مادرت وبرادرانت بر درند وترا می خوانند * بدیشان جواب داد وکفت کیست مادرم
34 وکیست برادرانم * نکه سوی ایشان کرد که پیش او نشسته بودند وکفت اینک مادرم واینک
35 برادرانم * هرکه ارادت خدا کند اوست برادر وخواهر ومادرم مثل تخم
کاشتن در زمین
1 * باز بر کنار دریا تعلیم اغاز کرد وجماعت بسیار پیش او
بودند تا ان حد که بالا کشتی رفت ونشست وجماعتهاء دیکر بر کنار دریا ایستاده بودند
2 * ومثلهاء بسیار ایشانرا می اموزانید وکفت در تعلیم خود * بشنوید اینک کشاورز
3
4 بیرون امد که تخم بکارد * وچون تخم را بینداخت چیزی بر کنار راه افتاد مرغان امدند
5 وخوردند * دیکر بر روی سنك افتاد وخاك بسیار نبود بروييد [در وقت چون زمینش
6 نغولی نبود * وافتاب برو افتاد سوخت] وچون بیخ نداشت زود خشك شد * دیکر
7 تخم میان خار وتلو افتاد خارها بلندتر شدند واورا خفه کردند میوه نداد

XVII. Stat Maria & fratres ejus ad ostium.

Et venientes mater ejus & fratres 31
ejus foris steterunt, & miserunt ut
eum accerserent. Et coram Jesu tur- 32
bâ multâ præsente quispiam dixit,
Mater tua & fratres tui ad fores
sunt, & te vocant. Illis responsum 33
dedit, & dixit; Quænam est mater
mea? & quinam sunt fratres mei?
Intuitus est in illos qui coram eo se- 34
debant, & dixit; Ecce mater mea,
& ecce fratres mei. Quicunque vo- 35
luntatem Dei facit, ipse est frater,
& soror, & mater mea.

XVIII. Parabola seminis sparsi in terram.

CAP. IV.

R*ursus in littore maris docere in-* 1
cepit, & turbæ multæ aderant ei,
usque adeò ut in navim iret, & se-
deret: turbæ autem reliquæ in littore
maris stantes erant. Et parabolas 2
plurimas illos docuit, dixitque in
doctrina sua; Audite: Ecce sator 3
egressus est ut semen seminaret. Et 4
cùm semen projiceret, quoddam juxta
viam cecidit, & aves venientes
comederunt. Aliud in superficiem pe- 5
træ cecidit, ubi terræ multum non
esset: & crevit statim, cùm terræ
ejus profunditas non esset. Et Sol in 6
illud incidens adussit; & cùm ra-
dicem non haberet, statim exaruit.
Aliud semen inter spinas & vepres 7
cecidit: & spinæ altiores factæ il-
lud suffocârunt, nec fructum dedit.

Versio VULGATA LATINA.

31 Et veniunt mater ejus & fratres: & foris stantes miserunt ad eum vocantes eum.
32 Et sedebat circa eum turba: & dicunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quæ-
33 runt te. Et respondens eis, ait; Quæ est mater mea, & fratres mei? Et circum-
34 spiciens eos, qui in circuitu ejus sedebant, ait; Ecce mater mea, & fratres mei.
35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.

CAP. IV.

Et iterùm cœpit docere ad mare: & congregata est ad eum turba multa, ita ut
1 navim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terram erat: Et
2 docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua; Audite, Ecce
3 exiit seminans ad seminandum. Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, & ve-
4 nerunt volucres cœli, & comederunt illud. Aliud verò cecidit super petrosa, ubi
5 non habuit terram multam: & statim exortum est, quoniam non habebat altitudi-
nem terræ: Et quando exortus est Sol, exæstuavit: & eò quòd non habebat ra- 6
dicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: & ascenderunt spinæ, & suffocaverunt 7
illud, & fructũ non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam: & dabat fructum ascen- 8
dentem, & crescentem; & afferebat unum triginta, unum sexagintã, & unum cen- 9
tum. Et dicebat; Qui habet aures audiendi, audiat. Et cùm esset singularis, inter- 10
rogaverunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis 11
datum est nôsse mysterium regni Dei: illis autem, qui foris sunt in parabolis omnia
fiunt. Ut videntes videant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligant: 12
nequando convertantur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Nescitis parabolam 13
hanc? & quomodò omnes parabolas cognoscetis? Qui seminat, verbum seminat. 14

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * ثم وافاه امه واخوته • ووقفوا خارجا وارسلوا اليه يدعونه * وكان الجمع جالسا حوله • فقالوا له
32 ها امك واخوتك خارجا يطلبونك * فاجابهم قايلا من امي واخوتي * ونظر الي الجلوس حوله
33 وقال ها امي واخوتي * وكل من يعمل اراده الله هو اخي واختي وامي * وبدا ايضا
34 يعلم عند البحر • فاجتمع اليه جمع كبير حتي انه ركب السفينه في البحر وجلس • وكانت
35 الجموع كلها علي ساحل البحر * وكان يعلمهم بامثال كثيره • قايلا في تعليمه * اسمعوا زارع خرج
1 ليزرع * فبينما هو يزرع منه ما سقط علي الطريق فاتي الطير فاكله * ومنه ما سقط علي
2 الصفا حيث لم يكن له عمق ارض فلوقته نبت • واذ ليس له عمق ارض * لما اشرقت الشمس
3 واحترق جف اذ ليس له اصل * ومنه ما سقط في الشوك فخنقه الشوك لعلوه عليه فلم يات بثمر
4 * ومنه ايضا ما سقط في ارض جيده فاعطي ثمره وصعد ونمي • فواحد جاء بثلثين • واخر
5 بستين • واخر بمايه * ثم قال من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما انفرد ساله الذين كانوا
6 حوله مع الاثني عشر عن المثل * فقال لهم انتم اعطيتم معرفه سر ملكوت الله • واوليك
7 الخارجون فبالامثال يكون لهم كل شي * لينظر الناظرون ولا يبصرون • ويسمع السامعون
8 ولا يفهمون • ليلا يرجعوا فتغفر لهم الخطايا * وقال لهم اما عرفتم هذا المثل • فكيف
9 تعرفون جميع الامثال * الزارع هو الذي يزرع الكلام •

Deindè venerunt ad eum mater ejus & fratres ejus: & steterunt foris, & miserunt ad eum ut advocarent illum. 31
(Erat autem turba sedens circa eum) & dixerunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quærunt te. Respondit eis, 32 33
dicens; Quæ est mater mea, & fratres mei? Et respexit in sedentes circa se, 34
& ait; Ecce mater mea, & fratres mei. Et quicunque fecerit voluntatem Dei, ipse est frater meus, & soror mea, et mater mea. 35

CAP. IV.

Et cœpit iterùm docere juxta mare, 1
et coactus est ad eum cœtus magnus, ita ut ipse conscenderet navim in mari, ac sederet, essentque turbæ omnes secus litus maris. Et docebat eos per parabolas 2
multas, dicens in doctrina sua; Audite, 3
Sator quidam exiit ut seminaret: Dum- 4
que ipse seminaret, aliud quidem cecidit super viam, et venerunt volucres, et comederunt illud. Et aliud cecidit su- 5
per petram, ubi non erat ei profunditas terræ, et statim crevit: et quandoquidem non erat ei profunditas terræ,
Quum ortus esset sol æstuâssetque, aruit, 6
eò quòd non esset ei radix. Et aliud ce- 7
cidit inter spinas, et suffocaverunt illud spinæ transcendentes ipsum, et non protulit fructum. Aliud denique cecidit in 8
terram bonam, deditque fructum, ascendens, et crescens: atque unum quidem attulit triginta, et aliud sexaginta, et aliud centum. Denique subjunxit, Cui- 9
cunque sunt aures audientes, audiat.
Quum autem secessisset, interrogaverunt 10
eum qui erant circa eum cum duodecim, de parabola. Et dixit eis, Vos donati 11
estis cognitione mysterii regni Dei: et illis extraneis per parabolas fient ea omnia: Ut videant videntes, et non cer- 12
nant: et audiant audientes, et non intelligant, ne convertantur, et remittantur eis peccata. Et dixit eis, Non nôstis hanc 13
parabolam? quomodo igitur intelligetis oẽs parabolas? Sator est qui serit verbũ. 14

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወመጽኡ፡እሙ፡ወአኃዊሁ፡ወቆሙ፡ወሰአኑ፡ኀቤሁ፡ይጸውዕዎ፡፡ ወይነብሩ፡ሰብእ፡
32 ብዙኃ፡ምስሌሁ፡ወይቤልዎ፡ነዮሙ፡እምከ፡ወአኃዊከ፡አፍአ፡ይቀውሙ፡ወይኃሥ
33 ሡከ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡መኑ፡ውእቱ፡እምየ፡ወአኃዊየ፡፡ ወነጸ
34 ሮሙ፡ለእለ፡ይነብሩ፡አውደ፡ወይቤ፡ነዮሙ፡እምየ፡ወአኃዊየ፡፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘ
35 ይገብር፡ፈቃደ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡አኃዊየ፡ወአኃቲየ፡ወእምየ፡፡
1 ወአኀዘ፡ካዕበ፡ይምሀሮሙ፡በመንገለ፡ባሕር፡ወተጋብኡ፡ብዙኃ፡ሰብእ፡ኀ
ቤሁ፡እስከ፡የዓርግ፡ውስተ፡ሐመር፡ወነበረ፡ውስተ፡ሐመር፡ወኵሉ፡ሰብእ፡
ውስተ፡ምድር፡ይቀውሙ፡፡

በእንተ፡ምሳሌ፡ዘይዘርእ፡፡

2 ወመሀሮሙ፡ወመሰለ፡ሎሙ፡ብዙኃ፡፡ ወይቤሎሙ፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡፡
3 4 ስምዑ፡ወፈረ፡ዘይዘርእ፡ይዝራእ፡፡ ወእንዘ፡ይዘርእ፡ቦዘወድቀ፡ውስ
5 ተ፡ፍኖት፡ወመጽኡ፡አዕዋፍ፡ወበልዕዎ፡፡ ወቦዘወድቀ፡ውስተ፡ኰኵሕ፡
ኀበ፡አልቦ፡መሬተ፡ብዙኃ፡ወፈጠነ፡በቍለ፡እስመ፡አልቦ፡ዕሙቀ፡መሬቱ፡፡
6 ወሠረቀ፡ፀሐይ፡ለአውዓዮ፡ወእስመ፡ኢኮነ፡ዕሙቀ፡መሬቱ፡ወአልቦ፡ሥርወ፡
7 የብሰ፡፡ ወቦ፡ዘወድቀ፡ውስተ፡ሦክ፡፡ ወደፈኖ፡ሦክ፡ወኢፈርየ፡፡ ወቦዘ
8 ወድቀ፡ውስተ፡ምድር፡ሠናይ፡ወበቍለ፡ወልሕቀ፡ወፈርየ፡ወወሀበ፡ፍሬ፡ሠላ
9 ሰ፡ወቦ፡ኀበ፡ስሳ፡ወቦ፡ኀበ፡ምእት፡፡ ወይቤ፡ዘቦ፡እዝነ፡ሰሚዐ፡ለይስ
10 ማዕ፡፡ ወአመ፡ባሕቲቶሙ፡ተስእልዎ፡እሊአሁ፡ምስለ፡ዓሠርቱ፡ወ
11 ክልኤቱ፡አርድእቲሁ፡ምስሌሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ለክሙ፡ተውህበ፡ታእምሩ፡ምሥጢ
12 ረ፡ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ ወለእለሰ፡አፍአ፡በምሳሌ፡ኵሉ፡ይከውን፡፡ ከመ፡
ይርአዩ፡ወኢያእምሩ፡ወሰሚዐ፡ይስምዑ፡ወኢይለብዉ፡ከመ፡ኢይነስሑ፡ወኢይሠሀሉ
13 ሙ፡ወኢይትኀደግ፡ሎሙ፡ኃጢአቶሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ኢተአምሩኑ፡ዛተ፡ምሳሌ፡
14 ወእፎ፡እንከ፡ታአምሩ፡ኵሎ፡ምሳሌ፡፡ ዘይዘርእሰ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ይዘርእ፡፡

Et venerunt mater ejus & frater ejus, & steterunt & miserunt ad eum vocare 31
eum. Et sedebant homines multi cum eo, & dicebant ei; Ecce mater tua, 32
& fratres tui foris stant, & quærunt te. Et respondit & dicit iis, Quæ est 33
mater mea & fratres mei. Et circumspexit sedentes *in* circuitu ejus, & dixit; 34
Ecce mater mea, & fratres mei. Quia quicunque fecerit voluntatem Dei, hic 35
frater meus, & soror mea, & mater mea *est*. CAP. IV.

Et cœpit iterum docere eos juxta mare & coacti sunt multi homines ad 1
eum usque dum ascenderet in navem, & sedit in navi, & omnes populi in terra stabant. *De parabola seminantis.*

Et docuit eos, & parabolicè loquutus est iis multa: & dixit iis docens eos, 2
Audite, exivit seminans seminare. Et *dum* seminans *erat*, fuit quod cecidit in 3 4
via, & venerunt volucres & comederunt illud. Et fuit quod cecidit super 5
petram ubi non habuit terram multam; & citò germinavit, quia non habuit profunditatem terra ejus. Et exoriens sol exæstuavit: & quoniam non fuit 6
profunda terra ejus, & non habuit radicem, exaruit. Et fuit quod cecidit 7
super spinam & cooperuit illud spina, & non floruit. Et fuit quod cecidit in 8
terra bona, & germinavit, & crevit, & floruit, & dedit fructum triginta, & fuit ad sexaginta, & fuit ad centum. Et dixit; Qui habet aures, audiendo audi- 9
at. Et quando soli erant interrogârunt eum qui *erant* cum duodecim disci- 10
pulis ejus *de* parabola ejus. Et dixit iis, Vobis datum est nôsse mysterium re- 11
gni Dei: & illis qui foràs sunt, in parabolis totum erit. Ut videant, & non cog- 12
noscant; & audiendo audiant, & non intelligant, ne pœnitentiam agant, & ne misericordia applicetur iis, & ne remittantur iis peccata sua. Et dixit illis, 13
Nescitisne hanc parabolam? quomodo igitur cognoscetis omnem parabolam? 14
Seminans, verbum Dei seminat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * دیگر بر زمین نیك افتاد بر آمد • و پرورده شد • و بهره داد • هست که سی داد • و هست که
9 شصت داد • و بود که صد داد • * هر که دو گوش شنوا دارد بشنود • * چون خلوت شدند از
10 ایشان که با وی بودند • شاگردان معنی این مثل را ازو پرسیدند • * عیسی بدیشان گفت
11 بشما داده شد که راز ملکوت خدا را بدانید • اما برای بیرونیان هر چیزی بمثل باشد •
12 * برای آنك نظر می کنند و نمی بینند • بگوش می شنوند • و در نمی یابند • اگر از فعل
13 بد خود باز گردند • گناههاء ایشان سترده شود • * و بشاگردان گفت این مثل را نمی
14 دانید • مثلهاء دیگر چگونه در یابید • * بدانك کشاورز کلمه است • که می کارد •

Aliud in terram bonam incidit, et 8
exortum crevit, et fructum dedit: est quod triginta dedit, et est quod sexaginta dedit, erat etiam quod centum dedit. Quicunque duas au- 9
res audientes habet, audiat. Cùm 10
privatim essent ab eis qui cum eo erant, discipuli mentem illius parabolæ ab eo quæsiverunt. Jesus 11
illis dixit; Vobis datum est ut secretum regni Dei sciatis, externis verò omnis res in parabola erit.
Eò ut intueantur et non videant, 12
auribus audiant et non intelligant: sin autem ab opere suo malo convertantur, peccata eorum delerentur. Discipulis verò dixit; Hanc 13
parabolam ignoratis? parabolas alias quomodo intelligetis? Quoniam se- 14
minator verbi est qui seminat.

Hi autem sunt qui circa viam, ubi seminatur verbum, & cùm audierint,
15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
confestim venit Satanas, & aufert verbum seminatum in cordibus
εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον (θ) ἐν ταῖς καρδίαις
eorum. Et hi sunt similiter in petrosa *seminati*, qui cùm audierint
16 αὐτῶν. Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι
verbum, statim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in *seipsis*,
17 τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν. Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς,
sed temporales sunt: deindè ortâ tribulatione, *aut* persecutione propter verbum,
ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
confestim scandalizantur. Et *hi* sunt qui in *spinis* *seminati*, hi
18 εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας (ι) σπειρόμενοι, οὗτοί
sunt, qui verbum *audientes*, Et *curæ* seculi *hujus*, & deceptio
19 εἰσιν, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη
divitiarum, & circa reliqua *cupiditates* introëuntes suffocant verbum,
τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον,
& *infructuosum* efficitur. Et hi sunt *in* terram *pulchram* seminati,
20 καὶ ἄκαρπος γίνεται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες,
qui audiunt verbum, & suscipiunt, & *fructum ferunt*, unum triginta, &
οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ
unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Nunquid lucerna venit,
21 ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται,

ut sub modio ponatur, aut sub lecto? nónne ut super candelabrum imponatur?
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
Non enim est aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum,
Οὐ γάρ ἐστί τι (κ) κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, 22
sed ut in palàm veniat. Si quis habet aures *audire*, audiat. Et dicebat
(λ) ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν 23 24
illis; Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, &
αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ
adjicietur vobis *audientibus*. Qui enim habet, dabitur illi: & qui
προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς 25
non habet, *&* quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic est regnum
οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία 26
Dei, quemadmodùm si homo jaciat sementem in terram, Et dormiat,
τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ καθεύδῃ, 27
& *excitetur* nocte & die; & semen germinet, & *augeatur* ut nescit
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν
ille. *Spontanea* enim terra *fructum fert*, primùm herbam, deindè spicam,
αὐτός. (μ) Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, 28
deindè plenum frumentum in spica. Cùm *verò ediderit* fructus, statim
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως 29
mittit falcem, quoniam adest messis.
ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

MS. A. (θ) ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. (ι) σπειρόμενοι, οἱ τὸν (κ) κρυπτὸν ἐὰν (λ) ἀλλὰ (μ) Αὐτομάτη ἡ γῆ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܙܪܥܐ ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ ܘܡܐ ܕܫܡܥܘ ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܣܛܢܐ ܘܫܩܠ ܠܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗܘܢ *
16 ܘܗܢܘܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥܘ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ ܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ *
17 ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܩܪܐ ܒܢܦܫܗܘܢ ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܐܢܘܢ ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܟܫܠܝܢ *
18 ܘܗܢܘܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥܘ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ *
19 ܘܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ ܘܫܪܟܐ ܕܪܓܝܓܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܐܠܢ ܚܢܩܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ *
20 ܘܗܢܘܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥܘ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ ܘܡܩܒܠܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܬܠܬܝܢ ܘܒܫܬܝܢ ܘܒܡܐܐ *
21 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܫܪܓܐ ܐܬܐ ܕܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܢܬܬܣܝܡ ܐܘ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ ܠܐ ܕܥܠ ܡܢܪܬܐ ܢܬܬܣܝܡ *
22 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܛܘܫܝܐ ܐܠܐ ܕܢܬܓܠܐ *
23 ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ *

* ܩ * ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ *

24 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܙܘ ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܬܟܝܠ ܠܟܘܢ ܘܢܬܬܘܣܦ ܠܟܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ *
25 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ *
26 ܘܐܡܪ ܗܟܢܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܢܪܡܐ ܙܪܥܐ ܒܐܪܥܐ *
27 ܘܢܕܡܟ ܘܢܩܘܡ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܘܙܪܥܐ ܢܥܒܐ ܘܢܪܒܐ ܟܕ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ *
28 ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܡܝܬܝܐ ܠܗ ܠܦܐܪܐ ܘܠܘܩܕܡ ܗܘܐ ܥܡܝܪܐ ܘܒܬܪܗ ܫܒܠܬܐ ܘܒܚܪܬܐ ܚܛܬܐ ܓܡܝܪܬܐ ܒܫܒܠܬܐ *
29 ܡܐ ܕܐܡܠܝ ܕܝܢ ܦܐܪܐ ܡܚܕܐ ܐܬܝܐ ܡܓܠܐ ܡܛܠ ܕܡܛܝ ܚܨܕܐ *

Isti autem qui sunt juxta viam, ii sunt in 15
quibus seminatur sermo: sed quum audierunt, statim venit Satanas, tollítque ipsum sermonem qui seminatus est in corde eorum.
Isti autem qui super petram seminati fuerant, ii sunt qui quum audierunt sermo- 16
nem, statim cum gaudio recipiunt eum.
Et non habent radicem in anima sua, sed 17
temporarii sunt: quumque acciderit oppressio aut persecutio propter sermonem, statim offenduntur. Isti porrò qui inter 18
spinas seminantur, hi sunt qui sermonem audierunt. At solicitudo mundi hujus, & 19
fallacia divitiarum, & reliquæ cupiditates aliæ introëuntes suffocant ipsum sermonem, & fit infructuosus. Isti denique qui 20
in terram bonam seminati fuerant, ii sunt qui audiunt sermonem, recipiuntque, ac edunt fructus tricenos, & sexagenos, & centenos. Et subdit eis; Nunquid venit 21
lucerna ut subter modium ponatur, aut subter lectum? nónne ut candelabro imponatur? Non est enim quicquam occul- 22
tum quod non reveletur, nihilque fit in absconditō quin manifestetur. Si quis ha- 23
bet aures ad audiendum, audiat.

Sabbatho candidatorum. 9.

Dixítque illis; Videte quid audiatis: quâ 24
mensurâ metimini, remetietur vobis, & adjicietur vobis, qui auditis. Qui enim ha- 25
bet, dabitur ei: & qui non habet, etiam id quod habet, tolletur ab eo. Insuper di- 26
cebat, Ita est regnum Dei, ut si quis jaciat semen in terram: Et dormiat, exurgátque 27
noctu & interdiu, & semen crescat & producatur, quum ipse nesciat. Terra enim 28
producit ipsum fructum, & primùm quidem fit herba, & deindè spica, postremò autem frumentum perfectum in spica.
Quum autem pinguis est fructus, statim ve- 29
nit falx, quoniam advenit messis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 *انك بر كنار راه افتاد*كساني كه بشنوند * وبياد كيرند*ابليس بيايد وان كلمه
16 را كه در دل ايشان كاشته شد*بدر برد * *وانك بر سنك افتاد*ايشانند † كه وقتي
17 كلمه را بشنوند * بشادماني قبول كنند * *ودر نفس خود اصل ندارند * الا با روزكار
18 باشند * ووقتي كه دشخواري بشود يا دشمني * از كلمه زود منكر شوند * *وانك در
19 ميان خار وتلو افتاد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * *غم اين عالم وفريفتني مال *
وتوانكري * وديكر ارزوها ومهمات * در ايند وكلمه را خفه كنند * وبي بهره شود *
20 *وانك در زمين نيك كاشته شد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * وبپذيرند *
21 وبهره بدهد * سي * وشست * وصد * *وباز بديشان كفت كه چراغ را بر افروزند*چرا زير كاسه
22 نهاده شود*يا زير كرسي*الا بر مناره بنهند * تا روشنائي او بيشتر بتابد* *نيست چيزي پوشيده
23 الا آشكارا شود*ونيست چيزي پنهان الا معلوم شود* *اكر كسي هست كه دو كوش شنوا دارد*بشنود*

Id quod juxta viam cecidit, ho- 15
mines sunt qui audiunt & memoriâ tenent: sed venit Diabolus, & sermonem illum, qui in corde ipsorum seminatus est, aufert. Et 16
illud quod in petram cecidit, ii sunt qui dum sermonem audiunt, cum gaudio recipiunt. In se au- 17
tem radicem non habent, sed temporarii sunt: & cùm difficultas extiterit aut inimicitia, sermonem brevi abnegant. Illud autem quod 18
inter spinas & vepres cecidit, ii sunt qui cum sermonem audiverint, Solicitudo hujus mundi, & 19
fallacia divitiarum & opum, & cæteræ cupiditates & studia ingrediuntur, & sermonem suffocant, & 20
infructuosus redditur. Illud deniq; quod in terra bona seminatum est, illi sunt qui audiunt sermonem, ac recipiunt, ac fructum reddit; triginta, & sexaginta, & centum.
Et rursus illis dixit; Cùm lucer- 21
nam accenderint, quare sub amphora ponatur aut sub sella? sed candelabro imponunt, ut lumen ejus 22
latiùs splendeat. Non est quicquam occultum, quin manifestum erit; nec est quicquam secretum, 23
quin innotescet. Si quis est qui aures audientes habeat, audiat.

Versio VULGATA LATINA.

15 Hi autem sunt, qui circa viam, ubi seminatur verbum, & cùm audierint, con-
festim venit Satanas, & aufert verbum, quod seminatum est in cordibus eorum.
Et hi sunt similiter, qui super petrosa seminantur: qui cùm audierint verbum,
16 statim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in se, sed tempora-
17 les sunt: deindè ortâ tribulatione & persecutione propter verbum, confestim
scandalizantur. Et alii sunt qui in spinis seminantur: hi sunt, qui verbum au-
18 diunt, Et ærumnæ seculi, & deceptio divitiarum, & circa reliqua concupiscen-
19 tiæ introëuntes suffocant verbum, & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super
20 terram bonam seminati sunt, qui audiunt verbum, & suscipiunt & fructificant,
21 unum triginta, unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Numquid
venit lucerna ut sub modio ponatur, aut sub lecto? nónne ut super candelabrum
ponatur? Non est enim aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum 22
est occultum, sed ut in palàm veniat. Si quis habet aures audiendi, audiat. 23
Et dicebat illis; Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur 24
vobis, & adjicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiam 25
quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic est regnum Dei, quemadmodùm si 26
homo jaciat sementem in terram, Et dormiat, & exurgat nocte & die, & semen 27
germinet, & increscat dum nescit ille. Ultrò enim terra fructificat, primùm 28
herbam, deindè spicam, deindè plenum frumentum in spica. Et cùm produxe- 29
rit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فالذي على الطريق حيث تزرع الكلمة ففي حال سماعهم يجي الشيطان ياخذ الكلمة
16 المزدرعة في قلوبهم * وكذلك ايضا الذين زرعوا على الصفا هم الذين اذا سمعوا الكلمة فللوقت
17 يقبلونها بفرح * وليس لها فيهم اصل * بل الي زمن يسير اذا عرض طرد او ضيق بسبب
18 الكلمة فيشكون للوقت * والذين زرعوا في الشوك هم الذين يسمعون الكلمة * فيجي
19 الكلمة اهتمام هذا الدهر * وخديعة الغنى * وبقية الشهوات الذين هم سالكوها فيخنقون
20 الكلمة فلا تثمر فيهم * والذي زرع في الارض الجيدة هم الذين اذا سمعوا الكلمة يقبلونها
21 ويثمرون واحد ثلثين * واخر ستين * واخر مائة * وكان يقول لهم لعل يوقد سراج ويوضع
22 تحت مكيال او تحت سرير * أليس ليوضع على منارة * كذلك ليس خفي لا يظهر ولا مكتوم
23 لا يعلن * من له اذنان سامعتان فليسمع *

* الفصل الثالث عشر *

24 * ثم قال لهم ايضا انظروا ماذا تسمعون * فبالكيل
25 الذي تكيلون يكال لكم وتزادون * لان من له يعطي ومن ليس له فالذي عنده يوخذ
26 27 منه * وقال هكذا ملكوت الله مثل انسان يلقي زرعه على الارض * وينام ويقوم ليلا
28 ونهارا والزرع ينمو ويطول وهو لا يعلم * لان الارض وحدها تاتي بالثمرة اولا عشبا * ثم سنبلا * ثم
29 يمتلي السنبل * فاذا انتهت الثمرة حينيذ يضع المنجل لانه بلغ الحصاد *

Et qui super viam, ii sunt ubi semina- 15
tur verbum: & statim atque audie-
rint, venit Satanas, & tollit verbum
satum in cordibus eorum. Et similiter 16
quoque qui seminati sunt super petro-
sam, sunt qui quum audierint verbum,
statim suscipiunt illud cum gaudio, At 17
non habet in eis radicem: sed post tem-
pus exiguum, quando accidit persequutio
aut angustia propter verbum, scandali-
zantur confestim. Et qui seminati sunt 18
inter spinas, sunt qui audiunt verbum.
At suffocat verbum cura hujus seculi, 19
& fallacia divitiarum, & reliquæ cu-
piditates in quibus sunt ambulantes:
& suffocant verbum, neque fructificat
in eis. Et quod seminatum est in terra 20
bona, sunt qui cùm audiunt verbum,
suscipiunt illud: & fructificant, unus
triginta, & alius sexaginta, & alius
centum. Et dicebat illis, Numquid ac- 21
cenditur lucerna, pónitúrque sub modio,
aut sub lecto? nónne ut ponatur super
candelabrum? Pari modo, nil est abscon- 22
sum, quin sit conspiciendum, & nil se-
cretum quin sit revelandum. Cuicunq; 23
sunt aures audientes, audiat.

Sectio decimatertia.

Deindè dixit illis etiam; Considerate 24
quid audiatis. Mensura quâ metimini,
metietur vobis, & quidem cum augmen-
to. Quoniam habenti dabitur, & qui 25
non habet, etiam quod penes ipsum est,
auferetur ab eo. Et subdidit, Ita re- 26
gnum Dei est, velut homo qui jacit se-
men suum in terram; Et dormit, & 27
exurgit nocte & die, & semen crescit
ac producitur, ipso nesciente: Nam terra 28
ex seipsa affert fructum: priùs herbam,
dein spicam, denique impletur spica. Et 29
cùm maturescit fructus, tunc ponit fal-
cem, quoniam advenit messis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ኀበ ፡ ተዘርአ ፡ ቃል ፡ ወእመከመ ፡ ሰምዑ ፡
16 ቃለ ፡ ይመጽእ ፡ ሰይጣን ፡ ሶቤሃ ፡ ወይነሥእ ፡ እምልቡ ፡ ቃለ ፡ ዘተዘርአ ፡፡ ወ
እሉ ፡ ካዕበ ፡ እሙንቱ ፡ ዘውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ ተዘርአ ፡ እለ ፡ ይሰምዑ ፡ ቃለ ፡ ወይ
17 ትወከፍዎ ፡ ሶቤሃ ፡ በፍሥሐ ፡፡ ወአልቦሙ ፡ ሥርወ ፡ ለጊዜሃ ፡ ደእሙ ፡ እሙ
18 ንቱ ፡ ወእመከመ ፡ ኮነ ፡ ምንደቤ ፡ ወስደት ፡ በእንተዝ ፡ ቃል ፡ ይዔልዉ ፡ ሶቤሃ ፡፡
19 ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ሦክ ፡ ተዘርኡ ፡ እለ ፡ ሰምዕዎ ፡ ለቃል ፡፡ ወ
ሐሊና ፡ ዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ወፍትወተ ፡ ብዕል ፡፡ ወባዕድኒ ፡ ኵሉ ፡ ፍትወት ፡ ይበውእ
20 ዎ ፡ ወይሐንቅዎ ፡ ለቃል ፡ ወኢይፈርይ ፡፡ ወእሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡
ምድር ፡ ሠናይት ፡ ተዘርኡ ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡ ቃለ ፡ ወተወክፉ ፡ ወፈረዩ ፡ አሐዱ ፡ በ
21 ሠለስ ፡ ወአሐዱ ፡ በስሳ ፡ ወአሐዱ ፡ በምእት ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ቦኑ ፡ ዘያኀትዉ ፡
ማኅቶተ ፡ ወያመጽእዋ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ታሕተ ፡ ከፈር ፡ ወታሕተ ፡ ዓራት ፡ አኮ
22 ኑ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ዲበ ፡ ተቅዋም ፡፡ ወአልቦ ፡ ኅቡእ ፡ ዘኢይትከሠት ፡ ወአል
23 ቦ ፡ ክዱን ፡ ዘኢተከሥተ ፡፡ ወዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ይስማዕ ፡፡ ወይቤሎ
24 ሙ ፡ ለብዉ ፡ ዘትሰምዑ ፡ በውእቱ ፡ መስፈርት ፡ ዘሰፈርክሙ ፡ ይሰፍሩ ፡ ለክሙ ፡
25 ወይዌስኩክሙ ፡፡ ወለዘቦ ፡ ይሁብዎ ፡ ወይዌስክዎ ፡ ወለዘሰ ፡ አልቦ ፡ እለሂ ፡
ይሃይድዎ ፡፡

በደገም ፡ ሰንበት ፡ ዘጽጌያት ፡፡

26 ወይቤሎሙ ፡ ከመዝ ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ላመ ፡ ብእሲ ፡ ዘዘርአ ፡ ውስተ ፡
27 ምድር ፡፡ ወነዊሞ ፡ ይትነሣእ ፡ መዓልተ ፡ ወሌሊተ ፡ ወይዴግኖ ፡ ወዘርኡ ፡ ይ
28 ፈሪ ፡ ወይልህቅ ፡፡ ወትሁብ ፡ ፍሬሃ ፡ ምድር ፡ ቀዳሚ ፡ ሣዕረ ፡ ወእምዝ ፡ ሰብለ ፡
29 ወእምዝ ፡ ፍጹመ ፡ ስርናየ ፡ ውስተ ፡ ሰብል ፡፡ ወእምዝ ፡ ፍጽመ ፡ ፍሬየት ፡ ሶቤሃ ፡
ይፌኑ ፡ ማዕፀደ ፡ እስመ ፡ በጽሐ ፡ ማእረር ፡፡

Et hi sunt qui in via, ubi seminatum fuit verbum; & quum audierint ver- 15
bum venit satanas confestim, & aufert è corde ejus verbum quod semina-
tum fuit. Et hi iterum sunt, quod in petra seminatum fuit, qui audiunt 16
verbum, & accipiunt illud statim cum gaudio: Et non habentes radicem pro 17
tempore solummodò sunt, & quando fuit tribulatio & persequutio propter
hoc verbum, prævaricantur statim. Et hi sunt illi qui in spina seminati fu- 18
erunt, qui audiunt verbum: Et cura hujus mundi, & concupiscentia divitia- 19
rum, & reliquæ omnes concupiscentiæ introëunt illud, & suffocant verbum, &
non profert fructum. Et hi sunt qui in terra bona seminati sunt, qui audiunt 20
verbum & accipiunt illud, & fructum protulerunt, unum tricena, & unum
sexagena, & unum centena. Et dixit iis, fuítne *quis* qui accendit lucer- 21
nam, & afferet eam ut ponat eam sub modio & sub lecto? nonne ut ponat
eam super candelabrum? Et non est absconditum quod latuit; & non est 22
coopertum quod non manifestatum fuit. Et qui habet aures, audiendo au- 23
diat. Et dixit illis, Intelligite quod auditis, in illa mensura quâ metimi- 24
ni, metientur vobis & adjicient vobis. Et qui habet dabunt ei & adji- 25
cient ei: & qui non habet, quod datum fuit auferent ei.

Secundo sabbatho florido.

Et dicit iis, Sic est regnum cœlorum *quemadmodum* homo qui seminavit 26
in terra. Et dormiens exurgit die & nocte, & expectat; & semen florescebat 27
& crescebat. Et dabat fructum terra, primò herbam, & tunc spicam, & 28
tunc perfectum frumentum in spica. Et quando perfectus est fructus tunc 29
mittunt falcem, quoniam adest messis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وبديشان كفت ببينيد چه مي شنويد بدان پيمانه† كه شما بپيمانيد * براي شما نيز
25 بدان پيموده شود * وبراي شما فزوده شود * وايشان كه بشنويد * * اكنون هر كه دارد *
26 بدو داده شود وانك ندارد * ان نيز كه داشته باشد * ازو * ستده شود * * ومي كفت ملكوت
27 خداي اين چنين است همچون كسي كه در زمين تخم بكارد * * وبخسبد در شب
28 وروز بر خيزد * وكشته † پرورده * ودراز شود * واو نمي داند * زمين از براي او ميوه دهد *
29 اول كياه شود * پس خوشه كردد * در اخر كندم تمام در خوشه * * چون ميوه فربه
شود * انكه داس بيايد كه هنكام درويدن رسيد

Et illis dixit; Videte quid audi- 24
atis: eâdem mensurâ quâ vos me-
timini, vobis etiam vicissim men-
surabitur, & vobis adjicietur,
& illis qui audierint. Jam qui- 25
cunque habet, illi dabitur; &
qui non habet, illud etiam quod
habuerit ab eo auferetur. Et 26
dixit; Regnum Dei perinde est ac
homo qui in terra semen semina-
verit, Ac dormierit noctu, diu 27
verò surrexerit: seges interim cre-
scat & progerminet, ille verò nesci-
erit. Terra ipsi fructum edit; 28
primùm herba fit, deindè spica
evadit, postremò triticum perfectum
in spica. Fructu autem pinguescente 29
tandem falx venit, quòd tempus
metendi adsit.

Et dicebat; Cui assimilabimus regnum Dei, aut in qua parabola conjici-
30 Καὶ ἔλεγε, Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβά- μδ β
emus illud? Sicut grano sinapis, quod cùm seminatũ fuerit in terra, mi-
31 λωμεν αὐτήν; Ὡς (ν) κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
nus omnibus seminibus est quæ in terra: Et cùm seminatũ fuerit, ascen-
32 τερος πάντων τῶν (ξ) σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀνα-
dit, & fit omnibus oleribus majus: & facit ramos magnos, ita ut
βαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων (ο) μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε
posse sub umbra ejus volatilia cœli nidulari. Et talibus pa- με ϛ
33 δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις πα-
rabolis multis loquebatur eis sermonem, prout poterant audire. Sine
34 ραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς (π) ἠδύναντο ἀκούειν. Χωρὶς μϛ ι
autem parabola non loquebatur eis: privatim autem discipulis suis dissolvebat
δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε
omnia. Et ait illis in illa die, sero facto, Transeamus in
35 πάντα. Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς μζ β
ulterius. Et dimittentes turbam, assumunt eum ut erat in navigio.
36 τὸ πέραν. Καὶ (ρ) ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
& alia verò navigiola erant cum illo. Et facta est procella venti magna: &
37 καὶ ἄλλα δὲ (σ) πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ
fluctus injiciebat in navigium, ut ipsum jam impleri: Et erat ipse in
38 κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι· Καὶ ἦν αὐτὸς (τ) ἐπὶ
puppi, super cervical dormiens: & excitant eum, & dicunt
τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν

illi; Magister, non cura est tibi quia perimus? Et excitatus objurgavit ven-
αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέ- 39
tum, & dixit mari; Sile, obmutesce. Et quievit ventus, & facta est
μῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
tranquillitas magna. Et ait illis; Quid timidi estis ita? quomodò non habetis
γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε (υ) οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε 40
fidem? Et timuerunt timorem magnum: & dicebant ad invicem; Quisnam iste
πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός 41
est, quia & ventus & mare obediunt ei?
ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

CAP. V. ε.

Et venerunt in ulterius maris, in regionem Gadarenorum. Et exe-
ΙΑ' ΚΑὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. Καὶ ἐξελ- 1
unti ei ex navigio, statim occurrit ei ex monumentis homo in
θόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν 2
spiritu immundo; Qui domicilium habebat in monumentis, & neque
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς (α) μνημείοις, καὶ οὔτε 3
catenis nemo poterat eum ligare: Propter eum sæpè compedibus &
ἁλύσεσιν οὐδεὶς (β) ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ 4
catenis ligatum esse, & disrupta esse ab eo catenas, & pedicas contritas esse:
ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι·
& nemo eum poterat domare.
καὶ οὐδεὶς (γ) αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

MS. A. (ν) κόκκον (ξ) σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν· (ο) μεῖζον, (π) ἠδύναντο (ρ) ἀφέντες* αὐτόν, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς (σ) πλοῖα (τ) ἐν τῇ (υ) οὕτως
ΚΕΦ. ε. MS. A. (α) μνήμασιν, (β) ἐδύνατο (γ) ἴσχυεν αὐτὸν δῆσαι. Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܡܢܐ ܢܕܡܝܗ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܐܝܢܐ ܡܬܠܐ ܢܡܬܠܝܗ. *
31 ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ ܗܝ ܕܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ ܒܐܪܥܐ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ ܕܒܐܪܥܐ. *
32 ܘܡܐ ܕܐܙܕܪܥܬ ܣܠܩܐ ܘܗܘܝܐ ܪܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܐ. ܘܥܒܕܐ ܣܘܟܐ ܪܘܪܒܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܫܟܚܘܢ ܦܪܚܬܐ ܠܡܓܢ ܬܚܝܬ ܛܠܠܗ. *
33 ܒܡܬܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܣܓܝܐܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܬܠܐ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܡܥ. *
34 ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ ܡܦܫܩ ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ.
35 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܪܡܫܐ. ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ.
36 * ܘܫܒܩܘ ܠܟܢܫܐ ܘܕܒܪܘܗܝ ܟܕ ܒܐܠܦܐ ܗܘ. ܘܐܠܦܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ.
37 * ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܘܪܘܚܐ ܪܒܬܐ. ܘܓܠܠܐ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܦܐ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܕܬܬܡܠܐ.
38 * ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܥܠ ܒܣܕܝܐ ܒܚܪܬܗ ܕܐܠܦܐ ܕܡܝܟ ܗܘܐ. ܘܐܬܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܗܐ ܐܒܕܝܢܢ.
39 * ܘܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ. ܫܠܝ ܐܣܬܟܪ ܐܢܬ. ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ.
40 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܕܚܘܠܬܢܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܡܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.
41 * ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܐܦ ܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ.
1 * ܘܐܬܘ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ.
2 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܐܠܦܐ ܐܪܥܗ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܪܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ.
3 * ܘܥܡܪ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܩܒܪܐ. ܘܒܫܫܠܬܐ ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܣܪܗ.
4 * ܡܛܠ ܕܟܡܐ ܕܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܟܒܠܐ ܘܒܫܫܠܬܐ. ܫܫܠܬܐ ܦܣܩ ܗܘܐ. ܘܟܒܠܐ ܡܬܒܪ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܫܬܢܩܘ.

Item dicebat, Cuinam comparabimus regnum Dei, aut quânam collatione conferemus illud? 30 Velut granum est sinapis, 31 quod quum seritur in terram, minimum est omnium seminum quæ sunt super terram. Quumque satum est, assurgit, evaditque 32 maximum omnium olerum, editque ramos magnos, ita ut possit in umbra ejus volucris habitare. In parabolis hisce similibus al- 33 loquebatur eos Jesus: parabolis inquam prout poterant audire. Et absque parabo- 34 lis non colloquebatur eis: suis autem discipulis inter se & eos (privatim) interpretabatur omnia.

Feriâ quintâ hebdomadis quintæ jejunii. 10.

Porrò dixit eis in illo die sub vespera, 35 Transeamus in ulteriorem ripam. Et reli- 36 querunt turbas, & duxerunt eum quum esset in navi: naviculæ autem aliæ cum eis erant. Et factus est turbo magnus, ven- 37 túsque; & fluctus cadebant in navim: ac propè implebatur. Ipse autem Jesus super 38 cervical dormierat in posteriori parte navis: & venerunt ac excitaverunt eum, dicuntque ei; Magister noster, non est tibi curæ quòd perimus? Surrexit itaque & objur- 39 gavit ventum; aitque mari, Sile, repressum tu es. Et conquievit ventus, & facta est tranquillitas magna. Et dixit eis, Quid 40 ita pavidi estis? & quare nulla est in vobis fides? Et timuerunt timore magno, & 41 dicebant unus ad alterum, Quisnam quæso iste est, ut venti & mare obediant ei?

Matutinis feriæ quintæ hebdomadis quintæ jejunii. 11.

CAP. V.

Venit autem ultra mare in regionem 1 Gadaræorum. Quumque exisset è navi, 2 occurrit ei de monumentis homo habens spiritum immundum. Et degebat in mo- 3 numentis, & catenis nemo poterat eum vincire. Propterea quòd quoties compe- 4 dibus & catenis vinciebatur, catenas frangebat, compedésque abrumpebat; ac nemo poterat eum domare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 نوزدهم مثل دانهء خردل * وكفت بچه مانند كنيم ملكوت
31 خدارا • وبكدامين مثل عبارتش كنيم • * مانند دانه خردل كه در زمين كاشته شود • از هر
32 تخمي اورا كوچكتر بيني • * چون كاشته شد • بر ايد واز همه سبزيها بزركتر شود • وشاخهاء
33 بلند سازد • چنانك مرغان † زير برك او لانه كنند وايشانرا بپوشاند • * بدين چنين مثلها
34 عيسي با ايشان مي كفت چنانك توانستند شنيدن • * وبي مثلها بديشان سخن نمي كفت •
وبراي شاكردان خود در خلوت هر چيزي را تفسير مي كرد
35 بيستم انجا كه بانك بر دريا زد موج وباد او ساكن شد * در ان روز با شاكردان
36 كفت • شبهنكام اران سوي دريا بكذريم * جماعت را رها كردند • ودر كشتي نشستند • وراندند •
37 وديكر كشتيها با ايشان بود • * باد عظيم بر خاست • وموج دريا زياده شد • چنانك بيم هلاكت
38 وغرق † بود * عيسي در بن كشتي در كوشهء خفته بود • شاكردان آمدند
واورا بر خيزانيدند • [وبدو كفتند اي خداوند ما غم نمي خوري كه هلاك شديم [

XIX. Parabola grani sinapis.

Et dixit, Cui assimilabimus regnum 30 *Dei, aut quâ parabolâ exprimemus illud? Sicut granum sinapis, quum* 31 *in terra seminetur, omnium seminum minimum illud vides. Cùm* 32 *autem seminatum sit, excrescit & omnium olerum maximum fit, & ramos proceros edit, adeò ut aves sub frondes ejus nidificent, & eas tegat. Hujusmodi parabolis Jesus illis* 33 *allocutus est, prout poterant audire. Et absque parabolis illis verbum* 34 *non dixit: discipulis autem suis privatim omnia exposuit.*

XX. Ubi mare increpuit, & fluctus ventúsque ejus sedatus est.

In illo die discipulis dixit, Vesperi 35 *ab altera parte maris transeamus. Turbas itaque dimiserunt, & navim* 36 *conscendentes depulerunt: alia etiam navigia cum illis erant. Ventus au-* 37 *tem validus exortus est, & fluctus maris excrevit, adeò ut periculum exitii & submersionis esset. Jesus* 38 *interea in fundo navis in angulo obdormierat: discipuli verò venientes eum excitârunt, & illi dixerunt; O Domine noster, non est tibi cura quòd perimus?*

Versio VULGATA LATINA.

30 Et dicebat; Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus il-
31 lud? Sicut granum sinapis, quòd cùm seminatum fuerit in terra, minus est omni-
32 bus seminibus, quæ sunt in terra: Et cùm seminatum fuerit, ascendit, & fit majus
omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus aves cœli
33 habitare. Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant au-
34 dire: Sine parabola autem non loquebatur eis: seorsùm autem discipulis suis dis-
35 serebat omnia. Et ait illis in illa die, cùm serò esset factum; Transeamus contrà.
36 Et dimittentes turbam, assumunt eum ita ut erat in navi: & aliæ naves erant cum
37 illo. Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in navim, ita ut im-
38 pleretur navis. Et erat ipse in puppi super cervical dormiens: & excitant eum,
& dicunt illi; Magister, non ad te pertinet, quia perimus? Et exurgens commina- 39
tus est vento, & dixit mari; Tace, obmutesce. Et cessavit ventus: & facta est tran-
quillitas magna. Et ait illis; Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et ti- 40
muerunt timore magno, & dicebant ad alterutrum; Quis, putas, est iste, quia &
ventus & mare obediunt ei?

CAP. V. 1

ET venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. Et exeunti ei de 2
navi, statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo, Qui domici- 3
lium habebat in monumentis, & neque catenis jam quisquam poterat eum ligare:
Quoniam sæpè compedibus & catenis vinctus, dirupisset catenas, & compedes 4
comminuisset, & nemo poterat eum domare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 *ثم قال عماذا اشبه ملكوت الله وباي مثل امثلها * تشبه حبه خردل التي اذا زرعت علي الارض
31 وهي اصغر الحبوب كلها التي علي الارض * فاذا زرعت * وصعدت . صارت اكبر من جميع
32 البقول . وتصنع غصونا عظاما حتي تمكن طيور السماء ان تسكن تحت ظلها * وبامثال
33 هكذي كان يكلمهم علي حسب ما كانوا يستطيعون سماعه * وبغير مثل لم يكن يكلمهم
34 وفي الخلوه كان يفسر الجميع لتلاميذه . الفصل الرابع عشر . * وقال لهم في
35 ذلك اليوم عند المساء امضوا بنا الي العبر * فتركوا الجموع واخذوه معهم في السفينه وكانت
36 معهم سفن اخر * فكانت رياح عظيمه وكانت الامواج تدخل السفينه حتي كادت تمتلي
37 وهو نايم في موخرها علي وساده . فايقظوه وقالوا له يا معلم اما يعنيك امرنا انا نهلك * فقام
38 39 وزجر الريح وامر البحر بالسكون فسكن وهدات الريح . وصار هدوا عظيما * ثم قال لهم لماذا
40 تخافون اما لكم امانه * فخافوا خوفا عظيما وقال بعضهم لبعض . من تري هذا الذي الريح
41 والبحر يطيعانه . الفصل الخامس عشر . * وجاء الي عبر البحر الي كوره
1 2 الجرجسيين * فلما خرج من السفينه للوقت لقيه انسان من المقابر فيه روح نجس * كان
3 مسكنه القبور . ولم يكن احد يقدر ان يشده بالسلاسل * لانه دفعات كثيره كان يربط
4 بالقيود والسلاسل . وكان يقطع السلاسل ويكسر القيود ولا يقدر احد ان يذلله .

Præterea dixit eis; Cui comparabo re- 30
gnum Dei? & quâ similitudine referam
illud: Simile est grano sinapis, quod cùm 31
fuerit seminatum in terra, licet sit mi-
nimum seminum omnium, quæ sunt super
terrâ: Tamen seminatū cùm ascenderit, 32
fit maximum omniū olerum, editq; ramos
magnos, ita ut possint volucres cœli ha-
bitare sub umbra eorum. Et parabolis 33
hujusmodi alloquebatur eos, prout po-
terant audire. Et absque parabolis non 34
alloquebatur eos. Seorsùm autem expo-
nebat omnia discipulis suis.

Sectio decima quarta.

Et dixit eis in illa die prope vesperam, 35
Ducite nos trans fretum. Igitur omise- 36
runt turbas, & vexerunt eum secum na-
vi: & erant cum illis naves aliæ. E- 37
rant autem venti maximi, & fluctus in-
grediebantur navim, adeò ut prope im-
pleretur. Et ipse erat dormiens in puppi 38
super cervical: & excitaverunt eum,
& dixerunt ei; Magister, nonne te pre-
mit res nostra, quia perimus? Et sur- 39
rexit & comminatus est vento, & im-
peravit mari quietem, & quievit, &
cessavit ventus, & facta est tranquilli-
tas magna. Deinde dixit eis; Quare 40
timetis? non est vobis fides? Et timue- 41
runt timore magno, & dixit alter ad al-
terum; Quis fortè est iste, cui ventus
& mare obediunt?

Sectio decima quinta.

CAP. V.

ET venit trans fretum maris in regi- 1
onem Gergesæorum. Et cùm exisset de 2
navi, statim occurrit ei homo de monu-
mentis, in quo erat spiritus immundus;
Cujus habitatio erant sepulchra. Et non 3
erat quisquam qui posset ligare eum ca-
tenis: Quoniam vicibus multis stringe- 4
batur compedibus & catenis, & disrum-
pebat catenas, frangebatque compedes:
& non poterat quisquam subjicere eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወይቤ: በምንት: ናስተማስላ: ለመንግሥተ: እግዚአብሔር: ወምንተ: ትመስል::=:
31 ከመ:ሕጠተ:ሰናፔ:እንተ:ዘርኣ: ብእሲ:ውስተ: ምድር: ወትንእስ: እምኵሉ: ለዘ
32 ርኡት:በውስተ:ምድር:=: ወእምከመ: ዘርእዋ:ትበቍል: ወተዓቢ: እምኵሉ: አ
ሕማላት: ወትገብር:አዕጹቀ:ዓበይተ:እስከ:አዕዋፈ: ሰማይ:ይክሉ:አጽልሎ:ውስተ:
33 አዕጹቂሃ::=: ወበዘከመዝ: ኣምሳል: ተናገሮሙ: ቃሎ: በአምጣነ: ይክሉ: ሰሚ
34 ዐ:=: ወዘእንበለሰ:ምሳሌ:ኢተናገሮሙ::ወበባሕቲቶሙ:ይፈክር:ለአርዳኢሁ:ኵ
35 ሎ::=: ወይቤሎ:ሳሚሬ:መስየ:ይቤሎሙ:ለአርዳኢሁ:ንዕዱ: ማዕዶተ::=: ወ
36 ኀደግዎ:ለሕዝብ: ወነሥእዎ: በሐመር:ወቦ: ካልኣተኒ: አሕማረ:ምስሌሆሙ::=:
37 ወመጽአ:ዓውሎ:ዓቢይ:ነፋስ:ወይሰውጥ:ማይ:ውስተ:ሐመር:እምገተ:እስከ:መልአ:
38 ማይ:ውስተ: ሐመር:=: ወውእቱሰ: መንገለ: ከዋላ: ሐመር: ተተርአስ: ወኖመ::
ወአንቅህዎ: ወይቤልዎ: ሊቅ: ኢያሐዝነከሁ: እንዘ: ንመውት::=:

በእንተ: ዘከመ: ገሠጾ: ለባሕር::=:

39 ወተንሥአ: ወገሠጾሙ: ለነፋሳት: ወይቤላ:ለባሕር: ተፈጸሚ: ወአርምሚ: ወኃደገ:
40 ነፋስ:ወኮነ:ዛሕን:ዓቢይ:=: ወይቤሎሙ: ምንተ:ያፈርሀክሙ:ለድኩማን:ከመዝ
41 ኑ: ለአሚንክሙ: ሀይማኖተ:=: ወፈርሁ: ዓቢየ: ፍርሀተ: ወተብሀለ: በበይናቲሆሙ:
መኑ:እንጋ:ውእቱ:ዝንቱ:ዘይትኤዘዙ:ሎቱ:ባሕርኒ:ወነፋሳትኒ::=:

1 በእንተ: ለጌዎን::=:

2 ወበጺሖሙ:ማዕዶተ:ብሔረ: ገርገሴኖን:=: ወወሪዶ:እምሐመር: ተቀበሎ:ሶቤሃ:
ወወፅአ:እመቃብር: ብእሲ: ዘእኩይ: ጋኔን: ላዕሌሁ:=: ወይነብር: ውስተ:
3 መቃብር: ወስእንዎ: አወቅሮቶ: መዋቅሕቲሁ: ወአልቦ: ዘይክል: አድክሞቶ:=:
4 እስመ: መዋቅሕቲሁ: ይሰብር: ወይቀጥቅጥ:=:

Et dixit, Cui assimilabimus regnum Dei, & cui simile est. Sicut granum sinapis 30
quod seminavit homo in terra, & minus erat omnibus seminibus in terra. Et 31
quum seminaverat illud, florescebat, & grandescebat, præ omnibus oleribus; & 32
faciebat ramos magnos, ita ut volucres cœli possent nidificare in ramis ejus. 33
Et hujusmodi parabolis loquutus est iis sermonem, prout poterant audire. Et 34
sine parabola non loquutus est iis: & privatim exposuit discipulis suis omnia. 35
Et istius diei vespere dixit discipulis suis, Transeamus ulteriùs. Et reliquit 36
populū, & assumpserunt eum in navi, & fuerunt aliæ naves cum iis. Et venit pro- 37
cella magna venti, & effudit se aqua cum fluctibus in navim, adeò ut impleretur
navis aquâ. Et ipse ad malum navis caput inclinabat, & dormivit: & excitârunt 38
eum, & dixerunt ei; Magister, nonne ad te spectat, quòd morituri sumus.

De objurgando mare.

Et surrexit, & objurgavit ventos, & dixit mari; Obmutesce, & tace: & cessavit 39
ventus, & fuit tranquillitas magna. Et dixit iis, Quare timetis ô infirmi! nonne 40
tantam habuistis fidem? Et timuerunt magno timore: & dictum fuit inter eos, 41
Quis igitur est hic, cui auscultant mare & venti?

CAP. V.

De legione.

ET venientibus illis ad regionem Gargasenorum, Et descendente illo è 1
navi, occurrebat ei statim & exivit è sepulchris homo super quo malus dæmon 2
erat. Et habitabat in sepulchris, & non potuerunt educere eum catenis, & 3
nemo potuit infirmum illum reddere: Quia catenas dirumpebat, & commi- 4
nuebat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 *برخاست وبالا آمد . وبر موج وباد دريا بانك زد . وكفت ارام كير كه فرموده شده * در حال باد ساكن
40 41 شد ودريا ارام كرفت . * وبديشان كفت . چرا مرا ترسانيديد . وچرا در شما ايمان نيست * ايشان
بغايت ترسيدند . ويكي بيكي مي كفت كيست اين اين چنين كه باد وموج دريا حكم اورا مي
1 شنوند . بيست يك خوش كردن ديوانه كه لغيونان ازو بدر آورد ودر
2 خوكان فرستاد * واز ان سوي دريا آمدند . در ولايت غدرانيان . * چون
از كشتي بيرون آمدند . از ميان كورستان ديوداري برابر او آمد . كه جان پليد در درون
3 4 او بود . * ودر ميان كورستان مي نشست . وبزنجيرها كسي اورا نمي توانست بستن . * براي
انك چندانك اورا در بند وزنجير مي كشيدند همه را مي كسست . وكسي اورا نمي توانست كرفتن

Et surgens ascendit & fluctum & 39
ventum maris inclamavit, & dixit;
Quietem capesse, cùm jussus sis:
continuò ventus sedatus est & mare
quievit. Et eis dixit; Quid me 40
terruistis? & quare vobis fides non
inest? Illi autem vehementer timu- 41
erunt, & alter alteri dixit; Quis-
nam est hic talis, ut ventus & flu-
ctus maris imperio illius obediant?

XXI. Sanatio dæmoniaci, è quo Legiones ejecit, & in porcos misit.

CAP. V.

ET trans mare venerunt in regio- 1
nem Gadarenorum. Cùm autem de 2
navi egressi essent, è medio sepul-
chreti dæmoniacus obviam ei venit,
intra quem spiritus impurus erat.
Et sepulchretum incoluit, neque ca- 3
tenis quisquam eum poterat ligare.
Etenim quotiescunque eum compede 4
& catenâ vinxerant, omnia discer-
psit, neque quisquam potuit eum pre-
hendere.

Et per omnem noctem & diem in montibus & in monumentis erat, clamans,
5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς (δ) ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν, κράζων,
& concidens seipsum lapidibus. Videns autem Jesum à longè, cucurrit,
6 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν (ε) ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε,
& adoravit eum: Et clamans voce magnâ, dixit; Quid mihi & tibi,
7 καὶ προσεκύνησεν (ε) αὐτῷ· Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, (ζ) εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ,
Jesu fili Dei altissimi? adjuro te Deum, ne me torqueas. (Dicebat
8 Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ (η) τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεὸν, μή με βασανίσῃς. (Ἔλεγε
enim illi; Exi, spiritus immunde, ab homine.) Et interrogabat
9 γὰρ (θ) αὐτῷ, Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτα
eum; Quod tibi nomen? Et respondit, dicens; Legio nomen mihi: quia multi
αὐτὸν, Τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί
sumus. Et adprecabatur eum multa, ut ne se mitteret extra regionem.
10 ἐσμεν. Καὶ (ι) παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ (κ) αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
Erat autem ibi ad montes grex porcorum magnus, pascens. Et adprecaba-
11 Ἦν δὲ ἐκεῖ (λ) πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκά-
12 bantur eum omnes dæmones, dicentes; Mitte nos in porcos, ut in
λεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς
eos introëamus. Et concessit eis statim Jesus. Et exeuntes spiri-
13 αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύ-
tus immundi, introierunt in porcos: & irruit grex per præcipitium
ματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
in mare: (erant autem ut duo millia:) & suffocati sunt in mari. At
14 εἰς τὴν θάλασσαν· (ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι·) καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. (μ) Οἱ δὲ
pascentes porcos fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros:
βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ (ν) ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς·
& egressi sunt videre quid esset factum. Et veniunt ad Jesum, & 15 vident
καὶ (ξ) ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι
dæmoniacum sedentem & vestitum, & sanæ mentis eum qui habuerat legionem:
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα·
& timuerunt. Et narraverunt illis videntes, quomodo factum esset 16 dæ-
καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμο-
moniaco, & de porcis. Et cœperunt advocare eum, abire de finibus 17
νιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
— μη
eorum. Et ascendente ipso in navigium, advocabat illum dæmoniacus, 18
αὐτῶν. Καὶ (ο) ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς,
η
ut esset cum illo. At Jesus non admisit eum, sed ait illi; Vade 19
(π) ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε
in domum tuam ad tuos, & annuntia illis quanta tibi Dominus fecit,
εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος (ρ) ἐποίησε,
& misertus est tui. Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset 20
καὶ ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν
— μθ β
ei Jesus: & omnes mirabantur. Et trajiciente Jesu in 21
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον. Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν
navigio rursum in ulteriore, coacta est turba multa ad eum: & erat juxta
τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ
mare.
τὴν θάλασσαν.

MS. A. (δ) μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν, (ε) μακρόθεν, (ε) αὐτόν· (ζ) λέγει, Τί (η) τοῦ ζῶντος; ὁρκίζω (θ) αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν, Τί ὄνομά σοι; Καὶ λέγει αὐτῷ, (ι) παρεκάλουν (κ) ἀποστείλῃ αὐτοὺς (λ) ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει. Καὶ παρεκάλουν (μ) Καὶ οἱ βόσκοντες (ν) ἀπήγγειλαν (ξ) ἦλθον (ο) ἐμβαίνοντος (π) ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν (ρ) πεποίηκεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Et in omni tempore noctu & interdiu in monumentis & in montibus erat, clamabátque, & lacerabat seipsum lapidibus. Quum autem vidisset Jesum procul, accurrit & adoravit eum: Et exclamavit voce magnâ, & ait; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissimi? adjuro te per Deum ne me crucies. Dixerat enim ei, Egredere ex homine, spiritus immunde. Et interrogavit eum, Quale est nomen tuum? Inquit ei, Legio est nomen nostrum, siquidem multi sumus. Et rogabat eum enixè, ne emitteret ipsum extra illam regionem. Erat autem illic ad montem grex magnus porcorum pascens. Et efflagitabant ab eo illi dæmones, dicentes; Mitte nos in istos porcos, ut in eos ingrediamur. Et permisit eis; exierúntque spiritus illi immundi, & ingressi sunt porcos: & excurrit ille grex in rupem, & ruit in mare, circiter bis mille, & suffocati sunt in aquis. Illi autem qui pascebant eos, fugerunt, & dixerunt in civitate & in pagis: & exierunt ut viderent id quod factum fuerat. Et venerunt ad Jesum, & viderunt eum qui fuerat dæmoniacus, vestitum, & verecundum atque sedentem, eum inquam in quo fuerat legio: & perterriti sunt. Et qui viderant, renuntiârunt eis quomodò factum esset cum ipso dæmoniaco, necnon de illis porcis. Et cœperunt efflagitare ab eo, ut excederet è finibus ipsorum. Quumque conscendisset navim, petebat ab eo is qui dæmoniacus fuerat, ut cum eo esset. Nec permisit ei, sed dixit ei; Abi domum tuam ad homines tuos, & renuntia eis quid fecerit tibi Dominus, quódque tuî misertus fuerit. Abiit itaque & cœpit prædicare in Decapoli quid fecisset sibi Jesus: cunctíque mirabantur.

Lectio martyrum & defunctorum. 12.

Quumque trajecisset Jesus navi in illam ulteriorem ripam, rursus congregati sunt juxta eum cœt⁹ plurimi, dum esset juxta lit⁹ maris.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وشب وروز در كوهها وكورستان كرديدي * وخودرا بسنكها بردي * چون مسيح را از
6 دور ديد * دويد پيش او سجود كرد * وباواز بلند بانك زد وكفت چه كار داري با
7 من اي يسوع * پسر خداي بلند * بخدا ترا سوكند مي دهم كه مرا تباه واواره نكني *
8 * عيسي برو بانك زد وكفت اي جان پليد از ادمي بدر اي * وپرسيد كه نام تو چيست
9 كفت نام من لغيون است * وما بسيارانيم * ودر خواست كرد كه ازين ولايت مارا
10 بيرون مفرست * ودر نزديك ان مقام كوه بود * وكلهاء خوكان مي چريدند * ديوان در
11 خواست كرد كه چون مارا از آدمي مي راني اجازت ده تا در خوكان رويم * عيسي
12 بديشان † دستوري داد * ان جانها پليد از ادمي بيرون آمدند * ودر اندرون خوكان
13 رفتند * وخوكان ديوانه شدند ومي دويدند بي خود * مقدار دو هزار خوك در دريا
افتادند * وخفه شدند * انان كه خوكانرا مي چرانيدند * كريختند * ودر شهر ودر ده
آمدند ومردم را خبر كردند * واز ديهها خلق جمع شدند * تا ببينند انچ شده است *

Et nocte diéque in montibus & sepulchreto oberrabat, & seipsum lapidibus cædebat. Cùm Christum autem procul vidisset, accurrens eum adoravit. Et voce altâ exclamavit, & dixit; Quid negotii habes mecum, ô Jesu Fili Dei excelsi? per Deum te adjuro, ne me perdas aut exagites. Jesus illum increpavit, & dixit; O spiritus impure, ex homine egredere. Et interrogavit; Nomen tibi quid est? Dixit, Nomen mihi Legion est, & nos multi sumus. Et petitionem fecit, dicens; Quin ex hac regione ne nos emittas. Et prope illum locum mons erat, & greges porcorum pascebant. Dæmones precati sunt, dicentes; Quandoquidem nos ab homine abigis, veniam dato ut in porcos intrueamus. Jesus illis potestatem dedit; illi itaque spiritus impuri ex homine egressi sunt, & in porcos intraverunt: porci autem dæmone correpti sunt, & cucurrerunt extra se; & circiter duo millia porcorum in mare corruentes suffocati sunt. Qui autem porcos pascebant, fugerunt, & in urbem ingressi homines certiores fecerunt: & ex pagis populus congregati sunt, ut viderent id quod factum fuerat.

Versio VULGATA LATINA.

5 Et semper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans, & concidens
6 se lapidibus. Videns autem Jesum à longè, cucurrit, & adoravit eum : Et cla-
7 mans voce magnâ dixit ; Quid mihi, & tibi, Jesu fili Dei altissimi ? Adjuro te per
8 Deum, ne me torqueas. Dicebat enim illi ; Exi, spiritus immunde, ab homine.
9 Et interrogabat eum ; Quod tibi nomen est ? Et dicit ei ; Legio mihi nomen est,
10 quia multi sumus. Et deprecabatur eum multùm, ne se expelleret extra regionem.
11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens. Et deprecabantur
12 eum spiritus, dicentes ; Mitte nos in porcos ut in eos introëamus. Et concessit eis
13 statim Jesus. Et exeuntes spiritus immundi introierunt in porcos : & magno im-
14 petu grex præcipitatus est in mare ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui

autem pascebant eos, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros. Et egres-
si sunt videre quid esset factum : Et veniunt ad Jesum : & vident illum, qui à dæ- 15
monio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanæ mentis, & timuerunt. Et narrave- 16
runt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei qui dæmonium habuerat, & de por-
cis. Et rogare cœperunt eum ut discederet de finibus eorum. Cúmque ascen- 17
deret navim, cœpit illum deprecari, qui à dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum il- 18
lo : Et non admisit eum, sed ait illi ; Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia 19
illis quanta tibi Dominus fecerit, & misertus sit tui. Et abiit, & cœpit prædicare 20
in Decapoli, quanta sibi fecisset Jesus : & omnes mirabantur. Et cùm transcendisset 21
Jesus in navi rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum, & erat circa mare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 * وكل حين ليلا ونهارا كان يصيح في المقابر والجبال ويتقطع بالحجارة * فلما راي يسوع
7 من بعيد بادر فسجد له * وصاح بصوت عظيم قايلا ما لك معي يا يسوع ابن الله العلي .
8 اقسم عليك بالله الا تعذبني * لانه كان قد قال له اخرج ايها الروح النجس من الانسان * ثم
9 10 ساله ما اسمك . فقال لجاون اسمي لانا كثير * فطلب اليه كثيرا الا يرسلهم خارج الكوره .
11 * وكان هناك نحو الجبل قطيع خنازير كثير يرعي * فطلب اليه كل الشياطين قايلين
12 13 ارسلنا الي الخنازير لندخل فيها * فاذن لهم يسوع . وللوقت خرجت الارواح النجسة ودخلت
في الخنازير . فتعالي القطيع كله علي كهف ووقع في البحر وكانوا نحو من الفين واختنقوا في
14 15 البحر * فهرب رعاة الخنازير واخبروا من في المدينة والحقول . فاسرعوا ليروا ما كان * واقبلوا الي
16 يسوع فراوا ذلك المجنون الذي كان به لجاون جالسا لابسا عفيفا فخافوا * ثم اخبرهم الذين
17 18 ابصروا كيف كان امر المجنون والخنازير * فبدوا يسالونه الانصراف من حدودهم * فلما
19 صعد السفينة طلب اليه المجنون ان يكون معه * فلم يدعه . لكن قال له امض الي بيتك
20 وعرف اهلك صنع الرب بك ورحمته اياك * فذهب وكرز في عشر المدن بما صنع به يسوع
فتعجب جميعهم * الفصل السادس عشر *
21 * ولما جاء يسوع في السفينة الي العبر ايضا اجتمع اليه جمع كبير وكان عند البحر .

Et omni tempore diu noctùque clamabat 5
in monumentis & in montibus, & conci-
debat se lapidibus. Cùm autem vidisset 6
Jesum à longè, cucurrit & adoravit
eum : Et clamavit voce magnâ, dicens ; 7
Quid tibi mecum, Jesu fili Dei altissi-
mi ? adjuro te per Deum ne torqueas me.
Jam enim dixerat illi ; Exi, ô spiritus 8
immunde, ab homine. Deindè interroga- 9
vit eum ; Quod est nomen tuum ? In-
quit, Legio est nomen meum, quia nos
plures sumus. Et deprecatus est eum ve- 10
hementer, ne mitteret eos extra regionem.
Erat autem ibi circa montem grex por- 11
corum copiosus pascentium : Rogave- 12
runt igitur eum omnes dæmones, dicen-
tes ; Mitte nos in porcos, ut introëamus
in eos. Et permisit eis Jesus. Et statim 13
exierunt spiritus immundi, & introie-
runt in porcos ; & conscendit grex uni-
versus promontorium, & cecidit in mare,
(erant autem quasi duo millia) & suf-
focati sunt in mari. Et fugerunt pastores 14
porcorum, & nuntiaverunt eis qui erant
in civitate, & ruribus. Accurrerúntque
ut viderent quod factum erat. Et vene- 15
runt ad Jesum, & viderunt illum dæ-
moniacum in quo erat legio, sedentem,
vestitum, honestum : & timuerunt. De- 16
indè narraverunt ipsis ii qui viderant,
quomodò acta esset res dæmoniaci, &
porcorum : Quare cœperunt rogare eum de 17
migrando è finibus eorum. Cùm ergò a- 18
scendisset navim, deprecatus est eum dæ-
moniacus, ut esset cum eo. At non per- 19
misit ei : sed dixit illi, Vade in domum
tuam, & notifica domesticis tuis benefi-
cium Domini in te, & misericordiam
ejus erga te. Et abiit, & prædicavit in 20
Decem urbibus quod gesserat in eum Je-
sus : & mirati sunt omnes.

Sectio decima sexta.

Et cùm venisset Jesus in navi trans 21
fretum quoque, convenit ad eum turba
magna, & erat secus mare.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዘልፈ፡ የአውዪ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ በውስተ፡ መቃብር፡ ወበውስተ፡ አድባር፡ ወይጌ
6 ምድ፡ ሥጋሁ፡ በእብን፡፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑቅ፡ ሮ
7 ጸ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡ ወጸርሐ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ ወይቤ፡ ምንት፡ ብየ፡ ምስሌከ፡ እግዚ
እ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ኣምሕለከ፡ በእግዚአብሔር፡ ሕያው፡
8 ከመ፡ ኢትሣቅየኒ፡፡ እስመ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡ ፃእ፡ እምኔሁ፡፡
9 ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መኑ፡ ስምከ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስምየ፡ እ
10 ስመ፡ ብዙኃን፡ ንሕነ፡፡ ወአስተብቍዖ፡ ብዙኃ፡ ከመ፡ ኢያስድዶሙ፡ አፍኣ፡ እም
11 ብሔር፡፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ መራዕየ፡ አሕርው፡ ብዙኃ፡ ይትረዐይ፡ መንገለ፡ ደብር፡፡
12 ወአስተብቍዕዎ፡ ብዙኃ፡ ወይቤልዎ፡ ፈንወነ፡ ውስተ፡ አሕርው፡ ከመ፡ ንባእ፡ ሳዕሌሆ
13 ሙ፡፡ ወአብሖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወፂኦሙ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ በኡ፡ ሳዕለ፡
14 አሕርው፡ ወዓብዱ፡ መራዕይ፡ ወጸደፉ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡ ወጐዩ፡ ኖሎት፡
15 ወዜነዉ፡ ለአህጉር፡ ወለአዕጻደት፡ ወወፅኡ፡ ይርአዩ፡ ዘኮነ፡፡ ወመጽኡ፡ ኀበ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወረከብዎ፡ ለዘ፡ ጋኔን፡ እኀዞ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ወገብአ፡ ልቡ፡ ወልቡ
16 ስ፡ ልብሰ፡ ለዝኩ፡ ዘአኀዞ፡ ጋኔን፡ ወፈርሁ፡፡ ወዜነውዎሙ፡ እለ፡ ርእዩ፡ ዘከመ፡
17 ኮነ፡ ዘጋኔን፡ ወዘበእንተ፡ [አሕርው]፡፡ ወአኀዙ፡ ያስተበቍዕዎ፡ ከመ፡ ይፃእ፡ እም
18 ደወሎሙ፡፡ ወዐርገ፡ ሐመረ፡ ወአስተብቍዖ፡ ውእቱ፡ ዘጋኔን፡ ይሖር፡ ምስሌ
19 ሁ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሑር፡ ቤተከ፡ ኀበ፡ አሊአከ፡ ወንግር፡ ኵሎ፡ ዘገ
20 ብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ ወተሣሀለከ፡፡ ወሖረ፡ ወአኀዘ፡ ይስብክ፡ በዓሥሩ፡ አ
21 ህጉር፡ ኵሎ፡ ዘገብረ፡ ሎቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡ ወኀዐ
ደ፡ ዐደወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሐመር፡ ማዕደተ፡ ወተጋብኡ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ኀቤሁ፡
በኀበ፡ ሐይቀ፡ ባሕር፡ በሐመር፡፡

Et perpetuò clamabat die & nocte in sepulchris & in montibus, & concidebat 5
corpus suum lapidibus. Et videns Dominum Jesum è longè, cucurrit, & adora- 6
vit eum : Et clamavit voce magnâ, & dixit ; Quid habeo tecum, Domine Jesu 7
fili Dei excelsi ? adjuro te per Deum vivum, ne me torqueas. Quia dicebat isti 8
dæmoni malo, Exi ab illo. Et interrogabat eum, & dixit ei Dominus Jesus ; Quid 9
est nomen tuum ? Et dixit ei ; Legion nomen meum *est*, quia multi sumus. Et 10
deprecatus est eum multùm, ne se expelleret extra regionem. Et fuit ibi grex 11
porcorum magnus pascens ad montem. Et precati sunt eum multùm, & dice- 12
bant ; Mitte nos in porcos, ut eamus super eos. Et permisit iis Dominus Jesus. 13
Et exeuntes illi dæmones ascenderunt, & intrârunt porcos : & insanivit grex &
præcipitatus fuit in mare. Et fugerunt pastores, & nuntiaverunt civitatibus & 14
villis, & egressi sunt videre quod factum fuit. Et venerunt ad Dominum Jesum, 15
& invenerunt eum quem dæmon prehendisset sedentem, & restitutum menti, &
vestimento indutũ istũ quem prehendisset dæmon : & timuerunt. Et narraverunt 16
illis qui vidissent, quomodò factum fuit illud de dæmoniaco, & de [porcis.] Et 17
cœperunt rogare eum, ut exiret è finibus eorum. Et ascendit *in* navim, & ro- 18
gavit eum ille dæmoniacus, ut iret cum eo. Et dixit ei Dominus Jesus ; Abi domum 19
tuam ad tuos, & narrato omnia quæ fecit tibi Deus, & *quomodò* misertus sit tui.
Et abiit, & cœpit prædicare in Decem civitatibus omnia quæ fecerat ei Do- 20
minus Jesus, & mirati sunt omnes. Et iterum transivit Dominus Jesus in navi 21
ulteriùs : & coacti sunt multi homines ad eum, ad litus maris in navi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * پس † عيسي آمدند . ديوانه را ديدند . جامه پوشيده . شرمناك نشسته ولغيون † ازو بدر
16 رفته . جماعت ترسيدند . * وهمه را خبر شد ازانچ شده بود . واحوال خوكان نيز دانستند .
17 18 * وخواستند كه عيسي از ولايت ايشان برود . * وچون مسيح بالاي كشتي رفت . ديوانه در
19 خواست كرد كه با او باشد . * قبول نكرد . الا بدو گفت درخانه خود برو پيش قوم تو وانچ
20 خدا با تو كرد . بديشان خبر ده كه بر تو رحمت كرد . * ان مرد رفت ودر شهر ده
منادي اغاز كرد . مردم عجايب وحيران مي شدند بيست دوم
21 خوش كردن زني را كه خون مي ريخت * چون عيسي در كشتي نشست
وازان سوي گذشت . باز جماعت بسيار بر وي گرد شدند . بر كنار دريا .

Et ad Jesum venientes dæmonia- 15
cum viderunt veste indutum, & mo-
destè sedentem, Legione ex illo egres-
so, & turba timuerunt. Et omni- 16
bus innotuit quod factum fuerat, &
quæ acciderant porcis etiam resci-
verunt. Et petierunt ut Jesus è re- 17
gione eorum discederet. Et cùm 18
Christus navim conscenderet, Dæmo-
niacus petitionem fecit ut cum eo
esset. Non admisit autem, sed ei 19
dixit ; In domum tuam abi, ad tu-
os, et quod fecit tibi Dominus, eis
renuntia, quòd in te misericordiam
exercuerit. Ille vir abiit, et in De- 20
capoli prædicare cœpit : & homi-
nes mirati sunt et attoniti.

XXII. Sanatio mulieris quæ sanguinem profudit.

Cùm Jesus in navi sederet, et ab 21
illo latere transiret, rursùs turbæ
multæ ad eum congregatæ sunt
juxta mare.

Et ecce venit *unus* *Archisynagogorum*, nomine Jairus: & videns eum, procidit ad
22 Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς ΙΒʹ
pedes ejus: Et *advocabat* eum multùm, dicens; Quoniam *filiola* mea
23 τοὺς πόδας αὐτοῦ· Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων, Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου
extremè habet: ut veniens imponas ei *manus*, ut *servetur*: & *vivet*.
ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς (σ) αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται.
Et abiit cum illo: & sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.
24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
Et mulier *quædam existens* in *fluxione* sanguinis *annos* duodecim, Et multa perpessa à
25
26 Καὶ (τ) γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ ΙΓʹ
multis medicis, & *insumptis quæ apud se omnibus, & nihil adjuta*,
πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ (υ) παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
sed magis in deterius *veniens*: *Audiens* de Jesu, *veniens* in turba
27 ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
retrò, tetigit vestimentum ejus. Dicebat enim; Quia si vel *vestimenta* ejus tetigero,
28 ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι,
servabor. Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus: & sensit cor-
29 σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώ-
pore, quia sanata est à *flagello*. Et statim Jesus cognoscens in semetipso
30 ματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
ex se efficacitatem profectam, conversus in *turba*, aiebat; Quis mea
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου
tetigit vestimenta? Et dicebant ei discipuli sui; *Aspicis* turbam compri-
31 ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλί-
mentem te, & dicis; Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre hoc *facientem*.
βοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 32
At mulier timens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & procidit
Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν 33
ei, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides
αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις 34
tua *servavit* te: vade in pace, & esto sana à *flagello tuo*. Adhuc
σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι 35
eo loquente, veniunt *ab Archisynagogo*, dicentes; Quia filia
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ
tua mortua est, quid *adhuc* vexas magistrum? *At* Jesus *statim audiens sermonem*
σου ἀπέθανε, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον 36
dictum, ait Archisynagogo; *Ne metue*: *solùm* crede. Et non
λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ 37
admisit quenquam se *consequi*, *si non* Petrum, & Jacobum, & Joannem
ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ (φ) συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
fratrem Jacobi. Et *venit* in domum Archisynagogi, & videt
τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ (χ) ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ 38
tumultum, flentes & ejulantes multùm. Et ingressus ait illis;
θόρυβον, (ψ) κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, 39
Quid *tumultuamini* & ploratis? puella non mortua est, sed dormit.
Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

MS. A. (σ) αὐτῷ (τ) γυνὴ οὖσα (υ) παρ' αὐτῆς (φ) ἀκολουθῆσαι (χ) ἔρχονται (ψ) καὶ κλαίοντας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܪܒܝ ܟܢܘܫܬܐ ܕܫܡܗ ܝܐܝܪܘܤ ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ܂ *
23 ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܤܓܝܐܐܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܪܬܝ ܐܝܬܝܗ ܒܫܘܠܡܐ܂ ܬܐ ܤܝܡ ܥܠܝܗ ܐܝܕܟ ܘܬܚܠܡ ܘܬܚܐ܂ *
24 ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ܂ ܘܢܩܦ ܠܗ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܘܚܒܨܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂ *
25 ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܬܥܤܪܐ ܫܢܝܢ ܒܕܘܒܐ ܕܕܡܐ܂ *
26 ܕܤܓܝ ܗܘܐ ܚܫܬ ܡܢ ܐܤܘܬܐ ܤܓܝܐܐ܂ ܘܐܘܒܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܘܠܐ ܡܕܡ ܐܬܥܕܪܬ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܡܚܝܬ܂ *
27 ܟܕ ܫܡܥܬ ܥܠ ܝܫܘܥ ܐܬܬ ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܟܢܫܐ ܡܢ ܒܤܬܪܗ ܘܩܪܒܬ ܠܢܚܬܘܗܝ܂ *
28 ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ ܐܦܢ ܠܢܚܬܘܗܝ ܐܬܩܪܒ ܚܝܐ ܐܢܐ܂ *
29 ܘܡܚܕܐ ܝܒܫ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ܂ ܘܐܪܓܫܬ ܒܦܓܪܗ ܕܐܬܐܤܝܬ ܡܢ ܡܚܘܬܗ܂ *
30 ܘܡܚܕܐ ܝܕܥ ܝܫܘܥ ܒܢܦܫܗ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ܂ ܘܐܬܦܢܝ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܢܚܬܝ܂ *
31 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܚܙܐ ܐܢܬ ܟܢܫܐ ܕܚܒܨ ܠܟ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ܂ *
32 ܘܡܚܪ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ ܡܢܘ ܗܕܐ ܥܒܕ܂ *
33 ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܕܚܝܠܐ ܘܪܬܝܬܐ ܡܛܠ ܕܝܕܥܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܠܗ܂ ܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܟܠܗ ܫܪܪܐ܂ *
34 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܪܬܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ ܘܗܘܝ ܚܠܝܡܐ ܡܢ ܡܚܘܬܟܝ܂ *
35 ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ܂ ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܒܪܬܟ ܡܝܬܬ܂ ܠܡܢܐ ܠܟ ܗܫܐ ܡܫܚܠܦ ܐܢܬ ܠܡܠܦܢܐ܂ *
36 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܠܐ ܬܕܚܠ ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ܂ *
37 ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ܂ ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ܂ *
38 ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܪܒ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܚܙܐ ܕܡܫܓܫܝܢ ܘܒܟܝܢ ܘܡܝܠܠܝܢ܂ *
39 ܘܥܠ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܡܫܬܓܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܟܝܢ܂ ܛܠܝܬܐ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ܂

Venit autem quidam nomine Jairus ex prin- 22
cipibus synagogæ: quumque vidisset eum,
procidit ad pedes ejus. Et efflagitabat ab 23
eo multùm, dicens ei, Filia mea malè affecta
est: veni, impone ei manum tuam, & sana-
bitur, ac vivet. Et abiit Jesus cum eo; & 24
sese adjunxit ei turba multa, & comprime-
bant eum. Mulier autem quædam, quæ 25
erat in profluvio sanguinis à duodecim an-
nis: Quæ quidem multa fuerat perpessa à 26
medicis plurimis, & expenderat quicquid
habebat, nihilque adjuta fuerat, quinimò
magis augebatur: Quum audisset de Jesu, 27
venit in compressione turbæ à tergo
ejus, & tetigit vestimentum ejus. Dicebat 28
enim, Si vel vestimentum ejus tetigero, ser-
vabor. Et statim exaruit fons sanguinis 29
ejus, & sensit corpore suo se sanatam esse à
plaga sua. Jesus autem statim cognovit 30
apud se virtutem exiisse à semetipso: & con-
versus ad turbam, ait; Quis tetigit vesti-
menta mea? Dixerunt ei discipuli ejus, Vides 31
turbas quæ opprimunt te, & ais; Quis tetigit
me? Et circumspiciebat ut videret quis hoc 32
fecisset. Tunc mulier illa quum timeret ac 33
tremeret, quippe quæ nôsset quid actû fuisset
cum ea, veniens procidit corâ eo, & dixit ei
omné veritaté. Ipse verò dixit ei; Filia mea, 34
fides tua te servavit: Abi in pace, & esto sana
ex plaga tua. Et adhuc eo loquente, venerût 35
quidam è domo principis synagogæ, & in-
quiunt, Filia tua mortua est, quid ampliùs
facessis negotium Doctori? Jesus autem au- 36
diit sermonem quem dicebant: & ait illi
principi synagogæ, Ne timeas, tantummodò
crede. Nec permisit ut quisquam iret secum, 37
nisi Simon Cepha, & Jacobus, & Johan-
nes frater Jacobi. Et venerunt domum il- 38
lius principis synagogæ, vidítque tumultu-
antes, & flentes ac ejulantes. Et introivit, 39
dixítque eis; Quid perstrepitis ac fletis?
puella non est mortua, sed dormit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * مردي پيش او آمد نامش يوارس از جمله اميران آن گروه بود٭ چون عيسي را ديد در پاي او
23 افتاد٭ * وازو درخواست كرد وگفت٭ اي معلم دختر من دشخوار شده است وبمرك نزديك
24 است٭ مي خواهم كه دست بروي نهي تا درست وخوش شود٭ * عيسي با ان مرد رفت٭ وجماعت
25 بسيار بوي گرويده بودند وبا او مي رفتند٭ تا حدي كه اورا مي خوابانيدند٭ * زني در پيش
26 او آمد كه مدت دوازده سال ازو خون مي رفت٭ * وجمله حكيمان وبزشكان در كار او عاجز
27 بودند وهر چه داشت بر خود صرف كرد وهيچ سود نمي داشت الا بيشتر مي شد * چون اين زن
28 شنيد كه عيسي با انبوه بسيار مي رود زن با سختي بسيار بر خاست * وشنيده بود كه هركه بجامهٔ او
29 برسد صحت يابد * وآمد وخلايق را دور كرد وخودرا بجامه عيسي رسانيد ان چشمهٔ خون كه ازو
30 روان بود درحال خشك شد وآگاه شد كه ازان رنج خلاص يافت * وعيسي در نفس خود آگاه شد
كه نيرومندي ازو بدر آمد اشارت بجماعت كرد وگفت كيست انك بجامهٔ من
31 رسيد * [شاگردان او گفتند٭ بزرگ ما جماعت ترا تنگي مي كنند٭ تو مي
32 پنداري كسي بتو رسيد٭ * او گفت جز ازان كسي بمن رسيد] بنگريد وبينيد

Vir quidam ad eum accessit, cui no- 22
men Jairus, è numero principum
ejus populi erat, & cum Jesum vi-
deret, ad pedem illius accidit. Et ab 23
eo petiit, & dixit; O præceptor,
Filia mea graviter cruciatur, &
morti vicina est: peto ut manum
illi imponas, ut integra & sana fit.
Jesus cum illo homine ivit: & tur- 24
bæ multæ in eum crediderant, &
cum eo iverunt, usque adeò ut eum
premerent. Et mulier quædam ad 25
eum venit, cui spatio duodecim
annorum sanguis profluxerat. Plu- 26
rimi autem sapientes & medici cu-
rationi illius impares fuerant, &
quæcunq; erant illi sibi impenderat;
nil tamen profecit, sed à salute longi-
ùs aberat. Cùm hæc mulier audisset 27
quòd Jesus cum turba frequenti
præteriret, mulier cum intentione
summa surrexit. Nam audierat, 28
quòd quisquis vestimentum ejus te-
tigisset, salutem repererit. Venit 29
itaque, & submotis turbis scissam
vesti Jesu applicuit, & fons ille
sanguinis qui ab eo fluxerat statim
arefactus est: & cognovit se ab
illo morbo liberatam esse. Jesus 30
autem intra se rescivit, quòd vir-
tus ex se exiisset, & nutu ad popu-
lum facto, dixit; Quisnam est qui
vestem meam tetigit? Discipuli ejus 31
dixerunt; Magister noster, turbæ
te comprimunt, tu putas aliquem te
tetigisse? Ipse dixit; Prætereà ali- 32
quis me tetigit; observate & videte.

Versio VULGATA LATINA.

22 Et venit quidam de archisynagogis nomine Jairus: & videns eum, procidit ad pe-
23 des ejus, Et deprecabatur eum multùm, dicens; Quoniam filia mea in extremis
24 est. Veni, impone manum super eam, ut salva sit, & vivat. Et abiit cum illo, &
25 sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum. Et mulier, quæ erat in pro-
26 fluvio sanguinis annis duodecim, Et fuerat multa perpessa à compluribus medicis:
27 & erogaverat omnia sua, nec quidquam profecerat, sed magis deteriùs habebat,
28 Cùm audisset de Jesu, venit in turba retrò, & tetigit vestimentum ejus: Dicebat
29 enim; Quia si vel vestimentum ejus tetigero, salva ero. Et confestim siccatus est
30 fons sanguinis ejus: & sensit corpore quia sanata esset à plaga. Et statim Jesus in
semetipso cognoscens virtutem, quæ exierat de illo, conversus ad turbam, aiebat;
Quis tetigit vestimenta mea? Et dicebant ei discipuli sui; Vides turbam comprimen- 31
tem te, & dicis; Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat. 32
Mulier verò timens & tremens, sciens quod factum esset in se, venit & procidit an- 33
te eum, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides tua te salvam fe- 34
cit: vade in pace, & esto sana à plaga tua. Adhuc eo loquente, veniunt ab archisyn- 35
agogo, dicentes; Quia filia tua mortua est: quid ultrà vexas Magistrum? Jesus autē 36
audito verbo quod dicebatur, ait archisynagogo; Noli timere: tantummodò crede. Et 37
non admisit quenquā se sequi, nisi Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrē Jacobi.
Et veniūt in domū archisynagogi, & vidit tumultū, & flentes, & ejulantes multùm. 38
Et ingressus, ait illis; Quid turbamini, & ploratis? puella non est mortua, sed dormit. 39

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 وجاء اليه احد رؤساء الجماعة اسمه يايرس فلما راه سجد عند قدميه * وكان يطلب اليه
23 24 كثيرا قايلا ان ابنتي قد قاربت الموت لكن تاتي فتضع يدك عليها فتخلص وتحيا * فذهب
25 26 معه وتبعه جمع كثير وكانوا يزحمونه * واذا امراة بها نزيف دم منذ اثني عشرة سنة * قد
27 اصابت من اطباء كثيرين وانفقت كلما لها ولم تجد راحة بل تزداد وجعا * فلما سمعت بيسوع
28 جاءت في الجمع من خلفه فلمست ثوبه * لانها كانت تفكر انها ان مست ثوبه خلصت *
29 30 فللوقت انقطع جريان دمها * فعلمت في جسمها انها برات من دائها * وللوقت علم يسوع
31 القوة التي خرجت منه * فالتفت في الجمع وقال من لمس ثوبي * فقال له تلاميذه اما ترى الجمع
32 33 يزحمك افتقول من مسني * فنظر ليرى تلك التي فعلت هذا * فخافت المراة وارتعدت
34 لعلمها بما صنع بها * فجاءت وخرت على رجليه وقالت له الحق * فقال لها يا ابنة ايمانك
35 خلصك فامضي بسلام وتكوني معافاة من دائك * وفيما هو يتكلم جاؤوا الى رئيس
36 الجماعة قائلين ان ابنتك قد ماتت لم تعني المعلم * فلما سمع يسوع الكلام قال لرئيس
37 الجماعة لا تخف امن فقط * ولم يدع احدا يتبعه الا بطرس ويعقوب * ويوحنا اخا يعقوب *
38 39 وجاء الى بيت رئيس الجماعة ونظر اضطرابهم وبكاهم وولولتهم الكثيرة * فدخل وقال
لهم لماذا تقلقون وتبكون * الصبية لم تمت بل هي نائمة *

Et venit ad eum unus principum Synagogæ, cujus nomen Jairus: cùmque vidisset eum, procidit ad pedes ejus, 22
Et deprecabatur eum magnoperè, dicens; Filia mea jam vicina est morti, sed venias, & ponas manum tuam super eam, et salva erit, ac vivet. 23
Itaque abiit cum illo, & secuta est eum turba magna, & comprimebant eum. 24
Et ecce mulier in qua erat profluvium sanguinis à duodecim annis. 25
Quæ jam attenuata fuerat à medicis pluribus; & impenderat quicquid erat sibi, & non invenerat levamen, imò gravata fuerat dolore. 26
Cùm autem audisset de Jesu, venit inter turbam à tergo ipsius, & tetigit vestimentum ejus; 27
Nam putabat quod si tangeret vestimentum ejus, liberaretur. 28
Et confestim cessavit cursus sanguinis ejus: & cognovit in corpore suo quòd sanata esset ab infirmitate sua. 29
Et statim cognovit Jesus virtutem quæ exierat ab eo; & convertit se inter turbam, ac dixit; Quis tetigit vestimentum meum? 30
Et dixerunt ei discipuli ejus; An non vides turbam te comprimentem? & ais, Quis tetigit me? 31
Et circumspexit ut videret illam quæ fecerat hoc. 32
Timuit ergò mulier, & expavit deprehendens id quod factum fuerat in se; quapropter venit, & procidit ante pedes ejus, & dixit ei veritatem. 33
Ait illi; Filia, fides tua salvam te fecit: vade in pace, & sis incolumis à morbo tuo. 34
Et dum ipse loqueretur, venerunt ad principem synagogæ, dicentes; Filia tua jam mortua est: cur vexas magistrum? 35
Cùm autem audivisset Jesus sermonem, dixit principi synagogæ; Ne timeas, crede tantummodò. 36
Et non permisit quenquam sequi eum, nisi Petrum, & Jacobum, & Johannem fratrem Jacobi. 37
Et venerunt in domum principis synagogæ, & vidit turbationem eorum, & fletum eorum, & ululatum eorum multum. 38
Et introivit, & dixit eis; Quid affligimini, & ploratis? puella non est mortua, sed est dormiens. 39

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ወለተ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ ፡
22 ወመጽአ ፡ ኀቤሁ ፡ ለሐዱ ፡ ብእሲ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ ፡ ዘስሙ ፡ ኢያኢሮስ ፡ ወረከቦ ፡ ወ
23 ሰገደ ፡ ሎቱ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሁ ፡፡ ወብዙኀ ፡ አስተብቍዖ ፡ ወይቤ ፡ ወለትየ ፡ እልጸቀት ፡
24 ትሙት ፡ ወባሕቱ ፡ ነዓ ፡ ደይ ፡ እዴከ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወተሐዩ ፡፡ ወሖረ ፡ ምስሌሁ ፡ ወተለ
ውዎ ፡ ብዙኃ ፡ ሰብእ ፡ ወተጋፍዕዎ ፡፡ በእንተ ፡ እንተ ፡ ይውሕዛ ፡ ደም ፡
25 ወመጽአት ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ደም ፡ ይውሕዛ ፡ እምዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ክረምት ፡፡
26 ወብዙኀ ፡ አሕመምዋ ፡ ብዙኃን ፡ ዐቀብተ ፡ ሠራይ ፡ ወአስተዋፅዐት ፡ ኵሎ ፡ ንዋያ ፡ ወአ
27 ኀለቀት ፡ ወአልቦ ፡ ዘበቍዓ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘአልሐቃ ፡ ደዌ ፡ ፈድፋደ ፡፡ ወሰሚዓ ፡
በእንተ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ መጽአት ፡ ወቦአት ፡ ማእከለ ፡ ሰብእ ፡ ወገሰሰት ፡ ጽንፈ ፡ ል
28 ብሱ ፡ በድኅሬሁ ፡፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ እመከመ ፡ ገሰስኩ ፡ ጽንፈ ፡ ልብሱ ፡ እሐዩ ፡፡
29 ወሶቤሃ ፡ ነጽፈ ፡ ነቅዐ ፡ ደማ ፡ ወአንከረት ፡ ርእሳ ፡ ከመ ፡ ሐይወት ፡ እምደዌሃ ፡፡
30 ወአእመረ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶቤሃ ፡ ከመ ፡ ወፅአ ፡ ኀይል ፡ እምኔሁ ፡ ወተመይጠ ፡ ኀበ ፡
31 ሰብእ ፡ ወይቤሎሙ ፡ መኑ ፡ ገሰሰኒ ፡ ልብስየ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ አርድእቲሁ ፡ ትሬኢ ፡ ሰብ
32 እ ፡ ይትጋፍዓከ ፡ ወትብል ፡ መኑ ፡ ገሰሰኒ ፡፡ ወተመይጠ ፡ ከመ ፡ ይርአይ ፡ ዘገሰሶ ፡ ዘገ
33 ብረ ፡ ዘንተ ፡፡ ወፈርሀት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ወርዕደት ፡ ጥቀ ፡ እስመ ፡ ለአመረት ፡ ዘ
ኮነ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወሖረት ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሰገደት ፡ ሎቱ ፡ ወነገረቶ ፡ ኵሎ ፡ ጽ
34 ድቀ ፡፡ ወይቤላ ፡ ወለትየ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ አሕየወተኪ ፡ እተዊ ፡ በሰላም ፡ ወሕየዊ ፡ እ
35 ምደዌኪ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ምስሌሃ ፡ መጽኡ ፡ ኀበ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ ፡ ወይቤ
36 ልዎ ፡ ወለትከስ ፡ ሞተት ፡ ወኢታጻምዎ ፡ እንከ ፡ ለሊቅ ፡፡ ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ እንዘ ፡ ይትናገርዎ ፡ ይቤሎ ፡ ለመጋቤ ፡ ምኵራብ ፡ ኢትፍራህ ፡ ተአመን ፡ ደኅሙ ፡፡
37 ወኢኀደገ ፡ አልቦ ፡ ዘይትልዎ ፡ ዘእንበለ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወዮሐንስ ፡ እኁሁ ፡ ለያዕ
38 ቆብ ፡፡ ወቦአ ፡ ቤቶ ፡ ለመጋቤ ፡ ምኵራብ ፡ ወረከቦሙ ፡ ይትሃወኩ ፡ ወይበኪዩ ፡ ወየአው
39 ይዉ ፡ ብዙኀ ፡ ወይጸርኁ ፡፡ ወቦአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ ትትሀወኩ ፡ ወትበኪዩ ፡ ኢ
ሞተት ፡ ሕፃንስ ፡ ትነውም ፡፡

De filia procuratoris synagogæ. Et venit ad eum quidam homo procu- 22
rator synagogæ, cujus nomen *erat* Jairus: & invenit eum, & adoravit eum sub
pedibus ejus. Et multum precatus est eum, & dixit; Filia mea vicina est morti: 23
sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Et abiit cum illo: & sequuti 24
sunt eum multi homines, & comprimebant eum.

De illa quæ fluxione sanguinis laborābat.

Et venit mulier cujus sanguis effluebat à duodecim annis. Et multo dolore affece- 25
rant eam multi medici, & expenderat oēs facultates suas, & defecerat: & nihil fuit 26
quo profecerat, absq; eo quod vana fuit, tantūmodò abundavit *morbus ejus*. Et audi- 27
ens de Dño Jesu, venit & intravit in mediū turbæ, & tetigit fimbriam vestimenti
ejus retrò: Dicens, Si tetigerim fimbriā vestimenti ejus, vivam. Et statim sicca- 28
tus est fons sanguinis ejus: & mirata est secum, quòd sana fuit à morbo ejus. Et 29
cognovit Dominus Jesus statim quòd exierat virtus ex se, & convertit se ad tur- 30
bam, & dixit illis; Quis tetigit vestimentum meum? Et dicunt ei discipuli sui, 31
Vides turbam comprimentem te, & dicis; Quis tetigit me? Et conversus fuit ut 32
videret *eum* qui tetigerat eum, qui hoc fecerat. Et timuit ista mulier, & tremuit 33
valdè, quia cognovit quod factum esset super eam: & venit ad Dominum Jesum,
& adoravit eum, & nuntiavit ei totam veritatem. Et dixit ei; Filia mea, fides 34
tua servavit te: vade in pace, & sana esto à morbo tuo. Et loquente eo cum illa, 35
venerunt ad procuratorem synagogæ, & dixerunt ei; Filia tua mortua est, & ne
vexes igitur magistrum? Et audiens Dominus Jesus alloquentes eum, dixit 36
procuratori synagogæ; Ne timeas: credas solummodò. Et alius nemo sequutus 37
est eum, præter Petrum & Jacobum, & Johannem fratrem Jacobi. Et venit ad do- 38
mum procuratoris synagogæ, & invenit eos turbatos, & flentes, & clamantes mul-
tùm, & vociferantes. Et intravit, & dixit illis; Quarè turbati estis & fletis? non 39
mortua est puella; dormit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 34 * زن چون شنید ترسید ولرزید آمد به پیش او در افتاد وهر چه راست بود بدو گفت * عیسی
بدان زن گفت دختر من ایمان تو ترا زنده کرد بسلامت برو و از زخمهاء خود تن درست باش

بیست سه زنده کردن دختر یوارس

35 * هنوز مسیح در سخن بود که گروهی از خانهء امیر آمدند وبامیر گفتند معلم را زحمت مده
36 که دختر تو بمرد * عیسی آن کلمه را که گفتند شنید بدان امیر گفت مترس وتو تنها
37 ایمان بیاور * ورها نکرد که کسی با او می رفت الا شمعون صفا ویعقوب ویوحنا برادر یعقوب
38 * وآمدند در خانهء سرور جماعت در آمدند ودید که می گریستند ومی ترسیدند ونوحه
39 می کردند * عیسی بدیشان گفت چرا ترسیدید ومی گریید دختر نمرد است لیکن خفته است

Mulier, cum hoc audisset, timuit, ac tremuit; ac veniens in conspectum illius procidit, & omnia prout verum erat illi dixit. 33
Jesus illi mulieri dixit; Filia mea, fides tua te salvam fecit: in pace abi, & à plagis tuis sana esto. 34

XXIII. Vivificatio filiæ Jairi.

Adhuc Christo loquente nonnulli à domo principis advenerunt, et principi dixerunt; Magistro molestiam ne exhibeas, quia filia tua mortua est. 35
Jesus audito illo, quem locuti sunt, sermone, principi illi dixit; Ne timeas, tu solummodo fidem adhibe. 36
Et non permisit quenquam secum ire, nisi Simeonem Cepham, et Jacobum, et Johannem fratrem Jacobi. 37
Et venientes in domum principis synagogæ ingressi sunt, et vidit quòd flerent, ac paverent, et planctum facerent. 38
Jesus illis dixit; Quare pavetis ac fletis? puella mortua non est, sed dormit. 39

Et irridebant eum. Ipse verò ejectis omnibus, assumit patrem
40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν (ω) ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα
puellæ, & matrem, & qui cum se, & ingreditur ubi erat puella ja-
τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται (α) ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀ-
cens. Et prehendens manum puellæ, ait illi; Talitha cumi, quod est
41 νακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι, ὅ ἐστι
interpretatum, Puella, (tibi dico,) excitare. Et confestim surrexit puella,
42 μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, (σοὶ λέγω,) ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον,
& deambulabat: erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno. Et præ-
43 καὶ περιεπάτει. ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. Καὶ δι-
cepit illis multa, ut nemo sciret id: & dixit dari illi manducare.
εστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

CAP. VI. ς'.

Et egressus est indè, & venit in patriam suam: & sequuntur eum disci-
1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
puli sui. Et facto Sabbatho, cœpit in synagoga docere: & multi
2 ταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ
audientes, percellebantur, dicentes; Undè huic hæc? & quæ sapientia data
ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
illi, quia & efficacitates tales per manus ejus efficiuntur? Nónne hic est
3 (α) αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ οὗτός ἐστιν
faber, filius Mariæ, frater verò Jacobi, & Jose, & Judæ, & Simonis? Et non
ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
sunt sorores ejus hic apud nos? & scandalizabantur in illo. Dicebat
εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ἔλεγε 4
autem illis Jesus; Quia non est Propheta inhonoratus, si non in patria
δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ (β) ἐν τῇ πατρίδι
sua, & in cognatis, & in domo sua. Et non poterat ibi
αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (γ) ἠδύνατο ἐκεῖ 5
ullam efficacitatem facere, si non paucis infirmis imponens manus, cu-
οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθε-
ravit. Et mirabatur propter incredulitatem eorum: & circuibat vicos in orbem
ράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ 6
docens. Et advocat duodecim: & cœpit eos mittere duos
διδάσκων. Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα· καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο 7
duos, & dabat illis auctoritatem spirituum immundorum. Et præcepit
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν 8
eis ut nihil tollerent ad viam, si non virgam tantùm: non peram,
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν,
non panem, non in zona æs: Sed calceatos sandaliis:
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· (δ) Ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· 9
& ne induimini duas tunicas. Et dicebat eis; Quocunque introieritis
καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ (ε) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου (ζ) ἐὰν εἰσέλθητε 10
in domum, illic manete, donec exeatis indè.
εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

MS.A. (ω) πάντας, (α) ὅπου ἦν. Κεφ. ς'. MS.A. (α) αὐτῷ, καὶ (β) ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι (γ) ἐδύνατο (δ) Ἀλλὰ (ε) λέγει (ζ) ἂν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

40 Et subsannabant eum. Ipse verò Jesus ejecit omnes; accepitque patrem puellæ & matrem ejus, & eos qui secum erant, & ingreditur eò ubi jacebat puella. 41 Et prehendit manum puellæ, ac dixit ei; Puella, surge: 42 Et eo momento surrexit puella, & ambulabat: erat enim filia annorum duodecim. Et mirati sunt admiratione magnâ. 43 Præcepit autem eis multùm, ne quis id resciseeret: dixitque ut darent ei *quid* ad manducandum.

Ad oblationem dominicæ sextæ post Epiphaniam. 13.

CAP. VI.

1 Et egressus est illinc Jesus, venitque in civitatem suam, & sese adjunxerunt ei discipuli ejus. 2 Quúmque esset Sabbathum, cœpit docere in synagoga; multique qui audierunt, admirati sunt, ac dicebant; Undenam huic ista, & quænam est hæc sapientia quæ data est ei, ut virtutes tales per manus ejus fiant? 3 Nónne iste est lignarius, filius Mariæ, & frater Jacobi, & Josis, & Judæ, & Simonis? & nónne sorores ejus hìc apud nos sunt? & offendebantur in ipso. 4 Et ait illis Jesus; Non est Propheta despectus nisi in urbe sua, & inter cognatos suos, & in domo sua. 5 Et non poterat edere illìc, ne unam quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis imposuit manum, atque sanavit. 6 Et mirabatur defectum fidei eorum.

Dominicâ VII post Pentecosten. 14.

Et perlustrabat pagos dum doceret. 7 Et advocavit duodecim suos, cœpítque mittere eos binos: ac dedit eis potestatem in spiritus immundos ejiciendos. 8 Ac præcepit eis ut nihil ferrent ad iter, nisi virgam tantùm: non peram, nec panem, nec æs in ipsorum marsupiis: 9 Sed ut calcearentur sandaliis, nec induerent duas tunicas. 10 Et dixit eis, In quamcunque domum introieritis, illìc estote usquedum exeatis illinc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

40 *Illi ipsum deriserunt: postquàm autem Jesus omnes ejecisset, & patrem ac matrem puellæ secum assumpsisset, & ivissent illuc ubi puella jacebat;* 41 *Christus manum puellæ prehendit, & dixit; Surge.* 42 *Et in instanti puella surrexit & ambulavit: ætas autem puellæ duodecim annorum erat. Et plurimùm admirantes & attoniti manserunt.* 43 *Et multùm mandavit eis ut nemini dicerent: dixit etiam; Aliquid puellæ date, ut comedat.*

CAP. VI.

1 *Et Jesus illinc in civitatem suam ingressus est: & discipuli ejus in eum crediderunt.* 2 *Cùm sabbathum esset, cœpit in synagogis docere: multi autem audierunt, & in admiratione manserunt, dicentes; Hæc miracula undè habet? Et quæ est ista sapientia, quæ ei data est, ut hæc prodigia per manum ejus fiant.* 3 *Nonne hic faber est, filius Mariæ, & frater Jacobi & Jose, & Judæ, & Simeonis? nónne sorores ejus apud nos sunt? Hæc dicebant, & eum probris affecerunt.* 4 *Jesus illis dixit; Propheta contemptus non est nisi in urbe sua, & inter propinquos suos, & in domo sua.*

Versio VULGATA LATINA.

40 Et irridebant eum. Ipse verò, ejectis omnibus, assumit patrem & matrem puellæ,
41 & qui secum erant, & ingreditur ubi puella erat jacens. Et tenens manum puellæ,
42 ait illi; Talitha cumi, quod est interpretatum; Puella (tibi dico) surge. Et con-
festim surrexit puella, & ambulabat: erat autem annorum duodecim: & obstu-
43 puerunt stupore magno. Et præcepit illis vehementer ut nemo id sciret: & dixit
dari illi manducare.

CAP. VI.

1 ET egressus indè, abiit in patriam suam: & sequebantur eum discipuli sui: Et
2 facto sabbato cœpit in synagoga docere: & multi audientes admirabantur in
doctrina ejus, dicentes; Unde huic hæc omnia? & quæ est sapientia, quæ data est
illi; & virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? Nónne hic est faber, filius 3
Mariæ, frater Jacobi, & Joseph, & Judæ, & Simonis? nónne & sorores ejus hic
nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. Et dicebat illis Jesus; Quia non est 4
propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua. Et 5
non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus cura-
vit: Et mirabatur propter incredulitatem eorum, & circuibat castella in circui- 6
tu docens. Et vocavit duodecim: & cœpit eos mittere binos, & dabat illis po- 7
testatem spirituum immundorum. Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi 8
virgam tantùm: non peram, non panem, neque in zona æs, Sed calceatos 9
sandaliis, & ne induerentur duabus tunicis. Et dicebat eis; Quocunque intro- 10
ieritis in domum, illic manete donec exeatis indé:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * فضحكوا لذلك. فاخرج جميعهم واخذ معه ابا الصبية وامها والذين معه. ثم دخل حيث
41 كانت الصبية * واخذ بيدها وقال لها طليثا كوم. الذي تاويله يا صبية لك اقول قومي *
42 * وللوقت قامت الصبية ومشت وكان لها اثني عشرة سنة. فتعجبوا تعجبا عظيما * وامرهم
43 كثيرا الا يعلموا احدا بهذا وقال اطعموها.

الفصل السابع عشر.

1 * وخرج من هناك وجاء الى مدينته وتبعه تلاميذه * وكان سبتا وجعل يعلم في المجمع. وسمع
2 كثيرون وتعجبوا قايلين من اين له هذا التعليم كله. وهذه الحكمة التي اعطيها والقوات
3 الكاينة على يديه * اليس هذا ابن النجار وابن مريم. اخا يعقوب ويوسا ويهودا وسمعون. او ليس
4 اخواته هاهنا عندنا. وكانوا يشكون فيه * فقال لهم يسوع ليس يهان نبي الا في مدينته
5 وعند انسبايه وبيته * ولم يصنع هناك قوة واحدة. غير مرضى قليلين وضع يده
6 عليهم وابراهم * وتعجب من عدم ايمانهم. واقبل يجول القرى المحيطة ويعلم * ودعا
7 الاثني عشر وجعل يرسلهم اثنين اثنين. واعطاهم السلطان على الارواح النجسة * وامرهم
8 الا ياخذوا في الطريق غير عصا فقط. لا خبزا. ولا هميانا. ولا فضة ولا نحاسا في مناطقهم
9 * الا احذية في ارجلهم. ولا يلبسوا قميصين * وقال لهم اي بيت دخلتموه فاقيموا فيه
10 الى ان تخرجوا منه.

40 Et riserunt ob hoc. Ejecit autem omnes, et assumpsit secum patrem puellæ et matrem ejus, et qui secum erant: Deindè ingressus est ubi erat puella.
41 Et apprehendit manum ejus, et dixit ei; Thalitha cumi, cujus interpretatio est, O Puella, tibi dico, surge.
42 Et confestim surrexit puella, et ambulavit: habebat enim duodecim annos, et admirati sunt admiratione maximâ.
43 Et præcepit illis vehementer ne significarent cuiquam hoc: dixitque, Cibate eam.

Sectio decima septima.

CAP. VI.

1 ET egressus est indè, et venit in civitatem suam: et secuti sunt eum discipuli ejus.
2 Et erat sabbathum, et cœpit docere in synagoga: et audierunt multi, atque admirati sunt, dicentes; Unde est hæc doctrina tota, et hæc sapientia, quæ donata est, et virtutes factæ per manus ejus?
3 Nonne hic est filius lignarii, et filius Mariæ, frater Jacobi, et Josis, et Judæ, et Simonis? Et nónne sorores ejus sunt hic apud nos? et scandalizabantur in eo.
4 Et dixit illis Jesus, Non vilipenditur propheta nisi in urbe sua, et apud cognatos suos, et domum suam.
5 Et non fecit ibi virtutem ullam, nisi quòd infirmis paucis imposuit manum suam, et curavit eos.
6 Et demiratus est penuriam fidei illorum. Et cœpit circuire castella adjacentia, et docere.
7 Et vocavit duodecim, et cœpit mittere eos binos: deditque illis potestatem in spiritus immundos.
8 Et præcepit eis ne tollerent in via nisi virgam tantùm: non panem, neque peram, neque argentum, neque æs in zonis suis;
9 Sed calceos in pedibus suis, et ne induerentur duabus tunicis.
10 Et dixit eis, Quamcunque domum introieritis, manete in ea, usquedum exeatis ex ea.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ወሠሐቅዎ፡ ወሰደደ፡ ኵሎ፡ ወነሥአሙ፡ ለአቡሃ፡ ወለእማ፡ ለሕፃን፡ ወእለ፡ ምስሌሆ
41 ሙ፡ ወቦአ፡ ኀበ፡ ሀለወት፡ ሕፃን። ወአኀዛ፡ እዴሃ፡ ለሕፃን፡ ወይቤላ፡ ጠቢታ፡ ቁ
42 ሚ፡ ተንሥኢ፡ ወለትየ፡ ብሂል፡ ዘበትርጓሜሁ። ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ይእቲ፡ ወለ
43 ት፡ ወአንሶሰወት፡ ወዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምታ፡ ወደንገፁ፡ ሶቤሃ፡ ዐቢየ፡ ድንጋፄ። ወ
ገሠጾሙ፡ ብዙኃ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘያእምር፡ ወአዘዞሙ፡ ይሀብዋ፡ ዘትበልዕ።
1 ወወፅአ፡ እምህየ፡ ቦአ፡ ሀገሮ፡ ወተለውዎ፡ አርድእቲሁ።
2 ወበሰንበት፡ መሀሮ
ሙ፡ በምኵራብ፡ ወብዙኃን፡ ያጸምእዎ፡ ወያነክሩ፡ ወይብሉ፡ እምአይቴ፡ ሎቱ፡ ዝ
ንቱ፡ ኵሉ፡ ወመንትኑ፡ ዛቲ፡ ጥበብ፡ እንተ፡ ተውህበት፡ ሎቱ፡ ወዝኒ፡ ኀይል፡ ዘይገብ
3 ሩ፡ በእደዊሁ። አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ወልደ፡ ጸራቢ፡ ወወልደ፡ ማርያም፡ ወእኁሁ፡
ያዕቆብ፡ ወዮሴፍ፡ ወይሁደ፡ ወስምዖን፡ ወአኮኑ፡ አኃቲሁኒ፡ ሀለዋ፡ ዝየ፡ ኀቤነ፡ ወይ
4 ትዐቀፉ፡ በእንቲአሁ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢኮነ፡ መኑኒ፡ ነቢይ፡ ዘ
5 እንበለ፡ በሀገሩ፡ ወበቤቱ፡ ወፈድፋደሰ፡ በኀበ፡ አዝማዲሁ። ወኢተክህሎ፡ ገቢረ፡
ኀይል፡ በህየ፡ ዘእንበለ፡ ሕዳጣነ፡ ድዉያን፡ እለ፡ ወደየ፡ እዴሁ፡ ዲቤሆሙ፡ ወአሐ
6 የዎሙ። ወአንከሮሙ፡ ኢአሚኖቶሙ፡ ወአንሶሰዉ፡ ውስተ፡ አህጉረ፡ አድያም።
በእንተ፡ ዘአዘዞሙ፡ ለሐዋርያት፡
7 ወጸውዖሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወፈነዎሙ፡ በበ፡ ክልኤቱ፡ ወአብሖሙ፡ ስዕነ፡ አ
8 ጋንንት፡ እኩያን። ወአዘዞሙ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይሥንቁ፡ ለፍኖት፡ ወኢይንሥኡ፡ ዘእን
9 በለ፡ በትረ፡ በሕቲታ፡ ወኢኅብስተ፡ ወኢጽፍነተ፡ ወኢጸሪቀ፡ ውስተ፡ ቅናቶሙ። ዘ
10 እንበለ፡ አሣእን፡ ዘውስተ፡ እገሪሆሙ፡ ወኢይልብሱ፡ ክልኤ፡ አልባሰ። ወይቤሎ
ሙ፡ ቤተ፡ ኀበ፡ ቦእክሙ፡ ህየ፡ ንበሩ፡ እስከ፡ አመ፡ ትወፅኡ፡ እምህየ።

40 Et irridebant eum. Et expulit omnes, & assumpsit patrem & matrem puellæ, & eos qui cum illis *erant* & ingressus est, ubi fuit puella.
41 Et prehendit manû puellæ, & dicit ei; Tabitha Kumi, surge filia mea, si dixeris hoc per interpretationem.
42 Et surrexit statim illa filia, & ambulavit, & duodecim annorum erat: et obstupuerunt tunc magno stupore.
43 Et comminatus est iis multùm, ut nemo esset qui sciret; & præcepit iis dare ei quo vesceretur.

CAP. VI.

1 ET exiens indè, intravit civitatem suam: & sequuti sunt eum discipuli sui.
2 Et in sabbatho, docuit eos in synagoga: & multi audierunt eum, & admirati sunt: & dixerunt; Unde ei hoc totum? & quænam *est* hæc sapientia quæ data est illi, & hæc virtus quam facit cum manibus suis?
3 Nónne hic est filius fabri, & filius Mariæ, & frater Jacobi & Josephi & Judæ & Simonis? Et nónne sunt sorores ejus hîc apud nos? Et offensi erant propter illud.
4 Et dixit illis Dominus Jesus; Non fuit contemptus propheta, nisi in civitate sua, & in domo sua, & præcipuè apud cognatos suos.
5 Et non poterat facere virtutem ibi, nisi *in* paucis infirmis quibus imposuit manum suam, & sanavit eos.
6 Et miratus est incredulitatem eorum: & profecti sunt in civitates vicinas.

De præcipiendis Apostolis.

7 Et vocavit duodecim, & misit eos binos: & dedit potestatem iis super dæmones malos.
8 Et præcepit iis ut nihil sumerent ad viam, & ne acciperent præter virgam tantùm: & non panem, & non peram, & non assem in marsupiis suis:
9 Sed calceos qui in pedibus eorum: & non induerentur duabus tunicis.
10 Et dixit iis; Domum quamcunque introieritis, ibi manete, donec exeatis indè.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ونمي توانست كه انجا معجزات كند ليكن براندك رنجوران † دست خود مي نهاد *
6 وخوش مي كرد * وبركماسي ايمان ايشان تعجب مي ماند   بيست چهار
فرستادن شاكردانرا دراطراف عالم بهر مرده   انكه از شهر بيرون آمد * ودرديهها
7 مي كرديد * وتعليم مي داد * شاكردان خودرا خواند * وبديشان سپارش بسيار كرد * وهر
8 دو را درمقامي فرستاد وحكم داد كه جانهاء پليد را بدركنند * وسپارش كرد كه چيزي
9 براي راه نستانند مكر عصا تنها نه توشه دان ونه نان نه مس دركيسه ايشان * وكفش را
10 دشمن دارند ودو جبه نپوشند * ونيز بديشان كفت در هر خانه كه دررويد انجا باشيد
تا انكه كه بدر آييد

5 *Neque poterat illic miracula facere, sed paucis ægrotis manum suam imposuit, & sanavit.*
6 *Et super defectum fidei ipsorum admiratus est.*

XXIV. Missio discipulorum in fines mundi propter Evangelium.

Tunc ex urbe egressus est, & pagos obibat & docebat.
7 *Et discipulos suos vocavit, & iis multa mandavit, & binos in loca singula misit: & dedit eis potestatem ut spiritus impuros ejicerent.*
8 *Et mandatum fecit ut nihil in viam sumerent, nisi baculum tantum: non viatici peram, neque panem, neque æs in crumena sua.*
9 *Et calceos odio haberent, nec duas tunicas induerent.*
10 *Et dixit etiam illis; In quamcunque domum intraveritis, illic estote usque dum exeatis.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde,
11 Καὶ ὅσοι (η) ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν,
excutite pulverem inferne pedum vestrorum, in testimonium illis. Amen
ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν
dico vobis, Tolerabilius erit Sodomis aut Gomorrhis in die judicii, quàm
λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
civitati illi. Et exeuntes prædicabant ut pœniterent: Et dæmonia
12 τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· Καὶ δαιμόνια
13 multa ejiciebant: & ungebant oleo multos ægros, & sanabant. Et audivit
πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον. Καὶ ἤκουσεν
14 rex Herodes: (manifestum enim factum erat nomen ejus:) & dicebat; Quia
ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγεν, Ὅτι
Joannes baptizans à mortuis excitatus est: & propter hoc operantur efficacitates
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν (θ) ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
in illo. Alii dicebant; Quia Elias est. Alii verò dicebant; Quia Propheta
15 ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι (ι) ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης
est, aut quasi unus Prophetarum. Audiens autem Herodes, ait; Quia quem ego
16 ἐστίν, (κ) ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν, Ὅτι ὃν ἐγὼ
decollavi Joannem, hic est: ipse excitatus est ex mortuis. Ipse enim
17 ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. (λ) Αὐτὸς γὰρ
Herodes delegans, prehendit Joannem, & vinxit eum in custodia
ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν (μ) Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ
propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

Dicebat enim Joannes Herodi; Quia non licet tibi habere uxorem fra-
Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ- 18
tris tui. At Herodias insidiabatur illi: & volebat eum occidere, & non
φοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ 19
poterat. Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum
(ν) ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον 20
& sanctum: & conservabat eum, & audiens eum, multa faciebat, & suaviter
καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως
eum audiebat. Et facta die opportunâ, cùm Herodes natalitiis suis
αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ 21
cœnam faciebat principibus suis, & tribunis, & primis
δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις
Galilææ. Et ingressâ filiâ ipsius Herodiadis, & saltante
τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, 22
& placente Herodi & unà recumbentibus, ait rex puel-
καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, (ξ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κο-
læ; Pete à me quod velis, & dabo tibi. Et juravit illi; Quia
ρασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι 23
quicquid me petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei. Illa verò egressa,
ὃ (ο) ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, 24
dixit matri suæ; Quid petam? Illa verò ait; Caput Joannis Ba-
εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βα-
ptistæ.
πτιστοῦ.

MS. A. (η) ἐὰν (θ) ἀνέστη, (ι) δὲ ἔλεγον, (κ) ὡς εἷς (λ) Αὐτὸς δὲ ὁ (μ) Ἰωάννην ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν διὰ (ν) ἐδύνατο. (ξ) εἶπεν δὲ ὁ (ο) ἐὰν αἰτήσῃς με,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible] | Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, quum egrediemini illinc, excutite pulverem qui subest imis pedibus vestris in testimonium ipsis. Equidem dico vobis mitius fore Sodomæ & Gomorræ in die judicii, quàm civitati illi. 11
12 [illegible] | Et egressi sunt ac prædicârunt ut pœnitentiam agerent homines, 12
13 [illegible] | Dæmoniaque multa ejiciebant, ungebantque oleo infirmos multos, & sanabant. 13
14 [illegible] | *Matutinis amputationis capitis Johannis Baptistæ. 15.*
Audiit autem Herodes rex de Jesu, (innotuerat enim ei nomen ipsius) & dixit; Johannes Baptista surrexit à mortuis, propterea virtutes operantur in eo. 14
15 [illegible] | Alii dicebant, Elia est; & alii, Propheta est sicut unus ex Prophetis. 15
16 [illegible] | Quum autem audisset Herodes, ait; Johannes ille cujus amputavi caput, ipse surrexit à mortuis. 16
17 [illegible] | Ipse enim Herodes miserat prehensum Johannem, eùmque conjecerat in carcerem, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui quam duxerat. 17
18 [illegible] | Dicebat enim Johannes Herodi, Non licet tibi ducere uxorem fratris tui. 18
19 [illegible] | Ipsa autem Herodias odium servabat in eum, & volebat eum interficere, nec poterat. 19
20 [illegible] | Namque Herodes timebat Johannem, propterea quòd sciebat eum esse virum justum & sanctum: & observabat eum, multáque audiebat ab eo, faciebátque: ac suaviter audiebat eum. 20
21 [illegible] | Et contigit dies notabilis, dum Herodes in suis natalibus cœnam faceret magnatibus suis, & chiliarchis, atque principibus Galilææ: 21
22 [illegible] | Ingressa filia Herodiadis saltavit: & placuit Herodi, iisque qui accumbebant cum eo: & ait rex puellæ, Pete à me quicquid volueris, & dabo tibi. 22
23 [illegible] | Ac juravit, Quodcunque petieris à me, dabo tibi, usque ad dimidium regni mei. 23
24 [illegible] | Tunc exiit, & inquit matri suæ; Quid petam ab eo? Dixit ei, Caput Johannis Baptistæ. 24

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 *وجاي كه شمارا قبول نكنند وازشما نشنوند چون ازانجا بدر اييد كردي كه زير پاي شما
باشد بيفشانيد براي كواهي ايشان وراست شما بكويم در روز داوري سدوم وغامورا را
12 آسايش باشد وان شهررا نباشد *چو شنيدند بدر آمدند برخلق[منادي زدند]تا توبه كنند
13 *وديوان بسيار ازمردم بدر مي آوردند وبسيار رنجورانرا بروغن مي اندودند وصحت مي
يافتند * بيست وپنج كشتن يحيي بن زكريا
14 *چون هيرودس ملك معجزهاء عيسي را شنيد براي انك نامش پيش او معروف شده بود
وي كفت يحيي شوينده ازميان مردكان برخاست براي اين نيرومنديها ازو پيدا مي شود
15 *وبعضي ديكر مي كفتند الياست ديكران مي كفتند پيغمبريست ازجمله پيغمبران
16 *هيرودس شنيد كفت كه يحيي است انك من سرش را بريدم ازميان مردكان برخيزيد* براي
17 انك پيش ازين هيرودس يوحنارا كرفتار كرده بود ودر زندان نهاده براي هيروديا زن
18 فيلبوس براذر هيرودس كه بستد * زيرا يحيي بهيرودس مي كفت روا نيست كه زن براذر

Quocunque autem loco vos non receperint, neque vobis auscultaverint, quum illinc egrediamini, pulverem qui sub pedibus vestris adhæserit excutite in testimonium illorum: Verum equidem vobis dico, In die judicii Sodomæ & Gomorrhæ levamen erit, illi autem civitati non erit. 11
Cùm audissent egressi sunt, & populis prædicârunt, ut pœnitentiam agerent. 12
Et dæmonia multa ex hominibus ejecerunt: & ægrotos multos oleo unxerunt, & sanitatem adepti sunt. 13

XXV. Occisio Johannis filii Zachariæ.

Cùm Herodes rex miracula Jesu audisset (quia nomen ejus illi innotuerat) tunc dixit; Johannes Baptista de mortuis surrexit, propterea virtutes ab eo editæ sunt. 14
Quidam alii dicebant, Elias est; alii dicebant, Propheta unus est, è numero Prophetarum. 15
Herodes audiens dixit; Quin Johannes est, cui ego caput præcidi, de mortuis surrexit. 16
Quia antehac Herodes Johannem comprehenderat, & in carcerem miserat, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris Herodis, quam acceperat. 17
Johannes enim Herodi dixit; Licitum non est ut uxorem fratris 18

Versio VULGATA LATINA.

11 Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite pulve-
12 rem de pedibus vestris in testimonium illis. Et exeuntes prædicabant ut pœniten-
13 tiam agerent: Et dæmonia multa ejiciebant, & ungebant oleo multos ægros, &
14 sanabant. Et audivit rex Herodes, (manifestum enim factum est nomen ejus) &
dicebat; Quia Joannes Baptista resurrexit à mortuis: & propterea virtutes ope-
15 rantur in illo. Alii autem dicebant; Quia Elias est. Alii verò dicebant; Quia
16 propheta est, quasi unus ex prophetis. Quo audito Herodes ait; Quem ego de-
17 collavi Joannem, hic à mortuis resurrexit. Ipse enim Herodes misit, ac tenuit Jo-
annem, & vinxit eum in carcere, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui,
quia duxerat eam. Dicebat enim Joannes Herodi; Non licet tibi habere uxorem 18
fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi: & volebat occidere eum, nec pote- 19
rat. Herodes enim metuebat Joannem, sciens eum virum justum & sanctum: & 20
custodiebat eum, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. Et cùm 21
dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cœnam fecit principibus, & tribunis,
& primis Galilææ. Cúmque introisset filia ipsius Herodiadis, & saltâsset, & placu- 22
isset Herodi, simúlque recumbentibus, rex ait puellæ; Pete à me quod vis, & dabo
tibi: Et juravit illi; Quia quidquid petieris dabo tibi, licèt dimidium regni mei. 23
Quæ cùm exîsset, dixit matri suæ; Quid petam? At illa dixit; Caput Joannis Baptistæ. 24

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * واي موضع لم يقبلكم ولم يسمع منكم فاذا خرجتم من هناك انفضوا الغبار الذي تحت
ارجلكم للشهادة عليهم * امين اقول لكم ان سدوم وعامورا يكون لهما راحة يوم الدين
12 13 اكثر من تلك المدينة * فلما خرجوا اكرزوا بالتوبة * واخرجوا شياطين كثيرة * ومرضى
14 عدة كانوا يدهنوهم بالزيت فيشفون * الفصل الثامن عشر * وسمع
هيرودس الملك لان اسمه كان قد ظهر وقال ان يوحنا المعمد قام من الاموات ومن اجل ذلك
15 16 القوات تعمل به * وقال اخرون انه ايليا * واخرون انه نبي كواحد من الانبياء * فلما سمع
17 هيرودس قال انا قطعت راس يوحنا وهوذا هو قام من الاموات * لان هيرودس كان ارسل واخذ
18 يوحنا وحبسه من اجل هيروديا امراة اخيه فيلبس * لانه كان قد تزوجها * وكان يوحنا يقول
19 له ما يحل لك ان تاخذ امراة اخيك * وكانت هيروديا حنقة عليه وكانت تريد قتله ولم تقدر
20 * لان هيرودس كان يخاف يوحنا لانه يعلم انه رجل صديق قديس * وكان يحفظه ويسمع منه
21 كثيرا بشهوة * فلما كان يوم مولد هيرودس اذ صنع وليمة لعظمائه ورؤسائه ومقدمي
22 الجليل * دخلت ابنة هيروديا فرقصت فاسر ذلك هيرودس وجلسائه * فقال الملك للصبية
23 سليني ما اردت فاعطيك * وحلف لها اني اعطيك ما سالت ولو كان نصف ملكي *
24 * خرجت وقالت لامها ماذا اساله فقالت راس يوحنا المعمداني *

Et quicunque locus non receperit vos, & non audierit vos, quando egredimini indè, excutite pulverem qui est sub pedibus vestris in testimonium contra eos. Amen dico vobis, quòd Sodomæ & Gomorræ erit quies die judicii potiùs quàm illi civitati. 11
Cùm ergò exîssent, prædi- 12
caverunt pœnitentiam, Et ejecerunt dæ- 13
monia multa, & infirmos numerosos ungebant oleo, & sanabantur.

Sectio decima octava.

Et audivit Herodes rex, (nam nomen 14
ejus erat jam manifestum,) & dixit; Sanè Johannes Baptista resurrexit à mortuis, & propterea virtutes aguntur
per eum. Et dixerunt alii, quòd ipse est 15
Elias. Et alii, quòd est propheta, velut
unus ex prophetis. Cùm autem audisset 16
Herodes, ait; Ego truncavi caput Johannis, & ecce ipse surrexit à mortuis.
Nam Herodes miserat, & prehenderat 17
Johannem, & carceribus tenuerat eum propter Herodiadem uxorem fratris sui Philippi, quia ipse jam duxerat eam.
Johannes autem dicebat ei, Non licet ti- 18
bi accipere uxorem fratris tui. Et Hero- 19
dias succensuerat illi, intendebatque ne-
cem ejus, & non poterat. Quoniam He- 20
rodes timebat Johannem, quia sciebat ipsum esse virum justum, & sanctum: observabat eum, & audiebat ab eo mul-
ta cum voluptate. Quum autem fuisset 21
dies natalium Herodis, dum faceret convivium summatibus suis, & trincipi-
bus suis, & primatibus Galilææ: In- 22
gressa est filia Herodiadis, ac saltavit placuitque Herodi, & confidentibus suis: & ait rex puellæ, Pete à me quid-
quid volueris, & dabo tibi. Et juravit 23
illi, quòd ego dabo tibi quicquid petieris,
etiamsi fuerit dimidium regni mei. Ita- 24
que egressa est, et ait matri suæ, Quid petam ab eo? Et dixit, Caput Johannis Baptistæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወብሔረ: ኀበ: ኢተወክፈክሙ: ወኢሰምዑክሙ: ወፂአክሙ: እምህየ: ንግፉ: ጸበለ:
እገሪክሙ: ከመ: ይኩን: ስምዐ: ላዕሌሆሙ: አማን: እብለክሙ: ከመ: ይረክብ: ሀ
12 ጕተ: ሰዶም: ወገሞራ: እመ: ዕለተ: ደይን: እምይእቲ: ሃገር:: ወወፂአሙ: ሰበ
13 ኩ: ከመ: ኵሉ: ይነስሑ:: ወብዙኃ: አጋንንተ: ያወፅኡ: ወይቀብእዎሙ: ቅብአ:
ለብዙኃን: ድዉያን: ወይሔይዉ:: በእንተ: ዮሐንስ: ወሄሮድስ:
14 ወሰምዐ: ሄሮድስ: ንጉሥ: እስመ: ክሡተ: ኮነ: ስምዑ: ወይቤ: ዮሐንስ: መጥምቅ:
15 ተንሥአ: እምዉታን: ወበእንተዝ: ይረድኦ: ኃይል:: ወቦ: እለ: ይቤሉ: ኤልያስ:
16 ውእቱ: ወቦ: እለ: ይቤሉ: ነቢይ: ውእቱ: ከመ: አሐዱ: እምነቢያት:: ወሰሚዖ:
ሄሮድስ: ይቤ: ዮሐንስ: ውእቱ: ዘአነ: መተርኩ: ርእሶ: ውእቱ: ተንሥአ: እምነ:
17 ምዉታን:: እስመ: ውእቱ: ሄሮድስ: ፈነወ: ወአኀዞ: ለዮሐንስ: ወሞቅሖ: በእንተ:
18 ሄሮድያደ: ብእሲተ: ፊልጶስ: እኁሁ: እስመ: ለወሰዳ:: እስመ: ይቤሎ: ዮሐንስ:
19 ለሄሮድስ: ኢይከውነከ: ተውስቦ: ብእሲተ: እኁከ:: ወተቀየመቶ: ሄሮድያደ: ወፈ
20 ቀደት: ትቅትሎ: ወስእነት:: ወይፈርሆ: ሄሮድስ: ለዮሐንስ: እስመ: ያአምር: ከመ:
ብእሲ: ጻድቅ: ወቅዱስ: ውእቱ: ወየዓቅቦ: ወብዙኀ: ሰምዐ: በኀቤሁ: ወገብረ: ወየስ
21 ተሐውዝ: ወኢፈቀደ: ይስምዖ:: ወኮነት: ዕለት: እመ: ይገብር: ሄሮድስ: በዓለ:
ዘዕለት: ተወልደ: ወአምሐሐ: መኳንንቲሁ: ወመሳፍንቲሁ: ወመስፍንቲሁ: ወመገብ
22 ተ: ወዐበይተ: ሀገረ: ገሊላ:: ወቦአት: ኀቤሁ: ወለተ: ሄሮድያደ: ወዘፈነት: ወአ
ሠመረቶ: ለሄሮድስ: ወለለ: ይረፍቁ: ምስሌሁ:: ወይቤላ: ንጉሥ: ለይእቲ: ወለት:
23 ሰአልኒ: ዘትፈቅዲ: ወእሁበኪ:: ወመሐለ: ላቲ: ከመ: የሀባ: ዘሰአለቶ: እስከ:
24 መንፈቀ: መንግሥቱ:: ወወፅአት: ወትቤላ: ለእማ: ምንተ: እስአሉ:: ወትቤላ: ር
እሶ: ለዮሐንስ: መጥምቅ::

Et loco ubi non accipiunt vos & non audiunt vos, exeuntes illinc excutite 11
pulverem pedum vestrorum, ut fiat testimonium super eos. Amen dico vobis,
quòd invenient remissionem Sodoma & Gamora in die judicii præ isthac
civitate. Et exeuntes prædicabant ut omnes resipiscerent: Et multos dæ- 12
mones ejiciebant; & ungebant oleo multos ægros, & sanabant. 13

De Johanne & Herode.

Et audivit Herodes rex, (quòd manifestū factum fuit testimonium ejus) & dixit; 14
Johannes baptista excitatus est è mortuis: & propterea operatur virtus. Et fue- 15
runt qui dixerunt; Elias est. Et fuerunt qui dixerunt; Propheta est, sicut unus è
prophetis. Et audiens Herodes, dixit; Johannes iste cujus ego abscidi caput, iste ex- 16
citatus est è mortuis. Quia ipse Herodes misit, & prehendit Johannem, & vin- 17
xit eum propter Herodiadem uxorē Philippi fratris sui, quia duxerat eam. Quia 18
dicebat Johannes Herodi; Non licet tibi ducere uxorem fratris tui. Et adversa- 19
ta est ei Herodias: & voluit occidere eum, & non poterat. Et metuebat Hero- 20
des Johannem, quia sciebat ꝙ homo justus & sanctus fuit, & custodiebat eum, &
multā audivit apud eum, & fecit: & voluptatibus se dedit, & noluit audire eum.
Et factus est dies quando faciebat Herodes festum diei nativitatis ejus, & ad cœ- 21
nam convocavit gubernatores ejus, & principes ejus, & tribunos ejus, & dispen-
satores ejus, & magnates regionis Galilææ. Et venit ad eum filia Herodiadis, & 22
saltavit, & placuit Herodi, & recumbentibus cum illo: & dixit rex huic filiæ, Pe-
te quod vis, & dabo tibi. Et juravit illi, quòd daret illi ꝙ peteret ab illo, usque 23
ad dimidium regni sui. Et exivit, & dixit matri suæ; Quid petam? Et dixit, Ca- 24
put Johannis Baptistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 خود را بستاني * وهيرديا بر يحيي كين كرفته بود ودر كشتن او مي كوشيد * ونمي توانست
20 * سبب انك [هيروديس] مي دانست * كه يحيي مرد صديق وپاك است * اورا در زندان انداخت *
21 ونكه مي داشت وبسيار چيزها ازو مي شنيد ومي كرد وبدو شادمان بود * تا روز زاييدن
هيروديس در رسيد * واوان روز را بزرك داشتي * بزركان وخويشان خود را جمع كرده بود * با مهتران †
22 وسروران † جليل * ومهماني وشادي مي كردند * * دختر هيروديا در آمد وبرابر او رقص كرد *
هيروديس وجمع را خوش آمد * ملك بدختر كفت كه از من چه مي خواهي بخواه كه
23 بتو بدهم * [وبا وي سوكند خورد كه هرچه از من بخواهي ترا بدهم] تا نيم مملكت خود *
24 * انكه دختر برفت واز مادر پرسيد * كه چه خواهم * مادر بدو كفت سر يحيي را بخواه شوينده *

tui accipias. Herodias igitur in Jo- 19
hannem iram concepit, et interficere eum studuit, sed non potuit. Eâ 20
de causâ quòd cognosceret Herodes Johannem virum justum et sanctum esse, (quem in carcerem conjecerat) et observaret, et multa ab eo audiret, et faceret, et eo delectaretur.
Usque quò dies natalis Herodis ad- 21
venisset quem diem ipse magnum habuit, convocatis magnatibus et propinquis suis, cum proceribus et primoribus Galilææ, qui convivium et festivitatem agitabant. Fi- 22
lia autem Herodiadis ingressa est, et coram illo saltatione factâ Herodi et omnibus placuit: rex igitur puellæ dixit; A me quidem quidvis petito, quod tibi dem. Et 23
illi juravit, Quicquid petieris à me, tibi dabo, usque ad dimidium regni mei. Tunc puella abiit et à 24
matre rogavit, Quid quidem petam? Mater ei dixit; caput pete Johannis Baptistæ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΒ'. Ιϛ'.

Et *ingressa* statim cum *studio* ad regem, petivit, dicens; Volo ut
25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα
mihi des ex *ipsa* in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus *fa-*
26 μοι δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενό-
ctus rex, propter *juramenta*, & simul discumbentes, *non voluit* eam
μενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν
rejicere. Et *statim* *legans* rex *speculatorem*, *injunxit* afferri
27 ἀθετῆσαι. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι
caput ejus, *Ille autem abiens* decollavit eum in carcere. Et attulit
28 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἤνεγκε
caput ejus in disco, & dedit illud puellæ, & puella dedit
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
illud matri suæ? Et *audientes* discipuli ejus venerunt, & tulerunt *cadaver*
29 αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
ejus, & posuerunt illud in monumento. Et *coguntur* Apostoli ad Je-
30 αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ (π) ἐν τῷ μνημείῳ. Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
sum, *&* renuntiaverunt ei omnia *&* *quanta* egerant, & *quanta* docuerant. Et ait il-
31 σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐ-
lis; Venite *vos ipsi* *privatim* in desertum locum, & requiescite pusillùm.
τοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ (ρ) ἀναπαύεσθε ὀλίγον.
Erant enim *venientes* *&* *abeuntes* multi: & nec *edere* *opportunitatem* habebant.
Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ οὐδὲ φαγεῖν (σ) ηὐκαίρουν.
Et abierunt in desertum locum *navigio* seorsùm. Et viderunt eos abe-
32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς (τ) ὑπά-
33 untes *turbæ*, & cognoverunt *eum* multi, & pedestres de omnibus civitatibus *con-*
γοντας οἱ ὄχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συν-
currerunt illuc, & prævenerunt eos, *&* *convenerunt* ad *eum*. Et exiens
έδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, (υ) καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν 34
vidit Jesus multam turbam: & *visceribus commotus* est super eos: quia erant sicut o-
(φ) εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρό-
ves non habentes pastorem: & cœpit docere illos multa. Et jam *horâ*
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο (χ) διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας 35
multâ *factâ*, *advenientes* *ei* discipuli ejus, *dicunt*; *Quòd* desertus
πολλῆς γενομένης, (ψ) προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, Ὅτι ἔρημός
est locus, & jam hora *multa*: *Absolve* *eos*, ut abeuntes in *per gyrum*
ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 36
agros & vicos, *mercentur* sibi *panes*: *quid enim edant non habent*. *Ille verò* re-
ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀπο- 37
spondens, ait illis; Date illis vos manducare. Et *dicunt* ei; Euntes
κριθεὶς (ω) εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες
mercabimur *ducentorum* *denariorum* panes, & dabimus illis manducare. *Ille autem* dicit
ἀγοράσωμεν (α) διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ (β) δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν. Ὁ δὲ λέγει 38
eis; Quot panes habetis? *abite* & videte. Et *cognoscentes*, dicunt; Quinque, & duos pisces.
αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
Et *adordinavit* *eis* *recumbere* omnes *convivia* *convivia* super *viridi*
Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ 39
fæno. Et discubuerunt *areæ* *areæ*, per *centum* & per *quinquaginta*.
χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. 40

Marg.: Ιϛ' / ξγ / ϛ / ξδ / α / ξα / η / ξβ / ι

MS.A. (π) ἐν μνημείῳ. (ρ) ἀναπαύσασθε (σ) εὐκαίρουν. (τ) ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς (υ) καὶ συνέδραμον πρὸς (φ) ὁ Ἰησοῦς εἶδεν (χ) αὐτοὺς διδάσκειν (ψ) προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, (ω) εἶπεν, Δότε (α) δηναρίων διακοσίων (β) δώσωμεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܘܥܠܬ ܡܚܕܐ ܒܪܬܚܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܨܒܝܐ ܐܢܐ ܕܗܫܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܬܠ ܠܝ ܥܠ ܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ܀
26 ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܛܒ ܠܡܠܟܐ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܡܘܡܬܐ ܘܡܛܠ ܤܡܝܟܐ ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܕܓܠܝܗ܀
27 ܐܠܐ ܡܚܕܐ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܤܦܘܩܠܛܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ܂ ܘܐܙܠ ܦܤܩܗ ܠܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܤܝܪܐ܀
28 ܘܐܝܬܝܗ ܥܠ ܦܝܢܟܐ ܘܝܗܒܗ ܠܛܠܝܬܐ܂ ܘܛܠܝܬܐ ܝܗܒܬܗ ܠܐܡܗ܀
29 ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ܀
30 ܘܐܬܟܢܫܘ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܘܡܕܡ ܕܐܠܦܘ܀
31 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܕܘܟܐ ܚܪܝܒܐ ܒܠܚܘܕܝܢ܂ ܘܐܬܬܢܝܚܘ ܩܠܝܠ܂ ܤܓܝܐܐ ܓܝܪ ܗܘܘ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܬܝܢ܂ ܘܐܦܠܐ ܕܢܠܥܤܘܢ ܠܚܡܐ ܐܬܪܘܚܬܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ܀
32 ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ ܠܕܘܟܐ ܚܪܝܒܐ ܒܐܠܦܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ܀
33 ܘܚܙܐܘ ܐܢܘܢ ܤܓܝܐܐ ܕܐܙܠܝܢ ܘܝܕܥܘ ܐܢܘܢ܂ ܘܒܝܒܫܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܪܗܛܘ ܠܬܡܢ ܘܩܕܡܘ ܐܢܘܢ܀
34 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܕܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ܂ ܘܫܪܝ ܠܡܠܦܘ ܐܢܘܢ ܤܓܝܐܬܐ܀
35 ܘܟܕ ܗܘܬ ܥܕܢܐ ܤܓܝܐܐ܂ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܗܢܐ ܐܬܪܐ ܚܪܝܒܐ ܗܘ܂ ܘܥܕܢܐ ܤܓܝ܀
36 ܫܪܝ ܐܢܘܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܐܓܘܪܤܐ ܘܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗܘܢ܂ ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ܀
37 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܢܐܙܠ ܢܙܒܢ ܠܚܡܐ ܒܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ܀
38 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܙܠܘ ܚܙܘ ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ܂ ܘܟܕ ܚܙܘ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ܀
39 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܢܤܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܤܡܟܝܢ ܤܡܟܝܢ ܥܠ ܥܤܒܐ܀
40 ܘܐܤܬܡܟܘ ܤܡܟܝܢ ܤܡܟܝܢ ܒܡܐܐ ܘܒܚܡܫܝܢ܀

25 Et statim ingressa est cum anxietate ad regem, & ait illi; Volo ego ut hâc horâ des mihi super discum caput Johannis Baptistæ. 26 Ægrè autem admodum id tulit rex: tamen propter jusjurandum, ac propter accumbentes, noluit ei denegare. 27 Sed confestim misit rex spiculatorem, præcepitque ut afferret caput Johannis. Profectus itaque amputavit caput Johannis in carcere. 28 Et attulit in disco, deditque puellæ, & ipsa puella dedit matri suæ. 29 Et audierunt discipuli ejus, & venerunt, sustuleruntque truncum ejus, & posuerunt in sepulchro.

Ad oblationem quotidianam. 16.

30 Et congregati sunt Apostoli ad Jesum, & dixerunt ei quæcunque fecerant, & quæcunque docuerant. 31 Et dixit eis; Venite, eamus in desertum nos soli; & quiescite paululum. Erant enim plurimi qui ibant veniebantque; nec erat eis commoditas ne comedendi quidem. 32 Et abierunt in locum desertum navigio solitarii. 33 Ac viderunt eos plurimi dum proficiscerentur, & agnoverunt illos: & in aridam concurrentes ex omnibus civitatibus anteverterunt eũ illuc. 34 Et egressus Jesus vidit cœtus multos, & misert' est eorũ, quippe qui similes essent ovibus non habentibus pastorem: cœpitque docere eos multa. 35 Quumque fuisset tempus provectum, adierunt eum discipuli ejus, ac dicunt ei; Iste locus desertus est, & tempus provectum. 36 Dimitte eos ut eant in agros circumjacentes, vicósque, & comparent sibi panem, nihil enim habent ad manducandum. 37 Ipse verò dixit eis, Date vos ipsis ad comedendum. Dicunt ei, Ibimus empturi ducentis denariis panem, & dabimus eis comedere? 38 Is autem dixit eis; Ite, videte quot panes habeatis hic: quumque vidissent, dicunt ei; Quinque panes, & duos pisces. 39 Et præcepit eis ut facerent omnes discumbere per accubitus super gramine. 40 Discubuerunt itaque per accubitus centeni & quinquageni.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * او بنشاط وهمت پیش † ملك باز آمد * وبملك گفت * سر یحیي را مي خواهم * كه در طبقي نهاده بمن دهي *
26 همین ساعت † ملك را عظیم دشخوار آمد الا براي سوگند * وبراي حاضران * نخواست كه قول خودرا بشكند *
27 * ملك جلادرا فرستاد * وفرمود كه سر یحیي را از زندان بیاورد * [ورفت سر یحیي را بزندان برید]
28 * وجلاد بیاورد وبدختر داد * ودختر پیش مادر برد *
29 * شاگردان او شنیدند * آمدند * وتن اورا ستدند * ودر گور † دفن كردند *

بیست شش
انجا كه از پنج نان پنج هزار مرد را سیر كرد

30 * شاگردان باز پیش عیسي فراهم شدند وبدو گفتند هر چه كردند وآموزانیدند *
31 * مسیح بدیشان گفت بیایید تا در بیابان رویم واندكي بیاساییم وبسیاران بودند كه مي رفتند ومي آمدند * ونداشتند چیزي كه دهن خودرا پاك كنند * یا تر كنند * ونا چیزي كه بخورند *
32 * ودر جایگاه ویران تنها در كشتي رفتند *
33 * بسیاران ایشانرا دیده بودند † وقتي كه مي رفتند وخبر شنیدند * از همه شهرها ودیهها * تا نزدیك كشتي † مي دویدند *
34 * عیسي بدر آمد * خلایق انبوه دید *

25 *Illa sedulò & solicitè ad regem reversa est, et regi dixit; caput Johannis oro ut patinæ impositum mihi des.* 26 *Eâdem horâ regi valdè durum obvenit: sed propter juramentum et propter præsentes noluit promissum suum violare.* 27 *Rex itaque carnificem misit, et jussit ut caput Johannis è carcere adferret: et abiens caput Johannis in carcere præcidit.* 28 *Et carnifex attulit, et puellæ dedit: puella autem ad matrem tulit.* 29 *Et discipuli ejus audientes venerunt, et corpus ejus acceperunt, et in monumento sepelierunt.*

XXVI. Ubi quinque panibus quinquies mille viros saturavit.

30 *Discipuli rursùs ad Jesum congregati sunt, et ei retulerunt quæcunque fecissent, et docuissent.* 31 *Christus illis dixit; Venite, ut in desertum abeamus, et paululùm quiescamus: etenim multi erant qui abibant et veniebant, et non habuerunt quidquam quo os suum mundarent aut humectarent, nec aliquid quo vescerentur.* 32 *Et in locum desertum seorsum navigio abierunt.* 33 *Et multi eos viderunt tempore quo abirent, et nuntium audiverunt ex omnibus civitatibus et pagis, adeò ut ad navim accurrerent.* 34 *Ac Jesus egressus turbas ingentes vidit,*

Versio VULGATA LATINA.

25 Cúmque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit, dicens; Volo ut
26 protinùs des mihi in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus est rex: pro-
pter jusjurandum, & propter simul discumbentes, noluit eam contristare:
27 Sed misso spiculatore præcepit afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum
28 in carcere, Et attulit caput ejus in disco: & dedit illud puellæ, & puella de-
29 dit matri suæ. Quo audito, discipuli ejus venerunt, & tulerunt corpus ejus:
30 & posuerunt illud in monumento. Et convenientes Apostoli ad Jesum, renun-
31 tiaverunt ei omnia, quæ egerant, & docuerant. Et ait illis; Venite seorsùm
in desertum locum, & requiescite pusillùm. Erant enim qui veniebant & red-
32 ibant multi: & nec spatium manducandi habebant. Et ascendentes in navim,
33 abierunt in desertum locum seorsùm. Et viderunt eos abeuntes, & cognove-
runt multi: & pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc; & præve-
nerunt eos. Et exiens vidit turbam multam Jesus: & misertus est super eos, 34
quia erant sicut oves non habentes pastorem, & cœpit illos docere multa. Et 35
cùm jam hora multa fieret, accesserunt discipuli ejus, dicentes; Desertus est lo-
cus hic, & jam hora præteriit: Dimitte illos, ut euntes in proximas villas 36
& vicos, emant sibi cibos, quos manducent. Et respondens ait illis; Date il- 37
lis vos manducare. Et dixerunt ei; Euntes emamus ducentis denariis panes, &
dabimus illis manducare. Et dicit eis; Quot panes habetis? ite, & videte. Et 38
cùm cognovissent, dicunt; Quinque, & duos pisces. Et præcepit illis, ut ac- 39
cumbere facerent omnes secundùm contubernia super viride fœnum. Et discu- 40
buerunt in partes, per centenos & quinquagenos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فرجعت للوقت بسرعة الي الملك وسالته قايلة اريد ان تعطيني الان في طبق راس يوحنا
26 المعمداني * فحزن الملك. ومن اجل اليمين والمتكيين لم يرد منعها * وللوقت انفذ سيافا وامر
27 ان يوتي براسه في طبق. فمضي السياف وقطع راسه في الحبس * وجاء به في طبق. واعطاه
28 للصبية والصبية دفعته لامها * وسمع تلاميذه فجاوا ورفعوا جسده وجعلوه في قبر * واجتمع
29 الرسل الي يسوع واخبروه بجميع ما عملوا وعلموا * فقال لهم تعالوا وحدكم الي القفر لتستريحوا
30 قليلا. لان الذين ياتون ويذهبون كثيرون حتي انهم لم يكونوا يتفرغون للاكل.
31 * الفصل التاسع عشر *
32 فذهبوا في السفينة مسرعين الي برية منفردين * فلما
33 علم بهم كثيرون فاسرعوا الي هناك من كل المدن واقبلوا اليهم * فلما خرج يسوع راي
34 جمعا كثيرا فتحنن عليهم لانهم كانوا كخراف لا راع لها فبداء يعلمهم كثيرا * وبعد
35 ساعات كثيرة جاء اليه تلاميذه وقالوا المكان قفر وقد جازت الساعة * اطلقهم ليذهبوا الي
36 القري والمدن التي حولنا ليبتاعوا لهم خبزا لانه ليس لهم ما ياكلون * فقال لهم اعطوهم
37 انتم لياكلوا. فقالوا نمضي ونبتاع خبزا بمايتي دينار ونعطيهم لياكلوا * فقال لهم كم
38 عندكم من الخبز اذهبوا وانظروا. فلما علموا قالوا خمس وسمكتان * فامرهم باجلاس
39 الجمع احزابا احزابا على العشب الاخضر * فجلسوا زمرا زمرا. ماية ماية وخمسين خمسين.
40

Et reversa est illicò cum celeritate ad 25
regem, & petiit ab eo, dicens; Volo ut
des mihi modò in disco caput Johannis
Baptistæ. Et contristatus est rex. At pro- 26
pter jusjurandum & discumbentes, nolu-
it negare ei. Et protinus delegavit gladi- 27
atorem, præcepitque ut afferretur ca-
put ejus in disco. Abiit ergò gladiator, &
truncavit caput ejus in carcere: Et attu- 28
lit illud in disco, & dedit illud puellæ:
& puella dedit illud matri suæ. Et audi- 29
erunt discipuli ejus, & venerunt, & tu-
lerunt cadaver ejus, & posuerunt illud
in monumento. Et convenerunt Apostoli 30
ad Jesum, & nuntiaverunt ei omnia quæ
fecerant & docuerant. Dixit autem eis, 31
Venite seorsum in desertum, ut quiesca-
tis parumper. Nam qui veniebant &
ibant, erant plurimi, adeò ut non possent
vacare comestioni.

Sectio decima nona.

Igitur abierunt in navi properantes ad 32
desertum semoti: Sed quum scivissent 33
multi, accurrerunt illuc ex omnibus ci-
vitatibus, & venerunt ad eos. Et cùm 34
exisset Jesus, vidit turbam magnam, &
misertus est super eos, quia erant sicut
oves, quibus non est pastor, & cœpit do-
cere eos multa. Et post horas multas ve- 35
nerunt ad eum discipuli ejus, & dixe-
runt; Locus est desertus, & jam præteri-
it hora. Dimitte illos, ut eant ad villas, 36
& urbes quæ circum nos sunt, ut emant
sibi panem: quia non est eis quod man-
ducent. Dixit eis, Date illis vos ad man- 37
ducandum. Et dixerunt, Ibimus & eme-
mus panem ducentis denariis, & dabi-
mus illis ad manducandum. Ait illis, 38
Quot apud vos sunt panes? ite & vi-
dete. Et cùm scivissent, dixerunt; Quin-
que, & duo pisces. Præcepitque eis ut 39
facerent sedere turbam per turmas super
herba viridi. Et sederunt per cœtus cen- 40
teni & quinquageni.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወቦአት፡ሶቤሃ፡ኀበ፡ ንጉሠ፡እንዘ፡ ትጔጕእ፡ ወሰአለቶ፡ወትቤሎ፡እፈቅድ፡ይእዜ፡ተሀ
26 በኒ፡ርእሰ፡ለዮሐንስ፡መጥምቅ፡በጻሕል፡፡ ወተከዘ፡ንጉሥ፡በእንተ፡መሐላሁ፡ወ
27 በእንተ፡እለሂ፡ይረፍቁ፡ምስሌሁ፡፡ሊፈቅደ፡ይእበያ፡፡ ወፈነወ፡ንጉሥ፡ሶቤሃ፡መስ
28 ተራትዐተ፡ሐራ፡ወአዘዘ፡ያምጽኡ፡ ርእሶ፡፡ ወሖሩ፡ወመተሩ፡ርእሶ፡ለዮሐንስ፡
በቤተ፡ሞቅሕ፡ወአምጽኡ፡በጻሕል፡ ወወሀብዋ፡ ለደእቲ፡ ወለት፡ ወደእቲኒ፡ ወሀበት፡ለ
29 እማ፡፡ ወሰሚዖሙ፡አርድእቲሁ፡ሖሩ፡ወነሥኡ፡በድኖ፡ለዮሐንስ፡ወቀበርዎ፡፡
በረክብ ፡ ወበብዙኃን፡መንበብ፡፡
30 ወተጋብኡ፡ሐዋርያት፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነገርዎ፡ ኵሎ፡ዘገብሩ፡ ወዘከመ፡መሀ
31 ሩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ንዑ፡ ንፃእ፡ገዳመ፡ባሕቲትነ፡ ወታዕርፉ፡ሕቀ፡እስመ፡ብዙኃን፡እ
32 ለ፡ይሐውሩ፡ወይገብኡ፡ወኢያበውሕዎሙ፡ይብልዑ፡እክለ፡እስመ፡ኢያስተርክቡ፡፡
33 ወሖሩ፡ሐቅለ፡በሐመር፡ባሕቲቶሙ፡፡ ወርእይዎሙ፡እንዘ፡ይሐውሩ፡ወአእመርዎ
ሙ፡ብዙኃን ፡ ወሖሩ፡ እንተ ፡ እግር ፡ ኀቤሁ፡ እምኵሉ፡ አህጉር ፡ ወተቀደምዎሙ፡
ወመጽኡ፡ኀቤሁ፡፡ በእንተ ፡ ኃምስ፡ኅብስት፡፡
34 ወፅአ፡እግዚእ ፡ ኢየሱስ፡ ርእየ፡ብዙኃ፡ሰብአ፡ ወመሀሮሙ፡ እስመ፡ከመ፡ አባግዕ፡ዘአ
35 ልቦ፡ኖላዊ፡እሙንቱ፡ ወአኀዘ፡ ይመሀሮሙ፡ብዙኃ፡፡ ወእምድኅረ፡ብዙኅ፡ሰዐት፡
ሖሩ፡መጽኡ፡ አርድእቲሁ፡ ወይቤልዎ፡ ሐቅል፡ ውእቱ፡ዝብሔር፡ ወመስየ፡ወድአ፡ ሰዐ
36 ት፡፡ ሰዓር፡ሰብአ፡ይሖሩ፡ውስተ፡አህጉር፡ወአዕጻደት፡ይሣየጡ፡ሎሙ፡ሲሳየ፡እ
37 ስመ፡አልቦሙ፡ዘይበልዑ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ሀብዎሙ፡አንትሙ፡ዘይበል
ዑ፡ ወይቤልዎ፡ ንሑርኑ፡ ንሣየጥ፡ በክልኤ፡ ምእት፡ ዲናር፡ ኅብስተ፡ ወነሀቦሙ፡ይብል
38 ዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡ሖሩ፡ርእዩ፡ሚመጠነ፡ብክሙ፡ ኅብስተ፡ ወይቤልዎ፡ ኃምስ፡፡
39 ወክልኤቱ፡ ዓሣ፡፡ ወአዘዞሙ፡ ለኵሎሙ ፡ ይርፍቁ፡ በበ፡ መርፈቆቲሆሙ፡ ዲበ፡
40 ኀመልማለ ፡ ሣዕር፡፡ ወረፈቁ ፡ ኵሎሙ ፡ በበ ፡ መርፈቆቲሆሙ ፡ በበ፡ ምእት፡
ወበበ፡ ኃምሳ፡፡

Et ingressa est statim ad regem festinans, & rogavit eum, & dixit ei; Volo nunc *ut* 25
des mihi caput Johannis Baptistæ in patina. Et contristatus est rex: propter ju- 26
ramentum ejus, & propter recumbentes noluit recusare eam. Et misit rex sta- 27
tim spiculatores, & præcepit ut afferrent caput ejus. Et abierunt & abscide- 28
runt caput Johannis in domo vinculi, & attulerunt in patina, & dederunt illud
huic filiæ; & illa dedit matri suæ. Et audientes discipuli sui venerunt, & tule- 29
runt cadaver Johannis, & sepeliverunt illud.

De vacatione, & de turba sermo.

Et coacti sunt Apostoli ad Dñm Jesum, & nuntiaverunt ei omnia quæ fecissent, 30
& quomodo docuissent. Et dixit iis; Venite, exeamus *in* desertum nos soli, & re- 31
quiescatis pusillùm: quia multi venientes, & redeuntes *erant*; & non permittebant
iis manducare panem quia non vacabant. Et abierunt *in* desertum navigio, so- 32
li. Et viderunt eos abeuntes, & cognoverunt eos multi, & venerunt pedestres 33
ad eum ab omnibus civitatibus, & prævenerunt eos, & venerunt ad eum.

De quinque panibus.

Exiens Dñs Jesus vidit multos homines, & docuit eos, quia sicut oves quæ non ha- 34
bent pastorē *fuerunt*, & cœpit docere eos multa. Et postquā multa hora facta 35
fuit, venerunt discipuli ej⁹, & dicebant ei; Desertus est hic loc⁹; & ad vesperā jam
vergit hora. Dimitte populos, ut proficiscantur in civitates & vicos, emere sibi 36
cibū, quoniam non habent quo vescantur. Et respondit, & dixit iis; Date illis vos 37
quo vescantur, & dixerunt ei; Abibimúsne emere cum ducentis denariis panem, &
dabimus eis manducare? Et dixit iis, Abite, videte quot habetis panes: & di- 38
xerunt ei; Quinque, & duos pisces. Et præcepit iis omnibus discumbere singulis 39
suis accubitis super viridi gramine. Et discubuerunt omnes illi singulis accubi- 40
tis suis per centenos, & quinquagenos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

برایشان رحمت کرد. که مانند بودند † گوسفندانی را که ایشانرا چوپان نباشد. واغاز کرد بسیار چیزها
35 بدیشان می اموزانید. * چون وقت دراز شد. شاگردان او پیش آمدند. وبدو گفتند. این
36 جاییکه † ویرانست. ووقت دیر شد. * ایشانرا دستوری بده. که در مزرعها ودیهها که گرداگرد
37 اینجا اند † بروند برای خود نان بخرند. برای انک چیزی خوردنی ندارند. * مسیح بشاگردان
کفت شما چیزی دهید تا بخورند. ایشان جواب دادند. که اگر بدو صد دینار نان بخریم
38 وبدیشان دهیم. بخورند وهنوز بس نکند. * عیسی بدیشان کفت ببینید چند نان دارید † اینجا
39 چون شنیدند کفتند. پنج نان داریم ودو ماهی. * مسیح بدیشان فرمود. که مردم را
40 صف. صف. بر علف بنشانید. * نشاندند صد صد. وپنجاه پنجاه.

in quos misericordiâ affectus est,
quòd similes essent ovibus quibus
pastor non sit: & initio facto multa
eos docuit. Cùm tempus prolixum 35
esset, discipuli ejus accesserunt, &
ei dixerunt; Hic locus desertus est,
& tempus serum est. Illis veniam 36
dato, ut in agros & pagos, qui in
circuitu hujus loci sunt, eāt ut panē
sibi comparent: eò quod nihil quo
vescantur habent. Christus discipulis 37
dixit; Vos aliquid date, quo vescan-
tur: illi responderunt; Quòd si du-
centis denariis panem emamus, &
illis demus ut edant, ne sic quidem
sat erit. Jesus illis dixit; Videte 38
quot panes habeatis hic: quum au-
dissent dixerunt; Quinque panes
habemus, & duos pisces. Christus 39
illis jussit, dicens; Homines per ordi-
nes in herba collocate. Et eos dis- 40
posuerunt per centenos & quinqua-
genos.

Et accipiens quinque panes & duos pisces, respiciens in cœlum, bene-
41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
dixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis, ut adponerent e-
γησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐ-
is: & duos pisces divisit omnibus. Et manducaverunt omnes & saturati
42 τοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθη-
sunt. Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus.
43 σαν. Καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
Et erant edentes panes, quasi quinquies mille viri. Et statim co-
44
45 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς (γ) ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως (δ) ἠ-
egit discipulos suos ascendere in navigium, & præcedere in ulterius
νάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
ad Bethsaidam, donec ipse absolveret turbam. Et dimittens eos,
46 πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
abiit in montem orare. Et sero facto, erat navigium in
47 ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν
medio mari, & ipse solus in terra. Et vidit eos la-
48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς (ε) μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασα-
borantes in remigando: (erat enim ventus contrarius eis:) & circa quar-
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· (ἦν γὰρ (ζ) ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·) καὶ περὶ τε-
tam custodiam noctis venit ad eos, circumambulans super mare: &
τάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ

volebat præterire eos. Illi verò videntes eum circumambulantem super mare, putaverunt
ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν 49
phantasma esse: & exclamaverunt. Omnes enim eum viderunt, & conturbati sunt. Et statim
φάντασμα εἶναι· καὶ ἀνέκραξαν. Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως 50
locutus est cum eis, & dixit eis; Confidete: ego sum, ne metuite. Et ascendit ad
ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς 51
illos in navigium: & quievit ventus. Et valde ex abundanti in seipsis stupebant,
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
& mirabantur. Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum ob-
καὶ ἐθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν (η) γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πε- 52
callatum. Et pertransfretantes venerunt in terram Genesareth, & applicuerunt.
πωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν (θ) Γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. 53
Et exeuntibus illis è navigio, continuò cognoscentes eum, Circumcurren-
Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες (ι) αὐτὸν, Περιδραμόν- 54 55
tes omnem circumviciniam illam, cœperunt in grabatis malè haben-
τες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς (κ) κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχον-
tes circumferre, ubi audiebant quòd illic esset. Et quocunque introibat in vicos,
τας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. Καὶ ὅπου ἂν (λ) εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, 56
vel urbes, vel agros, in plateis ponebant infirmos, & advocabant eum ut
ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
vel fimbriam vestimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, servabantur.
κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

MS. A. (γ) ἄρτους, πεντακισχίλιοι (δ) ἠνάγκασεν (ε) μόνος ἦν ἐπὶ (ζ) ἐναντίος ὁ ἄνεμος (η) γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία (θ) Γεννησαρὲτ, (ι) αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, Προσδραμόντες (κ) κραβάτοις (λ) εἰσεπορεύοντο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܠܚܡܐ܀
ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܦܠܓܘ ܠܟܠܗܘܢ.
42 * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. * ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. ܘܡܢ ܢܘܢܐ.
43
44 * ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ ܕܐܟܠܘ ܠܚܡܐ܀ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ
45 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ܀ ܘܢܩܕܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒܪܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ܀ ܥܕ
46 ܗܘ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܫܪܐ ܐܢܘܢ܀ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܕܢܨܠܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ
47 ܟܢܘܫܝܐ * ܝܙ * * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ܀ ܣܦܝܢܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܡܨܥܬ ܝܡܐ. ܘܗܘ
48 ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܠ ܝܒܫܐ. * ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܬܢܩܝܢ ܟܕ ܪܕܝܢ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܣܩܘܒܠܗܘܢ
ܗܘܬ. ܘܒܡܛܪܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܠܝܐ܀ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ
49 ܕܢܥܒܪ ܐܢܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ܀ ܘܣܒܪܘ ܕܚܠܡܐ ܗܘ ܕܓܠܐ
50 ܘܩܥܘ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܚܙܐܘܗܝ ܘܐܬܕܠܚܘ. ܘܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪ
51 ܠܗܘܢ. ܐܬܠܒܒܘ܀ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܣܠܩ ܠܘܬܗܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ
52 ܘܛܒ ܣܓܝ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܣܬܟܠܘ ܡܢ ܗܘ ܠܚܡܐ. ܡܛܠ
53 ܕܠܒܗܘܢ ܗܘܐ ܥܒܐ. * ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܝܣܪ. * ܘܟܕ ܢܦܩܘ
54
55 ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ܀ ܡܚܕܐ ܝܕܥܘܗܝ ܐܢܫܝ ܐܬܪܐ. * ܘܪܗܛܘ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܗܘ.
ܘܫܪܝܘ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗܢܘܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ܀ ܟܕ ܛܥܝܢܝܢ ܠܗܘܢ ܒܥܪܣܬܐ܀ ܐܝܟܐ
56 ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܘܗܝ. * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ܀ ܒܫܘܩܐ ܡܣܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܠܟܪܝܗܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ܀ ܕܐܦܠܘ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ ܢܬܩܪܒܘܢ.
ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܀ ܚܠܡܝܢ ܗܘܘ.

Et accepit illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cœlum, ac benedixit, fregitque panem, & dedit discipulis suis ut apponerent eis: & illos duos pisces partiti sunt inter omnes. 41 Comederuntque omnes, & saturati sunt. 42 Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & ex piscibus. 43 Erant autem qui comederant panem, quinquies mille viri. 44 Et statim coëgit discipulos suos conscendere navim, & trajicere ante ipsum in ulteriorem ripam ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret turbas. 45 Quumque dimisisset eos, profectus est in montem ut oraret. 46

Lectio quotidiana generaliter. 17.

Quum autem esset vespera, navis erat in medio maris, & ipse solus in terra. 47 Et vidit eos vexatos dum sulcarent mare: ventus enim eis adversus erat. vigiliâ verò quartâ noctis venit ad eos Jesus dum ambularet super aquas: volebatque eos præterire. 48 Illi autem viderunt eum ambulantem super aquas, & reputârunt apud se visionem esse fallacem, & exclamârunt. 49 Omnes enim viderunt eum, & timuerunt. 50 Et ipso momento collocutus est eis, & dixit eis; Bono estote animo, ego sum: ne timeatis. Et ascendit ad eos in navem, & conquievit ventus: & vehementer admirabantur atque obstupescebant apud se. 51 Non enim intellexerant ex pane illo, propterea quòd cor eorum crassum erat. 52 Quumque trajecissent, venerunt in terram Ghenesar. 53 Et quum exissent è navi, eo momento senserunt eum viri regionis illius. 54 Et percurrerunt universam terram illam, cœperuntque adducere eos qui variis malis affecti erant, bajulantes eos in grabbatis, quò loci audiebant eum esse. 55 Et quocunque ingrederetur in pagos & urbes, in plateis ponebant infirmos, efflagitabantque ab eo ut vel fimbriam tantùm vestimenti ejus tangerent: & ii omnes qui tangebant eum, sanabantur. 56

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ان پنج نان ودو ماهي را ستد * ودر اسمان نگاه کرد * وبرکت نهاد وانرا شکست * وبشاکردان
42 خود داد تا [پيش ايشان نهادند وآن دو ماهي نيز] بر ايشان بخش کردند * * همکان
43 خوردند وا سير شدند * * وافزوني نان پارها که پيش مردم مانده بود جمع کردند [
44 وازماهي نيز * دوازده سبد پر شد * وشماران مردم [که خوردند] پنج هزار بودند
45 بيست هفت رفتن مسيح بر روي آب دريا * وازانجا بشاكردان خود † فرمود *
که در کشتي نشينند * وازو پيشتر بروند در بيت صيدا * وقتي که خلق را دستوري داد *
46 * وخود بر کوه رفت تا نماز کند * * چون شب در آمد کشتي در دريا بود * واو تنها بر زمين *
47
48 * وديد که در رفتن زحمت مي کشند * سبب انك باد برابر ايشان بود * ودر چهارم بخش از
شب عيسي † پيش ايشان آمد * بر روي اب دريا همچو بر خشکي مي رفت * مي خواست که
49 از ايشان * بكذرد * * ايشان اورا ديدند که بر روي آب مي رفت * پنداشتند † دروغ
50 وخيالست * بانك زدند * * سبب انك ترسيدند * مسيح با ايشان سخن کفت * وفرمود مترسيد * منم منم

Tunc illos quinq; panes & duos pisces accepit, & in cœlum intuitus est, & benedictione adhibitâ panes fregit; & discipulis suis dedit, ut illis apponerent: illos quoque duos pisces partiti sunt illis. 41 *Et omnes comederunt & saturati sunt.* 42 *Et reliquias panis, fragmenta quæ coram hominibus remanserant, congregârunt, & de piscibus etiam, duodecim corbes impleti erant.* 43 *Numerus autem illorum virorum, qui comederant, quinque millia erant.* 44

XXVII. Incessus Christi super faciem aquæ maris.

Ac deinde discipulis suis jussit ut navigium inscenderent, & eum præcederent in Bethsaidam, tempore quo populum dimitteret. 45 *Et ipse in montem ascendit ut oraret.* 46 *Cùm nox inesset, navigium in mari erat & ipse solus in terra.* 47 *Et vidit quòd in progrediendo ærumnam exantlarent, eâ de causa quòd ventus illis adversus esset: et in quarta parte noctis Jesus ad illos accessit, in superficie aquæ maris tanquam in arida incedens, & voluit ab eis transire.* 48 *Illi eum videntes, quòd in superficie aquæ incederet, putaverant quod visio falsa & spectrum esset: & vociferati sunt;* 49 *Eò quòd timerent. Jesus eos allocutus est, & dixit; Ne timete, ego sum, ego sum.* 50

Versio VULGATA LATINA.

41 Et acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, intuens in cœlum, benedixit, &
42 fregit panes, & dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos: & duos pisces divisit
43 omnibus. Et manducaverunt omnes, & saturati sunt. Et sustulerunt reliquias,
44 fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus. Erant autem qui man-
45 ducaverunt quinque millia virorum. Et statim coëgit discipulos suos ascendere
46 navim, ut præcederent eum trans fretum ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret popu-
47 lum. Et cùm dimisisset eos, abiit in montem orare. Et cùm serò esset, erat navis
48 in medio mari, & ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigando (erat
enim ventus contrarius eis) & circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans
49 supra mare: & volebat præterire eos. At illi ut viderunt eum ambulantem supra

mare, putaverunt phantasma esse, & exclamaverunt. Omnes enim viderunt eum, 50
& conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, & dixit eis; Confidite, ego sum,
nolite timere. Et ascendit ad illos in navim, & cessavit ventus. Et plus magis in- 51
tra se stupebant: Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum ob- 52
cæcatum. Et cùm transfretâssent, venerunt in terram Genesareth, & applicue- 53
runt. Cúmque egressi essent de navi, continuò cognoverunt eum: Et percurren- 54
tes universam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui se malè habebant, cir- 55
cumferre, ubi audiebant eum esse. Et quocunque introibat, in vicos, vel in villas, 56
aut civitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum, ut vel fimbriam
vestimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * واخذ الخمس الخبزات والحوتين ونظر الى السماء وبارك وكسر الخبز * واعطى تلاميذه
42 43 ليقدموا اليهم * وقسم الحوتين للجمع * فاكلوا جميعا وشبعوا * ورفعوا من الكسر ومن
44 الحوتين اثني عشر زنبيلا مملوة * وكان عدد الآكلين خمسة الف رجل *

* الفصل العشرون *

45 * وللوقت كلف تلاميذه ان يركبوا السفينة وان يسبقوه الى العبر نحو بيت صيدا لينطلق
46 47 هو الجماعة * فلما ودعهم ذهب الى الجبل ليصلي * فلما كان المساء كانت السفينة وسط
48 البحر وهو وحده قايما على الارض * فلما راهم متعبين لان الريح كانت من قدامهم فوافاهم
49 في الهجعة الرابعة من الليل ماشيا على البحر وكان يريد يجوزهم * فلما راوه يمشي على البحر
50 ظنوه خيالا فصاحوا * لانهم ابصروه كلهم واضطربوا * فخاطبهم للوقت قايلا لهم تقووا انا
51 52 هو لا تخافوا * وصعد معهم في السفينة وسكنت الريح * فبهتوا جدا وتعجبوا * لانهم لم
53 يفهموا امر الخبز لان قلوبهم كانت مطموسة * فلما عبروا جاوا الى ارض جناسر وارسوا *
54 55 * وخرجوا من السفينة وللوقت عرفه اهل تلك البلاد كلها * واسرعوا بالمرضى على الاسرة
56 من قرى ومدن وحقول الى حيث كان * وكانوا يضعون المرضى في الاسواق ويسالونه ان
يلمسوا طرف ثوبه * وكان كل من لمسه خلص *

Et accepit quinque panes, & duos pi- 41
sces: & suspexit in cœlum, & benedi-
xit, & fregit panem, & dedit discipulis
suis ut porrigerent eis: & divisit duos
pisces populo. Et manducaverunt omnes, 42
& saturati sunt. Et sustulerunt ex frag- 43
mentis & ex duobus piscibus duodecim
cophinos plenos. Erat autem numerus 44
manducantium, quinque millia virorum.

Sectio vigesima.

Et statim ursit discipulos suos ut con- 45
scenderent navim, & præcederent eum
trans fretum versus Bethsaida; ut di-
mitteret ipse turbam. Et cùm valedi- 46
xisset eis, recepit se in montem ut ora-
ret. Et cùm esset serò, erat navis in me- 47
dio maris, & ipse solus stans super ter-
ram. Et cùm vidisset eos laborantes, 48
quia ventus erat ex adverso illis, venit
ad eos in vigilia quarta noctis ambu-
lans super mare: & volebat præterire
eos. Cùmque vidissent eum ambulare 49
super mare, putaverunt eum esse phan-
tasma, & exclamaverunt: Quoniam 50
ipsi viderunt eum omnes, & conturbati
fuerunt. Sed statim allocutus est eos,
dicens illis; Roboramini, ego sum: ne
timeatis. Et ascendit cum eis in na- 51
vim, & quievit ventus. Et stupuerunt,
& mirati sunt vehementer. Quia non 52
intellexerunt rem panis: corda enim eo-
rum erant excæcata. Et cùm transfre- 53
tâssent, venerunt in terram Genesar. Et
anchoras jecerunt, Et exierunt de navi. 54
Et continuò cognoverunt eum incolæ il-
lius regionis totius. Et accurrerunt cum 55
infirmis super lectos de castellis, & ci-
vitatibus, & agris eò loci ubi erat. Et 56
ponebant infirmos in plateis, & depreca-
bantur eum ut tangerent fimbriam vesti-
menti ejus: & quicunque tetigit eum,
salvus factus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ወነሥአ፡ኀምስ፡ኅብስተ፡ወክልኤቲ፡ዓሣተ፡ወነጸረ፡ሰማየ፡ወባረከ፡ወፈተተ፡ኅ
42 ብስተ፡ወወሀቦሙ፡ለአርዳኢሁ፡ያቅርቡ፡ሎሙ፡ወከፈሎሙ፡ለኵሎሙ፡እምክልኤቲ፡
43 ዓሣትኒ፡። ወበልዑ፡ኵሎሙ፡ወጸግቡ፡። ወዘአግሐሡ፡ዘተርፈ፡ፍተታተ፡መል
44 አ፡ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡መሣይምተ፡ወእምዓሣሁኒ፡። ወእለሰ፡በልዕዎ፡ለውእቱ፡
45 ኅብስት፡ዕደው፡ኃምሳ፡ምእት፡። ወአገበሮሙ፡ሶቤሃ፡ለአርዳኢሁ፡ይዕረጉ፡ሐ
46 መረ፡ወይቅድምዎ፡ማዕዶተ፡ቤተ፡ሳይዳ፡እስከ፡ይስአሮሙ፡ለአሕዛብ፡። ወፈነዎ
ሙ፡ወኀለፈ፡እምህየ፡ወዓርገ፡ደብረ፡ከመ፡ይጸሊ፡።

በእንተ፡ዘከመ፡ሖረ፡ደበ፡ባሕር፡።

47 ወመሰየ፡ሀለወት፡ሐመር፡ማእከለ፡ባሕር፡ወውእቱሰ፡ባሕቲቱ፡ሀሎ፡ውስተ፡ደብር፡።
48 ወርእዮሙ፡እንዘ፡ይትመነደቡ፡ወያሐምሞሙ፡ነፋስ፡እስመ፡ነፋስ፡እምገጾሙ፡ው
እቱ፡። ወበራብዕት፡ሰዐተ፡ሌሊት፡መጽአ፡ኀቤሆሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እንዘ፡የሐውር፡
49 ደበ፡ባሕር፡ወፈቀደ፡ይትዐደዎሙ፡። ወሶበ፡ርእይዎ፡ደበ፡ባሕር፡የሐውር፡መሰሎ
50 ሙ፡ጋኔነ፡። ወእለ፡ኵሎሙ፡ርእይዎ፡ደንገፁ፡ወአውየዉ፡ወነበቦሙ፡ሶቤሃ፡ወይ
51 ቤሎሙ፡ተአመኑ፡ከመ፡አነ፡ውእቱ፡ወኢትፍርሁ፡። ወዓርገ፡ኀቤሆሙ፡ውስተ፡
52 ሐመር፡ወኀደገ፡ነፋስ፡ወፈድፋደ፡ተደሙ፡ወአንከርዎ፡። ወእመ፡ኅብስት፡ኢለበ
53 ውዎ፡እስመ፡ጽሉል፡ልቦሙ፡። ወዓደዉ፡ወበጽሑ፡ምድረ፡ጌንሴሬጥ፡ወአር
54 ሰዩ፡ህየ፡። ወወፂአሙ፡እምሐመር፡አእመርዎ፡ሶቤሃ፡። ወሮጹ፡ውስ
55 ተ፡ኵሉ፡በሐውርት፡ወአምጽኡ፡ድውያነ፡በዓራታት፡ወይወስዱ፡ኀበ፡ሰምዑ፡
56 ሀሎ፡። ውስተ፡አህጉር፡ወአዕጻደት፡ኀበ፡ቦኡ፡ወውስተ፡መሠያጠት፡ያነብ
ርዎሙ፡ለድውያን፡ወያስተበቍዕዎ፡ከመ፡ይገሥሡ፡ጽንፈ፡ልብሱ፡። ወኵሎ
ሙ፡እለ፡ገሠሥዎ፡የሐይዉ፡።

Et accepit quinque panes, & duos pisces, & respexit cœlum, & benedixit, & fre- 41
git panes; & dedit discipulis suis adponere eis: & divisit omnibus de duobus 42
piscibus. Et manducaverunt omnes, & saturati sunt. Et quod sustulerunt re- 43
liquiarum fragmentorum complevit duodecim cophinos, & ex piscibus. Et 44
manducantes hunc panem viri *erant* quinquagesies centum. Et adegit statim 45
discipulos suos ascendere navim, & præcedere eum in ulterius Bethsaidæ, dum
ipse absolveret populos. Et dimisit eos, & abiit illinc, & ascendit ad montem 46
ut oraret.

De hoc quod super mare ambulavit.

Et quum serò esset, fuit navis *in* medio maris, & ipse solus fuit in monte. Et vidit 47
eos vexatos, & affligebat eos ventus, quoniam ventus è facie illorum erat: & in 48
quarta hora noctis accessit ad eos Dominus Jesus ambulans super mare; & voluit
præterire eos. Et quando vidissent eum super mare ambulare, videbatur iis 49
quasi dæmon. Et isti omnes videndo eum conturbati fuerunt, & clamaverunt: 50
& loquutus est iis statim, & dixit iis; Confidite, quòd ego sum; & ne timete. Et 51
ascendit ad eos in navim, & cessavit ventus: & magìs obstupuerunt, & admi-
rati sunt eum. Et de panibus non intellexerunt eum, quia obumbratum erat 52
cor eorum. Et transiverunt & venerunt *ad* terram Genezerat, & constitue- 53
runt ibi. Et exeuntes è navi statim cognoverunt eum. Et cucurrerunt in 54
omnes regiones, & adduxerunt infirmos in lectis, & adducebant ubi audivissent 55
eum esse. In civitatibus, et vicis ubi intrâssent, et in plateis ponebant infirmos, 56
et precabantur eum ut tangerent fimbriam vestimenti ejus: et omnes qui tan-
gebant eum servabantur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

51 * پیش ایشان در کشتی بالا رفت * واد ساکن شد * سخت بتعجب † در ماندند * ودر
52 نفس خود حیران † شدند * * که دل ایشان کند † بود ومسیح را نیك در نیافته بودند *
53 * وچون از دریا گذشتند * در زمین قنسرین آمدند * بدست هست انجا که رنجورانرا
54 بر تختها بر راه می نهاد * [چون از کشتی بدر امد] کسان ان ولایت در یافتند که
55 مسیح با شاگردان می گذرد * * همه پیش باز دویدند * وهر کجا رنجور وبیمار بود * بر تختها
56 نهاده * وبسته * بر گذرگاه او می آوردند * وبهر ده وشهر که در می رفت * رنجورانرا در پای
او می آوردند * وازو می خواستند * که در دامن پوشش او برسند * وهر که بدو می رسید
خوش می شد *

Et ad eos in navem ascendit, et ven- 51
tus sedatus est: summa in admirati-
one hæserunt, & in seipsis obstupu-
erunt. Nam cor illorum hebes 52
erat, & Christum benè nonintelle-
xerant. Et cùm mare transissent, in 53
terram Kennasrin venerunt.

XXVIII. Ubi ægrotos in lectis juxta viam ponebant.

Cùm è navi egressus esset, homines 54
illius regionis intellexerunt, quòd
Christus cum discipulis suis transi-
ret. Et omnes ultrò citròque cursa- 55
bant, & ubicunque ægrotus aut in-
firmus esset, lectis impositos & al-
ligatos quò transiturus erat fere-
bant. Et quemcunque pagum aut op- 56
pidum ingressus est, ægrotos ad pedes
ejus attulerunt, & ab eo petebant
ut laciniam vestimenti ejus attinge-
rent: & quicunque eum attigit sal-
vus erat.

CAP. VII. ζ.

Et conveniunt ad eum Pharisæi, & quidam *Scribarum* venientes ab Hie-
1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱε-
rosolymis. Et *videntes* quosdam *discipulorum* ejus cõmunib* manib*, *hoc* est, illo-
2 ροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσί, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἀνί-
tis, *edentes* panes, *incusârunt*. *Nam* Pharisæi & omnes Judæi, si
3 πτοις, ἐσθίοντας (α)ἄρτους, ἐμέμψαντο. Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν
non pugillatim laverint manus, non manducant, tenentes traditionem senio-
μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
rum: Et à foro, *si non* baptizentur, non comedunt: & alia multa sunt, quæ
4 ρων· Καὶ (β) ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ
assumpserunt prehendere, lotiones poculorum, & sextariorum, & æramentorũ, & lectorum. *De-*
5 παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν. Ἔ-
inde interrogant eum Pharisæi & Scribæ; Quarè discipuli tui non ambu-
πειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπα-
lant juxta traditionem seniorum, sed *illotis* manibus mãducant panem? Ille
6 τοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ὁ
verò respondens, dixit eis; *Quòd pulchrè* prophetavit *Esaias* de vobis hypo-
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν (γ) Ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑπο-
critis, sicut scriptum est; Hic populus labiis me honorat, *at* cor eorum lon-
κριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤ-
gè abest à me. *Frustrà* autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta
7 ῥω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα
hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, *prehenditis* traditionem homi-
ἀνθρώπων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ- 8
num, *lotiones sextariorum, & poculorum*: & alia similia *ejusmodi* multa faci-
πων, (δ)βαπτισμοὺς ξεστῶν, καὶ ποτηρίων· (ε) καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖ-
tis. Et dicebat illis; *Pulchrè abrogatis* mandatum Dei, ut traditionem
τε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν
vestram servetis. Moyses enim dixit; Honora patrem tuum, & matrem tuam: &,
ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καί,
Maledicens patri vel matri morte *finiatur*. Vos autem dicitis; Si di-
Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε, (ζ) Ἐὰν εἴ- 11
xerit homo patri vel matri; Corban, (quod est, donum) quod *si* ex me, *juva-*
πῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν, (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφελη-
beris. Et non *ampliùs sinitis* eum quicquam facere patri suo, aut matri *suæ*,
θῇς. Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 12
Irritum facientes verbum Dei *traditione vestrâ* quam tradidistis: & similia
Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια 13
hujusmodi multa facitis. Et advocans *omnem* turbam, dicebat illis;
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· 14
Audite me omnes, & intelligite. Nihil est extra hominem introiens in
Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς 15
eum, quod *possit* eum *communicare*: sed *exeuntia* ab eo, illa sunt
αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι
communicantia hominem.
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

MS. A. (α) ἄρτους * Οἱ γὰρ (β) ἀπ᾽ ἀγορᾶς, (γ) περὶ ὑμῶν Ἠσαΐας τῶν (δ) βαπτισμοῦ (ε) καὶ παρόμοια (ζ) Ὃς ἂν εἴπῃ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܡܨܥܬ ܨܘܡܐ * ܩܦܠܐܘܢ *ܙ*

1 ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ * ܘܚܙܘ ܠܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
2 ܕܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܠܥܣܝܢ ܗܘܘ ܠܚܡܐ ܘܐܫܬܥܝܘ܂
3 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ ܘܦܪܝܫܐ ܐܢ ܠܐ ܚܦܝܛܐܝܬ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܠܐ ܠܥܣܝܢ܂ ܡܛܠ ܕܐܚܝܕܝܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ܂
4 * ܘܡܢ ܫܘܩܐ ܐܢ ܠܐ ܡܥܡܕܝܢ ܠܐ ܠܥܣܝܢ܂ ܘܣܓܝܐܢ ܐܚܪܢܝܬܐ ܕܩܒܠܘ ܕܢܛܪܘܢ܂ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ ܘܕܡܐܢܝ ܢܚܫܐ ܘܕܥܪܣܬܐ܂
5 * ܘܫܐܠܘܗܝ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ܂ ܐܠܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܠܥܣܝܢ ܠܚܡܐ܂
6 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗ ܡܝܩܪ ܠܝ܂ ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢܝ܂
7 * ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂
8 * ܫܒܩܬܘܢ ܓܝܪ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܘܐܚܝܕܝܬܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ ܘܣܓܝܐܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ܂
9 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܦܝܪ ܡܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܬܩܝܡܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ܂
10 * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ܂ ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ܂ ܘܡܢ ܕܡܨܚܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܡܬ ܢܡܘܬ܂
11 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܢ ܢܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ܂ ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ܂
12 * ܘܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܕܡܕܡ ܢܥܒܕ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ܂
13 * ܘܡܣܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܫܠܡܬܘܢ܂ ܘܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
14 * ܘܩܪܐ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܫܡܥܘܢܝ ܟܠܟܘܢ ܘܐܣܬܟܠܘ܂
15 * ܠܝܬ ܡܕܡ ܕܠܒܪ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܘܥܐܠ ܠܗ ܕܡܫܟܚ ܕܢܣܝܒܝܘܗܝ܂ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢܗ܂ ܗܘ ܗܘ ܡܣܝܒ ܠܒܪܢܫܐ܂

Medio jejunio. 18.

CAP. VII.

ET congregati sunt ad eum Pharisæi & scribæ qui venerant ab Ierusalem. Et viderunt quosdam ex discipulis ejus edentes panem, illotis ipsorum manibus, & conquesti sunt. Omnes enim Judæi & Pharisæi, nisi curiosè abluerint man* suas, non comedunt, propterea q tenent traditioné seniorũ. Et à foro *empta*, nisi lavent, non comedunt: & multa alia sunt quæ receperunt observanda, *nempe* lotiones calicũ, & œnophororũ, vasorumque æneorũ, atq; lectorum. Et interrogaverunt eum Scribæ et Pharisæi, Quare discipuli tui non ambulant juxta traditioné seniorũ, sed non lotis manib* suis comedunt panem? Ipse verò dixit eis, Pulchrè vaticinat* est cótra vos Esaias propheta, hypocritæ, sicut scriptum est, Popul* iste labiis me honorat, cor auté eorũ admodum elongatũ est à me. Frustráq; reverentur me, quum doceant doctrinas mandatorũ filiorũ hominũ. Deseruistis enim mandata Dei, & tenuistis traditionem hominum, lotiones calicũ & lagenarũ, multaque his similia. Dixit eis, Bellè deprimitis mandatum Dei, ut confirmetis traditionem vestram. Moses enim dixit, Honora patré tuũ et matré tuam: &, Qui maledixerit patri aut matri, morte moriatur. Vos auté dicitis, Si dixerit quispiam patri suo aut matri suæ, Oblatio mea id rei est, ut à me lucreris. Nec permittitis ei ut quicquam præstet patri suo aut matri suæ. Et spernitis sermoné Dei propter traditioné quam tradidistis: & similia hujuscemodi multa facitis. Et advocavit Jesus turbam universam, ac dixit eis; Audite me, vos omnes, & intelligite: Nihil est quod extra hominem sit & intret in eum, possit eũ contaminare: sed quod exit ab eo, illud contaminat hominem.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست ونه برای دست شستن وهرچه ادمي را پليد کند

1 * روزي معتزلان ونويسندکان * که از اورشليم آمده † بودند * وپيش او نشسته * * بديدند که
2
3 شاکردان بي دست شستن † نان مي خورند * ويهوديان * ومعتزلان * از پيران † پند کرفته بودند *
4 وقبول کرده * که زودتر دست بشويند * انکه چيزي خورند * * واز بازارها تا شسته نشوند نخورند *
وبسيار چيزهاء † ديکر هست انك قبول † کرده بودند * چون شستن کاسه * وکوزه * والتهاء مسين *
5 وتختها * * نويسندکان ومعتزلان ازو پرسيدند * چرا شاکردان تو بموجب سپارش پيران روان
6 نمي شوند * الا بي دست شستن نان مي خورند * * او بديشان کفت خوش پيغمبري کرد بهرشما
ايسعياي † پيغمبر * اي منافقان انچنانك نبشته شد نبوت اين خلق بلب مرا حرمت مي
7 دارند * ودل ايشان بغايت از من دورست * * وبيهوده مرا مي پرستند * براي انك تدبيرها
8 وسپارش آدميان † مي اموزند * * وسپارشهاء خدارا رها کردند * وازان ادميانرا کرفتند * شستن
9 کاس وکوزه * ومانند اين بسيار * بديشان کفت * سپارش خدايرا کداشتيد * وسپارش ادميانرا کرفتيد *

XXIX. De lotione manuum, & quid hominem polluat.

C A P. VII.

DIe quodam Pharisæi & Scribæ, qui ex Hierosolyma venerant, & coram eo considebant, Viderunt quòd discipuli sine manuum lotione panem comederent. Judæi autem, & Pharisæi à senioribus ritum acceptum retinebant, ut priùs manus lavarent, postea cibum caperent. Et à foris empta, *quamdiu lota non fuerint, non comederent: & multa alia sunt quæ acceperant; velut lotionem poculorum, & urceorum, & utensilium æneorum, & lectorum. Scribæ & Pharisæi ab eo percontati sunt; Quare discipuli tui ad præscriptum traditionis seniorum non incedunt, sed absque manuum lotione panem comedunt. Ipse illis dixit; Benè vaticinium fecit de vobis Esaias Propheta, ô hypocritæ, quemadmodum scriptum est:*

Prophetia.

Hic populus labio me honore afficiunt, at cor eorum à me longissimè abest. Frustrà verò me colunt, eò quòd instituta & traditionem hominum doceant. Et mandata Dei dereliquerunt, & humana acceperunt, lotionem poculorum & urceorum, & similia his multa. Dixit etiam illis; Mandatum Dei misistis, & traditionem hominum tenuistis.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VII.

1 Et conveniunt ad eum Pharisæi, & quidam de Scribis, venientes ab Jerosolymis.
2 Et cùm vidissent quosdam ex discipulis ejus, communibus manibus, id est, non lotis,
3 manducare panes, vituperaverunt. Pharisæi enim, & omnes Judæi, nisi crebrò la-
verint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum: Et à foro nisi ba-
4 ptizentur, non comedunt: & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis servare, baptis-
5 mata calicum, & urceorum, & æramentorum, & lectorum: Et interrogabant e-
um Pharisæi, & Scribæ; Quarè discipuli tui non ambulant juxta traditionem se-
6 niorum, sed communibus manibus manducant panem? At ille respondens, dixit
eis; Benè prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est; Populus hic
7 labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me. In vanum autem me colunt,
docentes doctrinas & præcepta hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, 8
tenetis traditionem hominum, baptisma urceorum, & calicum: & alia similia his fa-
citis multa. Et dicebat illis; Benè irritum facitis præceptum Dei, ut traditionem 9
vestram servetis. Moyses enim dixit; Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et; 10
Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis; Si dixerit 11
homo patri, aut matri; Corban (quod est donum) quodcunque ex me, tibi pro-
fuerit: Et ultrà non dimittitis eum quidquam facere patri suo, aut matri, Rescin- 12
dentes verbum Dei per traditionem vestram, quam tradidistis: & similia hujusmo- 13
di multa facitis. Et advocans iterùm turbam, dicebat illis; Audite me omnes, & in- 14
telligite. Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquina- 15
re, sed quæ de homine procedunt, illa sunt quæ communicant hominem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 الفصل الحادي والعشرون * ثم اجتمع اليه الفريسيون وقوم من الكتبة
2 الذين جاوا من يروشليم * فنظروا الي قوم من تلاميذه ياكلون الطعام بغير غسل ايديهم
3 فلاموهم * لان الفريسيين وكل اليهود لا ياكلون الا بعد غسل ايديهم تمسكا بسنة شيوخهم
4 * والذي يشترونه من الاسواق ان لم يغسلوه لا ياكلونه * واشياء اخر كثيرة تمسكوا بها
5 من غسل كووس والات وقصاع وقدور * وساله الكتبة والفريسيون لم لا تسير تلاميذك
6 كسنة المشيخة بل ياكلون بايدي وسخة * فاجابهم [يسوع] قايلا نعما تنبي عليكم اشعيا
7 النبي ايها المراوون * كما هو مكتوب ان هذا الشعب يكرمني بشفتيه وقلبه بعيد مني * باطلا
8 يعبدونني * اذ يعلمون تعليم وصايا الناس * لانكم تركتم وصايا الله وتمسكتم بوصايا الناس
9 من غسل اقساط وكووس واواني واشياء اخر كثيرة نسبة هذه تصنعون * ثم قال لهم اجيدا
10 ان تركوا وصايا الله وتحفظوا سنتكم * فان موسي قال اكرم اباك وامك ومن قال كلمة سو في
11 12 ابيه وامه فيموت موتا * وانتم تقولون ان الكرامة هي قربان * وان من لا يرفع قربانا عن ابيه
13 14 وامه فانه يهينهما * وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم وتفعلون كثيرا مثل هذا * ثم دعا
15 الجمع الكبير وقال لهم اسمعوا مني كلكم وافهموا * ليس شي خارج عن الانسان يدخل فيه
يقدر ان ينجسه * لكن الذي يخرج من فم الانسان * [هو الذي ينجس الانسان]

Sectio vigesima prima.

CAP. VII.

Deinde convenerunt ad eum Phari- 1
sæi & quidam è Scribis, qui venerunt
ab Jerosolymis: Videruntq; nonnullos ex 2
discipulis ejus comedere cibum absque
lotione manuum suarum, & arguerunt
eos. Nam Pharisæi & omnes Judæi non 3
manducant nisi post lotionem manuum
suarum, adhærentes legi seniorum suo-
rum. Et quod emunt ex plateis, si non 4
laveant illud, non comedunt illud; & res
alias multas observant circa lotionem
calicum, & vasorum, & paropsidum,
& oliarum. Itaque interrogaverunt eum 5
Scribæ & Pharisæi, Quare non ambu-
lant discipuli tui juxta legem seniorum,
sed comedunt manibus immundis? Re- 6
spondit eis Jesus, dicens; Benè prophe-
tavit de vobis Isaias propheta, ô hypo-
critæ, sicut est scriptum; Quòd hic po-
pulus honorat me labiis suis, & cor ejus
remotum est à me: In vanum colunt me, 7
docentes doctrinam præceptorum homi-
num. Nam reliquistis mandata Dei, & 8
tenuistis præcepta hominum, quoad lotio-
nem urceorum, & calicum, & vasorum:
& res alias multas, quæ similes sunt his,
facitis. Tum subdidit eis, Num consen- 9
taneum est omittere vos mandata Dei, &
servare statuta vestra? Nam Moyses di- 10
xit, Honora patrem tuum & matrem tu-
am: &, Qui dixerit verbum nequitiæ in
patrem suum aut matrem suam, moria-
tur morte. Vos autem dicitis, Quòd ho- 11
nor est oblatio; Et quòd, Is qui non attol- 12
lit oblationem pro patre suo & matre suâ,
despicit illos. Et abolivistis verba Dei 13
propter leges vestras: & facitis multa
similia his. Deinde vocavit turbam ma- 14
gnam, & dixit eis; Audite me omnes
vos, & intelligite. Nulla res extrinseca 15
homini, intrans in eum, potest illum co-
inquinare: sed quod exit ex ore hominis,
hoc est quod coinquinat hominem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወተጋብኡ፡ኀቤሁ፡ጸሓፍት፡ወፈሪሳውያን፡መጺኦሙ፡እለ፡ኢየሩሳሌም፡፡ ወርእዩዎ
2 ሙ፡ለአርድእቲሁ፡እንዘ፡ይበልዑ፡እክለ፡ዘእንበለ፡ይትኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡፡ እስመ፡
3 ፈሪሳውያንሰ፡ወኵሉ፡አይሁድ፡ሰለመ፡በሕጉ፡ኢተኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡ኢይበልዑ፡እክ
4 ለ፡እስመ፡ይዓቅቡ፡ትምህርቶሙ፡ለረበናት፡፡ ወዘሂ፡እምሠያጥ፡ኢይበልዑ፡ለእ
ሙ፡ኢያጥመቅዎ፡በማይ፡ወበዕደ፡ብዙኅ፡ሕርመተ፡ዘይትዓቀቡ፡፡ ወያጠምቁ፡ጽዋ
ዓትኒ፡ወኰስኰስትኒ፡ወጻህራትኒ፡ወዓራታተ፡፡

በእንተ፡እለ፡ኀደጉ፡ትእዛዘ፡እግዚአብሔር፡፡

5 ወይቤልዎ፡ጸሓፍት፡ወፈሪሳውያን፡ለምንት፡ኢየሐውሩ፡አርድእቲከ፡በከመ፡ሥርዐ፡ጸ
6 ሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ወዘእንበለ፡ይትኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡ይበልዑ፡እክለ፡፡ ወይቤሎ
ሙ፡መድልዋን፡ሠናየ፡ተነበየ፡ላዕሌክሙ፡ኢሳይያስ፡በከመ፡ጽሑፍ፡ዝንቱ፡ሕዝብ፡በ
7 ከናፍሪሆሙ፡ያከብሩኒ፡ወያፈቅሩኒ፡ወበልቦሙሰ፡ነዊኀ፡ይርሕቁ፡እምኔየ፡፡ ወከን
8 ተ፡ያመልኩኒ፡ወይሜህሩ፡ሠርዓታተ፡ትእዛዛተ፡ሰብእ፡፡ ወይኀድጉ፡ትእዛዛተ፡
እግዚአብሔር፡ወይዓቅቡ፡ትእዛዛተ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ኅፅበታተ፡ኵስኵስተ፡ጸ
9 ዋርታተ፡ጽዋዓት፡ወላዕለኒ፡ብዙኀ፡ዘይመስሉ፡ለዝንቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡ርቱዕኑ፡
10 ተዐልዉ፡ትእዛዘ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ትዕቀቡ፡ትእዛዘ፡ርእስክሙ፡፡ ወሙሴ፡ይ
ቤለክሙ፡አክብር፡አባከ፡ወእመከ፡ወዘአሕሠመ፡ቃለ፡ላዕለ፡አቡሁ፡ወእሙ፡ሞተ፡ለይ
11 ሙት፡፡ ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ዘይቤሎ፡ለአቡሁ፡ወለእሙ፡ቍርባን፡ዘረባሕከ፡እ
12 ምኔየ፡ብሂለ፡፡ ኢታበውሕዎ፡መንተኒ፡እንከ፡ይግበር፡ለአቡሁ፡ወለእሙ፡፡ ወ
13 ትስዕሩ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡በእንተ፡ትእዛዝክሙ፡ዘሠራዕክሙ፡ወዓዲ፡ብዙኀ፡ዘ
14 ይመስሎ፡ዝንቱ፡ዘትገብሩ፡፡ ወጸውዖሙ፡ካዕበ፡ለሕዝብ፡ወይቤሎሙ፡ስምዑ፡
15 ኵልክሙ፡ወለብዉ፡፡ አልቦ፡ዘይበውእ፡እምአፍአ፡ውስተ፡አፉሁ፡ለሰብእ፡ወይ
ክል፡አርኵሶቶ፡ዘእንበለ፡ደእሙ፡ዘይወፅእ፡እምልቡ፡ለሰብእ፡ውእቱ፡ያረኵሶ፡
ሰብእ፡፡

CAP. VII.

Et congregati sunt ad eum Scribæ & Pharisæi venientes qui Hierosolymæ 1
erant. Et viderunt discipulos ejus edentes panem sine ablutione manuum 2
suarum. Quoniam Pharisæi, & omnes Judæi si in ritu ejus non lave- 3
rint manus suas, non edunt panem: quia observant doctrinam Rabbinorum. Et 4
quod è foro *venit* non edunt nisi baptizent illud in aqua, & aliæ multæ *sunt* pro-
hibitiones quas observant: & lavant pocula, & calices, & æramenta, & lectos.

De iis qui præcepta Dei missa faciunt.

Et dixerunt ei Scribæ, & Pharisæi, Quare non ambulant discipuli tui juxta consti- 5
tutiones Scribarum, & Pharisæorū, sed sine ablutione manuum suarum edunt pa-
nem? Et dixit iis; Hypocritæ, benè prophetavit de vobis Esaias, sicut scriptū est; 6
Hi populi cum labiis suis honorant me, & diligunt me, & in cordibus suis longè
remoti sunt sunt à me. Et frustrà colunt me, & docent constitutiones, mandata 7
hominū. Et relinquunt mandata Dei, & observant mandata filiorū hominū, lo- 8
tiones calicum, pecuniarum, poculorum: & prætereà multa quæ similia sunt huic.
Et dixit iis, Rectène irritū facitis mandatū Dei, ut servetis mandatum vestrum? Et 9
Moyses dixit vobis, Honora patrem tuū, & matrem tuam: &, Qui maledixerit pa- 10
tri suo & matri suæ, moriendo morietur. Et vos dicitis, Qui dixit patri suo 11
vel matri suæ; Donum quod lucratus es, à me dicendum est. Et non permitti- 12
tis eum quicquam igitur præstare patri suo, & matri suæ. Et irritum facitis 13
verbum Dei propter mandatum vestrum quod statuistis: & prætereà multa
sunt hujusmodi similia quæ facitis. Et vocavit iterum populos, & dixit iis; 14
Audite omnes vos, & intelligite. Non est quod intrat ab extra in os hominis, 15
quod potest pollutum reddere eum: sed solummodo quod exit è corde hominis,
hoc pollutum reddit hominem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * موسي گفت پدر ومادرت را حرمت بدار * وهر كه پدر ومادر را دشنام دهد بمرگ
11 بميرد * وشما مي گوييد * اگر كسي بمادر وپدر خود بگويد * بياييد پيش من * كه
12 شما را خدمت كنم * شما نمي گذاريد [تا براي پدر ومادر چيزي كند] * وكلمهٔ خدا را مهمل
13 14 مي داريد * براي سپارش كه مانند شما بشما سپرده * ومانند اينها بسيار ميكنيد * * عيسي
15 همه جماعت را خواند وبديشان سپرد * شما همگنان از من بشنويد ودريابيد * * نيست چيزي
كه بيرونتر از ادمي است * بدو درايد * و اورا پليد كند * الا انچ اندرون ادمي بدر
آيد * انست كه اورا پليد كند * وگناه مرگ است *

Moses dixit; Patri & matri tuæ 10
honorem exhibeto: &, Quicunq; pa-
tri aut matri contumeliam intulerit,
morte moriatur. Vos autem dicitis; 11
Si quis matri aut patri suo dixerit,
Accedite ad me ut vobis ministeri-
um præstem. Vos non finitis, ut patri 12
aut matri quicquam præstet. Et ser- 13
monem Dei susque deque habetis pro-
pter traditionem, quam vobis similis
vobis tradidit; & similia his mul-
ta facitis. Jesus autem advocatâ 14
totâ turbâ, eis hoc tradidit; Vos
omnes me audite & intelligite: Ni- 15
hil est extra hominem, quod in eum
ingrediatur & eum polluat: sed il-
lud quod ab interiore hominis egre-
ditur, illud est quod eum polluit, &
peccatum mortis est.

Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introisset in domú à turba, inter-
16 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη-
17 rogabant eum discipuli ejus de parabola. Et ait illis; Sic &
18 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει αὐτοῖς, (η)Οὕτω καὶ
vos imprudentes estis? Non consideratis, quia omne extrinsecùs introiens in homi-
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρω-
nem, non potest eum communicare: Quia non intrat ejus in cor, sed
19 πον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, (θ)ἀλλ'
in ventrem, & in secessum exit, purgans omnes escas? Dice-
20 εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα; Ἔλε-
bat autem, quòd ex homine egressum, illud communicat hominem. In-
21 γε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἔσω-
tùs enim, de corde hominum ratiocinationes malæ egrediuntur, adulteria,
θεν γὰρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι,
fornicationes, cædes, Furta, avaritiæ, malitiæ, dolus, lascivia, oculus ma-
22 πορνεῖαι, φόνοι, Κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πο-
lus, blasphemia, superbia, amentia. Omnia hæc mala abintùs egre-
23 νηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
diuntur, & communicant hominem. Et indè surgens, abiit in confinia
24 ρεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια
Tyri & Sidonis: & ingressus in domum, neminẽ voluit scire, & non potuit
Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν (ι) εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη

ΙΘ' οβ ς latêre. Audiens enim mulier de eo, cujus habebat filiola ejus spiritum immundum,
λαθεῖν. Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον,
intrans procidit ad pedes ejus. (Erat autem mulier Græca, Syro-
ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, (κ)Συρο-
phœnissa genere.) Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
ογ ς φοίνισσα τῷ γένει·) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον (λ) ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
ejus. At Jesus ait ei; Sine priùs saturari filios: non enim
αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ
pulchrum est sumere panem filiorum, & mittere catellis. Illa verò respondit, &
καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ
dicit illi; Utique, Dñe: etenim catuli sub mensa comedunt de mi-
λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχί-
cis puerorum. Et dicit illi; Propter hunc sermonem, vade: exiit
ων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· ἐξελήλυθε
dæmonium à filia tua. Et abiens in domum suam, invenit
τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ
Κ' dæmonium egressum, & filiam conjectam super lectum. Et ite-
οδ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ πάλιν
ι rùm exiens de finibus Tyri & Sidonis, venit ad mare Gali-
ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
læe, per medium finium Decapoleos.
λαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

MS. A. (η) Οὕτως (θ) ἀλλὰ (ι) εἰς οἰκίαν, (κ) Συροφοινίκισσα (λ) ἐκβάλῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ ܀
17 ܟܕ ܕܝܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܗܝ ܡܬܠܐ.
18 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܒܪܢܫܐ ܡܢ ܠܒܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܛܡܝܘܬܗ.
19 ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܐܠ ܠܠܒܗ ܐܠܐ ܠܟܪܣܗ. ܘܡܫܬܕܐ ܒܡܪܕܝܬܐ ܕܡܕܟܝܐ ܠܟܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ.
20 ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܕܝܢ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܗܘ ܡܛܡܐ ܠܒܪܢܫܐ.
21 ܡܢ ܠܓܘ ܓܝܪ ܡܢ ܠܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ. ܩܛܠܐ.
22 ܥܘܠܒܢܐ. ܒܝܫܘܬܐ. ܢܟܠܐ. ܨܥܪܐ. ܥܝܢܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܕܦܐ. ܪܡܘܬ ܪܘܚܐ. ܫܛܝܘܬܐ.
23 ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܠܓܘ ܢܦܩܢ ܘܡܛܡܝܢ ܠܒܪܢܫܐ.
24 ܡܢ ܬܡܢ ܩܡ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܥܠ ܠܚܕ ܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܥ ܒܗ ܐܢܫ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܛܫܐ.
25 ܡܚܕܐ ܓܝܪ ܫܡܥܬ ܥܠܘܗܝ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ.
26 ܐܝܬܝܗ ܕܝܢ ܗܘܬ ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܚܢܦܬܐ ܡܢ ܦܘܢܝܩܐ ܕܣܘܪܝܐ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܕܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܢ ܒܪܬܗ.
27 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩܝ ܠܘܩܕܡ ܢܣܒܥܘܢ ܒܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ ܘܠܡܪܡܐ ܠܟܠܒܐ.
28 ܗܝ ܕܝܢ ܥܢܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܡܢ ܬܚܝܬ ܦܬܘܪܐ ܐܟܠܝܢ ܦܬܐܬܐ ܕܒܢܝܐ.
29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܙܠܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܢ ܒܪܬܟܝ.
30 ܘܐܙܠܬ ܠܒܝܬܗ. ܘܐܫܟܚܬ ܠܒܪܬܗ ܟܕ ܪܡܝܐ ܥܠ ܥܪܣܐ. ܘܫܐܕܐ ܢܦܩ ܡܢܗ.
31 ܘܬܘܒ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܐܬܐ ܠܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܠܬܚܘܡܐ ܕܥܣܪܐ ܡܕܝܢܢ.

Cui sunt aures ad audiendum, audiat. Quum autem ingressus esset Jesus domum præ turba, interrogaverunt eum discipuli ejus de parabola illa. Dixit eis, Adeóne vos etiam rudes estis? Nonne scitis, quodcunque extrinsecùs ingreditur in hominem, non posse eum contaminare? Quippe quod non introit in cor ejus, sed in ventrem ejus, & egeritur per purgationem quæ purgat omnem cibum. Quod autem egreditur ex homine, illud contaminat hominem. Ab interioribus enim, ex corde hominum, exeunt cogitationes malæ, adulterium, scortatio, furtum, cædes, Oppressio, scelus, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. Hæc omnia scelera ex interioribus exeunt, & contaminant hominem.

Matutinis dominicæ quartæ jejunii.

Illinc surrexit Jesus, venitque in fines Tyri & Sidonis: & introivit in domum quandam, nolebatque ut quisquam ipsum agnosceret: at non potuit latêre. Statim enim audiit mulier quædam de ipso, in cujus filia erat spiritus immundus, venitque ac procidit ante pedes ipsius. Ipsa autem mulier erat Gentilis, ex Phœnicia Syriæ: & efflagitabat ab eo ut ejiceret dæmonium ex filia sua. Et ait illi Jesus, Permitte priùs ut saturentur filii: non enim decorum est accipere nos panem filiorum, & objicere canibus. Ipsa verò respondit & dixit ei, Imò, Domine mi, etiam canes sub mensis comedunt micas filiorum. Dixit ei Jesus, Abi: propter hoc verbum exiit dæmonium ex filia tua. Abiit itaque domum suam, & invenit filiam suam jacentem in lecto, & egressum ab ea dæmonium ejus. Rursus exiit Jesus è confinio Tyri & Sidonis, venitque ad mare Galilææ ad confinium Decapolis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * هر كه دو كوش شنونده دارد بشنود • * چون عيسي از ميان جماعت بخانه در آمد •
17 شاكردان او بهر اين كلمه ازوي پرسيدند • * بديشان كفت چرا شما چنين نادان
18 شديد • نمي دانيد كه هرچه از بيرون در ادمي † درآيد نتواند اورا پليد كردن •
* براي انك درون دل او نمي رود • الا در شكم • ودر براز انداخته مي شود • كه همه
19 خوردني † را پاك مي كند • * ليكن هرچه از درون ادمي بدر مي ايد ازبدي • آن اورا
20 پليد مي كند • * براي انك از درون † دل ادمي انديشهاء شوم زاينده مي شود • چون زنا •
21 دزدي • كشتن • * تعصبي • شر • دغلي • كينهوري • بد نكريدن بچشم • افتري • تكبر •
22 دماغ داري • شوخي • وبي شرمي • از حد كذاشتن • * اين همه از آدمي بدر ايند واورا پليد
23 كنند • * وعيسي ازانجا بدر آمد • ودر حدود صور وصيدا در آمد • ودر خانهء رفت • ونمي
24 خواست كه كسي بداند ونتوانست پنهان شدن سي خوش كردن دختر حنيفي را
25 * زني خبردار شد كه عيسي آنجاست • ودختر آن زن جان پليد بود • [وامد درپاي او افتاد]

Quicunque aures audientes habeat, audiat. Cùm Jesus è turba domum ingressus esset, discipuli ejus de hoc sermone eum interrogârant. Illis dixit; Quare vos tam insipientes estis? nescitis, quòd quicquid ab extra in hominem ingreditur, non potest eum contaminare? Eò quòd in cor ejus non ingrediatur, sed in ventrem, & in stercus ejicitur, quod omnem escam purgat. Sed quodcunque ex homine prodit mali, illud eum inquinat. Propterea quòd ex interiore cordis hominis cogitationes malæ enascantur, ut adulterium, furtum, cædes, Pertinacia, malitia, fraus, iracundia, malus aspectus oculi, maledicentia, superbia, amentia, petulantia & impudentia, extremitas. Hæc omnia ex homine egrediuntur, & illum polluunt. At Jesus illinc egressus est, & in terminos Tyri ac Sidonis intravit, & in domum ivit: neque volebat ut quisquam sciret, sed non potuit clam esse.

XXX. Sanatio filiæ Ethnicæ.

Et mulier quædam certior facta est quòd Jesus illîc esset: & filiæ ejus mulieris spiritus impurus inerat: veniens itaque ad pedes ejus procidit.

Versio VULGATA LATINA.

16 Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introisset in domum à turba, inter-
17 rogabant eum discipuli ejus parabolam. Et ait illis; Sic & vos imprudentes estis?
18 Non intelligitis, quia omne extrinsecùs introiens in hominem, non potest eum
communicare: Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, & in seces-
19 sum exit, purgans omnes escas? Dicebat autem, Quoniam quæ de homine ex-
20 eunt, illa communicant hominem. Abintùs enim de corde hominum malæ co-
21 gitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, Furta, avaritiæ, ne-
22 quitiæ, dolus, impudicitiæ, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia.
23 Omnia hæc mala abintùs procedunt, & communicant hominem. Et indè sur-
24 gens abiit in fines Tyri & Sidonis: & ingressus domum, neminem voluit scire,
& non potuit latére. Mulier enim statim ut audivit de eo, cujus filia habebat 25
spiritum immundum, intravit, & procidit ad pedes ejus. Erat enim mulier Gen- 26
tilis, Syrophœnissa genere. Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
ejus. Qui dixit illi; Sine priùs saturari filios: non est enim bonum sumere 27
panem filiorum, & mittere canibus. At illa respondit, & dixit illi; Utique, 28
Domine: nam & catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. Et ait illi; 29
Propter hunc sermonem vade, exiit dæmonium à filia tua. Et cùm abiisset do- 30
mum suam, invenit puellam jacentem supra lectum, & dæmonium exiisse. Et 31
iterùm exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios
fines Decapoleos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 * من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما دخل البيت عن الجمع سأله تلاميذه عن المثل * فقال
18 19 لهم افانتم ايضا لم تفهموا ان كل ما كان خارجا يدخل فم الانسان لا يقدر ان ينجسه * لانه
20 لا يصل الي القلب بل الي الجوف * ويذهب الي خارج فينقي كل الاطعمة * وقال ان الذي
21 يخرج من فم الانسان هو الذي ينجس الانسان * لانه من داخل قلبه يخرج * افكار سوء * فجور
22 زناء * قتل * سرقه * شره * شر * غش * فسق * عين شرير * تجديف * تعاظم القلب * جهل
23 * هذا كله شر من داخل يخرج فينجس الانسان * الفصل الثاني والعشرون *
24 * ثم قام من هناك وذهب الي تخوم صور وصيدا * ودخل الي بيت واراد الا يعلم به احد فلم
25 يقدر ان يختفي * فلما سمعت به مراة كان مع ابنتها روح نجس جاءت اليه وسجدت عند
26 27 قدميه * وكانت يونانية سورية وجنسها من الغور * وسالته ان يخرج الشيطان من ابنتها * فقال
28 لها دعي البنين حتي يشبعوا اولا * لانه لا يحسن ان يوخذ خبز البنين فيدفع للكلاب * فاجابته
29 قايلة نعم يا رب والكلاب ايضا قد تاكل مما يسقط من المايدة من فتات الاطفال * فقال لها
30 من اجل هذه الكلمة اذهبي فقد خرج الشيطان من ابنتك * فذهبت الي بيتها فوجدت
الصبية علي السرير والشيطان قد خرج منها * الفصل الثالث والعشرون *
31 * وخرج ايضا من تخمة صور وعبر من صيدا الي بحر الجليل * والي وسط تخمة عشر المدن

Qui habet aures audientes, audiat. Et 16
cùm introisset domum à turba, interro- 17
gaverunt eum discipuli ejus de parabo-
la. Et dixit eis, An vos quoque non in- 18
tellexistis quòd quicquid est extrinse-
cùm, si intret os hominis, non potest co-
inquinare eum? Quandoquidem non 19
pertingit cor, sed ventrem, & vadit fo-
râs, atque purgantur omnes cibi? Et 20
dixit, Sanè quod exit ab ore hominis, est
quod coinquinat hominem. Quoniam ab 21
intimo cordis ejus exeunt cogitationes
pravitatis, scelus, fornicatio, homici-
dium, Furtum, aviditas, nequitia, do- 22
lus, adulterium, oculus malus, blasphe-
mia, superbia cordis, stultitia. Hoc o- 23
mne flagitium est quod abintùs procedit,
& coinquinat hominem.

Sectio vigesima secunda.

Deinde surrexit indè, & abiit in fines 24
Tyri & Sidonis: & ingressus est domum
quandam, & voluit ut non agnosceret
eum quisquam: sed non potuit latére.
Cùm enim audisset de ipso mulier quæ- 25
dam, cujus filiæ inerat spiritus immun-
dus, venit ad eum, & adoravit secus pe-
des ejus. (Erat autem Græca Syriaca, 26
& genus ejus ex Ghaur) rogavitque
eum ut ejiceret dæmonium è filia sua. Et 27
dixit ei, Sine filios ut saturentur priùs:
non enim consentaneum est ut sumatur
panis filiorum, & detur canibus. Re- 28
spondit illa, dicens; utique, Domine, &
canes etiam quandoque comedunt ex eo
quod cadit è mensa de micis puerorũ. Ait 29
illi, Propter hoc verbum, vade: jam exiit
dæmonium ex filia tua. Et abiit in domũ 30
suam, & invenit puellam super lectum,
& dæmonium jam egressum ex ea.

Sectio vigesima tertia.

Et exiit iterum de finibus Tyri, transi- 31
vitque à Sidone ad mare Galilææ, &
ad medium finium decem urbium.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዘቦ:እዝነ:ሰሚዕ:ለይስማዕ:: ወበዊአ: ቤተ:ተገሐሠ: እምኀበ:አሕዛብ:ተስእ
17 ልዎ:አርድእቲሁ:ዘንተ:እምሳለ:: ወይቤሎሙ:ከመዝኑ:አንትሙኒ: ኢትሌብዉ:
18 ወኢታአምሩኑ:ከመ: ኵሉ:ዘእምአፍኣ: ይበውእ: ውስተ: ሰብእ:ኢይክል:አርኵሶ
19 ቶ:: እስመ:ኢይበውእ:በዊአ: ውስተ:ልቡ: ዘእንበለ: ውስተ: ከርሡ:ከመ:ይበው
20 እ:ወጽሙ:ይትከዓው:እንዘ:ያነጽሕ:ኵሉ:መባልዕተ:: ወይቤሎሙ:ዘይወፅእ:
21 እምኔሁ:ለሰብእ:ውእቱ:ያረኵሶ: ለሰብእ:: እስመ:እምውስጡ: ለሰብእ: ይወ
22 ፅእ:ኵሉ:ሕሊና:እኩይ: ዝውእቱ: ዘሙት:: ሰርቅ:ወቀቲል: ወሐዊረ:ብእሲት:
ብእሲ:ወትእግልት:ወእከይ: ወጕሕሉት:ወጽልሑት:ወፅርፈት:ወትዕቢት:ወሐማሚ:
23 ዕይን:ወእበድ:ወተሐምሞ:: ወዝንቱ: ኵሉ:እኩይ:ዘይወፅእ: እምውስጥ: ወያ
24 ረኵሶ:ለሰብእ:: ወተንሥአ:እምህየ: ሖረ:ብሔረ:ጢሮስ: ወሲዶና: ወቦአ:ቤተ:
ወኢፈቀደ:ያእምሮ:መኑሂ: ወስእነ:ተኀብኦ::

በእንተ : ብእሲት : ሲሮፊኒቃዊት::

25 ወእምዝ:ሰምዐት:ብእሲት:በእንቲአሁ:እንተ:ጋኔን:እኩይ:አኀዞ:ሳቲ: ወለታ: ወቦአ
26 ት: ወሰገደት:ሎቱ:ታሕተ:እገሪሁ:: ወአረማዊት: ይእቲ፡ብእሲት: ሰብእ:ሲሮፊ
27 ኒቅስ:ይእቲ:: ወሰአለቶ:ያውፅእ:ጋኔነ:እምወለታ:: ወአውሥአ:እግዚእ:ኢየ
ሱስ: ወይቤላ: ኅድጊ:ቅድመ: ይጽገቡ: ደቂቅ:እስመ:ኢኮነ: ሠናየ:ነሢአ:ኅብስተ:
28 ውሉድ:ወወሂብ : ለከለባት:: ወተሰጥወቶ: ወትቤሎ: እወ: እግዚኦ: ከለባትኒ:
29 ይበልዑ: በታሕተ: ማእድ:ፍርፋራተ:ዘያወድቁ:ደቂቅ:: ወይቤላ: በእንተዝ: ቃ
30 ልኪ: ሑሪ : ወፅአ: ውእቱ : ጋኔን: እምወለትኪ:: ወአተወት : ቤታ : ወረከበታ:
31 ለወለታ : ለቢሶ : ወትነብር : ውስተ:ዓራታ : ወኀደጋ:ጋኔን:: ወኀሊፎ:ካዕበ:
እምጢሮስ:ሖረ:እንተ:ሲዶና: ባሕረ: ገሊላ: ማእከለ:ዓሠርቱ:አህጉር::

Qui habet aures, audiendo audiat. Et intrante eo in domum, & secessum facien- 16
te à populo, interrogârunt eum discipuli, de illa parabola. Et dixit iis, Siccine vos 17
non intelligitis, & nescitis quòd quodcunque *fuit* quod ab extrà intrat in homi- 18
nem non potest pollutum facere eum: Quia non potest intrare in cor ejus, sed 19
in ventrem, ut abeat, & in latrinam effundatur, purgans omnes escas. Et dixit 20
iis, Quod exit ab homine hoc pollutum reddit hominem. Quia ab intùs hominis 21
exit omnis cogitatio mala: cujusmodi sunt fornicatio, Furtum, & cædes, et 22
adulterium, & avaritiæ, & malitia, & dolus, & fraus, & blasphemia, & super-
bia, & invidia, & dementia, & afflictio. Et hoc totum malum quod egreditur 23
ab intus, & pollutum reddit hominem. Et surgens indè abiit in regionem 24
Tyri & Sydonis, & intravit domum, & noluit aliquem scire eum: & non potuit
latére.

De muliere Syrophœnissâ.

Et tunc audivit mulier de illo, cujus filiam malus dæmon prehendisset, & venit, & 25
adoravit eum sub pedibus ejus. Et Gentilis fuit, uxor hominis Syrophœnissi fuit: 26
& rogavit eum ejicere dæmonem ex filia ejus. Et respondit Dñs Jesus, & dixit 27
ei; Sine priùs saturare parvulos: quia non est bonũ sumere panẽ filiorũ, & dare ca-
nibus. Et respondit ei, & dixit ei; Etiam Dñe, canes comedunt sub mensa micas 28
quas projiciunt parvuli. Et dixit ei, Propter hunc sermonem tuum, vade: exivit 29
iste dæmon è filia tua. Et abiit *in* domum suam, & invenit filiam suam vestitam, 30
& sedebat in lecto, & reliquerat eam dæmon. Et exiens iterum à Tyro venit 31
per Sidonem juxta Galilæam, per medium Decem civitatum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * زن حنيفي بود * از پونيقاء سوريه يعني از حمص * واز مسيح درخواست كرد كه ديو را از
27 دختر او بيرون آرد * عيسي بدان زن گفت * رها كن كه اول فرزندان سير شوند * وخوش
28 نباشد كه نان فرزندان ستده شود * وپيش سگان انداخته گردد * زن بدو جواب داد وگفت
29 اري خداوند سگان نيز † زير خوان * از خرده پارهايي كه از فرزندان افتد بخورند * عيسي
30 بدو گفت * برو كه به بركت اين سخن ابليس از دختر تو بدر آمد * وچون زن بخانه آمد
دختر خود را ديد بر تخت افتاده * وابليس ازو بدر رفته

سي يك خوش كردن عيسي مرد كر ولال را

31 * باز عيسي از تخوم صور وصيدا بدر آمد * ودر درياي جليل رفت * در تخوم ده شهر

Mulier autem Ethnica erat, ex 26
Phœnicia Syriæ; (i.e. ex Emisa)
& à Christo petiit, ut dæmonium è
filia ejus ejiceret. Jesus illi mulie- 27
ri dixit; Sine ut priùs filii satu-
rentur: neque enim bonum est, ut
panis liberorum sumatur, & canibus
projiciatur. Mulier illi responsum 28
dedit, & dixit; Etiam Domine, ca-
nes etiam sub mensa parvis frag-
mentis, quæ à filiis cadunt, vescun-
tur. Jesus illi dixit; Abi, quia cum 29
benedictione hujus sermonis diabo-
lus è filia tua exivit. Et cùm mu- 30
lier domum venisset, filiam suam
vidit in lecto jacentem & diabolum
ex illa egressum.

XXXI. Sanat Jesus hominem surdum ac mutum.

Rursum Jesus è finibus Tyri & Si- 31
donis egressus est, & in mare Gali-
lææ ivit, in confinia Decapolis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'.

Et ferunt ei surdum ægreloquentem, & invocant eum ut imponat illi
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
manum. Et abducens eum de turba privatim, jecit di-
33 χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δα-
gitos suos in auriculas ejus, & expuens, tetigit linguam ejus: Et su-
34 κτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ· Καὶ ἀ-
spiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi; Ephphatha, quod est, Adaperi-
ναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, Διανοίχθη-
re. Et statim adapertæ sunt ejus aures, & solutum est vinculum lin-
35 τι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσ-
guæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ut nemini dicerent. Quantò
36 σης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ὅσον
autem ille eis præcipiebat, magis ampliùs prædicabant. Et supramo-
37 (μ) δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισ-
dum percellebantur, dicentes, Pulchrè omnia fecit: & surdos facit audire, &
σῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ
mutos loqui.
τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

οε / η / οϛ / ϛ

CAP. VIII. η'.

ΚΑ'

In illis diebus omninò multâ turbâ existente, & non habentibus quid comede-
1 ἘΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω-
rent, advocans Jesus discipulos suos, dicit illis; Visceribus com-
2 σι, (α) προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνί-
moveor super turbam, quia jam dies tres manent apud me, & non habent quid mandu-
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγω-
cent. Et si absolvam eos jejunos in domum suam, exolventur in via: quidam enim
σι. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ
eorum delongè venerunt. Et responderunt ei discipuli sui; Unde illos
αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν τούτους
poterit quis hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos;
δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων (β) ἐπ' ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς,
Quot habetis panes? Illi verò dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ discumbere
Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν
super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens, fregit, & dabat discipulis
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
suis, ut apponerent: & apposuerunt turbæ. Et habebãt pisciculos paucos: &
αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα, (γ) καὶ
benedicens, ait apponi & ipsos. Comederunt autem, & saturati sunt: & sustu-
εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦ-
lerunt redundantia fragmentorum, septem sportas. (Erant autem comedentes quasi quatuor
ραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας. (Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρα-
millia:) & absolvit eos. Et statim ascendens in navigium cum di-
κισχίλιοι·) καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. (δ) Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-
οζ / Α
scipulis suis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Pharisæi, & cœ-
θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρ-
perunt conquirere eo, quærentes ab eo signum de cœlo, tentantes eum.
ξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

MS. A. (μ) δὲ αὐτοῖς   Κεφ. η'. MS. A. (α) προσκαλεσάμενος τοὺς (β) ἐπ' ἐρημίαις (γ) καὶ ταῦτα εὐλογήσας, εἶπεν παρατιθέναι (δ) Καὶ ἐμβὰς εὐθέως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 *ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܚܪܫܐ ܚܕ ܥܩܘܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ. *ܘܢܓܕܗ
33 ܡܢ ܟܢܫܐ ܠܚܘܕܘܗܝ ܘܐܪܡܝ ܨܒܥܬܗ ܒܐܕܢܘܗܝ ܘܪܩ ܘܩܪܒ ܠܠܫܢܗ. *ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ
34 ܘܐܬܬܢܚ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܦܬܚ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚ ܐܕܢܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܝ ܐܣܘܪܐ
35 ܕܠܫܢܗ ܘܡܠܠ ܦܫܝܩܐܝܬ. *ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. ܘܟܡܐ ܕܗܘ ܡܙܗܪ ܗܘܐ
36 ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܝܬܝܪ ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ. *ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ
37 ܫܦܝܪ ܥܒܕ. ܠܚܪܫܐ ܥܒܕ ܕܢܫܡܥܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ.

*ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ *ܟ* *ܩܦܠܐܘܢ *ܚ*

1 *ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. ܩܪܐ
2 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. *ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ. ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
3 ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. *ܘܐܢ ܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܨܝܡܝܢ
4 ܠܒܬܝܗܘܢ. ܡܫܬܪܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܝܢ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܠܡܣܒܥܘ ܠܚܡܐ. ܗܪܟܐ ܒܚܘܪܒܐ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ.
5 *ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ. *ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ
6 ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
7 ܕܢܣܝܡܘܢ. ܘܣܡܘ ܠܟܢܫܐ. *ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܠܝܠ ܢܘܢܐ. ܘܐܦ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܟ. ܘܐܡܪ
8 ܕܢܣܝܡܘܢ ܐܢܘܢ. *ܘܐܟܠܘ ܘܣܒܥܘ. ܘܐܪܝܡܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥ ܐܣܦܪܝܕܝܢ. *ܘܗܘܘ
9
10 ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ. ܐܝܟ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. *ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܣܠܩ ܠܐܠܦܐ ܥܡ
11 ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܕܠܡܢܘܬܐ. *ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪ̈ܐ *ܟܐ* *ܘܢܦܩܘ
ܦܪܝܫܐ ܘܫܪܝܘ ܠܡܒܥܬܘ ܥܡܗ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ.

Et adduxerunt ei surdum quendam mutum, & efflagitabant ab eo ut imponeret ei manum. Abduxitque eum è turba solum, & immisit digitos suos in aures illius: expuitque, ac tetigit linguam ejus, Et suspexit in cœlum, ac suspiravit: dixitque ei, Adaperitor. Atque in illa hora adapertæ sunt ejus aures, solutumque vinculum linguæ ipsius, & locutus est facillimé. Et admonuit eos ne id cuiquam dicerent: sed quantò magìs ipse interdixerat eis, tantò magìs illi prædicabant. Magisque obstupescebant, dicentes; Omnia benè facit: surdos facit ut audiant, & non loquentes ut loquantur.

Ad oblationem quotidianam. 20.

CAP. VIII.

IN illis autem diebus, quum turba multa esset, nec esset quicquam quod ederent, advocavit discipulos suos, & ait illis; Misericordiâ commoveor super turbâ hanc, quia ecce tribus diebus manserunt apud me, nec habent quod comedant. Quòd si dimisero eos jejunos ad domos suas, deficient in via: quidam enim ex eis è longinquo venerant. Dicunt ei discipuli ejus, Vndenam potest aliquis hic in deserto saturare pane hos omnes? Et interrogavit eos ipse; Quot panes habetis? Dicunt ei, Septem. Et præcepit turbis ut discumberent humi: accepitq; illos septem panes, & benedixit, fregitque, ac dedit discipulis suis ut apponerent: & apposuerunt turbis. Erant & pisces pauci, super quos etiam benedixit; dixitque ut eos apponerent. Et comederunt, & saturati sunt: cæterùm sustulerunt reliquias fragmentorum septem sportas. Erant autem homines qui comederant circiter quater mille. Et dimisit eos. Conscenditque statim navem cum discipulis suis, & venit in regionem Dalmonutha.

Feriâ III hebdomadis Candidatorum. 21.

Et exierunt Pharisæi, cœperuntq; disceptare cum eo: & petebant ab eo signum è cœlo, cùm tentarent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 *وپيش او آوردند †مردي را كه لال وكر بود * ودر خواست كردند كه مسيح دست بروي
33 نهد * *عيسي مرد را تنها * از انبوه بيرون برد * و انكشت خود در دو كوش او نهاد * واب
34 دهن خود را بر زبانش انداخت * *وسوي اسمان †چشم برداشت وآسود * وبدو كفت كشاده
35 باش * *همانا دم دو كوش او كشاده شدند * وزبان او كويا كشت * وبسخن در آمد * *وايشانرا
36 سپارد كه اين را بكسي نكويند * و چندانك ايشانرا مي سپارد كه نكويند * ايشان
بيشتر منادي مي زدند * *وبيشتر در تعجب مي ماندند * ومي كفتند كه هر چيز
37 نيك ميكند * كرانرا كوش مي كشايد * ولالانرا زبان مي دهد * سي دو انجا
1 كه از هفت نان واندكي ماهي چهار هزار مرد را سير كرد * ودران روزكار كه جماعت بسيار
بودند * واباداني دور بود * وچيزي نبود كه بخورند * شاكردان خود را خواند * وبديشان كفت *
2 *بدين جماعت رحمت مي كنيم * اينك سه روزست كه پيش من ماندند * وچيزي ندارند كه بخورند *
3 *واكر ايشانرا بدهن روزه بكذارم كه بروند * در راه افكار شوند * براي انك كساني * هستند كه

Et ad eum adduxerunt virum quendam qui mutus & surdus erat, et petebant ut Christus illi manum imponeret. Jesus hominem seorsum è turba eduxit, & digitos suos in aures ejus indidit, & salivam suam linguæ ejus injecit. Et oculis in cœlum sublatis quievit, deinde illi dixit, apertus esto. Eodem instanti ambæ aures ejus apertæ sunt, & lingua ejus loquelâ prædita est, & sermonem aggressa est. Et illis mandavit ut hoc nemini dicerent: & quò magis illis jussit ne dicerent, illi magis prædicabant. Et majori admiratione capti sunt, & dicebant; Omnia quidem bene facit, surdis aures aperit, & mutis linguam reddit.

XXXII. Ubi septem panibus, & paucis piscibus, quater mille viros saturavit.

CAP. VIII.

ET in illis diebus quum turbæ multæ essent, & habitatio longè abesset, nec quidquam esset quod comederent; discipulos suos vocavit, & illis dixit, In hanc multitudinem misericordiâ afficimur: ecce triduum est, quod apud me manserunt, nec quidquam habent quod comedant. Et si illos ore jejuno dimitterem ut abirent, in via deficerentur: quoniam aliqui sunt, qui

Versio VULGATA LATINA.

32 Et adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
33 Et apprehendens eum de turba seorsùm, misit digitos suos in auriculas ejus: & ex-
34 spuens, tetigit linguam ejus: Et suspiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi; Eph-
35 phetha, quod est, Adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, & solutum est vincu-
36 lum linguæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò
37 autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædicabant: Et eò ampliùs admirabantur, dicentes; Benè omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.

CAP. VIII.

1 In diebus illis iterùm cùm turba multa esset, nec haberent quod manducarent,
2 convocatis discipulis, ait illis; Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: Et si dimisero eos jejunos in domum su- 3
am, deficient in via: quidam enim ex eis de longè venerunt. Et responderunt ei 4
discipuli sui; Undè illos quis poterit hîc saturare panibus in solitudine? Et inter- 5
rogavit eos; Quot panes habetis? Qui dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ 6
discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, & dabat
discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt turbæ. Et habebant pisciculos pau- 7
cos: & ipsos benedixit, & jussit apponi. Et manducaverunt, & saturati sunt, & 8
sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. Erant autem qui 9
manducaverunt, quasi quatuor millia: & dimisit eos. Et statim ascendens na- 10
vim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Pharisæi, & 11
cœperunt conquirere cum eo, quærentes ab illo signum de cœlo, tentantes eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 فجاوا اليه باخرس اصم وسالوه ان يضع يده عليه * فاخرجه وحده من الجمع وبرك اصابعه
34 35 في اذنيه وتفل ثم مس لسانه * ونظر الي السماء وتنهد وقال افاثا الذي هو انفتح * فللوقت
36 انفتح سمعه وانحل رباط لسانه وتكلم مستويا * واوصاهم الا يقولوا لاحد شيا * فاما هم فكانوا
37 يكثرون كثيرا * ويبهتون جدا * قايلين ما احسن كلما يصنع الخرس يتكلمون والصم
يسمعون *

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * وفي تلك الايام ايضا وافته جموع
2 كثيره ولم يكن لهم ما ياكلون * فدعا تلاميذه وقال لهم * انا اتراف على هذا الجمع لان
3 لهم معي ثلثة ايام مقيمون وليس لهم ما ياكلون * وان انا اطلقهم الي منازلهم بلا طعام
4 ضعفوا في الطريق لان منهم من جاء من بعيد * فاجابه تلاميذه من يقدر هاهنا يشبع
5 6 هولاء خبزا في البرية * فسالهم كم عندكم من الخبز فقالوا سبعه * فامر الجموع ان يتكيوا
7 علي الارض * واخذ سبع الخبزات فبارك وكسر واعطي التلاميذ كيما يقدموا للجموع * وكان
8 معهم ايضا سمك يسير فباركه وامر ان يقدموا اليهم * فاكلوا وشبعوا * وجمعوا من الكسر
9 سبع قفاف * وكان الذين اكلوا اربعة الف واطلقهم *

* الفصل الخامس والعشرون *

10 * وللوقت ركب السفينة مع تلاميذه وجاء الي
11 نواحي المجدل * فخرج الفريسيون وبدوا يجادلونه ويطلبون منه اية من السماء ليجربوه *

Et adduxerunt ad eum mutum surdum 32
& deprecati sunt eum ut imponeret manum suam super eum. Et eduxit eum se- 33
orsum ex populo, & injecit digitos suos in auriculas ejus: & expuit, dein teti-
git linguam ejus. Et aspexit in cœlum, 34
& suspiravit ac dixit; Ephphetha, quod est, Aperitor. Et statim apertus est au- 35
ditus ejus, & solutum est ligamen linguæ ejus, atque locutus est planè. Et præce- 36
pit eis ne dicerent ulli quicquam. At illi prædicabant multùm, Et stupebant ma- 37
gnopere, dicentes; Quàm pulchrum est quidquid agit! muti loquuntur, & surdi audiunt.

Sectio vigesima quarta.

CAP. VIII.

Et in illis diebus iterùm venerunt ad 1
eum turbæ multæ, & non erat eis quod comederent. Et vocavit discipulos suos,
& dixit illis; Ego misereor super hanc 2
turbam: quoniam ipsi sunt mecum tribus diebus persistentes, & non est eis quod
manducent: Et si ego dimisero eos ad 3
habitacula eorum sine cibo, deficient in via, quoniam ex eis sunt qui venerunt è
longinquo. Et responderunt ei discipuli 4
ejus; Quis poterit hic saturare istos
pane in deserto? Et interrogavit eos; 5
Quot apud vos sunt panes? Dixerunt,
Septem. Præcepit ergò turbis ut discum- 6
berent super terram. Et accepit septem panes, & benedixit, ac fregit, deditque
discipulis, ut offerrent turbis. Et erant 7
cum eis etiam pisces pauci, quos benedixit, & præcepit ut offerrent eis. Et 8
manducaverunt, & saturati sunt, & collegerunt de fragmentis septem cophi-
nos. Et erant qui manducaverant, qua- 9
tuor millia; & dimisit eos.

Sectio vigesima quinta.

Et statim conscendit navim cum discipu- 10
lis suis, & venit in partes Magdal. Et 11
exierunt Pharisæi, & cœperunt disceptare cum eo, & quærere ab illo signum de cœlo, ut tentarent eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ በሃም ፡

32 ወአምጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ በሃመ ፡ ወጽሙመ ፡ ወአስተብቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይደይ ፡ እዴሁ ፡ ላዕ
33 ሌሁ ፡፡ ወአግኀሦ ፡ እምኀበ ፡ ሰብእ ፡ በባሕቲቶሙ ፡ ወወደየ ፡ አጻብዒሁ ፡ ውስተ ፡ እ
34 ዘኒሁ ፡ ወተፍአ ፡ ወገሰሰ ፡ ልሳኖ ፡፡ ወነጸረ ፡ ሰማየ ፡ ወአስተምሐረ ፡ ወይቤሎ ፡ ኤፍታ
35 ሕ ፡ ተፈታሕ ፡ ተረጕሞ ፡ ብሂል ፡፡ ወሶቤሃ ፡ ተከሥታ ፡ እዕዛኒሁ ፡ ወተፈትሐ ፡ ማእሰ
36 ረ ፡ ልሳኑ ፡ ሶቤሃ ፡ ወተናገረ ፡ ርቱዐ ፡፡ ወገሠጾሙ ፡ ኢይንግሩ ፡ ወኢለመኑሂ ፡ ወመጠነ ፡
37 ውእቱ ፡ ይከልኦሙ ፡ ፈድፋደ ፡ ይነግሩ ፡ ሎቱ ፡፡ ወፈድፋደ ፡ ያነክሩ ፡፡ ወይብሉ ፡ ኵ
ሉ ፡ ሠናየ ፡ ገብረ ፡ ለጽሙማንሂ ፡ ያሰምዖሙ ፡ ወለበሃማንሂ ፡ ያነብቦሙ ፡፡
1 በእንተ ፡ ሰብዐ ፡ ኅብስት ፡ ፰ ወይእቲ ፡ እሚረ ፡ ብዙኃ ፡ ሰብእ ፡ ኮነ ፡ ሀሎ ፡ ወአ
2 ልቦሙ ፡ ዘይበልዑ ፡ ወጸውዖሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ያምሕረኒ ፡ እሉ ፡ ሰብ
3 እ ፡ ናሁ ፡ ሠለስቱ ፡ ዮም ፡ እንዘ ፡ ይፀንሑኒ ፡ ወአልቦሙ ፡ ዘይበልዑ ፡፡ ወእመኒ ፡ ሰዐ
ርክዎሙ ፡ ርኁባኒሆሙ ፡ ይእትዉ ፡ አብያቲሆሙ ፡ ይደክሙ ፡ በፍኖት ፡ ወቦ ፡ እለሂ ፡ እም
4 ርሑቅ ፡ መጽኡ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ መኑ ፡ ዘይክል ፡ በዝየ ፡ በገደም ፡ አጽግቦ
5 ቶሙ ፡ ኅብስተ ፡ ለኵሉ ፡ ዝንቱ ፡ ሕዝብ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሚመጠነ ፡ ኅብስተ ፡ ብ
6 ክሙ ፡ ወይቤልዎ ፡ ሰብዐ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ለሰብእ ፡ ይርፍቁ ፡ ደበ ፡ ምድር ፡ ወነሥአ
ን ፡ ለሰብዑ ፡ ኅብስት ፡ ወአእኰቶ ፡ ፈተተ ፡ ወወሀቦሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ያቅርቡ ፡ሎሙ ፡
7 ወአቅረቡ ፡ ለሰብእ ፡፡ ወቦሙ ፡ ዓሣሂ ፡ ሕደጠ ፡ ወባረከ ፡ ኪያሆሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አቅ
8 ርቡ ፡ ሎሙ ፡ ዘኒ ፡፡ ወበልዑ ፡ ወጸገቡ ፡ ወአግኀሡ ፡ ዘተርፈ ፡ ፍተታተ ፡ መልአ ፡ ሰብ
9 ዐተ ፡ እስፈሪደት ፡፡ ወእለ ፡ በልዑ ፡ ይእክሉ ፡ አርብዓ ፡ ምእተ ፡ ወእምዝ ፡ ፈነዎሙ ፡ ሶ
10 ቤሃ ፡ ወሖሩ ፡፡ ወእምዝ ፡ ዓርገ ፡ ሐመረ ፡ ምስለ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወእምዝ ፡ በጽሐ ፡ ው
11 ስተ ፡ ደወለ ፡ ደልማት ፡፡ ወወፅኡ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወአኀዙ ፡ ይትኃሠሥዎ ፡ ወይሰአልዎ ፡
ትእምርተ ፡ እምሰማይ ፡ እንዘ ፡ ያመክርዎ ፡፡

De muto.

Et adduxerunt ad eum mutum & surdum, & orabant eum ut poneret manum suã 32
super eum. Et seorsum duxit eum à populo privatim, & jecit digitos suos in au- 33
res ejus: & expuit, & tetigit linguam ejus. Et suspexit *in* cœlum, & misericor- 34
diâ commot⁹ fuit, & dixit ei; Ephathah taphathah, Aperire, per interpretationẽ.
Et continuò adapertæ sunt aures ej⁹: & solutum fuit vinculũ linguæ ej⁹ statim: & 35
loquebatur rectè. Et comminatus est iis ne dicerent alicui: & quantò ille pro- 36
hibebat, tantò magis loquuti sunt de illo. Et ampliùs admirabantur, & dixe- 37
runt; Omnia bona fecit, surdos audire, & mutos loqui.

De septem panibus. CAP. VIII.

Et isto die iterũ multi homines fuerunt, & non habuerunt quid comederent, & 1
vocavit discipulos suos, & dixit iis; Misericordiâ commovent me hi populi: ecce 2
tres dies sustinuerunt me, & non habent quid comedant. Et si dimisero eos esu- 3
rientes ire ad domus suas, deficient in via: & sunt qui è longè venerunt. Et dixe- 4
runt ei discipuli sui; Quis potest in hoc deserto satiare panibus totum hunc po-
pulum? Et dixit iis, Quot panes habetis? Et dixerunt ei, Septem. Et præ- 5 6
cepit populis discumbere super terram. Et accepit septem panes, & gratias a-
gendo, fregit: & dedit discipulis suis, offerre iis: & obtulerunt populo. Et ha- 7
buerunt pisciculos paucos: & benedixit ipsis, & præcepit iis offerre illos. Et come- 8
derunt, & saturati sunt: & sustulerunt quod supererat fragmentorum usque ad
plenitudinem septem sportarum. Et edentes panem *erant* quadragies centum: 9
& tunc dimisit eos statim, & abierunt. Et ascendens navim cum discipulis suis, 10
venit in regionem Dalmatha. Et exierunt Pharisæi, & cœperunt altercari 11
cum eo, & rogare ab illo signum è cœlo, tentantes eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 از دور آمده اند * شاکردان بدو کفتند درین ویرانی چکونه ایشانرا سیر کنیم * عیسي از ایشان
6 پرسید چند نان دارید * کفتند هفت نان * [مسیح بجماعت فرمود که بر زمین نشینند] ان هفت
7 نان را ستد * وبرکت کرد وشکست وبشاکردان مي داد * تا بر جماعت بخش کردند * وداشتند
8 اندکي ماهي بر ماهي نیز برکت کرد * وفرمود که بریشان قسمت کنند * خوردند وسیر شدند *
9 واز نان پارها که زیاده مانده هفت سبد پر داشتند * وجماعت بشمار چهار هزار مرد بودند * ایشانرا
10 دستوري داد تا بخانهء خود رفتند * ومسیح با شاکردان خود [درکشتي بالا رفت] ودر ولایت
11 دلمانوث آمد * شي سه انجا که معتزلان از عیسي ایت خواستند * معتزلان بدر آمدند *
وخواستند که با او بکاوند * اغاز کردند وکفتند * اکر تو مسیحي از اسمان مارا ایت بنماي * واورا
مي آزمودند *

ex longinquo venerunt. Discipuli 4
ei dixerunt; In hoc deserto quomodò eos satiemus? Jesus illos in- 5
terrogavit; Quot panes habetis?
Dixerunt, Septem panes. Christus 6
multitudine jussâ ut humi sederent, illos septem panes accepit, et
benedictione peractâ fregit, et discipulis dedit, ut multitudini distribuerent. Et habebant paucos pi- 7
sces; & piscibus etiam benedixit,
et jussit ut illis partirentur. Come- 8
derunt itaque et saturati sunt: et
pane fragmentorum qui superfuerat, septem sportas impleverunt. Et 9
multitudo numero quatuor millium virorum erant: & illis veniam dedit
ut domum suam irent. Christus au- 10
tem cum discipulis suis navim conscendit, et in regionem Dalmanuth venit.

XXXIII. Ubi Pharisæi à Jesu signum quæsiverunt.

Et Pharisæi egressi sunt, et volue- 11
runt cum illo disputare: et exorsi sunt, dicentes; Si tu es Christus, è cœlo nobis signum ostende: tentabant autem eum.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΒ'. ΚΓ'. ΚΔ'.

Et ingemiscens spiritu *suo*, ait; Quid generatio ista signum quærit?
12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ;
Amen dico vobis, Si dabitur generationi isti signum. Et dimittens eos, *ascendens*
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς (ε) αὐτοὺς, ἐμβὰς
rursum in navigium, abiit *in ulterius*. Et obliti sunt sumere panes: & *si*
14 πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους· καὶ εἰ
non unum panem non habebant *cum se* in *navigio*. Et præcipiebat eis, dicens;
15 μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, ΚΒ' οθ β
Videte, *aspicite* à fermento Pharisæorum, & fermento Herodis. Et *ratiocinabantur*,
16 Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διελογίζοντο, π
ad *invicem* dicentes; Quia panes non habemus. *Et cognoscens* Jesus, ait illis;
17 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, ς
Quid cogitatis, quia panes non habetis? Nondum cognoscitis, nec intelligitis? adhuc *cæ-*
Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπω-
catum habetis cor vestrum? Oculos habentes non *aspicitis*, & aures habentes
18 ρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες
non auditis? *Et non* recordamini, Quando quinque panes fregi in *quinquies mille*,
19 οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε, Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,
quot cophinos plenos fragmentorum sustulistis? Dicunt ei; Duodecim. Quando *autem*
20 πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. Ὅτε δὲ
septem in *quater mille*, quot *sportarum complementa* fragmentorum tulistis?
τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε;

ΚΓ' πα ι
Illi verò dixerunt; Septem: Et dicebat eis; Quomodo *non* intelligitis? Et *venit in*
οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Πῶς οὐ συνίετε; Καὶ ἔρχεται εἰς 21
Bethsaidam, & *ferunt* ei cæcum, & *invocabant* eum ut illum tangeret. Et 22
Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. Καὶ
adsumens manum cæci, eduxit eum extra vicum: & expuens in 23
ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς
oculos ejus, *imponens manus ei*, interrogavit eum, siquid videret. Et
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ
suspiciens ait; Video homines, *quoniam* velut arbores *cerno*, ambulantes. Deinde 24
ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας. Εἶτα
iterùm imposuit manus super oculos ejus, & *fecit ipsum* videre: 25
πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι·
& restitutus est, *& intuitus est perlucidè omnes*. Et misit illum in domum
καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν (η) εἰς τὸν οἶκον
ΚΔ' πβ α
suam, dicens; *Neque* in *vicum ingrediaris*, *neque* dixeris *cuipiam* in *vico*. Et 26
αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. Καὶ
egressus est Jesus & discipuli ejus in *vicos* Cæsareæ Philippi: & in 27
ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
via interrogabat discipulos suos, dicens eis; Quem me dicunt ho-
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς (θ) μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
mines esse?
θρωποι εἶναι;

MS.A. (ε) αὐτοῦ, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον (ζ) Πῶς οὔπω (η) εἰς οἶκον (θ) μαθητὰς, λέγων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܐܬܬܢܚ ܒܪܘܚܗ ܘܐܡܪ ܠܡܢܐ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܥܝܐ ܐܬܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܝܗܒ ܐܬܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ.
13 ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܐܙܠܘ ܠܗܘ ܥܒܪܐ.
14 ܘܛܥܘ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ ܘܐܦܠܐ ܚܕܐ ܓܪܝܨܐ ܐܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܣܦܝܢܬܐ.
15 ܘܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܗܪܘܕܣ.
16 ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܢ.
17 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܠܒܐ ܩܫܝܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ.
18 ܘܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܕܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܥܗܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
19 ܟܕ ܩܨܝܬ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ ܩܨܝܐ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܪܥܣܪ.
20 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܟܕ ܫܒܥܐ ܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܕܩܨܝܐ ܟܕ ܡܠܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܫܒܥܐ.
21 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
22 ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܣܡܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗ.
23 ܘܐܚܕ ܐܝܕܗ ܕܣܡܝܐ ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܘܪܩ ܒܥܝܢܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܘܫܐܠܗ ܕܡܢܐ ܚܙܐ.
24 ܘܚܪ ܘܐܡܪ ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܐܝܠܢܐ ܕܡܗܠܟܝܢ.
25 ܘܬܘܒ ܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ ܘܐܬܬܩܢ ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ ܦܫܝܩܐܝܬ.
26 ܘܫܕܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܐܡܪ ܐܦܠܐ ܠܩܪܝܬܐ ܬܥܘܠ ܘܐܦܠܐ ܠܐܢܫ ܬܐܡܪ ܒܩܪܝܬܐ.
27 ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܩܘܪܝܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܝܬܝ.

Et ingemuit spiritu suo, & ait; Cur postu- 12
lat signum generatio ista? Amen dico vo-
bis, Non dabitur signum generationi huic.
Et reliquit eos, conscenditque navem, & 13
abierunt in illam ulteriorem ripam. Obliti- 14
que fuerant assumere secum panem, nec nisi
unam placentam habebant secum in navi.
Et monuit eos, dixitque; Videte, cavete 15
à fermento Pharisæorum, & à fermento He-
rodis. Meditabantur itaque unus cum alio, 16
ac dicebant; Panem non habemus. Je- 17
sus autem cognovit, & ait illis; Quid
meditamini quòd panem non habetis?
nondum cognoscitis, nec intelligitis? ad-
huc cor durum est vobis? Et sunt vo- 18
bis oculi, nec videtis; sunt & aures vo-
bis, nec auditis: nec meministis, Quum 19
illos quinque panes fregi pro quinque mil-
libus, quot cophinos fragmentorum ple-
nos sustulistis? dicunt ei, Duodecim. Sub- 20
dit eis, Et quum septem pro quatuor
millibus, quot sportas fragmentorum ple-
nas sustulistis? dicunt, Septem. Ait illis, 21
Quomodò necdum intelligitis? Venit au- 22
tem in Beth-saidam: & adduxerunt ei
cæcum, efflagitabántque ab eo ut tange-
ret illum. Et prehendit manum cæci, & 23
eduxit eum extra pagum, expuítque in
oculos ejus, ac imposuit manum suam;
& interrogavit eum ecquid videret. Su- 24
spexit itaque, & ait; Video homines in-
star arborum ambulantium. Rursùs im- 25
posuit manum suam oculis ipsius & resti-
tutus est, & videbat omnia dilucidè. Et 26
dimisit eum ad domum suam, & ait; Nec
in pagum illum introieris, neque dixeris
cuiquam in pago. Prodiit autem Jesus 27
& discipuli ejus in vicos Cæsareæ Phi-
lippi: & interrogabat discipulos suos
in via, & dicebat eis; Quem me dicunt
homines esse?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * عيسي در نفس خود آسايش كرفت وكفت • اين دوده شوم † ازمن چه ايت مي خواهند •
13 راست بشما بكويم كه بدين دوده آيت داده نشود • * وايشانرا رها كرد • ودربالاء [كشتي با
14 شاكردان دركذركاه رفتند • * وفراموش كردند • كه با خود نان ببرند • ونه يك قرص • ودر
15 كشتي بايشان نان نبود • * ومسيح بديشان † سپارش كرد • كه ازخمير مايه • معتزلان † پرهيز كنيد •
16 17 وازخمير هيروديس • * وايشان يكي بديكي مي كفتند • نان نداريم • * عيسي درون ايشانرا †
دانست وبديشان كفت • چرا با همديكر مي كوييد • نان نداريم • راست كويم دل سخت داريد •
18 19 * چشم داريد ونمي بينيد • كوش داريد ونمي شنويد وبياد نمي اريد * كه ازپنج نان كه شكستم پنج
20 هزار مرد سير شد • وچند سبد • كه افزون ماند • برداشتند • [بدو كفتند دوازده] * وان هفت
21 نان كه چهار هزار مرد خوردند • وچند سبد پر ازپارها برداشتند شاكردان كفتند هفت • * بديشان
كفت چكونه تا اين ساعت درنيافتيد سي چهار آنجا كه برچشم نابينا كل نهاد وبينا شد
22 * [ودربيت صيدا امد] تا بيناي پيش مسيح آوردند • ودرخواست † كردند كه بدو برسد •

Jesus in seipso quietem cepit, & di- 12
xit; Hæc generatio prava à me cur
signum quærunt? Verum vobis di-
co, quòd huic generationi signum non
dabitur. Et illos reliquit, & con- 13
scensâ navi ipse *cum discipulis in*
trajectum abierunt. Et obliti erant 14
secum panem afferre, ne unam qui-
dem placentam: & in navi cum il-
lis panis non erat. Et Christus illis 15
præcepit, dicens; *Quin à fermento*
Pharisæorum abstinete, & à fermen-
to Herodis. Illi autem alter alteri 16
dixerunt; Panem non habemus.
Jesus intimum illorum cognovit, & 17
illis dixit; Quare alter alteri dici-
tis, Panem non habemus? Verum
dico, Cor durum habetis. Oculos 18
habetis, & non videtis; aures ha-
betis, & non auditis, neque in me-
moriam reducitis: Quum quinque 19
panibus quos fregi, quinquies mille
viri saturati sunt, & quot corbes,
qui supererant, sustulerunt? Ei di-
xerunt, Duodecim. Et illos septem 20
panes, quos quater mille viri come-
derunt, & quot corbes plenos frag-
mentorum sustulerunt? Discipuli
dixerunt, Septem. Illis dixit, Quo- 21
modo usque hanc horam non intel-
lexistis?
XXXIV. Ubi oculis cæci lutum
imposuit, & videns factus est.
Et Bethsaidam venit ubi cæcum ad 22
Christum adduxerunt, & petitionem
fecerunt ut illum tangeret.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et ingemiſcens ſpiritu ait; Quid generatio iſta ſignum quærit? Amen dico vobis,
13 Si dabitur generationi iſti ſignum. Et dimittens eos, aſcendit iterùm navim, & ab-
14 iit trans fretum. Et obliti ſunt panes ſumere: & niſi unum panem non habebant
15 ſecum in navi. Et præcipiebat eis, dicens; Videte & cavete à fermento Phariſæo-
16 rum, & fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum; dicentes; Quia panes
17 non habemus. Quo cognito, ait illis Jeſus; Quid cogitatis, quia panes non ha-
betis? nondùm cognoſcitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor veſtrum?
18 Oculos habentes non videtis? & aures habentes non auditis? Nec recordamini,
19 Quando quinque panes fregi in quinque millia: quot cophinos fragmentorum ple-
20 nos ſuſtuliſtis? Dicunt ei; Duodecim. Quando & ſeptem panes in quatuor
millia: quot ſportas fragmentorum tuliſtis? Et dicunt ei; Septem. Et dicebat 21
eis; Quomodò nondum intelligitis? Et veniunt Bethſaidam, & adducunt ei cæ- 22
cum, & rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehenſâ manu cæci, eduxit eum 23
extra vicum: & expuens in oculos ejus impoſitis manibus ſuis, interrogavit eum, 24
ſi quid videret. Et aſpiciens, ait; Video homines velut arbores ambulantes. De- 25
indè iterùm impoſuit manus ſuper oculos ejus: & cœpit videre, & reſtitutus eſt
ita ut clarè videret omnia. Et miſit illum in domum ſuam, dicens; Vade in do- 26
mum tuam: & ſi in vicum introieris, nemini dixeris. Et egreſſus eſt Jeſus, & 27
diſcipuli ejus, in caſtella Cæſareæ Philippi: & in via interrogabat diſcipulos ſu-
os, dicens eis; Quem me dicunt eſſe homines?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 فتنهد بالروح وقال لماذا يلتمس هذا الجيل آية * امين اقول لكم ليس يعطى هذا الجيل آية *
13 ثم تركهم وركب السفينة ايضا ومضى الى العبر * ونسوا ان ياخذوا معهم خبزا ولم يكن
14 معهم في السفينة سوى رغيف واحد * فوصاهم قائلا انظروا واحذروا خمير الفريسيين وخمير
15 هيرودس * فجعلوا يفكرون ان ليس معهم خبز * فلما علم قال لهم لماذا تفكرون انه ليس
16 17 معكم خبز * اما تعلمون * ولا تفهمون * اقلوبكم مطموسة * وعيونكم لا تبصر ولكم سمع فلا
18 19 تسمعون * اما تذكرون * خمس الخبزات التي كسرتها لخمسة الاف وكم قفة مملوة كسرا
20 اخذتم * فقالوا له اثني عشر * والسبع لاربعة الاف وكم قفة مملوة كسرا اخذتم فقالوا
21 له سبعا * فقال لهم لماذا لا تفهمون * الفصل السادس والعشرون *
22 23 ثم جاوا الى بيت صيدا فقدموا اليه اعمى وسالوه ان يلمسه * فاخذ بيد الاعمى واخرجه
24 من القرية وتفل في عينيه ووضع يده عليه وساله ماذا تنظر * فقال ابصر الناس مثل الشجر
25 26 يمشون * فوضع يده ايضا على عينيه فابصر جيدا وبرا ونظر الى كل شي ظاهرا * وارسله الى
بيته قائلا لا تدخل القرية ولا تقل لاحد من اهلها شيا *
27 ثم خرج يسوع وتلاميذه الى قرى * الفصل السابع والعشرون *
قيسارية فيلبس * وفي الطريق سال تلاميذه قائلا ماذا تقول الناس اني انا *

Et ingemuit ſpiritu, & dixit; Ad quid quærit hæc generatio ſignum? Amen dico vobis, Non dabitur huic generationi ſignum. 12
Tum dimiſit eos, & conſcendit navim denuò, & abiit trans fretum. 13
Et obliti ſunt accipere ſecum panem: & non habebant in navi præter panem unum. 14
Et præcepit eis, dicens; Videte & diſcernite fermentum Phariſæorum, & fermentum Herodis. 15
Et cœperunt cogitare quòd non haberent panem. 16
Et cùm cognoviſſet, dixit eis; Quare cogitatis, quòd non ſit vobiſcum panis? An non ſcitis, neque intelligitis? an corda veſtra cæca ſunt? 17
Et oculi veſtri non vident? Et habetis auditum, & non auditis? Nonne recordamini 18
Quinque panum quos fregi quinque millibus? Et quot cophinos plenos fragmentorum ſumpſiſtis? Dixerunt ei, Duodecim. 19
Et ſeptem, quatuor millibus? Et quot cophinos plenos fragmentorum ſumpſiſtis? dixerunt ei, Septem. 20
Ait illis, Quare non intelligitis? 21

Sectio vigeſima ſexta.

Deindè venerunt Beth-ſaidam: & obtulerunt ei cæcum, & rogaverunt eum ut tangeret illum. 22
Et accepit manum cæci, & eduxit eum è civitate, & expuit in oculos ejus, & poſuit manum ſuam ſuper eum, & interrogavit eum, Quid vides? 23
Et dixit; Cerno homines velut arbores ambulare. 24
Et impoſuit manum ſuam iterùm ſuper oculos ejus; & vidit benè, & ſanatus eſt, & perſpexit omnes res clarè. 25
Et miſit illum in domum ſuam, dicens; Ne ingrediaris civitatem, neque dicas ulli ex civibus ejus quicquam. 26

Sectio vigeſima ſeptima.

Poſthæc egreſſus eſt Jeſus & diſcipuli ejus in caſtella Cæſareæ Philippi; & in via interrogavit diſcipulos ſuos, dicens; Quem dicunt homines me eſſe? 27

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተከዘ፡ በመንፈሱ፡ ወይቤ፡ ምንተኑ፡ ተኃሥሥ፡ ትእምርተ፡ ዘትውልድ፡፡ ኢያሜን፡
13 ኣብለክሙ፡ ከመ፡ ኢይትወሀብ፡ ለዛቲ፡ ትውልድ፡ ትእምርት፡፡ ወኃደጎሙ፡ ካዕ
14 በ፡ ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወሖረ፡ ማዕዶተ፡፡ ወረስዑ፡ ነሢአ፡ ኅብስተ፡ ወአልቦሙ፡ ዘእ
ንበለ፡ ኣሐቲ፡ ኅብስት፡ ምስሌሆሙ፡ ውስተ፡ ሐመር፡፡
በእንተ፡ ብሑአ፡ ፈረሳዊያን፡፡
15 ወአዘዞሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ወተዓቀቡ፡ እምነ፡ ብሕአሙ፡ ለፈረሳዊያን፡ ወእምነ፡
16 ብሑአ፡ ሄሮድስ፡፡ ወሐለዩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡ እስመሁ፡ እንጋ፡ ኅብስተ፡
17 ኢነሣእነ፡ ይብለነ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ት
ሔልዩ፡ በልብክሙ፡ እስመ፡ ኅብስተኑ፡ አልብክሙ፡፡ ዓዲኑ፡ ኢታአምሩ፡ ወኢትሌብ
18 ዉ፡ ልብክሙኒ፡ ጽሉል፡፡ ወአዕይንት፡ ብክሙ፡ ወኢትሬእዩ፡ ወእዝነ፡ ብክሙ፡ ወ
19 ኢትሰምዑ፡፡ ወኢትዜከሩኑ፡፡ ዘአሜ፡ ኃምስ፡ ኅብስተ፡ ወፈተትኩ፡ ለኃምስ፡ም
እት፡ ብእሲ፡ ወሚመጠኑ፡ አግሐሠክሙ፡ እክፋረ፡ ዘመልአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡ ወይ
20 ቤልዎ፡ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ለሚኔ፡ሰብዑ፡ኅብስተ፡ ለአርብዓ፡ ም
እት፡ ወሚመጠኑ፡ አግሐሠክሙ፡ አስፌሬደተ፡ ዘመልአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡፡ ወይቤል
21 ዎ፡ ሰብዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡እፎ፡እንከ፡ዘኢትሌብዉ፡፡
22 በእንተ፡ ዕዉር፡ ወበጽሑ፡ ቤተ፡ ሳይዳ፡ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ዕዉረ፡
23 ወአስተብቍዕዎ፡ ይግስሶ፡፡ ወአኃዞ፡ በእዴሁ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ ወአውፅኦ፡ አ
24 ፍኣ፡ እምሃገር፡ ወተፍአ፡ ውስተ፡ አዕይንቲሁ፡ ወገሰሶ፡ ወይቤሎ፡ ምንተ፡ ትሬኢ፡፡ ወ
25 ነጸረ፡ ወይቤ፡ እሬኢ፡ ሰብአ፡ ከመ፡ ዕፀ፡ ያንሶሱ፡፡ ወገሰሶ፡ አዕይንቲሁ፡ ካዕበ፡ ወ
26 ርእየ፡ ይሓኒ፡ ወነጸረ፡ ኵሎ፡ ብርሃነ፡፡ ወፈነዎ፡ ቤቶ፡ ወይቤሎ፡ ኢትባእ፡ ውስተ
ኣ፡ ኣዕጻደት፡ ወአልቦ፡ ለዘ፡ ትነግር፡ ውስተ፡ ሀገርኒ፡፡
በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ በቂሳርያ፡
27 ወሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአርዳኢሁ፡ ውስተ፡ አህጉረ፡ ቂሳርያ፡ ዘፊልጶስ፡ ወተስአ
ሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ በፍኖት፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብእ፡፡

Et contriſtatus fuit in ſpiritu ſuo, & dixit; Quodnam quærit ſignum hæc genera- 12
tio? Amen dico vobis, quòd non dabitur huic generationi ſignum. Et reliquit 13
eos iterum, & aſcendit navem, & abiit in ulterius. Et obliti fuerant ſumere pa- 14
nes: & non habebant niſi unum panem ſecum in navi.

De fermento Phariſæorum.

Et præcepit iis, & dixit iis; Videte, & cavete à fermento Phariſæorum, & à fer- 15
mento Herodis. Et ratiocinati ſunt ad invicem, & dixerunt; Quia panes non 16
ſumpſimus loquutus eſt nobis. Et cognoſcebat eos Dominus Jeſus, & dixit iis; 17
Quid ratiocinamini in cordibus veſtris? Anne, quoniam panes non habetis?
Nondum cognoſcitis & non intelligitis? cor veſtrum obumbratum eſt? Et o- 18
culos habetis & non videtis, & aures habetis & non auditis? Et nónne recorda-
mini, Quando *erant* quinque panes, & fregi in quinquagies centum hominum, & 19
quot ſuſtuliſtis ſportas, quas impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei;
Duodecim. Et dixit iis, Quando ſeptem panes in quadragies centum, & quot 20
ſuſtuliſtis ſportas, quas impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei, Se- 21
ptem. Et dixit, Quomodò igitur *hæc* non intelligitis? *De cæco.*
Et venerunt Bethſaidam, & adduxerunt ad eum cæcum, & precati ſunt eum, ut 22
tangeret eum. Et prehendit in manu ſua hunc cæcum, & eduxit eum foris, è ci- 23
vitate: & inſpuit oculis ſuis, & tetigit eum, & dixit ei; Quid vides? Et proſpexit, 24
& dixit; Video homines ſicut arbores ambulantes. Et tetigit oculos ejus iterû, 25
& viſus reſtitutus eſt, & proſpexit omnia dilucidè. Et miſit eum domum 26
ſuam, & dixit ei; Ne ingreditor in villas, & nemini dicas in civitate.

De interrogando eos in Cæſarea.

Et abiit Dominus Jeſus, & diſcipuli ejus, in civitates Cæſareæ Philippi: & inter- 27
rogavit diſcipulos ſuos in via, & dixit iis; Quem me *eſſe* dicunt homines?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * دست آن نابينا را گرفت * وازده بيرون برد * وازآب دهن خود اندکي بر چشم او ره
24 ودست خود را برو نهاد * وازو پرسيد چه مي بيني * نابينا گفت ادميانرا مي بينم بر
25 مثال درخت * مي گردند * باز دو دست بر چشم او نهاد * نابينا همه چيز را روشن ديد *
26 * واورا بخانه خود فرستاد * وسپارد که بده در مرو * وبا کسي مگو *
سي پنج اگاه کردن حواريون را که کشته مي شود
27 * عيسي با شاگردان خود در ديهها قيسارية فيلبوس بدر آمدند * وازشاگردان خود راه
مي پرسيد وبديشان گفت * مردم براي من چه مي گويند که کيستم *

Manum cæci illius prehendit, & è pago eduxit, & ſalivæ ſuæ parum oculis illius injecit, et manum ſuam illi impoſuit; et eum interrogavit, Quid vides? 23
Cæcus dixit; Homines video ad inſtar arborum ambulantes. 24
Rurſùm ambas manus ſuas oculis illius impoſuit, & cæcus omnia dilucidè vidit. 25
Et eum domum ſuam miſit, et ſic juſſit; Neque in pagum ingreditor, nec cuiquam dicito. 26

XXXV. Indicat Apoſtolis quòd occidendus eſſet.

Jeſus autem cum diſcipulis ſuis in pagos Cæſareæ Philippi egreſſi ſunt: et à diſcipulis ſuis in via quæſivit, et illis dixit; Homines de me quid dicunt? quemnam me eſſe? 27

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ'. ΚΕ'.

Illi verò responderunt; Joannem Baptistam, & alii Eliam, alii verò unum Prophetarum.
28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.
Et ipse dicit illis; Vos verò quem me dicitis esse? Respondens autem Petrus, ait
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; (ι)ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει
ei; Tu es Christus. Et comminatus est eis, ut nemini dicerent de eo. Et
30 31 αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ πγ β
cœpit docere eos, Quoniã oportet filiũ hominis multa pati, & reprobari
ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à senioribus, & summis Sacerdotibus, & Scribis, & occidi, & post
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ
tres dies resurgere. Et libertate verbum loquebatur. Et assumens eum
32 τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν πδ ϛ
Petrus, cœpit increpare eum. Ille verò conversus, & videns discipulos suos,
33 ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. (κ)Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
increpavit Petrum, dicens; Vade post me Satana, quoniam non sapis quæ Dei,
ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, πζ β
sed quæ hominum. Et advocans turbam cum discipulis suis,
34 ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, πε β
dixit eis; Quicunque vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat
εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω
crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam servare,
35 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
perdet eam: qui autem perdiderit animam suam causâ mei & Evangelii,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
hic servabit eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, &
36 οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει (λ)ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
mulctetur animam suam? Aut quid dabit homo compensationem animæ suæ?
37 ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
Qui enim erubuerit me & meos sermones in generatione ista adultera &
38 Ὃς (μ) γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ πη β
peccatrice, & filius hominis erubescet eum, cùm venerit in gloria Patris
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς
sui cum angelis sanctis.
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

CAP. IX. θ'.

Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia sunt quidam hic stantium, qui non gu-
1 πζ β ΚΑὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύ-
stabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in efficacia. Et post dies
2 πε β ΚΕ' σωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. Καὶ μεθ' ἡμέρας
sex, assumit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem, & ducit
ἕξ, (α) παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον, (β) καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει
illos in montem excelsum privatim solos: & transfiguratus est coram ipsis.
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

MS.A. (ι) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφείς, (λ) τὸν ἄνθρωπον, (μ) γὰρ ἐπαισχυνθῇ Κεφ. θ'. MS.A. (α) ὁ Ἰησοῦς παραλαμβάνει τὸν (β) καὶ Ἰωάννην,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܐܚܪܢܐ ܕܐܠܝܐ ܘܐܚܪܢܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
29 ܝܫܘܥ ܘܐܢܬܘܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ
30 ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܘܐܟܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܘܗܝ. * ܘܫܪܝ ܠܡܠܦܘ
31 ܐܢܘܢ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ
32 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܡܢ ܣܦܪܐ ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܓܠܐܝܬ ܡܡܠܠ
33 ܗܘܐ ܡܠܬܐ. ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܒܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܚܪ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܐ ܒܫܡܥܘܢ
ܘܐܡܪ ܙܠ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ ܠܐ ܓܝܪ ܪܢܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
34 * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܟܒ * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
35 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܟܠ ܓܝܪ
ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܟܠ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ
36 ܢܚܝܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ ܐܢ ܢܩܢܐ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. * ܐܘ ܡܢܐ
37 38 ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܦܐ ܢܦܫܗ. * ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ
ܘܓܝܪܬܐ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܗ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.
* ܠܩܘܪܒܢܐ ܕܥܐܕܐ * ܕܡܛܠܐ * ܟܓ *
1 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ
2 ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܬ ܒܚܝܠܐ. * ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ
ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܒܕܘܚܕܝܗܘܢ. ܘܐܫܬܚܠܦ ܩܕܡܝܗܘܢ.

Illi verò dixerunt; Johannem Baptistam, & 28
alii Eliam, alii denique unum ex Prophetis.
Dixit eis Jesus; Vos autem quem me dicitis 29
esse? Respondit Simon Petra, & ait illi, Tu
es Messia, filius Dei viventis. Et inhibuit 30
eis, ut nemini id dicerent de se. Cœpitque 31
docere eos, nempe Filium hominis multa
perpessurum, & reprobatum iri à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, necnon à
Scribis: interficiendum denique, ac tertio
die surrecturum. Et apertè eum sermonem 32
loquebatur. Et semovit eum Cepha, cœpitq;
eum objurgare. Ipse verò conversus, & con- 33
spicatus discipulos suos, objurgavit Simonem, & ait; Abi retrorsùm à me Satana,
quippe qui non mediteris quæ Dei sunt, sed
quæ sunt hominum.

Lectio Martyrum. 22.

Porrò advocavit Jesus turbas cum discipulis 34
suis, & dixit eis; Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum; & bajulet
crucem suam, & veniat post me. Etenim quis- 35
quis voluerit servare animam suam, perdet
eam: quisquis autem perdiderit animam suam
propter me, & propter Evangelium meum,
servabit eam. Quid enim utilitatis percipiet 36
homo, si universum orbem lucratus fuerit,
animæ verò suæ detrimentum patiatur? Aut 37
quid dabit homo compensationis pro anima
sua? Nam quemcunque puduerit mei, meo- 38
rumq; sermonum in generatione ista scelerata & adulterâ, Filium hominis etiam pudebit ejus, quando veniet in gloria Patris sui
cum angelis suis sacrosanctis.

Ad oblationem festo Tabernaculorum. 23.

CAP. IX.

Porrò dicebat eis; Amen dico vobis, Sunt 1
quidam hic adstantes, qui non gustabunt
mortem, donec viderint regnum Dei venisse
cum virtute. Post sex autem dies accepit Je- 2
sus Cepham, & Jacobum, & Johannem, & subduxit eos in montem excelsum solos, ac transformatus est ante eos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 ايشان جواب دادند * كه بعضي ميگويند * كه يحيي سويندة است * وديگران ميگويند
29 ايلياست * وقومي ديگر مي گويند كه يكي از جملة پيغمبرانست * عيسي بديشان
گفت شما چه مي گوييد كه كه هستم * شمعون جواب داد وبدو گفت توي مسيح پسر خداي
30 31 زنده * عيسي ايشانرا سپارش كرد كه بكسي نگويند + براي او * وانگه اغاز كرد كه فرزند
ادمي سپاردة مي شود * كه از دست مردم گناه كار بسيار زحمت كشد * واز پيران * وبزرگان * واماما
32 نكوهيدة شود * ونويسندگان كشته گردد * وسيوم روز بر خيزد * اشكارا سخن مي
33 گفت * صفا با او بخلوت گفت * حاشا اي خداوند * اگر اين چنين بشود * مسيح التفات كرد
ودر شاگردان خود بنگريد * وبر شمعون بانگ زد وگفت * دور باش ابليس من اي + شيطان *
34 كه ازان خدا نمي انديشي الا ازان ادميان * وعيسي خلق را با شاگردان خود + در پيش
خواند * وگفت * هر كه مي خواهد كه در پي من بيايد * هر چه از دنياوي دارد
35 بيندازد وصليب خود را بر گيرد * واز پس من بيايد * هر كه مي خواهد كه جان
خود را زنده كند * تن را هلاك كند * وهر كه براي من وبراي مژدة من [جان

Illi responderunt; Nonnulli quidem dicunt, quòd Johannes Baptista est; alii verò dicunt, Elias est: & quidam alii dicunt, quòd unus de numero Prophetarum est. 28 *Jesus illis dixit; Vos quid dicitis, quòd quis sim?* 29 *Simeon responsum dedit, & ei dixit; Tu es Christus Filius Dei viventis.* *Jesus illis mandatum imposuit, ne cui hoc dicerent de eo.* 30 *Tunc etiam cœpit dicere, quòd Filius hominis tradendus esset, ut à manibus hominum peccatorum multum cruciatum pateretur, & senioribus, & magnatibus, & sacerdotibus contemptui esset, & ex sententia Scribarum occideretur, & tertia die resurgeret.* 31 *Apertè sermonem hunc loquebatur.* 32 *Cephas illi seorsum dixit; Absit ô Domine quòd hoc ita fiat.* *Jesus conversus est, & in discipulos suos intuitus est,* 33 *ac Simeonem increpavit & dixit; Procul absis à conspectu meo ô Satana, divina enim non cogitas sed humana.* *Et advocavit Jesus populum cum discipulis suis, & dixit;* 34 *Quicunque me sequi voluerit, quicquid mundani habet abjiciat, & crucem suam tollat, & post me veniat.* *Quicunque voluerit ut animam suam vivificet, corpus perdat: & quicunque propter me & propter Evangelium meum animam* 35

Versio VULGATA LATINA.

28 Qui responderunt illi, dicentes; Joannem Baptistam, alii Eliam, alii verò quasi unum
29 de prophetis. Tunc dicit illis; Vos verò quem me esse dicitis? Respondens Pe-
30 trus, ait ei; Tu es Christus. Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo. Et cœ-
31 pit docere eos, Quoniam oportet filium hominis pati multa, & reprobari à seniori-
bus, & à summis sacerdotibus, & Scribis, & occîdi: & post tres dies resurgere.
32 Et palàm verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum.
33 Qui conversus, & videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens; Vade re-
34 trò me, Satana, quoniam non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. Et convo-
catâ turbâ cum discipulis suis, dixit eis; Si quis vult me sequi, deneget semetipsum:
35 & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam
facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me & Evangeli-
um, salvam faciet eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, 36
& detrimentum animæ suæ faciat? Aut quid dabit homo commutationis pro ani- 37
ma sua? Qui enim me confusus fuerit, & verba mea, in generatione ista adulte- 38
ra & peccatrice: & filius hominis confundetur eum, cùm venerit in gloria patris
sui cum angelis sanctis. Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia sunt quidam de 39
hic stantibus, qui non gustabunt morté, donec videant regnũ Dei veniens in virtute.

CAP. IX:

ET post dies sex assumit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem: & ducit illos in 1
montem excelsum seorsùm solos, & transfiguratus est coram ipsis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني وآخرون ايليا وآخرون احد الانبياء * فقال لهم فانتم
29 ماذا تقولون اني انا * اجاب بطرس قائلا انت هو المسيح * فمنعهم ان يقولوا لاحد شيا من
30 اجله * وبدا يعلمهم ان ابن الانسان مزمع ان يولم كثيرا ويرذل من المشيخة ورؤساء
31 الكهنة والكتبة ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وعلانية كان يقول هذا * فامسكه بطرس
32 وجعل ينتهره * فالتفت ونظر الى تلاميذه وزجر بطرس قائلا له اذهب خلفي يا شيطان لانك
33 لا تفكر فيما لله لكن فيما للناس * ودعا الجمع وتلاميذه وقال لهم من اراد ان يتبعني فليكفر
34 بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * ومن اراد ان يخلص نفسه فليهلكها ومن اهلك نفسه
35 من اجلي ومن اجل الانجيل فهو يخلصها * ماذا ينفع الانسان لو ربح العالم كله وخسر نفسه
36 او ماذا يعطي الانسان فداء نفسه * كل من استحيا ان يعرف بي وبكلامي في هذا الجيل
37 الفاسق الخاطي فابن الانسان يستحيه اذا جاء بمجد ابيه مع ملايكته القديسين *
38
1 وقال امين اقول لكم ان ههنا قوم من القيام لا يذوقون الموت حتى يعاينوا ملكوت
الله اتى بقوة *
وبعد ستة ايام اخذ يسوع *
* الفصل الثامن والعشرون *
بطرس ويعقوب ويوحنا واصعدهم على جبل عال منفردين وتجلي قدامهم *

Dixerunt, Quidam dicunt Johannem Baptistam, & alii Eliam, & alii unum prophetarum. 28 *Ait illis; Vos autem quem dicitis me esse?* 29 *Respondit Petrus, dicens; Tu es Christus. Et prohibuit eos ne dicerent ulli quicquam de ipso.* 30 *Et cœpit docere eos, filium hominis passurum multa, & despiciendum à senioribus, & principibus sacerdotum, et Scribis, et interficiendum ab eis, et in die tertiâ resurrecturum.* 31 *Et palàm dicebat hoc.* 32 *Et apprehendit eum Petrus, et cœpit impedire illum.* *Et conversus est, et respexit in discipulos suos, et interminatus est Petro, dicens ei; Vade retrò me Satana, quia non cogitas quæ Dei sunt, sed quæ hominum.* 33 *Et advocavit turbam et discipulos suos, et dixit eis; Quicunque voluerit sequi me, abneget semetipsum, et portet crucem suam et sequatur me.* 34 *Et quicunque voluerit salvare animam suam, perdat eam: et quicunque perdiderit animam suam propter me et propter Evangeliũ, ipse salvabit eam.* 35 *Quid prodest homini, si lucretur mundum totum, et perdat animam suam?* 36 *Aut quid dabit homo pro anima sua?* 37 *Quicunque erubuerit confiteri me, et verba mea inter hanc generationem adulteram, et peccatricem, filius hominis probro exponet eum, cùm venerit in gloria patris sui, cum angelis suis sanctis.* 38

CAP. IX.

ET dixit; Amen dico vobis, quòd sunt hic aliquot ex astantibus qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens cum virtute. 1

Sectio vigesima octava.

Et post sex dies assumpsit Jesus Petrum et Jacobum, et Johannem: et evexit eos supra montem excelsum solos, et apparuit se coram eis. 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ፡ ለው፡ ኤልያስሃ፡ ለው፡ ለሐዱ፡ እምነቢያት፡፡
29 ወይቤሎሙ፡ አንትሙኬ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ ውእ
30 ቱ፡ ክርስቶስ፡፡ ወገሠጾሙ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ለዘ፡ ይንግሩ፡ ለመኑሂ፡፡ ወአኀዘ፡ ይ
31 መህሮሙ፡ ከመ፡ ሀለወ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኃ፡ ያሕምምዎ፡ ወያመን
ናዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕ
32 ለት፡፡ ወገሃደ፡ ነገሮሙ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡፡ ወአቅረቦ፡ ጴጥሮስ፡ ወአኀዘ፡ ይገሥጾ፡፡
33 ወተመይጠ፡ ኀበ፡ አርዳኢሁ፡ ወገሠጾ፡ ለጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ሑር፡ እምድኅሬየ፡ ሰይጣ
34 ን፡ እስመ፡ ኢትሔሊ፡ ዘእግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ዘእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡ ወጸው
ዖሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ ይጽልእ፡ ለ
35 ነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይጹር፡ መስቀለ፡ ሞቱ፡ ወይትልወኒ፡፡ ወዘፈቀደ፡ ያድኅና፡ ለነ
36 ፍሱ፡ ለይግድፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንተ፡ ወንጌል፡ ይረክባ፡፡ ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብ
37 እ፡ ለእመ፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጕለ፡፡ ወምንተ፡ እመ፡ ወሀበ፡ ሰብእ፡
38 ቤዛሃ፡ ለነፍሱ፡፡ ወለዘኒ፡ ኀፍረኒ፡ ወኀፍረ፡ ቃልየ፡ በዛቲ፡ ትውልድ፡ ዘማ፡ ወኃጥ
እት፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይኃፍሮ፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐተ፡ አቡሁ፡ ምስ
ለ፡ መላእክቲሁ፡ ቅዱሳን፡፡
1 ፱ ወይቤሎሙ፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ፡ እለ፡ ኢይጥዕምዎ፡ ለ
ሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዋ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ እንዘ፡ ትመጽእ፡ በኃይል፡፡
በእንተ፡ ዘተወለጠ፡ ራእየ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡
2 ወእመ፡ ሰሑ፡ ዕለት፡ ነሥኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡
ወአዕረጎሙ፡ ደብረ፡ ነዋኀ፡ በባሕቲቶሙ፡ ወተወለጠ፡ ራእዩ፡ በቅድሜሆሙ፡፡

Et dixerunt ei; Johannem Baptistam, aut Eliam, aut unum è prophetis. 28
Et dixit iis; Vos verò, quem dicitis me *esse*? Et respondebat ei Petrus, & dice- 29
bat; Tu es Christus. Et comminatus est iis ut nemini dicerent quis esset. 30
Et cœpit docere eos, quomodò futurum esset, quòd filio hominis multum inju- 31
riæ inferrent, & quòd tentarent eum Rabbini, & principes sacerdotum, & Scri-
bæ, & quòd trucidarent eum, & quòd resurgeret tertio die. Et apertè loquutus 32
est iis hunc sermonem. Et appropinquavit ei Petrus, & cœpit increpare eum.
Et conversus fuit ad discipulos suos, & increpavit Petrum, & dixit ei; Vade post 33
me satana, quoniam non sapis quæ *sunt* Dei, sed quæ sunt hominum. Et voca- 34
vit populos & dixit iis, cum discipulis suis; Qui vult adhærere mihi, odio ha-
beat animam suam, & promptus sit, & portet crucem mortis suæ, & sequatur me.
Et qui voluit servare animam suam, perdendo animã suam, propter Evangelium, 35
inveniet eam. Et quid proderit homini si totum mundum lucratus fuerit, & 36
animam suam perdiderit? Et quam daret homo redemptionem pro anima sua? 37
Et quicunque erubuerit me, & erubuerit sermonem meum in hac generatione 38
adulterâ & peccatrice, filius hominis erubescet eum, quando venerit in gloria
Patris sui cum angelis suis sanctis.

CAP. IX.

ET dixit iis; Amen dico vobis, Sunt hic stantes, qui non gustabunt mortem, 1
usquedùm viderint regnum Dei veniens in virtute.

De transfiguratione faciei Domini Jesu.

Et à sexto die accepit Dñs Jesus Petrum, & Jacobum, & Johannem, & ascendere 2
fecit eos montem excelsum solos: & commutata fuit facies ejus coram ipsis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

36 خود را هلاك بكند • اورا [زنده بكند] • * چه فايده كرده باشد آدمي كه همه
37 دنيا را سود كند • وبا جان زيان كرده باشد * آدمي عوض جان چه چيز داده شود * هر كه
38 برابر اين دوده شوم • وكناه كار فاسد • براي من وبراي سخنهاء من خجالت يابد • فرزند آدمي
نيز ازو خجالت يابد • دران وقت كه بعظمت پدر خود • وفرشتكان پاكان خود • بيايد *
سي شش • اتك كفت قومي هستند كه نميرند * ويديشان كفت راست بشما ميكويم
1 كه اينجا كساني ايستاده اند • كه مرك را نچشند تا آن وقت كه ملكوت خداي را ببينند
2 بنيرومندي بيايد • سي هفت • تجلي مسيح بر كوه تابور * بعد از شش روز عيسي
شمعون صفا را ويعقوب ويوحنا را وبالاء كوهي بلند رفتند ومسيح برابر چشم ايشان ديكر كون است •

suam perdiderit, eam vivificabit. Quid proficiet homo, qui totum mundum lucri fecerit, & cum animâ damnum fecerit. 36 *Homini in compensationem animæ quæ res dabitur?* 37 *Quicunque coram hac generatione pravâ & peccatrici, adulterâ, mei & sermonum meorum pudorem habet, Filius hominis etiam ejus pudorem habebit, eo tempore quo in majestate Patris sui & Angelorum sanctorum ejus venerit.* 38

XXXVI. Ubi dixit, Quidam sunt qui non morientur.

CAP. IX.

ET illis dixit; Verum vobis dico, quòd hic quidam stantes sunt, qui mortem non gustabunt usque dum regnum Dei viderint cum virtute veniens. 1

XXXVII. Transfiguratio Christi in monte Tabor.

Post sex dies Jesus assumpsit Simeonem Cepham, & Jacobum, & Johannem, & in montem sublimem ascenderunt; & Christus coram eis ipsorum formâ mutatus est. 2

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΚΕ'. Κς'.

Et vestimenta ejus facta sunt *coruscantia*, candida *valde* velut nix; qualia fullo super terram
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (γ) ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς
non potest *dealbare*. Et apparuit illis Elias cum Moyse, & erant colloquentes
4 οὐ δύναται λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσῇ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
Jesu. Et respondens Petrus, ait Jesu; Rabbi, *pulchrum* est nos hic esse:
5 τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
& faciamus *umbracula* tria, tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ unum. Non enim
6 καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ
sciebat quid diceret: erant enim exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos:
7 ᾔδει τί (δ) λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς·
& venit vox de nube, dicens; Hic est filius meus *dilectus*: illum audite.
καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
Et statim circumspicientes, ampliùs neminem viderunt, nisi Jesum tantùm *cum se*.
8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.
Descendentibus *autem* illis de monte, *cavit* illis *ut nemini* narrarent
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται
quæ *viderant, si non* cùm filius hominis ex mortuis resurrexerit. Et verbum continuerunt
10 ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν
apud se, conquirentes, Quid *est*, ex mortuis *resurgere*? Et interrogabant
11 πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες, Τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι; Καὶ (ε) ἐπηρώτων
eum, dicentes; *Quid dicunt* Scribæ, Quia Eliam oportet venire primùm?
αὐτόν, λέγοντες, Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

Ille verò respondens, ait illis; Elias *quidem veniens primùm*, restituet omnia:
12 Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, (ζ) ἀποκαθιστᾷ πάντα·
& quomodò scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, & *nihili fiat*.
καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.
Sed dico vobis; Quia & Elias venit, & fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut
13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, Ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa
14 γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ
eos, & Scribas conquirentes illis. Et confestim omnis *turba videns*
15 αὐτούς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν
eum, *expavit*; & accurrentes salutabant eum. Et interrogavit
16 αὐτόν, ἐξεθαμβήθη, καὶ (η) προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε
Scribas, Quid conquiritis *apud vos-ipsos*? Et respondens unus de turba,
17 τοὺς Γραμματεῖς, Τί συζητεῖτε πρὸς (θ) αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου,
dixit; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum *sine locutione*. Et
18 εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· Καὶ
ubicunque eum apprehenderit, *lacerat* illum, & spumat, & stridet *dentes suos*,
ὅπου (ι) ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
& arescit: & dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, & non *valuerunt*.
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

MS.A. (γ) ἐγένοντο (δ) λαλήσει· (ε) ἐπηρώτησαν (ζ) ἀποκαθιστάνει πάντα· καθὼς (η) προστρέχοντες (θ) ἑαυτούς; (ι) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܡܐܢܘܗܝ ܗܘܘ ܡܨܠܗܒܝܢ ܘܚܘܪܝܢ ܛܒ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
4 ܠܡܚܘܪܘ ܒܐܪܥܐ. * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪ ܠܗ
5 ܟܐܦܐ. ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܠܡܗܘܐ ܗܪܟܐ. ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ. ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ
6 ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܒܕܚܠܬܐ ܓܝܪ ܗܘܘ. * ܘܗܘܬ ܥܢܢܐ
7 ܘܡܛܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܠܗ ܫܡܥܘ.
8 * ܘܡܢ ܫܠܝ ܟܕ ܚܪܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܚܙܘ. ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܗܘܢ.
9 * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܘ. ܐܠܐ ܐܡܬܝ
10 ܕܩܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܡܝ̈ܬܐ. * ܘܐܚܕܘܗ ܠܡܠܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܢܐ ܗܝ
11 ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. * ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܘ ܕܐܡܪܝܢ
12 ܣܦܪ̈ܐ. ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܠܡܐܬܐ ܠܘܩܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܢܛܝܒ
13 ܟܠܡܕܡ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܫܬܝܛ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܐܬܐ. ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܢ *

14 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܙܐ ܠܘܬܗܘܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܦܪ̈ܐ ܕܡܬܕܪܫܝܢ ܥܡܗܘܢ.
15 * ܘܡܚܕܐ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܚܙܝܘܗܝ ܘܐܬܕܡܪܘ. ܘܪܗܛܘ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܗ. * ܘܫܐܠ ܗܘܐ
16 ܠܣܦܪ̈ܐ. ܡܢܐ ܕܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ
17 ܐܝܬܝܬ ܠܒܪܝ ܠܘܬܟ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. * ܘܐܝܟܐ ܕܡܕܪܟܐ ܠܗ ܫܚܩܐ ܠܗ
18 ܘܡܪܥܐ. ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܝܒܫ. ܘܐܡܪܬ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.

Et coruscans erat vestimentum ejus, ac sum- 3
mè candidum ut nix, quale homines dealba-
re in terra non possunt. Et apparuerunt 4
eis Moses & Elia loquentes cum Jesu. Ac 5
dixit ei Cepha, Rabi, bonum est nobis hic
esse: & faciemus tria tabernacula, tibi u-
num, & Mosi unum, & Eliæ unum. Nesci- 6
ebat autem quid diceret: erat enim in timo-
re. Et extitit nubes, eosque obumbrabat: 7
& vox edita est è nube, dicens; Hic est Fili-
us meus dilectus, ipsum audite. Et è vesti- 8
gio cùm circunspexissent discipuli, neminem
viderunt, nisi Jesum solum secum. Quum 9
verò descenderent è monte, monebat eos,
ne cui dicerent quod viderant, nisi quum sur-
rexisset Filius hominis à mortuis. Continu- 10
erunt itaque illum sermonem apud se: &
quærebant quid esset hic sermo, Quum sur-
rexisset à mortuis. Et interrogabant eum, 11
dicentes; Quid igitur dicunt Scribæ, Eliam
oportere priùs venire? Dixit eis; Elias 12
venturus est priùs, ut præparet omnia: &
sicut scriptum est de Filio hominis, ut mul-
ta patiatur, ac reprobetur. Sed dico vobis, 13
Et Elia venit, & egerunt in eum quicquid
voluére, sicut scriptum est de eo.

Dominicâ hebdomadis quartæ jejunii. 14.

Quumque venisset ad discipulos suos, vidit 14
cum eis turbam multam, & Scribas disce-
ptantes cum eis. Et illicò turba omnis vidit 15
eum, & obstupuit: & accurrentes precati
sunt ei pacem. Et interrogabat Scribas, 16
Quid disceptatis cum eis? Et respondens 17
unus ex turba, ait; Doctor, adduxi filium
meum ad te, in quo est spiritus non loquens:
Et ubicunque arripuerit eum, concutit il- 18
lum, spumátque, ac frendet dentibus suis, &
exarescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent
eum, nec potuerunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * پوشش اورا سپيد † ديدند * مانند برف * ونور ازو مي تابيد چنانك مردم نگاه نمي توانستند
4 کرد * * وديدند موسي وايليا را که با مسيح سخن مي گفتند * * صفا بوي گفت اي خداوند
5 من * اگر فرمان دهي سه سايه بان بسازيم * يکي براي تو ويکي † براي موسي * ويکي براي
6 ايليا * * وهنوز از وهم وترس در سخن بود * * که ابر پيدا شد * وبر ايشان سايه کرد * واوازي
7 از ابر مي آمد * که اينست فرزند بر گزيك عزيز من ازو بشنويد * * وبعد ازان شاگردان † نگه
8 کردند * کسي ديگر نديدند بغير عيسي تنها با ايشان * * چون از کوه فرود آمد * بديشان
9 سپارش کرد * که با کسي نگويند * تا وقتي * که فرزند † ادمي از ميان مردگان بر خيزد *
10 * شاگردان اين سخن را در دل خود گرفتند * تا ان روز وباهم مي گفتند * چيست اين †
11 سخن وقتي که از ميان مردگان † بر خيزد * * و[ازو پرسيدند وگفتند چرا] نويسندگان مي
12 گويند * اول ايليا واجب است که بيايد * * عيسي بديشان گفت ايليا آمد پيشتر * تا هر
چيزي را استوار دارد * انچنانك بر فرزند ادمي نبشته شد که بسيار زحمت بکشد * وخوار شود *

Vestimentum ejus candidum vide- 3
bant instar nivis, & lux ab eo co-
ruscabat; adeò ut homines cum in-
tueri non valerent. Et viderunt 4
Mosem & Eliam qui cum Christo
loquebantur. Cephas ei dixit; O 5
Domine mi, si mandatum dederis,
tria tabernacula parabimus; unum
pro te, & unum pro Mose, & unum
pro Elia. Et adhuc præ metu 6
concepto ac terrore in sermone erat,
Cùm nubes appareret, & eos ob- 7
umbraret: & vox è nube venit;
Quia hic est Filius meus dilectus
& charus, ipsum audite. Et postea 8
discipuli aspicientes, quenquam ali-
um non viderunt nisi Jesum solum
cum eis. Cùm è monte descenderet, 9
illis mandavit, quòd nemini
dicerent, usque ad tempus quo
Filius hominis de mortuis surrexe-
rit. Discipuli hunc sermonem in 10
animo suo retinuerunt usque ad
eum diem: & inter se dicebant,
Quid est hic sermo, Tempus quo
de mortuis surrexerit? Et inter- 11
rogabant eum, & dicebant; Quare
re Scribæ dicunt, priùs Eliam opor-
tere venire? Jesus illis dixit; 12
Elias venit priùs ut omnia con-
firmet, quemadmodum de Filio ho-
minis scriptum est, fore ut nimium
multum patiatur, & despiciatur.

Versio VULGATA LATINA.

2 Et vestimenta ejus facta sunt splendentia, & candida nimis velut nix, qualia fullo
non potest super terram candida facere. Et apparuit illis Elias cum Moyse: &
3 erant loquentes cum Jesu. Et respondens Petrus, ait Jesu; Rabbi, bonum est
4 nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, Tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ
5 unum. Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti. Et facta est
6 nubes obumbrans eos: & venit vox de nube, dicens; Hic est filius meus charissi-
7 mus: audite illum. Et statim circumspicientes, neminem ampliùs viderunt, nisi
8 Jesum tantùm secum. Et descendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam
quæ vidissent, narrarent: nisi cùm Filius hominis à mortuis resurrexerit. Et ver-
9 bum continuerunt apud se, conquirentes quid esset; Cùm à mortuis resurrexerit.
10 Et interrogabant eum, dicentes; Quid ergò dicunt Pharisæi & Scribæ, Quia Eli-
am oportet venire primùm? Qui respondens, ait illis; Elias, cùm venerit pri- 11
mò, restituet omnia: & quo modo scriptum est in Filium hominis, ut multa patia-
tur & contemnatur. Sed dico vobis; Quia & Elias venit, (& fecerunt illi quæ- 12
cunque voluerunt,) sicut scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos suos, vidit 13
turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis 14
populus videns Jesum, stupefactus est, & expaverunt, & accurrentes salutabant
eum. Et interrogavit eos; Quid inter vos conquiritis? Et respondens unus 15
de turba, dixit; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum: 16
Qui ubicunque eum apprehenderit, allidit illum, & spumat, & stridet denti- 17
bus, & arescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, & non potuerunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 وكانت ثيابه تلمع بيضا جدا مثل الثلج * الذي لا يقدر مبيض على الارض ان يبيض
4 5 كذلك * وظهر لهم موسي وايليا يخاطبان يسوع * فقال بطرس ليسوع يا معلم حسن بنا ان
6 نكون ههنا ونصنع ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا * ولم يكن يدري
7 ما يقول لانهم كانوا مخوفين * وسحابة ظللتهم * وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني
8 9 الحبيب فاسمعوا له * ونظروا بغتة فلم يروا الا يسوع وحده معهم * وبينما هم نازلون من الجبل
10 نهاهم قايلا لا تخبروا احدا بما رايتم حتي يقوم ابن الانسان من بين الاموات * فامسكوا
11 الكلمة فيهم قايلين ما هو هذا القيام من بين الاموات * ثم سالوه قايلين لم تقول الكتبة
12 ان ايليا ياتي اولا * فاجابهم ان ايليا ياتي اولا ويعدل كل شي ويعلن ما هو مكتوب على
13 ابن الانسان انه يتوجع كثيرا ويرذل * لكن اقول لكم ان ايليا قد جا وصنعوا به ما
احبوا كما هو مكتوب من اجله * الفصل التاسع والعشرون *
14 15 * وجا الي التلاميذ فراي جمعا كبيرا حولهم وكتبة يسايلونهم * فلما راه الجموع خافوا
16 17 واسرعوا فسلموا عليه * فسال الكتبة ماذا تطلبون منهم * اجاب واحد من الجمع وقال يا
18 معلم قد اتيتك بابني وبه روح ابكم * وحيثما ادركه صرعه وازبده وصرر اسنانه وتركه
يابسا * وقلت لتلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا *

Et vestimenta ejus splendebant alba ad- 3
modum sicut nix, qualia non potest deal-
bator super terram dealbare similiter.
Et apparuit eis Moses & Elias, loquen- 4
tes cum Jesu. Ait autem Petrus ad Je- 5
sum; Magister, bonum est nobis manere
hic; faciemúsque tria tabernacula,
unum tibi, & unum Mosi, & unum Eliæ.
Et nesciebat quid diceret; quoniam 6
erant exterriti. Et nubes obumbraverat 7
eos: & facta est vox de nube; Hic est
filius meus dilectus, audite illum. Et re- 8
spexerunt illicò, & non viderunt nisi
Jesum solum secum. Et dum ipsi descen- 9
derent de monte, prohibuit eos, dicens;
Ne narretis cuiquam quod vidistis, do-
nec resurgat filius hominis de medio
mortuorum. Et retinuerunt verbum 10
apud se, dicentes; Quid est hæc resur-
rectio de medio mortuorum? Deinde in- 11
terrogaverunt eum, dicentes; Quare
dicunt Scribæ quòd Elias veniet priùs?
Respondit illis, Certè Elias venturus est 12
priùs, & complanaturus omnia, & de-
claraturus quod scriptum est de filio ho-
minis, quòd scilicet doloribus afficitur
multis, & contemnetur. Sed dico vobis, 13
quòd Elias jam venit & exercuerunt in
eum quicquid voluerunt, sicut scriptum
est de ipso.

Sectio vigesima nona.

Et venit ad discipulos viditque turbam 14
magnam circa eos, et Scribas interro-
gantes eos. Cùm autem vidissent eum 15
turbæ, timuerunt, et cucurrerunt ac sa-
lutaverunt eum. Et interrogavit Scri- 16
bas, Quid quæritis ab eis? Respondit 17
unus de turba, et dixit; Magister ad-
duxi ad te filium meum, in quo est spiri-
tus mutus. Et quoties arripit eum, alli- 18
dit eum, et spumare facit eum, atque
stridere dentibus suis, redditque eum ari-
dum. Et dixi discipulis tuis ut ejice-
rent illum, et non potuerunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወአልባሲሁኒ፡ በረቀ፡ ወጸዐደወ፡ ዘኢይክል፡ መሃፒል፡ ከማሁ፡ አጸዕድዎቶ፡ በምድ
4 ር፡፡ ወአስተርአይዎሙ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡ እንዘ፡ ይትናገሩ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየ
5 ሱስ፡፡ ወአውሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ረቢ፡ ይኄይሰነ፡ ንንበ
ር፡ ዝየ፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ መኃድረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤ
6 ልያስ፡፡ ወኢያአምር፡ ዘይብል፡ እስመ፡ ድንጉፃን፡ እሙንቱ፡፡ ወመጽአ፡ ደመና፡
7 ወጸለሎሙ፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅ
8 ር፡ ወሎቱ፡ ስምዕዎ፡፡ ወእምዝ፡ ግብተ፡ ነጸሩ፡ አልቦ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበለ፡ ኢየ
9 ሱስ፡ በሕቲቶ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወእንዘ፡ ይወርዱ፡ እምደብር፡ አዘዞሙ፡ ኢይንግሩ፡
ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበለ፡ እመ፡ ተንሥአ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እም
10 ነ፡ ሙታን፡፡ ወዐቀቡ፡ ቃሎ፡ ወኀሠሠወ፡ ምንት፡ ውእቱ፡ ተንሥኦ፡ እምነ፡ ም
11 ዉታን፡፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ኤልያስ፡ ይቀድም፡ መጺ
12 አ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ኤልያስ፡ ይመጽእ፡ ወያስተራትዕ፡ ኵሎ፡ ወእሮ፡
ጸሐፍ፡ በእንተ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እመ፡ ብዙኀ፡ ያሐምምዎ፡ ወይሜንን
13 ዎ፡፡ ወባሕቱ፡ እብለክሙ፡ ኤልያስ፡ መጽአ፡ ወገብሩ፡ ሎቱ፡ ኵሎ፡ ዘፈቀዱ፡
14 በከመ፡ ጽሑፍ፡ በእንቲአሁ፡፡ ወበጽሐ፡ ኀበ፡ አርዳኢሁ፡ ወረከበ፡ ብዙኀ፡ ሰብአ፡
15 ኀቤሆሙ፡፡ ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ደንገፁ፡ ወሮጹ፡ ሶቤሃ፡ ወአምሕዎ፡፡
16 ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ትትኃሠሠዎሙ፡ ወተስእሉሙ፡ ምንተ፡ ይትኃሠሡዎሙ፡፡

በእንተ፡ ዘነገርጋር፡፡

17 ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስተ፡ አሕዛብ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ እምጻእክዎ፡ ለወልድየ፡
18 ኀቤከ፡ እስመ፡ ጋኔን፡ በሃም፡ አኀዞ፡፡ ወኀበ፡ ረከቦ፡ ይነፅና፡ ወያስተራግፆ፡ ወያሐውሮ
ን፡ ወያሐቅዮ፡ ስነኒሁ፡ ወየየብሶ፡ ወእቤሎሙ፡ ለአርድኢከ፡ ወስእንዎ፡ ፈዊሶቶ፡፡

Et vestimentum ejus refulsit, & album fuit ita, ut non potuit fullo similiter deal-
bare in terra. Et apparuerunt iis Moyses, & Elias loquentes cum Domino Jesu. 3
Et respondit Petrus, & dixit ei; Rabi, melius erit nobis manere hic: & faci- 4
emus tria hospitia, unum Tibi, & unum Moysi, & unum Eliæ. Et nesciebat quid 5
loquebatur, quia timore erant perculsi. Et venit nubes & obumbravit eos, & 6
venit vox è nube, dicens; Hic est filius meus quem diligo, & eum audite. Et 7
statim prospicientes, nemo fuit, quem viderunt, nisi Jesus solus secum. Et 8
descendentibus è monte, præcepit iis, ne narrarent cuiquam quod vidissent, an- 9
tequàm resurgeret filius hominis è mortuis. Et observârunt sermonem ejus, &
inquisiverunt, quid esset resurrectio è mortuis. Et interrogârunt eum, & dixe- 10
runt ei; Dicunt scribæ, Eliam priùs venturum. Et respondit, & dixit iis; Elias 11
veniet, & restituet omnia: & etiam scriptum *fuit* de filio hominis, quòd multo 12
injuriæ afficient eum, & nihili facient eum. Sed dico vobis, Elias venit, & fe-
cerunt contra eum quodcunque voluerunt, sicut scriptum fuit de illo. Et ve- 13
nit ad discipulos suos, & invenit multum populum apud eos. Et quando vi- 14
dissent eum, omnes populi admirati sunt: & cucurrerunt statim & salutârunt 15
eum. Et dixit iis, Quid altercamini cum illis? et quid postulàtis ab iis? quid quæ-
ritur ab iis? 16

De obmurmurante.

Et respondit unus è populo, & dixit ei; Magister, adduxi filium meum ad te, 17
quia dæmon mutus prehendit eum. Et ubi invenit eum prosternit eum, & dis- 18
cerpit eum, & spumare facit eum, & stridere facit dentes ejus, & exiccat eum:
& dixi discipulis tuis, & non potuerunt sanare eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * الا بشما مي كويم كه ايليا نيز آمد * وهر چه خواستند بدو كردند انچنانك بروي نبشته شد *

سي هشت — خوش كردن عيسي كودك صرعي را

14 * چون ازانجا مسيح پيش شاكردان آمد * پيش ايشان جماعت بسيار ديد * ونويسندكان
15 با ايشان بحث مي كردند * چون جماعت مسيح را ديدند شكوهيدند * وپيش بازدويدند
16 17 وسلامش دادند * نويسندكانرا پرسيد چه بحث مي كنيد با ايشان * يكي ازجماعت
18 جواب داد وكفت اي معلم فرزند خود را پيش تو اوردم كه جان دارد بي سخن * هر كجا
كه برابرش مي افتد * اورا مي اندازد * ومي لرزد * ودندانها برهم مي سايد * وخشك مي
شود * بشاكردان تو كفتم * اورا نتوانستند پاك كردن *

Sed vobis dico, quòd Elias jam ve- 13
nit, & quicquid voluerunt cum
eo fecerunt, quemadmodum de eo
scriptum est.

XXXVIII. Sanat Jesus puerum epilepticum.

Cùm illinc Christus venisset ad di- 14
scipulos suos, apud illos turbam
multam vidit, et Scribæ cum
illis disceptabant. Cùm turba 15
Christum vidissent perculsi sunt, et
rursum prorsum cursabant, et sa-
lutaverunt eum. Et Scribas in- 16
terrogavit, Quid disputatis cum
illis? Unus è turba respon- 17
sum dedit et dixit; O præceptor,
filium meum ad te adduxi,
quia spiritum habet mutum. Ubi- 18
cunque in eum irruerit, eum pro-
sternit; et trepidat, et dentes
concutit, et exarescit: discipu-
lis autem tuis dixi, sed non potue-
runt eum purgare.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Κϛ'. ΚΖ'.

Ille autem respondens ei, dicit; O generatio incredula, quousque apud vos ero?
19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς (κ)αὐτῷ, λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι;
quousque tolerabo vos? ferte ipsum ad me. Et attulerunt eum ad ipsum.
20 ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν.
Et videns eum, statim spiritus convulsit illum: & cadens in terram, volutabatur
καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο
spumans. Et interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est, ut hoc factum est
21 ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν
ei. Ille verò ait; Ab infantia. Et frequenter eum & in ignem jecit,
22 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε, Παιδιόθεν· Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ (λ) εἰς πῦρ ἔβαλε,
& in aquas, ut perderet eum: sed siquid potes, succurre nobis visceribus
καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
commotus super nos. At Jesus ait illi; Illud, si potes credere, omnia
23 χνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τό, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα
possibilia credenti. Et continuò exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat;
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε,
Credo, Domine: succurre meæ incredulitati. Videns autem Jesus quòd concurreret turba,
25 (μ)Πιστεύω Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος,
increpavit spiritum immundum, dicens illi; Spiritus sine locutione & surde,
ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν,
ego tibi impero, Exi ex eo, & ne ampliùs introëas in eum. Et exclamans,
26 ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν,

& multùm discerpens eum, exiit: & factus est sicut mortuus, ut multos dicere;
καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε (ν)πολλοὺς λέγειν,
Quia mortuus est. At Jesus prehendens eum manu, excitavit eum, & surrexit.
Ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.
Et introeuntem eum in domum, discipuli ejus interrogabant eum privatim;
ζβ̄ Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν (ξ) εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν,
ι Quia nos non potuimus ejicere eum? Et dixit illis; Hoc genus
(ο)Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος
ζγ̄ in nullo potest exire, si non in oratione & jejunio. Et indè exeuntes
β ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες
prætergrediebantur per Galilæam: & non voluit ut quis sciret. Docebat enim di-
παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μα-
scipulos suos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus ho-
θητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀν-
minum, & occident eum: & occisus tertiâ die resurget. Illi
θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ
KZ' verò ignorabant verbum, & timebant eum interrogare. Et venit ad Capharnaum.
ζδ̄ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ,
ι Et in domo factus, interrogabat eos; Quid in via ad vosipsos ratiocinabamini?
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

MS. A. (κ) αὐτοῖς, (λ) εἰς τὸ πῦρ (μ) Πιστεύω· βοήθει (ν) τοὺς πολλοὺς (ξ) εἰς τὸν οἶκον, (ο) Διατί ἡμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ.
20 ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܐܝܬܐܘܗܝ ܠܘܬܝ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܪܘܚܐ
21 ܡܚܕܐ ܫܓܫܬܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܬܦܟܪ ܗܘܐ ܘܡܪܥܐ. * ܘܫܐܠ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ
22 ܕܟܡܐ ܙܒܢܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܗܐ. ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ. * ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ
ܒܢܘܪܐ ܪܡܝܐ ܠܗ ܘܒܡܝܐ ܕܬܘܒܕܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚ ܐܢܬ ܥܕܪܝܢܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ.
23 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܕܬܗܝܡܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܡܢ ܕܡܗܝܡܢ.
24 * ܘܡܚܕܐ ܩܥܐ ܐܒܘܗ ܕܛܠܝܐ ܟܕ ܒܟܐ ܘܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܥܕܪܝܗ ܠܚܣܝܪܘܬ
25 ܗܝܡܢܘܬܝ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܪܗܛ ܥܡܐ ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܐܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ ܚܪܫܬܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܦܘܩܝ ܡܢܗ ܘܬܘܒ ܠܐ
26 27 ܬܥܠܝܢ ܠܗ. * ܘܩܥܬ ܣܓܝ ܘܚܒܛܬܗ ܘܢܦܩܬ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܣܓܝܐܐ
28 ܢܐܡܪܘܢ ܕܡܝܬ ܠܗ. * ܘܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ. * ܟܕ ܥܠ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
ܠܒܝܬܐ. ܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܠܡܦܩܘܬܗ.
29 30 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܓܢܣܐ ܒܡܕܡ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܩ. ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ. * ܘܟܕ
31 ܢܦܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܥ ܐܢܫ ܒܗ. * ܡܠܦ ܗܘܐ ܓܝܪ
32 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ ܘܢܩܛܠܘܢܗ.
ܘܡܐ ܕܐܬܩܛܠ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܡܠܬܐ. ܘܕܚܠܝܢ
ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܗܝ.
* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܒܝ *
33 * ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܒܝܬܐ ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܒܝܢܝܟܘܢ.

Respondit Jesus, & dixit ei; Heus generatio incredula, quousq; tandem ero vobiscum, & quousq; tandem sustinebo vos? adducite eum ad me. Adduxerunt itaq; ad eum: quumque vidisset eum spiritus, statim concussit eum, cecidítque in terrâ: & calcitrabat atq; spumabat. Et interrogavit Jesus patrē illius, quantùm temporis jam esset ex quo ita se haberet. Dixit ei, Jam à pueritia sua. Ac pluries abjecit eum in ignē & in aquas, ut perderet eum. Sed quoad potes, adjuva me, & miserere mei. dixit ei Jesus, Si tu potes credere, omnia possunt fieri credenti. Et confestim clamavit pater pueri flens, & ait; Credo ego, succurre defectui fidei meæ. Quum autem vidisset Jesus accurrere populū & congregari ad se, objurgavit spiritū illū immundū, & ait illi; Spiritus surde, qui non loqueris, ego præcipio tibi, Exi ab eó, nec ampliùs ingrediaris in eū. Et clamavit dæmonium illud multùm, atque contudit eum, & exiit: & factus est instar mortui, ita ut multi dicerent eum mortuum esse. Ipse verò Jesus prehendit manum ejus, & erexit eum. Quum autem Jesus ingressus esset domū, interrogârunt eum discipuli ejus privatim, Quare nos non potuimus ejicere illud? Dixit eis, Hoc genus nullo modo exire potest, nisi jejunio & oratione. Quumq; exisset illinc, transibant in Galilæam, nolebátque cuiquam innotescere. Docebat enim discipulos suos, & dicebat eis; Filius hominis tradendus est in manus hominum, & interiment eum: quumq; interemptus fuerit, die tertio resurget. Illi verò nesciebant hunc sermonem, timebantque eum interrogare.

Dominicâ quintâ post Pentecosten; 10.

Venerunt autem in Capharnahum: quumque domum ingressi fuissent, interrogabat eos, Qua de re ratiocinabamini in via inter vos?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 *عيسي جواب داد • وبديشان كفت • اي دوده كه ايمان نداريد • تا كي پيش شما باشم •
20 وتا كي شما را تعليم دهم • كودك را پيش من بياوريد • *چون جان عيسي را ديد • همان
21 ساعت اورا انداخت † بر زمين ونعره مي زد • ودست وپاي او مي لرزيد • *عيسي از پدر او
22 پرسيد كه چند وقت است كه چنين شد • كفت از وقت كوچكي تا اين ساعت * وچند
23 بار اورا در آتش † وآب انداخت • تا كم كند • اكنون هر چه زودتر مرا ياري بده • *عيسي بدو
24 كفت اكر بتواني كه ايمان بياوري • هر چيزي كه خواهي ممكن † شود • *پدر آن
25 كودك ايمان † بياورد وكريست • وكفت ايمان † آوردم بضعيفي ايمان من ياري ده • *وعيسي
ديد كه خلق مي كريختند • واز پيش او كرد مي شدند • مسيح بر جان پليد بانك زد •
26 وكفت اي جان لال وتا كوينده • من ترا مي فرمايم • از او بيرون رو • وديكر پيش او ميا • *آن
ديو بسيار بانك † زد واورا كوفت • وبيرون آمد • وكودك بيفتاد • وبي خود شد • چنانك بسياران
27 پنداشتند • كه مرد • *انكه عيسي دست كودك را كرفت • وبر خيزانيد • وكودك خوش شد

Jesus responsum dedit, & illis dixit; O generatio quæ fidem non habetis, quousque apud vos ero? & quousque vos docebo? puerum ad me adducite. Cùm spiritus Jesum videret, eodem momento illum prostravit in terram, & vociferatus est: & manus & pedes ejus tremebant. Jesus patrem ejus interrogavit, quantum temporis esset, quod sic fuit: dixit, A tempore pueritiæ usque ad hanc horam. Et aliquoties eum in ignem & in aquam conjicit, ut perdat: Nunc quàm primùm mihi opem præbe. Jesus illi dixit; Si possis fidem adhibere, quicquid petieris fieri possit. Pater illius pueri fidem habuit et flevit, et dixit; Fidem habeo, imbecillitati fidei meæ opem da. Et Jesus vidit quòd populus fugerent, & rursùs ad eum congregarentur: & Christus spiritum impurum increpavit, & dixit; O spiritus mute & non loquens, ego tibi jubeo, Ab eo exi, rursus ad eum ne veni. Ille dæmon magnâ voce clamavit, et eum pulsavit, et exivit: et puer cecidit, et extra se factus est, adeò ut multi putarent quòd mortuus esset. Tunc Jesus manum pueri prehendit, et erexit eum, et puer sanatus est.

Versio VULGATA LATINA.

Qui respondens eis, dixit; O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quam-
18 diu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cùm vidisset eum,
19 statim spiritus conturbavit illum: & elisus in terram, volutabatur spumans. Et
20 interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille
ait; Ab infantia: Et frequenter eum in ignem, & in aquas misit, ut eum per-
21 deret: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. Jesus autem ait illi; Si po-
22 tes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuò exclamans pater pueri,
23 cum lachrymis aiebat; Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam. Et cùm
24 videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi;
Surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & ampliùs ne introëas
in eum. Et exclamans, & multùm discerpens eum, exiit ab eo: & factus est 25
sicut mortuus, ita ut multi dicerent; Quia mortuus est. Jesus autem tenens ma- 26
num ejus, elevavit eum, & surrexit. Et cùm introisset in domum, discipuli ejus 27
secretò interrogabant eum; Quarè nos non potuimus ejicere eum? Et dixit il- 28
lis; Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione, & jejunio. Et indè pro- 29
fecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquam scire. Docebat au- 30
tem discipulos suos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & occisus tertiâ die resurget. At illi ignorabant ver- 31
bum: & timebant interrogare eum. Et venerunt Capharnaum. Qui cùm domi 32
essent, interrogabat eos; Quid in via tractabatis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فاجابهم قايلا ايها الجيل غير المومن الي متي اكون معكم وحتي متي احملكم ايتوني به *
20 * فقدموه اليه * فلما راه الروح فللوقت صرعه وسقط علي الارض مرتعدا مزبدا * ثم سال اباه
21 كم سنة منذ اصابه هذا فقال له منذ صباه * ومرارا كثيرة يلقيه في النار وفي الماء ليهلكه
22 لكن ما استطعت اعنا وتحنن علينا * فقال له يسوع ما هو قولك ما استطعت * كل شي
23 مستطاع للمومن * فصاح ابو الصبي للوقت بدموع قايلا انا اومن فاعن ضعف ايماني * فلما
24 25 راي يسوع تكاثر الجمع انتهر الروح النجس قايلا ايها الروح الاصم الابكم انا امرك ان
26 تخرج منه ولا تدخل فيه ايضا * فصرخ ولبطه كثيرا وخرج منه وصار كالميت * حتي ان
27 كثيرين قالوا انه قد مات * فامسك يسوع بيده واقامه * الفصل الثلثون *
28 * فلما دخل البيت ساله تلاميذه وحدهم لماذا لم نقدر نحن ان نخرجه * فقال لهم
29 30 هذا الجنس لا يستطاع ان يخرج بشي الا بالصلاة والصوم * ثم خرج من هناك
31 مجتازا بالجليل ولم يحب ان يعلم به احد * واعلم تلاميذه قايلا لهم ان ابن الانسان
32 سيسلم في ايدي الناس * ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وكانوا غير فهمين لهذا
33 الكلام وخافوا ان يسالوه * وجاء الي كفرناحوم فلما دخل البيت سالهم ماذا كنتم
تفكرون في الطريق *

Respondit eis, dicens; O generatio incre- 19
dula, quamdiu ero vobiscum? & usque-
quò patiar vos? Adducite eum ad me.
Et adduxerunt eum ad illum. Et cùm 20
vidisset eum spiritus, repente allisit eum,
& cecidit in terram agitans se, despu-
mans. Tum interrogavit patrè ejus; Quot 21
anni sunt ex quo accidit ei hoc? Ait illi;
Ab infantia ipsius. Et vicibus multis 22
projicit eum in ignem & in aquam, ut
perdat eum. Sed quoad potes, adjuva nos,
& miserere nostri. Dixit ei Jesus, Qua- 23
lisnam est sermo tuus, quoad potes?
Omnia possibilia sunt credenti. Et ex- 24
clamavit pater pueri statim cum lachry-
mis, dicens; Ego credo: adjuva debili-
tatem fidei meæ. Et cùm vidisset Jesus 25
concursum turbæ, interminatus est spiri-
tui immundo, dicens; O spiritus surde,
mute, ego præcipio tibi ut exeas ab eo,
& ne intres in eum ulteriùs. Quare ex- 26
clamavit et exagitavit eum multùm, &
exiit ab eo: & factus est velut mortu-
us: Ita ut multi dixerint quòd jam mor-
tuus esset. Tenuit autem Jesus manum 27
ejus, & erexit eum.

Sectio trigesima.

Et cùm ingressus esset domum, interro- 28
gaverunt eum discipuli ejus seorsum,
Quare non potuimus nos ejicere eum?
Ait illis, Hoc genus non potest ejici aliâ 29
re, quàm oratione & jejunio. Post hæc 30
egressus est indè transiens per Galilæam,
& nolebat ut sciret de se quispiam. Et 31
significavit discipulis suis, dicens eis;
Sanè filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & in die
tertia resurget. Et erant non intelligentes 32
hoc verbum: sed timuerunt interrogare
eum. Venit autem in Capharnahum; & 33
quum intrâsset domum, interrogavit eos,
Quid cogitabatis in via?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ትውልድ፡ እንተ፡ አልቦ፡ ሃይማኖተ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እ
20 ሄሉ፡ ምስሌክሙ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እትዔገሠክሙ፡ አምጽእዎ፡ ዝየ፡ ኀቤየ። ወወሰ
ድዎ፡ ኀቤሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ውእቱ፡ ጋኔን፡ ነፀኆ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራገፆ፡
21 ወአሠፎ። ወተስእሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአቡሁ፡ ወይቤሎ፡ ማእዜ፡ እምዘ፡
22 አኀዞ። ወይቤሎ፡ እምንእሱ። ወዘልፈ፡ ያወድቆ፡ በዓድቅ፡ ወውስተ፡ እሳት፡ ወ
23 ማይ፡ ከመ፡ ይቅትሎ፡ ወበሕቱ፡ በዘ፡ ትክል፡ ርድአኒ። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
24 እስመ፡ ትቤ፡ እመ፡ ትክል፡ ኵሉ፡ ይትከሀል፡ ለዘ፡ ይአምን። ወጸርኀ፡ አቡሁ፡ ለው
25 እቱ፡ ወልድ፡ ወይቤ፡ አአምን፡ ርድአ፡ ለኢአሚኖትየ። ወርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ ከመ፡ ይትረወጹ፡ ሰብእ፡ ገሠጾ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡ ወይቤሎ፡ ጋኔን፡ በሃም፡ ወጽ
26 ሙም፡ አነ፡ እኤዝዘከ፡ ትፃእ፡ እምኔሁ፡ ወኢትግባእ፡ ዲቤሁ፡ እንከ። ወአግዓ
27 ሮ፡ እንከ፡ ብዙኀ፡ ወአስተራገፆ፡ ወወፅአ፡ ወኮነ፡ ከመ፡ በድን፡ እስከ፡ ይብሉ፡ ብዙኃን፡
28 ሞተ። ወአኀዞ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እዴሁ፡ ወአንሥኦ፡ ወተንሥአ። ወበዊኦ
29 ሙ፡ ቤተ፡ ይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ በባሕቲቶሙ፡ በእንተ፡ ምንት፡ ስእነ፡ አውፅኦቶ። ወይ
30 ቤሎሙ፡ ዝንቱ፡ ዘመድ፡ ኢይክል፡ አውፅኦቶ፡ ዘእንበለ፡ በጾም፡ ወበጸሎት። ወወ
31 ፂኦ፡ እምህየ፡ ሖረ፡ እንተ፡ ገሊላ፡ ወፈቀደ፡ ኢያእምርዎ። ወመሀሮሙ፡ ለአርዳኢ
ሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይግባእ፡ ውስተ፡ እደ፡ ሰብእ፡
32 ወይቀትልዎ፡ ወቀቲሎሙ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡ ይትነሣእ። ወኢያእመሩ፡ ዘይቤ
ሎሙ፡ ወይፈርህዎ፡ ተስእሎቶ።

በእንተ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ መኑ፡ ዓቢ።

ወበጺሖ፡ ቅፍርናሖም፡ ወበዊኦ፡ ቤተ፡ ይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ሐለይክሙ፡ በፍኖት፡
33 በበይናቲክሙ።

Et respondit, & dixit iis; O generatio incredula, quousque ero vobiscum? quous- 19
que tolerabo vos? adducite eum hìc ad me. Et attulerunt eum ad ipsum, & vi- 20
dens eum iste dæmon projecit eum in terram statim, & discerpsit eum, & spuma-
re fecit eum. Et interrogavit Dominus Jesus patrem ejus, & dixit ei; Quantum 21
temporis fuit ex quo prehendit eum? & dixit ei, A juventute ejus. Et sæpe pro- 22
jicit eum in profundum, & in ignem, & in aquam, ut occidat eum: veruntamen
in quo potes adiuva me. Et dixit ei Dñs Jesus, Quia dicis; Si potes, quodcunque 23
fieri potest credenti. Et clamavit pater hujus filii, & dixit; Credo, adjuva incre- 24
dulitatem meam. Et videns Dñs Jesus quòd concurrebant homines, increpa- 25
vit hoc dæmonium malum, & dixit ei; Dæmon mute & surde, ego præcipio tibi
exire ab illo, & ne revertaris super eum ampliús. Et ingemiscere fecit eum igi- 26
tur multùm, & divulsit eum, & exivit, & factus est *filius* sicut cadaver, adeò ut
multi dicerent; Mortuus est. Et prehendit Dominus Jesus manum ejus, & erexit 27
eum, & surrexit. Et quum introissent domum, dixerunt ei discipuli ejus priva- 28
tim inter se; Quare nos non potuimus ejicere eum? Et dixit iis, Hoc genus non 29
possibile est ejicere, nisi in jejunio, & oratione. Et exiens inde profectus est per 30
Galilæam: & voluit *ut* non cognoscerent eum. Et docuit discipulos suos, & 31
dixit illis; Futurum est, quòd Filius hominis tradetur in manus hominum,
& occident eum, & occisus ab iis tertiâ die resurget. Et ignòrabant quod di- 32
cebat, & timebant interrogare eum.

De dicentibus quis esset major.

Et veniens Capernaum, & introiens domum, dixit iis; Quid disceptavistis in via 33
inter vos?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چون عيسي بخانه در آمد * شاكردان ازو پرسيدند كه چرا ما نتوانستيم اورا خوش كردن *
29 30 * بديشان كفت * ازين شيوه جنس را نتوان † بدر اوردن * مكر بروزه * ونماز * * چون از انجا بدر
31 امدند در جليل مي كذشتند * ونمي خواست كه كسي اورا بداند * * شاكردان خودرا مي
اموزانيد * ومي كفت * كه فرزند ادمي در دست مردم كناه كار وعاصي * سپارده مي شود * واورا
32 بكشند * ودر كور بنهاكنند درسوم روز برخيزد * * ايشان † اين سخن را ندانستند * وترسيدند
ازوي پرسيدن سي نه انجا كه كفت هر كه بزركي خواهد همچو كودكان فروتن وساده
33 دل باشد * وار انجا در كفرناحوم درامد چون در خانه در رفت * از شاكردان پرسيد *
كه در راه چه مي انديشيديد † با يكديكر *

Cùm Jesus domum ingressus esset, 28
discipuli ab eo rogârunt; Quare nos
non potuimus eum sanare? Illis di- 29
xit; quæ sunt hujusmodi generis
non possunt ejici nisi jejunio & ora-
tione. Cùm illinc egressi essent, in 30
Galilæam transierunt: nec volebat
ut quisquam eum sciret. Docebat 31
enim discipulos suos, & dicebat;
Filius hominis quidem traditur in
manus hominum peccatorum & re-
bellium, & eum occident, & in sepul-
chrum condent, ac tertiâ die resur-
get. Illi hunc sermonem ignorabant, 32
& timuerunt ab eo interrogare.

XXXIX. Ubi dixit; Quicunque magnus esse vult, veluti pueruli humilis & simplex corde sit.

Et illinc in Caphar-nabum ingressus 33
est: ubi quum in domum intrâsset à
discipulis percontatus est; Quid in
via inter vos ratiocinati estis?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΖ'.

Illi autem tacebant : ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major. Et se-
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ (π) διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθί-
35 dens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium noviss-
σας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχα-
simus, & omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum, & ulnis
36 τος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγ-
continens eum, ait illis; Quisquis unum hujusmodi puerulorum exceperit in
37 καλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς (ρ) ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ
nomine meo, me excipit : & quicunque me exceperit, non me excipit, sed le-
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀ-
gantem me. Respondit verò illi Joannes, dicens; Magister, vidimus quen-
38 ποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ (σ) ὁ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τι-
dam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos: & prohibuimus
να τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν
eum, quia non sequitur nos. At Jesus ait; Ne prohibete eum. Nemo enim
39 αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ
est qui faciat efficaciam in nomine meo, & possit citò maledicere mihi.
ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
40 Qui enim non est adversùm vos, pro vobis est. Qui enim potaverit vos poculum a-
41 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕ-
quæ in nomine meo, quia Christi estis: Amen dico vobis; Non perdiderit
δατος (τ) ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀπολέσῃ
mercedem suam. Et quisquis scandalizaverit unum pusillorum credentium
42 τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς (υ) ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν (φ) μικρῶν τῶν πιστευόντων
in me, pulchrum est ei magis, si circumponeretur lapis molaris circa col-
εἰς ἐμὲ, (χ) καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχη-
lum ejus, & jaceretur in mare. Et si scandalizaverit te manus tua,
43 λον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου,
abscinde illam: pulchrum tibi est mancum in vitam introire, quàm duas
ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ κυλλὸν (ψ) εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο
manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem : Ubi ver-
44 χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώ-
mis eorū non finitur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalizat te, ampu-
45 ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο-
ta illum: pulchrum est tibi introire in vitam claudū, quā duos pedes habentem ja-
ψον αὐτόν· (ω) καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
ci in gehennā, in ignem inextinguibilem : Ubi vermis eorum non finitur, &
46 θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
ignis non extinguitur. Et si oculus tuus scandalizat te, ejice eum: pulchrum tibi est
47 πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ
unoculum introire in regnum Dei, quā duos oculos habentem jaci
μονόφθαλμον (α) εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
in gehennam ignis: Ubi vermis eorum non finitur, & ignis non extinguitur.
48 εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

MS.A. (π) διελέχθησαν, τίς μείζων. (ρ) ἂν (σ) Ἰωάννης, (τ) ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ (υ) ἐὰν (φ) μικρῶν τούτων τῶν (χ) καλὸν αὐτῷ ἐστιν (ψ) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, (ω) καλόν σοί ἐστιν σὺ (α) εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ܂ ܐܬܕܪܝܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ܂ ܕܡܢܘ ܪܒ ܒܗܘܢ܂
35 * ܘܝܬܒ ܝܫܘܥ܂ ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܝܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ
36 ܕܟܠܢܫ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܟܠܢܫ܂ * ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܐ܂ ܘܫܩܠܗ ܥܠ
37 ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ * ܟܠ ܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܒܫܡܝ܂ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ܂ ܘܡܢ
38 ܕܠܝ ܡܩܒܠ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܩܒܠ܂ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ܂ ܪܒܢ܂ ܚܙܝܢ
39 ܐܢܫ ܕܒܫܡܟ ܫܐܕܐ ܡܦܩ܂ ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܩܦ ܠܢ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ
ܬܟܠܘܢܝܗܝ܂ ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ܂ ܘܡܫܟܚ ܕܥܓܠ ܢܐܡܪ ܥܠܝ ܒܝܫܬܐ܂
40
41 * ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܟܘܢ܂ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ܂ * ܟܠ ܡܢ ܕܢܫܩܝܟܘܢ ܟܣܐ ܕܡܝܐ
42 ܒܠܚܘܕ܂ ܥܠ ܫܡܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ܂ * ܘܟܠ
ܡܢ ܕܢܟܫܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ܂ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ
43 ܒܨܘܪܗ܂ ܘܢܫܬܕܐ ܒܝܡܐ܂ * ܘܐܢ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܐܝܕܟ ܦܣܘܩܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ
44 ܕܟܕ ܚܓܝܪ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܬܐܙܠ ܠܓܗܢܐ܂ * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ
45 ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂ * ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ
46 ܕܟܕ ܚܓܝܣ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ܂ * ܐܝܟܐ
47 ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂ * ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ
48 ܠܟ ܕܟܕ ܚܕܐ ܥܝܢܟ ܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ
ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ܂ * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂

Ipsi verò tacebant: contenderant enim in via 34
unus cum alio, quis esset maximus eorum. Et 35
consedit Jesus, vocavitque duodecim, ac dixit
eis; Qui voluerit esse primus, erit postremus
omnium, & omnium minister. Et accepit 36
puerulum quendam, eumq; statuit in medio,
tulitque eum super brachia sua, & dixit eis;
Quisquis excipit similem huic puerulo in no- 37
mine meo, me excipit : & quisquis me exci-
pit, non me excipit, sed eum qui misit me.
Dixit ei Johannes; Magister mi, vidimus ho- 38
minem ejicientem dæmonia in nomine tuo,
& prohibuimus eum, propterea quòd non
adhæserit nobis. Dixit eis Jesus; Ne prohi- 39
beatis eum, nemo enim est qui edat virtutes
in nomine meo, & possit citò dicere de me
malum. Quicunque ergò non fuerit contra 40
vos, pro vobis est. Quisquis enim propina- 41
verit vobis calicem aquæ tantùm, eo nomine
quòd Christi sitis; Amen dico vobis, Nequa-
quam perierit merces ejus. Et quisquis of- 42
fendiculo fuerit uni ex istis parvulis qui cre-
dunt in me, satius ei foret, si imponeretur
mola asini collo ipsius, & projiceretur in ma-
re. Quòd si offendiculo tibi fuerit manus 43
tua, eam amputato : satius tibi fuerit man-
cum ingredi ad vitam, quàm cum habueris
duas manus, abeas in gehennam: Ubi vermis 44
eorum non moritur, nec ignis eorum extin-
guitur. Et si pes tuus offendiculo tibi fuerit, 45
abscinde eum : melius tibi fuerit ingredi ad
vitam claudum, quàm quum habueris duos
pedes, cadas in gehennam: Ubi vermis eorum 46
non moritur, nec ignis eorum extinguitur.
Denique si oculus tuus offendiculo tibi fu- 47
erit, eum effodito : satius tibi fuerit cum uno
oculo ingredi ad regnum Dei : quàm, quum
habueris duos oculos, cadas in gehennam
ignis: Ubi vermis eorum nón moritur, nec 48
ignis eorum extinguitur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * ايشان خاموش شدند براي انك در راه مي انديشيدند كه ميان ايشان بزرك كيست.
35 * عيسي نشست وهر دوازده راپيش خود خواند . وكفت هر كه مي خواهد كه
36 بيشتر از هر كسي باشد پستر شود . وهمه كس را بندكي كند. *كودكي انجا بود.
37 دست اورا كرفت ودر ميان ايستانيد . وكفت * هر كه اين كودك را ومانند
اورا بنام من قبول كند . مرا قبول كرده باشد . وهر كه مرا قبول مي كند نه
آنست كه مرا قبول مي كند الا انرا كه مرا فرستاد
چهل انجا كه كفت بهترست كه يك اندام هلاك شود از انك
38 همه تن * يوحنا كفت اي معلم كسي ديديم كه بنام † تو ابليسانرا بدر مي
39 كرد . واورا منع كرديم براي انك درپي ما نيامد . * عيسي بديشان كفت . اورا منع مكنيد
براي انك نيست كسي كه بنام من نيرومندي كند . وباز بتواند كه مرا بدي
40
41 كويد . * اكنون هر كه با شما برابري نكند . عوض شماست . * هر كه با شما يك
كاسه تنها آب بخوراند كه ازان مسيح هستيد . راست بشما بكويم كه مزد او كم نشود .

Illi siluerunt; eò quòd in via ratiocinati essent quis inter eos maximus esset. Jesus consedit, & omnes duodecim ad se vocavit, & dixit; Quicunque voluerit ut omnium primus sit, postremus esto, & unicuique ministerium præstato. Puerulus illic erat, cujus manum prehendit, & in medio statuit, & dixit; Quicunque hunc puerulum, aut ei similem, in nomine meo recipit, me recipit: & quicunque me recipit, ipse non est qui me tantum recipit, sed eum qui misit me.

XL. Ubi dixit; Melius est ut unum membrum pereat, quàm totum corpus.

Johannes dixit, O præceptor, quendam vidimus qui in nomine tuo diabolos ejecit, & eum prohibuimus, quòd nos non sequatur. Jesus illis dixit; Eum ne prohibeatis: eò quòd nemo sit qui in nomine meo virtutem edat, & rursus possit mihi malè dicere. Jam quicunque vobis non adversatur, pro vobis est. Quicunque vos uno calice tantùm aquæ potaverit, quòd Christi estis, certum vobis dico, quòd merces ejus non peribit.

Versio VULGATA LATINA:

33 At illi tacebant: siquidem in via inter se disputaverant, quis eorum major esset. Et
34 residens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium novis-
simus, & omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum :
35 quẽ cùm complex⁹ esset, ait illis; Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in
36 nomine meo, me recipit : & quicunq; me susceperit, non me suscipit, sed eum, qui
misit me. Respondit illi Joannes, dicens; Magister, vidim⁹ quendã in nomine tuo eji-
37 cientẽ dæmonia, qui non sequitur nos, & prohibuim⁹ eum. Jesus autem ait; Nolite
38 prohibere eum: nemo est enim qui faciat virtutẽ in nomine meo, & possit citò malè
39 loqui de me. Qui enim non est adversùm vos, pro vobis est. Quisquis enim potũ de-
40 derit vobis calicẽ aquæ in nomine meo, quia Christi estis : amen dico vobis, non

perdet mercedem suã. Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus 41
in me : bonũ est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ej⁹, & in mare mit-
teretur. Et si scandalizaverit te man⁹ tua, abscĩde illam: bonũ est tibi debilẽ introi- 42
re in vitã, quã duas man⁹ habentẽ ire in gehennã, in ignẽ inextinguibilẽ : Ubi ver- 43
mis eorũ non moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tu⁹ te scandalizat, amputa 44
illum: bonũ est tibi claudũ introire in vitam æternã, quàm duos pedes habentẽ mitti
in gehennã ignis inextinguibilis: Ubi vermis eorũ non moritur, & ignis non extingui- 45
tur. Quòd si oculus tuus scandalizat te, ejice eum : bonum est tibi luscum intro- 46
ire in regnum Dei, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis : Ubi 47
vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فسكتوا * لانهم كانوا يقولون في الطريق من هو العظيم فيهم * فجلس ودعي الاثني عشر
35 36 وقال لهم من اراد ان يكون اولا فليكن اخر وخادما للجميع * واخذ صبيا فاقامه وسطهم
37 وامسكه * وقال لهم * كل من يقبل واحدا مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن يقبلني
38 فليس يقبلني فقط بل والذي ارسلني * فقال له يوحنا يا معلم راينا واحدا يخرج الشياطين
39 باسمك فمنعناه لانه لم يتبعنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه فليس احد يصنع قوه باسمي ويقدر
40 41 سريعا ان يقول علي الشر * لانه كل من ليس هو عليكم فهو معكم * ومن سقاكم كاس ماء
42 باسمي اي انكم للمسيح امين اقول لكم ان اجره لا يضيع * ومن شكك احد هولاء الصغار
43 المومنين بي خير له ان يعلق حجر الرحي في عنقه ويطرح في البحر * فان شككتك يدك
فاقطعها * خير لك ان تدخل الحياه وانت اعسم من ان تكون لك يدان وتذهب الي جهنم
44 45 في النار * حيث دودهم لا يموت ونارهم لا تطفي * وان شككتك رجلك فاقطعها * خير لك
46 ان تدخل الحياه اعرج من ان تكون لك رجلان وتلقي في جهنم في النار * حيث دودهم لا يموت
47 ونارهم لا تطفا * وان شككتك عينك فاقلعها * خير لك ان تدخل ملكوت
48 الله بعين واحده من ان يكون لك عينان وتلقي في جهنم * حيث دودهم لا يموت
ونارهم لا تطفي *

Et tacuerunt, quoniam dicebant in via, 34
Quis esset major inter eos. Igitur sedit, 35
& advocavit duodecim, & dixit eis;
Qui voluerit esse primus, sit ultimus, &
minister omnibus. Et accepit parvulum, 36
& statuit eum in medio eorum: & tenuit
illum, ac dixit eis; Quicunq; receperit 37
aliquem similem huic parvulo in nomine
meo, jam me recepit. Et qui suscipit me,
non suscipit me tantùm, sed & eum qui
misit me. Et dixit ei Johannes; Magi- 38
ster, vidimus quendam ejicientem dæmo-
nia in nomine tuo, & prohibuimus eum,
quia non sequebatur nos. Dixit eis Je- 39
sus, Ne prohibeatis eum : nam nemo edit
virtutem in nomine meo, et potest mox di-
cere de me malum. Quicunq; enim non 40
est contra vos, ipse est vobiscum. Et qui 41
potaverit vos calice aquæ in nomine meo,
videlicet quia pertinetis ad Christum,
Amen dico vobis, Quia merces ejus non
peribit. Et qui scandalizaverit unum isto- 42
rum parvulorum credentium in me, con-
sultius esset ei suspendi lapidem molarem
in collo ejus, & projici in mare. Si scan- 43
dalizaverit te manus tua, abscinde illã:
melius enim est tibi introire vitã, quum
fueris manc⁹, quàm habere te manus du-
as, et abire in gehennã ad ignem: ubi ver- 44
mis eorum non moritur, & ignis eorũ non
extinguitur. Et si scandalizaverit te pes 45
tuus, abscinde eum : melius enim est tibi
introire vitã claud⁹, quàm esse tibi duos
pedes, & projici in gehennã in ignẽ: Ubi 46
vermis eorum non moritur, & ignis eorũ
non extinguitur. Et si scandalizaverit te 47
oculus tuus, erue eum : melius enim est
tibi introire regnum Dei cum oculo
uno, quàm esse tibi oculos duos, & pro-
jici in gehennam : Ubi vermis eorum 48
non moritur, & ignis eorum non ex-
tinguitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወአርመሙ፡እስመ፡ተባሀሉ፡በቤናቲሆሙ፡በፍኖት፡መኑ፡እንጋ፡ይዓቢ፡እምኔሆሙ፡፡
35 ወነበረ፡ወጸውዖሙ፡ለዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ወይቤሎሙ፡ዘይፈቅድ፡ልሂቀ፡ይኩን፡
36 ለየትሕት፡ርእሶ፡ለኵሉ፡፡ ወይኩን፡ላእከ፡ለኵሉ፡፡ ወነሥአ፡ሕፃነ፡ወአቀሞ፡
37 ማእከሎሙ፡ወአንበሮ፡ውስተ፡ሕፅኑ፡፡ ወይቤሎሙ፡፡ ዘተወክፈ፡መሰለ፡ዝ
ሕፃን፡፡ በስምየ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡፡ ወዘኒ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡አኮ፡ኪያየ፡ዘተወክፈኒ፡
38 ዘእንበለ፡ዘፈነወኒ፡፡ ወአውሥአ፡ዮሐንስ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ቦዘርኢነ፡ዘያወፅእ፡
39 ጋኔነ፡በስምከ፡ወከላእናሁ፡እስመ፡ኢይተልወነ፡ምስሌነ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ኢትክልእዎ፡እስመ፡አልቦ፡ዘይገብር፡ኀይለ፡በስምየ፡ወይክል፡ፍጡነ፡አ
40 ሐሥሞ፡ቃለ፡ላዕሌየ፡፡ እስመ፡ለመኑ፡ኢኮነ፡ዕድውክሙ፡ቢጽክሙ፡ው
41 እቱ፡፡ ወዘአስተየክሙ፡ጽዋዐ፡ማይ፡በስምየ፡እስመ፡አለ፡ክርስቶስ፡አንትሙ፡አሜ
42 ን፡እብለክሙ፡ኢይሐጕል፡ዕሴቶ፡፡ ወዘአስሐቶሙ፡ለአሐዱ፡እምእሉ፡ንኡሳ
ን፡አለ፡ይኤምኑ፡ብየ፡ይኄይሶ፡ይእስሩ፡ማሕረጸ፡አድግ፡በክሳዱ፡ወያስጥምዎ፡
43 ውስተ፡ባሕር፡፡ ወእመኒ፡እዴከ፡ታስሕተከ፡መትራ፡ይኄይስከ፡መቲረ፡እድ፡
44 ትባእ፡ውስተ፡ሕይወት፡እምትባእ፡ውስተ፡እሳት፡ገሃነም፡ምስለ፡ክልኤሆን፡እ
45 ደዊከ፡፡ ኀበ፡እሳቱ፡ኢይጠፍእ፡ወዕፄሁ፡ኢይነውም፡፡ ወእመኒ፡እግርከ፡
ያስሕተከ፡መትራ፡ይኄይሰከ፡ሐንካሰከ፡ትባእ፡ውስተ፡ሕይወት፡እምትባእ፡ውስተ፡
46 ገሃነም፡ምስለ፡ክልኤሆን፡እገሪከ፡ውስተ፡እሳት፡ዘኢይጠፍእ፡፡ ወኀበ፡ዕፄሁ፡
47 ኢይነውም፡፡ ወእመኒ፡ዓይንከ፡ታስሕተከ፡መልኅ፡ይኄይሰከ፡ነቋርከ፡ትባእ፡
ውስተ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡እምትባእ፡ውስተ፡ገሃነም፡ዘእሳት፡ምስለ፡
48 ክልኤሆን፡አዕይንቲከ፡፡ ኀበ፡ዕፄሁ፡ኢይነውም፡ወእሳቱ፡ኢይጠፍእ፡፡

Et tacuerunt, quia loquebantur inter se in via quis major esset inter eos. Et 34 35
sedit & vocavit duodecim, & dixit iis; Qui vult supremus esse, subjiciat se omni-
bus, & sit servus omnibus. Et accepit parvulum, & statuit eum medio eorum, 36
& posuit eum in sinu suo, & dixit illis; Qui receperit hujusmodi parvulum in 37
nomine meo, me recepit : & qui me recipit, non me recipit, sed eum qui misit
me. Et respondit Johannes, & dixit ei; Magister, quendam vidimus ejicientem 38
dæmonem in nomine tuo, & prohibuimus eum, quia non sequutus est te nobis-
cum. Et dixit iis Dominus Jesus, Ne prohibite illum : quoniam nemo est qui 39
faciat virtutem in nomine meo, & possit citò maledicere mihi. Quia si 40
non fuit contra vos, amicus vester est. Et qui potum dederit vobis poculum a- 41
quæ in nomine meo, eò quòd Christi sitis, Amen dico vobis; Non perdet mercedẽ
suam. Et qui errare fecit unum ex his parvulis qui credunt in me, melius esset 42
ei, ut ligarent molam asini circa collum ejus, & immergerent eum in mare. Et 43
si manus tua errare te fecerit, abscinde eam: melius erit tibi abscissã manu intro-
ire in vitam, quàm ut introeas in ignem gehennæ cum duabus manibus. Ubi 44
ignis ejus est inextinguibilis, & vermis ejus non requiescit. Et si pes tuus errare 45
te fecerit, abscinde eum: melius erit tibi claudum ingredi in vitam, quàm ingredi
in gehennam cum duobus pedibus tuis, in ignem inextinguibilem: Et ubi 46
vermis ejus non requiescit. Et si oculus tuus errare te fecerit, evelle eum: me- 47
lius erit tibi, excavatum te intrare in regnum Dei, quàm intrare in ge-
hennam ignis cum duobus oculis tuis. Ubi vermis ejus non requiescet, & 48
ignis ejus non extinguetur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * وهر كه يك كودك از اينان كه بمن ايمان آورند پريشان كند * لايقست كه
43 خراسياب در كردنش اوبخته * واورا در دريا اندازند * اكر دست تو ترا پريشان دارد *
اورا ببر و از خود دور انداز * بهتر باشد ترا كه بيك دست * در زندكاني ابد روي از انك
44 45 با دو دست در دوزخ * در جايي كه كرم او نميرد واتش او نخسپد * * واكر پاي تو
ترا پريشان دارد * اورا ببران بهتر كه بپاي لنك در زندكاني † روي * از انك بدو پاي
46 47 در دوزخ * كه رستكاري از انجا ممكن نيست * * واكر چشم تو ترا پريشاني دهد * اورا بكن
ان بهتر كه بيك چشم در ملكوت [خدا] روي از انك بدو چشم در آتش جاويد
48 * كه هركز خلاص نيابي *

Et quicunque unum parvulum, eo- 42
rum qui mihi fidem habuerunt, mœ-
stum reddiderit, dignus est, ut molã
asinariã collo ejus appensã eum in
mare projiciant. Si manus tua te 43
offendat, eam abscinde, & à te pro-
cul abjice : melius tibi fuerit ut
cum unã manu in vitam ingredia-
ris, quàm cum ambabus manibus
in infernum : In locum, cujus ver- 44
mis non moritur, & ignis ejus non
sopitur. Et si pes tuus te offenderit, 45
eum abscinde : hoc melius ut pede
claud⁹ in vitam eas, quàm cum duo-
bus pedibus in infernum : Quòd il- 46
linc liberatio nulla fieri potest. Et 47
si oculus tuus tibi offensionem de-
derit, eum erue : Hoc melius ut cum
uno oculo in regnum Dei eas, quàm
cum duobus oculis in ignem æter-
num : Unde nunquam redemptionem 48
invenies.

Omnis enim igne salietur, & omnis victima sale salietur. Pulchrum sal: si
49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
50 verò sal insulsum fiat, in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pa-
δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰ-
cem habete in invicem.
ρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

CAP. X. ι'.

Et indè exurgens venit in fines Judææ, per ulteriora Jordanis: & con-
1 Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμ-
veniunt iterum turbæ ad eum: &, sicut consueverat, iterũ docebat illos. Et
2 πορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
accedentes Pharisæi interrogabãt eum; Si licet viro uxorem absolvere? ten-
προσελθόντες (α) οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτὸν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πει-
tantes eum. Ille autem respondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyses? Illi verò di-
3 ράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶ-
4 xerũt; Moyses permisit libellum abscessionis scribere, & absolvere. Et respondens Je-
5 πον, Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
sus, ait eis; Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.
σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
Ab autem initio creationis, masculũ & fœminam fecit eos Deus. Causâ
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· Ἕνεκεν
7 hujus relinquet homo patrem suum, & matrem, & adglutinabitur ad
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (β) πρὸς
uxorem suam: Et erunt duo in carnem unam. Itaque non amplius sunt duo,
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, 8
sed una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Et in
(γ) ἀλλὰ μία σάρξ. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ 9
domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverũt eum. Et ait illis; 10
οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (δ) περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 11
Quicunque absolverit uxorem suam, & duxerit aliam, adulterat in eam. Et
Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. Καὶ 12
si uxor absolverit virum suum, & nupserit alii, mœchatur. Et offerebant illi
ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται. Καὶ προσέφερον αὐτῷ 13
pueruios, ut tangeret illos. Verùm discipuli increpabant offerentes. Videns verò
παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ἰδὼν δὲ 14
Jesus, indignatus est, & ait illis; Sinite pueruios venire ad me, &
ὁ Ἰησοῦς, ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
ne prohibueritis eos. Nam talium est regnum Dei. Amen dico vobis,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 15
Quisquis non receperit regnum Dei velut puerulum, non intrabit in il-
Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐ-
lud. Et ulnis complexus eos, imponens manus super illos, benedicebat e-
τήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, (ε) ηὐλόγει αὐ- 16
os. Et egrediente eo in viam, adcurrens unus, & genuflexo e-
τά. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, (ζ) προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐ- 17
um, rogabat eum; Magister bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem?
τὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

MS. A. (α) Φαρισαῖοι (β) τῇ γυναικὶ (γ) ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν Θεὸς (δ) περὶ τούτου (ε) εὐλόγει (ζ) ἰδού τις πλούσιος προσδραμὼν, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܢܬܡܠܚ. ܘܟܠ ܕܒܚܐ ܒܡܠܚܐ ܢܬܡܠܚ. * ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ.
50 ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ. ܘܒܫܝܢܐ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.
1 * ܕܒܘܪܟܐ ܕܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ * ܟܘ * ܩܠܐ * ܐ * ܘܩܡ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ
ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
2 ܬܘܒ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ. * ܘܩܪܒܘ ܦܪ̈ܝܫܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܡܫܐܠܝܢ. ܕܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ
3 ܕܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܘܫܐ
4
5 ܐܦܣ ܠܢ. ܕܢܟܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܩܫܝܘܬ
6 ܠܒܟܘܢ ܟܬܒ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. * ܡܢ ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܕܒܪܝܬܐ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ
7 ܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. * ܘܢܗܘܘܢ
8
9 ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ. * ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ ܐܢܫ.
10
11 ܠܐ ܢܦܪܫ. * ܘܬܘܒ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܒܝܬܐ ܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
12 ܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. * ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ ܬܫܒܘܩ ܠܒܥܠܗ ܘܬܗܘܐ ܠܐܚܪܝܢ ܓܝܪܐ.
13 * ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܟܐܐܡܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ
14 ܒܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܒܐܫ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ
ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
16 * ܘܢܣܒ ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ. ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܡܒܪܟ ܗܘܐ ܐܢܘܢ. *
17 ܒܪܡܫܐ * ܕܚܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܟܙ * ܘܟܕ ܪܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܪܗܛ ܚܕ ܢܦܠ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ.
ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܐܪܬ.

Quodlibet enim igne salietur, & omne sacrificium sale salietur. Bonus est sal: sed si sal insipidus fuerit, quonam salietur? Sit in vobis sal, & in pace estote unus cum alio. 49 50

Benedictione sponsi & sponsæ. 26.

CAP. X.

Et surrexit illinc, venitque in fines Judææ 1
ultra Jordanem: & adierunt eum illuc turbæ multæ; ac docebat eos iterum, uti consueverat. Accesserunt autem Pharisæi tentantes 2
eum, & interrogantes, an liceret viro dimittere uxorem suam. Dixit eis, Quid præcepit 3
vobis Moses? Illi verò dicunt; Moses per- 4
misit nobis scribere libellum repudii, & uxorem dimittere. Respondit Jesus, & dixit eis; 5
Ad obsistendum duritiei cordis vestri, scripsit vobis præceptum istud. Ab initio verò ma- 6
sculum & fœminam condidit eos Deus. Pro- 7
pterea relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit uxori suæ. Et erunt am- 8
bo una caro: Itaque nequaquam duo sunt, sed una caro. Quod ergò Deus copulavit, 9
homo ne separet. Et interrogârunt eum 10
rursus discipuli sui domi hac de re. Et di- 11
xit eis; Quicunque dimiserit uxorem suam, & duxerit aliam, mœchatur. Quòd si muli- 12
er dimiserit maritum suum, fueritque alterius, mœchatur. Cæterùm offerebant ei pueros, 13
ut tangeret eos: discipuli verò ipsius objurgabant eos qui ipsos offerebant. Jesus au- 14
tem quum hoc vidisset, displicuit ei: & ait illis, Sinite pueros venire ad me, nec prohibeatis eos: talium enim, quales hi sunt, est regnum Dei. Amen dico vobis, Quicunque 15
non exceperit regnum Dei sicut puerulus, non ingredietur illud. Quumq; tulisset eos 16
super brachia sua, imposuit eis manum suam, ac benedixit eis.

Ad vesperam dominicæ quartæ post Epiphaniam. 27.

Quumque iter faceret, accurrens quidam 17
procidit in genua sua, & interrogabat eum, ac dicebat; Doctor bone, quid faciam ut hæreditate possideam vitam æternam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 *وهر ذبيحت يعني بسمل كرده كه در دنيا باشد بنمك اورا خوش طعم كنند * واكر
50 چنانك نمك فاسد شود اورا بچه چيز بصلاح آرند * مي بايد كه درميان شما نمك باشد * وبا
1 يكديكر بسلامت باشيد   چهل يك   بهر طلاق پرسيدند   * وازانجا برخاست
ودر تخوم يهودا آمد * دركذركاه اردن * وپيش او جماعت بسيار رفتند وهمچون خويكر بديشان
2 تعليم مي داد * معترلان امدند * واورا مي آزمودند * وپرسيدند كه واجب باشد كه مرد زن
3 خودرا رها كند وطلاق دهد * مسيح بديشان كفت * موسي بشما چه فرمود * ايشان كفتند
4
5 موسي بما فرمود * كه طلاق نامه بنويسيم * واورا رها كنيم * بديشان جواب داد وكفت * براي سختي
6 دل شما موسي بهر شما اين را نبشت * سبب آنك كه خدا از اغاز نر وماده افريد * براي اين
7
8 مرد پدر ومادر وبرادر وخواهر خود را رها كند * وبا زن خود يكي باشد * وهر دو يك كوشت
9 باشند * اكنون دو تن نيستند الا يك تن * وهرچه خدا اورا جفت كرد * ادمي چكونه جدا كند *
10
11 * بارشاكردان او درخانه براي اين معني ازو پرسيدند * بديشان كفت * هر كه زن خودرا
12 رها كند وديكري بستاند * زناكار باشد * واكر زن طلاق داده را كسي بستاند هم دركناه باشد *

Et omne sacrificium (i.e. mactatum) quod in mundo fuerit, sale illud boni saporis reddunt. Quid si 49 50
accidat sal corruptum esse, cum quâ re ad integritatem restituent? oportet ut in medio vestri sal sit, & alter cum altero in pace sitis.

XLI. De repudio interrogârunt.

CAP. X.

Et illinc surrexit, & in termi- 1
nos Judææ venit, in transitum Jordanis: & ad eum turbæ multæ iverunt, & sicut consueverat eos docuit. Et Pharisæi venerunt cum ten- 2
tantes, & interrogârunt, num conveniret ut vir uxorem suam repudii renuntiato dimitteret. Christus il- 3
lis dixit; Quid Moses vobis præcepit? Illi dicebant; Moses nobis 4
jussit, ut repudii libellum scriberemus & eam dimitteremus. Illis re- 5
sponsum dedit, & dixit; Propter duritiam cordis vestri Moses vobis 6
hoc scripsit. Quandoquidem Deus ab initio masculum & fœminam creavit. Propterea vir patrẽ & ma- 7
trem & fratres & sorores suas relinquit, & cum uxore sua unus fit. 8
Et ambo una caro sunt: Jam duo corpora non sunt, sed unum corpus. 9
Quicquid autem Deus copulavit, homo quomodo illud separet? Rur- 10
sus discipuli ejus in domo de hac re eum interrogârunt. Et illis dixit; 11
Quicunque uxorem suam dimiserit, & aliam acceperit, adulter est. Et si 12
mulierem dimissam quispiam duxerit, pariter in peccato erit.

Versio VULGATA LATINA.

48 Omnis enim igne salietur, & omnis victima sale salietur. Bonum est sal: quòd
49 si sal insulsum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pacem habe-
te inter vos.

CAP. X.

ET indè exurgens venit in fines Judææ ultra Jordanem: & conveniunt iterùm
1 turbæ ad eum: & sicut consueverat, iterùm docebat illos. Et accedentes Pha-
2 risæi interrogabant eum; Si licet viro uxorem dimittere: tentantes eum. At ille
3 respondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyses? Qui dixerunt; Moyses per-
4 misit libellum repudii scribere, & dimittere. Quibus respondens Jesus, ait; Ad
5 duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud. Ab initio autem creaturæ,
6 masculum & fœminam fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum
7 & matrem, & adhærebit ad uxorem suam: Et erunt duo in carne una. Itaque jam
8 non sunt duo, sed una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Et 9
in domo iterùm discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum. Et ait illis; Qui- 10
cunque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. 11
Et si uxor dimiserit virum suum, & alii nupserit, mœchatur. Et offerebant illi par- 12
vulos ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cùm 13
videret Jesus, indignè tulit, & ait illis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohi- 14
bueritis eos: talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis; Quisquis non re- 15
ceperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & 16
imponens manus super illos, benedicebat eos. Et cùm egressus esset in viam, pro- 17
currens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum; Magister bone, quid faciam ut
vitam æternam percipiam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 *كل شي بالنار يملح وكل ذبيحة تملح بالملح* جيد هو الملح فان فسد الملح فماذا يملح
50 فليكن فيكم الملح ويسالم بعضكم بعضا* الفصل الحادي والثلثون* ثم قام من
1 هناك وجاء الي تخوم يهودا والي عبر الاردن* فاتي اليه ايضا جموع وكان يعلمهم كعادته ايضا
2 *وجاء اليه الفريسيون ليجربوه* وسالوه هل يحل للرجل ان يطلق امراته* اجابهم قايلا بماذا
3 اوصاكم موسي* قالوا امر موسي ان يكتب كتاب الطلاق ويخلي* فاجابهم يسوع قايلا من
4 اجل قسوة قلوبكم كتب لكم هذه الوصية* لانهما في بدء الخليقة خلقهما الله ذكرا وانثي
5 *ولذلك يترك الرجل اباه وامه ويلصق بامراته* ويكونا كلاهما جسدا واحدا* لانهما ليس اثنين
6 لكنهما جسدا واحدا* والذي الفه الله فلا يفرقه الانسان* وفي البيت ايضا ساله تلاميذه عن
7 هذا* فقال لهم من طلق امراته وتزوج اخري فقد زني بها* وان هي خلت زوجها وتزوجت
8 اخر فهي زانية* واحضروا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فانتهر التلاميذ محضريهم* فلما
9 راي يسوع تالم قلبه وقال لهم دعوا الصبيان ياتوا الي ولا تمنعوهم لان ملكوت الله لمثل هولاء
10 *امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها* ثم احتضنهم ووضع
11 يده عليهم وباركهم* الفصل الثاني والثلثون* وبينما هو ساير في طريق اسرع
12 اليه انسان وجثي علي ركبتيه* وساله قايلا ايها المعلم الصالح ماذا اصنع لارث الحياة الدايمة*
13
14
15
16
17

Omnis res igne salitur, & omnis victima salitur sale. Bonum est sal: at si depravetur sal, quâ re salitur? Sit igitur in vobis sal, & concordet alter vestrûm cum altero. Sectio trigesima prima. 49 50

CAP. X.

DEinde surrexit indè, & venit in fines Judæ, & ad ulteriorem ripam Jordanis, & convenerunt ad eum turbæ iterum, docebátque eos pro more suo etiam. 1
Et venerunt ad eum Pharisæi ut tentarent eũ: & interrogaverunt eũ, an liceat viro dimittere uxorem suam. 2
Respondit eis, dicens; Quid præcepit vobis Moses? 3
Dixerunt, Præcepit Moses ut scriberetur libellus repudii, & destitueretur. 4
Respondit eis Jesus, dicens; Propter crudelitatem cordium vestrorum scripsit vobis hoc præceptum. 5
Quoniam in principio creationis creavit ambos Deus masculum & fœminam. 6
Et propter hoc relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit uxori suæ: 7
Et erunt ambo corpus unum: quoniam ipsi non sunt duo, sed ambo corpus unum. 8
Et quod conjunxit Deus, ne separet homo. 9
Et in domo iterum interrogaverunt eum discipuli ejus de hoc. 10
Et dixit eis, Qui repudiaverit uxorem suam, & duxerit aliam, jam fornicatus est in ea. 11
Et si ipsa dimittat conjugem suum, & ducat alium, ipsa est fornicaria. 12
Et obtulerunt ei parvulos ut poneret manum suam super illos: & increpaverunt discipuli offerentes eos. 13
Cùmque vidisset Jesus, doluit cor ejus, & dixit eis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quoniam regnum Dei est hisce similibus. 14
Amen dico vobis, Quia qui non recipit regnum Dei velut parvulus, non intrabit illud. 15
Deindè amplexatus est eos, & posuit manum suam super eos, et benedixit illis. Sectio trigesima secunda. 16
Et dũ ipse ambularet in via, accurrit ad eũ homo quidã, & procubuit in genua sua, & rogavit eum dicens; O magister bone, quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ. 17

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 እስመ፡ ኵሉ፡ በእሳት፡ ይማልሕዎ፡ ወኵሉ፡ ዘይጠብሑ፡ ይትማስሑ፡፡ ሠናይ፡ ወእ
50 ቱ፡ ጼው፡ ወእመሰ፡ ጼው፡ ሰስነ፡ በምንት፡ እንከ፡ ይቄስምዎ፡ ጼወ፡ ረክቡ፡ በቤናቲክሙ፡
ዘተሰናአው፡፡ 1 ወተንሥአ፡ እምህየ፡ ሖረ፡ ብሔረ፡ ይሁዳ፡ እንተ፡ማዕዶተ፡ ዮ
1 ርዳኖስ፡ ወሖሩ፡ ካዕበ፡ምስሌሁ፡ ሕዝብ፡ ወመሀሮሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ተስእሉ፡ ይኅድጉኑ፡ ኅዲገ፡ ብእሲት፡፡
2 ወመጽኡ፡ ካዕበ፡ ፈሪሳውያን፡ ወተስእልዎ፡ እመ፡ ይከውኖሙ፡ ለብእሲ፡ ኀዲገ፡ ብእሲቱ፡፡
3 4 እንዘ፡ ያመክርዎ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ አዘዘክሙ፡ ሙሴ፡፡ ወ
5 ይቤልዎ፡ አዘዘነ፡ ሙሴ፡ ንጽሐፍ፡ ላቲ፡ መጽሐፈ፡ ኅድጋቲሃ፡ ወንድኅራ፡፡ ወአውሥ
አ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ በከመ፡ እከየ፡ ልብክሙ፡ ወሀበክሙ፡ ሙሴ፡ ዘንተ፡ ትእ
6 ዛዘ፡ ትድኅሩ፡ አንስቲያክሙ፡፡ ወእምፍጥረትሰ፡ ተባዕተ፡ ወአንስተ፡ ገብረ፡ እግዚ
7 አብሔር፡፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይኅድግ፡ ብእሲ፡ አባሁ፡ ወእሞ፡ ወይተልዋ፡ ለብእሲ
ቱ፡፡ ወይከውኑ፡ ክልኤሆሙ፡ አሐደ፡ ሥጋ፡ ናሁኬ፡ ኢኮኑ፡ ክልኤተ፡ ወአሐዱ፡ ሥጋ፡፡
8 9 እሙንቱ፡ ዘእግዚአብሔር፡ እንከ፡ አስተፀመረ፡ ሰብእ፡ ኢይፈልጥ፡፡ ወበቤት፡ ካዕበ፡
10 ተስእልዎ፡ አርዳኢሁ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ዘይኅድግ፡ ብእሲቶ፡ ወሖረ፡ ክል
11 እተ፡ ዘመወ፡ ላዕሌሃ፡፡ ወእንተሂ፡ ይእቲ፡ ኀደገት፡ ምታ፡ ወሖረት፡ ኀበ፡ ካልእ፡ ዘመወት፡፡ ወአ
12 መጽኡ፡ ሕፃናተ፡ ኀቤሁ፡ ይግስሶሙ፡ ወገሠጽዎሙ፡ አርዳኢሁ፡ ለእለ፡ አቅረቡ፡፡ ወ
13 ርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ተምዕዐ፡ ወይቤሎሙ፡ ኅድጉ፡ ሕፃናተ፡ ይምጽኡ፡ ኀቤየ፡ ወኢ
14 ትክልእዎሙ፡ እስመ፡ ለዘ፡ ከመ፡ እሉ፡ ይእቲ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ አማን፡
15 እብለክሙ፡ ዘኢተቀበላ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ሕፃን፡ ኢይበውአ፡፡ ወ
16 አንበሮሙ፡ ውስተ፡ ሕፅኑ፡ ወባረኮሙ፡ ወወደየ፡ እዴሁ፡ ዲቤሆሙ፡፡
በእንተ፡ ዘከልአ፡ ተሊወ፡፡ ወእንዘ፡ ይሖውር፡ በፍኖት፡ መጽአ፡ አሐዱ፡ ወሰገደ፡
17 ሎቱ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ኄር፡ ምንተ፡ እገብር፡ ከመ፡ እረስ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡

Quia omnem igne saliet, & omne quod mactatum erit salietur. Bonum est sal, 49
& si sal periit: in quo igitur condient illud. Sal acquirite inter vos quo pacem 50
habeatis.

CAP. X.

ET surgens indè venit in terram Judææ, quæ *est* ultra Jordanem, & venerunt 1
iterum cum illo populi, & docuit eos sicut consueverat.

De interrogantibus num liceat dimittere uxorem.

Et venerunt iterũ Pharisæi, & interrogârunt eum, si licet viro relinquere uxorem 2
suam: tentantes eum. Et respondit, & dixit iis; Quid præcepit vobis Moyses? 3
Et dixerunt illi, Præcepit nobis Moyses scribere ei scripturã abscessionis, & dimit- 4
tere eam. Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Secundũ malitiã cordis vestri, dedit 5
vobis Moyses hoc mandatum dimittendi uxores vestras. Et è creatione mascu- 6
lum & fœminã fecit De[us]. Et propterea, relinquet vir patrẽ suum & matrem suã 7
& adhærebit uxori suæ, Et erunt duo caro una: ecce igitur, non sunt duo, sed una 8
caro. Quos igitur Deus conjunxit, homo non separet. Et in domo iterũ inter- 9
rogârunt eum discipuli ejus de hoc. Et dixit iis, Qui dimisit uxorẽ suam, & ivit *ad* 10
alteram, fornicatus est contra eam. Et quæ *mulier* dimisit maritũ suum, & ivit ad 11
alterũ, fornicata est. Et adduxerunt parvulos ad eum, ut tangeret eos: & objurga- 12
bant discipuli ejus eos qui obtulissent. Et videns Dñs Jesus, indignatus est, & 13
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quoniam talium est 14
regnum Dei. Amen dico vobis, Qui non receperit regnũ Dei sicut parvulus, non 15
ingredietur *in* illud. Et collocavit eos in sinu suo, & benedixit iis, & posuit ma- 16
nus super eos.

De eo quem à sequendo repulit.

Et proficiscente *illo* in via venit quidam, & adoravit eum, & dixit ei; Magister 17
bone, quid faciam ut vitam æternam possideam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل دو انجا كه كودكانرا دعا كرد
13 *كودكان پيش او امدند تا بر ايشان دعا
14 كند* شاكردان ايشانرا منع مي كردند* عيسي انرا بديد واورا نا خوش آمد*
وبشاكردان كفت كودكانرا رها كنيد تا پيش من آيند* وايشانرا منع مكنيد* سبب انك
15 ملكوت خدا براي ايشانست* كه مانند† اين كودكان باشند* *راست بشما بكويم هر كه مانند
16 اين كودكان ملكوت† خدارا قبول نكند* بدو اندر نرود* *ايشانرا ببر خود بر كرفت* ودست خودرا
بر ايشان كذرانيد* وبر ايشان دعا كرد چهل سه انك از مسيح پرسيد كه چكنم كه رستكار باشم
17 *چون در راه مي رفت شخصي دويد پيش او آمد* واورا سجود كرد* وازو پرسيد
وكفت* اي معلم نيك چكنم كه زندكاني جاويد را ميراث يابم*

XLII. Ubi pueris benedixit.

Et pueri ad eum venerunt, ut illis benediceret: discipuli autem eos prohibebant. 13
Jesus illud vidit, & ei displicuit, & discipulis dixit; Pueros sinite ut ad me veniant, & eos ne prohibete: eâ de causa quòd regnum Dei propter eos est, qui similes hisce puerulis fuerint. 14
Verum vobis dico; Quicunque sicut hi puerili regnum Dei non acceperit, in illud non ingredietur. 15
Eos itaque in sinum suum suscepit, & manum suam super illos traduxit, & illis benedixit. 16

XLIII. Is qui Christum interrogavit, Quid faciam ut salvus sim.

Cùm in via iret, quidam accurrens ad eum venit, & eum adoravit, & ab eo interrogavit, & dixit; O præceptor bone, quid faciam ut vitæ æternæ hæreditatem obtineam. 17

At Jesus dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, *si non* unus, Deus.
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
Præcepta nôsti; Ne adulterês, Ne occidas, Ne fureris, Ne *falsò testē-*
19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρή-
ris, Ne *damnum dederis*: Honora patrem tuum & matrem. Ille *autem* respondens,
20 σῃς, Μὴ ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
ait ei; Magister, hæc omnia observavi à juventute mea. *At*
21 εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα (η) ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. (θ) Ὁ δὲ
Jesus intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei; Unum tibi deest: Vade,
Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
quæcunq; habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: &
ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ (ι) δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
veni sequere me, *tollens crucem.* *Ille verò mœstus* in verbo, abiit *con-*
22 δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ συγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυ-
tristatus: erat enim habens *facultates* multas. Et circumspiciens Jesus, ait
23 πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει
discipulis suis; Quàm difficilè *opes habentes* in regnum
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Dei introibunt! *At* discipuli *expavescebant* in verbis ejus. At Jesus
24 Θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. (κ) ὁ δὲ Ἰησοῦς
rursus respondens, ait illis; *Nati, quomodò* difficile est, confidentes in
πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας (λ) ἐπὶ
opibus, in regnum Dei introire. Facilius est, camelum
τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. (μ) Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei
25 διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
intrare. *Illi verò abundanter percellebantur*, dicentes ad semetipsos; Et quis potest *salvus*
26 εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς, Καὶ τίς δύναται σωθῆ-
fieri? Intuens *autem* illos Jesus, ait; Apud homines impossibile, *sed non*
27 ναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ᾽ οὐ
apud Deum. Omnia enim possibilia sunt apud Deum. Et cœpit Petrus dicere
28 παρὰ τῷ Θεῷ. πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. (ν) Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν
ei; Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Respondens *autem* Jesus,
29 αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. (ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
ait; Amen dico vobis; Nemo est qui reliquerit domū, aut fratres, aut sorores, aut
εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ο) Οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ
patrem, aut matrem, *aut uxorem*, aut filios, aut agros, *causâ mei* & Evangelii:
πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου·
30 Si non accipiet *centuplicia* nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & so-
Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀ-
rores, & matres, & filios, & agros, cum persecutionibus, & in *seculo*
δελφὰς, καὶ (π) μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
venturo vitam æternam. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.
31 τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, (ρ) καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

MS. A. (η) ἐφύλαξα (θ) Ὁ δὲ ἐμβλέψας (ι) δὸς πτωχοῖς, (κ) Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, (λ) ἐπὶ χρήμασιν, (μ) Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος
(ν) Ἤρξατο ὁ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) Ὅτι οὐδεὶς (π) μητέρα, (ρ) καὶ ἔσχατοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ
19 ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܓܘܪ. ܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܕܓܠܐ. ܠܐ ܬܛܠܘܡ. ܐܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ
20 ܛܠܝܘܬܝ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗ ܘܐܚܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܕܡ
21 ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܫܩܘܠ ܙܩܝܦܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
22 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܟܪܝ ܠܗ ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܘܐܙܠ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗ ܢܟܣܐ ܣܓܝܐܐ.
23 * ܘܚܪ ܝܫܘܥ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܥܛܝܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
24 * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܠܘܗܝ. ܘܝܫܘܥ ܬܘܒ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܒܢܝ ܐܝܟܢܐ ܥܛܝܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܬܘܟܠܗܘܢ ܥܠ ܢܟܣܝܗܘܢ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
25 * ܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܠܡܥܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
26 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܗܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܒܝܢܝܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ.
27 * ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ. ܐܠܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܠ ܓܝܪ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
* ܘܫܪܝ ܟܐܦܐ ܠܡܐܡܪ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ.
28 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ. ܐܘ ܐܚܐ. ܐܘ ܐܚܘܬܐ. ܐܘ ܐܒܐ. ܐܘ ܐܡܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ.
29 ܐܘ ܒܢܝܐ. ܐܘ ܩܘܪܝܐ. ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ.
30 * ܘܠܐ ܢܩܒܠ ܚܕ ܒܡܐܐ ܗܫܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܒܬܐ ܘܐܚܐ ܘܐܚܘܬܐ ܘܐܡܗܬܐ ܘܒܢܝܐ ܘܩܘܪܝܐ ܥܡ ܪܕܘܦܝܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
31 * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ.

Dixit ei Jesus; Quid me vocas bonum? nemo est bonus, nisi unus Deus. Mandata nôsti, Non mœchaberis, Non furaberis, Non occides, Nec testaberis testimonium falsum, Non inferes injuriam, Honora patrem tuum, & matrem tuam. Ille verò respondit, & dixit ei; Doctor, hæc omnia observavi à pueritia mea. Jesus autem eum conspicatus, dilexit eum, & ait illi; Unum tibi deest, Abi, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & futurus est tibi thesaurus in cœlis: & accipe crucem tuam, ac post me venito. Ille verò contristatus est hoc sermone, & abiit mœstus: habebat enim divitias multas. Respiciens autem Jesus discipulos suos, dixit eis; Quàm difficile est iis, quibus sunt divitiæ, ingredi regnum Dei! Discipuli verò obstupescebant ad hos sermones ipsius. Et subdit iterum Jesus, ac dixit eis; Filii mei, quàm difficile est iis, qui confidunt divitiis suis, ingredi regnum Dei! Facilius est camelum intrare per foramen acûs, quàm divitem in regnum Dei ingredi. Illi verò magis obstupescebant, & dicebant inter se, Quis potest servari? Conspicatus autem eos Jesus, dixit eis; Apud homines hoc possibile non est, sed apud Deum: omnia enim possibilia sunt apud Deum.

Petri Apostoli. 28.

Cœpit autem Cepha dicere, Ecce nos reliquimus omnia, & adhæsimus tibi. Respondit Jesus, & ait; Amen dico vobis, Nemo est qui relinquat domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut latifundia propter me, & propter Evangelium meum: Quin accipiat pro uno centum; nunc tempore isto, domos, & fratres, & sorores, & matres, & liberos, latifundia cum persecutione: & in seculo venturo vitam perennem. Multi autem primi sunt, qui erunt postremi; & postremi, primi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * عيسي كفت چرا مرا نيك خواندي • ونيك نيست بجز يكي خدا • * وصايا را مي داني كناه
19 مكن • دزدي مكن • خون مكن • كواهي دروغ مده • ظلم مكن • پدر ومادر را حرمت بدار •
20 * او جواب داد • وكفت • اين همه از كودكي نكه داشتم • * عيسي سوي ان مرد نكاه كرد
21 وكفت همه نيكست ليكن يك چيز ديكر ترا كمست • او پرسيد چه چيزست كفت برو هر
چه داري بفروش وبمسكينان † وفرو ماندكان بده • تا براي تو در اسمان كنج شود • وبردار
22 صليب خود را وبدنبال من بيا • * او درين سخن غمناك شد • ودلتنك رفت • براي انك مال
23 ومكنت بسيار داشت • دلش نداد كه ترك كند • * عيسي بشاكردان نكه كرد وكفت •
24 دشخوارست اكر مال داران در ملكوت خدا توانند رفت • * شاكردان بر سخن وي تعجب كردند •
باز عيسي بديشان نكه كرد • وكفت فرزندان من • دشخوار كاريست بران كسان • كه بر مال خود †
25 تكيه كردند • وملكوت خدا را مي طلبند • * شتر در سوفار سوزن اسانتر كذرد • ازانك
26 توانكر در ملكوت خدا اندر رود • * شاكردان در سخن او حيران مي ماندند •
ودر دل خود فكر مي كردند • كه تواند اين كس كه رسته شود

Jesus dixit; Cur me bonum vocas? bonus quidem non est, nisi unus, Deus. Mandata nôsti; Peccatum ne committas, Furtum ne facias, Cædem ne perpetres, Testimonium falsum ne des, Ne iniquè agas, Patri & matri honorem exhibe. Ille retulit, ac dixit; Hæc omnia à pueritia observavi. Jesus in illum hominem intuitus est, & dixit; Omne bonum habet, sed una res adhuc tibi deest. Ille quæsivit, Quænam res est? Jesus dixit; Abi, quicquid habes vende, & pauperibus & afflictis dato, ut tibi in cœlis thesaurus sit: & tolle crucem tuam, & post me veni. Ille hoc sermone dolore affectus tristis & mœstus abiit: eò quòd opes & facultates amplas habens non ferret animus ejus relinquere. Jesus discipulos intuitus est, & dixit; Difficile est, si modo divites in regnum Dei possint ingredi. Discipuli super verbo illius admirati sunt. Rursus Jesus illos intuitus est, & dixit; Filii mei, difficile opus est eis qui in opibus suis fiduciam habent, & regnum Dei quærunt. Camelus per foramen acûs faciliùs transeat, quàm dives in regnum Dei ingrediatur. Discipuli ad sermonem ejus obstupuerunt, & in animo suo cogitationem hanc agitabant; Quî fieri potest ut iste homo salvus fiat

Versio VULGATA LATINA.

18 Jesus autem dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus. Præ-
19 cepta nôsti: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris,
Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum & matrem. At ille respondens, ait illi;
20 Magister, hæc omnia observavi à juventute mea. Jesus autem intuitus eum, dile-
21 xit eum, & dixit ei; Unum tibi deest: vade, quæcunque habes vende, & da paupe-
ribus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. Qui contristatus in ver-
22 bo, abiit mœrens: erat enim habens multas possessiones. Et circumspiciens Je-
23 sus, ait discipulis suis; Quàm difficile qui pecunias habent, in regnum Dei introi-
bunt! Discipuli autem obstupescebant in verbis ejus. At Jesus rursùs respondens
24 ait illis; Filioli, quàm difficile est, confidentes in pecuniis, in regnum Dei introi-
re! Facilius est, camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in re- 25
gnum Dei. Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos; Et quis potest salvus 26
fieri? Et intuens illos Jesus, ait; Apud homines impossibile est, sed non apud De- 27
um: omnia enim possibilia sunt apud Deum. Et cœpit ei Petrus dicere; Ecce 28
nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Respondens Jesus, ait; Amen dico vo- 29
bis; Nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut ma-
trem, aut filios, aut agros, propter me, & propter evangelium, Qui non accipiat 30
centies tantum, nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & sorores, & matres, &
filios, & agros, cum persecutionibus, & in seculo futuro vitam æternam. Mul- 31
ti autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فقال له يسوع لم تقول لي صالحا وليس صالحا الا الله الواحد * انت تعرف الوصايا لا تقتل
19 لا تزن · لا تسرق · لا تشهد بالزور · [لا تجر] اكرم اباك وامك * فقال له يا معلم هذا كله قد
20 حفظته من صغري * فنظر اليه يسوع واحبه وقال له واحدة بقيت عليك · امض وبع كلما
21 لك واعطه للمساكين واكنزه في السماء وتعال اتبعني واحمل الصليب * فعبس لاجل
22 الكلام ومضى حزينا لانه كان ذا مال كثير * فنظر يسوع وقال لتلاميذه كيف عسر على
23 الموجودين الدخول الى ملكوت الله * فبهت تلاميذه لكلامه · اجابهم يسوع وقال لهم يا
24 بني هو عسر ان يدخل المتوكلون على الاموال ملكوت الله * ان دخول الجمل في خرم
25 الابرة لايسر من دخول غني ملكوت الله * فازدادوا تعجبا قائلين له فمن يقدر ان يخلص
26 * فنظر اليهم يسوع وقال اما عند الناس فلا يستطاع لكن ليس عند الله · لان كلا عند
27 الله مستطاع * فبداء بطرس يقول له ها نحن قد تركنا كل شي وتبعناك · فاجابه يسوع قائلا
28 * امين اقول لك انه ليس احد يترك بيوتا او اخوة · او اخوات · او ابا · او اما · او مراه · او
29 بنين · او حقلا لاجلي ولاجل البشرى * الا وياخذ مائة ضعف · في هذا الزمان منازل واخوة
30 واخوات واباء وامهات وبنين وحقولا في الشدائد · وفي الدهر الاتي الحياة المويده * اولون
31 كثيرون يكونون اخرين واخرون اولين *

Ait illi Jesus; Quare dicis mihi, Bone, 18
quum non sit bonus nisi Deus unus? Tu 19
nôsti præcepta: Ne occidas, Ne fornica-
beris, Ne fureris, Ne testificeris cum fal-
sitate, [Ne fraudem feceris,] Honora pa-
trem tuum & matrem tuam. Dixit ei, 20
Magister, hæc omnia servavi à pueri-
tia mea. Inspexit autem in eum Jesus, 21
dilexitque eum, & dixit ei; Unum re-
stat tibi: Vade & vende quicquid habes,
& da illud pauperibus, & thesauriza
illud in cœlo: & veni, sequere me, &
porta crucem. Contristatus est autem 22
propter sermonem, & abiit mœstus: quia
erat habens opes multas. Viditque Je- 23
sus, & ait discipulis suis; Quomodo
difficilis est divitibus ingressus in re-
gnum Dei! Et obstupuerunt discipuli 24
ejus ob sermonem ipsius. Respondit eis
Jesus, & dixit illis; O filii mei, est dif-
ficile introire fidentes divitiis in regnum
Dei. Profectò introitus cameli in fora- 25
men acûs, facilior est ingressu divitis in
regnum Dei. Et creverunt in admiratio- 26
ne, dicentes ei; Quis ergò potest salva-
ri? Respexit eos Jesus, & ait; Apud 27
homines quidem est impossibile, sed non
apud Deum, quia omnia apud Deum
sunt possibilia. Et cœpit Petrus dicere 28
ei, Ecce nos jam reliquimus omnia, &
secuti sumus te. Respondit ei Jesus, di-
cens; Amen dico tibi, Quòd non est ullus 29
qui relinquat domos, aut fratres, aut so-
rores, aut patrem, aut matrem, aut uxo-
rem, aut filios, aut agrum propter me et
propter evangelium; Quin accipiat cen- 30
tuplum: in hoc tempore domos, et fra-
tres, et sorores, et patres, et matres, et
filios, et agros inter tribulationes: et in
seculo venturo vitam æternam. Primi 31
multi, erunt novissimi: et novissimi,
primi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምንተ፡ትብለኒ፡ ኄር፡ አልቦ፡ ኄረ፡ዘእንበለ፡ አሐዱ፡እግዚ
19 አብሔር፡፡ ታአምር፡ ትእዛዘ፡ኢትሑር፡ ብእሲተ፡ብእሲ፡ ኢትቅትል፡ ነፍሰ፡ኢት
20 ሰርቅ፡ ወኢትኩን፡ሰማዕ፡በሐሰት፡ ወኢትሂድ፡ ወአክብር፡አበከ፡ ወእመከ፡፡ ወአ
21 ውሥአ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ዘንተ፡ ኵሎ፡ ዐቀብኩ፡ እምንእስየ፡፡ ወነጸሮ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ወአፍቀሮ፡ወይቤሎ፡እመ፡ትፈቅድ፡ ፍጹመ፡ ትኩን፡ እሐቲ፡ ተረፈተከ፡፡ ሑ
ር፡ወሢጥ፡ኵሎ፡ዘብከ፡ ወሀብ፡ለነዳይ፡ ወትረክብ፡መዝገበ፡በሰማይ፡ወጹር፡መስቀለ፡
22 ሞትከ፡ወንዓ፡ትልወኒ፡፡ ወተከዘ፡በእንተ፡ ዝንቱ፡ነገር፡ ወሖረ፡ ትኩዘ፡እስመ፡ ብ
23 ዙኅ፡ጥሪቱ፡፡ ወነጸሮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርዳኢሁ፡ወይቤሎሙ፡እፎ፡ዕጹብ፡
24 ለዘቦ፡ንዋየ፡በዊእ፡ውስተ፡መንግሥተ፡ሰማያት፡፡ አንከሩ፡ ለረድኢሁ፡ዘንተ፡ነገረ፡
ወካዕበ፡ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ደቂቅየ፡እፎ፡ ዕጹብ፡ለለ፡ቦሙ፡
25 ንዋየ፡በዊእ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ ይቀልል፡ ገመል፡ይኅልፍ፡እንተ፡ሰቍረ
26 ተ፡መርፍእ፡እምባዕል፡ይባእ፡ውስተ፡መንግሥት፡ እግዚአብሔር፡፡ ወፈድፋደ፡
27 አንከሩ፡ ወተባሀሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡መኑ፡ይክል፡ድኂነ፡፡ ወነጸሮሙ፡እግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡በኀበ፡ሰብእ፡ ዘኢይትከሀል፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ኵ
28 ሉ፡ይትከሀል፡፡ ወአኀዘ፡ጴጥሮስ፡ይቤሎ፡ናሁኬ፡ ንሕነ፡ኀደግነ፡ ኵሎ፡ወተለውና
29 ከ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡አማን፡ እብለክሙ፡አልቦ፡ዘይ
ኀድግ፡በአብያተ፡ወአኀወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ ወእመ፡ ወብእሲተ፡ወውሉደ፡ወገራውሀ፡በ
30 እንቲአየ፡ወበእንተ፡ወንጌል፡፡ ዘኢይትዓሰይ፡ ምእተ፡ መክዕቢተ፡በዝንቱ፡ዓለም፡
አብያተ፡ ወአኀወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ ወእመ፡ ወውሉደ፡ ወገራውሀ፡ በስደት፡ወበዓለ
31 ም፡ ዘይመጽእ፡ ሕይወተ፡ዘለዓለም፡፡ ወብዙኃን፡ ቀደምት፡ ይከውኑ፡ ደኃርተ፡
ወደኃርትኒ፡ ይገብኡ፡ ቀደምተ፡፡

Et dixit ei Domin. Jesus, Quid dicis me bonum? nemo est bonus, nisi unus, Deus. 18
Cognoscis mandata: Non ibis ad uxorem hominis; Non occides animam; Non 19
furaberis; & : Non facies testimonium falsum; &, Non violenter rapies; &, Honora
patrem tuum, & matrem tuam. Et respondit ei, & dixit ei; Magister, hoc totum 20
observavi à juventute mea. Et intuitus est eum Dominus Jesus, & dilexit 21
eum, & dixit ei; Si vis perfectus esse, unum tibi deest: vade & vende totum quod
habes, & dato pauperibus, & obtinebis thesaurum in cœlo, & portato crucem
mortis tuæ, & veni, sequere me. Et mœstus fuit propter hunc sermonem, & 22
abiit mœrens, quia copiosa fuit possessio ejus. Et intuitus est Dominus Jesus di- 23
scipulos suos, & dixit iis; Quàm difficile est illi qui habet divitias intrare in re-
gnum cœlorum! Mirati sunt discipuli ejus hunc sermonem: & iterum dixit Do- 24
minus discipulis suis; Filii mei, quàm difficile est illis qui habent divitias intrare
in regnum Dei! Facilius erit quòd camelus transeat per foramen acûs, quàm 25
ut dives ingrediatur in regnum Dei. Et ampliùs mirati sunt, & loquuti sunt in- 26
ter se, & dicebant; Quis potest servari? Et intuitus est eos Dominus Jesus, & 27
dixit iis; Apud homines hoc impossibile est: sed apud Deum quodcunq; possibile
est. Et cœpit Petrus dicere ei; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & sequuti 28
sumus te. Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen dico vobis, Nemo est 29
qui reliquerit domus, & fratrem, & sororem, & patrem, & matrem, & uxorem,
& filios, & agros propter me & evangelium, Qui non præmio recipiet centu- 30
plicia, in hoc mundo domus, & fratrem, & sororem, & patrem, & matrem, & fili-
os, & agros in persecutione: & in mundo futuro vitam æternam. Et multi pri- 31
mi erunt ultimi, & ultimi convertentur primò.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * عیسی سوی ایشان بنگرید وگفت · که این پیش ادمیان یافت نمی شود · الا پیش خدا
چهل وچهار   هرکه در دنیا چیزی دوست می دارد دنیاوی خلاص نیابد
28 * بعد ازان صفا اغاز کرد که اینک ما هر چیزی که در دنیا داشتیم رها کردیم ودر پی تو آمدیم ·
29 * عیسی بدیشان جواب داد وگفت راست بشما بگویم · کسی نباشد که در دنیا خانه رها کند ·
30 یا مال وملك ودیهها · برای من وبرای سپارش من یا برادر · وخواهر · یا زن · وفرزند · * وعوض
نستاند یکی در صد · درین زمان ودرین وقت خانها · وبرادران · وخواهران · ومال وملك ·
31 وغلام وکنیزك · همه غم وغصه اند · وگذرنده · دران جهان زندگانی جاوید † را باید طلبید ·
* بسیار مردم † اول اخریان † شوند · واخریان اول شوند ·

Jesus in illos aspexit, & dixit; 27
Hoc quidem apud homines compertum non est, sed apud Deum.

XLIV. Quicunque in mundo aliquid diligit mundanum, salutem non assequitur.

Post hoc Cephas exorsus est dicere; 28
Ecce nos quidem quicquid in mundo
habuimus, missum fecimus, & ve-
stigiis tuis insistimus. Jesus illis 29
responsum dedit, & dixit; Verum
vobis dico, Nemo est qui in mundo
domum reliquerit, aut opes, & pos-
sessiones, & agros propter me & pro-
pter mandatum meum, aut fratrem,
& sororem, aut uxorem, & liberos.
Quin compensationem accepturus 30
sit centuplicem hoc seculo, & hoc
tempore, domos, & fratres, & soro-
res, & divitias, & possessiones, &
pueros, & ancillas. Omnia anxietas
& ægritudo sunt, & fluxa: in
altero seculo vitam æternam oportet
quærere. Multi viri primi postre- 31
mi erunt: & postremi, primi erunt.

Erant autem in via ascendentes in Hierosolymam, & erat præcedens eos Je-
32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰη-
sus, & mirabantur: & sequentes expavescebant. Et assumens iterum
σοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
duodecim, cœpit eis dicere futura ipsi evenire. Quia ecce a-
33 δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὅτι ἰδοὺ ἀνα-
scendimus in Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus Sa-
βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιε-
cerdotum, & Scribis, & damnabunt eum morte, & tradent
ρεῦσι, καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν
eum gentibus, Et illudent ei, & flagellabunt eum, & inspu-
34 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύ-
ent ei, & occident eum, & tertiâ die resurget. Et ac-
35 σουσιν (σ) αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσ-
cedunt ad eum Jacobus & Joannes, filii Zebedæi, dicentes; Ma-
πορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, (τ) οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδά-
gister, volumus ut quodcunque petierimus, facias nobis. Ille verò dixit e-
36 σκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν (υ) αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
is; Quid vultis facere me vobis. Illi autem dixerunt ei; Da nobis, ut unus
37 τοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς
ex dexteris tuis, & unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua. At
38 ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ
Jesus ait eis; Nescitis quid petatis: potestis bibere poculum quod ego bibo,
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
& baptismo quo ego baptizor, baptizari? Illi autem dixerunt ei; Possumus.
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. 39
At Jesus ait eis; Quidē calicem quem ego bibo, bibetis, & baptismo quo ego
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
baptizor, baptizabimini: At sedere ex dexteris meis, & ex sinistris meis, non est
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐ- 40
meum dare, sed quibus paratū est. Et audientes decem, cœperunt indignari
μὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, (φ) ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41
de Jacobo & Joanne. At Jesus advocans eos, ait illis;
περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει αὐτοῖς, 42
Scitis quia existimantes principari gentibus dominantur eorum, & magni eo-
Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐ-
rum licentiâ utuntur eorum. Non ita autem erit in vobis: sed quicunque
τῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐκ (χ) οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν 43
voluerit fieri magnus in vobis, erit minister vester. Et quicunq; voluerit vestrûm
θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, (ψ) ἔσται διάκονος ὑμῶν. Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν 44
fieri primus, erit omnium servus. Etenim filius hominis non venit mi-
γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε δια- 45
nistrari, sed ministrare, & dare animam suam solutionem pro multis.
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

MS. A. (σ) αὐτῷ, ⁕⁕⁕⁕ καὶ τῇ (τ) υἱοὶ (υ) αἰτήσωμέν σε, (φ) ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ (χ) οὕτως (ψ) ἔσται ὑμῶν διάκονος.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܗܘ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܘܬܡܝܗܝܢ
ܗܘܘ ܘܒܬܪܗ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܕܒܪ ܬܪܥܣܪܬܗ܂ ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ
33 ܗܘܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗ܂ * ܕܗܐ ܣܠܩܝܢ ܚܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ
34 ܘܠܣܦܪܐ܂ ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܒܡܘܬܐ܂ ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ܂ * ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ܂ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܂ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ܂
35 * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܠܦܢܐ ܨܒܝܢ ܚܢܢ
36 ܕܟܠ ܕܢܫܐܠܟ ܬܥܒܕ ܠܢ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ܂
37 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܗܒ ܠܢ ܕܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܢܬܒ
38 ܒܫܘܒܚܟ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ܂ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ܂
39 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢ ܚܢܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ ܬܫܬܘܢ܂ ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ
40 ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ܂ * ܠܡܬܒ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ
41 ܠܡܬܠ܂ ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒ ܠܗܘܢ܂ * ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܥܣܪܐ ܫܪܝܘ ܠܡܬܪܥܡܘ
42 ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܂ * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ
43 ܕܪܫܝܢ ܥܡܡܐ ܡܪܘܬܐ ܐܢܘܢ܂ ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ܂ * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ܂
44 ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܪܒܐ܂ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ܂ * ܘܡܢ ܕܨܒܐ
45 ܕܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܩܕܡܝܐ܂ ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܠܟܠܢܫ܂ * ܐܦ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ܂ ܐܠܐ
ܕܢܫܡܫ܂ ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ܂

Quum ascenderent autem per viam ad Jerusalem, ipse Jesus anteibat eis, & percellebantur, ibantque post eum timentes. Et assumpsit suos duodecim, cœpitque eis dicere id quod sibi futurum erat. Ecce ascendimus ad Jerusalem, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, Scribisque: & condemnabunt eum ad mortem, ac tradent eum Gentibus: Et illudent ei, cædentque flagellis, & conspuent in faciem ejus, eum denique interficient, & tertiâ die resurget.

Ad oblationem dominicâ VI jejunii.19.

Accesserunt autem ad eum Jacobus & Johannes filii Zebedæi, & dicunt ei; Magister, volumus ut quicquid postulaverimus, facias nobis. Dixit eis, Quid vultis vobis faciam? Dicunt ei, Da nobis ut unus sedeat à dextera tua, & alter à sinistra tua in gloria tua. Ipse verò dixit eis, Nescitis quid postuletis. Potestis bibere calicem, quem ego bibo, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini? Dicunt ei, Possumus. Subdit eis Jesus, Calicem quem ego bibo, bibituri estis; & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini. Ut sedeatis autem à dextera mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi iis quibus id paratum est. Quæ quum audissent decem, cœperunt obmurmurare contra Jacobum & Johannem. Et advocavit eos Jesus, ac dixit eis; Scitis eos qui existimantur principes Gentium, dominos earum esse; & magnates earum, potestatem in eas exercere. At non ita erit inter vos: sed quicunque voluerit inter vos fieri magnus, sit vobis minister. Et quisquis ex vobis voluerit fieri primus, sit servus omnium. Nam & Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وچون در راه بالا مي رفتند * سوء اورشليم * عيسي از ايشان پيشتر مي رفت * شاكردان
حيران شده بودند * ودر دنبال او ترسناك مي رفتند † هر دوازده * وچون پاره راه رفتند *
33 عيسي اغاز كرد * وهر چه شدني بود * بديشان كفت * * اينك در اورشليم † بالا مي
رويم * و فرزند آدمي در دست امامان ونويسندكان سپارده شود * كه مرك بروي روا
34 دارند * واورا بدست عوام بسپارند * * وبروي † تسخر كنند * وچوب برنند * ودر روي
او خيو اندازند * واورا بكشند * ودر كور نهند * سوم روز از ميان مردكان † برخيزد *
35 * بعد ازان يعقوب ويوحنا پسران زبدي * پيش او آمدند * وبدو كفتند * اي معلم * هر
36 چه از تو بطلبيم ودرخواست كنيم بما بدهي * * بديشان كفت چه مي خواهيد تا براي شما آن
37 كنم * * بدو كفتند اجازت ده * تا وقت عظمت تو * ما هر دو * يكي بر دست راست تو * ويكي بر
38 دست چپ تو * بنشينيم * * عيسي بديشان كفت نمي دانيد كه چه مي خواهيد * آن پياله كه
من مي خورم * شما توانيد † خوردن * و بهر چه † من شسته شوم * شما توانيد شسته شدن *
39 * ايشان كفتند بشويم * عيسي بديشان كفت * پياله من بخوريد * وبشستن من شسته شويد

Et cùm in via ascenderent Hierosolymam versùs, Jesus illos præcedebat: discipuli autem attoniti facti erant, & eum pavidi sequebantur omnes duodecim: & quum partem viæ confecerant, Jesus initium fecit, & quidquid futurum erant illis dixit. Ecce, inquit, Hierosolymam ascendimus, & Filius hominis in manus sacerdotum et scribarum traditus erit, qui morte eum dignum censebunt, & eum in manum vulgi tradent. Et illi illudent, & virgas infligent, & in vultum ejus sputum injicient, & illum occident, & in sepulchro ponent, tertiâ autem die de mortuis resurget. Post hæc Jacobus & Johannes filii Zebedæi ad illum venerunt, & ei dixerunt; O præceptor, quicquid à te petimus & in votis habemus, nobis da. Illis dixit; Quid vultis, ut propter vos faciam? Ei dixerunt; Nobis potestatem concede, ut tempore majestatis tuæ nos ambo unus ad manum dextram tuam, & alter ad manum sinistram tuam sedeamus. Jesus illis dixit; Nescitis quid petatis: poculum illud quod ego bibo, vos potestis bibere? & quocunque ego lavor vos potestis lavari? Illi dixerunt, Possumus. Jesus illis dixit; Poculum meum bibetis, & lotione meâ loti eritis.

Versio VULGATA LATINA.

32 Erant autem in via ascendentes Jerosolymam : & præcedebat illos Jesus, & stupe-
bant : & sequentes timebant. Et assumens iterùm duodecim, cœpit illis dicere
33 quæ essent ei eventura. Quia ecce ascendimus Jerosolymam, & Filius hominis tra-
detur principibus sacerdotum, & Scribis, & senioribus, & damnabunt eum morte,
34 & tradent eum gentibus : Et illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum,
35 & interficient eum : & tertiâ die resurget. Et accedunt ad eum Jacobus & Joan-
nes filii Zebedæi, dicentes ; Magister, volumus, ut quodcunque petierimus, facias
36 nobis. At ille dixit eis ; Quid vultis ut faciam vobis ? Et dixerunt ; Da nobis,
37 ut unus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam, sedeamus in gloria tua.
38 Jesus autem ait eis ; Nescitis quid petatis : potestis bibere calicem, quem ego bi-

bo ; aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari ? At illi dixerunt ei ; Possumus. 39
Jesus autem ait eis ; Calicem quidem, quem ego bibo, bibetis ; & baptismo, quo
ego baptizor, baptizabimini : Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, 40
non est meum dare vobis, sed quibus paratum est. Et audientes decem, cœpe- 41
runt indignari de Jacobo, & Joanne. Jesus autem vocans eos, ait illis ; Scitis quia 42
hi, qui videntur principari gentibus, dominantur eis : & principes eorum po-
testatem habent ipsorum. Non ita est autem in vobis, sed quicunque voluerit fieri 43
major, erit vester minister : Et quicunque voluerit in vobis primus esse, erit 44
omnium servus. Nam & Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut 45
ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وكانوا في الطريق صاعدين الي يروسليم وكان يسوع يسير قدامهم * وكانوا هم والذين يتبعونه
33 خائفين * فاخذ الاثني عشر ايضا وقال لهم ما يعرض له * ها نحن صاعدون الي يروسليم * وابن
34 الانسان يسلم الي روساء الكهنة والكتبة * ويحكمون عليه بالموت * ويسلمونه الي الامم * ويهزون به *
ويتفلون عليه * ويضربونه * ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * الفصل الثالث والثلثون *
35 * ويقدم اليه يعقوب ويوحنا ابنا زبدي قائلين له يا معلم نريد ان تعطينا ما نسالك * فقال
36 لهما ما تريدان ان اصنع لكما * فقالا له اعطنا ان نجلس احدنا عن يمينك والاخر عن
37 يسارك في مجدك * فقال لهما يسوع لستما تدريان ما تسالان * اتقدران ان تشربا الكاس التي
38 اشربها او تصطبغا الصبغة التي اصطبغها * فقالا له نحن نقدر * فقال لهما يسوع اما الكاس
39 التي اشرب فتشربان والصبغة التي اصطبغ تصطبغان * واما جلوسكما عن يميني وعن
40 يساري فليس لي ان اعطيه الا للذين اعد لهم * فلما سمع العشرة بدوا يتذمرون على يعقوب
41 ويوحنا * فدعاهم يسوع وقال لهم قد علمتم ان الذين يظنون انهم روساء الامم هم ارباب لهم
42 وعظماوهم مسلطون عليهم * فلا يكون هكذي فيكم * بل من يريد ان يكون فيكم عظيما
43 فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون فيكم اولا فليكن للكل عبدا * فان ابن الانسان
44 45 لم يات ليخدم * بل ليخدم ويبذل نفسه خلاصا عن كثيرين *

Et erant in via, ascendentes in Jerusalem, & Jesus præcedebat eos : & erant 32
ipsi, & qui sequebantur eum, pavidi. Et assumpsit duodecim iterùm, & dixit eis
quod eventurũ erat sibi. Ecce nos ascendimus in Jerosolymam, & filius hominis 33
tradetur principibus sacerdotum, et Scribis, & judicabunt eum ad mortem, &
tradent eum gentibus. Et illudent ei, & 34
conspuent in eum, & flagellabunt eum, & occident eum, & resurget in die tertia.

Sectio trigesima tertia.

Et accesserunt ad eum Jacobus & Johannes, ambo filii Zebedæi, dicentes ei ; 35
Magister, volumus ut des nobis quod petemus à te. Ait illis ; Quid vultis ut fa- 36
ciam vobis ? Dixerunt ei ; Da nobis ut 37
sedeat unus nostrûm ad dexteram tuam, & alter ad sinistram tuam in gloria tua.
Inquit eis Jesus, Nescitis quid petatis : 38
potestisne bibere calicem quem bibam, & tingi tincturâ quâ tingar ? Dixerunt 39
ei ; Nos possumus. Ait illis Jesus ; Calicem quidem quem bibam, bibetis, &
tincturâ quâ tingar, tingemini : At verò 40
sedere vos à dextris meis, & à sinistris meis, non est meum dare, nisi iis quibus
paratum est. Cùm autem audissent de- 41
cem, cœperunt mussitare contra Jacobum & Johannem. At vocavit eos Jesus, & 42
dixit eis ; Jam nôstis quòd qui censentur esse principes populorum, sunt domini
eorum : et magnates eorum, præpositi sunt super eos. At nequaquam erit sic 43
inter vos ; sed qui vult esse inter vos
maximus, sit vobis minister : Et qui vo- 44
luerit esse inter vos primus, sit omnibus servus. Nam filius hominis non venit 45
ut ministretur sibi, sed ut ministret ; et permutet animam in salutem pro mul-
tis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወበፍኖት፡እንዘ፡ይዓርጉ፡ ሊየሩሳሌም፡ ወይቀድሞሙ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ደንገፁ፡ወእ
ለዊ፡ይተልውዎ፡ፈርሁ፡ ወነሥኦሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወአኀዘ፡ይንግሮሙ፡ ዘሀ
33 ለዉ፡ይርከቦ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ ነዐርግ፡ ሊየሩሳሌም፡ ወይእኅዝዎ፡ ለወልደ፡
እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወይኴንንዎ፡ በሞት፡ ወይሜጥውዎ፡
34 ለአሕዛብ፡፡ ወይሰልቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይወርቅዎ፡ ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡
ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡

በእንተ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፡፡

35 ወእንዘ፡ ይሐውሩ፡ ምስሌሁ፡ ያዕቆብ፡ወዮሐንስ፡ ክልኤሆሙ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፡ ይቤል
36 ዎ፡ሊቅ፡ ንፈቅድ፡ ትግበር፡ ለነ፡ ዘሰአልናከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ትፈቅዱ፡ እግ
37 በር፡ ሎሙ፡፡ ወይቤልዎ፡ ሀበነ፡ ንንበር፡ አሐዱ፡ በየማንከ፡ ወአሐዱ፡ በፀጋምከ፡
38 በውስተ፡ ስብሐቲከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢታአምሩ፡ ዘትስእሉ፡ ትክ
ሉኑ፡ እንከ፡ ሰቲየ፡ ጽዋዐ፡ ዘአነ፡ እሰቲ፡ ወጥምቀተኒ፡ ዘአነ፡ እጠመቅ፡ ትጠመቁኑ፡፡
39 ወይቤልዎ፡ ንክል፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ጽዋዕየሰ፡ ዘእሰቲ፡ አነ፡ ትሰትዩ፡
40 ወጥምቀትየኒ፡ ዘአነ፡ እጠመቅ፡ ትጠመቁ፡፡ ወነቢረሰ፡ በየማንየ፡ ወበፀጋምየ፡ አኮ፡
41 አነ፡ ዘእሁበክሙ፡፡ ለካልኣን፡ አስተደለውዎ፡፡ ወሰሚዖሙ፡ ዘዐሠርቱ፡ ተምዕዑ፡
42 ደቂ፡ክልኤቱ፡ ለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡፡ ወጸውዖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ ታአምሩኑ፡ ከመ፡ መላእክቲሆሙ፡ ለአሕዛብ፡ ይኴንንዎሙ፡ ወዓቢይቶሙ፡ ይቀንይ
43 ዎሙ፡፡ ወለክሙሰ፡ አኮ፡ ከማሁ፡ ዘይፈቅድ፡ እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ሊቀ፡ ይኩንክሙ፡
44 ገብረ፡፡ ወዘይፈቅድ፡ እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ዐቢየ፡ ይኩንክሙ፡ ላእከ፡፡
45 እስመ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ኢመጽአ፡ ከመ፡ ይትለአክዎ፡ ዘእንበለ፡
ይልአክ፡ ለብዙኃን፡ በነፍሱ፡ ያድኅን፡፡

Et in via ascendentes erant in Hierosolymam, & præcedente eos Domino Jesu 32
mirati sunt ; & illi qui sequuti sunt eum timuerunt. Et assumpsit duodecim, & cœ-
pit iis dicere quod futurum erat accidere. Et dixit iis, Ecce ascendemus Hiero- 33
solymam, & prehendent filium hominis principes sacerdotum, & scribæ, & con-
demnabunt eum in morte, & tradent eum populo. Et illudent super eum, & 34
inspuent ei, & flagellabunt eum: & occident eum, & surget tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et proficiscentes cum eo Jacobus, & Johannes duo filii Zebedæi, dixerunt ei; 35
Magister, volumus ut facias nobis quod petierimus à te. Et dixit iis Quid 36
vultis ut faciam vobis. Et dixerunt ei, Da nobis ut sedeamus, unus nostrûm ad 37
dextram tuam, & unus nostrûm ad sinistram tuam in gloria tua. Et dixit iis 38
Dominus Jesus, Nescitis quid petitis : potestisne igitur bibere calicem quem ego
bibo ; & baptismo quo ego baptizor, baptizabiminine. Et dixerunt ei, Possu- 39
mus. Et dixit iis Dominus Jesus, Calicem meum quem bibo ego, bibetis ; & ba-
ptismo meo quo ego baptizor, baptizabimini. Sed sedere ad dextram meam, 40
& ad sinistram meam, non ego sum daturus vobis : aliis paratum est. Et audien- 41
tes decem indignati sunt contra duos, Jacobum & Johannem. Et vocavit eos 42
Dñs Jesus, & dixit iis ; Scitisne quòd principes gentium exercent in eos potesta-
tem, & magnates eorum dominantur iis ? Sed vobis non sic *erit*, qui vult è vobis 43
fieri magister, erit vobis servus. Et qui vult è vobis fieri magnus, sit vobis 44
minister. Quia filius hominis non venit vobis, ut ministraretur ei ; sed solum- 45
modò ut multos cum animâ sua liberaret.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * اما بر دست راست وچپ من * شمارا نشستن * از من نيست كه بدهم * الا براي ايشان *
41 كه اماده شده است * * چون ده ديگر شنيدند * بر يعقوب * ويوحنا * دمدمه † مي زدند *
42 * عيسي ايشانرا خواند * وبديشان گفت * شما مي دانيد * كه اهل دنيارا * سروران وبزرگان
43 بريشان حاكم اند * * ونمي بايد * كه در ميان شما اين چنين باشد * الا هر كه خواهد * كه اندر
44 ميان † شما مهتر باشد * بندگي همه † او بيشتر كند * * وهر كه از شما خواهد * كه پيش رو
45 باشد * بندهء همه كس بشود * * فرزند ادمي نيامد * كه اورا بندگي كنند * الا او ديگرانرا
بندگي كند * وجان خودرا عوض رستگاري † بسياران † فدي كند *

Sed ad manum dexteram et sinistrã 40
meam vobis sedere, meum non est ut concedam, nisi illis quibus para-
tum est. Cùm decem reliqui au- 41
dissent, de Jacobo et Johanne indignati sunt. Jesus illos vocavit, 42
et dixit illis ; Vos scitis quòd in populum mundi principes et magna-
tes authoritate præsunt. Non opor- 43
tet autem ut inter vos ita sit : sed quicunque voluerit ut è vobis maxi-
mus sit, ministerium omnibus ipse inprimis præstet. Et quicunque è 44
vobis voluerit ut dux sit, servus uniuscujusque sit. Filius hominis 45
non venit ut ei ministrent, sed ipse aliis ministret, et animam suam pro
salute multorum lytrum faciat.

Et veniunt in Hiericho: & proficiscente eo de Hiericho, & discipulis ejus, ΛΑ΄
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
& turba copiosa, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans. ρις β
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
Et audiens quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare & dicere; Fili David
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαβὶδ
Jesu, miserere mei. Et objurgabant eum multi ut taceret: Ille autem multo ma-
48 Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· Ὁ δὲ πολλῷ μᾶλ-
gis clamabat; Fili David, miserere mei. Et stans Jesus, ait illum vocari. Et
49 λον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. καὶ
vocant cæcum, dicentes ei; Confide, excitare: vocat te. Ille autem abjiciens
50 φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν
pallium suum, resurgens venit ad Jesum. Et respondens dicit ei Jesus;
51 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quid vis faciam tibi? At cæcus dixit ei; Rabboni, ut videam. At
52 Τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, (α) Ῥαββονί, ἵνα ἀναβλέψω. Ὁ δὲ
Jesus ait illi; Vade: fides tua servavit te: & confestim vidit: & seque-
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε· καὶ (α) ἠκο-
batur Jesum in via.
λούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

CAP. XI. ια΄. ΛΒ΄ ριζ β

Et cùm appropinquarent ad Hierosolymam, ad Bethphage & Bethaniam ad montem
1 ΚΑὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, (α) εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος
Olivarum, mittit duos discipulorum suorum, Et dicit illis; Abite in
2 τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς
vicum contra vos: & statim introeuntes in eum, invenietis pullum
τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὑρήσετε πῶλον
ligatum, super quem nullus hominum sedit: solventes illum, adducite. Et
δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν (β) οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτόν, ἀγάγετε. Καὶ
si quis vobis dixerit; Quid facitis hoc? dicite Quia Dominus eo opus habet,
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει·
& continuò illum dimittet huc. Abierunt autem & invenerunt pullum ligatum
ριη β καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον (γ) τὸν πῶλον δεδεμένον
ad januam foris in bivio: & solvunt eum. Et quidam illic stantium
πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου· καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων
dicebant illis; Quid facitis, solventes pullum? Illi verò dixerunt eis sicut
ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ (δ) εἶπον αὐτοῖς καθὼς
præceperat Jesus: & dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad Jesum: &
ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ
superinjecerunt illi vestimenta sua: & sedit super eum. Multi autem vestimenta
ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια
sua straverunt in viam: alii autem frondes cædebant ex arboribus, & sterne-
αὐτῶν ἔστρωσαν (ε) εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώ-
bant in via. Et præeuntes & sequentes clamabant, dicentes; Hosan-
ριθ α ννυον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαν-
na: Benedictus veniens in nomine Domini: Benedictum veniens
νά· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· (ζ) εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη
regnum in nomine Domini, patris nostri David: Hosanna in altissimis.
βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

MS. A. (α) Ῥαββουνί, (α) ἠκολούθει αὐτῷ ἐν KEΦ. ια. MS. A. (α) καὶ εἰς (β) οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων (γ) πῶλον (δ) εἶπαν (ε) ἐν τῇ ὁδῷ· (ζ) καὶ εὐλογημένη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Venerunt autem Jericho: quumq; exiret Jesus ab Jericho, ipse & discipuli ejus, turbáque multa, Timai filius Timai cæcus sedebat juxta viam, atque mendicabat. Et audiit esse Jesum Nazarenum, cœpítq; clamare ac dicere; Fili David, miserere mei. Et objurgabant eum multi ut taceret: ille verò magis clamabat, & dicebat; Fili David, miserere mei. Substitit autem Jesus, ac præcepit eum accersiri: accersunt itaq; cæcum, & dicunt ei; Bono sis animo, surge, vocat te. Ipse verò cæcus projecit pallium suum, & surgens venit ad Jesum. Dixit ei Jesus; Quid vis faciam tibi? ille verò cæcus dixit ei; Domine mi, ut videam. Jesus autem dixit ei; Vide, fides tua te servavit, & illicò recepit visum, & ambulabat per viam.

CAP. XI.

Matutinis dominicæ palmarum. 30.

Quumque appropinquaret Jerosolymis secus Beth-Phage & Beth-Aniam, prope montem Olivarum, misit duos è discipulis suis, Et dixit eis; Ite in pagum illum qui est nobis è regione, & eo momento quo ingrediemini in eum, reperietis pullum vinctum, in quo nullus ex filiis hominum equitavit: solvite, eúmq; adducite. Quòd si quispiam dixerit vobis, Cur facitis hoc? dicite ei, Quia Domino nostro requiritur: & statim huc mittet eum. Profecti autem invenêre pullũ vinctum juxta portam foris in platea: quumque solverent, Quidam ex iis qui astabant dixerũnt eis; Quid facitis, quòd solvitis pullum? Illi verò dixerũt eis prout præceperat eis Jesus, & permiserunt eis. Adduxerúntq; pullum ad Jesum, & injecerunt ei vestimenta sua, & equitavit in eo Jesus. Multi verò sternebant pallia sua per viam, alii autem amputabant ramos ex arboribus, & sternebant in via. Illíque qui ante eum, quíque post ipsum *erant*, clamabant & dicebant; Hosciaana, Benedictus qui venit in nomine Domini. Et benedictum regnum veniens patris nostri David. Hosciaana in excelsis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل پنج بينايي دادن طيمي پسر طيمي نابينارا

46 *وچون در اريحو آمد * واز انجا بجاي † ديكر مي رفت * باشاكردان خود * طيمي نابينا پسر طيمي * بر كنارهٔ
47 راه نشسته بود * كوش داشت وشنيد * كه عيسي ناصري مي كذرد * نعره بر آورد * وبانك مي
48 زد * كه فرزند داود * بر من رحمت كن * *بسياران † برو بانك زدند * تا خاموش † شود او
49 بيشتر بانك † مي زد ومي كفت * فرزند داود * بر من رحمت كن * *عيسي بايستاد * وفرمود كه
50 اورا بخوانيد نابينا را خواندند * وبدو كفتند دل خوش دار * كه بزرك ما ترا مي خواند * *نابينا
51 جامهٔ خود را بينداخت * وپيش عيسي آمد * *عيسي بدو كفت چه مي خواهي كه با تو كنم *
52 نابينا جواب داد كه اي بزركوار † من مي خواهم * كه بينا شوم * *عيسي بدو كفت ايمان تو
ترا † بينايي دهد * وزنده كرداند * در حال هر دو چشم او بديدند ودر راه مي رفت

چهل شش بر خر نشستن مسيح ورفتن در اورشليم

1 *چون نزديك اورشليم رسيدند * بر كنار بيت فاجي * وبيت عينا * بر كوه زيتون از شاكردان خود † دو كس را فرستاد *
2 *وبديشان كفت * برويد درين ده كه برابر ماست * خر كرهٔ بسته بينيد كه هر كز كسي †

XLV. Restitutio visûs Timæo filio Timæi cæco.

Cúmq; in Jericho venisset, & illinc in locum alium iret cum discipulis suis, Timæus cæcus filius Timæi juxta viam sedebat. Aurem præbuit & audivit, quòd Jesus Nazaræus præteriret, & clamore sublato vociferatus est; Quia tu Fili David in me misericordiam fac. Multi eum inclamabant ut sileret: at ille intentiùs vociferatus est, & dixit; Fili David in me misericordiam fac. Jesus stetit, & jussit, Illum vocate: cæcum itaque vocârunt, & ipsi dixerunt; Animum bonum habe, magister enim noster te vocat. Cæcus vestimentum suum abjecit, & ad Jesum venit. Jesus ei dixit; Quid vis ut tibi faciam? Cæcus respondit, O magister mi, peto ut videns sim. Jesus illi dixit; Fides tua tibi visum dedit, & salvum te fecit. Statim ambo oculi ejus viderunt, & in via ivit.

XLVI. Insidet asino Christus, & intrat Hierosolymam.

CAP. XI.

Cum Hierosolymam appropinquarent, juxta Beth-phage & Bethaniam, in monte Olivarum, è discipulis suis duos misit. Et illis dixit; Ite in hunc pagum, qui è regione nobis est: pullum asininum ligatum videbitis, cui quispiam unquam

Versio VULGATA LATINA.

46 Et veniunt Jericho. & proficiscente eo de Jericho, & discipulis ejus, & plurimâ
47 multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans. Qui
cùm audisset quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare, & dicere; Jesu fili David,
48 miserere mei. Et comminabantur ei multi ut taceret. At ille multò magis clama-
49 bat; Fili David, miserere mei. Et stans Jesus præcepit illum vocari. Et vocant
50 cæcum, dicentes ei; Animæquior esto: surge, vocat te. Qui projecto vestimento
51 suo exiliens, venit ad eum. Et respondens Jesus dixit illi; Quid tibi vis faciam?
52 Cæcus autem dixit ei; Rabboni, ut videam. Jesus autem ait illi; Vade, fides tua
te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur eum in via.

CAP. XI.

1 Et cùm appropinquarent Jerosolymæ & Bethaniæ ad montem Olivarum, mittit
duos ex discipulis suis, Et ait illis; Ite in castellum, quod contra vos est, & 2
statim introeuntes illuc, invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc ho-
minum sedit: solvite illum, & adducite. Et si quis vobis dixerit; Quid facitis? 3
dicite, quia Domino necessarius est: & continuò illum dimittet huc. Et abeuntes 4
invenerunt pullum ligatum ante januam foris in bivio: & solvunt eum. Et quidam 5
de illic stantibus dicebant illis; Quid facitis solventes pullum? Qui dixerunt eis 6
sicut præceperat illis Jesus, & dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad Jesum: & impo- 7
nunt illi vestimenta sua, & sedit super eum. Multi autem vestimenta sua straverunt in 8
via: alii autem frondes cædebant de arborib⁹, & sternebant in via. Et qui præibant, 9
& qui sequebantur, clamabant, dicentes; Hosanna: Benedictus qui venit in nomine 10
Domini: Benedictum quod venit regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 ٭ الفصل الرابع والثلثون ٭ ثم جاوا الى اريحا ولما خرج من اريحا هو وتلاميذه وجمع
47 كبير واذا طيما ابن طيما الاعمى جالس على الطريق يسول ٭ فلما سمع بان يسوع الناصري
48 مقبل بدا يصيح قايلا يا يسوع ابن داود ارحمني ٭ فانتهره كثيرون ليسكت فازداد صياحا قايلا
49 يا ابن داود ارحمني ٭ فوقف يسوع وقال ادعوه ٭ فدعوا الاعمى وقالوا له ثق وقم فانه يدعوك ٭
50 51 فطرح ثوبه وقام وجاء الى يسوع ٭ فاجابه يسوع قايلا ما تريد ان اصنع بك فقال له الاعمى يا
52 معلم ان ابصر ٭ فقال له يسوع اذهب ايمانك خلصك وللوقت ابصر وتبعه في الطريق ٭
1 ٭ الفصل الخامس والثلثون ٭ فلما قربوا من يروشليم عند بيت فاجي وبيت عنيا
2 جانب طور الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه ٭ وقال لهما امضيا الى هذه القرية التي امامكما
3 وعند دخولكما اليها تجدان جحشا مربوطا لم يركبه احد من الناس قط حلاه وايتيا به ٭ فان قال
4 لكما احد ما تفعلان بهذا فقولا ان الرب يحتاج اليه فمن ساعته يرسله الى ههنا ٭ فذهبا
5 ووجدا فلوا مربوطا عند الباب خارجا على الطريق فحلاه ٭ فقال لهما قوم من القيام هناك
6 7 ماذا تصنعان اذ تحلان الفلو ٭ فقالا لهم كما قال يسوع فتركوهما ٭ وجاءا بالفلو الى يسوع والقيا
8 عليه ثيابهما وجلس فوقهما ٭ وكثيرون بسطوا ثيابهم في الطريق ٭ واخرون قطعوا اغصانا
9 من الشجر وفرشوها في الطريق ٭ والذين كانوا يمشون امامه ووراه صرخوا قايلين هوسعنا
10 مبارك الاتي باسم الرب ٭ ومباركة المملكة الاتية لابينا داود هوسعنا في العلى ٭

Sectio trigesima quarta.

Deinde venerunt in Jericho, & quum 46
egressus esset è Jericho ipse & discipuli
ejus, ac turba magna, ecce Tima fili' Ti-
ma cæcus, sedens secus viam mendicabat.
Cùmq; audisset quòd Jesus Nazarenus 47
veniret, cœpit clamare, dicens; Jesu fili
David, miserere mei. Increpaverunt au- 48
tem eum multi ut taceret: verùm auxit
clamorem, dicens; Fili David, miserere
mei. Stetit ergò Jesus, & dixit; Vocate 49
eum: & vocaverunt cæcum, & dixerunt
ei; Confide, & surge, quia ipse vocat te.
Et projecit vestimentū suum, et surrexit, 50
& venit ad Jesum. Respondit ei Jesus, 51
dicens; Quid vis ut faciam tibi? Ait illi
cæcus; Magister, ut videam. Dixit ei Je- 52
sus; Vade, fides tua te salvavit: & con-
festim vidit, & secutus est eum in via.

Sectio trigesima quinta.

CAP. XI.

Et cùm appropinquâssent Jerosolymæ 1
prope Beth-phage et Beth-ania, secus mon-
tem Olivarum, misit duos ex discipulis
suis, Et dixit eis; Ite in hoc castellum 2
quod contra vos est, & ad ingressum ve-
strum in illud, invenietis pullum ligatū,
quem non conscendit quisquam ex homi-
nibus unquam: solvite illum, et adducite
mihi eum. Et si dixerit vobis aliquis; 3
Quid facitis de hoc? dicite, quia Domin⁹
indiget eo: & continuò mittet illum huc.
Et abierunt & invenerunt pullum liga- 4
tum prope januā foris in via; et solverūt
illum. Dixerunt autem eis quidam ex 5
astantibus ibi; Quid facitis solventes
pullum? Et dixerunt eis, sicut dixerat 6
Jesus: & dimiserunt eos. Et duxerunt 7
pullum ad Jesum: & imposuerunt super
illum vestimenta sua, & sedit super il-
lum. Et multi straverunt vestimenta sua 8
in via: & alii ceciderunt ramos ex ar-
boribus, & straverunt eos in via. Et qui 9
ambulabant ante eum & post eū, clama-
verunt, dicentes; Hosanna, benedictus
veniens in nomine Domini: Et benedi- 10
ctum regnum veniens patri nostro David,
Hosanna in excelsis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 በእንተ፡ ወልደ፡ በርጢሜዎስ፡ ዕዉር፨ ወበዊኦሙ፡ ኢያሪኮ፡ ወፀአ፡ እምኢያሪ
ኮ፡ ወአርዳኢሁ፡ ምስሌሁ፡ ወሰብእ፡ ብዙኅ፡ ወይቤሎ፡ ወልደ፡ በርጢሜዎስ፡ ዕዉር፡
47 ውስተ፡ ፍኖት፡ ወይስእል፨ ወሰሚዖ፡ ከመ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ውእቱ፡ ከለ
48 ሐ፡ ወይቤ፡ ተሣሃለኒ፡ እግዚኦ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ ዳዊት፨ ወገሠጽዎ፡ ብዙኃን፡ ከ
49 መ፡ ያርምም፡ ወአፈድፈደ፡ ከሊሐ፡ ወይቤ፡ ወልደ፡ ዳዊት፡ ተሣሃለኒ፨ ወቆመ፡ እ
50 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ይጸውዕዎ፡ ወጸውዕዎ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ ወይቤልዎ፡ ላማኒ፡ ይ
51 ጸውዓከ፨ ወተንሥአ፡ ወለብሰ፡ ልብሶ፡ ወመጽአ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፨ ወ
አውሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ምንተ፡ ትፈቅድ፡ እግበር፡ ላከ፡ ወይቤ፡ ውእቱ፡
52 ዕዉር፡ ረቢ፡ ከመ፡ እርአይ፨ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሑር፡ ሃይማኖትከ፡ አሕየ
ወከ፡ ወርእየ፡ ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡ በፍኖት፨ በእንተ፡ ዕዋል፨
1 ወአልጸቀ፡ ለኢየሩሳሌም፡ በቤተፋጌ፡ ወበቢታንያ፡ በኀበ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ ፈነወ፡ ክልኤተ፡
2 እምአርዳኢሁ፨ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ ሃገረ፡ እንተ፡ ቅድሜክሙ፡ ወበዊአክሙ፡ ትረ
ክቡ፡ ሶቤሃ፡ ዕዋለ፡ እሱረ፡ ዘኢተጽዕኖ፡ ሰብእ፡ ዲቤሁ፡፡ ወፍትሕዎ፡ ወአምጽእዎ፡ ሊ
3 ተ፨ ወለእመቦ፡ ዘይብለክሙ፡ ምንተ፡ ትገብሩ፡ በሉ፡ እግዚእ፡ ይፈቅዶ፡ ወሶቤሃ፡ ካዕበ፡
4 ይፌንዎ፡ ዝየ፨ ወሖሩ፡ ወረከቡ፡ ዕዋለ፡ እሱረ፡ ኀበ፡ አንቀጽ፡ ኀበ፡ አደዋት፡ ወፈ
5 ትሕዎ፨ ወይቤልዎሙ፡ እለ፡ ይበውኡ፡ ህየ፡ ምንተ፡ ትገብሩ፡ ትፈትሑ፡ ዕዋለ፨
6 7 ወይቤልዎሙ፡ በከመ፡ ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኀደግዎሙ፨ ወወሰድዎ፡ ለዕዋ
8 ል፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወረሐኑ፡ አልባሲሆሙ፡ ወአጽዓንዎ፨ ወብዙኃን፡ እለ፡
9 ነፀፉ፡ ላቈጽለ፡ መቲሮሙ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ነፀፉ፡ አልባሲሆሙ፡ ውስተ፡ ፍኖት፨ ወከለ
ሉ፡ ይመርሑ፡ ወእለሂ፡ ይተልዉ፡ ይኬልሑ፡ ወይብሉ፡ ሆሳዕና፡ ቡሩክ፡ ዘይመጽእ፡
10 በስመ፡ እግዚአብሔር፨ ወቡርክት፡ እንተ፡ ትመጽእ፡ መንግሥት፡ በስመ፡ እግዚ
አብሔር፡ እንተ፡ አቡነ፡ ዳዊት፡፡ ሆሳዕና፡ በርያም፨

De filio Bartimæi cæco.

Et intrantibus illis in Hierico, exivit è Hierico, & discipuli sui cum illo, & turba 46
multa: & loquutus est ei filius Bartimæi cæcus in via, & mendicabat. Et audiens 47
quòd Dñs Jesus Nazarenus erat, clamavit, & dixit; Miserere mei Domine Jesu, fili
David. Et objurgabant eum multi, ut sileret, & magis clamavit, & dixit; Fili Da- 48
vid miserere mei. Et stetit Dñs Jesus, & præcepit vocare eum: & vocârunt hunc 49
cæcum, & dixerunt ei; Confide, vocat te. Et surrexit, & induit vestimentum su- 50
um, & venit ad Dominum Jesum. Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Quid vis 51
ut faciam tibi? & dixit iste cæcus, Raboni ut videam. Et dixit ei Dominus Jesus; 52
Abi, fides tua servavit te: & vidit statim, & sequutus est eum in via.

CAP. XI. *De pullo asinæ.*

Et appropinquante illo Hierosolymæ in Bethphage, & in Bethania ad mon- 1
tem olivarum misit duos è discipulis suis. Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ con- 2
tra vos *est*, & ingredientes invenietis statim pullum ligatum super quem non se-
dit homo: solvite eum, & adducite eum mihi. Et si *quis* fuerit qui dicet vobis, 3
Quid facitis? dicite, Dñs desiderat eum: & continuò remittet illum hìc. Et abie- 4
runt, & invenerunt pullū ligatum ad portam ad transitum, & solverunt eum. Et 5
dixerunt qui ambulabant ibi; Quid facitis solvendo pullum? Et dixerunt iis sicut 6
dixerat illis Dñs Jesus, & dimiserunt eos. Et adduxerunt pullum ad Dñm Jesum, 7
& superinjecerunt vestimenta sua, & ascendere fecerunt eum. Et multi *fuerunt* 8
qui straverunt frondes cædendo eas, & fuerunt *alii* qui straverunt vestimenta in
via. Et alii præibant, & qui sequebantur, clamabant, & dicebant; Hosana, bene- 9
dictus qui venit in nomine Dei. Et benedictum quod venit regnum in nomine 10
Dei, *quod fuit* patris nostri David, Hosana in excelsis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 بروي نه نشسته باشد اورا بكشايد وپيش من † بياوريد ٭ واگر كسي شمارا گويد كه كجا مي
4 بريد بدو بگوييد كه براي خداوند ما در بايست است چون بشنوند رها كنند ٭ شاگردان
5 رفتند وخر كره را ديدند در كوچه † بيرون در بسته چون اورا مي گشادند ٭ مردم پرسيدند
6 كه كجا مي بريد ٭ ايشان احوال گفتند انچنانك عيسي سپارش كرد چون شنيدند
7 8 رها كردند ٭ خر كره را پيش عيسي آوردند عيسي جامه خود را بر او نهاد وبر نشست ٭ مردم بسيار
جامه خود را از تن مي كندند وبر راه مي گستريدند ديگران شاخهاء درخت زيتون † را مي
9 شكستند وبر راه مي انداختند ٭ وآنان كه پيشتر وپستر مي رفتند بانگ مي زدند ومي گفتند اوسعنا يعني الحمد
10 وخجسته است انك بنام خدا مي آيد ٭ وخجسته است اين مملكت كه مي آيد از ان پدر ما داود الحمد † در بلندي ٭

una insederit; illum solvite et ad
me adducite. Et si quis vobis dixerit; 3
Quo fertis? ei dicite, Domino nostro
op⁹ est eo: & cùm audierint, dimittet.
Discipuli abierunt, et pullum asininu 4
viderunt in platea foris ligatū. Cùm
eum solverent, Homines interrogârût, 5
Quo fertis? Illi res ennarrârunt, que- 6
admodū Jesus præceperat: & cùm au-
dissent, dimiserūt. Pullum asininū ad 7
Jesum adduxerūt: Jesus vestimentū
suum ei imposuit, & insedit. Et ho- 8
mines plurimi vestimenta sua sibi ex-
uebant, & in via sternebant: alii ra-
mos arboris olivæ frangebant, & in
via projiciebant. Et illi qui antè & 9
ponè ibant, vociferabantur, dicentes;
Hosanna, (i.e. Laus.) & beatus est
ille, qui in nomine Dei venit. Et be- 10
nedictū est regnū hoc quod venit pa-
tris nostri Davidis: Laus in excelso.

Et introivit in Hierosolymam *Jesus*, & in templum: & *circumspiciens* omnia,
11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ρκ
vespere jam *existente* horâ, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et *postera* die *exe-* ε
12 ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελ- ΑΓ'
untibus illis de Bethania, esuriit. Et *videns* ficum à longè, habentem
13 θόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκῆν (η) μακρόθεν, ἔχουσαν
folia, venit, si fortè inveniret quid in ea. Et *veniens* ad eam, nihil invenit *si*
φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα (θ) εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ
non folia: non enim erat tempus ficorum. Et respondens *Jesus*, dixit ei;
14 μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ (ι) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ,
Non ampliùs ex te in æternum *nemo* fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Et veniunt *in* Hierosolymam: & *ingressus* *Jesus* in templum, cœpit ejicere
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν ρκα
vendentes & ementes in templo: & mensas nummulariorum, α
(κ) τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν,
& cathedras vendentium columbas, evertit. Et non sinebat, ut
16 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε. Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
quisquam transferret vas per templum. Et docebat, dicens eis; Nónne
17 τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, Οὐ
scriptum est; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus?
γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
vos autem fecistis eam speluncam latronum. *Et audierunt* Scribæ, ρκβ
18 ὑμεῖς δὲ (λ) ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν (μ) οἱ Γραμματεῖς, α

& principes Sacerdotū, & quærebant quomodò eum perderent: timebant enim eum, quia
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο (ν) γὰρ αὐτὸν, ὅτι
omnis turba admirabatur super doctrina ejus. Et cùm vespera facta esset,
πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ (ξ) ἐγένετο, ρκγ ι
egrediebatur *ex* civitate. Et manè *adambulantes*, viderunt ficum
ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξη-
factam à radicibus. Et recordatus Petrus, *dicit* ei; Rabbi, ecce ficus
ραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ, ἴδε ἡ συκῆ
cui maledixisti, aruit. Et respondens Jesus, ait illis; Habete fidem
ἣν κατηράσω, ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς (ο) Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν ρκδ ς
Dei. Amen *enim* dico vobis; Quia quicunque dixerit monti huic; Tollere, &
Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὃς (π) ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ
mittere in mare: & non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι
quæ dicit fiunt, fiet ei *quod dixerit*. Propter hoc dico vobis; Omnia quæcunque
ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ρκε δ
orantes petitis, credite quia *accipietis*, & *erunt* vobis. Et cùm stabitis
ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε ΛΔ'
orantes, dimittite si quid habetis adversùs aliquem, ut & Pater vester qui in
προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν ρκς ς
cœlis, dimittat vobis *lapsus vestros*. Si verò vos non dimiseritis, nec
τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ
Pater vester qui in cœlis, dimittet *lapsus vestros*.
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

MS. A. (η) ἀπὸ μακρόθεν, (θ) τι εὑρήσει (ι) ἀποκριθεὶς, εἶπεν (κ) καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν αὐτῷ· (λ) αὐτὸν ἐποιήσατε (μ) οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, (ν) γὰρ, ὅτι (ξ) ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο (ο) ὁ Ἰησοῦς, (π) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]

Et ingressus est Jesus Jerosolymam in templum, & conspexit omnia. Quum autem esset tempus vespertinum, exiit ad Beth-Aniam cum duodecim. Et postero die quum exiisset è Beth-Ania, esuriit. Et conspicatus ficum quandam è longinquo, in qua erant folia, venit ad eam, num reperiret in ea quicquam: quumque venisset, nihil reperit in ea nisi folia: non enim tempus erat ficuum. Et ait illi; Posthac & in æternum nemo ex te fructum comedat: & audierunt discipuli ejus. Venerunt autem in Jerusalem, & ingressus est Jesus in templum Dei: cœpitque ejicere eos qui emebant & vendebant in templo, & subvertit mensas trapezitarum, & cathedras eorum qui vendebant columbas. Nec permittebat ut quisquam transferret vasa intra templum. Docebátque, ac dicebat eis; Nónne scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur ab omnibus gentibus? vos autem eam fecistis speluncam latronum. Et audierunt principes sacerdotum, & Scribæ, quærebántq; quomodo perderent eum: timebant enim ab eo, propterea quòd universus populus percelleretur ob doctrinam ejus.

Sabbatho secundo jejunii. 31.

Quumque esset vespera, exierunt extra civitatem. Manè autem quum transirent, viderunt ficum illam arefactam radicitùs. Et recordatus est Simon, & dixit ei; Domine mi, ecce ficus illa, cui imprecatus es, exaruit. Et respondit Jesus, & ait illis; Sit in vobis fides Dei. Amen dico vobis, Quicunq; dixerit monti huic; Tollitor, & cade in mare; nec dubitaverit in corde suo, sed crediderit futurū id quod dicit, fiet ei quicquid dixerit. Propterea dico vobis, Quicquid oraveritis et petieritis, credite vos accepturos, & fiet vobis. Et quum adstiteritis ad fundendas preces, remittite si quid habetis adversùs aliquē, ut & Pater vester qui est in cœlis, remittat vobis offensas vestras. Sin autem vos non remiseritis, nec etiam Pater vester qui in cœlis est, remittet vobis delicta vestra.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وعيسي باورشليم دررفت* درکنشت* وهر چه درو بود ديد* ووقت شبانگاه* بجانب بيت عنيا
بدر رفت با دوازده شاگرد خود* چهل هفت خشك شدن درخت انجير
12
13 * روز ديگر چون از بيت عنيا بدر آمد [گرسنه شد] * از دور درخت انجير ديد* پيش
14 آمد* كه مگر درو ميوه يابد* بغير ازبرگ چيز ديگر نيافت* براي اينك هنگام انجير نبود* وبدان
درخت گفت ازين ساعت* وتا ابد كسي ازتو ميوه نخورد* شاگردان او اين سخن را شنيدند
15 * واز انجا باورشليم دررفت* وعيسي درهيكل خدا درآمد* وديد كساني را كه درهيكل خريد
وفروخت مي كردند* مسيح بانك برايشان زد* وهمه را بدر مي كرد* طبقها صرافانرا وكرسيهاء
16 كبوتر فروشانرا برگردانيد* وروا نكرد كه كسي چيز ديگر فروختني در هيكل برد
17 * ايشانرا تعليم مي داد وگفت* كه نه نبشته شد* كه خانه من خانه نمازگاه خلق خوانند
18 سود* شما اكنون مغاره دزدان ساختيد* وخريد وفروخت مي كنيد* بزرگان واماما
ومعلمان چون شنيدند مي خواستند* كه اورا كم كنند ديگر بارازو مي ترسيدند* براي اينك
19 همه خلق در تعليم او حيران مي شدند* وچون شب شد* از شهر بدر رفت

Et Jesus Hierosolymam ingressus est in templum, & quicquid in illo erat vidit: tempore autem *vespertino Bethaniam versùs egressus est cum duodecim discipulis suis.* 11

XLVII. Arefactio arboris ficûs.

Die postero cùm è Bethania egrederetur, esuriit. E longinquo autem arborem ficûs vidit, quam adiit visurus num forsan in eo fructum inveniret: sed *præter folia nihil aliud reperit; eò quòd tempus ficuum non esset. Illi igitur arbori dixit; Ab hac hora & in æternum quisquam ex te fructum non comedat, discipulis ejus hunc sermonem audientibus. Et illinc Hierosolymam ingressus est: Jesus autem in templum Dei intravit, & vidit eos qui in templo emebant & vendebant, quos increpavit Jesus & omnes ejecit,* & *mensas nummulariorum,* et *sellas vendentium columbas evertit. Neque sinebat ut quispiam rem aliam venalem per templum deportaret. Et docebat eos, dicens; Nónne scriptum est, Domus mea quidem domus orationis populis vocabitur? vos autem speluncam latronum fecistis eam, et emistis et vendidistis in ea. Magnates et sacerdotes et Pharisæi cùm audissent, quærebant ut eum perderent: & rursum ab eo timebant, quòd totus populus doctrinâ ejus percelleretur. Et cùm nox esset, ex urbe egressus est.*

Versio VULGATA LATINA.

11 Et introivit Jerosolymam in templum: & circumspectis omnibus, cùm jam vespera
12 esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et aliâ die cùm exirent à Bethania,
13 esuriit. Cúmque vidisset à longè ficum habentem folia, venit si quid fortè inveniret in ea: & cùm venisset ad eam, nihil invenit præter folia: non enim erat
14 tempus ficorum. Et respondens dixit ei; Jam non ampliùs in æternum ex te fru-
15 ctum quisquam manducet. Et audiebant discipuli ejus. Et veniunt Jerosolymam.
Et cùm introisset in templum, cœpit ejicere vendentes & ementes in templo: &
16 mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit. Et non sinebat
17 ut quisquam transferret vas per templum: Et docebat, dicens eis; Nónne scriptum
est; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem
18 fecistis eam speluncam latronum. Quo audito, principes Sacerdotum & Scribæ
quærebant quomodò eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba
admirabatur super doctrina ejus. Et cùm vespera facta esset, egrediebatur de ci- 19
vitate. Et cùm manè transirent, viderunt ficum aridam factam à radicibus. Et 20
recordatus Petrus, dixit ei; Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit. Et respon- 21
dens Jesus ait illis; Habete fidem Dei. Amen dico vobis, Quia quicunque dixerit 22
huic monti; Tollere, & mittere in mare; & non hæsitaverit in corde suo, sed cre- 23
diderit, quia quodcunque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis; Omnia quæ- 24
cunque orantes petitis, credite quia accipietis, & evenient vobis. Et cùm stabi- 25
tis ad orandum, dimittite si quid habetis adversùs aliquem: ut & Pater vester qui
in cœlis est, dimittat vobis peccata vestra. Quòd si vos non dimiseritis: nec 26
Pater vester, qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 ودخل يسوع الي يروسليم ودخل الهيكل فنظر الجميع * ولما كان المسا فللوقت خرج الي بيت
12 عنيا مع الاثني عشر * الفصل السادس والثلثون * وللغد خرجوا من بيت عنيا
13 فجاع * ونظر الي تينة من بعيد وفيها ورق * فلما جا اليها فلم يجد فيها شيا الا ورقا فقط لانه
14 15 لم يكن زمن التين * فقال لها لا ياكل منك احد ثمرة الي الابد وسمع تلاميذه * ثم جاوا الي
يروسليم فدخل يسوع الي الهيكل وبدا يخرج الباعة والمبتاعين من الهيكل * وقلب موايد
16 17 الصيارف وكراسي باعة الحمام * ولم يدع احدا يدخل بمتاع الي الهيكل * وكان يعلمهم قايلا
18 مكتوب ان بيتي بيت الصلاة يدعي لجميع الامم وانتم صيرتموه مغارة للصوص * وسمع روسا
الكهنة والكتبة وطلبوا كيف يهلكونه لانهم كانوا يخافونه * لان الشعب كله كان يبهت من
19 20 تعليمه * ولما كان المسا خرج خارج المدينة * وجاوا غدوة فنظروا التينة يابسة من اصلها
21 22 * فذكر بطرس وقال له يا معلم ها التينة التي لعنتها قد يبست * اجاب يسوع قايلا امنوا بالله
23 * فاني حقا اقول لكم ان من قال لهذا الجبل انتقل واسقط في البحر ولا يشك في قلبه بل يومن
24 ان الذي يقوله يكون فيكون له * فلهذا اقول لكم ان كلما تسالونه في الصلاة امنوا انكم
25 تنالونه فيكون لكم * واذا قمتم للصلاة فاغفروا لكل من لكم عليه كي ابوكم الذي
26 في السموات يغفر لكم ذنوبكم ايضا * فان انتم لم تغفروا ولا ابوكم السماي يغفر لكم ذنوبكم

Et introivit Jesus in Jerosolymam, & ingressus est templum: & consideravit omnia. Et cùm esset vespera, statim exiit in Bethaniam cum duodecim. 11
Sectio trigesima sexta.
Et in crastino exierūt à Bethania, et esu- 12
riit. Et aspexit in ficum à longè, in qua 13
erant folia. At cùm venisset ad eam, non invenit in ea quicquam præter folia tan-
tum, quoniam non erat tempus ficuum. Et 14
dixit ei; Non comedat ex te quisquam fructum in æternum. Et audierunt disci-
puli ejus. Tum venerunt Jerosolymā. Et 15
introivit Jesus in templum, et cœpit ejicere vendentes & ementes in templo, & evertit mensas numulariorum & cathe-
dras vendentiū columbas. Et non permi- 16
sit cuiquam introire cum mercib⁹ in tem-
plum. Et docebat eos, dicens; Scriptum 17
est, Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus: vos autem fe-
cistis eam speluncam latronibus. Et au- 18
dierunt principes sacerdotum & Scribæ, & quæsierunt quomodo perderent eum: quoniā timebant eum, quia populus universus admirabatur ob doctrinam ejus.
Et cùm facta esset vespera, exiit extra 19
civitatem. Et venerunt manè, & vide- 20
runt ficum aridam ab radice sua. Et re- 21
cordatus est Petrus, & dixit ei, Magister, ecce ficus cui maledixisti, jam ex-
aruit. Respondit ei Jesus, dicens; Cre- 22
dite in Deum: Nam verè dico vobis, 23
Quòd quicunq; dixerit huic monti, Discede, & cade in mare; nec hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quod dixerit
futurū, fiet ei. Propterea dico vobis quic- 24
quid petetis in oratione, credite vos con-
sequuturos: & erit vobis. Et cùm stabi- 25
tis ad orandū, dimittite omnibus iis contra quos aliquid habetis, ut Pater vester qui est in cœlis, dimittat vobis debita
vestra etiam. Nam si vos non dimiseritis, 26
neq; Pater vester cœlestis dimittet vobis peccata vestra.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወቦአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሩሳሌም፡ቤተ፡መቅደስ፡ ወርእዮ፡ ኵሎ፡ሶበ፡መስየ፡ሖረ፡
12 ቢታንያ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡፡ በእንተ፡እንተ፡የብሰት፡በለስ፡፡
13 ወበሳኒታ፡ወፂአሙ፡ እምቢታንያ፡ ርኅበ፡፡ ወርእዮ፡ በለስ፡ እምርሑቅ፡ ወባቲ፡
ቈጽለ፡ ወሖረ፡ ይርአይ፡ እመቦ፡ዘይረክብ፡ፍሬ፡ በውስቴታ፡፡ ወበጺሖ፡ኀቤሃ፡ አልቦ፡
14 ዘረከበ፡ ዘእንበለ፡ ቈጽል፡ ባሕቲቱ፡ እስመ፡ ኢኮነ፡ጊዜሁ፡ለበለስ፡፡ ወአውሥ
አ፡ወይቤላ፡ለዓለም፡አልቦ፡ዘይበልዕ፡ፍሬ፡እምኔኪ፡እንከ፡ወሰምዑ፡አርዳኢሁ፡፡
15 ወበጽሐ፡ኢየሩሳሌም፡ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወአኀዘ፡ይሰድድ፡ለለ፡ይሠይጡ፡ወይሣ
የጡ፡ በምኵራብ፡ ወገፍትአ፡ ማእደቲሆሙ፡ ለመወልጣን፡ ወመናብርቲሆሙ፡ ለእለ፡
16 ይሠይጡ፡ ርግበ፡፡ ወከልአ፡ ለልቦ፡ ዘያኀልፍ፡ ንዋየ፡እንተ፡ ምኵራብ፡፡
17 ወመሀሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ጽሑፍ፡ ይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ ጸሎት፡ይኩን፡ ለኵሉ፡
18 አሕዛብ፡ወአንትሙሰ፡ረሰይክምዎ፡ በዓተ፡ ፈያት፡፡ ወሰምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
19 ወጸሐፍት፡ ወኀሠሡ፡እንተ፡ኀበ፡ይቀትልዎ፡ ወይፈርህዎ፡ እስመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ያነክ
20 ሮ፡ምህሮቶ፡፡ ወእምከመ፡መስየ፡ይወፅእ፡ አፍአ፡ እምሀገር፡፡ ወገብኡ
21 ሙ፡በነግህ፡ ረከብዋ፡ ለይእቲ፡ በለስ፡ይብሰት፡እምሥርዋ፡፡ ወተዘከረ፡ጴጥሮስ፡
22 ወይቤሎ፡ሊቅ፡ነያ፡እንትኩ፡በለስ፡ እንተ፡ረገምካ፡ የብሰት፡፡ ወአውሥአ፡እግዚ
23 እ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ሃይማኖተ፡እግዚአብሔር፡ረከቡ፡፡ ወአማን፡እብለክሙ፡
ለእመ፡ትቤልዎ፡ለዝ፡ ደብር፡ ተንሥእ፡ ወተወረው፡ ውስተ፡ባሕር፡ወኢናፍቅሙ፡በልብክ
24 ሙ፡ ወተአመንክሙ፡ከመ፡ዘነበብክሙ፡ ይከውን፡ትረክቡ፡፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡እብ
ለክሙ፡ኵሎ፡ዘጸለይክሙ፡ወዘሰአልክሙ፡እንዘ፡ትትአመኑ፡ ከመ፡ትረክቡ፡ይከውነክ
25 ሙ፡፡ በእንተ፡ኢተዘክሮ፡ እኪይ፡ለቢጽ፡፡ ወሶበ፡ትጼልዩ፡ኅድጉ፡ለቢጽ
ክሙ፡ዘተአየስክዎሙ፡ ከመ፡ይኅድግ፡ለክሙ፡አቡክሙ፡ዘበሰማያት፡አበሳክሙ፡፡

Et introivit Dñs Jesus *in* Hierosolymam *in* domū sanctā, & circumspectis omnib⁹ 11
quando serò fuit, venit Bethaniam cum duodecim. *De ficu arefacta.*
Et in altera *die* quum exiissent è Bethania, esuriit. Et vidit ficum è longe haben- 12
tem folia: & venit videre si fuisset quem inveniret fructus in ea, & veniens ad 13
eam, nihil fuit quod invenit præter folia solummodò, quia non erat tempus fici.
Et respondit ei, & dixit ei; In æternum nemo sit, qui manducet fructum ex te 14
ampliùs, & audierunt discipuli ejus. Et venit Hierosolymam, & intravit *in* 15
domum sanctam, & cœpit ejicere venditores & emptores in templo, & evertit
tabulas commutantium, & cathedras vendentium columbas. Et prohibuit ne 16
quisquam transferret vas per templum. Et docuit eos, & dixit iis; Nónne scri- 17
ptum est, Dixit; Domus mea, domus orationis erit omnibus gentibus? & vos fe-
cistis eam speluncam latronum. Et audierunt eum principes sacerdotum & 18
Scribæ, & quæsiverunt quomodò occiderent eum: & timebant eum, quia omnis
turba mirabatur doctrinam ejus. Et quando vespera fuit, exibat foris à civitate. 19
Et regressi manè invenerunt hanc ficum aridam factam à radicibus. Et recor- 20
datus est eam Petrus, & dixit ei; Magister, ecce hæc ficus cui maledixisti aruit. 21
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Fidem Dei acquirite. Et Amen dico vo- 22
bis, Si dixeritis huic monti; Tollitor, & projicitor in mare, & non dubitantes *sitis* 23
in cordibus vestris, & credentes *sitis* ut quod loquutus sum vobis fiet, obtinebitis.
Propter hoc dico vobis, Quæcunque oravistis & quodcunque petiistis credentes 24
vos obtenturos, fiet vobis. *De non retinendo proximi sui malitiam in memoria.*
Et quando oratis remittite proximis vestris illud quo præva- 25
luistis iis, ut remittat vobis pater vester qui in cœlis est peccata vestra.
Deest hic versus in codice Æthiopico.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20
21 ودر صباح كه مي گذشتند * ان درخت انجير را ديدند * از بيخ وبنياد خشك شده * شمعون
22 بياد اورد * وبعيسي گفت * اي بزرك من اينك ان درخت انجير كه نفرين كردي خشك شد
23 * عيسي جواب داد وبديشان گفت * اگر ايمان خدا در شما باشد * نه اين درخت انجير
اگر بكوه بگوييد * كه بر داشته شو * ودر دريا بيفت * فرمان ببرد * وپريشان نشود * ليكن ايمان
24 بياورد * هر چه طلب كنيد * براي اين راست شما مي گويم * كه هر چيزي كه نماز كنيد وايمان
25 بياوريد * بخواهيد شما داده شود * وبراي شما ساخته گردد * وچون در نماز بر خيزيد * فرو گذاريد
هر گناهي كه كسي ديگر با شما كرده باشد * تا پدر شما كه در اسمانست گناه شما را
26 فرو گذارد * وعفو كند * واگر چنانك شما فرو نگذاريد * پدر شما نيز گناه شما را عفو نكند

Manè autem cùm transirent, illam 20
arborem ficûs viderunt ab imâ radice arefactam. Simeon in memo- 21
riam reduxit, et Jesu dixit; O magister mi, ecce illa arbor ficûs
cui maledixisti, exaruit. Jesus re- 22
sponsum dedit, et illis dixit; Si
fides Dei in vobis fuerit. Non huic 23
arbori ficûs tantum, sed si monti dixeritis, Sustollere et in mare cade, imperium feret: itaq; ne dubitet quis sed fidem habeat, quod-
cunque petatis. Propter hoc verum 24
vobis dico, Quicquid prece factâ et fide adhibitâ petieritis, vobis datum erit, et vobis effectum red-
detur. Et cùm in orationem sur- 25
rexeritis remittite quodcunque delictum alius quispiam in vos admiserit: ut Pater vester, qui in cœlis est peccatum vestrum remittat, et
condonet. Sin autem vos ita non 26
remiseritis, Pater vester etiam peccatum vestrum non condonabit.

Et veniunt rursus in Hierosolymam: Et in templo *deambulante ipso*, accedunt
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται ΛΕʹ ρκζ
ad eum summi Sacerdotes, & Scribæ, & seniores: Et dicunt
28 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι· Καὶ λέγουσιν β
ei; In qua *auctoritate* hæc facis? & quis tibi *auctoritatem* hanc dedit, ut
αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα
ista facias? At Jesus respondens, ait illis; Interrogabo vos & ego
29 ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω (ς) ὑμᾶς κἀγὼ
unum verbum, & respondete mihi, & dicam vobis in qua *auctoritate* hæc faciam.
ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 Baptismus Joannis, de cœlo erat, an ex hominibus? Respondete mihi. *Et ratio-*
31 Τὸ βάπτισμα (σ) Ἰωάννου, ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλο-
cinabantur apud seipsos, dicentes; Si dixerimus, De cœlo, dicet, *Propter quid* ergò
γίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, (τ) Διατί οὖν
non credidistis ei? *Sed* si *dicamus*, Ex hominibus, *timebant* populum.
32 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; (υ) Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν.
Omnes enim habebant Joannem, quia verè Propheta *erat*. Et respondentes
33 ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες
dicunt Jesu; Nescimus: Et Jesus respondens, ait illis; Neque
λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν· καὶ (φ) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ
ego dico vobis in qua *auctoritate* hæc faciam.
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

CAP. XII. ιβʹ.

Et cœpit illis in parabolis *dicere*: Vineam *plantavit* homo, & Λϛʹ ρκη
1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ β
circumposuit sepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & elocavit eum
περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
agricolis: & peregrè profectus est. Et misit ad agricolas tempore servum,
γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, 2
ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ: *Illi autem sumentes*
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Οἱ δὲ λαβόντες 3
eum ceciderunt; & dimiserunt vacuum. Et iterùm misit ad illos alium ser-
αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦ- 4
vum: & illum *lapidantes*, in capite vulneraverunt, & *ablegaverunt inhonoratum*. Et
λον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Καὶ 5
rursùm alium misit: & illum occiderunt, & plures alios, *hos quidem cædentes*,
πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
hos verò occidentes. Adhuc ergò unum filium habens *dilectum suum*, misit
τοὺς δὲ (α) ἀποκτείνοντες. Ἔτι οὖν ἕνα (β) υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε 6
& illum ad eos novissimum, dicens; Quia reverebuntur filium meum. Illi
καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Ἐκεῖνοι 7
verò agricolæ dixerunt *apud seipsos*; *Quòd* hic est hæres: venite, occida-
δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς, Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτεί-
mus eum, & nostra erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt, &
νωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ 8
ejecerunt extra vineam.
(γ) ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

MS. A. (ς) κἀγὼ ὑμᾶς (σ) τὸ Ἰωάννου, (τ) Διατί οὐκ (υ) Ἀλλὰ εἴπωμεν, (φ) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ιβʹ. MS. A. (α) ἀποκτέννοντες. (β) ἔχων υἱὸν (γ) ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 ܘܐܬܘ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ *
28 ܘܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ
29 ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ ܕܗܠܝܢ ܬܥܒܕ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ
30 ܚܕܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ
31 ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܡܪܘ ܠܝ. * ܘܐܬܚܫܒܘ ܒܢܦܫܗܘܢ
32 ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܠܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܘܡܛܠܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪ
ܕܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
33 ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ ܗܘ. * ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܐܢܐ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܫܠܡ *
1 * ܘܫܪܝ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠܐ. ܟܪܡܐ ܚܕ ܢܨܒ ܓܒܪܐ. ܘܐܚܕܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ
2 ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܚܙܩ. * ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܠܦܠܚܐ ܒܙܒܢܗ
3 ܕܢܣܒ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܚܝܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܘܫܕܪ
4 ܬܘܒ ܠܘܬܗܘܢ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ ܪܓܡܘܗܝ ܘܨܥܪܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܒܨܥܪܐ.
5 * ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ ܩܛܠܘܗܝ. ܘܥܒܕܐ ܣܓܝܐܐ ܐܚܪܢܐ ܫܕܪ. ܘܡܢܗܘܢ
6 ܡܚܘ. ܘܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܩܛܠܘ. * ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܚܕ ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܫܕܪܗ
7 ܠܘܬܗܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ. ܕܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܦܠܚܐ ܐܡܪܘ
8 ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ. ܘܕܝܠܢ ܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ. * ܘܢܣܒܘܗܝ ܩܛܠܘܗܝ
ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ.

Et venerunt rursus in Jerusalem: quumque 27
ambularet in templo, venerunt ad eum prin-
cipes sacerdotum, & Scribæ, & seniores.
Ac dicunt ei; Quânam auctoritate hæc fa- 28
cis? & quis dedit tibi auctoritatem istam
ut hæc facias? Ipse verò Jesus ait illis; In- 29
terrogabo vos & ego verbum unum, ut di-
catis mihi: & ego vobis dicam, quânam
auctoritate hæc facio. Baptisma Johannis 30
undenam est? E cœlo, an ex hominibus?
Dicite mihi. Et ratiocinabantur apud se, 31
ac dicebant; Si dixerimus, E cœlo, dicet
nobis; Quarè ergò fidem ei non adhibu-
istis? Quòd si dixerimus, Ex hominibus, 32
timor imminet à populo; omnes enim tene-
bant Johannem verè esse prophetam. Re- 33
sponderunt itaque ac dicunt ipsi Jesu, Ne-
scimus. Subdit eis; Nec ego dicam vobis,
quânam auctoritate hæc facio.

CAP. XII.

Et cœpit colloqui eis per parabolas; 1
Vir quidam plantavit vineam, & obvallavit
eam sepimento, & fodit in ea torcular, ex-
struxitque in ea turrim, & elocavit eam
agricolis, ac peregrè profectus est. Misitq; 2
servum suum ad agricolas suo tempore, ut
de fructibus vineæ acciperet. Illi verò per- 3
cusserunt eum, vacuúmque dimisêre. Et 4
misit rursus ad eos servum alium: sed & il-
lum lapidaverunt, & vulnerârunt, eúmque
dimiserunt cum ignominia. Et misit rur- 5
sus alium, sed & eum interfecerunt. Multos
denique servos alios misit, quorum nonnul-
los percusserunt, cæteros verò trucidârunt.
Tandem verò unicum filium dilectum ha- 6
bebat, quem misit ad eos ultimò: dixit
enim, Forsitan reverebuntur filium meum.
Illi verò agricolæ dixerunt apud se; Hic est 7
hæres, venite, interficiamus eum, & nostra
erit hæreditas. Prehenderunt itaque, truci- 8
dârunt eum, eúmq; ejecerunt extra vineam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

چهل هشت پرسیدن معتزلان از مسیح که بکدامین سلطنت این را می کنی
27 * چون دیگر بار در اورشلیم آمد و در هیکل می گردید * آمدند پیش او بزرگان و امامان
28 و معتزلان و نویسندگان و پیران * و بدو گفتند بکدامین سلطنت اینها را می کنی و کیست انك
29 بتو این فرمان داد * عیسی بدیشان گفت * من نیز یك سخن از شما می پرسم بمن
30 بگویید * انکه بگویم که بکدامین † سلطنت اینها را می کنم * و گفت که بمن بگویید
31 که معمودیت یحیی یعنی شستگاه * از کجاست * از آسمانست یا از ادمیان * ایشان در درون
خود اندیشیدند * و گفتند اگر بدو بگوییم که از آسمانست * بما بگوید چرا اورا باور نداشتید *
32 * واگر از ادمیان گوییم از عوام بیم است که همگنان یحیی را قبول کرده بودند که بتحقیق
33 پیغمبرست * جواب دادند بعیسی و گفتند نمی دانیم * عیسی بدیشان گفت من نیز
نگویم که بکدامین سلطنت این را می کنم چهل نه مثل باغ و کشتن
1 فرزند خداوند باغ * و بعد ازان عیسی اغاز کرد * و بمثلها با ایشان سخن می
گفت * که مردی باغ نشانید * با درختان بسیار * و گرداگرد او بارو ساخت و در باغ معصره

XLVIII. Interrogant Pharisæi Christum, Quânam authoritate hæc agis?

Cùm alio tempore Hierosolymam venisset, & in templo ambularet, venerunt ad eum magnates, & sacerdotes, & Pharisæi, & Scribæ, & seniores. 27 *Et ei dixerunt; Quâ authoritate hæc facis? & quis est qui tibi hoc mandatum dedit?* 28 *Jesus illis dixit; Ego etiam unum verbum à vobis interrogo, mihi dicite, tunc dicam quâ authoritate hæc faciam.* 29 *Et dixit; Mihi quidem dicite, Baptisma Johannis (i. e. lavacrum) undenam est? è cœlo est, an ex hominibus?* 30 *Illi intra se cogitabant, ac dicebant; Si ei dixerimus quòd è cœlo est, nobis dicet; Quarè ei fidem non habuistis?* 31 *Sin autem ex hominibus dicamus, à populo metus est: quia omnes Johannem acceperant, quòd in veritate Propheta esset.* 32 *Responsum dederunt Jesu, ac dixerunt; Nescimus. Jesus illis dixit; Ego etiam non dicam, quâ authoritate hæc faciam.* 33

XLIX. Parabola vineæ, & occisionis filii domini vineæ.

CAP. XII.

Et post hæc Jesus exorsus est, & parabolis eos allocutus est; Vir quidam, inquit, vineam plantavit arboribus quamplurimis, & in circuitu ejus muros fecit, et in vinea torcular 1

Versio VULGATA LATINA.

27 Et veniunt rursùs Jerosolymam. Et cùm ambularet in templo, accedunt ad eum
28 summi sacerdotes, & Scribæ, & seniores: Et dicunt ei; In qua potestate hæc fa-
29 cis? & quis dedit tibi hanc potestatem ut ista facias? Jesus autem respondens,
ait illis; Interrogabo vos & ego unum verbum, & respondete mihi: & dicam
30 vobis in qua potestate hæc faciam. Baptismus Joannis, de cœlo erat, an ex ho-
31 minibus? Respondete mihi. At illi cogitabant secum, dicentes; Si dixerimus,
32 De cœlo, dicet; Quarè ergò non credidistis ei? Si dixerimus, Ex hominibus, ti-
33 memus populum: omnes enim habebant Joannem quia verè propheta esset. Et
respondentes dicunt Jesu; Nescimus. Et respondens Jesus ait illis; Neque ego
dico vobis in qua potestate hæc faciam.

CAP. XII.

ET cœpit illis in parabolis loqui: Vineam pastinavit homo, & circumdedit 1
sepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregrè
profectus est. Et misit ad agricolas in tempore servum, ut ab agricolis acciperet 2
de fructu vineæ. Qui apprehensum eum ceciderunt, & dimiserunt vacuum. 3
Et iterùm misit ad illos alium servum: & illum in capite vulneraverunt, & contu- 4
meliis affecerunt. Et rursum alium misit, & illum occiderunt: & plures alios: quos- 5
dam cædentes, alios verò occidentes. Adhuc ergò unum habens filium charissimũ, 6
& illum misit ad eos novissimum, dicentes; Quia reverebuntur filium meum. Co- 7
loni autem dixerunt ad invicem; Hic est hæres: venite, occidamus eum: & nostra
erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt: & ejecerunt extra vineam. 8

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 • الفصل السابع والثلثون • * ثم جاوا [ايضا] الي يروسليم وبينما هو يمشي في الهيكل
28 اقبل اليه روساء الكهنة والكتبة والشيوخ * وقالوا له باي سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا
29 السلطان * اجابهم يسوع قايلا انا اسلكم عن كلمة واحدة اجيبوني • وانا اقول لكم باي سلطان
30 31 افعل هذا * امعودية يوحنا من السماء كانت ام من الناس اجيبوني * ففكروا في نفوسهم
32 هكذي ان قلنا من السماء كانت فيقول لنا لماذا لم تومنوا به * وان قلنا من الناس نخاف
33 من الجمع لان جميعهم كان يقول ان يوحنا نبي * فاجابوا يسوع قايلين لا نعلم • فقال لهم
يسوع ولا انا ايضا اقول لكم باي سلطان افعل هذا * • الفصل الثامن والثلثون •
1 * ثم بدا يكلمهم بامثال قايلا انسان غرس كرما وحاط به سياجا • وحفر فيه معصرة •
2 وبني فيه برجا • ودفعه الي فعلة وسافر * ثم انفذ الي الفعلة في زمان عبدا لياخذ من
3 4 الفعلة من ثمار الكرم * فاخذوه وضربوه وارسلوه فارغا * فارسل اليهم ايضا عبدا اخر
5 فجرحوه وشجوه وردوه مهانا * وارسل ايضا اخر فقتلوه • وارسل عبيدا كثيرين اخرين
6 فضربوا بعضا • وقتلوا بعضا * وكان له ابن واحد حبيب له فارسله اليهم اخيرا قايلا لعلهم
7 يستحيون من ابني * فقالت الفعلة بعضهم لبعض هذا هو الوارث تعالوا نقتله فيصير
8 لنا الميراث * فاخذوه وقتلوه وطرحوه خارج الكرم •

Sectio trigesima septima.

Tum venerunt iterùm Jerosolymam. Et 27
dum ipse ambularet in templo, accesse-
runt ad eum principes sacerdotum, &
Scribæ, & seniores, Et dixerunt ei; 28
Quâ potestate facis hoc? & quis dedit
tibi hanc potestatem? Respondit eis Je- 29
sus, dicens; Ego interrogabo vos de ver-
bo uno: respondete mihi, & ego dicam
vobis quâ potestate facio hoc. Baptismus 30
Johannis, de cœlo erat, an ex homini-
bus? Respondete mihi. Et cogitaverunt 31
apud semetipsos sic: Si dixerimus, De
cœlo erat; dicet nobis, Quare non cre-
didistis in eum? Et si dixerimus, Ex ho- 32
minibus, timemus turbam: omnes enim
dicebant Johannem esse prophetam. Ita- 33
que responderunt Jesu, dicentes; Nesci-
mus. Ait illis Jesus; Neque ego etiam
dicam vobis quâ potestate facio hoc.

Sectio trigesima octava.

CAP. XII.

DEindè cœpit loqui illis in parabo- 1
lis, dicens; Homo plantavit vineam, &
circumdedit eam sepe, & fodit in ea tor-
cular, & ædificavit in ea turrim, &
tradidit eam operariis: & iter fecit.
Tum misit ad operarios in tempore ser- 2
vum, ut acciperet ab operariis de fructi-
bus vineæ: Sed apprehenderunt eum, et 3
ceciderunt eum, & miserunt eum vacu-
um. Et misit ad eos rursus servum aliũ: 4
& vulneraverunt eum, & plagis affece-
runt eum, & remiserunt eum dedecora-
tum. Et misit iterùm alium, & occide- 5
runt illum: Et misit servos multos alios,
& percusserunt quosdam, & occiderunt
quosdam. Erat autem ei filius unus di- 6
lectus ipsi, et misit illum ad eos postremò,
dicens; Forsitan reverebuntur filiũ meũ.
Et dixerũt agricolæ alii ad alios; Hic est 7
hæres, venite, occidam⁹ eum, et fiet nobis
hæreditas. Et apprehenderunt eũ, et occi- 8
derunt eũ, et projecerũt eum extra vineã.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ለእግዚእነ፡ በመብሕተ፡ መኑ፡ ትገብር ፡ ዘንተ፡፡=፡
27 ወሖሩ፡ካዕበ፡ኢየሩሳሌም፡ ወእንዘ፡ያንሶሱ፡ በምኵራብ፡ መጽኡ፡ኀቤሁ፡ ሊቃነ፡ካህ
28 ናት፡ ወጸሐፍት፡ወረባናት፡፡=፡ ወይቤልዎ፡በመብሕተ፡መኑ፡ትገብር፡ከመዝ፡ ወመኑ፡
29 አብሐከ፡ ትግበር፡ ዘንተ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነሂ፡ እሴአለክሙ፡
አሐተ፡ነገረ፡ወንግሩኒ፡፡ ወአነሂ፡እነግረክሙ፡ በመብሕተ፡ መኑ፡ እገብር፡ ከመዝ፡=፡
30 ጥምቀቱ፡ ለዮሐንስ፡ እምአይቴኑ፡ እምሰማይኑ፡ ሰው፡ እምእጓለ፡ እመ፡ሕያው፡
31 አይድዑኒ፡፡=፡ ወተባሀሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ለእመ፡ ንቤሎ፡ እምሰማይ፡ ይብለነ፡ እፎ፡
32 ኢአመንክምዎ፡፡=፡ ወለእመሂ፡ ንቤሎ፡ እምእጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ ንፈርሆሙ፡ለሕዝ
33 ብ፡ለእሙ፡ከመ፡ነቢይ፡ኵሎሙ፡ይሬእይዎ፡ ለዮሐንስ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ ወይቤሉ፡
ኢናአምር፡፡ ወአውሥኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አነሂ፡ ኢይነግረክሙ፡
በመብሕተ ፡ መኑ ፡ እገብር ፡ ከመዝ፡፡=፡
በእንተ፡ ዐጸደ ፡ ወይን፡፡=፡
1 ፲፪ ወአኀዘ፡ይምስል፡ ሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ብእሲ፡ተከለ፡፡ ወይነ ፡ ወፀቀመ፡ወከረየ፡
ምክያደ፡ወሐነጸ፡መሕፈደ፡ውስቴቱ፡ወሤሞ፡ሎቱ፡ገባሬ፡ ወዐቀብተ፡ ወይን፡ወነገደ፡=፡
2 ወፈነወ፡ገብሮ፡ኀበ፡ ዐቀብተ፡ ወይን፡ በጊዜሁ፡ ያምጽኡ፡ ሎቱ፡እምፍሬ፡ወይኑ፡፡=፡
3 4 ወአኀዝዎ፡ወቀሠፍዎ፡ ወፈነውዎ፡ዕሩቆ፡፡=፡ ወካዕበ፡ ፈነወ፡ ካልአ፡ ገብሮ፡ኀቤሆ
5 ሙ፡ ወካዕበ፡ኪያሁኒ፡ ወገረምዎ፡ወኰርዕዎ፡ወፈነውዎ፡ አኅሲሮሙ፡=፡ ወፈነወ፡ካልአ
6 ኒ፡ ወኪያሁኒ፡ቀተልዎ፡ወባዕደንሂ፡ብዙኃነ፡ወቦ፡ዘቀሠፉ፡ ወቦ፡ ዘቀተሉ፡፡=፡ ወቦቱ፡
አሐደ፡ወልደ፡ዘያፈቅር፡ወፈነዎ፡ ኀቤሆሙ፡ ድኅረ፡ ኵሉ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ይኀፍርዎ፡ለ
7 ወልድየሰ፡=፡ ወይቤሉ፡፡ አግብርት፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወራሲ፡ ንዑ፡ ንቅትሎ፡ ወንረስ
8 ብ፡ርስቶ፡፡=፡ ወአኀዝዎ፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተልዎ፡፡=፡

De iis qui interrogabant Dominum nostrum, Quâ authoritate efficis isthæc?
Et venit iterum Hierosolymam, & ambulantes in templo, venerunt ad eum prin- 27
cipes sacerdotum, & Scribæ, & magistri. Et dixerunt ei, In authoritate cujus 28
facis sic? & quis authoritatem commisit tibi hoc facere? Et dixit iis Dominus 29
Jesus, Ego interrogabo vos unum verbum: & dicite mihi, & ego dicam vobis in
authoritate cujus facio sic. Baptismus Johannis, unde fuit? è cœlóne, an ex filiis 30
hominũ? demonstrate mihi. Et dixerunt inter se, Si dixerimus è cœlo; dicet nobis, 31
Quare non credidistis ei? Et si dixerimus, E filiis hominum, timemus populum: 32
quia sicut prophetam, omnes respiciunt Johannem. Et responderunt, & dixe- 33
runt; Nescimus: & respondit iis Dominus Jesus, & dixit iis; Ego etiam non di-
cam vobis in authoritate cujus facio sic.

CAP. XII. *De vinea.*

ET cœpit parabolicè loqui iis, & dixit iis; Vir quidam plantavit vineam, & 1
sepivit eam; fodit torcular, & ædificavit turrim in ea, & præposuit ei factorem,
& custodes vineæ, & peregrinatus fuit. Et misit servum suum ad custodes 2
vineæ in tempore suo, ut afferrent ei de fructu vineæ suæ. Et prehenderunt 3
eum, & percusserunt eum, & dimiserunt eum vacuum. Et iterum misit alium ser- 4
vum ad eos, & iterum ipsum lapidibus obruerunt, & percusserunt eum, & dimi-
serunt eum contemnentes. Et misit alium, & eum occiderunt, & alios etiã mul- 5
tos; & fuerunt quos flagellârunt, & fuerunt quos occiderunt. Et habuit unum fi- 6
lium, què diligebat, & misit eum ad illos post omnes, dicens; Reverebuntur filiũ
meũ. Et dixerũt servi; Hic est hæres, venite, trucidem⁹ eum, & obtinebim⁹ hæredi- 7
tatè ejus. Et prehenderunt eum, & ejecerunt eum foris è vinea, & trucidârunt eũ. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 کند • وسرایی بنا کرد • وبعد ازان باغ را بباغبانان سپرد • تا احتیاط کرده نگاه دارند • * چون
3 هنگام میوه رسید • بنده خود را پیش باغبانان فرستاد • که میوه باغ را بستانند • * ایشان بنده را
4 زدند وتهی باز فرستادند • * باز بنده دیگر پیش ایشان فرستاد • اورا نیز سنگسار کردند •
5 وزخمناک وبدشنام • وخلاقت • باز گردانیدند • * دیگری فرستاد اورا کشتند • ودیگر بسیار
6 بندگان می فرستاد • بعضی را زدند • وبعضی را کشتند • * در آخر فرزند ارجمند وگرامی
7 داشت • اورا فرستاد • وگفت مگر از پسر من شرم دارند • * چون باغبانان پسر خداوند رز را
8 دیدند • در درون خود فکر کردند که وارث باغ اینست • بیایید اورا بکشیم تا باغ مارا
میراث ماند • * اورا گرفتند وکشتند وازباغ بیرون † انداختند •

fodit, & arcem ædificavit, & posteà
vineam vinitoribus tradidit, ut eâ
peregrè profecto custodirent. Cùm 2
tempus fructûs advenisset, servum
suum ad vinitores misit, ut fructum
vineæ acciperet. Illi autem servum 3
verberârunt, & vacuum remiserunt.
Rursum servum alium ad eos misit: 4
illum etiam lapidârunt, & saucium,
& contumeliâ affectum, & ludibrio,
remiserunt. Et alium misit, quem in- 5
terfecerunt: & alios plurimos ser-
vos misit, quosdam cædebant, &
quosdam occidebant. Postremò fili- 6
um charum & egregium habuit,
quem misit, & dixit; Forsan à
filio meo pudorem habebunt. Cùm 7
vinitores filium domini vineæ vide-
rent, intra se cogitabant, Hæres
quidem vineæ hic est; venite, eum
occidamus, ut vinea nobis in hæ-
reditatem cedat. Et eum captum 8
trucidârunt, & extra vineam eje-
cerunt.

Quid ergò faciet dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos,
9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς,
& dabit vineam aliis. Nec scripturam hanc legistis? Lapidem quem
10 καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν
reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: A Domino
11 ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· Παρὰ Κυρίου
factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Et quærebant eum prehendere,
12 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι,
& timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixerit.
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ (δ) ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε.
Et sinentes eum abierunt. Et mittunt ad eum quosdam Pharisæorum &
13 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ
Herodianorum, ut eum caperent sermone. Illi autem venientes dicunt ei;
14 τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ,
Magister, scimus quia verax es, & non cura est tibi de nullo: non enim aspicis
Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις
in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces. Licet censum
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον
Cæsari dare, an non? dabimus, an non demus? Ille verò sciens eorum hypocrisim,
15 Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν,
ait illis; Quid me tentatis? Afferte mihi denarium, ut videam. Illi autem attulerunt.
16 εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν.

ΡΚΘ α — ΛΖ' ρΛ β — ΛΗ'

Et ait illis; Cujus imago hæc & inscriptio? Illi autem dixerunt ei; Cæ-
καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; (ε) οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καί-
saris. Et respondens Jesus, dixit illis; Reddite quæ Cæsaris Cæsari;
σαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, 17
& quæ Dei Deo. Et mirabantur super eo. Et veniunt Sadducæi ad
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς 18
eum, qui dicunt resurrectionem non esse, & interrogabant eum, dicentes;
αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες,
Magister, Moyses scripsit nobis, quòd si cujus frater mortuus fuerit, & dimiserit
Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ 19
uxorem, & natos non reliquerit, ut accipiat frater ejus uxorem ipsius, & resusci-
γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἐξανα-
tet semen fratri suo. Septem fratres erant, & primus accepit uxorem,
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, 20
& moriens non reliquit semen. Et secundus accepit eam, & mortuus est,
καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, 21
& nec iste reliquit semen: & tertius similiter. Et acceperunt eam septem,
καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον (η) αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, 22
& non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est & mulier. In ergo resur-
καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀνα- 23
rectione, cùm resurrexerint, cujus eorum erit uxor? nam septem habuerũt eam uxorem.
στάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

MS. A. (δ) ὅτι τὴν παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς εἶπεν. (ε) λέγουσιν αὐτῷ, (ζ) ἐξαναστήσῃ (η) αὐτὴν ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. ܢܐܬܐ ܢܘܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ. ܘܢܬܠܝܗ ܠܟܪܡܐ
10 ܠܐܚܪܢܐ. * ܐܦܠܐ ܗܕܐ ܟܬܒܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܙܘܝܬܐ.
11 ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ. * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ
12 ܡܢ ܟܢܫܐ. ܝܕܥܘ ܓܝܪ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ. * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ
13 ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܡܢ ܒܝܬ ܗܪܘܕܤ. ܕܢܨܝܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܘܫܐܠܘܗܝ.
14 ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܐܢܬ ܪܢܐ ܠܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܤܦ ܪܫܐ
15 ܠܩܤܪ. ܐܘ ܠܐ. ܢܬܠ ܐܘ ܠܐ ܢܬܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܢܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܢܤܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
16 ܐܝܬܘ ܠܝ ܕܝܢܪܐ ܐܚܙܐ. * ܘܗܢܘܢ ܐܝܬܝܘ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. ܐܡܪܘ
17 ܕܩܤܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܩܤܪ ܗܒܘ ܠܩܤܪ. ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ
18 ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܬܘ ܙܕܘܩܝܐ ܠܘܬܗ. ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ. ܕܠܝܬ ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ.
19 ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ. ܕܐܢ ܢܡܘܬ ܐܚܘܗܝ ܕܐܢܫ
ܘܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܐ. ܘܒܢܝܐ ܠܐ ܢܫܒܘܩ. ܢܤܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ. ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ
20 ܠܐܚܘܗܝ. * ܫܒܥܐ ܐܚܝܢ ܗܘܘ. ܩܕܡܝܐ ܢܤܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ. * ܘܬܪܝܢܐ
21 ܢܤܒܗ ܘܡܝܬ. ܘܐܦ ܗܘ ܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ. ܘܬܠܝܬܝܐ ܗܟܘܬ. * ܘܢܤܒܘܗ ܫܒܥܬܝܗܘܢ.
22 ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܙܪܥܐ. ܘܒܚܪܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ
23 ܕܡܢܘ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܢܤܒܘܗ.

Quid ergò faciet dominus vineæ? veniet, perdet agricolas illos, dabítque ipsam vineam aliis. Ne hanc quidem scripturam legistis? Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, is factus est in caput anguli. A Domino factum est istud, & est miraculum in oculis nostris. Et quærebant eum prehendere, sed timuerunt à populo: sciebant enim adversùs ipsos eum dixisse hanc parabolam, & reliquerunt eum, atq; abiêre. Porrò miserunt ad eum quosdam è Scribis, & ex domesticis Herodis, ut aucuparentur eum in sermone. Illi autem venerunt, & interrogaverunt eum; Doctor, novimus te veracem esse, nulliúsq; curam gerere; nec enim respicis in facies hominum, sed in veritate viam Dei doces: Licet dare pecuniam capitatim Cæsari, necne? demus, an non demus? Ipse verò cognovit fraudem eorum, & ait illis; Quid me tentatis? adferte mihi denarium ut videam. Et protulerunt ei: & ait illis; Cujus est imago hæc & inscriptio? Illi autem dixerunt, Cæsaris. Ait illis Jesus, Quæ sunt Cæsaris, date Cæsari; & quæ Dei, Deo. Et admirabantur super eo.

Ad oblationem defunctorum. 32.

Venerunt porrò Saducæi ad eum, ii qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogabant eum, dicentes; Doctor, Moses scripsit nobis, Si mortuus fuerit frater alicujus, & reliquerit uxorē, liberos autem non reliquerit; accipiat ipsius frater uxorem ejus, & suscitet semen fratri suo. Septem erant fratres, primus duxit uxorem, & mortuus est, nec reliquit semen. Et secundus accepit eam, & mortuus est, quum nec ipse reliquisset semen: & tertius itidem. Denique acceperunt eam septem illi, nec reliquerunt semen: postremò omnium mortua est & ipsa mulier. In resurrectione ergò, cujusnam ex eis futura est uxor? siquidem septem illi duxerunt eam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * چون خداوند باغ این حالت را همه دریابد * باغبانانرا هلاك وكم كند * وباغ را بدیگران
10 بسپارد * واین كتاب خوانده اید نبوت كه ان سنك كه بنایان اورا خوار انداختند
11 عاقبت آن سنك شد † كوشه ركن وعمارت * این از پیش خدا شد * ودر چشم ما عجب است
12 * مي خواستند كه اورا بگیرند * باز از عوام مي ترسیدند * براي انك دانستند كه این مثل را
براي ايشان مي كويد * اورا رها كردند ورفتند بنجاه پرسيدند ازبهر جزيه
13 يعني خراج * وكساني از نويسندكان پيش او فرستادند * واز خاندان هيروديس *
14 كه اورا بسخن بگیرند * آمدند واز عيسي پرسيدند وگفتند اي معلم مي دانيم كه سخن شما
راست است وبراي كسي * غلط نمي كذاري * وروي ودل كسي † را نمي بيني * الا بحقيقت راه
15 خدا را مي † اموزاني * رواست كه جزيه سر بقيصر بدهيم يا نه * * عيسي بدي درون ايشانرا
دريافت * بديشان گفت اي منافقان چرا مرا مي آزمائيد * ديناري پيش من بياوريد * تا ببينم *
16 17 * آوردند * بديشان گفت اين صورت واين خط ازان كيست * گفتند * ازان قيصر * عيسي بديشان
گفت * انچ ازان قيصرست بقيصر بدهيد * وانچ ازان خدا بخدا * این سخن بدو حیران شدند

Cùm Dominus vineæ hanc rem tam intellexerit, vinitores funditus perdet, et vineam aliis tradet. Et hanc Scripturam legistis:

Prophetia.

Quem quidem lapidem ædificantes ut vilem abjecerunt, idem lapis tandem factus est angulus basis atque ædificii. Hoc à facie Domini factum est, et in oculis nostris mirabile est. Et quærebant ut eum caperent, populum tamen timebant: eò quòd sciebant quòd hanc parabolam de ipsis dixisset: et omisso eo abierunt.

L. Interrogabant de censu, i. e. tributo.

Et quosdam ex Scribis ad eum miserunt, et è domesticis Herodis, ut eum in sermone captarent. Et venientes Jesum interrogârunt, et dixerunt; O præceptor, scimus quòd sermo vester verus sit, nec propter quenquam errori parcis, et faciem et animum cujuspiam non respicis: sed in veritate viam Dei doces: Licitúmne est ut censum capitis Cæsari demus an non? Jesus malitiâ internâ eorum intellectâ illis dixit; O hypocritæ, quid me tentatis? Denarium ad me afferte, ut videam. Cum attulissent illis dixit; Hæc imago et inscriptio cujus est? Dixerunt, Cæsaris. Jesus illis dixit; Quod Cæsaris est, Cæsari date: et quæ Dei sunt, Deo. Propter hunc sermonem ab eo attoniti fuerunt.

Versio VULGATA LATINA.

9 Quid ergò faciet Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos : & dabit vineam ali-
10 is. Nec scripturam hanc legistis ; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic
11 factus est in caput anguli : A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis no-
12 stris? Et quærebant eum tenere : & timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam
13 ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt. Et mittunt ad eum quosdam
14 ex Pharisæis, & Herodianis, ut eum caperent in verbo. Qui venientes dicunt ei ;
Magister, scimus quia verax es, & non curas quenquam : nec enim vides in faciem
hominum, sed in veritate viam Dei doces : licet dari tributum Cæsari, an non dabi-
15 mus? Qui sciens versutiam illorum, ait illis ; Quid me tentatis? afferte mihi dena-
16 rium ut videam. At illi attulerunt ei. Et ait illis ; Cujus est imago hæc, & inscriptio?

Dicunt ei ; Cæsaris. Respondens autem Jesus dixit illis ; Reddite igitur quæ sunt 17
Cæsaris, Cæsari : & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo. Et venerunt ad 18
eum Sadducæi, qui dicunt resurrectionem non esse : & interrogabant eum dicentes ;
Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cujus frater mortuus fuerit, & dimiserit uxo- 19
rem, & filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipsius, & resuscitet semen
fratri suo. Septem ergò fratres erant : & primus accepit uxorem, & mortuus est 20
non relicto semine. Et secundus accepit eam, & mortuus est : Et nec iste reliquit 21
semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eam similiter septem : & non reliquε- 22
runt semē. Novissima omnium defuncta est & mulier. In resurrectione ergò cùm 23
resurrexerint, cujus de his erit uxor? Septem enim habuerunt eam uxorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فماذا يفعل بهم رب الكرم • اليس ياتي فيهلك اوليك الاكرة ويسلم الكرم الي اخرين •
10 11 * اما قراتم في الكتاب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * من قبل الرب
12 كان هذا وهو عجيب في عيوننا * فارادوا ان يمسكوه فخافوا الجمع • لانهم علموا انه قال هذا
13 المثل من اجلهم فتركوه ومضوا • الفصل التاسع والثلثون • * ثم ارسلوا اليه
14 قوما من الفريسيين والهيرودسيين ليصطادوه بكلمة * فجاوا وقالوا له يا معلم قد علمنا انك
محق • ولا تبالي باحد لانك لا تنظر بوجه انسان • لكنك بالحق تعلم طريق الله • اعلمنا ايجوز
15 لنا ان نعطي الجزية لقيصر ام لا * فلما علم رياهم قال لهم لم تجربوني ايتوني بدينار كي
16 17 انظره * فقدموه اليه • فقال لهم لمن هذه الصورة والكتابة • اجابوه فقالوا لقيصر * فاجابهم
يسوع قايلا اعطوا ما للملك للملك وما لله لله • فتعجبوا منه • الفصل الاربعون •
18 19 * ثم وافاه الزنادقة الذين يقولون ليس تكون قيامة • وسالوه قايلين * يا معلم موسي كتب
لنا ان مات احد وخلف امراه ولم يترك زرعا وكان له اخ فلياخذ اخوه امراته وليقم زرعا لاخيه •
20 21 * وكان عندنا سبعة اخوة • فتزوج الاول امراه ومات ولم يخلف زرعا * واخذها الثاني ومات ولم
22 يترك زرعا • والثالث مثل ذلك ايضا * الي السابع ولم يتركوا زرعا • واخر الكل ماتت المراة
23 ايضا * ففي القيامة لمن منهم تكون المراة لان السبعة اخذوها امراه •

Quid igitur faciet eis dominus vineæ? 9
Nonne veniet & perdet eos agricolas, &
tradet vineam aliis? Nonne legistis in 10
Scriptura, Quia lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est caput an-
guli? A Domino factum est hoc, & est 11
mirabile in oculis nostris. Et voluerunt 12
tenere eum : sed timuerunt turbam ; noverunt enim quòd ipse dixerat hanc parabolam propter eos : & reliquerunt eum, & abierunt.

Sectio trigesima nona.

Tum miserunt ad eum quosdam ex Pha- 13
risæis, & Herodianis ; ut venarentur
eum in verbo. Et venerunt, & dixerunt 14
ei ; Magister, scimus esse te veracem, & non curare quenquam : quia non consideras faciem hominis, sed in veritate doces viam Dei: Indica nobis, an liceat nobis dare tributum Cæsari, an non?
Cùmque scivisset simultatem eorum, di- 15
xit eis ; Quid tentatis me? afferte mihi denarium aliquem, ut videam eum.
Et obtulerunt eum illi. Et dixit eis, Cu- 16
jus est hæc imago, & inscriptio? Ipsi
autem dixerunt, Cæsaris. Respondit eis 17
Jesus, dicens ; Date quod est regis, regi; et quod est Dei, Deo. Et admirati sunt eum.

Sectio quadragesima.

Item venerunt ad eum Saducæi, qui di- 18
cunt ; Non erit resurrectio : et interroga-
verunt eum dicentes ; O magister, Moyses 19
scripsit nobis, Si mortuus fuerit aliquis, et reliquerit uxorem, et non reliquerit semen, fueritq; ei frater ; accipiat frater ejus uxorem illius, et suscitet semen fratri suo.
Fuerunt autem apud nos septem fratres, 20
duxitq; primus uxorem, et mortuus est, et
non reliquit semen. Et accepit eam se- 21
cundus, et mortuus est : et non reliquit se-
men. Et tertius similiter. Etiam usque 22
ad septimum : et non reliquerunt semen.
Et post omnes mortua est mulier etiam.
Igitur in resurrectione, cujus ex ipsis 23
erit mulier? quoniam septem duxerunt eam uxorem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ምንት፡ እንከ፡ ይሬስዮሙ፡ ባዕለ፡ ወይን፡፡ ይመጽእ፡ ወይቀትሎሙ፡ ለእለሰ ኵቱ፡ አግብ
10 ርት፡ ወይሁብ፡ ወይኖ፡ ለካልኣን፡፡ ወዘኒ፡ ሊያንበብክሙኑ፡ ውስተ፡ መጽሐፍ፡ እብ
11 ን፡ እንተ፡ መነንዋ፡ ነደቅት፡ ይእቲ፡ ኮነት፡ ውስተ፡ ርእሰ፡ ማእዘንት፡፡ ወእምኀበ፡ እግ
12 ዚአብሔር፡ ኮነት፡ ይእቲ፡ ወነክር፡ ይእቲ፡ ለአዕይንቲነ፡፡ ወፈቀዱ፡ ይእኅዝዎ፡ ወፈ
ርህዎሙ፡ ለአሕዛብ፡ እስመ፡ አእመሩ፡ ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ ይብል፡ ዘንተ፡ አምሳለ፡ ወ
ኃደግዎ፡ ወሖሩ፡፡

በእንተ፡ እለ፡ ተስእልዎ፡ በእንተ፡ ዲናር፡

13 ወፈነዉ፡ ኀቤሁ፡ እምፈሪሳውያን፡፡ ምስለ፡ ሰብአ፡ ሄሮድስ፡ ከመ፡ ያስሕትዎ፡ በቃሉ፡፡
14 ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ወይቤልዎ፡፡ ሊቅ፡ ንአምር፡ ከመ፡ ጻድቅ፡ አንተ፡ ወአልቦ፡ ዘያሐዝነ
ከ፡ ወኢመኑሂ፡ ወኢታደሉ፡ ለገጽ፡ ሰብእ፡ ወበጽድቅ፡ ትሜህር፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔ
15 ር፡፡ ይከውነነሁ፡ ንሁብ፡ ጸባሕተ፡ ዲናር፡ ለንጉሥ፡ ለው፡ አልቦ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ጕሕሉቶሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንትኑ፡ ታሜክሩኒ፡ አምጽኡ፡ ዲናረ፡ አ
16 ርእዩኒ፡፡ ወአምጽኡ፡ ሎቱ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ዝንቱ፡ ወመጽሐፉ፡፡
17 ወይቤልዎ፡ ዘንጉሥ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሀቡ፡ ዘንጉሥ፡ ለንጉሥ፡ ወዘ
እግዚአብሔርኒ፡ ግበሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአንከርዎ፡፡

በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ ትንሣኤ፡ ሙታን፡፡

18 ወመጽኡ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ ኢየሐይዉ፡ ሙታን፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡፡
19 ሊቅ፡ ሙሴ፡ ጸሐፈ፡ ለነ፡ ለእመቦ፡ ዘሞተ፡ እኁሁ፡ ወኀደገ፡ ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ ውሉደ፡ እ
20 ኁሁ፡ ያውስባ፡ ለብእሲቱ፡ ወያቅም፡ ዘርአ፡ ለእኁሁ፡፡ ሀለው፡ እንከ፡ ሰብዓቱ፡ አኀ
21 ው፡ ወአውሰባ፡ ዘይልሂቅ፡ ወሞተ፡ እንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡፡ ወአውሰባ፡ ካልኡኒ፡ ወሞተ፡
22 እንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ወሣልሱሂ፡ ከማሁ፡፡ ወእስከ፡ ሰብዓቲሆሙ፡ አውሰብዋ፡ ወኢኀደ
23 ጉ፡ ውሉደ፡፡ ወድኅረ፡ ኵሎሙ፡ ሞተት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡፡ አሜ፡ ይሐይዉ፡ እንከ፡
ምውታን፡ ለመኑ፡ እምኔሆሙ፡ ትከውን፡ ብእሲቶ፡ እስመ፡ ሰብዓቲሆሙ፡ አውሰብዋ፡፡

Quid igitur faciet iis Dominus vineæ? Veniet, & trucidabit illos servos, & da- 9
bit vineam suam aliis. Et hoc nónne legistis in Scriptura, Lapis quem reproba- 10
verunt ædificatores, ille est in caput anguli: Et à Domino factum est hoc, & mira- 11
bile est oculis nostris. Et voluerunt prehendere eum, & timuerunt populos: quo- 12
niam cognoverunt quòd de illis dixerat hanc parabolam. Et reliquerunt eum, &
abierunt. *De iis qui interrogabant eum de denario.*

Et miserunt ad eum *quosdam* è Pharisæis cum hominibus Herodis, ut seducerent 13
eum in eloquio suo. Et venerunt ad eum, & dixerunt ei ; Magister, scimus quòd 14
verax es, & non curas quemquam, neque accommodas *te* vultui hominum, & in veritate doces viam Dei : Licétne dare tributum denarii regi, vel
non? Et scivit Dominus Jesus astutiam eorum, & dixit iis ; Quarè tentatis me? 15
Afferte denarium, & ostendite mihi. Et attulerunt ei, & dixit iis ; Cujus *est* imago 16
hæc, & scriptura? & dixerunt ei ; Regis. Et dixit iis Dominus Jesus ; Date quæ 17
sunt regis, regi ; & quæ *sunt* Dei, præstate Deo. Et admirati sunt eum.

De Saducæis qui affirmant nullam fore mortuorum resurrectionem.

Et venerunt Saducæi, qui dicunt *quòd* non vivent mortui : & interrogârunt 18
eum, & dixerunt ei ; Magister, Moyses scripsit nobis, Si sit aliquis cujus frater 19
obiit, & reliquit uxorem suam, & non habuit filios, frater ipsius accipiat uxorem ejus, & resuscitet semen fratri suo. Fuerunt igitur septem fratres : & uxo- 20
rem duxit senior, & obiit, non habens filios. Et duxit eam secundus, & obiit, 21
non habens filios : & tertius similiter : Et usque ad septimum duxerunt eam, & 22
non reliquerunt filios. Et post omnes illos mortua est ipsa mulier. Quando vi- 23
vent igitur mortui, cui illorum erit uxor ejus? quia septem illi uxorem eam duxerunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه یك

مثل هفت برادر که یك زن ستدند

18 * زنادقه پیش او امدند وایشان قومی اند که می کویند • قیامت نیست • از عیسی پرسیدند •
19 وکفتند * ای معلم موسی ازبرای ما نبشت • که اکر کسی را برادر بمیرد • و زن او بماند
20 وفرزندانش نباشد • برادر او زن † برادر را بستاند • وتخم برادر را برخیزاند • * اکنون هفت برادر
21 بودند • اولین زن ستد ومورد تخم رها نکرد • * دوم نیز اورا ستد وبی تخم مورد • سوم • وچهارم •
22 23 وپنجم * تا هفتم همچنین • مردند هیچ کدام فرزند نکذاشت * روز قیامت این زن ازان
کدامین برادر باشد • سبب انك هفت برادر این زنرا ستدند •

LI. Parabola septem fratrum qui unam uxorem acceperunt.

Et Sadducæi ad eum venerunt ; il- 18
li autem secta sunt qui dicunt, resurrectionem nullam esse : & in-
terrogârunt Jesum, dicentes ; O 19
Præceptor, Moses nobis scripsit, quòd sicui frater mortuus fuerit, & uxore ejus superstite liberi ei non sint, frater ejus uxorem fratris accipiat, & semen fratri suscitet. Jam se- 20
ptem fratres erant : primus uxorem accepit & mortuus semen non reliquit. Secundus etiam eam accepit, 21
& sine semine mortuus est : tertius, & quartus, & quintus, Et usque 22
ad septimum similiter, mortui sunt, nemine filium relinquente. Die re- 23
surrectionis hæc mulier cujusce fratris erit? quoniam septem fratres eam uxorem acceperant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΛΘ'. Μ'.

Et respondens Jesus, ait illis; Non propter hoc erratis, non scientes scri-
24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γρα-
pturas, neque efficaciam Dei? Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque nubunt,
25 φὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν,
neque nubuntur, sed sunt sicut angeli qui in cœlis. De autem mortuis,
26 οὔτε (ϑ) γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν,
quòd excitantur, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodò dixerit
ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν
illi Deus, inquiens; Ego Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob?
αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
Non est Deus mortuorum, sed Deus vivorum. Vos ergò multùm erratis.
27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, (ι) ἀλλὰ Θεὸς ζώντων. ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
Et accedens unus Scribarum, audiens illos conquirentes, videns quòd pulchrè
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν Γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς
illis responderit, interrogavit eum; Quod esset primum omnium mandatum? At
29 αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, Ποία ἐστὶ (κ) πρώτη πασῶν ἐντολή; Ὁ δὲ
Jesus respondit ei, Quia primum omnium mandatorum, Audi Israel; Dominus
Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, Ὅτι (λ) πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος
Deus noster, Dominus unus est. Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde
30 ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
tuo, & ex tota anima tua, & ex tota cogitatione tua, & ex tota virtute tua:
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς (μ) ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου·

ΛΘ' — ρλα ε

Hoc primum mandatum. Et secundum simile hoc; Diliges proximum tuum ut te-
αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ- 31
ρλβ ι ipsum. Majus horum aliud mandatum non est. Et ait illi Scriba; Pulchrè,
τόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεὺς, Καλῶς, 32
Magister, in veritate dixisti: quia unus est Deus, & non est alius præter eum. Et
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς (ν) ἐστι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ 33
diligere eum ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima,
τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
& ex tota fortitudine: & diligere proximum ut seipsum, plus est omnibus
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς (ξ) ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων
holocautomatibus & sacrificiis. Et Jesus videns eum quòd cordatè respon-
τῶν ὁλοκαυτωμάτων (ο) καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπε- 34
ρλγ β dixisset, dixit illi; Non longè es à regno Dei. Et nemo non ampliùs audebat
κρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
Μ' eum interrogare. Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo; Quomodò
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς 35
ρλδ β dicunt Scribæ, Quòd Christus filius est David? Ipse enim David dixit
λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ; Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν 36
in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris meis,
(π) ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

MS.A. (ϑ) ἐκγαμίσκονται, (ι) ἀλλὰ ζώντων. (κ) πρώτη πάντων ἐντολή; (λ) πρώτη πάντων ἐντολὴ, Ἄκουε (μ) διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, (ν) ἐστιν, καὶ (ξ) σεαυτὸν, (ο) καὶ θυσιῶν. (π) ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, Λέγει ὁ Κύριος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܗܕܐ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ܀
25 ܡܛܠ ܕܡܐ ܕܩܡܘ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܐܢܘܢ ܕܒܫܡܝܐ܀
26 ܥܠ ܡܝܬܐ ܕܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܘܫܐ ܐܝܟܢܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ܀
27 ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ ܘܐܢܬܘܢ ܣܓܝ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
28 ܘܩܪܒ ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܫܡܥ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܘܚܙܐ ܕܫܦܝܪ ܗܦܟ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܘܫܐܠܗ ܐܝܕܐ ܗܝ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܟܠܗܝܢ܀
29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܩܕܡܝܬ ܕܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܫܡܥ ܐܝܣܪܝܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܪܝܐ ܚܕ ܗܘ܀
30 ܘܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ ܗܕܐ ܗܝ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܬܐ܀
31 ܘܕܬܪܬܝܢ ܕܕܡܝܐ ܠܗ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܝܬ܀
32 ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܣܦܪܐ ܫܦܝܪ ܪܒܝ ܒܩܘܫܬܐ ܐܡܪܬ ܕܚܕ ܗܘ ܘܠܝܬ ܐܚܪܢܐ ܣܛܪ ܡܢܗ܀
33 ܘܕܢܪܚܡܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗ ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܗ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܗ ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܗ ܘܕܢܪܚܡ ܠܩܪܝܒܗ ܐܝܟ ܢܦܫܗ ܝܬܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܩܕܐ ܘܕܒܚܐ܀
34 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܝܗܝ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܗܦܟ ܦܬܓܡܐ ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܝܩ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܬܘܒ ܐܡܪܚ ܠܡܫܐܠܘܬܗ܀
35 ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ ܕܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ܀
36 ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ܀

Dixit eis Jesus; An non propterea erratis, quòd nesciatis Scripturas, neque virtutem Dei? Quum enim resurrexerint à mortuis, nec ducunt uxores, nec sunt fœminæ viris, sed sunt instar angelorum qui in cœlis sunt. De mortuis verò quòd resurgant, non legistis in libro Mosis; quomodò è rhamno dixerit ei Deus, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Nec est Deus mortuorum, sed viventium: vos ergò multùm erratis.

Matutinis dominicæ quartæ post Epiphaniam. 33.

Et accessit unus è Scribis, & audivit eos disceptantes, viditque eum illis perbellè reddidisse rationem, & interrogavit eum, quodnam esset præceptum primum omnium. Ait illi Jesus; Primum omnium præceptorum est; Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus unus est. Item, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua: istud est præceptum primum. Et secundum ei simile, Diliges proximum tuum sicut animam tuam: præceptum aliud majus istis non est. Dixit ei Scriba ille; Bene, Domine mi, verúmque dixisti; siquidem unus est *Deus*, nec est alius præter eum. Quem si diligat homo ex toto corde, & ex tota mente, & ex tota anima, & ex tota virtute; diligátque proximum suum sicut seipsum, plus est quàm omnia holocausta, & sacrificia. Jesus autem videns eum sapientèr reddidisse rationem, respondit & ait illi; Non es procul à regno Dei. Et nemo ausus est ampliùs eum interrogare. Et respondit Jesus, & ait quum doceret in templo; Quomodò dicunt Scribæ Christum esse filium David? Quandoquidem ipsemet David ait per Spiritum sanctitatis; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea, donec ponam hostes tuos scabellum subter pedes tuos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 *عيسي بديشان كفت براي اين كم راه شك ايد • وكتابها خدا را نمي دانيد ودر نمي
25 بابيد † قدرت خدا را • * در قيامت چون مردكان بر خيزيد نه مردانرا زن باشد • ونه زنانرا شوهر *
26 الا بر مثال فرشتكان باشند • * نخوانديد در كتاب موسي • اكجنانك از درخت تلو خدا بدو
27 كفت • منم منم † خداي † ابرهيم • وخداي اسحق • وخداي يعقوب • * وخداي مردكان نشد
28 الا خداي † زندكان • واكنون شما عظيم كمراهيد • * چون اين سخن تمام شد • پيش آمد † يكي
از نويسندكان • وبحث ايشانرا شنيد • وديد كه جواب خوش بديشان داد • ازو پرسيد كدامين
29 وصيت است • از همه وصيتها • بيشتر • * عيسي بدو كفت • از همه وصيتها بيشتر اسرايل
30 بشنو • خداء خداوند ما يكيست • * وخداء خداوند ترا دوست داري • از همه دل خود • واز همه
31 جان خود • واز همه انديشه • ونيروي خود • اولين سپارش اينست • * ودوم كه مانند اينست • كه
32 يار خودرا همچو جان خود دوست بدار • ازين بزركتر سپارش نيست • * آن نويسنده بدو كفت
اي بزرك من بحقيقت نيك كفتي كه يكيست • وبيرونتر ازو چيز ديكر نيست •

Jesus illis dixit; Propterà in errore estis, & Scripturas Dei nescitis, neque intelligitis potentiam Divinam. In resurrectione, cùm mortui surrexerint, nec viris uxor erit, neque mulieribus vir, sed ad modum Angelorum erunt. Nonne legistis in libro Mosis, quomodò ex arbore rubi Deus illum alloquutus sit; Ego sum, ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Deus autem mortuorum non est, sed Deus viventium: vos ergò multùm erratis. Cùm hic sermo absolutus esset, accessit unus è Scribis, & auditâ disputatione illorum vidit quòd responsum bonum illis dedisset: interrogavit itaque illum, quodnam præceptum esset ex omnibus præceptis præcipuum. Jesus ei dixit; ex omnibus præceptis præcipuum est, Israel aud., Deus Dominus noster unus est. Et Deum Dominum tuum diliges ex tota corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota cogitatione & virtute tua: primum mandatum hoc est. Et secundum quod ei simile est, Proximum sicut teipsum charum habeto: his majus mandatum non est. Scriba ille dixit ei; O magister mi, in veritate rectum dixisti, quòd unus est, & extra eum res alia non est,

Versio VULGATA LATINA.

Et respondens Jesus, ait illis; Nónne ideò erratis, non scientes Scripturas, neque
24 virtutem Dei? Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur,
25 sed sunt sicut angeli in cœlis. De mortuis autem quòd resurgant, non legistis in li-
26 bro Moysi, super rubum quomodò dixerit illi Deus, inquiens; Ego sum Deus Abra-
ham, & Deus Isaac, & Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed vivorum. Vos
27 ergò multùm erratis. Et accessit unus de Scribis, qui audierat illos conquirentes, &
28 videns quoniam benè illis responderit, interrogavit eum quod esset primum omni-
um mandatum. Jesus autem respondit ei, Quia primum omnium mandatum est;
29 Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus unus est: Et diliges Dominum Deum tuum
30 ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua.

Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile est illi; Diliges proximum tu- 31
um tanquam teipsum. Majus horum aliud mandatum non est. Et ait illi Scriba; Be- 32
nè Magister, in veritate dixisti, quia unus est Deus, & non est alius præter eum.
Et ut diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota for- 33
titudine: & diligere proximum tanquam seipsum, majus est omnibus holocauto-
matibus, & sacrificiis. Jesus autem videns quòd sapienter respondisset, dixit illi; 34
Non es longè à regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare. Et respondens 35
Jesus dicebat, docens in templo; Quomodò dicunt Scribæ Christum filium esse Da-
vid? Ipse enim David dicit in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede 36
à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فقال لهم يسوع اليس من اجل هذا انتم ضالون. لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله * لانه اذا قام
25 الاموات لا يتزوجون ولا يتزوجن. بل يكونون كالملايكة في السموات * واما من اجل الموتي وانهم
26 يقومون اما قراتم في سفر موسي * وقول الله على العوسج انا اله ابرهيم واله اسحق واله يعقوب *
27 * وليس الله اموات لكن احياء * وانتم فضللتم جدا * الفصل الحادي والاربعون *
28 * فجاء اليه واحد من الكتبة لما سمعهم يتجادلون وعلم حسن اجابته اياهم * فساله اية وصية
29 اول الكل * اجابه يسوع ان اول كل الوصايا اسمع يا اسراييل الرب الهك اله واحد هو * وتحب
30 الرب الهك من كل قلبك * ومن كل نفسك * ومن كل نيتك * ومن كل قوتك * هذه اول الوصايا
31 كلها * والثانية التي مثلها ان تحب قريبك مثلك. ليست وصية اعظم من هاتين * فقال له
32 الكاتب يا معلم ما احسن ما قلت. حقا ان الله واحد هو وليس اخر سواه * وان تحبه من كل القلب.
33 ومن كل النية * ومن كل النفس * ومن كل القوة * وتحب القريب مثلك * هذه افضل من كل
34 الذبايح والمحرقات * فلما راي يسوع انه قد اجاب بعقل اجابه قايلا لست ببعيد من ملكوت
35 الله. فلم يستجر احد ايضا ان يساله بعد * ثم اجاب يسوع وهو يعلم في الهيكل قايلا كيف
36 تقول الكتبة ان المسيح ابن داود هو * وداود قد قال بروح القدس قال الرب لربي اجلس عن
يميني * حتي اضع اعداك تحت قدميك *

Dixit eis Jesus; Nónne propter hoc vos 24
errantes estis? non nôstis scripturas, ne-
que virtutem Dei. Quoniam cùm resur- 25
rexerint mortui, non nubent neque mari-
tos ducent, sed erunt sicut angeli in cœ-
lis. At verò quoad mortuos, & quòd ipsi 26
resurrecturi sint, nónne legistis in libro
Mosis, & sermonem Dei super rhamnum?
Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac,
& Deus Jacob? At non est Deus mor- 27
tuorum, sed vivorum. Et vos quidem
erratis vehementer.

Sectio quadragesima prima.

Et venit ad eum unus de Scribis, cùm 28
audisset eos disputantes, & cognovisset
aptitudinem responsionis ejus ad ipsos, &
interrogavit eum; Quod est mandatum
primum omnium? Respondit ei Jesus, 29
quòd primum omnium mandatorum est;
Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus
unus est. Et diliges Dominum Deum tu- 30
um ex toto corde tuo, & ex tota anima
tua & ex tota mente tua, & ex tota vir-
tute tua. Hoc est primum mandatorum
omnium. Secundum autem quod est si- 31
mile huic, ut diligas proximum tuum si-
cut teipsum. Non est mandatum majus
his duobus. Ait illi Scriba; O magister, 32
quàm rectum est quod dixisti, verè Deus
unus est, & non est alius præter eū: Et di- 33
ligere eū ex toto corde, et ex tota mente,
& ex tota anima, & ex tota virtute: &
diligere proximū ut teipsum, hoc excel-
lentius est omnibus sacrificiis & holo-
caustis. Cùm autem vidisset Jesus quòd 34
ipse respondisset prudenter, respondit illi,
dicens; Non es remotus à regno Dei. Et
non est ausus quisquam interrogare eum
deinceps. Tum respondit Jesus dum ipse 35
doceret in templo, dicens; Quomodò di-
cunt Scribæ quòd Christus filius David
sit? Quum David jam dixerit in Spi- 36
ritu sancto; Dixit Dominus Domino
meo, Sede à dextera mea, donec ponam
inimicos tuos sub pedibus tuis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ በእንተዝ፡ ትስሕቱ፡ በኢያእም
25 ሮ፡ መጻሕፍት፡ወኢኃይለ፡ እግዚአብሔር፡፡ እመ፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ ኢያውስ
26 ቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡ አላ፡ከመ፡መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡እሙንቱ፡በሰማያት፡፡ ወ
ከመሰ፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ኢያንበብክሙኑ፡ በውስተ፡ መጽሐፈ፡ሙሴ፡ ዘይቤሎ፡ እግ
ዚአብሔር፡ በኀበ፡ዕፀ፡ ጳጦስ፡ እንዘ፡ይብል፡ አነ፡ውእቱ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡
27 አብርሃም፡ ወአምላከ፡ ይስሐቅ፡ወአምላከ፡ያዕቆብ፡፡ ኢኮነ፡ አምላከ፡ ምዉታ
ን፡ አምላከ፡ሕያዋን፡ ውእቱ፡፡ ወአንትሙሰ፡ ብዙኀ፡ ትጌግዩ፡፡

በእንተ፡ ጸሓፊ፡ ዘተስእሎ፡

28 ወመጽአ፡ አሐዱ፡ፀሓፊ፡ሰሚዖ፡ ከመ፡ተኃሠሠዉ፡ ሶበ፡ ርእዮ፡ ከመ፡ ሠናይ፡ ተሰ
29 ጥዎሙ፡ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ እይኑ፡ ትእዛዝ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡፡ ወአውሥ
አ፡ወይቤሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዛቲ፡ ይእቲ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡ ትእዛዝ፡፡ስማዕ፡
30 እስራኤል፡ እግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ እግዚአብሔር፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡፡ ወአፍቅ
ር፡ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊና
31 ከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡፡ዛቲ፡ይእቲ፡ቀዳሚት፡ ትእዛዝ፡፡ ወካልእታሂ፡ እንተ፡ ትመ
32 ስላ፡ አፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ነፍስከ፡ዘይዓቢ፡ እምዝ፡ትእዛዝ፡አልቦ፡፡ ወይቤሎ፡
ውእቱ፡ ጸሓፊ፡ ሠናየ፡ ትቤ፡ሊቅ፡ አማን፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ ወአልቦ፡ ባዕደ፡ ዘእንበሌ
33 ሁ፡፡ ወከመ፡ታፍቅሮ፡በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ሕሊናከ፡ወበኵ
ሉ፡ኀይልከ፡ ወከመ፡ታፍቅር፡ ቢጸከ፡ከመ፡ ነፍስከ፡ወዝንቱ፡ ይኄይስ፡ እምኵሉ፡ መ
34 ባእ፡ ወእምኵሉ፡ መሥዋዕት፡፡ ወርእዮ፡ከመ፡ጠቢብ፡ውእቱ፡ይቤሎ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ኢኮንከ፡ ርሑቀ፡ እመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ አልቦ፡እንከ፡ዘተኀበለ፡ ይ
35 ስአሎ፡፡ በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ ክርስቶስ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡እፎ፡ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ወልደ፡ ደዊት፡ ውእ
36 ቱ፡ክርስቶስ፡፡ ወሎሊሁሰ፡ደዊት፡ይቤ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡ ይቤሎ፡እግዚእ፡ ለእግዚእ
የ፡ ንበር፡በየማንየ፡ እስከ፡ አገብኦሙ፡ለጸላእትከ፡ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Nónne propter hoc erratis, in non cog- 24
noscendo Scripturas, neque potestatem Dei? Quando vivent mortui, non nu- 25
bent, neque nubentur, sed sicut angeli Dei qui in cœlis. Et quòd vivent mor- 26
tui, nónne legistis in libro Moysis, quod dixit illi Deus apud rubum, dicens; Ego
sum Dominus Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob: Non est igitur 27
Deus mortuorum, Deus viventium est. Et vos multùm erratis.

De Scriba qui interrogavit eum.

Et accessit unus Scribarum, audiens quod perscrutabantur eum, & quando vide- 28
bat quòd benè respondisset iis, interrogavit eum, & dixit ei; Quodnam manda-
tum est primum omnium? Et respondit ei, & dixit ei Dominus Jesus; Hoc est 29
primum præ omnibus mandatis: Audi Israel; Dominus Deus tuus, Dominus u-
nus est. Et dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima 30
tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua. Hoc est mandatum pri-
mum. Et secundum quod simile est ei; Dilige proximum tuum sicut teipsum. 31
Quod majus est hoc mandato nullum est. Et dixit ei ille Scriba; Benè dixisti, 32
Magister: verè Unus est, & non est alius præter eum. Et ut diligas eum in toto 33
corde tuo, & in tota anima tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua;
& ut diligas proximum tuum sicut teipsum: & hoc majus est omnibus oblationi-
bus, & omnibus sacrificiis. Et videns quod intelligens erat, dixit ei Dominus Je- 34
sus; Non longè es à regno Dei. Et nemo ampliùs ausus fuit interrogare eum.

De eo quod interrogat eos Christus. Et dixit iis Do- 35
minus Jesus docens eos in templo; Quomodò dicunt Scribæ, Filius David est
Christus? Et ipse David dicit in Spiritu sancto, Dixit Dominus Domino meo; 36
Sede in dextra mea, donec retulero inimicos tuos sub scabello pedum tuorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * واگر کسي اورا دوست † دارد از همه دل * واز همه انديشه * واز همه جان * واز همه
قوت * ويار خود را همچو جان خود دوست دارد * از همهٔ بخورها * واز همه بسملها * وقربانها
34 معظمترست * * چون عيسي † اورا ديد که بحکمت پاسخ مي دهد * بدو گفت از ملکوت
35 خدا دور نيستي * کسي ديگر بارگستاخي نکرد که ازو چيزي پرسد * * وچون عيسي
در هيکل تعليم مي داد * اغاز کرد وگفت نويسندگان چگونه مي گويند * که مسيح
36 فرزند داودست * براي انك داود از جان پاك گفت * که خدا بخداوند من گفت بر دست
راست من بنشين * تا انکه که دشمنان ترا زير پاي تو خوابنيده کنم *

Et si quis eum diligat ex toto 33
corde, et ex tota cogitatione,
et ex tota virtute; et proximum
suum velut animam suam dile-
ctum habeat; omnibus suffimentis,
et omnibus victimis et sacrifici-
is majus est. Cùm Jesus eum 34
vidisset, quòd sapienter respon-
sum dedisset, ei dixit; A regno
Dei longè non abes. Et nemo
ampliùs ausus est ut eum quid
interrogaret. Et quum Jesus in 35
templo doceret, eversus est, et
dixit; Scribæ quomodò dicunt,
quòd Christus filius David est?
Eò quòd David per Spiritum 36
sanctum dixerit; Deus Domino
meo dixit, Ad manum dextram
meam sede, Usque quò inimicos
tuos sub pedibus tuis conculcandos
posuero.

Ipse ergò David dicit eum Dominum: & undè filius ejus est? Et multa turba
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
audiebat eum libenter. Et dicebat eis in doctrina sua; Respicite à Scri-
38 ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν Γραμ- ρλε β
bis volentibus in stolis ambulare, & salutationes in foris, Et præ-
39 ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, Καὶ πρω-
sessiones in synagogis, & præcubitus in cœnis: Devorantes
40 τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (ρ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἱ κατεσθίοντες ρλς η
domos viduarum, & specie longâ orantes: hi accipient abundantius
τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον
judicium. Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodò turba
41 κρίμα. Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος MA'
jactaret æs in gazophylacium: & multi divites jactabant multa. Et
42 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ
veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans. Et advocans
43 ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος
discipulos suos, dicit illis; Amen dico vobis, Quoniam vidua hæc pauper
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, (σ) λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
plus omnibus injecit injicientibus in gazophylacium. Omnes enim ex
44 πλεῖον πάντων (τ) βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ
redundante sibi injecerunt: hæc verò ex penuria sua omnia quæ habuit
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν
jecit, totum victum suum.
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

MS.A. (ρ) πρωτοκλισίας (σ) εἶπεν αὐτοῖς, (τ) ἔβαλεν τῶν

CAP. XIII. ιγ'.

Et egrediente illo ex templo, ait illi unus discipulorum suorum; Magi-
1 ΚΑὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς (α) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδά- ρλζ β
ster, aspice quales lapides, & qualia ædificia. Et Jesus respondens, ait
2 σκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ (β) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν
illis; Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem,
αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ,
qui non dissolvatur. Et sedente ipso in monte Olivarum, contra
3 ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι MB ρλη β
templum, interrogabant eum privatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas;
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας,
Dic nobis, quando ista erunt, & quod signum quando futurum est omnia hæc
4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ (γ) πάντα ταῦτα
consummari? At Jesus respondens illis, cœpit dicere; Aspicite ne quis
5 συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις
vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
6 ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ
sum: & multos seducent.
εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἐκ τῶν (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς (γ) ταῦτα πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Ipse ergò David vocat eum, Dominum meum: & quomodò filius ejus est? Et omnis turba audiebat eum perjucundé. Porrò in doctrina sua dicebat eis; Cavete à Scribis qui volunt cum stolis incedere, amántque salutationem in compitis, primósque consessus in synagogis: & primos accubitus in cœnis. Qui devorant ædes viduarum, ei occasione quòd prorogent preces suas: isti recepturi sunt judicium majus. 37 38 39 40

Matutinis festi crucis. 34.

Dumque sederet Jesus è regione gazophylacii, spectabat quomodò turbæ injicerent pecuniam in gazophylacium, multique divites injiciebant multùm. Veniens autem vidua quædam pauperrima, injecit duo minuta, hoc est, obolos. Et advocavit Jesus discipulos suos, & ait illis; Amen dico vobis, Ista vidua pauperrima plusquàm omnes homines qui conjiciunt, conjecit in gazophylacium. Cuncti siquidem ex eo quod sibiipsis redundat, conjecêre; at ista è penuria sua, quicquid habebat, conjecit, omnem possessionem suam. 41 42 43 44

CAP. XIII.

Quumque exîsset Jesus è templo, dixit ei unus ex discipulis suis; Magister, ecce vide quales lapides, & qualia ædificia. Jesus autem dixit ei; Vides ista ædificia magnifica? non relinquetur hîc lapis super lapidem qui non destruatur. Et quum sedisset Jesus in Monte olivarum è regione templi, interrogârunt eum Cepha, & Jacob, & Johannes, & Andreas soli; Dic nobis quandò hæc futura sunt, & quod est signum, quum appropinquabunt hæc omnia ad consummationem? Ipse verò Jesus cœpit eis dicere, Videte ne quis inducat vos in errorem. Multi siquidem venturi sunt in nomine meo, dicturique, Ego sum: & multos aberrare facient. 1 2 3 4 5 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * چون داود اورا خداوند خود خواند * پس چگونه مسیح فرزند داود باشد همهٔ جماعت †
38 ازو خوش مي شنيدند * *وتعليم خود بديشان مي گفت * ونيز فرمود كه از نويسندگان †
پرهيز داريد * كه مي خواهند * كه بفرجي ولباسها فاخر وطيلسانها بگردند * ودر بازارها
39 سلام را دوست † دارند * *ودر انجمنها بالاتر نشينند * ودر مهماني جايگاه صدررا بگزينند *
40 *وخانهاء بيوه زنانرا بخورند بحجت ان † نماز خود را دراز كشند * تا بداني كه ايشان فراوان
پاداش پذيرند

پنجاه دو انجا كه زن ريسمان در خزينه انداخت

41 * وعيسي برابر خزينه نشسته بود * مي ديد كه خلق چگونه زكوة † درخزينه مي
42 اندازند * توانگران چيزهاء بسيار مي انداختند * ازانواع * *آمد بيوه زني مسكين * ودو
43 كروههٔ ريسمان داشت * انرا درخزينه † انداخت * *عيسي † بشاگردان خود گفت * راست
44 بشما بگويم * اين بيوه زن † مسكين † ازهمه بيشتر درخزينه انداخت *زيرا ديگران ازانچه بيش
ايشان افزونست انداختند * واين زن ازبي نوائي خود پيش ازان ريسمان † نداشت * انرا بينداخت *
پس صواب او بيشترست *

Quum David illum Dominum suum vocet, porrò quomodò Christus filius David sit? Et universa turba lubenter illum audiebant. Et doctrinam suam illis locutus est, etiam jussit; A Scribis cavete, qui affectant ut in tunicis & vestibus conspicuis & stolis ambulent, & in foris salutationem amant. Et in synagogis supremi sedent, & in convivio locum præcipuum eligunt. Et domos viduarum devorant, quod ad excusandum preces suas in longum protrahunt, ut scias illos ampliorem retributionem accepturos. 37 38 39 40

LII. Ubi mulier filum in gazophylacium injecit.

Et cum Jesus ex adverso gazophylacii sederet, spectabat quomodò populus oblationes in gazophylacium injicerent. Divites multa injiciebant variorum generum. Et venit vidua pauper quæ duos glomos fili habuit, quos in gazophylacium injecit. Jesus discipulis suis dixit; Verum vobis dico, Hæc vidua pauper plus quàm omnes in gazophylacium injecit. Alii enim ex illo quod apud eos abundat injecerunt: at hæc mulier ex penuria sua plus quàm hoc filum non habuit, illo injecto itaque retributio ejus major est. 41 42 43 44

Versio VULGATA LATINA.

37 Ipse ergò David dicit eum Dominum, & undè est filius ejus? Et multa turba eum
38 libenter audivit. Et dicebat eis in doctrina sua; Cavete à Scribis, qui volunt in
39 stolis ambulare, & salutari in foro, Et in primis cathedris sedere in synagogis, &
40 primos discubitus in cœnis: Qui devorant domos viduarum sub obtentu pro-
41 lixæ orationis: hi accipient prolixius judicium. Et sedens Jesus contra gazophy-
lacium, aspiciebat quomodò turba jactaret æs in gazophylacium, & multi divites
42 jactabant multa. Cùm venisset autem vidua una pauper, misit duo minuta, quod est
43 quadrans, Et convocans discipulos suos, ait illis; Amen dico vobis, Quoni-
am vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium.
44 Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt: hæc verò de penu-
ria sua omnia quæ habuit misit, totum victum suum.

CAP. XIII.

Et cùm egrederetur de templo, ait illi unus ex discipulis suis; Magister, aspice 1
quales lapides, & quales structuræ. Et respondens Jesus, ait illi; Vides has 2
omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non de-
struatur. Et cùm sederet in Monte olivarum contra templum, interrogabant 3
eum separatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas; Dic nobis, 4
quando ista fient? & quod signum erit, quando hæc omnia incipient consum-
mari? Et respondens Jesus cœpit dicere illis; Videte ne quis vos seducat: 5
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego sum: & multos seducent. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فداود يقول انه ربه فكيف هو ابنه * وكان الجمع الكبير يسمع منه بلذة * فقال لهم في
38
39 تعليمه احذروا من الكتبة الذين يحبون يمشون بالحلل * والسلم في الاسواق * ويجلسون مع
40 رؤساء الجماعة * ويتكيون في صدور المجالس واوايل المتكات في الولايم * الذين ياكلون
41 بيوت الارامل بتطويل صلواتهم هولاء ياخذون عقابا دايما * ثم جلس يسوع عند باب الخزانة
42 ينظر الجمع كيف يلقي نحاسا في الخزانة * واغنيا كثيرون القوا كثيرا * فجات مراة ارملة
43 مسكينة فالقت فلسين ليس لها سواهما * فاستدعى تلاميذه وقال لهم امين اقول لكم ان
44 هذه الارملة المسكينة القت اكثر من كل الذين القوا في الخزانة * لان الكل القوا من فضل
ما عندهم وهذه القت مع مسكنتها كلما لها وكل معيشتها *
1 * ثم خرج من الهيكل فقال له واحد من تلاميذه يا معلم انظر الى هذه الحجارة العظيمة
2 وهذا البناء * فاجاب يسوع قايلا اترى هذه الحجارة العظيمة * لا يترك ههنا حجر على حجر
3 الا وينقض * الفصل الثاني والاربعون * وبينما هو جالس على جبل الزيتون
4 قدام الهيكل ساله بطرس ويعقوب ويوحنا واندراوس في خفية * قل لنا متى تكون هذه
5 الاشياء واي شي هو العلامة الدالة على كل ذلك * فقال لهم يسوع انظروا لا يضلكم احد
6 * فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو ويضلون كثيرين *

Ergò David dicit eum esse Dominum suum: quomodò igitur est filius ejus? Et turba ingens audiebat eum cum delectatione. 37
Et dixit eis inter doctrinam suam; Cavete à Scribis, qui amant ambulare in stolis, & salutationem in plateis, 38
Et sedere cum principibus synagogæ, & recumbere in primis cathedris & primis accubitibus in conviviis. 39
Qui comedunt domos viduarum in prolixitate orationum suarum. Isti sunt accepturi supplicium æternum. 40
Deindè sedit Jesus ad ostium gazophylacii, considerans turbam quomodò jactaret æs in gazophylacium, & divites multi projecerunt multùm. 41
Venit autem mulier vidua pauper, & projecit duo minuta, nil habens præter illa. 42
Et convocavit discipulos suos, & dixit eis; Amen dico vobis; quia hæc vidua pauper projecit plus omnibus qui miserunt in gazophylacium. 43
Quoniam omnes projecerunt ex superabundantia eorum quæ habent, & hæc injecit cum inopia sua quicquid habebat, & omnem victum suum. 44

CAP. XIII.

Et egressus est de templo, & dixit ei unus ex discipulis suis; Magister, intuere hos lapides magnos, & hanc structuram. 1
Respondit Jesus, dicens; Vidésne hos lapides magnos? Non relinquetur hic lapis super lapidem quin destruatur. 2

Sectio quadragesima secunda.

Et dum esset sedens super montem olivarum contra templum, interrogaverunt eum Petrus, & Jacobus, & Johannes, & Andreas secretò; 3
Dic nobis quando erunt hæ res, & quæ res est signum indicans finem horum? 4
Ait illis Jesus; Videte, ne seducat vos aliquis: 5
Etenim multi venient in nomine meo, dicentes; Quia ego sum: & seducent multos. 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ዘለሊሁ፡ እንከ፡ ደዊት፡ እግዚእየ፡ ይቤሎ፡ እፎ፡ እንከ፡ ወልዶ፡ ይከውኖ፡ ወኵሉ፡ ሕ
38 ዝብ፡ ሠናየ፡ ያጸምእዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ፡ ዑቁ፡ እምጸሐፍት፡ እ
39 ለ፡ ይፈቅዱ፡ ያንሶስዉ፡ ተሳቢሶሙ፡ ወይትአምኃወሙ፡ በመሠያጥት፡፡ ወይነብሩ፡
40 ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕዋደት፡ ወርእሰ፡ መርፈቅት፡ በውስተ፡ ምሳሓት፡፡ እለ፡ ይውኅ
ጥዎን፡ ለአብያተ፡ መበለታት፡ ወይትሜየኑ፡ ነዋኀ፡ መክንያተ፡ ወይረክቡ፡ ዘይዐቢ፡
ኵነኔ፡፡
በእንተ፡ ክልኤ፡ ጸሪቅ፡
41 ወነቢሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መንጸረ፡ ሙዳየ፡ ምጽዋት፡ ይሬኢ፡ ሰብአ፡ ዘያበውእ፡ ጸሪ
ቀ፡ ወይወድዩ፡ ውስተ፡ ሙዳየ፡ ምጽዋት፡ ወብዙኃን፡ አብዕልት፡ እለ፡ አብኡ፡ ብዙኀ፡፡
42 ወመጽአት፡ አሐቲ፡ ብእሲት፡ ነዳይት፡ መበለት፡ ወአብአት፡ ክልኤተ፡ ጸሪቀ፡ ዘይብል
43 ዎ፡ ቆድራጢስ፡፡ ወጸውዖሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዛቲ፡
ነዳይት፡ መበለት፡ አብዝኀት፡ አብኦ፡ እምኵሎሙ፡ እለ፡ አብኡ፡ ውስተ፡ ሙዳየ፡
44 ምጽዋት፡፡ እስመ፡ እሉ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ አብኡ፡ እምተረፈሙ፡ አብኡ፡ ወይእ
ቲስ፡ እምተፅናሳ፡ ኵሎ፡ ዘባ፡ አብአት፡ ወኵሎ፡ ንብረታ፡፡
1 ፲፫ ወወፂኦሙ፡ እምኵራብ፡ ይቤሎ፡ አሐዱ፡ እምአርዳኢሁ፡ ሊቅ፡ ርኢ፡ ምንት፡
2 ይመስል፡ ንድቁ፡ ወአእባኒሁ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ትሬኢኑ፡
ዘንተ፡ ኵሎ፡ ንድቀ፡ ዐቢየ፡ ኢይትኀደግ፡ እብን፡ ዲበ፡ እብን፡ ዝየ፡ ዘኢይትነሠት፡፡
3 በእንተ፡ ኅልቀተ፡ ዓለም፡ ወእንዘ፡ ይነብር፡ ውስተ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ አንጻረ፡
ምኵራብ፡ ተስእልዎ፡ በባሕቲቶሙ፡ ጴጥሮስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ ወእንድርያስ፡፡
4 ወይቤልዎ፡ ንግረነ፡ ማእዜ፡ ይከውን፡ ዝንቱ፡ ወምንት፡ ትእምርቱ፡ አመ፡ ይከውን፡ ዝንቱ፡
5 ኵሉ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአኀዘ፡ ይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ኢያስሕቱክሙ፡፡
6 ብዙኃን፡ ይመጽኡ፡ በስምየ፡ ወይብሉ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወያስሕትዎሙ፡ ለብዙኃን፡፡

Ipse ergò David, Dominus meus dicit ei: quomodo igitur filius ejus erit? Et totus 37
populus jucundè audiebat eum. Et dixit iis docens eos; Cavete à scribis qui 38
volunt ambulare stolati, & salutari in foris, Et sedere primò in conventibus, & 39
primū accubitum in conviviis: Qui devorant domus viduarum, & circum veniunt 40
longè artificiis, & recipient gravius judicium.

De duobus minutis.

Et sedens Dominus Jesus contra arcam eleemosynarum, videbat hominem qui 41
offerebat minutum: & projiciebant in arcam eleemosynarum: & multi divites
fuerunt qui obtulerunt multum. Et accessit una mulier, pauper vidua, & obtu- 42
lit duo minuta, quæ dicuntur kodratis. Et vocavit discipulos suos, & dixit iis; 43
Amen dico vobis, Hæc pauper vidua abundantiùs obtulit, quàm omnes illi qui
obtulerunt in arca eleemosynarum. Quoniam hi omnes qui obtulerunt, ex super- 44
fluitate sua obtulerunt: & hæc ex penuria sua, totum quod habuit obtulit, & to-
tam sustentationem suam.

CAP. XIII.

Et egredientibus illis è templo, dixit ei unus ex discipulis suis; Magister, ecce 1
quid significat structura ejus, & lapides ejus? Et respondit Dominus Jesus, & 2
dixit; Vidésne hoc totum ædificium magnum? Non relinquetur lapis super lapi-
dem, qui non destruetur.

De consummatione seculi.

Et sedens in Monte olivarum, ex adverso templi, interrogârunt eum privatim 3
Petrus, & Jacobus, & Johannes, & Andræas: Et dixerūt ei; Dic nobis, quando erit 4
hoc? & quid signum ejus quando erit hoc totum? Et respondit Dominus Jesus, & 5
cœpit dicere iis; Cavete, ne seducant vos. Multi venient in nomine meo, & 6
dicent; Ego sum: & seducent multos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وچون عيسي از كنشت بدر آمد شاگردان بدو گفتند معلم ببين چه سنگهاست •
2 وچه عمارتها • * عيسي † بديشان گفت مي بينيد اين عمارتهاء معظم را سنگ بر سنگ
گذاشته نشود الا از يكديگر † بر انداخته گردد
نشان پنجاه سه
پيغمبران دروغ وخرابي اورشليم كه ظاهر شود
3 * چون عيسي بر كوه زيتون
4 نشست برابر كنشت صفا ويعقوب ويوحنا واندراوس بخلوت ازو پرسيدند • * بگو بما
5 اينها كي بشوند • وچيست آيت • ونشان او • دران وقت كه اينها نزديك شوند • وكي تمام
6 شوند • * عيسي بديشان گفت نيك ببينيد نبادا كسي شما را بفريباند • * بسياران بنام
من بيايند وگويند كه منم منم • وبسيارانرا گمراه كنند •

CAP. XIII.

Et cùm Jesus è templo egrederetur, discipuli ei dixerunt; Præceptor, vide quales lapides sunt, & qualia ædificia. 1
Jesus illis dixit; Videtis hæc ædificia magna? lapis super lapidem non relictus erit, quia unus ab alio disjicietur. 2

LIII. Signum Prophetarum falsorum & destructionis Hierosolymæ, quod appariturum erat.

Quum Jesus in monte Olivarum sederet è regione templi, Cephas, & Jacobus, & Johannes, & Andreas privatim illum interrogabant: 3
Dic nobis quando hæc erunt, & quodnam est signum & indicium illius temporis quo hæc propinqua erunt, & quando finita erunt. 4
Jesus illis dixit; Diligenter videte ne quis vos decipiat. 5
Multi in nomine meo venient, & dicent; Ego quidem sum, ego sum: & multos seducent. 6

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΜΒ'.

Cùm autem audieritis bella, & auditiones bellorum, ne turbemini: oportet enim fieri:
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι·
sed nondum finis. Excitabitur enim gens in gentem, & regnum super re-
8 ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
gnum: & erunt terræmotus per loca, & erunt fames & turbæ. Initia dolorum
λείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαὶ ὠδίνων
hæc. Aspicite autem vosmetipsos. Tradent enim vos ad consessus, & in
9 ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς ρλθ α
synagogas: cædemini, & ad duces & reges sistemini causâ meî, in
συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων (δ) καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
testimonium illis. Et in omnes gentes oportet primùm prædicari Evange-
10 μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ Εὐαγγέ- ρμ ϛ
lium. Cùm autem duxerint vos tradentes, ne præsolicitemini quid loquamini,
11 λιον. Ὅταν δὲ (ε) ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ρμα β
nec præmeditemini: sed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquimini:
μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ (ζ) ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
non enim estis vos loquentes, sed Spiritus sanctus. Tradet autem frater
12 οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς
fratrem in mortem, & pater natum, & insurgent nati in parentes, &
ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ
morte afficient eos. Et eritis exosi ab omnibus propter nomen meum:
13 θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·

ρμβ ϛ At permanens in finem, hic salvus erit. Cùm autem videritis abominationem deso-
ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- 14
lationis, prædictam à Daniele Propheta, stantem ubi non oportet: (legens
μώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγινώσκων
intelligat,) tunc qui in Judæa fugiant in montes. Qui autem super domum,
ρμγ β νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, 15
ne descendat in domum, nec introëat tollere quid de domo sua. Et
μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ (η) εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Καὶ 16
ρμδ β qui in agrum existens, non revertatur in quæ post, tollere vestimentum suum. Væ
ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ 17
ρμε autem in utero habentibus & nutrientibus in illis diebus. Orate verò
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ 18
ϛ ut non fiat fuga vestra hyeme. Erunt enim dies illi tribulatio,
ρμϛ β ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, 19
qualis non facta est talis ab initio conditionis, quam condidit Deus, usque nunc, & non
οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
fiet. Et si non Dominus contraxisset dies, non servaretur omnis caro:
ρμζ ϛ γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 20
sed propter electos, quos elegit, contraxit dies.
ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

MS.A. (δ) δὲ καὶ (ε) ἄγωσιν (ζ) ἂν (η) εἰσελθάτω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܡܥܝܬܘܢ ܩܪ̈ܒܐ. ܘܫܡܥܐ ܕܩܪ̈ܒܐ. ܠܐ ܬܬܕܠܚܘܢ. ܘܠܐ ܓܝܪ ܗܘ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܠܐ ܠܐ
8 ܥܕܟܝܠ ܫܘܠܡܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ. ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܙܘ̈ܥܐ
9 ܒܕܘܟ ܕܘܟ. ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢ̈ܐ ܘܫܓܘ̈ܫܝܐ. ܗܠܝܢ ܪ̈ܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒ̈ܠܐ. * ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܢܦܫܟܘܢ. ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ. ܘܩܕܡ ܡܠ̈ܟܐ
10 ܘܗܓܡܘ̈ܢܐ ܬܩܘܡܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ. * ܩܕܡ ܕܝܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܘܠܐ ܠܡܬܟܪܙܘ
11 ܣܒܪܬܝ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ. ܠܐ ܩܕܡܘ ܬܐܨܦܘܢ
ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ. ܘܠܐ ܬܪܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܗܘܝܘ ܡܠܠܘ. ܠܐ
12 ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ. ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ. ܘܐܒܐ
13 ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢ̈ܝܐ ܥܠ ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ. ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ
14 ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ
ܐܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܚܘܪܒܐ ܗܝ ܕܐܬܐܡܪܬ ܒܝܕ ܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ. ܕܩܝܡܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܘܠܐ. ܗܘ ܕܩܪܐ
15 ܢܣܬܟܠ. ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ. ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. * ܘܡܢ ܕܥܠ ܐܓܪܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܚܘܬ
16 ܘܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܡܢ ܒܝܬܗ. * ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܗ
17 18 ܕܢܫܩܘܠ ܠܒܘܫܗ. * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢ̈ܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘ̈ܡܬܐ. * ܨܠܘ ܕܝܢ
19 ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܥܪܘܩܝܟܘܢ ܒܣܬܘܐ. * ܢܗܘܘܢ ܓܝܪ ܝܘ̈ܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܘܠܨܢܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܟܘܬܗ ܡܢ
20 ܪܫܝܬ ܒܪܝܬܐ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ. * ܘܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܟܪܝ ܝܘ̈ܡܬܐ
ܗܢܘܢ. ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܓܒ̈ܝܐ ܕܓܒܐ. ܟܪܝ ܝܘ̈ܡܬܐ ܗܢܘܢ.

Quum autem audieritis prælia, & rumores 7 bellorum, ne timeatis futurum: est enim ut hæc fiant, sed nondum finis. Surget enim 8 gens in gentem, & regnum in regnum, fientque terræmotus in singulis locis, & erunt fames & tumultus. Hæc sunt initium dolorum. Cavete autem vobismetpsis: tradent 9 enim vos judicibus, & in synagogis eorum flagellis cædemini, & coram regibus & præfectis sistemini propter me, ut sit eis testimonio. Priùs autem prædicandum est Evan- 10 gelium meum in omnibus gentibus. Quum 11 autem tradendos vos adducent, ne sitis soliciti quid loquamini, néve meditemini: sed id ipsum quod datum fuerit vobis illâ ipsâ horâ, eloquimini, non enim vos loquemini, sed Spiritus sanctitatis. Tradet au- 12 tem frater fratrem suum ad mortem, & pater filium suum: & insurgent filii contra patres suos, & enecabunt eos. Et eritis 13 exosi omnibus propter nomen meum. Qui verò sustinuerit usque in finem, hic salvus erit. Quum autem videritis portentum il- 14 lud immundum vastationis, quod dictum est per Danielem prophetam, stans ubi non oportet, (qui legit, intelligat) tunc illi qui fuerint in Judæa, fugiant in montem. Et 15 qui fuerit in tecto, ne descendat, nec ingrediatur ut auferat quicquam ex ædibus suis. Et qui fuerit in agro, is ne revertatur retrò 16 ut tollat vestimentum suum. Væ autem gra- 17 vidis, & iis quæ lactaverint per illos dies. 18 Orate verò ne fiat fuga vestra hyeme. Erit 19 enim illis diebus oppressio, qualis non extitit à principio creaturæ quam creavit Deus, nunc usque, nec erit. Et nisi Dominus de- 20 curtâsset dies illos, nulla viveret caro: sed propter electos quos elegit, decurtavit dies illos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکنون چون جنکها بشنوید وخبرهاء اراجیف مترسید • سبب انك البته خواهد شدن الا 7
هنوز فرجام نیست • * زیرا که خلق بر خلق بر خیزند • ومملکت بر مملکت • ودر بعضي † 8
ولایتها ترس وبیم باشد • تنکي وکرسنکي ظاهر شود • ودر میان مردم اشفتکي بشود • * اینها
همه اول شورش وتباهي اند • * شما در نفس خود استوار باشید • ودل خودرا قوي دارید • 9
براي انك شمارا بدست داوریها بسپارند • ودر مجمع ایشان † شمارا برنند • وشکنجه کنند • باید
که شما برابر ملکان • وشحنکان دلیر باشید • وبراي من کواهي دهید • * وهر چه زودتر 10
سپارشهاء من در اطراف عالم کفته شود • * چون شمارا پیش کشند • وبسپارند اندیشه 11
مکنید • که چه کویید • وغم مخورید • الا انچ دران ساعت بشما داده شود • انرا بکویید • دران
ساعت شما نباشید که سخن میکویید الا روح القدس • یعني جان پاك • * برادر برادررا در مرك 12
سپارد • وپدر فرزند را • وفرزندان بر پدران خود بر خیزند • وایشانرا بمیرانند • * براي نام من از 13
هر کس دشمن داشته شوید • وانك تا آخر بشکیبد زنده جاوید او باشد • * وقتي که 14
ببینید ایت پلید خرابي را • انك در دانیال پیغمبر کفته شد در انجا که ناشایست است

*Cùm igitur bella audieritis & rumores tumultuum, ne timeatis: id quod omnimodò futurum est, sed nondum finis est. Quoniam populus in populum insurget, & regnum in regnum, & in quibusdam regionibus terror & metus erit, angustia & fames exorietur, et inter homines consternatio erit. Hæc omnia principium perturbationis & perniciei sunt. Vos in anima vestra confirmati estote, & cor vestrum fortificate; eò quòd vos in potestatem judiciorum tradituri sint, et in conventu illorum vos verberabunt et tormento afficient: oportet ut vos coram regibus et præsidibus animosi sitis, et mihi testimonium perhibeatis. Et primùm omnium præcepta mea in extrema mundi promulgata erunt. Cùm vos attraxerint et tradiderint, cogitationem hanc ne agitetis, quid scilicet dicturi sitis, neque solicitudine afficiamini: sed id quod in illa hora vobis datum fuerit, illud loquimini; in illa enim horâ vos non estis qui loquimini, sed Spiritus sanctus, id est Mens pura. Frater fratrem in mortem tradet, et pater filios: et filii in patres suos insurgent, et eos morte afficient. Et propter nomen meum ab omni homine odio habiti eritis: ille autem qui ad finem perseveraverit, vivens æternùm ipse erit. Quo tempore videritis signum impurum desolationis, quod in Daniele propheta dictum est, in eo loco quo non oportet

Versio VULGATA LATINA.

7 Cùm audieritis autem bella, & opiniones bellorum, ne timueritis: oportet
8 enim hæc fieri: sed nondum finis. Exurget enim gens contra gentem, & re-
gnum super regnum, & erunt terræmotus per loca, & fames. Initium dolorum
9 hæc. Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis
vapulabitis, & ante præsides & reges stabitis propter me, in testimonium illis.
10 Et in omnes gentes primùm oportet prædicari Evangelium. Et cùm duxerint vos
11 tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit
in illa hora, id loquimini: non enim vos estis loquentes, sed Spiritus sanctus.
12 Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & consurgent filii in
13 parentes, & morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit. Cùm autem videritis abo- 14
minationem desolationis, stantem ubi non debet: (qui legit, intelligat:) tunc
qui in Judæa sunt, fugiant in montes: Et qui super tectum, ne descendat in 15
domum, nec introëat ut tollat quid de domo sua: Et qui in agro erit, non 16
revertatur retrò tollere vestimentum suum. Væ autem prægnantibus & nu- 17
trientibus in illis diebus. Orate verò ut hyeme non fiant. Erunt enim 18
dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam con- 19
didit Deus, usque nunc, neque fient, Et nisi breviâsset Dominus dies, non 20
fuisset salva omnis caro: sed propter electos, quos elegit, breviavit dies.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فلا تضطربوا فانه ينبغي ان يكون لكن لم يات الانقضي
8 * وان امة تقوم على امة ومملكة على مملكة وتكون الزلازل في مواضع * وتكون مجاعات
9 وهيوج وهذه بداية الطلق * الفصل الثالث والاربعون * فانظروا انتم ايهم
سيسلمونكم الى المحاكم فتضربون وتقامون امام الملوك والقواد من اجلي شهادة لهم *
10 11 * ولكل الامم ينبغي اولا ان يكرز بالانجيل * فاذا قدموكم واسلموكم فلا تهتموا بماذا تقولون
ولا بما تجيبون * فانكم تعطون في تلك الساعة ما به تتكلمون * ولستم المتكلمين لكن روح
12 القدس * وسيسلم الاخ اخاه الى الموت والاب ابنه ويثب الابناء على اباءهم فيقتلونهم *
13 14 * ويكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي والذي يصبر الى المنتهى يخلص * فاذا
رايتم نجس الخراب المذكور في دانيال النبي قائما حيث لا يجوز فليفهم القاري * حينئذ
15 الذين في اليهودية يهربون الى الجبال * والذي على السطح لا ينزل الى بيته لياخذ منه شيا
16 17 * والذي في الحقل لا يرجع الى ورائه لياخذ لباسه * فالويل للحبالى والمرضعات في تلك
18 19 الايام * فصلوا لئلا يكون هربكم في شتاء * لانه يكون في تلك الايام ضيق لم يكن مثله
20 من البدء الذي خلق الله الى الان ولا يكون * ولولا ان الرب قصر تلك الايام لم يخلص
ذو جسد * لكن من اجل المختارين الذين اختيروا قصر تلك الايام *

Cùm autem audieritis bella, & famas 7
bellorum, ne turbemini. Oportet enim
hoc fieri: sed non venit finis. Et verè 8
gens surget contra gentem, & regnum
contra regnum, & erunt terræmotus in
locis diversis, & erunt fames, ac furo-
res: & hoc erit initium doloris.

Sectio quadragesima tertia.

Quare advertite vos, nam sunt proditu- 9
ri vos prætoriis, & vapulabitis, & si-
stemini ante reges & præsides pro-
pter me, in testimonium illis, Et cunctis 10
gentibus. Oportet autem primùm prædi-
cari evangelium. Cùm autem obtulerint 11
vos, & tradiderint vos, ne anxii sitis
quid loquamini, neque quid respondeatis;
quoniam vos donabimini in illa hora eo,
quod loquemini: & non eritis vos lo-
quentes, sed Spiritus sanctus. Et tradet 12
frater fratrem suum morti, & pater fili-
um suum: & irruent filii in parentes su-
os, & occident eos: Et eritis exosi apud 13
omnes propter nomen meum. Et qui sus-
tinebit usque in finem, salvabitur.
Cùm autem videritis contaminationem 14
ruinæ commemoratam in Daniele pro-
pheta, stantem ubi non decet (intelligat
legens.) Tunc qui in Judæa sunt, fugi-
ent in montes: Et qui super tectum, non 15
descendet in domum suam, ut tollat ex
ea quidquam: Et qui in agro, non re- 16
vertetur retrò se, ut tollat vestimen-
tum suum. Væ autem prægnantibus, & 17
lactantibus in illis diebus. Orate igitur 18
ne sit fuga vestra in hyeme: Quoniam 19
erit in illis diebus angustia, cui non fu-
it similis ab initio quo creavit Deus
usque nunc, neque erit. Et nisi Domi- 20
nus abbreviâsset illos dies, non salva-
retur corporeus quisquam: sed propter
electos, qui electi sunt, breviati sunt
illi dies.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሶበ: ሰማዕክሙ: ፀብአተ: ወድምፀ: ፀባኢተ: ኢትደንግፁ: እስመ: ሀለዎ: ይኩ
8 ን: ዝንቱ: ወአኮ: በሕቱ: ሶቤሃ: ዘየኀልቅ።፡ ወይትነሣእ: ሕዝብ: ዲበ: ሕዝብ:
ወነገሥት: ዲበ: ነገሥት: ወይመጽእ: ድልቅልቅ: በበ: ብሔሩ: ወይመጽእ: ረኃብ:
9 ወዝንቱ: ቀዳሚሁ: ለጻዕር።፡ ወአንትሙሰ: ዑቁ: ርእሰክሙ: ይወስዱክሙ: ለዐዋደት:
ወይቀሥፉክሙ: በምኵራባት: ወይትባጽሑክሙ: ኀበ: መሳፍንት: ወነገሥት: በእን
10 ቲአየ: ከመ: ይኩን: ስምዐ: ላዕሌሆሙ።፡ ወሳኵሎሙ: አሕዛብ: ወይቀድሙ:
11 ይስብክዋ: ለወንጌል።፡ ወሶበ: ያበጽሑክሙ: ኢትሐልዩ: ኢትቅድሙ: ዘትብሉ:
ወዘትነብቡ: ዘእነግረክሙ: ሶቤሃ: ንበቡ: እስመ: ኢኮንክሙ: አንትሙ: ዘትነቡ: ዘእንበ
12 ለ: መንፈስ: ቅዱስ።፡ ወያገብእ: እኁ: እኁሁ: ለሞት: ወአብ: ወልዶ: ወወሉ
13 ድ: ይትነሥኡ: ዲበ: አዝማዲሆሙ: ወይቀትልዎሙ።፡ ወትከውኑ: ጽሉአነ: በኀ
14 በ: ኵሉ: በእንተ: ስምየ።፡ ወዘሰ: አዘለፈ: ትዕግሥቶ: ውእቱ: ዘይድኅን።፡ ወሶበ:
ርኢክሙ: ኀሰረ: ለሙስና: ዘይቤ: ዳንኤል: ነቢይ: ዘይቀውም: ውስተ: መካን: ቅዱ
15 ስ: ኀበ: ኢይከውን: ወዘያነብብ: ለይለቡ:: ይእተ: አሚረ: እለ: ውስተ: ይሁዳ: ይ
16 ጐዩ: ውስተ: አድባር።፡ ወዘሂ: ውስተ: ናሕስ: ኢይረድ: ውስተ: ቤት: ወኢይባእ: ይን
17 ሣእ: ዘኮነ: እምቤት።፡ ወዘሂ: ገራኅ: ሀሎ: ኢይትመየጥ: ድኅሬሁ: ይንሣእ: ልብ
18 ሶ።፡ ወባሕቱ: አሌሎን: ለፅኑሳት: ወለእለ: ይሐፅና: ውእተ: አሚረ።፡ ወጸል
19 ዩ: ከመ: ኢይኩን: ጕየይክሙ: በክረምት።፡ ወይከውን: ውእተ: ዕለተ: ዓቢይ: ሕ
ማም: ዘእምአመ: ኮነ: ዓለም: ኢኮነ: ከማሁ: ወእምአመ: ፈጠረ: እግዚአብሔር:
20 ዓለመ: ኮነ።፡ ወሶበ: አኮ: ዘአኅጸሮን: እግዚአብሔር: ለእማንቱ: መዋዕል: አ
ሙ: ሊድኅን: ኵሉ: ዘነፍስ: ወባሕቱ: በእንተ: ኅሩያኒሁ: እለ: ኀረየ: እግዚአብ
ሔር: ይኅጽሮ: እማንቱ: መዋዕል።፡

Et quum audieritis bella, & rumorem bellorum, ne conturbemini: quia oportet 7
fieri hoc, sed non continuò finis erit. Et exurget gens contra gentem, & reges
contra reges: & veniet terræ motus in singulis locis, & veniet fames: et hoc 8
principium doloris. Et vos cavete vobis: adducēt vos conventibus, & flagellabunt 9
vos in synagogis, & ducent vos ad principes & reges propter me, ut fiat testimo-
nium contra illos. Et omnibus gentib⁹ primò prædicabunt evangeliū. Et quando 10
adducēt vos, ne præcogitete quid dicetis, & quid loquemini: quod dicā vobis tunc, 11
dicite: quia non estis vos qui loquimini, sed Spirit⁹ sanctus. Et tradēt frater fratrē 12
suum ad mortē, & pater filium suum; & filii consurgent contra parentes suos, &
occident eos. Et eritis exosi apud omnes propter nomen meū, & qui perpetua- 13
vit patientiam suam, ipse *est* qui servabitur. Et quando videritis turpitudinem 14
desolationis, *de* qua dixit Daniel Propheta, quæ stabit in loco sancto ubi non
oportet, (& qui legit intelligat eum) isto die qui sunt in Judæa fugient in mon-
tes. Et qui in tecto *fuerit* non descendet in domum, nec ingredietur sumere 15
quod fuit in domo. Et qui *in* campo fuerit, non revertetur retrò, tollere vesti- 16
mentum suum. Sed væ prægnantibus & sinu portantibus isto die. Et orate 17
quòd non sit fuga vestra in hyeme. Et erit isto die magna tribulatio, cui ex quo 18
tempore factus est mundus, non fuit similis; & ex quo creavit Deus, non fuit. 19
Et nisi contraxisset Deus illos dies, non fuisset salva omnis anima: sed propter 20
electos, quos elegit Deus, contrahuntur isti dies.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 بایستد * انك بخواند * دریابد * كسانی كه در یهودا باشند بكوه بگریزند * *وانك بر بام باشد
16 فرو نیاید * ونه تواند امدن واز خانه خود چیزی † ستادن * * انك در كشتزار باشد وا پس
17 نگردد كه جامه خود بستاند * *واي بر زنان ابستن * وآنان كه بچكانرا شیر می دهند † دران روزها
18 * نماز كنید * وزاري * كه گریختنی شما برمستان نباشد * ونه در روز شنبه * ودران
19 روزكار * دشخواري * وتنگی بشود * كه هر گز چشم كس ندیده باشد واز اول كه خدا دنیارا
20 آفرید * وتا این وقت نشده باشد * ونشود * *واگر نه خدا آن † روزهارا كوتاه می كرد
هیچ كوشتمندی زنده نمی ماند الا برای پاكان * وگزیدگان * ان روزها كوتاه شدند *

stans, qui legit intelligat: ii qui in
Judæa fuerint in montem fugiant.
Et qui super tectum fuerit, ne de- 15
scendat; neque enim poterit veni-
re, & aliquid è domo sua sumere.
Qui in agro fuerit, ne revertatur 16
ut vestem suam capiat. Væ autem 17
mulieribus prægnantibus, & eis
quæ infantes lactaverint in illis
diebus. Preces facite & supplica- 18
tionem, ut fuga vestra in hyeme
non sit, neque in die Sabbathi.
Nam in illo tempore calamitas et 19
angustia erit, qualem oculus cujus-
quam nunquam vidit, et ab initio,
quando Deus mundum creavit,
usque ad hoc tempus non fuit, neque
erit. Et nisi Deus illos dies con- 20
traxisset, nullum carne constans vi-
vum maneret: sed propter sanctos
et electos illi dies abbreviati sunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΒ'. ΜΓ'.

Et tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic Christus, aut, ecce illic, ne credideritis.
21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ (θ) πιστεύσητε.
Exsurgent enim pseudochristi & pseudoprophetæ, & dabunt signa & portenta, ad
22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς
seducendos, si possibile, & electos. Vos autem aspicite: ecce prædixi vobis
23 τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν
omnia. Sed in illis diebus, post tribulationem illam Sol contenebrabitur,
24 (ι) πάντα. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
& Luna non dabit splendorem suum. Et stellæ cœli erunt deci-
25 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· Καὶ οἱ (κ) ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπί-
dentes, & efficaciæ quæ in cœlis concutientur. Et tunc videbunt filium
26 πτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
hominis venientem in nubibus cum efficacia multa & gloria. Et tunc
27 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ (λ) δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε
mittet angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis,
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων,
ab extremo terræ usque extremum cœli. A autem ficu, discite parabolam:
28 ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
Cùm ejus jam ramus tener fuerit, & germinet folia, cognoscitis quia
(μ) ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
prope æstas est: Sic & vos, cùm hæc videritis facta, cognoscite
29 ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· (ν) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν (ξ) ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε

quòd prope est ad fores. Amen dico vobis, Quoniam non præteribit generatio
ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 30
hæc, usque quò omnia ista fiant. Cœlum & terra præteribunt:
αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (ο) παρελεύσονται· 31
at verba mea non præteribunt. De autem die illo &
οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης (π) καὶ 32
hora, nemo scit, neque angeli, qui in cœlo, neque Filius, si non
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ
Pater. Aspicite, vigilate, & orate: nescitis enim quando
ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε 33
tempus est. Sicut homo peregrè profectus relinquens domum suam, & dans
ὁ καιρός ἐστιν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς 34
servis suis authoritatem, & cuique opus suum: & janitori præcepit ut
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
vigilet. Vigilate ergò: (nescitis enim quando dominus domûs veniat; vesperè,
γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, 35
an mediâ nocte, an galli cantu, an manè:) Ne veniens repentè, inveniat vos
ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·) Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς 36
dormientes. Quæ autem vobis dico, omnibus dico; Vigilate.
καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε. 37

MS. A. (θ) πιστεύετε. (ι) ἅπαντα. (κ) ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες, (λ) δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. (μ) ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς (ν) Οὕτως (ξ) ἴδητε ταῦτα (ο) παρελεύσονται· (π) ἢ ὥρας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

Tunc siquis dixerit vobis, Ecce hic est Christus, & ecce illic, ne credatis. Surgent enim Pseudochristi, & pseudoprophetæ, & edent signa & miracula, & seducent, si possit fieri, etiam electos. Vos autem cavete, ecce prædixi vobis omnia. Porrò in illis diebus post miseriam illam sol obscurabitur, nec luna dabit splendorem suum. Et stellæ cadent è cœlo, & virtutes cœlorum commovebuntur. Túncque videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute magna, & cum gloria. Et tunc mittet angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis, ab extremo terræ ad extremum usque cœli. A ficu autem discite parabolam. Quum ejus tenerescunt rami, & germinant folia, scitis advenisse æstatem. Ita & vos quum videritis hæc fieri, scitote propè esse ad valvas. Amen dico vobis, Nequaquam præterierit generatio ista, usquedum hæc omnia fiant. Cœlum & terra præteribunt, ac sermones mei non præteribunt. Cæterùm de die illo & illa hora nemo novit, ne angeli quidem cœlorum, nec ipse Filius, sed Pater. Cavete, vigilate, & orate: nescitis enim quando futurum sit tempus. Est enim tanquam vir qui peregrè profectus est, reliquitque domum suam, ac dedit potestatem servis suis, & unicuique opus suum: janitori verò præcepit ut vigilans esset. Vigilate ergò, quippe qui nesciatis quando venturus sit dominus domûs, vesperéne, an mediâ nocte, an in cantu galli, an mané. Ne quum venerit derepentè, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, vobis omnibus idipsum dico, Estote vigilantes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * وبعد ازان اکر کسي بشما بکويد • که مسيح اينجاست • يا انجا باور مداريد • *براي انك
مسيحان دروغي پيدا شوند • وپيغمبران زور وناراست • وايتها وشکفتها بدهند • که بفريبانند •
23 اکر توانند کزيدکانرا نيز • *شما ازايشان † پرهيز کنيد • اينك هر چيزرا پيشتر بشما خبر کردم

پنجاه چهار   خبر قيامت وخرابي اورشليم

24 25 *ودران روزکار پستر ازان دشخواري • افتاب تاريك شود * وماه روشنايي ندهد • *وستارکان
26 ازاسمان فرو ريزند • ونيرومندان † آسماني بلرزند • * انکه فرزند ادمي † را ببينند بر ابر ابرها
27 بيايد • با بزرکي • ونيرومندي • وشکوه • وعظمت • * وازان پس فرشتکان خودرا بفرستد
28 وکزيدکان خودرا از چهار ارواح کرد کند • از روي زمين تا سر آسمان • * وشما از درخت
انجير مثلها بياموزيد وقتي که شاخهاء او تازه † شوند • وبرکهاء او برويند • شما بدانيد که
29 تابستان رسيد • *اينچنين شما نيز ببينيد که اين همه شده باشد • بدانيد که بر در نزديك
30 31 شد • *راست بشما بکويم اين دوده نکذرد تا اين همه را نبينيد • *آسمان وزمين † بکذرند

Posteà autem si quis vobis dixerit: Christus quidem hic est, aut illic: ne credatis. Eò quòd Christi falsi apparebunt, & Prophetæ falsi & adulterini, & signa & prodigia edent, ut decipiant, si possent, electos etiam. Vos ab eis cavete: ecce rem omnem vobis præmonstravi.

LIV. Prædictio resurrectionis & excidii Hierosolymæ.

Et in illis diebus post afflictionem Sol obtenebrabitur, & Luna lumen non dabit. Et stellæ de cœlo decident, & potentia cœlorum commiscent. Tunc Filium hominis videbunt, qui super nubes ætheris veniet cum majestate, & virtute, & terrore, & magnificentiâ. Et posteà Angelos suos mittet, & electos suos à quatuor ventis congregabit, à superficie terræ usque ad verticem cœli. Vos autem ab arbore ficûs parabolas discite, tempore quo rami ejus teneri fuerint, & folia ejus germinaverint, vos scitis æstatem adesse. Sic vos etiam cum videritis hæc omnia fieri, scitote quòd ad ostium propè sit. Verum vobis dico, Hæc generatio non præteribit, quin hæc omnia videatis. Cœlum & terra præteribunt

Versio VULGATA LATINA.

21 Et tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic est Christus, ecce illic, ne credideritis. Ex-
22 surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ, & dabunt signa & portenta ad se-
23 ducendos, si fieri potest, etiam electos. Vos ergò videte: ecce prædixi vobis
24 omnia. Sed in illis diebus, post tribulationem illam, Sol contenebrabitur, & Lu-
25 na non dabit splendorem suum: Et stellæ cœli erunt decidentes, & virtutes, quæ
26 in cœlis sunt, movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubi-
27 bus cum virtute multa, & gloria. Et tunc mittet angelos suos, & congregabit
28 electos suos à quatuor ventis, à summo terræ, usque ad summum cœli. A ficu au-
tem discite parabolam. Cùm jam ramus ejus tener fuerit, & nata fuerint folia, cog-
29 noscitis quia in proximo sit æstas: Sic & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quòd
in proximo sit in ostiis. Amen dico vobis; Quoniam non transibit ge- 30
neratio hæc, donec omnia ista fiant. Cœlum & terra transibunt, ver- 31
ba autem mea non transibunt. De die autem illo vel hora nemo scit, 32
neque angeli in cœlo, neque Filius, nisi Pater. Videte, vigilate, & ora- 33
te: nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo, qui peregrè pro- 34
fectus reliquit domum suam, & dedit servis suis potestatem cujusque operis, &
janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergò, (nescitis enim quando Domi- 35
nus domûs veniat: serò, an mediâ nocte, an galli cantu, an manè,) Ne cùm 36
venerit repentè, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus di- 37
co; Vigilate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فان قال لكم احد حينئذ ان المسيح هاهنا او هناك فلا تصدقوا * فانه سيقوم مسيحوا كذب
22 وانبياء كذبة ويصنعون علامات وعجايب ليضلوا المختارين ان قدروا * فانظروا انتم فهذا
23 قد بدات واخبرتكم بكل شي * لكن في تلك الايام بعد ذلك الضيق الشمس تظلم والقمر
24 لا يعطي ضوه * والكواكب تتساقط من السماء * وقوات السماء تضطرب * حينئذ ينظرون ابن
25 الانسان آتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * حينئذ يرسل ملايكته فيجمع مختاريه من
26 جهات اربع الرياح من اقصى الارض الى اقصاها * فمن التينة اعلموا المثل * اذا رايتم اغصانها
27 لانت وظهرت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا اذا رايتم هذه قد كانت
28 فاعلموا انه قد قرب على الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا يزول حتى يكون
29 هذا كله * والسماء والارض تزولان وكلامي لا يزول * * الفصل الرابع والاربعون *
30 * فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا الملايكة الذين في السماء * ولا الابن الا
31 الاب * فانظروا واسهروا وصلوا لانكم لا تعلمون متى يكون الزمان * مثل انسان سافر وترك
32 بيته * واعطى عبيده السلطان لكل واحد عمله * واوصى البواب بالتيقظ * فاسهروا فانكم
33 لا تعلمون متى ياتي رب البيت * بالعشي كان او نصف الليل او صياح الديك او بالغداة * ليلا
34 ياتي بغتة فيجدكم نياما * والذي اقوله لكم فللجميع اقوله فاسهروا *
35
36
37

Et si dixerit vobis aliquis tunc quòd 21
Christus est hic, vel illic, ne credatis.
Nam exurgent Christi mendacii, & pro- 22
phetæ mendaces, & facient signa, & mi-
racula, ut seducant electos, si possint. Ad- 23
vertite ergò vos, nam ecce præveni, &
annuntiavi vobis omnia. Verùm in illis 24
diebus post illam angustiam, sol obtene-
brabitur, & luna non dabit lumen suum,
Et stellæ dilabentur de cœlo, & virtutes 25
cœli conturbabuntur. Tunc videbitis fi- 26
lium hominis venientem in nubibus, cum
virtutibus & gloriâ magnâ. Tunc mit- 27
tet angelos suos, & congregabit electos
suos ex partibus quatuor ventorum, ab
extremitate terræ usque ad extremita-
tes ejus. A ficu verò discite parabolam. 28
Quando videtis ramos ejus tenerescere,
& apparere folia ipsius, nôstis quòd æstas
jam appropinquavit. Ita vos etiam 29
cùm videritis hæc jam accidisse, scitote
jam accessisse ad ostia. Amen dico vobis, 30
quòd hæc generatio non transibit, donec
fiant hæc omnia. Et cœlum & terra 31
transibunt, & verba mea non transibunt.

Sectio quadragesima quarta.

At verò illum diem, & illam horam non 32
novit quisquam, ne quidem angeli qui
sunt in cœlo, at ne Filius, sed Pater. Ad- 33
vertite, & vigilate, & orate, quoniam
vos nescitis quando futurum sit tempus.
Sicut homo, qui migravit & reliquit 34
domum suam, deditque servis suis pote-
statem, unicuique opus suum, & præce-
pit janitori vigilantiam. Vigilate, quia 35
vos nescitis, quando sit venturus domi-
nus domûs: seróne, an mediâ nocte, an
cantu galli, an in matutino. Ut ne veni- 36
at repentè, & inveniat vos dormientes.
Quod autem dico vobis, omnibus id 37
dico; Vigilate.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይእተ:ዕለተ:እመቦ: ዘይቤለክሙ:ነዋ:ዝየ:ሀሎ:ክርስቶስ:ወነዋ:ከሐከ:ኢትእመ
22 ኑ::= እስመ:ይመጽኡ: ሐሰዊያን: መሲሕ: ወሐሰዊያን:ነቢያት:ወይገብሩ:ተኣምራ
23 ረ:ወመንክረ:ከመ: ያስሕቱ: ዘእመሰ:ይትከሀል : ወለኅሩያንሂ:=: ወአንትሙ:ዑቁ:
24 ናሁ:ኣቅደምኩ:ነገርኩክሙ:ኵሉ::= ዑቁ:እትወ:ዕለት: መስለ:ኵሉ: ሕማ
25 ም:ፀሐይኒ:ይጸልም:ወወርኅኒ:ኢይሁብ: ብርሃኖ:= ወከዋክብትኒ: ይወድቁ: እ
26 ምሰማይ:ወይትከወስ:ሀይለ:ሰማያት::= ወይእተ:ዕለተ:ይሬእይዎ: ለወልደ:እጓ
ለ:እመ: ሕያው: እንዘ: ይመጽእ: በደመና: ሰማይ: ኀይል:: ወስብሐት:ብዙኅ::=
27 ወይእተ:ዕለተ:ይፌንዎሙ:ለመላእክቲሁ:ወያስተጋብእዎሙ: ለኅሩያኒሁ: እምአር
28 ባዕቱ:ነፋሳት:እምአጽናፈ:ምድር:እስከ:አጽናፈ:ሰማይ::= ወእም: በለስ: አለ
ምሩ:እምሰሊሁ:እምከመ:ሳመለመ:አዕጹቂሃ: ወሠረጸ: ቈጽላ: ይትዐወቅ:ከመ:
29 አልጸቀ:ማእረር::= ከማሁኬ:አንትሙኒ: እምከመ:ርኢክሙ: ዘንተ:ኵሉ:ኮነ:
30 አእምሩ:ከመ:በጽሐ:ኀዋኅወ:= አማን:እብለክሙ:ከመ:ኢትኀልቅ:ዛቲ:ትውል
31 ድ:ዘእንበለ:ይኩን: ዝንቱ: ኵሉ:= ሰማይ: ወምድር: የኀልፍ: ወቃልየሰ:ኢየኀ
32 ልፍ::= በእንተ : ሰዓት:ወዕለት::= ወበእንተሰ:ይእቲ:ዕለት: ወይእቲ: ሰዓ
33 ት:አልቦ:ዘያእምራ:ወኢመላእክተ:ሰማይ: ወኢወልድ:ዘእንበለ:አብ:ባሕቲቱ::=
34 ወባሕቱ:ዑቁ:ወትግሁ:ወጸልዩ:እስመ:ኢታእምሩ:ማእዜ:መዋዕለ:ጊዜሁ::= ከ
መ:ብእሲ:ዘይነግድ:ወይኀድግ:ቤቶ:ወይሁቦሙ: ግብሮሙ: ለአግብርቲሁ: ለለ: አሐ
35 ዱ:እምኔሆሙ:ወይኤዝዞ:ለዓጸዊ:ከመ:ይትጋህ::= ትግሁ: እንከ: እስመ:ኢታእም
36 ሩ:ማእዜ:ይመጽእ:በዓለ:ቤት:እመሂ:ሰርከ: ወእመሂ: መንፈቀ: ሌሊት: ወእመሂ:ጊ
37 ዜ:ይዌቅ: ደርሆ: ወእመኒ: ጸቢሐ:= ኢይምጻእክሙ: ግብተ : ወኢይርከብክሙ:
ንዋመ:ትነውሙ:= ወናሁ : እብለክሙ : ለኵልክሙ : ትግሁ:=

Et isto die si quis dicet vobis, Ecce hic est Christus; &, Ecce illic, ne credite. Quo- 21
niam venient pseudochristi, & pseudoprohetæ, & facient signa & miracula, ut 22
seducant, & si fieri poterit, etiâ electos. Et vos cavete: ecce prædixi vobis omnia. 23
Attendite, venit hora cum omni tribulatione: sol obscurabitur, & luna non dabit 24
splendorem suum. Et stellæ decident è cœlo, & movebitur potestas cœlorum. 25
Et isto die videbunt filium hominis venientem in nubibus cœli, potestate & 26
gloriâ multâ. Et isto die mittet angelos suos, & congregabunt electos suos è 27
quatuor ventis, ab extremitatibus terræ usque extremitates cœli. Et è ficu 28
discite parabolam ejus; Quum teneri *sunt* rami ejus, & germinat folia, notum est
quòd appropinquavit messis. Sic igitur vos quum videritis hoc totum fieri 29
scitote quòd advenit ad ostia. Amen dico vobis, quòd non præterierit hæc 30
generatio, antequàm fiat hoc totum. Cœlum, & terra transibit, & verbum 31
meum non transibit.

De horâ & die.

Et de isto die & istâ horâ nemo est qui scit, neque angeli cœli, neque Fili- 32
us, sed Pater solus. Sed cavete, & vigilate, & orate, quia nescitis quan- 33
do *erit dies* temporis ejus. Sicut homo qui peregrè proficiscitur, & re- 34
linquit domum suam, & assignat singulis servis opera sua, & mandat ja-
nitori ut vigilaret. Vigilate igitur, quia nescitis quando veniet Dominus 35
domûs; utrùm vesperâ, utrùm mediâ nocte, utrùm in gallicinio, utrùm manè: 36
Ne veniat vobis repentè, & ne inveniat vos dormientes. Et ecce dico vobis 37
omnibus, Vigilate.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 وسخنان من نگذرند * و ان روز و ان ساعت را کسي نداند * نه از آدميان * ونه فرشتگان
33 آسمان * ونه پسر نيز * مگر پدر تنها * ببينيد * وبيدار باشيد * ونماز کنيد * براي انك آن
34 روز را نمي دانيد * همچو آن † مرد که احتياط † کرد * وخانهٔ خود را رها کرد * وبندگان
خود فرمان داد وهر يکي را † کردار خود سپارش کرد * وفرمود که هميشه در بسته باشد *
35 * اکنون بيدار باشيد * براي انك نمي دانيد که خداوند خانه کي مي آيد * شب هنگام
36 يا نيم شب * يا وقت صبح * که خروس بانگ زند * يا بامداد * نبادا ناگاه بيايد وشمارا
37 خفته بيند * * انچ ازان شماست بشما همگنان مي گويم آگاه باشيد

at verba mea non prætéribunt. Di- 32
em autem illum & horam illam
quispiam non novit, neque hominum
neque Angelorum cœli: neque Fi-
lius etiam; sed Pater solus. Videte, 33
& vigilate, & orate; eo quòd il-
lum diem ignoratis. Periade ac ille 34
vir qui iter suscepit, & domum su-
am reliquit, & servis suis mandata
dedit, & unicuique opus suum assi-
gnavit, jussitque ut janua semper
clausa esset. Vigiles itaque estote, 35
eò quòd ignoratis quando Dominus
domûs venturus sit, vespere, an me-
diâ nocte, an tempore diluculi cùm
gallus vocem emiserit; an manè.
Ne repentè veniat, & vos dormien- 36
tes videat. Quod vestrâ interest 37
vobis omnibus dico, Moniti estote.

CAP. XIV. ιδ'.

Erat autem Pascha, & Azyma post duos dies: & quærebant summi Sacerdotes,
1 ΗΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς, ρνε α
& Scribæ, quomodo eum in dolo prehendentes, occiderent. Dicebant autē
2 καὶ οἱ Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες, ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δὲ, ρνζ
Non in festo, ne quando tumultus sit populi. Et existente eo in Bethania, ϛ
3 Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ΜΔ ξξ β
in domo Simonis leprosi, accumbente eo, venit mulier habens alabastrum
ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον ϛνη α
unguenti nardi probati multi pretii: & confringens alabastrum, effudit
μύρου, νάρδου πιστικῆς (α) πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα (β) τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν
ei juxta caput. Erant autem quidam indignati apud semetipsos, & dicen-
4 αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγον- ΜΕ'
tes; Ad quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim istud venundari
5 τες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο πραθῆναι
super trecentis denariis, & dari pauperibus: Et fremebant ei.
ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
At Jesus dixit, Sinite eam: quid illi molestiam exhibetis? Pulchrum opus operata est
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο
in me. Semper enim pauperes habetis cum vobis, & cum volueritis, potestis ρνθ
7 (δ) εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε δ

illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc, fecit:
αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ὃ (ε) εἶχεν αὕτη, ἐποίησε·
præoccupavit ungere meum corpus in sepulturam. Amen dico vobis; Ubi-
προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅ-
cunque prædicatum fuerit Evangelium istud in totum mundum, & quod fecit
που (ζ) ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iscariotes, unus
αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. (η) Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς
duodecim, abiit ad principes Sacerdotum, ut proderet eum illis. Illi
τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. (θ) Οἱ
verò audientes gavisi sunt, & polliciti sunt ei argentum dare. Et quærebat
δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ (ι) ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει
quomodò opportunè illum traderet. Et primo die Azymorum, quando
πῶς (κ) εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ. Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε
Pascha mactabant, dicunt ei discipuli ejus; Quò vis abeuntes pare-
τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά-
mus ut manduces Pascha? Et mittit duos discipulorum suorum, & dicit
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει
eis; Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ
αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
bajulans: sequimini eum:
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ·

MS.A. (α) πολυτίμου·(β) τὸν (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι (δ) ἐν ἐμοί. (ε) ἔσχεν (ζ) ἐὰν (η) Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ἀπῆλθεν (θ) Καὶ ἀκούσαντες (ι) ἀργύρια (κ) εὐκαίρως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ * ܡܕ *   * ܦܘܪܫ ܣܘܟܡܐ ܕܡܪܢ * ܠܗ *

1 ܒܬܪ ܕܝܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܕܐܝܟܢܐ ܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܀
2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܒܥܐܕܐ. ܕܠܡܐ ܫܓܘܫܝܐ ܢܗܘܐ ܒܥܡܐ܀
3 ܘܟܕ ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ ܘܣܡܝܟ. ܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܫܛܝܦܘܣܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ. ܘܦܬܚܬܗ ܘܐܫܦܟܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ܀
4 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܒܕܢܐ ܕܗܢܐ ܒܣܡܐ܀
5 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܙܕܒܢ ܒܝܬܝܪ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ ܒܗ܀
6 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ. ܫܒܘܩܘܗ ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ܀
7 ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܡܬܝ ܕܨܒܝܬܘܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ܀
8 ܗܕܐ ܕܗܘܬ ܠܗ ܥܒܕܬ. ܘܐܩܕܡܬ ܐܝܟ ܠܩܒܘܪܐ ܒܣܡܬ ܦܓܪܝ܀
9 ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܐܦ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܬܬܡܠܠ ܠܕܘܟܪܢܗ܀
10 ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܐ ܐܙܠ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ܀
11 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܚܕܝܘ. ܘܐܫܬܘܕܝܘ ܕܟܣܦܐ ܢܬܠܘܢ ܠܗ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ܀
12 ܘܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܒܗ ܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܦܨܚܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܙܠ ܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ܀
13 ܘܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ܀

Lectio in consecratione Chrismatis, 31.

CAP. XIV.

Duobus autem pòst diebus futurum erat Pascha Azymorum, & quærebant principes sacerdotum, & Scribæ quomodo dolo prehenderent eum, & eum interficerent. Dicebantque; Non in festo, ne fiat tumultus in populo. Et quum ipse esset in Beth-Ania in ædibus Simonis leprosi, dum accumberet, venit mulier habens secum alabastrum aromatis nardi præstantissimæ, multi pretii: & aperuit illud, effuditque super caput ipsius Jesu. Erant autem quidam ex discipulis quibus id displicuit apud se, & dixerunt; Quorsum facta est perditio hujus aromatis? Poterat enim venundari amplius quàm trecentis denariis, & dari pauperibus, & insultabant in eam. Ipse verò Jesus dixit, Omitte eam: quid ei molesti estis? bonum opus operata est in me. Nam omni tempore pauperes habebitis vobiscum: & quandocunque volueritis, potestis eis benefacere: ego verò non omni tempore ero apud vos. Hæc quod habuit, egit: & præoccupavit, tanquam ad sepulturam, aromate condiit corpus meum. Equidem dico vobis, Ubicunque prædicabitur hoc Evangelium meum in universo mundo, id etiam quod ista egit, narrabitur in memoriam ipsius. Judas autem Iscariotes unus ex duodecim, abiit ad principes sacerdotum, ut proderet eis Jesum. Illi verò quum hæc audissent, læti sunt: & polliciti sunt argentum ei se daturos: proinde quærebat sibi opportunitatem prodendi eum. Et primo die Azymorum, quo sacrificant Judæi Pascha, dicunt ei discipuli ipsius; Quò loci vis ut eamus ibi paraturi ut comedas Pascha? Et misit duos è discipulis suis, dixitque eis; Ite in civitatem, & ecce occurret vobis homo bajulans vas aquale, ite post eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه پنج   انجا که زن روغن غالیه بر مسیح ریخت   * وبعد از دو روز فصح
1 فطیر خوران شد * بزرکان وامامان ونویسندکان † مي خواستند که اورا بکیرند † بحیلت *
2 وبکشند * ومي کفتند در عید † نشود که درعالم آشوب افتد * وچون او دربیت عینا در
3 خانه شمعون ابرص نشسته بود * زني آمد وشیشه † پر از روغن غالیه واردین خوش بوي †
4 بیاورد * وسر شیشه را کشاد * و ان روغن را بر سر مسیح ریخت * وکساني از شاکردان † انجا
بودند * وایشانرا ناخوش آمد در نفس خود † کفتند چرا این † روغن خوش بوي کم شد *
5 مي شایست بیشتر از سه صد دینار اورا فرختن * وبدرویشان † داده مي شد * وزنرا ملامت مي
6 دادند * انکه عیسي † بشاکردان کفت * چرا اورا خجل مي کردانید کردار نیك کرد پیش
7 من * براي انك بهر وقتي مسکینان † ودرویشان پیش شما هستند * وبهر وقتي † با ایشان نیکي
8 توانید کردن * اما من بهر وقتي در میان شما نیستم * انچ این † زن داشت نیکي کرد *
9 وبیشتر † از دفن کردن مرا معطر کرد * وراست بشما بکویم * که در هر کجا
که مژده من کفته شود کردار این † زن † نیز کفته شود * در جمله اطراف عالم *

LV. Ubi mulier unguentum galiæ in Christum effudit.

CAP. XIV.

Et post biduum Pascha festum azymorum erat: magnates, & sacerdotes & scribæ quærebant, ut eum prehenderent dolo, & interficerent. Ac dicebant; In festo ne fiat, quia in populo tumultus accideret. Et cùm ipse in Bethania, in domo Simonis leprosi sederet, mulier venit, & ampullam plenam unguento galiæ & nardi præstantis odoris attulit; et caput ampullæ aperuit, & unguentum illud in caput Christi effudit. Et quidam ex discipulis illic erant, & illis displicuit apud sese: Quorsum, aiebant, istud unguentum præstantis odoris perditur? Licuisset plusquàm trecentis denariis venditum & pauperibus datum esse. Et mulieri vitio dabant. Tunc Jesus discipulis dixit; Quare illam pudore afficitis? Opus bonum operata est erga me. Eò quòd omni tempore pauperes & egeni apud vos sunt, & quovis tempore illis benefacere potestis: ego verò omni tempore inter vos non sum. Quantum in ie mulieri suppetebat bonum fecit, & ante sepulturam me aromate condivit. Et certè vobis dico, quòd in quocunque loco Evangelium meum prædicatum fuerit, factum hujus mulieris etiam narrabitur in omnes fines mundi.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 Erat autem Pascha & Azyma post biduum : & quærebant summi sacerdotes, &
2 Scribæ, quomodò eum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem; Non in die
3 festo, ne fortè tumultus fieret in populo. Et cùm esset Bethaniæ in domo Simo-
nis leprosi, & recumberet : venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spi-
4 cati pretiosi; & fracto alabastro, effudit super caput ejus. Erant autem quidam
indignè ferentes intra semetipsos, & dicentes; Ut quid perditio ista unguenti
5 facta est? Poterat enim unguentum istud venumdari plus quàm trecentis denari-
6 is, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit; Sinite eam,
7 quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes
habetis vobiscum : & cùm volueritis, potestis illis benefacere : me autem non
semper habetis. Quod habuit hæc, fecit : prævenit ungere corpus meum in 8
sepulturam. Amen dico vobis; Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium istud 9
in universo mundo, & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Ju- 10
das Iscariotes unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum
illis. Qui audientes gavisi sunt : & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et 11
quærebat quomodò illum opportunè traderet. Et primo die Azymorum quando 12
Pascha immolabant, dicunt ei discipuli; Quò vis eamus, & paremus tibi ut man-
duces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis; Ite in civitatem : 13
& occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans, sequimini eum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وكان الفصح والفطير بعد يومين * فطلب روساء الكهنه والكتبه كيف يمسكونه بمكر
ليقتلوه * وكانوا يقولون ليس في العيد لئلا يكون شغب في الشعب *
2 * الفصل الخامس والاربعون * * وبينما هو في بيت عنيا في بيت سمعان الابرص
3 متكي جاءت مراه معها اناء فيه طيب ناردين فايق ثمين فافرغته على راسه * وكان اناس
4 متذمرين في انفسهم وقايلين لم تلف هذا الطيب * قد كان ينبغي ان يباع باكثر من
5 ثلثمايه دينار ويدفع للمساكين وانتهروها * فقال لهم يسوع دعوها لم توذوها نعم العمل
6 عملت بي * لان المساكين عندكم كل حين فاذا اردتم قدرتم ان تحسنوا اليهم * واما انا
7 فلست عندكم كل حين * فالذي كان لها قد فعلته * لانها بدات فطيبت جسدي لدفني *
8 * امين اقول لكم انه حيثما يكرز بهذا الانجيل في جميع العالم ينطق بما صنعت
9 هذه تذكارا لها * وان يهوذا الاسخريوطي احد الاثني عشر ذهب الى روساء الكهنه ليسلمه
10 اليهم * فلما سمعوا فرحوا ووعدوه بعطيه الفضه * وكان يطلب فرصه كيف يسلمه اليهم
11 * الفصل السادس والاربعون * * وفي اول يوم من الفطير اذ كانوا يذبحون
12 الفصح قال له تلاميذه اين تريد ان نمضي ونعد لتاكل الفصح * فارسل اثنين من
13 تلاميذه وقال لهما امضيا الى المدينه * فسيلقاكما انسان حامل جره ماء اتبعاه *

CAP. XIV.

Erat autem Pascha, & azyma, post 1
duos dies : & quæsierunt principes sa-
cerdotum & Scribæ, quomodo tenerent
eum dolo, ut occiderent eum. Et dice- 2
bant, Non in die festo, ne fortè fiat ru-
mor in populo.

Sectio quadragesima quinta.

Et cùm esset in Beth-ania in domo Simo- 3
nis leprosi recumbens, venit mulier se-
cum habens vas, in quo erat unguentum
nardi excellens, pretiosum, & vacuavit
illud super caput ejus. Fuerunt autem 4
aliqui murmurantes intra semetipsos,
dicentes; Quare periit hoc unguentum?
Potiùs expediebat vendi pluris quàm 5
trecentis denariis & dari pauperibus :
& reprehenderunt eam. Ait illis Je- 6
sus, Sinite illam. Cur offenditis eam?
optimum opus operata est in me : Quo- 7
niam pauperes sunt apud vos in omni
tempore, cùmque volueritis, poteritis be-
nefacere illis : at ego non sum apud vos
omni tempore. Quod habuit fecit, quo- 8
niam ipsa prævenit, & unxit corpus me-
um ad sepulturam meam. Amen dico 9
vobis, quòd ubicunq; prædicabitur istud
Evangelium in universo mundo, profere-
tur quod fecit hæc, in memoriam ejus. Et 10
verò Judas Iscariotes unus de duode-
cim, abiit ad principes sacerdotum ut
traderet eum illis : Cùmque audissent, 11
gavisi sunt, & promiserunt ei munus ar-
genti. Et quærebat opportunitatem, quo-
modo traderet eum illis.

Sectio quadragesima sexta.

Et primo die azymorum dum immolarent 12
Pascha, dixerunt ei discipuli ejus: Quò
vis ut eamus, & paremus, ut manduces
pascha? Misitque duos ex discipulis su- 13
is, & dixit eis, Ite ad urbem, occurret-
que vobis homo portans lagenam aquæ ;
sequimini eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእስከ፡ሰኑይ ፡ መዋዕል ፡ ፋሲካ፡በዓለ፡መጸለት፡፡ ወኀሠሡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐ
2 ፍት ፡ ይትመየንዎ ፡ ወይእኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ፡፡ ወይቤሉ ፡ አኮ ፡ በበዓል ፡
ከመ ፡ ኢይትሀወኩ ፡ ሕዝብ፡፡
በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ዕፍረት፡፡
3 ወእንዘ ፡ ሀሎ ፡ ቢታንያ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ዘለምጽ ፡ እንዘ ፡ ይረፍቅ ፡ መጽአት ፡
ብእሲት፡ ወአምጽአት፡ ዕፍረተ ፡ ዘአልበስጥሮስ፡ ዘናርዶ፡ ቅደው፡ ዘዕፁብ፡ ሤጡ፡
4 ወአክሰቶ፡ወሶጠት፡ዲበ፡ ርእሱ፡፡ ወቦ ፡ እለ፡ ተምዑ፡ ወይቤሉ፡ ለምንት፡ ሙስና
5 ዝ፡ ለሕጕለት፡ለዝ፡ ዕፍረት፡፡ እሙ፡ ኢይትከሃሎኑ፡ ይሠየጥ፡ዝንቱ፡ ዕፍረት፡ፈድ
6 ፋደ፡በሠለስቱ፡ምእት፡ዲናር፡ወይሁቡ፡ ለነዳይ፡ ወገሠጽዋ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ ኅድግዋ፡ ለብእሲት፡ ኢታሠርሕዋ፡ ሠናየ፡ ገብረ፡ ገብረት፡ ላዕሌየ፡፡
7 ወለነዳያንሰ፡ ዘልፈ፡ትረክብዎሙ፡ኀቤክሙ፡ ወጊዜ፡ ፈቀድክሙ፡ ታሤንዩ፡ላዕሌሆሙ ፡
8 ወኪያየሰ፡ አኮ፡ ዘልፈ፡ ዘትረክቡኒ፡፡ ወዛቲኒ፡ ዘባቲ፡ ገብረት፡፡ ወአቅደመት ፡ ወ
9 ቀብአተኒ ፡ ሥጋየ፡ ለቀበርየ፡፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ኀበ፡ ሰበክዎ፡ለዛቲ፡ ወንጌል፡
10 ውስተ፡ኵሉ፡ ዓለም፡ ይነግሩ፡ዘገብረት፡ዛቲኒ፡ ወይዜከርዋ፡፡ ወይሁዳ፡አስቆሮ
ታዊ፡ አሐዱ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሖረ ፡ ኀበ ፡ ሊቃነ፡ ካህናት ፡ ከመ ፡ ያግብኦ፡
11 ሎሙ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወተናገርዎ ፡ ይሁብዎ፡ ሠላሰ ፡ ብሩረ፡፡
ወፈቀደ ፡ በጽሚት፡ያግብኦ ፡ ሎሙ፡፡
12 በእንተ ፡ ፋሲካ፡፡ ወአመ ፡ ቀዳሚት፡ ዕለት፡ በዓለ፡ መጸለት፡ ፋሲካ፡
አመ፡ይጠብሑ፡ፋስሐ፡ወይቤልዎ፡አርድኢሁ፡ ባአይቴ፡ ትፈቅድ፡ ናስተደሉ፡ ለከ፡ፋስ
13 ሐ፡ ትብላዕ፡፡ ወፈነወ ፡ ክልኤተ ፡ እምአርድኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ሖሩ ፡ ሀገረ፡
ወትረክቡ ፡ ብእሴ ፡ ዘይጸውር ፡ ጽሕበ ፡ ማይ ፡ ወትልውዎ ፡ ኀበ ፡ ቦአ፡፡

CAP. XIV.

Et usque duos dies paschæ, festum Azymorum, & quæsiverunt principes sa- 1
cerdotum & scribæ circumvenire eum, & prehendere eum, & occidere eum,
Et dicebant; Non in festo, ne conturbentur populi. 2

De illa qua unguento unxit Christum.

Et quum esset Bethaniæ, in domo Simonis leprosi accumbens, venit mulier, & 3
attulit albastrum unguenti nardi fragrantis, grandis pretii, & aperuit illud; &
effudit super caput ejus. Et quidam indignati sunt, & dixerunt; Quare hujus- 4
modi perditio hujus unguenti. Nónne poterat vendi hoc unguentum ampliùs 5
quàm trecentis denariis, & dari pauperibus? & corripuerunt eam. Et dixit iis 6
Dominus Jesus, Sinite mulierem, ne molesti sitis, operata est bonum opus erga
me. Et pauperes semper invenietis apud vos, & *quo* tempore volueritis bene- 7
faciatis super eos: & me non semper *erit* quòd inveniatis. Et hæc quod habuit 8
fecit, & præunxit corpus meum, in sepulturam meam. Amen dico vobis, Ubi 9
prædicabunt hoc Evangelium in toto mundo, nuntiabunt quòd fecit ista,
& memores erunt ejus. Et Judas Iscariotes unus ex duodecim, abiit ad 10
principes sacerdotum ut proderet eum iis. Et audièntes gavisi sunt, & promi- 11
serunt dare ei triginta argenteos, & voluit occultè tradere eum illis.

De paschate.

Et quando primus erat dies festi Azymorum, pascha, quando mactabant pascha 12
dixerunt ei discipuli ejus; Ubi vis ut paremus tibi, ut pascha manduces. Et mi- 13
sit duos è discipulis suis, & dixit iis; Ite *in* civitatem, & invenietis hominem por-
tantem vas aquæ, & sequemini eum, ubicunque introibit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * اما يهوداي سخريوطا يكي از دوازده پيش بزرگان امامان رفت * براي انك عيسي را در
11 دست ايشان † بسپارد * * وقتي كه شنيدند شاد شدند * وبر خود قبول كردند * كه بدو
مال دهند * واز دست او بر مي خواست تا عيسي را بسپارد

پنجاه شش خوردن مسيح فصح در روز پنجشنبه

12 * ودر نخستين روز فطير * كه يهوديان درو فصح را بكشند * شاكردان او بدو كفتند *
13 كجا خواهي كه براي تو جايكه سازيم * كه فصح خوري * * از شاكردان خود دو
كس را فرستاد * وسپارش كرد * كه در شهر رويد برابر شما مردي آيد * وخيكي آب
بر كرفته باشد * از پس او برويد *

Judas autem Iscariotes, unus ex 10
duodecim, ad maximos sacerdotum
ivit, ut Jesum in manum illorum
proderet. Quo tempore audissent 11
gavisi sunt, & receperunt se ei pe-
cuniam daturos : & continuò ille
quærebat ut Jesum proderet.

LVI. Comedit Christus Pascha
feriâ quintâ.

Et in primo die azymorum, quo Ju- 12
dæi Pascha mactant, discipuli ejus
ei dixerunt ; Ubi vis ut tibi locum
paremus, ut Pascha comedas. Et è 13
discipulis suis duos quosdam misit,
& mandavit eis ; In civitatem
quidem itote, obviàm vobis vir qui-
dam veniet, & utrem aquæ bajula-
bit : cum sequimini.

Et quocunque introierit, dicite domûs domino, Quia Magister dicit,
14 Καὶ ὅπου (λ) ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει,
Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis
15 Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν
demonstrabit cœnaculum grande stratum, paratum: illic parate nobis. Et ex-
16 δείξει (μ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξ-
ierunt discipuli ejus, & venerunt in civitatē: & invenerunt sicut dixerat illis, &
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν· καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ
17 paraverunt Pascha. Et vespere facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus
18 ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων
illis & manducantib⁹, ait Jesus; Amen dico vobis; Quia unus ex vobis tradet me,
αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με,
manducans cum me. Illi autem cœperunt contristari, & dicere ei unus ad unum; Nunquid
19 ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς, (ν) Μήτι
ego? & alius, Nunquid ego? Ipse autem respondens ait illis; Unus ex duodecim in-
20 ἐγώ; καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβα-
tingens cum me in catinum. Ipse quidē filius hominis vadit, sicut scri-
21 πτόμενος (ξ) μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
ptum est de eo: Væ autem homini illi, per quem filius hominis prodi-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
tur. Pulchrum erat ei, si non esset natus homo ille. Et manducantib⁹ illis, su-
22 δοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ (ο) ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λα-
mens Jesus panem, benedicens fregit, & dedit eis: & ait; Sumite, comedite:
βὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, (ο) Λάβετε, φάγετε·
hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, gratias agens dedit eis: & biberunt
23 τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον
ex illo omnes. Et ait illis; Hic est sanguis meus novi testamenti, qui
24 ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ
pro multis effusum. Amen dico vobis, Quia non ampliùs non bibam de ge-
25 περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ (π) γεν-
nimine vitis, usque in diem illum, cùm illud bibam novum in re-
νήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασι-
26 gno Dei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Et ait eis
27 λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς
Jesus; Quòd omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est,
ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται,
Percutiam pastorem, & dispergentur oves. Sed postquam resurrexero
28 Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ (ρ) διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί
me, præcedam vos in Galilæam. At Petrus ait ei; Et si omnes scan-
29 με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες σκαν-
dalizati fuerint, sed non ego. Et ait illi Jesus; Amen dico tibi; Quia
30 δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι
hodiè in nocte hac, priùs quā bis gallum vociferari, ter negabis me.
(σ) σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (λ) ἂν (μ) ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ (ν) Μήτι ἐγώ εἰμι, Ῥαββεί; καὶ (ξ) μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα εἰς τὸ (ο) ἐγεννήθη (ο) Λάβετε· τοῦτο (π) γενήματος (ρ) διασκορπισθήσονται (σ) σὺ σήμερον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]

Et quò loci ingressus est, dicite dño domûs 14 Magister noster ait; Ubi est domicilium, ubi comedam cum discipulis meis Pascha? Et 15 ecce ostendet vobis cœnaculum magnum stratum ac præparatum: illic parate nobis. Exierunt itaque discipuli ejus, & venerunt 16 in civitatem, & repererunt prout dixerat eis, paraveruntque Pascha. Quumq; esset vespera, 17 venit cum dodecade sua, Et quum accumberent, 18 ac manducarent, dixit Jesus; Amen dico vobis, Unus ex vobis qui comedit mecum, ipse prodet me. Illi verò cœperunt angi, 19 & dicunt ei sigillatim; Nunquid ego sum? Ipse verò ait illis, Unus è duodecim 20 qui intingit mecum in paropside. Et Filius 21 hominis abit, sicut scriptum est de eo: Væ autem homini illi per quem proditur Filius hominis: præstaret homini illi, si natus non fuisset. Quumque illi manducarent, accepit 22 Jesus panem & benedixit, fregitque, ac dedit eis, & ait illis; Accipite, Hoc est corpus meum. Et accepit calicem, & gratias egit, 23 benedixitque ac dedit eis: & biberunt ex eo omnes. Et dixit eis, Hic est sanguis meus te- 24 stamenti novi, qui pro multis effunditur. Amen dico vobis me ampliùs non bibiturum 25 ex generatione vitis, usque ad diem illum, quo bibam eam recenter in regno Dei. Et laudes cantârunt, exieruntque in Montem 26 olivarum.

Nocte crucifixionis. 36.

Et dixit eis Jesus, Vos omnes offendemini 27 in me istâ nocte. Scriptum est enim, Percutiam pastorem, & dispergentur agni ipsius. Sed quum surrexero, præibo vobis in Gali- 28 læam. Dixit ei Cepha, Si omnes offendantur, 29 ego verò non item. Ait illi Jesus, 30 Amen dico tibi; Hodie nocte istâ priusquam cantaverit gallus duabùs vicibus, ter negabis me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 *هر کجا که در رود • بخداوند خانه بگوید • که بزرگ ما می گوید کجاست † جای مجلس که
15 با شاکردان خود فصح بخورم • * او شما را بنماید ورواره بزرگ آراسته ومعد داشته • در آن جایگاه
16 † برای ما بسازید • * شاکردان بدر آمدند • ودر شهر رفتند • انجنانک بدیشان کفت • یافتند
17
18 وفصح را معد داشتند • * وقت شبانگاه با دوازده شاکرد خود • انجا آمد * جون نشستند • ومی
خوردند • عیسی کفت راست بشما بگویم • یکی از شما که با من می خورد • مرا در دست دشمن دهد •
19
20 * شاکردان غمگین † شدند • وهر کسی بخود کمان می برد که مگر منم • * عیسی بدیشان
21 کفت که از دوازده یکی آنکس است • که با من دست در کاسه نهد • * اما فرزند آدمی برود •
انجنانک نبشته شد • لیکن وای بران مرد • که فرزند آدمی † بدست او سپارده شود •
22 آن بهتر می بود که آن مرد زاینده نمی شد • * وچون ایشان می خوردند عیسی
نان را ستد • وبرکت کرد وشکست • وبدیشان داد وکفت بستانید اینست تن من •
23 * وپیاله ستد • واعتراف † کرد • وبرکت نهاد وبدیشان داد • وهمکنان ازو خوردند •
24 * بدیشان کفت • اینست خون من عهد نو • که عوض بسیاران ریخته شود •

Quocunque introierit, patri familiâs dicite; Magister noster dicit, Ubi est locus convivii ut cum discipulis meis Pascha comedam? Ille vobis ostendet cœnaculum magnum instructum & paratum: in eo loco nobis apparate. Discipuli egressi sunt, & in civitatem venerunt: & quemadmodum illis dixerat invenerunt, & Pascha parârunt. Tempore vespertino cum duodecim discipulis suis illuc venit. Quum consedissent & ederent, Jesus dixit; Verum vobis dico, unus è vobis qui mecum comedit, me in manus hostium *tradet. Discipuli contristati sunt, & unusquisque secum reputavit, Numquid ego sum? Jesus illis dixit; E duodecim quidem unus, is est qui mecum manum in catinum indit. Filius autem hominis abit, quemadmodum scriptum est: sed væ illi viro per cujus manum Filius hominis traditus fuerit: meliùs esset quòd iste vir natus non fuisset. Et cùm illi ederent, Jesus panem accepit, & benedixit, & fregit, & illis dedit, & dixit; Accipite, Hoc est corpus meum. Et poculum accepit, & gratias egit & benedixit, & illis dedit: & omnes ex eo biberunt. Et illis dixit, Hic est sanguis meus testamenti novi, qui pro multis effunditur.*

Versio VULGATA LATINA.

14 Et quocunque introierit, dicite domino domûs, Quia magister dicit; Ubi est refe-
15 ctio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstra-
bit cœnaculum grande, stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli ejus,
16 & venerunt in civitatem: & invenerunt sicut dixerat illis, & paraverunt Pascha.
Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis, & mandu-
17 cantibus, ait Jesus; Amen dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me, qui mandu-
18 cat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim; Numquid ego?
19 Qui ait illis; Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Fi-
20 lius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi, per
21 quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. Et
manducantibus illis, accepit Jesus panem: & benedicens fregit, & dedit eis, &
ait; Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit 23
eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis; Hic est sanguis meus novi testamenti, 24
qui pro multis effundetur. Amen dico vobis; Quia jam non bibam de hoc genimine 25
vitis, usque in diem illum, cùm illud bibam novum in regno Dei. Et hymno di- 26
cto, exierunt in Montem olivarum. Et ait eis Jesus; Omnes scandalizabimini in 27
me in nocte ista: quia scriptum est; Percutiam pastorem, & dispergentur oves. 28
Sed postquàm resurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi; Et si 29
omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. Et ait illi Jesus; Amen dico tibi, Quia 30
tu hodiè in nocte hac, priusquàm gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * إلى حيث يدخل * فقولا لرب البيت إن المعلم يقول لك أين موضع الراحة حيث آكل الفصح
15 مع تلاميذي * فهو يريكما عرفه كبيرة مفروشة معدة فاعدا لنا هناك * فلما أتيا التلميذان
16 17 إلى المدينة فوجدا كما قال لهما واعدا الفصح * ولما كان المساء جاء ومعه الاثني عشر * فاتكأوا
18 19 ليأكلوا فقال يسوع آمين أقول لكم أن واحد منكم يسلمني وهو الذي يأكل معي * فحزنوا
20 وقال كل واحد منهم لعلي أنا هو * فاجابهم قائلا واحد من الاثني عشر هو الذي يضع يده
21 معي في القصعة * لأن ابن الانسان يمضي كما هو مكتوب من أجله * والويل لذلك الانسان
22 الذي يسلم ابن الانسان * خير لذلك الانسان الا يولد * فبينما هم يأكلون أخذ يسوع خبزا
23 فبارك وكسر واعطاهم وقال خذوا هذا هو جسدي * واخذ كاسا فشكر واعطاهم فشربوا منه
24 25 كلهم * وقال لهم هذا هو دمي العهد الجديد الذي يراق عن كثيرين * آمين أقول لكم
إني لا أشرب من عصير الكرمة إلى ذلك اليوم إذا ما شربته جديدا في ملكوت الله *
26 27 * الفصل السابع والاربعون * ثم سبحوا وخرجوا إلى جبل الزيتون * فقال لهم [يسوع]
28 كلكم تشكون في هذه الليلة * لأنه مكتوب أني أضرب الراعي فتتفرق الغنم * لكنني لما
29 30 أقوم أسبقكم إلى الجليل * قال له بطرس إن شكوا كلهم فلست أنا * فقال له يسوع آمين
أقول لك إنك أنت اليوم في هذه الليلة قبل أن يصيح الديك مرتين تكفر بي ثلاث.

Quocunque introierit, & dicite domi- 14
no domûs, Magister dicit tibi, Ubi est
locus requiei, ubi comedam Pascha cum
discipulis meis? Et ipse ostendet vobis 15
cubiculum grande stratum, paratum: pa-
rate nobis ibi. Quum ergò venissent duo 16
discipuli ad urbem, invenerunt sicut di-
xerat illis, & paraverunt Pascha. Et 17
quum esset serum, venit, & cum eo duo-
decim: Et discubuerunt, ut comederent. 18
Dixit verò Jesus, Amen dico vobis,
quòd unus ex vobis tradet me, & est
qui manducat mecum. Quare contrista- 19
ti sunt, & dixit unusquisque ex eis,
Num ego sum? Respondit eis, dicens; 20
Unus ex duodecim, is qui ponit manum
suam mecum in catino. Filius enim ho- 21
minis vadit, sicut est scriptum de eo; sed
væ illi homini, qui tradet filium homi-
nis. Bonum fuisset illi homini ut non fu-
isset natus. Et dum ipsi comederent, ac- 22
cepit Jesus panem, & benedixit, & fre-
git, deditque eis, ac dixit; Accipite,
Hoc est corpus meum. Et accepit calicem, 23
& gratias egit, & dedit eis: & bibe-
runt ex eo omnes; & ait illis, Hic est 24
sanguis meus fædus novum, qui effunde-
tur pro multis. Amen dico vobis, quia 25
ego non bibam de succo vitis, usque in
illum diem, quando bibam illum novum
in regno Dei.

Sectio quadragesima septima.

Tum laudes dederunt, & exierunt in 26
Montem olivarum. Dixitque eis Jesus, 27
Omnes vos scandalizabimini in me istâ
nocte: quia scriptum est, Percutiam pa-
storem, & dispergentur oves. Sed cùm 28
resurrexero, præcedam vos in Galilæam.
Dixit ei Petrus, Si scandalizati fuerint 29
omnes, at non ego. Ait illi Jesus; Amen 30
dico tibi, quòd tu hodiè in hac nocte an-
tequàm cantet gallus duabus vicibus,
negabis me tribus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወበሉ፡ለባዕለ፡ቤቱ፡ይቤለከ፡ሊቅ፡፡ እይቴኑ፡ጽርሕ፡ኀበ፡ እበልዕ፡ፋሲሐ፡ምስለ፡ አ
15 ርዳእየ፡፡ ወውእቱ፡ያርእየክሙ፡ጽርሐ፡ዓቢየ፡ወንጹፈ፡ወርሱየ፡ወሃየ፡አስተዳልዉ፡
16 ለነ፡፡ ወሖሩ፡ አርዳኢሁ፡ ሀገረ፡ ወረከቡ፡ በከመ፡ ይቤሎሙ፡ ወአስተዳለዉ፡
ሎቱ፡ ፋሲሐ፡፡ በቀዳሚት፡ ሰዓት፡ ሌሊት፡፡
17 ወሖረ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ አርዳኢሁ፡፡ ወእንዘ፡ ይረፍቁ፡ ወይበ
18 ልዑ፡ ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አማን፡እብለክሙ፡ አሐዱ፡እምኔክሙ፡ያገብአኒ፡
19 ዘይበልዕ፡ምስሌየ፡፡ ወአኀዙ፡ይትከዙ፡ወይቤልዎ፡ በበ፡አሐዱ፡ አነኑ፡እንጋ፡ ወ
20 ለቱ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡አሐዱ፡እምዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ ዘጸብሐ፡ምስ
21 ሌየ፡ውስተ፡መጽብኅየ፡፡ ወወልደ፡ እጓለ፡እመ፡ ሕያው፡ይሐውር፡ በከመ፡ጽሑ
ፍ፡በእንቲአሁ፡ወባሕቱ፡አሌ፡ሎቱ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ዘበኀቤሁ፡ይትሜጠው፡ወል
22 ደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ እምኄየሰ፡ሶበ፡ ኢተወልደ፡ ዝውእቱ፡ብእሲ፡፡ ወእንዘ፡
ይበልዑ፡ነሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ኅብስተ፡ ወባረከ፡ወፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡ወይቤሎሙ፡
23 ንሥኡ፡ዝውእቱ፡ ሥጋየ፡፡ ወነሥአ፡ጽዋዐ፡ አአኰቶ፡ ወሀቦሙ፡ ወሰትዩ፡ እም
24 ኔሁ፡ኵሎሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ዝውእቱ፡ደምየ፡ዘሐዲስ፡ሥርዓት፡ ዘይትከዐው፡
25 በእንተ፡ ብዙኃን፡፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ኢይሰቲ፡ እምዝ፡ ፍሬ፡ ወይን፡ እስከ፡
እንታክቲ፡ ዕለት፡ እመ፡ እሰትዮ፡ ሐዲሰ፡ በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
በ፫ ሰዓት፡ሌሊት፡፡
26 ወእንቢቦሙ፡ወፅኡ፡ውስተ፡ደብረ፡ዘይት፡፡ ወይቤ
27 ሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኵልክሙ፡ትክሕዱኒ፡በዛቲ፡ሌሊት፡፡ እስመ፡ ይብል፡ መጽሐ
ፍ፡እቀትሎ፡ለኖላዊ፡ወእዘርዎን፡ ለአባግዒሁ፡፡ ወእምድኅረ፡ተንሣእኩ፡እቀድመ
28 ክሙ፡ ገሊላ፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእመ፡ ኵሎሙ፡ ክሕዱከ፡ አንሰ፡ ኢይክ
29 30 ሕደከ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡እብለከ፡ አንተ፡ትክሕደኒ፡ዮም፡ሠለ
ሰ፡ በዛቲ፡ ሌሊት፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡ ደርሆ፡፡

Et dicite domino domûs ejus, Dicit tibi Magister; Ubi *est* cœnaculum, ubi edam 14
pascha cum discipulis meis? Et ipse demonstrabit vobis cœnaculum magnum, 15
& stratum, & positum: & ibi parate nobis. Et abierunt discipuli ejus *in* civi- 16
tatem, & invenerunt sicut dixerat illis: & paraverunt illi pascha.

Primâ noctis horâ.

Et vespere facto abiit cum duodecim discipulis suis. Et sedentibus illis, & come- 17
dentib[9], dixit iis Dñs Jesus; Amen dico vobis, Un[9] è vobis prodet me qui edit me- 18
cum. Et cœperunt contristari, & dixerunt ei sigillatim; Egóne igitur sum. Et re- 19
spondit, & dixit iis; Un[9] ex duodecim qui intinxit mecũ in embaphio meo. Et fi- 20
li[9] hominis abit sicut scriptũ *est* de illo, sed væ illi homini per quem tradetur filius 21
homin[9]: melius fuisset ei si non fuisset natus iste homo. Et edentibus *illis* accepit 22
Dñs Jesus panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis, & dixit iis; Accipite, hoc est
corpus meum. Et accepit calicem, & benedixit ei, & dedit iis: & biberunt ex il- 23
lo omnes illi. Et dixit illis, Hic est sanguis meus novi testamenti, qui effunditur 24
propter multos. Amen dico vobis, Non bibam ex hoc fructu vitis, usque ad illum 25
diem quum bibam novum in regno Dei.

Tertiâ noctis horâ.

Et meditantes exierunt in montem olivarum. Et dixit iis Dominus Jesus, 26
Omnes vos negabitis me in hac nocte: quoniam dicit Scriptura, Occidam pasto- 27
rem, & dispergam oves. Et postquàm surrexerim, præcedam vos in Galilæam. 28
Et dixit ei Petrus, Etsi omnes negaverint te, ego non negabo te. 29
Et dixit ei Dominus Jesus, Amen dico tibi; Tu negabis me hodiè ter in hac 30
nocte, priusquàm cecinerit gallus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * راست بشما بگویم * دیگر این فرزند مورا با شما نخورم تا ان روز بتازگي * در ملکوت خدا
26 بخورمش * * وستایش داد * ودر کوه زیتون بدر رفت پنجاه هفت
27 اگاه کردن مسیح حواریون را که بگریزند وشمعون منکر شود * ودران جایگاه عیسي
بدیشان گفت که شما همگنان امشب † مرا منکر شوید * زیرا که نبشته است که چوبانرا
28 بگیرند وبزنند گوسفندان او پراکنده شوند * لیکن چون † برخیزم زودتر از شما در جلیل
29 30 روم * * صفا گفت * اگر همگنان † با تو دودل باشند * من نباشم * * عیسي گفت راست
بتو بگویم * درامشب زودتر ازانك خروس دونوبت بانگ دارد * تو سه بار منکر من شوي *

Utique vobis dico, Ampliùs hunc 25
fætum uvæ vobiscum non bibam,
usque ad illum diem quo recenter in
regno Dei bibam illud. Et laude da- 26
tâ in montem Olivarum egressus est.

LVII. Indicat Christus Apostolis, fore ut fugerent, & Simeon *eum* abnegaret.

Et in eo loco Jesus illis dixit; Vos 27
quidem omnes hâc nocte me inficia-
turi estis: quoniam scriptum est, Pa-
storem capient & percutient, & oves
ejus dispersæ erunt. Sed cùm sur- 28
rexero, præcedam vos in Galilæam.
Cephas dixit; Si omnes in te dupli- 29
ci animo fuerint, ego non ero. Jesus 30
dixit; Certò tibi dico, Hâc nocte
priusquàm gallus duabus vicibus
vocem extulerit, tu tribus vicibus
me inficiaberis.

Ille autem ex abundanti dicebat magis; Si me oportuerit commori tibi, non te ne-
31 (τ) Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, (υ) Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀ-
gabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in locum cui nomen
32 παρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Gethsemani: & ait discipulis suis; Sedete hic, donec o-
(φ) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (χ) μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξω-
rem. Et assumit Petrum & Jacobum & Joannem cum se, & cœ-
33 μαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ (ψ) Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρ-
pit expavescere & angi. Et ait eis, Undiquaque tristis est anima mea
34 ξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
usque ad mortem: manete hic, & vigilate. Et progressus paululùm, pro-
35 ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ (ω) προελθὼν μικρὸν, ἔπε-
cidit super terram, & orabat, ut si possibile est, transiret ab eo hora. Et di-
36 σεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔ-
xit; Abba Pater, omnia possibilia tibi: transfer calicem à me
λεγεν, Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον (α) ἀπ' ἐμοῦ
hunc: sed non quid ego volo, sed quid tu. Et venit, & invenit eos dormi-
37 τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
entes: & ait Petro, Simon, dormis? Non potuisti unam horam vi-
δοντας· (β) καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
gilare? Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem: ipse quidem spi-
38 ρῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦ-
ritus promptus, at caro infirma. Et iterum abiens oravit, eundem
39 μα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν

sermonem dicens. Et reversus invenit eos denuo dormientes: (erant enim ocu-
λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· (ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλ- 40
li eorum gravati·) & non sciebant quid ei responderent. Et ve-
μοὶ αὐτῶν (γ) βεβαρημένοι·) καὶ οὐκ ᾔδεισαν (δ) τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ ἔρ-
nit tertiò, & ait illis; Dormite reliquùm, & requiescite. Sufficit:
χεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε (ε) τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· 41
venit hora: ecce traditur filius hominis in manus peccato-
ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς (ϛ) τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
rum. Surgite, eamus: ecce tradens me appropinquavit. Et statim, adhuc eo
λῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε. Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ 42
loquente, adest Judas unus existens duodecim, & cum eo turba mul-
λαλοῦντος, παραγίνεται (ζ) Ἰούδας εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο- 43
ta cum gladiis & lignis, à summis Sacerdotib⁹, & Scribis, & senio-
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων (η) καὶ τῶν Γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
bus. Dederat autē tradens eum consignum eis, dicens; Quēcunq; osculat⁹ fuero, ipse
ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός 44
est: prehendite eum, & abducite tutò. Et veniens, statim accedens ad eum ait;
ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει, 45
Rabbi, Rabbi: & osculatus est eum. Illi verò injecerunt in eum manus su-
Ῥαββὶ, Ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον (θ) ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐ- 46
as, & prehenderunt eum. Unus autem quidam astantium extrahens gla-
τῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. (ι) Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μά- 47
dium, percussit servum summi Sacerdotis, & abstulit illius auriculam.
χαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

MS. A. (τ) Ὁ δὲ Πέτρος ἐκ (υ) Ἐὰν δέῃ με (φ) Γεθσημανεῖ· (χ) μαθηταῖς, Καθίσατε (ψ) τὸν Ἰωάννην (ω) προσελθὼν (α) τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· (β) λέγει Πέτρῳ, (γ) καταβαρυνόμενοι (δ) τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. (ε) λοιπὸν, (ϛ) χεῖρας (ζ) ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν (η) καὶ Γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. (θ) τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτὸν, (ι) Εἷς δὲ τῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]

Ille verò magis dicebat, Etiamsi mihi moriendum sit tecum, non negabo te, Domine mi: dixerunt autem ut ipse & omnes discipuli. Et venerunt in locum qui vocatur Ghedsiman, aitque discipulis suis; Sedete hic, donec preces fudero. Et duxit secum Cepham, & Jacobum, & Johannem: cœpitque contristari & angi. Et ait illis, Afflicta est anima mea usque ad mortem, expectate me hic, & vigilate. Et accessit paululùm, prociditque in terram, & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo *illa* hora. Et ait; Pater, Pater mi, tu potes omnia, transfer à me calicem istum: veruntamen non voluntas mea, mei *inquam* ipsius, sed tua *fiat*. Veniens autem invenit eos dormientes, aitque Cephæ; Simon dormisti? non potuisti unâ horâ vigilare? Vigilate & orate, ne intretis in tentationem: Spiritus vult, & promptus est, sed corpus infirmum. Et profectus iterum oravit, & eundem sermonem dixit. Et reversus rursum veniens invenit eos dormientes, propterea quòd eorum oculi gravati erant, neque sciebant quid ei dicerent. Venit autem tertiâ vice, & ait illis; Dormite ergò & requiescite: propè est finis, venitque hora, & ecce traditur Filius hominis in manus flagitiosorum. Surgite, eamus: ecce appropinquavit is qui prodit me. Et adhuc ipso loquente venit Judas Iscariotes unus ex duodecim, & turba multa cum ensibus & fustibus, à principibus sacerdotum, & Scribis, & senioribus. Dederat autem eis signum proditor, ille *inquam* qui prodebat, ac dixerat; Quemcunque osculatus fuero, ipse est, prehendite eum caute, eúmque abducite. Et eo momento appropinquavit, & dixit ei, Rabbi, Rabbi, eumq; deosculatus est. Illi verò injecerunt in eum manus, & prehenderunt eum. Unus autem ex iis qui adstabant, distrinxit gladium, ac percussit servum principis sacerdotum, abstulitque ejus auriculam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*صفا جواب [داد] وكفت اي خداوند • اكر رسيده است • با تو بميرم وُمنكر تو نشوم •
31 وشاكردان ديكر همه چنين كفتند •* وآمدند† درجايكاهي كه نامش كسماني است • وبا شاكردان
32 خود كفت • اينجا بنشينيد • تا من نماز كنم •* وبا خود برد صفا • ويعقوب • ويوحنارا • ودر
33 دلبستكي واندوه اغاز كرد •* وبديشان كفت جان من تا مرك عظيم اندوهناك شد • براي من
34 اينجا بايستيد • وبيدار باشيد •* اندكي پيشتر رفت • وبر زمين افتاد • ونماز مي كرد • مكر
35 باشد كه ان ساعت بكذرد •* وكفت اي پدر من • بر هر چيزي توانا هستي • اين پياله از من بكذران
36 ليكن † نه ارادت من الا ارادت تو •* وباز امد • ايشانرا خفته † ديد • بصفا كفت • شمعون خفتي •
37 نتوانستيد يك ساعت با من بيدار بودن •* بيدار باشيد • ونماز كنيد • تا در آزمايش
38 وبلا نيفتيد • جانم مستعد • واستوارست • ليكن تن ضعيف ورنجورست •* باز رفت نماز
39 كرد • وهمان سخن كفت •* وباز كرديد ايشانرا خفته ديد • براي انك سر ايشان † كران شده بود
40 ونمي دانستند † چه مي كويد •* سوم بار آمد وبديشان كفت • اكنون بخسبيد • وبياساييد •
41 كه كار باخر رسيد • وساعت در آمد • اينك فرزند ادمي † در دست † كنه كاران سپارده † شود •

Cephas respondit, & dixit; O Domine, si eò deventum sit tecum mori, at abnegator tui non ero. Et discipuli reliqui omnes similiter dicebant. Et venerunt in locum cujus nomen est Ghesmani, & discipulis suis dixit; Hic sedete donec orationem fecero. Et secum assumpsit Cepham, & Jacobum, & Johannem: & animo comprimi ac dolere cœpit. Et illis dixit; Anima mea ad mortem usque valdè tristis est: me hic præstolamini & vigilate. Paululum processit, & in terram procidit, & oravit, si forsan futurum esset ut hora illa transiret. Et dixit; O pater mi, super omnem rem potens es, hoc poculum à me transire fac: veruntamen non voluntas mea fiat, sed voluntas tua. Et reversus illos dormientes vidit: Cephæ dixit, Simeon dormis? non potuistis unam horam mecum vigilare? Vigilate & orate, ut in tentationem & tribulationem non incidatis: animus meus paratus ac firmus est, sed corpus infirmum & languidum est. Et rursus abiens oravit, & eundem sermonem dixit. Et reversus illos dormientes vidit, eò quod caput eorum gravatum esset, neque sciebant quid diceret. Tertiò venit, & illis dixit; Nunc dormite, & quiescite: res enim ad extremum pervenit, & hora venit: ecce Filius hominis in manus peccatorum traditur.

Versio VULGATA LATINA.

31 At ille ampliùs loquebatur; Et si oportuerit me simul commori tibi, non te nega-
32 bo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium, cui nomen Geth-
33 semani. Et ait discipulis suis; Sedete hic donec orem. Et assumit Petrum, &
34 Jacobum, & Joannem secum: & cœpit pavere, & tædere. Et ait illis; Tristis
35 est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate. Et cùm processisset
paululùm, procidit super terram: & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora:
36 Et dixit; Abba pater, omnia tibi possibilia sunt: transfer calicem hunc à me, sed non
37 quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes. Et ait Petro;
38 Simon dormis? non potuisti unâ horâ vigilare? Vigilate, & orate ut non intretis
39 in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro verò infirma. Et iterùm abi-
40 ens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus denuò, invenit eos dormientes:
(erant enim oculi eorum gravati:) & ignorabant quid responderent ei. Et venit 41
tertiò, & ait illis; Dormite jam, & requiescite. Sufficit: venit hora: ecce Filius ho-
minis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce qui me tradet, propè 42
est. Et, adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes unus de duodecim, & cum eo 43
turba multa, cum gladiis & lignis, à summis sacerdotibus, & Scribis, & seniori-
bus. Dederat autem traditor ejus signum eis, dicens; Quemcunque osculatus fuero, 44
ipse est, tenete eum, & ducite cautè. Et cùm venisset, statim accedens ad eum, ait; 45
Ave Rabbi: & osculatus est eum. At illi manus injecerunt in eum, & tenuerunt 46
eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percussit servum 47
summi sacerdotis: & amputavit illi auriculam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 فمادي بطرس وقال له وان اضطررت الي ان اموت معك لا اكفر بك * وكذلك قال جميعهم *
32 * الفصل الثامن والاربعون * ثم جاوا الي حقل يدعي جدسماني * فقال للتلاميذ
33 اجلسوا ههنا حتي اصلي * ثم اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا وبدا يحزن ويعبس * وقال لهم ان
35 نفسي كئيبة حتي الموت فاقيموا ههنا واسهروا * ثم تقدم قليلا وخر علي الارض مصليا قايلا
36 هل يستطاع ان تعبر عني هذه الساعة * وكان يقول ايها الاب كل شي يقدر لك اجز عني هذه
37 الكاس لكن ليس كما اريد انا بل انت * ثم جاء فوجدهم نياما فقال لبطرس يا سمعان انت نايم
38 الم تقدر ان تسهر معي ساعة * اسهروا وصلوا لئلا تدخلوا التجارب اما الروح فمستعد واما
39 الجسد فضعيف * ثم مضي ايضا وصلي وكان يقول هذه الكلمة * وجاء ايضا فوجدهم نياما لان
41 اعينهم ثقيلة ولم يكونوا يدرون ما يجيبونه * وجاء ثالثة وقال لهم ناموا الان واستريحوا فقد
42 حضرت الغاية * وجاءت الساعة ليسلم ابن الانسان في ايدي الخطاة * قوموا بنا نذهب فقد
43 قرب الذي يسلمني * الفصل التاسع والاربعون * وبينما هو يتكلم جاء يهوذا
الاسخريوطي احد الاثني عشر ومعه جمع بسيوف وعصي من روساء الكهنة والكتبة
44 والمشيخة * وكان مسلمه قد اعطاهم علامة ان الذي اقبله هو هو فامسكوه واوثقوه * فلما
45 جاء ودنا منه قال له يا معلم يا معلم وقبله * فالقوا ايديهم عليه وامسكوه * وان احد
47 القيام انتضي سيفا وضرب عبد رييس الكهنة فقطع اذنه *

Et longiùs diffundens se Petrus, dixit ei, Et si compellar ad moriendum tecum, non negabo te. Et similiter dixerunt omnes. 31
Sectio quadragesima octava.
Deindè venerunt ad agrum, qui vocatur Gedsemani. Et dixit discipulis suis, Se- 32
dete hic donec orem. Tum assumpsit Pe- 33
trum, & Jacobum, & Johannem, & cœpit contristari, & mœrere. Et dixit eis, 34
Anima quidem mea tristis est usque ad mortem: Manete hic, & vigilate. Et 35
processit paululùm, & procidit super terram, orans, dicens; Estne possibile ut transeat à me ista hora? Et dicebat; O 36
Pater, omnis res in potestate tua est, transfer à me hunc calicem: verùm non sicut volo ego, sed tu. Posteà venit, & 37
invenit eos dormientes: dixitque Petro, Simon, tu es dormiens? non potuisti vigilare mecum horâ unâ? Vigilate, & ora- 38
te, ne intretis in tentationes. Spiritus quidem promptus est, at corpus debile. Dein- 39
dè abiit iterùm & oravit, & dicebat idem verbum. Et venit, & invenit eos 40
etiam dormientes, quia oculi eorum erant gravati, & nesciebant quid responderent ei. Et venit tertiò, & dixit eis; 41
Dormite nunc, & requiescite: jam adest finis, & venit hora, ut tradatur filius hominis in manus peccatorum. Surgite, 42
eamus: jam advenit qui tradet me.
Sectio quadragesima nona.
Et dum ipse loqueretur, venit Judas Isca- 43
riotes unus de duodecim, et secum turba cum gladiis, & fustibus à principibus sacerdotum, & Scribis, & senioribus.
Traditor autem ejus jam dederat illis 44
signum; Quem osculatus fuero, ipse est; tenete eum, & ligate illum. Et cùm ve- 45
nisset & accessisset ad eum, dixit ei; O magister, ô magister: & osculatus est eum. Et injecerunt manus suas in eum, 46
& tenuerunt eum. Unus autem adstan- 47
tium exemit gladium, & percussit servum principis sacerdotum, & amputavit auriculam ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወአፈድፋደ፡ተናገረ፡ጴጥሮስ፡እንዘ፡ይብል፡እመሂ፡ትዊ፡ምስሌከ፡ወኢ፡ይክሕደከ፡
32 ወከማሁ፡ይቤሉ፡ኵሎሙ፡፡ ወሖሩ፡ዐጸደ፡ወይን፡እንተ፡ስማ፡ጌተሴማኒ፡ወይ
33 ቤሎሙ፡ለአርድእቲሁ፡፡ ንበሩ፡ዝየ፡እስከ፡አሐውር፡እጸሊ፡፡ ወነሥአሙ፡ለጴ
34 ጥሮስ፡ወለያዕቆብ፡ወለዮሐንስ፡ምስሌሁ፡ወአኀዘ፡ይትከዝ፡ወየሐዝን፡፡ ወይቤ
35 ሎሙ፡ተከዛት፡ነፍስየ፡እስከ፡ለሞት፡ንበሩ፡ዝየ፡ወትጉሁ፡እንከ፡፡ ወእምዝ፡
ተለተተ፡ሕቀ፡ወሰገደ፡ውስተ፡ምድር፡ወጸለየ፡ከመ፡ትኅልፍ፡እምኔሁ፡ይእቲ፡ሰዓት፡
36 ለእመ፡ይትከሀል፡፡ ወይቤ፡አባ፡ወአቡየ፡ኵሉ፡ይትከሀለከ፡አኅልፍ፡እምኔየ፡
37 ለዝ፡ጽዋዕ፡፡ ወበሕተ፡ፈቃደ፡ዚአከ፡ለይኩን፡ወአኮ፡ፈቃደ፡ዚአየ፡፡ ወገቢኦ፡
ረከቦሙ፡ይነውሙ፡ወይቤሎ፡ለጴጥሮስ፡ስምዖን፡ትነውምኑ፡ወኢትክል፡ተዐግሶ፡አ
38 ሐተ፡ሰዐተ፡፡ ትግሁ፡ወጸልዩ፡ከመ፡ኢትባኡ፡ውስተ፡መንሱት፡፡ እስመ፡መንፈስ፡
39 ይፈቅድ፡ወሥጋ፡ይደክም፡፡ ወሖረ፡ካዕበ፡ወጸለየ፡ወከማሁ፡ነገረ፡ይቤ፡፡ ወ
40 ገቢኦ፡ካዕበ፡ረከቦሙ፡ይነውሙ፡እስመ፡ክቡድ፡አዕይንቲሆሙ፡ወኢያአምሩ፡ዘይነብ
41 ቡ፡፡ ወመጽአ፡በሣልስ፡ወይቤሎሙ፡ኑሙ፡እንከ፡ወአዕርፉ፡ምዕረ፡እስመ፡ናሁ፡በጽ
ሐ፡ጊዜሁ፡፡ወናሁ፡ያገብእዎ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ውስተ፡እደ፡ኃጥኣን፡፡
42 ተንሥኡ፡ንሑር፡ናሁ፡በጽሐ፡ዘያገብአኒ፡፡ በእንተ፡ዘከመ፡አግብኦ፡ይሁዳ፡፡
43 ወእንዘ፡ይነግሮሙ፡በጽሐ፡ሶቤሃ፡ይሁዳ፡አስቆሮታዊ፡አሐዱ፡እምዐሠርቱ፡ወምስሌ
44 ሁ፡ብዙኃን፡ምስለ፡መጠብልሕ፡ወዕፀው፡እምኀበ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡ወረበና
45 ት፡፡ ወወሀቦሙ፡ትእምርተ፡ዘያገብኦ፡ወይቤሎሙ፡ዘአሰዕሞ፡ውእቱ፡አኃዝ
46 ዎ፡ወአጽንዕዎ፡፡ ወስድዎ፡፡ ወሶቤሃ፡መጽአ፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡ረቢ፡ወሰዐሞ፡፡
47 ወሰፍሑ፡እደዊሆሙ፡ወአኃዝዎ፡፡ ወመልሐ፡መጥባሕቶ፡አሐዱ፡እምእለ፡
ይቀውሙ፡ወዘበጦ፡ለገብሩ፡ሊቀ፡ካህናት፡ወመተሮ፡እዝኖ፡፡

Et in ampliorem transivit sermonem Petrus, dicens; Moriar etiam tecum, & non 31
negabo te: & similiter dicebant omnes. Et veniunt in vineam cujus nomen 32
erat Gethsemani, & dixit discipulis suis; Sedete hic donec abiero orare. Et as- 33
sumpsit Petrum, & Jacobum, & Johannem secum; & cœpit expavescere, & con-
tristari. Et dixit iis, Tristis est anima mea usque ad mortem: manete hic, & vigi- 34
late igitur. Et tunc processit paululum, & flexit se in terram: & oravit, ut trans- 35
iret ab eo ista hora, si possibile esset. Et dixit, Pater; &, Pater meus omnia possi- 36
bilia sunt tibi, transfer à me hunc calicem: sed voluntas tua fiat, & non voluntas
mea. Et revertens invenit eos dormientes, & dixit Petro; Simon, dormisne, & 37
non potuisti sustinere unam horam? Vigilate, & orate ut non intretis in tentati- 38
onem: quia spiritus est volens, & caro infirma est. Et abiit iterum, & oravit, & 39
similiter idē dixit. Et revertens iterū invenit eos dormientes, quia gravati erant 40
oculi eorum, & nesciebant quod loquebantur. Et venit tertiò, & dixit iis; Dor- 41
mite igitur, & requiescite modò, quoniā ecce venit tempus ejus; & ecce, tradent
Filium hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce venit qui tradet me. 42

De traditione Judæ.

Et eo loquente illis, venit statim Judas Iscariotes unus è decem, & cum eo multi 43
cum gladiis, & fustibus, à principibus sacerdotum, & scribis, & magistris. Et de- 44
derat iis signum traditor ejus, & dixerat iis; Quem osculat᷾ fuero, is est; prehendite
eum, & custodite eum, & persequimini eum. Et statim venit ad eum, & dixit 45
ei; Rabi, & osculatus est eum. Et extenderunt manus suas, & prehenderunt eum. 46
Et eduxit gladium suum quidam ex circumstantibus, & percussit servum princi- 47
pis sacerdotum, & amputavit illi aurem ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * بر خيزيد برويم اينك رسيد آنكه مرا در دست خواهد سپاردن . بنگاه هست امدن
43 غوغا وسرهنگان بگرفتن مسيح * هنوز در سخن گفتن بود كه آمد يهوداي
سكريوطا يكي از دوازده * وجماعت بسيار با شمشيرها وچوبها ونيزها * از پيش بزرگان
44 واماماني ونويسندگان وپيران * وسپارنده بديشان نشان داده بود كه هر كس را من
45 بوسه كنم اوست عيسي * اورا بگيريد وببريد * وهمانگاه يهودا پيش مسيح آمد وگفت بزرگ
46 من بزرگ من * واورا بوسه كرد * ايشان پيش امدند واورا گرفتند * يكي از ايشان كه
47 ايستاده بودند * شمشير كشيد * وغلام سرور امامانرا گوش ببريد *

Surgite, eamus: ecce advenit ille qui me in manus eorum traditurus est. 42
LVIII. Adventus turbæ & satellitum ad prehendendum Christum.
Adhuc eo sermonem loquente, ve- 43
nit Judas Iscariotes, unus ex duodecim, & turba multa cum gladiis, & fustibus, & lanceis, à magnatibus, & Sacerdotibus, & Scribis,
& senioribus. Proditor autem illis 44
signum dederat, dicens; Quemcunq; ego osculatus fuero, ille est Jesus, ipsum prehendite & abducite. Et 45
eodem momento Judas ad Christum accessit, & dixit; Magister mi, magister mi, & eum osculatus est. Et 46
illi accesserunt, & illum prehenderunt. Unus autem ex illis, qui astan- 47
tes erant gladium strinxit, & servo principis sacerdotum aurem abstulit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Et respondens Jesus, ait illis; Tanquàm ad latronem existis cum
48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν (κ) ἐξήλθετε μετὰ
gladiis & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in tem-
49 μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱε-
plo docens, & non prehendistis me: Sed ut impleantur Scripturæ. Et
50 ρῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ
relinquentes eum, omnes fugerunt. Et unus quidam juvenis sequebatur eum,
51 ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. Καὶ εἷς τις νεανίσκος (λ) ἠκολούθει αὐτῷ,
amictus sindone super nudo: & tenent eum juvenes. Ille autem
52 περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ
relinquens sindonem, nudus profugit ab eis. Et abduxerunt Je-
53 καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰη-
sum ad summum Sacerdotem: & conveniunt ei omnes summi Sacerdotes, &
σοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα (μ)· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ
seniores, & Scribæ. Et Petrus à longè secutus
54 οἱ (ν) πρεσβύτεροι, καὶ οἱ Γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθη-
est eum, usque intrò in atrium summi Sacerdotis, & erat considens cum
σεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ
ministris, & calefaciens se ad lumen. At summi Sacerdotes &
55 τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
omnis consessus quærebant adversùs Jesum testimonium, ad morte afficiendum eum: &
ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ (ξ) μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ
non inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversùs eum, & paria testimo-
56 οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυ-
nia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversùs eum, dicen-
57 ρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγον-
tes; Quoniam nos audivimus eum dicentem; Quòd ego dissolvam templum hoc ma-
58 τες, Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χει-
nu factum, & per tres dies aliud non manu factum ædificabo. Et nec sic par
59 ροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση
erat testimonium illorum. Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Je-
60 ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς (ο) εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰη-
sum, dicens; Non respondes quicquam? quid hi te adversùm testantur? Ille autem tacebat, &
σοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; (π) Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ
nihil respondit. Rursùm summus Sacerdos interrogabat eum, & dicit ei? Tu es Chri-
61 οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χρι-
stus filius Benedicti? At Jesus dixit; Ego sum: & videbitis filium hominis
62 στὸς ὁ υἱὸς (ρ) τοῦ Εὐλογητοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
sedentem à dextris virtutis, & venientem cum nubibus cœli. At sum-
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρ-
mus Sacerdos disrumpens vestes suas, ait; Quid adhuc usum habemus testium? Audi-
63 χιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκού-
stis blasphemiam: quid vobis videtur? Illi autem omnes condemnaverunt eum esse obnoxium mortis.
64 σατε τῆς (σ) τῆς βλασφημίας. τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.

MS. A. (κ) ἐξήλθατε (λ) ἠκολούθησεν (μ) Καϊάφαν (ν) Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι. (ξ) ψευδομαρτυρίαν, (ο) εἰς μέσον, (π) Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ρ) τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ; (σ) τὴν βλασφημίαν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܝܦܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ.
49 * ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܟܕ ܡܠܦ ܐܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܟܬܒܐ ܗܘܬ ܗܕܐ.
50 * ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ.
51 * ܘܥܠܝܡܐ ܚܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܘܥܛܝܦ ܗܘܐ ܣܕܝܢܐ ܥܪܛܠܝܐܝܬ. ܘܐܚܕܘܗܝ.
52 * ܗܘ ܕܝܢ ܫܒܩ ܣܕܝܢܗ ܘܥܪܩ ܥܪܛܠܝܐ.
53 * ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ.
54 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܥܕܡܐ ܠܓܘ ܕܪܬܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܡܫܡܫܢܐ ܘܫܚܢ ܗܘܐ ܠܘܬ ܢܘܪܐ.
55 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܗܘܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܣܗܕܘܬܐ ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ.
56 * ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܝ ܣܗܕܘܬܗܘܢ.
57 * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܐ ܕܫܘܩܪܐ ܘܐܡܪܝܢ.
58 * ܚܢܢ ܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ. ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ.
59 * ܘܐܦܠܐ ܗܟܢܐ ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗܘܢ.
60 * ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ.
61 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܢܝ. ܘܬܘܒ ܫܐܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܡܒܪܟܐ.
62 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ.
63 * ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܨܪܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܗܫܐ ܣܗܕܐ.
64 * ܗܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܚܝܒܘܗܝ ܕܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ.

Ipse verò Jesus respondit, & ait eis; Tanquam adversùs sicarium exiistis contra me cum gladiis & fustibus ut prehendatis me. Quotidie apud vos eram dum docebam in templo, neque prehendistis me. Sed ut adimplerentur Scripturæ, hoc factum est. Tunc dereliquerunt eum discipuli ipsius, & aufugerunt. Quidam autem adolescens veniebat post eum, eratque amictus sindone nudus, & prehenderunt eum. Ipse verò reliquit sindonem, & aufugit nudus. Et abduxerunt Jesum ad Caipham summum sacerdotem: & congregati sunt apud eum cuncti principes sacerdotum, & Scribæ, & seniores. Simon autem procul veniebat post eum adintus usq; atrii summi sacerdotis, & sedebat cum ministris, atque calefaciebat se ante ignem. Principes autem sacerdotum, & omnis eorum synagoga quærebat adversùs Jesum testimonium, ut eum morti addicerent, nec inveniebant. Quum enim multi testificarentur adversùs eum, non erant æqualia eorum testimonia. Quidam autem insurrexerunt in eum testes falsi, & dixerunt. Nos audivimus eum dicentem, Ego dissolvam templum hoc manibus factum, & tribus diebus ædificabo aliud non factum manibus. Sed ne sic quidem æquale erat eorum testimonium. Porrò surrexit summus sacerdos in medium, & interrogavit Jesum & ait; Ne verbum quidem respondes? quid isti testificantur contra te? Ipse verò Jesus tacebat, & nihil ei respondit. Et rursus interrogavit eum summus sacerdos, & ait; Túne es Christus filius Benedicti? Ipse verò Jesus dixit ei, Ego sum; & videbitis Filium hominis sedentē à dextera virtutis, & venientem super nubes cœlorum. Summus autem sacerdos scidit tunicam suam, & ait; Quorsum modò requiruntur nobis testes? En ex ore ipsius audiistis blasphemiam: quid vobis videtur? Ipsi verò omnes judicârunt eum esse reum mortis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 *عيسي† بدان جماعت كفت كه اچنانك بر دردان بشمشير چوبها روند * شما بر من آمديد *
تا مرا بكيريد * 49 *همه روزنه پيش شما بودم * ودر هيكل تعليم مي دادم * چرا مرا
نكرفتيد * الا براي آنك تا كتابها تمام شود اين كار شد * 50 *چون شاكردان ان حال
ديدند * مسيح را رها كردند * وكريختند * 51 *يك جوان ازپس عيسي بود كه خويشتن ميزر
پچيده بود * اورا كرفتند * 52 *ميزر در دست ايشان رها كرد * وخود برهنه كريخت *
پنجاه نه مسيح را بردند بخانه قيافا
53 *واوردند عيسي را بخانه قيافا سرور امامان *
نويسندكان وپيران وامامان * همه† انجا كرد شدند * 54 *وشمعون الصفا ازپس او ازدور مي
آمد * تا سراي سرور امامان * وبا خدمتكاران† برابر آتش نشست وكرم مي شد * 55 *جماعت
امامان وغير بر عيسي كواهي مي طلبيدند * كه اورا بميرانند * ونيافتند * 56 *براي
آنك بسياران بروي† كواهي مي دادند * كه بكواهي نمي ارزيدند * 57 *كسان ديكر بر
خيزانيدند† كواهان† دروغ * وكفتند * 58 *ما شنيديم كه كفت من اين هيكل را كه
بدستها† مردم عمارت شدست ويران كنم وتا سه روز ديكر بي دستها ابادان كنم *

Jesus illi turbæ dixit; Quemadmodum in latronem cum gladiis & fustibus eunt, vos in me venitis, ut me prehendatis. Quotidie nunc apud vos eram, & in templo docebam: Quare me non prehendistis? Sed propterea ut Scripturæ implerentur hoc factum est. Cùm discipuli hanc rem viderent, Christum reliquerunt, & fugerunt. Unus autem adolescens Jesum sequebatur, qui seipsum sindone involverat: quem cum prehenderent, Sindonem in manu illorum reliquit, & ipse nudus effugit.

LIX. Christum tulerunt in domum Caiaphæ.

Et adduxerunt Jesum in domum Caiaphæ principis sacerdotum: & Scribæ, & seniores, & sacerdotes, omnes illic congregati sunt. Simon autem Cephas post eum è longinquo venit, usque ad aulam principis sacerdotum & cum ministris coram igni sedebat, & calefiebat. Cœtus sacerdotum & alii in Jesum testimonium quærebant, ut eum morte afficerent, & non invenerunt. Eo quòd multi in eum testimonium dicerent, qui testimonio pares non erant. Quidam igitur alii subornarunt testes falsos, & dicebant; Nos audivimus quòd dixit, Ego hoc templum, quod manibus hominum fabrefactum est destruam, & intra triduum aliud sine manibus ædificabo.

Versio VULGATA LATINA.

48 Et respondens Jesus, ait illis; Tanquam ad latronem existis cum gladiis & lignis
49 comprehendere me? Quotidie eram apud vos in templo docens, & non me tenu-
50 istis. Sed ut impleantur Scripturæ. Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes
51 fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo:
52 & tenuerunt eum. At ille rejectâ sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt
53 Jesum ad summum sacerdotem: & convenerunt omnes sacerdotes, & Scribæ, &
54 seniores. Petrus autem à longè secutus est eum, usque intrò in atrium summi sa-
55 cerdotis: & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se. Summi verò sa-
cerdotes, & omne concilium quærebant adversùs Jesum testimonium, ut eum morti
56 traderent, nec inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversùs
57 eum: & convenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes, falsum testi-
monium ferebant adversùs eum, dicentes; Quoniam nos audivimus eum di- 58
centem; Ego dissolvam templum hoc manu factum, & per triduum aliud non
manu factum ædificabo. Et non erat conveniens testimonium illorum. 59
Et exurgens summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens; Non re- 60
spondes quidquam ad ea, quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, 61
& nihil respondit. Rursùm summus sacerdos interrogabat eum, & dixit ei;
Tu es Christus filius Dei benedicti? Jesus autem dixit illi; Ego sum: & vi- 62
debitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nu-
bibus cœli. Summus igitur sacerdos scindens vestimenta sua, ait; Quid ad- 63
huc desideramus testes? Audistis blasphemiã: quid vobis videtur? Qui omnes 64
condemnaverunt eum esse reum mortis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 * فاجابهم يسوع قايلا امثل لص انا خرجتم بسيوف وعصي لتاخذوني * وفي كل يوم كنت
49 معكم في الهيكل اعلم ولم تمسكوني. ذلك ليتم الكتاب * فتركه التلاميذ وهربوا كلهم * وكان
50
51 يتبعه شاب عليه ازار على عرية فامسكوه * فترك الازار وهرب عاريا * فجاوا بيسوع الي قيافا رييس
52
53 الكهنة واجتمع اليه روساء الكهنة والكتبة والمشيخة * وكان بطرس يتبعه من بعيد الي
54 داخل دار رييس الكهنة وجلس مع الخدام عند النار يصطلي *

* الفصل الخمسون *

55 * فاما روساء الكهنة والمحفل فكانوا يطلبون شهادة علي يسوع ليقتلوه فلم يجدوا * وكثير
56 شهدوا عليه زورا ولم تتفق شهادتهم * فقاموا قوما شهدوا عليه زورا قايلين * نحن سمعنا هذا
57
58 يقول اني احل هذا الهيكل الذي صنعته الايدي وبعد ثلثة ايام اقيم اخر غير مصنوع
59 بالايدي * ولا هولاء اتفقت شهادتهم * فقام رييس الكهنة في الوسط وسال يسوع قايلا اما تجيب
60 بشي عما يشهد به هولاء عليك * فلم يجب بشي بل كان ساكتا. وساله ايضا رييس الكهنة
61
62 وقال له انت هو المسيح ابن المبارك * فقال له يسوع انا هو * وسترون ابن الانسان جالسا عن
63 يمين القوة جاييا على سحاب السماء * فمزق عظيم الكهنة ثيابه * وقال ماذا تحتاجون الي شهادة
64 * قد سمعتم التجديف ظاهرا لكم * فحكم عليه جميعهم بانه مستوجب الموت *

Et respondit eis Jesus, dicens; Num pro 48
latrone sum, ut exieritis cum gladiis, &
fustibus, ad comprehendendum me? Et 49
singulis diebus eram vobiscum in templo
docens, & non tenuistis me. Hoc, ut
adimpleatur scriptura. Et reliquerunt 50
eum discipuli, & fugerunt omnes. Et se- 51
quebatur eum adolescens, super quo erat
sindon super nudum: & tenuerunt eum.
Et reliquit sindonem, & aufugit nudus. 52
Adduxerunt autem Jesum ad Caipham 53
principem sacerdotum. Et convenerunt
ad eum principes sacerdotum, & Scri-
bæ, & seniores. Petrus autem sequeba- 54
tur eum à longè, ad intus atrium princi-
pis sacerdotum, & sedit cum ministris
apud ignem ad calefaciendum se.

Sectio quinquagesima.

Principes verò sacerdotum, & concili- 55
um quærebant testimonium adversùs Je-
sum, ut occiderent eum, & non invene-
runt. Et multi testificati sunt contra 56
eum falsum, et non conveniebat testi-
monium eorum. Et suscitaverunt 57
quosdam qui testati sunt contra eum
falsum, dicentes; Nos audivimus 58
hunc dicere, Ego dissolvam hoc templum,
quod fecerunt manus, & post tres dies eri-
gam aliud non factum manibus. At ne 59
horum conveniebat testimonium. Sur- 60
rexit autem princeps Sacerdotum in me-
dium, & interrogavit Jesum, dicens;
Non respondes quicquam ad ea quæ testi-
ficantur isti contra te? Et non respondit 61
quicquam, sed tacebat. Et interrogavit
eum rursùs princeps sacerdotum, & di-
xit ei; Tu es Christus filius Benedicti?
Dixit ei Jesus, Ego sum: Et videbitis 62
filium hominis sedentem à dextera vir-
tutis, venientem super nubibus cœli. Sci- 63
dit autem summus sacerdotum vestimen-
ta sua, & ait; Quid indigetis testimo-
nio? Jam audistis blasphemiam mani- 64
festam vobis. Igitur judicaverunt eum
omnes dignum morte.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ከመዘ፡ ሰራቂ፡ ተደግኑ፡ መፃእክሙ፡ ም
49 ስለ፡ መጥባሕት፡ ወአብትር፡ ትእኅዙኒ። ወኵሎ፡ እሚረ፡ ሀለውኩ፡ ምስሌክሙ፡
50 እሜህር፡ በምኵራብ፡ ወኢአኃዝክሙኒ፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ዘውስተ፡ መጻሕ
51 ፍት። ወኅደግዎ፡ ኵሎሙ፡ አርዳኢሁ፡ ወጐዩ። ወተለዎ፡ አሐዱ፡ ወሬዛ፡
52 ዕራቁ፡ ወይትዓፀፍ፡ ሰንደኖ፡ ወአኀዝዎ፡ ወሬዛውት። ወኅደገ፡ ሰንደኖ፡ ወጐየ፡ ዕራ
ቁ።
በመስቀል፡ ዘጾም፡ ሀ፱፡ ሰዓት፡ ሌሊት።
53 ወወሰድዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኀበ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወተጋብኡ፡ ኵሎሙ፡ ሊቃነ፡ ካ
54 ህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወረበናት። ወተለዎ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ እምርሑቅ፡ እስከ፡
55 ውስተ፡ ዓጸደ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወነበረ፡ ምስለ፡ ወዓሊሆሙ፡ ይስኅን፡ መንገለ፡ በርህ።
56 ወኀሠሡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወኵሉ፡ ዓውድ፡ ዘያስተዋድይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወ
57 ኀጥኡ። ወብዙኃን፡ አስተዋደይዎ፡ ወኢኀብሩ፡ ኵሎሙ። ወቦ፡ እለ፡ ተንሥ
58 ኡ፡ ሰማዕተ፡ ሐሰት፡ ወነበቡ። ወይቤሉ፡ ንሕነ፡ ሰማዕናሁ፡ እንዘ፡ ይብል፡ አነ፡ እነሥ
59 ቶ፡ ለዝንቱ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ዘእደ፡ ገብሮ፡ ወበሠሉስ፡ እሐንጽ፡ ካልአ፡ ዘእደ፡ ኢገብ
60 ሮ። ወምስለዝ፡ ኢኀብረ፡ ስምዖሙ። ወተንሥአ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወሐተቶ፡ ለ
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አልቦኑ፡ ዘትትሐሠው፡ እንዘ፡ መጠነዝ፡ ያስተዋድዩከ።
61 ኢየሱስ፡ ወአርመመ፡ ወኢተሠጥወ፡ ወኢምንተኒ። ወካዕበ፡ ሐተቶ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወይቤ
62 ሎ፡ አንትኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወልዱ፡ ለቡሩክ። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እ
ው፡ አነ፡ ውእቱ፡ ትሬእይዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይነብር፡ በየማነ፡ ኀይል፡ ወ
63 ይመጽእ፡ በደመና፡ ሰማይ። ወሠጠጠ፡ አልባሲሁ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወይቤ፡ ምንተ፡
64 እንከ፡ ትፈቅዱ፡ ሎቱ፡ ስምዕተ። ናሁ፡ ሰማዕክሙ፡ ፀርፈቶ፡ ምንተ፡ እ
ኬ፡ ትብሉ። ወአግብኡ፡ ፍትሐ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ይቅትልዎ።

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Sicut illi qui furem persequuntur, ve- 48
nistis cum gladiis & baculis comprehendere me? Et toto die fui vobiscum do- 49
cens in templo, & non comprehendistis me, sed ut impleatur quod est in Scriptu-
ris. Et reliquerunt eum omnes discipuli ejus, & fugerunt. Et sequutus est eum 50
quidam juvenis nudus *existens* & involutus erat sindone: & prehenderunt eum 51
juvenes. Et reliquit sindonem & fugit nudus. 52

Crucifixione jejunii nonâ noctis horâ.

Et adduxerunt Dominum Jesum ad principes sacerdotum, & congregati erant 53
omnes principes sacerdotum, & scribæ, & Magistri. Et sequutus est eum Simon 54
Petrus è longè usque in atrium principis sacerdotum, & mansit cum ministris, ca- 55
lefaciens se ad flammam. Et quærebant principes sacerdotũ & totus concessus quod 56
objicerent Domino Jesu, & non potuerunt. Et multi accusârunt eum, & non con- 57
senserunt omnes. Et surrexerunt testes falsi, & loquuti sunt, Et dixerunt; Nos
audivimus eum dicentem; Ego destruam hanc domum sanctam quam manus fe- 58
cerunt, & triduo ædificabo aliam, quam manus non fecerunt. Et cum hoc non 59
conveniebat testimonium eorum. Et surrexit princeps sacerdotum, & interro- 60
gavit Dominum Jesum, & dixit ei; Nónne habes quo respondeas, hoc modo ac-
cusantib' te? Et Jesus siluit, & respondit nihil. Et iterum interrogavit eum prin- 61
ceps sacerdotum, & dixit ei; Túne es Christus filius Benedicti? Et dixit ei Dñs
Jesus; Si ego sum, videbitis filium hominis sedentem in dextra potentiæ, & ve- 62
nientem in nubibus cœli. Et laceravit vestimenta sua princeps sacerdotum, & 63
dixit; Quid ampliùs desideratis adversùs eum testes? Ecce vosmetipsi audîstis 64
blasphemiam ejus, quid igitur dicitis? Et retulerunt judicium omnes, & dixerunt;
Occidant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59
60 * بدین نیز بگواهي خود نمي ارزیدند * سرور امامان از میان بر خاست واز عیسي پرسید *
61 كه چرا جواب نمي دهي بدین کسان که درحق تو گواهي مي دهند * عیسي خاموش
شده بود وبدو هیچ جواب نداد * باز سرور امامان ازو پرسید * وگفت توي مسیح * پسر
62 خجسته * عیسي جواب داد وبدو گفت * منم منم فرزند ادمي بر دست [راست] ان سهمناك
63 نشسته * وخواهید دیدن که برابر آسمان بیاید * سرور امامان چون شنید * جبه خود را درید *
64 وگفت مرا گواهان چه درکارست * اینك بزبان خود برابر ما وشما افتري مي كند *
بشما چه مي بینید ایشان همگنان حکم کردند که مرگ بروي واجب است *

Neque in hoc testimonio suo pares 59
erant. Princeps sacerdotum è medio 60
surrexit, et Jesum interrogavit,
dicens; Quare responsum non das
his hominibus, qui in causâ tuâ
testimonium dant? Jesus tacebat, 61
et ei nullum responsum dedit. Rur-
sùs princeps sacerdotum eum inter-
rogavit, et dixit; Tune es Chri-
stus Filius Benedicti? Jesus re- 62
spondit et ei dixit; Ego sum, ego
sum: Filius hominis ad manum
dextram Terribilis sedebit, et vi-
debitis quòd in nube cœli veniet.
Princeps sacerdotum cùm audiret, 63
tunicam suam laceravit, et dixit;
Mihi testium quid opus est? Ecce 64
linguâ suâ coram nobis et vobis
blasphemavit: vobis quid videtur?
Ibi omnes judicium tulerunt, quòd
mors ei debita esset.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΖ'.

Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem ejus, & colaphizare
65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν
eum, & dicere ei; Prophetiza: Et ministri alapis eum impetebant.
αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον· Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν (τ) ἔβαλλον.
Et existente Petro in aula inferiùs, venit una ancillarum summi Sacerdotis:
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως·
Et videns Petrum calefacientem se, intuita illum, ait; Et tu cum Nazareno
67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ
Jesu eras. Ille autem negavit, dicens; Non novi, neque scio quid tu dicis.
68 Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις.
Et exiit foràs in vestibulum: & gallus cantavit. Et ancilla videns
καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα
69 eum rursum, cœpit dicere adstantibus; Quia hic ex illis est. Ille autem iterum
70 αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. Ὁ δὲ πάλιν
negavit. Et post pusillum rursus adstantes dicebant Petro; Verè ex illis
ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν
es: Etenim Galilæus es, & locutio tua similat. Ille autem cœpit anathematizare
71 εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
& jurare; Quia non novi hominem istum, quem dicitis. Et ex secundo
72 καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου
gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus;
ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος (υ) τοῦ ῥήματος, οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quòd ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et superans [se] flevit.
Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

CAP. XV. ιε'.

Et confestim in manè consilium facientes summi Sacerdotes cum senioribus
1 ΚΑὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
& Scribis, & universus consessus, vincientes Jesum abduxerunt, & tradiderunt
καὶ Γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ Συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν
Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Tu es rex Judæorum?
2 τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
Ille autem respondens ait illi; Tu dicis. Et accusabant eum summi Sacerdotes multa.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.
At Pilatus rursum interrogavit eum, dicens; Non
4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, Οὐκ
respondes quicquam? vide quanta te adversum testantur. At Jesus amplius
ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
5 nihil respondit, ita ut mirari Pilatum. Juxta verò festum solvebat illis
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς
6 unum vinctum, quemcunque petiissent.
ἕνα δέσμιον, (α) ὅνπερ ᾐτοῦντο.

MS.A. (τ)* ἔλαβον. (υ) τὸ ῥῆμα, ὡς εἶπεν Κεφ. ιε'. MS.A. (α) ὃν παρῃτοῦντο.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

65 ܘܫܪܝܘ ܐܢܫܝܢ ܪܩܝܢ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܚܦܝܢ ܗܘܘ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܩܦܚܝܢ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܢܒܐ.
66 ܘܫܡܫܐ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ * ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܠܬܚܬ ܒܕܪܬܐ. ܐܬܬ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ.
67 ܘܚܙܬܗ ܕܫܚܢ ܗܘܐ. ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܗܘܝܬ.
68 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܠܐܣܛܘܐ. ܘܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.
69 * ܘܚܙܬܗ ܬܘܒ ܗܝ ܥܠܝܡܬܐ. ܘܫܪܝܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘ.
70 * ܘܗܘ ܬܘܒ ܟܦܪ. ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ
71 ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܬ ܘܡܡܠܠܟ ܕܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ ܘܠܡܐܡܐ.
72 ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ.
ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. ܘܫܪܝ ܠܡܒܟܐ.
1 ܘܡܚܕܐ ܒܨܦܪܐ ܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ.
2 ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ
3 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܡܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ.
4 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܬܘܒ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܚܙܝ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ.
5 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪ ܦܝܠܛܘܣ.
6 * ܡܥܕܐ ܕܝܢ ܠܥܐܕܐ ܥܐܕܐ ܡܫܪܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܐܝܢܐ ܕܫܐܠܝܢ ܗܘܘ.

Et cœperunt quidam conspuere in vultum ipsius, & velare faciem ejus, & alapis eum cædere, ac dicere; Vaticinare. Ministri quoque percutiebant eum super maxillas ipsius. Quumque Simon esset inferiùs in atrio, venit quædam puella summi sacerdotis, viditque eum calefacientem sese, & respiciens in eum, dixit ei; Et tu cum Jesu Nazareno eras. Ipse verò inficiatus est, & ait; Nescio quid tu dicas. Et exivit extra in vestibulum, & cantavit gallus. Et rursus eum conspicata puella illa, cœpit dicere iis qui adstabant; Iste quoque ex ipsis est. Ipse verò rursum negavit. Et paulò post iterum ii qui adstabant, dixerunt Cephæ; Verè ex ipsis es: namque Galilæus es, & sermo tuus similis est. Ipse autem cœpit se devovere & jurare, Non novi hominem istum quem dicitis. Et in illa ipsa hora gallus cantavit secundâ vice. Et recordatus est Simon sermonis Jesu quem dixerat ei, Priusquàm cantaverit gallus duabus vicibus, ter me negabis: cœpitque flere.

Lectio ad matutinas in Parasceue Crucifixionis. 37.

CAP. XV.

STatim autem diluculò consilium inierunt principes sacerdotum cum senioribus, & cum Scribis, & cum tota synagoga; ac vinxerunt Jesum, eumque abduxère, & tradiderunt Pilato præsidi. Interrogavit autem eum Pilatus, Túne es rex Judæorum? Ipse verò respondit, & ait ei; Tu dixisti. Et accusabant eum principes sacerdotum in multis. Ipse verò Pilatus rursùs interrogavit eum, & dixit ei; Ne verbum quidem respondes? vide quàm multa testificantur contra te. Ipse autem Jesus nullum responsum dedit, ita ut miraretur Pilatus. Consueverat autem quocunque festo dimittere eis vinctum unum, quem ipsi postulâssent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

65 * وكسان ديكر بر روي او خيو زدند * و روي اورا مي پوشانيدند * وكروهي ديكر چپله
مي زدند * ومي كفتند پيغمبري كن * وخود را برهان * وسرهنكان نيز اورا مي زدند

ششت
منكر شدن شمعون وبانك كردن خروس

66 67 * شمعون دران جايكاه * زير برده بود نشسته كنيزكي ازان بزرك امامان * * شمعون را ديكه
68 كرد * وبدو كفت تو نيز † با عيسي ناصري بودي * * او انكار كرد * وكفت نمي دانم چه
69 ميكويي * واز دهليز بيرون † رفت خروس بانك كرد * باز آن كنيزك اورا ديد * و بديشان كه ايستاده
70 بودند مي كفت * اين نيز از ايشانست * * او ديكر باره انكار كرد * واندكي پستر ايشان *
كه ايستاده بودند * رفت * ايشان بصفا كفتند بحقيقت تو از ايشاني واز جليلي وسخن تو
71 بسخن ايشان مي ماند * * چون شمعون شنيد خويشتن را لعنت † مي كرد وسوكند مي خورد
72 كه اين مرد را نمي شناسم كه شما مي كوييد * خروس دوم بار بانك زد انكه شمعون كلمهٔ عيسي را
كه بدو كفته بود بياد † آورد وكريستن وزاري اغاز كرد واز كفتهٔ خود پشيمان شد و برفت

Et quidam alii in faciem ejus exspuebant, & vultum ejus obtegebant: & aliquot alii colaphos infligebant, & dicebant, Vaticinare, & teipsum libera: & satellites etiam eum cædebant.

LX. Abnegatio Cephæ, & vociferatio galli.

Simeon interea in illo loco inferiùs erat sedens: & ancilla quædam maximi sacerdotum Simeonem intuita est, & ei dixit; Tu etiam cum Jesu Nazaræo eras. Ille negavit, & dixit; Nescio quid dicas: & cum ex atrio egressus est, gallus vocem extulit. Rursus ea ancilla illum vidit, & eis qui astabant dixit; Hic etiam ex illis est. Ille iterùm negavit. Et paululùm post eos qui astabant ivit, illi etiam Cephæ dicebant; In veritate tu ex eis es, & ex Galilæa es, etenim sermo tuus sermonem illorum refert. Cùm Simeon hoc audiisset, seipsum devovit, & dejeravit; Hunc quidem hominem non novi, quem vos dicitis. Et gallus secundâ vice vocem emisit: Tunc Simeon verbum Jesu, quod ei dixerat, in memoriam revocavit, & flere & lugere cœpit, & dicti sui pænitens factus abiit.

Versio VULGATA LATINA.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cæde-
re, & dicere ei; Prophetiza: & ministri alapis eum cædebant. Et cùm esset Pe-
66 trus in atrio deorsùm, venit una ex ancillis summi sacerdotis: Et cùm vidisset Pe-
67 trum calefacientem se, aspiciens illum, ait; Et tu cum Jesu Nazareno eras. At il-
68 le negavit, dicens; Neque scio, neque novi quid dicas. Et exiit foràs ante atri-
um, & gallus cantavit. Rursùs autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere
69 circumstantibus; Quia hic ex illis est. At ille iterùm negavit. Et post pusillum
70 rursùs qui astabant, dicebant Petro; Verè ex illis es: nam & Galilæus es. Ille
71 autem cœpit anathematizare, & jurare; Quia nescio hominem istum, quem dici-
72 tis. Et statim gallus iterùm cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod
dixerat ei Jesus; Priùs quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

CAP. XV.

Et confestim manè consilium facientes summi sacerdotes, cum senioribus, & 1
Scribis, & universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt, & tradiderunt Pilato.
Et interrogavit eum Pilatus; Tu es rex Judæorum? at ille respondens, ait illi; Tu 2
dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursùm 3
interrogavit eum, dicens; Non respondes quidquam? vide in quantis te accusant. 4
Jesus autem ampliùs nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem fe- 5
stum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcunque petiissent. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

65 * وبداء قوم يتفلون عليه • ويغطون وجهه ويلطمونه ويقولون له تنبا لنا ايها المسيح من هو
66 الذي لطمك الان • وكان الخدام يلطمونه جدا * وفيما بطرس اسفل الدار جات فتاة من
67 جواري رييس الكهنة * راته يصطلي فلما راته قالت له وانت ايضا قد كنت مع يسوع
68 الناصري * فانكر قايلا لست ادري ولا اعرف ما تقولين • وخرج الي خارج الدار فصاح
69 الديك * وراته فتاه اخري فقالت للقيام ان هذا منهم * فانكر ايضا وبعد قليل قال القيام
70
71 لبطرس حقا انك منهم وانت جليلي وكلامك يشبه كلامهم * فبداء يلتعن ويحلف انه ما
72 يعرف هذا الانسان الذي تقولون * ثم مكانه صاح الديك ثانية • فذكر بطرس قول يسوع
انك قبل ان يصيح الديك مرتين تنكرني ثلث فتحول يبكي •

• الفصل الحادي والخمسون •

1 * فلما اصبحوا ايتمر روساء الكهنة مع المشيخة والكتبة ومع ساير الجموع • فاوثقوا يسوع
2 ومضوا به الي فيلاطس * وساله فيلاطس انت ملك اليهود • فاجابه قايلا انت قلت * وفرقه
3
4 روساء الكهنة كثيرا * ثم ساله فيلاطس ايضا اما تجيب بشي انظر كم يشكونك * فلم
5 تجبه يسوع بشي حتي ان فيلاطس تعجب * • الفصل الثاني والخمسون •
6 * وكان في كل عيد يطلق لهم اسيرا من احبوا •

Et cœperunt quidam conspuere in eum, & velare faciem ejus, & colaphizare eum, ac dicere ei; Prophetiza nobis, O Christe, quis est qui te colaphizavit modò: Et ministri cædebant eum alapis vehementer. 65 *Et dum esset Petrus in imo atrio, venit puella quædam ex ancillis principis sacerdotum,* 66 *Vidit eum calefacientem se: & cùm vidisset eum, dixit illi; Et tu quoque eras cum Jesu Nazareno.* 67 *At negavit, dicens; Nescio & ignoro quid dicas. Et egressus est extra atrium, & cantavit gallus.* 68 *Viditque eum puella alia, & dixit astantibus; Certè iste est ex illis.* 69 *Et negavit iterùm. Et post pusillum dixerunt astantes Petro; Verè tu es ex illis, & tu es Galilæus, & loquela tua similis est loquelæ eorum.* 70 *Et cœpit anathematizare se, & jurare, se non cognoscere hunc hominem quem dicitis.* 71 *Et ibidem cantavit gallus secundò. Et recordatus est Petrus sermonis Jesu, Quia tu antequàm cantet gallus bis, negabis me ter, & convertit se ad flendum.* 72

Sectio quinquagesima prima.

CAP. XV.

Cum autem manè surrexissent, consilium fecerunt principes sacerdotum cum senioribus, & Scribis, & cum reliquis turbis: & vinxerunt Jesum, & 1 *duxerunt eum ad Pilatum. Et interrogavit eum Pilatus, Túne es rex Judæorum? Respondit ei, dicens; Tu dixisti.* 2 *Et accusaverunt eum principes sacerdotum multipliciter.* 3 *Et interrogavit eum Pilatus iterùm; Non respondes quicquam? Vide quantis accusent te.* 4 *Et non respondit ei Jesus quicquam, ita ut Pilatus miraretur.* 5

Sectio quinquagesima secunda.

Et in omni festo dimittebat eis vinctum qualem voluissent. 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

65 ወአኀዙ፡ እምውስቴቶሙ፡ ይወርቅዎ፡ ወይጸፍዕዎ፡ ገጾ፡ ወይጕርዕዎ፡ ወይብልዎ፡
ተነበይ፡ ለነ፡ ክርስቶስ፡ መኑ፡ ጸፍዐከ።
በእንተ፡ ዘክሕደ፡ ጴጥሮስ።
66 ወእንዘ፡ ሀሎ፡ ጴጥሮስ፡ ታሕተ፡ ውስተ፡ ዓጸድ፡ መጽአት፡ አሐቲ፡ ወለተ፡ ሊቀ፡ ካህ
67 ናት። ወርእየቶ፡ ለጴጥሮስ፡ ይስኅን፡ ወነጸረቶ፡ ወትቤሎ፡ አንተኒ፡ ምስለ፡ እግዚ
68 እ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ሀለውከ። ወይቤላ፡ ኢያአምር፡ ወኢይጤይቅ፡ ዘትብሊ።
69 ወወፅአ፡ አፍአ፡ ኀበ፡ ጽንፈ፡ ዓጸድ፡ ወነቀወ፡ ደሮሁ፡ ሶቤሃ። ወርእየቶ፡ ካዕበ፡ ወ
70 ለት፡ ወትቤሎሙ፡ ለእለ፡ ይቀውሙ፡ ሂየ፡ ዝኒ፡ እምኔሆሙ፡ ውእቱ። ወክሕደ፡
ካዕበ። ወእምድኅረ፡ ሕቅ፡ ካዕበ፡ ይቤልዎ፡ ለጴጥሮስ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ አማን፡ እ
71 ምኔሆሙ፡ አንተ፡ ወገሊላዊ፡ አንተ፡ ወቃልከ፡ ያዓውቀከ። ወአኀዘ፡ ይትረገም፡
72 ወይምሐል፡ ከመ፡ ኢያአምሮ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘትብሉ። ወሶቤሃ፡ ነቀወ፡ ካዕ
በ፡ ደሮሁ፡ ወተዘከረ፡ ጴጥሮስ፡ ቃሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘይቤሎ፡ ሠለሰ፡ ትክሕ
ደኒ፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡ ደሮሁ፡ ወበከየ።
በጽባሕ፡ ዓርብ፡
1 ዘ ወሶበ፡ ጸብሐ፡ ተማከሩ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወረበናት፡ ወጸሐፍት፡ ወኵሉ፡ ዓውድ፡
2 ወአሠርዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሰድዎ፡ ወመጠውዎ፡ ለጲላጦስ። ወተስእሎ፡
ጲላጦስ፡ አንተኑ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ። ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡
3 አንተ፡ ትቤ። ወአስተዋደይዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ብዙኀ፡ ወውእቱሰ፡ አልቦ፡ ዘአው
4 ሥአ። ወተስእሎ፡ ካዕበ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎ፡ አልቦኑ፡ ዘትሰጠው፡ እንዘ፡ መጠነ፡
5 ዝ፡ ያስተዋድዩከ። ወኢተሰጥወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢምንትኒ፡ ወአንከረ፡ ጲ
6 ላጦስ። ወለለ፡ በዓል፡ ያሐዩ፡ ሎሙ፡ አሐደ፡ እሙነ፡ ሙቁሓን፡ አሐደ፡ ዘአብ
ደሩ።

Et cœperunt *quidam* ex illis conspuere in eum, & palmis percutere faciem ejus, 65
& colaphos impingere ei, & dixerunt ei; Prophetiza nobis Christe, quis pal-
mâ percussit te.

De abnegatione Petri.

Et existente Petro inferiùs in atrio, venit quædam filia principis sacerdotum, 66
Et vidit Petrum calefacientem seipsum: & aspexit eum, & dixit ei; Tu cum Do- 67
mino Jesu Nazareno fuisti. Et *ipse* dixit ei, Nescio & non capio quod dicis. Et 68
exivit foràs ad extremitatem atrii: & cantavit gallus statim. Et vidit eum ite- 69
rum filia, & dixit astantibus ibi; Hic ex illis *est*. Et negavit iterum. Et posteà 70
paululùm, rursus dixerunt Petro astantes; Amen ex illis es: Et Galilæus es, & lo-
quutio tua manifestum te facit. Et cœpit execrari, & jurare; Nescio hominem 71
illum quem dicitis. Et statim cantavit iterum gallus: et recordatus est Petrus 72
eloquii Domini Jesu, qui dixerat ei; Ter negabis me, priusquàm cantaverit gal-
lus: & flevit.

CAP. XV.

Matutino Parasceues.

Et quando diluculum erat, consilium inierunt principes sacerdotum, & magi- 1
stri, & scribæ, & totus consessus, & vinxerunt Dominum Jesum, & adduxerunt
eum, & tradiderunt eum Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Túne *es* rex Ju- 2
dæorum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Tu dicis. Et accusabant eum 3
principes sacerdotum multúm: ipse autem nihil respondit. Et interrogavit eum 4
rursus Pilatus, & dixit ei; Nónne habes quid respondeas hoc modo te accu-
santibus? Et non respondit Dominus Jesus aliquid: & miratus est eum Pilatus. 5
Et unoquoque festo servabant eis unum ex vinctis, quemcunque voluissent. 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

شست یك   بردند مسیح را بخانه پیلاطوس

1 * وچون صباح شد بزرگان • وامامان • با پیران ونویسندگان مشورت کردند • ورای زدند
2 با همه جماعت وعوام • وعیسی را بستند • وبردند • در دست پیلاطوس زوباشی سپاردند •
3 * پیلاطوس ازو پرسید • توی ملك یهودیان • او جواب داد وگفت تو گفتی * وبه بسیار
4 چیزها بزرگان وامامان ‡ برو بدی می گفتند • * باز پیلاطوس بدو گفت جواب نمی دهی
5 ببین بر تو چند گواهی می دهند • * اما عیسی هیچ جواب نمی داد چنانك پیلاطوس
6 حیران ماند * وپیلاطوس را عادت بود • که در هر عید اسیری • از بهر ایشان آزاد می
کرد • هر انکس را که ایشان ‡ می خواستند •

LXI. Abduxerunt Christum in domum Pilati.

CAP. XV.

Et cùm mane esset, magnates, & sacerdotes, cum senioribus et scribis consilium agitabant, & sententias pensabant cum tota congregatione & populo: et Jesum ligaverunt, et abducentes in manum Pilati præsidis tradiderunt. 1 *Pilatus eum interrogavit, Túne es rex Judæorum? Ille responsum dedit, et dixit; Tu dixisti.* 2 *Et in rebus multis magnates et sacerdotes de eo malum dicebant.* 3 *Rursùs Pilatus ei dixit; Responsum non das? Vide contra te quot testificentur.* 4 *Veruntamen Jesus nullum responsum dedit, adeò ut Pilatus attonitus maneret.* 5 *Pilato autem mos erat, ut omni festo vinctum unum eorum gratiâ liberum faceret, quemcunque ipsi postularent.* 6

Erat autem *dictus* Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
homicidium fecerant. Et *vociferata* turba, cœpit *postulare*, sicut semper faciebat
8 φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
illis. *At* Pilatus respondit eis, *dicens*; Vultis *absolvam* vobis
9 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν
regem Judæorum? (Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent
10 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; (β) (Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον (γ) παραδεδώκεισαν
eum summi Sacerdotes.) *At summi Sacerdotes* concitaverunt turbam, ut magis
11 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον
Barabbam *absolveret* eis. *At* Pilatus respondens, iterum ait illis;
12 τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς,
Quid ergò vultis faciam *quem dicitis regem* Judæorum? Illi *autem* iterum
13 Τί οὖν θέλετε (δ) ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν
clamaverunt; Crucifige eum. *At* Pilatus dicebat illis; Quid enim *malum*
14 (ε) ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν
fecit? Illi *autem abundantiùs* clamabant; Crucifige eum. *At* Pilatus
15 ἐποίησεν; οἱ δὲ (ζ) περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος
volens populo *sufficiens* facere, *absolvit* illis Barabbam: &
βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ
tradidit Jesum *flagellans*, ut crucifigeretur. *At* milites abduxerunt eum
16 παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν

intra aulam, quod est prætorium, & convocant totam cohortem: Et induunt eum
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν 17
purpuram, & *circumponunt* ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salu-
πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
tare eum; *Gaude*, rex Judæorum. Et percutiebant ejus caput
ζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε (η) βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν 19
arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquam
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε 20
illuserunt ei, exuerunt illum *purpuram*, & induerunt eum *vestimenta propria*:
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια·
& educunt illum ut crucifigerent eum. Et *angariant* prætereuntem quempiam
καὶ (θ) ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα (ι) σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα 21
Simonem Cyrenæum, (venientem *ex agro*, patrem Alexandri & Rufi,) ut tolleret
Σίμωνα Κυρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,) ἵνα ἄρῃ
crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum,
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, 22
Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: *is verò* non accepit.
Κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 23
Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super
Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, (κ) διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' 24
eis, quis quid tolleret.
αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

MS.A. (β) Ἐπεγίνωσκεν (γ) παραδεδώκεσαν (δ) ποιήσω τὸν βασιλέα (ε) ἔκραξαν, λέγοντες, (ζ) περισσῶς ἔκραζον, (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἄγουσιν (ι) σταυρώσουσιν (κ) διαμερίζουσι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܪܐܒܐ ܕܥܡ ܒܥܠܝ ܕܒܒܐ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܕܩܛܠܐ ܒܐܣܛܣܝܣ ܥܒܕܘ ܗܘܘ܂
8 ܘܩܥܐ ܥܡܐ ܘܫܪܝ ܠܡܫܐܠ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂
9 ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂
10 ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܛܠ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ܂
11 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܓܪܝܘ ܠܟܢܫܐ ܕܠܒܪܐܒܐ ܢܫܪܐ ܠܗܘܢ܂
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂
13 ܘܗܢܘܢ ܬܘܒ ܩܥܘ ܙܩܘܦܝܗܝ܂
14 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܙܩܘܦܝܗܝ܂
15 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܟܢܫܐ ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪܐܒܐ ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܢܓܕ ܕܢܙܕܩܦ܂
16 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܐܥܠܘܗܝ ܠܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܦܪܛܘܪܝܢ ܘܩܪܘ ܠܟܠܗ ܐܣܦܝܪ܂
17 ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ ܘܓܕܠܘ ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ܂
18 ܘܫܪܝܘ ܠܡܫܐܠ ܒܫܠܡܗ ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂
19 ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܒܩܢܝܐ ܘܪܩܝܢ ܗܘܘ ܒܐܦܘܗܝ ܘܓܚܢܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܘܣܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
20 ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ ܐܫܠܚܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ܂
21 ܘܫܚܪܘ ܚܕ ܕܥܒܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܐܒܘܗܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܘܕܪܘܦܘܣ ܕܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ܂
22 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܓܓܘܠܬܐ ܐܬܪܐ ܕܡܬܬܪܓܡ ܩܪܩܦܬܐ܂
23 ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܡܪܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܘܪܐ ܘܗܘ ܠܐ ܢܣܒ܂
24 ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ ܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ ܡܢܘ ܡܢܐ ܢܣܒ܂

Erat autem quidam qui vocabatur Bar-Abba, vinctus cum seditiosis illis qui cædem in seditione fecerant. 7
Et vociferatus est populus, cœpitque postulare quod consueverat ipsis facere. 8
Ipse verò Pilatus respondit, & ait; Vultis dimittam vobis regem Judæorum? 9
Noverat enim Pilatus quòd per invidiam tradiderant eum principes sacerdotum. 10
Principes autem sacerdotum nimiùm solicitárunt turbas ut dimitteret Bar-Abbam. 11
At ipse Pilatus dixit eis; Quid igitur vultis faciam isti, quem vos vocatis Regem Judæorum? 12
Illi verò rursùs vociferati sunt, Crucifige eum. 13
Ipse autem Pilatus subdit eis; Quid enim mali fecit? Illi verò magis clamabant, Crucifige eum. 14
Pilatus autem voluit facere rem gratam populis, & solvit eis Bar-Abbam, tradiditque eis Jesum, cùm flagellatus esset, ut crucifigeretur. 15
Cæterùm milites introduxerunt eum in atrium quod est prætorium, & advocaverunt totam catervam. 16
Et induerunt eum purpurâ, & implexam imposuerunt ei coronam spineam. 17
Cœperúntque eum salutare, *dicentes*; Ave rex Judæorum. 18
Et percutiebant eum in caput ipsius calamo, & conspuebant in faciem ejus, ac summittebant genua sua, & adorabant eum. 19
Quumque illusissent ei, exuerunt eum purpurâ, & induerunt eum vestimentis ipsius, eúmque abduxerunt ut cruci suffigerent. 20

Ad horam tertiam. 38.

Porrò angariárunt quendam prætereuntem Simonem Cyrenæum venientem ex pago, patrem Alexandri, & Rufi, ut bajularet crucem ejus. 21
Et adduxerunt eum in Gogultha locum, qui exponitur, Cranium capitis. 22
Et dederunt ei bibendum vinum mistum cum myrrha: ipse verò non sumpsit. 23
Quúmque cruci suffixissent eum, partiti sunt vestimenta ejus, & jecerunt super ea sortem, quid quis acciperet. 24

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 *واسيري در زندان بود نام او برابا • با ايشان كه فتنه كرده بودند ودر فتنه كشندكي † نيز كرده
8 بودند • * عوام بانك ونعره بر او زدند • وعادت هر سالي را مي طلبيدند • * بيلاطوس جواب †
9
10 داد كه مي خواهيد • كه ملك يهوديانرا آزاد كنم • * براي انك بيلاطوس معلوم كرده
11 بود • كه سرور امامان اورا از حسودي بدست داده بود • * وبزرك امامان † بخلق سپارش مي
12 كرد كه باتفاق همه بكويند كه برابا را آزاد كن • وايشان چنين كردند • * باردوم بيلاطوس
13 بديشان كفت • كه چكنم † با اين كس كه اورا ملك يهوديان مي خوانيد * بانك بر او زدند •
14 كه اورا بردار كن • * بيلاطوس كفت چه بدي كرده است ايشان دكر بار بانك † بر
15 او زدند كه بر دار كن • * وبيلاطوس بارادت عوام يكي بود برابا را آزاد كرد • وعيسي بعد از
خلافت كردن وزدن بديشان سپرد شست دو سپردن فيلاطوس مسيح را
16 تا بر دار كنند * انكه سرهنكان اورا بيرون بردند • در دهليز † سراي • اوباش وعوام
17 بر وجمع شدند • * واورا جامه سرخ پوشانيدند • واز تلو تاجي بافتند وبر سر او نهادند •
18 * وهرزه كفتن اغاز كردند • وسلام مي دادند • وكفتند سلام بر تو اي ملك يهوديان •

Et vinctus quidam in carcere erat, cui nomen Barabbas, cum illis qui seditionem fecerant, & per seditionem cædem etiam patraverant. 7
Populus igitur clamore & vociferatione eum adorti sunt, & consuetudinem singulorum annorum postulabant. 8
Pilatus responsum dedit; Num vultis ut regem Judæorum dimittam? 9
Eò quòd Pilatus certior factus esset, quod princeps sacerdotum illum ex invidia in manum ejus tradidisset. 10
At princeps sacerdotum populo mandatum fecerat, ut consensu uno dicerent, Quin Barabbam dimitte. Illi itaque sic fecerunt. 11
Vice secundâ Pilatus illis dixit; Quid igitur faciam cum illo homine, quem regem Judæorum vocatis? 12
Clamorem ei retulerunt, Illum quidem in crucem age. 13
Pilatus dixit; Quid mali fecit? At illi rursùs eum inclamarunt; Quin in crucem agas. 14
Pilatus autem voluntati populi assentiens, Barabbam solvit, & Jesum post ludificationem & verberationem illis tradidit. 15

LXII. Tradit Pilatus Christum ut in crucem agerent.

Tunc satellites eum eduxerunt in atrium aulæ, turbis vulgi in eum congregatis. 16
Et ei vestem rubeam induerunt, & ex spinis coronam texentes capiti ejus imposuerunt. 17
Et subsannare cœperunt, & salutabant dicentes; Salve, ô rex Judæorum. 18

Versio VULGATA LATINA.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditio-
8 ne fecerat homicidium. Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper fa-
9 ciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit; Vultis dimittam vobis regem
10 Judæorum? Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.
11 Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. Pila-
12 tus autem iterùm respondens, ait illis; Quid ergò vultis faciam regi Judæorum?
13 At illi iterùm clamaverunt; Crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis; Quid
14 enim mali fecit? At illi magis clamabant; Crucifige eum. Pilatus autem vo-
15 lens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Jesum flagellis cæsum,
16 ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant
totam cohortem. Et induunt eum purpurâ, & imponunt ei plectentes spineam 17
coronam. Et cœperunt salutare eum; Ave, rex Judæorum. Et percutiebant 18
caput ejus arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum. 19
Et postquàm illuserunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum vestimentis 20
suis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem 21
quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi,
ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est inter- 22
pretatum, Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non acce- 23
pit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, 24
quis quid tolleret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * وكان الذي يقال له باربان اسيرا من المنافقين الذين كانوا قتلوا في الفتنة * فصاح
الجماعة وبداوا يسالوا كما قد كان يصنع لهم * فاجابهم فيلاطس قايلا اتريدون ان اطلق
9 10 لكم ملك اليهود * لانه كان قد علم ان روساء الكهنة انما اسلموه حسدا * وان روساء
11 الكهنة حركت الجماعة بان يسالوه بزيادة ان يطلق لهم باربان * فاجابهم فيلاطس ايضا
12 قايلا ماذا تحبون ان اصنع بالذي تقولون عنه انه ملك اليهود * فصاحوا ايضا اصلبه *
13 14 * فقال لهم فيلاطس اي شر فعل فازدادوا صياحا اصلبه * فاراد فيلاطس ان يرضي الجماعة
15 16 فاطلق لهم باربان واسلم اليهم يسوع ليضرب ويصلب * فذهب به الشرط الي داخل الدار
17 الابروطوريون الذي هو دار الولاية وجمعوا عليه العسكر * ثم البسوه لباسا برفيرا * وضفروا
18 اكليلا من شوك ووضعوه علي راسه * وبدوا يسلمون عليه قايلين * السلام يا ملك اليهود *
19 20 * ويضربون راسه بقصبة * ويتفلون في وجهه * ويسجدون له علي ركبهم * فلما هزوا به عروه
21 ثياب البرفير والبسوه ثيابه * ثم اخرجوه ليصلبوه * وسخروا واحدا قيروانيا يسمي سمعان جاييا
22 من الحقل وهو ابو الاكسندرس وروفس ليحمل صليبه * واتوا به الي موضع الجلجلة التي
23 24 تاويلها الجمجمة * واعطوه خمرا ممزوجا بمر ليشرب فلم ياخذه * ولما صلبوه اقتسموا بينهم
ثيابه واقترعوا عليها *

Et erat qui vocabatur Baranban vinctus, ex flagitiosis qui cædem commiserant in seditione. 7
Clamavit ergò turba, & cœpit petere prout faciebat illis. 8
Respondit illis Pilatus, dicens; Vultisne, ut dimittam vobis regem Judæorum? 9
Nam ipse jam noverat quòd principes sacerdotum certò tradidissent eum ex invidia. 10
Principes autem sacerdotum concitaverunt turbam, ut rogarent eum enixiùs ut dimitteret eis Baranban. 11
Et respondit eis Pilatus iterùm, dicens; Quid cupitis ut faciam de illo quem dicitis esse regem Judæorum? 12
Clamaverunt iterùm, Crucifige eum. 13
Ait illis Pilatus, Quid mali fecit? Et adjecerunt, clamantes; Crucifige eum. 14
Voluit ergò Pilatus satisfacere turbæ, dimisitque eis Baranban, & tradidit illis Jesum ut flagellaretur, & crucifigeretur. 15
Quare duxerunt eum cohortes intra atrium prætorii, qui est locus præsidialis, & congregaverunt contra eum exercitum; 16
Tum induerunt eum veste purpureâ, & plexuerunt coronam de spinis, et posuerunt eam super caput ejus. 17
Et cœperunt salutare eum, dicentes; Salve O rex Judæorum: 18
Et percutiebant caput ejus arundine, et conspuebant in faciem ejus, et adorabant eum super genua sua. 19
Cùmque illusissent ei, exuerunt illum veste purpureâ, et induerunt eum vestimentis suis, et eduxerunt eum ut crucifigerent illum. 20
Et angariaverunt quendam Cyrenæum qui vocabatur Simon, venientem de rure (et iste pater erat Alexandri et Rufi) ut ferret crucem ejus. 21
Et adduxerunt eum ad locum Gagalat, cujus interpretatio est, Calvaria. 22
Et dederunt ei vinum mistum cum myrrha, ut biberet; at non sumpsit illud. 23
Et cùm crucifixissent eum, diviserunt inter se vestimenta ejus, et sortem jecerunt super illa. 24

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሀሎ፡ ሙቁሕ፡ ዘስሙ፡ በርባን፡ ምስለ፡ እለ፡ ገብሩ፡ ሀከከ፡ ወምስለ፡ ቀተልት፡ ነፍ
8 ስ፡፡ ወዐርገ፡ ሕዝብ፡ ወከልሑ፡ ወሰአሉ፡ ይግበር፡ ሎሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡፡
9 ወአውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ትፈቅዱኑ፡ እኅድግ፡ ለክሙ፡ ለንጉሠ፡ አይሁ
10 ድ፡፡ እስመ፡ ያአምሮሙ፡ ከመ፡ በቅንአቶሙ፡ አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡፡
11 ወሊቃነ፡ ካህናትሰ፡ ሆከዎሙ፡ ለሕዝብ፡ ከመ፡ በርባንሃ፡ ይሰአሉ፡ ያሕይዉ፡ ሎ
12 ሙ፡፡ ወካዕበ፡ አውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትፈቅዱ፡ እረ
13 ስዮ፡ ለዘ፡ ተብህለ፡ ንጉሠ፡ አይሁድ፡፡ ወካዕበ፡ ከልሑ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ስ
14 ቅሎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ምንተ፡ እኩየ፡ ገብረ፡ ወፈድፋደ፡ ጸርኁ፡ ወይቤ
15 ሉ፡ ስቅሎ፡፡ ወመከረ፡ ጲላጦስ፡ ይግበር፡ ፈቃዶሙ፡ ለሕዝብ፡ ወአሕየወ፡ ሎሙ፡
በርባንሃ፡ ወቀሠፎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሀቦ፡ ይስቅልዎ፡፡
በዓርብ፡ በ፫፡ ሰዓት፡፡
16 ወነሥእዎ፡ ሐራ፡ ወአበኡ፡ ዐጸደ፡ ኀበ፡ መኰንን፡ ወጸውዑ፡ ኵሎ፡ ሰራዊተ፡ ሰጺ
17 ራ፡፡ ወአልበስዎ፡ ሜላተ፡ ወፀፈሩ፡ አክሊለ፡ ዘሦክ፡ ወአስተቀጸልዎ፡ ወይሰልቁ፡፡
18 ወይብልዎ፡ ባሐ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወይዘብጥዎ፡ ርእሶ፡ በሕለት፡ ወይወርቁ
19 ሎ፡ ወየስተበርኩ፡ ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡፡ ወሶበ፡ ተሳለቁ፡ ሳዕሌሁ፡ ሰለብዎ፡ ውእተ፡
20 ሜላተ፡ ወአልበስዎ፡ አልባሲሁ፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ይስቅልዎ፡፡ ወዐበጡ፡ አሐደ፡
21 ኀላፌ፡ ስምዖንሃ፡ ቀሬናዌ፡ እንተ፡ እምሐቅል፡ አቡሁ፡ ለአለክሳንድሮስ፡ ወሩፎ
22 ስ፡ ከመ፡ ይጹር፡ መስቀሎ፡፡ ወወሰድዎ፡ ብሔረ፡ ጎልጎታ፡ ዘበትርጓሜሁ፡ ይብል
23 ዎ፡ ቀራንዮ፡ መካን፡፡ ወወሀብዎ፡ ይስተይ፡ ወይነ፡ ምስለ፡ ከርቤ፡ ቱሡሐ፡ ወአበ
24 ዮ፡፡ ወሰቀልዎ፡ ወተዓፀዉ፡ ውእተ፡ አልባሲሁ፡ ወተካፈሉ፡ ዘከመ፡ ይነሥኡ፡፡

Et fuit vinctus *homo* cujus nomen erat Barabas, cum seditiosis & homi-
cidis. Et ascenderunt populi, & clamârunt, & rogârunt, ut faceret iis sicut 7 8
consueverat. Et respondit Pilatus, & dixit iis; Vultisne ut servem vobis regem 9
Judæorum? Quoniam sciebat quòd per invidiam tradidissent eum principes 10
sacerdotum. Et principes sacerdotum concitârunt populos, ut Barabam pete- 11
rent servari iis. Et iterum respondit Pilatus, & dixit iis; Quid igitur vultis fa- 12
ciam ei qui dicitur rex Judæorum? Et iterum clamârunt omnes, & dixerunt; 13
Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus; Quid mali fecit? Et ampliùs clamârunt, 14
& dicebant; Crucifige eum. Et consultò constituit Pilatus facere *secundùm* 15
voluntatem populorum, & servavit iis Barabam: & flagellavit Dominum Jesum,
& tradidit eum, ut crucifigerent eum.

Tertiâ horâ parasceues.

Et duxerunt eum milites intra atrium, ad judicem, & convocârunt totum agmen,
scilicet, spiram: Et induerunt eum purpurâ, & plexerunt coronam spinosam. 16 17
Et coronaverunt eum, & deriserunt: Et dixerunt ei; Ave rex Judæorum. 18
Et verberabant caput ejus calamo: & conspuebant ei, & genuflectebant, & 19
adorabant eum. Et quum illusissent super eum, exuerunt eum istâ purpurâ, & 20
induerunt eum vestimentis suis: & adduxerunt eum ubi crucifigebant eum.
Et angariârunt quendam prætereuntium, Simonem Cyrenæum, (venientem *ex* 21
agro, patrem Alexandri & Rufi) ut portaret crucem ejus. Et duxerunt eum *in* 22
locum Golgotha: quod in expositione ejus vocant, Cranii locum. Et dederunt 23
ei bibendum vinum myrrhâ commixtum: & recusavit. Et crucifixerunt eum, 24
& sortem miserunt super vestimentis suis, & diviserunt, quemadmodum accepissent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وني را بر سرش مي زدند * و در روي او خيو مي انداختند و برانو درمي امدند و اورا
20 سجود مي كردند * و چون اين همه تسخر كردند * جامه سرخ را ازو بركندند * و جامه خودش
21 پوشانيدند * و بدر اوردند * تا بر دار شود * و شخصي بگذار بود * نام او شمعون قوريني * اورا
بسخره گرفتند * واين كس از ده [امده و پدر] الكسندروس و روفس بود * و صليب را
22 بر كول او بار كردند * و امدند در مقامي كه نام ان كاغولتا است * و تفسيرش كله سر
23 * و سركه را با تلخي بياميختند و بدو دادند كه بخورد و نستد
24 * چون اورا بر صليب
شست سوم اويختن مسيح را بر صليب
اويختند * جامه اورا بخش كردند * [و بر و قرعه انداختند كه چه هر كسي ستاند]

Et calamum in caput ejus impegerunt, & in vultum ejus sputum injecerunt, & genibus ingressi sunt, & adorationem illi præstiterunt. 19
Cùmque his omnibus illusissent, veste rubrâ exutum vestimentis suis induerunt, & eduxerunt ut in crucem ageretur. 20
Et quidam transibat, cui nomen Simeon Cyrenæus, quem angariabant; homo autem ille ex agro veniebat, & pater Alexandri & Rufi erat: & crucem tergo illius imponebant. 21
Et venerunt in locum, cui nomen Gagulta est, & interpretatio ejus est Cranium. 22
Et acetum cum felle miscuerunt, & ei dederunt ut biberet, sed non accepit. 23

LXIII. Suspensio Christi in cruce.

Cùm eum in cruce suspendissent, vestimenta ejus partiti sunt, & super ea sortem jecerunt, quid quisque acciperet. 24

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum. Et erat *inscriptio* causæ ejus
25 Ἦν δὲ (λ) ὥρα τρίτη, καὶ ἐσαύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ
26 *inscripta:* REX JUDÆORUM. Et cum
27 ἐπιγεγραμμένη, 'Ο ΒΑΣΙΛΕΥ'Σ ΤΩ͂Ν 'ΙΟΥΔΑΙ'ΩΝ. Καὶ σὺν
eo crucifigunt duos latrones: unum à dextris, & *unum* à sinistris ejus. Et
28 αὐτῷ σαυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων (μ) αὐτοῦ. Καὶ
impleta est scriptura, *dicens;* Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes
29 ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι
blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes; Vah, *destruens*
ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐὰ, ὁ καταλύων
templum, & in tribus diebus *ædificans,* Serva temetipsum, *&* *descende* de
30 τὸν ναὸν, (ν) καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ
cruce. Similiter *autem* & summi Sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum
31 τοῦ σαυροῦ. 'Ομοίως (ξ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες, πρὸς ἀλλήλους μετὰ
Scribis dicebant; Alios *servavit,* seipsum non potest *servare.* Christus
32 τῶν Γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. 'Ο Χριστὸς
rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus & credamus. Et
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σαυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ
concrucifixi ei *exprobrabant ei.* Factâ *autem* horâ sextâ, tenebræ
33 οἱ συνεσαυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος
facta sunt per totam terram, usque in horam nonam. Et horâ nonâ
34 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ (π) ἐννάτῃ
exclamavit Jesus voce magnâ; dicens, Eloi, eloi, lamma sabachthani?
ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωῒ, Ἐλωῒ, (ρ) λαμμᾶ σαβαχθανί;
quod est interpretatum; Deus meus, Deus meus, *in* quid me dereliquisti?
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (σ) Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;
35 Et quidam *astantium* audientes, dicebant; Ecce Eliam vocat. Currens
Καί τινες τῶν (τ) παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ἰδοὺ Ἠλίαν φωνεῖ. Δραμὼν 36
autem unus, & implens spongiam aceto, circumponénsque calamo, potum dabat
δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν
ei, dicens; Sinite, videamus si veniat Elias *detrahere* eum. At Jesus
αὐτὸν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 37
emittens vocem magnam, expiravit. Et *interexpansum* templi scissum est in
ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38
duo à *sursum* usque deorsum. Videns autem Centurio *astans* ex adverso
δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας 39
ejus, quia sic clamans expirâsset, ait; Verè homo hic, filius erat
αὐτοῦ, ὅτι (υ) οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος, υἱὸς ἦν
Dei. Erant autem & mulieres de longè *spectantes, in quibus erat* Maria Mag-
Θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ- 40
dalene, & Maria Jacobi *parvi,* & *Jose* mater, & Salome.
δαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη.

Marginal sections: σιγ / ι — σιδ / α — σιε / α — σις / η — σιζ / ς — σιη / β — σιθ / β — σκ / β — σκα / ς; σκβ / β — σκγ / α — σκδ / β — σκε / β — σκς / ς

MS. A. (λ) τρίτη ὥρα, (μ) αὐτοῦ. ***Καὶ οἱ παραπορευόμενοι (ν) καὶ τρισὶν, (ξ) καὶ (ο) ἐνάτης. (π) ἐνάτῃ (ρ) λιμᾶ σιβακθανεί; (σ) Ὁ Θεὸς, ὁ Θεός μου, (τ) ἐκεῖ ἑστηκότων (υ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܕܝܢ ܫܥܐ ܬܠܬ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. * ܘܡܬܟܬܒܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ.
26 ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܙܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܤܡܠܗ.
27
28 * ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ. * ܕܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ * ܠܛ *
29 * ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ.
30 ܐܘ ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. * ܘܗܟܢܐ
31 ܐܦ ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ. ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܤܦܪ̈ܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ
32 ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. * ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܤܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ
ܒܗ. ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܚܤܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܠܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܡ *
33 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ.
34 * ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. ܕܐܝܬܘܗܝ
35 ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. * ܘܐܢܫܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܝܢ
36 ܗܘܘ. ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. * ܘܪܗܛ ܚܕ ܘܡܠܐ ܐܤܦܘܓܐ ܚܠܐ. ܘܐܪܟܢܗ ܒܩܢܝܐ ܠܡܫܩܝܘܬܗ.
37 ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܚܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
38 ܘܫܠܡ. * ܘܐܦܝ̈ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝܘ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ ܠܥܠ ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ. * ܟܕ ܚܙܐ
39 ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܕܗܟܢܐ ܩܥܐ ܘܫܠܡ. ܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ
40 ܓܒܪܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܐܦ ܢܫ̈ܐ ܕܡܢ ܪܘܚܩܐ ܚܙܝܢ ܗܘܝ. ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܙܥܘܪܐ ܘܕܝܘܤܐ ܘܫܠܘܡ.

Erat autem horâ tertia, quum cruci affixerunt eum. 25 Erátque inscripta occasio mortis ipsius in codicillo, Hic est Jesus rex Judæorum. 26 Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, 27 unum à dextera ejus, & alterum ab ejus sinistra. Et impleta est scriptura quæ dicit; 28 Cum flagitiosis annumeratus est.

Mediâ die. 39.

Quinetiã ii qui præteribant, blasphemabant 29 in eum, & moventes capita sua, dicebant; O tu qui dissolvis templum & ædificas illud triduo, Libera teipsum, & descende de cruce. 30 Similiter autem & principes sacerdotum ri- 31 debant unus cum alio, necnon Scribæ, & dicebant; Alios servavit, seipsum non potest servare. Messias rex Israel descendat nunc 32 de cruce, ut videamus & credamus ei: Quin etiam illi qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam. 40.

Quumque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ 33 super universam terram usque ad horam nonam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus altâ voce, & ait; Il, Il, lemono scebacton; hoc est, 34 Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me? Quidam autem qui audierunt ex iis qui ad- 35 stabant, dicebant; Eliam vocavit. Cucur- 36 rit autem quidam, & implevit spongiam aceto, alligavítque calamo ut propinaret ei. Et dicebant; Sinite, videamus an veniat Elia descensum ei præbiturus. Ipse verò Jesus 37 clamavit altâ voce, & finivit. Et superfici- 38 es valvarum templi scissa est in duas partes, à summo usque ad imum. Quum vidisset 39 autem Centurio ille qui stabat apud ipsum, eum ita clamâsse, & finiisse, dixit; Verè homo iste erat filius Dei. Erant autem mulie- 40 res procul spectantes, Maria Magdalena, & Maria mater Jacobi minoris, & Jose, & Salomis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وچون اورا بر صليب كردند • در سوم ساعت • كه اورا بر صليب اويختند * بهانه
26
27 مرك اورا در كتاب † نبشته شد • كه اينست ملك يهوديان • * ودو دزد با وي † اويختند
28 يكي بر دست † راست † او ويكي بر دست † چپ † او * تا تمام شود كتاب كه
29 گفت با گنه كاران شمارده شود • * وايشان نيز كه مي گذشتند • بر وي افتري †
مي كردند • وسر مي جنبانيدند • ومي گفتند اي خراب كننده هيكل وتا سه
30 روز † اباداني كن • * اگر مي تواني نفس خودرا برهان • وازصليب فرو بيا • * واين
31 چنين بزركان واماماني نيز با يكديگر مي خنديدند • ونويسندگان مي گفتند • كه ديگرانرا
32 زنده كرد نمي تواند خودرا زنده كردن • * اناك مي زدند اي مسيح ملك اسرائيل از صليب
فرو بيا • تا ببينيم وبتو ايمان بياوريم • وان هو دزد نيز كه با وي بدار كرده بودند
33 بروي عيب مي كردند • * ودر ششم ساعت بر همه روي زمين تاريكي پيدا شد •
34 تا نهم ساعت • * ودر نهم ساعت عيسي † باواز بلند نعره زد وگفت • ايلي
ايلي چرا مرا فرو گذاشتي • ومعني آن خداي من خداي من چرا مرا گذاشتي •

Et cùm eum in crucem egissent, 25 *in tertiâ horâ postquàm eum in cruce suspendissent, Prætextum* 26 *mortis ejus in libello scriptus est, quòd, Hic est rex Judæorum. Et duos latrones cum eo suspen-* 27 *derunt; unum ad manum dextram ejus, & alterum ad manum sinistram ejus. Ut implere-* 28 *tur Scriptura, quæ dicit, Cum peccatoribus numeratus est. Et* 29 *illi etiam qui transibant, ei convitiabantur, & caput moventes dicebant; O qui demoliris templum & intra tres dies ædificas,* 30 *Si potes teipsum libera, & de cruce descende. Et similiter ma-* 31 *gnates & sacerdotes etiam alius cum alio ridebant, & Scribæ dicebant; Alios quidem vivos fecit, non potest seipsum vivum servare. Et clamabant;* 32 *O Christe rex Israel, de cruce descende, ut videamus, & tibi fidem habeamus: & isti duo latrones etiam, qui cum eo in crucem acti erant, eum probris affecerunt. Et in sexta hora* 33 *universæ faciei terræ caligo oborta est, usque ad nonam horam. Et in nona hora Jesus* 34 *voce altâ exclamavit, Et dixit; Eli, Eli, cur me dereliquisti? cujus significatio est, Deus mi, Deus mi, quare me deseruisti?*

Versio VULGATA LATINA.

25 Erat autem hora tertia : & crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ ejus in-
26 scriptus ; REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones ; unum à
27 dextris, & alium à sinistris ejus. Et impleta est scriptura quæ dicit ; Et cum
28 iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita
29 sua, & dicentes ; Vah, qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reædi-
30 ficas : Salvum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter & summi sa-
31 cerdotes illudentes, ad alterutrum cum Scribis dicebant ; Alios salvos fecit,
32 seipsum non potest salvum facere. Christus rex Israël descendat nunc de cru-
ce, ut videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, convitiaban-
33 tur ei. Et factâ horâ sextâ, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in
horam nonam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus voce magnâ, dicens ; Eloi, 34
Eloi, lamma sabacthâni? quod est interpretatum ; Deus meus, Deus meus,
ut quid dereliquisti me? Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant ; 35
Ecce Eliam vocat. Currens autem unus, & implens spongiam aceto, cir- 36
cumponénsque calamo, potum dabat ei, dicens ; Sinite, videamus si veniat
Elias ad deponendum eum. Jesus autem emissâ voce magnâ expiravit. Et velum 37
templi scissum est in duo, à summo usque deorsum. Videns autem Centurio, qui 38
ex adverso stabat, quia sic clamans expirâsset, ait ; Verè hic homo Filius Dei erat. 39
Erant autem & mulieres de longè aspicientes : inter quas erat Maria Magdalene, 40
& Maria Jacobi minoris & Joseph mater, & Salome :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 وكان وقت الساعة الثالثة وصلبوه * الفصل الثالث والخمسون * وكانت عليه
26 صحيفة مكتوبة انه ملك اليهود * وصلبوا معه لصين واحدا عن يمينه وآخر عن يساره * وتم
28 الكتاب القايل انه يحصى مع الاثمة * والذين كانوا يمرون به يجدفون عليه ويحركون
30 روسهم ويقولون يا من يحل الهيكل ويبنيه في ثلثة ايام * خلص وانزل من الصليب.
31 وكان روساء الكهنة يهزاون بعضهم مع بعض وكذلك الكتبة * قايلين خلص آخرين اما
32 يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو المسيح ملك اسراييل ينزل الآن من الصليب لننظره
33 ونومن به والذان صلبا معه كانا يعيرانه ايضا * فلما كان وقت الساعة السادسة صارت
34 ظلمة على الارض كلها الى وقت الساعة التاسعة * الفصل الرابع والخمسون * وفي
وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عال قايلا ايلي ايلي لما عزبتاني الذي تاويله
35 36 الهي الهي لماذا تركتني * ولما سمع قوم من القيام قالوا هوذا يدعوا ايليا * وبادر واحد فملا
37 اسفنجة خلا ورفعها على قصبة وسقاه قايلا خلوه لننظر هل ايليا ياتي لينزله * فصرخ يسوع
38 39 بصوت عال واسلم الروح * فانشق سجاف الهيكل باثنين من فوق الى اسفل * فلما راى قايد
40 المائة الذي كان قايما قدامه انه قد اسلم الروح قال حقا ان هذا الانسان هو ابن الله * وكن
نسوة ينظرن من بعيد * منهن مريم المجدلية ومريم ام يعقوب الصغير وام يوسا وسالومي *

Erat autem tempus horæ tertiæ, & crucifixus fuit. 25

Sectio quinquagesima tertia.

Et erat super illū titulus scriptus, Quòd 26
esset rex Judæorum. Et crucifixe- 27
runt cum eo duos latrones, unum à dexte-
ra ejus, & alterum à sinistra ipsius. Et 28
completa est scriptura dicens, Eum fore
numerandum inter scelestos. Et qui præ- 29
teribant ante eum, blasphemabant eum, et
movebant capita sua, ac dicebant; O qui
dissolvit templum, & ædificat illud in
tribus diebus, Salvum te fac, & de- 30
scende de cruce. Et principes sacerdotum 31
deridebant alter cum altero, itidemque
Scribæ, dicentes; Salvavit alios, nonne po-
test salvare seipsum? Si est ipse Christus 32
rex Israel, descendat nunc de cruce, ut vi-
deamus eum, & credamus in eum. Et qui
crucifixi fuerant cum eo, convitiabantur
ei similiter. Cùm autem fuisset tempus 33
horæ sextæ, factæ sunt tenebræ super ter-
rā universam usq; ad tempus horæ nonæ.

Sectio quinquagesima quarta.

Et tempore horæ nonæ exclamavit Jesus 34
voce altâ, dicens; Ili, Ili, lamma azabta-
ni? cujus interpretatio est, Deus meus,
Deus meus, quare dereliquisti me? Et 35
quum audissent quidam ex astantibus,
dixerunt; Ecce, vocat Eliam. Et cucur- 36
rit unus & implevit spongiam aceto, &
extulit eam super arundinem, & potavit
eum, dicens; Sinite eum, ut videamus
utrùm Elia veniat ad deponendum eum.
Exclamavit autem Jesus voce altâ, & 37
tradidit spiritum. Et scissum est velum 38
operculi templi in duo, à summo ad imū.
Cùm autem vidisset Dux centum qui sta- 39
bat ex adverso ipsius, quòd jam tradi-
disset spiritum, ait; Verè quidem hic ho-
mo est filius Dei. Et mulieres aspicie- 40
bant à longè: ex quibus erat Maria
Magdalene, et Maria mater Jacobi mi-
noris, et mater Josis, et Salome.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 በዓርብ ፡ በ፮ ፡ ሰዓት ፡
26 ወእስትቱ፡ ሰዓት፡ ሶቤሃ፡ ጊዜ፡ ይሰቅልዎ፡፡ ወይብል፡መጽሐፈ፡ ጌጋዩ፡ ንጉሦሙ፡
27 ለአይሁድ፡፡ ወሰቀሉ፡ ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡ አሐደ፡ በየማኑ፡ወአሐደ፡ በፀጋ
28 ሙ፡፡ ወተፈጸመ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡ ተኈለቈ፡ ምስለ፡ ዓማፅያን፡፡ ወኀላፍትኒ፡
29 የፀርፉ፡ ላዕሌሁ፡ ወይኀውሱ፡ ርእሶሙ፡ ወይብልዎ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወ
30 በሠሉስ፡ መዋዕል፡ ይሐንጾ፡፡ አድኅን፡ ርእሰከ፡ ወረደ፡ ወረድ፡ እምስቅለከ፡፡
31 ወከማሁ፡ ሊቃነ፡ ካህናትኒ፡ ወጸሐፍት፡ ይሳለቁ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይብልዎ፡ ዘባዕደ ፡ ያድ
32 ኅን፡ ወርእሶ፡ ኢይክል፡ ከአድኖ፡፡ ወክርስቶስሰ፡ ውእቱ፡ ንጉሠ፡ እስራኤ
ል፡ ይረድኬ፡ ይእዜ፡ እምነ፡ መስቀሉ፡ ወንርአይ፡ ወንእመን፡ ቦቱ፡፡ ወእለሂ፡ ተሰቅሉ፡
33 ምስሌሁ፡ ይዘነጕጕዎ፡፡ ወሶበ፡ ኮነ፡ ጊዜ፡ ቀትር፡ ጸልመ፡ ጸሓይ፡ ወኵሉ፡ ዓለ
ም፡ ጸልመ፡ እስከ፡ ተሱዓት፡፡ በዓርብ፡በ፱፡ ሰዓት፡፡
34 ወጊዜ፡ ተሰዓት፡ ሰዓት፡ ገዓረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ወይቤ፡ ኤሎሄ፡ ኤሎ
35 ሄ፡ ለማ፡ ሰበቀተኒ ፡ ወበትርጓሜሁ ፡ ይብል ፡ አምላኪየ፡ አምላኪየ፡ ለምንት፡ ኀደግ
35 ከኒ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ኤልያስሃ፡ ይጼውዕ፡፡ ወሮጸ፡ አሐ
ዱ፡ ወመልአ፡ ሰፍነገ፡ ብሒአ፡ ወአሰረ፡ በሕለት፡ ወአስተዮ፡ ወይቤሉ፡ኅድጉ፡ ንር
37 አይ፡ ለእመ፡ ይመጽእ፡ ኤልያስ፡ ያወርዶ፡፡ ወገዓረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡
38 ቃል፡ ወወፅአት፡ መንፈሱ፡ ሶቤሃ፡፡ ወተሠጠ፡ መንጦላዕተ፡ ምኵራብ፡ ለክልኤ፡ እ
39 ምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ፡፡ ወርእዮ፡ ሐራዊ፡ ዘይቀውም፡ መንጸረ፡ ከመ፡ ከመዝ፡
40 ጸርሐ፡ ሞተ ፡ ይቤ፡ አማን፡ ዝንቱ፡ ብእሲ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ፡፡ ወሀ
ለዋ፡ አንስት፡ ይቀውማ፡ ወይኔጽራ ፡ እምርሑቅ ፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እን
ተ፡ ያዕቆብ፡ ዘይንእስ፡ ወእሞ፡ ለዮሴፍ ፡ ወሰሎሜ፡፡

Sextâ horâ parasceues.

Et sexta hora *erat* quando crucifigebant eum. Et dicebat inscriptio criminis e- 25
jus, REX JUDÆORUM. Et crucifixerunt cum illo duos latrones; unum ad dextrā 26
ejus, & unum ad sinistram ejus. Et impleta fuit scriptura, quæ dicit ; Numerat⁹ 27
est cum iniquis. Et prætereuntes blasphemabant contra eum, & movebant capi- 28
ta sua, & dicebant ei ; Destruens Domū sanctam, & triduo ædificans, Libera te- 29
ipsum & adjuvato, & descende à cruce tua. Et similiter principes sacerdotum 30
& scribæ illudebant super eum, & dicebant ; Qui alium servat, & seipsum non 31
potuit servare. Et Christus ille rex Israel descendat igitur nunc è cruce ejus, 32
& videbimus & credemus in illo. Et qui crucifixi erant cum eo exprobrabant
ei. Et quum meridies esset, sol tenebrosus fuit, & totus mundus tenebrosus fuit, 33
usque ad nonam *horam.*

Nonâ horâ parasceues.

Et tempore horæ nonæ exclamavit Dominus Jesus magnâ voce, & dixit ; Elohe, 34
Elohe, lama sabacthani ? & in expositione sua dicit, Deus meus, Deus meus,
quare reliquisti me? Et fuerunt quidam qui dicebant ex adstantibus ; Eliam vo- 35
cat. Et cucurrit quidam, & implevit spongiam aceto, & alligavit eum calamo, & 36
potum dedit, & dixit ; Sinite, videamus si veniat Elias deponere eum. Et clama- 37
vit Dominus Jesus cum magna voce, & exivit spiritus ejus statim. Et scissum fuit 38
velum templi in duas partes, à summo usque ad imum. Et videns miles qui sta- 39
bat ex adverso, quòd sic clamans obiisset, dixit ; Amen hic homo filius Dei est.
Et erant mulieres stantes & spectantes procul, Maria Magdalene, & Maria quæ 40
erat Jacobi Minoris, & mater Josephi, & Salome.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 وكساني كه ازان جماعت ايستاده بودند گفتند ايليارا مي خواند * دويد يكي وابرك را
پر سركه كرد * وبر سر ني نهاد * تا اورا بخوراند گفتند * اورا بگذاريد تا ببينيم * مگر ايليا بيايد
37 38 واورا برهاند * * آنكه عيسي نعره زد وجانرا سپارد * همانزم روي دركشت بدونيمه
39 شكافت * ازبالا تا زير * سپه سالار كه آنجا حاضر بود * چون آوازشنيد * وان حال بديد * ايمان
40 آورد وگفت راست است كه اين مرد فرزند خداست * وبودند زناني چند * كه از
دور نگه مي كردند * چون مريم مجدلاني * ومريم مادر† يعقوب † كوچك * ويوسا *
وشلوم *

Et quidam, qui ex turba astan- 35
tes erant, dicebant ; Eliam vo-
cat. Cucurrit unus, & spon- 36
giam aceto implevit, & summæ
arundini imposuit, ut eum po-
taret: dicebant ; Sine, ut vide-
amus, num Elias veniat & eum
liberet. Tunc Jesus clamorem 37
emisit, & animam reddidit.
Eodem momento facies port- 38
templi in duas partes scissa est,
à summo ad imum. Militum 39
dux qui illic aderat, cum vo-
cem audisset, & hæc vidisset,
fidem habuit & dixit ; Cer-
tum est, quòd hic vir Filius
Dei est. Erant autem mulieres ali- 40
quot, quæ è longinquo spectabant,
ut Maria Magdalene, et Maria ma-
ter Jacobi parvi, & Jose, & Sa-
lome.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΗ′.

Quæ & cùm esset in Galilæa, sequebantur eum & ministrabant ei: &
41 (φ) Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· (χ) καὶ
aliæ multæ illæ simul conscensæ ei in Hierosolymam. Et jam sero facto,
42 ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ΜΗ′ σκζ
(quia erat Parasceue, quod est ante-Sabbatum,) Venit Joseph ab Ari-
43 (ψ) (ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστι (ω) προσάββατον,) Ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀρι- α
mathæa, honestus consul qui & ipse erat expectans regnum
μαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν
Dei, ausus introivit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu.
τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
At Pilatus mirabatur si jam mortuus fuisset. Et advocans Centurionem,
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα,
interrogavit eum si dudum mortuus esset. Et cognoscens à Centurione, donavit
45 ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο
corpus Joseph. Et mercatus sindonem, & detrahens eum, involvit sin-
46 τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σιν- σκη
done; & posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra: & α
δόνι, καὶ (α) κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
advolvit lapidem ad ostium monumenti. At Maria Magdalene, &
47 προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, (β) καὶ σκθ
Maria Josè spectabant ubi poneretur. ς
Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ (γ) τίθεται.

CAP. XVI. ις′.

Et peracto Sabbato, Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi, & σλ
1 ΚΑὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ η
Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent ipsum. Et valdè manè una
σλα α Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς
Sabbatorum veniunt ad monumentum, exorto Sole. Et dicebant
σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον
ad sese; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? (Et
πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; (Καὶ
respicientes spectant quòd devolutus esset lapis.) Erat quippe magnus valdè.
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος.) ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris,
Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς,
circumamictum stolam candidam: & obstupuerunt. Ille verò dicit illis; Ne
σλβ β περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ
expavescite: Jesum quæritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est
ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
hic: ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis
ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. (α) Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
ejus, & Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis,
αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
sicut dixit vobis. Et exeuntes citò fugerunt à monumento: tenebat autem
σλγ β καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ (β) ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ
eas tremor & stupor: & nemini nihil dixerunt: timebant enim.
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

MS.A. (φ) Καὶ ὅτε (χ) καὶ αἱ ἕτεραι πολλαὶ (ψ) (ἐπειδὴ (ω) προσάββατον,) Ἐλθὼν (α) καθῆκεν αὐτὸ (β) καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆφ (γ) τέθειται. MS.A. Κεφ. ις′. (α) Ἀλλὰ (β) ἐξελθοῦσαι ἔφυγον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܗܠܝܢ ܕܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ ܢܩܦܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܤܓܝܐܬܐ
42 ܕܤܠܩ ܗܘܝ ܥܡܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ
43 ܕܐܝܬܝܗ ܩܕܡ ܫܒܬܐ. * ܐܬܐ ܝܘܤܦ ܗܘ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܡܝܩܪܐ ܒܘܠܘܛܐ ܕܐܦ ܗܘ
ܡܤܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܬܡܪܚ ܘܥܠ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܤ ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ.
44 * ܦܝܠܛܘܤ ܕܝܢ ܐܬܕܡܪ ܕܡܝܬ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡ. ܘܩܪܐ ܠܩܢܛܪܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܐܢ ܡܢ ܩܕܡ
45 ܙܒܢܐ ܡܝܬ. * ܘܟܕ ܝܕܥ ܝܗܒ ܦܓܪܗ ܠܝܘܤܦ. * ܘܙܒܢ ܝܘܤܦ ܟܬܢܐ ܘܐܚܬܗ
46 ܘܟܪܟܗ ܒܗ. ܘܤܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܗܘܐ ܢܩܝܪ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ.
47 * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܘܤܐ ܚܙܝ ܐܝܟܐ ܐܬܬܤܝܡ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܘܟܕ ܥܒܪ ܫܒܬܐ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܠܘܡ
ܙܒܢ ܗܪܘܡܐ ܕܢܐܬܝܢ ܢܡܫܚܢܝܗܝ. * ܩܘܪܒܐ ܕܩܝܡܬܗ ܕܡܪܢ *
2 * ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ. * ܘܐܡܪܢ ܗܘܝ
3 ܒܢܦܫܗܝܢ ܡܢܘ ܕܡܥܓܠ ܠܢ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ. * ܘܚܪܝ ܚܙܝ ܕܡܥܓܠܐ
4 ܟܐܦܐ ܪܒܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܥܠ ܠܩܒܪܐ ܘܚܙܝ ܥܠܝܡܐ ܕܝܬܒ ܡܢ
5 ܝܡܝܢܐ ܘܥܛܐ ܐܤܛܠܐ ܚܘܪܬܐ ܘܐܬܬܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܠܝܫܘܥ
6 ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܙܕܩܦ. ܩܡ ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ. ܚܙܝ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܤܝܡ ܗܘܐ.
7 * ܐܠܐ ܙܠܝ ܐܡܪܝ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܠܟܐܦܐ. ܕܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. ܬܡܢ
8 ܬܚܙܘܢܗ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܥܪܩ ܘܢܦܩ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܐܚܝܕܐ
ܗܘܬ ܠܗܝܢ ܓܝܪ ܪܬܝܬܐ ܘܬܗܪܐ. ܘܠܐ ܠܐܢܫ ܡܕܡ ܐܡܪ. ܕܚܝܠܢ ܗܘܝ ܓܝܪ.

Quæ, quum ipse in Galilæa, adhærentes ei erant, & ministrabant illi, aliæque quam plurimæ quæ ascenderant cum eo ad Jerusalem. *Ad vesperam sabbathi.* 41.
Et quum esset vespera parasceues, præcedentis sabbathum, Venit Joseph ille qui ex Rama, honorabilis senator, qui & ipse præstolabatur regnum Dei: & confidens introivit ad Pilatum, petiitque corpus Jesu. Pilatus auté miratus est si jam dudû mortuus esset, & advocavit Centurioné, & interrogavit eum num ante tempus mortuus esset. Quumque didicisset, dedit corpus ipsius Josepho. Emitque Joseph linteum, & ipsum detractum involvit eo: ac deposuit in sepulchro quod excisum erat in rupe: & advolvit saxum ad ostium sepulchri. Maria verò Magdalena, & Maria illa Josis *mater* viderunt ubi positus fuit.

CAP. XVI.

Et quum præteriisset sabbathum, Maria Magdalena, & Maria Jacobi, & Salome, emerunt aromata, ut venirent eum unctum.
Oblatio dominicæ resurrectionis. 42.
Diluculò verò primâ sabbathi venerunt ad monumentum quum sol esset exortus. Et dicebant apud se, O quis revolvat nobis saxum ab ostio monumenti? Et respicientes vident devolutum saxum: erat enim ingens admodúm. Ingressæ itaque in monumentum conspicantur adolescentem sedentem in dextera, & indutum stolâ candidâ, & perculsæ sunt. Is autem dixit eis; Ne timeatis, Jesum Nazarenum quæritis, illum qui fuit crucifixus: surrexit, non est hic: en locus ubi positus fuerat. Sed abite, dicite discipulis ipsius, & Cephæ; Ecce præit vobis in Galilæam, illic eum videbitis, sicut dixit vobis. Quod quum audissent, fugientes exilierunt è sepulchro: tenebat enim eas stupor & tremor, & nemini quicquam dixerunt, quippe quæ pavidæ essent.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ایشان در جلیل مدام با مسیح ملازم بودند • واورا خدمت می کردند • وزنان بسیار نیز با ایشان •
در اورشلیم بالا آمده بودند شست چهار ادفن کردن مسیح را در کور
42 * وچون روز آدینه شب شد • که از شنبه پیشترست • * آمد یوسف که از رامه است • که
43 بولیطا خوانده شود • اک او نیز در امید ملك خدا بود • گستاخی کرد • وپیش پیلاطوس در
44 رفت • وتن عیسی را خواست • * پیلاطوس متحیر شد • که چون در اول مرده • خواند سیه سالار را
45 واز و پرسید • او گفت در اول وقت مرده • * چون معلوم کرد • تن اورا بیوسف داد • * یوسف کتان
46 باریك حاصل کرد • وتن مسیح را از دار فرود آورد • ودر کفن بپیچید • ودر کور نهاد • که از سنگ
47 کنده بود • وسنگی دیگر عظیم بر دهنهٔ کور نهاد • * مریم مجدلانی ومریم مادر یوسا دیدند
که کجا نهاده شد •
1 * چون شنبه گذشت • مریم مجدلانی ومریم یعقوب وسالوم • روغن
2 خوش بوی خریدند • تا بیارند • واورا اندوده کنند • * ودر صباح روز یکشنبه • در کور آمدند • وقتی
3 که آفتاب اشراق کرد • * ودر نفس خود می گفتند • کرا یابیم از برای ما سنگ را از کور بر گرداند •

Illæ in Galilæa assiduè Christum comitabantur, & illi ministrabant: & mulieres multæ etiam cum illis Hierosolymam ascenderant.
LXIV. Sepultura Christi in monumento.
Cùmque feriæ sextæ nox esset, quæ ante Sabbathum est, Venit Josephus, qui de Rama erat, qui Bouleutes dictus est, qui ipse etiam in spe regni Dei erat: audacter fecit, & ad Pilatum ingressus est, & corpus Jesu petiit. Pilatus attonitus est quòd tam citò mortuus esset, vocavit itaq; militum præfectum, & ab eo sciscitatus est: ille dixit, Quia primùm mortuus est. Cùm certior factus esset, corpus ejus Josepho dedit. Josephus linteum tenue comparavit, & corpus Christi de cruce desumpsit, et fasciâ obvolutum in sepulchro posuit, quod è saxo excisum erat, et saxum aliud ingens ori sepulchri imposuit. Et Maria Magdalene et Maria mater Jose viderunt ubi positus esset.

C A P. X V I.

Cum Sabbathû præteriisset, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome unguentû præstantis odoris emerût, ut afferrét et eû ungerét. Et in matutino feriæ primæ ad sepulchrû venerût, cum sol oriretur. Et intra sese dicebât; Quis inveniet pro nobis saxû à sepulchro devolvens

Versio VULGATA LATINA.

41 Et cùm esset in Galilæa, sequebantur eum, & ministrabant ei, & aliæ multæ, quæ si-
mul cum eo ascenderant Jerosolymam. Et cùm jam serò esset factum, (quia erat
42 parasceue, quod est ante sabbatum,) Venit Joseph ab Arimathæa nobilis decurio,
43 qui & ipse erat expectans regnū Dei, & audacter introivit ad Pilatum, & petiit cor-
pus Jesu. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito centurione, inter-
44 rogavit eum si jam mortuus esset. Et cùm cognovisset à centurione, donavit cor-
45 pus Joseph. Joseph autem mercatus sindonem, & deponens eum involvit sindone,
46 & posuit eum in monumento, q̃ erat excisum de petra, & advolvit lapidem ad osti-
47 um monumenti. Maria autē Magdalene, & Maria Joseph, aspiciebant ubi poneretur.

CAP. XVI.

1 ET cùm transisset sabbatum, Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Salome eme-
runt aromata ut venientes ungerent Jesum. Et valdè manè unâ sabbatorum 2
veniunt ad monumentum, orto jam Sole. Et dicebant ad invicem; Quis re- 3
volvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolu- 4
tum lapidem. Erat quippe magnus valdè. Et introeuntes in monumentum vi- 5
derunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stolâ candidâ: & obstupu-
erunt. Qui dicit illis; Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum, 6
crucifixum: surrexit, non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. Sed 7
ite, dicite discipulis ejus, & Petro, quia præcedet vos in Galilæam: ibi
eum videbitis, sicut dixit vobis. At illæ exeuntes, fugerunt de monumen- 8
to: invaserat enim eas tremor & pavor: & nemini quidquam dixerunt: ti-
mebant enim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * هولاء هن اللواتي كن يتبعنه من الجليل ويخدمنه * واخريات كثيرات صعدن معه الى
42 يروسليم * فلما كان المساء لانها كانت الجمعة التي هي قبل السبت * واتي يوسف من الرامه
43 وكان حسن الزي مهابا ذا راي وكان ايضا يترجي ملكوت الله * جسر ودخل الي فيلاطس
44 وطلب منه جسد يسوع * فاما فيلاطس فتعجب اذ كان مات منذ انف * فاستدعا قايد المايه
45 واستفهم منه ان كان مات انفا * فلما علم امره من قبل القايد دفع جسد يسوع الي يوسف *
46 فاشتري لفافه وانزله ولفه بها * ووضعه في جدث منقور في صخره * حجرا علي باب القبر *
47 وكانت مريم المجدليه ومريم ام يوسا تنظران اين ترك * فلما كان السبت ابتاعت مريم
1 المجدليه ومريم ام يعقوب وسالومي طيبا ليطيبن القبر * وفي احد السبوت باكرا جدا
2 وافين القبر اذ طلعت الشمس * فقالت بعضهن لبعض من يدحرج لنا الحجر عن باب
3 القبر * فتطلعن ونظرن الحجر قد دحرج لانه كان عظيما جدا * فلما دخلن القبر نظرن
4 شابا جالسا عن اليمين عليه لباس ابيض فخفن * فقال لهن لا تخفن انتطلبن يسوع الناصري
5 الذي صلب قد قام ليس هو ههنا * وها الموضع الذي وضع فيه * لكن اذهبن وقلن
6 لتلاميذه ولبطرس انه يسبقكم الي الجليل فهناك ترونه كما قال لكم * فخرجن مسرعات
7 من القبر لان الرعده والتحير اخذهن * فلم يقلن لاحد شيا لانهن خفن *
8

Hæ sunt quæ sequebantur eum à Galilæa, & ministrabant illi: & aliæ multæ, quæ ascenderant cum eo ad Jerosolymam. 41
Et cùm esset serum, quia erat Parasceue, quod est ante sabbathum, 42
Venit Joseph qui erat à Rama (erat autem decorus specie; venerandus; præditus judicio, & præterea expectabat regnum Dei) ausus est, & introivit ad Pilatum, & petiit ab eo corpus Jesu. 43
Pilatus autem miratus est, quòd esset mortuus jamdudum: & vocari jussit Centurionem et percontatus est ab eo, an mortuus esset jam. 44
Et cùm cognovisset rem ejus à Centurione, concessit corpus Jesu Josepho. 45
Emitque fasciam, & deposuit illud, atq; involvit illud in ea, & posuit illud in monumento exciso in petra, posuitque lapidem ad ostium monumenti. 46
Maria autem Magdalene, & Maria mater Josis spectabant ubi poneretur. 47

C A P. XVI.

ET cùm esset sabbatum, emerunt Maria Magdalene, & Maria mater Jacobi, & Salome aromata, ut condirent sepulchrum. 1
Et in una sabbathorum manè valdè pervenerunt ad monumentum orto sole, 2
Dicentes una earum ad aliam; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? 3
Et intuitæ sunt ac viderunt lapidem jam avolutum: nam erat magnus admodùm. 4
Cùmque introiissent monumentum, viderunt juvenem sedentem à dextera, super quem erat vestimentum candidum: & perterritæ sunt. 5
Dixit verò eis, Ne timeatis usquam: Quæritisne Jesum Nazarenum qui crucifixus est? jam surrexit, non est hic: & ecce locus, in quo positus fuerat. 6
Sed ite, & dicite discipulis ejus, & Petro, quòd ipse præcedet vos in Galilæam: ibi videbitis eum, ut dixerat vobis. 7
Igitur egressæ sunt properantes è sepulchro: quoniam tremor & stupor apprehenderat eas, & non dixerunt cuiquam quicquam quia timuerant. 8

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 እለ፡ተለዋሁ፡ እመገሊላ፡ ወተልእክዎ፡ ወብዐደትኒ፡ ብዙኃት፡ እለ፡ ዓርጋ፡ ምስሌሁ፡
42 ለኢየሩሳሌም ፡፡ በእንተ፡ ስላሴት፡ ለሠንበተ፡ ለእግዚእነ ፡፡ ወመሰዮ፡ ዓርብ፡
43 ለጊሁ፡ በአት፡ ሰንበት፡ ወእቱ፡ መጽአ፡ ዮሴፍ፡ እምአርማቴያስ፡ ብእሲ፡ ኄር፡ ወ
ጠቢብ፡ ወውእቱኒ፡ ይሴፎ፡ መንግሠተ፡ እግዚአብሔር፡ ወተኃበለ፡ ወቦአ፡ ኀበ፡ ጲላጦ
44 ስ፡ ወሰአለ፡ በድኖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወአንከረ፡ ጲላጦስ፡ እፎ፡ ሞተ፡ ወጸውዓ፡
45 ለተራዊ፡ ወይቤሎ፡ ወድአኑ፡ ሞተ፡ ወይቤ፡ እወ፡ ሞተ ፡፡ ወአእሚሮ፡ በኀበ፡ ተራዊ፡
46 ከመ፡ ሞተ፡ ጸገዎ፡ ለዮሴፍ፡ በድኖ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወተሠየጠ፡ ሰንዱናተ፡ ወአውረዶ፡ ወገነ
ዞ፡ በሰንዱናን፡ ወቀበሮ፡ ውስተ፡ መቃብር፡ ዘአውቀሩ፡ ውስተ፡ ኰኵሕ፡ ወአንከባ
47 ለሉ፡ እብነ፡ ውስተ፡ አፈ፡ መቃብር ፡፡ ወማርያ፡ መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እንተ፡ ዮ
ሴፍ፡ ርእያ፡ ኀበ፡ ቀበርዎ ፡፡
1 ወኀለፈት፡ ሰንበት፡ ወማርያ፡ መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እንተ፡ ያዕቆብ፡ ወሰሎሜ፡ ተሣየ
2 ጣ፡ አፈወ፡ ከመ፡ ይምጽኣ፡ ወይቅብኣሁ፡ በድኖ ፡፡ ወሖራ፡ ወአንገሃ፡ ጥቀ፡ ሐዊረ፡ ኀበ፡
መቃብር፡ በእሑድ፡ ሰንበት፡ ወሶበ፡ ሠረቀ፡ ፀሐይ ፡፡ ይቤላ፡ በበይናቲሆን፡ መኑ፡ ይክሥ
3 ት፡ ለነ፡ ለእብን፡ እምኆኅተ፡ መቃብር ፡፡ ወረውጻ፡ ርእያሃ፡ ለእብን፡ ኀበ፡ እንኰ
4 ርኰረት፡ ወዓቢይ፡ ይእቲ፡ ጥቀ ፡፡ ወበዊአን፡ ውስተ፡ መቃብር፡ ረከባ፡ አሐደ፡ ወሬ
5 ዛ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ መንገለ፡ የማን፡ ወይለብስ፡ ንጹሐ፡ አልባሰ፡ ወደንገፃ ፡፡ ወይቤሎን፡
6 ኢትደንግፃ፡ ኢየሱስሃ፡ ናዝራዊ፡ ተኃሥሣ፡ ዘተሰቅለ፡ ተንሥአ፡ ወአልቦ፡ ዝየ፡ ወና
7 ሁ፡ መካኑ፡ ኀበ፡ ተቀብረ ፡፡ ወሑራ፡ ንግራሆሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወለጴጥሮስ፡
8 ከመ፡ ይቀድሞሙ፡ ገሊላ፡ ወበህየ፡ ይሬእይዎ፡ በከመ፡ ይቤሎሙ ፡፡ ወወ
ፅአ፡ እምኔ፡ መቃብር፡ ወጐያ፡ እስመ፡ አኃዞን፡ ረዓድ፡ ወደንጋፄ፡ ወኢነገራ፡
ወኢለመኑሂ፡ እስመ፡ ፈርሃ ፡፡

Quæ sequutæ fuerant eum è Galilæa, & ministraverant ei, & aliæ multæ quæ 41
ascenderant cum eo Hierosolyma. *De petendo corpus Domini nostri.*
Et quum vesper esset parasceues quando intravit Sabbathum, Venit ille Jo- 42
seph ex Arimathæa vir bonus & intelligens, & ipse expectabat regnum Dei, & 43
confidentiâ fretus erat, & introiit ad Pilatum, & petiit corpus Domini Jesu. Et 44
miratus est Pilatus, quomodo mortuus esset, & vocavit militem, & dixit ei; Anne
jam mortuus est? & dixit; Etiam, mortus est. Et quum cognovisset à milite quòd 45
obiisset, gratis concessit Josepho corpus ejus statim. Et emit sindonem, & deposuit 46
eum, & involvit eum in sindone: & sepelivit eum in sepulchro quod exciderant
in Petra, & advolvit lapidem in os sepulchri. Et Maria Magdalene, & Maria quæ 47
mater erat Josephi videbant ubi sepelivissent eum.

CAP. XVI.

ET transivit sabbathum, & Maria Magdalene, & Maria quæ *erat* Jacobi: & 1
Salome emerunt aromata, ut venirent, & ungerent corpus ejus. Et abierunt, & 2
manicaverunt valdè, veniendo ad sepulchrum primo sabbathi: & quum exor-
tus esset sol, Dixerunt inter se; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio sepulchri? 3
Et accurrentes viderunt lapidem, ubi devolutus erat, & valdè magnus erat. 4
Et intrantes in sepulchrum invenerunt quendam juvenem sedentem versùs dex- 5
tram, & amictum stolâ candidâ, & obstupuerunt. Et dixit iis; Ne expavescite, 6
Jesum Nazarenū quæritis qui crucifixus fuit; surrexit; & non est hic: & ecce locum
ubi sepultus fuit. Et ite, nuntiate discipulis ejus & Petro, ut præcedat eos *in* Ga- 7
lilæam, & ibi videbunt eum sicut dixit iis. Et exierunt è sepulchro, & fugerunt 8
quoniā prehendisset eos tremor & pavor: & nuntiaverūt nemini, quia timebant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * چون نزديك آمدند * ونظر كردند . گور باز بود * وسنك بر گرديده * ايشان متوهم شدند * سبب
5 انك سنك سخت بزرك بود * * چون در گور آمدند جواني ديدند . بر دست راست نشسته * لباس
6 او سپيد * ونور از و مي تابيد * زنان حيران شدند * * آن شخص بديشان گفت مترسيد * عيسي
ناصري را مي خواهيد * انك بر دار شده بود * از گور بر خاست * اينجا نيست * واينك جايكه
7 كه درو نهاده شد * * الا شما برويد وبا صفا وديگر شاگردان † بگوييد . كه مسيح پيشتر از
8 شما بجليل مي رود * اورا انجا بينيد * چنانك در اول بشما گفت * * چون شنيدند ترسناك
از گور بدر آمدند زيرا عجب ولرز ايشانرا گرفته بود * با كسي سخن نمي گفتند *
ومي ترسيدند *

Cùm propè venissent & aspexissent, sepulchrum apertum erat & saxum devolutum: ipsæ exanimatæ erant, ea de causâ quòd saxum valdè grande esset. 4
Cùm in sepulchrum venissent, juvenem viderunt ad manum dexteram sedentem; vestitus ejus albus erat, & lumen ab eo fulgebat: mulieres autem attonitæ erant. 5
Ipse vero eis dixit; Ne timete, Jesum Nazraum quæritis qui crucifixus est: è sepulchro surrexit, hic non est, ecce quidem locus ubi positus erat. 6
Vos autem abite, & Cephæ & reliquis discipulis dicite, quòd Christus præcedit vos in Galilæam, eum illic videbitis, quemadmodum in initio vobis dixit. 7
Cùm audissent, paventes è sepulchro egressæ sunt, quia admiratio & tremor eas occupaverat: sed nemini verbum dicebant, quòd timerent. 8

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Resurgens autem manè primâ Sabbati, apparuit primùm Mariæ Magdalenæ,
9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ,
ex qua ejecerat septem dæmonia. Illa profecta nuntiavit his cum eo
10 ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ
existentibus, lugentibus & flentibus. Et illi audientes, quia viveret, & visus esset ab
11 γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες, ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ'
ea, non crediderunt. Post autem hæc duobus ex ipsis deambulantibus apparuit in
12 αὐτῆς, ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν
alia forma, euntibus in agrum. Et illi abeuntes nuntiaverunt
13 ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς
reliquis: nec illis crediderunt. Posterius, recumbentibus illis unde-
14 λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. (γ) Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδε-
cim apparuit, & exprobravit incredulitatem eorũ, & duritiam cordis, quia vi-
κα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεα-
dentibus eum exsuscitatum, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes
15 σαμένοις αὐτὸν (δ) ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες

σλδ / ι / σλε / η / σλς / η

in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ. Credens &
εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ
baptizatus, salvabitur: at non credens, condemnabitur. Signa autem cre-
βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πι-
dentibus, hæc sequentur; In nomine meo dæmonia ejicient:
στεύσασι, (ε) ταῦτα παρακολουθήσει, Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι·
linguis loquentur novis: Serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non
γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· Ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ
eis nocebit: super ægros manus imponent, & pulchrè habebunt. Quidem
αὐτοὺς (ζ) βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. Ὁ μὲν
igitur Dominus, post loqui eis, assumpt' est in cœlum, & sedit à dex-
οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δε-
tris Dei. Illi autem egressi, prædicaverunt ubique, Domino co-
ξιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνερ-
perante, & sermonem confirmante per subsequentia signa. Amen.
γοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων (η) σημείων. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις ,αφς', κεφαλαίοις σλς'.

MS.A. (γ) Ὕστερον δὲ, (δ) ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, οὐκ (ε) παρακολουθήσει ταῦτα, (ζ) βλάψῃ· (η) σημείων.

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܩܡ ܘܐܬܚܙܝ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܐܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ.
10 ܘܗܝ ܐܙܠܬ ܤܒܪܬ ܠܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ. ܕܒܐܒܠܐ ܘܒܒܟܝܐ ܗܘܘ.
11 ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܐܡܪܝܢ ܕܚܝ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܝܢ. ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܠܗܝܢ.
12 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܠܩܪܝܬܐ.
13 ܘܗܢܘܢ ܐܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܫܪܟܐ. ܐܦܠܐ ܠܗܘܢ ܗܝܡܢܘ.
14 ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܚܕܥܣܪ ܟܕ ܣܡܝܟܝܢ. ܘܚܣܕ ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܘܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܚܙܐܘܗܝ ܕܩܡ ܠܐ ܗܝܡܢܘ.
15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. ܘܐܟܪܙܘ ܤܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ.
16 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܬܚܝܒ.
17 ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܠܝܢ ܢܩܦܢ. ܒܫܡܝ ܫܐܕܐ ܢܦܩܘܢ.
18 ܘܒܠܫܢܐ ܚܕܬܐ ܢܡܠܠܘܢ. ܘܚܘܘܬܐ ܢܫܩܠܘܢ. ܘܐܢ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ ܢܫܬܘܢ ܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ.
19 ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ ܘܢܬܚܠܡܘܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܪܢ. ܒܬܪ ܕܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܘܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
20 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܘܡܪܢ ܥܕܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܡܫܪܪ ܗܘܐ ܡܠܝܗܘܢ ܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.
* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܒܪܗܘܡܐ *

Diluculò autem primâ sabbathi resurrexit, & apparuit primùm Mariæ Magdalenæ, ex qua septem dæmonia ejecerat. Et ipsa profecta annunciavit iis, qui cum eo fuerant, lugentibus ac flentibus. Qui quum audissent eas dicentes ipsum vivere, & apparuisse sibi, fidem eis haudquaquam adhibuêre. Postea apparuit duobus ex ipsis aliâ specie, quum ambularent & proficiscerentur in villam. Et illi profecti dixerunt cæteris, at ne iis quidem crediderunt. *Ad oblationem Ascensionis.* Postremò verò apparuit ipsis undecim quum discumberent, & exprobravit penuriam fidei eorum, & duritiem cordis ipsorum, quippe qui iis qui conspexerant eum suscitatum, non credidissent. Et ait illis, Proficiscimini in universum mundum, & prædicate Evangelium meum per totum creatum. Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur; In nomine meo dæmonia ejicient, & linguis novis loquentur: Et serpentes tollent: & si toxicum mortiferum biberint, non nocebit eis: Manus suas imponent ægrotis, & sanitati restituentur. Porrò Jesus Dominus noster postquàm locutus cum eis fuisset, cœlum conscendit, conseditque à dextera Dei. Illi verò exierunt ac prædicârunt ubique, & Dominus noster adjuvabat eos, & confirmabat sermones eorum per signa quæ ipsi edebant.

Evangelii sacrosancti, præconii Marci, quod Latine locutus est & annuntiavit Romæ,
FINIS.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

شست پنج بر خاستن مسیح ازگور ورفتن او بالا در آسمان * ومسیح در صباح روز 9
یکشنبه * از میان مردگان † بر خاست * ورودتر بمریم مجدلانی † نموده شد * آنك هفت دیو ازو
10 بدر آورده بود * او رفت ودیگرانرا که با وی † بودند مژده داد * که اندوهناك † شده بودند
11 ومی گریستند * وچون شنیدند که زنده شد * باور نداشتند * وبعد ازان برای دو از ایشان
12
13 نموده شد † بدیگر شیوه * وقتی که می گشتند ودر ده می رفتند * ایشان رفتند * وبهمه گفتند *
14 باز ایشان † نیز باور نداشتند * وباخر بهر یازده نموده شد * که با هم جمع نشسته بودند *
وبر کماسی ایمان ایشان عیب کرد * وبر سختیء دل ایشان * که اورا بر خاسته دیدند
15 وباور نمی داشتند * وسپارش بدیشان کرد * که در همه اطراف عالم بروید وبمژده من
16 منادی زنید * انك باور کند وایمان بیاورد * وآب ترسا شود زنده شود * وانك ایمان نیاورد در
17 گناه است * وایتها * وشگفتها بدانان که ایمان نیاورند بنمایید * دیوانرا بدر کنید * وبرانید *
18 وبزبان نو سخن بگویید * واگر ماران † زهرناك را بگیرید * که نیش ایشان † بر شما کار نکند *
19 ودست بر رنجوران نهید * شفا یابند * وهرچه بنام [من] خواهید بشما داده شود * این سپارش با
20 حواریون کرد * وبالاء اسمان رفت * وبر دست راست خدا نشست * انکه ایشان بدر امدند *
وبهر جایی منادی می زدند وخداوند † ما ایشانرا یاری می داد * وایات ونشان † که می
کردند * سخن ایشان درست می شد بیاری خداوند ما
تمام شد انجیل مرقس

LXV. Surrectio Christi è sepulchro, & ascensio ejus in cœlum.

Messias itaque in aurora feriæ primæ de mortuis surrexit, & primùm Mariæ Magdalenæ conspectus est, ex qua septem dæmonia ejecerat. Et illa profecta aliis qui cum ipsa fuerant annuntiavit, qui contristati erant & flebant. Et cùm audissent quòd vivus esset, fidem non habuerunt. Et post hæc duobus ex illis conspectus est aliâ formâ, cùm ambularent & in agrum irent. Et illi abeuntes omnibus dixerunt, sed illis etiam fidem non habuerunt. Postremò autem omnibus undecim conspectus est, qui unà congregati sedentes erant: & incredulitatem eorum eis exprobravit, & duritiem cordis illorum, quòd eum suscitatum vidissent, & fidem non habuissent. Et mandavit illis, In omnes fines mundi ite, & Evangelium meum prædicate. Is qui crediderit, & fidem habuerit, & aquâ Christianus factus fuerit, salvus erit: & qui fidem non habet, in peccato est. Et signa & miracula illis qui fidem non habuerint ostendetis: dæmonia ejicietis & fugabitis, & linguis novis sermonem loquemini: Et si serpentes venenosos tollatis, punctura quidem ipsorum in vobis nihil efficiet, & manus ægrotis imponatis, valetudinem adipiscentur: & quicquid in nomine meo petieritis, vobis datum erit. Hæc Apostolis mandavit, & in cælum ascendit, & ad manum dextram Dei sedit. Tunc illi egressi sunt, & in omni loco prædicaverunt, & Dominus noster illis opem dedit, & miraculis & signis, quæ faciebant, sermo eorum confirmatus est auxilio Domini nostri.

Absolutum est Evangelium MARCI.

Versio VULGATA LATINA.

9 Surgens autem manè, primâ sabbati, apparuit primò Mariæ Magdalene, de
10 qua ejecerat septem dæmonia. Illa vadens nuntiavit his, qui cum eo fue-
11 rant, lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia viveret, & visus esset
12 ab ea, non crediderunt. Post hæc autem duobus ex his ambulantibus osten-
13 sus est in alia effigie, euntibus in villam: Et illi euntes nuntiaverunt cæ-
14 teris: nec illis crediderunt. Novissimè recumbentibus illis undecim apparu-
it: & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia iis, qui
15 viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum

universum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptiza- 16
tus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem 17
eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient: linguis
loquentur novis: Serpentes tollent: & si mortiferum quid biberint, non eis no- 18
cebit: super ægros manus imponent, & benè habebunt. Et Dominus quidem Je- 19
sus postquàm locutus est eis, assumptus est in cœlum, & sedet à dextris Dei. Il- 20
li autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem con-
firmante, sequentibus signis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وقام باكر احد السبوت * وظهر اولا لمريم المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين
10 * فانطلقت واخبرت الذين كانوا معه الذين كانوا ينوحون ويبكون * فلما سمع اوليك انه
11 حي وانها ابصرته لم يصدقوا * ومن بعد ظهوره لهما كان اثنان منهم ماشيين في طريق
12 فظهر لهما في شبه اخر في حقل * فمضيا واخبرا البقية * ولا لهذين ايضا صدقوا * وبعد ذلك
13 والاحد عشر مجتمعين ظهر لهم وبكتهم لقلة ايمانهم وقسوة قلوبهم لانهم لم يصدقوا الذين
14 ابصروه انه قام من الاموات * وقال لهم انطلقوا الى العالم اجمع واكرزوا بالانجيل في الخليقة
15 كلها * فمن امن واعتمد خلص ومن لم يومن يدان * وهذه الايات تتبع المومنين باسمي
16 يخرجون الشياطين * ويتكلمون بالسنة جديدة * ويحملون بايديهم الحيات فلا تؤذيهم * وان
17 شربوا السم القاتل فلا يضرهم * ويضعون ايديهم على المرضى فيبرون * ومن بعد ما كلمهم
18 الرب ايضا ارتفع الى السماء وجلس عن يمين الله * وخرج اوليك فكرزوا في كل مكان * وكان
19 الرب يعمل معهم ويحقق كلامهم بالايات التابعة اياهم * كمل بعون الله تعالى ختم
10 انجيل القديس مار مرقس السليح الكارز بحياة الابد * بركاته تشملنا امين *

Surrexit autem diluculo primæ sabba- 9
torum, & apparuit inprimis Mariæ
Magdalenæ, ex qua ejecerat septem dæ-
monia. Abiitque ipsa, et annuntiavit iis 10
qui fuerant cum eo: qui lamentabantur
& flebant. Cùm autem audissent illi 11
ipsum esse vivum, & ipsam vidisse eum,
non crediderunt. Et postquàm apparuit 12
illi, erant duo ex eis ambulantes in via,
& apparuit ambobus sub figura alia, in
rure quodam. Et ipsi abierunt, & narra- 13
verunt cæteris. At neque his etiam du-
obus crediderunt. Præterea dum essent 14
undecim congregati, apparuit eis, &
corripuit eos ob penuriam fidei eorum, &
duritiam cordium ipsorum, eò quòd non
credidissent iis qui viderant eum surre-
xisse à mortuis. Et dixit eis; Ite in 15
mundum universum, et prædicate Evan-
gelium in creato universo. Quique cre- 16
diderit & baptizatus fuerit, salvus
erit: qui verò non crediderit, condem-
nabitur. Et hæc signa sequentur credentes 17
in nomine meo. Ejicient dæmonia, & lo-
quentur linguas novas: Et tollent ma- 18
nibus suis serpentes, & non nocebunt eis:
& si biberint venenum mortiferum, non
nocebit eis: & ponent manus suas super
ægros, & sanabuntur. Et postquàm allo- 19
cutus est eos Dominus etiam, ascendit in
cælum, & sedit ad dexteram Dei. Et ex- 20
ierunt illi, & prædicaverunt in omni lo-
co. Et Dominus operabatur cum illis, et
confirmabat sermonem eorum signis se-
quentibus ipsos.

Absoluta est, opitulante Deo excelso, impressio Evangelii sacrosancti Divi Marci Apostoli, præconis vitæ æternæ, cujus benedictiones circundent nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወተንሢኦ፡ በጽባሕ፡ በእሑድ፡ እንበት፡ ለአስተርአያ፡ ቅድመ፡ ለማርያ፡ መግደላዊት፡
10 እንተ፡ እሙንቱ፡ አወፅአ፡ ሰብዓተ፡ አጋንንተ፡። ወይእቲ፡ ሐዊራ፡ ዜነወቶሙ፡
11 ለእለ፡ምስሌሁ፡ ሀለው፡ ቀዲሙ፡ እንዘ፡ ሀለዉ፡ ይላሕዉ፡ወይበክዩ፡። ወእሙን
12 ቱሂ፡ሰበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ ለአስተርአያ፡ ወሕያው፡ውእቱ፡ ኢአመንዋ፡። ወእምዝ፡
አስተርአዮሙ፡ ለክልኤቱ፡እምኔሆሙ፡ በካልእ፡ራእይ፡ እንዘ፡ የሐውሩ፡ ሐቅለ፡።
13 ወሖሩ፡እሙንቱሂ፡ወዜነውዎሙ፡ለቢጾሙ፡፡ ወሎሙኒ፡ኢአመንዎሙ፡። ወእምዝ፡
14 ድኅረ፡ካዕበ፡እንዘ፡ ይረፍቁ፡ ዓሠርቱ፡ ወአሐዱ፡ አስተርአዮሙ፡ ወገሠጾ፡ ጸንዐ፡ ልበ
15 ሙ፡ወኢአሚኖቶሙ፡እስመ፡ለእለ፡ርእይዎ፡ ከመ፡ ተንሥአ፡ ኢአመንዎሙ፡። ወ
16 ይቤሎሙ፡ሑሩ፡ውስተ፡ኵሉ፡ዓለም፡ወስብኩ፡ወንጌለ፡ለኵሉ፡ፍጥረት፡። ዘአመ
17 ነ፡ወተጠምቀ፡ይድኅን፡ወዘሰ፡ኢአምነ፡ ይደየን፡። ተአምረ፡ በለቱ፡ ለእለ፡ አመ
ኑ፡ ይገብሩ፡ በስመ፡ዚአየ፡አጋንንተ፡ ያወፅኡ፡ ወበካልእ፡ ልሳን፡ ይትናገሩ፡ ሐዲሰ፡።
18 ወአራዊተ፡ምድር፡ይእኅዙ፡፡ ወዘሂ፡ይቀትል፡ እመ፡ ሰትዩ፡ አልቦ፡ ዘይኤክዮሙ፡ወዲ
19 በ፡ድዉያን፡እደዊሆሙ፡ ያነብሩ፡ ወይሔውዩ፡። ወእግዚእነሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
እምድኅረ፡ ተናገሮሙ፡ዓርገ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወነበረ፡ በየማነ፡ እግዚአብሔር፡ አቡ
20 ሁ፡። ወወፂአሙ፡ እሙንቱ፡ ሰበኩ፡ ኵሎ፡ እንዘ፡ እግዚአብሔር፡ ይረድእ፡
ወቃሎ፡ ያጸንዕ፡ በተአምረ፡ ዘይተሉ፡ አሜን፡።
ወተፈጸመ፡ ወንጌል፡ዘማርቆስ፡ወቃሉ፡ ፲፻ ፯፻፡።

Et surgens manè in primo sabbathi apparuit primò Mariæ Magdalenæ, ex qua 9
ejecerat septem dæmones. Et illa vadens nuntiavit iis qui cum eo fuerant 10
olim, lugentibus, & flentibus. Et illi quum audivissent quòd aparuisset ei, & 11
quòd vivus esset, fidem non adhibuerunt ei. Et tunc apparuit duobus ex ipsis 12
in alia specie euntibus rus. Et abierunt illi, & nuntiaverunt sociis suis, & illis 13
non crediderunt. Et postremò iterum, recumbentibus ipsis undecim apparuit; 14
& exprobravit duritiem cordis eorum, & incredulitatem eorum: quia iis qui
vidissent eum, quòd resurrexisset è mortuis, non crediderunt. Et dixit iis, Ite in 15
totum mundum, & prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & 16
baptizatus fuerit servabitur, & qui non crediderit condemnabitur. Signa tan- 17
tùm credentibus subjicientur. In nomine meo dæmones ejicient, & omninò lin-
guâ loquentur novâ. Et serpentes prehendent, & lethale si biberint non noce- 18
bit iis, & super ægrotos manus suas imponent, & restituent. Et Domi- 19
nus quidem noster, Dominus Jesus, postquàm loquutus esset iis, ascendit in cœ-
lum; & sedit ad dexteram Dei patris sui. Et exeuntes illi prædicârunt ubique, 20
Deo adjuvante, & sermonem confirmante per signa subsequentia, Amen.

Absolutum est Evangelium S. Marci.
Et voces ejus, 1700.

(α) ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
Β' περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων.
Γ' (β) περὶ τοῦ Συμεῶνος.
Δ' περὶ (γ) Ἄννης τῆς προφήτιδος.
Ε' περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς Ἰωάννην.
Ϛ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην.
Ζ' περὶ τοῦ πειρασμοῦ (δ) τοῦ Χριστοῦ.
Η' περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.
Θ' περὶ τῆς πενθερᾶς (ε) τοῦ Πέτρου.
Ι' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
ΙΑ' περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.
ΙΒ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
ΙΓ' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ΙΔ' περὶ Λευΐ τοῦ τελώνου.
ΙΕ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (ζ) τὴν χεῖρα.
ΙϚ' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
ΙΖ' περὶ τῶν μακαρισμῶν.
ΙΗ' περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
ΙΘ' περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.
Κ' περὶ τῶν ἀποσταλέντων (η) ὑπὸ Ἰωάννου.
ΚΑ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.

ΚΒ' περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.
ΚΓ' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
ΚΔ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΚΕ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
ΚϚ' περὶ τῆς αἱμοῤῥούσης.
ΚΖ' περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.
ΚΗ' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΚΘ' περὶ τῆς (θ) τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
Λ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως (ι) τοῦ Κυρίου.
ΛΑ' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΛΒ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
ΛΓ' περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ΛΔ' περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομήκοντα.
ΛΕ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
(κ) ΛϚ' περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.
ΛΖ' περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας.
ΛΗ' περὶ προσευχῆς.
ΛΘ' περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.
Μ' περὶ τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνήν.
ΜΑ' περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.
ΜΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου τοῦ καλέσαντος (λ) τὸν Κύριον.

ΜΓ' περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.
ΜΔ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΜΕ' περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν (μ) κληρονομίαν.
ΜϚ' περὶ οὗ (ν) εὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου.
ΜΖ' περὶ τῶν Γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.
ΜΗ' περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας.
ΜΘ' περὶ τῶν παραβολῶν.
Ν' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι.
ΝΑ' περὶ τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην.
ΝΒ' περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ.
ΝΓ' περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾷν τὰς πρωτοκλισίας.
ΝΔ' περὶ τῶν κεκλημένων (ξ) εἰς τὸ δεῖπνον.
(ο) ΝΕ' περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.
ΝϚ' περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.
ΝΖ' περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος (π) εἰς χώραν μακράν.
ΝΗ' περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.
ΝΘ' (ρ) περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.
Ξ' περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.

ΞΑ' περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.
ΞΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.
ΞΓ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος (σ) πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
ΞΔ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΞΕ' (τ) περὶ τοῦ Ζακχαίου.
ΞϚ' περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.
ΞΖ' περὶ τῶν λαβόντων (υ) τὰς μνᾶς.
ΞΗ' περὶ τοῦ πώλου.
ΞΘ' (φ) περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων.
Ο' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.
ΟΑ' περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.
ΟΒ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΟΓ' (χ) περὶ τοῦ, Πῶς υἱὸς Δαβὶδ ἐστὶν ὁ Χριστός.
ΟΔ' περὶ τῆς τὰ δύο (ψ) λεπτὰ βαλούσης.
ΟΕ' περὶ τῆς συντελείας ἐρώτησις.
ΟϚ' περὶ τοῦ πάσχα.
ΟΖ' περὶ τῶν φιλονεικησάντων τίς μείζων.
ΟΗ' περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ (ω) σατανᾶ, καὶ ἀρνήσεως Πέτρου.
ΟΘ' περὶ τῆς παρ' Ἡρώδου ἐξουθενήσεως.
Π' περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν.
ΠΑ' περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ.
ΠΒ' περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.
ΠΓ' (α) περὶ τοῦ Κλεόπα.

MS.A. (α) Abscinditur Capitulorum inscriptio: sine titulo sic sequuntur, Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. (β) περὶ Συμεών. (γ) Ἄννας (δ) τοῦ Σωτῆρος. (ε) Πέτρου. (ζ) χεῖρα. (η) παρὰ (θ) * τῶν μαθητῶν (ι) τοῦ Ἰησοῦ. (κ) ΛϚ'. Cap. hoc dislocatur in MS.A. & ponitur post Cap. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν. (λ) τὸν Ἰησοῦν. (μ) οὐσίαν. (ν) εὐφόρησεν (ξ) ἐν τῷ δείπνῳ. (ο) ΝΕ'. παραβολὴ περὶ οἰκοδομῆς πύργου. ΝϚ'. παραβολὴ περὶ ἑκατὸν προβάτων. (π) ὡς εἰς (ρ) περὶ πλουσίου καὶ Λαζάρου. (σ) τὸν Ἰησοῦν πλουσίου. (τ) περὶ Ζακχαίου. (υ) τὰς δέκα μνᾶς. (φ) περὶ ὧν ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι. Ο'. παραβολὴ ἀμπελῶνος. ΟΑ'. ἐπερώτησις διὰ τὸν κῆνσον. (χ) ἐπερώτησις, Πῶς ἐστιν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός. (ψ) λεπτὰ*. ΟΕ'. ἐπερώτησις περὶ συντελείας. (ω) Σατανᾶ. ΟΘ'. ἐξουθένησις Ἡρώδου. (α) ΠΓ'. περὶ Κλεόπα.

Τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.

SECUNDUM LUCAM SANCTUM EVANGELIUM.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ἍΓΙΟΝ ΕΥ̓ΑΓΓΕΛΙΟΝ.

CAP. I. α′.

QUONIAM multi conati sunt ordinare narrationem de imple-
1 ἘΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορη-
tis in nobis rebus, Sicut tradiderunt nobis ab initio ipsi oculati & mi-
2 μένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπη-
nistri existentes sermonis: Visum est & mihi assecuto altiùs omnia dili-
3 ρέται γενόμενοι τοῦ λόγου· Ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκρι-
genter, secundùm ordinem tibi scribere, optime Theophile, Ut agnoscas, de quibus instru-
4 βῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, Ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατη-
ctus es, sermonum firmitudinem.
χήθης, λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

FACTUM est in diebus Herodis regis Judææ, Sacerdos quidam
5 ἘΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις
nomine Zacharias, ex vice Abia: & uxor illius ex filiabus Aaron,
ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών,
& nomen ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo ante Deum,
6 (α) καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini irreprehensibiles. Et non erat
7 πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν
illis natus, eò quòd Elisabeth erat sterilis, & ambo provecti in diebus
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέ-
bus suis erant. Factum est autem in Sacerdotio fungendo ipsum in ordine vi-
ραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημε-
cis suæ ante Deum, Secundùm consuetudinē Sacerdotii, sortitus est suffire,
ρίας αὐτοῦ (β) ἔναντι τοῦ Θεοῦ, Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι,
ingressus in templum Domini. Et omnis multitudo populi erat orans
εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον
foris horâ incensi. Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris al-
ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυ-
taris incensi. Et turbatus est Zacharias videns, & timor incidit in eum.
σιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
Ait autem ad illum angelus; Ne timeas, Zacharia: quoniā exaudita est petitio tua: &
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ
uxor tua Elisabeth giget filium tibi, & vocabis nomen ejus, Joannem. Et
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ
erit gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate ejus gaudebunt.
ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ (γ) γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

MS. A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. (α) καὶ ὄνομα (β) ἐναντίον (γ) γενέσει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܣܒܪܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ܂

*ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ *

1 *ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܨܒܘ ܠܡܟܬܒ ܬܫܥܝܬܐ ܕܣܘܥܪܢܐ ܗܠܝܢ ܕܡܫܪܪܝܢܢ ܒܗܘܢ܂
2 *ܐܝܟ ܕܐܫܠܡܘ ܠܢ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܘ ܚܙܝܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܡܠܬܐ܂
3 *ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܝܬ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ܂ ܕܟܠ ܡܕܡ ܒܛܟܣܗ
4 ܐܟܬܘܒ ܠܟ ܢܨܝܚܐ ܬܐܘܦܝܠܐ܂ *ܕܬܕܥ ܫܪܪܐ ܕܡܠܐ ܕܐܬܬܠܡܕܬ ܠܗܝܢ܂

*ܩܦܠܐܘܢ *ܐ*

5 *ܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܟܗܢܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܪܝܐ ܡܢ ܬܫܡܫܬܐ
6 ܕܒܝܬ ܐܒܝܐ܂ ܘܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܐܗܪܘܢ ܫܡܗ ܐܝܫܒܥ܂ *ܘܬܪܝܗܘܢ ܟܐܢܝܢ
ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ܂ ܘܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܒܟܐܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܠܐ ܪܫܝܢ܂
7 *ܘܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܛܠ ܕܐܝܫܒܥ ܥܩܪܐ ܗܘܬ܂ ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܓܝܐܝܢ ܗܘܘ
8 ܒܝܘܡܬܗܘܢ܂ *ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܟܗܢ ܗܘܐ ܒܛܟܣܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ܂
9 *ܒܥܝܕܐ ܕܟܗܢܘܬܐ ܡܛܝܗܝ ܕܢܣܝܡ ܒܣܡܐ܂ ܘܥܠ ܠܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝܐ܂ *ܘܟܠܗ
10 ܟܢܫܐ ܕܥܡܐ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܥܕܢܐ ܕܒܣܡܐ܂
11 *ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܠܙܟܪܝܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܕܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ܂
12 *ܘܐܫܬܓܫ ܙܟܪܝܐ ܟܕ ܚܙܝܗܝ܂ ܘܕܚܠܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ܂ *ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ
13 ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܟܪܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ܂ ܘܐܢܬܬܟ ܐܝܫܒܥ ܬܠܕ ܠܟ ܒܪܐ܂
14 ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ܂ *ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ܂ ܘܣܓܝܐܐ ܢܚܕܘܢ ܒܡܘܠܕܗ܂

IN NOMINE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, excudimus Evangelium sacrosanctum, præconium Lucæ Evangelistæ, quod locutus est, & annuntiavit Græcè in Alexandria magna.

Lectio matutinis Annuntiationis Zachariæ.

Quoniam plurimi voluerunt scribere narrationes earum actionum, de quibus nos certi sumus; Utpote rebus quas tradiderunt nobis ii, qui à principio spectatores ac ministri fuerunt ejusmet sermonis: Visum est etiam mihi, quippe qui fuerim impensè proximus illis omnibus, ordine suo cuncta ad te scribere, celeberrime Theophile. Ut recognoscas veritatem eorum sermonum, quibus te discipulum exhibuisti.

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judæ sacerdos quidam nomine Zacharias ex ministerio domûs Abia: uxor autem ejus ex filiabus Aharon, cujus nomen erat Elisebâ. Erant autem ambo justi coram Deo, & ambulantes in omnibus mandatis ejus, & in justitia Domini sine reprehensione. Nullum porrò habebant filium, quandoquidem Elisebâ erat sterilis, amboque erant multorum dierum. Factum est autem quum ipse sacerdotio fungeretur in ordine ministerii sui coram Deo: Ritu sacerdotii accidit ei, ut adoleret incensum: & ingressus est templum Domini. Tota vero turba populi orabat foris tempore suffitus. Et apparuit ipsi Zachariæ angelus Domini stans à dextera altaris suffimenti. Et conturbatus est Zacharias quum vidisset eum, & tremor irruit in eum. Dixit autem ei angelus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est oratio tua, & uxor tua Elisebâ pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus Johannem. Eritque tibi gaudio & exultationi, & plurimi gaudebunt ipsius nativitate.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل لوقا كه بزبان يوناني قبطي در اسكندريه بنبشت

1 *براي انك بسياران خواستند • كه بنويسند داستا شكفتها كه ما بدان مقر • ومعترف هستيم •
2 *همچو چيزي كه بما سپارده شد از ايشان كه از قديم مي ديدند وكلمه را بندكي مي
3 كردند • *بمن نيز نموده شد • كه من بهمت وكوشش با همكنان عظيم نزديك بودم • كه هر
4 چيزي را بر قرار خود براي تو بنويسم • تاوفيلا موتمن *تا بداني حقيقت كه سخنها براي ايشان
مريد وشنونده شدي دوم مژده دادن فرشته زكريا را براي يحيي
5 *بود در روزكار هيروديس ملك يهود • شخصي كوهون يعني كشيش • نامش زكريا از خدمت
6 قوم ابيا وزن او از خاندان هرون • نامش اليشبع • *هردو شايستهء خدا • وبا خدا راست بودند •
7 ودر همه سپارشهاء او روان مي شدند • ودر عدل خداوند بي ترس وعيب * وفرزند
نداشتند • براي انك اليشبع عاقر بود • وهر دو را روزكار كذشته • وپرسال بودند •

EVANGELIUM LUCÆ, quod linguâ Græcâ Ægyptiaca in Alexandria scripsit.

CAPUT I.

Eo quòd multi voluerunt scribere historiam mirorum, quæ nos firmiter credimus & profitemur: Justa illud quod nobis traditum fuit ab iis qui ab initio viderunt, & sermonis ministerium fecerunt. Mihi etiam visum est, ut qui curâ & studio omnibus quàm proximus fui, res singulas loco suo tibi perscriberem, Theophile fidelissime: Ut scias certitudinem sermonum, quibus benevolè affectus & auditor fuisti.

II. Annunciat Angelus Zachariæ de Johanne.

Fuit in diebus Herodis regis Judææ quidam Cohen, (i. e. sacerdos) cui nomen Zacharias, de ministerio gentis Abiæ: & uxor ejus erat de familia Aaron, & nomen ejus Elisheba. Ambo Deo digni, & cum Deo recti erant, & in omnibus mandatis ejus incedebant, & in justitia Domini absque timore aut vitio. Filium non habebant, eò quòd Elisheba sterilis esset. & ambo erant provecti & pleni annorum effæti.

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI EVANGELIUM secundùm LUCAM.

CAPUT I.

1 Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem, quæ in nobis comple-
2 tæ sunt, rerum: Sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt, & ministri
3 fuerunt sermonis: Visum est & mihi, assecuto omnia à principio diligenter, ex
4 ordine tibi scribere, optime Theophile, Ut cognoscas eorum verborum, de qui-
5 bus eruditus es, veritatem. Fuit in diebus Herodis, regis Judææ, sacerdos qui-
dam nomine Zacharias, de vice Abia; & uxor illius de filiabus Aaron, & nomen
6 ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus man-
7 datis & justificationibus Domini sine querela. Et non erat illis filius, eò quòd es-
set Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis. Factum est autem, 8
cùm sacerdotio fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, Secundùm consuetu- 9
dinem sacerdotii, forte exiit ut incensum poneret, ingressus in templum Domini: 10
Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensi. Apparuit autem illi 11
Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est videns, 12
& timor irruit super eum. Ait autem ad illum Angelus; Ne timeas, Zacharia, quo- 13
niam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vo-
cabis nomen ejus, Joannem: Et erit gaudium tibi, & exultatio, & multi in na- 14
tivitate ejus gaudebunt:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الاله الواحد الآب والابن وروح القدس • انجيل القديس لوقا الحكيم احد السبعين
كتبه يونانيا بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين • فاتحة الانجيل المجيد •
1 * لاجل ان كثيرين راموا كتب قصص الامور التي نحن بها عارفون * كما عهد الينا اوليك
2 الاولون الذين كانوا من قبل معاينين وكانوا خداما للكلمة * رايت انا ايضا اذ كنت تابعا
3 لكل شي بتحقيق ان اكتب اليك ايها العزيز تاوفيلا * لتعرف حقايق الكلام الذي وعظت
4 به * كان في ايام هيرودس ملك اليهودية كاهن اسمه زكريا من خدمة آل ابيا • وكانت
5 مراته من بنات هرون واسمها اليصابات * وكان كلاهما بارين قدام الله سايرين في جميع الوصايا
6 وحقوق الرب بغير ميل * ولم يكن لهما ولد لان اليصابات كانت عاقرا • وكانا كلاهما قد طعنا في
7 ايامهما * فبينما هو يكهن في ايام ترتيب خدمته امام الله * كعادة الكهنوت اذ بلغته نوبة وضع
8 البخور • فدخل هيكل الرب * وكان جميع الشعب يصلون خارجا وقت البخور * فظهر له ملاك
9 الرب قايما عن يمين مذبح البخور * فلما راه زكريا اضطرب وغشيه خوف عظيم * فقال له
10 الملاك لا تخف يا زكريا فقد سمعت طلبتك • ومراتك اليصابات تلد لك ابنا وتسميه يوحنا •
11
12
13
14 * ويكون لك فرح عظيم وتهليل • وكثيرون يفرحون بمولده •

In nomine Dei uni[9], Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Evangeliũ sancti Lucæ medici, unius ex Septuaginta, quod scripsit Græcè, inspirante Spiritu sancto. Benedictiones ejus complectantur nos, Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

Quoniam multi meditati sunt scriptionem historiarum rerum quarum nos sumus gnari; 1
Prout testatum reliquerunt nobis ii priores qui fuerunt antea spectatores & fuerunt ministri verbi: 2
Visum est mihi etiam, quippe qui fuerim inhærens cuilibet rei cum firmitate, scribere ad te, ô charissime Theophile, 3
Ut cognoscas veritates sermonis quo es eruditus. 4

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judaæ, 5
sacerdos cui nomen erat Zacharias de ministerio familiæ Abiæ: & erat uxor ejus de filiabus Haron, & nomen ej[9] Elizabeth. Et erant ambo justi ante Deum, 6
incedentes in omnibus mandatis & statutis Domini sine obliquitate: Et non 7
erat eis filius, eò quòd Elizabeth esset sterilis, & essent ambo jam provecti in diebus suis. Dum autem ipse sacerdotio 8
fungeretur in diebus ordinis ministerii sui ante Deum, Secundùm consuetudinem 9
sacerdotii: cùm pertinuissent ad eum vices ponendi incensum, ingressus est templum Domini. Et omnis populus orabat 10
foris tempore incensi. Et apparuit illi 11
angelus Domini stans à dextera altaris incensi. Cùmque vidisset eum Zacharias, 12
turbatus est, & obvolvit eum timor magnus. Et dixit ei angelus, Ne timeas, ô 13
Zacharia, jam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis eum Johannem. Erit- 14
que tibi gaudium magnum, & jubilatio: & multi gaudebunt in nativitate ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወንጌል፡ ዘሉቃስ፡

1 እስመ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ወጠኑ፡ ይንግሩ፡ ወይመሀሩ፡ በእንተ፡ ግብር፡ ዘአምኑ፡ በላዕሌ
2 ነ፡፡ በከመ፡ መሀሩነ፡ እለ፡ ቀደሙ፡ ርእዮቶ፡ ወተልእክዎ፡ በቃሉ፡፡
3 ወረትዓኒ፡ ሊተኒ፡ እትልዎ፡ እምጥንቱ፡ ወጥዩቀ፡ ኵሉ፡ በበ፡ መትልው፡ እጽሕፍ፡
4 ለከ፡ ዐዚዝ፡ ቴዎፊሎ፡፡ ከመ፡ ታእምር፡ ጥዩቀ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ኀይለ፡
5 ነገር፡ ትምህርት፡ ዘተመሀርከ፡፡ ወኮነ፡በመዋዕለ፡ሄሮድስ፡ንጉሠ፡ይሁዳ፡፡ ሀሉ፡
እሐዱ፡ ካህን፡ ዘስሙ፡ ዘካርያስ፡ በመዋዕለ፡ አቢያ፡፡ ወብእሲቱ፡ እምአዋልደ፡
6 አሮን፡ ወስማ፡ ኤልሳቤጥ፡፡ ወክልኤሆሙ፡ ጻድቃን፡ እሙንቱ፡ በቅድመ፡ እግዚ
አብሔር፡ ወይሐውሩ፡ በኵሉ፡ ትእዛዙ፡ ወኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወንጹሓን፡
7 እሙንቱ፡፡ ወአልቦሙ፡ ውሉደ፡ እስመ፡ መካን፡ ይእቲ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ወክልኤሆሙ፡
8 ልሂቃን፡ እሙንቱ፡ ወኀለፈ፡ መዋዕሊሆሙ፡፡ ወእምዝ፡ እመ፡ ይገብር፡ ግብረ፡
9 ክህነት፡ በእብሬቱ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡ በከመ፡ ይገብሩ፡ ካህናት፡ ወበጽ
10 ሐ፡ ጊዜ፡ ይዕጥን፡ ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወኵሉሙ፡
11 ሕዝብ፡ ሀለዉ፡ በምልአሙ፡ ይጼልዩ፡ በአፍኣ፡ ጊዜ፡ ሰዐተ፡ ዕጣን፡፡ ወአስተር
12 አዮ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ በመንገለ፡ የማኑ፡ ምሥዋዐ፡ ዕጣን፡፡ ወሶበ፡ ርእ
13 ዮ፡ ደንገፀ፡ ዘካርያስ፡ ፍርሀት፡ ወረዐደ፡ ወረደ፡ ላዕሌሁ፡፡ ወይቤሎ፡ መልአክ፡
ኢትፍራህ፡ ዘካርያስ፡ እስመ፡ ተሰምዐ፡ ጸሎትከ፡ ወብእሲትከ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ት
14 ወልድ፡ ለከ፡ ወልደ፡ ወትሰምዮ፡ ስሞ፡ ዮሐንስ፡፡ ወይከውነከ፡ ትፍሥሕተ፡
ወሐሤተ፡ ወብዙኃን፡ ይትፌሥሑ፡ በልደቱ፡፡

EVANGELIUM LUCÆ.

CAPUT I.

Quoniam multi *sunt* qui conati sunt narrare, & docere de re cui crediderunt 1
de nobis: Sicut docuerunt nos qui primò viderunt eum, & ministrârunt ei in 2
sermone suo: Et opportunum visum est mihi sequi ab initio, & diligenter to- 3
tum secundùm ordinem scribere tibi, optime Theophile. Ut cognoscas accuratè 4
de tota virtute verbi, doctrinam *in* qua eruditus es. Et factum est in diebus He- 5
rodis Regis Judææ, *quòd* fuit quidam sacerdos cujus nomen *erat* Zacharias in
diebus Abia; & uxor ejus ex filiabus Aaron, & nomen ejus Elizabeth. Et ambo 6
justi erant coram Deo, & ambulabant in omnibus mandatis & judiciis Dei, &
innocentes erant. Et non habuerunt filios quia sterilis fuit Elizabeth, & ambo 7
grandævi erant: & progressi erant dies eorum. Et quum fungeretur officio 8
sacerdotali vice suâ coram Deo, Sicut faciebant sacerdotes: & quum 9
veniret tempus incensum adolendi, & introiret domum sanctam Dei, 10
Et omnes populi essent plenâ congregatione orantes foris tempore horæ 11
suffitûs; apparuit angelus Dei ad dextram altaris suffitûs. Et dixit ei 12
angelus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est petitio tua, & uxor tua 13
Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Johannem. Et erit tibi 14
gaudium, & exultatio, & multi gaudebunt in nativitate ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * روزي آمد • كه زكريا بر عادت خود • به پيرايه بندكي خود • برابر خدا كشيشي ميكرد •
9 * بشيوه كوهني يعني عبادت ونماز • چون هنكام بخور انداختن رسيد • در هيكل خدا در رفت •
10
11 * وهمه جماعت بيرون نماز مي كردند • * فرشته خدا بزكريا نموده شد • ايستاده بر
12 دست راست † مذبح از براي بخور • * چون † زكريا فرشته را ديد اشفته شد • وهيبت برو
13 † افتاد • * فرشته † بزكريا كفت • اي زكريا مترس • سبب انك نماز تو شنوده شد • واليشبع
14 براي تو پسر زايد ونام او را يوحنا † خواني • * وترا ازو خرمي وشادماني بشود • ودر
زايدنش بسياران شادمان كردند

Dies autem venit, quo Zacharias pro consuetudine sua, in ornatu ministerii sui, coram Deo sacerdotio 8
fungeretur. Itaque juxta ritum sacerdotii (i. e. cultûs & orationis) cùm tempus suffiminis injiciendi venisset, in templum Dei ingressus 9
est: Et tota congregatio foris precabatur. 10
Tunc Angelus Dei Zachariæ conspectus est, stans ad manum dextram altaris ad suffitum. 11
Cùm Zacharias Angelum videret, conturbatus est, & terror in eum incidit. 12
Angelus igitur Zachariæ dixit, O 13
Zacharia ne time, eâ de causa quòd oratio tua exaudita est; & Elisebæ tibi filium pariet, & nomen ejus Johannem vocabis. Et tibi de eo gau- 14
dium & lætitia erit: & nativitate ejus multi lætabuntur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Erit enim magnus coram Domino: & vinum & siceram non bibet, & Spiri-
15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον (δ) τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύμα-
tu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Et multos filiorum Is-
16 τος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse præcedet ante
17 ραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον
illum in spiritu & virtute Eliæ, *convertere* corda patrum in *natos*, & in-
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀ-
suasibiles in prudentiam justorum, parare Domino plebem *expeditam*. Et
18 πειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι (ε) Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ
dixit Zacharias ad angelum; *Juxta quid* sciam hoc? ego enim sum se-
εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρε-
nex, & uxor mea *provecta* in diebus suis. Et respondens
19 σβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς
angelus dixit ei; Ego sum Gabriel *assistens* ante Deum: & mis-
ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπε-
sus sum loqui ad te, & evangelizare tibi hæc. Et ecce eris tacens,
20 στάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν,
& non *potens* loqui usque quo *die* fiant hæc, pro *quibus* non cre-
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
didisti verbis meis, quæ implebuntur in *tempore ipsorum*. Et erat
21 στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν

plebs expectans Zachariam: & mirabantur *in tardare ipsum* in templo.
ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
Egressus autem non poterat loqui *illis*: & cognoverunt quòd visionem vidisset in
Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν 22
templo. Et ipse erat innuens illis: & permansit mutus. Et factum est, ut
τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο, ὡς 23
impleti sunt dies *ministrationis* ejus, abiit in domum suam. Post
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ 24
autem hos dies concepit Elisabeth uxor ejus, & occultabat *seipsam*
δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν
menses quinque, dicens; Quia sic mihi fecit Dominus in diebus,
μῆνας πέντε, λέγουσα, Ὅτι (ζ) οὕτω μοὶ πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, 25
quibus *inspexit* auferre opprobrium meum *in hominibus*. In autem mense sex-
αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕ- 26
to missus est angelus Gabriel à Deo in civitatē Galilææ, cui nomen
κτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
Nazareth, Ad virginem desponsatam viro, cui nomen Joseph, de
(η) Ναζαρέτ, Πρὸς παρθένον (θ) μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ 27
domo David: & nomen virginis, Maria. Et ingressus angelus ad
οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς 28
eam, dixit; *Gaude*, gratiâ plena, Dominus *cum te*: benedicta tu in mulieribus.
αὐτὴν, εἶπε, Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί.

MS. A. (δ) Κυρίου, (ε) τῷ Κυρίῳ (ζ) οὕτως (η) Ναζαρὲθ, (θ) ἐμνηστευμένην

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܢܫܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܬܡܠܐ ܟܕ ܗܘ
16 ܒܟܪܣܐ ܕܐܡܗ. * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. * ܘܗܘ
17 ܢܐܙܠ ܩܕܡܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܘܒܚܝܠܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܢܦܢܐ ܠܒܐ ܕܐܒܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ. ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܐ
18 ܠܝܕܥܬܐ ܕܟܐܢܐ. ܘܢܛܝܒ ܠܡܪܝܐ ܥܡܐ ܓܡܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܙܟܪܝܐ
ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܕܥ ܗܕܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܣܒܐ ܐܢܐ. ܘܐܢܬܬܝ ܣܓܝܐܬ ܒܝܘܡܬܗܝܢ.
19 * ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܒܪܝܐܝܠ ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܐܫܬܠܚܬ
20 ܕܐܡܠܠ ܥܡܟ ܘܐܣܒܪܟ ܗܠܝܢ. * ܡܟܝܠ ܬܗܘܐ ܫܬܝܩ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܡܠܠܘ. ܥܕܡܐ
21 ܠܝܘܡܐ ܕܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܝܢ ܒܙܒܢܗܝܢ. * ܥܡܐ
22 ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܣܟܐ ܠܙܟܪܝܐ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܘܚܪܗ ܕܒܗܝܟܠܐ. * ܟܕ ܢܦܩ ܕܝܢ
ܙܟܪܝܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܣܬܟܠܘ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܘ ܡܪܡܙ
23 ܪܡܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܦܐܫ ܗܘܐ ܟܕ ܚܪܫ. * ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܬܫܡܫܬܗ. ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ.
24 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܒܛܢܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ
25 ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ. * ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܕܚܪ ܒܝ. ܠܡܣܒ
ܚܣܕܝ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ.
* ܕܣܘܒܪܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܩ *
26 * ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܐܫܬܕܪ ܓܒܪܝܐܝܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܓܠܝܠܐ
27 ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܨܪܬ. * ܠܘܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܟܝܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܡܢ
28 ܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ. * ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡ
ܠܟܝ ܡܠܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܪܢ ܥܡܟܝ. ܡܒܪܟܬܐ ܒܢܫܐ.

Etenim futurus est magnus coram Domino; nec vinum, nec siceram bibet; & Spiritu sanctitatis replebitur adhuc existens in utero matris suæ: Multosque ex filiis Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse præcedet eum in spiritu & virtute Eliæ prophetæ, ut convertat cor patrū in filios, eosque qui sunt inobedientes, ad scientiam rectorum; ac præparet Domino populum perfectum. Et ait Zacharias angelo, Quomodo istud sciam? ego enim sum senex, & uxor mea provecta in diebus suis. Et respondens angelus, ac dixit ei; Ego sum Gabriel qui adsto coram Deo, & missus sum ut te alloquar, & hæc tibi evangelizem. Deinceps silebis, nec poteris loqui, ad eum usque diem quo hæc fiant: quia non credidisti hisce sermonibus meis, qui implebuntur tempore suo. Populus autem stabat, ac præstolabatur Zachariam, & mirabantur moram ipsius in templo. Quum exîsset autem Zacharias, non poterat alloqui eos, & intellexerunt eum visionem vidisse in templo, & ipse nutu innuebat eis: & mansit mutus. Quumque impleti fuissent dies ministerii ejus, venit domum suam. Et factum est post dies illos ut conciperet Elisebà uxor ipsius, & occultaret sese quinque mensibus, ac diceret; Nempe ista fecit mihi Dominus diebus quibus respexit me, ut auferret opprobrium meum, quod *mihi erat* inter homines.

Ad Annuntiationem Deiparæ. 1.

Mense autem sexto missus est Gabriel angelus à Deo in Galilæam, in urbem nomine Nazareth, Ad virginem desponsatam viro, nomine Joseph, è domo David, & nomen virginis erat Maria. Et ingressus est ad eam angelus, & dixit ei; Pax tibi, ô plena gratiâ, Dominus noster tecum, benedicta tu inter mulieres.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * پيش خداوند بزرك شود ومي ومستي كننده را نخورد ودرشكم مادر از روح القدس پر
16 شود * وبسياران از اسراييل پيش خداوند وخداي ايشان بازكرداند * وپيش خدا برود
17 بجان وبقوت ايلياء پيغمبر ودل پدران بر پسران بازكرداند وايشان نيز كه بمهر داناي
18 وراستي سر فرو نمي آوردند وتمامت خلق رابمهر خدا اماده دارد * وزكريا با فرشته كفت
19 چكونه من اين را بدانم كه من پيرم وزن مرا روزكار كذشته است * جواب داد
فرشته وكفت منم جبرييل كه برابر خدا ايستاده ام وفرستاده شدم كه با تو بكويم
20 واين خبرها را بتو بسپارم * اكنون خاموش باشي ونتواني سخن كفتن تا ان روز كه
21 اينها بشود براي انك دين سخنان من كه براي تو كفتم باور نداشتي * وخلق در
22 انتظار زكريا ايستاده بودند وبراي ديري كشيدن او درهيكل متفكر شده * چون زكريا
بيرون آمد با ايشان سخن نمي يارست كفتن مردم در يافتند كه در هيكل
ديدار ديد وبعد ازان سخن باشارت ورمز كفتي سبب انك زبانش كنك بود

Coram Domino magnus erit, & vinum & inebrians quid non bibet: in utero matris suæ Spiritu sancto implebitur. Et multos ex Israel ad Dominum & Deum suum reducet. Et ante Deum ibit in spiritu & virtute Eliæ prophetæ, et cor patrum ad filios convertet, & eos etiam qui scientiæ & veritati caput non submittunt: & universum populum pro Deo præparabit. Et Zacharias Angelo dixit, Quomodo ego istud noscam, cùm ego senex sim, & uxor mea ætate provecta sit: Responsum dedit Angelus, & dixit, Ego sum Gabriel, qui Deo astans sum, & missus sum ut loquar tecum, & hæc tibi annuntiem. Porrò mutus eris, nec poteris verbum loqui, usque illum diem quo hæc fiant, eò quòd his verbis meis, quæ tibi dixi, fidem non habuisti. Populus autem in expectatione Zachariæ stantes erant, & ob moram eius in templo protractam cogitabundi facti. Cùm Zacharias egressus esset, cum illis verbum non potuit loqui; unde homines intellexerunt quòd in templo visionem vidisset: postea autem loquelam per signa & nutus exprimebat, ea de causa quòd lingua ejus muta esset.

Versio VULGATA LATINA.

15 Erit enim magnus coram Domino : & vinum & siceram non bibet, & Spiritu san-
16 cto replebitur adhuc ex utero matris suæ : Et multos filiorum Israel convertet ad
17 Dominum Deum ipsorum : Et ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute
Eliæ : ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam justo-
18 rum, parare Domino plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad Angelum; Un-
19 de hoc sciam? ego enim sum senex, & uxor mea processit in diebus suis. Et
respondens Angelus dixit ei; Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum : & mis-
20 sus sum loqui ad te, & hæc tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non po-
teris loqui, usque in diem quo hæc fiant, pro eo quòd non credidisti verbis
21 meis, quæ implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariam :

& mirabantur quòd tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat lo- 22
qui ad illos, & cognoverunt quòd visionem vidisset in templo. Et ipse erat in-
nuens illis, & permansit mutus. Et factum est ut impleti sunt dies officii ejus, 23
abiit in domum suam : Post hos autem dies concepit Elisabeth uxor ejus, & oc- 24
cultabat se mensibus quinque, dicens; Quia sic fecit mihi Dominus in diebus, 25
quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines. In mense autem sex- 26
to, missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Naza-
reth, Ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David: 27
& nomen Virginis, Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit; Ave, gratiâ ple- 28
na : Dominus tecum : Benedicta tu in mulieribus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *ويكون عظيما قدام الرب* لا يشرب خمرا ولا مسكرا* ويمتلي من روح القدس وهو في بطن
16 امه* ويعيد كثيرا من بني اسراييل الى الرب الههم* وهو يتقدم امامه بالروح وبقوة ايليا
17 ويقبل بقلوب الاباء على الابناء والذين لا يطيعون الى علم الابرار* ويعد للرب شعبا مستقيما
18 *فقال زكريا للملاك كيف اعلم هذا وانا شيخ وامراتي قد طعنت في ايامها* فاجابه الملاك
19 20 قايلا انا هو جبراييل الواقف قدام الله ارسلت لاكلمك بهذا وابشرك* ومن الان تكون صامتا
لا تستطيع ان تتكلم الى اليوم الذي فيه يكون هذا لانك لم تومن بكلامي الذي يتم
21 في اوانه* وكان الشعب منتظرين زكريا متعجبين من بطيه في الهيكل* فلما خرج فلم يقدر
22 23 ان يكلمهم فعلموا انه قد راى رويا في الهيكل* وكان يشير اليهم واقام صامتا* فلما كملت
24 ايام خدمته مضى الى بيته* ومن بعد تلك الايام حبلت اليصابات امراته* وكتمت حبلها
25 خمسة اشهر قايلة* هذا ما صنع بي الرب في الايام التي نظر الي فيها لينزع عني عاري بين
26 الناس* *الفصل الثاني* *وفي الشهر السادس
27 ارسل جبراييل الملاك من عند الله الى مدينة في الجليل تسمى ناصرة* الى عذري خطيبة
28 لرجل اسمه يوسف من بيت داود واسم العذري مريم* فلما دخل اليها الملاك قال لها السلام
لك يا ممتلية نعمة الرب معك مباركة انت في النساء*

Et erit magnus coram Domino. Non bi- 15
bet vinum, nec quicquam inebrians, &
replebitur Spiritu sancto adhuc existens
in ventre matris suæ. Et reducet multos 16
ex filiis Israel ad Dominum Deum eo-
rum : Et ipse præcedet ante illum in spi- 17
ritu, & in virtute Eliæ : & convertet
corda patrum in filios, et eos qui non obe-
diunt, ad scientiam justorum : & para-
bit Domino populum rectum. Et dixit Za- 18
charias angelo; Quomodo sciam hoc,
cùm sim senex, & uxor mea jam sit pro-
vecta in diebus suis? Respondit ei an- 19
gelus, dicens; Ego sum Gabriel stans an-
te Deum, missus sum ut loquar tecum
hoc, & annuntiem tibi. Et ex nunc eris 20
mutus; non poteris loqui usque in diem
in quo fiet hoc, propterea quòd non cre-
didisti verbis meis, quæ implebuntur in
tempore suo. Et erat plebs expectantes 21
Zachariam, admirati tarditatem ejus in
templo. Cùm autem egressus esset, non 22
poterat loqui ad illos : & intellexerunt
quòd vidisset visionem in templo. Et in-
nuebat illis : & permansit mutus. Et 23
cùm impleti essent dies ministerii sui, ab-
iit in domum suam. Et post illos dies, 24
concepit Elizabeth uxor ejus, & abscon-
dit graviditatem suam quinq; mensibus,
dicens; Hoc est quod fecit in me Dominus 25
in diebus, quibus respexit in me, ad au-
ferendum à me opprobrium inter homines.

Sectio secunda.

In mense autem sexto, missus est Gabri- 26
el angelus à Deo ad quandã civitatem in
Galilæa, quæ vocatur Nazareth, Ad 27
virginem desponsatam viro; cujus nomen
erat Joseph, de domo David: & nomen
virginis, Maria. Et cùm ingressus es- 28
set ad eam angelus, dixit ei; Pax tibi,
ô plena gratiâ, Dominus tecum : Benedi-
cta tu in mulieribus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 እስሙ:ዐቢይ:ውእቱ፡ በቅድሜ፡ እግዚአብሔር :ወኢይሰቲ፡ ወይን:ወሜሰ:ወይመልእ:
16 ላዕሌሁ:መንፈስ:ቅዱስ:እምከርሠ፡ እሙ:። ወብዙኃን፡ እምደቂቀ:ይስራኤል:
17 ይመይጦሙ:ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አምላኮሙ:። ወውእቱ፡ ይሐውር:ቅድሜሁ:በ
መንፈስ:ወበኃይለ:ኤልያስ:ከመ፡ይሚጥ:ልበ:አበው፡ኀበ፡ ውሉድ፡ ወለኀሐድያን፡ ው
18 ስተ:ለቢና፡ጻድቃን:ከመ:ይሠራዕ፡ ሕዝበ:ዘድልወ፡ ለእግዚአብሔር::። ወይቤ
ሎ:ዘከርያስ:ለመልአከ:እግዚአብሔር፡ በምንት፡ ኣኣምር:ከመ:ይከውን:ዝንቱ:እስ
19 ሙ:ልሂቅ፡ ወብእሲትየኒ:ኀለፈ፡ መዋዕሊሃ::። ወተሰጥዎ፡ መልአክ:ወይቤሎ:አነ:
ውእቱ:ገብርኤል:ዘእቀውም፡ ቅድሜ:እግዚአብሔር፡ ወተፈነውኩ:ኀቤከ:እንግርከ:
20 ወእዜኑከ:ዘንተ::። ወናሁ፡ትከውን፡ በሃም፡ ወትስእን፡ ወኢትክል፡ ነቢበ፡ እስከ:
አመ:ይከውን፡ ዝንቱ፡ እስመ፡ ኢአመንከ፡ ነገርየ፡ ዘይከውን፡ ወይትፌጸም፡ በዕድሜ
21 ሁ::። ወሃለዉ:ሕዝብሰ:ይጼልዩ፡ ወይፀንሕዎ:ለዘከርያስ፡ ወአንከሩ:እስመ:ጐን
22 ደየ:ውስተ:ቤተ:መቅደስ::። ወወፂአ፡ ኀቤሆሙ፡ አፍአ፡ ስእነ:ተናግሮቶሙ:ወአ
እምሩ:ከመቦ:ዘአስተርአዮ:በቤተ:መቅደስ::ወነበረ፡ ከማሁ እንዘ፡ በሃም:ውእቱ:
23 ወይሌልዎሙ:በእዴሁ::። ወአመዝ፡ ፈጸሞ:መዋእለ:እብሬቶ:አተወ:ቤቶ::።
ወእምድኅረ:ክልኤ:መዋዕል:ፀንሰት፡ ኤልሳቤጥ፡ብእሲቱ፡ ወከበተት:ርእሳ:ኃምስተ:
24 አውራኀ:እንዘ:ትብል:። ከመዝኑ:ረሰየኒ፡ እግዚአብሔር:አመ:ሐወጸኒ:ያእትት:
25 ዝንጓጕየ:እምሰብእ::። በደገም:ሰንበት:ዘቅድመ:ጌና፡ ወበማርያም፡ ወበገብር
26 ኤል:በሰብከት:። ወበሰድስ፡ ወርኅ:ተፈነወ:መልአክ:ገብርኤል:እምኀበ:እግዚ
27 አብሔር:: ሀገረ:ገሊላ:እንተ:ስማ:ናዝሬት:። ኀበ:ድንግል:እንተ:ተፈኅረት:ለብ
እሲ : ዘስሙ : ዮሴፍ : ዘእምቤተ : ደዊት፡ ወስማ : ለይእቲ:ድንግል : ማርያም:።
28 ወቦአ : መልአክ : ኀቤሃ : ወይቤላ : ተፈሥሒ : ፍሥሕት : እግዚአብሔር :
ምስሌኪ : ወቡርክት : አንቲ : እምአንስት:።

Quoniam magnus est coram Domino, & non bibet vinum, & siceram : & abun- 15
dabit super eum Spiritus sanctus ab utero matris suæ. Et multos filiorum Israel 16
convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse ibit ante illum in spiritu & 17
virtute Eliæ, ut convertat corda patrum ad filios, & contradicentes ad intelli-
gentiam justorum, ut paret populum gratum Domino. Et dixit Zacha- 18
rias angelo Dei, Per quod sciam quòd factum erit hoc? ego *sum* senex; &
uxor mea, processerunt dies suæ. Et respondit ei angelus, & dixit ei; Ego 19
sum Gabriel qui adsto coram Deo, & missus sum ad te, ut te alloquar : & annun-
tiem tibi hoc. Et ecce eris mutus, & deficies, & non poteris loqui usque quo 20
fiat hoc; quia non credisti verbum meum, quod erit, & implebitur in tempore
suo. Et erant populi orantes, & expectantes Zachariam, & mirati sunt quòd 21
tardaret in Domo sancta. Et exiens ad eos foris non potuit loqui illis: & cogno- 22
verunt quòd illi aliquid apparuisset in Domo sancta : & permansit sicut mutus,
& innuebat iis cum manu sua. Et quum impleti essent dies vicis suæ adiit 23
domum suam : Et post duos dies concepit Elizabeth uxor ejus, & occultavit se 24
quinque mensibus, dicens; Siccine fecit mihi Deus quando intuitus est me, 25
auferre convicium meum ab hominibus?

Secundo sabbato quod præcedit confessionem : & de Maria, & Gabrielis prædicatione.

Et in sexto mense missus est angelus Gabriel à Deo *in* civitatem Galilææ, 26
cujus nomen Nazaret, Ad virginem quæ erat desponsata viro, cujus no- 27
men *erat* Josephus, qui è domo David *erat* : & nomen hujus virginis *erat*
Maria. Et ingressus est angelus ad eam, & dixit ei; Gaude gaudio, Deus 28
tecum, & benedicta *es* tu è mulieribus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 *وچون روزكار خدمت او در خانه خدا تمام شد باز كرديد وبخانه خود رفت* وبعد ازان
25 روزها اليشبع زن او ابستن شد ومدت پنج ماه ابستني خودرا پوشانيد ومي كفت* اينست
كردار خداوند من كه بعد از روزكار من با من كرد تا عار از من بر داشته شود درميان خلق
26 سوم مژده دادن فرشته مريم را براي مسيح *ودر ششم ماه فرشته
27 جبرييل از پيش خدا فرستاده شد در جليل در شهري كه [نامش] ناصره است* پيش
بكري كه اورا با مرد كرده بودند بمردي نامش يوسف از خاندان داود ونام آن بكر
28 مريم* فرشته پيش مريم درآمد وبدو كفت سلام بر تو اي پر از نعمت خداوند ما با تو
خجسته هستي در زنان

Et cùm tempus ministerii ejus in 23
domo Dei impletum esset, reversus est,
& in domum suam ivit. Et post eos 24
dies ElisEba uxor ejus gravida fa-
cta est, & spatio quinque mensium
graviditatem suam celabat, ac dice-
bat; Hoc est opus Domini mei, quod 25
post tempus meum mecum fecit, ut
opprobrium à me auferretur inter
homines.

III. Annuntiatio Angeli Mariæ de Christo.

Et in sexto mense Angelus Gabriel 26
à Deo missus est in Galilæam, in
civitatem cui nomen est Nazreh, Ad 27
virginem quam viro desponsave-
rant, cui nomen Joseph de familia
David: nomen autem illius virgi-
nis erat Maria. Angelus itaque ad 28
Mariam ingressus est, & ei dixit;
Pax super te, O plena gratiâ, Do-
minus noster tecum : beata es inter
mulieres.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Illa verò videns perturbata est in sermone ejus: & ratiocinabatur qualis esset sa-
29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀ-
lutatio ista. Et ait angelus ei; Ne pave Maria: invenisti enim gra-
30 σπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χά-
tiam apud Deum. Et ecce concipies in utero, & paries filium: & vocabis no-
31 ριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄ-
men ejus, JESUM. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & da-
32 νομα αὐτοῦ, ΙΗΣΟΥΝ. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώ-
bit ei Dominus Deus sedem David patris ejus: Et regnabit in
33 σει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit
34 τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε
autem Maria ad angelum; Quomodò erit istud, quoniam virum non cognosco? Et
35 δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ
respondens angelus dixit ei; Spiritus sanctus superveniet in te, & efficien-
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύνα-
tia Altissimi obumbrabit tibi: Ideóque natum Sanctum, vocabitur Filius
μις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον Ἅγιον, κληθήσεται Υἱὸς
Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concipiens [fuit] filium in
36 Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ (ι) συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν
senectute sua: & hic mensis sextus est illi vocatæ sterili: Quia
37 (κ) γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος (λ) μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· Ὅτι

non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla
οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη
Domini: fiat mihi secundùm verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.
Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montanam cum
(μ) Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ
festinatione, in civitatem Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & saluta-
σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα· Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσα-
vit Elisabeth. Et factum est, ut audivit Elisabeth salutationem Ma-
το τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα-
riæ, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu sancto
ρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ
Elisabeth: Et exclamavit voce magnâ, & dixit; Benedicta tu in mulieri-
Ἐλισάβετ· Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναι-
bus, & benedictus fructus ventri tui. Et undè mihi hoc, ut veniat ma-
ξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μή-
ter Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in
τηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ
aures meas, exultauit in gaudio infans in utero meo. Et be-
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν (ν) ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μα-
ata credens: quòd erit perfectio effatis ei à Domino.
καρία ἡ πιστεύσασα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

MS. A. (ι) συγγενίς (κ) γήρει (λ) ὁ μὴν (μ) Καὶ ἀναστᾶσα (ν) τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܗܝ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܬ ܐܫܬܓܫܬ ܒܡܠܬܗ. ܘܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܕܡܢܐ ܗܝ ܫܠܡܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ
30 31 ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܡܪܝܡ. ܐܫܟܚܬܝ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܗܐ ܓܝܪ
32 ܬܩܒܠܝܢ ܒܒܛܢܐ ܘܬܐܠܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܘܒܪܗ ܕܥܠܝܐ
33 ܢܬܩܪܐ. ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܢܡܠܘܟ ܥܠ ܒܝܬܗ
34 ܕܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܡܠܟܘܬܗ ܣܘܦܐ ܠܐ ܢܗܘܐ. * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܗܘܐ
35 ܗܕܐ ܕܓܒܪܐ ܠܐ ܝܕܝܥ ܠܝ. * ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ. ܘܚܝܠܗ ܕܥܠܝܐ
ܢܓܢ ܥܠܝܟܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܡܬܝܠܕ ܡܢܟܝ. ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܐ.
36 * ܘܗܐ ܐܠܝܫܒܥ ܐܚܝܢܬܟܝ ܐܦ ܗܝ ܒܛܢܐ ܒܪܐ ܒܣܝܒܘܬܗ̇. ܘܗܢܐ ܝܪܚܐ ܕܫܬܐ ܠܗ̇
37 ܠܗ̇ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܩܪܬܐ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܛܠܐ ܠܐܠܗܐ ܡܕܡ. * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ. ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܬܗ
38 ܕܡܪܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ. ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬܗ̇.

ܡܐܙܠܗ̇ ܕܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ * ܓ *

39 * ܩܡܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܙܠܬ ܒܝܨܝܦܘ ܠܛܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ
40 ܕܝܗܘܕ. * ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܗ̇ ܕܐܠܝܫܒܥ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܡܥܬ
41 42 ܐܠܝܫܒܥ ܫܠܡܗ̇ ܕܡܪܝܡ. ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܗ̇. ܘܐܬܡܠܝܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܩܥܬ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܐ ܠܡܪܝܡ. ܡܒܪܟܬܐ ܐܢܬܝ ܒܢܫܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܦܐܪܐ ܕܒܟܪܣܟܝ.
43 44 * ܐܝܟܢܐ ܠܝ ܗܕܐ ܕܐܡܗ ܕܡܪܝ ܬܐܬܐ ܠܘܬܝ. * ܗܐ ܓܝܪ ܡܐ ܕܢܦܠ ܩܠܐ ܕܫܠܡܟܝ ܒܐܕܢܝ.
45 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܝ. * ܘܛܘܒܝܗ̇ ܠܐܝܕܐ ܕܗܝܡܢܬ. ܕܗܘܐ ܫܘܠܡܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗ̇ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ.

Illa verò quum vidisset, turbata est ejus sermone, & meditabatur qualis esset salutatio ista. Et dixit ei angelus; Ne timeas, Maria, invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce enim concipies utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, eique dabit Dominus Deus thronum David patris ipsius. Et regnabit super domum Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit Maria ad angelum; Quomodo fiet istud, quandoquidem vir non est mihi cognitus? Respondit angelus, & dixit ei; Spiritus sanctitatis veniet, & virtus Altissimi recumbet super te: propterea is qui nasciturus est ex te, Sanctus est, ac Filius Dei vocabitur. Et ecce Elisebà cognata tua etiam ipsa concepit filium in senectute sua, & hic est mensis sextus ei quæ vocatur sterilis. Quoniam Deo nihil est difficile. Ait Maria; Ecce me ancillam Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Et abiit angelus ab ea.

Profectio Mariæ ad Elisebá. 3.

Surrexit autem Maria in illismet diebus, & profecta est studiosè in montem in civitatem Judææ. Et ingressa domum Zachariæ, petiit pacem ipsius Elisebá. Et factum est, quum audisset Elisebà salutationem Mariæ, ut exultaret foetus in utero ejus: Et repleta est Spiritu sanctitatis. Exclamavitque altâ voce, & dixit Mariæ; Benedicta tu inter mulieres, & benedictus est fructus qui est in utero tuo. Undenam hoc mihi, ut mater Domini mei veniat ad me? Ecce enim quum incidit vox salutationis tuæ in aures meas, gaudio magno subsultavit foetus in utero meo. Et ô felix quæ credidit, quia futurum est complementum earum rerum, quæ dictæ sunt ei à Domino!

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وچون مریم فرشته را دید از سخنان او نهیب کرفت ومی اندیشید که این سلام
30 31 چیست * فرشته بدو کفت ای مریم مترس زیرا از پیش خدا نعمت یافتی * اینك آبستن
32 می بذیری وپسری برائی نامش یشوع بخوانی * او بزرك شود وفرزند خدای بلند خوانده
33 شود وخدای بزرك تخت مملکت داود پدرش را بدو دهد * وبر خاندان یعقوب پادشاهی
34 کند تا ابد ومملکتش را فرجام نباشد * مریم بفرشته کفت چکونه این بشود که مرد بمن
35 نرسیده است * فرشته جواب داد که روح القدس بیاید وپیروزمندی بلند
را بر تو حلول کند برای انك از تو زاینده می شود پاکست وپسر خدا
36 خوانده شود * واینك الیشبع خاله تو او نیز بپیری خود بپسر آبستن است واین
ششم ماه است اورا او را برای انك عاقر خوانده می شود یعنی نا زاینده
37 38 * ودر قدرت خدا چیزی دشوار نیست * مریم کفت که کنیزکی ام ازان
خدا انچ امر وفرمان اوست بشود چون این سخن کفت فرشته ازپیش او برفت

Et cùm Maria Angelum vidisset, in verbis ejus consternata est, & cogitabat; Hæc quidem salutatio quid est? Angelus ei dixit; O Maria ne timeas: quoniam apud Deum gratiam invenisti. Ecce impregnaberis, & filium paries, cujus nomen Jesum vocabis. Ipse magnus erit, & Filius Dei excelsi vocabitur, & Deus magnus solium regni David patris ejus ei dabit. Et super domum Jacob regnabit in æternum, & regni ejus finis non erit. Maria angelo dixit; Quomodo istud fiat, cùm vir ad me non accesserit? Angelus responsum dedit; Spiritus sanctus quidem veniet et virtus Excelsi super te residebit: Qui enim ex te nascitur, Sanctus est, & Filius Dei vocabitur. Et ecce Eliseba matertera tua ipsa etiam in senectute sua filio gravida est: & hic sextus mensis est ejus, pro eo quod sterilis vocata fuerit, i.e. non pariens. Et in potentia Dei quicquam difficile non est. Maria dixit, Ancilla quidem Dei sum, quod ejus dictum et mandatum est, fiat: & cum hoc verbum dixisset, Angelus ab ea discessit.

Versio VULGATA LATINA.

29 Quæ cùm audisset, turbata est in sermone ejus, & cogitabat qualis esset ista salu-
30 tatio. Et ait Angelus ei; Ne timeas Maria: invenisti enim gratiam apud Deum:
31 Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus, JESUM.
32 Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem
33 David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, Et regni ejus non
34 erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum; Quomodò fiet istud, quoniam vi-
35 rum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei; Spiritus sanctus superve-
niet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideóque & quod nascetur ex te
36 Sanctum vocabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit
37 filium in senectute sua: & hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis: Quia
non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce an- 38
cilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Et discessit ab illa Angelus.
Exurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione, in civi- 39
tatem Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Et factum 40
est, ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: & 41
repleta est Spirito sancto Elisabeth: Et exclamavit voce magnâ, & dixit; Bene- 42
dicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et undè hoc mihi ut 43
veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ 44
in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: Et beata, quæ cre- 45
didisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فلما رأته اضطربت من كلامه وفكرت ما هذا السلام * فقال لها الملاك لا تخافي يا مريم
30 31 فقد ظفرت بنعمة من عند الله * وانت تحبلين وتلدين ابنا وتدعين اسمه يسوع * هذا
32 يكون عظيما وابن العلي يدعى * ويعطيه الرب الاله كرسي داود ابيه * ويملك على بيت
33 34 يعقوب الى الابد ولا يكون لملكه انقضاء * فقالت مريم للملاك كيف يكون هذا ولم اعرف بعلا
35 * فاجابها الملاك قائلا روح القدس يحل عليك وقوة العلي تظللك * لهذا المولود منك
36 قدوس وابن الله يدعى * وهي ذه اليصابات نسيبتك حبلى بابن على كبر سنها * وهذا
37 38 الشهر السادس لتلك التي تدعى عاقرا * لانه ليس عند الله كلمة بغير قوة * فقالت مريم
[للملاك] فهاذا عبدة للرب فليكن لي كقولك وانصرف عنها الملاك *

* الفصل الثالث *

39 * فقامت مريم في تلك الايام ومضت مسرعة الى الجبل الى
40 41 مدينة يهوذا * ودخلت بيت زكريا وسلمت على اليصابات * فلما سمعت اليصابات صوت
42 سلام مريم تحرك الجنين في بطنها * فامتلأت اليصابات من روح القدس * وصرخت بصوت
43 عظيم قائلة مباركة انت في النساء ومباركة ثمرة بطنك * من اين لي هذا ان تأتي ام ربي
44 45 الي * لانه منذ وقع صوت سلامك في اذني تحرك الجنين بتهليل في بطني * فطوبى للتي
آمنت ان يتم لها ما قيل من قبل الرب *

Cùm autem vidisset eum, turbata est ob 29
sermonem ejus, & cogitavit quæ esset
ista salutatio. Ait illi angelus; Ne ti- 30
meas, Maria; jam enim prævalles
gratiâ apud Deum. Et tu concipies & 31
paries filium, & vocabis nomen ejus
Jesum. Hic erit magnus, & filius Al- 32
tissimi vocabitur: & dabit illi Domi-
nus Deus sedem David patris ejus, Et 33
regnabit super domum Jacob in æternum,
& non erit regno ejus finis. Dixit verò 34
Maria angelo; Quomodò fiet hoc, cùm
non cognoverim maritum? Respondit ei 35
angelus, dicens; Spiritus sanctus de-
scendet super te, & virtus Altissimi ob-
umbrabit te: propterea nasciturus ex
te, Sanctus, & filius Dei vocabitur. Et 36
ecce Elizabeth cognata tua gravida est
filio in provectione ætatis suæ, & hic
mensis, sextus est ei quæ vocatur steri-
lis; Quoniam non est apud Deum ver- 37
bum sine virtute. Dixit Maria ad ange- 38
lum; Ecce me ancillam Domino, fiat
mihi secundùm sermonem tuum, & dis-
cessit ab ea angelus.

Sectio tertia.

Et surrexit Maria in illis diebus, et 39
abiit festina ad montem, in civitatem
Juda: Et intravit domum Zachariæ, 40
& salutavit Elizabeth. Cumque audis- 41
set Elizabeth vocem salutationis Ma-
riæ, subsiliit infantulus in utero ejus, et
repleta est Elizabeth Spiritu sancto: Et 42
exclamavit voce magnâ, dicens; Bene-
dicta tu in mulieribus, et benedictus
fructus ventris tui. Undè mihi hoc, ut 43
veniat mater Domini mei ad me? ubi 44
enim cecidit vox salutationis tuæ in
aures meas, subsiliit infantulus cum
exultatione in utero meo. Et beata quæ 45
credidit, perficiendum esse sibi quod di-
ctum est à Domino.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወርእያ፡ ደንገፀት፡ እምቃሉ፡ ወትቤ፡ እፎኑ፡ ዘከመዝ፡ አምኃ፡፡ ወይቤላ፡ መልአክ፡
30 ኢትፍርሂ፡ ማርያም፡ እስመ፡ ረከብኪ፡ ሞገሰ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወናሁ፡ ትፀ
31 ንሲ፡ ወትወልዲ፡ ወልደ፡ ወትሰምይዮ፡ ስሞ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ውእቱ፡ ዐቢይ፡ ወይ
32 ሰመይ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወይሁቦ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክ፡ መንበረ፡
33 ዳዊት፡ አቡሁ፡፡ ወይነግሥ፡ ለዐለ፡ ቤተ፡ ያዕቆብ፡ ለዓለም፡ ወአልቦ፡ መኃለቅተ፡ ለ
34 መንግሥቱ፡፡ ወትቤሎ፡ ማርያም፡ ለመልአክ፡ እፎ፡ ይከውነኒ፡ ዝንቱ፡ እንዘ፡ ኢ
35 ያአምር፡ ብእሴ፡፡ ወአውሥአ፡ መልአክ፡ ወይቤላ፡ መንፈሰ፡ እግዚአብሔር፡ ቅዱ
ስ፡ ይመጽእ፡ ላዕሌኪ፡ ወኃይለ፡ ልዑል፡ ይጸልለኪ፡ ወዘኒ፡ ይትወለድ፡ እምኔኪ፡ ቅዱስ፡
36 ውእቱ፡ ወይሰመይ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡፡ ወናሁ፡ ኤልሳቤጥኒ፡ እንተ፡
እም፡ አዝማድኪ፡ ይእቲኒ፡ ፀንሰት፡ ወረከበት፡ ወልደ፡ በልህቃናቲሃ፡ ወናሁ፡ ሳድስ፡ ዝ
37 ንቱ፡ ወርኅ፡ ለእንተ፡ ይብልዋ፡ መካን፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ነገር፡ ዘይሰአኖ፡ ለእግዚአ
38 ብሔር፡፡ ወትቤሎ፡ ማርያም፡ ነየ፡ አመቱ፡ እግዚአብሔር፡ ወይኩነኒ፡ በከመ፡
39 ትቤለኒ፡፡ ወሖረ፡ እምኀቤሃ፡ መልአክ፡፡ ወተንሥአት፡ ማርያም፡ በውእቱ፡
40 መዋዕል፡ ወሖረት፡ ደወለ፡ ወበጽሐት፡ ፍጡነ፡ ሀገረ፡ ይሁዳ፡፡ ወቦአት፡ ቤተ፡ ዘካርያ
41 ስ፡ ወአምኀታ፡ ለኤልሳቤጥ፡፡ ወሶበ፡ ሰምዐታ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ቃላ፡ ለማርያም፡
እንዘ፡ ትትአምኆ፡ አንፈርዐጸ፡ እጓለ፡ በውስተ፡ ከርሣ፡፡ ወመልአ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡
42 ላዕለ፡ ኤልሳቤጥ፡፡ ወከልሐት፡ በዐቢይ፡ ቃል፡ ወትቤ፡ ቡርክት፡ አንቲ፡ እምአንስት፡
43 ወቡሩክ፡ ፍሬ፡ ከርሥኪ፡፡ ወምንትኑ፡ አነ፡ ከመ፡ ትምጽኢ፡ እመ፡ እግዚእየ፡
44 ኀቤየ፡፡ እስመ፡ ናሁ፡ ሶበ፡ ሰማዕኩ፡ ቃለኪ፡ እንዘ፡ ትትአምኅኒ፡ አንፈርዐጸ፡ እጓ
45 ለ፡ በውስተ፡ ከርሥየ፡ በፍሥሐ፡ ወበሐሤት፡፡ ወብፅዕት፡ አንቲ፡ እንተ፡ ተአምኒ፡
ከመ፡ ይከውን፡ ቃለ፡ ዘነገሩኪ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡

Et quum vidisset, eum turbata fuit à voce ejus, & dixit; Qualis est hujusmodi salu- 29
tatio? Et dixit ei angelus; Ne time, Maria, quia invenisti gratiam apud Deum. 30
Et ecce concipies, & parturies filium, & vocabis nomen ejus Dominum Jesum. 31
Hic *erat* magnus, & vocabitur filius Domini excelsi: & dabit ei Dominus Deus 32
sedem David patris ipsius. Et regnabit super domum Jacob, in æternum, & nul- 33
lus est finis regni ejus. Et dixit Maria angelo, Quomodo fiet mihi istud, non cog- 34
noscenti hominem? Et respondit angelus, & dixit ei; Spiritus Dei sanctus ve- 35
niet super te, & virtus Supereminentis obumbrabit tibi, & qui nascetur à te
Sanctus est, & vocabitur, Filius Dei altissimi. Et ecce Elizabeth quæ ex cognatis 36
tuis *est*, ipsa concepit, & obtinuit filium in senectute sua, & ecce sextus hic men-
sis illi *est*, quam vocant sterilem: Quia non est verbum quod non potest Deus. 37
Et dixit ei Maria, Ecce ancilla Domini, & fiat mihi sicut dicis, & abiit ab ea ange- 38
lus. Et surrexit Maria in isto die, & abiit in regionem, & venit citò in civita- 39
tem Juda. Et ingressa est domum Zachariæ, & salutavit Elizabetham. 40
Et quum audisset Elizabeth vocem Mariæ salutantis eam, exultavit fœtus in 41
utero ejus; & abundavit Spiritus sanctus super Elizabeth. Et exclamavit 42
magnâ voce, & dixit; Benedicta tu è mulieribus, & benedictus fructus uteri tui.
Et quæ ego sum, ut veniat mater Domini mei ad me? Quia ecce ut au- 43
divi vocem tuam salutantem me, exultavit fœtus in utero meo, cum gaudio 44
& exultatione. Et beata tu es quæ credis, quòd fiet verbum, quod nun- 45
tiarunt tibi à Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 40 * ودران روزها مريم بجانب كوه روان شد وآمد بشهر يهود * ودر خانهء زكريا در رفت
41 وبر اليشبع سلام كرد * چون اليشبع سلام † مريم را شنيد * بچه در شكم او فرخنده وبنشاط
42 در جنبش آمد واليشبع پر شد از روح القدس * باواز بلند بانك زد * وبمريم گفت اي
43 خجسته † در زنان * وخجسته است † ميوهء كه در شكم توست * اين را از كجا دارم كه
44 مادر خداوند † من پيش من بيايد * همان دم * كه سلام تو † در دو گوش من در
45 افتاد * بشادماني بزرگ بچه † در شكم من فرخنده شد * وخنك جان انك باور داشت * كه
كماليت شد مر ايشانرا * كه از پيش خدا با وي سخن گفته شد *

Et in illis diebus Maria montem 39
versùs profecta est, et venit in civi-
tatem Judææ. Et in domum Zacha- 40
riæ ingressa est, & Elisebam saluta-
vit. Cùm Eliseba salutationem Ma- 41
riæ audiret, fœtus in utero ejus ex-
ultanter & cum alacritate commo-
vit se: & Eliseba impleta fuit Spi-
ritu sancto. Voce itaque elatâ ex- 42
clamavit, & Mariæ dixit; O bene-
dicta inter mulieres, benedictus et-
iam est fructus, qui in ventre tuo est.
Hoc undè habeo, ut mater Domini 43
mei ad me veniat. Eodem momento, 44
quo salutatio tua in aures meas in-
cidit, cum gaudio magno fœtus in
ventre meo exultavit. Et beata ani- 45
ma ejus quæ credidit, quòd comple-
mentum sit iis, quæ à Deo illi an-
nuntiata fuerunt:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit spiritus meus
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον· Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου
47 in Deo salutari meo. Quia respexit in humilitatem ancillæ suæ:
48 ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρί μου. Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
ecce enim ex hoc nunc beatam dicent me omnes generationes. Quia fecit mihi magna
49 ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα
potens, & sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus in generationes generationum
50 ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν
timentibus eum. Fecit robur in brachio suo: dissipavit super-
51 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφά-
bos cogitatione cordis eorum. Detraxit potentes de thronis, & exaltavit humiles.
52 νους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
Esurientes implevit bonis, & divites dimisit inanes. Suscepit
53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. Ἀντελάβετο
54 Israel puerum suum, memorari misericordiæ, (Sicut locutus est ad patres
55 Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας
nostros, Abraham & semini ejus) in seculum. Mansit autem Maria cum
56 ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν
illa quasi menses tres: & reversa est in domum suam. Verum Elisabeth
57 αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Τῇ δὲ Ἐλισάβετ
impletum est tempus parere ipsam, & genuit filium. Et audierunt vicini
58 ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι
& cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, &
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ

congratulabantur ei. Et factum est, in octavo die venerunt circumcidere
συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν 59
puerum, & vocabant eum in nomine patris sui, Zachariam. Et
τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ 60
respondens mater ejus, dixit; Nequaquam, sed vocabitur Joannes. Et
ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ 61
dixerunt ad illam, Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur no-
εἶπον πρὸς αὐτήν, Ὅτι οὐδείς ἐστιν (ξ) ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
mine hoc. Innuebant autem patri ejus, hoc, quid vellet vocari eum.
ματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62
Et postulans tabellam, scripsit, dicens; Joannes est nomen ejus: Et mirati
Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμα- 63
sunt universi. Apertum est autem os ejus illicò, & lingua ejus,
σαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, 64
& loquebatur benedicens Deum. Et factus est super omnes timor
καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. (ο) Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος 65
vicinos eorum: & in omni montana Judææ divulgabantur omnia
τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
verba hæc. Et posuerunt omnes audientes in corde suo,
τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66
dicentes; Quisnam puerulus iste erit? Et manus Domini erat cum illo. Et
λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ 67
Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto, & prophetavit, dicens;
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου, καὶ (π) προεφήτευσε, λέγων,

MS. A. (ξ) ἐκ τῆς συγγενείας σου, (ο) Ἐγένετο δὲ (π) ἐπροφήτευσεν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 47 ܘܐܡܪܬ ܡܪܝܡ. ܡܪܘܡܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. * ܘܚܕܝܬ ܪܘܚܝ ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ. * ܕܚܪ
48 49 ܒܡܘܟܟܗ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ ܗܫܐ. ܢܛܘܒܢܢܝ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ. * ܕܥܒܕ
50 ܥܡܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܩܕܝܫ ܫܡܗ. * ܘܚܢܢܗ ܠܕܪܐ ܘܠܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
51 52 ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. * ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܠܫܒܗܪܢܐ ܒܬܪܥܝܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. * ܫܪܐ
53 ܐܚܝܕܢܐ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܐܪܝܡ ܠܡܟܝܟܐ. * ܟܦܢܐ ܐܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܥܬܝܪܐ
54 55 ܫܒܩ ܣܪܝܩܐܝܬ. * ܥܕܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܝܢ.
56 ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ. * ܘܩܘܝܬ ܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܝܟ ܝܪܚܐ
ܬܠܬܐ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܝܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ ܕ *
57 58 * ܠܐܠܝܫܒܥ ܕܝܢ ܡܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܗ ܕܬܐܠܕ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. * ܘܫܡܥܘ ܫܒܒܝܗ
59 ܘܒܢܝ ܫܪܒܬܗ. ܕܐܣܓܝ ܡܪܝܐ ܚܢܢܗ ܥܡܗ. ܘܚܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. * ܘܗܘܐ
60 ܒܝܘܡܐ ܬܡܝܢܝܐ ܐܬܘ ܠܡܓܙܪܗ ܠܛܠܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ ܙܟܪܝܐ. * ܘܥܢܬ
61 ܐܡܗ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܢܬܩܪܐ ܝܘܚܢܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܒܫܪܒܬܟܝ
62 63 ܕܡܬܩܪܐ ܒܗܢܐ ܫܡܐ. * ܘܐܪܡܙܘ ܠܐܒܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܨܒܐ ܕܢܫܡܗܝܘܗܝ. * ܘܫܐܠ ܦܢܩܝܬܐ
64 ܘܟܬܒ ܘܐܡܪ. ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܫܡܗ. ܘܟܠ ܐܢܫ ܐܬܕܡܪ. * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܠܫܢܗ.
65 ܘܡܠܠ ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܝܗܘܕ
66 ܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ ܡܠܐ. * ܘܟܠ ܕܫܡܥ ܗܘܐ ܡܣܬܟܠ ܗܘܐ ܒܠܒܗ. ܘܐܡܪ
67 ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܡܗ. * ܘܙܟܪܝܐ ܐܒܘܗܝ ܐܬܡܠܝ
ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܐܡܪ.

Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum. 46 Et exultavit spiritus meus in Deo Servatore meo. 47 Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: 48 ecce enim ex hoc tempore beatitudinem mihi tribuent omnes generationes. Quia egit apud me magnifica ille qui potens est, 49 cujusq; nomen sanctum: Et misericordia ej' in ætates & generationes super eos, qui timent ipsum. 50 Fecit victoriam brachio suo, & 51 dissipavit superbos mente cordis ipsorum. Deturbavit potentes de cathedris, & exaltavit humiles. 52 Esurientes saturavit bonis, & 53 divites dimisit inaniter. Adjuvit Israelem servum suum, 54 et recordat' est misericordiæ suæ. Sicut locut' fuerat cum patribus nostris, cum 55 Abraham, & cum semine ejus in seculum. Mansit autem Maria apud Elisebà quasi 56 menses tres, & reversa est domum suam.

Matutinis nativitatis Johannis. 4.

Ipsi autem Elisebà advenerat tempus pariendi: 57 & peperit filium. Et audierunt vicini, 58 filiiq; cognationis ejus, Deum multiplicasse gratiam suam erga eam, & congratulabantur ei. Et factum est die octavo ut venerint cir- 59 cuncisuri puerulũ, & vocabant eum nomine patris ipsius, Zachariam. Et respondit mater 60 ejus, ac dixit eis; Non ita, sed vocabitur Johannes. Et dicunt ei; Nemo est in prosapia 61 tua qui vocetur hoc nomine. Innuerunt itaq; 62 patri ejus quomodò vellet ei nomen imponi. Petiítq; codicillum, & scripsit, inquiens; Jo- 63 hannes est nomen ejus. Et miratus est unusquisque. Et illicò apertum est os ejus, & ejus 64 lingua, & loquutus est, benedixítque Deo. Et 65 exstitit pavor super omnes vicinos eorum, & in universo monte Judææ ista narrabantur. Omnes autem qui audierunt, cogitabant in 66 corde suo, ac dicebant; Quisnam futurus est puerulus iste? & manus Domini erat cum eo. Et repletus est Zacharias pater ejus Spi- 67 ritu sanctitatis, ac vaticinatus est, dicens;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 47 * وكفت مريم * مرخدارا جان † من ستايش دهد * وشادمانك شد جان من بخداي • زندكاني
48 دهنده من • * كه درفروتني تواضع كنيزك خود نكه كرد • اينك ازين ساعت • تمامت دورمانها
49 50 مرا ستايش دهند • * كه بزركواريها پيش من كرد • كه نيرومند وپاكست نام او • * ورحمت
51 او تا ابد † وروزكارها بر ايشان كه ازو بترسند * ببازوي خود پيروزكاري ساخت • ومفتخرانرا
52 بآرزوي دل ايشان • ايشانرا پراكنده كرد • * نيرومندانرا از تختهاء خود بر انداخت •
53 وفروتنانرا بلند كرد • * كرسنكانرا از خيرات خود سير كرد • وتوانكرانرا تهي كردانيد •
54 * باسراييل بندهء خود ياري داد • ورحمت • ومهرباني خود † بياد آورد • * كه با پدران ما كفت
56 بابراهيم وبا تخم او تا ابد • * وماند مريم پيش اليشبع قدر سه ماه ودر خانهء خود باز كرديد
چهارم زايدن يوحنا يعني رحمت خدا وبلغت عرب يحيي كويندش
57 58 * وچون هنكام وضع اليشبع تمام شد • بپسر زاييد • * همسايكان • وقوم † قبيلهء † او شنيدند •
59 كه خدا رحمت † خودرا درخانهء † زكريا فرو ريخت • باوي شاد مي † شدند • * ودر روز
هشتم † روز † جمع شدند • وكودك را ختنه † كردند • وبنام پدر او • زكريا مي خواندند •

Et dixit Maria; Deo anima mea 46 *laudem tribuit. Et lætatur anima* 47 *mea in Deo vitam dante mihi. Quia* 48 *in humilitatem demissionis ancillæ suæ intuitum fecit: ecce ab hoc tempore omnes generationes me laudabunt. Quia magnalia apud me* 49 *fecit is cui Potens & Sanctus nomen est. Et misericordia ejus in æter-* 50 *num & secula est super eos, qui ab ipso timent. Brachio suo victoriam* 51 *fecit: & gloriosos in desiderio cordis ipsorum dissipavit. Potentes à* 52 *soliis suis deturbavit, & humiles exaltavit. Esurientes bonis suis satu-* 53 *ravit, et divites vacuos redire fecit. Israeli servo suo opem tulit, et cle-* 54 *mentiam atque misericordiam suam in memoriam reduxit. Quod patri-* 55 *bus nostris loquutus est, Abrahamo et* 56 *semini ejus in æternum. Et mansit Maria apud Elisebam circiter tres menses: & in domũ suam reversa est.*

IV. Nativitas Johannis, (quod significat, Misericordia Dei) quem linguâ Arabicâ Jahja appellant.

Et cùm tempus partus Elisabe ex- 57 *pletum esset, filium peperit. Vicini* 58 *itaque et tribules ejus audientes quòd Deus misericordiam suã in domũ Zachariæ defudisset, cum eo lætati sunt. Et in octavo die congregati* 59 *sunt, et puerum circumciderunt: et nomine patris sui Zachariam vocabãt.*

Versio VULGATA LATINA.

Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit spiritus meus in
Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc be-
atam me dicent omnes generationes: Quia fecit mihi magna qui potens est, &
sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus à progenie in progenies timentibus
eum. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles. Esurientes implevit bonis: &
divites dimisit inanes. Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ
suæ. Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini ejus in secula.
Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus: & reversa est in domum
suam. Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, & peperit filium.
Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam
suam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum est in die octavo, venerunt 59
circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui, Zachariam. Et respon- 60
dens mater ejus, dixit; Nequaquam, sed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad il- 61
lam; Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant au- 62
tem patri ejus, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit, di- 63
cens; Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi. Apertum est autem illicò 64
os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor 65
super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Judææ divulgabantur omnia
verba hæc: Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes; Quis, 66
putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater 67
ejus repletus est Spiritu sancto: & prophetavit, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فقالت مريم تعظم نفسي الرب * وروحي تهلل بالله مخلصي * لانه نظر الي تواضع امته
ان من الان تعطيني الطوبي جميع الاجيال * لان القوي صنع بي عظايم فقدوس اسمه
ورحمته كاينة من اجيال الي اجيال لخايفيه * صنع القوه بذراعه وفرق المستكبرين
بفكر قلوبهم * انزل الاقوياء عن الكراسي ورفع المتواضعين * اشبع الجياع من الخيرات
وارسل الاغنياء فرغا * عضد اسراييل فتاه وذكر رحمته * كالذي قال لابايا ابرهيم وزرعه
الي الابد * واقامت مريم عندها نحو من ثلثة اشهر وعادت الي بيتها •
الفصل الرابع • * ولما تم زمن النصابات لتلد فولدت ابنا * وسمع جيرانها
واقرباوها ان الرب قد عظم رحمته لها ففرحوا معها * فلما كان في اليوم الثامن جاوا ليختنوا
الصبي ودعوه باسم ابيه زكريا * فاجابت امه قايلة لا لكن ادعوه يوحنا * فقالوا لها ليس
احد في جنسك يدعي بهذا الاسم * فاشاروا الي ابيه ماذا تريد ان تسميه * فطلب لوحا
وكتب قايلا اسمه يوحنا فتعجب جميعهم * وللوقت انفتح فمه وانطلق لسانه وتكلم وبارك الله
* وصار خوف علي جميع جيرانهم وتحدث بهذا الكلام في جميع تخوم يهودا * وفكر جميع
السامعين في قلوبهم قايلين تري ماذا يكون من هذا الصبي • ويد الرب كانت معه * فامتلا
زكريا ابوه من روح القدس وتنبي قايلا •

Et ait Maria; Magnificet anima mea 46
Dominum. Et spiritus meus exultet in 47
Deo salvatore meo: Quia respexit hu- 48
militatem ancillæ suæ. Etenim ex nunc
dabunt mihi beatitudinem omnes gene-
rationes: Quia Potens fecit in me ma- 49
gna. Nam sanctum nomen ejus: Et mi- 50
sericordia ejus existens à generationi-
bus ad generationem timentibus eum.
Fecit virtutem brachio suo, & dispersit 51
superbos in cogitatione cordium eorum.
Deposuit potentes de sedibus, & exalta- 52
vit humiles. Satiavit esurientes bonis, 53
& dimisit divites, inanes. Fulsit Israe- 54
lem puerum suum, & recordatus est mi-
sericordiæ suæ. Juxta id quod dixerat 55
patribus nostris, Abraham & semini ejus
in seculum. Et mansit Maria apud eam 56
quasi tribus mensibus: & reversa est in
domum suam. Sectio quarta.
Cùm autem impletum esset tempus Elisa- 57
beth ut pareret, peperit filium: Et au- 58
dierunt vicini ejus, & cognati ejus quòd
Dominus magnificaverat misericordiam
suam erga illam: & congratulati sunt ei.
Et cùm esset in die octavo, venerunt ut 59
circumciderent puerum, & vocaverunt
eum nomine patris sui, Zachariam. Re- 60
spondit mater ejus, dicens; Nequaquam,
sed vocate eum Johannem. Dixerunt 61
ei; Non est quisquam in genere tuo qui
vocetur hoc nomine. Et innuerunt patri 62
ejus; Quomodò vis vocare eum? Et 63
postulavit tabellam, scripsitque, dicens;
Nomen ejus est Johannes. Et mirati
sunt universi. Et illicò apertum est os 64
ejus, & soluta est lingua ipsius, & lo-
cutus est, & benedixit Deum. Et factus 65
est timor super omnes vicinos eorum: &
narrata fuerunt hæc verba in omnibus
finibus Judææ: Et cogitaverunt omnes 66
audientes in cordibus suis, dicentes;
Quid putas futurum esse de hoc puero?
Et manus Domini erat cum illo. Et re- 67
pletus est Zacharias pater ejus Spiritu
sancto, & prophetavit, dicens;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወትቤ፡ ማርያም፡ ታዐቢ፡ ነፍስየ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወትትሐሠይ፡ መንፈስየ፡
በአምላክየ፡ወመድኃኒየ፡፡ እስመ፡ርእየ፡ሕማማ፡ለአመቱ፡፡ ወናሁ፡እምይእዜሰ፡
ያስተበፅዑኒ፡ኵሉ፡ትውልድ፡፡ እስመ፡ገብረ፡ ሊተ፡ ኃይለ፡ ዐቢያተ፡ ወቅዱስ፡ ስ
ሙ፡፡ ወሣህሉኒ፡ለትውልደ፡ትውልድ፡ለእለ፡ይፈርህዎ፡፡ ወገብረ፡ኃይለ፡ በ
መዝራዕቱ፡ወዘረዎሙ፡ ለእለ፡ ያዐብዩ፡ ሕሊና፡ ልቦሙ፡፡ ወነሠቶሙ፡ ለኃያላን፡
እምነበርቲሆሙ፡፡ ወአዕበዮሙ፡ለትሑታን፡፡ ወአጽገቦሙ፡እምበረከቱ፡ለርኁ
ባን፡ወፈነዎሙ፡ዕራቆሙ፡ለብዑላን፡፡ ወተወከፎ፡ ለእስራኤል፡ ቍልዔሁ፡ወተዘከ
ረ፡ሣህሎ፡፡ ዘይቤሎሙ፡ ለአበዊነ፡ለአብርሃም፡ወለዘርኡ፡እስከ፡ለዓለም፡፡
ወነበረት፡ ማርያም፡ ኀቤሃ፡ መጠነ፡ ሠለስቱ፡ አውራኀ፡ ወእምድኅረዝ፡ ኣተወት፡
ቤታ፡፡
በሰንበት፡ ዘቅድመ፡ ጌና፡፡
ወበጽሐ፡ ወርኃ፡ ለኤልሳቤጥ፡ ወወለደት፡ ወልደ፡፡ ወሰምዑ፡ አዝማ
ዲሃ፡ ወሰብአ፡ ቤታ፡ ከመ፡ አዕበየ፡ እግዚአብሔር፡ ሣህሎ፡ ላዕሌሃ፡ ወተ
ፈሥሑ፡ ሳቲ፡፡ ወእምዝ፡ አመ፡ ሰሙን፡ ዕለት፡ ወሰድዎ፡ ለሕፃን፡ ከመ፡ ይ
ግዝርዎ፡ወሰመይዎ፡በስመ፡ አቡሁ፡ዘካርያስ፡፡ ወአውሥአት፡ እሙ፡ ወትቤ፡ አል
ቦ፡ዮሐንስ፡ይሰመይ፡፡ ወይቤልዋ፡ አልቦ፡ እምአዝማዲኪ፡ ዘከማሁ፡ስሙ፡፡ ወቀ
ሰብዎ፡ለአቡሁ፡ወይቤልዎ፡መንተ፡ትፈቅድ፡ይስምይዎ፡፡ ወሰአለ፡ መጽሐፈ፡ እን
ዘ፡ይብል፡ዮሐንስ፡ስሙ፡ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡ ወተከሥተ፡ አፉሁ፡ወልሳኑ፡ሰቤ
ሃ፡ወነበበ፡ወሰብሖ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወኮነ፡ፍርሀት፡ላዕለ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ዘውእ
ቱ፡ብሔር፡ወላዕለ፡ኵሉ፡ደወለ፡ይሁዳ፡ወተናገርዎ፡ለዝንቱ፡ ነገር፡ በኵሉ፡ ብሔረ፡
ይሁዳ፡፡ ወአዕቀብዎ፡ በልቦሙ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ሰምዕዎ፡ ወይቤሉ፡ መንትኑ፡
እንጋ፡ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ሕፃን፡ እስመ፡ እደ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌሁ፡፡ ወዘካርያስ፡
አቡሁ፡ መልአ፡ መንፈሰ፡ ቅዱሰ፡ ላዕሌሁ፡ ወተነበየ፡ ወይቤ፡፡

Et dixit Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultat spiritus meus in 46 47
Deo meo & salvatore meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: & ecce ex 48
nunc beatam dicent me omnes generationes. Quoniam fecit mihi fortis ma- 49
gna, & sanctum nomen ejus. Et misericordia ejus progeniei progenierum ti- 50
mentibus eum. Et fecit virtutem in brachio suo, & dispersit *eos* qui magnifi- 51
cant cogitationes cordis ipsorum. Et sustulit potentes è thronis eorum, & ma- 52
gnificavit humiles. Et implevit benedictione suâ esurientes & dimisit inanes, 53
divites. Et suscepit Israelem puerum suum, & recordatus est misericordiæ suæ, 54
Quam locutus fuerat patribus nostris, Abrahamo & semini suo usq; in æternum. 55
Et mansit Maria apud eam circiter tres menses: & postea ivit *ad* domum suam. 56

Sabbato præcedente ante confessionem.

Et accessit Luna Elizabethæ, & peperit filium. Et audierunt cognati, & homi- 57
nes domûs ejus, quòd magnificâsset Deus misericordiam suam super eam, & 58
congratulati sunt ei. Et tunc quando octavus dies *erat*, duxerunt parvulum ut 59
circumciderent eum: & vocârunt eum in nomine patris sui, Zachariam. Et 60
respondit mater ejus, & dixit; Nequaquam, Johannes vocabitur. Et dixerunt ei, 61
Nemo ex progenie tua tali gaudet nomine. Et innuebant patri ejus, & dicebant 62
ei; Quid vis vocari eum. Et petiit librum, dicens; Johannes nomen ejus: & mirati 63
sunt omnes. Et apertum est os ejus, & lingua ejus statim, et loquutus est, & lauda- 64
vit Deum. Et factus est timor super omnes homines istius loci, & sup omnem re- 65
gionem Judææ: et nuntiaverunt hunc sermonem in omni loco Judææ. Et custodie- 66
runt in cordibus suis omnia quæ audiverant: et dixerunt, Quis igitur est hic par-
vulus, quoniam manus Dei *est* super eum? Et abundavit Spiritus sanctus super Za- 67
chariam patrem ejus: & prophetavit, & dixit;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

60 * مادرش بديشان كفت • نه اين چنين باشد • الا يوحنا خوانده شود • * بدو كفتند • در
61 اسراييل توكسي بدين نام نيست • * واز انجا پيش پدرش † زكريا رفتند • وبدو اشارت كردند
62 كه نام پسرت چه نهيم • * او مركب خواست ونبشت كه نام او يوحنا باشد • * وچون اين كلمه را
63 نبشت • زبان او كويا شد • وخدا را شكر كرد • * واين حالت • سهم وهيبت • بر حاضران
64 وهمسايكان • افتاد • ودر تمامت كوه يهودا • اين † خبر كفته مي شد * وهر كه مي شنيد • در
65 دل خود مي انديشيد • ومي كفتند چكونه خواهد † شدن اين كودك ودست † خدا با وي
66 بود • پيغمبري زكريا * واز ان پس • زكريا پدرش • از جان پاك پر شد
67 وپيغمبري كرد • وكفت •

Mater ejus illis dixit; Haud ita 60
sit, sed Johannes vocabitur. Et 61
dixerunt; In Israele tuo quispiam
hoc nomine non est. Et illinc ad 62
patrem ejus Zachariam iverunt,
& ei signo facto dixerunt; Quod
nomen filio tuo imponemus? Ille 63
atramentum petiit, & scripsit, quod
nomen ejus Johannes esset. Et cùm 64
hoc verbum scripsisset, lingua ejus
loquelâ prædita est, & Deo gratias
egit. Et ab hoc facto terror & 65
pavor super præsentes & vicinos
cecidit: & in toto monte Judææ
hujus rei fama percrebuit. Et 66
quicunque audivit, in corde suo
reputavit: & dicebant, Qualis
futurus est hic puer? Et manus Dei
cum eo fuit.

Prophetia Zachariæ.

Et post hæc Zacharias pater ejus 67
Spiritu sancto plenus fuit, & vati-
cinatus est, ac dixit;

Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit & fecit redemptionem
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν
plebi suæ. Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui.
69 τῷ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.
Sicut locutus est per os sanctorum qui à seculo Prophetarum ejus, Salutem
70 71 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, Σωτηρίαν
ex inimicis nostris, & de manu omnium odio habentium nos: Facere misericordiam cum
72 ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
patribus nostris, & memorari testamenti sancti sui: Jusjurandum quod juravit ad
73 τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ· Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς
Abraham patrem nostrum, dare nobis, Impavidè ex manu inimicorū nostrorū
74 Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, Ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
liberatos, servire illi, In sanctitate & justitia coram ipso, omnes
75 ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ, Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας
dies vitæ nostræ. Et tu, puer, Propheta Altissimi vocaberis: præi-
76 τὰς (ρ) ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπο-
bis enim ante faciem Domini, parare vias ejus: Ad dandam scientiam salutis
77 ρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
plebi ejus, In remissionem peccatorum eorum: Per viscera misericordiæ Dei nostri,
78 τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν (σ) αὐτῶν· Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
in quibus visitavit nos Oriens ex alto: Apparere iis qui in tenebris, & umbra
79 ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει, καὶ σκιᾷ
mortis sedentibus: Dirigere pedes nostros in viam pacis.
θανάτου καθημένοις· τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον
crescebat & corroborabatur spiritu: & erat in desertis usq; in diem ostensionis suæ
80 ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ
ad Israel.
πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

CAP. II. β'.

Factū est autem in diebus illis, exiit edictum à Cæsare Augusto,
Α' 1 (α) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου,
describi omnem habitatam. Hæc descriptio prima facta est præ-
2 ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγε-
side Syriæ Cyrenio. Et ibant omnes describi, unusquisque
3 μονεύοντος τῆς Συρίας (β) Κυρηνίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος
in propriam civitatem. Ascendit autem & Joseph à Galilæa, ex civitate Na-
4 εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως (γ) Να-
zareth, in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem, propter
ζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι
ipsum ex domo & familia David: Describi cum Maria despon-
5 αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ· (δ) Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ (ε) μεμνη-
sata sibi uxore, existente prægnante. Factum est autem in esse eos ibi,
β 6 στευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ,
impleti sunt dies parere ipsam.
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

MS. A. (ρ) ἡμέρας ἡμῶν. (σ) ἡμῶν· Διὰ MS. A. ΚΕΦ. β'. (α) Ἐγένετο ἐν (β) Κυρηνίου. (γ) Ναζαρὰθ, (δ) Ἀπογράφεσθαι (ε) ἐμνηστευμένῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

68 69 * ܡܒܪܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܁ ܕܣܥܪ ܥܡܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܘܪܩܢܐ. * ܘܐܩܝܡ ܠܢ
70 ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ
71 72 ܥܠܡ. * ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ. * ܘܥܒܕ ܚܢܢܗ
73 ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܠܩܝܡܘܗܝ ܩܕܝܫܐ. * ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܢ.
74 ܕܢܬܠ ܠܢ. * ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܫܡܫ ܩܕܡܘܗܝ.
75 76 * ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ ܂ ܒܟܐܢܘܬܐ. * ܘܐܢܬ ܛܠܝܐ ܢܒܝܐ ܕܥܠܝܐ ܬܬܩܪܐ. ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ
77 ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ. * ܕܢܬܠ ܝܕܥܬܐ ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ.
78 79 * ܒܪܚܡܐ ܕܚܢܢܐ ܕܐܠܗܢ. ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܪܢ ܕܢܚܐ ܡܢ ܪܘܡܐ. * ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ
80 ܕܝܬܒܝܢ ܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ. ܘܕܢܬܪܘܨ ܪܓܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ. * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ
ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ. ܘܒܚܘܪܒܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܂ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܬܚܘܝ ܒܗ ܠܘܬ
ܐܝܣܪܝܠ. * ܕܥܕܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܝܠܕܐ * ܗ * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
1 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܂ ܘܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ. ܕܢܬܟܬܒ ܟܠܗ
2 ܥܡܐ ܕܐܘܚܕܢܗ. * ܗܕܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ ܂ ܒܗܓܡܘܢܘܬܗ ܕܩܘܪܝܢܘܣ
3 4 ܒܣܘܪܝܐ. * ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠܢܫ ܕܢܬܟܬܒ ܒܡܕܝܢܬܗ. * ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܣܦ
ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܠܝܗܘܕ ܂ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܡܛܠ
5 ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܕܘܝܕ. * ܥܡ ܡܪܝܡ ܡܟܘܪܬܗ ܟܕ ܒܛܢܐ
6 ܕܬܡܢ ܢܬܟܬܒ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܡܢ ܐܢܘܢ ܂ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ.

Benedictus Dominus Deus Israelis, quippe qui visitaverit populum suum, feceritque ei redemptionem, Et erexerit nobis cornu salutis in domo David servi sui. Sicut locutus est per os vatum suorum sanctorum, qui à seculo *fuerunt*, Se nos liberaturum ab hostibus nostris, & è manu omnium osorum nostrorum. Insuper misericordiam suam egerit cum patribus nostris, memorq; fuerit testamentorum suorum sanctorum. Necnon jurisjurandi quod juravit Abrahæ patri nostro; Nempe se concessurū nobis, Ut liberaremur de manu inimicorum nostrorum, & absque timore serviremus coram eo, Omnibus diebus nostris cum justitia. Túque, puerule, Propheta Altissimi vocaberis, quandoquidem ambulabis ante faciem Domini, ut pares viam ejus: Quatenus det cognitionem vitæ populo, per remissionem peccatorum eorum: Ex visceribus misericordiæ Dei nostri, quibus inviset nos Splendor ex alto: Ut luceat eis qui sunt in tenebris, & in umbris mortis sedent, ut dirigat pedes nostros in viam pacis. Puerulus autem crescebat, & corroborabatur Spiritu, & in deserto degebat usque ad diem apparitionis suæ apud Israelem.

Matutinis festo Nativitatis. 5.

CAP. II.

Factum est autem in diebus illis, ut exiret edictum ab Augusto Cæsare, ut describeretur universus populus ditionis ejus. Hæc descriptio prima facta est sub præfectura Cyrini in Syria. Et proficiscebatur unusquisq; ut describeretur in civitate propria. Ascendit autem & Joseph à Nazareth Galilææ ad Judæam in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem, (quandoquidem erat ex domo, & ex prosapia ipsius David,) Cum Maria sponsa sua prægnante, ut illic describeretur. Et factum est dum illic essent, ut implerentur dies, quibus ipsa pareret.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

68 * خجسته است خداوند خداي † اسراييل • كه رعيت خودرا تيمار داشت • وايشانرا رستكاري
69 70 كرد • * [وشاخ رستكاري را براي ما برخيزانيد] از خاندان داود • بنده او • * انچنانك از دهن
71 پيغمبران † پاكش سخن كفت • * كه از ازل از دشمنان † ما مارا رستكاري دهد • وازدست هر
72 كه مارا دشمن دارد • برهاند • * ورحمت ومهرباني خود با پدران ما كرد • وصيت † ووعدهء
73 74 پاك خودرا بياد آورد • * وسوكندها كه براي ابرهيم † پدر ما خورد • كه بما بدهد • * كه از
75 دست دشمنان † ما برهيم • وبي ترس * تمامت † روزكار ما پيش او پرستكاري كنيم • وبجاي
76 آوريم بعدل وبراستي • وبصدق • * وتواي پسر پيغمبر خدا خوانده شوي • وپيش روي خداوند
77 بروي • وراهش را † هموار سازي • * كه برعيت خود فهم زندكاني دهد • بستردن كناههاء
78 ايشان • * برحمت ومهرباني خداي ما • كه بدان مارا تيمار † دارد • وروشنايي كه از بلندي
79 * بيفروزد • براي ايشان كه در تاريكي وسايهء مرك † نشسته اند • كه در راه سلامتي
80 پايهاء ما استوار دارد • * وكودك پرورده مي شد وبجان † نيرومندي مي يافت • ودر بيابان
وويراني † مي بود • تا آن روز كه پيش اسراييل پيدا شد •

** Benedictus est Dominus Deus Israël, qui populi sui curam gerit, & eis salutem fecit. Et cornu salutis nobis erexit de familia Davidis servi sui. Quemadmodum per os Prophetarum sanctorum suorum verbum dixit: Quòd ab æterno ab inimicis nostris nobis salutem daret, & è manu omnium, qui nos odio habent, liberaret. Et clementiam & misericordiam suam cum patribus nostris exercuit, & testamentum & promissum sanctum suum in memoriam revocavit: Et juramenta quæ Abrahamo patri nostro juravit, quòd nobis daret, Ut è manu inimicorum nostrorum evadamus, & sine metu Omnibus diebus nostris coram eo servitium faciamus & præstemus in æquitate, & rectitudine, & justitiâ. Et tu ô fili, Propheta Dei vocatus eris: & ante faciem Domini ibis, & viam ejus planam reddes. Ut populo suo intellectum vitæ det, abolendo peccata illorum: Per clementiam & misericordiam Dei nostri, quibus nostri curam agit: & lumen quod ex alto Accensum est, iis qui in obscuritate & umbrâ mortis sedent, ut in via pacis pedes nostros confirmet. Et puer enutritus est, & spiritu virtutem obtinuit: & in solitudine & deserto erat, usque ad eum diem quo Israëli manifestatus est.*

Versio VULGATA LATINA.

68 Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ:
69 Et erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui. Sicut locutus est per os
70 sanctorum, qui à seculo sunt, prophetarum ejus: Salutem ex inimicis nostris, &
71 de manu omnium qui oderunt nos: Ad faciendam misericordiam cum patribus
72 nostris: & memorari testamenti sui sancti. Jusjurandum quod juravit ad Abra-
73 ham patrem nostrum, daturum se nobis: Ut sine timore, de manu inimicorum
74 nostrorum liberati, serviamus illi; In sanctitate & justitia coram ipso, omnibus
75 diebus nostris. Et tu, puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante
76 faciem Domini parare vias ejus: Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in re-
77 missionem peccatorum eorum: Per viscera misericordiæ Dei nostri: in quibus
78 79 visitavit nos, Oriens ex alto: Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mor-
tis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat,
& confortabatur spiritu: & erat in desertis usque in diem ostensionis suæ ad 80
Israel.

CAP. II.

FActum est autem in diebus illis, exiit edictum à Cæsare Augusto, ut describe-
retur universus orbis. Hæc descriptio prima, facta est à præside Syriæ Cyrino: 1
Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem & 2
Joseph à Galilæa de civitate Nazareth, in Judæam in civitatem David, quæ vocatur 3
Bethlehem: eò quòd esset de domo & familia David, Ut profiteretur cum Ma- 4
ria desponsata sibi uxore prægnante. Factum est autem, cùm essent ibi, impleti 5
sunt dies ut pareret. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

68 * مبارك الرب اله اسراييل لانه افتقد وصنع خلاصا لشعبه * واقام لنا قرن خلاص من بيت
69 70 داود فتاه * كالذي تكلم علي افواه انبيايه القديسين من الابد * خلاص من اعداينا ومن
71 72 ايدي كل مبغضينا * ليصنع رحمة مع ابايبا . ذكر عهده القدوس * القسم الذي اقسم به
73 74 لابرهيم ابينا . ليعطينا * بلا خوف الخلاص من ايدي اعداينا . لنخدمه * بالطهر والعدل
75 76 قدامه كل ايام حياتنا * وانت ايها الصبي نبي العلي تدعا وتنطلق قدام وجه الرب
77 78 لتعد طرقه * لتعطي علم الخلاص لشعبه بمغفرة خطاياهم * من اجل تحنن رحمة الهنا الذي
79 افتقدنا مشرق من العلو * ليضي للجالسين في الظلمة وظلال الموت . لتستقيم ارجلنا لسبيل
80 السلامة * فاما الصبي فكان يشب ويقوي بالروح . واقام في البراري الي يوم ظهوره لاسراييل .

. الفصل الخامس .

1 * ولما كان في تلك الايام خرج امر من اوغسطس الملك بان تكتب اسما جميع المسكونة
2 3 * وهذه الكتابة الاولي في ولاية قيرينوس علي الشام * فمضي جميعهم ليكتتب كل واحد
4 منهم اسمه في مدينته * فصعد يوسف ايضا من الجليل من مدينة الناصرة الي اليهودية الي
5 مدينة داود التي تدعي بيت لحم * لانه كان من بيت داود وقبيلته * ليكتتب مع مريم
6 خطيبته وهي حبلي * فبينما هما هناك اذ تمت ايام ولادها لتلد .

Benedictus Dominus Deus Israel: quia 68
visitavit, & fecit salutem populo suo:
Et erexit nobis cornu salutis, de domo 69
David pueri sui: Juxta id quod locu- 70
tus est per ora prophetarum ejus sancto-
rum ab æterno: Salutem ex inimicis 71
nostris, & de manibus omnium odienti-
um nos. Ad faciendam misericordiam 72
cum patribus nostris, recordatus est testa-
menti sui sancti; Juramenti quod ju- 73
ravit Abrahæ patri nostro se daturum
nobis, Sine timore salutem de manibus 74
inimicorum nostrorum. Ut serviamus
illi, Cum puritate & justitiâ coram 75
ipso, omnibus diebus vitæ nostræ. Et tu, 76
ô puer, propheta Altissimi vocaberis: &
ibis ante faciem Domini, ad præparandas
vias ejus. Ut det scientiam salutis po- 77
pulo suo, in remissionem peccatorum eo-
rum: Ob clementiam misericordiæ Dei 78
nostri, qui visitavit nos oriens ab alto.
Ut luceat sedentibus in tenebris, & um- 79
brâ mortis: ut dirigantur pedes nostri
in viam pacis. Puer autem adolescebat 80
& confortabatur spiritu, & commoratus
est in desertis usque ad diem apparitio-
nis suæ Israeli.

Sectio quinta.

CAP. II.

E*T cùm esset in illis diebus, exiit* 1
edictum ab Augusto rege, ut describeren-
tur nomina totius habitatæ. Et ista de- 2
scriptio prima fuit sub dominio Cyrinæi
super Syriam. Et abierunt omnes, ut 3
scriberet unusquisq; ex eis nomen suum
in civitate sua. Ascendit autem Joseph
quoq; à Galilæa de civitate Nazareth, 4
in Judæam, in civitatem David, quæ
vocatur Bethlehem, eò quòd esset de domo
David & tribu ejus, Ut describeretur 5
cum Maria sponsa sua, dum ipsa esset
prægnans. Et dum ambo essent ibi, cùm 6
impleti essent dies partûs ejus ut pa-
reret,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

68 ይትባረክ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡ እስራኤል፡ ዘተሣሀለነ፡ ወገብረ፡ መድኃኒተ፡ ለሕዝ
69 ቡ፡ ዚአሁ፡፡ ወአንሥአ፡ ለነ፡ ቀርነ፡ መድኃኒትነ፡ እምቤተ፡ ደዊት፡ ቍልዔሁ፡፡ በ
70 ከመ፡ ነበበ፡ በአፈሆሙ፡ ለቅዱሳን፡ ነቢያቲሁ፡ እለ፡ እምዓለም፡፡ ከመ፡ ያድኅነነ፡
71 እምፀርነ፡ ወእምእደዊሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ ጸላእትነ፡፡ ከመ፡ ይግበር፡ ሣህሎ፡ ምስለ፡
72 አበዊነ፡ ወይዘከር፡ ኪዳኖ፡ ቅዱሰ፡፡ ወመሐለ፡ ዘመሐለ፡ ለአብርሃም፡ አቡነ፡ ከመ፡
73 ያሀበነ፡፡ በዘ፡ ኢንፈርህ፡ እምእደ፡ ፀርነ፡ ወያድኅነነ፡ ወናመልክ፡፡ በጽድቅ፡ ወ
74 በርትዕ፡፡ በቅድሜሁ፡ ወበኵሉ፡ መዋዕሊነ፡፡ ወአንተኒ፡ ሕፃን፡ ነቢየ፡ ልዑል፡ ትሰ
75 መይ፡ እስመ፡ ተሐውር፡ ቅድመ፡ ገጹ፡ ለእግዚአብሔር፡ ትጺሕ፡ ፍኖቶ፡፡ ከመ፡ ተሀቦሙ፡
76 ያእምሩ፡ መድኃኒቶሙ፡ ለአሕዛብ፡ በዘ፡ ይትኀደግ፡ ሎሙ፡ ኃጢአቶሙ፡፡ በሣሀ
77 ሉ፡ ወበምሕረቱ፡ ለአምላክነ፡ በዘ፡ ኀወጸነ፡ እምአርያም፡፡ ወሠረቀ፡፡ ከመ፡ ያር
78 እዮሙ፡ ብርሃኖ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ጽልመት፡ ወጽላሎተ፡ ሞት፡ ከመ፡ ያርትዕ፡ እገ
79 ሪነ፡ ውስተ፡ ፍኖተ፡ ሰላም፡፡ ወልህቀ፡ ሕፃን፡ ወጸንዐ፡ በኀይል፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡
80 ወነበረ፡ ሐቅለ፡ እስከ፡ አመ፡ ያገድሞ፡ ኀበ፡ ይስራኤል፡፡

በእንተ፡ ይጽሐፍ፡፡

1 ፰ ወኮነ፡ በውእቱ፡ መዋዕል፡ ወፅአ፡ ትእዛዝ፡ እምኀበ፡ ቄሳር፡ ንጉሠ፡ ከመ፡ ይጽሐፍ፡ ኵ
2 ሉ፡ ዓለም፡፡ ወውእቱ፡ ጽሕፈ፡ ቀዳሚ፡ ውእቱ፡ አመ፡ ቂሬኒዎስ፡ መስፍን፡ ሶርያ፡፡
3 4 ወሖሩ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ይጸሐፉ፡ በበ፡ ሀገሮሙ፡፡ ወዓርገ፡ ዮሴፍ፡ እምገሊላ፡ እመ
ሀገረ፡ ናዝሬት፡ መንገለ፡ ይሁዳ፡ ለሀገረ፡ ደዊት፡ እንተ፡ ስማ፡ ቤተ፡ ልሔም፡ እስመ፡ እመ
5 ሀገረ፡ ደዊት፡ ወእምአዝማደ፡ ቤቶሙ፡ ውእቱ፡፡ ወሖረ፡ ይጸሐፍ፡ ምስለ፡ ማርያ
6 ም፡ እንተ፡ ፈኀራ፡ ሎቱ፡ ብእሲተ፡ እንዘ፡ ፅንስት፡ ይእቲ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ እን
ዘ፡ ሀለዉ፡ ህየ፡ በጽሐ፡ ዕለተ፡ ወሊዶታ፡፡

Benedictus sit Dominus Deus Israel qui misertus est nobis, & fecit redempti- 68
onem populo suo. Et erexit nobis cornu redemptionis nostræ, è domo David 69
pueri sui: Sicut loquutus est per os sanctorum prophetarum qui à seculo *fue-* 70
runt. Ut servaret nos ab inimicis nostris, & è manibus omnium osorum no- 71
strorum. Ut faceret misericordiam cum patribus nostris, & memor esset testa- 72
menti sui sancti. Et jurisjurandi quòd juravit Abrahamo patri nostro, quòd da- 73
ret nobis: In quo non timebimus à manu inimicorum nostrorum: & *quòd* libe- 74
raret nos, & serviremus ei, In justitia & æquitate in conspectu ejus; & in 75
omnibus diebus nostris. Et tu parvule, Propheta altissimi vocaberis: quia ibis 76
coram facie Dei parare vias ejus: Ut des illis cognoscere redemptionem genti- 77
um, in qua remittuntur iis peccata sua. In commiseratione & misericordiâ Dei 78
nostri, qui respexit nos ex alto, & exortus est: Ut ostenderet splendorem suum iis 79
qui sedent in tenebris, & umbrâ mortis: ut dirigat pedes nostros in viam pacis.
Et crevit parvulus, & corroboratus est in virtute in Spiritu sancto: & mansit *in* 80
deserto usque dum ostenderet se ad Israel.

CAP. II. *De descriptione.*

ET factum est in illo die, venit mandatum à Cæsare rege, ut describeretur totus 1
mundus. Et hæc descriptio primò fuit, quando Cyrenus præses *erat* Syriæ. 2
Et ibant omnes homines describi, in propriis suis civitatibus. Et ascendit Jo- 3
seph à Galilæa ex urbe Nazareth in Judæam in civitatem David, cujus nomen Beth-
lehem: quoniam à civitate David, & ex familia eorum erat. Et profectus est 4
describi cum Maria (quam desponsaverat sibi uxorem) quæ prægnans erat. 5
Quum autem essent ibi, completus est dies parere ipsam. 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ودران روزگار فرمان اغسطوس قيصر شد . كه تمامت رعيت مملكت اورا بنويسند . * واين
3 نخستين شماره بود . در نيابت قورينوس درسوريا . * وهر كسي مي رفت تا در شهر خود
4 نبشته شود . * يوسف نيز از شهر ناصره جليل بالا رفت . در يهود . در شهر داود . كه او
قوم او بود وان شهر . بيت اللحم خوانده شود . براي انك يوسف † از خاندان داود
5 بود . واز قوم او . * با مريم كه باوي مهر بريده شد . وقتي كه از جان † پاك
6 آبستن شد . تا در انجايكه نبشته شود . * وچون انجا ساكن شدند . روزگار آبستني او تمام
شد . وميلاد در رسيد .

CAP. II.

E*T in illis diebus edictum Au-* 1
gusti Cæsaris erat, ut omnes subditos
regni ejus describerent. Et hæc pri- 2
ma recensio fuit in præfectura Cy-
rini in Syria. Et unusquisque ivit 3
ut in urbe sua describeretur. Jo- 4
seph etiam ex urbe Nazreth Gali-
læa ascendit in Judæam, in civi-
tatem David, quæ generis illius
erat, & illa civitas Bethlehem
vocatur, eò quòd Joseph ex fami-
lia David erat, & ex genere ejus,
Cum Maria, quæ illi desponsata 5
erat, quo tempore ex Spiritu san-
cto prægnans esset: ut in illo loco
describeretur. Dum autem illic 6
commorabantur, tempus prægnatio-
nis ejus expletum est, & partus in-
stabat.

Et peperit filium suum primogenitum, & *fasciavit* eum, & reclinavit eum
7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν
in *præsepi*, quia non erat *eis* locus in diversorio. Et pastores
8 (ζ) ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες
erant in regione eadem *in agro agentes*, & custodientes *custodias* noctis super
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
gregem suum. Et ecce angelus Domini *adstitit eis*, & *gloria Domini* circumful-
9 τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμ-
sit illos: & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus; *Ne pa-*
10 ψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φο-
vete. Ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo:
βεῖσθε. Ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
Quia natus est vobis hodiè Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David.
11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
Et hoc vobis signum; Invenietis infantem *fasciatum*, *jacentem* in
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, Εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον (η) ἐν
præsepio. Et subitò facta est, cum angelo multitudo *exercitûs* cœlestis, lau-
13 τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰ-
dantium Deum, & dicentium; Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, *in ho-*
14 νούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀν-
minibus beneplacitum. Et factum est, ut discesserunt ab eis in cœlum
15 θρώποις (θ) εὐδοκία. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
angeli, *&* *homines* pastores *dicebant* ad invicèm; Transeamus *jam* usque
οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως
Bethlehem, & videamus verbum hoc *factum*, quod Dominus ostendit nobis.
Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
Et venerunt festinantes, & invenerunt *&* Mariam & Joseph, & infantem *ja-*
16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κεί-
centem in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo *dic-*
μενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος
17 illis de *puerulo* hoc. Et omnes *audientes* mirati sunt *de*
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαλη-
18 *dictis* à pastoribus ad ipsos. At Maria omnia conservabat verba
θέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
19 hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores, glori-
ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ (ι) ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξά-
20 ficantes & laudantes Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad
ζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
illos. Et *quando impleti* sunt dies octo *circumcidendi puerulum*, *&* vocatum est
21 αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ (κ) περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη
nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo *ante concipi*
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι
eum in utero. Et *cùm* impleti sunt dies purgationis *eorum*,
22 αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
secundùm legem Moysi, tulerunt illum in Hierusalem, *sisterent*
κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι
Domino.
τῷ Κυρίῳ.

MS. A. (ζ) ἐν φάτνῃ, (η) ἐν φάτνῃ. (θ) εὐδοκίας. (ι) ὑπέστρεψαν (κ) περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Peperitq; filium suum primogenitum, ac involvit eum fasciis, & reclinavit eum in præsepi, quia non erat eis locus ubi habitabant. Erant autem pastores in ea regione qui degebant illic, & custodiebant custodias noctis super greges suos. Et ecce angelus Dei venit ad eos, gloriáq; Domini illuxit eis, ac timuerunt timore magno. Et dixit eis angelus; Ne timeatis: ecce enim annuntio vobis gaudium magnum, quod futurum est toti mundo. Natus est enim vobis hodiè Redemptor qui est Dominus Messias in civitate David. Et hoc vobis signum: Invenietis infantem involutum fasciis, & positum in præsepi. Et derepentè apparuerunt cum angelo multi exercitus cœlestes glorificantes Deum, ac dicentes; Gloria Deo in excelsis, & super terram pax, & spes bona hominibus. Et factum est, quum discessissent ab eis angeli in cœlos, ut locuti sint pastores unus ad alium, dixerintque; Proficiscamur usq; in Bethlehem, & videamus sermonem istum qui factus est, prout Dominus patefecit nobis. Venerunt itaque festinanter, & invenerunt Mariam, & Joseph, & infantem positum in præsepi. Quumq; vidissent, notum fecerunt sermonem, qui dictus eis fuerat super illo puerulo. Et omnes qui audierunt mirati sunt super iis quæ sibi dicta fuerant à pastoribus. Maria verò conservabat hos omnes sermones, & conferebat in corde suo. Et reversi sunt pastores illi glorificantes ac laudantes Deum super omnibus quæ viderant & audierant, prout dictum fuerat eis.

Matutinis introitûs Domini nostri in templum. 6.

Quumq; completi fuissent octo dies, ut circuncideretur puerulus, vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum fuerat ab angelo, priusquàm conceptus fuisset in utero. Et quum impleti fuissent dies purgationis eorum secundùm legem Mosis, adduxerunt eum in Jerusalem, ut sisterent eum coram Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجم زاينده شدن مسيح در بيت اللحم
7 *چو مريم پاك فرزند يكانه • بكر
خود را زاييد • وبقماطها وركوها اورا در پيچيد • در ميان آخر نهاد • در جايي كه چهار پايانرا
8 علف دهند • براي آنك درانجا كه فرود امده بودند • كهواره نداشتند • *وان مقام كه
9 نشسته بودند • ازان شبانان بود • ونوبت پاسباني خود • بر كله نكاه مي داشتند • *وناكاه
فرشته خدا ميان شبانان † نزول كرد • وبستايش خدا ايشانرا بر افروخت ايشان عظيم شكوهيدند •
10 *وفرشته بشبانان كفت مترسيد • اينك بشما مژده مي دهم • بشادماني بزرك كه براي همه
11 خلق بشود • *سبب انك امروز براي شما خلاص كننده زاينده شد • كه خداوندست مسيح •
12 در شهر داود • *واينست براي شما نشان بچه بيابيد • در ركوها پيچيده ودر آخر نهاده •
13 *ناكهان با فرشتكان اورا بيند • وبا بسيار نيرومندان اسماني • خدايرا تسبيح دهيد وبكوييد •
14 *مر خدايرا در بلندي ستايش • وسلامت بر زمين • وخوش اميدواري ادميانرا • *واين
15 بكفت وفرشته بآسمان رفت • شبانان † با هم ديكر بسخن آمدند • وكفتند • تا بيت
16 اللحم برويم • واين كلمه را كه شد ببينيم • انچنانك خدا بما خبر داد • *وبشتاب امدند •

V. Nativitas Christi in Bethlehem.

Cùm Maria sancta filium unicum primogenitum suum peperisset, & fasciis & pannis eum involvisset, in medium præsepis posuit, in loco quo jumentis pabulum dabant: eo quòd in loco quò devenerant cunas non haberent. Locus autem, ubi consederant, pastorum erat, & vices vigiliæ suæ pro grege excubias habebant. Et subitò Angelus Dei inter pastores descendit, & laude divinâ illos accendit, at illi valdè timuerunt. Et Angelus pastoribus dixit, Ne timeatis: ecce vobis nuntium fero cum gaudio magno, quod omni populo erit. Propterea quòd hodiè vobis servator nascitur, qui Dominus est Christus, in civitate David. Et hoc est vobis signum: Infantem invenietis pannis involutum, & in præsepi positum. Et repentè cum Angelis eum videbunt, & cum multis potentibus cœlestibus dicentem; Laus Deo tribuite, & dicite: Deo in excelso laus, & pax super terram, & bona spes hominibus. Et cum hoc dixisset, Angelus in cælum abiit: pastores autem inter se sermonem inierunt, & dixerunt; Ad Bethlehem eamus, et videamus hoc verbum quod factum est [illegible], quemadmodum Deus nobis indicavit. Et cum festinatione [illegible]

Versio VULGATA LATINA.

7 Et peperit filium suum primogenitum, & pannis eum involvit, & reclinavit eum
8 in præsepio: quia non erat ei locus in diversorio. Et pastores erant in regione
9 eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce An-
gelus Domini stetit juxta illos, & claritas Dei circumfulsit illos, & timuerunt ti-
10 more magno. Et dixit illis Angelus; Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis
11 gaudium magnum, quod erit omni populo: Quia natus est vobis hodie Salvator,
12 qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum; Invenietis
13 infantem pannis involutum, & positum in præsepio. Et subito facta est cum An-
14 gelo multitudo militiæ cœlestis, laudantium Deum, & dicentium; Gloria in al-
15 tissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et factum est, ut
discesserunt ab eis Angeli in cœlum, pastores loquebantur ad invicem; Transea-
mus usque Bethlehem, & videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus
ostendit nobis. Et venerunt festinantes: & invenerunt Mariam, & Joseph, & 16
infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod 17
dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: & de his 18
quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba 19
hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes & laudantes 20
Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad illos. Et post- 21
quam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen
ejus Jesus, quod vocatum est ab angelo prius quam in utero conciperetur. Et 22
postquam impleti sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt
illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * وولدت ابنها البكر ولففته وتركته في مذود * لانه لم يكن لهما موضع حيث حلا * وكان
9 في تلك الكورة رعاة يرعون ويسهرون حراسة الليل نوبا علي مراعيهم * واذا ملك الرب قد
10 وقف بهم ومجد الرب اشرق عليهم * فخافوا خوفا عظيما * فقال لهم الملك لا تخافوا لان هاانا
11 ابشركم بفرح عظيم هذا يكون لجميع الشعب * لانه قد ولد لكم اليوم مخلص الذي هو
12 المسيح الرب في مدينة داود * وهذه علامة لكم انكم تجدون طفلا ملفوفا موضوعا في مذود
13 14 * وبغتة تراي مع الملاك جنود كثيرة سماييون يسبحون الله قايلين * المجد لله في الاعالي
15 وعلي الارض السلم * وفي الناس المسرة * الفصل السادس * فلما ذهب
الملايكة عنهم الي السماء قال بعض الرعاة لبعض نمضي الي بيت لحم لننظر هذا الامر
16 الحادث الذي اعلمنا به الرب * فجاوا مسرعين فوجدوا مريم ويوسف والطفل موضوعا في مذود
17 18 * فلما راوه علموا ان الكلام الذي قيل لهم من اجل الطفل * وكل من سمع تعجب مما تكلم به
19 20 الرعاة معهم * وكانت مريم تحفظ هذا الكلام كله وتفكر في قلبها * ورجع الرعاة يمجدون الله
21 ويسبحون علي كلما سمعوا وعاينوا كما قيل لهم * الفصل السابع * فلما تمت
22 ثمانية ايام ليختن دعوا اسمه يسوع كالذي دعاه الملاك قبل ان يحبل به في البطن * فلما
كملت ايام التطهير كناموس موسي صعدوا به الي يرسليم ليقيموه للرب *

Peperit filium suum primogenitum, & involvit eum & posuit eum in præsepio, quia non erat eis locus ubi diversati fuerant. 7
Et erant in illa regione pastores qui pascebant, & vigilabant custodiam noctis alternatim super greges suos. 8
Et ecce angelus Domini adstitit eis, et gloria Domini orta est super illos: & timuerunt timore magno. 9
Et inquit illis angelus, Ne timeatis: ecce evangelizo vobis gaudium magnũ hoc quod erit in omni populo: 10
quia jam nat⁹ est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. 11
Et hoc signum vobis; Nam invenietis infantem involutum, positum in præsepio. 12
Et subitò apparuerunt cum angelo exercitus multi cœlestes, qui laudabant Deũ, dicentes; 13
Gloria Deo in excelsis, & super terram pax, & in hominibus hilaritas. 14

Sectio sexta.

Cùm autem discessissent angeli ab eis in cœlum, dixerunt nonnulli pastor sad alios, Eamus in Beth-lehem, ut videamus hanc rem quæ contigit, quam notificavit nobis Dominus. 15
Et venerunt festinantes, & invenerunt Mariam & Joseph, & infantem positum in præsepio. 16
Cùm autem vidissent eum, cognoverunt quòd sermo qui dictus fuerat eis, esset de puero. 17
Et omnes qui audierunt, mirati sunt de eo quod locuti sunt pastores cum eis. 18
Maria autem conservabat hæc verba omnia, & diligenter expendebat ea in corde suo. 19
Et reversi sunt pastores, glorificantes Deum, & laudantes pro omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum fuerat ad eos. 20

Sectio septima.

Cùm autem completi essent octo dies ut circumcideretur, vocaverunt nomen ejus Jesum, prout vocaverat illum angelus, antequàm conciperetur in utero. 21
Cumque impleti essent dies purificationis secundùm legem Mosis, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. 22

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወወለደት፡ወልደ፡ዘበኵሩ፡ወአሰረቶ፡መንኮቢያቲሁ፡ወአስከበቶ፡ ውስተ፡ጎል፡እስመ፡አ
ልቦሙ፡ መካነ፡ውስተ ፡ መኃደሪሆሙ፡፡ በእንተ፡እለ፡ይሔልዉ፡ ኖሎት፡፡
8 ወሀለዉ፡ኖሎት፡ውስተ፡ውእቱ፡ብሔር፡ ወይተግሁ፡ ወይሔልዉ፡ወይዓቅቡ፡ መራዕይሆ
9 ሙ፡፡ ወቆመ፡መልአከ፡እግዚአብሔር፡ኀቤሆሙ፡ወሰብሐተ፡እግዚአብሔር፡ ሠረቀ፡
10 ላዕሌሆሙ፡ወፈርሁ፡ዓቢየ፡ፍርሃተ፡፡ ወይቤሎሙ፡ መልአክ፡ ኢትፍርሁ፡ እስመ፡
11 ናሁ፡እዜንወክሙ፡ዓቢየ፡ዜና፡ዘይከውን፡ፍሥሐ፡ለኵሉ፡ ሕዝብ፡፡ እስመ፡ናሁ፡
ተወልደ፡ ለክሙ፡ ዮም፡ መድኀኒ፡ ዘውእቱ፡ ክርስቶስ፡ እግዚእ፡ ቡሩክ፡ በሀገረ፡ ዳዊ
12 ት፡፡ ወከመዝ፡ትእምርቱ፡ትረክቡ፡ሕፃነ፡እሱረ፡መንኮቢያቲሁ፡ወስኩበ፡ውስተ፡
13 ጎል፡፡ ወግብተ ፡ መጽኡ፡ ምስለ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ብዙኃ፡ ሐራ፡ ሰማይ ፡ ይሴ
14 ብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይብሉ፡፡ ስብሐት፡ለእግዚአብሔር፡ በሰማያት፡ ወሰ
15 ላም፡በምድር፡ለወልደ፡እጓለ፡እሙ፡ ሕያው፡ ሠምረቱ፡፡ ወእምዝ፡ዓረገሙ፡መ
ላእክት፡ኀደፈ፡እምኀቤሆሙ፡ወዓርጉ ፡ውስተ፡ሰማይ ፡ወይቤሉ፡እሙንቱ፡ሰብአ፡ኖሎ
ት፡በበይናቲሆሙ፡ ንሑር፡ ናንሶሱ፡ እስከ፡ ቤተ፡ልሔም፡ ወናእምር፡ዘንተ፡ነገረ፡ዘአርአ
16 የነ፡እግዚአብሔር፡፡ ወሖሩ፡ፍጡነ፡ ወረከብዎሙ ፡ ለማርያም፡ ወለዮሴፍ ፡ ወ
17 ለሕፃን ፡ ይሰከብ፡ ውስተ፡ጎል፡፡ ወርእዮሙ፡ አእመሩ፡ በእንተ፡ ሕፃን፡ ዘነገርዎ
18 ሙ፡፡ ወኵሎሙ፡እለ፡ ሰምዑ፡ አንከሩ፡ በእንተ፡ ሕፃን፡ ዘነገርዎሙ፡ ኖሎት፡፡ ወማርያም
19 ሰ፡እሙ፡ተዓቅብ፡ዘንተ፡ኵሎ፡ነገረ፡ወትወድዮ፡ውስተ፡ ልባ፡፡ ወተመይጡ፡ ወአ
20 ተዉ፡ኖሎት፡እንዘ፡ይሴብሕዎ፡ወያአኵትዎ፡ለእግዚአብሔር፡በእንተ፡ኵሉ፡ዘርእዩ፡
21 ወሰምዑ፡ዘከሙ፡ይቤልዎሙ፡፡ በሰንበት፡ዘድኅረ፡ጌና፡ወበማርያም፡፡ ወአመ፡
ተፈጸመ፡ሰሙን፡ዕለት፡ወሰደዎ፡ለሕፃን፡ከመ፡ይግዝርዎ፡ ወሰመይዎ፡ስሞ፡እግዚእ፡ኢ
22 የሱስ፡ዘሰመዮ፡መልአክ፡ዘእንበለ፡ትፀነስ፡ በከርሥ፡፡ ወአመ፡ተፈጸመ፡መዋዕለ፡ንጽ
ሖሙ፡በከመ፡ሕገ፡ሙሴ፡ወሰድዎ፡ኢየሩሳሌም፡ያቅምዎ፡ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡

Et peperit filium primogenitum suum & ligavit pollicem ejus, & reclinavit eum 7
in præsepi, quia nullus iis erat locus in diversorio eorum.

De quibus meditati sunt pastores.

Et erant pastores in ea regione, & vigilabant et intenti erant, & custodiebant gre- 8
gem suum. Et stetit angelus Dei juxta illos, & gloria Dei orta est super eos, & ti- 9
muerunt magno timore. Et dixit iis angel⁹; Ne timeatis, quia ecce annuntio vobis 10
magnam annuntiationem, quæ erit gaudium omni populo. Quoniam ecce natus 11
est vobis hodiè servator qui est Christus Dñs benedict⁹ in civitate David. Et hu- 12
jusmodi signum ejus; invenietis parvulum ligatum pollice ejus, & recumbentem
in præsepi. Et subitò venerunt cum illo angelo multitudo exercituum cœli, lau- 13
dantium Deum et dicentium; Gloria Deo in cœlis et pax in terra, filiis hominum 14
voluntas ejus. Et tunc ascendentes angeli decesserunt ab iis et ascenderunt in cœ- 15
lum, et dixerant ii homines pastores inter se; Eamus, ambulemus usq; Bethlehem,
& intelligamus sermonem, quem notũ fecit nobis Dominus. Et iverunt statim, et 16
invenerunt Mariam et Josephum, et parvulum jacentem in præsepi. Et videntes 17
intellexerunt de parvulo q dictum fuisset iis. Et omnes qui audierunt mirati sunt 18
ea quæ dixissent iis pastores. Et Maria mater conservabat hunc totum sermonem 19
et immisit in cor suũ. Et reversi sunt & venerunt pastores laudantes et glorifican- 20
tes Deum, quia totum hoc vidissent & audivissent, sicut dictum fuisset iis.

Sabbato sequente post confessionem: & de Maria. Et quum 21
consummatus esset octavus dies, adduxerunt parvulum ut circumciderent eum: et
vocârunt nomen ejus Dominum Jesum, quod nomen imposuisset ei angelus pri-
usquã conciperetur in utero. Et quum consummat⁹ esset dies purificationis eorum 22
secundùm legẽ Mosis, adduxerunt eum Hierosolymam sistere eum corã Domino.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 ومريم ويوسف را يافتند * وبچه در آخر نهاده * وچون ديدند براي كلمه خبر دادند * وهر چه
18 19 از فرشته شنيده بودند * همه باز گفتند * هركه مي شنيد عجب مي ماند * ومريم اين
20 سخنها همه در دل خود مي نگاشت [وقياس مي كرد] * وآن شبانان باز گشتند * وخدايرا
21 سپاس وستايش مي دادند * كه ديدند * وشنيدند انچنانك برايشان گفته شد * وچون
هشتم روز شد * كه كودك را ختنه كنند * نامش را يشوع † خواندند انچنانك فرشته گفته
22 بود * زودتر ازانك در شكم حلول كرد * وچون روزگار طهور ايشان تمام شد يعني پاك شدن *
بر ناموس موسي * عيسي را در اورشليم بالا بردند * تا اورا برابر خداوند † بايستانند *

& Mariam & Joseph invenerunt, & infantem in præsepi positum. Et cùm vidissent, verbum enuntiârunt, & quæcunque ab Angelo audiverant, omnia retulerunt. 17
Et quicunque audivit admirabundus hæsit. 18
Maria autem hæc verba omnia cordi suo insculpebat, & conferebat. 19
Et illi pastores reversi sunt, & Deo gratias & laudes tribuerunt, quòd vidissent & audissent quemadmodum eis dictum fuerat. 20
Et cùm octavus dies adesset, quo puerum circumciderent, nomen ejus Jesum vocârunt, quemadmodum Angelus dixerat, priusquam in uterum descendisset. 21
Et cùm tempus purificationis eorum expletum esset, i. e. mundificationis, juxta legem Mosis, Jesum Hierosolymam sustulerunt ut eum coram Domino sisterent. 22

(Sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum
23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον
Domino vocabitur.) Et *dare* hostiam, secundùm dictum in lege Do-
24 τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.) Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυ-
mini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce erat homo in
25 ρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Γ'
Hierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus & *religiosus*, expe-
Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδε-
ctans consolationem Israel: & Spiritus sanctus erat in eo. Et *erat*
26 χόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ Πνεῦμα (λ) ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν
ei responsum à Spiritu sancto, non *videre* mortem *prius quàm*
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ
videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum: Et *in*
27 ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν
inferre *parentes* puerum Jesum, *ad facere ipsos* secundùm *consu-*
τῷ (μ) εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ (ν) εἰθι-
etum legis *circa eum*: Et ipse accepit eum in ulnas suas, &
28 σμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ· Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ
benedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundùm ver-
29 εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆ-
bum tuum, in pace: Quia viderunt oculi mei Salutare tuum, Quod pa-
30 μά σου, ἐν εἰρήνῃ· Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, Ὃ ἡτοί-
31 rasti ante faciem omnium populorum: Lumen ad revelationem Gentium, & gloriam
32 μασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν

plebis tuæ Israel. Et erat *Joseph* & mater ejus mirantes super
λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν (ξ) Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου- 33
his de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam *matrem*
μένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα 34
ejus; Ecce hic *jacet* in *casum*, & resurrectionem multorum in Israel, & in
αὐτοῦ, Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς
signum *contradictum*: (Et tuam *verò* ipsius animam pertransibit gladius:) ut
σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία·) ὅπως 35
revelentur ex multis cordibus *ratiocinationes*. Et erat Anna Prophetissa,
Δ' ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, 36
filia Phanuël, *ex* tribu Aser: hæc *progressa* in diebus multis, *vivens*
θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
annos cum viro septem à virginitate sua. Et hæc vidua *quasi*
(ο) ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς. Καὶ αὕτη χήρα (π) ὡς 37
annorum octoginta quatuor, quæ non discedebat à templo, jejuniis, & obsecrationibus
ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι
serviens nocte ac die. Et hæc ipsâ horâ superveniens, *vicissim* confitebatur
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. (ρ) Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο 38
Domino, & loquebatur de illo omnibus *expectantibus* redemptionem in
τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν
Hierusalem. Et ut perfecerunt omnia *quæ* secundùm legem Domini, reversi sunt
Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν 39
in Galilæam in civitatem suam Nazareth.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

MS.A. (λ) ἦν ἅγιον (μ) εἰσάγειν (ν) ἠθισμένον (ξ) ὁ Ἰωσὴφ (ο) ἔτη ἑπτὰ μετὰ ἀνδρὸς ἀπὸ (π) ἕως (ρ) Καὶ αὐτῇ τῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܠ ܕܟܪܐ ܦܬܚ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܢܬܩܪܐ. *
24 ܘܕܢܬܠܘܢ ܕܒܚܬܐ ܐܝܟ ܕܡܐܡܪ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܙܘܓܐ ܕܫܘܦܢܝܢܐ. ܐܘ ܬܪܝܢ ܦܪܘܓܐ ܕܝܘܢܐ. *
25 ܐܢܫ ܕܝܢ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ. ܘܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܐܢ ܗܘܐ ܘܙܕܝܩ. *
26 ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܒܘܝܐܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܡܝܪܐ ܗܘܬ ܠܗ
27 ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܐ ܠܡܫܝܚܐ ܕܡܪܝܐ. * ܗܢܐ ܐܬܐ
ܒܪܘܚܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܡܐ ܕܡܥܠܝܢ ܠܗ ܐܒܗܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܛܠܝܐ. ܕܢܥܒܕܘܢ ܚܠܦܘܗܝ
28 29 ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ ܒܢܡܘܣܐ. * ܩܒܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. * ܡܟܝܠ ܫܪܐ
30 ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܒܫܠܡܐ. * ܕܗܐ ܚܙܝ ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ. * ܗܘ
31 32 ܕܛܝܒܬ ܒܐܦܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. * ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܒܚܐ ܠܥܡܟ
33 34 ܐܝܣܪܝܠ. * ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܘܐܡܗ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ. * ܘܒܪܟ
ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܗܐ ܗܢܐ ܣܝܡ ܠܡܦܘܠܬܐ ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܣܓܝܐܐ
35 ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܬܐ ܕܚܪܝܢܐ. * ܘܒܟܝ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܝ ܬܥܒܪ ܪܘܡܚܐ. ܐܝܟ ܕܢܬܓܠܝܢ
36 ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܘܬܐ ܕܣܓܝܐܐ. * ܘܚܢܐ ܢܒܝܬܐ ܒܪܬ ܦܢܘܐܝܠ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ.
ܐܦ ܗܝ ܩܫܝܫܐ ܗܘܬ ܒܝܘܡܬܗ. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܗܘܬ ܥܡ ܒܥܠܗ ܡܢ ܒܬܘܠܘܬܗ. *
37 ܘܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐܝܢ ܘܐܪܒܥ. ܘܠܐ ܦܪܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܝܟܠܐ.
38 ܘܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ ܦܠܚܐ ܗܘܬ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. * ܘܐܦ ܗܝ ܩܡܬ ܒܗ ܒܫܥܬܐ
ܘܐܘܕܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܥܡ ܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܗܘܘ
39 ܠܦܘܪܩܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܟܠ ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ.
ܘܗܦܟܘ ܠܓܠܝܠܐ. ܠܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܗܘܢ.

Sicut scriptum est in lege Domini; Omnis masculus aperiens vulvam, Sanctus Domini vocabitur. Et ut darent sacrificium, prout dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbæ. Erat autem vir quidam in Jerusalem, cujus nomen erat Simeon: & vir iste rectus erat & justus, ac præstolabatur consolationem Israelis: Spiritúsque sanctitatis erat super eo. Ac dictum ei fuerat à Spiritu sanctitatis ipsum non visurum mortem usque dum vidisset Messiam Domini. Hic idem venerat per Spiritum in templum: quumque introducerent parentes Jesum puerulum, ut agerent pro eo sicuti præceptum est in lege, Suscepit eum in ulnas suas, & benedixit Deo, & ait; Nunc dimitte servum tuum, Domine mi, secundùm verbum tuum, in pace. Ecce enim viderunt oculi mei illam tuam clementiam, Quam præparâsti in conspectu omnium populorum. Lumen ad revelationem gentium, & gloriam populo tuo Israeli. Joseph autem & mater ejus mirabantur super iis, quæ dicebantur de eo. Et benedixit eis Simeon, & dixit Mariæ matri ipsius; Ecce hic positus est in ruinam, & resurrectionem multorum in Israel, & in signum jurgii. Cæterùm animam tui ipsius trajiciet lancea, ut revelentur cogitationes cordium multorum.

Ad oblationem introitûs Domini nostri. 7.

Porrò Hanna Prophetissa filia Phanuelis de tribu Aser, & ipsa erat decrepita diebus, annísque septem cum marito suo vixerat à virginitate sua. Et mansit vidua annos circiter octoginta & quatuor, nec discedebat à templo: sed jejunio & oratione colebat *Deum* die noctéque. Quin etiam ipsa surrexit eâ ipsâ horâ, & gratias egit Domino, ac loquebatur de eo cum quolibet præstolante redemptionem Jerosolymæ. Quumque perfecissent omnia secundùm legem Domini, reversi sunt in Galilæam in Nazareth civitatem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 *چنانك در ناموس خداوند فرمود * كه هر نري كه در اول از شكم مادر † زاينده
24 شود * پاك خدا خوانده شود * *وقربان نيز بدهند * چنانك فرموده شد * جفتي از شفنين * يا دو
كبوتر بچه   ششم   امدن شمعون پير در هيكل ومسيح را دربر كرفتن
25 *بود شخصي در شهر اورشليم نامش شمعون * واو مردي عادل وراست وبا انصاف بود *
26 وهميشه بر اميد غمكساري اسرايل مي كوشد * *واز روح القدس بوي شنوانيده شد * كه
مركش نباشد * تا انكه كه روي مسيح بيند * وبدين اميد عمر او كذشته وعظيم † پير
27 وفرتوت كشته * *چون شنيد كه مسيح را در هيكل آوردند * تا ناموس را تمام كنند *
28 29 شمعون درآمد * *ومسيح را دربر كرفت * وخداي را ستايش داد * كفت * اكنون خداوند
30 من بنده خود را بسلامت † ازاد كن * همچون سخن تو * *اينك دو چشم من رحمت ترا
31 32 ديدند * *انك بروي همه طوايفها معد داشتي * *ونور براي خلق آشكارا كردي * وستايش
33 مر قوم تو اسرايل را * *ويوسف ومادرش واله شده بودند * بر انج بروي كفته مي شد *

Quemadmodum in lege Domini jusserat, quòd omnis masculus, qui primùm ex ventre matris nasceretur, Sanctus Dei vocatus esset. Et oblationem etiam darent, quemadmodum præceptum erat, par turturum aut duos columbæ pullos.

VI. Adventus Simeonis senis in templum, & Christi in sinum susceptio.

Erat quidam in urbe Hierosolyma cui nomen Simeon: & homo ille justus & rectus, et æquitatem colens erat, et assiduè super spe consolationis Israelis perdurabat. Et à Spiritu sancto ei revelatū erat, mortem ejus non futuram usque dum faciem Christi vidisset: et hac spe ætatem suam transegerat, et valdè senex et decrepitus factus erat. Cùm audisset quòd Christum in templum introduxissent, ut Legem implerent, Simeon ingressus est: Et Christum in sinum suscepit, et Deo laudem dedit, dicens; Nunc Domine mi, servum tuum in pace dimitte, secundùm verbum tuum. Ecce oculi mei misericordiam tuam viderunt, Quam in conspectu omnium populorum parâsti, Et lumen gentibus patefecisti, et laudem populo tuo Israeli. Et Joseph et mater ejus perculsi erant super eo quod de illo dicebatur.

Versio VULGATA LATINA.

23 Sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam,
24 sanctum Domino vocabitur: Et ut darent hostiam secundùm quod dictum est in
25 lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in
Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus, & timoratus, expectans conso-
26 lationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu
27 sancto, non visurum se mortem, nisi priùs videret Christum Domini. Et venit in
Spiritu in templum. Et cùm inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent
28 secundùm consuetudinem legis pro eo: Et ipse accepit eum in ulnas suas, & be-
29 nedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis servum tuũ, Dñe, secundùm verbum tuũ in
30 31 pace: Quia viderunt oculi mei salutare tuum, Quod parâsti ante faciem omnium
32 populorum; Lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.

Et erat pater ejus & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Et benedixit 33
illis Simeon: & dixit ad Mariam matrem ejus; Ecce positus est hic in ruinam, & 34
in resurrectionem multorum in Israël; & in signum, cui contradicetur: Et tuam 35
ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in die- 36
bus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sui. Et hæc vidua 37
usque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis &
obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc, ipsâ horâ superveniens, confi- 38
tebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptio-
nem Israël. Et ut perfecerunt omnia secundùm legem Domini, reversi sunt in Ga- 39
lilæam in civitatem suam Nazareth.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * كما هو مكتوب في ناموس الرب ان كل ذكر فاتح رحما يدعى قدوس الرب * ويقرب عنه كما
24 كتب في ناموس الرب زوجا يمام او فرخا حمام * وكان انسان بيروشليم اسمه سمعان * وكان رجلا
25 بارا تقيا يرجو عزا اسرائيل وروح القدس كان عليه * وكان قد اوحي اليه من روح القدس انه
26 لا يعاين الموت حتى يعاين المسيح الرب * فاقبل بالروح الى الهيكل * فعندما دخل بالطفل
27 28 يسوع ابواه ليصنعا عنه كما يجب في الناموس * حمله على ذراعيه وبارك الله قائلا * الان يا سيد
29 30 اطلق عبدك بسلام كمثل كلامك * لان عيني قد ابصرتا خلاصك * الذي اعددته
31 32 قدام وجه جميع الشعوب * نورا استعلن للامم ومجدا لشعبك اسرائيل * وكان يوسف وامه
33 34 يتعجبان مما كان يقال من اجله * وباركهما سمعان وقال لمريم امه هاهو ذا هذا موضوع
35 لسقوط وقيام كثير من بني اسرائيل وعلامة المعاندة * وانت ايضا فسيجوز رمح الشك في
36 نفسك لتظهر افكار في قلوب كثيرة * وكانت حنا النبية ابنة فانويل من سبط اشير قد
37 طعنت في ايام كثيرة * عاشت مع زوجها سبع سنين بعد بكوريتها * وترملت الى اربع
38 وثمانين سنة غير مفارقة للهيكل عابدة بالصوم والصلاة ليلا ونهارا * وفي تلك الساعة جاءت
39 قدامه معترفة لله * وكانت تتكلم من اجله عند كل من يرجي خلاص يروشليم * فلما اكملا
كل شي كناموس الرب رجعا الى الجليل الى مدينتهما الناصرة *

Sicut scriptum est in lege Domini, Quòd omnis masculus aperiens vulvam, vocabitur sanctus Domini: Et offeretur pro eo, sicut scriptum est in lege Domini, par turturum aut duo pulli columbarum. Erat autem homo in Jerusalem, cujus nomen Simeon, & erat vir justus, religiosus, sperans consolationem Israel: & Spiritus sanctus erat super eum. Et revelatum fuerat ei à Spiritu sancto quòd non videret mortem, usquedum videret Christum Domini. Ivit ergò per Spiritum in templum: & quum introduxissent infantem Jesum parentes ejus, ut facerent pro eo sicut oportebat in lege, Gestavit eum in ulnas suas, & benedixit Deum, dicens; Nunc, ô Domine, dimitte servum tuum in pace, secundùm sermonem tuum; Quia oculi mei viderunt salutare tuum, Quod parâsti ante faciem omnium populorum; Lumen quod detectum est gentibus, & gloriam plebi tuæ Israeli. Et Joseph ac mater ejus mirabantur de eo quod dicebatur de illo. Et benedixit utrisq; Simeon, & dixit Mariæ matri ejus; Ecce hic positus est in casum & resurrectionem multorum ex filiis Israel, & in signum contradictionis: Et tu quoque, pertransibit lancea scandali animam tuam, ut manifestentur cogitationes in cordibus multis. Erat autem Hanna Prophetissa filia Phanuel de tribu Aser, (quæ jam provecta erat in dies multos, vixerat cum conjuge suo septem annis post virginitatem suam, Et vidua facta est usque ad quatuor & octoginta annos) non recedens à templo, serviens cum jejunio & obsecratione nocte ac die. Et in illa hora venit ante eum confitens Deo, & loquebatur de illo apud unumquemq; qui sperabat redemptionem Jerusalem. Et cùm perfecissent omnia secundùm legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth.

(23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 በከመ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ፡ ተባዕት፡ ዘይፈትሕ፡ ማሕፀነ፡ እ
24 ሙ፡ ቅዱስ፡ ይሰመይ፡ ለእግዚአብሔር። ወከመ፡ ያብእ፡ መሥዋዕተ፡ ለእግዚአብሔ
ር፡ በከመ፡ ተብህለ፡ ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡ ዘውገ፡ ማዕነቅ፡ ወእማኮ፡ ክልኤቲ፡
እጕለ፡ ርግብ፡፡ በእንተ፡ ስምዖን።
25 ወሀሎ፡ ብእሲ፡ በኢየሩሳሌም፡ ዘስሙ፡ ስምዖን፡ ወውእቱ፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወየዋህ፡ ወ
26 ይሴፈው፡ ፍሥሓሆሙ፡ ለእስራኤል፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሀሎ፡ ላዕሌሁ። ወአርአዮ፡ መን
27 ፈስ፡ ቅዱስ፡ ከመ፡ ኢይመውት፡ ዘእንበለ፡ ይርአይ፡ መሲሖ፡ ለእግዚአብሔር። ወ
ወሰዶ፡ መንፈስ፡ ምኵራበ፡፡ ወሶበ፡ አብእዎ፡ አዝማዲሁ፡ ለሕፃን፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
28 ስ፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ ሎቱ፡ ዘበሕጉ፡፡ ወተወክፎ፡ ውእቱ፡ ወአንበሮ፡ ውስተ፡ ሕፅ
29 ኑ፡ ወባረኮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤ። ናሁ፡ ይእዜ፡ ሰዐሮ፡ ለገብርከ፡ በከመ፡ ነ
30 ቢብከ፡ እግዚኦ፡ በሰላም። እስመ፡ ርእያ፡ አዕይንትየ፡ አድኅኖተከ። ዘአስተ
31 ደለውከ፡ ቅድመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብከ። ከመ፡ ትክሥት፡ ብርሃነ፡ ለአሕዛብ፡ ወክብ
32 ረ፡ ለሕዝብከ፡ እስራኤል። ወዮሴፍሰ፡ አቡሁ፡ ወእሙ፡ ያነክሩ፡ በእንተ፡ ዘይነብ
33 ቡ፡ ላዕሌሁ። ወባረኮሙ፡ ስምዖን፡ ወይቤላ፡ ለእሙ፡ ማርያም፡ ናሁ፡ ዝንቱ፡ ሠየ
34 ሙ፡ ለድቀቶሙ፡ ወለተንሥኦቶሙ፡ ለብዙኃን፡ በውስተ፡ እስራኤል፡፡ ወለትእምርት፡
35 ዘ፡ ይትዋቀሡ። ወለነፍስ፡ እንተ፡ ትበውእ፡ ኲናት፡ ከመ፡ ይክሥት፡ ሕሊና፡ ልበሙ፡
ለብዙኃን፡፡ በእንተ፡ ሐና፡ ነቢት። ወሀለወት፡ ሐና፡ ነቢይ
36 ት፡ ወለተ፡ ፋኑኤል፡ እንተ፡ ነገደ፡ አሴር፡ ወኃለፈ፡ መዋዕሊሃ፡ ወምስለ፡ ምታ፡ ሰብዓተ፡
37 ዓመተ፡ ነበረት፡ እም፡ ድንግልናሃ። ወመበለትሰ፡ ሰማንያ፡ ወአርባዕተ፡ ክረምተ፡ ወ
38 ኢትወፅእ፡ እምኵራብ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ በጾም፡ ወበጸሎት፡፡ ወተንሥአት፡ ሶ
ቤሃ፡ ወገነየት፡ ወአእኰተቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወነገረት፡ በእንቲአሁ፡ ለኵሎሙ፡ እ
39 ለ፡ ይሴፈዉ፡ መድኃኒተ፡ ለኢየሩሳሌም፡፡ ወፈጺሞሙ፡ ኵሎ፡ ዘበሕገ፡ እግዚ
አብሔር፡ አተዉ፡ ገሊላ፡ ሀገሮሙ፡ ናዝሬት፡፡

Sicut scriptum est in lege Dei; Omnis masculus aperiens uterum matris suæ, 23
sanctus vocabitur Domino: Et ut offerret hostiam Deo, sicut dictum est in lege 24
Dei, par turturum, aut duos pullos columbæ.

De Simeone.

Et fuit homo in Hierusalem, cujus nomen Simeon: & ille *fuit* justus & humi- 25
lis, & expectabat gaudium Israelis: & Spiritus sanctus erat super eum. Et ma- 26
nifestaverat ei sanctus Spiritus, quòd non moreretur, priusquàm videret Mesiach
Domini. Et adduxit eum Spiritus *in* templum. Et quum inducerent parentes e- 27
jus parvulum Dominum Jesum, ut facerent ei quod in lege *statuitur*: Et accepit 28
eum ille, & posuit eum in sinu suo, & benedixit Deo, & dixit; Ecce nunc di- 29
mitte servum tuum, secundùm verbum tuum Domine, in pace: Quia viderunt 30
oculi mei salutem tuam, Quam parâsti coram toto populo tuo; Ut manifestes 31
lumen Gentium, & gloriam populi tui Israel. Et Joseph pater ejus & mater ejus 32
mirabantur propter ea quæ dicebantur de eo. Et benedixit eis Simeon, & di- 33
xit matri ejus Mariæ; Ecce hic positus est in casum & in resurrectionem multo- 34
rum in Israel, & in signum contradicentium. Et tu, in animam intrabit gladius: 35
ut manifestet cogitationem cordis multorum.

De Hanna prophetissa.

Et fuit Hanna prophetissa, filia Phanuel, quæ à tribu Aser: & processerunt dies 36
sui, & cum viro suo septem annis mansit à virginitate sua. Et vidua fuit octo- 37
ginta & quatuor annorum: & non exivit à templo die, & nocte in jejunio & ob-
secratione. Et surrexit tunc, & confitebatur & gratias agebat Deo: & loque- 38
batur de eo, omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem. Et ut per- 39
fecerunt omnia quæ in lege Domini, venerunt in Galilæam in urbem suam
Nazareth.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * شمعون پیر ایشانرا دعا کرد • وگفت بمریم مادرش • اینك این پاك † نهاده شد • برای
35 افتادن و بر خاستن بسیاران در اسرائیل وایت • وفتنه انگیزی * درجان تو نایش در رود
36 چنانك اندیشه بسیاران آشکارا شود • * وحانا پیغمبر دختر فانوئیل از سبط اشیر • او نیز در
37 روزگار خود کهین بود • وهفت سال با شوهر خود † [از] بکر زندگانی کرد • * وقدر هشتاد وچهار
سال بیوه ماند • واز هیکل خدا نمی شد • وشب وروز در نماز وروزه بسر بردی • وخدا را عبادت
38 کردی • * او نیز دران ساعت که مسیح را در اوردند • ایستاده بود • مر خدایرا اعتراف آورد وبا
39 طفل سخن گفت • وبا هرکسی • که در امید رستگاری اسرائیل بود • * وچون هر چیزی را تمام
کردند • انچنانك در ناموس خداوند بود • سوی جلیل وناصره باز گردیدند • که شهر ایشان بود

Et Simeon senex illis benedixit, ac dixit Mariæ matri ejus; Ecce hic Sanctus positus est in casum & resurrectionem multorum in Israele, & signum, & discordiæ suscitationem. In animam autem tuam lancea intrabit, adeò ut cogitationes multorum patefiant. Et Hanna Prophetissa, filia Phanuel, ex tribu Aser, ipsa etiã in tempore suo senior erat, et septem annos cum viro suo à virginitate vitam egerat. Et circiter octoginta & quatuor annos vidua manserat, & à templo Dei non abscedebat, & noctes diesque in oratione & jejunio transigebat, et cultui Divino vacabat. Ipsa quoq; in illa hora, quâ Christum introduxerunt, astabat: ac Deo gratias egit, & puerulum allocutus est, & omnem hominem, qui in expectatione liberationis Israelis erat. Et cùm omnia perfecissent, quemadmodum in lege Domini erat, in Galilæam, & Nazreth reversi sunt, quæ civitas eorum erat.

(34, 35, 36, 37, 38, 39)

At puer crescebat, & corroborabatur spiritu, plenus sapientiâ: & gratia
40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις
Dei erat in illo. Et ibant parentes ejus per annum in Hierusalem
41 Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
festo Paschæ. Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis
42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, (σ) ἀναβάντων αὐτῶν
in Hierosolymam, secundùm consuetudinem festi, Et consummantibus dies, in
43 εἰς Ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν
reverti ipsos, remansit Jesus puer in Hierusalem: & non cognovit Joseph
τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ
& mater ejus. Existimantes autem illum in comitatu esse, venerunt diei iter,
44 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν,
& requirebant eum in cognatis, & in notis. Et non invenientes
45 καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, (τ) καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· Καὶ μὴ εὑρόντες
eum, regressi sunt in Hierusalem, quærentes eum. Et factum est, post dies
46 αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας
tres invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, & audientem
τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes audientes eum, super
47 αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ
intelligentia & responsis ejus. Et videntes ipsum, attoniti fuerunt. Et ad illum
48 τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν
mater ejus dixit; Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolentes
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
tes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid quòd quærebatis me? nesciebatis quia in
49 ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν
his Patris mei oportet esse me? Et ipsi non intellexerût verbû quod locutus est ad eos.
50 τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.
Et descendit cum eis, & venit in Nazareth: & erat subditus illis. Et
51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς (υ) Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ
mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus
ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει (φ) πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς
52 proficiebat sapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.
προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

CAP. III. γ'.

1 In anno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, præsidente
ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος
Pontio Pilato Judææ, & tetrarchâ Galilææ Herode, Philippo
Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος (α) τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου
autem fratre ejus tetrarchâ Iturææ, & Trachonitidis regionis,
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας, καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
& Lysaniâ Abilinæ tetrarchâ,
καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

MS.A. (σ) ἀναβαινόντων (τ) καὶ τοῖς (υ) Ναζαρὰτ· (φ) τὰ ῥήματα ἅπαντα ταῦτα ἐν MS.A. Κεφ. γ'. (α) Ἡρώδου τῆς Γαλιλαίας,

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ. ܘܡܬܡܠܐ ܚܟܡܬܐ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܬ
41 ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܢܫܘܗܝ ܒܟܠ ܫܢܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ.
42 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ * ܬܒ * ܣܠܩܘ ܐܝܟ ܕܡܥܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ
43 ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ. ܦܫ ܠܗ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܝܫܘܥ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܝܘܣܦ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ. * ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܡ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗܘܢ
44 ܗܘ. ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܪܕܐ ܕܝܘܡܐ ܚܕ. ܒܥܐܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܫܝܗܘܢ ܘܠܘܬ ܡܢ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܘܠܐ
45 ܐܫܟܚܘܗܝ. ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ
46 ܝܘܡܝܢ. ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܡܨܥܬ ܡܠܦܢܐ. ܘܫܡܥ ܡܢܗܘܢ ܘܡܫܐܠ
ܠܗܘܢ. * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܚܟܡܬܗ
47 ܘܒܦܬܓܡܘܗܝ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܬܡܗܘ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܡܗ. ܒܪܝ. ܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ
48 ܕܗܐ ܐܢܐ ܘܐܒܘܟ ܒܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
49 ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܕܒܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܗܘܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ
50 ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ. ܘܡܫܬܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܗ
51 ܕܝܢ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܒܠܒܗ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܘܒܚܟܡܬܗ
52 ܘܒܛܝܒܘܬܐ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܫܐ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܕܢܚܐ * ܛ *
1 * ܦܘܩܠܐ * ܝ * ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܕܝܢ ܕܫܘܠܛܢܗ ܕܛܝܒܪܝܘܣ ܩܣܪ. ܒܗܓܡܘܢܘܬܐ
ܕܦܢܛܝܘܣ ܦܝܠܛܘܣ ܒܝܗܘܕ. ܟܕ ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܗܪܘܕܣ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ
ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܒܐܝܛܘܪܝܐ. ܘܒܐܬܪܐ ܕܛܪܟܘܢܐ. ܘܠܘܣܢܝܐ ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܕܐܒܝܠܝܐ.

40 Puerulus autem crescebat, & corroborabatur Spiritu, ac replebatur sapientiâ, & gratia Dei erat super eum.
41 Et homines (i. parentes) ejus quotannis adibant Jerosolymam in festo Paschæ.

Dominicâ post Nativitatem. 8.

42 Quumque esset filius annorum duodecim, ascenderunt prout consueverant ad festum.
43 Et quum peregissent dies, reversi sunt: Jesus verò puer remansit in Jerusalem, Josepho & matre ejus nescientibus.
44 Putabant enim eum esse cum comitibus suis. Quumque venissent iter diei unius, quæsierunt eum apud suos homines, & apud eos qui noverant ipsos:
45 Nec invenerunt eum. Et reversi sunt rursus ad Jerusalem, ac requirebant eum.
46 Tribus verò post diebus invenerunt eum in templo sedentem in medio doctorum, & audientem ab eis, ac interrogantem eos.
47 Et demirabantur ii omnes qui audiebant eum, sapientiam & responsa ipsius.
48 Utque viderunt eum, mirati sunt: & ait illi mater ipsius; Fili mi, cur ita fecisti nobis? quoniam ecce ego & pater tuus cum multa anxietate quærebamus te.
49 Dixit eis; Cur quærebatis me? nescitis quòd in domo patris mei oportet me esse?
50 Illi verò non intellexerunt sermonem quem dixit eis.
51 Et descendit cum eis, venitque Nazareth: & subjectus erat eis: mater verò ipsius conservabat omnes sermones in corde suo.
52 Porrò Jesus crescebat staturâ & sapientiâ suâ, nec non gratiâ apud Deum & homines.

Ab Oblationem festi Epiphaniæ. 9.

CAP. III.

1 ANno autem decimoquinto regni Tiberii Cæsaris, sub præfectura Pontii Pilati in Judæa, dum esset tetrarcha Herodes in Galilæa, & Philippus frater ejus tetrarcha in Ituræa, & in regione Trachonitide: & Lysania tetrarcha Abilenes,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتم
بزرك شدن مسيح در اورسليم

40 * وپس ازان كودك پرورده مي شد * وبروح القدس قوت مي كرفت وازحكمت ونعمت خدا
41 پر مي شد * ودر زيادتي مي رفت * * وقوم او هر سال در عيد فصح * باورسليم مي رفتند *
42
43 * چون دوازده ساله شد * در روز عيد بالا رفتند * بر مثالي كه عادت داشتند * * چون روزها
تمام شدند بازكشتند * اما عيسي كودك بود در اورسليم ماند * ويوسف * ومادر عيسي * نمي
44 دانستند * * مي پنداشتند * كه با فرزندان محله ايشانست * چون يك روزه راه آمدند *
45 وانجا كه كمان داشتند * پيش خويشان * ودوستان خود نيافتند * * بازكرديدند * در
46 اورسليم بطلب عيسي * ومي جستند * بعد از سه روز * اورا در هيكل يافتند * در ميان
47 معلمان نشسته از ايشان مي شنيد * واز ايشان سخن مي پرسيد * * وهر كه سخن
48 اورا مي شنيد بحكمت وجواب او متحير مي شد * * يوسف ومادرش چون اورا ديدند * مادرش
كفت فرزند من چرا مرا اين چنين كردي * از كي باز من وپدرت ترا مي جستيم * بپسيار رنج *
49 * عيسي بديشان كفت * چرا مرا مي جستيد نمي دانيد كه مرا مي برازد كه در خانه پدر باشم *

VII. Magistrum se præbet Christus Hierosolymæ.

40 *Post hæc autem puer crescebat, & in Spiritu sancto corroborabatur, & sapientiâ & gratiâ Divinâ plenus erat, & ampliùs progrediebatur.*
41 *Et propinqui ejus quolibet anno in festo Paschatis Hierosolymam ibant.*
42 *Quumque duodecim annos natus esset, die festo ascenderunt, quemadmodum consuetudinem habuerant.*
43 *Cùm autem completi essent dies, reversi sunt: sed Jesus puer in Hierosolyma remansit, & Joseph, & mater Jesu nesciebant.*
44 *Existimabant enim quòd cum liberis viciniæ eorum esset: sed cùm diei unius itinere ivissent, & ubi rati erant, apud cognatos & amicos suos non invenissent:*
45 *Reversi sunt Hierosolymam ad quærendum Jesum, & inquirebant.*
46 *Post tres dies illum in templo invenerunt, inter doctores sedentem: quos audiebat, & ab eis vicissim verba rogabat.*
47 *Et quicunque sermonem ejus audiebat, sapientiâ & responsis ejus obstupescebat.*
48 *Cùmque Joseph & mater ejus eum viderent, mater ejus dixit; Fili mi, quare mihi sic fecisti? Quamdiu ego & pater tuus te quæstivimus cum multo dolore?*
49 *Jesus illis dixit; Quare me quærebatis? Nescitebatis quòd mihi conveniat ut in domo patris sim?*

Versio VULGATA LATINA.

40 Puer autem crescebat & confortabatur, plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo.
41 Et ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, in die solenni Paschæ.
42 Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis Jerosolymam secundùm
43 consuetudinem diei festi, Consummatisque diebus, cùm redirent, remansit
puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem
44 illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos &
45 notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum.
46 Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio docto-
47 rum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui
48 eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt.
Et dixit mater ejus ad illum; Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego
dolentes quærebamus te. Et ait ad illos; Quid est quòd me quærebatis? nescie- 49
batis quia in his, quæ patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexe- 50
runt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: 51
& erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.
Et Jesus proficiebat sapientiâ, & ætate, & gratiâ apud Deum & homines. 52

CAP. III.

ANno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato 1
Judæam, tetrarchâ autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarchâ
Iturææ, & Trachonitidis regionis, & Lysaniâ Abilinæ tetrarchâ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن *

* فاما الصبي فكان ينسو ويقوي بالروح ممتليا بالحكمة
ونعمة الله كانت عليه * وابواه كانا يمضيان الي يروشليم كل سنه في عيد الفصح * فلما صا
له اثنا عشر سنة مضيا الي يروشليم الي العيد كعادته * فلما كملت الايام ليعودا تخلف
عنهما الصبي يسوع في يروشليم ولم يعلم امه ويوسف * لانهما كانا يظنان انه مع السايرين في
الطريق * ولما سارا كمسير يوم طلباه عند اقربايهما ومعارفهما * فلم يجداه فرجعا الي يروشليم
يطلبانه * وبعد ثلثة ايام وجداه في الهيكل جالسا في وسط المعلمين يسمع منهم ويسالهم
* وكان كل من يسمعه متحيرين من علمه واجابته * فلما ابصراه بهتا * فقالت له امه يا بني ما
هذا الذي صنعت بنا هكذي لان اباك وانا كنا نطلبك باجتهاد معذبين * فقال لهما لم
تطلبانني * اما تعلمان انه ينبغي ان اكون في الذي لابي * فاما هما فلم يفهما الكلام
الذي قاله لهما * ثم نزل معهما الي الناصرة وكان يخضع لهما * وكانت امه تحفظ جميع هذا
الكلام في قلبها * وكان يسوع ينمو في القامة والحكمة والنعمة عند الله والناس *
* الفصل التاسع * وفي سنة خمس عشرة من ولاية طيباريوس قيصر
في ولاية فيلاطس البنطي علي اليهودية * وهيرودس رييس علي ربع الجليل * وفيلبس اخوه
رييس علي ربع اطوريا وبلاد انطرجون * وليسانيوس رييس علي ربع الابلية *

Sectio octava.

At verò puer crescebat & corroborabatur 40
spiritu, & implebatur sapientiâ, & gra-
tia Dei erat super eum. Et parentes ejus 41
ibant in Jerusalem singulis annis in festo
Paschæ. Quumque completi fuissent ei 42
duodecim anni, abierunt in Jerusalem
ad festum, secundum consuetudinem. Et 43
cùm consummati essent dies ut redirent,
remoratus est ab eis puer Jesus in Jeru-
salem, & non scivit mater ejus & Jo-
seph: Quia ambo existimabant eum esse 44
cum euntibus in via. Et cùm ambulas-
sent quasi diem unum, quæsiverunt eum
apud cognatos suos, & notos suos, Et 45
non invenerunt eum: quare reversi sunt
in Jerusalem, quærentes eum. Et post 46
tres dies invenerunt eum in templo, se-
dentem in medio doctorum, audientem
eos, & interrogantem illos. Et omnes qui 47
audiebant eum, stupebant de scientia ejus
& responsione ipsius. Quumq; vidissent 48
eum, obstupuerunt. Et dixit illi mater
ejus; Fili mi, quid est hoc quod fecisti
nobis sic? Pater enim tuus & ego quæ-
rebamus te cum solicitudine afflicti. Ait 49
illis, Cur quæritis me? Nonne scitis quia
oportet me esse in iis quæ Patris
mei sunt? Ipsi autem non intellexerunt 50
sermonem quem dixit eis. Tum descen- 51
dit cum eis in Nazareth: eratque sub-
ditus illis. Et mater ejus conservabat
omnia hæc verba in corde suo. Jesus 52
autem crescebat in statura, & sapientiâ,
& gratiâ apud Deum & homines.

Sectio nona.

CAP. III.

ET in anno quinto decimo imperii Ti- 1
berii Cæsaris sub dominio Pilati Pontii
super Judæam, dum Herodes esset prin-
ceps super quartam partem Galilææ, &
Philippus frater ejus princeps super
quartam partem Anturiæ & regionis
Antarchon: & Lysanius princeps super
quartam partem Iliæ,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰንበት : ዘቅድመ : ኤፒፋንያ :=:

ወልህቀ: ሕፃን: ወጸንዐ: በመንፈስ: ቅዱስ: ወመልአ: ጥበበ: ወፍፁመ: በጸጋ : እግዚ
አብሔር : ዘላዕሌሁ ::=: ወበራብዕት: ዝክረ መት :=:
ወየሐውሩ: አዝማዲሁ: በበ: በዓል: ኢየሩሳሌም: ለለ:ዓመት: ለበዓለ: ፋሲክ ::=:
ወአመ: ኮነ: ፍጹመ: ሎቱ: ዓሠርቱ: ወክልኤቱ:ክረምቱ: ዓርጉ : ለበዓል: ኢየሩሳሌ
ም: በከመ:ያለምዱ:=: ወሰሊጦሙ: ግብሮሙ: አተው:ወሕፃንስ:እግዚእ:ኢየሱስ:
ነበረ: ኢየሩሳሌም: ወኢያእመሩ: ዮሴፍ: ወእሙ::=: ወይመስሎሙ: ዘበፍኖት: ሃ
ሎ: ምስለ: ሰብእ: ወበጺሖሙ: ኅሠሠዎ: በዕለታ: ኀበ: አዝማዲሁ : ወኀበ : እለ:
ያአምርዎ:=: ወኢረኪቦሙ: ገብኡ: ኢየሩሳሌም: ይኅሥሥዎ::=: ወእምዝ:በ
ሣልስት: ረከብዎ: በምኵራብ: እንዘ: ይነብር: ማእከለ: ሊቃናት: ወያጸምእሞ: ወ
ይሴእሎሙ::=: ወያነክርዎ: ኵሎሙ: እለ:ሰምዕዎ: ጥበቦ : ወአውሥኦቶ::=:
ወሶበ: ርእይዎ: ደንገፁ: ወትቤሎ: እሙ:ወልድየ: ለምንት:ከመዝ:ረሰይከነ: አስመ:
ናሁ:አቡከ:ወአነኒ: ሠራሕነ: እንዘ:ነኀሥሠከ::=: ወይቤሎሙ: ምንት:ተኀሥሡ
ኒ:ኢያአምርክሙኑ: ከመ: ውስተ:ዘአቡየ : ሃለወኒ::=: ወእሙንቱስ: ኢለበዉ:ቃ
ሎ: ዘይቤሎሙ: ወሖረ:=: ወወረደ:ምስሌሆሙ: ናዝሬት: ወይትኤዘዝ:ሎሙ: ወተ
ዓቀበ: እሙ: ዘንተ:ኵሎ: ነገረ: ውስተ: ልባ::=: ወእግዚእ: ኢየሱስ: ልህቀ: በጥ
በብ: ወበምክር: ወዓቢየ: በጸጋ: በኀበ: እግዚአብሔር: ወበኀበ: ሰብእ::=:
በእንተ: ቃል: ዘኮነ: ኀበ: ዮሐንስ:=: ፫ ወአመ: ዓሠ
ርቱ: ወኃምስቱ:ዓመት:መንግሠቱ:ለጢባርዮስ: ቄሳር: ወጲላጦስ: ጶንጤናዊ: መል
ኰንስ: ይሁዳ: ወሄሮድስ: ንጉሠ: ገሊላ: ወፊልጶስ: እኁሁ: መልአከ: ኢጡርያስ: ወለ
ብሔረ: ጥራኮኒዶስ : ወሊሳንዩ: አንተ: ሰቢላኔስ : መስፍንሙ: ውእቱ::=:

Sabbato Epiphaniam præcedente.

Et crevit parvulus, & corroboratus est in Spiritu sancto, et plenus *fuit* intelligen- 40
tiâ: & perfectus *fuit* in gratia Dei quæ super eum *erat*.

Et in quartam anni partem. Et ibant parentes ejus singulis 41
festis Hierosolymam, quotannis ad festũ paschæ. Et quum esset consummatus illi 42
duodecimus ann⁹ ejus, ascenderunt ad festum Hierosolymam, sicut consueti erant.
Et consummantes opus eorũ abierunt, & puer Dñs Jesus remansit Hierosolymæ: 43
& non cognoverũt Joseph & mater ej⁹. Et cogitantes quòd in via erat cum po- 44
pulo: & proficiscentes quæsiverunt eum in die apud cognatos ejus, & apud eos
qui noverant eum. Et non invenientes, regressi sunt Hierosolymam, quærere eũ. 45
Et post triduum invenerunt eum in templo sedentem *in* medio magistrorum, & 46
audientem eos, & interrogantem eos. Et mirati sunt omnes audientes eum in- 47
telligentiam ejus, & responsa ejus. Et videntes eum, attoniti sunt. Et dixit ei ma- 48
ter ejus; Fili mi, quarè ita fecisti nobis? quoniam ecce pater tuus & ego laboravi-
mus, quærentes te. Et dixit iis; Quarè quærebatis me? nesciebatisne q in iis quæ 49
sunt Patris mei fui? Et ipsi non intellexerunt sermonem quem loquutus est iis: & 50
abiit. Et descendit cum iis *in* Nazareth; & subjectus erat iis. Et custodiebat 51
mater ejus hunc totum sermonem in corde suo. Et Dominus Jesus profectus est 52
in intelligentia & in prudentia, & magna fuit in gratia apud Deum & homines.

CAP. III. *De sermone qui habitus est à Johanne.*

IN anno quinto decimo imperii Tiberii Cæsaris, & Pilatus Pontius princeps 1
erat Judææ, & Herodes rex *erat* Galilææ, & Philippus frater ejus princeps erat
Iturææ, & regionis Trachonitidis: & Lasani⁹ *illius* quæ est Sabilanes præses erat:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ايشان فهم نكردند كلمه را كه بديشان گفت * وبا ايشان فرود آمد † در ناصره * ودر
طاعت ايشان بود * ومادرش سخنهاء اورا در دل خود نگه مي داشت * عيسي قد وبالا
بر كشيد ودر حكمت ونعمت خدا پرورده مي شد
ظاهر شدن يحيي بن زكريا هشتم
* ودر پانزدهم سال از مملكت طباريوس قيصر * بنايب پنطوس † پيلاطوس در يهود بود *
وفي كه هيرودس در جليل چهارم سرور بود * وفيليبوس * برادرش سرور چهارم † در طوريا
ودر ولايت طركونا * و لوسنيا چهارم سرورا در ابيليني *

At illi non intellexerunt sermonem, 50
quem ipsis locutus est. Et cum 51
eis descendit in Nazreth, & in
obsequio illorum erat. Mater au-
tem ejus verba illius in corde
suo conservabat. Et Jesus sta- 52
turâ & proceritate auctus, sapi-
entiâ etiam & gratiâ Dei crevit.

VIII. Manifestatio Johannis filii Zachariæ.

CAP. III.

ANno autem decimo quinto regni 1
Tiberii Cæsaris, in præfectura Pon-
tii Pilati in Judæa fuit, quo tem-
pore Herodes in Galilæa tetrarcha
esset, & Philippus frater ejus te-
trarcha in Turia & regione Tracu-
ta, et Lysanias tetrarcha in Abi-
lene,

Sub principibus Sacerdotum Anna & Caiapha: factum est verbum Dei ad Joannem
2 (β) Ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
Zachariæ filium in deserto. Et venit in omnem circaregionem Jor-
3 (γ) τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς (δ) πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
danis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum: Sicut scriptum est in
4 δάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· Ὡς γέγραπται ἐν
libro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis; Vox clamantis in deserto, Parate
βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini: rectas facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur,
5 τὴν ὁδὸν (ε) Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
& omnis mons & collis humiliabitur: & erunt prava in directum, & aspera
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι
6 in vias planas: Et videbit omnis caro Salutare Dei. Dicebat ergò
7 εἰς ὁδοὺς λείας· Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν
exeuntibus turbis baptizari ab ipso; Genimina viperarum, quis
τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ostendit vobis fugere à ventura ira? Facite ergò fructus dignos
8 ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους
pœnitentiæ, & ne cœperitis dicere in vobisipsis; Patrem habemus Abraham. Dico
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέγω
enim vobis, Quia potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.
γὰρ ὑμῖν, Ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

Jam verò & securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergò arbor
9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον
non faciens fructum pulchrum, exciditur, & in ignem mittitur. Et interrogabant
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων 10
eum turbæ, dicentes; Quid ergò faciemus? Respondens autem, dicebat illis,
αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Τί οὖν (ϛ) ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, 11
Habens duas tunicas, tradat non habenti: & habens escas, similiter
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως
faciat. Venerunt autem & publicani baptizari: & dixerunt ad illum; Magister,
ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι· καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, 12
quid faciemus? Ille autem dixit ad eos; Nihil ampliùs præter constitu-
τί (ζ) ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, (η) Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ- 13
tum vobis exigite. Interrogabant autem eum & milites, dicentes; Et nos
μένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς 14
quid faciemus? Et ait ad eos, Neminem concutiatis, neque calumniaveritis:
τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε·
& contenti estote stipendiis vestris. Expectante autem populo, & ratiocinantibus
καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων 15
omnibus in cordibus suis de Joanne, ne fortè ipse esset Christus,
πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,

MS.A. (β) Ἐπὶ ἀρχιερέως (γ) τοῦ Ζαχαρίου (δ) πᾶσαν περίχωρον (ε) τοῦ Κυρίου, (ϛ) ποιήσωμεν; (ζ) ποιήσωμεν; (η) Μηδὲν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܒܪܝܫ ܟܗܢܘܬܐ ܕܚܢܢ ܘܕܩܝܦܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܙܟܪܝܐ ܒܚܘܪܒܐ܂
3 ܘܐܬܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ ܟܕ ܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ܂
4 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂ ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܚܘܪܒܐ܂ ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܬܪܨܘ ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝܠܐ ܠܐܠܗܢ܂
5 ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ ܢܬܡܠܘܢ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܘܪܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ܂ ܘܢܗܘܐ ܥܪܡܐ ܠܡܫܝܥܬܐ܂ ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܠܦܩܥܬܐ܂
6 ܘܢܚܙܐ ܟܠ ܒܣܪ ܚܝܐ ܕܐܠܗܐ܂
7 ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܠܡܥܡܕ܂ ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ܂ ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ܂
8 ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ܂ ܘܠܐ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܒܢܦܫܟܘܢ܂ ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ܂ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ܂
9 ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ܂ ܟܠ ܐܝܠܢ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ܂ ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ܂
10 ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ܂
11 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ܂ ܢܬܠ ܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ܂ ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܝܒܪܬܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ܂
12 ܘܐܬܘ ܐܦ ܡܟܣܐ ܠܡܥܡܕ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܠܦܢܐ܂ ܡܢܐ ܢܥܒܕ܂
13 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܥܠ ܡܐ ܕܦܩܝܕ ܠܟܘܢ ܠܡܬܒܥ܂
14 ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܦܠܚܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܦ ܚܢܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܬܬܥܫܩܘܢ ܐܢܫ܂ ܘܠܐ ܬܥܠܘܒܘܢ ܐܢܫ܂ ܘܢܣܦܩܘܢ ܠܟܘܢ ܐܦܣܘܢܝܟܘܢ܂
15 ܟܕ ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܥܡܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ܂ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܒܠܒܗܘܢ ܕܕܠܡܐ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ܂

Sub Pontificatu Hannæ & Caiphæ factus est sermo Dei super Johannem filium Zachariæ, in deserto. Venitque in universam regionem circumjacentem Jordani, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ, dicentis; Vox clamans in deserto, Parate viam Domini, & dirigite in planitie semitas Deo nostro. Omnes valles implebuntur, omnésque montes & colles deprimentur: & fiet turgidum leve, & locus asper planities. Videbitque omnis caro vitam Dei. Porrò, dicebat turbis illis qui ad ipsum veniebant ut baptizarentur, Progenies viperarum, quis indicavit vobis ut fugeretis à futura ira? Edite ergò fructus dignos pœnitentiâ, nec incipiatis dicere apud vosmetipsos; Est nobis pater Abraham: dico enim vobis, ex istis lapidibus posse Deum suscitare filios Abrahamo. Ecce autem securis posita est ad radicem arborum: omnis igitur arbor fructus bonos non edens, exciditur, & in ignem corruit. Et interrogabant eum turbæ, dicentes; Quid igitur faciemus? Respondit, & ait illis; Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet cibum, itidem faciat. Quinetiam venerunt publicani ut baptizarentur, ac dicunt ei; Doctor, quid faciemus? Ipse verò dixit eis; Ne exegeritis plus quàm jussum est vobis exigendum. Et interrogaverunt eum cultores militiæ, dicúntque; Nos etiam quid faciemus? dixit eis; Ne in quemquam insolescatis, & neminem opprimatis: & sufficiant vobis stipendia vestra. Quum autem sentiret populus de Johanne, & omnes cogitarent in corde suo, quod forsan esset ipse Christus;

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 ودر سروري حنان و قيافا بر امامان ٭ كلمهٔ خدا بر يحيي بن زكريا نزول كرد ٭ در ويراني
3 وآمد در همه ولايتها كه پيرامون اردن است ٭ وبراي شستن مردم وتوبت منادي مي زد ٭
4 عفو كردن كناهها را ٭ انچنانك در كتاب اشعياء پيغمبر نبشته شد وكفت ٭ اواز كه
در خرابي بانك مي زند ٭ آماده داريد راه خدا ٭ وهموار بداريد صحرا ٭ كه در كدركا خداي
5 ما ٭ همه درها پر شوند ٭ وهمه كوهها وسر بالاها فرونشينند ٭ هر چه دشخوارست اسان
6 كردد ٭ وهر چه درشت است نرم شود ٭ وهر كوشتمندي كه عظمت خدا را ببينند ٭
7 وبدان جماعت كه پيش او مي آمدند ٭ كه شسته شوند مي كفت ٭ اي فرزندان مارافاعي ٭
8 كيست انك با شما نمود كه بكريزيد از خشم كه مي آيد ٭ اكنون ميوهٔ بسازيد ٭ كه
بتوبت برازد ٭ ومغرور مشويد در نفس خود وبكوييد ٭ كه پدر ما ابرهيم است ٭ قادرست خدا ٭
9 كه ازين سنكها فرزندان ٭ ابر براي ابرهيم بايستانند ٭ اينك تبر در بيخ درختان نهاده شد ٭
وهر درختي كه ميوهٔ نيك بار نياورد ٭ بريده شود ودر اتش سوخته كردد

Et in principatu Annæ & Caiaphas in sacerdotes, sermo Dei super Johannem filium Zachariæ descendit in deserto. Et venit in universas regiones, quæ circa Jordanem sunt, & de baptismo hominum & resipiscentiâ prædicavit in remissionem peccatorum. Quemadmodum in libro Esaiæ prophetæ scriptum est, ubi dicit; Vox quæ in deserto resonat, Parate viam Dei, & complanate solitudinem, quæ in semita Dei nostri est. Omnes valles implebuntur, & omnes montes & colles subsidebunt: quicquid difficile est, facile fiet, & quicquid rigidum est lentum evadet. Et omne quod carne constat majestatem Dei videbit. Et turbis illis, quæ ad eum veniebat ut baptizarentur, dicebat; O filii viperarum, quis indicavit vobis ut fugeretis ab ira venienti? Fructum igitur facite, qui resipiscentiâ dignus sit, & ne superbiatis in animo vestro, & dicatis; Pater quidem noster Abrahamus est: nam potens est Deus, ut ex his lapidibus filios Abrahamo suscitet. Ecce securis posita ad radicem arborum est: & omnis arbor quæ fructum bonum non reddiderit, succidetur, & in igne comburetur.

Versio VULGATA LATINA.

2 Sub principibus sacerdotum Anna & Caipha : factum est verbum Domini
3 super Joannem, Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnem regionem
4 Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum, Sic-
ut scriptum est in libro sermonum Isaiæ prophetæ ; Vox clamantis in deser-
5 to, Parate viam Domini : rectas facite semitas ejus : Omnis vallis imple-
bitur : & omnis mons, & collis humiliabitur : & erunt prava in directa, & aspe-
6 ra in vias planas : Et videbit omnis caro salutare Dei. Dicebat ergò ad
7 turbas quæ exibant ut baptizarentur ab ipso ; Genimina viperarum, quis
8 ostendit vobis fugere à ventura ira ? Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ,
& ne cœperitis dicere ; Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia
9 potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Jam enim securis
ad radicem arborum posita est. Omnis ergò arbor non faciens fructum bo-
num, excidetur, & in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbæ, di-
centes ; Quid ergò faciemus ? Respondens autem dicebat illis ; Qui habet 10
duas tunicas, det non habenti : & qui habet escas, similiter faciat. Vene- 11
runt autem & publicani ut baptizarentur, & dixerunt ad illum ; Magister, 12
quid faciemus ? At ille dixit ad eos ; Nihil ampliùs, quàm quod constitu-
tum est vobis, faciatis. Interrogabant autem eum & milites, dicentes ; 13
Quid faciemus & nos ? Et ait illis ; Neminem concutiatis, neque calumniam 14
faciatis : & contenti estore stipendiis vestris. Existimante autem populo, & co- 15
gitantibus omnibus in cordibus suis de Joanne, ne fortè ipse esset Christus :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وحنان وقيافا ريسا الكهنة * حلت كلمة الله على يوحنا بن زكريا في البرية * فجاء الى كل
3 البلاد المحيطة بالاردن يكرز بعمودية التوبة لمغفرة الخطايا * كما هو مكتوب في سفر كلام اشعيا
4 النبي هكذي * صوت صارخ في البرية اعدوا طريق الرب وقوموا سبله * جميع الاودية
5 تمتلي وجميع الجبال والاكام تتواضع * ويصير الوعر سهلا والخشنة الى طريق سهلة * ويعاين
6 7 كل ذي جسد خلاص الله * فقال للجمع الذين ياتون اليه ويعتمدون منه يا اولاد الافاعي
8 من دلكم على الهرب من الغضب الاتي * اعملوا الان ثمارا تستحق التوبة ولا تبتدوا ان
تقولوا في نفوسكم ان ابانا ابرهيم * اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين
9 لابرهيم * ها الفاس موضوع على اصول الشجر * فكل شجرة لا تثمر ثمرة صالحة تقطع
10 11 وتلقى في النار * وساله الجموع قايلين فماذا نصنع * فاجابهم قايلا من كان له ثوبان فليعط
12 من ليس له * ومن كان له طعام فكذلك ايضا يصنع * فاتى عشارون ليعتمدوا منه فقالوا له يا
13 14 معلم ماذا نصنع * فقال لهم لا تعملوا اكثر مما امرتم به * وساله ايضا جند قايلين ماذا
15 نصنع نحن ايضا * فقال لهم لا تعنفوا احدا ولا تظلموا احدا واكتفوا بارزاقكم * وان
جميع الشعب فكروا في قلوبهم وظنوا ان يوحنا هو المسيح *

Et Hanna, & Caipha principes sacerdo- 2
tum : inhabitavit verbum Dei super
Johannem filium Zachariæ in deserto.
Et venit in omnes regiones circumjacen- 3
tes Jordani prædicare baptismum pœni-
tentiæ in remissionem peccatorum. Sic- 4
ut est scriptum in libro sermonum Isaiæ
prophetæ sic ; Vox clamans in deserto,
Parate viam Domini, & dirigite semi-
tas ejus. Omnes valles implebuntur, & 5
omnes montes & colles humiliabuntur :
& fiet arduum facile, & asperum in viā
planā. Et videbit omnis præditus corpore 6
salutare Dei. Dixit autem turbis quæ ve- 7
niebant ad eum & baptizabantur ab eo ;
O filii viperarum, quis ostendit vobis fu-
gere ab ira ventura? Facite igitur fructus 8
qui sint digni pœnitentiā, & ne cœperi-
tis dicere intra vosmetipsos ; Sanè pa-
ter noster est Abraham. Dico vobis,
quòd Deus potens est suscitare de istis
lapidibus filios Abrahæ. Ecce securis 9
posita est ad radices arborum. Et omnis
arbor, quæ non fructificat fructum bo-
num, excidetur & injicietur in ignem.
Et interrogaverunt eum turbæ, dicentes ; 10
Quid igitur faciemus? Respondit eis, 11
dicens ; Qui habet duas tunicas, det
non habenti : & qui habet escam, simi-
liter etiam faciat. Venerunt autem pu- 12
blicani ut baptizarentur ab eo, & dixe-
runt ei ; Magister, quid faciemus ?
Dixit illis, Ne faciatis plus eo, quod 13
præceptum est vobis. Et interrogaverunt 14
eum etiam milites, dicentes ; Quid fa-
ciemus nos etiam ? Ait illis, Ne concu-
tiatis quemquam, neque opprimatis
quemquam, & contenti estote opibus ve-
stris. Omnis autem populus cogitave- 15
runt in cordibus suis, & existimave-
runt quòd Johannes esset Christus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወሶበ: ሐና: ወቀያፋ: ሊቀ: ካህናት: መጽአ: ቃለ: እግዚአብሔር: ላዕለ: ዮሐንስ:
3 ወልደ: ዘካርያስ: በገዳም:: ወዖደ: አድያመ: ዮርዳኖስ: ወሰበከ: ጥምቀተ: ለንስ
4 ሓ: በዘ: ይትኃደግ: ኃጢአት:: በከመ: ይብል: ቃለ: መጽሐፈ: ኢሳይያስ: ነቢይ:
ዘይቤ: ናሁ: ቃለ: ዐዋዲ: በገዳም: ጺሑ: ፍኖተ: እግዚአብሔር: ወዐርዩ: መጽያሕ
5 ተ:: ኵሉ: ማዕምቅ: ይመልእ: ወኵሉ: ደብር: ወወግር: ይትሐት: ወይኩን: መብ
6 እስ: መጽያሕተ: ርቱዐ: ወይዓሪ: ፍኖተ: መብእስ:: ወይርአይ: ኵሉ: ዘሥጋ: አ
7 ድኅኖተ: ለእግዚአብሔር:: ወይቤሎሙ: ዮሐንስ: ለሕዝብ: እለ: መጽኡ: ኀቤ
ሁ: ያጥምቆሙ: ትውልደ: ሰብአ: ዐቃቢ: መኑ: ነገረክሙ: ታምስጡ: እመቅሠፍት: ዘይ
8 መጽእ:: ግበሩ: እንከ: ፍሬ: ዘይደልወክሙ: ለንስሐ: ወኢይመስልክሙ: በብሂለ:
ሀሎ: ላቡነ: ኣብርሃም: እብለክሙ: ይክል: እግዚአብሔር: አንሥኦ: ውሉደ: ለአ
9 ብርሃም: እምእሉንቱ: ኣእባን:: እስመ: ወድአ: ተሠይመ: ጕድብ: ኀበ: ጕንደ:
ዕፀው: ወኵሉ: ዕፀው: ዘኢይፈሪ: ሠናየ: ፍሬ: ይገዝምዎ: ወውስተ: እሳት: ይወድይ
ዎ::
በእንተ: እለ: ተስእልዎ: ለዮሐንስ::
10 ወተስእልዎ: ሕዝብ: ወይቤልዎ: ምንተ: ንግበር:: ወአውሥአ: ወይቤሎሙ: ዘቦ
11 ቱ: ክልኤተ: ልብሰ: ክደናት: የሀብ: አሐደ: ለዘ: አልቦ: ወዘቦ: እክለ: ከማሁ: ይግ
12 በር:: ወመጽኡ: መጸብሐን: ያጥምቆሙ: ወተስእልዎ: ወይቤልዎ: ሊቅ: ምን
13 ተ: ንግበር:: ወይቤሎሙ: አልቦ: ፈድፋደ: ዘትገብሩ: እምዘ: ተአዘዝክሙ::
14 ወተስእልዎ: ሐራ: ወይቤልዎ: ንሕነኬ: ምንተ: ንግበር:: ወይቤሎሙ: ኢትትዐገሉ:
15 ወኢትሂዱ: ወኢትሂዱ: ወንበሩ: በሲሳይክሙ:: ወሐለዩ: ኵሉ: ሕዝብ: በልቦ
ሙ: ወመሰሎሙ: ዮሐንስ: ዘውእቱ: ክርስቶስ::

Et quando Hana & Caipha principes sacerdotum *erant*, venit verbum Domini 2
super Johannem filium Zachariæ in deserto. Et circumivit regiones Jordanis, & 3
prædicavit baptismum pœnitentiæ in qua remittitur peccatum : Sicut dicit vox 4
libri Esaiæ prophetæ, qui dixit ; Ecce vox circumeuntis in deserto, parate viam
Domini, & æquales facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur, & omnis mons 5
& collis deprimetur : & erit prava semita recta, & plana erit prava via. Et vi- 6
debit omnis qui ex carne est, salutem Dei. Et dixit Johannes populis qui venie- 7
bant ad eum ut baptizaret eos ; Generatio viperarum, quis dixit vobis ut fuge-
retis à pœna futura ? Facite igitur fructum qui disponat vos ad pœnitentiam ; 8
& ne existimetis dicere ; Fuit pater noster Abraham. Dico vobis, Potest Deus
excitare filios Abrahamo, ex hisce lapidibus. Quia jam ponitur securis ad trun- 9
cum arboris : et omnis arbor quæ non fert fructum bonum, excident eam, & in
ignem conjicient eam.

De iis qui Johannem interrogabant.

Et interrogaverunt eum populi, & dicebant ei ; Quid faciemus ? Et respondit, 10
& dixit iis ; Qui habet duas vestes interiores, det unam non habenti : & qui ha- 11
bet panem, similiter faciat. Et venerunt publicani ut baptizaret eos : & inter- 12
rogārunt eum, & dixerunt ei ; Magister, quid faciemus ? Et dixit iis ; Nihil am- 13
plius sit quod faciatis, quàm quod constitutum est vobis. Et interrogārunt eum 14
milites, & dixerunt ei ; Nos igitur quid faciemus ? Et dixit iis ; Ne opprimatis
aliquem, neque rapiatis : & contenti estote stipendiis vestris. Et cogitaverunt 15
omnes populi in cordibus suis, & existimārunt quòd Johannes esset Christus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 نهم تعليم دادن يحيي جماعت را

11 * جماعت ازو پرسيدند * كه ما چه مي كنيم * بديشان جواب داد وكفت * هر كه دو
12 جبه دارد * يكي بدان دهد كه ندارد * و ان نيز كه توشه دارد چنين كند * سودخوران
13 نيز مي آمدند * كه شسته شوند * وبدو كفتند اي معلم چه كنيم * كفت زياده تر ازان
14 نخواهيد كه بشما فرموده شد * كه انرا بطلبيد * خدمت كاران وسرهنكان ازو مي پرسيدند *
15 كه ما نيز چكنيم * بديشان كفت با مردم بيدي مكاويد * وزحمت زياده مدهيد * مرسوم شما
شما را بس است * خلايق انبوه چون پيش او مي آمدند * در خود فكر و انديشه مي كردند *
كه مكر اوست مسيح *

IX. Docet Johannes turbas.

Deindè turbæ ab eo rogabant, 10
Itaque nos quid faciemus ? Illis 11
responsum dedit, & dixit ; qui-
cunque duas tunicas habet, unam
illi det qui non habet : & ille
etiam qui cibum habet, similiter
faciat. Publicani etiam vene- 12
runt ut baptizarentur, et dixe-
runt ; O præceptor, quid facie-
mus ? Dixit eis ; Plus eo ne 13
petatis quod vobis mandatum est,
ut illud quæratis. Ministri et- 14
iam et satellites eum interroga-
bant ; Quinetiam nos quid faci-
emus ? Illis dixit ; Cùm quo-
quam improbè ne contendatis, et
molestiam ampliùs ne exhibeatis :
stipendium vestrum vobis sat est.
Turbæ autem plurimæ cùm ad 15
eum venirent, intra se cogita-
bant et opinati sunt, quòd for-
san ipse esset Christus.

Respondit Joannes omnibus, dicens; Ego quidem aquâ baptizo vos: venit
16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι, λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται ι
autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus: α
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·
ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu
17 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ ια ε
ejus, & perpurgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum:
αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ·
at paleam comburet igni inextinguibili. Multa quidem igitur & alia exhor-
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακα-
tans, evangelizabat populum. At Herodes tetrarcha, correptus ab illo
19 λῶν, εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ ιβ β
de Herodiade uxore Philippi fratris sui, & de omnibus quæ fecit
περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
malis Herodes, Adjecit & hoc super omnia, & inclusit Joannem
20 πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην
in carcere. Factum est autem in baptizari omnem populum,
21 ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, ιγ α
& Jesu baptizato, & orante, apertum esse cœlum, Et
22 καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, Καὶ
descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum: &
καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν· καὶ
vocem de cœlo fieri, dicentem; Tu es filius meus dilectus: in te
φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
complacui. Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens,
23 ηὐδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ιδ γ
existens (ut existimabatur) filius Joseph, Heli, Mathat, Levi,
24 ὢν (ὡς ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάτ, Τοῦ Λευί,
Melchi, Janne, Joseph, Mattathiæ, Amos, Naum,
25 τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ,
Hesli, Nagge, Mahath, Mattathiæ, Semei, Joseph,
26 τοῦ Ἐσλί, τοῦ (ϑ) Ναγγαί, Τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ,
Juda, Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel,
27 τοῦ Ἰούδα, Τοῦ (ι) Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησά, τοῦ (κ) Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ,
Neri, Melchi, Addi, Cosan, Elmadan, Her, Jose,
28 τοῦ Νηρί, Τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἤρ, Τοῦ Ἰωσῆ,
Eliezer, Joreim, Mathat, Levi, Simeon, Juda, Joseph,
29 τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ (λ) Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, Τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ,
Jona, Eliacim Melea, Menna, Matthatha, Nathan,
30 τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ, Τοῦ (μ) Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ Νάθαν,
David,
31 τοῦ (ν) Δαβίδ,

MS.A. (ϑ) Ναγαί, (ι) Ἰωανᾶν, (κ) Ζοροβάβελ, (λ) Μαθάθ, (μ) Μελεᾶ, * τοῦ Ματταθά, (ν) Δαυείδ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ ܐܬܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܢܘܪܐ *
17 ܗܘ ܕܢܩܝܛ ܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ *
18 ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܠܥܡܐ *
19 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܛܛܪܪܟܐ ܡܛܠ ܕܡܬܟܣܣ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܗܝܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ *
20 ܐܘܣܦ ܐܦ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܘܚܒܫܗ ܠܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ *
21 ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܥܡܕ ܗܘܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܦ ܝܫܘܥ ܥܡܕ ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܐܬܦܬܚܘ ܫܡܝܐ *
22 ܘܢܚܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܘܗܝ ܒܕܡܘܬ ܓܘܫܡܐ ܕܝܘܢܐ ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܟ ܐܨܛܒܝܬ *
23 ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢܝܢ ܬܠܬܝܢ ܘܡܣܬܒܪ ܗܘܐ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ ܗܠܝ *
24 ܒܪ ܡܛܬܬ ܒܪ ܠܘܝ ܒܪ ܡܠܟܝ ܒܪ ܝܢܝ ܒܪ ܝܘܣܦ *
25 ܒܪ ܡܛܬܝܐ ܒܪ ܥܡܘܣ ܒܪ ܢܚܘܡ ܒܪ ܚܣܠܝ ܒܪ ܢܓܝ *
26 ܒܪ ܡܐܬ ܒܪ ܡܛܬ ܒܪ ܫܡܥܝ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ ܝܗܘܕܐ *
27 ܒܪ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܪܝܣܐ ܒܪ ܙܘܪܒܒܠ ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ ܒܪ ܢܪܝ *
28 ܒܪ ܡܠܟܝ ܒܪ ܐܕܝ ܒܪ ܩܘܣܡ ܒܪ ܐܠܡܘܕܕ ܒܪ ܥܝܪ *
29 ܒܪ ܝܘܣܝ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܒܪ ܝܘܪܡ ܒܪ ܡܛܬܐ ܒܪ ܠܘܝ *
30 ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ ܝܘܢܡ ܒܪ ܐܠܝܩܝܡ *
31 ܒܪ ܡܠܝܐ ܒܪ ܡܢܝ ܒܪ ܡܛܬܐ ܒܪ ܢܬܢ ܒܪ ܕܘܝܕ *

16 Respondit Johannes, & ait illis; Ecce ego baptizo vos aquâ: venit autem post me 17 qui potentior me est, ille cujus non sum dignus qui solvam corrigiam calceamentorum; ipse baptizabit vos in Spiritu sanctitatis, & igni. Ille qui tenet palam manu suâ, & 18 purgat areas suas, ac triticum colligit in horrea sua, & paleas comburet igni inextinguibili. Quinetiam alia multa docebat, & 19 annuntiabat populo. Herodes autem Tetrarcha, propterea quòd argueretur à Johanne de Herodiade uxore Philippi fratris ejus, ac de omnibus flagitiis, quæ patrabat; 20 Addidit & hoc supra omnia, & inclusit Johannem in carcere. Factum est autem quum 21 baptizatus esset omnis populus, ut & Jesus baptizaretur; ac dum oraret, aperiretur 22 cœlum, Descenderétque Spiritus sanctitatis supra eum specie corporis columbæ, & vox ederetur de cœlis, dicens; Tu es filius meus dilectus, in te mihi complacui.

Ad vesperam dominicæ secundæ post Epiphaniam. 10.

23 Ipse verò Jesus erat quasi filius annorum triginta: & existimabatur filius Joseph, filii 24 Heli, Filii Matethath, filii Levi, filii Melchi, filii Jani, filii Joseph, 25 Filii Mathetha, filii Amos, filii Nahum, filii Hesli, filii Nagi, 26 Filii Moth, filii Matath, filii Semei, filii Joseph, filii Judæ, 27 Filii Johannis, filii Resa, filii Zorobabel, filii Selathiel, filii Niri, 28 Filii Melchi, filii Adai, filii Kosam, filii Elmodod, filii Ir, 29 Filii Josi, filii Elazar, filii Joram, filii Mathitha, filii Levi, 30 Filii Simeon, filii Judæ, filii Joseph, filii Jonam, filii Eliacim, 31 Filii Malia, filii Mani, filii Matetha, filii Nathan, filii David,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * جواب داد یحیی وبدیشان کفت * من شما را باب می شویم * والك درپس من آید *
تواناترست وقادر انك نیستم † مستحق که بند کفش اورا بکشایم * اوست انك شما را بروح
17 القدس یعنی جان پاك وباتش بشوید * * انك پارو بدست کرفت * که جملهء خرمنها را
پاك کند * کندم را در انبارهاء خود فراهم آرد * و کاه را در اتشی † بسوزاند که هرکز †
18 نخسبد * * ودیکر چیزهاء † بسیار ایشانرا می اموزانید * ومژده می داد جملهء عالم را
19 دهم زندان نهادن یحیی * بعد ازمدتی هیرودیس
باسقاق بایحیی کین کرفته بود * برای هیرودیا زن فیلبوس * برادراو * ازبهرانك شومیها
20 بسیار † می کرد * واین نیزرا برسر افزود * یحیی را کرفت ودرزندان نهاد *
یازدهم شسته شدن مسیح بر دست یوحنا دراردن
21 * وچون شستن یحیی ظاهر شد وهمهء جماعت بدست او شسته می شدند عیسی نیز انجا
22 بکاه آمد و شسته شد وچون نمازمی کرد اسمان کشاده شد * و روح القدس بروی

Responsum igitur dedit Johannes, 16
& illis dixit, Ego vos aquâ lavo;
qui autem post me venit, validior
est, & potens, adeò ut non sum di-
gnus ut corrigiam calceamenti ejus
solvam: ipse est qui vos spiritu
sancto, (i. e. Mente purâ) & igni
baptizabit. Qui palam manu pre- 17
hendit ut omnes areas suas purget:
& triticum in horrea sua congreget,
& paleam in igne comburat, quæ
nunquam extinguetur. Et alia mul- 18
ta eos docuit, & evangelizabat to-
to populo.

X. Incarceratio Johannis.

Aliquantò pòst Herodes præfectus 19
cum Johanne simultatem suscepit,
propter Herodiadem uxorem Phi-
lippi, fratris sui; cujus gratiâ
mala multa perpetrâsset: Et in- 20
etiam ad summam adjecit, Johan-
nem prehendit, & carceri indidit.

XI. Baptizatio Christi per manum Johannis in Jordane.

Cúmque baptismus Johannis palàm 21
fieret, & universa multitudo per
manum illius baptizarentur, Jesus
etiam eò loci venit, & baptizatus
est: et cùm oraret, cœlum apertum 22
est. Et spiritus sanctus super eum

Versio VULGATA LATINA.

16 Respondit Joannes, dicens omnibus; Ego quidem aqua baptizo vos: veniet
autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum
17 ejus: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni: Cujus ventilabrum
in manu ejus, & purgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum
18 suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia ex-
19 hortans evangelizabat populo. Herodes autem tetrarcha, cùm corriperetur
ab illo de Herodiade uxore fratris sui, & de omnibus malis quæ fecit Hero-
20 des, Adjecit & hoc super omnia, & inclusit Joannem in carcere. Factum
21 est autem cùm baptizaretur omnis populus, & Jesu baptizato, & orante,
22 apertum est cœlum: Et descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut co-
lumba in ipsum: & vox de cœlo facta est; Tu es filius meus dilectus, in
te complacui mihi. Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut 23
putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat, Qui fuit Levi, 24
qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph, Qui fuit Mathathiæ, qui 25
fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, Qui fuit 26
Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda,
Qui fuit Joanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui 27
fuit Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit El- 28
madan, qui fuit Her, Qui fuit Jesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Jorim, qui 29
fuit Mathat, qui fuit Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Jo- 30
seph, qui fuit Jona, qui fuit Eliakim, Qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui 31
fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اجابهم يوحنا اجمعين قايلا اما انا فاعمدكم بالماء • وسياتي من هو اقوي مني الذي لا
17 استحق ان احل سيور حذايه وهو يعمدكم بروح القدس والنار * الذي بيده المذرى ينقي
18 بيدره ويجمع القمح الي اهرايه ويحرق التبن بالنار التي لا تطفا * وكان يخبر الشعب ويبشرهم
19 باشياء كثيرة * فاما هيرودس رييس الربع فكان يوحنا يبكته من اجل هيروديا امراة فيلبس
20 اخيه ولاجل الشر الذي كان هيرودس يفعله * وزاد علي ذلك انه طرح يوحنا في السجن •

• الفصل العاشر •

21 22 * وكان لما اعتمد جميع الشعب واعتمد يسوع ايضا فبينما هو يصلي انفتحت السماء * ونزل
عليه روح القدس شبه جسد حمامة • واذا صوت من السماء قايلا انت ابني الحبيب الذي
23 بك سررت * وكان يسوع قد بدا يصير في ثلثين سنة وكان يظن انه ابن يوسف • بن هالي
24 25 * بن مطثت • بن لاوي • بن ملكي • بن يونا • بن يوسف * بن مطاثيوا • بن عاموص • بن
26 ناحوم • بن حسلي • بن نجا * بن ماات • بن مطاثيوا • بن سمعي • بن يوسف • بن يهودا •
27 28 * بن يوحنان • بن ريسا • بن زورابابل • بن سلاتيال • بن نيري * بن ملكي • بن ادي • بن
29 قوصام • بن الماضان • بن اير * بن يوسا • بن اليعازر • بن يورام • بن مطات • بن لاوي
30 31 * بن سمعون • بن يهودا • بن يوسف • بن يونان • بن الياقيم * بن مليا • بن منان • بن مطاثا • بن ناثان • بن داود •

Respondit eis Johannes omnibus, dicens; 16
Ego quidem baptizo vos aquâ: veniet
autem qui est fortior me, cujus non sum
dignus solvere corrigias calceamentorum:
Et ipse baptizabit in Spiritu sancto &
igni. Cujus in manu est ventilabrum; 17
purgans aream suam, & congregans tri-
ticum in horreum suum, & comburens
paleas igni qui non extinguetur. Et mo- 18
nebat populum, & evangelizabat eis res
multas. Herodem autem tetrarcham Jo- 19
hannes corripiebat propter Herodiadem
uxorem Philippi fratris ejus, & propter
malum quod Herodes perpetrabat. Ad- 20
jecit etiam his, quòd injecit Johannem
in carcerem.

Sectio decima.

Et factum est cùm baptizatus esset o- 21
mnis populus, baptizatus est etiam Jesus.
Et dum ipse oraret, apertum est cœlum.
Et descendit super eum Spiritus sanctus 22
in similitudinem corporis columbæ: &
ecce vox de cœlo, dicens; Tu es filius
meus dilectus, in quo mihi complacui.
Et Jesus cœperat ingredi in trigesimum 23
annum, et putabatur esse filius Joseph,
filii Heli, Filii Matthat, filii Levi, 24
filii Melchi, filii Joanna, filii Joseph,
Filii Matthatiæ, filii Amos, filii Na- 25
hum, filii Hesli, filii Naggæ, Filii Ma- 26
at, filii Matthatiæ, filii Semei, filii
Joseph, filii Juda, Filii Jochanan, 27
filii Resa, filii Zorobabel, filii Salathiel,
filii Neri. Filii Melchi, filii Addi, filii 28
Cosam, filii Elmadan, filii Ir, Filii Jo- 29
sæ, filii Eliezer, filii Joram, filii Mat-
thath, filii Levi, Filii Simeon, filii Ju- 30
da, filii Joseph, filii Jona, filii Elia-
cim, Filii Malia, filii Mattan, filii 31
Matthata, filii Nathan, filii David,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ኣንሰ፡ በማይ፡ አጠምቀክሙ፡ ወይመ
ጽእ፡ ዘይጸንዓኒ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እፍታሕ፡ ላሕአ ኒሁ፡ ወውእቱ፡ ያጠምቀክሙ፡ በመ
17 ንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወበእሳት፡፡ ዘመሠሔ፡ ውስተ፡ እዴሁ፡ ወያነጽሕ፡ ዓውደ፡ እክሉ፡
18 ወያስተጋብእ፡ ስርናዮ፡ ውስተ፡ መዝገቡ፡ ወሐሠሮሰ፡ ያውዒ፡ በእሳት፡ ዘኢይጠፍ
እ፡፡ ወበዐደኒ፡ ብዙኃ፡ መሀሮሙ፡ ለሕዝብ፡ ወገሠጾሙ፡፡ ወእስመ፡ ገሠጾ፡
19 ለሄሮድስ፡ ወዘለፎ፡ በእንተ፡ ሄሮድያደ፡ ብእሲተ፡ ፊልጶስ፡ እኁሁ፡ ወበእንተ፡ ኵ
20 ሉ፡ እኩይ፡ ዘገብረ፡ ሄሮድስ፡፡ ዓዲ፡ ወሰከ፡ እንበይነ፡ ዝኒ፡ ተቀየሞ፡ ወዓጸወ፡ ለ
21 ዮሐንስ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡ ወእምድኅረ፡ ተጠምቁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ተጠ
22 ምቀ፡ ኢየሱስኒ፡ ወእንዘ፡ ይጼሊ፡ ተርኅወ፡ ሰማይ፡፡ ወወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሳዕ
23 ሌሁ፡ በሥጋ፡ ከመ፡ ርእየተ፡ ርግብ፡፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡ አንተ፡ ው
24 እቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ ወኪያከ፡ ሠመርኩ፡፡ ወይአክል፡ ሠላሳ፡ ክረምቱ፡ ለእ
25 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይመስሎሙ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ፡ ውእቱ፡፡
26 ዘኤሊ ፡ ዘማቲ ፡ ዘሌዊ ፡ ዘማሌክ ፡ ዘዮና ፡ ዘዮሴፍ፡፡ ዘማታቲዩ ፡ ዘአ
27 ሞጽ ፡ ዘናሆም ፡ ዘኤሲሊም ፡ ዘናጊ፡፡ ዘማአት ፡ ዘማታቲዩ ፡ ዘሴሜይ፡
28 ዘዮሴፍ ፡ ዘዮዳ፡፡ ዘዮናን ፡ ዘሬሳ ፡ ዘዘሩባቤል ፡ ዘሰላትዮል ፡ ዘኔሪ፡፡ ዘ
29 መልኪ ፡ ዘሐዲ ፡ ዘቆሳም ፡ ዘኤልሞዳም ፡ ዘዔር፡፡ ዘዮሳ ፡ ዘአልዓዛር፡
30 ዘዮራም ፡ ዘመጠታ ፡ ዘሌዊ፡፡ ዘስምዖን ፡ ዘይሁዳ ፡ ዘዮሴፍ ፡ ዘዮናን፡
31 ዘኤልያቄም፡፡ ዘማሌያ ፡ ዘማይናን ፡ ዘማጠት ፡ ዘናታ ፡ ዘደዊት ፡ ዘሰ
ሎሞን፡፡

Et respondit Johannes, & dixit omnibus illis; Ego in aqua baptizo vos: & ve-
niet qui fortior me est, cujus non sum dignus solvere calceamenta ejus: & ipse 16
baptizabit vos in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu ejus, & 17
purgabit castrum frumenti sui, & colliget triticum in thesaurum suum: & pa-
leas comburet in igne inextinguibili. Et alia multa docuit populos, & erudi- 18
vit eos. Et quia erudiebat Herodem, & arguebat eum de Herodiade uxore 19
Philippi fratris ejus, & de omni malo quod fecerat Herodes: Ulteriùs adjecit 20
ad hanc mensuram, & inclusit Johannem in domo vinculi. Et postquàm bapti- 21
zati erant omnes populi, baptizatus est Jesus: & orante *illo* apertum est cœlum:
Et descendit Spiritus sanctus super eum in corpore sicut species columbæ: & 22
venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius meus quem diligo: & te acceptum habeo.
Et sufficiebat trigesimus annus Domino Jesu, & videbatur iis filius Josephi, qui 23
fuit
Eli, qui fuit Mati, qui fuit Levi, qui fuit Melechi, qui fuit Jona, qui fuit Joseph, 24
Qui fuit Matatiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahom, qui fuit Esilim, qui fuit Nagi, 25
Qui fuit Maat, qui fuit Matatiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda, 25
Qui fuit Jonan, qui fuit Rasa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit 27
Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Hadi, qui fuit Kosam, qui fuit Elmodam, qui 28
fuit Er, Qui fuit Joso, qui fuit Eliezer, qui fuit Joram, qui fuit Matata, qui fuit 29
Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joseph, qui fuit Jonan, qui fuit 30
Eliakim, Qui fuit Meleia, qui fuit Mainan, qui fuit Matat, qui fuit Nati, qui 31
fuit Dvaid, qui fuit Salomon,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فرود آمد مانند کبوتر اوارشد از آسمان وکفت توي فرزند عزيز من ترا خواستم

23 دوازدهم نسبت عيسي جسماني ازپشت بر پشت تا آدم

24 25 * وبود عيسي قد رسي ساله • وكمان مي بردند كه پسر يوسف است • پسر هالي • * پسر
26 مطث • پسر ليوي • * پسر ملكي • پسر ياني • پسر يوسف • * پسر متثا • پسر عاموص • پسر ناحوم •
27 28 پسر حسلي • پسر نجي • * پسر مات • پسر مطث • پسر شمعي • * پسر يوسف • پسر يهودا • * پسر
29 30 يوحنا • پسر رسا • پسر زورابابيل • پسر شالتاييل • پسر نري • * پسر ملكي • پسر ادي • پسر
31 قوسم • پسر المودد • پسر عير • * پسر يوسا • پسر اليعاذر • پسر يورام • پسر متيثا پسر ليوي • * پسر شمعون •
پسر يهودا • پسر يوسف • پسر يونام • پسر الياقيم • * پسر مليا • پسر ماني • پسر مطثا • پسر ناثان • پسر داود •

descendit similis columbæ: & vox
facta de cœlo dixit; Tu es Filius
charus meus, te volui.

XII. Genealogia Christi corporea per singulas personas usque ad Adam.

Et erat Jesus circiter triginta an- 23
nos natus, et reputabant quod Fili-
us Joseph esset, filii Heli, Filii 24
Mattath, filii Levi, filii Melchi,
filii Jani, filii Joseph, Filii Mat- 25
teiha, filii Amos, filii Nahum, filii
Hesli, filii Naggi, Filii Math, fi- 26
lii Mattath, filii Semei, filii Joseph,
filii Jehuda, Filii Johanna, filii 27
Resa, filii Zorobabel, filii Sala-
thael, filii Neri. Filii Melchi, filii 28
Adi, filii Cosam, filii Elmodad, filii
Ir, Filii Jose, filii Eliazar, filii 29
Joram, filii Mattitha, filii Levi,
Filii Simeon, filii Jehuda, filii Jo- 30
seph, filii Jonam, filii Eliakim, Fi- 31
lii Malia, filii Mani, filii Matetha,
filii Nathan, filii David.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Ζ'.

Jesse, Obed, Booz, Salmon, Naasson, Aminadab,
32 33 τῦ Ἰεσσαὶ, τῦ (ξ) Ὠβὴδ, τῦ (ο) Βοὸζ, τῦ Σαλμὼν, τῦ Ναασσὼν, Τῦ Ἀμιναδὰβ,
Aram, Esron, Phares, Judæ, Jacob, Isaac, Abrahæ,
34 τῦ Ἀρὰμ, τῦ (π) Ἐσρὼμ, τῦ Φαρὲς, τῦ Ἰούδα, Τῦ Ἰακὼβ, τῦ Ἰσαὰκ, τῦ Ἀβραὰμ,
Thare, Nachor, Sarug, Ragau, Phaleg, Heber, Sale,
35 τῦ Θάρα, τῦ Ναχὼρ, Τῦ (ρ) Σαρὺχ, τῦ Ῥαγαῦ, τῦ Φαλὲκ, τῦ Ἑβὲρ, τῦ Σαλὰ,
Cainan, Arphaxad, Sem, Noë, Lamech, Mathusale,
36 37 Τῦ Καϊνὰν, τῦ Ἀρφαξὰδ, τῦ Σὴμ, τῦ Νῶε, τῦ Λάμεχ, Τῦ Μαθουσάλα,
Henoch, Jared, Malaleel, Cainan, Henos, Seth,
38 τῦ (σ) Ἐνὼχ, τῦ (τ) Ἰαρὲδ, τῦ (υ) Μαλελεὴλ, τῦ Καϊνὰν, Τῦ (φ) Ἐνὼς, τῦ (χ) Σὴθ,
Adam, Dei.
τῦ Ἀδὰμ, τῦ Θεοῦ.

CAP. IV. Δ'.

Jesus autem Spiritu sancto plenus, regressus est à Jordane: & agebatur in
1 Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν Ζ'
Spiritu in desertum, Diebus quadraginta tentatus à dia-
2 τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, Ἡμέρας (α) τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ δια- ιι β
bolo: Et non manducavit quicquam in diebus illis: & consummatis illis,
βόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ις ε
postea esuriit. Et dixit illi diabolus; Si filius es Dei, dic lapidi huic
3 ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ

ut fiat panis. Et respondit Jesus ad illum, dicens; Scriptum est, Quia
4 ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, Γέγραπται, Ὅτι
non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo Dei. Et sub-
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.
ducens illum diabolus in montem excelsum, ostendit illi omnia regna
5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
habitatæ in puncto temporis. Et ait illi diabolus; Tibi dabo auctoritatem
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
6 hanc universam, & gloriam illorum: quia mihi tradita est, & cui volo do
ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι
eam. Tu ergò si adoraveris coram me, erunt tua omnia. Et respondens
7 αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου (β) πάντα. Καὶ ἀποκριθεὶς
illi dixit Jesus; Abscede retro me, Satana: Scriptum est enim; Adorabis
8 (γ) αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ· (δ) γέγραπται γὰρ, Προσκυνήσεις
Dominum Deum tuum, & illi soli servies: Et duxit illum in Hierusalem,
Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ,
9 & statuit eum super pinnam templi, & dixit illi; Si filius es Dei, jace
καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ε) Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
teipsum hinc deorsum: Scriptum est enim, Quòd angelis suis mandabit de
10 σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· Γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
te, custodire te.
σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε.

MS.A. (ξ) Ἰωβὴδ, (ο) Βοὸς, (π) Ἐσρὼμ, * τῦ Ἰούδα, (ρ) Σερὺχ, (σ) Ἀινὼχ, (τ) Ἰαρὲθ, (υ) Μελελεὴλ, (φ) Ἀινὼς, (χ) *Σὴμ, Κεφ. Δ'. MS.A. (α) τεσσεράκοντα
(β) πᾶσα. (γ) εἶπεν αὐτῷ (δ) γέγραπται, Προσκυνήσεις (ε) Εἰ υἱὸς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 33 [illegible]
34 35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

Filii Jesse, filii Obed, filii Booz, filii Salmon, filii Nahson, Filii Aminadab, filii Aram, filii Hesron, filii Phares, filii Judæ: Filii Jacob, filii Isaac, filii Abraham, filii Tarch, filii Nahor: Filii Sarug, filii Arii, filii Phaleg, filii Heber, filii Saleh: Filii Cainan, Filii Arphaxar, filii Sem, filii Noha, filii Lamech: Filii Mathusaleh, filii Henoch, filii Jared, filii Mahlalael, filii Cainan: Filii Enos, filii Seth, filii Adam, qui ex Deo.

Dominicâ ingressûs Jejunii. 11.

CAP. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Porrò Jesus quum plenus esset Spiritu sanctitatis, reversus est à Jordane, & duxit eum spiritus in desertum, Diebus quadraginta, ut tentaretur à diabolo. Neque comedit quicquam in illis diebus; quumque exacti essent, tum demum esuriit. Et dixit ei diabolus; Si filius Dei es, dic lapidi huic ut fiat panis. Respondit Jesus, & dixit ei; Scriptum est, Non pane tantummodò vivit filius hominis, sed quolibet sermone Dei. Et subduxit eum Satanas in montem excelsum, & ostendit ei omnia regna terræ modico tempore. Aitque ei diabolus, Tibi dabo potestatem hanc universam, & gloriam ejus, quæ mihi tradita est, & cuicunque voluero, do eam. Si ergò adoraveris coram me, tua erunt omnia. Respondit autem Jesus, & dixit ei; Scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, eúmque solum coles. Et adduxit eum in Jerusalem, eúmque statuit super pinnaculum templi, & ait ei; Si tu es Filius Dei, dejice teipsum hinc deorsum. Scriptum est enim, Angelis suis præcipiet de te, ut custodiant te.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * پسر ایشاي * پسر عوبید * پسر باعاز * پسر سلمون * پسر نخشون * پسر عمیناداب * پسر
34 ارام * پسر حسرون * پسر بارص * پسر یهودا * * پسر یعقوب * پسر اسحق * پسر ابرهیم * پسر
35 36 تارخ * پسر ناخور * پسر ساروغ * پسر ارعو * پسر بالغ * پسر عبر * پسر شالح * * پسر
37 قینان * پسر ارفخشد پسر شیم * پسر نوح * پسر لمك * * پسر متوشلح * پسر اخنوخ * پسر یارد
38 پسر مهلالاییل * پسر قینان * * پسر انوش * پسر شیث * پسر آدم که از قدرت خدا آفریده شد

سیزدهم آزمودن ابلیس مسیح را

1 2 * چون عیسي از روح القدس پر شد * از اردن باز گشت * وجان اورا بویراني برد * * جهل روز
وازمعتاب * یعني از ابلیس آزموده مي شد * ودرین روزها چیزي نمي خورد * چون تمام کرد در
3 4 آخر کرسنه شد * * ابلیس بدو کفت * اکر توي پسر خدا * بدین سنك بکو تا نان بشود * * عیسي
بدو جواب داد وکفت نبشته شده * که زندکاني ادمي از نان نیست * الا بهر سپارشي که از خداست

Filii Isai, filii Obed, filii Boez, filii Salmon, filii Nahson, Filii Aminadab, filii Aram, filii Hesron, filii Pares, filii Jehuda, Filii Jakob, filii Isaak, filii Abraham, filii Tarach, filii Nachor, Filii Sarug, filii Aru, filii Paleg, filii Eber, filii Saleh, Filii Kainan, filii Arphachsad, filii Sem, filii Noach, filii Lamech, Filii Matselah, filii Achnoch, filii Jared, filii Mahalalael, filii Kainan, Filii Enos, filii Seth, filii Adam, qui potentiâ Divinâ creatus est.

XIII. Tentat Diabolus Christum.

CAP. IV.

Cùm Jesus Spiritu sancto plenus esset, à Jordane reversus est, & Spiritus eum in desertum tulit; Quadraginta diebus, & à calumniatore (i.e. à Diabolo) tentatus est, & in istis diebus nihil comedit; cùm autem consummasset, in fine esuriit. Diabolus illi dixit; Si tu es filius Dei, huic lapidi dic ut panis fiat. Jesus illi responsum dedit, ac dixit; Scriptum est, quod vita hominis ex pane non est, sed in omni mandato quod à Deo est.

Versio VULGATA LATINA.

32 Qui fuit Jesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,
33 Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Ju-
34 dæ, Qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit
35 Nachor, Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
36 fuit Sale, Qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui
37 fuit Lamech, Qui fuit Mathusale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Ma-
38 laleel, qui fuit Cainan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui
fuit Dei.

CAP. IV.

1 Jesus autem plenus Spiritu sancto regressus est à Jordane: & agebatur à Spiritu
2 in desertum Diebus quadraginta, & tentabatur à diabolo. Et nihil manducavit
in diebus illis: & consummatis illis esuriit. Dixit autem illi diabolus; Si filius 3
Dei es, dic lapidi huic ut panis fiat. Et respondit ad illum Jesus, Scriptum est; 4
Quia non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei. Et duxit illum diabo- 5
lus in montem excelsum, & ostendit illi omnia regna orbis terræ in momento tem-
poris, Et ait illi; Tibi dabo potestatem hanc universam, & gloriam illorum: 6
quia mihi tradita sunt, & cui volo do illa. Tu ergò si adoraveris coram me, erunt 7
tua omnia. Et respondens Jesus, dixit illi, Scriptum est; Dominum Deum tuum 8
adorabis, & illi soli servies. Et duxit illum in Jerusalem, & statuit eum super 9
pinnam templi, & dixit illi; Si filius Dei es, mitte te hinc deorsum. Scriptum est 10
enim, Quòd Angelis suis mandavit de te, ut conservent te:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * بن ايسي * بن عوبيد * بن باعاز * بن سلمون * بن نحشون * بن عميناداب * بن ارام * بن يورام * بن
33 حصرون * بن فارص * بن يهودا * بن يعقوب * بن اسحق * بن ابرهيم * بن تارح * بن ناحور * بن
35 ساروغ * بن ارعو * بن فالق * ابن عابر * بن صالا * بن قينان * بن ارفخشد * بن سام * بن نوح * بن
37 لامخ * بن متوسلح * بن حنوخ * بن يرد * بن مهلالاييل * بن قينان * بن انوس * بن شيث * بن آدم
الذي من الله * الفصل الحادي عشر * وان يسوع كان ممتليا من روح
1 القدس رجع من الاردن * وانطلق به الروح الي البرية * اربعين يوما يجربه ابليس * لم ياكل
2 شيا في تلك الايام * ولما تمت جاع اخيرا * فقال له ابليس ان كنت انت ابن الله فقل لهذا
3 الحجر يصير خبزا * فاجابه يسوع قايلا مكتوب انه ليس بالخبز وحده يحيي الانسان بل
4 بكل كلمة تخرج من فم الله * فاصعده ابليس الي جبل عال واراه جميع ممالك المسكونة
5 في اسرع وقت * وقال له ابليس اياك اعطي هذا السلطان كله ومجده لانه دفع الي وانا
6 اعطيه لمن احب * وانت ان سجدت امامي يكون لك جميعه * فاجابه يسوع قايلا اعرب عني
7 يا شيطان مكتوب للرب الهك تسجد واياه وحده تعبد * فجاء به الي يروسليم واقامه على
9 جناح الهيكل وقال له ان كنت ابن الله فانطرح من ههنا الي اسفل * لانه مكتوب انه
10 يامر ملايكته من اجلك ليحفظوك *

Filii Jesse, filii Obed, filii Booz, filii 32
Salmon, filii Naasson, Filii Aminadab, 33
filii Aram, filii Joram, filii Hesron, filii
Phares, filii Judæ, Filii Jacob, filii 34
Isaac, filii Abrahæ, filii Tareh, filii
Nahor, Filii Saruch, filii Ragau, filii 35
Phalec, filii Heber, filii Sale, Filii Cai- 36
nan, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noe,
filii Lamech. Filii Mathusaleh, filii 37
Henoch, filii Jared, filii Mahlalaël, fi-
lii Cainan, Filii Enos, filii Seth, filii 38
Adam, qui fuit à Deo.

Sectio undecima.

CAP. IIII.

Jesus autem plenus Spiritu sancto re- 1
gressus est à Jordane: & duxit eum spi-
ritus in desertum, Quadraginta diebus 2
tentante eum diabolo. Non manducavit
quicquam illis diebus: & cùm consum-
mati essent, esuriit ultimò. Dixit autem 3
ei diabolus; Si es filius Dei, dic huic
lapidi, fiat panis. Respondit illi Jesus, 4
dicens; Scriptum est, quòd non in pane
solo vivit homo, sed et in omni verbo prod-
eunte ex ore Dei. Et assumpsit eum dia- 5
bolus in montem excelsum, & ostendit ei
omnia regna habitatæ brevissimo tempo-
re. Et dixit illi diabolus, Tibi dabo hoc 6
imperium universum, & gloriam ejus:
quia traditum est mihi, & ego dabo illud
cui voluero: Et tu, si adoraveris coram 7
me, habebis illud totum. Respondit ei Je-
sus, dicens; Evanesce à me, Satan: scri- 8
ptum est, Dominum Deum tuum adora-
bis, & illi soli servies. Et duxit illum 9
in Jerusalem, & statuit eum super alam
templi, & dixit illi, Si es filius Dei, pro-
jice teipsum hinc deorsum: Quia scri- 10
ptum est, Quòd mandabit angelis suis
de te, ut conservent te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ዘእሴይ ፡ ዘዮቤድ ፡ ዘቦዔስ ፡ ዘሰላ ፡ ዘናአሶ ፡ ዘአዳም ፡፡ ዘአሚናዳብ ፡
33 ዘአራም ፡ ዘኦሪኒ ፡ ዘኤስሮም ፡ ዘፋሬስ ፡ ዘይሁዳ ፡፡ ዘያዕቆብ ፡ ዘይ
34 ስሐቅ ፡ ዘአብርሃም ፡ ዘታራ ፡ ዘናኮር ፡፡ ዘሴሩሕ ፡ ዘራጋው ፡ ዘፋሌቅ ፡
35 ዘአቤር ፡ ዘሰባ ፡፡ ዘቃይናም ፡ ዘአርፋክስድ ፡ ዘሲም ፡ ዘኖኅ ፡ ዘላሜሕ ፡
37 ዘማቱሳላ ፡ ዘሄኖክ ፡ ዘያሬድ ፡ ዘማሌልኤል ፡ ዘቃይናን ፡፡ ዘሄኖስ ፡ ዘሴት ፡
38 ዘአዳም ፡ ዘእግዚአብሔር ፡፡

ዐ በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተመከረ ፡ መድኅኒነ ፡፡

1 ወምልአ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ላዕለ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወተመይጠ፡ እምነ፡ ዮርዳኖስ፡ ወወ
2 ሰዶ፡መንፈስ፡ገዳመ፡፡ አርብዓ፡መዐልተ፡ወአርብዓ፡ሌሊተ፡ወያመክሮ፡ ሰይጣን፡ ወ
3 ኢበልዐ፡ መንተኒ፡ውእቱ፡መዋዕለ፡፡ ወተፈጺሞን ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡ርኅበ፡፡ ወ
ይቤሎ፡ሰይጣን፡እመሰ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡ አንተ፡በል፡ ዝንቱ፡ እብን፡ይኩን፡ ኅብስ
4 ተ፡፡ ወአውሥኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ፡ ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ አኮ፡በኅብስ
ት፡ክመ፡ዘይሐዩ፡ሰብእ፡አላ፡በኵሉ፡ ቃል፡ዘይወፅእ፡እምአፉሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡
5 ወአዕረጎ፡ሰይጣን፡ውስተ፡ደብር፡ ነዋኅ፡ ወአርአዮ፡መንግሥተ፡ኵሉ፡ዓለም፡ክመ፡
6 ሊመንት፡፡ ወይቤሎ፡ሰይጣን፡ዘንተ፡ኵሎ፡መኰንኖ፡ወክብረ፡ለከ፡ እሁበከ፡ እ
7 ስመ፡ሊተ፡ተውህበ፡ወለዘ፡ፈቀድኩ፡እሁብ፡፡ ወእመሰ፡ሰገድከ፡ ሊተ፡ አንተ፡ቅ
8 ድሜየ፡ይኩንከ፡ለከ፡ ኵሉ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ጽሑፍ፡ ለእግዚአብ
9 ሔር፡አምላክከ፡ትስግድ፡ወሎቱ፡ባሕቲቶ፡ታመልክ፡፡ ወወሰዶ፡ኢየሩሳሌም፡
ወአቀሞ፡ ዲበ፡ርእሰ ፡ ማእዘንተ፡ ምኵራብ ፡ ወይቤሎ፡ ለእመ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔ
10 ር፡አንተ ፡ ረድ ፡ ለሊከ ፡ ታሕተ ፡ እምዝየ፡፡ እስመ፡ ጽሑፍ ፡ ለመላእክቲሁ፡
ይኤዝዞሙ ፡ በእንቲአከ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡከ፡፡

Qui fuit Esui, qui fuit Jobed, qui fuit Boaz, qui fuit Sala, qui fuit Naasa, qui fuit 32
Adam, Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Orini, qui fuit Esrom, qui 33
fuit Phares, qui fuit Juda, Qui fuit Jacob qui fuit Isaac, qui fuit Abraham, qui 34
fuit Tara, qui fuit Nachor, Qui fuit Seruh, qui fuit Ragau, qui fuit Phalec, qui 35
fuit Heber, qui fuit Saba. Qui fuit Kainam, qui fuit Arphaxad, qui fuit, Sim, qui 36
fuit Noë, qui fuit Lamech. Qui fuit Methusala, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, 37
qui fuit Maleleel, qui fuit Kenan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, 38
qui Dei.

CAP. IV. *De eo quòd tentatus est Salvator noster.*

ET plenitudo Spiritûs sancti fuit super Dominum Jesum, & regressus est à Jor- 1
dane, & duxit eum Spirit⁹ in desertum Quadraginta dies, & quadraginta noctes, 2
& tentabat eum Satanas: & non manducavit quicquam *per* illud tempus, & com-
pletis istis diebus, esuriit. Et dixit ei Satanas, Si filius Dei es, dic huic lapidi, 3
Fiat panis. Et respondit ei Dominus Jesus, & recitavit ei Scriptum quod dicit; 4
Non in pane *est* ut vivat homo, sed in omni verbo, quod exit ab ore Dei. Et a- 5
scendere fecit eum Satanas in montem excelsum, & ostendit *ei* regna totius mun-
di in momento. Et dixit ei Satanas, Hanc universam potestatem, & gloriam tibi 6
dabo, quoniam mihi tradita est, & cuicunque volo, dabo eam. Et si adoraveris 7
me in conspectu meo, erit tibi tuum totum. Et dixit ei Dominus Jesus, Scriptum 8
est; Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Et duxit illum in Hieru- 9
salem, & statuit eum super caput anguli templi, & dixit illi; Si filius Dei es,
projice te ipsum deorsum hinc. Quia scriptum est, Angelis suis mandabat de te, 10
ut custodiant te,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وابليس اورا بالاء كوه بلند بر آورد * ودر اندك وقت تمامت ممالك زمين بدو نمود * وعيسي
كفت * اين همه سلطنت وعظمت بتو ميدهم * كه بمن سپارده شد * وبهر كه خواهم
7 بدهم * اكر چنانست * كه پيش من سجود كني اين همه ازان تو باشد * عيسي جواب
8 داد * وبدو كفت * كه نبشته شد است * كه خداوند خودرا تو تنها سجود كن * واورا تنها
9 بندكي كن * بعد ازان اورا در اوروشليم آورد * وبر كنكره هيكل بايستانيد * وكفت اكر
10 فرزند خدا هستي * خودرا ازين هيكل فرو انداز * سبب انك نبشته شد * كه فرشتكانرا سپارش
كند كه ترا نكه دارند *

Et Diabolus eum in montem subli- 5
mem subduxit, & in paululo tempo-
ris omnia regna terræ illi ostendit.
Et Jesu dixit; Hanc universam po- 6
testatem & gloriam tibi dabo: quia
mihi tradita est, & cuicunque volu-
ero, do. Si tantummodò me adorave- 7
ris, hoc omne tuum erit. Jesus re- 8
sponsum dedit, et ei dixit; Scriptum
quidem est, quòd Dominum tuum tu
solum adores, & illi soli servias.
Post hoc eum in Hierosolymam ad- 9
duxit, & super pinnam templi sta-
tuit, & dixit; Si Filius Dei es, te-
ipsum ab hoc templo dejice. Eò quòd 10
scriptum sit, quòd Angelis præcipiet
ut te custodiant:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Δ'.

Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et
11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ
12 respondens ait illi Jesus, Quia dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum.
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
Et finiens omnem tentationem diabolus, recessit ab illo usque ad tempus. Et
13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. Καὶ
14 regressus est Jesus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama ex-
ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξ-
iit per universam circaregionē de illo. Et ipse docebat in syna-
15 ῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. (ζ) Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συνα-
gogis eorum, glorificatus ab omnibus. Et venit in Nazareth, ubi
16 γωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν (η) Ναζαρέτ, οὗ
erat nutritus: & intravit secundū consuetum sibi, in die Sabbatorum in
ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς
synagogam, & surrexit legere. Et traditus est illi liber Esaiæ
17 τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
prophetæ. Et explicans librum, invenit locum ubi erat scri-
προφήτου. Καὶ (θ) ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμέ-
ptum; Spiritus Domini super me, cujus gratiâ unxit me, evangelizare pauperibus
18 νον, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ (ι) ἕνεκεν ἔχρισέ με, (κ) εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς
misit me, sanare contritos corde, Prædicare captivis
19 ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, Κηρύξαι αἰχμαλώτοις
remissionē, & cæcis restitutionem visûs, dimittere confractos in remissionem, prædicare an-
ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνι-
num Domini acceptum. Et plicans librum, reddens ministro, sedit: &
20 αυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ
omnium in synagoga oculi erant intendentes ei. Cœpit aut̄ di-
πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ (λ) οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέ-
21 cere ad illos; Quia hodiè impleta est scriptura hæc in auribus vestris: Et omnes
γειν πρὸς αὐτούς, Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες
22 testificabantur ei, & mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus de o-
ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
re ipsius, & dicebant; Nonne hic est filius Joseph? Et ait ad illos;
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς,
23 Omninò dicetis mihi similitudinem hanc; Medice, cura teipsum: quanta au-
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκού-
divimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua. Ait autem,
σαμεν γενόμενα (μ) ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δέ,
24 Amen dico vobis; Quia nemo Propheta acceptus est in patria sua. In veritate
(ν) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας
25 autē dico vobis; Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est
δὲ λέγω ὑμῖν, Πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη
cœlum ad annos tres & menses sex, ut facta esset fames magna in omnem terram,
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,

MS. A. (ζ) Καὶ ἐδίδασκεν (η) Ναζαρὰτ, (θ) ἀνοίξας τὸ (ι) εἵνεκεν (κ) εὐαγγελίσασθαι (λ) ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (μ) ἐν Καπερναοὺμ, (ν) Ἀμὴν ὑμῖν λέγω,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Et in ulnis suis tollent te, ne offendas pedem tuum lapide. Subdit autem Jesus, & ait ei, Dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Quumque absolvisset diabolus omnes tentationes suas, secessit ab eo usq; ad temp.

Circuncisio Domini nostri. 11

Et reversus est Jesus cum virtute Spiritûs in Galilæam, exiitque de eo fama in universam regionem circumjacentem. Et ipse docebat in synagogis eorum, & celebrabatur ab omnibus. Venit autem Nazareth, ubi fuerat nutritus & ingressus est de more in synagogam die sabbathi, surrexitque ad legendum. Et datus est ei liber Esaiæ prophetæ, apertoque Jesus libro, invenit locum ubi scriptum erat; Spiritus Domini super me, & propterea unxit me ut evangelizem pauperibus, & misit me ut sanitati restituam contritos corde: Et prædicem captivis remissionem, & cæcis visum, & consolidem confractos per veniam: denique ut prædicem annum acceptum Domino. Et complicavit librum, tradiditque ministro, & sessum abiit. Omnium autem, qui erant in synagoga, oculi conspicabantur eum. Et cœpit dicere ad eos, Hodiè impleta est scriptura hæc quæ est in auribus vestris. Et perhibebant ei testimonium cuncti, ac mirabantur ob sermones gratiæ qui prodibant ex ore ipsius, dicebantque; Nónne iste est filius Joseph? Ait illis Jesus, Forsitan dicetis mihi hanc parabolam; Medice, cura teipsum: &, Quæcunque audivimus te exequutum fuisse in Capharnahum, exequere & hic in civitate tua. Ipse verò inquit, Amen dico vobis, nullum esse prophetam, qui recipiatur in urbe sua. Veritatem etenim dico vobis, multas extitisse viduas in domo Israel in diebus Eliæ prophetæ, quum clausi sunt cœli annis tribus & mensibus sex, ita ut fuerit fames magna in universa terra.

Versio PARSICA cum Interpretatione LATINA.

11
12 * وبپرهاء خود ترا بر دارند • تا پاي تو † بر سنك نيايد • * عيسي بدو جواب † داد • كه نبشته
13 است • كه خداي خودرا ازمايش مكن • * وچون ابليس همه آزمايش خودرا تمام كرد • و سود
14 نداشت • از پيش مسيح بازكشت • و جدا شد • * وعيسي بجليل بازكرديد • ودر ولايتي • كه
15 كرداكرد † ايشانست وخبر او فاش شد • * ودرانجمنهاء ايشان تعليم مي داد • واز هر كسي
ستوده مي شد

چهاردهم تعليم دادن مسيح درناصره

16 * وازانجا درناصره آمد درشهري كه پرورده شد • وبنوعي كه عادت داشت • بروز شنبه دردر
17 انجمن رفت • وبر خاست • كه بخواند • * ودر دست † او داده شد † كتاب اشعيا پيغمبر • عيسي كتاب
18 راكشاد • وديد جايكاهي كه نبشته شده است نبوت * كه جان خدا براي † اين مرا اندود • كه
مسكينانرا مژده دهم • ومرا فرستاد كه دل شكستكانرا خوش كنم • وبر آزادي اسيران † منادي برنم •
19 كورانرا بينايي شكستكانرا بمغفرت استوار بدارم • * وشريعت پذيرفته را مر خدايرا • منادي برنم •
20 * وكتابرا درنورديد • وبدست خدمتكار دادش ورفت نشست • هر كه دران انجمن بود • سوي
21 او نگاه مي كردند * وآغاز كرد پيش ايشان مي كفت امروز اين كتاب تمام † شد بكوش شما •

Et alis suis te tollent, ut pes tuus lapidem non offendat. Jesus illi responsum dedit; Imò scriptum est, quòd Deum tuum ne tentes. Et cùm Diabolus omnem tentationem suam absolvisset, & nihil profecisset, à Christo recessit, & separatus est. Et Jesus in Galilæam reversus est, & in regionem quæ in circuitu illis est, & fama ejus divulgata est. Et in synagogis eorum docuit, & ab unoquoque laudatus est.

XIV. Docet Christus in Nazreh.

Et illinc in Nazreh venit, in qua civitate educatus fuerat: & quemadmodum consuetudinem habuit die sabbathi ostium synagogæ ingressus est: & surrexit ut legeret. Et in manum ejus datus est liber Esaiæ prophetæ: Jesus librum aperuit, & vidit locum quo scriptum est:

Prophetia.

Spiritus quidem Dei ob hoc me unxit, ut pauperibus Evangelium annuntiem; & me misit, ut corde contritos sanem, & liberationem captivis prædicem, & cæcis visum, & confractos per remissionem confirmem: Et legem acceptam Dei prædicem. Et librum complicavit, & in manum ministri dedit eum, & abiens sedit: & omnes qui in Synagoga erant eum intuebantur. Et cœpit ad eos dicere; Hodie hæc scriptura impleta est in auribus vestris.

Versio VULGATA LATINA.

11 Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et re-
12 spondens Jesus, ait illi; Dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et
13 consummatâ omni tentatione, diabolus recessit ab illo, usque ad tempus. Et regres-
14 sus est Jesus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama exiit per universam regionem
15 de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus.
16 Et venit Nazareth, ubi erat nutrit*, & intravit secundùm consuetudinē suam die
17 sabbati in synagogam, & surrexit legere. Et traditus est illi Liber Isaiæ prophe-
tæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat; Spiritus Domini su-
18 per me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos
19 corde, Prædicare captivis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in
remissionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis. Et cùm 20
plicuisset librum, reddidit ministro, & sedit. Et omnium in synagoga oculi erant
intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos; Quia hodiè impleta est hæc scri- 21
ptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: & mirabantur in 22
verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius, & dicebant; Nónne hic est filius Jo-
seph? Et ait illis; Utique dicetis mihi hanc similitudinem; Medice, cura teipsum: 23
quanta audivimus facta in Capharnaum, fac & hîc in patria tua. Ait autem; 24
Amen dico vobis, Quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico 25
vobis, multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est cœlum annis
tribus, & mensibus sex, cùm facta esset fames magna in omni terra:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * وعلى ايديهم يحملونك لئلا تعثر رجلك بحجر * اجابه يسوع قايلا قد قيل لا تجرب الرب
13 الهك * فلما اكمل ابليس كل التجارب مضى عنه الى زمان * الفصل الثاني عشر *
14 * ثم رجع يسوع بقوة الروح الى الجليل وذاع خبره في جميع البلاد * وكان يعلم في مجامعهم
15 ممجدا من الكل * وجاء الى الناصرة حيث تربى * ودخل كعادته الى المجمع يوم السبت وقام
16 17 ليقرا * فدفع اليه سفر اشعياء النبي * فلما فتح السفر وجد الموضع المكتوب فيه * روح الرب
18 علي من اجل هذا مسحني وارسلني لابشر المساكين * واشفي منكسري القلوب * وانذر
19 المسبيين بالرجوع * والعميان بالنظر * وارسل الى المربوطين بالاطلاق * واكرز بالسنة المقبولة
20 للرب * ويوم المجازاة للرب الهنا * ثم طوى السفر ودفعه الى الخادم وجلس وكل من كان في
21 المجمع كانت عيونهم تحدق اليه * فبدا يقول لهم اليوم كمل هذا الكتاب في اسماعكم
22 * وكان جميعهم يشهدون له ويتعجبون من كلمات النعمة التي كانت تخرج من فيه * وكانوا
23 يقولون اليس هذا ابن يوسف * فقال لهم لعلكم تقولون في هذا المثل ايها المتطبب اشف
24 نفسك * والذي سمعنا انك صنعته في كفرناحوم افعله ايضا في مدينتك * ثم قال لهم امين
25 اقول لكم انه لا يقبل نبي في مدينته * امين اقول لكم ان ارامل كثيرات كن في اسراييل في
ايام ايلياء النبي اذ اغلقت السماء ثلث سنين وستة اشهر حتى صار جوع عظيم في الارض كلها

Et super manus suas portabunt te, ne offendat pes tuus ad lapidem. Respondit ei Jesus, dicens; Jam dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et cùm consummâsset diabolus omnes tentationes, abiit ab eo ad tempus. 11 12 13

Sectio duodecima.

Deinde reversus est Jesus in virtute Spiritûs ad Galilæam: & promulgata est fama ejus in omnem regionem. 14 *Et docebat in synagogis eorum, glorificatus ab omnibus.* 15 *Et venit Nazareth, ubi fuerat educatus: & intravit secundùm consuetudinem suam in synagogam die sabbathi: & surrexit ad legendum.* 16 *Et traditus est ei liber Isaiæ prophetæ: & cùm aperuisset librum, invenit locum, in quo scriptum erat;* 17 *Spiritus Domini super me, propter hoc unxit me, & misit me, ut evangelizarem pauperibus, & sanarem contritos cordibus,* 18 *Et prædicarem captivis reditum & cæcis visum, & dimitterem vinctos in libertatem, & prædicarem annum acceptum Domino, & diem retributionis Domini Dei nostri.* 19 *Deinde plicuit librum, & tradidit illum ministro, & sedit. Et omnium qui erant in synagoga oculi intenti erant in eum.* 20 *Et cœpit dicere eis, Hodiè completa est hæc scriptura in auribus vestris.* 21 *Et omnes exhibebant testimonium illi, et mirabantur de verbis gratiæ quæ exibant de ore ejus. Et dicebant, Nónne hic est filius Joseph?* 22 *Ait illis Forsan dicetis in me hoc proverbium; O medice, cura teipsum: & quod audivimus te fecisse in Capharnahum, fac illud hîc etiam in civitate tua.* 23 *Prætereà dixit eis, Amen dico vobis, quod non recipitur propheta in civitate sua.* 24 *Amen dico vobis, quòd viduæ multæ erant in Israel, in diebus Eliæ prophetæ, quando clausum fuit cœlum tribus annis & sex mensibus, ita ut acciderit fames magna in terra universa.* 25

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወበእደዊሆሙ፡ ከመ፡ ያንሥእዎከ፡ ከመ፡ ኢትትዓቀፍ፡ በእብን፡ እግረከ፡፡
12 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኢታመክሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ አም
13 ላክ፡ በከመ፡ ተብህለ፡፡ ወፈጺሞ፡ ሰይጣን፡ አመክሮቶ፡ በኵሉ፡ ኀይሉ፡ ኀደጎ፡
እስከ፡ ጊዜሁ፡፡ በሠሉስ፡ ሌጲፋኒያ፡፡
14 ወተመይጠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ገሊላ፡ በኀይለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወተሰምዐ፡
15 ነገሩ፡ በኵሉ፡ በሐውርት፡፡ ወይሜህሮሙ፡ በኵሉ፡ ምኵራባቲሆሙ፡ ወያ
16 ነክሩ፡ ምህሮቶ፡ ወይሴብሕዎ፡ ኵሉ፡፡ ወሖረ፡ ናዝሬት፡ ኀበ፡ ተሐፅነ፡ ወቦአ፡
ምኵራበ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡ በከመ፡ ያለምድ፡ ወተንሥአ፡ ያንብብ፡፡ ወወሀብዎ፡ መጽ
17 ሐፈ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡፡ ወከሢቶ፡ መጽሐፈ፡ ረከበ፡ መካነ፡ ኀበ፡ ጽሑፍ፡ ዘይብ
18 ል፡፡ መንፈሰ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌየ፡ ዘበእንተ፡ ቀብአኒ፡ እዜንዎሙ፡ ለነዳያን፡
ፈነወኒ፡ ወእስብክ፡ ሎሙ፡ ግዕዛነ፡ ለፂዉዋን፡ ወይርአዩ፡ ዕዉራን፡ ወእንግፎሙ፡ ለግፉዓ
19 ን፡፡ ወእስብክ፡ ዓመተ፡ እግዚአብሔር፡ ኅሪተ፡፡ ወከደኖ፡ መጽሐፈ፡ ወመጠዎ፡ ለ
20 ላእክ፡ ወነበረ፡ ወአንሥኡ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ሀለዉ፡ ውስተ፡ ምኵራብ፡ ወነ
21 ጸርዎ፡፡ ወአኀዘ፡ ይበሎሙ፡ ዮም፡ በጽሐ፡ ቃለ፡ ዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ወተፈጸመ፡ ውስተ፡
22 እዘኒክሙ፡፡ ወሰምዕዎ፡ ኵሎሙ፡ ወአንከርዎ፡ ሞገሰ፡ ቃሉ፡ ወሠለሠ፡ አፉሁ፡ ወ
ይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ግብር፡ ዘትብሉኒ፡ ኵ
23 ልክሙ፡ ዛተ፡ ምስሌ፡ ዓቀቤ፡ ሥራይ፡ ፈውስ፡ ርእሰከ፡ ወይቤልዎ፡ ወኵሉ፡ ዘሰማዕነ፡ በቀ
24 ፍርናሆም፡ ዘገበርከ፡ ግበር፡ ዝየ፡ ወበሀገርከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አማን፡ እብለክሙ፡
25 ኢይትቀበል፡ ነቢይ፡ በሀገሩ፡፡ ወአማን፡ እብለክሙ፡ ብዙኃት፡ መበለታት፡ ሀለዋ፡ ውስ
ተ፡ እስራኤል፡ በመዋዕለ፡ ኤልያስ፡ አመ፡ ዓጽወ፡ ሰማይ፡ ሠለስተ፡ ዓመተ፡ ወስድስተ፡
አውራኀ፡ አመ፡ ኮነ፡ ረኀብ፡ ዓቢይ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡

Et in manibus suis ut tollant te, ne offendantur in lapidem pedes tui. Et respon- 11
dit Dominus Jesus, & dixit ei; Non tentabis Dominum Deum tuum, sicut dictum 12
fuit. Et perficiente satanâ tentationem suam in tota potestate sua, reliquit eum 13
usque ad tempus ejus. *Tertio Epiphaniæ.*
Et reversus est Dominus Jesus *in* Galilæam in virtute Spiritûs sancti, & audita est 14
fama ejus in omnib* regionibus. Et docebat eos in omnibus synagogis eorum, & 15
mirati sunt doctrinam ejus, & laudaverunt eum omnes. Et venit Nazaret ubi nu- 16
tritus fuit, & intravit templum in die sabbathi, prout consueverat: & surrexit ut
legeret. Et dederunt ei librum Esaiæ prophetæ, & aperiens librum, invenit lo- 17
cum ubi scriptum erat quod dixit; Spiritus Dñi super me, per quem unxit me; ut 18
evangelizem pauperib* misit me, & ut prædicem libertatem captivis, & ut vide-
ant cæci, & ut dimittam oppressos, Et ut prædicem annum Domini electum. 19
Et operuit librum, & tradidit eum ministro, & sedit: & elevârunt oculos suos 20
omnes existentes in synagoga, & respiciebant eum. Et cœpit dicere iis, Hodiè 21
impleta est vox hujus scripturæ, & perfecta est in auribus vestris. Et audierunt 22
eum omnes illi, & mirati sunt gratiam sermonis ejus, & procedentia ex ore ejus:
& dixerunt, Nónne hic est filius Josephi? Et dixit iis, Forsan dicetis mihi omnes 23
vos hanc similitudinem; Medice, cura teipsum: & dixerunt ei; Quodcunque
audivimus in Capernaum quod fecisti, fac hic etiam, & in civitate tua. Et 24
dixit iis, Amen dico vobis; Non honore afficitur proheta in civitate sua. Et 25
Amen dico vobis, Multæ viduæ fuerunt in Israel in diebus Eliæ, quando clausum
fuit cœlum tribus annis & sex mensibus, quando fuit fames magna in tota
terra:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وهمکنان برای او کواهی می دادند * ودر سخنان نعمتی که از دهن او بدر می آمد
23 حیران می شدند وعجب می ماندند * ومیکفتند نه اینست عیسی پسر یوسف * عیسی
کفت * ازاین مثل را با من می کویید * ای طبیب خودرا شفا بك * وهرچه شنیدیم که در
24 کفرناحوم کردی اینجا درشهر خود بکن * * وبازبدیشان کفت نیست پیغمبر که درشهر خود
25 مقبول شود * * اکنون راست بشما می کویم * که درروزکار ایلیای پیغمبر * بسیار بیوه زنان
دربنی اسراییل بودند * چون آسمان سه سال وشش ماه بسته شد * درهمه روی زمین تنکی
وکرسنکی عظیم شد *

Et omnes ei testimonium dabant, & verbis gratiosis, quæ ex ore illius exibant, percellebantur, & admiratione capti erant, dicebántque; Nónne iste est Jesus filius Joseph? 22 *Jesus dixit; Denuò hoc proverbium mihi dicetis, O medice teipsum sana: & quicquid audivimus quod in Capharnahum fecisti, hic in civitate tua fac.* 23 *Et rursus illis dixit; Non est propheta qui in civitate sua acceptus sit.* 24 *Jam verum dico vobis, quòd in tempore Eliæ prophetæ, multæ viduæ in filiis Israel erant; cùm, cælo tribus annis & sex mensibus clauso, in universa superficie terræ angustia & fames magna erat.* 25

Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarepta Sidonis, ad
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς
mulierem viduam. Et multi leprosi erant sub Elisæo propheta in
27 γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ (ξ) Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ
Israel, & nemo ex iis mundatus est si non Neeman Syrus. Et repleti
28 Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ (ο) Νεεμὰν ὁ Σύρος. Καὶ ἐπλήσθη-
sunt omnes irâ in synagoga, audientes hæc. Et surgentes ejecerunt
29 σαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
illum extra civitatem, & duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quē
αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν (π) ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ
civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum. Ipse autem transiens per me-
30 πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέ-
dium illorum, profectus est. Et descendit in Capharnaum civitatem Galilææ: &
31 σου αὐτῶν, ἐπορεύετο. Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ
erat docens illos in Sabbatis. Et percellebantur in doctrina ejus:
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
quia in auctoritate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens
33 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων
spiritum dæmonii immundi: & exclamavit voce magnâ, Dicens; Sine, quid nobis
34 πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου· καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν
& tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei.
καὶ σοί Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

Et objurgavit illum Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ab eo. Et projiciens il-
35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐ-
lum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei. Et
τὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
36 factus est pavor in omnes: & colloquebantur ad invicèm, dicentes; Quod
Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ
verbum hoc, quia in auctoritate & efficacia imperat immundis spiritibus, &
λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
exeunt? Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumre-
37 ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώ-
gionis. Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simonis:
38 ρου. Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς (ρ) συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος.
Socrus autem Simonis erat detenta febri magnâ: & rogaverunt illum
(σ) ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
de ea. Et adstans super illam, imperavit febri: & dimisit illam:
39 περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν·
Continuò autem surgens ministrabat illis. Occidente autem Sole, omnes
40 παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες
quotquot habebant infirmos morbis variis, ducebant illos ad eum. Unicuique
ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, (τ) ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ
autem singulo ipsorum manus imponens, curabat eos.
ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθείς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

χγ | κδ | β | Η' | κε | Θ' | κς | β | Ι'

MS. A. (ξ) Ἐλισαίου (ο) Ναιμὰν (π) ἕως ὀφρύος (ρ) Συναγωγῆς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν (σ) πενθερὰ (τ) καὶ ἤγαγον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܠܘܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܐܫܬܕܪ ܐܠܝܐ. ܐܠܐ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ. ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ.
27 * ܘܣܓܝܐܐ ܓܪܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ. ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܬܕܟܝ. ܐܠܐ ܢܥܡܢ ܐܪܡܝܐ.
28 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ.
29 * ܘܩܡܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܓܒܝܢܐ ܕܛܘܪܐ ܗܘ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܢܝܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܢܫܕܘܢܝܗܝ ܡܢ ܫܩܝܦܐ.
30 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܙܠ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ * ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܝܓ *
31 * ܘܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܫܒܬܐ.
32 * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ. ܡܛܠ ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܗܘܐ ܡܠܬܗ.
33 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܫܐܕܐ ܛܢܦܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ.
34 * ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩ. ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘ. ܝܕܥܢܐ ܠܟ ܡܢܘ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ.
35 * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ. ܘܫܕܝܗܝ ܫܐܕܐ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܢܦܩ ܡܢܗ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܐܗܪܗ.
36 * ܘܐܚܕܬ ܬܗܪܐ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܚܝܠܐ ܦܩܕ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܢܦܩܢ.
37 * ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܛܒܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ.
38 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܐܠܝܨܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܥܠܝܗ.
39 * ܘܩܡ ܠܥܠ ܡܢܗ. ܘܟܐܐ ܒܐܫܬܗ ܘܫܒܩܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ.
40 * ܘܥܡ ܡܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܟܪܝܗܐ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ. ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܣܐܡ ܗܘܐ ܐܝܕܗ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.

Sed ad nullam earum missum fuisse Eliam, nisi ad Sareptam Sidoniæ ad mulierem viduam. Plurimique fuère leprosi in Israel diebus Elisæi vatis, & ne unus quidem ex eis purgatus est, nisi Naaman Aramæus. Quumque hæc audissent ii qui erant in synagoga, cuncti repleti sunt furore. Et surrexerunt ac ejecerunt eum extra civitatem, eumque adduxêre usque ad supercilium montis super quem civitas eorum erat exstructa, ut eum dejicerent de rupe. Ipse verò transiit per medium eorum, & abiit.

Ad vesperas feriâ sextâ hebdomadis quintæ Jejunii. 13.

Et descendit in Capharnahum civitatem Galilææ, & docebat eos in sabbathis. Et mirabantur ob doctrinam ejus, quippe cujus sermo auctoritate polleret. Erat autem in synagoga vir habens spiritum dæmonii immundi, & exclamavit altâ voce, Atque, Omitte me, quid nobis & tibi, Jesu Nazarene? venisti nos perditum? novi te qui sis, Sancte Dei. Et ipsum objurgavit Jesus, dixitque; Claude os tuum, & exi ab eo: eum itaque abjecit dæmonium in medium, & exiit ab eo, nihil in eum perversi agens. Et stupor invasit omnes, & colloquebantur ad invicem, dicentes; Quid hoc rei est, quòd cum imperio & virtute præcipiat spiritibus immundis, & exeant? Et pervasit de eo fama in totam regionem circumjacentem. Quumque egressus fuisset Jesus è synagoga, introivit domum Simonis: socrus autem Simonis premebatur febre maximâ, & rogârunt eum in gratiam illius. Adstans itaque supra eam, objurgavit febrem, & dimisit eam: statimque ipsa surrexit, & ministrabat eis. Occidente verò sole, ii omnes qui habebant infirmos variis affectos morbis, adducebant illos ad eum: ipse verò unicuique eorum manum suam imponebat, eosque sanitati restituebat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 *پس یکی از ایشان ایلیا فرستاده نشد الا در صور وصیدا *پیش بیوه زن* وبسیار پیسان
27 دربنی اسراییل بودند *در روزکار ایلیشع پیغمبر ویکی از ایشان پاك نشد الا نعمان ارمانی *
28 *اهل انجمن چون این سخن شنیدند همکان † از خشم پر شدند *بر خاستند *وعیسی را
29 بیرون شهر بردند *واوردند † برکنار دهار ان کوه که شهر ایشان † بروی عمارت کرده
30 بود *وخواستند که عیسی را † از دهار بیندازند *او از میان ایشان در کذشت ورفت *در
31 کفرناحوم بزیر آمد *شهر جلیل *ودر روز شنبه ایشانرا تعلیم می داد * ومردم در تعلیم او
32 واله وحیران می شدند *که از سخن خود نفاذ یافت پانزدهم خلاص کردن مسیح دیوانه را از دیو
33 *وبود دران انجمن مردی که دروجان پلید بود ودیو اورا زحمت دادی نعره بر اورد باواز بلند
34 *وکفت مارا بکذار چه کارداری با ما ای یشوع ناصری برای تباهی ما امدی ترا می شناسم کیستی
35 پاك ازان خدا *عیسی بران دیو بانك زد وکفت دهن خودرا ببند واز و بدر ای دیو اورا در میان
36 انداخت وبدر رفت بی انك دروکزند کند *جماعت که انجا بودند حیرت بر ایشان افتاد وبا همدیکر
کفتند چیست این سخن که بسلطنت ونیرومندی که برجانهاء پلید فرمان می دهد وبدر می روند

Ad nullam tamen earum Elias missus est, sed in Tyrum & Sidonem ad viduam. Et multi leprosi in filiis Israel erant tempore Elisæi prophetæ, & nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus. Qui aderant in Synagoga, cum hunc sermonem audissent, omnes irâ repleti sunt. Surgentes itaque Jesum extra civitatem tulerunt, et adduxerunt ad marginem prærupti montis illius, super quem civitas eorum ædificata erat, & voluerunt ut Jesum de rupe dejicerent. Ipse autem transiit per medium eorum, & abiit. Et in Capharnahum descendit civitatem Galilææ, & in die Sabbathi illos docebat. Et homines doctrinâ ejus perterrebantur & obstupescebant: quia sermone suo illos penetraret.

XV. Liberat Christus dæmoniacum à dæmonio.

Et erat in synagoga illa homo in quo spiritus impurus erat, & dæmonium eum vexabat; & clamorem sustulit voce elatâ, Et dixit, Nos sine, quid negotii habes nobiscum, O Jesu Nazaræe? Ad perdendum nos venisti? Te novi qui sis, Sancte Dei. Jesus autem dæmonium illud objurgavit, ac dixit; *Os tuum occlude, & ab eo exi. Dæmonium igitur illum in medium projecit, & exiit, absque eo quòd illi noxam fecerit. Et omnes qui illic aderant stupor invasit, & alii aliis dicebant; Quænam est hic sermo, qui auctoritate & virtute pollet? Quia spiritibus impuris mandatum dat, & exeunt.*

Versio VULGATA LATINA.

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem vidu-
27 am. Et multi leprosi erant in Israel sub Eliseo propheta : & nemo eorum mun-
28 datus est nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga irâ, hæc audien-
29 tes. Et surrexerunt, & ejecerunt illum extra civitatem : & duxerunt illum usque
30 ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipita-
31 rent eum. Ipse autem transiens per medium illorum, ibat. Et descendit in Ca-
32 pharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis. Et stupebant in
33 doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo
34 habens dæmonium immundum, & exclamavit voce magnâ, Dicens; Sine, quid
nobis, & tibi, Jesu Nazarene ? venisti perdere nos ? scio te quis sis, Sanctus Dei.

Et increpavit illum Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ab eo. Et cùm projecis- 35
set illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit. Et factus 36
est pavor in omnibus, & colloquebantur ad invicem, dicentes; Quod est hoc
verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis spiritibus, & exeunt ? Et 37
divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. Surgens autem Jesus de 38
Synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis
febribus : & rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam, imperavit febri : & 39
dimisit illam. Et continuò surgens ministrabat illis. Cùm autem Sol occidisset, 40
omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille
singulis manus imponens, curabat eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 وَلَمْ يُرْسَلْ ايليا الي وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ الا الي مراه ارملة في صارفية صيدا * وبرص كثيرون
27 كانوا في اسرائيل على عهد اليسع النبي * ولم يطهر واحد منهم الا نعمان السرياني * فامتلا
28 جميعهم غضبا عندما سمعوا هذا * وقاموا فاخرجوه خارج المدينة وجاوا به الي اعلي الجبل
29 الذي كانت مدينتهم مبنية عليه ليطرحوه الي اسفل * فاما هو فجاز في وسطهم ومضي
30 * الفصل الثالث عشر *

31 ثم نزل الي كفرناحوم مدينة في الجليل وكان يعلمهم في السبوت * فبهتوا من تعليمه لان
32 كلامه كان بسلطان * وكان في المجمع رجل فيه روح نجس * فصاح بصوت عظيم * قايلا ما لك
33 ومعنا يا يسوع الناصري اتيت لتهلكنا * قد عرفت من انت يا قدوس الله * فانتهره يسوع قايلا
34 اسدد فاك واخرج منه * فطرحه الشيطان في وسطهم وخرج منه ولم يولمه * فخاف جميعهم * وكان
35 بعضهم يخاطب بعضا قايلين ما هذه الكلمة * لانه بسلطان وقوة يامر الارواح النجسة بالخروج
36 فتخرج * وذاع خبر في جميع تلك البلاد * فقام من المجمع ودخل بيت سمعان * وكانت حماة
37 سمعان بحمي عظيمة * فسالوه من اجلها * فوقف عليها وزجر الحمي فتركتها وللوقت قامت
38 تخدمهم * وعند غروب الشمس كان كل الذين عندهم مرضي باصناف الامراض يقدمونهم
39 اليه * فكان يضع يده على واحد واحد منهم فيشفيه *
40

Et tamen non fuit missus Elias ad ullam earum, nisi ad mulierem viduam in Sarepta Sidonis. Et leprosi multi erant in 26
Israel, in tempore Elisæi prophetæ: & non fuit mundatus quisquam ex eis, nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt omnes irâ, 27 28
quum audissent hoc. Et surrexerunt, & eduxerunt eum extra civitatem, & duxerunt eum usq; ad summitatem montis, 29
super quo erat civitas eorum ædificata, ut præcipitarent eum deorsum. At ipse transiit per medium illorum, & abiit. 30

Sectio decima tertia.

Tum descendit in Capharnabum civitatem quandam in Galilæa, & docebat eos sabbathis. Et stupuerunt de doctrina ej°: 31 32
quia sermo ejus erat cum potestate. Et erat in synagoga vir, in quo erat spiritus immundus, & clamavit voce magnâ, Di- 33 34
cens; Quid tibi nobiscum, ô Jesu Nazarene? venisti ut perderes nos? Jam novi quis sis, ô Sancte Dei. Et increpa- 35
vit illum Jesus, dicens; Claude os tuum, & exi ab eo. Et projecit illum dæmonium in medium eorum, & exiit ab eo, &
non cruciavit illū. Et timuerunt omnes, & unus ex eis alloquebatur alium, dicentes; Quod est hoc verbum? nam cum 36
auctoritate et virtute imperat spiritibus immundis egressum, & egrediuntur. Et divulgata est fama ejus in omnes illas 37
regiones. Et surrexit de synagoga, & introivit domum Simonis: & erat socrus Simonis in febre magna, & rogaverunt 38
eum pro ipsa. Et stetit super eam, & imperavit febri, & dimisit illam. Et illicò surrexit, & ministravit eis. Et ad occa- 39 40
sum solis, omnes apud quos erant infirmi generibus morborum, offerebant eos ipsi. Et imponebat manum suam super
singulos ex ipsis, & curabat eos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወኢተፈነወ:ኤልያስ: ወኢኀበ:አሐቲ: እምኔሆን: ዘእንበለ: በሰሬጵታ: ዘሲዶና::ኀበ:
27 ብእሲት:መበለት:=: ወብዙኃን:እለ:ለምጽ:ሀለዉ:ውስተ:ይስራኤል:ላመ:ኤልሳዕ:
28 ነቢይ:ወኢነጽሐ:አሐዱሂ:እምኔሆሙ:ዘእንበለ:ንዕማን:ሶርያዊ::=: ወተምዕዑ:
29 ኵሎሙ:በምኵራብ: ሰሚዖሙ:ዘንተ:=: ወተንሥኡ:ወአውፅእዎ:ላፍኣ:እም
ሀገር:ወወሰድዎ:ወአብጽሕዎ: ውስተ:ሕፀነ: ርእሰ:ደብር: ኀበ: ሀገሮሙ:ዘንድቅ:ክ
30 ሙ: ያጽድፍዎ:=: ወውእቱሰ : ኀለፈ : እንተ : ማእከሎሙ : ወሖረ::=:
31 በ፩ ሰንበት : ውትረ::=: ወወረደ :ቅፍርናሆም:ሀገረ:ገሊላ: ወመሀሮሙ: በሰንበ
32 ት::=: ወያነክሩ:ምህሮቶ:እስመ:በትእዛዝ:ውእቱ:ቃሉ::=: በእንተ:ዘጋኔን:=:
33 ወሀሎ: ብእሲ: በምኵራብ: ዘጋኔን: እኩይ: ወከልሐ:በዓቢይ:ቃል:=: ወይቤ:ምን
34 ት:ብየ:ምስሌከ: እግዚኦ: ኢየሱስ: ናዝራዊ:መጻእከኑ:ተኅጕለኒ:ኣኣምረከ:መኑ:
35 አንተ:ቅዱሱ:ለእግዚአብሔር::=: ወገሠጾ:እግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎ: ተፈፀም:
ወፃእ: እምኔሁ:: ወነፅኆ : ጋኔኑ : ማእከለ: ምኵራብ: ወወፅአ: እምኔሁ: ወአል
36 ቦ:ዘረሰዮ: ወኢነከዮ: ወአምንተኒ::=: ወደንገፁ: ኵሎሙ: ወተናገሩ: በበይናቲሆ
ሙ: ወይቤሉ: ምንትኑ:ዝ: ነገር: ትእዛዝ:በኀይል:ይኤዝዞሙ:ለአጋንንት:እኩያን:ወ
37 ይወፅኡ::=: ወወፅአ: ወተሰምዐ: ነገሩ:በኵሉ : በሐውርት : አድያም::=:
38 በእንተ:ሐማተ:ጴጥሮስ:=: ወወፂአ:እምኵራብ:ቦአ:ቤተ:ስምዖን:ወሐማቱ:ለስ
39 ምዖን:ተሐምም:ዓቢየ: ፈፀንተ: ወነገርዎ :በእንቲአሃ:=: ወቀርበ:ኀቤሃ:ወገሠጾ:
ለፈፀንት : ወኃደጋ : ወተንሥአት : ሶቤሃ : ወተልእከቶሙ::=:
በእንተ : እለ : ሀይዉ : እምብዙኃ : ደዌ::=:
40 ወሶበ:ይዐርብ:ፀሐይ: ኣምጽኡ: ኀቤሁ: ኵሎሙ:እለ: ቦሙ: ድዉያን: ወህሙማን:
ወለለ:አሐዱ:እምኔሆሙ:ወደየ:እዴሁ:ዲቤሆሙ:ወፈወሶሙ:ወአሕየዎሙ::=:

Et non missus fuit Elias neque ad unam illarum, nisi in Sarepta Sidoniæ ad muli- 26
erem viduam. Et multi leprosi fuerunt in Israel, quando Elisæus propheta *fuit*: & 27
non emundatus fuit vel unus ex illis, nisi Naaman Syrus. Et indignati sunt omnes 28
in synagoga audientes hoc. Et surrexerunt, & ejecerunt eum extra urbem: & 29
duxerunt eum, & attulerunt eum in sinum cacuminis montis, ubi civitas illorum
exædificata fuit, ut præcipitarent eum. Et ipsi transivit per medium illorum & 30
abiit. *Vespere sexti sabbati.*
Et descendit *in* Capernaum civitatem Galilææ, & docuit eos in sabbatis. Et 31
mirati sunt doctrinam ejus, quia in mandato fuit sermo ejus. *De dæmoniaco.* 32
Et fuit homo in synagoga dæmoniacus malus, & exclamavit in magnâ voce, Et 33
dixit; Quid habeo tecum Domine Jesu Nazarene? venistine perdere me? scio te quis 34
sis, Sanctus Dei. Et objurgavit eum Dominus Jesus, & dixit ei; Obmutesce, & exi 35
ab eo: et projecit illum dæmon medio synagogæ, & exiit ab illo, & nihil fuit quod
fecit, & non nocuit alicui. Et expaverunt omnes, & colloquuti sunt inter se, & 36
dixerunt; Quid est hoc verbum mandatorium? in potestate imperat dæmonibus
malis, & exeunt. Et exivit, & auditus fuit sermo ejus in omnibus regionibus 37
vicinis. *De socru Petri.*
Et exiens è synagoga, introivit domum Simonis; & socrus Simonis afflicta fuit 38
magnâ febri: & nuntiaverunt ei de illa. Et accessit ad eam, & objurgavit fe- 39
brim, & dimisit eam: & surrexit statim, & ministravit illis.
De iis qui sani facti sunt à multis morbis. Et quum occidisset 40
sol, adduxerunt ad eum quotquot habuissent infirmos & morbosos: & unicuiq;
ex illis imposuit manum suam super ipsos, & sanavit eos, & vivere fecit eos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * ودر همه ولايتي كه كرداكرد ايشانست اين خبر فاش شد

شانزدهم خوش كردن مادر زن شمعونرا

38 * چون عيسي ازان انجمن بدر آمد بخانه شمعون درروفت ومادر زن شمعون در تب دشخوار
39 بود ازمسيح درخواست كردند كه اورا شفا بخشد * عيسي برسر اوبايستاد وبانك زد
40 تب اوزايل شد وزن درست كشت برخاست وايشانرا خدمت مي كرد * ودرهنكام زوال
افتاب هركس را كه رنجور و دردمند بود وعلتهاء كوناكون ايشانرا پيش مسيح آوردند او برهم
كه از ايشان دست مي نهاد خوش مي شدند

Et in omnem regionem circumjacentem illis hæc fama dimanavit. 37

XVI. Sanatio socrûs Simeonis.

Cùm Jesus è synagoga exiisset, in domum Simeonis ingressus est: socrus autem Simeonis in febri gravi 38
erat, rogaverunt itaque Christum ut illam valetudine donaret. Jesus capiti ejus astitit, & objurgavit fe- 39
brim illius; quâ abscedente sanata fuit, & surgens illis ministrabat.
Et in tempore occasûs solis, quicunque ægrotus & infirmus erat, & morbis variis laborantes, eos ad 40
Christum adduxerunt: in quoscunque autem ex eis ille manum imponeret, sanati sunt.

Exibant autem & dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es
41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, (υ) κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ
Christus filius Dei. Et increpans, non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum
Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
ipsum esse. Factâ autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ
42 αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι
requirebant eum, & venerunt usq; ad ipsũ: & detinebant illum, non proficisci ab eis.
(φ) ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν.
Ille verò ait ad eos; Quia & aliis civitatibus evangelizare me oportet re-
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασι-
gnum Dei: quia ad hoc missus sum. Et erat prædicans in synagogis
44 λείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
Galilææ.
τῆς Γαλιλαίας.

CAP. V. ε´.

Factũ est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, &
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
ipse erat stans juxta stagnum Genesareth. Et vidit duo navigia stantia se-
2 αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο (α) πλοῖα ἑστῶτα πα-
cus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluebant retia.
ρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, rogavit eum à terra
3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
reducere pusillùm. Et sedens docebat ex navigio turbas.
(β) ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.
Ut autem cessavit loquens, dixit ad Simonem; Duc in altum, & la-
4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χα-
xate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi; Præ-
5 λάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπι-
ceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: In autem verbo
στάτα, δι᾽ (γ) ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
tuo laxabo rete. Et hoc facientes concluserunt piscium multitu-
σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν (δ) ἰχθύων πλῆ-
6 dine multam: dirumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt so-
θος πολύ· (ε) διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετό-
7 ciis qui in alio navigio, ut venientes simul caperent ipsis. Et venerunt,
χοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. Καὶ ἦλθον,
& impleverunt ambo navigia, ita ut mergi ipsa. Videns autem Simon Pe-
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ-
8 trus, accidit genubus Jesu, dicens; Exi à me, quia homo pecca-
τρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
tor sum, Domine. Stupor enim occupaverat eum, & omnes qui cum illo,
9 τωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ,
in captura piscium, quam simul ceperant.
ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλαβον.

MS. A. (υ) κραυγάζοντα (φ) ἐπεζήτουν Κεφ. ε´. MS. A. (α) πλοιάρια (β) ἐπαναγαγεῖν (γ) ὅλης νυκτὸς (δ) πλῆθος ἰχθύων (ε) διερήγνυτο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
[illegible]
44 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]

Quinetiam exibant dæmonia ex quamplurimis, vociferantia ac dicentia; Tu es Christus filius Dei: & increpabat eos, nec permittebat eis dicere nôsse se, quòd ipse esset Christus. Sub diluculo autem diei egressus abiit in locum desertum: & turbæ quærebant eum, veneruntque usque ad ipsum, & tenuerunt eum, ne ab ipsis discederet. Ipse verò Jesus dixit eis; Quin & aliis civitatibus oportet me annuntiare regnum Dei, quoniam ad hoc missus sim. Et is prædicabat in synagog is Galilææ.

Matutinis dominicæ secundæ post surrectionem. 14.

CAP. V.

FActum est autem cùm coacta esset ad eum turba ad audiendum sermonem Dei, ut ipse staret juxta litus maris Genesar. Et vidit duas naves stantes super crepidinem laci, & piscatores qui descenderant ex iis, eluebantque retia sua. Una autem earum erat Simonis Cephæ. Ascendensq; Jesus, sedit in ea, & dixit ut proveherent eam paululùm ab arida in aquas: sedebatq; ac docebat turbam è navi. Quumque cessâsset loqui, dixit Simoni; Ducite in profundum, & projicite rete vestrum ad piscandum. Respondit Simon & dixit ei; Rabi, totâ nocte fatigati sumus, nihilq; cepimus, tamen fretus verbo tuo projiciam rete. Et quum hoc fecissent, concluserunt multos admodùm pisces, ita ut dirumperetur rete eorum. Et innuerunt sociis suis qui erant in alia navicula, ut venirent sibi opem laturi: quumque venissent, impleverunt ambas illas naviculas, ita ut propè mergerentur. Quum autem hoc vidisset Simon Cephas, procidit coram Jesu, & dixit ei; Peto à te, Domine mi, discedas à me, quippe qui homo peccator sim. Etenim pavor invaserat eum, omnesque qui cum eo erant, propter capturam illam piscium, quam comprehenderant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وار بسیار کسان دیوان بدرمی کردند بانک می زدند ومی گفتند توی مسیح پسر
خدای مسیح بریشان تند می شد ونمی کذاشت که بکویند ویدانند که اوست
42 مسیح * دوم روز برخاست ودر جایگاه ویران رفت وجماعت اورا می جستند چون بدانستند
43 پیش او آمدند وخواستند * که اورا بازگیرند * تا ازپیش ایشان نرود * عیسی بدیشان
کفت * واجب است که در شهرهاء دیکر نیز منادی برنم بملکوت خدا * وبرای این
44 فرستاده شدم * وازان پس در انجمنهاء جلیل منادی می زد *
هفدهم نشستن مسیح در کشتی وکرویدن شمعون ویوحنا باوی
1 * چون جماعت بسیار برو کرد شدند که کلمهء خدا را بشنوند واوبر کنار دریای
2 جنیسرین ایستاده بود * دو کشتی دید * بر کنار دریا ایستاده وماهی کیران ازین بدر
3 آمدند * ودامها خودرا می شستند * وآن دو کشتی یکی ازان شمعون صفا
بود * عیسی بران کشتی بالا رفت ونشست وکفت کشتی را از خشکی
اندکی در دریا کشید * چون فرمان بردند نشست واهل کشتی را تعلیم می داد *

Et è multis dæmonia exibant, & vociferantia dicebant; Tu es Christus Filius Dei. Christus in ea severus fuit, nec permittebat ea loqui: sciebant autem quòd ipse esset Christus. Postero die surrexit, & in locum desertum abiit, & turbæ eum quærebant: quum autem rescivissent, ad eum venerunt; & voluerunt eum retinere ne ab eis discederet. Jesus illis dixit; Oportet ut in civitatibus aliis etiam prædicem regnum Dei, & ob hoc missus sum. Et post hæc in synagogis Galilææ prædicavit.

XVII. Insidet Christus navi, & credunt in eum Simeon & Johannes.

CAP. V.

QUum turbæ magnæ ad eum congregatæ essent, ut verbum Dei audirent, & ipse ad litus maris Kenasarin staret: Duo navigia vidit ad litus maris stantia, & piscatores ex illis exierant, & retia sua lavabant. Eorum autem duorum navigiorum unum Simeonis Cephæ erat: Jesus illud navigium conscendit, & sedit, dixitque; Navigium ab arida paululùm in mare diducite: cùm jussum ejus executi essent, sedebat & populum navis docebat.

Versio VULGATA LATINA.

41 Exibant autem dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es filius Dei: &
42 increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Factâ autem
die egressus ibat in desertum locum, & turbæ requirebant eum, & venerunt usque
43 ad ipsum: & detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait; Quia &
44 aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei: quia ideò missus sum. Et
erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAP. V.

1 Factum est autem, cùm turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, & ipse
2 stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum: pis-
3 catores autem descenderant, & lavabant retia. Ascendens autem in unam navim,
quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere pusillùm. Et sedens docebat de
navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem; Duc in altum, & la- 4
xate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi; Præceptor, per 5
totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm 6
hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete
eorum. Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venirent, & adjuvarent 7
eos. Et venerunt, & impleverunt ambas naviculas, ita ut penè mergerentur. Quod 8
cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens; Exi à me, quia homo
peccator sum, Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo 9
erant, in captura piscium, quam ceperant:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وَكَانَت أَيضًا شَيَاطِين تَخرج مِن كَثِيرِين وتصرخ قَائِلَة أَنت هو ابن الله * وكان ينتهرهم ولم
42 يدعهم ينطقون لانهم عرفوا انه المسيح * ولما كان النهار خرج وذهب الي موضع قفر وكان
43 الجمع يطلبونه * فجاوا اليه وامسكوه لئلا يمضي من عندهم * فقال لهم انه ينبغي لي ان
44 ابشر في المدن الاخر بملكوت الله * لانني لهذا ارسلت * وكان يكرز في مجامع الجليل *

الفصل الرابع عشر *

1 * وكان لما اجتمع اليه الجموع ليسمعوا كلام الله كان هو واقفا علي بحيرة جناسر * فراي
2 سفينتين موسيتين علي شاطي البحيرة والصيادون قد طلعوا عليها ليغسلوا شباكهم * فصعد
3 الي احداهما التي لسمعان وامر ان يبعدها من الشاطي قليلا وجلس يعلم الجمع من السفينة
4 * ولما اكمل كلامه قال لسمعان تقدم الي العمق والقوا شباككم للصيد * فاجابه سمعان
5 قائلا يا معلم قد تعبنا الليل كله ولم ناخذ شيا * وبكلمتك نحن نلقي الشباك * فلما فعلوا
6 ذلك اخذوا سمكا كثيرا وكادت شباكهم تنخرق * فاشاروا الي شركايهم في السفينة الاخري
7 لياتوا فيعينوهم * فلما ان جاوا ملاوا السفينتين حتي كادتا تغرقان * فلما راي سمعان ذلك خر
8 عند قدمي يسوع وقال ابعد عني يا سيدي فاني رجل خاطي * لان الخوف اعتراه وكل من
9 معه لاجل الحيتان التي صادوا *

Item dæmones exibant à multis, & cla- 41
mabant, dicentes; Tu es filius Dei: &
increpabat eos, & non sinebat eos loqui:
quoniam sciebant ipsum esse Christum.
Et cùm facta esset dies, exiit & abiit 42
in locum desertum: & turbæ quærebant
eum, & venerunt ad eum, & tenuerunt
eum ne abiret ab eis. Et dixit eis, Equi- 43
dem oportet me prædicare in civitatibus
aliis regnum Dei, quia propter hoc missus
sum. Et prædicabat in synagogis Galilææ. 44

Sectio decima quarta.

CAP. V.

Factum est autem cùm congregatæ 1
essent ad eum turbæ ut audirent sermo-
nem Dei, erat ipse stans secus stagnum
Genesareth. Et vidit duas naves an- 2
choris detentas secus litus stagni, &
piscatores jam ascendisse super eas, ut
lavarent retia sua. Ascendit autem in 3
unam earum quæ erat Simonis, & præce-
pit ei ut amoveret eam à litore parum-
per: & sedit docens turbam de navicu-
la. Et cùm absolvisset sermonem suum, 4
dixit Simoni; Progredere ad profundum,
& laxate retia vestra ad piscationem.
Respondit ei Simon, dicens; Magister 5
jam laboravimus nocte totâ, & non ce-
pimus quicquam: in verbo autem tuo nos
laxabimus retia. Et cùm fecissent id, 6
ceperunt pisces multos, & parum abfuit
quin retia eorum rumperentur. Et annu- 7
erunt sociis suis qui erant in navi alte-
ra, ut venirent & adjuvarent eos. Et
cùm venissent, impleverunt ambas na-
viculas, ita ut propè mergerentur. Et 8
cùm vidisset Simon id, procidit ad pedes
Jesu, & ait; Recede à me, ô Domine
mi, quia homo peccator sum. Nam timor 9
invaserat eum & omnes qui erant cum
illo, propter pisces quos ceperant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ወብዙኃን፡አጋንንት፡ይወፅኡ፡ ወይኬልሑ፡ ወይብልዎ፡አንተ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ ወልደ፡
እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወይጌሥጾሙ፡ ወኢያበውሖሙ፡ ይንብቡ፡እስመ፡ያአምርዎ፡
42 ከመ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡፡ ወጸቢሖ፡ ወፅአ፡ ወሖረ፡ ውስተ፡ ገዳም፡ መካን፡ወኃሠ
ሠዎ፡ ሕዝብ፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡ ወአኀዝዎ፡ ወአቀምዎ፡ ከመ፡ ኢያምስጥ፡ እምኔሆ
43 ሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ለካልኣትኒ፡አህጉር፡ሃለወኒ፡ ከመ፡እዜንዎን፡በእንተ፡መንግሠ
44 ተ፡እግዚአብሔር፡ እስመ፡ እምቤይነ፡ ዝንቱ፡ተፈነውኩ፡፡ ወይሰብክ፡ በመኀረብ
ተ፡ ገሊላ፡ ዘንተ፡፡

1 ወሃለዉ፡ኀቤሁ፡ሰብእ፡ብዙኃን፡ወያጸምእዎ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ወይቀውም፡መ
2 ንገለ፡ሐይቀ፡ጌኔሰሬጥ፡፡ ወርእየ፡ክልኤተ፡አሕማረ፡ ኀበ፡ ውእቱ፡ ሐይቅ፡ ወወ
3 ረዱ፡እምኔሆን፡መሠግራን፡ ይኅፅቡ፡ መሣግሪሆሙ፡፡ ወዐርገ፡ውስተ፡አሐቲ፡ይእ
ቲ፡ሐመር፡እንተ፡ስምዖን፡ወአዘዞ፡ወይቤሎ፡ የርሕቅ፡ ሕቀ፡ እምየብስ፡ ወነበረ፡
ውስተ፡ሐመር፡ወመሀሮሙ፡ለሕዝብ፡፡ በእንተ፡ዘከመ፡ተሠግረ፡ዓሣት፡፡
4 ወአርመመ፡እምዝ፡ይቤሎ፡ ለስምዖን፡ ያሐውሩ፡ መንገለ፡ባሕር፡ ወያወርዱ፡መሣግሪ
5 ሆሙ፡ወያሠግሩ፡፡ ወአውሥአ፡ስምዖን፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ሠራሕነ፡ኵላ፡ ሌሊተ፡
እንዘ፡ናወርድ፡መሣግሪነ፡ወአልቦ፡ ዘአኀዝነ፡ ወባሕቱ፡ እመሰ፡ ኣዘዝከነ፡ ናወርድ፡መ
6 ሣግሪነ፡፡ ወገቢሮሙ፡ከማሁ፡ተአኀዘ፡ ብዙኅ፡ ዓሣት፡ፈድፋደ፡እስከ፡ይትበተክ፡
7 መሣግሪሆሙ፡፡ ወጸውዕዎሙ፡ለቢጾሙ፡እለ፡ውስተ፡ካልእ፡ሐመር፡ይርድእዎሙ፡
መጽኡ፡ወአርድእዎሙ፡ ወመልኡ፡ ክልኤነ፡ ኣሕማረ፡ እስከ፡ ይሰጠሙ፡፡ ወር
8 እየ፡ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ አስተብረከ፡ ወሰገደ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድገኒ፡
9 እግዚኦ፡ወሑር፡እምኔየ፡እስመ፡ብእሲ፡ኃጥእ፡አነ፡፡ እስመ፡ ደንገፀ፡ ወኵሎሙ፡
እለ፡ምስሌሁ፡ከማሁ፡ደንገፁ፡በእንተ፡ ውእቱ፡ዓሣት፡ዘተሠግረ፡፡

Et multi dæmones exibant, & exclamabant, & dicebant; Tu es Christus filius Dei 41
excelsi: & objurgabat eos, & non sinebat eos loqui, quoniam cognoscebant
quòd Christus erat. Et manè exivit, & abiit in desertum locum, & quæsiverunt 42
eum populi, & venerunt ad eum: & apprehenderunt eum, & statuerunt eum ut
non fugeret ab illis. Et dixit iis, Aliis civitatibus oportet me ut prædicem de 43
regno Dei, quia propter hoc missus sum, Et prædicare in synagogis Galilææ 44
hujus.

CAP. V.

Et fuerunt apud eum homines multi, & audiebant verbum Dei, & stabat *ipse* 1
ad litus Genesaret. Et vidit duas naves juxta illud litus, & descenderunt ex 2
illis piscatores lavare retia sua. Et ascendit in unam, istam navim *viz.* quæ Si- 3
monis *erat*, & præcepit ei, & dixit ei; Recede paululùm à terra: & sedit in navi,
& docuit populos. *De captura piscium.*
Et ut tacuisset, tunc dixit Simoni ut irent ad mare, & ut submitterent retia sua; & 4
piscarentur. Et respondit Simon, & dixit ei; Magister laboravimus totam noctē 5
demittentes retia nostra, & nihil fuit quod cepimus: veruntamen si imperave-
ris nobis, demittemus retia nostra. Et quum fecissent ita, comprehensa fuit mul- 6
titudo piscium magna, adeò ut rumperetur rete eorum. Et vocârunt socios 7
suos qui in altera navi *erant*, opitulari ipsis: & venerunt, & opitulati sunt ipsis, &
impleverunt ambas naves, ita ut mergerentur. Et videns Simon Petrus genu- 8
flexit, & adoravit Dominum Jesum, & dixit ei; Dimitte me, Domine, & abi à me,
quia homo peccator sum. Quoniam obstupuit, & omnes illi qui cum illo, si- 9
militer obstupuerunt propter illud piscium quod comprehensum erat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * چون از سخن خود خاموش شد بشمعون کفت کشتي را در ژرفي ببريد * ودام خودرا براي
5 شكار † بيندازيد * شمعون جواب داد وكفت اي بزرك من * همه شب خستكي كشيده ايم وچيزي
6 نكرفتيم * وبر سخن تو اكنون دام مي اندازيم * ودام را انداخت وبي قياس ماهي كرفت *
7 كه از بسياري دام ايشان دريده مي شد * بياران خود كه در كشتيء ديكر بودند * اشارت كرد *
تا ياري دهند چون آمدند * هر دو كشتي را از ماهي پر كردند * چنانك نزديك بود كه فرو روند *
8 وغرق شوند * شمعون صفا ان بديد * ودر پاي عيسي افتاد وكفت اي خداوند * از پيش من
9 دور باش سبب آنك مردي كناهكارم واولي نيستم كه تو پيش من باشي * براي آنك عجب
وحيرت بر ايشان كار كرد از بسياري † شكار ماهي *

Quum à sermone suo siluisset, Si- 4
meoni dixit; Navigium in altum
provehite, & rete vestrū ad capturā
projicite. Simeon respondit, et dixit; 5
O Magister mi, totâ nocte laborem
exantlavimus, & nihil cepimus:
in sermone autem tuo nunc rete pro-
jiciemus. Et rete projecit, & innu- 6
meros pisces cepit, ut præ multitu-
dine rete illorum dilaceratum esset.
Sociis igitur suis, qui in navigio al- 7
tero erant, innuit, ut opem ferrent:
& cùm venissent, ambo navigia pi-
scibus impleverunt, adeò ut propemo-
dum subsiderent & demergerentur.
Simeon Cephas hoc vidit, & ad pe- 8
des Jesu procidit, & dixit; O Do-
mine, à me procul esto, eâ de causa
quòd homo peccator sum, & dignus
non sum ut tu apud me sis. Eò quòd 9
admiratio & stupor in eos operatus
esset, præ multitudine capturæ pi-
scium.

Similiter autem & Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σί-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Ne time: ab hoc jam homines eris
μωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ
capiens. Et subducentes navigia super terram, relinquentes omnia secu-
11 ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολού-
ti sunt eum. Et factum est in esse ipsum in una civitatum, & ecce vir
12 θησαν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
plenus lepra: & videns Jesum, procidens in faciem, rogavit eum, dicens;
πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit e-
13 Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐ-
um, dicens; Volo: mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et
14 τοῦ, εἰπών, Θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ
ipse præcepit illi, nemini dicere: sed abiens ostende teipsum Sacerdoti,
αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
& offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimoni-
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύρι-
um illis. Perambulabat autem magis sermo de illo, & conveniebant turbæ
15 ον αὐτοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι
multæ audire, & curari ab ipso ab infirmitatibus suis. Ipse
16 πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι (ζ) ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς
autem erat secedens in desertis, & orans. Et factum est in una
δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ
dierum, & ipse erat docens. Et erant sedentes Pharisæi & legis do-
τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων. καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
ctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, & Judææ, & Hie-
σκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱε-
rusalem: & efficacia Domini erat in sanare eos. Et ecce viri ferentes
ρουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες
in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & po-
ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖ-
nere ante eum: Et non invenientes à qua parte inferrent illum, propter
ναι ἐνώπιον αὐτοῦ· Καὶ μὴ (η) εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτόν, διὰ τὸν
turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum le-
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλι-
ctulo, in medium ante Jesum. Et videns fidem eorum, dixit ei;
νιδίῳ, εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ,
Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt ratiocinari Scri-
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμ-
bæ & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis po-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύ-
test dimittere peccata, si non solus Deus?
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

MS. A. (ζ) ἀπ᾽ αὐτοῦ (η) εὑρόντες ποίας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ. ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܗܫܐ ܬܗܘܐ ܨܐܕ ܐܢܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܝܐ.
11 ܘܩܪܒܘ ܐܠܦܐ ܠܝܒܫܐ ܘܫܒܩܘ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.
12 ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܡܠܐ ܟܠܗ ܓܪܒܐ ܚܙܝܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܢܝ.
13 ܘܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ. ܘܡܚܕܐ ܐܙܠ ܡܢܗ ܓܪܒܗ.
14 ܘܗܘ ܦܩܕܗ ܕܠܐ ܠܐܢܫ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ ܬܕܟܝܬܟ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ.
15 ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܛܒܗ ܝܬܝܪܐܝܬ ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ ܘܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ.
16 ܘܗܘ ܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܡܕܒܪܐ ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ.
17 ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ ܢܡܘܣܐ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ ܘܕܝܗܘܕ ܘܕܐܘܪܫܠܡ ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܡܐܣܝܘ ܐܢܘܢ.
18 ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܪܝܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܥܠܘ ܘܠܡܣܡܗ ܩܕܡܘܗܝ.
19 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܣܠܩܘ ܠܐܓܪܐ ܘܫܒܘܗܝ ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܛܛܠܝܠܐ ܠܡܨܥܬܐ ܩܕܡ ܝܫܘܥ.
20 ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ ܓܒܪܐ ܡܫܝܒܩܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ.
21 ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ.

Itidem autem & Jacobum & Johannem filios Zebedæi qui erant participes Simonis. Dixit autem Jesus; Ne timeas, posthac piscaturus es homines ad vitam. Et impulerunt illas naves ad terram, omniaque reliquerunt, ac post eum abiêre.

Matutinis dominicæ V. Jejunii. 15.

Quumque Jesus esset in una urbium, veniens vir quidam plenus omninò leprâ, vidit Jesum, prociditque in faciem suam, & efflagitabat ab eo, ac dicebat ei; Domine mi, si vis, potes me mundare. Et extendens manum suam Jesus, tetigit eum, & dixit ei; Volo ego, mundus esto. Et eo momento discessit ab eo lepra ipsius. Et præcepit ei; Nemini dixeris, sed ito, ostende tete sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tui, sicut præcepit Moses, *ut hoc sit eis* testimonio. Exiit autem de eo fama magis, & congregabatur populus multus ut audiret ab eo, sanitatique restitueretur à morbis suis. Ipse verò secedebat in desertum, & orabat. Et factum est quodam die quum doceret Jesus, ut sederent Pharisæi & Doctores legis qui venerant ex omnibus pagis Galilææ, & Judææ, & Jerusalem, & virtus Domini adesset ad sanandum eos. Quidam autem attulerunt in lecto virum quendam paralyticum, & quærebant eum inferre, sistereque coram eo. Quumque non invenirent quomodo inferrent eum propter multitudinem populi, ascenderunt in tectum, ac demiserunt eum cum lecto ipsius è laqueari in medium coram ipso Jesu. Quum vidisset autem Jesus fidem eorum, dixit paralytico illi; O homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt Scribæ & Pharisæi ratiocinari, dicentes; Quis est iste, qui loquitur blasphemiam? Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * واين چنين نيز يوحنا * ويعقوب * پسران زبدي * كه انبازان† شمعون بودند * وبشمعون كفت
11 [مترس] ازين پس شكاركير ادميان باشي براي زندكاني * * وكشتيها را بكنار
اوردند * وهر چه داشتند رها كردند * ودر دنبال مسيح آمدند *
12 هجدهم خوش كردن مرد پيس را *چون در شهر ازجملهٔ شهرها
تعليم مي داد * مردي پيش او آمد كه تنش پر بود از برص * بروي درافتاد * وبعيسي كفت
13 اي خداوند * اكر خواهي تواني مرا پاك كردن * *عيسي دست خود نزديك او آورد * وبدو
14 كفت خواستم پاك شو * ودر حال برص ازو رفت وتن او پاك شد * *وبدو كفت باكسي مكو
الا برو خودرا بكوهنان بنماي * وعوض پاك شدن خود قربان كن چنانك† موسي فرموده * براي
15 كواهي ايشان * *خبر بيشتر برو فاش شد * وبسيار خلق كرد مي شدند كه ازو بشنوند
16 تا ايشان نيز از رنجهاء خود خوش شوند * *وعيسي در بيابان دور مي رفت * ونماز مي كرد
17 * وروزي بر قرار خود عيسي تعليم مي داد * معتزلان در انجا مردم را شريعت مي اموزانيدند
وازهمه دهها جليل * واز يهودا * واز اورشليم * جماعت امده بودند ونيرومندي خدا بهر شفاء ايشان مي آمد *

Et similiter etiam in Johannem & Jacobum filios Zebdæi, qui participes Simeonis erant. Et Simeoni dixit; Ne timeas, posthac venator hominum eris ad vitam. Et navigia ad litus appulerunt, et quicquid habebant reliquerunt, & Christum secuti sunt.

XVIII. Sanatio hominis leprosi.

Cùm in una quadam ex civitatibus doceret, vir quidam ad eum accessit, cujus corpus plenum erat leprâ: & in faciem procidens Jesu dixit; O Domine, si velis, potes me mundare. Jesus manum suam ad eum admovit, & ei dixit; Volo, mundus esto: et continuò lepra ab eo discessit, & corpus ejus mundatum est. Et ei dixit; Ne cui dixeris: sed abi, teipsum sacerdotibus ostende, & pro mundatione tua oblationem fac prout Moses præcepit in testimonium illis. At fama magis de eo percrebuit: & homines multi congregati sunt ut eum audirent, atque ut ipsi etiam à morbis suis sanarentur. Jesus autem in desertum secessit, & oravit. Et quodam die pro more suo Jesu doctrinam dante, Pharisæi eòdem loci homines legem docebant: & ex omnibus pagis Galilææ, & ex Judæa, et ab Hierosolyma turbæ venerant, & virtus Dei ad sanandum eos aderat.

Versio VULGATA LATINA.

10 Similiter autem Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Noli timere: ex hoc jam homines eris ca-
11 piens. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.
12 Et factum est, cùm esset in una civitatum, & ecce vir plenus leprâ, & vi-
dens Jesum, & procidens in faciem, rogavit eum, dicens; Domine, si vis,
13 potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mun-
dare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse præcepit illi ut nemini
14 diceret: sed, Vade, ostende te sacerdoti, & offer pro emundatione tua,
15 sicut præcepit Moyses, in testimonium illis. Perambulabat autem magis ser-
mo de illo: & conveniebant turbæ multæ ut audirent, & curarentur ab in-
firmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & orabat. Et factum 16
est in una dierum, & ipse sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes, & 17
legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilææ, & Judææ, & Jeru-
salem: & virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in 18
lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere
ante eum. Et non invenientes quâ parte illum inferrent præ turba, ascende- 19
runt supra tectum, & per tegulas summiserunt eum cum lecto in medium
ante Jesum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi pecca- 20
ta tua. Et cœperunt cogitare Scribæ, & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, 21
qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 وكذلك ايضا اعتري يعقوب ويوحنا ابني زبدي اللذان كانا شريكي سمعان * فقال يسوع
11 لسمعان لا تخف لانك منذ الآن تكون صيادا تصيد الناس * فجذبوا السفن الى الساحل وتركوا
12 كل شي وتبعوه * الفصل الخامس عشر * فلما دخل احدى المدن واذا برجل
مملوء برصا فلما راي يسوع خر على وجهه * وساله قايلا يا رب ان شيت فانت قادر ان
13 14 تطهرني * فمد يده ولمسه وقال قد شيت فاطهر وللوقت ذهب عنه البرص * ونهاه قايلا لا تقل
15 لاحد لكن اذهب فار نفسك للكاهن وقرب عن تطهيرك كما امر موسى لشهادتهم * فذاع
16 عنه الكلام وزاد * واجتمع جمع كبير ليسمعوا منه ويستشفوا من امراضهم * فاما هو فكان
17 يمضي الى البراري ويصلي هناك * الفصل السادس عشر * وكان في احد الايام
وهو يعلم وكان الفريسيون ومعلموا الناموس الذين اتوا من جميع قرى الجليل واليهودية
18 ويروشليم جالسين * وكانت قوة الرب في برئهم * واذا باناس قد جاوا اليه برجل مخلع على
19 سرير * وكانوا يريدون الدخول به ويضعونه قدامه * فلما لم يقدروا على الدنو منه لكثرة
20 الجمع صعدوا السطح ودلوه مع سريره من السقف في الوسط قدام يسوع * فلما راي ايمانهم
21 قال لذلك المخلع ايها الانسان مغفورة لك خطاياك * فبداء الكتبة والفريسيون يفكرون قايلين
من هو هذا الذي يتكلم بالتجديف * من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله وحده *

Et similiter etiam invasit Jacobum & Johannem, duos filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et dixit Jesus Si- 10
moni; Ne timeas, quia ex nunc eris piscator piscans homines. Et traxerunt 11
naves ad litus, & reliquerunt omnia, & secuti sunt eum.

Sectio decima quinta.

Et cùm intrâsset quandam civitatem, 12
ecce vir plenus leprâ; qui cùm vidisset Jesum, procidit in faciem suam, & rogavit eum, dicens; Domine, si vis, tu potes mundare me. Et extendit manum 13
suam, & tetigit eum, & ait; Volo, mundare: & confestim discessit ab eo lepra. Et interdixit ei, dicens; Ne di- 14
xeris cuiquam; Sed vade, & ostende te ipsum sacerdoti, & sacrifica pro mundatione tua, sicut præcepit Moses, in testimonia eorum. Divulgatus est autem 15
de eo sermo, & crevit. Et convenerunt turbæ multæ, ut audirent ab eo, & curarentur ex infirmitatibus suis. Ipse ve- 16
rò ibat in solitudines desertas, et orabat illic.

Sectio decima sexta.

Et factum est in una dierum, dum ipse 17
doceret, et essent Pharisæi atque doctores legis, qui venerant ex omnibus castellis Galilææ, et Judææ, et Jerusalem, sedentes; essetque virtus Domini ad sanandum eos: Et ecce homines quidam 18
attulerunt ad eum virum paralyticum super lecto, et volebant introducere eum, et ponere illum ante eum. Sed cùm non 19
potuissent appropinquare ad eum præ multitudine turbæ, conscenderunt tectum, et submiserunt eum cum lecto suo è laqueari in medium, ante Jesum. Et 20
cùm vidisset fidem eorum, dixit illi paralytico, O homo, remissa sunt tibi peccata tua. Cœperunt autem Scribæ et Pha- 21
risæi cogitare, dicentes; Quis est hic qui loquitur blasphemiam? quis potest dimittere peccata, nisi Deus solus?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወከማሁ፡ ያዕቆብኒ፡ ወዮሐንስ፡ ደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ አዕርክቲሁ፡ ለስምዖን፡፡ወይቤሎ፡
11 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለስምዖን፡ኢትፍራህ፡ እምይእዜሰ፡ሰብአ፡ ታሤግር፡፡ ወአውፅ
ኡ፡ አሕማሪሆሙ፡ውስተ፡ ምድር፡ ወኀደጉ፡ኵሎ፡ ወተለውዎ፡፡
12 በእንተ፡ ዘለምጽ፡፡ ወእንዘ፡ ሀሎ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ሀገር፡ መጽአ፡
አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘለምጽ፡ኵለንታሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሰገደ፡ ሎቱ፡
13 በገጹ፡ ወአስተብቍዖ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ፈቀድከ፡ትክል፡ አንጽሖትየ፡፡ ወ
14 ሰፍሐ፡ እዴሁ፡ወገሰሶ፡፡ወይቤሎ፡ እፈቅድ፡ ንጻሕ፡ ወኀደጎ፡ ለምጹ፡ሶቤሃ፡፡ ወከ
ልኦ፡ኢይንግር፡ ወሊለሙኑሂ፡ወይቤሎ፡ ሑር፡ወአርእዮ፡ርእሰከ፡ ኀበ፡ ካህን፡ወአብእ፡
15 በእንተ፡ ዘነጻሕከ፡ በከመ፡ አዘዘ፡ ሙሴ፡ ከመ፡ ይኩን፡ስምዐ፡ ላዕሌሆሙ፡፡ ወተ
16 ሰምዐ፡ ነገሩ፡ፈድፋደ፡ ወይመጽእ፡ ሰብእ፡ ብዙኃ፡ ወይሰምዕዎ፡ ወይትፌወሱ፡ እምደ
17 ዌሆሙ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይወፅእ፡ገዳመ፡ ወይጼሊ፡፡ ወእምዝ፡ ኮነ፡ በአሐቲ፡ እ
ም፡ መዋዕል፡ ሀሎ፡ይሜህሮሙ፡ ወይነብሩ፡ ፈሪሳውያን፡ ወሊቃነ፡ኦሪት፡ እለ፡ መጽኡ፡
እምገሊላ፡ ወእምኵሉ፡ አህጉረ፡ ይሁደ፡ ወኢየሩሳሌም፡ ወኀይለ፡ እግዚአብሔር፡
ውእቱ፡በዘ፡ ይፈውስ፡፡ በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡
18 ወአምጽኡ፡ብእሴ፡ ድዉየ፡ መፃጕዐ፡ ይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ ዕደው፡ ወኃሠ
19 ሡ፡ አንተ፡ ኀበ፡ ያበውእዎ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይፈውሶ፡፡ ወኀጥኡ፡ አንተ፡ ኀ
በ፡ያበውእዎ፡ እስመ፡ ጸፈቅ፡ ሰብእ፡ ወዓርጉ፡ ናሕሰ፡ ወነሠቱ፡ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡
20 ምስለ፡ዓራቱ፡ ውስተ፡ቤት፡ ቅድሜሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወርእዮ፡ ሃይማኖቶ
21 ሙ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ድዉይ፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ኃጢአትከ፡፡ ወአኀዙ፡ ይ
ሐልዩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወይቤሉ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይፀርፍ፡ ፅርፈ
ተ፡ መኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኃጢአት፡ ዘእንበለ፡ እግዚአብሔር፡ ባሕቲቱ፡፡

Et similiter Jacobus & Johannes filii Zebedæi, socii Simonis: & dixit Dominus 10
Jesus Simoni; Ne metuas: ex hoc *tempore* homines capies. Et deduxerunt naves 11
suas in terram, & reliquerunt omnia & sequuti sunt eum.

De Leproso. Et quum esset in quadam urbe, venit 12
quidam homo leprosus totalitate sua: & quum vidisset Dominum Jesum, adoravit eum in faciem, & interrogavit eum, & dixit ei; Domine, si vis, potes purgare me. Et extendit manum suam, & tetigit eum, & dixit ei; Volo, purgator. 13
Et reliquit eum lepra ejus statim. Et prohibuit ei ne diceret ulli; & dixit ei, Ito & 14
probato te ipsum apud sacerdotem, & offer, eò quòd purgatus es, sicut præcepit
Moses, ut fiat testimonium super eos. Et exauditus fuit sermo ejus multùm: & con- 15
veniebat populus multus, & audiebant eum, & sanati erant à morbis suis. Et 16
ipse exibat *in* desertum, & orabat. Et tunc factum fuit, in una ex diebus doce- 17
bat eos, & sedebant Pharisæi, et magistri legis, qui venerant à Galilæa, & ab omni civitate Judææ, & Hierosolymæ, & potentia Dei fuit in qua sanabat.

De paralytico,

Et attulerunt hominem infirmum paralyticũ, & portabant eum in lecto quatuor 18
homines & quæsiverunt per quem locum inferrent eum ad Dominum Jesum ut
sanaret eum. Et non potuerunt *invenire* per quem locum inferrent eum, præ 19
multitudine hominum: & ascenderunt *in* tectum, & destruxerunt tegulas, & demiserunt eum cum lecto suo, in domum ante Dominum Jesum. Et videns fidem 20
eorum, dixit isti homini infirmo; Remissa sunt tibi peccata tua. Et cœperunt 21
cogitare Scribæ & Pharisæi, & dicebant; Quis est hic, qui loquitur blasphemias?
Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزدهم بر خيزانيدن ان اشل را كه نامش اليقوديموس بود سي ودو سال بود كه
18 افتاده بود * مردم اورا بر تخته بسته اوردند از بهر انك اشل وسست اندام بود ومي خواستند
19 كه در ايند پيش عيسي * از بسياري انبوه چاره نيافتند * كه در برند * بالاي بام
20 برند * وريسمان در تخته انداختند * واز روزن اورا پيش عيسي فرو كذاشتند * چون
21 عيسي ايمان ايشان ديد * بدان مرد شل كفت * كناهان تو عفو شدند * معتزلان
ونويسندكان چون شنيدند * كفتند كيست اين كه افتري مي كويد * كه تواند كناهانرا
عفو كردن مكر خدا تنها *

XIX. Suscitatio illius paralytici, qui, nomine Alicodemus, jam triginta duos annos decubuerat.

Et viri quendam lectulo alligatum 18
afferebant, eò quòd paralyticus, & membra solutus esset, & voluerunt ut ad Jesum ingrederentur: Ob 19
confertam tamen turbam rationem non invenerunt, ut inferrent; supra tectum igitur tulerunt, & funiculis lectulo injectis per fenestram illum ad Jesum demiserunt. Cùm 20
Jesus fidem illorum videret, homini illi paralytico dixit; Peccata tua remissa sunt. Pharisæi & 21
Scribæ cùm audissent, dicebant; Quis est hic qui blasphemiam loquitur? Quis potest peccata remittere, nisi Deus solus?

Cognoscens autem Jesus ratiocinationes eorum, respondens dixit ad illos, Quid
22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί
ratiocinamini in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere; Dimittuntur tibi
23 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι
peccata tua: an dicere; Surge & ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem
24 αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν
habet filius hominis in terra dimittendi peccata: (ait paralytico:) Tibi
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ,) Σοὶ
dico, Surge: & tollens lectulum tuum, vade in domum tuam. Et con-
25 λέγω, Ἔγειραι· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παρα-
festim resurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum
χρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας (ϑ) ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
suam, glorificans Deum. Et stupor cepit omnes, & glorificabant Deum:
26 αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν (ι) ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν,
& repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus inopinata hodiè. Et post hæc ΙΔ'
27 καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Καὶ μετὰ ταῦτα λη β
exiit, & conspexit publicanum nomine Levi, sedentem ad telonium, &
ἐξῆλθε, (κ) καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
ait illi; Sequere me. Et relinquens omnia, surgens secutus est eum.
28 εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
Et fecit convivium magnum Levi ei in domo sua: & erat turba
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην (λ) ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἦν ὄχλος λθ β
publicanorum multa, & aliorum qui erant cum illis discumbentes. Et murmurabant
30 τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον

Scribæ eorum & Pharisæi ad discipulos ejus, dicentes; Quare cum
οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διατί μετὰ
μ β publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis? Et respondens Jesus dixit ad
(μ) τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς 31
illos, Non usum habent sani medico, sed malè habentes. Non
αὐτούς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, (ν) ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ 32
veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Illi autem dixerunt ad
ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς 33
eum; Quare discipuli Joannis jejunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter
αὐτόν, Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως
& ii Pharisæorum: at tui edunt & bibunt? Is verò ait ad ipsos; Num
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ 34
potestis filios thalami, in quo sponsus cum illis est, facere jejunare?
δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
Venient autem dies, & cùm ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν 35
in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos; Quia nemo adjectionem
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα 36
vestimenti novi adjicit in vestimentum vetus: si verò non, & novum scindit, &
ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ
veteri non convenit commissura à novo.
τῷ παλαιῷ οὐ (ξ) συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

MS. A. (ϑ) ἐφ' ὃ (ι) ἅπαντες, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, (κ) καὶ εἶδεν (λ) Λευῒς (μ) τῶν τελωνῶν (ν) ἀλλὰ (ξ) συμφωνήσει τὸ ἀπὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܟܘܢ. *
23 24 ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ. ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ ܗܠܟ. * ܕܬܕܥܘܢ *
ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܕܢܫܒܘܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܩܘܡ
25 ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. * ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܐܙܠ
26 ܠܒܝܬܗ ܟܕ ܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. * ܘܬܗܪܐ ܐܚܕ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ.
27 ܘܐܬܡܠܝܘ ܕܚܠܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܚܙܝܢ ܝܘܡܢܐ ܬܕܡܪܬܐ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ
28 ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܠܘܝ. ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܘܫܒܩ ܟܠ ܡܕܡ
29 ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܠܘܝ ܩܘܒܠܐ ܪܒܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
30 ܕܡܟܣܐ ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. * ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ
31 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ
32 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܬܒܥܐ ܐܣܝܐ ܠܚܠܝܡܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕ ܠܗܘܢ. * ܠܐ ܐܬܝܬ
33 ܠܡܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ. ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
34 ܕܝܘܚܢܢ ܨܝܡܝܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܘܡܨܠܝܢ. ܐܦ ܕܦܪܝܫܐ. ܕܝܠܟ ܕܝܢ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܠܡܥܒܕ
35 ܕܢܨܘܡܘܢ. * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ. ܡܐ ܕܐܫܬܩܠ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘܢ
36 ܒܝܘܡܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܨܪܐ ܪܘܩܥܬܐ ܡܢ ܡܐܢܐ ܚܕܬܐ ܘܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ
ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܨܪܐ ܠܚܕܬܐ. ܘܠܒܠܝܐ ܠܐ ܦܚܡܐ ܪܘܩܥܬܐ ܕܡܢ ܚܕܬܐ.

Jesus verò sciens cogitationes eorum, ait 22
illis; Quid cogitatis in corde vestro?
Utrum facilius est dicere, Remittuntur tibi 23
peccata tua; an dicere, Surge, ambula?
Ut autem cognoscatis Filium hominis po- 24
testatem habere in terra dimittendi pecca-
ta, ait paralytico; Tibi dico, Surge, tolle
lectum tuum, & abi domum tuam. Et sta- 25
tim surrexit coram eis, tulitque lectum su-
um, & abiit domum suam glorificans Deum.
Stupor autem invasit omnes, & glorifica- 26
bant Deum; repletique sunt timore, & in-
quiunt, Sanè vidimus hodiè miranda. Post 27
hæc exiit Jesus, & conspicatus publicanum
nomine Levi, sedentem inter publicanos,
dixit ei; Veni post me. Itaque relinquens 28
omnia, & surgens post eum abiit. Et fecit 29
ei Levi domi suæ epulum opiparum, eratque
cœtus multus publicanorum & aliorum cum
eis accumbentium. Et murmurabant Scri- 30
bæ & Pharisæi, dicebántque discipulis ejus,
Cur cum publicanis & peccatoribus editis
& bibitis? Et respondit Jesus, & ait il- 31
lis; Non requiritur sanis medicus, sed iis
qui variis morbis afflictantur. Non veni 32
ut vocarem justos, sed peccatores ad pœni-
tentiam. Illi autem dicunt ei; Quarè di- 33
scipuli Johannis jejunant perseveranter, &
orant, etiam Pharisæorum: tui verò edunt
& bibunt? Ipse autem dixit eis; Num po- 34
testis efficere ut filii thalami, quandiu spon-
sus cum ipsis est, jejunent? Venient autem 35
dies quum attolletur sponsus ab eis, tunc
jejunabunt illis diebus. Dixitque eis para- 36
bolam; Nemo abscindit frustum è vesti-
mento novo, & immittit in vestem attritam,
ne novum abscindat, & attritæ non compe-
tat frustum quod è recenti *sumptum est.*

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وعيسي انديشهٔ ايشانرا دريافت • اغازكرد وبديشان كفت در دل خود چه مي انديشيد •
23 24 * كدامين آسانترست • كفتن كناهان [تو] عفو شدند • يا كفتن بر خيز وبرو • * تا بدانيد
كه فرزند † ادمي در زمين مسلط است • كه كناهانرا عفو كند • وبدان شل كفت ترا مي
25 كويم بر خيز وتخت خود بر كير وبخانهٔ خود رو • * همانساعت • اشل بپاي خاست • وتخت
26 خود رابكول كرفت ورفت † بكار خود • وخدايرا حمد وستايش مي داد • * وكساني كه انجا حاضر
بودند حيرت اوردند • وخدا را سپاس كفتند • وازنهيب پر شدند ومي كفتند امروز عجب ديديم
27 بيستم مهماني كردن ليوي كه متي خوانده شد مسيح را * بعد ازان
عيسي بدر آمد • وديد سودخوري • نام او ليوي • در ميان سودخوران نشسته • بدو كفت همه
28 چيز رها كن • وبدنبال من بيا • * او هر كار ومهمي كه داشت رها كرد وبا مسيح رفت •
29 * ومسيح را درخانهٔ خود مهماني بزرك كرد • وازسودخوران ومردم ديكر † بسياران † دران
30 مهماني بودند • * نويسندكان • ومعتزلان • دمدمه كردند وكفتند † با شاكردان
او كه چرا با سود خوران • وبا كنه كاران • مي خوريد • ومي اشاميد •

Et Jesus cogitatione eorum intel- 22
lectâ exorsus est, & illis dixit; In
cordibus vestris quid cogitatis?
Utrum facilius est, dicere, Peccata 23
tua remissa sunt; an dicere, Surge
& ambula? Ut sciatis autem quòd 24
Filius hominis in terra potens est
ut peccata remittat: & paralytico
illi dixit; Tibi dico, Surge & le-
ctulum tuum tolle, & in domum
tuam abi. Eâdem horâ paralyticus 25
in pedes surrexit, & lectulum suum
in tergum sustulit, & ad negotium
suum abiit, & Deo laudem & glo-
riam tribuit. Et homines qui illic 26
aderant obstupescebant, ac Deo lau-
des dicebant: & timore impleti
sunt, ac dixerunt; Hodiè miracu-
lum vidimus.

XX. Convivium facit Levi (qui Matthæus dictus est) Christo.

Post hæc Jesus egressus est, & vidit 27
publicanum, cujus nomen Levi, in-
ter publicanos sedentem: et dixit;
Omnia relinque & post me veni. 28
Ille omne opus & negotium grave
quo distinebatur omisit, et cum
Christo ivit. Et Christo domi suæ 29
convivium magnum fecit: et
publicanorum et hominum alio-
rum multi in eo convivio fue-
runt. Scribæ et Pharisæi murmura- 30
bant, et dicebant discipulis ejus;
Quamobrem cum publicanis et
peccatoribus comeditis et bibitis?

Versio VULGATA LATINA.

22 Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad illos; Quid cogi-
23 tatis in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere, Dimittuntur tibi peccata: an di-
24 cere; Surge, & ambula? Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in
terra dimittendi peccata (ait paralytico;) Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum, &
25 vade in domum tuam. Et confestim consurgens coram illis, tulit lectum, in quo ja-
26 cebat; & abiit in domum suam magnificans Deum. Et stupor apprehendit omnes,
& magnificabant Deum. Et repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus mirabilia
27 hodie. Et post hæc exiit, & vidit publicanum nomine Levi, sedentem ad teloni-
28 um, & ait illi; Sequere me. Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit
29 ei convivium magnum Levi in domo sua: & erat turba multa publicanorum, &
30 aliorum, qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant Pharisæi & Scribæ
eorum, dicentes ad discipulos ejus; Quare cum publicanis & peccatoribus man-
ducatis & bibitis? Et respondens Jesus, dixit ad illos; Non egent qui sani sunt 31
medico, sed qui male habent. Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœni- 32
tentiam. At illi dixerunt ad eum; Quare discipuli Joannis jejunant frequenter, 33
& obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem edunt & bi-
bunt? Quibus ipse ait; Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est spon- 34
sus, facere jejunare? Venient autem dies, cum ablatus fuerit ab illis sponsus: 35
tunc jejunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos; Quia 36
nemo commissuram à novo vestimento immittit in vestimentum vetus: alioquin
& novum rumpit, & veteri non convenit commissura à novo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فعلم يسوع فكرهم فاجابهم قايلا لم تفكرون في قلوبكم * 23 ايما اسهل ان اقول مغفورة لك خطاياك
24 او ان اقول قم فامش * لتعلموا ان لابن الانسان سلطانا على الارض ان يغفر الخطايا * وقال
25 للمخلع لك اقول قم واحمل سريرك واذهب الى بيتك * وللوقت قام قدامهم وحمل ما كان
26 راقدا عليه ومضى الى بيته ممجدا الله * فبهت جميعهم ومجدوا الله وامتلوا خوفا وقالوا قد
27 راينا اليوم عجبا * الفصل السابع عشر * وبعد هذا خرج فنظر عشارا اسمه
28 لاوي جالسا بين العشارين فقال له اتبعني * فترك كل شي وتبعه * 29 وصنع له لاوي في بيته
30 وليمة عظيمة * وكان جمع عظيم من العشارين واخرون متكيين معهم * فتذمر الفريسيون
31 والكتبة على تلاميذه قايلين لماذا تاكلون وتشربون مع العشارين والخطاة * اجابهم يسوع
32 قايلا لا يحتاج الاصحاء الى الطبيب لكن المرضى * لم ات لادعوا الصديقين لكن الخطاة الى
33 التوبة * فقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا يكثرون الصوم والطلبة وكذلك اصحاب الفريسيين واما
34 تلاميذك فياكلون ويشربون * فقال لهم يسوع هل تقدرون ان تكلفوا بني العرس ان يصوموا
35 ما دام العرس معهم * ستاتي ايام اذا ارتفع العروس عنهم حينيذ يصومون في تلك الايام
36 * وكان يقول لهم مثلا انه ليس احد ياخذ خرقة من ثوب جديد فيرقع بها ثوبا باليا لئلا
يقطع الجديد البالي * ولا توافق البالي الخرقة الماخوذة من الجديد *

* Cognovitque Jesus cogitationem eorum, 22
& respondit eis, dicens; Quare cogita-
tis in cordibus vestris? Utrum est faci- 23
lius, dicere me, Remissa sunt tibi peccata
tua; an dicere, Surge & ambula? Ut 24
cognoscatis quia filius hominis habet po-
testatem super terram dimittendi pecca-
ta, item dixit paralytico; Tibi dico sur-
ge, & tolle lectum tuum, & vade in do-
mum tuam. Et confestim surrexit coram 25
illis, et tulit id super quo jacebat, et ab-
iit in domum suam glorificans Deum.
Et stupuerunt omnes, et laudaverunt De- 26
um, et repleti sunt timore, et dixerunt;
Vidimus hodie mirum.

Sectio decimaseptima.

Et post hæc exiit et vidit exactorem de- 27
cimarum, cujus nomen Levi, sedentem
inter exactores decimarum, et ait illi;
Sequere me. Et reliquit omnia, et secu- 28
tus est eum. Et fecit ei Levi in domo sua 29
convivium magnum: et erat cœtus
magnus publicanorum, et alii discum-
bentes cum illis. Et murmuraverunt 30
Pharisæi et Scribæ contra discipulos
ejus, dicentes; Quare manducatis et
bibitis cum publicanis et peccatoribus?
Respondit eis Jesus, dicens; Non egent 31
sani medico, sed infirmi. Non veni ut 32
vocarem justos, sed peccatores ad pœni-
tentiam. Dixerunt autem ei, Quare di- 33
scipuli Johannis multiplicant jejunium,
& obsecrationem, et ii similiter qui sunt
Pharisæorum: discipuli autem tui edunt
et bibunt? Dixit eis Jesus; Nunquid 34
potestis compellere filios nuptiarum ad
jejunandum quandiu spon.* cum illis est?
Venient dies cùm auferetur sponsus ab 35
eis, et tunc jejunabunt in illis diebus:
Et dicebat illis similitudinem, Nemo qui- 36
dem accipit assumentum à vestimento
novo, eoque resarcit vestimentum attri-
tum: ne scindat novũ attritũ, neq; coa-
ptetur attrito assumentũ desumptũ à novo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ትሔልዩ፡ እኩየ፡
23 በልብክሙ፡፡ ምንት፡ ይቀልል፡ እምብሂል፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ ኃጢአትከ፡ እምብሂለ፡
24 ተንሥእ፡ ወሑር፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ብውሕ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ይ
ኅድግ፡ ኃጢአተ፡ በዲበ፡ ምድር፡ ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ድዉይ፡ ለከ፡ እብለከ፡ ተንሥእ፡
25 ወንሣእ፡ ዓራትከ፡ ወእቱ፡ ቤተከ፡፡ ወተንሥአ፡ ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ ዘዲቤሁ፡ ይ
26 ሰክብ፡ በቅድሜሆሙ፡ ወአተወ፡ ቤቶ፡ እንዘ፡ ይሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወደንገ
ፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወፈርሁ፡ ብዙኀ፡ ወይቤሉ፡ ርኢነ፡ መ
ንክረ፡ ዮም፡፡

በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፡

27 ወእምዝ፡ ወፅአ፡ እምህየ፡ ርእየ፡ ብእሴ፡ መጸብሐዊ፡ ዘስሙ፡ ሌዊ፡ ይነብር፡ ኀበ፡ መጽ
28 ባሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡፡ ወኀደገ፡ ኵሎ፡ ወተለዎ፡፡ ወተንሥአ፡ ገብረ፡ ሎቱ፡ ሌ
29 ዊ፡ ዓቢየ፡ ምሳሐ፡ በቤቱ፡ ወብዙኃን፡ ሰብእ፡ ምስሌሁ፡ መጸብሓን፡ ወኃጥኣን፡ ወባዕ
30 ዳን፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ረፈቁ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወአንጐርጐሩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡
ላዕሌሁ፡ ወይቤልዎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ለምንት፡ ምስለ፡ መጸብሓን፡ ወኃጥኣን፡ ይበልዕ፡
31 ወይሰቲ፡ ሊቅክሙ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ሕሙማን፡ ይፈ
32 ቅድዎ፡ ለዓቃቤ፡ ሥራይ፡ ወአኮ፡ ጥዑያን፡፡ ኢመጻእኩ፡ እጸውዕ፡ ጻድቃነ፡ አላ፡ ኃ
33 ጥኣነ፡ ለንስሓ፡፡ ወይቤልዎ፡ ለምንት፡ አርዳኢሁ፡ ለዮሐንስ፡ ይጠምቁ፡ ጽፉቀ፡
ይጸውሙ፡ ወጸሎተ፡ ይገብሩ፡ ወከማሁ፡ እለሂ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአርዳኢከሰ፡ እሊአከ፡ ይ
34 በልዑ፡ ወይሰትዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢይክሉ፡ ደቂቀ፡ መርዓዊ፡ ጾመ
35 ፡ እንዘ፡ ሃሎ፡ መርዓዊ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወባሕቱ፡ ይበጽሕ፡ መዋዕል፡ ላመ፡ ይነሥ
36 እዎ፡ ለመርዓዊ፡ እምኔሆሙ፡ ወይእተ፡ አሚረ፡ ይፀውሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምሳሌ፡
አልቦ፡ ዘይጠቅብ፡ ግምደ፡ ድርገሐ፡ ልብስ፡ ውስተ፡ ሠባቲተ፡ ብሉይ፡ ወእማእከሰ፡ ሐ
ዲስ፡ ሠጢጦ፡ ወይልሕቆ፡ ምስለ፡ ብሉይ፡ ኢይዕረ፡፡

Et cognovit Dominus Jesus quid cogitabant, & dixit iis; Quid cogitatis mali in 22
cordibus vestris? Quid facilius est, utrum dicere, Remittitur tibi peccatum tuũ; 23
an dicere, Surge, & ambula? Ut sciatis quòd filius hominis potestatem habet re- 24
mittere peccata super terram, & dixit huic infirmo; Tibi dico; Surge, & tolle le-
ctum tuum, & proficiscere domum tuam. Et surrexit statim, & sustulit lectum 25
suum super quem jacuerat in conspectu illorum, & profect⁹ est domum suam, glo-
rificans Deum. Et obstupuerunt omnes: & gratias egerunt Deo; & metuerunt 26
multùm, & dixerunt; Vidimus mirabile hodie.

De Levi publicano.

Et exiens illinc, vidit hominem publicanum cujus nomen Levi, sedentem ad te- 27
lonium, & dixit ei; Sequere me. Et reliquit omnia, & sequutus est eum: 28
Et surgens fecit ei Levi magnum convivium in domo sua: & multi populi cum 29
illo *erant*, publicani, & peccatores, & alii multi discumbentes cum illo. Et mur- 30
murabant Scribæ & Pharisæi adversùs eum, & dicebant discipulis ejus; Quarè
cum publicanis & peccatoribus edit & bibit Magister vester? Et respondit Do- 31
minus Jesus, & dixit iis; Infirmi egent medico, & non sani. Non veni vocare 32
justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Et dixerunt ei; Quarè discipuli Johan- 33
nis baptizant frequenter, jejunant, & orationes faciunt, similiter etiam *discipuli*
Pharisæorum: verùm discipuli tui edunt & bibunt? Et dixit iis Dominus Je- 34
sus; Non possunt filii sponsi jejunare, dum adest sponsus cum illis. Sed veniet 35
tempus, quum tollent sponsum ab eis, & isto die jejunabunt. Et loquutus est 36
iis parabolicè; Nemo assuit panniculum novi vestimenti scissuræ veteris: alio-
quin, recens findit illud, & adjunctum veteri non convenit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * عيسي جواب داد وبديشان كفت تن درستانرا حاجت بزشك نيست الا ايشانرا كه سخت
32 رنجورانند * نيامدم كه صديقانرا بخوانم الا كناه كارانرا براي توبت * 33 ايشان كفتند
چرا شاكردان يحيي هميشه روزه مي دارند ونماز مي كزارند واران معتزلان نيز واران
34 تو مي خورند ومي اشامند * بديشان كفت فرزندان عروسي چندانك داماد با ايشان
35 باشد نتوانند روزه داشتن * روزها بيايد كه داماد از ايشان بر داشته شود انكه دران
روزها روزه دارند بيست يك اميختن دين نو با دين كهن
36 * واين مثل بديشان كفت كسي نبرد از جامه ژنده وكهنه وبر جامهٔ نو دوزد نبادا در
اخر نو كهن را كشد وپارهٔ كه نو باشد كهن را سود ندارد

Jesus responsum dedit, & illis di- 31
xit; Corpore sanis opus medico non
est, sed iis qui graviter ægrotant.
Non veni ut justos vocarem, sed pec- 32
catores ad resipiscentiam. Illi di- 33
xerunt; Quare discipuli Johannis
jugiter jejunium celebrant, & pre-
ces peragunt, & Pharisæorum et-
iam: tui autem comedunt & bi-
bunt. Illis dixit; Filii thalami, 34
quamdiu sponsus cum eis fuerit, non
possunt jejunare. Dies venient, 35
quando sponsus ab eis tolletur, tunc
in illis diebus jejunium habebunt.

XXI. Mixtio religionis novæ cum religione veteri.

Et hanc parabolam illis dixit; Ne- 36
mo exscindit pannum ex veste de-
trita & veteri, & in vestimentum
novum insuit; ne tandem novum
vetus trahat, & pars illa quæ no-
va fuerit, veteri nihil prosit.

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ'Ν ΚΕΦ. ΙΕ'.

Et nemo *conjicit* vinum novum in utres veteres: *si autem non*, rumpet novum vinum
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος
utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in
38 τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos *injiciendum*, & utraque conservantur. Et nemo bibens vetus,
39 ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιόν,
statim vult novum: dicit enim, Vetus *utilius* est.
εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

CAP. VI. ϛ'.

Factum est autem in Sabbato secundo primo, *transire* *ipsum* per sata:
1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν (α) διὰ τῶν σπορίμων· μα β
& vellebant discipuli ejus spicas, & manducabant, confricantes manibus. Quidam
2 καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς
autem Pharisæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet *facere* in Sabbatis?
δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
Et respondens ad eos dixit Jesus; Nec hoc legistis quod fecit David,
3 Καὶ (β) ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβίδ,
cùm esurisset ipse, & cum *ipso existentes*: Quomodò intravit in domum Dei,
4 ὁπότε ἐπείνασεν αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες· Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
& panes propositionis sumpsit, & manducavit, & dedit *&* his cum ipso, quos non
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ
licet manducare *si non solos Sacerdotes*? Et dicebat illis; Quia Dominus est filius
ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς 5
hominis *&* Sabbati. Factum est autem & in alio Sabbato *intrare ipsum* in
ΙΕ' μβ β τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς 6
synagogam, & *docere*: Et erat ibi homo, & manus ejus dextera erat
τὴν συναγωγήν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν
arida. Observabant autem *eum* Scribæ & Pharisæi, si in Sabbato
ξηρά. (γ) Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ 7
curaret: ut invenirent *accusationem ipsius*: Ipse verò sciebat ratio-
(δ) θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ· Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο- 8
cinationes eorum: & ait homini aridam *habenti* manum; Surge, & sta in
γισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ (ε) ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς μα β
medium. *Is autem surgens stetit.* Ait *ergò* Jesus ad illos; *Interrogabo vos*,
τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς, 9
quid licet Sabbatis benefacere, an *malefacere*? animam *servare*, an perdere?
τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι;
Et *circumspiciens omnes eos*, dixit homini; Extende manum tuam.
Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, (ζ) εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. 10
Is autem fecit ita. Et restituta est manus ejus *sana ut altera*. Ipsi
Ὁ δὲ (η) ἐποίησεν οὕτω. καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ 11
autem repleti sunt *amentiâ*: & colloquebantur ad invicem, quidnam facerent Jesu.
δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς (θ) ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

MS.A. Κεφ. ϛ'. (α) διὰ σπορίμων. (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐδὲ (γ) Παρετηροῦντο δὲ οἱ (δ) θεραπεύει, ἵνα (ε) τὴν ξηρὰν (ζ) εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον (η) ἐποίησεν· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς (θ) ἀλλήλους, λέγοντες, τί ἂν ποιήσειαν τῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܨܪܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ
37 ܙܩܐ. ܘܗܘ ܚܡܪܐ ܢܬܐܫܕ. ܘܙܩܐ ܢܐܒܕܘܢ. * ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ
38 ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ ܪܡܝܢ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ. * ܘܠܐ ܐܢܫ
39 ܫܬܐ ܚܡܪܐ ܥܬܝܩܐ ܘܡܚܕܐ ܨܒܐ ܚܕܬܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ ܥܬܝܩܐ ܒܣܝܡ.

Et nemo injicit vinum recens in utres detritos, alioquin disrumpit vinum recens utres, ipsumque vinum effunditur, & utres pereunt. Sed vinum recens in utres novos injiciunt, & ambo conservantur. Nemóque bibit vinum vetus, & statim petit novum: dicit enim, Vetus est suavius. 37 38 39

* ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ * ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܡܘ * ܩܠܐ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܫܒܬܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܝܫܘܥ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܬܠܫܝܢ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܒܠܐ.
2 ܘܦܪܟܝܢ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܟܠܝܢ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
3 ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦܠܐ
4 ܗܕܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ ܗܘ ܘܕܥܡܗ. * ܕܥܠ ܠܒܝܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܐ ܢܣܒ ܐܟܠ. ܘܝܗܒ ܠܕܥܡܗ ܗܘܘ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ
5 ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܪܗ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
6 * ܘܗܘܐ ܒܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܕܗ
7 ܕܝܡܝܢܐ ܝܒܝܫܐ ܗܘܬ. * ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܐܢ ܡܐܣܐ ܒܫܒܬܐ.
8 ܕܢܫܟܚܘܢ ܠܡܐܟܠ ܩܪܨܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ
9 ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܬܐ ܠܡܨܥܬܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܫܐܠܟܘܢ ܡܢܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ. ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ.
10 * ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ.
11 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ.

Matutinis feriâ III hebdom. V. Jejunii. 16.

CAP. VI.

FActum est autem sabbatho quum ambularet Jesus per sata, ut discipuli ejus vellerent spicas, confricarentque manibus suis, atque comederent. Quidam autem ex Pharisæis dicunt eis, Cur facitis quod sabbatho illicitum est factu? Respondet Jesus, & ait illis; Ne hoc quidem legistis quod fecit David cùm esuriret ipse, & ii qui cum eo erant? Quòd introierit in ædem Dei, & panem mensæ Domini sumpserit, ederit, dederitque iis qui secum erant: quem non licebat comedere, nisi sacerdotibus tantùm? Et subdit eis, Quin & Dominus est sabbathi Filius hominis. Factum est autem alio sabbatho ut ingrederetur in synagogam, doceretque. Erat autem ibi homo, cujus manus dextera arida erat. Et Scribæ & Pharisæi observabant eum, an ipsum curaret sabbatho, ut possent caluminiari eum. Ipse verò, qui cognoscebat cogitationes eorum, dixit homini illi, cujus manus erat arida; Surge, prodi in medium synagogæ. Quumque venisset, staretque, Ait illis Jesus; Interrogabo vos, Quid licet sabbatho facere? bonum, an malum? animam servare, an perdere? Et intuitus est eos omnes, & dixit ei; Extende manum tuam. Extenditque, & restituta est manus ejus sicut socia ipsius. Illi verò repleti sunt invidiâ, & colloquebantur unus cum alio, quid facerent ipsi Jesu.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وکسي مي نو را در خيکها ريهيك وکهن شك نريزد نبادا مي نو خيکهاء کهن را سوراخ
37 کند ومي ريخته کردد وخيکها کم شود * الا مي نو را در خيکهاء نو نهند تا هر دو نکاه
38 داشته شود * وکسي مي کهن را بخورد وانکه نو را نخواهد الا بکويد کهن خوشترست
39

بيست دوم
انجا که شاکردان خوشهء کندم مي خوردند

1 * در روز شنبه عيسي ميان کشتزارها مي کرديد شاکردان او خوشهء کندم را بدست مي
2 ماليدند ومي خوردند * کساني از معتزلان بديشان کفتند چرا در روز شنبه چيز مي
3 کنيد که واجب نيست * عيسي بديشان جواب داد وکفت نخوانده ايد که وقتي که داود
4 کرسنه شد چه کرد وايشان که با وي بودند * چون در خانهء خدا در آمد * وان خوان
خداي را ستد * وخورد * وبديشان نيز که با وي بودند * داد * واجب نباشد * که کسي
5 انرا بخورد * مکر کوهينان تنها * * وبديشان کفت * خداوند شنبه فرزند ادميست *

بيست سوم
درست کردن مسيح دست خشك را

* و روز شنبه ديکر در انجمن در رفت * وتعليم مي داد * ودران جمع مردي بود * که دست
6

Nec quisquam vinum novū in utres infirmos & inveteratos infundit ne vinum novum utres vetere disrumpat, & vinum effundatur & utres pereant. Sed vinum novum in utres novos indunt, ut utraque conserventur. Nequ quisquam vinum vetus bibit, & continuò novum vult: sed dicit, Vetus gratius est. 37 38 39

XXII. Ubi discipuli spicas frumenti comedebant.

C A P. VI.

DIe sabbathi Jesus per sata ambulabat: discipuli autem ejus spicas tritici manibus confricabant, & edebant. Quidam è Pharisæis illis dicebant; Quare in die sabbathi rem facitis, quam non oportet? Jesus illis responsum dedit, & dixit; Nónne legistis, quo tempore David esuriret, quid fecerit, & illi qui cum ipso erant? Quomodò in domum Dei ingressus est, & panem mensæ Dei cepit & comedit, & illis etiam qui cum ipso erant dedit; quem non oportebat quenquam comedere, nisi sacerdotes solos. Et illis dixit, Dominus sabbathi filius hominis est.

XXIII. Sanat Christus manum aridam.

Et die sabbathi alio in synagogam ingressus est, & docuit: & in illo cœtu vir erat, cujus manus

Versio VULGATA LATINA.

Et nemo mittit vinum novum in utres veteres : alioquin rumpet vinum novum utres, & ipsum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in utres novos mittendum est, & utraque conservantur. Et nemo bibens vetus, statim vult novum : dicit enim ; Vetus melius est.

C A P. VI.

FActum est autem in sabbato secundo, primo, cùm transiret per sata, vellebant discipuli ejus spicas, & manducabant confricantes manibus. Quidam autem Pharisæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet in sabbatis? Et respondens Jesus ad eos, dixit ; Nec hoc legistis quod fecit David, cùm esurisset ipse, & qui cum illo erant : Quomodò intravit in domum Dei, & panes propositionis sumpsit, & manducavit, & dedit his qui cum ipso erant : quos non licet manducare nisi tantùm sacerdotibus? Et dicebat illis ; Quia Dominus est Filius hominis, etiam sabbati. 5
Factum est autem & in alio sabbato, ut intraret in synagogam, & doceret. Et erat 6
ibi homo, & manus ejus dextra erat arida. Observabant autem Scribæ, & Pha- 7
risæi, si in sabbato curaret : ut invenirent undè accusarent eum. Ipse verò sciebat 8
cogitationes eorum : & ait homini, qui habebat manum aridam ; Surge, & sta in
medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos Jesus ; Interrogo vos, si licet sab- 9
batis benefacere, an malè ; animam salvam facere, an perdere? Et circumspectis 10
omnibus dixit homini ; Extende manum tuam. Et extendit : & restituta est manus ejus.
Ipsi autē repleti sunt insipientiâ, et colloquebantur ad invicē, quidnā facerent Jesu. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وليس احد يجعل خمرا جديده في زقاق قدم الا تشق الخمر الجديده الزقاق وهراق هي
وتهلك الزقاق * لكن يجعل خمر جديده في زقاق جدد فيحفظان جميعا * وما من احد
يشرب قديما ويحب الجديده * لانه يقول ان القديم اطيب *
* الفصل الثامن عشر * وكان في السبت جايزا بين الزروع وكان تلاميذه يقطفون
السنبل ويفركونه بايديهم وياكلونه * فقال لهم قوم من الفريسيين لماذا تفعلون ما لا يحل ان
يفعل في السبوت * فاجابهم يسوع قايلا اما قراتم ما فعل داود اذ جاع هو والذين معه * كيف
دخل بيت الله واخذ خبز التقدمة واكله واعطي الذين معه ذلك الذي لا يحل ان ياكله
الا الكهنة فقط * ثم قال لهم ان رب السبت هو ابن الانسان * الفصل التاسع عشر *
6 * وكان في سبت اخر وقد دخل الي مجمعهم وكان يعلم * وكان هناك انسان يده اليمني يابسه
7 * وكان الكتبة والفريسيون يترصدونه هل يبريه في السبت ليجدوا ما يعرفونه * فاما هو فكان
8 عالما بافكارهم * فقال للرجل الذي يده يابسه قم فقف في الوسط فقام ووقف * وقال لهم يسوع اسالكم
9 ماذا يحل ان يعمل في السبت اخير ام شر انفس تخلص ام تهلك وسكتوا * فنظر الي جميعهم
10 بغضب وقال للانسان ابسط يدك فمدها فصحت مثل الاخري * فامتلوا جهلا وقال بعضهم
11 لبعض ماذا نصنع بيسوع *

Et nemo ponit vinum novum in utres veteres, ut ne rumpat vinum novum utres, & effundatur ipsum, & pereant utres: Sed ponitur vinum novum in utres novos, & conservantur simul. Et nemo bibit vetus, et optat novum. Dicit enim, quòd vetus est suavius. 37 38 39

Sectio decimaoctava.

CAP. VI.

ET erat in sabbatho transiens inter semina, et discipuli ejus secabant spicas, et confricabant manibus suis, & comedebant eas. Dixerunt autem eis quidam ex Pharisæis, Quare facitis quod non licet fieri in sabbathis? Respondit eis Jesus, dicens ; An non legistis quod fecit David cùm esurisset ipse & qui cum illo erant? Quomodo intraverit domum Dei, & sumpserit panem oblationis, et manducaverit illum, ac dederit his qui cum ipso erant id quod non licet manducare, nisi sacerdotibus tantùm? Deinde dixit illis, Certè Dominus sabbathi est filius hominis.

Sectio decima nona.

Et factum est in sabbatho alio, & introivit in synagogam eorum, & docebat. 6
Et erat ibi homo, cujus manus dextera erat arida. Et Scribæ, atque Pharisæi 7
cavillosè observabant eum, an sanaret illum in sabbatho : ut invenirent id quo accusarent eum. At verò ipse sciebat 8
cogitationes eorum : & ait homini arido manu; Surge, & sta in medio: et surrexit, ac stetit. Et dixit illis Jesus ; Peto à 9
vobis, quid licet fieri in sabbatho? bonúmne, an malum? animam salvari, an perdi? et tacuerunt. Et intuitus est in 10
omnes cum ira, et dixit homini, Extende manū tuā. Et extendit illā, et sanata est manus ejus sicut altera. Et repleti sunt 11
amentiâ, et dixit alter ad alterū, Quid faciemus de Jesu?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወአልቦ፡ ዘይወዲ፡ ወይነ፡ ሐዲሰ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ብሉይ፡ ወእማእኮ፡ ያንቅዖ፡ ወወይኑ
38 ሂ፡ ይትከዐው፡ ወዝቁሂ፡ ይትሐጐል፡፡ ወለወይንሰ፡ ሐዲስ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ሐዲስ፡ ይ
39 ወድይዎ፡ ወይትዓቀቡ፡ በበይናቲሆሙ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይሰቲ፡ ክሬማ፡ እንዘ፡ ይፈቅድ፡ ጽ
ዑፈ፡ እስመ፡ ኮሬማ፡ ይኄይስ፡፡
በሰንበት፡ ወትረ፡፡
1 2 ወእምዝ፡ ኃለፈ፡ ወፈረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሰንበት፡ እንተ፡ ገራውሀ፡ ወመሐዉ፡
2 ሠዊተ፡ አርዳኢሁ፡ ወሐሠዩ፡ በእደዊሆሙ፡ ወበልዑ፡፡ ወይቤልዎሙ፡ ፈሪሳውያን፡ ም
3 ንትኑ፡ ትገብሩ፡ ዘኢይከውን፡ ገቢረ፡ በሰንበት፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወ
ይቤሎሙ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ዘገብረ፡ ዳዊት፡ ሶበ፡ ርኅበ፡ ውእቱሂ፡ ወእለ፡ ምስሌሁ፡፡
4 ዘከመ፡ ቦአ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ ወበልዐ፡ ኅብስተ፡ ዘይሠርዑ፡ ውእቱኒ፡ ወወሀቦሙ፡
5 ለእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ዘኢይከውኖሙ፡ ለበሊዕ፡ ዘእንበለ፡ ለካህናት፡ ለባሕቲቶሙ፡፡ ወ
ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ውእቱ፡ ለሰንበት፡ ወልእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡

በእንተ ፡ ዘየብስት ፡ እዴሁ፡፡

6 ወእምዝ፡ በካልእተ፡ ሰንበት፡ ቦአ፡ ወመሀሮሙ፡ በምኵራብ፡ ወሀሎ፡ ብእሲ፡ ዘይብስ
7 ት፡ እዴሁ፡ እንተ፡ የማን፡፡ ወይትዓቀብዎ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ለእመ፡ ይፈውስ
8 ሶ፡ በሰንበት፡ ከመ፡ ይርከቡ፡ በዘ፡ ያስተዋድይዎ፡፡ ወውእቱሰ፡ ያእምር፡ ዘይሔልዩ፡፡
ወይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘይብስት ፡ እዴሁ ፡ ተንሥእ ፡ ወቁም ፡ ማእከለ ፡ ወ
9 ተንሥአ ፡ ወቆመ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እሴአለክሙ ፡ ዘይከው
ን፡ በሰንበት፡ ገቢረ፡ ሠናይኑ፡ አው፡ ገቢረ፡ እኩይኑ፡ ነፍስ ፡ አሕይዎኑ ፡ ወሚመ ፡ ቀ
10 ቲሎኑ፡፡ ወነጸሮ፡ ኵሎሙ ፡ በመዐት ፡ ይቤሎ ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ስፋሕ፡ እደከ፡
11 ወሰፍሐ ፡ ወሐይወት ፡ እዴሁ ፡ ሶቤሃ፡ ከመ፡ ካልእታ፡፡ ወእሙንቱሰ፡ ፈድፋደ፡ ይ
እብዱ፡ ወተማከሩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ዘከመ፡ ይሬስይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡

Et nemo injicit vinum novum in utrem veterem : alioquin, disrumpet eum, & 37
vinum effundetur, & uter peribit. Sed vinum novum in utrem novum injici- 38
unt, & conservantur inter se. Et nemo bibens *vinum* purum desiderat posteà 39
expressum : quoniam purum præstantius est.

CAP. VI. *Vespere sabbati.*

ET tunc iterum transivit Dominus Jesus in sabbatho per sata : & vulserunt 1
spicas discipuli ejus, & confricârunt in manibus suis, & comederunt. Et dixerunt 2
iis Pharisæi, Quid faciunt quod non licet facere in sabbatho? Et respondit Do- 3
minus Jesus, & dixit iis ; Nónne legistis quod fecit David, quum esuriret ipse, &
qui cum illo *erant* : Quomodò introierit domum Dei, & ederit panes ordinatos 4
ipse, & dederit illis qui cum illo *erant*, quos non licet edere nisi sacerdotibus so-
lis? Et dixit iis ; Dominus est sabbathi, & filii hominis. 5

De arefacta manu.

Et tunc in alio sabbatho introiit, & docuit eos in synagoga, & fuit homo cujus 6
arida fuit manus *ejus* dextera. Et observabant eum Scribæ & Pharisæi si sanatu- 7
rus esset illum in sabbatho : ut invenirent in quo accusarent eum. Et ipse scie- 8
bat quid cogitabant : & dixit isti homini cujus arida erat manus ejus ; Surge, &
sta medio : et surrexit, & stetit. Et dixit iis Dominus Jesus ; Interrogabo vos, 9
Quid licet in sabbatho, facere bonum, aut facere malum? animam servare, aut
occidere? Et circumspiciens omnes illos in indignatione, dixit isti homini ; Ex- 10
tende manum tuam. Et extendit, & viva facta fuit manus ejus confestim sicut al-
tera. Et illi magis insaniverunt : & consilium inierunt inter se, quomodò fa- 11
cerent Domino Jesu.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 راست او خشك بود * ونويسندكان ومعتزلان اورا نكاه مي داشتند * مكر مسيح اورا در شنبه
8 خوش كند * وايشان بروي نكته كيرند * عيسي انديشه ايشانرا در يافت * واشارت بدان
مرد دست خشك كرد * وكفت درميان جماعت بيا او بيامد * وبايستاد * عيسي بديشان
9 كفت ازشما سخن مي پرسم * كه اميني واجب است كه در شنبه كنند نيك يا بد
10 وجانرا زنده كنند يا كم كنند * ودر همكان نكه كرد * وبدو كفت * دست خود را دراز كن
11 او دست دراز كرد * درست وبا سلامت همچو دست ديكر * معتزلان از حسودي وبدي پر
شدند * وبا يكديكر مي كفتند با عيسي چه چاره كنيم

dextra arida erat. Et scribæ & Pharisæi illum observabant, num Christus eum in sabbatho sanaret; illi autem in eum aliquid captabant. 7
Jesus cogitationem eorum intellexit, & homini illi manu aridâ innuens dixit ; In medium cœtum veni : ille venit & stetit. 8
Jesus illis dixit ; A vobis verbum rogabo, utrum oporteat in sabbatho facere, bonum an malum ; animam in vita servare, an perdere? 9
Et omnes intuitus est, & illi dixit ; Manum tuam protende : ille manum protendit, integram & sanam instar manûs alterius. 10
Pharisæi invidiâ & malitiâ impleti sunt, & alter alteri dicebant ; Cum Jesu quâ ratione agemus? 11

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Ιϛʹ. ΙΖʹ.

Factum est autem in diebus illis, exiit in montem orare, &
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, (ι) ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ
erat pernoctans in oratione Dei. Et cùm factus esset dies, ad-
13 ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσ-
vocavit discipulos suos: & eligens ex ipsis duodecim, quos & Apostolos
εφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ Ἀποστόλους
nominavit: (Simonem, quem & nominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum
14 ὠνόμασε· (Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον
& Joannem, Philippum & Bartholomæum, Matthæum & Thomam, Jacobum
15 καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον
Alphæi, & Simonem vocatum Zeloten, Judam Jacobi, & Judam
16 τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν
Iscariotem, qui & fuit proditor:) Et descendens cum illis, stetit in loco
17 Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·) Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου
campestri: & turba discipulorum ejus, & multitudo copiosa plebis ab omni Judæa,
πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας,
& Hierusalem, & maritimâ Tyri & Sidonis, Qui venerant audire eum, &
18 καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, Οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
sanari à languoribus suis, & vexati à spiritibus immundis:
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ (κ) ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων·
& curabantur. Et omnis turba quærebat tangere eum: quia virtus de
19 καὶ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ'
illo exibat, & sanabat omnes. Et ipse elevans oculos suos in
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς
discipulos suos, dicebat; Beati pauperes: quia vestrum est regnum
20 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
Dei. Beati esurientes nunc: quia saturabimini. Beati
21 τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι
flentes nunc: quia ridebitis. Beati eritis, cùm oderint vos
οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς
homines, & cùm separaverint vos, & exprobaverint, & ejecerint nomen
22 οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα
vestrum tanquam malum, propter filium hominis. Gaudete in illa die
ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (λ) Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
& exultate: ecce enim merces vestra multa in cœlo: secundùm hæc enim
23 καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ
faciebant Prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus:
ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις·
quia habetis consolationem vestram. Væ vobis impleti: quia esurietis.
24 ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε.
Væ vobis ridentes nunc: quia lugebitis & flebitis.
25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

MS.A. (ι) ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς (κ) ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. (λ) Χάρητε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Apostolorum & Martyrum. 17.
Factum est autem in diebus illis, ut exiret Jesus in montem, precandi gratiâ: illicque pernoctavit in oratione. Et quum illuxisset, advocavit discipulos suos, & selegit ex eis duodecim, quos Apostolos nominavit: Simonem illum, quem nominavit Petrum, & Andream fratrem ejus: & Jacobum, & Johannem, & Philippum, & Bartholomæum: Et Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, & Simonem, qui vocatur Zelotes: Et Judam filium Jacobi, & Judam Iscariotem, illum qui fuit proditor. Et descendit cum eis Jesus, stetitque in planitie: & cœtus multus discipulorum ejus, & multitudo turbæ populi ex tota Judæa, & ex Jerusalem, & ex ora maritima Tyri & Sidonis; Qui venerant ut audirent sermonem ejus, & sanarentur à morbis suis. Et ii, qui vexabantur à spiritibus immundis, etiam sanabantur. Totáque turba quærebat ad eum accedere: virtus enim prodibat ex eo, omnesque sanabat.

Feriâ VI. hebdomadis IV. Jejunii. 18.
Et sublatis oculis suis ad discipulos suos, ait: O vos beati pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei. O vos beati qui nunc esuritis, quippe qui saturabimini. O vos beati, qui nunc fletis, quippe qui ridebitis. O vos beati quum oderint vos homines, & separaverint vos, vobisque conviciati fuerint, & ejecerint nomen vestrum tanquam improbum propter Filium hominis. Gaudete in illo die & exultate, quoniá merces vestra aucta est in cœlis: sic enim faciebant patres eorũ prophetis. Sed væ vobis divitibus, quoniam recepistis consolationem vestram. Væ vobis O saturi, quoniam esurietis. Væ vobis nunc ridentibus, quoniam flebitis, & lugebitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيست چهار   ذكر نام شاكردان مسيح دوازده

12 *ودران روزها عيسي † بالاي كوه رفت • از بهر نماز • وانجا معتكف شده بود • براي نماز • *وقت
13 صباح شاكردان خود را خواند • وازايشان † دوازده را بر كزيد • آنان كه نام † ايشانرا رسولان
14 خواند • *اول شمعون كه نامش صفا نهاد • واندراوس برادر او • ويعقوب • ويوحنا • وبرتلمي
15 وفيليبوس • *ومتي • وتوما • ويعقوب پسر حلفي • وشمعون كه غيورا خوانده شد يعني با رشك •
16 *ويهودا يعقوب • ويهوداي سخريوطا † سپارنده • *عيسي با ايشان فرود آمد • ودر دشت † بايستاد •
17 وجماعت بسيار از شاكردان • وديكران • كه از يهود • واورشليم † وازساحل دريا • وصور وصيدا •
18 امده بودند • تا سخنان † او بشنوند • واز رنجها † خود خوش شوند • *وآنان كه ازجان پليد †
19 رحمت مي كشيدند • وخوش مي شدند • *وهمه جماعت مي خواستند • كه نزديك او †
بيايند • سبب آنك قوت ونيرو ازو بدر مي آمد • وهمكنانرا خوش مي كرد

بيست پنج   تعليم دادن مسيح شاكردانرا

20 *انكه مسيح بدو چشم نظر بر شاكردان كرد • وكفت خنك شما † مسكينان • كه ملكوت خدا ازان شماست •

XXIV. Recensio nominum discipulorum Christi duodecim.

Et in illis diebus Jesus in montem ascendit ad orandum; & illic immoratus est orationi. Tempore matutino discipulos suos vocavit, & ex illis duodecim elegit, quos nomine Apostolorum vocavit. Primum Simeonem, cui nomen Cepham indidit, & Andream fratrem ejus, & Jacobum, & Johannem, & Bartholomæum & Philippum: Et Matthæum & Thomam & Jacobum filium Alphæi, & Simeonem, qui Zelotes dictus est, i.e. cum zelo vivens. Et Judam Jacobi, & Judam Iscariotem proditorē. Jesus cum illis descendit, et in planitie stetit: et turba multa discipulorum, et aliorum, qui ex Judæa et Hierosolyma, et à littore maris, et Tyro et Sidone, venerant ut audirent sermones ejus, et ab ægritudinibus suis sanarentur. Et ii qui à spiritu impuro affligebantur: et sanati sunt. Et omnis turba quærebant, ut ad eum accederent: eâ de causâ quòd potentia et virtus ab eo exiret, et omnes sanaret.

XXV. Docet Christus discipulos.

Tunc Christus oculis intuitus discipulos, et dixit; Beati vos pauperes: quia regnum Dei vestrum est.

Versio VULGATA LATINA.

12 Factum est autem in illis diebus, exiit in montem orare, & erat pernoctans
13 in oratione Dei. Et cùm dies factus esset, vocavit discipulos suos: & ele-
14 git duodecim ex ipsis (quos & Apostolos nominavit) Simonem, quem
cognominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum, & Johannem,
15 Philippum, & Bartholomæum, Matthæum, & Thomam, Jacobum Alphæi,
16 & Simonem, qui vocatur Zelotes, Et Judam Jacobi, & Judam Iscariotem,
17 qui fuit proditor. Et descendens cum illis, stetit in loco campestri, & tur-
ba discipulorum ejus, & multitudo copiosa plebis ab omni Judæa, & Jeru-
18 salem, & Maritima, & Tyri, & Sidonis, Qui venerant ut audirent eum,
& sanarentur à languoribus suis. Et qui vexabantur à spiritibus immundis,
curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exi- 19
bat, & sanabat omnes. Et ipse elevatis oculis in discipulos suos, dicebat; 20
Beati pauperes: quia vestrum est regnum Dei. Beati, qui nunc esuritis: 21
quia saturabimini. Beati, qui nunc fletis: quia ridebitis. Beati eritis cùm 22
vos oderint homines, & cùm separaverint vos, & exprobraverint, & ejece-
rint nomen vestrum tanquam malum, propter Filium hominis. Gaudete in 23
illa die, & exultate: ecce enim merces vestra multa est in cœlo: secundùm
hæc enim faciebant prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus, 24
quia habetis consolationem vestram. Væ vobis qui saturati estis: quia esuri- 25
etis. Væ vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis & flebitis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل العشرون •
12 * وكان في تلك الايام قد خرج ليصلي على الجبل وكان
13 ساهرا في صلاة الله * فلما كان النهار دعا تلاميذه واختار منهم اثني عشر اوليك الذين سماهم
14 رسلا * هم سمعان الذي سماه الصخر • واندراوس اخوه • ويعقوب * ويوحنا اخوه • وفيلبس
15 وبرتولوماوس * ومتي • وتوما • ويعقوب بن حلفا • وسمعان المدعو الغيور * ويهودا بن يعقوب • ويهودا
16
17 الاسخريوطي الذي صار مسلما * ثم نزل معهم ووقف في موضع مرج مع جمع تلاميذه
18 وكثيرين من الشعب • ومن جميع اليهودية ويروسليم وساحل صور وصيدا * الموافين ليسمعوا
19 منه ويشفيهم من امراضهم • والذين كانوا معذبين من الارواح النجسة كان يبريهم * وكان
20 الجمع يطلبون ان يلمسوه لان قوة كانت تخرج منه وتبري جميعهم * فرفع عينيه الى
21 تلاميذه وقال لهم طوباكم ايها المساكين بالروح فان لكم ملكوت الله * طوباكم ايها الجياع
22 الان فانكم ستشبعون * طوباكم ايها الباكون الان فانكم ستضحكون * طوباكم اذا ابغضكم
23 الناس وطردوكم وعيروكم واخرجوا اسماءكم مثل الاشرار من اجل ابن الانسان * افرحوا في ذلك
24 اليوم وتهللوا فان اجركم عظيم في السماء • هكذا ايضا كان اباوهم يصنعون بالانبياء * لكن
25 الويل لكم ايها الاغنياء • فانكم قد اخذتم عزاكم * الويل لكم ايها الشباع الان فانكم
ستجوعون • الويل لكم ايها الضاحكون الان فانكم ستبكون وتحزنون *

Sectio vigesima.

Et factum est in illis diebus, exiit ad 12
orandum supra montem, & erat vigilans
in oratione Dei. Et cùm factus esset di- 13
es, vocavit discipulos suos, & elegit ex
eis duodecim illos quos nominavit Apo-
stolos. Et sunt, Simon, quem vocavit 14
Petram, & Andreas frater ejus, & Ja-
cobus, & Johannes frater ejus, & Phi-
lippus, et Bartholomæus, Et Matthæus, 15
et Thomas, et Jacobus filius Halphæi,
et Simon vocatus Zelotes, Et Judas fi- 16
lius Jacobi, et Judas Iscariotes, qui se
fecit proditorem. Deindè descendit cum 17
eis, et stetit in loco prati cum cœtu disci-
pulorum suorum, et multis de populo, et
ex tota Judæa, et Jerusalem, et mari-
timis Tyri, et Sydonis, Venientibus ut 18
audirent ab eo, et sanaret eos ab infirmi-
tatibus eorum: et qui erant vexati à
spiritibus immundis, curabat eos. Et 19
turba quærebat tangere eum, quia virtus
exibat de illo, et sanabat omnes. Et 20
elevavit oculos suos in discipulos suos,
et dixit eis; Beatos vos ô pauperes in
spiritu, quoniam vestrum est regnum
Dei. Beati vos ô esurientes nunc; quo- 21
niam vos saturabimini. Beati vos ô
flentes nunc, quoniam ridebitis. Bea- 22
ti vos cùm oderint homines, et perse-
cuti fuerint vos, et contumeliis affe-
cerint vos, et produxerint nomina ve-
stra tanquam improborum, propter fi-
lium hominis. Gaudete in illa die, 23
et exultate, quoniam merces vestra
magna est in cælo. Sic etiam patres
eorum faciebant prophetis. Verùm væ 24
vobis ô divites: quia jam recepistis
consolationem vestram. Væ vobis ô
saturi nunc, quia vos esurietis. Væ 25
vobis, ô ridentes nunc; quia vos
flebitis, et tristabimini.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወእምዝ: ኮነ: በውእቱ: መዋዕል: ዓርገ: ውስተ: ደብር: ይጸሊ: ወያሰሊ: በጸሎት:
ኀበ: እግዚአብሔር::=: በእንተ: ዘከመ: አዘዞሙ: ለሐዋርያት:=:
13 ወጸቢሖ: ጸውዖሙ: ለአርድኢሁ: ወሀረየ: ዐሠርተ: ወክልኤተ: እምኔሆሙ: ወሰመዮ
14 ሙ: ሐዋርያተ:=: ስምዖን: ዘተሰምየ: ጴጥሮስ: ወእንድርያስ: እኁሁ: ያዕቆብ: ወዮ
15 ሐንስ: እኁሁ: ወፊልጶስ: ወበርተ: ሎሜዎስ:=: ወማቴዎስ: ወቶማስ: ወያዕቆብ: ዘእ
16 ልፍዮስ: ወስምዖን: ዘይብልዎ: ቀናኢ:=: ወይሁዳ: ዘያዕቆብ: ወይሁዳ: አስቆሮታዊ:
17 ዘዐለወ: ወገብሮ::=: ወወረደ: ምስሌሆሙ: ወቆመ: ውስተ: ገዳም: ወብዙኃ: ሰብ
እ: እምአርድእቲሁ: ወብዙኃን: ጥቀ: እምሕዝብ: ወእምኵሉ: ይሁዳ: ወኢየሩሳሌ
18 ም: ወጲረልዮ: ወጲሬልያስ: ወጢሮስ: ወሲዶና: እለ: መጽኡ: ይስምዕዎ: ወይትፈወ
19 ሱ: እምደዌሆሙ:=: ወእለሂ: አጋንንት: እኩያን: የሐይዉ:=: ወኵሎሙ: ሰብእ
ብ: ይፈቅድዎ: ይገስስዎ: እስመ: ኃይል: ይወፅእ: እምኔሁ: ወያሐዩ: ለኵሉ::=:
በእንተ: ብፁዓን:=: ወውእቱሰ: ኣን
20 ሥአ: ኣዕይንቲሁ: ኀበ: አርድኢሁ: ወይቤሎሙ: ብፁዓን: ነዳያን: እስመ: ሎሙ: ይ
21 እቲ: መንግሥተ: እግዚአብሔር:=: ብፁዓን: እለ: ይርኅቡ: ይእዜ: እስመ: ይጸ
22 ግቡ:: ብፁዓን: እለ: ይበክዩ: ይእዜ: እስመ: ይትፌሥሑ: ወይሥሕቁ::=: ብፁዓ
ን: አንትሙ: ሶበ: ይጸልኡክሙ: ሰብእ: ወይፈልጡክሙ: ወይፄእሉክሙ: ወያወፅኡ:
23 ስመክሙ: ከመ: እኩይ: በእንተ: ወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው:=: ተፈሥሑ: ወተሐሠ
ዩ: ይእተ: አሚረ: ወእንፈርዐጹ: እስመ: ብዙኅ: ዕሴትክሙ: በሰማያት: እስመ: ከ
24 ማሁ: ረሰይዎሙ: ለነቢያት: አበዊሆሙ::=: ወባሕቱ: ላሌክሙ: ለአብዕልት: እ
25 ስመ: ሰሳግክሙ: ትፍሥሕትክሙ:=: ላሌክሙ: እለ: ትጸግቡ: ይእዜ: እስመ: ት
ርኅቡ:: ላሌክሙ: ለእለ: ትሥሕቁ: ይእዜ: እስመ: ትበክዩ: ወትላሐዉ::=:

Et tunc factum est in illo tempore, ascendit in montem orare: & pernoctabat 12
in oratione apud Deum. *De præcipiendis Apostolis.*
Et manè vocavit discipulos suos, & elegit duodecim ex illis, & nominavit eos 13
Apostolos: Simonem, qui nominatus est Petrus, & Andream fratrem ejus, Ja- 14
cobum & Johannem fratrem ejus, & Philippum, & Barthlomæum, Et Mathæum, 15
& Thomam, & Jacobum Alphæi, & Simonem quem vocant æmulatorem, Et 16
Jehudam Jacobi, & Jehudam Iscariotem, qui perfidè egit & prodidit eum. Et 17
descendit cum iis, & stetit in deserto, & multi homines à discipulis suis, & per-
multi ex populo, & ex tota Judæa, & Hierusalem, & Piralio, & Piraliâ, & Tyro
& Sidone: Qui venerunt audire eum, & sanari à morbis suis: Et *qui vexaban-* 18
tur dæmonibus malis, sanescebant. Et totus populus quærebat tangere eum: quia 19
virtus exibat ab illo, & sanabat omnes.

De Beatitudinibus.

Et ipse levavit oculos suos ad discipulos suos, & dixit iis; Beati pauperes: quia 20
illorum est regnum Dei. Beati esurientes nunc: quoniam saturabuntur. Beati 21
flentes nunc: quia gaudebunt & ridebunt. Beati vos *eritis*; quum oderint vos 22
homines, & separaverint vos, & exprobraverint vobis, & emiserint de vobis
nomen malum propter Filium hominis. Gaudete & exultate illo die, & salite: 23
quia multa *est* merces vestra in cœlis, quoniam similiter fecerunt prophetis
patres eorum. Sed væ vobis divitibus: quia plenè recepistis consolationem ve- 24
stram. Væ vobis qui saturati estis nunc: quia esurietis. Væ vobis ridentibus 25
nunc: quia flebitis & lugebitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 خنك شما كه اين ساعت † گرسنه شديد • كه سير شويد • خنك شما كه اين ساعت † در
22 گريستيد • كه بخنديد • * خنك شما وقتي † كه مردم شمارا دشمن دارند • وشمارا دور
23 اندازند • وبر شما عيب كنند • ونام شما بشومي † بدر اورند • عوض فرزند آدمي • * دران روز
شاد وخرم شويد • كه مزد شما در اسمان † بسيارست • وپدران ايشان نيز اين چنين با پيغمبران
24 مي كردند •
بيست ششم در نكوهش توانگران ومال داران
25 * واي بر شما توانگران كه كراي شما يافتيد • * واي بر شما سيران كه گرسنه شويد • واي
بر شما كه در خنك ايد عاقبت † بگرييد • واندوهناك شويد •

Beati vos qui hâc horâ esuritis: 21
quia saturabimini. Beati vos qui
hâc horâ in fletu estis, quia ride-
bitis: Beati estis, quo tempore 22
etiam homines vos odio habue-
rint, et expulerint vos, et vos igno-
miniâ affecerint, et nomen vestrum
malignè extulerint propter Filium
hominis. In illo die gaudete et læ- 23
tamini; quia merces vestra in cæ-
lo multa est: et patres eorum et-
iam similiter cum prophetis ege-
runt.

XXVI. In vituperationem divitum & opulentorum.

Væ vobis divitibus, quia merce- 24
dem vestram reperistis. Væ vobis 25
saturis, quia esurietis. Væ vobis
qui in risu estis: posteà lugebitis
et mæstæ eritis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΖ'.

Væ vobis cùm benè vobis dixerint *omnes* homines: secundùm hæc enim fa-
26 (μ) Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐ-
ciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed vobis dico *audientibus*,
27 ποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. (ν) Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν,
Diligite inimicos vestros, benefacite *odio habentibus* vos: Benedicite
28 Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς· Εὐλογεῖτε
maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos.
τοὺς καταρωμένους (ξ) ὑμῖν, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
Percutienti te in maxillam, præbe & alteram. Et ab *auferente tuum*
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου
vestimentum, & tunicam *ne prohibueris*: Omni autem petenti te, *da*: &
30 τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν (ο) χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ
ab auferente tua, ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis
31 ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε (π) ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
homines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis *diligentes*
32 οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας
vos, quæ vobis gratia est? *etenim* peccatores diligentes se diligunt.
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
Et si benefeceritis *benefacientibus* vobis, quæ vobis gratia est? *etenim* pecca-
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρ-
tores hoc *ipsum* faciunt. Et si mutuum dederitis à quibus speratis recipere, quæ
34 τωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν (ρ) δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία

vobis gratia est? *Etenim* peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant
ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ (σ) οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι
æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros, & benefacite, & mutuum date,
35 τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε,
nihil sperantes: & erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi:
μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν (τ) πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ (υ) τοῦ ὑψίστου·
quia ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergò misericordes,
ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, 36
sicut & Pater vester misericors est. *Et ne* judicate, & non judicabimini:
καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. Καὶ μὴ (φ) κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· 37
Ne condemnate, & non condemnabimini: *Absolvite*, & *absolvemini*. Date,
μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δίδοτε, 38
& dabitur vobis: Mensuram bonam, confertam, & coagitatam, &
καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπιεσμένον, καὶ σεσαλευμένον, καὶ
supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Quippe *ea* mensurâ *quâ mensi fueritis*,
ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε,
remetietur vobis. Dicebat autem similitudinem *ipsis*; Nunquid potest cæcus
ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς 39
cæcum ducere? nónne ambo in foveam *cadent*?
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

MS. A. (μ) Οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες (ν) Ἀλλὰ (ξ) ὑμᾶς, προσεύχεσθε (ο) χιτῶνά σου μὴ (π) ἵνα ποιῶσιν ὑμᾶς οἱ (ρ) δανίζετε (σ) ἁμαρτωλοὶ (τ) πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ (υ) ὑψίστου· (φ) κρίνετε, ἵνα μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]

Væ vobis, quum benè dixerint de vobis homines; sic enim faciebant pseudoprophetis patres eorum. At vobis dico qui auditis, 27 Diligite inimicos vestros, & benefacite iis qui oderunt vos. Et benedicite iis, qui vobis malè precantur; & orate pro iis, qui vos per vim abducunt. Et qui percusserit tibi maxillam, præbe ei alteram: & ab eo qui abstulerit pallium tuum, ne tuam etiam tunicam prohibèto. Cuilibet poscenti à te, dato: & ab eo qui abstulerit quod tuum est, ne repetito. Et prout vultis faciant vobis homines, itidem & vos eis facite. Si enim diligitis eos qui diligunt vos, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores, eos à quibus diliguntur, amant. Et si benefeceritis iis, qui benefaciunt vobis, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores itidem faciunt. Et si mutuum dederitis ei, à quo putatis vobis repensum iri, quænam est gratia vestra? Nam etiam flagitiosi flagitiosis mutuū dant, ut æquè recipiant. Verùm diligite inimicos vestros, & benefacite eis, mutuúmque date, neque frustretis expectationem ullius: & erit copiosa merces vestra, eritísque filii Altissimi, quippe qui suavis sit erga improbos & ingratos. Estote ergò misericordes, sicut & pater vester misericors est.

Ad vesperas quartâ Feriâ hebdomadis primæ Jejunii, ac de Patribus. 19.

Ne judicate, & non judicabimini: ne condemnate, & non condemnabimini; absolvite, & absolvemini. Date, & dabitur vobis: mensurâ optimâ & compressâ, profusâque injicient in sinum vestrum. Eâdem enim mensurâ quâ metimini, remensum fiet vobis. Et subdidit eis Jesus parabolam, Num potest cæcus cæcum ducere? nónne ambo in foveam cadent?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * واي بران دم كه مردم براي شما نيكي كويند * زيرا پدران ايشان با پيغمبران † دروغ چنان
مي كردند
بيست هفت پيش همه كس فروتن بودن
27 * شما رامي كويم اي شنوندكان دشمنان خود را دوست داريد * وهر چه نيكترست بكنيد
با ايشان * كه شما رانخواهند * * وافرين كنيد بر ايشان * كه بر شما † نفرين كنند * ونماز 28
كنيد بر ايشان كه شما رابقهر † وسخره برند *
بيست هشت براي بردباري
29 * هر كه بر روي تو بزند * تو روي ديكر پيش او دار * وهر كه قباي † تو بستاند * تو پيراهنت
30 نيز بدو ده * * وهر كه از تو بخواهد * بدو ببخش * وهر كه چيز ترا بستاند اورا تقاضا مكن *
31 * اكنانك مي خواهيد كه مردم ديكر با شما كنند * شما نيز با ايشان كنيد * * واكر
32 دوست داريد آن كسانرا كه شما را دوست دارند فضل شما كدامينست * كنه كاران
33 نيز دين كارند * * واكر نيكي بديشان كنيد كه با شما نيكي كنند * فضل
34 شما چه باشد * كنه كاران نيز همين مي كنند * * واكر بكسي قرض دهيد باميد *
انك باز خواهيد * چه ثواب شما را باشد * كنه كاران وسود خوران نيز قرض دهند * وباز ستانند *

Væ illi momento, quo homines de vobis bonum dixerint: quoniam patres ipsorum cum pseudoprophetis sic fecerunt.

XXVII. Coram omni homine demitti.

Vobis dico, ô auditores, inimicos vestros diligite, & optimum quid facite cum eis, qui vobis benè non volunt. Et benedicite iis, qui vobis maledicunt, & orate pro iis, qui vos vi & compulsione ferunt.

XXVIII. De patientia.

Quicunque tibi maxillam percusserit, tu maxillam alteram ei præbe: & quicunque tunicam tuam tollit, tu indusium tuum etiam illi da. Et quicunque à te petierit, illi largitor: & quicunque rem tuam abstulerit, ab eo ne exigas. Quemadmodum vultis ut homines alii vobiscum agant, vos etiam cum illis agite. Si enim amore complectimini eos, qui vos amore complectuntur, quid eximii vobis est? Peccatores etiam idem exercent. Et si bonum illis facitis, qui vobis bonum faciunt, excellentia vestra quænam erit? Peccatores etiam idem faciunt. Et sicui mutuò datis, cum in hac, fore ut repetatis, quid præmii vobis erit? Peccatores & publicani etiam mutuò dant, & recipiunt.

Cap. VI.

Versio VULGATA LATINA.

Væ cùm benedixerint vobis homines : secundùm hæc enim faciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed vobis dico, qui auditis; Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam, præbe & alteram. Et ab eo, qui aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere. Omni autem petenti te, tribue : & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis eos, qui vos diligunt, quæ vobis est gratia ? nam & peccatores diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his, qui vobis benefaciunt, quæ vobis est gratia ? siquidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his, à quibus speratis recipere : quæ gratia est vobis ? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros : benefacite, & mutuum date, 35
nihil indè sperantes : & erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi, quia
ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergò misericordes, sicut & 36
Pater vester misericors est. Nolite judicare, & non judicabimini : nolite con- 37
demnare, & non condemnabimini. Dimittite, & dimittemini. Date, & dabi- 38
tur vobis : mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem
dabunt in sinum vestrum. Eâdem quippe mensurâ, quâ mensi fueritis, remeti-
etur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem ; Numquid potest cæcus cæ- 39
cum ducere ? nónne ambo in foveam cadunt ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * الويل لكم اذا قال الناس فيكم قولا حسنا فان اباءهم هكذي فعلوا بالانبياء الكذبة *
27 * لكنني اقول لكم ايها السامعون احبوا اعداءكم واحسنوا الي من يبغضكم * باركوا
28 لاعنيكم وصلوا على من يطردكم * ومن لطمك على خدك حول له الاخر * ومن اخذ
29 ثوبك فلا تمنعه رداءك * وكل من سالك فاعطه ولا تطالب من ياخذ مالك * وكما تحبون ان
30 يفعل الناس بكم فكذلك اصنعوا انتم بهم * فان كنتم انما تحبون من يحبكم فاي اجر
31 لكم * ان الخطاه يحبون من يحبهم * وان كنتم انما تحسنون الي من يحسن اليكم فاي فضل
32 لكم * ان الخطاه ايضا يصنعون هكذي * فان كنتم انما تقرضون الذين تؤملون ان
33 تستوفوا منهم فاي فضل لكم * ان الخطاه ايضا يقرضون الخطاه لياخذوا منهم العوض *
34 * لكن احبوا اعداءكم واحسنوا اليهم * واقرضوا ولا تقطعوا رجاء احد * ليكون اجركم
35 كبيرا وتكونوا بني العلي * لانه رحيم على غير المنعمين والاشرار * وكونوا رحماء مثل ابيكم
36 الرحيم * لا تدينوا * فما تدانوا * [ولا توجبوا الحكم علي احد فما يحكم عليكم *] اغفروا يغفر
37 لكم * اعطوا فتعطوا بمكيال صالح مملو فايض مهزوز ملقى في حضونكم * لانه بالكيل
38 الذي تكيلون يكال لكم * الفصل الحادي والعشرون *
39 ثم قال لهم * مثلا اخر هل يستطيع اعمي ان يقود اعمي اليس يقعان كلاهما في حفر *

Væ vobis cùm dixerint homines de vobis verbum jucundum, quia patres eorum sic fecerunt prophetis falsis. Sed ego 26, 27
dico vobis, O auditores, Diligite inimicos vestros, & benefacite iis qui oderunt vos. Benedicite maledicentibus vobis, et 28
orate pro iis qui persequuntur vos. Et 29
qui percusserit te super genam tuam, verte ei alteram: & ei qui acceperit vestem tuam, ne deneges pallium tuum. Et 30
quicunque petierit à te, da illi: & ne repetas ab eo qui accipit bona tua. Et 31
quemadmodum optatis ut faciant homines erga vos, sic agite vos erga illos. Et 32
verò si diligatis eos qui diligunt vos, quæ merces erit vobis ? nam peccatores diligunt eum qui diligit eos. Et si bene 33
feceritis eis, qui benefaciunt vobis, quæ excellentia erit vobis? Sanè peccatores etiam faciunt sic. Et quidem si mutuum 34
dederitis iis, à quibus speratis vos recuperaturos, quæ præstantia erit vobis ? nam peccatores etiam mutuum dant peccatoribus, ut accipiant ab eis compensationem. Verùm diligite inimicos ve- 35
stros, & benefacite illis : & mutuum date: & ne fraudetis spem ullius : ut sit merces vestra magna, & sitis filii Altissimi; quia ipse est misericors erga non beneficos & malos. Estote igitur miseri- 36
cordes instar patris vestri misericordis. Ne judicetis, & non judicabimini :[& 37
nè condemnetis aliquem, & non condemnabimini.] Dimittite, & dimittetur vobis. Date, et dabitur vobis in mensura 38
bona, plenâ, superabundante, agitatâ, projectâ in sinus vestros. Quoniam in mensura qua metiemini, metietur vobis.

Sectio vigesima prima.

Deindè dixit illis similitudinem aliam: 39
Nunquid potest cæcus ducere cæcum ? nónne cadent ambo in foveam ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሌለክሙ፡ሶበ፡ሠናየ፡ይብሉ፡ሰብእ፡ላዕሌክሙ፡እስመ፡ከማሁ፡ረሰይዎሙ፡ ሐሰዌያን፡
ያት፡ለአበዊሆሙ።፡ ወለክሙሰ፡ እብለክሙ፡ለእለ፡ትሰምዑኒ፡አፍቅሩ፡ ጸላእት
ክሙ፡ወግበሩ፡ሠናየ፡ለእለ፡ይጸልኡክሙ፡ [ባርክዎሙ]፡ ለእለ፡ይረግሙክሙ፡ ወጸ
ልዩ፡ ደበ፡ እለ፡ ይትሔየዱክሙ። ወለዘ፡ ጸፍዐከ፡ መልታሕተከ፡ ሚጥሖ፡
ካልእታ። ወለዘ፡ ነሥአከ፡ ልብሰከ፡ ክደንከ፡ ኢትክልኦ። ለኵሉ፡ ዘሰአ
ለከ፡ሀብ፡ወለዘ፡ ሄደከ፡ ንዋየከ፡ ኢትክሥኦ። ወበከመ፡ ትፈቅዱ፡ ይግበሩ፡ ለ
ክሙ፡ሰብእ፡ከማሁ፡ግበሩ፡ሎሙ፡አንትሙሂ። ወእመሰ፡ ዳእሙ፡ ዘአፍቀረክሙ፡
አፍቀርክሙ፡መኑትኑ፡እንከ፡ዕሤትክሙ፡ኃጥኣንሂ፡ ዘሰ፡ይገብሩ፡ዘአፍቀርዎሙ፡ ያፈቅ
ሩ። ወእመኒ፡አሠነይክሙ፡ለእለ፡ያሠንዩ፡ለክሙ፡መኑትኑ፡እንከ፡ዕሤትክሙ፡ኃጥኣ
ንሂ፡ ከማሁሰ፡ይገብሩ። ወእመኒ፡ለቃሕክሙ፡ እምኀበ፡ ዘትሴፈዉ፡ ትትፈደዩ፡
መኑትኑ፡ ዕሤትክሙ፡ ኃጥኣንሂ፡ ይሌቅሕዎሙ፡ ለኃጥኣን፡ ከመ፡ ይትፈደይዎሙ፡
ዕሪየ። ወይእዜኒ፡ አፍቅሩ፡ ጸላእተክሙ፡ ወአሠንዩ፡ ሎሙ፡ ወለቅሑ፡ እንዘ፡
ኢትሴፈዉ፡ ትትፈደዩ፡ ወይከውን፡ ብዙኅ፡ ዕሤትክሙ፡ ወትከውኑ፡ ውሉደ፡ ለልዑል፡
እስመ፡ ውእቱ፡ ኄር፡ ላዕለ፡ ኄራን፡ ወላዕለ፡እኩያን። ወኩኑ፡ መሓሪያነ፡ ከመ፡
አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡እስመ፡መሓሪ፡ውእቱ። ወኢትኰንኑ፡ ከመ፡ ኢትትኴነኑ።
ኢትግፍዑ፡ ወኢይገፍዑክሙ፡ ዕቀቡ፡ ወየዐቅቡክሙ። ሀቡ፡ ወይሁቡ
ክሙ፡መሰፈርተ፡ ሠናየ፡ ወምሉአ፡ ምሉአ፡ ወዝሕዙሐ፡ ወንሕኑሐ፡ ይሁቡክሙ፡
ውስተ፡ ሕፅንክሙ፡ ወበመስፈርት፡ ዘሰፈርክሙ፡ ይሰፍሩ፡ ለክሙ። ወመሰለ፡ሎ
ሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ይክል፡ ዕዉር፡ ለዕዉር፡ መሪሐተ፡ አኮኑ፡ ክልኤሆሙ፡
ይወድቁ፡ ውስተ፡ ግብ።

Væ vobis quum bonum dixerit populus de vobis : quia similiter fecerunt 26
pseudoprophetis patres eorum. Et vobis dico audientibus me, Diligite ini- 27
micos vestros, & facite bonum iis qui oderunt vos. [Benedicite] maledicenti- 28
bus vobis, & orate pro calumniantibus vos. Et percutienti te *in* maxillam 29
tuam præbe alteram, & ab eo qui abstulit tibi vestimentum, tunicam tuam etiam
ne prohibeas. Omni qui petiit te, dato ; & ei qui abstulit tibi bona tua, ne pro- 30
hibeas. Et prout vultis ut faciat vobis homo, similiter facite illis vos. Et si 31
solummmodò eos qui dilexerunt vos dilexistis, quæ igitur merces vestra? peccato- 32
res etiam hoc faciunt, se diligentes diligunt. Et si benefeceritis iis qui benefa- 33
ciunt vobis; quænam igitur merces vestra ? peccatores similiter faciunt. Et si 34
mutuum dederitis his à quibus speratis quod retribuent, quænam merces vestra?
peccatores mutuum dant peccatoribus, ut retribuant iis æqualia. Et nunc diligi- 35
te inimicos vestros, & benefacite iis, & mutuum date non sperantes quòd retri-
buetur, & erit magna merces vestra, & eritis filii Altissimi, quia ipse bonus
est super bonos & super malos. Et estote misericordes sicut pater vester 36
cœlestis, quia misericors est. Et ne judicate ut ne judicemini, ne faciatis 37
injuriam & non facient injuriam vobis; serva, & servabunt vos. Date, &
dabunt vobis: mensuram bonam & plenam plenam, & impulsam, & coagitatam 38
dabunt in sinum vestrum : & in qua mensura mensi estis, metientur vobis. Et 39
parabolicè loquutus est iis, & dixit iis ; Potéstne cæcus cæcum ducere ? nónne
ambo cadent in foveam ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * بايد كه شما دشمنان خودرا دوست داريد * وبا ايشان خوش باشيد * وقرضشان † بدهيد وكسي
را نا اميد مگردانيد * كه مزد شما بسيار شود * وفرزندان بلندي خوانده شويد بر بدان
36 وبر كافران * خير انديشيد * وبا شفقت باشيد * چنانك پدر شما بر همه شفقت مي كند *
37 * داوري مكنيد تا در داوري نيفتيد * بيست نه سپارش براي داوري
بر كسي گناه مگيريد * تا كسي بر شما گناه نگيرد * آزاد كنيد * تا شما نيز آزاد شويد *
38 * بخشيد * تا شمارا نيز بخشند * ودر پيمانهٔ نيك وفراخ * ومالامال * در دامن شما بريزند * بدان
39 پيمانه كه پيماييد براي شما پيموده شود * سي مثل نابينا * وبراي ايشان
مثلي آورد * كه چون نابينا راهبر ودليل † نابينا شود * زود بيني كه هر دو † درچاه افتند *

Oportet ut vos inimicos vestros diligatis, & illis benigni sitis, & mutuò illis detis, & quempiam desperabundum ne faciatis: quia merces vestra multa erit, & filii Excelsi vocati eritis. In malos & ingratos Benevoli & misericordiâ affecti estote, quemadmodum Pater vester omnibus misericordiam facit. 35, 36

XXIX. Præceptum de judicio.

Judicium ne faciatis, ut in judicium non incidatis : cuiquam crimen ne inferatis, ne quis vobis crimen inferat: absolvatis, ut vos etiam absoluti sitis. Donate ut vobis etiam donent, & mensurâ bonâ, & amplâ, & redundante, in sinum vestrum infundant: eâdem enim mensurâ quâ metimini, vobis mensuratum erit. 37, 38

XXX. Parabola cæci.

Et illis parabolam protulit; Cùm cæcus, inquit, viæ dux & monstrator cæco fuerit, citò videbis, quòd ambo in foveam cadant. 39

Non est discipulus super magistrum *suum*: perfectus autē omnis erit sicut ma-
40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
gister ejus. Quid autem vides festucam *quæ* in oculo fratris tui,
41 δάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
at trabem quæ in *proprio* oculo non *animadvertis*? Aut quomodo potes dicere
42 τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν
fratri tuo; Frater, sine ejiciam festucam *quæ* in oculo tuo, ipse
τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς
in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primùm trabem
τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν
de oculo tuo, & tunc perspicies *ejicere* festucam *in* oculo
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
fratris tui. Non enim est arbor *pulchra faciens fructum putrem*: Neque arbor
43 ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον
putris faciens fructum *pulchrum*. Unaquæque enim arbor de *proprio* fructu cogno-
44 σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώ-
scitur: *Non* enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam.
σκεται· Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum:
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
& malus homo de malo thesauro *cordis sui* profert ma-
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονη-
lum. Ex enim abundantia cordis loquitur os *ejus*. Quid autem
46 ρόν. ἐκ (χ) γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ

me vocatis; Domine, Domine: & non facitis *quæ* dico? Omnis *veniens ad*
με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός
me, & *audiens* meos sermones, & *faciens* eos, ostendam vobis cui sit similis.
με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
Similis est homini ædificanti domum, qui fodit *& profundam fecit*, & posuit fun-
Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θε-
damentum supra petram: Inundatione autem factâ, illisum est *flumen*
μέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ
domui illi, & non potuit movere eam: fundata erat enim supra *petram*.
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
At audiens & non faciens, similis est homini ædificanti domum super terram
Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
sine fundamento, *cui* illisus est fluvius, & continuò cecidit: & facta est *ruina*
χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε· καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
domûs illius magna.
τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

CAP. VII. Ζ'.

Postquàm autem *implevit* omnia verba sua in aures plebis, intra-
(α) Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλ-
vit *in* Capharnaum. Centurionis autem cujusdā servus malè habens *futurus*
θεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελ-
erat *interire*, qui erat illi pretiosus.
λε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

MS. A. (χ) γὰρ περισσεύματος καρδίας Κεφ. ζ'. MS. A. (α) Ἐπειδὴ ἐπλήρωσε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܓܡܝܪܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ. *
41 ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܣܬܟܠܐ ܠܟ. *
42 ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܚܘܟ ܐܚܝ ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܗܐ ܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. *
43 ܠܐ ܐܝܬ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ. ܐܦܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ. *
44 ܟܠ ܐܝܠܢ ܓܝܪ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܡܬܝܕܥ. ܠܐ ܓܝܪ ܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܬܐܢܐ. ܐܦܠܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܩܛܦܝܢ ܥܢܒܐ. *
45 ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܬܘܬܪܘܬܐ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠܢ ܣܦܘܬܐ. *
46 ܡܢܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. *
47 ܟܠ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܫܡܥ ܡܠܝ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܐܚܘܝܟܘܢ ܠܡܢܐ ܕܡܐ. *
48 ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܐ ܘܚܦܪ ܘܥܡܩ ܘܣܡ ܫܬܐܣܘܗܝ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܡܠܘܐ ܐܬܛܪܝ ܡܠܘܐ ܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܙܝܥܝܘܗܝ. ܫܬܐܣܘܗܝ ܓܝܪ ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܝܢ ܗܘܘ. *
49 ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܘܠܐ ܥܒܕ ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܥܦܪܐ ܕܠܐ ܫܬܐܣܐ. ܘܟܕ ܐܬܛܪܝ ܒܗ ܢܗܪܐ ܡܚܕܐ ܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܬܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ. *

* ܩܦܠܐܘܢ ܙ *

1 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܟܠܗܘܢ ܡܠܘܗܝ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܥܡܐ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. *
2 ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ ܟܪܝܗ ܗܘܐ ܒܝܫܐܝܬ ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܡܬ. ܘܝܩܝܪ ܗܘܐ ܠܗ.

Non est discipulus præstantior magistro: verùm enimverò quisquis perfectissimus, erit instar magistri sui. Quid enim intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabs autem quæ est in oculo tuo, non apparet tibi? Vel quomodo potes dicere fratri tuo, Frater mi, sine ejiciam festucam ex oculo tuo; quum ecce trabs quæ est in oculo tui ipsius, non appareat tibi? Simulator, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies (*lumen acquires*) ad educendum festucam ex oculo fratris tui. Non est arbor bona, quæ edat fructus malos; nec arbor mala, quæ edat fructus bonos. Omnis enim arbor ex fructibus suis dignoscitur. Nunquid enim colligunt è spinis ficus? nec etiam è rubo vindemiant uvas. Vir bonus è bonis thesauris cordis sui depromit bona, & homo nequam ex thesauris malis cordis sui depromit mala: siquidem ex reliquiis cordis loquuntur labia. Quid me vocatis, Domine mi, Domine mi, & quod dico non facitis? Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, eosque exequitur, ostendam vobis cui similis sit. Similis est viro ædificanti domum, qui fodit & excavavit, posuitque fundamentum super petram. Cùm autem ingruisset inundatio, impegit inundatio in domum illam, nec potuit eam concutere: positum enim erat ejus fundamentum super petram. Is autem qui audit, & non exequitur, similis est viro ædificanti domum super pulverem absque fundamento: quumque impegisset in eam flumen, illicò cecidit, fuitque casus domûs illius maximus.

Ad oblationem dominicæ IV. Jejunii. 10.

CAP. VII.

Quumque absolvisset hos omnes sermones audiente populo, ingressus est Jesus Capharnahum. Servus autem Centurionis cujusdam malè affectus erat, qui quidem erat ipsi charus, ac propè moribundus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * نیست شاگرد بیشتر† از خداوند خود * هر شاگرد که تمامي خواهد همچون†
41 خداوند خود بشود * سي یك سپارش براي اعتراض * چگونه خاشاك را
که در چشم برادر تست مي بیني * [وان ستونرا که در چشم تست نمي نگري *
42 * یا چگونه ببرادر خود بگویي بگذار مرا تا آن خاشاك از چشم تو بدر آرم *] وار ستوني که در
چشم تست * غم نمي خوري * وترا نموده نمي شود * اي منافق نخست† ستونرا از چشم خود
43 بدر آور * وانگه غم خاشاك چشم برادرت مکن * هر کز درخت نیك میوه بد ندهد * ونه
44 نیز درخت شوم وبد میوه نیك دهد * براي انك هر درختي از میوه خود† شناخته† شود
* هر کز کسي از درخت خار انجیر نچیند * ونه از عوسج یعني تلو انگور خورد *
45 * مرد نیك اندیش از کنج دل خود نیکها بدر آرد * ومرد بد وشوم از خبثها *
46 وشومیها که در دل اوست * بیرون کند * از افزوني دل لبها سخن کویند * چه فایدی
که مرا خداوند خداوند مي خوانید * وبهر چه بشما مي کویم * فرمان نمي برید *
47 سي دو مثل خانه وبنیاد در سنك * کساني پیش
من بیایند * وسخنان مرا بشنوند * وبدان کارکنند * من برشما روشن کنم که مانند کیستند *

Non est discipulus præstantior domino suo: omnis discipulus qui perfectionem cupierit, velut dominus suus erit.

XXXI. Præceptum de objectione *culpæ*.

Quomodo festucam, quæ in oculo fratris tui est, vides, columnā autem illā, quæ in oculo tuo est non cernis? Aut quomodo fratri tuo dicas, Sine me ut festucam ex oculo tuo eximam, de columna autem, quæ in oculo tuo est, non es solicitus, neque tibi videtur? O hypocrita, primùm trabem ex oculo proprio extrahe, deinde curam festucæ oculi fratris tui age. Haud unquam arbor bona fructum malum dat, neque etiam arbor prava & mala fructum bonum dat. Eò quod omnis arbor ex fructu suo cognitus sit. Nemo unquam ex arbore spinæ colligit ficus, neque ex ramno (i. e. rubo) comedit quisquam uvas. Homo boni studiosus ex thesauro cordis sui bona profert: & homo malus & pravus ex improbitatibus & pravitatibus, quæ in corde ejus sunt, profert: ex abundantia cordis labia loquuntur. Quid prodest, quòd me Domine, Domine, vocatis: in omni autem quod vobis dico, mandatum meum non fertis?

XXXII. Parabola domûs & fundamenti in petra.

Qui ad me veniunt, et sermones meos audiunt, et eos opere præstant, vobis claram faciā cui similes sint.

Versio VULGATA LATINA.

40 Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magi-
41 ster ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in
42 oculo tuo est, non consideras? Aut quomodò potes dicere fratri tuo; Frater, sine
ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita,
ejice primùm trabem de oculo tuo: & tunc perspicies ut educas festucam de oculo
43 fratris tui. Non est enim arbor bona, quæ facit fructus malos: neque arbor mala,
44 faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque
45 enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de
bono thesauro cordis sui profert bonum: & malus homo de malo thesauro profert
46 malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me, Domine,
Domine: & non facitis, quæ dico? Omnis qui venit ad me, & audit sermones 47
meos, & facit eos: ostendam vobis cui similis sit: Similis est homini ædificanti 48
domum, qui fodit in altum, & posuit fundamentum super petram: inundatione autem
facta, illisum est flumen domui illi, & non potuit eam movere: fundata enim erat
super petram. Qui autem audit, & non facit, similis est homini ædificanti domum 49
suam super terram sine fundamento: in quam illisus est fluvius, & continuò cecidit:
& facta est ruina domûs illius magna.

CAP. VII.

Cum autem implésset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. Cen- 1
turionis autem cujusdam servus malè habens, erat moriturus: qui illi erat pretiosus. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 *ليس تلميذ افضل من معلمه . فليكن كل احد مستعدا مثل معلمه *لماذا تنظر القذا
41 الذي في عين اخيك ولا تتامل السارية التي في عينك *او كيف تستطيع ان تقول لاخيك
42 [يا اخي] دعني اخرج القذا من عينك وانت لا تنظر الخشبة التي في عينك . يا مرائي
ابدا باخراج الخشبة من عينك وحينيذ تنظر ان تخرج القذا من عين اخيك *ليست شجرة
43 صالحة تخرج ثمرا رديا ولا ايضا شجرة ردية تثمر ثمرا صالحا *وكل شجرة تعرف من ثمرها .
44 لانه ليس يجمع من الشوك تين ولا يقطف من العليق عنب *الرجل الصالح من الذخاير
45 الصالحة التي في قلبه يخرج الصالحات . والشرير من الذخاير الشريرة يخرج الشرور . لان الفم
46 ينطق بفضل ما في القلب *لماذا تدعوني يا رب [يا رب] ولا تفعلون ما اقوله *كل من ياتي
47 الي ويسمع كلامي ويعمل به اعلمكم ماذا يشبه *يشبه رجلا بني بيتا بعد ان حفر وعمق
48 ووضع الاساس على صخر . فلما جاء المطر الكثير وصدم النهر ذلك البيت فلم يقو ان يحركه .
لان اساسه كان مبنيا جيدا على صخر *والذي يسمع ولا يعمل يشبه رجلا بني بيتا على
49 الارض بغير اساس . فلما صدمه النهر سقط لوقته . وكان سقوط ذلك البيت عظيما .
*الفصل الثاني والعشرون . *ولما اكمل كلامه في مسامع الشعب دخل
1 كفرناحوم *وكان عبد لقايد المائة مريضا قد قارب الموت وكان كريما عنده .
2

Non est discipulus excellentior magistro suo: sed sit unusquisque aptus sicut magister suus. 40 Quid intueris festucam quæ est in oculo fratris tui, & non perpendis 41 trabem quæ est in oculo tuo? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, [frater mi,] Sine me ejicere festucam de oculo tuo: & tu non percipis trabem quæ in oculo tuo? 42 O hypocrita, incipe ejicere trabem de oculo tuo, & tunc satages ut extrahas festucam de oculo fratris tui. Non est arbor bona quæ producat fructum malum: neq; etiam arbor mala fructificat fructum bonum. 43 Et omnis arbor cognoscitur ex fructu suo. 44 Non enim colliguntur ex spinis ficus, neque vindemiatur de rubo uva. Vir bonus de thesauris bonis, qui sunt in corde ipsius, 45 profert bona: & malus de thesauris malis, profert mala: quoniam os loquitur ex abundantia ejus quod est in corde. Quare vocatis me, O Domine, ô Domine, & non facitis quæ dico? 46 Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, & facit eos: significabo vobis cui rei comparetur. 47 Comparatur homini qui ædificavit domum, Postea quam fodit, & altè cavavit, & posuit fundamentum supra petram: 48 cúmque venisset pluvia multa, & allisisset flumen illam domum, non valuit dimovere eam, quia fundamentum ejus erat ædificatum benè supra petram. At qui audit, & non facit, 49 assimilatur homini, qui ædificavit domum super terram sine fundamento: & cùm allisisset eam flumen, cecidit statim. Et fuit casus illius domûs magnus.

Sectio vigesima secunda.

CAP. VII.

Et cùm absolvisset verba sua in auribus plebis, intravit Capharnahum. 1 Et erat servus quidam Centurionis infirmus, jam proximus morti, & erat carus apud eum. 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ሰልቦ : ረድእ : ዘይሔይስ : እምሊቁ : መጠኑ : ለኵሉ : ይኩን : ከመ : ሊቁ ::=:
41 መንተሁ : ትኔጽር : ሐሠረ : ዘውስተ : ዓይኑ : ቢጽከ : ወኢትሬኢ : ሰረዌ : ዘውስተ :
42 ዓይንከ ::=: ወእፎ : ትክል : ብሂሎቶ : ለቢጽከ : ተዐገስ : እኁየ : አውፅእ :
ሐሠረ : እምዓይንከ : ወኢሬኢ : ሰረዌ : ዘውስተ : ዓይንከ :: መድልው : አውጽእ : ቅ
ድመ : ሰረዌ : እምዓይንከ : ወእምዝ : ትኔጽር : ታውፅእ : ሐሠረ : እምዓይነ : ቢጽ
43 ከ ::=: አልቦ : ዕፀ : ሠናይ : ዘይፈሪ : እኩየ : ወአልቦ : ዕፀ : እኩይ : ዘይፈሪ : ሠናየ ::=:
44 ወኵሉ : ዕፀ : እምፍሬሁ : ይትዓወቅ :: ወኢይአርሩ : በለሰ : እምአሥዋክ : ወኢ
ይቀሥሙ : አስካለ : እምአጣክብ ::=: ኄር : ብእሲ : እምሠናይ : መዝገበ : ልቡ :
45 ያወፅእ : ለሠናይት : ወእኩይሰ : ብእሲ : እምእኩይ : መዝገበ : ልቡ : ያወፅእ : ለእኪት :
እስመ : ዘአመተረፈ : ልብ : ይነብብ : አፍ ::=: ለምንትኑ : ትብሉኒ : እግዚኦ :
46 እግዚአብሔር : ወኢትገብሩ : ዘአበላክሙ ::=: ኵሉ : ዘይመጽእ : ኀቤየ : ወይሰ
47 መዐኒ : ቃልየ : ወይገብሮ : አርእየክሙ : ዘይመስል ::=: ይመስል : ብእሲ : ጠ
48 ቢብ : ዘሐነጸ : ቤቶ : ወከረየ : ወአዕመቀ : ወሰረረ : መሰረቶ : ደበ : ኰኵሕ :
ወብዙኅ : አፍላግ : መጺኦሙ : ገፍዕዎ : ለውእቱ : ቤት : ወስእንዎ : አንቀልቅሎ
ቶ : እስመ : ደበ : ኰኵሕ : ተሰረረ : ወሠናየ : ተሐንጸ ::=: ወዘሰ : ይሰምዓኒ :
49 ቃልየ : ወኢይገብሮ : ይመስል : ብእሲ : ዘሐነጸ : ቤቶ : መልዕልተ : ምድር : ዘእንበለ :
መሰረት : ወገፍዕዎ : ወሐይዝት : ወወድቀ : ሶቤሃ : ወኮነ : ዓቢይ : ድቀቱ ::=:
በእንተ : መስፍን ::=:
1 ወፈጺሞ : ነገሮቶሙ : ቃሎ : ለሕዝብ : ቦአ : ቅፈርናሖም ::=: ወሀሎ : አሐዱ :
2 መስፍን : ወገብሩ : ደዌ : ወአልጸቀ : ይሙት : ወክቡር : ውእቱ : በኀቤሁ ::=:

Non est discipulus qui major est magistro suo: nónne sufficit unicuique esse sicut magister ejus? 40 Quid aspicis paleam quæ est in oculo fratris tui; & non vides 41 trabem quæ est in oculo tuo? Et quomodo potes dicere fratri tuo; Sine frater 42 mi, educam paleam ex oculo tuo; & non vides trabem quæ est in oculo tuo? Hypocrita, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perspicies ut educas paleam ex oculo proximi tui. Non est arbor bona quæ facit fructum malum; & non est arbor mala quæ facit fructum bonum. 43 Et omnis arbor ex fructu suo cognoscitur: & non demetunt ficus è spinis, & non vindemiant uvas è rubo. 44 Bonus homo ex bono thesauro cordis sui educit bonitatem; & malus homo ex malo thesauro cordis sui, educit malitiam: quoniam ex abundantia cordis loquitur os. 45 Quid vocatis me, Domine Deus, & non facitis quæ dico vobis? 46 Omnis qui venit ad me, & audit sermonem meum, & facit eum; indicabo vobis cui similis sit: 47 Similis est homini prudenti, qui ædificavit domum suam, & fodit, & profundam fecit eam: & posuit fundamen ejus super petram, 48 & multa flumina venientia opprimebant istam domum, & non potuerunt quatere eam, quia super petram fundata fuit, & bene ædificata fuit. Et qui audit sermonem meum, & non facit eum, similis est homini qui ædificavit domum suam super terram sine fundamine, & oppresserunt eam flumina, & cecidit statim: & fuit magnus casus ejus. 49

CAP. VII. *De Centurione.*

Et quum finisset loqui populo, intravit Capernaum. Et fuit quidam centurio, 1 & servus ejus ægrotabat, & proximè moriturus erat: & pretiosus fuit apud eum. 2

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 *مردي را مانند . كه اساس عمارت كند . وبنياد انرا بسنك واهك براورد . وخانه را بران
محكم كرد . بعد ازان بارندكي شد . وسيلاب سخت درسيد . ودران خانه بجيد . هيچ
49 آفت بدان خانه نرسيد سبب انك بنياد واساس ان بر سنك بود . *وانك سخن من بشنود وبدان
كار نكند . مانند مرديست كه بنياد خانه اورا بر خاك نهد . بي اساس . چون سيلاب
بدان بجيد همانكم افتاد . وافتادن آن دشخوار باشد
سي سه خوش كردن مسيح پسر اميرصد را
1 *وچون عيسي سخن خود را تمام كرد . ازانجا بكفرناحوم در آمد . *بندهٔ ازان امير شهر سخت
2 دشخوار رنجور بود . وبمرك نزديك شد . واين بنده را عظيم دوست داشتي . وپيش او عزيز بود .

Homini similes sunt, qui initium ædificii fecit, & fundamentum ejus petræ & calci imposuit, & domum super illud firmiter struxit: 48 postea imber factus est, & torrens vehementer ingruebat, & in domum illam illisus est: sed nihil mali illi domui contigit, eâ de causâ quòd fundamentum & substructio ejus super petram esset. Et is qui sermonem meum audierit, & illud in opus non 49 redigit, similis est homini qui basim domûs suæ terræ imposuit absque fundamento: cúmque torrens ei illideretur illicò cecidit, & ruina ejus gravis erat.

XXXIII. Sanat Christus puerum Centurionis.

CAP. VII.

Et cùm Jesus sermonem suum absolvisset, illinc profectus Capharnabum ingressus est. 1 Servus autem præfecti civitatis gravissimo morbo laborabat; 2 & morti propinquus factus est: & hunc servum maximè dilectum habuit, et ei charus fuit,

Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, ro-
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρω-
gans eum ut veniens servaret servum ejus. Illi verò advenientes ad
4 τῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Jesum, precabantur eum studiosè, dicentes; Quia dignus est cui præ-
Ἰησοῦν, (β) παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, (γ) λέγοντες, Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ (δ) παρ-
beret hoc. Diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse ædifica-
5 έξει τοῦτο· Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμη-
vit nobis. At Jesus ibat cum illis. Jam verò eo non longè ab-
6 σεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπ-
sente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens ei;
έχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε (ε) πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ,
Domine, Ne vexeris: non enim sum dignus ut sub tectum meum intres. Ideò
7 Κύριε, Μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ
neque meipsum sũ dignũ arbitratꝰ ad te venire: sed dic verbo, & sanabitur puer meus.
οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
Etenim ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, &
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit: & servo meo;
λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου,
Fac hoc, & facit. Audiens autem hæc Jesus, miratus est eum. & con-
9 Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα-
versus, sequenti se turbæ dixit; Dico vobis, Nec in Israel tan-
φεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω (ζ) ὑμῖν, Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
tam fidem inveni. Et reversi missi in domum, invenerunt lan-
ξϛ την πίστιν εὗρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀ- 10
α guentem servum sanum. Et factum est in deinceps ibat in civitatem
ΙΘ σθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Καὶ ἐγένετο (η) ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν 11
vocatam Naim: & simul ibant ipsi discipuli ejus multi, & turba co-
ξζ καλουμένην Ναΐν, καὶ (θ) συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πο-
ι piosa. Ut verò appropinquavit portæ civitatis, & ecce efferebatur defunctus filius
λύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ (ι) ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς 12
unigenitus matri suæ: & hæc erat vidua: & turba civitatis multa cum
μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ (κ) αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν
illa. Et videns eam Dominus, visceribus motus est super eam, & dixit illi; Ne
αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ 13
fle. Et accedens tetigit loculum: (At portantes steterunt:) Et ait; Adolescens,
κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν·) καὶ εἶπε, Νεανίσκε, 14
tibi dico; Surge. Et resedit mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum
σοὶ λέγω, Ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ (λ) ἔδωκεν αὐ- 15
matri suæ. Accepit autem timor omnes: & glorificabant Deum, dicentes,
τὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, 16
Quia Propheta magnus surrexit in nobis: &, Quia visitavit Deus plebem suam.
Ὅτι προφήτης μέγας (μ) ἐγήγερται ἐν ἡμῖν· καὶ, Ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (β) παρεκάλεσαν (γ) λέγοντες αὐτῷ, Ὅτι (δ) παρέξῃ (ε) ἐπ' αὐτὸν (ζ) ὑμῖν, Ὅτι οὐδὲ (η) ἐν τῷ (θ) συνεπορεύοντο οἱ (ι) ἐξεκομίζετο υἱὸς (κ) αὕτη χήρα· (λ) ἀπέδωκεν (μ) ἠγέρθη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܫܡܥ ܥܠ ܝܫܘܥ . ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܫܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܢܚܐ
4 ܠܥܒܕܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ . ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܬܘܠܬܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܘܐ
5 ܗܘ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܗܕܐ. * ܪܚܡ ܗܘ ܓܝܪ ܠܥܡܢ. ܘܐܦ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܘ ܒܢܐ ܠܢ. * ܝܫܘܥ
6 ܕܝܢ ܐܙܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܟܕ ܕܝܢ ܠܐ ܪܚܝܩ ܣܓܝ ܡܢ ܒܝܬܐ . ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܢܛܪܘܢܐ
7 ܪܚܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ ܠܐ ܬܬܥܡܠ. ܠܐ ܓܝܪ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܡܛܠܠܝ. * ܡܛܠ
8 ܗܢܐ ܠܐ ܫܘܝܬ ܕܠܘܬܟ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ. * ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ
ܕܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܫܘܠܛܢܐ. ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ. ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ
9 ܘܐܙܠ. ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ. ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܐܬܕܡܪ
ܒܗ. ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܦ ܠܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
10 ܐܫܟܚܬ ܐܟܘܬ ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܥܒܕܐ
ܗܘ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ ܟܕ ܚܠܝܡ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܕܢܐ *
11 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ . ܐܙܠ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܐܝܢ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ
12 ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ . ܚܙܐ ܟܕ ܡܠܘܝܢ ܠܡܝܬܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘܐ
13 ܠܐܡܗ. ܘܐܡܗ ܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ . ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܥܡܗ. * ܚܙܐ ܕܝܢ
14 ܝܫܘܥ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܬܒܟܝܢ. * ܘܐܙܠ ܩܪܒ ܠܥܪܣܐ . ܘܗܢܘܢ ܕܫܩܝܠܝܢ
15 ܗܘܘ ܠܗ ܩܡܘ. ܘܐܡܪ. ܛܠܝܐ ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ. * ܘܐܬܝܬܒ ܗܘ ܡܝܬܐ ܘܫܪܝ
16 ܠܡܡܠܠܘ. ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ. * ܘܐܚܕ ܕܚܠܬܐ ܠܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܢܒܝܐ ܪܒܐ ܩܡ ܒܢ. ܘܣܥܪܗ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ.

Audiitque de Jesu, & misit ad eum Seniores Judæorum, & efflagitabat ab eo ut veniret servum suum servaturus. Illi autem quum venissent ad Jesum, efflagitabant ab eo studiosè, ac dicebant; Dignus est cui hoc facias. Diligit enim gentem nostram, quinetiam domum synagogæ ipse exstruxit nobis. Porrò Jesus iter faciebat cum eis. Quum autem non longè abesset à domo, misit ad eum Centurio amicos suos, & ait illi; Domine mi, ne fatigeris, non enim dignus sum ut intres sub tectum meum. Propterea indignus ego fui qui venirem ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus. Quandoquidem & ego sum homo potestati subjectus, suntq; sub manibus meis milites: & dico huic; Ito, & abit: & alteri; Venito, venitque: & servo meo; Hoc facito, & facit. Quum autem hæc audiisset Jesus, admiratus est eum, & conversus dixit turbæ post se venienti; Dico vobis, ne inter Israelitas quidem invenisse me fidem huic similem. Et reversi sunt domum ii qui missi fuerant, inveneruntque servum illum, qui æger fuerat, sanitati restitutum.

Ad oblationem dominicæ V. Jejunii. 21.

Et factum est postero die ut proficisceretur in civitatem nomine Nain, et discipuli ejus cum eo, cœtusque multus. Et quum appropinquâsset portæ civitatis, vidit comitantes mortuum, qui unicus fuerat matri suæ, ipsa verò mater erat vidua: & turba multa civium erat cum ea. Vidit autem eam Jesus, & misertus est ejus, dixitque ei; Ne fleas. Et profectus tetigit loculum: ii autem qui bajulabant eum, substitêre, & ait; Adolescens, tibi dico, Surge. Et resedit defunctus ille, cœpitque loqui, & dedit eum matri suæ. Et invasit omnes homines timor, & glorificabant Deum, ac dicebant; Sanè propheta maximus surrexit inter nos, & invisit Deus populum suum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * پیران یهودرا شفاعت کرد * وپیش عیسي فرستاد * ومي خواست که مسیح بنك اورا
4 شفا بخشد * * پیران آمدند * وشفاعت بجد کردند * وکفتند این امیر مستحق است هر نیکي
5 6 که با وي کني * * سبب آنك قوم ما را دوست مي دارد * وبراي ما نمازکاه بساخت * * عیسي
با ایشان اندکي راه برفت * امیر دوستان خودرا پیش † مسیح † فرستاد وکفت * خداوند زحمت
7 مکش * ارزاني نیستم که زیر سقف خانهٔ من درایي * * وبراي ان خودرا نیز ارزاني ندیدم
8 که پیش تو بیایم * الا ایمان دارم که سخن بکویي * وکودك من خوش شود * * که من
نیز مردي بنك فرمانم وسپاهیان بسیار زیر دست منند * بهر که بکویم برو * برود وبهر
9 که بیا بیاید * وبه بنك خود بکویم بکن بکند * * عیسي چون این را شنید روي بدیشان و
کرد که با او بدند * وکفت راست بشما بکویم درمیان † بني اسراییل * این چنین ایمان
10 یافته نشد * * چون فرستادکان بازکردیدند * ودرخانه آمدند ان † بنك رنجور خوش شده بود

سي چهار زنك کردانیدن مسیح پسر بیوه زنرا

11 * روز دوم مسیح بشهري رفت نامش نابلیس با شاکردان خود * وجماعت بسیار با ایشان *

Seniores itaque Judæorum intercessores fecit, & ad Jesum misit, & petebat ut Christus servum ejus valetudine donaret. Seniores venerunt & instanter orabant, dicentes; Hic præfectus dignus est cui quidvis boni facias: Eâ de causa quòd populum nostrum amore prosequitur, & nobis oratorium extruxit. Jesus cum illis paululum viæ ivit, at præfectus amicos suos ad Christum misit, & dixit; Domine, molestiam ne trahas: dignus non sum ut tectum domûs meæ subeas. Propterea etiam meipsum dignum non aspexi qui ad te venirem: sed fidem habeo, quòd verbum dices & servus meus convalescet. Quia ipse etiam homo subditus imperio sum, & milites multi mihi parent: cuicunque dixero, Ito, abit; cuicunque verò dixero, Veni, venit; & si servo meo dixero, Fac, facit. Jesus cùm hoc audisset, faciem ad eos convertit qui cum eo erant, & dixit; Verum vobis dico, inter filios Israel hujusmodi fides non inventa fuit. Cùm missi reversi essent, & in domum ingressi, servus ille ægrotus sanatus erat.

XXXIV. Vivificat Christus filium viduæ.

Die secundo Christus in civitatem profectus est, cui nomen Neapolis, cum discipulis suis et turba multa cum...

Versio VULGATA LATINA.

Et cùm audisset de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, rogans eum ut veniret, & salvaret servum ejus. At illi cùm venissent ad Jesum, rogabant eum solicitè, dicentes ei; Quia dignus est ut hoc illi præstes. Diligit enim gentem nostram: & Synagogam ipse ædificavit nobis. Jesus autem ibat cum illis. Et cùm jam non longè esset à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens; Domine, noli vexari: Non enim sum dignus ut sub tectum meum intres. Propter quod & meipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alii, Veni, & venit: & servo meo, Fac hoc, & facit. Quo audito Jesus miratus est: & conversus sequentibus se turbis, dixit; Amen dico vobis, Nec in Israel tantam fidem inveni. Et reversi, qui 10
missi fuerant, domum, invenerunt servum, qui languerat, sanum. Et factum est: 11
deinceps ibat in civitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli ejus, &
turba copiosa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus effe- 12
rebatur filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum
illa. Quam cùm vidisset Dominus, misericordiâ motus super eam, dixit illi; No- 13
li flere. Et accessit & tetigit loculum. (Hi autem, qui portabant, steterunt.) Et 14
ait; Adolescens, tibi dico, Surge. Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. 15
Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, di- 16
centes; Quia propheta magnus surrexit in nobis: &, Quia Deus visitavit plebem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فلما سمع يسوع ارسل اليه شيوخ اليهود يسالونه المجي ليخلص عبده * فلما جاوا الي
4 يسوع وسالوه باجتهاد وقالوا انه مستحق ان يفعل له هذا * لانه يحب لامتنا وقد بني لنا
كنيسه * فمضي يسوع معهم * ولما قرب من البيت ارسل اليه قايد الماية اصدقاه قايلا يا
7 رب لا تتعب فاني لا استحق ان تدخل تحت سقف بيتي * من اجل هذا لم استحق انا ان
8 اجي اليك * لكن قل كلمه فيبرا فتاي * فاني رجل من جهه سلطان وتحت يدي جند
9 واقول لهذا امض فيمضي * ولاخر تعال فياتي * ولعبدي اصنع هذا فيصنع * فلما سمع
يسوع هذا تعجب منه * والتفت الي الجمع الذي يتبعه وقال امين اقول لكم اني لم اجد في
10 جميع اسراييل مثل هذه الامانه * فرجع اوليك المرسلون الي البيت فوجدوا العبد المريض
11 قد براء * الفصل الثالث والعشرون * وفي غد كان يسوع ماضيا
12 الي مدينه اسمها نايين ويتبعه تلاميذه اجمعون وجمع كبير * فلما قرب من باب المدينه واذا
13 ميت محمول ابن وحيد لامه وكانت ارمله * وكان معها جمع كبير من اهل المدينه * فلما
14 راها يسوع تحنن عليها وقال لها لا تبكي * وتقدم فلمس النعش فوقف الحاملون * فقال ايها
15 16 الشاب لك اقول قم * فجلس الميت وبدا يتكلم فدفعه الي امه * ولحقهم خوف ومجدوا الله
قايلين لقد قام فينا نبي عظيم وتعهد الله شعبه بصلاح *

Cùmque audisset de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum ut rogarent eum de adventu ad salvandum servum suum. 3
Et cum venissent ad Jesum, rogassentque eum solicitè, atque dixissent, Sanè dignus est ut fiat ei hoc, 4
Quia est amicus gentis nostræ, & ædificavit nobis templum; 5
abiit Jesus cum illis. Et cùm accessisset ad domum, misit ad eum Centurio amicos suos, dicens; Domine, ne vexeris, quia non sum dignus ut intres sub tectum domûs meæ: 6
Propter hoc non merui ego venire ad te: sed dic verbum unum, & sanabitur puer meus. 7
Et quidem homo sum pertinens imperatori, & sub manu mea sunt milites: et dico huic; Vade, & vadit: & alteri; Veni, & venit: & servo meo; Fac hoc, & facit. 8
Et cùm audisset Jesus hoc, admiratus est eum: & conversus est ad turbam quæ sequebatur eum, & ait; Amen dico vobis, quòd non inveni in toto Israel similem huic fidei. 9
Et reversi sunt illi missi, in domum, & invenerunt servum infirmum, jam sanatum. 10

Sectio vigesima tertia.

Et in crastino erat Jesus proficiscens in civitatem, cujus nomen Nain: & secuti sunt eum discipuli ejus omnes, & turba magna. 11
Cùmque appropinquâsset ad portam civitatis, ecce mortuum portatum, filium unicum matri suæ, quæ erat vidua: erâtque cum ea turba magna ex incolis civitatis. 12
Et cùm vidisset eam Jesus, misertus est illius, & dixit ei; Ne plangas. 13
Et accessit & tetigit feretrum (steterunt autem portitores) & ait, O adolescens, tibi dico, Surge. 14
Et sedit mortuus, & cœpit loqui: & dedit illum matri ejus. 15
Et assecutus est eos timor, et glorificaverunt Deum, dicentes; Profectò jam surrexit in nobis propheta magnus: & visitavit Deus plebem suam in bonum. 16

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሰሚዖ፡በእንተ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ከመ፡ መጽአ፡ ለአከ፡ ኀቤሁ፡ረባናተ፡ኢይሁድ፡ ወ
ሰአልዎ፡ከመ፡ይምጻእ፡ወያሕዩ፡ሎቱ፡ ቍልዔሁ፡፡ ወመጽኡ፡ኀበ፡እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ወሰአልዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤልዎ፡ፍጡነ፡ረድ፡እስመ፡ይደ
ሉ፡ ዘገበርከ፡ ሎቱ፡፡ እስመ፡ያፈቅር፡ሕዝበነ፡ ወምኵራበኒ፡ ውእቱ፡ ሐነጸ፡ለ
ነ፡፡ ወሖረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምስሌሆሙ፡ወእልጺቆ፡ኀበ፡ ቤቱ፡ ለአከ፡ ላዕሌከ
ሁ፡ውእቱ፡ምስፍን፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡፡ እግዚኦ፡ ኢትጻሙ፡ እስመ፡ ኢይደልወ
ኒ፡ከመ፡ትባእ፡ታሕተ፡ጠፈረ፡ቤትየ፡አንተ፡፡ ወለሊየኒ፡ኢይደልወኒ
፡እምጻእ፡ኀቤከ፡አዝዝ፡በቃልከ፡ ወይሐዩ፡ቍልዔየ፡፡ እስመ፡
አነ፡ብእሲ፡ መኰንን፡እነ፡ ወብየ፡ወዓሊ፡ወእብሎ፡ለዝንቱ፡ሑር፡ወ
የሐውር፡ወለካልኡኒ፡ነዓ፡ ወይመጽእ፡ወለገብርየኒ፡ግበር፡ከመዝ፡ ወይ
ገብር፡፡ ወሰሚዖ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አንከሮ፡ሃይማኖቶሙ፡ተመይጠ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ለሕዝብ፡ እለ፡ተለውዎ፡ግሙራ፡ኢረከብኩ፡ዘከመዝ፡ ይትአመን፡ በውስተ፡እስራ
ኤል፡፡ ወአቲዎሙ፡ ቤቶሙ፡ እለ፡ ተፈነዉ፡ ረከብዎ፡ ለገብሩ፡ በዘ፡ሐይወ፡፡
ወበሳኒታ፡ ሖረ፡ ወቦአ፡ ሀገረ፡ እንተ፡ ስማ፡ ናይን፡ ወሕዝብኒ፡ ብዙኃ፡፡

በእንተ፡ ወልደ፡ መበለት፡፡

12 ወበጺሖ፡ ኀበ፡ አንቀጸ፡ ሀገር፡ረከበ፡ቀበረ፡ ዘወልደ፡ብእሲት፡መበለት፡ወብዙኃ፡ሰብአ፡
13 ሀገር፡ሃለው፡ ምስሌሃ፡፡ ወርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወምሕራ፡ ወይቤላ፡ኢትብ
14 ኪ፡፡ ወቀርበ፡ ወአኃዘ፡ ነፍቆ፡ ወቆሙ፡ እለ፡ይጸውሩ፡ ወይቤሎ፡ ለከ፡ እብለከ፡
15 ወሬዛ፡ ተንሥእ፡ ወተንሥአ፡፡ ወነበረ፡ ውእቱ፡ በድን፡ ወተናገረ፡ ወአወፈዮ፡ ለእ
16 ሙ፡፡ ወፈርሁ፡ ኵሎሙ፡ ወሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤሉ፡ ዓቢይ፡ነቢይ፡
ተንሥአ፡ ለነ፡፡ ወተሣሀሎሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝቡ፡፡

Et quum audisset de Domino Jesu quòd venisset, misit ad eum magistros Judæ- 3
orum, & rogavit eum ut veniret, & servaret ei servum suum. Et venerunt ad 4
Dominum Jesum: & rogârunt Dominum Jesum, & dixerunt ei; Citò descende,
quia dignus est cui facias hoc. Quoniam diligit gentem nostram, & synago- 5
gam ipse ædificavit nobis. Et profectus est Dominus Jesus cum iis: & appro- 6
pinquante illo ad domum ejus, misit amicos ejus iste centurio ad eum: & dixit ei,
Domine, ne accedas, quia non convenit mihi ut venias sub tectum domûs meæ tu.
Et ipse ego, non convenit mihi ut veniam ad te: præcipe in verbo tuo, & vivet 7
servus meus. Quoniam ego *sum* homo præpositus, & habeo milites: & dico 8
huic; Proficiscere, & proficiscitur: & alteri; Veni, & venit: & servo meo; Facies
hoc modo, & facit. Et quum audivisset Dominus Jesus, admirans fidem illorum 9
conversus fuit, & dixit populis qui sequuti sunt eum; Nunquâ inveni tam fidelem
in Israel. Et accedentes ad domum suam qui missi fuerant, invenerunt servum 10
ejus sanum. Et alterâ die profectus est, & ingressus est civitatem, cujus nomen 11
erat Nain, & populi multi *cum eo*.

De filio viduæ.

Et accedens ad portam civitatis invenit sepulchrum filii mulieris viduæ, & 12
multa turba civitatis fuit cum ea. Et vidit eam Dominus Jesus, & misertus est 13
ejus, & dixit illi; Ne fleto. Et accessit, & prehendit loculum ejus: & substite- 14
runt qui portabant eum: & dixit ei, Tibi dico; Adolescens surge, & surrexit. Et 15
sedit *qui* mortuus *fuerat*, & loquutus est: & dedit eum matri suæ. Et timue- 16
runt omnes, & glorificârunt Deum, & dixerunt; Magnus propheta surrexit nobis,
& misertus est Deus populorum suorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * چون نزديك دروازه رسيد * مرده را ديد كه بنماز وزاري * مي بردند * وان مرده
13 يكانه مادر خود بود * ومادرش بيوه بود * جماعت انبوه از مردم شهر زن ومرد با او * عيسي
14 آن زن را ديد * بروي رحمت كرد * وبدو كفت مكري * وزاري مكن * * پيش جنازه رفت * ومردم
15 را كه بر كرفته بودند * باز داشت * وكفت اي جوان بتو ميكويم بر خيز * * مرده در حال
16 نشست وسخن كفتن اغاز كرد * واورا بمادرش سپارد * * بر همه خلق نهيب † وعظمت پيدا شد *
وبر خدايرا † ستايش مي دادند * وشكر مي كفتند * كه پيغمبر بزرك در ميان ما ظاهر شد *
خدا بر خلق خود نكاه كرد * وتيمار داشت *

Cùmque ad portam propè accessisset, mortuum vidit, quem cum oratione & planctu efferebant: mortuus autem ille unicus erat matris suæ, & mater ejus vidua erat, ac turba multa hominum civitatis fœminæ & viri cum eo. 12
Jesus eam mulierem vidit, & ejus misertus et dixit; Ne fleas, & planctum ne facias. 13
Tunc ad feretrum ivit, & viros qui portabant remoratus est, ac dixit; O juvenis, tibi dico, Surge. 14
Mortuus continuò resedit, & loqui cœpit: & eum matri suæ tradidit. 15
Et omni populo terror & admiratio exorta est, & Deo laudem dabant, & gratias agentes dicebant; Propheta magnus quidem inter nos manifestatus est, Deus populum suum intuitus est, & eorum curam habet. 16

Et exiit sermo hic in *universa* *Judæa* de eo, & in omni circaregione.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his. Et *advo-*
19 Καὶ ἀπήγγειλαν (ν) Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκα-
cans duos *quosdam* *discipulorum suorum* Joannes, misit ad Jesum, di-
λεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέ-
cens; Tu es *veniens*, aut alium expectamus? *Accedentes* autem ad eum
20 γων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν
viri, dixerunt; Joannes Baptista misit nos ad te, dicens; Tu es
οἱ ἄνδρες, εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ
veniens, an alium expectamus? (In ipsa autem hora curavit multos
21 ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; (Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
à *morbis* & *flagellis*, & spiritibus malis: & cæcis multis donavit
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο (ξ) τὸ
videre.) Et respondens *Jesus*, dixit illis; Euntes renuntiate
22 βλέπειν.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε
Joanni quæ vidistis & audistis: Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi
(ο) Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ
mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur. Et bea-
23 καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. Καὶ μα-
tus est quicunque non scandalizatus fuerit in me. *Abeuntibus* *autem* *nun-*
24 κάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέ-
tiis Joannis, cœpit dicere; ad *turbas* de Joanne; Quid existis in
λων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, (π) Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν
desertum *spectare*? arundinem à vento *quassatam*? Sed quid *ex-*
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ (ρ) τί ἐξεληλύθατε
25 stis videre? hominem *in* mollibus vestimentis *amictum*? Ecce qui in ve-
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματι-
ste *gloriosa* & *luxu* *existentes*, in domibus regum sunt. Sed quid existis
σμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξε-
26 stis videre? Prophetam? Utique dico vobis, & *abundantius* *Prophetâ*. Hic
ληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτός
27 est de quo scriptum est; Ecce *ego* mitto angelum meum ante faciem tuam,
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major in *na-*
28 ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Μείζων ἐν γεν-
tis mulierum Prophetâ Joanne Baptistâ nemo est: qui autē minor in
νητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
29 regno Dei, major illo est. Et omnis populus audiens & publicani
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι
justificaverunt Deum, baptizati *baptismum* Joannis. *At* Pharisæi &
30 ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ
legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo.
οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' (σ) αὐτοῦ.

MS. A. (ν) Ἰωάννει (ξ) βλέπειν. (ο) Ἰωάννει (π) Τί ἐξήλθετε εἰς (ρ) τί ἐξήλθατε (σ) αὐτοῦ. Τίνι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܥܠܘܗܝ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. * ܘܐܘܕܥܘܗܝ
18 ܠܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. * ܘܩܪܐ
19 ܝܘܚܢܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ
20 ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ
21 ܫܕܪܢ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܒܗ ܕܝܢ ܒܗܝ ܫܥܬܐ
ܠܣܓܝܐܐ ܐܣܝ ܗܘܐ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ ܡܚܘܢ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ ܘܠܣܓܝܐܐ ܣܡܝܐ
22 ܝܗܒ ܚܙܝܐ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܝܘܚܢܢ ܟܠ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ. ܕܣܡܝܐ ܚܙܝܢ ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ ܘܚܪܫܐ
23 ܫܡܥܝܢ ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ ܘܡܣܟܢܐ ܡܬܣܒܪܝܢ. * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ.
24 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ
25 ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ
ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܬܐ ܠܒܝܫ. ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܢܚܬܐ ܝܩܝܪܬܐ ܘܒܦܘܢܩܐ
26 ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܢܒܝܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
27 ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܗܢܘ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ ܕܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ
28 ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ
ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ.
29 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܫܡܥ ܐܦ ܡܟܣܐ ܙܕܩܘ ܠܐܠܗܐ ܕܥܡܕܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܝܘܚܢܢ. * ܦܪܝܫܐ
30 ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܛܠܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܐܬܥܡܕܘ ܡܢܗ.

Et exiit de eo sermo iste in universam Judæam, & in universam regionem circumjacentem. Et narraverunt Johanni discipuli ejus hæc omnia.

Dominicâ post Epiphaniam. 21.

Et advocavit Johannes duos ex discipulis suis, eosque misit ad Jesum, & ait; Tune is es qui venturus est, an alium expectamus? Et venerunt ad Jesum, dicuntque ei; Johannes Baptista misit nos ad te, & ait; Tu is es qui venturus erat, an alium expectamus? Illâ autem ipsâ horâ multos sanaverat à morbis & à plagis, & à spiritibus malis, multisque cæcis tribuerat visum. Et respondit Jesus, & dixit eis; Ite, dicite Johanni quæcunque vidistis & audistis: quòd cæci videant, & claudi ambulent, & leprosi mundentur, & surdi audiant, & mortui resurgant, pauperibus denique evangelizetur. Et beatus est qui non impegerit in me. Quum autem abiissent discipuli Johannis, cœpit Jesus verba facere ad turbas de Johanne, Quid existis in desertum visuri? Arundinem vento agitatam? Sin autem, quid visum existis? Virum mollibus vestimentis indutum? Ecce ii qui vestimentis gloriosis & deliciis utuntur, in aulis regum degunt. Sin minus, quid visum existis? Prophetam? Certè dico vobis, & prophetâ præstantiorem. Hic est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, ut complanet viam coram te. Dico vobis, Non est propheta inter natos mulierum major Johanne Baptistâ: minimus autem in regno Dei, major est eo. Et totus populus qui audivit, publicani quoque, justificârunt Deum, quòd baptizati essent baptismo Johannis. Pharisæi verò & Scribæ oppresserunt in seipsis voluntatem Dei, eò quòd non baptizati fuerint ab eo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * اين كلمه ميان همه يهود • وهمه ولايتها كه پيرامون اردنست فاش شد

سي پنج فرستادن يحيي پيش مسيح وسخن پرسيدن

18 * شاكردان يحيي هرچه مسيح مي كرد يحيي را معلوم كردند • * ويحيي دوكس ازشاكردان
19 خود • پيش عيسي فرستاد وپرسيد • توي انك مي آيد • يا كسي ديكررا نكران باشيم •
20 * شاكردان پيش عيسي امدند • وكفتند يحيي شوينك مارا فرستاد وازتواين سخن مي پرسد •
21 * وعيسي دران ساعت كه ايشان حاضر بودند • بسيار رنجورانرا شفا داد • وبعضي ديوانكانرا
22 ازجانهاء شوم رهانيد • وبسيارنا بينايانرا بينايي داد • * وبعد ازان بشاكردان † عيسي جواب
داد وكفت • برويد هرچه ديديد • وشنيديد همه را به يحيي بكوييد • كوران مي بينند • وشلان
روان مي روند • وپيسان پاك مي شوند • وكران مي شنوند • و مردكان زنده مي شوند •
23 ومسكينان اميدوار مي شوند • * وخنك انك برمن بشك وكمان نباشد

سي هفت مدح كردن عيسي يحيي را

24 † * چون شاكردان يحيي رفتند عيسي
برابر جماعت براي يحيي مي كفت • چرا درويراني بدرآمديد تا بينيد † ني را كه ازباد مي لرزد •

* Atque *hic sermo in omnem Judæam & omnes regiones quæ Jordani circumjacent sparsus est.*

XXXV. Missio Johannis ad Christum, & interrogatio verbi.

Discipuli interea Johannis quicquid Christus fecit Johanni notum fecerunt. Et Johannes duos quosdam è discipulis suis ad Jesum misit, & interrogavit; Túne es ille qui venit, an quempiam alium expectemus? Discipuli ad Jesum venerunt & dicebant; Johannes Baptista nos misit, & à te hoc verbum inquirit.

XXXVI.

Jesus autem, in eadem hora quâ illi aderant, multis ægrotis sanitatem reddidit, & quosdam dæmoniacos à spiritibus malis liberavit, & multis cæcis visum dedit. Et postea Jesus discipulis responsum dedit, & dixit; Ite, quicquid vidistis, & audistis, totum Johanni dicite: cæci vident, luxati firmiter incedunt, leprosi mundantur, et surdi audiunt, & mortui vivificantur, et pauperes in spem adducuntur. Et beatus ille qui de me in scandalum & dubitationem adductus non fuerit.

XXXVII. Laudat Christus Johannem.

Quum discipuli Johannis abiissent, Jesus turbæ de Johanne dixit; Quare in desertum exiistis? ut videretis arundinem à vento trementem?

Versio VULGATA LATINA.

Et exiit hic sermo in universam Judæam de eo, & in omnem circa regionem. Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de discipulis suis Joannes, & misit ad Jesum, dicens; Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Cùm autem venissent ad eum viri, dixerunt; Joannes Baptista misit nos ad te, dicens; Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? (In ipsa autem hora multos curavit à languoribus, & plagis, & spiritibus malis, & cæcis multis donavit visum.) Et respondens, dixit illis; Euntes renuntiate Joanni quæ audistis, & vidistis. Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: Et beatus est quicunque non fuerit scandalizatus in me. Et cùm discessissent nuntii Joan-

nis, cœpit de Joanne dicere ad turbas; Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimen- 25
tis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt & deliciis, in domibus regum sunt.
Sed quid existis videre? prophetam? Utique dico vobis, & plusquàm prophe- 26
tam: Hic est, de quo scriptum est; Ecce mitto angelum meum ante faciem tu- 27
am, qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major inter natos mu- 28
lierum propheta Joanne Baptista nemo est: qui autem minor est in regno Dei, major est illo. Et omnis populus audiens & publicani, justificaverunt Deum, ba- 29
ptizati baptismo Joannis. Pharisæi autem, & legis periti consilium Dei spreve- 30
runt in semetipsos, non baptizati ab eo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فذاع هذا الكلام في جميع بلاد اليهودية * [وكل الكور التي حولها]
الفصل الرابع والعشرون * واخبر يوحنا تلاميذه بهذا كله * فدعا يوحنا اثنين
من تلاميذه وارسلهما الي يسوع قائلا انت هو الاتي ام نترجي اخر * فلما جاء اليه الرجلان
قالا له ان يوحنا المعمداني ارسلنا اليك قائلا انت هو الاتي ام نترجي اخر * وفي تلك الساعة
ابرا كثيرين من امراض واوجاع وارواح شريرة ووهب النظر لعميان كثيرين * ثم اجابهما
يسوع قائلا امضيا فاخبرا يوحنا بما رايتما وسمعتما ان عميان يبصرون * ومقعدين يمشون * وبرص
يطهرون * وصما يسمعون * وموتي يقومون * ومساكين يبشرون * وطوبي لمن لا يشك في * فلما
ذهب تلميذا يوحنا بدا يسوع يقول للجمع من اجل يوحنا ماذا خرجتم الي البرية تنظرون
اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم تنظرون * انسانا عليه لباس ناعم * ان الذين عليهم
لباس المجد والنعيم هم في بيوت الملوك * او ماذا خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه
افضل من نبي * هذا هو الذي كتب من اجله هاانذا مرسل ملاكي قدام وجهك ليصلح
طريقك امامك * اقول لكم انه ليس في مواليد النساء افضل من يوحنا المعمداني والصغير في
ملكوت السموات اعظم منه * فلما سمع جميع الشعب والعشارون شكروا الله اذا اعتمدوا في
معمودية يوحنا * فاما الفريسيون والكتاب فعلموا انهم رفضوا امر الله اياهم اذ لم يعتمدوا منه

Et divulgatus est hic sermo per univer- 17
sam regionem Judææ, [& omnem regionem quæ erat circa eam.]

Sectio vigesima quarta.

Et nuntiaverunt Johanni discipuli ejus 18
hæc omnia: Quare advocavit Johan- 19
nes duos ex discipulis suis, & misit eos ad Jesum, dicens; Tu es ille venturus,
an speramus alium? Cùmque venissent 20
ad eum illi duo viri, dixerunt ei; Johannes Baptista misit nos ad te, dicens; Tune es ille venturus, an speramus ali-
um? Et in illa hora curavit multos ab 21
infirmitatibus, & doloribus, & spiritibus malis, & donavit visum cæcis mul-
tis. Deindè respondit utrique Jesus, di- 22
cens; Ite, referte Johanni quæ vidistis & audistis: Quòd cæci vident, & claudi ambulant, & leprosi mundantur, & surdi audiunt, & mortui resurgunt, &
pauperes evangelizantur: Beatus qui non 23
dubitat de me. Et cùm abiissent duo di- 24
scipuli Johannis, cœpit Jesus dicere turbæ de Johanne; Quid existis in desertū videre? num arundinem quam agitat
ventus? Aut quid existis videre? num 25
hominem super quem est vestimentum deliciosum? Certè ii super quos est vestimentum gloriæ & deliciarum, sunt in domibus regum. Aut quid existis videre? 26
num prophetam? Equidem dico vobis
ipsum esse præstantiorem prophetâ. Hic est 27
de quo scriptum est, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam ad præparandam viam tuam ante te. Dico vobis, 28
quòd non est inter natos mulierum excellentior Johanne Baptistâ: tamen minor
in regno cœlorum, major est illo. Et quum 29
audisset omnis populus, & publicani, gratias egerunt Deo quòd baptizati essent
baptismate Johannis. Pharisæi autem et 30
legis periti cognoverunt se rejecisse præceptum Dei ad illos, cùm non essent baptizati ab eo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወተሰምዐ፡ነገሩ፡በኵሉ፡በሐውርተ፡ይሁደ፡ወበኵሉ፡አድያሚሃ፡በእንቲአሁ፡፡
በእንተ፡ እለ፡ ተፈነዉ፡ እምኀበ፡ ዮሐንስ፡፡
ነገርዎ፡ለዮሐንስ፡አርዳኢሁ፡ዘንተ፡ኵሉ፡፡ ወጸውዐ፡ ዮሐንስ፡ክልኤተ፡እምአርዳኢሁ፡ወለአኮሙ፡ኀበ፡እግዚእነ፡ ወይቤ፡ አንተኑ፡ ዘይመጽእ፡ ወሚመ፡ ወቦኑ፡ካልእ፡ዘንሴፎ፡፡ ወበጺሖሙ፡እለ፡ለአከ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤ
ሎ፡ዮሐንስ፡መጥምቅ፡ ለአከነ፡ ኀቤከ፡ ወይቤ፡ አንተኑ፡ዘይመጽእ፡ወቦኑ፡ካልእ፡ዘንሴፎ፡፡ ወፈወሶሙ፡ለብዙኃን፡ ሶቤሃ፡ እምደዌሆሙ፡ ወእምአጋንንት፡እኩያን፡ወለብዙኃን፡ዕዉራን፡ጸገዎሙ፡ ይርአዩ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡ንግርዎ፡ለዮሐንስ፡ዘሰማዕክሙ፡ወዘርኢክሙ፡ዕዉራን፡ ይሬእዩ፡ ስ
ዉራን፡ይሐውሩ፡ወእለ፡ለምጽ፡ይነጽሑ፡ወጽሙማንሂ፡ይሰምዑ፡ ወሙታንሂ፡ ይትነ
ሥኡ፡ ወነዳያንሂ፡ይትፌሥሑ፡፡ ወብፁዓን፡ እለ፡ ኢይክሕዱኒ፡ ወኢተዓቅፉ፡ ብ
ያ፡፡ ወኀሊፎሙ፡ወዓሊሁ፡ለዮሐንስ፡ላኣከ፡ይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ በእንተ፡ዮሐን
ስ፡መንት፡ወፃእክሙ፡ገዳመ፡ትርአዩ፡ብርዐኑ፡ዘይትኀወሥ፡ እምነፋስ፡፡ ወመንተ
ኑ፡ወፃእክሙ፡ትርአዩ፡ብእሴኑ፡ ዘረሲይ፡በቀጠንት፡አልባስ፡፡ ናሁ፡እለሰ፡ረሰዩ
ተ፡አልባሰ፡ክብር፡ ውስተ፡ አብያተ፡ ነገሥት፡ ሀለዉ፡፡ ወመንተኑመ፡ ወፃእክሙ፡
ትርአዩ፡ነቢየኑ፡አወ፡ እብለክሙ፡ ወየዓቢ፡ እምነቢያት፡፡ ዝውእቱ፡ዘበእንቲአ
ሁ፡ተጽሕፈ፡ናሁ፡አነ፡ እፌኑ፡ መልአክየ፡ቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጸይሕ፡ ፍኖተከ፡ በቅድ
ሜከ፡፡ አማን፡እብለክሙ፡ ኢይትነሣእ፡ እምትውልደ፡አንስት፡ዘየዓቢ፡እምዮ
ሐንስ፡መጥምቅ፡ወኢመኑሂ፡ወበመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡ ዘይንእስ፡ይዓቢ፡፡
...ኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ ወመፀብሐን፡ አጸደቅዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተጠሚ
...፡ጥምቀተ፡ ዮሐንስ፡፡ ወፈሪሳውያንሰ፡ ወጸሐፍተ፡ ሀገር፡ዐለዉ፡ ትእዛዘ፡
እግዚአብሔር፡ ወኢተጠምቁ፡ በኀቤሁ፡፡

Et auditus est sermo ejus in omni regione Judææ, & in omni vico ejus, de illo. 17

De iis qui missi sunt à Johanne.

Et nuntiaverunt Johanni discipuli ejus hoc totum, & vocavit Johannes duos è 18
discipulis suis. Et misit eos ad Dominum nostrum, & dixit; Túne is es qui ven- 19
turus *erat*, aut éstne alius quem expectabimus? Et venientes illi quos miserat ad 20
Dominum Jesum, dixerunt ei; Johannes Baptista misit nos ad te, & dixit; Túne
es qui venturus erat, aut estne alius quem expectabimus? Et sanavit multos statim 21
à morbis eorum, & à dæmonibus malis, & multis cæcis dedit visum. Et respon- 22
dit Dominus Jesus, & dixit iis, Ite nuntiate Johanni quæ audistis, & quæ vidistis:
cœci vident, claudi ambulant, leprosi purgantur, & surdi audiunt, & mortui
resurgunt; & pauperes etiam lætificantur. Et beati *sunt* qui non negant me, 23
& non offensi fuerunt in me. Et quum abiissent nuntii Johannis, cœpit dicere 24
populis de Johanne; Quid exivistis *in* desertum videre, arundinémne quæ move-
tur à vento? Et quid exivistis videre, hominémne amictum gossipinis vesti- 25
mentis? Ecce igitur qui amicti sunt vestimentis honorificis, in domibus regum
sunt. Et quid existis videre? prophetámne? etiam dico vobis, & majorem pro- 26
phetis. Hic est de quo scriptum est, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem 27
tuam, qui præparabit viam tuam coram te. Amen dico vobis, Non suscitabitur 28
à progenie mulierum, major Johanne Baptistâ ullus: & in regno Dei qui minor
est, illo major erit. Et audientes omnes populi, & publicani justificâ- 29
runt Deum baptizati baptismo Johannis. Et Pharisæi, & Scribæ civita- 30
tis spreverunt mandatum Dei; & non baptizati fuerunt apud eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واگر نه چرا بدر امدید * که ببینید مردی زیبا بپرایه پوشیده * اینك ایشان که بپرایه
زیبا دارند بزیورها در سرای پادشاهانند * واگرنه [چرا بدر امدید که ببینید پیغامبر
اری شما می گویم * وار پیغمبر بهتر * اینست که برای او نبشته شد * نبوت اینك من
فرشته خودرا پیش روی تو می فرستم * که راه تو برابر تو استوار دارد * شما راست
گویم نیست پیغمبر در زاده زنان * بزرگتر ازیحیی شوینده * وکوچکترین کسی در ملکوت
اسمان * ازو بزرگترست * جماعتی که انجا بودند * تا سودخوران وضامنان نیز خدایرا شکر
وثنا می گزاردند * که از معمودیت یوحنا عماده شده بودند * اما معتزلان * ونویسندگان
ارادت خدایرا درنفس خود ظلم کردند * وازو عماده نشدند

Sin minus quare exivistis? ut vi- 25
deretis hominem splendido ornatu indutum? Ecce illi qui splendidè exornantur ornamentis, in aulis re-
gum sunt. Sin minus autem, quare 26
exiistis? ut videretis prophetam? Imò vobis dico, & prophetâ præstan-
tiorem. Hic est de quo scriptum est: 27

Prophetia.

Ecce ego angelum meum ante faciem tuam mitto, qui viam tuam ante te
confirmet. Vobis verum dico, Non 28
est Propheta in natis mulierum major Johanne Baptistâ: Minimus autem quis in regno cœlorum eo major
est. Et cœtus, qui illic aderant, us- 29
que ad publicanos & mancipes etiam, Deum gratiis & laudibus prosequebantur, qui baptismo Johannis
baptizati fuerant. Sed Pharisæi 30
& Scribæ voluntati Dei in seipsis iniquè fecerunt, & ab eo non baptizati sunt.

Ait autem Dominus; Cui ergò assimilabo homines generationis hujus?
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; ογ ε
& cui sunt similes? Similes sunt pueris in foro sedentibus, &
32 καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ
loquentibus adinvicèm, & dicentibus; Cantavimus tibiis vobis, & non saltâstis:
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
lamentavimus vobis, & non plorâstis. Venit enim Joannes Baptista ne-
33 ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μή-
que panem manducans, neque vinum bibens, & dicitis; Dæmonium habet. Venit
34 τε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. Ἐλήλυθεν
filius hominis manducans & bibens, & dicitis; Ecce homo edax &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinum bibens, publicanorum amicus & peccatorum. Et justificata est sapientia à
35 οἰνοπότης, (τ) τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis suis omnibus. Rogabat autem quidam illum Pharisæorum, ut ΚΑ'
36 τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα οδ
manducaret cum illo: Et ingressus in domum Pharisæi, discubuit. Et ecce α
37 φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ
mulier in civitate, quæ erat peccatrix, cognoscens quòd accubuit in domo
γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, (υ) ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ
Pharisæi, afferens alabastrum unguenti: Et stans secus pedes ejus
38 τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου· Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας (φ) αὐτοῦ
retrò flens, cœpit rigare pedes ejus lachrymis, &
ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θρι-
pillis capitis sui extergebat, & osculabatur pedes ejus, &
ξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς (χ) ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλει-
bat unguento. Videns autem Pharisæus vocans eum, ait in se ipso
φε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ
dicens; Hic si esset Propheta, sciret utique quæ & qualis mulier, quæ
λέγων, Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις
tangit eum, quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad il-
ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
lum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. Is verò ait; Magister, dic. Duo
τὸν, Σίμων, ἔχω σοι τὶ εἰπεῖν. (ψ) Ὁ δέ φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο
debitores erant fœneratori cuidam: unus debebat denarios quingentos,
(ω) χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια,
at alter quinquaginta. Non habentibus autem illis reddere, ambobus
ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις
gratis donavit. Quis ergo eorum, dic, plus eum diliget? Respon-
ἐχαρίσατο. Τίς οὖν (α) αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκρι-
dens autem Simon, dixit; Subsumo quòd cui plus donavit. Ille
θεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ
autem dixit ei; Rectè judicâsti.
δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.

MS. A. (τ) φίλος τελωνῶν (υ) καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται (φ) τοῦ Ἰησοῦ (χ) ἐξέμαξεν, (ψ) Ὁ δὲ ἔφη, (ω) χρεοφειλέται (α) αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον αὐτὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܠܡܢ ܗܟܝܠ ܐܕܡܐ ܠܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܡܢ ܕܡܝܢ. * ܕܡܝܢ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ
32 ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ
33 ܒܟܝܬܘܢ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܐܕܐ
34 ܐܝܬ ܠܗ. * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ
35 ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. * ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܗ.

* ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪܙܐ * ܟܓ *

36 * ܐܬܐ ܕܝܢ ܒܥܐ ܡܢܗ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܕܢܠܥܣ ܠܚܡܐ ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܐܣܬܡܟ.
37 * ܘܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܟܕ ܝܕܥܬ ܕܒܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܣܡܝܟ.
38 ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܩܡܬ ܠܒܣܬܪܗ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ. ܘܫܪܝܬ
ܒܕܡܥܝܗ ܡܨܒܥܐ ܗܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܡܫܘܝܐ ܠܗܝܢ. ܘܡܢܫܩܐ ܗܘܬ
39 ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܫܚܐ ܡܫܚܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܐܬܚܫܒ ܒܢܦܫܗ
ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܐܠܘ ܢܒܝܐ ܗܘܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝ ܘܡܢܐ ܛܒܗ. ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܗܝ
40 ܕܩܪܒܬ ܠܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܘܢ. ܡܕܡ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ.
41 ܐܡܪ ܪܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܢ ܚܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܚܕ ܡܪܐ ܚܘܒܐ. ܚܕ ܚܝܒ ܗܘܐ
42 ܠܗ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫܡܐܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫܝܢ. * ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥ.
43 ܠܬܪܝܗܘܢ ܫܒܩ. ܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܝܬܝܪ ܢܚܒܝܘܗܝ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ.
ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗ ܣܓܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܢܬ.

Cuinam igitur assimilabo homines generationis hujus? & cui similes sunt? Similes sunt pueris sedentibus in platea, & inclamantibus ad socios suos, dicentibusque; Cecinimus vobis, neque saltâstis; ac lamentum edidimus vobis, neque flevistis. Venit enim Johannes Baptista, panem non edens, nec bibens vinum, & dicitis; Dæmonium in eo est. Venit Filius hominis edens & bibens, & dicitis, Ecce vir helluo, & bibax vini, amicusque publicanorum & flagitiosorum. Sed justificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

Ad horam tertiam, Feriâ quintâ Arcanorum. 23.

Venit autem unus ex Pharisæis efflagitans ab eo, ut secum manducaret: ingressus itaq; domum Pharisæi illius, discubuit. Et mulier peccatrix erat in illa civitate, quæ quum novisset in domo Pharisæi eum esse accumbentem, accepit alabastrum unguenti; Et stans retrò ad pedes ejus, flebat, cœpitque lachrymis suis irrigare pedes ejus, pilisque capitis sui abstergebat eos, & deosculabatur pedes ejus, & ungebat aromate. Quum autem vidisset Pharisæus ille qui vocaverat eum, cogitavit apud se, & ait; Iste si esset propheta, nôsset quænam sit, & qualis rumor ipsius: siquidem peccatrix est mulier illa quæ tetigit ipsum. Respondit autem Jesus, & dixit ei; Simon, habeo quiddam tibi dicendum. Ait ei, Dic Rabi. Subdit ei Jesus, Duo debitores erant eidem creditori: unus debebat ei denarios quingentos, alter verò denarios quinquaginta. Quumque essent non solvendo, utrique remisit debitum: uter igitur eorum magis eum diliget? Respondit Simon, & ait; Puto eum cui multa remissa sunt. Dixit ei Jesus, Rectè judicâsti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 سي هشت مثل كودكان بر كنار راه * بكدامين كسان † اين دوده را
32 مانند كنم * مي مانند بكودكاني * كه بر كنار راه نشسته اند * و با ياران خود بانك مي
زنند * ومي كويند * براي شما سرود ميكوييم * پرواز و رقص نمي كنيد * نوحه و زاري كرديم
33 نكريستيد * * شوينك آمد نان نمي خورد * و شراب نمي آشاميد * كفتيد درو ديو هست * آمد فرزند
34 آدمي ميخورد * ومي آشامد * كفتيد * اين كس خورنك وآشامنك است سودخوران * و كنه كارانرا *
35 دوست مي دارد * * حكمت از همكنان فرزندان خود درست وفرخنك شد
36 سي نه معتزلي مسيح را مهماني كرد و [زني] روغن غاليه بر سراو ريخت * معتزلي
پيش مسيح آمد * و از و درخواست كرد كه با وي نان بخورد * مسيح درخانه او درآمد *
37 وبنشست * دران شهر بود زني پليد * چون دانست كه عيسي † درخانهٔ معتزلي نشسته
38 است * شيشهٔ * پر روغن غاليه * بر كرفت * * ودر پس عيسي نزديك پاي او
بايستاد * كريستن آغاز كرد واشك دوچشم خود پاي مسيح را تر مي كرد وبموي
خود دو پاي اورا مي ماليد وبوسه مي كرد * و روغن غاليه را بر † پايهاش مي † اندود *

XXXVIII. Parabola puerorum juxta viam.

Cujusmodi hominibus hanc generationem assimilabo? Similes sunt pueris, qui ad latus viæ sedent, & ad socios suos clamant, & dicunt; Vobis cantum diximus saltationem & chorum non egistis: luctum & planctum fecimus, non flevistis. Baptista venit, panem non comedit, neque vinum bibit: Dixistis; In eo dæmon est. Venit Filius hominis, comedit ac bibit: Dixistis; Hic homo edax & bibax est, Publicanos & peccatores amat. Sapientia autem ab omnibus filiis suis justificata & beata est.

XXXIX. Pharisæus Christo convivium facit, & mulier unguentum galiæ in caput ejus effundit.

Pharisæus quidam ad Christum accessit & ab eo petiit, ut cum eo panem comederet: Christus itaque in domum ejus ingressus est, & sedit. In civitate autem illa erat mulier quædam impura, quæ, cognito Jesum in domo Pharisæi sedere, ampullam plenam unguento galiæ tulit: & ponè Jesum ad pedes ejus stetit, & flere incipiens lachrymis oculorum suorum pedes Christi rigavit, & crine suo pedes ejus extergebat & osculabatur, & unguentum galiæ pedibus ejus inunxit.

Versio VULGATA LATINA.

Ait autem Dominus; Cui ergò similes dicam homines generationis hujus? &
cui similes sunt? Similes sunt pueris sedentibus in foro, & loquentibus adinvi-
cem, & dicentibus; Cantavimus vobis tibiis, & non saltâstis: lamentavimus, &
non plorâstis. Venit enim Joannes Baptista, neq; manducans panem, neq, bibens
vinum, & dicitis; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens,
& dicitis; Ecce homo devorator, & bibens vinum: amicus publicanorum, & pec-
catorum. Et justificata est sapientia ab omnibus filiis suis. Rogabat autem il-
lum quidam de Pharisæis ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi
discubuit. Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod ac-
cubuisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti: Et stans retrò secus
pedes ejus, lachrymis cœpit rigare pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, &
osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat. Videns autem Pharisæus, qui 39
vocaverat eum, ait intra se, dicens; Hic si esset propheta, sciret utique, quæ, &
qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est. Et respondens Jesus, 40
dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magister, dic.
Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos, & 41
alius quinquaginta. Non habentibus illis undè redderent, donavit utrisque. 42
Quis ergò eum plùs diligit? Respondens Simon dixit; Æstimò quia is, cui plus 43
donavit. At ille dixit ei; Rectè judicâsti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* عمن اشبه رجال هذه القبيلة وعمادا يشبهون * يشبهون صبيانا جلوسا في السوق ينادي
بعضهم بعضا قائلين زمرنا لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * لان يوحنا المعمدان
جاء لا ياكل خبزا ولا يشرب خمرا فقلتم هذا به شيطان * وجاء ابن الانسان ياكل ويشرب
فقلتم هذا انسان اكول شريب الخمر خليل العشارين والخطاه * فتبررت الحكمة من جميع
بنيها *

الفصل الخامس والعشرون *

* ثم سأله واحد من الفريسيين ان ياكل معه فدخل بيت ذلك الفريسي واتكى * وكانت في
المدينة مراه خاطية * فلما علمت انه متكى في بيت الفريسي اخذت قارورة طيب * ووقفت
من ورايه عند رجليه باكية * وبدات تبل قدميه بدموعها وتمسحهما بشعر راسها
وكانت تقبل قدميه وتدهنهما بالطيب * فلما راى ذلك الفريسي الذي دعاه فكر في نفسه
قايلا لو كان هذا نبيا لعلم ما هذه وكيف حال هذه المراه التي لمسته فانها خاطية * فاجابه
يسوع قايلا يا سمعان عندي كلام اقوله لك * اما هو فقال قل يا معلم * فقال غريمان عليهما
لانسان دين * على الواحد خمس مائة دينار وعلى الاخر خمسون * ولم يكن لهما ما يوفيان
ووهب لهما * فايهما اكثر حبا له * اجاب سمعان قايلا اظن الذي وهب له الاكثر * فقال
له بالحق حكمت *

Cui comparabo homines hujus genera- 31
tionis, & cui comparantur? Compa- 32
rantur pueris sedentibus in foro, qui ac-
clamant alter ad alterum, dicentes;
Psallimus vobis, & non saltâstis: &
lamentavimus vobis, & non planxistis.
Nam Johannes Baptista venit non man- 33
ducans panem, neque bibens vinum, &
dixistis; Hic habet dæmonium. Et ve- 34
nit filius hominis manducans & bibens,
& dixistis; Hic homo est vorator, po-
tator vini, amator publicanorum et pec-
catorum. Et aliena facta est sapientia 35
ab omnibus filiis suis.

Sectio vigesima quinta.

Tum rogavit illum unus ex Pharisæis 36
ut manducaret cum illo: itaq; ingressus
est domum illius Pharisæi, & innixus
est. Erat autem in civitate mulier pec- 37
catrix, quæ quum cognovisset ipsum esse
innixũ in domo Pharisæi, accepit alaba-
strũ unguenti: Et stetit à tergo ipsius sec
pedes ejus plorans, & cœpit rigare pedes 38
ejus lachrymis suis, et tergere eos capillis
capitis sui, & osculabatur pedes ejus, &
ungebat eos unguento. Et cùm vidisset 39
id Pharisæus qui invitaverat eum, co-
gitavit intra se, dicens; Si esset hic
propheta, certè sciret quid sit hæc, &
qualis conditio hujus mulieris quæ teti-
git eum, quandoquidem est peccatrix.
Respondit ei Jesus, dicens; O Simon, 40
habeo sermonem dicendum tibi. At ille
inquit; Dic eum, magister. Ait ergò, 41
Duo debitores debebant cuidam debi-
tum: unus quingentorum denariorum, et
alter quinquaginta. Et non habuerunt 42
quod solverent; quapropter donavit
utrisque. Uter illorum plus amoris in
eum habebit? Respondit Simon, dicens; 43
Æstimo cui donatum est plus. Ait illi,
Juxta veritatem judicâsti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በመንት : እስተማስሎሙ : ለሰብእ : ዛቲ : ትውልድ : ወምን : ይመስሉ :=: ይመስሉ :
ደቂ : ለለ : ይነብሩ : ውስተ : መሠያጥ : ወይጸውዑ : ቢጾሙ : ወይብልዎሙ : ሐለይነ :
ለክሙ : ወኢዘፈንክሙ : ወአስቆቀውነ፡ ለክሙ : ወኢበኪክሙ :=: እስመ :
መጽአ : ዮሐንስ : መጥምቅ : ኢይበልዕ : ወኢይሰቲ : ወትቤልዎ : ጋኔነ :=: ወመጽአ :
ወልደ : እጓለ : እመ : ሕያው : ይበልዕ : ወይሰቲ : ወትቤሉ : ነዋ : ብእሲ : በላዒ : ወሰታዪ :
ወይን : ዓርክ : መጸብሓን : ወኃጥኣን :=: ወጽድቀት : ጥበብ : እምኵሉ : ውሉዳ ::=:
ወይቤሎ : አሐዱ : እምፈሪሳውያን : ከመ : ያምስሖ : በኀቤሁ : ወቦአ : ቤቶ : ለፈሪሳዊ :
ወረፈቀ ::=:

በእንተ : እንተ : ቀብአቶ : ለእግዚእነ : ዕፍረተ ::=:

ወመጽአት : ብእሲት : ኃጥእት : እምሰብአ : ይእቲ : ሀገር : ለለሚራ : ከመ : ይመስሕ :
እግዚእ : ኢየሱስ : ውስተ : ይእቲ : ሀገር : ቤተ : ፈሪሳዊ : ተሣየጠት : ዕፍረተ : ዘላልበ
ጥሮስ ::=: ወቆመት : ድኅሬሁ : ኀበ : እገሪሁ : ወትበኪ : ወአርኀሰት : እገሪሁ : በአንብ
ዓ : ወትመዘምዝ : በሠዕርተ : ርእሳ : ወትስዕሞ : እገሪሁ : ወተቀብኦ : ዕፍረተ ::=:
ወርእዮ : ፈሪሳዊ : ዘጸውዖ : ሐለየ : በልቡ : ወይቤ : ሶቤሁ : ነቢይ : ውእቱ : ዝንቱ : እሙ :
አእመረ : መንት : ብእሲት : ወዘከመ : እሮ : ይእቲ : እንተ : ከመ : ኃጥእት :
ይእቲ : ዛቲ : ብእሲት : እንተ : ትገሰሶ ::=: ወአውሥአ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎ :
ስምዖን : ብየ : ነገረ : ዘእብለከ : ወይቤሎ : ሊቅ : በል ::=: ወይቤሎ : ክልኤቱ : ይፈ
ድዮ : ለአሐዱ : ባዕለ : ዕዳ : ለአሐዱ : ይፈድዮ : ኃምስተ : ምእተ : ዲናረ : ወካልኡ :
ኃምሳ ::=: ወኀጢኦሙ : ዘይፈድይዎ : ኀደገ : ሎሙ : ለክልኤሆሙ : መኑ : እንከ :
ርቱዕ : ፈድፋደ : ያፍቅሮ ::=: ወተሰጥዎ : ስምዖን : ወይቤሎ : እብል : ዘብዙኀ :
ኀደገ : ሎቱ : ወይቤሎ : ሠናየ : ፍትሐ : ፈታሕከ ::=:

In quo assimilabo homines generationis hujus, & cui similes sunt? Similes 31
sunt puerulis qui sedent in foro, & acclamant sociis suis, & dicunt iis; Cecinimus 32
vobis, & non saltâstis; lamentati sumus etiam vobis, & non flevistis. Quia ve- 33
nit Johannes Baptista neque edens neque bibens, & dicitis *de* illo; Dæmonem
habet. Et venit filius hominis edens, & bibens, & dicitis; Ecce homo edax 34
& potator vini, amicus publicanorum & peccatorum. Et justificata est sapi- 35
entia ab omnibus filius suis. Et dixit ei quidam ex Pharisæis, quòd pran- 36
deret apud ipsum: & ingressus est domum Pharisæi, & discubuit.

De ea quæ unxit Dominum nostrum unguento.

Et venit mulier peccatrix de hominibus istius civitatis, ut cognovisset quòd
pranderet Dominus Jesus in ista civitate domo Pharisæi: emit unguentum 37
Alabastri. Et stetit post eum apud pedes ejus, & flebat, & rigavit pedes ejus 38
cum lachrymis suis, & tergebat cum capillis capitis sui; & osculabatur pedes
ejus, & ungebat eum unguento. Et quum vidisset Pharisæus qui vocaverat 39
eum, cogitavit in corde suo, & dixit; Si esset propheta hic, nónne sciret quæ
mulier, & quomodo isthæc etiam peccatrix est, *nempe* mulier hæc sit ista, quæ
tangit ipsum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Simeon, habeo verbum
quòd dicam tibi, & dixit ei; Magister, dic. Et dixit ei, Duo debitores erant 40
cuidam Domino debiti, unus debebat quingentos denarios, & alter quinquagin- 41
ta. Et quum non possent solvere illi, dimisit eos utrosque: quem igitur oportet
plus diligere illum? Et respondit ei Simon, & dixit ei; Existimo eum cui mul- 42
tum remissum fuit: & dixit ei, Bonum judicium judicâsti. 43

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * ان معتزل كه اورا خوانده بود * در دل خود اندیشید وگفت * كه اگر این پیغمبر می بود
میدانست این كیست * وچیست وچه گناهان اورا می داد * چون پیش او نزدیك شد * *عیسی
40 اورا دریافت * وگفت شمعون * چیزی گفتنی دارم با تو بگویم * ان مرد بدو گفت * بگوای بزرگ
من * *عیسی گفت دو مرد † وام دار بودند * یران یكی پانصد دینار قرض داشت * وبر یكی
41 دیگر پنجاه دینار * وهر دو نداشتند † چیزی كه بگزارند * صاحب وام † وام هر دو را بخشید
42 اكنون ازان هر دو كدامین را بیشتر دوست داشته باشد * *شمعون بدو گفت می
43 پندارم * انك بیشتر برای او رها كرده شد * عیسی گفت * راست حكم كردی *

Pharisæus ille, qui eum invitave- 39
rat, in animo suo cogitavit, &
dixit; Siquidem hic Propheta
esset, sciret hanc quæ sit, & qua-
lis sit, & peccata ejus enarraret,
cùm prope eum sit. Jesus hoc in- 40
tellexit, & dixit; Simeon, sermo-
monem quendam habeo quem tibi
dicam: homo ille ei dixit; Lo-
quere, O magister mi. Jesus dixit, 41
Duo viri debitores erant; uni quin-
genti denarii æris alieni erant, al-
teri verò quinquaginta denarii. Et 42
cum neutri haberent quicquam quo
solverent, creditor debitum utrique
condonavit. Jam ex ambobus illis
uter magis dilectus erit? Simeon 43
ei dixit; Existimo ei, cui plus re-
missum est. Jesus dixit; Rectè ju-
dicium fecisti.

Et conversus ad mulierem, Simoni dixit; Vides hanc mulierem?
44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
Intravi tuam in domum, aquam *ad* pedes *meos* non dedisti: hæc autem
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ
lachrymis rigavit meos pedes, & capillis *capitis sui* extersit.
τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ τῇ (β) θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.
Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo *intravi*, non cessavit *osculans*
45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά
meos pedes. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit
46 μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψε
meos pedes. *Cujus gratiâ*, dico tibi; Remittuntur peccata *ejus*
47 μου τοὺς πόδας. Οὗ χάριν, λέγω σοι, Ἀφέωνται (γ) αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς
multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem *paululùm* dimittitur, *paululùm* diligit.
αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολύ. ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
Dixit autem ad illam; Remittuntur *tua* peccata. Et cœperunt simul *accumbentes*
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι
49 dicere in *seipsis*: Quis hic est, qui *&* peccata dimittit? Dixit autem ad
50 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς
mulierem; Fides tua *servavit* te: vade in pacem.
τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

CAP. VIII. η΄.

Et factum est in deinceps, & ipse iter faciebat per *civitatem* & *castellum*, prædicans οε
1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων ι
& evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo: Et mulieres
καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· Καὶ γυναῖκες
aliquæ, quæ erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria
τινές, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία
vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant: Et Joanna
ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει· Καὶ Ἰωάννα
uxor Chusæ procuratoris Herodis: & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου· καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν
οε ei de facultatibus suis. *Convenientæ* autem turbâ plurimâ, & secundum
β αὐτῷ (α) ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ
civitatem advenientibus ad eum, dixit per similitudinem: Exiit *seminans*
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
seminare semen suum: & *in seminando eum*, *hoc quidem* cecidit secus
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον (β) αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
viam, & conculcatum est: & volucres cœli comederunt illud. Et aliud
τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον
cecidit supra petram: & natum *exaruit*, *propter* non *habere* humorem. Et
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ
aliud cecidit *in medio spinarum*: & simul *enatæ* spinæ suffocaverunt
ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
illud.
αὐτό.

MS. A. (β) θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. (γ) αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
MS. A. ΚΕΦ. η΄. (α) ὂκ (β) ἑαυτοῦ·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܘܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ. ܠܒܝܬܟ ܥܠܬ.
ܡܝܐ ܠܪܓܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܕܡܥܝܗ ܪܓܠܝ ܪܘܝܬ. ܘܒܣܥܪܗ ܐܫܝܓܬ.
45 * ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܩܬܢܝ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ. ܠܐ ܫܠܝܬ ܡܢ ܢܘܫܩ ܪܓܠܝ. * ܐܢܬ ܡܫܚܐ
46
47 ܪܫܝ ܠܐ ܡܫܚܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܪܓܠܝ ܡܫܚܬ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܗ ܚܛܗܝܗ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܐܚܒܬ ܣܓܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܠܝܠ
48 ܡܫܬܒܩ ܠܗ. ܩܠܝܠ ܡܚܒ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܝܩܝܢ ܠܟܝ ܚܛܗܝܟܝ.
49 * ܫܪܝܘ ܕܝܢ ܗܢܘܢ ܕܡܣܬܡܟܝܢ ܗܘܘ ܢܐܡܪܘܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܦ ܚܛܗܐ ܡܫܒܩ. * ܝܫܘܥ
50 ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ.

* ܕܚܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ
2 ܘܡܣܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܪܥܣܪ ܥܡܗ. * ܘܢܫܐ ܗܢܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܗܘܝ ܡܢ
3 ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܪܝܡ ܕܡܬܩܪܝܐ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢܗ. * ܘܝܘܚܢ
ܐܢܬܬܗ ܕܟܘܙܐ ܪܒ ܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܘܫܘܫܢ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܫܡܫܢ ܗܘܝ
4 ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܢܝܢܗܝܢ. * ܘܟܕ ܟܢܫ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܡܕܝܢܢ ܐܬܝܢ ܗܘܘ
5 ܠܘܬܗ. ܐܡܪ ܒܡܬܠܐ. * ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܙܪܥܗ. ܘܟܕ ܙܪܥ. ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ.
6 ܘܐܬܕܝܫ. ܘܦܪܚܬܐ ܐܟܠܬܗ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܡܚܕܐ ܕܝܥܐ ܝܒܫ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ
7 ܠܗ ܠܛܝܒܘܬܐ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܝܥܘ ܥܡܗ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ.

Et conversus ad mulierem illam, dixit Simoni, Vides hanc mulierem? domum tuam ingressus sum, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis suis pedes meos tinxit, & capillis suis abstersit eos. Tu non es osculatus me: hæc autem ecce ex quo ingressa est, non desiit pedes meos deosculari. Tu oleo caput meum non unxisti: hæc autem oleo aromatico pedes meos unxit. Propterea dico tibi, remissa esse ei scelera ejus multa, eò quòd multùm dilexerit: is autem cui paululùm remittitur, paululùm diligit. Et dixit mulieri illi; Remittuntur tibi scelera tua. Cœperunt autem ii qui accumbebant dicere apud se; Quis est iste qui etiam scelera remittit? Jesus verò dixit ei mulieri, Fides tua te servavit: ito in pace.

Feriâ V. hebdomadis secundæ jejunii. 14.

CAP. VIII.

Et factum est post hæc, ut perlustraret Jesus urbes & vicos, prædicarétque, ac evangelizaret regnum Dei, & duodecim ejus erant cum eo: Necnon mulieres illæ, quæ sanatæ fuerant à morbis, & à spiritibus malis, Maria quæ vocatur Madgalena, ea ex qua septem dæmonia exierant: Et Johan uxor Chuzæ præfecti domui Herodis, & Susanna, aliæque plurimæ, quæ ministrabant eis ex facultatibus suis. Quumque multa turba coacta esset, & ex omnibus civitatibus convenirent ad eum, dixit per parabolas; Exiit seminator quidam ad seminandum semen suum: quumque seminasset, aliud cecidit juxta viam, & conculcatum est, ac volucres comederunt illud. Aliud autem cecidit super petram, & illicò germinavit, & quia non habebat humorem, exaruit. Aliud autem cecidit inter spinas, & germinárunt cum eo spinæ, ac suffocárunt illud.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * وسوي ان زن التفات كرد وبشمعون كفت • اين زنرا مي بيني • چون بخانهء تو در آمدم
تو آب برپاي من نريختي • اين زن باشك دو چشم خود پاي مرا شست • وبموي خود پاك
45 كرد • * تو مرا بوسه نكردي • اين ازان وقت كه در آمدم • ازبوسيدن † دو پاي من
46 خاموش نشد • * تو سر من بروغن نيندودي اين بروغن غاليه دو پاي مرا اندود •
47 * بتو مي كويم عوض اين كه كرد كناهان او [بسيار] سترده شدند • سبب انك
48 بسيار سزاوار شد • وانك براي او سترده شود • وانكي سزاوار باشد • * وبدان زن كفت برو كه
49 كناهان تو عفو شدند • * ايشان كه نشسته بودند • اغاز كردند • ودر درون خود مي كفتند
50 كيست اين كه كناهانرا نيز عفو مي كند • * عيسي بدان زن كفت • ايمان تو ترا نيك كرد
1 برو بسلامت • * بعد ازين عيسي در شهرها وديهها مي كرديد • ومنادي مي
2 كرد • وبمژدهء ملكوت خداي تعليم مي داد • با دوازده شاكرد خود • * وزناني كه ازرنجها خوش
شدند • وازجانهاء شوم وپليد رهيدند • چون مريم مجدلاني كه هفت ديو ازو بدر آورد •

Et ad mulierem illam conversus est, et Simeoni dixit, Hanc mulierem vides? Cùm in domum tuam intrarem, tu aquam pedibus meis non infudisti: hæc mulier lachrymis oculorum suorum pedes meos lavit, et crine suo mundavit. Tu me non osculatus es: hæc ex quo tempore ingressus sum, ab osculando pedes meos non destitit. Tu caput meum oleo non unxisti: hæc unguento galliæ pedes meos unxit. Tibi dico, Pro hoc quod fecit, peccata ejus multa remissa sunt, eâ de causa quod multùm digna fuit: et parum ei remittetur, qui parum dignus fuerit. Et illi mulieri dixit; Abi, quia peccata tua condonata sunt. Illi qui confidentes erant, inceperunt, et intra se dicebant; Quisnam est hic, qui peccata etiam condonat. Jesus illi mulieri dixit; Fides tua te servavit, abi in pace.

CAP. VIII.

Post hæc Jesus per civitates et pagos circuibat, et prædicabat, et Evangelium regni Dei docebat, cum duodecim discipulis suis: Et mulieribus quæ à morbis sanatæ fuerant, et à spiritibus malis et immundis liberatæ erant: ut Maria Magdalene, ex qua septem dæmonia ejecerat:

Versio VULGATA LATINA.

44 Et conversus ad mulierem, dixit Simoni; Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis rigavit pedes
45 meos, & capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo in-
46 travit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc
47 autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi; Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem minus dimittitur, minùs di-
48 ligit. Dixit autem ad illam; Remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui simul
49 accumbebant, dicere intra se; Quis est hic, qui etiam peccata dimittit? Dixit
50 autem ad mulierem; Fides tua te salvam fecit: Vade in pace.

CAP. VIII.

1 ET factum est deincèps, & ipse iter faciebat per civitates & castella, prædicans & evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo, Et mulieres aliquæ, quæ 2
erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria, quæ vocatur
Magdalene, de qua septem dæmonia exierant, Et Joanna uxor Chusæ procura- 3
toris Herodis, & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.
Cùm autem turba plurima convenirent, & de civitatibus properarent ad eum, 4
dixit per similitudinem; Exiit qui seminat, seminare semen suum: & dum 5
seminat, aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: & natum aruit, quia non ha- 6
bebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, & simul exortæ spinæ suffoca- 7
verunt illud.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ثم التفت الي المراه وقال لسمعان اتري هذه المراه * دخلت بيتك فلم تسكب علي رجلي
ماء وهذه بلت رجلي بالدموع ومسحتهما بشعر راسها * انت لم تقبلني وهذه منذ دخلت
لم تكف من تقبيل قدمي * انت لم تدهن راسي بزيت وهذه بالطيب دهنت قدمي
* لاجل ذلك اقول لك ان خطاياها الكثيره مغفوره لها لانها احبت كثيرا * والذي يترك له
قليل يحب قليلا * ثم قال لها مغفوره لك خطاياك * فبدا المتكيون يقولون في نفوسهم من
هذا الذي يغفر الخطايا * فقال للمراه اذهبي بسلام ايمانك خلصك *

* الفصل السادس والعشرون *

* وكان بعد ذلك يسير الي كل مدينة
وقرية ويكرز ويبشر بملكوت الله * ومعه الاثنا عشر * ونسوة اخريات كان ابراهن من امراض
وارواح خبيثة * مريم التي تدعي المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين * ويونا امراة
خوزي خازن هيرودس * وسوسنة * واخريات كثيرات كن يخدمنه باموالهن *

* الفصل السابع والعشرون *

* واجتمع اليه جمع كثير مع الذين كانوا ياتون اليه
من كل مدينة * فقال لهم مثلا * خرج الزارع ليزرع [زرعه*] وفيما هو يزرع منه ما وقع علي
الطريق فديس واكله طير السماء * واخر وقع علي الصخر فلما نبت يبس لانه لم يكن
له نديه * واخر وقع في وسط الشوك فنبت معه الشوك وخنقه *

Deindè conversus est ad mulierem, & dixit Simoni; Anne vides hanc mulierem? Intravi domum tuam, & non fudisti super pedes meos aquam: & hæc madefecit pedes meos lachrymis, & tersit eos capillis capitis sui. 44
Tu non osculatus es me: & hæc ex quo intravi, non cessavit ab osculatione pedum meorum. 45
Tu non unxisti caput meum oleo: & hæc unguento unxit pedes meos. 46
Propterea dico tibi quòd peccata ejus multa remissa sunt illi, quoniam dilexit multùm: et cui dimittitur paucum, diligit parum. 47
Deindè dixit ad illam, Remissa sunt tibi peccata tua. 48
Et cœperunt innixi dicere intra se; Quis est hic qui dimittit peccata? 49
Dixit autem mulieri; Vade in pace, fides tua te salvavit. 50

Sectio vigesima sexta.

CAP. VIII.

ET post hoc iter faciebat ad omnem civitatem & castellum, & prædicabat atque evangelizabat regnum Dei: comitantibus eum duodecim, 1
Et mulieribus aliis quas curaverat ab infirmitatibus, & spiritibus malignis: Mariâ quæ vocatur Magdalena, è qua ejecerat septem dæmonia: 2
Et Junâ uxore Chuzæ thesaurarii Herodis, & Susannâ, & aliis multis, quæ ministrabant ei de facultatibus suis. 3

Sectio vigesima septima.

Et convenit ad eum turba magna, cum iis qui veniebant ad illum ex omni civitate: & dixit eis parabolam. 4
Exiit seminator ut seminaret semen suum: & dum ipse seminaret, ex eo aliquod cecidit super viam, & conculcatum est, & comederunt illud volucres cœli. 5
Et aliud cecidit super petram, et cùm germinâsset, aruit, quia non erat ei tellus. 6
Et aliud cecidit in medio spinarum, & natæ sunt cum eo spinæ, & suffocaverunt illud. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወተመይጠ ፡ ኀበ ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ወይቤሎ ፡ ለስምዖን ፡ ትሬኢያኑ ፡ ለዛቲ ፡
ብእሲት ፡ እምከመ ፡ ቦእኩ ፡ ቤተከ ፡ ወኢወሀብከኒ ፡ ማየ ፡ ጥቀ ፡ ለእግርየ ፡ ወይእቲሰ ፡
በከየት ፡ ወበአንብዓ ፡ አርኀሰት ፡ እገሪየ ፡ ወበሥዕርታ ፡ መዝመዘት ፡፡ ወአንተ
ኢተአምኃከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ እምጊዜ ፡ ቦእኩ ፡ ኢየንተገት ፡ እገሪየ ፡ ስዒመ ፡፡ ወ
አንተሰ ፡ ቅብአ ፡ ርእስየ ፡ ወእገሪየ ፡ ኢቀባእከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ ዕፍረተ ፡ ቀብአትኒ ፡
እገሪየ ፡፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተኀድገ ፡ ላቲ ፡ ኀጢአታ ፡ ብዙኃ ፡ እስመ ፡ ብዙኃ ፡ አ
ፍቀረትኒ ፡ ወዘሰ ፡ ውሕደ ፡ አፍቀረኒ ፡ ውሑደ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎቱ ፡፡ ወይቤላ ፡ ተኀድ
ገ ፡ ለኪ ፡ ኀጢአትኪ ፡፡ ወአኀዙ ፡ ይበሉ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ በቤይናቲሆሙ ፡ መኑ ፡ ው
እቱ ፡ ዝንቱ ፡ ዘይኀድግ ፡ ኀጢአተ ፡፡ ወይቤላ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሃይማኖትኪ ፡
አሕየወተኪ ፡ ሑሪ ፡ እትዊ ፡ በሰላም ፡፡

ወእምዝ ፡ በሰኒታ ፡ ኢንሶሰወ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ አህጉረ ፡ ኣዕጸደት ፡ ወሰበከ ፡
ሎሙ ፡ ወመሀርሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሠተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ምስ
ሌሁ ፡፡ ወአንስትኒ ፡ እለ ፡ ኣሕየወን ፡ እምኣጋንንት ፡ እኩያን ፡ ወእምደዌሆን ፡ ማር
ያ ፡ እንተ ፡ ይብልዋ ፡ መግደላዊት ፡ እንተ ፡ ሰብዓቱ ፡ ኣጋንንት ፡ ወፅኡ ፡ እምኔሃ ፡፡ ወዮ
ሐና ፡ ብእሲተ ፡ ኩዝ ፡ መጋቢሁ ፡ ለሄሮድስ ፡ ወሶስና ፡ ወካልኣትሂ ፡ ብዙኃት ፡ እለ ፡ ተልእ
ክዎ ፡ በንዋዮን ፡፡

በእንተ ፡ ምሳሌ ፡ ዘይዘርእ ፡፡

ወሰሚዖ ፡ ይጸምእዎ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወእለሂ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምአህጉር ፡ ወይቤሎ
ሙ ፡ ምሳሌ ፡ እንተ ፡ ከመዝ ፡፡ ወፈረየ ፡ ዘይዘርእ ፡ ከመ ፡ ይዝራእ ፡ ዘርኦ ፡ ወዘሪኦ ፡
ቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወኬድዎ ፡ ወበልዕዎ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡፡ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
ውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ ወበቊሉ ፡ የብሰ ፡ እስመ ፡ ኣልቦ ፡ ሠርወ ፡፡ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
ውስተ ፡ ሦክ ፡ ወበቊሉ ፡ ጠበቆ ፡ ሦክ ፡፡

Et conversus fuit ad istam mulierem, & dixit Simoni; Vidésne hanc mulierem? Ex 44
quo ingressus sum domum tuam non dedisti mihi aquam ne pedi meo; & hæc
flevit & in lachrymis suis rigavit pedes meos, & capillis suis extersit. Et tu non 45
salutâsti me; & hæc ex *quo* tempore ingressus sum, non cessavit pedes meos osculari. Et tu oleo caput meum & pedes meos non unxisti, & hæc unguento 46
unxit me ad pedes meos. Propterea remittuntur ei peccata ejus multa, quia 47
multùm dilexit me: & qui parùm me diligit, parum remittetur ei. Et dixit ei 48
remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt dicere accumbentes inter se, Quis est 49
hic qui remittit peccata? Et dixit huic mulieri; Fides tua servavit te, abi, vade in 50
pace.

CAP. VIII.

ET tunc iterum iter fecit Dominus Jesus per civitates, & prædia, & prædica- 1
vit iis, & docuit eos de regno Dei, & duodecim cum eo: Et mulieres etiam 2
quas sanaverat à dæmonibus malis & à morbis suis, Maria quam vocant Magdalenem, ex qua septem dæmones exierant: Et Johanna uxor Chusæ procura- 3
toris Herodis, & Sosana, & aliæ multæ quæ ministrabant ei in facultátibus suis.

De parabola seminantis.

Et quum audiret eum totus populus, & qui venissent ad eum ex civitatibus, di- 4
xit iis parabolam, quæ sic *se habet*: Exivit qui seminabat ut seminaret semen 5
suum; & seminando, fuit quod cecidit in via: & calcârunt illud, & comederunt
illud volucres cœli. Et fuit quod cecidit super petram: & florescendo exaru- 6
it, quia non habebat radicem. Et fuit quod cecidit inter spinas: & florescen- 7
do suffocârunt illud spinæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ويوحان زن كوز * از خاندان هيروديس * وسوسان * وزنان ديكر بسيار كه از مقتناء خويش
مسيح را وشاكردانش را خدمت مي كردند *

چهل مثل تخم كاشتن

* چون جماعت بسيار از هر شهري پيش عيسي مي آمدند * عيسي بمثل با ايشان سخن
مي كفت * * كه برزكري زميني اختيار كرد ودر انجا تخم مي كاشت * ازان تخم چيزي
ميان راه افتاد * وزير پاي كوفته شد * ومرغان خوردند * * ديكر بر سنك افتاد * ورو
برويد چون اصل نداشت خشك شد * * ديكر ميان خار افتاد * وخارها باوي روييدند
وكشت را خفه كردند *

Et Johanna uxor Chuzæ à familia Herodis, & Susanna, & mulieres aliæ multæ, quæ de possessione sua Christo & discipulis suis ministrabant. 3

XL. Parabola semen seminandi.

Cùm turbæ multæ ex omni civitate ad Jesum venirent, Jesus in parabolis cum illis verbum locutus est. 4
Quòd seminator terram elegit, & illic semen seminavit: de eo semine quoddam in viam cecidit, & sub pedibus conculcatum est, & aves comederunt. 5
Aliud in petram cecidit, & protinùs crevit: sed quia radicem non habebat, exaruit. 6
Aliud inter spinas cecidit: & spinæ cum eo creverunt, & semen suffocârunt. 7

Et aliud cecidit in terram bonam, & enatum fecit fructum cen-
8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν (γ) ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
tuplum. Hæc dicens, clamabat; Habens aures audire, audiat. Interrogabant
9 πλασίονα. ταῦτα λέγων, ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ἐπηρώτων
autem eum discipuli ejus, dicentes quæ esset parabola hæc. Is verò dixit;
10 δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν,
Vobis datum est nôsse mysteria regni Dei: at cæteris in para- ξζ
Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παρα- α
bolis, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. Est autem
11 βολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ (δ) ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ
hæc parabola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, sunt ξη
12 αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν β
audientes: deindè venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum,
οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν,
ut ne credentes serventur. Qui verò supra petram, qui cùm audierint, cum
13 ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ
gaudio suscipiunt verbum: & hi radicem non habent, qui ad tempus credunt,
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσι, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι,
& in tempore tentationis absistunt. Quod autem in spinas cadens, hi sunt qui
14 καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ
audientes, & à solicitudinibus & divitiis, & voluptatibus vitæ, profecti
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου, καὶ (ε) ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι

suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in pulchram terram, hi sunt qui
συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες 15
in corde pulchro & bono, audientes verbum, retinent, & fructum afferunt in
ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
οθ patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus
β ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω 16
lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes aspiciant
κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι
π lumen. Non enim est occultum, quod non manifestum fiet: nec absconditum, quod
β τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ 17
non cognoscetur, & in palàm veniat. Aspicite ergò quomodò auditis. Qui enim
οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. Ὃς γὰρ 18
πα habeat, dabitur illi: & qui non habeat, & quod videtur habere, auferetur
ϛ (ζ) ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται
πβ ab illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non
β ἀπ' αὐτοῦ. Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19
poterant contingere eum propter turbam. Et nuntiatum est illi, dicentibus;
ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, 20
Mater tua & fratres tui stant foris, videre te volentes.
Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.

MS. A. (γ) εἰς (δ) ἀκούσαντες (ε) ὑπὸ ἡδονῶν (ζ) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܢܦܠܬ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ ܘܝܥܬ ܘܥܒܕܬ ܦܐܪܐ ܚܕ ܒܡܐܐ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܩܥܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.
9 * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܢܘ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.
10 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܫܪܟܐ ܕܝܢ ܒܡܬܠܐ ܡܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܠܐ ܢܚܙܘܢ ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ.
11 * ܗܢܘ ܕܝܢ ܡܬܠܐ ܙܪܥܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.
12 * ܘܗܢܘܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ ܘܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܫܩܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܠܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܘܢܚܘܢ.
13 * ܘܗܠܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܘ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܘܥܩܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܐܠܐ ܥܕܢܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܘܒܥܕܢܐ ܕܢܣܝܘܢܐ ܡܬܬܩܠܝܢ.
14 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ ܘܒܝܨܦܬܐ ܘܒܥܘܬܪܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܚܢܩܝܢ ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܝܢ.
15 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܒܠܒܐ ܫܦܝܐ ܘܛܒܐ ܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ ܘܐܚܝܕܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ.
[illegible]
16 * ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܟܣܐ ܠܗ ܒܡܐܢܐ ܐܘ ܣܐܡ ܠܗ ܠܬܚܬ ܥܪܣܐ ܐܠܐ ܣܐܡ ܠܗ ܥܠ ܡܢܪܬܐ ܕܟܠ ܕܥܐܠ ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ.
17 * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ ܘܢܐܬܐ ܠܓܠܝܐ.
18 * ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܗܘ ܕܣܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.
19 * ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ.
20 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܨܒܝܢ ܠܡܚܙܝܟ.

Aliud denique cecidit in terram bonam & pulchram, ac germinavit, & edidit fructum pro uno centum. Hæc quum diceret, clamabat; Qui habet aures ad audiendum, audiat. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, quæ esset ista parabola. Ipse verò dixit eis; Vobis quidem datum est nôsse arcana regni Dei, cæteris autem illis per parabolas proponitur, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. Est autem hæc parabola: Semen, est sermo Dei. Ii autem qui secus viam, sunt qui audiunt sermonem, & veniens inimicus tollit sermonem ex cordibus eorum, ne credant, & salvi fiant. Qui autem super petram, ii sunt qui cùm audierint, cum gaudio excipiunt sermonem, & radicem non habent, sed temporaria est fides eorum, & tempore tentationis impingunt. Quod autem inter spinas cecidit, ii sunt qui audiunt sermonem, sed in solicitudine, divitiisque, & concupiscentiis mundi suffocantur, fructúsque non edunt. Quod autem in terram bonam, ii sunt qui corde limpido bonóque audiunt sermonem, & amplectuntur, edúntque fructus in patientia.

Commemoratione Deiparæ Mariæ. 15.

Nemo accendit lucernam, et operit eam vase, aut ponit eam subter lectum, sed eam imponit candelabro, ut quicunque ingreditur, videat lumen ejus. Nihil est enim occultum, quod non reveletur, nec absconditum, quod non cognoscatur, & veniat in apertum. Videte quomodò audieritis. Qui enim habet, dabitur ei: & qui non habet, etiam id quod putat se habere, tolletur ab eo. Venerunt autem ad eum mater & fratres ejus, nec poterant eum alloqui propter turbam. Et dicunt ei; Mater tua & fratres tui stant foris, volúntque te videre.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * دیگر در زمین نیك افتاد * وبكام خود رسته كشت * وتخم داد * و بهره * یكی در صد * چون
9 اینهارا كفت * بانك زد كه هر كه كوش شنونك دارد بشنود * * شاكردان ازو پرسیدند * چیست
10 این مثل * مسیح بدیشان كفت بشما داده شد * كه راز ملكوت خدایرا بدانید * وبدیشان
11 همكنان بمثل كفته شود * می نكرند ونمی بینند * چون می شنوند * در نمی یابند * * اما این
12 مثل كه تخم كاشته می شود كلمه خداست * * انك بر كنار زمین افتاد * ایشانند كه
كلمه را بشنود * و دشمن بیاید * ان كلمه را از دل ایشان برباید تا ایمان نیاورند وزیان
13 نشوند * * انك بر سنك افتاد * ایشانند كه كلمه را بشنوند * وبشادی قبول كنند * و اصل
14 ندارند * در وقت شنیدن باشد ایمان ایشان * وچون ازمایش شود زود منكر شوند * * وانك در
میان خار افتاد ایشانند كه كلمه را بشنوند * چون غم وشغل دنیاوی * وتوانكری *
وارزوهاء كوناكون * در ایند * وكلمه را در میان كیرند * وخبه كنند * نكذارند كه بكمال
15 رسد وتخم وبهره دهد * * وانك در زمین نیك افتاد * انانند كه بدل كشاده ونیك كلمه را
قبول كنند * ونكاه دارند وبدان كار كنند * تا ایشانرا بهره دهد یكی در صد

Aliud in terram bonam cecidit, & ex animo suo crevit, & semen dedit & fructum centuplicem. Cùm hæc dixisset, clamabat, quod quicunque aures audientes haberet, audiret. Discipuli ab eo rogabant, quænam esset hæc parabola. Jesus illis dixit, Vobis datum est ut mysterium regni Dei sciatis: illis autem omnibus per parabolas dictum erit. Intuentur, & non vident; quando audiunt, non intelligunt. Hæc autem parabola semen quod seminatur, verbum Dei est. Id quod ad oras terræ cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & inimicus veniens verbum illud è corde illorum rapit, ne fidem habeant, et serventur. Id quod in petram cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & cum gaudio excipiunt, & radicem non habent: tempore audiendi fides illis est, sed cùm tentatio fuerit, citò apostatæ fiunt. Illud verò quod inter spinas cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, cùm solicitudo & cura mundana, et divitiæ, & concupiscentiæ variæ ingrediuntur, & verbum intercipiunt, & suffocant, nec sinunt ut ad maturitatem veniat, & semen & fructum reddat. Id autem quod in terram bonam cecidit, ii sunt qui corde aperto & bono verbum excipiunt, & observant, et in eo opus faciunt, ut eis fructum det centuplicem.

Versio VULGATA LATINA.

8 Et aliud cecidit in terram bonam : & ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens
9 clamabat; Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum disci-
10 puli ejus, quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit; Vobis datum est nôsse
mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis : ut videntes non videant, &
11 audientes non intelligant. Est autem hæc parabola : Semen est verbum Dei.
12 Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt : deindè venit diabolus, & tollit ver-
bum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram : qui cùm
13 audierint, cum gaudio suscipiunt verbum : & hi radices non habent : qui ad tem-
14 pus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit :
hi sunt, qui audierunt, & à solicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ, eun-
tes, suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram : hi 15
sunt, qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum affe-
runt in patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus 16
lectum ponit : sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen. Non 17
est enim occultum, quod non manifestetur : nec absconditum, quod non cognosca-
tur, & in palàm veniat. Videte ergò quomodò audiatis. Qui enim habet, da- 18
bitur illi : & quicunque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab
illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non poterant adire 19
eum præ turba. Et nuntiatum est illi; Mater tua, & fratres tui stant foris, vo- 20
lentes te videre.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *واخر وقع على الارض الصالحة فاثمر مايه ضعف * فلما قال هذا نادي من له اذنان سامعتان
9 فليسمع * ثم سالة تلاميذه قايلين ما هو هذا المثل * فقال لهم لكم اعطي علم سراير
10 ملكوت الله * فاما الباقون فبامثال * كي يبصروا فلا يبصرون * ويسمعوا فلا يسمعون ولا
11 يفهمون * وهذا معني المثل * الزرع هو كلام الله * فالذي وقع على الطريق هم الذين يسمعون
12 الكلمة فياتي ابليس فينزع الكلمة من قلوبهم ليلا يومنوا فيخلصوا * واما الذي وقع على
13 الصخر فهم الذين يسمعون الكلمة ويقبلونها بفرح وهولاء لا اصل لهم * وهم انما يومنون
14 زمنا يسيرا وفي زمن التجربة يتركونها * والذي وقع في الشوك هم الذين يسمعون الكلمة
15 فتخنقهم الاهتمام والغني وشهوات معيشتهم الذاهبين فيها فلا ياتون بثمر * واما الذي
وقع في الارض الصالحة فهم الذين يسمعون الكلمة بقلب صالح جيد فيحفظونها ويثمرون
16 بالصبر * الفصل الثامن والعشرون * ليس احد يوقد سراجا فيغطيه باناء ولا
17 يجعله تحت سرير * لكن يضعه على المنارة فيري الداخلون النور * لانه ليس خفي لا يظهر
18 ولا مكتوم لا يعلن * انظروا الان كيف تسمعون * من له يعطي ومن ليس له فالذي يظن
19 انه له ينزع منه * ثم جاء اليه امه واخوته فلم يستطيعوا الوصول اليه لاجل الجمع * فقالوا له
20 امك واخوتك قيام خارجا يريدون ان ينظروك *

Et aliud cecidit super terram bonam, & 8
fructum fecit centuplum. Et cùm dixi-
sset hoc clamavit; Is cui sunt aures au-
dientes, audiat. Deindè interrogave- 9
runt eum discipuli ejus, dicentes; Quæ
est hæc parabola? Dixit eis; Vobis da- 10
ta est scientia mysteriorum regni Dei:
at verò cæteris per parabolas, ut videant
& non videant, & audiant & non au-
diant, neque intelligant. Et hic est 11
ejus parabolæ: Semen, est verbum
Dei: Et quod cecidit super viam, sunt 12
qui audiunt verbum, sed venit diabolus,
& tollit verbum de cordibus eorum ne
credant, & salventur. Quod autem ce- 13
cidit super petram, sunt qui audiunt
verbum, & suscipiunt illud cum gau-
dio, & his non est radix : Hi enim cre-
dunt tempore exiguo, & in tempore ten-
tationis deserunt illud. Et quod cecidit 14
in spinas, sunt qui audiunt verbum, at
suffocat eos cura, & divitiæ, atque vo-
luptates vitæ suæ quam sequuntur, &
non afferunt fructum. At verò quod ce- 15
cidit in terram bonam, sunt qui audi-
unt verbum corde bono, optimo, & con-
servant illud, & fructificant in pati-
entia.

Sectio vigesima octava.

Nemo accendit lucernam, & operit eam 16
vase, neque ponit eam sub lecto : sed
ponit illam super candelabrum, & vi-
dent introeuntes lumen. Quia non est 17
absconditum, quin appareat : neque oc-
cultum, quin reveletur. Considerate er- 18
gò quomodò audiatis. Ei enim qui ha-
bet, dabitur : & ab eo qui non habet,
etiam quod censebitur habere, auferetur.
Deindè venerunt ad illum mater ejus, 19
& fratres ejus, & non potuerunt perve-
nire ad eum præ turba. Dixerunt ergò 20
ei; Mater tua & fratres tui stantes
foris, volunt videre te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወቦ:ዘወድቀ:ውስተ:ምድር:ሠናይ: ወበቈለ: ወፈረየ:ምእተ: ምክዕቢተ: ወቦ:
9 ዘ:ሠላሳ: ወቦ:ዘ:ስሳ:ወዘንተ: ብሂሎ: ይቤሎሙ: ዘቦ:እዝን:ሰሚዐ:ይስማዕ::=:
10 ወተስእልዎ:አርዳኢሁ: ወይቤልዎ:ምንትኑ: ይእቲ:ዛቲ:ምሳሌ::=: ወይቤሎሙ:
ለክሙ:ተውህበ:ትእምሩ: ምስጢረ: ለመንግሥተ: እግዚአብሔር:: ወለእልክቱ
11 ሰ:በምሳሌ:ከመ:ርእዮሙ: ኢይርአዩ:ወሰሚዖሙ:ኢይስምዑ:ወኢይለብዉ::=:
12 ወከመዝ:ይእቲ:ምሳሌሃ:ዘርእ:ቃሉ:ለእግዚአብሔር:ውእቱ::=: ወዘሰ:ውስተ:
ፍኖት: ወድቀ: እሉ: እሙንቱ:እለ: ይሰምዑ: ቃለ: እግዚአብሔር: ወይመጽእ:ሰይ
13 ጣን: ወይነሥእ: ለቃል: እምልቦሙ: ከመ: ኢየአምኑ: ወኢይሕየዉ::=: ወዘሰ:
ውስተ:ኰኵሕ:ወድቀ:እሉ: እሙንቱ: እለ: ሰሚዖሙ: ወይትዌከፍዎ: ለነገር: በፍ
ሥሐ:ልብ:ለገቢር: ወባሕቱ:ሠርወ:አልቦሙ: ለሶቤሃ: ይአምኑ: የአምኑ: ወእመኒ
14 ሙ:ተመንደቡ:የዐልዉ::=: ወዘሰ: ውስተ: ሦክ: ወድቀ: እሉ: እሙንቱ:እለ:ይሰም
ዑ: ወይትዌከፉ:ወይሔልዩ:ብዕለ:ወትካዘ: መንበርት: ወሐውዘ: መንበርት: ወሐው
15 ዘ:ተድላ:ወፈገዐ:የበውቆሙ:ወኢይገብሩ::=: ወዘሰ: ውስተ: ሠናይ:ምድር:
16 እሉ:እሙንቱ:እለ:ይሰምዑ:በሠናይ: ልብ: ወበጥቡዕ : ወይትዔገሡ: ወያጥብዑ: ወ
ይፈርዩ::=: ወአልቦ: ዘያኅቱ: ማኅቶተ: ወይከድና: ንዋየ:ወያነብራ:ታሕተ:ዓራ
17 ት:ዘእንበለ:ደበ:ተቅዋም: ከመ:ይርአዩ:ብርሃነ:እለ:ያንሶስዉ::=: ወአልቦ: ኅቡ
18 እ:ዘኢይትከሠት:ወኢልቦ : ክዱን: ዘኢያስተርኢ : ወገሃደ : ይከውን::=: ወአእም
ሩ : እንከ : ዘከመ : ትሰምዑ : ለዘቦ : ይሁብዎ : ወለዘሰ : አልቦ : እለሂቦ : ይሃይድ
19 ዎ::=: ወመጽኡ: ኀቤሁ: : እሙ : ወአኃዊሁ ; ወስኢኖ : ረኪቦቶ : እስመ : ጽ
20 ፋቅ:ወብዙኃ: ሰብእ::=: ወይቤልዎ : እምከ: ወአኃዊከ:አፍአ:ሃለው:ይቀውሙ:
ወይፈቅዱ : ይርአዩከ::=:

Et fuit quod cecidit in terram bonam, & floruit, & fructum edidit centuplum, 8
& fuit ad triginta, & fuit ad sexaginta: Et hoc dicens, dixit; Qui habet aures, au-
diendo audiat. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, & dicebant ei; Quænam est 9
hæc parabola? Et dixit iis; Vobis datum est nôsse mysteria regni Dei, & illis in 10
parabolis: ut videntes non videant; audientes non audiãt, neq; intelligãt. Et sic se 11
habet hæc parabola, Semen verbũ Dei est. Et quod in via cecidit, ii sunt qui audiũt 12
verbũ Dei, & venit satanas, & tollit verbũ è corde eorũ, ut non credant neq; vi-
vant. Et quod super petram cecidit, ii sunt qui audientes suscipiunt verbum in 13
gaudio cordis ad faciendum : sed radicem non habentes, ad tempus tantùm cre-
dunt ; & quando persecutionem patiuntur, prævaricantur. Et quod in spinas 14
cecidit ii sunt qui audiunt & suscipiunt, & sapiunt divitias ; & solicitudo secu-
li, & voluptas seculi, & voluptas dignitatis, & deliciæ urgent eos, & non ope-
rantur. Et quod in bonam terram, ii sunt qui audiunt in bono corde, & in para- 15
to; & perseverant, & fixos se reddunt, & fructum adferunt. Et nemo est qui 16
accendit lucernam, & operit eam vase, & ponit eam subter lectum ; sed supra
candelabrum, ut videant lucem qui intrant. Et non est occultum quod non re- 17
velatum fuerit, & non est coopertum quod non videbitur & manifestum fiet.
Et intelligite igitur quomodo audiatis : ei qui habet dabunt ei, & ei qui non ha- 18
bet quod datum fuit ei auferent ei. Et venerunt ad eum mater ejus, & fratres 19
ejus, & non potuerunt adire eum præ turba & multitudine hominum. Et di- 20
xerunt ei, Mater tua & fratres tui foris sunt stantes, & cupiunt videre te.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل یك مثل چراغ افروختن

16 *كسي چراغ نيفروزد * وانرا بتغاري
يا طشتي * بپوشاند * يا اورا زير تخت نهد * الا چراغ بيفروزد وبر مناره نهد * تا هر كه درايد
17 ازو روشنائي ببيند * هرگز چيز پوشيده نباشد * الا اشكارا شود * ونه نيز پنهان * الا
18 دانسته شود * وهويدا نموده شود * ببينيد كه چون اشنيديد * انك دارد * ديگر بدو داده
شود وانك ندارد * آن نيز كه دارد ازو ستده شود

چهل دو انك گفتند مادرت و برادرانت بر درند

19 *مادر وبرادرانش بر درامدند * بسبب بسياري خلق نتوانستند كه با او سخن كويند
20 *كسي گفت مادر و برادرانت بيرون ايستاده اند * ومي خواهند كه ترا ببينند *

XLI. Parabola lucernam accendendi.

Quisquam lucernam non accendit, et 16
hydriâ conchâve tegit; aut eam lecto
supponit : sed lucernam accendit,
et super candelabrum ponit, ut qui-
cunque ingressus fuerit, ab eo lumen
videat. Haud unquam aliquid 17
opertum erit, quin manifestetur;
neque etiam secretum, quia inno-
tescat et apertè ostendatur. Videte 18
quomodo audiatis : ille qui habet,
amplius ei datum erit ; et is qui non
habet, illud etiam quod habet ei
ablatum erit.

XLII. De eis qui dicebant, Mater tua & fratres tui ad ostium sunt.

Et mater & fratres ejus ad ostium 19
venerunt, sed præ multitudine po-
puli non potuerunt cum eo loqui.
Quidam dixit; Mater & fratres 20
tui foris stant, & cupiunt ut te vi-
deant.

Qui autem respondens dixit ad eos; Mater mea & fratres mei hi sunt
21 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὰς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
verbum Dei audientes, & facientes ipsum. Et factum est in una die-
22 οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ (η)ποιοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμε- ΚΓ'
rum, & ipse ascendit in naviculam, & discipuli ejus: & ait ad illos; Transf-
ρῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, Διέλ-
etamus in ulterius stagni. Et provecti sunt. Navigantibus autem illis, sopitus
23 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνω-
est: & descendit procella venti in stagnum, & complebantur, & periclitabantur.
σε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes; Præceptor, præceptor, perimus.
24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες, 'Επιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα.
Ille autem excitatus objurgavit ventum & fluctuationem aquæ: & cessaverunt,
ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο,
& facta est tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi est fides vestra? Timen-
25 καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, (θ)Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέν-
tes autem mirati sunt, dicentes ad invicem; Quisnam hic est, quia &
τες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ventis imperat & mari, & obediunt ei? Et navigaverunt ad
26 τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Καὶ κατέπλευσαν εἰς
regionem Gadarenorum, quæ est contra Galilæam. Exeunti autem
27 τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. 'Εξελθόντι δὲ ΚΔ'
ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam ex urbe, qui habebat
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε

dæmonia ex temporibus multis: & vestimento non induebatur, & in domo non
δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν· καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
manebat, sed in monumentis. Videns verò Jesum, & exclamans, procidit
ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 'Ιδὼν δὲ τὸν 'Ιησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν
illi, & voce magnâ dixit; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissimi? obsecro
αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί 'Ιησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί
te, ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui immundo, exire
σου, μή με βασανίσῃς. Παρήγγελλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, ἐξελθεῖν
ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι
& compedibus custoditus: & perrumpens vincula, agitabatur à dæmonio
καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος
in deserta. Interrogavit autem illum Jesus, dicens; Quod tibi est nomen?
εἰς τὰς ἐρήμους. 'Επηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ 'Ιησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα;
is autem dixit, Legio: quia dæmonia multa intraverant in eum. Et rogabant
ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει
illum ut non imperaret illis in abyssum abire. Erat autem ibi grex
αὐτὸν ἵνα μὴ (ι) ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη
porcorum multorum pascentium in monte: & rogabant eum ut permitteret
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν (κ) ἵνα ἐπιτρέψῃ
eis in illos ingredi: & permisit illis.
αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

MS.A. (η)ποιοῦντες. 'Εγένετο δὲ ἐν (θ)Ποῦ ἡ πίστις (ι)ἐπιτάξῃ (κ)ἵνα *μὴ ἐπιτρέψῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
[illegible]

Ipse verò respondit & ait illis; Ii sunt mater mea, & fratres mei, qui audiunt sermonem Dei, eúmque exequuntur.

Ad vesperam dominicæ V. jejunii.

Porrò factum est quodam die, ut Jesus conscensâ navi sederet in ea, ipse ac discipuli sui: & dixit eis, Transeamus in ulteriorem ripam laci. Quumque navigarent, somno sese dedit ipse Jesus, & factus est turbo venti in lacu, & propè erat navis ut mergeretur. Et accedentes excitârunt eum, dicúntque ei; Magister noster, Magister noster, perimus. Ipse verò surrexit, & objurgavit ventos, & fluctus aquarum, & quieverunt, ac facta est tranquillitas. Et dixit eis, Ubi est fides vestra? Hi autem quum expavescerent, mirabantur, dicentes unus ad alium; Quisnam iste est, qui & ventis imperat, fluctibúsque, & mari, & obediunt ei? Porrò navigârunt, venerúntque in regionem Godaræorum, quæ est in ulteriori ripa ex adverso Galilææ. Quumque exiisset in terram, occurrit ei homo quidam ex urbe, in quo erat dæmonium à tempore multo, & vestimento non amiciebatur, nec in ædibus degebat, sed in monumentis. Quum autem vidisset Jesum, exclamavit & procidit coram eo, & altâ voce dixit; Quid nobis & tibi, Jesu fili Dei Altissimi? peto à te ne me crucies. Præcipiebat enim Jesus spiritui immundo ut exiret ab homine: multum enim jam temporis fuerat, ex quo captivus detinebatur ab eo: & vinciebatur catenis, compedibúsque custodiebatur: & frangebat vincula sua, & ducebatur à dæmonio in desertum. Interrogavit autem eum Jesus; Quod est nomen tuum? dixit ei, Legio: quandoquidē dæmonia multa ingressa erant in eum. Et efflagitabant ab eo, ne præciperet ipsos abire in abyssum. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & efflagitabant ab eo ut permitteret ipsis in porcos ingredi. Et permisit eis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 عیسی بدیشان جواب داد وگفت * مادر وبرادران من ایشانند * که سخن خدارا بشنوند *
22 وبدان کار کنند * چهل سه رفتن مسیح در کشتی * واتفاق شد
میان روزها که مسیح † بالاء کشتی رفت * ونشست * وبا شاگردان گفت در کذرگاه بکذ
23 ریم * وچون کشتی † روان شد * عیسی بخفت * ناکاه دریا در شورش † آمد وباد
24 شدید وموج عظیم می زد * ونزدیك آمد که کشتی غرق شود * شاگردان اورا بیدار کردند
بکو گفتند بزرك ما * بزرك ماکم شدیم * مسیح برخاست وبر باد † بانك زد * موج ساکن
25 شد * ودریا آرام گرفت * وبدیشان گفت * ایمان شما کجاست * ایشان از ترس † سخن نتوانستند
ومتعجب شدند * ویکی با یکی می گفت * کوئی که باشد این که باد وموجهاء دریا در فرمان
اویند * واز وی می شنوند * چهل چهار انجا که دیوانرا بخوکان فرستاد
26 27 * وازانجا در ولایت غدرابنان آمدند که در کذرکاه است برابر جلیل * چون برزمین بدر
آمدند مردی از شهر بیرون می آمد برابر عیسی رسید واز روزکار دراز † در درون او دیو بود
جامه نمی پوشید * ودر ابادانی نمی نشست * ودایم در ویرانی وکورستان † هکردید *

Jesus illis responsum dedit, & dixit; Mater & fratres mei, ii sunt, qui verbum Dei audiunt, et juxta illud opus faciunt.

XLIII. Ingressus Christi in navem.

Accidit autem inter hos dies ut Christus navem conscenderet, et sederet, et discipulis dixit; Per transitum lacûs trajiciamus. Et cùm navis progrederetur, Jesus pronus dormivit: subitò mare concitatum est, et ventus commotus est, et fluctus ingentes illidebantur, et parum aberat quin navis mergeretur. Discipuli eum expergefecerunt, et dicentes; Magister noster, magister noster, perimus. Christus surrexit, et ventum increpavit: æstus itaque sedatus est et mare quievit. Et illis dixit, Fides vestra ubi est? Illi præ pavore sermonem non habuerunt: admirati sunt autem, et alter alteri dixit; Cujusmodi hic est, quòd ventus et fluctus maris illius imperio parent, et ei auscultant?

XLIV. Ubi dæmones in porcos misit.

Et illinc in regionem Gadarenorum venerunt, quæ trajicientibus è regione Galilææ est. Cùm in terram egressi essent, homo quidam ex civitate egressus Jesu occurrit, et à tempore longo dæmonium in eo fuerat: vestimentum non induerat, et ædificiis non incolueràt, sed assiduè in deserto et sepulchreto oberrabat.

Versio VULGATA LATINA.

21 Qui respondens, dixit ad eos; Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui verbum Dei
22 audiunt & faciunt. Factum est autem in una dierum: & ipse ascendit in navi-
culam, & discipuli ejus, & ait ad illos; Transfretemus trans stagnum. Et ascen-
23 derunt. Et navigantibus illis, obdormivit, & descendit procella venti in stagnum,
24 & complebantur, & periclitabantur. Accedentes autem suscitaverunt eum, di-
centes; Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum, & tempestatem
25 aquæ, & cessavit: & facta est tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi est fides vestra?
Qui timentes, mirati sunt ad invicèm, dicentes; Quis putas hic est, quia & ven-
26 tis & mari imperat, & obediunt ei? Et navigaverunt ad regionem Geraseno-
27 rum, quæ est contra Galilæam. Et cùm egressus esset ad terram, occurrit illi vir
quidam, qui habebat dæmonium jam temporibus multis, & vestimento non in-
duebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. Is, ut vidit Jesum, pro- 28
cidit ante illum: & exclamans voce magnâ, dixit; Quid mihi, & tibi est, Jesu
Fili Dei Altissimi? obsecro te, ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui im- 29
mundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vincie-
batur catenis & compedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio
in deserta. Interrogavit autem illum Jesus, dicens; Quod tibi nomen est? At 30
ille dixit; Legio: quia intraverant dæmonia multa in eum. Et rogabant illum 31
ne imperaret illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum 32
pascentium in monte: & rogabant eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et
permisit illis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فاجابهم قايلا امي واخوتي هم هولاء الذين يسمعون كلمة الله ويعملون بها •
22 • الفصل التاسع والعشرون • * وكان في احد الايام قد صعد الي سفينة ومعه تلاميذه •
23 وقال لهم امضوا بنا الي عبر البحيرة فساروا * وفيما هم سايرون نام • فنزل في البحيرة ريح عاصفة
24 واحاطت بهم وكانوا في شدة * فدنوا اليه وايقظوه قايلين يا معلم هلكنا • فقام وانتهر الريح
25 والامواج فسكنت وكان هدوا عظيما * وقال لهم اين ايمانكم فخافوا وتعجبوا وقال بعضهم
لبعض من تري هذا الذي يامر الرياح والماء فيطيعونه • الفصل الثلثون •
26 * ثم عبر الي كورة الجرجسيين التي هي مقابل عبر الجليل * فلما خرج الي الارض استقبله
27 انسان من المدينة كان به شيطان منذ زمان كبير ولم يكن يلبس ثوبا ولا ياوي بيتا لكن
28 في المقابر * فلما راي يسوع خر قدامه وصاح بصوت عال قايلا ما لك معي يا يسوع ابن
29 الله العلي • انا اسالك الا تعذبني * لانه كان امر الروح النجس ان يخرج من الانسان • فانه
كان قد اختطفه منذ سنين كثيرة • وكان يربط بالسلاسل والقيود ويحبس • فيقطع الرباط
30 ويسوقه الشيطان الي البراري * فساله يسوع قايلا ما اسمك فقال لجاون • لانه قد دخل فيه
31 شياطين كثيرة * فطلبوا اليه الا يامرهم بالذهاب الي العمق * وكان هناك قطيع خنازير
32 كثيرة ترعي في الجبل • فسالوه ان ياذن لهم بالدخول فيها فتركهم •

Respondit eis, dicens; Mater mea, & fratres mei, sunt hi qui audiunt verbum Dei, & faciunt illud. 21

Sectio vigesima nona.

Et in una dierum ascenderat in naviculam, & secum discipuli ejus: & dixit eis; Ducite nos ad oppositum litus stagni: & velafecerunt. Et dum ipsi naviga- 22
rent, dormivit. Irruit autem in stagnu ventus procellosus, & obsedit eos, & erant in angustia. Et accesserunt ad 23
eum, & suscitaverunt eum, dicentes; O præceptor, interivimus. Et surrexit, & increpavit ventum & fluctus: & quieverunt, & facta est tranquillitas magna. 24
Et dixit illis; Ubi est fides vestra? Et timuerunt, & mirati sunt, & dixit alter eorum ad alterum; Quis putas est hic, qui imperat ventis & aquæ, & obediunt illi? 25

Sectio trigesima.

Deindè transfretavit in regionem Gergesæorum, quæ est contra fretum Galilææ. 26
Et cùm egressus esset ad terram, occurrit illi homo quidam de civitate in quo erat dæmonium à tempore magno, et non induebatur veste, neq; habitabat domum, sed inter sepulchra. 27
Cùm autem vidisset Jesum, procidit ante illum, et exclamavit voce altâ, dicens; Quid tibi mecum, Jesu fili Dei altissimi? Ego obsecro te ne torqueas me. Nam præceperat spiritui 28
immundo ut exiret ab homine: arripuerat enim eum ab annis multis: et vinciebatur catenis & compedibus, et detinebatur carceribus; ac rumpebat vinculum, et abigebat eum dæmonium in deserta. Et interrogavit illum Jesus, dicens; 29
Quod est nomen tuum? Dixit, Legio: quia intraverant in eum dæmonia multa. Et rogaverunt illum ne imperaret eis 30
ire in imum. Et erat ibi grex porcorum 31
multorum qui pascebant in monte. Igitur rogaverunt illum ut permitteret eis intrare in illos. Et permisit illis. 32

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እምየ፡ ወአኀዊየ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡ ቃለ፡ እግ
ዚአብሔር፡ ወይገብሩ፡፡ በእንተ፡ ዘከመ፡ ገሠጸ፡ ማያተ፡፡
22 ወኮነ፡በአሐቲ፡ዕለት፡ውእቱ፡ ዓርገ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ምስለ፡አርድእቲሁ፡ወይቤሎሙ፡
23 ንዑ፡ንዕዱ፡ማዕዶተ፡ቀላይ፡ወሖሩ፡፡ ወእንዘ፡የሐውሩ፡ኖመ፡ ወመጽአ፡ነፋስ፡ዓው
24 ሎ፡ወመልአ፡ማይ፡ሐመሮሙ፡ወተመንደቡ፡፡ ወሖሩ፡ ወአንቅህዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊ
ቅ፡ንትሐጐል፡ ወተንሥአ፡ ወገሠጾሙ፡ ለነፋሳት፡ወለማዕበለ፡ማይ፡ ወአርመሙ፡ወኮነ፡
25 ዘሐን፡ዓቢይ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አይቴ፡ሃይማኖትክሙ፡ ወፈር
ሁ፡ወአንከሩ፡ወይቤሉ፡ሙኑ፡ እንጋ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይትኤዘዙ፡ ሎቱ፡ ማያት፡ ወነ
26 ፋሳት፡፡ በእንተ፡ ዘሌጌዎን፡ እኀዞ፡፡ ወነገዱ፡ ብሔረ፡ገርጌሴኖን፡ዘ
27 ያንጸር፡ማዕዶተ፡ገሊላ፡፡ ወወሪዶሙ፡ምድረ፡መጽአ፡ወተቀበሎ፡ብእሲ፡ዘጋኔን፡እም
ሀገር፡ ወጕንዱይ፡ መዋዕል፡ እምዘ፡ኢለብሰ፡ልብሶ፡ ወኢቦአ፡ቤተ፡ዘእንበለ፡ ውስተ፡
28 መቃብር፡ይነብር፡፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከልሐ፡ ወሮጸ፡ ወ
ሰገደ፡ሎቱ፡ ወአውየወ፡በዓቢይ፡ቃል፡ ወይቤ፡ ምንተ፡ብየ፡ ምስሌከ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
29 ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወአስተብቍዖ፡ ኢይሣቅዮ፡፡ ወአዘዞ፡ ለውእቱ፡
ጋኔን፡እኩይ፡ፀዋግ፡ይፃእ፡እምነ፡ብእሲ፡፡ ወዘልፈ፡ ያዓብዶ፡ ወይሞቅሕ
ዎ፡ በመዋቅሕት፡ ወየዓቅብዎ፡ ደቂቅ፡ ወይሰብር፡ መዋቅሕቲሁ፡ ወያረውጾ፡ ጋኔኑ፡ ገ
30 ዳመ፡፡ ወተስእሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ሙኑ፡ ስምከ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስ
31 ምየ፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ አጋንንት፡ እኀዝዎ፡፡ ወአስተብቍዕዎ፡ ኢይፈንዎ
32 ሙ፡ ከመ፡ ኢይረዱ፡ ውስተ፡ ሲኦል፡፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ መራዕየ፡ አሕርው፡ ብዙ
ኃ፡ ይትረዓይ፡ ውስተ፡ ደብር፡ ወአስተብቍዕዎ፡ ይባሉ፡ ሳዕሌሆሙ፡ ያብሖ
ሙ፡ ወአብሖሙ፡፡

Et respondit, & dixit iis, Mater mea & fratres mei ii sunt qui audiunt verbum 21
Dei, & faciunt. *De objurgando aquas.* Et factum est in quodam 22
die ipse ascendit in navim cum discipulis suis, & dixit iis; Agite, transeamus in ul-
terius voraginis: & profecti sunt. Et proficiscentibus *illis* sopitus est, & venit 23
venti procella, & completa fuit aquâ navis eorum, & afflicti sunt. Et accesserunt, 24
& expergefecerunt eum, & dixerunt ei; Magister, perditi sumus: & surrexit, & ob-
jurgavit ventum & fluctuationem aquæ, & cessaverunt, & facta est tranquillitas
magna. Et dixit iis Dñs Jesus, Ubi est fides vestra? Et timuerunt, & mirati sunt, 25
& dixerunt; Quis igitur est hic cui obtemperant aquæ & venti?
De eo quem possedit Legio. Et profecti sunt *in* regionem Gargesenorum quæ 26
respicit ex adverso Galilæam. Et descendentibus illis *in* terram, venit & occur- 27
rit ei homo dæmoniacus ex urbe, & longum tempus *erat* ex quo non fuit indutus
vestimento suo, neque intravit domum, sed in sepulchro solummodò manebat.
Et quum vidisset Dñm Jesum, clamavit, & cucurrit, et adoravit eum, & exclama- 28
vit in magnâ voce, & dixit; Quid habeo tecum Domine Jesu, fili Dei altissimi? Et
obsecravit eum ne torqueret eum. Et præcepit huic dæmoni malo nequam, ut 29
exiret ab illo homine: & perpetuò insanire fecit eum, & vinciebant eum
catenis, & custodiebant eum parvuli: & dirupit vincula sua: & currere fecit 30
eum dæmonium in desertum. Et interrogavit eum Dominus Jesus, & dixit ei;
Quid *est* nomen tuum, & dixit ei; Legion *est* nomen meum: quoniam multi dæmo-
nes prehendissent eum. Et obsecraverunt eum ne emitteret eos, ne descende- 31
rent in infernum. Et fuit ibi grex porcorum magnus pascens in monte, & roga- 32
bant eum ut intrare illos permitteret iis: & permisit iis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چون عیسی را دید • بانگ زد • و بروی در افتاد • وباواز بلند گفت • چه کار داری با ما ای
29 عیسی • پسر خدای بلند • خواهم از تو که مارا اواره نکنی * عیسی بدان جان پلید † فرمان
کرد که بدر رو ازین مرد • و روزگار بسیار بود که درو بود * بزنجیر وبندهاء اهنین اورا می
30 بستند • تا خودرا هلاك نكند • وتنها از دست ابلیسان † بویرانی می رفت • * وپرسید عیسی
31 که نامت چیست گفت لغیون • برای انك دیوان بسیار † بدو در رفته بودند • * ومی
32 خواستند که ایشانرا بقعر نغلی بفرستد • * و در انجا گله خوكان بسیار می چریدند
از مسیح درخواست کردند • که ایشانرا † بدان گلهء خوكان † فرستد مسیح اجازت داد •

Cùm Jesum autem vidisset, vociferatus est, et in vultum procidit, et voce altâ dixit; Quid negotii habes nobiscum, O Jesu Fili Dei excelsi? peto abs te ne me exagites. 28
At Jesus illi spiritui impuro imperavit, Quin exeas ab hoc homine; tempus enim multum fuerat, quo in eo fuisset: & catenis, et vinculis ferreis eum ligaverant, ne seipsum perderet; aliquoties tamen per manum diabolorum in desertum abierat. Et interrogavit Jesus, Nomen 29
tuum quid est? Dixit, Legion: eò quòd dæmonia multa in eum ingressa fuerant. Et deprecabantur quo 30
minùs ea in imum profundi mitteret. Et illic grex porcorum multo- 31
rum pascebant: & à Christo petebant, ut ipsa in illum gregem porcorum mitteret. Christus illis permissionem dedit. 32

Exeuntia autem dæmonia ab homine, intraverunt in porcos: &
33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, (λ) εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ
impetu abiit grex per præceps in stagnum, & suffocatus est. Videntes
34 ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες
autem pascentes factum, fugerunt: & abeuntes nuntiaverunt in
δὲ οἱ βόσκοντες (μ) τὸ γεγενημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς
civitatem, & in agros. Exierunt autem videre factum, & venerunt
35 τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον
ad Jesum: & invenerunt sedentem hominem à quo dæmonia ex-
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξ-
ierant, vestitum, ac sanâ mente, ad pedes Jesu: & timue-
εληλύθει, ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβή-
runt. Nuntiaverunt autem illis & videntes, quomodò servatus esset dæmoniacus.
36 θησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
Et rogaverunt illum omnis multitudo circumregionis Gadarenorum abire
37 Καὶ (ν) ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν
ab ipsis: quia timore magno simul tenebantur: ipse autem ascendens in navim,
ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· (ξ) αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, πδ α
reversus est. Rogabat autem illum vir, à quo exierant dæmonia, esse
38 ὑπέστρεψεν. (ο) Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι
cum eo: dimisit autem eum Jesus, dicens; Redi in domum
39 σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν

tuam, & narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per universam civitatem,
σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν,
KE' prædicans quanta fecisset illi Jesus. Factum est autem in redire
πε κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι 40
β Jesum, excepit illum turba: erant enim omnes expectantes eum.
τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, & ipse princeps synagogæ
Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνήρ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς 41
erat: & cadens ad pedes Jesu, rogabat eum intrare in
ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς
domum suam: Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim, &
τὸν οἶκον αὐτοῦ· Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ 42
hæc moriebatur. (In verò ire ipsum, turbæ comprimebant eum. Et
αὕτη ἀπέθνησκεν. (Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ 43
mulier existens in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos impendens
Κς' γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις (π) εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα
omnem vitam, non potuit ab ullo curari: Accedens
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν (ρ) ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι· Προσελθοῦσα 44
retrò, tetigit fimbriam vestimenti ejus, & confestim stetit fluxus
ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
sanguinis ejus.
τοῦ αἵματος αὐτῆς.

MS. A. (λ) εἰσῆλθον (μ) τὸ γεγονός, ἔφυγον· καὶ ἀπήγγειλαν (ν) ἠρώτησεν (ξ) αὐτὸς ἐμβὰς (ο) Ἐδεῖτο (π) ἰατροῖς (ρ) ἀπ' οὐδενὸς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܘܢܦܩܘ ܫܐܕܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܪܗܛܬ ܗܝ ܒܩܪܐ ܟܠܗ ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ
34 ܒܝܡܐ ܘܐܬܚܢܩܘ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܥܘܬܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܥܪܩܘ. ܘܐܡܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ
35 ܘܒܩܘܪܝܐ. * ܘܢܦܩܘ ܒܢܝܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܠܗܘ
ܓܒܪܐ ܕܢܦܩܘ ܫܐܕܘܗܝ. ܟܕ ܠܒܝܫ ܘܢܚܝܦ ܘܝܬܒ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܕܚܠܘ.
36 * ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܚܙܘ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܚܠܡ ܗܘ ܒܪ ܐܢܫܐ ܕܫܐܕܐ. * ܘܒܥܘ ܡܢܗ
37 ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܓܕܪܝܐ. ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܘ
38 ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܗܦܟ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ
39 ܫܐܕܐ. ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܫܪܝܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܗܦܘܟ ܠܒܝܬܟ. ܘܐܫܬܥܐ
ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ ܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܠܗ ܝܫܘܥ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ * ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ *
40 * ܟܕ ܗܦܟ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܒܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
41 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ. ܢܦܠ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ
42 ܡܢܗ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ. * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ ܚܕܐ ܒܪܬܐ ܝܚܝܕܝܬܐ. ܐܝܟ ܒܪܬ
ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܡܡܬ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܥܡܗ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܠܨ
43 ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܟܕ ܕܡܐ ܪܕܐ ܡܢܗ
44 ܕܒܐܣܘܬܐ ܐܘܒܕܬ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ ܐܢܫ. * ܩܪܒܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ
ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܗ.

Et exierunt dæmones ex homine, & ingressi sunt in porcos: & rectà contendit totus ille grex ad rupem, & ceciderunt in mare, ac suffocati sunt. Quum autem vidissent pastores quod factum fuerat, fugerunt, renuntiârúntque in civitates, & in pagos. Et exierunt homines ut viderent quod factum fuerat, venerúntque ad Jesum, & invenerunt hominem illum à quo exierant dæmonia, vestitum & verecundum, ac sedentem ad pedes ipsius Jesu: & timuerunt. Et recitârunt ei illi qui viderant, quomodò sanitati restitutus fuerat homo ille dæmoniacus. Et efflagitabant ab eo universi cœtus Godaræorum ut abscederet à se, quippe quos timor magnus invaserat: ipse autem Jesus conscendit navem, & reversus est ab eis. Porrò vir ille à quo exierant dæmonia, efflagitabat ab eo, ut cum eo esset: sed dimisit eum Jesus, & dixit ei; Revertere domum tuam, & recita id quod fecit tibi Deus. Abiit itaque & prædicabat per totam civitatem quod fecerat ei Jesus.

Matutinis dominicæ V. jejunii. 27.

Quum autem rediisset Jesus, excepit eum turba multa, omnes enim præstolabantur eum. Ac vir quidam nomine Jairus princeps synagogæ, procidit ante pedes ipsius Jesu, & postulabat ab eo, ut ingrederetur ædes ipsius. Erat enim ei unica filia circiter annos duodecim nata, ac prope erat ut moreretur. Quum autem abiret cum eo ipse Jesus, turba multa comprimebat eum. Quædam verò mulier, cujus eruperat sanguis ab annis duodecim, quæ quidem in medicos totam substantiam suam impenderat, nec potuerat à quoquam curari: Accessit à tergo ipsius, tetigitque oram vestimenti ejus, & statim substitit profluvium sanguinis ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * ديوان ازان مرد بيرون آمدند. ودر خوكان † رفتند كلهٔ خوك رميدند. وبر سر دمار
34 رفتند. وخودرا در دريا انداختند. وخبه شدند. * خوكبانان چون ان حال بديدند.
35 گريختند. ودر شهر وده خبر كردند. * مردم بيرون امدند. تا ببينند. چه حالست. پيش
عيسي نزديك شدند. وان مردرا ديدند. كه ديوان ازو بدر رفته بودند. لباس پوشيده
36 شرمناك پيش پاي عيسي نشسته ترسيدند * ومعلوم كردند [انان كه ديدند] كه
37 چگونه. ان مرد از ابليسان پاك شد. * بعد ازان جماعت غدرانيان از مسيح در خواست
كردند. كه از انجا برود. براي انك بسيار شكوه بر ايشان افتاد.

چهل پنج خواستن مرد ديوانه كه در پي مسيح رود

38 چون عيسي در كشتي مي نشست تا باز گردد * آن مرد كه ديو † ازو بدر رفته بود
39 گفت. من نيز با تو مي ايم. عيسي گفت * در خانهٔ خود باز گرد. وخبر ده
بدانچ خدا با تو كرد. ان مرد از پيش عيسي برفت ودر همه شهر وولايت † منادي مي
زد. بدانچ عيسي بدو كرد

Dæmonia itaque ex eo homine egressa sunt, & in porcos iverunt; grex porcorum horrescebant, & in summam rupem abierunt, & se in mare præcipitârunt, & suffocati sunt. Subulci cùm hunc casum vidissent, fugerunt, & in civitatem & pagos renuntiârunt. Homines autem exiverunt, ut viderent quid rei esset: & ad Jesum appropinquaverunt, & hominem illum viderunt, ex quo dæmonia egressa fuerant, vestimento indutum modestè ad pedes Jesu sedentem; ac timuerunt. Et certiores fecerunt, qui viderant, quomodò homo ille à dæmoniis purgatus fuerat. Tum cœtus Gadarenorum à Christo petebant ut illinc abiret, eò quòd multus pavor in eos ceciderat.

XLV. Petitio hominis dæmoniaci ut Christum sequeretur.

Cùm autem Jesus navi insideret ut reverteretur: Ille homo, ex quo dæmonium egressum erat, dixit; Ego etiam tecum veniam. Jesus dixit; In domum tuam revertere, & enarra id quod Deus tecum fecit. Homo itaque ille à Jesu discessit, & per omnem civitatem & regionem prædicabat illud, quod fecerat ipsi Jesus.

Versio VULGATA LATINA.

33 Exierunt ergò dæmonia ab homine,& intraverunt in porcos : & impetu abiit grex
34 per præceps in stagnum, & suffocatus est. Quod ut viderunt factum qui pasce-
bant, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in villas. Exierunt autem videre
35 quod factum est, & venerunt ad Jesum : & invenerunt hominem sedentem, à quo
dæmonia exierant, vestitum, ac sanâ mente, ad pedes ejus, & timuerunt. Nuntia-
36 verunt autem illis & qui viderant, quomodò sanus factus esset à legione : Et ro-
37 gaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis : quia
magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens navim, reversus est. Et rogabat
38 illum vir, à quo dæmonia exierant, ut cum eo esset. Dimisit autem eum Jesus, di-
cens; Redi in domum tuam, & narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per univer- 39
sam civitatem, prædicans quanta illi fecisset Jesus. Factum est autem cùm rediis- 40
set Jesus, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum. Et ecce venit 41
vir, cui nomen Jairus, & ipse princeps synagogæ erat : & cecidit ad pedes Jesu,
rogans eum ut intraret in domum ejus, Quia unica filia erat ei ferè annorum du- 42
odecim, & hæc moriebatur. Et contigit, dum iret, à turbis comprimebatur. Et 43
mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos eroga-
verat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari : Accessit retrò, & teti- 44
git fimbriam vestimenti ejus : & confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فخرجت الشياطين من الانسان ودخلت في الخنازير فرمى قطيع الخنازير من جرف في
33 البحيرة فاختنقوا * فلما نظر الرعاة ذلك هربوا واخبروا الذين في المدينة وفي الحقول * فخرجوا
34 ليروا ما كان وجاؤوا الي يسوع . فوجدوا ذلك الذي خرجت منه الشياطين جالسا عاقلا لابس
35 ثيابه عند رجلي يسوع فخافوا * واخبرهم الذين عاينوا كيف خلص الذي كانت
36 الشياطين معه * فسأله كل جموع كورة الجرجسيين ان يذهب من عندهم لانهم خافوا خوفا
37 عظيما . فركب السفينة ورجع * فسأله الرجل الذي خرجت منه الشياطين ان يقيم معه
38 فصرفه يسوع قايلا له * ارجع الي بيتك فاخبر بالذي صنع الله بك . فذهب وكان يكرز
39 في المدينة كلها بكل ما صنعه به يسوع *

. الفصل الحادي والثلثون .

40 *فلما رجع يسوع استقبله الجموع لانهم كانوا منتظرية اجمعون * وجاء اليه انسان يسمى
41 يايرس وكان رييس الجماعة فخر عند قدمي يسوع وسأله ان يدخل بيته * لانه كانت له ابنة
42 وحيدة لها اثني عشر سنة . وكانت هذه قد ماتت . فبينما هو منطلق معه كان الجمع يزحمه .
43 *واذا امرأة بها نزيف دم منذ اثني عشر سنة . وكانت قد انفقت جميع مالها للاطباء فلم
44 يقدر احد ان يشفيها * فجاءت من ورائه وامسكت طرف ثوبه فللوقت وقف الدم .

Et exierunt dæmonia ab homine, & in- 33
traverunt in porcos : & projecit se grex
porcorum à syrte in stagnum, & suffoca-
ti sunt. Cum autem vidissent pastores 34
hoc, fugerunt, & nuntiaverunt iis qui
in civitate erant & in agris. Exierúnt- 35
que ut viderent quod factum fuerat : &
venerunt ad Jesum, & invenerunt il-
lum hominem à quo exierant dæmonia,
sedentem, mentis compotem, vestitum
vestibus suis, apud pedes Jesu : & ti-
muerunt. Et narraverunt illis ii qui vi- 36
derant, quomodo liberatus fuerit ille cum
quo erant dæmonia. Et rogaverunt il- 37
lum omnes turbæ regionis Gergesæorum
ut discederet ab eis : quoniam timue-
rant timore magno. Quare conscendit
navim, & reversus est. Rogavit autem 38
illum homo, à quo exierant dæmonia, ut
remaneret cum eo : sed remisit eum Je-
sus, dicens ei ; Redi in domum tuam, & 39
narra quod fecit Deus tibi. Et abiit, &
prædicabat in civitate universa quic-
quid fecit ei Jesus.

Sectio trigesima prima.

Cùm autem rediisset Jesus, occurrerunt 40
ei turbæ : quia erant expectantes eum
omnes. Et venit ad eum homo qui vo- 41
cabatur Jairus, & erat princeps syna-
gogæ ; & procidit ad pedes Jesu, & ro-
gavit eum, ut intraret domum ejus.
Nam erat ei filia unica habens duode- 42
cim annos, & hæc jam mortua fuerat.
Et dum Jesus iret cum eo, compressit
eum turba. Et ecce mulier cui inerat 43
fluxus sanguinis à duodecim annis, &
jam impenderat omnes opes suas in me-
dicos, nec potuit quisquam curare eam :
Venit à tergo ipsius, & tenuit extremi- 44
tatem vestis ejus : & confestim substi-
tit sanguis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወወፅኡ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ እምሰብእ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡ ቦኡ፡ ላዕለ፡ አሕርው፡ ወዐ
34 ብደ፡ መራዕይ፡ ወወድቀ፡ ውስተ፡ ቀላይ፡ ወጸድፈ፡ ወሞተ፡፡ ወርእዮሙ፡ ኖሎት፡ ዘኮ
35 ነ፡ ጐዩ፡ ወሖሩ፡ ወአተዉ፡ ወነገሩ፡ ለአህጉር፡ ወለአዕፃደት፡፡ ወወፅኡ፡ ከመ፡ ይር
አዩ፡ ወያእምሩ፡ ዘኮነ፡ ወሖሩ፡ ወበጽሑ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወረከብዎ፡ ለውእ
ቱ፡ ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡ አጋንንት፡ ይነብር፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
36 ስ፡ ወልቡስ፡ ልብሰ፡ ወገብአ፡ ልቡ፡ ወፈርሁ፡፡ ወነገርዎሙ፡ እለ፡ ርእዩ፡ ዘከመ፡ ሐየ
37 ወ፡ ዘጋኔን፡፡ ወይቤልዎ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ አድያም፡ ዘገርጌሴኖን፡ ወአስተብቍዕዎ፡
ከመ፡ ይሑር፡ እምኔሆሙ፡ እስመ፡ ፍርሀት፡ ዐቢይ፡ አኀዞሙ፡፡ ወዐርገ፡ ሐመረ፡ ወተሰ
38 ውጠ፡፡ ወአስተብቍዖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡ አ
39 ጋንንት፡ ከመ፡ ይሑር፡ ምስሌሁ፡ ወፈነዎ፡ ወይቤሎ፡፡ እቱ፡ ቤተከ፡ ወንግር፡ ኵሎ፡ ዘ
ገብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ ወሖረ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ አህጉር፡ ወነገረ፡ ኵሎ፡ ዘገብረ፡ ሎ
40 ቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወተመይጠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወተቀበልዎ፡ ሕዝብ፡ እስመ፡
ኵሎሙ፡ ይፀንሕዎ፡፡ በእንተ፡ ወለተ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡፡
41 ወመጽአ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ ያኢሮስ፡ ወውእቱ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወሰገደ፡ ታሕተ፡ እ
42 ገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወያስተበቍዖ፡ ይባእ፡ ቤቶ፡፡ እስመ፡ ቦቱ፡ ወለተ፡ ዋ
ሕደ፡ ወዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምታ፡ ወይእቲ፡ ለልጸቀት፡ ትሙት፡፡
በእንተ፡ እንተ፡ ይውሕዛ፡ ደም፡፡
43 ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይሑውር፡ ይትጋፍዕዎ፡ ሰብእ፡፡ ወመጽአት፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ይው
ሕዛ፡ ደም፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምት፡ ወአኅለቀት፡ ንዋያ፡ ለዐቃብተ፡ ሠራ
44 ይ፡ ወአልቦ፡ ዘክህለ፡ ፈውሶታ፡፡ ወቀርበት፡ ወቆመት፡ እንተ፡ ድኅሬሁ፡ ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወገሰሰት፡ ጽንፈ፡ ልብሱ፡ ወቆመ፡ ሶቤሃ፡ ውሕዘተ፡ ደማ፡፡

Et exeuntes illi dæmones ex eo homine, ingressi sunt in porcos:& insanivit grex 33
& cecidit in voraginem, & in profundum missus est, & mortuus est. Et viden- 34
tes pastores quod factum fuerat, fugerunt : & profecti sunt,& venerunt,& nun-
tiaverunt in civitatibus & villis. Et exierunt ut viderent & scirent quod factum 35
fuerat;& profecti sunt & venerunt ad Dominū Jesum:& invenerunt illum homi-
nem ex quo exiissent dæmones, sedentem ad pedes Domini Jesu, & vestitum ve-
stimento, & restitutum cordi suo, & timuerunt. Et nuntiaverunt iis qui vidis- 36
sent quomodò sanus factus esset dæmoniacus. Et dixerunt ei omnes homines re- 37
gionis Gargesenorum,& rogârunt eum ut discederet ab iis ; quia timor magnus
prehendisset eos : & ascendit in navim, & reversus est. Et rogavit Dominum 38
Jesum ille vir, ex quo exiissent dæmones,ut iret cum eo : & dimisit eum, & dixit
ei ; Ito domum tuam, & narra totum quod fecit tibi Deus:& abiit in omnes ci- 39
vitates, & narravit totum quod fecisset ipsi Dñs Jesus. Et reversus est Dominus 40
Jesus, & exceperunt eum populi : quia omnes illi expectabant eum.
De filia procuratoris synagogæ. Et venit homo, cujus nomen *erat* Jairus, 41
& ille erat procurator synagogæ:& adoravit sub pedibus Domini Jesu, & roga-
vit eum ut intraret in domum ipsius: Quoniam habebat filiam unicam & duo- 42
decim annorum *fuit*,& fuit mox moritura.
De illa quæ fluxum sanguinis passa est. Et tunc dum iret comprimebat eum 43
populus. Et venit mulier cujus effluxisset sanguis à duodecim annis, & consum-
pserat substantiam suam in medicos, & nemo potuit curare ipsam : Et accessit, 44
& stetit post Dominum Jesum,& tetigit extremitatem vestimenti ejus,& substitit
statim fluxio sanguinis ejus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل شش بر خيزانيدن دختر يوارش وشفا دادن زني را كه دوازده سال
40 خون مي ريخت *چون عيسي باز گشت جماعت بسيار پيش باز او آمدند . وار
41 چند گاه نگران او بدند .*شخصي نامش يوارش *سرور جماعت بود امد سر در پاي عيسي
42 نهاد . ودرخواست كرد . كه مسيح در خانه* او رود .*براي آنك دختر دوازده ساله عمر
داشت . بيمار شك بود وبمرك نزديك گشته . عيسي با او رفت . واز انبوهي خلق †بيم
43 بود كه اورا زير پاي گيرند . *ودران شهر زني بود كه مدت دوازده† سال از وخون روان
44 بود . وهرچه داشته بود . بر طبيبان خرج كرده بود . وفايك نديك . *از پس عيسي
درآمد . وخودرا† بر جامه* او ماليد . درحال خون† باز ايستاد وشفا يافت

XLVI. Suscitatio filiæ Jairi, & sanatio mulieris, quæ duodecim annos sanguinis profluvio laboraverat.

Cùm Jesus regressus esset, turba 40
plurima ultrò citròq; ad eum veni-
ebant : undique enim eum expecta-
bant. Quidam nomine Jairus prin- 41
ceps synagogæ erat, qui venit et ca-
pite ad pedes Jesu inclinato peti-
it, ut Christus domum ejus iret : Eò 42
quòd filiam duodecim annorum æta-
tis haberet, quæ ægrota erat et morti
vicina. Jesus cum eo abivit: à tur-
ba autem hominum discrimen erat,
ne eum sub pedibus conculcarent.
Et in ea civitate mulier erat, ex 43
qua spatio duodecim annorum san-
guis emanârat ; et quæcunque ha-
buerat in medicos erogaverat, nullo
emolumento percepto. A tergo Jesu 44
ingressa est, et seipsam vestimento
ejus affricuit : et illicò sanguis
sistebatur, et sanitatem adepta est.

Et ait Jesus; Quis *tangens* me? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus &
45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
qui cum illo; Præceptor, turbæ comprimunt te, & affligunt, & dicis; Quis *tan-*
οἱ (σ) μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε, καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψά-
gens me? *At* Jesus dixit; Tetigit me aliquis: ego *enim* novi virtutem *exeuntem* de
46 μενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ'
me. Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, & *adlabens* ei, ob quam
47 ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν
causam tetigerit eum, indicavit *illi* coram omni populo, & quemadmodū sanata sit
αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ (τ) ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη
confestim. Ipse *autem* dixit ei; *Confide* filia: fides tua *servavit* te: vade in
48 παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
pace.) Adhuc illo loquente, venit quidam à *principe* synagogæ, dicens
49 εἰρήνην.) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις (υ) παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων
ei; Quia mortua est filia tua: *ne vexa magistrum.* *At* Jesus *audiens,*
50 αὐτῷ, Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας,
respondit *illi, dicens;* Ne *time*: tantùm crede, & *servabitur*: *Ingressus autem*
51 ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. (φ) Εἰσελθὼν δὲ
in domum, non permisit intrare *neminem si non* Petrum & Jacobum, & Joannem, &
εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ
patrem puellæ, & matrem. Flebant autem omnes, & plangebant illam.
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν.

Ille *autem* dixit, Ne *flete*: non est mortua, sed dormit. Et deridebant eum,
ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, 53
scientes quòd mortua esset. Ipse autem *ejiciens foràs omnes,* & tenens ma-
εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν (χ) ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χει- 54
num ejus, clamavit, dicens; Puella, surge. Et reversus est spiritus ejus, &
ρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55
surrexit continuò: & *ordinavit* illi dari manducare. Et stupuerunt parentes ejus:
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· 56
ille autem præcepit *illis nemini dicere* factum.
ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

CAP. IX. θ'.

ΚΖ' πς β *Convocans* autem duodecim *discipulos suos*, dedit illis virtutem &
Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς (α) δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ 1
potestatem super omnia dæmonia, & languores *curare.* Et misit illos
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2
prædicare regnum Dei, & sanare infirmos. Et ait ad illos;
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς (β) ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, 3
Nihil tuleritis in via, neque *virgas,* neque peram, neque panem, neque *argentum:*
πζ Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον,
β neque *singuli* duas tunicas *habere.*
μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

MS.A. (σ) σὺν αὐτῷ, (τ) ἀπήγγειλεν ἐνώπιον (υ) ἀπὸ τοῦ (φ) Ἐλθὼν (χ) πάντας ἔξω, MS.A. Κεφ. θ'. (α) δώδεκα, ἔδωκεν (β) ἀσθενεῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܘܟܕ ܟܠܗܘܢ ܟܦܪܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ *
ܘܕܥܡܗ. ܪܒܢ. ܟܢܫܐ ܐܠܨܝܢ ܠܟ ܘܫܚܩܝܢ. ܘܐܡܪܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. * ܗܘ ܕܝܢ 46
47 ܐܡܪ. ܐܢܫ ܩܪܒ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥܬ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܝ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܚܙܬ ܕܠܐ
ܛܫܬ. ܐܬܬ ܟܕ ܪܬܝܬܐ ܘܢܦܠܬ ܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܥܝܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܐܝܕܐ
48 ܥܠܬܐ ܩܪܒܬ. ܘܐܝܟܢܐ ܡܚܕܐ ܐܬܐܣܝܬ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ.
49 ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܐܬܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ
50 ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܝܬܬ ܠܗ̇ ܒܪܬܟ. ܠܐ ܬܗܠܘܢ ܠܡܠܦܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܘܐܡܪ
51 ܠܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܘܚܝܐ ܗܝ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ
ܕܢܥܘܠ ܥܡܗ. ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܠܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ̇.
52 * ܘܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܒܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܪܩܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗ̇. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ ܬܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܝܬܬ
53 ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ. * ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܬܬ ܠܗ̇. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܢܫ ܠܒܪ.
54
55 ܘܐܚܕܗ̇ ܒܐܝܕܗ̇ ܘܩܪܝܗ̇ ܘܐܡܪ. ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. * ܘܗܦܟܬ ܪܘܚܗ̇ ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ. ܘܦܩܕ
56 ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ̇ ܠܡܐܟܠ. * ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܒܗ̇ܝܗ̇. ܗܘ ܕܝܢ ܙܗܪ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܐܢܫ
ܡܕܡ ܕܗܘܐ. *
[illegible]
1 * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܠܐ
2 ܘܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܕܝܘܐ. ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܘܪܗܢܐ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
3 ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܪܝܗܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܡܕܡ ܠܐܘܪܚܐ. ܠܐ ܚܘܛܪܐ
ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܝܢ ܠܟܘܢ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ.

Et dixit Jesus, Quis tetigit me? Quumque 45 omnes negarent, dixit ei Simon Cepha, & qui cum eo erant; Magister noster, turbæ te constringunt, & opprimunt: & ais, Quis tetigit me? Ipse verò subdit, Aliquis tetigit 46 me, ego siquidem novi virtutem à me exiisse. Illa porrò mulier, quum videret quòd ex ejus 47 memoria haud excidisset, venit tremens, & procidens adoravit eum, dixitque in conspectu totius populi, quam ob causam tetigisset, & quomodo statim sanitati fuisset restituta. Ipse verò Jesus dixit ei; Bono sis ani- 48 mo filia mea, fides tua te servavit: abi in pace. Et adhuc eo loquente, venit 49 quidam ex domesticis principis synagogæ, & dixit ei; Mortua est filia tua, ne laborem exhibeas Doctori. Jesus verò au- 50 diit, & dixit patri puellæ; Ne timeas, tantummodò crede, & servabitur. Venit autem 51 Jesus domum, nec permisit quemquam introire secum, nisi Simonem, & Jacobum, & Johannem, & patrem puellæ ac matrem ejus. Omnes autem flebant & plangebant super 52 eam. Jesus verò dixit; Ne fleveritis, nec enim mortua est, sed soporata. Et irridebant eum, 53 quippe qui scirent eam mortuam esse. Ipse 54 verò ejecit omnes foràs, & apprehendit manum ejus, vocavítque eam & dixit; Puella, surge. Et reversus est spiritus ejus, ac illi- 55 cò surrexit: & præcepit ut darent ei ad manducandum. Et obstupuerunt parentes 56 ejus. Ipse verò admonuit eos, ut nemini dicerent quod factum fuerat.

Ad vesperam dominicæ V. post surrectionem, ac de Apostolis. 28.

CAP. IX.

Et advocavit Jesus dodecadem suam, & 1 dedit eis virtutem & imperium in omnia dæmonia, & morbos curandi. Misitque eos ut 2 prædicarent regnum Dei, & sanarent infirmos. Et dixit eis; Nihil feretis ad iter, non 3 scipionem, neque peram, neque escam, neque argentum, neque duas tunicas habebitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

45 * عيسي كفت كيست ؛ انك نزديك من رسيد • وهمكنان ؛ انكار مي كردند شمعون صفا
و ديكر جماعت • كفتند بزرك ما جماعت ترا تنكي مي كنند • وبيم است كه بيندازند •
46 تو مي پنداري كسي بتو رسيد • * او كفت جز ازان كسي بمن رسيد [براي انك من
47 دانستم كه نيرومندي ازمن بدر آمد] * زن چون ديد كه بر وي پوشيده نشد • با ترس و لرز
پيش مسيح ؛ آمد • واورا سجود كرد • وبرابر همه خلق كفت كه براي چه علت رسيد • وچكونه خوش
48 شد * عيسي بدو كفت دختر من دلخوش دار ايمان تو ترا خوش كرد • ورنك شدي برو بسلامت •
49 * هنوز مسيح درين سخن بود • كه كسان خانه سرور كروه امدند • وكفتند دخترت ؛ از دنيا كذشت •
50 معلم را زحمت مده • * عيسي شنيد • بپدر دختر كفت • مترس • وتنها ايمان بياور • رنك شود •
51 * واز انجا عيسي بخانه او درآمد • و رها نكرد • كه كسي ديكر با وي در رود • الا شمعون • ويعقوب •
52 ويوحنا • * پدر ومادر دختر • با اهل خانه • مي كريستند و برو نوحه مي كردند • مسيح كفت
53 مكرييد • مرده نيست الا خفته است • * برو مي خنديدند • براي انك دانسته بودند كه مرده •

Jesus dixit; Quisnam est qui me 45 *attigit? Omnibus autem negantibus, Simeon Cephas & reliqua turba dixerunt; Magister noster, turba te comprimunt, & metuendum est ne dejiciant: tu putas quempiam te tetigisse? Ipse dixit; Præ-* 46 *tereà quispiam me tetigit: Quiam ego cognovi, quòd virtus à me exivit. Mulier, cùm vidisset quòd* 47 *eum non lateret, cum timore & tremore coram Christo venit, & eum adoravit: & coram toto populo dixit quam ob causam accessisset, &* 48 *quomodo sanata esset. Jesus ei dixit; Filia mea animum bonum habe, fides tua te sanavit, & servata es: abi in pace. Adhuc Chri-* 49 *stus in hoc sermone erat cùm domestici principis aliquot venirent, & dicerent; Filia tua è mundo decessit, Magistro molestiam ne exhibeas. Jesus audiens patri puellæ* 50 *dixit; Ne timeas: tantummodò fidem habeas & servabitur. Illinc* 51 *itaque Jesus in domum ejus ingressus est, & non permisit ut quispiam alius secum ingrederetur, nisi Simeon, & Jacobus, et Johannes.* 52 *Pater autem et mater puellæ, cum domesticis, flebant, et eam deplorabant: Jesus dixit; Ne fleatis: mortua non est, sed sopita est. Eum igitur irridebant,* 53 *eò quòd scirent eam mortuam*

Versio VULGATA LATINA.

45 Et ait Jesus; Quis est, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus,
& qui cum illo erant; Præceptor, turbæ te comprimunt, & affligunt, & dicis; Quis
46 me tetigit? Et dixit Jesus; Tetigit me aliquis: nam ego novi virtutem de me exi-
47 isse. Videns autem mulier, quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes
ejus: & ob quam causam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: & quem-
48 admodùm confestim sanata sit. At ipse dixit ei; Filia, fides tua salvam te fecit: vade
49 in pace. Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem synagogæ, dicens ei; Quia
50 mortua est filia tua, noli vexare illum. Jesus autem, audito hoc verbo, respondit patri
51 puellæ; Noli timere, crede tantùm, & salva erit. Et cùm venisset domum, non per-
misit intrare secum quenquam, nisi Petrum, & Jacobum, & Joannem, & patrem &
matrem puellæ. Flebant autem omnes, & plangebant illam. At ille dixit; Nolite 52
flere: non est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes quòd mortua 53
esset. Ipse autem tenens manum ejus clamavit, dicens; Puella, surge. Et reversus 54
est spiritus ejus, & surrexit continuò. Et jussit illi dari manducare. Et stupuerunt 55
parentes ejus, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat. 56

CAP. IX.

Convocatis autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem, & potestatem super 1
omnia dæmonia, & ut languores curarent. Et misit illos prædicare regnum Dei, 2
& sanare infirmos. Et ait ad illos; Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque 3
peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * فقال يسوع من لمسني فانكر جميعهم * فقال بطرس والذين معه يا معلم ان الجمع يحتطون
46 بك ويضغطون عليك اتقول من لمسني * فقال يسوع قد لمسني انسان لاني علمت ان قوة
47 خرجت مني * فلما رات المراة انه لم يخف امرها جات مرتعدة وخرت علي رجليه * واعترفت قدام
48 الشعب جميعه لاية علة لمسته وكيف برات للوقت * فقال لها ثقي يا ابنة ايمانك خلصك
49 اذهبي بسلام * وفيما هو يتكلم جاء واحد الي رييس الجماعة وقال له قد ماتت ابنتك فلا
50 تعن المعلم * فلما سمع يسوع اجابه قايلا لا تخف آمن فقط فتحيي * وجاء الي البيت
51
52 ولم يدع احدا يدخل معه سوي بطرس ويوحنا ويعقوب وابي الصبية وامها * وكان جميعهم
53 يبكين ويندبون عليها * فقال لهم لا تبكوا فان الصبية لم تمت لكنها نايمة * فضحكوا منه
54 لعلمهم بموتها * فاخرج الجمع خارجا وامسك بيدها وصاح قايلا يا صبية قومي * فرجعت
55
56 روحها اليها وقامت للوقت وامر ان تعطي لتاكل * فبهت ابواها ونهاهما قايلا لا تخبرا احدا بما
كان *

* الفصل الثاني والثلثون *

1 * ثم دعا الاثني عشر رسولا واعطاهم قوة وسلطانا علي جميع الشياطين وشفاء الامراض *
2 * وارسلهم يكرزون بملكوت الله ويشفون المرضي * وقال لهم لا تحملوا شيا في الطريق * لا
3
عصا * ولا مزودا * ولا خبزا * ولا فضة * ولا يكن لكم ثوبان *

Et ait Jesus; Quis tetigit me? & nega- 45
verunt omnes. Dixit autem Petrus &
qui cum illo erant; Magister, turbæ ob-
sident te, & comprimunt te, & ais; Quis
me tetigit? Et dixit Jesus; Tetigit me 46
aliquis, quia novi quòd virtus exiit à
me. Et cum vidisset mulier quòd non ob- 47
litus esset ejus, venit tremens, & procidit
ad pedes illius, & fassa est coram populo
cuncto quam ob causam tetigisset eum, &
quomodo sanata esset continuò. Dixit ei; 48
Tuta esto, filia, fides tua te salvavit: va-
de in pace. Et dum ipse loqueretur, ve- 49
nit quidam ad principem synagogæ, et di-
xit ei; Jam mortua est filia tua, ne vexes
Magistrum. Et cùm audisset Jesus, re- 50
spondit illi, dicens; Ne timeas, crede tan-
tùm, et vivet. Et venit in domum, et non 51
permisit cuiquam intrare secum, præter-
quam Petro, & Johanni, & Jacobo, &
patri puellæ ac matri ejus. Et omnes fle- 52
bant & plangebant super eam. Et dixit
illis; Ne fleatis, quia puella non est mor-
tua, sed dormit. Et riserunt eum, quòd sci- 53
rent mortem illius. Et ejecit turbam fo- 54
râs, & tenuit manum ejus, & clamavit
dicens; Puella, surge. Et reversus est spi- 55
ritus ejus ad eam, & surrexit illicò, &
jussit ut daretur ei ad edendum. Et stu- 56
puerunt parentes ejus, & inhibuit eis,
dicens; Ne referatis cuiquam quod fa-
ctum est.

Sectio trigesima secunda.

CAP. IX.

Deinde vocavit duodecim Apostolos, 1
& dedit eis virtutem & potestatem su-
per omnia dæmonia, & curationem mor-
borum. Et misit illos prædicare regnum 2
Dei, & sanare ægrotos. Et dixit illis; 3
Ne portetis quicquam in via: non fu-
stim, neque peram, neq; panem, neq; argen-
tum, neque sint vobis duæ tunicæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45 ወይቤ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መኑ፡ ገሰሰኒ ፡ ወክሕዱ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ወ
እለሂ፡ ምስሌሁ፡ ሊቅ፡ አኮሁ፡ ሰብእ፡ ይጠውቅ፡ ወይትቃዐኒ፡ ወትብል፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡
46 አልባስየ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ቦዘገሰሰኒ፡ እስመ፡ ሊተ፡ አአምር፡ ኀይል፡
47 ዘወፅአ፡ እምላዕሌየ፡ ወርእያ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ከመ፡ ኢተከብተ፡ ርዕደት፡ ወሰ
48 ገደት፡ ወሰገደት፡ ሎቱ፡ ወነገረት፡ በቅድመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ዘከመ፡ ሐይወት፡ ሶቤሃ፡ ወ
49 ይቤላ፡ እመኒ፡ ወለትየ፡ ሃይማኖትኪ፡ አሕየወተኪ፡ ሖሪ፡ በሰላም፡ ወእንዘ፡ ይነ
ግር፡ መጽአ፡ አሐዱ፡ እምቤተ፡ መገቤ፡ ምኵራብ፡ ወይቤሎ ፡ ወለትከሰ ፡ ሞተት ፡ ወ
50 ኢታጻምዎ፡ እንከ፡ ለኢየሱስ፡ ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ፡ ለአቡሃ፡ ለ
51 ሕፃን፡ ኢትፍርሂ፡ ደእሙ፡ ተአመኒ፡ ወተሐዩ፡ ወበዊኦ፡ ቤተ፡ ከልአ፡ ኢይባእ፡ ወኢ
መኑሂ፡ ምስሌሁ፡ ዘእንበለ፡ ጴጥሮስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ ወአቡሃ ፡ ወእማ ፡ ለሕፃ
52 ን፡ ወኵሎሙ፡ ይበኪዩዋ፡ ወያስቆቅዉዋ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢትብክ
53 ዩ፡ ኢሞተት፡ ሕፃን፡ አላ ፡ ትነውም፡ ወሠሐቅዎ፡ እስመ ፡ አእመሩ፡ ከመ፡ ሞተ
54 ት፡ ወአኀዛ፡ በእዴሃ፡ ወጸውዓ፡ ወይቤላ፡ ተንሥኢ፡ ወለትየ፡ ወሶቤሃ፡ ገብአ፡
55 ነፍሳ፡ ወተሰውጠ፡ ነፍሳ፡ ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ወአዘዘ፡ የሀብዋ፡ ዘትበልዕ፡ ወደንገ
56 ፁ፡ አዝማዲሃ፡ ወከልአሙ፡ ኢይንግሩ፡ ዘገብረ፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘኮነ፡
በእንተ፡ ዘከመ፡ አዘዞሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሐዋርያት፡
1 ፱ ወጸውዖሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሐዋርያት ፡ ወወሀቦሙ ፡ ኀይለ ፡ ወአብሖ
2 ሙ፡ ሰዐለ፡ ኵሉ፡ ሊጋንንት፡ ከመ፡ ያሕይዉ፡ ድዉያነ፡ ወፈነዎሙ፡ ይስብኩ፡ መ
3 ንግሥተ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይፈውሱ፡ ድዉያነ ፡ ወኵሎ ፡ ሕሙማነ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ ኢትሥኡ፡ ለፍኖት፡ ወኢበትረ፡ ወኢጸፍነተ፡ ወኢእክለ፡ ወኢወርቀ፡ ወኢክልኤ፡
ከደናተ፡

Et dixit Dominus Jesus; Quis tetigit me? & negârunt omnes, & dixit ei Petrus 45
& qui cum illo *erant*, Magister, nonne turba comprimit & trudit, & dicis; Quis
tetigit vestimentum meum? Et dixit iis Dominus Jesus. Fuit *aliquis* qui tetigit 46
me: quoniam ego cognosco virtutem quæ exivit à me. Et videns ista mulier 47
quòd non latuisset, tremuit, & venit & adoravit eum, & nuntiavit coram tota tur-
ba, quomodo sanata fuit confestim. Et dixit ei; Confide filia mea: fides tua vivere 48
te fecit: vade in pace. Et adhuc *eo* loquente, venit quidam à domo procuratoris 49
synagogæ, & dixit ei; Filia tua mortua est, & ne vexes igitur Jesum. Et audiens 50
Dominus Jesus, dixit patri puellæ; Ne metuas: crede tantùm, & vivet. Et in- 51
grediens domum, prohibuit ne ingrederetur cum illo aliquis præter Petrum &
Jacobum, & Johannem, & patrem & matrem puellæ. Et omnes illi plorabant 52
eam, & plangebant eam. Et dixit iis Dominus Jesus; Ne ploretis: non mortua
est puella, sed dormit. Et deridebant eum, quia cognoverunt quòd mortua fuit. 53
Et prehendit eam, per manum suam, & vocavit eam, & dixit ei; Surge, filia mea. 54
Et statim reversa est anima ejus, & reingressa est; & surrexit illicò: & præcepit 55
dare ei quod manducaret. Et mirati sunt parentes ejus: & prohibuit eos ne di- 56
cerent quod fecisset, neque quidpiam quod factum fuisset.

CAP. IX. *De præcipiendis duodecim Apostolis.*

Et convocavit duodecim Apostolos, & dedit iis virtutem, & potestatem con- 1
cessit iis super omnes dæmones, ut sanarent infirmos. Et misit eos prædicare re- 2
gnum Dei, & sanare infirmos & omnes malè patientes. Et dixit iis; Ne tuleri- 3
tis in viam, neque virgam, neque peram, neque cibum, neque pecuniam, neque
duas tunicas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

54 * عيسي خلايق را بيرون كرد * ودست دختر را گرفت * وبانگ برو زد * وگفت اي دختر
55 بر خيز * در حال بر خاست * وجان او باز آمد * وعيسي فرمود * كه بوي خوردني دهند *
56 * پدر ومادرش دران كار حيران شدند * ايشانرا سپارش كرد كه با كسي نگويند آنچ شد *

چهل هفت   فرستادن دوازده حواريون را بمژده دادن

1 * وعيسي هر دوازده شاگرد خودرا خواند * وبديشان † قوت وسلطنت داد * بر همه ديوان
2 وجانها پليد *] وبخها خوش كردن * وايشانرا فرستاد كه بملكوت خدا منادي زنند [
3 وبيماران شفا دهند * * وسپارش بديشان كرد * كه براي راه چيزي بر مگيريد * نه عصا *
ونه توشه دان * ونه نان * ونه مال * ونه دو پيراهن † شما را باشد *

Jesus autem turbas ejecit, et ma- 54
num puellæ prehendit, et inclama-
vit eam, ac dixit; O puella, surge.
Et illicò surrexit reverso spiritu 55
ejus: et Jesus præcepit, ut ei ci-
bum darent. Pater et mater ejus 56
hoc opere obstupuerunt: illis au-
tem mandavit, ne cui dicerent id
quod factum fuerat.

XLVII. Missio duodecim Apostolorum ad prædicandum Evangelium.

CAP. IX.

Jesus autem omnes duodecim di- 1
scipulos suos vocavit, et eis virtu-
tem et potestatem dedit in omnia
dæmonia et spiritus impuros, et mor-
bos sanandi. Et illos misit, ut re- 2
gnum Dei prædicarent, et ægrotis
sanitatem darent. Et eis præcepit, 3
dicens; In viam quidem nihil as-
sumite; neque baculum, neque vi-
atici peram, neque panem, neque pe-
cuniam: neque duæ tunicæ vobis
sint.

4 Et in quamcunque domum intraveritis, ibi manete, & inde exite. Et quicunque
Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι
5 non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à
ἂν μὴ (ς) δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ
pedibus vestris excutite in testimonium supra illos. Egressi autem perambulabant
6 τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο
per vicos, evangelizantes & curantes ubique. Audivit autem Herodes
7 κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης
tetrarcha facta ab eo omnia: & hæsitabat, propter dici à
ὁ τετράρχης τὰ (δ) γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
quibusdam; Quia Joannes surrexit à mortuis: A quibusdam verò; Quia Elias
8 τινων, Ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. Ὑπό τινων δὲ, Ὅτι Ἠλίας
apparuit: aliis autem, Quia Propheta unus antiquorum resurrexit. Et ait Hero-
9 ἐφάνη· ἄλλων δὲ, Ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ (ε) εἶπεν ὁ Ἡρώ-
des; Joannem ego decapitavi: quis autem est iste, de quo ego audio talia? &
δης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ
quærebat videre eum. Et reversi Apostoli narraverunt illi quæcunque
ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
10 fecerunt: & assumens illos, secessit seorsim in locum desertum urbis
(ζ) ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν (η) εἰς τόπον ἔρημον πόλεως
vocatæ Bethsaidæ. At turbæ cognoscentes, secutæ sunt illum: & excipiens
11 καλουμένης (θ) Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος

eos, loquebatur illis de regno Dei, & opus habentes curâ sanabat.
αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.
ΚΗ' At dies cœperat declinare. Accedentes autem duodecim, dixerunt illi; Dimitte tur-
Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄ- 12
bam, ut abeuntes in qui in circuitu vicos & agros, divertant, & inveniant
χλον, (ι) ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν
cibarium: quia hic in deserto loco sumus. Ait autem ad illos; Date illis vos
ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
manducare. Illi autem dixerunt; Non sunt nobis plus quàm quinque panes, & duo pisces: ni- 13
φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι (κ) καὶ δύο ἰχθύες· εἰ
non quid euntes nos emamus in omnem populum hunc escas. Erant enim
μή τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἦσαν γὰρ 14
ferè viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos; Facite discumbere illos discu-
ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλι-
bitus per quinquagenos. Et fecerunt ita, & discumbere fecerunt omnes. Accipiens autem 15
σίας ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν (λ) οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ 16
quinque panes, & duos pisces, respiciens in cœlum, benedixit illis, &
τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, (μ) εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ
fregit, & dedit discipulis apponere turbæ. Et manducaverunt, & satu-
κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορ- 17
rati sunt omnes. Et sublatum est abundans illis fragmentorum cophini duodecim.
τάσθησαν πάντες. καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

MS. A. (ς) δέχονται (δ) γινόμενα (ε) εἶπεν Ἡρώδης, (ζ) ἐποίησεν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν· καὶ παραλαβὼν (η) εἰς ἔρημον τόπον (θ) Βηθσαϊδάν. (ι) ἵνα πορευθέντες εἰς (κ) καὶ ἰχθύες δύο, (λ) οὕτως, (μ) ηὐλόγησεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܬܡܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܬܡܢ ܦܘܩܘ܂ *ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ
5 ܠܟܘܢ܂ ܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ ܐܦ ܚܠܐ ܡܢ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ ܢܦܨܘ
6 ܠܣܗܕܘܬܐ ܥܠܝܗܘܢ܂ *ܘܢܦܩܘ ܫܠܝܚܐ ܘܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
7 ܘܡܐܣܝܢ ܒܟܠ ܕܘܟ܂ *ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܟܠ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ܂ ܘܡܬܕܡܪ ܗܘܐ
8 ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ܂ *ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
9 ܕܐܠܝܐ ܐܬܚܙܝ܂ ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܢܒܝ̈ܐ ܩܕܡܝ̈ܐ ܩܡ܂ *ܘܐܡܪ ܗܪܘܕܣ܂ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ
10 ܐܢܐ ܦܣܩܬ܂ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ܂ ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ܂ *ܘܟܕ
ܗܦܟܘ ܫܠܝܚܐ܂ ܐܫܬܥܝܘ ܠܝܫܘܥ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ܂ ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܠܐܬܪܐ
11 ܚܪܝܒܐ ܕܒܝܬ ܨܝܕܐ܂ *ܘܟܢܫܐ ܟܕ ܝܕܥܘ ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܂ ܘܩܒܠ ܐܢܘܢ܂ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܩܝܢ ܗܘܘ ܠܐܣܝܘܬܐ ܡܐܣܐ ܗܘܐ܂
12 *ܘܟܕ ܢܓܗ ܝܘܡܐ *ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܫܪܝܗܝ ܠܟܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ
ܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܘܠܡܕܝܢܬܐ܂ ܕܢܫܪܘܢ ܒܗܝܢ܂ ܘܢܫܟܚܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ܂
13 ܡܛܠ ܕܒܐܬܪܐ ܚܪܝܒܐ ܐܝܬܝܢ܂ *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܐܟܠ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ܂ ܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫ ܓܪ̈ܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝ̈ܢ܂ ܐܠܐ
14 ܐܢ ܐܙܠܝܢܢ ܙܒܢܝܢܢ ܣܝܒܪܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ܂ *ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܐܝܟ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ
15 ܓܒܪܝܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܪܒܥܘ ܐܢܘܢ ܣܡܟܝܢ ܣܡܟܝܢ܂ ܚܡܫܝܢ ܐܢܫܝܢ ܒܣܡܟܐ܂ *ܘܥܒܕܘ
16 ܗܟܢܐ ܬܠܡܝܕܐ܂ ܘܐܪܒܥܘ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ܂ *ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܚܡܫ ܓܪ̈ܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝ̈ܢ܂
17 ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ܂ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ܂ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ ܠܟܢܫܐ܂ *ܘܐܟܠܘ
ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ܂ ܘܫܩܠܘ ܩܨܝ̈ܐ ܕܐܘܬܪܘ܂ ܬܪܬܥܣܪܐ ܩܘ̈ܦܝܢ܂

Et in quamcunque domum introieritis, illic
estote, & illinc exite. Et quicunque non 5
exceperint vos quum egrediemini ex illa ci-
vitate, etiam pulverem à pedibus vestris ex-
cutite adversùs eos in testimonium. Exie- 6
runt itaque Apostoli, & perlustrabant pagos
& civitates, & evangelizabant, sanabántque in omni loco. Audiit autem Herodes 7
Tetrarcha quæcunque fiebant per eum, &
mirabatur. Propterea quòd quidam dice-
bant Johannem surrexisse à mortuis: Alii 8
verò dicebant Eliam apparuisse: alii deni-
que prophetam ex prophetis antiquis resur-
rexisse. Et ait Herodes; Caput Johannis 9
ego amputavi, quis est autem iste de quo hæc
audio? Et volebat eum videre. Quum- 10
que reversi essent Apostoli, narraverunt Jesu
quicquid fecerant. Et duxit eos solos in
locum desertum Beth-saidæ. Turbæ autem 11
quum cognovissent, profectæ sunt post eum:
& excepit eos, & colloquebatur eis de re-
gno Dei, eósque qui sanatione egebant, sa-
nabat.

Oblationis quotidianæ. 29.

Quum autem cœpisset dies inclinare, acces- 12
serunt discipuli ejus, & dicunt ei; Dimitte
cœtus ut proficiscantur in pagos circumja-
centes & oppida, ut divertant in eis, inveni-
ántque sibi cibum, quia in loco deserto su-
mus. Ait illis Jesus; Date eis vos quid 13
edendum. Ipsi verò dixerunt; Non sunt
nobis plusquam quinque panes & duo pi-
sces, nisi tamen proficiscamur & emamus ci-
bum toti huic populo. Aderant enim quasi 14
quinque millia virorum. Dixit eis Jesus;
Facite eos discumbere per discubitus, & in
unoquoque discubitu homines quinquaginta.
Et ita fecerunt discipuli, & fecerunt discum- 15
bere omnes. Et accepit Jesus illos quinque 16
panes & duos pisces, & suspexit in cœlum,
benedixítque, & fregit, ac dedit discipulis
suis, ut apponerent turbis. Comederunt- 17
que omnes & expleti sunt: & sustulerunt
fragmentorum aliquot, quæ reliquerunt, duo-
decim cophinos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 *بهر خانه که در روید. انجا باشید • و از انجا بدر نروید • *واکر جایی شمارا قبول نکنند • وقتی
5 که ازان شهر بدر ایید • کرد که بر پای شما چسبیده باشد • بریشان بیفشانید† برای
6 کواهی • *رسولان از انجا روان† شدند • ودر شهر و ده می کردیدند • و بهر جا که می
7 رفتند • مرده می دادند • وشفا می بخشیدند • *وهر معجزاتی که بر دست عیسی می شد •
هیرودیس نایب را معلوم کردند • او عجب ماند • برای انك مردم می کفتند. که یحیی† ازمیان
8 مردکان† برخاست • *قومی دیکر می کفتند که ایلیا نموده شد • وبعضی می کفتند. پیغمبری • از
9 پیغمبران† قدیم • برخاست • *هیرودیس کفت • سر یحیی† را من بریدم • این که باشد • که
10 این همه ازو باز میکویند • می خواست که عیسی را ببیند • *وحواریون بازکشتند هر چه
کرده بودند بعیسی کفتند • عیسی ایشانرا بر کرفت • ودر ولایت† ویران [بیت] صیدا
11 برد • *چون مردم دانستند • جماعت انبوه با ایشان رفت • مسیح ایشانرا قبول کرد • وازملکوت
خدا با ایشان تعلیم می داد • وهر که بشفا محتاج بودند • ایشانرا شفا بخشید

In quomcunque domum intraveritis, illic estote, & illinc ne egrediamini. Et si quo loco vos non receperint, quando ex ea civitate exieritis, pulverem qui pedibus vestris adhæserit, in eos excutite in testimonium. Apostoli itaque illinc profecti sunt, & civitates & pagos obibant, & quocunque pergerent evangelizabant, & sanitatem conferebant. Cum autem omnia miracula, quæ per manum Jesu fiebant, Herodi præfecto innotuissent, ille mirans hæsitabat: eò quòd homines dicerent, quòd Johannes à mortuis surrexisset. Quidam alii tamen dicebant, quòd Elias apparuisset: nonnulli verò dicebant; Propheta unus ex Prophetis antiquis surrexit. Herodes dixit; Caput Johannis ego amputavi, hic quis siet, de quo hæc omnia referunt? cupiebat itaque ut Jesum videret. Et Apostoli reversi sunt, & quæcunque fecerant Jesu narraverunt. Jesus illos assumpsit, & in regionem desertam Bethsaida duxit. Cùm homines cognovissent, turba magna cum eis ivit: & Christus excepit eos, & de regno Dei illis documentum dedit; & quicunque sanatione indigebant, illis sanitatem donabat.

Versio VULGATA LATINA.

4 Et in quamcunq; domum intraveritis, ibi manete, & indè ne exeatis. Et quicunq;
5 non receperint vos: exeuntes de civitate illa, etiã pulverẽ pedũ vestrorũ excutite in
6 testimoniũ supra illos. Egressi autẽ circuibãt per castella, evangelizantes & curan-
7 tes ubique. Audivit autẽ Herodes tetrarcha omnia quæ fiebãt ab eo, & hæsitabat, eò
quòd diceretur à quibusdã; Quia Joannes surrexit à mortuis: A quibusdã verò;
8 Quia Elias apparuit: ab aliis autẽ; Quia propheta unꝰ de antiquis surrexit. Et ait
9 Herodes; Joannẽ ego decollavi: Quis est autẽ iste, de quo ego talia audio? Et quære-
10 bat videre eũ. Et reversi Apostoli, narraverũt illi quæcunq; fecerũt: & assumptis
illis secessit seorsùm in locũ desertũ, qui est Bethsaidæ. Quod cùm cognovissent tur-
11 bæ, secutæ sunt illũ: & excepit eos, & loquebatur illis de regno Dei, & eos, qui curã
indigebant, sanabat. Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim dixe- 12
runt illi; Dimitte turbas, ut euntes in castella villásq; quæ circà sunt, divertant, & in-
veniant escas: quia hìc in loco deserto sumus. Ait autem ad illos; Vos date illis man- 13
ducare. At illi dixerunt; Non sunt nobis plus quàm quinq; panes, & duo pisces: nisi
fortè nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam escas. Erant autem ferè viri 14
quinq; millia. Ait autem ad discipulos suos; Facite illos discumbere per convivia
quinquagenos. Et ita fecerunt: & discumbere fecerunt omnes. Acceptis autem 15 16
quinq; panibus, & duobus piscibus, respexit in cœlum, & benedixit illis: & fregit, &
distribuit discipulis suis, ut ponerent ante turbas. Et manducaverunt omnes, & sa- 17
turati sunt. Et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 وأي بيت دخلتموه امكثوا فيه الي حين خروجكم * ومن لم يقبلكم فاذا خرجتم من تلك
5 المدينة انفضوا غبار ارجلكم شهادة عليهم * فلما خرجوا كانوا يطوفون كل قرية ويبشرون
6 ويشفون في كل موضع * الفصل الثالث والثلثون * فسمع هيرودس رئيس الربع
7 بجميع ما كان منه وتحير واكتأب لان كثيرين كانوا يقولون ان يوحنا قام من الاموات * واخرون
8 يقولون ان ايليا ظهر واخرون يقولون نبي من الاولين قام * فقال هيرودس انا قطعت راس
9 يوحنا فمن هذا الذي اسمع عنه هكذا وطلب ان يراه * فلما رجع الرسل اعلموه بجميع ما
10 صنعوا فانطلق بهم الي برية بيت صيدا * فلما علم الجمع تبعه فقبلهم وخاطبهم من اجل
11 ملكوت الله والذين كانوا محتاجين للبرء كان يشفيهم * وبدا النهار يميل فجاء اليه الاثنا
12 عشر فقالوا اطلق الجمع ليذهبوا الي القري والحقول التي حولنا ليستريحوا او يجدوا ما ياكلون
13 لان هذا الموضع قفر * فقال لهم اعطوهم انتم لياكلوا * فقالوا ليس معنا اكثر من خمس
14 خبزات وحوتين * الا ان نمضي ونبتاع لهذا الشعب كله طعاما * وكانوا نحو خمسة الاف رجل
15 فقال لتلاميذه اجلسوهم في كل موضع خمسين * ففعلوا كذلك واجلسوا جميعا * واخذ خمس
16 الخبزات والحوتين ونظر الي السماء وباركها وكسر واعطي التلاميذ ليضعوا قدام الجمع * فاكل
17 جميعهم وشبعوا واخذوا ما فضل عنهم من الكسر اثني عشر سلا مملوة *

Et quamcunq; domum intraveritis, per- 4
manete in ea usque ad tempus exitus ve-
stri. Et quicunque non receperint vos, 5
quando exieritis ex illa civitate, excu-
tite pulverem pedum vestrorum in testi-
monium contra eos. Igitur egressi cùm 6
fuissent, circuibant omne castellum, &
evangelizabãt, & sanabant in omni loco.

Sectio trigesima tertia.

Audivit autem Herodes princeps quartæ 7
partis omnia quæ facta fuerant: & obstu-
puit, & anxiatus est, quia multi dicebant,
quòd Johannes surrexerat à mortuis: Et 8
alii dicebant, quòd Elias apparuerat: &
alii dicebant, Propheta ex antiquis sur-
rexit. Et dixit Herodes, Ego amputavi 9
caput Johannis: quis ergo est hic, de quo
audio talia? & optavit videre eum. Et 10
cùm reversi fuissent Apostoli, significave-
runt ei omnia quæ fecerant. Et duxit il-
los ad desertum Bet-Saidæ. Cùm autem 11
cognovisset populus, secutus est illum: &
excepit eos, allocutúsque est eos de regno
Dei: & eos qui indigebant curari, sana-
bat. Et cœpit dies declinare. Et vene- 12
runt ad eum duodecim, dicentes; Dimitte
turbam ut abeant in castella, & villas,
quæ sunt circa nos ut quiescant aut in-
veniant quod manducent: quia hic locus
desertus est. Ait ad illos; Date eis vos ut 13
manducent. Et dixerunt; Non sunt nobis-
cum plures quàm quinque panes & duo
pisces: nisi certè eamus & emamus huic
populo universo cibum. Et erant ferè 14
quinq; millia virorum. Et dixit discipu-
lis suis, Sedeant in quolibet loco quin-
quaginta. Et fecerunt ita, & sederunt 15
omnes. Et accepit quinq; illos panes & 16
duos pisces, & respexit in cælum, & be-
nedixit eos, & fregit, ac dedit discipulis,
ut ponerent coram populo. Et manduca- 17
verunt omnes, & saturati sunt. Et acce-
perunt quod superfuit illis de fragmen-
tis, duodecim cophinos plenos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወቤተ : ኀበ : በእክሙ : ህየ : ሓድሩ : ወኢትፃኡ : እምህየ : እስከ : ትወፅኡ ::=:
5 ወዘሰ : ኢተወክፈክሙ : ወፂአክሙ : እምይእቲ : ሃገር : ንግፉ : ፀበለ : እገሪክሙ : ከመ : ይ
6 ኩን : ስምዐ : ላዕሌሆሙ ::=: ወወፂኦሙ : አተዉ : ለህጉረ : ወአድያም : ሰዱ : ወመሀሩ :
7 ወሰበኩ : ወፈወሱ : በኵሉ ::=: ወሰምዐ : ሄሮድስ : ንጉሠ : ኵሎ : ዘኮነ : ወዘከመ : ገ
ብረ : ወይትኃዘል : ዘይብል : እስመ : እለ : ይብሉ : ዮሐንስ : ተንሥአ : እምነ : ምዉታን ::=:
8 ወቦ : እለ : ይብሉ : ኤልያስ : አስተርአየ : ወቦ : እለ : ይብሉ : አሐዱ : እምነቢያት : እለ :
9 ቀደሙ : ተንሥአ ::=: ወይቤ : ሄሮድስ : ለዮሐንስ : አነ : መተርኩ : ርእሶ : መኑ : እንከ :
10 ውእቱ : ዝንቱ : ዘእሰምዖ : በእንቲኣሁ : ወይፈቅድ : ይርአዮ ::=: ወተሰውጡ : ሐዋር
ያት : ወነገርዎ : ኵሎ : ዘገብሩ : ወነሥኦሙ : በባሕቲቶሙ : ወተግሕሡ : ወወፅኡ : ሐቅ
11 ለ : ሃገር : እንተ : ስማ : ቤተ : ሰይደ ::=: ወአእሚሮሙ : ሕዝብ : ተለውዎ : ወተቀበሎ
ሙ : ወነገሮሙ : በእንተ : መንግሠተ : እግዚአብሔር : ወለእለሂ : ይፈቅዱ : ይትፈወሱ :
አሕየዎሙ ::=:
በእንተ : ኃምስ : ኅብስት : ወክልኤቲ : ዓሣት ::=:
12 ወተቀልቀለ : ፀሓይ : መጽኡ : ዐሠርቱ : ወክልኤቱ : ኣርድኢሁ : ወይቤልዎ : ፈኑ : ሰብ
ኦ : ይሑሩ : ለህጉረ : አድያም : ይቢቱ : ውስተ : አዕጸደት : ወይርከቡ : ዘይበልዑ : እስ
13 መ : ሐቅል : ወገዳም : ውእቱ : ኀበ : ሀለውነ ::=: ወይቤሎሙ : ሀቡዎሙ : አንትሙ : ዘይ
በልዑ : ወይቤልዎ : አልብነ : ዘእንበለ : ኃምስ : ኅብስት : ወክልኤቲ : ዓሣት : እመ : ኢሖር
14 ነ : ንሠየጥ : መብልዐ : ለኵሉ : ዝንቱ : ሕዝብ ::=: ወይአክሉ : ዕደው : ኃምስ : ምእተ :
15 ኃምሳ ::=: ወይቤሎሙ : ለኣርድኢሁ : አርፍቅዎሙ : በበ : ኃምሳ : ለለ : መርፈቆሙ ::=: ወገብሩ : ከ
16 መ : ወረፈቁ : ኵሎሙ ::=: ወነሥአ : ለኃምስ : ኅብስት : ወለክልኤቲ : ዓሣት : ነጸረ :
17 ሰማየ : ወባረከ : ወፈተተ : ወወሀቦሙ : ለኣርድኢሁ : ያቅርቡ : ለሰብእ ::=: ወበልዑ : ወጸ
ግቡ : ኵሎሙ : ወዘአግብሉ : ዘተርፈ : ፍተታተ : መልአ : ዐሠርተ : ወክልኤተ : መሣ
ይምተ ::=:

Et ubicunque domum intraveritis, ibi manete, & ne exeatis illinc donec discedatis. 4 Et qui non receperint vos, exeuntes ex illa urbe, excutite pulverem pedum 5 vestrorum, ut fiat testimonio supra illos. Et exeuntes, civitates & vicos circumi- 6 bant, & docebant, & prædicabant & sanabant ubique. Et audivit Herodes rex 7 totum quod factum fuerat, & quomodò fecisset: et defuit ei quid diceret, quoniam quidam dicebant, Johannes surrexit à mortuis. Et quidam dicebant, Elias ap- 8 paruit: & quidam dicebant, Unus ex prophetis antiquis resurrexit. Et ait Hero- 9 des, Ego Johannem decollavi, quis igitur est hic, de quo audio? & desideravit videre *eum*. Et reversi sunt Apostoli, & narraverunt ei quæcunque fecissent: & 10 assumpsit illos privatim, & secesserunt & exierunt *in* desertum urbis cujus nomen, Bethsaida. Et quum cognovissent populi, sequuti sunt eum: & excepit eos, 11 & loquutus est iis de regno Dei, & eos qui indigebant curá, sanavit.

De quinque panibus, & duobus piscibus.

Et declinante sole venerunt duodecim discipuli ejus, & dixerunt ei; Dimitte po- 12 pulos, ut abeant in civitates vicinas, ut divertant in prædia, & inveniant quod manducent: quoniam desertum & eremus est, ubi sumus. Et dixit illis; Date iis 13 vos quo vescantur, & dixerunt ei; Nihil habemus præter quinque panes & duos pisces, nisi eamus emere cibum toti huic turbæ. Et sufficiebant hominibus quin- 14 quagesies centum. Et dixit discipulis suis; Discumbere facite illos singulos quinquagenarios per singulos accubitus suos. Et fecerunt ita: & discubuerunt omnes 15 illi. Et accipiens quinque panes, & duos pisces, suspexit *in* cœlum, & benedi- 16 xit & fregit, & dedit eos discipulis suis, *ut* apponerent turbæ. Et comederunt, 17 & saturati sunt omnes illi: & quod sustulerunt *ex iis* quæ supererant fragmentis, implevit duodecim cophinos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل هشت — انجا كه از پنج نان ودو ماهي پنج هزار مرد را سير كرد

12 * چون شب هنگام در آمد شاگردان † پيش عيسي آمدند و بدو گفتند جماعت را
آزاد كن كه در ديهها و مزرعها كه گرداگرد ماست بروند فرود ايند واز بهر خود
13 خورش حاصل كنند براي انك اين جايگاه كه ماييم ويرانست * عيسي بشاگردان
14 گفت كه بديشان چيزي دهيد تا بخورند ايشان گفتند ندارم بغير پنج نان ودو ماهي
15 مگر برويم وبخريم * براي انك جماعت پنج هزار مرد بودند عيسي بديشان گفت كه مردم
16 صف صف بنشانيد پنجاه پنجاه * شاگردان فرمان بردند وچنين كردند * عيسي آن
17 پنج نان ودو ماهي را ستد ودر آسمان نگاه كرد وبركت نهاد وپاره كرد بشاگردان داد تا برجماعت
پخش كردند * همگنان خوردند وسير شدند وپارها كه افزون مانده بود بر داشتند دوازده سبد

XLVIII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinquies mille homines saturavit.

Cùm tempus vespertinum advenis- 12
set, discipuli ad Jesum accesserunt,
& ei dicebant; Turbam dimitte,
ut in pagos & agros, qui in circui-
tu nobis sunt, euntes divertentur,
& sibimet cibum comparent: eò
quòd hic locus, quo nos sumus, de-
sertus est. Jesus discipulis dixit; 13
Quin illis quidpiam date, ut come-
dant. Illi dicebant, Nihil habemus
præter quinque panes & duos pi-
sces, nisi eamus & emamus. Eò 14
quòd cœtus quinquies mille homines
erant. Jesus illis dixit; Homines
per ordines disponite, quinquagenos.
Discipuli, mandato recepto, ita fe- 15
cerunt. Jesus illos quinque panes 16
& duos pisces accepit, & in cœlum
intuitus benedixit, & confringens
discipulis dedit, ut multitudini dis-
tribuerent. Et omnes comederunt 17
& saturati sunt: et fragmentorum,
quæ supererant, sustulerunt duode-
cim sportas.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΚΘ'. Λ'.

Et factum est in esse ipsum orantem solitariè, simul erant ei discipuli,
18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί,
& interrogavit illos, dicens; Quem me dicunt turbæ esse? Illi autem respondentes
19 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν (ν) οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες
dixerunt; Joannem Baptistam: alii autem Eliam: alii verò, Quia propheta quidam
εἶπον, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, Ὅτι προφήτης τις
antiquorum resurrexit. Dixit autem illis; Vos autem quem me dicitis esse? Respondens autem
20 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ
Petrus, dixit; Christum Dei. Ille autem increpans illos, præcepit nemini
21 ὁ Πέτρος, εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ
dicere hoc, Dicens; Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari
22 (ξ) εἰπεῖν τοῦτο, Εἰπὼν, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à senioribus, & principib⁹ sacerdotũ, & Scribis, & occidi, & tertiâ
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
die resurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult post me venire,
23 ἡμέρᾳ (ο) ἐγερθῆναι. Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου (π) ἐλθεῖν,
abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidiè, & sequatur me.
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
Qui enim voluerit animam suam servare, perdet illam: qui autem perdiderit
24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
animam suam propter me, hic servabit illam. Quid enim proficit homo, lucratus
25 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας

mundum universum, seipsum autem perdens, aut damno affectus? Qui enim erubuerit
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ
me & meos sermones, hunc filius hominis erubescet, cùm venerit in gloria
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
sua, & Patris, & sanctorum angelorum. Dico autem vobis verè, Sunt aliqui
αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, Εἰσί τινες
hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.
τῶν ὧδε (ρ) ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ (σ) γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Factum est autem post verba hæc ferè dies octo, & assumens Petrum &
Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν (τ) τὸν Πέτρον καὶ
Joannem, & Jacobum, ascendit in montem orare. Et facta est,
Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν
orando ipsum, species vultûs ejus altera, & vestitus ejus albus
τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
refulgens. Et ecce viri duo colloquebantur illi, qui erant Moyses & Elias:
ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας·
Qui visi in gloria, dicebant exodum ejus, quam futurus erat implere in Hierusalem.
Οἳ ὀφθέντες (υ) ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν (φ) ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.
At Petrus & qui cum illo erant gravati somno: evigilantes autem viderunt
Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον
gloriam ejus, & duos viros simul stantes illi.
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

MS.A. (ν) οἱ ἄνθρωποι εἶναι; (ξ) λέγειν τοῦτο, (ο) ἀναστῆναι. (π) ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω (ρ) ἑστώτων, οἵτινες (σ) γεύσωνται (τ) Πέτρον (υ) ἐν τῇ δόξῃ, (φ) ἤμελλεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]

Festo Apostolorum. 30.
Quumq; oraret solus, & discipuli ejus essent cum eo, interrogavit eos, & ait; Quem me dicunt esse cœtus? Responderunt & dicunt ei; Johannem Baptistam: alii autem Eliam: alii deniq; prophetam ex antiquis prophetis resurrexisse. Dixit eis; Vos autem quem me dicitis esse? Respondit Simon, & ait; Messiam Dei. Ipse verò increpavit eos, eósq; admonuit ut nemini hoc dicerent. Et ait illis; Futurum est ut Fili⁹ hominis multa perpetiatur, & reprobetur à senioribus & principibus sacerdotum, Scribísque: & ut interimant eum, ac die tertiâ resurgat. Dicebat autem coram omnibus, Quicunq; voluerit venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidiè, & veniat post me. Quisquis enim voluerit animam suam servare, perdet eam: quisquis autem perdet animam suam propter me, is servabit eam. Quid enim juvat hominem lucrari mundum universum, animam verò suam perdere aut amittere? Quem autem puduerit mei, meorúmq; sermonum, pudebit ejus Filius hominis, quum venerit in gloria patris sui, cum angelis ipsius sacrosanctis.

Matutinis festo Tabernaculorum. 31.
Veritatem dico vobis, sunt quidam qui hic adstant, qui non gustabunt mortem usquedum viderint regnum Dei. Factum est autem post hæc verba circiter octo dies, ut assumpserit Jesus Simonem, & Jacobum, & Johannem, conscenderítq; montem ut oraret. Quúmq; precaretur, mutata est species vultûs ejus, & vestimenta ejus facta sunt candida, atq; coruscabant. Et ecce duo viri colloquebantur ei, qui erant Moses, & Elias, Qui apparuerant in gloria: cæterùm verba faciebant de ipsius exitu, quem completurus erat in Jerusalem. Erant autem gravati somno Simon & ii qui cum eo erant, vixque experrecti sunt ac viderunt gloriam ejus, & duos illos viros qui stabant juxta eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل نه
اقرار كردن شمعون صفا بر راستي مسيح

18 *مسيح چون تنها نماز مي كرد و شاكردان او با او • از ايشان پرسيد و كفت • جماعت از
19 بهر من چه مي كويند • كه كيستم • *جواب دادند وكفتند • كه بعضي مي كويند
يحيي † شوينك است • وديكران مي كويند • ايلياست • وقومي ديكر كفتند • كه يكي از
20 پيغمبران قديم بر خاست • *عيسي بشاكردان كفت شما از بهر من چه ميكوييد • شمعون
21 پاسخ داد وكفت • توي مسيح خدا • *عيسي بر ايشان بانك زد • و فرمود كه با كسي نكويند •
22 *وبديشان كفت • فرزند ادمي † بسيار زحمت خواهد كشيدن • و از پيران و سرور اماماں
23 ونويسندكان خار شود • اورا بكشند • وبعد از سه روز برخيزد • *وپيش حاضران ميكفت •
هر كه خواهد كه درپي من بيايد جان خود را فراموش كند • و هر روز صليب خود را † بر دوش
24 خود بر كيرد • و در دنبال من بيايد • *هركه خواهد كه جان خودرا زنده كند • خودرا هلاك كند •
25 و هر كه خودرا براي من هلاك كند • اوست كه جان خودرا زنده كرده باشد • *بكوييد كه
ادمي را چه فايده باشد • كه همه دنيا را سود كند • وجان خودرا زيان كند • وهلاك شود •

XLIX. Confitetur Simeon Cephas rectè de Christo.

Christus, cùm solus oraret, et discipuli ejus cum eo, ab eis interrogavit, et dixit; Turbæ de me quid dicunt? quòd quis sim? Responderunt, et dixerunt; Nonnulli quidem dicunt, Johannes Baptista est: alii verò dicunt, Elias est: et quidam alii dicunt, quòd unus è Prophetis antiquis surrexit. Jesus discipulis dixit; Vos de me quid dicitis? Simeon responsum dedit, et dixit; Tu es Christus Dei. Jesus illis vocem intentavit, et jussit, ut nemini dicerent. Et illis dixit; Filius hominis multum dolorem passurus est, et à senioribus, et principe sacerdotum, et scribis spretus erit, & eum interficient: et post tres dies resurget. Et ad præsentes dixit; Quicunque voluerit vestigiis meis insistere, animam suam obliviscatur, et quotidiè crucem suam in humeros suos tollat, et post me veniat. Quicunque voluerit animam suam vivificare, seipsum perdat: Et quicunque seipsum propter me perdiderit, ipse est qui animam suam vivificavit. Dicite, quid homini profuturum sit, quòd totum mundum lucrifecerit, et animæ suæ et perditionis jacturam faciat

Versio VULGATA LATINA.

18 Et factum est, cùm solus esset orans, erant cum illo & discipuli: & interrogavit illos,
19 dicens; Quem me dicunt esse turbæ? At illi responderunt, & dixerunt; Joannem Ba-
ptistam, alii autem Eliam, alii verò quia unus Propheta de prioribus surrexit. Dixit
20 autem illis; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit; Chri-
21 stum Dei. At ille increpans illos, præcepit ne cui dicerent hoc, Dicens; Quia opor-
22 tet filium hominis multa pati, & reprobari à senioribus, & principibus sacerdotum,
& Scribis, & occidi, & tertiâ die resurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult
23 post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidiè, & sequatur me.
24 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit
25 animam suam propter me, salvam faciet illam. Quid enim proficit homo, si lucretur

universum mundum, se autem ipsum perdat, & detrimentum sui faciat? Nam qui 26
me erubuerit, & meos sermones: hunc Filius hominis erubescet, cùm venerit in
majestate sua, & Patris, & sanctorum Angelorum. Dico autem vobis verè; Sunt 27
aliqui hîc stantes, qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei. Factum 28
est autem post hæc verba ferè dies octo, & assumpsit Petrum, & Jacobum, & Jo-
annem, & ascendit in montem ut oraret. Et facta est, dum oraret, species vultûs 29
ejus altera: & vestitus ejus albus & refulgens. Et ecce duo viri loquebantur cum 30
illo. Erant autem Moyses & Elias, Visi in majestate: & dicebant excessum ejus, 31
quem completurus erat in Jerusalem. Petrus verò, & qui cum illo erant, gravati erant 32
somno. Et evigilantes viderunt majestatem ejus, & duos viros, qui stabant cum illo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 ▪ الفصل الرابع والثلثون ▪ *واذ كان في موضع يصلي ومعه تلاميذه
19 سالهم قايلا ماذا تقول الناس اني انا * فاجابوا قايلين يوحنا المعمداني ▪ واخرون ايليا واخرون
20 نبي من الاولين قام * فقال لهم فانتم ماذا تقولون اني انا ▪ اجاب بطرس قايلا انت مسيح الله ▪
21 22 * فانتهرهم وحذرهم الا يقولوا هذا لاحد * وقال ان ابن الانسان لمزمع ان يولم كثيرا ▪ ويرذل
23 من المشيخة ورؤساء الكهنة والكتبة ويقتلونه ويقوم في اليوم الثالث * وقال للجمع من اراد ان
24 يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه كل يوم ويتبعني * ومن اراد ان يخلص نفسه فليهلكها
25 ومن اهلك نفسه من اجلي فهو يخلصها * ماذا ينفع الانسان لو ربح العالم كله واهلك
26 نفسه وخسرها * الذي يخزى بي وبكلامي هذا فابن الانسان يخزيه اذا جاء في مجده ومجد ابيه
27 مع ملايكته المقدسين * امين اقول لكم ان ههنا قوما من القيام لا يذوقون الموت حتي
28 يعاينوا ملكوت الله * وكان بعد هذا الكلام بنحو ثمانية ايام اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا
29 وصعد الي الجبل ليصلي * وكان فيما هو يصلي تغير منظر وجهه وابيضت ثيابه ولمعت
30 31 كالبرق * واذا رجلان يكلمانه هما موسي وايليا * ظهرا في مجد ▪ وكانا يقولان علي خروجه
32 الذي كان مزمعا ان يكمله بيروسليم * وبطرس والذين معه ثقلوا بالنوم ▪ ولما استيقظوا
نظروا مجده والرجلين اللذان كانا واقفين معه ▪

Sectio trigesima quarta.
Et cùm esset in loco quodam ut oraret, & 18
secum discipuli sui, interrogavit illos, di-
cens; Quem dicunt homines me esse? Re- 19
sponderunt, dicentes; Johannem Bapti-
stam: & alii, Eliam: & alii, Prophetam
ex prioribus surrexisse. Dixit eis, Vos 20
autem quem dicitis me esse? Respondit
Petrus dicens; Tu es Christus Dei. Et 21
increpavit illos, & monuit eos, ne dice-
rent hoc cuiquam. Et ait, Certè filius 22
hominis futurus est ut patiatur multa: &
vilipendetur à senioribus & principibus
sacerdotum et Scribis: et occident illum,
et resurget in die tertia. Et dixit turbæ, 23
Qui voluerit sequi me, abneget semet-
ipsum, et portet crucem suam quotidie, et
sequatur me. Et qui voluerit salvam fa- 24
cere animam suam, perdat eam: Et qui
perdiderit animam suam propter me,
ipse salvabit illam. Quid proficit homi- 25
ni, si lucratus fuerit mundum totum, et
perdiderit animam suam, ejusque jactu-
ram fecerit? Qui deridet me, et sermo- 26
nem meum istum, Filius hominis confun-
det eum, quando veniet in gloria sua, et
gloriâ Patris sui, unà cum Angelis suis
sanctis. Amen dico vobis, quòd sunt hic 27
nonnulli ex astantibus qui non gustabunt
morte, donec videant regnum Dei. Factū 28
est autem post hunc sermonē circiter octo
diebus, assumpsit Petrum et Jacobum, et
Johannem, et ascendit in montem ad
orandum. Et factum est dum ipse oraret, 29
mutatus est aspectus vultûs ejus, et albæ
factæ sunt vestes ejus, et refulserunt sic-
ut fulgur. Et ecce viri duo alloqueban- 30
tur eum (erant Moyses et Elias, Qui 31
apparuerunt in gloria.) Et loquebantur
de exitu ipsius, quem impleturus erat in
Jerusalem. Et Petrus, et qui cum eo 32
erant, gravati erant somno. Et cùm evi-
gilassent, viderunt gloriam ejus, et duos
viros qui stabant cum illo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 በአንተ፡ ዘከመ፡ ተስእሎሙ፡ ለአርደኢሁ፡፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይጸሊ፡
በባሕቲቱ፡ ወአርደኢሁኒ፡ ምስሌሁ፡ ወተስእሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብ
19 እ፡፡ ወተሰጥውዎ፡ ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ ኤልያስሃ፡
20 ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ አሐዱ፡ እምነቢያት፡ ቀደምት፡ ተንሥአ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አንት
ሙኬ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ መሲሑ፡ ለእግዚአብሔ
21 ር፡፡ ወገሠጾሙ፡ ወከልኦሙ፡ ኢይንግሩ፡ ወኢለመኑሂ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለዎ፡ ለ
22 ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኀ፡ ያሕምምዎ፡ ወያመክርዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡
23 ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡ ወይቤሎሙ፡
ለኵሎሙ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ ይጽላእ፡ ለነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይንሣእ፡ መስቀለ፡
24 ሞቱ፡ ወኵሎ፡ ዕለተ፡ ይትልወኒ፡፡ ወዘሰ፡ ይፈቅድ፡ ያድኅና፡ ለነፍሱ፡ ይገድፋ፡
25 ወዘሰ፡ ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ ያድኅና፡፡ ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብእ፡ ለእ
26 መ፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጕለ፡፡ ወለዘኒ፡ ኀፈረኒ፡ ወኀፈረ፡ ቃልየ፡ የ
ኀፍሮ፡ ሎቱኒ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐቲሁ፡፡ ወዘ፡ አ
27 ቡሁ፡ ወዘቅዱሳን፡ መላእክቲሁ፡፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ፡ እለ፡
ኢይጥዕምዋ፡ ለሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዋ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
28 በእንተ፡ ዘከመ፡ ተወለጠ፡ ራእዩ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡
ነገር፡ አመ፡ ሰመንት፡ ነሥኦሙ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡ ወዓርገ፡ ይጸሊ፡ ደ
29 ብረ፡፡ ወእንዘ፡ ይጸሊ፡ ተወለጠ፡ ራእየ፡ ገጹ፡ ወጸዐደወ፡ አልባሲሁ፡ ወይበርቅ፡፡
30 ወናሁ፡ መጽኡ፡ ክልኤ፡ ዕደው፡ ይትናገሩ፡ ምስሌሁ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡፡
31 እለ፡ አስተርአዩ፡ በስብሐት፡ ወነገሩ፡ ስብሐቲሁ፡ ዘሃሎ፡ ይኩን፡ በኢየሩሳሌም፡፡ ወ
32 ፀአቶኒ፡ ረከበ፡ ጴጥሮስሃ፡ ወእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ክቡደን፡ በምንዋም፡ ላዕ ይንቲሆሙ፡ በድ
ቃስ፡ ወነቂሆሙ፡ ርእዩ፡ ስብሐቲሁ፡ ወዕደውኒ፡ ክልኤቱ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ ምስሌሁ፡፡

De interrogando discipulos ejus. Et tunc quum orans esset solus, di- 18
scipuli ejus cum eo *erant*, & interrogavit eos, & dixit iis; Quem dicit me *esse* po-
pulus? Et responderunt ei, & dixerunt ei; Johannem Baptistam: & sunt qui di- 19
cunt te Eliam esse: & sunt qui *de* te dicunt, Unus ex prophetis antiquis resurrexit.
Et dixit iis; Vos verò quem dicitis me esse? & respondit ei Petrus, & dixit ei; 20
Messiam illum Dei. Et increpavit illos, & prohibuit eos ne dicerent alicui. 21
Et dixit iis; Futurum est quòd filium hominis multùm affligent & tentabunt 22
magistri & principes sacerdotum, & Scribæ, & occident eum, & resurget in ter-
tio die. Et dixit iis omnibus; Qui vult sequi me, odio habeat animam suam, & 23
paratus sit, & tollat crucem mortis suæ, & quotidie sequatur me. Et qui vult 24
servare animam suam, perdet eam: & qui perdidit animam suam propter me,
servabit eam. Et quid prodest homini si totum mundum lucratus est, & animā 25
suam perdidit? Et quem puduerit mei, & puduerit sermonis mei, pudebit ejus 26
filium hominis, quando venerit in gloria sua, & Patris, & sanctorum angelorum
ejus. Amen dico vobis, Sunt hîc stantes, qui non gustabunt mortem, usquedum 27
viderit regnum Dei.
De transformatione aspectûs Domini Jesu. Et post hunc sermonem circa 28
octo *dies*, assumpsit Petrum, & Jacobum, & Johannem, & ascendit *in* montem ut
oraret. Et dum oraret transmutata fuit species vultûs ejus, & candidum fuit ve- 29
stimentum ejus, & fulgebat. Et ecce venerunt duo homines loquentes cum eo, 30
qui erant Moyses & Elias. Qui apparuerunt in gloria, & nunciabant gloriam 31
ejus, quæ futura erat in Hierusalem. Exeundo verò invenit Petrum & illos qui 32
cum eo erant, gravatos in somno, *habentes* oculos suos in dormitatione: & evi-
gilantes viderunt gloriam ejus, & homines etiam duos stantes cum eo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * هر که بر من ▪ و بر سخنان من انکار کند ▪ فرزند ادمي نيز اورا منکر شود ▪ وقتي که با عظمت
27 وبا فرشتگان پاکان خود بيايد * راست راست با شما مي گويم ▪ کساني اينجا حاضر
ايستاده اند ▪ که مرگ را نچشند ▪ تا انکه که ملکوت خدا را ببينند پنجاه تجلي مسيح
28 بر کوه تابور وخود را ديگر گون نمودن * وبعد ازين سخنها بقدر هشت روز عيسي بر گرفت
29 شمعون صفا را ▪ ويعقوب ▪ ويوحنا ▪ وبر بالاء کوه رفتند تا نماز کنند ▪ * ودر ميان نماز مسيح
30 صورت خود را ديگر گون کرد ▪ و پوشش او سپيد شد ▪ ومانند برق مي تابيد ▪ * و نموده شد
31 که دو مرد با او سخن مي گفتند ▪ وايشان موسي ▪ و ايليا بودند ▪ * که بعظمت نموده شد ▪
32 وبر ظهور او مي گفتند که امادهٔ است که در اورشليم سپارده شود ▪ * شمعون و ياران در
خواب رفته بودند ▪ ناگهان بيدار شدند ▪ ديدند اين دو مرد با عيسي ايستاده ▪

Quicunq; me et sermones meos ab- 26
negaverit, Filius hominis etiam
eum abnegabit quo tempore cum
magnificentiâ, et cum Angelis san-
ctis suis venerit. Verè, verè vobis 27
dico; Quidam hic præsentes astant,
qui mortem non gustabunt, usque-
dum regnum Dei viderint.

L. Transfiguratur Christus in monte Tabor, & seipsum aliâ formâ ostendit.

Et post hos sermones, quasi octo dies, 28
Jesus assumpsit Simeonem Cepham,
et Jacobum, et Johannem, et in
montem ascenderunt, ut orarent. Et 29
inter orandum Christus formam su-
am mutavit, et vestitus suus candi-
dus fuit, et instar fulguris corusca-
bat. Et visum est quòd duo viri cum 30
eo colloquebantur: ii autem Moses
et Elias erant: Qui in gloria ap- 31
parebant, et de exitu illius loque-
bantur; quòd futurum esset ut in
Hierosolyma traderetur. Simeon et 32
socii ejus in somnum delapsi erant,
& subitò expergefacti viderunt hos
duos viros cum Jesu stantes.

Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum;
33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν (χ) ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
Præceptor, pulchrum est nos hic esse: & faciamus tabernacula tria, unum tibi, & Moysi
Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ (ψ) Μωσῇ
unum, & unum Eliæ, non sciens quid diceret. Hæc autem illo dicente, facta est
34 μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο
nubes, & obumbravit eos: timuerunt autem in illos intrare in nubem.
νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς. ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.
Et vox facta est de nube, dicens; Hic est filius meus dilectus, ipsum
35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ
audite. Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus: & ipsi tacuerunt,
36 ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη (ω) ὁ Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν,
& nemini enunciaverunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant. Factum est autem in
37 καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν. Ἐγένετο δὲ ἐν
sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illi turba multa.
τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
Et ecce vir de turba exclamavit, dicens; Magister, obsecro te, respice
38 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, (α) ἐπίβλεψον ΛΑ'
in filium meum, quia unigenitus est mihi. Et ecce spiritus apprehendit eum, &
39 ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι (β) μονογενής ἐστί μοι. Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ
subitò clamat, & discerpit eum cum spuma, & vix discedit ab ipso, conterens
ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον

eum. Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent illum, & non potuerunt.
αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα (γ) ἐκβάλλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 40
Respondens autem Jesus, dixit; O generatio infidelis & perversa, usquequo ero
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι 41
apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Adhuc etiam acce-
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε (δ) ὧδε τὸν υἱόν σου. Ἔτι δὲ προσερχο- 42
dente eo, laceravit illum dæmonium, & dissipavit. Increpavit autem Jesus
μένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς
spiritum immundum, & sanavit puerum, & reddidit illum patri ejus.
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43
Stupebant autem omnes in magnitudine Dei: omnibus autem mirantibus
Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ· πάντων δὲ θαυμαζόντων
in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos; Ponite vos
ἐπὶ πᾶσιν οἷς (ε) ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς 44
in aures vestras sermones istos: nam filius hominis futurus est tradi in
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
manus hominum. Illi autem ignorabant verbum istud, & erat occultum ab ipsis,
χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, 45
ut non sentirent illud: & timebant interrogare eum de verbo hoc.
ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

MS. A. (χ) Πέτρος (ψ) μίαν Μωσῇ, (ω) Ἰησοῦς (α) ἐπίβλεψαι (β) μονογενής μοί ἐστιν. (γ) ἐκβάλωσιν (δ) τὸν υἱόν σου ὧδε. (ε) ἐποίει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܟܕ ܫܪܝܘ ܠܡܬܦܪܫܘ ܡܢܗ. ܐܡܪ ܫܡܥܘܢ ܠܝܫܘܥ. ܪܒܝ ܛܒ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ.
ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ. ܚܕܐ ܠܟ ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܝܕܥ ܡܢܐ ܐܡܪ.
34 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܗܘܬ ܥܢܢܐ ܘܐܛܠܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܠܝܐ
35 ܕܥܠܘ ܠܥܢܢܐ. * ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ. * ܘܟܕ
36 ܗܘܐ ܩܠܐ. ܐܫܬܟܚ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܗܢܘܢ ܫܬܩܘ ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܐܡܪܘ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ
ܡܕܡ ܕܚܙܘ. * ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ * ܕܬܪܬܝܢ * [illegible] *
37 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܐܪܥܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܓܒܪܐ
38 ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܘ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܚܘܪ ܒܝ. ܒܪܝ ܝܚܝܕܝܐ ܗܘ
39 ܠܝ. * ܘܪܘܚܐ ܢܣܒܐ ܠܗ. ܘܡܢ ܫܠܝ ܩܥܐ. ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܡܪܒܐ.
40 ܘܒܥܡܠ ܦܪܩܐ ܡܢܗ ܡܐ ܕܪܥܬܗ. * ܘܒܥܝܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗܝ ܘܠܐ
41 ܐܫܟܚܘ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ. ܥܕܡܬܝ ܐܗܘܐ
42 ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܩܪܒܝܗܝ ܠܗܪܟܐ ܠܒܪܟ. * ܘܟܕ ܡܩܪܒ ܠܗ. ܐܪܡܝܗܝ ܫܐܕܐ
ܘܫܚܩܗ. ܘܟܐܐ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܗܝ ܛܢܦܬܐ. ܘܐܣܝܗ ܠܛܠܝܐ ܘܝܗܒܗ ܠܐܒܘܗܝ.
43 * ܘܬܡܗܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܟܠܢܫ ܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.
44 ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܣܝܡܘ ܐܢܬܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܟܘܢ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ
45 ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܡܟܣܝܐ
ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܪܓܫܘܢܗ̇. ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ.

Quumque cœpissent discedere ab eo, dixit 33 Simon ad Jesum; Magister mi, Bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, tibi unum, & Mosi unum, & Eliæ unum: & nesciebat quid diceret. Quumque 34 hæc dixisset, extitit nubes, & operuit eos; & timuerunt quum vidissent Mosem & Eliam ingressos nubem. Et vox extitit de nu- 35 be, dicens; Hic est Filius meus dilectus, eum audite. Quumque vox illa extitisset, inven- 36 tus est Jesus solus: Ipsi verò siluerunt, nemini que dixerunt illis diebus quod conspicati fuerant.

Feriâ II. hebdomadæ II. Jejunii. 32.

Et factum est postero die quum descende- 37 rent de monte, ut occurreret eis turba multa. Et vir quidam è turba illa exclamâsset, ac di- 38 xisset; Doctor, peto à te, respice in me. Filium meum, qui unicus est mihi, Tum spiritus 39 invadit, tum derepentè vociferatur, frendetque dentibus suis, spumatque; & vix discedit ab eo, postquam contrivit illum. Et effla- 40 gitavi à discipulis tuis ut ejicerent eum, neque potuerunt. Respondit autem Jesus, & ait; 41 O generatio incredula & perversa, quousque tandem ero apud vos, & sustinebo vos? Adducito huc filium tuum. Quumque adduce- 42 ret eum, prostravit eum dæmonium illud, dejecitque eum: & objurgavit Jesus spiritum illum immundum, & sanavit puerum, eumque reddidit patri suo. Et demirati sunt 43 omnes magnificentiam Dei. Quumque unusquisque percelleretur super omnibus quæ faciebat Jesus, dixit discipulis suis; Reponite 44 vos sermones istos in aures vestras: Futurum est enim ut Filius hominis tradatur in manus hominum. Illi autem non assecuti sunt cogi- 45 tatione hunc sermonem, propterea quòd erat occultus ab eis ne cognoscerent eum: timebantq; eum interrogare de hoc sermone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 *چون خواستند • كه جدا شوند • شمعون بعيسي كفت اي بزرك لايق باشد ‡ ما را كه
اينجا باشيم • وسه سايه كاه سازيم • يكي براي تو ويكي براي موسي • ويكي براي ايليا •
34 و نمي دانست چه مي كفت •*وچون سخن تمام كفت • ابر آمد وايشانرا سايه كرد • وچون
35 ديدند ترسيدند • موسي وايليا در ابر رفتند • *واز ابر آواز آمد وكفت • اينست فرزند
36 دوست داشته وعزيز من • ازو بشنويد • * وبعد از اواز عيسي تنها ماند • ايشان خاموش
شدند • ودران ‡ روزها با كسي چيزي نكفتند • از انچ ديدند • پنجاه يك
37 خوش كردن مسيح كودك ديوانه را *روز دوم كه از كوه بزير مي آمدند •
38 بسيار جماعت برابر ايشان افتاد •*يك مرد ‡ از ان جماعت بانك زد وكفت اي معلم از تو مي
39 خواهم • بر من التفات كني • فرزند يكانه دارم •*جان پليد بروي مي جهد • ناكاهان
بانك مي زند • و دندانها بزهم مي سايد • ومي لرزد وتا اورا كوفته وخسته نكند •
40 دور نشود • *از شاكردان تو درخواست كردم • بدر نياوردند • *عيسي رو بشاكردان
41 كرد • وكفت اي دوده كه ايمان نداريد وپيچيد • تا كي پيش شما باشم • وشمارا

Cùm autem vellent discedere, Si- 33 *meon Jesu dixit; O magister, convenires nobis hic esse: tria igitur tabernacula faciamus; unum pro te, & unum pro Mose, & unum pro Elia. Et nesciebat quid diceret. Et cùm sermonem absolvisset,* 34 *nubes venit & eos obumbravit: cùmque viderent, timuerunt; Moses autem & Elias in nubem ingressi sunt. Et è nube vox venit, &* 35 *dixit; Hic est filius dilectus & charus meus, ipsum audite. Et post* 36 *vocem Jesus solus remansit: ipsi vero tacuerunt, & per hos dies nemini quicquam dixerunt eorum quæ viderant.*

LI. Sanat Christus puerum dæmoniacum.

Die secundo, cùm ex monte descen- 37 *dissent, multa turba illis occurrit. Et unus homo de turba illa vociferatus est, ac dixit; O magister,* 38 *te rogo ut in me respicias: filium unicum habeo, Qui spiritu impu-* 39 *ro eum invadente, subito exclamat, & dentes concutit, & tremit: & nisi eum quassatum & sauciatum reddiderit, non discedit. A di-* 40 *scipulis autem tuis petii, sed non ejecerunt. Jesus vultum ad discipulos convertit et di-* 41 *xit; O generatio, qui fidem non habetis, et perversa: usque quo apud vos ero, et vobis*

Versio VULGATA LATINA.

33 Et factum est cùm discederent ab illo, ait Petrus ad Jesum; Præceptor, bonum
est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, unum Tibi, & unum Moysi, &
34 unum Eliæ: nesciens quid diceret. Hæc autem illo loquente, facta est nubes, &
35 obumbravit eos: & timuerunt, intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de
36 nube, dicens; Hic est filius meus dilectus, ipsum audite. Et dum fieret vox,
inventus est Jesus solus. Et ipsi tacuerunt, & nemini dixerunt in illis diebus
37 quidquam ex his quæ viderant. Factum est autem in sequenti die, descendenti-
38 bus illis de monte, occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamavit,
39 dicens; Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unicus est mihi: Et
ecce spiritus apprehendit eum, & subitò clamat, & elidit, & dissipat eum cum
spuma, & vix discedit dilanians eum: Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent il- 40
lum, & non potuerunt. Respondens autem Jesus, dixit; O generatio infidelis 41
& perversa, usquequò ero apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et 42
cùm accederet, elisit illum dæmonium, & dissipavit. Et increpavit Jesus spiri- 43
tum immundum, & sanavit puerum, & reddidit illum patri ejus. Stupebant au- 44
tem omnes in magnitudine Dei: omnibusque mirantibus in omnibus quæ facie-
bat, dixit ad discipulos suos; Ponite vos in cordibus vestris sermones istos: Fi-
lius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum. At illi ignorabant 45
verbum istud, & erat velatum ante eos ut non sentirent illud: & timebant eum
interrogare de hoc verbo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 *ولما ارادا مفارقته قال بطرس ليسوع يا معلم جيد ان نكون ههنا ونصنع ثلث مظال
34 واحده لك وواحده لموسي وواحده لايليا ولم يكن يعلم ما يقول *فلما قال هذا واذا سحابة
35 ظللتهم فخافوا لما دخلوا في السحابة *وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني الحبيب له
36 فاسمعوا *ولما كان الصوت وجدوا يسوع وحده • فسكتوا ولم يخبروا احدا في تلك الايام عما
37 ابصروا* • الفصل الخامس والثلثون • *وكان في الغد لما نزلوا
38 من الجبل استقبله جمع كثير *واذا انسان من الجمع صاح قايلا يا معلم اضرع اليك
39 ان تنظر الي ابني وحيدي *فان روحا ياخذه فيصرخ بغته ويقلقه • ويصرعه فيزبد فوه
40 ويجهد ينصرف عنه ويتركه مهشما *وسالت تلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا *فاجابهم
41 يسوع قايلا ايها الجيل غير المومن الملتوي حتي متي اكون معكم واحتملكم قدم ابنك الي
42 ههنا *وفيما هو يقدمه اليه صرعه الشيطان واقلقه • فانتهر يسوع ذلك الروح النجس وابرا
43 الصبي ودفعه الي ابيه *فبهت جميعهم من عظايم الله وهم متعجبون مما فعل يسوع •
44 • الفصل السادس والثلثون • وقال لتلاميذه *ضعوا هذا الكلام في قلوبكم
45 ان ابن الانسان يسلم في ايدي الناس *فاما هم فلم يفهموا هذه الكلمة وكانت مخفية عنهم •
وكانوا يخافون ان يسالوه عن هذه الكلمة •

Et cùm vellent discedere ab eo, ait Pe- 33
trus ad Jesum; O præceptor, bonum est
ut simus hic: & faciamus tria taberna-
cula, unum tibi, & unum Moysi, &
unum Eliæ: & non sciebat quid diceret.
Et cùm dixisset hoc, ecce nubes obumbra- 34
vit eos: & timuerunt cùm intrâssent nu-
bem. Et facta est vox de nube, dicens; 35
Hic est filius meus dilectus; ipsum audi-
te. Et cùm facta esset vox, invenerunt 36
Jesum solum: et tacuerunt, & non indi-
caverunt cuiquam in illis diebus, quod
viderant.

Sectio trigesima quinta.

Et factum est postridie, quum descendis- 37
sent de monte, occurrit illi turba magna.
Et ecce homo de turba clamavit, dicens; 38
Magister, obsecro te ut respicias in fili-
um meum, unicum meum: Nam spiritus 39
arripit illum, & exclamat subito, & ex-
agitat eum, et prosternit illum, despumat-
que os ejus, & vix abscedit ab illo, &
relinquit eum confractum. Et rogavi 40
discipulos tuos ut ejicerent illum, & non
potuerunt. Respondit eis Jesus, dicens; 41
O generatio haud fidelis, perversa, usque-
quò ero vobiscum, & patiar vos? Ad-
duc filium tuum ad me huc. Et dum ipse 42
adduceret eum ad ipsum, prostravit eum
dæmonium, & exagitavit eum. Et in-
crepavit Jesus illum spiritum immun-
dum, & sanavit puerum, deditque eum
patri suo. Et stupuerunt omnes de ma- 43
gnitudinibus Dei: admirantes quod fe-
cerat Jesus.

Sectio trigesima sexta.

Et dixit discipulis suis, Ponite hunc 44
sermonem in cordibus vestris, quòd Filius
hominis tradetur in manus hominum. At 45
ipsi non intellexerunt hoc verbum: &
erat absconditum ab eis, & timebant
interrogare illum de hoc verbo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወእምዝ፡ ሶበ፡ ኀደግዎ፡ ይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሊቅ፡ ይኄይስ፡ ዝየ፡ ን
ነብር፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ መኃድረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤልያስ፡
34 ወኢየአምር፡ ዘይነብብ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸለሎሙ፡ ደመና፡ ወፈርሁ፡ ሶበ፡
35 ቦኡ፡ ውስተ፡ ደመና፡፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድ
36 የ፡ ዘአፈቅር፡ ዘኀረይኩ፡ ሎቱ፡ ስምዕዎ፡፡ ወመጺአ፡ ቃል፡ ተረክበ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ባሕቲቱ፡ ወእሙንቱሰ፡ አርመሙ፡ ወኢነገሩ፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ወዘሰምዑ፡ ይ
37 እተ፡ አሚረ፡፡ ወእምዝ፡ በሳኒታ፡ ዕለት፡ ወረዱ፡ እምደብር፡ ወተቀበልዎ፡ ሕዝ
ብ፡ ብዙኃን፡፡

በእንተ፡ ዘነጐርጓር፡፡

38 ወአውየወ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ በማእከለ፡ ሕዝብ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ርኢ፡ ሊተ፡ ወልድየ፡ ብ
39 ቍዓኒ፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ሊተ፡ ውእቱ፡፡ ወናሁ፡ ጋኔን፡ የሃይዶ፡ ወያወግሮ፡ ወይነፅኆ፡
40 ወያስተራግፆ፡ ወያሐውኖ፡ ወእምዕጹብ፡ ይኀድጎ፡ ቀጥቂጦ፡፡ ወአስተብቍዕክዎ
41 ሙ፡ ለአርዳኢከ፡ የውፅእዎ፡ ወስእንዎ፡ ፈውሶቶ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ ወይቤ፡ ኦትውልድ፡ ዕሉት፡ እንተ፡ አልቦ፡ ሃይማኖተ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እሄሉ፡ ምስ
42 ሌክሙ፡ ወእትዔገሠክሙ፡ አምጽአ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡ ለወልድከ፡፡ ወእንዘ፡ ያመጽእ፡ ነፀ
ሖ፡ ጋኔኑ፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራገፆ፡፡ ወገሠጾ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡
43 ወአሕየዎ፡ ለውእቱ፡ ወልድ፡ ወአወፈዮ፡ ለአቡሁ፡፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡ ከመ፡
ያዐቢዮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወአንከርዎ፡ ኵሎሙ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘይገብር፡ እግ
44 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡፡ አንትሙሰ፡ ደዩ፡ ለዝንቱ፡ ውስተ፡
ልብክሙ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ሀለዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እምሕያው፡ ይግብእ፡ ውስተ፡
45 እደ፡ ሰብእ፡፡ ወኢለበውዎ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ስዉር፡ ውእቱ፡ እምኔሆሙ፡
ከመ፡ ኢይለብውዎ፡ ወኢፈርህዎ፡ ተስእሎቶ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡፡

Et tunc quum reliquissent eum, dixit Petrus Domino Jesu; Magister, bonum est 33
nobis hic manere, & facere tria hospitia, unum tibi, & unum Moysi, & unum
Eliæ: & nesciebat quid loquebatur. Hæc autem *ipso* dicente, inumbravit eos nu- 34
bes, & timuerunt quando intrabant in nubem. Et venit vox è nube dicens; 35
Hic est filius meus quem diligo, quem elegi, ipsum audite. Et veniente voce in- 36
ventus est Dominus Jesus solus: & ipsi siluerunt, & non declarârunt ulli quid vi-
dissent, & quid audivissent illâ die. Et tunc in altera die descenderunt de mon- 37
te, & occurrebant ei populi multi.

De obmurmuratore.

Et exclamavit quidam homo in medio populi, & dixit ei; Magister, respice mihi 38
filium meum, obsecro, quia unicus mihi est: Et ecce dæmon apprehendit eum, 39
& concidere facit eum, & allidit eum, & discerpit eum, & spumare facit eum,
& vix relinquit eum conterens eum. Et rogavi discipulos tuos ut abigerent eum, 40
& non potuerunt sanare eum. Et respondit Dominus Jesus, & dixit; O generatio 41
prava non habens fidem, usquequò ero cum vobis, & tolerabo vos? Adducito
huc ad me filium tuum. Et quando adducentes erant eum, prostravit eum dæ- 42
mon statim, & discerpsit eum: & objurgavit Dominus Jesus istum dæmonem
malum, & sanavit istum filium, & tradidit eum patri suo. Et mirati sunt omnes 43
illi, quòd *ita* magnificaret Deum, & mirati sunt omnes illud super omnibus quæ
faciebat Dñs Jesus: & dixit discipulis suis, Vos ponite istud in cordibus vestris, 44
sermonem *inquam* hunc, quia futurum est ut Filium hominis tradant in manus ho-
minum. Et non intellexerunt hunc sermonem, quia absconditus fuit ab iis ut 45
non sentirent eum, & non timuerunt eum interrogando eum de hoc sermone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 تعليم دهم • وبدان مرد گفت • فرزندترا پيش بياور • * چون پيش اورد • ديو كودك را
انداخت • وعظيم خسته وشكسته اش كرد • عيسي بر ان جان پليد بانك زد • درحال
43 كودك را رها كرد • و خوش شد • اورا بپدرش سپرد • * وبر بزرگي خدا همكنان در تعجب
ماندند • وچون خلايق در كارهاء عيسي حيرت مي اوردند و واله گشته • عيسي
44 † بشاگردان خود گفت • * كه اين سخنها در گوش خود نهاديد • فرزند ادمي بدست مردم
45 سپارده مي شود • * ايشان اين كلمه را در [نمي] يافتند • سبب انك از ايشان † پوشيده بود
كه اورا ندانند • ومي ترسيدند كه اورا براي اين سخن بپرسند

doctrinam impertiam? Et homini
illi dixit; Filium tuum in medium
adduc. Cùm in medium adduxisset, 42
dæmonium puerum projecit, & ma-
gnopere saucium & confractum eum
reddidit: Jesus illum spiritum im-
purum increpavit, & statim puerum
reliquit; & sanatum eum patri suo
tradidit. Et super magnificentiam 43
Dei omnes admiratione capti sunt.
Dum homines autem operibus Jesu
obstupescerent, & percellerentur, Je-
sus discipulis suis dixit; Hos quidem 44
sermones in auribus vestris ponite:
Filius hominis in manus hominum
tradetur. Ipsi hunc sermonem non in- 45
tellexerunt; propterea quòd ab illis
absconditus erat, ne illum cognosce-
rent, & timebant eum de hoc sermo-
ne interrogare.

Intravit autem ratiocinatio in eos, hoc, quis esset major eorum. At Jesus videns
46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν
47 ratiocinationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se. Et
48 διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ. Καὶ
ait illis; Quicunque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit:
εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
& quicunque me receperit, recipit mittentem me. Qui enim minor in omnibus vo-
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑ-
bis existens, hic erit magnus. Respondens autem Joannes dixit; Præceptor, vidimus
49 μῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν
quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non
τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ
sequitur nobiscum. Et ait ad illum Jesus, Ne prohibete: qui enim non est
50 ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι
adversus nos, pro nobis est. Factum est autem in compleri dies
51 καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
assumptionis ejus, & ipse faciem suam firmavit ad ire in Hierusa-
ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι (η) εἰς Ἱερουσα-
lem. Et misit nuntios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in
52 λήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου (θ) αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς
vicum Samaritanorum, ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia faci-
53 κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσω-
es ejus erat iens in Hierusalem. Videntes autem discipuli ejus Jacobus
54 πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος

& Joannes, dixerunt; Domine, vis dicamus ignem descendere de cœlo, & consumere
καὶ Ἰωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι
illos, ut & Elias fecit? Conversus autem increpavit illos, & dixit; Nescitis
αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν (ι) αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴ-
datis cujus spiritûs estis vos. Nam filius hominis non venit animas hominum
δατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων
ΛΓ' perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum. Factum est autem, ambulan-
ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. Ἐγένετο δὲ, πορευομέ-
tibus illis in via, dixit quidam ad illum; Sequar te quocunque abieris,
νων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου (κ) ἂν ἀπέρχῃ,
Domine. Et dixit illi Jesus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli
Κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
nidos: verùm filius hominis non habet ubi caput reclinet. Ait autem ad
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς
alterum; Sequere me. Ille autē dixit; Domine, permitte mihi abeunti primùm se-
ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι (λ) ἀπελθόντι πρῶτον θά-
pelire patrem meum: Dixit autem ei Jesus; Sine mortuos sepelire suos mor-
ψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
tuos. Tu autem abiens annuntia regnum Dei. Ait autem & alter;
κρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος,
Sequar te, Domine: primùm autem permitte mihi renuntiare his qui ad domum meam.
Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

MS.A. (η) ἐν (θ) ἑαυτοῦ (ι) αὐτοῖς, * * * * καὶ ἐπορεύθησαν (κ) ἐὰν (λ) ἀπελθεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 47 ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܡܚܫܒܬܐ܂ ܕܡܢܘ ܟܒܪ ܪܒ ܒܗܘܢ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ
48 ܕܠܒܗܘܢ܂ ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܘܐܩܝܡܗ ܠܘܬܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܛܠܝܐ
ܐܝܟ ܗܢܐ ܒܫܡܝ ܠܝ ܡܩܒܠ܂ ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ ܡܢ ܕܗܘ ܓܝܪ ܙܥܘܪ
49 ܒܟܠܟܘܢ܂ ܗܢܘ ܢܗܘܐ ܪܒܐ܂ * ܘܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ܂ ܪܒܢ ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܡܦܩ ܫܐܕܐ
50 ܒܫܡܟ܂ ܘܟܠܝܢܝܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܐ ܥܡܢ ܒܬܪܟ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܬܟܠܘܢ܂ ܡܢ ܕܠܐ
ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܟܘܢ܂ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ܂ * [illegible] *
51 52 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܠܘ ܝܘܡܬܐ ܕܡܣܩܢܗ܂ ܗܘ ܐܬܩܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ * ܘܫܕܪ
53 ܐܝܙܓܕܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ܂ ܘܐܙܠܘ ܥܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܪܝܐ܂ ܐܝܟ ܕܢܛܝܒܘܢ ܠܗ܂ * ܘܠܐ
54 ܩܒܠܘܗܝ܂ ܡܛܠ ܕܦܪܨܘܦܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ܂ * ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܥܩܘܒ
ܘܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܪܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܡܪ ܘܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ
55 ܘܬܫܡܠܐ ܐܢܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܥܒܕ܂ * ܘܐܬܦܢܝ ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ܂ ܘܐܡܪ܂ ܠܐ ܝܕܥܝܢ
56 ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܢܐ ܪܘܚܐ ܐܢܬܘܢ܂ * ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܡܘܒܕܘ ܢܦܫܬܐ ܐܠܐ ܠܡܚܝܘ܂ ܘܐܙܠܘ
57 ܠܩܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ܂ * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܫ܂ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ
58 ܡܪܝ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܠܬܥܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܩܥܐ܂ ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ܂
59 ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܫܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܬܐ ܒܬܪܝ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
60 ܡܪܝ܂ ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܪ ܠܐܒܝ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܢܩܒܪܘܢ
61 ܡܝܬܝܗܘܢ܂ ܘܐܢܬ ܙܠ ܣܒܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܪܢܐ܂ ܐܬܐ
ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܡܪܝ܂ ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܐܦܣ ܠܝ ܐܫܐܠ ܫܠܡܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܝ܂ ܘܐܬܐ܂

Et intravit in eos cogitatio, quisnam esset eorum maximus. At Jesus cognitâ cogitatione cordis eorum, accepit puerulum, & statuit eum apud se. Et dixit eis; Quicunque exceperit puerulum huic similem in nomine meo, me excipit: & quisquis me exceperit, excipit eum qui misit me. Etenim qui minimus est inter vos omnes, is erit maximus. Et respondit Johannes, & ait; Magister noster, vidimus quendam ejicientem dæmonia in nomine tuo: & prohibuimus eum, quia non venit nobiscum te sequuturus. Dixit eis Jesus, Ne prohibeatis: qui enim non est adversum vos, pro vobis est.

Ad vesperas dominicæ sextæ post resurrectionem. 33.

Et factum est quum implerentur dies Ascensionis ejus, præparavit vultum suum ut proficisceretur ad Jerusalem. Misitque nuntios ante faciem suam, & profecti introierunt in pagum Samaritanorum, ut præpararent ei. At non receperunt eum, quoniam mens ejus erat eundi in Jerusalem. Quod quum vidissent Jacobus & Johannes, ejus discipuli, dixerunt ei; Dñe noster, vis dicamus ut descendat ignis de cœlo, et consumat eos, sicut & Elia fecit? Et conversus objurgavit eos, & ait; Nescitis qualis spiritûs vos sitis. Filius enim hominis non venit ut perderet animas, sed ut servaret. Profecti sunt itaque in pagum alium. Quumque iter facerent, dixit ei quidam; Post te veniā ad locum quo pergis, Dñe mi. Dixit ei Jesus; Vulpes lustra habent, & volucres cœli umbraculum: Filius autem hominis non habet ubi reclinet caput suum. Et ait ad alium, Post me venito. Ille verò dixit ei; Dñe mi, permitte mihi ut priùs abeam sepultū patrē meum. Dixit ei Jesus, Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu verò, tu evangeliza regnum Dei. Dixit ei alius; Post te ibo, Dñe mi: sed permitte mihi priùs ut proficiscar compositurus domesticos meos, & veniam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه دو   انجا که مسیح فرمود که هر که کودکانرا قبول کند مرا قبول کرده باشد
46 47 * روزي درميان شاكردان فكري شد • كه كدامين درميان ايشان بزركترست • * عيسي
48 انديشه † درون ايشانرا † دريافت • كودكي انجا ايستاده بود • دستش † را كرفت • * وكفت • هر
كه اين كودكرا بنام من قبول كرده باشد • مرا قبول كرده باشد • وهر كه مرا قبول كند انرا
قبول كرده باشد كه مرا فرستاد • وانك درميان † شما كوچكترست • او بزرك شود
49 پنجاه سه   سخن پرسيدن يوحنا بهر كسي   * يوحنا اغاز كرد وكفت • بزرك ما ديديم
كسي كه بنام تو ديوان † بدر مي كرد • و اورا † منع كرديم • براي انك او با ما در دنبال تو نمي ايد •
50 * عيسي بديشان كفت • اورا هيچ منع مكنيد • هر كه با شما برابري نكند عوض شماست
51 پنجاه چهار   رفتن مسيح درولايت سامريان •   * وچون تمام شد روزكار بالا
52 رفتن او • عزيمت استوار كرد • كه در اورشليم رود • * وفرشتكان برابر روي خود
فرستاد • رفتند تا شهر سامريان • چون در درون شهر امدند • ومي خواستند كه بهر
53 او جاي راست كنند • * اهل شهر قبول نكردند • براي انك روي خود † سوي
54 اورشليم نهاده بود • كه برود • * چون يعقوب • و يوحنا • وشاكردان • چنان ديدند •

LII. Ubi Christus pronuntiavit, Quicunque parvulos exceperit, me excepit.

Die quodam inter discipulos cogitatio fuit, quisnam inter eos maximus esset. Jesus cogitatione internâ eorum intellectâ, pueri illic astantis manum prehendit: Et dixit, Quicunque hunc puerum in nomine meo exceperit, me excepit: Et quicunque me receperit, eum recipit qui me misit. Ille enim qui inter vos minimus est, ipse magnus erit.

LIII. Interrogatio Johannis de quodam.

Deinde *Johannes exorsus est, & dixit; Magister noster, vidimus quendam, qui in nomine tuo dæmonia ejecit, et eum prohibuimus, quia nobiscum te non sequatur. Jesus illis dixit; Eum haudquaquam prohibeatis: quicunque vobis oppositionem non facit pro vobis est.*

LIV. Ingressus Christi in regionem Samaritanorum.

Cùm autem impletum esset tempus ascensionis ejus, propositum firmum fecit ut Hierosolymam proficisceretur. Et Apostolos ante faciem suam misit, qui profecti sunt in civitatem Samaritanorum: cúmque intra civitatem venissent, voluerunt pro eo locum parare. Sed incolæ civitatis eum non exceperunt, eò quòd facies ejus Hierosolymā versus posita esset ut illuc iret. Cùm Jacobus & Johannes et alii discipuli hoc viderent

Versio VULGATA LATINA.

46 Intravit autem cogitatio in eos,quis eorum major esset. At Jesus videns cogitatio-
47 nes cordis illorum,apprehendit puerū,& statuit illū secus se, Et ait illis; Quicunq;
48 susceperit puerū istū in nomine meo, me recipit: & quicunq; me receperit, recipit
eum, qui me misit. Nam qui minor est inter vos omnes, hic major est. Respondens
49 autē Joannes, dixit; Præceptor, vidimꝰ quendā in nomine tuo ejicientē dæmonia,
& prohibuimꝰ eum: quia non sequitur nobiscū. Et ait ad illum Jesus; Nolite pro-
50 hibere : qui enim non est adversùm vos,pro vobis est. Factū est autē dum comple-
51 rentur dies assumptionis ejus, & ipse faciem suam firmavit ut iret in Jerusalem. Et
52 misit nuntios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in civitatem Samaritano-
53 rum ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis in Jerusa-
lem. Cùm vidissent autē discipuli ejus Jacobus & Joannes, dixerunt; Domine, vis 54
dicimus ut ignis descendat de cœlo,& consumat illos.Et conversus increpavit illos, 55
dicens;Nescitis cujus spiritûs estis. Filius hominis non venit animas perdere,sed sal- 56
vare. Et abierunt in aliud castellum. Factum est autem : ambulantibus illis in via, 57
dixit quidam ad illum; Sequar te quocunq; ieris. Dixit illi Jesus ; Vulpes foveas 58
habent,et volucres cœli nidos: Filiꝰ autē hominis non habet ubi caput reclinet. Ait 59
autē ad alterū; Sequere me. Ille autē dixit; Dñe, permitte mihi primùm ire, & se-
pelire patrem meum. Dixitque ei Jesus ;Sine ut mortui sepeliant mortuos suos : 60
tu autem vade, & annuntia regnum Dei. Et ait alter; Sequar te,Domine,sed per- 61
mitte mihi primùm renuntiare his quæ domi sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * ثم داخلهم فكر من هو العظيم فيهم * فعلم يسوع فكر قلوبهم فاخذ صبيا واقامه عنده *
47
48 * وقال لهم من قبل مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن قبلني فقد قبل الذي ارسلني *
والذي هو صغير فيكم هو الاكبر * اجاب يوحنا قايلا يا معلم راينا واحدا يخرج الشياطين
49 باسمك فمنعناه لانه لم يصحبنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه لانه كل من ليس هو عليكم فهو
50 معكم * الفصل السابع والثلثون * ولما اكمل ايام صعوده اقبل بوجهه
51 الى يروسليم * وارسل مخبرين قدامه فمضوا ودخلوا قرية السامرين ليعدوا له * فلم يقبلوه لانه
52
53 كان متوجها الى يروسليم * فراى تلميذاه يعقوب ويوحنا فقالا يا رب اتريد ان نقول فتنزل
54 نار من السماء فتحرقهم كما فعل ايليا * فالتفت وانتهرهما قايلا لستما تعرفان لاي روح انتما *
55
56 * لان ابن البشر لم يات ليهلك بل ليخلص * ومضوا الى قرية اخرى * وبينما هم ماشون في
57 الطريق قال له واحد اتبعك الى حيث تمضي يا سيد * فقال له يسوع ان للثعالب احجرة ولطير
58 السماء اوكار وابن البشر فليس له موضع يسند راسه * وقال لاخر اتبعني فقال له يا رب ايذن
59 لي اولا ان اذهب لادفن ابي * فقال له يسوع دع الموتى يدفنون موتاهم * وامض انت وبشر
60 بملكوت الله * وقال له اخر يا رب اتبعك بل تاذن لي اولا ان اربب اهل بيتي *
61

Præterea subintravit eos cogitatio, quis 46
esset maximus inter eos. Et cognovit Je- 47
sus cogitationem cordium eorum : & ap-
prehendit puerum, & statuit illum apud
se, Et dixit illis ; Quicunque susceperit 48
similem huic puero in nomine meo, jam
me recepit. Et quicunq; receperit me, jam
recepit eum qui misit me. Et qui est par-
vus inter vos, ipse est maximus. Respon- 49
dit Johannes, dicens ; Magister, vidimus
quendam ejicientem dæmonia in nomine
tuo, & prohibuimus eum, quia non sequu-
tus est nos. Ait illis Jesus, Ne prohibea- 50
tis eum, quia quicunque non est contra
vos, ipse est vobiscum.

Sectio trigesima septima.

Et cùm complevisset dies ascensionis suæ, 51
vertit vultum suum ad Jerusalem : Et 52
misit nuntios ante se, & abierunt, & in-
traverunt in castellum Samaritæ, ut pa-
rarent ei. At non receperunt eum, quia 53
ipse tendebat in Jerusalem. Viderunt 54
duo discipuli ejus, Jacobus & Johan-
nes, & dixerunt ; Domine, vis ut dica-
mus, & descendat ignis de cœlo, & am-
burat illos, sicut fecit Elias? Et conver- 55
sus est, & increpavit illos, dicens ; Non
scitis qualis spiritûs vos estis. Filius 56
enim hominis non venit ut perderet, sed
ut salvaret. Et profecti sunt in castellum
aliud. Et dum essent gradientes in itine- 57
re, dixit illi quidam ; Sequárne te quò
pergis, Domine? Dixit illi Jesus , Vul- 58
pibus quidem lustra sunt, & volucribus
cœli, nidi: Filius autem hominis non ha-
bet locum reclinandi caput suum. Et di- 59
xit alteri, Sequere me. Ait illi ; Domi-
ne, permitte mihi primùm ire sepultum
patrem meum. Inquit ei Jesus , Sine 60
mortuos sepelire mortuos suos : & vade
tu, & evangeliza regnum Dei. Et dixit 61
ei alius ; Domine, sequar te, sed permittas mihi primùm ut disponam familiaribus domûs meæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ባእንተ፡እለ፡ሐለዩ፡ወይቤሉ፡መኑ፡ይዓቢ፡፡=፦ ወሐለዩ፡ በቤናቲሆሙ፡ እንዘ፡ ይ
47 ብሉ፡መኑ፡የዓቢ፡እምኔሆሙ፡=፦ ወአእመሮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ዘይሔልዩ፡በልቦ
ሙ፡ወነሥአ፡ሕፃነ፡ ወአቀሞ፡ ቅድሜሆሙ፡=፦ ወይቤሎሙ፡ዘተወክፈ፡ዘንተ፡ሕፃነ፡
48 በስምየ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ወዘኪ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ተወክፎ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡እስመ፡ዘአትሐተ፡
ርእሶ፡ዘእምኵሉ፡ይንእስ፡ውእቱ፡ይዓቢ፡፡=፦ ወተሰጥዎ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡
49 ሀሎ፡እንዘ፡ ያወፅእ፡ አጋንንተ፡ በስምከ፡ ወከላእናሁ፡ እስመ፡ ኢተለወከ፡ምስሌ
ነ፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢትክልእዎ፡እመከመ፡ኢኮነ፡ዕድውክሙ፡ዘ
50 ምስሌክሙ፡ውእቱ፡፡=፦ ወተፈጸሞ፡ መዋዕለ፡ዕርገቱ፡ አጽንዐ፡ ውእቱ፤ ገጾ፡ለሐ
51 ዊር፡ ኢየሩሳሌም፡=፦ ወፈነወ፡ሐዋርያተ፡ቅድሜሁ፡ ገጹ፡ወሐዊሮሙ፡በኡ፡ሀገረ፡ሰማ
52 ርያ፡ከመ፡ያስተደልዉ፡ሎቱ፡=፦ ወኢተወክፍዎሙ፡ እስመ፡ ሖሩ፡ገጾሙ፡ለኢየሩሳ
53 ሌም፡፡=፦ ወርእዮሙ፡አርድእቲሁ፡ ያዕቆብ፡ወዮሐንስ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ትፈቅድ
54 ኑ፡ንብል፡ይረድ፡እሳት፡እምሰማይ፡ወያጥፍኦሙ፡በከመ፡ገብረ፡ኤልያስ፡=፦ ወተመይጦ
55 ሙ፡ወገሠጾሙ፡፡=፦ ፨፨፨ ወሖረ፡ካልእተ፡ሃገረ፡፡=፦ በእንተ፡ዘከልኦ፡ኢይትልዎ፡=፦
56 ሐዊሮሙ፡በፍኖት፡ይቤሎ፡አሐዱ፡ሊቅ፡እትሉከኑ፡ኀበ፡ሖርከ፡=፦ ወይቤሎ፡እግ
57 ዚእ፡ኢየሱስ፡ቈናጽል፤ቦሙ፡ግበበ፡ወአዕዋፈ፡ሰማይ፤ምጽላለ፡ወወልደ፡እጓለ፡እመ፡
58 ሕያው፡አልቦ፡ኀበ፡ያሰምክ፡ ርእሶ፡፡=፦ ወይቤሎ፡ ካልኡ፤ እትሉከኑ፡ ወይቤሎ፡
59 እግዚኦ፡አብሐኒ፡አሖር፡እቅድም፡እቅብሮ፡ለአቡየ፡=፦ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
60 ሕድጎሙ፡ለሙታን፡ይቅብሩ፡ምዉታኒሆሙ፡ ወአንተሰ፡ ሑር፡ሰብክ፡ መንግሥተ፡ እግዚ
61 አብሔር፡፡=፦ ወይቤሎ፡ ሣልሱ፤ እትሉከኑ፡ እግዚኦ፡ ወባሕቱ፡ አብሐኒ፡ እሑር፡
እሥራዕ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ቤትየ፡፡=፦

De eo quòd meditati sunt & locuti, Quisnam esset maximus.
Et cogitârunt inter se, dicentes quis esset eorum maximus. Et cognovit Domi- 46
nus Jesus, quid cogitabant in cordibus suis, & accepit puerulum, & statuit *eum* 47
ante eos, Et dixit iis ; Quicunque susceperit hunc puerulum in nomine meo, me 48
suscepit: & qui me suscepit, suscepit eum qui misit me. Quoniam qui humilem se
fecit, qui omnibus minor est, ille magnus erit. Et respondit ei Johannes , & 49
dixit ei; Magister, fuit *homo* quem vidimus abigentem dæmones in nomine tuo, &
prohibuimus eum, quia non sequutus est te nobiscum. Et dixit iis Dominus 50
Jesus, Ne prohibeatis illum si non fuit inimicus vester, qui vobiscum est. Et quum 51
impleretur tempus ascensionis ejus firmavit ille faciem ut iret *ad* Hierusalem. Et 52
misit Apostolos ante faciem suam, & euntes intraverunt *in* civitatem Samaritano-
rum ut pararent illi. Et non receperunt illos, quia progressa est facies illorum 53
versùs Hierusalem. Et viderunt eos discipuli ejus Jacobus, & Johannes, & di- 54
xerunt ei; Dñe, vis dicamꝰ ut descendat ignis de cœlo, & consumat illos sicut fecit
Elias. Et conversus fuit *ad* eos, & objurgavit eos. *Deest pars versuum. 55, 56.* 55
Et abiit *in* aliam civitatē. *De eo quem repulit ne sequeretur eum.* Et profici- 56
scentibꝰ illis in via, dixit ei quidā; Magister sequárne te ubi ieris ? Et dixit ei Dñs 57
Jesus, Vulpes habent foveas, & volucres cœli nidos: & filiꝰ hominis non habet ubi 58
reclinet caput suum. Et dixit ei alius, Sequárne te? & dixit ei ; Domine, permitte 59
mihi ut abeam priùs sepelire patrem meum. Et dixit ei Dñs Jesus, Sine ut mortui 60
sepeliant mortuos suos: & tu vade, prædicato regnū Dei. Et dixit ei tertius; Sequár- 61
ne te, Domine? sed permitte mihi ut abeam disponere omnes homines domi meæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بدو گفتند خداوند مي خواهي كه بگوييم كه از آسمان آتش درين شهر افتد * و ايشانرا بسوزاند *
55 انچنانك ايليا كرد * عيسي سوي ايشان نگاه كرد و بتنديد * و گفت شما نمي دانيد كه حال چونست *
56 * فرزند آدمي نيامد كه جانهارا گم كند * الا كه زنده كند * و از انجا در ده ديگر رفتند
57 پنجاه پنج خواست معتزلي كه درپي عيسي برود * چون عيسي براه مي رفت كسي
58 بدو گفت * خداوند در دنبال تو بيايم * هر كه بروي * عيسي بدو گفت روباهان خانه دارند *
59 و مرغان لانه * و فرزند آدمي را چندان جاي نيست كه شب سر خود بنهد * و به يكي ديگر گفت * در دنبال
60 من بيا * او بعيسي گفت اول دستوري ده تا بروم پدرم را دفن كنم انگه بيايم * عيسي گفت بگذار
61 تا مردگان مرده خودرا پاك كنند * و تو برو بملكوت خدا مژده بده * يكي ديگر گفت اي خداوند *
من در دنبال تو بيايم * اما زودتر بفرما تا بروم و اهل خانه خودرا بدرود كنم * و سپارش وانگه بيايم *

ei dixerunt ; Domine , vis ut dica-
mus, ut e cœlo ignis in hanc civita-
tem cadat, & eos comburat, quem-
admodum Elias fecit. Jesus in eos 55
intuitum fecit, & increpavit, & di-
xit; Vos nescitis quomodo se res ha-
beat. Filius hominis non venit, ut 56
animas perdat, sed ut servet. Et il-
linc in pagum alium abierunt.

LV. Petitio Pharisæi ut Je-
sum sequeretur.

Cùm Jesus in via proficisceretur, 57
quidam ei dixit ; Domine post te ibo
quocunque iveris. Jesus ei dixit ; 58
Vulpes domicilia habent, & aves ni-
dos: Filio autem hominis tantum lo-
ci non est, quo noctè caput suum po-
nat. Et ad quendam alium dixit , 59
Post me veni : Ille ad Jesum dixit ;
Primùm permitte ut abiens patrem
sepeliam, tu mveniam. Jesus dixit ; 60
Sine ut mortui mortuos suos sepeli-
ant: tu verò vade, regnū Dei annun-
tia. Quidā alter dixit ; O Domine, ego 61
post te veniā : sed priùs jube ut eam,
& domesticis meis valedicam , &
præcepta tradam, & tunc veniam.

Ait autem ad illum Jesus; Nemo immittens manum suam ad ara-
26 Εἶπε δὲ (μ) πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς (ν) ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄρο-
trum, & respiciens in quæ retro, aptus est ad regnum Dei.
τρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

CAP. X. ί.

Post autem hæc designavit Dominus & alios septuaginta, & misit illos
1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
per binos ante faciem suam, in omnem civitatem & locum, quò futurus erat ipse
ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ (α) ἔμελλεν αὐτὸς
venire. Dicebat igitur ad illos; Ipsa quidem messis multa, at operarii pauci:
2 ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
rogate ergò dominum messis, ut emittat operarios in messem suam.
δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως (β) ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Ite: ecce ego mitto vos, sicut agnos in medio luporum. Ne por-
3 Ὑπάγετε· (γ) ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς (δ) ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ βα-
4 tate marsupium, non peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis.
στάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite; Pax domui huic. Et
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ
6 si quidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra: si
(ε) ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
verò non, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bi-
7 δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πί-

bentes quæ apud illos: dignus enim operarius mercede suâ est. Ne transite de
νοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ
domo in domum. Et in quamcunque civitatẽ intraveritis, & susceperint vos, manducate
οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε
apposita vobis. Et curate qui in illa infirmos, & dicite illis;
τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς,
Appropinquavit in vos regnum Dei. In quãcunq; autẽ civitatẽ intraveritis, & non
Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ
susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite; Etiam pulverem ad-
δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολ-
hærentem nobis de civitate vestra, abstergimus vobis: tamen hoc scitote, quia appro-
ληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως (ζ) ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγι-
pinquavit super vos regnum Dei. Dico autem vobis; Quia Sodomis in die
κεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (η) Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι Σοδόμοις (θ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa remissius erit, quã civitati illi. Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida, quia
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι (ι) Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι
si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ in vobis, olim utique in cilicio
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
& cinere sedentes pœnituissent. Veruntamen Tyro & Sidoni remissius erit in
καὶ σποδῷ (κ) καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
judicio, quàm vobis.
τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

MS. A. (μ) ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, (ν) ἐπιβάλλων MS. A. Κεφ. ί. (α) ἤμελλεν αὐτὸς εἰσέρχεσθαι. (β) ἐκβάλῃ (γ) ἰδοὺ ἀποστέλλω (δ) πρόβατα ἐμμέσῳ (ε) ἐὰν (ζ) ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν, ἀπομασσόμεθα (η) Λέγω ὑμῖν, (θ) ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἢ (ι) Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, (κ) καθήμενοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܪܒܐ ܕܦܕܢܐ ܘܚܐܪ ܠܒܣܬܪܗ ܘܚܫܚ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܦܪܫ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܚܪܢܐ ܫܒܥܝܢ ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ ܠܟܠ ܕܘܟ ܘܠܟܠ ܡܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܐܙܠ܀
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܨܕܐ ܣܓܝ ܘܦܥܠܐ ܩܠܝܠܝܢ ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܕܚܨܕܐ ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ܀
3 ܙܠܘ ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ܀
4 ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܘܠܐ ܡܣܢܐ ܘܫܠܡܐ ܕܐܢܫ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ܀
5 ܠܐܝܢܐ ܕܝܢ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܘ ܫܠܡܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ܀
6 ܘܐܢ ܬܡܢ ܐܝܬ ܒܪ ܫܠܡܐ ܢܬܢܝܚ ܥܠܘܗܝ ܫܠܡܟܘܢ ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ܀
7 ܒܗ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܗܘܘ ܟܕ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ ܘܠܐ ܬܫܢܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܝܬܐ܀
8 ܘܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܘܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ ܐܟܘܠܘ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܠܟܘܢ܀
9 ܘܐܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܗ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܩܪܒܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
10 ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ ܦܘܩܘ ܠܫܘܩܐ ܘܐܡܪܘ܀
11 ܐܦ ܚܠܐ ܕܕܒܩ ܠܢ ܒܪܓܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܟܘܢ ܢܦܨܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܪܡ ܗܕܐ ܕܥܘ ܕܩܪܒܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
12 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܀
13 ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܝ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ܀
14 ܒܪܡ ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝܢ܀

Dixit ei Jesus, Nemo admovet manum suam ad vomerem aratri, & respicit à tergo, & aptus est ad regnum Dei.

Feriâ quartâ septimanæ Candidatorum.

CAP. X.

Post hæc secrevit Jesus è discipulis suis alios septuaginta; misitque eos binos ante faciem suam in omnem locum & civitatem, quò futurum erat ut ipse abiret. Et dixit eis; Messis quidem multa, operarii verò pauci: petite igitur à Domino messis, ut emittat operarios in messem suam. Ite, ecce ego mitto vos tanquam oves inter lupos. Ne portaveritis vobis marsupia, neque peras, neque calceos: & pacem ullius in via ne petieritis, (*& neminem in via salutaveritis.*) Et in quamcunque domum introieritis, primùm dicite; Pax domui. Quòd si fuerit illic filius pacis, requiescet super eum pax vestra: sin minùs, pax vestra ad vos revertetur. In ea autem ipsa domo estote edentes & bibentes ex propriis eorum: dignus est enim operarius mercede suâ. Nec transieritis de domo in domum. Et in quamcunque urbem introieritis, & exceperint vos, edite quod appositum fuerit vobis. Et sanate eos qui ægroti fuerint in ea: & dicite eis, Appropinquavit ad vos regnum Dei. In quamcunque autem civitatem introieritis, nec exceperint vos, exite in plateam, & dicite; Sed & pulverem qui adhæsit nobis in pedibus nostris ex urbe vestra, excutimus vobis: veruntamen hoc scitote, appropinquâsse ad vos regnum Dei. Dico vobis cum Sodoma mitiùs actum iri in die illo, quàm cum illa civitate. Væ tibi Corazin, væ tibi Beth-zajodo: nam si in Tyro & Sidone editæ fuissent virtutes quæ editæ sunt in vobis; fortasse quidem cum sacco & cinere pœnitentiam egissent. Veruntamen cum Tyro & Sidone pacatiùs agetur in die judicii, quàm vobiscum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 * عيسي بدو گفت کسي نتواند که دست † خودرا برچوب ايمن نهد • ودرپس خود نگاه
کند • وان کس ملکوت خدارا برازد • پگاه شش فرستادن مسيح هفتاد شاگردان
1 * بعد ازين عيسي از ديگر شاگردان • هفتاد و دو
خودرا در اطراف که مرده دهند
جدا کرد • و برابر روي خود ايشانرا دو دو فرستاد • ودر هر شهر و ولايتي که مي خواست
2 انجا روند • * وبديشان گفت کشته † بسيارست • ودروگران کم اند • وشما از خداوند کشت †
3 بخواهيد • که براي غله † خود • مزدوران † بدر آورد • * برويد • اينك من شمارا مي فرستم •
4 همچون برهاء گوسفند • ميان گرگان • * بر مگيريد † با خود • نه کيسه • ونه توشه † دان •
5 ونه کفشها • و در راه برکسي سلام مکنيد • * ودرهر خانه که دررويد اول بگوييد سلام
6 برين خانه • * اگر درانجا کسي از فرزندان سلام باشد • سلام شما بروي † حلول کند •
7 واگر نباشد • سلام شما بر شما بازگردد • * دران خانه بخوريد • وازيشان † بياشاميد زيرا
مزدور مزد خودرا ارزانيست • و ازان خانه در خانه ديگر نقل مکنيد •
8 * ودرشهري که دررويد وشمارا قبول کنند • هرچه پيش شما خورش بنهند بخوريد

Jesus ei dixit; Quisquam non potest, ut manum suam stivæ aratri admoveat, & retro se respiciat, & idem homo regno Dei idoneus sit.

LVI. Mittit Christus septuaginta discipulos suos in diversas partes ad Evangelium prædicandum.

C A P. X.

Post hæc Jesus è reliquis discipulis septuaginta & duos separavit, & ante faciem suam illos binos misit: & in omnem civitatem & regionem quo vellet, illuc iverunt. Et illis dixit; Seges multa est, et messores pauci sunt: Vos itaque à Domino segetis petite, ut in proventum suum operarios educat. Abite: ecce ego vos mitto tanquam agnos ovium inter lupos. Ne assumite vobiscum, neque crumenam, neque viaticum, peram, neque calceamenta: & in via quempiam ne salutaveritis. Et in quamcunque domum intraveritis, primùm dicite, Pax super hanc domum. Si ibi quisquam ex filiis pacis fuerit, pax vestra super eum residebit: & si non fuerit, pax vestra in vos revertetur. In ea autem domo edite, & de eo quod illorum est bibite; quoniam operarius dignus est mercede suâ: & ex illa domo in domum aliam ne migretis. Et in civitate, quam ingredimini, & vos recipiunt, quemcunque cibum apposuerint, comedite.

Versio VULGATA LATINA.

62 Ait ad illum Jesus; Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò,
aptus est regno Dei.

C A P. X.

1 Post hæc autem designavit Dominus & alios septuaginta duos: & misit illos bi-
2 nos ante faciem suam, in omnem civitatem & locum, quò erat ipse venturus. Et
dicebat illis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergò domi-
3 num messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite: ecce ego mitto vos sicut
4 agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta,
5 & neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, pri-
6 mùm dicite; Pax huic domui: Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super
7 illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete,
edentes & bibentes quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede suâ.
Nolite transire de domo in domum. Et in quamcunque civitatem intraveritis, & 8
susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis: Et curate infirmos, qui in 9
illa sunt, & dicite illis; Appropinquavit in vos regnum Dei. In quamcunque 10
autem civitatem intraveritis, & non susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, di-
cite; Etiam pulverem, qui adhæsit nobis de civitate vestra, extergimus in vos: 11
tamen hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei. Dico vobis, Quia Sodo- 12
mis in die illa remissiùs erit, quàm illi civitati. Væ tibi Corozain, væ tibi Beth- 13
saida: quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vo-
bis, olim in cilicio & cinere sedentes pœniterent. Veruntamen Tyro & Sidoni 14
remissiùs erit in judicio, quàm vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 فقال له يسوع ما من احد يضع يده على الحراث وينظر الى ورائه يكون مستقيما في
1 ملكوت الله * الفصل الثامن والثلثون * وبعد هذا ايضا ميز الرب سبعين اخر
2 وارسلهم اثنين اثنين قدامه الى كل مدينة وكل موضع ازمع ان ياتيه * وقال لهم الحصاد
3 كثير والفعلة قليل. اطلبوا الى رب الحصاد ان يخرج فعلة لحصاده * اذهبوا هاانذا مرسلكم
4 كالخراف بين الذئاب * لا تحملوا كيسا ولا مزودا ولا حذاء ولا تقبلوا احدا في الطريق *
5 6 واي بيت دخلتموه فقولوا اولا السلام لاهل هذا البيت * فان كان هناك ابن سلامكم فان
7 سلامكم يحل عليه * والا فسلامكم راجع اليكم * وكونوا في ذلك البيت تاكلون وتشربون من
8 عندهم فان الفاعل مستحق اجرته * ولا تنتقلوا من بيت الى بيت * واية مدينة دخلتموها
9 وقبلتكم اهلها فكلوا مما يقدم لكم * واشفوا المرضى الذين فيها * وقولوا لهم قد قرب منكم
10 11 ملكوت الله * واي مدينة دخلتموها ولا يقبلونكم اخرجوا من شوارعها * وقولوا * نحن ننفض
لكم الغبار الذي لصق بارجلنا من مدينتكم لكن هذا اعلموه ان ملكوت الله قد قرب
12 13 منكم * اقول لكم ان سدوم في ذلك اليوم لها راحة اكثر من تلك المدينة * الويل لك
يا كورزين والويل لك يا بيت صيدا. لانه لو كان في صور وصيدا القوات التي كن فيكما
14 لجلسوا وتابوا بالمسوح والرماد * واما صور وصيدا فلهما راحة في الدينونة اكثر منكما.

Dixit illi Jesus; Nemo qui ponit manum 62
suam super aratrum, & respicit retro se,
erit rectus in regno Dei.

Sectio trigesima octava.

C A P. X.

Et post hoc etiam segregavit Dominus 1
septuaginta alios: & misit eos binos, bi-
nos ante se in omnem civitatem et o-
mnem locum quò proposuerat venire. Et 2
dixit illis, Messis multa est, & operarii
pauci: Rogate dominum messis, ut educat
operarios in messem suam. Ite, ecce mit- 3
to vos sicut agnos inter lupos. Ne porte- 4
tis sacculum, neque peram, neque calcea-
menta: & ne osculemini quenquam in
via. Et in quamcunque domum intrave- 5
ritis, dicite primùm; Pax genti hujus
domûs. Et si fuerit ibi filius pacis ve- 6
stræ, profectò pax vestra habitabit super
illum: alioqui pax vestra revertetur ad
vos. Et eritis in illa domo, comedentes 7
& bibentes ex bonis eorum; nam opera-
rius dignus est mercede suâ: & ne va-
gemini de domo in domum. Et quamcun- 8
que civitatem intraveritis, & receperint
vos habitatores ejus, comedite ex iis
quæ offerentur vobis: Et curate infir- 9
mos qui sunt in ea, & dicite illis; Jam
appropinquavit ad vos regnum Dei. Et 10
quamcunque civitatem intraveritis, &
non receperint vos, exite à plateis ejus,
& dicite; Nos excutimus vobis pulve- 11
rem qui adhæsit pedibus nostris de civi-
tate vestra: sed hoc scitote, quòd regnum
Dei appropinquavit ad vos. Dico vobis, 12
quòd Sodomis in die illa erit quies poti-
us quàm illi civitati. Væ tibi Corozain, 13
væ tibi Bethsaida: quia si factæ fuissent
in Tyro & Sidone virtutes quæ factæ
sunt in vobis, certè sedissent & pœni-
tentiam egissent in ciliciis & cinere.
Veruntamen Tyro & Sidoni erit requi- 14
es in judicio potiùs quàm vobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አልቦ ፡ ዘይእኅዝ ፡ ዕርፈ ፡ ወይሐርስ ፡ ድኅሬተ ፡
ርትዕት ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልኣነ ፡ ሰብዓ ፡፡
1 ወእምዝ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልኣነ ፡ ሰብዓ ፡ ወፈነዎሙ ፡ በበ ፡ ክልኤቱ ፡ ቅድሜሁ ፡ ገ
2 ጾ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አህጉር ፡ ወብሔር ፡ ኀበ ፡ ሀለዉ ፡ ከመ ፡ ይበሉ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚ
እ ፡ ኢየሱስ ፡ ማእረረሰ ፡ ብዙኅ ፡ ወገብረ ፡ ሕዳጥ ፡ ሰአልዎ ፡ እንከ ፡ ለባዕለ ፡ ማእረር ፡ ከመ ፡
3 ይወስክ ፡ ወይፈኑ ፡ ገባሬ ፡ ለማእረሩ ፡፡ ወሑሩ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌንወክሙ ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡
4 ማእከለ ፡ ተኵላት ፡፡ ወኢትጹሩ ፡ ቍናመተ ፡ ወኢጽፍነተ ፡ ወኢአሣእነ ፡ ወኢምን
5 ተኒ ፡ ወኢትትአምኁ ፡ ወኢመኑሂ ፡ በፍኖት ፡፡ ወቤተ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ቅድሙ ፡ በሉ ፡
6 ሰላም ፡ ለዝንቱ ፡ ቤት ፡፡ ወእመሂቦ ፡ ህየ ፡ ወልደ ፡ ሰላም ፡ ያዐርፍ ፡ ሰላምክሙ ፡ ላዕ
7 ሌሁ ፡ ወእማእኮሰ ፡ ይገብእ ፡ ሰላምክሙ ፡ ለዐሌክሙ ፡፡ ወንብሩ ፡ ውእቱ ፡ ቤት ፡ ንበሩ ፡
እንዘ ፡ ትበልዑ ፡ ወትሰትዩ ፡ እምኀቤሆሙ ፡ እስመ ፡ ይደልዎ ፡ ዓስቡ ፡ ለዘ ፡ ይትቀነይ ፡ ወኢት
8 ፍልሱ ፡ እምቤት ፡ ለቤት ፡፡ ወሀገረኒ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወተወክፉክሙ ፡ ብልዑ ፡ ዘአቅረ
9 ቡ ፡ ለክሙ ፡፡ ወፈውሱ ፡ ድዉያነ ፡ እለ ፡ ውስቴታ ፡ ወበልዎሙ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥተ ፡
10 እግዚአብሔር ፡ ኀቤክሙ ፡፡ ወሀገረሰ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወኢተወክፉክሙ ፡ ወፃእክሙ ፡
ኆኀ ፡ ጸበለ ፡ እገሪክሙ ፡ ውስተ ፡ መርሕባ ፡፡ እንዘ ፡ ትብሉ ፡ ጸበለክሙ ፡ ዘተለወነ ፡ እ
11 ምሀገርክሙ ፡ ንነግፍ ፡ ለክሙ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ዝንተ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥ
12 ተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዐሌክሙ ፡፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ሰዶም ፡ ትኄይስ ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡
13 ወትረክብ ፡ ሣህለ ፡ ፈድፋደ ፡ እምይእቲ ፡ ሀገር ፡፡ አሌ ለኪ ፡ ኮራዚ ፡ አሌ ለኪ ፡ ቤተ ፡ ሳ
ይዳ ፡ ሶበ ፡ በጢሮስ ፡ ወበሲዶና ፡ ተገብረ ፡ ኃይል ፡ ዘተገብረ ፡ በውስቴትክን ፡ ሠቀ ፡ እምለብ
14 ሱ ፡ ወውስተ ፡ ሐመድ ፡ እምነበሩ ፡ ወእምነስሑ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ፡
ይኄይሳ ፡ እምኔክን ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡፡

Et dixit ei Dominus Jesus, Nemo est qui apprehendit aratrum, & arat retrò; cui 62
rectum est regnum Dei.

CAP. X.

Quomodo designavit Dominus noster alios septuaginta.

Et tunc designavit Dominus noster alios septuaginta, & misit eos binos ante 1
faciem suam in omnes civitates, & regiones quò ituri erant. Et dixit iis Do- 2
minus Jesus, Messis multa, & operarii pauci: rogate igitur Dominum messis ut
adjiciat, & emittat operarios in messem suam. Et abite, ecce ego mitto vos 3
ut agnos *in* medium luporum. Et non portabitis crumenam, neque peram, ne- 4
que calceamenta, neque quidquam; & non salutabitis quenquam in via. Et do- 5
mum quamcunque intraveritis, primùm dicite; Pax huic domui. Et si fuerit 6
ibi filius pacis, requiescet pax vestra super eum: & si non, revertetur pax vestra
super vos. In ea domo manete, edentes & bibentes apud eos; quia convenit 7
merces ei qui servit: & non migrabitis à domo ad domum. Et civitatem 8
quamcunque ingressi fueritis, & exceperint vos, edite quæ apponunt vobis.
Et sanate ægrotos qui *sunt* in ea, & dicite iis; Appropinquavit regnum Dei apud 9
vos. Civitatem autè quamcunque ingressi estis, & non susceperunt vos, exeuntes 10
projicite pulverem pedum vestrorum in plateas ejus, Dicentes; Pulverem 11
vestram quæ adhæsit nobis de civitate vestra, projicimus vobis: sed hoc sci-
tote, quòd appropinquavit regnum Dei super vos. Dico vobis, quòd Sodoma 12
præstantior erit in die judicii, & inveniet misericordiam potiùs quàm hæc civi-
tas. Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida: si in Tyro, & Sidone edita fuisset virtus 13
quæ edita fuit inter vos, sacco se induissent, & in cinere sedissent, & resipuissent.
Veruntamen Tyrus & Sidon potiores erunt vobis in die judicii. 14

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * و رنجوران ايشانرا شفا بخشيد * وبديشان بگوييد * كه ملكوت خدا بر شما نزديك شد *
10 11 * واگر در شهري رويد وشمارا قبول نكنند * در بازار بدر ايند * وبگوييد * اينك * گرد كه
ازشهر شما بر پاي † ما چسبيده شد * بر شما مي افشانيم * اكنون اين را بدانيد كه
12 ملكوت خدا بر شما نزديك شد * با شما ميگوييم * دران روز براي سدوم * وعامورا * اسايش
سود * وبراي ان شهر نشود پنجاه هفت نفرين شهرهايي كه بمسيح
13 ايمان نياوردند * وگفت واي بر تو كورزين * واي بر تو بيت صيدا * كه
اگر در صور وصيدا مي شد * اين نيرومنديها كه در شما شد * بر پلاسها وخاكستر
14 توبه مي كردند * * و در روز داوري صور وصيدا را آسايش باشد * وشمارا نشود *

Et ægrotis eorum valetudinem do- 9
nate, & illis dicite; utiq; regnum
Dei vobis propinquum est. Sin autem 10
in civitatem intraveritis, & vos
non exceperint, in forum exeatis, &
dicatis; Ecce, pulverem qui ex ci- 11
vitate vestra pedibus nostris adhæ-
sit, in vos expergimus: Jam hoc
scitote, quòd regnum Dei vobis pro-
pinquum fuit. Vobis dico; In illo 12
die Sodomæ & Gomorrhæ levamen
erit, illi autem civitati non erit.

LVII. Maledictio civitatum, quæ in Christo fidem non habuerunt.

Et dixit; Væ tibi Chorazin, væ ti- 13
bi Bethsaida: quia si in Tyro & Si-
done factæ fuissent hæ virtutes, quæ
in vobis factæ sunt, in ciliciis et ci-
nere pœnitentiam egissent. In die 14
autem judicii Tyro & Sidoni leva-
men erit, & vobis non erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΛΕ΄.

Et tu Capharnaum usque ad cœlum exaltata, usque ad infernum demergêris.
15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
Audiens vos, me audit: & *spernens* vos, me spernit: *at* me sper-
16 (λ) Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀ-
nens, spernit *mittentem* me. Reversi sunt autem septuaginta cum
17 θετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ (μ) οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ
gaudio, dicentes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine
χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
tuo. Ait *autem* illis; Videbam Satanam, sicut fulgur, de cœlo
18 σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
cadentem. Ecce *do* vobis potestatem calcandi supra serpentes & scor-
19 πεσόντα. Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
piones, & super omnem virtutem inimici: & nihil vobis *non* noce-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ (ν) ἀδική-
bit. Veruntamen in hoc *ne gaudete*, quia spiritus vobis subjiciuntur:
20 σῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
gaudete autem *magis*, quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis.
(ξ) χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
In ipsa hora exultavit spiritu *Jesus*, & dixit; Con-
21 (ο) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομο-
fiteor tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quòd abscondisti hæc à
λογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ

ρις
α
ριζ
ι

ριϑ
γ
ρκ
ς

ΛΕ΄
ρκα
β

ρια
ε

sapientibus & prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Etiam Pater, quoniã *sic fuit*
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο
beneplacitum ante te. *Et conversus ad discipulos, dixit*; Omnia tradita sunt mihi
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε, Πάντα (π) παρεδόθη μοι
à Patre meo: & nemo scit quis sit Filius, *si non* Pater: & quis est
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν
Pater, *si non* Filius, & cui voluerit Filius revelare. Et conversus
ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν (ϱ) βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς
ad discipulos, *privatim* dixit; Beati oculi *qui vident*
πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ᾽ ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
tes quæ videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges volue-
τες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέ-
runt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non au-
λησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤ-
dierunt. Et ecce legisperitus quidam surrexit, tentans illum, & di-
κουσαν. Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέ-
cens; Magister, quid *faciens* vitam æternam possidebo? Ille *autem*
γων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ
dixit ad eum; In lege quid scriptum est? quomodò legis?
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

MS. A. (λ) Ὁ ὑμῶν ἀκούων, (μ) μετὰ χαρᾶς οἱ ἑβδομήκοντα, (ν) ἀδικήσει. (ξ) χαίρετε δὲ ὅτι (ο) Ἐν ταύτῃ (π) μοι παρεδόθη (ϱ) βούλεται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܢܬܝ ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܬܪܝܡܬܝ ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܬܡܟܟܝܢ܀
16 ܡܢ ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܠܝ ܫܡܥ ܘܡܢ ܕܛܠܡ ܠܟܘܢ ܠܝ ܛܠܡ ܘܡܢ ܕܠܝ ܛܠܡ ܛܠܡ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܀
17 ܘܗܦܟܘ ܫܒܥܝܢ ܗܢܘܢ ܕܫܕܪ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܢ ܒܫܡܟ܀
18 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܠܗ ܠܣܛܢܐ ܕܐܝܟ ܒܪܩܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܦܠ܀
19 ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܬܕܝܫܘܢ ܚܘܘܬܐ ܘܥܩܪܒܐ ܘܠܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܒܥܠܕܒܒܐ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܗܪܟܘܢ܀
20 ܒܪܡ ܒܗܕܐ ܠܐ ܬܚܕܘܢ ܕܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܫܡܗܝܟܘܢ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܡܝܐ܀
21 ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܪܘܙ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܡܢ ܣܟܘܠܬܢܐ ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ܀
22 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢܘ ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ ܘܡܢܘ ܐܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ܀
23 ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪ ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܐ ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
24 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܢܒܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܠܟܐ ܐܣܬܘܚܘ ܠܡܚܙܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ܀
* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ * ܕܫܬ * ܕܨܘܡܐ * ܟܗ *
25 ܘܗܐ ܣܦܪܐ ܚܕ ܩܡ ܕܢܢܣܝܘܗܝ ܘܐܡܪ ܡܠܦܢܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀
26 ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܒܢܡܘܣܐ ܐܝܟܢܐ ܟܬܝܒ ܐܝܟܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ܀

Et tu, Capharnahum, quæ ad cœlum usque exaltata es, ad inferos usque depriméris. Qui vos audit, me audit: & qui vos opprimit, me opprimit: & qui me opprimit, opprimit eum qui misit me. Porrò reversi sunt septuaginta illi quos miserat, cum gaudio magno, & dicunt ei; Domine noster, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. Ipse verò dixit eis, Conspicabar Satanam instar fulguris cadentem è cœlo. Ecce do vobis potestatem calcandi serpentes, & scorpiones, & omnem vim inimici: & nihil vos lædet. Verùm in hoc ne gaudeatis, quòd dæmonia subjiciantur vobis: sed gaudete quòd nomina vestra scripta sint in cœlis. Eâ ipsâ horâ exultavit Jesus Spiritu sanctitatis, & ait; Confiteor tibi, Pater mi, Domine cœli & terræ, quòd hæc absconderis à sapientibus, & intelligentibus, & revelaveris ea infantibus: etiam, Pater mi, quia talis fuit voluntas coram te. Et conversus ad discipulos suos, dixit eis; Omnia tradita sunt mihi à Patre meo: & nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; & quis sit Pater, nisi Filius, & si cui voluerit Filius revelare. Item conversus ad discipulos suos seorsim, dixit; Felices oculi qui vident quod vos videtis. Etenim dico vobis, multos prophetas & reges voluisse videre quod videtis, neque vidisse: & audire quod auditis, nec audisse.

Ad vesperas dominicæ sextæ Jejunii. 31.

Ecce autem Scriba quidam surrexit ut tentaret eum, & ait; Doctor, quid faciam, ut hæreditate possideam vitam æternam? Ipse verò Jesus dixit ei; In Lege quomodo scriptum est, quomodo legis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وتواي كفرناحوم • كه تا اسمان بلند شدي • تا دوزخ † فرو روي • * هر كه از شما بشنود •
16 ازمن شنيده باشد • و هر كه شما را ظلم كند • مرا ظلم كرده باشد • و هر مرا ظلم كند •
17 بر فرستانندة من ظلم كرده باشد • * باز آمدند ان هفتاد و دو بشادماني بزرك • وبدو كفتند
18 خداوند ما • ابليسان بنام تو مطيع ما مي باشند • * عيسي بديشان كفت ابليس را ديدم همچون
19 برق از اسمان فرو افتاد • * اينك شمارا فرمان مي دهم • كه بر ماران • وكژدمان • وديكر حشرات †
20 زيانكار و دشمن • پاي بنهيد • وبساويد • كه شمارا كزند † نكنند • * اكنون بدين شاد † مباشيد •
كه ديوان مطيع فرمان شما باشند • الا شاد † شويد • كه نامهاء شما در اسمان نبشته شدند •
21 * دران ساعت بروح القدس عيسي مناجات كرد • وكفت • اعتراف ميكنم مر
ترا اي پدرم • خداوند اسمان • و زمين • كه اينهارا از حكيمان و خردمندان • پوشيده
داشتي • وبراي بچكان • و كودكان آشكارا كردي اري پدرم ارادت † پيش
22 تو چنين بود • * اشارت بسوء شاكردان † كرد • وكفت هر چيزي † از پدرم بمن سپارده شد •
وكسي نداند • پسر كيست مكر پدر • ونه پدر مكر پسر • وبراي هر كه خواهد پسر اشكارا كند •

Et tu O Caphar-nahum, quæ ad cœlum elata es, usque ad infernum pessum ibis. Quicunque vos audierit, me audivit; & qui vos injuriâ affecerit, me injuriâ affecerit, & quisquis me injuriâ affecerit, in eum qui misit me injuriam fecit. Reversi sunt autem illi septuaginta & duo, idq; cum lætitia magna, & ei dixerunt; Domine noster, diaboli in nomine tuo nobis obsequuntur. Jesus illis dixit; Diabolum vidi, instar fulguris de cœlo cidentem. Ecce vobis authoritatem do, ut serpentibus, & scorpiis, & aliis animalculis nocivis & infensis, pedes imponatis, & contereris, ne vobis lædant. In hoc autem ne lætemini, quòd dæmones imperio vestro pareant: sed læti estote, quòd nomina vestra in cœlo scripta sint. In illa hora cum Spiritu sancto Jesus collocutus est, ac dixit; Confiteor tibi, O pater mi, Domine cœli ac terræ, quòd hæc à sapientibus & prudentibus abscondisti, et infantibus et puerulis declarâsti: etiam, Pater mi, voluntas apud te ita fuit. Et annuens discipulis dixit; Omnis res à Patre meo mihi tradita est: & nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; nec quis sit Pater, nisi Filius: cuicunque autem vult Filius, revelat.

Versio VULGATA LATINA.

15 Et tu Capharnaum usque ad cœlum exaltata, usque ad infernum demergêris. Qui
16 vos audit, me audit : & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, sper-
17 nit eum, qui misit me. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicen-
18 tes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis; Vi-
19 debam satanam sicut fulgur de cœlo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem cal-
candi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici : & nihil
20 vobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subjiciun-
21 tur : gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis. In ipsa hora ex-
ultavit Spiritu sancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli & terræ, quòd
absconditi hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Etiam, Pa-
ter : quoniam sic placuit ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et 22
nemo scit qui s sit Filius, nisi Pater ; & quis sit Pater, nisi Filius, & cui voluerit
Filius revelare. Et conversus ad discipulos suos, dixit ; Beati oculi, qui vident 23
quæ vos videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges voluerunt vi- 24
dere quæ vos videtis, & non viderunt : & audire quæ auditis, & non audierunt.
Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum, & dicens ; Magister, quid fa- 25
ciendo vitam æternam possidebo ? At ille dixit ad eum ; In lege quid scriptum est? 26
quomodo legis ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وأنت أيضا يا كفرناحوم الذي ارتفعت إلى السماء سوف تهبط إلى الجحيم * من سمع منكم
16 فقد سمع مني ومن جحدكم فقد جحدني * ومن جحدني فقد جحد الذي أرسلني * فرجع إليه
17 السبعون بفرح قائلين يا رب والشياطين أيضا تخضع لنا باسمك * فقال لهم قد رأيت الشيطان
18 قد سقط من السماء مثل البرق *   * الفصل التاسع والثلثون *
19 * وهانذا قد أعطيتكم سلطانا لتدوسوا الحيات والعقارب وكل قوة العدو ولا يضركم شي
20 * لكن لا تفرحوا بهذا أن الأرواح تخضع لكم لكن افرحوا لأن أسماكم مكتوبة في السموات *
21 * وفي تلك الساعة تهلل يسوع بالروح * وقال أعترف لك يا أبه رب السماء والأرض * لأنك أخفيت
هذه عن الحكماء والفهماء وأظهرتها للأطفال * نعم يا أبه إن هذه المسرة كانت أمامك * ثم
22 التفت إلى تلاميذه وقال * كل شي قد دفع إلي من أبي * فليس أحد يعرف من هو الابن إلا
23 الأب ولا من هو الأب إلا الابن * ولمن يشاء الابن أن يظهر له * ثم عاد إلى تلاميذه خاصة وقال
24 طوبى للعيون التي ترى ما رأيتم * أقول لكم أن أنبياء كثيرين وملوكا اشتهوا أن ينظروا ما
نظرتم فلم ينظروا وأن يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا *   * الفصل الأربعون *
25 * وإذا بناموسي قام ليجربه فقال يا معلم ماذا أصنع لأرث حياة الأبد * فقال ما هو
26 مكتوب في الشريعة وكيف تقرأ *

Et tu etiam, ô Capharnahum, quæ te exaltâsti usque ad cœlum, cades in infer- 15
num. Qui audit vos, audit me : & qui 16
negat vos, me negat : & qui negat me, negat illum qui misit me. Et reversi sunt 17
ad eum septuaginta cum gaudio, dicentes; Domine, dæmonia quoque subjiciuntur nobis in nomine tuo. Ait illis, Jam 18
vidi dæmonium cecidisse de cœlo sicut fulgur.

Sectio trigesima nona.

Et ecce ego dedi vobis potestatem calcan- 19
di serpentes & scorpiones, & omnem virtutem inimici : & non nocebit vobis quicquam. Veruntamen ne gaudeatis in 20
hoc quòd spiritus subjiciuntur vobis, sed gaudete quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis. Et in illa hora jubilavit Jesus 21
spiritu, & dixit; Confiteor tibi, Pater mi, Domine cœli & terræ, quòd absconderis hæc à sapientibus & prudentibus, & revelaveris ea parvulis. Benè, Pater mi, hoc enim est beneplacitum coram te. Deindè conversus est ad discipulos suos, &
ait ; Omnis res jam tradita est mihi à 22
Patre meo: nam nemo scit quis sit Filius, nisi Pater: neque quis sit Pater nisi Filius : & cui vult Filius revelare. Tum 23
vertit se ad discipulos suos peculiariter, & dixit; Beati oculi qui vident ea quæ vidistis. Dico vobis, quòd prophetæ mul- 24
ti & reges desideraverunt videre quæ vidistis, & non viderunt: & audire quæ audistis, & non audierunt.

Sectio quadragesima.

Et ecce quidam legis peritus surrexit ad 25
tentandum eum, & dixit; Magister, quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ? Ait, 26
Quid est scriptum in lege ? & quomodo legis ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአንቲኒ፡ ቀፍረናሆም ፡ መሰልኪኑ ፡ እስከ፡ ሰማይ፡ ትትሌዓሊ፡ እስከ፡ ሲኦል፡ ትወር
16 ዲ፡። ዘኪያክሙ፡ሰምዐ፡ኪያየ፡ሰምዐ፡፡ወዘሌክሙ፡አበየ፡ሊተ፡አበየ፡ወዘሊተ፡አ
17 በየ፡ለአበየ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡ወዘኪያየ፡ሰምዐ፡ሰምዖ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡። ወተመይጡ፡እልክ
ቱ፡ ሰብዓ፡እንዘ፡ይትፌሥሑ፡ ወይብሉ፡ እግዚኦ፡ አጋንንትኒ፡ይትኤዘዙ፡ ለነ፡ በስም
18 ከ፡። ወይቤሎሙ፡ ርኢክዎ፡ ለሰይጣን፡ ከመ፡ መብረቅ ፡ ወድቀ ፡ እምሰማይ፡።
19 ናሁ፡ ወሀብኩክሙ፡ሰልጣነ፡ትኪዱ፡ ደበ፡ ዓቃርብት፡ ወሳዕለ፡ አራዊት፡ ምድር ፡ ወዲ
20 በ፡ኵሉ፡ኀይለ፡ጸላኢ፡ወአልቦ፡ ዘይነክየክሙ፡። ወባሕቱ፡ በዝሰ፡ኢትትፌሥሑ፡
እስመ፡አጋንንት፡ይገንዩ፡ለክሙ፡ ተፈሥሑ፡ ባሕቱ፡ እስተጽሕፈ፡ አስማቲክሙ፡ በሰማ
21 ያት፡። ወበይእቲ፡ ሰዓት፡ ተፈሥሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወይቤ፡
አአምነከ፡ አባ፡ እግዚአ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ዘኀባእከ፡ ለዝንቱ፡ እምጠቢባን፡ ወለባ
ውያን፡ወከሠትከ፡ለሕፃናት፡እወ፡አባ፡እስመ፡ከማሁ፡ኮነ፡ሠምረትከ፡በቅድሜከ፡።
22 ኵሉ፡ ተውህበ፡ ሊተ፡ እምኀበ፡ አቡየ፡ ወአልቦ፡ ዘያአምሮ፡ለወልድ፡ዘእንበለ፡አብ፡
ወመኑ፡ ውእቱ፡ አብ፡ አልቦ ፡ ዘያአምሮ ፡ ለአብ ፡ ዘእንበለ ፡ ወልድ፡ ወለዘ፡ ፈቀደ፡
23 ወልድ፡ ይክሥት ፡ ሎቱ፡። ወተመይጦ ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርድእቲሁ ፡ እንተ ፡ ባሕ
24 ቲቶሙ፡ብፁዓት፡አዕይንት፡እለ፡ይሬእያ፡ዘትሬእዩ፡አንትሙ፡። እብለክሙ፡ከመ፡
ብዙኃን፡ ነቢያት ፡ ወነገሥት ፡ ፈቀዱ፡ ይርአዩ ፡ ዘትሬእዩ ፡ አንትሙ ፡ ወኢርእዩ፡ ወ
ይሰምዑ ፡ ዘትሰምዑ ፡ አንትሙ ፡ ወኢሰምዑ፡።
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተሰአሎ ፡ ጸሐፊ ፡ ሃገር፡።
25 ወእምዝ፡ ተንሥአ፡ ላሐዱ፡ ጸሐፊ፡ሀገር፡ ያመክሮ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡ ምንተ፡ ገቢርየ፡
26 ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ እወርስ፡። ወይቤሎ ፡ ውስተ ፡ ኦሪትከ ፡ ምንት፡ ጽሑፍ፡
ወእፎ ፡ ታነብብ፡።

Et tu Capernaum, existimâstine usque *ad* cœlum exaltari ? usque *ad* infernum 15
descendes. Qui vos audivit, me audivit; & qui vos sprevit, me sprevit ; & qui 16
me sprevit, sprevit eum qui misit me : & qui me audivit, audivit eum qui misit
me. Et reversi sunt illi septuaginta, gaudentes, & dicentes ; Domine, dæmones 17
etiam subjiciuntur nobis in nomine tuo. Et dixit iis, Vidi Satanam, ut fulgur, è 18
cœlo cadentem. Et ecce dedi vobis potestatem, ut calcetis super scorpiones, 19
& super serpentes, & super omnem vim inimici : & nihil est quod nocebit vo-
bis. Veruntamen in hoc ne gaudeatis, quia dæmones subjiciuntur vobis : gaude- 20
te autem quia scripta sunt nomina vestra in cœlis. Et in hac hora gavisus est 21
Dominus Jesus in Spiritu sancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli &
terræ, quòd absconditi hoc à sapientibus, & prudentibus, & revelâsti illud par-
vulis : etiam Pater, quia ita fuit voluntas tua in conspectu tuo. Universa 22
data sunt mihi à Patre meo : & nemo est qui noscit Filium, nisi Pater ; & quis sit
Pater, nemo est qui noscit [Patrem] nisi Filius, & cuicunque voluerit Filius reve-
lare ei. Et conversus fuit, & dixit discipulis suis seorsum; Beati oculi qui vi- 23
dent, quæ videtis vos. Dico vobis, quòd multi prophetæ & reges desidera- 24
verunt videre quæ videtis vos, & non viderunt : & audire quæ auditis vos, &
non audierunt.

De eo quòd interrogat eum scriba civitatis.

Et tunc surrexit quidam scriba civitatis tentare eum, & dicebat ei ; Magister, 25
quid faciens vitam æternam possidebo ? Et dixit ei, In lege tua quid scriptum 26
est, & quomodo legis ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وباز روی خود سوی شاگردان خود تنها نهاد * و گفت خنك چشمهایی * که
24 دید انچ شما دیدید * اکنون بشما می گویم * که بسیار پیغمبران و بزرگان *
وملکان * خواستند که بینند انچ شما دیدید * وندیدند * وبشنوند * انچ شما شنیدید *
ونشنیدند   پنجاه هشت   پرسیدن معتزلی از برای زندگانی جاوید
25 * وقتی نویسنده * از برای آزمایش * از عیسی† سوال کرد که ای معلم چکنم
26 که زندگانی جاوید مرا باشد * * عیسی بدو گفت * در ناموس چگونه نبشته شده است
و چگونه خواندی *

Et rursus vultum suum in discipu- 23
los suos seorsum defixit, & dixit ; Beati oculi qui vident, id quod vos videtis. Jam vobis dico, quòd mul- 24
ti prophetæ, & magnates, & reges, desiderârunt ut viderent id quod vos videtis, & non viderunt: & audirent id quod vos auditis, & non audiverunt.

LVIII. Quæstio Pharisæi de vitâ æternâ.

Tunc Scriba quidam *tentandi gra-* 25
tiâ à Jesu sciscitatus est, inqui*ens ; O præceptor, quid faciam ut vita æterna mihi sit ? Jesus et di-* 26
xit ; In lege quomodo scriptum est ? & quomodo legis ?

Ille autē respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex
27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
tota anima tua, & ex tota fortitudine tua, & ex omni cogitatione tua: & proxi-
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησί-
mū tuum sicut teipsum. Dixit autem illi; Rectè respondisti: hoc fac, & vives.
28 ον σου (σ) ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus?
29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ρκβ
Suscipiens autem Jesus, dixit; Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Je-
30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱε- Λϛ
richo, & latronibus incidit: Qui etiam exeuntes eum, & plagas imponentes abierunt,
ριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον,
relinquentes semivivum existentem. Secundùm sortem autem sacerdos quidam descendit in
31 ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
via illa: & videns illum, præterivit. Similiter autē & Levita, factus secundùm
32 τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ
locum, veniens & videns, pertransiit. Samaritanus autem quidā iter faciens, venit secus
33 τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ (τ) ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ'
eum, & videns eū, visceribus commotus est. Et accedens alligavit vulnera ejus, in-
34 αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπι-
fundēs oleum & vinū: ascendere faciens autē illū in proprium jumentum, duxit illum in diver-
χέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς παν-

sorium, & curam egit ejus. Et in crastinū exiens, ejiciens duos denarios dedit
δοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ (υ) ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε
tabernario, & ait illi; Curam habe illius, & quodcunque adinsumpseris, ego in
τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν
redire me, reddam tibi. Quis igitur horum trium videtur tibi proxi-
τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν (φ) δοκεῖ σοι πλησί-
mus fuisse incidentis in latrones? Ille autē dixit; Faciens misericordiam
ον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος
cum illo. Ait ergò illi Jesus; Vade, & tu fac similiter. Factum est autem
ΛΖ μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. Ἐγένετο δὲ
in ire eos, & ipse intravit in vicum quendam: mulier autē quadā nomine
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι
Martha, excepit illum in domū suam. Et huic erat soror vocata Ma-
Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μα-
ria, quæ etiam sedens secus pedes Jesu, audiebat verbum illius.
ρία, ἣ καὶ (χ) παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ
Martha distrahebatur circa multum ministerium: stans autem ait; Domine, non curæ est tibi quòd
Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι
soror mea solam me reliquit ministrare? dic ergò illi ut mihi simul suscipiat.
ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
Respondens autem dixit illi Jesus; Martha, Martha, solicita es, & turbaris circa multa.
Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά.

MS. A. (σ) ὡς ἑαυτόν. (τ) ἰδὼν αὐτὸν, (υ) ἐπὶ τὴν αὔριον (φ) πλησίον δοκεῖ σοι (χ) παρακαθεσθεῖσα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
32
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]

Et respondit & dixit ei; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota mente tua: & proximum tuum sicut teipsum. Dixit ei Jesus, Rectè dixisti: hoc age, & vives. Ille autem quum vellet justificare semetipsum, dixit ei; Ecquis est proximus meus? Subdit ei Jesus, Vir quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho; & irruerunt in eum latrones, & expoliârunt eum, vulnerâruntque; & missum eum fecerunt quum vix subsisteret in eo anima: atque abiére. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet per illam viam; & vidit eum, ac præteriit. Similiter & Levita veniens accessit ad illum locum; & vidit eum, ac præteriit. Quidam autem Samaritanus, quum iter faceret, venit quò loci erat; viditque eum, & misertus est ejus. Accessit itaque, & obligavit vulnera ejus; infuditque in ea vinum & oleum: & imposuit eum asino suo, & adduxit in diversorium, & ejus curam egit. Manè autem diei proferens duos denarios, dedit hospiti; & dixit ei, Curam illius age: & siquid suprà impenderis, quum revertar, ego reddam tibi. Quis igitur horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in manus latronum? Ille verò dixit, Is qui misertus est ejus. Subdit ei Jesus; Abi, & tu fac similiter.

Lectio in commemorationem mulierum sanctarum. 36.

Et factum est quum ipsi iter facerent ut introierit in vicum quendam, & mulier Martha nomine exceperit eum domi suæ. Erat autem ei soror nomine Maria, quæ veniens consedit ad pedes Domini nostri, & audiebat sermones ejus. Martha autem anxia erat in multo ministerio: & veniens dixit ei; Dñe mi, non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ei opem mihi ferat. Respondit Jesus, & dixit ei; Martha, Martha, solicita es & inquieta circa plurima.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * نويسنك بدو جواب داد وكفت • خداوند وخداي ترا دوست دار • از همه دل خود و از همه
جان خود • واز همه قوت خود • و از همه انديشهٔ خود • و يار خودرا همچو † جان خود دوست
28 دار • * عيسي بدو كفت راست كفتي اين را بكن • زنك شدي • * او چون مي خواست كه
29
30 نفس خودرا بلاباند • بعيسي كفت كيست يار من • * عيسي بدو كفت كه مردي از
اورسليم تا اريحو فرود آمد • حراميان بروي افتادند • و اورا برهنه كردند • و زدند • وبحال
31 مرك انداختند • چنانك اندكي جان † درو مانده بود ورفتند • * يك كوهين دران راه مي
32 كذشت • اورا ديد رها كرد • و رفت • * و اينچنين ليوي ‡ نيز بدو رسيد وكذشت • * بعد از
33
34 ايشان يكي از سامريان انجا رسيد • اورا افتاده ديد • برو رحمت كرد • * و پيش او آمد • و زخمهاء
اورا بست • وشراب • و روغن • بر زخمش نهاد • و بر خر خود نشاند • ودر كاروانسرايش در آورد •
35 غمخواركي او كرد • * صباح دوم روز • دو دينار بدر آورد • و بكاروانسرادار داد • وكفت
36 انچ اورا در بايست باشد بدو ده • و اكر چيزي افزونتر † بايد من بتو بدهم • * اكنون
ازين سه † كس كه نام برديم • كدامين صواب كرده باشد • بدين مرد حرامي زده •

Scriba ei responsum dedit ac dixit; Dominum ac Deum tuum diligas ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & ex tota cogitatione tua: & proximum tuum veluti teipsum charum habeas. Jesus ei dixit; Rectum dixisti: hoc fac, & vives. Ille, cùm vellet [illegible] prædicare, Jesu dixit; Quis est proximus meus? Jesus ei dixit; Vir quidam ab Hierosolyma in Hiericho descendit, in quem latrones inciderunt, & nudatum cæsumque in [illegible] tum mortis adegerunt, adeò ut paum animæ in eo remaneret, & abierunt. Sacerdos quidam per illam viam præteriit, eumque visum omisit, & abiit. Et similiter Levita etiam ad eum accessit, & præteriit. Post eos quidam ex Samaritanis illac per veniens eum jacentem vidit, & ejus misertus est. Et ad eum accessit, & vinum vulnera ejus obligavit, & vinum indidit: & oleum vulneri ejus indidit: & asino suo impositum in diversorium suum adduxit, & ejus curam egit. Manè secundi diei duos denarios deprompsit, & pandochei dedit, & dixit; Id quod opus ei fuerit, illi dato, & si quid amplius requisitum erit, tibi dabo. Jam ex his tribus hominibus quos nominavimus, quis rectum fecit ei homini à latronibus percusso.

Versio VULGATA LATINA.

Ille respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
27 anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sic-
28 ut teipsum. Dixitq; illi; Rectè respondisti: hoc fac, & vives. Ille autem volens justi-
29 ficare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus? Suscipiens autem Jesus,
30 dixit; Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones, qui
etiam despoliaverunt eum: & plagis impositis abierunt, semivivo relicto. Accidit
31 autem ut sacerdos quidam descenderet eâdem viâ: & viso illo præterivit. Similiter
32 & Levita, cùm esset secus locum, & videret eum, pertransiit: Samaritanus autem qui-
33 dam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, misericordiâ motus est. Et appro-
34 pians alligavit vulnera ejus, infundens oleum, & vinum: & imponens illum in jumen-
tũ suũ, duxit in stabulũ, & curã ejus egit. Et alterâ die protulit duos denarios, & de- 35
dit stabulario, & ait; Curã illius habe: & quodcunq; supererogaveris, ego cùm redie-
ro reddã tibi. Quis horũ triũ videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latro- 36
nes? At ille dixit; Qui fecit misericordiã in illũ. Et ait illi Jesus; Vade, & tu fac si- 37
militer. Factũ est autẽ, dum irẽt, & ipse intravit in quoddã castellũ: & mulier quæ- 38
dã Martha nomine, excepit illũ in domũ suã: Et huic erat soror nomine Maria, quæ 39
etiã sedẽs secus pedes Dñi, audiebat verbũ illius. Martha autẽ satagebat circa frequẽs 40
ministerium: quæ stetit, & ait; Domine, non est tibi curæ, quòd soror mea reli-
quit me solam ministrare? dic ergò illi, ut me adjuvet. Et respondens dixit illi 41
Dominus; Martha, Martha, solicita es, & turbaris erga plurima.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 فاجابه قايلا تحب الرب الهك من كل قلبك ومن كل نفسك ومن كل قوتك ومن كل نيتك *
28 وقريبك مثل نفسك * فقال له يسوع بالصواب اجبت افعل هذا فتحيا * فاراد ان يزكي
29 نفسه فقال ليسوع ومن هو قريبي * فاجابه يسوع قايلا رجل كان نازلا من يروسليم الى اريحا
30 فوقع بين اللصوص * فسلبوه وجرحوه ومضوا وتركوه قريب الموت * واتفق ان كاهنا كان نازلا
31 في تلك الطريق فابصره وجاز * وكذلك لاوي جاء الى المكان وابصره وجاز * وان سامريا جاز به
32 33 فلما راه تحنن عليه * ودنا منه وضمد جراحه وصب عليها زيتا وخمرا * وحمله على دابته
34 وجاء به الى الفندق وعني بامره * وفي الغد اخرج دينارين اعطاهما لصاحب الفندق وقال له
35 اهتم به كلمين * فان انفقت عليه اكثر مهما دفعت لك عند عودي * فمن من الثلثة
36 تظن انه قد صار قريبا للذي وقع بين اللصوص * فقال له الذي صنع معه رحمة * فقال
37 له يسوع اذهب انت وافعل هكذا * الفصل الحادي والاربعون *
38 وفيما هم يسيرون دخل قرية فقبلته امراة في بيتها اسمها مرتا * وكانت لها اخت تدعى
39 مريم جالسة عند قدمي الرب تسمع كلامه * ومرتا كانت تهتم بخدمة كثيرة * فقامت وقالت
40 يا رب اما يعنيك امري * ان اختي تركتني اخدم وحدي فقل لها تعينني * اجابها يسوع
41 قايلا مرتا مرتا انك تهتمين مهتمة في امور كثيرة *

Respondit ei, dicens; Diliges Dominum 27
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua, & ex tota virtute tua, & ex
tota mente tua: & proximum tuum sicut
te ipsum. Et dixit illi Jesus; Rectè re- 28
spondisti: fac hoc, & vives. Voluit autem 29
justificare seipsum, & dixit ad Jesum;
Et quis est proximus meus? Respondit ei 30
Jesus, dicens; Homo quidam erat descen-
dens ab Jerusalem in Jericho, & incidit
inter latrones, & despoliaverunt eum, &
vulneraverunt eum, & abierunt, & re-
liquerunt illum propinquum morti. Et 31
accidit ut sacerdos, qui descendebat per
illam viam, vidisset illũ, & præterîisset.
Et similiter Levita quidam venit in lo- 32
cum, & vidit illum, & pertransiit. Et ve- 33
rò Samaritanus quidam transiit secus il-
lum, & cùm vidisset eum, misertus est
ipsius. Et accessit ad illum, & alligavit 34
vulnera ejus, & fudit super ea oleum &
vinum: & imposuit eum super jumentum
suum, & duxit illum in diversorium, &
suscepit curam illius. Et postridie protu- 35
lit duos denarios, & dedit eos domino di-
versorii, & ait illi; Curam illius habeto
his duobus: & si expenderis pro eo plus
istis duobus, dabo tibi ad reditum meum.
Quem ergò ex tribus putas factum fuisse 36
proximum illi qui cecidit inter latrones?
Ait illi; Qui fecit in illum misericordi- 37
am. Dixit illi Jesus; Vade tu, et fac
similiter.

Sectio quadragesima prima.

Et dum ipsi ambularent, intravit in quod- 38
dam castellum, et excepit illum mulier in
domum suam, cujus nomen Martha. Et 39
erat ei soror, quæ vocabatur Maria, quæ
sedit secus pedes Domini, auditura ver-
bum ejus. Martha autem erat anxia, 40
ministrans plurimùm. Et stetit, ac dixit;
Domine, nónne gravat te res mea, quòd
soror mea reliquerit me ministrare solã?
Dic igitur illi ut adjuvet me. Respondit 41
ei Jesus dicens; Martha, Martha, tu qui-
dem anxia et solicita es in rebus multis;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ አፍቅሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ ልብከ፡ ወበ
28 ኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊናከ፡ ወአፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ ነፍስ
29 ከ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሠናየ፡ ትቤ፡ ከማሁ፡ ግበር፡ ወተሐዩ፡፡ ወይ
ቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘኮነ፡ ፈቀደ፡ ያፈደፍድ፡ ጽድቀ፡ ወመኑ፡ እሙንቱ፡ ቢጽየ፡፡
በእንተ፡ ዘዘበጥዎ፡ ፈያት፡፡
30 ወተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ይሐውር፡ እምኢየሩሳሌም፡
31 ለኢያሪሖ፡ ወረከብዎ፡ ፈያት፡ ወዘበጥዎ፡ ወሰለብዎ፡ ወኀለፉ፡ ወገደፍዎ፡ በድኖ፡፡ ወ
32 ተደደቀ፡ ለአሐዱ፡ ካህን፡ እንዘ፡ ይወርድ፡ ይእተ፡ ፍኖተ፡ ወርእዮ፡ ወኀለፈ፡፡ ወከማሁ፡
33 ሌዋዊ፡ ረከቦ፡ በውእቱ፡ ከመ፡ ገጽ፡ ወርእዮ፡ ወኀለፈ፡፡ ወረከበ፡ ለአሐዱ፡ ሰማራዊ፡
34 እንዘ፡ የሐውር፡ ይረድ፡ ኪያሃ፡ ፍኖተ፡ ርእዮ፡ ወምሕሮ፡፡ ወቀርበ፡ ኀቤሁ፡ ወሰወጠ፡
ወይነ፡ ወቅብአ፡ ላዕሌሁ፡ ውስተ፡ ቍስሉ፡ ወጸዐኖ፡ ዲበ፡ አድጉ፡ ወወሰዶ፡ ኀበ፡ ዓቃቤ፡
35 ነግድ፡ ከመ፡ ይፈውሶ፡፡ ወበሳኒታ፡ አውፅአ፡ ክልኤተ፡ ዲናረ፡ ወወሀበ፡ ለዓቃቤ፡ ነግ
ድ፡ እንዘ፡ ይብሎ፡ ፈውሶ፡ ሊተ፡ ወአነ፡ እፈድየከ፡ ኵሉ፡ ዘአስተወፃእከ፡ ላዕሌሁ፡ እ
36 ፈድየከ፡ አነ፡ ገቢእየ፡፡ መኑ፡ እንከ፡ እምእሉ፡ ሠለስቱ፡ ዘይከውኖ፡ ቢጾ፡ ለዘ
37 ዘበጥዎ፡ ፈያት፡፡ ወይቤ፡ ዘገብረ፡ ምሕረተ፡ ላዕሌሁ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ሑርኬ፡ አንተኒ፡ ግበር፡ ከማሁ፡፡ በእንተ፡ ማርያ፡ ወማርታ፡፡
38 ወእምዝ፡ ሐዊሮሙ፡ ቦኡ፡ ለአሐቲ፡ ሀገረ፡ ወተቀበለቶ፡ ለአሐቲ፡ ብእሲት፡ በቤታ፡ እንተ፡
39 ስማ፡ ማርታ፡፡ ወስመ፡ እኅታ፡ ማርያ፡ እንተ፡ ነበረት፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእነ፡ ወሰም
40 ዐት፡ ቃሎ፡፡ ወማርታሰ፡ ትሠርሕ፡ በአስተደልዎ፡ ብዙኅ፡ ወቆመት፡ ወትቤሎ፡ እግዚኦ
41 የ፡ ኢያጽህቀከኑ፡ ዘተኀድገኒ፡ እኅትየ፡ ባሕቲትየ፡ ለአስተደሉ፡ በላ፡ ታርድአኒ፡፡ ወአው
ሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ ማርታ፡ ማርታ፡ ትሠርሒ፡ ወብዙኀ፡ ትስተደልዊ፡፡

Et respondit ei, & dixit ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & 27
in tota anima tua, & in tota virtute tua, & in tota cogitatione tua: & dilige pro-
ximum tuum sicut teipsum. Et dixit ei Dñs Jesus; Bene dicis: sic igitur fac, & 28
vives. Et dixit Dño Jesu ille volens magis justificari, Et quinam sunt proximi 29
mei?

De eo quem latrones vulnerârunt.

Et respondit ei Dominus Jesus, & dixit ei; Quidam homo ibat ab Hierusalem ad 30
Hiericho, & invenerunt eum latrones, & vulnerârunt eum & despoliaverunt eũ,
& abierunt; & reliquerunt ei corpus suum. Et accidit, quidam sacerdos dum de- 31
scenderet per istam viam, vidit eum, & præterivit. Et similiter Levitã invenit 32
eum in eodemmet habitu, & vidit eum, & præteriit. Et contigit, quidam Sama- 33
ritanus iter faciens, descendit *per* eandem viam: viditque eum, & misertus est
ejus: Et accessit ad eum, & infudit vinum & oleum super eum in vulnera ejus, & 34
imposuit eum super asinũ suum, & duxit eum ad custodem peregrinorũ, ut sanaret
eum. Et alterâ die eduxit duos denarios, & dedit eũ custodi peregrinorũ, dicens 35
ei; Sanato eum mihi, & ego retribuam tibi totum quod erogaveris super eum, re-
tribuã *dico* tibi ego, quum rediero. Quis igitur ex his tribus *est*, qui est proximus 36
ei quem vulnerârunt latrones? Et dixit ei; Qui fecit misericordiã super eum. Et 37
dixit ei Dñs Jesus; Vade igitur, tu etiã fac similiter. *De Maria & Martha.*
Et tunc proficiscentes ingressi sunt *in* quandam civitatẽ, & excepit eum quædam 38
mulier in domum suam, cujus nomen *erat* Martha. Et nomen sororis ejus Maria, 39
quæ sedit ad pedes Domini nostri, & audivit sermonem ipsius. Et Martha labo- 40
rabat, præparando ei multa: & stetit, & dixit ei; Domine mi, nónne est *tibi* curæ,
quòd reliquit me soror mea solam, ut præparem? dic ei ut adjuvet me. Et respon- 41
dit Dominus Jesus, & dixit ei; Martha, Martha, laboras, & multum præparas:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 او كفت انك بروي رحمت كرد * عيسي بدو كفت برو تو نيز اينچنين كن *

بنجاه ونه مهماني كردن مريم ومرتا مسيح را

38 ودر راه كه مي رفتند * امدند در دهي وزني * نامش مرتا * مسيح را در خانه خود قبول كرد *
39 ومرتا را خواهري بود نامش مريم * امد پيش پاي خداوند ما نشست * وسخنهاء اورا مي
40 شنيد * ومرتا در ترتيب اش ومهماني كردن مشغول بود * ورنجت مي كشيد امد بعيسي
كفت * اي خداوندم * غم من نمي خوري * كه خواهرم در بندكي مرا تنها رها كرد *
41 بدو بكو كه بمن ياري دهد * عيسي بدو جواب داد * وكفت مرتا مرتا * در همه چيزي
اراسته * وبر بسيار زنان شرف داري *

Ille dixit; Is qui misericordiã in 37
eum usus est. Jesus ei dixit; Abi,
tu etiam similiter fac.

LIX. Convivium faciunt Maria & Martha Christo.

Et in via quâ iverunt, venerunt in 38
pagum quendam; ubi mulier, cui
nomen Martha, Christum in domum
suam excepit. Et Marthæ soror erat 39
nomine Maria, quæ accedens ad pe-
des Domini nostri sedit, ac sermo-
nes ejus audiebat. Martha autem 40
in apparatu cibi et convivio facien-
do occupata erat, et molestiam fere-
bat: veniens itaque ad Jesum di-
xit; O Domine mi, curam mei non
habes, quòd soror mea in ministerio
me solam reliquit? Dic ei ut mihi
opẽ ferat. Jesus ei responsum dedit, 41
& dixit; Martha, Martha, in omnib⁹
rebus exornata es, et super pluri-
mas mulieres præcellentiam habes.

Unius verò est usus. Maria autem bonam partem elegit, quæ non auferetur
42 Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
ab ea.
ἀπ' αὐτῆς.

CAP. XI. ια'.

Et factum est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam
1 (α)Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις ΛΗ' ρκγ ς
discipulorum ejus ad eum; Domine, doce nos orare, sicut & Joannes
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης
docuit discipulos suos. Ait autem illis; Cùm oratis, dicite; Pater
2 ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν (β) προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ
noster qui in cælis, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω
voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da
3 τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ (γ) ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου
nobis juxta diem. Et dimitte nobis peccata nostra: & enim ipsi dimittimus
4 ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ (δ) ἀφίεμεν
omni debenti nobis: & ne inducas nos in tentationem: sed libera nos à
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
malo. Et ait ad illos; Quis ex vobis habebit amicum, & ibit ad
5 τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς ρκδ ι

illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice, commoda mihi tres panes:
αὐτὸν μεσονυκτίου, (ε) καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους·
amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod apponam ei.
6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ.
Et ille deintùs respondens, dicat; Ne mihi molestias exhibe: jam ostium clausum est, &
7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
pueri mei mecum in cubili sunt: non possum surgens dare tibi. Dico vobis; Si & non
8 μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, Εἰ καὶ οὐ ΛΗ' ρκγ ς
dederit ei surgens, propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus surgens
δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι (ζ) αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς
dabit illi quotquot habet opus. Et ego vobis dico; Petite, & dabitur vobis: quærite,
9 δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ρκε ς
& invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim petens accipit, & quærens
10 καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
invenit, & pulsanti aperietur. Quem autem vestrûm patrem petet filius panem,
11 εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι (η) ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ (θ) ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον,
non lapidem dabit illi? si & piscem, non pro pisce serpentem dabit illi? Aut
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; (ι) εἰ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ
& si petierit ovum, non dabit illi scorpionem?
12 καὶ (κ) ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

MS. A. Κεφ. ια'. (α) Ἐγένετο δὲ (β) προσεύχεσθε, (γ) ἐπὶ γῆς. (δ) ἀφίομεν (ε) ἐρεῖ αὐτῷ, (ζ) αὐτὸν φίλον, (η) ἀνοιχθήσεται. (θ) ἐξ ὑμῶν (ι) ἢ καὶ (κ) ἂν αἰτήσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 * ܚܕܐ ܗܝ ܕܝܢ ܕܡܬܒܥܝܐ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܢܬܐ ܛܒܬܐ ܓܒܬ ܠܗ. ܗܝ ܕܠܐ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *
1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܨܠܐ ܒܕܘܟܬܐ ܚܕܐ. ܟܕ ܫܠܡ ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ. ܐܠܦܝܢ
2 ܠܡܨܠܝܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܝܘܚܢܢ ܐܠܦ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܬܝ
ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܪܝܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. ܬܐܬܐ
3 ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ. * ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
4 ܝܘܡܢܐ. * ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܘܒܝܢ. ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܒܩܝܢ ܠܟܠ ܕܚܝܒܝܢ ܠܢ. ܘܠܐ ܬܥܠܢ
5 ܠܢܣܝܘܢܐ. ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܚܡܐ.
ܘܢܐܙܠ ܠܘܬܗ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܪܚܡܝ. ܐܫܐܠܝܢܝ ܬܠܬ ܓܪܝܨܢ.
6 * ܡܛܠ ܕܪܚܡܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܠܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܣܝܡ ܠܗ. * ܘܗܘ ܪܚܡܗ
7 ܡܢ ܠܓܘ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܪܢܢܝ. ܕܗܐ ܬܪܥܐ ܐܚܝܕ ܗܘ. ܘܒܢܝ ܥܡܝ ܒܥܪܣܐ. ܠܐ
8 ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܩܘܡ ܘܐܬܠ ܠܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܡܛܠ ܪܚܡܘܬܐ ܠܐ ܢܬܠ ܠܗ.
9 ܡܛܠ ܚܨܝܦܘܬܗ ܢܩܘܡ ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܕܡ ܕܡܬܒܥܐ ܠܗ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܫܐܠܘ
10 ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܥܘ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ.
11 ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܕܢܩܫ ܡܬܦܬܚ ܠܗ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܐܒܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ
ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ ܡܘܫܛ ܠܗ. ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܚܘܝܐ ܚܠܦ ܢܘܢܐ
12 ܡܘܫܛ ܠܗ. * ܘܐܢ ܒܝܥܬܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܥܩܪܒܐ ܡܘܫܛ ܠܗ.

At unum est quod requiritur. Maria verò partem bonam elegit sibi, quæ non auferetur ab ea.

Ad vesperas, feriâ tertiâ hebdomadis primæ jejunii. 37.

CAP. XI.

Et factum est, quum ipse oraret quodam in loco, ut absolvit, dixit ei unus è discipulis suis; Domine noster, doce nos orare, sicut & Johannes docuit discipulos suos. Dixit eis Jesus; Quum oratis, sic dicite; Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ut in cœlo, & in terra. Da nobis panem egestatis nostræ quotidié. Et remitte nobis peccata nostra: nam & nos remisimus omnibus qui debent nobis. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à maligno. Et subdidit eis, Quis vestrûm habebit amicum, & proficiscetur ad eum mediâ nocte, & dicet ei; Amice mi, da mihi mutuò tres panes: Quandoquidem amicus venit ad me ab itinere, & non habeo quod apponam ei. Et ille amicus ejus intus respondeat, & dicat ei; Ne mihi molestiam exhibeas: ecce enim ostium clausum est, & filii mei mecum sunt in lecto, non possum surgere ut dem tibi. Dico vobis; Etiamsi propter amicitiam non dederit, at propter importunitatem surget, & dabit quantum ei requiritur. Ego quoque dico vobis; Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Quisquis enim petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur. Quis enim ex vobis pater, si petierit ab eo filius ejus panem, nunquid lapidem porriget ei? &, si piscem rogaverit eum, nunquid pro pisce porriget ei serpentem? Et, si ovum ab eo petierit, nunquid ipse scorpionem ei porriget?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * الا يك چيز ترا در بايست است * اكنون مريم مايهٔ نيك † از براي خود كزيد كه ازو
1 ستك نشود * وبعد ازان * درجايكاهي نمازمي كرد * شاكردان او
بدو كفتند * خداوند مارا بياموز † نماز كنيم * انچنانك يحيي شاكردان خود را اموزانيد
2 شست تعليم نماز كفتن * عيسي بديشان كفت * وقتي كه
نماز كنيد اين كلمه را بكوييد * پدر ما كه بر اسماني * مقدس است نام تو * بيايد ملكوت تو *
3 4 بشود كام تو * انچنانك در آسمان * و زمين داري * * بك روزي † ما بر دوام * هر روز * * وعفو
كردان كناه مارا * انچنانك ما كناهان ديكرانرا كه بر ما كردند عفو كرديم * و مك
مارا در ازمايش * ليكن از شر مارا برهان شست يك
5 مثل آن مرد كه در نيم شب بيايد ونان طلبد * وبديشان كفت كيست
از شما كه دوستي دارد * ودر نيم شب پيش او برود * وبدو بكويد * اي دوست سه نان از
6 تو مي خواهم * * براي انك دوستي مرا از راه رسيك است * وچيزي ندارم كه پيش او بنهم *

Sed una res tibi necessaria est: Maria autem sortem bonam sibi elegit, quæ ab ea ablata non erit.

C A P. XI.

Et posthæc cum in loco quodam oraffet, discipuli ejus ei dixerunt; Domine, nos doce quomodo orationem instituamus, quemadmodum Johannes discipulos suos docuit.

LX. Doctrina orandi.

Jesus illis dixit; quo tempore oratis, hunc sermonem dicite: Pater noster, qui in cælis es, sanctificetur nomen tuum: veniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælum in terræ etiam potiris. Da victum nostrum jugiter quoque die. Et condona peccatum nostrum, quemadmodum nos peccatis aliorum, quæ in nos committunt, ignoscimus. Et ne duces nos in tentationem: sed à malo nos libera.

LXI. Parabola ejus viri, qui mediâ nocte venit & panem petiit.

Et illis dixit; Quis est è vobis qui amicum habeat, & mediâ nocte ad eum proficiscatur, & dicat; O amice, tres panes à te peto. Propterea quòd amicus mihi de via pervenit, & quem quam non habeo quod ei apponam.

Versio VULGATA LATINA.

42 Porrò unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non aufe-
retur ab ea.

CAP. XI.

1 Et factum est: cùm esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus
ex discipulis ejus ad eum; Domine, doce nos orare, sicut docuit & Joan-
2 nes discipulos suos. Et ait illis; Cùm oratis, dicite; Pater, sanctificetur
nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Panem nostrum quotidianum da no-
3 bis hodié. Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem & ipsi dimittimus omni
4 debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem. Et ait ad illos; Quis ve-
5 strûm habebit amicum, & ibit ad illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice,
commoda mihi tres panes, Quoniam amicus meus venit de via ad me, & non 6
habeo quod ponam ante illum, Et ille deintùs respondens dicat; Noli mihi mo- 7
lestus esse, jam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili, non possum
surgere, & dare tibi. Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis; Et si non dabit 8
illi surgens eò quòd amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, &
dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis; Petite, & dabitur vo- 9
bis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, 10
accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis pa- 11
trem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut piscem: numquid pro pisce
serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 والذي يحتاج اليه يسير * فاما مريم فاختارت لها نصيبا صالحا لا ينزع منها .

* الفصل الثاني والاربعون *

1 * وكان فيما هو يصلي في موضع قفر فلما فرغ قال له واحد من تلاميذه يا رب علمنا نصلي
2 كما علم يوحنا تلاميذه * فقال لهم اذا صليتم فقولوا يا ابانا الذي في السموات يتقدس اسمك .
3 تاتي ملكوتك . تكون مشيتك كما في السماء وعلى الارض * خبزنا الآتي اعطنا كل يوم * واغفر لنا
4
5 خطايانا لاننا نغفر لمن لنا عليه . ولا تدخلنا التجارب لكن نجنا من الشرير * ثم قال لهم من
6 منكم له صديق يمضي اليه نصف الليل ويقول له يا صديق اقرضني ثلث خبزات * فان
7 صديقا لي جاءني من طريق وليس لي ما اقدم له * فيجيبه ذاك من داخل قايلا لا تتعبني
8 فقد اغلقت بابي واولادي معي على مرقدي ولا اقدر اقوم فاعطيك * اقول لكم ان لم يقم
9 ويعطه من اجل الصداقة فهو من اجل اللجاجة يقوم ويعطيه ما يحتاج اليه * وانا ايضا اقول
10 لكم سلوا فتعطوا . اطلبوا فتجدوا . اقرعوا فيفتح لكم * لان كل من سال اخذ . ومن طلب
11 وجد . ومن يقرع يفتح له * اي اب منكم يساله ابنه خبزا فيعطيه حجرا . او يساله حوتا افيعطيه
12 بدل الحوت حية * او يساله بيضة افيعطيه عقربا .

Quum id quo opus est, exiguum sit. Et 42
verò Maria elegit sibi partem bonam,
quæ non auferetur ab ea.

Sectio quadragesima secunda.

CAP. XI.

Et factum est dum ipse oraret in loco 1
deserto: cúmque cessasset, dixit illi
unus ex discipulis suis; Domine, doce
nos orare, sicut docuit Johannes discipu-
los suos. Ait illis; Cùm oraveritis, di- 2
cite; O Pater noster, qui es in cœlis,
Sanctificetur nomen tuum. Adveniat re-
gnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in
cœlo, & super terram. Panem nostrum 3
provenientem concede nobis singulis die-
bus. Et dimitte nobis peccata nostra, 4
quoniam nos dimittimus iis qui debent
nobis. Et ne inducas nos in tentationes,
sed libera nos à maligno. Deindè dixit 5
illis; Quis vestrûm habens amicum,
ibit ad illum mediâ nocte; & dicet ei;
Amice, commoda mihi tres panes, Quo- 6
niam amicus quidam meus venit ad me
de via, & non habeo quod apponam illi:
Et ei respondeat ille deintus, dicens; Ne 7
me fatiges, jam enim clausi ostium me-
um, & filii mei sunt mecum super cubili
meo, & non possum surgere & dare tibi.
Dico vobis, Si non surgat & det ei pro- 8
pter amicitiam, ipse propter instantiam
surget, & dabit ei id quo indiget. Et 9
ego etiam dico vobis, Petite, & dona-
bimini: quærite, & invenietis: pul-
sate, & aperietur vobis. Quia omnis 10
qui petit, accipit: & qui quærit, in-
venit: & qui pulsat, aperietur ei.
Quis autem pater ex vobis est, à quo 11
petat filius suus panem, & det illi lapi-
dem? aut petat ab eo piscem, num da-
bit illi pro pisce serpentem? Aut petat 12
ab eo ovum, num dabit illi scorpionem?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወሕደጥ ፡ ይእክል ፡ ወእሙእኮ ፡ እሐተኒ ፡ ወማርያስ ፡ መክፈልተ፡ ሠናየ፡ ኀረየት፡ ለ
ቲ፡ ዘአልቦ ፡ ዘየሃይደ፡፡=

በእንተ ፡ ጸሎት፡፡=

1 ወእምዝ፡ ጸለየ፡ በአሐቲ፡ መካን፡ ወፈጺሞ፡ ጸሎቶ፡ ይቤሎ፡አሐዱ፡ እምአርደ
2 ኢሁ፡ እግዚኦ፡ መሀረነ፡ ጸሎተ፡ ከመ፡ መሀሮሙ፡ ዮሐንስ፡ ለአርደኢሁ፡፡= ወይቤ
ሎሙ፡ ሶበ፡ ትጼልዩ፡ ከመዝ፡ በሉ፡፡አቡነ፡ ዘበ፡ ሰማያት፡ ይትቀደስ፡ ስምከ፡ ትምጻ
3 እ፡ መንግሥትከ፡ ወይኩን፡ ፈቃደከ፡ በከመ፡ በሰማይ፡ ከማሁ፡ በምድርኒ፡፡= ሲሰየነ፡
4 ዘለለ፡ ዕለትነ፡ ሀበነ፡ ዮም፡፡= ወኀድግ፡ ለነ፡ አበሳነ፡ ወጌጋየነ፡ ከመ፡ ንሕነኒ፡ ነኀ
ድግ፡ ለዘ፡ አበሰ፡ ለነ፡ ወኢታብአነ፡ ውስተ፡ መንሱት፡ አላ፡አድኅነነ፡ እምኵሉ፡ እ
5 ኩይ፡፡= ወይቤሎሙ፡ ለእመቦ፡ ዘቦ፡ እምኔክሙ፡ ዓርከ፡ ወሖረ፡ ኀቤሁ ፡ መንፈቀ፡
6 ሌሊት፡ ወይቤሎ፡ ዓርክየ፡ ለቅሐኒ፡ ሠለስ፡ ኅብስተ፡፡= እስመ ፡ በጽሐኒ ፡ መኅፈር
7 የ፡ እምሐቅል፡ ወአልብየ፡ ዘአቀርብ፡ ሎቱ፡ ዘእሠብጥ፡፡= ወይስጠዎ ፡ ዝኩ፡ ዓር
ኩ፡ እምውስጥ፡ ወይቤሎ፡ ኢታንጥየኒ፡ ወደእነ፡ ዐጻተኒ፡ ቀተርነ፡ ወደቂቅየ፡ ይሰክቡ፡
8 ምስሌየ፡ ውስተ፡ ዓራት፡ ወኢይክል፡ተንሢአ፡ እሁብከ፡፡= እብለክሙ፡ እመኒ፡ ኢተን
ሥአ፡ የሀቦ፡ እስመ፡ ዓርኩ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ኢያንጥዮ፡ ይትነሣእ፡ ወይሁቦ፡ መጠነ፡ ፈቀ
9 ደ፡፡= ወአነሂ፡ እብለክሙ፡ ሰአሉ፡ ወይሁቡክሙ ፡ ጕድጕዱ፡ ወይትረኀወክሙ፡ ኀ
10 ሡ፡ ወትረክቡ፡፡= እስመ፡ ኵሉ፡ ዘሰአለ፡ ይነሥእ፡ ወዘኀሠሠ፡ይረክብ፡ ወለዘ
11 ጐድጐደ፡ ያርኅዉ፡ሎ፡፡= ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ ዘሰአሎ፡ ወልዱ ፡ለአቡ
ሁ፡ ኅብስተ፡ እብነኑ ፡ ይሁቦ ፡፡ ወእመኒ፡ ዓሣ፡ ሰአሎ፡ አርዌ፡ ምድርኑ፡ ይሁቦ፡ ህየ
12 ንተ፡ ዓሣ፡፡= ወእመኒ፡ እንቁቁሖ፡ ሰአሎ፡ ዓቅረቦኑ፡ ይሁቦ፡ ህየንቴሁ፡፡=

Et parum sufficiet, imò res unica. Et Maria partem bonam elegit sibi, quam ne- 42
mo auferet ei.

De oratione.

CAP. XI.

Et tunc oravit in quodam loco: & completâ oratione suâ, dixit ei quidam ex 1
discipulis ejus; Domine, doce nos orare, sicut docuit Johannes discipulos suos. Et 2
dixit iis; Quum oratis, sic dicite; Pater noster qui *es* in cœlis, sanctificetur nomen
tuum: veniat regnum tuum: & fiat voluntas tua, sicut in cœlo, sic in terra etiam.
Cibû nostrû cujusque diei nostri da nobis hodié. Et remitte nobis delicta nostra 3
& errores nostros, sicut nos etiam remittimus ei, qui deliquit erga nos: & ne in- 4
ducas nos in tentationem, sed libera nos ab omni malo. Et dixit iis; Si *quis* 5
fuit, qui habuit ex vobis amicum, & profectus est ad eum mediâ nocte, & dixit
ei; Amice, da mihi mutuò tres panes: Quia venit *ad* me amicus meus ex rure & 6
non habeo quod apponâ ei, quod offeram illi: Et respondit hic amicus ab intus, 7
& dixit ei; Ne sis molestus mihi, jam ostium clausimus, & puerul i mei decumbunt
mecum in lecto: & non possum surgere dare tibi. Dico vobis, Etiamsi non sur- 8
rexerit dare illi quia amicus est; ut non sit molestus ei, surget & dabit ei quot-
quot necessaria habuit. Et ego dico vobis, Petite, & dabunt vobis: pulsate, & 9
aperietur vobis: quærite, & invenietis. Quia omnis qui petiit accipiet; & qui 10
quæsivit inveniet; & ei qui pulsavit, aperient ei. Et si quis pater fuit ex vobis 11
à quo petiit filius ejus panem, nunquid lapidem dabit ei? & si piscem petiit
ab eo, numquid serpentem dabit ei pro pisce? Et si ovum petiit ab eo, num scor- 12
pionem dabit ei loco ejus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وآن دوست او از اندرون آواز دهد * و بگويد مرا زحمت مده * كه در بسته است * و فرزندان
8 من بر تخت خفته اند * نمي توانم برخاستن و بتو چيزي دادن * راست بشما بگويم چون براي
دوستي بدو چيزي ندهد * مي بايست براي آنك گستاخي كرد * هر چه خواست بدو مي داد
9 بخواهيد * من نيز با شما ميگويم * آنك فرمود بطلبيد تا بيابيد شست دو
شست سه
تا شمارا داده شود * بجوييد تا بيابيد * دررا بزنيد تا براي شما گشوده شود *
10 نوازش فرزندان * كيست از شما كه فرزندش ازو نيكي خواهد * و او عوض نيكي
11 بدي دهد * يا كدامين است از شما كه فرزند ازو نان خواهد * و او سنگ دهد * واگر نه
12 ماهي خواهد * و عوض ماهي مار دهد * واگر نه ازو تخمي مرغ خواهد * بدو عقرب دهد *

Et ille amicus ejus ab intus vocem 7
reddat, & dicat; Mihi molestiam
ne exhibeas, quia ostium clausum
est, & liberi mei in lecto dormien-
tes sunt, non possum surgere & tibi
aliquid dare. Certè vobis dico, Li- 8
cèt propter amicitiam ei nihil det,
necesse est, propterea quod importunè
egit, ut quicquid petat ei det.

LXII. Quod jussit, Quærite ut inveniatis.

Ego etiam vobis dico; Petite, ut 9
vobis datum sit: quærite, ut inveni-
atis: ostium pulsate, ut vobis ape-
riatur.

LXIII. Beneficentia in liberos.

Quis est è vobis, à quo filius ejus 10
bonum petierit, & ille pro bono ma-
lum det. Aut quisnam est è vobis, 11
à quo filius panem petierit, & ille
lapidem det? sin verò piscem petie-
rit, & pro pisce serpentem det?
Sin autem ovum petierit, ei scor- 12
pium det?

Si ergò vos mali subsistentes, nôstis bona dona dare filiis
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε (λ) ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις
vestris, quantò magis Pater de cælo dabit Spiritum sanctum petentibus se?
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
Et erat ejiciens dæmonium, & illud erat mutum. Factum est autem dæmonio ΛΘ'
14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ (μ) δαιμονίου ρκϛ
egresso, locutus est mutus: & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis
15 ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Alii autem ρκζ
16 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ (ν) δαιμόνια. Ἕτεροι δὲ
tentantes, signum ab eo quærebant de cœlo. Ipse autem videns eorum ρκη
17 πειράζοντες, (ξ) σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν
cogitationes, dixit eis; Omne regnum in seipsum divisum, desolatur: ρκθ
τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα (ο) βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα, ἐρημοῦται·
& domus supra domum, cadit. Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quomodo
18 καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς
stabit regnum ejus? quia dicitis, in Beelzebub ejicere me dæmonia.
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
Si autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia, filii vestri in quo ejiciunt?
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, (π) οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
propter hoc judices vestri ipsi erunt. Si autem in digito Dei ejicio
20 διὰ τοῦτο (ρ) κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω

dæmonia, profectò prævenit in vos regnum Dei. Cùm fortis
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς 21
armatus custodit suum atrium, in pace sunt substantia ipsius.
καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
Postquàm autem fortior eo superveniens vicerit eum, omnem armaturam ejus tollit,
Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, 22
in qua confidebat, & spolia ejus distribuit. Non existens mecum, contra me est;
ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· 23
& non colligens mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit de
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ 24
homine, perambulat per inaquosa loca, quærens requiem: & non inveniens,
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
dicit, Revertar in domum meam, undè exivi. Et veniens invenit scopis mundatam
λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον 25
& ornatam. Tunc vadit & assumit septem alios spiritus nequiores
καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα 26
seipso, & ingressi habitant ibi: & fiunt novissima hominis illius pejora
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
prioribus.
τῶν πρώτων.

MS. A. (λ) δόματα ἀγαθὰ (μ) δαιμονίου ἐκβληθέντος (ν) δαιμόνια. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; Ἕτεροι (ξ) σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἰδὼν τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπε (ο) βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, (π) υἱοὶ (ρ) αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ.
ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܢܬܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ.
* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ * ܗܘ * ܕܨܘܡܐ * ܠܘܩܐ *
14 * ܘܟܕ ܡܦܩ ܗܘܐ ܫܐܕܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܚܪܫܐ. ܗܘܐ ܕܟܕ ܢܦܩ ܗܘ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܗܘ ܚܪܫܐ. ܘܬܡܗܘ
15 ܟܢܫܐ. * ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ. ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܫܐ ܕܫܐܕܐ ܡܦܩ ܗܢܐ ܫܐܕܐ.
16
17 * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ. ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ
ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ. ܘܒܝܬܐ
18 ܕܥܠ ܩܢܘܡܗ ܡܬܦܠܓ ܢܦܠ. * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ. ܐܝܟܢܐ ܬܩܘܡ
19 ܡܠܟܘܬܗ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ.
20 * ܐܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܐ ܕܐܠܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
21 * ܐܡܬܝ ܕܚܣܝܢܐ ܟܕ ܡܙܝܢ ܢܛܪ ܕܪܬܗ. ܒܫܝܢܐ ܗܘ ܩܢܝܢܗ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܬܐ ܡܢ ܕܚܣܝܢ
22 ܡܢܗ ܢܙܟܝܘܗܝ. ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܫܩܠ ܗܘ ܕܬܟܝܠ ܗܘܐ ܒܗ. ܘܕܒܪܗ ܡܦܠܓ. * ܡܢ
23 ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ. * ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ
24 ܡܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܐܙܠܐ ܡܬܟܪܟܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܡܝܐ. ܕܬܒܥܐ ܠܗ
25 ܢܝܚܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܡܪܐ. ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ. * ܘܐܢ ܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ
26 ܟܕ ܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ. * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ. ܘܥܐܠܝܢ
ܘܥܡܪܝܢ ܬܡܢ. ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ.

Si vos igitur quum sitis mali, nôstis munera bona dare filiis vestris, quantò magis Pater vester è cœlis dabit Spiritum sanctitatis iis qui rogaverint eum?

Feriâ tertiâ hebdomadis sextæ Jejunii.

Quumque ejiceret dæmonium quod erat mutum, factum est postquàm exiisset dæmonium illud, ut loqueretur mutus ille: & mirati sunt cœtus. Quidam verò ex iis dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum ejicit iste dæmonia. Alii verò quum tentarent eum, signum è cœlo petebant ab eo. Jesus verò qui sciebat cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum divisum adversùs semetipsum, vastabitur: & domus quæ in seipsam dissidet, cadet. Quòd si Satanas in seipsum divisus est, quomodo subsistet regnum ejus? nam dicitis per Beelzebub ejicere me dæmonia. Quòd si ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii vestri per quid ejiciunt? Propterea ipsi erunt vobis judices. Sin autem digito Dei ejicio dæmonia, pervenit adversùm vos regnum Dei. Quum strenuus quispiam armatus custodit atrium suum, in pace est possessio ejus. Sin autem venerit aliquis fortior eo, eúmque vicerit, universam ejus armaturam aufert qua ipse confidebat, & spolia ejus dividit. Qui non est mecum, contra me est; quique non colligit mecum, spargit spargendo. Spiritus impurus quum exierit ab homine, profectus perlustrat loca aquis carentia, ut quærat sibi requiem: quumque non invenit, ait, Revertar domum meam unde sum egressus. Si veniens autem inveniat eam scopatam & paratam; Tunc profectus adducit septem spiritus alios seipso nequiores: & ingrediuntur, ac degunt illic: fitque finis hominis illius longè deterior ejus principio.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون شما که بد وخبیث اید بخشایشهاء نیك را مي دانید • که بفرزند خود دهید • تا چند
بیشتر باشد از شما ؛ پدر که بر اسمانست • روح القدس را بدان کسان دهد که ازو بخواهند
شست چهار کفتن جماعت که بسرور دیوان دیوانرا بیرون مي کند
14 * وچون ازان ؛ لال که دیوش زده بود * ودر درون او مقام گرفته • عیسي نظر بروي کرد
دیو ازو بگریخت * وزبان او گویا شد • جماعتي که انجا بودند متعجب شدند • وهر کسي
15 خیري میگفت • * بعضي گفتند • به بعلزبوب سرور دیوان • دیوانرا بدر مي کند • * ودیگران
16
17 اورا مي آزمودند • واز اسمان آیت مي خواستند • * عیسي اندیشهء ایشانرا مي دانست •
وبدیشان گفت • هر مملکتي که بر خود پریشان شود خراب گردد • وخانهء که از بنیاد پریشان
18 باشد بیفتد • * واگر شیطان • بر نفس خود پریشاني کند • مملکتش چگونه بپاید • مي
19 گویید که ببعلزبوب • دیوانرا بدر مي کنم • * فرزندان شما بچه چیز بدر میکنند • براي
20 این • ایشانند که شمارا ؛ بداوري گیرند • * واگر چنانست که بانگشت خدا دیوانرا بدر
21 مي کنم • ملکوت خدا بر شما نزدیك شد باشد • * چون پهلوان سلاح بپوشد • ورخت خانهء

Cùm vos qui mali, & pravi estis, dona bona nôstis filiis vestris dare; Quanto vobis præstat Pater qui in cælis est, ut Spiritum sanctum illis det qui ab eo petunt?

LXIV. Dictio turbæ, quòd per principem dæmoniorum dæmonia ejiceret.

Cùmque mutum quendam, quem dæmonium corripuerat, & intra eum locum ceperat, Jesus inspexisset, dæmonium ab eo fugit, & lingua ejus loquelâ prædita est: turbæ autem, quæ illic aderant, admiratæ sunt, & unusquisque bonum dixit. Quidam tamen dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum, dæmonia ejicit. Alii verò eum tentabant, & è cælo signum petebant. Jesus cogitationem eorum scivit, & illis dixit; Omne regnum, quod in seipso divisum erit, desolatum fit: et domus quæ à fundamento divisa fuerit, cadit. Et si Satanas in semetipsum dissidium exercet, regnum ejus quomodo stabilietur? Dicitis quòd per Beelzebub dæmonia ejiciam: Filii vestri igitur per quam rem ejiciunt? propter hoc ipsi sunt qui in vos judicium capessent. Sin autem ita est quòd per digitum Dei dæmonia ejiciam, regnum Dei vobis propinquum factum est. Cùm robustus arma induerit, et supellectilem domûs

Versio VULGATA LATINA.

13 Si ergo vos cùm sitis mali, nôstis bona data dare filiis vestris: quantò magis Pater
14 vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se? Et erat ejiciens dæmonium,
& illud erat mutum. Et cùm ejecisset dæmonium, locutus est mutus, & admiratæ
15 sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum
16 ejicit dæmonia. Et alii tentantes, signum de cœlo quærebant ab eo. Ipse autem
17 ut vidit cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum in seipsum divisum, desolabi-
18 tur: & domus supra domum, cadet. Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quo-
19 modò stabit regnum ejus? quia dicitis in Beelzebub me ejicere dæmonia. Si au-
tem ego in Beelzebub ejicio dæmonia: filii vestri in quo ejiciunt? Ideò ipsi judi-
ces vestri erunt. Porrò si in digito Dei ejicio dæmonia: profectò pervenit in vos 20
regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possi- 21
det. Si autem fortior eo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet, in 22
quibus confidebat, & spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, contra me est: & 23
qui non colligit mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit de homine, am- 24
bulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inveniens dicit; Revertar in
domum meam undè exivi. Et cùm venerit, invenit eam scopis mundatam, & or- 25
natam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, & in- 26
gressi habitant ibi. Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 فاذا كنتم انتم ايها الاشرار تحسنون ان تعطوا العطايا الصالحة لابنائكم فكم بالحري الاب
14 يعطي روح القدس من السماء للذين يسالونه * الفصل الثالث والاربعون * وبينما
15 هو يخرج شيطانا من اخرس فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس فبهت الجمع * وقال قوم منهم
16 انه ببعل زبول رئيس الشياطين يخرج الشياطين * وآخرون يجربون كانوا يطلبون آية من
17 18 السماء * فعلم فكرهم فقال لهم كل مملكة تنقسم تخرب او بيت على بيت فهو يسقط * فان كان
الشيطان ينقسم على نفسه فكيف تثبت مملكته * لانكم قلتم انني اخرج الشياطين ببعل
19 زبول * فان كنت انا اخرج الشياطين ببعل زبول فابناؤكم بماذا يخرجون * من اجل هذا
20 يكونون حكاما عليكم * وان كنت انا اخرج الشياطين باصبع الله * فقد قرب منكم ملكوت
21 22 الله * اذا تسلح القوي وحفظ منزله فان امتعته تكون في سلامة * واذا جاء من هو اقوى منه
23 فانه يغلبه وياخذ سلاحه الذي هو متكل عليه ويقسم غنيمته * من لم يكن معي فهو
24 علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * اذا خرج الروح النجس من الانسان فيجتاز باماكن عديمة
25 الماء * يطلب راحة فلا يجد فيقول ارجع الى بيتي الذي خرجت منه * فاذا جاء ووجده فارغا
26 مكنوسا مزينا * حينئذ يمضي وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه ويدخلون ويسكنون
هناك * فتكون اواخر ذلك الانسان شرا من اوائله *

Si ergo vos, O mali, potestis dare data bona filiis vestris, quanto potiùs Pater dabit Spiritum sanctum de cœlo iis qui petent ab eo? 13

Sectio quadragesima tertia.

Et dum ipse ejiceret dæmonium à muto quodam, cùm ejecisset dæmonium, locutus est mutus: & obstupuit turba. 14
Et dixerunt quidam ex eis, quòd per Beel-zebul principem dæmoniorum ejicit dæmonia. 15
Et alii tentantes petebant signum de cœlo. 16
Cognovit autem cogitationem eorum, & dixit illis; Omne regnum quod dividitur, destruetur: aut domus contra domum, corruet. 17
Quòd si Satanas dividatur in seipsum, quomodo stabit regnum ejus? quia dixistis me ejicere dæmonia per Beel-zebul. 18
Si autem ego ejicio dæmonia per Beel-zebul, filii vestri per quid ejiciunt? Propter hoc erunt judices adversùm vos. 19
Sed si ego ejicio dæmonia per digitum Dei, profectò jam appropinquavit ad vos regnum Dei. 20
Quando armaverit sese fortis, & custodierit habitaculum suum, planè supellectilia ejus erunt in pace. 21
At quando venerit qui fortior est ipso, certè superat eum, & accipit arma ejus in quibus ipse confidit, & dividit spolia ejus. 22
Qui non est mecum, ipse est contra me: & qui non colligit mecum, ipse dispergit. 23
Cum exierit spiritus immundus ab homine & pertransierit per loca carentia aquâ, quærens requiem, nec invenerit, dicit; Revertar in domum meam è qua exivi: 24
Quumque venerit & repererit eam vacuam, versam, ornatam: 25
Tunc vadit & assumit secum septem spiritus alios nequiores se, & ingrediuntur, & commorantur ibi: fiuntque postrema illius hominis pejora principiis ejus. 26

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወሶበ፡ አንትሙ፡ እኩያን፡ ታአምሩ፡ሠናየ፡ ሃብተ፡ወሂበ፡ ለውሉድክሙ፡እፎ፡ፈድፋ
ደ፡ ለአቡክሙ፡ ሰማያዊ፡ይሁብ፡ ሠናየ፡ ሀብተ፡መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለእለ፡ ይስእልዎ፡፡
በእንተ ፡ ዘአኃዞ ፡ ጋኔን ፡ ጽሙም፡፡
14 ወሃሉ፡ያወፅእ፡ ጋኔነ፡ ጽሙመ፡ወበሃመ፡ወወፂኦ፡ጋኔኑ፡ ነበበ፡በሃም፡፡ወአንከርዎ፡ ሰብ
15 እ፡፡ ወቦ፡ እመውስቴቶሙ፡ እለ፡ይብሉ፡ በብዔል፡ ዜቡል፡በመልአኮሙ፡ለአጋንንት፡
16 ያወፅእሙ፡ለአጋንንት፡፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እፎ፡ይክል፡ ሰይጣን፡ ለሰይጣን፡አውፅአ
17 ት፡፡ ወቦ፡ እለ፡ያሜክርዎ፡ ወይኃሥሡ፡ ትእምርተ፡ በኀቤሁ፡፡ ወውእቱሰ፡
አእምሮሙ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ኵሉ፡ መንግሥት፡ እንተ፡ ትትናፈቅ፡ በቢይናቲ
18 ሃ፡ትማስን፡ወቤትኒ፡ይወድቅ፡ ዲበ፡ ቤት፡፡ ወእመሰ፡ ሰይጣን፡ ተናፈቀ፡በቤናቲሁ፡እ
ፎ፡ ትቀውም፡ መንግሥቱ፡፡ወእስመ፡ ትብሉ፡ በቤዔል፡ ዜቡል፡ በመልአኮሙ፡ ለአጋን
19 ንት፡ያወፅእሙ፡ ለአጋንንት፡፡ ወእመሰ፡ አነ፡በቤዔል፡ ዜቡል፡ አወፅእሎሙ፡ ለጋንንት፡
20 ደቂቅክሙ፡ በምንት፡ያወፅእዎሙ፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡ እሙንቱ፡ይዘልፉክሙ፡፡ ወእ
ሙሰ፡አነ፡ በአጽባዕተ፡ እግዚአብሔር፡ አወፅእሎሙ፡ ለአጋንንት፡ ዮጊ፡ በጽሐ፡ እንከ
21 ሰ፡ ኀቤክሙ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአመ፡ይዐቅብ፡ኃያል፡ዐጸደ፡ ርሱ
22 ይ፡ በንዋየ ፡ ሐቅሉ፡ይሬኢ፡ ኵሉ፡ ንዋዩ፡፡ ወእመሰ፡ መጽአ፡ ዘይኄይሎ፡ ወይመው
23 ኦ፡ ወይሰልቦ፡ ንዋዮ፡ይበልዕ፡ በርበሮ፡ በዘ፡ ቦቱ፡ይትአመን፡፡ ዘኢሃሎ፡ምስሌየ፡ ዐ
24 ልዋየ፡ ውእቱ፡ ወዘኢያስተጋብእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርዎ፡፡ ወሶበ፡ ይወፅእ፡ጋኔን፡እኩ
ይ፡ እምሰብእ፡የአውዶ፡ በድወ፡ ወይኀሥሥ፡ መካነ፡ ኀበ፡ያዐርፍ፡ ወእመኒ፡ ኢረ
25 ከበ፡ ይብል፡ እገብእ፡ ቤትየ፡ እምኀበ፡ ወፃእኩ፡፡ ወመጺኦ፡ ይረክባ፡ እንዘ፡ የሀት
26 ው፡ እደው፡ ወኵስትሬ፡፡ ወእምዝ፡ይሐውር፡ ወያመጽእ፡ ሰብዐተ፡ ቢጾ፡ እለ፡
ያእኪዩ፡ እጋንንተ፡ ወይበውኡ፡ ላዕሌሁ፡ ወይኃድሩ፡ ይብእሱ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ደኃሪ
ቱ፡ እምቀዳሚቱ፡፡

Et si vos mali noscitis bonum donum dare liberis vestris, quantò magis Pater vester cœlestis dabit bonum donum Spiritûs sancti petentibus eum? 13

De eo quem possedit dæmon surdus.

Et erat ejiciens dæmonem surdum, & mutum: et egresso dæmone, loquutus est 14
mutus: & admirati sunt populi. Et fuerunt ex illis qui dicebant; Per Beelze- 15
bul principem dæmonum ejicit dæmones. Et respondit, & dixit; Quomodo po-
test Satanas Satanam ejicere? Et fuerunt qui tentabant eum, & quærebant signū 16
apud eum. Et ipse sciebat quid cogitabant, & dicebat iis; Omne regnum quod 17
divisum fuit in seipsum, desolabitur: & domus etiam supra domum, cadet. Et si 18
Satanas divisus sit in seipsum, quomodò stabit regnum ejus? Quia dicitis, Per
Beelzebul principem dæmonum ejicit dæmones. Et si ego per Beelzebul ejicio 19
dæmones, filii vestri per quid ejiciunt eos? & propterea ipsi arguent vos. Et si 20
ego per digitum Dei ejicio dæmones, profecto pervenit igitur ad vos regnum
Dei. Et quandiu custodit potens atrium suum amictus armis, servat totam sub- 21
stantiam suam. Et si venit fortior eo, & vicerit eum, & exuerit eum armaturâ, 22
potest diripere ei illud in quo confidebat. Qui non est mecum, contra me est; 23
& qui non colligit mecum, dissipat. Et quum exierit dæmon malus ex homine, 24
circumdat desertum, & quærit locum ubi requiescat: & dum non invenit, dicit;
Revertar domum meam unde exivi. Et veniens invenit eam viris vacantem, 25
& scopis mundatam. Et tunc vadit & duxit septem consodales ejus, pejores 26
seipso dæmones, & supergrediuntur eum: & habitantes, pejora reddunt ejus
hominis novissima prioribus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 خود را نگاه دارد * رخت او بسلامت بماند * * و اگر چنانست که ازو زورمندتر بیاید * و اورا
23 بشکند و ان سلاح را که بروی† اعتماد کرده باشد * بستاند * انگه مالش را بپراکند * * هر که
برابر من نباشد * با من برابرست * وهر که با من جمع نکند پراکنك كنست پراکنك كن
شصت پنج   مثل جان پلید که از کسي بدر اید باز کردد با هفت دیگر
24 * وچون از ادمي جان پلید بدر آید * برود * در ولایتهاي † کردد که درو اب واباداني نباشد *
25 تا براي خود† آسایش جوید * چون نیافت * بگوید بخانه خود باز کردم * در انجا که اول بودم * واز انجا
26 بدر آمدم * * چون بیاید * جاي کرم و آراسته بیند * * برود هفت جان دیگر ازو شومتر و بتر
بیاورد * درایند وبدان † جایگه† مقام کیرند * وبشود آخر ان مرد * از اول بتر و شومتر

suæ custodierit, supellex ejus in pace manet. Quod si contingat ut fortior eo veniat, et eum frangat, et armaturam illam, in qua confidebat, auferat: Tunc facultates ejus diripiet. 22
Quicunque pro me non fuerit, mihi adversatur: et quicunque mecum non colligit, dispergendo dispergit. 23

LXV. Parabola spiritûs impuri, qui ex quopiam egressus revertitur cum septem aliis.

Cùm autem ex homine spiritus impurus exierit, abiens per regiones oberrat, in quibus nec aqua nec habitatio est, ut sibi requiem quærat: quum non invenit, dicit; In domum meam revertar, ubi primùm eram, et undè egressus sum. 24
Cùm venit, locum calefactum et paratum videt. 25
Abiens itaque septem spiritus alios se deteriores et pejores adducit, qui ingrediuntur, et in eo loco habitant: et fit postremum illius viri primo pejus et miserius. 26

Factum est autem in dicere ipsum hæc, extollens quædam mulier vocem ex turba,
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
dixit illi; Beatus uterus portans te, & ubera quæ suxisti. Ille autem
28 εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ
dixit; Quinimò beati audientes verbum Dei, & custodientes illud.
εἶπε, (ρ) Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ (σ) φυλάσσοντες αὐτόν.
At turbis congregatis, cœpit dicere; Generatio hæc mala est: signum
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη (τ) πονηρά ἐστι· σημεῖον
quærit, & signum non dabitur ei, si non signum Jonæ prophetæ. Sicut
30 (υ) ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς
enim factus est Jonas signum Ninivitis, ita erit & filius hominis
γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
generationi isti. Regina Austri excitabitur in judicio cum viris generationis
31 τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
hujus, & condemnabit illos: quia venit à terminis terræ audire sapientiam Sa-
ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν (φ) Σο-
lomonis: & ecce plus Salomone hic. Viri Ninivitæ resurgent in
32 λομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον (χ) Σολομῶντος ὧδε. Ἄνδρες (ψ) Νινευῒ ἀναστήσονται ἐν
judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad
τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς
proclamationem Jonæ: & ecce plus Jona hic. Nemo autem lucernam accendens, in
33 τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς

abscondito ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut ingredientes
(ω) κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
lumen videant. Lucerna corporis est oculus: cùm ergo o-
34 τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ (α) ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀ-
culus tuus simplex fuerit, & totum corpus tuum lucidum est: si autem sceleratus fuerit,
φθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ,
et iam corpus tuum tenebrosum. Adverte ergò ne lumen quod in te, tenebræ sint.
35 καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστί.
Si ergò corpus tuum totum lucidum, non habens aliquam partem tenebrosam, erit lucidum
36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον (β) τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν
totum, ut cùm lucerna fulgore illuminat te. In autem loqui, rogavit
ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. Ἐν δὲ τῷ (γ) λαλῆσαι, ἠρώτα
37 illum Pharisæus quidam, ut pranderet apud se: ingressus autem recubuit.
αὐτὸν Φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ 38
Pharisæus videns admiratus est, quòd non priùs ablutus esset ante prandium. Ait autem
Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ 39
Dominus ad illum; Nunc vos Pharisæi quod deforis calicis & catini,
ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος,
mundatis: quod autem intus vestrûm, plenum est rapinâ & iniquitate.
καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν, γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.

Margin: Μ' ρλα ι — ρλδ ς; ΜΑ' ρλβ ς; ΜΒ' — ρλς ς; — ρλγ β

MS.A. (ρ) Μενοῦν μακάριοι (σ) φυλάσσοντες. Τῶν (τ) γενεὰ πονηρά (υ) ζητεῖ, (φ) Σολομῶνος (χ) Σολομῶνος (ψ) Νινευῒ (ω) κρυπτὴν (α) ὀφθαλμός σου (β) μέρος τι σκοτεινόν, (γ) λαλῆσαι αὐτόν, ἠρώτα αὐτόν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]

Lectio in Festo Deiparæ Mariæ. 39.
Quumque hæc loqueretur, attollit mulier quædam vocem suam è turba, & dixit ei; Beatus uterus qui te portavit, & ubera quæ lactaverunt te. Dixit ei ipse; Beati illi qui audiunt sermonem Dei, & custodiunt eum. Quumque congregarentur cœtus, cœpit di-cere; Generatio hæc scelesta signum requirit, & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Quemadmodum enim fuit Jo-nas signum Ninivitis, ita erit & Filius ho-minis generationi huic. Regina Austri sur-get in judicio cum hominibus generationis istius, eósque reos peraget, quippe quæ ve-nerit ab ulterioribus terræ partibus, ut au-diret sapientiam Salomonis: & ecce qui præstantior Salomone, hic est. Viri Nini-vitæ surgent in judicio cum generatione ista, eámque peragent ream, quippe qui pœni-tentiam egerint prædicatione Jonæ: & ecce qui præstantior Jonâ, hic est. Nemo ac-cendit lucernam, eámque ponit in abdito, aut subter modium; sed super candelabrum, ut ii qui introeunt, videant lumen ejus. Lu-cerna corporis tui est oculus tuus. Cùm igi-tur oculus tuus fuerit simplex, etiam totû cor-pus tuum erit lucidum: sin autem fuerit malus, & corpus tuû erit tenebrosum. Cave igitur ne lumen quod in te est, tenebræ sint. Ve-rùm si totum corpus tuum lucidum fuerit, nec habuerit ullam partem tenebrosam, erit lucidum totum instar lucernæ, quæ suo splen-dore te illustrat.

Feriâ IV. hebdomadis VI. Jejunii. 40.
Dum autem loqueretur, efflagitavit ab eo Pharisæus quidam ut epularetur apud se: & ingressus discubuit. Ille verò Pharisæus quum vidisset eum, miratus est, quòd non priùs abluisset sese ante epulas. Dixit au-tem ei Jesus; Igitur vos Pharisæi exterio-rem calicis paropsidísque partem purgatis; at quod intra vos est, plenû est rapinâ & scelere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * چون مسیح + این سخنها را تمام کرد • زنی از میان جمع آواز بر اورد و بمسیح می گفت • چنانک
28 ان شکم که بتو باردار شد • وچنانک ان پستانها که ازو شیر مزیدی • * مسیح بدان زن گفت
چنانک کسانی • که کلمهٔ خدا را بشنوند ونگاه دارند
شست شش   ایت خواستن
29 معتزلان از مسیح * وچون جماعت گرد می شدند عیسی اغاز گفتن کرد • که این
دوده شوم ناکس • ازمن آیت + می خواهند • و ایت داده نشود مگر ایت + یونان پیغمبر •
30 * بران مثال که یونان + برای اهل نینوی ایت شد • فرزند ادمی نیز برای این دوده بشود •
31 * ملکه تیمن یعنی حبشه • در داوری + با این دوده بایستد • و ایشانرا در گناه اندازد • که
ازآخر + زمین آمد • تا حکمت سلیمانرا بشنود • واینک اینجا هست کسی • که از سلیمان
32 بزرگترست • * مردمان نینوی + درداوری با این دوده بایستند وایشانرا در گناه اندازند • که
ایشان به پند یونان توبه کردند • واینک اینجا کسی هست • که از یونان + بزرگترست
شست هفت   مثل روشنایی چراغ   * نشاید کسی چراغ بر افروزد و اورا پنهان
33 دارد • یا درزیر کاسه • یا تغاری بنهد • الا بر بلندی • یا منارهٔ نهد • تا هرکه درآید روشنایی بیند •

* *Cùm Christus hos sermones absol-visset, mulier quædam è turba vo-cem extulit, & Christo dixit; Bea-tus ille venter, qui te gravidus fuit, & beata illa ubera, ex quibus lac suxisti. Christus illi mulieri dixit; Beati illi, qui verbum Dei audiunt & servant.*

LXVI. Signum petunt Phari-sæi à Christo.

Et cum turbæ congregatæ essent, Je-sus cœpit dicere; Generatio quidem hæc mala & nequam à me signum petunt, signum autem eis non dabi-tur, nisi signum Jonæ prophetæ. Perindè ac Jonas populo Nini-ve signum fuit, Filius hominis etiam huic generationi erit. Regina Au-stri (i. e. Æthiopiæ) in judicio cum hac generatione stabit, & eos in reatum conjiciet; quòd ab ex-tremo terræ venerit, ut sapientiam Salomonis audiret: & ecce hic est quidam, qui Salomone major est. Homines Ninive in judicio stabunt cum hac generatione, & eos in rea-tum conjicient; quia illi ad mona-tum Jonæ pœnitentiam egerunt: & ecce hic quidam est, qui Jonâ ma-jor est.

LXVII. Parabola luminis lu-cernæ.

Non convenit ut quispiam lucer-nam accendat, & eam occultet aut sub amphora hydriave ponat, sed in alto aut candelabro ponat, ut quicunq; ingrediatur lumen videat.

Versio VULGATA LATINA.

Factum est autem, cùm hæc diceret: extollens vocem quædam mulier de turba, di-
27 xit illi; Beatus venter, qui te portavit; & ubera, quæ suxisti. At ille dixit; Quin-
28 immò beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Turbis autem concur-
29 rentibus cœpit dicere; Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, &
30 signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Nam sicut fuit Jonas signum
Ninivitis: ita erit & Filius hominis generationi isti. Regina Austri surget in ju-
31 dicio cum viris generationis hujus, & condemnabit illos: quia venit à finibus ter-
ræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus quàm Salomon hîc. Viri Ninivitæ
32 surgent in judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitenti-
33 am egerunt ad prædicationem Jonæ: & ecce plus quàm Jonas hîc. Nemo lucer-
nam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio; sed supra candelabrum, ut
qui ingrediuntur, lumen videant. Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus 34
tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, et-
iam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergò ne lumen, quod in te est, tenebræ 35
sint. Si ergò corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem te- 36
nebrarum, erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et cùm lo- 37
queretur, rogavit illum quidam Pharisæus ut pranderet apud se. Et ingressus re-
cubuit. Pharisæus autem cœpit intra se reputans dicere, quarè non baptizatus es- 38
set ante prandium. Et ait Dominus ad illum; Nunc vos Pharisæi, quod deforis est 39
calicis & catini, mundatis: quod autem intus est vestrũ, plenum est rapinâ, & iniquitate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 وفيما هو يتكلم بهذا رفعت امراة من الجمع صوتها * * الفصل الرابع والاربعون *
28 قايلة له طوبي للبطن الذي حملك والثديين اللذان ارضعاك * فاما هو فقال لها مهلا طوبي
29 لمن يسمع كلام الله ويحفظه * وفيما كان الجمع متكثرا بدا يقول ان هذا الجيل جيل سوء
30 يطلب اية وليس يعطي اية الا اية يونان النبي * وكما كان يونان اية لاهل نينوي كذلك ايضا
31 يكون ابن الانسان لهذا الجيل اية * ملكة التيمن تقوم في الحكم مع رجال هذا الجيل
32 وتدينهم لانها اتت من اقصي الارض لتسمع حكمة سليمان وههنا افضل من سليمان * رجال
نينوي يقومون في الدين مع هذا الجيل ويحاكمونهم لانهم تابوا بانذار يونان وههنا افضل
33 من يونان * ليس احد يوقد سراجا ويضعه في خفية ولا تحت مكيال * بل علي المنارة ليبصر
34 الداخلون نوره * سراج جسدك هو عينك فاذا كانت عينك سليمة فجسدك كله نيرا وان كانت
35 شريرة فجسدك كله يكون مظلما * احرص الا يكون النور الذي فيك ظلمة * فان كان جميع
36 جسدك نيرا وليس فيه جزء مظلما فانه يكون كله نيرا * كما ان السراج يضيء لك بلمعه *
37 وفيما هو يتكلم ساله فريسي ان ياكل عنده فدخل * * الفصل الخامس والاربعون *
38 وجلس * فلما راي الفريسي انه لم يغتسل قبل الاكل تعجب * فقال له الرب انتم الان
39 معشر الفريسيين تطهرون خارج الكاس والاناء فاما باطنكم فانه مملو اغتصابا وشرا *

Sectio quadragesima quarta.

Et dum ipse loqueretur hæc, extulit mu- 27
lier quædam de turba vocem suam, dicens
ei; Beatus venter qui te portavit, &
ubera quæ te lactaverunt. At ipse dixit 28
ei; Imò beatus qui audit sermonem Dei,
& custodit illum. Et quum turba esset 29
affluens, cœpit dicere; Hæc quidem
generatio, generatio est pessima: quæ-
rit signum, et non dabitur ei signum,
nisi signum Jonæ prophetæ. Et sic- 30
ut fuit Jonas signum Ninivitis, ita et-
iam erit Filius hominis huic generatio-
ni signum. Regina Austri surget in judi- 31
cio cum viris hujus generationis, & con-
demnabit eos; quia ipsa venit ab extimo
terræ ut audiret sapientiam Salomonis;
& hic adest excellentior Salomone. Viri 32
Ninive surgent in judicio cum hac gene-
ratione, & contendent cum eis; quia illi
pœnitentiã egerũt ad prædicatione Jonæ:
& hic adest excellentior quàm Jona. Ne- 33
mo accendit lucernam, & ponit eam in
abscondito, neq; sub modio, sed super can-
delabrum: ut videant introeuntes lumen
ejus. Lucerna corporis tui est oculus tu- 34
us: quum igitur fuerit oculus tuus placi-
dus, corpus tuum totum erit lucidum: at
si fuerit iniquus, corpus tuum totum erit
tenebrosum. Cave ne sit lumen quod in te 35
est, tenebræ. Si verò fuerit totum corpus 36
tuum lucidum, & non fuerit in eo pars
tenebrosa, profectò erit totũ lucidũ, quem-
admodũ lucerna splendet tibi fulgore suo.

Sectio quadragesima quinta.

Et dum ipse loqueretur, rogavit illum 37
quidam Pharisæus ut comederet apud se.
Itaque ingressus est ac sedit. Quumque 38
vidisset Pharisæus eum non lavisse se
ante comestionem, admiratus est. Dixit 39
autem illi Dominus; Vos nunc, ô cœtus
Pharisæorum, mundatis extrinsecum ca-
licis, & vasis: intrinsecum autem ve-
strum plenum est violentiâ & scelere.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 በእንተ፡እንተ፡በማእከለ፡ አሕዛብ፡ብእሲት፡ ጸርኀት፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ዘንተ፡ይ
ነግር፡ከልሐት፡አሐቲ፡ብእሲት፡በማእከለ፡ሕዝብ፡ወትቤሎ፡ብፅዕት፡ከርሥ፡እንተ፡ጸረ
28 ተከ፡ወአጥባት፡ እለ፡ ሐፀናከ፡። ወይቤላ፡ውእቱ፡ብፁዓንሰ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡ቃለ፡
እግዚአብሔር፡ወያአምኑ፡ ወየዓቅቡ፡። በእንተ፡እለ፡ይስእሉ፡ትእምርተ፡።
29 ወእንዘ፡ ይትጋባእ፡ሕዝብ፡ አኀዘ፡ይበሎሙ፡ ዛትውልድ፡ እኪት፡ ይእቲ፡ትእምርተ፡ተ
30 ኀሥሥ፡ወትእምርትሰ፡ ኢይሁብዋ፡ዘእንበለ፡ትእምርተ፡ዮናስ፡ ነቢይ፡። ወበከመ፡
ዮናስ፡ ኮነ፡ ትእምርተ፡ለሰብአ፡ ነነዌ፡ከማሁ፡ይከውን፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያ
31 ው፡ ለዛቲ፡ ትውልድ፡። ንግሥተ፡አዜብ፡ትትናሣእ፡ምስለ፡ ዛቲ፡ ትውልድ፡አሚ፡
ፍዳ፡ ወተኰንኖሙ፡እስመ፡ መጽአት፡ እምአጽናፈ፡ ምድር፡ትስማዕ፡ ጥበቢሁ፡ ለሰሎ
32 ሞን፡ ወናሁ፡ዘየዐቢ፡ እምሰሎሞን፡ዝየ። ሰብአ፡ ነነዌ፡ ይትነሥኡ፡ አሚ፡ ፍዳ፡
ምስለ፡ ዛቲ፡ትውልድ፡ ወይኴንንዋ፡ እስመ፡ ነስሑ፡ አመ፡ ሰበኮሙ፡ ዮናስ፡ ወናሁ፡
33 ዝየ፡ ዘየዐቢ፡ እምዮናስ። ወአልቦ፡ ዘያኀቱ፡ ማኅቶተ፡ ከመ፡ ያንብራ፡ በኅቡእ፡
ወኢመስፈርት፡ትሕተ፡ ከፈር፡ ዘእንበለ፡ ዲበ፡ተቅዋም፡ ከመ፡ ይርአዩ፡ብርሃና፡ እለ፡ ያንሶሰ
34 ዉ፡። ማኅቶቱ፡ ለሥጋከ፡ዓይንከ፡ ውእቱ፡ ሊመጠነ፡ ዓይንከ፡ ብሩህ፡ ኵሉ፡ ነፍስ
35 ከ፡ ብሩህ፡ ውእቱ፡ ወእመሰ፡ዓይንከ፡ ሕሙም፡ ኵሉ፡ ነፍስከ፡ ጽልመት፡ ውእቱ፡።
36 ዑቁ፡ እንከ፡ ብርሃንክሙ፡ ጽልመተ፡ ኢይኩን፡። ወእመሰ፡ኵሉ፡ ነፍስከ፡ ብሩህ፡
ውእቱ፡ አልቦ፡ ምንትኒ፡ ጽልመተ፡ ላዕሌከ፡ ይከውን፡ ኵለንታከ፡ ከመ፡ ማኅቶት፡ መብረ
ቅ፡ ያበርህከ፡። በእንተ፡ ፈሪሳዊ፡ ዘጸውዖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውስተ፡ምሳሕ።
37 ወእንዘ፡ ይነግሮሙ፡ ዘንተ፡ ይቤሎ፡ አሐዱ፡ ፈሪሳዊ፡ ያምስሖ፡ ወቦአ፡ ይረፍቅ፡።
38 ወርእዮ፡ እንከ፡ ፈሪሳዊ፡ አንከረ፡ እስመ፡ ኢተኀፅበ፡ እደዊሁ፡ ለመሲሕ፡። ወይቤሎ፡
39 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አንትሙሰ፡ ፈሪሳውያን፡ ይእዜ፡ እንተ፡ ላፍአ፡ ተኀፅቡ፡ ወታነጽሑ
ጽዋዐ፡ወጻሕለ፡ ወእንተ፡ ውስጥሰ፡ መሉእ፡ ሀይድ፡ ወእከይ፡።

De muliere quæ in medio turbæ exclamavit. Et tunc quum hæc diceret, 27
exclamavit quædam mulier in medio turbæ, & dixit ei; Beat[us] uterus qui te porta-
vit, & ubera quæ lactaverunt te. Et dixit ei ipse; Beati qui audiunt sermonẽ Dei, 28
& fidem faciunt, & custodiunt;
De iis qui quærebant signa.
Et quum concitatus erat populus, cœpit dicere iis; Hæc generatio prava, hoc si-
gnum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Et sicut Jo- 29
nas fuit signum hominibus Ninives, sic erit filius hominis huic generationi. Re- 30
gina Austri surget cum hac generatione, quando retributio *erit*, & condemnabit 31
eam: quia venit ab extremitatibus terræ ut audiret sapientiam Salomonis: & ecce
major Salomone *est* hîc. Viri Ninives surgẽt, quando retributio *erit*, cum hac ge-
neratione, & condemnabunt eam: quia resipuerunt quando prædicabat iis Jonas; 32
& ecce hîc major Jonâ *est*. Et nemo accendit lucernam, ut ponat eam in abscon-
dito, neque sub modio, sed super candelabrum, ut videant splendorem intrantes. 33
Lucerna corporis tui oculus tuus est: & quamdiu oculus tuus lucidus *erit*, tota a-
nima tua lucida erit: & si oculus tuus dolore afflictus fuerit, tota anima tua te- 34
nebræ erunt. Cavete igitur lumen vestrum, tenebræ ne sit. Et si tota anima tua 35
lux fuerit non habens aliquid tenebrarum, super te erit totalitas tua, sicut lucer- 36
na fulgore illustrans te.
De Pharisæo qui invitavit Dominum Jesum ad prandium.
Et quum loqueretur iis hæc, dixit ei quidam Pharisæus quòd prandere eum fa-
ceret: & ingressus discubuit. Et videns eum igitur Pharisæus admiratus est, 37
quòd non lotæ essent manus ejus in prandium. Et dixit ei Dominus Jesus, Vos 38
Pharisæi nunc deforìs lavatis & purgatis calicem & patinam: & quod intus est, 39
plenum est rapinæ & iniquitatis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * چراغ تن تو چشم تست چون تن تو درست است * چشم تو نیز روشن است واگر تن تو
35 رنجور وناتوانست * چشم تو نیز تاریك شود * اکنون پرهیز دار نبادا آن روشنایی که در
36 تن تست تاریك گردد * واگر تن تو روشن باشد * واز تاریکی درو اثری نماند * همه
نشست هست
عضو تو روشنایی دهد * مثال چراغ * وبرای تو بتابد
37 * چون عیسی سخن
مهمانی کردن معتزلی مسیح را و سخن بر دست شستن
38 میگفت * معتزلی ازو خواست * که پیش او فرود اید * مسیح درامد ونشست * چون معتزل
39 اورا دید * که پیشتر از خوردن دست نشست * تغیر شد * عیسی بدو گفت * شما ای
معتزلان * کاسه وطبق را از بیرون بشویید * ودرون شما از چرك وخبث پرست *

Lucerna corporis tui oculus tuus est: 34
cùm corpus tuum sanum sit, oculus
etiam tuus lucidus est; sin autem
corpus tuum ægrotum & infirmum
sit, oculus etiam tuus tenebrosus
erit. Cave ergò ne illud lumen, quod 35
in corpore tuo est, tenebrosum fiat.
Sin verò corpus tuum lucidum fue- 36
rit, & tenebrarum in eo vestigium
non manserit, omne membrum tuum
lumen dabit, veluti lucerna, & ti-
bi lucebit.

LXVIII. Convivium facit Pharisæus Christo, & sermo fit de manuum lotione.

Cùm Jesus loqueretur, Pharisæus 37
quidam ab eo petiit, ut ad eum de-
scenderet: Christus itaque ingressus
est & sedit. Cùm autem Pharisæ- 38
us eum videret, quòd antequàm
ederet manus non lavisset, commo-
tus est. Jesus ei dixit; Vos ô Pha- 39
risæi, poculum & patinam exteri-
ùs lavate, intimum autem vestrum
sordibus & improbitate plenum est.

Stulti, nónne *faciens* quòd deforis, & quod deintùs fecit? Veruntamen *inexistentia*,
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα
41 date eleemosynam, & ecce omnia munda vobis sunt. Sed væ vobis Pharisæis,
δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ρλς
42 quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteritis
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε
judicium & charitatem Dei. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ταῦτα (δ) ἔδει ποιῆσαι, (ε) κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Væ vobis Pharisæis, quia diligitis *primam sessionem* in synagogis, & ρλζ β
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
salutationes in *foris*. Væ vobis *Scribæ & Pharisæi hypocritæ*: ρλη
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
quia estis ut monumenta *non apparentia*, & homines *deambulantes* suprà *non*
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι (ζ) οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ
sciunt. Respondens autem quidam Legisperitorum, ait illi; Magister, hæc ρλθ
45 οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα
dicens & *nos notas*. Ille *autem* ait; Et vobis Legisperitis væ: quia oneratis ΜΓ'
46 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί· ὅτι φορτίζετε
homines oneribus *difficiliter portabilibus*, & ipsi uno *digitorum vestrorum* non at-
τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ-
tingitis onera. Væ vobis, *quia* ædificatis monumenta Prophetarum: at ρμ
47 ψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ

patres vestri occiderunt illos. Profectò testificamini, & consentitis *operibus*
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις
patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem *ædificatis*
τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
ρμα eorum sepulchra. *Propter hoc* & sapientia Dei dixit; Mittam ad illos
αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς
Prophetas & Apostolos: & ex illis occident, & persequentur: Ut
προφήτας καὶ ἀποστόλους· (η) καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι, καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα
inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi,
ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
à generatione ista: A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zacha-
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης· Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα-
riæ *perditi* inter altare & ædem: *Etiam* dico vobis; Re-
ρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, Ἐκ-
quiretur à generatione hac. Væ vobis Legisperitis, *quia*
ρμβ ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, & *introeuntes*
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ (θ) εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
prohibuistis.
ἐκωλύσατε.

MS. A. (δ) δεῖ (ε) καὶ κεῖνα μὴ παραφιέναι, (ζ) περιπατοῦντες (η) ἐξ αὐτῶν (θ) εἰσήλθετε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܣܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ ܗܘ ܥܒܕ ܘܕܠܓܘ. * ܒܪܡ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܒܘ
41 ܙܕܩܬܐ. ܘܗܐ ܟܠ ܕܟܐ ܠܟܘܢ. * ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ
42 ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܦܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܩܐ. ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܥܠ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ.
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪܝܫܐ ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
43 ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ
44 ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ. ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. * ܘܥܢܐ
45 ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ. ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ. * ܗܘ ܕܝܢ
46 ܐܡܪ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܘܒܠܐ ܝܩܝܪܐ. ܘܐܢܬܘܢ
ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥܬܟܘܢ ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܘܒܠܐ ܗܠܝܢ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
47 ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ. ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. * ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
48 ܒܥܒܕܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܝܗܘܢ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ *
49 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪܬ. ܕܗܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܘܬܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ. ܘܡܢܗܘܢ
50 ܢܪܕܦܘܢ ܘܢܩܛܠܘܢ. * ܕܢܬܬܒܥܘܢ ܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܐܫܬܦܟ. ܡܢ ܕܐܬܬܣܝܡ ܥܠܡܐ. ܡܢ
51 ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ.
52 ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܢܬܬܒܥ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ.
ܕܫܩܠܬܘܢ ܩܠܝܕܐ ܕܝܕܥܬܐ. ܗܢܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܟܠܝܬܘܢ.

Expertes rationis, nónne qui fecit quod foris est, idem & quod intùs est, fecit? Verùm quod suppetit, date in eleemosynam, & ecce omnia erunt vobis munda. Sed væ vobis Pharisæis, quippe qui decimetis mentham, & rutam, & omne olus; præteritis autem judicium & charitatem Dei. Hæc autem oporteret ut faceretis, & illa non omitteretis. Væ vobis Pharisæis, quippe qui diligatis primos consessus in synagogis, & salutationem in plateis. Væ vobis, Scribæ & Pharisæi simulatores, quippe qui sitis instar sepulchrorum quæ non innotescunt, & super ea ambulant homines, nec nôrunt. Respondit autem unus è Scribis, & dixit ei, Doctor quum ista dicis, nos quoque probro afficis. Ipse verò dixit; Væ etiam vobis Scribæ, quippe qui oneretis homines oneribus gravissimis, vos autem ne uno quidem ex digitis vestris attingitis onera illa. Væ vobis, quippe qui exstruatis sepulchra Prophetarum, quos patres vestri interemerunt. Vos igitur testes estis, & acquiescitis operibus patrum vestrorum: ii enim interfecerunt eos, vos autem extruitis sepulchra eorum.

Lectio ad oblationem Annuntiationis Zachariæ. 41.

Propterea & Sapientia dixit; Ecce ego mittam ad eos Prophetas & Apostolos, quorum alios persequentur, & *alios* trucidabunt. Ut requiratur sanguis omnium Prophetarum qui effusus est ex quo conditus est mundus, à generatione ista: A sanguine Habel, usque ad sanguinem Zachariæ illius, qui interfectus est inter templum & altare. Sanè dico vobis, Requiretur ab ista generatione. Væ vobis Scribæ, quippe qui sustuleritis claves scientiæ, nec vos introistis, imò eos qui introibant, prohibuistis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * اي كم فهمان • نه انك بيرونرا ساخت • درونرا † نيز اوساخت • * ازانج بشما داده شد
41 صدقه † بدرويشان دهيد • پاك شويد • وهر چيزي † براي شما پاك شود •

شست نه
نفرين معتزلان وكوهنان

42 * واي بر شما اي معتزلان كه نعناع وشبت وسبزيهارا بهره مي ستانيد • وبر داوري
و دوستي خدا مي كذريد • واجبست كه انهارا كنيد • وايبهارا فرو كذاريد • * واي بر
43 شما معتزلان كه در انجمن صدر † نشستكاه را دوست † داريد • وسلام در بازارها * واي †
44 بر شما نويسندكان • و معتزلان منافقان • كه مانند كورهاييد • از روي زمين نا پيدا •
45 كه خلق بر ايشان مي كذرند • ونمي دانند • * يكي از نويسندكان كفت اي معلم
46 چون اينها را ميكويي مارا دشنام مي دهي • * عيسي كفت شمارا نيز مي كويم اي نويسندكان •
واي بر شما كه بر ادمي بارهاء كران مي نهيد • وشما بيك انكشت • از انكشتان †
47 شما ياري نمي دهيد • ونه آن بارها را سودن * واي بر شما كه كورهاء پيغمبرانرا †
48 عمارت مي كنيد • كه پدران شما ايشانرا كشتند • * اكنون شما كواهي

O parum intelligentes, nónne is qui fecit exterius, interius etiam idem fecit? De eo quod vobis datum est eleemosynam pauperibus date: mundi estote, et omnis res vobis munda erit.

LXIX. Maledictio Pharisæorum & Sacerdotum.

Væ vobis ó Pharisæi, qui menthæ et anethi et olerum omnium decimam partem excipitis, judicium autem et amorem Dei præteritis: num oportet ut illa faciatis, hæc verò negligatis? Væ vobis Pharisæi, qui in synagoga præcipuam sedem amatis, et salutationem in foris. Væ vobis Scribæ et Pharisæi hypocritæ, qui similes estis sepulchris à superficie terræ non conspicuis, super quæ homines transeunt et nesciunt. Unus è scribis dixit; ó Præceptor, cùm hæc dicis nobis contumeliam ingeris. Jesus dixit; Vobis etiam dico, ó Scribæ, væ vobis quia hominibus onera gravia imponitis, vos autem uno digitorum vestrorum opem non fertis, ne onera illa quidem tangitis. Væ vobis qui monumenta Prophetarum ædificatis, quos patres vestri occiderunt. Nunc vos testimonium

Versio VULGATA LATINA.

40 Stulti, nonne qui fecit quod deforis est, etiam id quod deintus est, fecit? Verun-
41 tamen quod superest, date eleemosynam: & ecce omnia munda sunt vobis. Sed
42 væ vobis Pharisæis, quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteri-
tis judicium & charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, & illa non omittere.
43 Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in
44 foro. Væ vobis, quia estis ut monumenta quæ non apparent, & homines ambulan-
45 tes suprà, nesciunt. Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi; Magister,
46 hæc dicens etiam contumeliam nobis facis. At ille ait; Et vobis Legisperitis væ:
quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, & ipsi uno digito vestro
non tangitis sarcinas. Væ vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres 47
autem vestri occiderunt illos. Profectò testificamini quòd consentitis operibus pa- 48
trum vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum
sepulchra. Propterea & sapientia Dei dixit; Mittam ad illos Prophetas, & Apo- 49
stolos, & ex illis occident, & persequentur: Ut inquiratur sanguis omnium Pro- 50
phetarum, qui effusus est à constitutione mundi, à generatione ista, A sanguine Abel, 51
usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare & ædem. Ita dico vobis; Requi-
retur ab hac generatione. Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ: ipsi 52
non introistis, & eos, qui introibant, prohibuistis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا جهال اليس الذي صنع الظاهر هو صنع الباطن * فبل كل شي اعطوا رحمة وكل شي 40
يتطهر لكم * لكن الويل لكم ايها الفريسيون لانكم تعشرون النعناع والسذاب وكل البقول 41
وترفضون حكم الله ومحبته * قد كان ينبغي ان تفعلوا هذا والاخر لا تتركوهم عنكم * 42
* الويل لكم ايها الفريسيون لانكم تحبون اوايل المجالس في الجامع والسلم في الاسواق * 43
* الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرايين لانكم مثل القبور الخفية والناس يمشون 44
عليها ولا يعلمون * الفصل السادس والاربعون * فاجابه واحد من 45
الناموسيين قايلا يا معلم اذا قلت هذا فتشتمنا نحن * فقال لهم وانتم ايها الكتبة الويل 46
لكم لانكم تحملون الناس اوساقا ثقالا وانتم لا تدنون منها احدى اصابعكم * الويل لكم 47
لانكم تبنون قبور الانبياء الذين قتلهم اباوكم * فانتم اذن تشهدون وتسرون باعمال 48
ابايكم * لانهم قتلوهم وانتم تبنون قبورهم * ولهذا قالت حكمة الله هاانذا ارسل اليهم انبياء 49
ورسلا * فيقتلون منهم ويطردونهم * ليتبغى عن دم جميع الانبياء الذي اريق من اول العالم 50
الى هذا الجيل * من دم هابيل الصديق الى دم زكريا بن براشيا الذي اهلكوه بين المذبح 51
والبيت * نعم اقول لكم انه يطلب من هذا الجيل * الويل لكم يا كتبة لانكم اخذتم 52
مفاتيح المعرفة * فما دخلتم والداخلون منعتموهم *

O stulti, nónne qui fecit extrinsecum, ipse 40
fecit intrinsecum? Ante omnem rem date 41
misericordiam, & omnis res proinde
mundabitur vobis. Sed væ vobis, ô Pha- 42
risæi, quia decimatis mentham, & ru-
tam, & omnia olera, & respuitis judi-
cium Dei, & charitatem ipsius. Equi-
dem oportebat ut faceretis hoc, & alia
non rejiceretis à vobis. Væ vobis, ô 43
Pharisæi, quia diligitis primatus con-
sessuum in synagogis, & salutationem in
foris. Væ vobis, ô Scribæ & ô Phari- 44
sæi ô hypocritæ, quia estis veluti monu-
menta latentia, & homines ambulant su-
per ea, & nesciunt.

Sectio quadragesima sexta.

Respondit autem ei unus ex Legisperitis, 45
dicens; Magister, cùm dicis hoc, contu-
meliâ nos afficis. Ait illis; Et vobis, 46
ô Scribæ, væ vobis: quia oneratis ho-
mines oneribus gravibus, & vos non ad-
movetis ad ea unum digitorum vestro-
rum. Væ vobis, quia ædificatis monu- 47
menta prophetarum, quos occiderunt pa-
tres vestri. Vos ergò testificamini, & ob- 48
lectamini operibus patrum vestrorum:
quoniam ipsi occiderunt eos, & vos ædi-
ficatis sepulchra eorum. Propterea di- 49
xit sapientia Dei, Ecce ego mittam ad
illos Prophetas & Apostolos, & occident
ex illis, & persequentur illos: Ut vin- 50
dicetur sanguis omnium prophetarum, qui
effusus est à principio mundi usque ad
hanc generationem: A sanguine Abel ju- 51
sti usque ad sanguinem Zachariæ filii
Barasciæ, quem peremerunt inter alta-
re & ædem. Sanè dico vobis, quòd re-
quiretur ab hac generatione. Væ vobis, 52
ô Scribæ, quia accepistis claves cogniti-
onis, & non introistis, & introeuntes
prohibuistis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 አብደን፡አኮሁ፡ ዘፈጠረ፡አፍአ፡እንተ፡ ወውስጥኒ፡ ፈጠረ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ዘይትፈቀድ
41 ሰ፡ሃቡ፡ለምጽዋት፡ ወኵሉ፡ ንጹሐ፡ ይከውነክሙ፡፡=፦ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈረ
42 ሳውያን፡እለ፡ታበውኡ፡ዓሥራተ፡አዴሁ፡ ለአዛብ፡ ወለኵሉ፡ አሕማላት፡ ወጼናታም፡
ወትትዔወርዎ፡ለጽድቅ፡ ወለፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ወዘኒ፡ ርቱዕ፡ ትግበሩ፡ ወዘንተኒ፡
43 ኢትኅድጉ፡፡=፦ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ታፈቅሩ፡
44 ነቢረ፡ ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕጻደት፡ ወታአምኁ፡ በመሠያጠት፡፡=፦ አሌ ለክ
ሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ከመ፡ መቃብር፡ ዘኢይትዓወቅ፡
45 አንትሙ፡ ዘያንሶሱ፡ ሰብእ፡ ላዕሌሁ፡ አንትሙ፡ ወኢያአምሮ፡፡=፦ ወይቤሎ፡ አ
ሐዱ፡ ጸሐፌ፡ ሀገር፡ዘንተ፡ ዘትብል፡ ኢያኑን፡ ትጼአለ፡፡=፦ ወይቤሎ፡ ለክሙኒ፡
46 ለጸሐፍት፡ ሀገር፡ አሌ ለክሙ፡ እስመ፡ ታጸውርዎ፡ ጾረ፡ ክቡደ፡ ለሰብእ፡ ወለሊክሙ
47 ሰ፡ ኢትለክፍዎ፡ በአሐቲ፡ አጽባዕትክሙ፡ ለውእቱ፡ ጾር፡፡=፦ አሌ ለክሙ፡ እ
48 ስመ፡ ተሐንጹ፡ መቃብሪሆሙ፡ ለነቢያት፡ ወአበዊክሙ፡ ቀተልዎሙ፡፡=፦ አደሞ
ክሙኑ፡ ምግባሮሙ፡ ለአበዊክሙ፡ ወለሊክሙ፡ ሰማዕቶሙ፡ ዘእሙንቱ፡ ቀተሉ፡ አን
49 ትሙ፡ መቃብሪሆሙ፡ ተሐንጹ፡፡=፦ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይቤ፡ ጥበቢሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ እፌኑ፡ ኀቤክሙ፡ ነቢያተ፡ ወሐዋርያተ፡ ወይቀትሉ፡፡ እምኔሆሙ፡ ወ
50 ይሰድዱ፡=፦ ከመ፡ ይትበቀልዎሙ፡ በእንተ፡ ደመ፡ ኵሉ፡ ነቢያት፡ዘተክዕወ፡=፦
51 እምደመ፡ አቤል፡ እስከ፡ ደመ፡ ዘካርያስ፡ ዘቀተሉ፡ በማእከለ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወ
ምሥዋዕ፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡ እስከ ዛቲ፡ ትውልድ፡ እወ፡ እብለክሙ፡
52 ይትኃሠሠዋ፡ ለዛቲ፡ ትውልድ፡፡=፦ አሌ ለክሙ፡ ጸሐፍተ፡ ሀገር፡ ወፈሪሳውያን፡
እስመ፡ ነሣእክሙ፡ መራኁተ፡ ጽድቅ፡ ወተኃብኡ፡ ወለሊክሙሂ፡ ኢትበውኡ፡
ወለቦኡ፡ ይበውኡ፡ ትከልአዎሙ፡፡=፦

Dementes, nónne qui creavit *quod* foris *est*, quod intus est creavit? Veruntamen quod necessarium est date in eleemosynam, & totum purum erit vobis. 40 41
Væ vobis Scribis & Pharisæis, qui offertis decimam partem hyssopi, & omnium olerum, & herbarum: & tanquam cæci præteritis justitiam, & charitatem 42
Dei: & hæc oportet ut faciatis, & hoc non omittatis. Væ vobis, Scribæ & 43
Pharisæi hypocritæ, quia diligitis sedere summo *loco* in synagogis, & salutationem in foris. Væ vobis, Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sicut sepul- 44
chrum quod non est signatum, vos *estis*, super quod ambulant homines, vos *inquā*, & nesciunt illud. Et dixit ei quidam Scriba civitatis; Hoc quod dicis, nónne 45
nos injuriâ afficit? Et dixit ei, Vobis etiam Scribis civitatis, væ vobis: quia 46
oneratis onere gravi homines, & vos ipsi non attingitis uno digitorum vestrorum hoc onus. Væ vobis, quia ædificatis monumenta prophetarum, & pa- 47
tres vestri trucidârunt illos. Placuerúntne vobis facta patrum vestro- 48
rum? & vos ipsi testes eorum, quos ipsi trucidârunt, vos sepulchra eorum ædificatis. Et propterea dixit sapientia Dei, Mittam ad vos prophetas, 49
& Apostolos, & trucidabunt ex ipsis *quosdam*, & persequentur: Ut retri- 50
buatur iis propter sanguinem omnium prophetarum qui effusus fuit, A sanguine 51
Abel usque ad sanguinem Zachariæ, quem trucidârunt inter Domum sanctam, & altare, à creatione mundi usq; ad hanc generationem: etiam dico vobis, Perscrutabunt hanc generationem. Væ vobis Scribæ civitatis, & Pharisæi, quia sustu- 52
listis clavem justitiæ & abscondistis: & vos ipsi non introitis & introeuntes prohibetis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مي دهيد * وبكردار خود پسنديك هستيد * كه انان ايشانرا كشتند * وشما كورهاء ايشانرا
ابادان مي كنيد * * براي اين حكمت خدا كفت اينك من پيش شما پيغمبران * 49
ورسولان مي فرستم * ازايشان دشمن داريد * وبكشيد * * وخون همه پيغمبران * ازان 50
روز باز كه خداي دنيارا بيافريد * تا امروز خواسته شود † اين دوده * * از خون هابيل * 51
بي كناه * تا خون زكريا * كه در ميان هيكل ومذبح كشته شد * اري راست بشما بكويم كه
همه † اين دوده خواسته شود * * واي بر شما نويسندكان كه كليد معرفت † را ستديد * 52
شما اندرون † نرفتيد * وايشانرا كه درمي رفتند * نكذاشتيد *

datis, & opere eorum vobis complacitum est, quòd illi eos trucidârunt; vos itaque monumenta eorum extruitis. Propter hoc sapientia Dei 49
dixit; Ecce ego ad vos Prophetas, & Apostolos mitto, & ex ipsis odio habebitis, & interficietis. Et sanguis 50
omnium Prophetarum, deinceps ab eo die quo Deus mundum creavit, usque in hodiernum diem, requiretur ab hac generatione: A sanguine 51
Abel insontis usque ad sanguinem Zachariæ, qui inter templum & altare interfectus est, utique verum vobis dico, quòd omnis ab ista generatione requiretur. Væ vobis Scri- 52
bæ, qui clavem scientiæ sustulistis: vos non introistis, & eos qui intro-
ibant non sivistis.

Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ & Pharisæi gra-
53 λέγοντ@ δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δει-
viter insistere, & obtundere ipsum de multis: Insidiantes ei,
54 νῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν,
& quærentes venari aliquid de ore ejus, ut accusarent eum.
(ι) καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματ@ αὐτοῦ, ἵνα (κ) κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

CAP. XII. ιβ'.

In quibus adcongregatis myriadibus turbæ, ut conculcare alii alios, cœpit
1 ΕΝ οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο
dicere ad discipulos suos primùm; Attendite vobisipsis à fermento Phari-
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
sæorum, quod est hypocrisis. Nihil autem coopertum est, quod non revele-
2 σαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή-
tur: & absconditū, quod non sciatur. Propter quæ quæ in tenebris dixistis, in
3 σεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
lumine audientur: & quod ad aurē locuti estis in cubiculis, prædicabitur supra
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
domos. Dico autē vobis amicis meis; Ne timeatis ab occidentibus
4 δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν (α) ἀποκτεινόντων τὸ
corpus, & post hæc non habentibus abundantius quid facere. Ostendam autē vobis,
5 σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων (β) περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν,
quem timeatis. Timete illum post occidere, potestatē habentem injicere in ge-
τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, (γ) ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέ-
hennam: ita dico vobis; Hunc timete. Nonne quinque passeres veneunt assibus
6 ενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, Τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων
duobus? & unus ex illis non est in oblivione coram Deo. Sed & capilli
7 δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες
capitis vestri omnes numerati sunt. Ne ergò timete: multis passeribus præstatis.
τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
Dico autem vobis; Omnis quicunque confessus fuerit in me coram hominibus, &
8 Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν (δ) ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ
filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei. At ne-
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
9 Ὁ δὲ ἀρνη-
gans me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei. Et
σάμενός με (ε) ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ
omnis qui dicit verbū in filium hominis, remittetur illi: at in sanctū spi-
10 πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦ-
ritum blasphemanti, non remittetur. Cùm autem adduxerint vos in syn-
11 μα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν-
agogas & principatus, & potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis,
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε,
aut quid dicatis. Nam sanct. Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oporteat dicere.
12 ἢ τί εἴπητε. Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα (ζ) διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

MS. A. (ι) ζητοῦντες (κ) κατηγορήσωσιν Κεφ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκτεννόντων (β) περισσόν τι (γ) ἔχοντα ἐξουσίαν (δ) ὁμολογήσει (ε) ἔμπροσθεν (ζ) διδάξῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

53 [illegible]
54 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]

Quumque hæc eis dixisset, cœperunt Pharisæi id ægrè ferre, & corripiebantur furore, & arguebant sermones ejus. Dolumque ei nectebant in multis, dum quærerent carpere quidpiā ex ore ipsius, ut possent eum deferre.

Lectio in commemorationem Martyrum.

CAP. XII.

Quum autem congregatæ essent myriades cœtuum plurimorum, adeò ut alii alios conculcarent, cœpit Jesus dicere discipulis suis: Inprimis cavete vobisipsis à fermento Pharisæorum, quod est simulatio. Nihil enim opertum est, quod non reveletur; neque occultum, quod non innotescat. Quoniam quæcunque in tenebris dixistis, in luce audientur; & quod in penetralibus in aures susurrâstis, supra tecta prædicabitur. Dico autem vobis amicis meis, Ne timueritis ab iis qui interficiunt corpus, & posteà nil possunt amplius facere. Ostendam autem vobis quem timeatis, eum qui postquam interfecerit, potens est ut conjiciat in gehennam: etiam dico vobis, Hunc timete. Nónne quinque passeres veneunt duobus obolis? & unus ex eis non datur oblivioni coram Deo. Quinimò omnes pili comæ capitis vestri numerati sunt: ne igitur timueritis, nam multitudine passerū præstantiores estis. Dico autem vobis, Quicunque confessus me fuerit coram hominibus, etiam Filius hominis confitebitur eum coram angelis Dei. Qui verò abnegaverit me coram hominibus, abnegabitur ipse coram angelis Dei. Et quisquis proferet sermonem adversùs Filium hominis, remittetur ei: qui verò adversùs Spiritum Sanctitatis blasphemaverit, non remittetur ei. Quum autem stiterint vos in synagogis coram principibus & præsidibus, ne solliciti sitis quomodo deprometis spiritum, (*defensione utemini*) aut quid dicetis. Spiritus enim sanctitatis docebit vos illâ horâ, quæ vos oporteat dicere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * چون این همه بدیشان گفت • دانشمندان و معتزلانرا ناخوش آمد • و هر چه دیگر می گفت بخشم
54 و کین می شنیدند • و می پوشانیدند • و بسیار چیزی • بسکالیدن ازو می کشیدند • مکر ازدهن
وی نکته • بشنوید و بدان اورا بگیرند هفتاد پرهیز داشتن از خمیر معتزلان
1 * وچون جماعت بی حساب و بی شمار انبوه خلایق گرد شدند • چنانک یکدیگررا بزیر پای می
کوفتند و می سایدند • عیسی آغاز کرد و بشاگردان خود می گفت • هر چه زودتر نفس خود را
2 از خمیر مایه معتزلان پرهیز دارید • برای آنک ایشان منافقانند • * اکنون نیست چیزی پوشیده •
3 الا آشکاده کرده • و نه پنهان الا دانسته شود • * و هر چه در تاریکی گفتید بروشنائی شنوده شود هر چه
در خلوت گوش داشتید • بر بامها منادی زده شود • * اکنون بشما می گویم دوستان منید •
4 مترسید از ایشان که تن را بکشند • و بعد ازان چاره دیگر نداننده کردن • * اکنون بشما بنمایم
5 که از که ترسید • ازانک پس تن شمارا بکشد • و سلطنت که جان شما را بدوزخ اندازد • آری بشما می
گویم • ازو ترسید هفتاد یک مثل نمودن مردم را به گنجشکان
6 * نه پنج گنجشک بدو جو فروخته شود • و یکی ازایشان پیش خدا کم نشود •

Cùm hæc omnia illis diceret, [illegible] tibus & Pharisæis displicuit, & quicquid præterea dixit, cum [illegible] indignatione audiebant, & [illegible] bant. Et multas res infensi [illegible] ab eo extrahebant, quo [illegible] ctum aliquid ex ore ejus [illegible] & eo illum caperent.

LXX. Cavendum à fermento Pharisæorum.

CAP. XII.

Cùmq; turbæ absq; modo & numero confertæ mortalium congregatæ essent, adeò ut alii alios sub pedibus conculcarent & contererent, [illegible] exorsus est & discipulis suis dicere: Ante omnia vobismet à fermento Pharisæorum cavete, eò quòd [illegible] hypocritæ sint. Jam non est quicquam opertum quin patefaciendum sit, neque secretum quin sit cognoscendum. Quicquid enim in tenebris dixistis, in luce audietur: & quicquid in conclavi in aurem accepistis, in [tectis] prædicabitur. Dico autem vobis qui amici mei estis; Ne timeatis ab eis qui corpus occidunt; [illegible] ea verò rationem ulteriorem [illegible] nesciunt. Nunc vobis ostendam [quem] timeatis: ab eo qui postquam [corpus] vestrum occiderit, potens est etiam ut animā vestrā in infernū [conjiciat]: equidem vobis dico, ab eo timete.

LXXI. Comparatio hominum cum passeribus.

Nonne quinque passeres duobus granis hordeaceis venduntur, & unus ex iis coram Deo non peribit.

Versio VULGATA LATINA.

53 Cùm autem hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisæi & Legisperiti graviter insiste-
54 re, & os ejus opprimere de multis, Insidiantes ei, & quærentes aliquid capere
de ore ejus, ut accusarent eum.

C A P. XII.

1 Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se invicèm conculcarent, cœpit
dicere ad discipulos suos; Attendite à fermento Pharisæorum, quod est hypocri-
2 sis. Nihil autem opertum est, quod non reveletur: neque absconditum, quod non
3 sciatur. Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur: & quod in au-
4 rem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis me-
is; Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius
5 quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum, qui, postquàm
occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis, Hunc timete.
Nónne quinque passeres væneunt dipondio, & unus ex illis non est in oblivione 6
coram Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergò time- 7
re: multis passeribus pluris estis vos. Dico autem vobis; Omnis quicunque 8
confessus fuerit me coram hominibus, & Filius hominis confitebitur illum coram
Angelis Dei: Qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram An- 9
gelis Dei. Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei au- 10
tem, qui in Spiritum sanctum blasphemaverit, non remittetur. Cùm autem indu- 11
cent vos in synagogas, & ad magistratus & potestates, nolite soliciti esse qualiter
aut quid respondeatis, aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa 12
hora, quid oporteat vos dicere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

53 فلما قال هذا قدام الشعب بدا الكتبة والفريسيون يعلقون عليه بالردي ويكلمونه في
54 امور كثيرة * بمكر ويصطادونه بكلمة من فمه ليعرفوه * فلما اجتمع ربوات جموع حتى
1 داس بعضهم بعضا * بدا يسوع يقول لتلاميذه اولا تحرزوا لنفوسكم من خمير الفريسيين
2 الذي هو الرياء * لانه ليس خفي لا يظهر ولا مكتوم لا يعلم * الذي تقولونه في الظلام
3 يسمع في النور والذي تساررون به في المخادع سينادى به على السطوح * اقول لكم يا
4 احبائي لا تخافوا ممن يقتل الجسد وبعد ذلك ليس لهم ان يفعلوا اكثر * انا اعلمكم
5 ممن تخافون * خافوا ممن اذا قتل له سلطان ان يلقي في جهنم * نعم اقول لكم خافوا
6 هذا * اليس خمسة عصافير يباعون بفلسين * وواحد منها لا ينسى قدام الله * لكن
7 جميع شعور روسكم محصاة * فلا تخافوا فانكم افضل من عصافير كثيرة * اقول
8 لكم ان كل من اعترف بي قدام الناس فابن الانسان يعترف به ايضا قدام ملايكة الله
9 ومن انكرني قدام الناس انكره ايضا قدام ملايكة الله * وكل من يقول كلمة في
10 ابن الانسان يغفر له * ومن يجدف على روح القدس لا يغفر له * اذا قدموكم الى المجامع
11 والروساء والسلاطين فلا تهتموا بما تقولون ولا بما تحتجون * فان روح القدس يعلمكم
12 في تلك الساعة ما ينبغي ان تقولوه *

Cùm autem dixisset hæc coram populo; 53
cœperunt Scribæ & Pharisæi aggredi
eum cum nequitia, & alloqui illum de
rebus multis Cum dolo, & captare il- 54
lum in verbo ex ore ipsius, ut accusarent
illum.

C A P. XII.

Cum autem congregatæ essent myria- 1
des turbarum, ita ut conculcarent alii
alios, cœpit Jesus dicere discipulis suis;
Inprimis cavete vobismetipsis à fermen-
to Pharisæorum, quod est hypocrisis. Quo- 2
niam non est absconditum quod non ma-
nifestetur, neque opertum quod non scia-
tur. Quod dicitis in tenebris, audietur 3
in lumine: & quicquid secretò tractave-
ritis in penetralibus, prædicabitur super
tecta. Dico vobis, ô amici mei, Ne time- 4
atis eos qui occidunt corpus, & posteà
non est ipsorum ut faciant amplius. Ego 5
docebo vos quem timeatis: Timete eum
qui cùm occiderit, habet potestatem inji-
ciendi in gehennam: Equidem dico vobis,
Timete hunc. Nonne quinque aviculæ ve- 6
neunt dipondio? et una ex illis non est in
oblivione coram Deo? Imò verò omnes 7
capilli capitum vestrorum numerati sunt.
Ne ergò timeatis, quia præstantiores estis
aviculis multis. Dico vobis, quòd qui- 8
cunque confessus fuerit me coram homi-
nibus, filius hominis confitebitur illum
etiam coram Angelis Dei. Et qui negave- 9
rit me coram hominibus, negabo eum et-
iam coram Angelis Dei. Et quicunque 10
dixerit verbum in filium hominis, remit-
tetur illi: at qui blasphemaverit in Spi-
ritum sanctum, non remittetur ei. Cùm 11
oblati fueritis synagogis & principibus
& potestatibus, ne soliciti sitis de eo
quod dicturi, neque de eo quod responsu-
ri sitis: Nam Spiritus sanctus docebit 12
vos in illa hora quid expediat vos di-
cere.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

53 ወእንዘ፡ይነግሮሙ፡ዘንተ፡በቅድሜ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡አኀዙ፡ጸሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ያም
54 ዝዝዎ፡ወይትቄየሞዎ፡፡ ወይነዕውዎ፡ወያስሕትዎ፡በቃለ፡አፉሁ፡፡
1 ፲፪ ወተጋብኡ፡ኀቤሁ፡አሕዛብ፡ብዙኃ፡እስከ፡ገተትኩዩ፡በበይናቲሆሙ፡፡
በእንተ፡ብሒአሙ፡ለፈሪሳውያን፡፡
ወአኀዘ፡ይበሎሙ፡ለአርድእቲሁ፡ቅድሙ፡ተዓቀቡ፡እምነ፡ብሒአሙ፡ለፈሪሳውያን፡ወአ
2 ምጽድልዎ፡፡ ወአልቦ፡ክዱን፡ዘኢይትከሠት፡ወአልቦ፡ኅቡእ፡ዘኢያስተርኢ፡፡
3 ዘተናገሩ፡በጽልመት፡ይትናገርዎ፡በብርሃን፡ወዘሂ፡ተልኆሰሱ፡በእዝን፡ይሰብክዎ፡
4 በአጽሬሕ፡ወበአንሕስት፡፡ እብለክሙ፡ለክሙ፡ለአዕርክትየ፡ኢትፍርህዎሙ፡ለእ
5 ለ፡ይቀትሉክሙ፡ነፍሳቲክሙ፡ወእምዝ፡አልቦ፡ፈድፋደ፡ዘይክሉ፡ገቢረ፡፡ ወአርእየ
ክሙ፡ዘትፈርህ፡ፍርህዎ፡ለዘ፡እምድኅረ፡ቀተለ፡ብውሕ፡ሎቱ፡ይደይ፡ውስተ፡ገሃነ
6 ም፡እወ፡እብለክሙ፡ኪያሁ፡ፍርህዎ፡፡ ኀምስ፡ዕዋፍ፡ይሠይጡ፡በክል
ሌቲ፡ጸሪቅ፡አሶርዮን፡ወኢአሐቲ፡እምኔሆን፡ኢትትረሰዕ፡በቅድመ፡እግዚአብሔር፡፡
7 ወለክሙሰ፡ሠዕርተ፡ርእስክሙ፡ኵሉ፡ኍሉቅ፡ውእቱ፡ኢትፍርሁ፡እንከ፡እስመ፡እ
8 ምብዙኃ፡አዕዋፍ፡ትኄይሱ፡አንትሙ፡፡ እብለክሙ፡ኵሉ፡ዘይአምን፡ብየ፡
በቅድመ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡አአምኖ፡አነሂ፡በቅድመ፡መላእክተ፡እግዚአብሔ
9 ር፡፡ ወዘሰ፡ክሕደኒ፡በቅድመ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡እክሕዶ፡አነሂ፡በቅድመ፡መ
10 ላእክተ፡እግዚአብሔር፡፡ ወኵሉ፡ዘነበበ፡ቃለ፡ፅርፈት፡ላዕለ፡ወልደ፡እጓለ፡
እመ፡ሕያው፡ይትኀደግ፡ሎቱ፡ወዘሰ፡ፀረፈ፡ላዕለ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ኢይትኀደግ፡ሎቱ፡
11 ለዝ፡ዓለም፡ወኢበዘ፡ይመጽእ፡፡ ወሶበ፡ ይወስዱክሙ፡አዕዋደት፡ወኀበ፡
12 መላእክት፡ወነገሥት፡ወመኳንንት፡ኢትትሐለዩ፡ዘከመ፡ትብሉ፡ወዘከመ፡ትትናገሩ፡፡
እስመ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ውእቱ፡ዘይነብብ፡በላዕሌክሙ፡ሶቤሃ፡፡

Et quum diceret hæc coram toto populo, cœperunt Scribæ et Pharisæi exprobrare 53
eum, & insurgere in eum, Et insidiari ei, & falsitatis eum arguere in sermone 54
oris sui.

CAP. XII.

ET congregati sunt ad eum populi multi adeò ut se invicèm conculcarent. 1

De fermento Pharisæorum.

Et cœpit dicere discipulis suis, Inprimis cavete à fermento Pharisæorũ, & ab hy-
pocrisi. Et nihil est opertum quod non revelatum erit, & nihil absconditum 2
quod non videbitur. Et quæ dicta sunt in tenebris, pronuntiata erunt in luce: 3
& quæ insusurrata sunt auri, prædicabunt in templis & tectis. Dico vobis ami- 4
cis meis, Ne timeatis eos qui trucidant vos corporibus vestris, & tunc non habent
amplius quod possunt facere. Et ostendam vobis quem timeatis, Timete eum 5
qui postquàm trucidârit, habet potestatem projicere in Gehennam: etiam dico
vobis, Timete eum. Nónne quinque passeres væneunt duobus minutis, ıſarıon, & 6
una ex illis non tradetur oblivioni coram Deo. Et vobis capillus capitis vestri 7
totus numeratus est: ne timeatis igitur, quia multis passeribus præstatis vos. Dico 8
vobis, Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor eum ego etiam
coram angelis Dei. Et qui negaverit me coram hominibus, negabo eum ego 9
etiam coram angelis Dei. Et quicunque loquutus est verbum blasphemiæ con- 10
tra filium hominis, remittetur ei: & qui blasphemaverit contra Spiritum sanctum,
non remittetur ei, neq; in hoc mundo neq; in futuro. Et quũ adduxerint vos ad 11
synagogas, & ad principes, & reges, & judices, ne soliciti estote quomodo dicetis,
& quomodo loquemini. Quia Spiritus sanctus est qui loquetur pro vobis tunc. 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 اما موي سر شما شمار وحساب† دارد * اكنون مترسيد * كه به بسيار از گنجشكان بهتريد
8 با شما مي گويم * هر كه برابر خلق بمن اقرار† بياورد * فرزند آدمي نيز برابر فرشتگان
خدا اقرار بياورد * هفتاد دو اربراي منكري * وهر كه برابر خلق مرا
9 انكار كند * برابر فرشتگان† خدا من نيز اورا انكار كنم * وهر كه براي فرزند آدمي سخن
10 كويد * براي او عفو شود * وهر كه بروح القدس افتري كند * براي او عفو نشود
11 ووقتي كه شما را در انجمنها ايشان كشند * برابر سروران وسلطانان * مينديشيد كه
12 چگونه جواب دهيد * يا چه كوييد * روح القدس دران ساعت† شما را بيآموزانيد كه
چكوييد انچ واجب است *

Veruntamen crines capitis vestri 7
numerum & rationem habent. Ne
timeatis igitur, quia multitudine
passerum præstantiores estis. Vobis 8
autem dico; Quicunque coram ho-
minibus me confessus fuerit, Fili-
us hominis etiam coram Angelis eum
confitebitur.

LXXII. De abnegatione.

Et quicunque coram hominibus me 9
abnegaverit, coram Angelis Dei ego
illum etiam abnegabo. Et quicunq; 10
de Filio hominis verbum dixerit,
ei condonabitur: quicunque autem
in Spiritum sanctum convitium fe-
cerit, ei condonatum non erit. Quo 11
tempore vos in conventus suos tra-
xerint, & coram principibus & re-
gibus, ne reputetis quomodo respon-
sum detis, aut quid dicatis. Spiri- 12
tus sanctus in illa hora vos
docebit ut dicatis quod expedi-
ens erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΜΕ'. Μϛ'.

ΜΕ'

Ait autem quidam ei de turba; Magister, dic fratri meo partiri
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
mecum hæreditatem. Ille autem dixit ei; Homo, Quis me constituit
14 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε
judicem aut divisorem super vos? Dixit autem ad illos; Videte & cavete
15 δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε
ab avaritia: quia non in redundare cuiquam vita ejus est ex sub-
(η) ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπ-
stantiis ipsius. Dixit autem similitudinem ad illos, dicens; Hominis cujusdam
16 αρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς
divitis bene tulit regio. Et ratiocinabatur in seipso, dicens; Quid fa-
17 πλουσίου (θ) εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί ποι-
ciam, quia non habeo quò congregem fructus meos? Et dixit; Hoc faciam:
18 ήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω·
Destruam mea horrea, & majora ædificabo, & congregabo illuc omnia
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
nata mea, & bona mea. Et dicam animæ meæ; Anima, habes
19 (ι) γεννήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις
multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, oblectare. Di-
20 πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶ-
xit autem illi Deus, Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te:
πε δὲ (κ) αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ·

ρμθ ι ρν ε

quæ autem parasti, cui erunt? Sic thesaurizans sibi ipsi, & non in Deum
ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν 21
ditescens. Dixit autem ad discipulos suos; Ideò vobis dico; Ne soli-
πλουτῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, Μὴ μερι- 22
citi sitis animæ vestræ, quid manducetis: neq; corpori, quid induamini.
μνᾶτε τῇ (λ) ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. Ἡ ψυ- 23
nima plus est alimento, & corpus vestimento. Considerate cor[illegible]
χὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακ- 24
vos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum: & [illegible]
κας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ
Deus alit illos: quantò magis vos præstatis volucribus? Quis
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς 25
autem ex vobis cogitans solicitè potest apponere ad staturam suam cubitum unum?
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 26
Si ergò neque minimum potestis, quid de cæteris soliciti estis? Considerate
Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε 27
lilia, quomodò crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis; Neque
τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, (μ) Οὐδὲ
Salomon in omni gloria sua circumamiciebatur sicut unum illorum.
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

MS. A. (η) ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· (θ) ηὐφόρησεν (ι) γενήματά (κ) αὐτῷ ὁ Κύριος, Ἄφρον, (λ) ψυχῇ, τί (μ) Ὅτι οὐδὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Feriâ sextâ hebdomada III. Jejunii.

Dixit autem ei quidam è turba illa; Doctor, dic fratri meo, ut dividat mecum hæreditatem. Jesus autem dixit ei; Heus vir, quis me constituit super vos judicem, & partitorem? Et ait discipulis suis, Cavete ab omni cupiditate: neque enim in abundantia divitiarum est vita. Dixitq; eis parabolam; Viro cuidam diviti protulit terra sua multos proventus: Et animo versabat, & dicebat; Quid faciam? quandoquidem non habeo ubi cogam proventus meos. Subditque, Hoc faciam, diruam horrea mea, & ædificabo ac dilatabo ea, & cogam illuc totum frumentum meum & bona mea: Et dicam animæ meæ; Anima mea, sunt tibi bona plurima reposita in multos annos: requiesce, ede, bibe, oblectare. Inquit autem ei Deus; Expers rationis, hac nocte animam tuam repetunt abs te; & quæ parâsti, cujusnam futura sunt? Ita est qui reponit sibi thesauros, & in Deo non est dives. Et ait discipulis suis, Propterea dico vobis, Ne soliciti sitis de anima vestra, quid edatis; nec de corpore vestro, quid induatis. Quandoquidem anima præstantior est cibo, & corpus indumento. Considerate corvos, qui nec seminant nec metunt, quibus nec est receptaculum nec horreum, Deus tamen alit eos: quanto igitur vos præstatis volucribus? Quis autem ex vobis, quamvis anxius, potest addere ad staturam suam cubitum unum? Quòd si ne rem quidem minimam potestis, quid de cæteris soliciti estis? Considerate lilia quomodo crescant, quæ nec laborant, neque nent: dico autem vobis, ne Salomonem quidem in tota gloria sua amictum fuisse ut unum ex eis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتاد سه سوال براي ميراث
13 * يكي از ميان جماعت بعيسي كفت اي معلم
14 بكو ببرادرم كه ميراث بمن بخشد * عيسي بدو كفت اي مرد كيست انك مرا † براي شما
15 داوري كن يا بخشاينده ايستانيد * وبشاكردان خود كفت از همه † شري دوستي مال را
بتر دانيد وازان بيشتر پرهيز كنيد براي انك نه بپسياري كله و جانورها زندكاني
حاصل شود هفتاد چهار مثل توانكر كه نفس خودرا اميد مي داد
16 * وبعد ازين عيسي مثلي پيش ايشان كفت كه مردي توانكر بود واب وزمين داشت دران
17 سال زمين † او دخل وارتفاع بسيار داد * درنفس خود مي كفت چه چاره سازم كه
18 چندان جاء ندارم كه دخل ودانه من انجا كنجد * درخود فكر كرد كه خانه انبار † را
19 خراب كند وبزركتر سازد كه اين دخل درانجا بكنجد وخانه وخدمت كارانرا انجا برم * وبجان
خود بكويم اي جان نعمتهاء بسيار وفراوان داري وتا سالهاء بسيار ترا بس است بنشين وبخور
20 وبياشام وبياسا * خداوند كويد اي كم عقل درانشب جان ترا ازين تو بدر كنند اينك
21 براي كه خواهد ماندن * وايچنين هر كس كه درزمين ذخيره وانبار نهد بهر خود از خدا اميد † نيك باشد

LXXIII. Petitio de hæreditate. Et quidam de medio turbæ ad Jesum dixit; O præceptor, dic fratri meo ut hæreditatem mecum partiatur. Jesus ei dixit; O homo, quis est qui me vobis judicem aut partitorem constituit? Et discipulis suis dixit; Omni malo amorem divitiarum pejorem scitote, & ab eo perfectissime cavete: eò quòd non in abundantia gregum & animalium vita contingit.

LXXIV. Parabola divitis qui animæ suæ spem dedit.

Et post hæc Jesus parabolam coram eis protulit; Divitem quendam fuisse, qui aquam & terram habebat: eo autem anno solum ejus reditum & proventum multum dedit. In animo igitur suo dixit; Quomodo faciam, quum tantum loci non habeam quo proventus & fruges meæ condantur? Apud se ergo cogitavit quòd domum repositorii destrueret, & majorem pararet, quò hic proventus cogeretur: & familiam, & ministros meos illuc transferam: Et animæ meæ dicam; O anima, opes multas & copiosas habes, & in annos multos tibi satis est: sede, & comede, & bibe, & quiesce. Dominus ei dicit; O insipiens, hac nocte animam tuam è corpore tuo extrahent: hoc quod paratum habes, cui manebit? Eodem autem modo omnis homo, qui in terra thesaurum & promptuarium reponit sibi, à Deo spem [illegible]

Versio VULGATA LATINA.

13 Ait autem ei quidam de turba; Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hære-
14 ditatem. At ille dixit illi; Homo, quis me constituit judicem aut divisorem su-
15 per vos? Dixitque ad illos; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia non in
16 abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quæ possidet. Dixit autem similitudi-
17 nem ad illos, dicens; Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit: Et
cogitabat intra se dicens; Quid faciam, quia non habeo quò congregem fructus
18 meos? Et dixit; Hoc faciam: Destruam horrea mea, & majora faciam: & il-
19 luc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, Et dicam animæ meæ;
Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe,
20 epulare. Dixit autem illi Deus; Stulte, hâc nocte animam tuam repetunt à te:

quæ autem parâsti, cujus erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum 21
dives. Dixitque ad discipulos suos; Ideò dico vobis; Nolite soliciti esse ani- 22
mæ vestræ quid manducetis, neque corpori quid induamini. Anima plùs est quàm 23
esca, & corpus plus quàm vestimentum. Considerate corvos, quia non seminant 24
neque metunt, quibus non est cellarium neque horreum, & Deus pascit illos. Quan-
tò magis vos pluris estis illis? Quis autem vestrûm cogitando potest adjicere ad 25
staturam suam cubitum unum? Si ergò neque quod minimum est potestis, quid 26
de cæteris soliciti estis? Considerate lilia quomodò crescunt: non laborant, ne- 27
que nent: dico autem vobis; Nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut
unum ex istis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 • الفصل السابع والاربعون • * ثم قال له واحد من الجمع يا معلم قل لأخي
14 15 يقاسمني الميراث * فقال له يا انسان من اقامني عليكم حاكما او مقسما * ثم قال لهم انظروا
16 وتحفظوا من كل الشر • لانه ليست الحياة للانسان بكثرة ماله * ثم قال لهم مثلا انسان غني
17 اخصبت له كوره * ففكر في نفسه هكذي ماذا اصنع اذ ليس لي حيث اصنع غلاتي •
18 19 * ثم قال افعل هكذا • اهدم اهرائي وابنيها متسعة • واخزن هناك جميع غلاتي وخيراتي * واقول
لنفسي يا نفس لك خيرات كثيرة موضوعة لسنين كثيرة • فاستريحي وكلي واشربي
20 وافرحي * فقال له الله يا جاهل في هذه الليلة تنزع نفسك منك • فهذا الذي جمعته لمن
21 يكون * هكذا كل من يدخر ذخائر وليس هو غنيا بالله • * الفصل الثامن والاربعون •
22 * ثم قال لتلاميذه من اجل هذا اقول لكم لا تهتموا لنفوسكم بما تأكلون ولا
23 لاجسادكم بما تلبسون * لان النفس افضل من الطعام والجسد افضل من اللباس •
24 * تأملوا فراخ الغربان التي لا تزرع ولا تحصد وليس لها مخازن ولا اهراء والله يقوتها •
25 فكم بالحري انتم افضل من الطيور * من منكم اذا اهتم يقدر ان يزيد على قامته ذراعا
26 27 واحدا * فان كنتم لا تستطيعون صغيرا فكيف تهتمون بالباقي * تأملوا الزهر كيف ينمو
ولا يتعب ولا يعمل • اقول لكم ان سليمن في كل مجده لم يلبس كواحدة منها •

Sectio quadragesima septima.

Tum dixit ei quidam de turba; Magi- 13
ster, dic fratri meo dividat mecum hæ-
reditatem. Ait illi; Heus homo, quis 14
constituit me super vos judicem aut di-
visorem? Præterea dixit eis, Videte 15
& cavete ab omni aviditate: quia non
est vita homini in copia opum suarum.
Item dixit illis similitudinem; Homini 16
cuidam diviti exuberaverunt regiones
suæ: Quapropter cogitavit intra se hoc 17
modo: Quid faciam cùm non sit mihi
ubi ponam fruges meas? Tum dixit, Fa- 18
ciam sic: Destruam horrea mea, & ædi-
ficabo illa capacissima, & condam ibi
omnes fruges meas, & bona mea: Et di- 19
cam animæ meæ; O anima, habes bona
multa posita in annos plurimos: requie-
sce ergò, & comede, et bibe, & gaude. Di- 20
xit autem illi Deus; O stulte, in hac no-
cte auferetur anima tua abs te, & hæc
quæ cumulâsti, cui erunt? Talis est qui 21
recondit thesauros, & non est dives in
Deo.

Sectio quadragesima octava.

Præterea dixit discipulis suis, Propter 22
hoc dico vobis; Ne procuretis animabus
vestris quid manducetis, neque corpori-
bus vestris quid induantur. Nam anima 23
præstantior est quàm esca, & corpus præ-
stantius quàm vestimentum. Considerate 24
pullos corvorum qui non seminant, neque
metunt, & non sunt eis cellaria neque
horrea, & Deus pascit illos. Quanto
magis vos præstantiores estis volucri-
bus? Quis ex vobis cùm se cruciave- 25
rit, potest adjicere ad staturam suam cu-
bitum unum? Si ergò non potestis rem 26
minimam, quomodo cruciamini de reli-
quis? Contemplamini flores quomodo 27
crescunt: & non laborant, neque operan-
tur. Dico vobis, quòd Salomon in omni
gloria sua non fuit vestitus sicut unus
ex illis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘፈቀደ ፡ ይትከፈል ፡ ርስተ ፡፡
13 ወይቤሎ ፡ አሐዱ ፡ እምሕዝብ ፡ ሊቅ ፡ በሎ ፡ ለእኁየ ፡ ይክፈለኒ ፡ ርስትየ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግ
14 ዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ዓርክየ ፡ መኑ ፡ ሠርዐኒ ፡ ከፋሌ ፡ ወመኰንነ ፡ ላዕሌክሙ ፡፡ ወይቤሎ
15 ሙ ፡ ዑቁ ፡ ወተዐቀቡ ፡ እምኵሉ ፡ ትዕግልት ፡ እስመ ፡ አኮ ፡ በብዝኀ ፡ ንዋይ ፡ ዘይሐዩ ፡
ሰብእ ፡፡ በእንተ ፡ ባዕል ፡ ዘአስመረ ፡ ገራህቱ ፡፡
16 ወመሰለ ፡ ሎሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ባዕል ፡ ወሰምሮ ፡ ሎቱ ፡ ተግባር ፡ ወደለዎ ፡ ብ
17 ሔር ፡፡ ወሐለየ ፡ በልቡ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ እሬሲ ፡ ዘአልብየ ፡ ኀበ ፡ እዘግብ ፡ ማእረርየ ፡፡
18 ወይቤ ፡ ከመዝ ፡ እገብር ፡፡ እነሥት ፡ ዘትካት ፡ መዛግብትየ ፡ ወአሐንጽ ፡ ዘየዐቢ ፡ ወእዘግ
19 ብ ፡ ህየ ፡ እክልየ ፡ ወበረከትየ ፡፡ ወእብላ ፡ ለነፍስየ ፡ ነፍስየ ፡ ብኪ ፡ ብዙኀ ፡ በረከት ፡ ዘዘገ
ብኩ ፡ ለኪ ፡ ዘይእክለኪ ፡ ለብዙኅ ፡ ዓመታት ፡ አዕርፊ ፡ እንከ ፡ ብልዒ ፡ ወስተዪ ፡ ወተፈሣ
20 ሒ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ አአብድ ፡ በዛቲ ፡ ሌሊት ፡ ይነሥእዋ ፡ ለነፍስከ ፡ እ
21 ምላዕሌከ ፡ ለመኑ ፡ እንከ ፡ ይከውን ፡ ዘአስተደለውከ ፡፡ ከማሁ ፡ ዘይዘግብ ፡ ሎቱ ፡
22 ወኢኮነ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ ብዕሉ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡
እብለክሙ ፡ ኢትህልዩ ፡ ለነፍስክሙ ፡ ዘትበልዑ ፡ ወዘትሰትዩ ፡ ወለነፍስክሙኒ ፡ ዘትለብ
23 ሱ ፡፡ እስመ ፡ ነፍስ ፡ ይዓጽብ ፡ እምሲሲይ ፡ ወነፍስትክሙ ፡ ተዓጽብ ፡ እምዓረዝክሙ ፡፡
24 ርእዩ ፡ ቋዓት ፡ ዘኢይዘርኡ ፡ ወኢየአርሩ ፡ ወአልቦሙ ፡ መዛግብት ፡ ወውስጥያት ፡ ወእግ
25 ዚአብሔር ፡ ይሴስዮሙ ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ ትኄይሱ ፡ አንትሙ ፡ እምአዕዋፍ ፡፡ በ
26 ሁ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ሐሊዮ ፡ ዘይክል ፡ ወሲከ ፡ ላዕለ ፡ እምት ፡ ደቢ ፡ ቆሙ ፡፡ ሶበ ፡ ኢት
27 ክሉ ፡ ዘንተ ፡ ዘይቀልል ፡ ለምንት ፡ ትሔልዩ ፡ ዘይዓጽብ ፡፡ ናሁ ፡ ጽጌያተ ፡ ርእዩ ፡ ዘከ
መ ፡ ይልህቁ ፡ ኢይፈትሉ ፡ ወኢይጻምዉ ፡፡ እብለክሙ ፡ ሰሎሞን ፡ ጥቀ ፡ ኢለበሰ ፡
ከመ ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕለ ፡ ክብሩ ፡፡

De eo qui voluit partitam iri hæreditatem.

Et dixit ei quidam è populo; Magister, dic fratri meo, ut partiatur mihi hæredita- 13
tem meam. Et dixit ei Dominus Jesus; Tu amice mi, quis constituit me partito- 14
rem & judicem super vos? Et dixit iis; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia 15
non in multitudine divitiarum *est* quòd vivet homo.

De possessore cui pergratum fuit prædium ejus.

Et similitudinem dixit iis: & dixit iis, Quidam homo possessor *fuit*, & gratum fu- 16
it ei opus ejus, & prosperum fuit ei prædium. Et cogitavit in corde suo, & 17
dixit; Quid faciam quia non habeo quo reponam messem meam? Et dixit; Sic fa- 18
ciam, destruam fundamentum horrei mei, & ædificabo majus; & reponam ibi fru-
mentum meum, & benedictionem meam: Et dicam animæ meæ; Anima mea, 19
habes multas benedictiones quas reposui tibi, quæ sufficient tibi in plurimos an-
nos, requiesce igitur, comede & bibe, & gaudeto. Et dixit ei Deus, O demens, 20
in hac nocte accipient animam tuam à te: cujus igitur erit quod parâsti? Sic 21
igitur *est* qui thesaurizat sibi, & non fuit à Deo opulentia ejus. Et dixit discipulis 22
suis, Propterea dicò vobis; Ne soliciti estote de anima vestra quid manducetis, &
quid bibatis, & de anima vestra quid induatis. Quia anima plus est quàm esca, & 23
corpus vestrum plus est quàm vestimentum vestrum. Videte corvos qui non se- 24
minant neque metunt, & neque habent thesauros, & cellas, & Deus alit illos;
quanto igitur magis potiores estis vos quàm volucres? Estne à vobis solicitè 25
cogitans *aliquis*, qui potest adjicere unum cubitum supra staturam suam? Si non 26
potestis ꝙ leve est, quare soliciti estis de eo quod difficile est? Ecce lilia, videte 27
quomodo crescunt: non nent neque laborant. Dico vobis; Ne Salomon quidem
vestitus fuit, sicut unum ex istis, in toto tempore gloriæ suæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 هفتاد پنج غم خوردن وپوشيدن * عيسي بشاكردان خود كفت بهر
23 اين بشما مي كويم كه براي نفس خود مينديشيد • كه چه خوريم • يا چه پوشيم * براي انك جان از
24 خوردني بهترست • وتن از پوشيدني • * بمرغان پرنك نكريد كه نكارند • ونه دروند • ونه انبار
دارند • وخدا ايشانرا سير ميكند • اكنون بنكريد كه تا چند شما از مرغان بهتريد •
25 26 * وچه كس باشد كه [بغم خود] بر قد وبالاء خود يك كز زيادت كند • * چون بر اندك چيزي
27 توانا نيستيد • چرا بر همه غم مي خوريد • * در كل وسوسنها صحرا بنكريد • كه چكونه
پرورده مي شوند • نمي ريسند • وزحمت نمي كشند • اكنون بشما مي كويم كه سليمان
با ان همه عظمت خود • مانند يكي از ايشان نپوشيد •

LXXV. Cura victûs & vestitûs.

Porro *Jesus discipulis suis dixit;* 22
Propter hoc vobis dico, quòd de ani-
ma vestra ne cogitetis, nempe quid
comedemus? aut quid induemus?
Eò quod anima cibo præstantior est, 23
& corpus vestitu. Aves volatiles 24
intueamini, quæ non serunt, neque
metunt, neque repositorium habent,
& Deus illas saturat: jam conside-
rate, quanto vos avibus præstantio-
res estis. Quis autem homo est, qui 25
solicitudine suâ staturæ & altitudi-
ni suæ unum cubitum adjiciat?
Cùm in re minima potentes non si- 26
tis, quare de omnibus soliciti estis?
Rosas & lilia agri intueamini quo- 27
modo crescant: neque nent, neque
molestiam tolerant: vobis autem
dico, quòd Salomon in omni illa ma-
gnificentia sua instar unius ex illis
non amictus fuit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Si autem fœnum in agro hodiè existens, & cras in clibanum mis-
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον (ν) ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμε-
sum, Deus sic circumamicit, quantò magis vos, exiguæ fidei? Et vos ne quæ-
29 νον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
ratis quid manducetis, aut quid bibatis, & ne suspendamini ex sublimi. Hæc enim omnia
30 τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ
gentes mundi quærunt. Vester autē pater scit quoniam indigetis his. Veruntamen
31 ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. Πλὴν
quærite regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis. Ne time,
32 ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ,
pusillus grex: quia benè visum est Patri vestro dare vobis regnum. Ven-
33 τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πω-
dite substantiam vestram, & date eleemosynam. facite vobis crume-
λήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς (ξ) βαλάν-
nas non veterascentes, thesaurum non deficientem in cœlis, quò fur nō appro-
τια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγί-
piat, neque tinea corrumpit. Ubi enim est thesaurus vester, ibi & cor vestrum
34 ζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἡ καρδία ὑμῶν
erit. Sint vestri lumbi præcincti, & lucernæ accensæ: Et
35 36 ἔσται. Ἔστωσαν (ο) ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· Καὶ
vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertetur à
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε (π) ἀναλύσει ἐκ τῶν

nuptiis, ut veniente & pulsante, confestim aperiant ei. Beati
ρνε ε γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ (ρ) κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦ-
vi illi, quos veniens dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis, Quòd cir-
λοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περι-
cumcinget, & faciet discumbere illos, & prodiens ministrabit illis. Et si venerit
ζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ
in secunda vigilia, & in tertia vigilia venerit, & invenerit ita, beati
ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ (σ) φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί
sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua
ρνα ι ρνς β εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ
horâ fur veniret, vigilaret utique, & non utique sineret perfodi domum
ρνβ β ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον
suam. Et vos igitur estote parati: quia quâ horâ non putatis, filius homi-
αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis venit. Ait autem ei Petrus; Domine, ad nos parabolam hanc
ρνγ ε που ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην
dicis, an & ad omnes? Dixit autem Dominus; Quis nam est fidelis dis-
ρνζ ε λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα (τ) ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκο-
pensator & prudens, quem constituit dominus super famulitio suo, ad dandum in
ρνη ι νόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
tempore tritici mensuram?
καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

MS. A. (ν) σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα, καὶ (ξ) βαλλάντια (ο) αἱ ὀσφύες ὑμῶν (π) ἀναλύσῃ (ρ) κρούσαντος αὐτοῦ, εὐθέως (σ) φυλακῇ, καὶ ἐλθὼν εὕρῃ οὕτως, (τ) ἔσται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܘܐܢ ܠܥܣܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܘܡܢܐ ܒܚܩܠܐ ܘܡܚܪ ܢܦܠ ܒܬܢܘܪܐ ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܡܠܒܫ ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ܀
29 ܘܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ ܘܡܢܐ ܬܫܬܘܢ ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ ܪܥܝܢܟܘܢ ܒܗܠܝܢ܀
30 ܟܠܗܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܥܡܡܐ ܕܥܠܡܐ ܒܥܝܢ ܠܗܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܒܘܟܘܢ ܝܕܥ ܕܡܬܒܥܝܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ܀
31 ܒܪܡ ܒܥܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ܀
32 ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܪܥܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ ܕܨܒܐ ܐܒܘܟܘܢ ܠܡܬܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ܀
33 ܙܒܢܘ ܩܢܝܢܟܘܢ ܘܗܒܘ ܙܕܩܬܐ ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ ܕܠܐ ܒܠܝܢ ܘܣܝܡܬܐ ܕܠܐ ܚܣܪܐ ܒܫܡܝܐ ܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܩܪܒ ܘܣܣܐ ܠܐ ܡܚܒܠ܀
34 ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܣܝܡܬܟܘܢ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ ܠܒܟܘܢ܀
35 36 ܢܗܘܝܢ ܚܩܘܝܟܘܢ ܐܣܝܪܝܢ ܘܫܪܓܝܟܘܢ ܢܗܝܪܝܢ܀ ܘܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܕܡܝܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܡܩܘܝܢ ܠܡܪܗܘܢ ܐܡܬܝ ܕܢܗܦܘܟ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܘܢܩܫ ܡܚܕܐ ܢܦܬܚܘܢ ܠܗ܀
37 ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܢܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܥܝܪܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܢܐܣܘܪ ܚܩܘܗܝ ܘܢܣܡܟ ܐܢܘܢ ܘܢܥܒܪ ܢܫܡܫ ܐܢܘܢ܀
38 ܘܐܢ ܒܡܛܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܘܐܢ ܒܕܬܠܬ ܢܐܬܐ ܘܢܫܟܚ ܗܟܢܐ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ܀
39 ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܢܐ ܡܛܪܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ܀
40 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
41 ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܪܢ ܠܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܐܘ ܐܦ ܠܟܠܢܫ܀
42 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܕܝܠܡܐ ܪܒ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܢܬܠ ܦܣܡܐ ܒܥܕܢܗ܀

Quòd si herbam, quæ hodiè est in agro, cras verò conjicitur in clibanum, Deus ita circumvestit; quantò magis vos, modicâ fide præditi? Vos itaq; ne quæsieritis quid edatis aut quid bibatis, nec distrahatur mens vestra in istis. Hæc enim omnia gentes mundanæ requirunt. Pater autem vester novit & vobis hæc desiderari. Verùm quærite regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis.

Lectio Episcoporum. 44.

Ne timueris, ô parve grex, quia libuit Patri vestro dare vobis regnum. Vendite possessionem vestram, & date eleemosynam: facite vobis marsupia quæ non veterascunt, & thesaurum qui non deficit, in cœlis; quò fur non appropinquat, & ubi tinea non corrumpit. Ubi enim est thesaurus vester, ibi erit & cor vestrum. Sint præcincti lumbi vestri, & accensæ lucernæ vestræ. Et estote similes hominibus præstolantibus dominum suum, quando reversurus sit è convivio: ut quum venerit, ac pulsaverit, confestim aperiant ei. Felices servi illi, quos quum venerit Dominus ipsorum, invenerit vigilantes. Amen dico vobis, Præcinctis lumbos faciet ut discumbant, & transiens ministrabit eis. Et si vigiliâ secundâ aut tertiâ venerit, & ita invenerit, felices servi illi. Hoc autem scitote, si sciret dominus domûs quânam vigiliâ venturus sit fur, vigilaret, nec sineret perfodi domum suam. Et vos igitur estote parati, quoniam quâ horâ non putatis, venturus est Filius hominis. Dixit ei Simon Petra; Domine noster, nobis dicis parabolam hanc, an etiam omnibus? Dixit ei Jesus, Quisnam est præfectus domûs fidelis & sapiens, quem constituet dominus ejus super famulitium suum, ut det demensum in tempore suo?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چون کیاه را که امروز درکشتزارست • وفردا در تنور بیفتد • خدا اینچنین بپوشاند • تا چند
29 شما بران † افزونترید • اي کم ایمانان • * بجویید شما چه خورید • وچه آشامید تا خاطر شما
30 دران مانده نشود • * عوام الناس انهارا مي خواهند • اما ازان شما پدر شما مي داند • که این
31 همه شما را دربایست است • * اکنون ملکوت خدایرا بخواهید † خود اینها همه بر شما افزونتر
32 شوند • * اي کله ٔ کوچك مترس که خدا را خواست است که بتو ملکوت دهد
33 هفتاد شش جهت صدقه * هرچه دارید بفروشید وصدقه دهید • کیسه ٔ ساخته
باشید • که هرکز نپوسد • وکنجي که کم نشود در آسمان • جایي که نه دزد برد • ونه کرم
34 خورد • * وهر کجا کنج شما باشد دل شما نیز انجا باشد هفتاد هفت مثل خداوند
35 36 که بندکان خودرا بیدار بیند * میانهاء شما را ببندید • وچراغها را برافروزید • * تا مانند
آن کسان باشید • که نکران † خداوند خودند • تا چون خداوند † ازعروسي † باز کردد • وبیاید •
37 دررا بزند • براي او بکشایید • * خنك آن بندکانرا که چون خداوند ایشان † بیاید ایشانرا بیدار
بیند • راست بشما بکویم میان خودرا ببندد ودر اید ایشانرا بنشاند • وبندکي کند •

Cùm gramen, quod hodie in agro est, & cras in clibanum cadit, Deus sic vestiat: quanto vos illo excellentiores estis, ô parum fideles? Ne quæratis vos quid edatis, aut quid bibatis, ne animus vester in illis immoretur. Vulgus hominum hæc omnia quærunt: quod ad vos autem, Pater vester novit quòd hæc omnia vobis opus sint. Regnum autem Dei quærite vosmet, & hæc omnia vobis abundantiùs erunt. O grex pusille, ne timeas, quia Dei voluntas est, ut tibi regnum det.

LXXVI. De eleemosyna.

Quicquid habetis vendite, & eleemosynam date. Crumenam parate, quæ nunquam corrumpatur, & thesaurum qui non deficiat in cœlis; ubi neque fur auferat, neque tinea erodat. Ubicunque enim thesaurus vester fuerit, cor vestrum etiam ibi erit.

LXXVII. Parabola domini, qui servos suos vigilantes vidit.

Lumbos vestros accingatis, & lucernas accendatis. ut similes sitis hominibus, qui præstolantur dominum suum: ut cum Dominus à nuptiis reversus fuerit, & veniens ostium pulsaverit, ei aperiatis. Beati illi servi, quorum dominus, cùm venerit, illos vigilantes videat: certè vobis dico, Lumbos suos accinget, & ingrediens eos sedere faciet, & illis ministrabit.

Versio VULGATA LATINA.

28 Si autem fœnum, quod hodiè est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic
29 vestit: quantò magis vos, pusillæ fidei? Et vos nolite quærere quid manducetis,
30 aut quid bibatis: & nolite in sublime tolli: Hæc enim omnia gentes mundi quæ-
31 runt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis. Veruntamen quærite primùm
32 regnum Dei, & justitiam ejus: & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite timere,
33 pusillus grex, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Vendite quæ pos-
sidetis, & date eleëmosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesau-
34 rum non deficientem in cœlis: quò fur non appropiat, neque tinea corrumpit. Ubi
35 enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit. Sint lumbi vestri præcin-
36 cti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, Et vos similes hominibus expectanti-
bus dominum suum quando revertatur à nuptiis: ut, cùm venerit, & pulsaverit,
confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos cùm venerit dominus, invenerit vigi- 37
lantes: amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transi-
ens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, 38
& ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater- 39
familiâs, quâ horâ fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum su- 40
am. Et vos estote parati: quia quâ horâ non putatis, Filius hominis veniet. Ait 41
autem ei Petrus; Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an & ad omnes? Dixit au- 42
tem Dominus; Quis, putas, est fidelis dispensator, & prudens, quem constituit Do-
minus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 *فان كان العشب الذي هو اليوم في الحقل وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذي فكم
29 بالحري انتم يا قليلي الايمان * وانتم فلا تطلبوا ما تاكلون ولا ما تشربون ولا تهتموا * لان هذا
30
31 كله امم العالم تطلبه * فاما انتم فابوكم يعلم انكم تحتاجون الي هذا * بل اطلبوا ملكوته وهذا
32 كله يعطي لكم * الفصل التاسع والاربعون * لا تخف ايها القطيع الصغير فان
33 اباكم قد سر ان يعطيكم الملكوت * بيعوا امتعتكم واعطوا رحمة * واجعلوا لكم اكياسا لا
34 تبلي وكنوزا في السموات لا تفني * حيث لا يصل اليها سارق ولا يفسدها سوس * حيث تكون
35 كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * تكون اوساطكم مشدودة وسرجكم موقودة * وكونوا متشبهين
36
37 بالناس ينتظرون سيدهم متي يرجع من العرس * كي اذا جاء وقرع يفتحون له للوقت * طوبي
اوليك العبيد الذين اذا جاء سيدهم فيجدهم مستيقظين * امين اقول لكم انه يشد وسطه
38 ويتكيهم ويقف يخدمهم * فاذا جاء في الهجعة الثانية او الثالثة فيجدهم يفعلون هكذي طوبي
39 اوليك العبيد * هذا اعلموه لو كان رب البيت يعلم في اية ساعة ياتي السارق لكان يستيقظ
40 ولا يدع بيته ينقب * فكونوا انتم ايضا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها
41 * فقال له بطرس يا رب الينا قلت هذا المثل ام للجميع * فقال الرب من هو تري الوكيل
42 الامين الحكيم الذي يقيمه سيده علي عبيده ليعطيهم طعامهم في حينه *

Igitur si herbam, quæ est hodie in agro, 28
& in crastinam projicitur in clibanum,
vestit Deus sic: quantò magis vos, ô
pusilli fide? Et vos ne quæratis quid 29
manducetis, neque quid bibatis: & ne
soliciti sitis. Nam hoc totum gentes 30
mundi quærunt: At vos, Pater quidem
vester scit quòd indigetis his. Verùm 31
quærite regnum illius, & hæc omnia
dabuntur vobis.

Sectio quadragesima nona.

Ne timeas, ô grex pusille, quia Patri ve- 32
stro jam placuit dare vobis regnum. Ven- 33
dite supellectilia vestra, & date miseri-
cordiam: facite vobis sacculos qui non
consumuntur, & thesauros in cœlis, qui
non finiunt: ubi non pertingit ad eos
fur, neque corrumpit illos tinea. Ubi 34
enim fuerint thesauri vestri, ibi erunt
corda vestra. Sint lumbi vestri præcincti, 35
et lucernæ vestræ accensæ, Et estote simi- 36
les hominibus qui expectant dominum
suum quando revertatur à nuptiis: ut
cùm venerit & pulsaverit, aperiant ei
confestim. Beati illi servi, quos cùm ve- 37
nerit dominus eorum, invenerit eos vigi-
lantes. Amen dico vobis, quòd cinget
lumbos suos, & faciet discumbere illos,
& stabit ad ministrandum illis. Et, si 38
venerit in excubia secunda aut tertia,
& invenerit eos facientes sic, beati illi
servi. Hoc scitote, si dominus domûs sci- 39
ret in qua hora veniret fur, vigilaret &
non sineret domum suam perfodi. Igitur 40
estote vos etiam parati, quia filius homi-
nis veniet in hora quam non nôstis. Ait 41
autem illi Petrus; O Domine, nobisne
dixisti hanc parabolam, an omnibus?
Dixit Dominus; Quis est, putas, di- 42
spensator fidelis, prudens, quem constitu-
it dominus ejus super servos suos, ut det
illis cibum eorum in tempore suo?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ነሁ፡ ርእዩ፡ ሣዕረ፡ ዘገዳም፡ ዮም፡ ሃሎ፡ ወጌሠመ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ይትወደይ፡ ከ
ማሁኬ፡ ይሬሲ፡ እግዚአብሔር፡ እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ለክሙ፡ ኅጹጻነ፡ ሃይማኖት፡፡
29 እንትሙሂ፡ ኢትኅሥሡ፡ ዘትበልዑ፡ ወዘትሰትዩ፡ ወኢትትሐለዩ፡፡ እስመ፡ ዘንተ፡ ኵ
30 ሎ፡ አሕዛበ፡ ዓለም፡ ይኀሥሡ፡፡ ወለክሙሰ፡ ያአምር፡ አቡክሙ፡ ከመ፡ ትኅሥሥዎ፡
31 ለዝ፡ ኵሉ፡፡ ወበይእቲ፡ ኅሡ፡ መንግሥቶ፡ ወጽድቆ፡ ወዘንተሰ፡ ኵሉ፡ ይትዌሰከክሙ፡፡
32 ኢትትፈርሁ፡ ለኑእስ፡ መርዔት፡፡ እስመ፡ ሠምረ፡ አቡክሙ፡ ይሁብክሙ፡ መንግሥ
33 ተ፡፡ ሢጡ፡ ንዋየክሙ፡ ወሀቡ፡ ምጽዋተ፡ ግበሩ፡ ለክሙ፡ ቍናመተ፡ ዘኢይበሊ፡ ወ
34 ኢይኃልቅ፡ መዝገብተ፡ በሰማያት፡ ኀበ፡ ኢይከርድዎ፡ ሰረቅት፡ ወኢያሞስኖ፡ ፂፂ፡ ወኢቍ
35 ንቍኔ፡፡ ወኀበ፡ ሃሎ፡ መዝገብክሙ፡ ህየ፡ ሃሎ፡ ልብክሙ፡፡ ወይኩን፡ ቅኑተ፡ ሐቌ
36 ክሙ፡ ወኅትወ፡ መኃትዊክሙ፡፡ ወአንትሙኒ፡ ኩኑ፡ ከመ፡ ዕደው፡ እለ፡ ይፀንሑ፡ እግ
ዚኦሙ፡ እስከ፡ ይእቱ፡ እመከብከብ፡ ከመ፡ መጺኦ፡ ወጐድጒዶ፡ ሶቤሃ፡ ያርኅዉ፡ ሎ፡፡
37 ብፁዓን፡ እሙንቱ፡ አግብርት፡ እለ፡ ይረክቦሙ፡ መጺኦ፡ እግዚኦሙ፡ እንዘ፡ ከመዝ፡ ይገ
ብሩ፡ ወይትጌሀሉ፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይቀንት፡ ወያረፍቆሙ፡ ወያንሶሱ፡ ወይሜጦ
38 ሙ፡፡ እመኒ፡ በካልእት፡ ወእመኒ፡ በሣልስት፡ ሰዓት፡ ሌሊት፡ መጺኦ፡ ወረከቦሙ፡ ከ
39 መዝ፡ ብፁዓን፡ እሙንቱ፡ እልክቱ፡ አግብርት፡፡ ወዘንተ፡ በሎቱ፡ አእምሩ፡ ሶቤሁ፡
ያአምር፡ በዐለ፡ ቤት፡ ሶበ፡ እንተ፡ ጊዜ፡ ይመጽእ፡ ሰረቂ፡ እምተግሀ፡ ወእምሐለወ፡ ወእ
40 ምኢያብሖ፡ ይክርዩ፡ ቤቶ፡፡ ወአንትሙሂ፡ ድልዋኒክሙ፡ ሀልዉ፡ እስመ፡ በጊዜ፡
41 ኢትትሐዘቡ፡ ይመጽእ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እም፡ ሕያው፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ እግዚ
42 እ፡ ለነሁ፡ ይእሎ፡ ትሜህር፡ ዘንተ፡ ወሚመ፡ ለኵሉኑ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእነ፡ መኑ፡
እንጋ፡ ውእቱ፡ መጋቤ፡ ኄር፡ ምእመን፡ ወጠቢብ፡ ዘይሠይሞ፡ እግዚኡ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡
ቤቱ፡ ከመ፡ ይሁቦሙ፡ ሲሳዮሙ፡ በበ፡ ጊዜሁ፡፡

Ecce, videte herbam campi, hodiè est, & cras in ignem mittitur (sic igitur faciet 28
Deus) quantò magis vobis, minimæ fidei. Vos etiam, ne quærite quid manduce- 29
tis, & quid bibatis, neque vagante animo estote. Quia hoc totum gentes mundi 30
quærunt; & vos cognoscit Pater vester, quòd quæritis hoc totum. Veruntamen 31
quærite regnū ejus, & justitiā, & hoc totū adjicietur vobis. Ne estote pavefacti, 32
O parve grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum suum. Vendite 33
bona vestra, & date eleemosynam: facite vobis crumenas quæ non veterascunt:
& non deficiet thesaurus in cœlis, ubi non perfodiunt fures, neque corrumpunt
eum tineæ neque cancer. Et ubi est thesaurus vester, ibi est cor vestrum. Fiat 34
zona lumbis vestris, & accendite lucernas vestras. Et vos estote sicut viri qui 35
expectant dominum eorum, usquequò *veniat* à nuptiis: ut venienti, & pulsanti 36
confestim aperiant ei. Beati illi servi, quos invenerit veniens dominus eo-
rum, sic facientes, & vigilantes: Amen dico vobis, quòd præcinget *se*, & discum- 37
bere faciet eos, & prodibit, & ministrabit illis. Si in secunda, &, si in tertia ho- 38
ra noctis veniens *sit*, & invenerit eos ita, beati sunt illi servi. Et hoc tantùm 39
scitote, si scivisset dominus domûs quo tempore veniret fur, vigilâsset, man-
sisset, & non permisisset perfodi domum suam. Et vos parati estote, quia in 40
tempore *quo* non putatis veniet Filius hominis. Et dixit ei Petrus; Nósne 41
tantùm doces hoc, an omnes? Et dixit ei Dominus noster, Quis igitur 42
est dispensator bonus, fidelis, & sapiens, quem constituet dominus ejus
super totam domum suam, ut det cibum singulis tempore suo?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * واکر دوم بخش † ارشب یا سوم * بیاید وایشانرا این چنین بیابد * خنك ان † بندکان
39 * لیکن اکاه باشید * که اکر خداوند خانه می دانست * که درکدامین نوبت ارشب درد
40 می آید * بیدار می بود ونمی کذاشت که خانه او بتاراج رود * * اکنون شما نیز بیدار
وحاضر باشید سبب انك نیندیشیده باشید * وندانید که فرزند ادمی کی می آید
هفتاد هشت مثل آن بنك که خداوندش برخانه خود کماشته کرد
41 * شمعون صفا کفت ای خداوند ما این مثل را پیش ما می کوئی یا پیش هر کسی
42 * عیسی بدو کفت کدامیست مهتر خانه * ومؤتمن ودانا که خداوندش † اورا بر حشم
خود بکمارد * که هرچیزی بهنکام خود † بدیشان دهد *

Et si secundâ parte noctis, aut ter- 38
tiâ, venerit, & illos ita invenerit,
beati illi servi. Sed certiores estote, 39
quòd si dominus domûs sciret in qua
vigilia noctis fur veniret, vigilaret,
& non sineret ut domus sua in præ-
dam cederet. Jam vos etiam vigi- 40
les & prompti estote, ea de causa
quòd nec conjecturâ assecuti sitis
neque sciatis, quando Filius homi-
nis veniat.

LXXVIII. Parabola illius servi, quem dominus ejus domui suæ præfecit.

Simeon Cephas dixit; O Domine 41
noster, parabolam hanc ad nos dicis,
an ad omnem hominem? Jesus ei di- 42
xit; Quisnam est maximus domûs,
& fidus, & prudens, ut Dominus
ejus eum famulitio suo præficiat, ut
omnem rem in tempore suo illis det.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Beatus servus ille, quem *veniens* dominus *ejus* invenerit facientem ita.
43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
Verè dico vobis; Quoniam *super omnibus* *substantiis* *ipsius* constituet il-
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐ-
lum. Si *autem* dixerit servus ille in corde suo; *Tardat* do-
45 τόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύ-
minus meus venire, & cœperit percutere *pueros* & ancillas, ederé-
ριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν
que & bibere & inebriari: Veniet dominus servi illius in die
46 τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
quâ non *exspectat*, & *in* hora quâ *non cognoscit*, & *dissecabit* eum, & par-
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέ-
tem ejus cum infidelibus ponet. Ille autem servus *noscens* vo-
47 ρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέ-
luntatem domini sui, & non *apparans*, *neque* *faciens* *ad* voluntatem e-
λημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐ-
jus, *cædetur* multis: Qui autem non *noscens*, *faciens autem* digna plagis, *cæde-*
48 τοῦ, δαρήσεται πολλάς· Ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρή-
tur paucis. Omni autem cui datum est multum, multum quæretur ab eo:
σεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρʼ αὐτοῦ·
& cui *deposuerunt* multum, *abundantius* *reposcent* *eum*. Ignem veni *jacere*
49 καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν

in terram, & quid volo *si jam* accendatur? Baptisma autē habeo baptizari,
(υ) εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι,
& quomodò coarctor usque *quò* perficiatur? Putatis quia pacem veni da-
καὶ πῶς συνέχομαι (φ) ἕως οὗ τελεσθῇ; Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦ-
re in *terra*? Non, dico vobis, sed *dissidium*. Erunt enim ex
ρνη ε ναι ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλʼ ἢ διαμερισμόν. Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ
nunc quinque in domo una *dispartiti*, tres in duos, & duo in tres.
νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.
Dispartietur pater in filium, & filius in patrem: mater in filiam, & fi-
Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφʼ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγά-
lia in matrem: socrus in nurum suam, & nurus in so-
τηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθε-
crum suam. Dicebat autem & *turbis*; Cùm videritis nubem o-
ρνθ ρξα ς ρὰν αὐτῆς. Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε (χ) τὴν νεφέλην ἀνα-
rientem ab *Occasibus*, statim dicitis; Imber venit: & fit ita.
τέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, (ψ) Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται (ω) οὕτως.
Et cùm Austrum flantem, dicitis; Quia æstus erit: & fit. Hypocri-
Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. Ὑποκρι-
tæ, faciem terræ & cœli nôstis probare, *at* tempus hoc
ταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον
ρξ α quomodò non probatis? Quid autem & à vobisipsis non judicatis quod justum?
πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφʼ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
MS. A. (υ) ἐπὶ τὴν (φ) ἕως ὅτου (χ) νεφέλην (ψ) Ὅτι ὄμβρος (ω) οὕτω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 44 * ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܥܒܕܐ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ
45 ܠܟܘܢ. ܕܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܒܗ. ܕܡܘܚܪ
ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ. ܘܢܫܪܐ ܢܡܚܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ ܕܡܪܗ. ܘܢܫܪܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ
46 ܘܠܡܪܘܐ. * ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܒܪ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ. ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ.
47 ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. * ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ.
48 ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ. ܢܬܢܓܕ ܣܓܝܐܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ
ܠܡܚܘܬܐ. ܢܬܢܓܕ ܡܚܘܬܐ ܙܥܘܪܝܬܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܓܝ. ܣܓܝ ܢܬܒܥܐ
ܡܢܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܐܬܓܥܠ ܠܗ ܣܓܝ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܐܝܕܗ. * ܩܪܝܢܐ
49 ܕܨܠܘܬܐ * ܡܗ * ܢܘܪܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܘ ܡܢ ܟܕܘ ܝܩܕܬ.
50 * ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܥܡܕ. ܘܣܓܝ ܐܠܝܨ ܐܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܬܠܡ. * ܡܣܒܪܝܢ
51 52 ܐܢܬܘܢ ܕܫܝܢܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܐܠܐ ܦܠܓܘܬܐ. * ܡܢ ܗܫܐ ܓܝܪ
53 ܢܗܘܘܢ ܚܡܫܐ ܒܒܝܬܐ ܚܕ. ܦܠܝܓܝܢ ܬܠܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ. ܘܬܪܝܢ ܥܠ ܬܠܬܐ. * ܢܬܦܠܓ
ܓܝܪ ܐܒܐ ܥܠ ܒܪܗ. ܘܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܐ ܥܠ ܒܪܬܗ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܚܡܬܐ ܥܠ
54 ܟܠܬܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܥܢܢܐ ܕܕܢܚ ܡܢ
55 ܡܥܪܒܐ. ܡܚܕܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܪܐ ܐܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. * ܘܡܐ ܕܢܫܒܐ ܬܝܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ
56 ܐܢܬܘܢ ܕܫܘܒܐ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ. * ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܦܪܨܘܦܗ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ ܝܕܥܝܢ
57 ܐܢܬܘܢ ܠܡܒܩܐ. ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܡܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ ܢܦܫܟܘܢ
ܠܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܐܢܘܬܐ.

Fœlix ille servus, quem veniens dominus ejus 43 inveniet ita facientem. Verè dico vobis, 44 Constituet eum super universam possessionem suam. Sin autem dixerit servus ille in corde 45 de suo, Dominus meus tardat adventum: cœperitque percutere servos & ancillas domini sui, & cœperit edere, bibere, & inebriari: Veniet dominus servi illius die quo non putat, 46 & horâ quam non novit: & separabit eum, & ponet partem ejus cum iis qui sunt infideles. Porrò servus ille qui novit men- 47 tem domini sui, nec apparavit ei juxta voluntatem ipsius, vapulabit multis. Is verò qui 48 non novit, & committit aliquid dignum plagis, vapulabit plagis paucis. Nam cuicunque multum datum est, multum repetetur ab eo: & apud quem multum depositum est, amplius reposcent ab ipsius manu.

Lectio Precum. 45.

Ignem veni projecturus in terram, & vellem 49 ut pridem exarsisset. Sed baptismo oportet 50 me baptizari, multúmque premor quousque adimpleatur. Putatis me pacem venisse ut 51 mittam in terram? dico vobis, Minimè, sed dissidia. Posthac enim erunt quinque in 52 domo una, quorum tres dissidebunt adversùs duos, & duo adversùs tres. Siquidem dissi- 53 debit pater adversùs filium suum, & filius adversùs patrem suum: mater adversùs filiam suam, & filia adversùs matrem suam: socrus adversùs nurum suam, & nurus adversùs socrum suam. Et dicebat turbis, Quan- 54 do videtis nubem exorientem ab Occasu, statim dicitis; Venit pluvia: & ita fit. Quúmque flantem Austrum, dicitis, Æstus 55 erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & 56 terræ nôstis discernere, hoc autem tempus quomodo non dijudicatis? Cur autem per 57 vosmetipsos non judicatis veritatem?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 44 * خنك ان بنك كه خداوندش بيايد • وبيند كه اين چنين مي كند • * راست بشما بگويم •
45 بر هر چه دارد اورا گماشته كند • * واگر آن بنك بگويد • كه خداوند من • در امدن دير
ودراز خواهد † كشيدن • واو فضولي اغاز كند • خواجه طاشان † خودرا از غلام وكنيزك برنجاند •
46 ودر خوردن • ومتلفي مشغول گردد • وشب وروز مست باشد • * خداوند خانه بيايد • در روزي
كه نينديشيك باشد • ودر ساعتي كه نه دانسته باشد • اورا از خود † جدا كند •
47 وبخش اورا با كافران بسازد • * بنك كه رايه خداوند خود دانست • ومراد او بجا نياورده
48 باشد • بسيار پشيماني † وحسرت خورد • * والك نداند • وبكند • چوب ادب • وزدن † بخورد •
بهر كه بدو بسيار داده شد • بسيار ازو خواسته شود • وهر كه بدو بسيار
سپارده شد • افزونتر بدست † او خواسته شود هفتاد نه انجا كه گفت
49 نيامدم كه آشتي بيندازم * امدم كه در زمين آتش در اندازم • ومي خواستم
50 از اول در گيرد • * شستگاه دارم كه بشويم • وليكن بسيار مي شكيبم بدرد تا تمام شود •

Beatus ille servus, quem dominus ejus veniens viderit quòd ita faciat. Certè vobis dico, Omnibus quæ habet eum præficiet. Sin autem servus ille dixerit; Dominus meus in veniendo diu & longùm tardabit: & ipse excessum incipiens conservos suos, tum pueros, tum ancillas vexaverit, & comessando et profundendo occupatus sit, & noctè dieque ebrius fuerit: Dominus domûs veniet in die qui non putavit, & in hora quâ non novit; & eum à se separabit, & partem ejus cum infidelibus assignabit. Servus qui mentem domini sui novit, & voluntatem ejus non executus fuerit, multum pœnitentiæ et doloris devorabit. Ille verò qui non noverit, & fecerit ita; virgæ castigationem & flagra subibit. Cuicunque multum datum est, multum ab eo requiretur; & cui multum traditum est, plus de ejus manu petetur.

LXXIX. Ubi dixit; Non veni ut pacem immittam.

Veni ut in terram ignem injicerem, & vellem quod jam pridem flagrasset. Baptismum habeo quo baptizer, veruntamen multum sustineo dolorem donec perficiatur.

Versio VULGATA LATINA.

43 Beatus ille servus, quem cùm venerit dominus invenerit ita facientem. Verè
44 dico vobis; Quoniam supra omnia quæ possidet, constituet illum. Quòd si dixe-
45 rit servus ille in corde suo; Moram facit dominus meus venire: & cœperit per-
cutere servos & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: Veniet dominus servi
46 illius, in die quâ non sperat, & horâ quâ nescit, & dividet eum, partémque ejus
cum infidelibus ponet. Ille autem servus, qui cognovit voluntatem domini sui,
47 & non præparavit, & non fecit secundùm voluntatem ejus, vapulabit multis:
48 Qui autem non cognovit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni au-
tem cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commendaverunt
49 multum, plus petent ab eo. Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut

accendatur? Baptismo autem habeo baptizari: & quomodò coarctor usque dum
perficiatur? Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, sed se- 50
parationem: Erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi, tres in duos, & 51
duo in tres Dividentur: pater in filium, & filius in patrem suum, mater in fili- 52
am, & filia in matrem, socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam. Dice- 53
bat autem & ad turbas; Cùm videritis nubem orientem ab Occasu, statim dici- 54
tis; Nimbus venit: & ita fit. Et cum austrum flantem, dicitis; Quia æstus
erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & terræ nôstis probare: hoc autem tempus 55
quo modo non probatis? Quid autem & à vobis ipsis non judicatis quod 56
justum est? 57

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 طوبى لذلك العبد الذي اذا جاء سيده فيجده قد فعل هكذى * امين اقول لكم انه
44 يقيمه على جميع ماله * فان قال ذلك العبد الشرير في قلبه ان سيدي يبطي قدومه
45 ويبداء يضرب عبيد سيده واماية وياكل ويشرب ويسكر * فياتي سيد ذلك العبد في يوم
46 لا يظنه وساعة لا يعلمها فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع غير المومنين * فاما ذلك
47 العبد الذي يعلم ارادة سيده ولم يستعد ويعمل ارادته يضرب كثيرا * والذي لا يعلم
48 ويعمل ما يستوجب به الضرب يضرب يسيرا * لان كل من اعطي كثيرا يطلب منه كثير
49 والذي استودع كثيرا يطالب بكثير * جيت لالقي نارا على الارض وما اريد الا اضطرامها
50 ولي صبغة اصطبغها وانا مجتهد لتكمل * هل تظنون اني جيت لالقي سلامة
51 على الارض لا * اقول لكم لكن افتراقا * من الان تكون خمسة في بيت واحد يخالف
53 ثلثه اثنين واثنان ثلثه * يخالف الاب ابنه * والابن اباه * والام ابنتها * والابنة امها والحماة
54 كنتها * والكنة حماتها * ثم قال للجمع اذا رايتم سحابة طلعت من المغرب فللوقت
55 تقولون ان المطر ياتي فيكون كذلك * واذا هبت ريح الجنوب قلتم سيكون حر فيكون * يا مرائين
57 تعرفون تجربون وجه السماء والارض وهذا الزمان كيف لا تجربونه * لم لا تحكمون بالصدق
من قبل نفوسكم *

Beatus ille servus, quem cùm venerit 43
dominus ejus, inveniet fecisse sic. Amen 44
dico vobis, quòd constituet eum super
universas opes suas. Quòd si dixerit 45
ille servus malus in corde suo; Domini
mei retardabitur adventus: & incipiet
percutere servos domini sui, & ancillas
ejus, & comedere, & bibere, & inebri-
ari: Veniet dominus illius servi die 46
quâ non putabit, & horâ quam nescit,
& secabit eum medium, & statuet par-
tem ejus cum infidelibus. At ille ser- 47
vus, qui cognoscit voluntatem domini
sui, & non accingit se, & facit volun-
tatem illius, vapulabit multùm. Qui 48
autem nescit, & facit id ob quod mere-
tur verbera, vapulabit parùm. Quia
quicunque donatus est multis, requiren-
tur ab eo multa. Et ille, cui commissa
sunt multa, repetentur ab eo multa. Veni 49
ut jacerem ignem in terram, & nil volo,
nisi accensionem ejus. Et est mihi [illegible]*-* 50
tinctio quâ tingendus sum: & ego la-
boro ut perficiatur. An putatis quòd ve- 51
nerim jacere pacem in terram? Non, di-
co vobis, sed separationem. Et nunc 52
erunt quinque in domo una, adversabun-
tur tres duobus, & duo tribus. Adver- 53
sabitur pater filio suo, & filius patri
suo, & mater filiæ suæ, & filia matri
suæ, & socrus nurui suæ, & nurus so-
crui suæ. Deindè dixit turbæ; Cùm 54
videtis nubem ortam ab Occasu, dicitis
statim; Pluvia veniet: & fit ita. Et 55
cùm flaverit ventus Austri, dicitis;
Erit æstus: & est. O hypocritæ, nôstis 56
probare faciem cœli & terræ: & hoc
tempus, quomodò non probatis illud?
Quid non judicatis justum à vobismet- 57
ipsis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ብፁዕ፡ ውእቱ፡ ገብር፡ ዘመጺኦ፡ እግዚኡ፡ ይረክቦ፡እንዘ፡ከመዝ፡ይገብር፡፡ ኣሜ
44 ን፡እብለክሙ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ንዋዩ፡ ያመግቦ፡፡ ወእመሰ፡ ይቤ፡ ውእቱ፡ እኩይ፡ ገ
45 ብር፡በልቡ፡ ይጐነዲ፡ለኪወ፡ እግዚእየ፡ወይእኅዝ፡ያመነዝዝ፡ ደቂ፡ ወአዋልደ፡ዘቤተ፡
እግዚኡ፡ ወይበልዕ፡ወይስቲ፡ ምስለ፡ሰካርያን፡ ወይሰክር፡፡ ወይመጽእ፡ እግዚኡ፡
46 ለውእቱ፡ ገብር፡በዕለተ፡ ኢተሐዘበ፡ ወበጊዜ፡ ኢያእመረ፡ ወይመትሮ፡ ወያገብእ፡ መ
47 ክፈልቶ፡ ምስለ፡እለ፡ኢየአምኑ፡፡ ወለገብርሰ፡ ዘያአምር፡ ፈቃደ፡ እግዚኡ፡ ወ
48 ኢይገብር፡ወኢያስተደሉ፡ዘከመ፡ ይፈቅድ፡ ብዙኃ፡ መቅሠፍቱ፡፡ ወዘሰ፡ ኢያእ
ምር፡ለለሙ፡ ኢገብረ፡ ሐደጥ፡ መቅሠፍቱ፡፡ ወለኵሉ፡ ዘብዙኃ፡ አገብእዎ፡ ብዙኃ፡
49 ይኃሠሠዎ፡ ወለዘሂ፡ ፈድፋደ፡ ለምሕፀንዎ፡ ፈድፋደ፡ ይተልውዎ፡፡ እሳተ፡አ
50 መጻእኩ፡ለብሔር፡ወምንተ፡እፈቅድ፡እምከመ፡ወድአት፡ ነደት፡፡ ጥምቀተ፡ቦየ፡
51 ዘእጠመቅ፡ ወእፎ፡ እትዔገሥ፡ እስከ፡ እፌጽማ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ለአሕዛብ፡ ይ
መስለክሙኑ፡ ሰላመ፡ ዘአምጻእኩ፡ ለብሔር፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ መጥ
52 ባሕት፡ ከመ፡ እፍልጥ፡ ወእለሰ፡ እምይእዜሰ፡፡ ለእመ፡ ኃምስቱ፡ ሃለዉ፡ ው
ስተ፡ ቤት፡ ይትፈለጡ፡ ክልኤቱ፡ እምሠለስቱ፡ ወይትፈለጥ፡ አሐዱ፡ እምክልኤ
53 ቱ፡፡ ይትፈለጥ፡ አብ፡ እምወልዱ፡ ወወልድኒ፡ እምአቡሁ፡፡ ወትትፈለጥ፡እም፡
እምወለታ፡ ወወለትኒ፡ እምእማ፡ ወሐማት፡ እምርዓታ፡ ወመርዓት፡ እምሐማታ፡፡
54 ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ሶበ፡ ትሬእዩ፡ ደመና፡ ዘይደምን፡ መንገለ፡ ዐረብ፡ ዝናም፡
55 ይመጽእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡ ወሶበ፡ ይነፍኅ፡ነፋስ፡ አዜብ፡ ዋዕ
56 ይ፡ ለመጺእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡ መደልዋን፡ በገጸ፡ ሰማይኑ፡
ወምድር፡ ታአምሩ፡ አመክሮ፡ ወእፎ፡ ኢታአምሩ፡ አመክሮቶን፡ ለእሉ
57 ቱ፡ መዋዕል፡፡ ወለምንትኑ፡ ለሊክሙ፡ ኢትፈትሑ፡ ጽድቀ፡፡

Beatus est servus quem veniens dominus ejus inveniet sic facientem. Amen 43
dico vobis, Super omnia bona sua dispensatorem constituet eum. Et si dixe- 44
rit iste malus servus in corde suo, Moram facit venire dominus meus: cœperit- 45
que exprobrare filios & filias domûs domini sui, & edere & bibere cum ebri-
osis, & inebriari; Et veniet Dominus istius servi in die quo non putavit, & in
tempore *quod* non novit, & abscindet eum, & tradet portionem ejus cum iis qui 46
non credunt. Et illi servo qui cognoscit voluntatem domini sui, & non facit, &
non adaptat se secundùm quod vult, multæ *erunt* plagæ ejus: Et qui nescit, si 47
non fecit, paucæ erunt plagæ ejus. Et cuicunque multum tradiderunt, multum re- 48
quirent ab illo: & ab eo qui abundavit, è sinu ejus abundantius consequentur.
Ignem adduxi in terram, & quid volo si jam accensus est? Baptismum habeo quo 49
baptizabo: et quomodo patiar usquequo perfecero eum? Et dixit populis, Putatis- 50
ne quòd pacem adduxi ad terram? Minimè, dico vobis; sed gladium ut dividam: 51
& væ ex nunc. Si quinque erunt in domo, separabuntur duo à tribus, & separa-
bitur unus à duobus. Separabitur pater à filio suo, & filius à patre suo, & sepa- 52
rabitur mater à filia sua, & filia à matre sua, & socrus à nuru sua, & nurus à so- 53
cru sua. Et dixit populis, Quum videritis nubem nubilantem versùs Occasum,
pluvia ventura est: sic erit, dicitis: Et quando flat ventus Australis, æstus est fu- 54
turus: sic erit, dicitis. Hypocritæ, num faciem cœli & terræ nôstis probare, & 55
quomodo nescitis probare hæc tempora? Et quare vos ipsi non judicatis ju- 56
stitiam? 57

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

51 مي پنداريد كه آمدم كه بر زمين سلامتي * وارامي * پيدا كنم * مي گويم بشما نه * الا
52 پراكندگي * * ازين ساعت * پنج در يك خانه باشد * دو بر سه پراكنده شوند * وسه بر دو
53 و پدر از فرزند جدا شود * وفرزند از پدر * ومادر از دختر † بيگانه شود * ودختر از مادر
54 وخسرك † وعروس مخالف شوند * * وروي بجماعت كرد * وگفت * وقتي ببينيد * كه ابر از
55 سوي مغرب پيدا شد * بگوييد كه باران خواهد † باريد * وچنين بشود * * وچون باد جنوب
56 بجنبد * بگوييد گرمي خواهد شد * وبشود * * اي منافقان احوال اسمان وزمين را مي دانيد واز
57 يكديگر جدا مي كنيد * چگونه اين روزگار را جدا نمي توانيد كردن * * چرا از درون
خود راستي نمي اندوزيد

Putatis quòd venerim ut in terra 51
pacem & tranquillitatem produ-
cam? Dico vobis, Minimè, sed di-
visionem. Ab hac hora quinque in 52
una domo erunt, duo in tres divisi
erunt, & tres in duos. Et pater à 53
filio divisus erit, & filius à patre:
& mater à filia aliena fiet, & filia
à matre: & socrus & sponsa con-
trariæ erunt. Et vultum ad turbam 54
convertit, & dixit; Quando vide-
ritis quòd nubes à plaga Occiden-
tali oriatur, dicetis quòd pluvia
futura est ut pluat, & ita fiet. Et 55
cùm ventus Australis flârit dicetis,
Æstus futurus est, et fiet. O hypo- 56
critæ, status cœli ac terræ nôstis, et
à se invicèm discernitis: quomodò
hoc tempus non potestis discernere?
Cur ex interiore vestrî veritatem 57
non assequimini?

Cùm enim vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam
58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ξξβ
liberari ab illo: ne fortè trahat te ad judicem, & judex te
(α) ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε
tradat exactori, & exactor te jaciat in carcerem. Dico tibi;
59 (β) παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε (γ) βάλλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω σοι,
Non egrederis illinc, usquequò etiam novissimum minutum reddas.
Οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, (δ) ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

CAP. XIII. ιγ'.

Aderant autem quidam in ipso tempore nuntiantes illi de Galilæis, ΜΖ'
1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων,
quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens Jesus ξξγ
2 ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
dixit illis; Putatis quòd Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis
εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους
fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed si non pœnite-
3 ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (α) μετα-
mini, omnes similiter peribitis. Vel illi decem & octo, supra quos cecidit
4 νοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν
turris in Siloam, & occidit eos: putatis quia ipsi debitores fue-
ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς· δοκεῖτε ὅτι (β) οὗτοι ὀφειλέται ἐγέ-
rint præter omnes homines habitantes in Jerusalem? Non, dico
νοντο παρὰ (γ) πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω
vobis: sed si non pœnitueritis, omnes similiter peribitis. Dicebat autem hanc
ξξδ 5 ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (δ) μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε δὲ ταύτην
similitudinem; Ficum habebat quidam in vinea sua plantatam: & venit
τὴν παραβολήν, Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε
fructum quærens in illa, & non invenit. Dixit autem ad vinitorem; Ecce
(ε) καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού,
tres annos venio quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio: Excinde
τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον
illam: ut quid etiam terram occupat? Is autem respondens, dicit illi;
(ζ) αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ,
Domine, relinque eam & hunc annum, usque dum fodiam circa illam, & mittam
Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω
stercus. Et si quidem fecerit fructum: si verò non, in futurum excindes
(η) κοπρίαν. Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις
eam. Erat autem docens in una synagogarum in Sabbatis. Et ecce
ΜΗ' αὐτήν. Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδού,
mulier erat spiritum habens infirmitatis annis decem & octo: & erat concurvata, & non
ξξε β γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ
potens recurvare in omnino.
δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

MS. A. (α) ἀπαλλάχθαι (β) παραδώσει (γ) βάλῃ (δ) ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον MS. A. ΚΕΦ. ιγ'. (α) μετανοήσητε, (β) αὐτοὶ (γ) πάντας τοὺς ἀνθρώπους (δ) μετανοήσητε, (ε) ζητῶν καρπὸν ἐν (ζ) ἐκ αὐτήν· (η) κόπρια.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

58 * ܟܕ ܐܙܠ ܐܢܬ ܓܝܪ ܥܡ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܠܘܬ ܐܪܟܘܢܐ. ܥܕ ܐܢܬ ܒܐܘܪܚܐ ܗܒ ܥܠܬܐ ܘܐܫܬܪܐ
ܡܢܗ. ܕܠܡܐ ܢܓܪܟܝܟ ܠܘܬ ܕܝܢܐ. ܘܕܝܢܐ ܢܫܠܡܟ ܠܡܦܪܥܢܐ. ܘܡܦܪܥܢܐ ܢܪܡܝܟ
59 ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ. ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܒ * ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܗܘ * ܦܘܠܘܣ * ܡܘ *
1 * ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܐܬܘ ܐܢܫܝܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠ ܓܠܝܠܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܦܝܠܛܘܣ ܩܛܠ
2 ܐܢܘܢ ܘܐܡܙܓ ܕܡܗܘܢ ܥܡ ܕܒܚܝܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܓܠܝܠܝܐ.
3 ܚܛܝܐ ܗܘܘ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܠܝܠܝܐ. ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܦ
4 ܟܠܟܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ ܗܟܢܐ ܬܐܒܕܘܢ. * ܐܘ ܗܢܘܢ ܬܡܢܬܥܣܪ ܕܢܦܠ ܥܠܝܗܘܢ
ܡܓܕܠܐ ܒܫܝܠܘܚܐ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ. ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܛܝܐ ܗܘܘ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
5 ܒܢܝܢܫܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܦ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ. ܟܠܟܘܢ ܐܟܘܬܗܘܢ
6 ܬܐܒܕܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܬܐܢܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܢܫ ܕܢܨܝܒܐ ܒܟܪܡܗ. ܘܐܬܐ ܕܢܒܥܐ ܒܗ ܦܐܪܐ ܘܠܐ
7 ܐܫܟܚ. * ܘܐܡܪ ܠܦܠܚܐ. ܗܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܦܐܪܐ ܒܬܐܢܬܐ ܗܕܐ ܘܠܐ
8 ܡܫܟܚ ܐܢܐ. ܦܣܘܩܝܗ. ܠܡܢܐ ܡܒܛܠܐ ܐܪܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܠܚܐ. ܡܪܝ. ܫܒܘܩܝܗ
9 ܐܦ ܗܕܐ ܫܢܬܐ. ܥܕ ܐܦܠܚܝܗ ܘܐܙܒܠܝܗ. * ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܦܐܪܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܠܫܢܬܐ ܕܥܬܝܕܐ
10 ܬܦܣܩܝܗ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܡܙ * ܟܕ ܕܝܢ ܡܠܦ
11 ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܚܕ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. * ܘܐܢܬܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ
ܕܟܘܪܗܢܐ. ܫܢܝܢ ܬܡܢܥܣܪܐ. ܘܟܦܝܦܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܬܬܦܫܛ ܟܠܗ.

Quum enim proficisceris cum adversario tuo ad magistratum, interea dum es in via, renuntia mercibus, & recede ab eo; ne abducat te ad judicem, et judex tradat te exactori, & exactor conjiciat te in carcerem. Equidem dico tibi; Non exibis illinc, usquequò reddideris ultimum obolum.

Lectio dominicæ secundæ post festum crucis. 46.

CAP. XIII.

Eo autem tempore venientes quidam, renuntiârunt ei de Galilæis illis, quorum Pilatus miscuerat sanguinem cum ipsorum sacrificiis. Et respondit Jesus, ac dixit eis; Putatis hos Galilæos sceleratiores fuisse omnibus Galilæis, quòd talia contigerint eis? Non. Imò verò dico vobis, etiam vos omnes, nisi pœnitentiam egeritis, similiter perituros. Aut illos octodecim super quos cecidit turris in Silohe, & necavit eos, putatis flagitiosiores fuisse omnibus hominibus qui degunt in Jerusalem? Minimé: dico autem vobis, Nisi pœnitentiam egeritis omnes, instar ipsorum peribitis. Porrò dixit parabolam hanc: Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens in ea fructus, nec invenit. Et dixit agricolæ; Ecce tribus annis venio quærens fructus in ficu ista, nec invenio: exscinde eam; quorsum terram otiosam detinet? Dixit ei agricola; Domine mi, dimitte eam & hoc anno, usquequò excoluero eam, ac stercoravero: Et si quidem ediderit fructus, *benè est*: si minùs, postea exscindes eam.

Lectio ad vesperas Sabbathi V. jejunii. 47.

Quum autem doceret Jesus in Sabbatho in una ex synagogis, Erat illic mulier habens spiritum invaletudinis ab annis octodecim, & incurvata erat, nec poterat ullatenus extendi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

58 هشتاد   حاضر باش از غريم خود   *چون با غريم خود پيش حاكم بروي
چندانك در راهي مايهٔ او بده • تا ازو برهي • نبادا ترا پيش قاضي برد • وقاضي † ترا بدست
59 شحنه دهد • وشحنه ترا در زندان بيندازد • *وراست بتو بگويم • ازانجا بدر نيايي تا همه حق اورا
بگزاري چنانك پولي نماند   هشتاد يك   براي امامان كه بيلاطوس كشت ايشانرا
1 *ودران روزگار كساني † امدند • براي جليليان † بعيسي گفتند كه بيلاطوس † خون چند كس
2 را با قربان † اميخته كرد • *عيسي جواب داد وبديشان گفت • مي پنداريد • كه جليليان
3 ازهمه خلق بيشتر گناه دارند • كه اين چنين شدند *نه • اكنون بشما مي گويم • اگر
4 شما بجمع توبه نكنيد • اين چنين هلاك شويد • *يا ان هجده • كه در شيلوخا † برج بر ايشان
5 افتاد • وكشت شما مي پنداريد • كه ايشان • از جملهٔ جماعت † اورشليم گناهكارترند • *نه
ديگر بار با شما مي گويم • اگر شما همه همچو ايشان توبه نكنيد • هلاك شويد •
6 هشتاد دو   براي درخت انجير كه ميوه نداد   *وعيسي اين مثل را پيش آورد وگفت
درختي بود ازان كسي • در باغ خودش نشانده • اتفاقا خداوند † باغ آمد • وازو ميوه خواست • نيافت •

LXXX. Cautus esto à creditore tuo.

Quando cum creditore tuo coram principe vadis, dum adhuc in via es, pecuniam ei da ut ab eo libereris; ne te ad judicem ferat, et judex te in manum quæstoris tradat, et quæstor te in carcerem conjiciat. Atque tibi dico, Illinc non exibis, donec totum debitum ejus persolveris, adeò ut quadrans non restet.

LXXXI. De sacerdotibus quos Pilatus interfecit.

CAP. XIII.

Eodem autem tempore quidam venientes, de Galilæis ad Jesum dixerunt, quorum Pilatus aliquot hominum sanguinem cum sacrificio ipsorum miscuerat. Jesus responsum dedit, et illis dixit; Putatis quòd hi Galilæi præ omni populo plurimum peccati habuerint, quòd ita tractati fuerint? Nequaquam: vobis enim dico; Nisi vos omnes pœnitentiam egeritis, similiter peribitis. Aut illi duodecim, super quos in Siloha turris cecidit, et occidit eos, vos putatis quòd ipsi omni multitudine Hierosolymæ sceleratiores fuerint? Nequaquam: iterùm dico vobis; Si vos omnes (quemadmodum illi) pœnitentiam non egeritis, peribitis.

LXXXII. De arbore ficûs quæ fructum non dedit.

Et Jesus hanc parabolam protulit, et dixit; Arbor erat cuidam, quam in horto suo plantaverat: Forte dominus horti venit, et ex ea fructum quærens non invenit.

Versio VULGATA LATINA.

58 Cùm autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari
ab illo, ne fortè trahat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & exactor mit-
59 tat te in carcerem. Dico tibi; Non exies indè, donec etiam novissimum minu-
tum reddas.

CAP. XIII.

1 ADerant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum
2 sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis; Pu-
tatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi
3 sunt? Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peri-
4 bitis. Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos:
putatis quia & ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Jerusa-
lem? Non, dico vobis: sed si pœnitentiam non egeritis, omnes similiter peri- 5
bitis. Dicebat autem & hanc similitudinem; Arborem fici habebat quidam plan- 6
tatam in vinea sua, & venit quærens fructum in illa, & non invenit. Dixit au- 7
tem ad cultorem vineæ; Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in
ficulnea hac, & non invenio: succide ergò illam: ut quid etiam terram occu-
pat? At ille respondens, dicit illi; Domine dimitte illam & hoc anno, usque 8
dum fodiam circa illam, & mittam stercora: Et siquidem fecerit fructum: sin 9
autem, in futurum succides eam. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. 10
Et ecce mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat 11
inclinata, nec omninò poterat sursum respicere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

58 * لانك اذا ذهبت مع خصمك الي الرييس فاعط في الطريق ما تتخلص به منه * لئلا
59 يوصلك الي الحاكم * والحاكم يدفعك الي المستخرج ويلقيك المستخرج في السجن * اقول
لك انك لا تخرج من هناك حتي تودي اخر فلس * الفصل الخمسون *
1 * وفي ذلك الزمان جاء اليه قوم واخبروه بالجليليين الذين خلط فيلاطس دماءهم مع
2 ذبايحهم * فاجابهم يسوع قايلا اتظنون ان اوليك الجليليين كانوا وحدهم خطاة دون
3 جميع الجليليين اذا صابهم هذه الاوجاع * كلا * لكني اقول لكم ان لم تتوبوا جميعكم
4 كذلك تهلكون * واوليك الثمانية عشر الذين سقط عليهم البرج في سيلوحا فقتلهم اتظنون
5 انهم كانوا مجرمين دون جميع الناس السكان بيروشليم * كلا * لكني اقول لكم انكم ان لم
6 تتوبوا جميعكم كذلك تهلكون * وقال لهم هذا المثل انسان كانت له شجرة تين مغروسة في
7 كرمه جاء يطلب فيها ثمرا فلم يجد * فقال للكرام ها هي ذه ثلث سنين اتي واطلب
8 ثمرا في هذه التينة فلا اجد * اقطعها لئلا تعطل الارض * فاجابه قايلا يا رب دعها هذه
9 السنة ايضا لافلحها واصلحها * لعلها تثمر في السنة الاتية فان لم تثمر فاقطعها *
10 الفصل الحادي والخمسون * وفيما هو يعلم في احد المجامع في السبت * واذا امراة
11 معها روح مرض منذ ثماني عشرة سنة * وكانت منحنية لا تقدر ان تستقيم البتة *

Quoniam cùm ieris cum adversario tuo ad principem, da in via aliquid per quod libereris ab eo: ne perducat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & projiciat te exactor in carcerem. 58
Dico tibi, quòd non exibis indè, quousque solvas ultimum denariolum. 59

Sectio quinquagesima.

CAP. XIII.

ET in eo tempore venerunt ad eum quidam, & retulerunt ei de Galilæis, quorum miscuit Pilatus sanguinem cum sacrificiis eorum. 1
Respondit eis Jesus, dicens; Putatisne illos Galilæos fuisse solos peccatores præ omnibus Galilæis, eò quòd assecuti sint eos tales dolores? 2
Nequaquam. Sed dico vobis, Si non pœnitentiam egeritis, omnes pariter peribitis. 3
Et illos decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos: putatisne fuisse sceleratos præ cunctis hominibus habitantibus in Jerusalem? 4
Nequaquam. Sed dico vobis, Quòd nisi pœnitentiam egeritis, omnes peribitis similiter. 5
Et dixit illis hanc similitudinem; Quidam qui habebat arborem fici plantatam in vinea sua, venit quærere in ea fructum, & non invenit: 6
Quare dixit vinitori, Ecce tribus annis venio, & quæro fructum in hac ficu, & non invenio: succide illam, ne inutilem reddat terram. 7
Respondit ei, dicens; Domine, dimitte illam isto anno etiam, ut colam eam, & reparem eam: 8
Forsitan fructum afferet in anno venturo; quòd si non afferat fructum, succidam illam. 9

Sectio quinquagesima prima.

Et dum ipse doceret in una synagogarum in sabbatho, 10
Ecce mulier, cum qua erat spiritus infirmitatis à decem & octo annis: & erat curva, nec poterat erigere se ullo modo. 11

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

58 ...ብ፡ ይትባጽሖክ፡ ዕደወ'ከ፡ ኀበ፡ መኰንን፡ ተዓረቅ፡ በፍኖት፡ ወሰልጥ፡ ዘትፈደ
...ዮ፡ከመ፡ ኢይትበጽሖክ፡ ኀበ፡መኰንን፡ወመኰንን፡ ይሜጥወከ፡ለወዓሊሁ፡ ወወዓሊሁ፡
59 ...ይሞቅሑከ፡እብለከ፡ከመ፡ኢትወፅእ፡እምህየ፡ እስከ፡ትሴልጥ፡ደኀሪተ፡ገምዐ፡፡=፡
በእንተ፡ገሊላውያን፡ ወሳለ፡ሠሎሄ፡ ሰቢሎም፡፡=፡
1 ...ር ወቦ፡ እለ፡መጽኡ፡ኀቤሁ፡አሜሁ፡ወዜነውዎ፡በእንተ፡ገሊላውያን፡እለ፡ደመረ፡ጲላ
2 ...ጦስ፡ደሞሙ፡ ምስለ፡ መሥዋዕቶሙ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ
...ሙ፡ይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ገሊላውያን፡ኃጥኣን፡እምኵሉ፡ሰብእ፡ገሊላ፡እስመ፡
3 ...ዝቲ፡ረከቦቶሙ፡፡=፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ እሙሰ፡ኢነሰሐክሙ፡ከማሆሙ፡ትትሐጐሉ፡
4 ...ኵልክሙ፡፡=፡ ወይመስለክሙኑ፡ እልክቱ፡ ዓሠርቱ፡ ወሰመንቱ፡ እለ፡ ወድቀ፡ ማኅ
...ፈድ፡ሳዕሌሆሙ፡በሰሊሆም፡ ወቀተሎሙ፡ እሙንቱኑ፡ ከመ፡ ኃጥኣን፡ እስመ፡ ዛቲ፡ረከ
...በቶሙ፡ ወይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ኃጥኣን፡እምኵሉ፡ሰብእ፡ ኢየሩሳሌም፡፡=፡
5 አልቦ፡ እብለክሙ፡ እሙሰ፡ ኢነሳሕክሙ፡ ከማሆሙ፡ ትትሐጐሉ፡ኵልክሙ፡፡=፡
6 ...ር ሰንበት፡ዘጽጌያት፡ወበሰንበት፡ወትረ፡፡=፡ ወመሰለ፡ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ብእሲ፡
...በለሰ፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይን፡ ወይሑር፡ ይንሣእ፡ፍሬሃ፡ወኢይረክብ፡ እንተ፡ሐረ፡፡=፡
7 ወይቤሎ፡ ለዐቃቤ፡ ወይን፡ ናሁ፡ሠለስቱ፡ ዐመት፡እምዘ፡ እመጽእ፡ እንሣእ፡ ፍሬሃ፡ ወ
8 ኢይረክብ፡ግዝማ፡እንከሰ፡ለምንት፡ታፀርዕ፡ለነ፡ምድረነ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይ
9 ቤሎ፡ኅድጋ፡እግዚኦ፡ ኀሪፈ፡ እስከ፡ እከሪ፡ ታሕቴሃ፡ ወእደይ፡መሬተ፡=፡ እመቦ፡ከ
10 መ፡ተፈረይ፡ ሠናይ፡ ወእማእኮሰ፡ ንገዝማ፡፡=፡ በሰንበት፡ ወትረ፡፡=፡
ወመሀሮሙ፡ በሰንበት፡ በአሐዱ፡ ምኵራብ፡=፡
በእንተ፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ደወየት፡፡=፡
11 ወሀለወት፡አሐቲ፡ብእሲት፡ እንተ፡ አድወያ፡ ጋኔን፡ ዓሠርተ፡ወሰመንተ፡ዐመተ፡ ወጐሕ
ቆተ፡ ወኢትክል፡ ቀዊመ፡ ርቱዐ፡ ግሙራ፡፡=፡

Dum te ducturus sit adversarius tuus ad judicem, reconciliator in via, & 58
transige quid reddas ei, ne ducat te ad judicem, & judex tradat te militibus,
& milites incarcerent te. Dico tibi, Non exibis illinc, usquequò reddideris ul- 59
timum minutum.

CAP. XIII. *De Galilæis & Salehomitis.*

ET fuerunt qui venerunt ad eum tunc, & annuntiaverunt ei de Galilæis quo- 1
rum sanguinem miscuerat Pilatus cum sacrificiis eorum. Et respondit Dominus 2
Jesus, & dixit iis; Putatisne quòd hi Galilæi peccatores fuerunt præ omnibus
hominibus Galilææ, quia hoc contigit iis? Non, dico vobis: si non resipiscatis, 3
sicut illi peribitis omnes. Et putatisne, hi decem & octo super quos cecidit 4
turris in Salihom, & trucidavit eos, quòd peccatores fuerunt quia hoc contigit iis?
& putatisne quòd hi peccatores fuerunt præ omnibus hominibus Hierusalem?
Non, dico vobis: si non resipiscatis, sicut illi peribitis omnes. *Tertio Sab-* 5
bato florum: Et vespere Sabbati. Et parabolicè loquutus est iis, & dixit iis; 6
Quidam homo habuit ficum in vinea sua, & venit accipere fructum ejus, & nihil
inveniens, abiit: Et dixit custodi vineæ, Ecce tres annos venio, accipere fructum 7
ejus, & non invenio: excinde eam igitur, quare otiosam reddit nobis terram
nostram? Et respondit, & dixit ei; Dimitte eam Domine, in hyemem, usquequò 8
fodero subter eam, & apposuero terram. Si fuerit quòd fructum feret, bene est; 9
alioquin excindemus eam. *Vespere Sabbati.* Et docuit eos in Sabbato in 10
quadam synagoga.

De muliere quæ infirma fuit.

Et fuit quædam mulier quam infirmam reddidisset dæmon, decem & octo annis, 11
& gibbosa fuit, & non potuit stare rectè unquam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * بباغبانان گفت * اینک سه سالست که می آیم * واین درخت † انجیر † میوه می طلبم
8 نمی یابم * اورا از بیخ ببرید * که زمین را باطل کرد * باغبان گفتند * ای خداوند
امسال نیز اورا بگذار * تا گرداگرد اورا ببیل بزنیم * وسرگین بیندازیم * واورا تیمار داریم *
9 * اگر میوه داد ماند * واگر نه اورا در † اینک سال ببریم
هشتاد سه خوش کردن عیسی زنی را که هجده سال درهم پیچیک شد
10 * چون عیسی در روز شنبه † بانجمنها می گردید * وتعلیم می داد * در انجمنی † زنی بود که
11 دردمندی داشت * مدت هجده سال * ان زن درهم پیچیک بود * نمی توانست دست وپای † دراز کردن *

Hortulanis itaque dixit; Ecce tertius annus est quo venio, et ex hac arbore ficûs fructum quæro, sed non invenio: eam radicitùs excindite, quia terram otiosam reddit. 7
Hortulani dixerunt; O domine, hoc anno etiam illam sine, ut circumcirca eam pastinemus, et stercus adjiciamus, et ejus curam habeamus. 8
Si fructum dederit, maneat: sin minùs, eam anno veniente succidemus. 9

LXXXIII. Sanat Jesus mulierem quæ octodecim annos incurvata fuerat.

Cùm Jesus in die Sabbathi in synagogis versaretur, et doceret; 10
In synagoga quadam mulier erat, quæ infirmitatem habuerat spatio octodecim annorum: mulier illa complicata erat, nec potuit manû pedemve extendere. 11

Videns autem eam Jesus, advocavit, & ait illi; Mulier, *absoluta es*
12 Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι
infirmitatis tuæ. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, &
13 τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας. καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
glorificabat Deum. Respondens autem archisynagogus, indignans quia
14 ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι
Sabbato curasset Jesus, dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus
τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς
oportet operari: in his ergo *venientes* curamini, & non die
δεῖ ἐργάζεσθαι· (ϑ) ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati. *Respondit* ergo ei Dominus, & dixit; Hypocrita, unusquisque
15 τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, (ι) Ὑποκριτά, ἕκαστος
vestrûm Sabbato non solvit bovem suum, aut asinum à præsepio, &
ὑμῶν (κ) τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ (λ) τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ
abducens potum dat? Hanc autem filiam Abrahæ *existentem*, quam *ligavit* Sa-
16 ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σα-
tanas, ecce decem & octo *annos*, non oportuit solvi à vinculo isto die
τανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati? Et hæc *dicente* eo, erubescebant omnes *oppositi*
17 τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι ρξϛ
ei: & omnis *turba* gaudebat in universis *gloriosis* *factis* ab α
αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ'

ΜΘ eo. Dicebat *autem*, Cui simile est regnum Dei, & cui *similabo illud?*
αὐτοῦ. Ἔλεγε δὲ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;
ρξζ Simile est grano sinapis, quod *accipiens* homo misit in hortum suum: &
β Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ
crevit, & factum est in arborem magnam: & volucres cœli *nidulati sunt*
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ (μ) κατεσκήνωσεν
ρξη in ramis ejus. Et iterùm dixit; Cui *similabo* regnum Dei?
α ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. (ν) Καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;
Simile est fermento, quod *accipiens* mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermen-
Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυ-
ρξθ *tum est* totum. Et *transibat* per civitates & *vicos*, docens, & iter faciens
β μώθη ὅλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος
Ν' in Hierusalem. Ait autem quidam illi; Domine, si pauci *servati?* Ipse autem dixit
εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε
ρο ad illos; Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico
α πρὸς αὐτούς, Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω
vobis, quærent intrare, & non poterunt. *Ex quo* autem *surrexerit* paterfamilias,
ροα ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης,
α & clauserit ostium, & *cœperitis* foris stare, & pulsare ostium, dicentes;
καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες,
Domine, Domine, aperi nobis: & respondens dicet vobis; *Non novi* vos unde sitis.
Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

MS. A. (ϑ) ἐν αὐταῖς συνερχόμενοι (ι) Ὑποκριταί, (κ) ἐν τῷ (λ) τὸν ὄνον (μ) κατεσκήνουν (ν) Πάλιν εἶπεν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܚܙܗ̇ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܝܗ̇ ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܢܬܬܐ ܫܪܝܬܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܟܝ܂
13 * ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗ̇ ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܫܛܬ ܘܫܒܚܬ ܠܐܠܗܐ܂
14 * ܥܢܐ ܕܝܢ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܬܚܡܬ ܕܒܫܒܬܐ ܐܣܝ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܒܗܘܢ ܕܘܠܐ ܠܡܦܠܚ ܒܗܘܢ ܬܘ ܐܬܐܣܘ ܘܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂
15 * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܣܒ ܒܐܦܐ ܠܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܒܫܒܬܐ ܫܪܐ ܬܘܪܗ ܐܘ ܚܡܪܗ ܡܢ ܐܘܪܝܐ ܘܐܙܠ ܡܫܩܐ ܠܗ܂
16 * ܠܗܕܐ ܕܝܢ ܕܒܪܬܗ ܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܣܪܗ̇ ܣܛܢܐ ܗܐ ܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܫܪܝܗ̇ ܡܢ ܗܢܐ ܐܣܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂
17 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܒܗܬܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܗ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܚܕܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܐ ܕܡܬܥܒܕܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ܂
18 * ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇܂
19 * ܕܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܪܡܐ ܒܓܢܬܗ ܘܪܒܬ ܘܗܘܬ ܐܝܠܢܐ ܪܒܐ ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܥܫܫܬ ܒܣܘܟܝܗ̇܂
20 * ܬܘܒ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
21 * ܕܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܕܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ ܛܫܬ ܒܬܠܬ ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ܂
22 * ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ܂
23 * ܘܫܐܠܗ ܐܢܫ ܐܢ ܩܠܝܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܚܝܝܢ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
24 * ܐܬܟܬܫܘ ܠܡܥܠ ܒܬܪܥܐ ܐܠܝܨܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܥܘܢ ܠܡܥܠ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ܂
25 ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܢܩܘܡ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܢܐܚܘܕ ܬܪܥܐ ܘܬܩܘܡܘܢ ܠܒܪ ܘܬܩܫܘܢ ܬܪܥܐ ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ ܘܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ܂

Viditque eam Jesus, & eam advocavit, & dixit ei; Mulier, absoluta es ab invaletudine tuâ. Et imposuit ei manum suam, & illicò extendit sese, & glorificavit Deum. Respondit autem princeps synagogæ cùm excanduisset, quòd sanâsset Sabbatho Jesus, & ait turbis; Sex sunt dies quibus oportet operari, in his venite sanitatem recepturi, & non in die Sabbathi. Jesus verò respondit & dixit ei; Simulator, unusquisque vestrûm Sabbatho, nónne solvit bovem suum aut asinum suum à præsepi, & abit aquatum? Hanc autem quæ est filia Abrahæ, & quam vinxerat diabolus jam ab octodecim annis, nónne decebat solvi ab isto vinculo die Sabbathi? Quúmque hæc diceret, pudore suffusi sunt ii omnes qui adversabantur ei: totus verò populus gaudebat super omnibus miraculis quæ fiebant per manum ipsius. Porrò dicebat Jesus; Cui rei simile est regnum Dei, & cui rei assimilabo illud? Simile est grano sinapis, quod acceptum vir projecit in hortum suum, & crevit, evasitque in arborem magnam; & volatile cœli nidificavit in ejus ramis. Rursum dixit Jesus; Cui rei comparabo regnum Dei? Simile est fermento quod acceptum mulier abdidit in farinæ satis tribus, donec tota fermentaretur. Cæterùm peragrabat per pagos & urbes, dum doceret ac pergeret in Jerusalem.

Lectio in commemorationem justorum & Patrum. 48.

Interrogavit autem eum quidam, Num pauci sint illi qui serventur? Jesus autem dixit eis; Contendite intrare portam angustam: siquidem dico vobis, Multi studebunt intrare, nec poterunt. Ex qua hora surrexerit dominus domûs, & occluserit ostium, eritis stantes foris & pulsantes ad ostium, & incipietis dicere; Domine noster, Domine noster, aperi nobis: tum is respondebit & inquiet; Dico vobis, non novi undè vos sitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * عيسي ان زنرا ديد • نزديك خود خواند • وبدو كفت • اي زن از دردها رهيدي • * ودست
13 خود بروي نهاد • همانكم كشاده شد • وزن خدايرا ستايش مي داد • * براي انك عيسي آن زنرا در
14 روز شنبه † خوش كرد • سرور جماعت طيره شد • وبجماعت كفت شش † روز در هفته هست • كه
واجب است بدان روزها كار كنند • دران روزها بياييد وخوش شويد • نه در روز شنبه
15 * عيسي جواب داد وبدو كفت • اي منافق هيج باشد يكي از شما كه خر † خودرا از آخر
16 نكشايد † در روز شنبه • واب دهد • * اينك اين زن دختر ابراهيم است • وهجده سال اورا ابليس
17 در بسته بود • واجب نباشد كه در روز شنبه اين بند كشاده شود • * چون عيسي اين سخن
بكفت • هر كه انجا ايستاده † بودند • حيران ماندند • ومردم شادمان مي شدند • بر معجزهاي
كه از دست او بر مي آمد

هشتاد چهار مثل خردل دانه

18 * وبعد ازان عيسي كفت • ملكوت خدايرا بچه مانند كنم • * مانند دانهٔ خردل • كه كسي
19 آنرا ستد باشد • ودر باغچهٔ خود انداخته • وان دانه درخت † بزرك وپرورده شد • انچنانك مرغ
20 آسمان زير بركهاء او لانه كردند • * ديكر بار عيسي كفت ملكوت خدا را بچه مانند كنم

Jesus illam mulierem vidit & advocavit, & ei dixit; O mulier, ab infirmitatibus tuis liberata es. Et manum suam ei imposuit, statimque soluta est, & mulier Deo laudem dedit. Quoniam autem Jesus mulierem illam in die Sabbathi sanavisset, princeps synagogæ iratus est, & turbæ dixit; Sex dies in septimana sunt, in quibus diebus oportet opus facere: in eis diebus venite & sanamini, non in die Sabbathi. Jesus responsum dedit, & ei dixit; O hypocrita, Nunquid è vobis est quisquam, qui asinum suum à præsepi non solvat in die Sabbathi, & aquam det? Ecce hæc mulier filia Abrahami est, & duodecim annos eam Diabolus ligavit, nónne oportuit ut in die Sabbathi hoc vinculum solutum esset. Cùm Jesus hunc sermonem dixisset, quicunque illic stantes erant attoniti manserunt: & homines lætati sunt super miracula, quæ à manu ejus procedebant.

LXXXIV. Parabola grani sinapis.

Post hæc autem Jesus dixit; Regnum Dei cui assimilabo? Simile est grano sinapis, quod homo accepit, & in hortum suum jecit: et granum illud arbor magna evasit, & crevit, adeò ut volucres cœlorum sub foliis eius nidos facerent. Rursus Jesus dixit; Regnum Dei cui assimilabo?

Versio VULGATA LATINA.

12 Quam cùm videret Jesus, vocavit eam ad se, & ait illi; Mulier, dimissa es ab in-
13 firmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat De-
14 um. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Jesus,
dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergò venite, &
15 curamini, & non in die sabbati. Respondens autem ad illum Dominus dixit; Hy-
pocritæ, unusquisque vestrûm sabbato non solvit bovem suum aut asinum à præ-
16 sepio, & ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligavit satanas,
ecce decem & octo annis, non oportuit solvi à vinculo isto die sabbati? Et cùm
17 hæc diceret, erubescebant omnes adversarii ejus: & omnis populus gaudebat in
18 universis, quæ gloriosè fiebant ab eo. Dicebat ergò; Cui simile est regnum
Dei, & cui simile æstimabo illud? Simile est grano sinapis, quod acceptum ho- 19
mo misit in hortum suum, & crevit, & factum est in arborem magnam: & volucres
cœli requieverunt in ramis ejus. Et iterùm dixit, Cui simile æstimabo regnum Dei? 20
Simile est fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec 21
fermentaretur totum. Et ibat per civitates & castella, docens, & iter faciens in 22
Jerusalem. Ait autem illi quidam; Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse 23
autem dixit ad illos; Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico 24
vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cùm autem intraverit paterfamilias, & 25
clauserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicentes; Domine, aperi
nobis: & respondens dicet vobis; Nescio vos undè sitis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 فنظر اليها يسوع وناداها قايلا يا مراة انت مخلولة من مرضك * ووضع يده عليها فاستقامت
13 للوقت ومجدت الله * اجاب رييس الجماعة وهو مغضب لان يسوع ابراها يوم السبت وقال للجمع
14 لكم ستة ايام ينبغي العمل فيها وفيها تاتون وتستشفون وفي يوم السبت لا * فاجابه الرب قايلا
15 يا مرايين اليس كل واحد منكم يحل ثوره او حماره من المعلف في السبت ويذهب فيسقيه
16 * وهذه التي هي ابنة ابراهيم ربطها الشيطان منذ ثماني عشرة سنة اما كان يحل ان تطلق
17 من هذا الرباط في يوم السبت * ولما قال هذا اخزي جميع مقاوميه * وكان جميع الشعب
18 يفرحون بالاعمال الحسنة التي كانت منه * وكان يقول ماذا تشبه ملكوت الله وبماذا اشبهها
19 * تشبه حبة خردل اخذها انسان وزرعها في بستانه * فنمت وصارت شجرة عظيمة وتسكن طير
20 السماء في اغصانها * ثم قال ايضا بماذا اشبه ملكوت الله * تشبه خميرا اخذته امراة وخباته
21 في ثلثة اكيال دقيق فاختمر جميعه * الفصل الثاني والخمسون * وكان يسير في
22 المدن والقرى ويعلم متوجها الى يروشليم * فقال له واحد يا رب فقليل هم الذين يخلصون * فقال
23 لهم * اجتهدوا على الدخول من الباب الضيق فاني اقول لكم ان كثيرين يريدون الدخول منه
24 فلا يستطيعون * فاذا قام رب البيت واغلق الباب فعند ذلك تبدون خارجا وتقرعون الباب
25 وتقولون يا رب يا رب افتح لنا * فيجيبكم قايلا لا اعرفكم من اين انتم

Respexit autem eam Jesus, & inclamavit eam, ac dixit illi; Mulier, soluta es ab infirmitate tua. 12 *Et imposuit manum suam super eam, & erecta est continuò, & glorificavit Deum.* 13 *Respondit princeps synagogæ, indignatus quod Jesus curasset eam in die sabbathi, & dixit turbæ; Sunt vobis sex dies, quibus licet operari, & in illis venietis, & sanitatem quæretis: at in die sabbathi minimè.* 14 *Respondit ei Dominus, dicens; O hypocritæ, nónne unusquisque vestrûm solvit bovem suum & asinum suum in sabbatho à præsepio, & abit, & potat illum?* 15 *Et hanc quæ est filia Abrahæ, quam ligaverat satanas à decem & octo annis nónne licebat liberari ab isto vinculo in die sabbathi?* 16 *Et cùm dixisset hæc, confudit omnes adversarios suos: & omnis populus gaudebant de operibus bonis quæ fiebant ab illo.* 17 *Et dicebat; Cui rei assimilatur regnum Dei, & cui rei assimilabo illud?* 18 *Assimilatur grano sinapis, quod accepit homo, & seminavit illud in horto suo, & crevit, & factum est arbor magna, quatenus requiescerent volucres cœli in ramis ejus.* 19 *Deindè dixit iterùm, Cui assimilabo regnum Dei?* 20 *Assimilatur fermento quod accepit mulier, & abscondit illum in tribus mensuris farinæ, & fermentata est tota.* 21

Sectio quinquagesima secunda.

Et ibat per civitates & castella, & docebat pergens ad Jerusalem. 22 *Et dixit illi quidam; Domine, pauci sunt qui salvantur?* 23 *Inquit eis; Certate de ingressu per portam angustam: quia dico vobis, quòd multi volent intrare per illam, & non poterunt.* 24 *Cùm autem steterit dominus domûs, & clauserit ostium, tunc remanebitis foris, & pulsabitis ostium; & dicetis; Domine, Domine, aperi nobis. Et respondebit vobis, dicens; Non cognosco vos, undè estis?* 25

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወጸውዓ፡ ወይቤላ፡ ተፈወስኪ፡ ብእሲቶ፡ እምደዌኪ፡ ...
13 ወአንበረ፡ እዴሁ፡ ላዕሌሃ፡ ወተሰጥሐት፡ ሶቤሃ፡ ወሰብሐቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ...
14 ... (Ethiopic text, verses 12–25)

Vidit eam Dominus Jesus, & vocavit eam, & dixit ei; Absoluta es, ô mulier ab 12
infirmitate tua. Et posuit manum suam super eam, & recta fuit statim, & glori- 13
ficavit Deum. Et indignati sunt principes sacerdotum quòd sanasset Dominus
Jesus in sabbato, & dixerunt populis; Nónne sextus dies est in quo facietis opera 14
vestra? isto die venite, & sanamini, non in die sabbati. Et respondit Dominus
Jesus, & dixit iis; Hypocritæ, vós nónne solvitis asinum vestrum, & bovem vestrû 15
è vinculo suo? & nonne ducitis eum ut potare faciatis eum in die sabbati? Et 16
hæc filia Abrahami quam vinxerat satanas, ecce decem & octo annos, nónne
oportuit ut solveretur illa in sabbato à vinculo suo? Et quum hoc diceret, pu- 17
dore afficiebantur omnes opponentes ei, & gavisi sunt omnes populi propter to-
tum miraculum quòd factum erat per eum. *De parabolis.*
Et dixit iis, Cui simile est regnum cœlorum, & cui assimilabo illud? Simile est re- 18
gnum Dei grano sinapis quod accepit homo, & seminavit in agro suo, & crevit, 19
& fuit arbor magna, & nidificaverunt in ea volucres cœli in ramis ejus. Et 20
iterum dixit, Cui assimilabo regnum cœlorû? Simile est fermento quòd accepit 21
mulier, & condidit illud in farinæ tribus satis, & fermentavit totum. Et ibat per 22
civitates & synagogas, iter faciens in Hierosolymam, & docebat.

De eo qui interrogavit, Paucíne igitur sunt qui serventur?

Et dixit ei quidam; Domine, paucíne igitur sunt qui serventur? Et dixit ei, Vi- 23 24
ribus contendite intrare per angustam portam: dico vobis multi *sunt*, qui quæ-
rent intrare, & non poterunt. Quia surget dominus domûs, & claudet ostium: 25
& tunc pulsabunt foris stantes, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis: & re-
spondebit iis, & dicet iis; Nescio vos unde sitis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * مانند خمير مايه كه اورا زنى ستاند و در سه قفيز ارد امخيته تا انكه همه ترش
22 ورسيد * و در شهرها و ديهها مى گشت و تعليم مى داد * و در اورشليم † رفت
هشتاد پنج اينكه فرمود كه از در تنگ در ايد * يكى از عيسى پرسيد كه
23 24 كمتر اشان كه رسنده شوند * عيسى بدو گفت جهد كن تا بدرى تنگ در روى
... بسياران خواهند كه اندر ايند * و نتوانند * هشتاد شش ...
25 ... *

Simile est fermento, quod mulier accepit, & tribus satis farinæ immiscuit, donec totum acesceret, & fermentatum evaderet. 21 *Et in civitatibus & pagis obibat, et docebat: et Hierosolymam ivit.* 22

LXXXV. Ubi jussit, Per ostium angustam intrare.

Quidam à Jesu sciscitatus est, Num pauci sunt, qui servandi sunt? 23 *Jesus ei dixit; Contende ut per portam angustam ingrediaris: vobis enim dico; Multi cupient ut intrent, et non poterunt.* 24

LXXXVI. Pronuntiat paucos esse qui servandi sint.

Dixit præterea; Ex qua hora dominus domûs surrexerit, et ostium clauserit, vos autem foris steteritis, et ostium pulsaveritis, et dixeritis; Domine noster, Domine noster, nobis ostium aperi: ipse responsum dabit; Quin abeatis, quia ego vos non novi undè sitis. 25

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus: & in plateis
26 Τότε (ξ) ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν· καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
nostris docuisti. Et dicet; *Dico* vobis, *Non novi* vos undè sitis: *Abscedite*
27 ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· Ἀπόστητε
à me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fletus & stridor
28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
dentium, cùm videritis Abraham & Isaac & Jacob, & omnes Prophetas,
τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ροβ ϛ
in regno Dei, vos autem *expulsos* foràs. Et venient ab *Orienti-*
29 ἐν τῇ (ο) βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατο-
bus, & *Occidentibus*, & *ab* Aquilone, & Austro: & recumbent in regno
λῶν, καὶ δυσμῶν, (π) καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ
Dei. Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt ρογ β
30 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται
novissimi. In ipsa die accesserunt quidam *Pharisæi*, dicentes illi; ΝΑʹ
31 ἔσχατοι. Ἐν αὐτῇ (ρ) τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ,
Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait ροδʹ ϛ
32 Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν
illis; *Euntes* dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmonia, & sanitates
αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις
perficio hodiè & cras, & tertiâ consummor. Veruntamen oportet me hodiè &
33 ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
cras & *perendie* ambulare: quia non capit Prophetam perire extra Hierusalem.
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.
Hierusalem, Hierusalem, *occidens* Prophetas, & *lapidans*
34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα ρος ϛ
missos ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis *suam pullitiem* sub *alas*, & *non voluistis*?
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις (σ) τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;
35 Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta. *Amen* autem dico vobis; Quia non
Ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος (τ) ὑμῶν ἔρημος. ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ (υ) μή με
videbitis, donec veniat cùm dicetis; Benedictus *veniens* in nomine Domini.
ἴδητε, ἕως ἂν (φ) ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

CAP. XIV. ιδʹ.

Et factum est in *venire eum* in domum cujusdam *principum* Pharisæorum
1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς (α) οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρι- ροε ι
Sabbato manducare panem, & ipsi *erant observantes* eum. Et ecce
σαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ ΝΒʹ
2 homo quidam erat hydropicus ante illum. Et respondens Jesus dixit
ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε ροζ β
3 ad Legisperitos & Pharisæos, dicens, Si licet Sabbato curare?
πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;

MS. A. (ξ) ἄρξησθε (ο) βασιλείᾳ αὐτοῦ, ὑμᾶς (π) καὶ βοῤῥᾶ, (ρ) τῇ ὥρᾳ προσῆλθον (σ) τὰ ἑαυτῆς νοσσία (τ) ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, (υ) μὴ ἴδητέ με, (φ) ἥξει MS. A. ΚΕΦ. ιδʹ. (α) τὸν οἶκον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

Et incipietis dicere, Coram te comedimus & bibimus, & in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis, Non novi undè vos sitis: discedite à me operatores mendacii. Illic erit fletus & stridor dentium, quum videritis Abraham, & Isaac, & Jacob, omnésque Prophetas in regno Dei, vos autem ejicimini forás. Et venient ab Oriente, & ab Occidente, & à Meridie, & ab Aquilone, ac discumbent in regno Dei. Et ecce sunt ultimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt ultimi. Eo ipso die accesserunt quidam ex Pharisæis, & dicunt ei; Exi, abi hinc, quoniam Herodes vult te trucidare. Dixit eis Jesus; Ite, renuntiate vulpi huic, Ecce ejicio dæmonia, & sanationes perago hodiè & cras, & tertiâ die consummabor. Veruntamen oportet me hodiè & cras operari, & alterâ die discedam, quia fieri non potest ut Propheta pereat extra Jerusalem. Jerusalem, Jerusalem, trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam missi sunt: quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina quæ congregat pullos suos subter alas suas, & noluistis? En relinquitur vobis domus vestra deserta. Etenim dico vobis, Non videbitis me, quousque dicatis; Benedictus qui venit in nomine Domini.

Lectio feriâ III. hebdomadis IV. jejunii. 49.

CAP. XIV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

Et factum est, quum ingressus fuisset domum unius ex primoribus Pharisæorum, et ederet panem die Sabbathi, ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam referens aquis erat coram eo. Et respondit Jesus, & dixit Scribis & Pharisæis, Num licet Sabbatho sanare?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * شما بگوييد • پيش تو خورديم • واشاميديم • ودر بازارهاما مارا اموزانيدي * ديگر بار بشما بگويد •
27 برويد از پيش من ودور باشيد † از در من • كه من شما را نمي شناسم كه از كجاييد •
28 اي تزوير كنندكان • واي طراران • * انجا شود نوميدي وگريستني • وحسرت وپشيماني •
ودندانها برهم ساييدن • وچون † ابراهيم • واسحق • ويعقوبرا † ببينيد • وديگر همه پيغمبرانرا
29 در ملكوت † خدا • وشما بخاري بيرون انداخته باشيد * [وبيايند] از مغرب • ومشرق • وجنوب •
30 وشمال • ودر ملكوت خدا ارام گيرند • وبنشينند • وبياسايند • * اوليان آخريان شوند • وآخريان
اوليان گردند هشتاد هفت گفتن يهوديان عيسي را كه هيروديس ترا
31 خواهد كشتن * ودران روزها بعضي † از معتزلان آمدند • وبعيسي گفتند
32 كه ازينجا بدر رو براي انك هيروديس مي خواهد كه ترا بكشد • * عيسي بديشان گفت برويد •
بدين روباه بگوييد • كه ديوانرا بدر ميكنم وتن درستي را بسيار مي كردانم • امروز وفردا ودر سوم
33 روز تمام بپردازم • * اكنون مرا واجب است • كه امروز • وفردا تيمار كنم ودر ديگر روز † بروم
34 زيرا نشايد كه پيغمبر بيرونتر از اورشليم هلاك شود • * اورشليم • اورشليم • كشندهٔ † پيغمبران •

Vos autem dicetis; Coram te comedimus & bibimus, & in plateis nostris nos docuisti. Iterum vobis dicet, Abite à conspectu meo, & procul este ab ostio meo, quia ego vos non novi undè sitis, ô mendacii operarii, & ô impostores. Ibi erit desperatio, & fletus, & dolor, et poenitudo, et dentium collisio: idque cùm Abrahamum, et Isaacum, et Jacobum videritis, et reliquos omnes Prophetas in regno Dei, et vos cum ignominia ejecti fueritis. Et venient ab Occidente, et Oriente, et Austro, et Aquilone, et in regno Dei quietem capient, et sedebunt, et requiescent. Primi autem ultimi erunt, et ultimi primi fient.

LXXXVII. Dicunt Judæi Jesu, Herodes te vult occidere.

Et in illis diebus quidam è Pharisæis venerunt, et ad Jesum dixerunt; Hinc exeas, eò quòd Herodes quærit ut te occidat. Jesus illis dixit; Ite, huic vulpi dicite, quòd dæmonia ejicio, et sanos multos facio hodiè, et cras, et in die tertiâ perfectè consummabor. Veruntamen me oportet ut hodiè, et cras [illegible] onem agam, et alterâ die abeam: quia non convenit ut Propheta extra Hierosolymam pereat. Hierosolyma, Hierosolyma, interfectrix Prophetarum,

Versio VULGATA LATINA.

26 Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & in plateis nostris
27 docuisti. Et dicet vobis; Nescio vos undè sitis: discedite à me omnes operarii
28 iniquitatis. Ibi erit fletus, & stridor dentium: cùm videritis Abraham, & Isaac,
& Jacob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli forás. Et veni-
29 ent ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno Dei.
30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt novissimi. In ipsa
31 die accesserunt quidam Pharisæorum, dicentes illi; Exi, & vade hinc: quia He-
rodes vult te occidere. Et ait illis; Ite, & dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmo-
32 nia, & sanitates perficio hodiè & cras, & tertiâ die consummor. Veruntamen
33 oportet me hodiè & cras & sequenti die ambulare: quia non capit prophetam
perire extra Jerusalem. Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas 34
eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm avis
nidum suum sub pennis, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra de- 35
serta. Dico autem vobis; Quia non videbitis me, donec veniat cùm dicetis; Be-
nedictus, qui venit in nomine Domini.

CAP. XIV.

ET factum est cùm intraret Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum 1
sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam 2
hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos, & Pha- 3
risæos, dicens; Si licet sabbato curare?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * حينيذ تبدون قايلين اكلنا قدامك وشربنا وعلمت في سوارعنا * فيقول لكم ما اعرفكم
27 من اين انتم انصرفوا عني يا فعلة الظلم * حيث البكاء وصرير الاسنان * لما تنظروا ابرهيم
28 واسحق ويعقوب وكل الانبياء في ملكوت الله وانتم تطردون خارجا * ثم ياتون من المشرق
29 والمغرب والشمال والتيمن فيتكيون في ملكوت الله * وتصير الاولون اخرين والاخرون اولين *
30 * الفصل الثالث والخمسون * وفي ذلك اليوم جاء اليه اناس من الفريسيين
31 وقالوا له اخرج واذهب من ههنا فان هيرودس يريد قتلك * فقال لهم امضوا فقولوا لهذا
32 الثعلب هاانذا اخرج الشياطين واتم الشفاء اليوم وغدا وفي اليوم الثالث اكمل * وينبغي
33 لي ان اعمل اليوم وغدا وفي الاتي اذهب * فانه لا نبي يهلك خارجا عن يروشليم * يروشليم
34 يروشليم يا قاتلة الانبياء وراجمة المرسلين اليها كم من مرة اردت ان اجمع بنيك كطاير
35 يجمع فراخه تحت جناحيه فلم تريدوا * هاانذا اترك لكم بيتا خرابا * اقول لكم انكم
لا ترونني من الان حتى تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *
1 * وكان لما دخل الى بيت احد روساء الفريسيين في سبت لياكل خبزا وهم كانوا يرصدونه
2 * واذا بانسان مستسقي كان قدامه * فاجاب يسوع قايلا للكتبة والفريسيين هل يحل فعل
3 الخير في السبت ام لا *

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & do- 26
cuisti in compitis nostris. Et dicet vo- 27
bis; Non cognosco vos, undè estis: abscedite à me, ô perpetrantes scelus,
Illuc, ubi fletus, & stridor dentium. 28
Quando videbitis Abraham, et Isaac, et Jacob, & omnes prophetas in regno Dei,
vos autem expellemini foras. Et veni- 29
ent ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno
Dei. Et fient primi novissimi, & no- 30
vissimi primi.

Sectio quinquagesima tertia.

In illa autem die venerunt ad eum qui- 31
dam ex Pharisæis, & dixerunt ei; Exi, & vade hinc, quia Herodes vult
necem tuam. Ait illis; Ite & dicite 32
huic vulpi, Ecce ego ejicio dæmonia, & perficio sanitatem hodiè & cras, & die
tertiâ consummabor. Oportetque me 33
operari hodiè & cras, & in posterum discedam: quia non peribit propheta ex-
tra Jerusalem. Jerusalem, Jerusalem, 34
ô mactatrix prophetarum & lapidatrix missorum ad eam, quot vicibus volui
congregare filios tuos ut avis quæ congregat pullos suos sub alis suis, et nolu-
istis? Ecce ego relinquo vobis domum 35
desertam. Dico vobis, quòd non videbitis me amodò, quoad dicatis; Benedictus veniens in nomine Domini.

CAP. XIV.

ET factum est cùm intrâsset in domum 1
cujusdam ex principibus Pharisæorum in sabbatho, ut manducaret panem, ipsi
observabant eum. Et ecce homo hydro- 2
picus aderat ante illum. Et respondit 3
Jesus, dicens Scribis et Pharisæis; Num licita est operatio boni in sabbatho, an non?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእምዝ:አኀዙ:ይበልዎ:በለዕነሂ:ወሰተይነሂ:በቅድሜከ:ወመሀርከ:በመራሕብቲነ
27 ::= ወይቤሎሙ:ኢያአምረክሙ እምአይቴ:አንትሙ:ረሐቁ:እምኔየ:
28 ኵልክሙ:ገበርተ:አመፃ::= ሑሩ:ውስተ:ብካይ:ወሐቅየ:ስነን:: አመ:ርኢክሙ
ሙ:ለአብርሃም:ወለይስሐቅ:ወለያዕቆብ:ወለኵሎሙ:ነቢያት:በመንግሥተ:እግዚ
29 አብሔር:: ወአንትሙሰ:ያወፅኡክሙ:አፍአ::= ወይመጽኡ:እምጽባሕ:ወእምዕ
ረብ:ወእመስዕ:ወእምአዜብ: ወይትፌሥሑ:በመንግሥተ:እግዚአብሔር::=
30 ወይከውኑ:ደኀርት:ቀደምተ:ወቀደምት:ደኀረ:ይገብኡ::=
በእንተ:እለ:ነገርዎ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:በእንተ:ሄሮድስ::=
31 ወበይእቲ:ዕለት:መጽኡ:ፈሪሳውያን:ወይቤልዎ:ለእግዚአብሔር:እምዝየ:እስመ:
32 ሄሮድስ:ይፈቅድ:ይቅትልከ::= ወይቤሎሙ:ሑሩ:በልዎ:ለዝቲ:ቈንጽል:ናሁ:አ
33 ወፅእ:አጋንንተ:ወእሁብ:ሕይወተ:ዮም:ጌሠመ:ወሣልስተ:እፈጽም::= ወባሕቱ:
ዮም:ወጌሠመ:እሄሉ:ወሠልስተ:እሐውር:: እስመ:ኢይደልዎ:ለነቢይ:ሞት:
34 በአፍአ:ዘእንበለ:በኢየሩሳሌም::= ኢየሩሳሌም:ኢየሩሳሌም:እንተ:ትቀትሎ
ሙ:ለነቢያቲሃ:ወትዌግሮሙ:ለሐዋርያቲሃ:ሚመጠነ:ፈቀድኩ:አስተጋብኦሙ:ለደቂ
ቅኪ:ከመ:እንተ:ታስተጋብእ:ደርሆ:እጉሊሃ:ታሕተ:ክነፊሃ:ወአበይክሙ:ወኢፈቀድ
35 ክሙ::= ናሁ:ይትኀደግ:ለክሙ:ቤትክሙ:ገዳመ:: እብለክሙ:ከመ:ኢትርእዩኒ:
እምይእዜ:እስከ:አመ:ትብሉ: ቡሩክ: የይመጽእ: በስመ:እግዚአብሔር ::=
10 በእንተ:ቅብው::= ወእምዝ:ሖረ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወኮነ:ሶበ:ቦ
1 አ: ቤተ:አሐዱ:ብእሲ:እምነ:መልአክት: ለፈሪሳውያን: ከመ: ይምስሕ: በሰንበት:
2 ወይብላዕ:እክለ:ወእሙንቱሰ:ይትዓቀብዎ::= ወሀሎ:ብእሲ:ቅብው:ቅድሜሁ::=
3 ወአውሥአ:ወይቤሎሙ: እግዚእ: ኢየሱስ: ለጸሐፍተ: ሀገር: ወለፈሪሳውያን: እንዘ:
ይብል: ይደሉኑ:በሰንበት: ፈውሶ: ወሚመ:: ኢይደሉ::=

Et tunc cœperunt dicere ei, Edimus & bibimus in conspectu tui, & docuisti in 26
plateis nostris. Et dixit iis, Dico vobis; Nescio vos unde sitis: longè discedite à 27
me omnes vos operarii iniquitatis. Ite in fletum & stridorem dentium: quum 28
videritis Abraham, & Isaac, & Jacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos au-
tem, ejicient vos forás. Et venient ab Oriente & Occidente & ab Aquilone & 29
ab Austro, & gaudebunt in regno Dei. Et erunt ultimi primi, & primi *in* ulti- 30
mos convertentur.

De iis qui narrabant Domino Jesu de Herode.

Et in isto die venerunt Pharisæi & dixerunt Domino; Abi hinc, quia Herodes 31
vult trucidare te. Et dixit iis; Ite, dicite huic vulpi, Ecce ejiciam dæmones, & 32
dabo vitam hodiè, cras; & tertio *die* finiam. Sed hodiè & cras permansurus 33
sum, & tertio die abibo, quia non oportet prophetam mori forâs, sed in Hie-
rusalem. Hierusalem, Hierusalem, quæ trucidas prophetas ejus, & lapidas Apo- 34
stolos ejus, quoties volui congregare filios tuos, sicut congregat gallina pulliti-
em suam sub alas suas, & recusâstis & noluistis? Ecce relinquetur vobis domus 35
vestra solitaria: dico vobis, quòd non videbitis me ab hoc tempore usquedum di-
catis; Beatus qui venit in nomine Dei.

De hydropico.

CAP. XIV.

ET tunc abiit Dominus Jesus, & factum est, quum intraret domum cujusdam 1
hominis ex principibus Pharisæorum, ut pranderet in sabbato, & ederet panem, 2
& ipsi observarent eum. Et fuit homo hydropicus coram eo. Et respondit & 3
dixit Dominus Jesus Scribis civitatis & Pharisæis, dicens; Licétne in sabbato sa-
nare, vel non licet?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

وسنگسار كننگ ايشان * كه پيش تو فرستاده شدند * چند بار خواستم كه فرزندان ترا فراهم كنم
وگرد اورم * همچو ماكيان كه بچگان خودرا زير دو بال خود در پناه گيرند * وازباد وسرما
35 نگاه دارند * ونخواستيد * اينك خانهٔ شما براي شما ويران ماند * اكنون بشما مي گويم
نخواهيد مرا ديدن * تا انكه كه بگوييد خجسته است آنك بنام خدا مي آيد
1 هشتاد هشت خوش كردن مسيح مستسقي را * اتفاق شد كه روزي مسيح درخانهٔ
2 سرور معتزلان درامد * كه نان بخورد در روز شنبه وايشان اورا نگاه مي داشتند * ومردي بود
3 مستسقي † بيمار انجا * ومستسقي † آماس همه تن باشد * عيسي اورا ديد وبدانشمندان ومعتزلان
روي كرد * وگفت * واجب باشد در روز شنبه † اورا خوش كردن *

& lapidatrix eorum qui ad te missi sunt: quoties volui ut filios tuos congregarem & colligerem, velut gallinæ, quæ pullos suos sub alas suas in tutum recipiunt, & à vento &
frigore protegunt, & noluistis? Ecce 35
domus vestra vobis deserta manet. Nunc vobis dico; Non estis me visuri, donec dicatis, Benedictus est ille qui in nomine Domini venit.

LXXXVIII. Sanat Christus hydropicum.

CAP. XIV.

ACcidit ut quodam die Christus 1
in domum principis Pharisæorum introiret, ut panem comederet in die Sabbathi: & ipsi eum observabant.
Et vir quidam erat hydropisi labo- 2
rans ibi: (hydropicus autem tumefactus toto corpore est.) Jesus illum 3
vidit, & in sapientes et Pharisæos vultum convertit, & dixit; Licitum est in die sabbathi eum sanare?

Illi autem tacuerunt. Et apprehendens sanavit eum, & dimisit. Et respondens
4 Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς
ad illos, dixit; Cujus vestrûm asinus aut bos in puteum cadet,
5 (β) πρὸς αὐτοὺς, εἶπε, Τίνος (γ) ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ (δ) ἐμπεσεῖται,
& non continuò extrahet illum in die Sabbati? Et non poterant
6 καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει (ε) αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
respondere illi ad hæc. Dicebat autem ad vocatos parabolam, NΓ'
7 ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ροη
attendens quomodò primos accubitus eligerent, dicens ad illos; Cùm ι
8 ἐπέχων πῶς τὰς (ζ) πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, Ὅταν
vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbas in primo accubitu, ne quando
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν (η) πρωτοκλισίαν, μήποτε
honoratior te sit vocatus ab illo: Et veniens te & illum vocans,
9 ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ· Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας,
dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum pudore ultimum locum
ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον
obtinere. Sed cùm vocatus fueris, vadens recumbe in novissimum lo-
10 κατέχειν. Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς (θ) ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τό-
cum, ut cùm venerit invitans te, dicat tibi; Amice, ascende superiùs:
πον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον·
tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus tibi: Quia omnis extollens ροθ
11 τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον (ι) τῶν συνανακειμένων σοι· Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ε

seipsum humiliabitur, & humilians seipsum exaltabitur. Dicebat autem & vocanti ipsum;
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ ρπ ι
12 κεκληκότι αὐτὸν, Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ
Cùm facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque
fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando &
τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
ipsi te reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm facis convivium,
αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν,
13 voca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et beatus eris, quia non habent
κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν
14 retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
Audiens autem quidam simul recumbentium hæc, dixit illi; Beatus qui
15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὃς
NΔ' manducabit panem in regno Dei. Ipse autem dixit ei; Homo
φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπος
16 ρπα quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. Et misit ser-
η τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦ-
17 vum suum horâ cœnæ dicere invitatis, Venite: quia jam parata
λον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε· ὅτι ἤδη ἕτοιμά
sunt omnia.
ἐστι πάντα.

MS. A. (β) εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, (γ) ὑμῶν ὁ υἱὸς ἢ βοῦς (δ) πεσεῖται, (ε) αὐτὸν τῇ (ζ) πρωτοκλησίας (η) πρωτοκλησίαν, (θ) ἀνάπεσε (ι) πάντων τῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܩܘ * ܘܐܚܕܗ ܘܐܣܝܗ ܘܫܪܝܗ܂
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܢܦܠ ܒܪܗ ܐܘ ܬܘܪܗ ܒܓܘܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܘܠܐ ܡܚܕܐ ܕܠܐ ܘܡܣܩ ܠܗ܂
6 * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܗܕܐ܂
7 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܕܚܙܐ ܠܗܘܢ ܕܓܒܝܢ ܗܘܘ ܕܘܟܝܬܐ ܕܪܝܫ ܣܡܟܐ܂
8 * ܐܡܬܝ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܫ ܠܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܠܐ ܬܐܙܠ ܬܣܬܡܟ ܒܪܝܫ ܣܡܟܐ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ ܐܢܫ ܕܡܝܩܪ ܡܢܟ ܩܪܝܐ܂
9 * ܘܢܐܬܐ ܗܘ ܕܠܟ ܘܠܗ ܩܪܐ ܘܢܐܡܪ ܠܟ ܕܗܒ ܕܘܟܬܐ ܠܗܢܐ ܘܬܒܗܬ ܟܕ ܬܩܘܡ ܘܬܐܚܘܕ ܕܘܟܬܐ ܐܚܪܝܬܐ܂
10 * ܐܠܐ ܡܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܢܬ ܙܠ ܐܣܬܡܟ ܒܐܚܪܝܬܐ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܟ ܢܐܡܪ ܠܟ ܪܚܡܝ ܐܣܩ ܠܥܠ ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܬܫܒܘܚܬܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܥܡܟ܂
11 * ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ ܘܟܠ ܕܡܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ܂
12 * ܘܐܡܪ ܐܦ ܠܗܘ ܕܩܪܝܗܝ ܐܡܬܝ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ ܐܘ ܚܫܡܝܬܐ ܠܐ ܬܩܪܐ ܠܪܚܡܝܟ ܐܦܠܐ ܠܐܚܝܟ ܘܠܐ ܠܐܚܝܢܝܟ ܘܠܐ ܠܫܒܒܝܟ ܥܬܝܪܐ ܕܠܡܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܩܪܘܢܟ ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ ܦܘܪܥܢܐ܂
13 * ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܩܪܘܬܐ ܩܪܝ ܠܡܣܟܢܐ ܠܡܚܝܠܐ ܠܚܓܝܣܐ ܠܣܡܝܐ܂
14 * ܘܛܘܒܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥܟ ܢܬܦܪܥ ܓܝܪ ܦܘܪܥܢܟ ܒܩܝܡܬܐ ܕܙܕܝܩܐ܂
15 * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܣܡܝܟܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
16 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܒܕ ܚܫܡܝܬܐ ܪܒܬܐ ܘܩܪܐ ܠܣܓܝܐܐ܂
17 * ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܒܥܕܢܐ ܕܚܫܡܝܬܐ ܠܡܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܗܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ ܠܟܘܢ ܬܘ܂

Ipsi verò tacuerunt. Et prehendit eum ipse, ac sanavit eum, dimisitque. Et subdit eis; Quis est ex vobis cujus incidat filius aut bos ejus in puteum die Sabbathi, & non statim hauriens educat eum? Et non poterant ei dare responsum super hac re. Dicebat autem parabolam apud eos qui fuerant illic invitati, eò quòd conspiceret eos eligentes loca primorum accubituum. Quum invitatus fueris ab aliquo ad convivium, ne abieris accubitum primo consessu, ne forte illic sit invitatus aliquis te honoratior. Veniatque is qui te & eum vocavit, ac dicat tibi; Da huic locum: & pudore suffunderis, quum assurrexeris & obtinueris locum postremum. Sed quum invitatus fueris, vade discubitum in ultimum locum, ut quum venerit is qui te vocavit, dicat tibi; Amice mi, ascende superiùs & discumbe, & erit tibi gloria coram omnibus qui tecum discumbunt. Quoniam omnis qui extollit se, deprimetur: & qui sese depresserit, extolletur. Porrò dixit ei qui ipsum vocaverat; Quum facis prandium aut cœnam, ne vocaveris amicos tuos, nec etiam fratres tuos, aut cognatos tuos, neque vicinos tuos divites, ne & ipsi vocent te, & fiat tibi hæc compensatio. Sed quum facis epulum, voca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et beatus eris; quia non habent undè tibi rependant: fiet enim tua retributio in resurrectione justorum. Hæc autem quum audisset quidam ex iis qui discumbebant, dixit ei; Beatus ille qui comedet panem in regno Dei. Dixit ei Jesus; Vir quidam fecit cœnam magnam, & convocavit multos. Misitque servum tempore cœnæ, ut diceret iis qui convocati erant, Ecce omnia parata sunt vobis: venite.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 ایشان خاموش شدند * در حال بیماررا پیش خواند وبر وي نظر کرد خوش شد • انکه رها
5 کردش • * وبدیشان گفت کیست ازشما • کر پسرش یا گاوش • بروز شنبه † در چاه افتد
6 وهمانگه اورا بیرون نیاورد • * این سخن را جواب † نتوانستند گفت
7 هشتاد نه براي انك صدقه بدرویشان واجب است دادن * واغاز کرد عیسي
وبدان † جماعت • که حاضر † بودند گفت • ازبراي انك دید • هر یکي جاي نشستن خود را
8 بلند † مي جستند • که بنشیند • وعیسي تعلیم اغاز کرد وگفت • * چون از کسي بمهماني
9 خوانده شوي • درجاي بالا منشین • تادا یکي دیگر از تو بزرگتر • خوانده شود * وترا ازانجا
10 بر خیزانند • وتو شرمسار شوي • وفروتر نشیني • * لیکن چون خوانده شوي • زیرتر از همه
نشین تا وقتي که صاحب خانه بیاید • وترا انجا بیند • بتو بکوید • اي دوست بالاتر نشین
11 انگه ترا حرمت باشد • برابر همه † کم نشسته باشند • * براي انك هر که نفس خودرا
12 بلند بیند • پست کرده • وهر که پست بیند بلند شود * وباز بدان مرد گفت
که اورا خوانده بود • وقتي که نان صدقه دهي یا خواهي † که مهماني کني

Illis tacentibus statim ægrotum advocavit, et in eum intuitus est, et sanatum illicò dimisit. Et illis dixit; Quis est è vobis cujus filius aut bos in die Sabbathi in puteum incidat, et eodem instanti eum non educat? Huic dicto respondere non potuerunt.

LXXXIX. Quòd eleemosynam pauperibus oportet dare.

Et exorsus est Jesus, et turbæ illi qui aderant, locutus est, eò quòd videret unumquemque locum sessionis suæ altum quærere, quo sederet: Jesus itaque docendi initium fecit, et dixit; Cùm ab aliquo ad convivium vocatus fueris, in loco superiori ne sedeas, ne quispiam alius te major vocatus sit: Et te illinc surgere faciant, et tu pudefactus inferiùs sedeas. Sed cùm vocatus fueris, infra omnes sede, ut quando dominus domûs venerit, et te illic viderit, tibi dicat; O amice, superiùs sede: tunc tibi honor erit coram omnibus qui assederint. Eò quòd omnis qui semetipsum suspicit, deprimetur; omnis verò qui deorsum aspicit, excelsus erit. Et rursus homini illi dixit, qui eum vocaverat; Quando panem eleemosynæ das, aut vis convivium facere,

Versió VULGATA LATINA.

4 At illi tacuerunt. Ipse verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens
5 ad illos, dixit; Cujus vestrûm asinus aut bos in puteum cadet, & non continuò
6 extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat
7 autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodò primos accubitus eligerent,
8 dicens ad illos; Cùm invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo lo-
9 co, ne fortè honoratior te sit invitatus ab illo: Et veniens is, qui te & illum vo-
cavit, dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum lo-
10 cum tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut,
cùm venerit qui te invitavit, dicat tibi; Amice, ascende superiùs. Tunc erit
11 tibi gloria coram simul discumbentibus: Quia omnis qui se exaltat, humilia-
bitur: & qui se humiliat, exaltabitur: Dicebat autem & ei, qui se invitaverat; Cùm fa- 12
cis prandium, aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neq; fratres tuos, neque cognatos,
neq; vicinos divites: ne fortè te & ipsi reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm fa- 13
cis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: Et beatus eris, 14
quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
Hæc cùm audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi; Beatus, qui man- 15
ducabit panem in regno Dei. At ipse dixit ei; Homo quidam fecit cœnam 16
magnam, & vocavit multos. Et misit servum suum horâ cœnæ dicere invitatis 17
ut venirent, quia jam parata sunt omnia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 فسكتوا • فاخذه وابراه واطلقه * ثم قال لهم من منكم يقع ثوره في بير يوم السبت فلا
5 يصعده للوقت * فلم يقدروا ان يجيبوه عن هذا • الفصل الرابع والخمسون • * وقال
6 مثلا للمدعوين لانهم كانوا يختارون اوايل المتكات * متي دعاك احد الي عرس فلا
7 تتكي في اول الجماعة • فلعله قد دعا هناك واحدا اكرم منك عليه * فياتي الذي دعاك
8 واياه فيقول لك دع المكان لهذا • فتخزي وتقوم فتجلس في الموضع الاخير * لكن اذا دعيت
9 فاذهب واتكي في اخر موضع • لكي اذا جاء الذي دعاك يقول لك يا صاحب ارتفع الي فوق •
10 فحينيذ يكون لك مجد امام المتكيين معك * لان كل من يرفع نفسه يتضع وكل من يتضع
11 يرتفع * وقال للذي دعاه اذا صنعت غداء او عشاء فلا تدع اصدقاءك • ولا اخوتك • ولا
12 اقاربك • ولا اغنياء جيرانك • فلعلهم يدعونك فيكون لك مكافاة * لكن اذا صنعت وليمة
13 ادع المساكين • والضعفاء • والعرج • والعميان * وطوباك اذ ليس لهم ما يكافونك • وجزاوك
14 يكون في قيامة الصديقين * فلما سمع هذا احد المتكيين معه فقال طوبي لمن ياكل خبزا
15 في ملكوت الله • الفصل الخامس والخمسون •
16 * فقال له انسان صنع وليمة عظيمة ودعا كثيرين * فارسل عبده وقت العشاء يقول للمدعوين
17 تعالوا فهوذا كل شي معد •

Et tacuerunt. Quare apprehendit illum, & curavit eum, ac dimisit illum. 4
Deinde dixit illis; Cujus vestrûm cadit bos in puteum die sabbathi, & non 5
extrahit illum subitò? Et non potuerunt respondere ei circa hæc. 6

Sectio quinquagesima quarta.

Dixit autem parabolam ad invitatos, 7
quia ipsi eligebant primos accubitus, his verbis: Quando vocaverit te aliquis 8
ad nuptias, ne nitaris in capite sodalitatis, quia fortè jam vocavit illuc aliquem honoratiorem te sibi, Et veniet 9
qui te vocavit & illum, dicétque tibi; Cede locum huic: & erubesces, & surges, & sedebis in loco novissimo. Sed 10
cùm vocatus fueris, vade & incumbe in postremo loco: ut cùm venerit qui invitavit te, dicat tibi, O amice, ascende superius. Et tunc erit tibi gloria coram innixis tecum. Quia omnis qui se 11
exaltat, humiliabitur: & omnis qui se humiliat, exaltabitur. Tum dixit illi 12
qui vocaverat ipsum, Cùm feceris convivium aut cœnam, ne voces amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque divites vicinos tuos; nam fortè ipsi te vocabunt, & erit tibi retributio. Sed cùm feceris convivium, voca 13
pauperes, & debiles, & claudos, & cæcos. Et fælicem te, quum non habeant 14
quod retribuant tibi: & retributio tua erit in resurrectione justorum. Quúmque 15
audisset hoc unus discumbentium cum eo, dixit; Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

Sectio quinquagesima quinta.

Dixit autem ei, Homo quidam fecit 16
convivium magnum, & vocavit multos. Et misit servum suum horâ cœnæ, ut di- 17
ceret vocatis; Venite, quia ecce omnia parata sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአርመሙ፡፡ወነሥኦ፡ወአሕየዎ፡ወፈነዎ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እመቦ፡ አሐዱ፡ እምው
5 ስቴትክሙ፡ዘወድቀ፡ ሳህሙ፡ላው፡ አድግ፡ውስተ፡ ዓዘቅት፡ላእኑ፡ ሶቤሃ፡ያወፅኦ፡በጊ
6 ዜሃ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡=፡ ወኃጥኡ፡ ዘይብልዎ፡ በእንተዝ፡ ነገር፡፡=፡
7 በእንተ፡ሊያፍቅር፡ ርእስ፡መርፋቅ፡=፡ ወመሰለ፡ ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡፡ለእለ፡ሀ
ሎ፡ ውስተ፡መሳሕ፡ወመስለ፡ሎሙ፡ወመሃሮሙ፡እስመ፡ ይትባደሩ፡ውስተ፡ርእሰ፡መር
8 ፋቅ፡=፡ወይቤሎሙ፡ለእመቦ፡ዘጸውዐከ፡ውስተ፡መሳሕ፡ሊትርፋቅ፡ውስተ፡ርእሰ፡መር
9 ፋቅ፡ከቡር፡ዮጊ፡ይመጽእ፡ዘይከብረከ፡=፡ እመቦ፡ዘጸውዐከ፡መጺአ፡ድኅሬ፡ይብለከ፡
ዘኮ፡ዘጸውዐከ፡ኅድግ፡ሎቱ፡ዘንተ፡ገጸ፡ወትገብእ፡ትትኀፈር፡ይእተ፡ጊዜ፡ወትወርድ፡
10 ደበ፡ ዘይቴሐት፡መርፋቅ፡ትረፋቅ፡፡=፡ ወእመሰበ፡ዘጸውዓከ፡ወሖርከ፡ውስተ፡ ዘይቴ
ሐት፡መርፋቅ፡ርፋቅ፡ከመ፡መጺአ፡ዘጸውዓከ፡ ይብለከ፡ግባእ፡ ውስተ፡ ዘየዓቢ፡መር
ፋቅ፡ወውእተ፡ጊዜ፡ ይከውነከ፡ክብረ፡ ሶቤሃ፡በቅድመ፡ኵሎሙ፡ እለ፡ይረፍቁ፡ወይመ
11 ስሑ፡መስሌከ፡፡=፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘያለዕል፡ርእሶ፡ ይቴሐት፡ወኵሉ፡ ዘያቴሕት፡ርእ
12 ሶ፡ ይትሌዓል፡፡=፡ ወይቤሎ፡ለዘ፡ጸውዖ፡ሶበ፡ትገብር፡በዓለከ፡ወምሳሐ፡ለው፡ድሬረ፡
ኢትጸውዕ፡ እዕርክቲከ፡ ወመኃፈረከ፡ወቢጸከ፡ወአኀዊከ፡ ወአዝማዲከ፡ወጎረከ፡ ኣብ
13 ዕለ፡ከመ፡ኢይጸውዑከ፡ እሙንቱሂ፡ወይከውነከ፡ፍደከ፡በኀቤሆሙ፡፡=፡ አላ፡ ሶበ፡
14 ትገብር፡በዓለከ፡ወምሳሐ፡አላ፡ጸውዕ፡ ነደያነ፡ወመስኪናነ፡ወዕውራነ፡ወሐንካሳነ፡=፡ ወ
ብፁዕ፡አንተ፡ እስመ፡አልቦሙ፡ዘይፈድዩከ፡በሕቱ፡ወትትዓሰይ፡ሶበ፡ ይትነሥኡ፡ጻድ
15 ቃን፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ዘንተ፡አሐዱ፡ እምእለ፡ ይመስሑ፡ወይረፍቁ፡ ይቤሎ፡ብፁዕ፡ውእ
ቱ፡ዘይበልዕ፡ኅብስተ፡በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ በእንተ፡እለ፡ተጸውዑ፡
16 ውስተ፡ደራር፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ገብረ፡ምሳሐ
17 ላ፡በዓላ፡ዓቢየ፡ወዓሠሮሙ፡ለብዙኃን፡፡=፡ወሶበ፡በጽሐ፡ዓሠር፡ፈነወ፡ገብሮ፡ይ
ጸውዖሙ፡ለእለ፡ዓሠሮሙ፡ሶበ፡ በጽሐ፡ጊዜ፡ መሳሕ፡ወሖረ፡ወይቤሎሙ፡ለእለ፡ዓ
ሠሮሙ፡ንዑ፡እስመ፡ወደእነ፡ኵሎ፡አስተዳለውነ፡መሳሕነ፡ንዑ፡፡=፡

Et tacuerunt: & accepit eum, & sanavit eum, & dimisit eum. Et dixit iis, Si fuerit 4
quis ex vobis, cujus bos aut asin[9] in puteũ ceciderit, nónne licet tunc extrahere 5
eum statim in die sabbati? Et deficiebant iis quæ dicerent ei de hoc sermone. 6
De non ambiendo primũ accubitũ. Et parabolicè loquutus est iis: & dixit 7
iis qui erant in convivio, & parabolicè loquut[9] est iis, & docuit eos, quia delecta-
tioné habuerunt in primo accubito. Et dixit iis; Si quis fuerit qui vocaverit te in 8
prandiũ, ne accũbito in primo accubito, honorabilis ne veniat qui honorabilior
sit te: Tunc qui vocavit te veniés, postea dicit tibi, ille *inquã* qui vocavit te, Cede 9
huic personæ: & reverteris pudore affect[9] tunc temporis; & descendes in inferi[9]
accubitũ accumbere. Et siquis vocaverit te, & iveris; in inferiori accubito discũ- 10
be, ut veniens qui vocavit te, dicat tibi; Te conferas in superius accubitũ: & tunc
erit tibi gloria statim coram omnib[9] discumbentibus, & prandentib[9] tecũ. Quia 11
omnis qui extollit se, deprimetur; & omnis qui deprimit se, extolletur. Et dixit 12
ei qui vocaverat eũ, Quum facis conviviũ tuum, et prandiũ aut cœnam, ne voca-
to socios tuos, & amicos tuos, & proximos tuos, & fratres tuos, & cognatos tuos,
& vicines tuos divites, ne vocent te ipsi etiam, & fiat tibi retriburio tua apud eos.
Sed quando facis conviviũ tuum, & prandium, voca pauperes, & mendicos, & cæ- 13
cos, & claudos: Et beatus es, quia non sunt qui retribuant tibi: veruntamen remu- 14
neratus eris quando surgent justi. Et audiens hoc quidam ex prandentibus & dis- 15
cumbentibus, dixit ei; Beatus est qui comedit panem in regno Dei.

De iis qui vocati sunt ad cœnam.

Et dixit ei Dominus Jesus; Quidam homo fecit prandium, convivium magnum, 16
& invitavit multos: Et quum adesset invitamenti *dies*, misit servum suum vocare 17
invitatos, quando veniebat tempus prandii, & abiit, & dixit invitatis; Venite, quia
jam totum paravimus prandium, venite.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 برادران و دوستان و نزديكان خود را بخوان و نه همسايه توانكر • تا ايشان نيز ترا بخوانند •
13 و همچون قرض باشد * ليكن وقتي كه صدقه كني • مسكينانرا • و فرومانده گان
وشلان و نابينايانرا بخوان • تا صدقه • و مهماني † ترا بخورند * و خنك ترا كه ايشانرا عوض
14 نيست • كه بتو بگزارند • مكافات † تو در مقام صديقان باشد * از ايشان • كه حاضر
15 بودند • يكي گفت كه خنك انكس كه در ملكوت خدا نان بخورد •

نود

16 مثل مهماني وان كسان كه نيامدند
17 * بعد عيسي گفت • مردي مهماني بزرگ كرد • وگاو وگوسفند وديگر ترتيبها آماده داشت *
ازان خدمتكاران خود را فرستاد • كه مردم مهماني را بخوانند •

fratres, & amicos, & propinquos tuos ne vocato, neque vicinos divites: ne ipsi etiam te vocent, & quasi mutuum sit. Sed quando elee- 13
mosynam feceris, pauperes, & inopes, & luxatos, & cæcos vocato, ut eleemosynam & convivium tuum edant. Et beatus eris: quia 14
illis compensatio non est, quam tibi rependeant; retributio tua in loco justorum erit. Ex illis qui præsentes 15
erant unus dixit; Beatus quidem ille, qui in regno Dei panem comederit.

XC. Parabola convivii, & illorum hominum qui non venerunt.

Jesus dixit; Vir quidam convi- 16
vium magnum fecit, & boves, oves, & alias dapes apparavit. Postea ministros suos misit, ut con- 17
vivas vocarent.

Et cœperunt ab una excusare omnes. Primus dixit ei; *Agrum* emi,
18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα,
& habeo necesse exire, & videre *illum*: rogo te, habe me excusatum. Et alter
19 καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος
dixit; Juga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me
εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
excusatum. Et alius dixit; Uxorem duxi, & *propter hoc* non possum venire.
20 παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
Et *adveniens* servus ille nuntiavit domino suo hæc. Tunc
21 Καὶ παραγενόμενος ὁ (κ) δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε
iratus paterfamilias dixit servo suo; Exi citò in plateas & vi-
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύ-
cos civitatis: & pauperes, & *mancos*, & claudos, & cæcos introduc huc.
μας τῆς πόλεως· καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ (λ) ἀναπήρους, καὶ χωλοὺς, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.
Et ait servus; Domine, factum est ut imperisti, & adhuc locus est. Et ait
22 Καὶ (μ) εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν
23 dominus *ad servum*; Exi in vias & sepes, & *coge* intrare,
ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν,
ut impleatur domus mea. Dico *enim* vobis; *Quia* nemo virorum illorum voca-
24 ἵνα γεμισθῇ (ν) ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλη-
torum gustabit meam cœnam. Ibant autem cum eo turbæ multæ: & conversus
25 μένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς
dixit ad illos; Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & ma-
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα (ξ) ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μη-
trem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem &
τέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι
suam animam, non potest meus discipulus esse. Et qui non bajulat crucem suam,
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν (ο) αὐτοῦ,
& venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vobis, volens turrim
NE' καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον
ἐπγ' ædificare, nonne priùs sedens computat *sumptum*, si habeat *ea quæ* ad *perficiendum*;
οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ (π) πρὸς ἀπαρτισμόν;
Ut ne quando, ponente ipso fundamentum, & non *potente* perficere, omnes *videntes*
Ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες
incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic homo cœpit ædificare,
ἄρξωνται (ρ) ἐμπαίζειν αὐτῷ, Λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν,
& non potuit consummare. Aut quis rex iturus committere *alteri regi*
καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος (σ) συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ
in bellum, non sedens priùs *consultat* si *potens est* in decem millibus *oc-*
εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν (τ) ἀπ-
currere cum viginti millibus *venienti* ad se? *Si autem non, adhuc illo*
αντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ἔτι (υ) αὐτοῦ
longè *existente*, legationem mittens rogat quæ *ad* pacem.
πόῤῥω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

MS. A. (κ) δοῦλος ἀπήγγειλεν (λ) ἀναπείρους, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε (μ) εἶπεν αὐτῷ ὁ (ν) μου ὁ οἶκος. (ξ) αὐτοῦ, (ο) ἑαυτοῦ, (π) εἰς (ρ) αὐτῷ ἐμπαίζειν, (σ) ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν (τ) ὑπαντῆσαι (υ) ...

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܘܫܪܝܘ ܡܢ ܚܕ ܟܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐܠܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܩܕܡܝܐ. ܩܪܝܬܐ ܙܒܢܬ. ܘܐܠܝܨ ܠܝ ܕܐܦܘܩ ܐܚܙܝܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩ ܠܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ.
19 ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ. ܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܬܘܪܐ ܙܒܢܬ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܒܩܘ ܐܢܘܢ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩ ܠܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ.
20 ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ. ܐܢܬܬܐ ܢܣܒܬ. ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ.
21 ܘܐܬܐ ܥܒܕܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܡܪܗ ܗܠܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܪܓܙ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܥܓܠ ܠܫܘܩܐ ܘܠܒܪ̈ܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܥܠ ܠܟܐ ܡܣܟܢ̈ܐ ܘܡܟܐܒ̈ܐ ܘܚܓܝܣ̈ܐ ܘܥܘܝܪ̈ܐ.
22 ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ. ܡܪܝ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܬ. ܘܬܘܒ ܐܝܬ ܕܘܟܬܐ.
23 ܘܐܡܪ ܡܪܐ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܠܐܘܪ̈ܚܬܐ ܘܠܒܝܬ ܣܝ̈ܓܐ ܘܐܠܘܨ ܠܡܥܠ. ܕܢܬܡܠܐ ܒܝܬܝ.
24 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ ܗܢܘܢ ܓܒܪ̈ܐ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܢܛܥܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܝ.

25 ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܟܢܫ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ. ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
26 ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܣܢܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐܚܘܬܗ ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܐܦ ܠܢܦܫܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
27 ܘܡܢ ܕܠܐ ܫܩܠ ܨܠܝܒܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
28 ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܠܡܒܢܐ ܡܓܕܠܐ. ܘܠܐ ܩܕܡܝܐ ܝܬܒ ܚܫܒ ܢܦܩܬܗ. ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܠܡܘܬܗ.
29 ܕܠܐ ܟܕ ܢܣܝܡ ܫܬܐܣܬܐ ܘܠܐ ܢܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ. ܢܗܘܘܢ ܒܙܚܝܢ ܒܗ ܟܠܗܘܢ ܕܚܙܝܢ.
30 ܘܐܡܪܝܢ. ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ.
31 ܐܘ ܡܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܙܠ ܠܩܪܒܐ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܚܒܪܗ. ܘܠܐ ܡܬܪܥܐ ܩܕܡܝܐ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܒܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܠܡܐܪܥ ܠܗܘ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ.
32 ܘܐܢ ܠܐ. ܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܡܢܗ. ܡܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܘܒܥܐ ܥܠ ܫܠܡܐ.

Et cœperunt ab uno omnes se excusare. Dixit ei primus; Villam emi, & cogor exire eam visurus: rogo te me sinas, nam excusationem affero. Alter dixit; Quinque juga boum emi, & vado probatum eos: te precor, sine me, nam excusationem adduco. Alius dixit; Uxorem duxi, & propterea non possum venire. Venit itaque servus ille, & hæc renuntiavit domino suo. Tunc excanduit dominus domus, dixitque servo suo, Exi citò in plateas & vicos urbis, húcque introducito pauperes & dolore affectos, claudósque & cæcos. Et ait servus; Domine mi, factum est ut præcepisti, & adhuc est locus. Et dixit Dominus servo suo; Exi in vias & inter sepes, & coge intrare, ut impleatur domus mea. Dico enim vobis, ne unum quidem ex istis hominibus qui vocati fuerant, gustaturum esse cœna mea.

Lectio commemoratione Monachorum.

Quúmque iter facerent cum eo cœtus multi, conversus dixit eis; Qui venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem suam, & fratres suos, & sorores suas, & uxorem suam, & liberos suos, atque adeò animam suam, discipulus mihi esse non potest. Et qui non bajulat crucem suam, & post me venit, discipulus mihi non potest esse. Quis enim ex vobis velit ædificare turrim, quin priùs sedens computet sumptus suos, an habeat unde perficiat eam? Ne quum posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes spectatores illudant ei: Dicántque, Homo iste cœpit ædificare, & non potuit perficere. Aut quis rex pergens ad bellum dimicaturus cum rege socio suo, non priùs cogitet num possit cum decem millibus occurrere ei, qui venit adversùs ipsum cum viginti millibus? Sin minùs, dum adhuc est procul ab eo, mittit caduceatores, & expostulat pacem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وان مردم چون حال دانستند • هر یکی بجي پیش کرفتند • وخود را باز کشیدند •
اولین کفت ده خریدم مي شتابم که بروم وببینم • ومي خواهم از تو که مرا رها کني •
19 بدین سخن خود را باز کشید • * دیکري کفت پنج جفت کاو خریدم • مي روم تا ایشانرا
20 بیازمایم • مرا رها کن • * دیکري کفت زن ستده ام • وبراي این نمي توانم آمدن • * ان
21 بنده باز کردید • وهر چه شنیده بود بخداوند کفت • خداوند خانه خشم کرد وبنده
خود کفت • هر چه زودتر بدر رو • در بازارها • وبیرون شهر • وکوشها هر کرا بیني •
22 از لنکان • وکوران • وغریبان • ایشان همه را بخوان • * بنده فرمان برد ورفت • خداوند
23 بنده دیکررا دربي او فرستاد • وکفت هنوز بکاهست * بیرون شهر رو • ودر میان دیوار
24 باغها هر که ببیني جهد کن • وبیاور تا خانه من پر شود • * اکنون بشما مي کویم که ازان که
اول خوانده شدند یکي مهماني من نچشد فرمود که هر که صلیب خود را نستاند نزدیك
25 ودر دنبال من نیاید مرا نمي برازد * وچون جماعت بسیار در پس او مي رفتند باز بدیشان کفت •

Illi autem homines cùm rem cognovissent, singuli excusationem prætendebant, et se subtrahebant. Primus dixit; Agrum emi, & festino ut eam et videam, peto igitur à te ut me missum facias: hoc sermone seipsum subduxit. Alius dixit; Quinque juga boum emi, proficiscor ut ea probem: me missum facias. Alius dixit; uxorem accepi, & propter hoc non possum venire. Servus ille reversus est, et quicquid audiverat domino dixit: dominus domûs iratus est, et servo suo dixit; Quamprimùm exi in plateas et extra civitatem, et in angulos, quoscunque videris, claudos, et cæcos, et peregrinos, eos universos voca. Servus mandatum tulit, et abiit. Dominus servum alium post eum misit, et dixit; Adhuc locus est. Extra civitatem ito, et inter muros vias vinearum; quoscunque videris urge et adduc, ut domus mea impleatur. Jam vobis dico, quòd ex eis, qui primùm vocati sunt, ne unus quidem convivium meum gustabit.

XCI. Pronuntiat hoc, Quicunque crucem suam non sustulerit, & me secutus non fuerit, me non est dignus.

Et cùm turbæ multæ eum sequerentur, rursus illis dixit;

Versio VULGATA LATINA.

18 Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei; Villam emi, & necesse ha-
19 beo exire, & videre illam: rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit; Juga bo-
20 um emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me excusatum. Et alius dixit;
21 Uxorem duxi, & ideò non possum venire. Et reversus servus nuntiavit hæc domi-
no suo. Tunc iratus paterfamiliâs, dixit servo suo; Exi citò in plateas & vicos ci-
22 vitatis: & pauperes, ac debiles, & cœcos, & claudos introduc huc. Et ait ser-
23 vus; Domine, factum est ut imperâsti, & adhuc locus est. Et ait Dominus servo;
24 Exi in vias, & sepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem
25 vobis; Quòd nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam. Ibant
26 autem turbæ multæ cum eo: & conversus dixit ad illos; Si quis venit ad me, &
non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, ad-
huc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non bajulat 27
crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vo- 28
bis volens turrim ædificare, non priùs sedens computat sumptus, qui necessarii
sunt, si habeat ad perficiendum: Ne, posteaquàm posuerit fundamentum, & non 29
potuerit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic 30
homo cœpit ædificare, & non potuit consummare? Aut quis rex iturus commit- 31
tere bellum adversùs alium regem, non sedens priùs cogitat, si possit cum decem
millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo 32
longè agente, legationem mittens, rogat ea quæ pacis sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 فبدوا جميعهم يستعفون * فالاول قال اني اشتريت حقلا والضرورة تدعوني الي الخروج اليه
19 ونظره واسالك ان تعفيني * وقال اخر قد اشتريت خمسة ازواج بقر وانا ماض اجربها اسالك ان
20 تعفيني * وقال اخر قد تزوجت امراة ولاجل ذلك لا امضي * فاتي العبد واخبر سيده بهذا .
21 حينئذ غضب رب البيت وقال لعبده اخرج مسرعا الي الطريق وشوارع المدينة وادع
22 المساكين والمعورين والعميان والمقعدين الي ههنا * فقال العبد يا سيد قد فعلت ما امرت
23 به وههنا ايضا مكان * فقال السيد للعبد اخرج الي الطرق والسياجات واضطرهم ان يدخلوا
24 ليمتلي بيتي * اقول لكم انه ولا واحد من اوليك الناس المدعوين يذوق لي عشاء * وكان
25
26 جمع كثير منطلقا معه فالتفت وقال لهم * من ياتي الي ولا يبغض اباه وامه وامراته وبنيه
27 واخوته واخواته نعم حتي نفسه فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * ومن لا يحمل صليبه ويتبعني فلا
28 يقدر ان يكون لي تلميذا * الفصل السادس والخمسون * من منكم يريد ان يبني
29 برجا افلا يجلس اولا ويحسب نفقته وهل له ما يكمله * لكيلا اذا وضع الاساس ولم يقدر علي كماله
30 فكل الناظرين يبدون يستهزيون به * ويقولون ان هذا الانسان بدا يبنيه ولم يقدر علي كماله .
31 * او اي ملك يمضي الي محاربة ملك اخر افلا يجلس اولا ويفكر هل يستطيع بعشرة الف ان
32 يلقي الموافي اليه في عشرين الفا * والا فما دام بعيدا منه يرسل رسلا ويسل سلامه .

Et cœperunt omnes veniam petere. Et pri- 18
mus dixit, Equidem emi rus, & necessitas
vocat me ad exeundum ad illud, & vi-
dendum illud: & rogo te ut me eximas.
Et dixit alter, Emi quinq; juga boum, & 19
ego vado probare illa: rogo te ut me exi-
mas. Et dixit alius; Duxi uxorem, & 20
propter hoc non abibo. Et venit servus, 21
& nuntiavit domino suo hoc. Tunc ira-
tus est dominus domûs, & dixit servo
suo; Exi festinus in vias & compita ci-
vitatis, & voca pauperes, & egenos, &
cæcos, & claudos huc. Et dixit servus; 22
Domine, jam feci quod imperâsti, & hic
adhuc locus est. Ait dominus servo; Exi 23
in vias & sepes, & compelle eos ut in-
trent, quatenus impleatur domus mea.
Dico vobis, quòd ne unus quidem ex il- 24
lis hominibus vocatis gustabit mihi cœ-
nam. Et erat turba magna abiens cum 25
eo, & conversus est, & dixit illis; Qui- 26
cunque venit ad me, & non odit patrem
suum, & matrem suam, & uxorem su-
am, & filios suos, & fratres suos, & so-
rores suas, sanè vel animam suam; non po-
test esse mihi discipulus. Et quicunque 27
non portat crucem suam et sequitur me,
non potest esse mihi discipulus.

Sectio quinquagesima sexta.

Quis ex vobis volens ædificare turrim, 28
nonne sedet primùm, et computat impen-
sam ejus, et an habeat quo perficiat il-
lam. Ne postquam posuerit fundamen- 29
tum, et non valuerit perficere eam, omnes
aspicientes incipiant illudere ei, Et di- 30
cere; Hic homo cœpit ædificium, et non
potuit perficere illud. Aut quis rex itu- 31
rus ad oppugnandum regem alterum, nón-
ne sedebit priùs, et cogitabit an possit
cum decem millibus occurrere venienti
ad se cum viginti millibus. Alioquin 32
quandiu remotus est ab eo, mittet nunti-
os, et rogabit pacem ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወአበዩ፡ኵሎሙ፡ኅቡረ፡ በአሐዱ፡ቃል፡ ወይቤሎ፡ቀዳማዊ፡ ገራህተ፡ ተሣየጥኩ፡
19 ወእጽሕቅ፡ እፃእ፡ እሑር፡ እርአያ፡ወበሎ፡ረሲ፡ሊተ፡ ከመዘ፡ ሊአበይኩ፡፡:=፡ ወካ
ልኡ፡ይቤሎ፡ ኃምስተ፡ፀምደ፡ አልህምተ፡ ተሣየጥኩ፡ወአሐውር፡ እርአዮሙ፡ ወአመክሮ
20 ሙ፡ወበሎ፡ረሲ፡ሊተ፡ከመዘ፡መጻእኩ፡ወሊአበይኩ፡፡:=፡ ወሣልሱ፡ ይቤሎ፡ብእሲተ፡
አውሰብኩ፡ወበእንተዝ፡ኢይክል፡መጺአ፡ እብለከ፡ ረሲ፡ሊተ፡ከመዘ፡ሊአበይኩ፡፡:=፡
21 ወገብአ፡ገብሩ፡ ወነገር፡ከመገ፡ ለእግዚኡ፡ወእምዝ፡ ተምዕዐ፡ በዕለ፡ ቤት፡ውእተ፡
ጊዜ፡ ወይቤሎ፡ ለገብሩ፡ሑር፡ፍጡነ፡ ውስተ፡ መራሕብት፡ ወውስተ፡ አስኳት፡ ሀገር፡
22 ወአምጽእ፡ሊተ፡ ነደያነ፡ ወፀዋሪነ፡ዕዉራነ፡ ወስቡራነ፡ወመስኪናነ፡፡:=፡ ወእምዝ፡ይ
23 ቤሎ፡ገብሩ፡ ገበርኩ፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ አዘዝከኒ፡ወዓዲ፡ መካን፡:=፡ ወይቤሎ፡ እግ
ዚኡ፡ለገብሩ፡ሑር፡ ፍጡነ፡ውስተ፡ፍኖት፡ ወውስተ፡ጥቅም፡ሀገር፡ወበግብር፡ አብእ፡
24 ከመ፡ይምላእ፡ ቤትየ፡፡:=፡ እብለክሙ፡ አሐዱሂ፡ኢይጥዕሞ፡ለበዓልየ፡ እለ፡ዓደር
25 ናሆሙ፡፡:=፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ይሐውር፡ምስሌሁ፡ ሰብእ፡ብዙኅ፡ተመይጠ፡ወይቤሎ
26 ሙ፡:=፡ ዘይመጽእ፡ኀቤየ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ይጽላእ፡አባሁ፡ ወእሞ፡ ሰብእሲቶ፡
27 ወቤቶ፡ ወውሉዶ፡ወአኃዊሁ፡ ወአኃቲሁ፡ወዓዲ፡ ነፍሶ፡ እንቲአሁ፡፡:=፡ ኢይክል፡ ከ
ዊነ፡ረድእየ፡ዘኢያጥብዐ፡ ወኢነሥአ፡መስቀለ፡ሞቱ፡ ኢይክል፡ ተፀምዶ፡፡:=፡
28 በእንተ፡ ምሳሌ፡ ዘሕንጻ፡ ማኅፈድ፡:=፡ ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ዘይፈ
ቅድ፡ ይሕንጽ፡ማኅፈደ፡አኮኑ፡ይቀድም፡ ይነብር፡ወይሔስብ፡ፀአቱ፡ እመ፡ይእክሎ፡
29 ከመ፡ ይሰርር፡መሰረቶ፡፡:=፡ ከመ፡ ሰሪሮ፡መሰረተ፡ እመ፡ስእነ፡ፈጽሞ፡ኵሉ፡ዘርእዮ፡
30 ይሰለቅ፡ላዕሌሁ፡:=፡ እንዘ፡ይብሉ፡ዝኬ፡ብእሲ፡አኃዘ፡ይሕንጽ፡ ወስእነ፡ፈጽሞ፡፡:=፡
31 ወእመኒ፡ ፈቀደ፡ንጉሥ፡ይሑር፡ ይፅብኦ፡ለካልእ፡ ንጉሥ፡አኮኑ፡ ይነብር፡ወይማክር፡
32 ይቀድም፡ እመ፡ይክል፡ በአልፍ፡ፀቢአቱ፡ለዘ፡ በክልኤ፡ እልፍ፡ ይትቄበሎ፡:=፡ ወእማ
ስኮ፡ በርሑቅ፡ ይፈኑ፡ ሐዋርያተ፡ኀቤሁ፡ ወይዜንዎ፡ይዳኅና፡ በሰላም፡፡:=፡

Et recusârunt eum omnes simul in una voce, & dixit ei primus; Agrum emi, & cu- 18
pio ut exeam, ire ut videã eũ: & dixit ei; Facias me quemadmodũ non recusâssẽ.
Et secundus dixit ei; Quinque juga boum emi, & eo ut videã eos & probẽ eos: & 19
dixit ei; Facias me quemadmodũ venissem, & non recusâssem. Et tertius dixit ei; 20
Uxorẽ duxi, & propterea non possum venire: dico tibi; Facias me quemadmodum
non recusâssẽ. Et reversus servus ejus nuntiavit similiter dño suo. Et tunc iratus 21
fuit dñs domûs isto tempore, & dixit servo suo; Abi citò in plateas & vicos civi-
tatis, & introduc mihi pauperes & indigentes, cæcos, & claudos, & mendicos. Et 22
tunc dixit ei serv' ejus; Feci dñe, sicut præcepisti me, & adhuc est locus. Et dixit 23
dñs servo suo; Abi citò in vias, & in mœnia civitatis, & in coactione introduc citò,
ut impleatur domus mea. Dico vobis, Ne unus *eorum* gustabit convivium meum, 24
quos invitavimus. Et tunc proficiscente cum eo turbâ multâ, conversus fuit, & 25
dixit iis; Qui veniet ad me, qui vult sequi me, odio habebit patrem suum, & ma- 26
trem suam, & uxorẽ suam, & domũ suam, & liberos suos, & fratres suos, & soro-
res suas, & etiam suam ipsius animam. Non potest esse discipulus meus, qui non 27
est paratus: & *qui* non assumpsit crucem mortis suæ, non potest adhærere mihi.

De parabola hominis *qui ædificavit turrim.*

Et si fuerit ex vobis, qui vult ædificare turrim, nónne priùs sedet, & computat 28
sumptus, an potis sit ut ponat fundamentũ ejus? Sicuti posito fundamento, si non 29
potuit perficere eam, omnis spectans ridebit super eum, Dicens; Hic homo cœpit 30
ædificare, & non potuit perficere. Et si voluit rex proficisci, ut bellum inferat 31
alteri regi, nónne sedebit & consultabit priùs, utrùm possit cum decem millib'
bellum inferre ei qui cum viginti millibus occurrit ei? Alioquin, *illo* longè *a-* 32
gente, mittet legatos ad eum, & annuntiabit ei salutem in pace.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * هر كه پدر ومادر خودرا * وبرادر * وخواهر * وزن * وفرزند * وجان خودرا نيز * نكذارد *
27 وترك نكند * او شاكرد من نمي شود * * وهر كه صليب خود نستاند * ودر دنبال من نيايد *
28 او مرا نتواند † شاكرد شدن * * كيست از شما كه او خواهد * كه سرايي عمارت كند * نه
29 زودتر بنشيند وخرجش را حساب كند * اكر دارد قوت انك عمارت † را تمام كند * اساس بنهد *
30 * واكر ندارد * واجب نيست كه اساس نهد * تا مردم نكذرند * وبا همديكر † كويند * فلان كس
31 اين بنياد نهاد * و نتوانست تمام كردن * * يا ملكي خواهد كه با ملك ديكر مصاف كند *
32 زودتر ببيند * كه قوت ولشكر دارد كه با دشمن بر ايد * انكه جنك كند * * واكر
قوت ولشكر † ندارد * چندانك از دشمن خود دورست * پيغام فرستد * وايمني * وصلح جويد *

Quicunque patrem, et matrem su- 26
am, et fratres, et sorores, et uxo-
rem, et liberos, et animam suam et-
iam non prætererit neq; reliquerit,
ille discipulus meus non fiet. Et qui- 27
cunque crucem suam non sustulerit,
et post me non venerit, ipse mihi non
potest discipulus esse. Quis est è vo- 28
bis, qui cum voluerit ut arcem ædi-
ficet, non priùs sedeat et sumptum
ejus computet, ut, si habeat faculta-
tem quâ ædificium perficiat, funda-
mentum ponat? Si enim non habue- 29
rit, non expedit ut fundamentum po-
nat, ne homines prætereant, Et inter 30
se dicant; Iste quidam hoc funda-
mentum posuit, et non potuit perfice-
re. Aut si rex aliquis voluerit cum 31
rege alio aciem comittere, priùs de-
spiciet num robur et exercitum ha-
beat, quo in hostem prodeat, tunc bel-
lum facit. Quòd si robur et exerci- 32
tum non habeat, dum ab hoste sub
procul est, legationem mittit, et se-
curitatem et pacem petit.

Sic ergò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus *suis* *substantiis*, non potest
33 Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί
meus esse discipulus. Bonum sal: si autem sal *infatuetur*, in quo condietur?
34 μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
Neque in terram, neque in sterquilinium, *appositum* est: foràs *mittunt* *illud*. Habens aures
35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν, εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
audiendi, audiat.
ἀκούειν, ἀκουέτω.

CAP. XV. ιε'.

Erant autem appropinquantes ei *omnes* publicani & peccatores, *audire* illum.
1 Ἦσαν δὲ (α) ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ.
Et murmurabant Pharisæi & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores
2 Καὶ διεγόγγυζον (β) οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς
recipit, & manducat cum illis. Ait *autem* ad illos parabolam istam,
3 προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην,
dicens; Quis homo ex vobis *habens* centum oves, & *perdens* unam ex illis,
4 λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν,
nónne dimittit nonagintanovem in deserto, & vadit ad per-
οὐ καταλείπει τὰ (γ) ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπο-
ditam, donec inveniat eam? Et *inveniens* imponit in humeros suos gaudens:
5 λωλός, (δ) ἕως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων·
Et veniens in domum, convocat amicos & vicinos, dicens illis; Congratulamini
6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ
mihi, quia inveni ovem meam *perditam*. Dico vobis; Quòd ita gaudium erit
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, Ὅτι (ε) οὕτω χαρὰ ἔσται
in cœlo super uno peccatore *pœnitenti*, quàm super nonagintanovem justis,
7 ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ (ζ) ἐννενηκονταεννέα δικαίοις,
qui non *opus* *habent* pœnitentiæ. Aut quæ mulier drachmas habens decem, si per-
οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-
8 diderit drachmam unam, nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, usque
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως
quò inveniat? Et *inveniens* convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini
9 ὅτου εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα, Συγχάρητέ
mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita, dico vobis, gaudium *fit* coram
10 μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. (η) Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον
angelis Dei super uno peccatore *pœnitenti*. Ait autem; Homo quidam habebat
11 τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπε δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχε
duos filios. Et dixit *junior* *eorum* patri; Pater, da mihi *adjacentem*
12 δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον
partem substantiæ. Et divisit illis *victum*.
μέρος τῆς οὐσίας. (θ) καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

MS. A. Κεφ. ιε'. (α) αὐτῷ ἐγγίζοντες (β) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, (γ) ἐννενηκονταεννέα (δ) ἕως οὗ εὕρῃ (ε) οὕτως (ζ) ἐννενηκονταεννέα (η) Οὕτως, (θ) ὁ δὲ διεῖλεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܫܒܩ ܟܠ ܩܢܝܢܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
34 ܛܒܐ ܗܘ ܡܠܚܐ ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܠܚܐ ܦܟܗ ܒܡܢܐ ܢܬܬܡܠܚ. * ܠܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܙܒܠܐ
35 ܐܝܬܘܗܝ ܚܫܚ. ܠܒܪ ܫܕܝܢ ܠܗ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

1 ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ. * ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ
2 ܘܐܡܪܝܢ ܗܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܩܒܠ ܘܐܟܠ ܥܡܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.
3 ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ ܘܐܢ ܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܫܒܩ
4 ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܚܘܪܒܐ ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗ ܠܗܝ ܕܐܒܕܬ ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܗ.
5 ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܗ ܚܕܐ ܘܫܩܠ ܠܗ ܥܠ ܟܬܦܬܗ. * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ ܘܩܪܐ ܠܪܚܡܘܗܝ
6 ܘܠܫܒܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܚܕܘ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܥܪܒܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ.
7 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ ܝܬܝܪ ܡܢ
8 ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܙܕܝܩܝܢ ܕܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ. * ܐܘ ܐܝܕܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪ
ܙܘܙܝܢ ܘܬܘܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܡܢܗܪܐ ܫܪܓܐ ܘܡܟܢܫܐ ܒܝܬܐ ܘܒܥܝܐ ܠܗ ܒܚܦܝܛܘ
9 ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܗ. * ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ ܩܪܝܐ ܠܪܚܡܬܗ ܘܠܫܒܒܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܝܢ
10 ܚܕܝ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܙܘܙܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘܝܐ ܚܕܘܬܐ
ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ *
11 ܘܐܡܪ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ
12 ܙܥܘܪܐ ܐܒܝ ܗܒ ܠܝ ܡܢܬܐ ܕܡܛܝܐ ܠܝ ܡܢ ܒܝܬܟ. ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ.

Ita quisquis ex vobis non relinquit omnem possessionem suam, non potest mihi esse discipulus. Bonus est sal: si verò & ipse sal insipidus fuerit factus, quo salietur? Neque terræ, neque sterquilinio utilis est: foràs eum abjiciunt. Cui sunt aures ad audiendum, audiat.

CAP. XV.

Accedebant autem ad eum Publicani & peccatores, ut ipsum audirent. Et Scribæ ac Pharisæi murmurabant, & dicebant; Iste peccatores suscipit, & cum eis edit. Et dixit eis Jesus hanc parabolam; Quis est vir ex vobis habens centum oves, qui si perdiderit unam ex illis, non relinquat nonaginta novem in deserto, & proficiscatur quæsiturus eam quæ periit, usquedum invenerit eam? Quúmque invenit eam, lætatur, & bajulat eam super humeros suos; Venitque domum suam, & convocat amicos suos & vicinos suos, & ait illis; Gaudete mecum, quippe qui invenerim ovem meam quæ perierat. Dico vobis ita fore gaudium in cœlo pro uno peccatore quem pœniteat, *majus* quàm super nonaginta novem justis, qui non egent pœnitentiâ. Aut quænam est mulier habens decem nummos, & perdiderit unum ex illis, quæ non accendat lucernam, & scopet domum, quærátque illum accuratissimè, usquequò invenerit eum? At quum invenit eum, convocat amicas & vicinas suas, & ait illis; Lætamini mecum, quippe quæ invenerim numum meum qui perditus fuerat. Dico vobis, ita fore gaudium coram angelis Dei super uno peccatore pœnitente.

Ad vesperas, feriâ quintâ hebdomadis primæ Jejunii. 51.

Et dicebat eis rursùm Jesus; Vir quidam habebat filios duos: Et dixit ei filius ejus minor natu, Pater mi, da mihi partem quæ mihi contingit ex domo tua. Divisit itaque eis possessionem suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * واین چنین از شما نیز هر کسی * تا هر چه دارد ترك نکند * مرا شاگرد † نشود * * هر چیز را
34 بنمك خوش کنند * وچون نمك کنك شود * [اورا بچه نمك کنند] * لایق نباشد مگر
35 اورا بیرون † اندازند * هر که دو گوش شنونك دارد بشنود

نود دو مثل صد گوسفند

1 * سود خوران * وگنهکاران * پیش عیسی † می آمدند * که از و تعلیم † بشنوند * * دانشمندان *
2 ومعتزلانرا خوش نمی آمد * با همدیگر چیزی † [دمدمه کردند] می گفتند که این کس
3 گنهکاران * و سود خورانرا * قبول می کند * و با ایشان † می خورد * * عیسی دریافت *
4 واین مثل بدیشان گفت * * مردی از شما صد † گوسفند داشت * ویکی از ایشان گم †
5 کرد * نود ونه را در بیابان رها کرد * وبدنبال ان گم شده رفت * تا انکه که یافت * * وچون
6 گوسفند گم شده خودرا دید * شاد شد * وبر دوش خود بر گرفت * * وبخانه خود آورد *
ودوستان * وهمسایگان خودرا بخواند * وبدیشان گفت * با من شاد باشید * که گوسفند †
7 گم شده خودرا یافتم * * بشما می گویم * که در آسمان نیز اینچنین شادی شود * دران وقت
که گنهکاری از گناه خود توبه کند * بیشتر از نود ونه * که توبت ایشان † در بایست نیست

Eodemque modo è vobis etiam quilibet, quamdiu quicquid habet non relinquit, mihi discipulus non erit. Quamque rem sale sapidam faciunt: quum autem sal insipidum fuerit, eum quo salient? Dignus non est nisi ut extrà jaciatur. Quicunque aures audientes habet, audiat.

XCII. Parabola centum ovium.

CAP. XV.

Publicani autem, & peccatores ad Jesum venerunt, ut ab eo doctrinam audirent. Sed sapientibus & Pharisæis haud placuit, aliis igitur ad alios aliquid murmurantes dicebant; Hic quidem homo publicanos & peccatores recipit, & cum eis vescitur. Jesus id intellexit, & hanc parabolam illis dixit. Quidam è vobis centum oves habuit, & unam ex illis amisit: nonaginta itaque & novem in deserto reliquit, & post illam amissam ivit, usquequò invenisset. Cùm invenit tum ovem amissam suam videns, Lætatus est, & in humeros suos sustulit. Et in domum suam adduxit, & amicos & vicinos suos vocavit, & illis dixit; Mecum lætamini, quia ovem amissam meam inveni. Vobis dico, quòd in cœlo etiam eodem modo lætitia erit, eo tempore quo peccator à peccato suo pœnitentiam egerit, magis quam ob nonaginta novem quibus pœnitentia non opus est.

Versio VULGATA LATINA.

33 Sic ergò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus
34 esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal evanuerit, in quo condietur? Ne-
35 que in terram, neque in sterquilinium utile est, sed foràs mittetur. Qui habet aures
audiendi, audiat.

CAP. XV.

1 Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores, ut audirent illum. Et
2 murmurabant Pharisæi, & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores recipit, & man-
3 ducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam, dicens; Quis ex vobis homo,
4 qui habet centum oves: & si perdiderit unam ex illis, nónne dimittit nonaginta-
5 novem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cùm
invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: Et veniens domum convocat 6
amicos & vicinos, dicens illis; Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam,
quæ perierat? Dico vobis, Quòd ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore 7
pœnitentiam agente, quàm super nonaginta novem justis, qui non indigent pœni-
tentiâ. Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, 8
nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveni-
at? Et cùm invenerit, convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini mihi, 9
quia inveni drachmam, quam perdideram? Ita dico vobis; Gaudium erit coram 10
angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente. Ait autem; Homo qui- 11
dam habuit duos filios: Et dixit adolescentior ex illis patri; Pater, da mihi por- 12
tionem substantiæ quæ me contingit. Et divisit illis substantiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * فهكذا كل واحد منكم ان لم يرفض كل ما له فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * جيد هو الملح
34
35 فان فسد الملح فماذا يملح * لا للارض ولا للمزبلة يصلح لكن يطرح خارجا * من له اذنان
سامعتان فليسمع *
1 * ودنا منه جميع العشارين والخطاة ليسمعوا منه * فتذمر الفريسيون والكتبة قايلين هذا
2
3 يقبل الخطاة وياكل معهم * الفصل السابع والخمسون * فقال هذا المثل مخاطبا
4 * اي رجل منكم له مايه خروف فيتلف منها واحد اليس يترك التسعة والتسعين في البرية
5
6 ويمضي في طلب الضال حتي يجده * فاذا وجده حمله على منكبيه فرحا * ويأتي به الي بيته
7 ويدعوا اصدقاءه وجيرانه ويقول لهم افرحوا معي جميعا لوجودي خروفي الضال * اقول لكم
انه يكون فرح في السماء بخاطئ واحد يتوب اكثر من الفرح بالتسعة والتسعين صديقا
8 الذين لا يحتاجون الي توبة * واية امراة لها عشرة دراهم يتلف منها واحد اليس توقد
9 سراجا وتكنس بيتها وتطلبه مجتهدة حتي تجده * فاذا وجدته دعت احباءها وجاراتها قايلة
10 افرحن معي لوجودي درهمي التالف * اقول لكم انه هكذي يكون فرح عظيم قدام
11 ملايكة الله بخاطئ واحد يتوب * الفصل الثامن والخمسون * وقال انسان كان له
12 ابنان * فقال اصغرهما لابيه يا ابة اعطني نصيبي من مالك فقسم بينهما ماله *

Sic unusquisq; ex vobis si non renuntia- 33
verit omnibus quæ habet, non potest esse
mihi discipulus. Bonum est sal: at si cor- 34
rumpatur sal, quâ re salietur? Non terræ, 35
neq; sterquilinio prodest, sed projicitur fo-
ràs. Cui sunt aures audientes, audiat.

CAP. XV.

Et appropinquaverunt ad eum omnes 1
publicani & peccatores, ut audirent ab
eo. Et murmuraverunt Pharisæi & 2
Scribæ, dicentes; Hic recipit peccato-
res, & manducat cum illis.

Sectio quadragesima septima.

Et dixit hanc parabolam confabulans; 3
Quis homo ex vobis habeat centum 4
oves, & perdatur ex illis una, nónne re-
linquet nonaginta novem in deserto, &
vadet quæsitum perditam donec inveni-
at eam? Et cùm invenerit eam, portabit 5
eam super humeros suos hilaris. Et af- 6
feret eam ad domum suam, & vocabit
amicos suos & vicinos suos, & dicet
illis; Congratulamini mihi omnes ob
inventam ovem meam perditam. Dico 7
vobis, quòd erit gaudium in cælo de pec-
catore uno qui pœnitentiam agit, majus
quàm gaudium de nonaginta novem ju-
stis qui non indigent pœnitentiâ. Et quæ 8
mulier est, cui quum sint decem drachmæ,
perdatur ex eis una; nónne accendit lu-
cernam, & verrit domum suam, & quæ-
rit eam solicita donec inveniat eam?
Cùm autè invenerit eam, vocat dilectas 9
suas, & vicinas suas, dicens; Congratula-
mini mihi ob inventam drachmam meam
perditam. Dico vobis, quòd ita erit gau- 10
dium maximum coram angelis Dei de
peccatore uno, qui pœnitentiam agit.

Sectio quinquagesima octava.

Et dixit; Homini cuidam erant filii duo: 11
Et dixit minor ex illis patri suo; Pater, 12
da mihi portionem meam de facultati-
bus tuis. Et divisit inter utrumque fa-
cultates suas.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወከማሁኬ፡ ኵሉ፡ ዘእምውስቴትክሙ፡ ዘኢወፅአ፡ እምኵሉ፡ ንዋዩ፡ ኢይክል፡ ተፀ
34 ምዶትየ፡፡ ሠናይ፡ ውእቱ፡ ጼው፡ ወለእመሰ፡ ጼው፡ ለስኀ፡ በምንት፡ እንከ፡ ይቄስሞ
35 ዎ፡፡ አኮኑ፡ ይገድፍዎ፡ ላፍአ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወዘቦ፡ እዝነ፡ ሰሚዕ፡ ይስማዕ፡፡
1 ዐ፡ ወይቀርብዎ፡ ለኢየሱስ፡ ኃጥኣን፡ ወመጸብሓን፡ ይስምዕዎ፡፡ ወአንጐርጐሩ፡
2 ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወይቤሉ፡ ኃጥኣነ፡ ይትወከፍ፡ ወይበልዕ፡ ምስሌሆሙ፡፡
በእንተ፡ ምስል፡ ዘምእት፡ አባግዕ፡፡
3 ወመሰለ፡ ሎሙ፡ ከመዝ፡ ወይቤሎሙ፡፡ እመቦ፡ ብእሲ፡ እምውስቴትክሙ፡ ዘቦ፡ ምእ
4 ተ፡ አባግዕ፡ ወለእመ፡ ተገድፈቶ፡ አሐቲ፡ እምውስቴቶን፡ አኮኑ፡ ይኀድግ፡ ተስዓ፡ ወተስ
5 ዓተ፡ ውስተ፡ ገዳም፡ ወየሐውር፡ ኀበ፡ እንተ፡ ተገድፈቶ፡ እስከ፡ ይረክባ፡፡ ወእምድ
6 ኅረ፡ ረከባ፡ ይጸውራ፡ ዲበ፡ መትከፍቱ፡ ወይትፌሣሕ፡፡ ወይበጽሕ፡ ቤቶ፡ ወይጼውዕ፡
ዐርከኒሁ፡ ወጎሮ፡ ወይብሎሙ፡ ተፈሥሑ፡ ሊተ፡ እስመ፡ ረከብኩ፡ በግዕየ፡ እንተ፡ ተገድ
7 ፈተኒ፡፡ እብለክሙ፡ ከማሁ፡ ይከውን፡ ፍሥሓ፡ በሰማያት፡ በእንተ፡ አሐዱ፡ ኃጥእ፡
8 ዘይትኔስሕ፡ ፈድፋደ፡ እምትስዓ፡ወ ፱፡ ጻድቃን፡ እለ፡ ኢይፈቅድዎ፡ ለንስሓ፡፡ ወ
ከማሁ፡ ብእሲትኒ፡ ለእመቦቱ፡ ዓሠርቱ፡ ጠፋልሐተ፡ ለምሰ፡ ወተገድፈታ፡ አሐቲ፡ ጠፋ
ልሕት፡ አኮኑ፡ ታኀቱ፡ ማኅቶተ፡ ወተሐውስ፡ ኵሎ፡ ዘውስተ፡ ቤታ፡ ወትፌነቅል፡ ወተኀሠ
9 ሥ፡ ላእተሰማማ፡ እስከ፡ ትረክብ፡፡ ወእምከመ፡ ረከበት፡ ትጼውዕ፡ ዓርኪሃ፡ ወ
10 ጎራ፡ ወትብሎን፡ ተፈሥሓ፡ ሊተ፡ እስመ፡ ረከብኩ፡ ገምስየ፡ እንተ፡ ተገድፈተኒ፡፡ እ
ብለክሙ፡ ከማሁ፡ ይከውን፡ ፍሥሓ፡ በቅድመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ አ
11 ሐዱ፡ ኃጥእ፡ ዘይትኔሰሕ፡፡ በእንተ፡ ዘነገደ፡ ወልዱ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡፡
12 ወይቤሎሙ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ቦቱ፡ ክልኤተ፡ ደቂ፡፡ ወይቤሎ፡ ዘይንእስ፡ ለአቡሁ፡ አ
ቡየ፡ ሀበኒ፡ መክፈልተ፡ ርስትየ፡ ዘይረክበኒ፡፡ ወከፈሎ፡ መክፈልቶ፡ ንዋዮ፡፡

Et sic igitur quicunque è vobis, qui non discessit ab omnibus bonis suis, non po- 33
test adhærere mihi. Bonus est sal: & si sal evanuerit, cum quo igitur condient il- 34
lum? Nónne abjicient eum foràs in terra: Et qui habet aurem, audiendo audiat. 35

CAP. XV.

Et appropinquabant Jesu peccatores & publicani, ut audirent eum. Et mur- 1
muraverunt Scribæ & Pharisæi, & dixerunt; Peccatores recipit, & vescitur cum 2
iis. *De parabola* hominis *cui centum oves.*
Et hujusmodi parabolam loquutus est iis, & dixit iis; Si fuerit homo ex vobis 3
qui habuit centum oves, & si perdita fuerit una ex iis, nónne relinquet nonagin- 4
ta novem in deserto, & ibit ad deperditam, usquedum inveniat eam? Et postea- 5
quàm invenerit eam, portabit eam super humeros suos, & gaudebit: Et veniet 6
domum suam, & vocabit amicos suos, & vicinos suos, & dicet iis; Gratulamini
mihi, quia inveni ovem meam quæ deperdita fuit. Dico vobis, Ita erit gaudiú e- 7
jus in cœlis propter unum peccatorem qui pœnitentiam egit, majus quàm pro-
pter nonaginta & novem justos, qui non indigent pœnitentiâ. Et similiter mulier 8
si habeat decem annulos minutorũ, & perdiderit unum annulorũ, nónne accen-
dit lucernam, & commovet omnia quæ sunt in domo, & verrit, & quærit attentè
scrutando, usquequò inveniat? Et quum invenerit, vocat amicas ejus, & vicinas 9
ejus, & dicit iis; Gratulamini mihi, quoniam inveni minutũ meum, quod deperditum
fuit. Dico vobis, Similiter erit gaudiũ corã angelis Dei propter unum peccatorẽ 10
qui pœnitentiã agit. *De filio qui peregrè profectus est in longinquã regionẽ.*
Et dixit iis; Quidam homo habuit duos filios. Et dixit junior patri suo; Pater, da 11
mihi portionẽ hæreditatis meæ quæ cõtingit mihi: & divisit ei portionẽ substãtiæ. 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * يا كدامين است ؛ ان
نود سه — مثل ده درم
زن كه ده درم دارد * ويكي ازانها كم كند * چراغ بر افروزد * وخانه را بروبد * وبجد اورا بجويد *
9 تا انكه بيابد * [وچون اورا بيابد] دوستان * وهمسايكان خودرا بخواند * وبديشان بكويد *
10 با من شاد باشيد كه كم شده درم خودرا يافتم * راست بشما بكويم * كه در اسمان نيز شادي
نود چهار
شود ميان فرشتكان † خدا بهر يك كناه كار * كه توبه كند
11 مثل ان پسر كه بخش ميراث خودرا ستد وخرج كرد * وباز عيسي بديشان كفت *
12 كه شخصي دو پسر داشت * فرزند كوچكتر † بپدر كفت بخشي كه ازخانه تو بمن مي
رسد بده * پدر هر چه داشت † برد و فرزند † خود بخش كرد *

XCIII. Parabola decem drachmarum.

Aut quæcunque est illa mulier, quæ 8
decem drachmas habuerit, et unam
ex illis amiserit: lucernam ac-
cendet, et domum verret, et diligen-
ter eam quæret, donec inveniat. Et 9
cùm eam invenerit, amicas et vici-
nas suas vocabit, et illis dicet;
Mecum lætæ estote, quia drachmam
amissam meam inveni. Verùm vo- 10
bis dico, quòd in cælo etiam lætitia
erit inter Angelos Dei ob unum-
quemque peccatorem qui pœnitenti-
am egerit.

XCIV. Parabola ejus filii qui partem hæreditatis suam accepit, & absumpsit.

Et rursùs Jesus illis dixit; Homo 11
quidem duos filios habuit. Filius 12
minor patri dixit; Partem quæ ex
domo tua ad me redit, mihi dato.
Pater quæcunque habuit tulit, et
filiis suis partitus est.

Et post non multos dies *congregans omnia junior* filius, peregrè profectus est in
13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς
regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam, *vivens prodigè*. *Consumente*
14 χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος
autem ipso omnia, facta est fames valida *per regionem illam*, & ipse cœpit
δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο (ι) λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
defici. Et *abiens* adhæsit uni civium regionis illius: & misit
15 (κ) ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν
illum in *agros suos pascere* porcos. Et *desiderabat* implere ventrem suum de
16 αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ
siliquis quas manducabant porci: & nemo dabat illi. In se autem *veniens*,
17 τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν,
dixit; *Quot* mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereo.
εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου (λ) περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι.
Surgens ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi in cœlum,
18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν,
& coram te: *Et* non *ampliùs* sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum
19 καὶ ἐνώπιόν (μ) σου· Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα
mercenariorum tuorum. Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc autem *eo* longè
20 τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
absente, vidit illum pater ipsius, & misericordiâ motus est: & *currens* cecidit super
ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ

collum ejus, & osculatus est eum. Dixit *autem* ei filius; Pater, peccavi in
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς 21
cœlum, & coram te, *&* non *ampliùs* sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem
τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν (ν) σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ 22
pater ad servos suos; *Efferte* stolam primam, & induite illum,
ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, (ξ) Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν,
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes. Et *afferentes*
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. Καὶ ἐνέγκαντες 23
vitulum saginatum occidite, & *comedentes oblectemur*. Quia hic filius meus mortuus
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν. Ὅτι (ο) οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς 24
erat & revixit: *& perditus fuerat*, & inventus est: & cœperunt *oblectari*.
ἦν, καὶ ἀνέζησε· (π) καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη· καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
Erat autem filius ejus senior in agro: & *ut veniens appropinquavit* domui, audivit
Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε 25
symphoniam & *choros*. Et *advocans* unum *puerorum ejus*, interrogavit quid
συμφωνίας καὶ χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν (ρ) παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί 26
essent hæc. Is *autem* dixit illi; *Quia* frater tuus venit: & occidit pater tuus
εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου 27
vitulum saginatum: quia *valentem* illum recepit. Indignatus est autem, & nolebat
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ (σ) ἤθελεν 28
introire. Ergò pater illius egressus, *advocabat* illum.
εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν, παρεκάλει αὐτόν.

MS.A. (ι) λιμὸς ἰσχυρὰ (κ) τοῦ ὑστερεῖσθαι. (λ) περισσεύονται (μ) σου· Οὐκέτι (ν) σου· οὐκέτι (ξ) Ἐξενέγκαντες στολὴν τὴν πρώτην, ἐνδύσατε (ο) οὗτός μου ὁ υἱὸς (π) ἦν ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη· (ρ) παίδων, ἐπυνθάνετο (σ) ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠ ܟܢܫ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗܝ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ ܘܐܙܠ *
14 ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ ܘܬܡܢ ܦܪܢܣ ܩܢܝܢܗ ܟܕ ܚܝܐ ܒܐܣܘܛܘܬܐ܂ * ܘܟܕ ܓܡܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܠܗ ܗܘܐ
15 ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܘܫܪܝ ܕܢܚܣܪ܂ * ܘܐܙܠ ܢܩܦ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ
16 ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܘܗܘ ܫܕܪܗ ܠܩܪܝܬܐ ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪܐ܂ * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܡܠܐ ܟܪܣܗ
17 ܡܢ ܚܪܘܒܐ ܗܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܚܙܝܪܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗ܂ * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܦܫܗ
ܐܡܪ ܟܡܐ ܐܝܬ ܗܫܐ ܐܓܝܪܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ ܘܐܢܐ ܗܪܟܐ
18 ܒܟܦܢܐ ܐܒܕ ܐܢܐ܂ * ܐܩܘܡ ܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܝ ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ
19 20 ܘܩܕܡܝܟ܂ * ܘܠܐ ܠܡܦܩܘ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ ܥܒܕܝܢܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܓܝܪܝܟ܂ * ܘܩܡ
ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ ܘܥܕܟܝܠ ܪܚܝܩ ܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ ܘܪܗܛ ܢܦܠ ܥܠ ܨܘܪܗ
21 ܘܢܫܩܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ ܐܒܝ ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ
22 ܐܬܩܪܐ܂ * ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܒܘܗܝ ܠܥܒܕܘܗܝ ܐܦܩܘ ܐܣܛܠܐ ܪܝܫܝܬܐ ܐܠܒܫܘܗܝ
23 ܘܣܝܡܘ ܥܙܩܬܐ ܒܐܝܕܗ ܘܐܣܐܢܘܗܝ ܡܣܢܐ܂ * ܘܐܝܬܘ ܩܛܘܠܘ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ
24 ܘܢܐܟܘܠ ܘܢܬܒܣܡ܂ * ܕܗܢܐ ܒܪܝ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ ܘܫܪܝܘ
25 ܠܡܬܒܣܡܘ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܒܪܗ ܩܫܝܫܐ ܒܚܩܠܐ ܗܘܐ ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܒܝܬܐ
26 27 ܫܡܥ ܩܠ ܙܡܪܐ ܣܓܝܐܐ܂ * ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ ܘܫܐܠܗ ܡܢܘ ܗܕܐ܂ * ܐܡܪ
28 ܠܗ ܐܚܘܟ ܐܬܐ ܘܢܟܣ ܐܒܘܟ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ ܕܚܠܝܡܐ ܩܒܠܗ܂ * ܘܪܓܙ ܘܠܐ ܨܒܐ
ܗܘܐ ܠܡܥܠ ܘܢܦܩ ܐܒܘܗܝ ܘܒܥܐ ܡܢܗ܂

Paucis autem pòst diebus collegit filius ille minor quæcunque ad se pervenerant & profectus est in regionem longinquam; & illic prodegit opes suas dum profusè viveret. Quumque consumpsisset quicquid habebat, fuit fames magna in regione illa, & cœpit egere. Abiens itaque sese adjunxit uni civibus loci illius; ipséque misit eum in villam, ut pasceret sues. Et concupiscebat implere ventrem suum ex siliquis illis quas edebant sues; & nemo ei dabat. Quúmque ad se rediisset, ait; Quot sunt nunc mercenarii in domo patris mei, qui abundant pane, ego verò hic fame pereo! Surgam, proficiscar ad patrem meum, & dicam ei; Pater mi, peccavi in cœlum, & coram te: Neque ampliùs sum dignus qui vocer filius tuus: fac me ut unum ex mercenariis tuis. Igitur surgens venit ad patrem suum: quúmque adhuc longè abesset, vidit eum pater ipsius, & misertus est ejus: & accurrens incidit in collum ejus, & eum deosculatus est. Dixit autem ei filius ejus; Pater mi, peccavi in cœlum, & coram te; neque sum dignus qui vocer filius tuus. Dixit verò pater ipsius servis suis, Depromite stolam præcipuam, & ponite annulum in manum ejus, & calceate eum calceis. Et adducite, mactate bovem saginatum, & edamus, ac oblectemur. Quia iste filius meus mortuus erat, & revixit; perierat & inventus est, cœperuntque oblectari. Ille autem filius ejus senior erat in villa, quúmque venisset & appropinquasset domui, audivit vocem concentus multorum. Et advocavit unum ex pueris, & sciscitatus est ab eo, quid istud esset. Dixit ei; Frater tuus venit, & mactavit pater tuus bovem saginatum, quòd sanum eum offenderit. Et indignatus est, nolebatque introire: egressus autem pater ejus, efflagitavit ab eo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * برادر بزرگ بخش خودرا ستد ونگاه داشت • وبکارسپی فرمود • اما برادر کوچک • بولایت
بیرون † رفت وازانجا سفر کرد • وهر چه † بدو رسیده بود • براکنده کرد • درعیش وتنعم
14 وحریفان † ناشایست • * تا اوراهیچ نماند • وهر چه داشت سپری شد • ودران ولایت † گرسنگی •
15 وتنگی پیدا شد • * واین پسر از بی نوائی • ودست تنگی • بایکی از فرزندان † ولایت رفت •
16 اورا بان خود برد • رفت وخوکان را می چرانید • * وراضی شد • که ازان خرنوب خار که
17 علف خوکانست شکم خودرا سیر کند • ونمی شد [که بدهد] * وپسر از عاجزی † با خود
آمد • وگفت این ساعت † چند مزدور † درخانه † بدرم هستند • که نان ازایشان افزونیست •
18 ومن اینجا در گرسنگی تباه می شوم • * برخیزم پیش بدرم بروم وبدو بگویم • ای بدرم •
19 در آسمان • وپیش تو گناه کردم • * وازین ساعت نمی برازم که فرزند تو خوانند شوم •
20 همچو یکی از بندکان تو مرا بساز • * وبرخاست وپیش بدر آمد • هنوز دور بود • چون بدر اورا
21 دید • بروی رحمت کرد [پیش دوید] وپسر را بوسید * فرزند اوبدو گفت • بدر مرا
عفو کن • که در آسمان وپیش تو گناه کردم • ونیستم ارزانی • که پسر تو خوانده شوم •

Frater major portionem suam accepit et asservavit, et negotiationi mandavit: sed frater minor in regionem exivit, et illinc iter fecit; et quicquid ei contigerat dissipavit, victu, & voluptate, & sociis illicitis: Donec ei nihil reliquum, & quicquid habuit absumptum esset, & in illa regione famis & angustia oriretur. Iste itaque filius præ penuria & inopia ad quendam ex provincialibus ivit, ut eum in agrum suum mitteret: abiensque porcos pavit. Et contentus esset ut ex siliquis spinæ, quod porcorum pabulum est, ventrem suum impleret, sed non erat qui daret. Et filius præ calamitate ad se venit, & dixit; Hâc horâ quot mercenarii in domo patris mei sunt, quibus panis redundat, ego verò hic fame pereo. Surgam, & ad patrem meum ibo, & ei dicam; O pater mi, in cœlum & coram te peccavi: Et ab hac hora non sum dignus qui filius tuus vocer, sicut unum ex servis tuis me fac. Surrexit itaque & ad patrem venit. Et cùm adhuc procul erat, cùm pater eum videns ejus misertus est, et accurrens filium osculatus est. Filius ejus ei dixit; Pater, mihi ignosce, quia in cœlum et coram te peccavi, et non sum dignus qui filius tuus vocer.

Versio VULGATA LATINA.

13 Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregrè
profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam vivendo
14 luxuriosè. Et postquàm omnia consummásset, facta est fames valida in regione
15 illa, & ipse cœpit egere. Et abiit, & adhæsit uni civium regionis illius. Et
16 misit illum in villam suam, ut pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem
17 suum de siliquis, quas porci manducabant: & nemo illi dabat. In se autem re-
versus, dixit; Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego
18 autem hic fame pereo! Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater,
19 peccavi in cœlum, & coram te: Jam non sum dignus vocari filius tuus: fac
20 me sicut unum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cùm
autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordiâ motus est, &
accurrens cecidit super collum ejus, & osculatus est eum. Dixítque ei filius 21
Pater, peccavi in cœlum, & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus.
Dixit autem pater ad servos suos; Citò proferte stolam primam, & induite illum, 22
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus: Et adducite vi- 23
tulum saginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur: Quia hic filius 24
meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est. Et cœperunt epula-
ri. Erat autem filius ejus senior in agro: & cùm veniret, & appropinquaret 25
domui, audivit symphoniam & chorum: Et vocavit unum de servis, & in- 26
terrogavit quid hæc essent. Isque dixit illi; Frater tuus venit, & occidit pater 27
tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. Indignatus est autem, & no- 28
lebat introire. Pater ergò illius egressus, cœpit rogare illum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 وبعد ايام قلايل جمع الابن الاصغر كل شي وسافر الي بلاد بعيده وبدد ماله هناك بعيش
14 بذخ * فلما بدد كل شي حدث جوع شديد في تلك البلاد * فافتقر * وانطلق
15 الي رجل من عظماء تلك البلاد فارسله الي حقله ليرعي خنازير * وكان يشتهي ان
16 يملا بطنه من الخروب الذي كانت الخنازير تاكله فلا يعطي ذلك * فلما رجع
17 قال كم من اجراء لابي يفضل عنهم الخبز وانا ههنا اهلك جوعا * اقوم وامضي
18 الي ابي واقول له يا ابه اخطات في السماء وقدامك * ولست مستحقا ان ادعا لك ابنا
19 لكن اجعلني كاحد اجرائك * فقام وجاء الي ابيه وفيما هو بعيد نظره ابوه فتحنن
20 واسرع واعتنقه وقبله * فقال له ابنه يا ابه اخطات في السماء وقدامك ولست مستحقا
21 ان ادعي لك ابنا * فقال ابوه لعبيده قدموا الحلة الاولي والبسوه اياها عاجلا واعطوه
22 خاتما في يده وحذاء لرجليه * وقدموا العجل المعلوف واذبحوه وناكل ونفرح * لان
23 ابني هذا كان ميتا فعاش وضالا فوجد * وبدوا يفرحون * وكان ابنه الاكبر في الحقل
24 فلما جاء وقرب من البيت وسمع اصواتا مجتمعه ورقصا * دعا احد الغلمان وساله ما هذا
25 * فقال له ان اخاك قدم وذبح ابوك العجل المعلوف لانه قبله معافا * فغضب ولم يرد ان
يدخل * فخرج ابوه وطلب اليه *

Et post dies paucos, congregavit filius minor omnia, & iter fecit in regionem longinquam, & dissipavit substantiam suam ibi in victu superbo. 13
Cum autem consumpsisset omnia, accidit fames valida in illa regione: et factus pauper. 14
Secessit ad unum ex magnatibus illius regionis. Et misit illum in agrum suum pascere porcos. 15
Et desiderabat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: nec obtinebat illas. 16
Quumque resipuisset, ait; Quot mercenarii patri meo sunt, quibus superest panis, et ego hic pereo fame! 17
Surgam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei; O pater, peccavi in cœlum, et coram te. 18
Et non sum dignus vocari tibi filius: Sed fac me sicut unum mercenariorum tuorum. 19
Et surrexit, et venit ad patrem suum. Et dum esset procul, vidit illum pater suus, et misericordiâ motus est: et festinavit, et complexus est eum, et osculatus est illum. 20
Dixitque illi filius ejus; O pater, peccavi in cœlum et coram te; et non sum dignus vocari tibi filius. 21
Dixit autem pater ejus ad servos suos; Proferte stolam primam, et induite eum illâ citò: et date illi annulum in manu ejus, et calceamenta in pedes ejus. 22
Et adducite vitulum saginatum, et jugulate eum; et manducemus, et lætemur. 23
Quia filius meus hic erat mortuus, atque revixit: et perditus, atque inventus est. Et cœperunt lætari. 24
Et erat filius ejus major in agro; et cùm venisset, et appropinquâsset domui, et audisset voces consonas, et tripudium, 25
Vocavit unum de pueris, & interrogavit illum, quid hoc esset. 26
Dixit ei; Frater tuus venit, et jugulavit pater tuus vitulum saginatum, eo quòd receperit illum incolumem. 27
Iratus est autem, et noluit introire. Exivit ergò pater ejus, et rogavit illum. 28

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምድኅረ: ጕንዱይ: ዕለት: አስተጋብአ: ኵሎ: ንዋዮ: ዝኩ: ወልዱ: ዘይንእስ: ወ
ሖረ: ወነገደ: ርሑቀ: ብሔረ: ወበህየ: ዘረወ: ወአማሰነ: ኵሎ: ንዋዮ: እንዘ: ይሔዩ:
14 በምርዓት፡፡=፡ ወአኅሊቆ: ኵሎ: መጽአ: ረኃብ: ዐቢይ: ውስተ: ውእቱ: ብሔር: ወተ
15 ፀነሰ፡፡=፡ ወሖረ: ወተፀመደ: ኀበ: አሐዱ: እምሰብአ: ውእቱ: ብሔር: ወፈነዎ: ውስ
16 ተ: ዓጸደ: ወፍሬ: ይርዓይ: አሕርወ፡፡=፡ ወፈቀደ: ይጽገብ: እምሰሞረ: ጸሪአ: ዘይ
17 ሴሰዩ: አሕርው: ወአልቦ: ዘይሁቦ፡፡=፡ ወሐለየ: በልቡ: ወይቤ: ሚመጠን: አግብርቲ
ሁ: ወገብአቲ: ለአቡየ: እለ: ያተርፍዎ: ለእክል: ወአንሰ: እመውት: በዝየ: በረኃብ፡፡=፡
18 እትነሣእ: ወአሐውር: ኀበ: አቡየ: ወእብሎ: አባ: አበስኩ: በሰማይ: ወበቅድሜክ
19 ፤፡=፡ ኢይደልወኒ: እንከ: እስመ: ወልደከ: ረስየኒ: ከመ: አሐዱ: እምአግብርቲ
20 ከ፡=፡ ወተንሥአ: ወሖረ: ኀበ: አቡሁ: ወርእዮ: አቡሁ: እምርሑቅ: ወምሕሮ:
21 ወሮጸ: ወሐቀፎ: ክሳዶ: ወሰዓሞ፡፡=፡ ወይቤሎ: ወልዱ: አባ: አበስኩ: በሰማይ:
ወበቅድሜከ: ኢይደልወኒ: እንከ: እስመ: ወልደከ: ረስየኒ: ከመ: አሐዱ: እምአግ
22 ብርቲከ፡፡=፡ ወይቤሎሙ: አቡሁ: ለአግብርቲሁ: አፍጥኑ: አምጽኡ: አልባሰ: ቀ
ደሚተ: ወአልብስዎ: ወደዩ: ሕልቀተ: ውስተ: አጻብዒሁ: ወአሣእነ: ውስተ: እገሪ
23 ሁ፡=፡ ወአምጽኡ: መግዝአ: ሰብሐ: ወጥብሑ: ወንብላዕ: ወንትፈሣሕ፡፡=፡
24 እስመ: ዝንቱ: ወልድየ: ሞተ: ወሐይወ: ተገድፈ: ወተረክበ፡፡ ወአኀዙ: ይትፈሣ
25 ሑ፡=፡ ወወልዱሰ: ዘይልህቅ: ሀሎ: ገዳመ: ወበጺሖ: ጽንፈ: ሀገር: ሰምዐ: ዕንዚራ:
26 ወማኅሌተ፡፡=፡ ወጸውዐ: አሐደ: እምአግብርቲሆሙ: ወይቤሎ: ምንትኑዝ: ዘእ
27 ሰምዕ፡፡=፡ ወይቤሎ: እስመ: አተወ: እኁከ: ጥብሓ: መግዝአ: ሰብሐ: አቡከ: እ
28 ስመ: ረከቦ: ሕያዎ፡=፡ ወተምዕዐ: ወአበየ: በዊአ: ወወፅአ: አቡሁ: ወአስተብ
ቍዖ፡፡=፡

Et post longum tempus coegit totam substantiam iste filius junior, & abiit per- 13
egréq; profect* est *in* longinquâ regioné, & ibi dissipavit & perdidit totam sub-
stantiã, vivens in luxuria. Et consumpto toto, venit fames magna in istam regioné 14
& eguit. Et abiit & adhæsit ad unũ ex hominibus istius regionis: & misit eum 15
in prædium suum, & egressus est *ut* pasceret porcos. Et voluit saturari de sili- 16
quis quas edebant porci: & nemo fuit qui dabat ei. Et cógitavit in corde suo, 17
& dixit; Quot servi, & ancillæ sunt patris mei qui abundant pane, & ego mo-
riar hic in fame! Surgam & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi 18
in cœlum & coram te: Non sum dignus igitur vocari filius tuus: fac me sicut 19
unum de servis tuis. Et surrexit, & profectus est ad patrem suum: & vidit eum 20
pater ejus è longinquo, & misertus est ejus, & cucurrit, & amplexus est collum e-
jus, & osculatus est eum. Et dixit ei filius ejus; Pater, peccavi in cœlum, & 21
coram te, non dignus sum igitur vocari filius tuus: fac me sicut unum ex servis
tuis. Et dixit pater ejus servis suis; Festinate, adducite vestimenta fragrantia, 22
& induite eum, & ponite annulum in digitos ejus, & calceamenta in pedes ejus.
Et adducite saginatum bovem, & mactate, & manducabimus, & gaudebimus. 23
Quia hic filius meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est: & cœpe- 24
runt oblectari. Et filius ejus senior *in* agro fuit: & veniens ad terminum ci- 25
vitatis audivit tibias, & cantica. Et vocavit unum ex servis, & dixit ei; Quid 26
est hoc quod audio. Et dixit ei; Quoniam venit frater tuus, mactavit sagina- 27
cum bovem pater tuus, quia invenit eum vivum. Et indignatus est, & recu- 28
savit introire: & exivit pater ejus, & rogavit eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * انگه پدرش بندكان خود گفت * كه بروید * و خلعتی زیبا اورا بپوشانید * و در دست
23 او انگشتری * و درپای او كفش بنهید * و بره كاوان فربه را بكشید * تا بخوریم وخوش
24 باشیم * كه این فرزند من مرده بود * و زنده گشت * گم شده بود اورا یافتم * و
25 خوشی عیش اغاز كردند * اما پسر بزرگین در دشت بود * چون بخانه نزدیك شد غلبه
26 مردم * و اواز سرود شنید * یكی از جوانان خواند * و ازو پرسید * كه چیست *
27 گفتند * برادرت آمد و پدرت بره كاوان كشته است * و مهمانی كرده * برادر بزرگ
28 خشم كرد * ونخواست كه درون رود * پدرش بیرون آمد وگفت * چرا درنمی آیی

Tunc pater ejus servis suis dixit; Abite, et togâ splendidâ eum induite, et manui ejus annulum, et pedibus ejus calceos indite. 22
Et boves saginatos mactate, ut comedamus et jucundi simus. 23
Quia hic filius meus mortuus erat, et in vitam rediit; amissus erat, & eum inveni. Et jucundè convivari cœperunt. 24
Filius autem major in agro erat, qui cum domui approximaret, turbam hominum, et vocem cantûs audivit. 25
Unum itaque ex pueris vocavit, et ab eo sciscitatus est quidnam esset. 26
Ei dixerunt; Frater tuus venit, et pater tuus boves mactavit, et convivium fecit. 27
Frater major iratus est, & noluit intrare: pater ejus igitur egressus est et dixit; Quare non ingrederis? 28

Is autem respondens, dixit patri; Ecce tot annos servio tibi, & nunquam mandatū
29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ (τ) πατρὶ, Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
tuum præterivi: & mihi nunquam dedisti hœdum, ut cum amicis meis oblectarer.
σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
Cùm autem filius tuus hic, devorans tuam vitam cum meretricibus, venit, occidisti illi
30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον (υ) μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
vitulum saginatum. Is autem dixit illi; Fili, tu semper cum me es, & omnia
31 τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα
mea tua sunt. Oblectari autem & gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus
32 τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
erat, & revixit: & periens erat, & inventus est.
ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ (φ) ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

CAP. XVI. ις΄.

Dicebat autem & ad discipulos suos; Homo quidam erat dives, qui habebat
1 Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν ΝΗ΄
dispensatorem: & hic delatus est ei, ut dissipans substantias ipsius. Et vo-
2 οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φω-
cans illum, ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem dispensationis
νήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς (α) οἰκονομίας
tuæ: non enim poteris adhuc dispensare. Ait autem in seipso dispensator; Quid faciam,
3 σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω,
quia dominus meus aufert dispensationem à me? fodere non valeo, mendicare eru-
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύ-
besco. Scio quid faciam, ut cùm amotus fuero dispensatione, recipiant me in
4 νομαι. Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς
domos suas. Et convocans unumquemque debitorum domini
5 τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν (β) χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου
sui, dicebat primo; Quantum debes domino meo? Is autem dixit; Centum batos
6 ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους
olei. Et dixit illi; Accipe tuum scriptum, & sedens citò scribe quin-
ἐλαίου. (γ) καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεν-
quaginta. Deindè alii dixit; Tu verò quantum debes? Is autem ait; Centum coros
7 τήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους
tritici. Et ait illi; Accipe tuas literas, & scribe octoginta. Et laudavit
8 σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῄνεσεν
Dominus dispensatorem injustitiæ, quia prudenter fecisset: quia filii seculi hujus
ὁ Κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
prudentiores super filios lucis in generationem suam sunt. Et ego vobis dico,
9 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω,
Facite vobis ipsis amicos de mammona injustitiæ: ut cùm defeceritis, recipiant
Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν (δ) ἐκλίπητε, δέξωνται
vos in æterna tabernacula.
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

MS.A. (τ) πατρὶ αὐτοῦ, Ἰδοὺ (υ) μετὰ τῶν πορνῶν, (φ) ἀπολωλὼς, καὶ ηὑρέθη. MS.A. Κεφ. ις΄. (α) οἰκονομίας· οὐ γὰρ (β) χρεωφειλετῶν (γ) ὁ δὲ εἶπεν (δ) ἐκλείπητε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܟ ܦܘܠܚܢܐ ܘܡܢ ܡܬܘܡ ܦܘܩܕܢܟ ܠܐ ܥܒܪܬ ܘܡܢ ܡܬܘܡ ܓܕܝܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܬܒܣܡ ܥܡ ܪܚܡܝ *
30 ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܒܪܟ ܟܕ ܐܚܪܒ ܩܢܝܢܟ ܥܡ ܙܢܝܬܐ ܘܐܬܐ ܢܟܣܬ ܠܗ ܬܘܪܐ ܦܛܡܐ *
31 ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ ܒܪܝ ܐܢܬ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡܝ ܐܢܬ ܘܟܠ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ *
32 ܠܡܬܒܣܡܘ ܕܝܢ ܘܠܡܚܕܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢ ܕܗܢܐ ܐܚܘܟ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ *
1 ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܥܠܬ ܨܘܡܐ * ܡܬܠܐ *
ܘܐܡܪ ܐܦ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܬܠܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܬܝܪܐ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒܝܬܐ ܘܐܬܐܟܠܘ ܩܪܨܘܗܝ ܩܕܡܘܗܝ ܕܡܒܕܪ ܩܢܝܢܗ *
2 ܘܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܗܒ ܠܝ ܚܘܫܒܢܐ ܕܪܒܝܬܘܬܟ ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܘܒ ܪܒܝܬܐ ܠܡܗܘܐ ܠܝ *
3 ܐܡܪ ܗܘ ܪܒܝܬܐ ܒܢܦܫܗ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܪܝ ܫܩܠ ܡܢܝ ܪܒܝܬܘܬܐ ܠܡܦܠܚ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܘܠܡܚܕܪ ܒܗܬ ܐܢܐ *
4 ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܪܒܝܬܘܬܐ ܢܩܒܠܘܢܢܝ ܠܒܬܝܗܘܢ *
5 ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܚܕ ܡܢ ܚܝܒܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ ܟܡܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ *
6 ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܡܬܪܝܢ ܕܡܫܚܐ ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ ܘܬܒ ܒܥܓܠ ܟܬܘܒ ܚܡܫܝܢ *
7 ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܘܐܢܬ ܟܡܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܟܘܪܝܢ ܕܚܛܐ ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ ܘܬܒ ܟܬܘܒ ܬܡܢܝܢ *
8 ܘܫܒܚ ܡܪܢ ܠܪܒܝܬܐ ܕܥܘܠܐ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܥܒܕ ܒܢܝܗ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܒܫܪܒܬܗܘܢ ܗܕܐ *
9 ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܪܚܡܐ ܡܢ ܡܡܘܢܐ ܗܢܐ ܕܥܘܠܐ ܕܡܐ ܕܓܡܪ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܒܡܫܟܢܝܗܘܢ ܕܠܥܠܡ.

Is verò dixit patri suo; Ecce, tot annos servio tibi servitutem; nec unquam transgressus sum mandatum tuum, nèc unquam dedisti mihi hœdum, ut oblectarer cum amicis meis. Huic autem filio tuo, postquàm perfudit possessionem tuam cum meretricibus, & venit, mactâsti ei bovem saginatum. Dixit ei pater ipsius; Fili mi, in omni tempore tu es mecum; & omnia mea tua sunt. Oblectari autem nos decebat & gaudere, quia iste frater tuus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.

Lectio matutinis dominicæ quæ præcedit ingressum jejunii. 52.

CAP. XVI.

Porrò dixit parabolam ad discipulos suos; Homo quidam erat dives, & habebat præfectum domûs; & delatus est apud eum, ut qui substantiam ejus profunderet. Itaque vocavit eum dominus ejus, & dixit ei; Quid istud est quod audio de te? redde mihi rationem dispensationis tuæ. Non enim poteris posthac mihi esse præfectus domûs. Dixit ille præfectus domûs apud se; Quid faciam quum dominus meus auferat à me dispensationem? fodere non possum, & mendicare pudet. Novi quid faciam, ut quum exierim à dispensatione, recipiant me in domos suas. Et convocavit unumquemque ex debitoribus domini sui: dixitque primo, Quantum debes tu domino meo? Dixit ei, Centum metretas olei. Ait illi; Accipe librum tuum, & sede citò, scribe quinquaginta metretas. Et dixit alii; Tu verò quantum debes domino meo? Dixit ei, Centum coros frumenti. Ait illi; Accipe librum tuum, & sede, scribe octoginta coros. Et laudavit Dominus noster præfectum domûs iniquum, quòd prudenter fecisset. Filii enim hujus seculi prudentiores sunt filiis lucis in hac generatione sua. Sed & ego vobis dico, Facite vobis amicos ex hisce divitiis iniquitatis, ut quum ea defecerint, ipsi recipiant vos in tabernacula sua sempiterna.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * پسر گفت چند سالست * كه در بندگي تو خدمت مي كنم * و هرگز از فرمان تو در
30 نگذشتم * تو يك بزغاله بمن ندادي * تا من بدوستان خود مي خوردم * و براي اين پسر نا خلف *
كه مال ترا تلف كرد و فرمان ترا نبرد * چون بيامد براي او † نره گاوان فربه كشتي *
31 * پدرش بدو گفت من و تو بهمه † وقت باهميم * و هرچه ازان منست ان تست * اكنون †
32 مارا واجب است كه خوشي كنيم * و شادماني * كه برادر تو مرده بود * زنده گشت * گم شده
بود يافته شد   نود پنج   مثل نايب خيانت كر وسانحتش وام دارانرا
1 * و باز عيسي † پيش شاگردان خود مثل گفت * كه مردي توانگر بود و كسي ديگر †
بر مال ملك خود † گماشته بود * بران مرد غمازي كردند * كه مال مخدوم را تلف † و پراكنده
2 مي كند * * مخدوم اورا خواند * و بدو گفت * چيست اين كه در حق تو مي شنوم * حساب
3 كدخدايي خود بمن بده * از امروز باز ديگر براي من كدخدايي نتواني كردن * * ان
كدخدا در نفس خود گفت * چكنم كه مخدوم من كدخدايي از من ستد * زمين
4 كندن نمي دانم * و از گدايي شرم مي دارم * * دانستم كه چه بايد كرد * چون

Filius dixit; Quot anni sunt quibus in servitio tuo ministeriam præsto, nec unquam mandatum tuum transgressus sum, tu tamen unum hœdum mihi non dedisti, ut ego cum amicis meis comederem. Huic autem filio degeneri, qui substantiam tuam prodegit, neq; tibi morigeratus fuit, simul ac venit, eì boves saginates mactâsti. Pater ejus ei dixit; Ego & tu omni tempore unà sum, & quicquid meum est tuum est. Nunc æquum est ut nos lætitiam agamus & festivitatem, quia frater tuus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.*

XCV. Parabola de procuratore fraudulento, & condonatione ejus debitoribus.

CAP. XVI.

Et rursùs Jesus ad discipulos suos parabolam dixit, quòd vir dives erat, & quidam alius substantiæ possessionis ejus præpositus erat: in illum hominem criminationem fecerunt, quòd facultates domini prodigeret ac dilapidaret. Dominus eum vocavit, & ei dixit; Quid est hoc, quod adversùs te audio? rationem dispensationis tuæ mihi redde, ab hac die deinceps mihi dispensationem non potes facere. Ille dispensator in animo suo dixit; Quid faciam, cùm dominus meus à me dispensationem auferat? terram fodere non scio, mendicare mihi pudor est. Novi quid conducat facere, ut cùm

Versio VULGATA LATINA.

29 At ille respondens, dixit patri suo; Ecce tot annis servio tibi, & nunquam man-
datum tuum præterivi, & nunquam dedisti mihi hœdum ut cum amicis meis epu-
30 larer: Sed postquàm filius tuus hic, qui devoravit substantiam suam cum mere-
31 tricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi; Fili, tu sem-
32 per mecum es, & omnia mea tua sunt: Epulari autem & gaudere oportebat,
quia frater tuus hic, mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est.

C A P. XVI.

1 Dicebat autem & ad discipulos suos; Homo quidam erat dives, qui habebat
2 villicum: & hic diffamatus est apud illum quasi dissipàsset bona ipsius. Et voca-
vit illum, & ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ:
jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se; Quid faciam quia 3
dominus meus aufert à me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubesco.
Scio quid faciam, ut, cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos su- 4
as. Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo; Quan- 5
tum debes domino meo? At ille dixit; Centum cados olei. Dixitque illi; Acci- 6
pe cautionem tuam: & sede citò, scribe quinquaginta. Deinde alii dixit; Tu ve- 7
rò quantùm debes? Qui ait; Centum coros tritici. Ait illi; Accipe literas tuas,
& scribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fe- 8
cisset: quia filii hujus seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et 9
ego vobis dico, Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cùm defeceri-
tis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فأجاب أباه قائلاً كم من سنة أخدمك ولم أخالف لك وصية قط * ولم تعطني جدياً أبداً
30 لأتنعم به مع أصدقائي * فلما جاء ابنك هذا الذي أكل مالك مع الزناة ذبحت له
31 العجل المعلوف * فقال له يا بني أنت معي كل حين وكل شيء فهو لك * وينبغي أن
32 نسر ونفرح * لأن أخاك هذا كان ميتاً فعاش وضالاً فوجد *

* الفصل التاسع والخمسون *

1 * ثم قال لتلاميذه إنسان كان غنياً وكان له وكيل * فسعي به عنده أنه يبذد ماله *
2 * فاستدعاه وقال له ما هذا الذي أسمع عنك * أعطني حساب وكالتك فإنك لا تكون لي
3 بعد وكيلاً * فقال الوكيل في نفسه ماذا أصنع إذا أخذ مني سيدي الوكالة ولست أستطيع
4 الفلاحة وأستحي أن أتسول * قد علمت ماذا أصنع حتى إذا خرجت عن الوكالة يقبلوني في
5 بيوتهم * فدعا واحداً [واحداً] من غرماء سيده * وقال للأول كم لسيدي عليك * فقال مائة قفيز
6 زيتاً * فقال له خذ كتابك واجلس مسرعاً واكتب خمسين * ثم قال للآخر وأنت كم عليك
7 فقال مائة كر قمحاً فقال له خذ كتابك واكتب ثمانين * فمدح الرب وكيل الظلم لأنه
8 بحكمة صنع * لأن بني هذا الدهر أحكم من بني النور في جيلهم * وأنا أيضاً أقول لكم
9 اتخذوا لكم أصدقاء من مال الظلم كي إذا نفذتم يقبلونكم في مظالهم الأبدية *

Respondit patri suo, dicens; Quot annis servio tibi, & non sum refragatus tuo præcepto unquam, & non dedisti mihi hœdum unquam, quo fruerer cum amicis meis? 29
Cùm autem venisset filius tuus hic, qui devoravit substantiam tuam cum meretricibus, mactâsti ei vitulũ saginatum. 30
Ait illi; Fili mi, tu mecum es omni tempore, & omnia sunt tua. 31
At oportet nos gaudere & lætari, quia frater tuus hic erat mortuus, & revixit: & perditus, ac inventus est. 32

Sectio quinquagesima nona.

CAP. XVI.

Præterea dixit discipulis suis; Homo quidam erat dives, & erat ei administrator, & delatus est apud eum quod dissiparet bona ipsius. 1
Jussit ergò vocari illum, & dixit ei, Quid est hoc quod audio de te? redde mihi rationem curaturæ tuæ: quia tu non eris mihi ulteriùs curator. 2
Dixit autem curator intra se; Quid faciam quum auferet à me dominus meus curaturam, & non possim arare, & erubescam mendicare? 3
Jam novi quid faciam, ut cùm recessero à me curatura, recipiant me in domos suas. 4
Et vocavit singulos debitores domini sui, & dixit primo; Quantum domino meo debes? 5
Dixit autem, Centum cados olei. Et dixit illi; Accipe librum tuum, & sede citò, & scribe quinquaginta. 6
Deinde dixit alii, Et tu quantum debes? Ait, Centum coros tritici. Dixit illi, Accipe librum tuum, & scribe octoginta. 7
Et laudavit Dominus curatorem iniquitatis, quòd sapienter egisset: quia filii hujus seculi sapientiores sunt filiis lucis in generatione sua. 8
Et ego etiam dico vobis, Conciliate vobis amicos de pecunia iniquitatis: ut cùm finieritis, recipiant vos in tabernacula sua æterna. 9

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወአውሥአ፡ወይቤሎ፡ለአቡሁ፡ናሁ፡መጠነዝ፡ዓመተ፡ተቀነይኩ፡ለከ፡ወግሙራ፡ሊኀለ
ፍኩ፡እምትእዛዝከ፡ ወሊተሰ፡ ግሙራ፡ ሊረከበኒ፡ ምጽዋትከ፡ ወሊወሀብከኒ፡ማሕስ
30 ለ፡ጠሊ፡ዓቀ፡በዘ፡ እትፌሣሕ፡ ምስለ፡ አዕርክትየ፡ ወቢጽየ፡፡ ወአቲዎቶ፡ ዝንቱ፡
ወልድከ፡ ዘበልዐ፡ ኵሎ፡ መንበርተከ፡ ምስለ፡ ዘማት፡ ጠባሕከ፡ ሎቱ፡ መግዝአ፡ ሰሀ
31 ም፡፡ ወይቤሎ፡አቡሁ፡ ወልድየ፡አንተሰ፡ ምስሌየ፡ሀለውከ፡ዘልፈ፡ወኵሉ፡ዚአየ፡
32 ዚአከ፡ውእቱ፡፡ ወባሕቱ፡ርቱዕ፡ ንትፌሣሕ፡ እስመ፡ ወልድ፡ እኁከ፡ ሞተ፡ሂ፡
ወሐይወ፡ ተሐጒለ፡ሂ፡ ወተረክበ፡፡

በእንተ፡ መጋቤ፡ ዐመፃ፡፡

1 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርዳኢሁ፡ሀሎ፡ብእሲ፡ባዕል፡ቦቱ፡መጋቤ፡ ፨
2 ዐከምዝላ፡ያማስን፡ሎቱ፡ንዋዮ፡፡ ወጸውዖ፡እግዚኡ፡ወይቤሎ፡ምንትኑ፡ዘእሰም
ዕ፡በእንቲአከ፡አዕሉ፡እንከሰ፡ወንትሐሰብ፡መግባከ፡እስመ፡ኢትክል፡ እንከ፡ መጊበ፡ ሊ
3 ተ፡፡ ወሐለየ፡ ውእቱ፡መጋቢ፡ ወይቤ፡ ምንተ፡ እሬሲ፡ ናሁ፡ ይሰዕረኒ፡ እግዚእየ፡
4 እመግብየ፡ወሐረስሂ፡ኢይክል፡ወስኢለኒ፡ኀፈር፡፡ አእመርኩ፡እንከሰ፡ዘእገብር፡
5 እመከመ፡ሰዐረኒ፡እግዚእየ፡እመግብየ፡ከመ፡ይትወከፉኒ፡በአብያቲሆሙ፡፡ ወጸው
ዖሙ፡ለአለ፡ይፈድይዎ፡ዕዳ፡ለእግዚኡ፡ወይቤሎ፡ለቀዳማዊ፡ሚመጠኑ፡ዕዳ፡ትፈድዮ፡
6 ለእግዚእየ፡፡ ወይቤሎ፡ምእት፡በመስፈርተ፡ባዶስ፡ቅብእ፡ወይቤሎ፡ናሁኬ፡መጽሐ
7 ፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ኃምሳ፡ለዐሊከ፡፡ ወይቤሎ፡ለካልኡሂ፡አንተኬ፡ሚ
መጠነ፡ትፈድዮ፡ለእግዚእየ፡ወይቤሎ፡ምእተ፡በመስፈርተ፡ቆሮስ፡ስርናየ፡ወይቤሎ፡ና
8 ሁኬ፡መጽሐፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ሰማንያ፡ለዐሊከ፡፡ወንአደ፡እግዚእ፡ብሉየ፡
መጋቤ፡ዐመፃ፡እስመ፡ከመ፡ጠቢብ፡ገብረ፡ እስመ፡ ውሉደ፡ዓለም፡ ይጠብቡ፡ እም
9 ውሉደ፡ ብርሃን፡ በዓለሞሙ፡፡ ወአነሂ፡ እብለክሙ፡ ግበሩ፡ ለክሙ፡ አዕርክተ፡ እ
ምንዋየ፡ ዐመፃ፡ ከመ፡ አመ፡ ይኀልቅ፡ ይትወከፉክሙ፡ እሙንቱ፡ ውስተ፡ አብያቲሆ
ሙ፡ ዘለዓለም፡፡

Et respondit, & dixit patri suo; Ecce tot annos servivi tibi, & nunquam recessi à 29
mandato tuo; & mihi nunquam contigit eleemosyna tua, & non dedisti mihi vel
hœdulum, in quo oblectarer cum amicis meis, & proximis meis. Et veniente hoc 30
filio tuo qui devoravit totas facultates tuas cum meretricibus, mactâsti ei sagina-
tum bovem. Et dixit ei pater ejus; Fili mi, tu mecum fuisti semper, & quod- 31
cunque meum est, tuum est. Veruntamen oportet ut oblectemur, quia hic filius, 32
frater tuus, mortuus erat, & revixit: perditus erat, & inventus fuit.

CAP. XVI. *De iniquo procuratore.*

ET dixit Dominus Jesus discipulis suis, Quidam homo dives habuit procurato- 1
rem, & *delatus est apud eum* ut qui dissiparet bona sua. Et vocavit eum domi- 2
nus ejus, & dixit ei; Quid est hoc quod audio de te, accede igitur, & computemus
rationem dispensationis tuæ, quoniam non potes ampliùs dispensare mihi. Et 3
cogitavit iste procurator, & dixit; Quid faciam? ecce, dimittet me dominus meus
à dispensatione mea: & fodere non possum, & mendicare erubesco. Novi igi- 4
tur quid faciam, quando dimisit me dominus meus à dispensatione mea ut recipi-
ant me in domos suas. Et vocavit eos qui soluturi erant debitum domino suo, 5
& dixit primo; Quantum debiti solutur' es domino meo? Et dixit, Centum pro 6
mensura bati olei: & dixit ei; Ecce igitur librum tuum & sede, & scribe citò
quinquaginta supra te. Et dixit alteri, Tu verò quantum soluturus es domino 7
meo? & dixit ei, Centum pro mensura cori tritici: & dixit ei, Ecce igitur librum
tuum, sede, & citò scribe te debitorē octoginta. Et laudavit Deus procuratorem 8
iniquitatis, quia sicut prudens fecisset: quia filii hujus seculi prudentiores sunt
filiis lucis in seculis suis. Et ego dico vobis, Facite vobis amicos ex supellectile 9
iniquitatis: ut quando deficiat, recipiant vos illi in domos suas quæ in æternum
erunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 از کدخدائی بدر افتادم * مرا در خانهٔ خود قبول کنند * وخواند یك یك را از قرض داران
6 مخدوم خود * واولین گفت * بر تو چند † واجب است † ازان خداوند من * گفت صد پیمانه †
7 روغن * گفت قبالهٔ خود بستان * وبنویس پنجاه پیمانه * وبیکی دیگر گفت * بر تو چند † واجب
است † ازان مخدوم * او گفت صد جریب گندم * بدو گفت * قبالهٔ خود بستان * وبنویس
8 هشتاد † جریب * خدا ان کدخدای ظالم را ستوده کرد * که حکمت بجاء آورد * زیرا فرزندان این
9 جهان از فرزندان نور * بحکمت ترند * درین دودهٔ خود * * من نیز بشما † می گویم * ازین پس
باز † گناه شمارا برای خود رحمت سازید * تا وقتی که پرداخته شود * در خانهٔ خود تا ابد
شمارا قبول کنند *

dispensationi excidero, me in domus suas recipiant.
Et vocavit unumquemque ex debitoribus domini sui, & primo dixit; Tibi quantum incumbit debitum domini mei? 5
Dixit, Centum mensuræ olei. Dixit dispensator, Syngraphum tuum accipe, & scribe quinquaginta mensuras. 6
Et cuidam alteri dixit; Tu in quanto obstrictus es domino? Ille dixit; Centum coris tritici. Ei dixit, Syngraphum tuum accipe, & scribe septuaginta coros. 7
Dominus illum dispensatorem iniquum laude affecit, quòd prudentiâ usus esset: quia filii hujus mundi filiis lucis prudentiores sunt in hac generatione sua. 8
Ego etiam vobis dico; Deinceps peccato vestro vobis misericordiam acquirite, ut quando consummatum fuerit, in domum suam in æternum vos recipiant. 9

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΝΘʹ.

Fidelis in minimo, & in multo fidelis est: & in modico injustus,
10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος,
& in multo injustus est. Si ergò in injusto mammona fideles non fui-
11 καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε-
stis, verum quis vobis credet? Et si in alieno fideles non fui-
12 σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγέ-
stis, vestrum quis vobis dabit? Nemo servus potest duobus dominis
13 νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις
servire: aut enim unum odiet, & alterum diliget: aut uni adhære-
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξε-
bit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire & mammonæ.
ται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε (ε) τῷ Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
Audiebant autem hæc omnia & Pharisæi avari subsistentes, & deri-
14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυ-
debant illum. Et ait illis; Vos estis justificantes vosipsos co-
15 κτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ-
ram hominibus, at Deus novit corda vestra: quia quod in ho-
πιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀν-
minibus altum, abominatio ante Deum est. Lex & Pro-
16 θρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ (ζ) Θεοῦ ἐστιν. Ὁ νόμος καὶ οἱ προ-
phetæ usq; ad Joannem: à tunc regnum Dei evangelizatur, & omnis in il-
φῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐ-

ρξδ/ε — lud vim facit. Facilius autem est, cœlum & terram præterire,
τὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
ρξε/β — quàm Legis unum apicem cadere. Omnis absolvens uxorem suam,
ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
& ducens alteram, mœchatur: & omnis dimissam à viro ducens, mœ-
καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοι-
ρξα/ε NΘʹ ρξς/ε — chatur. Homo autem quidam erat dives, & induebatur purpuram & bys-
χεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσ-
sum, oblectans quotidiè splendidè. Pauper autem quidam erat no-
σον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνό-
mine Lazarus, qui ejectus erat ad januam ejus ulcerosus. Et cu-
ματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος. Καὶ ἐπι-
ρξβ/ι — piens saturari de micis cadentibus de mensa di-
θυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
vitis: sed & canes venientes lingebant ulcera ejus. Fa-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι (η) ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγέ-
ctum est autem mori pauperem, & asportari eum ab ange-
νετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
ρξγ/ε — lis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est.
λων εἰς τὸν κόλπον (θ) τοῦ Ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

MS. A. (ε) Θεῷ (ζ) Θεοῦ. Ὁ νόμος (η) ἐπέλειχον (θ) Ἀβραάμ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܩܠܝܠ ܐܦ ܒܣܓܝ ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܘܠ ܐܦ
11 ܒܣܓܝ ܥܘܠ ܗܘ.* ܐܢ ܗܟܝܠ ܒܡܡܘܢܐ ܕܥܘܠܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܫܪܪܐ ܡܢܘ
12 ܢܗܝܡܢܟܘܢ. * ܘܐܢ ܒܕܠܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬܘܢ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܬܠ
13 ܠܟܘܢ. * ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ
ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܠܡܦܠܚ ܘܠ
14 ܡܡܘܢܐ. * ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܦܪܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܡܝ ܗܘܘ ܟܣܦܐ
15 ܘܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܕܩܝܢ ܢܦܫܟܘܢ ܩܕܡ
ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܕܡ ܕܪܡ ܒܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܡܣܠܝ ܩܕܡ
16 ܐܠܗܐ. * ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܣܬܒܪܐ. ܘܟܠ
17 ܠܗ ܐܠܨ ܕܢܥܘܠ. * ܦܫܝܩ ܗܘ ܕܝܢ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܕܢܥܒܪܘܢ. ܐܘ ܐܬܘܬܐ ܚܕܐ
18 ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܬܦܠ. * ܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܝܬܐ ܓܐܪ. ܘܟܠ ܕܢܣܒ ܫܒܝܩܬܐ
ܓܐܪ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܗܝ
19 ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܥܬܝܪ ܗܘܐ. ܘܠܒܫ ܗܘܐ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܬܦܪܓ ܗܘܐ ܒܢܨܝܚܐܝܬ.
20 * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܣܝܢܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܠܥܙܪ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ.
21 ܟܕ ܡܡܚܐ ܒܫܘܚܢܐ. * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܣܒܥ ܡܢ ܦܬܘܬܐ ܕܢܦܠܢ ܗܘܝ ܡܢ ܦܬܘܪܗ ܕܗܘ
22 ܥܬܝܪܐ. ܐܦܠܐ ܟܠܒܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܡܠܚܟܝܢ ܫܘܚܢܘܗܝ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ ܗܘ
ܡܣܟܢܐ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ ܗܘ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ.

Qui in modico fidelis est, & in multo fidelis est: & qui in modico iniquus est, etiam in multo iniquus est. Si ergò in divitiis iniquitatis fideles non estis, veritatem quis credet vobis? Et si in eo quod vestrum non est, non estis inventi fideles, quod vestrum est quis dabit vobis? Nullus est servus qui valeat duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, & alterum diliget: aut unum honorabit, et alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & divitiis. Pharisæi autem quum hæc omnia audissent, propterea quòd amabant pecuniam, irridebant eum. Jesus verò dixit eis; Vos estis ii qui justificatis seipsos coram hominibus; Deus autem novit corda vestra. Quod enim elatum est inter homines, coram Deo abominationi est. Lex & Prophetæ usque ad Johannem: ab eo tempore regnum Dei evangelizatur, & quivis ad ipsū perrumpit ut introëat. Facilius est autem cœlum & terram transire, quam elementum unum è Lege præterire. Quisquis dimittit uxorem suam, & ducit aliam, mœchatur: & quisquis ducit derelictam, mœchatur.

Lectio ad vesperas dominicæ defunctorum.

Porrò vir quidam dives erat, & amiciebatur bysso & purpurâ; & quotidiè sese oblectabat magnificé. Et pauper quidam erat nomine Lazarus, eratque projectus ad portam illius divitis, perculsus ulceribus: Et desiderabat explere ventrem suum ex micis quæ cadebant à mensa divitis illius: sed & canes veniebant lambentes ulcera ejus. Factum est autem ut moreretur pauper ille, & perduxerint eum angeli in sinum Abrahami: quin etiam dives ille mortuus est, ac sepultus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 *هركه بر اندك امانت دارست بر بسيار نيز† امانت دار باشد • وهركه بر اندك خيانت كرست،
11 بر بسيار نيز خيانت كرست • *چون بر مقتنا ظلم را امانت دار نشديد • راستي را بر شما
12 كه اعتماد كند • * وچون بدانچ ازان شما نيست • امانت دار نشديد، درانچ كه ازان
شماست • كيست كه بشما بدهد نود شش بندهٔ دو مخدوم را خدمت
13 نتواند كرد *نيست درجهان† بندهٔ كه دو خداوند راتواند† خدمت كردن•
مكر يكي را دشمن† دارد ويكي را دوست • يا يكي را حرمت دارد • ويكي را خوار• نتوانيد†
14 خدايرا ومال ومقتنارا† بندكي كردن • *چون معتزلان اين همه† شنيدند • سبب انك مال را
15 دوست مي داشتند• بروي افسوس مي زدند • *عيسي بديشان كفت • شماييد كه خودرا
پيش آدميان ستوده مي داريد• براي انك خداست كه دل شما مي داند • كه هرچه
16 پيش ادميان بلندست • پيش خدا نژندست • *ناموس وپيغمبران† تا امدن يحيي است •
و ازانكه باز ملكوت خداي درامیدست • وهمه جماعت مي كوشند • كه بدو در روند •
17 *آسان ترست • كه آسمان و زمين • بكذرند • از انك يك ايت از ناموس بكذرد •

Quicunque in parvo fidelis est, in multo etiam fidelis erit: & quicunque in parvo fraudulentus est, in multo etiam fraudulentus erit. Cùm in peculio iniquitatis fideles non fueritis, verum quis vobis concredet? Et cùm in eo quod vestrum non est fideles non fueritis, illud quod vestrum est, quis est qui vobis det?

XCVI. Servus duobus dominis non potest servire.

Non est in mundo servus qui duobus dominis possit servire, quin unum exosum habeat, & alterum dilectum: aut uni honorem exhibeat, alterum verò vili pendat. Non potestis Deo & pecuniæ possessionibus servire. Cùm Pharisæi hæc omnia audirent, ea de causa quod pecuniam amarent, eum scommate petebant. Jesus illis dixit; vos estis qui vosmetipsos coram hominibus laudatos habetis, eò quòd Deus est qui cor vestrum novit: nam quicquid apud homines sublime est, coram Deo abominandum est. Lex & Prophetæ usque adventum Johannis sunt, deinceps autem regnum Dei in spe est, & universa multitudo contendit ut in illud ingrediatur. Facilius est ut cœlum et terra pereant, quam ut unus apex è Lege transeat.

Versio VULGATA LATINA.

10 Qui fidelis est in minimo, & in majori fidelis est: & qui in modico iniquus est, &
11 in majori iniquus est. Si ergò in iniquo mammona fideles non fuistis: quod ve-
12 rum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est,
13 quis dabit vobis? Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum
odiet, & alterum diliget: aut uni adhærebit, & alterum contemnet: non pote-
14 stis Deo servire & mammonæ. Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant
15 avari: & deridebant illum. Et ait illis; Vos estis, qui justificatis vos coram
hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abo-
16 minatio est ante Deum. Lex & prophetæ, usque ad Joannem: ex eo regnum

Dei evangelizatur, & omnis in illud vim facit. Facilius est autem cœlum & ter- 17
ram præterire, quàm de Lege unum apicem cadere. Omnis qui dimittit uxorem 18
suam, & alteram ducit, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchatur. Ho- 19
mo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ & bysso: & epulabatur quotidie
splendidè. Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam 20
ejus, ulceribus plenus, Cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divi- 21
tis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Factum 22
est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mor-
tuus est autem & dives, & sepultus est in inferno.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلفصلُ السِّتّونَ * اَلامينُ في القليلِ يكونُ امينًا ايضًا في الكثيرِ والظالمُ في
10 القليلِ ظالمٌ ايضًا في الكثيرِ * فان كنتم غيرَ امناءَ في مالِ الظلمِ فمن يأتمنكم في الحقِّ *
11 وان كنتم فيما ليسَ لكم غيرَ امناءَ فمن يعطيكم ما لكم * لا يستطيعُ احدٌ
12 ان يعبدَ ربّينِ الّا ان يبغضَ الواحدَ ويحبَّ الآخرَ ويطيعَ الواحدَ ويرفضَ الآخرَ * لا تقدرونَ
13 ان تعبدوا اللهَ والمالَ * وكانوا الفريسيّون محبّين للفضّةِ فلمّا سمعوا هذا كلَّه فبدوا يستهزؤنَ
14 بهِ * فقالَ لهم انتم الذين تزكّون نفوسكم قدّامَ الناسِ واللهُ عارفٌ بقلوبكم * لانَّ المعظّمَ
15 في الناسِ مرذولٌ قدّامَ اللهِ * الناموسُ والانبياءُ الي يوحنّا ومنه حينئذٍ يبشَّرُ بملكوتِ اللهِ
16 وكلُّ احدٍ اليها مضطرٌّ * وزوالُ السماءِ والارضِ اسهلُ من ان يبطلَ من الناموسِ حرفٌ واحدٌ
17 * كلُّ من يطلّقُ امراتَه ويتزوّجُ اخرى فهو زانٍ [وكلُّ] من يتزوّجُ مطلّقةً من زوجها فهو زانٍ
18 * اَلفصلُ الحادي والستّونَ * رجلٌ كانَ غنيًّا ويلبسُ الحريرَ
19 والارجوانَ * وكانَ يتنعّمُ كلَّ يومٍ بزينتهِ * ومسكينٌ كانَ اسمهُ لعازرُ كانَ مطروحًا عندَ بابهِ
20 مضروبًا بالقروحِ * وكانَ يشتهي ان يملأَ بطنهُ من الفتاتِ الذي يسقطُ من مائدةِ ذلكَ
21 الغنيِّ * وكانتِ الكلابُ تأتي وتلحسُ قروحهُ * فلمّا ماتَ ذلكَ المسكينُ حملتهُ الملائكةُ
22 الي حضنِ ابرهيمَ * ثمَّ ماتَ ايضًا ذلكَ الغنيُّ وقُبِرَ *

Sectio sexagesima.

Fidelis in modico, erit fidelis etiam in 10
multo. Et injustus in modico, erit inju-
stus etiam in multo. Si ergò fueritis in- 11
fideles in opibus iniquitatis, quis fidet
vobis veras? Et si fueritis in eo quod 12
non est vestrum, infideles; ecquis dabit
vobis quod est vestrum? Non potest quis- 13
quam servire duobus dominis, quin odio
habeat unum, & diligat alterum: &
obtemperet uni, & contemnat alterum.
Non potestis servire Deo & opibus.
Erant autem Pharisæi amantes argenti, 14
quumque audissent hæc omnia, cœperunt
deridere illum. Et ait illis, Vos estis 15
qui justificatis vosmetipsos coram homi-
nibus: Deus autem novit corda vestra,
quia quod magnificum est inter homines,
abominandum est ante Deum. Lex & 16
Prophetæ usque ad Johannem: & ab
ipso tunc evangelizabitur regnum Dei.
Et unusquisque est ad illud obligatus.
Et consumptio cœli & terræ facilior est 17
quàm ut aboleatur de lege literula una.
Omnis qui repudiat uxorem suam, & 18
ducit alteram, profectò ipse mœchus est:
& omnis qui ducit repudiatam à viro
suo, profectò ipse mœchus est.

Sectio sexagesima prima.

Homo quidam erat dives, & induebatur 19
serico & purpurâ, & jucundabatur quo-
tidiè in fastu suo. Et pauper quidam cu- 20
jus nomen erat Lazarus, erat projectus
ad ostium illius, percussus ulceribus:
Et cupiebat implere ventrem suum de 21
micis quæ cadebant è mensa illius divi-
tis: & canes veniebant & linge-
bant ulcera ejus. Cùm autem mortuus 22
esset ille pauper, tulerunt eum angeli in
sinum Abrahæ. Deindè mortuus est et-
iam ille dives, & sepultus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወዘሰ : በውሑድ : መእመን : በብዙኅኒ : መእመን : ውእቱ : ወዘሰ : በሕደጥ : ኣማፂ :
11 በብዙኅኒ : ዐማፂ : ውእቱ ። ወሶበ : በንዋየ : ዓመፃ : አልብክሙ : ሃይማኖት :
12 መኑ : ይትአመነክሙ : በንዋየ : ጽድቅ ። ወሶበ : በንዋየ : ባዕድ : አልብክሙ :
13 ሃይማኖት : መኑ : እንከ : ይሁበክሙ : ዚኣሁ ። አልቦ : ገብር : ዘይክል : ለክልኤቱ :
አጋእዝት : ተቀንዮ ። ወእማእከ : ኣሐደ : ያፈቅር : ወካልአ : ይጸልእ : ወእማእከ :
ለአሐዱ : ይትኤዘዝ : ወለካልኡ : ይአቢ : ኢትክሉኑ : ለእግዚአብሔር : ተቀንዮ : ተ...
14 መይጦ : ንዋየ : እንዘ : ታፈቅሩ ። ወሰሚዖሙ : ዘንተ : ኵሎሙ : ፈሪሳውያን : መ...
15 ፍቀሬ : ንዋይ : ተቃጸብዎ ። ወይቤሎሙ : አንትሙሰ : ትጼድቁ : ለዓይነ : ሰብእ :
ወእግዚአብሔር : ያአምር : ልበክሙ : እስመ : ዘበዓበ : ሰብእ : ዓቢይ : በቅድመ :
16 እግዚአብሔር : ትሑት : ወርኩስ ። ወኦሪትኒ : ወነቢያትኒ : እስከ : ዮሐንስ :
እምትካት : ሰበኩ : በእንተ : መንግሥተ : እግዚአብሔር : ወኵሉ : ይትገፋዕ : በ...
17 እንቲአሁ ። ወባሕቱ : ይቀልል : ሰማይ : ወምድር : ይኅልፍ : እምአሐቲ : ቃ...
18 ለ : ኦሪት : ትደቅ ። ወኵሉ : ዘይድኅር : ብእሲቶ : ወያወስብ : ካልእታ : ዘመወ...
ወእንተኒ : ደኅረ : ምታ : ለእመ : ቀረበት : ካልእ : ዘመወት ።
በእንተ : ባዕል : ወአልዓዛር ።
19 አሐዱ : ብእሲ : ባዕል : ወይለብስ : ሜላተ : ወልብሱ : ቢሶን : ወቀጠንት : አልባስ :
20 ወይትፌሣሕ : ኵሎ : አሚረ : ወይፌግዕ ። ወአሐዱ : ነዳይ : ዘስሙ : አልዓዛ...
21 ር : ወገድፍ : ውስተ : ዴዴሁ : ለባዕል : ወይሰክብ ። ወይፈቱ : ይጽገብ : እመ...
ፍርፋራት : ዘይወድቅ : እማእዱ : ለባዕል : ወከለባትሂ : ይመጽኡ : ወይልሕሱ : ቍ...
22 ስሉ ። ወእምዝ : ሞተ : ውእቱ : ነዳይ : ወወሰድዎ : መላእክት : ውስተ :
ሕፅነ : አብርሃም ። ወሞተ : ባዕልኒ : ወተቀብረ ።

Et qui in pauco fidelis *est*, in multo fidelis est: & qui in pauco iniquus *est*, in 10
multo iniquus est. Et si in supellectile iniquitatis non habetis fidem, quis cre- 11
det vobis in supellectile justitiæ? Et si in supellectile alterius non habuistis fi- 12
dem, quis igitur dabit vobis suam? Non est servus qui potest duobus dominis 13
servire: aut enim unum diliget, & alterum odio habebit; aut uni obediet, &
alteri recusabit: non potestis igitur Deo servire, adhæsionem divitiis diligentes.
Et audientes hoc omnes Pharisæi amatores divitiarum, deriserunt eum. Et dixit 14
iis; Vos justi estis coram oculis hominum, & Deus cognoscit corda vestra: quo- 15
niam quod apud homines magnum est, coram Deo vile & profanum *est*.
Et lex & prophetæ usque ad Johannem, ab initio, prædicârunt de regno Dei, 16
& quivis opprimitur propter illud. Sed facilius est cœlum, & terram præ- 17
terire, quam unam vocem legis cadere. Et quicunque dimittit uxorem su- 18
am, & ducit alteram, mœchatus est: & quæ dimittit virum suum, si accessit alteri,
mœchata est.

De divite & Eleazar.

Quidam homo dives *erat*, & induebatur purpurâ, & vestimentum *ejus* byssus, 19
& gossipinæ erant tunicæ ejus: & gaudebat quotidiè, & epulabatur. Et qui- 20
dam mendicus *erat*, cujus nomen Eleazar: & projectus fuit ad ostium divitis,
& decubuit. Et desiderabat saturari de micis quæ cadebant è mensa divi- 21
tis: & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Et tunc obiit iste pauper, 22
& attulerunt eum angeli in sinum Abrahami: & obiit dives etiam, &
sepultus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * هر كه زن خود را† رها كند * وزني† ديگر ستاند زنا كرده باشد [وهر كه رها كرده
19 بستاند زناكارست] * نود هفت مثل توانگر و غازر مسكين * مردي بود توانگر
20 ومالدار لباسها ديبا واطلس پوشيدي * وعمر خود بتكبر وخوشي گذرانيدي * وبود
21 درويش مسكين نامش غازر * بر در توانگر افتاده * ريشناك ودردمند * ودر ارزوي آن مي بود
22 كه از خرده ريزهاء [كه از] خوان توانگر مي افتيد * شكم خودرا سير كند * وبا اين همه
سگان نيز ريش درويش را مي ليسيدند * بعد از مدتي * غازر مسكين بمرد فرشتگان
روح اورا بردند و در دامن ابراهيم † جاي كردند * وبعد ازان توانگر نيز بمرد
وچون دفن شد *

Quicunque uxorem suam dimiserit, 18
et uxorem aliam duxerit, adulterium
commisit: & quisquis dimissam du-
xerit, adulter est.

XCVII. Parabola divitis & Gazari pauperis.

Homo quidam erat dives, & opu- 19
lentus, qui vestimentis holosericis
& bombycinis vestiebatur, & æta-
tem suam fastu & voluptate transi-
gebat. Erat etiam pauper inops, 20
nomine Gazarus, ad ostium divitis
delapsus, saucius & æger. Et in de- 21
siderio ejus erat ut minutis micis,
quæ de mensa divitis cadebant, ven-
trem suum expleret: & præter hæc
omnia canes etiam vulnera pauperis
lingebant: Et aliquantò pòst Gaza- 22
rus pauper mortuus est, & Angeli
spiritum ejus tulerunt, & in sinu
Abrahæ collocârunt: posteà verò di-
ves etiam mortuus est. Et cùm se-
pultus esset,

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΝΘ'.

Et in inferno elevans oculos suos, existens in tormentis, videt A-
23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀ-
braham à longè, & Lazarum in gremiis ejus. Et ipse clamans
24 βραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας
dixit; Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremū
εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
digiti sui aquâ, & refrigeret linguam meam: quia crucior in
τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
flamma hac. Dixit autem Abraham; Fili, recordare quia recepisti tu
25 φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες (ι) σὺ
bona tua in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic con-
τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρα-
solatur, tu verò cruciaris. Et in omnibus his, inter nos & vos
26 καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν
hiatus magnus confirmatus est, ut volentes transire hinc ad vos,
χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι (κ) ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς,
non possint: neque qui indè ad nos transmeent. Ait autem; Rogo
27 μὴ δύνωνται· μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ
ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo
28 (λ) οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· Ἔχω
enim quinq; fratres, ut testetur illis, ut non & ipsi veniant in locum
γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον

hunc tormenti. Ait illi Abraham; Habent Moysen, & Prophetas: au-
τοῦτον τῆς βασάνου. (μ) Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου-
diant illos. Is autem dixit; Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis
σάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν
ierit ad eos, pœnitebunt. Ait autem illi; Si Moysen & Prophetas
πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν
non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.
οὐκ ἀκούουσιν, (ν) οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

CAP. XVII. ιζ'.

Ait autem ad discipulos; Impossibile est non venire scandala: væ
ρξζ' Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (α) μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ
β autē p quē veniunt. Expedit illi, si mola asinaria circumponatur circa collum ejus,
δὲ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,
& projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum parvorum illorum. At-
καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσ-
tendite vobisipsis: Si verò peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & si
ρξη' ἔχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ (β) ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ (γ) ἐὰν
pœnituerit, dimitte illi: Et si septies die peccaverit in te,
ρξθ' μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας (δ) ἁμάρτῃ εἰς σέ,
& septies die conversus fuerit ad te, dicens; Pœniteo, dimitte illi.
καὶ (ε) ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ (ζ) ἐπί σε, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

MS. A. (ι) τὰ ἀγαθά σου σὺ ἐν (κ) ἔνθεν (λ) σε οὖν, (μ) Λέγει δὲ αὐτῷ (ν) οὐδ' ἐάν Κεφ. ιζ'. MS. A. (α) μαθητὰς αὐτοῦ, (β) ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός (γ) ἐὰν μὴ μετανοήσῃ,
(δ) ἁμαρτήσῃ (ε) ἐὰν ἑπτάκις (ζ) πρὸς σέ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܘܟܕ ܡܫܬܢܩ ܒܫܝܘܠ. ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܚܙܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܠܥܙܪ ܒܥܘܒܗ.
24 ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܘܫܕܪ ܠܠܥܙܪ ܕܢܨܒܘܥ ܪܝܫ
25 ܨܒܥܗ ܒܡܝܐ ܘܢܪܛܒ ܠܝ ܠܫܢܝ. ܕܗܐ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܗܕܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ.
ܒܪܝ ܐܬܕܟܪ ܕܩܒܠܬ ܛܒܬܟ ܒܚܝܝܟ. ܘܠܥܙܪ ܒܝܫܬܗ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܗܘ ܬܢܢ ܡܬܒܝܐ ܘܐܢܬ
26 ܡܫܬܢܩ ܐܢܬ. ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܗܘܬܐ ܪܒܬܐ ܣܝܡܐ ܒܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ
27 ܠܡܥܒܪ ܡܢ ܗܪܟܐ ܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܡܢ ܬܡܢ ܠܘܬܢ ܢܥܒܪܘܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܡܢ
28 ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܒܝ. ܕܬܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܐܒܝ. ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܠܝ. ܢܐܙܠ
29 ܢܣܗܕ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܐܬܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܗܕܐ ܕܫܘܢܩܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܝܬ ܠܗܘܢ
30 ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ. ܢܫܡܥܘܢ ܐܢܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ. ܐܠܐ ܐܢ
31 ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܐܙܠ ܠܘܬܗܘܢ ܬܝܒܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܢ ܠܡܘܫܐ ܘܠܢܒܝܐ ܠܐ
ܫܡܥܝܢ. ܐܦܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܩܘܡ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܗ. * ܫܠܡ
ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܫܠ * ܩܠܐ
1 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܗܘ
2 ܕܒܐܝܕܗ ܢܐܬܘܢ. * ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܬܠܐ ܒܨܘܪܗ. ܘܐܫܬܕܝ ܒܝܡܐ. ܐܘ
3 ܕܢܟܫܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܐܢ ܢܣܟܠ ܐܚܘܟ ܟܐܐ ܒܗ.
4 ܘܐܢ ܬܐܒ ܫܒܘܩ ܠܗ. * ܘܐܢ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ ܢܣܟܠ ܒܟ. ܘܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ
ܢܬܦܢܐ ܠܘܬܟ ܘܢܐܡܪ ܕܬܐܒ ܐܢܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ.

Quumque torqueretur in inferis, elevavit oculos suos eminùs, viditque Abrahamum & Lazarum in sinu ejus. Et clamavit altâ voce, aitque; Pater mi Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digitum suum in aquam, & humectet mihi linguam meam: ecce enim crucior in hac flamma. Dixit ei Abraham; Fili mi, recordare te recepisse bona tua in vita tua, & Lazarum mala sua: nunc autem ecce requiescit hic, tu verò cruciaris. Et cum his omnibus, est ingens præcipitium positum inter nos & vos, ut ii qui velint hinc transire ad vos, non possint; nec etiam illinc transire ad nos. Dixit ei; Ergò efflagito à te, Pater mi, ut eum mittas domum patris mei: Sunt enim mihi quinque fratres: abeat contestetur eos, ne & ipsi veniant in hunc locum cruciatûs. Dixit ei Abraham, Habent Mosen & Prophetas: audiant eos. Ille verò dixit ei; Non, pater mi Abraham, sed si quispiam ex mortuis proficiscatur ad eos, pœnitentiam acturi sunt. Dixit ei Abraham, Si Mosen & Prophetas non audiunt; nec si quispiam ex mortuis surrexerit, credituri sunt ei.

Lectio ad vesperas, feriâ VI. hebdomadis primæ Jejunii. 54.

CAP. XVII.

Dicebat autem Jesus discipulis suis; Non potest quin eveniant scandala: væ autem per quem eveniunt. Satius ei foret si molâ asinariâ collo ipsius appensâ, jacêret in mare dejectus, quàm ut sit offendiculo uni ex his pusillis. Cavete vobisipsis. Si peccaverit frater tuus, increpa eum: & si conversus fuerit, remitte ei. Et, si septies in die offenderit te, & septies in die revertatur ad te, & dixerit, Pœnitet me; remitte ei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 *روح † اورا بدوزخ بردند • وشکنجه مي کشید • حجاب برداشته شد • توانکر چشم خودرا
24 کشود وازدور † ابرهیمرا دید • وغازر † در دامن او • *باواز بلند † بانك زد وکفت • اي
پدر من ابرهیم • بر من رحمت کن • وغازررا پیش من فرست • که سر انکشت خودرا تر کند •
25 وبدهان من بچکاند • اینك دران حسرت مي سوزم • * ابرهیم کفت فرزند من • بیاد
آور • که تو نعمت خودرا † درزندکاني خود قبول کردي • وغازر نیز شر وعذاب خود •
26 این ساعت او اینجا در اسایش است • وتو انجا عذاب مي کشي • *با این همه نغول هاویه
درمیان † ما وشما شده است ازینجا انجا نتوان آمد • ونه از انجا اینجا بکذرند •
27 28 *بدو کفت اي پدرم ازتو مي خواهم • که غازررا درخانه پدرم بفرستي • *تا برود
29 وپنج برادرمرا اکاه کند • تا ایشان † درین جایکاه † عذابرا نبینند • *ابرهیم بدو کفت
30 موسي و پیغمبران و کتاب دارند • ازانجا بشنوند • *توانکر کفت اي پدرم ابرهیم •
31 اکر کسي از مردکان † پیش ایشان رود توبه بکنند • * ابرهیم بدو کفت •
چون ازموسي وپیغمبران نشنیدند • ازمردکان نیز اکر کسي بر خیزد باور نکنند •

Spiritum ejus in infernum tulerunt, & tormentum sustinuit: vello autem sublato dives oculos suos aperuit, & è longinquo Abraham vidit, & Gazarum in sinu ejus. Voce itaque elatâ vociferatus est, & dixit; O pater mi Abraham, mei miserere, & Gazarum ad me mitte, ut verticem digiti sui humectet, & ori meo instillet: ecce in hoc dolore ardeo. Abraham dixit; Fili mi in memoriam reduc, quòd tu delectationem tuam in vita tua acceperis, & Gazarus etiam malum et cruciatum suum: hâc horâ ille hîc in requie est, tu verò illic torqueris. Ad hæc omnia profundum barathrum inter nos & vos factum est: hinc illuc nemo potest accedere, neque illinc huc transeunt. Et dixit; O pater mi, à te peto, ut Gazarum in domum patris mei mittas: Ut eat, & quinque fratres meos moneat, ne illi in hunc locum tormenti veniant. Abraham ei dixit; Mosen & Prophetas, & Scripturam habent, illinc audiant. Dives dixit; O Pater mi Abraham, si quis ex mortuis ad eos eat, pœnitentiam agent. Abraham ei dixit; Si Mosen & Prophetas non audiunt, à mortuis etiam siquis surrexerit, ei non credent.

Versio VULGATA LATINA.

23 Elevans autem oculos suos, cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & La-
zarum in sinu ejus: Et ipse clamans dixit; Pater Abraham, miserere mei, &
24 mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam
25 meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham; Fili, recordare quia
recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur,
26 tu verò cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum
est: ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque indè huc transmeare.
27 Et ait; Rogo ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo enim
28 quinque fratres, ut testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.
29 Et ait illi Abraham; Habent Moysen, & prophetas: audiant illos. At ille di-
30 xit; Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent.
Ait autem illi; Si Moysen & prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis re- 31
surrexerit, credent.

CAP. XVII.

ET ait ad discipulos suos; Impossibile est ut non veniant scandala: væ autem 1
illi, per quem veniunt. Utilius est illi, si lapis molaris imponatur circa collum ejus, 2
& projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum de pusillis istis. Attendite vo- 3
bis: Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & si pœnitentiam egerit, di-
mitte illi. Et si septies in die peccaverit in te, & septies in die conversus fuerit 4
ad te, dicens; Pœnitet me: dimitte illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 فرفع عينيه وهو معذب في الجحيم فنظر ابرهيم من بعيد ولعازر في حضنه * فنادى قائلا *
24 يا ابه ابرهيم ارحمني * وارسل لعازر ليبل طرف اصبعه بماء يبرد به لساني لاني معذب في
25 هذا اللهيب * فقال له ابرهيم يا بني اذكر انك قد قبلت خيراتك في حياتك ولعازر في
26 بلاياه * والان فهو يستريح ههنا وانت تعذب * ومع هذا كله فبيننا وبينكم هوة عظيمة
27 لا يقدر احد على العبور من ههنا اليكم ولا من هناك الينا * فقال له اسالك يا ابه ان
28 ترسله الى بيت ابي * فان لي خمسة اخوة حتى يشهد لهم لئلا ياتوا ايضا الى موضع هذا
29 30 العذاب * فقال له ابرهيم عندهم موسى والانبياء فليسمعون منهم * فقال له لا يا ابه
31 ابرهيم ان لم يمض اليهم واحد من الاموات ما يتوبون * فقال له ان كانوا لا يسمعون
من موسى والانبياء فلا ان قام واحد من الاموات يصدقونه *

الفصل الثاني والستون *

1 ثم قال لتلاميذه سوف تاتي الشكوك والويل للذي تاتي الشكوك من قبله * خير له لو
2 علق حجر رحى في عنقه ويطرح في البحر افضل من ان يشكك واحدا من هولاء الصغار
3 * انظروا الان ان اخطا اليك اخوك فانهه وان تاب فاغفر له * وان اخطا اليك سبع
4 مرات في اليوم ورجع اليك سبع دفعات ويقول انا تايب فاغفر له *

Et elevavit oculos suos dum cruciaretur in inferno, & vidit Abraham à longè, & Lazarum in sinu ejus. 23 *Et clamavit, dicens; O pater mi Abraham, miserere mei & mitte Lazarum ut intingat extremitatem digiti sui in aquam, eâque refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* 24 *Dixit ei Abraham; O fili mi, recordare quòd tu receperis bona tua in vita tua, dum Lazarus esset in afflictione sua: & nunc ipse quiescit hic, tu verò torqueris.* 25 *Et cum his omnibus, inter nos & vos præcipitium est magnum, nec potest quisquam transire hinc ad vos, neque inde ad nos.* 26 *Dixit illi; Rogo te, pater mi, ut mittas eum in domum patris mei.* 27 *Quia sunt mihi quinque fratres ut testificetur illis, ne veniant etiam in locum hunc tormenti.* 28 *Dixit autem illi Abraham, Apud illos Moyses & prophetæ sunt, audiant illos.* 29 *Ait illi; Non, pater mi Abraham: nisi ierit ad illos aliquis ex mortuis, non agent pœnitentiam.* 30 *Inquit illi; Si non audiunt Moysen, & Prophetas, neque si surrexerit aliquis ex mortuis, credent ei.* 31

Sectio sexagesima secunda.

CAP. XVII.

DEindè dixit discipulis suis, Ventura sunt scandala: væ autem illi, à quo venient scandala. 1 *Melius esset ei, si suspenderetur lapis molaris in collo ejus, & projiceretur in mare, quàm ut scandalizet unum ex istis pusillis.* 2 *Adverti-te modò: Si peccaverit in te frater tuus, reprime eum: & si pœnitentiam egerit, dimitte illi.* 3 *Et si peccaverit in te septem vicibus in die, & conversus fuerit ad te septem vicibus, & dixerit, Ego pœnitens sum, dimitte illi.* 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወእተ፡ ሲኦል፡ ሌንሥአ፡ አዕይንቲሁ፡ እንዘ፡ ሃሉ፡ ውስተ፡ ሕማም፡ ወርእዮ፡ ለአብ
24 ርሃም፡ እምርሑቅ፡ ወአልዓዛርሂ፡ ውስተ፡ ሕፅኑ፡፡ ወጸውዖ፡ ወይቤ፡ አባ፡ አብር
ሃም፡ ተሣሀለኒ፡ ወፈንዎ፡ ለአልዓዛር፡ ከመ፡ ይጥማዕ፡ ማየ፡ ጽንፈ፡ አጽባዕቱ፡ ወያቈርር
25 ኒ፡ ልሳንየ፡ እስመ፡ ሐመምኩ፡ በዝ፡ እሳት፡፡ ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ተዘከር፡ ወል
ድየ፡ ዘከመ፡ ፈጋዕከ፡ ወተፈሣሕከ፡ በሕይወትከ፡ ወአልዓዛርሰ፡ ከማሁ፡ ክመ፡ በተፅና
26 ስ፡ ወይእዜሰ፡ ከማሁ፡ ክመ፡ ውእቱ፡ ይትፌሣሕ፡ በዝየ፡ ወአንተሰ፡ ተሐመም፡፡ ወም
ስለዝ፡ ኵሉ፡ ጸድፍ፡ ዓቢይ፡ ይከልአነ፡ ማእከሌነ፡ ወማእከሌክሙ፡ ከመ፡ እለሂ፡ ይፈቅ
ዱ፡ እምለፌ፡ ይሳልፉ፡ ኀቤክሙ፡ ኢይክሀሉ፡ መጺአ፡ ኀቤክሙ፡ ወእለሂ፡ መንገሌክሙ፡
27 ኢይዕድዉ፡ ኀቤነ፡፡ ወይቤሎ፡ አብለከ፡ አባ፡ አብርሃም፡ ትፈንዎ፡ ለአልዓዛር፡
28 ቤተ፡ አቡየ፡፡ ሃለዉ፡ ኃምስቱ፡ አኀዊየ፡ ይንግሮሙ፡ ይስምዑ፡ ወኢይምጽኡ፡ እሙ
29 ንቱሂ፡ ውስተ፡ ብሔረ፡ ሕማም፡፡ ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ቦሙ፡ ሙሴሃ፡ ወነቢያ
30 ተ፡ ለይስምዑ፡ ኪያሆሙ፡፡ ወይቤሎ፡ አልቦ፡ አባ፡ አብርሃም፡ እሙ፡ ምው
ታን፡ ሰእመ፡ ኢሖረ፡ ኀቤሆሙ፡ ወሰእመ፡ ኢነገሮሙ፡ ኢይኤምኑ፡ ወኢይኔስሑ፡፡
31 ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ሳእመሰኬ፡ ሙሴሃ፡ ወነቢያተ፡ ኪያሆሙ፡ ኢሰምዑ፡ እመሂ፡
እምውታን፡ ዘተንሥአ፡ እምውታን፡ ኢይኤምንዎ፡፡
1 ወይቤሎሙ፡ ለአርድእቲሁ፡ ባሕቱ፡ ግብር፡ ይምጽእ፡ መንሱት፡ ወአሌ ሎቱ፡ ባሕቱ፡
2 ለዘ፡ ያመጽእ፡ ለመንሱት፡፡ እምኃየሰ፡ ይእስሩ፡ በክሳዱ፡ ማሕረጸ፡ አድግ፡ ወያ
ጥምቅዎ፡ ውስተ፡ ቀላየ፡ ባሕር፡ እምያስሕትዎ፡ ለአሐዱ፡ እምእሉ፡ ንኡሳን፡፡
3 ዐቁ፡ ርእሰክሙ፡ ሰእመ፡ አበሰ፡ ለክሙ፡ ቢጽክሙ፡ ገሥጽዎ፡ በበይናቲክሙ፡
4 ወሰእመሰ፡ ነስሐ፡ ኅድግ፡ ሎቱ፡፡ ወእመኒ፡ ስብዐ፡ ለለዕለቱ፡ አበሰ፡ ወስብዐ፡ ለለዕለቱ፡
ተጋነየ፡ ኅድግ፡ ሎቱ፡፡

In inferno elevavit oculos suos, quum esset in cruciatu, & vidit Abrahamum à longè, & Eleazarum in sinu ejus. 23 Et vocavit eum, & dixit; O Pater Abraham, miserere mei, & mitte Eleazarum, ut intingat aquæ extremitatem digiti sui, & refrigeret mihi linguam meam, quia cruciatus sum in hoc igne. 24 Et dixit ei Abraham; Recordare fili mi, quomodo epulatus es, & gavisus es in vita tua: & Eleazarus quomodo *fuit* in penuria: & nunc quomodo ille solatio fruitur hic, & tu cruciaris. 25 Et cum hisce omnibus, abyssus magna prohibet nos, inter nos & vos: ita ut volentes à latere transire ad vos, non possunt ire ad vos; neque illi qui apud vos *sunt* venire ad nos. 26 Et dixit ei, Dico tibi pater Abraham, ut mittas Eleazarum *ad* domum patris mei. 27 Sunt quinque fratres mei: annuntiet iis, ut audiant, & non veniant illi in hunc locum cruciatûs. 28 Et dixit ei Abraham; Habent Mosen & prophetas, audiant eos. 29 Et dixit ei; Minimè, O pater Abraham, à mortuis si non abierit ad eos, & non annuntiaverit iis, non credent, neque pœnitentiam agent. 30 Et dixit ei Abraham; Si igitur Mosen & prophetas, ipsos *inquam*, non audierunt; si quispiam esset ex mortuis, qui surgeret *etiam* ex mortuis, non crederent ei. 31

CAP. XVII.

ET dixit discipulis suis, Verùm necesse est ut veniat tentatio, sed væ ei qui venire faciet tentationem. 1 Melius esset ei, si ligarent ad collum ejus molam asini, & demergerent eum in abysso maris, quàm ut in errorem induceret unum ex hisce parvulis. 2 Cavete vobis; Si peccaverit in vos frater vester objurgate eum inter vos; & si resipuerit, remittite ei. 3 Et si septies unaquâque die peccaverit, & septies unaquâque die confessus fuerit, remitte ei. 4

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وعیسی باز با شاگردان خود گفت * بدیها خواهد شدن * الا واي بران کسي *
2 که بر دست او صادر شود * بهتر مي بود † براي آن کس * که خر آسیاب † در گردن
اویخته † مي شد و در دریاش مي انداختند * ازانک کودکي را غمگین کند و برنجانید
بود هست * براي بردباري * در نفس خود پرهیزکار باشید
3 و خلق خوش پیش گیرید * اگر برادرت گناه کند * اورا ملامت ده * اگر توبه کند اورا
4 عفو کن * واگر هر روز هفت بار با تو جدل † و خصومت کند * و باز هفت بار پیش
تو بیاید * استغفار گوید و توبه کند * اورا عفو کن

CAP. XVII.

ET Jesus rursus discipulis suis dixit; Mala futura sunt, sed væ illi homini, per cujus manum venient. 1 *Melius esset ei homini ut asinaria mola ad collum ejus appenderetur, & eum in mare projicerent, quàm ut parvulum unum tristem reddat, ac dolore afficiat.* 2

XCVIII. De patientia.

Animis vestris cavete, & mores bonos exhibete: si frater tuus peccatum fecerit, eum reprehende; si pœnitentiam egerit, ei condona. 3 *Et si quotidie septem vicibus tecum contentionem & litem faciat, & rursus septies ad te veniens veniam petat, & pœnitentiam egerit, ei remitte.* 4

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. Ξ'.

Et dixerunt Apostoli Domino; Appone nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ
6 haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis utique sycamino huic; Eradicare,
ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθητι,
& plantare in mare: & obediret utique vobis. Quis autem ex vobis
7 καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ (η) ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
servum habens arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat statim;
δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως,
Adveniens recumbe. Imò nonne dicet ei; Para quod cœnem, & circumcinctus
8 Παρελθὼν ἀνάπεσαι. Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος
ministra mihi, donec manducem & bibam, & post hæc manducabis & bibes
διακόνει μοι, (θ) ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
tu? Non gratiam habet servo illi, quia fecit præcepta ei? Non
9 σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ (ι) δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ (κ) διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ
puto. Sic & vos, cùm feceritis omnia præcepta vobis, dicite;
10 δοκῶ. (λ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε (μ) πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, (ν) λέγετε,
Quòd servi inutiles sumus: quia quod debuimus facere, fecimus. Et factum est
11 Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν. Καὶ ἐγένετο
in proficisci ipsum in Hierusalem, & is transibat per medium Samariæ &
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ
Galilææ. Et ingrediente eo in quendam vicum, occurrerunt ei decem leprosi
12 Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
viri, qui steterunt à longè. Et ipsi levaverunt vocem, dicentes; Jesu
ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόῤῥωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ
13 præceptor, miserere nostri. Et videns dixit eis; Euntes ostendite vos
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς
14 sacerdotibus. Et factum est in abeundo illos, mundati sunt. Unus autem
τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ
15 ex illis videns quòd sanatus esset, reversus est, cum voce magna glorificans Deum. Et
ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ
16 cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens ei: & hic erat Samaritanus.
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.
17 Respondens autem Jesus dixit; Nonne decem mundati sunt?
(ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ (ο) δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ
novem ubi? Non sunt inventi redeuntes dare gloriam Deo, si non alienigena
18 ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς
hic. Et ait illi; Surgens vade: fides tua servavit te.
19 οὗτος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
20 Interrogatus autem à Pharisæis quandò venit regnum Dei, respondit
ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη
eis, & dixit; Non venit regnum Dei cum observatione:
αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·

MS.A. (η) ὑπήκουσεν ὑμῖν. (θ) ἕως ἂν (ι) δούλῳ, ὅτι (κ) διαταχθέντα; οὐ (λ) Οὕτως (μ) πάντα ταῦτα τὰ (ν) λέγετε, Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) δέκα ὅτι ἐκαθερίσθησαν; οἱ ἐννέα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܐܡܪܘ ܫܠܝܚܐ ܠܡܪܢ. ܐܘܣܦ ܠܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ
6 ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܬܘܬܐ ܗܢܐ. ܕܐܬܥܩܪܝ ܘܐܬܢܨܒܝ ܒܝܡܐ
ܘܡܫܬܡܥܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ. * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܕܒܪ ܦܕܢܐ ܐܘ ܕܪܥܐ ܥܢܐ. ܘܐܢ
7 ܢܐܬܐ ܡܢ ܚܩܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܚܕܐ ܥܒܪ ܐܣܬܡܟ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ. ܛܝܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܚܫܡ.
8 ܘܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܫܡܫܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܟܘܠ ܘܐܫܬܐ. ܘܡܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬ ܬܐܟܘܠ ܘܬܫܬܐ.
9 * ܠܡܐ ܛܝܒܘܬܗ ܡܩܒܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܕܐܬܦܩܕ ܠܗ. ܠܐ ܣܒܪ ܐܢܐ. * ܗܟܢܐ
10 ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܦܩܝܕܢ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܥܒܕܐ ܚܢܢ ܒܛܝܠܐ.
ܕܡܕܡ ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܢ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ *ܗܘ
11 * ܘܗܘ ܥܒܪ ܗܘܐ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ ܠܓܠܝܠܐ. * ܘܟܕ ܩܪܝܒ
12 ܠܡܥܠ ܠܩܪܝܬܐ ܚܕܐ. ܐܪܥܘܗܝ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܓܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܐܪܝܡܘ
13 ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܢ ܝܫܘܥ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܘܘ
14 ܢܦܫܟܘܢ ܠܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܬܕܟܝܘ. * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܕܟܝ ܗܦܟ ܠܗ.
15 ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܡܘܕܐ
16 ܠܗ. ܘܗܘ ܗܢܐ ܫܡܪܝܐ ܗܘܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܣܪܐ ܗܘܘ ܗܠܝܢ ܕܐܬܕܟܝܘ.
17 ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܬܫܥܐ. * ܦܪܫܘ ܕܢܐܬܘܢ ܢܬܠܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܗܢܐ ܕܡܢ ܥܡܐ ܗܘ
18 ܢܘܟܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ. ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ. * ܘܟܕ ܫܐܠܘܗܝ ܡܢ ܦܪܝܫܐ
19 ܕܐܡܬܝ * ܐܬܝܐ * ܡܠܟܘܬܐ * ܕܐܠܗܐ.
20 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܬܝܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܢܛܘܪܬܐ.

Et dixerunt Apostoli Domino nostro, Adauge nobis fidem. Dixit eis, Si haberetis fidem instar grani sinapis, diceretis huic moro; Eradicator, plantator in mari: & obediret vobis. Quis ex vobis habet servum ducentem jugum boum, aut pascentem oves, qui regresso ab agro dicat statim, Transi, discumbe? Sed dicit ei, Para mihi quod cœnem, & præcinctus lumbos ministra mihi usquedum edero ac bibero, & posteà tu quoque edes ac bibes. Nunquid gratias agit illi servo, quia fecit quod ipsi injunctum fuerat? Non puto. Ita & vos, quum feceritis ea omnia quæ injuncta sunt vobis, dicite; Servi inutiles sumus, nam quod debebamus facere, fecimus.

Ad oblationem dominicæ hebdomadis secundæ Jejunii. 55.

Et factum est cùm proficisceretur Jesus ad Jerusalem, transiret inter Samaritanos & Galilæam. Quumque propè ingrederetur vicum quendam, occurrerunt ei decem viri leprosi, & steterunt procul. Et extulerunt vocem suam, dicentes; Magister Jesu, miserere nostri. Et quum vidisset eos, dixit eis; Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et dum proficiscerentur, mundati sunt. Unus autem ex ipsis, ut vidit se esse mundatum, reversus est, & altâ voce glorificabat Deum. Procidítque in faciem suam ante pedes Jesu, gratias ei agens. Erat autem iste Samaritanus. Respondit autem Jesus, & ait; Nonne decem erant illi qui mundati sunt, ubi sunt novem? Num quid exempti sunt, quin veniant reddantque Deo laudem, præter istum qui est ex populo extraneo? Et dixit ei; Surge, abi: fides tua te servavit.

Lectio feriâ quintâ hebdomadis tertiæ Jejunii. 56.

Quumque interrogarent Jesum quidam ex Pharisæis, quando venturum esset regnum Dei; respondit & dixit eis, Non veniet regnum Dei cum observationibus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 بود نه براي ايمان واعتقاد ودانه خردل * حواريون كفتند • اي
6 خداوند ما • ايمان مارا بيفزاي • *عيسي بديشان كفت اكر شمارا چند دانه خردل ايمانت
بودي • بدين بلندي وسر فرازمي كفتيد اينجا بر كنك شو • ودر دريا فرورو • از شما
7 مي شنيد • * كيست ازشما كه بندۀ دارد كه جفت اهن † براند • يا كوسفند بچراند • ويا از
8 كشتزار بيايد • از اول بدو بكويد • درا بنشين • *ليكن بدو بكويد • براي من بساز چيزي
9 تا شامكاه بخورم • وبياشامم • وبعد ازان • تو نيز بخور • وبياشام • * البته ان بندۀ نيكي يابد • كه
10 بر موجبي كه خداوم اش † بدو فرموده باشد او بكرارد • نمي پندارم *چنين † شما نيز هرچه فرموده
شد • بكنيد • وبكوييد • بندكان جهانرا • كه انچ واجب ما بود • كه بكنيم كرديم
11 صد خوش كردن مسيح ده مرد پيس را * وچون عيسي در اورشليم مي رفت • درميان
12 سامريان سوي جليل كذشت • *نزديك شد كه بيك دررود • ده مرد پيس برابر او افتادند • واز دور
13 ايستادند • *اواز بلند بر كشيدند • وكفتند بزرك ما عيسي بر ما رحمت كن • * مسيح چون ايشانرا
14 ديد كفت • برويد وخودرا بامامان بنماييد • چون رفتند • ونمودند • پاك شد بودند •

XCIX. De fide, & persuasione, & grano sinapis.

Et Apostoli dixerunt, O Domine noster, nobis fidem adauge. Jesus illis dixit; Si vobis, quantum est granum sinapis, fides esset, huic sublimitati et vertici excelso diceretis, Hinc erutus esto, & in mare pessum ito, & vobis obediret. Quis è vobis est qui servum habuerit, qui aratrum agit, aut oves pascit, & si ex agro venerit, primùm ei dicet; Ingrediens assede. Sed ei dicet; Mihi appara aliquid, ut vesperi edam & bibam: & postea tu etiam ede & bibe. Nunquid ille servus gratiam inveniet, quòd prout requirebat, quod dominus ejus jusserat, ipse præstiterit? Haud existimo. Ita vos quicquid jussum est facite, & dicite; Servi mundi sumus; Quia quod oportebat nos facere, fecimus.

C. Sanat Christus decem homines leprosos.

Et cùm Jesus Hierosolymam proficisceretur, per medium Samaritanorum in Galilæam transiens: Et propè esset ut in pagum ingrederetur, decem homines leprosi ei occurrerunt, & procul steterunt. Et vocem in altum efferentes, dixerunt; Magister noster Jesu, nostri miserere. Christus cùm illos vidisset, dixit; Ite, et vosmet Sacerdotibus ostendite. Et cùm irent et ostenderent, mundati sunt.

Versio VULGATA LATINA.

5 Et dixerunt Apostoli Domino; Adauge nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
6 habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic arbori moro; Eradicare, &
transplantare in mare: & obediet vobis. Quis autem vestrûm habens ser-
7 vum arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi; Statim transi, re-
cumbe: Et non dicat ei; Para quod cœnem, & præcinge te, & ministra mi-
8 hi donec manducem & bibam, & post hæc tu manducabis & bibes? Numquid
9 gratiam habet servo illi, quia fecit quæ ei imperaverat? Non puto. Sic & vos,
10 cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite; Servi inutiles sumus:
quod debuimus facere, fecimus. Et factum est, dum iret in Jerusalem, transi-
11 bat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam castel-
12 lum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longè: Et levave-
runt vocem, dicentes; Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit; 13
Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt. Unus 14
autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce ma- 15
gnificans Deum, Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic
erat Samaritanus. Respondens autem Jesus, dixit; Nónne decem mundati 16
sunt? & novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, 17
nisi hic alienigena. Et ait illi; Surge, vade: quia fides tua te salvum fecit. 18
Interrogatus autem à Pharisæis; Quando venit regnum Dei? respondens eis, 19
dixit; Non venit regnum Dei cum observatione: 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فقال الرسل للرب زدنا ايمانا * فقال لهم الرب لو كان لكم ايمانا مثل حبة خردل لكنتم تقولون
6 لهذه التينة انقلعي وانغرسي في البحر فكانت تطيعكم * من منكم له عبد يحرث او
7 يرعى فان جاء من الحقل اتري يقول له للوقت اصعد فاتكي * او ليس يقول له اعدد لي ما
8 اكله واشدد حقويك واخدمني حتى اكل واشرب ومن بعد ذلك تاكل انت وتشرب * فهل
9 لذلك العبد فضل عنده ما فعل ما امر به ما اظن * كذلك انتم اذا فعلتم كلما امرتم به
10 فقولوا انا عبيد بطالون انما عملنا ما يجب علينا * وكان بينما هو منطلق الى يروشليم
11 اجتاز بين السامرة والجليل * وبينما هو داخل الى احدى القرى استقبله عشرة رجال
12 برص * فوقفوا من بعيد * ورفعوا اصواتهم قايلين يا يسوع المعلم ارحمنا * فنظر وقال
13 لهم اذهبوا فاروا نفوسكم للكهنة * وفيما هم منطلقون طهروا * فلما راى احدهم
14 انه قد طهر رجع بصوت عظيم ممجدا لله * وخر على وجهه عند قدميه شاكرا له
15 وكان سامريا * فقال يسوع اليس العشرة قد طهروا فاين التسعة * الم يوجدوا ليرجعوا
16 ويمجدوا الله . ما خلا هذا الغريب الجنس * ثم قال له قم فامض ايمانك خلصك
17 * فلما ساله الفريسيون متى ياتي ملكوت الله اجابهم قايلا ليس ياتي ملكوت
18 الله برصد *
19
20

Et dixerunt Apostoli Domino, Adauge 5
nobis fidem. Ait illis Dominus, Si esset 6
vobis fides sicut granum sinapis, certè
diceretis huic sycomoro, Discede & plan-
tare in mari: & obediret vobis. Quis 7
ex vobis habet servum arantem aut pa-
scentem? & si veniat ex agro, nunquid
dicet illi statim, Ascende, & incumbe?
An non dicet ei, Para mihi quod man- 8
ducem, & præcinge lumbos tuos & mi-
nistra mihi, donec manducem & bibam:
& deindè manducabis tu & bibes?
Nunquid ei servo beneficio tribuetur 9
postquàm egerit quod imperatum est illi?
Non puto. Sic vos cùm feceritis omnia 10
quæ præcepta sunt vobis, dicite; Equi-
dem servi sumus inutiles, fecimus enim
quod nos decebat. Et factum est dum 11
ipse iret in Jerusalem, transiit inter Sa-
mariam, & Galilæam. Et dum ipse in- 12
grederetur quoddam castellum, occurre-
runt ei decem viri leprosi: & steterunt
à longè: Et elevaverunt voces suas, di- 13
centes; Jesu præceptor, miserere no-
stri. Et respexit, & dixit illis; Ite, 14
& ostendite vosipsos sacerdotibus. Et
dum ipsi irent, mundati sunt. Cùm au- 15
tem vidisset unus eorum quòd jam mun-
datus esset, regressus est, cum voce ma-
gna glorificans Deum. Et cecidit in fa- 16
ciem suam ad pedes ejus, gratias agens
illi: & erat Samaritanus. Dixit verò 17
Jesus, Nónne decem mundati sunt? &
ubi sunt novem? Annon inventi sunt 18
ut redirent & glorificarent Deum, nisi
hic alieni generis? Deindè dixit illi; 19
Surge, vade, fides tua te salvavit. Cùm 20
autem interrogâssent eum Pharisæi, quan-
donam esset venturum regnum Dei; re-
spondit eis, dicens; Non veniet regnum
Dei cum observatione:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወይቤልዎ፡ ሐዋርያት ፡ ለእግዚእነ፡ ወሰክነ ፡ ሃይማኖተ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ
6 ነ፡ለእመ፡ብክሙ፡ሃይማኖተ፡ መጠነ፡ ሕጠተ፡ ሰናፔ፡ ወትቤልዋ፡ ለዛቲ ፡ ሰገላ፡ ተመል
7 ኊ፡ እምሠረውኪ፡ ወተተከሊ፡ውስተ፡ ባሕር፡ ትትኤዘዝ፡ ለክሙ፡፡ ወእመቦ፡ዘ
ቦ፡ገብረ፡ ሐረሳዊ ፡ ወእመኒ፡ኖላዌ፡ላቲዎ፡እምወፍሩ፡ይብሎኑ፡ ዕረግ፡ ርፍቅ፡፡ አ
8 ኮኑ፡ ይብሎ፡ አስተደሉ፡ሊተ፡ዘእዴረር ፡ወቅንት፡ ወመጥወኒ፡ እስከ፡ እበልዕ፡ ወእሰቲ፡
9 ወእምዝ፡ብላዕ፡ወስተይ፡አንተሂ፡፡ ቦኑ፡እንጋ፡ምዝጋና፡ውእቱ፡ ገብር፡ለእመ፡ ገ
10 ብረ፡ግብሮ፡ ዘአዘዞ፡እግዚኡ፡፡ ከማሁኬ፡ አንትሙኒ፡ ገቢረክሙ፡ ኵሎ፡ ዘአዝ
11 ዝኩክሙ፡በሉ፡አግብርት፡ንሕነ፡ወዘይደልወነ፡ ለገቢር ፡ገበርነ፡ግብርነ፡፡ ወእምዝ፡
እንዘ፡ይሖውሩ፡ኢየሩሳሌም፡ ኃለፉ፡ እንተ፡ማእከለ፡ሰማርያ፡ወገሊላ፡፡
12 በእንተ ፡ ዓሠርቱ ፡ እለ ፡ ለምጽ፡፡
13 ወቦአ፡ሀገረ፡ወተቀበልዎ፡ዓሠርቱ፡እለ፡ለምጽ፡ዕደው፡እለ፡እምርሑቅ፡፡ ወአ
14 ዕየዉ፡ወይቤሉ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሊቅ፡ተሣሀለነ፡፡ ወርእዮሙ፡ ወይቤሎሙ፡ሑ
15 ሩ፡ኀበ፡ካህን፡ወአፍትኑ፡ ርእሰክሙ፡ ወእንዘ፡፡ ይሖውሩ፡ነጽሑ፡፡ ወርእዮ፡አሐ
ዱ፡እምውስቴቶሙ፡ከመ፡ነጽሐ፡ተመይጠ፡እንዘ፡ያአኵቶ፡ለእግዚአብሔር፡በዓቢይ፡
16 ቃል፡፡ ወሰገደ፡ በገጹ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ ፡ ወአአኰቶ፡በዓቢይ፡
17 ቃል፡ ወሰምራዊ፡ ብእሲሁ፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አኮኑ፡
18 ዓሠርቱ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ነጻሕክሙ፡ ለይቴ፡ እንከ፡ ተስዓቱ፡፡ ሉሙሰ፡ ተስእኖሙ
19 ኑ፡ተመይጦ፡ ወአእኵቶ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ዝ፡ ዘካልእ፡ ሕዝቡ፡፡ ወይቤ
20 ሎ፡ተንሥእ፡ ወሑር፡ሃይማኖትከ፡አሕየወተከ፡፡ ወተስእልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤ
ልዎ፡ ማእዜ፡ ትመጽእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኢትስ
ተርአይ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በተዓቅቦ፡፡

Et dixerunt Apostoli Domino nostro, Adde nobis fidem. Et dixit iis Dominus 5
noster, Si haberetis fidem, quantulum est granum sinapis, & diceretis huic moro; 6
Eradicator, & plantator in mari, obediret vobis. Et si quis sit, qui habet ser- 7
vum aratorem, aut pastorem venientem ab agro, num dicet; Ascende, discumbe?
Nónne dicet ei, Para mihi quod cœnem, & cinge *te*, & ministra mihi, usquedum 8
edero & bibero, & tunc edito & bibito tu etiam? Habétne igitur præmium 9
ille servus, si fecerit opus suum, quod imperaverat ei dominus ejus? Sic igitur 10
& vos, facientes vos omnia quæ præcepi vobis, dicite; Servi nos sumus, & quod
oportet nos facere, fecimus opus nostrum. Et tunc euntes ad Hierusalem, 11
transiverunt per mediam Samariam & Galilæam.

De decem leprosis.

Et ingressus est quandam civitatem, & occurrerunt ei decem leprosi homines, 12
qui *steterunt* à longè: Et exclamârunt, & dixerunt; Domine Jesu, Magister, 13
miserere nostri. Et vidit eos, & dixit iis, Ite ad sacerdotem, & scrutari facite vos- 14
metipsos: & dum irent, mundati erant. Et videns unus ex iis quod mun- 15
dus fuit, reversus est glorificans Deum in magna voce. Et procidit in faciem 16
ejus sub pedibus Domini Jesu, & glorificavit eum in magna voce: & Samari-
tanus homo fuit. Et respondit, & dixit ei Dominus Jesus; Nónne decem fuistis 17
qui purgati estis, ubi igitur novem? Illísne impossibile erat redire, & glori- 18
ficare Deum, nisi huic alienigenæ? Et dixit ei, Surge & abi, fides tua servavit 19
te. Et interrogârunt eum Pharisæi, & dixerunt ei; Quando veniet regnum cœ- 20
lorum? & respondit, & dixit iis; Non apparebit regnum Dei observando.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * يكي از ايشان . چون خودرا از پيسي † پاك ديد . باز كرديد . وباواز بلند خدارا ستايش مي
16 داد . * وآمد روي را در پاي عيسي بر خاك ماليد . و مر اورا شكر كرد . واين مرد سامري
17 بود . * عيسي كفت . نه ايشان كه پاك شدند . ده مرد بودند . نه ديكر كجا اند * چرا
18 جدا شدند . تا نيايند . وخدايرا ستايش دهند . ليكن اين مرد كه از قوم بيكانه است * و اورا
19 كفت برخيز ايمان تو ترا زنك كرد

صد يك   پرسيدن معتزلي بهر ملكوت خدا

20 * يكي از معتزلان پرسيد . كه ملكوت خدا كي بيايد . جواب داد عيسي و بديشان
كفت . ملكوت خدا وقت معلوم ندارد

Unus ex illis, cum sese à lepra mun- 15
datum videret, reversus est, & vo-
ce elatâ Deo laudem dedit. Et ve- 16
niens faciem ad pedes Jesu in ter-
ram prostravit, & ei gratias egit;
& hic vir Samaritanus erat. Je- 17
sus dixit; Nónne illi qui mundati
sunt, decem homines erant? No-
vem reliqui ubi sunt? Quare se- 18
parati sunt, ut non venirent, ac Deo
laudem tribuerent, nisi hic vir qui
ex populo alieno est? Et ei dixit; 19
Surge, fides tua te servavit.

CI. Quæstio Pharisæi de regno Dei.

Quidam è Pharisæis percontatatus 20
est, Regnum autem Dei quando veni-
et? Responsum dedit Jesus, & illi
dixit; Regnum Dei tempus notum
non habet:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Neque dicent; Ecce hic, aut, ecce illic: ecce enim regnum Dei intra vos est.
21 Οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
Ait autem ad discipulos; Venient dies quando desideretis unum
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (π) μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν
dierum filii hominis videre: & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, aut,
23 ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ,
ecce illic: ne abeatis, neque sectemini. Sicut enim fulgur coruscans ex
24 ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ
ipsa quæ sub cœlo in eam quæ sub cœlo fulget, ita erit & filius homi-
τῆς (ρ) ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως (σ) ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis in die sua. Primùm autem oportet illum multa pati, & re-
25 που ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ (τ) αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
probari à generatione hac. Et sicut factum est in diebus
26 κιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς (υ) ἡμέραις
Noe, ita erit & in diebus filii hominis. Edebant, bibebant,
27 τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἤσθιον, ἔπινον,
uxores ducebant, nubebant, usque quâ die intravit Noe in arcam, &
ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter & sicut factū est in
28 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς
diebus Lot: edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant: Quâ
29 ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ᾟ

autem die exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cœlo, &
δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, (φ) ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
perdidit omnes. Secundùm hæc erit quâ die filius hominis reve-
ἀπώλεσεν ἅπαντας. Κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπ-
latur. In illa die, qui fuerit super domum, & vasa ejus in
σθ β τεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ
domo, ne descendat tollere illa: & qui in agro, similiter non redeat
οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
quæ retrò. Memores estote uxoris Lot. Quicunque quæsierit animam suam
σι τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
servare, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, vivificabit eam. Dico
σια σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν (χ) ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω
vobis; Illâ nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur,
ὑμῖν, Ταύτῃ τῇ νυκτὶ (ψ) ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· (ω) ὁ εἷς παραληφθήσεται,
& alter relinquetur. Duæ erunt molentes in idem; una assume-
σιβ καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθή-
tur, & altera relinquetur. Et respondentes dicunt illi; Ubi, Do-
σιγ σεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύ-
mine? Is autem dixit illis; Ubi corpus, illuc congregabuntur aquilæ.
ριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

MS. A. (π) μαθητὰς αὐτοῦ, (ρ) ὑπὸ τὸν οὐρανὸν (σ) ἔσται ὁ (τ) πολλὰ παθεῖν αὐτόν, (υ) ἡμέραις Νῶε, (φ) ἔβρεξεν θεῖον καὶ πῦρ ἀπ' (χ) ἀπολέσει (ψ) δύο ἔσονται (ω) εἷς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 *ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܝ ܘܗܐ ܗܪܟ ܗܝ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܓܘ ܡܢܟܘܢ ܐܝܬܝܗ܂
22 ܗܝ܂ *ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܚܙܐ ܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ
23 ܕܐܢܫܐ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ܂ *ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܘܗܐ ܗܪܟ ܗܘ܂ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ܂
24 *ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܒܪܩ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܟܠܗ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܡܢܗܪ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
25 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܝܘܡܗ܂ *ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ
26 ܗܕܐ܂ *ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ *ܕܐܟܠܝܢ
27 ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ܂ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܩܒܘܬܐ܂
ܘܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ܂ *ܘܐܝܟܢܐ ܬܘܒ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܠܘܛ܂ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ
28 ܘܫܬܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ܂ ܘܢܨܒܝܢ ܗܘܘ ܘܒܢܝܢ܂ *ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܠܘܛ ܡܢ
29 ܣܕܘܡ܂ ܐܡܛܪ ܡܪܝܐ ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ܂ *ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
30 ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܓܠܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ *ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ ܘܡܐܢܘܗܝ ܒܒܝܬܐ܂
31 ܠܐ ܢܚܘܬ ܢܫܩܘܠ ܐܢܘܢ܂ ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ܂ *ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܢܬܬܗ
32 ܕܠܘܛ܂ *ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ܂ ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܢܚܝܝܗ܂ *ܐܡܪ ܐܢܐ
34 ܠܟܘܢ ܕܒܗܘ ܠܠܝܐ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܥܪܣܐ ܚܕ܂ ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ܂ *ܘܬܪܬܝܢ
35 ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܐܟܚܕܐ܂ ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ ܘܐܚܪܬܐ ܬܫܬܒܩ܂ *ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ܂ ܚܕ ܢܬܕܒܪ
36 ܘܐܚܪܢܐ ܢܫܬܒܩ܂ *ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܠܐܝܟܐ ܡܪܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟܐ ܕܦܓܪܐ
37 ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ܂

Neque dicent, Ecce hic est, & ecce illic est. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Dixit autem discipulis suis, Venient dies quando desiderabitis videre unum ex diebus filii hominis, nec videbitis. Et si dixerint vobis; Ecce hic est, & ecce illic est, ne abieritis. Nam quemadmodum fulgur coruscat è cœlo, & quicquid sub cœlo est illustrat; ita erit Filius hominis in die suo. Priùs autem futurum est ut patiatur multa, & reprobetur ab hac generatione. Et prout factum est in diebus Noë, ita futurum est in diebus Filii hominis. Edebant enim & bibebant, & ducebant uxores, dabantque viris, usque ad diem quo ingressus est Noë in arcam; venitque diluvium & perdidit omnes. Et quemadmodum rursus factum est in diebus Lot: edebant enim & bibebant, & emebant ac vendebant, & plantabāt, ac ædificabant. Quo autem die Lot excessit è Sodoma, pluit Dominus ignem & sulphur è cœlo, & perdidit omnes. Ita futurum est quo die revelabitur Filius hominis. In illo die, qui fuerit in tecto, & vasa ejus in ipsa domo, ne descendat ut sumat ea: & qui in agro fuerit, non revertatur retró. Memineritis uxoris Lot. Quisquis voluerit servare animam suam, perdet eam: & qui perdiderit animam suam, servabit eam. Dico vobis, Illâ nocte duo erunt in uno lecto; unus assumetur, & alter relinquetur. Item duæ erunt molentes simul; una assumetur, & altera relinquetur. Duo erunt in agro; unus assumetur, & alter relinquetur. Responderunt, & dicunt ei; Quò, Domine noster? Dixit eis, Ubi erit corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * وگويند اينجاست • يا انجاست • اينك ملكوت † خدا درشما درست * وبشاگردان خود
گفت • بيايند † روزها • كه شمارا ارزو باشد • در روزها كه فرزند ادمي † را ببينيد • [وبينيد]
23 24 * واگر بشما گويند اينجاست • يا انجاست مرويد * انچنانك بخنوه ازآسمان † بتابد • هرچه زير
25 اسمانست † روشن شود • انچنان بشود فرزند ادمي در روزخود • * هرچه زودتر آماده است •
26 كه بسيار زحمت كشد • واين دوده نكوهيك • وخوار شود • * انچنانك در روزگار نوح شد • درين
27 روزگار نيز چنين † شود * در روزهاء نوح † مي خوردند • ومي اشاميدند • وزن مي خواستند •
عروسي ودامادي مي كردند • وغافل بودند • تا ان روزكه نوح † دركشتي رفت •
28 وطوفان آمد • وهمه را هلاك † كرد • * وانچنانك در روزگار لوط شد • كه مي خوردند • ومي
اشاميدند • ومي خريدند ومي فروختند • ودرختها مي نشاندند • وعمارت مي كردند •
29 * تا ان روزكه لوط † ازسدوم بدررفت • خدا اتش وگوگرد † ازاسمان باريد • وهمه را
30 هلاك كرد • * اين چنين بشود دران † روزكه فرزند ادمي † اشكارا وپيدا شود
31 صد ودو نشان امدن مسيح باردوم * [دران روزها] هركه بربام باشد وجامه

Neque dicent, Hic est, aut illic est: Ecce regnum Dei in vobis insit. Et discipulis suis dixit; Venient dies quando vobis desiderium erit eorum dies, quibus filium hominis videatis, & non videbitis. Et si vobis dixerint; Hic est, aut illic est: ne eatis. Quemadmodum fulmine è cœlo emicante quicquid sub cœlo est collustratur; eodem modo erit Filius hominis in die suo. Sed primò omnium statutum est ut multum doloris patiatur, & ab hac generatione contemptus & vilis fiat. Quemadmodum in diebus Noah erat, in his diebus etiam ita erit: In diebus Noah edebant, et bibebant, uxores ambiebant, nuptias & sponsalia agebant, & oscitantes erant, usque in illum diem quo Noah in navem ivit, & diluvium venit, & omnes perdidit. Et quemadmodum in diebus Lot erat, quando comedebant & bibebant, & emebant, & vendebant, & arbores plantabant, & ædificabant: Usque ad illum diem quo Lot è Sodom egressus est, et Deus ignem & sulphur è cœlo depluit, & omnes perdidit. Similiter erit illo die, quo filius hominis apparebit & revelabitur.

CII. Signum adventûs Christi vice secundâ.

In illo die quicunque in tecto fuerit, & vestis

Versio VULGATA LATINA.

21 Neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Et
22 ait ad discipulos suos; Venient dies quando desidereris videre unum diem Filii
hominis, & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, & ecce illic. Nolite
23 ire, neque sectemini. Nam, sicut fulgur coruscans de sub cœlo, in ea quæ
24 sub cœlo sunt, fulget: ita erit Filius hominis in die sua. Primùm autem opor-
25 tet illum multa pati, & reprobari à generatione hac. Et sicut factum est in die-
26 bus Noë, ita erit & in diebus Filii hominis. Edebant, & bibebant: uxores
27 ducebant, & dabantur ad nuptias, usque in diem, quâ intravit Noë in arcam:
& venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Lot:
28 Edebant, & bibebant: emebant, & vendebant: plantabant, & ædificabant:

Quâ die autem exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cœlo, & omnes 29
perdidit: Secundùm hæc erit quâ die Filius hominis revelabitur. In illa hora, 30
qui fuerit in tecto, & vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa: & qui in 31
agro, similiter non redeat retrò. Memores estote uxoris Lot. Quicunque quæ- 32
sierit animam suam salvam facere, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, 33
vivificabit eam. Dico vobis; In illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assume- 34
tur, & alter relinquetur. Duæ erunt molentes in unum: una assumetur, & 35
altera relinquetur. Duo in agro: unus assumetur, & alter relinquetur. Respon- 36
dentes dicunt illi; Ubi Domine? Qui dixit illis; Ubicunque fuerit corpus, illuc 37
congregabuntur & aquilæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 *ولا يقال هي ذه هي هنا او هناك ها ملكوت الله داخلكم * ثم قال لتلاميذه ستاتي ايام
22 تشتهون ان تروا يوما واحدا من ايام ابن الانسان فلا ترون * فان قالوا لكم هو ذا هو ههنا او
23 هناك فلا تذهبوا ولا تسرعوا * فانه كما ان البرق يظهر في السماء فيضيء تحت السماء فكذلك
24 يكون ابن البشر في يومه * وقبل هذا يقبل الاما كثيرة ويرذل من هذا الجيل * وكما كان في
25
26 ايام نوح كذلك يكون في ايام ابن البشر * لانهم كانوا ياكلون ويشربون ويزوجون ويتزوجون
27 الى اليوم الذي دخل فيه نوح الى السفينة فجاء الطوفان واهلك الجميع * وكما كان في ايام
28 لوط كانوا ياكلون ويشربون ويبيعون ويشترون ويغرسون ويبنون * الى اليوم الذي خرج فيه
29 لوط من سدوم * فامطر من السماء نارا وكبريت فاهلك جميعهم * كذلك يكون في اليوم
30
31 الذي يظهر فيه ابن الانسان * في ذلك اليوم من كان في السطح والته في البيت لا ينزل
32 ياخذها وكذلك ايضا من كان في الحقل فلا يرجع الى ورايه * اذكروا امراة لوط * من اراد ان
33 يخلص نفسه فليهلكها ومن يهلكها يحييها * واقول لكم ان في تلك الليلة يكون اثنان على
34 سرير واحد يوخذ الواحد ويترك الاخر * ويكون اثنتان تطحنان جميعا يوخذ الواحدة ويترك
35 الاخرى * اثنان في الحقل يوخذ الواحد ويترك الاخر * اجابوه قايلين الى اين يا رب * فقال
36
37 لهم حيث تكون الجثة فهناك تجتمع النسور *

Neque dicetur, Ecce est hic, aut 21
illic. Ecce regnum Dei intra vos est.
Deinde dixit discipulis suis; Venient 22
dies quibus optabitis videre diem
unum ex diebus Filii hominis, &
non videbitis. Et si dixerint vobis; 23
Ecce est hic aut illic, ne eatis,
neque festinetis. Quoniam quemad- 24
modum fulgur apparet in cœlo, &
illuminat quæ sub cœlo sunt, ita erit
Filius hominis in die sua. Sed ante hoc 25
recipiet passionem multam, & vilipen-
detur ab hac generatione. Et sicut fa- 26
ctum est in diebus Noe, ita erit in diebus
Filii hominis. Nam comedebant & bibe- 27
bant, connubebant & nuptum dabant,
usque in diem quâ intravit Noe in na-
vim; & venit diluvium, & perdidit
omnes. Et quemadmodum factum est in 28
diebus Lot. Edebant & bibebant, &
vendebant & emebant, & plantabant
& ædificabant: Usque in diem quâ ex- 29
iit Lot è Sodomis, & pluit de cœlo ignis
& sulphur, & perdidit omnes: Ita erit
in die quâ apparebit Filius hominis. In 30
illa die, qui fuerit in tecto, & instru- 31
menta ejus in domo, ne descendat tollere
illa. Et similiter etiam qui fuerit in
agro, ne redeat retro se. Memores estote 32
uxoris Loth. Quicunque voluerit sal- 33
vare animam suam, perdat illam: &
quicunque perdiderit eam, vivifica-
bit eam. Dico autem vobis, quòd in illa 34
nocte erunt duo super lecto eodem: as-
sumetur unus, & relinquetur alter;
Et erunt duæ molentes simul: assume- 35
tur una, & relinquetur altera. Duo 36
in agro: assumetur unus, & relin-
quetur alter. Responderunt ei, di- 37
centes; Quò, Domine? Ait illis,
ubi fuerit cadaver, illuc convenient
aquilæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወኢይብልዋ፡ነያ፡ዝየ፡ወነያ፡ከሐክ፡መንግሥተ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ነያ፡ማእከሌክሙ፡
22 ይእቲ፡፡=› ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ይመጽኡ፡ መዋዕል፡ አመ፡
23 ትፈትዉ፡ ትርአዩ፡አሐተ፡ዕለተ፡ እመዋዕሊሁ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ወኢትሬ
24 እዩ፡፡=› ወይብሉክሙ፡ ነዋ፡ ዝየ፡ ወነዋ፡ ከሐክ፡ኢትጻኡ፡ ወኢትዴግኑ፡፡=› እስ
መ፡ ከመ፡መብረቅ፡ ዘይበርቅ፡ወያበርህ፡ እምአጽናፈ፡ ሰማይ፡ እስከ፡ አጽናፈ፡ሰማይ፡
25 ከማሁ፡ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡=› ወባሕቱ፡ ይቀድም፡ ብ
26 ዙኀ፡ ይሕምም፡ ወታሜክሮ፡ ዛቲ፡ ትውልድ፡፡=› ወበከመ፡ በመዋዕሊሁ፡ ለኖኅ፡ከ
27 ማሁ፡ይከውን፡ በምጽአቱ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡=› እንዘ፡ ይበልዑ፡ ወይሰ
ትዩ፡ ወያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ እስከ፡ አመ፡ ቦአ፡ ኖኅ፡ውስተ፡ ነፍቀ፡ ታቦት፡ ዘመጽአ፡
28 ማየ፡ አይኅ፡ ወአጥፍአ፡ኵሎ፡ኅቡረ፡፡=› ወበከመ፡ኮነ፡በመዋዕሊሁ፡ለሎጥ፡ እንዘ፡
29 ይበልዑ፡ ወይሰትዩ፡ወይሐንጹ፡ ወይተክሉ፡ ወይሠይጡ፡ ወይሠየጡ፡፡=› እስከ፡ ዕለ
ት፡ወፅአ፡ሎጥ፡እምሰዶም፡ወዝነመ፡ እምሰማይ፡ እሳት፡ወተይ፡ወአጥፍአ፡ኵሎ፡=›
30 ከማሁ፡ ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ኢይትዐወቅ፡፡=› ውእተ፡
31 ዕለተ፡ ዘሃሎ፡ውስተ፡ ናሕስ፡ ወንዋዩ፡ውስተ፡ ቤት፡ ኢይረድ፡ ይንሣእ፡፡ወዘሂ፡ ገዳም፡
32 ሃሎ፡ኢይግባእ፡ድኅሬሁ፡=› ተዘከርዋ፡ ለብእሲተ፡ሎጥ፡=› እስመ፡ዘይፈቅድ፡ ያድ
33 ኅን፡ለነፍሱ፡ ለይግድፋ፡ወዘሰ፡ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ ያሐይዋ፡፡=› እብለክሙ፡
34 በይእቲ፡ሌሊት፡ ክልኤቱ፡ ሃለዉ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ዓራት፡ አሐደ፡ ይነሥኡ፡ ወካልአ፡ ይ
35 ኀድጉ፡=› ወክልኤቲ፡ ይሐርጻ፡ በአሐቲ፡ መሐረጽ፡ አሐተ፡ ይነሥኡ፡ ወካልእታ፡ ይ
37 ኀድጉ፡፡=› ⁘ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ በአይቴኑ፡ እግዚኦ፡ ወይቤሎሙ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ ገደሉ፡ ህየ፡ ይትጋብኡ፡ አንስርት፡፡=›

Neque dicetis, Ecce hic, & ecce illic: regnum Dei ecce medio vestrûm est. 21
Et dixit Dominus Jesus discipulis suis; Venient tempora quum desiderabitis vi- 22
dere unam diem de tempore Filii hominis, & non videbitis. Et dicent vobis, 23
Ecce hic, & ecce illic: ne exeatis, neque sectemini. Quia sicut fulgur fulgurans, 24
& coruscans ab extremitatibus cœli, usque ad extremitates cœli, sic erit adven-
tus Filii hominis. Veruntamen priùs, multùm vexabit & tentabit eum hæc ge- 25
neratio. Et sicut *factum fuit* in diebus Noë, ita erit in adventu Filii hominis. 26
Edentes, & bibentes, & uxores ducentes, & nuptum datæ erant, usquequò in- 27
troiit Noë in medium arcæ, & venit aqua diluvii, & perdidit omnes simul. Et 28
sicut fuit in diebus Lot: edentes, & bibentes, & ædificantes, & plantantes, &
vendentes, & ementes erant: Usque diem *quo* exiit Lot à Sodoma, & pluvit à 29
cœlo, igni & sulphure, & perdidit omnes. Sic erit adventus Filii hominis, in- 30
cognitus erit. Istâ die, qui fuerit in tecto, & vasa ejus in domo, ne descendat 31
tollere ea: & qui *in* deserto fuerit, non redeat retrò: Memores estote uxoris 32
Lot. Quia qui quæsierit servare animam suam, perdat eam: & qui perdiderit 33
animam suam propter me, servabit eam. Dico vobis, In hac nocte duo erunt 34
in uno lecto; unum accipient, & alterum relinquent. Et duæ molent in una 35
mola; unam accipient, & alteram relinquent. Et responderunt, & dixerunt 37
ei; Ubi Domine? & dixit iis Dominus Jesus, Ubi fuerit certamen, illuc con-
gregabuntur aquilæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

او در خانه باشد • فرو نیاید و جامهٔ خودرا ستاند • و انك در کشتزار باشد • باز پس نگردد •
32 * بیاد آورید زن لوط را • 33 * هر که خواهد که جان خودرا زنده کند • اورا کم کند
34 وهر که اورا کم کند جان خودرا زنده کند • * بشما بگویم • دران شب دو بر یك تخت
35 باشند یکی ربوده شود • و یکی بماند • *[و دو زن با هم ساینده باشند یکی ستده شود و یکی
36 بماند * دو کس در ده باشند یکی ستده شود و یکی بماند] * بعیسی گفتند تا کجا
37 ای خداوند ما • بدیشان گفت هر کجا مردار باشد • کرکسان انجا گرد شوند

ejus in domo fuerit, ne descendat
et vestem suam capiat: et ille qui
in agro fuerit, denuò ne revertatur.
In memoriam reducite uxorem Lot. 32
Quicunque cupierit ut animam 33
suam vivificet, eam perdat: &
quicunque eam perdiderit, animam
suam vivificabit. Vobis dico; In 34
ea nocte duo in uno lecto erunt:
unus abreptus erit, et unus ma-
nebit. Et duo mulieres simul mo- 35
lentes erunt; una accipietur et
una manebit. Duo homines in 36
agro erunt; unus accipietur, et
unus manebit. Ad Jesum dixe- 37
runt; Quorsum Domine noster? Illis
dixit; Ubicunque cadaver fue-
rit, vultures ibi congregabuntur.

CAP. XVIII. ιη'.

ΞΑ' στιϛ'

Dicebat autem & parabolam illis, ad oportere semper orare, & non
1 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε (α) προσεύχεσθαι, καὶ μὴ
segnescere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, Deum non timens, &
2 ἐκκακεῖν, Λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ
hominem non reveritus. Vidua autem erat in civitate illa, & veniebat ad
3 ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς
eum, dicens; Vindica me de adversario meo. Et non volebat ad tem-
4 αὐτὸν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ (β) ἠθέλησεν ἐπὶ χρό-
pus. Post autem hæc dixit in seipso; Si & Deum non timeo, & hominem non reve-
νον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέ-
reor: Propter præbere mihi molestiam viduam hanc, vindicabo illam, ne
5 πομαι· Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ
in finem veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex
6 εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
injustitiæ dicit. At Deus non faciet vindictam electorum suorum claman-
7 τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοών-
tium ad se die & nocte, & longanimis super illos? Dico vobis,
8 των πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ (γ) μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν,
Quia faciet vindictam illorum in celeritate. Veruntamen filius hominis veniens, num
Ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα

inveniet fidem in terra? Dixit autem & ad quosdam persuasos in seipsis,
ΞΒ' εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς
quòd essent justi, & nihili facientes cæteros, parabolam istam; Homines
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι
duo ascendebant in templum orare, unus Pharisæus, & alter publicanus.
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
Pharisæus stans, apud se hæc orabat; Deus, gratias ago tibi, quia non
Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ
sum sicut cæteri hominum, raptores, injusti, adulteri, aut & ut hic publica-
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ (δ) ὡς οὗτος ὁ τελώ-
nus. Jejuno bis Sabbato, decimo omnia quæ possideo. Et publicanus
νης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης
à longè stans non volebat nec oculos ad cœlum levare, sed percutiebat
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν
in pectus suum, dicens; Deus, propitius esto mihi peccatori. Dico vobis,
εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν,
στιϛ' Descendit hic justificatus in domum suam, quàm ille: quia omnis exaltans seipsum,
Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, (ε) ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
humiliabitur: at humilians seipsum, exaltabitur.
ταπεινωθήσεται· (ζ) ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

MS.A. (α) προσεύχεσθαι αὐτοὺς, καὶ (β) ἤθελεν (γ) μακροθυμεῖ (δ) ὡς ὁ τελώνης. (ε) ἢ γὰρ ἐκεῖνος. (ζ) καὶ ὁ ταπεινῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܢܛ *
1 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܠܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܢܨܠܘܢ ܘܠܐ ܢܡܐܢܘܢ܀ * ܕܝܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ
2 ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ܂ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܗܘܐ܂ ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܕ ܗܘܐ܀ * ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ
3 ܚܕܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܐ܂ ܐܬܒܥ ܠܝ ܡܢ ܒܥܠ ܕܝܢܝ܀ * ܘܠܐ
4 ܨܒܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܒܢܦܫܗ܂ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܐܢܐ܂ ܘܡܢ
5 ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܕ ܐܢܐ܀ * ܐܦܠܐ ܡܛܠ ܕܡܠܐܝܐ ܠܝ ܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ܂ ܐܬܒܥܝܗ ܕܠܐ ܒܟܠܙ
6 ܒܢ ܬܐܬܐ ܬܗܪܐ ܠܝ܀ * ܘܐܡܪ ܡܪܢ܂ ܫܡܥܘ ܡܢܐ ܐܡܪ ܕܝܢܐ ܕܥܘܠܐ܀ * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ
7 ܡܥܒܕ ܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܠܓܒܝܘܗܝ܂ ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ܂ ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ
8 ܥܠܝܗܘܢ܀ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ ܒܥܓܠ܂ ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
9 ܘܡܫܟܚ ܟܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܀ * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂ ܠܘܩܒܠ ܐܢܫܐ ܕܬܟܝܠܝܢ
10 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܟܐܢܐ܂ ܘܫܐܛܝܢ ܠܟܠ ܐܢܫ܀ * ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܣܠܩܘ
11 ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܨܠܝܘ܂ ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܡܟܣܐ܀ * ܘܗܘ ܦܪܝܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܝܢܘܗܝ
ܠܢܦܫܗ܂ ܘܗܠܝܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܂ ܐܠܗܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
12 ܚܛܘܦܐ ܘܥܠܘܒܐ ܘܓܝܪܐ܂ ܘܠܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܡܟܣܐ܀ * ܐܠܐ ܨܐܡ ܐܢܐ ܬܪܝܢ ܒܫܒܬܐ܂ ܘܡܥܣܪ ܐܢܐ ܟܠ
13 ܡܕܡ ܕܩܢܐ ܐܢܐ܀ * ܗܘ ܕܝܢ ܡܟܣܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ܂ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦܠܐ ܥܝܢܘܗܝ
14 ܢܪܝܡ ܠܫܡܝܐ܂ ܐܠܐ ܡܩܦ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܘܐܡܪ܂ ܐܠܗܐ ܚܘܣ ܥܠܝ ܚܛܝܐ܀ * ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ܂ ܕܢܚܬ ܗܢܐ ܡܙܕܕܩ ܠܒܝܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܦܪܝܫܐ܂ ܟܠ ܓܝܪ ܕܡܪܝܡ
ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ܂ ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܬܪܝܡ܀

Lectio in vespera sabbathi primi Quadragesimæ. 57.

CAP. XVIII.

Dixit autem etiam eis parabolam, ut omni tempore orarent, nec ipsis esset tædio. Judex quidam erat in quadam urbe, qui nec Deum timebat, nec homines erubescebat. Porrò vidua quædam erat in illa urbe, & veniebat ad eum, aiebátque; Vindica me ab adversario meo. Nolebat autem per multum tempus: post hæc verò dixit apud se; Etsi Deum non timeam, nec homines erubescam; Saltem quia me fatigat hæc vidua, vindicabo eam, ne omni tempore veniens, negotium mihi facessat. Et subdidit Dominus noster, Audite quid dixerit judex ille iniquus. Deus autem nónne magis faciet vindictam electorum suorum, clamantium ad ipsum die ac nocte, & longanimis erit erga illos? Dico vobis; Faciet vindictam eorum citò. Veruntamen veniet Filius hominis, & num reperturus est fidem in terra? Porrò dixit hanc parabolam adversùs eos qui sibi confidunt se esse justos, omnésque despiciunt. Duo homines ascenderunt in templum ut preces funderent, unus Pharisæus, & alter Publicanus: Et ille Pharisæus stans seorsim, hæc precabatur; Deus, gratias ago tibi, quòd non sim sicut cæteri homines, rapaces, & oppressores, & mœchi: nec sicut iste Publicanus. Sed jejuno bis in hebdomade, & decimas do omnium quæ possideo. Ille verò Publicanus stabat procul, nolebátque vel oculos suos in cœlum attollere: sed percutiebat pectus suum, dicebátque; Deus, propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, Descendit iste justificatus in domum suam, potiùs quàm Pharisæus ille. Nam quicunque se extollit, deprimetur; & quicunque se deprimit, extolletur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سه   مثل قاضي ظالم
1 *باز بديشان مثل كفت • كه همه وقت نماز كنند •
2 وكاهلي نورزند •*قاضي بود در شهري كه از خدا نمي ترسيد • واز مردم شرم نمي داشت •
3 * ودران شهر بيوه زني بود • كه پيش او مي آمد • ومي كفت • كه داد من از غريم من
4 بستان * و قاضي نمي خواست • مدتي بدين كار بر آمد • قاضي در نفس خود كفت •
5 چون از خدا نمي ترسم • و از مردم شرم نمي دارم • *باري براي امدن و رفتن بيوه زن •
6 كه مرا زحمت مي دهد • كارش بكزارم • تا در هر وقتي نيايد • و مرا خلاقت دهد • *وخداوند ما
7 كفت • بشنويد انچ قاضي ظالم كفت • *نه خدا بيشتر داد بستاند براي كزيدكان او •
8 كه در روز وشب از او بخواهند • وجان خودرا بلطف بريشان پيوسته داده • *[بشما مي
كويم هر چه زودتر داد ايشان بستاند] اكنون فرزند بيايد وبر زمين ايمان نيابد
صد وچهار   نماز كردن معتزلي با سودخور
9 * واين مثل را براي آنان كفت كه بر نفس خود اعتماد كرده بودند • وپندارند كه
10 نيك اند • وبر همه كس افسوس زنند • *دو مرد دركنشت رفتند • تا نماز كنند • يكي
11 معتزل بود • و ديكر سودخور وضامن • *معتزل مي كفت مر ترا اي خدا شكر مي كنم •

CIII, Parabola Judicis iniqui.

CAP. XVIII.

Rursus illis parabolam dixit, ut omni tempore orarent, etiam pigrescerent. Judex erat in civitate quadam qui à Deo non timebat, nec ab homine pudorem habebat. Et in illa civitate vidua quædam erat, quæ ad eum venit, & dixit; Opto ut jus meum ab adversario meo capias. Judex autem noluit: sed aliquanto tempore hoc modo transacto, judex apud se dixit; licet à Deo non timeam, & ab hominibus pudorem non habeam: Jam propter aditum reditúmque hujus viduæ, quæ mihi molestiam exhibet, negotium ejus transigam, ne omni tempore veniat & tædium mihi det. Et Dominus noster dixit; Audite id quod judex iniquus dicit. Nónne Deus magis jus capiet propter electos suos, qui die ac nocte ab eo petunt, & animum suum benignè in illos assiduum habebit. Vobis dico, Quàm primum jus eorum capiet. Jam Filius veniet, & in terra fidem non inveniet.

CIV. Oratio Pharisæi cum publicano.

Et hanc parabolam ob illos dixit, qui in semet ipsis confidebant, existimantes se bonos esse, & in omnem hominem contemptum injiciebant. Duo homines in templum ibant, ut orarent; unus Pharisæus erat, & alter Publicanus et manceps. Pharisæus dixit; Tibi, ô Deus gratias

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XVIII.

1 Dicebat autem & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare & non
2 deficere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non time-
3 bat, & hominem non reverebatur. Vidua autem quædam erat in civitate illa, &
4 veniebat ad eum, dicens; Vindica me de adversario meo. Et nolebat per multum
tempus. Post hæc autem dixit intra se; Etsi Deum non timeo, nec hominem
5 revereor: Tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in no-
6 vissimo veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex iniquitatis
7 dicit: Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die
8 ac nocte, & patientiam habebit in illis? Dico vobis, Quia citò faciet vindictam
illorum. Veruntamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?
Dixit autem & ad quosdam, qui in se confidebant tanquam justi, & aspernaban-
9 tur cæteros, parabolam istam: Duo homines ascenderunt in templum ut ora-
10 rent: unus Pharisæus, & alter publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se ora-
11 bat; Deus, gratias ago tibi quia non sum sicut cæteri hominum: raptores, injusti,
adulteri: velut etiam hic publicanus. Jejuno bis in sabbato: decimas do omni-
12 um quæ possideo. Et publicanus à longè stans, nolebat nec oculos ad cœlum le-
13 vare: sed percutiebat pectus suum, dicens; Deus propitius esto mihi peccatori.
Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se ex-
14 altat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث والستون * ثم قال لهم مثلا ليصلوا كل حين ولا يملوا * قال كان
2 قاض في مدينة لا يخاف الله ولا يستحي من الناس * وكانت في تلك المدينة ارملة وكانت
3 تاتي اليه وتقول له انصفني ممن ظلمني * ولم يكن يشاء الى زمان * وبعد ذلك قال في نفسه ان
4 كنت لا اخاف الله ولا استحي من الناس * لكن كون هذه الارملة تتعبني انصفها لئلا
5 تاتي الى كل حين لتتعبني * ثم قال الرب اسمعوا ما قال قاضي الظلم * افليس الله احرى ان
6 ينصف مختاريه الذين يدعونه نهارا وليلا ويتانى عليهم * نعم اقول لكم انه ينصفهم سريعا *
8 اذا جاء ابن الانسان اتراه يجد ايمانا على الارض * * الفصل الرابع والستون * ثم
9 قال لهم من اجل اقوام يقولون انهم صديقون ويحقرون البقية هذا المثل * رجلان صعدا الى
10 الهيكل ليصليا احدهما فريسي والاخر عشار * فاما الفريسي فوقف يصلي بهذا في نفسه
11 اللهم اني اشكرك لاني لست مثل باقي الناس العاصين الظلمة الفجار ولا مثل هذا
12 العشار * اصوم يومين في كل اسبوع واعشر جميع مالي * فاما ذلك العشار فكان قائما من
13 بعيد ولا يشاء ان يرفع عينيه الى السماء * لكن كان يضرب على صدره ويقول اللهم اغفر
14 لي فاني خاطي * اقول لكم ان هذا نزل الى بيته ابر من ذاك * لان كل من يرفع نفسه يتضع
وكل من يضع نفسه يرتفع *

Sectio sexagesima tertia.

CAP. XVIII.

Præterea dixit eis parabolam, ut ora- 1
rent omni tempore, & non teperent. Di- 2
xit; Erat judex in civitate quadam,
qui non timebat Deum, neque revereba-
tur homines. Et erat in illa civitate vi- 3
dua quædam, veniebatque ad eum, &
dicebat ei; Vindica me ab eo qui me
oppressit; At renuerat usque ad aliquod 4
tempus. Et post hoc dixit in seipso, Si
non timeo Deum neque revereor homines:
Tamen quandoquidem hæc vidua me ve- 5
xat, vindicabo illam, ne veniat ad me
singulis momentis ad fatigandam me.
Tum dixit Dominus; Audite quid dixe- 6
rit judex iniquitatis. Nonne ergo Deus 7
potiùs vindicabit electos suos, qui invo-
cabunt eum diu noctùque, & patienter
feret illos? Imò dico vobis, quod vindi- 8
cabit illos citò. Quando veniet Filius
hominis, putásne inveniet fidem super
terram?

Sectio sexagesima quarta.

Deindè dixit illis propter nonnullos qui 9
dicebant se esse justos, & aspernabantur
cæteros, hanc parabolam; Duo homines 10
ascenderunt in templum ut orarent: unus
eorum erat Pharisæus, & alter decima-
rum exactor. Et verò Pharisæus stetit 11
orans hoc intra se; Deus, equidem gra-
tias ago tibi, quia non sum sicut cæteri
homines, violenti, oppressores, adulteri:
neq; sicut iste decimarum exactor. Jeju- 12
no duobus diebus in qualibet septimana,
& decimo cunctas opes meas. At ille 13
Publicanus stabat à longè, & nolebat
elevare oculos suos ad cœlum, sed percu-
tiebat pectus suum, & aiebat; Deus,
parce mihi, quia peccator sum. Dico vo- 14
bis, quòd hic descendit in domum suam
justificatior illo. Quia omnis qui exal-
tat seipsum, humiliabitur: & omnis
qui humiliat seipsum, exaltabitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፰ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ከመ፡ ይጸልዩ፡ ዘልፈ፡ ወኢይትሀከ
ዩ፡፡=

በእንተ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡=

2 ወይቤሎሙ፡ ኢየሱስ፡፡ አሐዱ፡ መኰንን፡ ሀሎ፡ በአሐቲ፡ ሀገር፡ ዘኢይፈርሆ፡ እግዚ
3 አብሔር፡ ወኢየኀፍር፡ ሰብአ፡፡= ወሀለወት፡ አሐቲ፡ እቤር፡ በይእቲ፡ ሀገር፡ ወትመ
4 ጽእ፡ ኀቤሁ፡ ወትብሎ፡ ኰንነኒ፡ እምዕድውየ፡= ወአበየ፡ ወአጐንደየ፡ ወእምዝ፡ ሐ
5 ለየ፡ ወይቤ፡ እመ፡ ኢይፈርሆ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢየኀፍር፡ ሰብአ፡= ከመ፡ ኢታኀጕ
6 የኒ፡ ዛቲ፡ እቤር፡ እኰንና፡ ከመ፡ ኢትምጻእ፡ ወኢታሠርሐኒ፡ ዘልፈ፡= ወይቤሎሙ፡
7 እግዚእነ፡ ስምዑ፡ ዘይቤ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡፡= ወእግዚአብሔርኑ፡ እንከ፡ ኢይፈትሕ፡
ለኅሩያኒሁ፡ እለ፡ ይግዕሩ፡ ኀቤሁ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ ወይትዔገሦሙ፡፡= እብለክሙ፡
8 ከመ፡ ይፈትሕ፡ ሎሙ፡ ፍጡነ፡፡ ወባሕቱ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ መጺኦ፡ ይረክብ
ኑ፡ እንጋ፡ ሃይማኖተ፡ ደበ፡ ምድር፡፡=

9 በእንተ፡ ፈሪሳዊ፡ ወመጸብሓዊ፡=

10 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እለ፡ ያጸድቁ፡ ርእሶሙ፡ ወይሜንኑ፡ ቢጾሙ፡= ወመ
ሰለ፡ ሎሙ፡ ከመዝ፡ ክልኤቱ፡ ዕደው፡ ዓርጉ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ይጸልዩ፡ አሐዱ፡ ፈሪሳዊ፡
11 ወካልኡ፡ መጸብሓዊ፡፡= ወቆመ፡ ፈሪሳዊ፡ ወጸለየ፡ ወይቤ፡ ኣአኵተከ፡ እግዚኦ፡ ዘ
ኢረሰይከኒ፡ ከመ፡ በዕደው፡ ሰብእ፡ ሀያድያን፡ ወዓማፅያን፡ ወይሔውሩ፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡
12 ወኢከመ፡ ዝንቱ፡ መጸብሓዊ፡፡= እጸውም፡ ካዕበ፡ ለሰንበት፡ ወእበውእ፡ ዓሥራተ፡ እ
ምኵሉ፡ ዘአጥረይኩ፡፡= ወመጸብሓዊስ፡ ቆመ፡ እምርሑቅ፡ ወኢፈቀደ፡ ያንሥ
13 እ፡ አዕይንቲሁ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወጐድአ፡ እንግድዓሁ፡ ወይቤ፡ ሥረይ፡ ሊተ፡ ለኃጥእ፡ እ
14 ግዚኦ፡= ወእብለክሙ፡ አተወ፡ ቤቶ፡ ዝንቱ፡ እንዘ፡ ይጸድቅ ፡ እምዝኩ ፡፡ እስ
መ፡ ኵሉ፡ ዘልዕለ፡ ርእሶ፡ የኀስር፡ ወዘአትሐተ፡ ርእሶ፡ ይከብር፡፡=

CAP. XVIII.

Et dixit Dominus Jesus discipulis suis, ut orarent semper & non deficerent. 1
De judice iniquo. Et dixit iis Jesus; Quidam judex fuit in quadam 2
urbe, qui non timebat Deum, & non reverebatur hominem. Et fuit quædam vi- 3
dua in illa urbe, & venit ad eum, & dicit ei; Vindica me ab adversario meo. Et 4
recusavit eam, & moram fecit ei: & tunc cogitavit, & dixit ei; Etsi non metuo
Deum, & non revereor hominem, Ut non molestiam ferat mihi hæc vidua, vin- 5
dicabo eam, ut non veniat, & non affligat me semper. Et dixit iis Dominus no- 6
ster; Audite quod dicit judex iniquus. Et Deus nónne igitur vindicabit electos 7
suos qui clamant ad eum die & nocte, & patientiam exhibebit illis? Dico vo- 8
bis, quòd vindicabit eos citò: veruntamen Filius hominis veniens, reperiétne
igitur fidem super terram?

De Pharisæo & publicano.

Et dixit Domin⁹ Jesus *iis* qui justificant seipsos, & spernunt proximos suos: & pa- 9
rabolicè loquutus est iis in hunc modum; Duo homines ascenderunt *in* Domum 10
sanctam ut orarent, unus Pharisæus & alter Publicanus. Et stetit Pharisæus, 11
& oravit, & dixit; Gratias ago tibi Domine, quòd non fecisti me sicut alios homi-
nes, rapaces, & iniquos, & adulteros, & non sicut hunc Publicanum. Jejuno 12
iterum sabbato, & offero decimam partem omnium quæ possideo. Et Publica- 13
nus stetit à longinquo, & noluit attollere oculos suos in cœlum, & percussit pe-
ctus suum, & dixit; Propitius esto mihi peccatori, Domine. Et dico vobis, Ivit do- 14
mum suam hic, justificatus potiùs quàm ille: quia quicunque magnificat seipsum,
vilis erit: & qui deprimit seipsum, honoratus erit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

که همچون همه خلق نیستم * رباینك و فریبنك و فساد كننك * و نه همچون این سود خور
12 * لیكن بهفته دو روز روزه می دارم * واز هر چه دارم * ده یكی بدر می آورم * وسود خور
13 از دور ایستاده بود * نمی خواست كه چشم خود سوی آسمان † بر دارد لیكن برانو در آمد *
وسر خود را بر زمین می كوفت * و می كفت * ای خدا بر كنه كاران † شفقت و رحمت
14 كن * *اكنون راست بشما بكویم * كه این مرد در خانه خود راست تر كشت † ازان
معتزلی هر كس كه خود را بلند بیند خوار شود * و هر كه خود را فروتن دارد *
بلند شود *

quòd sicut omnes homines non sum,
raptor, & deceptor, & adulter,
neque velut hic Publicanus. Sed 12
in septimana duobus diebus jeju-
nium habeo, & ex omnibus quæ
habeo decimas deduco. Publica- 13
nus verò è longinquo stabat, ne-
que volebat oculos in cælum at-
tollere, sed in genua se dabat,
& capite suo terram pulsabat,
& dicebat; O Deus, in pecca-
tores misericordiam & gratiam
fac. Jam vobis verum dico, quòd 14
hic vir in domum suam justior re-
versus est, quàm Pharisæus. Qui-
cunque seipsum suspicit, despectus
erit; & quicunque seipsum humili-
at, excelsus erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΗ΄.

Afferebant autem ei & infantes, ut eos tangeret. Videntes autem discipuli
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ σις β
increpabant illos. At Jesus advocans illos, dixit; Sinite pueros
16 ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία
venire ad me, & ne prohibete eos: nam talium est regnum Dei.
ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
Amen dico vobis, Quicunque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ σιζ β
in illud. Et interrogavit quidam eum princeps, dicens; Magister bone, quid faci-
18 εἰς αὐτήν. Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιή- ΞΓ΄
ens vitam æternam possidebo? Dixit autem ei Jesus; Quid me dicis bonum?
19 σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; σιη β
nemo bonus, si non unus, Deus. Mandata nôsti, Ne mœcheris, Ne occidas,
20 οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς,
Ne fureris, Ne falsò testeris: Honora patrem tuum, & matrem tuam.
Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν (η) μητέρα σου.
Is autem ait; Hæc omnia custodivi à juventute mea. Audiens autem hæc
21 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα σιθ β
22 Jesus, ait illi; Adhuc unum tibi deest: omnia quæcunque habes vende,
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,
& da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me.
(θ) καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν (ι) ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

σκ β
Ille autem audiens hæc, pertristis factus est: erat enim dives valde. Videns
23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν 24
autem illum Jesus pertristem factum, dixit; Quàm difficilè pecunias
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
habentes intrabunt in regnum Dei! Facilius enim est camelum
ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον 25
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei intrare.
διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος (κ) εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
Dixerunt autem audientes; Et quis potest servari? Is autem ait; Impossibilia
26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα 27
apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce, nos
παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς 28
dimisimus omnia, & secuti sumus te. Is autem dixit eis; Amen dico vobis,
σκα β ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 29
Quòd nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
Ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
propter regnum Dei, Qui non recipiat multò plura in tempore
ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ 30
hoc, & in seculo veniente vitam æternam.
τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (η) μητέρα. Ὁ δὲ εἶπεν, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα (θ) καὶ δὸς (ι) ἐν οὐρανοῖς· (κ) διελθεῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܝܢ ܐܦ ܛܠܝܐ ܕܢܬܩܪܒ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܝܘ ܒܗܘܢ.
16 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ.
17 ܕܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
18 * ܩܪܝܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܕܒܢܝ ܩܘܝܡܗ * ܢܚ * ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢ ܪܫܢܐ
19 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܐܐܪܬ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ
20 ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ.
21 ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
22 ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ
23 ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ
24 ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܟܪܝܬ ܠܗ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܟܪܝܬ ܠܗ ܐܡܪ.
25 ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܕܦܫܝܩ ܗܘ
26 ܠܓܡܠܐ ܕܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ
27 ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
28 ܡܫܟܚܢ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚܢ ܠܡܗܘܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ
29 ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ
30 ܒܬܐ ܐܘ ܐܒܗܐ ܐܘ ܐܚܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܢܩܒܠ
ܥܦܝܦܐ ܣܓܝܐܐ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Obtulerunt autem ei infantes, ut tangeret eos: & viderunt eos discipuli ejus, eósque objurgârunt. Ipse verò Jesus advocavit eos, dixítque eis, Sinite puerulos venire ad me, nec prohibeatis eos: eorum enim, qui sicut isti sunt, eorum *inquam*, est regnum cœlorum. Amen dico vobis, Quicunque non acceperit regnum Dei tanquam puerulus, non ingredietur illud.

Lectio patris Antonii & consortium ejus. 58.

Et interrogavit eum unus ex primoribus, dixítque ei; Doctor bone, quid faciam ut hæreditate possideam vitam æternam? Dixit ei Jesus, Cur me vocas bonum? cùm nemo sit bonus, nisi unus Deus. Mandata nôsti: Non occides, Nec mœchaberis, Nec furaberis, Nec perhibebis testimonium falsum: Honora patrem tuum & matrem tuam. Dixit ei, Hæc omnia observavi à pueritia mea. Quod quum audisset Jesus, dixit ei; Unum tibi deest: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & erit tibi thesaurus in cœlo; atque post me venito. Ipse verò quum hæc audisset, mœrore affectus est: erat enim dives admodum. Quúmque vidisset Jesus eum mœrore affectum, ait; Quomodò difficile est iis qui habent divitias ingredi regnum Dei! Facilius est camelum per foramen acûs introire, quàm divitem in regnum Dei. Dicunt ei ii qui audierant, Ecquis potest salvus fieri? Jesus verò ait; Ea quæ apud homines impossibilia sunt, apud Deum possunt fieri. Dixit ei Simon Cepha, Ecce nos reliquimus omnia, & venimus post te. Dixit ei Jesus, Amen dico vobis; Nemo est qui relinquat domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios propter regnum Dei; Quin recepturus sit multis cum duplicibus hoc tempore, & in seculo venturo vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * كودكان پيش مسيح آمدند • كه دست خودرا بر ايشان نهد و دعا كند شاكردان
16 بر ايشان بانك زدند • * عيسي بشاكردان كفت • بكذاريد تا كودكان پيش من ايند •
و ايشانرا منع مكنيد • براي انك كساني • كه بر مثال اين كودكانند • ملكوت خداي آن
17 ايشانست • * بشما مي كويم • هر كه همچون كودكان ملكوت خدارا قبول نكنند • درو در
نروند صد پنج كسي پرسيد كه اي معلم چكنم كه زنده شوم
18 * از سروران ان جماعت يكي پرسيد • وكفت اي معلم نيك چكنم • كه زندكاني جاويد بميراث
19 20 كيرم • * عيسي بدو كفت • چرا مرا نيك خواندي • ونيك نيست بجز يكي خدا • * وكفت
بدان مرد • كه ناموس را مي داني • مكش • زنا مكن • دزدي مكن • كواهي دروغ مده •
21 22 پدرت و مادرت را حرمت دار • * بعيسي كفت اين همه از كودكي نكه داشته ام • * عيسي
شنيد وكفت يك چيز ترا كمست انرا نيز مي كن • برو هرچه داري بفروش وبدرويشان
23 بده • تا براي تو در آسمان كنج شود • ودر دنبال من بيا • * چون اين سخن شنيد اورا خوش

Et pueri ad Christum veniebant, ut manum suam illis imponeret, & benediceret: discipuli autem eos objurgabant. Jesus discipulis dixit; Sinite ut pueruli ad me veniant, & eos ne prohibeatis: propterea quòd homines qui ad instar horum parvulorum fuerint, regnum Dei ipsorum est. Vobis dico; Quicunque regnum Dei tanquam parvuli non acceperint, in illud non intrabunt.

CV. Quidam interrogavit, O præceptor, quid faciam ut vivam?

Ex primoribus ejus cœtûs quidam interrogavit, & dixit; O præceptor bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditate accipiam. Jesus ei dixit; Quare me bonum vocas, & bonus non est nisi unus Deus? Et dixit illi homini; Legem quidem nôsti, Ne occidas, Adulterium ne committas, Furtum ne facias, Testimonium falsum ne dicas, Patri tuo & matri tuæ honorem habeas. Ad Jesum dixit; Hæc omnia à pueritia observavi. Jesus audivit, & dixit; Unum tibi deest, illum etiam fac: abi, quicquid habes vende, & pauperibus da, ut tibi in cœlo thesaurus sit, & post me veni. Quum hunc sermonem audisset, ei ingratum

Versio VULGATA LATINA.

15 Afferebant autem ad illum & infantes, ut eos tangeret. Quod cùm viderent di-
16 scipuli, increpabant illos. Jesus autem convocans illos, dixit; Sinite pueros
venire ad me, & nolite vetare eos: talium est enim regnum Dei. Amen dico vo-
17 bis; Quicunque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. Et
18 interrogavit eum quidam princeps, dicens; Magister bone, quid faciens vitam
19 æternam possidebo? Dixit autem ei Jesus; Quid me dicis bonum? nemo bonus
20 nisi solus Deus. Mandata nôsti; Non occides: Non mœchaberis: Non furtum
21 facies: Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum & matrem. Qui
22 ait; Hæc omnia custodivi à juventute mea. Quo audito, Jesus ait ei; Adhuc
unum tibi deest: omnia quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habe-
bis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. His ille auditis, contristatus 23
est: quia dives erat valdè. Videns autem Jesus illum tristem factum, dixit; 24
Quàm difficilè, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt! Facilius est 25
enim camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in regnum Dei. 26
Et dixerunt qui audiebant; Et quis potest salvus fieri? Ait illis; Quæ impossi- 27
bilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce 28
nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Qui dixit eis; Amen dico vobis, Nemo 29
est, qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
propter regnum Dei, Et non recipiat multò plura in hoc tempore, & in seculo 30
venturo vitam æternam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 الفصل الخامس والستون * ثم قدموا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فلما ابصرهم
16 التلاميذ انتهروهم * فدعاهم يسوع وقال دعوا الصبيان يأتون الي ولا تمنعوهم لان ملكوت
17 الله لمثل هولاء * امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها * وسأله
18 واحد من الرؤساء قائلا ايها المعلم الصالح ماذا افعل لارث حياة الابد * فقال له يسوع لماذا
19 تقول لي صالحا وليس صالحا الا الله وحده * انت تعرف الوصايا لا تزن . لا تقتل . لا تسرق . لا
20 تشهد بالزور . اكرم اباك وامك * اما هو فقال هذه كلها قد حفظتها من صباي * فلما سمع
21 يسوع هذا قال له واحدة تعوزك بع كلما لك واعطه للمساكين ليكون لك ذلك كنزا في السماء
22 وتعال فاتبعني * فلما سمع ذلك حزن لانه كان غنيا جدا * فعلم يسوع حزنه فقال كيف يعسر
23 على الذين لهم الاموال ان يدخلوا ملكوت الله * ان دخول الجمل في ثقب الابرة لايسر من
24 دخول غني ملكوت الله * فقال الذين سمعوا فمن يقدر ان يخلص * فقال الذي لا يستطاع
25 عند الناس فهو مستطاع عند الله * قال له بطرس ها نحن قد تركنا كل شي لنا وتبعناك
26 * فقال لهم امين اقول لكم انه ما من احد يترك منزلا . او والدين . او اخوة . او امرأة . او
27 اولادا من اجل ملكوت الله * الا وينال العوض اضعافا كثيرة في هذا الدهر وفي الدهر
الاتي حياة الابد *

Sectio sexagesima quinta.

Deindè obtulerunt ei pueros, ut poneret 15
manum suam super illos. Cùm autem
vidissent eos discipuli, increpaverunt
illos. Vocavit autem illos Jesus, & 16
dixit; Sinite pueros venire ad me, &
ne impediatis illos, quia regnum Dei est
similibus hisce. Amen dico vobis, quòd 17
qui non recipit regnum Dei sicut puer,
non intrabit illud. Interrogavit autem 18
illum unus ex principibus, dicens; Ma-
gister bone, quid faciam ut hæres fiam
vitæ æternæ? Ait illi Jesus; Quam- 19
obrem dicis me bonum, cùm non sit bo-
nus, nisi Deus solus? Tu scis mandata, 20
Non scortaberis, Non occides, Non fu-
raberis, Non testificaberis falsum, Ho-
nora patrem tuum & matrem tuam. At 21
ille dixit; Hæc omnia custodivi à pueri-
tia mea. Cùm autem audisset Jesus 22
hoc, dixit ei; Unum deest tibi: Vende
quæcunque sunt tibi, & da ea pauperi-
bus, ut sint ea tibi thesaurus in cælo:
& veni, sequere me. Cùm autem au- 23
disset hoc, contristatus est: quia erat
dives valdè. Et novit Jesus tristitiam 24
ejus, & dixit; Quomodò difficile est
illis, qui habent divitias, intrare in
regnum Dei! Sanè ingressus cameli 25
per foramen acûs, facilior est ingressu
divitis in regnum Dei. Dixerunt au- 26
tem qui audierunt, Quis ergò poterit
salvari? Ait, Quod non est possibile 27
apud homines, illud possibile est apud
Deum. Dixit illi Petrus; Ecce nos re- 28
liquimus omnia nostra, & secuti sumus
te. Dixit illis; Amen dico vobis, quòd 29
nemo relinquet domum, aut parentes,
aut fratres, aut uxorem, aut filios
propter regnum Dei: Quin assequatur 30
vicissitudinem cum duplicibus multis in
hoc seculo, & in seculo futuro vitam
æternam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et adduxerunt ad eum parvulos, ut tangeret eos. Et videntes eos discipuli ejus 15
objurgârunt eos. Et vocavit Domin' Jesus discipulos ejus, & objurgavit eos, & 16
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quia talium est re-
gnum Dei. Amen dico vobis, Qui non acceperit regnum Dei sicut parvuli, non 17
ingredietur illud. *De divite qui interrogavit eum.* Et inter- 18
rogavit eum quidam princeps, & dixit ei; Magister bone, quid faciens ego inven-
turus sum vitam æternã? Et dixit ei Dñs Jesus; Quid me dicis bonũ? non est bonus 19
præter unum Deum. Nôsti mandata Dei, Non occides animã; &, Non ibis ad uxo- 20
rem hominis, Non furtum facies; &, Non eris testis in falso; &, Honora patrẽ tuũ
& matrem tuam. Et dixit ei; Hæc omnia observavi à juventute mea usque nunc. 21
Et audiens hoc Dñs Jesus, dixit; Unum deest tibi: ito, & vende quæcunque habes 22
bona, & dato pauperibus, & invenies thesaurum in cœlis, & veni, sequere me. Et 23
audiens hoc, tristis factus est valdè: quia dives erat valdè. Et videns eum tristem 24
Dñs Jesus, dixit; Quàm difficile est habentib' divitias, ut introëant in regnũ Dei!
Facilius est camelũ transire per foramen acûs, quàm divitẽ intrare in regnũ Dei. 25
Et dixerũt qui audiebant; Quis igitur potest vivere? Et dixit iis Dñs Jesus; Quod 26
apud homines impossibile est, & apud Deum quodcunque potest fieri. Et dixit 27
Petrus Dño Jesu; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te. Et dixit 28
Dñs Jesus discipulis suis, Amen dico vobis; Nemo est qui relinquit domum suam, 29
& parentes suos, & fratres suos, & uxorem suam, aut liberos propter regnum
Dei, Qui non præmio recipiet multiplicia in hoc seculo, & in seculo futuro 30
vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 و دشوار آمد سبب آنك توانگر بود * چون عیسی ضمیر اورا دریافت گفت سخت دشوارست
25 بر توانگر که مال و مکنت دارد و در ملکوت خدا در رود * شتر در سوفار سوزن آسانتر
26 کذرد که مرد توانگر در ملکوت خدا در رود * ایشان که شنیدند بدو گفتند
27 بتواند که رستگار شود * عیسی گفت هرچه پیش آدمیان ممکن نباشد پیش خدا شدن
28 آن آسانست * شمعون صفا گفت ما هر چیزی رها کردیم و در پی تو آمدیم * عیسی بدو
29 گفت راست شما را گویم کسی نباشد که خانها رها کند یا پدر یا برادران یا زن یا فرزندان
30 برای ملکوت خدا * [الا] عوض آن بستاند درین زمان و در آینده روزگار زندگانی تا ابد

& durus obvenit: eò quòd dives
esset. Cùm Jesus mentem ejus per- 24
tentâsset, dixit; Valdè difficile est
diviti, qui opes & facultates habet,
& in regnum Dei ingreditur. Came- 25
lus per foramen acûs facilius transit,
quàm vir dives in regnum Dei in-
greditur. Illi qui audierunt ei di- 26
xerunt; Fieri potest ut quisquam
servetur? Jesus dixit; Quic- 27
quid apud homines possibile non est,
apud Deum illud fieri facile est.
Simeon Cephas dixit; Nos omnia 28
reliquimus, & post te venimus.
Jesus ei dixit; Verùm vobis di- 29
co, Quisquam non erit, qui do-
mos reliquerit, aut patrem, aut
fratres, aut uxorem, aut filios,
propter regnum Dei, Quin com- 30
pensationem ejus recipiet in hoc
tempore, & in futuro seculo vitam
in æternum.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΞΔ'. ΞΕ'.

Assumtis autem duodecim, ait ad illos; Ecce ascendimus in Hierosolymam, &
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
consummabuntur omnia scripta per Prophetas filio hominis.
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.
Tradetur enim gentibus, & illudetur, & contumeliâ afficietur, & conspuetur:
32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται·
Et flagellantes occident eum, & die tertiâ resurget. Et ipsi
33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ
34 nihil horum intellexerunt: & erat verbum istud absconditum ab eis, & non cognoverunt
οὐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
dicta. Factum est autem in appropinquare ipsum in Jericho, cæcus quidam sede-
35 τὰ λεγόμενα. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκά-
bat secus viam, mendicans. Audiens autem turbam prætereuntem, interrogabat quid esset
36 θητο παρὰ τὴν ὁδὸν, προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη
hoc. Nunciaverunt autem ei, quòd Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit
37 τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε
38 dicens; Jesu fili David, miserere mei. Et præeuntes increpabant eum
39 (λ) λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ (μ) προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ
ut taceret: Ipse verò multò magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans
40 ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς
autem Jesus jussit illum adduci ad se. Appropinquante autem eo, interrogavit
(ν) δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν
illum, Dicens; Quid tibi vis faciam? Ille autem dixit; Domine, ut videam.
41 αὐτὸν, Λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.
Et Jesus dixit illi; Respice: fides tua servavit te. Et confestim
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον. ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα
respexit, & sequebatur illum, glorificans Deum: Et omnis populus videns dedit laudem
43 ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον
Deo.
τῷ Θεῷ.

CAP. XIX. ιθ'.

Et ingressus perambulabat Jericho. Et ecce vir nomine vocatus Zacchæus,
1 ΚΑὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος,
2 & hic erat princeps publicanorum, & ipse erat dives. Et quærebat videre Jesum
καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν,
3 quis esset, & non poterat præ turba, quia staturâ pusillus erat. Et præcurrens in-
τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμ-
4 rum, ascendit in sycomorum, ut videret eum: quia per illam futurus erat transire.
προσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν (α) ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.
Et ut venit ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, & dixit ad eum;
5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν,
Zacchæe, festinans descende: hodiè enim in domo tua oportet me manere.
Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

MS.A. (λ) λέγων, Υἱὲ (μ) παράγοντες ἐπετίμων (ν) δὲ ἐκέλευσεν Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ὅτι ἐκείνης

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]

Feriâ V. hebdomadis VI. Jejunii. 59.
31 Et accepit Jesus dodecadem suam, & dixit eis, Ecce ascendimus Hierosolymam, & perficientur omnia quæ scripta sunt in prophetis circa Filium hominis. 32 Tradetur enim gentibus; & illudent ei, & conspuent in vultum ejus, ac flagellis cædent eum. 33 Et afficient eum ignominiâ, cúmque trucidabunt; ac die tertiâ resurget. 34 Illi autem ne unum quidem ex his intellexerunt: sed latebat eos sermo iste, & nesciebant hæc quæ dicebantur eis. 35 Porrò quum proximus esset Jericho, cæcus quidam sedebat juxta viam, & mendicabat. 36 Et audiit vocem turbæ transeuntis; & sciscitatus est quid hoc esset. 37 Dicunt ei; Jesus Nazarenus transit. 38 Clamavit itaque, & ait; Jesu fili David, miserere mei. 39 Ii autem qui iter faciebant ante ipsum Jesum, objurgabant eum ut taceret: ille verò magis clamabat; Fili David, miserere mei. 40 Et substitit Jesus, jussitque eum ad se adduci; quúmque ei appropinquâsset, interrogavit eum, 41 Dixitque ei; Quid vis faciam tibi? Ille verò dixit, Domine mi, ut videam. 42 At Jesus dixit ei, Videto: fides tua te servavit. 43 Eóque momento vidit; ac veniebat post eum, & glorificabat Deum: totúsque populus qui viderat, tribuit laudem Deo.

CAP. XIX.

1 Quumque ingressus esset Jesus, & transiret per Jericho: 2 Vir quidam nomine Zacchæus dives erat, & maximus Publicanorum. 3 Et volebat videre Jesum quisnam esset, nec poterat præ turba, quòd staturâ parvus esset Zacchæus. 4 Et currens præcessit Jesum, conscenditque ficum insipidam, *sycomorum*, ut eum conspicaretur, quoniam ita futurum erat ut transiret. 5 Ut autem venit ad eum locum Jesus, vidit eum; & dixit ei, Festina, descende, Zacchæe: hodiè enim oportet me domi tuæ adesse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * و برد عيسى دوازده شاكرد † خودرا • و بايشان كفت اينك در اورشليم † بالا مي رويم •
32 و هر چه در پيغمبران † بر فرزند ادمي نبشته است تمام سود • * ودر دست عوام سپارده سود •
33 بر وي تسخر كنند • و بر روي او خيو بيندازند • * و اورا بزنند • و دشنام † بدهند • و بكشند •
34 ودر سوم روز بر خيزد • * ايشان † ازين همه يكي در نيافتند • لكن اين كلمه را از ايشان
پوشيده بود • و انها كه بايشان كفته شد • ندانستند • صد شش
روشنايي دادن نا بينارا
35 * چون نزديك اريحو رسيد • نابينايي † بر كنار راه مي
36 نسست • * كوش داشت اواز مردم شنيد • كه مي كذشتند • پرسيد كيست • * كفتند عيسى
37
38 ناصريست • مي كذرد • * نابينا بانك زد و كفت † يسوع پسر داود • بر من رحمت كن •
39 * [و ايشان كه در پيش عيسى مي رفتند بر وي بانك مي زدند تا خاموش سود او بيشتر بانك مي
40 زد پسر داود بر من رحمت كن] * عيسى بايستاد • و فرمود كه اورا پيش اورند • چون نزديك
41 سد عيسى ازو پرسيد * و كفت چه مي خواهي † تا تو كنم • كفت خداوندا • مي خواهم كه بينم •

31 *Et tulit Jesus duodecim discipulos suos, & illis dixit; Ecce Hierosolymam ascendimus, & quodcunque in Prophetis de Filio hominis scriptum est, perficietur.* 32 *Et in manum vulgi tradetur, & ei illudent, & in faciem ejus sputum projicient.* 33 *Et eum cædent, & contumeliis afficient, & occident: & tertiâ die resurget.* 34 *Ipsi ex his omnibus unum non intellexerunt, sed hic sermo ab eis absconditus erat, & hæc quæ illis dicta sunt, nesciebant.*

CVI. Lumen datur cæco.

35 *Cùm propè Hiericho accederet, cæcus juxta viam sedebat:* 36 *Auscultans vocem hominum audivit, qui præteribant, & interrogavit quid esset.* 37 *Dixerunt, Jesus Nazarenus est, qui præterit.* 38 *Cæcus vociferatus est, & dixit ad Jesum; Fili David mei miserere.* 39 *Et illi qui proficiscebantur ante Jesum, eum objurgabant ut taceret: ipse magis vociferatus est, Fili David mei miserere.* 40 *Jesus stetit, & jussit eum adducerent: cùm propè ipsi, Jesus eum interrogavit,* 41 *Et dixit; Quid vis ut tibi faciam? Dixit; Domine, peto ut videam.*

Versio VULGATA LATINA.

31 Assumpsit autem Jesus duodecim, & ait illis; Ecce ascendimus Jerosolymam, &
32 consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Tra-
33 detur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur: Et postquàm
34 flagellaverint, occident eum, & tertiâ die resurget. Et ipsi nihil horum intellexe-
35 runt, & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.
36 Factum est autem, cùm appropinquaret Jericho, cæcus quidam sedebat se-
37 cus viam, mendicans. Et cùm audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid
38 hoc esset. Dixerunt autem ei, quòd Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit, di-
39 cens; Jesu fili David, miserere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut tace-
40 ret. Ipse verò multò magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans autem Je-
41 sus jussit illum adduci ad se. Et cùm appropinquâsset, interrogavit illum, Di-
cens; Quid tibi vis faciam? At ille dixit; Domine, ut videam. Et Jesus dixit 42
illi; Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum 43
magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

CAP. XIX.

ET ingressus perambulabat Jericho. Et ecce vir nomine Zachæus: & hic prin- 1
ceps erat publicanorum, & ipse dives: Et quærebat videre Jesum, quis esset: 2
& non poterat præ turba, quia staturâ pusillus erat. Et præcurrens ascendit in 3
arborem sycomorum ut videret eum: quia indè erat transiturus. Et cùm venisset 4
ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, & dixit ad eum; Zachæe festinans descende: 5
quia hodiè in domo tua oportet me manere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 ثم احضر الاثني عشر وقال لهم ها نحن صاعدون * الفصل السادس والستون *
32 الى يروشليم ويكمل جميع المكتوب في الانبياء على ابن الانسان * لانه يسلم الى الامم ويهزون
33 به ويسخرون ويتفلون عليه * ويضربونه ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * فلم يفهموا من
34 هذا شيا وكان هذا الكلام مخفيا عنهم ولم يكونوا يعلمون ما يقوله لهم * ولما قرب من اريحا
35
36 واذا اعمى جالسا خارج الطريق يسال * فسمع صوت الجمع المجتاز وسال ما هذا * فاخبروه ان
37
38 يسوع الناصري جايز * فصرخ قايلا يا يسوع بن داود ارحمني * فانتهره المتقدمون ليسكت
39
40 فازداد صياحا يا بن داود ارحمني * فوقف يسوع وامر ان يقدم اليه * فلما قرب منه ساله * ماذا
41
42 تريد ان اصنع بك فقال يا رب ان ابصر * فقال له يسوع ابصر ايمانك خلصك * فابصر
43 للوقت وتبعه ممجدا لله * وكان جميع الشعب الذين راوا يسبحون الله *
* الفصل السابع والستون *
1 ولما دخل مجتازا في اريحا * واذا برجل اسمه زكا كان رييس العشارين وكان غنيا * ويطلب
2
3 ان يرى يسوع ليعلم من هو * ولم يقدر من الجمع لانه كان قصير القامة * فتقدم مسرعا
4 وصعد على جميزة ليراه لانه كان مجتازا بها * فلما انتهى الى ذلك الموضع نظر اليه يسوع
5 وقال له يا زكا اسرع وانزل فاليوم ينبغي ان اكون في بيتك *

Sectio sexagesima sexta.

Deindè accivit ad se duodecim, & ait 31
illis; Ecce nos ascensuri sumus in Je-
rusalem, & consummabuntur omnia quæ
scripta sunt in prophetis de filio hominis.
Nam tradendus est gentibus, & illuden- 32
dus, & opprobriis afficiendus: & con-
spuent in eum, Et flagellabunt eum, & 33
occident eum: & resurget die tertiâ. At 34
non intellexerunt ex his quicquam, &
erat hic sermo absconditus ab eis, & non
intelligebant quæ dicebat eis. Et cùm 35
appropinquâsset Jericho, en cæcus sedens
extra viam, mendicans. Et audivit 36
strepitum turbæ prætereuntis, & interro-
gavit quid esset hoc. Et nuntiaverunt ei, 37
quòd Jesus Nazarenus transiret. Igitur 38
exclamavit, dicens; Jesu fili David,
miserere mei. Increpaverunt autem eum 39
qui præcedebant, ut taceret. Sed auxit
clamorem, dicens; Fili David, miserere
mei. Stetit autem Jesus, & jussit ut 40
adduceretur ad se. Et cùm accessisset ad
eum, interrogavit eum, Dicens; Quid 41
vis ut faciam tibi? Et dixit, Domine,
ut videam. Ait illi Jesus, Vide, fides 42
tua te salvavit. Et vidit confestim, & 43
secutus est illum glorificans Deum. Et
omnis populus qui viderant, laudabant
Deum.

Sectio sexagesima septima.

CAP. XIX.

ET cùm introisset prætereuns per Jeri- 1
cho; Ecce vir cujus nomen erat Zachæ- 2
us, erat princeps publicanorum, & erat
dives: Et quærebat videre Jesum, ut 3
sciret quisnam esset, & non poterat præ
turba, quia erat brevis staturæ. Quare 4
præcessit festinans, & ascendit sycomo-
rum, ut videret illum: quia ipse erat
transiturus sub ea. Quúmq; pervenisset 5
ad illum locũ, aspexit in illum Jesus, &
dixit illi; Zachæe, festina & descende, ho-
diè namque oportet me esse in domo tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወነሥኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ ነዓርግ፡ ኢየሩ
ሳሌም፡ ወይትፌጸም፡ ኵሉ፡ ዘጽሑፍ፡ ውስተ፡ ነቢያት፡ ላዕለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕ
32 ያው፡፡ ወይሜጥውዎ፡ ለሕዝብ፡ ወይሰሐቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይጼዕልዎ፡ ወይወርቅዎ፡፡
33 ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡ ወእሙንቱሰ፡ አልቦ፡ ዘ
34 ለበዉ፡ እምዝ፡ ይቤሎሙ፡ ወክዉር፡ ውእቱ፡ ዝነገር፡ እምኔክሙ፡፡
35 በእንተ፡ ዕዉር፡፡ ወበጺሖሙ፡ ኢያሪኮ፡ ሃሎ፡ አሐዱ፡ ዕዉር፡ ይነብር፡
36 ውስተ፡ ፍኖት፡ ወይስእል፡ ምጽዋተ፡፡ ወሰሚዖ፡ ድምፀ፡ ሰብእ፡ ዘይትኀለፍ፡ ይቤ፡ ምን
37 ትኑ፡ ዝ፡፡ ወይቤልዎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ይትኀለፍ፡፡ ወአውየወ፡ ወይቤ፡ እ
38 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ ዳዊት፡ ተሣሃለኒ፡፡ ወገሠጽዎ፡ እለ፡ ይመርሕዎ፡ ከመ፡ ያር
39 ምም፡ ወአፈድፈደ፡ አውይዎ፡ ወይቤ፡ ወልደ፡ ዳዊት፡ ተሣሃለኒ፡፡ ወቆመ፡ እግዚእ፡ ኢ
40 የሱስ፡ ወአዘዘ፡ ያምጽእዎ፡ ኀቤሁ፡፡ ወበጺሖ፡ ኀቤሁ፡ ይቤሎ፡፡ ምንተ፡ ትፈቅድ፡ እ
41 ግበር፡ለከ፡ ወይቤሎ፡ ከመ፡ ይርአያ፡ አዕይንትየ፡ እግዚኦ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢ
42 የሱስ፡ ርኢ፡ ሃይማኖትከ፡ አሕየወተከ፡፡ ወርእየ፡ ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
43 ስ፡ ወአእኰተ፡ እግዚአብሔርሃ፡፡ ወርእዮሙ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡፡
በእንተ፡ ዘኬዎስ፡፡
1 19 ወቦአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢያሪኮ፡ ወአንሶሰወ፡፡ ወናሁ፡ ረከበ፡ ብእሴ፡ ዘስሙ፡ ዘ
2 ኬዎስ፡ መልአኮሙ፡ ለመጸብሓውያን፡ ወባዕል፡ ውእቱ፡፡ ወየኀሥሥ፡ ይርአዮ፡ ለእግ
3 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይብል፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ወኢያበውሖ፡ ሰብእ፡ እስመ፡ ኅጹር፡ ውእቱ፡ በ
4 ቆሙ፡፡ ወሮጸ፡ ቅድሜሁ፡ ወዐርገ፡ ሰግላ፡ ከመ፡ ይርአዮ፡ እስመ፡ እንተ፡ ህየ፡ ፍኖት፡
5 ይትኀለፍ፡፡ ወበጺሖ፡ ህየ፡ ነጸሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ዘኬዎስ፡ ለፍጥነ፡
ረድ፡ እስመ፡ ዮም፡ ሀለወኒ፡ እዓድ፡ ቤተከ፡፡

Et assumpsit Dominus Jesus duodecim, & dixit iis; Ecce ascendimus Hierosoly- 31
mam, & perficietur totum quod scriptum fuit in prophetis de Filio hominis. Et 32
tradent eum populis, & illudent ei, & probris afficient eum, & inspuent ei: Et 33
flagellabunt eum, & occident eum, & surget in tertio die. Et illi nihil intellexe- 34
runt: tunc dixit iis, Et occultus est hic sermo à vobis?
De Cæco. Et quum appropinquarent Jericho, fuit quidam cæ- 35
cus sedens in via rogans eleemosynam. Et audiens strepitum turbæ prætereun- 36
tis, dixit; Quid est hoc? Et dixerunt ei, Dominus Jesus Nazarenus transit. Et cla- 37
mavit, & dixit; Domine Jesu, fili David, miserere mei. Et objurgârunt eum ii qui 38
ducebant eum, ut sileret: & magis clamavit, & dixit; Fili David, miserere mei. 39
Et stetit Dominus Jesus, & jussit ut adducerent eum ad se: & quum appropin- 40
quâsset, dixit ei; Quid vis ut faciam tibi? Et dixit ei; Ut videant oculi mei, Do- 41
mine. Et dixit ei Dominus Jesus, Respice: fides tua servavit te. Et vidit statim, 42
& sequutus est Dominum Jesum, & gratias egit Deo: & quum vidissent omnes 43
populi, laudaverunt Deum. *De Zachæo.*

CAP. XIX.

ET ingressus est Dominus Jesus Jericho, & ambulavit. Et ecce invenit homi- 1
nem cujus nomen *erat* Zachæus, magistrum Publicanorũ, & dives erat. Et quæ- 2
rebat videre Dominum Jesum, & dixit; Quis est? & non permittebat ei turba, 3
quia parvus erat in statura. Et præcurrit ei, & ascendit *in* morum, ut videret: 4
quia illâc transiturus erat. Et quum venisset illuc, vidit eum Dominus Jesus, 5
& dixit ei; Zachæe, festinanter descende: quia hodiè oportet me transmi-
grare in domum tuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * بدو گفت ببین * ایمان تو ترا زنک کرد * همان دم دید * ودر دنبال او می آمد * ور خدایرا
43 ستایش می داد * وهمه خلق که دیدند خدارا ستایش می دادند وشکر می کردند
ایجا که زکی تمغادار مسیح را مهمانی کرد
صد هفت
1 * وچون عیسی در ایریخو در آمد وگذشت * مردی نام او زکی * توانگری حشم بود * وبزرگ
2
3 صامنان * ودر دل اورد که عیسی را بیند * واز بسیاری علبه نمی توانست * واین زکی
4 بعالا کوتاه بود * پیشتر از عیسی براه دوید * وبالای درخت انجیر بر آمد * تا دیدار مسیح را
ببیند * واین زکی از دیر که خوکرده بود که وقت عیسی گذشتی او چنین کردی * عیسی
5 بدانجا رسید * واورا بدید * وگفت بشتاب فرود بیا زکی * که امروز واجب است که درخانه تو باشم

Et dixit; Videto: fides tua te 42
servavit. Eodem momento vidit, et 43
post eum venit, et Deo laudem tribu-
it: et universus populus qui vide-
rant, Deo laudem dabant, et grati-
as agebant.

CVII. Ubi Zachæus publicanus Christo convivium fecit.

CAP. XIX.

ET cùm Jesus Hiericho ingressus 1
esset, et transiret: Vir quidam, cui 2
nomen Zachæus, dives magno famu-
litio erat, et princeps mancipum:
In animum suum induxerat ut Je- 3
sum videret, sed præ multitudine
turbæ non potuit; hic enim Zachæ-
us staturâ brevis erat. Ante Jesum 4
igitur in via cucurrit, et super ar-
borem ficûs ascendit ut aspectum
Christi videret: hoc autem Zachæ-
us nuper consueverat, ut cum Jesus
transiret ille ita faceret. Jesus ad 5
eum locum pervenit, et eum vidit,
et dixit; Festina, descende Zachæe:
quia hodiè oportet ut domi tuæ sim.

6 Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et videntes omnes murmurabant,
7 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον,
dicentes, Quòd ad peccatorem hominem introivit diversari. Stans autem Zacchæus,
8 λέγοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος,
dixit ad Dominum; Ecce dimidia substantiarum mearum, Domine, do paupe-
εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτω-
ribus: & si aliquem quid defraudavi, reddo quadruplum. Ait autem ad eum
9 χοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
Jesus; Quia hodiè salus domui huic facta est, eò quòd & ipse filius
ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι σήμερον σωτηρία (β) τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
Abrahæ sit. Venit enim filius hominis quærere & servare perditum. ϛκε
10 Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ϛ
Audientibus autem illis hæc, adjiciens dixit parabolam, propter propè eum esse ϛκζ
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι ι
Hierusalem, & videri eis quòd confestim futurum esset regnum Dei apparere.
Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
Dixit ergò; Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam, accipere sibi ipsi Ξϛ΄
12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ
regnum, & reverti. Vocans autem decem servos suos, dedit eis decem ϛκη
13 βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα β

ΞΖ mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum venio. At cives
μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε (γ) ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται
ϛκθ ejus oderant eum, & miserunt legationem post illum, dicentes; Nos nolumus
14 αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν
hunc regnare super nos. Et factum est in redire ipsum accipientem
15 τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα
regnum, & ait vocari sibi servos hos, quibus dedit argentum,
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον,
ut sciret quis quid negotiatus esset. Adfuit autem primus, dicens;
16 ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων,
Domine, mna tua acquisivit decem mnas. Et ait illi, Euge bone
17 Κύριε, ἡ μνᾶ σου (δ) προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ ἀγαθὲ
serve: quia in modico fidelis fuisti, esto potestatem habens super decem civitates.
18 δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
Et venit secundus, dicens; Domine, mna tua fecit quinque mnas. Ait autem
19 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ
& huic; Et tu esto super quinque civitates. Et alter venit, dicens; Domine,
20 καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε,
ecce mna tua, quam habui repositam in sudario.
ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.

MS. A. (β) ἐν τῷ (γ) ἐν ᾧ ἔρχομαι. (δ) προσηργάσατο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܐܣܬܪܗܒ ܢܚܬ ܘܩܒܠܗ ܟܕ ܚܕܐ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܟܠܗܘܢ. ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
7 ܕܠܘܬ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܥܠ ܫܪܐ. * ܩܡ ܕܝܢ ܙܟܝ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܗܐ ܡܪܝ ܦܠܓܘܬܐ
8 ܕܢܟܣܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܠܟܠܢܫ ܕܛܠܡܬ ܐܦܥܦ ܐܢܐ.
9 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܝܘܡܢܐ ܗܘܐ ܚܝܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘ
10 ܕܐܒܪܗܡ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ
11 ܗܘܘ ܗܠܝܢ. ܐܘܣܦ ܐܡܪ ܡܬܠܐ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
12 ܕܒܗ ܒܫܥܬܐ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܪ ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ.
13 ܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܕܢܣܒ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܘܢܗܦܘܟ. * ܘܩܪܐ ܥܣܪܐ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ
14 ܠܗܘܢ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܬܓܪܘ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ. * ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܝܢ
ܣܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܫܕܪܘ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܨܒܝܢܢ ܕܢܡܠܟ ܥܠܝܢ ܗܢܐ.
15 * ܘܟܕ ܢܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܘܗܦܟ. ܐܡܪ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ
16 ܟܣܦܐ. ܕܢܕܥ ܡܢܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܬܬܓܪ. * ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ
17 ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ ܐܘܬܪ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܘܗ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܕܒܩܠܝܠ ܐܫܬܟܚܬ ܡܗܝܡܢ.
18 ܬܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܥܣܪܐ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܬܐ ܕܬܪܝܢ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ ܥܒܕ ܚܡܫ
19 ܡܢܝܢ. * ܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܐ. ܐܦ ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܚܡܫ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܬܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ.
20 ܡܪܝ. ܗܐ ܡܢܝܟ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܘܬܝ ܟܕ ܣܝܡ ܒܣܘܕܪܐ.

Festinans itaque descendit, & excepit eum gaudens. Quum autem hoc vidissent omnes, murmurabant, dicentes; Apud hominem peccatorem ingressus divertit. Stetit autem Zacchæus, & dixit ad Jesum; Ecce, Domine mi, dimidium facultatum mearum do pauperibus: & unicuique quod per vim rapui, quadruplum retribuo. Dixit ei Jesus, Hodiè facta est salus huic domui, eò quòd iste quoque est filius Abraham. Venit enim Filius hominis ut quærat, & servet quod perierat. Et quum hæc audirent, contexuit sermoni parabolam, eò quòd esset prope Hierosolymam, & putarent fore ut eo momento appareret regnum Dei: Et ait, Vir quidam maximo stemmate natus, profectus est in regionem longinquam, ut compararet sibi regnum, & reverteretur. Et advocavit decem servos suos, deditque eis decem minas, & dixit eis; Negotiamini donec veniam. Concives autem ipsius oderant eum; miseruntque legatos post eum, & inquiunt, Nolumus hunc regnare super nos. Quumque comparasset regnum, & reversus fuisset, jussit vocari ad se servos illos quibus dederat argentum, ut cognosceret quid unusquisque ex eis negotiatus fuisset. Venit autem primus, & ait; Domine mi, mina tua decem minas lucrifecit. Dixit ei, Euge serve bone, quia in minimo inventus es fidelis, dominaberis super decem pagos. Et venit secundus, & ait; Domine mi, mina tua quinque minas protulit. Dixit & isti, Tu quoque dominaberis super quinque pagos. Alius autem venit, & ait; Domine mi, ecce mina illa tua quæ penes me erat, posita in sindone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * [وبشتاب فرود امد وبشادي اورا قبول كرد] * مردم وجماعت كه باوي بودند • در نفس
7 خود † تغير شدند • ومي كفتند كه در خانه كنه‌كار فرود مي آيد • * زكي فرود آمد •
8 وبعيسي كفت • اي خداوند من • نيمهٔ مال خودرا بمسكينان † مي دهم وازهر كس كه
بنا حق چيزي ستده باشم • يكي در چهار باز كزارم • * عيسي بجماعت وشاكردان كفت
9 كه امروز براي اين خانه † رستكاني † بزرك شد • براي انك اين مرد از فرزندان ابرهيم بود وكم
10 شده • * فرزند ادمي براي آن آمده است • كه كم شده‌كانرا بجويد ورسته كند

صد هشت
مثل ملك كه برود ومملكت بكيرد

11 * ومسيح درمثلها افزود • سبب انك باورشليم † نزديك شد • ومي پنداشتند كه دران
12 ساعت ملكوت † خدا اشكارا شود * عيسي كفت بزرك زادهٔ ازاهل بزرك بالشكر بسيار در
ولايت دور رفت كه مملكت بستاند وبازكردد

صد نه
مثل بازركان ومال بي قياس وبندهٔ كاهل

13 * كفت بازركاني † بندكان خودرا خواند • وده تومان مال بديشان داد • وكفت بازركاني كنيد • تا ان وقت كه من بيايم

Et festinanter descendit & cum gaudio illum excepit. Homines & turba, qui cum eo erant, in animo suo commoti sunt, & dixerunt; In domum peccatoris divertit. Zachæus accessit, & ad Jesum dixit; O Domine mi, dimidium facultatum mearum pauperibus do: & à quocunque per injuriam aliquid abstuli, quadruplum restituo. Jesus turbæ ac discipulis dixit; Hodie quidem huic domui salus magna facta est, eò quòd hic homo de filiis Abrahami erat, & perierat. Filius hominis ob hoc venit, ut amissos quærat & servet.

CVIII. Parabola regis qui abiit & regnum accepit.

Et Christus ad parabolas adjecit, eò quòd Hierosolymæ propinquus esset, et existimarent quòd in ipsa hora regnum Dei manifestaretur. Jesus dixit; Magnus quidam natus genere magno, cum exercitu multo in regionem longinquam profectus est, ut regnum acciperet & reverteretur.

CIX. Parabola mercatoris, & pecuniæ immensæ, & servi pigri.

Dixit insuper; *Mercator quidam servos suos vocavit, et decē minas pecuniæ illis dedit, et dixit; Mercaturam facite usquequò ego veniam*

Versio VULGATA LATINA.

6 Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et cùm viderent omnes, mur-
7 murabant, dicentes quòd ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Za-
8 chæus, dixit ad Dominum; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do paupe-
ribus: & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum;
9 Quia hodiè salus domui huic facta est: eò quòd & ipse filius sit Abrahæ. Venit
10 enim Filius hominis quærere & salvum facere quod perierat. Hæc illis audien-
11 tibus, adjiciens dixit parabolam, eò quòd esset prope Jerusalem: & quia existima-
rent quòd confestim regnum Dei manifestaretur. Dixit ergò; Homo quidam no-
12 bilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, & reverti. Vocatis au-
13 tem decem servis suis, dedit eis decem mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum
venio. Cives autem ejus oderant eum: & miserunt legationem post illum, di- 14
centes; Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto re- 15
gno: & jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque
negotiatus esset. Venit autem primus, dicens; Domine, mna tua decem mnas ac- 16
quisivit. Et ait illi; Euge bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris potesta- 17
tem habens super decem civitates. Et alter venit, dicens; Domine, mna tua fe- 18
cit quinque mnas. Et huic ait; Et tu esto super quinque civitates. Et alter ve- 19
nit, dicens; Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario: 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 7 *فاسرع ونزل وقبله فرحا * فلما ابصر جميعهم ذلك تمعمعوا وقالوا انه دخل بيت رجل
8 خاطي *فوقف زكا وقال للرب هاانذا يا سيد اعطي المساكين نصف مالي ومن غصبته شيا
9 اعوضه اربعة اضعاف *فقال له يسوع اليوم وجب الخلاص لاهل هذا البيت لانه ايضا ابن ابرهيم*
10 *لان ابن البشر انما جاء يطلب ويحيي من كان ضالا * الفصل الثامن والستون *
11 *وفيما هم يسمعون هذا ضرب لهم مثلا لما قرب من يروسليم وكانوا يظنون ان ملكوت الله
12 تظهر للوقت *قايلا انسان ذو جنس شريف ذهب الي كوره بعيده لياخذ الملك لنفسه
13 ويعود *فاستدعي عشره عبيد له واعطاهم عشره امناء * قايلا لهم اتجروا في هولاء الي حين
14 موافاتي *وكان اهل مدينته يبغضونه فارسلوا في اثره رسلا قايلين ما نريد ان يملك هذا
15 علينا *فلما اخذ الملك ورجع امر ان يدعي له عبيده الذين اعطاهم الفضة ليعرف ما
16 17 قد تجروا *فجاء الاول وقال يا سيد مناك قد صار عشره امناء *فقال له حبذا ايها العبد
18 الصالح * القيت امينا علي القليل يكون لك سلطان علي عشر مدن *وجاء الثاني وقال يا سيد
19 20 مناك قد صار خمسة امناء *فقال للاخر وانت تكون علي خمس مدن *فجاء الاخر وقال
يا سيد ان مناك موضوع عندي في منديل *

Et festinavit, ac descendit, & excepit illum lætus. Et cùm vidissent omnes hoc, 6 7
murmuraverunt, & dixerunt eum in-
gressum esse domum viri peccatoris. Ste- 8
tit autem Zachæus, & dixit Domino;
Ecce ego, Domine, do pauperibus dimi-
dium bonorum meorum, & illi à quo vi-
olenter aliquid accepi, rependo quatuor
duplicia. Dixit ei Jesus, Hodiè com- 9
petit salus habitatoribus hujus domûs,
quia etiam ipse est filius Abrahæ. Quia 10
filius hominis venit quærere, & salvare
eos qui perditi fuerant.

Sectio sexagesima octava.

Et dum illi audirent hoc, protulit eis 11
proverbium, quando appropinquaverat ad
Jerusalem, et existimabant quòd regnum
Dei manifestandum esset confestim: Di- 12
cens, Homo quidam genere nobili abiit
in regionem longinquam ut acciperet re-
gnum sibi, & rediret. Et advocavit de- 13
cem servos suos, & dedit illis decem mi-
nas, dicens illis; Mercamini his usque
ad tempus reditûs mei. Verùm incolæ 14
urbis ipsius oderant eum: & miserunt
per vestigia ejus nuntios, dicentes; No-
lumus regnare hunc super nos. Et cùm 15
accepisset regnum, & reversus fuisset,
jussit vocari ad se servos suos, quibus
dederat argentum: ut sciret quid jam ne-
gotiati essent. Venit itaque primus, & 16
dixit, O domine, mina tua jam facta est
decem minæ. Ait illi, Optimè, ô serve 17
bone, inventus es fidelis in modico, erit
tibi potestas super decem civitates. Et 18
venit secundus, & dixit; Domine, mina
tua facta est quinque minæ. Dixitque 19
alteri, Et tu eris super quinque civita-
tes. Et venit alius, & dixit; O domi- 20
ne, mina tua reposita est apud me in
sudario,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6
7 ወአፍጠነ:ወረደ: ወእገበዎ:እንዘ:ይትፌሣሕ::=፦ ወርእዮሙ: ኵሎሙ: አንጐርጐ
8 ሩ:ወይቤሉ:ኀበ:ብእሲ:ኃጥእ:ቦአ:የኀድር::=፦ ወቆመ:ዘኬዎስ: ወይቤሎ:ለእግዚ
9 እነ:ናሁ:መንፈቀ:ንዋይየ: እሁብ: ለነዳያን: ወእመቦ:ለዘ:ገፋዕክዎ: አፈድዮ:ትርብዓ
10 ተ::=፦ ወይቤሎ:እግዚእ: ኢየሱስ:ዮም:ሐይወት:ኮነ:ለዝንቱ:ቤት:እስመ:ለንተ
11 ሂ: ወልደ:አብርሃም:ለንተ::=፦እስመ:መጽአ: ወልደ:እጓለ:እመ:ሕያው:ይኅሥሥ:
ወያድኅን:ዘተኀጕለ::=፦ ወእንዘ:ይሰምዑ:መሰለ:ሎሙ:ዘንተ:ወይቤሎሙ:እስመ:
ቀረበ:ውእቱ:ለኢየሩሳሌም: ወይመስሎሙ:ከመ: ሶቤሃ: ትትከሠት: መንግሥቱ:
ለእግዚአብሔር::=፦ በእንተ:ዘሖረ:ይንሣእ:ሎቱ:መንግሥተ::=፦
12 ወይቤሎሙ:እግዚእ:ኢየሱስ:አሐዱ:ብእሲ: ክቡር : ወሖረ: ርሑቀ: ብሔረ:ይንሣ
እ:ሎቱ: መንግሥተ: ወያነግሥዎ: ወይሰወጥ::=፦
በእንተ : እለ : ነሥኡ : ዓሠርተ : ምናናተ: :=፦
13 ወጸውዐ: አግብርቲሁ: ዓሠርተ: ወወሀቦሙ:ዓሠርተ: ምናናተ::ወይቤሎሙ:ተገበሩ:
14 እንከ:እስከ:አአቱ::=፦ ወይጸልእዎ:ሰብአ:ሃገሩ:ወፈነዉ:ተናብለ:እምድኅሬሁ:
15 እንዘ:ይብሉ:ኢንፈቅድ:ለዝንቱ: ይንግሥ:ላዕሌነ::=፦ ወእምዝ:አቲዎ:ወ
ነሢኦ:መንግሥተ:አዘዘ: ያምጽእዎሙ: ለአግብርቲሁ:ለእለ:ወሀቦሙ: ወርቀ:ከመ:
16 ያእምር : ዘከመ:ተገበሩ::=፦ ወመጽአ:ቀዳማዊ: ወይቤሎ:እግዚኦ:ምናንከ: ዓሠር
17 ቱ:ወዓሠርተ:ምናናተ:ዘረበሕኩ::=፦ ወይቤሎ:እግዚኡ:አገብር:ምእመን:ዘበውሑ
18 ድ:ምእመነ:ኮንከ:ላዕለ: ብዙኅ:እሠይመከ:ተሠየም:ላዕለ:ዓሠርቱ:አህጉር::=፦
19 ወመጽአ:ካልኡ:ወይቤሎ:እግዚኦ:ምናንከ:ኃምስቱ:ወኃምስተ:ምናን:ረበሕኩ::=፦
20 ወይቤሎ:ሎቱኒ:አንተኒ:ተሠየም:ላዕለ:ኃምስቱ: አህጉር::=፦ ወመጽአ: ሣልስኒ:
ወይቤሎ:እግዚኦ: ነዮ: ምናንከ:አንተ: ኀቤየ:አንበርክዎ:ውስተ:ሰበንየ::=፦

Et festinans descendit, & excepit eum gaudens. Et quum vidissent omnes, 6
murmurârunt, & dixerunt; Ad hominem peccatorem ingressus est transmi- 7
grare. Et stetit Zachæus, & dixit Domino nostro; Ecce dimidium bo- 8
norum meorum do pauperibus: & si quis fuerit cui injuriam feci, reddo quadru-
plum. Et dixit ei Dominus Jesus; Hodiè salus contigit huic domui, quòd & ipse 9
filius Abrahami sit. Quia venit Filius hominis quærere, & servare quod perdi- 10
tum erat. Et quum audientes erant, parabolam dixit iis hanc: & dixit iis, quia 11
propè fuit Hierusalem, & videbatur illis quòd statim appareret regnum Dei.

De eo qui profectus est ut acciperet sibi regnum.

Et dixit iis Dominus Jesus, Quidam homo nobilis *fuit*, & profectus est *in* longin- 12
quam regionem, ut acciperet regnum, & ut regem facerent eum, & ut reverte-
tur:

De iis qui acceperunt decem minas.

Et vocavit servos suos decem, & dedit iis decem minas, & dixit iis; Negotiamini 13
igitur donec veniam. Et odio habebant eum homines civitatis ejus, & mise- 14
runt legationem post eum, dicentes; Nolumus hunc regnare supra nos. Et tunc 15
veniente eo, & accepto regno, jussit ut adducerent servos, quibus dederat pecu-
niam ejus, ut cognosceret quomodo negotiati essent. Et venit primus, 16
& dixit ei; Domine, minæ tuæ decem, & decem minæ tuæ quas acquisivi. Et 17
dixit ei Dominus ejus, Serve fidele, qui in modico fidelis fuisti, super multa con-
stituam te: constitutus esto super decem civitates. Et venit alius, & dixit ei; 18
Domine, minæ tuæ quinque, & quinque minas acquisivi. Et dixit ei, Tu et- 19
iam constitutus esto super quinque civitates. Et venit tertius, & dixit ei; Do- 20
mine, ecce minam tuam quam apud me deposui in sudario meo:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 *مردم شهر اورا دشمن مي داشتند* در پس او نامه فرستادند* وگفتند نمي خواهيم* كه
15 اين كس برما ملك باشد* *وچون ملك مملكت† را ستد* وباز گرديد* فرمود† كه
16 بندگان† پيش او ايند* ومالي كه† ستده بودند* از بهر سود حساب باز دهند* *اولين
17 آمد وگفت* خداوندم* تومان تو† ده تومان ديگر سود كرد* *ملك بدو گفت* اي بنده
18 نيك* بر اندك امانت دار بودي* بر بسيار نيز امين ومعتمد باشي* وبر ده ولايت بزرگ
19 وسرور باشي* *دوم آمد وگفت خداوندم تومان تو پنج تومان† سود كرد* *بدين نيز
20 گفت* بر پنج ولايت بزرگ وسرور باشي* *سه ديگر آمد وگفت خداوندم اينك تومان تو
كه پيش من بود در گوشه† پنهان كرده بودم*

Homines autem civitatis illum 14
odio habentes post eum epistolam
miserunt, & dixerunt; Nolumus ut
hic homo super nos rex sit. Cùmq; 15
rex regnum accepisset, & reversus
esset, jussit ut servi ad illum veni-
rent, & pecuniæ, quam acceperant
quæstûs gratiâ, rationem redderent.
Primus venit, & dixit; Domine 16
mi, mina tua decem minas alias lu-
crifecit. Rex ei dixit; O serve bo- 17
ne, in parvo fidelis fuisti, super mul-
tum etiam præfectus & constitutus
eris, & super decem provincias ma-
ximus & princeps eris. Secundus 18
venit & dixit; Domine mi, mina tua
quinque minas lucrifecit. Huic et- 19
iam dixit; Super quinque provinci-
as maximus & princeps eris. Ter- 20
tiò alius venit, & dixit; Domine
mi, ecce, minam tuam, quæ apud
me erat, in angulo abscondi.

Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis
21 Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις
quod non seminâsti. Dicit *autem* ei; De ore tuo *judicabo te, scelerate* serve:
22 ὃ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε·
sciebas quòd ego homo austerus sum, tollens quod non posui, & metens quod non se-
ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔ-
mi navi. Et quarè non dedisti *argentum meum* ad mensam, & ego veniens
23 σπειρα. Καὶ διὰ τί οὐκ (ε)ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν
cum *usura* utique exegissem *illud*? Et astantibus dixit; Auferte ab illo
24 σὺν τόκῳ ἂν (ζ)ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ
mnam, & date decem mnas *habenti*. Et dixerunt ei; Domine, habet decem
25 τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα
mnas. Dico *enim* vobis; Quia omni habenti dabitur: ab *autem* non *ha-*
26 μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔ-
σλ β
bente, & quod habet, auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos,
27 χοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους,
σλα ε
non volentes me regnare super se, adducite huc, & *jugulate* an-
τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμ-
te me. Et *dicens hæc*, *ibat ante*, ascendens in Hierosoly-
28 προσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυ-
σλβ α β
mam. Et factum est, cùm appropinquâsset ad Bethphage & Bethaniam, ad montẽ
29 μα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος ΞΗ΄

vocatum Olivarum, misit duos *discipulorum suorum*,
τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
contrà *vicum*: in *quo*, introeuntes invenietis pullum
τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ, εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον
nemo unquam hominum sedit: *solventes* illum adducite.
οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες (η)αὐτὸν ἀγάγετε.
interrogaverit, Quarè solvitis? sic dicetis ei; Quia Dominus ejus
ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ
euntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis.
σλγ ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
β
pullum, dixerunt domini ejus ad illos; Quid solvitis
τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν
dixerunt; Dominus *ejus opus* habet. Et duxerunt illum ad
εἶπον, (θ)Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
injicientes sua *ipsorum* vestimenta supra pullum, imposuerunt
(ι)ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν
unte autem illo, substernebant vestimenta sua in via.
σλδ ρευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια (κ)αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
autem eo jam ad descensum montis *Olearum*, cœperunt *omnis*
δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ
discipulorũ gaudentes laudare Deum voce magnâ, *de* omnibus, quas viderant,
μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον

Dicens; Ite in
Εἰπών, Ὑπάγετε εἰς
alligatum, *super quem*
δεδεμένον, ἐφ' ὃν
Et si quis vos
Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
opus habet.
χρείαν ἔχει.
Solventibus autem illis
Λυόντων δὲ αὐτῶν
pullum?
πῶλον;
Illi autem
Οἱ δὲ
Jesum: &
Ἰησοῦν· καὶ
Jesum.
Ἰησοῦν.
Appropinquante
Ἐγγίζοντος
turba
πλῆθος τῶν
virtutibus,
δυνάμεων,

MS. A. (ε)ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν, (ζ) αὐτὸ ἀνέπραξα; (η) ἀγάγετε αὐτόν. (θ) Ὅτι ὁ Κύριος (ι) ἐπιρρίψαντες (κ) ἑαυτῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܕܚܠܬ ܓܝܪ ܡܢܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܡܕܡ
22 ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܦܘܡܟ ܐܕܝܢܟ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ
23 ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܠܡܢܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܟܣܦܝ
24 ܠܬܪܘܬܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ
25 ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܡܢܗ ܡܢܝܐ. ܘܗܒܘ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
26 ܡܪܢ. ܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪܐ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ
27 ܡܢܗ. * ܒܪܡ ܠܒܥܠܕܒܒܝ ܗܠܝܢ ܕܠܐ ܨܒܘ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ
28 ܘܩܛܘܠܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡܝ. * ܪܝܫ ܩܪܝܢܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܩ * * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ.
29 ܢܦܩ ܠܩܕܡܘܗܝ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ ܘܠܒܝܬ ܥܢܝܐ.
30 ܥܠ ܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ
ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܘܩܒܠܢ. ܘܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ
31 ܡܬܘܡ ܠܐ ܪܟܒ ܥܠܘܗܝ. ܫܪܘ ܐܝܬܐܘܗܝ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܫܐܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
32 ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܕܫܝܕܪܘ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ
33 ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܡܪܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܝܠܐ ܗܢܐ.
34 * ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܪܡܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ.
35
36 ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܥܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܐܙܠ. ܡܦܪܣܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܟܕ ܩܪܒ
37 ܠܡܚܬܢܐ ܕܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܪܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܚܕܝܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܥܠ ܟܠ ܚܝܠܐ ܕܚܙܘ.

Timui enim à te, quippe qui homo durus sis, & auferas id quod non deposuisti, ac metas quod non semināsti. Dixit ei, Ex ore tuo te judicabo, serve nequam. Noveras me esse hominem durum, qui auferam quod non deposui, & metam quod non seminavi. Quare non dedisti argentum meum super mensam, & ego venissem & illud repetiissem cum suis usuris? Illis autem qui adstabant coram se dixit, Tollite ab eo minam, & date ei penes quem sunt decem minæ. Dicunt ei, Domine noster, habet decem minas. Ait illis, Dico vobis; Unicuique habenti, dabitur: ei autem qui nihil habet, id etiam quod habet, auferetur ab eo. Verùm meos illos inimicos qui noluerunt me regnare supra se, adducite eos, & trucidate eos coram me.

Dominicâ Palmarum. 60.

Quumque hæc dixisset Jesus, progressus est ut proficisceretur ad Jerusalem. Et quum devenisset Beth-Phage & Beth-Aniam, ad latus montis, qui vocatur Oliveti, misit duos ex discipulis suis; Et dixit eis, Ite in pagum illum qui nobis est è regione: quumque ingressi fueritis, ecce invenietis pullum alligatum, in quo nemo unquam equitavit; solvite, adducite eum. Et si quis vos interrogaverit, Quare solvitis eum? sic dicite ei, Domino nostro requiritur. Et profecti sunt ii qui missi fuerant, & invenerunt prout dixerat eis. Quumque solverent pullum illum, dicunt eis domini ejus, Quare solvitis pullum hunc? Dixerunt eis, Quia Domino nostro requiritur. Et adduxerunt eum ad Jesum, & injecerunt super pullum vestes suas, & equitare fecerunt Jesum in eo. Quumque autem iter faceret, substernebant vestes suas in via. Quumque appropinquâsset ad clivum montis domûs Oliveti, cœpit omnis cœtus discipulorum lætari, & glorificare Deum altâ voce de omnibus virtutibus quas viderant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA

21 * سبب انك ازتو سخت ترسيدم * كه مردي هستي * كه چيزي كه جاي ننهاده بستاني * وانچ نكشته
22 بدروي * * بدو كفت اي بنك خبيث * ازتقرير تو ترا پاداش كنم * مرا مي شناختي كه مردي
23 سختم * وچيزي كه ننهاده باشم بستانم * وانچ نكشته باشم بدروم * * چرا مال من برخوان من ننهادي *
24 كه من مي امدم * وسود مال خود طلب مي كردم * * وبكسان خود كه حاضر بودند ملك فرمود * كه
25 ان يك تومانرا ازو بستانيد * وبدهيد بدانك ده تومان دارد * * ايشان كفتند خداوندما ده تومان
26 پيش اوهست * * مسيح كفت باشما مي كويم * هركه دارد ونكاه داشت * بدو ديكر داده شود * وهركه
27 ندارد ونكاه نداشت ان نيزكه دارد * ازو ستده شود * * اكنون ان دشمنانراكه نخواستند كه بر
28 ايشان ملكي كنم ايشانرا پيش من آوريد * وبرابر من ايشانرا بكشيد * * وچون عيسي اين مثلهارا
تمام كرد * پيشتر رفت كه دراورشليم برود صد ده فرستادن مسيح دوشاكردرا براي خر
29 * چون دربيت فاجي وبيت عينا رسيد آمد بركنار كوه زيتون * دو ازشاكردان خود فرستاد *
30 * وبديشان كفت * كه درين ده رويد * كه برابر ماست * چون اندرون رويد * بيابيد خر كره * بسته *

Eò quòd à te valdè timerem, quia homo sis, qui rem, quam in loco non posueras, tollis; & quod non seminâsti, metis. Ei dixit; O serve prave, ex confessione tua tibi pœnam statuam: me noveras quòd homo durus sim, & rem, quam non posuerim, tollam; & quod non seminavi, metam. Quare pecuniam meam in mensam meam non injecisti, ut quum venissem, & lucrum pecuniæ meæ exegissem. Et quibusdam suorum qui præsentes erant rex jussit; Illam unam minam ab eo auferte, & date ei qui decem minas habet. Illi dixerunt; Domine noster, decem minæ penes hunc sunt. Christus dixit; Vobis dico, Quicunque habet & servat, ei aliud datum erit: qui verò non habet, neque servat, illud etiam quod habet ab eo ablatum erit. Nunc illos inimicos, qui noluerunt ut super eos regnarem, illos ad me adducite, & coram meis interficite. Et cùm Jesus has parabolas absolvisset, progressus est ut Hierosolymam proficisceretur.

CX. Mittit Christus duos discipulos pro asino.

Cùm in Bethphage & Bethaniam pervenisset, ad latus montis Olivarum, duos ex discipulis suis misit: Et illis dixit; Ite in hunc pagum, qui è regione nobis est: cùm intraveritis, invenietis asininum pullum ligatum

Cap. XIX.

Versio VULGATA LATINA.

21 Timui enim te, quia homo austerus es : tollis quod non posuisti, & metis quod non
22 seminasti. Dicit ei; De ore tuo te judico, serve nequam: sciebas quòd ego homo
23 austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi : Et quarè non
dedisti pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris utique exegissem
24 illam ? Et astantibus dixit; Auferte ab illo mnam, & date illi qui decem
25 mnas habet. Et dixerunt ei; Domine, habet decem mnas. Dico autem vo-
26 bis; Quia omni habenti dabitur, & abundabit : ab eo autem qui non habet,
& quod habet auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos, qui nolue-
27 runt me regnare super se, adducite huc, & interficite ante me. Et his dictis,
28 præcedebat ascendens Jerosolymam. Et factum est, cùm appropinquâsset ad
29 Bethphage & Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliveti, misit duos discipu-
los suos, Dicens; Ite in castellum, quod contrà est : in quod introëuntes, 30
invenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo unquam hominum sedit : solvi-
te illum, & adducite. Et si quis vos interrogaverit; Quarè solvitis? sic 31
dicetis ei; Quia Dominus operam ejus desiderat. Abierunt autem qui missi 32
erant : & invenerunt, sicut dixit illis, stantem pullum. Solventibus autem 33
illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos; Quid solvitis pullum? At illi 34
dixerunt; Quia Dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad Je- 35
sum. Et jactantes vestimenta sua supra pullum, imposuerunt Jesum. Eunte 36
autem illo, substernebant vestimenta sua in via. Et cùm appropinquaret jam ad 37
descensum Montis oliveti, cœperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes laudare
Deum voce magnâ super omnibus, quas viderant, virtutibus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * لأني خفت منك * اذ انت انسان قاس تأخذ ما لم تضع وتحصد ما لم تزرع * فقال له من
22 فمك ادينك ايها العبد السو * لما عرفت اني رجلا قاسيا آخذ ما لم اضع واحصد ما لم ازرع *
23 * فلم لم تدع فضتي على مائدة وكنت اجي واتقاضاها مع ارباحها * ثم قال للقيام انزعوا
24 منه المنا واعطوه للذي له عشرة امناء * فقالوا له يا رب عنده عشرة امناء * فقال لهم اقول
26 لكم ان كل من له يعطي ومن ليس له فالذي معه يوخذ منه * فاما اعداي اولئك الذين
27 لم يريدوا ان املك عليهم ايتوني بهم ههنا واذبحوهم قدامي * الفصل التاسع والستون *
28 * فلما قال هذا مضي صاعدا الي يروشليم * وكان لما قرب من بيت فاجي وبيت عنيا عند
29 الجبل الذي يدعي جبل الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه * قايلا امضيا الي هذه القرية
30 التي امامكما فتجدان جحشا مربوطا لم يركبه انسان قط حلاه وايتيا به * فان قال لكما احد
31 لم تحلانه فقولا له هكذا ان الرب يحتاج اليه * ولما ذهب المرسلان فوجدا كما قال لهما * وفيما
33 هما يحلان الجحش قال لهما اربابه لم تحلان الجحش * فقالا لهم ان الرب يحتاج اليه * واتيا
35 به الي يسوع والقيا ثيابهما على الجحش وركبوا يسوع عليه * وفيما هم يسيرون بسطوا
37 ثيابهم في الطريق * ولما قرب من منحدر جبل الزيتون بداء جميع الملاء والتلاميذ يفرحون
ويسبحون الله بصوت عظيم من اجل جميع القوات التي نظروا *

Quia timui te, cùm sis homo crudelis, tollens quod non posuisti, & metens quod non seminâsti. 21
Dixit autem illi, Ex ore tuo judicabo te, ô serve nequam. Quandoquidem nôsti me esse hominem crudelem, tollentem quod non posui, & metentem quod non seminavi: 22
Quare non reliquisti argentum meum super mensam, ut venirem & exigerem illud cum fœnoribus suis? 23
Deinde dixit astantibus, Auferte ab eo minam, & date eam illi qui habet decem minas. 24
Et dixerunt ei; Domine, habet decem minas. 25
Ait illis; Dico vobis, quòd cuilibet habenti dabitur : & ab eo qui non habet, sanè quod cum eo est, auferetur. 26
Veruntamen inimicos meos illos, qui non voluerunt ut regnarem super eos, adducite ad me illos huc, & jugulate illos coram me. 27

Sectio sexagesima nona.

Et cùm dixisset hoc, abiit ascendens ad Jerusalem. 28
Et factum est, cùm appropinquâsset ad Bethphage, & Beth-aniam, prope montem qui vocatur Mons olivarum, misit duos ex discipulis suis, 29
Dicens; Ite ad hoc castellum quod contra vos est, & invenietis asellum alligatum, quem non conscendit homo unquam : solvite illum, & adducite illum. 30
Et si dixerit vobis aliquis, Quare solvitis eum? dicite ei sic, Quia Dominus eget illo. 31
Et cùm abiissent qui missi fuerant, invenerunt sicut dixerat eis. 32
Et dum ipsi solverent asellum, dixerunt eis domini ipsius; Quare solvitis asellum? 33
Inquiunt illis, Quia Dominus eget illius. 34
Et duxerunt illum ad Jesum, & jecerunt vestimenta sua super pullum, et equitare fecerunt Jesum super illum. 35
Et dum ipsi ambularent, sternebant vestimenta sua in via. 36
Et cùm appropinquâsset ad declivitatem Montis olivarum, cœpit universa turba & discipuli gaudere, & laudare Deum voce magnâ propter omnes virtutes quas viderunt, 37

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እስመ፡ፈራህኩከ፡እስመ፡ኣእምረከ፡ከመ፡ዕጹብ፡ብእሲ፡አንተ፡ወትነሥእ፡ዘኢያንበ
22 ርከ፡ወተአርር፡ዘኢዘራእከ፡ወተስተጋብእ፡ዘኢዘረውከ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚኡ፡በከ
ሙ፡ቃልከ፡እኴንነከ፡ገብር፡እኩይ፡ወሃካይ፡ታአምረኒ፡ከመ፡ብእሲ፡ዕጹብ፡አነ፡ወ
እነሥእ፡ዘኢያንበርኩ፡ወአአርር፡ዘኢዘራእኩ፡ወአስተጋብእ፡ዘኢዘረው
23 ኩ፡፡ ወለምንት፡ኢያግባእከ፡ወርቅየ፡ውስተ፡ማእድ፡ወሶበ፡አቲውየ፡
24 እምአስተገበርክዎ፡በሰሰይ፡፡ ወይቤሎሙ፡ለእለ፡ይቀውሙ፡ህየ፡ንሥ
25 ኡ፡እምኔሁ፡ዛተ፡ምናነ፡ወሀብዎ፡ለዘቦ፡ዓሠርተ፡ምናናተ፡፡ ወይቤልዎ፡እግ
26 ዚኦ፡አኮኑ፡ቦቱ፡ዓሠርተ፡ምናናተ፡፡ ወይቤሎሙ፡፡ እብለክሙ፡ለኵሉ፡ለዘቦ፡
27 ይሁብዎ፡ወይዌስክዎ፡ወለዘሰ፡አልቦ፡እለሂቦ፡ይነሥእዎ፡፡ ወባሕቱ፡ለእልክቱሰ፡
ፀላእትየ፡እለ፡ኢይፈቅዱ፡ያንግሡኒ፡ያምጽእዎሙ፡ወይርግዝዎሙ፡በቅድሜየ፡፡
28 በእንተ፡ዕዋል፡፡ ወዘንተ፡ብሂሎ፡እምለአ፡ቅድሜ፡ወዓረገ፡ኢየሩሰሌም፡፡
29 ወሶበ፡በጽሐ፡ቤተ፡ፋጌ፡ወቢታንያ፡ኀበ፡ደብረ፡ወስሙ፡ ኤሌዎን፡ፈነወ፡ክልኤተ፡እምአ
30 ርዳኢሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡ሃገረ፡ዘቅድሜክሙ፡ወበዊአክሙ፡ትረክቡ፡ዕዋለ፡
31 እሱረ፡ዘኢተጽዕኖ፡ሰብእ፡ወፍትሕዎ፡ወአምጽእዎ፡፡ ወእመቦ፡ዘይቤለክሙ፡ለ
32 ምንት፡ትፈትሕዎ፡በሉ፡እግዚኡ፡ይፈቅዶ፡፡ ወሐዊሮሙ፡ እለ፡ተፈነዉ፡ረከቡ፡በከ
33 መ፡ይቤሎሙ፡ትቀውም፡ዕዋል፡፡ ወፈትሑ፡ ዕዋለ፡ ወእንዘ፡ይፈትሑ፡ዕዋለ፡ ይቤል
34 ዎሙ፡እግዚእቲሁ፡ለምንት፡ትፈትሕዎ፡ለዕዋል፡፡ ወይቤሉ፡እግዚኡ፡ይፈቅዶ፡፡
35 ነሥኡ፡ወወሰድዎ፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወረሐኑ፡ላዕሌሁ፡አልባሲሆሙ፡ደቦ፡ ዕዋ
36 ል፡ወአጽዐንዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወእንዘ፡ይሐውሩ፡ ይነጽፉ፡አልባሲሆሙ፡ው
37 ስተ፡ፍኖት፡፡ ወበጺሖሙ፡ኀበ፡ሙራደ፡ዓቀበ፡ ዘደብረ፡ ዘይት፡ ለኀዙ፡ኵሎሙ፡
አርዳኢሁ፡ ይትፈሥሑ፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ በእንተ፡
ኵሉ፡ ዘርእዩ፡ ኀይል፡ በዓቢይ፡ ቃል፡፡

Quia timui te, quia cognosco te quod durus homo es, & tollis quod non deposuisti, & metis quod non seminâsti, & colligis quod non sparsisti. 21
Et dixit ei dñs ejus, Secundùm sermonem tuum judicabo te, serve male & piger: sciebas me, quòd homo durus sum, & tollo quod non deposui, & meto quod non seminavi, & colligo quod non sparsi : 22
Et quare non tradidisti pecuniam meam in mensam, & ipse ego veniens exegissem eam cum usura. 23
Et dixit astantibus ibi, Tollite ab eo hanc minam, & date eam illi qui habet decem minas. 24
Et dixerunt ei; Dñe, nónne habet decem minas? 25
Et dixit iis, Dico vobis; Omni qui habet, dabunt ei, & adjicient ei; & ei qui non habet, quod datum est ei, adiment. 26
Veruntamen illos inimicos meos, qui nolunt regnare me, adducite & transfigite coram me. 27

De pullo.

Et hoc dicens antegressus est, & ascendit Hierusalem. 28
Et quum appropinquâsset Bethphage & Bethaniæ, ad montem cujus nomen *erat* Elaion, misit duos ex discipulis ejus. 29
Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ vobis ex adverso est, & introëuntes, invenietis pullum ligatum, cui non insedit homo, & solvite illum, & adducite illum. 30
Et si quis fuerit qui dicet vobis, Quare solvitis eum, dicite; Dominus indiget eo. 31
Et proficiscentes qui missi erant, invenerunt sicut dixisset iis stantem pullum. 32
Et solverunt pullum : & *quum* solventes *erant* pullum, dixerunt iis domini ejus; Quare solvitis pullum? 33
Et dixerunt, Dominus indiget eo. 34
Et acceperunt, & adduxerunt eum, ad Dominum Jesum, & injecerunt super eum vestimenta sua, super pullum : & insidere fecerunt ei Dominum Jesum. 35
Et proficiscentes straverunt vestimenta sua, in via. 36
Et accedentes ad descensum termini Montis olearum, cœperunt omnes discipuli ejus gaudere, & laudare Deum in magna voce, propter omnes quas vidissent virtutes, voce *inquam* magnâ. 37

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 كه هنوز كسي بروي نه نشسته است * اورا بكشاييد * واكر بپرسند كه چرا مي كشاييد *
32 بكوييد خداوند مارا † دربايست است *] ايشان كه فرستاده بودند رفتند وانچنانكه بديشان كفته
33 بود يافتند * وچون كره را مي كشادند خداوندان او بديشان كفتند چرا آن كره را مي كشاييد
34 35 * وبديشان كفتند كه براي خداوند ما دربايست است [* خر كره را پيش عيسي اوردند عيسي
جامه خودرا بر پشت او نهاد وبر نشست — صد يازده — آمدن مسيح در اورشليم
36 * وچون مسيح † ازانجا روانه شد * مردم جامه خودرا † مي كندند * وبر راه مي انداختند *
37 تا او برش مي كذشت * * وچون درسر نشيب كوه زيتون آمد * شاكردان † وجماعت اواز بر
كشيدند * وخدارا ستايش † دربلندي † مي كفتند [بر همه نيرومنديهاي كه ديدند [

super quem nondum quispiam sedit, eum solvite.
Et si interrogaverint, Quare solvitis? Dicite, Domino nostro opus ejus est. 31
Ii qui missi sunt abierunt, & quemadmodum illis dixerat, invenerunt. 32
Cùmque pullum solverent; domini ejus eis dixerunt, Quare pullum istum solvitis? 33
Et eis dixerunt; Quia Domino nostro eo opus est. 34
Et pullum ad Jesum adduxerunt : Jesus vestimentum suum tergo ejus imposuit, & insedit. 35

CXI. Adventus Christi Hierosolymam.

Et cùm Christus illinc proficisceretur, homines vestimenta sua exuebant, & in via projiciebant, ut ille super ea transiret. 36
Et cùm ad summum descensûs montis Olivarum venisset, discipuli & turba vocem extulerunt, & Deo laudem in excelso dixerunt, super omnibus virtutibus quas viderant. 37

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑ'Ν. ΚΕΦ. ΙΘ'.

Dicentes; Benedictus veniens rex in nomine Domini: pax in
38 Λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη (λ) ἐν
cœlo, & gloria in excelsis. Et quidam Pharisæorum de turba dixerunt
39 οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου (μ) εἶπον
ad illum; Magister, increpa discipulos tuos. Et respondens
40 πρὸς αὐτὸν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς
ait illis, Dico vobis; Quia si hi tacuerint, lapides clamabunt. Et
41 εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν οὗτοι (ν) σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ
ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam, Dicens; Quia si cogno-
42 ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν (ξ) ἐπ' αὐτῇ, Λέγων, Ὅτι εἰ ἔ-
visses & tu, & quidem in die tua hac, quæ ad pacem tuam: nunc autem
γνως καὶ σὺ, καίγε ἐν τῇ (ο) ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ
abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circundabunt
43 ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ
inimici tui vallum tibi, & circumcingent te, & coangustabunt te undique: Et
44 ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· Καὶ
solo æquabunt te, & filios tuos in te: & non relinquent in te lapidem super lapidem:
ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·
eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templũ, cœ-
45 ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρ-
pit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptũ est,
46 ξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ, καὶ ἀγοράζοντας, Λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται,

Domus mea, domus orationis est: vos autem illam fecistis speluncam latronum.
(π) Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
Et erat docens per diem in templo: at principes sacerdotũ & Scri-
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς (ρ) καὶ οἱ Γραμματεῖς
bæ quærebant illum perdere, & primi plebis. Et non inveniebant quid fa-
48 ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ, τί ποιή-
cerent: populus enim omnis suspensus erat, illum audiens.
σωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

CAP. XX. κ'.

Et factum est in una dierum illorum docente illo populũ in templo
1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ
& evangelizante, superstiterunt principes sacerdotũ & Scribæ cum se-
καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν (α) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς σὺν τοῖς πρε-
nioribus, Et aiunt ad illum, dicentes; Dic nobis in qua potestate hæc
2 σβυτέροις, Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
facis, aut quis est dans tibi potestatem hanc. Respondens autem dixit
ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. 3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε
ad illos; Interrogabo vos & ego unum verbũ, & dicite mihi: Baptismus
πρὸς αὐτοὺς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ (β) ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 Τὸ βάπτισμα
Joannis ex cœlo erat, an ex hominibus?
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

MS. A. (λ) ἐν οὐρανοῖς, (μ) εἶπαν (ν) σιωπήσουσιν, (ξ) ἐπ' αὐτὴν, (ο) ἡμέρᾳ ταύτῃ, (π) Ὅτι ὁ οἶκος (ρ) καὶ Γραμματεῖς Κεφ. κ'. MS. A. (α) οἱ ἱερεῖς καὶ Γραμματεῖς
(β) λόγον ἕνα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ
39 ܒܡܪܘܡܐ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܡܢ ܓܘ ܟܢܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܟܐܐ ܒܬܠܡܝܕܝܟ.
40 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܢܫܬܩܘܢ. ܟܐܦܐ ܢܩܥܝܢ. * ܘܟܕ ܩܪܒ
41 42 ܘܚܙܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܒܟܐ ܥܠܝܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܠܘ ܝܕܥܬܝ ܡܕܡ ܕܝܠܟܝ ܕܫܠܡܟܝ.
ܐܦ ܒܗܢܐ ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ ܡܢ ܥܝܢܝܟܝ. * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܥܠܝܟܝ ܝܘܡܬܐ. ܘܢܚܕܪܘܢܟܝ
43 ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ. * ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ
44 ܢܫܒܩܘܢ ܒܟܝ ܟܐܦܐ ܥܠ ܟܐܦܐ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܙܒܢܐ ܕܣܘܥܪܢܟܝ. * ܘܟܕ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ.
45 ܫܪܝ ܠܡܦܩܘ ܠܗܢܘܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܘܙܒܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ
46 ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܗܘ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ. * ܘܟܠ ܝܘܡ ܡܠܦ ܗܘܐ
47 ܒܗܝܟܠܐ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܘܒܕܗ. * ܘܠܐ
48 ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܠܡܫܡܥܗ.
* ܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܩܕܡ * ܟ
1 * ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܥܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܡܣܒܪ. ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ
2 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ
3 ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܕܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܐ
4 ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܝ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܘܬ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ.

Et dicebant, Benedictus rex qui venit in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in excelsis. Quidam autem ex Pharisæis è media turba dicunt ei; Rabi, objurga discipulos tuos. Ait illis, Dico vobis; Si siluerint isti, lapides clamabunt.

Ad vesperas secundâ feriâ hebdomadis Passionis.61.

Quumque appropinquâsset, vidissetque civitatem, flevit super ea: Et ait, O si scivisses ea quæ pertinent ad pacem tuam, vel saltem isto die tuo, nunc autem occulta sunt ab oculis tuis. Advenient autem tibi dies, quibus cingent te hostes tui, & constringent te ab omni loco. Et evertent te, filiosque tuos intra te: neque relinquent in te lapidem super lapidem, pro eo quòd non noveris tempus visitationis tuæ. Quumque ingressus esset in templum, cœpit ejicere eos qui emebant in eo & vendebant: Et ait illis, Scriptum est, Domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis eam speluncam latronum. Et ipse docebat quotidiè in templo. Principes autem sacerdotum, & Scribæ & seniores populi studebant eum perdere. Nec inveniebant quid agerent ei: omnis enim populus pendebat ab eo, ut ipsum audiret.

Ad stationem tertiam noctis tertiæ Passionis.62.

CAP. XX.

ET factum est quâdam die, quum doceret in templo populum, & evangelizaret, insurrexerint in eum principes sacerdotum & Scribæ cum senioribus: Et dicunt ei, Dic nobis quânam potestate hæc facias, & quis est ille qui dedit tibi hanc potestatem? Respondit Jesus, & dixit eis; Interrogabo vos & ego sermonem, ac dicite mihi: Baptismus Johannis, è cœlo erat, an ex hominibus?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 *ومي گفتند • خجسته است ملك • كه بنام خدا مي آيد • سلام † بر آسمان • وستايش
39 بربلندي • *كساني از معتزلان بميان جماعت بعيسي گفتند • بزرگ شاگردانت را خاموش
40 كن • *جواب بديشان داد وگفت • بشما راست بگويم • هر گه كه ايشان † خاموش شوند سنگها
وكلوخ باواز ايند   صد دوازده   گريستن مسيح بر اورشليم
41 42 *وچون نزديك رسيد وشهر را ديد • بر شهر بگريست • *وگفت اورشليم تا كي تسلي ان
كسانرا كه رحمت وسلامتي ايشان آن تويند • اينك امروز رحمتها از ديدار تو † پوشيده شدند •
43 *برسر تو روزها بيايد • كه دشمنان † بر گرداگرد تو مسلط شوند • وهر سوي ترا مضايقه
44 كنند • *و بنياد ترا خراب كنند • وفرزندان ترا در درون تو نيست كنند • وسنگ برسنگ نگذارند •
45 عوض آنك روزگار † راحت وبيمار † خود نشناختي • *چون در هيكل در آمد • ديد بعضي
46 مردم كه درو خريد و فروخت مي كردند • *مسيح ايشانرا بدر كرد • *وبديشان گفت نبشته
است • خانه من خانه نمازست و طاعت شما اورا مغاره † دزدان † ساخته ايد • ومقام طراران •

Et dicebant; Benedictus est rex, qui in nomine Dei venit: pax in cælo, & laus in excelso. Quidam è Pharisæis inter turbam ad Jesum dixerunt; Magister, discipulis tuis silentium fac. Responsum illis reddit, & dixit; Vobis verum dico, quandocunque hi tacebunt, lapides & cespites in vocem devenient.

CXII. Fletus Christi super Hierosolymam.

Et cùm appropinquaret, & urbem videret, super urbem flevit: Et dixit; Hierosolyma, quamdiu [illegible] illos, quorum misericordia & [illegible] tua sunt? Ecce hodie misericordiæ ab aspectu tuo occultatæ sunt. [illegible] caput tuum dies venient, quibus inimici in circuitu tui prævalebunt, & undique te coarctabunt. Et fundamentum tuum destruent, & filios tuos intra te conficient, & lapidem super lapidem non relinquent: eò quòd tempus requiei & visitationis tuæ non cognovisti. Cùm autem in templum ingressus esset, vidit quosdam homines, qui in eo emptionem & venditionem faciebant. Christus illos ejecit, & illis dixit; Scriptum est, Domus mea domus orationis est, & obedientiæ: vos eam speluncam latronum fecistis, & locum [illegible]

Versio VULGATA LATINA.

38 Dicentes; Benedictus, qui venit rex in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in
39 excelsis. Et quidam Pharisæorum de turbis, dixerunt ad illum; Magister, increpa
40 discipulos tuos. Quibus ipse ait; Dico vobis, Quia si hi tacuerint, lapides cla-
41 mabunt. Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit super illam, dicens;
42 Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi: nunc au-
43 tem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circumdabunt te
44 inimici tui vallo, & circumdabunt te: & coangustabunt te undique: Et ad ter-
ram prosternent te, & filios tuos, qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem
45 super lapidem: eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in
46 templum, cœpit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptum est,
Quia domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latro-
num. Et erat docens quotidie in templo. Principes autem sacerdotum, & Scri- 47
bæ, & Principes plebis quærebant illum perdere: Et non inveniebant quid fa- 48
cerent illi. Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

C A P. XX.

ET factum est in una dierum, docente illo populum in templo, & evangelizante, 1
convenerunt Principes sacerdotum, & Scribæ cum senioribus, Et ajunt dicentes 2
ad illum; Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut: Quis est, qui dedit tibi
hanc potestatem? Respondens autem Jesus, dixit ad illos; Interrogabo vos & 3
ego unum verbum. Respondete mihi: Baptismus Joannis de cœlo erat, an ex 4
hominibus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 *قايلين مبارك الملك الاتي باسم الرب * السلام في السماء والمجد في العلاه * وان قوما من
39 الفريسيين من بين الجمع قالوا له يا معلم انتهر تلاميذك *اجابهم قايلا اقول لكم ان سكت
40 هولاء نطقت الحجاره * فلما قرب ونظر المدينه بكى عليها وقال * لو علمت في هذا اليوم ما
41 لك فيه من السلامة فاما الان فانه قد خفي عن عينيك * وسوف تاتي ايام يلقي اعداوك
42 معالمك ويحيط بك فيها اعداوك ويحاصرونك من كل ناحية * ويقلبونك وبنيك فيك * ولا
43 يتركون فيك حجرا على حجر لانك لم تعلمي زمان تعهدك * ولما دخل الهيكل بدا يخرج
44 الذين يبيعون ويشترون فيه * وقال لهم مكتوب ان بيتي هو بيت الصلاة وانتم جعلتموه
45 مغارة للصوص * وكان كل يوم يعلم في الهيكل وكان روساء الكهنة والكتبة ومقدموا الشعب
46 يطلبون هلاكه * فلم يجدوا ما يصنعون لان جميع الشعب كان متعلقا به يسمع منه *
47 الفصل السبعون *
48 * وكان في احد الايام اذ هو يعلم الشعب في الهيكل
1 ويبشر وقف روساء الكهنة والكتاب والشيوخ * وقالوا له قل لنا باي سلطان تفعل هذا
2 او من اعطاك هذا السلطان * فاجابهم قايلا انا اسلكم عن كلمة فاجيبوني * امعودية
3 يوحنا كانت من السماء ام من الناس *
4

Dicentes; Benedictus rex veniens in 38
nomine Domini, pax in cælo, & gloria in
excelsis. Et verò quidam ex Pharisæis 39
de medio turbæ dixerunt ei; Magister,
increpa discipulos tuos. Respondit eis, 40
dicens; Dico vobis, Si tacuerint isti, lo-
quentur lapides. Cùm autem appropin- 41
quâsset & vidisset civitatem, flevit su-
per illam, & dixit; Si scires in hac die 42
quantum sit tibi in ea pacis, verùm nunc
absconditum est ab oculis tuis. Et qui- 43
dem venient dies, quibus dejicient ini-
mici tui vexilla tua, & quibus circun-
dabunt te inimici tui, & obsidebunt te
undique. Et subvertent te, & filios tuos 44
intra te. Et non relinquent in te lapidem
super lapidem: quia non cognovisti tem-
pus visitationis tuæ. Et cùm ingressus 45
esset templum, cœpit expellere eos qui
vendebant & emebant in eo: Et dixit 46
illis; Scriptum est, quòd domus mea est
domus orationis: vos autem fecistis eam
speluncam latronibus. Et singulis diebus 47
docebat in templo. Et principes sacerdo-
tum, & scribæ, & primates plebis quæ-
rebant interitum ejus. At non invenie- 48
bant quid facerent, quia totus populus
pendens erat ab illo, audiebatque eum.

Sectio septuagesima.

C A P. XX.

ET accidit in una dierum, dum ipse 1
doceret populum in templo & annuntia-
ret, ut steterint principes sacerdotum, &
scribæ, & seniores, Ac dixerint ei; Dic 2
nobis quâ auctoritate facis hoc, aut quis
dedit tibi hanc auctoritatem? Respondit 3
eis, dicens; Ego interrogabo vos ver-
bum unum, & respondete mihi: Baptis- 4
mus Johannis, erat de cælo, an ex ho-
minibus?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ወይቤሉ፡ቡሩክ፡ዘይመጽእ፡በስመ፡እግዚአብሔር፡ቡሩክ፡ንጉሠ፡እስራኤል፡ ወሰላም፡
39 በሰማያት፡ወስብሐት፡በአርያም፡፡ ወቦ፡ እምፈሪሳውያን፡ እምሕዝብ፡ እለ፡ይቤ
40 ልዎ፡ሊቅ፡ገሥጾሙ፡ለአርዳኢከ፡፡ ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡እብለክሙ፡ለእ
41 ሙ፡አርመሙ፡እሉ፡እሉንቱ፡እዕባን፡ ይኬልሑ፡፡ ወበጺሖ፡ርእየ፡ለሀገር፡ወበከየ፡
42 ላዕሌሃ፡ ወይቤላ፡ ሶበ፡ ተአምሪ፡ ዮም፡ሰላምኪ፡ አንትኒ፡ወባሕቱ፡ይእዜሰ፡ተሰወ
43 ረ፡እምአዕይንትኪ፡፡ ወይበጽሐኪ፡ መዋዕል፡ አመ፡ይዓግቱኪ፡ፀርኪ፡ ወይትዓየኑ
44 ኪ፡ወይሐጽሩ፡ ሳዕሌኪ፡ ወያስተጋብሉኪ፡ እምኵሉ፡ ... ወይነፅቱኪ፡ ወውሉደ
ኪሂ፡ምስሌኪ፡፡ ወኢይኅድጉ፡እብነ፡ ደበ፡ እብን፡ በውስቴትኪ፡እስመ፡ ኢያእመርኪ፡
መዋዕለ፡ሣህልኪ፡፡ በእንተ፡እለ፡ሰደደ፡እለ፡ ይሠይጡ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡
45 ቦአ፡ምኵራበ፡ወሰደደ፡ኵሎ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ ወይሣየጡ፡ በቤተ፡መቅደስ፡ ወገፍተ
አ፡ማእደ፡ሆሙ፡ለመዋልጣን፡ ወመናብርቲሆሙ፡ ለእለ፡ ይሠይጡ፡ርግበ፡ገነጸለ፡፡
46 ወይቤሎሙ፡ጽሑፍ፡ዘይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ጸሎት፡ ይሰመይ፡ ወአንትሙሰ፡ ትሬስዩ፡በዓ
47 ተ፡ፈያት፡ ወሰረቅት፡፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡ ይሜህሮሙ፡ በምኵራብ፡ ወይኅሥሡ
48 ዎ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ሕዝብ፡ በዘ፡ ይቀትልዎ፡፡ ወየኀጥኡ፡ ዘይ
ሬስይዎ፡ እስመ፡ኵሎሙ፡ሕዝብ፡ይሰቅሉ፡ በአጽምኦቱ፡፡
በእንተ፡እለ፡ተስእልዎ፡ለእግዚእነ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡በምንትኑ፡
ሙኑ ፡ ትገብር ፡ ከመዝ፡፡
1 ፲ ወእምዝ ፡ አሐተ ፡ ዕለተ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሮሙ ፡ ለሕዝብ ፡ በምኵራብ፡
2 ወይትናገሮሙ ፡ ቆሙ ፡ ሳዕሌሁ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወረበናት፡፡ ወይቤ
3 ልዎ፡ንግረነ፡በምንትኑ፡ ሙኑ፡ ትገብር፡ከመዝ፡ ወመኑ፡ አብሐከ፡ ትግበር፡ ዘንተ፡፡
4 ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አነሂ፡አሐተ፡ነገረ፡ ዘትነግሩኒ፡፡ ጥም
ቀት፡ለዮሐንስ፡ዘእምአይቴ፡ይእቲ፡ እምሰማይኑ፡ ወሚመ፡ዘእምሰብእ፡፡

Et dixerunt, Benedictus qui venit in nomine Dei, benedictus rex Israel, & pax in 38
cœlis, & gloria in excelsis. Et fuerunt ex Pharisæis è turba, qui dixerunt ei; 39
Magister, objurga discipulos tuos. Et respondit iis, & dixit iis, Dico vobis; Si si- 40
luerint illi, hi lapides exclamabunt. Et approprinquans vidit civitatem, & fle- 41
vit super ea. Et dixit ei, Si cognovisses diem pacis tuæ, etiam tu, verùm nunc 42
latitavit ab oculis tuis. Et continget tibi dies quando circumcingent te inimici 43
tui: & circundabunt te, & circumvallabunt te, & coangustabunt te undique: Et 44
prosternent te *in terram*, & filios tuos tecum, & non relinquent lapidem super
lapidem in te: eò quod non noveris tempus reconciliationis tuæ.

De expellendo eos qui vendebant in Domo sancta.

Et intravit templū, & expulit omnes qui vendebant & emebant in Domo sancta, 45
& subvertit mensas commutatorum, & cathedras eorum qui vendebant colum-
bas. Et recitavit iis scripturam quæ dicit, Domus mea domus orationis nomina- 46
tur, & vos facitis eam speluncam furum & latronum. Et quotidiè docebat eos 47
in templo, & quærebant principes sacerdotum, & Scribæ; & principes plebis, in
quo trucidarent eum. Et non potuerunt quid facere ei, quia omnes populi sus- 48
pensi erant, audiendo eum.

CAP. XX.

De principibus sacerdotum, & scribis qui Dominum nostrum interrogabant;
Quâ authoritate efficis hujusmodi?

ET tunc quodā die quū doceret populos in templo, & loqueretur iis, insurre- 1
xerunt in eum principes sacerdotum, & Scribæ, & doctores: Et dixerunt ei, Dic 2
nobis in qua authoritate facis sic, & quis permisit tibi ut facias hoc? Et respon- 3
dit iis, & dixit iis; Interrogabo vos ego etiam unum verbum, quod dicetis mihi.
Baptismus Johannis unde est? è cœlóne, vel ab hominibus? 4

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

47 * واوان پس هر روز † درهيكل تعليم مي داد اما بزركان امامان وپيران ونويسندكان وجماعت
48 عوام * مي خواستند * كه اورا كم كنند * وچاره نمي يافتند † كه چه كنند * براي
انك همه عالم † نكران سخن او بودند كه بشنوند
صد سيزده سوال كردن ازمسيح كه بكدام سلطنت اين چيزها مي كني
1 * روزي بر عادت خود مسيح دركنشت تعليم مي داد * ومردم را ببشارت ملكوت اميدوار مي كرد *
2 بزركان وامامان * وپيران * وعوام * برو غلو كردند * [وكفتند] كه تواين همه بكدام اين سلطنت مي
3 كني * [واين حكم رابتو كه داد] * عيسي بديشان جواب داد وكفت من نيز ازشما كلمه مي پرسم
4 بمن بكوييد * كه معموديت † يحيي يعني شستگاه او * ازاسمان بود يا از ادميان *

Et abhinc deinceps quotidie in tem- 47
plo docebat: sed maximi sacerdo-
tes, & seniores, & scribæ, & mul-
titudo populi quærebant ut eum
perderent. Et rationem non inve- 48
nerunt quâ quid agerent: eò quòd
universus populus expectantes ser-
monem ejus erant, ut audirent.

CXIII. Interrogant Christum,
Quâ authoritate hæc agis?

C A P. XX.

DIe quodam juxta consuetudinem 1
suam Christus in templo docebat, &
homines in Evangelio regni sperare
fecit: magnates autem & sacerdo-
tes, & seniores, & vulgus in eum
impetum fecerunt: Et dixerunt; 2
Tu verò hæc omnia quâ authoritate
facis? Et hanc potestatem quis tibi
dedit? Jesus illis responsum dedit, 3
& dixit; Ego etiam à vobis ver-
bum interrogabo, mihi dicite: Ba- 4
ptismus Johannis (i.e. Lavacrum
ejus) è cœlo erat an ex hominibus?

Illi *autem* *conratiocinabantur* *apud* *seipsos*, dicentes; Quia si dixerimus, De cœlo, dicet;
5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ,
Quare ergò non credidistis illi? Si autem dixerimus; Ex hominibus, *omnis* *populus*
6 Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς
lapidabit nos: *persuasus* enim *est* Joannem Prophetam esse. Et respon-
7 καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρί-
derunt *non* *scire* undè. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in
8 θησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
qua potestate hæc facio. Cœpit autem ad *populum* dicere parabolam
9 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν
hanc; Homo *quidã* plantavit vineam, & elocavit eam colonis, & peregrè
ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
fuit *tempora* *sufficientia*. Et in tempore misit ad cultores servum, ut de
10 μησε χρόνους ἱκανούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
fructu vineæ darent illi: *at* *coloni* *cædentes* eum, dimise-
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος (γ) δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστει-
runt inanem. Et addidit mittere alterum servum: illi autem *&* *illum* cæden-
11 λαν κενόν. Καὶ προσέθετο (δ) πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραν-
tes & *inhonorantes*, dimiserunt inanem. Et addidit mittere tertium: *illi*
12 τες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ
autem & *hunc* vulnerantes ejecerunt. Dixit autẽ dominus vineæ; Quid
13 δὲ (ε) καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί
faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan hunc *videntes* *verebuntur*.
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
Videntes *autem* *illum* coloni, *ratiocinabantur* *ad* *seipsos*, dicentes; Hic est
14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, (ζ) διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν
hæres: *venite*, occidamus illum, ut nostra fiat hæreditas. Et
ὁ (η) κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. Καὶ
15 *ejicientes* illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis dominus
ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
vineæ? Veniet & perdet colonos istos, & dabit vi-
16 τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπε-
neam aliis. *Audientes* *autem* dixerunt; *Ne* *fiat*. Ille autem aspiciens eos,
λῶνα ἄλλοις. (θ) ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς,
17 ait; Quid ergò est scriptum *hoc*; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes,
εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
hic factus est in caput anguli? Omnis *cadens* super illum lapidem, conquas-
18 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα-
sabitur: super quem autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes
19 σθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν (ι) οἱ ἀρχ-
Sacerdotum & Scribæ mittere in illum manus in illa hora: & ti-
ιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφο-
muerunt populum: cognoverunt enim quòd ad ipsos similitudinem hanc dixerit.
βήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

Ο΄ — σμα β — ΟΑ΄ σμβ α

MS. A. (γ) δώσουσιν (δ) ἕτερον πέμψαι δοῦλον· (ε) κἀκεῖνον (ζ) διελογίσαντο (η) κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν (θ) οἱ δὲ ἀκούσαντες (ι) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ.
6 ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܪܓܡ ܠܢ ܟܠܗ
7 ܥܡܐ. ܡܦܣ ܓܝܪ ܠܗܘܢ ܕܝܘܚܢܢ ܢܒܝܐ ܗܘ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ. * ܐܡܪ
8 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ
9 ܠܥܡܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ. ܘܐܚܪ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ.
10 * ܘܒܙܒܢܐ ܫܕܪ ܥܒܕܗ ܠܘܬ ܦܠܚܐ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܐ. ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܡܚܐܘܗܝ
11 ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܘܐܘܣܦ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ ܡܚܐܘܗܝ
12 ܘܨܥܪܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܫܕܪ ܕܬܠܬܐ. ܘܐܦ ܠܗܘ
13 ܡܚܐܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. * ܐܡܪ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ. ܐܫܕܪ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ.
14 ܕܠܡܐ ܠܗ ܢܚܙܘܢ ܘܢܒܗܬܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܦܠܚܐ. ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ
15 ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ. ܘܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ ܕܝܠܢ. * ܘܐܦܩܘܗܝ
16 ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. * ܢܐܬܐ ܘܢܘܒܕ
17 ܠܦܠܚܐ ܗܠܝܢ. ܘܢܬܠܝܘܗܝ ܠܟܪܡܐ ܠܐܚܪܢܐ. ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܐܡܪܘ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܗܕܐ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܚܪ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ
18 ܩܪܢܐ ܕܙܘܝܬܐ. * ܘܟܠ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܝ. ܢܬܪܥܥ. ܘܟܠ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ
19 ܬܕܪܝܘܗܝ. * ܘܒܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܕܢܪܡܘܢ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܘܕܚܠܘ
ܡܢ ܥܡܐ. ܝܕܥܘ ܓܝܪ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.

Illi autem cogitabant apud se, & dicebant; Si dixerimus, è cœlo; dicet nobis, Quare ergò fidem ei non adhibuistis? Sin autem dixerimus, Ex hominibus, lapidibus obruet nos omnis populus: persuasum enim habent Johannem prophetam esse. Et dixerunt ei, Nescimus unde sit. Ait illis Jesus; Nec ego dico vobis, quânam potestate hæc faciam. Porrò cœpit dicere ad populum parabolam hanc: Vir quidam plantavit vineam, & elocavit eam agricolis, & peregrè abfuit multum tempus. Et in tempore misit servum suum ad agricolas, ut darent ei ex fructibus vineæ: agricolæ verò ceciderunt eum, ac dimiserunt inanem. Et addidit, misitque alterum servum suum: illi verò eum verberibus & ignominiâ affectum ablegaverunt inanem. Adjecit itaque, & misit tertium: at illi & istum vulneraverunt, atque ejecerunt. Ait dominus vineæ, Quid faciam? mittam filium meum dilectum, forsitan spectabunt eum, & reverebuntur. Quum autem vidissent eum agricolæ, ratiocinati sunt apud se, & inquiunt; Iste est hæres, venite, trucidemus eum, nostraque futura est hæreditas. Et ejecerunt eum extra vineam, ac trucidârunt. Quid igitur eis faciet dominus vineæ? Veniet, & perdet agricolas illos, dabitque vineam aliis. Hoc autem quum audissent, dixerunt; Nequaquam hoc fiet. Ille verò intuitus eos, dixit, Ecquid est illud quod scriptum est, Lapis quem reprobaverunt ædificantes, ipse factus est in caput cornu anguli? Et quisquis ceciderit super eum lapidem, confringetur; & in quemcunque cadet, dissipabit eum. Studuerunt autem principes sacerdotum & Scribæ injicere in eum manus eo momento, sed sibi timuerunt à populo: cognoverunt enim contra ipsos eum dixisse hanc parabolam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ایشان در درون خود فکر کردند • وهمي گفتند • اگر بگوییم • از آسمان بود • بما بگوید چرا
6 اورا باور نداشتید • * واگر بگوییم • که از آدمیان بود • عوام مارا سنگسار کنند • براي آنك
7 همه خلق ایمان آورده بودند • که یحیی پیغمبر است • * گفتند نمي دانیم † از کجاست •
8 * عیسی بدیشان گفت • من نیز نمي گویم • بکدامین سلطنت † اینها مي کنم
صد چهارده مثل عمارت باغ وکشتن پسر خداوندش
9 * واغاز کرد با جماعت این مثل میگفت • که مردي بنیاد باغ کرد • و درختها نشاند • و گردش دیوار کشید • وآن باغ را
10 بباغبانان † سپرد • که میوه باغ بهنگام بدو دهند • * مدتي بدین درگذشت • صاحب باغ
بنده خودرا پیش باغبانان فرستاد • تا میوه باغ را بسپارند • باغبانان بنده را زدند • وبي حرمت
11 کردند • وتهي باز فرستادند • * بعد ازان بنده دیگر فرستاد • اورانیز باغبانان † بزدند • ودشنام
12 دادند • وبزدند • و باز فرستادند • * سوم بار فرستاد • زخمناك کردند • و از پیش خود راندند •
13 * خداوند باغ گفت چکنم • فرزند عزیز خودرا بفرستم • مگر اورا ببینند وشرم † دارند
14 * چون باغبانان † اورا دیدند • در نفس خود † اندیشیدند • وگفتند وارث اینست • بیایید اورا بکشیم • و میراث او ازان † ما باشد •

Illi intra se cogitabant, & dicebant; Si dixerimus, E cœlo erat: nobis dicet, Quare illi fidem non habuistis? Et si dixerimus quòd ex hominibus erat, multitudo nos lapidabunt: eò quòd universus populus fidem habebant, quòd Johannes Propheta esset. Dixerunt itaque; Non novimus unde sit. Jesus illis dixit; Ego etiam non dico, quâ potestate hæc faciam.

CXIV. Parabola ædificationis vineæ, & occisionis filii domini ejus.

Et exordio facto turbæ hanc parabolam dixit: Vir quidam fundamentum vineæ fecit, & arbores plantavit, & circum eam murum duxit, & ipsam vineam vinitoribus tradidit, ut fructum vineæ in tempore ei darent. Aliquanto tempore hoc modo transacto, dominus vineæ servum suum ad vinitores misit, ut fructum vineæ traderent: vinitores autem servum percusserunt, & contumeliâ affecerunt, & vacuum remiserunt. Posteà servum alium misit: illum etiam vinitores verberârunt, et convitiis affectum, vacuumq; remiserunt. Tertiâ vice misit, illum sauciârunt, & à se abegerunt. Dominus vineæ dixit, Quid faciam? Filium meum charum mittam; forsan eo viso pudorem concipient. Cùm vinitores eum viderent, apud se cogitabant, & dicebant; Hæres hic est: venite, eum interficiamus, & hæreditas ejus nostra erit.

Versio VULGATA LATINA.

5 At illi cogitabant intra se, dicentes; Quia si dixerimus, De cœlo, dicet, Quarè er-
6 gò non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapida-
7 bit nos: certi sunt enim, Joannem prophetam esse. Et responderunt se nescire
8 undè esset. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.
9 Cœpit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Homo plantavit vineam, & lo-
10 cavit eam colonis: & ipse peregrè fuit multis temporibus. Et in tempore misit ad
cultores servum, ut de fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimiserunt eum inanem.
11 Et addidit alterum servum mittere. Illi autem hunc quoque cædentes, & afficientes
12 contumeliâ, dimiserunt inanem. Et addidit tertium mittere: qui & illum vulne-
13 rantes ejecerunt. Dixit autem dominus vineæ; Quid faciam? mittam filium meum
dilectum: forsitan, cùm hunc viderint, verebuntur. Quem cùm vidissent colo- 14
ni, cogitaverunt intra se, dicentes; Hic est hæres, occidamus illum, ut nostra fiat
hæreditas. Et ejectum illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis do- 15
minus vineæ? Veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineam aliis. Quo audi- 16
to, dixerunt illi; Absit. Ille autem aspiciens eos, ait; Quid est ergò hoc, quod 17
scriptum est; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
anguli? Omnis qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem 18
autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes sacerdotum, & Scri- 19
bæ, mittere in illum manus illâ horâ: & timuerunt populum: cognoverunt enim
quòd ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * اما هم فتساور بعضهم مع بعض وقالوا ان قلنا من السماء يقول لنا فلم لم تومنوا به •
6 * وان قلنا من الناس فان جميع الشعب يرجمنا لانهم تيقنوا ان يوحنا هو نبي * فاجابوا
7 8 قايلين ما نعلم من اين هي * فقال لهم يسوع ولا انا اقول لكم باي سلطان افعل هذا •

* الفصل الحادي والسبعون *

9 * وبدا يقول للشعب هذا المثل انسان غرس كرما ودفعه الي عاملين وسافر زمانا كبيرا •
10 * وفي الزمان ارسل عبدا الي العاملين ليعطوه من ثمار الكرم * فضربه الكرامون وارسلوه
11 فارغا * فعاد ايضا وارسل عبدا اخر * فضربوه وشتموه وارسلوه فارغا * وعاد ايضا وارسل ثالثا
12 13 فجرحوا الاخر واخرجوه * فقال رب الكرم ما اصنع * ارسل ابني الحبيب لعلهم اذا راوه يستحيون
14 منه * فلما راه الكرامون تشاوروا بينهم وقالوا هذا هو الوارث تعالوا نقتله ويصير لنا ميراثه
15 16 * فاخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فماذا يصنع بهم رب الكرم * اليس ياتي فيهلك اوليك
17 الكرامين ويدفع الكرم الي اخرين * فلما سمعوا قالوا لا يكون هذا * فنظر اليهم وقال اما هو
18 هذا المكتوب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * كل من يسقط علي ذلك
19 الحجر يترضض وكل من يسقط عليه يكسره * فطلب روساء الكهنة والكتبة ان يضعوا
ايديهم عليه في تلك الساعة فخافوا الشعب لانهم علموا انه من اجلهم قال هذا المثل •

At illi consilium inierunt alii cum aliis, & dixerunt; Si dixerimus, De cœlo: dicet nobis, Quare ergò non credidistis illi? 5
Et si dixerimus, Ex hominibus: certè universa plebs lapidabit nos, quum ipsi certi sint quòd Johannes Baptista sit propheta. 6
Itaque responderunt, dicentes; 7
Non novimus unde sit. Ait illis Jesus, Neq; ego dicā vobis, quâ auctoritate facio hoc. 8

Sectio septuagesima prima.

Et cœpit dicere ad populum hanc parabolam; Homo quidam plantavit vineam, & dedit illam operariis, & peragravit tempore multo. 9
Et in tempore statuto misit servum ad operarios, ut darent illi de fructibus vineæ. At verberaverunt illum vinitores, & dimiserunt illum vacuum. 10
Et iteravit quoque, misitque servum alium: sed verberaverunt illum, & contumeliis affecerunt illum, & miserunt illum inanem. 11
Et rediit etiam, ac misit tertiò: & vulneràrunt alium, & ejecerunt illum. 12
Dixit autem dominus vineæ, Quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan quando viderint illum, verebuntur eum. 13
Verùm quum vidissent illum vinitores, consultaverunt inter se, & dixerunt; Hic est hæres, venite, occidamus eum, & fiet nostra hæreditas illius. 14
Et eduxerunt illum extra vineam, & occiderunt illum. 15
Quid ergò faciet illis dominus vineæ? Nonne veniet & perdet illos vinitores, & credet vineam aliis? Cùmque audivissent, dixerunt; Non erit hoc. 16
Respexit autem illis, & dixit; Nonne est hoc quod scriptum est, quòd lapis, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est caput anguli? 17
Omnis qui ceciderit super illum lapidem, contundetur: & omnem, super quem ceciderit, perfringet. 18
Et voluerunt principes sacerdotum & Scribæ ponere manus suas super eum in illa hora, sed timuerunt populum: cognoverant enim, quòd de ipsis dixerat hanc similitudinem. 19

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተባሀሉ፡በበይናቲሆሙ፡እመ፡ንቤሎ፡ እምሰማይ፡ ይብለነ፡ እፎ፡ ኢአመንክምዎ፡፡
6 ወእመ፡ንቤሎ፡እምሰብእ፡ይወግሩነ፡ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ንፈርሆሙ፡፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡
7 ነቢየ፡ይሬስይዎ፡ለዮሐንስ፡፡ ወአውሥእዎ፡ወይቤልዎ፡ ኢናአምር፡ እምኀበ፡ከ
8 ነ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነሂ፡ ኢይነግረክሙ፡ በመባሕተ፡ መኑ፡ እገ
ብር፡ ከመዝ፡፡
በእንተ፡ ዓጸደ፡ ወይን፡፡
9 ወመሰለ፡ ሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ተከለ፡ ወይነ፡ወአንበረ፡ሎቱ፡ዓቀብ
ተ፡ወይን፡ ወአክረየ፡ ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማኅፈደ፡ ወነገደ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡ ወጐንደየ፡
10 ሊወ፡፡ ወእም፡ኮነ፡ጊዜ፡ፍሬሁ፡ ፈነወ፡ ገብሮ፡ ኀበ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ከመ፡ይፈ
ንዉ፡ሎቱ፡እምፍሬ፡ወይኑ፡፡ወዘበጥዎ፡ዓቀብተ፡ወይን፡ለገብሩ፡ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡
11 ወደገመ፡ፈነወ፡ካልአ፡ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ዘበጥዎ፡ወአሣሰርዎ፡ ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡
12 ወፈነወ፡ ሣልሰሂ፡ ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ፈቀልዎ፡ ወሰደድዎ፡፡ ወይቤ፡ ባዕለ፡ ወይን፡
13 ምንተ፡እንከ፡እሬሲ፡እፌኑ፡ወልድየ፡ዘአፈቅር፡ለእመቦ፡ ከመ፡ኪያሁ፡ ይኀፍሩ፡ርእዮ
14 ሙ፡፡ ወፈነዎ፡ ወርእይዎ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ወይቤሉ፡ዝውእቱ፡ ወልዱ፡ ወራሲ፡ን
15 ዑ፡ንቅትሎ፡ወንረከብ፡ርስቶ፡፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተልዎ
16 ፡፡ምንተ፡እንከ፡ይሬስዮሙ፡መጺኦ፡ባዕለ፡ዓጸደ፡ወይን፡፡ ይመጽእ፡ወይቀትሎሙ፡
ለእሉንቱ፡ዓቀብተ፡ዓጸደ፡ወይን፡ ይመጽእ፡ወይሁብ፡ወይነ፡ለካልኣን፡፡ ወሰሚዖሙ፡
17 ይቤልዎ፡ሐሰ፡፡ ወነጸሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንትኑመ፡ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ እብን፡ እ
18 ንተ፡መነንዋ፡ነደቅት፡ይእቲ፡ኮነት፡ውስተ፡ርእሰ፡ማእዝንት፡፡ ወኵሉ፡ ዘወድቀ፡
ዲበ፡ይእቲ፡እብን፡ይትቀጠቀጥ፡ወለዘሂ፡ወድቀት፡ላዕሌሁ፡ትቀጠቅጦ፡፡ ወፈቀዱ፡
19 ጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ይእኅዝዎ፡ ሶቤሃ፡ ወፈርህዎሙ፡ ለሕዝብ፡እስመ፡ ለእመ
ረከሙ፡ በእንቲአሆሙ፡ መሰለ፡ ከመዝ፡፡

Et dixerunt inter se, Si dixerimus, E cœlo; dicet nobis, Quare non credidistis ei? 5
Et si dixerimus, Ab hominibus, lapidabunt nos omnes populi, quos timemus: quia 6
omnes illi prophetam fecerunt Johannem. Et responderunt ei, & dixerunt ei; 7
Nescimus unde fuit. Et dixit iis Dominus Jesus, Ego etiam non dicam vobis, in 8
qua auctoritate facio sic. *De vinea.*
Et parabolicè loquutus est populis, & dixit iis; Homo quidam plantavit vineam, 9
& præposuit ei custodes vineæ, & fodit torcular, & ædificavit turrim: & pere-
grinatus est *in* remotam regionem, & moram fecit venire. Et quum tempus erat 10
fructûs, misit servum suum ad custodes vineæ ut mitterent ei ex fructu vineæ suæ:
& percusserunt custodes vineæ servum ejus, & dimiserunt eum inanem. Et iterum 11
misit aliū servum, & ipsū percusserunt, & spreverunt eū, & dimiserunt inanem. Et 12
misit tertium servum suum, & ipsum etiam superaverunt, & expulerunt. Et 13
dixit dominus vineæ; Quid igitur faciam? mittam filium meum quem diligo: for-
san ita erit, quòd ipsum reverebuntur videntes. Et misit eum, & viderunt eum 14
custodes vineæ, & dixerunt; Hic est filius ejus hæres, venite, trucidemus eum, &
acquiremus hæreditatem ejus. Et ejecerunt eum foràs à prædio vineæ, & trucidâ- 15
runt eum: quid igitur faciet iis quū venerit Dñs prædii vineæ? Veniet, & trucida- 16
bit istos custodes prædii vineæ, veniet *inquā*, & dabit vineā suā aliis: & audien-
tes dixerunt ei, Absit. Et inspexit eos, & dixit iis; Quid est scriptum ꝙ dicit, Lapis 17
quem reprobaverunt ædificatores, is factus est in caput anguli. Et quicunq; ce- 18
ciderit super hunc lapidé, contereretur; & eum etiā super quem ceciderit, conteret.
Et desiderârunt scribæ, & principes sacerdotum apprehendere eum statim, & ti- 19
muerunt populos: quia cognoverunt, ꝙ propter eos parabolā loquutus esset talē.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * اورا بيرون باغ بردند • وكشتند • اكنون چون خداوند † باغ بيايد • با ايشان چه كند • * گفتند
بيايد • وان باغبانان ظالم را هلاك كند • وباغ را بديگران بسپارد • بعضي گفتند اين نشود

صد پانزده مثل سنگ كه بنايان انداخته بودند

17 * مسيح بديشان نگاه كرد • وگفت چيست انك نبشته شد • سنگي كه بنايان اورا خوار انداختند •
18 سر ركن و گوشه • † عمارت او شد • * هر كه بران سنگ بيوفتد شكسته وكوفته شود • وهر كه
19 [ان] سنگ برو افتد • اورا خرد كند • * بزرگان واامامان وكوهنان خواستند كه بدان ساعت اورا
بگيرند • از عوام ترسيدند • سبب انك دانستند كه اين مثل براي ايشان گفت

Eum igitur extra vineam tulerunt, & occiderunt. 15
Jam cùm dominus vineæ venerit, eis quid faciet? Dixerunt; veniet, et illos vinitores iniquos perdet, & vineam aliis tradet. Quidam dixerunt, Hoc ne fiat. 16

CXV. Parabola lapidis quem ædificatores rejecerunt.

Christus eos intuitus est, & dixit; Quid est illud quod scriptum est? Lapidem quem ut vilem abjecerunt ædificatores; caput basis & angulus ædificii is factus est. 17
Quicunque in illum lapidem ceciderit, fractus & contusus erit: in quemcunque autem ille lapis ceciderit, eum comminuet. 18
Magnates & Antistites & sacerdotes quærebant ut eâdem horâ illum prehenderent, sed à vulgo timuerunt: eò quòd cognoverunt quod hanc parabolam in illos locutus esset. 19

Et observantes miserunt insidiatores, *simulantes* seipsos justos *esse*, ut
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα σμγ
caperent *ejus sermonem, ad tradendum* illum principatui & potestati præ- β
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡ-
sidis. Et interrogaverunt eum, dicentes; Magister, scimus quia rectè di-
21 γεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέ-
cis & doces, & non accipis *faciem*, sed in veritate viam Dei
γεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
doces. Licet nobis Cæsari tributum dare, an non? Considerans autē
22 διδάσκεις. Ἔξεστιν (κ) ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ
23 illorum dolum, dixit ad eos; Quid me tentatis? Ostendite
αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί με πειράζετε; (λ) Ἐπιδείξατέ
24 mihi denarium: cujus habet imaginē & inscriptionem? respondentes *autem* dixerunt; Cæ-
μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καί-
saris: *Is autem* ait illis; Reddite ergò quæ Cæsaris, Cæsari, & quæ
25 σαρος· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
Dei, Deo. Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram *populo*:
26 Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ·
& mirati in responso ejus, tacuerunt. *Accedentes* autem qui-
27 καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. Προσελθόντες δέ τι- ΟΒ'
dam Sadducæorum, *contradicentes* resurrectionem *non* esse, interrogaverunt e-
νες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐ-

um, Dicentes; Magister, Moyses scripsit nobis; Si alicujus frater mor-
τὸν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
tuus fuerit habens uxorem, & hic sine liberis *moriatur*, ut accipiat frater ejus
θάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
uxorem, & suscitet semen fratri suo. Septem ergò fratres erant:
γυναῖκα, καὶ (μ) ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν·
& primus *accipiens* uxorem, mortuus est sine filiis. Et accepit *secundus*
καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν
uxorem, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam: si[militer]
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν (ν) αὐτήν· ὡσαύ-
ter *autem* & septem non reliquerunt *natos*, & mortui sunt. Novissimè *autem omnium*
τως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ὕστερον δὲ πάντων
mortua est & mulier. In ergò resurrectione, cujus eorum *fit* uxor? *nam*
ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ
septē habuerunt eam uxorem. Et *respondens* ait illis Jesus, Filii
ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ
seculi hujus nubunt & traduntur ad nuptias. *At* digni *habiti* *seculum* illud
αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ (ξ) ἐκγαμίσκονται. Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου
contingere & resurrectionem ex mortuis, neque *nubunt*, neque *traduntur ad nuptias*. Neque enim
τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε (ο) ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀποθα-
mori ultrà *possunt*: æquales angelis enim sunt: & filii sunt Dei, resurrectionis filii existentes.
νεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ (π) υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

MS. A. (κ) ἡμᾶς (λ) Δείξατέ (μ) ἐξαναστήσει (ν) αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ (ξ) ἐκγαμίζονται. (ο) ἐκγαμίζονται. Οὐδὲ (π) οἱ υἱοί εἰσιν Θεοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ. ܓܫܘܫܐ ܕܡܕܡܝܢ ܢܦܫܗܘܢ ܠܟܐܢܐ. ܕܢܐܚܕܘܢܗ ܒܡܠܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ
21 ܠܕܝܢܐ. ܘܠܫܘܠܛܢܐ ܕܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢܢ
ܕܬܪܝܨܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܘܡܠܦ ܐܢܬ ܘܠܐ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ
22 ܡܠܦ ܐܢܬ. * ܫܠܝܛ ܠܢ ܕܢܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܣܬܟܠ
23 ܢܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܗ ܨܠܡܐ
24 ܘܟܬܝܒܬܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܕܩܣܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܗܝܕܝܢ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ
25 ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܚܕܘܗܝ ܒܡܠܬܐ ܩܕܡ ܥܡܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܦܬܓܡܗ
26 ܘܫܬܩܘ. * ܩܪܝܢܐ ܕܢܫܐ ܕܥܢܝܕܐ. * ܣܝ * ܘܩܪܒܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܗܢܘܢ
27 ܕܐܡܪܝܢ ܕܠܝܬ ܩܝܡܬܐ ܘܫܐܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ.
28 ܕܐܢ ܢܡܘܬ ܐܢܫ ܘܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ. ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ
ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܫܒܥܐ ܕܝܢ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ. ܘܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ. ܘܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ.
29 * ܘܢܣܒܗ ܬܢܝܢܐ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܗܢܐ ܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. * ܘܬܠܝܬܝܐ ܬܘܒ ܢܣܒܗ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ
30 ܫܒܥܬܗܘܢ. ܘܡܝܬܘ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܒܢܝܐ. * ܘܡܝܬܬ ܒܚܪܬܐ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ
31 ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
32 ܝܫܘܥ. ܒܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܫܘܘ
33 ܠܥܠܡܐ ܗܘ. ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܐܦܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ
34 ܠܓܒܪܐ * ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܬܘܒ ܠܡܡܬ ܡܫܟܚܝܢ. ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܐܢܘܢ. ܘܒܢܝܐ
35 ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܒܢܝܐ ܕܩܝܡܬܐ.
36

Et miserunt ad eum exploratores simulantes se justos, ut carperent eum in sermone, & traderent eum judicio, & potestati præsidis. Itaque interrogârunt eum ac dicunt ei; Doctor, scimus te rectè loqui & docere, nec acceptionem habere facierum, sed in veritate viam Dei docere. Licet nobis dare pecuniam capitatim Cæsari, an non? Ipse verò animadvertit eorum astutiam, & ait; Quid me tentatis? Ostendite mihi denarium, cujusnam habet imaginem & inscriptionem. Illi autem inquiunt, Cæsaris. Dixit eis Jesus, Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ Dei, Deo. Nec potuerunt carpere ex eo verbum coram populo: & mirati sunt ejus responsum: & siluerunt.

Lectio mulierum defunctarum. 13.

Cæterùm accesserunt quidam ex Sadducæis illis, qui dicunt nullam esse resurrectionem, & interrogârunt eum; Dicuntque ei, Doctor, Moses scripsit nobis, Si cujus frater obierit habens uxorem sine liberis, ducat frater ejus uxorem ipsius, & suscitet semen fratri suo. Septem autem fratres fuerunt; primusque duxit uxorem, & mortuus est sine liberis. Et duxit eam secundus in uxorem suam, & iste mortuus est sine liberis. Rursum & tertius accepit eam: similiterque & illi septem, & mortui sunt, neque reliquerunt liberos: Et mortua est ad extremum quoque mulier. In resurrectione ergò, cujusnam eorum futura est uxor? illi enim septem duxerunt eam. Dixit eis Jesus, Filii hujus seculi ducunt uxores, & mulieres fiunt virorum. Illi verò qui seculo illo digni fuerint, & resurrectione quæ est ex mortuis, nec ducunt uxores, nec etiam mulieres fiunt virorum. Nequaquam enim amplius mori possunt: sunt enim instar angelorum, & sunt filii Dei, quandoquidem facti sunt filii resurrectionis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد پانزده سوال يهوديان از مسيح بهر جزيه
20 * جاسوسان پيش عيسي فرستادند *
برشيوهٔ مومنان تا بروي بسخن نكته كيرند * و اورا در دست حاكم دهند * وبسلطنت نايب *
21 آمدند واز عيسي پرسيدند * وبدو كفتند معلم مي دانيم * كه هر چه † مي كويي
راست مي كويي * ومي اموزاني * وروي و دل † كسي نمي بيني * ليكن براستي راه خدا را تعليم
22 مي دهي * * واجب باشد † برما كه جزيهٔ سر بقيصر † دهيم يا نه * * مسيح حيلت ايشانرا
23 دريافت * وكفت چرا مرا مي ازماييد * * ديناري بمن بنماييد * ايشان نمودند * ازيشان
24 پرسيد * كه اين نقش وصورت وخط كيست * ايشان كفتند * ازان قيصر * * عيسي
25 بديشان كفت * انچ ازان قيصرست * بقيصر دهيد * وانچ ان خداست * بخدا * * ونتوانستند
26 برابر خلق بر و نكته كرفتن * و از جواب او عجب ماندند * و خاموش شدند *

صد هفده مثل زن وهفت برادر

27 * جماعتي از زنادقه
28 پيش عيسي آمدند * وزنادقه قومي اند كه بقيامت † اقرار ندارند * وپرسيدند * وكفتند

CXVI. Quæstio Judæorum à Christo de tributo.

Exploratores itaque ad Jesum miserunt, sub specie fidelium, ut eum in sermone ansam caperent, & eum in manum judicis traderent & in potestatem præfecti. Et venientes Jesum interrogârunt, & dixerunt; Præceptor, scimus quid quid dicis rectè dicis, & doces, & vultum & cor cujusquam non aspicis, sed secundum rectitudinem viam Dei doces. Oportet nos ut censum capitis Cæsari demus, an non? Christus astum illorum intellexit, & dixit; Quare me tentatis? Denarium mihi ostendite. Illi ostenderunt. Ab eis rogavit; Hæc sculptura, & effigies, & inscriptio cujus est? Illi dixerunt, Cæsaris. Jesus illis dixit; Id quod Cæsaris est, Cæsari date: & quod Dei est, Deo. Et non potuerunt coram populo adversus eum dictum arripere: & in responso ejus admirabundi manserunt, & conticuerunt.

CXVII. Parabola mulieris & septem fratrum.

Cœtus ex Sadducæis ad Jesum accesserunt: (Sadducæi autem gens sunt, qui de resurrectione fidem non habent) et interrogârunt, et dixerunt;

Versio V U L G A T A L A T I N A.

20 Et observantes miserunt insidiatores, qui se justos simularent, ut caperent eum in
21 sermone, ut traderent illum principatui & potestati præsidis. Et interrogave-
runt eum, dicentes; Magister, scimus quia rectè dicis & doces: & non accipis
22 personam, sed viam Dei in veritate doces: Licet nobis tributum dare Cæsari,
23 an non? Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos; Quid me tentatis?
24 Ostendite mihi denarium. Cujus habet imaginem & inscriptionem? Responden-
25 tes dixerunt ei; Cæsaris. Et ait illis; Reddite ergò quæ sunt Cæsaris, Cæsari:
26 & quæ sunt Dei, Deo. Et non potuerunt verbum ejus reprehendere coram plebe:
27 & mirati in responso ejus, tacuerunt. Accesserunt autem quidam Sadducæorum,
28 qui negant esse resurrectionem, & interrogaverunt eum, Dicentes; Magister,
Moyses scripsit nobis; Si frater alicujus mortuus fuerit habens uxorem, & hic
sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem, & suscitet semen fratri suo. 29
Septem ergò fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filiis. 30
Et sequens accepit illam, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam. 31
Similiter & omnes septem, & non reliquerunt semen, & mortui sunt. Novissimè 32
omnium mortua est & mulier. In resurrectione ergò, cujus eorum erit uxor? 33
siquidem septem habuerunt eam uxorem. Et ait illis Jesus; Filii hujus seculi 34
nubunt, & traduntur ad nuptias: Illi verò, qui digni habebuntur seculo illo, & 35
resurrectione ex mortuis, neq; nubent, neq; ducent uxores: Neque enim ultrà mori 36
poterunt: æquales enim Angelis sunt, & filii sunt Dei, cùm sint filii resurrectionis.

Versio A R A B I C A cum Interpretatione L A T I N A.

20 * فرصدوه وارسلوا اليه جواسيس متشبهين بالصديقين ليصيدوه بكلمة ويسلموه الي الروساء
21 وسلطنة الوالي * فسالوه قايلين يا معلم قد علمنا انك بالصواب تنطق وتعلم • ولا تاخذ
22 بالوجوه • بل بالحق تعلم طريق الله * ايجوز لنا ان نودي الجزية لقيصر ام لا * فلما علم مكرهم
23 24 قال لهم لم تجربوني * اروني دينارا فاروه • فقال لمن هذه الصورة والكتابة قالوا لقيصر •
25 * فقال لهم اعطوا ما للملك للملك وما لله لله * ولم يقدروا ان يسوقعوه بكلمة امام الشعب،
26 27 فتعجبوا من جوابه وسكتوا • الفصل الثاني والسبعون • * ثم جاء اليه قوم من
28 الزنادقة الذين يقولون ليست قيامة * وسالوه قايلين يا معلم موسي كتب لنا ان مات احد
29 وخلف مراته ولم يترك زرعا وكان له اخ فلياخذ اخوه مراته وليقم زرعا لاخيه * وكان عندنا
30 31 سبعة اخوة • فتزوج الاول مراته ومات بغير ولد * ثم تزوج بها الثاني * والثالث وكذلك الي
32 33 السابع وماتوا ولم يتركوا ولدا * واخيرا ماتت المراة ايضا * ففي القيامة لمن منهم تكون
34 بامراته لان السبعة قد تزوجوها * فقال لهم يسوع اما بنوا هذا الدهر فيتزوجون ويزوجن •
35 * فاما اوليك الذين استحقوا ذلك الدهر والقيامة من الاموات لا يتزوجون ولا يزوجن •
36 * لانهم لا يموتون بل يصيرون مثل الملايكة • ويصيرون بني الله وبني القيامة •

Et insidiati sunt ei, & miserunt ad eum 20
exploratores præferentes justos, ut vena-
rentur eum in verbo, & traderent eum
principibus, & potestati præsidis. Igitur 21
interrogaverunt eum, dicentes; Magister,
scimus quòd rectè loquaris, et doceas, neq;
attendas facies, sed in veritate doceas
viam Dei. Licetne nobis reddere tribu- 22
tum Cæsari, an non? Cùm autem agno- 23
visset dolum eorum, dixit eis; Cur ten-
tatis me? Ostendite mihi denarium: et 24
ostenderunt ei. Itaque dixit, Cujus est 25
hæc imago & inscriptio? Dixerunt, Cæ-
saris. Ait illis; Date quod regis est, regi;
et quod Dei, Deo. Et non potuerunt labe- 26
facere eum in verbo coram populo: &
mirati sunt de responso ejus, & tacuerunt.

Sectio septuagesima secunda.

Deinde venerunt ad eum quidam ex Sa- 27
ducæis, qui dicunt non esse resurrectio-
nem, Et interrogaverunt illum, dicentes; 28
Magister, Moyses scripsit nobis; Si mor-
tuus fuerit quispiam, & reliquerit uxo-
rem, at non reliquerit prolem, habueritque
fratrem: accipiat frater ejus uxorem
illius, et suscitet prolem fratri suo. Erant 29
autem apud nos septem fratres, duxitque
primus uxorem, & mortuus est sine li-
beris. Tum duxerunt eam secundus, Ac 30
tertius, itidemque usque ad septimum, et 31
mortui sunt, & non reliquerunt liberos.
Et postremò mortua est mulier etiam. In 32
resurrectione ergò cuinam ex ipsis erit 33
uxor? siquidem septem duxerunt eam.
Dixit illis Jesus; Filii quidem hujus 34
seculi ducunt uxores, et nubunt; At illi 35
qui digni fuerint illo seculo & resurre-
ctione mortuorũ, non ducent uxores neq;
nubent. Quandoquidem non moriuntur, 36
sed fiunt velut angeli, & fiunt filii
Dei, & filii resurrectionis.

Versio Æ T H I O P I C A cum Interpretatione L A T I N A.

20 ወተግሒሦሙ፡ለፀንሑ፡ሎቱ፡እለ፡ ይትዔቀብዎ፡ ላለ፡ ያጸድቁ፡ርእሶሙ፡ከመ፡ያስሕት
ዎ፡በቃሉ፡ ወለሙ፡ያግብእዎ፡ለመኳንንት፡ ወለመስፍንት፡፡ በእንተ፡ዲናር፡፡
21 ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ናአምር፡ከመ፡ጽድቀ፡ትነግር፡ወትሜህር፡ወኢታደሉ፡ለ
22 ገጽ፡ፊረቱዐ፡ትሜህር፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር፡ ይከውነነሁ፡ንሁብ፡ጸባሕተ፡ለቄሳር፡
23 ወሚመ፡ኢይከውነነሁ፡ ወአእመሮሙ፡ትምይንቶሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንተ፡ታሜክሩ
24 ኒ፡ አርእዩኒ፡ ዲናሮ፡ ወአምጽኡ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ወመጽሐፉ፡፡
25 ወአውሥኡ፡ወይቤልዎ፡ዘንጉሥ፡ዘቄሳር፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ሀብዎ፡
26 ዘቄሳር፡ ለቄሳር፡ ወዘእግዚአብሔር፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወስእንዎ፡ አስሕቶቶ፡
በቃሉ፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ ወአንከርዎ፡ ሠእዛለ፡ አፉሁ፡ወአርመሙ፡፡
27 በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡፡ ወመጽኡ፡ሰዱቃውያን፡እለ፡ይብሉ፡ኢየሐይዉ፡ምዉታ
28 ን፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ሙሴ፡ ጸሐፈ፡ለነ፡እንዘ፡ይብል፡ለእመቦ፡ዘሞ
ተ፡እኁሁ፡ወኃደገ፡ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ውሉደ፡ ያውስባ፡ እኁሁ፡ ለብእሲቱ፡ ወያቅም፡
29 ዘርአ፡ለእኁሁ፡፡ ሀለዉ፡ እንከ፡ኀቤነ፡ሰብዓቱ፡አኀው፡ ወአውሰበ፡ዘይልሂቅ፡ወሞ
30 ተ፡ ወአልቦ፡ ውሉደ፡፡ ወከማሁ፡ አውሰባ፡ ካልኡ፡፡ ወሣልሱኒ፡ ወኢኃደጉ፡
31 ውሉደ፡ ወከማሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡ወሞቱ፡እንዘ፡አልቦሙ፡ውሉደ፡፡ ወድኅ
32 ረ፡ኵሉሙ፡ሞተት፡ይእቲ፡ብእሲት፡፡ ኣሜ፡ይሐይዉ፡ እንከ፡ምዉታን፡ለመኑ፡እ
33 ምነሆሙ፡ትከውን፡ብእሲቶ፡እስመ፡ናሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡፡ ወአውሥአ፡
34 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ ውሉደ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ ወይወል
35 ዱ፡ ወይትወለዱ፡፡ ወእለሰ፡ ይደልዎሙ፡ይርከብዎ፡ለዝኩቱ፡ዓለም፡ ኣሜ፡ይሐይ
36 ዉ፡ ምዉታን፡ ኢያወስቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡፡ ወኢሂ፡ ይትከሀሎሙ፡ እንከ፡ መዊተ፡
አላ፡ ከመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ እሙንቱ፡ ወውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ይከውኑ፡
ወውሉደ፡ሕይወት፡ እሙንቱ፡፡

Et recedentes insidere fecerunt ei insidiatores, qui justificabant seipsos, ut er- 20
rare facerent eum in sermone suo, & tunc traderent eum sacerdotibus, & tribunis.

De denario. Et interrogàrunt eum, & dixerunt ei; Magister, 21
scimus q; justè dicis, & doces: & non accipis personam, & rectè doces viam Dei.
Licétne nobis dare tributum Cæsari, vel non licet nobis? Et cognovit callidita- 22
tem eorũ, & dixit iis; Quid tentatis me? Ostendite mihi denarium: & attulerunt, & 23
dixit iis; Cujus *est* imago ejus, & inscriptio ejus? & responderunt, & dixerunt ei; 24
Imperatoris Cæsaris. Et dixit iis Dñs Jesus, Date quæ *sunt* Cæsaris, Cæsari; & quæ 25
sunt Dei, Deo. Et non potuerunt in errorem inducere eum, in sermone suo coram 26
toto populo: & mirati sunt procedentia *ex* ore suo, & siluerunt.

De Saducæis.

Et venerunt Saducæi, qui dicunt, Non vivent mortui: & interrogàrunt eũ, Et di- 27
xerunt ei, Magister, Moses scripsit nobis, dicens; Si quis sit cujus frater mortuus est, 28
& reliquit uxorẽ ejus, & non habuit liberos, ducat eam frater ejus in uxorem suã,
& suscitet semen fratri suo. Fuerunt igitur apud nos septem fratres, & uxorem 29
duxit senior, & obiit, & non habuit filios. Et similiter uxorem duxit eam secun- 30
dus. Et tertius etiam, & non reliquerunt liberos: & similiter septem illi duxerunt 31
eam, & obierunt non habentes liberos. Et post omnes mortua est ista mulier. 32
Quando vivent igitur mortui, cui ex illis erit uxor, quia ecce septem illi duxerunt 33
eam? Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis, Filii hujus seculi uxores ducunt, & 34
nuptum dantur; & procreant, & procreantur. Sed qui digni sunt obtinere illud 35
seculum, quum vixerint mortui, non uxores ducent, neque nuptum dabuntur;
Neque etiam possunt ampliùs mori: sed sicut angeli Dei erunt, & filii Dei 36
erunt, & filii vitæ erunt.

Versio P E R S I C A cum Interpretatione L A T I N A.

معلم موسي براي ما نبشت • كه اكر كسي را برادر بميرد • واورا زن باشد • بي فرزندان برادراو
29 زن برادر را بستاند • وبراي برادر خود تخم برخيزاند • * هفت برادران بودند • اولين زن
30 31 ستاد • وبي فرزندان † مرد • * ودوم • * وسوم ستد • وبي فرزند مردند • وتا هفت برادر آن زنرا
32 33 بستدند • وبي فرزند مردند * وعاقبت آن زن نيز مرد • * اكنون در روز قيامت • آن زن ازان
34 كداميين برادرست • سبب آنك هفت برادر † با او نزديكي كردند • * عيسي بديشان كفت
35 كه فرزندان † اين عالم واهل دنيا • زن بستانند • وزنان براي مردان باشند • * ودر قيامت
36 زناشوهري ودخول ميان مردم نباشد • * وديكر مردن بريشان واجب نيست • ودر مثال
فرشتكان † باشند • واهل ملكوت † فرزندان خدا خوانده شوند •

Præceptor, Moses nobis scripsit,
quòd si cui frater moriatur, et ei
uxor sit absque liberis, frater ejus
uxorem fratris accipiat, et fratri
suo semen suscitet. Septem autem 29
fratres erant: primus uxorem ac-
cepit, et absque liberis mortuus est.
Et secundus, Et tertius etiam ac- 30
cepit eam, et sine liberis mortui 31
sunt: et usque ad septem fratres
illam uxorem acceperunt, et absque
liberis mortui sunt. Postremò illa 32
mulier etiam mortua est. Jam in 33
die resurrectionis illa mulier cujusce
fratris erit? eò quòd septem fratres
cum ea conjugium fecerant. Jesus 34
illis dixit; Filii quidem hujus se-
culi et populus mundi uxores acci-
piunt, et mulieres propter viros sunt:
In resurrectione autem conjugium et 35
congressus inter homines non erit.
Rursus enim illis moriendum non 36
est, sed ad instar Angelorum erunt, &
populus regni filii Dei vocati erunt.

Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum,
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον,
Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Jacob. Deus autem non est mortuorũ,
38 τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν,
sed vivorum: omnes enim ei vivunt. Respondentes autem quidam Scri-
39 ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν Γραμ-
barum, dixerunt; Magister, pulchrè dixisti. Non ampliùs autem audebant interrogare
40 ματέων, εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν σμδ β
eum quicquam. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Christum filium David
41 αὐτὸν οὐδέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς (ς) λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ ΟΓ'
esse, Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo,
42 εἶναι, Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, σμε β
Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?
43 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus est? Audiente
44 Δαβὶδ οὖν (σ) Κύριον αὐτὸν καλεῖ· καὶ πῶς (τ) υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Ἀκούοντος σμϛ β
45 autem omni populo, dixit discipulis suis; Attendite à Scribis
46 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων
volentibus ambulare in stolis, & amantibus salutationes in foris, &
τῶν θελόντων (υ) περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in cœnis: Qui
47 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (φ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἳ
devorant domos viduarum, & specie longa precantur. Hi acci-
σμζ η κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι λή-
pient majorem damnationem.
ψονται περισσότερον κρίμα.

CAP. XXI. κα'.

1 Respiciens autem vidit mittentes munera sua in gazophylacium
ΟΔ' Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
2 divites. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem illuc duo minuta,
πλουσίους. (α) Εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,
3 Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua pauper hæc plus omnibus misit.
Καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν.
4 Omnes enim hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei:
Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ·
hæc autem ex postremitate sua omnem victum quem habuit, misit. Et quibusdam
αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε. Καί τινων
5 dicentibus de templo, quòd lapidibus pulchris & donis ornatum esset,
λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ (β) ἀναθήμασι κεκόσμηται,
6 dixit; Hæc quæ videtis, venient dies, in quibus non relinquetur lapis super
εἶπε, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
lapidem, qui non destruatur.
λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

MS. A. (ς) λέγουσίν τινες τὸν (σ) αὐτὸν Κύριον (τ) αὐτοῦ υἱός (υ) ἐν στολαῖς περιπατεῖν, (φ) πρωτοκλησίας ΚΕΦ. κα'. MS. A. (α) Εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν (β) ἀναθέμασι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܕܩܝܡܝܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ܂ ܐܕܟܪ ܓܝܪ ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ܂ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ *
38 ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ܂ * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ܂
39 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܠܗ ܚܝܝܢ܂ * ܘܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ
40 ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ܂ * ܘܠܐ ܬܘܒ ܐܡܪܚܘ ܠܡܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܡܕܡ܂ *
41 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ ܥܠ
42 ܡܫܝܚܐ ܕܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ܂ * ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪܐ܂ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ܂
43 ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ܂ * ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝܟ܂ * ܐܢ ܕܘܝܕ ܗܟܝܠ
44 ܡܪܝ ܩܪܐ ܠܗ܂ ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ܂ * ܘܟܕ ܫܡܥ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
45 * ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪܐ ܕܨܒܝܢ ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܣܛܠܐ܂ ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ܂ ܘܪܝܫ
46 ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ܂ * ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ
47 ܕܐܪܡܠܬܐ ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ܂ ܗܢܘܢ ܢܣܒܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ܂ *

1 * ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܥܬܝܪܐ ܕܪܡܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܒܝܬ ܓܙܐ܂ * ܘܚܙܐ ܐܦ
2 ܐܪܡܠܬܐ ܚܕܐ ܡܣܟܢܬܐ ܕܐܪܡܝܐ ܬܪܬܝܢ ܡܢܝܢ܂ * ܘܐܡܪ܂ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܗܕܐ
3 ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ ܐܪܡܝܬ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܢܫ܂ * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܡܢ ܡܐ ܕܝܬܝܪ
4 ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܪܡܝܘ ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܒܨܝܪܘܬܗ ܟܠܗ ܩܢܝܢܐ ܕܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܗ ܐܪܡܝܬ܂ * ܘܟܕ ܐܢܫܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܗܝܟܠܐ ܕܒܟܐܦܐ ܫܦܝܪܬܐ
5 ܘܒܩܘܪܒܢܐ ܡܨܒܬ܂ * ܐܡܪ ܝܫܘܥ܂
6 ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܗܘܢ ܠܐ ܬܫܬܒܩ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ܂

Surrecturos autem mortuos Moyses quoque demonstravit: rememoravit enim in rubo, dum ait; Dominus Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei. Responderunt autem quidam ex Scribis, & dicunt ei; Doctor, perbellè dicis. Nec ampliùs ausi sunt interrogare eum ulla de re.

Ad oblationem dominicæ quintæ post Epiphaniam. 64.

Porrò dicebat eis, Quomodò dicunt Scribæ de Messia, eum esse filium David? Quomodò ipse David dixerit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris mea, Donec ponam hostes tuos sub pedibus tuis. Si David ergò vocat eum, Dominum meum, quomodò filius ejus est? Et audiente universo populo, dixit discipulis suis; Cavete à Scribis qui volunt ambulare cum stolis, & amant salutationem in plateis, primósque consessus in synagogis, & primos accubitus in cœnis. Isti devorant domos viduarum, eâ occasione quòd prorogent orationes suas: isti subibunt gravius judicium.

CAP. XXI.

Contemplatus autem Jesus divites illos qui conjiciebant in ærarium oblationes suas; Vidit etiam viduam quandam pauperrimam conjicientem obolos duos. Et ait; Verè dico vobis, hæc vidua pauper conjecit plusquàm omnes. Hi enim omnes ex eo quod redundabat eis, conjecerunt in locum oblationis Dei: hæc autem ex penuria sua quicquid possidebat, conjecit.

Ad oblationem festo crucis. 65.

Quumque dicerent quidam de templo, quòd lapidibus pulcherrimis oblationibúsque ornatum esset: dixit eis Jesus; In his quæ spectatis, venient dies quibus non relinquetur lapis super lapidem, quin destruatur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 *وموسي نيز پيشتر † ياد كرد * ودر تلو كفت * وقتي كه مي كفت خدا خداي †
38 ابرهيم * خداي † اسحق * خداي † يعقوب * * نبود خداي مردكان * الا خداي
39 زندكان * زيرا ايشان همه † براي او زنده اند * * كساني از معتزلان كفتند معلم خوش كفتي *
40 * ديكر كسي كستاخي نكرد كه از و چيزي پرسد   صد هجده   يهوديان مي
41 كفتند مسيح پسر داودست   * عيسي بديشان كفت چكونه دانشمندان بر مسيح
42 مي كويند * فرزند † داودست * * و داود در كتاب † مزامير كفت كه خداوند بخداي من كفت
43 44 بر دست راست من بنشين * * تا انكه كه دشمنان ترا زير پاي تو نهاده شود * * چون داود ورا
45 خداوند خواند * چكونه فرزند داود باشد * * ومسيح نظر كرد كه همه خلايق كوش بدو مي
46 داشتند * بشاكردان خود كفت * * از دانشمندان † پرهيز داريد * كه مي خواهند كه
بطيلسانها † كردند * وسلام در بازارها دوست † دارند * وبالاتر از جماعت بنشينند * ودر
47 مجلسها * ومحفلها * سينه وصدرا كزينند * * ايشان كه بحيلت نمازهاء خودرا مي
دارند * خانهء بيوه † زنانرا مي خورند * ودر روز پرسش داوري ايشان بزرك باشد

Et Moses etiam ulteriùs commemoravit, & in rubo dixit, quo tempore dixit Deus, Deus sum Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob. Non est Deus mortuorum, sed Deus viventium: quia illi omnes ei vivunt. Quidam ex Pharisæis dixerunt; Præceptor, benè dixisti. Et nemo alius ausus est, ut ab eo quidquam interrogaret.

CXVIII. Judæi dixerunt, Christus filius David est.

Jesus illis dixit; quomodo Sapientes de Christo dicunt, Filius David est? Et David in libro Psalmorum dixit; Dominus Deo meo dixit, Ad manum dexteram meam sede, usque ad tempus quo hostes tui sub pedibus tuis positi sint. Cum David eum Dominum vocet, quomodo filius David sit? Et Christus, observato quòd omnis turba ei aurem præberent, discipulis suis dixit; A sapientibus cavete, qui volunt in stolis incedere, & salutationem in plateis amant, & superiùs quàm congregatio sedent, & in consessibus & conciliis anteriorem præcipuumque locum eligunt. Illi sunt qui per dolum precibus suis habitis domos viduarum comedunt: & in die inquisitionis judicium eorum magnum erit.

Versio VULGATA LATINA.

37 Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Domi-
38 num, Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Jacob. Deus autem non est mor-
39 tuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei. Respondentes autem quidam
40 Scribarum, dixerunt ei; Magister, benè dixisti. Et ampliùs non audebant eum
41 quidquam interrogare. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Christum, fili-
42 um esse David? Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Do-
43 mino meo, Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum
44 tuorum? David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus est? Audi-
45 ente autem omni populo, dixit discipulis suis; Attendite à Scribis, qui volunt
46 ambulare in stolis, & amant salutationes in foro, & primas cathedras in synago-
gis, & primos discubitus in conviviis: Qui devorant domos viduarum, simu- 47
lantes longam orationem. Hi accipient damnationem majorem.

CAP. XXI.

Respiciens autem, vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium, divi- 1
tes. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo. 2
Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes misit. 3
Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem ex eo quod 4
deest illi, omnem victum suum quem habuit, misit. Et quibusdam dicentibus de 5
templo, quòd bonis lapidibus & donis ornatum esset, dixit; Hæc quæ videtis, 6
venient dies, in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فأما أن الموتى يقومون فقد أبدى ذلك موسى في العليقة لقول الرب له أنا إله إبرهيم وإله
38 إسحق وإله يعقوب * ليس إله موتى بل أحياء لأن جميعهم به يحيون * فأجاب قوم من
39 الكتبة قائلين يا معلم حسنا قلت * ولم يتجاسروا بعد أن يسألوه عن شي •
40 • الفصل الثالث والسبعون • * ثم قال لهم كيف يقال أن المسيح ابن
41 داود هو * وداود يقول في كتاب المزامير قال الرب لربي اجلس عن يميني * حتى أضع أعداءك
42 تحت قدميك * فداود يسميه ربه وكيف هو ابنه * وفيما الشعب جميعه يسمع قال لتلاميذه
43 * احذروا الكتبة الذين يحبون أن يمشوا بالحلل • ويحبون السلام في الأسواق • وصدور
44 المجالس في الجموع • وأوائل المتكآت في الولائم * الذين يأكلون بيوت الأرامل بعلة تطويل
45 صلواتهم فهم يأخذون أعظم دينونة • • الفصل الرابع والسبعون •
46 * ثم نظر إلى أغنياء يلقون قرابينهم في خزانة الهيكل * ورأى أيضا أرملة مسكينة قد
47 ألقت هناك فلسين * فقال أمين أقول لكم أن هذه الأرملة المسكينة قد ألقت أكثر من
جميعهم * لأن هؤلاء كلهم ألقوا قرابين مما يفضل عنهم وهذه مع إعوازها ألقت جميع
ما كان لها كيانها * وفيما قوم يقولون عن الهيكل أنه مزين بالحجارة الحسان والخدام قال
* هذا الذي ترونه سوف تأتي أيام لا يترك فيه حجر على حجر إلا ويهدم •

Verùm quòd mortui resurgant, innuit id Moses, in rubo dicente Domino ad ipsum; Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob: 37 *Non Deus mortuorum, sed vivorum: quia omnes in eo vivunt.* 38 *Responderunt quidam ex Scribis, dicentes; Magister, benè dixisti.* 39 *Et non ausi sunt impòsterum interrogare eum de re ulla.* 40

Sectio septuagesima tertia.

Prætereà dixit illis; Quomodò dicitur quòd Christus sit filius David, 41 *Cum David dicat in libro psalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea,* 42 *Donec ponam inimicos tuos sub pedibus tuis?* 43 *Itaque David vocat illum Dominum suum: quomodò ergò est filius ejus?* 44 *Et dum populus universus audiret, dixit discipulis suis;* 45 *Cavete à Scribis qui amant ambulare cum stolis, & amant salutationem in foris, & præcipuas sedes in synagogas, & primos discubitus in conviviis.* 46 *Qui comedunt domos viduarum prætextu prolixitatis precum suarum. At ipsi accipient summam damnationem.* 47

Sectio septuagesima quarta.

CAP. XXI.

Deindè respexit in divites quosdam jacientes munera sua in ærarium templi, 1 *Viditque etiam viduam pauperem injecisse illuc minuta duo.* 2 *Quapropter dixit, Amen dico vobis, hanc viduam pauperculam plus immisisse quàm ii omnes.* 3 *Nam hi omnes immiserunt munera ex eo quod superest illis: hæc autem cum inopia sua immisit quicquid habebat pro victu suo.* 4 *Et dum quidam dicerent de templo quòd esset ornatum lapidibus pulchris, & cælaturis, dixit;* 5 *In hoc quod videtis, venient dies quibus non relinquetur lapis super lapidem quin destruatur.* 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወከመሰ:ይሐይዉ:ምዉታን:ሙሴሂ:ነገረ:ከመ:ይቤሎ: እግዚአ:ብሔር:በኀበ:ዕፀ:ባ
ጦስ:: አነ:ውእቱ:አምላከ:አብርሃም:ወአምላከ:ይስሐቅ:ወአምላከ: ያዕቆብ::=
38 ሊቃነ፡ አምላክ: ምዉታን: አላ:አምላከ: ሕያዋን:ውእቱ:እስመ:ኵሎሙ:ሕያዋ
39 ን: እሙንቱ: በኀቤሁ::= ወአውሥኡ: ጸሐፍት: ወይቤሉ: ሊቅ:ሠናየ:ትቤ::=
40 ወአልቦ : እንከ : መኑሂ : ዘተኀበለ : ይስአሎ::=
በእንተ : ዘከመ : ተስእሎሙ : እግዚእነ : ለፈሪሳውያን::=
41 ወይቤሎሙ:እግዚእ: ኢየሱስ: ለፈሪሳውያን: እፎኑ:ይብልዎ: ለክርስቶስ:ወልደ:ደዊ
42 ት::= ወለሊሁ:ደዊት:ይቤ:በመጽሐፈ:መዝሙር::ይቤሎ:እግዚእ:ለእግዚእየ:ን
43 በር:በየማንየ:= እስከ: አገብኦሙ: ለጸላእትከ : ታሕተ : መከየደ : እግሪከ::=
44 ዘለሊሁ:እንከ:ደዊት:እግዚእየ:ይቤሎ:እፎ:እንከ:ይከውኖ:ወልደ::= ወእንዘ:ኵ
45 ሎሙ:ሕዝብ:ይሰምዑ:ይቤሎሙ:ለአርዳኢሁ:= ተዐቀቡዎሙ: ለጸሐፍት: እለ:
46 የሐውሩ:ያንሶሰዉ:ተላቢሶሙ:ወያፈቅሩ: ተአምኆ:በመሠያጥት:ወነቢረ:ፍጽመ:በ
47 ምኵራባት:ለዐዋይድ:ወርእሰ:ምርፋቅ:በውስተ:መሳትት::= እለ: ይውኅጥዎ:ለአብ
ያተ:መበለታት: ወይትሜየኑ: ነዋኀ:መክንያተ: እለ:ያነውኁ:ጸሎተ:እሙንቱ: ይነሥ
ኡ:ዘየዐቢ : ደይነ::= በእንተ: ክልኤቱ : ጸሪቅ:=
1 ወነጸረ:ወርእየ:አብዕልተ:እለ:ያበውኡ:መባአሙ:ውስተ:ሙዳየ:መጽዋት::=ወ
2 ርእየ:እቤረ:መበለተ:አብእተ:ክልኤ:ጸሪቀ:= ወይቤሎሙ:እግዚእ:ኢየሱስ:ለአር
3 ዳኢሁ: አማን: አብለክሙ: ከመ: ዛቲ:እቤር: ነዳይት: አብዝኀት : አብአ : መባአ:
4 ለእግዚአብሔር::= እስመ:እሉ:ኵሎሙ: እምተረፈሙ:አብኡ:ለእግዚአብሔ
5 ር:ወዛቲሰ:እምተፅናሳ:ኵሎ: ጥሪታ:ዘባ: አብአት::= ወቦእለ: ይቤልዎ: በእንተ:
6 ቤተ:መቅደስ:መኑ:ሠናይ:እበኒሁ:ወስርግው:ንድቁ::= ወይቤሎሙ:ትሬእዩኑ: ዘ
ንተ:ይመጽእ:መዋዕል:አመ: ኢይትኀደግ: ዝየ:እብን:ደበ:እብን: ዘኢይትነሠት::=

Et quòd vivent mortui, Moses indicavit quomodo dixerat ei Deus apud rubum, 37
Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Non fuit igitur Deus 38
mortuorum, sed Deus viventium est: quia omnes vivi sunt apud eum. Et respon- 39
derunt scribæ, & dixerunt; Magister, benè dicis. Et non fuit ampliùs aliquis 40
qui audebat interrogare eum.

De eo quòd interrogat Dominus noster Pharisæos.

Et dixit Dominus Jesus Pharisæis, Quomodo dicunt Christum filium esse David: 41
Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo, Sede in 42
dextra mea, Usquedum reducam inimicos tuos, sub scabellum pedum tuorum? 43
Ipse igitur quem David Dñm meum vocat, quomodo igitur erit filius ejus? Et 44
omnibus populis audientibus, dixit discipulis suis; Attendite scribas, qui volunt 45
ambulare stolati, & amant salutationes in foris, & sedere summo *loco* in conven- 46
tibus, & capitalem accubitum in conviviis: Qui devorant domos viduarum, & 47
circumveniunt longâ excusatione, prolongantes orationem: isti accipient majo-
rem damnationem.

CAP. XXI. *De duobus minutis.*

Et intuitus est, & vidit divites proferentes munera sua in *locum* eleemosyna-
rum. Et vidit viduam pauperrimam offerentem duo minuta. Et dixit Dominus 1
Jesus discipulis suis; Amen, dico vobis, quòd hæc vidua egena abundantius ob- 2
tulit munus Deo. Quia hi omnes ex reliquiis suis obtulerunt Deo: & hæc ex 3
penuria sua omnes reliquias quas habuit, obtulit. Et fuerunt *quidam* qui dice- 4
bant ei de Domo sancta, quàm pulchri *essent* lapides ejus, & ornatum ædificium 5
ejus. Et dixit iis, Videtisne hæc? veniet dies quando non relinquetur hic la-
pis super lapidem qui non destruetur. 6

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 فصل نوزده • ذكر زني كه دو كروهه ريسمان در خزينه انداخت * وعيسي درا
2 توانكران مي نكريد كه قربان خودرا در خزينه مي انداختند * وديد بيوه زن مسكين • كه
3 دو كروهه † ريسمان † انداخت • * عيسي كفت راست بشما بكويم اين بيوه زن مسكين • از همه
4 بيشتر انداخت • * سبب آنك ايشان همه از افزوني خود هر كسي انداختند • واين از درويشي
خود • هر چه داشت انداخت • فصل بيست براي عمارت كه خراب شود
5 * كساني بر هيكل † نكاه مي كردند • ومي كفتند • بسنكهاء خوب • واساسها كزين وقربانها
6 آراسته است • عيسي بديشان كفت * اينهارا كه مي بينيد • روزها بيايد كه سنك بر سنك
درين هيكل نماند • تا از يكديكر † كشاده نشود

CXIX. Historia mulieris quæ duos glomos fili in gazophylacium injecit.

CAP. XXI.

Jesus autem divites intuitus est, qui oblationes suas in gazophylacium injecerunt. 1 *Et visâ viduâ paupere, quæ duos glomos fili injecit,* 2 *Jesus dixit; Verè vobis dico, Hæc vidua pauper plus quàm omnes injecit:* 3 *Eò quòd illi omnes ex abundantiâ sua singuli injecerunt: hæc verò ex inopia sua quicquid habuit injecit.* 4

CXX. De ædificio, quod destruendum erat.

Quidam in templum intuebantur, et dicebant; Lapidibus pulchris, et fundamentis electis, et donariis ornatum est: 5 *Jesus illis dixit; Hæc sunt quæ spectant: dies venient, quando lapis super lapidem in hoc templo non manebit, quin unus ab alia dissolutus sit.* 6

Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando igitur hæc erunt? &
7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ
quod signum cùm *futurum est hæc fieri?* *Ille autem* dixit; Videte ne
8 τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ
seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ
sum: & tempus appropinquavit: *ne ergò eatis* post eos. Cùm autem
9 εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ
audieritis prælia & seditiones, *ne terreamini:* oportet enim hæc fieri
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ (γ) ταῦτα γενέσθαι
primùm, sed *non* statim finis. Tunc dicebat illis; *Excitabitur* gens
10 πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος
contra gentem, & regnum adversus regnum. Terræmotúsque magni per
11 (δ) ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. (ε) Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ
loca, & fames, & pestilentiæ erunt: terrorésque & signa de cœlo magna
τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα
erunt. Ante *autem* hæc omnia injicient *in vos* manus suas,
12 ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων (*) ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,
& persequentur, tradentes in synagogas & custodias, *adductos* ad reges
καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς
& præsides, propter nomen meum. Continget autem vobis in testimonium.
13 καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

σμθ β | OE' | σνα β

Ponite ergò in *corda vestra*, non præmeditari *defendi.* Ego
(ζ) Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ
enim dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt contradicere *neque* resistere
γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν (η) οὐδὲ ἀντιστῆναι
omnes *adversantes vobis.* Trademini autem & à parentibus, & fratri-
πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελ-
bus, & cognatis, & amicis: & morte afficient ex vobis. Et eritis
φῶν, καὶ (θ) συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε
exosi ab omnibus propter nomen meum. Et capillus de capite vestro
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Cùm
οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν (ι) κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν
autem videritis circum*datam* ab *exercitibus* Hierusalem, tunc scitote quia
δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι
appropinquavit desolatio ejus. Tunc qui in Judæa, fugiant in
(κ) ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς
montes: & qui in medio ejus, discedant: & qui in regionibus, non
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ
intrent in eam.
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

σνβ ι | σνγ β | σν α

MS. A. (γ) γενέσθαι ταῦτα (δ) ἐπ' ἔθνος, (ε) Σεισμοὶ μεγάλοι (*) πάντων (ζ) Θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις (η) ἢ ἀντιστῆναι (θ) συγγενῶν, (ι) κτήσεσθε (κ) ἤγγισεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܠܦܢܐ. ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ ܡܐ
8 ܕܩܪܒܢ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܠܡܐ ܬܛܥܘܢ. ܤܓܝܐܐ ܓܝܪ
ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܙܒܢܐ ܩܪܒ. ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
9 * ܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܐ ܘܫܓܘܫܝܐ ܠܐ ܬܙܘܥܘܢ. ܥܬܝܕܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ
10 ܠܘܩܕܡ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܡܐ ܗܘ ܫܘܠܡܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܠܟܘ ܥܠ
11 ܡܠܟܘ. * ܘܙܘܥܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ ܒܕܘܟ ܕܘܟ. ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܕܚܠܬܐ
12 ܘܫܘܪܥܐ. ܘܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܚܙܝܢ. ܘܣܬܘܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ. * ܩܕܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܕܝܐ ܘܢܪܕܦܘܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܠܒܝܬ
13 ܐܣܝܪܐ. ܘܢܩܪܒܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ
14 ܠܣܗܕܘܬܐ. * ܣܝܡܘ ܕܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܒܛܠܝܢ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ. * ܐܢܐ
15 ܓܝܪ ܐܬܠ ܠܟܘܢ ܦܘܡܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠܗ ܟܠܗܘܢ
16 ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. * ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܕܝܢ ܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܐܚܝܟܘܢ. ܘܐܚܝܢܝܟܘܢ. ܘܪܚܡܝܟܘܢ.
17 ܘܢܡܝܬܘܢ ܡܢܟܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܡܙܠܬܐ ܡܢ
18
19 ܪܝܫܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ. * ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܩܢܘ ܢܦܫܬܟܘܢ. * ܡܐ ܕܝܢ
20 ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܚܕܝܪܐ ܠܗ ܡܫܪܝܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܥܘ ܕܩܪܒ ܠܗ ܚܘܪܒܗ. * ܗܝܕܝܢ
21 ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܓܘܗ̇ ܢܦܩܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܩܘܪܝܐ
ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܗ̇.

Et interrogabant eum, dicentes; Doctor, quando hæc erunt? quódve erit signum quando hæc proximè futura erunt? Ipse verò dixit eis; Videte ne seducamini: multi siquidem venient in nomine meo, dicéntque; Ego sum Messia: & verò tempus illud propè est: ne tamen post eos ambulaveritis. Quúmque audieritis bella, & tumultus, ne extimueritis. Futurum est enim ut hæc primùm fiant. Sed nondum pervenit finis. Insurget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum. Et terræmotus ingentes futuri sunt singulis in locis; item fames & pestilentiæ: erúntque terriculamenta & pavores, & signa magna è cœlo apparebunt, imbrésque permagni erunt. Sed ante hæc omnia injicient in vos manus, vósque persequentur, & tradent vos in synagogas & carceres, & sistent vos coram regibus & præsidibus propter nomen meum. Hæc autem erunt vobis testimonio. Sed reponite in corde vestro, non esse vobis studendum in reddenda ratione. Ego enim dabo vobis os & sapientiam illam, cui non poterunt obsistere omnes inimici vestri. Tradent autem vos parentes vestri, & fratres, & consanguinei, & amici vestri, mortique adigent *nonnullos* ex vobis. Et eritis exosi omnibus propter nomen meum. Sed pilus à capite vestro non peribit. Verùm per patientiam vestram possidebitis animas vestras. Quum autem videritis Jerusalem cinctam ab exercitu, tunc scitote appropinquâsse vastationem ejus. Tunc ii qui sunt in Judæa, fugiant in montem; quique intra eam sunt, evadant: & qui sunt in agris, non ingrediantur eam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بیست یك پیغمبری مسیح بر خرابی اورشلیم واحوالهایی که خواهد شد

7 * ازو پرسیدند وگفتند • معلم اینها کی بشود • ونشان چه باشد چون این همه نزدیك شوند •
8 * او بدیشان گفت احتیاط کنید • نبادا فریفته شوید • زیرا بسیاران بنام من بیایند
9 وبگویند • منم • منم † مسیح • وقت نزدیك است در دنبال ایشان مروید • * وچون جنگها
واشغکیها بشود مترسید • واجب است که این همه زودتر بشوند • لیکن هنوز فرجام نرسید •
10 11 * برای انك اول خلق بر خلق بر خیزند • ومملکت † بر مملکت • * ودرجای جای اراجیفها
درشت شود • وتنگی وگرسنگی • ومرك بسیار • ولرز وشکوه واشوبها ونشانهاء درشت •
12 وسهمناك † پیدا شوند † از اسمان • وزمستان وسرما دراز کشد • * زودتر از انك این همه
بشود • بر شما دست بنهند وشمارا بدشمنی برانند • ودر انجمنها شمارا بسپارند • ودربند
13 وزندان بروید • وپیش ملکان • وشحنگان شمارا بکشند • برای نام من * که شمارا
14 گواهی شود • * وهیچ درون شما بران نباشد • که چون † بداوری برند • واز ما سخن
15 پرسند • چه جواب دهیم • یا چگونه کنیم † دران وقت • * منم که بشما دهن وحکمت

CXXI. Vaticinium Christi de excidio Hierosolymæ, & iis quæ eventura erant.

Eum interrogârunt, et dixerunt; Præceptor, hæc quando erunt? et signum quod erit, quando hæc omnia propinqua erunt. Ipse eis dixit; Cavete, ne decepti sitis: multi enim in nomine meo venient, et dicent; Ego sum, ego sum Christus: tempus propinquum est: post eos ne eatis. Et cum bella et commotiones fuerint, ne timeatis: oportet ut hæc omnia priùs fiant, sed nondum finis advenit. Eò quod priùs populus in populum surget, et regnum in regnum. Et in diversis locis motus validi erunt, et angustia, et fames, et mors plurima: et tremor, et terror, et tumultus, et signa dira et terribilia apparebunt de cœlo, et hyems frigúsque protrahetur. Sed priusquam hæc omnia fiant, vobis manus injicient, et vos hostiliter persequentur, et in synagogas vos tradent, et in vincula et carcerem ibitis, et ante reges et præfectos vos... bent, propter nomen meum: ut vobis testimonium sit. Nihil autem intra vos de hoc sit, quòd, cùm in judicium tulerint, et nos interrogaverint, quod responsum dabimus, aut quomodò faciemus in eo tempore. Ego sum qui vobis os et sapientiam

Versio VULGATA LATINA.

7 Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando hæc erunt, & quod
8 signum cùm fieri incipient? Qui dixit; Videte ne seducamini: multi enim ve-
nient in nomine meo, dicentes quia ego sum: & tempus appropinquavit: nolite
9 ergò ire post eos. Cùm autem audieritis prælia, & seditiones, nolite terreri:
10 oportet primùm hæc fieri, sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis; Surget
11 gens contra gentem, & regnum adversùs regnum. Et terræmotus magni erunt
per loca, & pestilentiæ, & fames, terroresque de cœlo, & signa magna erunt.
12 Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas, & persequentur, tradentes in
synagogas & custodias, trahentes ad reges & præsides, propter nomen meum:

13
Continget autem vobis in testimonium. Ponite ergò in cordibus vestris, non 14
præmeditari quemadmodùm respondeatis. Ego enim dabo vobis os & sapien- 15
tiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes adversarii vestri. Trade- 16
mini autem à parentibus, & fratribus, & cognatis, & amicis, & morte afficient 17
ex vobis: Et eritis odio omnibus propter nomen meum: Et capillus de 18
capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. 19
Cùm autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc scitote quia appro- 20
pinquavit desolatio ejus: Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes: & qui 21
in medio ejus, discedant: & qui in regionibus, non intrent in eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الخامس والسبعون •

* فسالوه قايلين يا معلم متي يكون هذا • وما العلامه اذا قربت هذه الامور ان تكون 7
* فقال لهم انظروا لا تضلوا • فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو والزمان قد 8
قرب فلا تتبعوهم * فاذا سمعتم بالحروب والفتن فلا تجزعوا فان هذا مومع ان يكون اولا لكن 9
لم ياتِ الانقضا * حينيذ قال لهم تقوم امه على امه ومملكه على مملكه * وتكون 10 11
زلازل عظيمه في مواضع • ويكون جوع ووبا ومخاوف وعلامات عظيمه من السما •

• الفصل السادس والسبعون •

* وقبل هذا كله يضعون ايديهم 12
عليكم ويطردونكم ويسلمونكم الي المجامع والسجون • ويقدمونكم الي الملوك والولاه
من اجل اسمي * فتكون لكم شهاده * فضعوا في قلوبكم الا تهتموا بما تحتجون به 13 14
* فاني معطيكم فما وحكمه لا يقدر الذين يناصبونكم على مقاومتها ولا الجواب عنها * وسوف 15 16
تسلمون من الاباء والاخوه والاقارب والاصدقا ويقتل منكم * وتكونون مبغضين من 17
كل احد من اجل اسمي * وشعره من روسكم لا تهلك * وبصبركم تقتنون نفوسكم 18 19
* واذا رايتم يروشليم قد احاط بها الجنود حينيذ اعلموا انه قد دنا خرابها * حينيذ 20 21
الذين في اليهوديه يهربون الي الجبال • والذين في وسطها يفرون خارجا • والذين
في الكور لا يدخلوها •

Sectio septuagesima quinta.

Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando erit hoc? & quod signum, quando imminebunt hæ res ut fiant? 7
Ait illis; Videte, ne erretis: multi enim venient in nomine meo, dicentes; Equidem ego sum: & tempus jam appropinquavit: ne ergò sequamini illos. 8
Cùm autem audieritis prælia, & seditiones, ne terreamini: quia hoc futurum est ut fit primùm, sed nondum venit finis. 9
Tunc subdidit illis; Surget gens contra gentem, & regnum adversùs regnum, 10
Et erunt terræmotus magni in locis quibusdam, & erit fames, & pestis, & terrores, & signa magna de cœlo. 11

Sectio septuagesima sexta.

Et ante hæc omnia, ponent manus suas super vos, & persequentur vos, & tradent vos in synagogas & carceres, & offerent vos regibus & præfectis propter nomen meum; 12
Eritque vobis in testimonium. 13
Ponite ergò in cordibus vestris, haud esse solicitos in iis quæ ad excusationem adducturi sitis. 14
Ego enim daturus sum vobis os, & sapientiam, cui non poterunt qui se opponent vobis, contradicere, neque respondere. 15
Et quidem trademini à parentibus, & fratribus, et cognatis, et familiaribus: & occidentur ex vobis quidam. 16
Et eritis odiosi unicuique propter nomen meum. 17
Et capillus de capitibus vestris non peribit. 18
Et cum patientia vestra possidebitis animas vestras. 19
Cùmque videritis Jerusalem jam obsessam ab exercitibus, tunc scitote quòd jam appropinquavit ruina ejus. 20
Tunc qui sunt in Judæa, fugient in montes: et qui intus illam, fugient forás: & qui in ruribus, non ingredientur eam; 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም ።

7 ወተስእልዎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እርደኢሁ ፡ ሊቅ ፡ ማእዜ ፡ ይከውን ፡ ዝንቱ ፡ ወምንተ ፡ ትእም
8 ርቱ ፡ ለም ፡ ይከውን ፡ ዝ ። ወይቤሎሙ ፡ ዑቁ ፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ ብዙኃን ፡ ይመጽኡ ፡
በስምየ ፡ ወይብሉ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ወበጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወኢትሖሩ ፡ ወኢትትለውዎ
9 ሙ ። ሶበ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቀትለ ፡ ወሀከከ ፡ ኢትደንግፁ ፡ እስመ ፡ ይከውን ፡ ይቀድም ፡
10 ከመዝ ፡ ወባሕቱ ፡ አኮ ፡ ሶቤሃ ፡ ዘይኅልቅ ። ወይቤሎሙ ፡ ይትነሣእ ፡ ሕዝብ ፡ ዲበ ፡ ሕ
11 ዝብ ፡ ወንገሥት ፡ ላዕለ ፡ ንገሥት ። ወይመጽእ ፡ ዐቢይ ፡ ድልቅልቅ ፡ ወረኃብ ፡ በበ ፡ ብሔ
12 ሩ ፡ ወፍርሃት ፡ ላዕለ ፡ ሰብእ ፡ ወታእምር ፡ ዐቢይ ፡ ይከውን ፡ ወክቡር ። ወእምቅ
ድመ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ይለኵዱክሙ ፡ ወይወስዱክሙ ፡ አዕዋደተ ፡ ወኀበ ፡ ነገሥት ፡ ወመሳፍ
13 ንት ፡ ወይመቅሕዎክሙ ፡ ወዝ ይረክበክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ። ከመ ፡ ይኩን ፡ ሰማዕ ፡
14 በዕሌሆሙ ። ወዑቁ ፡ ኢትሐልዩ ፡ በልብክሙ ፡ ዘትብሉ ። አነ ፡ እሁበክሙ ፡ አ
15 ፉ ፡ ወጥበበ ፡ በዘ ፡ ኢይክሉክሙ ፡ ተቃውሞተክሙ ፡ ወይትነሣእ ፡ ላዕሌክሙ ።
16 ወያገብኡክሙ ፡ አዝማዲክሙ ፡ ወአኃዊክሙ ፡ ወአዕርክቲክሙ ፡ ቢጽክሙ ።
17 ወኵሉ ፡ ይጸልአክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ ወይቀትሉክሙ ። ወኢይትሐጐል ፡
18 ሠዕርተ ፡ ርእስክሙ ። ወበትዕግሥትክሙ ፡ ታጠርይዋ ፡ ለነፍስክሙ ።
19 ወሶበ ፡ ርኢክሙ ፡ ዓገትዋ ፡ ሰራዊት ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ በጽሐ ፡ ሙስ
20 ናሃ ። ይእተ ፡ ዕለተ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ይሁዳ ፡ ይጕየዩ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ወእለሂ ፡
21 ማእከላ ፡ ይወፅኡ ፡ እምኔሃ ፡ ወእለሂ ፡ ውስተ ፡ በሐውርት ፡ ኢይበውእዋ ።

De fine mundi.

Et interrogârunt eum, & dixerunt ei discipuli ejus; Magister, quando erit hoc? 7
& quid signum quando futurum est hoc? Et dixit iis, Videte ne seducant vos: 8
multi venient in nomine meo, & dicent; Ego sum, & appropinquavit tempus
ejus: & ne abeatis neque sequamini eos. Quum audieritis bellum, & seditio- 9
nem, ne terremini: quia erit priùs sic, veruntamen non statim finis erit. Et dixit 10
iis; Insurget gens in gentem, & regnum contra regnum. Et veniet magnus tre- 11
mor, & fames singulis regionibus, & terror super homines, & signum magnum
erit, & celebre. Et ante hæc omnia prehendent vos, & perducent vos ad con- 12
ventus, & ad reges & gubernatores, & vincient vos, & hoc continget vobis 13
propter nomen meum: Ut fiat testimonium super eos. Et cavete ne cogite- 14
tis in cordibus vestris quid dicatis. Ego dabo vobis os, & intelligentiam cujus 15
respectu non poterunt contradicere vobis, neque insurgere contra vos. Et 16
tradent vos parentes vestri, & fratres vestri, & amici vestri, *et* vicini vestri.
Et omnes odio habebunt vos propter nomen meum, & trucidabunt vos. 17
Et non peribit pilus capitis vestri. Et in patientia vestra possidebitis animas 18
vestras. Et quum videritis cinctam exercitibus Hierosolymam, scitote quòd 19
appropinquavit desolatio ejus. Hoc die qui in Judæa *sunt* fugient in montes; 20
& qui in medio, exibunt ex illa; & qui in regionibus, non ingredientur eam. 21

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دهم • که تمامت † دشمنان † شما با شما برابري نتوانند کردن • * پدران وبرادران 16
وخویشان شما † شمارا بدست دهند • وازشما بمیرانند • * براي نام من † با هر کسي 17 18
دشمن داشته شوید • * ویکتاي † موي ازسر شما کم نشود • * بصبر وشکیبایي 19
جان خودرا حاصل کنید • * چون بینید • که در اورشلیم وگرداگرد او لشکر 20
در نجیك باشد • انکه بدانید که خرابي او نزدیك شد • * وایشان که در یهودا اند 21
در کوه بگریزند • وانان که در شهر اندرونند • بگریزند • وایشان که در دیهها
باشند • درو درنروند •

dabo, ita ut omnes inimici vestri
vobis resistere non poterint. Pa- 16
tres, et fratres, et propinqui ve-
stri vos in manum eorum tradent,
& è vobis aliquos morte afficient.
Propter nomen meum unicuiq; odio 17
habiti eritis. Unicus autem capil- 18
lus à capite vestro non peribit. Pa- 19
tientiâ et tolerantiâ animam ve-
stram comparate. Cùm videritis, 20
quòd in Hierosolymam et circumcir-
ca eam exercitus invectus sit, tunc
scitote desolationem ejus propin-
quam esse. Illi itaque qui in Ju- 21
dæa fuerint, ad montem fugiant:
ii autem qui intra civitatem fu-
erint, aufugiant: et illi qui in
agris fuerint, in eam ne ingredi-
antur.

Quia dies ultionis hi sunt, *impleri* omnia scri-
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ (λ) πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
pta. Væ autem *in utero habentibus*, & *lactantibus* in illis die-
23 μένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
bus: erit enim *necessitas* magna super terram, & ira in populo
ραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ (μ) ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ
hoc. Et cadent ore gladii, & captivi ducentur in omnes
24 τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα
gentes: & Hierusalem *erit calcata* à gentibus, donec impleantur tempora
τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ
gentium. Et erunt signa in Sole, & Luna, & stellis, & in *terra*
25 ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
pressura gentium *in determinatione, resonante mari, & salo*: *Exanimatis*
26 συνοχὴ ἐθνῶν ἐν (ν) ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης, καὶ σάλου· Ἀποψυχόντων
hominibus præ timore & expectatione *supervenientium habitatæ*: nam
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ
virtutes cœlorum movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis
27 δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
venientem in nube cum potestate & *gloria multa*. Incipientibus autem his
28 ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων
fieri, respicite & levate capita vestra: quoniam appropinquat red-
γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπο-
emptio vestra. Et dixit similitudinem illis; Videte *ficum*, & omnes
λύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν, καὶ πάντα
arbores. Cùm *protulerint* jam, *videntes à vobisipsis cognoscitis* quoniam
τὰ δένδρα. Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε (ξ) ὅτι
jam propè æstas est. Ita & vos, cùm videritis hæc *fieri*,
ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. (ο) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα,
scitote quoniam propè est regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ
præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra transi-
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-
bunt, *at* verba mea non transibunt. Attendite autem vobisipsis, ne forte
σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε
graventur vestra corda in crapula, & ebrietate, & curis *vitalibus*,
(π) βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
& repentina in vos superveniat dies illa. Tanquam laqueus enim superveniet
καὶ αἰφνίδιος (ρ) ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται
in omnes *sedentes* super faciem omnis terræ. Vigilate itaque in
ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον (σ) πάσης τῆς γῆς. Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν
omni tempore *rogantes*, ut digni habeamini effugere ista omnia *futura*
παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν (τ) ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα
fieri, & stare ante filium hominis.
γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (λ) πληρωθῆναι (μ) ὀργὴ τῷ (ν) ἀπορίᾳ ἤχους (ξ) διότι (ο) Οὕτως (π) βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν (ρ) ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς (σ) τῆς γῆς πάσης. (τ) πάντα ταῦτα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܡܛܠ ܕܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܒܥܬܐ. ܕܢܫܬܠܡ ܟܠ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. * ܘܝ ܠܒܛܢܬܐ
23 ܘܠܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܥܠ ܥܡܐ
24 ܗܢܐ. * ܘܢܦܠܘܢ ܒܦܘܡܗ ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫܬܒܘܢ ܠܟܠ ܐܬܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܬܗܘܐ ܕܝܫܐ
25 ܠܥܡܡܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܙܒܢܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܫܐ ܘܒܣܗܪܐ
26 ܘܒܟܘܟܒܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܓܘܫܝܐ ܕܩܠܐ ܕܥܡܩܐ ܕܝܡܐ. * ܘܢܦܩܐ
ܢܦܫܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܡܕܡ ܕܥܬܝܕ ܕܢܐܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
27 ܢܙܘܥܘܢ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܥܢܢܐ ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ
28 ܘܫܘܒܚܐ ܪܒܐ. * ܡܐ ܕܫܪܝ ܗܠܝܢ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܬܠܒܒܘ ܘܐܪܝܡܘ ܪܫܝܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܩܪܒ ܦܘܪܩܢܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܚܙܘ ܬܐܬܐ ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ. * ܗܘ
29
30 ܕܡܐ ܕܐܦܪܥܘ ܡܢܗܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܩܪܒ ܩܝܛܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ
31 ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
32 ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ. * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ
33 ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ. * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܐܩܪܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܒܒܘܣܡܐ
34 ܘܒܪܘܝܘܬܐ ܘܒܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܢܩܘܡ ܥܠܝܟܘܢ ܡܢ ܫܠܝ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܦܚܐ
35 ܓܝܪ ܗܘ ܢܣܓܘܦ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܥܝܪܝܢ
36 ܒܟܠܙܒܢ. ܘܒܥܘ ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܩܕܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

Nam hi sunt dies ultionis, ut impleatur quicquid scriptum est. Væ autem iis quæ fuerint prægnantes, iisque quæ lactantes fuerint in illis diebus: erit enim angustia ingens in terra, & ira in populo isto. Cadéntque acie gladii, & captivi abducentur in omnem regionem: & Jerusalem erit conculcata à gentibus, usquequò impleantur tempora Gentium. Et erunt signa in Sole & Lunâ & syderibus, & in terra anxietas gentium, & perplexitas manuum præ stupore sonitûs maris: Et commotio quæ ejiciet animas hominum præ timore ejus quod invasurum est terram: & commovebuntur virtutes cœlorum. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa, magnâque gloriâ. Quum autem hæc incipient fieri, bono animo estote, & attollite capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.

Ad vesperas dominicæ post festum crucis. 6°.

Porrò dicebat eis parabolam; Videte ficum & omnes arbores: Quæ quum pullulaverint, statim ex eis intelligitis propè esse æstatem. Ita & vos quum videritis hæc fieri, scitote propè esse regnum Dei. Amen dico vobis, haudquaquam præteri-turam generationem istam, quousque hæc omnia fiant. Cœlum & terra transibunt, verba autem mea minimè transibunt. Cavete autem vobis ipsis, nequando graventur corda vestra crapulâ & ebrietate, & solicitudine seculi, & repentè vobis superveniat dies ille: Nam instar laquei invadet omnes qui habitant in superficie universæ terræ. Estote igitur vigilantes omni tempore, & orantes, ut digni habeamini qui effugiatis hæc quæ futura sunt, & consistatis coram Filio hominis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * كه روزها هستند ازان بادافراه ستدن • كه هر چه نبشته شد † تمام شوند * اكنون
23 واي بر زنان آبستن • وايشان كه بچكانرا شير مي دهند • دران روزها دشواريها وتنكي
24 بسختي † بر زمين بشود • وبر عالم خشم عظيم پيدا شود * ودر ولايتها و اقليمها آشوب
وجنك • وغارت باشد • واسير برده شوند • واورسليم از طوايفها كوفته • وسايات كرده
25 تا كه روزكار تمام شود • *ودر آفتاب نشانها بشوند • ودر ماه • وستاركان نيز * وبر روي
زمين سختي وتنكي شوند • ودردستها رعشه • ولرز پيدا شود • از سهم ودرسي اواز دريا
26 * وزلزله در كوهها • وشكوه ونهيب • واوازهاء عظيم كه جان مردم را بدر كنند
27 * ونيروهاي آسماني بلرزند • * انكه فرزند آدمي را ببينيد كه بر ابر بيايد با لشكرها
28 وعظمت بزرك • * وچون اين چيزها اغاز كنند • والبته بشود • شما دل استوار داريد • وسر
29 شما بلند † بر داريد • كه خلاص شما نزديك شد • * وبديشان مثل كفت • كه
30 درخت انجير وديكر درختهارا ببينيد * كي برك اغاز كنند • وسبز شوند • وبرويند
31 دانيد كه تابستان رسيد • * اين چنين نيز شما • وقتي كه ببينيد • كه اينها همه

Quia dies sunt ultionis capiendæ, ut quæcunque scripta sunt compleantur. Væ autem mulieribus prægnantibus, & eis quæ infantes lactaverint: in illis enim diebus calamitates, & angustia extrema in terra erunt, & in orbem ira magna revelabitur. Et in provinciis & regionibus tumultus, & bellum, & direptio erit, & captivi abducentur: & Hierosolyma à gentibus conculcata & contrita erit, usque quò tempus compleatur. Et in Sole signa erunt, & in Lunâ & stellis etiam, & super faciem terræ tribulatio & angustia erunt: & in manibus trepidatio & tremor conspectus erit, præ timore & impetu sonitûs maris: Et terræmotus in montibus & consternatio, & terror, & voces magnæ quæ animas hominum expellent: et potentia cœlorum contremiscent. Tunc Filium hominis videbitis, qui in nube veniet cum exercitibus et majestate magnâ. Cùm autem hæc inceperint, omninò enim fient, vos animum confirmatum habete, et capita vestra sursum efferte; quia salus vestra propè facta est. Et illis parabolam dixit; Arborem ficûs et alias arbores videte: Cùm folia emittere incipiunt, et virescunt, et germinant, scitis æstatem advenire. Sic etiam vos, quando videritis quòd hæc omnia

Versio VULGATA LATINA.

22 Quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia quæ scripta sunt. Væ autem
23 prægnantibus & nutrientibus in illis diebus: erit enim pressura magna super ter-
24 ram, & ira populo huic. Et cadent in ore gladii: & captivi ducentur in omnes
Gentes, & Jerusalem calcabitur à Gentibus: donec impleantur tempora natio-
25 num. Et erunt signa in Sole, & Luna, & stellis, & in terris pressura Gentium
26 præ confusione sonitûs maris, & fluctuum: Arescentibus hominibus præ timore,
& expectatione, quæ supervenient universo orbi: nam virtutes cœlorum move-
27 buntur: Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate
28 magna, & majestate. His autem fieri incipientibus, respicite, & levate capita
29 vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem;

Videte ficulneam, & omnes arbores: Cùm producunt jam ex se fructum, scitis 30
quoniam propè est æstas. Ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quoniam 31
propè est regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non præteribit generatio hæc, donec 32
omnia fiant. Cœlum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt. 33
Attendite autem vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula, & ebrietate, 34
& curis hujus vitæ: & superveniat in vos repentina dies illa: Tanquam la- 35
queus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ. Vigi- 36
late itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia, quæ
futura sunt, & stare ante Filium hominis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * لان هذه هي ايام الانتقام ليتم كلما هو مكتوب * الويل للحبالي والمرضعات في تلك الايام
23 لانه سيكون شدة عظيمة على الارض وسخط على هذا الشعب * ويقعون في فم السيف * ويسبون
24 في كل الامم * وتكون يروشليم موطيا من الامم حتى يكمل زمان الامم * ويكون علامات في
25 الشمس والقمر والنجوم * ويكون على الارض ضيق للامم من هول صوت البحر والزلازل *
26 * ويخرج نفوس اناس منهم من الخوف وانتظار ما ياتي على المسكونة * لان قوات السماء
27 ستضطرب * وينظرون ابن الانسان اتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * فاذا ابتدا هذا ان
28 يكون فارفعوا رووسكم وانظروا الى فوق فان خلاصكم قد دنا * ثم قال لهم مثلا انظروا
29 الى التينة والى كل الاشجار * اذا ابتعت علمتم منها ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا
30 اذا رايتم هذا كله كاينا اعلموا ان ملكوت الله قد اقترب * امين اقول لكم ان هذا الجيل
31 لا يزول حتى يكون هذا كله * والسماء والارض يزولان وكلامي لا يزول *

* الفصل السابع والسبعون *

34 * تحفظوا لئلا تثقل قلوبكم من الشبع والسكر واهتمام المعيشة * فيقبل عليكم ذلك اليوم
35 بغتة * لانه مثل الفخ ياتي على كل الجلوس على وجه الارض كلها * فاسهروا كل حين وصلوا
36 لتقدروا ان تفلتوا من هذه الامور الكاينة كلها وتقفوا قدام ابن الانسان *

Quia hi sunt dies ultionis, ut impleatur quicquid est scriptum. Væ prægnantibus & lactantibus in illis diebus, quia pressura maxima erit super terram, & ira contra hunc populum. Et cadent in ore gladii: & captivi ducentur ab omnibus gentibus. Et erit Jerusalem calcata à gentibus: donec impleatur tempus Gentium. Et erunt signa in sole, & lunâ, & stellis: & eveniet super terram angustia gentibus ob inopinatum terrorem strepitûs maris, & terræmotûs: Et egredientur animæ quorundam ab eis, præ timore & expectatione ejus quod veniet super orbem: quia virtutes cæli conturbabuntur. Et videbitis Filium hominis venientem in nubibus cum virtutibus & gloriâ magnâ. Cùm autem incipient hæc esse, elevate capita vestra, & respicite sursum, quoniam redemptio vestra appropinquavit. Deindè dixit illis similitudinem; Videte ficum & omnes arbores: Cùm cœperint maturescere, noscitis ex eis quòd æstas jam appropinquavit. Ita vos etiam cùm videritis hæc omnia fieri, scitote quòd regnum Dei jam advenit. Amen dico vobis, Quòd hæc generatio non præteribit donec fiant hæc omnia. Et cælum ac terra transibunt, sermo autem meus non transibit. 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

Sectio septuagesima septima.

Attendite ne graventur corda vestra satietate, & ebrietate, & solicitudine victûs, & superveniat vobis illa dies repentè. Nam tanquam laqueus superveniet omnibus sedentibus super faciem terræ universæ, Itaque vigilate omni tempore & orate, ut possitis evadere has res quæ futuræ sunt omnes, & stare ante Filium hominis. 34 35 36

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 እስመ : ዕድሜሃ : ውእቱ : በዘ : ይትቤቀልዋ : ከመ : ይብጽሕ : ኵሉ : ዘጽሑፍ :
23 ሰቢሃ::=፦ ወባሕቱ:ለሴሎን:ለፀኑሳት: ወለእለ: ይሐፅና:ውእተ:ዕለተ:: እስመ:
ይከውን:ዓቢይ:ምንደቤ: ውስተ: ምድር: ወመቅሠፍት: ውስተ: ሕዝብ: ዝንቱ::=፦
24 ወይወድቁ : በኵናት : ወይጼወዉ : ውስተ : ኵሉ : አሕዛብ : ወይከይድዋ: አሕዛብ:
25 ለኢየሩሳሌም : እስከ : ይበጽሕ : ዕድሜሆሙ : ለአሕዛብ::=፦ ወይከውን :
ተአምር : ውስተ: ፀሐይ: ወወርኅ: ወከዋክብትኒ: ይወድቁ: እምሰማይ: ውስተ: ም
26 ድር: ወይትመነደቡ: አሕዛብ: ወይኀከሩ: ወባሕርኒ: ትደምፅ::=፦ ወትትሀወክ: እመ
ሐሰ:እጓለ:እመ: ሕያው: ወእምፍርሃት: ወእምትሕዝብት: ዘይመጽእ: ለዓለም:
27 እስመ: ይትከወስ: ኀይለ:ሰማያት:ውእተ: አሚረ::=፦ ሎሚሃ: ይሬእይዎ: ለወልደ:
እጓለ: እመ: ሕያው: ይመጽእ: በደመና:ሰማይ: ምስለ: ኀይል: ብዙኅ:ወስብሐት::=፦
28 ፀለም: ኮነ: ዝንቱ: ኵሉ: ስገዱ : ወአንሥኡ : ርእስክሙ ፡ እስመ : በጽሐ : ዘያድ
29 ኅነክሙ::=፦ ወምሰለ: ሎሙ: ወይቤሎሙ: እግዚእ : ኢየሱስ : እመከመ : ርኢክ
30 ምዋ:ለበለስ: ወለኵሉ: ዕፀው::=፦ ከመ: ሠረጹ: ለእምሬ: ከመ: ለልጸቀ: ምእረ
31 ሩ::=፦ ለንትሙኒ : እመከመ: ርኢክሙ : ከመ : ኮነ : ዝንቱ : ለእምሬ : ከመ:
32 በጽሐት: መንግሥተ: እግዚአብሔር::=፦ ለሚን : እብለክሙ : ከመ: ኢታኀልቅ:
33 ዛቲ: ትውልድ: እስከ: ይከውን: ዝንቱ: ኵሉ::=፦ ሰማይ:ወምድር: ይኀልፍ: ወቃል
34 ዩሰ:ኢይኀልፍ::=፦ ዑቁ:ርእሰክሙ: ኢታክብዱ : ልበክሙ: በሰታይ: ወፈጊዕ: ወበ
35 ሐዮ : መንበርት : ወትበጽሐክሙ : ይእቲ : ዕለት: ግብተ::=፦ ከመ: መሥገርት:
36 ሐት : ተዓርድ: ደበ :ኵሎሙ: እለ : ይነብሩ : ውስተ : ምድር::=፦ ትግሁ : እ
ንከ:በኵሉ:ጊዜ:ከመ:ትክሃሉ: ላምሠጥ: በጸሎትክሙ: እምነ: ኵሉ:ዝንቱ: ዘይ
መጽእ : ወትቁሙ : ቅድሜሁ:ለወልደ: እጓለ: እመ: ሕያው::=፦

Quia tempus est in quo retribuetur ei, ut adveniat totum quod scriptum est de 22
ea. Veruntamen væ prægnantibus & nutricibus isto die, quoniam erit magna 23
tribulatio in terra, & percussio in hac gente. Et cadent per gladium, & capti- 24
vi erunt in omnibus gentibus, & conculcabunt gentes Hierosolymam: usquequò
veniet tempus Gentium. Et erit signum in sole & lunâ, & stellæ cadent à cœlo 25
in terram, & afflicti erunt populi, & confusi erunt, & mare faciet strepitum:
Et commotum erit à spiritu hominis, & à timore, & ab existimatione futuri se- 26
culi, quia commota erit potestas cœli, istâ die. Tunc videbunt Filium homi- 27
nis venientem in nube cœli, cum potestate multa & gloria. Et quum fuerit 28
hoc totum, adorate, & levate capita vestra, quoniam appropinquavit qui ser-
vabit vos. Et parabolicè loquutus est iis, & dixit iis Dominus Jesus; Quando 29
videtis ficum & omnes arbores, Quòd florescunt, scitote quòd appropinqua- 30
vit messis. Vos quando videritis quòd factum est hoc, scitote, quòd acces- 31
sit regnum Dei. Amen dico vobis, quòd non præteribit hæc generatio quo- 32
usque erit hoc totum. Cœlum & terra præteribit, & verbum meum non 33
præteribit. Cavete vobismet ne gravetis corda vestra in potu & crapulâ, 34
& in cura mundana, & superveniat vobis ista dies repentè: Sicut rete 35
quod descendet super omnes habitantes in terra. Vigilate igitur in omni 36
tempore, ut possitis fugere per orationem vestram à toto hoc quod futu-
rum est, & consistatis coram Filio hominis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 مي شوند * بدانيد كه ملكوت خدا نزديك آمدست * راست بشما بگويم * اين دوده
33 بگذرد * تا آنكه كه اينها همه بشوند * آسمان وزمين بگذرند * وسخنهاي من
34 نگذرد * ازين ساعت در نفس خود حاضر * واستوار باشيد * نبادا براي عيش ونوش
ومستي * وآرايش عالم از اول دل شمارا گران كنند * وناگهان روزي بشما بيايد * براي
35 آنك همچون برق * وفروغ افتاب * بتابد بر كساني كه بر روي زمين نشسته اند
36 * اكنون در همه وقتي ان بهتر كه شب بي خواب باشيد * تا ارزاني باشيد كه اين همه را توانيد
كريختن وبرابر فرزند آدمي بايستيد *

fiant, scitote regnum Dei prope advenisse. Certò vobis dico, Hæc generatio non præteribit, donec hæc omnia fiant. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Ab hac hora vobismet attenti, & confirmati estote, ne victu & voluptate, & ebrietate, & ornatu, mundus quàm citissimè cor vestrum aggravet, & subitò Dies vobis superveniat. Eò quòd veluti fulgor & splendor Solis affulgebit iis qui super faciem terræ habitant. Omni igitur tempore hoc satius est, ut nocte insomnes sitis, ut digni sitis qui hæc omnia possitis effugere, & coram Filio hominis stetis. 32 33 34 35 36

Erat autem diebus in templo docens, et noctibus exiens morabatur
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος (υ) ηὐλίζετο
in monte vocato Olivarum. Et omnis populus manicabat ad eum in
38 εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν
templo audire eum.
τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

CAP. XXII. κβ´.

1 Appropinquabat autem festum Azymorum, dictum Pascha. Et quærebant principes
2 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχ-
Sacerdotum & Scribæ hoc, quomodo tollerent eum: timebant enim plebem.
ιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
Intravit autem Satanas in Judam cognominatum Iscariotem, existentem ex
3 Εἰσῆλθε δὲ (α) ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ
numero duodecim. Et abiens collocutus est principibus Sacerdotum, &
4 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι, (β) καὶ
magistratibus hoc, quomodo illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt
5 τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο
illi argentum dare. Et spopondit: & quærebat opportunitatem ad tradendum
6 αὐτῷ (γ) ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησε καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
illum eis sine turba. Venit autem dies Azymorum, in qua oportebat
7 αὐτὸν (δ) αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου. Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει
occidi Pascha. Et misit Petrum & Joannem, dicens; Euntes pa-
8 θύεσθαι τὸ πάσχα. Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπὼν, Πορευθέντες ἑτοι-
rate nobis Pascha, ut manducemus. Illi autem dixerunt ei; Ubi vis pa-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἑτοι-
remus? Is autem dixit eis; Ecce introeuntibus vobis in civitatem
μάσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
occurret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eum in
συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς
domum quò intrat. Et dicetis patrifamiliâs domûs; Dicit
τὴν οἰκίαν (ε) οὗ εἰσπορεύεται. Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει
tibi Magister; Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis
σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
manducem? Et ipse vobis ostendet cœnaculum magnum stratum: ibi pa-
φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει (ζ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοι-
rate. Euntes autem invenerunt sicut dixit illis: & paraverunt Pascha.
μάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
Et cùm facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et
Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ
ait ad eos; Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν,
ante me pati. Dico enim vobis, Quia non amplius non manducabo ex
πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (η) Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ,
donec impleatur in regno Dei.
ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Οϛ´ σξ α σξα α σξβ ϑ σξγ β σξδ ι

MS. A. (υ) * ηὐλίζετο ΚΕΦ. κβ´. MS. A. (α) Σατανᾶς (β) καὶ στρατηγοῖς (γ) ἀργύρια (δ) ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς. (ε) οὗ ἐὰν εἰσπορεύηται. (ζ) ἀνάγαιον (η) Ὅτι οὐ μὴ φάγω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܒܐܝܡܡܐ ܗܘܐ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܘܒܠܠܝܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܘܒܐܬ ܗܘܐ ܒܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܙܝܬܐ.
38 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܡܩܕܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܪܒܬܐ * ܒܪܡܫܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *
1 * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܨܚܐ.
2 ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܐܝܟܢܐ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܡܐ.
3 * ܥܠ ܕܝܢ ܣܛܢܐ ܒܝܗܘܕܐ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܬܪܥܣܪ.
4 ܘܐܙܠ ܡܠܠ ܥܡ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܐܣܛܪܛܓܐ ܕܗܝܟܠܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ.
5 ܘܚܕܝܘ ܘܩܝܡܘ ܠܗ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ.
6 ܘܐܫܬܘܝ ܠܗܘܢ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܘܪܣܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܟܢܫܐ.
7 * ܘܡܛܐ ܝܘܡܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܒܗ ܙܕܩ ܗܘܐ ܠܡܢܟܣ ܦܨܚܐ.
8 * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܠܢ ܦܨܚܐ ܕܢܐܟܘܠ.
9 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ.
10 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܐ ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܦܓܥ ܠܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܛܥܝܢ ܩܠܬܐ ܕܡܝܐ ܙܠܘ ܒܬܪܗ.
11 ܘܠܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ ܒܝܬܐ ܪܒܢ ܐܡܪ ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ ܦܨܚܐ.
12 ܘܗܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܪܒܬܐ ܕܫܘܝܐ ܬܡܢ ܛܝܒܘ.
13 ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ.
14 ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܥܬܐ ܐܬܐ ܐܣܬܡܟ ܘܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܥܡܗ.
15 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܓܬܐ ܪܓܬ ܕܗܢܐ ܦܨܚܐ ܐܟܘܠ ܥܡܟܘܢ ܥܕܠܐ ܐܚܫ.
16 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܐܟܠܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.

Interdiu autem docebat in templo: noctu verò exiens, pernoctabat in monte qui vocatur Oliveti. Et totus populus manè veniebant ad eum in templum, ut audirent sermonem ejus.

Ad vesperam, feriâ VI. crucifixionis.

CAP. XXII.

Appropinquabat autem festum Azymorum, quod vocatur Pascha. Et quærebant principes sacerdotum & scribæ quomodo trucidarent eum: timebant enim à populo. Introivit autem Satanas in Judam vocatum Iscariotem, qui erat è numero duodecim. Et abiens collocutus est cum principibus sacerdotum & scribis & ducibus militiæ templi, ut ipsis eum proderet. Et gavisi sunt, ac pacti sunt se daturos ei pecuniam. Et spopondit eis: quærebátque sibi opportunitatem, ut proderet eum ipsis extra turbam. Advenit autem dies Azymorum, in qua moris erat mactari Pascha. Et misit Jesus Cepham & Johannem, dixitque eis; Ite, parate nobis Pascha, ut manducemus. Ipsi verò dixerunt ei; Ubi vis paremus? Dixit eis; Ecce vobis introëuntibus in civitatem occurret vir bajulans hydriam aquæ, ibite post eum. Et quò loci ingredietur, dicite domino domûs; Magister noster ait, Quod est diversorium ubi edam Pascha cum discipulis meis? Et ecce ipse ostendet vobis cœnaculum quoddam ingens stratum: illic parate. Profecti itaque invenerunt prout dixerat eis: & paraverunt Pascha. Quumque adesset constitutum tempus, veniens Jesus discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et dixit eis; Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum priusquam patiar. Dico enim vobis me deinceps non comesturum illud, quousq; compleatur in regno Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وعيسي بروز در هيكل تعليم† مي داد * وشب مي رفت در كوه زيتون مي خفت *
38 * وخلايق انبوه† در هيكل مي امدند كه سخنش را بشنوند
صد بيست دو   فصح خوردن عيسي روز پنجشنبه
1 * عيد فطير خوران رسيد† بود كه نامش فصح خوانند * بزرگان و امامان ودانشمندان†
2 مي خواستند كه اورا بكشند ليكن ازعوام مي ترسيدند   صد بيست سه   خيانت
3 كردن يهودا   * وبود ازشاگردان دوازده گانه عيسي† يكي نام او يهوداي سخريوطا
4 ابليس در درون وي رفت * او بيامد پيش بزرك امامان * ودانشمندان سخن كفت * واهل†
5 كنشت† با او مشورت كردند * وبه يهودا مال دادند * ورضاء او جستند * ويهودا ازيشان قبول
6 كرد كه مسيح را بديشان بسپارد * ويهودا بديشان وعده داد * وبيرون رفت وجست مي جست
كه بيرون خلق اورا بسپارد   صد بيست جهار   فرستادن مسيح وفصح را مهيا ساختن
7 8 * ونزديك شد روز فطير كه دروعادت بود كه بره فصح را بكشند * عيسي صفارا ويوحنارا فرستاد
9 وبديشان كفت فصح را براي من مهيا كنيد كه بخوريم * ايشان كفتند كجا خواهي تا بسازيم

* *Jesus autem interdiu in templo docebat, noctu verò proficiscens in monte Olivarum cubabat. Et turbæ ingentes in templum veniebant, ut sermonem ejus audirent.*

CXXII. Pascha comedit Jesus feriâ quintâ.

CAP. XXII.

Festum autem Azymorum advenerat, cui nomen Pascha vocant. Et magnates, & sacerdotes, & sapientes quærebant ut eum interficerent, sed à turbis timebant.

CXXIII. Proditio Judæ.

Erat autem ex discipulis duodecim Jesu unus cui nomen Judas Iscariotes, in quem Diabolus intravit. Ille itaque veniens ad maximum Sacerdotum, & sapientes, verbum dixit: & exercitus templi cum eo consilium egerunt. Et Judæ pecuniam dederunt, & acceptationem ejus quærebant: Judas autem ab illis accepit, ut Christum illis traderet. Judas itaque illis promissum dedit, & exivit, & occasionem quærebat ut extra turbam eum traderet.

CXXIV. Missio Christi, & Paschatis præparatio.

Et propè erat dies azymorum, in quo mos erat ut agnum Paschalem mactarent. Jesus igitur Cepham & Johannem misit, et illis dixit: Pascha pro me parate ut comedamus. Illi dixerunt; Ubi vis ut paremus?

Versio VULGATA LATINA.

37 Erat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte,
38 qui vocatur Oliveti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.
CAP. XXII.
1 Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: Et quære-
2 bant principes sacerdotum, & Scribæ, quomodò Jesum interficerent: timebant
3 verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes,
4 unum de duodecim. Et abiit, & locutus est cum principibus sacerdotum, & ma-
5 gistratibus, quemadmodùm illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt pecu-
6 niam illi dare. Et spopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine
7 turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. Et mi-
sit Petrum & Joannem, dicens; Euntes parate nobis pascha, ut manducemus. At 9
illi dixerunt; Ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introëuntibus vobis in ci- 10
vitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum
in domum, in quam intrat, Et dicetis patrifamiliás domûs; Dicit tibi Magi- 11
ster; Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse 12
ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, & ibi parate. Euntes autem, invene- 13
runt sicut dixit illis, & paraverunt pascha. Et cùm facta esset hora, discubuit, & 14
duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis; Desiderio desideravi hoc pascha mandu- 15
care vobiscum, antequàm patiar. Dico enim vobis; Quia ex hoc non manducabo 16
illud, donec impleatur in regno Dei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وكان في النهار يعلم في الهيكل وفي الليل يخرج فيستريح في الجبل الذي يدعي جبل
38 الزيتون * وكان جميع الشعب يبكرون اليه في الهيكل ليسمعوا منه *

* الفصل الثامن والسبعون *

1 * وقرب عيد الفطر المسمى الفصح * وطلب روساء الكهنة والكتبة كيف يهلكونه وكانوا
2 يخافون الشعب * فدخل الشيطان في يهوذا الذي يدعي الاسخريوطي الذي كان من
3 4 الاثني عشر * فمضى وكلم روساء الكهنة والكتبة والجند ليسلمه اليهم * ففرحوا ووعدوا معه
5 6 ان يعطوه فضة * فشكر وكان يطلب فرصة ليسلمه اليهم منفردا عن الجمع * فجاء يوم الفطر
7 8 الذي يذبح فيه الفصح * فارسل بطرس ويوحنا قائلا امضيا فاعدا لنا الفصح لناكله *
9 فقالا له اين تريد ان نعد * فقال لهما اذا دخلتما المدينة فسيلقاكما رجل حامل جرة ماء
10 11 اتبعاه الى البيت الذي يدخله * وقولا لرب البيت ان المعلم يقول لك اين موضع راحتي
12 الذي اكل فيه الفصح مع تلاميذي * وذاك يريكما علية عظيمة مفروشة فاعدا هناك *
13 14 فانطلقا ووجدا كما قال لهما واعدا الفصح * فلما كانت الساعة اتكا ومعه الاثني عشر
15 16 الرسل * فقال لهم شهوة اشتهيت ان اكل معكم الفصح قبل الالم * اقول لكم اني لا اكل منه
ايضا حتى يكمل في ملكوت الله *

Et interdiu docebat in templo, noctu autem exibat: quiescebatque in monte qui 37
vocatur Mons olivarum. Et omnis popu- 38
lus diluculò veniebat ad eum in templum, ut audiret eum.

Sectio septuagesima octava.

C A P. XXII.

Et cùm appropinquâsset dies festus 1
Azymorum, vocatus Pascha, Quæsie- 2
runt principes sacerdotum & scribæ
quomodò perderent illum: & timebant
plebem. Intravit autem satanas in 3
Judam, qui vocabatur Iscariotes, qui
erat ex duodecim: Et abiit, & allocu- 4
tus est principes sacerdotum & scri-
bas, militésque ut traderet cum illis. Et 5
gavisi sunt, & statuerunt unà cum eo da-
re illi argentum: Et gratias egit. Et 6
quærebat opportunitatem, ut traderet
eum illis seorsum à turba. Itaque venit 7
dies Azymorum in qua mactabatur Pa-
scha, Misitque Petrum & Johannem, di- 8
cens; Ite & parate nobis Pascha ut
manducemus illud. Inquiunt ei, Ubi vis 9
ut paremus? Ait illis, Cùm intraveri- 10
tis urbem, occurret vobis homo portans
amphoram aquæ: sequimini eum usque
in domum quam ingredietur. Et dicite 11
domino domûs, quòd Magister dicit tibi,
Ubi est locus quietis meæ, in quo mandu-
cem Pascha cum discipulis meis? Et 12
ille ostendet vobis cœnaculum magnum
stratum, parate ibi. Igitur abierunt, & 13
invenerunt sicut dixit eis, & paraverunt
Pascha. Et cùm facta esset hora, in- 14
nixus est, & cum eo duodecim Apostoli.
Et dixit illis, Desiderio desideravi man- 15
ducare vobiscum Pascha ante passionem
meam. Dico vobis, me non manducatu- 16
rum ex eo ampliùs, donec impleatur in
regno Dei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወመዓልተሰ ፡ ይሜህር ፡ በምኵራብ ፡ ወሌሊተሰ ፡ ይወፅእ ፡ ወይበይት ፡ ውስተ ፡ ደ
38 ብረ ፡ ዘስሙ ፡ ሌሌዎን፡፡ ወኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ይገይሡ ፡ ኀቤሁ ፡ ምኵራብ ፡ ያጽ
ምእዎ፡፡

በእንተ ፡ ፋሲካ፡፡

1 ፳፪ ወቀርበ፡ በዓለ፡ መጸለት፡ ዘስሙ፡ ጾስከ፡፡ ወይኀሥሡ፡ ሎቱ፡ሊቃነ፡ካህናት፡
2 ወጸሐፍት፡ በዘ፡ ያቀትልዎ ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይፈርህዎሙ፡ ለሕዝብ፡፡ ወ
3 ቦአ ፡ ሰይጣን ፡ ውስተ ፡ ልበ ፡ ይሁደ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘእምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ኍል
4 ቍ፡፡ ወሖረ፡ ወተናገሮሙ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለጸሐፍት ፡ ዘከመ፡ ያገብእ፡ ሎ
5 ሙ፡፡ ወተፈሥሑ፡ወተናገርዎ፡ከመ፡የሀብዎ፡ ሠላሳ፡ብሩረ፡፡ ወአስተኃለቀ፡ወየ
6 ኀሥሥ፡ የስሕቶ፡ ወያገብኦ፡ ሎሙ፡ እንዘ፡ አልቦ፡ ሰብእ፡፡ ወበጽሐት፡ ዕለተ፡መ
7 ጸለት፡ላሞ፡ ይጠብሑ፡ፋስሐ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለዮ
8 ሐንስ፡ ሑሩ፡ አስተደልዉ፡ ለነ፡ ፋስሐ፡ ዘንበልዕ፡፡ ወይቤልዎ፡ በአይቴ፡ ትፈቅድ፡
9 ናስተደሉ፡ ለከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ በዊአክሙ፡ ሃገረ፡ ትረክቡ፡ ብእሴ፡ዘይጸውር፡ጸሕ
10 በ፡ማይ፡ ትልዉዎ፡ ኀየሀ፡ ኀበ፡ በአ፡ ቤተ፡፡ ወበልዎ፡ ለበዓለ፡ ውእቱ፡ ቤት፡ ይቤ
11 ለከ፡ ሊቅ፡ አይቴኑ፡ ቤቱ፡ኀበ፡ እበልዕ፡ፋስሐ፡ምስለ፡ አርደኢየ፡፡ ወ
12 ውእቱ፡ ያርእየክሙ፡ ጽርሐ፡ ዓቢየ፡ ንፁፈ፡ ወበህየ፡ አስተደለዉ፡ ለነ፡፡ ወሐዊሮ
13 ሙ፡ ረከቡ፡ በከመ፡ ይቤሎሙ፡ ወአስተደለዉ፡ ፋስሐ፡፡ ወሶበ፡ኮነ፡ጊዜሁ፡ ረፈቀ፡
14 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምስለ፡ ዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሐዋርያቲሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ፈቲ
15 ወ፡ ፈተውክዎ፡ ለዝንቱ፡ ፋሲካ፡ እብላዕ፡ ምስሌክሙ፡ ዘእንበለ፡ ይብጽሐኒ፡፡ እ
16 ብለክሙ፡ ባሕቱ፡ ከመ፡ ኢይበልዕ፡ እንከ፡ እምኔሁ፡ እስከ፡ ይትፌጸም፡ መንግሠተ፡
እግዚአብሔር፡፡

Et interdiu docebat in templo, & nocte exibat, & divertebat in monte cujus no- 37
men Eléon. Et omnes populi manicabant ad eum templo audire eum. 38

CAP. XXII.

De paschate.

Et appropinquavit festivitas Azymorum, cujus nomen Pascha. Et quærebant 1
eum principes sacerdotum, & scribæ, in quo trucidarent Dominum Jesum: & ti- 2
mebant populos. Et intravit Satanas in cor Judæ Iscariotis, quem è duodecim 3
numerâssent. Et abiit, & loquutus est principibus sacerdotum, & scribis, quo- 4
modo traderet eum ipsis. Et gavisi sunt, & promiserunt ei, quòd darent ei tri- 5
ginta argenteos. Et spopondit, & quærebat seducere eum, & tradere eum 6
ipsis non habentem turbam, Et venit dies Azymorũ, quando mactabant 7
Pascha. Et dixit Dominus Jesus Petro & Johanni; Ite, parate nobis 8
Pascha, quo vescamur. Et dixerunt ei; Ubi vis paremus tibi? Et dixit iis; In- 9
troeuntibus vobis civitatem occurret homo portans lagenam aquæ: sequimini 10
ipsum ubi intrat domum. Et dicite domino istius domûs; Dicit tibi Magister, 11
Ubi *est* domus, ubi edam Pascha cum discipulis meis? Et ipse ostendet vobis 12
cœnaculum magnum stratum: & ibi parate nobis. Et abeuntes invenerunt sicut 13
dixisset iis, & paraverunt Pascha. Et quum esset tempus ejus, discubuit Dominus 14
Jesus cum duodecim Apostolis ejus. Et dixit iis; Desiderando desideravi hoc 15
paschate vesci vobiscum, antequàm adveniret mihi. Dico vobis veruntamen, 16
quòd non edam ampliùs ex eo, quousque compleatur regnum Dei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * عيسي گفت * وقتي كه در درون شهر برويد * مردي ببينيد خيك پر اب بكول او
11 دربي او برويد * هر كجا كه در رود * بكدخداي خانه بگوييد * بزرك ما گفت كدامين
12 است † ان خانه كه بيايم با شاگردان و فصح بخوريم * او بشما بنمايد † كوشكي آراسته *
13 انجا جاي بسازيد * ايشان رفتند و چنانك مسيح † فرموده بود * فصح را اماده كردند * چون
14 15 وقت رسيد * عيسي با دوازده † رسول در امد ونشست * وبديشان گفت مرا ارزو شد كه
16 اين فصح را † باشما بخورم زودتر ازانك دررنجت بيوفتم * اكنون بشما مي گويم * اين
ساعت نخواهم اورا خوردن * تا انكه كه ملكوت خدا تمام كنم *

Jesus dixit; Quo tempore in ci- 10
vitatem intraveritis, hominem vi-
debitis utrem plenum aquâ in tergo
suo ferentem, post eum ite quocun-
que intraverit: Et domino domûs 11
dicite; Magister noster dicit,
Quænam est domus quò veniamus
ego cum discipulis, & Pascha com-
edamus. Ille vobis ostendet tricli- 12
nium ornatum, illic locum parate.
Illi abierunt, & quemadmodum 13
Christus jusserat Pascha paravê-
runt. Cùm tempus adesset, Jesus 14
cum duodecim Apostolis ingressus
est, & sedit. Et illis dixit; Mihi 15
desiderium fuit, ut hoc Pascha vo-
biscum comederem, antequàm in do-
lorem incidam. Jam vobis dico; 16
Ab hac hora nolo illud comedere,
donec regnum Dei compleam.

Et accipiens calicem, gratias agens dixit; Accipite hoc, & dividite vobisipsis.
17 Καὶ δεξάμενος (ϑ) ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς. σξς β
Dico enim vobis; Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ (ι) γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία
Dei veniat. Et accipiens panem, gratias agens fregit, & dedit eis, dicens;
19 τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, (κ) λέγων, σξς α
Hoc est corpus meum, quod pro vobis datum: hoc facite in meam commemo-
Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
rationem. Similiter & calicem post cœnâsse, dicens; Hic calix, σξζ β
20 μνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον,
novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis effusus. Veruntamen ecce σξη β
21 ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν (λ) ἐκχυνόμενον. Πλὴν ἰδοὺ
manus tradentis me mecum in mensa. Et quidem filius hominis
22 ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
vadit secundùm definitum: veruntamen væ homini illi per quem traditur.
πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
Et ipsi cœperunt conquirere ad seipsos hoc, quis utique esset ex eis hoc facturus
23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων σξθ α
facere. Facta est autem & contentio in eis, hoc, quis eorum videretur esse major.
24 πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ΟΖ'
Is autem dixit eis; Reges gentium dominantur eorum, & potestatem habentes σο β
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες

eorum, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major in vobis, fiat
αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω
σοα ι sicut junior: & qui præcessor, sicut ministrator. Quis enim major, recumbens,
ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος,
an ministrans? nónne recumbens? ego autem sum in medio vestrûm sicut ministrans.
ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.
Vos autem estis permanentes mecum in tentationibus meis. Et ego
Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. Κἀγὼ
dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus, regnum: Ut edatis, &
(μ) διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν· Ἵνα ἐσθίητε, καὶ
σοβ ε bibatis super mensam meam, in regno meo: & sedeatis super thronos judicantes
πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ (ν) καθίσησθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες
duodecim tribus Israel. Ait autem Dominus; Simon, Simon, ecce Satanas
ΟΗ' τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς
σογ ι expetivit vos, ad cribrandum sicut triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat
ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκ-
σοδ θ ficiat fides tua: & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. Is autem
λείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, (ξ) στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. (ο) Ὁ δὲ
dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem, & in mortem ire.
σοε α εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν, καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
MS. A. (ϑ) τὸ ποτήριον, (ι) γενήματος (κ) λέγων, Λάβετε τοῦτό ἐστιν (λ) ἐκχυνόμενον,
(μ) διατίθεμαι ὑμῖν διαθήκην, καθὼς (ν) καθήσησθε (ξ) στήρισον (ο) Εἶπεν δὲ αὐτῷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Vers. 17. & 18. nec in Viennensi codice, neque in MS. Biblioth. Regiæ, quo passim usi sumus, reperiuntur.

17 18 * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܕܠܐ
19 ܐܫܬܐ ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܐܘܕܝ ܘܩܨܐ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܚܠܦ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܝܗܒ. ܗܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ
20 ܠܥܘܗܕܢܝ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܥܠ ܟܣܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ
21 22 ܒܕܡܝ ܕܚܠܦܝܟܘܢ ܡܬܐܫܕ. * ܒܪܡ ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܫܠܡܢܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
23 ܐܙܠ ܐܝܟ ܕܦܣܝܩ. ܒܪܡ ܘܝ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ. * ܘܫܪܝܘ ܕܢܒܥܘܢ
24 ܒܝܢܝܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܗܕܐ ܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܝܢܐ
25 ܒܝܢܝܗܘܢ. ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܗܘܢ ܪܒ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܟܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ
26 ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܕܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܛܒܬܢܐ ܡܬܩܪܝܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ.
27 ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܪܒ ܒܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܪܝܫܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ.
ܗܘ ܕܣܡܝܟ ܐܘ ܗܘ ܕܡܫܡܫ. ܠܐ ܗܘ ܗܘ ܕܣܡܝܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ
28 ܕܡܫܡܫ. * ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܟܬܪܬܘܢ ܥܡܝ ܒܢܣܝܘܢܝ. * ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ
29 ܕܫܠܡ ܠܝ ܐܒܝ ܡܠܟܘܬܐ. * ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܘܬܝ. ܘܬܬܒܘܢ
30 ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܬܕܘܢܘܢ. ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܩܪܝܢܐ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ
31 ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܩܕܡ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ. ܗܐ ܣܛܢܐ ܫܐܠ ܕܢܪܒܠܟܘܢ
32 ܐܝܟ ܕܚܛܐ. * ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܥܠܝܟ ܕܠܐ ܬܚܣܪ ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܐܬܦܢܐ ܘܫܪܪ
33 ܠܐܚܝܟ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ. ܥܡܟ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܡܘܬܐ.

Et accepit calicem, & gratias egit, ac dixit; Accipite hunc, & dividite inter vos. Dico enim vobis, me non bibiturum de generatione vitis, donec veniat regnum Dei. Et accepit panem, & gratias egit; fregitque, & dedit eis, & ait; Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc estote facientes in mei memoriam. Similiter etiam de calice, postquàm cœnâssent, dixit; Hic calix testamentum novum est in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Veruntamen ecce manus proditoris mei est super mensam. Et Filius hominis abit prout definitum est: veruntamen væ homini illi, cujus manu proditur. Cœperunt autem disquirere inter se, quisnam esset ex eis qui hoc patraturus esset. Exstitit autē etiam contentio inter eos, quisnam inter eos esset major. Ipse autem Jesus dixit eis; Reges gentium sunt domini earum, quique potestatem in eas habent, Benefici vocantur. Vos verò non item: sed qui maximus est inter vos, fit quasi minimus, & qui princeps est, tanquam minister. Uter enim major est, ille qui accumbit, an ille qui ministrat? nónne ille qui accumbit? At ego sum inter vos sicut ille qui ministrat. Vos estis qui permansistis apud me in tentationibus meis. Et ego promitto vobis, prout promisit mihi Pater meus, regnum; Ut edatis & bibatis in mensa regni mei: & sedeatis super thronos, ac judicetis duodecim tribus Israel.

Lectio noctis, feriâ sextâ crucifixionis. 61.

Porrò dixit Jesus Simoni; Simon, ecce Satanas postulat ut cribret vos sicut triticum. Ego verò rogavi pro te, ne deficiat fides tua: quin & tu quandoque convertere, & confirma fratres tuos. Simon autem dixit ei; Domine mi, tecum paratus sum & ad carcerem & ad mortem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 *[وساغر را ستد ودعا كرد وكفت اينرا بستانيد وبر شما بخش كنيد * شمارا بكويم كه
19 از ميوه رز نخواهم اشاميدن تا انكه كه ملكوت خدا بيايد] * نانرا ستد وشكر وبركت
كرد • وانكه پاره كرد • وبشاكردان خود داد • وكفت • اينست تن من كه داده مي
20 شود † عوض شما • اين را هميشه بكنيد براي يادكار من • *واين چنين بعد ازانك خوردند
ساغر پر كرد وكفت اينست † ساغر وصيت نو † بخون من • كه عوض شما ريخته مي شود •
21 22 * اينك دست انك مرا مي سپارد بر خوان • * فرزند ادمي برود آنجا كه خوانك شد •
23 ليكن واي بران مرد كه بدست او سپارده شود • * شاكردان در يكديكر نكاه مي كردند
كه كدامين از ايشانست كه اين كار كند صد بيست پنج فرمودن مسيح كه نيست
24 بنك از خداوند خود بزركتر * وقتي در ميان حواريون اشفتكي شد • كه در ميان ايشان †
25 بزرك كيست • * عيسي بديشان كفت ملكان جهان بر رعيت خود بزركند • وانان كه بر ايشان
26 مسلط اند نيك كردار † خوانك شوند • * اكنون نشايد • كه شما چنين باشيد • ليكن
هر كه در ميان شما بزركست • كوچك او باشد • وانك سروريست همچو چاكر شود •

Et poculum accepit, & benedictione factâ dixit; Hoc accipite & inter vos dividite. Vobis dico quòd ex fructu vitis nolo bibere, usquedum regnum Dei venerit. Panem etiam accepit, & gratias egit & benedixit, et postea fregit ac discipulis suis dedit et dixit; Hoc est corpus meum quod datum est pro vobis: hoc perpetuò facite in memoriale mei. Et similiter postquam edissent poculum implevit, et dixit; Hoc est poculum Testamenti novi in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Ecce manus ejus qui me prodit in mensa est. Filius hominis vadit eò quò vocatus est: veruntamen væ illi homini, per cujus manum traditur. Discipuli alii in alios intuitum fecerunt, quisnam esset qui hoc facinus patraret.

CXXV. Pronuntiatum Christi, quòd non est servus domino suo major.

Tempore quodam inter Apostolos contentio erat, inter eos maximus quis esset. Jesus illis dixit; Reges mundi subditis suis magni sunt, et illi qui in eos dominantur, benefici vocantur. Mihi autem decet ut vos ita sitis; sed quicunque inter vos magnus est, parvus ille sit; et qui princeps est, sicut minister fiat.

Versio VULGATA LATINA.

17 Et accepto calice gratias egit, & dixit; Accipite, & dividite inter vos. Dico
18 enim vobis, Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.
19 Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc est corpus meum,
quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & ca-
20 licem, postquàm cœnavit, dicens; Hic est calix novum testamentum in sanguine
meo, qui pro vobis fundetur. Veruntamen ecce manus tradentis me, mecum est
21 in mensa. Et quidem Filius hominis, secundùm quod definitum est, vadit: verun-
22 tamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis
23 esset ex eis, qui hoc facturus esset. Facta est autem & contentio inter eos, quis eo-
24 rum videretur esse major. Dixit autem eis; Reges Gentium dominantur eorum:
25 & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed 26
qui major est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est, sicut ministrator. Nam 27
quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? nónne qui recumbit? ego autem
in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis me- 28
cum in tentationibus meis: Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater me- 29
us regnum, Ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo: & sedeatis 30
super thronos judicantes duodecim tribus Israël. Ait autem Dominus; Simon, Si- 31
mon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum: Ego autem rogavi pro 32
te ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Qui 33
dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 ثم تناول كاسا وشكر وقال خذوا هذه فاقسموها بينكم * فاني اقول لكم اني لا اشرب من
18 الان من عصير هذه الكرمة حتي ياتي ملكوت الله * ثم اخذ خبزا فشكر وكسر واعطاهم وقال
19 هذا هو جسدي الذي يبذل عنكم هذا اعملوه لذكري * وكذلك الكاس ايضا من بعد
20 العشاء قال هذه الكاس هي العهد الجديد بدمي الذي يسفك من اجلكم * وها يد
21 الذي يسلمني معي علي المايده * وابن الانسان ماض كما هو مزمع * لكن الويل لذلك
22 الانسان الذي يسلمه * فبدوا يتسايلون بينهم من تري منهم يفعل هذا *
23 * الفصل التاسع والسبعون * وكانت بينهم مشاجرة من منهم الاكبر * فقال لهم
24 ان ملوك الامم هم سادتهم والمسلطون عليهم يدعون المحسنين اليهم * فاما انتم فليس
25 كذلك * لكن الكبير منكم يصير مثل الصغير والمقدم كالخادم * اما اكبر المتكي ام
26 الذي يخدم اليس المتكي * فاما انا ففي وسطكم كالخادم * وانتم الذين صبرتم معي في
27 تجاربي * انا اعد لكم كما عد لي ابي الملكوت * لتاكلوا وتشربوا معي علي مايدتي في ملكوتي
28 وتجلسوا علي كراسي فتدينوا اثني عشر سبط اسرايل *
29 * الفصل الثمانون * ثم قال الرب سمعان سمعان ها الشيطان قد سال ان
30 يغربلكم كالحنطة * وانا طلبت عنك الا يفني ايمانك * وانت ايضا فارجع وثبت اخوتك
31 * فقال يا رب انا مستعد ان امضي معك الي السجن والي الموت *

Deindè accepit calicem, & gratias egit, 17
& dixit; Accipite hunc, & dividite
eum inter vos. Etenim dico vobis, me 18
non bibiturum ab hoc tempore de fructu
hujus vitis, donec veniat regnum Dei.
Deindè accepit panem, & gratias egit, 19
& fregit, & dedit eis, & dixit; Hoc
est corpus meum, quod commutabitur pro
vobis: hoc facite in commemorationem
meam. Et similiter calicem quoq; post cœ- 20
nam; dixit, Hic calix est testamentum
novum in sanguine meo qui effundetur
pro vobis. Et ecce manus ejus qui tra- 21
det me, mecum est in mensa. Et Filius ho- 22
minis abiens est, quemadmodum est sta-
tutum. Veruntamen væ illi homini, qui
tradet eum. Et cœperunt sciscitari inter 23
sese quis fortè ex eis facturus hoc esset.

Sectio septuagesima nona.

Et facta est inter eos contentio, quis eo- 24
rum esset major. Dixit autem eis, Reges 25
quidem gentium domini sunt earum, &
præfecti earum vocantur benefici ipsa-
rum. At vos non sic: sed maximus ve- 26
strûm, fiat sicut minimus: & præposi-
tus, sicut famulus. Uter major est, re- 27
cumbens, an qui ministrat? nónne re-
cumbens? attamen ego in medio vestri
sum sicut minister. Et vobis qui per- 28
mansistis mecum in tentationibus meis,
Ego præparo vobis, quemadmodum affir- 29
mavit mihi pater meus, regnum: Ut 30
comedatis & bibatis mecum super men-
sam meam in regno meo, & sedeatis su-
per thronos, & judicetis duodecim tri-
bus Israël.

Sectio octuagesima.

Deindè dixit Dominus; Simon, Simon, 31
Ecce satanas jam quæsivit cribrare vos
quasi triticum; At ego rogavi pro te, 32
ne cesset fides tua: Et tu quoque rever-
tere, & confirma fratres tuos. Ait; Do- 33
mine, ego paratus sum ire tecum in car-
cerem & ad mortem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወተመጠወ፡ጽዋዐ፡ወአእኰተ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥኡ፡ ዘንተ፡ወተካፈልዎ፡ኵልክሙ፡፡
18 እብለክሙ፡ ኢይሰቲ፡ እንከ፡ እምዝንቱ፡ፍሬ፡ወይን፡ እስከ፡አመ፡ እሰትዮ፡ሐዲሰ፡በመ
19 ንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወነሥአ፡ኅብስተ፡ወአእኰቶ፡ወፈተተ፡ወወሀቦሙ፡ወይ
ቤሎሙ፡ዝውእቱ፡ሥጋየ፡ዘይትወሀብ፡በእንቲአክሙ፡ቤዛ፡ብዙኃን፡ ወከመዝ፡ግበሩ፡
20 አመ፡ተዘከርክሙኒ፡ በእንቲአየ፡፡ ወጽዋዐኒ፡ከማሁ፡ እምድኅረ፡ተደረ፡ ወይቤሎሙ፡
ዝውእቱ፡ጽዋዕ፡ ዘሐዲስ፡ሥርዓት፡ውእቱ፡ዘበ፡ደምየ፡ ዘይትከዐው፡ በእንተ፡ብዙኃ
21 ን፡፡ ወባሕቱ፡ናሁ፡እዴሁ፡ለዘ፡ያገብአኒ፡ምስሌየ፡ውስተ፡ማእድ፡፡ ወወልደ፡እ
22 ጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ ይሐውር፡በከመ፡ ተሠርዐ፡በእንቲአሁ፡፡ወባሕቱ፡አሌሎቱ፡ለው
23 እቱ፡ብእሲ፡ዘበ፡ውስተ፡እዴሁ፡ይትሜጠው፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ ወይ
ቤሉ፡በበይናቲሆሙ፡አርዳኢሁ፡መኑ፡እንጋ፡ውእቱ፡እምኔሆሙ፡ዘይገብር፡ከመዝ፡፡
24 በእንተ፡ እለ፡ይቤሉ፡መኑ፡ እንጋ፡ይዓቢ፡፡ ወእምዝ፡ተዋቀሱ፡ በበይናቲሆሙ፡
25 አርዳኢሁ፡ እንዘ፡ይብሉ፡መኑ፡ እንጋ፡የዐቢ፡እምኔሆሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ነገሥተ፡
26 አሕዛብ፡ይኬንንዎሙ፡ ወዐበይቶሙ፡ይኤዝዝዎሙ፡፡ ወለክሙሰ፡ አኮ፡ከማሁ፡ዘይ
27 ዐቢ፡ እምኔክሙ፡ይኩንክሙ፡ከመዘ፡ይንእስ፡ወሊቅኒ፡ይኩንክሙ፡ከመ፡ላእክ፡፡ መ
ኑ፡ውእቱ፡ዘይዐቢ፡ ዘይረፍቅኑ፡ወሚመ፡ ዘይትለአክኑ፡አኮኑ፡ዘይረፍቅ፡ ወናሁ፡አን
28 ከ፡ከመ፡ላእክ፡በማእከሌክሙ፡፡ ወአንትሙሰ፡ባሕቱ፡ እለ፡በእንቲአየ፡ተዐገሥክሙ፡
29 ምስሌየ፡በሕማምየ፡፡ በከመ፡ሊተ፡ለአቡየ፡በመንግሥቱ፡ላዕሌ፡እሁበክሙ፡መንግሥ
30 ተ፡በከመ፡ ወሀበኒ፡ላቡየ፡፡ ከመ፡ ትብልዑ፡ወትስተዩ፡ በማእድየ፡በመንግሥትየ፡፡ወ
ትነብሩ፡ ዲበ፡ መናብርት፡ ወትኴንኑ፡ዐሠርተ፡ ወክልኤተ፡ ሕዝበ፡ እስራኤል፡፡
31 በእንተ፡ሰአለ፡ሰይጣን፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእነ፡ለስምዖን፡ ስምዖን፡ ናሁ፡ሰአለ፡
32 ሰይጣን፡ይእኅዝክሙ፡ወይንፋፅክሙ፡ከመ፡ዓለስ፡፡ ወአንሰ፡ ሰአልኩ፡ በእንቲአክሙ፡
33 ከ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡እንከሰ፡ጥቡዕ፡ አነ፡ምስሌከ፡ ለሐዊር፡ እመኒ፡ለተሞቅሖ፡ወእመኒ፡ ለሞት፡፡

Et traditus fuit calix, & gratias egit, & dixit iis; Accipite hoc, & participes ejus 17
estote omnes vos. Dico vobis, Non bibã ampliùs ex hoc fructu vitis, usquequò bi- 18
bam novũ in regno Dei. Et accepit pané, & gratiã præstitit ei, & fregit: & dedit 19
illis, & dixit iis; Hoc est corp⁹ meũ, quod datur propter vos redemptione multo-
rũ: & sic facite, quando recordámini mei, mei gratiã. Et calicé similiter postquã 20
cœnãsset, & dixit iis; Hic calix novi testamenti est, in quo sanguis meus, qui effun-
ditur propter multos. Veruntamen ecce manus ejus qui prodit me mecum *est* in 21
mensa. Et Fili⁹ hominis vadit sicut constitutũ fuit de illo: veruntamen væ isti ho- 22
mini p cujus man⁹ prodent Filiũ hominis. Et dixerũt inter se discipuli ejus, quis 23
igitur esset ex iis qui faceret ita. *De eis qui dicebant, Quis igitur major erit?*
Et tunc disputãrunt inter se discipuli ejus, dicentes quis igitur major esset ex iis. 24
Et dixit iis; Reges gentiũ judicant eas, & magnates earũ, præcipiunt iis. Et vobis 25
non sic: qui major est è vobis, fiat vobis sicut minor: & Dñs etiam fiat vobis sicut 26
minister. Quis est major qui recumbit, an qui ministrat? Nónne qui recumbit? & 27
ecce ego sicut minister in medio vestrûm. Et vos auté qui propter me pseverãstis 28
mecum in afflictione mea: Sicut mihi pater meus in regno suo, ego etiam dabo 29
vobis regnũ sicut dedit mihi pater meus: Ut edatis, & bibatis in mensa mea, in 30
regno meo: & sedeatis super thronos, & judicetis duodecim tribus Israel.
De eo quod expetivit Satanas. Et dixit Dñs noster Simoni; Simon, ecce 31
petiit Satanas prehendere vos, & cribrare vos sicut triticũ. Et ego rogavi pro 32
vobis, ne deficeret fides vestra: & tu etiam conversus, confirma fratres tuos. Et 33
dixit ei; Dñe, ego igitur paratus sum tecũ proficisci, sive ad vincula, sive ad morté.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * كدامين بزرگترست آنك نشسته است * يا آنك خدمت مي كند * نه آنك نشسته
28 است * اكنون منم در ميان شما مثال آنك خدمت مي كند * وشما در زحمتها آزمايش بيش
29 من ايستادگي كرديد * ومن شمارا وعده مي دهم * چنانك پدر مرا وعده داد در ملكوت
30 * وگفت كه بر خوان ملكوت من بخوريد و بياشاميد و بر تختها بنشينيد * ودوازده سبط
31 اسراييل را داوري كنيد * وعيسي روي بشمعون كرد وگفت شمعون * اينك وقت آمده كه ابليس
32 شمارا مثال گندم بغربيل بزند * ومن براي تو مي خواهم كه ايمانت كم نشود * و تو نيز در وقت
33 بازگشت برادرانت را استواري ده * شمعون بدو گفت خداوندا با تو استوار شدم * در زندان و در مرگ

Utrum major est, is qui sedet, an is 27
qui ministrat? Nonne is qui se-
det? Jam ego sum inter vos tan-
quam is qui ministrat. Vos autem 28
in ærumnis tentationis apud me
perseverâstis. Et ego vobis promis- 29
sum do, quemadmodum Pater mihi
promissum dedit in regno. Et dixit; 30
Super mensam regni mei comedetis
et bibetis, et super thronos sedebi-
tis, et duodecim tribus Israelis ju-
dicabitis. Et Jesus vultum ad Si- 31
meonem convertit, et dixit; Sime-
on, ecce tempus venit, quo Diabo-
lus vos tanquam frumentum in cri-
bro agitabit: Ego autem pro te pe- 32
tam, ut fides tua non deficiat: et tu
etiam in tempore convertere, et fra-
tres tuos confirma. Simeon ei dixit; 33
Domine, tecum confirmatus sum in
carcerem et in mortem.

Ille *autem* dixit; Dico tibi, Petre, Non cantabit hodiè gallus, *prius quam* ter ab-
34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι Πέτρε, Οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπ-
neges *non* nôsse me. Et dixit eis; Quando misi vos sine sacculo,
35 αρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ (π)βαλαντίου
& pera, & calceamentis, numquid *aliquo defecti estis?* Illi *autem* dixerunt; Nihil. Dixit
36 καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον, (ρ)Οὐδενός. Εἶπεν
ergo eis; Sed nunc *habens* sacculum, tollat, similiter & peram: & non *habens*,
οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων (σ)βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων,
vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis; Quoniam adhuc
37 πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (τ)Ὅτι ἔτι
hoc scriptum oportet impleri in me, *hoc*; Et cum *exlegibus* reputatus est: Etenim
τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν (υ)ἐμοί, τὸ, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ
quæ de me, finem habent. Illi *autem* dixerunt; Domine, ecce gladii hic duo. Ille *autem*
38 τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ
dixit eis; Satis est. Et egressus ibat secundùm consuetudinem in montem
39 εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστι. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
Olivarum: Secuti sunt autem illum & discipuli ejus. *Factus autem* ad locum,
40 τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ (φ)μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου,
dixit illis; Orate *non intrare* in tentationem. Et ipse avulsus est ab
41 εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ'
eis quantum lapidis *jactum*, & *ponens genua* orabat, Dicens; Pater, si
42 αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, Λέγων, Πάτερ, εἰ
vis *transferre* calicem istum à me: Veruntamen non voluntas mea, sed
βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ
tua fiat. Apparuit autem illi angelus de cœlo confortans eum. Et
43 τὸ σὸν (χ) γινέσθω. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ
factus in agonia, *intentiùs* orabat. Factus est *autem* sudor ejus sicut
44 γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ
guttæ sanguinis *decurrentes* in terram. Et resurgens ab oratione, *veniens*
45 θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν
ad discipulos, invenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis,
πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
46 Quid dormitis? *resurgentes* orate, *ut non* intretis in tentationem. *Adhuc*
Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. (ψ)Ἔτι
autem eo loquente, ecce turba, & *dictus* Judas, unus duodecim, antecedebat
47 δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο
eos, & appropinquavit Jesu *osculari* eum. *At* Jesus dixit illi; Juda,
48 (ω) αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,
osculo filium hominis tradis?
φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

MS. A. (π) βαλλαντίου (ρ) Οὐθενός. (σ) βαλλάντιον, (τ) Ὅτι τοῦτο (υ) ἐμοί, Ὅτι καὶ (φ) μαθηταί. Γενόμενος (χ) γινέσθω. **** Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς (ψ) Ἔτι αὐτοῦ (ω) αὐτοὺς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

Dixit ei Jesus; Dico tibi, Simon, non cantaturum hodiè gallum, usquedum ter negaveris, me tibi haud notum esse. Item dixit ei; Quando misi vos absque marsupiis, & peris, calceisque, num quid defuit vobis? Dicunt ei, Sanè nihil. Dixit eis, Ex hoc tempore qui habet marsupium, accipiat; itidemque & peram: & qui non habet gladium, vendat vestem suam, & comparet sibi gladium. Dico enim vobis, etiam hoc quod scriptum est, oportere adimpleri in me, Cùm sceleratis numerabor. Nam omnia quæ de me *scripta sunt*, finem habent. At ipsi dixerunt ei; Domine noster, ecce hic sunt duo gladii. Dixit eis, Sufficiunt. Et egressus est profectúsque, ut consueverat, in Montem oliveti: & abierunt post eum etiam discipuli ejus. Quumque pervenisset ad locum, dixit eis; Orate, ne intretis in tentationem. Et ipse recessit ab eis quasi ad jactum lapidis, positisque genibus precabatur: Et dicebat; Pater, si vis, prætereat me calix iste: veruntamen non voluntas mea, sed tua fiat. Et visus est ei angelus de cœlo, confirmans eum. Quúmque esset in timore, instanter orabat: Et erat sudor ejus quasi gummi sanguinis, & cecidit super terram. Et surrexit ab oratione sua, venitque ad discipulos suos, & invenit eos dormientes præ mœrore. Et dixit eis; Quid dormitis? surgite, & precamini, ne intretis in tentationem. Et adhuc eo loquente, ecce turba, & is qui vocabatur Juda, unus ex duodecim, præibat eis; & accessit ad Jesum, eúmque deosculatus est. (Nam hoc signum dederat eis, Quemcunque osculatus fuero, ipse est.) Dixit ei Jesus; Juda, osculo prodis Filium hominis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * عيسي بدو كفت شمعون بتو ميكويم كه امروز خروس بانك نزند • تا تو سه بار مرا منكر
35 شوي • وكويي كه مرا نمي شناسي • * ونيز بشاكردان كفت • كه چون شمارا بي
كيسه وتوشه • وكفش فرستادم • هركز شمارا چيزي كم شد • كفتند اي خداوند چيزي
36 كم نشد • * عيسي كفت اين ساعت هر كه كيسه و توشه دارد بستاند • وهر كه شمشير
37 ندارد جامه • خود بفروشد و براي خود شمشير بخرد • * اكنون بشما مي كويم • اينها كه
نبشته شد واجب است كه بر من تمام شود • كه با كنه كاران شمرده شوم • وهر بدي كه
38 بر من بود تمام شد • * شاكردان بدو كفتند • اي خداوند ما اينك اينجا دو شمشير هست
39 كفت بس است * واز انجا مسيح بيرون آمد • وانچنانك عادت كرده بود • بكوه زيتون رفت •
وشاكردان او در دنبال او رفتند

صد وبيست شش — نماز كزاردن مسيح

40 * وچون در مقام رسيد بشاكردان كفت • نماز كنيد تا در آزمايش وبلا نيفتيد • * وقدر
41 يك سنك پرتاب عيسي از شاكردان دور شد • سجود كرد ونماز كرد • * وكفت اي
42 پدر اكر بخواهي اين ساغر از من بكذرد • اكنون نه ارادت من الا ارادت تو بشود •

Jesus illi dixit; Simon, tibi dico, quòd hodiè gallus vocem non efferet, donec tu tribus vicibus me abnegaveris, & dixeris, quòd me non noveris. Ac discipulis etiam dixit; Quando vos absque crumenâ & perâ & calceis misi, unquámne vobis aliquid defuit? Dixerunt; O Domine, quidquam non fuit. Jesus dixit; Ab hac hora quicunq; crumenâ & perâ habet accipiat: et quicunq; gladiū non habet, vestem suam vendat, & sibi gladium comparet. Jam vobis dico; Hoc quod scriptum est oportet ut in me compleatur, ut cum peccatoribus numeratus sim, & omne malum quod de me est impletum sit. Discipuli ei dixerunt; O Domine noster, ecce hic duo gladii sunt. Dixit, Sat est. Et illinc Christus egressus est, & quemadmodum consueverat in montem Olivarum ivit: & discipuli ejus post eum iverunt.

CXXVI. Preces peragit Christus.

Et cùm ad locum pervenisset, discipulis dixit; Orate, ne in tentationem & discrimen incidatis. Et circiter unum lapidis jactum Jesus à discipulis remotus adoravit, & precatus est: Et dixit, O Pater, si vis, hoc poculum à me transeat: attamen non voluntas mea, sed voluntas tua fiat.

Versio VULGATA LATINA.

34 At ille dixit; Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abne-
35 ges nosse me. Et dixit eis; Quando misi vos sine sacculo, & pera, &
calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt; Nihil. Di-
36 xit ergo eis; Sed nunc, qui habet sacculum, tollat similiter & peram: &
qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis,
37 Quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet impleri in me; Et cum ini-
quis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me, finem habent. At illi di-
38 xerunt; Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis; Satis est. Et egres-
39 sus ibat secundum consuetudinem in Montem olivarum. Secuti sunt autem il-
40 lum & discipuli. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis; Orate ne intre-
tis in tentationem. Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: & 41
positis genibus orabat, Dicens; Pater si vis, transfer calicem istum à me: 42
Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de 43
cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixiùs orabat. Et factus est 44
sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cùm surrexisset ab 45
oratione, & venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia.
Et ait illis; Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem. Ad- 46
huc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, 47
antecedebat eos: & appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. Jesus autem 48
dixit illi; Juda, osculo Filium hominis tradis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فقال له اقول لك يا بطرس انه لا يصيح الديك اليوم حتي تنكرني ثلث مرات انك لا تعرفني.
35 * ثم قال لهم لما ارسلتكم بغير كيس ولا مزود ولا حذاء هل اعوزكم شيا * فقالوا ولا شي. قال
36 لهم من كان له الان كيس فليبقه معه وكذلك ايضا من كان له مزود ومن ليس له سيف
37 فليبع ثوبه وليشتر سيفا * اقول لكم ان المكتوب سوف يكمل في اني احصي مع الاثمة لان
38 الذي كتب لاجلي له كمال * فقالوا له يا رب ههنا سيفان. فقال لهم يكفيان * ثم خرج كالعادة
39 ومضي الي جبل الزيتون وتبعه ايضا تلاميذه * فلما انتهي الي المكان قال لهم صلوا لئلا
40 تدخلوا التجربة * وانفرد عنهم نحو رمية حجر وجثا علي ركبتيه وصلا * قائلا يا ابه ان كنت
41 تشاء فلتعبر عني هذه الكاس لكن ليس مشيتي بل مشيتك تكون * فظهر له ملاك من
42 السماء ليقويه. وكان يصلي متواترا * وصار عرقه كالدم الغبيط نازلا علي الارض * وقام من
43 الصلاة وجاء الي التلاميذ فوجدهم نياما من الحزن * فايقظهم وقال لهم لماذا تنامون. قوموا
44 فصلوا لئلا تدخلوا التجارب.
45
46 الفصل الحادي والثمنون.

47 * وفيما هو يتكلم واذا جمع والمسمي يهودا احد الاثني عشر كان يمشي قدامهم. فدنا من
48 يسوع وقبله * فقال له يسوع يا يهودا ايقبلة تسلم ابن الانسان.

Inquit illi; Dico tibi, Petre, quòd non 34
cantabit gallus hodie, donec abneges
me tribus vicibus, quòd non cognoscas
me. Deinde dixit illis; Quando misi 35
vos sine crumena, & sine sacco viatorio,
& sine calceamentis, nunquid defuit vo-
bis aliquid? Dixerunt, Nihil omninò. 36
Dixit eis; Quicunque habet modò cru-
menam, servet eam apud se. Et similiter
etiam qui habet sacculum viatorium.
Et qui non habet gladium, vendat tuni-
cam suam, & emat gladium. Dico vo- 37
bis, quòd scriptura implenda est in me,
quòd scilicet deputabor cum iniquis.
Quoniam id quod scriptum est de me,
finem habet. Dixerunt ei; Domine, 38
hic duo sunt gladii. Ait illis; Suffici-
unt. Deinde exiit & abiit secundum 39
consuetudinem in Montem olivarum, &
secuti sunt etiam discipuli sui. Cumque 40
pervenisset ad locum, dixit illis, Orate,
ne intretis in tentationem. Et secessit 41
ab eis circiter jactum lapidis, & proci-
dit super genua sua, & oravit. Dicens; 42
O Pater mi, si vis, transeat à me hic
calix: veruntamen non voluntas mea,
sed voluntas tua fiat. Apparuit autem 43
illi angelus de cœlo, ut confortaret eum.
Et orabat incessanter: Et factus est su- 44
dor ejus veluti sanguis vividus deflu-
ens in terram. Et surrexit ab oratione, 45
& venit ad discipulos, & invenit eos
dormientes præ tristitia. Et excitavit 46
eos, dixitque illis; Quare dormitis? sur-
gite, orate, ne intretis in tentationes.

Sectio octuagesima prima.

Et dum ipse loqueretur, ecce turba, & 47
qui vocatur Judas, unus ex duodecim,
gradiebatur ante eos, & accessit ad Je-
sum, & osculatus est eum. Dixit autem 48
ei Jesus; O Juda, osculo tradis filium
hominis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይቤሎ፡ እብለከ፡ ጴጥሮስ፡ ዮም፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡ ደርሆ፡ ሠለስ፡ ትክሕደኒ፡ ከመዘ፡ ኢ
35 ታአምረኒ፡፡ በ፫ ሰዓተ፡ ሌሊት፡ ወይቤሎሙ፡ አመ፡ ፈነውኩክሙ፡ ዘ
36 እንበለ፡ ቍናማት፡ ወጽፍንት፡ በኑ፡ ዘተፀነስክሙ፡ ወይቤልዎ፡ አልቦ፡፡ ወይቤሎሙ፡
ይእዜሰ፡ ዘቦ፡ ቍናማተ፡ ይንሣእ፡ ሎቱ፡ ወከማሁ፡ ዘሂ፡ ጽፍንተ፡ ወዘሰ፡ አልቦ፡ ይሢ
37 ጥ፡ ልብሶ፡ ወይሣየጥ፡ ሎቱ፡ መጥባሕተ፡፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይበጽሐኒ፡ ዘጽሑፍ፡
ወይትፈጸም፡ በላዕሌየ፡ ዘይብል፡ ወምስለ፡ ኃጥኣን፡ ተኈለቈ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኵ
38 ሉ፡ ዘበእንቲአሁ፡ ይትፈጸም፡፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ ነዋ፡ ክልኤ፡ መጥባሕት፡ ሀሎ፡ ኀ
ቤነ፡ ዝየ፡ ወይቤሎሙ፡ ይአክለነ፡ እንከሰ፡ ይከውነነ፡፡ በ፮ ሰዓተ፡ ሌሊት፡
39 ወወፂኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሖረ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ በከመ፡ ያለምድ፡ ይጸሊ፡ ወተለውዎ፡
40 አርዳኢሁ፡፡ ወበጺሖሙ፡ ውስተ፡ ውእቱ፡ መካን፡ ወይቤሎሙ፡ ጸልዩ፡ ከመ፡ ኢትባኡ፡
41 ውስተ፡ መንሱት፡፡ ወተአተተ፡ እምኔሆሙ፡ መጠነ፡ ሙጋረ፡ እብን፡ ወሰገደ፡ ወጸለየ፡፡
42 እንዘ፡ ይብል፡ አባ፡ ለእመ፡ ትፈቅድ፡ አግሕሥ፡ እምኔየ፡ ለዛቲ፡ ጽዋዕ፡ ወባሕቱ፡ ፈቃ
43 ድከ፡ ይኩን፡ ወአኮ፡ ፈቃድየ፡፡ ወአስተርአዮ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ እምሰማ
44 ይ፡ ዘያጸንዖ፡፡ ወፈርሀ፡፡ ወአወተረ፡ ጸልዮ፡ ወኮነ፡ ሃፈ፡ ከመ፡ ነጠብጣበ፡ ደም፡ ዘይወር
45 ድ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡ ወተንሥአ፡ እመካነ፡ ይጼሊ፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ አርዳኢሁ፡ ወረከቦሙ፡
46 እንዘ፡ ይነውሙ፡ እምሐዘን፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምንትኑ፡ ያነውመክሙ፡ ተንሥኡ፡ ጸልዩ፡
47 ከመ፡ ኢትባኡ፡ ውስተ፡ መንሱት፡፡ በ፱ ሰዓተ፡ ሌሊት፡ ወዘንተ፡ እንዘ፡ ይብ
ሎሙ፡ በጽሑ፡ ሕዝብ፡ ወይሁዳ፡ እምዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አርዳኢሁ፡ ይመርሖሙ፡፡ ወ
48 ቀርበ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሰዐሞ፡፡ ወዝውእቱ፡ ትእምርት፡ ዘወሀቦሙ፡ ወይቤሎሙ፡
ዘሰዐምክዎ፡ ውእቱ፡ ኪያሁ፡ አኀዙ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሁዳ፡ በስዒም
ኑ፡ ታገብእ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ አኮኑ፡ ታቀትሎኑ፡፡

Et dixit ei; Dico tibi, Petre, hodiè, antequàm cantabit gallus, ter negabis me, 34
tanquam non noveras me. *Tertiâ noctis horâ.* Et dixit iis; Quando 35
misi vos absque crumena, & pera, num quid defuit vobis? & dixerunt ei; Nihil.
Et dixit iis; Nunc igitur qui habet crumenam, sumat eam; & similiter qui *habet* 36
peram: & qui non habet, vendat pallium suum, & emat sibi gladium. Dico vo- 37
bis, quòd continget mihi quod scriptũ est, & perficietur in me, quod dictum fuit;
Et cum peccatoribus numeratus est Dominus Jesus: & totum quod de eo *scriptum*
est perficietur. Et dixerunt ei; Domine, ecce duo gladii sunt apud nos hic, & dixit 38
iis; Sufficiunt nobis: igitur erunt nobis. *Sextâ noctis horâ.*
Et exiens Dominus Jesus profectus est *in* montem Olearum: sicut consueverat, o- 39
rare: & sequuti sunt eum discipuli ejus. Et quum pervenissent ad eum locum, 40
dixit iis; Orate ut non intretis in tentationem. Et progressus est ab illis quantũ 41
jactus lapidis, & adoravit, & oravit: Dicens; Pater, si vis remove à me hunc cali- 42
cem: veruntamen voluntas tua fiat, & non voluntas mea. Et apparuit angel' Dei 43
à cœlo confirmans eum. Et timuit, & perstitit orare: et fuit sudor ejus sicut gut- 44
tæ sanguinis, qui descendebat in terram. Et surrexit à loco ubi orâsset, & profe- 45
ctus est ad discipulos ejus, & invenit eos dormientes præ tristitia. Et dixit iis; 46
Quid igitur dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem.
Nonâ noctis horâ. Et quum hoc diceret iis, venerunt populi: & Judas, è 47
duodecim discipulis ejus, viam præmonstrabat iis, & appropinquavit Domino
Jesu, & osculatus est eum: & hoc fuit signum quod dederat iis, & dixit iis; Quem
osculatus sum, is est, ipsum apprehendite. Et dixit ei Dominus Jesus; Juda, num 48
osculo tradis filium hominis? nónne occidere facies illum?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * واز آسمان فرشته بدو نموده شد. كه دل اورا استوار مي كرد. * واو باندوه ونهيب نماز مي كرد.
44 واشك او مثال خون قطر قطره بر زمين افتاد. * انكه ازجاي نماز بر خواست. وپيش شاكردان
45 آمد. وايشانرا ديد كه از غم واندوه خفته بودند. * وبديشان كفت چرا مي خسبيد. بر خيزيد
46 ونماز كنيد تا در آزمايش بلا نيفتيد صد بيست هفت آمدن يهودا با جماعت غوغا بر سر مسيح
47 * هنوز در سخن بود. كه يهودا شاكرد از دوازده. وجماعت يهوديان با تير وتيغ ونيزه. بر مسيح
آمدند. ويهودا پيش آمد. ومسيح را بوسه كرد. سبب انك نشان چنين كرده بود. وبخصمان
48 كفته كه هر كرا من بوسه كنم شما اورا بكيريد. * عيسي بدو كفت يهودا ببوسه فرزند
آدمي را بخصمان مي سپاري.

Et è cœlo Angelus ad eum apparuit, 43
qui animum ejus confirmavit. Ipse 44
autem in mœrore & pavore ora-
tionem fecit: & lachrymæ ejus
instar sanguinis guttatim in terram
cadebant. Tunc ex loco orationis 45
surrexit, et ad discipulos venit et
illos vidit, quòd præ anxietate et
mœrore sopiti essent. Et illis dixit; 46
Quare dormitis? Surgite, et ora-
te, ne in tentationis discrimen in-
cidatis.

CXXVII. Adventus Judæ cum turba ac tumultu in caput Christi.

Adhuc in sermone erat, cùm Judas, 47
discipulus ex duodecim, et turba
Judæorum cum sagittis, et gladiis,
et lanceis, in Christum venirent:
Judas autem accessit, et Christum
osculatus est: Eâ de causâ quòd
signum ita dederat, et adversariis
dixerat, Quemcunque ego oscula-
tus fuero, vos ipsum prehendite.
Jesus ei dixit; Juda, osculo Fili- 48
um hominis adversariis tradis?

Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei; Domine, si percutiemus in
49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν
σπζ α gladio? Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, & ampu-
50 μαχαίρᾳ; Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖ-
tavit ejus auriculam dextram. Respondens autem Jesus, ait; Sinite usque huc.
51 λεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. (α) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου. σπη ι
Et tangens auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad ac-
52 καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ (ϛ) ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα- σπθ α
cedentes ad se, principes Sacerdotum, & magistratus templi, & seniores; Quasi
γενομένους ἐπ' αὐτὸν, ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς
ad latronem existis cum gladiis & lignis? Quotidiè existente me cum vobis in
53 ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν
templo, non extendistis manus in me: sed hæc vestra est hora, & potestas
τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
tenebrarum. Comprehendentes autem eum duxerunt, & induxerunt eum ad domum
54 τοῦ σκότους. Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ (γ) εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον σϟ α
principis Sacerdotum. At Petrus sequebatur à longè. Accendentibus autem ignem in medio
55 τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ σλα α
aulæ, & circumsedentibus illis, sedebat Petrus in medio eorum. Videns
56 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἰδοῦσα
autem eum ancilla quædam sedentem ad lumen, & attentè intuita eum, dixit; Et
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ

hic cum illo erat. Is autem negavit eum, dicens; Mulier, non novi illum. Et
οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ 57
σλβ α post pusillum, alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. At Petrus ait,
μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, 58
Homo, non sum. Et interstante quasi horâ unâ, alius quidam affirmabat, dicens,
Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, 59
In veritate & hic cum illo erat: etenim Galilæus est. Ait autem Petrus; Ho-
Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄν- 60
mo, non novi quid dicis. Et continuò, adhuc loquente illo, cantavit
θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν
gallus. Et conversus Dominus, respexit Petrum: & recordatus est Petrus
σλγ β (δ) ὁ ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος, ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος 61
verbi Domini, sicut dixerat ei; Quia priùs gallum cantare, negabis me ter.
τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
Et egressus foràs Petrus, flevit amarè. Et viri tenentes Jesum,
σλδ α Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος, ἔκλαυσε πικρῶς. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, 62 63
illudebant ei, cædentes. Et obvolventes eum, percutiebant ejus faciem,
ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, 64
& interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis est percutiens te? Et alia
καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα 65
multa blasphemantes dicebant in eum.
πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

MS.A. (α) Ἀποκριθεὶς ὁ (ϛ) Ἰησοῦς (γ) εἰσήγαγον εἰς (δ) ἀλέκτωρ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦܐ. *
50 ܘܡܚܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ
51 ܘܐܡܪ. ܣܦܩ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. ܘܩܪܒ ܠܐܕܢܐ ܕܡܚܝܐ ܘܐܚܠܡܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ
52 ܥܠܘܗܝ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܪܫܝ ܚܝܠܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܝܦܐ
53 ܘܒܚܘܛܪܐ ܠܡܐܚܕܢܝ. * ܟܠܝܘܡ ܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܘܫܛܬܘܢ
54 ܥܠܝ ܐܝܕܝܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܫܥܬܟܘܢ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬ
55 ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܡܥܘܢ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܐܚܕܘ ܢܘܪܐ ܒܡܨܥܬ ܕܪܬܐ.
56 ܘܝܬܒܘ ܚܕܪܝܗ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܚܙܬܗ ܚܕܐ ܥܠܝܡܬܐ ܕܝܬܒ
57 ܠܘܬ ܢܘܪܐ. ܘܚܪܬ ܒܗ. ܘܐܡܪܬ. ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ.
58 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. * ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܚܙܝܗܝ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ
59 ܐܢܬ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. * ܘܒܬܪ ܚܕܐ ܫܥܐ ܐܚܪܢܐ ܡܬܚܦܛ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ
60 ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ. * ܐܡܪ ܟܐܦܐ. ܓܒܪܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
61 ܐܡܪ ܐܢܬ. ܘܡܚܕܐ ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܟܐܦܐ. ܘܐܬܕܟܪ
ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.
62 63 * ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܫܡܥܘܢ ܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ. ܡܡܝܩܝܢ
64 ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܡܟܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ
65 ܡܢܘ ܡܚܝܟ. * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ.

Quum autem viderent ii, qui cum eo erant, quod fiebat, dicunt ei; Domine noster, Percutiemus eos gladiis? Et percussit unus ex eis servum principis sacerdotum, & abstulit auriculam ejus dexteram. Respondit Jesus, & ait; Satis est ad hanc usque rem processisse. Et tetigit auriculam vulnerati illius, & sanavit eum. Et dixit Jesus iis qui venerant contra seipsum, principibus sacerdotum, & senioribus, & præpositis militiæ templi; Tanquam adversus latronem exiistis adversùm me cum gladiis & fustibus, ut prehenderetis me. Quotidiè vobiscum eram in templo, nec extendistis in me manus: sed hæc est hora vestra & potestas tenebrarum. Et comprehensum eum adduxerunt in domum principis sacerdotum. Simon autem procul veniebat post eum. Cæterùm accenderunt ignem in medio atrii, & consederunt circa eum; seditque & ipse Simon inter eos. Et vidit eum puella quædam sedentem ad ignem; cúmque intuita, dixit; Et iste cum eo erat. Ipse autem abnegavit, & ait; Mulier, non novi eum. Et paulò post vidit eum alius, & dixit ei, Tu quoque ex ipsis es. Cepha verò ait, Non sum. Et post unam horam alius contendebat, dicebátque, Verè & iste cum eo erat: etenim Galilæus est. Dixit Cepha, O homo, nescio quid dicas. Et statim dum ipse loqueretur, cantavit gallus. Et conversus Jesus, intuitus est Cepham: & recordatus est Simon verbi Domini nostri, quod dixerat ipsi, Priusquàm cecinerit gallus, ter abnegabis me. Et egressus foràs Simon, flevit amarè. Porrò homines illi qui tenebant Jesum, illudebant ei. Et obvelabant eum, ac percutiebant eum in faciem ipsius, dicentes; Vaticinare, quis te percussit? Aliáque quam plurima blasphemabant ac dicebant in eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA

49 * وجماعتي كه با عيسي بودند چون ان حال ديدند كفتند • اي خداوند مارا بكذار
50 تا ايشانرا بشمشيرها بزنيم • *ويكي ازيشان + برد وبنك سرور امامانرا كوش راست او جدا
51 52 كرد • *عيسي بدو كفت تا اين حد • وامد پيش زخم دار وكوش اورا درست كرد • *وعيسي
ببزركان امامان • وپيران ومعتمدان هيكل كفت • بر مثال حراميان • بچوب وشمشير ونيزه •
53 بر من آمديد • تا بكيريد • *چونست كه هر روز [در هيكل] با شما بودم ونكرفتيد ليكن
اينست ساعت شما وسلطنت تاريكي شما   صد بيست هشت   بردن مسيح را كرفته
54 بخانهء حنان   *وبعد ازان عيسي كرفتند • وبخانهء بزرك امامان آوردند • وشمعون
55 دور • دور • ازپس او مي آمد • *هوا سرد بود • درميان + سراي جماعتي آتش افروخته + بودند
56 ونشسته • شمعون آمد • وپيش ايشان نشست • وكرم مي شد • *ودختري اورا بشناخت •
بروي او نكه كرد وكفت • اين نيز با عيسي بود •   صد بيست نه   منكري شمعون
57 58 *شمعون منكر شد وكفت اورا نمي شناسم • *وازانجا اندكي پستر رفت • يكي ديكر
اورا ديد • وكفت تو ازايشان هستي • شمعون كفت از ايشان نيستم • *بعد يك ساعت ود

Cœtus autem qui cum Jesu erant, cùm hoc fieri viderent, dixerunt; O Domine, nobis permitte ut eos gladiis percutiamus. Et unus ex eis percussit servum principis sacerdotum, et auriculam dextram ejus amputavit. Jesus ei dixit; Usque ad hunc terminum. Et venit ad saucium, et auriculam ejus sanavit. Et Jesus magnatibus sacerdotum et senioribus et præfectis templi dixit; Tanquam adversùs latrones, cum fustibus, et gladiis, et hastis, in me venistis ut prehenderetis? Quomodò est quòd quotidiè in templo vobiscum eram, et non prehendistis? Sed hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum vestrarum.

CXXVIII. Abductio Christi capti in domum Annæ.

Et posteà Jesum prehenderunt, et in domum maximi sacerdotum duxerunt: et Simeon longo intervallo post eum veniebat. Cumque aer frigidus esset, in medio atrii quidam ignem accenderant, quibus sedentibus Simeon venit et coram eis sedit, et calefactus est. Et puella quædam eum agnovit, & vultum ejus intuita est, et dixit; Iste etiam cum Jesu erat.

CXXIX. Abnegatio Simeonis.

Simeon inficiatus est, et dixit; Eum non novi. Et illinc paululum regressum quidam alius eum vidit, et dixit; Tu ex ipsis es. Simeon dixit, Ex illis non sum. Post unā horā

Versio VULGATA LATINA.

49 Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; Do-
50 mine, si percutimus in gladio? Et percussit unus ex illis servum principis sacer-
dotum, & amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait;
51 Sinite usque huc. Et cùm tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem
52 Jesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum, & magistratus templi,
& seniores; Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus? Cùm quotidie
53 vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora ve-
stra, & potestas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad do-
54 mum principis sacerdotum: Petrus verò sequebatur à longè. Accensoque autem
55 igne in medio atrii, & circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.
56 Quem cùm vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, & cum fuisset intuita,
dixit; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens; Mulier, non no- 57
vi illum. Et post pusillum alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. Pe- 58
trus verò ait; O homo, non sum. Et intervallo facto quasi horæ unius, ali- 59
us quidam affirmabat, dicens; Verè & hic cum illo erat: nam & Galilæus
est. Et ait Petrus; Homo, nescio quid dicis. Et continuò adhuc illo lo- 60
quente cantavit gallus. Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recorda- 61
tus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat; Quia priùs quàm gallus cantet,
ter me negabis. Et egressus foràs Petrus flevit amarè. Et viri qui tenebant 62
illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem 63
ejus: & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis est, qui te per- 64
cussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. 65

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 * فلما راي الذين معه ما كان قالوا له يا رب انضرب بالسيف * فضرب واحد منهم عبد
50 رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * اجاب يسوع قايلا اكفف وليس اذنه فابراها * وقال
51 للذين جاوا اليه من روسا الكهنة وجند الهيكل والمشايخ امثل لص انا جيتم الي بسيوف
52 وعصي لتاخذوني * وقد كنت معكم كل يوم في الهيكل ولم تمدوا الي ايديكم. لكن
53 هذه هي ساعتكم وسلطان الظلمة * فاخذوه وجاوا به الي بيت رييس الكهنة. وكان بطرس
54 يتبعه من بعيد * فاضرموا نارا وسط الدار وجلسوا وكان بطرس جالسا وسطهم * فلما راته
55 جارية امة جالسا عند الضو مديرة وقالت هذا ايضا كان معه * فانكر وقال يا امراة ما
56 اعرفه * ثم بعد قليل ايضا راه اخر فقال انت ايضا منهم. فقال بطرس يا انسان ما انا
57 هو * ثم بعد ساعة كرر عليه القول اخر قايلا حقا هذا ايضا كان معه لانه جليلي
58 * فقال بطرس يا انسان ما اعرف ما تقول. وفيما هو يتكلم صاح الديك * فالتفت الرب ونظر
59 الي بطرس. فذكر بطرس كلام الرب الذي قال له انه قبل ان يصيح الديك اليوم تنكرني
60 ثلث دفعات * فخرج بطرس خارجا وبكي بكا مرا * والرجال الذين امسكوا يسوع كانوا يهزون
61 به * ويغطون وجهه ويضربونه ويسالونه قايلين تنبا لنا من الذي ضربك * وكانوا يفترون
62 عليه ايضا باشياء كثيرة *
63
64
65

Cum autem vidissent qui cum illo erant quod fiebat, dixerunt ei; Domine, percutiemusne gladio? Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum, & amputavit aurem ejus dexteram. Respondit Jesus dicens; Cohibe te. Et tetigit aurem ejus, & sanavit eam. Dixitque ad eos qui venerant ad se ex parte principum sacerdotum, & militum templi, & seniorum; Num pro latrone sum, ut veneritis ad me cum gladiis & fustibus ut prehenderetis me? Equidem eram vobiscum quotidie in templo, & non extendistis in me manus vestras; sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum. Itaque comprehenderunt eum, & duxerunt eum in domum principis sacerdotum. Et Petrus sequebatur eum à longè. Accenderunt autem ignem in medio atrii, & sederunt, eratque Petrus sedens in medio eorum. Cùmque vidisset eum puella quædam ancilla sedentem prope lumen, digitò ostendit illum, & ait; Hic etiam erat cum eo. Et negavit, dicens; O mulier, non novi illum. Deinde post pusillum etiam vidit eum alius, & dixit; Tu quoque ex illis es. Inquit Petrus, O homo, non sum ego. Item post horam repetiit ei sermonem alius, dicens; Verè hic etiam erat cum eo, nam Galilæus est. Dixit Petrus, O homo, nescio quid dicis: & dum ipse loqueretur, cantavit gallus. Et conversus est Dominus, & respexit in Petrum; recordatusque est Petrus sermonis Domini, quem dixerat illi, quòd antequàm cantet gallus hodiè, negabis me tribus vicibus. Quare egressus est Petrus foràs, & flevit fletu amaro. Et viri qui apprehenderant Jesum, illudebant ei. Et velabant vultum ejus, & percutiebant illum, & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza nobis, quis est qui te percussit? Et blasphemabant in eum prætereà reb. plurimis. (49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወርእዮሙ፡ እለ፡ ምስሌሁ፡ ይቤልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ንቅትሎሙኑ፡ በም
50 ጥባሕት፡፡ ወዘበጦ፡ አሐዱ፡ ለገብረ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወመተሮ፡ እዝኖ፡ ዘየማን፡፡
51 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድግዝ፡ ወገሰሶ፡ እዝኖ፡ ሶቤሃ፡ ወአሕየ
52 ዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ይእኅዝዎ፡ ሊቃነ፡ ካህ
ናት፡ ወለመጋብተ፡ ምኵራብ፡ ወለረበናት፡ ከመዘ፡ ሰራቂ፡ ተአኀዙኒ፡ መጻእክሙ፡ ምስለ፡
53 መጣብሕ፡ ወዕፀው፡፡ እንዘ፡ ኵሉ፡ አሚረ፡ ሀለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ በምኵራብ፡ ኢደ
ክሙ፡ ግቀ፡ ኢሰፋሕክሙ፡ ላዕሌየ፡ ወባሕቱ፡ ዝንቱ፡ ሠዓትክሙ፡ ወሥልጣኑ፡ ለመ
54 ኰንነ፡ ጽልመት፡፡ ወአኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘወሰድዎ፡ ኀበ፡ ቤተ፡ ሊቀ፡ ካህ
55 ናት፡ ወተለዎ፡ ጴጥሮስ፡ እምርሑቅ፡፡ ወአንደዱ፡ እሳተ፡ ማእከለ፡ ዓጸድ፡ ወነቢሮ
56 ሙ፡ ነበረ፡ ጴጥሮስኒ፡ ምስሌሆሙ፡ ማእከሎሙ፡፡ ወርእየቶ፡ ወለት፡ እንዘ፡ ይነብር፡
57 ኀበ፡ መኀቶት፡ በርሃን፡ ወነጸረቶ፡ ወትቤ፡ ዝኒ፡ ምስሌሁ፡ ሃሎ፡፡ ወክሕደ፡ ወይቤላ፡ ኢ
58 የአምር፡ ብእሲቶ፡ ዘትብሊ፡፡ ወእምድኅረ፡ ሕቅ፡ ርእዮ፡ ካልእ፡ ወይቤሎ፡ አንተ
59 ኒ፡ እምኔሆሙ፡ አንተ፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ አንተ፡ ከልእየ፡ ኢኮንኩ፡፡ ወኃሊፎ፡ መጠ
ነ፡ ሰዓት፡ አሐቲ፡ አጠቀ፡ አሐዱ፡ ካልእ፡ ወይቤሎ፡ አማን፡ ዝኒ፡ ምስሌሁ፡ ሃሎ፡ ወገሊላ
60 ዊ፡ውእቱ፡፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ አንተ፡ ብእሲ፡ ኢየአምሮ፡ ዘትብል፡፡ ወነቀወ፡ ዶር
61 ሆ፡ሶቤሃ፡ እንዘ፡ ይትናገር፡፡ ወተመይጠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነጸሮ፡ ለጴጥሮስ፡ ወተ
ዘከረ፡ ጴጥሮስ፡ ቃሎ፡ ለእግዚእነ፡ ዘይቤሎ፡ ሠለስ፡ ትክሕደኒ፡ ዮም፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡
62 ዶርሆ፡፡ ወወፂአ፡ አፍአ፡ ጴጥሮስ፡ በከየ፡ መሪረ፡፡ በጽባሕ፡ ዓርብ፡፡
63 ወዕደው፡ እለ፡ ይእኅዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሳለቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይዘብጥዎ፡፡
64 ወይገለብብዎ፡ ገጾ፡ ወይዘብጥዎ፡ ወይሴአልዎ፡ ወይብልዎ፡ ተነበይ፡ ለነ፡ መኑ፡ ውእቱ፡
65 ዘጸፍዐከ፡፡ ወብዙኀ፡ ብዙኀ፡ ይጸርፉ፡ ላዕሌሁ፡፡

Et videntes qui cum illo *erant* dixerunt Dño Jesu; Dñe, occidemúsne illos cum 49
gladio? Et percussit quidam servum principis sacerdotum, & amputavit aurem 50
ejus dextram, Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Sine hunc: & tetigit aurem 51
ejus statim, & sanavit eum, Et dixit Dominus Jesus iis qui venerant ad eum ap- 52
prehendere eum, principibus sacerdotum, & præfectis templo, & Rabbinis; Ut
latronem apprehendere me venistis cum gladiis, & fustibus? Quum quotidie 53
fuerim vobiscum in templo, manus vestras omninò non extendistis in me: verun-
tamen hæc est hora vestra, & potestas domini tenebrarum. Et prehenderunt Do- 54
minum Jesum, & duxerunt eum ad domum principis sacerdotum: & sequutus est
eum Petrus à longè. Et accenderunt ignem medio atrii, & sedentibus illis, se- 55
dit Petrus cum illis medio illorum, Et vidit eum filia sedentem ad lucem, & in- 56
tuita est eum, & dixit; Hic cum eo fuit. Et negavit, & dixit ei; Nescio mulier, 57
quid dicis. Et postea paululùm, vidit eum alius, & dixit ei; Tu ex illis es: & di- 58
xit ei Petrus, Amice mi, non fui. Et illapso spatio horæ unius, intuitus est eum 59
quidam alius, & dixit ei; Verè, hic cum illo erat, & Galilæus est. Et dixit ei Pe- 60
trus, Tu homo, nescio quid dicis: & cantavit gallus dum loqueretur. Et conver- 61
sus est Dominus Jesus, & intuitus est Petrum: & recordatus est Petrus sermonis
Domini nostri, qui dixerat ei; Ter negabis me hodiè, priusquàm cantaverit gal-
lus. Et exiens foràs Petrus, flevit amarè. *Matutino parasceues.* 62
Et homines qui apprehendebant Dominum Jesum, illudebant ei, & percutiebant 63
eum: Et velabant faciem ejus, & percutiebant eum, & interrogabant eum, & di- 64
cebant ei; Vaticinare nobis quis sit qui colaphum impegit tibi. Et alia multa 65
malè dixerunt contra eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

60 * صفا یکي دیکر بروي نکه کرد * و کفت بحقیقت این نیز با عیسي بود * و جلیلي است *
61 عیسي * کفت اي مرد نمي دانم چه میکوئي * هنوز در سخن بود * که خروس بانك کرد *
بکردید و بصفا نکه کرد و بیاد اورد شمعون کلمه خداوند ما که * بدو کفته بود *
62 که زودتر از انك خروس بانك زند تو سه نوبت * مرا منکر شوي * شمعون از انجا بدر رفت *
63 و تلخناك * بکریست و پشیمان شد * و کساني که عیسي * را کرفته بودند بروي تسخر *
64 مي زدند * واورا مي پوشانیدند * و بر روي او مي زدند * و مي کفتند * پیغمبري * کن *
65 کدست انك ترا زد * و بسیار چیزها دیکر بروي افتري کردند * و مي کفتند *

quidam alius in eum intuitus est, et dixit; In veritate iste cum Jesu erat, et Galilæus est. Cephas di- 60
xit; O homo, non novi quid dicas. Adhuc in sermone erat, cùm gallus vocem ederet. Jesus conversus est, 61
& in Cepham intuitum fecit, & in memoriam reduxit Simeon sermonem Domini nostri, quem ei dixerat; Priusquàm gallus vocem emiserit, tu tribus vicibus me abnegabis. Simeon igitur illinc egressus 62
est, & amarè flevit, & pœnitens fuit. Et homines qui Jesum prehen- 63
derant, ei illudebant. Et eum ob- 64
velabant, & in faciem eum percutiebant, & dicebant; Vaticinare, quis est qui te percussit? Et multa 65
alia in eum blasphemantes dicebant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Et ut factus est dies, *coadunatus est senatus* plebis, principes Sacerdotúmque, &
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ — σζε β
Scribæ: & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es
γραμματεῖς· καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ
Christus, dic nobis. Ait *autem* illis; Si vobis dixero, non credetis. Si autem
67 ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. Ἐὰν δὲ — σζϛ ι
68 & interrogavero, non respondebitis mihi, *aut* dimittetis. Ex nunc erit filius ho-
69 καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ (ε) νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- — σζζ α
minis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es
70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. (ζ) Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ — σζη ι
filius Dei? *Is autem ad eos* ait; Vos dicitis, quia ego sum. *Illi autem* dixerunt;
71 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, — σζθ β
Quid adhuc *opus habemus testimonio*? ipsi enim audivimus de ore ejus.
Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

CAP. XXIII. κγ'.

1 Et surgens omnis multitudo eorum, *duxit* illum ad Pilatum. Cœperunt autem
2 ΚΑὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἤρξαντο δὲ — τ α
accusare illum, dicentes; Hunc invénimus subvertentem gentem, & prohibentem Cæsari
κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι — τα ι
tributa dare, dicentem se Christum regem esse. *At* Pilatus interrogavit
3 (α) φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν

eum, dicens; Tu es rex Judæorum? ille *autem* respondens *ei*, ait; Tu dicis.
αὐτὸν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη, Σὺ λέγεις. — τβ α
At Pilatus *dixit* ad principes Sacerdotum, & turbas; *Nullam* invenio *causam* in
4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν — τγ θ
homine hoc. Illi *autem* invalescebant, dicentes; *Quia* commovet populum, docens
5 τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων — τδ ι
per universam Judæam, incipiens à Galilæa usque huc. Pilatus autem
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ
6 audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et cognoscens quòd de
ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ
7 potestate Herodis esset, remisit eum ad Herodem, *existentem & ipsum in* Hieroso-
τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσο-
lymis in illis diebus. *At* Herodes *videns* *Jesum*, gavisus est valdè. Erat enim
8 λύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ
volens ex multo videre eum, *propter audire* multa de eo: & sperabat aliquod signum
θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
videre ab eo *factum*. Interrogabat autem eum in sermonibus multis: ipse *autem*
9 ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ — τε β
nihil respondebat illi. Stabant autem principes Sacerdotum & Scribæ constanter
10 οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς (β) καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
accusantes eum.
κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

MS. A. (ε) νῦν δὲ ἔσται (ζ) Εἶπον οὖν πάντες, Κεφ. κγ'. MS. A. (α) φόρον (β) καὶ γραμματεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

66 ܘܟܕ ܢܓܗ ܐܬܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܗܘܢ
67 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܠܝ
68 ܘܐܢ ܐܫܐܠܟܘܢ ܠܐ ܡܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܦܬܓܡܐ ܘܠܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ
69 ܡܢ ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ
70 ܘܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܬ ܗܘ ܗܟܝܠ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ
71 ܐܡܪܝܢ ܡܢܐ ܬܘܒ ܣܢܝܩܝܢܢ ܠܣܗܕܘܬܐ ܗܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܡܢ ܦܘܡܗ
1 ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܟܢܫܗܘܢ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ
2 ܘܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܢܐ ܐܫܟܚܢ ܕܡܛܥܐ ܠܥܡܢ ܘܟܠܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܠܐ ܢܬܠܘܢ ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܠܟܐ ܡܫܝܚܐ ܗܘ
3 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܡܪܬ
4 ܘܐܡܪ ܦܝܠܛܘܣ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܟܢܫܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܥܠܐ ܡܕܡ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ
5 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܪܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܙܝܥ ܠܥܡܢ ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܫܪܝ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ
6 ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܫܡܗ ܕܓܠܝܠܐ ܫܐܠ ܕܐܢ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ
7 ܘܟܕ ܝܕܥ ܕܡܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܗܪܘܕܣ ܗܘ ܫܕܪܗ ܠܘܬ ܗܪܘܕܣ ܡܛܠ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ
8 ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܝܗ ܠܝܫܘܥ ܚܕܝ ܛܒ ܡܛܠ ܕܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܚܙܝܗ ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ ܘܡܣܒܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܡܢܗ ܐܬܐ ܡܕܡ
9 ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܒܡܠܐ ܣܓܝܐܬܐ ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܦܠܐ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܐܦܢܝܗ
10 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܘܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܒܚܪܝܨܐܝܬ

Lectio matutinis parasceves Crucifixionis. 69.

Quúmq; illuxisset, congregati sunt seniores, & principes sacerdotum, & scribæ, & subduxerunt eum in domum congregationis suæ: Et inquiunt ei; Si tu es Messia, dic nobis. Dixit eis, Si dixero vobis, non credetis mihi. Quòd si interrogavero vos, nec dabitis mihi responsum, nec dimittetis me. Ab hoc tempore erit Filius hominis sedens à dextera virtutis Dei. Dicunt autem omnes, Tu es ergò Filius Dei? ait illis Jesus, Vos dicitis, quia ego sum. Dicunt, Quid ampliùs requirimus nobis testes? nos enim audivimus ex ore ipsius.

CAP. XXIII.

ET surrexit omnis cœtus eorum, & adduxerunt eum ad Pilatum. Cœperuntque eum accusare, dicentes; Istum invénimus seducentem gentem nostram, & vetantem argentum capitatim dari Cæsari: Et dixit de seipso, se esse regem Messiam. Pilatus autem interrogavit eum, & inquit ei; Túne es rex Judæorum? Ait illi; Tu dixisti. Et dixit Pilatus principibus sacerdotum & turbæ; Ego occasionem prorsùs nullam invenio adversùs hominem istum. At illi clamabant & dicebant; Conturbavit gentem nostram, docens per universam Judæam, exorsus à Galilæa huc usque. Pilatus verò quum audisset nomen Galilææ, interrogavit, utrùm vir Galilæus esset. Quúmq; cognovisset eum ad potestatem Herodis pertinere, misit eum ad Herodem, propterea quòd in Jerusalem esset illis diebus. Herodes autem quum vidisset Jesum, gavisus est vehementer: desiderabat enim eum videre à multo tempore, eò quòd audierat de eo quamplurima: putabátq; se signum aliquot ab eo visurum. Et sermonibus multis interrogabat eum: Jesus verò nullum ei responsum dedit. Stabant autem principes sacerdotum & scribæ, ac pertinaciter accusabant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

66 * و چون صباح نزديك شد • پيران و سرور امامان و دانشمندان • فراهم شدند و اورا انجا
67 بردند • كه جمعيت ايشان هميشه انجا مي بود • * و بعيسي كفتند • اكر توي مسيح بما بكوي •
68 عيسي بديشان كفت • اكر بكويم ايمان نياوريد • * و اكر از شما بپرسم بمن جواب
69 نخواهيد دادن • و مرا نخواهيد † رها كردن • * ازين ساعت فرزند ادمي بر دست راست خدا
70 سهمناك بنشيند • * جماعت كفتند • اكنون توي پسر خدا عيسي بديشان كفت • شما
71 كفتيد • منم من * جماعت كفت كواه چه مي بايد اينك ما از دهنش شنيديم •

صد سي — بردن مسيح پيش بيلاطوس

1 * جماعت باتفاق مسيح را پيش بيلاطوس بردند • * و بدي و خبث بروي مي كفتند •
2 و نمودند كه اين را يافتيم كه ملت † مارا كمراه كرد • و فرمود كه جزيه سر
3 بقيصر ندهيم • و براي خود كفت • كه اوست مسيح † ملك * بيلاطوس ازوي پرسيد •
4 و كفت توي ملك يهوديان • جوابش داد تو كفتي • * بيلاطوس به بزركان امامان كفت • و بجماعت

Et cum aurora propè esset seniores, & princeps sacerdotum, & sapientes convenerunt, & eum illuc duxerunt, ubi congregatio illorum assiduè illic erat. Et ad Jesum dixerunt; Si tu es Christus, nobis dic. Jesus illis dixit; Si dixero, fidem non habebitis: Et si vos interrogavero, et mihi responsum non dabitis, neque me dimittetis. Ab hac hora Filius hominis ad manum dextram Dei terribilis sedebit. Omnes dicebant; Ergò tu es Filius Dei: Jesus eis dixit; Vos dixistis quod ego sum. Concilium dixit; Teste quid opus est? Ecce nos ex ore ejus audivimus.

CXXX. Abductio Christi ad Pilatum.

C A P. XXIII.

ET omnes uno consensu Christum ad Pilatum abduxerunt. Et mala & turpia in eum dicebant, & declarabant; Hunc quidem invenimus quòd gentem nostram seducat, & jubeat ut censum capitis Cæsari non demus, & de se dicat quòd ipse est Christus rex. Pilatus ab eo interrogavit, & dixit; Túne es rex Judæorum? Responsum ei dedit, Tu dixisti. Et Pilatus maximis sacerdotib' dixit, et cœtui;

Versio VULGATA LATINA.

66 Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis, & principes sacerdotum, & Scri-
67 bæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es Christus, dic nobis. Et
68 ait illis; Si vobis dixero, non credetis mihi: Si autem & interrogavero, non
69 respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à
70 dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es Filius Dei? Qui ait;
71 Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt; Quid adhuc desideramus testimo-
nium? ipsi enim audivimus de ore ejus.

C A P. XXIII.

1 Et surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt au-
2 tem illum accusare, dicentes; Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, &
3 prohibentem tributa dare Cæsari, & dicentem se Christum regem esse. Pilatus
autem interrogavit eum; dicens; Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait: 3
Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas; Nihil invenio 4
causæ in hoc homine. At illi invalescebant, dicentes; Commovet populum, do- 5
cens per universam Judæam, incipiens à Galilæa usque huc. Pilatus autem audi- 6
ens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de He- 7
rodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Jerosolymis erat illis di-
ebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valdè: erat enim cupiens ex multo 8
tempore videre eum, eò quòd audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod
videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi 9
respondebat. Stabant autem principes sacerdotum & Scribæ constanter accusan- 10
tes eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل الثاني والثمانون *

فلما كان النهار اجتمع مشايخ الشعب ورؤساء الكهنة والكتبة وادخلوه الى مجمعهم وقالوا
له * ان كنت انت المسيح فقل لنا * فقال لهم ان قلت لكم فلم تؤمنوا * وان سألتكم فلم
تجيبوني ولم تخلوني * ومن الان يكون ابن الانسان جالسا عن يمين قوة الله * فقال جميعهم فقال
صح انك ابن الله * فقال لهم انتم تقولون اني انا هو * فقالوا ما حاجتنا الى شهادة لانا قد سمعنا
من فيه * فقام جميعهم باسرهم وجاؤوا به الى فيلاطس * وبدؤوا يعرفون عليه قائلين انا
3 وجدنا هذا يقلب امتنا * ويمنع ان يعطي الجزية لقيصر * ويقول انه المسيح الملك * فسأله
فيلاطس قائلا انت ملك اليهود * فاجابه قائلا انت قلت * فقال فيلاطس لرؤساء الكهنة
والجمع انا لم اجد على هذا الانسان علة * وكانوا يشددون ويقولون انه يفتن الشعب اذ
يعلم في جميع اليهودية * وابتداء من الجليل الى ههنا * فلما سمع فيلاطس الجليل سأل اهو
رجل جليلي * فلما علم انه من سلطان هيرودس ارسله الى هيرودس * لانه كان ايضا
بيروسليم في تلك الايام * وان هيرودس لما راى يسوع فرح جدا لانه كان يشتهي ان يراه منذ
زمان طويل لما كان يسمعه عنه * وكان يرجوا ان يعاين منه اية يعملها * وسأله عن كلام كثير
10 فلم يجبه بشي * ووقف رؤساء الكهنة والكتبة يعرفون عليه *

Sectio octuagesima secunda.

Et cùm esset dies, convenerunt seniores 66
plebis, & principes sacerdotum, &
scribæ, & introduxerunt illum in fo-
rum suum, & dixerunt ei; Si es tu Chri- 67
stus, dic nobis. Ait illis, Si dixero vo-
bis, non credetis: Et si interrogavero 68
vos, non respondebitis mihi, neque dimit-
tetis me. Et amodò erit Filius hominis se- 69
dens à dextra virtutis Dei. Et dixerunt 70
omnes, Ergò certum est esse te fili-
um Dei? Dixit illis, Vos dicitis,
quia ego sum. Et dixerunt; Quæ no- 71
bis necessitas testimonii? Nos enim au-
divimus ex ore ipsius.

C A P. XXIII.

Et surrexit congregatio eorum uni- 1
versa, & duxerunt eum ad Pilatum. Et 2
cœperunt accusare illum, dicentes; Nos
quidem invenimus hunc subvertentem
gentem nostram, & prohibentem dari tri-
butum Cæsari, & dicentem se esse Chri-
stum regem. Interrogavit autem eum Pi- 3
latus, dicens; Túne es rex Judæorum?
Respondit ei, dicens; Tu dixisti. Et ait 4
Pilatus principibus sacerdotum & tur-
bæ; Ego non inveni adversùs hunc homi-
nem causam. Et invalescebant, & dice- 5
bant; Iste commovet populum, dum do-
cet in universa Judæa, & cœpit à Gali-
læa usque huc. Cùm autem audisset Pi- 6
latus Galilæam, interrogavit an ipse
esset vir Galilæus? Et cùm cognovisset 7
eum esse de potestate Herodis, misit il-
lum ad Herodem, quoniam erat ipse quo-
que Jerosolymis in illis diebus. Et ve- 8
rò Herodes cùm vidisset Jesum, gavisus
est valdè, quia exoptabat videre eum à
tempore longo, ob id quod audiebat de eo:
& sperabat se visurum ab illo portentū
aliquod ab eo faciendū. Et interrogavit 9
eum de verbis multis: at non respondit
ei quiquam. Steterunt autem principes 10
sacerdotum, & scribæ accusantes illū.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

66 ወጸቢሖ፡ተጋብኡ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወሊቃናተ፡ ሕዝብ፡ ወወሰድዎ፡ ውስተ፡
67 ዐውዶሙ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ ። ወይቤልዎ፡ እመ፡ አንተኑ፡ ክርስቶስ፡ ንግረነ፡
68 ገሃደ። ወይቤሎሙ፡ እመኒ፡ አይደዕክሙ፡ ኢተአምኑኒ። ወእመሂ፡ ተስእል
69 ኩክሙ፡ ኢትነግሩኒ፡ ወኢሂ፡ ተኀድጉ። ወባሕቱ፡ እምይእዜሰ፡ ይነብር፡
70 ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ ሕያው፡ በየማነ፡ኀይለ፡እግዚአብሔር። ወይቤልዎ፡ኵሎሙ፡
አንተኑ፡ እንከ፡ ውእቱ፡ወልደ፡ እግዚአብሔር። ወይቤሎሙ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡
71 ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር። ወይቤሉ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትፈ
ቅዱ፡ሰማዕተ፡በእንቲአሁ፡ናሁ፡ ለሊክሙ፡ ሰማዕክሙ፡ እምአፉሁ።
1 ወተንሥኡ፡ኵሎሙ፡በምልሎሙ፡ወወሰድዎ፡ኀበ፡ጲላጦስ። ወአኀዙ፡ያስተዋ
2 ድይዎ፡ ወይቤሉ፡ረከብናሁ፡ለዝ፡ብእሲ፡እንዘ፡ይዔልዎሙ፡ ለሕዝብነ፡ ወይከልኦሙ፡
ኢይሁቡ፡ጸባሕተ፡ለቄሳር፡ወይሬሲ፡ርእሶ፡ክርስቶስሃ፡ንጉሠ፡ እስራኤል። ወሐተ
3 ቶ፡ጲላጦስ፡ ወተሰአሎ፡ ወይቤሎ፡ አንተኑ፡ ንጉሠ፡ እስራኤል። ወአውሥአ፡ወይቤ፡
4 አንተ፡ትብል፡ከመ፡አነ፡ውእቱ። ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ለሊቃነ፡ካህናት፡ ወለሕ
ዝብ፡ አልቦ፡ ዘረከብኩ፡ አበሳሁ፡ለዝ፡ ብእሲ። ወአውየዉ፡ ወይቤሉ፡ የሀውኮ
5 ሙ፡ለሕዝብ፡ ወይሜህር፡በኵሉ፡ይሁዳ፡ እንዘ፡ እምገሊላ፡ እስከ፡ ዝየ። ወሰ
6 ሚዖ፡ ጲላጦስ፡ከመ፡ገሊላዊ፡ ተስእለ፡ገሊላውያነ፡፡ ለእመ፡ገሊላዊሁ፡ብእሲሁ።
7 ወአእሚሮ፡ከመ፡እምኵናኔ፡ሄሮድስ፡ውእቱ፡ፈነዎ፡ኀበ፡ሄሮድስ፡እንዘ፡ሃሎ፡ኢየሩሳ
8 ሌም፡ውስተ፡ዕለተ። ወሶበ፡ርእዮ፡ሄሮድስ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ተፈሥሐ፡ እስ
መ፡ይፈቅድ፡ይርአዮ፡ እምጕንዱይ፡ ዕለት፡ እስመ፡ ይሰምዕ፡ነገሮ፡ ወይፈቅድ፡ይርአ
9 ይ፡ተአምረ፡ በላዕሌሁ፡ ዘይገብር። ወሐተቶ፡በብዙኅ፡ ነገር፡ ወአልቦ፡ ዘተሰ
10 ጠወ። ወይቀውሙ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወብዙኀ፡ያስተዋድይዎ።

Et manè congregati sunt principes sacerdotum, & scribæ, & seniores populi, & 66
duxerunt in consessum suum Dominum Jesum. Et dixerunt ei; Si tu es Christus, 67
dic nobis palàm: & dixit iis; Si significavero vobis, non credetis mihi. Et si in- 68
terrogavero vos, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Veruntamen ab 69
hoc tempore sedebit Filius hominis in dextra potentiæ Dei. Et dixerunt ei 70
omnes illi; Túne igitur es filius Dei? & dixit iis, Vos dicitis quòd ego sum
filius Dei. Et dixerunt, Quid igitur indigetis testimonio de illo? ecce vosipsi 71
audivistis ex ore suo.

CAP. XXIII.

Et surrexerunt omnes illi congregatim, & duxerunt eum ad Pilatum. Et cœ- 1
perunt accusare eum, & dixerunt; Invenimus hunc hominem pervertentem po- 2
pulos nostros, & prohibentem eos ne darent tributa Cæsari, & facientem sei-
psum Christum regem Israelis. Et interrogavit eum Pilatus, & sciscitavit eum, 3
& dixit ei; Túne rex Israelis? & respondit, & dixit; Tu dicis quòd ego sum. Et 4
dixit Pilatus principibus sacerdotum, & populo; Nihil est quod inveni criminis
in hunc hominem. Et exclamârunt, & dixerunt, Commovet populos, & docet 5
in universa Judæa, incipiens à Galilæa usque huc. Et audiens Pilatus quòd 6
Galilæus *esset*, interrogavit Galilæos si homo Galilæus esset. Et quum cogno- 7
visset quòd de jurisdictione Herodis esset, remisit eum ad Herodem existentem
Hierosolymis illo tempore. Et quum vidisset Herodes Dominum Jesum, gavisus 8
est, quia cupiebat videre eum à longo tempore, eò quòd audiret famam ejus: &
cupiebat videre signum ab eo quod faceret. Et interrogavit eum multo sermo- 9
ne, & nihil fuit quod respondisset. Et stabant principes sacerdotum, & scribæ, 10
& multùm accusabant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 كه من درين مرد †چيزي †بهانه نيافتم * ايشان بانك مي زدند • ومي كفتند كه ملك
6 مارا اشفته كرد • وهمه زمين يهودرا برهم زد • ازجليل تا اينجا * چون بيلاطوس †نام جليل
7 شنيد • برسيد كه اين مرد جليلي است • كفتند اري • * چون دانست كه زير حكم هيرودس
است اورا بيش هيرودس فرستاد • سبب انك دران روزها هيرودس در اورشليم بود
8 صد سي ويك اوردن مسيح رابيش هيرودس * چون هيرودس عيسي را ديد سخت شاد
شد • براي انك ديروقت بود كه ديدار عيسي را مي جست • وبسيار چيزها ازو شنيده بود • مي
9 بنداشت كه بدو ايات وشكفتيها نمايد * وبسيار سخن ازعيسي برسيد • او بدو جواب نداد
10 * بزركان وامامان • ودانشمندان ايستاده بودند • وازحد بيرون درهلاك او مي كوشيدند

Ego quidem in hoc viro nihil causæ
invenio. Illi autem vociferabantur, 5
et dicebant; Gentē nostrā conturbat,
& universam terram Judææ solici-
tat, à Galilæa usque huc. Cùm Pi- 6
latus nomen Galilææ audiret, inter-
rogavit num hic vir Galilæus esset.
Dixerunt, Etiam. Cùm sciret quòd 7
sub potestate Herodis esset, eum ad
Herodem misit, eò quòd per eos dies
Herodes in Hierosolyma erat.

CXXXI. Adductio Christi ad Herodem.

Cùm Herodes Jesum videret, valdè 8
lætus fuit: eò quòd multum tem-
poris erat, quo Jesum videre quæ-
sierat, & multa de eo audierat; ex-
istimabat itaque quòd ei signa &
miracula ostenderet. Et multa ver- 9
ba à Jesu interrogabat, sed ille ipsi
responsum non dedit. Magnates au- 10
tem & Sacerdotes & sapientes sta-
bant, & extra modum in perniciem
ejus nitebantur.

Nihili faciens autem illum Herodes cum exercitibus suis, & illudens, ami-
11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περι-
ciens eum veste splendidam, remisit eum Pilato. Fa-
12 βαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν (γ) τῷ Πιλάτῳ. Ἐγέ-
cti sunt autem amici, hicque Pilatus & Herodes in ipsa die cum invicem:
νοντο δὲ φίλοι, ὅ,τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
præexisterant enim in inimicitia existentes ad seipsos. Pilatus autem convo-
13 προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκαλεσά-
cans principes sacerdotum, & magistratus, & populum, Dixit ad illos;
14 μενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, Εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
Obtulistis mihi hominem hunc, quasi avertentem populum,& ecce ego
Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
coram vobis interrogans, nullam inveni in homine isto causam, quarum ac-
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατη-
cusatis adversus eum. Sed neque Herodes: remisi enim vos ad illum,
15 γορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν,
& ecce nihil dignum morte est actum ei. Castigans ergo il-
16 καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐ-
lum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per festum, unum.
17 τὸν (δ) ἀπολύσω. Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν, ἕνα.
Exclamârunt autem universa turba, dicentes; Tolle hunc, dimitte autem nobis Barab-
18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραβ-
bam: Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium,
19 βᾶν· Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον,
missus in carcerem. Iterum ergo Pilatus adlocutus est volens
20 βεβλημένος εἰς φυλακήν. (ε) Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε θέλων
dimittere Jesum. Illi autem succlamabant, dicentes; Crucifige, crucifige e-
21 ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐ-
um. Ille autem tertiò dixit ad illos; Quid enim malum fecit iste? nullam
22 τόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν
causam mortis inveni in eo. Castigans ergo illum dimittam. Illi autem in-
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπ-
stabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi: & invalescebant voces
23 έκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
eorum, & principum Sacerdotum. At Pilatus adjudicavit fieri petitionem
24 αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα
eorum. Dimisit autem illis propter seditioné & homicidium missum
25 αὐτῶν. (ζ) Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον
in carcerem, quem petebant: at Jesum tradidit voluntati eorum. Et
εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. Καὶ
cùm abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenæum venientem
26 ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος (η) Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου
ab agro, imposuerunt illi crucem portare post Jesum.
ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

MS. A. (γ) Πειλάτῳ. (δ) ἀπολύσω. ** Ἀνέκραξαν δὲ πανπληθεὶ, (ε) Πάλιν δὲ ὁ (ζ) Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ (η) Κυρηναίου ἐρχομένου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܫܛܗ ܗܘ ܘܦܠܚܘܗܝ܂ ܘܟܕ ܒܙܚ ܒܗ܂ ܐܠܒܫܗ ܢܚܬܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܫܕܪܗ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ܂
12 * ܘܗܘܘ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܪܚܡܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܗܪܘܕܣ ܥܡ ܚܕܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܘܩܒܠ ܚܕܕܐ܂
13 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܩܪܐ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܪܫܐ ܘܠܥܡܐ܂
14 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܝܬܝܬܘܢ ܠܝ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܕܡܗܦܟ ܥܡܟܘܢ܂ ܘܗܐ ܐܢܐ ܒܩܝܬܗ ܩܕܡܝܟܘܢ܂ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ ܗܢܐ ܥܠܬܐ ܡܕܡ ܡܢ ܟܠ ܕܡܫܬܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܘܗܝ܂
15 * ܐܦܠܐ ܗܪܘܕܣ܂ ܫܕܪܬ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܠܘܬܗ܂ ܘܗܐ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ ܠܐ ܥܒܝܕ ܠܗ܂
16 * ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ܂
17 * ܥܝܕܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ ܚܕ ܒܥܐܕܐ܂
18 * ܘܩܥܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܫܩܘܠܝܗܝ ܠܗܢܐ܂ ܘܫܪܐ ܠܢ ܠܒܪ ܐܒܐ܂
19 * ܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܕܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂
20 * ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ܂ ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝܫܘܥ܂
21 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܨܠܘܒܝܗܝ ܨܠܘܒܝܗܝ܂
22 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܗܢܐ܂ ܥܠܬܐ ܕܫܘܝܐ ܠܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ܂ ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ܂
23 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܚܦܛܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ܂ ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܢܙܕܩܦ܂ ܘܥܫܢ ܗܘܐ ܩܠܗܘܢ ܘܕܪܒܝ ܟܗܢܐ܂
24 * ܘܦܝܠܛܘܣ ܦܩܕ ܕܬܗܘܐ ܫܐܠܬܗܘܢ܂
25 * ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܗܘ ܕܫܐܠܘ܂ ܘܠܝܫܘܥ ܐܫܠܡ ܠܨܒܝܢܗܘܢ܂
ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܠܬ܂ ܥ܂
26 * ܘܟܕ ܕܒܪܘܗܝ܂ ܐܚܕܘ ܠܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ܂ ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܙܩܝܦܐ ܕܢܫܩܘܠ ܒܬܪ ܝܫܘܥ܂

Herodes verò despicatui eum habuit ipse & milites ejus. Et per derisum induit eum vestibus coccineis, ac remisit eum ad Pilatum. Et eo die facti sunt amici Pilatus et Herodes inter sese: inimicitia enim fuerat antea inter eos. Convocavit autem Pilatus principes sacerdotum, & magistratus populi; Et dixit illis, Obtulistis mihi hunc hominem, tanquam pervertentem populum vestrum: & ecce, ego interrogavi eum diligenter in conspectu vestro, nullamque penitùs causam inveni in viro isto ex omnibus quibus eum culpatis. Sed ne Herodes quidem: ipsum enim remisi ad eum, & ecce nihil dignum morte factum est ei. Eum igitur castigabo, dimittamque. Mos enim erat dimittendi eis unum in Festo. Exclamavit autem universa turba, & ait; Tolle hunc, & dimitte nobis Bar-Abba. Qui quidem propter seditionem & cædem factam in civitate, conjectus fuerat in carcerem. Rursum autem allocutus est eos Pilatus, dum vellet dimittere Jesum. Illi verò vociferabantur, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Ille autem tertia vice dixit eis; Quid enim mali fecit iste? nullam occasionem dignam morte inveni in eo: castigabo eum igitur, & dimittam. At ipsi instabant altâ voce, & rogabant eum, ut ipsum crucifigerent: & invalescebat vox eorum ac principum sacerdotum. Pilatus autem jussit fieri postulationem eorum. Et dimisit eis illum qui propter seditionem & cædem conjectus fuerat in carcerem, illum quem petierant: Jesum verò tradidit eorum voluntati.

Ad horam tertiam. 70.

Quumq; abducerent eum, prehenderunt Simonem Cyrenæum, qui veniebat ex villa, & imposuerunt ei crucem ferendâ ponè Jesum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 *هيروديس وجماعتش اورا خوار داشتند• و بعد ازانك بروي كنكل† كردند• جامه° سرخ اورا
12 پوشانيدند• و باز اورا پيش بيلاطوس فرستادند• *وازان روز بيلاطوس وهيروديس• با يكديكر
دوستان شدند سبب انك از قديم در ميان ايشان دشمني بود

صد سي دو — باز اوردن مسيح را پيش بيلاطوس

13 14 * بيلاطوس †بزركان ‡امامانرا خواند• وكدخدايان• *وبديشان كفت• اين مردرا پيش
من اورديد• بدانك ملت شما را مي كرداند وانيك برابر شما بوي عقوبت دادم• واين همه
15 كه شما مي كوييد• برين مرد نمي يابم• *وهيروديس نيز نيافت• دران وقت كه عيسي† را
16 پيش او فرستادم هيچ چيز كه مرك را شايد• نكرد• *اكنون اورا بزنيد ورها كنيد•
17 18 * ورسم داشتند† كه در هر عيد• بيلاطوس كنه كاري• ازبهر جماعت• ازاد كردي• *و در زندان
19 مردي بود كناه كار و نام او برابا• *خلايق بانك زدند كه عيسي را بر دار كن•
20 و برابارا ازاد كن• *وبراي عيسي† دكر بار بيلاطوس سخن كرد و مي خواست†
21 كه عيسي آزاد شود• *يهوديان† بانك مي زدند• ومي كفتند بردار كن• بردار كن•

At Herodes et asseclæ ejus eum contemptui habuerunt, & postquam eum ludificâssent, vestem rubram induerunt, & remiserunt eum ad Pilatum. Et ab eo die Pilatus & Herodes inter se amici facti sunt: eò quòd ab antiquo inter eos inimicitia fuerat.

CXXXII. Reductio Christi ad Pilatum.

Pilatus itaque magnates sacerdotum vocavit, & gubernatores: & eis dixit; Hunc virum ad me adduxistis, eò quòd gentem vestram pervertat: & ecce coram vobis de eo quæstionem habui, et horum omnium, quæ vos dicitis, in hoc viro nihil invenio. Et Herodes etiam nihil invenit, quo tempore Jesum ad eum misi: nihil, quod mortem mereatur, patravit. Nunc eum pellite et dimittite. Morem enim habuerant ut in singulis festis Pilatus maleficum unum populi gratiâ dimitteret. In carcere autem homo erat maleficus, cui nomen Barabbas. Turba itaque vociferabantur, Jesum quidem in crucem age, & Barabbam dimitte. Sed de Jesu iterum Pilatus sermonem fecit: cupiebat enim ut Jesus dimitteretur. Judæi clamabant, & dicebant; In crucem agito, in crucem agito.

Versio VULGATA LATINA.

11 Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo : & illusit indutum veste albâ, & re-
12 misit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die : nam anteà
13 inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum, &
14 magistratibus, & plebe, Dixit ad illos; Obtulistis mihi hunc hominem quasi
avertentem populum, & ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam inve-
15 nio in homine isto ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes : nam
16 remisi vos ad illum, & ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergò
17 illum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum.
18 Exclamavit autem simul universa turba, dicens; Tolle hunc, & dimitte nobis Ba-
19 rabbam. Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidi-

um, missus in carcerem. Iterùm autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimit- 20
tere Jesum. At illi succlamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Ille au- 21
tem tertiò dixit ad illos; Quid enim mali fecit iste ? nullam causam mortis inve- 22
nio in eo : corripiam ergò illum, & dimittam. At illi instabant vocibus magnis 23
postulantes ut crucifigeretur: & invalescebant voces eorum. Et Pilatus adjudi- 24
cavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidi- 25
um & seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant : Jesum verò tradidit
voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam 26
Cyrenensem, venientem de villa : & imposuerunt illi crucem portare post
Jesum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * واحقره هيرودس وجنده واستهزوا به * والبسوه ثيابا حمرا وارسله الي فيلاطس * فصاحب
فيلاطس وهيرودس منذ ذلك اليوم لان كان بينهما عداوة من قبل *
13 * الفصل الثالث والثمانون * فدعا فيلاطس عظماء الكهنة والروساء والشعب
14 * وقال لهم قدمتم الي هذا الرجل كمن يرد الشعب * وهاانا قد فحصت عنه امامكم فلم
15 احد في هذا الانسان علة من جميع ما تعرفونه به * ولا هيرودس ايضا لانه ارسله الينا *
16 17 وهاهوذا ليس له عمل يستحق به الموت * وانا اودبه واطلقه * وكانت لهم عادة ان يطلق لهم
18 19 اسيرا في العيد * فصاح كل الجمع قايلين خذ هذا واطلق لنا برابان * وذاك طرح في
20 السجن من اجل الفتن والقتل الذي كان في المدينة * ثم ناداهم ايضا فيلاطس واراد ان
21 22 يطلق يسوع * اما هم فصرخوا قايلين اصلبه اصلبه * فقال لهم بالثالثة اي شر صنع هذا فلم
23 احد عليه علة توجب الموت * اودبه واطلقه * فكانوا يلجون باصوات عالية ويسالونه ان
24 يصلبه * واشتدت اصواتهم واصوات روساء الكهنة * فحكم فيلاطس ان يكون غرضهم
25 * واطلق لهم ذلك الذي حبس من اجل القتل والفتن كما طلبوا * واسلم يسوع كما ارادوا *
26 * الفصل الرابع والثمانون * وبينما هم منطلقون به امسكوا واحدا جاييا
من الحقل يدعي سمعان القيرواني فحملوه الصليب خلف يسوع *

Sprevitque illum Herodes, & exercitus 11
ejus; & illuserunt ei, & induerunt il-
lum vestibus rubris, & misit illum ad
Pilatum. Et amicitias contraxerunt Pi- 12
latus & Herodes ab illa die; nam erat
inter eos inimicitia antea.

Sectio octuagesima tertia.

Vocavit autem Pilatus summos Sacer- 13
dotum, & principes, & populum, Et di- 14
xit illis; Obtulistis mihi hunc virum, ut
qui averterat populum : & ecce perquisivi
de eo coram vobis, & non inveni in hoc
homine causam ullam ex omnibus qui-
bus accusastis illum. At ne Herodes et- 15
iam; nam remisit illum ad nos. Et ecce
non est illi facin' ob quod mereatur mor-
tem. Et ego corripiam illum, & dimittam 16
eum. Erat autem illis consuetudo dimit- 17
tendi eis vinctum in festo. Et exclama- 18
vit omnis turba, dicentes; Tolle hunc,
& dimitte nobis Baranban. Isque conje- 19
ctus erat in carcerem propter seditionem
et necem quæ acciderat in civitate. Tum 20
compellavit eos iterum Pilatus, & vo-
luit dimittere Jesum. At illi exclamave- 21
runt, dicentes; Crucifige eum, crucifi-
ge eum. Dixit illis tertiò; Quod malum 22
fecit iste? non enim inveni adversus
eum causam quæ inferat mortem, Corri-
piam eum, & dimittam illum. Instabant 23
autem vocibus elatis, & postulabant ab
eo, ut crucifigeret illum : & invalue-
runt voces eorum, & voces principum
sacerdotum. Itaque judicavit Pilatus 24
fieri voluntatem eorum. Et dimisit illis 25
eum qui missus fuerat in carcerem pro-
pter necem & seditionem, prout postula-
verunt : & tradidit Jesum prout volu-
erunt.

Sectio octuagesima quarta.

Et dum ipsi ducerent eum, apprehende- 26
runt quendam venientem ex agro, qui vo-
cabatur Simon Cyrenensis, eúmque gesta-
re fecerunt crucem post Jesum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘአስተሣለቆ ፡ ሄሮድስ ፡፡
11 ወአስተአከዮ ፡ ሄሮድስ ፡ ወወዓሊሁ ፡ ወተሰለቁ ፡ ለዐሊሁ ፡ ወአልበስዎ ፡ ንጹሐ ፡
12 ወፈነዎ ፡ ኀበ ፡ ጲላጦስ ፡፡ ወይእተ ፡ ዕለተ ፡ ተኰነኑ ፡ ሄሮድስ ፡ ወጲላጦ
13 ስ ፡ እስመ ፡ ጋእዘ ፡ ቦሙ ፡ እምቅድሜሁ ፡፡ ወጸውዖሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሊቃነ ፡
14 ካህናት ፡ ወለመኳንንተ ፡ ሕዝብ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ አምጻእክሙዎ ፡ ኀቤየ ፡ ለ
ዝ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ዓላዊ ፡ ሕዝብ ፡ ወናሁ ፡ አነ ፡ ሐተትክዎ ፡ በቅድሜክሙ ፡ ወአል
15 ቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ ሉቱ ፡ ጌጋየ ፡ ለዝ ፡ ብእሲ ፡ በዘ ፡ አስተዋደይክምዎ ፡፡ ወኀበ ፡ ሄሮ
16 ድስ ፡ ፈነውኩክሙ ፡ ወናሁ ፡ አልቦ ፡ ዘገብረ ፡ በዘ ፡ ይመውት ፡፡ እቀሥፎኬ ፡ ወእ
18 ኅድጎ ፡፡ ❖❖❖❖ ወአውየው ፡ ኵሎሙ ፡ በምልኦሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወይቤሉ ፡ አ
19 ስትቶ ፡ ለዝ ፡ ወአሕይወ ፡ ለበርባን ፡፡ ወውእቱ ፡ በርባን ፡ ዘገብረ ፡ ሃከክ ፡
17 በሀገር ፡ ወበቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ተሞቅሐ ፡፡ ወግብር ፡ በበ ፡ በዓል ፡ ያሕዩ ፡ ሎሙ ፡ አሐ
20 ደ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ትፈቅዱኑ ፡ ኣሕይዎ ፡ ለክሙ ፡ ለእግዚእ
21 ኢየሱስ ፡፡ ወአውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ ስቅሎ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጲላ
22 ጦስ ፡ በሣልስ ፡ ምንተ ፡ እኩየ ፡ ገብረ ፡ ናሁ ፡ አልቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ በላዕሌሁ ፡ በዘ ፡
23 ይመውት ፡ እቀሥፎ ፡ ወአሐይዎ ፡ እንከ ፡፡ ወአውየዉ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወ
24 ይቤሉ ፡ ስቅሎ ፡ ወኀየለ ፡ ቃሎሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡፡ ወኰነነ ፡ ጲላጦስ ፡
25 ከመ ፡ ይኩኖሙ ፡ ፈቃዶሙ ፡፡ ወአሕየዎ ፡ ሎሙ ፡ ዘበ ፡ ቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ወበገ
ዐዝ ፡ ሁከት ፡ ሞቅሕዎ ፡ ዘሰአልዎ ፡ ወመጠውዎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ለፈቃደ
26 ሙ ፡፡ ወሶበ ፡ ወሰድዎ ፡ አኀዝዎ ፡ ለስምዖን ፡ ቀሬናዊ ፡ እንተ ፡ እምሐቅል ፡
ወአጾርዎ ፡ መስቀሎ ፡ ይትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡

De eo quòd sprevit eum Herodes.

Et sprevit eum Herodes, & milites ejus, & illuserunt ei : & induerunt 11
eum *veste* purâ, & remisit eum ad Pilatum. Et ipsâ die concordes facti 12
sunt Herodes, & Pilatus quia litem habuerunt antea. Et vocavit Pilatus prin- 13
cipes sacerdotum, & judices populi : Et dixit iis, Attulistis ad me hunc homi- 14
nem quasi pervertentem populum : & ecce, ego interrogavi eum coram vo-
bis, & nihil inveni iniquitatis contra hunc hominem, de qua accusâstis eum.
Et ad Herodem misi vos :& ecce nihil fuit quod fecit, propter quod moreretur. 15
Flagellabo eum igitur, & dimittam eum. 16

Transponitur ver. 17, *& inseritur post* ver. 19.

Et exclamaverunt omnes illi congregatim simul, & dixerunt; Tolle hunc, & serva- 18
to Barabam. Et iste Barabas *fuit*, qui fecerat commotionem in civitate, & 19
propter cædem incarceratus erat. Et necesse erat singulis festis servari iis 17
unum. Et iterum dixit iis Pilatus, Vultísne ut servem vobis Dominum Jesum. 20
Et exclamârunt omnes illi, & dixerunt; Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus ter- 21
tiò; Quid mali fecit ? Ecce non fuit quod inveni contra eum, propter quod mo- 22
reretur: flagellabo eum, & servabo eum igitur. Et exclamârunt cum magna 23
voce, & dixerunt; Crucifige eum : & invaluit vox principum sacerdotum.
Et judicavit Pilatus ut fieret voluntas eorum. Et servavit iis quem propter 24
cædem, & propter facta n commotionem incarcerâssent, quem petierant : & 25
tradidit Dominum Jesum voluntati eorum. Et quum ducerent eum, prehen- 26
derunt Simonem Cyrenæum venientem ex rure : & oneraverunt eum cruce
ejus, ut sequeretur Dominum Jesum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * سه نوبت بيلاطوس † بديشان كفت چه بدي كرد * كه من هيچ بهانهٔ مرك برو نيافتم *
23 اكنون برانيد * ورها كنيد * * ايشان طين كشتند * و باواز بلند مي كفتند * كه
24 عيسي را بر دار كن * آواز جماعت و اواز سرور امامان عظيم بلند شد * * بيلاطوس فرمود
25 كه مراد ايشان باشد * * وانك براي جنك وكوشش * در زندان نهاده بودند * آزاد كرد
وعيسي را بمراد ايشان سپرد صد سي سه بردن يهوديان مسيح را
26 * وچون عيسي را از پيش بيلاطوس بدر بردند * شخصي پيش آمد نام او شمعون قوريني *
همان دم از ده مي آمد * صليب را بردوش او نهادند * كه با ايشان مي برد *

Tertiâ vice Pilatus illis dixit; 22
Quid mali fecit ? Quia ego nullam
causam mortis in eo inveni : Nunc
itaque pellite eum ac dimittite.
Ipsi in furorem versi sunt, & voce 23
elatâ dicebant ; Quin Jesum in
crucem agito : & vox turbæ & vox
principis sacerdotum magnopere ef-
ferebatur. Pilatus igitur jussit, ut 24
voluntas eorum fieret. Et illũ quem 25
propter pugnam & seditionem in
carcere posuerant, missum fecit: Je-
sum verò arbitrio eorum tradidit.

CXXXIII. Abducunt Judæi Christum.

Et cùm Jesum à conspectu Pilati 26
eduxissent, vir quidam eis occurrit,
cui nomen Simeon Cyrenæus, eodem
instanti ex agro veniens: crucem il-
lius humero imposuerunt, ut cum eis
ferret.

Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum, quæ & plangebant, &
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, (ϑ) αἳ καὶ ἐκόπτοντο, καὶ
lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; Filiæ
28 ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Θυγατέρες
Hierusalem, *ne flete* super me, sed super vosipsas flete, & super fi-
Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέ-
lios vestros. Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ steriles,
29 κνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι,
& ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipi-
30 καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. Τότε (ι) ἄρξον-
ent dicere montibus; Cadite super nos: & collibus; Operite nos.
ται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.
Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Du-
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤ-
32 cebantur autem & alii duo *malefici* cum eo *tolli*. Et postquàm
33 γοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε
abierunt in locum *vocatum Calvariam*, ibi crucifixerunt eum, &
ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ
maleficos: hunc quidem à dextris, *hunc autem* à sinistris. At Je-
34 τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. (κ) Ὁ δὲ Ἰη-
sus dicebat; Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividen-
σοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμε-
tes verò vestimenta ejus, miserunt *sortem*. Et stabat populus spectans: deri-
νοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον (λ) κλῆρον. Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξε-
debant *autem* & principes cum eis, dicentes; Alios *servavit, servet seipsum*, si
μυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ
hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei & milites,
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται,
accedentes, & acetum offerentes ei: Et dicentes; Si tu es
(μ) προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ· Καὶ (ν) λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ
rex Judæorum, *serva teipsum*. Erat autem & superscriptio *scri-*
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ (ξ) γεγραμ-
pta super eum literis Græcis, & *Romanis*, & Hebraicis; HIC
μένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς, καὶ Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς, ΟΥΤΟΣ
EST REX JUDÆORUM. Unus autem *pendentium*
ΕΣΤΙΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ. Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέν-
ex maleficorum blasphemabat eum, dicens; Si tu es Christus, *serva temet-*
των κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυ-
ΠΑ' ipsum, & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque ti-
τὸν, καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φο-
mes tu Deum, quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem justè:
βῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως·
(digna *enim eorum quæ fecimus* recipimus:) hic verò nihil *insolens* egit.
(ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν·) οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

MS. A. (ϑ) αἳ ἐκόπτοντο, (ι) ἄρξονται (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφες (λ) κλήρους. (μ) προσερχόμενοι, ὄξος (ν) λέγοντες, Σὺ εἶ (ξ) ἐπιγεγραμμένη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]

Veniebat autem post eum multitudo populi, & mulieres illæ quæ plangebant & lamentabantur super eo. Et conversus ad eas Jesus, ait; Filiæ Jerusalem, ne flete super me, verùm super vobisipsis flete, & super filiis vestris. Ecce enim veniunt dies quibus dicent, Beatæ steriles, & uteri qui non pepererunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipietis dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. Quòd si in ligno viridi ista faciunt, in arido quid fiet? Porrò veniebant cum eo duo alii malefici ut crucidarentur. Quumque venissent ad locum quendam qui vocatur Calvaria, crucifixerunt eum illic, illosque maleficos, unum à dextera ejus, & alterum à sinistra.

Medio die. 71.

Ipse verò Jesus dicebat; Pater, remitte eis, nesciunt enim quid faciunt. Et partiti sunt vestimenta ejus, ac super eis jecerunt sortem. Stabat autem populus conspiciens: & subsannabant eum etiam proceres, & dicebant; Alios servavit, servet seipsum, si ipse est Messia ille electus Dei. Quinetiam illudebant ei milites dum accederent, & offerrent ei acetum, Dicerentque ei; Si tu es rex Judæorum, serva teipsum. Erat autem etiam inscriptio scripta sup eum, Ionicè, & Romanè, & Hebraicè, HIC EST REX JUDÆORUM. Unus autem ex maleficis illis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat eum, dicebatque; Si tu es Christus, serva teipsum, & serva nos quoque. At objurgavit eum socius ejus, & dixit ei; Ne Deum quidem times tu, qui & ipse es in eodem judicio? Et nos quidem justè: nam prout digni fuimus, & prout egimus, luimus pœnas: iste verò nihil odiosum egit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * و خلایق انبوه درپی او می آمدند • و زنان اندوه بر مسیح گریه و زاری و نوحه
می کردند صحه سی چهار پاسخ دادن مسیح زنانرا برای خرابی اورشلیم
28 * عیسی روی خود سوی زنان کرد و گفت • دختران اورشلیم بر من مگریید لیکن
29 بر نفس خود بگریید و بر فرزندان شما • وان روزها نزدیک آمد • که شما خواهید گریستن •
خنک زنان عاقر که هر گز نزایدند • وشکمها که هیچ نزادند • و پستانها که شیر
30 ندادند باشند • * آنگه آغاز کنید • و بکوهها بگویید • که بر ما افتید و بسربالاها که ما
31 32 را بپوشانید • * چون بشاخ تازه اینها می کنید • با خشک چه کنید • * و دو دزد بد
33 کردار آوردند • تا ایشانرا نیز † با او بر دار کنند * و از انجا آمدند † بمقامی که نامش
جلجله است • وتفسیرش کله سر • وانجایش بر دار کردند و بدکارانرا نیز یکی بر دست
34 راست ویکی بر دست چپ بر دار کردند • * وعیسی گفت پدر گناه ایشان عفو کن • سبب
انکه نمی دانند چه می کنند صحه سی پنج جامه مسیح را بخش
کردند • وبعد ازان جامه عیسی † را بخش کردند • وقرعه انداختند •

Et turbæ ingentes eum sequebantur: et mulieres à longinquo super Christum fletum, & luctum, & planctum faciebant.

CXXXIV. Responsio Christi mulieribus de excidio Hierosolymæ.

Jesus vultum suum ad mulieres convertit, & dixit; Filiæ Hierosolymæ, super me ne fleatis, sed super vobis ipsis flete, & super filiis vestris. Illæ enim dies appropinquant, in quibus vos flebitis, dicentes; Beatæ mulieres steriles quæ nunquam pepererunt, & ventres qui nihil pepererunt, et ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipietis, & montibus dicetis, Super nos cadite: & jugis excelsis, Nos operite. Cùm in ramo viridi hæc faciatis, in arido quid facietis. Et duos latrones facinorosos adducebant, ut illos etiam cum eo in crucem agerent. Et illinc venerunt in locum cui nomen est Golgotha, cujus interpretatio est, Cranium capitis: & illic eum in crucem egerunt, & maleficos etiam, unum ad manum dextram, et alterum ad manum sinistram, in crucem egerunt. Jesus autem dixit; Pater, peccatum eorum remitte, eò quòd nesciant quid faciunt.

CXXXV. Vestimenta Christi diviserunt.

Et post hæc vestimenta Jesu diviserunt, & sortem jecerunt.

Versio VULGATA LATINA.

27 Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum: quæ plangebant,
28 & lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; Filiæ Jerusa-
lem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros.
29 Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ steriles, & ventres qui
30 non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus;
31 Cadite super nos: & collibus; Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc fa-
32 ciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut in-
33 terficerentur. Et postquàm venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi cru-
cifixerunt eum, & latrones: unum à dextris, & alterum à sinistris. Jesus au-
34 tem dicebat; Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes
verò vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus spectans, & deride- 35
bant eum principes cum eis, dicentes; Alios salvos fecit, se salvum faciat, si
hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & 36
acetum offerentes ei, Et dicentes; Si tu es rex Judæorum, salvum te fac. Erat 37
autem & superscriptio scripta super eum literis Græcis, & Latinis, & He- 38
braicis; Hic est rex Judæorum. Unus autem de his, qui pendebant, latroni- 39
bus, blasphemabat eum, dicens; Si tu es Christus, salvum fac temetipsum, &
nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque tu times Deum, 40
quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem justè, nam digna factis recipimus: 41
hic verò nihil mali gessit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * وكان جمع كثير من الشعب يتبعه • مع النسوة اللواتي كن يلطمنه ويبكين عليه * فالتفت
28 يسوع اليهن وقال يا بنات يروشليم لا تبكين علي لكن ابكين عليكن وعلي اولادكن •
29 * لانه ستاتي ايام يقلن فيها طوبي للعواقر والبطون التي لم تلد والثدي التي لم ترضع •
30 * حينيذ يقلن للجبال قعي علينا وللاكام غطينا * وان كانوا يفعلون هذا بالعود الرطب فماذا
31 يكون باليابس * وجاوا معه باثنين اخرين عاملي ردي ليقتلا * فلما جاوا الي موضع الجمجمة
32 فهناك صلبوه • مع عاملي الشر واحد عن يمينه واخر عن يساره * فقال يسوع يا ابه اغفر
33 لهم فانهم لا يدرون ما يفعلون • واقتسموا بينهم ثيابه واقترعوا عليها * والشعب قايم ينظر
34 وكان الروساء ايضا يستهزون به ويقولون انه قد خلص اخرين فليخلص نفسه ان كان هو
35 المسيح ابن الله المنتخب * وكان الجند ايضا يستهزون به ويتقدمون اليه ويقدمون له خلا •
36 * ويقولون ان كنت انت ملك اليهود فخلص نفسك * وكان عليه ايضا كتاب مكتوب باليونانية
37 والرومية والعبرانية ان هذا هو ملك اليهود * وواحد من عاملي الردي اللذين صلبا معه
38 كان يجدف عليه قايلا ان كنت انت المسيح فخلص نفسك وايانا * فاجابه الاخر وانتهره قايلا
39 اما تخاف الله اذ كنا تحت هذا الحكم الواحد * ونحن بعدل جوزينا كما نستحق لما صنعنا
40 فاما هذا فلم يصنع شيا رديا •
41

Et turba magna ex populo sequebatur 27
eum cum mulieribus quæ lamentabantur
eum, & deplorabant eum. Verùm con- 28
versus est Jesus ad eas, & dixit; Filiæ
Jerusalem, ne fleatis super me: sed flete
super vos & super filios vestros. Quo- 29
niam venient dies in quibus dicetis;
Beatæ steriles, & ventres qui non genu-
erunt, & ubera quæ non lactaverunt.
Tunc dicetis montibus, Cadite super 30
nos: & collibus, Operite nos. Et si fa- 31
ciunt hoc in ligno humido, quid erit in
arido? Et duxerunt cum eo duos alios 32
auctores sceleris, ut interficerentur. Cum- 33
que venissent in locum Calvariæ, ibi
crucifixerunt eum cum duobus auctori-
bus criminis, uno ad dexteram ejus, &
altero ad sinistram ejus. Dixit autem 34
Jesus, Pater mi, dimitte illis, quia non
nôrunt quid faciunt. Et diviserunt in-
ter se vestimenta ejus, & miserunt sor-
tes super ea, Populo astante & spectan- 35
te. Et principes quoque illudebant ei, &
dicebant; Quandoquidem salvavit ali-
os, salvet seipsum, si est ipse Christus fi-
lius Dei electus. Et milites etiam illu- 36
debant ei, & accedebant ad eum, & of-
ferebant ei acetum: Ac dicebant; Si es 37
tu rex Judæorum, salva teipsum. Et 38
erat etiam super eo scriptura scripta
Græcè, et Latinè, et Hebraicè; HIC EST
REX JUDÆORUM. Et unus ex aucto- 39
ribus sceleris, qui crucifixi fuerant cum
eo, blasphemabat in eum, dicens; Si es
tu Christus, salvum fac temetipsum, &
nos. Respondit autem ei alter, & incre- 40
pavit eum, dicens; Nonne times De-
um? Licet simus sub hac sententia ea-
dem, Tamen nobis cum justitia rependitur, 41
ditur, prout meremur ob id quod gessi-
mus: At iste non commisit quicquam
scelestum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ : እለ : ይበክያ : ሎቱ ::
27 ወብዙኅ : ሕዝብ : ተለዎ : ወአንስትኒ : ይበክያሁ : ወያስቆቅዋሁ :: ወተመይጦ :
28 እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎን : አዋልደ : ኢየሩሳሌም : ኢትብክያኒ : ኪያየ : አላ :
29 ብክያ : ላዕለ : ርእስክን : ወላዕለ : ውሉድክን :: እስመ : ይመጽእ : መዋዕል : አመ :
ይብሉ : ብፁዓት : መካናት : ወከርሣኒ : እንተ : ኢወለደት : ወአጥባትኒ : እለ : ኢሐፀ
30 ና :: ወውእተ : ዕለተ : ይብልዎሙ : ለአድባር : ደቁ : ላዕሌነ : ወለአውግርኒ : ድፍኑ
31 ነ :: በዘ : ዕፀ : ርጡብ : ከመዝ : ገብሩ : በይቡስ : እፎ : ይከውን :: ወወሰዱ :
32 ምስሌሁ : ካልኣነ : ክልኤተ : ፈያተ : ይስቅሉ :: ወበጺሖሙ : ብሔረ : ዘስሙ : ቀራን
33 ዮ : በህየ : ሰቀልዎ : ለእግዚእ : ኢየሱስ : ወእልክቱኒ : ክልኤተ : ፈያተ : አሐደ : በየማኑ :
34 ወአሐደ : በፀጋሙ : ሰቀሉ :: ወእግዚእ : ኢየሱስ : ይቤ : አባ : ስረይ : ሎሙ : እስመ :
35 ዘኢያአምሩ : ይገብሩ :: ወተዓፀዉ : ደበ : አልባሲሁ :: ወተካፈሉ :: ወይቀውሙ :
ሕዝብ : ወይሬእዩ : ወይዘነጕጕዎ : መላእክትኒ : ወይብልዎ : ዘበዕደ : ያድኅን : ርእሶ : ለያ
36 ድኅን : ወእመሰ : ክርስቶስሁ : ውእቱ : ወኅሩየ : ለእግዚአብሔር :: ወይሰልቁ : ላዕሌ
37 ሁ : ሐራ : ወይቀርቡ : ወአምጽኡ : ሎቱ : ብሒአ :: ወይቤልዎ : ለእመሰ : ንጉሠ : አይ
38 ሁድ : አንተ : አድኅን : ርእሰከ :: ወጸሐፉ : መጽሐፈ : ላዕሌሁ : ወጽሑፍ : በሮማ
ይስጥ : ወበጽርእ : ወበዕብራይስጥ : ወይቤ : ዝንቱ : ውእቱ : ንጉሦሙ : ለአይሁድ ::
39 ወአሐዱ : ፈያታዊ : እምእለ : ተሰቅሉ : ምስሌሁ : ይፀርፍ : ወይቤሎ : አኮኑ : አንተ : ክርስ
ቶስ : አድኅን : ርእሰከ : ወኪያነሂ :: በእንተ : ዘነስሐ : ፈያታዊ ::
40 ወአውሥኦ : ካልኡ : ወገሠጾ : ወይቤሎ : ኢትፈርሆኑ : ለእግዚአብሔር : አምላክከ :
41 እንዘ : ውስተ : ውእቱ : ኵነኔ : ሀለውከ :: ወለነሰ : ዘበርትዕ : ረከብነ : ዘይደልወ
ነ : በምግባሪነ : ተፈደይነ : ወዝንቱሰ : አልቦ : እኩየ : ዘገብረ ::

De mulieribus quæ deflebant eum.

Et multa turba sequuta est eum, & mulieres plorabant eum, & lugebant eum. 27
Et conversus est Dominus Jesus, & dixit iis; Filiæ Hierusalem, ne ploretis me, sed 28
plorate super vobis, & super liberis vestris. Quoniam veniet tempus, quando 29
dicent, Beatæ steriles, & uterus qui non peperit, & ubera quæ non lactaverunt.
Et isto die, dicent montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. 30
Eò quòd ligno viridi sic faciunt, in arido quomodo fiet? Et ducebant cum illo 31
alios duos latrones, *ut* crucifigerent *eos*. Et quum venissent *ad* locum cujus nomen 32
Caranio, ibi crucifixerunt Dominum Jesum, & illos duos latrones: unum ad 33
dextram ejus, & unum ad sinistram ejus crucifixerunt. Et dixit Dominus Jesus; 34
Pater, parce illis, quia nesciunt quod faciunt. Et sortem jecerunt super vestimen-
tis ejus, & divisa sunt. Et stabant populi, & spectabant, & probris afficiebant
eum principes, & dicebant ei; Qui alios servat, seipsum servet, si Christus sit, & 35
electus Dei. Et deridebant super eum milites; & accedebant, & attulerunt ei 36
acetum: Et dixerunt ei, Si rex Judæorum es, serva teipsum. Et scripserunt scri- 37
ptionem super eum: & scripta fuit Romanè, Græce, & Hebraicè, & dixit; Hic est 38
rex Judæorum, Et unus latro ex iis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat, & 39
dixit ei; Nonne tu es Christus? serva teipsum, & nos etiam.

De latrone quem pœnituit.

Et respondit ei alter, & objurgavit eum, & dixit ei; Nonne times Dominum De- 40
um tuum tu, quum in eodem judicio simus? Et nobis quod æquum erat, inve- 41
nimus: quod conveniebat nobis secundùm opera nostra, retributum fuit nobis:
& hic, nihil fuit mali quod fecit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * خلق ايستاده مي ديدند • كدخدايان نيز بروي † تسخر مي كردند • و گفتند كه ديگرانرا
36 رتك مي كرد • خودرا رتك كند اگر مي تواند • واگر اوست مسيح گزيدهٔ خدا • * و سرهنگان
37 كه نزديك او بودند • بروي افسوس مي كردند • [وسركه پيش او آوردند] * و بدو مي گفتند •
38 اگر تو ملك يهودياني خودرا رتك كن • * و بود نيز بالاي او نبشته † بخط يوناني • و رومي
39 و عبري • كه اينست ملك يهوديان • * ازان دو دزد كه باوي آويخته بودند • يكي بر عيسي
40 افتري كرد • و گفت اگر تو مسيحي خودرا ومارا برهان • * ياراو بروبانك زد و گفت
41 از خدا نمي ترسي • كه تو نيز در داوري هستي • * از روي عدل و راستي انچ سزاي ما بود
يافتيم • اين چيزي نا شايسته نكرده •

Populus autem astantes videbant; 35
gubernatores etiam ei illudebant,
& dicebant; Alios quidem serva-
vit, seipsum servet si potest, & si
ipse est Christus electus Dei. Et sa- 36
tellites, qui propè eum erant, eum
ludificabant, & acetum ei offere-
bant, Et ei dicebant; Si tu rex Ju- 37
dæorum es, te ipsum serva. Et erat 38
etiam super eum scriptum scriptura
Græcâ, & Romanâ, & Hebræâ;
Hic est rex Judæorum. Ex il- 39
lis autem duobus latronibus, qui
cum eo suspensi erant, unus in Je-
sum convitiatus est, & dixit; Si tu
Christus es, teipsum & nos libera.
At socius ejus eum objurgavit, & 40
dixit; A Deo non times, cùm tu et-
iam in judicio sis? A facie æqui- 41
tatis & justitiæ quod condignum
nobis erat, consequuti sumus: hic
nihil indecorum fecit.

Et dicebat Jesu; Memento mei, Domine, cùm veneris in regnum tuum.
42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
Et dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
paradiso. Erat autem ferè hora sexta, & tenebræ factæ sunt in universam
44 παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην
terram, usque in horam nonam. Et obscuratus est Sol, & scissum est
45 τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ
velum templi medium. Et clamans voce magnâ Jesus, ait;
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε,
Pater, in manus tuas *commendabo* spiritum meum: & hæc dicens
Πάτερ, εἰς χεῖράς σου (π) παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν
expiravit. Videns autem Centurio factum, glorificavit Deum,
47 ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν,
dicens; Verè homo hic justus erat. Et *omnes* *simul acce-*
48 λέγων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγε-
dentes *turbæ* ad spectaculum istud, *spectantes* *facta*, percuti-
νόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν (ρ) ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτον-
entes *suaipsorum* pectora revertebantur. Stabant autem omnes noti e-
49 τες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ (σ) αὐ-
jus à longè, & mulieres quæ *consecutæ* eum à Galilæa, vi-
τοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁ-

dentes hæc. Et ecce vir nomine Joseph, *consiliarius* *existens*, vir bo-
ρῶσαι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀ-
nus, & justus: (Hic non *erat* *suffragatus* consilio &
γαθὸς, καὶ δίκαιος· (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ
actioni eorum, ab Arimathæa civitate *Judæorum*, qui & expectabat &
πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
ipse regnum Dei:) Hic *accedens* *Pilato*, petiit
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·) Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο
corpus Jesu. Et *detrahens* *ipsum*, involvit *id* sindone, & posuit
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
id in monumento exciso, *ubi* *non* *erat* nondum *nemo* positus. Et di-
αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ (τ) ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ ἡ-
es erat parasceues, & sabbatum illucescebat. Subsecutæ autem & mu-
μέρα ἦν παρασκευή, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. Κατακολουθήσασαι (υ) δὲ καὶ γυ-
lieres, quæ *fuerant* *venientes* cum eo de Galilæa, viderunt
ναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
monumentum, & *ut* positum erat corpus ejus. *Reversæ* *autem* para-
μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμα-
runt aromata & unguenta: & quidem sabbato quieverunt secundum man-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐ-
datum.
ντολήν.

MS. A. (ο) ἐνάτης. (π) παρατίθεμαι (ρ) ταύτην, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. (σ) αὐτῷ (τ) ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. Καὶ ἡ ἡμέρα ἦν παρασκευή, σάββατον (υ) δὲ γυναῖκες,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ ܐܕܟܪܝܢܝ ܡܪܝ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܒܡܠܟܘܬܟ܀
43 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܝܘܡܢܐ ܥܡܝ ܬܗܘܐ ܒܦܪܕܝܣܐ܀
44 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ ܫܥܝܢ ܘܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ܀
45 ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ ܘܐܨܛܪܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ܀
46 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ ܪܘܚܝ ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܫܠܡ܀
47 ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘܐ܀
48 ܘܟܠܗܘܢ ܟܢܫܐ ܕܐܬܟܢܫܘ ܗܘܘ ܠܚܙܘܐ ܗܢܐ ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܗܦܟܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܡܛܪܦܝܢ ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ܀
49 ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܝܕܘܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܘܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܚܙܝܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ܀
50 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܝܘܣܦ ܒܘܠܝܛܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܘܟܐܢܐ܀
51 ܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܫܠܡ ܠܨܒܝܢܗܘܢ ܘܠܡܥܒܕܗܘܢ ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܀
52 ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ܀
53 ܘܐܚܬܗ ܘܟܪܟܗ ܒܣܘܕܪܐ ܕܒܘܨܐ ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪ ܒܟܐܦܐ ܕܠܐ ܐܢܫ ܥܕܟܝܠ ܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ܀ ܘܝܘܡܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܗܘܐ ܘܫܒܬܐ ܢܓܗܐ ܗܘܬ܀
55 ܘܐܬܩܪܒ ܗܘܝ ܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܚܙܝ ܩܒܪܐ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܬܣܝܡ ܦܓܪܗ܀
56 ܘܗܦܟܝ ܛܝܒ ܒܣܡܐ ܘܡܫܚܐ ܘܒܫܒܬܐ ܕܝܢ ܫܠܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ܀

Et dixit Jesu, Memento mei, Domine mi, quum veneris in regnum tuum. Ait illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiso.

Ad horam nonam feriâ sextâ Crucifixionis. 72.

Erat autem circiter hora sexta, & facta sunt tenebræ super universam terram, usque ad horam nonam. Et Sol obscuratus est, scissaque superficies *ex parte* januæ templi per medium. Et clamavit Jesus altâ voce, dixitque, Pater mi, in manus tuas depono spiritum meum. Hoc dicto, consummatum est. Quum vidisset autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, & ait; Verè hic homo justus erat. Omnesque coetus illi qui coacti fuerant ad hoc spectaculum, quum vidissent quod actum fuerat, reversi sunt percutientes pectora sua. Stabant autem procul omnes noti ipsius Jesu, & fœminæ illæ quæ venerant cum eo à Galilæa, istáque spectabant.

Crepusculo sabbathi Annuntiationis. 73.

Porrò vir quidam nomine Joseph, Senator à Rama civitate Judææ, erat vir bonus & justus: Iste non consenserat voluntati & facinori eorum: & expectabat regnum Dei. Iste *inquam* adiit Pilatum, & petiit corpus Jesu. Et deposuit illud, involvitque fasciâ lineâ, & posuit illud in monumento exciso, in quo nemo adhuc positus fuerat. Cæterùm ea dies erat Parasceues, & Sabbatum pòst illucescebat. Propinquæ autem erant mulieres illæ quæ cum eo venerant à Galilæa, & inspexerunt sepulchrum, & ubi positum esset corpus ejus. Reversæque paraverunt unguenta, & aromata: ac sabbatho quieverunt, sicuti præceptum est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * وبعيسي كفت • اي خداوند من وقتي كه درملكوت خود بيايي مرا بياد آور * عيسي بدو
43 كفت راست بتو بكويم • كه امروز با من دربهشت باشي

صد سي شش

44 * وچون شش ساعت كذشت • بر جملهٔ روي زمين لرزيدن زمين وكرفتن افتاب
45 تاريكي † پيدا شد • [تا نهم ساعت * وافتاب تاريك شد] ودرهيكل شكافته كشت ازميانش
46 تا سر * وعيسي باوازبلند بانك زد وكفت • پدرمن جان خود دردست تو نهم • اين بكفت
47 وسپارد * چون † سالاران جماعت چنان ديد • مرخدايرا ستايش داد و كفت اين مرد راست
48 وپاكست • * وكساني كه از بهر ديدار كرد شك بودند چون ديدند انچ شد • باز
49 كشتند وبزانو درآمدند • وخودرا برزمين مي كشيدند • * و آشنايان يشوع همه ازدور
ايستاده بودند • و زناني كه ازجليل با وي † امك بودند • اين احوالها مي ديدند

صد سي هفت فرود آوردن مسيح را ازصليب

50 * وبعد ازان بيامد † مردي • نامش يوسف • بوليطا ازرامه • شهر يهود • و او مردي † نيك بود
51 و صديق • * ودرارادت وكردار ديكران † موافقت نكرد • و اميد داشت † بملكوت خدا

Et ad Jesum dixit; O Domine mi, quando in regnum tuum veneris, in memoriam me reduc. Jesus ei dixit; Certò tibi dico, quòd hodie mecum in paradiso eris.

CXXXVI. Tremor terræ & defectio Solis.

Et cùm sexta hora præteriret, super universam faciem terræ caligo exorta est, usque ad nonam horam. Et Sol obtenebratus est, et porta templi scissa est à medio ejus ad summum. Et Jesus voce altâ exclamavit, & dixit, Pater mi, animam meam in manum tuam depono: Hoc dixit & spiritum tradidit. Cùm præfectus ejus cohortis talia videret, Deo laudem tribuit, & dixit; Hic homo justus & sanctus est. Et homines qui spectandi gratiâ congregati erant, cùm viderent id quod factum est, retrocesserunt et congenuflârunt, & sese humi prostraverunt. Et noti Jesu omnes è longinquo stabant, et mulieres quæ cum eo ex Galilæa venerant, hæc fieri videbant.

CXXXVII. Depositio Christi de cruce.

Et post hæc venit vir quidam, cujus nomen Joseph, Bouleutes de Rama civitate Judææ, & ipse vir bonus erat & justus. Et voluntati facinorique reliquorum non consenserat, et spem habuit in regno Dei.

Versio VULGATA LATINA.

42 Et dicebat ad Jesum; Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. Et
43 dixit illi Jesus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiso. Erat autem fe-
44 re hora sexta, & tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam.
45 Et obscuratus est Sol: & velum templi scissum est medium, Et clamans voce
46 magnâ Jesus ait; Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et hæc di-
47 cens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum,
48 dicens; Verè hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant
ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua reverte-
49 bantur. Stabant autem omnes noti ejus à longè, & mulieres quæ secutæ eum
erant à Galilæa, hæc videntes. Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir 50
bonus & justus: Hic non consenserat consilio, & actibus eorum, ab Arima- 51
thæa civitate Judææ, qui expectabat & ipse regnum Dei: Hic accessit ad Pila- 52
tum, & petiit corpus Jesu: Et depositum involvit sindone, & posuit eum in mo- 53
numento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. Et dies erat parasceu- 54
es, & sabbatum illucescebat. Subsecutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant 55
de Galilæa, viderunt monumentum, & quemadmodùm positum erat corpus ejus.
Et revertentes paraverunt aromata, & vnguenta: & sabbato quidem siluerunt se- 56
cundùm mandatum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 * ثم قال ليسوع اذكرني يا رب اذا جيت في ملكوتك * فقال له يسوع امين اقول لك انك
43 اليوم تكون معي في الفردوس * وقد كان وقت الساعة السادسة * وان ظلمة غشيت الارض
44 كلها الي وقت الساعة التاسعة * واظلمت الشمس *
45 * الفصل الخامس والثمنون *
46 وانشق ستر الهيكل من وسطه * وصاح يسوع بصوت عال قايلا يا ابه في يديك اضع
47 روحي * ولما قال هذا اسلم الروح * فلما راي قايد الماية ما كان مجد الله * وقال حقا لقد كان
48 هذا الانسان صديقا * وكل الجموع الذين حضروا هذا المنظر لما عاينوا ما كان رجعوا وهم
49 يدقون علي صدورهم * وكان جميع معارفه قياما بعيدا * والنسوه اللواتي كن يتبعنه من
50 الجليل راين هذا * واذا رجلا اسمه يوسف كان انسانا ذا راي * وكان صالحا صديقا * ولم
51 يكن موافقا لرايهم واعمالهم * وكان من الرامة مدينة يهودا وكان يترجي ملكوت الله * هذا
52 جاء الي فيلاطس وساله جسد يسوع * ثم انزله ولفه في لفافة كتان * ووضعه في قبر قد نحته
53 ولم يكن ترك فيه احد * وكان يوم جمعة الذي يكون صباحه السبت * والنسوه اللاتي
54 تبعنه من الجليل ابصرن القبر وكيف وضع جسده * فلما رجعن اعددن طيبا وعطرا
55 وكففن في السبت كما في الوصية *
56

Deindè dixit Jesu; Memento mei Do- 42
mine, quando venies in regno tuo. Dixit 43
illi Jesus; Amen dico tibi, quia hodiè
eris mecum in paradiso. Jámque erat
tempus horæ sextæ. Et quidem tenebræ 44
obvelaverunt terram universam, usque
ad tempus horæ nonæ. Et obtenebratus 45
est Sol.

Sectio octuagesima quinta.

Et scissum est velum templi per medium 46
sui. Et clamavit Jesus voce altâ, di- 47
cens; Pater, in manus tuas pono spiri-
tum meum. Et cùm dixisset hoc, tradi-
dit spiritum. Verùm cùm vidisset Cen-
turio quod factum fuerat, glorificavit
Deum, & dixit; Verè erat hic homo ju-
stus. Et omnes turbæ, quæ præsentes fu- 48
erant huic spectaculo, cùm vidissent quod
factum fuerat, reversæ sunt percutien-
tes pectora sua. Et erant omnes noti 49
ejus stantes procul: & mulieres, quæ se-
quebantur eum à Galilæa, viderunt hoc.
Et ecce vir, cujus nomen Joseph, erat ho- 50
mo præditus consilio, & erat probus, ju-
stus. Et non fuit consentiens consilio eo- 51
rum, & operibus eorum, eratque à Ra-
ma civitate Judææ, & sperabat regnum
Dei. Hic venit ad Pilatum, & petiit 52
ab eo corpus Jesu. Deindè deposuit il- 53
lud, & involvit illud fasciâ lineâ, &
collocavit illud in sepulchro quod jam
exciderat, necdum fuerat positus in eo
quisquam. Et erat dies Parasceues, cu- 54
jus mane erat sabbathum. Et mulieres 55
quæ fuerant eum sequutæ, à Galilæa,
viderunt monumentum, & quomodo po-
situm fuisset corpus ejus. Et cùm re- 56
versæ essent, paraverunt fragrantiam
& aromata: & continuerunt se sabba-
tho, prout habetur *in mandato.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ተዘከረኒ፡ እግዚኦ፡ ኣመ፡ ትመጽእ፡በመንግሥትከ፡፡=፡
43 ወአውሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አማን፡ እብለከ፡ እመ፡ ፈድፋደ፡ ከመ፡
44 ዮም፡ ትሄሉ፡ ምስሌየ፡ ውስተ፡ ገነት፡፡=፡ ወቀትር፡ጊዜ፡ስሱ፡ሰዓት፡፡ሞተ፡ፀሐይ፡
45 ወጸልመ፡ዓለም፡ እስከ፡ ጊዜ፡ ተሱዓት፡፡=፡ ወጸልመ፡ ፀሐይ፡ ወተሠጠ፡መንጦላዕተ፡
46 ምኵራብ፡ እምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ፡፡=፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡
47 ቃል፡ወይቤ፡ኣባ፡ውስተ፡እዴከ፡ኣመሐፅን፡ ነፍስየ፡ ወዘንተ፡ብሂሎ፡ሞተ፡፡=፡ ወርኢ
ዮ፡መስፍን፡ ዘኮነ፡ ለእኩቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤ፡ አማን፡ ጻድቅ፡ውእቱ፡ዝብእ
48 ሲ፡፡=፡ ወኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡ ዘኮነ፡ ጐድኡ፡እንግድዓሆሙ፡ወተሰው
49 ሉ፡ወአተዉ፡=፡ ወይቀውሙ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ያአምርዎ፡ እምርሑቅ፡ ወአን
ስት፡እለ፡ተለውዎ፡እምገሊላ፡ ርእዩ፡ዘንተ፡፡=፡
50 በእንተ፡ ዘሰአለ፡ ሥጋሁ፡ ለእግዚእነ፡፡=፡
51 ወመጽአ፡ብእሲ፡ዘስሙ፡ዮሴፍ፡ሠዩም፡ኄር፡ብእሲ፡ ጻድቅ፡ወጠቢብ፡፡=፡ ወውእ
ቱ፡ ሊሃሎ፡ውስተ፡ ምክሮሙ፡ ወምግባሪሆሙ፡ ለአይሁድ፡ ወሃገሩ፡ አርማቴያስ፡ ወተ
52 ቀበለ፡ውእቱ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ ጲላጦስ፡ ወስአሎ፡
53 በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=፡ ወአውረደ፡ በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወገነዞ፡በሰንዱ
54 ናት፡ ወቀበሮ፡ውስተ፡መቃብር፡ዘአውቀረ፡ዘአልቦ፡ ዘተቀብረ፡ውስቴቱ፡፡=፡ ወዓርብ፡
55 ሰዓሁ፡ ውእቱ፡ ዕለተ፡ ከመ፡ ይጽባሕ፡ ሰንበት፡፡=፡ ወተለውዎ፡ ካልኣት፡
አንስት፡ እለ፡ መጽኣ፡ እምገሊላ፡ ወርእያ፡ መቃብሮ፡፡ ወቀበርዎ፡ በድ
56 ኖ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡=፡ ሖራ፡ ወአስተደለዋ፡ አፈዋተ፡ ወኃደጋ፡ በሰንበት፡
ወኢሖራ፡ እስመ፡ ከመሁ፡ ሕጎሙ፡፡=፡

Et dixit Domino Jesu, Recordare mei Domine, quum veneris in regno tuo. Et 42
respondit ei Dominus Jesus, & dixit ei; Amen, dico tibi abundantius, quòd 43
hodiè eris mecum in paradiso. Et quum meridies esset, tempore sextæ horæ 44
obiit sol, & obscurus fuit mundus usque horam nonam. Et obscuratus est sol: 45
& scissum fuit velum templi, à summitate ejus usque ad imum ejus. Et clamavit 46
Dñs Jesus in magna voce, & dixit; Pater, in manus tuas repono animam meam: &
hoc dicens obiit. Et videns centurio quod factum erat, glorificavit Deum, & 47
dixit; Certè justus fuit hic homo. Et omnes populi quum vidissent quæ facta fu- 48
erant, percusserunt pectora sua, & reversi sunt, & abierunt. Et stabant omnes illi 49
qui cognoscebant eum, à longé: & mulieres quæ sequutæ erant eum à Galilæa,
viderunt hoc.

De eo qui petiit corpus Domini nostri.

Et venit vir cujus nomen Joseph, præpositus bonus, vir justus & prudens. Et 50
ille non fuerat in consilio, & actibus Judæorum: & civitas ejus Arimathæa, & 51
accepit ille regnum Dei. Et profectus est ad Pilatum, & impetravit corpus Dñi 52
Jesu. Et submisit corpus Domini Jesu, & involvit illud in sindone, & sepelivit 53
illud in sepulchro quod effoderat, in quo nemo sepultus fuerat. Et parasceue 54
tunc erat isto die, ut illucesceret sabbatum. Et sequutæ sunt eum aliæ muli- 55
eres quæ venerant ex Galilæa, & viderunt sepulchrum ejus: & quum sepeli-
vissent corpus Domini Jesu, Abierunt, & paraverunt aromata: & quie- 56
verunt in sabbato, & non profectæ sunt, quia sic erat lex eorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

52 * پيش پيلاطوس † رفت وتن عيسي را درخواست كرد كه دفن كند
صد سي هشت سپردن تن مسيح را در قبر
53 * واز انجا بيامد . وتن عيسي را از صليب فرو گرفت . ودر كتانهاء باريك بپيچيد . واين يوسف
54 گوري از سنگ بهر خود كنده بود . عيسي را دران گور نهاد . هنوز هيچ كسي † دران گور ننهاده
55 بودند . * روز آدينه بود . وشنبه در امدن بود . * و زناني كه از جليل با وي امده بودند .
56 وگور عيسي را ديدند . ودانسته بودند † كجا نهاده شد . * از انجا باز گشتند
وبوي خوش . وغاليه . آماده كردند . و چون روز شنبه † درگذشت [ارام گرفتند]
انچنانك فرموده بود

Ille ad Pilatum ivit, & corpus 52
Jesu postulavit, ut sepeliret.

CXXXVIII. Traditur corpus Christi sepulchro.

Et illinc venit, & corpus Jesu 53
de cruce detraxit, & linteis tenui-
bus involvit: hic autem Joseph se-
pulchrum ex saxo sibi effoderat, Je-
sum itaque in illo sepulchro posuit;
nam adhuc neminem in eo sepulchro
posuerant. Feria sexta erat, & 54
Sabbathum inibat. Et mulieres, 55
quæ è Galilæa cum eo venerant,
& sepulchrum Jesu viderunt, &
noverunt ubi positus esset, Illinc 56
reversæ sunt, & odores bonos &
galiam paraverunt, & dum Sab-
bathum præteriret, quieverunt, quem-
admodum præceptum erat.

CAP. XXIV. κδ'.

At unâ sabbatorum diluculo profundo venerunt ad monumentum, portan-
1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρου-
tes, quæ paraverunt, aromata: & quædam cum eis. Invenerunt autem la-
2 σαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λί-
pidem revolutum à monumento. Et ingressæ non invenerunt cor-
3 θον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶ-
pus Domini Jesu. Et factum est in dubitare eas de isto, &
4 μα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ecce duo viri adstiterunt eis in vestibus fulgentibus. Timentibus
5 ἰδοὺ (α) δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων
autem factis illis, & inclinantibus vultum in terram, dixerunt ad illas;
δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς,
Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit: recorda-
6 Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθη-
mini ut locutus est vobis, adhuc existens in Galilæa, Dicens; Quia oportet
7 τε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, Λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν
filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, &
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ
tertiâ die resurgere. Et recordatæ sunt verborum ejus. Et rever-
8 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψα-

τλϛ α | τλθ η
se à monumento, nuntiaverunt hæc omnia undecim, & omnibus ce-
σαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς (β) λοι-
teris. Erant autem Magdalene Maria, & Joanna, & Maria Jacobi, &
ποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία (γ) Ἰακώβου, καὶ
cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa
αἱ λοιπαὶ σὺν (δ) αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνη- 11
sunt ante illos sicut deliramentum verba eorum, & non crediderunt illis.
σαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, & procumbens videt linteamina
Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια 12
τλζ β | ΠΓ'
posita sola: & abiit, apud se mirans factum. Et ecce
(ε) κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Καὶ ἰδοὺ 13
duo ex illis erant euntes in ipsa die in vicum distantem sta-
δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ (ζ) τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν στα-
diis sexaginta ab Hierusalem, cui nomen, Emmaus: Et ipsi loque-
δίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. Καὶ αὐτοὶ ὡμί- 14
bantur ad invicem de omnibus eventis his. Et factum est
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο 15
in colloqui ipsos & conquirere, & ipse Jesus appropinquans ibat
ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ (η) αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύ-
τλη β
cum illis. At oculi illorum tenebantur, non agnoscere eum.
ετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 16

MS. A. (α) ἄνδρες δύο (β) λοιποῖς. Ἡ Μαγδαληνὴ (γ) ἡ Ἰακώβου, (δ) αὐταῖς ἔλεγον (ε) κείμενα· καὶ (ζ) τῇ ὥρᾳ εἰς (η) αὐτὸς Ἰησοῦς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *

1 * ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܒܩܘܕܡ ܨܦܪܐ ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܚܫܘܟ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܗܪܘܡܐ ܗܠܝܢ ܕܛܝܒܝ
2 ܗܘܝ. ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܝܢ ܢܫܐ ܐܚܪܢܝܬܐ. * ܘܐܫܟܚܝ ܟܐܦܐ ܕܥܓܝܠܐ ܡܢ ܒܝܬ
3 ܩܒܘܪܐ. * ܘܥܠܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ ܠܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܡܝܗܢ ܗܘܝ ܥܠ ܗܕܐ.
4 ܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܡܘ ܠܥܠ ܡܢܗܝܢ. ܘܡܒܪܩ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗܘܢ. * ܘܗܘܝ
5 ܒܕܚܠܬܐ. ܘܟܦܝ ܐܦܝܗܝܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܝܢ. ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܚܝܐ ܥܡ
6 ܡܝܬܐ. * ܠܝܬܘܗܝ ܬܢܢ ܩܡ ܠܗ. ܐܬܕܟܪܝܢ ܕܡܠܠ ܥܡܟܝܢ ܟܕ ܗܘ ܒܓܠܝܠܐ. * ܘܐܡܪ
7 ܗܘܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܐܢܫܐ ܚܛܝܐ. ܘܢܙܕܩܦ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ
8 ܢܩܘܡ. * ܘܗܢܝܢ ܐܬܕܟܪܝ ܡܠܘܗܝ. * ܘܗܦܟܝ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܐܡܪܝ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
9
10 ܠܚܕܥܣܪ ܘܠܫܪܟܐ. * ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܝܘܚܢ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ
ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܗܝܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܝ ܠܫܠܝܚܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܡܠܐ
11 ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܫܥܝܬܐ. ܘܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܡ ܘܪܗܛ ܠܩܒܪܐ. ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ
12 ܟܬܢܐ ܕܣܝܡܝܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܡܬܕܡܪ ܒܢܦܫܗ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.

* ܕܝܘܡ ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪܐ * ܟܕ *

13 * ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܗ ܒܝܘܡܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܗ ܐܡܡܐܘܣ. ܘܪܚܝܩܐ
14 ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܫܬܝܢ ܐܣܛܕܘܬܐ. * ܘܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
15 ܕܓܕܫ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܥܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܐܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܡܛܝ ܗܘܐ
16 ܠܗܘܢ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢܝܗܝ.

CAP. XXIV.

PRimo autem *die* hebdomadis ad auroram, quum adhuc tenebresceret, venerunt ad monumentum, attuleruntque aromata illa quæ paraverant: erant autem cum eis mulieres aliæ. Et invenerunt lapidem revolutum à monumento: Et ingressæ sunt, nec invenerunt corpus Jesu. Factumque est dum ipsæ obstupescerent super hoc, ecce duo viri astiterunt eis, coruscanti vestitu. Et perterrefactæ sunt, & velaverunt facies suas in terram. At ipsi dixerunt eis, Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, surrexit. Revocate in memoriam quòd collocutus fuerit vobis dum esset in Galilæa, Dixitque futurum ut Filius hominis traderetur in manus hominum sceleratorum, crucique suffigeretur, ac tertiâ die resurgeret. Et ipsæ recordatæ sunt sermonum ejus. Et reversæ sunt à sepulchro, dixeruntque hæc omnia undecim *discipulis* & cæteris. Fuerunt autem Maria Magdalena, & Johan, & Maria mater Jacobi, & reliquæ quæ cum eis erant, quæ hæc dixerunt Apostolis. Et visa sunt in oculis eorum verba ista quasi deliria, neque crediderunt eis. Simon autem surrexit, & cucurrit ad sepulchrum, & introspiciens vidit lintea reposita tantummodò, abiitque dum miraretur apud se super hoc quod factum fuerat.

Feriâ II. hebdomadis Candidatorum.

Et ecce duo ex eis eâdem die iter faciebant ad pagum nomine Emaus, distantem ab Jerusalem stadiis sexaginta. Ipsique colloquebantur inter se de his omnibus quæ evenerant. Dumque ipsi colloquerentur, & sese mutuò rogitarent, venit ipse Jesus, & assequutus est eos, & iter faciebat cum eis. Oculi autem eorum detenti erant, ne perciperent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صل سي نه   بر خاستن مسيح از كور

1 * ودر صباح روز يكشنبه هنوز تاريك بود • زنان در كور امده بودند • وان بويهاء خوش كه معه
2 داشته بودند • با خود اورده • و زنان ديكر دربي † ايشان امده نكاه كردند • * از دور سنك را
3 بر كردانيده † ديدند • * در امدند • وتن عيسي را نيافتند • * ودرين كار واله • و متحير
4 شدند • وبجاء فرو ماندند • وچون نيك نكاه كردند • دو مرد بالاتر ازيشان ايستاده بودند
5 وپوشش ايشان سپيد و مي تابيد • * ترسناك بودند • وروي خود در زمين فرو اوردند •
6 وبزنان كفتند • كرا مي جوييد † زنده ميان † مردكان • * اينجا نيست بر خاست بياد
7 داريد • انچ در جليل بشما كفت • * كه معلمست فرزند ادمي كه در دست
8 مردم كناه كار † سپارده شود • وانكيخته شود • و سوم روز بر خيزد • * ان زنان سخن
9 مسيح را ياد اوردند • * واز كور باز كشتند • واين احوالهارا بهر يازده † كفتند •
10 * وايشان بودند • مريم مجدلاني • و مريم مادر † يعقوب • ويوحنا • و ديكران
كه بديشان بودند • هر چه ديده و شنيده بودند برسولان كفتند •

CXXXIX. Surrectio Christi à sepulchro.

CAP. XXIV.

ET *in aurora feriæ primæ, dum adhuc tenebræ essent, mulieres ad sepulchrum venerunt, & illos odores bonos, quos paraverant, secum adduxerunt; & mulieres aliæ insecutæ spectabant. E longinquo lapidem devolutum viderunt. Ingressæ sunt igitur, & corpus Jesu non invenerunt. Atque hac de re attonitæ & perculsæ fuerunt, & in luctu dejectæ manserunt: cùm autem bene circumspexissent, duo homines supra illas stantes erant, & vestitus eorum candidus erat & fulgebat. Illæ territæ sunt, & facies suas declinârunt in terram: & mulieribus dixerunt; Quid quæritis viventem inter mortuos? Hic non est, surrexit: recordamini ejus, quod in Galilæa vobis dixit: Quòd futurus esset Filius hominis, ut traderetur in manus hominum peccatorum, & suspenderetur & tertiâ die resurgeret. Illæ mulieres sermonis Christi recordatæ sunt: & à sepulchro reversæ sunt, & his omnibus duodecim retulerunt. Illæ autem erant, Maria Magdalena, & Johanna, & Maria mater Jacobi, & aliæ quæ cum eis erant,* & quæcunque viderant, & audiverant, *Apostolis dixerunt.*

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XXIV.

1 UNa autem sabbati valdè diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quæ
2 paraverant, aromata: Et invenerunt lapidem revolutum à monumento. Et in-
3 gressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. Et factum est, dum mente consterna-
4 tæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cùm time-
5 rent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas; Quid quæritis vi-
6 ventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit; recordamini qualiter locutus
7 est vobis, cùm adhuc in Galilæa esset, Dicens; Quia oportet filium hominis tra-
8 di in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertiâ resurgere. Et recor-
datæ sunt verborum ejus. Et regressæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia illis 9
undecim, & cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene, & Joanna, & Maria 10
Jacobi, & cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa sunt 11
ante illos, sicut deliramentum, verba ista: Et non crediderunt illis. Petrus autem 12
surgens cucurrit ad monumentum: & procumbens vidit linteamina sola posita, &
abiit secum mirans quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsâ die in ca- 13
stellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Ierusalem, nomine Emmaus.
Et ipsi loquebantur ad invicèm de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, 14
dum fabularentur, & secum quærerent: & ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: 15
Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. 16

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس والثمون *

1 *وفي احد السبوت باكرا جدا اتين الي القبر ومعهن الطيب الذي اعددنه ومعهن نسوة
2 اخر * ووجدن الحجر قد دحرج عن القبر * فدخلن ولم يجدن جسد يسوع * وكن فيما
3 4 هن متحيرات من اجل هذا واذا رجلان قد وقفا بهن بلباس يبرق * فخفن ونكسن
5 6 وجوههن الي الارض. فقالا لهن لم تطلبن الحي مع الاموات *ليس هو ههنا لكن قد قام
7 اذكرن مثلما كلمكن وهو في الجليل * وقال ان ابن الانسان ينبغي ان يسلم في ايدي
8 اناس خطاة ويصلب. ويقوم في اليوم الثالث * فذكرن كلامه * ولما رجعن من القبر
9 10 اخبرن الاحد عشر بهذا كله وجميع الباقين * وكن مريم المجدلية ويونا ومريم ام يعقوب
11 وساير من معهن. وقلن هذا للرسل * وكان هذا الكلام عندهم كالهزو ولم يصدقوه
12 * وقام بطرس واسرع الي القبر وتطلع داخلا فراي الثياب موضوعة مفردة فمضي
13 متعجبا مما كان * وفيما اثنان منهم سايران في ذلك اليوم الي قرية اسمها عمواس بعيدة
14 15 من يروسليم نحو ستين غلوة * وكانا يتخاطبان من اجل جميع الامور التي كانت * وفيما
16 هما يتكلمان ويتساءلان قرب منهما يسوع ومشي معهما * وكان قد حجب اعينهما عن
معرفته *

Sectio octuagesima sexta.

CAP. XXIV.

ET in una sabbathorum, manè admo- 1
dum venerunt ad monumentum, & se-
cum tulerunt fragrantiam, quam para-
verant, unà cum mulieribus aliis. Et 2
invenerunt lapidem jam revolutum à
monumento. Et ingressæ sunt, & non in- 3
venerunt corpus Jesu. Et dum ipsæ stu- 4
perent ob hoc, ecce duo viri astiterunt
eis in vestitu fulgenti. Quare timue- 5
runt, & declinaverunt vultus suos in
terram. Dixerunt autem ad illas; Cur
quæritis viventem cum mortuis? Non 6
est hic, sed jam surrexit. Mementote ut
locutus sit vobis dum esset in Galilæa,
Et dixerit, Filium hominis oportere tra- 7
di in manus hominum peccatorum, &
crucifigi, & resurgere in die tertia. Et 8
recordatæ sunt sermonis ejus. Et cùm 9
reversæ essent de monumento, nuntiave-
runt undecim discipulis hæc omnia,
cunctisque reliquis. Fuerunt autem 10
Maria Magdalene, & Johanna, &
Maria mater Jacobi, & cæteræ quæ
cum eis erant, & dixerunt hoc Aposto-
lis. Fuitque hic sermo apud illos quasi 11
jocus, & non crediderunt ei. Et surre- 12
xit Petrus, & festinavit ad monumen-
tum; & inspexit intrò, viditque vesti-
menta posita seorsim, et abiit admirans
quod factum fuerat. Dum autem duo 13
ex illis irent illâ die in castellum, nomi-
ne Emaus, distans ab Ierusalem circiter
sexaginta stadia: Et colloquerentur de 14
omnibus rebus quæ acciderant: Dum- 15
que ipsi loquerentur, et mutuò se interro-
garent, accessit ad eos Jesus, et ambu-
lavit cum illis. Jam autem velaverat 16
oculos eorum, ne eum agnoscerent.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፳ወ ወበእሑድ፡ ሰንበት፡ በጽባሕ፡ እለለዮ፡ ገይሀ፡ ወሖሩ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወወሰዱ፡ ወእ
2 ተ፡ እፈዋተ፡ ዘአስተደለዋ፡፡ ወረከብዋ፡ ለይእቲ፡ እብን፡ ኀበ፡ ለንፕርጕሮት፡ እመአ
3 ፈ፡ መቃብር፡፡ ወቦኣ፡ ወኢረከባ፡ በድኖ፡ ለእግዚእነ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእንዘ፡
4 ይናፍቃ፡ ወይኀጥኣ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ኣስተርኣይዎን፡ ክልኤቱ፡ ዕደው፡ ወቆሙ፡ ኀቤሆን፡
5 ወይበርቅ፡ ለልብሲሆሙ፡፡ ወፈርሃ፡ ወአትሐታ፡ ኣዕይንቲሆን፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወይቤ
6 ልዎን፡ ምንተ፡ ተኀሥሣሁ፡ ለሕያው፡ ምስለ፡ ምዉታን፡፡ ተንሥአ፡ ኢሃሎ፡ ዝየ፡፡ ተ
7 ዘከራ፡ ዘይቤለክን፡ በገሊላ፡ ሃሎ፡፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይገብእ፡ ውስተ፡
8 እደ፡ ሰብእ፡ ኃጥኣን፡ ወይሰቅልዎ፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡ ወተ
9 ዘከራ፡ ቃሎ፡፡ ወኣቲዎን፡ እመኀበ፡ መቃብር፡ ነገራሆሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወአሐዱ፡ ወለ
10 ቢጾሙ፡ ለኵሎሙ፡ ዘንተ፡፡ ወእማንቱሰ፡ ማርያም፡ መግደላዊት፡ ወዮሐና፡ ወማር
11 ያ፡ እንተ፡ ያዕቆብ፡ ወቢጾንሂ፡ እለ፡ ምስሌሆን፡ ነገራሆሙ፡ ለሐዋርያት፡ ዘንቱ፡፡ ወ
ኮነ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ በቅድሜሆሙ፡ ከመ፡ ዝንጋዔ፡ ወኢአመንዎን፡ ወኣክሐድዎን፡፡
12 ወተንሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወሖረ፡ ወሮጸ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወኀወጸ፡ ወርእየ፡ መዋጥሐ፡ ባሕቲቶ፡
ወሖረ፡ ወአተወ፡ እንዘ፡ ያነክር፡ ዘኮነ፡፡

በሰኑይ፡ ፋሲካ፡፡

13 ወውእተ፡ ዕለተ፡ እንዘ፡ ይሖውሩ፡ ክልኤቱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ሃገረ፡ እንተ፡ ርሕቅ
14 ት፡ እምኢየሩሳሌም፡ መጠነ፡ ስሳ፡ ምዕራፈ፡ እንተ፡ ስማ፡ ኤማሑስ፡፡ ወይትናገር
15 ዎ፡ በበይናቲሆሙ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘኮነ፡፡ ወእንዘ፡ ይትናገሩ፡ ወይትኃሠሠዎ፡ ለዝን
16 ቱ፡ ቀርቦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወተእኅዘ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወ
ከደነ፡ ከመ፡ ኢያእምርዎ፡፡

CAP. XXIV.

ET in primo sabbati diluculò, nocte adhuc *existente*, manicârunt, & venerunt 1
ad sepulchrum, & attulerunt illa aromata quæ paraverant. Et invenerunt hunc 2
lapidē ubi devolutus erat ab ore sepulchri. Et ingressæ sunt, & non invenerunt 3
corpus Dñi nostri, Dñi Jesu. Et dum hæsitantes & deficientes erant de isto, appa- 4
ruerunt iis duo viri, & steterunt juxta illas, & refulgebant vestimenta eorum.
Et timuerunt, & submiserunt oculos suos in terram: & dicebant iis, Quid quæ- 5
ritis vivum cum mortuis? Surrexit, non est hic: mementote quid loquutus est vo- 6
bis quum in Galilæa esset, Filium hominis tradi in manum hominum peccato- 7
rum, & crucifigi eum, & occidi eum, & surgere in tertia die. Et recordatæ sunt 8
sermonis ejus. Et recedentes à sepulchro nuntiaverunt undecim, & vicinis o- 9
mnibus, hæc. Et istæ, Maria Magdalene, & Johana, & Maria quæ Jacobi, & sociæ 10
earum quæ cum istis erant, nuntiaverunt Apostolis hæc. Et fuit hic sermo corā 11
iis, sicut deliramentum, & non crediderunt iis, & restiterunt iis. Et surrexit Pe- 12
trus, & profectus est, & cucurrit ad sepulchrum, & inspexit, & vidit linteum
solum positum: & abiit, mirans quod factum fuerat.

Secundâ Paschatis.

Et isto die *erant* euntes duo ex illis *ad* vicum qui distat ab Hierusalem circa sexa- 13
ginta stadia, cujus nomen, Emaus. Et colloquebantur inter se de toto quod factū 14
fuerat. Et dum colloquerentur, & discuterent hoc, accessit iis Dominus Jesus, & 15
profectus est cum iis. Et capti sunt oculi eorum, & cooperti, ut non agnosce- 16
rent eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 *ورسولان † باور نمي داشتند. ودر نظر ايشان مثال خواب مي نمود * بعد ازان شمعون † بر خاست
12 وسوي گور دويد. وديد كه كفنها جدا نهاده. شمعون † در نفس خود عجب مانده. ازانچ شد

صد چهل   نمودن مسيح خودرا بلوقا وقيلوفا

13 *ودران روزها دو از شاگردان در ده مي رفتند. ونام ان ده عماوس است. واز اورشليم
14 بقدر † شصت غلوت دور بود. * وايشان † با يكديگر سخن مي كفتند. ازبراي اين
15 واقعه كه شده است. وخبر مي جستند. * ناگاه عيسي † بديشان رسيد. وهم راه
16 ايشان شد. * وچشم شاگردان بسته شد. كه اورا نمي شناختند.

At Apostoli fidem non habuerunt, & 11
in aspectu eorum quasi somnium vi-
sum est. Posteà vero Simeon surre- 12
xit, & ad sepulchrum cucurrit: vi-
soque quòd linteamina seorsim posita
essent, *Simeon apud se admirabun-*
dus hæsit, ex eo quod factum erat.

CXL. Ostendit seipsum Christus Lucæ & Cleophæ.

Et in illis diebus duo ex discipulis 13
in pagum ibant, nomen autem ejus
pagi Emaus est, et ab Hierosolyma
circiter sexaginta stadia distans
erat. Et illis inter se colloquenti- 14
bus de hoc quod acciderat, et nun-
tium inquirentibus, Subitò Jesus 15
ad illos accessit, et viæ comes illis
factus est. Oculi autem discipulo- 16
rum clausi erant, ut eum non cogno-
scerent.

Ait autem ad illos; Qui sermones hi, quos confertis ad invicem ambulantes,
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες,
& estis tristes? Respondens autem unus, cui nomen Cleophas, dixit ad eum; Tu
18 καί ἐστε σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ
solus peregrinaris in Hierusalem, & non cognovisti facta in illa in diebus
μόνος (ϑ) παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις
his? Et dixit eis; Quæ? Illi autem dixerunt ei; Quæ de Jesu Nazareno,
19 ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου,
qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone coram Deo & omni
ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ (ι) καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
populo. Quomodoque tradiderunt eum summi Sacerdotes, & principes nostri in
20 τοῦ λαοῦ. Ὅπως τε (κ) παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς
damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset
21 κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν
futurus redimere Israel. Sed & cum omnibus his, tertiam hunc diem agit
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
hodie, ex quo hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nobis terruerunt nos,
22 σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς,
factæ antelucanæ ad monumentum. Et non invenientes corpus ejus, venerunt,
23 γενόμεναι (λ) ὀρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον,
dicentes & visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam
24 λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες
eorum qui cum nobis, ad monumentum, & invenerunt ita sicut & mulieres dixerunt:
τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον (μ) οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον·
ipsum verò non viderunt. Et ipse dixit ad eos; O stulti & tardi corde
25 αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς (ν) αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
ad credendum in omnib' quæ locuti sunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Christum,
26 τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν,
& intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moyse, & ab omnibus Pro-
27 καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προ-
phetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de seipso. Et appropinquaverunt
φητῶν (ξ) διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν
ad vicum quò ibant: & ipse finxit longius ire. Et co-
28 εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς (ο) προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρε-
gerunt illum, dicentes; Mane nobiscum: quoniam ad vesperam est, & inclinata
29 βιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν· ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν
dies. Et intravit ad manendum cum illis. Et factum est in discumbere ipsum
ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν 30
cum eis; accipiens panem benedixit, & frangens porrigebat illis. Eorum autem
μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον (π) εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ 31
aperti sunt oculi, & cognoverunt eum: & ipse non apparens factus est ab eis.
διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
Et dixerunt ad invicem; Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, ut loquebatur
32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς (ρ) ἐλάλει
nobis in via, & ut aperiret nobis Scripturas?
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

MS. A. (ϑ) παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, (ι) καὶ ἐν λόγῳ (κ) αὐτὸν παρέδωκαν (λ) ὀρθριναὶ (μ) οὕτως (ν) αὐτούς, (ξ) διερμήνευεν (ο) προσεποιήσατο πορρώτερον (π) ηὐλόγησεν, (ρ) ἐλάλησεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܟܡܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
18 ܥܢܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܠܝܘܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝܟ ܬܘܬܒܐ ܐܢܬ ܕܐܘܪܫܠܡ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܗ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ
19 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܠ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܢ ܢܨܪܬ ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܢܒܝܐ ܘܚܝܠܬܢ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ
20 ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܠܕܝܢܐ ܕܡܘܬܐ ܘܙܩܦܘܗܝ
21 ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܝܢ ܕܗܘ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܦܪܩܗ ܠܐܝܣܪܝܠ ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܕܗܠܝܢ ܗܘܝ ܟܠܗܝܢ
22 ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܐ ܡܢܢ ܐܬܡܗܢܢ ܕܗܘܝ ܓܝܪ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܒܨܦܪܐ
23 ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܝ ܦܓܪܗ ܐܬܝܝ ܐܡܪܢ ܠܢ ܕܡܠܐܟܐ ܚܙܝܢ ܬܡܢ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ ܕܚܝ
24 ܘܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܝ ܢܫܐ ܠܗ ܕܝܢ ܠܐ ܚܙܘ
25 ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܘ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܝܩܝܪܝ ܠܒܐ ܠܡܗܝܡܢܘ ܒܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܢܒܝܐ
26 ܠܐ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܚܫ ܠܡܫܝܚܐ ܘܠܡܥܠ ܠܫܘܒܚܗ
27 ܘܫܪܝ ܡܢ ܡܘܫܐ ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܡܦܫܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܟܬܒܐ
28 ܘܩܪܒܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܬܡܢ ܘܗܘ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ ܐܙܠ
29 ܘܐܠܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܩܘܝ ܠܘܬܢ ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ ܢܓܗ ܠܗ ܠܚܫܘܟܐ ܘܥܠ ܠܡܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ
30 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܣܬܡܟ ܥܡܗܘܢ ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ
31 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚܝ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܘܗܘ ܫܩܠ ܢܦܫܗ ܡܢܗܘܢ
32 ܘܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢ ܝܩܕ ܗܘܐ ܒܓܘܢ ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܦܫܩ ܠܢ ܟܬܒܐ

Et dixit eis, Qui sunt hi sermones quos loquimini unus cum alio dum ambulatis, mœsti estis? 17
Et respondit unus ex eis, cui nomen Cleopha, & dixit ei; Túne solus es extraneus ab Ierusalem, ut nescias quid factum sit in ea istis diebus? 18
Dixit eis, Quid? Dicunt ei, De Jesu illo à Nazareth, viro qui erat propheta, poténsque erat in sermone & opere coram Deo, & coram universo populo: 19
Quem tradiderunt principes sacerdotum & seniores judicio mortis, & crucifixerunt eum. 20
Nos autem putabamus fore ut ipse redimeret Israelem: & ecce jam tres sunt dies, ex quo hæc omnia facta sunt. 21
Sed & mulieres ex nobis obstupefecerunt nos: nam diluculò prævenerunt ad monumentum. 22
Et quum non invenissent corpus ejus, venerunt dicentes nobis se vidisse angelos illic, qui dicunt eum vivere. 23
Quinetiam quidam ex nobis profecti sunt ad monumentum, & ita invenerunt prout dixerant mulieres; ipsum verò non viderunt. 24
Tunc dixit eis Jesus; O expertes rationis, & graves corde ad credendum iis omnibus quæ locuti sunt prophetæ! 25
Nónne hæc futurum erat, ut pateretur Christus, & ingrederetur in gloriam suam? 26
Et exorsus est à Mose & ab omnibus prophetis, & explicabat eis de seipso ex omnibus Scripturis. 27
Et appropinquaverunt pago illi in quem proficiscebantur; & ipse opinari faciebat eos quasi in locum longinquum sibi abeundum. 28
At coëgerunt eum, dicúntq; ei; Mane apud nos, quoniam dies jam inclinavit ad tenebras: & ingressus est ut maneret cum eis. 29
Factum est autem quum discubuisset cum eis, accepit panem & benedixit, fregítque, & dedit eis. 30
Et illicò aperti sunt oculi eorum, & agnoverunt eum: & ipse ablatus est ab eis. 31
Et dicebant alter alteri; Nónne cor nostrum ardebat in nobis dum colloqueretur nobis in via, & explicaret nobis Scripturas? 32

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وعيسي از ايشان + پرسيد كه چيست اين سخنها كه با يكديگر مي كوييد و غمناك مي
18 رويد * قيلوفا كفت مكر تو از اورشليم غريبي * از براي ان نمي داني * كه درين دو روز
19 درو چه رفت * بديشان كفت + عيسي * چه شد * جواب دادند * كه عيسي كه از
ناصره است مردي پيغامبر * و در كفتار و كردار نيرومند بود * پيش خدا و پيش همه
20 خلق * و بزركان امامان و پيران اورا در داوري مرك انداختند * و بدار اويختند * ما
21 مي پنداشتيم كه اوست * انك مي خواهد كه اسراييل را خلاص دهد * و اينك
22 سوم روزست ازانك اين همه شدند * الا زنان زودتر رفتند * ودر كور نكه كردند *
23 * چون تنش را انجا نيافتند * امدند و بما كفتند كه انجا فرشتكان را ديديم * و مردمان نيز
24 از ما در كور رفتند * وهمچنين يافتند * كه زنان كفتند * ليكن اورا نديدند * انكه عيسي
25 بديشان كفت * اي كم فهمان و دل كران * كه ايمان نمي آوريد بدان همه كه پيغمبران
26 كفتند * نه اين چنين واجب بود كه مسيح برتافت * [ودر عظمت خود در رفت]

Et Jesus eos interrogavit; Quinam sunt hi sermones quos unus cum altero loquimini, & tristes incedi- 17
tis? Cleophas dixit Nunquid tu ab Hierosolyma peregrinus es, ut quid ignores quod his duobus diebus in ea 18
evenit? Jesus illis dixit, Quid factum est? Responsum dederunt, quod Jesus, qui ex Nazreth est, vir Propheta, & in dicto & facto potens erat, coram Deo & coram omni populo. 19
Et magnates sacerdotum & seniores eum in judicium mortis conjecerunt, & in cruce suspenderunt. 20
Nos autem putavimus quòd ipse esset is, qui Israeli redemptionem daturus esset. Et ecce tertius dies est, ex quo hæc omnia facta sunt. 21
Sed mulieres primùm iverunt, & in sepulchrum intuitæ sunt: 22
Et cùm corpus ejus illic non invenirent, venerunt, & nobis dixerunt; Illic quidem Angelos vidimus. 23
Et viri etiam è nobis in sepulchrum iverunt, & eodem modo invenerunt ac mulieres dixerant, sed eum non viderunt. 24
Tunc Jesus illis dixit; O parum intelligentes et corde graves, qui fidem non habetis eis omnibus, quæ Prophetæ loquuti sunt. 25
Nonne hujusmodi oportuit ut Christus sustineret, & in gloriam suam ingrederetur? 26

Versio VULGATA LATINA.

17 Et ait ad illos; Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, &
18 estis tristes? Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei; Tu solus per-
egrinus es in Jerusalem, & non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus?
19 Quibus ille dixit; Quæ? Et dixerunt; De Jesu Nazareno, qui fuit vir prophe-
20 ta, potens in opere & sermone, coram Deo & omni populo: Et quomodò
eum tradiderunt summi sacerdotes & principes nostri in damnationem mortis, &
21 crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel: &
22 nunc super hæc omnia, tertia dies est hodiè quòd hæc facta sunt. Sed & mulieres
23 quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, Et,
non invento corpore ejus, venerunt, dicentes se etiam visionem angelorum vi-
24 disse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum:
& ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non invenerunt. Et ipse 25
dixit ad eos; O stulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt
Prophetæ! Nónne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam su- 26
am? Et incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in 27
omnibus Scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quò 28
ibant: & ipse se finxit longiùs ire. Et coegerunt illum, dicentes; Mane no- 29
biscum, quoniam advesperascit, & inclinata est jam dies. Et intravit cum illis.
Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, 30
& porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse 31
evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicèm; Nónne cor nostrum ardens 32
erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 فقال لهما ما هذا الكلام الذي يكلم احدكما صاحبه به وانتما ماشيان مكتيبين * فاجاب
18 احدهما الذي اسمه اكلاوبا فقال انت مقيم بيروسليم افانت وحدك لم تعلم ما كان فيها
19 في هذه الايام * فقال لهما وما هو فقالا له امر يسوع الناصري الذي كان رجلا نبيا . له قوة
20 في الفعل والقول قدام الله وجميع الشعب * فاسلمه عظماء الكهنة والرؤساء بحكم الموت
21 وصلبوه * ونحن كنا نرجوا انه يخلص اسرائيل . لكن مع هذا كله هذا اليوم الثالث منذ
22 23 كان هذا * لكن نسوة منا اعجبننا لانهن بكرن الي القبر * فلم يجدن جسده . واتين وقلن
24 انهن ابصرن ملائكة وقالوا عنه انه حي * ثم مضي قوم منا الي القبر فوجدوا كما قالت النسوة
25 فاما هو فلم يروه * فقال لهما ايها المسلوبة افهامهم والثقيلة قلوبهم عن الايمان بكلما
26 27 نطقت به الانبياء * اليس كان المسيح مزمعا ان يقبل هذه الالام ويدخل الي مجده * وبداء
28 يفسر لهما من موسي ومن جميع الانبياء ما في جميع الكتب من اجله * فاقتربوا من القرية
29 التي كانا منطلقين اليها وكان هو يوهمهما انه ينطلق الي مكان بعيد * فامسكاه غصبا وقالا له
30 اقم معنا فقد مال النهار وهو مساء * فدخل ليقيم عندهما * فلما جلس معهما اخذ خبزا فبارك
31 32 وكسره وناولهما * فانفتحت اعينهما وعرفاه وخفي عنهما * فقال احدهما للاخر اليست قلوبنا
قد كانت محترقة فينا اذ كان يكلمنا في الطريق ويفسر لنا الكتب .

Et dixit eis; Quis est iste sermo quem 17
confert unus vestrûm cum comite suo,
ambulantes mœsti? Respondit unus eo- 18
rum, cujus nomen Cleopha, dicens; Tu de-
gens es in Jerusalem, & tu solus non nô-
sti quid evenerit in ea in istis diebus?
Ait illis; Ecquid est? Dixerunt ei, Ne- 19
gotium Jesu Nazareni, qui erat vir pro-
pheta, cui potentia erat in opere & ser-
mone coram Deo & omni populo: Et tra- 20
diderunt eum summi sacerdotum & prin-
cipes, ad sententiam mortis, & crucifixe-
rũt eum. Et nos sperabam⁹ quòd ipse esset 21
redempturus Israel: sed cum his omni-
bus, hæc est dies tertia ex quo evenerunt
hæc. Verùm mulieres quædam ex nostris 22
stupefecerunt nos, quoniam diluculò ade-
untes monumentum, Non invenerunt 23
corpus ejus: & venerunt ac dixerunt se
vidisse angelos, qui retulerunt de eo quòd
sit vivens. Item abierunt quidam ex no- 24
stris ad monumentum, & invenerunt
quemadmodum dixerant mulieres: at
ipsum minimè viderunt. Dixit eis; O quo- 25
rum captæ mentes, & gravia corda quin
credatis omnibus quæ locuti sunt prophe-
tæ! Nónne erat Christus futurus ut sus- 26
ciperet has passiones, & intraret in glo-
riam suam? Et cœpit interpretari illis à 27
Moyse et ab omnibus prophetis quæ con-
tinentur in omnibus Scripturis de seipso.
Et appropinquaverunt castello in quod 28
ierant: & ipse existimandum præbebat
eis se pergere in locum distantem. Et te- 29
nuerunt eum per vim, & dixerunt ei;
Morare nobiscum, quia jam declinavit
dies, & est serò. Quare intravit ut ma-
neret apud illos. Cumq; sedisset cum eis, 30
accepit panem, & benedixit ei, fregitque
eum, ac dedit illis. Et aperti sunt oculi 31
eorum, & cognoverunt eum: & abscon-
ditus est ab illis. Dixit autem unus eo- 32
rum ad alterum; Nónne corda nostra erant
exusta in nobis dum alloqueretur nos in
via, & interpretaretur nobis Scripturas?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤሎሙ፡ እግዚእነ፡ ምንትኑ ዝ፡ ነገር፡ ዘትትናገሩ፡ በበይናቲክሙ፡ እንዘ፡ ተሐውሩ፡
18 ወቆሙ፡ ትኩዛኒሆሙ። ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ ቀልዮጳ፡ ወይቤ
ሎ፡ ለንተኑ፡ ባሕቲትከ፡ ሊሃለውከ፡ ለኢየሩሳሌም፡ ወኢያእመርከ፡ ዘኮነ፡ በውስቴታ፡ በ
19 ዝ፡ መዋዕል። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምንትኑ፡ ወይቤ፡ በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ናዝራዊ፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወነቢይ፡ ዘኮነ፡ ኀያለ፡ በቃሉ፡ ወበምግባሩ፡ በቅድመ፡ እ
20 ግዚአብሔር፡ ወበቅድመ፡ ሰብእ፡ ወሕዝብ። ወዘከመ፡ አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
21 ወኰነንዎ፡ ወሰቀልዎ፡ ወቀተልዎ። ወንሕነሰ፡ ነአምን፡ ቦቱ፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ሀሎ፡ ያድ
22 ኅኖሙ፡ ለእስራኤል፡ ወምስለ፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡ ሠሉስ፡ ዮም፡ እምዘ፡ ኮነ፡ ዝንቱ። ወ
23 ቦ፡ አንስትኒ፡ እለ፡ አንከራ፡ ወነገራነ፡ ለነ፡ እለ፡ ጌሣ፡ ኀበ፡ መቃብር። ወኢረከባ፡ በድ
24 ኖ፡ ወተመይጣ፡ ወነገራነ፡ ከመ፡ ርእየተ፡ መላእክት፡ እለ፡ ይብልዎን፡ ሕያው። ወቦ፡ እ
ለ፡ ሖሩ፡ እምውስቴትነ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወረከቡ፡ ከማሁ፡ በከመ፡ ይቤላ፡ አንስት፡ ወሎቱ
25 ሰ፡ ኢረከብዎ። ወይቤሎሙ፡ አአብዳን፡ ጉዱያን፡ ልብ፡ ለአሚን፡ በኵሉ፡ ዘይ
26 ቤሉ፡ ነቢያት። አኮሁ፡ ከመዝ፡ ሀለዎ፡ ለክርስቶስ፡ ይትቀተል፡ ወይበአ፡ ውስተ፡ ስብ
27 ሒሁ። ወአኀዘ፡ ይፌክር፡ ሎሙ፡ እምዘ፡ ሙሴ፡ ወነቢያት፡ ወእምኵሉ፡ መጻሕፍ
28 ት፡ በእንቲአሁ። ወቀርቡ፡ ሃገረ፡ ኀበ፡ ይሐውሩ፡ ወአኀዘ፡ ይትረሐቆሙ። ወአገበ
29 ርዎ፡ ወይቤልዎ፡ ንበር፡ ምስሌነ፡ እስመ፡ መስየ፡ ወተቀልቀለ፡ ፀሐይ። ወቦአ፡ ከ
30 መ፡ ይኅድር፡ ምስሌሆሙ። ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይረፍቅ፡ ምስሌሆሙ፡ ነሥአ፡ ኅብስተ፡
31 ወባረከ፡ ወፈተተ፡ ወወሀቦሙ። ወተከሥተ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወአእመርዎ፡ ወሰወረ፡
32 እምኔሆሙ፡ ሰቢሃ፡ ወኀጥእዎ። ወይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ አኮኑ፡ ይነድድ፡ ልብነ፡ ወ
ይረሕቅ፡ ዘከመ፡ ይነግረነ፡ በፍኖት፡ ወይፌክር፡ ለነ፡ መጻሕፍተ።

Et dixit iis Dominus noster; Quinam est hic sermo, quem colloquimini inter vos 17
proficiscentes? & steterunt anxii. Et respondit un⁹ ex illis, cuj⁹ nomen Cleophas, 18
& dixit ei; Túne solus fuisti? nónne fuisti Hierusalem? & nónne cognovisti quod
factum est in ea in hoc tempore? Et dixit ei Dominus Jesus; Quid? & dixit; De 19
Domino Jesu Nazareno viro justo, & prophetâ, qui fuit potens in sermone suo
& operibus suis coram Deo, & coram hominibus, & populo: Et quomodò tra- 20
diderunt eum principes sacerdotum, & condemnârunt eum, & crucifixerunt
eum, & trucidârunt eum. Et nos credebamus in eo, quòd is servaturus esset Is- 21
rael: & cum hoc toto, tertius *est* dies ex quo factum est hoc. Et fuerunt mulie- 22
res quæ obstupefecerunt nos, & nuntiaverunt nobis, quæ manicaverunt ad se-
pulchrum, Et non invenerunt corpus ejus: & reversæ sunt, & nuntiaverunt no- 23
bis quomodo *fuit* visio angelorum, qui dicebant iis; Vivus est. Et fuerunt qui 24
profecti sunt è nobis ad sepulchrum, & invenerunt ita sicut dixerant mulieres: &
eum non invenerunt. Et dixit iis; O fatui tardi corde ad credendum in omnibus 25
quæ loquuti sunt prophetæ. Nónne sic oportuit Christum trucidari, & intrare in 26
gloriam suam? Et incœpit exponere iis ex illa Mosis & prophetarũ, & ab omnibus 27
Scripturis de ipso. Et appropinquârunt vico quò ibant, & cœpit præterire eos. 28
Et adegerunt eum, & dixerunt ei; Mane nobiscum, quoniam advesperascit, & de- 29
clinatus est sol: & ingressus est ut maneret cum iis. Et tunc recumbens cum iis 30
accepit panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis. Et aperti sunt oculi eorum, & 31
cognoverunt eum: & evanuit ab iis statim, & indiguerunt eo. Et dixerunt inter 32
se; Nónne ardebat nobis cor nostrum & recedebat, quamdiu loquebatur nobis
in via, & exponebat nobis Scripturas?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 و از موسي اغاز كرد و از همه پيغمبران • بر نفس خود تفسير مي كرد † پيش ايشان از همه
28 كتابها * و دران ده كه مي رفتند • نزديك شدند • و ايشانرا مژده مي داد بر مثالي كه
29 بجايكاه دور مي رود • * شاكردان بنازش بدو كفتند • پيش ما باش سبب انك شب نزديك
30 شك بود • صد چهل يك و عيسي درامد كه پيش ايشان باشد * وچون پيش ايشان نشست
31 نان ستد • ودعا كرد شكست وبديشان داد • * انكه چشم ايشان كشاده شد • و اورا دانستند
32 ومسيح از ايشان غايب شد • * ايشان با يكديكر كفتند • نه دل ودرون ما كران شده
بود • وقتي كه در راه با ما سخن مي كفت • وكتابها براي ما تفسير مي كرد •

Et à Mose initium fecit, & ab 27
omnibus Prophetis, ac de seipso in-
terpretationem fecit coram ipsis ex
omnibus Scripturis. Et illi pago, ad 28
quem iverunt, appropinquabant:
illis autem indicabat, quasi in lo-
cum longinquum iret. Discipuli cum 29
importunitate ei dicebant; Apud
nos esto: eò quòd nox appropinqua-
verat. CXLI.
Et Jesus ingressus est, ut apud eos
esset. Et cùm apud eos sederet, pa- 30
nem accepit, & gratiis actis fregit,
& illis dedit. Tunc oculi eorum 31
aperti sunt & eum cognoverunt: &
Christus ab illis disparuit. Illi al- 32
ter alteri dixerunt; Nónne cor &
interiora nostra gravata erant, quan-
do in via nobiscum sermocinaba-
tur, & Scripturas nobis exponebat.

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΗ'.

Et surgentes eadem horâ, regressi sunt in Hierusalem, & invenerunt congregatos
33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους
undecim, & eos qui cum illis, Dicentes, Quòd surrexit Dominus verè, & visus est Si-
34 τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, Λέγοντας, Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σί-
moni. Et ipsi enarrabant quæ in via, & quomodò agnitus est eis in fractione panis.
35 μωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
Hæc autem ipsis loquentibus, ipse Jesus stetit in medio eorum, & dicit eis; Pax
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη
vobis. Conturbati verò & conterriti facti existimabant spiritum videre. Et dixit
37 ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν
38 eis; Quid turbati estis, & quare cogitationes ascendunt in corda
αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις
vestra? Videte manus meas, & pedes meos, quia ipse ego sum. Palpa-
39 ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου, καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι. ψηλαφή-
te me, & videte: quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habentem.
σατέ με, καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
Et hoc dicens, ostendit eis manus & pedes. Adhuc autem non credentib'
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ (σ) ἀπιστούντων
41 illis præ gaudio, & mirantibus, dixit eis; Habetis aliquid esculentum hic?
αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

Illi autem obtulerunt ei piscis assi partem, & de apiario favo. Et sumens,
42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ (τ) μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, 43
coram eis edit. Dixit autem eis; Hæc verba quæ locutus sum ad
44 ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ (υ) λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς
vos adhuc existens vobiscum: quoniam oportet impleri omnia scripta in lege
ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
Moysi, & Prophetis, & Psalmis, de me. Tunc aperuit ipsorum sensum, ad
45 Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ
intelligendum scripturas. Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, & sic
46 συνιέναι τὰς γραφάς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι (φ) οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως
oportebat pati Christum, & resurgere à mortuis tertiâ die: Et prædicari
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· Καὶ κηρυχθῆναι 47
in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον
ab Hierosolyma. Vos autem estis testes horum. Et ecce ego mitto
48 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 49
promissum Patris mei in vos: Vos autem sedete in civitate Hierusa-
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσα-
lem, quoadusque induamini virtutem ex alto.
λήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

MS.A. (σ) ἀπιστούντων αὐτῶν, καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς, εἶπεν (τ) μέρος, ** Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον πάντων ἔφαγεν. (υ) λόγοι μου οὓς (φ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 * [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]

Et surrexerunt eâ ipsâ horâ, & reversi sunt ad Jerusalem; & invenerunt undecim congregatos, & eos qui cum ipsis erant, Dicentes; Verè surrexit Dominus noster, & apparuit Simoni. Quinetiam ipsi renunciarunt ea quæ contigerunt in via; & quomodò innotuit eis dum frangeret panem.

Ascensionis Domini nostri. 75.

Quúmque hæc loquerentur, Jesus astitit inter eos, & dixit eis; Pax vobiscum: ego sum, ne timeatis. At ipsi perterriti sunt & expaverunt: putabant enim se spiritum videre. Dixit eis Jesus; Quid contremiscitis? & quare ascendunt cogitationes in corda vestra? Videte manus meas & pedes meos, quia ego sum; contrectate me, & agnoscite: nam spiritus carnem & ossa non habet, prout me videtis habere. Et quum hæc dixisset, ostendit eis manus suas pedésque suos. Quúmque adhuc non crederent præ gaudio suo, & mirarentur, dixit eis; Habetis hîc quid manducandum? Ipsi verò dederunt ei partem piscis assi, & ex favo mellis. Et accepit, comeditque in eorum conspectu. Et dixit eis; Hi sunt sermones quos locutus sum vobiscum, dum apud vos essem, oportere impleri quicquid scriptum est in lege Mosis, & in prophetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit eorum mentem ut intelligerent Scripturas. Et dixit eis; Ita scriptum est, & ita expediebat pati Messiam, & resurgere à mortuis tertio die: Et prædicari in ejus nomine pœnitentiam in remissionem peccatorum inter cunctas gentes, ita ut exordium esset ab Ierusalem. Vos autem estis testes horum. Et ego mittam super vos promissum Patris mei: vos autem expectate in Jerusalem civitate, usquequò induamini virtute ex alto.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وهمانگم بر خاستند وبر اورسلیم باز گشتند • دیدند یازده حواریون • با هم نشسته بودند
34 وآنان که با ایشان بودند • * وگفتند • بحقیقت خداوند ما بر خاست • وبشمعون نموده شد •
35 * واین دو شاگرد انچ در راه شان بود خبر دادند که چگونه اورا شناختند • وقتی که نانرا شکست •

صد چهل دو نموده شدن مسیح باردوم با شاگردان

36 * ایشان در سخن بودند • که عیسی از میان ایشان بر خاست • وگفت سلام بر شما • منم
37 منم مترسید • * رسولان بخوف شدند • وهیبت بر ایشان افتاد • وپنداشتند • که جان می بینند •
38
39 * مسیح بدیشان گفت • چرا ترسیدید • وچرا اندیشها بر دل شما کار کرد • * اینك دو دست
وپایهاء من بینید • وبدست لمس کنید • وبدانید که جان گوشت واستخوان ندارد •
40
41 انچنانك شما اول دیدید دارم * اینها بگفت • ودو دست ودو پای خود • بدیشان نمود • * هنوز
ازشادمانی خود † باور نمي کردند • وحیران † می شدند • مسیح بدیشان گفت • چیزی
42
43 دارید که بخورم • * وبود پیش شاگردان اندکي ماهي بریان وانگبین • * ستد
44 برابر ایشان بخورد * وگفت • اینست سخن که برابر شما گفتم • وقتی که پیش شما بودم •

Et eodem instanti surrexerunt, & Hierosolymam reversi sunt, ubi viderunt undecim Apostolos, unà cum sedentes erant, & eos qui cum eis erant. Et dixerunt; Reverà Dominus noster surrexit et Simoni apparuit. Et hi duo discipuli quæ in via facta erant narrarant, quomodo eum agnoverant, quo tempore panem frangeret.

CXLII. Apparet Christus secundò Discipulis.

Illi in sermone erant, cùm Jesus è medio eorum surrexit, et dixit; Pax super vos, ego sum, ego sum, ne timeatis. Apostoli territi sunt, et pavor in eos cecidit, et existimarunt, quòd spiritum vidissent. Christus illis dixit; Quare timetis? et quare cogitationes in corde vestro agitant? Ecce, manus et pedes meos videte, et manu palpate, et scite quòd spiritus carnem et ossa non habeat, quemadmodum (vos primùm vidistis) habeo. Hæc dixit, et manus et pedes suos illis ostendit. Hactenus præ gaudio suo non credebant, et attoniti erant, et Christus illis dixit; Ecquid habetis quod comedam? Et erat penes discipulos parum piscis assati, et mellis favi: Et accipiens coram illis comedit. Et dixit; Hic est sermo quem vobiscum locutus sum, quando apud vos [illegible]

Versio VULGATA LATINA.

33 Et surgentes eâdem horâ regressi sunt in Jerusalem: & invenerunt congregatos
34 undecim, & eos qui cum illis erant, Dicentes; Quòd surrexit Dominus verè,
35 & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: et quomodò cog-
36 noverunt eum in fractione panis. Dum autem hæc loquuntur, stetit Jesus in me-
37 dio eorum, & dicit eis; Pax vobis: ego sum, nolite timere. Conturbati ve-
38 rò, & conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis; Quid turbati
39 estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas, & pe-
des, quia ego ipse sum: palpate, & videte: quia spiritus carnem & ossa non ha-
40 bet, sicut me videtis habere. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus, & pe-
41 des. Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit; Ha-
betis hic aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & 42
favum mellis. Et cùm manducâsset coram eis, sumens reliquias dedit eis. 43
Et dixit ad eos; Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cùm adhuc essem vobis- 44
cum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, & Pro-
phetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas. 45
Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & re- 46
surgere à mortuis tertiâ die: Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remis- 47
sionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Ierosolyma. Vos autem 48
testes estis horum. Et ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sede- 49
te in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 وفاما في تلك الساعة رجعا الي يروسليم فوجدا الاحد عسر مجتمعين هم والذين كانوا معهم *
34 وهم يقولون حقا لقد قام الرب وظهر لسمعان * ثم اخبرا ايضا بما اتفق لهما في الطريق *
35 36 وكيف عرفاه عند كسر الخبز * وفيما هم يتكلمون بهذا وقف يسوع وسطهم وقال لهم السلام
37 38 لكم انا هو لا تخافوا * فاضطربوا وخافوا وظنوا انهم ينظرون روحا * فقال لهم ما بالكم
39 تضطربون ولم تاتي الافكار في قلوبكم * انظروا يدي ورجلي فاني انا هو جسوني وانظروا
40 41 فان الروح ليس له لحم ولا عظم كما ترون انه لي * ولما قال هذا اراهم يديه ورجليه * واذ
42 هم غير مصدقين من الفرح والتعجب * قال لهم اعندكم ههنا ما يوكل * فاعطوه جزوا
43 44 من حوت مسوي ومن شهد عسل * فاخذ قدامهم واكل واخذ الباقي واعطاهم * ثم
قال لهم هذا الكلام الذي كلمتكم به اذ كنت معكم * انه ينبغي ان يكمل كلما
45 هو مكتوب في ناموس موسي والانبياء والمزامير لاجلي * وحينيذ فتح قلوبهم ليفهموا
46 المكتوب * وقال لهم هكذا هو مكتوب ان المسيح سوف يولم * ويقوم من الموتي في اليوم
47 48 الثالث * ويكرز باسمه بالتوبة ومغفرة الخطايا في جميع الامم * ويبتدون من يروسليم * وانتم
49 تشهدون علي هذا * وانا ارسل اليكم موعد ابي * فاجلسوا انتم في مدينة يروسليم حتي
تتدرعوا القوة من العلاء *

Et surrexerunt in illa horâ, & regressi sunt in Jerusalem; & invenerunt undecim congregatos, ipsos & eos qui erant cum illis, 33
Eósque dicentes; Verè jam surrexit Dominus & apparuit Simoni. 34
Tum retulerunt etiam quod acciderat sibi in via; & quomodò cognovissent eum ad fractionem panis. 35
Et dum ipsi loquerentur de his, stetit Jesus inter eos, & dixit eis, Pax vobis: ego sum, ne timeatis. 36
Conturbati sunt autem, & expaverunt & putaverunt se videre spiritum. 37
Et dixit eis; Quid turbamini? & quare veniunt cogitationes in corda vestra? 38
Videte manus meas & pedes meos; nam ego ipse sum. Palpate me, & videte: nam spiritus non habet carnem neque ossa, sicut videtis me habere. 39
Et cùm dixisset hoc, ostendit eis manus suas & pedes suos. 40
Cumque ipsi essent increduli præ gaudio & admiratione, dixit eis; Estne apud vos hic quod manducetur? 41
Et dederunt ei partem piscis assi, & favi mellis. 42
Et accepit coram illis, & comêdit, & accepit residuum & dedit illis. 43
Deindè dixit eis; Hic est sermo quem locutus sum vobis cùm essem vobiscum, quòd oporteret impleri quicquid est scriptum in lege Mosis, & Prophetis, & Psalmis de me. 44
Et tunc aperuit corda eorum ut intelligerent Scripturam. 45
Et dixit eis, Sic est scriptum, quod Christus esset passurus, & resurrecturus à mortuis in die tertia, 46
Et prædicandam in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum inter omnes gentes. Incipietis autem ab Ierosolyma, 47
Testimonium perhibentes de his. 48
Et ego mittam ad vos promissum Patris mei. Sedete ergò vos in civitate Jerosolyma, quoad armemini virtute ab alto. 49

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወተንሥኡ፡ ሶቤሃ፡ ይእተ፡ ሰዐተ፡ ወተሰውጡ፡ ሊየሩሳሌም፡ ወረከብዎሙ፡ ለዓሠርቱ፡
34 ወአሐዱ፡ ጉቡኣን፡ ወእለሂ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወይቤሉ፡ አማን፡ ተንሥአ፡ እግዚእነ፡ ወ
35 አስተርአዮ፡፡ ለስምዖን፡፡ ወነገርዎሙ፡ እሙንቱ፡ ዘበፍኖት፡ ወዘከመ፡ አእመርዎ፡
36 ለእግዚእነ፡ እንዘ፡ ይፌትት፡ ኅብስተ፡፡ ወእንዘ፡ ዘንተ፡ ይትናገሩ፡ ቆመ፡ ማእከ
37 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ ኢትፍርሁ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ ወ
38 ደንገፁ፡ ወፈርሁ፡ ወመሰሎሙ፡ መንፈስ፡ ዘይሬእዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
39 ስ፡ ምንትኑ፡ ያደነግፀክሙ፡ ወለምንት፡ ሕሊና፡ የዐርግ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡ ርእዩ፡ እደ
ውየ፡ ወእገርየ፡ ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወግስሱኒ፡ ወአእምሩ፡ እስመ፡ መንፈስ፡ ሥጋ፡ ወዓጽ
40 መ፡ አልቦ፡ ከመ፡ ትሬእዩኒ፡ አነ፡ ቦየ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወእገሪ
41 ሁ፡፡ ወእንዘ፡ ዓዲ፡ ኢያምኑ፡ እመደንግፆ፡ ወእንዘ፡ ያነክሩ፡ በትፍሥሕት፡ ወይቤ
42 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ቦኑ፡ ዘብክሙ፡ ዘንበልዕ፡ ዝየ፡፡ ወወሀብዎ፡
43 ዓሣ፡ መክፈልተ፡ ጥቡሰ፡ ወጸቃውዐ፡፡ ወበልዐ፡ በቅድሜሆሙ፡ እግዚእነ፡ ወነሥአ፡ ዘ
44 ተርፈ፡ ወወሀቦሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ኢኮኑ፡ ዝነገርየ፡ ዘእቤለክሙ፡ እንዘ፡ ሃለውኩ
ሙ፡ ምስሌየ፡ ከመ፡ ሃለወ፡ ይበጽሕ፡ ዘይቤ፡ ኦሪት፡ ሙሴ፡ ወነቢያት፡ ወመዝሙር፡ በእ
45 ንቲአየ፡፡ ወእሜሃ፡ ከሠተ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ይለብዉ፡ መጻሕፍተ፡ ወለበዉ፡፡ ወ
46 ይቤሎሙ፡ ከማሁ፡ ጽሑፍ፡ ከመ፡ ይትቀተል፡ ክርስቶስ፡ ወይትነሣእ፡ እሙታን፡ በሣ
47 ልስት፡ ዕለት፡፡ ወይሰብኩ፡ በስሙ፡ ለንስሐ፡ ወለኅድገተ፡ ኃጢአት፡ ለኵሉ፡ አሕ
48 ዛብ፡ እንዚሆሙ፡ እምኢየሩሳሌም፡፡ ወአንትሙ፡ ሰማዕቱ፡ ለዝንቱ፡፡ ወናሁ፡ አ
49 ፈኑ፡ ተስፋሁ፡ ለአቡየ፡ ላዕሌክሙ፡ ወአንትሙሰ፡ ንበሩ፡ ሃገረ፡ ኢየሩሳሌም፡ እ
ስከ፡ ትለብሱ፡ ኃይለ፡ እምአርያም፡፡

Et surrexerunt statim istâ horâ, & reversi sunt *in* Hierusalem, & invenerunt un- 33
decim congregatos, & *eos* qui cum illis *erant*. Et dixerunt; Certè, surrexit Do- 34
minus noster, & apparuit Simoni. Et nuntiaverunt iis ipsi quæ in via *gesta e-* 35
rant, & quomodo cognoverunt Dominum nostrum frangentem panem. Et dum 36
hæc colloquerentur, stetit medio eorum Dominus Jesus, & dixit iis; Pax vobis,
ne timeatis, ego sum. Et conterriti fuerunt, & timuerunt, & videbatur iis spi- 37
ritus quem videbant. Et dixit iis Dominus Jesus; Quid conterriti estis, & quid 38
cura ascendit in corda vestra? Videte manus meas, & pedes meos, quòd ego 39
sum: & contrectate me, & scitote quòd spiritus carnem & ossa non habet, pro-
ut videtis *quòd* ego habeo. Et hoc dicens ostendit iis manus suas, & pedes suos. 40
Et adhuc *ipsis* non credentibus præ terrore, & mirantibus præ gaudio, dixit Do- 41
minus Jesus discipulis suis; Estne quod habetis quo vescamur hìc? Et dede- 42
runt ei piscis partem assi, & favum apiarium. Et comêdit in conspectu eorum 43
Dominus noster: & sumpsit reliquias, & dedit iis. Et dixit iis; Nónne hic est ser- 44
mo meus quem loquutus sum vobis, quum essetis mecum, quòd oportuerat im-
pleri, quæ dixit lex Mosis, & prophetæ, & Psalmus de me. Et tunc aperuit cor 45
eorum, ut intelligerent Scripturas: & intellexerunt. Et dixit iis; Sic scriptum est, 46
quòd trucidaretur Christus, & resurgeret à mortuis in tertio die: Et prædicarent 47
in nomine ejus in pœnitentiam, & remissionem peccatorum omnibus gentibus, in-
cipientes ab Hierusalem. Et vos testes *estis* hujus. Et ecce ego mittam promissi- 48
onem Patris mei super vos. Et vos manete civitate Hierusalem, usquequò indua- 49
mini virtute ex alto.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

واجب است كه هر چيزي تمام شود * كه در ناموس موسي وكتاب پيغمبران * ومزامير براي
45 من نبشته شد * * وبعد ازان * ذهن وفهم ايشانرا قوت داد * وكشاده كرد * تا كتابها را دريابند *
46 وبغوران برسند * * ونيز بديشان كفت اين چنين واجب بود كه مسيح † دردناك شود * وسوم
47 روز از ميان مردكان † بر خيزد * تا بنام او مژده * توبت † در همه عالم كفته شود * براي ستردن
كناهها *

صد چهل سه بالا رفتن مسيح در آسمان

48 49 واغاز از اورشليم شود * * وشماييد † كواهان † اين همه را * * ومن وعدهٔ پدرمرا بشما بفرستم
وبايد كه در شهر اورشليم † ساكن باشيد * تا انكه كه از بلندي قوت ونيرو بپوشيد *

oportet ut omnis res compleatur, quæ in Lege Mosis, et scripturâ Prophetarum, et Psalmis de me scripta est.
Et post hæc os et intellectum eorum corroboravit et aperuit, ut Scripturas intelligerent, et in abdita earum penetrarent. 45
Atque etiam illis dixit; Ita oportuit ut Christus dolorem pateretur, et tertiâ die de mortuis resurgeret. 46
Ut in nomine ejus Evangelium resipiscentiæ in toto mundo prædicaretur, in abolitionem peccatorum: 47

CXLIII. Ascensio Christi in cœlum.

Et principium ab Hierosolymâ fieret. Et vos estis testes horum omnium. 48
Et ego promissum Patris mei vobis mittam: oportet autem ut in urbe Hierosolyma commoremini, donec ex alto potentiam et virtutem induatis. 49

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Eduxit autem eos foràs usque in Bethaniam: & sustollens manus suas, benedixit
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν
eis. Et factum est in benedicere eum illis, disjunctus est ab eis, & sursum ferebatur
51 αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο
in cœlum. Et ipsi adorantes eum, regressi sunt in Hierusalem cum
52 εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ

gaudio magno. Et erant semper in templo, laudantes & benedicentes
χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες 53
Deum. Amen.
τὸν Θεόν. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις, βχοζ, κεφαλαίοις τμβ.
MS. A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 51 * ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܐܪܝܡ ܐܝܕܘܗܝ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܀ * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܒܪܟ
52 ܠܗܘܢ ܐܬܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܘܤܠܩ ܠܫܡܝܐ ܀ * ܘܗܢܘܢ ܤܓܕܘ ܠܗ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ
53 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܀ * ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܗܝܟܠܐ ܗܘܘ ܡܫܒܚܝܢ ܘܡܒܪܟܝܢ
ܠܐܠܗܐ ܐܡܝܢ ܀ * ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ ܐܘܢܓܠܤܛܐ *

Et eduxit eos usque in Beth-Ania, & elevavit manus suas, eisque benedixit. Et factum est dum benediceret eis, separatus est ab eis, & conscendit cœlos. Ipsi autem adoraverunt eum, & reversi sunt ad Jerusalem cum gaudio magno. Et omni tempore erant in templo, glorificantes & benedicentes Deum. Amen. 50 51 52 53

Absolutum est Evangelium sacrosanctum Lucæ Evangelistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 51 * وازانجا بابيت عينا ايشانرا بدربرد • ودستها خودرا بر داشت • وايشانرا دعا كرد • *وچون دعا
52 تمام كرد • از رسولان جدا شد • وبر اسمان † بالا رفت *ايشان مر اورا سجود كردند ودر اورسليم † باز
53 كشتند • بشادماني † بزرك • *وهمه وقت † در هيكل كنشت بودند • ومر خداي را حمد وستايش مي
دادند • وقبول مي شد امين تمام شد انجيل لوقا

Et illinc in Bethaniam illos eduxit, & manus suas sustulit, et illis benedixit. Et cum benedictionem absolvisset, ab Apostolis separatus est, et in cœlum ascendit. Ipsi eum adoraverunt, et in Hierosolymam reversi sunt cum gaudio magno. Et omni tempore in templo Ecclesiæ erant, et Deo laudem et gloriam tribuerunt: et acceptatio fuit. Amen. 50 51 52 53

Absolutum est Evangelium Lucæ.

(α) ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου.
Β' Περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
Γ' (β) Περὶ τοῦ Νικοδήμου καὶ Ἰησοῦ.
Δ' Περὶ καθαρισμοῦ ζήτησις.
Ε' Περὶ τῆς Σαμαρείτιδος.
Ϛ' (γ) Περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ.
Ζ' Περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
Η' Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
Θ' Περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
Ι' (δ) Περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.
ΙΑ' Περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου.
ΙΒ' Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΙΓ' Περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας.
ΙΔ' Περὶ (ε) τῆς ὄνου.
ΙΕ' Περὶ τῶν προσελθόντων (ζ) Ἑλλήνων, ἐρωτώντων τὸν Φίλιππον.
ΙϚ' Περὶ τοῦ νιπτῆρος.
ΙΖ' Περὶ τοῦ παρακλήτου.
ΙΗ' Περὶ τῆς αἰτήσεως (η) τοῦ Κυριακοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

MS. A. (α)····· Titulus capitum abscinditur. (β) Περὶ Νικοδήμου. "Ζήτησις περὶ καθαρισμοῦ. (γ) Περὶ τοῦ * βασιλικοῦ. (δ) Περὶ τοῦ τυφλοῦ. ΙΑ'. Περὶ Λαζάρου. (ε) τοῦ (ζ) Ἑλλήνων. ΙϚ' περὶ (η)

SECUNDUM JOANNEM SANCTUM EVANGELIUM.

(†) ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

CAP. I. ΚΕΦ. α'.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
1 ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. α
Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est
2 3 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο γ
neque unum, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Et
4 οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
5 lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo β
6 τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος γ
missus à Deo, nomen ei Joannes. Hic venit in testimonium, ut
7 ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα

testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος 8
lux, sed ut testaretur de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φω- 9
minat omnem hominem venientem in mundum. In mundo erat, & γ
τίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ 10 γ
mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, δ
ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, 11 ι
& proprii eum non receperunt.
καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

MS. A. (†) Titulus abscinditur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܟܪܘܙܐ ܕܐܡܠܠ ܝܘܢܐܝܬ ܘܐܟܪܙ ܒܐܦܣܘܤ *
* ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ
ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܟܪܘܙܐ * ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܒܝܠܕܗ ܕܡܪܢ * ܐ *
* ܐ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 * ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ ܘܗܘ ܡܠܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܗܘ
2 ܡܠܬܐ * ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪܫܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ * ܟܠ ܒܐܝܕܗ
3 ܗܘܐ ܘܒܠܥܕܘܗܝ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ * ܒܗ ܚܝܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ
4 ܢܘܗܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ * ܘܗܘ ܢܘܗܪܐ ܒܚܫܘܟܐ ܡܢܗܪ ܘܚܫܘܟܐ ܠܐ ܐܕܪܟܗ *
5 6 ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܕܐܫܬܠܚ ܡܢ ܐܠܗܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ * ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܤܗܕܘܬܐ
7 ܕܢܤܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ ܕܟܠܢܫ ܢܗܝܡܢ ܒܐܝܕܗ * ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܢܘܗܪܐ
8 9 ܐܠܐ ܕܢܤܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܘܗܪܐ ܕܫܪܪܐ ܕܡܢܗܪ ܠܟܠ ܐܢܫ
10 ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ * ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ ܘܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ ܘܥܠܡܐ ܠܐ
11 ܝܕܥܗ * ܠܕܝܠܗ ܐܬܐ ܘܕܝܠܗ ܠܐ ܩܒܠܘܗܝ *

EVANGELIUM SANCTUM, Præconium Johannis, quod Græcè protulit atque promulgavit Ephesi.

In nomine Domini Deique nostri Jesu Christi, cudimus Evangelium sacrosanctum, prædicationem Johannis præconis.

Lectio in festo nativitatis Domini nostri. 1.

CAPUT. I.

IN principio erat Verbum, & ipsum Verbum erat apud Deum, & Deus erat ipsum Verbum. 1
Hoc erat in principio apud Deum. 2
Omnia per manum ejus fuêre, & sine ipso ne unum quidem fuit quidquid fuit. 3
Per ipsum facta est vita, & vita est Lux hominum. 4
Et ipsa Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non perceperunt. 5
Fuit homo qui missus est à Deo nomine Johannes. 6
Is venit in testimonium, ut testaretur de Luce, ut omnes crederent per eum. 7
Non erat ipse Lux, sed ut testaretur de Luce. 8
Erat enim is Lux veritatis quæ illuminat omnem venientem in mundum. 9
In mundo erat, & mundus per eum factus est, at mundus eum non cognovit. 10
Ad suos venit, & sui eum non receperunt. 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل يوحنا يكي از دوازده حواريون كه در شهر افسوس بزبان يوناني رومي كفته شد

1 * در اغاز كلمه بود • وكلمه † پيش خدا بود • وخدا است كلمه • * در اغاز † اين پيش
2 3 خدا بود • * همه در دست او بود • وبي او نشد يكي از انچ شد • * وزندكانيها بدو شد
4 5 وزندكانيها روشنائي ادميانند • * ونور در تاريكي † روشنائي داد • وتاريكي نور را نكسانيدند

EVANGELIUM JOHANNIS, unius ex duodecim Apostolis, quod in urbe Epheso linguâ Græcâ Romanâ dictū est.

CAPUT. I.

IN principio Sermo erat, et Sermo apud Deum erat, et Deus est Sermo. In principio hic apud Deum erat. Omne per manum ejus erat, et absque eo non factum est unum, quod factum est. Vitæ in eo erant, et vitæ lux hominum sunt. Et lux in tenebris lumen dedit, et tenebræ lumen non extinxerunt. 1 2 3 4 5

Versio VULGATA LATINA.

50 Eduxit autem eos foràs in Bethaniam: & elevatis manibus suis benedixit eis. Et
51 factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in cœlum. Et ipsi
52 adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno: Et erant semper in tem- 53
plo, laudantes & benedicentes Deum. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 ثم اخرجهم الى بيت عنيا ورفع يديه وباركهم * وكان فيما هو يباركهم انفرد عنهم وصعد
51 الى السماء * فاما هم فسجدوا له ورجعوا الى يروسليم بفرح عظيم * وكانوا كل حين في الهيكل
52 53 يباركون الله .

كمل بعون الله تعالى حسم انجيل القديس لوقا المتطبب الكارز بحياة الابد بركاته تشملنا امين .

Deindè eduxit eos in Beth-aniam, & 50
elevavit manus suas, & benedixit eis.
Et factum est dum ipse benediceret eis, 51
sejunxit se ab ipsis, & ascendit in cœlum.
Ipsi autem adoraverunt eum, & reversi 52
sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Et 53
erant omni tempore in templo benedicentes Deum.

Absoluta est, opitulante Deo excelso, impressio Evangelii sancti Lucæ Medici, prædicatoris vitæ æternæ, Cujus benedictiones protegant nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

50 ወአውፅኦሙ: ለፍለ: እስከ: ቢታንያ: ወአንሥአ: እደዊሁ: ወአንበረ: ወባረኮሙ::=:
51 ወእንዘ:ይባርኮሙ:ተፈልጠ:እምኔሆሙ: ወዓርገ:ሰማየ::=: ወእሙንቱሰ: ሰገዱ: ሎቱ: ወተሰ
52 ውጡ:ኢየሩሳሌም: በዓቢይ:ፍሥሓ:=: ወነበሩ:ቤተ:መቅደሱ: ዘልፈ: እንዘ:ይባ
53 ርኩ: ወይሴብሕዎ: ለእግዚአብሔር: ለዓለም: አሜን::=:
ወንጌል: ዘሉቃስ: ቃሉ: ፲፰፻:

Et eduxit eos foràs usque Bethaniam: & levavit manus suas, & imposuit, & be- 50
nedixit iis. Et *dum* benedicens *erat* iis recessit ab iis, & ascendit *in* cœlum. 51
Et illi adorârunt eum, & reversi sunt *in* Hierusalem in gaudio magno. Et manse- 52
runt in Domo sancta ej⁹, perpetuò benedicentes & laudantes Deum in seculum. 53
Amen. *Voces Evangelii Lucæ 1800.*

Versio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM secundùm JOANNEM.

CAPUT. I.

1 IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
2 3 Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso fa-
4 ctum est nihil, quod factum est, In ipso vita erat, & vita erat lux hominum:
5 6 Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus
à Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhi- 7
beret de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimo- 8
nium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem veni- 9
entem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mun- 10
dus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس . انجيل القديس يوحنا بن زبدي احد الاثني عشر
حواريا كتبه يونانيا بالهام روح القدس . بركاته تشملنا امين . فاتحة الانجيل المجيد .
1 2 * في البدء كان الكلمة والكلمة كان عند الله . والله كان الكلمة * منذ البدء كان هذا عند
3 4 الله * كل به كان وبغيره لم يكن شي مما كان * به كانت الحياة والحياة كانت نور الناس
5 6 * والنور اضاء في الظلمة والظلمة لم تدركه * كان انسان ارسل من الله اسمه يوحنا * هذا
7 8 جاء للشهادة ليشهد للنور ليؤمن الكل به * ولم يك هو النور بل ليشهد للنور * الذي كان
9 10 نور الحق الذي يضي لكل انسان . الات الى العالم * في العالم كان . والعالم به كان . والعالم
11 لم يعرفه * الى خاصته جاء وخاصته لم تقبله .

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Evangelium Divi Johannis filii Zebedæi unius ex duodecim Apostolis, quod scripsit Græcè per inspirationem Spiritûs sancti. Benedictiones ejus protegant nos. Amen.

Initium Evangelii gloriosi.

CAPUT. I.

IN principio erat Verbum, & Verbum 1
erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
Ab initio erat hoc apud Deum. Omnia 2
per ipsum fuerunt, & sine ipso non fuit 3
quicquam eorum quæ fuerunt. In ipso erat 4
vita, & Vita erat Lux hominum: Et Lux 5
coruscavit in tenebris, & tenebræ non
comprehenderunt eam. Fuit homo missus 6
à Deo, cujus nomen Johannes. Hic venit 7
in testimonium ut attestaretur Lumini,
ut crederent omnes per illum. Neq; verò 8
erat ipse Lux, sed ut attestaretur Lumini,
Quòd erat Lumen verum, quod illuminat 9
omnem hominem. Venturus in mundum,
In mundo fuit, & mundus per ipsum fa- 10
ctus est, & mundus non cognovit eum.
Ad peculium suum venit, & peculium 11
suum non recepit eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወንጌል: ዘዮሐንስ:
1 ቀዳሚሁ:ቃል:ውእቱ:ወውእቱ: ቃል:ኀበ: እግዚአብሔር:ውእቱ: ወእግዚአብሔ
2 ር:ውእቱ: ቃል:=: ወከማሁ:ቀዳሚሁ: ኀበ: እግዚአብሔር: ውእቱ:=: ወኵሉ: በ
3 ቱ:ኮነ:ወዘእንበሌሁስ:አልቦ: ዘኮነ:ወሊመንትኒ:ወዘሂ:ኮነ: በእንቲአሁ:=: ቦቱ:ሕ
4 ይወት:ውእቱ::ወሕይወትሰ:ብርሃኑ:ለእጓለ: እመ:ሕያው:ውእቱ:=: ወብርሃንሰ:ው
5 ስተ:ጽልመት:ያበሪ: ወጽልመትኒ:ኢይረክቦ::=: ወሃሎ:አሐዱ:ብእሲ: ዘተፈነወ:እ
6 ምኀበ: እግዚአብሔር:ዘስሙ: ዮሐንስ:=: ወውእቱ: መጽአ:ሰማዕተ:ይኩን: በእን
7 ተ:ብርሃን:ከመ:ኵሉ:ይእመን: እምኔሁ:=: ወአኮሁሰ: ኢኮነ:ብርሃነ: ደለሙ: ሰ
8 ማዕተ:ከመ: ይኩን:በእንተ:ብርሃን::=: ወብርሃንሰ:ጽድቅሰ:ዘያበርህ:ለኵሉ:ሰብእ:
9 ዘይመጽእ:ውስተ:ዓለም:=: ወውስተ:ዓለም:ሃሎ: ወዓለምኒ: ቦቱ:ኮነ:ወዓለምሰ:
10 11 ኢያእመሮ:=: ውስተ: ዘሊአሁ:መጽአ: ወእለ:ሊአሁሰ:ኢተወክፍዎ::=:

EVANGELIUM JOHANNIS.
CAP. I.

PRinci pio Verbū erat, & illud Verbum apud Deum erat, & Deus erat Verbū. 1
Et sic principio apud Deum erat. Et unumquodque per ipsum factū est, & abs- 2
que ipso non fuit quod factum est quidquam, & etiam quod factum est propter 3
ipsum *est*. In ipso vita erat, & Vita Lux hominum erat. Et Lux in tenebris lucet, 4
& tenebræ non comprehendunt eam. Et fuit quidam homo qui missus fuit à 5
Deo, cujus nomen Johannes *erat*. Et is venit testis fieri de Luce, ut qui sque 6
crederet ex illo. Et ipse non fuit Lux, sed ut testis fieret de Luce. Et *is est* Lux ju- 7
stitiæ, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum. Et in mundo fuit 8
& mundus in eo fuit, & mundus non cognoscebat eum. In suos venit, & sui 9
non acceperunt eum. 10
11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وبود شخصي كه اورا خدا فرستاده شد . نامش يوحنا وبپارسي يحيي خوانده شود . * او
7 آمد براي گواهي تا بر نور گواهي دهد . كه هر كسي بدست او ايمان بياورد . * واو
8 9 نبود نور . ليكن گواهي دهنده بر نور . * نور حق امد تا براي هر كه در عالم است .
10 11 روشنائي دهد . * در عالم بود . وعالم بردست اوشد . وعالم اورا نشناخت . * براي خاصه
خود آمد و خاصه اورا قبول نكردند .

Et erat homo quem Deus misit, cui 6
nomen Johannes, Persicè autem
Jahja vocatur. Ipse venit in te- 7
stimonium, ut de Luce testimonium
daret, ut unusquisque per manum
ejus fidem haberet. Ille autem non 8
erat Lux illa, sed testimonium dans
de Luce. Lux vera venit, ut uni- 9
cuique qui in mundo est lumen præ-
beat. In mundo erat, & mundus per 10
manum ejus factus est, & mundus
eum non cognovit. Ad proprios suos 11
venit, & proprii ejus eum non rece-
perunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, credentibus
12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
in nomine ejus: Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate
13 εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος
viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, & habitavit in
14 ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ Θεοῦ (α) ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
nobis, (& vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre,) plenum gratiæ
ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,) πλήρης χάριτος
& veritatis. Joannes testatur de ipso: & clamavit, dicens; Hic erat quem dixi,
15 καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ· καὶ κέκραγε, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον,
Post me veniens, ante me factus est: quia prior me erat. Et ex pleni-
16 Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώ-
tudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quia lex per Moy-
17 ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μω-
sen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est. Deum nemo vidit
18 σέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε
unquam: unigenitus filius, existens in sinum Patris, ipse enarravit. Et
19 πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. Καὶ
hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ex Hierosolymis sacerdotes
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
& Levitas, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confessus est, & non negavit:
20 καὶ (β) Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο·
& confessus est, Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum; Quid ergo?
καὶ ὡμολόγησεν, (γ) Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, Τί οὖν;
21 Elias es tu? & dicit, Non sum. Propheta es tu? & respondit, Non. Dixerunt ergo
Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. Εἶπον οὖν
22 ei; Quis es, ut responsum demus mittentibus nos? quid dicis de teipso?
αὐτῷ, Τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
23 Ait; Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit
Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν
24 Esaias Propheta. Et missi, erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt
Ἠσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἠρώτησαν
25 eum, & dixerunt ei; Quid ergò baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque
αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, (δ) οὔτε Ἠλίας, οὔτε
26 Propheta? Respondit eis Joannes, dicens; Ego baptizo in aqua: medius
ὁ προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος
autem vestrûm stetit quem vos non nostis. Ipse est ille post me venturus, qui
δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς
27 ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.
Ταῦτα (ε) ἐν Βηθαβαρᾶ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.
Κεφ. α'. MS.A. (α) ἐγεννήθη. (β) Λευΐτας πρὸς αὐτὸν, ἵνα (γ) Ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ (δ) οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης: (ε) ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܩܒܠܘܗܝ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܒܢܝ̈ܐ ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ.
13 ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܢ ܕܡܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ ܕܒܣܪܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ ܕܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕܘ.
14 ܘܡܠܬܐ ܒܣܪܐ ܗܘܬ. ܘܐܓܢܬ ܒܢ. ܘܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ. ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ ܐܒܐ. ܕܡܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ.
15 ܝܘܚܢܢ ܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪܬ ܕܐܬܐ ܒܬܪܝ ܘܗܘܐ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ.
16 ܘܡܢ ܡܠܝܘܬܗ ܚܢܢ ܟܠܢ ܢܣܒܢ. ܛܝܒܘܬܐ ܚܠܦ ܛܝܒܘܬܐ.
17 ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܐܬܝܗܒ. ܩܘܫܬܐ ܕܝܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܬ.
18 ܐܠܗܐ ܠܐ ܐܢܫ ܚܙܝܗܝ ܡܡܬܘܡ. ܝܚܝܕܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܥܘܒܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܘ ܐܫܬܥܝ.
19 ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܟܕ ܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ. ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ.
20 ܘܐܘܕܝ ܘܠܐ ܟܦܪ. ܘܐܘܕܝ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ.
21 ܘܬܘܒ ܫܐܠܘܗܝ ܘܡܢܐ ܗܝܕܝܢ. ܐܠܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. ܢܒܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ.
22 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܘܡܢܘ ܐܢܬ. ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܕܪܘܢ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ.
23 ܐܡܪ ܐܢܐ. ܐܢܐ ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܕܐܫܘܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ.
24 ܘܗܢܘܢ ܕܐܫܬܠܚܘ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ.
25 ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܥܡܕ ܐܢܬ. ܐܢ ܐܢܬ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܒܝܐ.
26 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܒܡܝܐ. ܒܝܢܬܟܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ.
27 ܗܢܘ ܕܐܬܐ ܒܬܪܝ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܗ.
28 ܗܠܝܢ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܗܘܝ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܐܝܟܐ ܕܗܘܐ ܡܥܡܕ ܝܘܚܢܢ.

Iis autẽ qui receperunt eum, dedit potestatem ut filii Dei fierent, iis *inquam*, qui credunt in nomen ejus: Iis qui non ex sanguine, neq; ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo geniti sunt. Et verbum caro factum est, & habitavit in nobis, & spectavimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ ac veritatis. Johannes testatus est de eo, & clamavit & ait; Hic est ille de quo dixeram post me venturum, & fuit ante me, quoniam prior me est. Et ex plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quandoquidem Lex per Mosen data est; veritas autem & gratia per Jesum Christum fuit.

Matutinis dominicæ post Epiphaniam.

Deum nemo vidit unquam: unigenitus ille Deus qui est in sinu Patris sui, ipse narravit. Et hoc est testimonium ipsius Johannis quando miserunt ad eum Judæi ab Ierusalem sacerdotes & levitas ut interrogarent eum, Tu quis es? Et confessus est, neque negavit: & confessus est, Non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum rursùs, Quid ergò? tu Elia es? Et ait; Non sum. Es tu propheta? & ait, Minimé. Dixeruntque ei, Ecquis es? ut demus responsum iis qui miserunt nos: quid dicis de teipso? Ait; Ego sum Vox clamans in deserto, Complanate viam Domini, prout dixit Isaia propheta. Illi autem qui missi fuerant, ex Pharisæis erant. Et interrogaverunt eum, ac dixerunt ei; Quid igitur baptizas, si tu non es Christus, neque Elia, neque propheta? Respondit Johannes, & dixit eis; Ego baptizo in aqua, sed inter vos stat ille, quem vos nescitis. Is est qui pone me veniet, & fuit ante me; is *inquam*, cujus non sum dignus qui solvam corrigias calceamentorum. Hæc in Beth-Ania facta sunt trans Jordanem, ubi baptizabat Johannes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اما ایشان که اورا قبول کردند • بدیشان فرمان داد که فرزندان خدا بشوند • وایشانرا که
13 بنام † او ایمان بیاورند • * آنان که از خون نیستند • ونه از ارادت • وگوشت • ونه از خواست
14 مرد لیکن † از خدا زاینك شدند • * وکلمه گوشتمند شد • ودر ما حلول کرد
وعظمتش را دیدیم • همچون عظمت یکانه از پدر • که پرست از نعمت وراستی •
دوم گواهی یحیی بن زکریا برای مسیح
15 * یحیی برو گواهی داد • وبانك
زد وگفت اینست که گفتم از من پستر بیاید • واز من پیشترست • سبب انك از من
16 قدیمترست * واز فیض افزایش † ما همگان ستدیم نعمت عوض نعمت •
17 * براء انك شریعت
18 در دست موسی داده شد • وراستی ونعمت به یشوع مسیح † شدند * کسی خدایرا ندید هر
19 گز • یکی خدا انك در درون پدرست • او بما خبر داد * واینست گواهی یحیی • چون یهودیان از
20 اورشلیم پیش یحیی فرستادند † کشیشان ولیویان وپرسیدند تو کیستی • * اقرار کرد ومنکر
21 نشد • ومعترف شد • که من مسیح نیستم • * باز پرسیدند • که تو کیستی • ایلیائی گفت نه •
22 پیغمبر هستی گفت نه • * گفتند پس کیستی • وچه خبر دهیم بدیشان † که مارا فرستادند

Ii autem qui eum receperunt, illis potestatem dedit, ut filii Dei fierent, nempe eis qui in nomine ejus fidem habent. Illi qui ex sanguine non sunt, neque ex voluntate & carne, neque ex cupiditate viri, sed ex Deo nati sunt. Et sermo incarnatus est, & inter nos mansionem fecit: & gloriam ejus vidimus, velut gloriam unicè à Patre, qui plenus est gratiâ et veritate.

II. Testimonium Johannis filii Zachariæ de Christo.

Johannes de eo testimonium dedit, & clamavit, & dixit; Hic est quem dixi, quod me posterior veniet, & me prior est: eò quòd me antiquior est. Et ex scaturigine abundantiæ ejus nos omnes accepimus gratiam pro gratia. Propterea quòd Lex per manum Mosis data fuit: veritas autem & gratia per Jesum Christum factæ sunt. Quispiam Deum non vidit unquam: unicus Deus qui in intimo Patris est, ille nobis enarravit. Et hoc est testimonium Johannis, quando Judæi ab Hierosolyma ad Johannem miserunt Sacerdotes & Levitas, & interrogârunt; Tu quis es? confessionem fecit, & inficiatus non est: & confessus est, Ego Christus non sum. Rursus interrogârunt, Tu verò quis es? Elias es? Dixit, Nequaquam. Propheta es? Dixit, Minimè. Et quid dixerunt; Quis tandem es? Et quid renuntiabimus illis qui nos miserunt

Versio VULGATA LATINA.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui cre-
dunt in nomine ejus: Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque
ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, & habi-
tavit in nobis: & vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, ple-
num gratiæ & veritatis. Joannes testimonium perhibet de ipso, & clamat di-
cens; Hic erat, quem dixi; Qui post me venturus est, ante me factus est: quia
prior me erat. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro
gratia. Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum fa-
cta est. Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse
enarravit. Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ab Ierosoly-
mis sacerdotes & Levitas ad eum, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confes-
sus est, & non negavit: & confessus est; Quia non sum ego Christus. Et inter- 21
rogaverunt eum; Quid ergò? Elias es tu? Et dixit; Non sum. Propheta es tu?
Et respondit; Non. Dixerunt ergò ei; Quis es, ut responsum demus his, qui 22
miserunt nos? quid dicis de teipso? Ait; Ego vox clamantis in deserto; Di- 23
rigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta. Et qui missi fuerant, erant ex 24
Pharisæis. Et interrogaverunt eum, & dixerunt ei; Quid ergò baptizas, si tu 25
non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Joannes, di- 26
cens; Ego baptizo in aqua: medius autem vestrûm stetit, quem vos nescitis.
Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est: cujus ego non sum di- 27
gnus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta sunt trans Jor- 28
danem, ubi erat Joannes baptizans.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاما الذين قبلوه فاعطاهم سلطانا ان يصيروا بني الله • الذين يومنون باسمه * الذين
ليسوا من دم ولا من مسرة لحم ولا من ارادة رجل لكن ولدوا من الله * والكلمة صار جسدا
وحل فينا ورأينا مجده مثل مجد الابن الوحيد الذي من الاب مملوءا نعمة وحقا * يوحنا شهد من اجله صارخا
قائلا ان الذي ياتي بعدي هو كان قبلي لانه اقدم مني * ومن امتلائه نحن جميعا اخذنا
نعمة بدل نعمة * من اجل ان الشرع بموسى اعطي والنعمة والحق كانا بيسوع المسيح •
• الفصل الثاني • * الله لم يره احد قط • الابن الوحيد الذي في حضن ابيه هو خبر
* وهذه شهادة يوحنا اذ ارسل اليه اليهود من يروسليم كهنة ولاويين ليسالوه انت من
* فاعترف ولم ينكر واقر اني لست المسيح * فسالوه فانت ايليا • فقال لست • افالنبي انت فاجاب
كلا * فقالوا له فمن انت لنجيب الذين ارسلونا ماذا تقول عن نفسك * فقال انا الصوت
الصارخ في البرية قوموا طريق الرب كما قال اشعياء النبي * فاما اولئك المرسلون فكانوا من
الفريسيين * وسالوه قائلين فلماذا تعمد ان كنت انت لست المسيح ولا ايليا ولا النبي
* اجابهم يوحنا قائلا انا اعمدكم بالماء • وفي وسطكم قايم ذاك الذي لستم تعرفونه * الذي
ياتي بعدي وهو كان قبلي • ذاك الذي لست مستحقا ان احل سيور حذائه * هذا كان
في بيت عنيا في عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد •

At verò qui receperunt eum, dedit eis 12
potestatem ut fierent filii Dei, qui cre-
dunt in nomine ejus: Qui non sunt ex 13
sanguine, neque ex appetitu carnis,
neque ex voluntate viri, sed nati
nati sunt ex Deo. Et Verbum factum est 14
corpus, & habitavit in nobis; & vidi-
mus gloriam ejus, gloriam Filii unici
Patri suo, pleni gratiâ et veritatis. Jo- 15
hannes testatus est de ipso, clamans ac
dicens; Quòd is qui veniet post me, ipse
erat ante me, quia antiquior me est. Et 16
de plenitudine ejus nos omnes accepi-
mus, gratiam pro gratia. Eò quòd lex 17
per Moysen data est, & gratia et veritas
fuerunt per Jesum Christum.

Sectio secunda.

Deum non vidit quis unquam. Filius 18
unicus qui est in sinu patris sui, ipse
enarravit. Et hoc est testimonium Johan- 19
nis, quando miserunt ad eum Judæi ab
Ierosolymis sacerdotes & levitas ut in-
terrogarent illum; Tu, quis es? Itaque 20
confessus est, & non negavit, & affirma-
vit; Equidem non sum Christus. Et in- 21
terrogaverunt eum, Ergò es tu Elias? &
dixit, Non sum. Num propheta ille tu
es? respondit, Nequaquam. Dixerunt ei, 22
Quis igitur es tu, ut respondeamus his
qui miserunt nos? quid dicis de te ipso?
Ait, Ego Vox clamans in deserto, Diri- 23
gite viam Domini, sicut dixit Isaias
propheta. Verùm illi delegati erant ex 24
Pharisæis. Et interrogaverunt eum, di- 25
centes; Quare ergò baptizas, si tu non
es Christus, neque Elias, neque propheta
ille? Respondit eis Johannes, dicens; 26
Ego baptizo vos aquâ, at in medio vestri
adest ille quem vos minimè cognoscitis,
Qui venturus est post me, & tamen ipse 27
fuit ante me; ille, cujus non sum dignus,
ut solvam corrigias calceamentorum.
Hoc evenit in Beth-ania in ulteriore ri- 28
pa Jordanis, ubi Johannes baptizabat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ለለ፡ተወክፍዎ፡ ወሀቦሙ፡ስልጣነ፡ ውሉደ፡እግዚአብሔር፡ይኩኑ፡ለእለ፡ለአምኑ፡
...ሙ፡፡ እለ፡ኢኮኑ፡እምነ፡ዘደም፡ወኢእም፡ፍትወት፡ዘሥጋ፡ወኢእምሥምረት፡ብ
...እለ፡እምእግዚአብሔር፡ተወልዱ፡፡ ወውእቱ፡ቃል፡ሥጋ፡ኮነ፡ ወኀደረ፡ላዕሌ
...ር፡እምኔነ፡ ወርኢነ፡ስብሐቲሁ፡ከመ፡ስብሐተ፡አሐዱ፡ዋሕድ፡ለአቡሁ፡ዘም
...ም፡ጸጋ፡ ወጽድቅ፡ወሞገስ፡፡ ዮሐንስ፡ ሰማዕቱ፡በእንቲአሁ፡ከልሐ፡ወይ
...ውእቱ፡ዘእቤለክሙ፡እምድኅሬየ፡ይመጽእ፡ ዘሃሎ፡እምቅድሜየ፡እስመ፡ቀደመ
...፡፡ እስመ፡እምተረፈ፡ ዚአሁ፡ ነሣእነ፡ ንሕነ፡ ኵልነ፡ ጸጋ፡ ህየንተ፡ጸጋ፡በደበ፡ጸ
...፡፡ እስመ፡ኦሪት፡በሙሴ፡ተውህበ፡ለነ፡ ወጸጋሰ፡ወጽድቅ፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ኮ
...፡፡ ለእግዚአብሔርሰ፡ አልቦ፡ዘርእዮ፡ ግሙራ፡ለዋሕድ፡እግዚአብሔር፡ዘሃሎ፡
...ት፡ለሕፅነ፡አቡሁ፡ወውእቱ፡ነገረነ፡፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ስምዑ፡ለዮሐንስ፡አመ፡
...፡አይሁድ፡ኀቤሁ፡ እምኢየሩሳሌም፡ ካህናተ፡ወሌዋውያን፡ከመ፡ይሰአልዎ፡፡ወይ
...ሎ፡አንተኑ፡መኑ፡አንተ፡፡ ወአምነ፡ወኢክሕደ፡ አምነ፡ ከመ፡ኢኮነ፡ ውእ
...ቱ፡ክርስቶስሃ፡፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡ኤልያስኑ፡አንተ፡ወይቤ፡ኢኮንኩ፡
...ልዎ፡ነቢይኑ፡አንተ፡፡ወይቤ፡ኣልቦ፡፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡እንከ፡ዘ
...ሙ፡ለእለ፡ለአኩነ፡ምነ፡ትብል፡ርእሰከ፡፡ ወይቤ፡ አንሰ፡ቃለ፡አዋዲ፡በገደ
...፡ዘይብል፡ጺሑ፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር፡በከመ፡ይቤ፡ኢሳይያስ፡ነቢይ፡፡ ወእ
...ተፈነዉ፡እምፈሪሳውያን፡ እሙንቱ፡፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ወእፎ፡እንከ፡ታ
...፡የኢኮንከ፡ክርስቶስሃ፡ ወኢኤልያስሃ፡ ወኢነቢየ፡፡ ወአውሥአ፡ዮሐንስ፡ወ
...፡አንሰ፡ አጠምቀክሙ፡ በማይ፡ ወማእከሌክሙ፡ሃሎ፡ይቀውም፡ ዘኢታአምር
...አንትሙ፡ ዘኢይደልወኒ፡ ኣፍታሕ፡ ቶታነ፡ አሣእኒሁ፡ ዘይመጽእ፡እምድኅሬ
... ወከመዝ፡ ኮነ፡ በቢታንያ፡ በቤተ፡ ረቢ፡ በማዕደተ፡ ዮርደኖስ፡ በኀበ፡ ሃሎ፡
...፡ዮሐንስ፡፡

Et quotquot acceperunt eum, dedit iis potestatem filios Dei fieri, iis qui credunt 12
in nomine ejus: Qui non sunt ex sanguine neque ex concupiscentia & volun- 13
tate carnali, neque ex voluntate hominis, sed à Deo nati sunt. Et hoc Verbum 14
caro factum est, & habitavit apud nos, (& occultavit illud à nobis, & vidimus
gloriam ejus sicut gloriam unicè unius patris ejus,) plenum perfectionis gratiæ
& misericordiæ. Johannes testis ejus, de eo clamavit, & dixit; Hic est *de* quo di- 15
cebam vobis, Post me veniet, qui erat ante me quia anteivit me. Quia ex abun- 16
dantia ejus accepimus nos omnes, gratiam pro gratia super gratiam. Quia lex 17
per Mosen data est nobis, & gratia & veritas per Jesum Christum facta est. De- 18
um nemo est qui vidit unquam: unicus Dei *filius* qui fuit in sinu patris ejus, etiam
ipse nuntiavit nobis. Et hoc est testimonium Johannis, quando miserunt Judæi 19
ad eũ ab Hierosolymis, sacerdotes, & levitas, ut interrogarent eum: & dixerunt
ei; Tu, quis es? Et confessus est, & non negavit, confessus est quod non fuit ille 20
Christus. Et dixerunt ei, Quis es? Eliasne es? & dixit, Non sum. Et dixerunt ei, Pro- 21
phetáne es? Et dixit, Minimè. Et dixerunt ei, Quis es igitur, ut significemus, iis 22
qui miserunt nos? quem dicis teipsum *esse*? Et dixit, Ego *sum* vox circumeüntis in 23
deserto, dicens; Præparate viam Dei, sicut *dixit* Esaias Propheta. Et qui missi fu- 24
erant, ex Pharisæis erant. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Et quomodo igi- 25
tur baptizas, si non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Et respon- 26
dit Johannes, & dixit iis; Ego baptizo vos in aqua, & medio vestrûm extitu-
rus est quem nescitis vos: Cujus non convenit mihi solvere corrigiam calcea- 27
menti ejus, qui veniet post me. Et sic factum fuit in Bethania in domo magna 28
trans Jordanem, ubi baptizabat Johannes.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر نفس خود چه می گوئی * گفت منم آواز و بانگ که از بیابان می آید • که راه خدای هموار
* کنید • چنانك اشعیای پیغمبر گفت * و ایشان که فرستاده شده بودند از معتزلان بودند * از او
پرسیدند و بدو گفتند چون مسیح نیستی و نه ایلیا و نه پیغمبر چرا می شوی * یحیی پاسخ
داد و بدیشان گفت من در آب می شویم * و در میان شما ایستاده است و شما او را نمی شناسید
* اینست که از من پستر بیاید • و از من پیشترست • اینك ارزانی نیستم که بند
کفش او را بگشایم * و این احوالها در بیت عنیا شد • در کنارگاه اردن • دران جایگاه
که یحیی می شست *

De teipso quid dicis? Dixit, Ego 23
sum vox, & clamor, qui ex deserto
venit; Complanate viam Domini,
quemadmodum Esaias propheta di-
xit. Et illi qui missi fuerant ex Pha- 24
risæis erant. Ab eo interrogârunt, et 25
dixerunt; Cùm Christus non sis, ne-
que Elias, neq; Propheta, quare ba-
ptizas? Johannes responsum dedit, 26
& illis dixit; Ego in aqua baptizo:
inter vos autem quidam stans est,
& vos eum nescitis. Ipse est, qui me 27
posterior venit, & me prior est: cu-
jus non sum dignus, ut corrigiam
calceamenti ejus solvam. Hæ autem 28
res in Bethania factæ sunt, trans
Jordanem, in eo loco quo Johannes
baptizabat.

Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, & ait;
29 Τῇ ἐπαύριον (ζ) βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει,
Ecce agnus Dei, tollens peccatum mundi. Hic est de quo ego di-
30 Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶ- ιδ α
xi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et
31 πον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀ-
ego non sciebam eum, sed ut manifestetur Israel, propter hoc veni ego in
γὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ
aqua baptizans. Et testatus est Joannes, dicens; Quia vidi Spiritum
32 ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα ιε α
descendentem quasi columbam de cœlo: & mansit super eum. Et ego non sciebam
33 καταβαῖνον (η) ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ· καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
eum, sed mittens me baptizare in aquâ, Ille mihi dixit; Super quem videris
αὐτὸν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς
Spiritum descendentem, & manentẽ super eum, hic est baptizans in Spiritu
τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, (θ) οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
sancto. Et ego vidi, & testatus sum quia hic est Filius Dei. Postridie
34 ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἐπαύριον ις ε
35 iterùm stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. Et respiciens Je-
36 πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰη-
sum ambulantem, dicit; Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo disci-
37 σοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθη-

puli loquentem, & secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, & videns
ταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38
eos sequentes, dicit eis; Quid quæritis? Illi autem dixerunt ei; Rabbi,
αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί,
(quod dicitur interpretatum, Magister,) ubi manes? Dicit eis; Venite & vide-
(ὃ λέγεται (ι) ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ἴδε- 39
te. Venerunt & viderũt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora
τε. (κ) ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· (λ) ὥρα
autẽ erat quasi decima. Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus audi-
δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου- 40
entibus à Joanne, & secutis eum. Invenit hic primum fratrem
ιζ α σάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος (μ) πρῶτος τὸν ἀδελφὸν 41
proprium Simonem, & dicit ei; Invénimus Messiam, quod est interpretatum,
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (ν)
Christus. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu
Χριστός. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. (ξ) ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Σὺ 42
es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur, Petrus. Postridie
ιη ε εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, (ο) ὃ ἑρμηνεύεται, Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον 43
voluit Jesus exire in Galilæam, & invenit Philippum, & dicit ei;
(π) ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει (ρ) αὐτῷ,
Sequere me. Erat autẽ Philippus à Bethsaida, ex civitate Andreæ & Petri.
Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 44

MS. A. (ζ) βλέπει τὸν Ἰησοῦν (η) ὡς (θ) αὐτὸς (ι) μεθερμηνευόμενον, (κ) ἦλθον οὖν καὶ (λ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἦν δὲ Ἀνδρέας (μ) πρῶτον (ν) Χριστός. (ξ) ἐμβλέψας αὐτῷ (ο) ὃς (π) ἠθέλησεν ἐξελθεῖν (ρ) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ ܕܥܠܡܐ܀
30 ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ܀
31 ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܐܠܐ ܕܢܬܝܕܥ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܕܒܡܝܐ ܐܥܡܕ܀
32 ܘܐܣܗܕ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܕܚܙܝܬ ܠܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ܀
33 ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܐܠܐ ܗܘ ܕܫܕܪܢܝ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ ܕܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬ ܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ ܗܢܘ ܡܥܡܕ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܀
34 ܘܐܢܐ ܚܙܝܬ ܘܐܣܗܕܬ ܕܗܢܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܀
35 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀
36 ܘܚܪ ܒܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ܀
37 ܘܫܡܥܘ ܬܪܝܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ܀
38 ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ ܥܡܪ܀
39 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܘܬܚܙܘܢ ܘܐܬܘ ܘܚܙܘ ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ ܘܠܘܬܗ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܥܐ ܥܣܪ܀
40 ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ܀
41 ܗܢܐ ܚܙܐ ܠܘܩܕܡ ܠܫܡܥܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܠܡܫܝܚܐ܀
42 ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ ܕܝܘܢܐ ܐܢܬ ܬܬܩܪܐ ܟܐܦܐ܀
[illegible]
43 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܨܒܐ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩ ܠܓܠܝܠܐ ܘܐܫܟܚ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ܀
44 ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܗܘܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܢܕܪܐܘܣ ܘܕܫܡܥܘܢ܀

Ad oblationem dominicæ post Epiphaniam. 3.

Postero autem die vidit Johannes Jesum venientem ad se, & ait; Ecce Agnus ille Dei qui tollit peccatum mundi. Hic est de quo dicebam; Ponè me venit vir, & fuit ante me, quoniam prior me est. Et ego non noveram eum, sed ut innotescat Israeli, propterea veni aquâ baptizatum. Et testatus est Johannes, dixitque; Conspicatus sum Spiritum descendentem de cœlis quasi columbam, mansitque super eum. Et ego non noveram eum, sed qui misit me ut baptizarem aquâ, ipse mihi dixerat; Ille super quem visurus es descendentem Spiritum & commorantem super eum, hic baptizat in Spiritu sanctitatis. Et ego vidi, & testor hunc esse Filium Dei. Cæterùm alio die stabat Johannes, & duo ex discipulis ejus. Et intuitus Jesum ambulantem, ait; Ecce Agnus Dei. Audieruntque duo ejus discipuli dum diceret, & abierunt post Jesum. Et conversus Jesus respexit eos venientes post se, dixitque eis; Quid quæritis? Dicunt ei, Magister noster, ubi degis? Dixit eis; Venite, & videbitis. Illi autem venerunt & viderunt ubi degeret, & apud eum fuerunt die illo: & erat quasi hora decima. Unus autem ex iis qui hæc audierant à Johanne & abierant post Jesum, erat Andreas frater Simonis. Iste vidit priùs Simonem fratrem suum, & dixit ei, Invénimus Messiam. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, ait; Tu es Simon filius Columbæ, tu vocaberis Petra.

Ad oblationem dominicæ III. post Epiphaniam. 4.

Porrò die altero voluit Jesus exire in Galilæam, & invénit Philippum, dixitque ei; Post me venito. Ipse verò Philippus erat ex Beth-zaida, *domo piscatoris*, ex civitate Andreæ & Simonis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * ودر روز دوم يحيي† عيسيرا ديد كه پيش او مي آمد * وگفت اينك بره خدا كه
30 گناه خلقرا بر گيرد * اينست آنك من بهر او گفتم كه مردي از من پستر بيايد
31 و از من قديمتر است * ومن اورا نمي شناختم ليكن† براي اسرائيل شناخته شود * براي اين
32 آمدم تا در آب بشويم * وگواهي داد يحيي وگفت * كه جانرا ديدم كه مانند كبوتر
33 از آسمان فرود آمد وبروي حلول كرد * ومن اورا نمي شناختم ليكن آنك مرا فرستاد
تا در آب بشويم او مرا گفت * كه آن كسرا كه ببيني * جان فرود مي آيد وبروي
34 حلول كند اوست كه بروح القدس عماده كند يعني بشويد * ومن ديدم
وگواه دادم كه اوست فرزند خدا

سوم
رفتن شمعون واندراوس در پي مسيح

35 * روز ديگر يحيي بر خاسته بود * با دو از
36 شاگردان خود * وسوي عيسي نگاه كرد * در وقتي كه مي گرديد * وگفت اينك بره
37 خدا * وچون اين سخن گفت هر دو شاگردان او شنيدند * ودر دنبال عيسي رفتند

Et in die secundo Johannes Jesum vidit, qui ad eum venit, & dixit; Ecce Agnus Dei, qui peccatum hominum tollit. Hic est de quo ego dixi, quòd vir me posteriùs veniet, & me antiquior est: Et ego eum non cognovi, sed ut Israeli innotescat, propterea veni ut aquâ baptizarem. Et testimonium dedit Johannes, & dixit; Spiritum quidem vidi, qui similis columbæ de cælo descendit, & super eum mansit. Et ego eum non noveram: sed is qui me misit ut aquâ baptizarem, idem mihi dixit; Quemcunque videris quòd Spiritus descendat, & super eum quiescat, ille est qui Spiritu sancto baptizat, i. e. lavat. Et ego vidi, & testimonium dedi, quòd ipse est Filius Dei.

III. Simeon & Andreas Christum sequuntur.

Die alio Johannes surrexerat cum duobus ex discipulis ejus. Et is Jesum intuitus est, qui tunc ambularet, & dixit; Ecce Agnus Dei. Et cùm hunc sermonem diceret, ambo illi discipuli ejus audiverunt, & post Jesum iverunt.

Versio VULGATA LATINA.

Alterâ die vidit Joannes Jesum venientem ad se, & ait; Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. Hic est, de quo dixi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Joannes, dicens; Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cœlo, & mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit; Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei. Alterâ die iterùm stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. Et respiciens Jesum ambulantem, dicit; Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, & videns eos

sequentes se, dicit eis; Quid quæritis? Qui dixerunt ei; Rabbi, (quod dicitur
interpretatum, Magister) ubi habitas? Dicit eis, Venite, & videte. Venerunt, & 39
viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi de-
cima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus, qui audierant à 40
Joanne, & secuti fuerant eum. Invenit hic primùm fratrem suum Simonem, & 41
dicit ei; Invénimus Messiam: (quod est interpretatum, Christus.) Et adduxit 42
eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu es Simon filius Jona: tu vo-
caberis Cephas: quod interpretatur, Petrus. In crastinum voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum. Et dicit ei Jesus; Sequere me. Erat autem Philip- 44
pus à Bethsaida, civitate Andreæ & Petri.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 *وفي الغد نظر يسوع مقبلا فقال هذا حمل الله الذي يرفع خطايا العالم *هذا ذاك الذي قلت
30 انا من اجله انه ياتي بعدي رجل وهو كان قبلي لانه اقدم مني *وانا لم اكن اعرفه لكن
31 ليظهر لاسرائيل من اجل هذا جيت انا لاعمد بالماء *وشهد يوحنا قايلا اني رايت الروح اتيا
32 عليه من السماء مثل حمامة وحل عليه *وانا لم اكن اعرفه لكن من ارسلني لاعمد بالماء
33 هو قال لي ان الذي ترى الروح ينزل ويثبت عليه هو يعمد بروح القدس *وانا عاينت
34 وشهدت ان هذا هو ابن الله * الفصل الثالث * وفي الغد كان يوحنا واقفا واثنان من
35 تلاميذه *فنظر يسوع ماشيا فقال هذا حمل الله *فسمع تلميذاه كلامه فتبعا يسوع *فالتفت
36 يسوع فراهما يتبعانه فقال لهما ماذا تريدان فقالا له ربي الذي تاويله يا معلم اين تكون
37 *فقال لهما تعالا فانظرا فاتيا وابصرا اين يكون واقاما عنده يومهما ذلك وكان نحو عشر
38 ساعات *وكان اندراوس اخو سمعان بطرس احد [من] الاثنين الذين سمعا من يوحنا وتبعا
39 يسوع *هذا وجد اولا سمعان اخاه وقال له قد وجدنا مسيا الذي تاويله المسيح *فجاء به الى
40 يسوع فلما نظر اليه يسوع قال له انت سمعان بن يونا انت تدعي بطرس الذي تاويله
41 الصخر * الفصل الرابع * ومن الغد اراد الخروج الى الجليل فوجد
42 فيلبس فقال له يسوع اتبعني *وكان فيلبس من بيت صيدا من مدينة اندراوس وبطرس
43
44

Postridiè autem vidit Jesum venientem, 29
& ait; Iste est Agnus Dei, qui auferet
peccata mundi. Hic est ille, de quo dixi 30
ego, quòd esset venturus post me vir, qui
tamen ipse fuerit ante me, quandoqui-
dem antiquior me est. Et ego non nove- 31
ram eum: sed ut innotesceret Israeli,
propterea veni ego ut baptizarem aquâ.
Et testificatus est Johannes, dicens; 32
Equidem vidi Spiritum venientem super
eum de cælo veluti columbam, & man-
sit super eum; Et ego non noveram eum: 33
sed qui misit me ut baptizarem aquâ,
ipse dixit mihi; Is super quem videris
Spiritum descendere & persistere, ipse ba-
ptizabit Spiritu sancto. Et ego vidi, & 34
testificatus sum, quia hic est filius Dei.
Sectio tertia.
Postridie verò Johannes stabat, & duo 35
ex discipulis ejus. Et respexit Jesum 36
ambulantem, & dixit; Hic est agnus
Dei. Et audierunt duo discipuli ejus ser- 37
monem ipsius, & secuti sunt Jesum. Con- 38
versus est autem Jesus, & vidit eos se-
quentes se, & ait illis; Quid vultis? Di-
xerunt ei; Rabbi, (cujus interpretatio est,
Magister,) ubi habitas? Inquit eis; Ve- 39
nite ac videte. Et venerunt videruntque
ubi moraretur: & manserunt apud eum
die suo illo: & erant quasi decem horæ.
Erat autem Andreas frater Simonis Pe- 40
tri, unus ex duobus qui audierant Jo-
hannem, et secuti fuerant Jesum. Hic re- 41
perit primò Simonem fratrem suum, &
dixit ei; Jam invénimus Messiam, cujus
interpretatio est, Christus: Et adduxit 42
eum ad Jesum. Quumq; inspexisset eum
Jesus, ait illi; Tu es Simon filius Jona:
tu vocaberis Petrus, cujus significatio
est, Petra. Sectio quarta.
Et crastinâ die voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum, ac dixit ei
Jesus; Sequere me. Erat autē Philippus à 44
Beth-saida, ex civitate Andreæ & Petri.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወለሳኒታ: ርእዮ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: እንዘ: ይመጽእ: ኀቤሁ: ወይቤ: ነዋ: በግዑ: ለ
30 እግዚአብሔር: ዘያኣትት: ወያሴስል: ኃጢኣተ: ዓለም:: ዝውእቱ: ዘእቤለክሙ:
እነ: በእንቲአሁ: ይመጽእ: ብእሲ: እምድኅሬየ: ዘሃሎ: እምቅድሜየ: እስመ: እምቅድ
31 ሜየ: ውእቱ: ሃነ:: ወአንሰ: ኢያእምሮ: ያእሙ: ከመ: ያእምርዎ: እስራኤል: በእ
32 ንተ: ዝንቱ: መጻእኩ: አነ: ከመ: አጥምቅ: በማይ:: ወነገረ: ስምዖ: ዮሐንስ: ወይ
ቤ: ርኢኩ: መንፈሰ: ቅዱሰ: እንዘ: ይወርድ: ከመ: እንተ: ርግብ: እምሰማይ: ወነበረ: ዲ
33 ቤሁ:: ወአንሰ: ኢያኣምሮ: ባሕቱ: ዘፈነወኒ: አጥምቅ: በማይ: ውእቱ: ይቤለኒ: ዲ
34 በ: ዘርኢከ: ይወርድ: መንፈስ: ቅዱስ: ወነበረ: ዲቤሁ: ውእቱ: ዘያጠምቅ: በመንፈስ: ቅ
ዱስ:: ወአነ: ርኢኩ: ወአነ: ስማዕቱ: ከመ: ዝንቱ: ውእቱ: ወልደ: እግዚአብሔ
35 ር:: በእንድርያስ:: ወበሳኒታ: ካዕበ: እንዘ: ይቀውሙ: ዮሐንስ: ወክልኤ
36 ቱ: እም: አርደኢሁ:: ርእይዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: እንዘ: ይሐውር: ወይቤ: ነዋ: በ
37 ግዑ: ለእግዚአብሔር: ዘያሴስል: ኃጢኣተ: ዓለም:: ወሰምዕዎ: ክልኤሆሙ: አር
38 ዳኢሁ: እንዘ: ይብል: ከመዝ: ወተለውዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ:: ወተመይጦ: እግዚ
እ: ኢየሱስ: ርእዮሙ: እንዘ: ይተልውዎ: ክልኤሆሙ: ወይቤሎሙ: ምንተ: ተኀሥ
39 ሡ:: ወይቤልዎ: ረቢ: በዘትርጓሜሁ: ሊቅ: ብሂል: አይቴ: ተኀድር:: ወይቤሎሙ:
ንዑ: ወትርእዩ:: ወሖሩ: ወርእዩ: ኀበ: ይኀድር: ወውዕሉ: ኀቤሁ: ይእተ: ዕለተ: እስከ:
40 ዐሥሩ: ሰዓት:: ወአሐዱ: እንድርያስ: እኁሁ: ለስምዖን: ጴጥሮስ: አሐዱ: እምክ
41 ልኤቱ: እለ: ሰምዑ: በኀበ: ዮሐንስ: ወተለውዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ:: ወአቅደመ: ረ
ከበ: ውእቱ: እኁሁ: ስምዖንሃ: ወይቤሎ: ረከብናሁ: ለመሲሕ: ዘይብልዎ: በትርጓሜ
42 ሁ: ክርስቶስ:: ወወሰደ: ኀበ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወሶበ: ርእዮ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወ
ይቤሎ: አንተኑ: ስምዖን: ወልደ: ዮሐንስ: አንተኬ: ተሰመይ: ኬፋ: ዘበትርጓሜሁ: ጴጥ
43 ሮስ:: ወበሳኒታ: ፈቀደ: ይሑር: ገሊላ: ወረከቦ: እግዚእ: ኢየሱስ: ለፊልጶስ: ወይቤ
44 ሎ: ትልወኒ:: ወውእቱ: ፊልጶስ: ዘቤተ: ሳይዳ: ዘሃገረ: እንድርያስ: ወጴጥሮስ::

Et postero die vidit Dñm Jesum venientem ad eum, & dixit; Ecce, agnus Dei qui 29
tollit, & expellit peccata mundi. Hic est de quo dixi vobis ego, de illo *inquam*, 30
Veniet vir post me qui fuit ante me, quia ante me ille fuit. Et ego non noveram 31
eum, sed ut cognosceret eum Israël, propterea veni ego ut baptizarem in aqua.
Et nuntiavit testimonium suum Johannes, & dixit; Vidi Spiritum sanctū descen- 32
dentem quasi columbam è cœlo, & sedit super eum. Et ego nesciebam eum: 33
veruntamen qui misit me ut baptizarem in aqua, ipse dixit mihi, Super quem vide-
ris Spiritum sanctum descendentem, & sedit super eum; ipse *est* qui baptizabit in 34
Spiritu sancto. Et ego ipse vidi, & ego testis ejus *sum*, quòd hic est filius Dei.
De Andrea.
Et alterâ die iterum stantes Johannes, & duo ex discipulis ejus, Vide- 35
runt Dominum Jesum ambulantem, & dixit; Ecce agnus Dei qui expellit pec- 36
cata mundi. Et audierunt eum duo discipuli ejus loquentem sic, & sequuti 37
sunt Dñm Jesum. Et conversus Dñs Jesus vidit sequentes eum ambos illos, & dixit; 38
Quid quæritis? Et dixerunt ei, Rabi, (quod in interpretatione ejus, Magister dicen-
dum,) ubi moraris? Et dixit iis, Venite & videbitis: & venerunt, & viderunt 39
ubi morabatur, & permanserunt apud eum isto die usque ad decimam horam: &
unus, Andreas frater Simonis Petri, unus *inquam* ex duobus qui audierant apud 40
Johannem, & sequuti fuerant Dominum Jesum. Et primùm invénit ipse fra- 41
trem suum Simonem, & dixit ei; Invénimus Messiam, quod vocant in interpreta-
tione ejus, Christum. Et adduxit eum ad Dominum Jesum, & tunc vidit eum 42
Dominus Jesus, & dixit ei; Túne Simon filius Johannis? tu igitur vocaberis
Cepha, quod in interpretatione sua *dicitur*, Petrus. Et postero die voluit ire 43
in Galilæam, & invénit Dominus Jesus Philippum, & dixit ei; Sequere me.
Et iste Philippus *erat* ex Bethsaida, ex civitate Andreæ & Petri. 44

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 *عيسي سوي ايشان بنگريد و ديد كه در دنبال اومي روند بديشان گفت چه مي
39 خواهيد بدو گفتند بزرگ ما كجامي باشي *بديشان گفت بياييد وببينيد ايشان
40 آمدند وديدند كجامي باشد وآن روز پيش او بودند در دهم ساعت روز *ازان دو [كه از
41 يحيي شنيدند ودرپي عيسي رفتند] يكي †نامش اندراوس بود *برادرش شمعون †بيامد
42 واندراوس را ديد برادر بدو گفت مسيح را يافتيم *عيسي سوي †او بنگريد و گفت توي
43 شمعون †پسريونا و تو صفا خوانك شوي يعني سنك *و روز ديگر مي †خواست †عيسي كه سوي
44 جليل بدر آيد فيليبوس را يافت وبدو گفت بدنبال من بيا *وفيليبوس از بيت
صيدا بود از شهر اندراوس وشمعون

Jesus in eos intuitus est, & vidit 38
quòd post se irent: illis itaque di-
xit; Quid vultis? Ei dixerunt;
Magister noster, ubi es? Illis dixit; 39
venite & videte. Illi venerunt, &
viderunt ubi esset: & illo die apud
eum erant decimâ horâ diei. Ex il- 40
lis duobus qui à Johanne audierant,
& Christum secuti erant, unus no-
mine Andreas erat. Frater ejus Si- 41
meon venit, & Andream vidit: fra-
ter ei dixit; Christum invenimus.
Jesus in eum intuitus est, & di- 42
xit; Tu es Simeon filius Jonæ, &
tu Cephas vocaberis, i. e. petra.
Et die alio voluit Jesus ut in Ga- 43
lilæam exiret, & Philippum invenit,
& ei dixit; Me sequere. Philip- 44
pus autem ex Bethsaida erat, ex
civitate Andreæ & Simeonis.

Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem scripsit Moyses in Lege, &
45 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ
Prophetæ, invénimus Jesum filium Joseph illum à Nazareth. Et dixit ei
46 οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν (σ) υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ
Nathanael; Ex Nazareth potest aliquid bonum esse? Dicit ei Philippus; Veni,
Ναθαναὴλ, Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου,
& vide. Vidit Jesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo; Ecce
47 καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε
verè Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael; Undè me no-
48 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ, Πόθεν με γι-
sti? Respondit Jesus, & dixit ei; Ante te Philippum vocare existentem
νώσκεις; Ἀπεκρίθη (τ) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα
sub ficu, vidi te. Respondit Nathanael, & ait ei; Rabbi, tu es filius
49 ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
Dei: tu es rex Israel. Respondit Jesus, & dixit ei; Quia di-
50 Θεοῦ· (υ) σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶ-
xi tibi; Vidi te sub ficu, credis? majora his videbis. Et dicit
51 πόν σοι, (φ) Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων (χ) ὄψει. Καὶ λέγει
ei; Amen, amen dico vobis; Amodò videbitis cœlum apertum, & ange-
αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέ-
los Dei ascendentes & descendentes supra filium hominis.
λους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (σ) υἱὸν Ἰωσὴφ (τ) Ἰησοῦς, (υ) σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ (φ) Ὅτι ἴδόν (χ) ὄψῃ.

CAP. II. β.

Et die tertiâ nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Je-
Α ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰη-
su ibi. Vocatus est autem & Jesus & discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente
σοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος
vino, dicit mater Jesu ad eum; Vinum nō habent. Dicit ei Jesus;
οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. (α) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
Quid mihi & tibi, mulier? nondū venit hora mea. Dicit mater ejus ministris;
Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις,
Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autē ibi hydriæ lapideæ sex positæ secundū
Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν
purificationem Judæorū, capientes singulæ metretas duas vel tres. Dicit eis Jesus;
καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Implete hydrias aquâ: & impleverūt eas usque ad summū. Et dicit eis; Hau-
Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀν-
rite nunc, & ferte architriclino: & tulerunt. Ut autē gustavit architricli-
τλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλι-
nus aquam vinum factam, (& non sciebat undè esset, at ministri sciebant
νος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστὶν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
haurientes aquam:) vocat sponsum architriclinus,
οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

Κεφ. β. MS. A. (α) Καὶ λέγει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܫܟܚܗ ܠܢܬܢܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܘ ܕܟܬܒ ܥܠܘܗܝ ܡܘܫܐ ܒܢܡܘܣܐ*
46 ܘܒܢܒܝܐ. ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ
47 ܢܨܪܬ ܡܫܟܚܐ ܕܢܗܘܐ ܡܕܡ ܕܛܒ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܬܐ ܘܚܙܝ. * ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ
ܠܢܬܢܐܝܠ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. ܗܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܝܬ ܒܗ ܢܟܠܐ.
48 * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܥܕܠܐ ܢܩܪܝܟ
49 ܦܝܠܝܦܘܣ ܟܕ ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܐܢܬ ܚܙܝܬܟ. * ܥܢܐ ܢܬܢܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܐܢܬ ܗܘ
50 ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܥܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܚܙܝܬܟ
51 ܬܚܝܬ ܬܬܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ. ܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܚܙܐ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ ܕܦܬܝܚܝܢ. ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ
ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ * ܩܦܠܐܘܢ ܒ *
1 * ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܗܘܐ ܡܫܬܘܬܐ ܒܩܛܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܬܡܢ
2 ܗܘܬ. * ܘܐܦ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܩܪܝܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. * ܘܚܣܪ ܚܡܪܐ.
3
4 ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ ܠܝܫܘܥ. ܚܡܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟܝ
5 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܫܥܬܝ. * ܐܡܪܐ ܐܡܗ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ.
6 * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܪܒܐ ܕܟܐܦܐ ܫܬܐ. ܕܣܝܡܝܢ ܠܬܕܟܝܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܬܪܝܢ
7 ܬܠܬ ܡܛܪܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܠܘ ܐܢܘܢ ܡܝܐ ܠܓܪܒܐ. ܘܡܠܘ ܐܢܘܢ ܥܕܡܐ
8 ܠܥܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܘ ܗܫܐ ܘܐܝܬܘ ܠܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܘܐܝܬܝܘ. * ܘܟܕ ܛܥܡ
9 ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܘܘ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘܘ. ܡܫܡܫܢܐ
ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܡܠܘ ܐܢܘܢ ܡܝܐ. ܩܪܐ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܠܚܬܢܐ.

Philippus autem invenit Nathanaelem, & dixit ei; Illum de quo scripsit Moses in Lege, & in prophetis, invénimus esse Jesum filium Josephi ex Nazareth. Dixit ei Nathanael, A Nazareth potest quicquam boni esse? Dixit ei Philippus; Veni, & videbis. Vidit autem Jesus Nathanaelem, venientem ad se, & ait de eo, Ecce verè filius Israel, in quo dolus non est. Dixit ei Nathanael, Undè me cognoscis? Ait illi Jesus, Priusquàm te vocaret Philippus, quum esses sub ficu, vidi te. Respondit Nathanael & dixit ei, Magister mi, tu es filius Dei, tu es rex Israelis. Dixit Jesus, Propterea quòd dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis? majora his videbis. Subdit ei; Amen amen dico vobis, Deinceps videbitis cœlos apertos, & angelos Dei ascendentes, & descendentes ad Filium hominis.

Matutinis dominicæ ingressûs jejunii.

CAP. II.

CÆterùm die tertio factum est convivium in Kotne civitate Galilææ: materque Jesu illic aderat. Quin & ipse Jesus, ac discipuli ejus, vocatus est ad illud convivium. Et defecerat vinum, quum dixit ad Jesum mater ipsius, Vinum non habent. Dixit ei Jesus, Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea. Dixit ejus mater ministris; Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi hydriæ lapideæ sex, positæ ad purgationem Judæorum, capientes singulæ binas metretas aut ternas. Dixit eis Jesus, Implete has hydrias aquâ: & impleverunt eas ad summum usque. Dixit eis; Haurite modò, & offerte præfecto accubitûs: itaque obtulerunt. Quum autem gustâsset præpositus ille convivii aquas illas quæ factæ fuerant vinum; nesciretque unde esset: (ministri verò sciebant, quippe qui implevissent eas aquâ) vocat architriclinus sponsum,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

45 * و فيليبوس ناثانائيل را ديد • وبدو كفت • آنك موسي در ناموس براي او نبشت • ودر
46 كتاب پيغمبران اورا يافتيم * كه عيسي است پسر يوسف از ناصره * ناثانائيل بدو كفت •
47 ممكن است كه از ناصره چيز نيك بدر آيد • فيليبوس بدو كفت بيا تا ببيني * وعيسي
ناثانائيل را ديد كه پيش او مي آمد • بدو كفت بحقيقت فرزند اسراييل هستي بي غش •
48 * ناثانائيل بدو كفت • از كجا مرا مي شناسي * عيسي كفت زودتر از آنك كه فيليبوس ترا بخواند •
49 چون زير درخت انجير بودي • ترا ديدم • * جواب داد ناثانائيل و بدو كفت • بزرك من توي
50 فرزند خدا و توي † ملك اسراييل • * عيسي بدو كفت • براي آنك [كفتم كه] ديدمت †
51 بزير درخت انجير ايمان آوردي ازين بزركتر چيز بيني • * و عيسي بديشان كفت راست راست
بشما بكويم • ازين ساعت آسمانرا كشاده بينيد و فرشتكان خدا از زير † بيايند • وبروند پيش
فرزند آدمي •   چهارم   كردانيدن مسيح آب را با شراب در عروسي
1 قاطنه   * روز سوم در قاطنه † شهر جليل عروسي شد • ومادر عيسي آنجا بود •

Et Philippus Nathanael vidit, & ei dixit; Eum de quo Moses in Lege scripsit, & in libro Prophetarum invenimus: qui Jesus est filius Joseph de Nazreh. Nathanael ei dixit; Fieri potest ut ex Nazreh aliquid boni prodeat? Philippus ei dixit; Veni ut videas. Et Jesus Nathanael vidit, qui ad eum venit: & dixit; In veritate filius Israel es, absque fraude. Nathanael ei dixit; Unde me nôsti? Jesus dixit; Priusquam Philippus te vocaret, cùm sub arbore ficûs esses, te vidi. Respondit Nathanael; & ei dixit; Magister mi, tu es Filius Dei, & tu es Rex Israel. Jesus ei dixit; Eò quod dixi quòd vidi te sub arbore ficûs, fidem habes: his majores res videbis. Et Jesus illis dixit; Verè, verè, vobis dico; Ab hac hora cælum apertum videbitis, & Angeli Dei ab eo descendent, & præibunt Filium hominis.

IV. Convertit Christus aquam in vinum in nuptiis Catneh.

CAP. II.

Die tertio in Catneh urbe Galilææ nuptiæ erant, & mater Jesu illic erat.

Versio VULGATA LATINA.

45 Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetæ,
46 invénimus Jesum filium Joseph à Nazareth. Et dixit ei Nathanael; A Nazareth po-
47 test aliquid boni esse? Dicit ei Philippus; Veni, & vide. Vidit Jesus Nathanael
48 venientem ad se, & dicit de eo; Ecce verè Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Na-
thanael; Unde me nôsti? Respondit Jesus, & dicit ei; Priusquàm te Philippus vo-
49 caret, cùm esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait; Rabbi, tu es
50 Filius Dei, tu es rex Israel. Respondit Jesus, & dixit ei; Quia dixi tibi; Vidi
51 te sub ficu, credis: majus his videbis. Et dicit ei; Amen, amen dico vobis,
Videbitis cœlum apertum, & Angelos Dei ascendentes, & descendentes supra
Filium hominis.

CAP. II.

Et die tertiâ nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Jesu ibi. Vo- 1
catus est autem & Jesus, & discipuli ejus, ad nuptias. Et deficiente vino, dicit 2
mater Jesu ad eum; Vinum non habent. Et dicit ei Jesus; Quid mihi, & tibi 3
est, mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris; Quodcunque 4
dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundùm purifi- 5
cationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jesus; 6
Implete hydrias aquâ. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dicit eis Jesus; 7
Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architri- 8
clinus aquam vinum factam, & non sciebat undè esset, ministri autem sciebant, qui 9
hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 فوجد فيلبس ناثانيل وقال له ان الذي كتب موسي من اجله في الناموس والانبيا وجدناه هوا
46 يسوع بن يوسف الذي من الناصرة* فقال له ناثانيل هل يمكن ان يخرج من الناصرة صالح* فقال
47 له فيلبس تعال فانظر* فلما راي يسوع ناثانيل مقبلا اليه قال من اجله هذا حقا اسرايلي لا
48 غش فيه* فقال له ناثانيل من اين تعرفني* اجابه يسوع قايلا قبل ان يدعوك فيلبس وانت تحت
49 شجرة التين رايتك* اجابه ناثانيل قايلا يا معلم انت هو بن الله انت ملك اسراييل* اجابه
50 يسوع قايلا لاجل قولي لك اني رايتك تحت شجرة التين امنت* ستعاين اعظم من هذا* ثم
51 قال امين امين اقول لكم انكم من الان ترون السما مفتوحة وملايكة الله يصعدون وينزلون
1 الي ابن البشر* الفصل الخامس* وفي اليوم الثالث كان عرس في قانا الجليل وكانت
2 3 ام يسوع هناك* ودعي يسوع وتلاميذه الي العرس* وكانت الخمر قد نفدت فقالت ام يسوع
4 5 له لا خمر لهم* فقال لها يسوع ما لك ولي ايتها المراة لم تات ساعتي بعد* فقالت امه للخدام
6 افعلوا ما يامركم به* وكان هناك ست اجاجين حجارة موضوعة لتطهير اليهود يسع كل
7 8 واحد مطرين او ثلثة* فقال لهم يسوع املوا الاجاجين ما فملوها الي فوق* وقال لهم
9 استقوا الان وناولوا رييس المتكا فودوا* ولما ذاق رييس المتكا ذلك الما المحول خمرا ولم
يعلم من اين هو* وكان الخدام يعلمون لانهم ملوا الما* فدعا رييس المتكا العروس*

Inveníique Philippus Nathanaelem, & dixit illi; Eum de quo scripsit Moyses in lege, & prophetæ, invenimus: ipseq; est Jesus filius Josephi qui est à Naza- 45
reth. Dixit ei Nathanael, Nunquid 46
potest prodire à Nazareth aliquid bonum? Ait illi Philippus, Veni & vide. Cùm autem vidisset Jesus Na- 47
thanaelem venientem ad se, dixit de eo; Hic est verè Israelita, in quo non est dolus. Inquit ei Nathanael, 48
Unde nôsti me? Respondit ei Jesus, dicens; Antequam vocaret te Philippus, cùm esses sub arbore fici, vidi te. Respon- 49
dit ei Nathanael, dicens; Magister, tu es filius Dei, tu Rex Israelis. Respondit illi 50
Jesus, dicens; Quia dixi tibi quòd viderim te sub arbore fici, credidisti: videbis majora his. Præterea subdidit; 51
Amen, amen dico vobis, quia amodò videbitis cœlum apertum, & angelos Dei ascendere, et descendere ad Filiū hominis.

Sectio quinta. *CAP. II.*

Et in die tertia factæ sunt nuptiæ in 1
Cana Galilææ: & erat mater Jesu ibi. Et vocatus est Jesus, & discipuli ejus 2
ad nuptias. Et vinum jam defecerat: 3
quapropter dixit mater Jesu ad eū; Non est eis vinum. Ait illi Jesus; Quid tibi 4
& mihi, O mulier, non venit hora mea adhuc. Dixit autem mater ejus mi- 5
nistris; Facite quod præcipiet vobis. Erantque ibi sex lagenæ lapideæ positæ 6
ad purificationem Judæorum, capiens unaquæque metretas duas vel tres. Di- 7
xit ergò eis Jesus; Implete lagenas aquâ. Et impleverunt eas usque ad sum-
mum. Et ait illis; Haurite nunc, & 8
porrigite præfecto accubitûs: porrexeruntque. Et quum gustâsset præfectus accubi- 9
tûs illam aquam versam in vinum, nec sciret unde esset, (ministri autem sciebant, quia ipsi hauserant aquam) vocavit architriclinus sponsum,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45 ወረከቦ፡ፊልጶስ፡ለናትናኤል፡ወይቤሎ፡ረከብናሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወልደ፡ዮሴፍ፡ዘእ
46 ምናዝሬት፡ዘገሊላ፡ዘጸሐፈ፡ሙሴ፡ውስተ፡ኦሪት፡ወነቢያት፡፡ ወይቤ፡ናትናኤል፡ቦኑ፡
47 ዘይትከሃል፡ሠናይ፡እምናዝሬት፡ይፃእ፡ኄር፡ወይቤሎ፡ፊልጶስ፡ነዓ፡ወትሬኢ፡፡ ወርአ
ዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለናትናኤል፡እንዘ፡ይመጽእ፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡ለናትናኤል፡ነዋ፡ዘበ
48 አማን፡እስራኤላዊ፡ዘአልቦ፡ጽልሑት፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡በአይቴ፡ታአምረኒ፡ወ
አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ዘእንበለ፡ይጸውዕከ፡ፊልጶስ፡ርኢኩከ፡በታሕ
49 ተ፡በለስ፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡ረቢ፡አማን፡አንተ፡ውእቱ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡አ
50 ማን፡ወንጉሠ፡እስራኤል፡አንተ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡እስመ፡
እቤለከሁ፡ርኢኩከ፡በታሕተ፡በለስ፡ተአምን፡እምይእዜሰ፡ዘየዓቢ፡እምዝ፡ትሬኢ
51 ዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡አማን፡አማን፡እብለክሙ፡ትሬእዩ፡እንዘ፡ይትረኀው፡ሰማያት፡ወ
መላእክተ፡እግዚአብሔር፡እንዘ፡ይዐርጉ፡ወይወርዱ፡ኀበ፡ወልደ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡
1 8 በእንተ፡ከብካብ፡በቃና፡ዘገሊላ፡፡ ወአመ፡ሠልስት፡ዕለት፡ከብካብ፡ኮነ፡በ
2 ቃና፡ዘገሊላ፡ ወሃለወት፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ህየ፡፡ ወጸውዕዎ፡ለእግዚእ፡
3 ኢየሱስ፡ወለአርድኢሁ፡ውስተ፡ከብካብ፡፡ ወኀልቀ፡ወይኖሙ፡እስመ፡ኀልቀ፡ወይኖሙ፡፡
4 ወትቤሎ፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይንሰ፡አልቦሙ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡
5 ምንት፡ብየ፡ምስሌኪ፡ብእሲቶ፡ዓዲ፡ኢበጽሐ፡ጊዜየ፡፡ ወትቤሎሙ፡ እሙ፡ ለእግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ለእለ፡ይገብሩ፡ዘይቤለክሙ፡ግበሩ፡፡ ወሀለዋ፡ህየ፡መስቀብት፡ስሱ፡እ
6 ብን፡በዘ፡ያነጽሑ፡አይሁድ፡ንብረት፡ህየ፡ወያገምራ፡በበ፡ክልኤቱ፡ ወበበ፡፫፡መስ
7 ፈርት፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡መልእዎን፡እስከ፡አፉሆን፡ለእሉ፡መሰበክ
8 ት፡ማየ፡ወመልእዎን፡እስከ፡ላዕሌሆን፡፡ ወይቤሎሙ፡ቅድሕዎን፡ይእዜ፡ውስዱ፡ወ
9 ሀብዎ፡ለሊቀ፡ገብአት፡፡ ወወሰዱ፡ወወሀብዎ፡፡ ወጥዕሞ፡ሊቀ፡ገብአት፡ውእተ፡ማየ፡ዘ
ኮነ፡ወይነ፡ ወኢያእመረ፡ እምኀበ፡ አምጽእዎ፡ ወገብአትስ፡ እለ፡ ቀድሕዎ፡ የአ
ምሩ፡ውእቱ፡ማየ፡ዘኮነ፡ወይነ፡ ወጸውዖ፡ ሊቀ፡ ገብአት፡ ለመርዓዊ፡፡

Et invenit Philippus Nathanaelem, & dixit ei; Invenim⁹ Dñm Jesum filiū Josephi 45
qui ex Nazareth Galilææ, de quo scripsit Moses in lege, & prophetæ. Et dixit 46
Nathanael, Estne possibile quid bonū ex Nazareth exire & rectum? et dixit ei Phi-
lippus, Veni & vide. Et vidit Dñs Jesus Nathanaelem venientem ad se, & dixit 47
Nathanaeli; Ecce qui verè Israelita est, qui non habet dolum. Et dixit ei Natha- 48
nael, Ubi cognoscebas me? & respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Priusquā vocavit te
Philippus, vidi te sub ficu. Et dixit ei Nathanael; Rabi, verè tu es filius Dei, verè
etiam rex es Israel. Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Quia dicebam tibi, Vidi 49
te sub ficu, credis? ex hoc *tempore* majora his videbis. Et dixit iis; Amen, amen, 50
dico vobis, Videbitis apertos cœlos, & angelos Dei ascendentes, & descendentes 51
ad Filium hominis.

CAP. II.

De nuptiis quæ in Cana Galilææ.

Et tertio die nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & fuit mater Dñi Jesu ibi. 1
Et vocârunt Dñm Jesum & discipulos ejus in nuptias. Vinum non habebant, 2
quia defecerat vinum eorum: & dixit mater ejus Domino Jesu, Vinum igitur non 3
habent. Et dixit Dominus Jesus, Quid habeo tecum, mulier? adhuc non venit ho- 4
ra mea. Et dixit mater Dñi Jesu iis qui ministrabant, Quod dixerit vobis, facite. 5
Et fuerunt ibi hydriæ sex lapideæ quib⁹ purificabant se Judæi positæ ibi, & com- 6
prehendebant aliquæ duas, & aliquæ tres mensuras. Et dixit iis Dñs Jesus, Implete 7
igitur ad ora earum hasce hydrias aquâ, & impleverunt eas usq; ad summū earū.
Et dixit iis, Exhaurite igitur nunc, adducite, & date magistro ministrantium, & at- 8
tulerunt, & dederunt ei. Et gustavit magister ministrantium istam aquam quæ 9
facta fuerat vinum, (& nesciebant unde attulissent illud, & ministri qui ex-
hauserant illud, sciebant istam aquam quæ facta fuerat vinum,) & vocavit ma-
gister ministrantium sponsum:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2
3 * وعيسي با شاگردان در عروسي خوانده شدند* وشراب كم شده بود* و مادر عيسي بعيسي
4 گفت كه مي ندارند* * عيسي بدو گفت چه كار داري† با من اي زن هنوز وقت من
5 6 نرسيده* * مادر عيسي بچاكران عروسي گفت* هر چه بشما بگويد بكنيد* * و بدانجا
7 طشتها بود از سنگ* كه براي وضوء يهوديان† نهاده بودند* وهر يكي دو دو يا سه پيمانه†
8 مي بردند* * عيسي فرمود* تا طشتها را پر آب† كردند* [ومالامال ايشانرا پر كردند]* وبعد
9 ازان گفت بر كشيد و بسرور مجلس دهيد* ايشان فرمان بردند* * وچون† سرور مجلس ازان
شراب چشيد* عظيم خوش طعم بود* ونمي دانستند† از كجاست* چاكران مي دانستند*
سبب آنك آب را ايشان† پر كرده بودند* بزرك مجلس دامادرا خواند*

Et Jesus cum discipulis ad nuptias 2
vocati sunt. Et vinum defecit: 3
mater itaque Jesu ad Jesum dixit;
Vinum quidem non habent. Jesus 4
ei dixit; Quid negotii habes mecum ô mulier? adhuc tempus me-
um non advenit. Mater Jesu mini- 5
stris nuptialibus dixit; Quodcunque vobis dixerit, facite. Et eodem 6
loci conchæ erant ex lapid:, quæ in lotionem Judæorum positæ erant, & singulæ binas aut ternas mensuras
capiebant. Jesus jussit ut conchas 7
aquâ implerent: & usque ad summum eas impleruut. Et postea 8
dixit; Exhaurite, & architriclino date. Illi mandatum tulerunt.
Et cùm architriclinus de illo vino 9
gustâsset, longè gratissimi saporis erat, (neque sciebant unde esset: ministri autem sciebant, ea de causa quod aquam ipsi implêssent) architriclinus itaq; sponsum vocavit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Β'.

Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit, & cùm inebriati fue-
10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶ-
rint, tunc minus: tu servâsti bonum vinū usque jam. Hoc fecit ini-
11 σι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε (β) τὴν ἀρ-
tium signorum Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suam: &
χὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ
crediderunt in eum discipuli ejus. Post hoc descendit in Capharnaum, ipse
12 ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναούμ, αὐτὸς
& mater ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus: & ibi manserunt nō mul-
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ (γ) ἔμειναν οὐ πολ-
tis diebus. Et propè erat Pascha Judæorum, & ascendit in Hieroso-
13 λὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ (δ) ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
lyma Jesus. Et invenit in templo vendentes boves, & oves, & co-
14 λυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας, καὶ πρόβατα, καὶ περι-
lumbas, & numularios sedentes. Et faciens flagellum ex funiculis, omnes
15 στεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας
ejecit ex templo, & oves & boves: & numulariorum effudit mo-
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρ-
netam, & mensas subvertit. Et columbas vendentibus dixit; Auferte
16 μα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε. Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε
ista hinc: ne facite domum Patris mei, domū mercatūs. Recor-
17 ταῦτα ἐντεῦθεν· (ε) μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. Ἐμνή-
dati verò discipuli ejus, quia scriptum est; Zelus domus tuæ come-
σθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου (ζ) κατέ-
dit me. Responderunt ergò Judæi, & dixerūt ei; Quod signum ostendis
18 φαγέ με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις
nobis, quia hæc facis. Respondit Jesus, & dixit eis; Solvite templum hoc,
19 ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς. Ἀπεκρίθη (η) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον,
& in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta
20 καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, (θ) Τεσσαράκοντα
& sex annis ædificatū est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille
καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος
21 autē dicebat de templo corporis sui. Cùm ergò resurrexisset à mortuis, recordati
22 δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθη-
sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat eis: & crediderunt scripturæ, & sermoni
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο (ι) ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ
quem dixit Jesus. Cùm autē esset in Hierosolymis in Pascha in festo, mul-
23 ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν (κ) ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ-
ti crediderunt in nomine ejus, videntes ejus signa quæ faciebat. Ipse autem
24 λοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ
Jesus non credebat semetipsū eis, propter ipsum nôsse omnes: Et quia nō opus
25 ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· (λ) Καὶ ὅτι οὐ χρείαν
haberet, ut quis testaretur de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.
εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

MS. A. (β) ἀρχὴν (γ) ἔμεινεν (δ) ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα * Ἰησοῦς, (ε) καὶ μὴ ποιεῖτε (ζ) κατεφάγετο (η) Ἰησοῦς (θ) Τεσσαράκοντα (ι) ἔλεγεν· καὶ (κ) ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (λ) Καὶ ὅτι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

10 Et dixit ei, Unusquisque priùs vinum bonum offert, & quum inebriati fuerint, tunc quod minimum est: tu autem servâsti vinum optimum huc usque. 11 Hoc fuit primum signum quod edidit Jesus in Kotne Galilææ, & notam fecit gloriam suam: & crediderunt in eum discipuli ejus.

Ad oblationem sabbathi suscitationis Lazari. 6.

12 Postea descendit in Capharnahum ipse, & mater ejus, & fratres ac discipuli ejus, illicque fuerunt paucis diebus. 13 Et propè erat Pascha Judæorum, & ascendit ad Jerusalem Jesus. 14 Ac invenit in templo eos qui emebant boves, & oves, & columbas: & trapezitas sedentes. 15 Fecitque sibi flagellum è fune, ac omnes ejecit è templo, & oves, & boves, & trapezitas: & effudit numos eorum, mensásque subvertit. 16 Et iis qui vendebant columbas ait, Tollite hinc ista, neque faciatis domum Patris mei domum mercatūs. 17 Et recordati sunt ejus discipuli scriptum esse; Zelus domûs tuæ devoravit me. 18 Responderunt autē Judæi & dixerunt ei, Quod signum ostendis nobis ut ista facias? 19 Respondit Jesus, & dixit eis; Destruite templum hoc, & tribus diebus ego erigā illud. 20 Dicunt ei Judæi; Quadraginta & sex annis ædificatū est templum istud, & tu tribus diebus illud eriges? 21 Ipse verò hoc dixerat de templo corporis sui. 22 Quum autem surrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli ejus quòd hoc dixisset: & crediderunt Scripturis, & sermoni quem dixerat Jesus.

Matutinis dominicæ post Epiphaniam, & de Baptismo. 7.

23 Quum autem esset Jesus in Jerusalem in Paschate, die festo, multi crediderunt in eum, qui viderunt signa quæ edebat. 24 Ipse autem Jesus non credebat eis semetipsum; quippe qui nôsset omnes: 25 Nec indigeret ut quisquam ei testaretur de quovis homine; ipse enim noverat quid esset in homine.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 *ويدو كفت • در عروسي ومهماني • زودتر شراب † نيك را بخورند * و چون مست شوند • انكه شراب
11 بد • تو چرا شراب نيك را تا اين ساعت نكه داشتي * اول معجزه اينست كه عيسي كرد در قاطنه •
جليل • وعظمتش را دانستند • و [شاكردانش] بدو ايمان اوردند پنجم رفتن مسيح در
12 كنشت بيت المقدس وبدر كردن مردم *بعد ازين دركفرناحوم بزير آمد او ومادرش
13 وبرادرانش وشاكردانش • واندك روزها درانجا ماند * وعيد فصح يهوديان نزديك شد بود •
14 وعيسي باورشليم بالا رفت * وديد كه درهيكل ايشان نركاوان وكبوتران • وبرها • مي فروختند •
15 وصرافان نشسته * عيسي ازرسن تازيانه • ساخت • وان مردمانرا • ازهيكل بدر كرد • باكاو وبره •
16 وكبوتر • وتختها صرافانرا نكون كرد * و زر وسيم † ايشانرا بريخت * وبكبوتر فروشان كفت كه اينها
17 ازينجا بر داريد • ومكنيد خانه • پدرم را خانه بازركاني * شاكردان او بياد آوردند • كه نبشته شد
كه غيرت خانه • تو مارا خورده * ششم مسيح كفت اين خانه را خراب كنم وتا سه روز ابادان كنمش
18 * بعد ازان † يهوديان † بعيسي كفتند • چه ايت مارا مي نمائي • كه اينها ميكني

Et ei dixit; In nuptiis & conviviis priùs vinum bonum bibunt, & cùm inebriati sint, tunc vinum deterius: tu quare vinum bonum in hanc horam asservâsti? Primum miraculum hoc est quod Jesus fecit in Catneh Galilææ, & gloriam ejus cognoverunt, & discipuli ejus ei fidem habuerunt.

V. Ingressus Christi in templum Hierosolymæ, & ejectio hominum.

Post hæc in Capharnahum descendit ipse, & mater ejus & fratres ejus, & discipuli ejus, & paucos dies illic mansit. Et festum Paschatis Judæorum appropinquavit, & Jesus Hierosolymam ascendit. Et vidit eos qui in templo ipsorum boves & columbas & agnos vendebant, et numularios sedentes. Jesus è funiculis flagellum fecit, & illos homines è templo ejecit, cum bobus, et agnis, & columbis, & sedilia nummulariorum evertit, & aurum & argentum eorum effudit: Et columbarum venditoribus dixit; Hæc quidem hinc auferte, et ne facite domum Patris mei domum mercaturæ. Discipuli ejus in memoriam reduxerunt, quòd scriptum esset, Zelus domûs tuæ me comēdit.

VI. Christus dixit; Hanc domum destruam & intra triduum ædificabo illam.

Post hæc Judæi ad Jesum dixerunt; Quod signum nobis ostendis, quòd hæc facis?

Versio VULGATA LATINA.

10 Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit: & cùm inebriati fuerint,
tunc id, quod deterius est: Tu autem servâsti bonum vinum usque adhuc. Hoc
11 fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: & manifestavit gloriam suam, & cre-
diderunt in eum discipuli ejus. Post hoc descendit Capharnaum ipse, & mater
12 ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus: & ibi manserunt non multis diebus. Et
13 propè erat Pascha Judæorum, & ascendit Jesus Jerosolymam: Et invenit in
14 templo vendentes boves, & oves, & columbas, & numularios sedentes. Et cùm
15 fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque, & bo-
ves: & numulariorum effudit æs, & mensas subvertit. Et his qui columbas ven-
16 debant, dixit; Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum
17 negotiationis. Recordati sunt verò discipuli ejus, quia scriptum est; Zelus do-
mûs tuæ comedit me. Respondcrunt ergò Judæi, & dixerunt ei; Quod signum 18
ostendis nobis quia hæc facis? Respondit Jesus, & dixit eis; Solvite templum 19
hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta & 20
sex annis ædificatum est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille 21
autem dicebat de templo corporis sui. Cùm ergò resurrexisset à mortuis, recor- 22
dati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, & crediderunt Scripturæ, & sermoni,
quem dixit Jesus. Cùm autem esset Jerosolymis in pascha in die festo, multi 23
crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quæ faciebat. Ipse autem Je- 24
sus non credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nôsset omnes, Et quia opus 25
ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid
esset in homine.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وقال له كل انسان انما ياتي بالشراب الجيد اولا واذا سكروا عند ذلك ياتي بالدون. فانت ابقيت
11 الخمر الجيد الى الان * هذه الاية الاولى التي فعلها يسوع في قانا الجليل. واظهر مجده وامن
12 به تلاميذه * الفصل السادس * ثم بعد هذا انحدر الى كفرناحوم هو وامه واخوته
13 وتلاميذه واقاموا هناك اياما يسيرة * وكان فصح اليهود قد قرب. فصعد يسوع الى يروشليم
14 15 * فوجد في الهيكل باعة البقر والكباش والحمام وصيارف جلوسا * فصنع مخصرة من حبل
16 واخرج جميعهم من الهيكل. وطرد البقر والخراف. وبدد دراهم الصيارف وقلب موايدهم * وقال
17 لباعة الحمام احملوا هذا من ههنا ولا تجعلوا بيت ابي بيت التجارة * فذكر تلاميذه انه مكتوب
18 غيرة بيتك اكلتني * فاجاب اليهود قايلين اية اية ترينا حتى تفعل هذه الافعال
19 20 * اجابهم يسوع قايلا حلوا هذا الهيكل وانا اقيمه في ثلثة ايام * فقال له اليهود في ست
21 واربعين سنة بني هذا الهيكل افانت تقيمه في ثلثة ايام * فاما هو فعني بالهيكل جسده
22 * ولما قام من الاموات ذكر تلاميذه انه لهذا قال. فامنوا بالكتب والكلمة التي قالها يسوع
23 * وامن باسمه كثيرون اذ كان بيروشليم في عيد الفصح. لانهم عاينوا الايات التي عمل
24 25 * فاما يسوع فلم يكن ياتمنهم لانه كان عارفا بكل احد * ولم يكن يحتاج ان يشهد له احد
على انسان لانه كان يعلم ما في الانسان.

Et dixit ei; Omnis homo quidem affert 10
vinum bonum prius, & cum inebriati
fuerint, tunc affert vilius. Tu autem ser-
vâsti poculum bonum usque adhuc? Hoc 11
est signum primum quod fecit Je-
sus in Cana Galilææ, & manifestavit
gloriam suam, & crediderunt in eum di-
scipuli ejus.

Sectio sexta.

Tum post hæc descendit in Capharnahum, 12
ipse, & mater ejus, & fratres ejus, &
discipuli ejus, & manserunt ibi diebus
paucis. Et Pascha Judæorum jam insta- 13
bat. Quare ascendit Jesus Jerosolymã.
Et invenit in templo vendentes boves, et 14
arietes, atque columbas, & numularios
sedentes. Et composuit ferulam è fune, & 15
ejecit omnes de templo, & abegit boves,
& oves, & dispersit pecuniam numula-
riorum, & evertit mensas eorum. Et di- 16
xit vendentibus columbas, Tollite ista
hinc, & ne faciatis domum Patris mei
domum negotiationis. Recordati verò 17
sunt discipuli ejus, quia scriptum est, Ze-
lus domûs tuæ comêdit me. Et responde- 18
runt Judæi, dicentes; Quod signum
ostendis nobis, ut facias hujusmodi acti-
ones? Respondit eis Jesus, dicens; Sol- 19
vite hoc templum, & ego erigam illud in
tribus diebus? Dixerunt ei Judæi; 20
Sex & quadraginta annis ædificatum
est hoc templum, & tu eriges illud in tri-
bus diebus? Ipse autem intellexerat 21
per templum, corpus suum. Et quum sur- 22
rexisset à mortuis, recordati sunt disci-
puli ejus, quòd ad hoc dixisset: & credi-
derunt Scripturis, & verbo quod dixerat
Jesus. Et crediderunt in nomine ejus 23
multi, dum esset in Jerusalem in festo
Paschæ, eò quòd vidissent signa quæ fe-
cerat. Jesus autem non fidebat eis, quia 24
noverat unumquemque. Et non egebat 25
ut testaretur ei quispiam de homine ul-
lo, quippe qui sciret quid esset in homine.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወይቤሎ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ዘይሠኒ፡ ወይነ፡ ያቀድም፡ አስትዮ፡ ወእምድኅረ፡ ሰክሩ፡ ያስቲ፡
ዘይቴሐት፡፡ ወአንተሰ፡ ዘይሠኒ፡ ወይነ፡ ዓቀብከ፡ ወአስተደኃርከ፡ እስከ፡ ይእዜ፡፡ ወዘ
11 ንተ፡ ገብረ፡ ቀዳሚ፡ ትእምርተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በቃና፡ ዘገሊላ፡ ወአርአየ፡ ስብሐቲሁ፡
12 ወአምኑ፡ ቦቱ፡ አርዳኢሁ፡፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ወረደ፡ ቅፍርናሆም፡ ውእቱ፡
ወእሙ፡ ወአኃዊሁ፡ ወአርዳኢሁ፡ ወነበሩ፡ ህየ፡ ሕዳጠ፡ ወአኮ፡ ብዙኃ፡ መዋዕለ፡፡ ወ
13 ቀርበ፡ ፋሲካ፡ አይሁድ፡ ወዓርገ፡ ኢየሩሳሌም፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በእንተ፡ ዘሰደደ፡
14 እምኵራብ፡፡ ወረከበ፡ በኢየሩሳሌም፡ በምኵራብ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ አልህምተ፡
15 ወአባግዐ፡ ወአርጋበ፡ ወመወልጣነ፡ እንዘ፡ ይነብሩ፡፡ ወገብረ፡ መቅፈሠተ፡ ዘሐብል፡
ወሰደደ፡ ኵሎ፡ እምኵራብ፡ አባግዐ፡ ወአልህምተ፡ ወዘረወ፡ ወርቆሙ፡ ለመወልጣ
16 ን፡ ወገፍትአ፡ ማእደቲሆሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ ይሠይጡ፡
አርጋበ፡ አሰስሉ፡ ወኢትግበሩ፡ ዘንተ፡ እምዝየ፡ ኢትግበሩ፡ ወኢትረስዩ፡ ቤተ፡ አቡየ፡ ቤ
17 ተ፡ ምሥያጥ፡፡ ወተዘከሩ፡ አርዳኢሁ፡ ከመ፡ ጽሑፍ፡ ውእቱ፡ ዘይብል፡ ቅንአተ፡ ቤ
18 ትከ፡ በልዐኒ፡፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ትእምርተ፡ ታርኢ፡
19 ዘከመ፡ ትገብር፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥቱ፡ ለዝን
20 ቱ፡ ቤት፡ ወበሠሉስ፡ ዕለት፡ አነሥኦ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ በአርብዓ፡ ወስድስቱ፡
21 ዓመት፡ ተሐንጸ፡ ዝንቱ፡ ቤት፡ መቅደስ፡ ወአንተ፡ በሠሉስ፡ መዋዕል፡ ታነሥኦ፡፡ ወው
22 እቱሰ፡ በእንተ፡ ቤተ፡ ሥጋሁ፡ ይቤሎሙ፡፡ ወአመ፡ ተንሥአ፡ እሙታን፡ ተዘከሩ፡
አርዳኢሁ፡ ከመ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ ወአምኑ፡ በቃለ፡ መጽሐፍ፡ ወበቃለ፡ ኢየሱስነ፡ ዘይቤሎ
23 ሙ፡፡ ወእንዘ፡ ሀሎ፡ ኢየሩሳሌም፡ በበዓለ፡ ፋሲካ፡ ብዙኃን፡ አምኑ፡ በስሙ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡
24 ተአምረ፡ ዘገብረ፡፡ ወውእቱሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢይትአመኖሙ፡ እስመ፡ የአምሮሙ፡
25 ለኵሉ፡፡ ወኢይፈቅድ፡ ይንግርዎ፡ ግዕዘ፡ ለሰብእ፡ እስመ፡ ለሊሁ፡ የአምሮ፡ ለሰብእ፡፡

Et dixit ei, Omnis homo bonum vinum primò potat; & quum inebriati fuerunt, 10
potat quod inferius est: & tu bonum vinum servâsti, & postposuisti usque nunc.
Et hoc fecit principium signorum Dñs Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit 11
gloriam suam, & crediderunt in eo discipuli ejus. Et postea descenderunt Caper- 12
nahum, ipse, & mater ejus, & fratres ejus, & discipuli ejus; & manserunt ibi pau-
cos & non multos dies. Et appropinquavit Pascha Judæorum, & ascendit Hi- 13
erosolymam Dominus Jesus. *De eo quòd è Templo ejecit.*
Et invenit in Hierosolyma in Templo venditores boum, & ovium, & columba- 14
rum, & commutatores sedentes. Et fecit flagellum è funiculis, & expulit omnes 15
è templo oves & boves & sparsit numismata commutatorum, & subvertit men-
sas eorum. Et dixit Dñs Jesus iis qui vendebant columbas, Expellite & ejicite 16
ista hinc; non facietis neque constituetis domum patris mei, domum fori.
Et recordati sunt discipuli ejus quomodo scriptum fuit, quod dicit; Zelus domûs 17
tuæ comêdit me. Et responderunt Judæi, & dixerunt ei; Quod signum ostendis, 18
qui hoc facis? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Destruite hanc domum, 19
& tertio die erigam illam. Et dixerunt ei Judæi, In quadraginta & sex annis 20
ædificata fuit hæc Domus sancta, & tu in tribus diebus eriges eam? Et ipse de 21
domo corporis sui loquebatur iis. Et quum surrexisset à mortuis, recordati sunt 22
discipuli ejus, quòd sic dixisset, & crediderunt in sermone Scripturæ, & in sermone
Jesu nostri, quem dixerat iis. Et quum esset Hierosolymis in festivitate Paschæ, 23
multi crediderunt in nomine ejus, quando videbant signum quod fecerat. Et ipse 24
Dominus Jesus non confidebat iis, eò quòd nôsset eos in omnibus. Et non 25
necesse habebat, ut nuntiarent ei mores hominis, quia ipse sciebat hominem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * عيسي جواب داد وبديشان كفت. اين هيكل را خراب كنيد. در سه روز من اورا بر خيزانم
20 * يهوديان بدو كفتند. در چهل وشش سال اين خانه عمارت شد. وتو تا سه روز چكونه ابادان كني
21 22 * وعيسي بر هيكل تن خود كفت. * چو از ميان مردكان بر خاست شاكردان او بياد آوردند.
كه اينها كفته بود در كتابها ايمان اوردند. بدين كلمه كه عيسي كفته بود
هفتم فرمودن مسيح به نيقوديموس كه هركه از جان واب زاييك نشود در ملكوت خدا در نرود
23 * در عيد فصح بسياران در اورشليم بعيسي ايمان آوردند. وايتها ومعجزها اورا مي ديدند.
24 25 * وعيسي ايشانرا بر نفس خود اعتماد نمي داشت. سبب انك او هر كسي را مي شناخت. * ومحتاج
نبود كه كسي بر كسي پيش او كواهي دهد. براي انك او مي دانست هرچه در ادمي هست.

Jesus responsum dedit, & illis di- 19
xit; Hoc templum destruite, & in
tribus diebus ego illud erigam. Ju- 20
dæi illi dixerunt; Quadraginta
& sex annis hæc domus extructa
est, & tu intra triduum quomodo
illam ædificabis. Jesus autem de 21
templo corporis sui dicebat. Quum 22
de mortuis surrexisset, discipuli ej⁹
recordati sunt quòd hæc dixisset:
Scripturis itaq; fidem habuerunt, &
huic sermoni quem Jesus dixerat.

VII. Pronuntiat Christus Nicodemo, ꝙ quicunq; ex Spiritu & aquâ natus non sit, in regnum Dei non ingreditur.

In festo Paschatis multi in Hierosolyma in Jesu fidem habuerunt, & 23
signa & miracula ejus viderunt.
Jesus autem eis semetipsum non 24
concredebat, propterea quòd ipse
unumquemque nôsset: Et opus non 25
esset ut quisquam de quoquam ei te-
stimonium diceret, eò quòd ipse sci-
ret, quicquid in homine esset.

CAP. III. γ'.

Erat autem homo ex Pharisæis, (Nicodemus *nomen ei,*) princeps Ju-
1 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ,) ἄρχων τῶν Ἰου-
dæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus
2 δαίων. Οὗτος ἦλθε (α) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, οἴδαμεν
quia à Deo venisti magister: nemo enim hæc signa potest facere,
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ (β) ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν,
quæ tu facis, *si non* fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, & dixit ei;
3 ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Amen, amen dico tibi, *Si non* quis natus fuerit *desursum*, non potest videre regnum
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodò potest homo renasci
4 τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι
senex *existens? num* potest in ventrem matris suæ *secundò* introire, & re-
γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεν-
nasci? Respondit Jesus, Amen, amen dico tibi; *Si non* quis *natus* fue-
5 νηθῆναι; Ἀπεκρίθη (γ) ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις (δ) γεννη-
rit ex aqua, & Spiritu, non potest introire in regnum Dei.
6 θῇ ἐξ ὕδατος, καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ
Natum ex carne, caro est: & natum ex Spiritu, spiri-
(ε) γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
tus est. Non mireris quia dixi tibi; Oportet vos nasci *desuper*.
7 μά ἐστι. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς (ζ) γεννηθῆναι ἄνωθεν.

Γ'

Spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed *non nosti* unde venit,
Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, 8
& quò vadat: sic est omnis natus ex Spiritu. Respondit
(η) καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος. Ἀπεκρίθη 9
Nicodemus, & dixit ei; Quomodò possunt hæc fieri? Respondit Je-
Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι. Ἀπεκρίθη (θ) ὁ Ἰη- 10
sus, & dixit ei; Tu es magister Israel, & hæc non *noscis*? Amen,
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν 11
amen dico tibi; Quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimo-
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυ-
nium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodò
ρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς 12
si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, *si non*
ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ 13
ille ex cœlo *descendens*, filius hominis *existens* in cœlo. Et sicut
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς 14
Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium homi-
Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως (ι) ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
nis: Ut omnis *credens* in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.
που· Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων (κ) εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 15
Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium suum *illum* unigenitum da-
(λ) Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω- 16
ret, ut omnis *credens* in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ (μ) ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (α) πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, (β) δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν, (γ) Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω (δ) γεννηθῇ (ε) γεγεννημένον (ζ) γεννηθῆναι (η) ἢ ποῦ (θ) Ἰησοῦς, (ι) δεῖ ὑψωθῆναι (κ) ἐπ' αὐτὸν (λ) Οὕτως (μ) ἀπολῦνται,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ *

1 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܢܝܩܕܡܘܣ ܫܡܗ ܪܫܐ ܗܘܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀
2 ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܪܒܝ ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܠܚܬ ܡܠܦܢܐ ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܥܒܕ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܐܠܐ ܡܢ ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ܀
3 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܕܪܝܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܙܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
4 ܐܡܪ ܠܗ ܢܝܩܕܡܘܣ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܠܡܬܝܠܕܘ ܠܡܐ ܡܫܟܚ ܬܘܒ ܠܟܪܣܐ ܕܐܡܗ ܕܬܢܝܢܘܬ ܠܡܥܠ ܘܠܡܬܝܠܕܘ܀
5 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܡܝܐ ܘܪܘܚܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
6 ܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܒܣܪܐ ܒܣܪܐ ܗܘ ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܪܘܚܐ ܗܘ܀
7 ܠܐ ܬܬܕܡܪ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܝܠܕܘ ܡܢ ܕܪܝܫ܀
8 ܪܘܚܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܝܐ ܢܫܒܐ ܘܩܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ ܐܠܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܬܝܐ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠܐ ܗܟܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܠ ܐܢܫ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ܀
9 ܥܢܐ ܢܝܩܕܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܢ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ܀
10 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܝܬܝܟ ܡܠܦܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ܀
11 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܡܕܡ ܕܝܕܥܝܢܢ ܡܡܠܠܝܢܢ ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܣܗܕܝܢܢ ܘܣܗܕܘܬܢ ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
12 ܐܢ ܕܕܒܐܪܥܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
13 ܘܠܐ ܐܢܫ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ܀
14 ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܪܝܡ ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܒܡܕܒܪܐ ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܬܬܪܡܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀
15 ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀
16 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܀

CAP. III.

Erat autem ibi unus ex Pharisæis, cui nomen erat Nicodemus, princeps Judæorum. 1
Hic venit ad Jesum noctu, & dixit ei; Magister mi, scimus te à Deo missum fuisse doctorem: nemo enim potest hæc signa edere, quæ tu edis, nisi qui Deum habeat secum. 2
Respondit Jesus, & dixit ei; Amen amen dico tibi, Nisi quis genitus fuerit denuò, non potest videre regnum Dei. 3
Inquit ei Nicodemus, Qui fieri potest ut nascatur homo senex? nunquid potest iterum in uterum matris suæ secundâ vice introire & gigni? 4
Respondit Jesus, & dixit ei; Amen amen dico tibi, Nisi quis genitus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest ingredi regnum Dei. 5
Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu, spiritus est. 6
Ne mireris quòd dixerim tibi; Oportet vos nasci denuó. 7
Spiritus quò loci vult spirat, & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat & quò vadat: ita est quisquis genitus est ex Spiritu. 8
Respondit Nicodemus, & dixit ei; Quomodo possunt hæc fieri? 9
Respondit Jesus & dixit ei; Tu es doctor Israelitarum, & hæc nescis? 10
Amen amen dico tibi; Quod scimus, loquimur; & quod vidimus, testamur: sed testimonium nostrum non recipitis. 11
Si terrena dixi vobis, neque creditis; quomodo si dixero vobis cœlestia, credetis mihi? 12

Matutinis medii Jejunii. 8.

Porrò nemo ascendit in cœlum nisi qui descendit è cœlo, Filius hominis ille qui est in cœlo. 13
Et quemadmodum extulit Moses serpentem in deserto, ita futurum est ut extollatur Filius hominis: 14
Ut quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. 15
Ita enim dilexit Deus mundum, ut Filium suum unicum dederit, ut quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. 16

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 *وانجا بود شخصي از معتزلان نام او نيقوديموس * كلانتر بود از يهوديان * در شب پيش
2 عيسي امد و بدو گفت: خداوند من ميدانيم كه تو از خدا معلم فرستاده شده *
3 براي انك اين ايت و شگفتها كه تو ميكني ان كس تواند كردن كه خدا با وي باشد * عيسي
بدو جواب داد وگفت: راست راست بتو گويم * اگر كسي نو زاييده نشود ملكوت خدا را نتواند
4 ديدن * نيقوديموس گفت مرد پير چگونه زاييده شود * مگر در شكم مادر رود ودگر بار زاييده
5 شود * عيسي بدو گفت: راست بتو گويم كه اگر كسي از اب و جان زاييده نشود نتواند
6 در ملكوت خدا رفتن * هر چه از گوشت زاييده شد گوشتست * و انچ از جان زاييده شد جانست *
7 8 *مخيبانك سلش كه بتو گفتم: واجبست بر شما كه از نو زاييده شويد *جان هر كجا كه خواهد
بدمد * و اوازش بشنوي * ليكن نداني از كجا ايد * و كجا مي رود * اين چنين است هر كسي
9 10 كه از جان زاييده شد * نيقوديموس گفت چگونه توان اين همه شدن * عيسي گفت توي معلم
11 اسراييل و اينها نمي داني * راست راست بتو گويم * انچ مي دانيم بگوييم و انچ ديديم گواهي
12 مي دهيم * وگواهي ما قبول نمي كنيد * اگر از زمين بشما گفتم باور نمي داريد * چون از اسمان

CAP. III.

Et ibi erat quidam è Pharisæis, cui nomen Nicodemus, qui gubernator erat Judæorum. Hic de nocte ad Jesum venit, & ei dixit; Domine mi, scimus quòd tu à Deo præceptor missus sis: eo quòd hæc signa & miracula, quæ tu facis, ille homo possit facere cum quo Deus sit. Jesus ei responsum dedit, & dixit; Verè, verè tibi dico, Si quis denuò natus non fuerit, regnum Dei non potest videre. Nicodemus dixit; Homo senex quomodo natus sit? Nunquid in ventrem matris eat, & aliâ vice natus sit? Jesus ei dixit; Verè tibi dico, quòd si quis ex aqua & Spiritu natus non sit, non potest in regnum Dei ingredi. Quicquid ex carne natum est, caro est: & illud quod ex Spiritu natum est, spiritus est. Admiratione captus ne sis, quòd tibi dixi; Oportet vos ut denuò nati sitis. Spiritus ubicunque vult, spirat, & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, & quo vadat: ita est quisque ex Spiritu natus est. Nicodemus dixit; Quomodo possunt hæc omnia fieri. Jesus dixit; Tu es præceptor Israelis & hæc nescis? Verè, verè tibi dico; Id quod scimus loquimur, & id quod vidimus testamur: & testimonium nostrum non recipitis. Si de terrâ vobis dixi, & fidem non habuistis: cùm de cœlo

Versio VULGATA LATINA.

CAP. III.

1 ERat autem homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic
2 venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister:
3 nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Re-
spondit Jesus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fuerit denuò,
4 non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodò potest
homo nasci, cùm sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iteratò in-
5 troire, & nasci? Respondit Jesus; Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fu-
6 erit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum
7 est ex carne, caro est: & quod natum est ex Spiritu, spiritus est. Non mireris
8 quia dixi tibi; Oportet vos nasci denuò. Spiritus ubi vult spirat: & vocem
ejus audis, sed nescis undè veniat, aut quò vadat: sic est omnis, qui natus est
ex Spiritu. Respondit Nicodemus, & dixit ei; Quomodò possunt hæc fieri?
Respondit Jesus, & dixit ei; Tu es magister in Israel, & hæc ignoras? 9
Amen, amen dico tibi; Quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, 10
& testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis: 11
quomodò, si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi 12
qui descendit de cœlo, Filius hominis, qui est in cœlo. Et sicut Moyses exal- 13
tavit serpentem in deserto: ita exaltari oportet Filium hominis: Ut omnis, qui 14
credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Sic enim Deus dilexit 15
mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis, qui credit in eum, non 16
pereat, sed habeat vitam æternam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

1 * وكان رجل من الفريسيين اسمه نيقوديموس رييس اليهود * هذا اتى الى يسوع ليلا وقال له يا
2 معلم نحن نعلم انك اتيت من الله معلما . لانه ليس يقدر احد ان يعمل هذه الايات التي
3 تعمل الا من كان الله معه * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك انه من لم يولد من اخرى
4 لن يقدر ان يعاين ملكوت الله * قال له نيقوديموس كيف يمكن ان يولد انسان من اخرى بعد
5 شيخوخته . ايقدر ان يلج بطن امه ثانية ثم يولد * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك ان
6 من لم يولد من الماء والروح لن يقدر ان يدخل ملكوت الله * لان المولود من الجسد جسد
7 هو والمولود من الروح فهو روح * فلا تعجبن من قولي لك انه ينبغي لكم ان تولدوا من
8 اخرى * الريح تهب حيث تشاء وتسمع صوتها . لكنك لست تعلم من اين تاتي ولا الى اين تذهب
9 10 هكذي هو كل مولود من الروح * اجاب نيقوديموس قايلا كيف يمكن ان يكون هذا * اجابه
11 يسوع قايلا انت معلم اسراييل افلا تعلم هذا * امين امين اقول لك انا انما ننطق بما نعلم
12 ونشهد بما رأينا . ولستم تقبلون شهادتنا * اذ كنت اعلمتكم الارضيات ولستم تومنون
13 فكيف ان قلت لكم السماييات تصدقون * وما يصعد احد الى السماء الا الذي نزل
14 من السماء ابن البشر الكاين في السماء * وكما رفع موسى الحية في البرية فهكذي ينبغي ان
15 16 يرفع ابن البشر * كي كل من يومن به لا يهلك بل يكون له الحياة الابدية * هكذي احب
الله العالم حتى بذل ابنه الوحيد . كيلا يهلك كل من يومن به بل ينال حياة الابد .

Sectio septima.

CAP. III.

*ERat autem vir inter Pharisæos, no- 1
mine Nicodemus, princeps Judæorum.
Hic venit ad Jesum noctu, & dixit ei; 2
Magister, nos scimus quòd veneris à
Deo præceptor: quandoquidem non po-
test quisquam facere hæc signa quæ facis,
nisi ille cum quo fuerit Deus. Respondit 3
ei Jesus, dicens; Amen, amen dico
tibi, Quòd qui non gignitur vice se-
cundâ, neutiquam poterit videre regnum
Dei. Dixit ei Nicodemus; Quomodò 4
possibile est ut nascatur quis vice secundâ
post senectutem suam? Num potest co-
nari in ventrem matris suæ denuò, ac
tum nasci? Respondit ei Jesus, dicens; 5
Amen, amen dico tibi, Quòd quicunque
non fuerit natus ex aqua & Spiritu, nun-
quam poterit intrare regnum Dei. Quia 6
natum ex corpore, corpus: & natum ex
Spiritu, est spiritus. Ne mireris quòd 7
dicam tibi, oportere vos nasci vice se-
cundâ. Ventus perflat quò vult, & 8
quidem audis vocem ejus, sed non nôsti
undè veniat, neque quò vadat. Ejus-
modi est quilibet natus ex Spiritu.
Respondit Nicodemus, dicens; Quo- 9
modò potest fieri hoc? Respondit ei 10
Jesus, dicens; Tu es præceptor Israe-
lis, & ignoras hoc? Amen, amen dico 11
tibi, Quia nos quidem loquimur quod
scimus, & testamur quod vidimus: &
tamen non accipitis testimonia nostra.
Quum significaverim vobis terrena & 12
non credatis: quomodò si dixero vobis
cœlestia, credetis? Et non ascendet 13
quisquam in cœlum, nisi qui descendit
de cœlo, Filius hominis existens in
cœlo. Et prout exaltavit Moyses ser- 14
pentem in deserto, ita oportet exaltari
Filium hominis: Ut quisquis credit 15
in ipsum, non pereat, sed sit ei vita
æterna. Adeò dilexit Deus mundum, 16
ut commutaverit filium suum unicum,
ut ne pereat omnis qui credit in
eum, sed consequatur vitam æter-
nam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ኒቆዲሞስ ፡፡

1 ሀሎ፡አሐዱ፡ ብእሲ፡ እምፈሪሳውያን፡ ወኒቆዲሞስ፡ ስሙ፡መልአኮሙ፡ለአይሁድ፡፡
2 ወመጽአ፡መጽአ፡ኀቤሁ፡ሌሊተ፡ወይቤሎ፡ ረቢ፡ ናአምር፡ ከመ፡ እምኀበ፡እግዚአብሔ
ር፡መጻእከ፡ መምህረ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይገብር ፡ ዘንተ፡ ተአምረ፡ ዘአንተ፡ ትገብር፡ዘእን
3 በለ፡ዘእግዚአብሔር፡ ምስሌሁ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡አማ
ን፡አማን፡እብለከ፡ዘኢተወልደ፡ዳግመ፡ ኢይሬኢ፡ ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡
4 ወይቤሎ፡ ኒቆዲሞስ፡ ወእፎ፡ይትከሀል፡ሰብእ፡ ተወልዶ፡ ዳግመ፡እምድኅረ፡ልህቀ፡ይክ
5 ል፡በዊአ፡ወገቢአ፡ውስተ፡ከርሠ፡እሙ፡ወይትወለድ፡ዳግመ፡፡ ወአውሥአ፡ እግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ አማን፡ አማን፡ እብለከ፡ ዘኢተወልደ፡እማይ፡ወእመንፈ
6 ስ፡ቅዱስ፡ ኢይክል፡ በዊአ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ዘተወልደ፡እም
7 ሥጋ፡ሥጋ፡ ውእቱ፡ ወዘተወልደ፡ እመንፈስ፡ መንፈስ፡ ውእቱ፡፡ ኢታንክሩ፡እስመ፡
8 እብለክሙ፡ ሃለወክሙ፡ትትወለዱ፡ ዳግመ፡፡ እስመ፡መንፈስሰ፡ኀበ፡ ፈቀደ፡ይነፍሕ፡
ቃሎ፡ትሰምዕ፡ወኢታአምር፡እምኀበ፡ ይመጽእ፡ ወኀበሂ፡ ይሐውር፡፡ ከማሁ፡ ው
9 እቱ፡ ኵሉ፡ ዘይትወለድ፡ እመ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወአውሥአ፡ኒቆዲሞስ፡ወይ
10 ቤሎ፡ ወእፎ፡ይትከሃል፡ከመዝ፡ ከዊን፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ
11 ሎ፡አንተ፡ሊቆሙ፡ለእስራኤል፡ወዘንተ፡ኢታአምር፡፡ አማን፡አማን፡እብለክሙ፡
ዘናአምር፡ንነግር፡ወበዘ፡ ርኢነ፡ ሰማዕተ፡ንከውን፡፡ ወሰማዕተነሰ፡ተአብዩ፡ ነሢ
12 አ፡፡ ወሶበ፡ እንዘ፡ ዘበምድር፡ እነግረክሙ፡ወኢተአምኑኒ፡እፎ፡ተአምኑኒ፡እመ፡
13 ነገርኩክሙ፡ዘበሰማያት፡፡ አልቦ፡ ዘዐርገ፡ ውስተ፡ሰማይ፡ዘእንበለ፡ዘወረደ፡እም
14 ሰማይ፡ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ ወበከመ፡ሙሴ፡ ሰቀሎ፡ ለአርዌ፡ምድር፡በገዳ
15 ም፡ ከማሁ፡ሃለዎ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ይስቀል፡፡ ከመ፡ኵሉ፡ዘየአምን፡በ
16 ቱ፡ይሕየው፡ለዓለም፡፡ ወከመዝ፡አፍቀሮ፡እግዚአብሔር፡ለዓለም፡እስከ፡ ወልዶ፡
ወሀበ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘየአምን ፡ በቱ ፡ ኢይትሐጐል ፡ ወይረክብ ፡ ሕይ
ወተ፡ዘለዓለም፡፡

CAP. III.

De Nicodemo.

ET fuit quidam homo ex Pharisæis, & nomen ejus Nicodemus princeps Ju- 1
dæorum. Et ipse venit ad eum nocte, & dixit ei; Rabi, scimus quòd à Deo ve- 2
nisti doctor; & nemo est qui facit hoc signum quod tu facis, nisi is cum quo
fuerit Deus. Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi; 3
Qui non natus est denuò, non videbit regnum Dei. Et dixit ei Nicodemus, Et 4
quomodo potest homo gigni denuò? postquam senueri, potéstne intrare & rever-
tere in uterum matris suæ, & gigni denuò? Et respondit Dominus Jesus, & dixit 5
ei; Amen, amen, dico tibi; Qui non natus est ex aqua, & à Spiritu sancto, non po-
test intrare in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est 6
ex Spiritu, spiritus est. Ne miremini quia dico vobis, Oportet vos gigni denuò. 7
Quia spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, & nescis unde veniat, & quò 8
vadat: sic igitur est omnis qui generatur à Spiritu sancto. Et respondit Nicode- 9
mus, & dixit ei; Et quomodo potest ita fieri? Et respondit Dominus Jesus, & 10
dixit ei; Tu magister Israelis, & hoc nescis? Amen, amen dico vobis,
quòd quæ scimus loquimur; & de *rebus* quas vidimus, testimonium edimus: 11
& testimonium nostrum recusatis accipere. Et si terrena loquutus sum vo- 12
bis, & non creditis mihi; quomodo credetis mihi si loquutus sum vobis cœ-
lestia? Nullus est qui ascendit in cœlum, nisi qui descendit à cœlo, Filius 13
hominis. Et sicut Moses suspendit serpentem in deserto, sic oportet Filium 14
hominis suspendere: Ut omnis qui credit in eo, vivat in æternum. Et adeò 15
dilexit Deus mundum, ut filium unicum suum tradidit, ut omnis qui credit 16
in eo, non pereat, sed inveniat vitam æternam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 بگويم چگونه باور داريد . * وكسي در اسمان نرفت الا انك از آسمان فرود امد . فرزند آدمي
14 انك بر اسمانست * انچنانك موسي در بيابان مار رابلند بر داشت . اين چنين فرزند آدمي
15 خواهد كه بلند †بر داشته شود . * تا هر كسي كه بدو ايمان †بياورد . تباه نشود . ليكن
16 مر اورا †زندگاني جاويد باشد †تا ابد . * واين چنين خدا خلق را دوست داشت . كه فرزند يگانه
خودرا بديشان فرستاد . تا هر كه بدو ايمان بياورد گم نشود . ليكن زندگاني جاويد †مر اورا باشد .

dixero, quomodò fidem habebitis?
Et nemo in cœlum ascendit, nisi is 13
qui de cœlo descendit, Filius homi-
nis qui in cœlo est. Quemadmodum 14
Moses in deserto serpentem exal-
tavit, ita Filius hominis futurus
est ut exaltetur: Ut quisquis in 15
eum credit, non pereat, sed ei vita
æterna sit in perpetuum. Nam sic Deus 16
homines dilexit, ut Filium suum uni-
cum ad eos mitteret, ut quicunque in
eum fidem habet non pereat, sed
vita æterna ei sit.

Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut judicet mundum: sed ut
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον· ἀλλ' ἵνα
salvetur mundus per ipsum. *Credens* in eum, non judicatur: qui autē non *credens*,
18 σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων,
jam judicatus est: quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei. Hoc
19 ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
autem est judicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines
δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
magis tenebras, quàm lucem: erant enim mala eorum opera. Omnis
20 μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ (υ) πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς
enim *mala agens*, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur
γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ
opera ejus. *At faciens* veritatem, venit ad lucem, ut manifestetur
21 (ξ) τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
ejus opera, quia in Deo sunt facta. Post hæc venit Jesus &
22 αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν (ο) ὁ Ἰησοῦς καὶ
discipuli ejus in Judæam terram, & illic morabatur cum eis, & baptizabat.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.
Erat autem & Joannes baptizans in *Ænon* juxta Salim, quia aquæ multæ
23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ (π) Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
erant illic: & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim *erat* missus in
24 ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς
carcerem Joannes. Facta est *ergò* quæstio ex discipulis Joannis cum
τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ (ϱ) Ἰου-
25 dæis de purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei; Rabbi,
δαίων περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, 26
qui erat tecum trans Jordanem, cui tu *testatus es*, ecce hic baptizat, & omnes
ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες
veniunt ad eum. Respondit Joannes & dixit; Non potest homo
ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος 27
accipere *nihil*, *si non* fuerit datum ei de cœlo. Ipsi vos mihi
λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι 28
testamini, quòd dixerim; Non sum ego Christus, sed quia missus sum
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ante illum. *Habens* sponsam, sponsus est: *at* amicus sponsi
ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου 29
stans & *audiens* eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: hoc ergo gaudium
ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. *Supernè*
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν 30 31
veniens, super omnes est: *existens* de terra, de terra est, & de
ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ
terra loquitur: de cœlo *veniens*, super omnes est.
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί.

MS. A. (υ) αὐτῶν πονηρὰ τὰ (ξ) αὐτοῦ τὰ ἔργα. (ο) Ἰησοῦς (π) Σαλείμ, (ϱ) Ἰουδαίου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܠܥܠܡܐ ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ ܐܠܐ ܕܢܚܐ ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ܂
18 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܡܬܕܝܢ ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܡܢ ܟܕܘ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ܂
19 ܗܢܘ ܕܝܢ ܕܝܢܐ ܕܢܘܗܪܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܚܒܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܫܘܟܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܢܘܗܪܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܐ܂
20 ܟܠ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܣܢܐ ܠܢܘܗܪܐ ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܠܐ ܢܬܟܣܘܢ ܥܒܕܘܗܝ܂
21 ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܩܘܫܬܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܐܠܗܐ ܡܬܥܒܕܝܢ܂
22 ܠܩܘܪܒܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ ܀ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ܂
23 ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕ ܒܥܝܢܝܘܢ ܕܠܓܢܒ ܫܠܝܡ ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܥܡܕܝܢ܂
24 ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܢܦܠ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂
25 ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܥܬܐ ܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܥܡ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܬܕܟܝܬܐ܂
26 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܢ ܗܘ ܕܥܡܟ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܗܘ ܕܐܢܬ ܐܣܗܕܬ ܥܠܘܗܝ ܗܐ ܐܦ ܗܘ ܡܥܡܕ ܘܣܓܝܐܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܗ܂
27 ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܠܡܣܒ ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ ܐܠܐ ܐܢ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܫܡܝܐ܂
28 ܐܢܬܘܢ ܐܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܕܐܡܪܬ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ ܐܠܐ ܫܠܝܚܐ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ ܕܗܘ܂
29 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܠܬܐ ܚܬܢܐ ܗܘ ܘܪܚܡܗ ܕܝܢ ܕܚܬܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܘܫܡܥ ܠܗ ܒܚܕܘܐ ܪܒܐ ܚܕܐ ܡܛܠ ܩܠܗ ܕܚܬܢܐ ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܚܕܘܬܝ ܗܐ ܡܫܠܡܐ܂
30 ܠܗܘ ܘܠܐ ܠܡܪܒܐ ܘܠܝ ܠܡܒܨܪ܂
31 ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܢ ܠܥܠ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ ܘܗܘ ܕܡܢ ܐܪܥܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܡܡܠܠ ܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ܂

Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut condemnet mundum, sed ut servetur mundus per eum. 17
Qui credit in eum, non condemnatur: qui verò non credit, jamdiu condemnatus est: quippe qui non crediderit in nomen unigeniti Filii Dei. 18
Hæc est autem condemnatio, Quia Lux venit in mundum, & dilexerunt homines tenebras potiùs quàm Lucem: erant siquidem opera eorum mala. 19
Quisquis enim abominanda agit, odit Lucem: nec venit ad Lucem, ne arguantur opera ejus. 20
Qui verò agit veritatem, venit ad Lucem ut innotescant opera ipsius, quòd in Deo facta sint. 21

Ad oblationem encœniis ecclesiæ. 9.

Posteà venit Jesus & discipuli ejus in terram Judææ, & illic conversabantur cum eis, & baptizabat. 22
Baptizabat autem & Johannes in In-Jon, *(fonte columbæ)* quod est ad latus Salim: quoniam aquæ erant illic multæ: & veniebant & baptizantur. 23
Nondum enim conjectus fuerat Johannes in carcerem. 24
Orta est autem quæstio uni ex discipulis Johannis cum Judæo quodam de purgatione. 25
Et venerunt ad Johannem, & dixerunt ei; Magister noster, Is qui tecum erat ultra Jordanem, de quo testimonium perhibuisti, en & ipse baptizat, multíque veniunt ad eum. 26
Respondit Johannes, & dixit eis; Non potest homo suscipere quicquam per semetipsum, nisi datum ei fuerit de cœlo. 27
Vos estis mihi testes me dixisse, quòd ego non sum Christus, sed missus illi prævius. 28
Qui habet Sponsam, Sponsus est: amicus autem ille Sponsi, qui stat & audit eum, gaudio magno gaudet propter vocem Sponsi: hoc ergò gaudium meum ecce impletum est. 29
Illum oportet crescere, me verò minui. 30
Is enim qui supernè venit, supra omnia est: is autem qui de terra, de terra est, & terrena loquitur: is qui è cœlo venit, supra omnes est. 31

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * خدا فرزند خودرا بعالم نفرستاد كه داوري كند • الا كه عالم در دست او زنده شوند
18 * وهر كه بدو ايمان بياورد • داوري نخورد • وانك ايمان نياورد • از اغاز در داوري باشد
19 واز فرزند خدا بيكانه شود • * اينست داوري • كه نور در عالم آمد • ومردم تاريكي را
20 دوست داشتند • از نور بيشتر • سبب انك كردارهاء ايشان بدست • * هر كه ناپذير كند
21 روشنايي را دوست ندارد • وپيش روشنايي نيايد • تا كردارهاء او رسوا نشود • * وانك راستي ورزد
پيش روشنايي ايد تا كرداري كه ميان او وخداست • دانسته شود

هشتم بار دوم كواهي يحيي براي مسيح

22 * بعد ازين عيسي باشاكردان خود † در
23 زمين يهودا آمد ومي كرديد ومي شست • * ويحيي نيز در چشمهء يون • كه بر كنار ساليم
24 است مي شست • براي انك آب انجا بسيار بود • مردم انجا شسته مي † شدند • * ويحيي هنوز در
25 زندان † نيفتاده بود • * وميان يكي از شاكردان يحيي • ويكي يهودي كفت كوي شد † براي
26 پاك شدن شستني را • * آمد پيش يحيي • وبدو كفت بزرك ما • انك با تو بود در كذركاه اردن

Deus Filium suum in mundum non misit, ut judicium faciat, sed ut homines mundi per manum ejus vivant. 17
Et quicunque in ipsum fidem habuerit, judicium non subibit: qui verò fidem non habuerit, ab initio in judicio est, & à Filio Dei alienus erit. 18
Hoc est judicium, Quòd Lux in mundum venit, & homines tenebras dilexerunt, potiùs quàm Lucem: eâ de causa quòd opera eorum mala essent. 19
Quicunque inaccepta facit 20 *Lucem non diligit, & ad Lucem non venit, ne opera ejus probro sint.* 21
Is verò qui rectum exercet, ad Lucem venit, ut opus, quod inter ipsum & Deum est, cognitum sit.

VIII. Secundâ vice testimonium Johannis de Christo.

Post hæc Jesus cum discipulis suis 22 *in terram Judææ venit: & illic versabatur, & baptizabat.* 23
Et Johannes etiam in fonte Jon, qui juxta Salim est baptizabat, eò quòd aqua ibi multa esset, homines igitur illic baptizati sunt. 24
Johannes enim adhuc in carcerem non conjectus erat. 25
Et inter unum ex discipulis Johannis et Judæum quendam disceptatio fuit de purificatione lotionis. 26
Venit itaq; ad Johannem, et ei dixit; Magister noster, ille qui tecum erat in transitu Jordanis

Versio VULGATA LATINA.

17 Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur
18 mundus per ipsum. Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam
judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem ju-
19 dicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm
lucem: erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui malè agit, odit lucem,
20 & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: Qui autem facit veritatem,
21 venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo facta sunt. Post hæc ve-
22 nit Jesus, & discipuli ejus, in terram Judæam: & illic demorabatur cum eis, &
baptizabat. Erat autem & Joannes baptizans in Ænnon, juxta Salim: quia aquæ
23 multæ erant illic, & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim missus fuerat
24 Joannes in carcerem. Facta est autem quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis 25
de Purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei; Rabbi, qui erat te- 26
cum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes
veniunt ad eum. Respondit Joannes, & dixit; Non potest homo accipere quid- 27
quam, nisi fuerit ei datum de cœlo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quòd 28
dixerim; Non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet 29
sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet
propter vocem sponsi. Hoc ergò gaudium meum impletum est. Illum oportet 30
crescere, me autem minui. Qui desursùm venit, super omnes est. Qui est de 31
terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cœlo venit, super omnes est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 *لأنه لم يرسل الله ابنه الي العالم ليدين العالم لكن ليحيي به العالم * ومن يومن به لا
18 يدان ومن لم يومن به فهو مدان * لانه لم يومن باسم الوحيد بن الله * وهذه هي
19 الدينونه ان النور جاء الي العالم واحب الناس الظلمه اكثر من النور لان اعمالهم كانت
20 سرير * لان كل من يعمل السيات يبغض النور وليس يقبل الي النور لئلا تبكت اعماله لانها
21 سرير * فاما الذي يعمل الحق فانه يقبل الي النور ويظهر اعماله انها بالله معموله * وبعد هذا
22 اقبل يسوع وتلاميذه الي ارض اليهوديه وكان يتردد هناك معهم ويعمد * وكان يوحنا يعمد
23 ايضا في عين نون التي الي جانب ساليم لكثرة الماء هناك * وكانوا ياتون فيعتمدون * لانه لم
24 يكن يوحنا بعد القي في السجن * وكانت مناظره بين تلاميذ يوحنا واليهود من اجل
25 التطهير * فاقبلوا الي يوحنا وقالوا له يا معلم ذاك الذي كان معك في عبر الاردن الذي انت
26 شهدت له هوذا يعمد وياتي اليه الكل * اجابهم يوحنا قايلا لن يقدر الانسان ان ياخذ شيا الا
27 ان يعطاه من السما * انتم تشهدون لي اني قلت اني لست المسيح لكن ارسلت امام ذاك * من له
28 عرس فهو عريس وصديق العريس الواقف المصغي اليه يفرح فرحا من اجل صوت العريس * فالان
29 هوذا فرحي قد تم * ينبغي لذاك ان يتزايد ولي ان انقص * لان الذي جا من العلا هو اعلا من
30 كل شي والذي من الارض فهو ارضي ومن الارض ينطق * والذي من السما اتي هو فوق الكل *
31

Quia non misit Deus filiu suum in mundum, ut judicet mundum: sed ut salvetur per ipsum mundus. Et qui crediderit in eum non judicabitur; & qui non crediderit in ipsum, jam judicatus est: quia non credidit in nomine unici filii Dei. Et hoc est judicium, quia Lux venit in mundum, & dilexerunt homines tenebras magis quàm Lucem, quia opera eorũ erant mala. Nam quicunque perpetrat scelera, odit Lucem, & non venit ad Lucem, ne arguantur opera ejus, quia mala sunt. Qui autem facit veritatem, is quidem venit ad Lucem, & appareat opera ejus, quippe quæ in Deo facta. Et post hoc venit Jesus, & discipuli ejus in terram Judææ, & versabatur ibi cum eis, & baptizabat. Et Johannes baptizabat etiam in fonte Nun, qui est ad latus Salim; ob multitudinem aquæ ibidem. Et veniebant, & baptizabantur: Quia non fuerat Johannes adhuc projectus in carcerem. Et facta est quæstio inter discipulos Johannis, & Judæos de purificatione. Et venerunt ad Johannem, & dixerunt ei; Magister ille qui erat tecum trans Jordanem, cui tu attestatus es, ecce etiam baptizat, & veniunt ad eum omnes. Respondit eis Johannes, dicens; Non potest homo arrogare sibi quicquam, nisi id concedatur illi de cœlo. Vos testamini mihi quòd dixerim; Quia non sum Christus, sed missus sum ante illum. Quicunq; habet sponsam, sponsus est: & amicus sponsi assistens auscultansq; eum, gaudet gaudio propter vocem sponsi. Nunc igitur ecce gaudium meum jam impletum est. Oportet illum crescere, & me minui. Quia qui venit ab excelso, ipse est excelsior quâlibet re: & qui de terra est, ipse quidem terrenus est, & de terra loquitur: Et qui de cœlo venit, ipse est super omnia:

(17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 እስመ፡ ኢፈነወ፡ እግዚአብሔር፡ ለወልዱ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ይኰንኖ፡ ለዓለም፡ ዘ
18 እንበለ፡ ከመ፡ ያሕይዎ፡ ለዓለም፡ በእንቲአሁ፡፡ ዘይአምን፡ ቦቱ፡ ኢይትኴነን፡ ወዘሰ፡
ኢየአምን፡ ቦቱ፡ ወድአ፡ ተኰነነ፡ እስመ፡ ኢአምነ፡ በወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ዋሕድ፡፡
19 ዝውእቱ፡ ኵነኔሁ፡ እስመ፡ ብርሃን፡ መጽአ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወአፍቀሮ፡ እግዚአብሔር፡
ለዓለም፡ ወአብደረ፡ ሰብእ፡ ጽልመተ፡ እምብርሃን፡ እስመ፡ እኩይ፡ ምግባሮሙ፡፡
20 እስመ፡ ኵሉ፡ ዘእኩይ፡ ምግባሩ፡ ይጸልእ፡ ብርሃነ፡ ወኢይመጽእ፡ ኀበ፡ ብርሃን፡ ከመ፡
21 ኢይትከሠት፡ ምግባሩ፡፡ ወዘሰ፡ ጽድቅ፡ ምግባሩ፡ ይመጽእ፡ ኀበ፡ ብርሃን፡ ከመ፡ ያ
22 ስተርኢ፡ ምግባሩ፡ እስመ፡ በእንተ፡ እግዚአብሔር፡ ይገብር፡፡ ወእምዝ፡ ሖረ፡ እግ
ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአርዳኢሁ፡ ውስተ፡ ምድረ፡ ይሁዳ፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ምስሌሆሙ፡ ወአጥመ
23 ቀ፡፡ ወሀሎ፡ ዮሐንስ፡ ያጠምቅ፡ በሄኖን፡ በቅሩብ፡ ሰሌም፡ እስመ፡ ቦቱ፡ ህየ፡ ብ
24 ዙኃ፡ ማየ፡ ወይመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ወያጠምቆሙ፡፡ እስመ፡ ዓዲሁ፡ ኢተወደየ፡ ዮሐን
25 ስ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡ በእንተ፡ ጥምቀተ፡ ጥህረቶሙ፡፡ ወእምዝ፡ ኮ
26 ነ፡ ተኃሥሦ፡ እርዳኢሁ፡ ለዮሐንስ፡ ምስለ፡ አይሁድ፡ በእንተ፡ አጥህሮ፡፡ ወሖሩ፡ ኀ
በ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤልዎ፡ ረቢ፡ ዝኩ፡ ዘምስሌከ፡ ሃሎ፡ በማዕዶተ፡ ዮርዳኖስ፡ ዘአንተ፡ ሰሚ
ዕ፡ ሰማዕተ፡ ከነከ፡ በእንቲአሁ፡ ነዋ፡ ሃሎ፡ ውእቱኒ፡ ያጠምቅ፡ ወኵሉ፡ ይሐውር፡ ኀቤ
27 ሁ፡፡ ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤ፡ ኢይክል፡ ሰብእ፡ ነሢአ፡ ለሊሁ፡ ወኢ፡ ምንተኒ፡ እ
28 ም፡ ኢተውህበ፡ ሎቱ፡ እምሰማይ፡፡ አንትሙ፡ ለሊክሙ፡ ስማዕትየ፡፡ ከመ፡ እቤለክ
ሙ፡ አንሰ፡ ኢኮንኩ፡ ክርስቶስሃ፡ ይእሙ፡ ላእከ፡ ተፈነውኩ፡ ቅድሜሁ፡ እሰብክ፡ ሎቱ፡፡
29 ዘቦ፡ መርዓተ፡ መርዓዊ፡ ውእቱ፡ ወዓርኩሰ፡ ለመርዓዊ፡ ዘይቀውም፡ ወይሰምዖ፡ ፍሡሐ፡
30 ይትፌሣሕ፡ በእንተ፡ ቃለ፡ መርዓዊ፡፡ ወፍሥሐ፡ ዚአየሰ፡ ተፈጸመ፡፡ ወእንቲአሁሰ፡
31 ዘዝላ፡ ወእንቲአየሰ፡ ተሰልጠት፡፡ ዘእምላዕሉ፡ መጽአ፡ መልዕልተ፡ ኵሉ፡
ውእቱ፡ ወዘእምድርሰ፡ ውእቱ፡ እምድር፡ ውእቱ፡ ወዘበ፡ ምድር፡ ይነግር፡፡ ወዘእምሰማይ፡ መጽአ፡ መልዕልተ፡ ኵሉ፡ ውእቱ፡፡

Quia non misit Deus filium suum in mundum ut judicet mundum, sed ut ser- 17
varet mundum per eum. Qui credit in eo, non judicabitur: & qui non credit 18
in eo, jam judicatus est, quia non credidit in filio Dei unico. Hoc est judi- 19
cium ejus, quia Lux venit in mundum & dilexit Deus mundum, & appetiit homo tenebras magis quam Lucem, quia mala *sunt* opera eorum. Quia omnis 20
cujus opus malum est, odit Lucem, & non veniet ad Lucem, ut non reveletur opus suum. Et is cujus justum est opus, veniet ad Lucem, ut manifestum faci- 21
at opus suum, quia propter Deum operatur. Et tunc abiit Dominus Jesus 22
& discipuli ejus in terram Judææ, & commoratus est ibi cum illis, & baptizavit. Et erat Johannes Baptista in Henon prope Salem, quia erant ibi mul- 23
tæ aquæ: & veniebant ad eum, & baptizabat eos. Quia adhuc non conjectus 24
fuerat Johannes in carcerem.

De baptismo purificationis eorum.

Et tunc facta est quæstio discipulorum Johannis cum Judæis de purificatione. 25
Et venerunt ad Johannem, & dicebant ei; Rabi, qui tecum erat trans Jorda- 26
nem, de quo tu testis factus es, ecce ille baptizat, & omnis venit ad eum. Et 27
respondit Johannes, & dixit; Non potest homo recipere ipse quicquam, si non datum fuerit ei à cœlo. Vos ipsi testes mei *estis*, quòd dixerim vobis; Ego non 28
sum Christus, sed ego missus sum ante illum, prædicare illum. Qui habet 29
sponsam sponsus est; & amicus sponsi qui stat & audit, gaudio gaudet propter vocem sponsi: & gaudium meum impletum est. Ipsum *oportet* crescere, & me 30
minui. Qui desursùm venit, supra omnes est: & qui de terra est, de terra est, 31
& terrestria loquitur: & qui de cœlo venit, supra omnes est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 كه تو بهر او گواهي دادي • اينك او نيز مي شويد • وبسياران پيش او مي آيند • كي
جواب داد وگفت • فرزند ادمي نتواند • كه از ارادت خود چيزي ستاند • مگر از آسمان
28 بدو چيزي بخشوده باشد • شما براي من گواهي مي دهيد • كه گفتم من مسيح نيستم • ليكن
29 رسولم پيش او • هر كه عروس دارد داماد است • واما آنكه داماد را دوست دارد • آنست كه
بشادماني بايستد • وگوش باواز داماد دارد • وچون بشنود آواز اورا • شادمان گردد • و اينست
30 شادماني من كه تمام شد • اورا مي بايد كه افزونتر شود • ومن كمتر شوم •
31 انك هر كه از بلندي آمد • از هر چيزي بلندترست • وانك از زمين است، زميني است
وزمين سخن بگويد • وانك از آسمان آمد • از همه بلندترست •

de quo tu testimonium dedisti, ecce ille etiam baptizat, & multi ad eum veniunt. Johannes responsum dedit, & dixit; Filius hominis non potest ex voluntate sua quicquam accipere, nisi de cœlo ipsi aliquid donatum sit. Vos mihi testimonium præbetis, quòd dixi; Ego Christus non sum, sed legatus sum ante eum. Quicunque sponsam habet, sponsus est: Ille autem qui sponsum amat, is est qui cum gaudio stat, & aurem voci sponsi præbet, & cùm audierit vocem ejus, lætatur: & hoc est gaudium meum quod impletum est. Ipsum oportet ut auctior sit, & me ut diminutus sim. Propterea quòd quicunque ex excelso venerit, omni re excelsior est: qui verò de terra est, terrenus est, & de terra loquitur: qui autem è cœlo venit, omnibus altior est.

(27, 28, 29, 30, 31)

Et quod vidit & audivit, hoc testatur, & testimonium ejus nemo accipit.
32 Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim
33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν γὰρ
34 misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ex mensura dat Deus
ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς
Spiritum. Pater diligit filium, & omnia dedit in manu ejus.
35 τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
Credens in filium, habet vitam æternam; at non persuasibilis filio, non videbit
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται
vitam, sed ira Dei manet super ipsum.
ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

CAP. IV. δ'.

Ut ergò cognovit Dominus quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures
1 ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας
discipulos facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jesus ipse non
2 μαθητὰς ποιεῖ καὶ (α) βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, (Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ
baptizaret, sed discipuli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in
3 ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,) Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ (β) ἀπῆλθε πάλιν εἰς
Galilæam. Oportebat autem eum transire per Samariam. Venit
4 5 τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται
ergò in civitatem Samariæ, dictam Sichar, juxta prædium quod dedit
οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons Jacob. Ergò Jesus fati-
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκο- 6
gatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi
πιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν (γ) ὡσεὶ
sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam: dicit ei Jesus; Da
ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός 7
mihi bibere. Nam discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos
μοι πιεῖν. (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς 8
emerent.) Dicit ergò ei mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus existens
ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
à me bibere poscis existente muliere Samaritana? non enim coutuntur 9
παρ' ἐμοῦ πιεῖν (δ) αἰτεῖς οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται
Judæi Samaritanis. Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do-
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, (ε) Εἰ ᾔδεις τὴν δω- 10
num Dei, & quis est dicens tibi; Da mihi bibere, tu utique petisses illum,
ρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν,
& dedisset utique tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, neque haustorium habes,
καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, 11
& puteus est profundus: undè ergò habes aquam vivam?
καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) βαπτίζει Ἰωάννης, (Καίτοιγε αὐτὸς Ἰησοῦς οὐκ (β) ἀπῆλθεν εἰς (γ) ὡς (δ) αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; (ε) Ἢ ᾔδεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 ܘܡܕܡ ܕܚܙܐ ܘܫܡܥ ܡܣܗܕ ܘܣܗܕܘܬܗ ܠܐ ܐܢܫ ܡܩܒܠ܂
33 ܘܡܢ ܕܩܒܠ ܣܗܕܘܬܗ ܚܬܡ ܕܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܗܘ܂
34 ܗܘ ܓܝܪ ܕܫܕܪܗ ܐܠܗܐ ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ ܡܡܠܠ ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܟܝܠܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ܂
35 ܐܒܐ ܡܚܒ ܠܒܪܐ ܘܟܠ ܡܕܡ ܝܗܒ ܒܐܝܕܘܗܝ܂
36 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ ܠܒܪܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܚܝܐ ܐܠܐ ܪܘܓܙܐ ܕܐܠܗܐ ܢܩܘܐ ܥܠܘܗܝ܂

1 ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕ ܘܡܥܡܕ ܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܚܢܢ܂
2 ܟܕ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܐܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
3 ܘܫܒܩܗ ܠܝܗܘܕ ܘܐܙܠ ܠܗ ܬܘܒ ܠܓܠܝܠܐ܂
4 ܡܣܬܢܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܕܢܐܬܐ ܢܥܒܪ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ܂
5 ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܫܘܟܪ ܒܓܢܒ ܩܘܪܝܬܐ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܝܥܩܘܒ ܠܝܘܣܦ ܒܪܗ܂
6 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܡܥܝܢܐ ܕܡܝܐ ܕܝܥܩܘܒ ܘܝܫܘܥ ܠܐܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܠܗ ܕܐܘܪܚܐ ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܗ ܥܠ ܡܥܝܢܐ ܘܫܥܐ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܬ܂
7 ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܫܡܪܝܐ ܠܡܡܠܐ ܡܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܗܒܝ ܠܝ ܡܝܐ ܐܫܬܐ܂
8 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܓܝܪ ܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ܂
9 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܟܕ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܡܢܝ ܫܐܠ ܐܢܬ ܠܡܫܬܐ ܕܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ ܐܢܐ ܠܐ ܓܝܪ ܡܬܚܠܛܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܡ ܫܡܪܝܐ܂
10 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܘ ܝܕܥܐ ܗܘܝܬܝ ܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܝ ܗܒܝ ܠܝ ܐܫܬܐ ܐܢܬܝ ܫܐܠܐ ܗܘܝܬܝ ܠܗ ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܝ ܡܝܐ ܚܝܐ܂
11 ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܡܪܝ ܐܦܠܐ ܕܘܠܐ ܠܟ ܘܒܐܪܐ ܥܡܝܩܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܟ ܡܝܐ ܚܝܐ܂

Et quod vidit, & audivit, testatur: & testimonium ejus nemo recipit. 32 Qui autem 33 recepit ejus testimonium, definivit Deum esse veracem. Is enim quem Deus misit, 34 verba Dei loquitur: non enim in mensura dedit Deus Spiritum. Pater diligit Filium, 35 & omnia dedit in manus ejus. Qui credit in 36 Filium, habet vitam æternam: qui verò non acquiescit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei commorabitur super eum.

CAP. IV.

COgnovit autem Jesus audisse Pharisæos 1 quòd ipse discipulos multos fecisset, magisque baptizaret quàm Johannes: Quum 2 tamen non ipse Jesus baptizaret, sed discipuli ejus. Et reliquit Judæam, & venit 3 iterùm in Galilæam.

Nocte consecrationis aquæ, & genuflexionis Pentecostes. 10.

Opus autem erat ei ut veniens transiret per 4 Samaritanos. Venit itaque in urbem Sa- 5 maritanorum, quæ vocatur Sochar, ad latus oppidi quod dederat Jacob Josepho filio suo. Erátque ibi fons aquarum Jacobi: 6 ipse autem Jesus fatigatus erat ex labore itineris, sedebátque ad fontem, & erat hora sexta. Et venit mulier ex Samaria ut hau- 7 riret aquam: dixítque ei Jesus; Da mihi aquam bibendam. Porrò discipuli ejus in- 8 troierant in urbem ut emerent sibi cibum. Dicit ei mulier illa Samaritana; Quomodò 9 tu Judæus cùm sis, à me petis potum quæ sum mulier Samaritana? non enim commercium habent Judæi cum Samaritanis. Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do- 10 num Dei, & quis est iste qui dicit tibi, Da mihi potum, tu peteres ab eo, & daret tibi aquas vivas. Dicit ei mulier illa; 11 Domine mi, situlam non habes, & puteus profundus est, undénam tibi sunt aquæ vivæ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * بدانچ دید • وشنید • کواهي دهد • وکسي کواهي او قبول نکند • * وانك کواهي
33 او قبول کند • اعتماد کرد که خداي حق است • * وانك خداي اورا فرستاده باشد
34 سخن خدا بکوید • زیرا نه بپیمانهء خدا جان را بدهد • * پدر فرزندرا دوست دارد • وهر
35 چیزي در دست او بدهد • * وهر که بفرزند ایمان آورد • زندکاني جاوید یابد وانك براي
36 پسر سر فرو نیارد • ومطیع نشود • زندکاني نبیند • لیکن خشم خدا بروي †حلول کند •

1 * وچون عیسي دانست • که معتزلان شنیدند • شاکردان بسیار بدست آورد واز یحیي
2 بیشتر شویندکي مي کرد • * ونه عیسي تنها بود که مي شست • لیکن شاکردان
3 نیز مي شستند • * پس ازان عیسي یهودرا رها کرد • ودر جلیل رفت

آمدن عیسي در شهر سامریان وایمان اوردن بدو ۳۹

4 * وارادت در دل عیسي شد • که بولایت سامریان †بکذرد * وآمد • درشهر سامریان † درآمد •
5 که نامش شکرست • بر کنار دیهي که یعقوب بفرزند خود یوسف † داده بود • * وآنجا
6 چشمهء اب بود ازان یعقوب • عیسي از زحمت راه خسته شده بود • آمد بر کنار چشمه نشست †

De eo quod vidit & audivit testi- 32 monium dat, & nemo testimonium ejus recipit. Qui autem testimo- 33 nium ejus recipit, fidem fecit quòd Deus veritas est. Nam is quem 34 Deus misit sermonem Dei loquitur: quia non ad mensuram Deus Spiritum dat. Pater Filium amore com- 35 plectitur, & omnem rem in manum ejus dabit. Et quicunque in Filium 36 fidem habuerit, vitam æternam invenit: qui verò Filio caput non submiserit, & ei obsecutus non fuerit, vitam non videbit, sed ira Dei super eum manet.

CAP. IV.

ET cùm Jesus sciret quòd Pharisæi audissent quòd discipulos mul- 1 tos adeptus esset, & plures quàm Johannes baptizaret: At non Je- 2 sus solus erat qui baptizabat, sed discipuli etiam baptizabant. Dein- 3 ceps Jesus Judæam reliquit, & in Galilæam profectus est.

IX. Venit Jesus in urbem Samaritanorum & fidem habent ei.

Et voluntas in animo Jesu erat, ut 4 per regionem Samaritanorum transiret. Et veniens in urbem Samari- 5 tanorum ingressus est, cui nomen Sechar est, juxta agrum quem Jacob filio suo Joseph dederat. Et 6 ibi fons aquæ erat Jacobi. Jesus ex labore itineris lassus erat: veniens itaque juxta fontem sedit.

Versio VULGATA LATINA.

32 Et quod vidit, & audivit, hoc testatur: & testimonium ejus nemo accipit. Qui
33 accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus,
34 verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit
35 Filium: & omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æter-
36 nam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet
super eum.

CAP. IV.

1 Ut ergò cognovit Jesus, quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures discipulos
2 facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jesus non baptizaret, sed disci-
3 4 puli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in Galilæam. Oportebat autem
eum transire per Samariam. Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ dicitur Si- 5
char: juxta prædium, quod dedit Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons 6
Jacob. Jesus ergò fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi
sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jesus; Da mihi bibere. 7
(Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) Dicit ergò ei 8 9
mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus cum sis, bibere à me poscis, quæ
sum mulier Samaritana? non enim coütuntur Judæi Samaritanis. Respondit Je- 10
sus, & dixit ei; Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi; Da mihi bibere: tu
forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, 11
neque in quo haurias habes, & puteus altus est: undè ergò habes aquam vivam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وما عاين وسمع يشهد وليس يقبل احد شهادته * والذي قد قبل شهادته فقد ختم. لان
33 الله حق هو * لان الذي ارسله الله انما ينطق بكلام الله. لان الله لا يعطي الروح بالكيل
34 35 * الاب يحب الابن وقد جعل في يديه كل شي * ومن يومن بالابن فله الحياة الدايمة. ومن لا
36 يطع الابن لا يعاين الحياة بل يحل عليه غضب الله. الفصل الثامن.
1 * ولما علم يسوع ان الفريسيين قد سمعوا انه قد اتخذ تلاميذ كثيرين وانه يعمد اكثر
2 3 من يوحنا * اذ ليس يسوع كان يعمد بل تلاميذه * فترك اليهودية ومضي الي الجليل
4 5 ايضا * وكان قد ازمع ان يجتاز بالسامرة * فاقبل الي مدينة السامرة التي تسمي سيخار الي
6 جانب القرية التي كان يعقوب وهبها ليوسف ابنه * وكانت هناك عين ماء ليعقوب. وكان
7 يسوع قد تعب من مشي الطريق فجلس علي العين وقت الساعة السادسة * فجاءت امراة من
8 السامرة لتستقي ماء. فقال لها يسوع اعطيني لاشرب * وكان تلاميذه قد مضوا الي المدينة
9 ليبتاعوا لهم طعاما * فقالت له تلك المراة السامرية كيف وانت يهودي تستسقيني الماء وانا
10 مراة سامرية واليهود لا يختلطون بالسامرة * اجابها يسوع قايلا لو كنت تعرفين عطية الله
11 ومن الذي قال لك ناوليني لاشرب لكنت انت تسالينه يعطيك ماء الحياة * قالت له تلك
المراة يا سيد انه لا دلو لك والبير عميقة فمن اين لك ماء الحياة.

Et quod vidit, & audivit, testatur: at 32
non accipit quisquam testimonium ejus.
Et qui accepit testimonium ejus, jam 33
obsignatus est: quoniam Deus verax est.
Nam is quem misit Deus, profectò loqui- 34
tur verba Dei: Deus enim non dat Spi-
ritum cum mensura. Pater diligit Fili- 35
um, & posuit in manibus ejus omnia.
Et qui credit in Filium, habet vitam 36
æternam: & qui non credit Filio, non
videbit vitam, sed habitabit super
ipsum ira Dei.

Sectio octava.

CAP. IV.

ET cùm cognovisset Jesus quòd Pha- 1
risæi audissent ipsum adoptâsse discipu-
los plurimos, & baptizare plusquàm Jo-
hannes: (Cùm minimè Jesus baptiza- 2
ret, sed discipuli ejus:) Reliquit Ju- 3
dæam, & abiit in Galilæam denuò. Et 4
jam decreverat transire per Samariam.
Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ 5
vocatur Sichar, ad latus ruris quod Ja-
cob dederat Josepho filio suo. Et erat 6
ibi fons aquæ Jacobi. Erat autem Je-
sus fessus ex ambulatione itineris: se-
ditque ad fontem tempore horæ sextæ.
Et venit mulier de Samaria, ut hauri- 7
ret aquam. Et dixit ei Jesus; Da mihi
bibere. (Discipuli autem ejus abierant 8
in civitatem ut emerent sibi cibum.)
Dixit ei illa mulier Samaritana; Quo- 9
modò quum tu sis Judæus, petis à me
bibere aquam, quum ego mulier sim Sa-
maritana, & Judæi non commisceantur
Samaritanis? Respondit ei Jesus, di- 10
cens; Si scires donum Dei, & quis est
qui dixit tibi; Propina mihi ut bibam,
tu quidem peteres ab eo, ut daret tibi
aquam vitæ. Dixit ei illa mulier; Do- 11
mine, non est situla tibi, & puteus pro-
fundus est: undè ergò tibi aqua vitæ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወበዘ፡ርእየ፡፡ ወበዘ፡ሰምዐነ፡ስማዕተ፡ይከውን፡፡ ወስምዐሂ፡አልቦ፡ዘይትወከፎ፡፡=
33 ወለዘሰ፡ተወክፎ፡ስምዖ፡ዓተቦ፡ እግዚአብሔር፡ እስመ፡ጻድቅ፡ ውእቱ፡፡= ወዘእግ
34 ዚአብሔር፡ፈነዎ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ይነግር፡ እስመ፡ ኢኮ፡በመስፈርት፡ዘይሁብ፡እግ
35 ዚአብሔር፡ መንፈሰ፡፡= አብሰ፡ ያፈቅር፡ ወልዶ፡ ወኵሎ፡ አወፈዮ፡ ውስተ፡ እዴ
36 ሁ፡፡= ወዘየአምን፡ በወልድ፡ ቦሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ወዘሰ፡ ኢየአምን፡ በወልድ፡
ኢይሬኢ፡ ለሕይወት፡ መቅሠፍተ፡ እግዚአብሔር፡ ይነብር፡ላዕሌሁ፡፡=
1 በኃምስ፡ፋሲክ፡= ወአእመረ፡እግዚእነ፡ከመ፡ሰምዑ፡ፈሪሳውያን፡ከመ፡በዝ
2 ኁ፡አርድእቲሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአብዝኆ፡ አጥምቆ፡ እምዮሐንስ፡፡= ወባሕ
3 ቱሰ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ኢያጠምቅ፡ ዳእሙ፡ አርድእቲሁ፡= ወኃደገ፡ምድረ፡
4 ይሁዳ፡፡ ወሖረ፡ ካዕበ፡ ገሊላ፡= ወእንዘ፡ ሃለወ፡ ይኅልፍ፡ እንተ፡ሰማርያ፡፡=
5 በእንተ፡ሰማሪዊት፡፡= ወበጽሐ፡ሀገረ፡ሰማር፡እንተ፡ስማ፡ሲካር፡ቅሩበ፡ዓጸደ፡
6 ወይን፡ዘወሀቦ፡ያዕቆብ፡ለዮሴፍ፡ ወልዱ፡፡= ወሃሎ፡ህየ፡ዓዘቅት፡ዘያዕቆብ፡፡ ወደኪ
ሞ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡በሐዊረ፡ፍኖት፡ወነበረ፡ ህየ፡ኀበ፡ ዓዘቅት፡፡ ወቀትር፡ ሶቤሃ፡ ወጊ
7 ዜ፡ስሱ፡ሰዐት፡= መጽአት፡ ብእሲት፡ እምሰማርያ፡ትቅዳሕ፡ማየ፡፡ ወይቤላ፡እግዚ
8 እ፡ኢየሱስ፡አስትይኒ፡ማየ፡= እስመ፡አርድእቲሁሰ፡ሖሩ፡ሀገረ፡ ይሣየጡ፡ ሐብስተ፡
9 ሲሳዮሙ፡፡= ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብእሲት፡ሰማሪዊት፡እፎ፡እንዘ፡አይሁዳዊ፡አንተ፡
ትስእል፡ በኀቤየ፡ ትስተይ፡ ማየ፡እንዘ፡ ሰማሪዊት፡ ብእሲት፡አነ፡፡እስመ፡ኢይትኃበሩ፡
በሃይማኖት፡አይሁድ፡ወኢይትኃወሉ፡ምስለ፡ሰማሪዊያን፡ወኢይደመሩ፡፡= ወአውሥ
10 አ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤላ፡ሶበሰ፡ታአምሪ፡ጸጋሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወመኑ፡ውእ
ቱ፡ዘይብለኪ፡ ወይቤለኪ፡አስትይኒ፡፡ አንቲኒ፡ዓዲ፡እምሰአልክዮ፡ ወእምወሀበኪ፡
11 ማየ፡ ሕይወት፡፡= ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚእየ፡ መሕየብኒ፡ አልብከ፡
ወዓዘቅቱኒ፡ ዕሙቅ፡ ውእቱ፡ እምአይቴ፡ እንከ፡ለከ፡ ማየ፡ ሕይወት፡፡=

Et de quo vidit, & de quo audivimus, testatur, & testimonium ejus nemo est qui 32
recipiet. Et eum qui recepit testimonium ejus obsignavit eum Deus, quia verus 33
est. Et *is* quem Deus misit, verbum Dei loquitur, quoniam non in mensura 34
est *is* quem dat Deus, Spiritus. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus 35
ejus. Qui credit in Filio habet vitam æternam: & qui non credit in Filio, non 36
videbit vitam: flagellum Dei manet super eum.

CAP. IV. *Quintâ paschatis.*

ET quum cognovisset Dominus noster, quòd audissent Pharisæi quòd multi- 1
plicati erant discipuli Dñi Jesu, & plures baptizaverat quàm Johannes. (Quan- 2
quam ipse Dñs Jesus non baptizabat, sed discipuli ejus.) Et reliquit terram Ju- 3
dææ, & abiit iterum *in* Galilæam. Et conveniens erat ei transire per Samariam. 4

De Samaritana.

Et venit in civitatem Samariæ cujus nomen Sichar, propè vineam quàm dedit 5
Jacob Josepho filio suo. Et erat ibi puteus Jacob, & quum fatigatus esset Dñs 6
Jesus proficiscendo viâ, sedit ibi ad puteum: & meridies tunc erat, & tempus sex-
tæ horæ. Venit mulier de Samaria ut hauriret aquam: & dixit ei Dominus Jesus; 7
Pota me aquâ. (Quia discipuli ejus abierant *in* civitatem emere panem stipen- 8
diorum suorum.) Et dixit ei ista mulier Samaritana, Quomodo quum sis Judæus 9
tu, poscis apud me bibere aquam, quæ mulier Samaritana sum? quia non conve-
niunt religione Judæi, neque communicant cum Samaritanis, neq; commiscent.
Et respondit ei Dñs Jesus, & dixit ei; Si scires donum Dei, & quis sit qui rogat 10
te, & dicit tibi; Pota me, tu iterum petiisses eum, & dedisset tibi aquam vitæ.
Et dixit ei ista mulier; Domine mi, situlam non habes, & puteus profundus est: 11
undè igitur tibi aqua vitæ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 در ششم ساعت * زني از سامريان آمد تا آب بستاند * عيسي بدان زن كفت آب بمن
8 بده تا بخورم * وشاكردان او در شهر رفته بودند براي حاصل كردن توشه * آن زن سامري
9 بمسيح كفت كه تو يهودي و چكونه از من آب مي خواهي تا بخوري و من زن سامري
10 هستم * و يهوديان با سامريان † سازكار نيستند * عيسي جواب داد و بدان زن كفت اكر
بخشايش خدا را مي دانستي و كيست آنك بتو كفت آب بده تا بخورم تو ازو مي خواستي
11 واو آب زندكاني بتو مي داد * آن زن بدو كفت خداوند دول نداري و چاه نغولست
آب زندكاني را از كجا داري

in sexta hora. Mulier quædam 7
ex Samaritanis venit ut aquam
caperet: Jesus illi mulieri dixit;
Aquam mihi dato, ut bibam. Et 8
discipuli ejus in urbem iverant,
ad comparandum commeatum. Illa 9
mulier Samaritana Christo dixit;
Tu quidem Judæus es: quomodo
ergò à me aquam petis, ut bibas,
cùm ego mulier Samaritana sim?
Judæi enim cum Samaritanis
non conveniunt. Jesus respon- 10
sum dedit, & illi mulieri dixit;
Si donum Dei scires, & quis sit
ille qui dicit tibi, Aquam da ut
bibam, tu ab eo petiisses, & ille
aquam vitæ tibi dedisset. Illa 11
mulier ei dixit; Domine, situlam
non habes, & puteus profundus est:
Aquam vitæ undè habes?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse
12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς
ex eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus,
13 ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη (ζ) ὁ Ἰησοῦς,
& dixit ei; Omnis *bibens* ex aqua hac, sitiet iterum: Qui autem
14 καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· Ὃς δ'
biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed
ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ (η) διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ
aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æter-
τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώ-
nam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam,
15 νιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus; Vade, voca
16 μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ (θ) ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον
virum tuum, & veni huc. Respondit mulier, & dixit; Non habeo
17 τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω
virum. Dicit ei Jesus; *Pulchrè* dixisti, Quia virum non habeo. Quinque enim
18 ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. Πέντε γὰρ
viros habuisti: & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Dicit
19 ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. Λέγει
ei mulier; Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in
20 αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν (ι) ἐν

hoc monte adoraverunt: & vos dicitis, quia *in* Hierosolymis est locus,
τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος,
ubi oportet adorare. Dicit ei Jesus; Mulier, crede mihi, quia 21
ὅπου (κ) δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι
venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis
ἔρχεται ὥρα, (λ) ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
Patrem. Vos adoratis quod *non scitis*: nos adoramus quod scimus:
τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· 22
quia salus ex Judæis est. Sed venit hora & nunc est,
ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. (μ) Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, 23
quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veri-
ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-
tate: *etenim* Pater tales quærit *adorantes* eum. Spiritus
θείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα 24
Deus, & *adorantes* eum, in spiritu & veritate oportet adorare.
ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
Dicit ei mulier; Scio quia Messias venit, *dictus* Christus:
Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· 25
cùm venerit ille, annuntiabit nobis omnia. Dicit ei Jesus; Ego
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ 26
sum, *loquens* tibi.
εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

MS. A. (ζ) Ἰησοῦς, (η) διψήσει (θ) Ἰησοῦς, (ι) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ (κ) προσκυνεῖν δεῖ. (λ) ὅτι (μ) Ἀλλὰ (ν) Ἰησοῦς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܓܘܒܐ ܗܢܐ. ܘܗܘ ܡܢܗ ܐܫܬܝ ܘܒܢܘܗܝ *
13 ܘܥܢܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ ܗܠܝܢ ܬܘܒ ܢܨܗܐ.
14 * ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ ܠܗ. ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒ
15 ܐܢܐ ܠܗ. ܢܗܘܘܢ ܒܗ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ.
16 ܡܪܝ ܗܒ ܠܝ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ. ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܨܗܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܐܡܠܐ ܡܢ ܬܢܢ. * ܐܡܪ ܠܗ
17 ܝܫܘܥ. ܙܠܝ ܩܪܝ ܠܒܥܠܟܝ ܘܬܥܝ ܠܗܪܟܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ
18 ܝܫܘܥ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬܝ ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. * ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܒܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܝ. ܘܗܫܐ ܗܢܐ
19 ܕܐܝܬ ܠܟܝ ܠܐ ܗܘܐ ܒܥܠܟܝ ܗܘ. ܗܕܐ ܫܪܝܪܐ ܐܡܪܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ
20 ܚܙܝܐ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ. * ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܣܓܕܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ
21 ܐܝܬܘܗܝ ܐܬܪܐ ܕܘܠܐ ܠܡܣܓܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܬܐ ܗܝܡܢܝܢܝ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܕܐܦܠܐ
22 ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܬܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ. * ܐܢܬܘܢ ܣܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܡ
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܓܕܝܢ ܚܢܢ ܠܡܐ ܕܝܕܥܝܢ ܚܢܢ. ܕܚܝܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܗܘ.
23 * ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ ܒܪܘܚ
24 ܘܒܩܘܫܬܐ. ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܒܥܐ ܣܓܘܕܐ ܕܢܣܓܕܘܢ ܠܗ. * ܪܘܚܐ ܗܘ ܓܝܪ
25 ܐܠܗܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ. ܒܪܘܚ ܘܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܠܗܘܢ ܕܢܣܓܕܘܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗ
26 ܐܢܬܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܠܦܢ ܟܠܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟܝ.

Nunquid tu major es patre nostro Jacobo illo, qui dedit nobis puteum hunc, ipseque ex eo bibit, & filii ejus, ac ejus oves? Respondit Jesus, & dixit ei; Quisquis bibet ex istis aquis, iterum sitiet. Quisquis autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed aquæ illæ quas ego dabo ei, fient in eo fons aquarum scaturientium in vitam æternam. Dicit ei mulier illa; Domine mi, da mihi ex his aquis ne rursus sitiam, nec veniam huc haustum. Ait illi Jesus; Abi, voca virum tuum, & veni huc. Dicit ei, Non habeo maritum. Dixit ei Jesus, Benè dixisti; Non habeo maritum. Quinque enim maritos habuisti, & iste quem nunc habes, non est maritus tuus: hoc verum dixisti. Dixit ei mulier illa; Domine mi, video te esse prophetam. Patres nostri in hoc monte adoraverunt, vos autem dicitis in Jerusalem esse locum ubi oportebat adorare. Dicit ei Jesus; Mulier, crede mihi, venturam horam, quâ neque in hoc monte, neque etiam in Jerusalem adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis, nos autem adoramus, quod scimus: nam vita ex Judæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate: etenim Pater tales adoratores poscit. Spiritus enim est Deus, & ii qui adorant eum, in Spiritu & veritate oportet ut adorent. Dicit ei mulier illa; Scio Messiam esse venturum: & quum venerit, ipse docebit nos omnia. Dixit ei Jesus; Ego sum, qui loquor tecum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 *مگر تو از يعقوب † پدرما بزرگتري • الك اين چاه را بما داد • و يعقوب وفرزندان او •
13 وگوسفندان او • ازين چاه مي خوردند • *عيسي بدو جواب داد كه هر كه ازين آب
14 خورد بار تشنه شود • *وهر كه ازان اب خورد • كه من بدو دهم • تا ابد تشنه نشود •
ليكن اين آب كه بدو بدهم • در تن او چشمهء شود • كه هميشه آب زندگاني را روان
15 دهد تا ابد • *آن زن گفت خداوندم مرا ازين آبها بده • كه ديگر بار تشنه نشوم • ونيايم
16 17 وانجا اب بركشم • *عيسي گفت برو شوهررا بخوان وانجا بيا * زن بدو گفت شوهر
18 ندارم • عيسي گفت راست گفتي • كه شوهر نداري • *وپنج شوهر ترا بودند • واين
19 كه اين ساعت داري • شوهر حلال تو نيست • اين را راست گفتي • *ان زن بدو گفت •
20 خداوندم • مي بينم كه تو پيغمبر هستي • *پدران ما درين كوه † سجود كردند
21 وشما مي گوييد • در اورشليم است † جاي كه واجب باشد † درو سجود كردن • *عيسي بدو
گفت اي زن • باور بدار كه بيايد ساعتي كه نه درين كوه • ونه در اورشليم • سجود كنيد † مر پدر را •

Nunquid tu Jacobo patre nostro major es, qui hunc puteum nobis dedit, & ipse Jacob & filii ejus, & oves ejus ex hoc puteo biberunt. Jesus ei responsum dedit; Quicunque quidem ex hac aqua biberit, rursus sitiet. Quicunque autem ex illa aqua biberit, quam ego illi dabo, in æternum non sitiet: sed hæc aqua, quam illi dabo, in corpore ejus fons erit, qui perpetuò aquam vitæ scaturientem præbebit in æternum. Illa mulier dixit, Domine mi, mihi de his aquis dato ut rursus sitiens non sim, neque veniam & hinc aquam hauriam. Jesus dixit; Ito, maritum vocato, & huc veni. Mulier ei dixit; Maritum non habeo. Jesus dixit; Rectè dixisti quòd maritum non habes. Quinque enim mariti tibi fuerunt, & hic quem hâc horâ habes, maritus legitimus tibi non est: hoc rectè dixisti. Illa mulier ei dixit; Domine mi, video quòd tu Propheta es. Patres nostri in hoc monte adoraverunt: & vos dicitis, In Hierosolyma est locus, in quo oportet adorationem facere. Jesus ei dixit; O mulier, Fidem habeto quòd veniet hora, quando neque in hoc monte, neque in Hierosolyma adorabitis Patrem.

Versio VULGATA LATINA.

12 Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex
13 eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus, & dixit ei; Omnis qui
bibit ex aqua hac, sitiet iterùm: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei,
14 non sitiet in æternum: Sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ sali-
15 entis in vitam æternam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam,
16 ut non sitiam, neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus; Vade, voca virum tu-
17 um, & veni huc. Respondit mulier, & dixit; Non habeo virum. Dicit ei Jesus;
18 Benè dixisti, Quia non habeo virum: Quinque enim viros habuisti, & nunc
19 quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Dicit ei mulier; Domine, vi-
deo quia Propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dici- 20
tis, Quia Jerosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Jesus; Mulier, crede 21
mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerosolymis adora-
bitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus 22
ex Judæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Pa- 23
trem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus 24
est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Di- 25
cit ei mulier; Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus:) cùm ergò venerit
ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Jesus; Ego sum, qui loquor tecum. 26

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ألعلك أعظم من أبينا يعقوب الذي أعطانا هذه البئر ومنها شرب هو وبنوه وماشيته *
13 أجابها يسوع قائلا كل من يشرب من هذا الماء يعطش أيضا * فأما كل من يشرب من
14 الماء الذي أعطيه أنا لا يعطش إلى الأبد * بل ذلك الماء الذي أعطيه يكون فيه حياة
15 الأبد * قالت له المرأة يا سيد أعطني من هذا الماء لئلا أعطش ولا أجيء وأستقي من ههنا *
16 17 فقال لها يسوع امضي فادعي زوجك وتعالي ههنا * أجابته المرأة قائلة لا بعل لي * قال
18 لها يسوع حسنا قلت أنه لا بعل لي * لأنه قد كان لك خمسة أزواج * والذي هو لك الآن
19 20 ليس هو بزوجك أما هذا فحقا قلت * قالت له المرأة يا سيد إني أرى أنك نبي * آباؤنا سجدوا في
21 هذا الجبل وأنتم تقولون أن المكان الذي ينبغي أن يسجد فيه هو بيروسليم * قال لها
يسوع أيتها المرأة صدقيني أنه ستأتي ساعة لا في هذا الجبل ولا في يروسليم يسجدون
22 للآب * أنتم تسجدون لمن لا تعلمون ولكن نسجد لمن نعلم لأن الخلاص هو من اليهود *
23 لكن ستأتي ساعة وهي الآن لكيما الساجدون الحقيون يسجدون للآب بالروح والحق * لأن
24 الآب إنما يريد مثل هؤلاء الساجدين له * لأن الله روح والذين يسجدون له بالروح والحق
25 ينبغي أن يسجدوا * قالت له المرأة قد علمنا أن مسيا الذي هو المسيح يأتي * فإذا جاء ذاك
26 فهو يعلمنا كل شيء * قال لها يسوع أنا هو الذي أكلمك *

*Nunquid tu major es patre nostro Jaco- 12
bo, qui dedit nobis hunc puteum, & ex
eo bibit ipse, & filii ejus, & armenta
illius? Respondit ei Jesus, dicens; 13
Quicunque bibit ex hac aqua, sitiet
iterum: at verò quicunque bibet ex
aqua, quam dabo illi ego, non sitiet in
æternum: Sed illa aqua, quam dabo ei, 14
fiet in eo vita æterna. Dixit ei mulier; 15
Domine, da mihi ex hac aqua, ne sitiam,
neque veniam, & hauriam istinc. Ait 16
illi Jesus; Vade & voca conjugem tu-
um, & veni huc. Respondit ei mulier, 17
dicens; Non est mihi conjux. Dixit ei
Jesus; Benè dixisti, quòd non est con-
jux mihi: Quia jam fuerunt tibi quin- 18
que conjuges, & qui est tibi modò, non
est conjux tuus. Sanè hoc verè dixisti.
Inquit ei mulier; Domine, equidem 19
video te esse prophetam. Patres nostri 20
adoraverunt in hoc monte: vos autem
dicitis, quòd locus in quo oportet ado-
rare, est in Jerusalem. Dixit ei Je- 21
sus; O mulier, crede mihi fore ut ve-
niat hora, quâ neque in hoc monte, neque
in Jerusalem adorabunt Patrem. Vos 22
adoratis quem non nôstis: Nos autem
adoramus quem novimus: quia salus
est ex Judæis. Sed veniet hora, & 23
adest modò, ut adoratores veri adorent
Patrem in spiritu & veritate. Nam
Pater quidem vult hujuscemodi adora-
tores suos: Quia Deus Spiritus est, 24
& eos qui adorant eum, in spiritu &
veritate oportet ut adorent. Dixit ei 25
mulier; Jam novimus quòd Messias,
hoc est, Christus, *sit venturus: Cùmque
venerit ille, ipse docebit nos omnia.
Ait illi Jesus; Ego sum qui te allo- 26
quor.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 እንተኑ፡ተዓቢ፡እምያዕቆብ፡አቡነ፡ ዘወሀበነ፡ ዘንተ፡ዓዘቅተ፡ወሰትየ፡ውእቱኒ፡እምው
13 ስቴቱ፡ወውሉዱ፡ወጥሪቱ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ኵሉ፡ዘይሰ
14 ቲ፡እምዝ፡ማይ፡ ይጸምእ፡ ደግመ፡፡ ወዘሰ፡ ይሰቲ፡ እማይ፡ዘእሁቦ፡አነ፡ኢይጸም
እ፡ለዓለም፡፡፡ አላ፡ውእቱ፡ማይ፡ዘእሁቦ፡ አነ፡ይከውን፡ላዕሌሁ፡ነቅዐ፡ማይ፡ዘይፈለ
15 ፍል፡ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ብእሲት፡እግዚእየ፡ሀበኒ፡ውእ
16 ተ፡ማየ፡ከመ፡ኢይጽማእ፡ወኢይምጻእ፡ዝየ፡ደግመ፡እቅድሕ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡
17 ኢየሱስ፡ሑሪ፡ ጸውዒ፡ ምትኪ፡ ወንዒ፡ዝየ፡፡ ወአውሥአት፡ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብ
እሲት፡ አልብየ፡ ምት፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሠናየ፡ትቤሊ፡አልብየ፡ምት፡፡
18 ኃምስቱ፡ዕደው፡ነበሩ፡ምስሌኪ፡፡ ወይእዜኒ፡ ዘሀሎ፡ምስሌኪ፡ኢኮነ፡ምትኪ፡ ወዘንተ
19 ሰ፡አማን፡ ትቤሊ፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚእየ፡ እሬእየከ፡ከመ፡ነቢይ፡
20 አንተ፡፡ አበዊነሰ፡በዝንቱ፡ደብር፡ሰገዱ፡ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ከመ፡በኢየሩሳሌም፡ው
21 እቱ፡መካን፡ኀበ፡ይሰግዱ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እመንኒ፡ ብእሲቶ፡ ከመ፡ት
መጽእ፡ሰዐት፡ወይበጽሕ፡ጊዜሁ፡ አመ፡ወኢበዝንቱ፡ ደብር፡ወኢበኢየሩሳሌም፡ ኢት
22 ሰግዱ፡ለአብ፡፡ አንትሙሰ፡ ትሰግዱ፡ ለዘ፡ ኢታአምሩ፡ ወንሕነሰ፡ ንሰግድ፡ ለዘ፡ና
23 አምር፡እስመ፡መድኃኒት፡እምነ፡ይሁድ፡ውእቱ፡፡ ወባሕቱ፡ ትመጽእ፡ሰዓት፡ወይ
እዜ፡ይእቲ፡ አመ፡ እለ፡ በርቱዕ፡ በአማን፡ሰጋድያን፡ ይሰግዱ፡ለአብ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡
ወበጽድቅ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡ እስመ፡አብኒ፡ዘከመዝ፡ይኀሥሥ፡እለ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡
24 መንፈስ፡ውእቱ፡እግዚአብሔር፡ ወእለሂ፡ይሰግዱ፡ ሎቱ፡ በመንፈስ፡ ወበጽድቅ፡ሀለዎ
25 ሙ፡ ይሰግዱ፡ ሎቱ፡፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ናአምር፡ ከመ፡ ይመጽእ፡ መሲ
26 ሕ፡ ዘይብልዎ፡ ክርስቶስ፡፡ ወአመ፡መጽአ፡ ውእቱ፡ኵሎ፡ይነግረነ፡፡ ወይቤላ፡
እግዚእ፡ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ዘእንተ፡ ትነግሪ፡፡

Túne major es Jacobo patre nostro, qui dedit nobis hunc puteum, & bibit ipse 12
ex eo, & filii ejus, & possessio ejus. Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; 13
Omnis qui bibit ex hac aqua, sitiet iterùm. Et qui biberit ex aqua quam dabo 14
ego, non sitiet in æternum: sed illa aqua quam dabo ego, erit super eum fons aquæ
salientis in vitam æternam. Et dixit ei ista mulier; Domine mi, da mihi istam 15
aquam, ut non sitiam, & non veniam huc iterùm, *ut* exhauriam. Et dixit ei 16
Dominus Jesus; Vade igitur, voca maritum tuum, & veni huc. Et respondit 17
& dixit ei ista mulier, Non habeo maritum. Et dixit ei Dominus Jesus; Benè
dicis, Non habeo maritum: Quinque viri habitaverunt tecum, & nunc qui- 18
dem qui est tecum, non est maritus tuus: & hoc verè dixisti. Et dixit ei ista 19
mulier, Domine mi, video te quòd propheta es. Patres nostri in hoc monte 20
adoraverunt, & vos dicitis, quòd in Hierosolymis est locus ubi adorabunt.
Et dicit ei Dominus Jesus; Crede mihi, mulier, quòd veniet hora, & ac- 21
cedet tempus, quando neque in hoc monte, neque in Hierosolymis, non
adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis, & nos adoramus quod 22
scimus: quia salus ex Judæis est. Veruntamen veniet hora, & nunc est, 23
quando recti & veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu sancto, & in ve-
ritate adorabunt eum: quia Pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus est 24
Deus, & qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet eos ut adorent eum.
Et dixit ei ista mulier, Scimus quòd veniet Messias quem vocant Christum, & 25
quum venerit ille, omnia nuntiabit nobis. Et dixit ei Dominus Jesus, Ego 26
is sum *quem* alloquuta es.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * شما سجود کنید برای آنك اورا نمی دانید * وما سجود می کنیم برای † آنك اورا
23 می دانیم * که زندکانی از یهودانست * لیکن بیاید ساعتی واینست * وقتی که
براستی سجود کنندکان بجان وحقیقت † مر پدررا سجود کنند * وپدر نیز این
24 چنین سجود کنندکانرا می خواهد * زیرا خدا جانست وایشانرا که برای
25 بجان سجود کنند * وبراستی † واجبست که سجود کنند * آن زن کفت می دانم
26 که مسیح بیاید * وچون بیاید * اوست که همه چیز بما بیاموزاند * عیسی بدو کفت
منم منم که با تو سخن می کویم *

*Vos adorationem præstatis ei quod 22
nescitis; nos autem adoramus eum
quem scimus: quia vita ex Ju-
dæis est. Sed venit hora, & hæc 23
est, quando rectè adorantes in
spiritu ac veritate Patrem adora-
bunt: & Pater etiam tales cul-
tores vult. Quia Deus Spiritus 24
est, & ii qui in spiritu ipsum
adorant, & rectè oportet ut ado-
rent. Illa mulier dixit; Scio 25
quòd Messias veniet: & cùm
venerit, ipse est qui omnes res
nos docebit. Jesus ei dixit; 26
Ego sum, ego sum, qui tecum
loquor.*

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Et *super hoc* venerunt discipuli ejus, & mirabantur quia cum muliere loquebatur:
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
nemo tamen dixit; Quid quæris? aut, quid loqueris cum ea? Reliquit ergò hydriam
28 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit hominibus; Venite,
29 αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε,
videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunq; feci: numquid ipse est Christus?
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. In *verò* *inter*
30 (ο) Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ
31 rogabant eum discipuli *ejus*, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem *dixit* eis;
32 ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ego cibum habeo manducare, quem vos *non nôstis*. Dicebant ergò discipuli ad
33 Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
invicem; Num aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jesus; Meus ci-
34 ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶ-
bus est, ut faciam voluntatem *mittentis* me, *&* perficiam ejus opus.
μά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
Nónne vos dicitis, Quòd adhuc *quadrimestre est*, & messis venit? Ecce
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι ἔτι (π) τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ
dico vobis; Levate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ
λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί
sunt ad messem jam. Et *metens* mercedem accipit, & congregat fructum
εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν 36
in vitam æternam, ut & *seminans* simul gaudeat, & *metens*. In enim hoc ver-
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό- 37
bum est verum; Quia alius est *seminans*, & alius *metens*. Ego
γος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, Ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ 38
misi vos metere quod non vos laborâstis: alii laboraverunt, & vos in
ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς
laborem eorum introîstis. Ex autem civitate illa multi crediderunt in
τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 39
eum Samaritanorum, propter verbum mulieris *testantis*; Quia dixit mihi
αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι
omnia quæcunque feci. Cùm ergò venissent ad illum Samaritani, rogaverunt
πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων 40
eum *manere apud eos*: & mansit ibi duos dies. Et multò plures cre-
αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπί- 41
diderunt propter sermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia non amplius
στευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι 42
propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est
διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν
verè Salvator mundi, *Christus*.
ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

MS. A. (ξ) ἐθαύμαζον (ο) Ἐξῆλθον ἐκ (π) τετράμηνος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
[illegible]

Eóque loquente venerunt discipuli ejus, & mirabantur quòd cum muliere loqueretur: nemo autem dixit; Quid quæris? aut quid loqueris cum ea? Et reliquit hydriam suam mulier, & profecta est in urbem, dixitque; Venite, videte virum qui dixit mihi quicquid feci: num ipse est Messia? Itaque exierunt ex urbe homines, & veniebant ad eum. Et intereà efflagitabant ab eo discipuli ejus, dicentes ei; Magister noster, comede. Ipse verò dixit eis; Est mihi cibus ut comedam, quem vos nescitis. Dicunt discipuli inter se; Num quis attulit ei quid edendum? Ait illis Jesus; Cibus meus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me, & perficiam ejus opus. Nónne vos dicitis post quatuor menses venturam messem? Ecce dico vobis, Attollite oculos vestros, & spectate terras, quòd albæ factæ sint, & jampridem pervenerint ad messem. Porrò is qui metit, mercedem accipit, cogítque fructus in vitam æternam: satórque ac messor pariter gaudebunt. In hoc enim sermo ille verus est; Alius seminat, & alius metit. Ego misi vos ad id metendum, in quo non laborâstis: alii siquidem laboraverunt, & vos introîstis in eorundem laborem. Ex illa autem urbe multi crediderunt in eum Samaritani, propter sermonem mulieris illius quæ testata fuerat; Dixit mihi quicquid feci. Quumque venissent ad eum illi Samaritani, efflagitârunt ab eo ut apud ipsos maneret: & mansit apud eos biduum. Et plurimi crediderunt in eum propter sermonem ipsius. Ac dicebant mulieri illi; Non ampliùs propter sermones tuos credimus in eum: nos enim audivimus & cognovimus hunc esse verissimè Messiam, Servatorem orbis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * هنوز در سخن بود که شاکردان او آمدند ودر تعجب ماندند • که اورا دیدند • که با زن
28 سخن می کوید • وکسی بلو نکفت چه میکوئی یا ازو چه می خواهی • * آن زن کوزه خود
29 رها کرد • ودر شهر رفت • وبمردم † کفت * بیایید وبینید † مردی که هرچه کردم • همه با من
30 کفت • مکر اوست مسیح • * مردم از شهر پیش او آمدند • * ودرین میان شاکردان از
31
32 مسیح در خواست کردند • وکفتند خداوند ما بخور • * عیسی بدیشان کفت • دارم
33 خوردنی که بخورم • وشما انرا نمی † دانید • * شاکردان با خود می کفتند • مکر
34 کسی از برای او خوردنی آورده باشد • * عیسی بدیشان کفت • که خوردنی من
35 اینست • که ارادت اورا کنم • که مرا فرستاد • وکردارهاء اورا با تمام رسانم • * نه شما کفتید
که بعد از چهار ماه وقت درو غله باشد • اینك من بشما می کویم • که چشم خود باز کنید
36 وکشتزارها بینید • که سپید شدند • ورسیده † وقت که درو شوند • * وهر که بدرود مزد
بستاند • ومیوه زندکانی † را جمع کند تا ابد • وبرزکر ودرونده • هر دو شاد شوند † با هم
37 * سبب آنك کلمه راست † بدین پایدارست که دیکرست آنك کشت • ودیکرست آنك درونده

Adhuc in sermone erat, cùm discipuli ejus venerunt, & mirati sunt cùm eum viderent quòd cum muliere loqueretur: quispiam tamen ei non dixit; Quid dicis? aut: Ab ea quid petis? Illa mulier hydriam suam reliquit, & in urbem ivit, & hominibus dixit; Venite, & videte hominem, qui quodcunque feci omne mihi dixit: numquid ipse est Christus? Homines itaque ex urbe ad eum venerunt. Interea autem discipuli à Christo petierunt, & dixerunt; Domine noster, comede. Jesus illis dixit; Habeo cibum quem comedam, & vos ipsum nescitis. Discipuli apud se dicebant; Num quis ei cibum attulit? Jesus illis dixit; Cibus quidem meus hic est, ut voluntatem ejus faciam qui me misit, & opera ejus ad perfectionem perducam. Nónne vos dixistis, quòd post quatuor menses tempus metendi fruges erit? Ecce ego vobis dico ut oculos vestros tollatis, & agros spectetis, quòd albi facti sint, & perven[i]t tempus quo demetantur. Et quicunque messuerit, mercedem accipiet, & fructum vitæ colliget in æternum, & seminator & messor ambo gaudebunt simul. Propterea quòd sermo verus ad hoc confirmatur, quòd alius est qui seminat, & alius est qui metit.

Versio VULGATA LATINA.

Et continuò venerunt discipuli ejus: & mirabantur quia cum muliere loqueba-
tur. Nemo tamen dixit; Quid quæris, aut, quid loqueris cum eâ? Reliquit
ergò hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus; Ve-
nite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunque feci: numquid ipse est
Christus? Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. Intereà rogabant
eum discipuli, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis; Ego cibum ha-
beo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergò discipuli ad invicèm; Num-
quid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jesus; Meus cibus est, ut faciam vo-
luntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. Nónne vos dicitis, Quòd adhuc
quatuor menses sunt, & messis venit? Ecce dico vobis; Levate oculos vestros,
& videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem. Et qui metit, mercedem acci- 36
pit, & congregat fructum in vitam æternam: ut, & qui seminat, simul gaudeat, &
qui metit. In hoc enim est verbum verum; Quia alius est qui seminat, & alius est 37
qui metit. Ego misi vos metere quod vos non laborástis: alii laboraverunt, & 38
vos in labores eorum introistis. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum 39
Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis; Quia dixit
mihi omnia quæcunque feci. Cùm venissent ergò ad illum Samaritani, rogave- 40
runt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multò plures crediderunt in 41
eum propter sermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia jam non propter tuam lo- 42
quelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est verè Salvator mundi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * وفي هذا جاء تلاميذه وتعجبوا من كلامه مع امراة ولم يجسر احد منهم ان يقول له ماذا تريد
28 ولم تكلمها * فتركت المراة جرتها ومضت الى المدينة وقالت للناس * تعالوا انظروا الى هذا
29 الرجل لانه اعلمني بكلما فعلت لعل هذا هو المسيح * فخرجوا من المدينة واقبلوا نحوه
30
31 * وفي هذا سالة تلاميذه قايلين يا معلم كل * فقال لهم ان لي طعاما لستم تعرفونه انتم
32
33 * فقال التلاميذ فيما بينهم لعل انسانا اتاه بشي فاكله * فقال لهم يسوع طعامي انا
34
35 ان اعمل مشية من ارسلني واتم عمله * اليس انتم تقولون ان الحصاد ياتي بعد اربعة
اشهر * وانا اقول لكم ارفعوا عيونكم وانظروا الى الكور قد ابيضت وبلغ الحصاد
36 * والذي يحصد ياخذ الاجر ويجمع ثمار الحياة الدايمة والزارع والحاصد يفرحان معا * فان
37
38 في هذا يحق القول ان واحدا يزرع واخر يحصد * انا ارسلتكم لتحصدوا ما لم تتعبوا فيه لان
39 اخرين تعبوا وانتم دخلتم على تعبهم * فامن به في تلك المدينة سامريون كثيرون من اجل
40 كلمة تلك المراة التي كانت تشهد انه اعلمني بكل شي فعلت * ولما صار اليه السامريون
41 طلبوا اليه ان يقيم عندهم فمكث عندهم يومين * فامن به جمع كثير من اجل كلمته
42 * وكانوا يقولون لتلك المراة انا ليس من اجل قولك نومن به * لكنا نحن ايضا قد سمعنا
وعلمنا ان هذا بالحقيقة هو المسيح مخلص العالم *

Et interim venerunt discipuli ejus, & mirati sunt colloquium ejus cum muliere. At non ausus est quisquã ex eis dicere illi; Quid vis, & cur alloqueris eam? 27
Itaque reliquit mulier hydriam suam, & abiit in civitatem, ac dixit hominibus; 28
Venite, considerate hunc virum, nam notificavit mihi quicquid feci: Nunquid hic est Christus? 29
Exierunt ergò de civitate, & perrexerunt versùs eum. 30
Et interim rogaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Magister, manduca. 31
Dixit eis; Equidem habeo cibum quem ignoratis vos. 32
Dixerunt autem discipuli inter sese; Fortè quis attulit ei aliquid, & comêdit illud. 33
Inquit eis Jesus; Cibus meus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me, & consummem opus ejus. 34
Nónne vos dicitis, quòd messis veniet post quatuor menses? Et ego dico vobis, Levate oculos vestros, & considerate rura; jam alba facta sunt, & instat messis. 35
Et qui metet, accipiet mercedem, & congregabit fructus vitæ æternæ: Et sator ac messor gaudebunt simul. 36
Nam in hac verificatur dictum illud, Unus seminat, & alter metit. 37
Ego misi vos, ut metatis id in quo non laborâstis; quia alii laboraverunt, & vos subintrâstis in laborem eorum. 38
Et crediderunt in eum in illa civitate Samaritani multi, propter verbum illius mulieris; quæ testificabatur, dicens; *Ipse notificavit mihi omnia quæcunque feci.* 39
Et cùm venissent ad eum Samaritani, rogaverunt eum, ut moraretur apud illos: & permansit apud illos biduum. 40
Et credidit in eum cœtus magnus propter verbum ejus. 41
Et dicebant illi mulieri; Nos quidem non propter sermonem tuum credimus in eum, sed nos quoque jam audivimus, & novimus hunc verè esse Christum Salvatorem mundi. 42

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በ፫ ሰንበት፡ ዘድኅረ፡ ዮሐንስ፡፡
27 ወእምዝ፡ መጽኡ፡ አርዳኢሁ፡ ወአንከሩ፡ እስመ፡ ምስለ፡ ብእሲት፡ ይትናገር፡፡ ወባሕ
28 ቱ፡ ላእቦ፡ ዘይቤሎ፡ ምንተ፡ ተኀሥሥ፡ ወምንተ፡ ትትናገር፡ ምስሌሃ፡፡ ወኃደገት፡ ቀ
29 ሡታ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ወሖረት፡ ወአተወት፡ ሀገረ፡ ወነገረት፡ ለሰብአ፡ ቤታ፡፡ ወትቤ፡፡
30 ኑ፡ ወትርአዩ፡ ብእሴ፡ ዘነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡ አይደዊ፡ እሙ፡ ውእቱ፡ ክርስቶ
31 ስ፡፡ ወወፅኡ፡ እምሀገር፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡፡ ወእምዝ፡ ይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ ረቢ፡
32 ብላዕ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሊተ፡ ብየ፡ መብልዕ፡ ዘእበልዕ፡ ዘኢታአ
33 ምሩ፡ አንትሙ፡፡ ወተባሀሉ፡ አርዳኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ መኑ፡ እንጋ፡ ዘአምጽአ፡ ሎ
34 ቱ፡ ዘይበልዕ፡፡ በ፬ ሰንበት፡ ዘጽጌያት፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ሊተሰ፡ መብልዕየ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ እግበር፡ ፈቃደ፡ ለአቡየ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡ ወከመ፡
35 እፈጽም፡ ግብሮ፡፡ አኮኑ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡ እስከ፡ ራብዕ፡ ወርኅ፡ ማእረር፡፡ ናሁ፡ እ
ብለክሙ፡ አንሥኡ፡ አዕይንቲክሙ፡ ወርአዩ፡ በሐውርት፡ ከመ፡ ጸዐደው፡ ለማእረር፡፡
36 እስመ፡ ዘየዓፅድ፡ ይነሥእ፡ ዓስቦ፡ ወያስተጋብእ፡ ፍሬ፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ከመ፡ ኅብ
37 ረ፡ ይትፌሥሑ፡ ዘሂ፡ ይዘርእ፡ ወዘሂ፡ የአርር፡፡ ወዝንቱ፡ ነገር፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ እሙን፡
38 ውእቱ፡ ከመ፡ ካልእ፡ ዘይዘርእ፡ ወካልእ፡ ዘየአርር፡፡ ወአንሰ፡ ፈነውኩክሙ፡ ትእረ
39 ሩ፡ ዘኢጻመውክሙ፡ ዘበዕድ፡ ጻመው፡ አንትሙ፡ ትባኡ፡ ውስተ፡ ጻማሆሙ፡፡ ወበዙኃ
ን፡ እምይእቲ፡ ሀገረ፡ ሰማርያ፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡፡ በእንተ፡ ዘትቤሎሙ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ሰ
40 ማርዊት፡ ዘስምዐ፡ ኮነት፡ ወትቤ፡ ነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡፡ ወበጺሖሙ፡ ኀቤሁ፡ ኵ
41 ሎሙ፡ ሰማርዊያን፡ ወሰአልዎ፡ ይንበር፡ ኀቤሆሙ፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ክልኤ፡ መዋዕለ፡፡ ወብዙ
42 ኃን፡ ጥቀ፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ በቃሉ፡፡ ወይቤልዋ፡ ለይእቲ፡ ብእሲት፡ አኮ፡ እንከ፡ በነገርኪ፡ ዘ
ነአምን፡ ቦቱ፡ ለሊነ፡ ሰማዕነ፡ ወጠየቅነ፡ ዘከመ፡ ውእቱ፡ መድኅኔ፡ ለዓለም፡፡

Sabbato tertio post Johannem.
Et tunc venerunt discipuli ejus, & mirati sunt quòd cum muliere loqueretur: 27
veruntamen nemo fuit qui dicebat ei; Quid quæris? & quid colloqueris cum ea?
Et reliquit disputationem suam istã mulier, & discessit, & abiit in civitatem, & 28
nuntiavit hominibus domûs suæ: Et dixit; Venite, & videbitis hominem qui di- 29
xit mihi omnia quæ feci, dicite mihi; Nunquid ipse Christus est? Et exierunt ex 30
civitate, & venerunt ad eum. Et tunc dixerunt ei discipuli ejus; Rabi, comede. 31
Et dixit iis Dominus Jesus; Ego habeo cibum quo vescar, quem nescitis vos. 32
Et dixerunt discipuli ejus inter se; Quisne fuit igitur qui attulit ei quo vescatur? 33
Sabbato quarto florum. Et dixit iis Dominus Jesus; Mihi cibus meus 34
est, ut faciam voluntatẽ patris mei qui misit me, & ut perficiam opus ejus. Nón- 35
ne vos dicitis, Intra quatuor menses messis? ecce dico vobis, Attollite oculos ve-
stros, & spectate regiones, quòd albæ sunt ad messem: Quia qui metit accipiet 36
mercedem suam, & congregabit fructum in vitam æternam: ut simul gaudeant,
qui seminat, & qui metit. Et hic sermo, vox veritatis fidelis est, quòd alius est qui 37
seminat, & alius qui metit. Et ego misi vos metere quod non laborâstis: alii labo- 38
rârunt, vos introitis in labores eorũ. Et multi ex illa civitate Samariæ fuerunt qui 39
crediderunt in eo, propter *illud* quod dixisset iis ista mulier Samaritana, quæ te-
stimonium fecerat, & dixerat; Nuntiavit mihi omnia quæ feci. Et quum venissent 40
ad eum omnes Samaritani, tum rogârunt eum ut maneret apud eos: & mansit ibi
duos dies. Et multi valdè fuerunt qui crediderunt in eo propter sermonem ipsius. 41
Et dixerunt isti mulieri, Non ampliùs propter sermonem tuum *erit* quòd crede- 42
mus in eo: nos ipsi audivimus, & cognovimus quòd ipse *est* Servator mundi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * من شمارا فرستادم كه بدرويد† چيزي† كه در و زحمت نكشيده باشيد * وديكرانند
39 كه زحمت كشيدند. وشماييد كه بر كردارهاء ايشان† رسيديد * وبسيار از سامريان
آن شهر بدو ايمان اوردند. براي سخن آن زن كه كواهي مي داد كه هر چه كردم
40 با من كفت * وسامريان از مسيح درخواست كردند كه پيش ايشان باشد. براي رضاء
41
42 ايشان دو روز† انجا بود * وبراي سخن او بسياران بدو ايمان آوردند * وبدان زن مي كفتند.
نه براي سخن تو بدو ايمان مي آوريم. سبب آنك ما نيز شنيديم ودانستيم كه اينست
مسيح زندكاني دهندهٔ خلق *

Ego vos misi ut metereti id in quo laborem non pertulistis; alii enim sunt qui laborem sustinuerunt, & vos estis, qui in opera eorum successistis. 38
Et multi ex Samaritanis ejus civitatis in eo fidem habuerunt propter sermonem ejus mulieris, quæ testimonium dedit, quòd quicquid feci mihi dixit. 39
Et Samaritani à Christo petierunt, ut apud eos esset: In gratiam itaque eorum duobus diebus illic erat. 40
Ac propter sermonem ejus multi in eum fidem habuerunt. 41
Et mulieri illi dicebant; Non propter sermonem tuum in eo fidem habemus: Propterea quòd nos etiam audivimus, & scimus quòd hic est Christus, vitam dans hominibus. 42

43 Post autem duos dies exiit inde, & abiit in Galilæam. Ipse enim λδ
44 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ ζ
Jesus testatus est, Quia propheta in propria patria honorem non habet. Cùm λε
45 (ρ) ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, Ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε
ergò venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, omnia intuiti, quæ α
οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες (σ) ἃ λς
fecerat in Hierosolymis in festo: & ipsi enim venerant ad festum. Venit ι
46 ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν ε
ergò Jesus iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat λζ
οὖν (τ) ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν γ
quidam regulus, cujus filius infirmabatur in Capharnaum. Hic audiens quia Jesus adveniret
47 τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ. Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει
ex Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, &
ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ, καὶ
sanaret ejus filium: futurus erat enim mori. Dixit ergò Jesus ad eum;
48 ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν,
Si non signa & prodigia videritis, non credetis. Dicit ad eum regulus;
49 Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς,
Domine, descende ante mori puerum meum. Dicit ei Jesus; Vade,
50 Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν (υ) τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου·
filius tuus vivit. Et credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus, &
ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ (φ) ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ

ibat. Jam autem eo descendente, servi ejus occurrerunt ei, &
ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν (χ) αὐτῷ, καὶ 51
nuntiaverunt, dicentes, Quia puer tuus vivit. Interrogabat ergò ab eis horam
ἀπήγγειλαν, λέγοντες, Ὅτι ὁ (ψ) παῖς σου ζῇ. Ἐπύθετο οὖν (ω) παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν 52
in qua melius habuerit: & dixerunt ei, Quia heri horam septimam reliquit eum
ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι (α) χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν
febris. Cognovit ergò pater quia in illa hora, in qua dixit ei Jesus,
ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ (β) ὁ Ἰησοῦς, 53
Quia filius tuus vivit. Et credidit ipse, & domus ejus tota. Hoc iterum secundum
Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον 54
signum fecit Jesus, veniens ex Judæa in Galilæam.
σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

CAP. V. ε'.

λη Post hæc erat festum Judæorum, & ascendit Jesus in Hierosolymam. Est autem
α 1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη (α) ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ 2
in Hierosolymis super Probatica piscina, cognominata Hebraicè Beth-
ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (β) ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθ-
esda, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, 3
εσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων,
cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

MS.A. (ρ) Ἰησοῦς (σ) ὅσα ἐποίησεν (τ) πάλιν ὁ Ἰησοῦς (υ) τὸν υἱόν μου. (φ) ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, (χ) αὐτὸν, (ψ) παῖς αὐτοῦ ζῇ. (ω) τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν (α) ἐχθὲς (β) ὁ Ἰησοῦς, Ὁ υἱὸς
Κεφ. ε'. MS.A. (α) Ἰησοῦς (β) ἐν τῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܫܠܡ * ܘܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܁
44 ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠ ܠܓܠܝܠܐ܂ * ܗܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܐܣܗܕ ܕܠܐ ܡܬܝܩܪ ܢܒܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ܂
45 ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܩܒܠܘܗܝ ܓܠܝܠܝܐ܂ ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ
46 ܒܥܐܕܐ܂ ܐܦ ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ܂ * ܐܬܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ܂
ܐܝܟܐ ܕܥܒܕ ܡܝܐ ܚܡܪܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ ܥܒܕܐ ܚܕ ܕܡܠܟܐ ܕܒܪܗ ܟܪܝܗ ܗܘܐ܂
47 * ܗܢܐ ܫܡܥ ܕܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ
48 ܕܢܚܘܬ ܘܢܐܣܐ ܠܒܪܗ܂ ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܡܬ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܠܐ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ
49 ܠܐ ܚܙܝܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ܂ ܡܪܝ ܚܘܬ ܥܕܠܐ
50 ܢܡܘܬ ܛܠܝܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܙܠ ܒܪܟ ܚܝ܂ ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܓܒܪܐ ܒܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
51 ܘܐܙܠ܂ * ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܐܪܥܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܣܒܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܒܪܟ ܚܝ܂
52 * ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܥܕܢܐ ܐܬܦܢܝ ܠܚܘܠܡܢܐ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܐܬܡܠܝ ܒܫܒܥ ܫܥܝܢ
53 ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ܂ * ܘܝܕܥ ܐܒܘܗܝ ܕܒܗܝ ܒܫܥܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܕܒܪܟ ܚܝ܂ ܘܗܝܡܢ ܗܘ
54 ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ܂ * ܘܗܕܐ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܐܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܟܕ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ܂
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *
1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ
2 ܒܐܘܪܫܠܡ ܚܕ ܕܘܟܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ܂ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܒܪܐܝܬ ܒܝܬ ܚܣܕܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܘ
3 ܒܗ ܚܡܫܐ ܐܣܛܘܢܝܢ܂ * ܘܒܗܠܝܢ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܕܟܪܝܗܐ܂ ܘܥܘܪܐ܂
ܘܚܓܝܪܐ܂ ܘܝܒܝܫܐ܂ ܘܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܙܘܥܐ ܕܡܝܐ܂

Vespere feriæ III. hebdomadis V. Jejunii. 11.
Duobus autem pòst diebus exiit Jesus illinc, 43
& abiit in Galilæam. Ipse enim Jesus testa- 44
tus fuerat prophetam in civitate sua inho-
norum esse. Quum autem venisset in Gali- 45
læam, receperunt eum Galilæi, quia viderant
signa omnia, quæ ediderat in Jerusalem in die
festo; nam & ipsi venerant ad diem festum.
Venit autem iterùm Jesus in Kotne Galilææ, 46
ubi fecerat ex aqua vinum. Et erat in Ca-
pharnahum servus quidam regius, cujus fili-
us ægrotabat. Iste audiit venisse Jesum ex 47
Judæa in Galilæam, & profectus est ad eum,
petiitque ab eo ut descenderet & sanaret fili-
um suum, propè enim erat ut moreretur.
Dixit ei Jesus; Nisi signa & miracula vide- 48
ritis, non credetis. Dixit ei servus ille regi- 49
us; Domine mi, descende priusquàm mori-
atur puer. Dixit ei Jesus; Vade, filius tu- 50
us vivit. Et credidit vir ille sermoni quem
dixerat ei Jesus, & abiit. Quum autem de- 51
scendisset, obviàm facti sunt ei servi ipsius &
annuntiârunt ei dicentes, Filius tuus revixit.
Et sciscitatus est ab eis quonam tempore sa- 52
nitati restitutus fuisset. Dicunt ei; Heri
septimâ horâ reliquit eum febris. Et agno- 53
vit pater ejus *id contigisse* eâ ipsâ horâ qua
dixerat ei Jesus, Filius tuus vivit: & credi-
dit ipse, & domus ejus tota. Hoc signum 54
secundum rursùs edidit Jesus quum venisset
à Judæa in Galilæam.

Matutinis dominicæ III. Jejunii. 12.

CAP. V.

Post hæc erat dies festus Judæorum, & a- 1
scendit Jesus ad Jerusalem. Erat autem illic 2
in Jerusalem locus quidam baptisterii qui
vocatur Hebraicè, Beth Hesdo, *domus mise-
ricordiæ*, erántque in eo quinque porticus.
Et in his jacebant plebs multa ægrotantium, 3
& cæcorum, claudorúmque, & aridorum, &
expectabant motum aquarum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وبعد از دو روز عيسي † از انجا بدر آمد و بجليل رفت * وعيسي بر خود كواهي مي داد ◦
44
45 كه پيغمبر در شهر خود بحرمت نباشد ◦ * وچون در جليل آمد جليليان اورا قبول كردند
سبب انك ديك بودند † اينهايي كه روز عيد † در اورشليم كرده بود براي انك ايشان نيز بعيد
46 در امك بودند ◦ دهم خوش كردن مسيح پسر عبد الملك را * وباز عيسي در قاطنه
جليل آمد ◦ درجايكاهي كه اب را مي كرده بود ◦ وبود در كفرناحوم بزركي ◦ نام او عبد الملك ◦
47 وچند كاه فرزند او رنجور بود ◦ * وشنيد † كه عيسي از يهود در جليل آمد ◦ پيش او رفت وازو
خواست كه پيش او فرود آيد ◦ وفرزندش را خوش كند ◦ سبب انك پسر او بمرك نزديك
48 آمك بود ◦ * مسيح بدو كفت اكر آيتها وشكفتها نمي بينيد ◦ ايمان نمي آريد ◦ * عبد
49
50 الملك كفت ◦ خداوند من فرود بيا ◦ پيش از انك كودك بميرد ◦ * عيسي بدو كفت
51 غم مخور وبرو كه † فرزند تو زنك است ◦ ان مرد بكلمه عيسي † ايمان اورد وبخانه رفت * چون
نزديك رسيد ◦ بندكان او برابر او آمدند ◦ وبدو كفتند ◦ پسر تو زنك شد ◦ وخوش است
52 * ازيشان پرسيد ◦ كدام وقت † خوش شد ◦ بدو كفتند هفتم ساعت روز ◦ تب اورا رها كرد

Et post duos dies Jesus inde egres- 43
sus est & in Galilæam abiit. Et 44
Jesus de seipso testimonium dedit,
quòd Propheta in urbe sua in hono-
re non sit. Cùm autem in Galilæ- 45
am venisset, Galilæi eum excepe-
runt, propterea quòd vidissent signa
quæ die festo in Hierosolyma fece-
rat: eò quòd ipsi etiam ad festum
ingressi fuerant.
X. Sanat Christus filium Ab-
do-lmelic.
Et rursùs Jesus in Catneh Galilææ 46
venit, in locum ubi aquam vinum
fecerat. Erat autem in Capharna-
hum magnus quidam, cui nomen
Abdo-lmelic, & aliquoties, filius
ejus infirmus erat. Et audito quòd 47
Jesus è Judæa in Galilæam ve-
nisset, ad eum accessit, & ab eo pe-
tiit ut ad ipsum descenderet, & fi-
lium ipsius sanaret: eò quòd filius
ejus ad mortem appropinquaverat.
Christus ei dixit; Si signa & prodi- 48
gia non videritis, fidem non habe-
bitis. Abdo-lmelic dixit; Domine 49
mi descende priusquàm puer morta-
tur. Jesus ei dixit; Anxius ne sis, 50
& vade, quia Filius tuus vivus
est. Homo ille sermoni Jesu fidem
habuit, & domum ivit. Et cùm 51
propè advenisset, servi ejus ob-
viàm ei venerunt & ei dixerunt;
Filius tuus vivus factus est, &
bene habet. Ab eis interrogavit 52
quo tempore sanus factus esset;
ei dixerunt septimâ horâ di-
ei febris eum misisset.

Versio VULGATA LATINA.

43 Post duos autem dies exiit inde: & abiit in Galilæam. 44 Ipse enim Jesus testimo-
nium perhibuit, quia Propheta in sua patria honorem non habet. 45 Cùm ergò ve-
nisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, cùm omnia vidissent quæ fecerat Jero-
solymis in die festo: & ipsi enim venerant ad diem festum. 46 Venit ergò iterùm
in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus, cujus filius infir-
mabatur Capharnaum. 47 Hic cùm audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galilæ-
am, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus: incipie-
bat enim mori. 48 Dixit ergò Jesus ad eum; Nisi signa & prodigia videritis, non
creditis. 49 Dicit ad eum regulus; Domine, descende priùs quàm moriatur filius me-
us. 50 Dicit ei Jesus; Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni, quem dixit ei
Jesus, & ibat. 51 Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, & nuntiaverunt
dicentes, Quia filius ejus viveret. 52 Interrogabat ergò horam ab eis, in qua meliùs
habuerit. Et dixerunt ei; Quia herì horâ septimâ reliquit eum febris. 53 Cognovit
ergò pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Jesus; Filius tuus vivit: & credidit
ipse, & domus ejus tota. 54 Hoc iterùm secundum signum fecit Jesus, cùm venisset
à Judæa in Galilæam.

C A P. V.

1 Post hæc erat dies festus Judæorum, & ascendit Jesus Jerosolymam. 2 Est autem
Jerosolymis Probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethsaida, quinque
porticus habens. 3 In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudo-
rum, aridorum, expectantium aquæ motum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 • الفصل التاسع • * وبعد يومين خرج يسوع من هناك ومضى الى الجليل * لان
44 يسوع قد شهد ان النبي لا يكرم في مدينته * ولما صار الى الجليل قبله الجليليون لانهم
45 عاينوا ما عمل بيروسليم في العيد. لانهم ايضا كانوا قد جاوا الى العيد * ثم جاء يسوع ايضا
46 الى قانا الجليل حيث صنع الماء خمرا • وكان بكفرناحوم انسان ملكي ابنه مريض * هذا لما
47 سمع ان يسوع قد جاء من اليهودية الى الجليل فانطلق اليه وساله ان ينزل فيبري ابنه
48 لانه كان قد قارب الموت * فقال له يسوع ان لم تعاينوا الايات والاعاجيب لم تومنوا * فقال له
49 عبد الملك يا سيد انزل قبل ان يموت فتاي * قال له يسوع امض فابنك قد شفي • فامن
50 الرجل بالكلمة التي قالها يسوع وسار * وفيما هو ماض استقبله غلمانه وبشروه قايلين ان ابنك
51 قد شفي * فسالهم قايلا في اي وقت برا • فقالوا له امس في الساعة السابعة تركته الحمى * فعلم
52 53 ابوه انها تلك الساعة التي قال له يسوع فيها ابنك قد شفي • فامن هو وبيته باسره * هذه
54 ايضا اية ثانية عملها يسوع لما جاء من اليهودية الى الجليل • • الفصل العاشر •
1 * وبعد هذا كان عيد لليهود فصعد يسوع الى يروسليم * وكان بيروسليم بركة تعرف ببركة
2 الضان • وبالعبرانية تسمى بيت حسد اي بيت الرحمة • وكان فيها خمسة اروقة * وكان كثير من
3 المرضى مطرحين فيها • عميان ومقعدون وجافون • وكانوا يتوقعون تحريك الماء •

Sectio nona.

Et post biduum exiit Jesus inde: & abiit in Galilæam. 43
Quia Jesus jam testatus erat, quòd propheta non honorificatur in civitate sua. 44
Et cùm venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, eo quòd vidissent quæ fecerat in Jerusalem in die festo; nam ipsi quoque venerant ad diem festum. 45
Deinde venit Jesus iterùm in Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum. Et erat in Capharnahum homo regius, cujus filius erat infirmus. 46
Hic quum audisset quia Jesus venerat à Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut descenderet & sanaret filium suum, quia jam propè attigerat mortem. 47
Dixit ei Jesus; Si non videritis signa & mirabilia, non credetis. 48
Ait illi servus regis; Domine, descende priusquàm moriatur puer meus. 49
Dixit ei Jesus; Vade, filius tuus jam sanatus est. Credidit ergò vir verbo quod dixit Jesus, & abiit. 50
Et dum ipse iret, occurrerunt ei famuli ejus, & nuntiaverunt ei, dicentes; Filius tuus jam sanatus est. 51
Et interrogavit eos, dicens; Quo tempore valetudinem recuperavit? Dixerunt ei, Heri horâ septimâ reliquit eum febris. 52
Cognovit ergò pater ejus illam esse horam quâ dixit illi Jesus, Filius tuus jam est sanitati restitutus. Et credidit ipse & domus ejus tota. 53
Hoc etiam est signum secundum quod fecit Jesus, quando venit à Judæa in Galilæam. 54

Sectio decima.

C A P. V.

Et post hæc erat dies festus Judæis, & ascendit Jesus in Jerusalem. 1
Eratq; in Jerusalem piscina quædam nota nomine Piscinæ pecudum, & Hebraicè appellata Beth-hesed, hoc est, Domus misericordiæ: & erant in ea quinque porticus. 2
Et erant multi infirmi prostrati in ipsis, cæci, claudi, & aridi, & expectabant agitationem aquæ. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ወእምድኅረ: ሰኑየ:መዋዕል:ወፅአ: እምህየ:ወሖረ:ገሊላ::=፡ ወለሊሁ: እግዚእ:
44 ኢየሱስ: ሰማዕተ:ኮነ:ከመ:ኢይከብር: ነቢይ: በሃገሩ::=፡ ወበጺሖ: ገሊላ: ተቀበሉ
45 ዎ:ገሊላውያን:ኵሎሙ:እስመ:ርእዩ:ኵሎ: ዘገብረ: በኢየሩሳሌም:አመ:በዓል::እ
46 ስመ:እሙንቱኒ:ሖሩ:ለበዓል:=፡ወሖረ:ካዕበ:ቃና:ዘገሊላ:ኀበ:ረሰየ:ማየ:ወይነ::=፡
በእንተ: ወልደ: ሰብእ: ለብሶታዊ:=፡
ወሀሎ:አሐዱ:ብእሲ:ገብር: ዘቤተ: ንጉሥ: ሰብአ:ለብሶታዊ:ወይደዊ:ወልዱ:በቅፍ
47 ርናሆም::=፡ ወሰሚዖ:ከመ:እግዚእ:ኢየሱስ:መጽአ: እምይሁደ:ውስተ:ገሊላ::ወ
ሖረ:ኀቤሁ:ወሰአሎ:ከመ: ይረድ: ወያሕዩ:ሎቱ:ወልዶ: እስመ:አልጸቀ:ይሙት::=፡
48 ወይቤሎ: እግዚእ:ኢየሱስ: እመ: ተአምረ: ወመንክረ:ኢርኢክሙ:ኢተአምኑ::=፡
49 ወይቤሎ:ውእቱ: ዘቤተ:ንጉሥ: ሰብአ:ለብሶታዊ: እግዚኦ:ረድ:ፍጡነ: ዘእንበለ:
50 ይሙት: ወልድየ::=፡ ወይቤሎ: እግዚእ:ኢየሱስ:ሑር:ወልድከ: ሐይወ::ወአመነ:
51 ውእቱ:ብእሲ: በቃል:ዘይቤሎ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወሖረ:=፡ ወእንዘ: ይወርድ: ተቀበ
52 ልዎ:አግብርቲሁ: ወይቤልዎ:ሐይወ: ወልድከ:=፡ ወተስእሎሙ:ወይቤሎሙ:አይ:
53 ጊዜ:ሐይወ::ወይቤልዎ: ትማልም:ጊዜ:ሰብዐቱ:ሰዓት:ኃደጎ:ፈፀንቱ::=፡ ወአእም
ረ:አቡሁ: ከመ:ጊዜ: በይእቲ:ሰዐት:ዘይቤሎ: እግዚእ:ኢየሱስ:ሐይወ:ወልድከ::
54 ወአመነ: ቦቱ:ውእቱ:ወኵሉ:ቤቱ::=፡ ወዝንቱ: ደግሙ:ለእግዚእ:ኢየሱስ: ዘገብ
ረ:ተአምረ: መጺኦ: እምይሁደ: ውስተ: ገሊላ::
1 ወእምዝ:ኮነ: በበዓሎሙ:ለአይሁድ: ዓርገ: እግዚእ:ኢየሱስ: ኢየሩሳሌም::=፡
2 ወቦቱ:ውስተ: ኢየሩሳሌም: ምጥማቃተ: ዘአርዳቶቱ: ወይብልዎ: ስሙ : በዕብራይስ
3 ጥ: ቤተ: ሳይዳ::ወቦቱ:ህየ:ኃምስቱ: ህዋራት:=፡ ወህየ:ይሰክቡ:ብዙኃን: ድውያን:
ዕውራን: ወሐንካሳን: ይቡሳን: ወይፀንሑ: ሁከተ: ማይ:=፡

Et post duos dies exivit illinc, & abiit *in* Galilæam. Et ipse Dominus Jesus te- 43
stis fuit, quòd non honoratur propheta in civitate sua. Et quum venisset in Ga- 44
lilæam, acceperunt eum Galilæi omnes, quia vidissent omnia quæ fecerat in Hie- 45
rusalem quando festivitas *erat*, quoniam ipsi etiam venerant ad festivitatem. Et 46
venit iterum *in* Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum.

De filio viri domestici.

Et erat quidam homo minister, domestic⁹ regis œconomus, & ægrotabat filius ej⁹
in Capernahum. Et quum audivisset quòd Domin⁹ Jesus venisset ex Judæa in Ga- 47
lilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut descenderet, & servaret ei filium suum:
quia statim moriturus erat. Et dixit ei Dominus Jesus; Si signa, & miracula non 48
videritis, non credetis. Et dixit ei domesticus regis œconomus; Domine, descen- 49
de statim priusquàm moriatur filius meus. Et dixit ei Dominus Jesus; Vade, filius 50
tuus vivit, & credidit ille vir in sermone quem dixerat ei Dñs Jesus, & abiit. Et 51
descendente eo, occurrerunt ei servi ejus, & dixerunt ei; Vivit filius tuus. Et in- 52
terrogavit eos, & dixit iis; Quo tempore sanus factus fuit? & dixerunt ei; Heri 53
tempore septimæ horæ reliquit eum febris. Et cognovit pater ejus quòd tempus
erat in eadem hora quâ dixerat ei Dñs Jesus; Vivit filius tuus: & credidit in eo
ipse, & tota domus ejus. Et hoc secundum Domini Jesu quod fecit signum, veni- 54
ens ex Judæa in Galilæam.

CAP V.

Et tunc erat in festo Judæorũ, ascendit Dñs Jesus Hierosolymam. Et est in Hie- 1
rosolyma piscina Probatica & vocant nomen ejus Hebraicè, Bethsaida, & 2
fuerunt ibi quinque porticus. Et ibi jacebant multi ægroti, cæci, & claudi, 3
aridi, & expectabant motum aquæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * ومردرا معلوم شد كه آن ساعت است • كه عيسي اشارت كرد • عبد الملك با اهل خانه
54 وتبع او بمسيح ايمان آوردند • * واين دوم معجزست كه از يهود آمد • ودر جليل نمود
برخيزانيدن ان شل كه در بيت حسد افتاده بود
1 2 * بعد ازان عيد يهوديان شد • وعيسي بالا رفت در اورشليم • * وجايي بود انجا چشمه •
شستگاه كه بعبري • بيت الحسد مي خوانند • وبر سر ان چشمه پنج صفه ساخته بودند •
3 * وخلقي بسيار از رنجوران ودردمندان • وشلان بران صفها افتاده • ودر نگران ان بود
كه اب بجنبد • تا ايشان خودرا در اندازند وصحت يابند •

Et homini notum fuit quod illa hora esset, quam Jesus significaverat: Abdo-lmelic igitur cum domesticis & clientibus suis in Christo fidem habuerunt. 53
Et hoc secundum est miraculum, quod à Judæa profectus in Galilæa ostendit. 54

XI. Suscitatio illius paralytici, qui in Bait-hesed decumbens erat.

C A P. V.

Post hæc festum Judæorum erat, & Jesus ascendit in Hierosolymam. 1
Et in loco quodam erat ibi fons baptisterii, quem Hebraicè Baito-hesed vocabant: & super illum fontem quinq; porticus constructæ erant. 2
Et populus multus ex ægrotis, & infirmis, & paralyticis in illis porticibus decumbebant, & expectabant illud ut aqua moveretur: ut illi se injicerent, & sanitatē adipiscerentur. 3

Angelus enim secundùm tempus descendebat in piscinam, & turbabat
4 Ἄγγελος (γ) γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε
aquam: igitur primus descendens post motionem aquæ, sanus fiebat, quo
τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, (δ) ᾧ
tandem detinebatur morbo. Erat autem quidam homo ibi triginta octo
5 δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ (ε) τριάκοντα ὀκτὼ
annos habens in infirmitate. Hunc videns Jesus jacentem, & cognoscens quia
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι
multum jam tempus haberet, dicit ei; Vis sanus fieri? Respondit ei
7 πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; (ζ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ
languidus; Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua, mittat me
ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, (η) βάλλῃ με
in piscinam: in quo autem venio ego, alius ante me descendit. Dicit
8 εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει
ei Jesus; Excitare, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim
9 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἔγειραι, (θ) ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως
factus est sanus ille homo: & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem
ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν (ι) κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ
sabbatum in illo die. Dicebant ergò Judæi curato, Sab-
10 σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάβ-
batum est: non licet tibi tollere grabatum. Respondit eis; Faciens me
11 βατόν ἐστιν· (κ) οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν (λ) κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με

sanum, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum, & ambula.
ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἆρον τὸν (μ) κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.
Interrogaverunt ergò eum; Quis est ille homo dicens tibi, Tolle grabatum
12 Ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν (ν) κράββατόν
tuum, & ambula? At sanatus non sciebat quis esset: nam Jesus declinavit turba
13 σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου
existente in loco. Posteà invenit eum Jesus in templo, & dixit
14 ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν
illi; Ecce sanus factus es: ne ampliùs pecca, ut non deterius aliquid tibi fiat.
αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ (ξ) χεῖρόν τι σοι γένηται.
Abiit ille homo, & nuntiavit Judæis, quia Jesus esset faciens
15 Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας
eum sanum. Et propter hoc persequebantur Jesum Judæi, & quærebant eum
16 αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
occidere, quia hæc faciebat in sabbato. At Jesus respondit eis;
17 ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς,
Pater meus usque modò operatur, & ego operor. Propter hoc ergò magis
18 Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον
quærebant eum Judæi interficere, quia non solùm solvebat sabbatum, sed &
ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ
patrem proprium dicebat Deum, æqualem seipsum faciens Deo.
πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

MS.A. (γ) γὰρ Κυρίου κατὰ καιρὸν ἐλούετο ἐν τῇ (δ) οἵῳ δήποτ' οὖν (ε) τριάκοντα καὶ ὀκτὼ (ζ) Λέγει αὐτῷ (η) βάλῃ (θ) καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν (ι) κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιπατεῖ. (κ) [illegible] (λ) κράβαττον. Ὃς δὲ ἀπεκρίθη (μ) κράβαττόν (ν) κράβαττόν (ξ) χεῖρόν σοι τὶ γένηται. Καὶ ἀπῆλθεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Angelus enim aliquando descendebat in baptisterium, & turbabat ipsas aquas: & is qui primus descendebat post turbationem aquarum, sanitati restituebatur à quocunque dolore afficeretur. Erat autem illic homo quidam qui tricesimum octavum annum agebat in mala valetudine. Hunc vidit 6 Jesus jacentem, & cognovit eum multum temporis egisse *in morbo*; dixitque ei, Vis sanitati restitui? Respondit ægrotus ille, 7 & ait; Etiam Domine mi: neminem autem habeo, qui quum turbatæ fuerint aquæ, mittat me in baptisterium; sed dum ego venio, alius ante me descendit. Dixit ei Je- 8 sus; Surge, tolle lectum tuum, & ambula. Eóque momento sanitati restitutus est vir il- 9 le, ac surgens sustulit lectum suum & abiit; erátque dies ille, sabbathum. Dicunt au- 10 tem Judæi ei qui sanatus fuerat; sabbathum est, non licet tibi tollere lectum tuum. Il- 11 le verò respondit, & dixit eis; Ille qui effecit me sanum, ipse dixit mihi, Tolle lectum tuum & ambula. Et interroga- 12 runt eum; Quis est vir ille qui dixit tibi, Tolle lectum tuum & ambula? Is autem 13 qui sanatus fuerat, nesciebat quis esset. Je- sus enim delituerat inter turbam multam quæ erat in illo loco. Post *aliquod* tempus in- 14 venit eum Jesus in templo, & dixit ei; Ecce sanus es, ne peccaveris ampliùs, ne quid deterius tibi contingat quàm à principio. Et profectus est homo ille, dixitque 15 Judæis Jesum eum esse qui sanaverat eum. Ac propterea persequebantur Judæi 16 Jesum, & studebant eum interficere, quòd talia faceret sabbatho. Ipse verò Jesus 17 dixit eis; Pater meus usque adhuc operatur, & ego operor. Et propterea magis 18 studebant Judæi eum interficere, non tantùm quòd solveret sabbathum, sed etiam quòd Deum patrem suum esse dixisset, ac seipsum coæqualem faceret Deo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * و فرشته بدان حوض فرود مي آمد • و آبرا مي جنبانيد • هر كه زود خودرا دربه
5 مي انداخت • مي رهيد وهر كه پس تر نه • * و بود مردي انجا سي وهشت سال
6 دردمند • و بحالي رسيده بود كه نمي جنبيد • * عيسي حال اورا دانست • وبدو
7 گفت مي خواهي كه صحت يابي • * رنجور جواب داد و گفت • اري اي خداوند
ندارم كسي • كه وقتي اين آب بجنبد • مرا بر گيرد • ودر حوض اندازد • ليكن
8 تا مرا جنبيدن كسي ديگر خودرا در مي اندازد • * عيسي بدو گفت • بر خيز
9 و تخت خود بر گير و برو • * همان ساعت مرد تن درست شد • برخاست تخت خودرا بر
10 گرفت و روان شد • وروزش شنبه بود • * يهوديان † بدان مرد گفتند كه روز شنبه
11 است نشايد † كه تخترا بر گيري • * جواب داد انكس كه مرا خوش كرد • او
12 13 فرمود كه تخت بر گير و بكار خود رو • * او پرسيد كيست ان مرد • * رنجور كه
خوش شد بود نمي دانست • سبب انك عيسي در ميان مردم بسيار مخفي شد بود •

Et Angelus in illam piscinam descendebat, et aquam movebat: quicunque primus iisset & seipsum injecisset, liberabatur; quicunque verò postea iisset, haudquaquam. Erat autem homo ibi triginta et octo annos ægrotus, et in eum statum redactus erat ut movere non posset. Jesus statum ejus novit, et ei dixit; Vis ut sanitatem obtineas. Ægrotus respondit, et dixit; Etiam ô Domine: neminem autem habeo, qui cùm hæc aqua movetur, me tollat, et in piscinam injiciat; sed quamdum me movere aggredior, quispiam alius se injicit. Jesus ei dixit; Surge et lectum tuum tolle, et ambula. Eâdem horâ homo corpore sanus factus est, et surgens lectum suum sustulit, et ambulavit: et dies ille Sabbathum erat. Judæi illi homini dicebant; Dies Sabbathi est, non oportet ut lectum tollas. Respondit; Ille homo qui me sanum dedit; is mihi jussit, Lectum tolle, et ad opus tuum abi. Ille coetus interrogavit, Quis est ille homo? Ægrotus qui sanatus fuerat nesciebat: propterea quòd Jesus inter homines multos abditus esset.

Versio VULGATA LATINA.

4 Angelus autem Domini descendebat secundùm tempus in piscinam: & movebatur
aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à
5 quacunque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo
6 annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset Jesus jacentem, & cognovis-
7 set quia jam multum tempus haberet, dicit ei; Vis sanus fieri? Respondit ei lan-
guidus; Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua, mittat me
8 in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Jesus; Sur-
9 ge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille: & sus-
10 tulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant
ergò Judæi illi qui sanatus fuerat; Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum
tuum. Respondit eis; Qui me sanum fecit, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum
& ambula. Interrogaverunt ergò eum; Quis est ille homo, qui dixit tibi; Tolle 11
grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis es- 12
set. Jesus enim declinavit à turba constituta in loco. Posteà invenit eum Jesus in 13
templo, & dixit illi; Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne deterius tibi ali- 14
quid contingat. Abiit ille homo, & nuntiavit Judæis, quia Jesus esset, qui fecit
eum sanum. Propterea persequebantur Judæi Jesum, quia hæc faciebat in sabba- 15
to. Jesus autem respondit eis; Pater meus usque modò operatur, & ego operor. 16
Propterea ergò magis quærebant eum Judæi interficere: quia non solùm solvebat 17
sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * لان ملكا كان ينزل الي البركة في حين حين فيحرك الماء * والذي كان ينزل اولا عند
5 حركة الماء يبراء من كل وجع كان به * وكان هناك رجل سقيم منذ ثمان وثلثين سنة * نظر
7 يسوع الي هذا ملقي فعلم ان له سنين كثيرة فقال له اتحب ان تبراء * اجاب ذلك المريض
قايلا نعم يا سيد لكن ليس لي انسان اذا تحرك الماء يلقيني في البركة بل الي ان اجي انا ينزل
8 قدامي اخر * قال له يسوع قم فاحمل سريرك وامش * فللوقت براء الرجل وقام حمل سريره
9
10 ومضي وكان ذلك اليوم سبتا * فقال اليهود للذي شفي انه يوم سبت ولا يحل لك ان تحمل
11
12 سريرك * فاجابهم ان الذي ابراني هو قال لي احمل سريرك وامش * فساءلوه من هو الرجل
13 الذي قال لك احمل سريرك وامش * فاما الذي ابري فلم يكن يعلم من هو * لان يسوع
14 كان قد استتر في الجمع الكبير الذي كان هناك * وبعد هذا وجده يسوع في الهيكل
15 فقال له قد عوفيت فلا تعد تخطي ليلا يكون لك شر اكبر * فذهب ذلك الرجل واعلم
16 اليهود ان يسوع هو الذي ابراه * ومن اجل هذا كان اليهود يطردون يسوع ويريدون قتله
17
18 لانه صنع هذا في السبت * فقال لهم يسوع ابي الي الان يعمل وانا ايضا اعمل * ومن اجل
هذا كان اليهود بالافضل يريدون قتله * لا لانه كان ينقض السبت فقط بل لانه كان يقول
ان الله ابي ويعادل نفسه بالله *

Quoniam angelus descendebat in pisci- 4
nam quibusdam temporibus, & agitabat
aquam; & qui descendebat primus post
agitationem aquæ, curabatur ab omni
dolore qui inerat in eo. Erat autem ibi 5
vir quidam ægrotus à triginta octo an-
nis. Vidit Jesus hunc jacentem, & cog- 6
novit quòd transegisset annos multos in
morbo, dixitque ei; Vis sanari? Re- 7
spondit ille infirmus, dicens; Ita Domi-
ne, sed non adest mihi homo, qui quum
agitatæ fuerint aquæ, injiciat me in pi-
scinam; At quoad veniam ego, descendit
ante me alius. Dixit ei Jesus; Surge, 8
tolle grabbatum tuum & ambula. Et 9
statim sanatus est homo, & surgens por-
tavit grabbatum suum, & abiit. Erat
autem ille dies, sabbathum. Quare 10
dixerunt Judæi ei qui sanatus fuerat,
Dies est sabbathi, & non licet tibi ba-
julare grabbatum tuum. Respondit eis; 11
Qui me sanavit, ipse dixit mihi; Tolle
grabbatum tuum, & ambula. Interroga- 12
verunt eum; Quis est ille homo, qui
dixit tibi, Tolle grabbatum tuum, &
ambula? Verùm is qui sanatus fuerat, 13
non noverat quisnam esset: quia Jesus
jam abdiderat sese inter populum ma-
gnum qui erat illic. Et posteà invenit 14
eum Jesus in templo, & dixit ei; Jam
convaluisti, ne redeas ad peccandum,
quin eveniat tibi malum majus. Abiit- 15
que ille homo, et nuntiavit Judæis Je-
sum esse qui sanaverat eum. Et propter- 16
eà Judæi persequebantur Jesum, et in-
tendebant necem illius, quia fecerat hoc
in sabbatho. Dixit autem eis Jesus; 17
Pater meus usque modò operatur, et ego
etiam operor. Et propter hoc Judæi am- 18
pliùs intendebant necem illius: non
quia destruebat sabbathum tantùm, sed
quia dicebat, quòd Deus pater meus est:
& coæquabat se Deo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 እስመ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ በጊዜ፡ ይትኃፀብ፡ ውስተ፡ መጥመቅት፡ ወይትሀወክ፡
ማይ።
በእንተ፡ መፃጕዕ፡ ዘሠላሳ፡ ክረምተ፡ ደወየ።
5 ወሀሎ፡ ሄየ፡ ለሐዱ፡ ብእሲ፡ ዘሠላሳ፡ ወሰመንቱ፡ ዓመት፡ እመዝ፡ ደወየ። ወኪያሁ፡
6 ርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሰክብ፡ ወአእመረ፡ ከመ፡ ጐንደየ፡ ውስተ፡ ደዌሁ፡ ወ
7 ይቤሎ፡ ትፈቅድኑ፡ ትሕየው። ወአውሥአ፡ ውእቱ፡ ድውይ፡ ወይቤ፡ እግዚኦ፡ ሰብ
እ፡ አልብየ፡ ከመ፡ ሶበ፡ ጊዜ፡ ይትሀወክ፡ ማይ፡ ያወርዱኒ፡ ውስተ፡ መጥመቅት፡ ወሶበ፡ ጊ
8 ዜ፡ አሐውር፡ አነ፡ ባዕድ፡ ይቀድመኒ፡ ወረደ። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ተንሥ
9 እ፡ ወንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር። ወሐይወ፡ ሶቤሃ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡ ወነሥአ፡ አራቶ፡ ወ
10 ጾረ፡ ወሖረ። ወሰንበት፡ ዕለታ፡ እማሃ፡ ይእቲ፡ ዕለት። ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ ለውእ
11 ቱ፡ ለዘ፡ ሐይወ፡ ሰንበት፡ ዮም፡ ወኢይከውነከ፡ ትንሣእ፡ ዓራተከ። ወአውሥአ፡ ወይ
12 ቤሎሙ፡ ዘአሕየወኒ፡ ውእቱ፡ ይቤለኒ፡ ንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር። ወተስእልዎ፡ ወይ
13 ቤልዎ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ብእሲሁ፡ ዘይቤለከ፡ ንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር። ወውእቱሰ፡ ዘሐ
ይወ፡ ኢያእመረ፡ ዘአሕየዎ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ወተግሕሠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እስመ፡ ብ
14 ዙኃ፡ ሰብእ፡ በህየ። ወእምዝ፡ ረከቦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለውእቱ፡ ዘሐይወ፡ በመ
ቅደስ፡ ወይቤሎ፡ ናሁኬ፡ ሐየውከ፡ ዑቅ፡ ኢተአብስ፡ ከመ፡ ዘይኤኪ፡ ኢይርከብከ።
15 ወሖረ፡ ውእቱ፡ ብእሲ፡ ወነገሮሙ፡ ለአይሁድ፡ ከመ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡ ዘአሕየ
16 ዎ። ወበእንተዝ፡ የስተቃርንዎ፡ አይሁድ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወየኃሥሡ፡ ይቅት
17 ልዎ፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ይገብር፡ በሰንበት። ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየ
18 ሱስ፡ አቡየ፡ እስከ፡ ይእዜ፡ ይገብር፡ ወአንሰ፡ እገብር። ወበእንተዝ፡ ፈድፋደ፡ የኃ
ሥሡ፡ አይሁድ፡ ይቅትልዎ፡ እስመ፡ አኮ፡ ባሕቲቱ፡ ከመ፡ ሰንበተ፡ ዘይስዕር፡ ዳእሙ፡ ዓ
ዲ፡ አባሁ፡ ይሬስዮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወያዔሪ፡ ርእሶ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር።

Quia angelus Dei secundùm tempus lavabatur in piscina, & movebatur aqua. 4
De paralytico qui triginta & octo annos ægrotaverat.
Et erat ibi quidam homo qui triginta & octo annos ægrotus fuisset. Et ipsum 5
vidit Dominus Jesus jacentem, & cognovit eum quòd multum temporis egisset 6
in morbo suo, & dixit ei; Visne sanus fieri. Et respondit ille ægrotus, & dixit; 7
Domine, homines non habeo, ut quum turbata fuerit aqua, demittant me in pi-
scinam: & interim dum venio ego, alius ante me descendit. Et dixit ei Dominus 8
Jesus; Surge, & tolle lectum tuum, & abi. Et sanus factus est ille homo statim: & 9
sustulit lectum suum, & portavit, & abiit: & sabbatinus dies erat ille dies. Et 10
dixerunt Judæi ei qui sanatus erat, Sabbatinus dies est, & non licet tibi tollere
lectum tuum. Et respondit, & dixit iis; Is qui sanavit me, ipse dixit mihi; Tolle 11
lectum tuum, & abi. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Quis est homo qui 12
dixit tibi; Tolle lectum tuum, & abi. Et is qui sanatus fuerat, nesciebat qui sa- 13
naverat eum quis esset: & secessit Dominus Jesus quia multa turba fuit ibi. Et 14
tunc invenit Dominus Jesus eum qui sanus factus fuerat in templo, & dixit ei;
Ecce igitur, sanus factus es: caveto ne pecces, ut pejus non contingat tibi. Et ab-
iit ille homo, & nuntiavit Judæis, quòd Dominus Jesus esset qui sanaverat eum. 15
Et propterea persequebantur Judæi Dominum Jesum, & quærebant trucidare
eum, quia sic faciebat in sabbato. Et respondit, & dixit iis Dominus Jesus; Pa- 16
ter meus usque nunc operatur, & ego operor. Et propterea magis quærebant 17
Judæi trucidare eum, quia non solùm idem ille qui sabbatum solveret, sed etiam 18
patrem suum faceret Deum, & æqualem faceret seipsum cum Deo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * بعد مدتي عيسي اورا در هيكل ديد * وبدو كفت * چون خوش شدي * ديكر
15 كناه مكن نبادا ترا چيزي † شود ترا از اولين بتر * ان مرد به يهوديان كفت * كه
16 عيسي است * انك اورا خوش كرد * براي اين يهوديان † دشمن عيسي شدند * ومي
17 خواستند * كه اورا بكشند [سبب انك اينها درشنبه كرده بود * عيسي بديشان كفت
18 پدرمن تا اين وقت كار كند ومن نيز كار كنم * وبراي اين بيشتر خواستند كه اورا
بكشند] نه براي آن تنها كه درشنبه معجزه مي نمود * الا براي انك مي كفت خدا
پدرمنست * وخودرا با خدا يكي مي كرد *

Aliquantò post Jesus eum in tem- 14
plo vidit, et ei dixit; Cùm sa-
natus sis, rursùs peccatum ne
facias, ne tibi quid accidat,
tibi priore pejus. Ille homo Ju- 15
dæis dixit, quòd Jesus esset,
qui eum sanaverat. Propterea 16
Judæi infensi Jesu erant, &
quærebant ut eum interficerent,
quòd ista fecisset in Sabbatho.
Jesus dixit eis; Pater meus us- 17
que ad hoc tempus operatur, et
ego etiam operor. Et propter hoc 18
ampliùs quærebant, ut eum in-
terficerent, non propter hoc solùm
quòd in Sabbatho miraculum fe-
cisset, sed propterea quòd dixis-
set, Deus Pater meus est, et
seipsum cùm Deo unum fecis-
set.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Respondit itaque Jesus, & dixit illis; Amen, amen dico vobis, Non potest
19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ δύναται
filius facere à seipso nihil, si non quod viderit patrem facientem: quæcunque enim
ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· (o) ἃ γὰρ ἂν
ille fecerit, hæc & filius similiter facit. Nam pater diligit filium, &
20 ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ
omnia demonstrat ei, quæ ipse facit: & majora his demonstrabit ei opera, ut
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα
vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos, & vivificat, sic &
21 ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ
filius, quos vult, vivificat. Neque enim pater judicat neminem, sed judicium
22 ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν
omne dedit filio: Ut omnes honorificent filium, sicut honorificant patrem.
23 πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα.
Non honorificans filium, non honorificat patrem mittentem illum. Amen,
24 ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν
amen dico vobis; Quia verbum meum audiens, & credens mittenti me,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
habet vitam æternam, & in judicium non venit, sed transivit ex morte
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου

μ/α μα/ι — μβ/α μγ/ι

in vitam. Amen, amen dico vobis; Quia venit hora, & nunc est, quando mortui
εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ 25
audient vocem filii Dei: & audientes vivent. Sicut enim pater
ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ 26
habet vitam in semetipso, sic dedit & filio vitam habere in semetipso. Et potestatem
ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν 27
dedit ei etiam judicium facere, quia filius hominis est. Ne miremini hoc,
ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, 28
quia venit hora, In qua omnes, qui in monumentis, audient vocem ejus.
ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
Et procedent qui bona facientes, in resurrectionem vitæ: qui vero
Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ 29
mala agentes, in resurrectionem judicii. Non possum ego facere à
τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' 30
meipso nihil: Sicut audio, judico, & judicium meum justum est: quia non quæro
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ
voluntatem meam, sed voluntatem mittentis me patris. Si ego
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός (π) με πατρός. Ἐὰν ἐγὼ 31
testor de meipso, testimonium meum non est verum.
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

MS.A. (o) ἃ γὰρ ἐκεῖνος ποιῇ, (π) με. Ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܐ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ. ܐܠܐ
20 ܡܕܡ ܕܚܙܐ ܠܐܒܐ ܕܥܒܕ. ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܥܒܕ. ܗܠܝܢ ܐܦ ܒܪܐ ܐܟܘܬܗ ܥܒܕ. * ܐܒܐ
ܓܝܪ ܪܚܡ ܠܒܪܗ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܚܘܐ ܠܗ. ܘܕܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܡܚܘܐ
21 ܠܗ ܕܬܬܕܡܪܘܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܡܩܝܡ ܡܝܬܐ ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ
22 ܒܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܡܚܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܕܐܢ ܠܐܢܫ. ܐܠܐ ܟܠܗ ܕܝܢܐ ܝܗܒܗ ܠܒܪܐ.
23 * ܕܟܠܢܫ ܢܝܩܪ ܠܒܪܐ ܐܝܟ ܕܡܝܩܪ ܠܐܒܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܝܩܪ ܠܒܪܐ. ܠܐ ܡܝܩܪ ܠܐܒܐ ܕܫܕܪܗ.
24 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܗܝܡܢ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܐܝܬ ܠܗ
25 ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
26 ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ ܡܬܝ ܕܡܝܬܐ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ
27 ܢܚܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐܒܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ. ܗܟܢܐ ܝܗܒ ܐܦ ܠܒܪܐ ܕܢܗܘܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ. * ܘܐܫܠܛܗ
28 ܕܐܦ ܕܝܢܐ ܢܥܒܕ. ܕܒܪܗ ܗܘ ܕܐܢܫܐ. * ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܗܕܐ. ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ
ܐܡܬܝ ܕܟܠܗܘܢ ܕܒܩܒܪܐ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ. * ܘܢܦܩܘܢ ܗܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܛܒܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܚܝܐ.
29 ܘܗܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܒܝܫܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܕܝܢܐ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *
30 * ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܢ ܐܢܐ.
31 ܘܕܝܢܝ ܟܐܝܢ ܗܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܒܥܐ ܐܢܐ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ
ܥܠ ܢܦܫܝ. ܣܗܕܘܬܝ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ.

Lectio defunctorum. 13.

Respondit autem Jesus, & dixit eis; Amen 19
amen dico vobis, Non potest Filius quid agere sponte suâ, sed quod viderit Patrem agentem: ea enim quæ Pater facit, hæc iidem & Filius facit. Pater siquidem dili- 20
git Filium; & quæcunque agit, ostendit ei; & quæ sunt majora istis opera demonstrat ei, ut vos miremini. Sicut enim Pater suscitat 21
mortuos & vivificat eos, ita & Filius quos vult, vivificat. Non enim Pater judicat 22
quenquam, sed omne judicium dedit Filio; Ut unusquisque honoret Filium, prout ho- 23
norat Patrem. Qui non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum. Amen 24
amen dico vobis, Is qui audit sermonem meum, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, nec subibit judicium: sed transivit à morte in vitam. Amen amen di- 25
co vobis; Venit hora & nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, & ii qui audierint, vivent. Quemadmodum enim Pa- 26
ter habet vitam in seipso, sic etiam dedit Filio ut habeat vitam in seipso. Ac tribuit ei 27
potestatem exercendi quoque judicii. Quòd 28
verò Filius hominis sit, ne hoc miremini; nam venit hora, quando ii omnes qui sunt in sepulchris audient vocem ejus. Et prod- 29
ibunt ii qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: ii autem qui mala fecerunt, in resurrectionem damnationis.

Matutinis dominicæ III. post Epiphaniam. 14.

Non possum meâ sponte quicquam agere, 30
sed prout audio, judico: & judicium meum rectum est: non enim quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.
Si ego testarer de meipso, testimonium me- 31
um non esset verum.

Versio PARSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * عيسي بديشان جواب داد • كه راست راست بشما مي كويم • كه فرزند از ارادت خود
نتواند † چيزي كردن • ليكن چيزي كند كه ديده باشد • كه پدر كرده •
20 هر چه خدا كرده باشد • فرزند نيز مانند او كند • * براي انك پدر فرزندرا دوست مي
دارد • و هر چه كند بدو بنمايد • وبيشتر ازين كردارها بدو بنمايد • كه شما عاجب
21 مي مانيد • * انچنانك پدر مردكانرا برخيزاند وزنده كند • اين چنين فرزند نيز
22 هر كرا خواهد زنده كند • * سبب انك كسي را پدر [حكم كند] نشد الا همه حكم بپسر
23 داد • * هر كس فرزندرا حرمت دارد • پدررا حرمت داشته باشد • وانك پسر را حرمت ندارد •
24 پدر را نيز حرمت نداشته باشد • كه اورا فرستاد • * راست راست بشما بكويم • هر كه
سخن من بشنود • وبدانك مرا فرستاده ايمان بياورد • زندكاني جاويد يابد † تا ابد ودر
25 داوري نيايد • ليكن از مرك بزندكاني نقل كرده باشد • * راست راست بشما بكويم • ساعتي
بيايد واين ساعت نيز هست كه چون † مردكان اواز فرزند خدا بشنوند • زنده شوند

*Jesus illis responsum dedit, Ni- 19
que verè, verè vobis dico, quòd Filius ex voluntate sua non potest quidpiam facere, sed rem illam facit, quam viderit Patrem fecisse: quicquid Deus fecerit, Filius etiam simile ei facit. Eò quòd Pater filium di- 20
lectum habet, & quicquid facit ei ostendit: & ampliora his opera ei ostendet, ut vos admiremini. Quemadmodum Pater 21
mortuos excitat, & vivificat, eodem modo Filius etiam quemcunque vult, vivificat. Eâ de 22
causa quòd neminem Pater judicet, sed omne judicium Filio dedit. Quicunque Filium honore 23
affecerit, Patrem honore affecit: & is qui Filio honorem non habuerit, Patri etiam honorem non habuit, qui eum misit. Verè 24
verè vobis dico; Quicunque sermonem meum audierit, & in eum qui me misit fidem habuerit, vitam æternam obtinebit in perpetuum, & in judicium non veniet, sed à morte in vitam translatus est. Verè, verè vo- 25
bis dico; Hora veniet, & hora etiam est, quando mortui vocem Filii Dei audient, & vivent.*

Versio VULGATA LATINA.

Respondit itaque Jesus, & dixit eis; Amen, amen dico vobis; Non potest Fi-
19 lius à se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcunque enim
ille fecerit, hæc & Filius similiter facit. Pater enim diligit Filium, & omnia
20 demonstrat ei, quæ ipse facit: & majora his demonstrabit ei opera, ut vos mi-
21 remini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, & vivificat: sic & Filius, quos
22 vult, vivificat. Neque enim Pater judicat quenquam: sed omne judicium de-
dit Filio, Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non
23 honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum. Amen, amen dico
24 vobis, Quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam
25 æternam, & in judicium non venit, sed transiit à morte in vitam. Amen, amen
dico vobis, Quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filii
Dei: & qui audierint, vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic
dedit & Filio habere vitam in semetipso: Et potestatem dedit ei judicium face- 26
re, quia Filius hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, 27
qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei: Et procedent qui bona fe- 28
cerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem judi- 29
cii. Non possum ego à meipso facere quidquam. Sicut audio, judico: & ju-
dicium meum justum est: quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus, 30
qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non 31
est verum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الحادي عشر •

19 * ثم قال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان الابن لا يعمل شيا من تلقاء نفسه الا انه يعمل ما
يرى الاب عاملة • لان الاعمال التي يعملها الاب • هذه ايضا يعملها الابن * لان الاب يحب الابن
وبريه جميع ما يعمل ويريه ايضا افضل من هذه لتعجبوا انتم * وكما ان الاب يقيم الموتى
ويحييهم كذلك الابن يحيي من يشاء * وليس الاب يدين احدا بل اعطى الحكم كله للابن
* لتكرم الابن كل احد كما يكرمون الاب • فمن لا يكرم الابن ليس يكرم الاب الذي ارسله
* امين امين اقول لكم ان من يسمع كلامي ويومن بمن ارسلني فله الحياة المويدة • وليس يحضر
25 الى الدينونة بل قد انتقل من الموت الى الحياة * امين امين اقول لكم انه ستاتي ساعة وهي
26 الان يسمع فيها الاموات صوت ابن الله والذين يسمعون يحيون * لانه كما ان للاب الحياة في ذاته
كذلك اعطى الابن ان تكون الحياة فيه * واعطاه السلطان ان يدين لانه ابن البشر * فلا
29 تتعجبوا من هذا فانه ستاتي ساعة يسمع فيها جميع من في القبور صوته * فيخرج الذين
30 عملوا الحسنات الى قيامة الحياة والذين عملوا السيئات الى قيامة الدينونة * لست اقدر ان اعمل
شيا من ذاتي وانما احكم بما اسمع وديني عدل هو • لاني لست اطلب مشيتي بل مشية من
31 ارسلني • • الفصل الثاني عشر • * ان كنت انا اشهد لنفسي فليست شهادتي حقا •

Sectio undecima.

Deindè subdidit eis Jesus; Amen amen 19
dico vobis, Filium non facere quicquam
sponte suâ, sed facere quod videt Pa-
trem facientem; quia opera quæ facit
Pater, hæc etiam facit Filius. Nam 20
Pater diligit Filium, & ostendit ei omnia
quæcunque facit, & ostendet quoque ei
majora his, ut miremini vos. Et quem- 21
admodum Pater suscitat mortuos, &
vivificat eos: sic Filius vivificat quos
vult. Neque Pater judicat quenquam, 22
sed dedit judicium universum Filio:
Quatenus honorificet Filium unusquis- 23
que, sicut honorificant Patrem. Qui non
honorificat Filium, non honorificat Pa-
trem, qui misit illum. Amen amen dico 24
vobis, quòd qui audit verba mea, &
credit in eum qui misit me, habet vitam
æternam, & non aderit judicio, sed jam
transiit à morte in vitam. Amen amen 25
dico vobis, quòd veniet hora, & adest
modò, quâ audient mortui vocem Filii
Dei: & qui audient, vivent. Quia 26
sicut Pater habet vitam in substantia
sua, ita dedit Filio ut insit vita in ipso.
Et dedit ei auctoritatem judicandi, quia 27
Filius hominis est. Neque miremini de 28
hoc, quia veniet hora in qua audient
omnes qui sunt in monumentis, vocem
ejus: Et egredientur qui operati fuerint 29
bona, in resurrectionem vitæ: & qui
operati fuerint mala, in resurrectionem
damnationis. Non possum facere quic- 30
quam à me ipso, & quidem judico quod
audio, & judicium meum justissimum
est; quia non quæro voluntatem meam,
sed voluntatem ejus qui misit me.

Sectio duodecima.

Si testarer mihi ipsi, non esset testimoni- 31
um meum verum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ኢይክል፡ ወል
ድ፡ ገቢረ፡ ዘእምኀቤሁ፡ ወኢምንትኒ፡ ዘእንበለ፡ ዘርእዮ፡ ለአብ፡ ይገብር፡ ዘውእቱ፡ ገ
20 ብረ፡፡ ከማሁ፡ ወልድኒ፡ ይገብር፡ በአምሳሉ፡፡ እስመ፡ አብኒ፡ ያፈቅር፡ ወልዶ፡ ወኵ
ሎ፡ ያርእዮ፡ ዘውእቱ፡ ይገብር፡ ወዘየዐቢ፡ እምዝ፡ ያርእዮ፡ ግብረ፡ ከመ፡ አንትሙ፡ ታ
21 አምሩ፡ ወታንክሩ፡፡ ወበከመ፡ አብ፡ ያነሥኦሙ፡ ለምዉታን፡ ወያሐይዎሙ፡ ከማ
22 ሁ፡ ወልድኒ፡ ለዘ፡ ፈቀደ፡ ያሐዩ፡፡ እስመ፡ አብሰ፡ ኢይኴንን፡ ወኢመነሂ፡ አላ፡ ኵሎ፡
23 ኵነኔሁ፡ አወፈዮ፡ ለወልዱ፡፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ያክብርዎ፡ ለወልዱ፡ በከመ፡ ያከብርዎ፡ ለ
24 አብ፡፡ ወዘኢያከብሮ፡ ለወልድ፡ ኢያከብሮ፡ ለአብ፡ ለዘ፡ ፈነዎ፡፡ አማን፡ አማን፡ እ
ብለክሙ፡ ዘይሰምዕ፡ ቃልየ፡ ወየአምን፡ በዘ፡ ፈነወኒ፡ ይረክብ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወ
25 ኢይመጽእ፡ ውስተ፡ ደይን፡ አላ፡ ዐደወ፡ እሞት፡ ውስተ፡ ሕይወት፡፡ አማን፡ አማን፡
እብለክሙ፡ ከመ፡ ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡ ወይእዜ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ ምዉታን፡ ይሰምዕዎ፡ ቃ
26 ሎ፡ ለወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ወእለ፡ ሰምዑ፡ ይሐይዉ፡፡ ወበከመ፡ አብ፡ቦ፡ ሕይወተ፡
27 ኀቤሁ፡ ከማሁ፡ ለወልድኒ፡ ወሀቦ፡ ይረክብ፡ ሕይወተ፡ ኀቤሁ፡፡ ወወሀቦ፡ ስልጣነ፡ መኰን
ት፡ ይግበር፡ ኵነኔ፡ እስመ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ውእ
28 ቱ፡፡ ወበእንተዝሰ፡ ኢታንክሩ፡ እስመ፡ ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡፡ ከመ፡ ይሰምዕዎ፡፡ ቃሎ፡
29 ኵሎሙ፡ እለ፡ ውስተ፡ መቃብር፡፡ ወይወፅኡ፡ እለ፡ ሠናየ፡ ገብሩ፡ ውስተ፡ ትንሣኤ፡
30 ሕይወት፡፡ ወእለሰ፡ እኩየ፡ ገብሩ፡ ውስተ፡ ትንሣኤ ዘለደይን፡፡ ኢይክል፡ አንሰ፡ ገ
ቢረ፡ ወኢምንትኒ፡ በከመ፡ ሰማዕኩ፡ እኴንን፡ ወኵነኔየኒ፡ ጽድቅ፡ ውእ
31 ቱ፡፡ እስመ፡ ኢየኀሥሥ፡ ፈቃደ፡ ዚአየ፡ ዘእንበለ፡ ፈቃዶ፡ ለዘፈነወኒ፡፡ ወእመሰ፡
አነ፡ ሰማዕ፡ ኮንኩ፡ ለርእስየ፡ ኢኮነ፡ እሙን፡ ሰማዕየ፡፡

Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, amen, dico vobis, Non potest Fi-
lius facere à semetipso quicquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quod ille 19
fecit, sic Filius faciet in similitudine ejus. Quia Pater diligit Filium, & omnia de-
monstrat ei quæ ipse facit: & quod majus est hoc, demonstrabit ei opus, ut vos cog- 20
noscatis, & miremini. Et sicut Pater suscitat mortuos, & vivificat eos, sic Filius
quem vult, vivificabit. Quia Pater non judicat quenquam, sed omne judicium e- 21
jus dedit filio suo: Ut omnes honorent Filium, prout honorant Patrem: & qui 22
non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum. Amen, amen dico vo- 23
bis; Qui audit vocem meam, & credit in eo qui misit me, inveniet vitam æter- 24
nam, & non veniet in condemnationem, sed transivit à morte in vitam. Amen,
amen dico vobis, quòd veniet tempus, & nunc est, quòd mortui audient vocem 25
filii Dei: & qui audierint, vivent. Et sicut Pater habet vitam apud seipsum, sic Fi-
lio dedit, ut inveniat vitam apud seipsum. Et dedit ei potestatem auctoritatis, 26
ut exerceat judicium: quia filius Dei, Filius hominis est. Et propterea ne mira- 27
mini: quia veniet hora, quòd audient vocem ejus, omnes qui *sunt* in sepulchro. 28
Et prodibunt qui bonum fecerunt, in resurrectionem vitæ: & qui malum fece-
runt, in resurrectionem quæ in condemnationem. Non possum ego facere à 29
meipso quicquam: sicut audivi judico, & judicium meum justum est: quia 30
non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Et si ego te-
stis fui de meipso, non est credibile testimonium meum. 31

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 * انچنانك مر پدررا زندكاني هست در قنوم سرشت خود • اين چنين بفرزند † نيز داد كه
27 زندكاني در قنوم او باشد • * واورا مسلط كرد كه حكم داوري نيز كند • كه پسر اوست • انك
28 بني ادم را داوري كند • * وشما عجبناك مباشيد بدين كه ساعتي بيايد كه هر كه در كورستانند
29 اواز او بشنوند • * بر خيزند • ايشان كه نيكي كرده باشند • براي قيامت زندكاني • وايشان كه بدي
30 كرده باشند براي قيامت † داوري * نتوانم † از ارادت خود چيزي كردن • الا انچنانك شنيدم داوري
كنم • و داوري من راست است • اكنون نه ارادت خود مي خواهم الا ارادت انك مرا فرستاد
31 * اكر من بر خود كواهي دهم • كواهي من راست نباشد

Sicut Patri vita est in essentia na- 26
turæ suæ, ita Filio etiam dedit, ut
vita in essentia ejus sit. Et pote- 27
statem ei fecit, ut authoritatem
judicii etiam exerceat: quia Fi-
lius ipse est qui filios hominis ju-
dicat. Vos autem admiratione ca- 28
pti ne sitis de hoc: quia hora ve-
niet, quâ omnes, qui in sepulchris
sunt, vocem ejus audient. Et sur- 29
gent, si qui bonum fecerunt, ad re-
surrectionem vitæ: & ii qui ma-
lum fecerunt, in resurrectionem ju-
dicii. Non possum ex voluntate mea 30
quicquam facere; sed quemadmo-
dum audivi judicium facio, & ju-
dicium meum rectum est: Jam
non voluntatem meam quæro, sed
voluntatem ejus qui me misit. Si 31
ego de meipso testimonium darem,
testimonium meum verum non esset.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Alius est *testans* de me, & scio quia verum est testimonium quod
32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
testatur de me. Vos misistis ad Joannem, & *testatus est*
33 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε
veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio:
34 τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω·
sed hæc dico, ut vos *servemini*. Ille erat lucerna ardens,
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος,
& lucens: vos autem voluistis exultare ad horam in luce
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε (ρ) ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
ejus. Ego autem habeo testimonium majus Joanne: *nam* opera
36 αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν (σ) μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio,
ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα, (τ) ἃ ἐγὼ ποιῶ,
testantur de me, quia Pater me misit. Et *mittens* me Pater,
37 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ,
ipse *testatus est* de me: neque vocem ejus audistis unquam, neque
αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ (υ) ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε
speciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis manens in vobis:
38 εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν·
quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas,
39 ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς,

μεθ' γ' με'

quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt *testantes*
ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
de me. Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis. 40
περὶ ἐμοῦ. Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Gloriam 41
ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia Δόξαν 42
παρὰ (φ) ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν dilectionem ἀγάπην
Dei non habetis in vobisipsis. Ego veni in nomine Patris mei, 43
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,
& non accipitis me: si alius venerit in nomine *proprio*, illum
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον
accipietis. Quomodò potestis vos credere, gloriam ab invicem 44
λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς (χ) πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων
accipientes, & gloriam, quæ à solo Deo, non quæritis? Ne *putate* 45
λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε
quia ego *accusabo* vos apud Patrem: est *accusans* vos Moyses, in
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς
quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis *utique* mihi: de 46
ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε (ψ) Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ
enim me ille scripsit. Si autem illius literis non creditis, quomodo 47
γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς
meis verbis *credetis*?
τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι (ω) πιστεύσετε;

MS.A. (ρ) πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι ἐν (σ) μείζων (τ) ἃ ποιῶ, (υ) πώποτε ἀκηκόατε, (φ) ἀνθρώπου (χ) πιστεύειν, (ψ) Μωσεῖ, (ω) πιστεύσετε;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܐܚܪܝܢ ܗܘ ܗܘ ܕܣܗܕ ܥܠܝ ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܣܗܕ ܥܠܝ.
33 * ܐܢܬܘܢ ܫܕܪܬܘܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ.
34 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܢܣܒ ܐܢܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ.
35 * ܗܘ ܫܪܓܐ ܗܘܐ ܕܝܩܕ ܘܡܢܗܪ. ܘܐܢܬܘܢ ܨܒܝܬܘܢ ܠܡܫܬܒܗܪܘ ܠܫܥܬܐ ܒܢܘܗܪܗ.
36 * ܠܝ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܪܒܐ ܡܢ ܕܝܘܚܢܢ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ ܕܐܒܐ ܫܕܪܢܝ.
37 * ܘܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ ܗܘ ܣܗܕ ܥܠܝ. ܠܐ ܩܠܗ ܡܢ ܡܬܘܡ ܫܡܥܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘܗ ܚܙܝܬܘܢ.
38 * ܘܡܠܬܗ ܠܐ ܩܘܝܐ ܒܟܘܢ. ܒܗܘ ܕܗܘ ܫܕܪ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ.
39 * ܒܨܘ ܟܬܒܐ ܕܒܗܘܢ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ.
40 * ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܝ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ.
41 * ܫܘܒܚܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܢܣܒ ܐܢܐ.
42 * ܐܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ ܕܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ.
43 * ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܘܐܢ ܐܚܪܝܢ ܢܐܬܐ ܒܫܡ ܢܦܫܗ ܠܗܘ ܬܩܒܠܘܢ.
44 * ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܫܘܒܚܐ ܡܢ ܚܕ ܠܚܕ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܫܘܒܚܐ ܕܡܢ ܚܕ ܐܠܗܐ ܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
45 * ܠܡܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܟܠ ܩܪܨܝܟܘܢ ܩܕܡ ܐܒܐ. ܐܝܬ ܕܐܟܠ ܩܪܨܝܟܘܢ ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܒܗ ܣܒܪܬܘܢ.
46 * ܐܠܘ ܓܝܪ ܒܡܘܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܒܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܥܠܝ ܗܘ ܟܬܒ ܡܘܫܐ.
47 * ܘܐܢ ܠܟܬܒܘܗܝ ܕܗܘ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܡܠܝ ܕܝܠܝ ܬܗܝܡܢܘܢ.

Alius est ille qui testatur de me, & scio 32 verum esse ejus testimonium quod testatur de me. Vos misistis ad Johannem, & 33 testimonium præbuit veritati. Ego vero 34 ab homine non capio testimonium, sed hæc dico ut vos servemini. Ille erat lucerna ardens & lucens: vos autem voluistis 35 vosmetipsos glorificare ad horam in ejus luce. Ego autem habeo testimonium majus *testimonio* Johannis: opera enim quæ dedit mihi Pater meus ut ea perficerem, 36 ipsa *inquam* opera quæ perago, testantur de me, quòd Pater meus miserit me. Et Pater qui misit me, ipse testatur de me: 37 nec vocem ejus unquam audistis, nec speciem ejus vidistis. Et sermo ejus non manet in vobis, quia in eum quem misit ille, 38 vos non creditis. Scrutamini Scripturas 39 in quibus vos putatis vitam æternam habere, & ipsæ testificantur de me. Nec 40 tamen vultis venire ad me ut vitam æternam habeatis. Gloriam ab hominibus 41 non capio. Sed novi vos dilectionem Dei 42 non habere in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, neque recipitis me: 43 si alius venerit in nomine proprio, illum recipietis. Quomodo potestis credere, qui 44 gloriam alius ab alio capietis, & gloriam quæ à solo Deo est, non quæritis? Num putatis me accusatum vos coram 45 Patre? est qui vos accuset, Moses ille in quo speratis. Si enim Mosi crederetis, 46 mihi quoque crederetis; Moses enim de me scripsit. Quòd si scriptis illius non 47 creditis, quomodo verbis meis credetis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * دیگریست که بر من گواهي دهد * ومي دانم گواهي او که بر من
33 گواهي دهد * راستست * شما پيش يحيي فرستاديد * واو بر حق گواهي داد * ومن
34
35 از آدمي گواهي نمي ستانم * ليکن ميگويم [اينها تا] شما زنده باشيد * او بود چراغ
36 افروخته وروشنايي مي دهد * وشما در وقت روشنايي او * خواستيد که فخر بياوريد * اما
من دارم گواهي از گواهي يحيي بزرگتر * [کردارهايي که پدر بمن داد تا
ايشانرا تمام کنم] کردارهايي که من بکنم * بر من گواهي دهد که پدرم
37 مرا فرستاد * و[پدر که مرا فرستاد] بر من گواهي داد * نه از قديم آواز او
38 شنيديد * ونه ديدار او ديديد * و کلمه* او در شما نشست * براي آنك آنکس
39 که پيش شما فرستاد باور نداشتيد * کتابهارا تفحص کنيد * که پنداشت شما چنانست که
40 زندگاني جاويد درايشان داريد * ان کتابها براي من گواهي مي دهند * نخواستيد که پيش
41 من بياييد * که جاويد زندگاني براي شما بشود † تا ابد * ستايش از آدميان نمي خواهم

Alius est qui de me testimonium 32 *dat: & scio testimonium ejus, qui de me testimonium dat, verum esse. Vos ad Johannem mi-* 33 *sistis, & ille de veritate testimonium dedit. Ego autem ab* 34 *homine testimonium non accipio: sed hæc dico ut vos vivatis. Ille erat lucerna ardens, &* 35 *lucem præbebat: & vos in tempore lucis ejus voluistis gloriari. At ego habeo testimonium* 36 *testimonio Johannis majus: opera quæ Pater mihi dedit ut ea perficiam: opera quæ facio de me testantur, quòd Pater meus me misit. Et Pater* 37 *qui me misit, de me testimonium dedit: ne ab antiquo quidem vocem ejus audistis, neque speciem ejus vidistis. Et ver-* 38 *bum ejus in vobis non commoratum est: propterea quòd ipsi, quem ad vos misit, fidem non habuistis. Scripturas scrutamini,* 39 *quia opinio vestra talis est, quòd vitam æternam in eis habeatis: ipsæ Scripturæ de me testimonium dant. Noluistis ut ad* 40 *me veniretis, ut vita æterna vobis esset in perpetuum. Laudem ab hominibus non volo.* 41

Versio VULGATA LATINA.

32 Alius est, qui testimonium perhibet de me : & scio quia verum est testimonium,
33 quod perhibet de me. Vos misistis ad Joannem : & testimonium perhibuit
34 veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio : sed hæc dico ut
35 vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens, & lucens. Vos autem voluistis ad ho-
36 ram exultare in luce ejus. Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Ope-
ra enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea ; ipsa opera, quæ ego facio, te-
37 stimonium perhibent de me, quia Pater misit me : Et qui misit me Pater, ipse
testimonium perhibuit de me : neque vocem ejus unquam audistis, neque spe-
38 ciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis in vobis manens : quia quem
39 misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in
ipsis vitam æternam habere : & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me : Et 40
non vultis venire ad me ut vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non 41
accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. 42
Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me : si alius venerit in nomine 43
suo, illum accipietis. Quomodò vos potestis credere, qui gloriam ab invicem 44
accipitis ; & gloriam, quæ à solo Deo est, non quæritis ? Nolite putare quia 45
ego accusaturus sim vos apud Patrem : est qui accusat vos Moyses, in quo
vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi : de me 46
enim ille scripsit. Si autem illius literis non creditis : quomodò verbis me- 47
is credetis ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 *لكن الذي يشهد لي اخر وانا اعلم ان شهادته التي يشهد بها لاجلي حق هي * انتم
33 34 ارسلتم الي يوحنا فشهد لي بالحق * واما انا فلست اطلب شهادة من انسان * لكن اقول
35 هذا لتخلصوا انتم * كان ذاك مصباح ممتلي مضي وانتم اردتم ان تتهللوا بنوره
36 ساعة * وانا فلي شهادة اعظم من شهادة يوحنا * لان الاعمال التي اعطاني ابي لاكملها
37 هي هذه الاعمال التي تشهد من اجلي ان الاب ارسلني * والاب الذي ارسلني هو يشهد
38 لي * ولم تسمعوا قط صوته ولا عرفتموه ولا رايتموه * وكلمته لا تثبت فيكم لانكم لم
39 تومنوا بالذي ارسله * فتشوا الكتب التي تظنون انتم ان لكم بها حياة الابد فهي
40 41 تشهد من اجلي * لستم تريدون ان تقبلوا الي * لتكون لكم حياة الابد * لست
42 43 اقبل المجد من انسان * لكنني قد اعلمتكم ان ليس فيكم حب الله * انا اتيت
44 باسم ابي فلم تقبلوني وان اتى اخر باسم نفسه فتقبلونه * كيف تقدرون ان تومنوا وانتم
45 انما تقبلون المجد بعضكم من بعض ولا تطلبون المجد من الله الواحد * لا تظنوا
46 اني اشكوكم عند الاب ان لكم من يشكوكم موسى الذي اياه ترجون * فلو كنتم
47 امنتم بموسى لامنتم ايضا بي لان ذاك كتب من اجلي * فان كنتم لا تومنون بما
كتب ذاك فكيف تومنون بكلامي *

Sed qui testatur mihi, alius est, & ego novi testimonium ejus quod perhibet de me, verum esse. 32
Vos misistis ad Johannem, & attestatus est mihi secundum veritatem. 33
At ego non quæro testimonium ab homine, sed dico hæc ut salvemini vos. 34
Erat ille fax plena, fulgens : & vos voluistis gestire in luce ejus ad horam. 35
Et ego quidem habeo testimonium majus testimonio Johannis : Quoniam opera quæ dedit mihi Pater meus peragenda, hæc eadem sunt opera quæ testantur mihi quòd Pater me miserit. 36
Et Pater qui misit me, ipse testatur mihi ; At non audistis unquam vocem ejus, neque novistis eum, neque eum vidistis. 37
Et verbum ejus non perstitit in vobis, quia non credidistis in eum quem misit. 38
Scrutamini Scripturas, in quibus putatis vos vobis inesse vitam æternam : nam ipsæ testantur de me. 39
Non vultis venire ad me, ut sit vobis vita æterna. 40
Non capto gloriam ab homine. 41
Sed jam monui vos, quòd non est in vobis dilectio Dei. 42
Ego veni in nomine Patris mei, & non recepistis me : & si veniat alius in nomine sui ipsius, recipietis eum. 43
Quomodo potestis credere, cùm vos quidem recipiatis gloriam alter ab altero : & non quæratis gloriam à Deo uno? 44
Ne putetis quòd sim vos accusaturus apud Patrem ; nam habetis qui accuset vos, Moyses, quem speratis. 45
Quòd si crederetis Moysi, certè crederetis mihi etiam : quia ille scripsit de me. 46
Sed quum non credatis iis quæ scripsit ille, quomodo credetis verbis meis ? 47

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ካልእ፡ ወእቱ፡ ሰማዕትየ፡ ወአአምር፡ ከመ፡ ጽድቅ፡ ውእቱ፡ ሰምዑ፡ ዘሰምዐ፡
33 በእንቲአየ፡፡ አኮኑ፡ አንትሙ፡ ለአክሙ፡ ኀበ፡ ዮሐንስ፡ ወነገረክሙ፡ ሰምዖ፡
34 በጽድቅ፡፡ አንሰ፡ አኮ፡ ስምዐ፡ ሰብእ፡ ዘእፈቅድ፡፡ ወዘኒ፡ ዘእብል፡ አነ፡ ከመ፡
35 አንትሙ፡ ትድኀኑ፡ ዝንቱ፡፡ ወውእቱሰ፡ ማኅቶት፡ ዘያኀቱ፡ ወያበርህ፡፡
36 ወአንትሙሰ፡ ፈቀድክሙ፡ ሕደጠ፡ ትትፈሥሑ፡ በብርሃኑ፡ ለሰዓት፡፡ ወአንሰ፡
ብየ፡ ሰማዕት፡ ዘየዐቢ፡ እምዮሐንስ፡ ዝንቱ፡ ግብር፡ ዘወሀበኒ፡ አቡየ፡ እግበር፡
37 ወእፈጽም፡ ውእቱ፡ ግብር፡ ዘእገብር፡ ሰማዕትየ፡ ከመ፡ አቡየ፡ ዘፈነወኒ፡፡ ወ
አቡየ፡ ዘፈነወኒ፡ ሰማዕትየ፡፡ ወእመኒ፡ ኮነክሙ፡ ቃሎ፡ ኢሰማዕክሙ፡፡
38 ወራእዮ፡ ኢርኢክሙ፡፡ ወቃሉኒ፡ አልብክሙ፡ ዘይነብር፡፡ እስመ፡ ዘወእ
39 ቱ፡ ፈነወ፡ ኢተአምኑ፡ ኪያሁ፡ አንትሙ፡፡ ኅሡሡ፡ ትርአዩ፡ ክሡታተ፡
መጻሕፍት፡ እስመ፡ ይመስለክሙ፡ በዝንቱ፡ ትረክቡ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡ ወእማ
40 ንቱ፡ ሰማዕትየ፡፡ ወኢትፈቅዱ፡ ትምጽኡ፡ ኀቤየ፡ ከመ፡ ትርከቡ፡ ሕይወተ፡፡
41 አንሰ፡ ኢይፈቅድ፡ ያድሉ፡ ሊተ፡ ሰብእ፡፡ ወአእመርኩክሙ፡ በከመ፡ ከመ፡ ኢ
42 ብክሙ፡ ፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌክሙ፡፡ አነ፡ መጻእኩ፡ በሰመ፡ አቡየ፡ ወ
43 ኢተቀበልክሙኒ፡ ወእመ፡ መጽአ፡ ካልእ፡ በስምየ፡ ኪያሁ፡ ትትወከፍ፡፡ እ
44 ፎ፡ ትክሉ፡ አንትሙ፡ አሚን፡ ዘታበድሩ፡ አድልዎ፡ ለቢጽክሙ፡ እምታድልዉ
45 ፡ ለዘ፡ ባሕቲቱ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኢይምሰልክሙ፡ ዘአነ፡ አስተዋድ
የክሙ፡ ኀበ፡ አብ፡ እግዚአብሔር፡ ሃሎ፡ ሙሴ፡ ዘያስተዋድየክሙ፡ ዘኪያሁ፡
46 ታመልኩ፡ ወትሴፈዉ፡፡ ሶበሁ፡ አምንክሙዎ፡ ለሙሴ፡ ኪያየኒ፡ እምአመን
47 ክሙኒ፡ እስመ፡ በእንቲአየ፡ ጸሐፈ፡ ውእቱ፡፡ ወእምሰ፡ ዘጸሐፈ፡ ሙሴ፡ ኢተአ
ምኑ፡ እፎ፡ ቃልየ፡ ተአምኑ፡፡

Alius est testis meus, & scio quòd verum est testimonium ejus, quod testa- 32
tus est de me. Nónne vos misistis ad Johannem, & perhibuit vobis testi- 33
monium suum in veritate ? Ego non testimonium hominis desidero : & hoc 34
quod ego dico, ut vos servemini, est. Ille lucerna accensa est, & lucens : 35
& vos voluistis paululùm exultare in luce ejus ad horam. Et ego habeo 36
testem majorem Johanne, hoc opus quod dedit mihi Pater meus ut facerem, & perficerem : illud opus quod facio testis meus est, quòd Pater meus *est* qui misit me. Et Pater meus qui misit me testis meus est, & dum ad- 37
fuerit vobis, vocem ejus non audistis, & speciem ejus non vidistis. Et ver- 38
bum ejus vos non habetis manentem : quia quem ipse misit, non creditis ei vos. Scrutamini ut videatis revelationem Scripturæ, quia vobis videtur, 39
quòd in ea invenietis vitam æternam : & istæ sunt testes mei. Et non vultis ve- 40
nire ad me ut inveniatis vitam. Ego nolo ut placeant mihi homines. 41
Attamen novi vos, quòd non habetis dilectionem Dei super vos. 42
Ego veni in nomine patris mei, & non recipitis me, & si venerit alius in no- 43
mine meo, recipietis eum. Quomodo potestis vos credere, qui desideratis 44
placere sociis vestris, magìs quàm ut placeatis soli Deo ? Ne videatur vo- 45
bis quòd ego accusabo vos apud Patrem Deum : est Moses qui accusabit vos, quem colitis & speratis. Si crederetis Mosi, mihi etiam crederetis, quia 46
de me scripsit ille. Et si *in* iis quæ scripsit Moses non creditis, quomodo ser- 47
moni meo credetis ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * لیکن شمارا اگاه کردم * که دوستی خدا در شما نیست * من بنام پدرم آمدم
44 وشما قبول نمي کنید * واگر کسي دیگر بنام خود بیاید اورا قبول کنید * چگونه
توانید † ایمان اوردن * که یکي از یکي ستایش مي خواهید * وستایش را که از یکي
45 خداست * نمي خواهید * مگر مي پندارید که من شمارا پیش پدر ملامت وتشویر مي
46 دهم * هست انک شمارا تشویر دهد * موسي انك بدو اعتماد † کردید * اگر بموسي ایمان
47 مي آوردید * بمن نیز ایمان مي اوردید * زیرا موسي بر من نبشت * چون بکتاب او ایمان
نیاوردید * چگونه بسخنهاء من ایمان آورید *

Sed vobis indicavi, quòd amor Dei in vobis non est. 42
Ego in nomine Patris mei veni, & vos non recipitis : Sin quispiam alius in nomine suo venerit, illum recipietis. 43
Quomodo potestis credere, qui unus ab alio laudem petitis, & laudem quæ ab uno Deo est non quæritis ? 44
Nunquid putatis, quòd ego vos apud Patrem accusabo, & pudefaciam ? Est qui vos pudefacit, Moses ipse in quo confisi estis. 45
Si Mosi fidem habuissetis, mihi etiam fidem haberetis : Moses enim de me scripsit. 46
Cùm libro ejus fidem non habueritis, quomodo verbis meis fidem habeatis? 47

CAP. VI. ϛ'.

Post hæc abiit Jesus trans mare Galilææ Tiberia-
1 ΜΕτὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριά-
dis: Et sequebatur eum *turba multa*: quia videbant *ejus* signa quæ faciebat
2 δος· Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς· ὅτι (α) ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει
super *infirmantibus*. Subiit *autem* in montem Jesus, & ibi sedebat cum
3 ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
discipulis ejus. Erat autem proximum Pascha, *festum* Judæorum. *Attollens*
4 5 μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας
ergò Jesus oculos, & *intuitus* quia *multa turba* venit ad e-
οὖν (β) ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐ-
um, dicit ad Philippum; Undè ememus panes, ut manducent hi? (Hoc
6 τὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πόθεν (γ) ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; (Τοῦτο
autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid *futurus* esset *facere*.) Respondit
7 δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη
ei Philippus; Ducentorum denariorū panes non sufficiunt eis, ut unusquisque
αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα (δ) ἕκαστος
eorum modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas fra-
8 αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
ter Simonis Petri; Est *puerulus* unus hic, qui habet quinq; panes hordeaceos, &
9 φὸς Σίμωνος Πέτρου, Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, (ε) ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ
duos *pisciculos*: sed hæc quid sunt inter *tot*? Dixit *autem* Jesus; Facite
δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε
homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco: Discubuerunt
τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ (ζ) χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· (η) ἀνέπεσον
ergò viri *numerum* quasi quinque millia. Accepit *autem* panes Je-
οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. (θ) Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη-
sus, & gratias *agens* distribuit *discipulis*, *at discipuli* discumbentibus:
σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας (ι) διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις·
similiter & ex *pisciculis* quantū volebant. Ut autem impleti sunt, *dicit* disci-
ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-
pulis suis; Colligite *superabundantia* fragmenta, *ut non quid pereat*. Colle-
ταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. Συνή-
runt ergò, & impleverūt duodecim cophinos fragmentorū, ex quinq; panibus horde-
γαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων, ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθί-
ceis, quæ superfuerunt *comedentibus*. Illi ergò homines *videntes* quod fecerat si-
νων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖ-
gnum Jesus, dicebant; Quia hic est verè Propheta venturus in mun-
ον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
dum. Jesus ergò *cognoscens quòd futuri* essent *venire & rapere* eum, *ut*
σμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα
facerent eum regem, *recessit* iterum in montem ipse solus.
(κ) ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

MS. A. (α) ἐθεώρων τὰ (β) τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, (γ) ἀγοράσωμεν (δ) ἕκαστος βραχύ τι (ε) ὃς ἔχει (ζ) πολὺς χόρτος (η) ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες (θ) Ἔλαβεν οὖν τοὺς (ι) διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· (κ) ποιήσωσιν βασιλέα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܗ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 2 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ܀ * ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ
3 ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܒܟܪܝܗܐ܀ * ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ. ܘܬܡܢ
4 ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀ * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܀ * ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ
5 ܥܝܢܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܐܝܟܢܐ ܢܙܒܢ
6 ܠܚܡܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܗܠܝܢ܀ * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ. ܗܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܥܬܝܕ
7 ܠܡܥܒܕ܀ * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܠܚܡܐ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗܘܢ. ܟܕ
8 ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ ܢܣܒ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ܀ * ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܢܕܪܐܘܣ
9 ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ܀ * ܐܝܬ ܬܢܢ ܛܠܝܐ ܚܕ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܡܗ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ
10 ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ܀ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܒܕܘ
ܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܕܢܣܬܡܟܘܢ. ܥܣܒܐ ܕܝܢ ܣܓܝ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܗܝ. ܘܐܣܬܡܟܘ ܓܒܪܐ
11 ܒܡܢܝܢܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ܀ * ܘܫܩܠ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܒܪܟ ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ
12 ܠܣܡܝܟܐ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܡܢ ܢܘܢܐ ܟܡܐ ܕܨܒܘ܀ * ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
13 ܟܢܫܘ ܩܨܝܐ ܕܝܬܪܘ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܡܕܡ܀ * ܘܟܢܫܘ ܘܡܠܘ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܕܩܨܝܐ. ܕܝܬܪܘ
14 ܠܗܘܢ ܠܗܠܝܢ ܕܐܟܠܘ ܡܢ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܕܣܥܪܐ܀ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܚܙܘ ܐܬܐ ܕܥܒܕ
15 ܝܫܘܥ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܘ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ܀ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܥܬܝܕܝܢ
ܕܢܐܬܘܢ ܢܚܛܦܘܢܝܗܝ ܘܢܥܒܕܘܢܝܗܝ ܡܠܟܐ. ܘܫܢܝ ܠܗ ܠܛܘܪܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ܀

Ad oblationem dominicæ IV. post Epiphaniam, 15.

CAP. VI.

POst hæc profectus est Jesus trans mare Galilææ Tiberiadis. Et post eum abierunt cœtus multi; quoniam videbant signa quæ edebat in ægrotis. Et ascendit Jesus in montem, ibique sedebat cum discipulis suis. Propè autem erat festum Paschatis Judæorum. Et sustulit Jesus oculos suos, viditque turbam multam venientem ad se, & dixit Philippo, Unde ememus panem ut isti edant? Hoc autem dicebat dum tentaret eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. Dixit ei Philippus, Ducentorum denariorum panis non sufficeret eis, quum quid minimum singuli eorum acciperent. Dixit ei unus ex discipulis suis, Andreas frater Simonis Cephæ; Est hic puer quidam habens secum quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt ad hos omnes? Dixit eis Jesus; Efficite ut omnes homines discumbant: erat autem gramen multum in illo loco. Et discubuerunt viri numero quinquies mille. Et accepit Jesus panem, & benedixit, ac distribuit illis qui discumbebant: similiter etiam de piscibus quantum voluerunt. Quumque saturati fuissent, dixit discipulis suis; Colligite fragmenta quæ superfuerunt, ne quid depereat. Collegerunt itaque, & impleverunt duodecim cophinos fragmentis illis: quæ superfuerunt his qui comederunt ex quinque panibus hordeaceis. Illi autem homines qui viderant signum quod ediderat Jesus, dicebant; Verè hic est Propheta ille, qui venturus erat in mundum. Jesus verò cognovit eos venturos ad rapiendum eum, eumque regem faciendum: & subduxit sese in montem solus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوازده · آنجا كه از پنج نان و دو ماهي پنج هزار مرد سير كرد

1 2 * و بعد ازان عيسي در جليل رفت · در كناره درياي طبريه · * جماعت بسيار در پي او
3 رفتند · با انك ديدند ايتهايي كه با رنجوران و شلان مي كرد · * و عيسي با شاكردان
4 5 خود بالاء كوه رفت · و نشست · * و عيد فصح يهوديان نزديك شده بود · * و مسيح چشم خود
برداشت · جماعتهاء بسيار ديد كه پيش او مي ايند · روي بفيلبوس كرد كه از كجا بخريم
6 نان كه ايشان بخورند · * اين را كفت چنانك اورا مي آزمايد · براي انك او مي دانست كه
7 چه خواهد كردن · * فيليبوس كفت بدويست دينار نان ايشانرا بس نباشد · وجود اكر
8 هر يكي لقمه ستاند · * يكي از شاكردان او نام او اندراوس · برادر شمعون صفا · بدو
9 كفت * هست اينجا جواني كه دارد پنج نان جوين · و دو ماهي · ليكن اين قدر براي اين
10 همه خلق چه بس باشد · * عيسي بديشان كفت چنان † سازيد كه همه خلق
بنشينند · و انجا مقام علفناك بود و مردم از پاي نشستند · بشمار پنج هزار

XII. Ubi quinque panibus & duobus piscibus quinque mille viros saturavit.

CAP. VI.

ET post hæc Jesus in Galilæam ivit, trans mare Tiberiadis. Et turba multa post eum iverunt, eò quòd viderent signa, quæ in ægrotis & paralyticis edebat. Et Jesus cum discipulis suis in montem ascendit, & sedit. Et festum Paschatis Judæorum appropinquabat. Et Christus oculis suis sublatis turbas plurimas vidit, quæ veniebant ad eum: vultu itaque ad Philippum converso, Unde inquit, ememus panem ut isti comedant? Hoc dixit eò ut eum tentaret: eò quòd ipse sciret quid vellet facere. Philippus dixit, Ducentis denariis panis eis satis non erit, idque si unusquisque buccellam tantùm capiat. Unus ex discipulis ejus, nomine Andreas frater Simeonis Cephæ ei dixit; Est hic puer quidam, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed tantulum huic omni populo quomodo satis sit? Jesus illis dixit; Istud curate ut omnis populus sedeat: ibi autem locus graminosus erat, & homines humi sedebant numero quinquies mille.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VI.

Post hæc abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: Et sequebatur
eum multitudo magna, quia videbant signa, quæ faciebat super his qui infirma-
bantur. Subiit ergò in montem Jesus: & ibi sedebat cum discipulis suis. Erat
autem proximum Pascha, dies festus Judæorum. Cùm sublevâsset ergò oculos Je-
sus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum; Undè
ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim
sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus; Ducentorum denariorum pa-
nes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex
discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Est puer unus hic, qui habet quin-
que panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit 10
ergò Jesus; Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Dis-
cubuerunt ergò viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergò Jesus panes: 11
& cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quan-
tum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis; Colligite quæ supera- 12
verunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergò, & impleverunt duodecim co- 13
phinos fragmentorum, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui
manducaverant. Illi ergò homines cùm vidissent quòd Jesus fecerat signum, dice- 14
bant; Quia hic est verè propheta, qui venturus est in mundum. Jesus ergò cùm 15
cognovisset, quia venturi essent ut raperent eum, & facerent eum regem, fugit
iterùm in montem ipse solus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث عشر *

1 * بعد هذا مضي يسوع الي عبر بحر الجليل الي طبرية * وتبعه جمع كبير لانهم كانوا عاينوا
2 الايات التي صنع في المرضي * فجاء يسوع الي الجبل وجلس هناك ومعه تلاميذه * وكان عيد
3 فصح اليهود قد قرب * فرفع يسوع عينيه فراي جمعا كبيرا مقبلا اليه * فقال لفيلبس من
4 اين نبتاع خبزا لنطعم هولاء * وانما قال هذا لتجربه لانه كان عالما بما سوف يصنع * اجابه
5 فيلبس قايلا ما يكفيهم خبز مايتي دينار اذا نال كل واحد منهم يسيرا * قال له واحد من
6 تلاميذه هو اندراوس اخو سمعان الصفا * ان ههنا حدثا معه خمسة ارغفة شعيرا وسمكتان
7 لكن هذا اين يبلغ من هولاء * فقال يسوع دعوا الناس يتكون * وكان في ذلك المكان عشب
8 كثير فاتكا خمسة الف رجل عددا * واخذ يسوع الخبز فبارك واعطي المتكيين وكذلك من
9 السمكتين بقدر ما شاوا * فلما شبعوا قال لتلاميذه اجمعوا الكسر التي فضلت لئلا يضيع
10 شي منها * فجمعوا وملاوا اثني عشر زنبيلا من الكسر التي فضلت عن الاكلين من خمسة
11 الارغفة الشعير * فلما راي الناس الاية التي عملها يسوع قالوا حقا ان هذا هو النبي الجاي
12 الي العالم * الفصل الرابع عشر * * وان يسوع علم انهم عزموا ان
13 يخطفوه ويصيروه ملكا فتحول ايضا الي الجبل وحده *
14
15

Sectio decima tertia.

CAP. VI.

Post hæc abiit Jesus ad ulterius litus maris Galilææ in Tiberiadem. Et sequutus est eum cœtus magnus, quòd vidissent signa quæ fecerat in ægrotis. Venit ergò Jesus in montem, & sedit ibi, & cum eo discipuli ejus. Et dies festum Paschatis Judæorum jam instabat. Et elevavit Jesus oculos suos, ac vidit turbam magnam venientem ad se, & dixit Philippo; Unde ememus panem ut cibemus istos? Et verò dixit hoc ut tentaret eum, quia ipse sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus, dicens; Non sufficiet eis panis ducentorum denariorum, tametsi sumat quilibet ex eis pusillum quid. Dixit ei unus ex discipulis ipsius, nempe Andreas frater Simonis Petri; Adest quidem hic puer quidam secum habens quinque panes hordeaceos & duos pisces, verum hoc quò procedet inter istos? Dixit ergò Jesus; Sinite homines discumbere. Erat autem in illo loco herba multa. Discubuerunt ergò quinque millia virorum numero. Et accepit Jesus panem, ac benedixit, deditque discumbentibus: & similiter ex piscibus quantum voluerunt. Et cùm saturati essent, dixit discipulis suis; Colligite fragmenta quæ superfuerunt, ne pereat quicquam ex eis. Collegerunt ergò & impleverunt duodecim sportas de fragmentis quæ superfuerant manducantibus ex quinque panibus hordeaceis. Quumq; vidissent homines signum quod fecit Jesus, dixerunt; Verè hic est Propheta venturus in mundum.

Sectio decima quarta.

Ut verò Jesus cognovit quòd decrevissent rapere eum, & facere eum regem; quapropter diversus est iterum ad montem solus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእምድኅረ: ዝንቱ : ሖረ : እግዚእ: ኢየሱስ: ማዕዶተ: ባሕረ: ገሊላ : ዘጥብር
2 ያዶስ::=፦ ወተለውዎ: ብዙኃን: ሰብእ: እስመ: ርእዩ: ተእምረ: ዘገብረ: በለዕለ:
3 ድዉያን::=፦ ወዓርገ:እግዚእ: ኢየሱስ: ውስተ: ደብር ፡ ወነበረ: ህየ:ምስለ:አርዳ
4 ኢሁ::=፦ ወእልጸቀ: በዓለ : ፋሲካሆሙ: ለአይሁድ : ፋሲካ::=፦
በእንተ : ኃምስ : ኅብስት : ወክልኤ : አሣ::=፦
5 ወእንሥአ : ለዕይንቲሁ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወርእየ : ብዙኃ : ሰብእ : ይመጽኡ :
ኀቤሁ:: ወይቤሎ : ለፊልጶስ:እምአይቴ: ንሣየጥ: ኅብስተ፡ዘናበልዖሙ:ለእሉ::=፦
6 ወዘንተ : ይቤ : እንዘ : ያሜክሮ : ወውእቱሰ : ያእምር : ዘሃለወ : ይግበር::=፦
7 ወአውሥአ : ፊልጶስ : ወይቤ:ዘክልኤ : ምእት : ዲናር : ኅብስት : ኢየአክሎሙ :
8 ከመ: ይንሥኡ: በበ: ሕቀ፡:=፦ ወይቤሎ : አሐዱ : እምአርዳኢሁ : እንድርያስ :
9 እኁሁ:ለስምዖን: ጴጥሮስ:=፦ ሃሎ: ወልድ: ዝየ : ዘቦ: ኃምስ: ኅብስተ: ስገም:
10 ወክልኤ:ዓሣ:ወባሕቱ:ምንተ: ይበቍዓ: እማንቱ: ለዝ: መጠኑዝ: ሰብእ::=፦ ወይ
ቤሎሙ: እግዚእ: ኢየሱስ: ግበሩ: ምርፋቃተ: ለሰብእ:: ወብዙኅ:ሣዕሩ:ለውእቱ:
11 መካን:: ወረፈቁ:ዕየዊሆሙ:ይለክሉ: ኃምሰ: ምእት: ኍልቆሙ::=፦ ወነሥአ: እ
ግዚእ:ኢየሱስ:ውእተ:ኅብስተ:ወአእኰቶ: ፈተተ: ወወሀበ: ለእለ: ይረፍቁ: ወዓሣሁ
12 ኒ: መጠነ:ፈቀዱ:=፦ ወእጽገቦሙ: ይቤሎሙ: ሳአርዳኢሁ: አስተጋብኡ: ዘተርፈ:
13 ፍተታት : ከመ : ኢልቦ : ዘይትገደፍ: ወኢምንትኒ: እምኔሁ::=፦ ወአስተጋብኡ :
ወመልኡ: ዓሠርተ: ወክልኤተ: መሣይምተ: ፍትታት: እምኃምስቱ: ኅብስተ:ሰገም:
14 ዘተርፈ: እመዘ: በልዑ: ወጸግቡ::=፦ ወርእዮሙ: ሕዝብ: ዘገብረ: ተአምረ: እግ
ዚእ:ኢየሱስ:ይቤሉ:አማን:ነቢይ:ውእቱ:ዝንቱ: ዘመጽአ:ውስተ: ዓለም:=፦
በእንተ : ዘኰመ : ሖረ : ዲበ : ባሕር::=፦
15 ወአእሚሮሙ : እግዚእ : እየሱስ: ከመ: ይፈቅዱ: ይምጽኡ: ወይመሥጥዎ፡ ወያንግ
ሥዎ:: ወተግሕሠ: ውስተ:ደብር: ውእቱ:በባሕቲቱ:=፦

CAP. VI.

Et post hæc abiit Dominus Jesus trans mare Galilææ, quod *est* Tiberiadis. Et 1 2
sequuti sunt eum multi homines, quia viderant signum quod fecisset super ægro-
tis. Et ascendit Dominus Jesus in montem, & sedit ibi cum discipulis ejus. 3
Et propinqua fuit festivitas Paschæ, Judæorum Pascha. 4

De quinque panibus. & duobus piscibus.

Et sustulit oculos suos Dñs Jesus, & vidit multos homines venientes ad eum, & 5
dixit Philippo; Unde emem^s^ panes quibus pascamus eos. Et hoc dicebat tentans 6
eum, & ipse sciebat quid esset facturus. Et respondit Philipus, & dixit; Ducento- 7
rum denariorum panes non sufficient iis, ut accipiant singuli paululum. Et dixit 8
ei quidam ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Est puer hic qui ha- 9
bet quinque panes hordeaceos, & duos pisces, veruntamen quid proderunt illi
tantæ turbæ. Et dixit iis Dñs Jesus, Facite accubitus hominibus: & multa *fuit* 10
herba hujus loci, & accubuerunt viri *ut* comederent: quinquagies centum nume-
rus eorum erat. Et accepit Dñs Jesus hunc panem, & benedixit ei, & fregit, & 11
dedit accumbentibus, & piscium quantum voluerunt. Et ut satiâsset eos, dice- 12
bat discipulis ejus; Cogite quod superest fragmentorum, ut non sit quòd perdatur
quidquam ex eo. Et coëgerunt, & impleverunt duodecim cophinos fragmen- 13
tis, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt ex iis quibus vesce-
bantur; & satiati erant. Et videntes populi quòd fecerat signum Dominus 14
Jesus, dixerunt; Verè propheta est hic qui venit in mundum.

De eo quòd ambulavit super mare.

Et cognovit eos Dominus Jesus quòd prompti erant venire, & rapere ipsum, & 15
ipsum facere regem, tum secessit in montem ipse solus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * عيسي نان ستد و بركت نهاد وبريشان كه نشسته بودند بخش كرد ◦ واين چنين
12 نيز از ماهي چند انك خواست ◦ * چون سير شدند ◦ بشاكردان خود كفت ◦ پارهارا
13 كه مانده است كرد اوريد تا ازش چيزي كم نشود ◦ * وچون جمع آوردند ◦ دوازده
سبد پر شد ◦ از پارها كه زياده مانده بود ◦ پيش ايشان كه از پنج نان جوين
14 خورده بودند ◦ * وكساني كه اين آيت عيسي را ديدند ◦ مي كفتند بحقيقت اينست
15 پيغامبر كه در عالم بيايد ◦ * وعيسي دانست كه دل دارند ◦ كه اورا بربايند ◦
وبملكي بنشانند ◦ مسيح ازان كوه تنها نقل كرد

Jesus panem cepit, & benedixit, 11
& eis qui sedentes erant distribuit:
& similiter etiam de piscibus quan-
tum quisque voluit. Cùm satiati es- 12
sent, discipulis suis dixit; Fragmen-
ta quæ supersunt colligite, ut ex eis
quidquam non pereat. Et cùm col- 13
lexissent, duodecim sportæ plenæ fu-
erunt ex fragmentis quæ superfue-
rant, coram eis qui de quinque pani-
bus hordeaceis comederant. Homi- 14
nes verò, qui hoc signum Jesu vide-
rant, dicebant; In veritate hic est
Propheta, qui in mundum venturus
est. Jesus autem novit quòd in ani- 15
mo haberent, ut eum raperent & in
regno constituerent: Christus igitur
ex illo monte solus secessit.

Ut autem serum factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et
16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ
17 ascendentes in navim, venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ
(λ) ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία
jam factæ erant, & non venerat ad eos Jesus. Et mare, vento
18 ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου
magno flante, exurgebat. Provecti ergò quasi stadia vigintiquinque aut
19 μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλακότες οὖν (μ) ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
triginta, vident Jesum ambulantem supra mare, & prope navem
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
factum, & timuerunt. Ille autem dicit eis; Ego sum, ne timete. Volue-
20 γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἤθε-
21 runt ergò accipere eum in navim: & statim navis facta est ad terram,
λον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως (ν) τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
in quam ibant. Postridie turba constituta trans mare, videns
22 εἰς ἣν ὑπῆγον. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, (ξ) ἰδὼν
quia navicula alia non erat ibi, si non una illa in quam intrarant discipuli
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ (ο) ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ
ejus, & quia non simul introisset discipulis suis Jesus in naviculam, sed
αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ
soli discipuli ejus abiissent: Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade
23 μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος

juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino. Cùm ergo
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου. Ὅτε οὖν
vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt &
εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, (π) ἐνέβησαν καὶ
ipsi in naviculas, & venerunt in Capharnaum, quærentes Jesum. Et invenientes
αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες
eum trans mare, dixerunt ei; Rabbi, quando huc factus es? Respondit
αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη
eis Jesus, & dixit; Amen, amen dico vobis; Quæritis me, non quia vidistis
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε
signa, sed quia manducastis ex panibus, & saturati estis. Operamini non
σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ
cibum pereuntem, sed cibum manentem in vitam æternam,
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
quem filius hominis vobis dabit: hunc enim pater signavit Deus.
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.
Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus, ut operemur opera Dei?
(ρ) Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί (σ) ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;
Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα (τ) πιστεύσητε
in quem misit ille.
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

MS. A. (λ) ἀναβάντες (μ) ὡσεὶ (ν) ἐγένετο τὸ πλοῖον (ξ) εἶδον (ο) ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν [* ὁ Ἰησοῦς] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι (π) ἐνέβησαν αὐτοὶ (ρ) Εἶπον πρὸς (σ) ποιῶμεν, (τ) πιστεύητε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܕܐܪܒܥܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܕܗ * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܢܚܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
17 ܠܝܡܐ. * ܘܝܬܒܘ ܒܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܪܐ ܠܟܦܪܢܚܘܡ.
18 ܘܚܫܟ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ. * ܝܡܐ ܕܝܢ ܐܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ.
19 ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܪܒܬܐ ܢܫܒܐ ܗܘܬ. * ܘܕܒܪܘ ܐܝܟ ܐܣܛܘܕܝܢ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܘ ܬܠܬܝܢ.
20 ܘܚܙܘ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܡܐ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬ ܣܦܝܢܬܗܘܢ ܕܚܠܘ. * ܗܘ ܕܝܢ
21 ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܨܒܘ ܗܘܘ ܕܢܩܒܠܘܢܝܗܝ ܒܣܦܝܢܬܐ.
22 ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܗܝ ܣܦܝܢܬܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܠܝܘܡܐ
ܕܒܬܪܗ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ. ܚܙܘ ܕܣܦܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ ܠܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ.
ܐܠܐ ܐܢ ܗܝ ܕܣܠܩܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܕܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܝܫܘܥ ܒܣܦܝܢܬܐ ܐܠܐ ܗܢܘܢ
23 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕ. * ܐܬܝ ܕܝܢ ܗܘܝ ܣܦܝܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܡܢ ܛܝܒܪܝܘܣ. ܠܘܬ ܓܢܒ ܕܘܟܬܐ ܗܝ
24 ܕܐܟܠܘ ܒܗ ܠܚܡܐ ܟܕ ܒܪܟ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܐܦܠܐ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ ܠܣܦܝܢܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ.
25 * ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ. ܐܡܬܝ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ. * ܥܢܐ
26 ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ
27 ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܘܬܐ. ܐܠܐ ܕܐܟܠܬܘܢ ܠܚܡܐ ܘܣܒܥܬܘܢ. * ܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܒܕܐ.
ܐܠܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܡܩܘܝܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܐܝܕܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܠܗܢܐ ܓܝܪ
28 ܐܒܐ ܚܬܡ ܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܢܦܠܘܚ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ. * ܥܢܐ
29 ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܗܘ ܫܕܪ.

Feriâ IV. hebdomadis V. Jejunii.

Quum autem esset vespera, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et consederunt in navi, & trajiciebant ad Capharnahum: porrò tenebræ ingruerant, nec venerat ad eos Jesus. Mare autem intumuerat adversus eos, propterea quòd ventus magnus perflaverat. Et provecti erant quasi stadia viginti quinque aut triginta, quum aspexerunt Jesum ambulantem super mare: quumque appropinquaret ipsorum navi, timuerunt. Ipse verò Jesus dixit eis; Ego sum, ne timeatis. Cupiebant autem excipere eum in navim, & eo momento navis illa adfuit regioni illi in quam proficiscebantur. Postero autem die turba illa quæ stabat trans mare, viderunt nullam aliam esse navim illic, præter eam quam conscenderant discipuli, & non ingressum fuisse Jesum cum discipulis suis navim. Venerant autem naves aliæ ex Tiberiade ad crepidinem loci illius ubi comederant panem, quum benedixisset Jesus. Quumque vidisset turba illa illic non esse Jesum, nec etiam discipulos ejus, conscenderunt illas naves, veneruntque in Capharnahum, & quærebant Jesum. Quum autem invenissent eum trans mare, dicunt ei; Magister noster, quando huc venisti? Respondit Jesus, & dixit eis; Amen amen dico vobis, quòd quæritis me; non quòd videritis signa, sed quia comederitis panem, & expleti sitis. Ne operam impendatis escæ quæ perit, sed escæ illi quæ permanet in vitam æternam, quam Filius hominis dabit vobis: hunc enim Pater signavit Deus. Dicunt ei; Quid faciemus ut vacemus operibus Dei? Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem ille misit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 سيزدهم روان شدن عيسي بر آب دريا * وچون شب هنگام شد • شاگردان
17 او بدريا فرو رفتند • * ودر كشتي نشستند و بگذرگاه مي آمدند • تا كفرناحوم • * وشب شده
18 بوده وعيسي پيش ايشان نبوده • * و دريا برايشان غريد سبب آنك باد سخت بوده • * ايشانرا
19 بر قدر بيست و پنج ميل يا سي • عيسيرا ديدند كه بر آب دريا همچو كسي بر خشكي
20 مي رفت • چون پيش كشتي ايشان نزديك شد • شاگردان ترسيدند * عيسي
21 بديشان گفت مترسيد • منم من * مي خواستند كه اورا دركشتي درآورند • همانگاه
كشتي † بدان جايگاه رفت كه خواست ايشان بود كه آنجا روند
22 چهاردهم گفتن مسيح منم نان زندگاني كه از آسمان آمد * دوم روز جماعتي كه بر كنار
گذرگاه دريا ايستاده بودند • ديدند كه دران جايگاه ديگر كشتي نيست • بجز آنك شاگردان درو
23 بودند • وبر آنك عيسي با ايشان نبوده † دران كشتي * ديگر كشتيها از طبريه مي آمدند •
24 بر كنار آنجايگاه كه نان بركت كرده عيسي خورده بودند * وچون جماعت ديدند كه عيسي
آنجا نيست • ونه شاگردان او در كشتيها نشستند و بكفرناحوم آمدند • وعيسي را مي جستند

XIII. Ambulatio Jesu super aquam maris.

Et cùm vespera facta esset, discipuli ejus in mare descenderunt. Et in navigio sederunt, & trajiciendo venerunt in Caphar-nahum: & nox facta est, & Jesus apud eos non erat. Mare autem in eos intumescebat, eâ de causâ quòd ventus vehemens erat: Et eos tulit circiter viginti quinque milliaria aut triginta. Tunc Jesum viderunt, qui super aquam maris, uti quispiam in arido, ambulabat: cùm autem ad navigium eorum appropinquaret, Discipuli timuerunt. Jesus illis dixit; Ne timeatis, Ego sum ego. Voluerunt itaque ut illum in navigium introducerent, eodem momento navis ad illum locum appulit, quò desiderium eorum erat ut irent.

XIV. Dicit Christus; Ego sum panis vitæ qui de cœlo venit.

Secundo die turbæ quæ in littore ulteriore maris stantes erant, viderunt quòd in illo loco aliud navigium non esset, præter illud in quo discipuli erant, & quòd Jesus cum illis non erat in illo navigio: Alia verò navigia à Tiberiade venerunt, prope illum locum, ubi panem benedicente Jesu comederunt. Quum autem turbæ vidissent, quòd Jesus illic non esset, neque discipuli ejus, navigia conscenderunt, et in Capharnahum venerunt, & Jesum quærebant.

Versio VULGATA LATINA.

16 Ut autem serò factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et cùm ascen-
17 dissent navim, venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ jam factæ
erant: & non venerat ad eos Jesus. Mare autem, vento magno flante, ex-
18 19 surgebat. Cùm remigâssent ergò quasi stadia vigintiquinque aut triginta, vi-
dent Jesum ambulantem supra mare, & proximum navi fieri, & timuerunt.
20 Ille autem dicit eis; Ego sum, nolite timere. Voluerunt ergò accipere eum
21 in navim: & statim navis fuit ad terram, in quam ibant. Alterâ die, tur-
22 ba quæ stabat trans mare, vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una, &
quia non introîsset cum discipulis suis Jesus in navim, sed soli discipuli ejus
23 abiissent: Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade, juxta locum ubi man-
ducaverant panem, gratias agente Domino. Cùm ergò vidisset turba quia Je- 24
sus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt in naviculas, & venerunt
Capharnaum quærentes Jesum. Et cùm invenissent eum trans mare, dixerunt 25
ei; Rabbi, quando huc venisti? Respondit eis Jesus, & dixit; Amen, amen 26
dico vobis; Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducâstis ex pa-
nibus, & saturati estis. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in 27
vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit
Deus. Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus ut operemur opera Dei? Re- 28
spondit Jesus, & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem mi- 29
sit ille.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * ولما كان المساء نزل تلاميذه الي البحر * وركبوا سفينة ليعبروا في البحر الي كفرناحوم * وقد كان
17 ظلام ولم يكن يسوع جاءهم بعد * فهاج البحر لان ريحا شديدة هبت فيه حتي كادت
18 تغرقهم * فمضوا نحو خمس وعشرين غلوة او ثلثين ثم راوا يسوع ماشيا علي البحر فلما دنا
19 20 من سفينتهم خافوا * فقال لهم انا هو لا تخافوا * فاحبوا ان ياخذوه في السفينة فللوقت
21 بلغت تلك السفينة الي الارض التي ارادوها * وفي الغد نظرت الجموع التي كانت في عبر
22 البحر ان ليس هناك سفينة * وان السفينة التي كانت هناك لم يركبها يسوع مع تلاميذه
23 لكن تلاميذه مضوا فيها وحدهم * وكانت سفن اخر قد وافت من طبرية حتي انتهت الي
الموضع الذي اكلوا فيه الخبز الذي بارك عليه الرب * الفصل الخامس عشر *
24 * فلما لم يري الجموع يسوع هناك ولا تلاميذه ركبوا تلك السفن واتوا كفرناحوم يطلبون
25 26 يسوع * فلما وجدوه في عبر البحر قالوا له يا معلم متي صرت الي ههنا * اجابهم يسوع قايلا
27 امين امين اقول لكم انكم لم تطلبوني كونكم نظرتم الايات بل لاكلكم الخبز وشبعتم * اعملوا
لا للطعام البايد بل للطعام الباقي للحياة المويدة الذي يعطيكم ابن البشر لان هذا قد
28 29 ختمه الله الاب * فقالوا له ماذا نصنع حتي نعمل اعمال الله * اجابهم يسوع قايلا هذا هو
عمل الله ان تومنوا بمن ارسله *

Et cùm fuisset serò, descenderunt disci- 16
puli ejus in mare, Et conscenderunt na- 17
viculam, ut trajicerent mare in Caphar-
nahum: & jam erant tenebræ, & Jesus
non venerat ad eos adhuc. Et concita- 18
tum est mare, quoniam ventus vehemens
flaverat in illud, Ita ut propè demerge-
ret eos. Processerunt autem quasi quin- 19
que & viginti stadia aut triginta, ac
tum viderunt Jesum ambulantem super
mare. Et cùm accessisset ad navim eo-
rum, timuerunt. Dixit autem eis; Ego 20
sum, ne timeatis. Exoptaverunt ergò 21
suscipere eum in navi, at illicò pervenit
illa navis ad terram quam intenderant.
Et postridie viderunt turbæ quæ erant in 22
opposito litore maris, non adesse ibi na-
vim; & navim quæ erat illic, non con-
scendisse Jesum cum discipulis suis: sed
discipulos ejus abiisse in ea solos. Et na- 23
ves aliæ jam advenerant à Tiberiade,
quoad pervenissent ad locum, in quo man-
ducârant panem, quem benedixerat Do-
minus.

Sectio decima quinta.

Cùm ergò non percepissent turbæ Jesum 24
ibi, neque discipulos ejus, conscenderunt
illas naviculas, & venerunt Capharna-
hum quærentes Jesum. Et cùm inve- 25
nissent eum in altero litore maris, dixe-
runt ei; Magister, quando venisti huc?
Respondit eis Jesus, dicens; Amen 26
amen dico vobis, quia non quæritis me
eò quod videritis signa, sed comederitis
panem, & saturati sitis. Satagite non 27
cibi perituri, sed cibi permanentis in vi-
tam æternam, quem dabit vobis Filius
hominis; quia hunc jam assignavit De-
us Pater. Dixerunt; Quid faciemus 28
ut operemur opera Dei? Respondit eis 29
Jesus dicens; Hoc est opus Dei, ut cre-
datis in eum quem misit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወሰርክ፡ ወረዱ፡ አርደኢሁ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡ ወዓርጉ፡ሐመረ፡ ወሖሩ፡ማዕዶተ፡ባ
17 ሕረ፡ቅፍርናሆም፡፡ ወጽልም፡ወድአ፡ወዓዲ፡ሊመጽአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኀቤሆሙ፡፡
18 ባሕርሰ፡ ይትሀወክ፡ እስመ፡ዓቢይ፡ ነፋስ፡ይነፍሳ፡፡ ወኀሊፎሙ፡መጠነ፡ ዕሥራ፡
19 ወኃምስቱ፡ ምዕራፍ፡ አው፡ ሠላሳ፡ ርእይዎ፡ ለኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይሔውር፡ዲበ፡ባሕር፡
20 ወቀርበ፡ ኀበ፡ ሐመር፡ ወፈርህዎ፡ወደንገፁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ኢትፍርህዎ፡ አነ፡ ው
21 እቱ፡፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡ ያዕርግዎ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ በጽሐ፡ ሐመር፡ውስተ፡ምድረ፡
22 በሐውሩ፡ኀበ፡ይሐውሩ፡፡ በዓርብ፡ዕለተ፡ፋሲካ፡ምንባብ፡፡ ወበሳኒታ፡ሰብእ፡
ብዙኃ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ ማዕዶተ፡ ባሕር፡ ርእዩ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ካልእ፡ ሐመር፡ ህየ፡
ዘእንበለ፡ አሐዱ፡ ወከመሂ፡ ኢዓርገ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ምስለ፡ አ
23 ርዳኢሁ፡ ወከመ፡ ባሕቲቶሙ፡ ሖሩ፡ አርዳኢሁ፡ ከመ፡ ሖሩ፡፡ ወመጽአ፡ ካልኣት፡
ሐመር፡ እምጥብርያዶስ፡ ቅሩበ፡ ብሔሩ፡ ኀበ፡ በልዑ፡ ኅብስተ፡ ዘባረከ፡ እግዚእ
24 ነ፡፡ ወርእዩ፡ሰብእ፡ ከመ፡ ሊሀሉ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ህየ፡ ወኢአርዳኢሁ፡፡
ወዓርጉ፡ ሐመረ፡ እሙንቱ፡ሰብእ፡ ወሖሩ፡ ቅፍርናሆም፡ ይኅሥሥዎ፡ ለእግዚእ፡
25 ኢየሱስ፡፡ ወረከብዎ፡ በማዕዶተ፡ ባሕር፡ ይቤልዎ፡ ረቢ፡ ማእዜ፡ መጻእከ፡
26 ወበጻሕከ፡ ዝየ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አማን፡ አ
ማን፡ እብለክሙ፡ ተኃሥሡኒ፡ አኮ፡ እስመ፡ ትእምረ፡ ርኢክሙ፡ እስመ፡ በላዕክ
27 ሙ፡ እምኅብስት፡ወጸገብክሙ፡፡ ተገበሩ፡ እንከ፡ አኮ፡ ለመብልዕ፡ ኃላፊ፡ ለሰ፡
ለመብልዕ፡ ዘይነብር፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ዘይሁበክሙ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡
28 ሕያው፡ ወዘሰ፡ አብ፡ ኃተሞ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ዘንገብር፡
29 ግብረ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝንቱ፡
ውእቱ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትእመኑ፡ በዘ፡ ፈነዎ፡ ውእቱ፡፡

Et vespere facto, descenderunt discipuli ejus in mare. Et ascenderunt navim, 16
& venerunt trans mare Capernahum, & tenebræ factæ sunt modò, & adhuc non 17
venerat Dominus Jesus ad eos. Et mare commotum erat, quia magnus ventus 18
flabat. Et quũ progressi essent quasi vigintiquinque stadia, aut triginta, viderunt 19
Jesum ambulantem super mare, & appropinquantem ad navim, & timuerunt, &
expaverunt. Et dixit iis; Ne timeatis: Ego sum. Et quum cupidi essent ascen- 20
dere facere eum in navim, venit navis in terram regionis quò ibant. 21

In parasceue diei paschatis sermo.

Et postero die populi multi stantes trans mare, viderunt quòd non erat alia 22
navis ibi nisi una, & quòd non ascendisset Dominus Jesus in navim cum
discipulis ejus, & quòd soli discipuli ejus abiissent. Et venerunt aliæ naves à 23
Tiberiade prope regionem ubi edissent panes quibus benedixisset Dominus
noster. Et viderunt populi, quòd non fuit Dominus Jesus ibi, & discipuli ejus; 24
& ascenderunt in navim illi homines, & venerunt Capernahum quærentes Do-
minum Jesum. Et quum invenissent eum trans mare, dixerunt ei; Magister, 25
quando venisti & accessisti huc? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, 26
amen, dico vobis; Quæritis me, non quia signa vidistis, *sed* quia comedistis ex
panibus & saturati estis. Operamini igitur non cibo transitorio, sed cibo 27
qui permanet in vitam æternam, quem dabit vobis Filius hominis, & hunc 28
Pater obsignavit Deus. Et dixerunt ei; Quid *est* quòd operemur opus Dei?
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eo 29
quem misit ipse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * چون در کدرگاه دریا اورا یافتند * بدو گفتند * بزرگ ما کی اینجا آمدی
26 * عیسی بدیشان گفت * راست راست بشما می گویم * نه ازبرای انک شگفتها
27 دیدید مرا می خواهید * لیکن برای انک نان خوردید * و سیر شدید * خدمت
مکنید خوردنی را که کم شود الا خوردنی که برای † زندگانی † ابدی † پاینده
28 باشد * انک فرزند ادمی بشما بدهد * این میوه را خدا مهر کرد * جماعت بدو گفتند
29 چکنیم که کردار خدای † کنیم * عیسی بدیشان جواب داد و گفت اینست کردار
خدای * که ایمان بیاورید † بدانک اوفرستاد *

Cùmque trans mare eum invenis- 25
sent, ei dixerunt; Magister noster,
quando huc venisti. Jesus illis di- 26
xit; Verè verè vobis dico, Non quia
miracula vidistis me quæritis, sed
quia panem comedistis & satura-
ti estis. Ne serviatis cibo qui 27
perit, sed cibo qui in vitam æter-
nam permanens erit, quem Filius
hominis vobis dabit: hunc fru-
ctum obsignavit Deus. Turba il- 28
li dixerunt; Quid faciemus, ut
opus Dei faciamus? Jesus illis 29
responsum dedit, & dixit; Hoc est
opus Dei, ut fidem habeatis in eo
quem ipse misit.

Dixerūt ergò ei; Quod ergò facis tu signum, ut videamus & credamus tibi? quid
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί
operaris? Patres nostri manna manducaverūt in deserto, sicut est scri-
31 ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμ-
ptum; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jesus;
32 μένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis, Non Moyses dedit vobis panem de cœlo, sed pater
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ
meus dat vobis panem de cœlo verum. Nam panis Dei est
33 μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν
ille *descendens* de cœlo, & vitam *dans* mundo. Dixerunt ergò ad eum;
34 ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (υ) ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν,
Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis Jesus; Ego sum
35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι
panis vitæ: *veniens* ad me, non esuriet: & *credens* in me, non
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ
sitiet unquam. Sed dixi vobis; Quia & vidistis me, & non *creditis*.
36 (φ) διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν, Ὅτι καὶ (χ) ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.
Omne quod dat mihi pater, ad me veniet: & *venientem* ad me non
37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ
ejiciam foràs. Quia descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam,
38 ἐκβάλω ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα (ψ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν,
sed voluntatem *mittentis* me. Hæc autem est voluntas *mittentis*
39 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
me patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo: sed resuscitabo illud
(ω) με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ
in novissimo die. Hæc autem est voluntas *mittentis* me, ut omnis
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο (α) δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς
videns filium, & *credens* in eum, habeat vitam æternam: & resuscitabo eum
ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω (β) αὐτὸν
ego novissimo die. Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixisset, Ego
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ
sum panis *descendens* de cœlo. Et dicebant; Nónne hic est Jesus filius
εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς
Joseph, cujus nos novimus patrem & matrem? quomodò ergò dicit hic, Quia de
Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ
cœlo descendi? Respondit ergò Jesus, & dixit eis; Ne murmurate
τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε
cum alii alijs. Nemo potest venire ad me, *si* non pater mittens me,
μετ᾽ ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν (γ) μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με,
traxerit eum: & ego resuscitabo eum novissimo die. Est scriptum in
ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν (δ) τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι γεγραμμένον ἐν
Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei: omnis igitur *audiens* à
τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες (ε) διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ· πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ
patre & *discens*, venit ad me.
τοῦ πατρὸς καὶ (ζ) μαθών, ἔρχεται πρός με.

MS. A. (υ) διδοὺς ζωὴν (φ) διψήσει (χ) ἑωράκατέ, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι. (ψ) ἀπὸ τοῦ (ω) με, ἵνα (α) γάρ ἐστιν (β) αὐτὸν ἐν τῇ (γ) μὴ ὁ πέμψας (δ) ἐν τῇ (ε) διδακτοὶ Θεοῦ (ζ) μαθὼν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܢܐ ܐܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢܟ* ܡܢܐ ܣܥܪ ܐܢܬ*
31 ܐܒܗܝܢ ܡܢܐ ܐܟܠܘ ܒܡܕܒܪܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ*
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܠܐ ܐܒܝ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܕܩܘܫܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ*
33 ܠܚܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܝܗܒ ܚܝܐ ܠܥܠܡܐ*
34 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܒܟܠܙܒܢ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ*
35 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܢܟܦܢ ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ*
36 ܐܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܚܙܝܬܘܢܢܝ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ*
37 ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܠܘܬܝ ܢܐܬܐ ܘܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܐܦܩܝܗܝ ܠܒܪ*
38 ܕܢܚܬܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܝ ܐܠܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ*
39 ܗܢܘ ܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܕܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕ ܡܢܗ ܐܠܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ*
40 ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܟܠ ܕܚܙܐ ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ*
41 ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܕܐܡܪ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ*
42 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܝܘܣܦ ܕܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܗܢܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ*
43 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܬܪܛܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ*
44 ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܝ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ ܢܓܕܝܗܝ ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ*
45 ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܢܒܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܝ ܐܠܗܐ ܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܒܐ ܘܝܠܦ ܡܢܗ ܐܬܐ ܠܘܬܝ*

Oblationis quotidianæ. 17.

Dicunt ei; Quodnam signum edis ut videamus & credamus in te? quid operaris? 30
Patres nostri manna comederunt in deserto, sicut scriptum est; Panem de cœlo dedit eis ad comedendum. 31
Dixit eis Jesus; Amen amen dico vobis, Moses non dedit vobis panem è cœlo, sed Pater meus dat vobis panem veritatis è cœlo. 32
Panis enim Dei, is est qui descendit de cœlo, & dat vitam mundo. 33
Dicunt ei; Domine noster, semper da nobis panem istum. 34
Dixit eis Jesus; Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, haudquaquam esuriet; & qui credit in me, non sitiet in æternum. 35
Sed dixi vobis; Vidistis me, neque creditis. 36
Quicquid dedit mihi Pater meus, ad me veniet; & eum qui venit ad me, non ejiciam foràs. 37
Quia descendi è cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. 38
Hæc est autem voluntas ejus qui misit me, ut quicquid dedit mihi, non perdam ex eo, sed suscitem illud ultimo die. 39
Hæc est enim voluntas Patris mei, ut quisquis videt Filium & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego suscitabo eum ultimo die. 40
Judæi verò murmurabant de eo, quòd dixisset; Ego sum panis qui descendi de cœlo. 41
Et dicebant, Nonne hic est Jesus filius ille Josephi, cujus nos novimus patrem & matrem? Et quomodo dicit iste, E cœlo descendi? 42
Respondit Jesus & dixit eis; Ne murmuretis unus cum alio. 43
Nemo potest venire ad me, nisi traxerit eum Pater qui misit me: & ego suscitabo eum ultimo die. 44
Scriptum est enim in Propheta, Futuros omnes doctos à Deo. Quisquis igitur obedit Patri, & discit ab eo, venit ad me. 45

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 * بدو گفتند چه آیت میکنی که ببینیم وبتو ایمان بیاوریم * چه می توانی *
31 * پدران ما در بیابان گزانگبین خوردند انچنانك نبشته شد * که ازآسمان بدیشان
32 نان داد تا بخورند * عیسی بدیشان گفت راست راست بشما می گویم * نه موسی
است که ازآسمان† نان بشما داد * الا پدر منست که ازآسمان نان† راستی بشما داد *
33 * سبب انك نان خدا چون ازآسمان فرود آمد * بعالم زندگانی داد * بدو گفتند بهر
34
35 وقتی بما ازین نان بده * عیسی بدیشان گفت منم منم نان زندگانی * هر که
36 پیش من بیاید گرسنه نشود * وهر که بمن ایمان بیاورد تا ابد† تشنه نشود * الا
37 بشما می گویم مرا دیدید * وایمان نیاوردید * هر کرا پدر من بمن داد * اوست
38 که پیش من بیاید * وهر که پیش من بیاید * اورا بدرنکنم * که ازآسمان فرود آمدم *
39 نه برای انك ارادت خود بکنم * الا ارادت انك مرا فرستاد * وانست ارادت انك مرا فرستاد * که هر چه
40 مرا داد ازو کم نکنم * الا در روز پسین اورا برخیزانم * اینست ارادت پدر من که هر که† فرزندرا
ببیند وبدو ایمان بیاورد * جاوید† زندگانی برای او باشد† تا ابد * ودر روز پسین من اورا برخیزانم *

Ei dixerunt; Quod signum facis, ut videamus, & in te fidem habeamus? Quid potes? 30
Patres nostri in deserto manna comederunt, quemadmodum scriptum est, quòd à cœlo panem illis dedit ut comederent. 31
Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, Non Moses est qui de cœlo panem vobis dedit, sed Pater meus est qui de cœlo panem verum vobis dedit. 32
Eâ de causa quòd panis Dei cùm de cœlo descendat, mundo vitam dat. 33
Ei dixerunt; Omni tempore nobis de hoc pane da. 34
Jesus illis dixit; Ego sum, ego sum panis vitæ: quicunque ad me venerit non esuriet, & quicunque in me fidem habuerit, in æternum non sitiet. 35
Sed vobis dico, Me vidistis, & fidem non habuistis. 36
Quemcunque Pater meus mihi dedit, is est qui ad me veniet: & quicunque ad me venerit, eum non ejiciam. 37
Quia de cœlo descendi, non ut voluntatem propriam facerem, sed voluntatem ejus qui me misit. 38
Hæc autem est voluntas ejus qui me misit, ut quicquid mihi dedit, de eo non perdam, sed die ultimo illud suscitem. 39
Hæc est voluntas Patris mei, ut omnis qui Filium videt, & in eo fidem habuerit, æterna vita illi sit in perpetuum: & in die ultimo illum suscitabo. 40

Versio VULGATA LATINA.

Dixerunt ergò ei; Quod ergò tu facis signum, ut videamus, & credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Non Moyses dedit vobis panem de cœlo, sed Pater meus dat vobis panem de cœlo verum. Panis enim Dei est, qui de cœlo descendit, & dat vitam mundo. Dixerunt ergò ad eum; Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis Jesus; Ego sum panis vitæ: Qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet unquam. Sed dixi vobis, quia & vidistis me, & non creditis. Omne, quod dat mihi Pater, ad me veniet: & eum, qui venit ad me, non ejiciam foràs: Quia descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.

Hæc est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris: ut omne, quod dedit 39
mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Hæc est au- 40
tem voluntas Patris mei, qui misit me: ut omnis, qui videt Filium, & cre-
dit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.
Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixisset; Ego sum panis vivus, qui de 41
cœlo descendi. Et dicebant; Nònne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos 42
novimus patrem, & matrem? Quomodò ergò dicit hic; Quia de cœlo de-
scendi? Respondit ergò Jesus, & dixit eis; Nolite murmurare in invicém: 43
Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum: & ego re- 44
suscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in Prophetis; Et erunt omnes 45
docibiles Dei. Omnis, qui audivit à Patre, & didicit, venit ad me,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * قالوا له اية اية تصنع لنراها ونومن بك ماذا تصنع * اباونا اكلوا المن في البرية كما هو مكتوب
31 انه اعطاهم خبزا من السماء فاكلوا * قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انه ليس موسى
32 اعطاكم الخبز من السماء لكن ابي الذي يعطيكم خبز الحق من السماء * لان خبز الله هو
33 الذي نزل من السماء ووهب الحياة للعالم * قالوا له يا سيد اعطنا كل حين من هذا الخبز
34 * الفصل السادس عشر * فقال لهم يسوع انا هو خبز الحياة ومن يقبل الي لا يجوع
35 ومن يومن بي لا يعطش الى الابد * لكن قلت لكم انكم قد رايتموني ولم تومنوا * كل من
36 اعطانيه الاب فالي يقبل ومن يقبل الي فلن اطرحه خارجا * لاني نزلت من السماء لا لاعمل
37 مشيتي بل مشية من ارسلني * وهذه مشية من ارسلني كي كل من اعطاني لا يتلف منهم
38 واحد لكن اقيمه في اليوم الاخير * لان هذه هي مسرة ابي كي كل من يرى الابن ويومن به
39 يكون له الحياة المويدة وانا اقيمه في اليوم الاخير * فجعل اليهود يتذمرون عليه لانه قال اني
40 انا هو الخبز الذي نزل من السماء * وكانوا يقولون اليس هذا هو يسوع بن يوسف الذي
41 نحن عارفون بابيه وامه * فكيف يقول هذا اني نزلت من السماء * فاجابهم يسوع قايلا لا
42 تتذمروا فيما بينكم * فانه ليس احد يقدر على الاتيان الي الا من اجتذبه الاب الذي
43 ارسلني * وانا اقيمه في اليوم الاخير * قد كتب في الانبياء انهم يكونون باجمعهم متعلمين
44 من الله فكل من سمع من ابي وعلم فهو يقبل الي *
45

Dixerunt ei; Quod signum facis ut vi- 30
deamus illud, & credamus tibi? quid
operaris? Patres nostri manducaverunt 31
manna in deserto, ut est scriptum; Dedit
eis panem de cœlo, & manducaverunt.
Dixit eis Jesus; Amen dico vobis, non 32
Moysem dedisse vobis panem de cœlo, sed
Patrem meum esse, qui dat vobis panem
veritatis de cœlo: Nam panis Dei est qui 33
descendit de cœlo, et tribuit vitam mun-
do. Dixerunt ei; Domine, da nobis quo- 34
libet tempore de hoc pane.

Sectio decima sexta.

Ait illis Jesus, Ego sum panis vitæ. 35
Et qui venit ad me, non esuriet: & qui
credit in me, non sitiet in æternum. Sed 36
dixi vobis, quòd vidistis me, & non cre-
didistis. Quemcunque dedit mihi Pa- 37
ter, ad me veniet: & eum qui venit ad
me, non ejiciam foràs. Quandoquidem 38
descendi de cœlo, non ut faciam volun-
tatem meam, sed voluntatem ejus qui
misit me. Et hæc est voluntas ejus qui 39
misit me, ut ex omnibus quos dedit mihi,
non pereat ullus, sed suscitem illum in
die postremo. Quoniam hoc est placitum 40
Patris mei, ut quicunque videt Filium
& credit in eum, consequatur vitam
æternam. Et ego suscitabo eum in die
postremo. Et cœperunt Judæi murmu- 41
rare de eo quia dixerat, Ego sum panis
qui descendit de cœlo. Et dicebant; 42
Nònne hic est Jesus filius Joseph, cu-
jus nos cognoscimus patrem ac matrem?
Quomodo dicit iste, quòd descendi de
cœlo? Respondit eis Jesus, dicens; Ne 43
murmuretis inter vos. Nam nemo po- 44
test venire ad me, nisi quem traxerit
Pater, qui misit me: & ego suscitabo
eum in die postremo. Jam scriptum est 45
in prophetis, quòd erunt omnes edocti à
Deo. Omnis igitur qui audierit à Pa-
tre meo, & edoctus fuerit, ipse veniet
ad me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይቤልዎ፡ምንተ፡ተአምረ፡ትገብር፡ወነርኢ፡ወነአምን፡በዘ፡ገበርከ፡፡ አበዊነሰ፡
መና፡በልዑ፡በገዳም፡በከመ፡ጽሑፍ፡ኅብስተ፡እምሰማይ፡ወሀቦሙ፡ይብልዑ፡፡
ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡አማን፡እብለክሙ፡አኮ፡ሙሴ፡ዘወሀበክሙ፡
ዘንተ፡ኅብስተ፡እምሰማይ፡አቡየ፡ወሀበክሙ፡ኅብስተ፡ጽድቅ፡እምሰማይ፡፡
እስመ፡ኅብስቱ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡ዘይወርድ፡እምሰማይ፡ወይሁብ፡ሕይወተ፡
ለዓለም፡፡ ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ዘልፈ፡ሀበነ፡ዘንተ፡ኅብስተ፡፡ ወይቤሎ
ሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አነ፡ውእቱ፡ኅብስተ፡ሕይወት፡ዘይመጽእ፡ኀቤየ፡ኢይርኅብ፡
ወዘየአምን፡ብየ፡ኢይጸምእ፡ለዝሉፉ፡፡ ወእቤለክሙ፡ርኢክሙኒ፡ወኢአመ
ንክሙ፡፡ ኵሉ፡ዘወሀበኒ፡አቡየ፡ይመጽእ፡ኀቤየ፡ወለዘኒ፡መጽአ፡ኀቤየ፡ኢይሰ
ድዶ፡ወኢያወፅኦ፡አፍአ፡፡ እስመ፡ወረድኩ፡እምሰማይ፡አኮ፡ከመ፡እግበር፡ፈቃ
ድየ፡ዘእንበለ፡ፈቃደ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ፈቃዱ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡አብ፡
ከመ፡ኵሉ፡ዘወሀበኒ፡ኢይትሐጐል፡እምኔሁ፡አላ፡አነ፡አነሥኦ፡በደኃሪት፡ዕለት፡፡
ወዝንቱ፡ፈቃዱ፡ለአቡየ፡ከመ፡ኵሉ፡ዘርእዮ፡ለወልድ፡ወአምነ፡ቦቱ፡ይረክብ፡ሕ
ይወተ፡ዘለዓለም፡ወአነ፡አነሥኦ፡በደኃሪት፡ዕለት፡፡ ወአንጐርጐሩ፡አይሁድ፡
በእንቲአሁ፡እስመ፡ይቤሎሙ፡አነ፡ውእቱ፡ኅብስት፡ዘወረደ፡እምሰማይ፡፡
ወይቤሉ፡አኮኑ፡ዝንቱ፡ውእቱ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወልደ፡ዮሴፍ፡ዘለሊነ፡ናአም
ሮ፡አቡሁ፡ወእሞ፡እፎ፡እንከ፡ይእዜ፡ይብለነ፡እምሰማይ፡ወረድኩ፡፡ ወአ
ውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ኢትንጐርጐሩ፡በበይናቲክሙ፡፡ አልቦ፡
ዘይክል፡መጺአ፡ኀቤየ፡ዘኢሰሐቦ፡አብ፡ዘፈነወኒ፡ወአነ፡አነሥኦ፡በደኃሪት፡ዕለ
ት፡፡ ወሀሎ፡ጽሑፍ፡ውስተ፡መጽሐፈ፡ነቢያት፡ወይከውኑ፡ኵሎሙ፡መሁ
ራነ፡በኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ፡ዘሰምዐ፡በኀበ፡አቡየ፡ተምሂሮ፡ይመ
ጽእ፡ኀቤየ፡፡

Et dixerunt ei, Quod signum facies, ut videamus, & credamus in eo quod fecisti? 30
Patres nostri manna comederunt in deserto sicut scriptum est, Panem à cœlo 31
dedit iis ut comederent. Et dixit iis Dominus Jesus; Amen, amen, dico vobis; 32
Non Moses *fuit* qui dedit vobis hunc panem à cœlo; Pater meus dedit vobis
panem veritatis à cœlo. Quia panis Dei est qui descendit de cœlo, & dat 33
vitam æternam. Et dixerunt ei; Domine, perpetuò da nobis istum panem. 34
Et dixit iis Dominus Jesus, Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esu- 35
riet, & qui credit in me, non sitiet in perpetuum. Et dico vobis, Vidistis me 36
quidem, & non credidistis. Omne quod dedit mihi Pater meus, veniet ad me: 37
& qui venit ad me, non ejiciam eum, neque exire faciam eum foràs. Quia 38
descendi è cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit
me. Et hæc est voluntas ejus qui misit me, *sc.* Patris, ut quicquid dederit 39
mihi non perdam ex eo, sed ego suscitem illud in ultimo die. Et hæc est 40
voluntas patris mei, ut omnis qui vidit Filium, & credidit in eo, inveniat vi-
tam æternam; & ego suscitabo eum in ultimo die. Et murmurabant Judæi 41
de eo, quia dixerat iis; Ego sum panis qui descendit è cœlo. Et dicebant; 42
Nònne hic est ille Dominus Jesus, filius Josephi, cujus nos scimus patrem
ejus, & matrem ejus? quomodo igitur nunc dicit nobis, E cœlo descendi? Et 43
respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Ne murmuretis inter vos. Nemo 44
est qui potest venire ad me, quem non traxit Pater qui misit me: & ego sus-
citabo eum in ultimo die. Et fuit scriptum in libro prophetarum, Et erunt 45
omnes docti apud Deum. Quicunque audivit apud Patrem meum doctrinam
ejus, veniet ad me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * يهوديان بروي مزاح مي كردند * كه كفت منم منم نان زندكاني * كه از اسمان
42 فرود امدم * ومي كفتند نه اينست يشوع پسر يوسف * انك ما پدرش ومادرش را مي
43 شناسيم * چكونه اين مي كويد كه از اسمان فرود امدم * عيسي بديشان كفت
44 يكي با يكي بيهوده مكوييد * كسي نتواند پيش من بيايد * مكر پدري
45 كه مرا فرستاد * اورا پيش كشد * ودر روز پسين† من اورا بر خيزانم * زيرا در پيغمبران
نبشته شد كه† همكنان اموزيدكان خدا شوند * اكنون هر كه از پدر شنيد واز و
اموخت پيش من بيايد *

Judæi illum irridebant, quia di- 41
xerat, Ego sum, ego sum panis
vitæ qui de cœlo descendi. Et 42
dicebant, Nònne hic est Jesus
filius Joseph, cujus nos patrem
& matrem novimus? Quomo-
do iste dicit, De cœlo descen-
di? Jesus illis dixit; Al- 43
ter cum altero futile ne dicatis.
Nemo potest ad me venire, nisi 44
Pater qui me misit eum attrahat,
& in die ultimo ego eum suscita-
bo. Quia in Prophetis scriptum 45
est, quod omnes docti à Deo erunt.
Jam quicunque à Patre audivit,
& ab eo didicit, ad me venit.

Non quia Patrem quisquam vidit, *si non existens à* Deo: hic vidit
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε
Patrem. Amen, amen dico vobis; *Credens* in me, habet vitam æternam.
47 τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
Ego sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, &
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
49 mortui sunt. Hic est panis de cœlo descendens, ut quis ex ipso
50 ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (†) καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ
manducaverit, & non moriatur. Ego sum panis vivus, *ille* de cœlo
51 φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
descendens: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: &
καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
panis *autem* quem ego dabo, caro mea est, *quam ego dabo* pro mun-
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κό-
di vita. Litigabant ergò ad invicem Judæi, dicentes; Quomodò
52 σμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, Πῶς
potest hic nobis dare carnem *manducare*? Dixit ergò eis Jesus,
53 δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis; *Si non* manducaveritis carnem filii hominis,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
& biberitis ejus sanguinem, non *habetis* vitam in vobisipsis. *Manducans* meam
54 καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν

carnem, & *bibens* meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego resuscitabo eum
σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
novissimo die. *Nam* caro mea verè est cibus, & sanguis meus
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου
verè est potus. *Manducans* meam carnem, & *bibens* meum sanguinem
ἀληθῶς ἐστι πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα,
in me manet, & ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, & ego
ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ
vivo propter Patrem: & *manducans* me, & ipse vivet propter me. Hic
ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Οὗτός
est panis qui de cœlo *descendens*: non sicut manducaverunt patres vestri
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν
manna, & mortui sunt. *Manducans* hunc panem, vivet in æter-
τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶ-
num. Hæc dixit in synagoga docens in Capharnaum. Multi ergo
να. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ. Πολλοὶ οὖν
audientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo: quis
ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
potest eum audire? Sciens autem Jesus in *seipso*, quia murmurarent de
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ
hoc discipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat?
τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

MS. A. (†) καταβαίνων, Post hoc vocabulum in MS. A. desunt duo folia ab hoc V. 50. Cap. 6. ad ista verba V. 52. Cap. 8. ·† γεῖς, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 * ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܒܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܗܘ ܗܘ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. * ܕܩܘܪܒܢܐ
47 ܕܟܠܝܘܡ * ܫܪܝ * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ
48 49 ܕܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ. * ܐܒܗܝܟܘܢ ܐܟܠܘ ܡܢܐ ܒܡܕܒܪܐ ܘܡܝܬܘ. * ܗܢܘ ܕܝܢ
50 51 ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܢܐܟܘܠ ܐܢܫ ܡܢܗ ܘܠܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܚܝܐ ܕܡܢ
ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. ܘܠܚܡܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ.
52 ܦܓܪܝ ܗܘ ܕܥܠ ܚܝܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. * ܢܨܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ
53 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܦܓܪܗ ܕܢܬܠ ܠܢ ܠܡܐܟܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܦܓܪܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܬܫܬܘܢ ܕܡܗ.
54 ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܟܘܢ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܕܝܢ ܡܢ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܡܢ ܕܡܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ
55 ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܦܓܪܝ ܓܝܪ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ
56 ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܕܡܝ ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܬܝܐ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܕܡܝ. ܒܝ
57 ܡܩܘܐ ܘܐܢܐ ܒܗ. * ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܐ ܚܝܐ. ܘܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܡܛܠ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܕܢܐܟܠܢܝ
58 ܐܦ ܗܘ ܢܚܐ ܡܛܠܬܝ. * ܗܢܘ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܐܟܠܘ
59 ܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢܐ ܘܡܝܬܘ. ܡܢ ܕܐܟܠ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ
60 ܒܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. * ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܪܝܢ.
ܩܫܝܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܡܥܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ
61 ܕܫܒܬܐ ܕܚܫܐ. * ܡܢܝ * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܢܦܫܗ ܕܪܛܢܝܢ ܥܠ ܗܕܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܕܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟܘܢ.

Non quòd videat quispiam Patrem: sed is qui à Deo est, ipse videt Patrem.

Oblationis quotidianæ. 18.

Amen amen dico vobis, Quisquis credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vitæ. Patres vestri comederunt manna in deserto, & mortui sunt. Hic est autem panis ille, qui descendit de cœlo, ut comedat quis ex eo, & non moriatur. Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi: & si quis ederit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis quem ego dabo, corpus meum est, quod pro vita mundi do. Rixabantur autem Judæi alius cum alio, & dicebant; Quomodo potest iste corpus suum dare nobis ad comedendum? At dixit eis Jesus; Amen amen dico vobis, Nisi comederitis corpus Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Porrò qui comedit ex corpore meo, & bibit ex meo sanguine, habet vitam æternam, & ego suscitabo eum in novissimo die. Corpus enim meum verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui comedit corpus meum, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo. Sicut misit me Pater vivens, & ego vivo propter Patrem; & qui comederit me, etiam ipse vivet propter me. Hic est panis ille qui descendit è cœlo, nequaquam prout comederunt patres vestri manna, & mortui sunt: qui comederit ex hoc pane, vivet in æternum. Hæc dixit in synagoga dum doceret in Capharnahum. Multi autem, qui audierunt, ex discipulis ejus, dicunt; Durus est hic sermo, quis potest eum audire?

Matutinis feria quarta septimanæ Passionis. 19.

Jesus verò sciens apud se, murmurare de hoc discipulos suos, dixit iis; Hoc vos offendit?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 47 *كسي پدررا نبيند. الا انك از خدا است. اوست كه پدررا ديد. *راست راست. بشما
48 49 بكويم. هر كه بمن ايمان بياورد. تا ابد زندكاني دارد. *منم من نان زندكاني. *پدران شما
50 دربيابان كزانكبين خوردند ومردند. *اينست نان كه از اسمان فرود آمد. [تا ادمي
51 ازو بخورد ونميرد *منم نان زندكاني كه از اسمان فرود امد] واكر كسي ازين نان بخورد
تا ابد زنده ماند. وآن نان كه من بدهم تن منست. كه براي زندكاني مردم مي دهم. *
52 *يهوديان بايكديكر† مي نكريدند ومي كفتند چكونه تواند† اين كس كه تن خود را
53 بما دهد كه بخوريم. *عيسي بديشان كفت راست راست بشما بكويم. اكر تن فرزند
54 ادمي را نخوريد. وخون اورا نياشاميد. در سرشت شما زندكاني† نداريد. *هر
كه تن من بخورد. واز خون من بياشامد. جاويد زندكاني دارد† تا ابد. ودر روز
55 پسين من اورا بر خيزانم. *بحقيقت تن من خوردنيست. و بحقيقت خون من
56 آشاميدنيست. *هركه تن من بخورد وخون من بياشامد. او در من استوار شود. ومن درو.

Quisquam Patrem non videt: sed is qui à Deo est, ille est qui Patrem vidit. Verè, verè vobis dico, Quicunque in me fidem habuerit, in æternum vitam habet. Ego sum ipse panis vitæ. Patres vestri in deserto Manna comederunt & mortui sunt. Hic est panis qui de cœlo descendit, ut homo ex eo comedat & non moriatur. Ego sum panis vitæ, qui de cœlo descendit: & si quis de hoc pane comederit, in æternum vivus manebit: & ille panis, quem ego dabo, corpus meum est, quod pro vita hominum do. Judæi unus in alterum intuitisunt, & dixerunt; Quomodo potest hic homo corpus suum nobis dare ut comedamus. Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, Si corpus Filii hominis non comedatis, & sanguinem ejus non bibatis, in vobis ipsis vitam non habebitis. Quicunque corpus meum comederit, & de sanguine meo biberit, æternam vitam habebit in perpetuum, & in die novissimo ego eum suscitabo. In veritate corpus meum cibus est, & in veritate sanguis meus potus est. Quicunque corpus meum comederit, & sanguinem meum biberit, ipse in me firmus erit, & ego in ipso.

Versio VULGATA LATINA.

Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est à Deo, hic vidit Patrem. A-
men, amen dico vobis; Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego
sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, & mortui
sunt. Hic est panis de cœlo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit,
non moriatur. Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi. Si quis man-
ducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis, quem ego dabo, caro
mea est pro mundi vita. Litigabant ergò Judæi ad invicèm, dicentes;
Quomodò potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Dixit er-
gò eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Nisi manducaveritis carnem Filii
hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui
manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam:
& ego resuscitabo eum in novissimo die. Caro enim mea, verè est cibus: 56
& sanguis meus, verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit 57
meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut misit me vivens Pa- 58
ter, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse vivet pro-
pter me. Hic est panis, qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt 59
patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in 60
æternum. Hæc dixit in synagoga docens, in Capharnaum. Multi ergò au- 61
dientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo, & quis potest eum
audire? Sciens autem Jesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc di- 62
scipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 وليس احد ابصر الاب الا الذي هو من الله هذا راءي الاب * الفصل السابع عشر
47 * امين امين اقول لكم ان من يومن بي له الحياة الدايمة * انا هو خبز الحياة * اباوكم اكلوا 48
49 المن في البرية وماتوا * وهذا الخبز الذي نزل من السماء من ياكل منه لا يموت * انا هو 50
51 الخبز الحي الذي نزل من السماء * من اكل من هذا الخبز يحيي الي الابد * والخبز الذي انا
52 اعطيه هو جسدي الذي اعطيه من اجل حياة العالم * تخاصم اليهود بعضهم بعضا
53 قايلين كيف يقدر هذا ان يعطينا جسده لناكله * فقال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان
54 لم تاكلوا جسد ابن البشر وتشربوا دمه فليست لكم حياة فيكم * من ياكل جسدي ويشرب
55 دمي فله الحياة الدايمة وانا اقيمه في اليوم الاخير * لان جسدي ماكل حق * ودمي مشرب
56 حق * من ياكل جسدي ويشرب دمي يثبت في وانا فيه * كما ارسلني الاب الحي وانا حي 57
58 من اجل الاب * ومن ياكلني فهو يحيي من اجلي * هذا هو الخبز الذي نزل من السماء
59 ليس كالمن الذي اكله اباوكم وماتوا * من ياكل من هذا الخبز يعيش الي الابد * قال
60 هذا في الجموع وهو يعلم في كفرناحوم * فقال كثيرون من تلاميذه لما سمعوا ما اصعب هذه
61 الكلمة من يطيق استماعها * فعلم يسوع في نفسه ان تلاميذه يتذمرون علي هذا * فقال
لهم هذا يشككم *

Et verò nemo vidit Patrem; sed qui est à Deo, hic vidit Patrem. 46

Sectio decima septima.

Amen amen dico vobis, Qui credit in me, ipsius est vita æterna. Ego sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, & mortui sunt. At ex hoc pane qui descendit de cœlo, quisquis manducaverit, non morietur. Ego sum panis vivus qui descendit de cœlo: quicunque manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis quem ego dabo, est corpus meum, quod do pro vita mundi. Litigaverunt ergò Judæi alter cum altero, dicentes; Quomodò potest hic dare nobis corpus suum ut manducemus illud? Ait illis Jesus; Amen amen dico vobis, Si non manducaveritis corpus Filii hominis, & biberitis sanguinem ejus, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat corpus meum, & bibit sanguinem meum, erit ei vita æterna, & ego suscitabo eum in die novissimo. Quia corpus meum est cibus verus, & sanguis meus potus verus. Qui manducat corpus meum, & bibit sanguinem meum, manet in me, & ego in eo. Sicut misit me Pater vivus, & ego vivus sum propter Patrem: & qui manducaverit me, ipse vivet propter me. Hic est panis qui descendit de cœlo: non ut manna quod manducaverunt patres vestri, & mortui sunt. Qui manducat ex hoc pane, vivet in æternum. Dixit hoc inter turbas dum doceret in Capharnaum. Dixerunt autem multi ex discipulis ejus quum audissent; Quàm difficilis est hic sermo! Quis potest audire illum? Cognovit ergò Jesus in semetipso, quòd discipuli ejus murmurarent de hoc, dixitque eis; Hoc scandalizat vos?

(Verse numbers in the margin of the Latin column: 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61.)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ወአልቦ፡ ዘርእዮ፡ ለእግዚአብሔር፡ አብ፡ ዘእንበለ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወእ
47 ቱ፡ ርእዮ፡ ለአብ፡፡ አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ዘይአምን፡ ብየ፡ ቦሕይወት፡ ዘለ
48 ዓለም፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስተ፡ ሕይወት፡፡ አበዊክሙሰ፡ በልዑ፡ መና፡ በገዳም፡
49 ወሞቱ፡፡ ዝውእቱ፡ ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ይወርድ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘበልዖ፡ እም
50 ኔሁ፡ ኢይመውት፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስተ፡ ሕይወት፡፡ ዘወረደ፡ እምሰማይ፡ ወዘበል
51 ዐ፡ ለሥጋየ፡ እምዝንቱ፡ ኅብስት፡ የሐዩ፡ ለዓለም፡፡ ወዝኒ፡ ኅብስት፡ ዘእሁብ፡ አነ፡ ሥጋ
52 የ፡ ውእቱ፡ በእንተ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡ ወተጋአዙ፡ አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ እን
53 ዘ፡ ይብሉ፡ እፎ፡ ይክል፡ ዝንቱ፡ የሀበነ፡ ሥጋሁ፡ ንብልዕ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ እመ፡ ኢበላዕክሙ፡ ሥጋሁ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ
54 ሕያው፡ ወኢሰተይክሙ፡ ደሞ፡ አልብክሙ፡ ሕይወት፡ ለዐሌክሙ፡፡ ዘበልዐ፡ ሥጋየ፡
55 ወሰትየ፡ ደምየ፡ ቦሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡ እስመ፡
56 ሥጋየኒ፡ መብልዐ፡ ጽድቅ፡ ዘበ፡ አማን፡ ወደምየኒ፡ ስቴ፡ ዘበ፡ አማን፡ ውእቱ፡፡ ዘበ
57 ልዐ፡ ሥጋየ፡ ወሰትየ፡ ደምየ፡ ይሄሉ፡ ምስሌየ፡ ወአንሂ፡ ምስሌሁ፡፡ ወበከመ፡ ፈነወ
ኒ፡ አብ፡ ሕያው፡ ወአንሂ፡ ሕያው፡ በእንተ፡ አብ፡ ወዘበልዐኒ፡ ሥጋየ፡ የሐዩ፡ በእንቲአ
58 የ፡፡ ዝኬ፡ ውእቱ፡ ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ወረደ፡ ወአኮ፡ ከመ፡ በልዑ፡ አበዊክሙ፡
ወሞቱ፡ ወበልዖሰ፡ ለዝንቱ፡ ኅብስት፡ የሐዩ፡ ለዓለም፡፡ ወከመዝ፡ ይቤሎሙ፡ በም
59 ኵራብ፡ ዘቅፍርናሆም፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ፡፡ ወብዙኃን፡ እምአርዳኢሁ፡ እለ፡
60 ሰምዑ፡ ወይቤሉ፡ ዕፁብ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ መኑ፡ ይክል፡ ሰሚዖቶ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እ
61 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ያንጐረጕሩ፡ በእንቲአ፡ ዝንቱ፡ አርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝኑ፡ ያ
ዐቅፈክሙ፡፡

Nemo est qui vidit Deum patrem, nisi qui à Deo: ipse vidit Patrem. Amen 46
amen dico vobis, Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vi- 47
tæ. Patres vestri comederunt mana in deserto, & mortui sunt. Hic est pa- 48
nis qui è cœlo descendit, ut quicunque manducaverit ex eo, non moriatur. Ego 49
sum panis vitæ, qui descendit è cœlo: & qui manducavit corpus meum, ex hoc 50
pane vivet in æternum: & hic panis, quem dabo ego, corpus meum est, pro vi- 51
ta mundi. Et litigârunt Judæi inter se, dicentes; Quomodò potest hic dare 52
nobis corpus suum ut manducemus? Et dixit iis Dominus Jesus; Amen, amen 53
dico vobis, Si non ederitis corpus Filii hominis, & non biberitis sanguinem e-
jus, non habebitis vitam super vos. Qui manducavit corpus meum, & bibit san- 54
guinem meum, habet vitam æternam, & ego suscitabo eum in ultimo die. Quia 55
corpus meum cibus veritatis quod est verè, & sanguis meus potus qui verè est.
Qui edit corpus meum, & bibit sanguinem meum, erit mecum, & ego cum illo. 56
Et sicut misit me Pater vivus, & ego etiam vivus sum propter Patrem: & qui 57
manducavit etiam corpus meum, vivet propter me. Hic est panis qui à cœlo 58
descendit, & non sicut manducaverunt patres vestri, & mortui sunt. Qui man-
ducaverit hunc panem, vivet in æternum. Et sic dixit iis in synagoga Caper- 59
na hum docens eos. Et multi ex discipulis ejus *fuerunt* qui audierunt, & dixe- 60
runt; Durus *est* hic sermo, quis potest audire eum? Et scivit Dominus Jesus, 61
quòd murmurarent de hoc discipuli ejus, & dixit iis; Hócne vos offendit?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

57 * اچنانك زنده پدر مرا فرستاد * ومن براي پدر† زنده باشم * وهركه مرا بخورد * او
58 نيز براي من زنده باشد * * اينست نان كه از آسمان فرود آمد * نه همچنانست كه پدران
59 شما كه كزانگبين خوردند * ومردند * هركه اين نان بخورد * تا ابد زنده ماند * * اين
60 سخنها را ميان انجمن مي كفت * وقتي كه دركفرناحوم تعليم مي داد * * وبسياران
61 ازشاكردان شنيدند * كفتند * سخت دشخوارست† اين سخن تا خود كه شنود * * ومسيح
درذات خود دانست * كه شاكردان† او برين بيهوده مي كويند * وبديشان كفت
اينست كه شمارا پريشان كرد *

Quemadmodum vivens Pater me misit, & ego propter Patrem vivens sum: quicunque etiam me comederit, ille etiam propter me vivens erit. Hic est panis qui de cœlo descendit: haud perindè est ac patres vestri, qui manna comederunt, & mortui sunt: quisquis hunc panem comederit in æternum vivus manebit. Hæc verba in medio Synagogæ dixit, quo tempore in Caphar-nahum doceret. Et multi ex discipulis, qui audiverant, dixerunt, Valdè durus est hic sermo, adeò ut ipsum quis audiat? Et Christus in seipso cognovit, quòd discipuli ejus de hoc futile dicerent: & illis dixit; Hoc est quod vos solicitat?

(Verse numbers in the margin of the Latin column: 57, 58, 59, 60, 61.)

Si ergò videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius?
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
Spiritus est vivificans, caro non prodest quicquam. Verba quæ ego
63 Τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
loquor vobis, spiritus sunt, & vita sunt. Sed sunt ex vobis quidam, qui non
64 λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ
credunt: sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, & quis esset
πιστεύουσιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν
traditurus eum. Et dicebat; Propter hoc dixi vobis, Quia nemo potest
65 ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς δύναται
venire ad me, si non fuerit datum ei à Patre meo. Ex hoc multi
66 ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τούτου πολλοὶ
abierunt discipulorum ejus in retrò, & non ampliùs cum illo ambulabant. Dixit
67 ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν
ergò Jesus duodecim; Numquid & vos vultis abire? Respondit ergò ei
68 οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ
Simon Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et
69 Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. Καὶ
nos credidimus, & cognovimus, quia tu es Christus filius Dei viventis.
ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
Respondit eis Jesus; Nónne ego vos duodecim elegi, & ex vobis
70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
unus diabolus est? Dicebat autem Judam Simonis, Iscariotem: hic enim futurus erat
εἷς διάβολός ἐστιν; Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν
eum tradere, unus existens ex duodecim.
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

CAP. VII. ζ'.

Et ambulabat Jesus post hæc in Galilæam: non enim volebat in Judæa
Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ambulare: quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autē propè festus Judæorum
περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, 2
Scenopegia. Dixerunt igitur ad eum fratres ejus; Transi hinc, & vade in
ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς 3
Judæam, ut & discipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in
τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
occulto quid facit, & quærit ipse in manifesto esse. Si hæc facis, manifesta teipsum
κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
mundo: Neque enim fratres ejus credebant in eum. Dicit ergò eis Jesus;
τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 5 6
Tempus meum nondum adest: at tempus vestrum semper est paratum. Non potest
Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. Οὐ δύναται 7
mundus odisse vos, me autē odit, quia ego testor de illo, quia opera ejus mala sunt.
ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܤܠܩ ܠܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. * ܪܘܚܐ ܗܝ
64 ܡܚܝܢܝܬܐ. ܦܓܪܐ ܠܐ ܡܘܬܪ ܡܕܡ. ܡܠܐ ܕܐܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܪܘܚܐ ܐܢܝܢ ܘܚܝܐ ܐܢܝܢ. * ܐܠܐ
ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ
65 ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ
66 ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܝܗܝܒ ܠܗ ܡܢ ܐܒܝ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܤܓܝܐܐ
67 ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠܘ ܠܒܤܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ
68 ܠܬܪܥܤܪܬܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܙܠ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ.
69 ܡܪܝ. ܠܘܬ ܡܢܘ ܢܐܙܠ. ܡܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟ. * ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ. ܕܐܢܬ ܗܘ
70 ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܠܬܪܥܤܪ.
71 ܘܡܢܟܘܢ ܚܕ ܤܛܢܐ ܗܘ. * ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܤܟܪܝܘܛܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܥܬܝܕ
ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܤܪܬܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܝ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܝܠܐ. ܠܐ ܨܒܐ ܓܝܪ ܗܘܐ
2 ܠܡܗܠܟܘ ܒܝܗܘܕ. ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ. * ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ
3 ܕܡܛܠܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܢܐ ܠܟ ܡܟܐ ܘܙܠ ܠܝܗܘܕ. ܕܢܚܙܘܢ
4 ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. * ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ. ܘܒܥܐ ܕܗܘ
5 ܒܓܠܝܐ ܢܗܘܐ. ܐܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܥܠܡܐ. * ܐܦ ܠܐ ܓܝܪ ܐܚܘܗܝ
6 ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܫܘܥ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܒܢܐ ܕܝܠܝ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܛܐ.
7 ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ. * ܠܐ ܡܫܟܚ ܥܠܡܐ ܠܡܤܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ
ܤܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܤܗܕ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܐܢܘܢ.

Quid si videritis Filium hominis ascendentem eò loci ubi erat à principio? Spiritus est qui vivificat, corpus non prodest quicquam: verba quæ ego locutus sum vobiscum, spiritus sunt, & vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt: noverat enim Jesus à principio quinam essent ii qui non credebant, & quis eum proditurus esset. Et dicebat eis; Propterea dixi vobis, neminem posse venire ad me, nisi datum fuerit ei à Patre meo. Propter hunc sermonem multi ex discipulis ejus abierunt retrorsum, nec ambulabant cum eo. Dixit autem Jesus duodecadi suæ; Num & vos vultis abire? Respondit Simon Cepha, & ait; Domine mi, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Nósque credimus & scimus te esse Messiam Filium Dei viventis. Dixit eis Jesus; Nónne ego elegi vos duodecim, & ex vobis unus Satanas est? Loquebatur de Juda filio Simonis Iscariota: futurum enim erat ut ipse proderet eum, unus ex duodecim.

Matutinis feria IV. hebdomadis V. Jejunii. 10.

CAP. VII.

Post hæc ambulabat Jesus in Galilæa, nolebat enim ambulare in Judæa, quoniam Judæi studebant eum trucidare. Propè autem erat festum tabernaculorum Judæorum. Et dixerunt ei fratres ipsius Jesu; Recede hinc & vade in Judæam, ut videant discipuli tui opera quæ facis. Nemo enim quicquam facit in occulto, & vult ipse in aperto esse: si hæc facis, ostende teipsum mundo. Nam ne fratres quidem ejus crediderant in ipsum Jesum. Dixit eis Jesus; Tempus meum nondum adest: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus vos odisse: me autem odit, quoniam ego testor de eo, opera ejus mala esse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * اکنون اگر ببینید * که فرزند ادمی بالا می رود * در جایگاهی که قدیم انجا بود * جانست
که زنده می کند * تن چیزی را سود ندهد * سخنها که با شما گفتم جان و زندگانی اند *
64 * لیکن از شما کسانی هستند که ایمان نمی آورند * سبب انک مسیح را معلوم بود ازان کس
65 که ایمان نمی آورد * و کیست انک اورا در دست دهد * * وبدیشان گفت برای این بشما گفتم
66 که کسی نتواند پیش من آمدن * مگر از پدر من داده شود * برای این سخن [بسیاران]
67 از شاگردان او † باز پس رفتند * و با وی نمی گردیدند * * و عیسی دوازده خود را گفت * مگر
68 شما نیز می خواهید که بروید * * شمعون کیفا گفت ای خداوند پیش که رویم * سخنهاء زندگانی
69 70 داری تا ابد * * و ما ایمان اوردیم و دانستیم * که توی مسیح * پسر خدای زنده * * عیسی
71 بدیشان گفت نه من شمارا دوازده گزیدم * ویکی از شما شیطانست * * واین سخن از بهر یهودا
پسر شمعون سخریوطا گفت * یکی از دوازده * انک می خواست * که عیسی را بدست دهد

پانزده رفتن مسیح در اورشلیم در عید مظله

1 * بعد ازان عیسی در جلیل می
گردید * و نمی خواست * که در یهود بگردد * برای انک یهودیان می خواستند که اورا بکشند *

Jam quid si videritis quòd Filius hominis ascendat in locum, ubi ante erat? Spiritus est qui vivificat, corpus quicquam utilitatis non præbet: verba quæ vobiscum locutus sum, spiritus & vita sunt. Sed ex vobis quidam sunt, qui fidem non habent: quoniam Christo notum erat quis fidem non haberet, & quis esset ille, qui ipsum in manum inimicorum traderet. Et illis dixit; Propter hoc vobis dixi, quòd nemo potest ad me venire, nisi à Patre meo ei datum sit. Propter hunc sermonem multi ex discipulis ejus retrocesserunt, et cum eo non ambulârunt. Et Jesus duodecim suis dixit; Numquid vos etiam vultis abire? Simeon Cepha dixit; O Domine ad quem ibimus? Verba vitæ habes in æternum. Et nos fidem habuimus, & novimus quòd tu es Christus Filius Dei viventis. Jesus illis dixit; Nonne ego vos duodecim elegi, & unus ex vobis Satanas est? Hunc autem sermonem de Juda filio Simonis Iscariota dicebat, uno ex duodecim, qui futurus erat ut Jesum in manum inimicorum daret.

XV. Profectio Christi Hierosolymam in festo tabernaculorum.

CAP. VII.

Post hæc Jesus in Galilæa versabatur, non enim volebat in Judæa versari, eò quòd Judæi quærebant ut eum occiderent.

Versio VULGATA LATINA.

62 Si ergò videritis Filium hominis ascendentem ubi erat priùs? Spiritus est, qui vivi-
63 ficat: caro non prodest quidquam: verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus &
64 vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Je-
65 sus qui essent non credentes, & quis traditurus esset eum. Et dicebat; Propterea
dixi vobis; Quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo. Ex hoc
66 multi discipulorum ejus abierunt retrò: & jam non cum illo ambulabant. Dixit er-
67 gò Jesus ad duodecim; Numquid & vos vultis abire? Respondit ergò ei Simon
68 Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et nos credidimus,
69 & cognovimus, Quia tu es Christus Filius Dei. Respondit eis Jesus; Nónne ego
70 vos duodecim elegi: & ex vobis unus diabolus est? Dicebat autem Judam Simo-
71 nis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cùm esset unus ex duodecim.

CAP. VII.

POst hæc autem ambulabat Jesus in Galilæam: non enim volebat in Judæam am- 1
bulare, quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem in proximo dies festus Ju- 2
dæorum, Scenopegia. Dixerunt autem ad eum fratres ejus; Transi hinc, & vade in
Judæam, ut & discipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in occulto 3
quid facit, & quærit ipse in palàm esse: si hæc facis, manifesta teipsum mundo. Neq; 4
enim fratres ejus credebant in eum. Dixit ergò eis Jesus; Tempus meum nondum 5
advenit: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: 6
me autem odit: quia ego testimonium perhibeo de illo, quòd opera ejus mala sunt. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 فكيف ان رايتم ابن البشر صاعدا الي حيث كان اولا * اما الروح يحيي والجسد لا يغني
63 شيا * والكلام الذي كلمتكم به هو روح وحياة * لكن منكم قوم لا يومنون * لان يسوع كان
عارفا من قديم بالذين لا يومنون به وبذلك الذي يسلمه * ثم قال لهم من اجل هذا قلت
65 لكم انه لا يقدر احد ان يقبل الي الا ان يعطي ذلك من الاب * ومن اجل هذه الكلمة رجع
66 كثير من تلاميذه الي ورايهم ولم يكونوا بعد يمشون معه * فقال يسوع للاثني عشر لعلكم انتم
68 تريدون الانطلاق * اجاب سمعان الصفا قايلا يا سيد الي من نذهب وكلام الحياة الدايمة لك
69 وقد امنا نحن وعلمنا انك انت المسيح بن الله الحي * فقال لهم اليس انا الذي اخترتكم
71 معشر الاثني عشر ومنكم واحد هو شيطان * وعني بذلك يهوذا بن سمعان الاسخريوطي لانه
كان مزمعا ان يسلمه وكان احد الاثني عشر *

1 * ومن بعد هذا كان يسوع يمشي في الجليل لانه لم يحب التردد في ارض اليهودية لان اليهود
2 كانوا يريدون قتله * ولما قرب عيد مظال اليهود * فقال له اخوته تحول من ههنا وامض الي
4 اليهودية لكي يرى تلاميذك اعمالك التي تعمل * فانه ليس احد يعمل شيا سرا فيريد ان يكون
6 علانية ان كنت تعمل هذه الاشياء فاظهر نفسك للعالم * ولم يكن اخوته امنوا به * فقال
7 لهم يسوع اما وقتي فلم يبلغ بعد واما وقتكم فانه مستعد كل حين * لن يقدر العالم
يبغضكم * وهم يبغضونني لاني اشهد عليهم ان اعمالهم سرين هي *

Quomodo ergò si videritis Filium hominis ascendentem eò ubi erat priùs? 62
Siquidem Spiritus vivificat, & corpus non est lucri ullius. 63
Et sermo quem locutus sum vobis, est spiritus & vita. Sed ex vobis quidam non credunt. Quia Jesus erat sciens ab antiquo eos qui non credebant in ipsum, & eum qui traditurus erat ipsum. 64
Deinde dixit illis; Propterea dixi vobis, non posse quenquam venire ad me, nisi assequatur id à Patre. 65
Et propter hoc verbum reversi sunt multi ex discipulis ejus retrò, & non ambulabant ampliùs cum eo. 66
Dixit ergò Jesus ad duodecim; Nunquid vos etiam vultis abire? 67
Respondit Simon Petra, dicens; Domine, ad quem ibimus, cùm verba vitæ æternæ sint tibi, 68
Et nos jam crediderimus & noverimus te esse Christum filium Dei vivi? 69
Ait illis; Nónne ego sum qui elegi vos cætum duodecim? & tamen inter vos unus est diabolus. 70
Innuit autem per hunc, Judam filium Simonis Iscariotem, quia ipse erat futurus ut proderet eum, & erat unus ex duodecim. 71

CAP. VII.

ET post hæc Jesus ambulabat in Galilæa, quoniam non amabat conversationem in terra Judææ, eò quòd Judæi intenderent necem ipsius. 1
Et cùm appropinquâsset dies festus tabernaculorum Judæorum; 2
Dixerunt ei fratres ejus, Digredere hinc, & vade in Judæam, ut videant discipuli tui opera tua quæ facis. 3
Quandoquidem non est qui operetur aliquid in occulto, & cupiat esse palàm: si facis has res, manifesta teipsum mundo. 4
Et ne fratres ejus crediderant in eum. 5
Dixit ergò eis Jesus; Tempus quidem meum non advenit adhuc: at verò tempus vestrum idoneum est omni tempore. 6
Haudquaquam potest mundus odisse vos: at ipsi me oderunt, quia ego testor contra illos, quòd opera eorum mala sint. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 እሙ:ረኢክሙዎ: እጓለ:እመ:ሕያው:ይዓርግ:ኀበ:ሀሎ:ቀዲሙ::=
63 መንፈስ:ውእቱ: ዘያሐዩ:ወሥጋሰ:ኢልቦ: ዘይበቍዕ:ወሊመንተኒ::ወዝኒ:ቃል: ዘእነ:
64 ነገርኩክሙ:መንፈስ: ውእቱ: ወሕይወት:ውእቱ::= ወባሕቱ:ቦቱ: እምውስቴትክ
ሙ:እለ:ኢይኤምኑ::እስመ:ያአምር: እግዚእ: ኢየሱስ : ለመትካት:መኑ: እሙንቱ:
65 እለ:ኢይኤምኑ:ወመኑ:ውእቱ:ዘያገብኦ::= ወይቤሎሙ፡ በእንተ:ዝንቱ: እብ
66 ለክሙ:አልቦ:ዘይክል:መጺአ:ኀቤየ:ዘኢተውህበ:ሎቱ: እምኀበ:አብ::= ወበእንተ:
ዝንቱ:ብዙኃን: እምአርድኢሁ: እለ: ገብኡ: ድኅሬሆሙ:ወኢሖሩ: እንከ: ምስሌ
67 ሁ::= ወይቤሎሙ: እግዚእ:ኢየሱስ:ለዓሠርቱ:ወክልኤቱ: አንትሙሂ:ትፈቅዱኑ:
68 ትሖሩ::= ወአውሥአ:ስምዖን:ጴጥሮስ:ወይቤሎ:እግዚኦ:ኀበ:መኑ:ነሐውር:ቃ
69 ለ:ሕይወት:ዘለዓለም:ብከ::= ወንሕነሰ:አመነ:ወአእመርነ:ከመ:አንተ:ውእቱ:ክ
70 ርስቶስ:ቅዱስ:ወልዱ:ለእግዚአብሔር:ሕያው::= ወአውሥአ:እግዚእ:ኢየሱስ:
ወይቤሎሙ:አኮኑ:አነ:ኀረይኩክሙ:ዓሠርተ: ወክልኤተ:ኢሐዱ፣ እምኔክሙ: ሰይጣ
71 ን:ውእቱ::= ወእንበይነ:ይሁዳ: ስምዖን:አስቆሮታዊ:ይቤ: እስመ:ውእቱ:ሃለወ:ያ
1 ገብኦ:ኢሐዱ: እምዓሠርቱ: ወክልኤቱ::= ገ ወእምዝ:ሖረ: እግዚእ:ኢ
2 የሱስ:ገሊላ:ወኢፈቀደ:ይሑር:ይሁደ: እስመ:ይኅሠሥዎ:አይሁድ:ይቅትልዎ::=
3 ወቀርበ:በዓለ:መጸለተ:ሙ:ለአይሁድ::=ወይቤልዎ:አኃዊሁ:ፍልስ:እም:ዝየ:ወሑ
4 ር:ብሔረ:ይሁደ:ከመ:አርድኢክኒ:ይርአዩ:ግብረከ:ዘትገብር:= እስመ:አልቦ:ዘይ
5 ገብር:ጽሚት:ወይፈቅድ:ክሡተ:ይኩን::ወእምሰ:ዘንተ:ትገብር:አርኢ: ርእሰከ:
6 ለዓለም:= እስመ:አኃዊሁኒ:ኢይኤምኑ: ቦቱ::= ወይቤሎሙ: እግዚእ:ኢየሱስ: ጊዜየሰ:ዓዲ: እስከ:ይእዜ:ኢበጽሐ:ወጊዜ:ዚአክሙሰ: ዘልፈ:ድልው: ወአ
7 ለምሰ: ዓለም:ኢይክል: ጸሊኦተክሙ: ወሊተሰ: ይጸልአኒ: እስመ:አነ: አዘልፎሙ:በከመ: እኩይ:ምግባሮሙ::=

Si videritis igitur Filium hominis ascendentem ubi fuit priùs? Spiritus est qui vi- 62
vificat, & corpus non habet quo prosit quicquam: & hic sermo quem ego loquu- 63
tus sum vobis, spiritus est, & vita est. Veruntamen sunt ex vobis qui non credunt: 64
quia scit Dñs Jesus à principio quinam sunt qui non credunt, & quis sit qui pro-
det eum. Et dixit iis; Propterea dico vobis, Nemo est qui potest venire ad me, 65
cui non datum fuit à Patre. Et propterea multi ex discipulis ejus regressi sunt re- 66
trò, & non ambulabant ampliùs cum eo. Et dixit Dominus Jesus duodecim, Vos 67
vultisne abire? Et respondit ei Simon Petrus, & dixit ei; Domine, ad quem ibi- 68
mus? verbū vitæ æternæ habes. Et nos credidimus, & scivimus, quòd tu es Christ[9] 69
sanctus filius Dei vivi. Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Nónne ego elegi vos 70
duodecim, *&* unus è vobis Satan est? Et de Juda Simonis Iscariota dixit: quia ille 71
traditurus erat eum, *quum esset* unus ex duodecim. CAP. VII.
ET tunc venit Dñs Jesus *in* Galilæam: & noluit ire *in* Judæam, quia quærebant 1
Judæi trucidare eum. Et appropinquavit festivitas tabernaculorum Judæorū. 2
Et dixerunt ei fratres ejus; Digredere hinc, & vade in regionē Judæorum, ut disci- 3
puli tui conspiciant opus tuū quod facis. Quia nemo est qui operatur occultè, & 4
desiderat manifest[9] fieri: & si hoc facis, commonstra teipsum mundo. Quia fratres 5
ejus non credebant in eo. Et dixit iis Dñs Jesus; Tempus meum adhuc usque nunc 6
non venit, & tempus vestrum semper paratū est. Vos mundus non potest odio ha- 7
bere: & me odio habet, quia ego arguo illos, secundū iniquitatem operū suorum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وعيد مظله يهودان نزديك شده بود * يعني عيد سايه كاه * برادران عيسي † بدو كفتند
3 ازينجا نقل كن و بيهود برو تا شاكردان تو كردارهاء تو ببينند * نيست كسي كه درنهان
4 چيزي كند و بخواهد كه اشكارا شود و نيز كفتند * چون اين كارها مي كني خودرا بخلق
5 بنما * سبب انك برادران او هنوز بعيسي ايمان † نياورده بودند * عيسي بديشان كفت
6 روزكار من هنوز تا اين ساعت نرسيده * وروزكار شما درهر وقتي اماده است * نتوانند كه
7 جماعت شمارا دشمن دارند الا مرا دشمن دارند * سبب انك هر وقتي † برايشان كواهي مي
دهم * كه كردار ايشان شوم است *

Et festum tabernaculorū Judæorum appropinquaverat, i. e. festum umbraculorum. 2
Fratres igitur Jesu ei dixerunt; Hinc transmigra & in Judæam vade, ut discipuli tui opera tua videant, 3
Nemo enim est, qui in occulto aliquid facit, & cupit ut clarus sit. Præterea dixerunt; Cùm hæc opera facias, teipsum hominibus ostende. 4
Propterea quòd fratres ejus nondum in Jesu fidem habuerant. 5
Jesus illis dixit; Tempus meum usque ad hanc horam non advenit: Tempus autem vestrum omni tempore paratum est. 6
Non possunt turbæ vos odio habere: sed me odio habent, eò quòd omni tempore in illos testor, quòd opus eorum malum est. 7

'ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ.

Vos ascendite ad festum hunc: ego nondum ascendo ad festum
8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
istum: quia tempus meum nondum impletum est. Hæc autem dicens eis,
9 ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς,
mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc & ipse
10 ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς
ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto. Ipsi ergò Judæi
11 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
quærebant eum in festo, & dicebant; Ubi est ille? Et murmur
12 ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς
multus de eo erat in turbis: hi quidem dicebant; Quia bonus est: alii autem
πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ
dicebant; Non: sed seducit turbam. Nemo tamen palàm loquebatur de
13 ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
illo, propter metum Judæorum. Jam autem festo mediante ascendit
14 αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη
Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes;
15 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
Quomodò hic literas scit, non doctus? Respondit eis Jesus,
16 Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
& dixit; Mea doctrina non est mea, sed mittentis me. Si quis
17 καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. Ἐάν τις

voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrùm ex Deo
θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
sit, an ego à meipso loquar. Qui à semetipso loquens, gloriam propriam
ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν
quærit: at quærens gloriam mittentis eum, hic verax est, & injustitia
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία
in illo non est. Non Moyses dedit vobis legem, & nemo ex vobis facit
ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ
legem? Quid me quæritis interficere? respondit turba, & dixit; Dæmonium
τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε, Δαιμόνιον
habes: quis te quærit interficere? Respondit Jesus, & dixit eis,
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Unum opus feci, & omnes miramini. Propter hoc Moyses dedit vobis
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν
circumcisionem, (non quia ex Moyse est, sed ex patribus:) & in
τὴν περιτομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων) καὶ ἐν
sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sab-
σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ-
bato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini quia totum hominem sanum
βάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
feci in sabbato?
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Vos ascendite ad festum hoc, ego nunc non ascendo ad hoc festum: quia tempus meum nondum impletum est. Hæc dixit, & remansit in Galilæa. Quum autem ascendissent fratres ejus ad festum, tunc & ipse ascendit, non manifestè, sed velut in occulto. Judæi autem quærebant eum in festo, & dicebant, Ubi est ille? Et murmur multum propter eum erat in turba: erant enim qui dicebant, Bonus est: alii verò dicebant; Minimè, sed seducit populum. Nemo autem palàm loquebatur de eo propter metum Judæorum. Quum autem dimidiati essent dies festi, ascendit Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes; Quomodo novit iste literas quum non didicerit? Respondit Jesus & ait; Doctrina mea non mea est, sed ejus qui misit me. Qui voluerit exequi voluntatem ejus, intelliget doctrinam meam, num ex Deo sit, an ego propriâ sponte loquar. Qui sponte mentis suæ loquitur, gloriam suiipsius quærit: is autem qui gloriam ejus qui misit ipsum quærit, verax est, & iniquitas in corde ejus non est. Nónne Moses dedit vobis legem? nemo autem ex vobis custodit legem. Quid quæritis me interficere? Respondit turba, & ait; Dæmonium habes, quis quærit te interficere? Respondit Jesus, & dixit eis; Unum opus operatus sum, & omnes miramini. Propterea Moses dedit vobis circuncisionem, non quòd ex ipso Mose sit, sed ex Patribus est, & Sabbatho circunciditis hominem. Quòd si homo circunciditur die Sabbathi, ut non solvatur Lex Mosis, de me murmuratis qui totum hominem sanaverim die Sabbathi?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * شما درین عید بالا روید • که من بالا نمی روم * برای آنك زمان من هنوز تمام نشد • * اینها
9
10 گفت و در جلیل ماند * چون برادران او در عید بالا رفتند آنگه او نیز بالا رفت • نه
11 آشکارا الا مانند مخفی • *یهودیان اورا در عید می خواستند • ومی پرسیدند کجاست •
12 *وبسیار سخن ناشایست درمیان یهود ازبهر او گفته می شد • گروهی می گفتند نیکست
13 قومی دیگر می گفتند جماعت را می فریبانند • *وکسی آشکارا چیزی نمی گفت برای آنك
از یهودیان می ترسیدند • سرلوحه تعلیم دادن مسیح درکنشت وذکر کردن ختنه
14 *بعد ازان چون روزهاء عید برداشته شدند • عیسی در هیکل بالا رفت • وتعلیم می
15 داد • *یهودیان درتعجب می ماندند • ومی گفتند • چگونه این کتابها می داند
16 ونیاموخت • *عیسی بدیشان جواب داد وگفت • علم من نیست از من • الا ازانك مرا
17 فرستاد • *هر کس که خواهد ارادت او کردن تعلیم من دریابد • که از خداست • یا از
18 ارادت خود می گویم • *هر که از ارادت اندیشه خود سخن گوید • او خود خودرا می
لاید • وهر که فرستادنك خودرا ستوده دارد • او راستست • ودر دل او غش نیست •

Vos ad hoc festum ascendite: quia ego non ascendo, eò quòd tempus meum nondum impletum est. Hæc dixit & in Galilæa mansit. Cum autem fratres ejus ad festum ascendissent, tunc ille etiam ascendit, non palàm sed tanquam occultò. Judæi ergo illum in festo quærebant, & interrogabant, ubi est? Et multus sermo indecorus inter Judæos de eo habitus est. Aliqui dicebant, Bonus est: quidam alii dicebant, Multitudinem decipit. Nemo autem palàm quicquam dixit, eò quòd à Judæis timerent.

XVI. Docet Christus in templo, & mentionem facit de circumcisione.

Posthæc cùm dies festi complerentur, Jesus in templum ascendit & docuit. Judæi in admiratione hærebant, & dicebant; Quomodo hic Scripturas novit, & non didicit? Jesus illis responsum dedit, & dixit; Scientia mea non est à meipso, sed ab eo qui me misit. Omnis homo qui vult voluntatem ejus facere, doctrinam meam intelligit, num à Deo sit, an è voluntate mea loquar. Quicunque ex voluntate cogitationis suæ verbum loquitur, ipse semetipsum prædicat: quicunque verò missorem suum laude afficit, is verax est, et in corde ejus dolus non est.

Versio VULGATA LATINA.

8 Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum:
9 quia meum tempus nondum impletum est. Hæc cùm dixisset, ipse mansit in Ga-
10 lilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc & ipse ascendit ad diem festum
11 non manifestè, sed quasi in occulto. Judæi ergò quærebant eum in die festo, &
12 dicebant; Ubi est ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim
13 dicebant; Quia bonus est. Alii autem dicebant; Non, sed seducit turbas. Ne-
14 mo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Judæorum. Jam autem die
15 festo mediante, ascendit Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi,
16 dicentes; Quomodò hic literas scit, cùm non didicerit? Respondit eis Jesus,
17 & dixit; Mea doctrina non est mea, sed ejus, qui misit me. Si quis voluerit

voluntatem ejus facere: cognoscet de doctrina, utrùm ex Deo sit, an ego à me-
ipso loquar. Qui à semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem
quærit gloriam ejus, qui misit eum, hic verax est, & injustitia in illo non est. 18
Nonne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me
quæritis interficere? Respondit turba, & dixit; Dæmonium habes: quis te quæ- 19
rit interficere? Respondit Jesus, & dixit eis; Unum opus feci, & omnes mi- 20
ramini. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, 21
sed ex patribus:) & in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem ac- 22
cipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini, quia totum 23
hominem sanum feci in sabbato?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 اصعدوا انتم الى هذا العيد فاني لست اصعد الان الى هذا العيد لان وقتي لم يكمل *
9
10 قال هذا القول واقام في الجليل * فلما صعد اخوته الى العيد حينئذ صعد هو ايضا
11
12 ليس صعودا ظاهرا بل مستترا * فجعل اليهود يطلبونه في العيد ويقولون اين ذاك * وكان
في الجمع من اجله مشاجرة كثيرة * فمنهم من كان يقول انه صالح * واخرون يقولون لا لكنه
13 يضل الجمع * ولم يكن احد يتكلم فيه علانية من اجل المخافة من اليهود *
14 ولما انتصف ايام العيد صعد يسوع الى الهيكل وبدا
الفصل الثامن عشر
15
16 يعلم * وكان اليهود يتعجبون ويقولون كيف يحسن هذا الكتب ولم يعلمه احد * فقال لهم
17 يسوع تعليمي ليس هو لي بل للذي ارسلني * فمن احب ان يعمل مرضاته فهو يعرف
18 تعليمي هل هو من الله ام انما اتكلم به من عندي * ان من يتكلم من عنده انما يطلب
19 المجد لنفسه * فاما الذي يطلب مجد الذي ارسله فهو محق وليس فيه ظلم * اليس موسى
20 اعطاكم الناموس وليس منكم احد يعمل بالناموس * لماذا تريدون قتلي * فاجابه الجمع
21 قائلين ان بك شيطانا من يريد قتلك * اجابهم يسوع قائلا لقد عملت عملا واحدا فتعجبتم
22 باجمعكم * من اجل هذا اعطاكم موسى الختان * وليس هو من موسى لكنه من الاباء * وقد
23 تختنون الانسان في يوم السبت * فان كان الانسان يقبل الختان في السبت لئلا ينقض
سريعة موسى فلم تتذمرون علي لابرائي الانسان كله يوم السبت *

Ascendite vos ad hanc solennitatem, ego 8
enim non ascendam modò ad hanc solen-
nitatem, quia tempus meum nondum
completum est. Dixit hunc sermonem, & 9
mansit in Galilæa. Et ut ascenderunt 10
fratres ejus ad diem festum, tunc ascen-
dit ipse quoque, non ascensione manife-
stâ, sed occultâ. Cœperunt ergò Judæi 11
quærere eum in die festo, & dicere; Ubi
est ille? Et erat inter populum, ob cau- 12
sam ipsius, jurgium maximum. Nam
ex eis quidam dicebant eum esse pro-
bum, & alii dicebant; Non, sed sedu-
cit populum. Et ne unus quidem loque- 13
batur de eo palàm, propter metum Ju-
dæorum.

Sectio decima octava.

Et cùm dimidiati essent dies festi, a- 14
scendit Jesus in templum, & cœpit doce-
re. Et Judæi mirabantur, ac dicebant; 15
Quomodo callet hic Scripturas, cùm non
docuerit eum quisquam? Ait illis Je- 16
sus; Doctrina mea non est mea, sed illi-
us qui misit me. Et qui voluerit facere 17
placitum ejus, ipse cognoscet doctrinam
meam, utrùm ex Deo sit, an certè pro-
mam illam à meipso. Nam qui loquitur 18
à semetipso, sanè quærit gloriam sibi
ipsi: at verò qui quærit gloriam ejus
qui misit illum, is verax est, & non est
in ipso iniquitas. Nonne Moyses dedit 19
vobis legem? & nemo ex vobis exercet
legem. Quam ob rem intenditis necem 20
meam? Respondit ei turba, dicentes;
Profectò in te dæmonium inest: quis in-
tendit necem tuam? Respondit eis Je- 21
sus, dicens; Jam feci opus unum, &
mirati estis omnes. Propterea dedit vo- 22
bis Moyses circuncisionem (licèt non sit
illa ex Moyse, sed ex patribus) & qui-
dem circunciditis hominem in die sab-
bathi. Igitur si homo accipit circuncisi- 23
onem in sabbatho ut ne solvatur lex
Moysis, quare ergò mussitatis contra me,
quòd sanaverim hominem totum die sab-
bathi?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 አንትሙ:ዕረጉ:ውስተ: ዘቲ: በዓል:አንሰ:ኢይዓርግ: ለዝንቱ:በዓል: እስመ:ዓዲ:ኢበ
9 ጽሐ:ጊዜየ:=፦ ወከመዝ: ይቤሎሙ:ወነበረ:ውስተ:ገሊላ::=፦ ወዓረገሙ:አኃዊሁ:
10 ለበዓል:ውእተ:አሚረ: ዓርገ:ውእቱኒ:ጽሚሚተ: ወአኮ:ገሃደ:=፦ ወኃሠሥዎ:አይ
11 ሁድ:በበዓል:ወይቤሉ:አይቴ:ውእቱ: ዝኩ::=፦ ወብዙኃን:አንጐርጐሩ:ሕዝብ፡በ
12 እንቲአሁ:ወቦ:ካልኣን:እለ:ይቤሉ:ኄር:ውእቱ::ወቦ:እለ:ይቤሉ:አልቦ:ያስሕቶሙ:
13 ለሕዝብ::=፦ ወባሕቱ:ክሡተሰ:አልቦ:ዘተናገረ:በእንቲአሁ: እስመ:ይፈርህዎሙ:ለ
14 አይሁድ::=፦ ወበማእከለ: በዓል:ዓርገ: እግዚእ:ኢየሱስ: ምኵራበ::ወመሀረ:=፦
15 ወአንከሩ: አይሁድ:ምህሮቶ: ወይቤሉ: እፎ:ያአምር: ዝንቱ: መጽሐፈ: ዘኢተመሀ
16 ረ::=፦ ወአውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ::ወይቤሎሙ: ትምህርትየሰ:ኢኮነት: እንቲአ
17 የ:አላ: እንቲአሁ:ለዘ:ፈነወኒ:=፦ ወዘሰ:ይፈቅድ:ይግበር:ሥምረቶ:ያአምር:ይቀ
ድሙ:ካሙ: እሙ:እግዚአብሔር:ውእቱ: ዝንቱ:ትምህርት::ወለሊየኒ:ለርእስየ: እ
18 ነግር:=፦ ዘለርእሱ:ይነግር:ተድላ:ርእሱ:ይኃሥሥ: ወዘሰ:ይፈቅድ:ያድሉ:ለዘ:ፈ
19 ነዎ:ጻድቅ:ውእቱ:ወአልቦ: ዐመፃ:ላዕሌሁ::=፦ አኮኑ: ሙሴ:ወሀበክሙ:ኦሪተ:ወኢ
አሐዱሂ: እምኔክሙ: ኢትገብርዋ: ለኦሪት:: ወለምንት: እንከ: ተኃሥሡ: ትቅትሉ
20 ኒ::=፦ ወአውሥኡ:ሕዝብ:ወይቤልዎ:ጋኔነ:ብከ:መኑ:ይኃሥሥ:ይቅትልከ::=፦
21 ወአውሥአ: ኢየሱስ: ዘይቤሎሙ: አሐደ: ግብረ: ገበርኩ: ወኵልክሙ: አንከርክሙ
22 ኒ::=፦ በእንተ: ዝንቱ:ወሀበክሙ:ሙሴ:ግዝረተ: እንዘ:ኢኮነት:እምኀበ:ሙሴ:አላ:
23 እምአበው:ይእቲ:: ወበሰንበት:ትገዝርዎ:ለሰብእ:=፦ ወለእመሰ: በሰንበት:ትገዝር
ዎ:ሰብእሲ: ከመ:ኢይስዓር:ሕገ: ለሙሴ::ወለምንት: እንከ:ትገእዙኒ:ኪያየ:ለእመ:ኣሕየውክዎ: ለ ብእሲ: ኵሎንታሁ: በሰንበት:=፦

Vos ascendite in hunc festum: ego non ascendam in hunc festum, quia adhuc non 8
venit tempus meum. Et sic dixit iis; & mansit in Galilæa. Et quum ascendissent 9
fratres ejus in festum, isto die ascendit ipse occultè, & non manifestè. Et quæsi- 10
verunt eum Judæi in festo, & dixerunt; Ubi est ille? Et multùm murmurârunt po- 11
puli de eo: & fuerunt alii qui dixerunt; Bonus est: & fuerunt *alii* qui dixerunt; 12
Minimè, in errorem inducit populum. Veruntamen palàm nemo fuit qui loque-
batur de illo, quia timebant Judæos. Et in medio festivitatis ascendit Dominus 13
Jesus *in* templum, & docuit. Et mirati sunt Judæi doctrinam ejus, & dixerunt; 14
Quomodo scit hic literas, qui non didicit? Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; 15
Doctrina mea, non est mea, sed ejus qui misit me. Et qui vult facere voluntatem 16
ejus, primò cognoscet, quòd à Deo est hæc doctrina, & egomet meipsum loquor. 17
Qui seipsum loquitur, complacentiam sui quærit: & qui vult placere ei qui misit
ipsum, justus est, & non est iniquitas super eum. Nonne Moses dedit vobis le- 18
gem, & ne unus quidam è vobis facit legem? & quare igitur quæritis trucidare 19
me? Et responderunt populi, & dixerunt ei; Dæmonem habes: quis quærit tru-
cidare te? Et respondit Jesus, & dixit iis; Unum opus feci, & omnes vos mirati 20
estis me. Propter hoc dedit vobis Moses circumcisionem, quum non fuerit à Mo- 21
se sed à patribus fuit: & in sabbato circumciditis hominem. Et si in sabbato cir- 22
cumciditis hominem, ut non solvatur lex Mosis, & quare igitur indignamini 23
mihi, si servavi hominem totalitate suâ in sabbato?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * نه موسیست * که ناموس وشریعت را بشما داد * ونه کسی از شما ناموس را نگه داشت *
20 چرا می خواهید مرا کشتن * جماعت جواب دادند و کفتند دیو داری * کیست که
21 ترا خواهد کشتن * عیسی جواب داد وبدیشان کفت یک کردار کردم * وشما حیران
22 شدید * برای این موسی بشما ختنه را داد * نه انست که ختنه از موسی تنهاست * لیکن
23 از پدران پیش است * وشما در روز شنبه آدمی را ختنه می کنید * چون در روز شنبه
ختنه می شود * تا ناموس موسی باطل نشود * بر من بیهوده چرا می کویید * که در روز شنبه
رنجوران * و دردمندانرا * خوش کردم *

Nonne Moses est qui Legem & 19
institutum vobis dedit, & ne-
mo tamen è vobis Legem servat?
Quare vultis me occidere? Tur- 20
ba responderunt & dixerunt;
Dæmonium habes: quis est qui
te vult occidere. Jesus respon- 21
sum dedit, & illis dixit; Unum
opus feci, & vos obstupuistis. Pro- 22
pter hoc Moses vobis circuncisionem
dedit, (illud non est, quòd cir-
cumcisio à Mose solo sit, sed à
patribus antiquis est) & vos in
die Sabbathi circunciditis homi-
nem. Cùm in die Sabbathi cir- 23
cuncisio fiat, ut Lex Mosis non
irrita fiat: in me futilia quare
dicitis, quòd in die Sabbathi ægro-
tos & morbis affectos sanos fece-
rim?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ἸΩΑΝΝΗΝ.

Ne judicate secundum speciem, sed justum judicium judicate. Dicebant
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον
25 ergò quidam ex Hierosolymitis; Nónne hic est, quem quærunt interficere?
οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: numquid verè
26 Καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς
cognoverunt principes, quia hic est verè Christus. Sed hunc scimus undè
27 ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός. Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν
sit: at Christus cùm venerit, nemo scit undè sit. Clamabat ergò in
28 ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν
templo docens Jesus, & dicens; Et me scitis, & scitis undè sim, &
τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων, Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί, καὶ
à meipso non veni: sed est verus mittens me, quem vos non
ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα· ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
nostis. Ego autem scio eum, quia ab ipso sum, & ipse me mi-
29 οἴδατε. Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέ-
sit. Quærebant ergò eum apprehendere, & nemo immisit in illum
30 στειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
manum, quia nondum venerat hora ejus. Multi autem de turba
31 τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου

crediderunt in eum, & dicebant; Quia Christus cùm venerit, nunquid plura
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα
signa his faciet quæ hic fecit? Audierunt Pharisæi turbam murmurantem
σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32
de illo hæc: & miserunt Pharisæi & principes Sacerdotum ministros,
περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας,
ut apprehenderent eum. Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum
ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν 33
sum, & vado ad mittentem me: Quæretis me, & non invenietis:
εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· 34
& ubi sum ego, vos non potestis venire. Dixerunt ergò Judæi ad
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς 35
semetipsos; Quò hic futurus est ire, quia nos non inveniemus eum?
ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
numquid in dispersionem Græcorum futurus est ire, & docere
μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
Græcos? Quis est hic sermo quem dixit; Quæretis me, & non
τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ 36
invenietis: &, Ubi sum ego, vos non potestis venire?
εὑρήσετε· καί, Ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܕܝܢܝܢ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܘܢܘ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ
25
26 ܐܘܪܫܠܡ. ܠܘ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܒܥܝܢ ܠܡܩܛܠܗ. * ܘܗܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝܢ
27 ܠܗ. ܕܠܡܐ ܝܕܥܘ ܩܫܝܫܝܢ ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ. * ܐܠܐ ܠܗܢܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ
28 ܗܘ. ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. * ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ ܩܠܗ ܟܕ
ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ. ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܨܒܝܢܝ
29 ܠܐ ܐܬܝܬ. ܐܠܐ ܫܪܝܪ ܗܘ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. * ܐܢܐ ܕܝܢ
30 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܕܡܢ ܠܘܬܗ ܐܢܐ ܘܗܘ ܫܕܪܢܝ. * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ
31 ܒܗ ܐܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ. * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܝܡܢܘ
ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܫܝܚܐ ܡܐ ܕܐܬܐ. ܠܡܐ ܕܢܣܓܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܗܢܐ ܥܒܕ.
32 * ܘܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܠܟܢܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ. ܘܫܕܪܘ ܗܢܘܢ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܚܫܐ
33 ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ
34 ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
35 ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܠܐܝܟܐ ܥܬܝܕ ܗܢܐ ܠܡܐܙܠ ܕܚܢܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܠܐܬܪܘܬܐ ܕܥܡܡܐ ܥܬܝܕ ܕܢܐܙܠ ܘܢܠܦ ܠܚܢܦܐ.
36 * ܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪ. ܕܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ. ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ.

Ne judicaveritis per acceptionem perso- 24
narum, sed judicio recto judicate. Dice- 25
bant autem quidam ex Jerusalem; Nónne
hic est quem quærunt interficere? Et 26
ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt:
nunquid nôrunt seniores nostri hunc ve-
rè esse Messiam? Sed novimus undè hic 27
sit: Messias autem quum venerit, nemo
cogniturus est undè sit. Et extulit Jesus 28
vocem suam dum doceret in templo, ait-
que; Et me nôstis, & undè sim nôstis;
& sponte propriâ non veni, sed verax est
qui misit me, quem vos non nôstis. Ego 29
verò novi eum, quippe qui ab ipso sum,
& ipse me misit. Itaque quærebant eum ap- 30
prehendere: nemo autem injecit in eum
manus, quoniam nondum venerat hora
ejus. Multi autem ex turba crediderunt 31
in eum, dicúntque; Messias quum vene-
rit, num præclariora signa edit his quæ
iste edit? Et audierunt Pharisæi turbas 32
loquentes de eo ista, miserúntque ipsi ac
principes sacerdotum ministros ut pre-
henderent eum. Et ait Jesus; Modicum 33
adhuc temporis vobiscum sum, & abibo
ad eum qui me misit. Et quæretis me, 34
nec me invenietis: & ubi ego sum, non
potestis venire. Dicunt Judæi apud se; 35
Quò futurum est ut iste proficiscatur, ut
nos non inveniamus eum? num fortè ad
regiones Gentium profecturus est, & do-
cturus Ethnicos? Quis est hic sermo 36
quem dixit; Quæretis me, & me non
invenietis: & ubi ego sum, vos non po-
testis venire?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * بمنافقي ودو روي حكم مكنيد • الا براستي و عدل حكم كنيد • * كساني از اورشليم
25
26 مي كفتند • نه اينست انك مي خواهند كه اورا بكشند • * واينك آشكارا سخن مي
كويد وچيزي بدو نمي كويند • مكر پيران ما دانسته باشند كه بحقيقت اينست
27 مسيح • * ليكن اين را مي دانيم كه از كجاست • اما مسيح وقتي كه بيايد كسي نداند
28 كه از كجاست • * وعيسي در هيكل تعليم مي داد • اين رازرا دانست • اواز خود†
بلند بر داشت • وكفت مرا مي دانيد كه از كجا هستم • ومي دانيد كه از ارادت
29 خود نيامدم • الا راستست انك مرا فرستاد • انك شما اورا نمي شناسيد • * ومن اورا مي
30 شناسم • كه از پيش او هستم • واوست كه مرا فرستاد • * مي خواستند كه ويرا
بكيرند • وكسي بر وي دست ننهاد • براي انك هنوز وقت نرسيده بود

هفك جماعتي كه دركنشت بمسيح ايمان آوردند

31 * ان روز بسيار جماعت دركنشت • بدو ايمان آوردند • وكفتند اكر مسيح وقتي كه ايد •
32 ازين معجزها و آيتها كه اين ميكند • اوچه بيشتر تواند كردن • * معتزلان شنيدند • كه

In hypocrisi & duplici vultu ju- 24
dicium ne facite, sed in rectitu-
dine & æquitate judicium facite.
Quidam ex Hierosolyma dice- 25
bant; Nónne hic est ille quem cu-
piunt ut interficiant? Ac ecce pa- 26
làm loquitur, & nihil ei dicunt:
nunquid seniores nostri noverunt
quòd in veritate hic est Christus?
Sed hunc novimus unde sit: Chri- 27
stum autem, cùm venerit, nemo
cognoscet unde sit. Et Jesus in 28
templo docens, hoc secreto cogni-
to, vocem suam in altum sustu-
lit, & dixit; Me nôstis unde
sim, & scitis quòd ex voluntate
propria non veni, sed verax est
qui misit me, quem vos non nô-
stis. Ego verò eum novi, quia 29
ab ipso sum, & ipse est qui me
misit. Voluerunt itaque ut eum ap- 30
prehenderent, at nemo in eum ma-
num imposuit, quia nondum tempus
advenerat.

XVII. Cœtus qui in templo in Christo fidem habuerunt.

Eo die multa turba in templo in eum 31
fidem habuerunt, & dixerunt; Num
Christus, quo tempore venerit, his
miraculis & signis, quæ hic facit,
ipse quid amplius poterit facere?
Pharisæi autem audiverunt quòd 32

Versio VULGATA LATINA.

24 Nolite judicare secundùm faciem, sed justum judicium judicate. Dicebant
25 ergò quidam ex Jerosolymis; Nonne hic est, quem quærunt interficere?
Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt. Numquid verè cognoverunt
26 principes quia hic est Christus? Sed hunc scimus undè sit: Christus autem
27 cùm venerit, nemo scit undè sit. Clamabat ergò Jesus in templo docens,
28 & dicens; Et me scitis, & undè sim scitis: & à meipso non veni, sed est
verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego scio eum: quia ab ipso sum,
29 & ipse me misit. Quærebant ergò eum apprehendere: & nemo misit in
30 illum manus, quia nondum venerat hora ejus. De turba autem multi credi-
31 derunt in eum, & dicebant; Christus cùm venerit, numquid plura signa fa-
ciet quàm quæ hic facit? Audierunt Pharisæi turbam murmurantem de illo 32
hæc: & miserunt Principes & Pharisæi ministros, ut apprehenderent eum.
Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad 33
eum, qui me misit. Quæretis me, & non invenietis: & ubi ego sum, 34
vos non potestis venire. Dixerunt ergò Judæi ad semetipsos; Quò hic 35
iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Genti-
um iturus est, & docturus Gentes? Quis est hic sermo, quem di- 36
xit; Quæretis me, & non invenietis: & ubi sum ego, vos non pote-
stis venire?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 لا تحكموا بالمراياة لكن احكموا حكما عدلا * فقال اناس من يروسليم اليس هذا
25 ذاك الذي كانوا يريدون قتله * وها هو يتكلم علانية وليس يقولون له شيا • لعل حقا
26 قد علم المتقدمون ان هذا هو المسيح * لكن هذا قد عرفنا من اين هو • فاما المسيح اذا
27 جاء فليس يعلم احد من اين هو * فرفع يسوع صوته فيما هو يعلم في الهيكل قايلا
28 اناي تعرفون ومن اين اتيت تعلمون • ولم ات من ذاتي وحدي ولكن الذي ارسلني
29 حق • الذي لستم تعرفونه انتم * وانا اعرفه لاني منه وهو ارسلني * فارادوا مسكه لكن
30 لم يمدد احد اليه يدا لان ساعته لم تكن جاءت بعد * وكثيرون من الجمع امنوا به
31 وقالوا هل المسيح اذا جاء يفعل اكثر من هذه الايات التي يعملها هذا * وسمع الاحبار
32 كلام الجموع بهذا فتذمروا عليهم من اجله • ثم ارسل روساء الكهنة والفريسيون شرطا
33 ليمسكوه * فقال لهم يسوع انا مقيم معكم زمنا يسيرا ثم انطلق الى من ارسلني
34 35 * ويطلبوني فلا تجدوني والمكان الذي امضي اليه انتم لا تصلون اليه * فقال اليهود
فيما بينهم الى اين هذا مزمع ان يذهب حتى لا نجده نحن • لعله مزمع ان يذهب الى فرق
36 اليونانيين ليعلم اليونانيين * ما هذا القول الذي قال انكم تطلبوني ولا تجدوني
وحيث امضي اليه فلا تقدرون على الاتيان الي •

Ne judicetis cum simulatione, sed ju- 24
dicate judicium justum. Dixerunt qui- 25
dam ex Jerusalem; Nonne hic est il-
le, cujus intendebant necem? Et ta- 26
men ecce, ipse loquitur palàm & non
dicunt ei quicquam. Num certò jam
cognoverunt primores hunc esse Chri-
stum? Sed hunc jam novimus unde 27
sit: Christus autem cùm venerit, non
sciet quisquam unde sit. Elevavit au- 28
tem Jesus vocem suam dum ipse do-
ceret in templo, dicens; Me cogno-
scitis, & unde venerim scitis: &
non veni à me ipso solo, sed qui mi-
sit me, verax est, quem non cogno-
scitis vos. Et ego cognosco eum, quia 29
ab ipso sum, & ipse misit me. Qua- 30
propter voluerunt eum apprehendere:
attamen nemo extendit in eum ma-
num, quia hora ejus non venerat ad-
huc. Et multi de turba crediderunt 31
in eum, & dixerunt; Num Christus
cùm venerit, faciet plura his signis
quæ edit iste? Audierunt autem 32
summi sacerdotes sermonem turbarum
circa hæc, & murmuraverunt de ipsis
propter eum. Deindè miserunt princi-
pes sacerdotum & Pharisæi mini-
stros ut apprehenderent eum. Dixit 33
autem eis Jesus; Ego permansurus
sum vobiscum tempore modico, dein-
dè vado ad eum qui misit me. Et 34
quæretis me, & non invenietis me,
& ad locum ad quem ego abiturus
sum, vos non pertingetis. Dixerunt 35
Judæi intra semetipsos; Quò hic itu-
rus est, ut non inveniamus eum nos?
nunquid iturus est ad sectam Græco-
rum, ut doceat Græcos; Quis est 36
hic sermo quem dixit; Quòd quære-
tis me, & non invenietis me? & eò
quò sum abiturus, non poteritis veni-
re ad me?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ኢትፍትሑ፡ ለአድልዎ፡ ለገጽ፡ እላ፡ ጽድቀ፡ ፍትሐ፡ ፍትሑ፡፡
25 ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምሰብአ፡ ኢየሩሳሌም፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ዘይኀሥሡ፡ አይሁድ፡ ይቅትልዎ፡፡
26 ወናሁ፡ ክሡተ፡ ይትናገሮሙ፡ ወአልቦ፡ ዘይብልዎ፡ እአመሩኑ፡ እንጋ፡ መላእክት፡ ከመ፡ ው
27 እቱ፡ ክርስቶስ፡ አማን፡፡ ወባሕቱ፡ ለዝሰ፡ ናአምሮ፡ እምአይቴ፡ ውእቱ፡ ወክርስቶስ
28 ሰ፡ ሶበ፡ ይመጽእ፡ አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ እምኀበ፡ ይመጽእ፡፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ በምኵራብ፡ እንዘ፡ ይሜህር፡ ወይቤሎሙ፡ ሊተኑ፡ ታአምሩኒ፡ ወታአምሩ፡ እም
29 አይቴ፡ አነ፡ ወለሊየኒ፡ ኢመጻእኩ፡ አላ፡ ሀሎ፡ ጻድቅ፡ ዘፈነወኒ፡ ዘኢታአምርዎ፡ አ
30 ንትሙ፡፡ ወአንሰ፡ አአምሮ፡ እስመ፡ እምኀቤሁ፡ አነ፡ ወውእቱ፡ ፈነወኒ፡፡ ወ
ፈቀዱ፡ ይእኅዝዎ፡ ወአልቦ፡ ዘአንሥአ፡ እዴሁ፡ ላዕሌሁ፡ እስመ፡ ዓዲ፡ ኢበጽሐ፡
ጊዜሁ፡፡

በጥልቀተ፡ ፋሲካ፡ መንበብ፡፡

31 ወእምውእቱ፡ ሰብእ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ እምሕዝብ፡ ወይቤሉ፡ ሎሚ፡ ይመ
32 ጽእ፡ ክርስቶስ፡ ቦኑ፡ ፈድፋደ፡ ተአምረ፡ ዘይገብር፡ እምዘ፡ ገብረ፡ ዝንቱ፡፡ ወሰም
ዑ፡ ፈሪሳውያን፡ ከመ፡ አንጐርጐሩ፡ ሕዝብ፡ በእንቲአሁ፡ ዘንተ፡፡ ወለአኩ፡ ሊቃነ፡ ካህና
33 ት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወዓሊሆሙ፡ ከመ፡ ይእኅዝዎ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
34 ዓዲ፡ ሕዳጠ፡ መዋዕለ፡ ሀለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ ወአሐውር፡ ኀበ፡ ዘፈነወኒ፡፡ ወተኀ
35 ሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ፡ ወኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡ አንትሙ፡ ኢትክሉ፡ መጺአ፡፡ ወይቤ
ሉ፡ አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ አይቴኑ፡ ይሐውር፡ ዝንቱ፡ ዘኢንረክቦ፡ ንሕነ፡፡ ውስተ፡
36 ብሔረ፡ አረሚኑ፡ እንጋ፡ ይሐውር፡ ወይሜህሮሙ፡ ለአረሚ፡፡ ወምንትኑ፡ ዝን
ቱ፡ ነገር፡ ዘይቤለነ፡ ተኀሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ፡ ወኀበ፡ አሐውር፡ አነ፡ አንትሙ፡ ኢ
ትክሉ፡ መጺአ፡፡

Ne judicate ad complacendum personæ, sed justum judicium judicate. Et fue- 24
runt qui dixerunt ex hominibus Hierusalem, Nònne hic est quem quærunt Judæi 25
trucidare eum? Et ecce palàm loquitur iis, & nihil est quod dicunt ei. Nònne 26
cognoverunt igitur principes, quòd ille *est* Christus verè. Sed hunc scimus unde 27
est: & Christus quum venerit, nemo cogniturus est unde venit. Et clamavit Domi- 28
nus Jesus in templo, docens, & dicens iis; Nònne me scitis, & scitis unde sim?
Et egomet non veni, sed est Verus qui misit me, quem nescitis vos. Et ego scio 29
eum, quia ex illo sum, & ipse misit me. Et voluerunt prehendere eum: & nemo 30
fuit qui sustulit manum suam in eum, quia nondum venerat tempus ejus.

In pollutione paschatis lectio.

Et ex illa turba multi *erant* qui crediderunt in eo ex populo, & dixerunt; 31
Quum venerit Christus, num plura signa faciet quam fecit hic? Et audierunt 32
Pharisæi quòd murmurâssent populi de eo hoc: & miserunt principes sacerdo-
tum & Pharisæi, ministros eorum, ut prehenderent eum. Et dixit iis Dominus 33
Jesus; Adhuc paucos dies fui vobiscum, & ibo ad eum qui misit me. Et quære- 34
tis me, & non invenietis me: & ubi ego ibo, *eò* vos non potestis venire. Et dixe- 35
runt Judæi inter se; Quò proficiscetur hic, quòd non inveniemus eum nos? num
in regionem Gentium igitur proficiscetur, & docebit Gentes? Et quinam *est* hic 36
sermo quem dixit nobis; Quæretis me, & non invenietis me: & ubi ibo ego, *eò*
vos non potestis venire?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

جماعت از بهر او چنین می کویند • ایشان و بزرکان امامان عوانانرا فرستادند • تا اورا
33 بکیرند • *عیسی کفت اندك روزکار† دیکر با شما هستم • و بروم پیش انك مرا فرستاد •
34 35 * پس ازان مرا بخواهید ونیابید • وهر کجا که من باشم • شما نتوانید امدن • *یهودیان
در نفس خود کفتند این کس کجا رود که ما او را در نتوانیم یافتن • مکر در
36 ولایت بیکانه • و دور خواهد رفتن • تا حنیفیانرا بیاموزاند • *چیست این سخن که کفت
مرا بجویید و نیابید • ودر هر کجا که من باشم • شما نتوانید امدن •

turba de eo sic dicerent: ipsi
igitur & maximi sacerdotum
ministros miserunt, ut eum pre-
henderent. Jesus ergo dixit; 33
Modicum temporis adhuc vobis-
cum sum, & ibo ad eum qui
me misit. Posthac me quæretis 34
& non invenietis: & ubicun-
que ego fuero, vos non poteritis
venire. Judæi in animo suo di- 35
cebant; Hic homo quò vadit, ut
nos eum non possimus invenire?
Nunquid in locum peregrinum &
longinquum abibit, ut ethnicos
doceat? Quis est hic sermo 36
quem dixit; Me quæretis & non
invenietis, & quocunque ego fu-
ero, vos non poteritis venire.

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' ʼΙΩΑΝΝΗΝ.

In autem novissimo die magno festivitatis, stabat Jesus, & clamabat, dicens; Si
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐὰν
quis sitit, veniat ad me, & bibat. Credens in me, sicut dixit Scriptura, flumi-
38 τίς διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποτα-
na de ventre ejus fluent aquæ vivæ. (Hoc autem dixit de Spiritu,
39 μοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος,
quem futuri erant accipere credentes in eum: nondum enim erat Spiritus sanctus: quia
οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον· ὅτι
Jesus nondum erat glorificatus.) Multi ergò ex turba audientes sermonem, dicebant; πβ ζ
40 ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.) Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον,
Hic est verè Propheta. Alii dicebant; Hic est Christus: alii autem dicebant; πγ ζ
41 Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον,
Non enim ex Galilæa Christus venit? Nónne Scriptura dicit; Quia ex semine
42 Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, Ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
David, & de Bethlehem vico ubi erat David, Christus venit? Dissensio itaque
43 Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν πδ
in turba facta est propter eum. Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum. ι
44 ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν.
Sed nemo immisit super eum manus. Venerunt ergò ministri ad Pon- πε
45 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχ- δ

πς ι
tifices & Pharisæos, & dixerunt eis illi; Quarè non adduxistis illum? Re-
ιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπε-
sponderunt ministri; Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo. 46
κρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
Responderunt ergò eis Pharisæi; Numquid & vos seducti estis? Numquid aliquis
Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις
ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc non 47
ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ 48
nesciens legem, maledicti sunt. Dicit Nicodemus ad eos, (ille profectus 49
γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, (ὁ ἐλθὼν
nocte ad eum,) unus existens ex ipsis; Numquid lex nostra judicat hominem, 50
νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,) εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
si non audierit ab ipso priùs, & cognoverit quid faciat? Responderunt, & dixerunt 51
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον
ei; Numquid & tu ex Galilæa es? scrutare, & vide, quia Propheta ex Gali- 52
αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλι-
læa non surrexit. Et reversus est unusquisque in domum suam.
λαίας οὐκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 53

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܡܠܦܢܐ ܕܥܕܬܐ * ܟܐ * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܚܪܝܐ
38 ܕܥܐܕܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܫ ܨܗܐ ܢܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܢܫܬܐ. * ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ
39 ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܘ ܟܬܒܐ. ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܢܪܕܘܢ ܡܢ ܟܪܣܗ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܥܠ ܪܘܚܐ
ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܝܗܒܬ ܗܘܬ
40 ܪܘܚܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܫܬܒܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ
41 ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܗܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ. * ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ. ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ
42 ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܐܡܪ. ܕܡܢ ܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܩܪܝܬܐ
43 ܕܕܘܝܕ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܣܕܩܐ ܡܛܠܬܗ ܒܟܢܫܐ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܨܒܝܢ
44 ܗܘܘ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ ܒܗ ܐܝܕܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ
45 ܕܫܒܘܥܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܟܒ * ܘܐܬܘ ܕܚܫܐ ܗܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ.
46 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܝܬܝܬܘܢܝܗܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܚܫܐ. ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ
47 ܐܝܟܢܐ ܕܡܡܠܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܛܥܝܬܘܢ.
48 * ܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪܫܢܐ ܐܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. * ܐܠܐ ܐܢ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܠܝܛܝܢ
49 50 ܐܢܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܝܩܕܡܘܣ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. * ܠܡܐ
51 ܢܡܘܣܐ ܕܝܠܢ ܡܚܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܡܥ ܡܢܗ ܠܘܩܕܡ ܘܢܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ. * ܥܢܘ
52 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܢܬ. ܒܨܝ ܘܚܙܝ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐ ܩܐܡ.

Tota hæc Pericope sequens, in omnibus exemplaribus Syriacis adhuc editis, deest: quam ex instructissima Reverendissimi Præsulis Ja. Usseri *Archiep. Armachani bibliothecâ depromptam exhibemus.*

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܠ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܟܬܝܒܐ ܒܦܫܝܛܬܐ *

53 ܐܙܠ ܗܟܝܠ ܟܠܢܫ ܠܒܝܬܗ. *

Lectio in commemorationem doctorum Ecclesiæ. 21.

Die autem illo magno qui erat ultimus festi,
stabat Jesus & clamabat, dicens; Si quis sitit, 37
veniat ad me, & bibat. Quisquis credit in
me, sicut dixerunt Scripturæ, flumina aquæ 38
vivæ fluent ex ventre ejus. Hoc autem dice-
bat de Spiritu, quem accepturi erant ii qui 39
crederent in eum: nondum enim datus fue-
rat Spiritus, quia nondum glorificatus fuerat
Jesus. Multi autem ex turba qui audierant 40
sermones ejus, dicebant; Hic verò est Pro-
pheta. Alii dicebant; Iste est Messias. Alii 41
dicunt; Num ex Galilæa veniet Messias?
Nónne Scriptura dicit; Ex semine David, 42
& ex Beth-lehem pago ipsius David, ventu-
rum Messiam? Et factum est dissidium pro- 43
pter eum in turba. Erant autem quidam ex 44
eis qui volebant eum prehendere, sed nemo
injecit in eum manus.

Matutinis diei sabbathi hebdomadis V. Jejunii. 22.

Et venerunt ministri illi ad summos sacerdo- 45
tes & Pharisæos, dixerúntque eis Sacerdo-
tes; Quare non adduxistis eum? Dicunt 46
eis ministri; Nunquam ita locutus est homo
ut loquitur vir iste. Dicunt eis Pharisæi; 47
Num & vos seducti estis? Num quis ex pro- 48
ceribus aut ex Pharisæis credidit in eum?
Nisi populus iste qui nescit Legem, maledicti 49
sunt. Dixit eis Nicodemus unus ex ipsis, is 50
qui venerat ad Jesum noctu, Num Lex no- 51
stra reum peragit quempiam, nisi audierit ab
eo priùs, & cognoverit quid faciat? Re- 52
sponderunt, ac dicunt ei; Nunquid & tu ex
Galilæa es? scrutare, & vide prophetam ex
Galilæa non surrecturum.

Lectio quæ est de illa muliere peccatrice: quæ lectio non est in simplici. 23.

* Ivit ergò unusquisque domum suam. 53

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * ودر روز بزرك كه اخر عيد بود * عيسي بپاي خاست * وبانك زد و كفت اكر كسي
38 تشنه † شود پيش من بيايد * وآب خورد * *هر كه با من ايمان بياورد انچنانك كتاب
كفت نبوت رود خانهاء اب زندكاني ازشكم او روان
39 شوند * *اين كه بر جان كفت وبر ايشان كه بدو ايمان اورده باشند * وقبول كنند *
40 سبب انك هنوز جان داده نشك بود * وعيسي هنوز ستوده نشك بود * *وبسيار ازان
41 جماعت كه سخن اورا شنيدند * مي كفتند بحقيقت اين پيغمبرست * *كروهي ديكر
42 مي كفتند اينست مسيح * وديكران مي كفتند مكر مسيح از جليل بيايد * *نه
43 كتاب كفته است * كه از تخم داود * از بيت † اللحم ده داود مسيح بيايد * *واز
44 براي عيسي در ميان جماعت † مخالفت شد * *وبودند كساني † از ايشان * كه
45 اورا بكيرند * ليكن كسي دست برو ننهاد * *وعوانان وسرهنكان كه بزرك
امامان † فرستاده بودند * بازكرديدند * چون پرسيدند كه عيسي را چرا نياورديد *

Et in die magno, qui ultimus festi 37
erat, Jesus in pedes surrexit, &
clamavit & dixit; Si quis siti-
bundus sit, ad me veniat & aquam
bibat. Quicunque in me fidem ha- 38
buerit, quemadmodum Scriptura
dixit;

Prophetia.

Flumina aquæ vitæ è ventre ejus
manabunt. Hoc quidem de Spiritu 39
locutus est, & de iis qui in eum fi-
dem habituri essent, & eum acce-
pturi: propterea quòd nondum Spi-
ritus datus esset, ac Jesus nondum
glorificatus esset. Et multi ex illa 40
turba, qui sermonem ejus audive-
rant, dicebant; In veritate hic Pro-
pheta est. Quidam alii dicebant; 41
Hic est Christus. Alii autem dice-
bant; Nunquid Christus è Galilæa
venturus est? Nónne Scriptura di- 42
xit quòd ex semine David, ex Beth-
lehem oppido David, Christus ventu-
rus est? Et propter Jesum inter 43
turbam dissidium factum est. Et 44
erant quidam ex eis qui eum pre-
hensuri erant, sed nemo manum in
eum injecit. Et ministri & satelli- 45
tes, quos magni sacerdotes mise-
rant, reversi sunt: cùmque interro-
garent, Jesum quare non adduxistis?

Versio VULGATA LATINA.

In novissimo autem die magno festivitatis, stabat Jesus, & clamabat, dicens; Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. Ex illa ergò turba, cùm audissent hos sermones ejus, dicebant; Hic est verè propheta. Alii dicebant; Hic est Christus. Quidam autem dicebant; Numquid à Galilæa venit Christus? Nonne Scriptura dicit; Quia ex semine David, & de Bethlehem castello, ubi erat David, venit Christus? Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed ne-
mo misit super eum manus. Venerunt ergò ministri ad Pontifices, & Pharisæos; 45
Et dixerunt eis illi; Quarè non adduxistis illum? Responderunt ministri; Nun- 46
quam sic locutus est homo, sicut hic homo. Responderunt ergò eis Pharisæi; Num- 47
quid & vos seducti estis? Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex 48
Pharisæis? Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus 49
ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis; Numquid lex nostra ju- 50
dicat hominem, nisi priùs audierit ab ipso, & cognoverit quid faciat? Responde- 51
runt, & dixerunt ei; Numquid & tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, & vide quia à 52
Galilæa propheta non surgit. Et reversi sunt unusquisque in domum suam. 53

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل التاسع عشر • * وفي اليوم الآخر من العيد العظيم وقف يسوع 37
ينادي قائلا من كان عطشان فليقبل الي ويشرب * كل من يومن بي كما قال الكتاب تنبع 38
من بطنه انهار ماء الحياة * وانما قال هذا لاجل الروح الذي كان المومنون به مزمعين ان 39
يقبلوه • لان روح القدس لم يكن اتى من اجل ان يسوع لم يكن مجد بعد * وقوم من الجمع 40
لما سمعوا كلامه فقالوا هذا النبي حقا * واخرون كانوا يقولون هذا هو المسيح * وقال اخرون هل 41
المسيح من الجليل ياتي * اليس قد قال الكتاب ان من نسل داود من بيت لحم القرية التي 42
كان داود فيها ياتي المسيح * فوقع بين الجموع خلف من اجله * وكان اناس منهم يريدون 43 44
مسكه لكن لم يلق احد عليه يدا * وانصرف اوليك الشرط الي عظماء الكهنة والفريسيين 45
فقال لهم اوليك لم لم تاتوا به * فاجاب الشرط لانه ما نطق احد قط مثلما تكلم به هذا 46
الرجل * فقال لهم الفريسيون لعلكم ايضا قد ضللتم * اراايتم احدا من الروساء او من 47 48
الفريسيين امن به * الا هذا الشعب الذي لا يعرف الناموس وهم ملاعين * قال لهم نيقوديموس 49 50
احدهم الذي كان اقبل الي يسوع ليلا * هل ناموسنا يدين احدا الا حتى يسمع منه اولا 51
ويعرف ماذا فعل * فاجابوه قايلين هل انت ايضا من الجليل • فتش وانظر انه ليس يقوم 52
نبي من الجليل * فمضى كل واحد منهم الي موضعه • 53

Sectio decima nona.

Et in die postremo solennitatis maximo, 37
stetit Jesus proclamans ac dicens; Qui
est sitibundus, veniat ad me, & bibat.
Quicunque credit in me, sicut dixit Scri- 38
ptura, scatebunt è ventre ipsius flumina
aquæ vitæ. Et verò dixit hoc de Spiri- 39
tu, quem erant credentes in eum acce-
pturi: nam Spiritus sanctus nondum ve-
nerat, quia Jesus non fuerat glorificatus
adhuc. Et quidam è turba quum audis- 40
sent verba ejus, dixerunt; Hic est ille
propheta certissimè. Et alii dicebant; 41
Hic est Christus. Et dixerunt alii; Nun- 42
quid Christus à Galilæa veniet? Nonne
dixit Scriptura, quòd ex semine David,
ex Bethlehem civitate, in qua erat Da-
vid, venturus est Christus? Et accidit 43
inter turbas dissensio propter eum. Et 44
quidam ex eis volebant apprehendere
eum, attamen non injecit quisquam in
eum manum. Et abierunt illi mini- 45
stri ad summos sacerdotes & Phari-
sæos: Et dixerunt eis ipsi; Quare non
adduxistis illum? Responderunt mi- 46
nistri; Quia nemo locutus est unquam
similia his quæ locutus est hic vir. Di- 47
xerunt eis Pharisæi; Nunquid vos
etiam aberrâstis? Vidistisne ullum ex 48
principibus aut ex Pharisæis credi-
disse in eum, Præter hanc turbam quæ 49
ignorat legem, & sunt maledicti? Ait 50
illis Nicodemus unus ex ipsis, qui ve-
nerat ad Jesum noctu; Nunquid lex 51
nostra judicat quempiam nisi quoad au-
dierit eum priùs, & cognoverit quid
patrârit? Responderunt ei, dicentes; 52
Num tu quoque es ex Galilæa? Per-
quire & vide quòd non surgat prophe-
ta ex Galilæa. Et abiit unusquisque 53
ex eis in locum suum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወበደኃሪት : ዕለት : በዓል : ዓቢይ : ቆመ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወከልሐ : ወይቤ :
38 ዘጸምአ : ይምጻእ : ኀቤየ : ወይስተይ :: ወዘሂ : የአምን : ቢየ : በከመ : ይቤ :
39 መጽሐፍ :: አፍላገ : ማየ : ሕይወት : ይውሕዝ : እምከርሡ :: ወዘኒ : ዘይቤ :
በእንተ : መንፈስ : ቅዱስ : ዘሃለዎሙ : ይንሥኡ : እለ : የአምኑ : ቦቱ :
40 አልቦሙ : መንፈስ : ቅዱስ : ወኢየሱስኒ : ዓዲሁ : ኢተሰብሐ :: ወብዙኃን :
እምሕዝብ : ሰሚዖሙ : ዘንተ : ነገረ : ይቤሉ : አማን : ነቢይ : ውእቱ : ዝንቱ ::
41 ወቦ : እለ : ይቤሉ : ክርስቶስ : ውእቱ : ወመንፈቆሙ : ይቤሉ : ቦኑ : እምገሊላ :
42 ይመጽእ : ክርስቶስ :: አኮኑ : ይቤ : መጽሐፍ : እምዘርአ : ዳዊት : ወእ
ምቤተ : ልሔም : ሃገረ : ዳዊት : ይመጽእ : ክርስቶስ :: ወተጋብኡ : ወተጋ
43 እዙ : ወተናፈቁ : አሕዛብ : በበይናቲሆሙ : በእንቲአሁ :: ወቦ : እለ : ፈቀዱ :
44 ይእኅዝዎ : ወአልቦ : ዘአንሥአ : እዴሁ : ላዕሌሁ :: ወተመይጡ : ወዓሊሆ
45 ሙ : ለሊቃነ : ካህናት : ወለፈሪሳውያን :: ወይቤልዎሙ : እፎኑ : እፎ : ዘኢያመ
46 ጻእክምዎ :: ወአውሥኡ : ወዓሊሆሙ : ወይቤልዎሙ : ግሙራ : ኢተናገረ : ሰ
47 ብእ : ከማሁ : ለውእቱ : ብእሲ :: ወአውሥኡ : ፈሪሳውያን : ወይቤልዎሙ :
48 ተጋገይክሙኑ :: ቦኑ : እመላእክት : ወእምፈሪሳውያን : ዘአምኑ : ቦቱ :: ዘእ
49 ንበለ : እሉ : ጊጉያን : ሰብእ : እለ : ኢያአምሩ : ኦሪት :: ወይቤሎሙ : ኒቆ
50 ዲሞስ : ዘሖረ : ኀቤሁ : ቀዲሙ : በሌሊት : አሐዱ : እምኔሆሙ :: ኦሪትክሙ
51 ኑ : ትኴንን : ሰብአ : ዘኢሐተቱ : ቀዲሙ : ምግባሮ : ዘገብረ : ወያአምሩ :
52 ምግባሮ :: ወይቤልዎ : አንተኒ : እምገሊላኑ : አንተ : ኀሢሥ : ትር
53 አይ : ከመ : እምገሊላ : ኢይትነሣእ : ነቢይ :: ወገብአ : ለለ : አሐዱ : ው
ስተ : ቤቱ ::

Et in ultimo die festi magni, stetit Dominus Jesus, & clamavit, & dixit; Qui 37
sitivit, veniat ad me, & bibat. Et qui credit in me, sicut dixit Scriptura, flu- 38
mina aquæ vivæ fluent ex ventre ejus. Et hoc quidem quod dixit *fuit* uti de 39
Spiritu sancto, quem accepturi erant credentes in eo: quia non habuerunt
Spiritum sanctum, & Jesus adhuc non glorificatus fuerat. Et multi è tur- 40
ba audientes hunc sermonem dixerunt; Verè propheta est hic. Et fuerunt 41
qui dixerunt, Christus est: & pars eorum dixerunt, Num à Galilæa veniet
Christus? Nonne dicit Scriptura; Ex semine David, & ex Bethlehem vico 42
David, veniet Christus? Et congregati sunt, & altercati sunt, & divisi 43
sunt populi inter se propter hoc. Et fuerunt qui voluerunt prehendere 44
eum, & nemo fuit, qui sustulit manum suam in eum. Et reversi sunt mi- 45
nistri principum sacerdotum, & Pharisæorum, & dixerunt iis illi; Quomo-
do *fuit* quòd non adduxistis eum? Et responderunt ministri eorum, & dixe- 46
runt iis; Nunquam loquutus est homo ut iste vir. Et responderunt Pharisæi, 47
& dixerunt iis; Erratis vos etiam? Num ex principibus, & ex Pharisæis 48
sunt qui credunt in eo, Præter hos erraticos homines qui nesciunt legem? 49
Et dixit iis Nicodemus, qui venerat ad eum primò nocte, unus ex illis; 50
Num lex vestra judicat hominem, cujus non inquisiverunt primò opus ejus 51
quod fecit, & cognoscunt opus ejus? Et dixerunt ei; Tu etiam, nunquid ex 52
Galilæa es? scrutare, videbis quòd ex Galilæa non surget propheta. Et re- 53
versus est unusquisque in domum suam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عوانان گفتند که کسی از قدیم بدین نوع سخن که او می گوید نگفته 46 47
است • * معتزلان بدیشان † گفتند • مگر شما نیز فریفته شدید • * نمی دیدید که 48
کسی از سروران • ومعتزلان بدو ایمان آورد • * الا مگر جماعتی که ناموس را نمی 49
دانند • وملعونانند • * نیقودیموس یکی از ایشان که بشب پیش عیسی می آمد • 50
بدیشان گفت • * هرگز ناموس ما بر کسی واجب کند • تا زودتر ازو شنویم • و ندانیم 51
آنچ کرد • * جواب دادند وبدو گفتند • تو نیز از جلیل هستی تفحص کن • و ببین † که از 52
جلیل پیغمبر کی خاست • * [وهر کسی بخانه خود رفت] 53

Ministri dixerunt; Nemo quidem 46
ab antiquo hujusmodi sermone, quo
ille loquitur, loquutus est. Pharisæi 47
illis dixerunt; Nunquid vos etiam
decepti estis? Non vidistis quòd 48
quisquam ex principibus & Pha-
risæis in eum fidem habuit: Nisi 49
turba, qui legem non nôrunt, & ma-
ledicti sunt. Nicodemus, unus ex 50
eis, qui noctu ad Jesum venerat,
illis dixit; Nunquamne Lex nostra 51
quenquam reum peragit, donec pri-
ùs eum audiverimus, & cognoveri-
mus quid fecit? Responsum dede- 52
runt, & ei dixerunt; Tu etiam
ex Galilæa es? Inquisitionem fac,
& dispice, è Galilæa Propheta
quando surrexerit. Et unusquisque 53
in domum suam ivit.

CAP. VIII. η'.

Jesus autem perrexit in montem *Olivarum.* Diluculò *autem* iterùm ac-
1 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν πα-
cessit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens doce-
ρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας ἐδίδα-
bat eos. Adducunt autem Scribæ & Pharisæi *ad eum* muli-
3 σκεν αὐτούς. Ἄγουσι δὲ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖ-
rem in adulterio deprehensam: & *statuentes* eam in medio, *Dicunt*
4 κα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, Λέγουσιν
ei; Magister, hæc mulier deprehensa est in *ipso furto adulterans.* In autem
5 αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. Ἐν δὲ τῷ
lege Moyses nobis mandavit hujusmodi *lapidari.* Tu ergò quid dicis?
νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. Σὺ οὖν τί λέγεις;
Hoc autem dicebant tentantes eum, ut *haberent* accusare eum. *At*
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ
Jesus deorsùm inclinans, digito scribebat in *terram.* *Ut autem* perseve-
Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμε-
rarent interrogantes eum, *erectus ait ad eos;* Qui sine peccato est vestrûm,
7 νον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
primus lapidem in illam *jaciat.* Et iterum *deorsum* inclinans, scribebat in
8 πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. Καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν

terram, Ii autem audientes, *& à conscientia redarguti,* exibant unus
9 γῆν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς
post unum, incipientes à senioribus *usque extremos:* & *relictus est solus*
καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος
Jesus, & mulier in medio stans. *Erectus* autem Jesus, & *neminem* *vi-*
10 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεα-
dens præter mulierem, dixit ei; Mulier, Ubi sunt illi *accusatores tui?*
σάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, Ἡ γυνὴ, Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;
11 nemo te condemnavit? *Illa autem* dixit; Nemo, Domine. Dixit autē ei Jesus;
οὐδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
Nec ego te *condemno.* Vade, & *non ampliùs peccato.* Iterum ergò Jesus eis
12 Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς
locutus est, dicens; Ego sum lux mundi: *sequens* me, non ambulabit
ἐλάλησε, λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει
in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Pharisæi, Tu de
13 ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ
temetipso *testaris:* testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus & dixit
σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
14 eis; Et si ego *testor* de meipso, verum est testimonium meū: quia scio unde
αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν
veni, & quò vado: vos autem nescitis undè venio, *& quò vado.*
ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܠܦܐ *ܦ*

1 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ. *ܨܦܪܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܐܬܐ ܠܗܝܟܠܐ
2
3 ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. *ܐܝܬܝܘ ܕܝܢ ܣܦܪܐ
4 ܘܦܪܝܫܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܐܬܐܚܕܬ ܒܓܘܪܐ. ܘܟܕ ܐܩܝܡܘܗ ܒܡܨܥܬܐ *ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܗܕܐ
5 ܐܢܬܬܐ ܐܬܐܚܕܬ ܓܠܝܐܝܬ ܒܗ ܒܥܒܕܐ ܕܓܘܪܐ. *ܘܒܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܕܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܐܝܟ
6 ܗܠܝܢ ܢܪܓܘܡ. ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. *ܗܕܐ ܐܡܪܘ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ
ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ: ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܠܬܚܬ ܐܬܟܦܝ. ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ
7 ܐܪܥܐ. *ܟܕ ܕܝܢ ܟܡܪܘ ܟܕ ܡܫܐܠܝܢ ܠܗ. ܐܬܦܫܛ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܝܠܗ ܕܠܐ
8 ܚܛܗܐ. ܩܕܡܝܐ ܢܫܕܐ ܥܠܝܗ ܟܐܦܐ. *ܘܟܕ ܬܘܒ ܐܬܟܦܝ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. *ܗܢܘܢ ܕܝܢ
9 ܟܕ ܫܡܥܘ. ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܚܕ ܟܕ ܫܪܝܘ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܫܬܒܩܬ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ.
10 ܟܕ ܐܝܬܝܗ ܒܡܨܥܬܐ. *ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ. ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܐܢܫ
11 ܚܝܒܟܝ. *ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܡܪܝ. ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܡܚܝܒ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܙܠܝ
ܘܡܢ ܗܫܐ ܬܘܒ [ܠܐ] ܬܚܛܝܢ.

*ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ *ܒ* ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *ܟܓ*

12 *ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܡܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܠܐ
13 ܢܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ. ܐܠܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝܐ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ
14 ܡܣܗܕ ܐܢܬ. ܣܗܕܘܬܟ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ. *ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܦܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ
ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ
ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ.

CAP. VIII.

Jesus autem ivit in montem Olivarum. Manè autem iterum venit in templum, & totus populus venit ad eum: & sedens docebat eos. Adduxerunt autem Scribæ & Pharisæi mulierem, quæ deprehensa erat in adulterio. Et quum constituissent eam in medio, Dicunt ei; Magister, hæc mulier deprehensa est apertè in ipso facto adulterii. Et in lege autem Mosis præcepit *Deut.* ut tales lapidemus. Tu igitur quid dicis? Hoc dixerunt tentantes eum, ut haberent ut accusarent eum. Jesus autem quum deorsum incurvâsset se, scribebat super terram. Quum autem permanerent interrogantes, erexit se & dixit ipsis; Qui ex vobis est sine peccato, primus jaciat in eam lapidem. Et rursus quum incurvâsset se, scribebat super terram. Hi autem quum audivissent, exibant singillatim, quum incepissent à senioribus, & relicta est mulier sola, existens in medio. Quum autem erexisset se Jesus, dixit mulieri; Ubi sunt illi? nemo condemnavit te? Illa autem dixit; Nemo, Domine. Dixit autem Jesus, Neque ego condemno te: abi, & à nunc amplius ne pecca.

Ad oblationem dominicæ II. post Epiphaniam. 23.

Rursum autem allocutus est eos Jesus, & ait; Ego sum Lux mundi: qui post me venit, non ambulabit in tenebris, sed inveniet sibi lumen vitæ. Dicunt ei Pharisæi; Tu de teipso testificaris, testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus & dixit eis; Etiamsi ego testificer de meipso, verum est testimonium meum, quippe qui noverim unde venerim, & quò vadam: vos autem nescitis unde venerim, neque quò vadam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وعيسي ازانجا بكوه زيتون رفت   هجده   سخن زني كه اورا برنا كرفتند
2 * ودر صباح دكر باره عيسي بهيكل آمد * وجماعتي انبوه پيش او كرد شدند * او برخاست
3 وايشانرا تعليم مي داد * نويسندكان * ومعتزلان * زنيرا كه اسكارا برنا كرفته بودند *
4 پيش او آوردند * ودر ميان جماعت ايستانيدند * بمسيح كفتند * اي معلم اين زنرا
5 برنا كرفتيم اسكارا * ودر ناموس ما موسي فرموده * كه چنين زنانرا سنكسار كنند * اكنون
6 تو چه مي كويي * وخواست ايشان بود كه بر مسيح دق كيرند * عيسي چون
7 سخن بزمين نكاه مي كرد * وچيزي † برخاك مي نبشت * وهيچ نمي كفت * زماني
كذشت وايشان ازو مي پرسيدند * سر برداشت * وبديشان كفت * كيست ازشما بي كناه *
8 9 رودتر اوسنك بيندازد * وباز سر فرو آورد وبر زمين مي نبشت * جماعت اين سخن شنيدند *
10 از پيران آغاز كردند * ويك يك بدر رفتند * وزن تنها ماند درميان ايستاده * چون عيسي سر بر
11 داشت كفت اي زن كجا اند ايشان * كه بر تو داوري كردند * جواب داد كه همه رفتند *
مسيح كفت من نيز ترا داوري نمي كنم * تو نيز برو و ديكر كناه مكن

CAP. VIII.

Jesus autem indè in montem Olivarum ivit.

XVIII. Sermo de muliere quam in adulterio prehenderunt.

Manè autem iterum Jesus in templum venit, & turba multa ad eum congregati sunt: ille itaque surrexit, & illos docuit. Scribæ autem & Pharisæi mulierem, quam manifestò in adulterio prehenderant, ad eum adduxerunt: & in medio coetu statuentes, Christo dixerunt; O præceptor, hanc mulierem in adulterio prehendimus manifestò. In lege autem nostra Moses jussit, ut tales mulieres lapidarent: jam tu quid dicis? Voluntas autem eorum erat ut in Christum minimum quid caperent. Jesus cùm audivisset, in terram intuitus est, & aliquid in solo scripsit; & nihil dixit. Tempore autem transeunte & illis eum interrogantibus, caput extulit, & illis dixit; Qui est è vobis sine peccato, primum ille lapidem jaciat. Et rursus caput demisit, & in terra scripsit. Turba hoc sermone audito, à senioribus inceperunt, & singuli exibant, & mulier sola mansit in medio stans. Cùm Jesus caput elevâsset, dixit; O mulier, ubi sunt illi qui te judicârunt. Respondit illa, & dedit quòd omnes abiissent. Christus dixit; Ego etiam te non judico, etiā abi, et rursus peccatū ne facias.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VIII.

1 Jesus autem perrexit in Montem oliveti: Et diluculò iterùm venit in tem-
2 plum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos. Adducunt au-
3 tem Scribæ, & Pharisæi, mulierem in adulterio deprehensam: & statuerunt eam in
4 medio, Et dixerunt ei; Magister, hæc mulier modò deprehensa est in adulterio.
5 In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergò quid dicis?
6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem incli-
nans se deorsùm, digito scribebat in terra. Cùm ergò perseverarent interrogan-
7 tes eum, erexit se, & dixit eis; Qui sine peccato est vestrûm, primus in illam la-
8 pidem mittat. Et iterùm se inclinans, scribebat in terra. Audientes autem
unus post unum exibant, incipientes à senioribus: & remansit solus Jesus, & mu-
lier in medio stans. Erigens autem se Jesus, dixit ei; Mulier, ubi sunt, qui te ac- 10
cusabant? nemo te condemnavit? Quæ dixit; Nemo, Domine. Dixit autem 11
Jesus; Nec ego te condemnabo: Vade, & jam ampliùs noli peccare. Iterùm 12
ergò locutus est eis Jesus, dicens; Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non am-
bulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Pharisæi; Tu de te- 13
ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus, 14
& dixit eis; Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium
meum: quia scio undè veni, & quò vado: vos autem nescitis undè venio, aut
quò vado.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 * ومضي يسوع الي جبل الزيتون * وادلج باكرا الي الهيكل ▪ وجاء اليه جميع الشعب وجلس
3 يعلمهم * فقدم اليه الكتبة والفريسيون امراة وجدت في زناء واوقفوها في الوسط * وقالوا له يا
4 5 6 معلم هذه المراة وجدناها في زناء * وفي ناموس موسي يوصي ان نرجم فماذا تقول انت * قالوا
7 هذا ليجدوا عليه علة ▪ فاما يسوع فاطرق وكتب باصبعه على الارض * فلما استبطاوا سواله
8 رفع راسه وقال لهم من منكم بغير خطية فليرجمها اولا بحجر * ثم اطرق وكتب على
9 الارض * فلما سمعوا هذا منه منفهمين التبكيت بدوا يخرجون واحدا واحدا الي ان خرج
10 الشيوخ الي اخرهم ▪ وبقي يسوع وحده والمراة التي كانت واقفة في الوسط * فرفع يسوع راسه
11 وقال لها يا امراة اين اوليك * ولا واحد دانك ▪ فقالت ولا واحد يا رب ▪ فقال لها يسوع ولا انا
ادينك اذهبي ومن الان لا تعودي الي الخطية ▪

▪ الفصل العشرون *

12 * ثم ان يسوع كلمهم ايضا قايلا انا هو نور العالم ▪ ومن يتبعني لا يمشي في الظلام بل
13 14 يجد نور الحياة * قال له الفريسيون انت تشهد لنفسك ليست شهادتك حقا * فاجابهم يسوع
قايلا اني وان كنت اشهد لنفسي فشهادتي حق ▪ لاني اعلم من اين جيت والي اين اذهب ▪
فاما انتم فلا علم لكم من اين اتيت ولا الي اين امضي ▪

CAP. VIII.

Contulitq; se Jesus in montem Oli- 1
varum. Et adfuit manè diluculò in tem- 2
plo, & venit ad eum populus, & sedit
docens eos. Adduxerunt autem ad eum 3
Scribæ & Pharisæi mulierem quæ in-
venta fuerat in adulterio, & statuerunt
eam in medio. Et dixerunt ei; Magi- 4
ster, hanc mulierem invenimus in adul-
terio. Et in lege Moysi præcipitur ut la- 5
pidetur: quid ergò dicis tu? Dixerunt 6
hoc ut invenirent contra eum causam.
At Jesus demisit oculos, & scripsit digi-
to suo super terram. Cumque distulissent 7
interrogare eum, elevavit caput suum,
& dixit eis; Qui ex vobis sine peccato
est, jaciat in eam primus lapidem. Dein- 8
dè oculos demisit, & scripsit super ter-
ram. Cùm autem audissent hoc ab eo (in- 9
telligentes reprehensionem) cœperunt ex-
ire singillatim, quoad exissent seniores
usque ad ultimum. Et remansit Jesus so-
lus, & mulier quæ stabat in medio. Ele- 10
vavit autem Jesus caput suum, & di-
xit ei; Mulier, ubi sunt illi? Ne unus 11
quidem te condemnavit? Dixit; Ne unus
quidem, Domine. Dixit ei Jesus; Neque
ego condemno te. Vade, et inposterum ne
revertaris ad peccatum.

Sectio vigesima.

Præterea Jesus allocutus est eos iterum, 12
dicens; Ego sum Lux mundi: & qui se-
quitur me, non ambulabit in tenebris, sed
inveniet lumen vitæ. Dixerunt ei Pha- 13
risæi; Tu testaris tibi ipsi: non est testi-
monium tuū verū. Respondit eis Jesus, 14
dicens; Equidem et si testarer mihi ipsi,
testimonium meum verum esset: quia
scio unde veni, & quò vado: Vobis au-
tem nulla est notitia unde venerim, ne-
que quò vadam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወኢየሱስኒ፡ሖረ፡ደብረ፡ዘይት። ወበጽባሕ፡ካዕበ፡ቦአ፡ምኵራበ፡ወተጋብኡ፡
2 ኀቤሁ፡ሕዝብ፡ኵሉ፡ወነበረ፡እንዘ፡ይሜህሮሙ።
በእንተ፡ኵነኔ፡ብእሲት፡ዘማዊት።
3 ወአምጽኡ፡ኀቤሁ፡ጸሐፍት፡ወፈሪሳውያን፡ብእሲተ፡እስርተ፡እንተ፡ተረክበት፡በዝ
4 ሙት። ወአቀምዋ፡ማእከለ። ወይቤልዎ፡ለመምህር፡ረከብናሃ፡ለዛቲ፡ብእሲት፡በ
5 ዝሙት። ወበሕግነ፡ሠርዐ፡ሙሴ፡ከመ፡ትትወገር፡ወአንተ፡ምንተ፡ትብል፡በእንቲአ
6 ሃ። ወዘንተ፡ነገረ፡ዘይቤልዎ፡እንዘ፡ያሜክርዎ፡ከመ፡ይርከቡ፡መክንያተ፡ሳዕ
ሌሁ። ወእግዚእ፡ኢየሱስ፡አትሐተ፡አዕይንቲሁ፡ውስተ፡ምድር፡እንዘ፡ይጽሕፍ፡በ
7 አጻብዒሁ። ወሶበ፡ቆሙ፡ብዙኀ፡ተስእልዎ፡ካዕበ፡ወነጸረ፡ኀቤሆሙ፡ወይቤሎ
8 ሙ፡ዘአልቦ፡ኃጢአተ፡እምኔክሙ፡ቀዲሙ፡ለይወግራ፡በእብን። ወደገመ፡ካዕበ፡
9 ሰንበ፡ምድር፡እንዘ፡ይጽሕፍ። ወሶበ፡ሰምዑ፡ዘንተ፡አኀዙ፡ይፃኡ፡በበ፡አ
ሐዱ፡እምቀደሚ፡እስከ፡ደኃሪ። ወተረፈ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ባሕቲቱ፡ወብእሲትሰ፡
10 ቆመት፡ውስጠ፡ኀቤሁ። ወአንሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አዕይንቲሁ፡ወነጸረ፡ኀቤሃ፡
11 ወይቤላ፡ብእሲት፡አይቴ፡ሀለው፡እለ፡ይኴንኑኪ። አውሥአት፡ወትቤሎ፡አልቦ፡
ዘእሬኢ፡እግዚኦ። ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወአንሂ፡አልቦ፡ዘእኴንነኪ፡ሑሪ፡
12 ወኢትድግሚ፡ትአብሲ። ወካዕበ፡ነበቦሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡
ሎሙ፡ውእቱ፡ብርሃኑ፡ለዓለም፡ዘተለወኒ፡ኢየሐውር፡ውስተ፡ጽልመት፡ወይረክብ፡
13 ብርሃነ፡ሕይወት። ወይቤልዎ፡ፈሪሳውያን፡ለሊከ፡አንተ፡ትንእድ፡ርእሰከ፡አ
14 ኮ፡ጽድቅ፡ስምዕከ። ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እመኒ፡ለሊየ፡ስ
ምዕ፡ለርእስየ፡ጽድቅ፡ውእቱ፡ስምዕየ። እስመ፡አአምር፡እምኀበ፡መጻእኩ፡ወኀበ፡
አሐውር፡ወአንትሙሰ፡ኢታአምሩ፡እምኀበ፡መጻእኩ፡ወኀበ፡አሐውር።

CAP. VIII.

Et Jesus etiam profectus est *ad* Montem olivarum. Et diluculò iterum in- 1 2
travit templum, & congregati sunt omnes populi ad eum, & sedit docens eos.

De judicio mulieris adulteræ.

Et adduxerunt ad eum Scribæ, & Pharisæi mulierem ligatam, quæ apprehensa 3
fuit in adulterio, & statuerunt eam medio. Et dixerunt ei; Doctor, apprehen- 4
dimus hanc mulierem in adulterio: Et in lege nostra statuit Moses quòd lapi- 5
daretur, & tu quid dicis de illa? Et hunc sermonem dixerunt ei, tentantes eum, 6
ut invenirent accusationem contra eum: & Dominus Jesus inclinavit oculos
suos in terram scribens cum digitis suis. Et quum instarent multùm, interrogā- 7
runt eum iterum: & prospexit ad eos, & dixit iis; Qui non habuit peccatum ex
vobis olim, dejiciat eam cum lapide. Et secundò reclinavit ad terram, scri- 8
bens. Et quum audivissent hoc, cœperunt exire singillatim, unusquisque à primo 9
ad ultimum: & remansit Dominus Jesus solus, & mulier stetit intus apud eum.
Et levavit Dominus Jesus oculos suos, & aspexit ad eam, & dixit ei; Mulier, ubi 10
sunt judices tui? Respondit, & dixit ei; Nemo est quem conspicio, Domine: & 11
dixit ei Dominus Jesus, Et ego etiam nihil habeo quo judicem te, ito, vade, &
denuò ne pecce. Et iterum loquutus est iis Dominus Jesus, & dixit; Ego sum 12
Lux mundi: qui sequutus est me, non ibit in tenebras, sed inveniet lumen vitæ.
Et dixerunt ei Pharisæi; Num tùmet tu laudas teipsum? non est verum testimoni- 13
um tuum. Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Etiamsi egomet testis *sum* 14
mihimet, verum est testimonium meum, quia scio unde veni, & quò vadam: Vos
autem nescitis unde veni, & quò vadam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزده   انجا که کفت چون فرزند آدمي را بر داريد انکه بدانيد که منم
12 * ديکر بار عيسي بديشان سخن اغاز کرد ومي کفت ▪ منم من روشنايي عالم ▪ هر که در
13 پي من بيايد ▪ در تاريکي نکردد ▪ ليکن براي خود روشنايي † زندکاني را بيابد ▪ * معتزلان
14 کفتند ▪ تو بر نفس خود کواهي مي دهي ▪ وکواهي تو راست نباشد ▪ * عيسي جواب داد
و بديشان کفت ▪ اکر من بر نفس خود کواهي دهم کواهي من راستست ▪ سبب انک مي
دانم که از کجا آمدم ▪ و بکجا مي روم ▪ و شما نمي دانيد ▪ که از کجا آمديد و بکجا
مي رويد ▪ ونيز نمي دانيد که من از کجا آمدم ▪ وبکجا مي روم ▪

XIX. Ubi dixit; Cùm Filium hominis extuleritis, tunc scietis quòd ego sum.

Iterùm Jesus cum illis sermonem 12
exorsus est, & dixit; Ego sum Lux
mundi: quicunque post me venerit in
tenebris non ambulabit, sed sibi lu-
men vitæ inveniet. Pharisæi dixe- 13
runt; Tu de teipso testimonium das,
& testimonium tuum verum non est.
Jesus responsum dedit, & illis di- 14
xit; Etiamsi ego de meipso testimoni-
um do, testimonium meum verum
est, propterea quòd scio unde veni,
& quò vado: vos autem nescitis,
unde venistis, & quò proficiscimi-
ni; atque etiam nescitis, unde ego
veni, & quò vado.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

15 Vos secundùm carnem judicatis, ego non judico quenquam. Et si judico autem
16 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
ego, judicium meum verum est: quia solus non sum, sed ego, & mittens
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας
me Pater. Et in lege verò vestra scriptum est; Quia duorum hominum
17 με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, Ὅτι δύο ἀνθρώπων
testimonium verum est. Ego sum testificans de meipso: & testatur
18 ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
de me mittens me Pater. Dicebant ergò ei; Ubi est Pater tuus?
19 περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;
Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum. Si me sciretis,
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,
& Patrem meum sciretis nimirùm. Hæc verba locutus est Jesus in
20 καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
gazophylacio, docens in templo, & nemo apprehendit eum: quia needum
τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν· ὅτι οὔπω
venerat hora ejus. Dixit ergò iterum eis Jesus; Ego vado: &
21 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ
quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non
ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
potestis venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet semetipsum, quia di-
22 δύνασθε ἐλθεῖν. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέ-

πζ | γ | πη | α | πθ | ε

cit; Quò ego vado, vos non potestis venire? Et dicebat eis; Vos de
γει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ
deorsùm estis, ego ex sursùm sum: vos de mundo hoc estis, ego non sum
τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
de mundo hoc. Dixi ergò vobis; Quia moriemini in peccatis
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, Ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
vestris. Si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.
ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
Dicebant ergò ei; Tu quis es? Et dixit illis Jesus; Principium quod & loquor
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ
vobis. Multa habeo de vobis loqui & judicare, sed mittens me verax est: &
ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀ-
ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundum. Non cognoverunt quia Pa-
γὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα-
trem eis dicebat. Dixit ergò eis Jesus; Cùm exaltaveritis filium ho-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
minis, tunc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil: sed sicut do-
θρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδί-
cuit me Pater meus, hæc loquor. Et mittens me, cum me est:
δαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν·
non reliquit me solum Pater: quia ego placita ei facio semper.
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܐܢܬܘܢ ܦܓܪܢܐܝܬ ܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܐܢܫ܂
16 ܘܐܢ ܕܐܢ ܐܢܐ ܕܝܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܠܚܘܕܝ ܐܠܐ ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܕܫܠܚܢܝ܂
17 ܘܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ܂
18 ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܘܣܗܕ ܥܠܝ ܐܒܝ ܕܫܠܚܢܝ܂
19 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ ܐܒܘܟ ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܠܐ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܠܐܒܝ ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂
20 ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܠܠ ܒܒܝܬ ܓܙܐ ܟܕ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕܗ ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ܂
21 ܬܘܒ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂
22 ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܐ ܕܠܡܐ ܢܦܫܗ ܩܛܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂
23 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܚܬ ܐܢܬܘܢ ܘܐܢܐ ܡܢ ܠܥܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ܂
24 ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ܂
25 ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܦܢ ܫܪܝܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ܂
26 ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟܘܢ ܠܡܡܠܠܘ ܘܠܡܕܢ ܐܠܐ ܗܘ ܕܫܠܚܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ ܘܐܢܐ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬ ܡܢܗ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ܂
27 ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܕܥܠ ܐܒܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
[illegible]
28 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܡܐ ܕܐܪܝܡܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܝܕܝܢ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܘܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂
29 ܘܡܢ ܕܫܠܚܢܝ ܥܡܝ ܗܘ ܘܠܐ ܫܒܩܢܝ ܐܒܝ ܠܚܘܕܝ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܕܫܦܝܪ ܠܗ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܟܠܙܒܢ܂

Vos corporaliter judicatis, ego neminem ju-
dico. Veruntamen si judicavero, judiciũ me-
um verum est: quia non sum solus, sed ego &
Pater meus qui misit me. Sed & in lege ve-
stra scriptum est, testimonium duorum viro-
rum verum esse. Ego sum qui testificor de me-
ipso, & Pater meus qui misit me, testatur de
me. Dicunt ei; Ubi est tuus Pater? respon-
dit Jesus, & dixit eis; Neque me nôstis, ne-
que Patrem meum: si me nôssetis, & Patrem
meum nôssetis. Hæc verba locutus est in Ga-
zophylacio dum doceret in templo: & nemo
prehendit eum, nondum enim venerat hora
ejus. Dixit eis iterum Jesus; Ego vado, &
quæretis me, ac moriemini in peccatis ve-
stris: & quò vado, vos non potestis venire.
Dicunt Judæi; Num fortè interfecturus est se
ipsum, qui dicat, Quò ego vado, vos non po-
testis venire? At dixit eis; Vos ex inferis
estis, & ego ex supernis: Vos estis
ex hoc mundo, ego non sum ex hoc mundo.
Dixi vobis, vos morituros esse in pec-
catis vestris: nisi enim credideritis me esse,
esse, moriemini in peccatis vestris. Dicunt
Judæi; Tu quis es? Dixit eis Jesus; Etiamsi
cœperim loqui vobiscum, Multa tamen mihi
sunt contra vos dicenda & judicanda. Sed is
qui me misit, verax est: & ego quæ audivi
ab eo, hæc ipse loquor in mundo. Neque
noverunt eum de Patre ipsis verba facere.

Lectio feriæ IV. hebdomadis Candidatorum. 24.

Dixit eis iterum Jesus; Quum exaltaveritis
Filium hominis, tunc agnoscetis me esse,
se, nihilque propriâ sponte facere: sed sicut
docuit me Pater meus, similiter ipse loquor.
Et qui me misit mecum est, neque me reli-
quit solum Pater meus, quoniam ego quod
gratum est ei, facio semper.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وشما كوشتمنديد • ومن كسي را داوري نمي كنم • *واكر داوري كنم حكم من راستست •
16
17 براي انك تنها نيستم • الا من و پدرم انك مرا فرستاد • *و در ناموس شما نبشته شد • كه كواهي
18 دو شخص راستست • *منم من كه بر خود كواهي مي دهم • و پدرم كه مرا فرستاد بر من كواهي
19 دهد • *به عيسي كفتند پدرت كجاست • بما بنما • جواب داد كه نه مرا شناختيد • ونه پدرم را
20 واكر پدرم را مي شناختيد • مرا نيز مي شناختيد • *اين را مي كفت† درخزانه
ايشان • وقتي كه در هيكل تعليم مي داد • وكسي اورا نكرفت براي انك هنوز هنكام اونرسيده
21 بود • *باز عيسي بديشان كفت • من بروم وشما مرا بجوييد • ودر كناه خود بميريد •
22 اما انجا كه من روم شما نتوانيد آمد • *يهوديان كفتند • مكر خودرا مي
23 كشد • كه كفت هر كجا كه من روم شما نتوانيد آمدن • *وباز بديشان كفت شما از زير
24 هستيد • ومن از بالا هستم • وشما ازين عالميد • ومن ازين عالم† نيستم • *و بشما كفتم • شما در كناه
خود بميريد • وباز مي كويم كه اكر ايمان نياوريد • بي شك در كناه خود بميريد •

Vos enim carnales estis: ego autem
quemquam non judico. Et si ju-
dico, judicium meum rectum est: &
quòd solus non sum, sed ego &
Pater meus, qui me misit. In le-
ge autem vestra scriptum est, quòd
testimonium duorum hominum ve-
rum est. Ego sum qui de meipso testi-
monium do: & Pater meus, qui me
misit, de me testimonium dat. Ad
Jesum dixerunt; Pater tuus ubi est?
Nobis ostende. Responsum dedit; Ne-
me quidem nôstis, neque Patrem me-
um: quòd si Patrem meum nôsse-
tis, me quoque nôssetis. Hæc dixit
in gazophylacio eorum, quo tempore
in templo doceret, & nemo eum pre-
hendit, eò quòd nondum tempus ejus
advenisset. Rursus Jesus illis di-
xit; Ego abibo, & vos me quæretis,
& in peccato vestro moriemini:
attamen quò ego vado, vos non po-
testis venire. Judæi dixerunt;
Nunquid se interficiet, quòd dixit,
Quocunque ego vado vos non po-
testis venire? Et rursus illis di-
xit; Vos infernè estis, & ego su-
pernè sum: vos ex hoc mundo estis,
& ego ex hoc mundo non sum. Vo-
bis itaque dixi; Vos in peccato
vestro moriemini: & rursus di-
co, quòd nisi fidem habueritis, in-
dubitatò in peccatis vestris mo-
riemini.

Versio VULGATA LATINA.

15 Vos secundùm carnem judicatis; ego non judico quenquam: Et si judico
16 ego, judicium meum verum est, quia solus non sum: sed ego, & qui mi-
sit me, Pater. Et in lege vestra scriptum est; Quia duorum hominum testi-
17 monium verum est. Ego sum, qui testimonium perhibeo de meipso: &
18 testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebant ergò ei; Ubi
19 est Pater tuus? Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum: si
me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis. Hæc verba locutus est Jesus
20 in gazophylacio, docens in templo: & nemo apprehendit eum, quia nec-
dum venerat hora ejus. Dixit ergò iterùm eis Jesus; Ego vado, & quæ-
21 retis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis
22 venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet semetipsum, quia dixit;
Quò ego vado, vos non potestis venire? Et dicebat eis; Vos de deorsùm
estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc 23
mundo. Dixi ergò vobis, Quia moriemini in peccatis vestris: si enim non
credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebant ergò ei; 24
Tu quis es? Dixit eis Jesus; Principium, qui & loquor vobis. Multa ha- 25
beo de vobis loqui, & judicare: sed qui me misit, verax est: & ego quæ 26
audivi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognoverunt quia Patrem ejus
dicebat Deum. Dixit ergò eis Jesus; Cùm exaltaveritis Filium hominis, tunc 27
cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, 28
hæc loquor: Et qui me misit, mecum est, & non reliquit me solum: quia
ego, quæ placita sunt ei, facio semper. 19

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * أنتم إنما تدينون جسدانيا وأنا لا أدين أحدا * وإن أنا دنت فدينونتي حق هو لأني لست وحدي
16 بل أنا والآب الذي أرسلني * وقد كتب في ناموسكم أن شهادة رجلين حق هي * أنا أشهد
17 لنفسي، والآب الذي أرسلني يشهد لي * فقالوا له أين هو أبوك * فأجابهم يسوع ما تعرفوني ولا
19 تعرفون أبي لو كنتم تعرفوني لعرفتم أبي أيضا * هذا الكلام قاله في الخزانة وهو يعلم في الهيكل
20 ولم يمسكه أحد لأن ساعته لم تكن جاءت * الفصل الحادي والعشرون *
21 ثم قال لهم يسوع أيضا أنا أمضي وتطلبوني فلا تجدوني وتموتون بخطاياكم وحيث أنا أذهب
22 لستم تقدرون على إتيانه * فقال اليهود هل يريد أن يقتل نفسه لقوله أنكم لا تطيقون المجيء
23 إلى حيث أذهب * فقال لهم أنتم من أسفل وأنا من العلو وأنتم من هذا العالم وأنا لست من
24 هذا العالم * قد أخبرتكم أنكم تموتون بخطاياكم * إن لم تؤمنوا أني أنا هو تموتون
25 بخطاياكم * فقالوا له من أنت * فقال لهم يسوع إني وإن كنت قد بدأت أخاطبكم *
26 فإن لي كثيرا أقوله وأحكم عليكم * لكن الذي أرسلني حق هو * والذي سمعته
27 منه به أتكلم في العالم * فلم يكونوا يعرفوا أنه عنى بهذا القول الآب * فقال لهم يسوع إذا رفعتم
28 ابن البشر حينئذ تعلمون أني أنا هو وأني لست أفعل شيئا من عندي لكن كما علمني أبي كذلك
29 أقول * ومن أرسلني هو معي * ولن يدعني الآب وحدي لأني أفعل ما يرضيه كل حين *

Vos quidem judicatis corporaliter: ego 15
verò non judico quenquam. Et si ego 16
judicem, judicium meum verum est:
quia non sum solus, sed ego & Pater qui
misit me. Et verò scriptum est in lege 17
vestra, testimonium duorum hominum
verum esse. Ego testor mihi ipsi, & Pa- 18
ter meus qui misit me, testatur mihi.
Dixerunt ei; Ubi est pater tuus? Di- 19
xit eis Jesus; Non cognoscitis me, ne-
que cognoscitis patrem meum. Si cogno-
sceretis me, sanè cognosceretis patrem
meum etiam. Hunc sermonem locutus 20
est in ærario dum doceret in templo: &
non apprehendit eum quisquam, quia ho-
ra ejus nondum venerat.

Sectio vigesima prima.

Item dixit eis Jesus iterum; Ego vado, 21
& quæretis me, & non invenietis me,
& moriemini in peccatis vestris. Et
quò ego vado, non potestis venire. Di- 22
xerunt Judæi; Nunquid vult interfice-
re seipsum, cùm dicat, Vos non potestis
venire quò vado? Et dixit illis; Vos 23
infernè estis, & ego supernè: Et vos
estis de hoc mundo, & ego non sum de
hoc mundo. Jam significavi vobis vos 24
morituros in peccatis vestris. Nisi cre-
datis quòd ego sum, moriemini in pecca-
tis vestris. Dixerunt ei; Quis es tu? 25
Ait illis Jesus; Equidem licèt jam cœ-
perim alloqui vos; Tamen supersunt 26
mihi multa dicenda & judicanda ad-
versùm vos. Verùm qui misit me, ve-
rax est: & quod audivi ab eo, ipsum
loquor in mundo. Et non deprehende- 27
runt innuere eum hoc sermone Patrem.
Subdidit illis Jesus; Cùm exaltaveritis 28
Filium hominis, tunc cognoscetis quòd
ego sum, & quòd non ago rem ullam à me
ipso: sed quemadmodum docuit me Pater
meus, ita dico. Et qui me misit, est mecū, 29
& nullatenus relinquit me Pater solū,
quia facio quod placet ei omni tempore.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአንትሙሰ፡ሕገ፡ዘሥጋ፡ትኴንኑ፡ ወአነሰ፡ኢይኴንን፡ ወይመዓዋ፡፡ ኮንንኩ፡ጽድቅ፡
16 ውእቱ፡ኵነኔየ፡እስመ፡ኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡አነ፡አላ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡፡ ወሕግ፡ኦሪትክሙ፡
17 ጽሑፍ፡ከመ፡ክልኤቱ፡ሰብእ፡እሙን፡ውእቱ፡፡ ወአነሂ፡ስምዕ፡ለርእስየ፡ወሰ
18 ማዕትየ፡አብ፡ዘፈነወኒ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይቴ፡ውእቱ፡ አቡከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግ
19 ዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ወኢትኣምሩኒ፡ወኢታእምሩ፡ ወኢአባየ፡ ሶበሰ፡ ኪያየ፡ አእምርክ
20 ሙ፡ወእምአእምርክሙ፡ ለአቡየ፡፡ ወዘንተ፡ነገረ፡ ተናገሮሙ፡ በኀበ፡ሙዳየ፡
21 ምጽዋት፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡፡ወኢአኀዝዎ፡እስመ፡ኢበጽሐ፡ጊዜሁ፡፡
 ወይቤሎሙ፡ካዕበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አነሰ፡አሐውር፡ወካዕበ፡ተኀሥሡኒ፡ወትመውቱ፡
22 በኃጢአትክሙ፡ወኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡አንትሙ፡ኢትክሉ፡መጺአ፡፡ ወይቤሉ፡አይ
 ሁድ፡ይቀትልኑ፡ እንጋ፡ ርእሶ፡ ለሊሁ፡ዘይብለና፡ኀበ፡አነ፡አሐውር፡ኢትክሉ፡መጺአ፡
23 አንትሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡አንትሙሰ፡እመታሕቱ፡አንትሙ፡ወአነሰ፡እምላዕሉ፡አነ፡፡
24 አንትሙሰ፡እመዝንቱ፡ዓለም፡ወአነሰ፡ኢኮንኩ፡ እመዝንቱ፡ዓለም፡፡ ወአነሰ፡እ
 ቤለክሙ፡ትመውቱ፡በኃጢአትክሙ፡ ለእመ፡ ኢአመንክሙኒ፡ ከመ፡አነ፡ውእቱ፡ትመው
25 ቱ፡በኃጢአትክሙ፡፡ ወይቤልዎ፡ መኑ፡ አንተ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
26 ቀዳማዊ፡ወነገርኩክሙ፡፡ ወብዙኅ፡ቦ፡ዘእብል፡ በእንቲአክሙ፡ ወእኴንን፡፡ ወ
 ባሕቱ፡ ዘፈነወኒ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ወአነሰ፡ ዘሰማዕኩ፡ በኀቤሁ፡እነግር፡ለዓለም፡፡
27 ወኢያእመሩ፡ ከመ፡ በእንተ፡ አብ፡ ይቤሎሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
28 ሶበ፡ ተልዕለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ወይእተ፡ ዕለተ፡ ትኤምሩ፡ ከመ፡ አነ፡
 ውእቱ፡ ወአኮ፡ ዘእምኀቤየ፡ ዘእነግር፡ በከመ፡ መሀረኒ፡አብ፡ከማሁ፡እነግ
29 ር፡ወእብል፡፡ ወዘፈነወኒ፡ ሃሎ፡ ምስሌየ፡ ወኢየኀድገኒ፡ ባሕቲትየ፡፡ እስመ፡
 አነ፡ሥምረቶ፡ እገብር፡ ዘልፈ፡፡

Et vos more carnis judicatis, & ego non judico quenquam. *Si ego* judicavi, 15
verum *est* judicium meum: quia non fui solus ego, sed qui misit me Pater. 16
In lege vestra scriptum est, Testimonium duorum virorum verum est. Et ego 17
testis *sum* de me ipso, & testis meus *est* Pater qui misit me. Et dixerunt ei, Ubi 18
est pater tuus? & respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Neque me scitis, neque 19
patrem meum, si me sciretis, tunc sciretis patrem meum. Et hunc sermonem 20
loquutus est iis apud arcam eleemosynæ, docens eos in templo: & non pre-
henderunt eum, quoniam non venerat tempus ejus. Et dixit iis iterum Domi- 21
nus Jesus; Ego vado, & iterum quæretis me, & moriemini in peccatis vestris:
& quò ego vado, vos non potestis venire. Et dixerunt Judæi; Trucidabitne 22
igitur semetipsum, qui dixit nobis, Ubi ego vado, non potestis venire vos?
Et dixit iis; Vos ex inferis estis, & ego ex supernis sum: vos ex hoc mundo, & 23
ego non fui ex hoc mundo. Et ego dico vobis, Moriemini in peccatis vestris; 24
si non credideritis quòd ego sum, moriemini in peccatis vestris. Et dixe- 25
runt ei, Quis es? & dixit iis Dominus Jesus; Primus, & loquutus sum vobis. Et 26
multa habeo quæ loquar de vobis, & judicabo: veruntamen qui misit me ve-
rus est, & ego, quæ audivi apud eum loquar mundo. Et non cognoscebant 27
quòd de Patre dixisset iis. Et dixit iis Dominus Jesus, Quando exaltatus fuerit 28
Filius hominis, & istâ die, tunc cognoscetis quòd ego sum, & non quòd à me
est *id* quod loquor: prout docuit me Pater, sic loquor & dico. Et qui misit me 29
est mecum, & non relinquet me solum, quoniam ego voluntatem ejus
facio semper.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * يهودان كفتند * تو كيستي * عيسي كفت منم كه از آغاز بشما كفتم و كردم
26 * وهنوز بشما كفتني بسيار دارم * كه بكويم * وحكم كنم * ليكن آنك مرا فرستاد راست است *
27 و من آنچ ازو شنيدم * در عالم مي كويم * ونمي دانستند كه براي پدر * بديشان
28 كفت * ديكر باره عيسي بديشان كفت * وقتي كه فرزند آدمي را بلند * بر داريد * آنكه
 بدانيد كه منم من * و از اختيار نفس خود چيزي نمي كنم * ليكن آنچنانك پدرم مرا
29 آموزانيد * اين چنين مي كويم * وآنك مرا فرستاد با منست * وپدرم مرا تنها نكذاشت براي
 آنك آنچ رضاء اوست در هر وقتي آنرا كنم *

Judæi dixerunt; Tu quis es? Je- 25
sus dixit; Ego sum quem ab initio
vobis dixi, & feci. Et adhuc vo- 26
biscum sermonem multum habeo
quem loquar, & judicium faciam:
sed is, qui me misit, verax est, &
ego id quod ab eo audivi, in mundo
loquor. Et nesciebant quòd de Pa- 27
tre illis loqueretur. Rursus Jesus il- 28
lis dixit; Quo tempore Filium ho-
minis in altum extuleritis, tunc
scietis quòd ego ipse sum, & ex ele-
ctione animæ meæ nihil facio, sed
quemadmodum Pater meus me do-
cuit, sic loquor. Et is qui me mi- 29
sit, mecum est: & Pater meus me
solum non reliquit, quia id quod pla-
citum ejus est, omni tempore illud
facio.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Je-
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰη-
31 sus ad *credentes* ei, Judæos; Si vos manseritis in sermone
σοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
meo, verè discipuli mei eritis: Et cognoscetis veritatem, & veri-
32 τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
tas *liberos faciet* vos. Responderunt ei; Semen Abrahæ sumus, &
33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
nemini servivimus unquam: quomodò tu dicis, *Quòd* liberi eritis?
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
Respondit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia omnis * *faciens*
34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
peccatum, servus est peccati. *At* servus non manet in domo
35 ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
in æternum: filius manet in æternum. Si ergò filius vos libera-
36 εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθε-
verit, verè liberi eritis. Scio quia *semen* Abrahæ estis: sed quæ-
37 ρώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζη-
ritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vi-
38 τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἐγὼ ὃ ἑώ-
di apud Patrem *meum*, loquor: & vos *igitur quod* vidistis apud Pa-
ρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-

trem vestrum, facitis. Responderunt & dixerunt ei; Pater noster Abraham
τρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ 39
est. Dicit eis Jesus; Si filii Abrahæ *essetis*, opera Abra-
ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
hæ *faceretis utique*. Nunc autem quæritis me interficere, hominem qui veritatem
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν 40
vobis locutus sum, quā audivi à Deo; hoc Abraham non fecit. Vos
ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς 41
facitis opera patris vestri. Dixerunt itaq; ei; Nos ex fornicatione non
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
sumus *facti*: unum Patrem habemus, Deum. Dixit ergò eis Jesus; Si
γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ 42
Deus Pater vester esset, diligeretis utique me: ego enim ex Deo *profectus sum*, &
ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ
veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit. *Propter quid*
ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. Διὰ 43
loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire ser-
τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
monem meum.
γον τὸν ἐμόν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܤܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ܂
31 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܝܡܢܘ ܒܗ܂ ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܬܟܬܪܘܢ ܒܡܠܬܝ ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܠܡܝܕܝ ܐܢܬܘܢ܂
32 * ܘܬܕܥܘܢ ܫܪܪܐ ܘܗܘ ܫܪܪܐ ܢܥܒܕܟܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ܂
33 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ ܚܢܢ ܘܡܡܬܘܡ ܠܥܒܕܘܬܐ ܠܐ ܐܫܬܥܒܕܢ ܠܐܢܫ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ܂
34 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ܂
35 * ܘܥܒܕܐ ܠܐ ܩܐܐ ܠܥܠܡ ܒܒܝܬܐ܂ ܒܪܐ ܕܝܢ ܠܥܠܡ ܩܐܐ܂
36 * ܐܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܒܪܐ ܢܚܪܪܟܘܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܗܘܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ܂
37 * ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܐܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܘܝܬܘܢ ܠܡܠܬܝ܂
38 * ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܠܘܬ ܐܒܝ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
39 * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܗܘ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܢ ܒܢܘܗܝ ܗܘܝܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܥܒܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂
40 * ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ ܠܓܒܪܐ ܕܫܪܪܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܗܘ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܗܕܐ ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܥܒܕ܂
41 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܘܟܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܢܢ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܠܐ ܗܘܝܢ܂ ܚܕ ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܠܗܐ܂
42 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܠܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܟܘܢ ܗܘܐ ܪܚܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ܂ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ ܘܐܬܝܬ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܐܬܝܬ ܐܠܐ ܗܘ ܫܕܪܢܝ܂
43 * ܡܛܠܢܐ ܡܠܬܝ ܠܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܝ܂

Quumque hæc loqueretur, multi crediderunt in eum. 30
Dixit autem Jesus Judæis illis qui crediderunt in ipsum; Si vos permanseritis in sermone meo, verè discipuli mei estis. 31
Et cognoscetis veritatem, & ipsa veritas afferet vos in libertatem. 32
Dicunt ei; Semen sumus Abrahami, & nunquam servitutem unquam servivimus: quomodo dicis, Eritis liberi? 33
Dixit eis Jesus; Amen amen dico vobis, Quisquis committit peccatum, servus est peccati. 34
Servus autem non permanet in ævum in domo: Filius verò in ævum permanet. 35
Si ergò ipse Filius asseruerit vos in libertatem, verè eritis liberi. 36
Scio vos esse semen Abrahami, sed quæritis me interficere, propterea quòd sermonis mei non estis capaces. 37
Ego id quod vidi apud Patrem meum, loquor: vos autem id quod vidistis apud patrem vestrum, agitis. 38
Responderunt & dicunt ei; Pater noster Abraham est. Inquit eis Jesus; Si filii essetis Abrahami, opera Abraham faceretis. 39
Nunc autem ecce studetis me interficere virum qui rem veram locutus sum vobiscum, quam audivi à Deo: hoc Abraham non fecit. 40
Vos autem facitis opera patris vestri: dicunt ei; Nos ex scortatione non sumus: unus est nobis Pater, Deus. 41
Dixit eis Jesus; Si Deus esset Pater vester, diligeretis me: ego enim à Deo processi, & veni: neque verò sponte meâ veni, sed ille misit me. 42
Quare sermonem meum non agnoscitis? quia non potestis audire eloquium meum. 43

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

30 *چون عیسی این سخنها را کفت • بسیاران بدو ایمان آوردند •
بیست فرمودن عیسی به یهودیان که از تخم ابلیس هستید
31 *وکفت عیسی بدان یهودیان که بدو ایمان آوردند • که اکر شما در سخن من
32 استوار باشید • و درنك کنید • بحقیقت † شاکردان من باشید • * و راستی را بدانید •
33 و راستی شما را آزاد کند • * بدو کفتند ما از تخم ابراهیم هستیم • و از قدیم کسی † را
34 بندکی نکردیم • چکونه بما می کوئی • که فرزندان آزاد شوید • * عیسی
بدیشان کفت • راست راست بشما می کویم • هر که کناه کند • بندهٔ از کناهست •
35 36 * و بنده تا ابد † در خانه جاوید نماند • [اما پسر تا ابد ماند] * اکر چنانست که پسر
37 شما را آزاد کند • بحقیقت فرزندان آزاد باشید • * می دانم که تخم ابرهیم هستید •
38 لیکن می خواهید که مرا بکشید • سبب انك بسخنهاء من ارزانی نیستید • * من هر
چه پیش پدرم دیدم می کویم • و شما انچ پیش پدر خود دیدید می کنید •

Cùm Jesus hos sermones locutus esset, multi in eum fidem habuerunt. 30

XX. Pronuntiat Jesus Judæis, Ex semine Diaboli quidem estis.

Et dixit Jesus illis Judæis, qui in eo fidem habuerant; Si vos in sermone meo firmi fueritis, & permanseritis, verè discipuli mei eritis. 31 *Et veritatem cognoscetis, & veritas vos liberos faciet.* 32 *Et dixerunt; Nos ex semine Abraham sumus, & ab antiquo cuipiam servitium non fecimus: quomodo nobis dicis, Filii liberi eritis?* 33 *Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, Quicunque peccatum facit, servus peccati est.* 34 *Servus autem in æternum in domo non manet perpetuus, sed filius in æternum manet.* 35 *Si ita est quòd Filius vos liberos faciat, in veritate filii liberi eritis.* 36 *Scio quòd semen Abraham estis: sed quæritis ut me interficiatis, eâ de causâ quòd verbis meis digni non estis.* 37 *Ego quicquid apud Patrem meum vidi, loquor: vos autem id quod apud patrem vestrum vidistis, facitis.* 38

Versio VULGATA LATINA.

30 31 Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Jesus ad eos, qui cre-
diderunt ei, Judæos; Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eri-
32 tis: Et cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Responderunt ei; Se-
33 men Abrahæ sumus, & nemini servivimus unquam: quomodò tu dicis; Liberi
34 eritis? Respondit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia omnis, qui facit pec-
35 catum, servus est peccati. Servus autem non manet in domo in æternum: filius
36 autem manet in æternum. Si ergò vos filius liberaverit, verè liberi eritis.
37 Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non
38 capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor: & vos quæ vidistis
apud patrem vestrum, facitis. Responderunt, & dixerunt ei; Pater noster Abra- 39
ham est. Dicit eis Jesus; Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite. Nunc au- 40
tem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quam au-
divi à Deo: hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt 41
itaque ei; Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus, Deum.
Dixit ergò eis Jesus; Si Deus pater vester esset, diligeretis utique me: ego 42
enim ex Deo processi, & veni: neque enim à meipso veni, sed ille me mi-
sit. Quarè loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire ser- 43
monem meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وبينما هو يتكلم بهذا آمن به كثيرون * فقال يسوع لاولئك اليهود الذين آمنوا به 31
* ان انتم ثبتم على قولي فانتم بالحقيقة تلاميذي * وتعرفون الحق والحق يعتقكم * قالوا 32
له نحن ذرية ابرهيم ولم نستعبد لاحد قط فكيف تقول انت انكم تعتقون * اجابهم 33 34
يسوع قايلا امين امين اقول لكم ان كل من يعمل الخطية فهو عبد للخطية *
* والعبد ليس يثبت في البيت الى الابد والابن ثابت الى الابد * فان اعتقكم الابن 35 36
صرتم احرارا * قد علمت انكم ذرية ابرهيم لكنكم تطلبون قتلي لان كلامي 37
ليس هو ثابت فيكم * انا اتكلم بما رايت عند ابي وانتم تعملون بما 38
رايتم عند ابيكم * اجابوه قايلين ان ابانا هو ابرهيم * قال لهم يسوع لو كنتم 39
بني ابرهيم لكنتم تعملون اعمال ابرهيم * لكنكم الان تريدون قتلي وانا انسان 40
كلمتكم بالحق الذي سمعته من الله ولم يعمل ابرهيم هذا * انتم تعملون اعمال 41
ابيكم * فقالوا له انا نحن فلسنا مولودين من زناء وانما لنا اب واحد هو الله * قال 42
لهم يسوع لو كان الله اباكم لكنتم تحبوني لاني خرجت من الله وجيت ولم ات من
عندي بل هو ارسلني * من اجل هذا لستم تفهمون قولي لانكم لستم تستطيعون 43
ان تسمعوا كلامي *

Et dum ipse loqueretur hæc, crediderunt in eum multi. Dixit ergò Jesus illis Judæis, qui crediderunt in eum; Si vos firmi fueritis in sermone meo, vos in rei veritate discipuli mei estis: Et cognoscetis veritatem, & veritas libertate vos donabit. Dixerunt ei; Nos soboles sumus Abrahæ, & nemo in servitutem nos redegit unquam: quomodo ergò dicis tu, Vos in libertatem vindicabimini? Respondit eis Jesus, dicens; Amen amen dico vobis, quòd omnis qui facit peccatum, est servus peccati: Et servus non permanet in domo in æternum, at filius permanet in æternum. Quòd si libertate vos donaverit filius, eritis liberi. Jam novi vos esse sobolem Abrahæ, sed expostulatis necem meam, quia sermo meus non est firmus in vobis. Ego loquor quod vidi apud Patrem meum, & vos facitis quod vidistis apud patrem vestrum. Responderunt ei, dicentes; Profectò pater noster est Abraham. Dixit eis Jesus; Si essetis filii Abrahæ, certè faceretis opera Abrahæ. Sed vos nunc vultis occidere me, quum homo sim, qui locutus sum vobis veritatem, quam audivi à Deo: & non fecit Abraham hoc. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt ei; Nos quidem non sumus nati ex fornicatione, verùm est nobis pater unus, qui est Deus. Dixit eis Jesus; Si esset Deus pater vester, certè diligeretis me: quia exivi à Deo, & veni; neque tamen veni à me ipso, sed ipse misit me. Idcircò non intelligitis sermonem meum, quia non potestis audire eloquium meum.

Et dum ipse loqueretur hæc, crediderunt 30
in eum multi. Dixit ergò Jesus illis Ju- 31
dæis, qui crediderunt in eum; Si vos fir-
mi fueritis in sermone meo, vos in rei
veritate discipuli mei estis: Et cogno- 32
scetis veritatem, & veritas libertate
vos donabit. Dixerunt ei; Nos soboles 33
sumus Abrahæ, & nemo in servi-
tutem nos redegit unquam: quomodo er-
gò dicis tu, Vos in libertatem vindica-
bimini? Respondit eis Jesus, dicens; 34
Amen amen dico vobis, quòd omnis qui
facit peccatum, est servus peccati: Et 35
servus non permanet in domo in æternum,
at filius permanet in æternum. Quòd si 36
libertate vos donaverit filius, eritis li-
beri. Jam novi vos esse sobolem Abra- 37
hæ, sed expostulatis necem meam, quia
sermo meus non est firmus in vobis. Ego 38
loquor quod vidi apud Patrem meum, &
vos facitis quod vidistis apud patrem
vestrum. Responderunt ei, dicentes; 39
Profectò pater noster est Abraham. Di-
xit eis Jesus; Si essetis filii Abra-
hæ, certè faceretis opera Abrahæ. Sed 40
vos nunc vultis occidere me, quum ho-
mo sim, qui locutus sum vobis veri-
tatem, quam audivi à Deo: & non
fecit Abraham hoc. Vos facitis ope- 41
ra patris vestri. Dixerunt ei; Nos
quidem non sumus nati ex fornicati-
one, verùm est nobis pater unus, qui
est Deus. Dixit eis Jesus; Si esset 42
Deus pater vester, certè diligeretis
me: quia exivi à Deo, & veni; ne-
que tamen veni à me ipso, sed ipse mi-
sit me. Idcircò non intelligitis sermo- 43
nem meum, quia non potestis audire elo-
quium meum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ቦቱ፡፡=፦
በአብርሃም ፡ ምንባብ፡፡=፦
31 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ አምኑ፡ቦቱ፡ለአይሁድ፡አንትሙሂ፡ለእመ፡ነበር
32 ክሙ፡በቃልየ፡አማን፡አርድእትየ፡ ትካውኑ፡ አንትሙ፡፡=፦ ወታአምርዋ፡ ለጽድቅ፡ ወ
33 ጽድቅኒ፡ታግዕዘክሙ፡፡=፦ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ንሕነ፡ወእም
34 አመ፡ኮነ፡ኢተቀነይነ፡ ወኢለመኑሂ፡ እፎ፡እንከ፡ትብለነ፡ትግዕዙ፡፡=፦ ወአውሥአ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አማን፡አማን፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ዘገብረ፡ ኃጢአ
35 ተ፡ገብሩ፡ ውእቱ፡ ለኃጢአት፡፡=፦ ወገብርሰ፡ ኢይነብር ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ለዝሉፉ፡፡
36 ወወልድሰ፡ ይነብር ፡ ለዓለም፡፡=፦ ወእመ፡ ከመ፡ ወልድ፡ አግዓዘክሙ፡ አማን፡ አግ
37 ዓዝያን፡አንትሙ፡፡=፦ አአምር፡ ከመ፡ዘርአ፡ አብርሃም፡አንትሙ፡፡ ወባሕቱ፡ተኃ
38 ሥሡ፡ ትቅትሉኒ፡ እስመ፡ ኢይነብር፡ ቃልየ፡ ኀቤክሙ፡=፦ እንሰ፡ ዘርኢኩ ፡ በኀበ፡
39 አብ፡እነግር፡ ወአንትሙኒ፡ ዘሰማዕክሙ፡ በኀበ፡ አብ፡ ግበሩ፡፡=፦ ወአውሥኡ፡ ወይ
ቤልዎ፡ ለነሰ፡ አብርሃም፡ አቡነ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሶበስ፡ውሉደ፡አብር
40 ሃም፡ አንትሙ፡ ግብረ፡ አብረሃም፡ እምገበርክሙ፡፡=፦ ወይእዜሰ፡ ትፈቅዱ፡ትቅት
ሉኒ፡፡ ብእሴ፡ዘጽድቀ፡ይነግረክሙ፡ ዘሰማዕኩ፡ በኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ አብርሃምሰ፡
41 ኢገብረ ፡ ከማሁ፡=፦ አንትሙሂ፡[ትገብሩ፡] ግብረ፡አቡክሙ፡፡ ወይቤሉ፡ንሕነሰ፡ኢ
42 ተወለድነ፡ እምዝሙት፡ አሐዱ፡ አብ፡ ብነ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ እግ
ዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡክሙ ፡ እምአፍቀርክሙኒ ፡ ኪያየ ፡
43 እስመ ፡ አነ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወፃእኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ ወአኮ ፡ ዘለሊየ ፡
መጻእኩ ፡ ውእቱ ፡ ፈነወኒ፡፡=፦ ወእፎ ፡ እንከ ፡ ኢተአምኑ ፡ ቃልየ ፡ እስመ፡ ኢ
ትክሉ ፡ ሰሚዐ ፡ ነገሬ ፡ ዚአየ፡=፦

Et hæc illo loquente, multi crediderunt. 30

De Abrahamo Lectio.

Et dixit Dominus Jesus credentibus in eo Judæis, Vos si manseritis in sermone 31
meo, verè discipuli mei eritis. Et cognoscetis veritatem, & veritas libera- 32
bit vos. Et responderunt, & dixerunt ei; Semen Abrahæ sumus, & ex quo factus 33
est *mundus*, non servivimus cuiquam: Quomodo igitur dicis nobis, Liberi eritis?
Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Amen, amen dico vobis; Quicunque 34
facit peccatum, servus est peccati. Et servus non manet in domo in perpetuum, 35
& filius manet in æternum. Et siquidem filius liberaverit vos, verè liberi estis. 36
Scio quòd semen Abrahæ estis, sed quæritis ut trucidetis me, quia non ma- 37
net sermo meus apud vos. Ego quod vidi apud Patrem, loquor; & vos quod 38
audivistis apud patrem, facite. Et responderunt; & dixerunt ei, Nobis Abra- 39
ham pater noster. Et dixit iis Dominus Jesus; Si filii Abrahæ essetis, opera
Abrahæ faceretis. Et nunc vultis trucidare [me, hominem qui veritatem lo- 40
quor vobis, quam audivi apud Deum: Abraham non fecit sic. Vos [facitis] 41
opera patris vestri: & dixerunt ei; Nos non nati sumus ex fornicatione,
unum patrem habemus, Deum. Et dixit iis Dominus Jesus; Si Deus pater 42
vester *esset*, diligeretis me, me *inquam*, quia ego à Deo profectus sum, & veni:
& non à me ipso fuit quòd veni, ipse misit me. Et quomodo igitur 43
non confitemini loquelam meam? Quia non potestis audire sermonem
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * باز جواب دادند که پدر† ما ابرهیم است * عیسی بدیشان گفت اگر فرزند
40 ابرهیم می بودید * کردار ابرهیم می کردید * و شما می خواهید† که مرا بکشید
و با شما راستی گفتم * انچ از خدا شنیدم * این را ابرهیم نکرد * سبب انک شما کردارها
41 پدر شما می کنید * بعیسی گفتند ما حرامزادگان نیستیم * یکی پدر داریم
42 خدا * عیسی بدیشان گفت اگر پدر شما خدا می بود * مرا دوست می داشتید
43 برای انک من از خدا رسیدم * نه از ارادت خود امدم * لیکن اوست که مرا فرستاد
* و سخن مرا نمی پذیرید * و نمی شنوید *

Rursus responsum dederunt, Pater 39
quidem noster Abraham est. Jesus
illis dixit; Si filii Abraham esse-
tis, opus Abraham faceretis. Vos 40
autem quæritis ut me interficiatis,
cùm vobis veritatem dixerim,
quam à Deo audivi: hoc Abra-
ham non fecit. Propterea quòd 41
vos opera patris vestri facitis. Ad
Jesum dixerunt; Nos illicitè nati
non sumus, unum patrem habemus,
Deum. Jesus illis dixit; Si pa- 42
ter vester Deus esset, me amaretis,
eò quòd ego à Deo profectus sum:
non ex voluntate propria veni, sed
ipse est qui me misit. Sermonem 43
autem meum non accipitis, neque
auditis.

Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vul-
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέ-
tis facere. Ille homicida erat ab initio; & in veritate non
λετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
stetit: quia non est veritas in eo. Cùm loquitur mendacium, ex pro-
ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰ-
priis loquitur: quia mendax est, & pater ejus. Ego autem quia veri-
45 δίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλή-
tatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguit me de peccato?
46 θειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;
Si autem veritatem dico, propter quid vos non creditis mihi? Existens ex
47 εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ
Deo, verba Dei audit. Propter hoc vos non auditis, quia ex Deo
Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
non estis. Responderunt ergò Judæi, & dixerunt ei; Non pulchrè dici-
48 οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγο-
mus nos, Quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Respondit Jesus;
49 μεν ἡμεῖς, Ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, & vos inhonoratis
Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω· ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ
me. Ego autem non quæro gloriam meã: est quærens & judicans. A-
50 με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀ-
51 men, amen dico vobis; Si quis sermonem meum servaverit, mortem non
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ

videbit in æternum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nunc cognovimus
θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus est & Prophetæ: & tu dicis;
ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται· καὶ σὺ (†) λέγεις,
Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum.
Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ (α) γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.
Num tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ
Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται 53
mortui sunt. Quem teipsum tu facis? Respondit Jesus; Si ego glori-
ἀπέθανον. τίνα (β) σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξά- 54
fico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus glorificans me, quem
ζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν
vos dicitis quia Deus vester est. Et non cognovistis eum, ego autem no-
ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς (γ) ὑμῶν ἐστι. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶ- 55
vi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, men-
δα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος (δ) ὑμῶν, ψεύ-
dax: Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater ve-
στης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑ- 56
ster exultavit ut videret diem meum: & vidit, & gavisus est.
μῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.
Dixerunt ergò Judæi ad eum; Quinquaginta annos nondũ habes, & Abraham
Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν, Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ 57
vidisti?
ἑώρακας;

Hic sequitur MS. A. (†) λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, (α) γεύσηται (β) σεαυτὸν ποιεῖς; (γ) ἡμῶν (δ) ὑμῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܒܐ ܐܟܠܩܪܨܐ ܐܢܬܘܢ ܘܪܓܝܓܬܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ. ܗܘ ܕܡܢ ܫܘܪܝܐ ܩܛܘܠ ܐܢܫܐ ܗܘܐ ܘܒܫܪܪܐ ܠܐ ܩܡ ܡܛܠ ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܡܐ ܕܡܡܠܠ ܕܓܠܘܬܐ ܡܢ ܕܝܠܗ ܡܡܠܠ ܡܛܠ ܕܕܓܠܐ ܗܘ ܐܦ ܐܒܘܗ̇.
45 ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
46 ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܡܟܣ ܠܝ ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܢ ܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
47 ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܫܡܥ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܘ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ.
48 ܥܢܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܚܢܢ ܕܫܡܪܝܐ ܐܢܬ ܘܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ.
49 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝ ܕܝܘܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܐܠܐ ܠܐܒܝ ܡܝܩܪ ܐܢܐ ܘܐܢܬܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ.
50 ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܒܥܐ ܘܕܐܢ.
51 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܠܥܠܡ.
52 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܝܕܥܢ ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܐܒܪܗܡ ܡܝܬ ܘܢܒܝܐ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܛܥܡ ܠܥܠܡ.
53 ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܕܡܝܬ ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܝܬܘ. ܠܡܢ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ.
54 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܐܢܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬܘܗܝ ܐܒܝ ܕܡܫܒܚ ܠܝ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܢ ܗܘ.
55 ܘܠܐ ܝܕܥܬܘܢܝܗܝ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܗܘܐ ܐܢܐ ܠܝ ܕܓܠܐ ܐܟܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܘܡܠܬܗ ܢܛܪ ܐܢܐ.
56 ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟܘܢ ܡܣܘܟܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܝ. ܘܚܙܐ ܘܚܕܝ.
57 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܒܪ ܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܐܢܬ ܘܠܐܒܪܗܡ ܚܙܝܬ.

Vos ex patre diabolo estis, & cupiditatem patris vestri vultis exequi. Ejus qui à principio est homicida, & veritati non insistit, quia non est veritas in eo. Et quotiescunque loquitur mendacium, de suo ipse loquitur, quoniam mendax est, etiam pater ipsius *mendacii*. Mihi autem qui veritatem loquor, non creditis mihi. Quis ex vobis arguit me de peccato? quòd si veritatem loquor, vos quare non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt Judæi, & dixerunt ei; Nonne benè dicimus te Samaritanum esse, & dæmonium habere? Dixit eis Jesus; Dæmonium non habeo, sed Patrem meum honoro, vos autem opprobrio me afficitis. Ego verò non quæro gloriam meam: est qui quærat & judicet. Amen amen dico vobis; Quicunque sermonem meum custodierit, mortem non videbit in æternum. Dicunt ei Judæi; Nunc novimus te dæmonium habere. Abraham mortuus est & prophetæ, & tu dicis; Qui sermonem meum custodierit, non gustabit mortem in æternum? Num tu major es patre nostro Abraham qui mortuus est, & prophetis, qui mortui sunt? quem tu teipsum facis? Dixit eis Jesus; Si ego glorificarem meipsum, gloria mea nihil esset. Pater meus est qui me glorificat, ille de quo dicitis; Deus noster est. Neque novistis eum: ego verò novi eum: & si dixero me eum non nosse, ero mendax sicut vos: sed novi eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater vester cupidus fuit videndi diem meum; viditque, & gavisus est. Dicunt ei Judæi; Nondum quinquaginta annos natus es, & Abraham vidisti?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 *وشما از پدري هستيد بهتان كوي كه ابليس است • و مي خواهيد كه آرزوي
پدر خود كنيد • انك از اغاز كشندهٔ مردم بود • وبراستي نبرخيزيد • براي انك درو راستي
نيست • وچون دروغ كويد • وظيفهٔ اوست • كه مي كويد • براي انك دروغ است † او
45 46 وپدرش • *ومنم كه راستي مي كويم • ومرا باور نمي داريد • *كيست از شما انك
47 بكناه بر من تشوير دهد • واكر راستي كويم • شما چرا باور نمي داريد • *هر كه از خدا
48 باشد • سخن خدا بشنود • براي ان نمي شنويد كه از خدا نيستيد • *يهوديان كفتند •
49 كه خوش كفتيم • كه سامري هستي • ودر درون تو ديو هست • *عيسي بديشان
كفت من ديوانه نيستم • ليكن پدرم را حرمت مي دارم • وشما مرا دشنام مي دهيد •
50 51 *من ستودني خود نمي خواهم • هست انك بخواهد • وحكم كند • *راست راست بشما
52 مي كويم • هر كه سخن مرا نكه دارد • تا ابد مرك را نبيند • *يهوديان كفتند •
اكنون دانستيم كه ديو داري • ابرهيم و پيغمبران مردند • وتو مي كويي هر كه سخن من

Vos autem ex patre estis calumniatore, qui Diabolus est, & vultis desiderium patris vestri facere, qui ab initio homicida fuit, & in veritate non institit, eò quòd in eo veritas non est: quando autem mendacium loquitur, peculiare suum est quod loquitur, eò quòd mendacium est ipse, & pater ejus. Et ego sum qui veritatem loquor, & mihi fidem non habetis. Quis est è vobis qui peccato me pudefacit? Et si veritatem dico, vos quare fidem non habetis? Quicunque ex Deo est, sermonem Dei audit: propterea non auditis quia ex Deo non estis. Judæi dixerunt; Benè quidem diximus, quòd Samaritanus es, & intra te dæmonium est. Jesus illis dixit; Ego dæmoniacus non sum, sed Patri meo honorem exhibeo, & vos me ignominiâ afficitis. Ego laudem meam non volo: est qui vult & judicat. Verè, verè vobis dico; Quicunque sermonem meum servaverit, in æternum mortem non videbit. Judæi dixerunt; Nunc cognovimus quòd dæmonium habes: Abraham & Prophetæ mortui sunt, & tu dicis; Quicunque sermonem meum

Versio VULGATA LATINA.

44 Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere: ille homicida
erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: Cùm loqui-
tur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater ejus. Ego autem
45 veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si
46 veritatem dico vobis, quarè non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei au-
47 dit. Proptereà vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt ergò Ju-
48 dæi, & dixerunt ei; Nónne benè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmo-
49 nium habes? Respondit Jesus; Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Pa-
50 trem meum, & vos inhonorâstis me. Ego autem non quæro gloriam meam: est
51 qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis; Si quis sermonem meum serva-
verit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergò Judæi; Nunc cognovimus 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus est, & Prophetæ: & tu dicis; Si quis
sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum. Numquid tu ma- 53
jor es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ mortui sunt. Quem
te ipsum facis? Respondit Jesus; Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil 54
est: est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est, Et 55
non cognovistis eum: ego autem novi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero
similis vobis, mendax. Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater 56
vester exultavit ut videret diem meum: vidit, & gavisus est. Dixerunt ergò 57
Judæi ad eum; Quinquaginta annos nondum habes; & Abraham vidisti?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 انتم من ابيكم ابليس وشهوات ابيكم تهوون ان تعملوا. ذاك الذي هو من البدء
قتال الناس * ولم يثبت على الحق لانه لا حق فيه. واذا تكلم بالكذب فانما يتكلم مما
45 هو له لانه كذوب وابو الكذب * فاما انا فانكلم بالحق ولستم تصدقوني * من منكم
46 يوبخني على خطية. فان كنت اقول الحق فلماذا لم تصدقوني * من كان من الله فيسمع
47 كلام الله. ولذلك لستم تسمعون لانكم لستم من الله * اجابه اليهود فقالوا له السنا كنا
48 اذ نقول انك سامري وبك جنون * اجابهم يسوع فقال اما انا فليس بي جنون ولكني
49 اكرم ابي وانتم تهينوني * وانا فلست اطلب مجدي فان الذي يطلب ويدين
50 موجود * امين امين اقول لكم ان من يحفظ قولي لا يرى الموت الى الابد * فقال له اليهود
51 الان علمنا ان بك جنونا. قد مات ابرهيم والانبياء ايضا وانت تقول ان من يحفظ قولي
52 لا يذوق الموت الى الابد * هل انت اعظم من ابينا ابرهيم الذي مات ومن الانبياء
53 الذين ماتوا. من تجعل نفسك * اجاب يسوع فقال ان كنت انا امجد نفسي فليس مجدي
54 شيا. ابي الذي يمجدني الذي تقولون انه الهنا * ولم تعرفوه وانا اعرفه. وان قلت اني
55 لا اعرفه صرت كذابا مثلكم. لكني عارف به وحافظ لقوله * ابرهيم ابوكم اشتهى ان يرى
56 يومي فراي وفرح * فقال له اليهود لم يات لك بعد خمسون سنة افقد رايت ابرهيم *
57

Vos estis ex patre vestro diabolo, & desideria patris vestri percupitis facere, ejus qui est ab initio mactator hominum, & haudquaquam persistit in veritate, quia non est in eo veritas: & quando loquitur mendacium, sanè loquitur quod suum est: quia mendax est, & pater mendacii. 44
At verò ego loquor veritatem, & non creditis mihi. 45
Quis ex vobis arguet me de peccato? Si dico veritatem, quare non creditis mihi? 46
Qui est ex Deo, audit verba Dei: & proptereà non auditis, quia non estis ex Deo. 47
Responderunt ei Judæi, dicentes; 48
Nónne ad rem loquimur quum dicimus te Samaritanum esse, & inesse in te dæmonium?
Respondit eis Jesus, dicens; 49
Equidem non habeo dæmonium, sed honorifico Patrem meum, & vos me contemnitis.
Et ego non quæro glorificationem meam: nam qui quærit & judicat, adest. 50
Amen, àmen dico vobis, quòd quisquis observat sermonem meum, non videbit mortem in æternum. 51
Dixerunt ei Judæi; Nunc novimus inesse in te dæmonium. Jam mortuus est Abraham, & prophetæ quoque: & tu dicis, Quisquis observat sermonem meum, non gustabit mortem in æternum. 52
Nunquid tu major es patre nostro Abrahamo qui mortuus est, & prophetis qui mortui sunt? Quem facis te ipsum? 53
Respondit Jesus, dicens; Si ego glorificarem meipsum, non esset gloria mea quicquam. Pater meus est qui glorificat me, quem dicitis, Deum nostrum esse. 54
Et tamen non cognoscitis eum: ego autem novi eum, & si dixero me non nôsse eum, fiam mendax, sicut vos: sed gnarus sum ipsius, & observator sermonis ejus. 55
Abraham pater vester exoptavit videre diem meum: viditq; et gavisus est. 56
Dixerunt ei Judæi; Non advenerunt tibi adhuc quinquaginta anni, & jam vidisti Abrahamum? 57

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 አንትሙሰ፡እምአቡሁ፡ለሰይጣን፡አንትሙ፡ ወፈትወቶ፡ለአቡክሙ፡ትፈቅዱ፡ትግበሩ፡፡
እስመ፡ውእቱ፡ቀታሊ፡ ነፍስ፡ ሰብእ፡ ውእቱ፡ እምትካቱ፡ ወኢይቀውም፡በጽድቅ፡እስ
45 መ፡አልቦ፡ጽድቅ፡በኀቤሁ፡ወሶበሂ፡ይነብብ፡ሐሰተ፡እምዚአሁ፡ይነግር፡እስመ፡ሐሳዊ፡ው
46 እቱ፡ወአቡሁኒ፡፡=፡ ወአንሰ፡ለእመ፡ጽድቀ፡እነግረክሙ፡ወኢ፡ትኤምኑኒ፡፡=፡ መኑ፡እ
ምኔክሙ፡ዘይዛለፈኒ፡በለኀጢአት፡፡ ወእመሰ፡አነ፡ጽድቀ፡እነግር፡ለምንት፡ኢተ
47 አምኑኒ፡=፡ ዘሰ፡እም፡እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ይሰ
ምዕ፡፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡አንትሙሰ፡ ኢትሰምዑኒ፡ እስመ፡ኢኮንክሙ፡እ
48 ም፡እግዚአብሔር፡፡=፡ ወተሰጥዉ፡አይሁድ፡ወይቤልዎ፡ አኮኑ፡ እሙን፡ ሠና
49 ይ፡ንብለከ፡ከመ፡ሰምራዊ፡ አንተ፡ወጋኔን፡ብከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡ አንሰ፡ ጋኔነ፡ አልብየ፡ ወዓዲ፡ አከብር፡አብየ፡፡ ወአንትሙሰ፡ተስተሐቅሩ
50 ኒ፡፡=፡ አንሰ፡ ኢየኀሥሥ፡ ተድላ፡ ርእስየ፡ ሀሎ፡ ዘየኀሥሥ፡ ወይኬንን፡፡=፡
51 አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ዘዓቀበ፡ቃልየ፡ኢይሬኢ፡ሞተ፡ለዓለም፡፡=፡ ወይቤ
52 ልዎ፡ አይሁድ፡ ይእዜ፡ አእመርናከ፡ ከመ፡ጋኔን፡ብከ፡፡ አብርሃም፡ጥቀ፡ሞተ፡
ወነቢያትኒ፡ሞቱ፡፡ አንተሰ፡ ትብል፡ ዘዓቀበ፡ቃልየ፡ ኢይጥዕሞ፡ለሞት፡ ለዓለም፡፡=፡
53 አንተኑ፡ ተዓቢ፡ እምአብርሃም፡ አቡነ፡ ዘሞተ፡ ወነቢያትኒ፡ ሞቱ፡፡ መኑ፡ ትሬሲ፡
ርእሰከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ እመሰ፡ አልየ፡ ሰብሐ
54 ኩ፡ ርእስየ፡ ኢይበቍዓኒ፡ ስብሐትየ፡ ወኢምንትኒ፡፡ ሀሎ፡ አቡየ፡ ዘይሴብሐኒ፡
ዘአንትሙ፡ትብልዎ፡አምላክነ፡ ውእቱ፡=፡ ወኢተአምርዎ፡ ወአንሰ፡ አአምሮ፡ወእ
55 መሰ፡ እቤ፡ ኢያአምሮ፡ እከውን፡ ከማክሙ፡ ሐሳዌ፡፡ አንሰ፡ አአምሮ፡ ወቃሎ፡
56 እዓቅብ፡፡=፡ አብርሃም፡ አቡክሙ፡ ተመነየ፡ ተነበየ፡ ተፈሥሐ፡ ከመ፡ ይርአይ፡
57 ዕለትየ፡ ወርእያ፡ ወተፈሥሐ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ ኃምሳ፡ ዓመተ፡ አል
ብከ፡ ወአብርሃምሃ፡ ርኢከ፡፡=፡

Vos ex patre satanâ estis, & desideria patris vestri vultis facere, quia ille ani- 44
mæcida hominis fuit à principio: & non persistit in veritate, quia non est veri-
tas apud eum: & quum loquitur mendacium, de suo loquitur, quia mendax est &
pater ejus. Et ego quia veritatem loquor vobis, etiã non creditis mihi. Quis ex 45
vobis *est* qui arguit me de peccato? & si ego veritatem loquor, quare non creditis 46
mihi? Qui ex Deo est, vocem Dei audit: & proptereà vos non auditis me, quia 47
non fuistis ex Deo. Et responderunt ei Judæi & dixerunt ei; Nónne verè benè di- 48
cimus tibi, quòd Samaritanus es, & dæmonem habes? Et respondit Dominus 49
Jesus, & dixit eis; Ego dæmonem non habeo, & adhuc honoro patrem meum &
vos contemnitis me. Ego non quæro complacentiam mei ipsius: est qui quæret 50
& judicabit. Amen, amen dico vobis, Qui servavit sermonem meum, non videbit 51
mortem in æternum. Et dixerunt ei Judæi; Nunc igitur cognovimus te, quòd 52
dæmonem habes: Abraham certè mortuus est, & prophetæ mortui sunt, &
tu dicis; Qui servavit sermonem meum non gustabit mortem in æternum. Tú- 53
ne major es quàm Abraham pater nôster qui mortuus est? & prophetæ etiam
mortui sunt: quem facis teipsum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Si 54
egomet glorificavi me ipsum, non proderit mihi gloria mea quicquam: est pa-
ter meus qui glorificat me, de quo vos dicitis, Deus noster est. Et nescitis eum, 55
& ego scio eum: & si dixero, Nescio eum, ero sicut vos, mendax: ego scio eum,
& sermonem ejus servo. Abraham pater vester desideravit, prophetavit, 56
gavisus est ut videret diem meum: & vidit eum, & gavisus est. Et dixerunt 57
ei Judæi, Quinquaginta annos non habes, & Abraham vidisti?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 نگه دارد. تا ابد مرگ را نچشد * مگر تو از پدر ما ابرهیم بزرگتری. که مرد. و از پیغمبران
54 که مردند نفس خودرا چه می سازی * عیسی بدیشان گفت که اگر من نفس
خودرا ستوده دارم. ستودن من چیزی نباشد. هست پدرم که مرا ستوده می دارد. انك
55 می گویید. خدای ما اوست * واورا نمی شناسید ومن اورا می شناسم. واگر بگویم
اورا نمی شناسم. دروغ گو باشم. همچون شما اما اورا می شناسم. وسخنش را نگه می دارم
56 * ابرهیم پدر شما سخت مشتاق بود. که روز مرا ببیند. دید وشاد شد. * یهودیان [illegible]
57 گفتند. هنوز پنجاه سال نداری. وابرهیم را دیدی.

servaverit, in æternum mortem non gustabit.
Nunquid tu patre nostro Abraham major es, qui mortuus est? et Prophetis, qui mortui sunt? Teipsum quid facis? 53
Jesus illis dixit; Quòd si ego memetipsum laude affecero, laus mea nihil erit: est Pater meus, qui me laude afficit, de quo dicitis, Deus noster est. 54
Et eum non nôstis, ego autem eum novi: et si dicerem, Eum non novi, mendax essem, quemadmodum vos: sed eum novi, et sermonem ejus servo. 55
Abraham pater vester valdè cupidus erat, ut diem meum videret: et videns gavisus est. 56
Judæi illi dixerunt; Nondum quinquaginta annos habes, et Abraham vidisti? 57

Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vobis, priùs Abraham fieri, ego sum.
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum. Jesus autē abscondit se, & exivit de
59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
templo, transiens per medium eorum, & præteriit sic.
τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν (ε) οὕτω.

CAP. IX. Θ'.

Et præteriens, vidit hominem cæcum ex nativitate. Et interrogaverunt eum
1 2 ΚΑὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν Ι'
discipuli ejus, dicentes; Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
cæcus nasceretur? Respondit Jesus; Neque hic peccavit, neque parentes
3 τυφλὸς (α) γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη (β) ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς
ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari
4 αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι
opera mittentis me, donec dies est. Venit nox, quando nemo potest
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν. ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
operari. Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. Hæc dicens, expuit
5 6 ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε
humi, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super ocu-
χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε (γ) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
los cæci: Et dixit ei; Vade, lava in natatoriam Si-
7 μοὺς τοῦ τυφλοῦ· Καὶ εἶπεν αὐτῷ, (δ) Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
loam, (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergò & lavit, & venit videns.
λωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
Itaque vicini & spectantes eum priùs quia cæcus erat, dicebant;
8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον (ε) ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον,
Nónne hic est sedens & mendicans? Alii dicebant; Quia hic est:
9 Οὐχ' οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστι·
Alii autem, Quòd similis ei est: Ille dicebat; Quia ego sum. Di-
ἄλλοι δὲ, Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος (ζ) ἔλεγεν, Ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 cebant ergò ei; Quomodò aperti sunt tibi oculi? Respondit ille &
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ
11 ait; Homo dictus Jesus, lutum fecit, & unxit meos ocu-
εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
los, & dixit mihi; Vade ad natatoriam Siloam, & lava. Abiens
μοὺς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν
autem & lotus vidi. Dixerunt ergò ei; Ubi est ille? Ait;
12 δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. (η) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει,
Nescio. Adducunt eum ad Pharisæos, illum nuper cæcum. Erat autem
13 Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ
14 Sabbatum, quando lutum fecit Jesus, & aperuit ejus oculos.
σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
15 Iterùm ergò interrogabāt eum & Pharisæi quomodò vidisset. At dixit eis;
Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν (θ) αὐτοῖς,
Lutum imposuit super oculos meos, & lavi, & video.
Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

MS. A. (ε) οὕτως. ΚΕΦ. Θ'. MS. A. (α) γεννηθῇ; (β) Ἰησοῦς, (γ) αὐτοῦ τὸν πηλὸν (δ) Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ,* καὶ νίψαι, ὃ ἑρμηνεύεται (ε) ὅτι προσαίτης ἦν, (ζ) δὲ ἔλεγεν, (η) Εἶπον αὐτῷ, (θ) καὶ αὐτοῖς, Πηλόν μου ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

58 [illegible]
59 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

Inquit eis Jesus; Amen, amen dico vobis, antequàm fieret Abraham, ego sum. Ergo sustulerunt lapides ut obruerent eum: Jesus verò abdidit sese, & exivit è templo, transiitque per medium eorum, & abiit.

Matutinis dominicæ sextæ jejunii. 25.

CAP. IX.

Quumque præteriret, vidit hominem cæcum ab utero matris suæ. Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Magister noster, quis peccavit, hic, an parentes ejus, ut cæcus nasceretur? Dixit eis Jesus; Neque ipse peccavit, neque parentes ejus: sed ut spectentur in eo opera Dei. Oportet me operari opera ejus, qui misit me, dum dies est: venit nox quum nemo potest operari. Quamdiu in mundo fuero, Lux sum mundi. Quumque hæc dixisset, conspuit in terram, & compegit lutum ex sputo, & illevit oculis illius cæci. Dixitque ei; Vade, lava in baptisterio Silohe. Abiit itaque, lavit, & venit videns. Vicini autem ejus, & ii à quibus visus fuerat olim mendicare, dicebant; Nónne hic est qui sedebat & mendicabat? Erant qui dicerent, Ipse est: Et erant qui dicerent; Non, sed quispiam perquam ei similis. Ipse verò dicebat; Ego sum. Dicunt ei; Quomodò aperti sunt oculi tui? Respondit, & dixit eis; Vir nomine Jesus, fecit lutum, & illevit oculis meis, ac dixit mihi; Vade, lava in aquis Silohe. Abii itaque, lavi, & visum recepi. Dicunt ei; Ubi est? ait illis; Nescio. Et adduxerunt eum qui priùs cæcus fuerat, ad Pharisæos. Erat autem sabbathum, quum fecit lutum Jesus, & aperuit ei oculos ipsius. Rursus autem interrogârunt eum Pharisæi; Quomodò visum recepisti? Ille verò dixit eis; Lutum imposuit oculis meis, & lavi, & recepi visum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

58 * عيسي بديشان كفت • راست راست بشما مي كويم • كه هنوز ابرهيم † انسان بود كه
59 من بودم • * سنكها بر داشتند تا بر وي اندازند • به پنهاني از هيكل بدر امد • ودر ميان ايشان
كذشت ورفت • بينا كردن مسيح كور مادر زادرا
1 * ومسيح در كذار بود ديد مردي كه از شكم مادر نابينا زاده بود • * شاكردان او پرسيدند
2 وبدو كفتند • بزرك ما چه كناه كرده اين • يا مادر وپدرش كه از مادر نابينا زاييد • * عيسي
3 بديشان كفت • نه او كناه كرده • ونه مادر وپدرش • الا كه كردارها خدا درو نموده شوند •
4 * واجب است بر من كه كردار انك مرا فرستاده • بكنم چندانك روزست • براي انك چون شب
5 بيايد كسي كار نتواند كردن • * چندانك در عالم هستم • روشنايي عالم منم • * چون اين
6 7 را كفت اب دهن بر زمين انداخت وخاك را كل كرد از خيو خود وبر چشم نابينا ماليد • * وبدو
8 كفت برو در چشمه سيلوحا وروي خود بشوي • برفت وخود را بشست • وبينا بشد • * چون
همسايكان واوان كه قديم † اورا ديده بودند كه چشم نداشت وبينا شد است • عجب ماندند •

Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, quòd nondum Abraham factus erat, cùm ego eram. Tunc lapides sustulerunt, ut in eum jacerent: occultò itaque è templo egressus est, & per medium eorum transivit et abiit.

XXI. Videntem reddit Christus cæcum à matre natum.

CAP. IX.

Et Christus in transitu erat, & vidit hominem quendam, qui à ventre matris cæcus natus erat. Discipuli itaque ejus interrogârunt, & dixerunt; Magister noster, quid peccatum fecit hic, aut mater & pater ejus, ut à matre cæcus nasceretur? Jesus illis dixit; Neque ipse peccatum fecit, neque mater & pater ejus: sed ut opera Dei in eo ostendantur. Incumbit mihi ut opus ejus, qui me misit, faciam, quamdiu dies est: propterea quòd cùm nox venerit, nemo opus poterit facere. Quamdiu in mundo sum, Lux mundi ego sum. Cùm hoc dixisset, salivam in terram conjecit, & humum lutum fecit è sputo suo, & oculis cæci illevit. Et ei dixit; Abi in fontem Siloe, & faciem tuam lava: abiit itaque seipsum lavit, & videns factus est. Cùm vicini ejus, & qui olim eum viderant, quòd oculos non habuisset, & jam videns factus esset, admirabundi ...

Versio VULGATA LATINA.

58 Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Antequàm Abraham fieret, ego sum.
59 Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum: Jesus autem abscondit se, & exivit de templo.

CAP. IX.

1 ET præteriens Jesus vidit hominem cæcum à nativitate: Et interrogaverunt eum
2 discipuli ejus; Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur?
3 Respondit Jesus; Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo.
4 Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari.
5 Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.
6 Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super oculos ejus,
7 Et dixit ei; Vade, lava in natatoria Siloë (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergò, & lavit, & venit videns.
8 Itaque vicini, & qui viderant eum priùs quia mendicus erat, dicebant; Nónne hic est, qui sedebat, & mendicabat? Alii dicebant; Quia hic est.
9 Alii autem; Nequaquàm, sed similis est ei. Ille verò dicebat; Quia ego sum.
10 Dicebant ergò ei; Quomodò aperti sunt tibi oculi?
11 Respondit; Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit: & unxit oculos meos, & dixit mihi; Vade ad natatoria Siloë, & lava. Et abii, lavi, &
12 video. Et dixerunt ei; Ubi est ille? Ait; Nescio.
13 Adducunt eum ad Pharisæos, qui cæcus fuerat.
14 Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Jesus, & aperuit oculos ejus.
15 Iterùm ergò interrogabant eum Pharisæi quomodò vidisset. Ille autem dixit eis; Lutum mihi posuit super oculos, & lavi, & video.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

58 * قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انني قبل ان يكون ابرهيم * فاخذوا حجارة ليرجموه
59 فتواري يسوع وخرج من الهيكل وجاز بينهم هكذي * الفصل الثاني والعشرون *
1 * وبينما هو مار راي رجلا ولد اعمي * فساله تلاميذه قايلين يا معلم من اخطا هذا ام
2 ابواه اذ ولد اعمي * اجاب يسوع لا هو اخطا ولا ابواه لكن لتظهر اعمال الله فيه * ينبغي
3 لنا نحن ان نعمل اعمال من ارسلنا ما دام النهار. لانه سياتي الليل الذي لا يستطيع
4 احد ان يعمل فيه عملا * ما دمت في العالم فانا نور العالم * قال هذا وتفل علي التراب
5 وصنع من تفلته طينا وطلي بالطين عيني ذلك الاعما * وقال له امض فاغسل وجهك
6 في عين سيلوحا التي تاويلها المبعوث * فمضي وغسل وجهه فابصر * فاما جيرانه والذين
7 كانوا يرونه اولا يتسول قالوا اليس هذا هو الذي كان يجلس ويتسول * فقوم قالوا هو هو
8 * واخرون قالوا لا بل يشبهه * فاما هو فكان يقول اني انا هو * فقالوا له كيف انفتحت عيناك
9 * اجاب ان رجلا اسمه يسوع صنع طينا وطلي به عيني وقال لي اذهب الي سيلوحا فاغسلهما
10 فمضيت وغسلتهما فابصرت * قالوا له اين هو ذاك الرجل قال ما ادري * فاتوا بالذي كان
11 اعمي الي الفريسيين * لان يسوع صنع الطين في يوم السبت اذ فتح عيني الاعمي * فساله
12 ايضا الفريسيون كيف ابصر * فقال لهم جعل علي عيني طينا وغسلتهما فابصرت *

Dixit eis Jesus; Amen, amen dico vobis, quòd ego sum antequam esset Abraham. 58
Arripuerunt ergò lapides ut obruerent illum: at evanuit Jesus, & exiit de templo, & transivit per medium eorum hoc modo. 59

Sectio vigesima secunda.

CAP. IX.

ET dum ipse præteriret, vidit hominem qui natus fuerat cæcus. 1
Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Magister, quis peccavit, hic, an parentes ejus, quòd natus sit cæcus? 2
Respondit Jesus; Neque ipse peccavit, neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. 3
Oportet nos operari opera ejus qui misit nos, quamdiu dies est: Nam veniet nox, in qua non poterit quispiam facere ullum opus. 4
Quandiu sum in mundo, ego sum lux mundi. 5
Dixit hoc, & expuit in terram, & confecit ex sputo suo lutum, & linivit luto oculos illius cæci. 6
Et dixit ei; Vade, & lava faciem tuam in fonte Siloë, cujus interpretatio est, Missus. Igitur abiit, & lavit vultum suum, ac vidit. 7
Verùm vicini ejus, & qui viderant eum priùs mendicantem, dixerunt; Nónne hic est ille qui sedebat & mendicabat? 8
Et quidam dixerunt; Ipse est. Et alii dixerunt; Nequaquam, sed similis est illi. At ipse dicebat; Certè ego sum. 9
Dixerunt ei; Quomodo aperti sunt oculi tui? 10
Respondit; Vir, cujus nomen est Jesus, confecit lutum, eóque linivit oculos meos, & dixit mihi; Vade ad Siloë, & lava eos. Abii ergò, & lavi eos, & vidi. 11
Dixerunt ei; Ubi, est ille vir? Inquit, Nescio. 12
Adduxerunt igitur illum, qui erat cæcus, ad Phariseos. 13
(Nam Jesus confecerat lutum in die sabbathi, quando aperuit oculos cæci.) 14
Et interrogaverunt eum denuò Pharisæi; Quomodo vidisti? Ait illis; Posuit super oculos meos lutum, & lavi eos, & vidi. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

58 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ ይትወለድ፡ አብርሃም፡ ሃ
59 ለውኩ፡ አነ፡፡ ወነሥኡ፡ እብነ፡ ካዕበ፡ ከመ፡ ይውግርዎ፡፡ ወተኃብኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢ
የሱስ፡ ወወፅአ፡ እምኵረብ፡ ወኃለፈ፡ እንተ፡ ማእከሎሙ፡፡ ወወፅአ፡ እምሀገር፡፡

በእንተ ፡ ዘዕውር ፡ ተወልደ፡፡

1 ወእንዘ፡ ይኃልፍ፡ እምህየ፡ ርእየ፡ ብእሴ፡ ዘዕውሩ፡ ተወልደ፡፡ ወይቤልዎ፡ አርድእቱ፡
2 ረቢ፡ በኃጢአተ፡ መኑ፡ ተወልደ፡ ዝዕውር፡ በዘ፡ ርእሱኑ፡ ወሚመ፡ በአዝማዲሁኑ፡፡ ወ
3 ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢውእቱ፡ አበሰ፡ ወኢአዝማዲሁ፡፡ ዳእሙ፡ ከመ፡
4 ያስተርኢ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ በላዕሌሁ፡፡ ወባሕቱ፡ ወርቱዕ፡ ለነ፡ ንግበር፡ ግብ
ረ፡ ለዘ፡ ፈነወነ፡ እንዘ፡ መዓልት፡ ውእቱ፡ እስመ፡ ትመጽእ፡ ሌሊት፡ በዘ፡ ኢይክል፡ ገቢረ፡ ዘ
5 ይኄይስ፡፡ ወሀለውኩ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ አነ፡ ውእቱ፡ ብርሃኑ፡ ለዓለም፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ወረቀ፡ ም
6 ድረ፡ ወገብረ፡ ፀቡረ፡ በምራቁ፡ ወቀብአ፡ አዕይንቲሁ፡፡ ወይቤሎ፡ ሑር፡ ተኃፀብ፡ በመጥ
7 ምቃት፡ ሰሊሆም፡ ዘበ፡ ትርጓሜሁ፡ ሐዋርያ፡ ወሖረ፡ ወተኃፀበ፡ ወገብአ፡ እንዘ፡ ይሬኢ፡፡
8 ወአግዋሪሁሰ፡ ወእለሰ፡ ይሬእይዎ፡ ዘልፈ፡ ከመ፡ ይስእል፡ ወይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡
9 ዘይነብር፡ ወይስእል፡፡ ወካልኣን፡ ይቤሉ፡ ውእቱ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ አልቦ፡ ይመስ
10 ሎ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይቤ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ ወይቤልዎ፡ ወእፎ፡ ተከሥተ፡ አዕይንቲከ፡፡
11 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፀቡረ፡ ገብረ፡ በምራቁ፡ ወቀ
ብአኒ፡ አዕይንትየ፡ ወይቤለኒ፡ ሑር፡ ተኃፀብ፡ በመጥምቃት፡ ሰሊሆም፡ ዘበ፡ ትርጓሜሁ፡ ሐ
12 ዋርያ፡ ወሖርኩ፡ ወተኃፀብኩ፡ ወርኢኩ፡፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ አይቴ፡ ውእቱ፡ ብእ
13 ሲሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢየአምር፡፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ለዘ፡ ዕውሩ፡ ተወልደ፡፡
14 ወሰንበት፡ ሀለዉ፡ አመ፡ ገብረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፀቡረ፡ ወከሠተ፡ አዕይንቲሁ፡፡
15 ወካዕበ፡ ተስእልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤልዎ፡ እፎ፡ ርኢከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ፀቡረ፡ ገብረ፡ በ
ምራቁ፡ ወወደየ፡ ውስተ፡ አዕይንትየ፡ ወተኃፀብኩ፡ ወርኢኩ፡፡

Et dixit iis Dominus Jesus, Amen dico vobis; Priusquam Abraham nasceretur fui ego. 58
Et sustulerunt lapides *iterum* ut lapidarent eum, & latebat eos Dominus Jesus, & exivit è templo, & transivit per medium illorum, & exivit è civitate. 59

CAP. IX. *De cæco nato.*

ET recedens illinc, vidit hominem qui cæcus natus fuit. 1
Et dixerunt ei discipuli ejus, Rabi, propter peccatum cujus, natus est hic cæcus, propter suum proprium, vel propter *illud* parentum suorum? 2
Et dixit iis Dominus Jesus; Neque iste peccavit, neque parentes ejus, sed ut appareat opus Dei super eum. 3
Veruntamen & expedit nobis ut faciamus opus ejus qui misit me, donec dies est: quia veniet nox, in qua non potest fieri quod convenit. 4
In mundo ego sum Lux mundi. 5
Et hoc dicens expuit *in* terram, & fecit lutum cum sputo, & illevit illud oculis ejus. 6
Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloam, quod in interpretatione sua, *est* missus: & abiit & lavit, & rediit videns. 7
Et vicini ejus, & qui viderant eum perpetuò quòd mendicabat, tunc dicebant; Nónne hic est qui sedebat, & mendicabat. 8
Et alii dicebant, Est: & erant qui dicebant, Minimè, similis est ei: & ipse dicebat, Ego sum. 9
Et dixerunt ei, Et quomodo aperti sunt oculi tui? 10
Et respondit, & dixit iis; Homo cujus nomen est Dominus Jesus lutum fecit cum sputo suo, & illevit mihi oculis meis, et dixit mihi; Vade, lava in natatoria, Siloam, quod in interpretatione sua, *est* missus: & abii. & lavi, & vidi. 11
Et dixerunt ei Judæi, Ubi est homo iste? & dixit iis, Nescio. 12
Et adduxerunt ad Pharisæos eum qui cæcus natus fuit. 13
Et sabbatum tunc erat, quando fecit Dominus Jesus lutum, & aperuit oculos ejus. 14
Et iterum interrogârunt eum Pharisæi, & dixerunt ei; Quomodo vidisti? & dixit iis, Lutum fecit cum sputo suo, & immisit in oculos meos: & lavi, & vidi. 15

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * گروهي مي گفتند اوست * و بعضي ديگر مي گفتند نه * مانند اوست * ان مرد
10 گفت كسي ديگر نيست منم كه چشم نداشتم * گفتند چگونه چشم تو گشاده
11 شد * بديشان جواب داد و گفت مردي نامش يشوع گل كرد و بر دو چشم من ماليد
12 و بمن گفت بچشمهٔ شيلوحا برو و خودرا بشوي * فرمان بردم و ديدم * پرسيدند يشوع
13 كجاست گفت نمي دانم * و مردم ان مردرا پيش معتزلان آوردند * براي انك در روز
14 شنبه چشم اورا بينا كرد * و باز معتزلان پرسيدند چگونه ديدي * مرد گفت گل كرد
15 و در چشم من ماليد شستم و ديدم *

Nonnulli dicebant, Ipse est: & quidam alii dicebant, Minimè, sed similis ei est. Ipse homo dixit; quisquam alius non est, ego sum qui oculos non habueram. 9
Dixerunt; Quomodo oculus tibi apertus est? 10
Illis responsum dedit, & dixit; Homo quidam, cui nomen Jesus, lutum fecit, & oculis meis illevit, & mihi dixit, Ad fontem Siloe abi, & teipsum lava: mandatum igitur ejus tuli, & vidi. 11
Interrogârunt iterum, Jesus ubi est? Dixit, Nescio. 12
Et homines illum hominem ad Pharisæos adduxerunt: 13
Eò quòd in die Sabbathi oculos ejus videntes fecisset. 14
Et rursus Pharisæi interrogârunt, Quomodo vidisti? Homo dixit; Lutum fecit & oculis meis illevit, lavi & vidi. 15

Dicebant ergò ex Pharisæis quidam; Hic homo non est à Deo,
16 Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι (ι) παρὰ τοῦ Θεοῦ,
quià Sabbatum non custodit. Alii dicebant; Quomodò potest homo peccator
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
talia signa facere? Et schisma erat in ipsis. Dicunt cæco iterùm;
17 τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. (κ) Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν,
Tu quid dicis de illo, quià aperuit tuos oculos? Ille autem dixit; Quia pro-
Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προ-
pheta est. Non crediderūt ergò Judæi de illo, quia cæcus erat, & vidit,
18 φήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν,
usque quò vocaverunt parentes ejus illius videntis: Et interrogaverunt eos,
19 ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτούς,
dicentes; Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodò
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς (λ) ἐγεννήθη; πῶς
ergò nunc videt? Responderunt eis parentes ejus, & dixerunt; Scimus quia
20 οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν (μ) αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι
hic est filius noster, & quia cæcus natus est. Quomodò autem nunc videt, ne-
21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ
scimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos nescimus: ipse ætatem
οἴδαμεν, ἢ τίς (ν) ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν
habet, ipsum interrogate: ipse de seipso loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus,
22 ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ (ξ) αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ,
quoniam timebant Judæos: jam enim constituerant Judæi, ut si quis
ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret. Propter hoc parentes ejus dixerunt;
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον,
Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergò ex secundo hominem
Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, (ο) αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον
qui fuerat cæcus, & dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos scimus quia ho-
ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄν-
mo hic peccator est. Respondit ergò ille, & ait; Si peccator
θρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν (π) ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός
est, nescio: unum scio, quia cæcus existens, modò video. Dixerunt autem illi
ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ
rursum; Quid fecit tibi? quomodò aperuit tuos oculos? Respondit eis;
πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
Dixi vobis jam, & non audistis: quid iterùm vultis audire? num & vos vultis
Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
ejus discipuli fieri? Conviciati sunt ergò ei, & dixerunt; Tu es discipulus
αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; (ρ) Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτόν, καὶ εἶπον, (σ) Σὺ εἶ μαθητὴς
illius, nos autem Moysi sumus discipuli. Nos scimus quia Moysi lo-
ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι (τ) Μωσῇ λε-
cutus est Deus: hunc autem nescimus undè sit. Respondit ille homo,
λάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος
& dixit eis; In enim hoc mirabile est, quia vos nescitis undè sit,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί,
& aperuit meos oculos.
καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

MS.A. (ι) παρὰ Θεοῦ, (κ) Λέγουσιν οὖν τῷ (λ) ἐγεννήθη; (μ) δὲ αὐτοῖς (ν) ἠνέῳξεν (ξ) ἑαυτοῦ (ο) καὶ αὐτὸν (π) ἐκεῖνος, Εἰ (ρ) Ἐλοιδόρησαν αὐτόν, (σ) Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, (τ) Μωσῇ λελάληκεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܢܛܪ.
ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܠܡܥܒܕ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ. ܘܦܠܓܘܬܐ
17 ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܬܘܒ ܠܗܘ ܤܡܝܐ. ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ
18 ܕܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܗܘ. * ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ
19 ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠܘܗܝ ܕܤܡܝܐ ܗܘܐ ܘܚܙܐ. ܥܕܡܐ ܕܩܪܘ ܠܐܒܗܘܗܝ ܕܗܘ ܕܚܙܐ. * ܘܫܐܠܘ ܐܢܘܢ.
20 ܐܢ ܗܢܘ ܒܪܟܘܢ ܗܘ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܤܡܐ ܐܬܝܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܗܫܐ ܚܙܐ. * ܥܢܘ ܠܗܘܢ
21 ܕܝܢ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܡܪܘ. ܝܕܥܝܢ ܕܗܢܘ ܒܪܢ. ܘܕܟܕ ܤܡܐ ܐܬܝܠܕ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܗܫܐ ܚܙܐ ܐܘ
ܡܢܘ ܦܬܚ ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܦ ܗܘ ܠܫܢܘܗܝ ܡܛܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ ܠܗ ܗܘ.
22 ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ.
23 ܦܤܩܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܘܕܐ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܢܦܩܘܢܝܗܝ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ.
24 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ ܕܫܢܘܗܝ ܡܛܐ ܠܗ ܫܐܠܘܗܝ. * ܘܩܪܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܤܡܝܐ ܗܘܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܒܘܚ ܠܐܠܗܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ
25 ܝܕܥܝܢܢ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܗܘ. * ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܚܛܝܐ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܚܕܐ ܕܝܢ
26 ܝܕܥ ܐܢܐ. ܕܤܡܝܐ ܗܘܝܬ ܘܗܫܐ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ. ܐܝܟܢܐ
27 ܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
28 ܠܡܫܡܥ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܘܐ ܠܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܚܝܘܗܝ
29 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܗ ܕܗܘ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܬܠܡܝܕܐ ܚܢܢ ܕܡܘܫܐ. * ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܥܡ
30 ܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. * ܥܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܘ ܕܬܡܗܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܠܝ ܦܬܚ ܥܝܢܝ.

Et dicebant quidam ex Pharisæis; Homo iste non est à Deo, qui sabbathum non custodiat. Alii autem dicebant; Quomodò potest homo peccator hæc signa edere? & dissidium erat inter eos. Dicunt rursus cæco illi; Tu quid dicis de eo, quòd aperuit tibi oculos tuos? ait illis; Ego dico eum prophetam esse. Nec verò crediderant de eo Judæi quòd cæcus fuisset, visúmque recepisset, usquequò vocârunt parentes illius qui visum receperat. Et interrogârunt eos, Si quidem iste est filius ille vester, quem vos dicitis cæcum natum esse, quomodò nunc videt? Responderunt autem parentes ejus, & dixerunt; Scimus hunc esse filium nostrum, & cæcum natum esse. Quomodò autem nunc videat, aut quis aperuerit oculos ejus, nescimus: quinetiam ipse ad annos suos progressus est, eum interrogate, ipse pro semetipso loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus, quòd timerent à Judæis: constituerant enim Judæi, ut si quis confiteretur eum esse Messiam, ab ipsis ejiceretur è synagoga. Propterea dixerunt parentes ejus; Ad annos suos progressus est, ipsum interrogate. Et vocaverunt secundâ vice virum illum qui fuerat cæcus, ac dicunt ei; Glorifica Deum: nos enim novimus hunc hominem peccatorem esse. Respondit ille, & dixit eis; An peccator sit, nescio, sed unum scio me cæcum fuisse, & ecce nunc video. Dicunt ei iterùm; Quid fecit tibi? quomodò aperuit tibi oculos tuos? Ait illis; Dixi vobis, nec audivistis: quidnam vultis audire? num & vos discipuli ejus vultis fieri? Ipsi autem ei conviciati sunt, dicuntque ei; Tu es discipulus ejus, nos enim discipuli sumus Mosis. Et scimus cum Mose Deum collocutum fuisse: hunc autem nescimus undè sit. Respondit vir ille, & ait illis; In hoc ergò mirandum est, quòd vos nesciatis undè sit, & oculos meos, meos inquam, aperuerit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * معتزلان كفتند • اين مرد ازخدا نيست • سبب انك شنبه را نكه نمي دارد • ديكران كفتند مرد
17 كنه كار چكونه اين شكفتهارا تواند كردن • ودر ميان ايشان پراكندكي شد • * ديكر بار
بدان نابينا كفتند • تو براي او چه مي كويي • كه دو چشمت را كشاد • كفت مي كويم
18 پيغمبرست • * ويهوديان اورا باور نمي داشتند • كه اوست آن نابينا وديد • تا انكه كه پدر
19 ومادر اورا خواندند • * وپرسيدند كه اينست پسر شما كه مي كفتيد • نابينا زاييك شد •
20 چكونه اين ساعت مي بيند • * پدر ومادرش جواب دادند و كفتند • مي دانيم كه اين
21 فرزند ماست • ونابينا زاييك شد * اكنون مي بيند • با انك دو چشمش كشاد وما نمي
22 دانيم • اينك او در سالها در رفت • ازو بپرسيد • كه جواب خود † بدهد • * پدر ومادر او از براي
مصلحت خود چنين كفتند • سبب انك از يهوديان † مي ترسيدند • ويهوديان حكم نهاده
23 بودند كه هر كه اقرار كند • كه او مسيح است • انكس را ازميان خود † بيرون اندازند • * براي
24 اين مادرش وپدرش كفتند • بسالها در رفت ازو بپرسيد • * دوم بار نابينارا خواندند • وبدو كفتند •

Pharisæi dixerunt; Hic homo à Deo non est, propterea quòd Sabbathum non observat. Alii dicebant, Homo peccator quomodò hæc miracula potest facere? & inter eos divisio facta est. Rursus illi cæco dixerunt; Tu de illo quid dicis, qui oculos tibi aperuit? Dixit, Dico, Propheta est. Judæi autem illi fidem non habuerant, quòd ipse esset ille cæcus, & vidisset, donec patrem & matrem ejus vocârunt. Et interrogârunt eos; Hiccine est filius vester, quem dicitis cæcum natum esse? Quomodò hic horâ videt? Pater & mater ejus responsum dederunt; Scimus quòd hic filius noster est, & cæcus natus est. Quomodo autem nunc videat, cum eo qui oculos ejus aperuit, nos pariter nescimus: ecce, ipse annis provectus est, ab eo interrogate, ut responsum ipse det. Pater & mater ejus in rem suam sic dixerunt, ea de causa quòd à Judæis timerent: Judæi enim statuerant, ut quisquis confiteretur, quòd ipse Christus esset, illum hominem è medio sui ejicerent. Propter hoc mater ejus & pater ejus dixerunt; Annis provectus est, ab ipso interrogate. Iterum cæcum vocârunt, et ei dixerunt;

Versio VULGATA LATINA.

16 Dicebant ergò ex Pharisæis quidam; Non est hic homo à Deo, qui sabbatum non
custodit. Alii autem dicebant; Quomodò potest homo peccator hæc signa facere?
Et schisma erat inter eos. Dicunt ergò cæco iterùm; Tu quid dicis de illo, qui
17 aperuit oculos tuos? Ille autem dixit; Quia propheta est. Non crediderunt ergò
18 Judæi de illo, quia cæcus fuisset, & vidisset, donec vocaverunt parentes ejus, qui
viderat: Et interrogaverunt eos, dicentes; Hic est filius vester, quem vos dici-
19 tis quia cæcus natus est? Quomodò ergò nunc videt? Responderunt eis paren-
20 tes ejus, & dixerunt; Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est:
21 Quomodò autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nesci-
mus: ipsum interrogate: ætatem habet, ipse de se loquatur. Hæc dixerunt pa-
22 rentes ejus, quoniam timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis
eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes ejus 23
dixerunt; Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergò rursùm ho- 24
minem, qui fuerat cæcus, & dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos scimus quia hic
homo peccator est. Dixit ergò eis ille; Si peccator est, nescio: unum scio, quia 25
cæcus cùm essem, modò video. Dixerunt ergò illi; Quid fecit tibi? Quomodò 26
aperuit tibi oculos? Respondit eis; Dixi vobis jam, & audistis: quid iterùm 27
vultis audire? numquid & vos vultis discipuli ejus fieri? Maledixerunt ergò ei, 28
& dixerunt; Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus. Nos sci- 29
mus quia Moysi locutus est Deus: hunc autem nescimus undè sit. Respondit 30
ille homo, & dixit eis; In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis undè sit, &
aperuit meos oculos:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فقال قوم من الفريسيين ليس هذا الرجل من الله اذ لا يحفظ السبت * واخرون قالوا كيف
17 يقدر رجل خاطي ان يعمل هذه الايات * فوقع بينهم لذلك شقاق * وقالوا ايضا للاعمي فانت
18 ماذا تقول من اجله لانه فتح عينيك فقال لهم انه لنبي * ولم يصدق اليهود انه كان اعمي
19 فابصر حتي دعوا ابويه * وسالوهما اهذا ابنكما الذي تقولان انه ولد اعمي فكيف ابصر
20 21 الان * اجابهم ابواه قايلين نحن نعلم ان هذا ولدنا وانه ولد اعمي * فاما كيف ابصر الان
22 او من فتح له عينيه فلا نعلم * وهو كامل السن فاسلوه فهو يتكلم عن نفسه * قال ابواه
هذا لانهما كانا يخافان اليهود * لان اليهود كانوا قد جزموا انه ايما انسان اعترف انه المسيح اخرجوه
23 24 من الجماعة * فمن اجل هذا قال ابواه قد كمل سنه فاسلوه * ودعوا الرجل الاعمي كان من
25 ثانيه وقالوا له مجد الله فانا نعلم ان هذا الرجل خاطي * اجابهم قايلا ان كان خاطيا فلا
26 اعلم * انما اعلم اني كنت اعمي والان فانا ابصر * فقالوا له ماذا صنع بك وكيف فتح
27 عينيك * فقال لهم قد اخبرتكم فلم تسمعوا * ماذا تريدون ان تسمعوا تريدون ان تصيروا له
28 29 تلاميذ * فشتموه وقالوا له انت تلميذ ذاك * فاما نحن فتلاميذ موسي * ونحن نعلم ان الله
30 كلم موسي فاما هذا فما ندري من اين هو * اجابهم الرجل قايلا ان في هذا العجب انكم
لا تعرفون من اين هو وقد فتح عيني *

Dixerunt quidam ex Pharisæis; Non est hic homo à Deo, cùm non custodiat sabbathum. Et alii dixerunt; Quomodo potest homo peccator facere hæc signa? Et cecidit inter eos propter hoc, discordia. 16
Et dixerunt iterùm cæco; Tu verò quid dicis de illo, quandoquidem aperuit oculos tuos? Inquit eis; Certè propheta est. 17
Et non crediderunt Judæi quòd ille fuisset cæcus, & vidisset, donec vocaverunt parentes ejus, 18
Et interrogaverunt eos; Hiccine est filius vester, quem dicitis natum esse cæcum? quonam pacto videt nunc? 19
Responderunt eis parentes ejus, dicentes; Nos scimus quòd iste sit filius noster, & quòd natus sit cæcus: 20
Quomodò autem viderit nunc, aut quis aperuerit ei oculos ejus, nescimus. Et quidem ipse perfectæ est ætatis, interrogate eum, & ipse loquetur pro seipso. 21
Dixerunt parentes ejus hoc, quoniam timebant Judæos: nam Judæi jam decreverant, quòd quicunque homo confiteretur ipsum esse Christum, expelleretur ab eis è synagoga. 22
Et idcircò dixerunt parentes ejus, Jam perfecta est ejus ætas, interrogate eum. 23
Et vocaverunt hominem cæcum olim vice secundâ, & dixerunt ei; Glorifica Deum: nos enim scimus hunc hominem esse peccatorem. 24
Respondit eis, dicens; An sit peccator, nescio: planè scio, quòd eram cæcus, & nunc ego video. 25
Dixerunt ei; Quid fecit tibi? & quomodò aperuit oculos tuos? 26
Dixit eis; Jam narravi vobis, & non audistis: quid vultis audire? num vultis fieri ejus discipuli? 27
Itaque contumeliis eum affecerunt, & dixerunt ei; Tu es discipulus illius, nos autem discipuli sumus Moysis. 28
Et nos scimus quòd Deus allocutus est Moysem: hunc autem non novimus undè sit. 29
Respondit eis vir ille, dicens; Certè in hoc admiratio consistit, quòd vos nesciatis undè sit, & tamen aperuerit oculos meos. 30

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወቦ:እለ:ይቤሉ:እምፈሪሳውያን:ዝብእሲ:ኢኮነ:እምእግዚአብሔር:ዘኢየዓቅብ:ሰን
በተ:: ወቦ:እለ:ይቤሉ:ወበአይቴ:ይክል:ብእሲ:ኃጥእ:ገቢረ:ዘንተ:ተኣምረ:: ወተና
17 ፈቁ:በበይናቲሆሙ::=:: ወይቤልዎ:ካዕበ:ለውእቱ:ዕውር:መንተ:ትብል:በእንቲአሁ:
18 እስመ:ከሠተከ:አዕይንቲከ:: ወይቤሎሙ: ነቢይ: ውእቱ::=:: ወኢአመኑ: ሎቱ:
19 አይሁድ:ከመ:ዕውሩ:ተወልደ:ወርእየ:እስከ:ጸውዑ:አዝማዲሁ:ለዘ:ርእየ:=:: ወ
ተስእልዎሙ: ወይቤልዎሙ:ዝኑ:ውእቱ:ወልድክሙ:ዘትብሉ:ዕውሩ: ተወልደ:ወእፎ
20 ኬ:ይእዜ:ርእየ::=:: ወአውሥኡ:አዝማዲሁ:ወይቤሉ:ናአምር:ከመ:ዝንቱ:ውእ
21 ቱ:ወልድነ:ወከመሂ: ዕውሩ:ተወልደ:=:: ወይእዜ:እፎ:ይሬኢ:ኢናአምር:ዘከሠተ:
አዕይንቲሁ: ንሕነሰ: ኢናአምር: ኪያሁ: ተሰአልዎ:ልሂቅ:ውእቱ:ወይክል:ተናግሮ:በ
22 ርእሱ::=:: ወከመዝ:ተናገሩ:አዝማዲሁ:እስመ:ይፈርህዎሙ:ለአይሁድ:: እስመ:
23 አሐዙ: አይሁድ: ለእመቦ:ዘአመኑ:ቦቱ:ከመ:ውእቱ: ክርስቶስ:ይስድድዎ:እምኵ
24 ራብ::=:: በእንተዝ:ይቤሉ:አዝማዲሁ:ልሂቅ:ውእቱ:ሎቱ:ተሰአልዎ::=:: ወጸው
ዕዎ : ዳግመ : ለውእቱ : ብእሲ : ዘዕውሩ : ተወልደ : ወይቤልዎ : ሑር : ሀብ : ስብ
25 ሐተ : ወአእኵቶ : ለእግዚአብሔር:: ንሕነሰ : ናአምር : ከመ : ኃጥእ : ው
እቱ: ዝብእሲ::=:: ወአውሥአ : ውእቱ: ብእሲ: ወይቤሎሙ : ኢያአምር: እመ:
26 ኃጥእ:ውእቱ:ብእሲ: ወአሐተ:በሕቲቱ:አአምር:ከመ:ዕዉር:አነ:ወይእዜ:እሬኢ:=::
27 ወይቤልዎ: ካዕበ: መንተ:ገብረ: ለከ: ወእፎ: ከሠተከ:አዕይንቲከ::=:: ወአውሥ
አ:ወይቤሎሙ:ነገርኩክሙ:ይእሙ: ወኢትሰምዑ::መንተ:እንከ:ትፈቅዱ:ትስምዑ:
28 አንትሙሂ:አርድእቲሁ:ትኩኑ:ትፈቅዱ::=:: ወፀአልዎ: ወይቤልዎ:አንተ:ኩን:ረድ
29 አ:ሎቱ:: ንሕነሰ:አርድኢሁ:ለሙሴ:ንሕነ::=:: ንሕነ:ናአምር:ከመ:ለሙሴ:ተናገሮ:
30 እግዚአብሔር:ወለዝሰ:ኢናአምሮ:እምአይቴ: ውእቱ::=:: ወአውሥአ: ውእቱ:
ብእሲ: ወይቤ : ዓዲ : በዝንቱ : ጥቀ : ነኪር : ውእቱ:ብእሲ:እስመ : ኢታአምርዎ:
እምአይቴ : ውእቱ: ወከሠተ : አዕይንትየ:=::

Et fuerunt qui dixerunt ex Pharisæis; Hic homo nôn fuit à Deo,qui non servat 16
sabbatũ.Et fuerunt qui dixerunt, Et quomodo potest homo peccator facere hoc
signũ? Et divisi sunt inter se. Et dixerunt iterum isti cæco;Quid dicis de illo,quia 17
aperuit tibi oculos tuos? & dixit iis; Propheta est. Et non crediderunt ei Ju- 18
dæi, ꝙ cæcus natus fuisset, & vidisset, usquequò vocâssent parentes ejus qui vi-
derat. Et interrogârunt eos & dixerunt iis;Hiccine est filius vester,quem dicitis 19
quòd cæcus natus fuit?& quomodo igitur nunc videt? Et responderunt parentes 20
ejus,& dixerunt;Scimus quòd hic est filius noster,& ꝙ etiam cæcus natus fuit.Et 21
nunc quomodo videt,nescimus:quis aperuit ei oculos suos,nos nescimus:ipsũ in-
terrogate,ætate provectus est, & potest loqui de se ipso. Et sic dicebant parentes 22
ejus,quia timebant Judæos: quoniam constituerant Judæi,ut si aliqui confiteren-
tur ꝙ is esset Christus, ejicerent eum ex synagoga. Propterea dixerunt paren- 23
tes ejus;Ætate provectus est,ipsum interrogate.Et vocârunt secundò hunc homi- 24
nem qui cæcus natus fuit, & dixerunt ei; Vade, tribue gloriam, & gratias age
Deo:nos scimus ꝙ peccator est hic homo. Et respondit ille homo & dixit iis; 25
Nescio an peccator sit homo:veruntamen unum scio, quòd cæcus fui, & nunc vi-
deo. Et dixerunt ei iterum,Quid fecit tibi,& quomodo aperuit tibi oculos tu- 26
os? Et respondit & dixit iis; Dixi vobis, at non audietis: quid igitur cupidi 27
estis audire? num vos discipuli ejus fieri vultis? Et conviciati sunt ei, & dixe- 28
runt ei;Tu esto discipulus ejus, nos discipuli Mosis sumus. Nos scimus quòd 29
Mosi loquutus est Deus, & hunc nescimus unde sit. Et respondit ille homo & 30
dixit,Adhuc in hoc certè mirabile *est*, hunc hominem quia nescitis unde sit, &
tamen aperuit oculos meos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 مر خدایرا ستایش بده ما مي دانیم که این مرد گناه کارست * ان مرد گفت اگر گناه کارست
26 نمي دانم * ولي مي دانم که چشم نداشتم واین ساعت مي بینم * باز گفتند با تو چه کرد
27 وچگونه چشم ترا گشاد * جواب داد که بشما گفتم * وباور نمي کنید * دیگر چه مي خواهید
28 شنیدن * مگر مي خواهید که شما نیز اورا شاگردان شوید * ایشان بدان نابینا دشنام دادند
29 وگفتند تو شاگرد او باش * ما شاگردان موسي هستیم * ومي دانیم که خدا با موسي
30 سخن گفت * این را نمي دانیم از کجاست * ان مرد بدیشان گفت * بدین عجب
مي مانید * ونمي دانید از کجاست * ودو چشم من گشاد *

Deo laudem dato, nos scimus quòd hic homo peccator est. 24
Homo ille dixit; An peccator sit, nescio; sed scio quòd oculos non habuerim, & hâc horâ videam. 25
Rursus dixerunt, tibi quid fecit? & quomodò oculos tibi aperuit? 26
Responsum dedit; Vobis quidem dixi, & fidem non habuistis, iterùm quare vultis audire? Nunquid vultis ut vos etiam ei discipuli fiatis? 27
Ipsi cæco illi conviciati sunt, & dixerunt; Tu discipulus ejus esto: nos discipuli Mosis sumus. 28
Et scimus quòd Deus cum Mose locutus est: hunc autem non novimus unde sit. 29
Ille homo eis dixit; In hoc admirabundi hæretis, & nescitis unde sit, & oculos meos aperuit? 30

Scimus autē quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor sit, & vo-
31 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέ-
luntatem ejus faciat, hunc audit. Ex seculo non auditū est, quia aperuit quis ocu-
32 λημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλ-
los cæci nati. Si non esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.
33 μοὺς τυφλοῦ (υ) γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
Responderunt & dixerunt ei; In peccatis tu natus es totus, & tu doces
34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
nos? Et ejecerunt eum foràs. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foràs: & inveniens
35 ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑρὼν
eum, dixit ei; Tu credis in filium Dei? Respondit ille, &
36 αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη (φ) ἐκεῖνος καὶ
dixit; Quis est, Domine, ut credam in eum? Dixit autem ei Jesus;
37 εἶπε, Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ (χ) ὁ Ἰησοῦς,
Et vidisti eum, & loquens cum te, ille est. At ait; Credo, Domine:
38 Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε·
Et adoravit eum. Et dixit Jesus; In judicium ego in mundum hunc
39 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
veni: ut non videntes videant, & videntes cæci fiant. Et
40 ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. Καὶ
audierunt ex Pharisæis hæc existentes cum eo, & dixerunt ei; Num & nos
ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
cæci sumus? Dixit eis Jesus; Si cæci essetis, non haberetis pecca-
41 τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-
tum: nunc verò dicitis, Quia videmus: igitur peccatum vestrum manet.
τίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

CAP. X. ι'.

1 Amen, amen dico vobis; Non intrans per ostium in ovile
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν
ovium, sed ascendens aliundè, ille fur est & latro. Qui autem
τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. Ὁ δὲ 2
intrans per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit,
εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, 3
& oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat juxta nomen, &
καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα (α) καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ
educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: &
ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ 4
oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non
τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ 5
sequentur, sed fugient ab eo: quia non noverunt alienorum vo-
(β) ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φω-
cem. Hoc proverbium dixit eis Jesus: Illi autem non cognoverunt
νήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν 6
quænam essent quæ loquebatur eis.
τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

MS. A. (υ) γεγεννημένον. (φ) ἐκεῖνος, Τίς (χ) Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ι'. MS. A. (α) φωνεῖ κατ' (β) ἀκολουθήσουσιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܩܠܐ ܕܚܛܝܐ ܠܐ ܫܡܥ. ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܥܒܕ ܨܒܝܢܗ
32 ܠܗ ܫܡܥ. * ܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܐܫܬܡܥ ܕܐܢܫ ܦܬܚ ܥܝܢܐ ܕܣܡܝܐ ܕܐܬܝܠܕ. * ܐܠܘ ܠܐ
33 ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܟܠܟ
34 ܒܚܛܗܐ ܐܬܝܠܕܬ ܘܐܢܬ ܡܠܦ ܐܢܬ ܠܢ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. * ܘܫܡܥ ܝܫܘܥ
35 ܕܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. ܘܐܫܟܚܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܥܢܐ ܗܘ
36 ܕܐܬܐܣܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܡܪܝ ܕܐܗܝܡܢ ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܬܝܗܝ ܘܗܘ
37 ܕܡܡܠܠ ܥܡܟ ܗܘܝܘ. * ܘܗܘ ܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܢܦܠ ܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܡܪ
38 ܝܫܘܥ. ܠܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܐܬܝܬ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܢܣܡܘܢ. * ܘܫܡܥܘ
39 ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܚܢܢ ܣܡܝܐ ܚܢܢ.
40 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܣܡܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ
41 ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܙܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܛܝܬܟܘܢ ܩܝܡܐ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܕܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ *

1 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܠܐ ܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ ܠܚܘܛܪܐ ܕܥܢܐ. ܐܠܐ ܣܠܩ ܡܢ
2 ܕܘܟ ܐܚܪܢܐ. ܗܘ ܓܢܒܐ ܗܘ ܘܓܝܣܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܪܥܝܐ ܗܘ ܕܥܢܐ.
3 * ܘܠܗܢܐ ܢܛܪ ܬܪܥܐ ܦܬܚ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܥܢܐ ܫܡܥܢ ܩܠܗ. ܘܥܪܒܘܗܝ ܩܪܐ ܒܫܡܗܝܗܘܢ. ܘܡܦܩ
4 ܠܗܘܢ. * ܘܡܐ ܕܐܦܩ ܥܢܗ ܩܕܡܝܗܝܢ ܐܙܠ. ܘܢܩܦܢ ܠܗ ܥܪܒܘܗܝ. ܡܛܠ
5 ܕܝܕܥܝܢ ܩܠܗ. * ܒܬܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܙܠܢ ܥܪܒܐ. ܐܠܐ ܥܪܩܢ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܩܠܗ ܕܢܘܟܪܝܐ.
6 * ܗܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ.

Scimus autem Deum vocem peccatorum 31 non exaudire: sed qui eum reveretur & exequitur voluntatem ejus, hunc exaudit. 32 Ab ævo auditum non est aliquem aperuisse oculos cæci nati. 33 Nisi à Deo esset iste, non potuisset hæc facere. 34 Responderunt ac dixerunt ei; Tu totus in peccatis natus es, & tu doces nos? & ejecerunt eum foràs. 35 Et audiit Jesus eum ejectum fuisse foràs: & invenit eum, ac dixit ei; Túne credis in filium Dei? 36 Respondit ille qui sanatus fuerat, & ait; Quis est, Domine mi, ut credam in eum? 37 Dixit ei Jesus; Vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est. 38 At ille ait; Credo, Domine mi: & procidens adoravit eum. 39 Et dixit Jesus; Ad judicium mundi hujus veni, ut ii qui non vident, videant, & ii qui vident, cæci fiant. 40 Et hæc audierunt quidam ex Pharisæis qui cum eo erant, ac dixerunt ei; Num & nos cæci sumus? 41 Ait illis Jesus; Si cæci essetis, non esset peccatum vobis, nunc autem dicitis; Videmus, propterea peccatum vestrum perstat.

Vespere sanctificationis ecclesiæ, & consecrationis Episcoporum. 6.

CAP. X.

1 AMen, amen dico vobis; Qui non intrat per ostium in caulam ovium, sed ascendit per locum alium, ipse fur est & latro. 2 Is verò qui intrat per ostium, pastor est ovium. 3 Atque huic custos ostii reserat ostium, & oves audiunt vocem ejus: & oves suas vocat nominibus suis, & educit eas. 4 Quumque emiserit oves suas, præcedit eas, & oves ejus sequuntur eum, quippe quæ nôrint vocem ejus. 5 Extraneum verò nequaquam sequuntur oves, sed fugiunt ab eo, quia non nôrunt vocem extranei. 6 Hanc parabolam dixit eis Jesus: illi verò non cognoverunt quid colloqueretur eis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 *ليكن من دانم كه خدا از گنهكاران نمي شنود * الا آن كس كه ازو بترسد و ارادت
32 او كند * ازو بشنود * *وهرگز كسي از قديم نشنيد كه كور مادر زادرا كسي
33 تواند چشم گشودن * *اگر اين كس از خدا نمي بود * اين معجزه را نمي توانست
34 كردن * *بدو جواب دادند وگفتند * تو تمام در گناه زاينده شدي * و تو مارا مي اموزاني*
35 و اورا بدر بردند * *وعيسي شنيد كه اورا بيرون بردند اورا يافت * وبدو گفت * به پسر
36 خدا ايمان مي اوري * آنك ترا خوش كرد * آن مرد پاسخ داد وگفت كيست خداوند * كه
37 38 بدو ايمان بياورم * *عيسي بدو گفت * آنكس كه با تو سخن مي گويد اوست * *او گفت
39 ايمان اوردم اي خداوند * ودوتا شد وبهر مسيح سجود كرد * *وعيسي گفت براي داوري
40 عالم آمدم * تا ايشان كه نديدند ببينند * و آنان كه بينا اند نا بينا شوند * *معتزلان
41 كه با وي بودند اين را شنيدند و گفتند * مگر ما نيز نابينا ايم * *مسيح بديشان گفت
اگر نابينايان مي بوديد * شمارا گناه نمي بود اكنون † معترفيد كه مي بينيم * براي
آن گناه شما پايدارست

Sed ego scio quòd Deus peccatores non audiat: sed illum hominem, qui eum timet, & voluntatem ejus facit, eum audit. Nec unquam quisquam ab antiquo audivit, quòd cæco à matre nato aliquis potuit oculos aperire. Si hic homo à Deo non esset, hoc miraculum non potuisset facere. Et responderunt, & dixerunt; Tu totus in peccato natus es, & tu nos doces? Et eum ejecerunt. Et Jesus, audito quòd eum ejecissent, eum invenit & ei dixit; In filium Dei fidem habes qui te sanavit? Ille homo responsum dedit, & dixit; Quis est, Domine, ut in eo fidem habeam? Jesus illi dixit; Ille qui tecum loquitur ipse est. Ille dixit; Fidem habeo, ô Domine: & incurvatus est & Christum adoravit. Et Jesus dixit; Ad judicandum mundum veni, ut ii qui non viderunt, videant: & ii qui videntes sunt, cæci fiant. Pharisæi, qui cum eo erant, hæc audiverunt, & dixerunt; Nunquid nos etiam cæci sumus? Christus illis dixit; Si cæci essetis, vobis peccatum non esset: nunc profitemini, Videmus: propterea peccatum vestrum permanet.

Versio VULGATA LATINA.

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & vo-
32 luntatem ejus facit, hunc exaudit. A seculo non est auditum, quia quis aperuit
33 oculos cæci nati. Nisi esset hic à Deo, non poterat facere quidquam. Respon-
34 derunt, & dixerunt ei; In peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et ejecerunt
35 eum forás. Audivit Jesus quia ejecerunt eum forás: & cùm invenisset eum, dixit
36 ei; Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, & dixit; Quis est, Domine, ut cre-
37 dam in eum? Et dixit ei Jesus; Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est.
38 At ille ait; Credo, Domine. Et procidens adoravit eum. Et dixit Jesus; In ju-
39 dicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant, & qui vident cæci
40 fiant. Et audierunt quidam ex Pharisæis, qui cum ipso erant, & dixerunt ei;

Numquid & nos cæci sumus? Dixit eis Jesus; Si cæci essetis, non haberetis pec- 41
catum: nunc verò dicitis; Quia videmus: Peccatum vestrum manet.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis; Qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascen- 1
dit aliundè, ille est fur, & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. 2
Huic ostiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat nomina- 3
tim, & educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves il- 4
lum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fu- 5
giunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis 6
Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 *ونحن نعلم ان الله لا يسمع للخطاة لكنه يستجيب لمن يتعبد له ويعمل مشيته *لم يسمع
32 قط ان احدا فتح عيني مولود اعمى * لولا ان هذا من الله لم يقدر ان يفعل شيا *اجابوه
33 قايلين انت ولدت كلك بالخطايا افتعلمنا نحن ثم اخرجوه خارجا *وسمع يسوع انهم اخرجوه
34 خارجا فوجده وقال له انت تومن بابن الله *فاجابه قايلا ومن هو يا سيد لاومن به *قال له
35 يسوع قد رايته وهو الذي يكلمك * فقال له قد امنت يا سيد وسجد له * فقال يسوع
36 انا اتيت لدينونة هذا العالم • لكي يبصر الذين لا يبصرون والذين يبصرون يعمون •
37 *وسمع هذا بعض الفريسيين الذين كانوا معه • فقالوا له هل نحن ايضا عميان * فقال لهم
38 يسوع لو كنتم عميانا لم تكن لكم خطية • والان فانكم تقولون انكم تبصرون فمن
39 اجل هذا خطيتكم ثابتة •
40 • الفصل الثالث والعشرون •
41

1 *امين امين اقول لكم ان من لا يدخل من الباب الي زريبة الخراف بل يتسور من موضع
2 اخر فان ذاك لص وسارق *والذي يدخل من الباب هو راعي الخراف *والبواب يفتح له
3 والخراف تسمع صوته • ويدعو خرافه باسمايها * فاذا اخرج خرافه يمضي امامها فتتبعه لانها
4 تعرف صوته * فاما الغريب فليس تتبعه لكنها تهرب منه لانها لا تعرف صوت الغريب *هذا
5 مثل قاله لهم يسوع • فاما هم فلم يفهموا ما كلمهم به •
6

Et nos scimus quòd Deus non exaudit 31
peccatores, sed exaudit eum qui se subdit illi, & facit voluntatem ejus. Non 32
est auditum unquam quòd quis aperuerit
oculos nati cæci. Nisi esset hic à Deo, 33
non potuisset facere quicquam. Respon- 34
derunt ei, dicentes; Tu natus es totus
in peccatis, & doces nos? Deindè ejecerunt eum foràs. Et audivit Jesus quòd 35
ejecissent eum foràs, & invenit eum, &
dixit ei; Tu credis in filium Dei? Re- 36
spondit ei, dicens; Et quis est, Domine,
ut credam in eum? Dixit ei Jesus; 37
Jam vidisti eum, & est qui loquitur tecum. Ait illi; Jam credidi, Domine: 38
& adoravit eum. Dixit autem Jesus; 39
Ego veni ad judicandum hunc mundum,
ut videant qui non vident, et qui vident
cæci fiant. Audierunt autem hoc qui- 40
dam Pharisæorum qui erant cum illo, et
dixerunt ei; Nunquid nos quoque cæci
sumus? Dixit eis Jesus; Si essetis 41
cæci, non haberetis peccatum: At nunc
vos quidem dicitis vos videre, & idcircò peccatum vestrum stabile est.

Sectio vigesima tertia.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis, Qui non in- 1
trat per ostium in ovile ovium, sed ascendit per locum alium, ille quidem latro est
& fur. Qui autem intrat per ostium, 2
ipse pastor est ovium. Et janitor aperit 3
ei: & oves audiunt vocem ejus, &
vocat oves suas nominibus suis. Et 4
quum eduxit oves suas, vadit ante eas,
& sequuntur eum: quia nôrunt vocem
ipsius. Extraneum autem non sequuntur, 5
sed fugiunt ab eo: quia non agnoscunt
vocem extranei. Hæc est parabola, 6
quam dixit eis Jesus. Verùm ipsi non
intellexerunt quod locutus est eis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ለሊሆሙ፡ነአምር፡ከመ፡ኢይሰምዖሙ፡ለኃጥኣን፡እግዚአብሔር፡ዘእንበለ፡ለፈራህያኑ፡
32 እግዚአብሔር፡ዘይገብር፡ፈቃዶ፡ሎቱ፡ይሰምዖ፡፡ ወእምዓለም፡ተፈጥረ፡ዓለም፡
33 ኢተሰምዐ፡ወለደ፡ዘዕውረ፡ተወልደ፡ ወተከሥተ፡አዕይንቲሁ፡፡ ሶበ፡ኢኮነ፡እም፡
34 እግዚአብሔር፡ዝንቱ፡እም፡ኢክህለ፡ገቢረ፡ወኢምንተኒ፡፡ ወአውሥኡ፡አይሁድ፡
ወይቤልዎ፡ዘለሊከ፡በኃጢአት፡ተወለድከ፡አንተሁ፡ትሜህረነ፡ለነ፡ ወሰደድዎ፡ ወአው
35 ፅእዎ፡አፍአ፡፡ ወሰምዐ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ከመ፡አውፅእዎ፡አፍአ፡ ወረከቦ፡ወይቤ
36 ሎ፡ተአምኖሁ፡አንተ፡በወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡ ወአውሥአ፡ ወይቤ፡ መኑ፡ው
37 እቱ፡እግዚኦ፡ከመ፡አአምን፡ቦቱ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ዘር
38 ኢከ፡ወተናገርከ፡ውእቱ፡፡ ወይቤ፡አመንኩ፡እግዚኦ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡ ወይቤ
39 ሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አንሰ፡ለኰንኔ፡ዝዓለም፡መጻእኩ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ከመ፡
40 እለ፡ኢይሬእዩ፡ ይርአዩ፡ወእለ፡ይሬእዩ፡ይዕውሩ፡ ወኢይርአዩ፡፡ ወሰምዕዎ፡ፈሪ
41 ሳውያን፡እለ፡ሀየ፡ሀለዉ፡ምስሌሁ፡ዝንተ፡ወይቤልዎ፡ንሕነኑሂ፡ዕውራን፡ንሕነ፡፡ ወ
ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሶበሰ፡ዕውራን፡አንትሙ፡እም፡ኢኮንክሙ፡ጌጋየ፡፡ ይእዜሰ፡
በእንተ፡ነቡሩ፡ጌጋይክሙ፡እስመ፡ከመ፡ትብሉ፡ነሬኢ፡ኢይትኃደገክሙ፡ጌጋይክሙ፡፡

በጴጥሮስ፡ ዘኅዳር ፡ ምንባብ፡፡

1 አሜን፡አሜን፡እብለክሙ፡ ዘኢቦአ፡ እንተ፡ አንቀጽ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ አባግዕ፡ ወዓርገ፡
2 እንተ፡ከልእ፡ገጽ፡ሰራቂ፡ውእቱ፡ወፀሊልያ፡፡ ወዘሰ፡እንተ፡አንቀጽ፡ይበውእ፡ኖላዊ፡
3 አባግዕ፡ውእቱ፡፡ ወሎቱሰ፡ያርኅዎ፡ዓጻዊ፡ወአባግዒኒ፡ይሰምዕዎ፡ቃሎ፡፡ ወይጼ
4 ውዖን፡ለአባግዒሁ፡በበ፡አስማቲሆን፡ ወያፈቅሮን፡ወያወፅኦን፡፡ ወሶበ፡አውፅአ፡
ኵሎን፡ ይሐውር፡ ቅድሜሆን፡ ወይተልዉሁ፡ድኅሬሁ፡ አባግዒሁ፡እስመ፡ያአምራ፡ቃ
5 ሎ፡፡ ወለነኪርሰ፡ኢይተልዉሁ፡አላ፡ይጕይዩ፡ እምኔሁ፡ እስመ፡ ኢያአምራ፡ ቃሎ፡
6 ለነኪር፡፡ ወዘንተ፡ ምሳሌ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ ፡ ወኢያእመሩ ፡ ኢያእ
ምሩ፡ ዘይቤሎሙ፡፡

Scio tamen quòd non audit peccatores Deus, sed timentes Deum: facientem vo- 31
luntatem ejus, hunc audit. Et à creatione mundi non auditum fuit, quòd aliquis 32
cæcus natus fuit, & aperti fuerunt oculi ejus. Si non esset à Deo hic, non pos- 33
set facere quicquam. Et responderunt Judæi & dixerunt ei; Túmet qui in pec- 34
catis natus es, tu etiam docêbis nos? Et expulerunt eum, & ejecerunt eum fo-
rás. Et audivit Dominus Jesus quòd ejecissent eum foràs, & invenit eum & di- 35
xit ei; Credísne tu in Filio hominis? Et respondit & dixit, Quis est Domine, ut 36
credam in eo? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Quem vidisti & allo- 37
quutus es, est. Et dixit; Credidi Domine: & adoravit eum. Et dixit ei Domi- 38
nus Jesus, Ego in judicium mundi veni in hunc mundum, ut qui non vident, vi- 39
deant, & qui vident, cæci sint & non videant. Et audierunt Pharisæi qui ibi 40
erant cum eo, hoc, & dixerunt ei; Nos igitur cæci sumus? Et dixit iis Domi- 41
nus Jesus; Si cæci essetis, tum non haberêtis errorem; nunc verò manet error
vester: quia sic dicitis; Vidimus, non remittetur vobis error vester.

CAP. X.

De Petri firmitate sermo.

AMen, amen dico vobis, Qui non intrat per ostium in atrium ovium, & 1
ascendit aliundè, fur & latro est. Et qui per ostium intrat, pastor ovium est. 2
Et ei aperit ostiarius, & oves audiunt vocem ejus, & vocat oves nominatim, & 3
diligit eos, & educit eas. Et quum eduxerit omnes, vadit ante eas, & adhærent 4
ei post eum oves ejus, quia cognoscunt vocem ejus. Et alieno non adhære- 5
bunt, sed fugient ab eo, quia non cognoscunt vocem alieni. Et hanc parabo- 6
lam dixit iis Dominus Jesus: & illi non cognoscebant quid dicebat iis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيست دو — فرمود مسيح كه كلهٔ ديكر دارم بجز اين كله وعاقبت همه يكي بسود

1 *عيسي كفت راست راست بشما بكويم • هر كه كوسفندانرا از در آغل در نيارد • بداناك آن
2 كس دزدست • وحرامي • *وانك از در درآرد • بدانك شبانست * ودربان براي او درا
3 بكشايد • وكوسفندان† اواز اورا بشناسند • واو كوسفندان خودرا هر يكي بنام بخواند • وبدر
4 آورد • *وچون خوانده باشد • وبدر اورده كوسفندان† پيش او روان كردند • وبرهاء ايشا در دنبال
5 ايشان • براي انك اوازش مي شناسند • *وهر كز برها در دنبال كوسفندان بيكانه نروند
6 واكر بينند بكريزند • *اين مثلهارا عيسي بديشان كفت • وايشان نمي دانستند† چه مي كويد

XXII. Pronuntiat Christus; Gregem alium habeo, præter hunc gregem, & postremò ambo unus erit.

CAP. X.

JEsus dixit; Verè, verè vobis di- 1
co, Quicunque oves per ostium caulæ
non introducit, scite quòd ille homo
fur est & latro: Qui verò per osti- 2
um introducit, scite quòd pastor est.
Et ostiarius ei ostium aperiet, et oves 3
vocem ejus audient, et ille oves
suas singulas nomine vocabit, et
educet. Et cùm vocârit et eduxe- 4
rit oves, ante eum incedunt, et agni
earum post eas, eò quòd vocem ejus
nôrunt. Nec unquam agni post oves 5
alienas ibunt, & si viderint fugient.
Has parabolas Jesus illis dixit, et 6
illi non cognoverunt quid diceret.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixit ergò iterùm eis Jesus; Amen, amen dico vobis; Quia ego sum
7 Εἶπεν οὖν (γ) πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι
ostium ovium. Omnes quotquot *ante* *me* venerunt, fures sunt, & la-
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι (δ) πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃ-
trones: *sed* non audierunt eos oves. Ego sum ostium: per me si quis
9 σταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις
introierit, salvabitur: & ingredietur & egredietur, & *pascuam* inveniet. Fur
10 εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης
non venit *si non* ut furetur & mactet, & perdat: Ego veni ut vitam habeant,
οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι,
& abundantiùs habeant. Ego sum pastor *pulcher*. Pastor *pulcher* ani-
11 καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυ-
mam suam *ponit* pro ovibus. Mercenarius autē & non *existens* pastor, cujus
12 χὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ
non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves,
(ε) οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα,
& fugit: & lupus rapit *eas*, & dispergit oves. *At* mercenarius
13 καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς
fugit, quia mercenarius est: & non *curæ est ei* de ovibus. Ego sum
14 φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγώ εἰμι
pastor *pulcher*, & cognosco meas, & *cognoscor* à *meis*. Sicut
15 ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς

novit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono
γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
pro ovibus. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex *ovili*
ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
hac: & illas me oportet adducere, & vocem meam audient, & *fiet*
ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου (ζ) ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται
unum ovile, unus pastor. *Propter hoc* Pater me diligit, quia ego pono
μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι 17
animam meam, ut iterùm sumam eam. Nemo tollit eam à me, sed
τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' 18
ego pono eam à meipso: potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo
ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
iterùm sumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Dissensio
πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. Σχίσμα 19
igitur iterùm facta est *in* *Judæis* propter sermones hos. Dicebant autem
οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ 20
multi ex ipsis; Dæmonium habet, & insanit: quid eum auditis? Alii
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι 21
dicebant; Hæc verba non sunt *dæmoniaci*. Num dæmonium potest cæ-
ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον δύναται τυ-
corum oculos aperire?
φλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

MS. A. (γ) αὐτοῖς πάλιν (δ) ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, (ε) οὐκ ἔστιν (ζ) ἀκούσωσιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Dixit autem iterùm Jesus; Amen, amen 7
dico vobis, Ego sum ostium. Iique omnes 8
qui venerunt, fures sunt & latrones: sed
non audierunt eos oves. Ego sum ostium: 9
& per me si quis intraverit, servabitur: in-
gredietúrque ac egredietur, & pascua inve-
niet. Fur non venit nisi ut furetur, ac ut 10
trucidet, & perdat: ego veni ut vitam ha-
beant, & quod præstantissimum est, habeant.
Ego sum pastor bonus: & pastor bonus 11
animam suam ponit pro ovibus suis. Mer- 12
cenarius autem qui non est pastor, & cujus
non sunt oves, quùm vidit lupum venien-
tem, deserit oves, & fugit: venit autem lu-
pus, rapit & dissipat oves. Mercenarius 13
autem fugit, quia mercenarius est, & non
est ei cura ovium. Ego sum pastor bonus, 14
& cognosco meas, & agnoscor à meis. Sicut 15
novit me Pater meus, & ego cognosco Pa-
trem meum, & animam meam pono pro
ovibus. Habeo autem & oves alias quæ 16
non sunt ex hoc ovili, eas quoque oportet
me adducere: & audient vocem meam, &
grex totus fiet unus, unúsque pastor. Pro- 17
pterea Pater meus diligit me, quia ego pono
animam meam, ut iterùm eam assumam.
Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam 18
ex mea voluntate: possum enim eam po-
nere, possúmque rursus eam assumere: quia
hoc mandatum accepi à Patre meo. Et 19
factum est iterùm dissidium inter Judæos
propter hos sermones. Et dicebant multi 20
ex eis; Dæmonium habet, & insaniendo in-
sanit: quid auditis eum? Alii autem di- 21
cebant; Hæc verba non sunt dæmoniaci:
nunquid dæmonium potest oculos cæci ape-
rire?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 *بار عيسي بديشان كفت راست راست بشما مي كويم * كه منم من دروازه ء كوسفندان
8 * و آنان كه امده بودند • دزدان و حراميان بودند • و كوسفندان از ايشان نشنيد
9 ند * منم من دروازه • واكر كسي در من اندر آيد زنده شود • چون در آيد • و بيرون
10 رود • و شبانرا بيابد * و دزد نيايد الا كه بدزدد و پراكنده كند • و بكشد • من امدم
11 كه براي ايشان زندكاني † باشد • و انچ فزونست براي ايشان باشد * منم ان نيك شبان كه
12 جان خودرا عوض كوسفندان خود بدهد • * مزدور كه شبان نباشد • و كوسفندان ازان
او نباشد • وقتي كه ببيند كه كرك مي ايد • كوسفندانرا رها كند • و بكريزد • و كرك
13 بيايد و بربايد • و كوسفندان پراكنده شوند • * و سبب ان مي كريزد كه مزدورست • و غم
14 كوسفندان † نمي خورد • * منم من شبان نيك واني ازان منست مي شناسم • و از انچ
15 دارم شناخته مي باشم • * انچنانك پدرم مرا مي شناسد • و من پدررا مي شناسم • و جان
16 خودرا عوض كوسفندان بدهم • * و ديكر كوسفندان نيز دارم • آنان كه ازين كله نيستند

Rursus Jesus illis dixit; Verè, verè 7
vobis dico, quòd ego ipse sum ostium
ovium. Et ii qui venerunt, fures 8
& latrones fuerunt: & oves eos
non audiverunt. Ego ipse sum osti- 9
um: & si quispiam per me ingre-
diatur, vivet, cùm ingredietur, &
egredietur, & pastorem inveniet.
Fur autem non venit, nisi ut fu- 10
retur, & dissipet, & occidat: ego
veni ut illis vita sit, et id quod
amplius est illis sit. Ego sum ille 11
bonus pastor, qui animam suam pro
ovibus suis dabit. Mercenarius, 12
qui pastor non est, et oves propriæ
ipsius non sunt, tempore quo viderit
quòd lupus venit, oves relinquet,
et fugiet: lupus autem veniet, et
rapiet, et oves dispersæ erunt.
Propterea autem fugit, quia mer- 13
cenarius est, et curam ovium non
sustinet. Egomet sum pastor bonus, 14
et id quod meum est cognosco, et
ab eo quod habeo cognitus sum.
Quemadmodum Pater meus me no- 15
vit, et ego Patrem novi, et ani-
mam meam pro ovibus dabo. Et
alias oves etiam habeo, quæ 16
quidem de hoc grege non sunt.

Versio VULGATA LATINA.

7 Dixit ergò eis iterùm Jesus; Amen, amen dico vobis, Quia ego sum ostium
8 ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt, & latrones, & non audie-
9 runt eos oves. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: &
10 ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Fur non venit nisi ut fu-
retur, & mactet, & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundanti-
11 ùs habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro
12 ovibus suis. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cujus non sunt oves
propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit,
13 & dispergit oves: Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non
14 pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco meas, &
15 cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem: &
animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non sunt 16
ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, &
fiet unum ovile, & unus pastor. Propterea me diligit Pater: quia ego po- 17
no animam meam, ut iterùm sumam eam. Nemo tollit eam à me: sed 18
ego pono eam à meipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem
habeo iterùm sumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Dissen- 19
sio iterùm facta est inter Judæos propter sermones hos. Dicebant autem 20
multi ex ipsis; Dæmonium habet, & insanit: quid eum auditis? Alii di- 21
cebant; Hæc verba non sunt dæmonium habentis: Numquid dæmonium po-
test cæcorum oculos aperire?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * ثم ان يسوع قال لهم ايضا امين امين اقول لكم اني انا هو باب الخراف * وجميع الذين اتوا
9 قبلي كانوا لصوصا وسراقا لكن الخراف لم تسمع لهم * انا هو الباب واي انسان يدخل بي
10 يخلص ويدخل ويخرج ويجد المرعي * فاما السارق فليس ياتي الا ليسرق ويذبح ويهلك. فاما
11 انا فانما اتيت لتكون لهم الحياة المويدة وليكن لهم افضل * انا هو الراعي الصالح والراعي
12 الصالح يبذل نفسه عن الخراف * واما الاجير الذي ليس براع وليست الخراف له فاذا راي
13 الذيب قد اقبل يدع الخراف ويهرب . فياتي الذيب فيخطف ويبدد الخراف * وانما يهرب
14 الاجير لانه مستاجر وليس يشفق علي الخراف * انا هو الراعي الصالح وانا عارف برعيتي
15 16 ورعيتي تعرفني * كما ان الاب عارف بي وانا عارف بالاب . ونفسي ابذل دون الخراف * ولي كباش
اخر ليست من هذا القطيع فينبغي لي ان اتي بهم ايضا يسمعون صوتي . ويكون الرعية واحدة
17 18 لراع واحد * فمن اجل هذا يحبني الاب لاني اضع نفسي لاخذها ايضا * وليس احد ياخذها
مني لكنني انا اضعها بارادتي . لان لي سلطانا ان اضعها وسلطانا ان اخذها ايضا . لان هذه
19 هي الوصية التي قبلتها من ابي * ووقع ايضا بين اليهود شقاق من اجل هذه الاقوال
20 21 * وقال كثيرون منهم ان به شيطانا وقد جن فما استماعكم منه * وقال اخرون ان هذا الكلام
ليس هو كلام مجنون . هل شيطانا يقدر ان يفتح اعين العميان *

Præterea Jesus subdidit eis iterùm; 7
Amen, amen dico vobis, quòd ego sum
ostium ovium. Et omnes qui venerunt an- 8
te me, erant latrones & fures: sed oves
non obedierant eis. Ego sum ostium, 9
& quicunque homo introierit per me,
salvabitur: & ingredietur, & egre-
dietur, & inveniet pascua. At verò 10
fur non venit nisi ut furetur, et jugu-
let, & perdat. At ego quidem veni ut
sit eis vita æterna, & contingat eis
excellentius. Ego sum pastor bonus, et 11
pastor bonus permutat animam suam pro
ovibus. At mercenarius qui non est pa- 12
stor, et cujus non sunt oves, cùm vi-
det lupum venientem, destituit oves,
et fugit: venitque lupus, et rapit, ac
dispergit oves. Et quidem fugit merce- 13
narius, quia mercede conductus est,
et non miseretur ovium. Ego sum pastor 14
ille bonus, et ego cognosco gregem me-
um, et grex meus me cognoscit. Sicut 15
Pater cognoscit me, et ego cognosco Pa-
trem: et animam meam commuto pro
ovibus. Item sunt mihi arietes alii, 16
qui non sunt de hoc ovili; et oportet me
adducere illos etiam ad audiendam vo-
cem meam: et erit ovile unum pastoris
unius. Ideò diligit me Pater, quia pono 17
animam meam, ut sumam eam iterùm.
Et nemo tollet eam à me, sed ego ponam 18
eam ex voluntate mea. Nam habeo fa-
cultatem ponendi eam, & facultatem su-
mendi eam iterùm: quia hoc est manda-
tum quod accepi à Patre meo. Cecidit 19
ergò rursus inter Judæos dissensio pro-
pter hujusmodi sermones. Et dixerunt 20
multi ex illis; Est in eo dæmonium,
et jam insanivit, cur auditis eum?
Et dixerunt alii; Certè hic sermo non 21
est sermo insani. Num dæmonium potest
aperire oculos cæcorum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በጾጸሰት፡መንበብ፡፡
7 ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ አንቀ
8 ጸ፡ አባግዕ፡፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ መጽኡ፡ እምቅድሜየ፡ ሰረቅት፡ ወፈያት፡ እሙን
9 ቱ፡ ወባሕቱ፡ ኢይሰምዕዎሙ፡ አባግዕ፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ አንቀጸ፡ አባግዕ፡ ዘበአማን፡
10 ዘቦአ፡ እንተ፡ ኅቤየ፡ ይድኅን፡ ይበውእኒ፡ ወይወፅእኒ፡ ወይረክብ፡ መርዔየ፡፡ ወሰ
ራቂሰ፡ ኢይመጽእ፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ ይስርቅ፡ ወይጠባሕ፡ ወያሕጉል፡፡ ወአንሰ፡ መጻእኩ፡
11 ከመ፡ ይርከቡ፡ ሕይወተ፡ ወፈድፋደ፡ ይረክቡ፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ኖላዊሰ፡ ኄ
12 ር፡ ይሜጡ፡ ነፍሶ፡ ህየተ፡ ቤዛ፡ አባግዒሁ፡፡ ወዐሳብሰ፡ ዘኢኮነ፡ ኖላዌ፡ ወዘኢኮነ፡ ዘ
ዚአሁ፡ አባግዒሁ፡ ይሬኢ፡ ተኵላ፡ ይመጽእ፡ ወይጐይይ፡ ወይኀድግ፡ አባግዒሁ፡ ወይመ
13 ሥጦን፡ ተኵላ፡ ወይዘርዎን፡፡ እስመ፡ ዓሳብ፡ ውእቱ፡ ኢያሐዝኖ፡ በእንተ፡ አባግ
14 ዒ፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ወአአምር፡ ዘዚአየ፡ መርዔትየ፡ ወያአምሩኒ፡ እሊ
15 አየ፡፡ ወበከመ፡ ያአምረኒ፡ አብ፡ አነሂ፡ አአምሮ፡ ለአብ፡ ወእሜጡ፡ ነፍስየ፡ ቤዛ፡ አ
16 ባግዕየ፡፡ ወቦኒ፡ ካልኣተሂ፡ አባግዐ፡ እለ፡ ኢኮኑ፡ እምዝንቱ፡ ዓጸድ፡ ወኪያሆን፡ ሃ
ለወኒ፡ አምጽኦን፡ ወይሰምዓኒ፡ ቃልየ፡ ወይከውና፡ አሐደ፡ መርዔተ፡ ለአሐዱ፡ ኖላዊ፡፡
17 ወበእንተዝ፡ ያፈቅረኒ፡ አብ፡ እስመ፡ አነ፡ እሜጡ፡ ነፍስየ፡ ከመ፡ ካዕበ፡ እንሥኣ፡፡
18 አልቦ፡ ዘይሄይደኒ፡ ያለሊየ፡ እሜጥዋ፡ ወለሊየ፡ እነሥኣ፡ ብውሕ፡ ሊተ፡ ላንብራ፡ ወካዕ
በ፡ ብውሕ፡ ሊተ፡ እንሥኣ፡፡ ወዘንተ፡ ትእዛዘ፡ ነሣእኩ፡ በኀበ፡ አቡየ፡፡ ወተናፈቁ፡ ወ
19 20 ተጋአዙ፡ ካዕበ፡ አይሁድ፡ በእንተዝ፡ ነገር፡፡ ወይቤሉ፡ ብዙኃን፡ እምኔሆሙ፡ ጋኔነ፡
21 ቦ፡ ወየዐብድ፡ ምንተኑ፡ ታጸምእዎ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ ኢኮነ፡ ዘጋ
ኔን፡ ይክል፡ አሐይዎ፡ ወክሥተ፡ አዕይንት፡ ዕዉራን፡፡

De episcopatu lectio.

Et dixit iis iterum Dominus Jesus; Amen, amen dico vobis, Ego sum ostium o- 7
vium. Omnes qui venerunt ante me, fures & latrones sunt: veruntamen non 8
audiebant eos oves. Ego sum ostium ovium verum: qui introierit per me, 9
servabitur: ingredietur & egredietur, & inveniet pascua. Et fur non venit nisi 10
ut furetur, & mactet, & perdat. Et ego veni ut inveniant vitam, & abundan-
tiùs invenient. Ego sum pastor bonus. Pastor bonus tradit animam suam pro 11
redemptione ovium suarum. Et mercenarius qui non fuit pastor, & cujus non 12
sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & fugit, & relinquit oves suas: & ra-
pit eas lupus, & dissipat eas. Quia mercenarius est: non pertinet *ad* eum de 13
ovibus. Ego sum pastor bonus, & cognosco proprium gregem meum, & cog- 14
noscunt me mei. Et sicut cognoscit me Pater, ego cognosco Patrem: & trado 15
animam meam *pro* redemptione ovium mearum. Et habeo alias oves, quæ non 16
fuerunt ex hoc atrio: & illas oportet me adducere: & audient vocem meam,
& erunt unus grex, unius pastoris. Et propterea diligit me Pater, quia ego 17
trado animam meam, ut iterùm accipiam eam. Nemo erit qui diripiet mihi eam: 18
egomet tradam eam, & egomet accipiam eam, potestas est mihi ponere eam, &
iterũ potestas est mihi ut accipiam eam: et hoc mandatũ accepi apud Patrẽ meũ.
Et divisi sunt, & disputârunt iterũ Judæi de hoc sermone. Et dixerũt multi ex il- 19
lis; Dæmonẽ habet, & insanit: quid igitur auditis eũ? Et fuerunt qui dixerunt; Hic 20
sermo non est dæmonis: dæmon potéstne vivificare, & aperire oculos cæcorum? 21

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر من واجب است كه ايشانرا نيز بياورم * و اواز من بشنويند * و پس ازان همه گوسفندان
17 يكي باشند * و ايشانرا يك شبان باشد * براي اين پدرم مرا دوست مي دارد * كه من جان خود
18 بدهم * و باز بستانمش * * كسي نتواند جان مرا از من ستادن * ليكن منم كه بمراد خود
بدهم * زيرا مسلطم و توانا * كه جان خودرا بدهم * و باز بستانم كه اين فرمانرا از پدر قبول
19 20 كردم * * باز درميان يهوديان † مخالفت شد براي اين سخنها * و بسياران از ايشان مي گفتند
21 ديو دارد و صرعي است شما چرا ازو مي شنويد * * ديگران مي گفتند * اين سخنها نه ازان
ديوانه است * ديوانه كجا تواند چشم نا بينا را گشودن

me oportet ut illas etjam adducam:
& vocem meam audient, & dein-
ceps omnes oves unus grex erunt, &
illis unus pastor erit. Propter hoc 17
Pater meus me diligit, quia ego da-
turus sum animam meam, & rur-
sus sumpturus eam. Quispiam non 18
potest animam meam à me tollere,
sed ego sum qui sponte meâ daturus
sum: potestate enim polleo & vi-
ribus, ut animam meam dem, &
rursus assumam; quia hoc manda-
tum à Patre accepi. Rursus inter 19
Judæos dissensio erat de his sermo-
nibus. Et multi ex eis dicebant; 20
dæmonium habet, & insanus est:
vos quare ipsum auditis? Alii di- 21
cebant; Hi sermones non sunt dæ-
moniaci: dæmoniacus ubi potest
oculos cæco aperire?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

22 Facta sunt autē Encænia in Hierosolymis: & hyems erat. Et ambulabat Je-
Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ (η) περιεπάτει ὁ Ἰη-
23 sus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
24 σοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ (θ) τοῦ Σολομῶντος. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
dicebant ei; Quò usque animam nostrā tollis? si tu es Christus, dic nobis palàm.
ἔλεγον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
Respondit eis Jesus; *Dixi* vobis, & non creditis. Opera quæ ego facio in no-
25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
mine Patris mei, hæc *testantur* de me. Sed vos non creditis: non *enim* estis ex
26 ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. (ι) Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ
ovibus meis, *sicut dixi vobis.* Oves meæ vocem meam audiunt,
27 τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει,
& ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego vitam æternam do eis, & non
28 κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ
peribunt in æternum: & non rapiet quisquam eas de manu mea. Pater meus
29 ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου
qui dedit mihi, major omnibus est, & nemo potest rapere de manu patris mei.
ὃς δέδωκέ μοι, (κ) μείζων πάντων ἐστί, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.
Ego & Pater unum sumus. Sustulerunt ergò *iterùm* lapides Judæi, ut lapidarent
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
31
eum. Respondit eis Jesus; Multa *pulchra* opera ostendi vobis ex Patre meo:
αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, (λ) Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· 32
propter quod eorum opus lapidatis me? Responderunt ei Judæi, di-
διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ (μ) Ἰουδαῖοι, λέ- 33
centes; De *pulchro* opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu
γοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας· καὶ ὅτι σὺ
homo *existens*, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Non est
ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι 34
scriptum in lege vestra; Ego dixi, Dii estis? Si illos dixit deos,
γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγὼ (ν) εἶπα, Θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, 35
ad quos sermo Dei factus est, & non potest solvi Scriptura: Quem Pater
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· Ὃν ὁ Πατὴρ
sanctificavit, & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemas: quia dixi,
ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον, 36
Filius Dei sum? Si non facio opera Patris mei, *ne credite* mihi:
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 37
Si autem facio, & si mihi non *credatis*, operibus credite: ut cognoscatis, &
Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ (ξ) πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ 38
credatis quia in me Pater, & ego in *eo*.
πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

MS.A. (η) περιεπάτει (θ) Σολομῶντος. (ι) Ἀλλὰ (κ) μεῖζον (λ) Πολλὰ ἔργα καλὰ (μ) Ἰουδαῖοι, Περὶ (ν) εἶπον, (ξ) πιστεύετε,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܩܪܝܢܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ * ܩܡ * ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܚܘܕܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܣܬܘܐ
23 ܗܘܐ܂ ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ܂
24 ܘܐܚܕܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܫܩܠ ܐܢܬ ܠܢܦܫܢ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܓܠܝܐܝܬ܂
25 ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܘܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ ܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ܂
26 ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂
27 ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܩܠܝ ܫܡܥܢ ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܘܐܢܝܢ ܒܬܪܝ ܐܬܝܢ܂
28 ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܘܠܐ ܢܐܒܕܢ ܠܥܠܡ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܚܛܘܦ ܐܢܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝ܂
29 ܐܒܝ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܚܛܦ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ܂
30 ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ ܚܢܢ܂
31 ܘܫܩܠܘ ܬܘܒ ܝܗܘܕܝܐ ܟܐܦܐ ܕܢܪܓܡܘܢܝܗܝ܂
32 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܚܘܝܬܟܘܢ ܡܛܠ ܐܝܢܐ ܥܒܕܐ ܡܢܗܘܢ ܪܓܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ܂
33 ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܪܓܡܝܢ ܚܢܢ ܠܟ ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ ܘܟܕ ܒܪܢܫܐ ܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ ܐܠܗܐ܂
34 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ܂
35 ܐܢ ܠܗܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܡܛܠ ܕܠܘܬܗܘܢ ܗܘܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܫܬܪܐ ܟܬܒܐ܂
36 ܠܡܢ ܕܐܒܐ ܩܕܫܗ ܘܫܕܪܗ ܠܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ܂
37 ܘܐܢ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܒܕܐ ܕܐܒܝ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢܢܝ܂
38 ܘܐܢ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܠܝ ܠܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܐܒܝ܂

Lectio Encæniis Ecclesiæ. 17.

Factum est autem festum Encæniorum in Je- 22
rusalem, erátque hyems. Et ambulabat 23
Jesus in templo in porticu Salomonis. Et 24
cinxerunt eum Judæi, dicúntque ei; Quo-
usque tandem tollis animam nostram?
(*Nos fines animam agere?*) Si tu es Messias,
dic nobis apertè. Respondit Jesus, & dixit 25
eis; Dixi vobis, & non creditis: at opera
quæ ego facio in nomine Patris mei, ipsa
testantur de me. Sed vos non creditis, 26
quia non estis ex ovibus meis, quemad-
modum dixi vobis. Oves meæ vocem me- 27
am audiunt, & ego cognosco eas, ipsæque
post me veniunt. Et ego do eis vitam æter- 28
nam, neque peribunt in æternum, ac nemo
rapiet eas è manibus meis. Pater enim me- 29
us qui dedit mihi, omnibus major est, nul-
lúsque potest è manu Patris mei rapere.
Ego & Pater meus unum sumus. Et sustu- 30 31
lerunt rursùs Judæi lapides ut obruerent
eum. Dixit eis Jesus; Multa opera præ- 32
clara à Patre meo ostendi vobis, propter
quodnam operum illorum lapidatis me?
Dicunt ei Judæi; Non propter opera bona 33
lapidibus petimus te: sed quoniam blas-
phemas: & quum tu sis homo, facis teipsum
Deum. Dixit eis Jesus; Nónne ita scri- 34
ptum est in Lege vestra, Ego dixi; Dii estis.
Si eos dixit deos, propterea quòd ad eos 35
factus est sermo Dei, & non potest Scriptu-
ra solvi; Quem Pater sanctificavit & misit 36
in mundum, dicitis ei; Tu blasphemas,
quia dixi vobis me esse filium Dei? Quòd 37
si non facio opera Patris mei, ne credatis
mihi: Sin autem facio, etiamsi mihi non 38
credatis, ipsis operibus credite: ut sciatis &
credatis Patrem meum in me esse, méque in
Patre meo.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بیست سه خواستند یهودان که عیسی را بسنگ زنند
22 عید نوکان در آمد * وفصل زمستان بود * وعیسی بهیکل رفته بود * و برواق سلیمان
23
24 می گردید * یهودان گردا گرد او در آمدند * و گفتند تو تا کی جان ما می ستانی *
25 اگر توی مسیح بما آشکارا بگوی * عیسی بدیشان گفت بشما گفتم و باور نداشتید * و کردارهائی
26 که بنام پدرم می کنم بر حال من گواهی می دهند * لیکن شما باور نمی دارید *
27 برای آنک گوسفندان من نیستید * چنانک بشما گفتم * نه بشما گفتم گوسفندان من آواز
28 من بشنوند * و در دنبال من بیایند * و من ایشانرا بشناسم * و زندگانی جاوید بدیشان
29 دهم * و تا ابد گم نشوند * و کسی ایشانرا از دست من نرباید * برای آنک پدرم که ایشانرا بمن
30 داد * از همگان بزرگترست * و کسی از پدرم نتواند ربود * و من و پدرم یکی هستیم * باز یهودان
31
32 سنگها در دست گرفتند * که اورا بزنند * عیسی گفت بسیار کردارهای خوب از پیش پدرم
33 بشما نمودم * برای کدام این کردارها مرا می زنید * یهودان بدو گفتند نه برای کردارهای خوب ترا سنگسار می کنیم

XXIII. Voluerunt Judæi Jesum lapidare.

Festum autem Encæniorum ..., 22
& pars anni hyemalis erat: Et 23
Jesus in templum ingressus erat, &
in porticu Salomonis ambulabat. 24
Judæi igitur in circuitu ejus vene-
runt, & dixerunt; Tu quousque ani-
mam nostram tollis? Si tu es Chri- 25
stus, nobis apertè dic. Jesus illis di-
xit; Vobis dixi, & fidem non ha-
buistis: & opera, quæ in nomine
Patris mei facio, qualis sim testi- 26
monium dant. Sed vos non creditis,
eò quòd oves meæ non sitis, quem- 27
admodum vobis dixi. Nónne vobis
dixi? Oves meæ vocem meam au-
dient, & post me venient, & ego il- 28
las noscam. Et vitam æternam illis
dabo, & in æternum non peribunt,
neque quisquam è manu mea ca- 29
piet. eò quòd Pater meus, qui eas
mihi dedit, omnibus fortior est, &
quisquam à Patre meo non poterit 30
tollere. Et ego & Pater meus unum 31
sumus. Rursùs Judæi lapides in ma-
nus tulerunt, ut eum percuterent. Je- 32
sus dixit; Multa opera bona à Patre
meo vobis ostendi: propter quæ opera
me feritis? Judæi ei dixerunt; 33
Non propter opera bona te lapidamus.

Versio VULGATA LATINA.

Facta sunt autem Encænia in Jerosolymis: Et hyems erat. Et ambulabat Je-
sus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis
palàm. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, & non creditis: opera, quæ
ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Sed
vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam
audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: Et ego vitam æternam do
eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.
Pater meus quod dedit mihi majus omnibus est: & nemo potest rapere de
manu Patris mei. Ego & Pater unum sumus. Sustulerunt ergò lapides Ju-
dæi, ut lapidarent eum. Respondit eis Jesus; Multa bona operà ostendi vo- 32
bis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt 33
ei Judæi; De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu,
homò cùm sis, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Nónne scriptum 34
est in lege vestra; Quia ego dixi, Dii estis? Si illos dixit deos, ad quos 35
sermo Dei factus est, & non potest solvi Scriptura: Quem Pater sancti- 36
ficavit, & misit in mundum, vos dicitis; Quia blasphemas: quia dixi, Filius
Dei sum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem 37
facio: & si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, & 38
credatis quia Pater in me est, & ego in Patre.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

* وكان التجديد بيروشليم وكان شتاء * فمشي يسوع في الهيكل في رواق سليمان * فاحاط به
اليهود وقالوا له حتى متى تعذب نفوسنا. ان كنت انت المسيح فاخبرنا علانية * اجابهم يسوع
قد قلت لكم ولم تومنوا. والاعمال التي اعمل باسم ابي هي تشهد لي * لكنكم لستم تومنون
لانكم لستم من خرافي كما قلت لكم * ان خرافي تسمع صوتي. وانا اعرفها وهي تتبعني * وانا
اعطيها حياة الابد ولا تهلك ابدا. ولا يخطفها احد من يدي * لان ابي الذي اعطاني هو
اعظم من الكل. وليس يقدر احد ان يخطفهم من يد ابي * انا وابي واحد نحن * فتناول
اليهود حجارة ليرجموه * فاجابهم يسوع قائلا اريتكم اعمالا كثيرة حسنة من جهة ابي فمن
اجل اي عمل منها ترجموني * فاجابه اليهود قائلين لسنا من اجل عمل صالح نرجمك لكن
لاجل التجديف. اذ انت انسان تجعل نفسك الها * فاجابهم يسوع قائلا اليس مكتوب في ناموسكم
انا قلت انكم الهة * فان كان قيل لاوليك الهة لان كلمة الله كانت اليهم وليس يمكن ان
ينقض المكتوب * فكم بالحري الذي قدسه الاب وارسله الي العالم * افتقولوا انتم انك
تجدف لاني قلت لكم اني ابن الله * ان لم اعمل اعمال ابي لا تومنوا بي * فان كنت اعمل فان لا
تومنون بي فامنوا باعمالي * لتعلموا وتومنوا اني في ابي وابي في *

Sectio vigesima quarta.

Et erant Encænia in Jerusalem, & erat 22
hyems. Et ambulabat Jesus in templo 23
in porticu Salomonis. Et circundede- 24
runt eum Judæi, & dixerunt ei; Quo-
usque cruciabis animas nostras? Si es
tu Christus, indica nobis palàm. Respon- 25
dit eis Jesus; Jam dixi vobis, neque
credidistis: quum-tamen opera quæ fa-
cio in nomine Patris mei, ipsa attesten-
tur mihi. Verùm non creditis, quia non 26
estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis.
Oves meæ audiunt vocem meam, & ego 27
cognosco eas, & ipsæ sequuntur me: Et 28
ego do eis vitam æternam, & non peri-
bunt unquam: & non rapiet eas quis-
quam è manu mea. Quia Pater meus 29
qui dedit mihi, est major omnibus, &
non potest quispiam rapere eas è manu
Patris mei. Ego & Pater unum sumus. 30
Sustulerunt ergò Judæi lapides ut lapi- 31
darent eum. Respondit autem eis Je- 32
sus, dicens; Ostendi vobis opera multa
bona ex parte Patris mei: propter quod
igitur opus ex eis lapidatis me? Re- 33
sponderunt ei Judæi, dicentes; Non
propter ullum opus bonum lapidamus te,
sed propter blasphemiam: quum enim
sis homo, facis te ipsum Deum. Respon- 34
dit eis Jesus; Nónne scriptum est in le-
ge vestra; Ego dixi vos esse deos?
Quòd si dictum est illis; Dii estis, eò 35
quòd sermo Dei factus est ad eos, & non
potest violari Scriptura: Quantò magis 36
ille quem sanctificavit Pater, & misit
eum in mundum? Et dicitis vos, Tu
blasphemas, quia dixi vobis esse me filium
Dei? Si non facio opera Patris mei, ne 37
credatis mihi. Sin autem facio, nec ta- 38
men creditis mihi: saltem credite ope-
ribus meis: ut sciatis, & credatis
quòd ego sum in Patre meo, & Pater
meus in me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሖሰ: ዘመስከረም: ምንባብ:: ወእምዝ: ይእቲ: ለጊዜ: አመ: ሙድ
ሰ: ለየሩሳሌም: ክረምት: ውእቱ:: ወአንሶሰወ: እግዚእ: ኢየሱስ: በምኵራብ: በ
ሆሬ: ሰሎሞን:: ወዓገትዎ: አይሁድ: ወይቤልዎ: እስከ: ማእዜኑ: እንከ: ትነሥእ
ፍስነ: እመ: አንተሁ: ክርስቶስ: ንግረነ: ገሃደ:: ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ::
ይቤሎሙ: ነገርኩክሙ: ወኢተአምኑኒ:: ግብረ: ዘእገብር: አነ: በስመ: አቡየ: ውእቱ:
ሰማዕትየ:: ወአንትሙሰ: ባሕቱ: ኢተአምኑኒ: እስመ: ኢኮንክሙ: እመአባግዕየ:
ሙ: እቤለክሙ:: አባግዕየሰ: እሊአየ: ይሰምዕኒ: ቃልየ: ወአነሂ: ኣአምሮን:: ወ
ተልዉኒ:: ወአነሂ: እሁቦን: ሕይወተ: ዘለዓለም: ወኢይትሐጐላ: ለዓለም:: ወአል
ዘይሄይደን: እምእዴየ:: እስመ: አቡየ: ዘወሀበኒዮን: ውእቱ: ይዓቢ: እምኵሉ::
ዘይክል: ኀይደ: ወመሢጠ: እምእዴሁ: ለአቡየ:: ወአቡየ: ወአነ: አሐዱ:
:: ወነሥኡ: ካዕበ: እብነ: አይሁድ: ከመ: ይወግርዎ:: ወአውሥአ: እግዚ
ኢየሱስ: ወይቤሎሙ: ብዙኀ: ግብረ: ሠናየ: አርአይኩክሙ:: ዘእምኀበ: አቡየ: በአ
ግብር: ትዌግሩኒ: እምኔሆሙ:: ወአውሥኡ: አይሁድ: ወይቤልዎ: በእንተ: ሠና
ግብር: ኢንዌግረከ: ዘእንበለ: በእንተ: ፅርፈትከ: እስመ: እንዘ: ሰብእ: አንተ: እግዚ
ብሔር: ትሬሲ: ርእሰከ:: ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ:: ወይቤሎሙ: አኮኑ: ጽ
ውስተ: ኦሪትክሙ:: አነ: እቤ: አማልክት: አንትሙ:: ሶበ: ሎሙ: አማልክት:
ሎሙ: እለ: አስተርአዮሙ: እግዚአብሔር: ቃለ: እግዚአብሔር: ኮነ: ኀቤሆሙ::
ይትከሃል: ይትነሠት: ይትሐሰው: ቃለ: መጽሐፍ:: ዘቀደሶ: አብ: ወፈነወ: ውስተ:
ኵሉ: ዓለም:: እፎ: እንከ: ትብሉኒ: ትፀርፍ: እመ: እቤለክሙ: ወልደ: እግዚአብሔ
አነ:: ወእመ: ኢይገብር: ግብረ: አቡየ: ኢትእመኑኒ:: ወእመሰ: እገብር: አ
ኢያ: ኢአመንክሙ: ለምግባርየ: እመኑ: ከመ: ተአምሩ: ወትጤይቁ: ከመ: አነ:
በአብ: ወአብ:ብየ::

Pro humiliatione quæ in Septembri, lectio. Et tunc isto tempore, quando 22
consecratio *erat* Hierosolymis, hyems erat. Et ambulavit Dñs Jesus in templo in 23
porticu Solomonis. Et circumdederunt eum Judæi, & dixerunt ei; Quousque 24
tollis nobis animam nostram? si tu es Christus, dic nobis planè. Et respondit 25
Dominus Jesus, & dixit iis; Dixi vobis, & non creditis: opus quod facio ego in
nomine Patris mei, hoc est testis meus. Veruntamen vos non creditis mihi, quia 26
non fuistis ex ovibus meis, sicut dixi vobis. Oves meæ audiunt vocem meam, & 27
ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego dabo iis vitam æternam, & non per- 28
ibunt in æternum, & nemo est qui rapiet eas de manu mea. Quia Pater meus qui 29
dedit mihi eas, ipse major est omnibus, & nemo est qui potest auferre & rapere 30
eas è manu Patris mei. Et Pater meus & ego, unum sumus. Et sustulerunt iterum 31
lapides Judæi, ut lapidarent eum. Et respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Multa o- 32
pera bona demonstravi vobis à patre meo: propter quale opus lapidatis 33
me ex illis? Et responderunt Judæi, & dixerunt ei; Propter bonũ opᵘ non lapida-
mᵘ te, sed propter blasphemiã tuam, quia quum homo sis, tu Deũ facis teipsũ. Et 34
respondit Dñs Jesus, & dixit iis; Nonne scriptũ est in lege vestra; Ego dixi, Di
estis? Si illos deos dixit, quibᵘ apparuit Deᵘ, verbũ Dei fuit apud eos: & nõ potest 35
destrui & falsificari verbum Scripturæ: Quem sanctificavit Pater, & misit in 36
totum mundum, quomodo igitur dicitis mihi; Blasphemas, si dixi vobis, Filius
Dei sum? Et si non facio opus Patris mei, ne credatis mihi. Et si facio, si mihi non 37
credidistis, operi meo credite: ut cognoscatis, & consideretis quòd ego in Patre, 38
& Pater in me est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

لیکن براي آنك افتري مي كني * وآدمي هستي و خودرا خدا مي سازي * عيسي بديشان
گفت * نه در ناموس شما اين چنين نوشته است كه من گفتم شما خدايان هستيد
* چون بهر ايشان كه كلمه پيش ايشان شد * خدا ايشانرا خدايان گفت * نشايد كه كتاب
باطل شود * وكسي كه پدر اورا مقدس و پاك داشت * و اورا در عالم فرستاد * شما مي
گوييد * افتري ميكني * براي آنك گفتم من فرزند خدا هستم * اگر كردارهاء پدرم
مرا باور مداريد * وچون كردار كنم ومنكر من شويد * باري كردار را باور داريد * و بدانيد
و ايمان بياوريد * كه پدرم در من است و من در پدر هستم *

sed propterea quòd blasphemas: ho-
mo enim es, & teipsum Deum facis.
Jesus eis dixit; Nónne in Lege 34
vestra sic scriptum est? Ego qui-
dem dixi, Vos dii estis. Si de eis 35
loquens, ad quos sermo factus est,
Deus illos deos dixit, nec oportet
ut Scriptura irrita fiat: Illi tamen 36
quem Pater sanctificavit, & puri-
ficavit, & eum in mundum misit,
vos dicitis, Blasphemiam commit-
tis; eò quòd dixi, Filius Dei sum:
Si opera Patris mei non facio, mi- 37
hi fidem ne habeatis. Cùm verò 38
opus faciam, & mihi fidem dene-
getis, jam operi fidem habeatis:
& scitote & credite, quòd Pater
meus in me est, & ego in Patre
suum.

Quærebant ergò rursùm eum apprehendere: & exivit ex manu eorum. Et abiit
39 Ἐζήτουν οὖν (ο) πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. (π) Καὶ ἀπῆλθε
40 iterùm trans Jordanem, in locum ubi erat Joannes primùm baptizans: & mansit
πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν
illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem signum fecit
41 ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
nullum. Omnia autem quæcunq; dixit Joannes de hoc, vera erant. Et crediderunt
42 οὐδέν. πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν
multi illic in eum.
πολλοὶ (ϛ) ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

ξγ δ ξδ

CAP. XI. ια'.

ΙΑ'

Erat autem quidam languens Lazarus à Bethania, ex vico Mariæ & Marthæ
1 ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας
sororis ejus. (Erat autem Maria ungens Dominum unguento, & extergens
2 τῆς ἀδελφῆς (α) αὐτῆς. (Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα
pedes ejus capillis suis, cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergò
3 τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.) Ἀπέστειλαν οὖν
sorores ad eum dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus
4 αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
dixit; Hæc infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur
εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ
filius Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham, & sororem ejus, &
5 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ
Lazarum. Ut ergò audivit quia infirmatur, tunc quidem mansit in quo erat loco duos
τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο 6
dies. Deindè post hæc dicit discipulis; Eamus in Judæam iterùm.
ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς (β) μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν (γ) πάλιν. 7
Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi, & iterùm
Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 8
vadis illuc? Respondit Jesus; Nónne duodecim sunt horæ diei? Si
ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη (δ) ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ (ε) δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν 9
quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem mundi hujus videt:
τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
Si autem quis ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.
Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 10
Hæc ait, & post hoc dicit eis; Lazarus amicus noster dormit: sed
Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ 11
vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergò discipuli ejus; Domine, si dormit,
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. (ζ) Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, 12
servabitur. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia
σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι 13
de dormitione somni diceret. Tunc ergò dixit eis Jesus manifestè; Lazarus
περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. (η) Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, Λάζαρος 14
mortuus est.
ἀπέθανε.

Κεφ. ια'. MS. A. (α) αὐτοῦ. (β) μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἄγωμεν (γ) * πόλιν. (δ) Ἰησοῦς, (ε) δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς (ζ) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Κύριε, (η) Τότε εἶπεν αὐτοῖς MS. A. (ο) αὐτὸν πάλιν πιάσαι· (π) Ἀπῆλθεν οὖν πάλιν (ϛ) πολλοὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

39 Et voluerunt iterùm prehendere eum: at evasit ex eorum manibus. 40 Et abiit trans Jordanem in eum locum ubi fuerat Johannes priùs, dum baptizaret: fuitque illic. 41 Veniebant autem homines quamplurimi ad eum, & dicebant Johannem ne unum quidem signum edidisse: quæcunque autem Johannes dixerat de viro isto, vera esse. 42 Multique crediderunt in eum.

Ab oblationem Quadragesimæ. 23.

CAP. XI.

1 ERat autem quidam, qui morbo detinebatur, Lazarus, ex Beth-Ania (*domo solicitudinis*) pago, frater Mariæ & Marthæ. 2 Porrò ista Maria ea erat quæ unxit aromate pedes Jesu, absterfitque capillis suis: erat frater istius Lazarus qui morbo laborabat. 3 Miserunt autem ambæ sorores ejus ad Jesum, & dicunt; Domine noster, ecce is quem tu diligis, valetudine laborat. 4 Jesus verò dixit; Iste morbus lethalis non est, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius Dei propter eum. 5 Diligebat autem ipse Jesus Martham, & Mariam, & Lazarum. 6 Quúmque audisset eum ægrotare, mansit in eo loco ubi erat, duos dies. 7 Posteà verò dixit discipulis suis; Venite, eamus rursum in Judæam. 8 Dicunt ei discipuli ejus; Magister noster, modò Judæi quærebant te lapidibus obruere, & rursum illuc abis? 9 Dixit eis Jesus; Nónne sunt horæ duodecim in die? & si quis ambulaverit interdiu, non impingit, quippe qui videat lucem mundi hujus. 10 Si quis verò nocte ambulaverit, impingit, quòd eo lumine careat. 11 Hæc dixit Jesus: & posteà subdit eis, Lazarus amicus noster dormit, sed proficiscor eum excitaturus. 12 Dicunt ei discipuli ejus; Domine noster, si dormit, benè valebit. 13 Hoc autem Jesus dixerat de morte illius: at illi putàrunt de dormitione somni ipsum dixisse. 14 Tunc dixit eis Jesus explicatè; Lazarus mortuus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 *بار خواستند كه اورا بگيرند • ديگر بار از ميان دست ايشان بيرون رفت • *واز انجا آمد در
40 گذرگاه اردن • درجايگاهي كه يحيي اول جماعت را مي شست • *ودران جايگاه خلق
41 بسيار پيش او آمدند • ومي گفتند يحيي اين كردارها نكرد • وهر چه يحيي براي اين
42 مرد گفت • راستست • *وبسياران بدو ايمان اوردند بيست چهار
زنده كردن مسيح غازر را
1 *وبود شخصي رنجور نامش غازر • از ده
2 بيت عنيا برادر مريم ومرتا • *وان مريم است كه پاي عيسي را بروغن غاليه اندوده
3 وبموي خود پاك كرده ماليد • وان رنجور برادر اين بود • *هر دو خواهرانش پيش عيسي
4 فرستادند • وگفتند خداوند ما انكس كه تو اورا دوست مي داري • رنجورست • *عيسي
گفت اين رنجوري نه ازان مرگست • الا براي عظمت خدا • تا فرزند خدا ستوده شود •
5 *براي انك عيسي مريم ومرتا وغازررا دوست † مي داشت • *وچون شنيد كه رنجورست • دو
6
7 انجاه كه عيسي بود دو روز توقف † كرد • *بعد ازان بشاگردان خود گفت • بياييد تا در يهود رويم •

39 *Rursùs quærebant ut eum prehenderent: iterùm autem è medio manûs illorum exivit.* 40 *Et indè venit in trajectum Jordanis, in locum ubi Johannes primùm turbam baptizabat.* 41 *Et in illum locum populus multus ad eum venerunt, & dicebant; Johannes ex his operibus nihil fecit: quicquid autem Johannes de hoc homine dixit, verum est.* 42 *Et multi in eum crediderunt.*

XXIV. Vivificat Christus Gazarum.

CAP. XI.

1 E*Rat autem homo quidam ægrotus, cui nomen Gazarus, ex pago Bethaniæ, frater Mariæ & Marthæ.* 2 *Illa autem Maria est, quæ pedes Jesu unguento galiæ unxit, & tersit capillo suo mundavit, & infirmus ille frater hujus erat.* 3 *Ambæ igitur sorores ejus ad Jesum miserunt, & dixerunt; Domine noster, ille quem tu diligis, ægrotat.* 4 *Jesus dixit; Hæc infirmitas non ad mortem mortalis est, sed propter gloriam Dei, ut Filius Dei glorificetur.* 5 *Propterea quòd Jesus Mariam, & Martham, & Gazarum diligeret.* 6 *Ut ergò audivit quòd ægrotaret, in eodem loco ubi Jesus erat, duos dies moram fecit.* 7 *Posteà discipulis suis dixit; Venite ut in Judæam eamus*

Versio VULGATA LATINA.

Quærebant ergò eum apprehendere: & exivit de manibus eorum. Et abiit ite-
rum trans Jordanem, in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primùm: &
mansit illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem si-
gnum fecit nullum. Omnia autem quæcunque dixit Joannes de hoc, vera erant.
Et multi crediderunt in eum.

CAP. XI.

Erat autem quidam languens Lazarus à Bethania, de castello Mariæ, & Marthæ
sororis ejus. (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, & extersit pedes
ejus capillis suis: cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergò sorores ejus
ad eum, dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus di-
xit eis; Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius
Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham, & sororem ejus Mariam, & Laza- 5
rum. Ut ergò audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duo- 6
bus diebus. Deindè post hæc dixit discipulis suis; Eamus in Judæam iterùm. 7
Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, & iterùm vadis il- 8
luc? Respondit Jesus; Nónne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in 9
die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt: Si autem ambulaverit in nocte, 10
offendit, quia lux non est in eo. Hæc ait, & post hæc dixit eis; Lazarus amicus 11
noster dormit: sed vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergò discipuli ejus; 12
Domine, si dormit, salvus erit. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem 13
putaverunt quia de dormitione somni diceret. Tunc ergò Jesus dixit eis manife- 14
stè; Lazarus mortuus est:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * فطلبوا ايضا مسكه فخرج من ايديهم * ومضي الي عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد اولا
40 فمكث هناك * واتي اليه كثيرون وقالوا ان يوحنا لم يصنع اية واحده * وكلما قال في هذا
41 42 فهو حق * وامن به هناك كثيرون *
1 * الفصل الخامس والعشرون * وكان واحد مريضا الذي هو لعازر من بيت عنيا
2 قرية مريم ومرتا اختها * ومريم هذه التي كانت دهنت السيد بالطيب ومسحت قدميه بشعرها
3 وكان لعازر المريض اخاها * فارسلت الاختان اليه قايلتين يا سيد ها هوذا الذي تحبه
4 مريض * فلما سمع يسوع قال هذه المرضه ليست للموت لكن لاجل مجد الله وليمجد بن الله
5 6 من اجلها * وكان يسوع محبا لمرتا ومريم اختها وللعازر * فلما سمع انه مريض اقام حيث كان
7 8 يومين * وبعد ذلك قال لتلاميذه امضوا بنا الي اليهودية ايضا * فقال له تلاميذه يا معلم
9 الان كان اليهود يريدون رجمك افانت تريد المضي ايضا الي هناك * اجاب يسوع اليس
10 النهار اثني عشر ساعة فان مشي الانسان بالنهار لم يعثر لنظره نور هذا العالم * فاذا مشي
11 في الليل عثر لانه ليس فيه ضوء * قال هذه ثم قال لهم ان لعازر حبيبنا قد رقد لكني
12 13 انطلق لاقيمه * قال له تلاميذه يا سيد ان كان رقد فسيستيقظ * وانما عني يسوع بقوله
14 موته فظنوا هم انه عني رقاد النوم * فحينيذ قال لهم يسوع علانية لعازر مات *

Expetiverunt igitur denuò apprehendere 39
eum: at exivit è manibus eorum: Et 40
abiit ad ulteriorem ripam Jordanis, ubi
Johannes baptizabat anteà, & mansit
illic. Et venerunt ad eum multi, & di- 41
xerunt; Profectò Johannes non edidit
signum ullum: & prætereà quicquid
dixit de hoc, verissimum est. Quapropter 42
crediderunt in eum illic permulti.

Sectio vigesima quinta.

CAP. XI.

Erat autem quidam infirmus, nempè 1
Lazarus à Bethania castello Mariæ &
Marthæ sororis ejus. Maria autem hæc, 2
ea est quæ unxerat Dominum unguento,
& terserat pedes ejus capillis suis:
erátque Lazarus ille infirmus, frater
ejus. Miserunt ergò ambæ sorores ad 3
eum, dicentes; Domine, ecce is quem
amas, infirmus est. Cùm autem audis- 4
set Jesus, dixit; Hæc infirmitas non
est ad mortem, sed ad gloriam Dei, & ut
glorificetur filius Dei per eam. Et verò 5
Jesus erat amicus Marthæ, & Mariæ
sororis ejus, & Lazari. Cùmque audis- 6
set eum esse infirmum, mansit ubi erat,
biduum. Et posteà dixit discipulis suis; 7
Ducite nos in Judæam iterùm. Dixe- 8
runt ei discipuli ejus; Magister, nunc
Judæi volebant lapidare te, & tunc vis
abire iterùm illuc? Respondit Jesus; 9
Nónne dies constat duodecim horis? Si
ergò ambulet homo in die, non offendit,
quia videt lucem hujus mundi. Si au- 10
tem ambulet in nocte, offendit: quia non
est in ea lumen. Dixit hæc; ac tum ait 11
illis, Lazarus amicus noster cubuit, sed
vado ut excitem eum. Dixerunt ei di- 12
scipuli ejus; Domine, si cubuit, exper-
giscetur. Et quidem significavit Jesus 13
sermone suo mortem ipsius: at putave-
runt illi, quòd significâsset cubitum so-
mni. Tunc dixit eis Jesus manifestè; 14
Lazarus mortuus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወፈቀዱ:ካዕበ:ይእኅዝዎ:ወአምሰጠ: እምእደዊሆሙ::=፡ ወሖረ:ካዕበ: ማዕዶተ: ዮ
40 ርዳኖስ:ብሔረ:ኀበ:ላጥመቀ:ዮሐንስ: ቀዲሙ: ወነበረ:ሃየ::=፡ ወሖሩ: ብዙኃን:ኀቤ
41 ሁ:ወይቤሉ:ዮሐንስ: አልቦ: ተኣምረ: ዘገብረ: ወሊመንተኒ: ወባሕቱ: ወኵሉ: ዘይ
42 ቤ:ዮሐንስ: በእንቲአሁ: እሙን:ኮነ:=፡ ወብዙኃን: አለ:አምኑ: ቦቱ: በህየ:=፡
1 14 በእንተ:አልዓዛር:=፡ ወሀሎ:ለሐዱ:ብእሲ: ዘይደዊ: በቢታንያ: ዘስሙ:
2 አልዓዛር: ዘሃገረ:ማርያ:ወማርታ: እኅታ:=፡ ወማርያስ:ይእቲ: እንተ:ቀብአቶ:ለእ
ግዚእነ: ዕፍረተ:: ወመዝመዘቶ: እገሪሁ: በሠዕርታ: ወእኁሃ: ሳቲ: አልዓዛር: ይደ
3 ዊ::=፡ ወለአካ: እኅቲሁ:ኀበ: እግዚእ:ኢየሱስ: እንዘ:ይብላ: እግዚእነላ: ናሁላ:
4 ዘታፈቅር:ይደዊ::=፡ ወሰሚዖ: እግዚእ:ኢየሱስ: ይቤ: ዝቱ:ደዌሁ:ኢኮነት:ለሞት:
5 ዳእሙ:ከመ:ይሰበሕ: እግዚአብሔር:ወወልደ: እግዚአብሔር: ቦቱ:ይሴበሕ::=፡ ወ
6 ያፈቅሮሙ: እግዚእ:ኢየሱስ:ለማርታ: ወለእኅታ:ወለአልዓዛር::=፡ ወሰሚዖ:ከመ:
7 ይደዊ: ነበረ:ህየ: ይእተ:አሚረ:ኀበ:ሀሎ:ብሔረ: ክልኤ: መዋዕለ:=፡ወእምዝ:ይቤሎ
8 ሙ:ለአርድኢሁ:ንሑር:ካዕበ:ብሔረ:ይሁደ:=፡ ወይቤልዎ:አርድኢሁ:ረቢ: እኮኑ:
9 ይእዜ:የኀሥሡከ:ወይፈቅዱ:ይውግሩከ:አይሁድ:ወእፎ:ህየ:ተሐውር:ካዕበ::=፡ወ
አውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ: ወይቤሎሙ:አኮኑ: ዓሠርቱ: ወክልኤቱ: ሰዓቱ:ለዕለት:
10 ዘየሐውር:መዓልተ:ኢይትዐቀፍ: እስመ:ይሬኢ:ብርሃና:ለዝንቱ:ዓለም::=፡ ወዘይ
11 ሐውር:በሌሊት:ይትዐቀፍ: እስመ:አልቦ:ብርሃን:ውስቴቱ: ዘይሬኢ:=፡ ወዝንተ:ይቤ
ሎሙ:ለአርድኢሁ:ወእምዝ:ይቤ:ካዕበ:ሎሙ:ለአርድኢሁ: ይቤ:አልዓዛር:ዓርክነ:
12 ኖመ:ወባሕቱ:አሐውር:ወአነቅሆ::=፡ ወይቤልዎ:አርድኢሁ: እግዚኦ: እመሰ: ኖመ:
13 ይኖም:ወይነቅህ:ወየሐዩ:=፡ ወይቤሎሙ:እግዚእ:ኢየሱስ:ኖመ:እስመ:ሞተ::ወበ
14 ሊዖሙ:ይመስሎሙ:በእንተ:ኖም: ዘይሰክብ: ዘይቤሎሙ:=፡ ወእምዝ:ይቤ
ሎሙ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወነገሮሙ: ገሃደ:ወይቤሎሙ: አልዓዛር:ሞተ:=፡

Et voluerunt iterum prehendere eum: & fugit ex manibus eorum. Et abiit iterũ 39
trans Jordanem, *in* locum ubi baptizaverat Johannes primùm: & mansit ibi. Et 40
venerunt multi ad eum, & dixerunt; Johannes nullum signum fecit omninó: ve- 41
runtamen etiam totum quod dixit Johannes de illo, verum fuit. Et multi *erant* 42
qui credebant in illo ibi. CAP. XI. *De Eleazaro.*
ET fuit quidam homo qui ægrotabat in Bethania, cujus nomen Eleazarus civi- 1
tatis Mariæ & Marthæ sororis ipsius. Et Maria erat quæ unxit Dominum no- 2
strum unguento, & extersit pedes ejus cum capillis suis: & frater ejus Eleazarus
ægrotabat. Et miserunt sorores ejus ad Dominum Jesum, dicentes; Domine no- 3
ster, ecce *is* quem amas ægrotat. Et audiens Dominus Jesus, dixit; Hic morbus 4
non est ad mortem, sed ut glorificetur Deus, & Filius Dei in eo glorificetur. Et 5
diligebat Dominus Jesus Martham, & sororem ejus, & Eleazarum. Et audiens 6
quòd ægrotabat, mansit ibi isto tempore, quo loco erat duos dies. Et tunc dixit 7
discipulis suis. Abeamus iterum in regionẽ Judææ. Et dixerunt ei discipuli ejus; 8
Rabi, nónne nunc quærunt te, & desiderant lapidare te Judæi, & quomodó illuc
vadis iterum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit iis; Nónne duodecim *sunt* ho- 9
ræ diei? qui ambulabit die, non offendetur, quia videt lucem hujus mundi. Et qui 10
ambulabit nocte, offendetur: quia non est lux in eo quâ videat. Et hoc dicit disci- 11
pulis suis: & tunc dixit iterum discipulis suis; Dixit, *inquã quòd* Eleazarus amicus
noster dormit: veruntamen proficiscar, & excitabó eum. Et dixerunt ei discipuli 12
ejus; Domine, si dormit, salvus erit, & expergiscetur, & vivet. Et dixit iis Do- 13
minus Jesus Dormit, quia mortu* fuit: sed videbatur iis de dormitatione decum-
bentis quòd diceret iis. Et tunc dixit iis Dominus Jesus, & loquutus est iis aper- 14
tè, & dixit iis; Eleazarus mortuus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8
9 عيسي * شاگردان بدو گفتند * در يهود ترا سنگ سار مي کردند * وباز انجا مي روي *
بديشان گفت * نه روز دوازده ساعت است اگر کسي بروز گردد * پاي او بر سنگ
10 نيايد * سبب انك روشنايي عالم را مي بيند * واگر کسي در شب گردد * پاي او سنگ
11 زده شود * براي انك بشب روشنايي نمي بيند * عيسي اين را گفت * و بعد اين بديشان
12 گفت غازر دوست ما خفت * ليکن مي روم تا اورا بيدار کنم * شاگردان او بدو گفتند *
13 خداوند ما اگر خفت بيدار شود * عيسي براي مردن او گفت * وايشان خواب پنداشتند *
14 پس ازان عيسي بديشان روشن گفت * که غازر مرد *

Discipuli ei dixerunt; In Judæa 8
te lapidabant, & rursus illuc va-
dis? Jesus illis dixit; Nónne 9
dies duodecim horarum est? Si
quis in die ambulaverit, pes ejus in
lapidem non offendet, eò quod lu-
cem mundi videt. Si quis autem 10
in nocte ambulaverit, pes ejus lapi-
di illisus erit, eò quòd noctu lucem
non videt. Jesus hæc dixit, & post- 11
eà dixit eis; Gazarus amicus
noster dormit: sed eo ut eum exper-
gefaciam. Discipuli ejus ei dixe- 12
runt; Domine noster, si dormit ex-
pergefiet. Jesus autem de morte 13
ejus dixit, at illi de somno dixisse
putaverunt. Posteà Jesus illis cla- 14
rè dixit; Gazarus quidem mortu-
us est.

Et gaudeo propter vos, (ut credatis,) quoniam non eram ibi: sed eamus ad
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· (ϑ) ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
eum. Dixit ergò Thomas *ille dictus* Didymus, *condiscipulis*, Eamus &
16 αὐτόν. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ
nos, ut moriamur cum eo. *Veniens igitur* Jesus invenit eum quatuor
17 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐλθὼν οὖν (ι) ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας
dies jam habentem in monumento. (Erat autem Bethania juxta Hierosolymam
18 ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων
quasi à stadiis quindecim.) Et multi ex Judæis venerant ad *eas quæ circa*
19 ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.) Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ
Martham & Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. Ergò
20 Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν
Martha ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem *in domo*
Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι (κ) ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
sedebat. Dixit ergò Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, fra-
21 ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν (λ) ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, (μ) ὁ ἀδελ-
ter meus non fuisset mortuus. Sed & nunc scio, quia quæcunque poposceris *Deum*,
22 φός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν,
dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dicit
23 δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. Λέγει
24 ei Martha; Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit
25 αὐτῷ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν
ei Jesus; Ego sum resurrectio & vita: *credens* in me, etiamsi mortuus fuerit, vi-
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζή-
vet: Et omnis *vivens* & *credens* in me, non morietur in æternum. Credis hoc?
26 σεται· Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;
Ait illi; Utique, Dñe: ego credidi quia tu es Christus filius Dei, in hunc mundum
27 Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον
veniens. Et hæc *locuta*, abiit: & vocavit Mariam sororem suam silentio,
28 ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα,
dicens; Magister adest, & vocat te. Illa ut audivit, surgit citò, & venit
29 εἰποῦσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται
ad eum. (Nondum *autem* venerat Jesus in *vicum*: sed erat in loco, ubi
30 πρὸς αὐτόν. (Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου
occurrerat ei Martha.) Ergò Judæi *existentes* cum ea in domo, & *con-*
31 ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παρα-
solantes eam, *videntes* Mariam, quia citò surrexit & exiit, secuti sunt eam,
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
dicentes; Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Ergò Maria cùm venisset
λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν
32 ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, *dicens* ei;
ὅπου ἦν (ξ) ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν (ο) εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ,
Domine, si fuisses hic, non esset mortuus meus frater.
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

MS.A. (ϑ) ἀλλὰ (ι) ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, εὗρεν (κ) Ἰησοῦς (λ) Μάρθα (μ) οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. (ν) Ἰησοῦς, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܬܡܢ ܡܛܠܬܟܘܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܠܟܘ ܠܬܡܢ. *

16 ܐܡܪ ܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܚܒܪܘܗܝ. ܢܐܙܠ ܐܦ ܚܢܢ ܢܡܘܬ ܥܡܗ. *

17 ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܐܫܟܚ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܪܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. *

18 ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܕܝܢ ܠܓܢܒ ܐܘܪܫܠܡ ܗܘܬ ܪܚܝܩܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ ܚܡܫܥܣܪ. *

19 ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܘܬ ܡܪܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܢܒܝܐܢ ܐܢܝܢ ܡܛܠ ܐܚܘܗܝܢ. *

20 ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܢܦܩܬ ܠܐܘܪܥܗ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܝܬܒܐ ܗܘܬ ܒܒܝܬܐ. *

21 ܘܐܡܪܬ ܡܪܬܐ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܠܐ ܡܝܬ ܗܘܐ ܐܚܝ. *

22 ܐܠܐ ܐܦ ܡܟܝܠ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܝܘܗܝ ܠܐܠܗܐ ܢܬܠ ܠܟ. *

23 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܩܐܡ ܐܚܘܟܝ. *

24 ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܩܐܡ ܒܩܝܡܬܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. *

25 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܩܝܡܬܐ ܘܚܝܐ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܦܢ ܢܡܘܬ ܢܚܐ. *

26 ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܥܠܡ ܠܐ ܢܡܘܬ. ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ. *

27 ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. *

28 ܘܟܕ ܐܡܪܬ ܗܠܝܢ. ܐܙܠܬ ܩܪܬ ܠܡܪܝܡ ܚܬܗ ܒܛܠܢܝܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܬܐ ܘܩܪܐ ܠܟܝ. *

29 ܘܡܪܝܡ ܟܕ ܫܡܥܬ. ܩܡܬ ܥܓܠ ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ. *

30 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܩܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܦܓܥܬ ܒܗ ܡܪܬܐ. *

31 ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܒܒܝܬܐ ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܪܝܡ ܕܥܓܠ ܩܡܬ ܢܦܩܬ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܙܠܐ ܕܬܒܟܐ. *

32 ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܬ ܠܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܚܙܬܗ. ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܡܪܝ ܠܐ ܡܝܬ ܗܘܐ ܐܚܝ.

Et gaudeo me illic non fuisse propter vos ut credatis: sed illuc proficiscamini. 15 Ait Thoma, qui dicitur Gemellus, discipulis sociis suis; Eamus & nos, moriamur cum eo. 16 Venit autem Jesus in Beth-ania, & invenit eum jam quartum diem agere *in monumento*. 17 Erat autem Beth-ania ad latus Jerosolymæ distans ab ea quasi stadiis quindecim. 18 Et multi ex Judæis venerant ad Martham & Mariam, ut consolarentur eas propter ipsarum fratrem. 19 Martha autem ut audivit Jesum venisse, exiit ei obviam: Maria verò domi sedebat. 20 Et dixit Martha ipsi Jesu; Domine mi, si hic fuisses, non mortuus fuisset frater meus. 21 Sed & nunc scio fore, ut quæcunque petieris à Deo, det tibi. 22 Dixit ei Jesus; Surrecturus est frater tuus. 23 Dixit ei Martha, Scio resurrecturum in resurrectione die illo novissimo. 24 Dixit ei Jesus; Ego sum Resurrectio & Vita: & qui crediderit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet. 25 Porrò quisquis vivit & credit in me, in æternum non morietur. Credis hoc? 26 Dixit ei; Etiam, Domine mi, ego credo te esse Messiam Filium Dei, qui venturus erat in mundum. 27 Quúmque hæc dixisset, abiit vocatum Mariam sororem suam clanculùm, & dixit ei; Magister noster venit, & vocat te. 28 Maria autem quum audiisset, surrexit citò, & veniebat ad eum. 29 Ipse verò Jesus nondum venerat in pagum: sed erat in eo ipso loco ubi occurrerat ei Martha. 30 Quinetiam illi Judæi qui erant cum ea domi, & consolabantur eam, ut viderunt Mariam citò surrexisse, abierunt post eam: arbitrati sunt enim eam abiisse ad monumentum, ut fleret. 31 Ipsa verò Maria quum venisset ubi erat Jesus, ut vidit eum, procidit ad pedes ejus, & dixit ei; Si hìc fuisses, Domine mi, mortuus non fuisset frater meus. 32

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * و شاد شدم * كه آنجا نبودم * براي شما تا ببينيد * وايمان بياوريد * ليكن تا آنجايگاه روان
16 باشيد * *توما كه نام او تاما بود * يعني جفت زاده * بشاگردان گفت كه ياران او بودند *
17 كه ما نيز برويم وباوي بميريم * * وآمد عيسي در بيت عينا * ومعلوم كرد كه چهار روز بود
18 كه عازررا اكفن بودند * * وبيت عينا بر كنار اورشليم است * قدر پانزده غلوت دورتر *
19 * وبسياران از يهوديان * پيش مريم ومرتا امده بودند * كه اورا تعزيه كنند وغم كساري
20 دهند * براي برادر ايشان * كه مرده بود * چون مرتا شنيد كه عيسي امد باستقبال او بيرون
21 رفت * ومريم در خانه نشسته بود * * مرتا بعيسي گفت خداوندا من اگر تو اينجا مي
22 بودي * برادر من نمي مرد * * ليكن مي دانم كه هر چه از خدا مي خواهي * بتو مي دهد *
23 24 * عيسي بدو گفت برادرت † برخيزد * *مرتا بدو گفت مي دانم كه در قيامت روز
25 پسين برخيزد * *عيسي بدو گفت منم من قيامت وزندگاني * هركه بمن ايمان بياورد * اگر بميرد *
26 زنده شود * وهر كه زنده شود وبمن ايمان بياورد تا ابد نميرد * بدين ايمان مي اوري

Et gaudeo quòd illic non eram, propter vos, ut videretis & fidem haberetis: sed in illum locum proficiscimini. 15 *Thomas, cui nomen Tama erat, (i.e. gemellus) discipulis dixit, qui socii ejus erant, Quinetiam nos eamus, & cum eo moriamur.* 16 *Et venit Jesus in Bethaniam, & certior factus est, quòd quartus dies esset ex quo Lazarum sepelissent.* 17 *Bethania autem propè Hierosolymam est, circiter quindecim stadiis dissita.* 18 *Et multi ex Judæis ad Mariam & Martham venerunt, ut consolarentur, & doloris lenimen darent, ob fratrem earum qui mortuus erat.* 19 *Cùm Martha autem audisset, quòd Jesus veniret, in occursum ejus exivit: Maria verò domi sedens erat.* 20 *Martha ad Jesum dixit; Domine mi, si tu hic fuisses, frater meus non fuisset mortuus.* 21 *Sed scio, quòd quicquid à Deo petieris, tibi dabit.* 22 *Jesus ei dixit; Frater tuus surget.* 23 *Martha ei dixit; Scio quòd in resurrectione diei ultimi surget.* 24 *Jesus ei dixit; Ego ipse sum resurrectio & vita: quicunque in me fidem habuerit, etiamsi mortuus fuerit, vivus erit.* 25 *Et quicunque vivus fuerit, & in me fidem habuerit, in æternum non morietur: In hoc fidem habes?* 26

Versio VULGATA LATINA.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: sed eamus ad eum.
16 Dixit ergò Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos; Eamus & nos, ut mo-
17 riamur cum eo. Venit itaque Jesus: & invenit eum quatuor dies jam in monu-
18 mento habentem. (Erat autem Bethania juxta Jerosolymam quasi stadiis quinde-
19 cim.) Multi autem ex Judæis venerant ad Martham & Mariam, ut consolarentur
20 eas de fratre suo. Martha ergò ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria
21 autem domi sedebat. Dixit ergò Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, frater
22 meus non fuisset mortuus: Sed & nunc scio, quia quæcunque poposceris à Deo,
23 dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dicit ei Martha; Scio
24 quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei Jesus; Ego sum resurre-
25 ctio, & vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: Et omnis, qui vi- 26
vit, & credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Do- 27
mine, ego credidi, Quia tu es Christus filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.
Et cùm hæc dixisset, abiit, & vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens; Ma- 28
gister adest, & vocat te. Illa ut audivit, surgit citò, & venit ad eum: Nondum 29
enim venerat Jesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Mar- 30
tha. Judæi ergò, qui erant cum ea in domo, & consolabantur eam, cùm vidissent 31
Mariam quia citò surrexit & exiit, secuti sunt eam, dicentes; Quia vadit ad monu-
mentum, ut ploret ibi. Maria ergò, cùm venisset ubi erat Jesus, videns eum, ceci- 32
dit ad pedes ejus, & dicit ei; Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 وانا افرح اذ لم اكن هناك من اجلكم لتومنوا. لكن امضوا بنا اليه * فقال توما الذي
16 يسمي التوم لاصحابه التلاميذ امضي نحن لنموت معه * فاقبل يسوع الي بيت عنيا فوجد
17 18 له في القبر اربعة ايام * وكانت بيت عنيا قريبه من يروشليم نحو خمسه عشر غلوه * وكان
19 كثيرون من اليهود قد جاوا الي مرتا ومريم ليعزوهما في اخيهما * فلما سمعت مرتا بقدوم يسوع
20 21 خرجت للقايه واما مريم فجلست في البيت * فقالت مرتا ليسوع يا سيد لو كنت ههنا لم يمت
22 23 اخي * لكني اعلم الان ايضا انك مهما سالت الله يعطيك الله * فقال لها يسوع سيقوم
24 25 اخوك * قالت له مرتا انا اعلم انه سيقوم في القيامة في اليوم الاخير * قال لها يسوع انا هو
26 القيامة والحياة. فمن امن بي وان مات فانه سيحيا * وكل من كان حيا وامن بي لا يموت الي
27 28 الابد اتومنين بهذا * قالت له نعم يا سيد انا مومنه انك المسيح بن الله الاتي الي العالم * ولما
29 قالت هذا مضت ودعت اختها مريم سرا وقالت معلمنا قد جاء وهو يدعوك * فلما سمعت
30 تلك نهضت مسرعة وجاءت اليه * ولم يكن يسوع صار الي القرية لكنه كان حيث لقيته
31 مرتا * فاما اليهود الذين كانوا معها في البيت يعزونها لما راوا مريم قد قامت وخرجت مسرعة
32 تبعوها لظنهم انها تمضي الي القبر لتبكي هناك * فلما انتهت مريم الي حيث كان يسوع
ورأته خرت عند قدميه. وقالت يا سيد لو كنت ههنا لم يمت اخي *

Et ego gaudeo quòd non fuerim ibi, pro- 15
pter vos ut credatis: sed ducite nos ad
eum. Dixit Thomas, qui vocatur Ge- 16
mellus, sociis suis discipulis; Eamus
nos, ut moriamur cum eo. Venit itaque 17
Jesus in Beth-aniam, & invenit eum
esse in monumento à quatuor diebus.
Erat autem Beth-ania proxima Jerosoly- 18
mæ, quasi quindecim stadiis. Et multi 19
ex Judæis venerant ad Martham &
Mariam, ut consolarentur eas de fratre
suo. Cùm autem audisset Martha ad- 20
ventum Jesu, exiit in occursum illius:
Maria autem sedit domi. Dixit ergò 21
Martha ad Jesum; Domine, si fuisses
hic, non fuisset mortuus frater meus. Sed 22
scio nunc etiam, quicquid poposceris à
Deo daturum tibi Deum. Ait illi Je- 23
sus; Resurget frater tuus. Dixit ei 24
Martha; Ego scio eum esse surrecturum
in resurrectione in die postremo. Inquit 25
illi Jesus; Ego sum resurrectio & vi-
ta: & qui crediderit in me, licèt mor-
tuus fuerit, vivet. Et quicunque fuerit 26
vivus, & crediderit in me, non morie-
tur in æternum. Credis hoc? Dixit; 27
Etiam Domine, ego credo te esse Chri-
stum filium Dei venturum in mundum.
Cùmque dixisset hoc, abiit & vocavit 28
sororem suam Mariam secretò, & dixit;
Magister noster jam venit, & ipse vocat
te. Cùm autem audisset illa, surrexit 29
festina, & venit ad eum. Et nondum 30
venerat Jesus in castellum, sed erat ubi
occurrerat ei Martha. Judæi autem qui 31
erant cum ea in domo consolantes eam,
cùm vidissent Mariam surrexisse &
exisse festinam, secuti sunt eam, putan-
tes eam abire ad monumentum ut plora-
ret ibi. Cùm autem devenisset Maria 32
ubi erat Jesus, & vidisset eum, corruit
ad pedes ejus, & ait; Domine, si fuisses
hic, non esset mortuus frater meus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበሊቱ፡ እትፌሣሕ፡ በእንቲአክሙ፡ ከመ፡ ትእመኑ፡ እስመ፡ ኢሀሎኩ፡ ህየ፡ ወበሊቱ፡
16 ንሑር፡ ኀቤሁ። ወይቤ፡ ቶማስ፡ ዘይብልዎ፡ ዲድሞስ፡ ለቢጾ፡ ለአርደኢ፡ ንሑር፡ ንሕነ
17 ኒ፡ ከመ፡ ንሙት፡ ምስሌሁ። ወእምዝ፡ ወሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ቢታንያ፡ ወረከበ፡ በ
18 ረቡዑ፡ እምዘ፡ ተቀብረ። ወቅርብት፡ ቢታንያ፡ ለኢየሩሳሌም፡ መጠነ፡ ከመ፡ ዓሠርቱ፡
19 ወኃምስቱ፡ ምዕራፍ። ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ማርያ፡ ወማርታ፡ ከመ፡
20 ያስተቅስልዎን፡ በእንተ፡ እኁሆን። ወሰሚዓ፡ ማርታ፡ ከመ፡ መጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
21 ተቀበለቶ፡ ወማርያስ፡ ነበረት፡ ቤተ። ወትቤሎ፡ ማርታ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ሶ
22 በ፡ ሀለውከ፡ ዝየ፡ እም፡ ኢሞተ፡ እኁየ። ወይእዜኒ፡ አአምር፡ ከመ፡ ዘሰአልከ፡ ለ
23 እግዚአብሔር፡ ይሁበከ፡ እግዚአብሔር። ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሐዩ፡ ወይ
24 ትነሣእ፡ እኁኪ። ወትቤሎ፡ ማርታ፡ አአምር፡ ከመ፡ ይትነሣእ፡ አመ፡ ትንሣኤ፡ አ
25 ሙ፡ ይሐዩ፡ ሙታን፡ በደኃሪት፡ ዕለት። ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡
መሐዪ፡ ወመንሥኢሆሙ፡ ለሙታን፡ ዘየአምን፡ ብየ፡ እመኒ፡ ሞተ፡ ይሐዩ። ወኵ
26 ሉ፡ ዘሕያው፡ ወይአምን፡ ብየ፡ ኢይመውት፡ ለዓለም፡ ተአምኒኑ፡ ዘንቱ። ወትቤ
27 ሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ አነ፡ አአምን፡ ከመ፡ አንተ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔ
28 ር፡ ሕያው፡ ዘይመጽእ፡ ውስተ፡ ዓለም። ወዘንተ፡ ብሂላ፡ ሖረት፡ ወጸውዐታ፡ ለማር
29 ያ፡ እኅታ፡ ጽሚተ፡ ወትቤላ፡ ናሁ፡ በጽሐ፡ ሊቅ፡ ወይጼውዐኪ። ወሰሚዓ፡ ተንሥ
30 አት፡ ፍጡነ፡ ወሖረት፡ ኀቤሁ። ወዓዲ፡ ኢቦአ፡ ሀገረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሃሎ፡ ውስተ፡
31 መካን፡ ኀበ፡ ተቀበለቶ፡ ማርታ። ወርእዮሙ፡ አይሁድ፡ እለ፡ ያስቆስዋ፡ ከመ፡ ፍጡ
ነ፡ ተንሥአት፡ ማርያ፡ ወሖረት፡ ወተለውዋ፡ ወመሰሎሙ፡ ዘተሐውር፡ ኀበ፡ መቃብሩ፡
32 ከመ፡ ትብኪ፡ በህየ። ወበጺሓ፡ ማርያ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሰገደት፡ ሎቱ፡ ኀበ፡ እገ
ሪሁ፡ ወትቤሎ፡ እግዚእየ፡ ሶበሰ፡ ሀለውከ፡ ዝየ፡ እም፡ ኢሞተ፡ እኁየ።

Veruntamen gaudeo propter vos (ut credatis,) quia non fui ibi, sed ibimus ad 15
eum. Et dixit Thomas quem vocant Didymum, proximo discipulorum; Ibimus 16
nos etiam, ut moriamur cum eo. Et tunc etiam venit Dñs Jesus *ad* Bethaniam, & 17
invenit, quatuor fuisse dies ex quo sepultus erat. Et vicina fuit Bethania Hie- 18
rusalem, quasi quindecim stadiis. Et multi ex Judæis venerunt ad Mariam & 19
Martham, ut consolarentur eas de fratre suo. Et audiens Martha quòd venisset 20
Dominus Jesus, occurrit ei: & Maria mansit domi. Et dixit Martha Domino 21
Jesu; Domine, Si fuisses hic, non mortuus fuisset frater meus. Et nunc scio, quòd 22
quæcunque petieris à Deo, dabit tibi Deus. Et dixit ei Dominus Jesus; Vivet 23
et resurget frater tuus. Et dixit ei Martha, Scio quòd surget quando erit resur- 24
rectio: tunc enim vivent mortui, in ultimo die. Et dixit ei Dominus Jesus; Ego 25
sum Vivificator & Suscitator mortuorum: qui credit in me, etiamsi mortuus
fuerit, vivet: Et quicunque vivit, & credit in me, non morietur in æternum. 26
Credisne hoc? Et dixit ei; Etiam Domine, ego credo quòd tu es Christus, Fi- 27
lius Dei vivi, qui venturus *erat* in mundum. Et quum hoc dixisset, abiit, & 28
vocavit Mariam sororem suam clàm, & dixit ei; Ecce venit Magister, & vocat
te. Et audiens surrexit citò, & venit ad eum. Et adhuc non venerat *in* vicum 29
Dominus Jesus, *sed* erat in loco ubi occurrerat ei Martha. Et videntes Judæi 30
qui consolabantur eam, quòd citò surrexisset Maria, & abiisset, & sequuti sunt 31
eam: & videbatur illis quòd abiisset ad sepulchrum, ut fleret ibi. Et quum ve- 32
nisset Maria ad Dominum Jesum, adoravit eum ad pedes ejus, & dixit ei; Domi-
ne mi, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * بدو كفت اري خداوندم • من ايمان مي اورم • كه توي مسيح فرزند خدا • كه در عالم
28 بيامدي • * اين را بكفت ورفت مرتا به پنهاني وخواهر خود مريم را خواند • وكفت خداوند ما
29 30 مسيح آمد • وترا مي خواند • * چون مريم شنيد زود برخاست • و پيش عيسي آمد • * وهنوز
31 عيسي در ده نيامده بود • ليكن انجا نشسته † بود كه مرتارا ديد • * وآن يهوديان كه بتعزيه
آمده بودند • چون ديدند كه مريم برخاست • وبشتاب بدر رفت همه بدنبال او رفتند •
32 پنداشتند • كه پيش كور مي رود • تا بكريد • * چون مريم انجا آمد • كه عيسي بود • سلام
داد ودر پاي عيسي افتاد • وسجود كرد • وبدو كفت • خداوند من اكر اينجا مي بودي
برادر من نمي مرد •

Ei dixit; Etiam Domine mi, ego 27
fidem habeo quòd tu es Christus Fi-
lius Dei, qui in mundum venisti.
Hoc dixit, & abiit Martha clàm, 28
& sororem suam Mariam vocavit,
& dixit; Dominus noster Christus
venit, & te vocat. Cùm Maria 29
hoc audisset, citò surrexit, & ad
Jesum venit. Nondum autem Je- 30
sus in pagum ingressus erat, sed eo-
dem loco sedens erat, quo Martham
vidit. Illi ergò Judæi, qui ad con- 31
solandum venerant, cùm viderent
quòd Maria surrexisset & festi-
nanter egressa esset, omnes post
eam iverunt: putabant enim
quòd ad sepulchrum iret, ut fle-
ret. Cùm Maria eò loci venisset, 32
ubi Jesus erat, salutem dedit,
& ad pedes Jesu procidit, &
adoravit, & ei dixit; Domine
mi, si hic fuisses, frater meus
non esset mortuus.

Jesus ergò ut vidit eam plorantem, & *simul venientes ipsi* Judæos plorantes,
33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
infremuit spiritu, & turbavit seipsum: Et dixit, Ubi posuistis eum?
34 (π) ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν· Καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
Dicunt ei; Domine, veni & vide. Lachrymatus est Jesus. Dixerunt ergò Judæi;
35 36 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
Ecce quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic
37 Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν (ρ) εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο οὗτος
aperiens oculos cæci, facere ut & hic non moreretur? Jesus ergò
38 ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν
rursùm *infremens* in semetipso, venit ad monumentum. (erat autem spelunca: &
πάλιν (σ) ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. (ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
lapis superpositus erat *super ea*:) Ait Jesus; Tollite lapidem. Dicit ei
39 λίθος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ·) Λέγει (τ) ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ
soror *mortui* Martha; Domine, jam fœtet: quatriduanus enim est. Dicit
40 ἡ ἀδελφὴ τοῦ (υ) τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. Λέγει
ei Jesus; Non dixi tibi; Quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?
αὐτῇ (φ) ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, Ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, (χ) ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;
Tulerunt ergò lapidem, *ubi erat mortuus positus*. At Jesus *extulit* oculos
41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, (ψ) οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
sursùm, & dixit; Pater, gratias ago tibi, quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper
42 ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ

me audis: sed propter *turbam circumstantem* dixi: ut credant quia tu me misisti.
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
Et hæc *dicens*, voce magnâ clamavit; Lazare, veni foras. Et
Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 43
exiit mortuus, ligatus pedes & manus *fasciis*: & facies illius
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος (ω) τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ 44
sudario *obvincta* erat. Dicit eis Jesus; Solvite eum, & sinite abire. Multi
σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν. Πολλοὶ
ergò ex Judæis *venientes* ad Mariam, & *spectantes* quæ fecit
οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι (α) ἃ ἐποίησεν 45
Jesus, crediderunt in eum. Quidam autē ex ipsis abierunt ad Pharisæos,
ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, 46
& dixerunt eis quæ fecit Jesus. Collegerunt ergò principes Sacerdotum &
καὶ εἶπον αὐτοῖς (β) ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ 47
Pharisæi concilium, & dicebant; Quid facimus? quia hic homo multa
οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, &
(γ) σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν (δ) οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ 48
venient Romani, & tollent nostrum & locum & gentem.
ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

MS.A. (π) ἐβριμήσατο (ρ) ἔλεγον, Οὐκ (σ) ἐμβριμούμενος (τ) Ἰησοῦς, (υ) τετελευτηκότος (φ) Ἰησοῦς, (χ) ὄψῃ (ψ) οὗ ἦν. ὁ δὲ Ἰησοῦς (ω) τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κειρίαις· (α) ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν (β) ὅσα ἐποίησεν (γ) ποιεῖ σημεῖα. (δ) οὕτως,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܠܗ ܕܒܟܝܐ ܘܠܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܥܡܗ ܕܒܟܝܢ ܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚܗ ܘܐܙܕܥܙܥ ܒܢܦܫܗ.
34 * ܘܐܡܪ ܐܝܟܐ ܣܡܬܘܢܝܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܪܢ ܬܐ ܚܙܝ.
35 * ܘܐܬܝ ܕܡܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
36 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܚܙܘ ܟܡܐ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ.
37 * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ ܠܡܥܒܕ ܕܐܦ ܗܢܐ ܠܐ ܢܡܘܬ.
38 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܥܙܙ ܒܢܦܫܗ ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܡܥܪܬܐ ܘܟܐܦܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܗ.
39 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܫܩܘܠܘ ܟܐܦܐ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܬܐ ܚܬܗ ܕܡܝܬܐ ܡܪܝ ܗܫܐ ܠܗ ܣܪܝ ܐܪܒܥܐ ܓܝܪ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܠܗ.
40 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝ ܕܐܢ ܬܗܝܡܢܝܢ ܬܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
41 * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܗܝ. ܘܝܫܘܥ ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܥܠ ܘܐܡܪ ܐܒܝ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܫܡܥܬܢܝ.
42 * ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܩܐܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.
43 * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܠܥܙܪ ܬܐ ܠܒܪ.
44 * ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܝܬܐ ܟܕ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܬܟܪܝܟܐ ܘܐܦܘܗܝ ܐܣܝܪܝܢ ܒܣܘܕܪܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܫܪܘܗܝ ܘܫܒܘܩܘ ܢܐܙܠ.
45 * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܠܘܬ ܡܪܝܡ ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.
46 * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.
47 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕ.
48 * ܘܐܢ ܫܒܩܝܢܢ ܠܗ ܗܟܢܐ ܟܠܢܫ ܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܘܐܬܝܢ ܪܗܘܡܝܐ ܫܩܠܝܢ ܠܐܬܪܢ ܘܠܥܡܢ.

Jesus autem quum vidisset eam flentem, & Judæos illos qui venerant cum ea flentes, infremuit spiritu suo, & turbavit seipsum: 33
Et dixit; Ubi posuistis eum? & dicunt ei, Domine noster, veni, vide. 34
Et obvenerunt lachrymæ ipsi Jesu. 35
Itaque dicebant Judæi; Videte quantùm amabat eum. 36
Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic qui aperuit oculos cæci illius, efficere ut & iste non moreretur? 37
Jesus autem infremens intra semetipsum, venit ad monumentum. Ipsum verò monumentum erat spelunca, & lapis erat ejus impositus ostio. 38
Et dixit Jesus; Tollite lapidem hunc. Dixit ei Martha soror ipsius mortui; Domine mi, jamdudum fœtuit, quatuor enim dierum est. 39
Dixit ei Jesus; Nónne dixi tibi si credideris, fore, ut videas gloriam Dei? 40
Proindè sustulerunt lapidem illum. Et ipse Jesus elevavit oculos suos sursum, & ait; Pater, gratias ago tibi quòd me audieris. 41
Ego verò novi me semper à te exaudiri: sed propter hanc turbam adstantem hæc dico, ut credant me à te missum esse. 42
Quúmque hæc dixisset, clamavit altâ voce, Lazare, veni forás. 43
Et exiit mortuus ille manus & pedes vinctus fasciis, vultúmque sudario. Dixit eis Jesus; Solvite eum & sinite abire. 44
Itaque multi ex Judæis qui venerant ad Mariam, quum vidissent quod fecerat Jesus, crediderunt in eum. 45
Quidam autem ex eis profecti sunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quicquid fecerat Jesus. 46

Matutinis feriæ IV. Passionis. 19.

Et congregati sunt principes sacerdotum & Pharisæi, & dicebant; Quid agemus? nam vir iste signa multa edit. 47
Quòd si ita sinamus eum, omnes homines credent in eum: veniéntque Romani, tollent locum nostrum ac gentem nostram. 48

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وچون عيسي ديد كه او مي كريد وان يهوديان كه با وي بودند مي كريستند * در
34 نفس خود حميت كرد و خودرا مي لرزانيد * وكفت تن اورا در كجا نهاديد * بدو كفتند
35 36 خداوند ما بيا و ببين * واشك از چشم عيسي روان مي شد * يهوديان مي كفتند ببينيد
37 كه تا چند اورا دوست † مي داشت * كساني مي كفتند * اين كه دو چشم نابيناه مادر زا را
38 كشاد * نمي توانست كردن كه او نميرد * وچون عيسي خود بخود حميت مي كرد * و از
39 انجا پيش كور غازر آمد * و كور مغاره بود سنك بر درش نهاده * عيسي كفت اين سنك
بر داريد * مريم خواهر غازر بدو كفت * خداوندم از اول كنديك شد * وچهار روز است * كه
40 در كورست * عيسي بدو كفت بتو كفتم * اكر ايمان بياوري عظمت خدا را ببيني *
41 * آن سنك را بر داشتند عيسي دو چشم خود سوي بالا بر داشت * وكفت پدرم مر ترا اعتراف
42 آوردم * كه از من شنيدي * ومي دانم كه هر وقتي † از من مي شنوي * ليكن براي
اين جماعت اين را مي كويم * كه ايستاده اند * تا ايمان بياورند * كه تو مرا فرستادي *

Ut ergò Jesus vidit, quòd illa fleret, & illi Judæi, qui cum ea erant, flerent, apud se indignatus est, & seipsum contremefecit: 33
Et dixit; Corpus ejus ubi posuistis? Ei dixerunt; Domine noster veni, & vide. 34
Et lachrymæ ab oculis Jesu manabat. 35
Judæi igitur dicebant; Videte quantum eum diligebat. 36
Quidam autem dicebant; Hic, qui oculos cæci à matre nati aperuit, non poterat facere ut ille non moreretur? 37
Cùm ergò Jesus ipse apud se indignaretur, indè etiam ad monumentum Gazari venit: monumentum autem spelunca erat, lapide ostio ejus imposito. 38
Jesus dixit; Hunc lapidem tollite. Maria soror Gazari ei dixit; Domine mi, jamdudum fœtuit: Nam quartus dies est quòd in sepulchro fuit. 39
Jesus ei dixit; Tibi dixi, Si fidem habueris, gloriam Dei videbis. 40
Illo igitur lapide sublato, Jesus oculos suos sursum elevavit, & dixit; Pater mi, tibi gratias ago quòd me audieris. 41
Novi autem quòd omni tempore me audis: sed propter hanc turbam hoc dico, qui astantes sunt, ut fidem habeant quòd tu me miseris. 42

Versio VULGATA LATINA.

33 Jesus ergò, ut vidit eam plorantem, & Judæos, qui venerant cum ea, plorantes,
34 infremuit spiritu, & turbavit seipsum, Et dixit; Ubi posuistis eum? Dicunt ei;
35 Domine, veni, & vide. Et lachrymatus est Jesus. Dixerunt ergò Judæi; Ecce
36 quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic,
37 qui aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non moreretur? Jesus ergò rur-
38 sum fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca: & la-
39 pis superpositus erat ei. Ait Jesus; Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror
40 ejus qui mortuus fuerat; Domine, jam fœtet, quatriduanus est enim. Dicit ei
41 Jesus; Nonne dixi tibi, Quoniam si credideris, videbis gloriam Dei? Tulerunt
ergò lapidem: Jesus autem elevatis sursùm oculis, dixit; Pater, gratias ago tibi
quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter 42
populum, qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti. Hæc cùm di- 43
xisset, voce magnâ clamavit; Lazare, veni forás. Et statim prodiit qui fuerat 44
mortuus, ligatus pedes & manus institis, & facies illius sudario erat ligata. Di-
xit eis Jesus; Solvite eum, & sinite abire. Multi ergò ex Judæis, qui vene- 45
rant ad Mariam & Martham, & viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quæ fecit Jesus. 46
Collegerunt ergò Pontifices & Pharisæi concilium, & dicebant; Quid facimus, 47
quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: 48
& venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 *فلما راها يسوع تبكي وراى اليهود الذين جاوا معها باكين ايضا تالم بالروح وقلق
34 *وقال لهم اين وضعتموه* فقالوا [له] يا سيد تعال فانظر *فدمعت عينا يسوع *فقال اليهود
35
36
37 انظروا كيف يحبه *وقوم منهم قالوا اما كان يقدر هذا الذي فتح عيني الاعمي ان يجعل
38 هذا ايضا لا يموت *فتحنن يسوع في قلبه وجاء الي القبر* وكان ذلك مغارة وكان علي بابه حجر
39 عظيم *فقال لهم يسوع ارفعوا هذا الحجر* فقالت له مرثا اخت الميت يا سيد قد نتن لان
40 اليوم رابعه *فقال لها يسوع الم اقل لك ان امنت رايت مجد الله *فرفعوا الحجر من القبر
41
42 ورفع يسوع عينيه الي فوق وقال يا ابه اشكرك لانك استجبت لي *وانا اعلم انك كل حين
تستجيب لي لكن من اجل هذا الجمع المحيط بي قلت ليومنوا انك انت الذي ارسلتني
43 *فلما قال هذا صرخ بصوت عظيم لعازر تعال خارجا *فخرج ذلك الميت ويداه ورجلاه
44 مشدودة بلفايف ووجهه مشدود بعمامة *فقال لهم يسوع حلوه ودعوه يمضي*
45 *الفصل السادس والعشرون* *وان كثيرون من اليهود الذين جاوا الي مريم لما راوا
46 ما صنع يسوع امنوا به *وانطلق قوم منهم الي الفريسيين فاخبروهم بما صنع يسوع *فجمع
47 عظماء الكهنة والفريسيون محفلا وقالوا ماذا نصنع اذ كان هذا الرجل يعمل ايات كثيرة
48 *وان تركناه هكذا فسيومن به الجميع *وياتي الروم فياخذ موضعنا وامتنا.

Quum ergò vidisset eam Jesus plorare, 33
vidissetque Judæos qui venerant cum
ea plorantes quoque, passus est spiritu, et
turbatus est: Et dixit eis, Ubi posuistis 34
eum? Dixerunt ei; Domine, veni & 35
vide. Et lachrymârunt oculi Jesu. Di- 36
xerunt ergò Judæi; Videte quomodò
amabat eum. Et ex ipsis nonnulli dixe- 37
runt; Nonne poterat hic qui aperuit ocu-
los cæci, facere ut hic etiam non more-
retur? Et misericordiâ motus est Jesus 38
in corde suo, & venit ad monumentum;
erat autem illud spelunca, eratque super
ostium ejus lapis maximus. Dixit igi- 39
tur eis Jesus; Levate hunc lapidem.
Dixit ei Martha soror mortui; Domine,
jam fœtuit, nam hodiernus dies quartus
est illi. Dixit ei Jesus; Nonne dixi ti- 40
bi, Si credideris, videbis gloriam Dei?
Levaverunt ergò lapidem ab ostio monu- 41
menti. Extulitq; Jesus oculos suos sur-
sum, & dixit; Pater mi, gratias ago
tibi quòd exaudieris me; Et ego scio 42
quòd semper exaudias me: sed propter
hanc turbam circumstantem mihi, dixi,
ut credant te esse qui me misisti. Et cùm 43
dixisset hoc, exclamavit voce magnâ;
Lazare, veni forás. Exivit ergò ille mor- 44
tuus, manibus & pedibus ejus strictis
fasciis, & facie ejus strictâ linteo. Di-
xitque eis Jesus; Solvite eum, & sinite
eum abire.

Sectio vigesima sexta.

Et verò multi ex Judæis qui venerant 45
ad Mariam, cùm vidissent quod fecerat
Jesus, crediderunt in eum. Et abierunt 46
quidam ex eis ad Pharisæos, & nuntia-
verunt eis quod fecerat Jesus. College- 47
runt ergò summi sacerdotum & Phari-
sæi concilium, & dixerunt; Quid faci-
mus, cùm hic homo faciat signa multa?
Quòd si relinquamus eum sic, credent 48
in eum omnes, & venient Romani, aufe-
rentque locum nostrum & gentem nostrã.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ትበኪ፡ ወአይሁድኒ፡ እለ፡መጽኡ፡ ምስሌሃ፡ ይበክዩ፡
34 ፡፡ ለአብዐ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ወሆከ፡ርእሶ፡፡ ወይቤ፡ አይቴ፡ቀበርክ
35 ሙ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ ነዓ፡ወትሬኢ፡፡ ወአንብዐ፡ካዕበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡
36 ወይቤሉ፡አይሁድ፡ርእዩ፡መጠነ፡ያፈቅሮ፡፡ ወቦ፡ዘይቤ፡ እምውስቴቶሙ፡ አኮ፡
37 ሁሎኑ፡ዝንቱ፡ዘከሠተ፡አዕይንተ፡ዕውራን፡ ከመ፡ ይግበር፡ዝንቱኒ፡ ከመ፡ ኢይሙ
38 ት፡፡ ወካዕበ፡አንብዐ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወሖረ፡ ኀበ፡መቃብሩ፡ወበአት፡ውእቱ፡ወከ
39 ድነ፡እብን፡ዲቤሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ያእትትዋ፡ለዛቲ፡እብን፡ወ
40 ይቤሎ፡ማርታ፡እኅቱ፡ለዘ፡ሞተ፡ እግዚእየ፡ወድአ፡ጼአ፡ ራብዕ፡ ዮም፡፡ ወይቤ
ላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢይቤለኪኑ፡ከመ፡ እመ፡ተአምኒ፡ ትሬኢ፡ስብሐተ፡እግዚአ
41 ብሔር፡፡ ወአእተትዋ፡ለእብን፡፡ ወአንሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡አዕይንቲሁ፡ ወአ
42 ንቅዐ፡ ለወ፡ሰዐለ፡ወይቤ፡እአኵተከ፡ አባ፡ እስመ፡ ትሰምዐኒ፡፡ ወአንሰ፡ አአም
ር፡ከመ፡ዘልፈ፡ትሰምዐኒ፡ወባሕቱ፡ በእንተ፡እለ፡ ይቀውሙ፡ ሰብእ፡እብል፡ከመ፡ ይእመ
43 ኑ፡ከመ፡አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸውዐ፡በዐቢይ፡ቃል፡ወይቤ፡ አልዓዛ
44 ር፡አልዓዛር፡ነዓ፡ፃእ፡አፍአ፡፡ ወወፅአ፡ውእቱ፡ምዉት፡እንዘ፡ ግኑዝ፡ ወእሱር፡
እደዊሁ፡ወእገሪሁ፡ወጥብሉል፡ ገጹ፡በሰበን፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፍትሕ
45 ዎ፡እንከሰ፡ ወኅድግዎ፡ይሑር፡፡ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ እለ፡መጽኡ፡ኀበ፡
46 ማርያ፡ወማርታ፡ርእዮሙ፡ዘገብረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አምኑ፡ቦቱ፡፡ ወቦ፡እምው
ስቴቶሙ፡ እለ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአስተዋደይዎ፡ ወነገርዎሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘገ
47 ብረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወአስተጋብኡ፡ ዓውደ፡ ሊቃነ፡ካህናት፡ወፈሪሳውያን፡
48 ወይቤልዎሙ፡ ምንተ፡ንሬሲ፡ ናሁ፡ዝንቱ፡ብእሲ፡ብዙኀ፡ተኣምረ፡ይገብር፡፡ ወእ
መ፡ ኀደግናሁ፡ ከመዝ፡ ኵሉ፡ ይአምን፡ ቦቱ፡ ወይመጽኡ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ወይነሥ
እዋ፡ ብሔረነ፡ ወኪያነ፡ ወሕዝበነ፡፡

Et videns eam Dominus Jesus quòd flebat; & *quòd* Judæi etiam qui venissent 33
cum ea, flebant, & lachrymatus est Dominus Jesus in spiritu suo, & turbavit sei-
psum: Et dixit, Ubi sepelivistis eum? & dixerunt ei, Domine, veni & videbis. 34
Et lachrymatus est iterum Dominus Jesus. Et dixerunt Judæi, Videte in quantum 35
amabat eum. Et fuit qui dixit ex illis, Nónne potuit hic qui aperuit oculos 36
cæcorum, ut faceret hunc, quin moreretur? Et iterum lachrymatus est Domi- 37
nus Jesus, & venit ad sepulchrum ejus, & spelunca fuit, & cooperta fuit lapide
super eam. Et dixit iis Dominus Jesus, Amoveant hunc lapidem: & dixit ei 38
Martha, soror ejus qui mortuus erat; Domine mi, jam fœtet, quartus dies *est*.
Et dixit ei Dominus Jesus, Nónne dixi tibi, quòd si credideris, videres gloriam 39
Dei. Et amoverunt lapidem, & elevavit Dñs Jesus oculos suos, & erupit etiã *spi-* 40
ritus sursum, & dixit; Gratias ago tibi, Pater, quia audis me. Et ego scio quòd 41
semper audies me, sed propter eos, qui astant, homines, dico, ut credant quòd
tu misisti me. Et hoc dicens vocavit in magna voce, & dixit; Eleazare, Ele- 42
azare, veni, egredere forás. Et prodiit ille mortuus involutus, & ligatus ma- 43
nus ejus, & pedes ejus: & obvincta fuit facies ejus cum sudario. Et dixit
iis Dominus Jesus; Solvite eum igitur, & sinite eum abire. Et multi ex Ju- 44
dæis qui venerant ad Mariam & Martham, videntes quod fecerat Dominus
Jesus, crediderunt in eo. Et fuerunt ex illis qui abierunt ad Pharisæos, & 45
accusârunt eum, & dixerunt Judæis quod fecerat Dominus Jesus. Et coëge- 46
runt concilium principum sacerdotum, & Pharisæorum: & dixerunt iis, Quid 47
faciemus? Ecce hic homo multa signa facit: Et si sinamus eum ita, unusquis- 48
que credet in eo: & venient populi Romæ, & tollent nobis regionem nostram;
& nosipsos etiam & gentem nostram.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 *چون این کلمه گفت باواز بلند نعره زد و گفت عازر بیرون بیا *آن مرده از گور بیرون آمد ودو
44 دست و پایش بکفن پیچیده وروی و سر او بدول بند بسته *عیسی بدیشان گفت اورا بگشایید
45 وبگذارید تا برود   بیست و پنج   مشورت یهودیان برای کشتن عیسی   *وان روز از
یهودیان بسیار که با مریم آمده بودند *چو معجزه عیسی را دیدند بدو ایمان آوردند
46 *وبودند منافقان چند که پیش معتزلان رفتند هر چه از عیسی دیده بودند بدیشان گفتند
47 *معتزلان [با سروران امامان جمع شدند و] گفتند چه کنیم *این مرد بسیار شگفتها می نماید *اگر اورا
48 بگذاریم همه خلق بدو ایمان بیاورند *ورومیان بیایند وجایگاه مارا بگیرند *وبر دین ما حکم کنند

Cùm hunc sermonem dixisset, voce 43
elatâ exclamavit, et dixit; Lazare,
forâs veni. Ille itaque mortuus è se- 44
pulchro prodiit, manibus & pedibus
fasciâ involutis, & capite ejus stro-
phiolo obvincto. Jesus illis dixit;
Eum solvite, & sinite ut abeat.

XXV. Consultatio Judæorum de occidendo Jesu.

Et illo die Judæorum multi, qui cum 45
Maria venerant, cùm miraculum
Jesu vidissent, in eum fidem habue-
runt. Erant autem hypocritæ ali- 46
quot, qui ad Pharisæos abeuntes,
quicquid à Jesu viderant eis dixe-
runt. Pharisæi cum principibus sa- 47
cerdotum congregati sunt, & dixe-
runt; Quid faciemus? Hic homo
multa miracula edit. Si eum sina- 48
mus omnes homines in eo fidem ha-
bebunt, & Romani venient, et locum
nostrum tollent, & in religionem no-
stram decretum facient.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΒ΄.

Unus autem quidam ex ipsis Caiaphas, princeps Sacerdotum existens anni illius, di-
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶ-
xit eis; Vos nescitis quicquam: Nec cogitatis quia expedit nobis
50 πεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· Οὐδὲ (ε) διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν
ut unus homo moriatur pro populo, & nō tota gens pereat. Hoc
51 ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο
autem à semetipso non dixit: sed princeps Sacerdotum existens anni illius, prophe-
δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφή-
tavit quia futurus esset Jesus mori pro gente: Et non pro
52 τευσεν ὅτι (ζ) ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
gente tantùm, sed ut & natos Dei dispersos cogeret in
ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ (η) τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς
unum. Ab illo ergò die consultabant ut interficerent eum. Je-
53 ἕν. Ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰη-
54 sus ergò non amplius palàm ambulabat in Judæis, sed abiit illinc in
σοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς
regionem propè desertum, in Ephraim dictam urbem: & ibi morabatur cū di-
τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μα-
scipulis suis. Erat autem propè Pascha Judæorum: & ascenderunt multi in
55 θητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Hierosolymam ex illa regione ante Pascha, ut purificarent seipsos. Quærebant ergò
56 Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν
Jesum, & loquebantur cum alii aliis in templo stantes; Quid videtur vobis? quia
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι
non venit in festum? Dederant autem & principes Sacerdotum & Pharisæi
οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν (θ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57
sæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.
σαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

CAP. XII. ιβ΄.

O Ergò Jesus ante sex dies Paschæ venit in Bethaniam, ubi erat Laza-
Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζα- 1
rus mortuus, quem suscitaverat ex mortuis. Fecerunt ergò ei cœ-
ρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ (α) νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖ- 2
nam ibi, & Martha ministrabat: at Lazarus unus erat recumben-
πνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν (β) τῶν συνανακει-
tium cum eo. Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis
IB μένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς 3
multi pretii, unxit pedes Jesu, & extersit capillis suis
πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς
pedes ejus: at domus impleta est ex odore unguenti.
τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

MS. A. (ε) λογίζεσθαι (ζ) ἤμελλεν Ἰησοῦς (η) τοῦ Θεοῦ τέκνα (θ) δὲ οἱ

Κεφ. ιβ΄. MS. A. (α) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐποίησαν (β) τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܝܦܐ. ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ
50 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ. * ܘܐܦܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܩܚ ܠܢ ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ ܚܠܦ
51 ܥܡܐ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܢܐܒܕ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ ܠܐ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܪܒ ܟܘܡܪܐ
52 ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܐܬܢܒܝ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. * ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ ܚܠܦ
53 ܥܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܡܒܕܪܝܢ ܢܟܢܫ ܠܚܕܐ. * ܘܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܬܡܠܟܘ
54 ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ
ܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܠܐܬܪܐ ܕܩܪܝܒ ܠܡܕܒܪܐ. ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܦܪܝܡ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ
ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܢܘܚܡܗ ܕܠܥܙܪ * ܠ *

55 * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܩܕܡ
56 ܥܐܕܐ ܕܢܕܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܘܡܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ
57 ܒܗܝܟܠܐ. ܡܢܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܥܐܕܐ. * ܪ̈ܒܝ ܟܘܡܪܐ ܕܝܢ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܦܩܕܘ
ܗܘܘ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܕܥ ܐܝܟܘ. ܢܚܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ.
* ܩܠܠܘ * ܡܚ *

1 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܕܡ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܦܨܚܐ. ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܥܙܪ.
2 ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܬܡܢ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܡܪܬܐ ܡܫܡܫܐ
3 ܗܘܬ. ܘܠܥܙܪ ܚܕ ܡܢ ܣܡܝ̈ܟܐ ܗܘܐ ܕܥܡܗ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܐ ܕܒܣܡܐ
ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܝܐ ܣܓܝ ܕܕܡܝܐ. ܘܡܫܚܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܫܘܝܬ ܒܣܥܪܗ ܪ̈ܓܠܘܗܝ.
ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ ܡܢ ܪܝܚܗ ܕܒܣܡܐ.

Unus autem ex eis cujus nomen est Caipha, erat summus sacerdos anni illius, & dixit eis; Vos nihil scitis. Neque cogitatis expedire nobis ut unus homo moriatur pro populo, & tota gens non pereat. Hoc autem sponte suâ non dixit, sed quia erat summus sacerdos anni illius, vaticinatus est fore ut Jesus pro gente moreretur. Nec tantùm pro gente, sed etiam ut filios Dei dispersos congregaret unà. Itaque ab illa die machinabantur ut interficerent eum. Ipse verò Jesus non ambulabat palàm inter Judæos: sed profectus est illinc in regionem quæ est propè desertum, in pagum qui vocatur Ephrem; & illic versabatur cum discipulis suis.

Matutinis septimanæ suscitationis Lazari. 30.

Propè autem erat Pascha Judæorum: & ascenderunt multi ex vicis ad Jerusalem ante festum, ut purificarent seipsos. Et quærebant ipsum Jesum, & dicebant alius ad alium in templo, Quid putatis? non venturum esse ad festum? Principes autem sacerdotum & Pharisæi præceperant, ut si quis nôsset ubi esset, indicaret eis, ut prehenderent eum.

CAP. XII.

IEsus autem ante sex dies Paschatis venit in Beth-aniam, ubi erat Lazarus ille quem suscitaverat à mortuis ipse Jesus. Et fecerunt ei illic cœnam, & Martha ministrabat: Lazarus autem erat unus ex discumbentibus cum eo. Maria autem accepit alabastrum aromatis nardi præstantissimæ multi pretii, & unxit pedes Jesu, extersitque capillis suis pedes ejus: & impleta est domus odore aromatis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 * يكي ازيشان نامش قيافا • دران سال سرور امامان بود • بديشان كفت • شما چيزي نمي
50 دانيد * ونمي انديشيد • كه براي ما ان بهترست كه يك مرد عوض خلقي بميرد • ونه
51 همه خلق كم شوند • * اين سخن ازارادت خود [نه] كفت • ليكن براي انك دران سال
52 بزرك امامان بود پيغمبري كرد • كه عيسي مي خواهد كه عوض خلق بميرد • * ونه
براي خلق تنها • ليكن براي فرزندان خدا نيز • كه پراكنده شدند • تا به يكجا
53 54 ايشانرا فراهم آورد • * واز ان روز انديشيدند كه اورا بكشند • * وعيسي درميان
يهوديان اشكارا نمي كرديد • واز انجا جايي رفت كه بويراني نزديك بود • نامش افريم
خوانده شود • وبا شاكردان در انجا مي كرديد

بيست شش

زني كه روغن غاليه شيشه پربر مسيح ريخت

55 * عيد فصح يهوديان نزديك شده بود •
56 وبسيارا ازولايت وديهها بر اورشليم بالا رفتند • زودتر از عيد وتر كه خودرا پاك كنند • * وعيسي را
مي جستند • وبا يكديكر در هيكل مي كفتند چه مي انديشيد • عيسي در عيد نيايد •

Unus ex illis nomine Caiaphas qui eo anno princeps sacerdotum erat, illis dixit; Vos nihil scitis: Nec cogitatis, quòd nobis melius est ut unus homo pro populo moriatur, & non universus populus pereat. Hunc sermonem ex voluntate sua non dixit, sed propterea quòd ille anno maximus sacerdotum erat, vaticinium fecit, quòd Jesus pro populo moriturus erat. Et non pro populo tantùm, sed pro filiis Dei etiam qui dispersi erant, ut in unum locum eos congregaret. Ab illo ergò die cogitabant, ut eum interficerent. Jesus itaque inter Judæos palàm non ambulabat: illinc verò in locum abiit, qui deserto propinquus erat, nomen autem ejus Ephrem vocatum est, & cum discipulis illic versabatur.

XXVI. De muliere quæ unguenti galiæ ampullam plenam in Christum effudit.

Festum autem Paschatis Judæorum propinquum erat, & multi ex provincia & pagis Hierosolymam ascendebant ante festum solenne, ut seipsos purificarent. Et Jesum quærebant, et unus cum alio in templo dicebant; Quid putatis? Jesus ad festum non veniet?

Versio VULGATA LATINA.

49 Unus autem ex ipsis Caiphas nomine, cùm esset Pontifex anni illius, dixit eis; Vos
50 nescitis quidquam, Nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro
51 populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit : sed cùm
esset Pontifex anni illius, prophetavit, quòd Jesus moriturus erat pro gente, Et non
52 tantùm pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab
53 illo ergò die cogitaverunt ut interficerent eum. Jesus ergò jam non in pa-
54 lam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem
quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis. Proximum autem
55 erat Pascha Judæorum : & ascenderunt multi Jerosolymam de regione ante Pa-
56 scha, ut sanctificarent seipsos. Quærebant ergò Jesum : & colloquebantur ad
invicem, in templo stantes; Quid putatis, quia non venit ad diem festum? De-
57 derant autem Pontifices & Pharisæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, in-
dicet, ut apprehendant eum.

CAP. XII.

Jesus ergò ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus,
1 quem suscitavit Jesus. Fecerunt autem ei cœnam ibi : & Martha ministrabat, La-
2 zarus verò unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergò accepit libram un-
3 guenti nardi pistici, pretiosi, & unxit pedes Jesu, & extersit pedes ejus capillis su-
is : & domus impleta est ex odore unguenti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 * وان واحدا منهم اسمه قيافا كان عظيم الكهنة في تلك السنة فقال لهم انتم لستم تعرفون
50 شيا * افلا تفكرون في انه خير لنا ان يموت رجل واحد عن الشعب من ان تهلك الامة كلها
51 * ولم يقل هذا من نفسه لكن من اجل انه كان رييس الكهنة في تلك السنة تنبا لان يسوع
52 كان مزمعا ان يموت عن الامة * وليس عن الامة فقط بل وان يجمع ايضا ابناء الله المتفرقين
53 الى واحد * فمنذ تلك الساعة اتسوروا ليقتلوه * فاما يسوع فلم يكن يمشي في اليهودية
54 علانية لكنه انطلق من هناك الى بلد عند البرية تدعي افرام وكان يتردد هناك مع
55 تلاميذه * وكان عيد فصح اليهود قد قرب * فصعد كثيرون من البلاد الى يروسليم
56 ليتطهروا قبل الفصح * فجعل اليهود يطلبون يسوع * وقال بعضهم لبعض وهم قيام في الهيكل
57 ماذا تظنون اتراه لا يجي الى العيد * وقد كان عظماء الكهنة والفريسيون قد اوصوا ان علم
انسان مكانه فيدلهم عليه ليمسكوه * الفصل السابع والعشرون *
1 * وان يسوع قبل ستة ايام من الفصح اتي بيت عنيا حيث كان لعازر الميت الذي اقامه
2 يسوع من الاموات * فصنعوا له هناك وليمة وكانت مرتا تخدم وكان لعازر احد المتكيين
3 معه * فاما مريم فاخذت رطل طيب ناردين ذكي ثمين فدهنت به قدمي يسوع ومسحتهما
بشعر راسها فامتلا البيت من رايحة الطيب *

Unus autem ex eis nomine Caiphas, erat summus sacerdotum in illo anno, & dixit illis; Vos nescitis quicquam. 49
Et nonne cogitatis quòd melius est nobis ut moriatur homo unus pro populo, quàm ut pereat gens tota? 50
Et non dixit hoc à semetipso; sed quia erat princeps sacerdotum in illo anno, prophetavit : nam Jesus erat futurus ut moreretur pro gente. 51
Et non pro gente tantùm, sed ut congregaret etiam filios Dei dispersos, in unum. 52
Itaque ab illa hora consultârunt ut occiderent eum. 53
Jesus autem non ambulabat per Judæam palàm, sed contulit se inde in civitatem quandam prope desertum, quæ vocatur Ephrem, & versabatur ibi cum discipulis suis. 54
Et festum Paschæ Judæorum jam appropinquaverat: quapropter ascenderunt multi è provinciis in Jerusalem, ut mundarentur ante Pascha. 55
Cœperuntque Judæi quærere Jesum, & dixerunt alter eorum ad alterum dum essent in templo; Quid putatis? annon veniet ad festum? 56
Summi autem sacerdotum & Pharisæi præceperant, ut si quis nôsset locum ejus, indicaret eis ipsum, ut apprehenderent eum. 57

Sectio vigesima septima.

CAP. XII.

At verò Jesus ante sex dies Paschales venit in Beth-anîam, ubi erat Lazarus ille mortuus, quem suscitaverat Jesus à mortuis. 1
Et fecerunt ei ibi convivium, & Martha ministrabat, & erat Lazarus unus recumbentium cum eo. 2
Maria autè accepit librã unguenti nardi purissimæ, pretiosissimæ, & unxit eo pedes Jesu, tersitque eos capillis capitis sui : & impleta est domus fragrantiâ unguenti. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወይቤሎሙ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ ቀያፋ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ዘአብሬቱ፡ ውእቱ፡ ዓመ
50 ት፡፡ አንትሙሰ፡ ኢታአምሩ፡ ወኢምንተኒ፡፡ ወኢሂ፡ ትመክሩ፡ ይኄይሰነ፡ ንቅትሎ፡ ለአሐ
51 ዱ፡ ብእሲ፡ ወይሙት፡ ህየተ፡ ኵሉ፡ እም፡ ይትሐጐል፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡፡ ወዘንተሰ፡ ኢ
ኮ፡ እምኅቤሁ፡ ዘይቤ፡ ወአኮ፡ እምልቡ፡ ዘንተ፡ ተነበየ፡ እስመ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ውእቱ፡ ወእ
ብሬቱ፡ ውእቱ፡ ዓመት፡፡ እስመ፡ ሃለወ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሙት፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ሕዝ
52 ብ፡፡ ወአኮ፡ በእንተ፡ ሕዝብ፡ ባሕቲቱ፡ ዳዲ፡ ከመ፡ ያስተጋብኦሙ፡ ለውሉደ፡ እግዚ
53 አብሔር፡ እለ፡ ተዘርዉ፡ ለሐተኔ፡፡ ወእምይእቲ፡ ዕለት፡ ተማከሩ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
54 ይቅትልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወኢያንሶሰወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ገሃደ፡ በይሁዳ፡
ሖረ፡ በድው፡ ዘሃገረ፡ ኤፍሬም፡ ቅሩብት፡ ለበድው፡ ወህየ፡ ነበረ፡ ምስለ፡ አርዳኢ
55 ሁ፡፡ ቀርበ፡ ወበጽሐ፡ ፋሲካሆሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወዓርጉ፡ ብዙኃን፡ ኢየሩሳሌም፡ እም
56 በሐውርት፡ እምቅድመ፡ በዓለ፡ ፋሲካ፡ ያንጽሑ፡ ርእሶሙ፡፡ ወኀሠሥዎ፡ ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ በምኵራብ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ በቤተ፡ መቅደስ፡፡ ምንተ፡
57 ትብሉ፡ ናሁ፡ ኢመጽአ፡ ለበዓል፡፡ ወአዘዙ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያን፡ እመ
ቦ፡ ዘአእመረ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ይቅጽብዎ፡ ከመ፡ ይእኅዝዎ፡፡
1 ወአሜሃ፡ ሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምቅድመ፡ ሰዱስ፡ ዕለት፡ ዘፋሲካ፡ ቢታንያ፡ ኀበ፡ ሃ
ሎ፡ አልዓዛር፡ ዘአንሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምውታን፡ ውስተ፡ ቢታንያ፡፡ ወገብ
2 ሩ፡ ሎቱ፡ ምሳሐ፡ በህየ፡ ወማርታ፡ ትትለአኮሙ፡ ወአልዓዛር፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ እምእለ፡ ይ
ረፍቁ፡ ምስሌሁ፡፡ በእንተ፡ እንተ፡ ቀብአቶ፡ ለእግዚእነ፡ ዕፍረተ፡፡
3 ወነሥአት፡ ማርያ፡ ዕፍረተ፡ ልጥረ፡ ዘናርዱ፡ ጲስጢቆን፡ ዘብዙኅ፡ ዘዕፁብ፡ ሤጡ፡ ወቀ
ብአቶ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወመዝመዘቶ፡ በሥዕርታ፡ ወመልአ፡ ቤተ፡
ኵሉ፡ ለውእቱ፡ ዕፍረት፡፡

Et dixit iis unus ex illis, cujus nomen Caiphas princeps sacerdotum in ordine 49
istius anni, Vos non scitis quicquam. Et non cogitatis expedire nobis, ut occi- 50
damus unum hominem, & ut moriatur loco omnium, quàm ut perdatur tota
gens? Et hoc non à seipso dixit, & non ex corde suo hoc prophetavit, quia 51
princeps fuit sacerdotum, & ordinis istius anni; quia oportuit Dominum Jesum
ut moreretur propter omnes gentes, Et non propter gentem : sed etiam ut con- 52
gregaret filios Dei qui dispersi erant, in unum. Et ab illo die consultârunt 53
principes sacerdotum ut trucidarent Dominum Jesum. Et non ambulabat Do- 54
minus Jesus palàm in Judæa, sed abiit *in* desertum cui urbs Ephraim vicina fuit,
in desertum *inquam*, & ibi mansit cum discipulis ejus. Appropinquavit, & ac- 55
cessit Pascha Judæorum, & ascenderunt multi Hierosolymam, ex regione ante
festum paschatis, *ut* purificarent seipsos. Et quæsiverunt Dominum Jesum, & 56
dixerunt inter se in templo, stantes in Domo sancta, Quid dicitis? ecce non ve-
nit ad festum. Et præceperunt principes sacerdotum & Pharisæi, ut si quis 57
nôsset ubi esset, indicaret eum, ut prehenderent eum.

CAP. XII.

Et tunc venit Dominus Jesus ante sex dies paschæ, Bethaniam, ubi fuerat 1
Eleazarus, quem suscitaverat Dominus Jesus è mortuis in Bethania. Et fece- 2
runt ei cœnam ibi, & Martha ministrabat iis, & Lazarus unus fuit ex discumben-
tibus cum eo. *De illa quæ unxit Dominum nostrum unguento.*
Et accepit Maria unguentum lytran Nardi Pistices; cujus pretium valdè grande 3
fuit, & unxit pedes Domini Jesu, & extersit eum cum capillis suis : & impleta
est domus fragrantiâ istius unguenti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

57 * سروران امامان و معتزلان † سپارده‌اند * که اگر کسی بداند که عیسی کجاست
بدیشان خبر دهد * که اورا بگیرند *
1 * و عیسی زودتر از فصح بشش روز * در بیت عینا آمده بود آنجا که عیسی عازر را
2 از میان مردگان برخیزانیده * و در آنجا برای او مهمانی کردند * مرتا بندگی می
3 کرد و عازر یکی از آنها بود که با مسیح † نشسته بود * مریم سنگ شیشه پر از روغن
ناردین خاص * سنگی بها * و در پای عیسی را اندود * و بموی خود می مالید * و خانه
از بوی غالیه پر شک بود *

Principes autem Sacerdotum & Pharisæi mandârunt, ut si quis nôsset ubi Jesus esset, illis indicaret, ut illum prehenderent. 57

CAP. XII.

Jesus autem ante Pascha sex dies in Bethaniam venerat, ubi Jesus Gazarum de mortuis suscitaverat. 1
Et in illo loco ei convivium fecerunt : Martha ministrabat, & Gazarus unus ex illis erat, qui cum Christo sedebant. 2
Maria autem tulit ampullam plenam unguento nardino præcipuo, gravis pretii, & pedes Jesu unxit, & crine suo extersit : domus autem ex odore galiæ impleta est. 3

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΓ'. ΙΔ'.

Dixit ergò unus ex discipulis ejus, Judas *Simonis* Iscariotes, ille *futurus*
4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων
eum *tradere*; Quarè hoc unguentum non veniit trecentis denari-
5 αὐτὸν παραδιδόναι, Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρί-
is, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis *cura*
6 ων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμε-
esset ei: sed quia fur erat, & *marsupium habebat*, & *injecta* por-
λεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐ-
tabat. Dixit ergò Jesus; *Sine* illam: in diem sepultu-
7 βάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασ-
ræ meæ *conservavit* illud. Pauperes enim semper habetis *cum vobisipsis*, me
8 μοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ
autem non semper habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis, quia il-
9 δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐ-
lic est: & venerunt non propter Jesum tantùm, sed ut & Lazarum viderent,
κεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν,
quem suscitavit ex mortuis. *Consultârunt* autem principes Sacerdotū ut & La-
10 ὃν ἤγειρεν ἐκ (γ) νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λά-
zarum interficerent. Quia multi propter illum *sibibant* *Judæorum*, &
11 ζαρον ἀποκτείνωσιν. Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ
credebant in Jesum. *Postridiè* turba multa *veniens* ad diem
12 ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορ-

ΙΓ'
festum, *audientes* quia venit Jesus *in* Hierosolymam,
τὴν, ἀκούσαντες (δ) ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,
Acceperunt ramos palmarum, & *exierunt in occursum* ei: & clamabant, Ho-
13 Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς (ε) ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ (ζ) ἔκραζον, Ὡ-
sanna, benedictus *veniens* in nomine Domini, rex Is-
σαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, (η) ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσ-
rael. *Inveniens autem* Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scri-
14 ρα ραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμ-
ζ ptum; *Ne time* filia Sion: ecce rex tuus venit se-
15 ΙΔ' μένον, Μὴ φοβοῦ (θ) θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ (ι) βασιλεύς σου ἔρχεται καθ-
dens super pullum asinæ. Hæc *autem* non cognoverunt discipuli ejus pri-
16 ρβ ήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ-
mùm: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant de
ζθ τον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη (κ) ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ'
eo scripta, & hæc fecerunt ei. *Testabatur* ergò turba
17 αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος
existens cum eo, quando Lazarum vocavit *ex* monumento, & suscitavit e-
ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐ-
um *ex* mortuis. Propter *hoc* & obviàm venit ei turba, quia audi-
18 τὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι (λ) ἤκουσαν
ς α hoc eum fecisse signum.
τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

MS. A. (γ) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐβουλεύσαντο (δ) ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται εἰς (ε) ἀπάντησιν (ζ) ἔκραζον λέγοντες, (η) βασιλεὺς (θ) θυγάτηρ (ι) βασιλεὺς ἔρχεται (κ) Ἰησοῦς, (λ) ἤκουσε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. * ܠܡܢܐ
5 6 ܠܐ ܐܙܕܒܢ ܡܫܚܐ ܗܢܐ ܒܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܐܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ
ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܥܠ ܡܣܟܢܐ ܚܐܝܦ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܓܢܒܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܘܣܩܡܐ
7 ܠܘܬܗ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܗ ܗܘ ܫܩܠ ܗܘܐ. * ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܒܘܩܝܗ.
8 ܠܝܘܡܐ ܕܡܩܒܪܝ ܢܛܪܬܗ. * ܡܣܟܢܐ ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ
9 ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. * ܘܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܘ.
ܠܐ ܡܛܠ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܚܙܘܢ ܠܠܥܙܪ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
10 11 * ܘܐܬܪܥܝܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܕܐܦ ܠܠܥܙܪ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܡܛܠ ܕܤܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ.
ܡܬܦܢܝܢ ܗܘܘ ܒܥܠܬܗ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܝܫܘܥ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܠܐ *

12 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܥܐܕܐ. ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ
13 ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܫܩܠܘ ܣܘܟܐ ܕܕܩܠܐ ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ.
14 ܡܒܪܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܐܫܟܚ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܝܪܐ ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ.
15 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. * ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ
16 ܐܬܢܐ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܐܫܬܒܚ ܝܫܘܥ. ܐܬܕܟܪܘ
17 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܗܠܝܢ ܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ. ܘܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܠܗ. * ܘܡܤܗܕ ܗܘܐ ܟܢܫܐ
18 ܗܘ ܕܥܡܗ ܗܘܐ. ܕܩܪܐ ܠܠܥܙܪ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܡܛܠ ܗܕܐ
ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܟܢܫܐ ܤܓܝܐܐ. ܕܫܡܥܘ ܕܐܬܐ ܗܕܐ ܥܒܕ.

Et dixit Judas Iscariotes unus ex discipulis ejus, is qui eum erat proditurus; Quare non venit unguentum istud trecentis denariis, & datum est pauperibus? Hoc autem dixit, non quòd de pauperibus curam haberet, sed quia fur erat, & marsupium haberet, & quicquid conjiciebatur in illud, ipse portabat. Dixit autem Jesus; Omitte eam, in diem sepulturæ meæ servavit illud. Semper enim pauperes habetis vobiscum, me verò non semper habebitis. Et audierunt cœtus multi ex Judæis illic esse Jesum: veneruntque non tantùm propter Jesum, sed etiam ut viderent Lazarum illum, quem excitaverat à mortuis. Et machinati sunt principes sacerdotum ut & Lazarum interficerent. Siquidem plurimi ex Judæis propter eum abibant, & credebant in Jesum.

Dominicâ Palmarum. 31.

Cæterùm postero die turba illa multa quæ venerat ad festum, quum audissent Jesum venire ad Jerusalem: Tulerunt ramos palmarum, & exierunt ei obviàm: clamabantque ac dicebant, Osanna, benedictus ille qui venit in nomine Domini Rex Israel. Invenit autem Jesus asinum & insedit ei, sicut scriptum est; Ne timeas filia Sion, Ecce rex tuus venit ad te, & quidem equitans super pullum filium asinæ. Hæc autem nesciebant discipuli ejus in illo tempore: sed quum glorificatus esset Jesus, recordati sunt discipuli ejus quòd ea essent scripta de eo, & hæc fecissent ei. Porrò testabatur turba illa quæ cum eo erat, quòd vocâsset Lazarum è sepulchro, & suscitâsset eum à mortuis. Ac propterea exierant ei obviàm cœtus multi, qui audierant eum signum hoc edidisse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 *يهوداي سخريوطا چون ان بديد • واز شاكردان عيسي بود انك مي خواست كه اورا
5 بدست دهد • اوكفت • *چرا اين روغن بسه صد †دينار† فروخته نشد وبهايش بدرويشان
6 مي دادند • *اين را كفت نه براي انك غم مسكينانرا مي خورد • ليكن براي انك دزد بود
7 و صندوق خزينه بدست او مي بود • وهر چه درو مي افتاد • اوبر مي داشت • *عيسي
8 كفت زنرا بكذاريد • كه براي روز اكندن من نكاه داشته بود • *سبب انك
9 هميشه درويشان با شما هستند • اما من در هر وقتي پيش شما نباشم • *وجماعت يهوديان
شنيدند كه عيسي انجاست و همه انجا امدند • نه براي عيسي تنها • ليكن براي انك غازررا
10 ببينند • كه چون از ميان مردكان اورا بر خيزانيد • *وبزرك امامان با جماعت انديشه كردند • كه
11 غازررا نيز بكشند • *سبب انك از يهوديان† بسيار مي امدند • وبراي او بعيسي ايمان مي آوردند •
12 بيست هفتم برخر نشستن مسيح ورفتن در اورشليم وقبول كردن اورا بملكي *روز دوم
جماعت بسيار شنيك† بودند • كه عيسي در اورشليم مي بود • وان جماعت در عيد آمده بودند •

Judas Iscariotes cùm hoc vidisset, (ex discipulis autem Jesu erat, qui volebat eum in manum inimicorum tradere) is dixit. Quare hoc unguentum trecentis denariis venditum non est, ut pretium ejus pauperibus dedissent? Hoc dixit, non quòd curam pauperum susciperet, sed eò quòd fur erat, & capsa thesauri in manu ejus erat, et quicquid incidebat in eam ille portabat. Jesus dixit; Mulierem sinite, quia in diem sepulturæ meæ asservavit. Eò quòd semper pauperes vobiscum sunt, ego verò omni tempore apud vos non ero. Et turba Judæorum audierunt, quòd Jesus illic esset: & omnes illùc venerunt, non propter Jesum solum, sed ut Gazarum viderent, quomodo de mortuis eum excitaverat. Et maximi sacerdotes cùm turba deliberârunt, ut Gazarum etiam interficerent. Propterea quòd Judæorum multi venirent, & ob eum in Jesum fidem haberent.

XXVII. Asino insidet Christus, & intrat Hierosolymam, & acceperunt eum in regem.

Diè secundo turba multa audiverunt, quòd Jesus Hierosolymam iret, illa autem turba ad festum venerat.

Versio VULGATA LATINA.

4 Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Iscariotes, qui erat eum traditurus; Qua-
5 re hoc unguentum non vaeniit trecentis denariis, & datum est egenis? Dixit autem
6 hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, & loculos habens, ea
7 quæ mittebantur, portabat. Dixit ergò Jesus; Sinite illam, ut in diem sepulturæ
8 meæ servet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum: me autem non sem-
9 per habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis quia illic est: & venerunt,
10 non propter Jesum tantùm, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit à mortuis.
11 Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut & Lazarum interficerent: Quia
12 multi propter illum abibant ex Judæis, & credebant in Jesum. In crastinum au-
tem, turba multa, quæ venerat ad diem festum, cùm audissent quia venit Jesus Je-
rosolymam: Acceperunt ramos palmarum, & processerunt obviàm ei, & clama- 13
bant; Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit 14
Jesus asellum, & sedit super eum, sicut scriptum est; Noli timere, filia Sion: ecce 15
rex tuus venit sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus pri- 16
mùm: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt, quia hæc erant scri-
pta de eo, & hæc fecerunt ei. Testimonium ergò perhibebat turba, quæ erat cum eo 17
quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum à mortuis. Propterea 18
et obviàm venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فقال احد تلاميذه الذي هو يهوذا ابن سمعان الاسخريوطي الذي كان مزمعا ان يسلمه
5 * لم لم يبع هذا العطر بثلثماية دينار ويدفع الي المساكين * وهذا قاله ليس لاعتنائه
6 بالمساكين لكنه كان سارقا وكان الكيس معه وكان يحمل ما يلقي فيه * فقال يسوع دعها 7
8 انما حفظته ليوم دفني * لان المساكين عندكم كل حين وانا لست عندكم كل حين
9 * وعلم جمع كثير من اليهود انه هناك فجاوا ليس من اجل يسوع فقط بل ولينظروا لعازر
10 11 ايضا الذي اقامه من الاموات * فاستور عظماء الكهنة ان يقتلوا لعازر * لان كثيرين
12 من اليهود كانوا من اجله يذهبون ويومنون بيسوع * الفصل الثامن والعشرون * ومن
13 الغد سمع الجمع الكثير الذين جاوا الي العيد بان يسوع ياتي الي يروسليم * فاخذوا سعف
النخل وخرجوا للقايه وكانوا يصرخون قايلين هوسعنا مبارك الاتي باسم الرب ملك اسراييل
14 15 * وان يسوع وجد حمارا فركبه كما هو مكتوب * لا تخافي ابنة صهيون فها ملكك ياتيك
16 راكبا علي جحش بن اتان * ولم يكن تلاميذه عرفوا هذه الاشياء اولا لكن لما مجد
17 يسوع حينيذ تذكروا ان هذا مكتوب من اجله وهذه فعلوها له * وكان الجمع الذي
18 معه يشهد له انه دعا لعازر من القبر واقامه من الاموات * ومن اجل هذا خرج للقايه
جموع لانهم سمعوا انه عمل هذه الاية *

Dixit autem unus ex discipulis ejus, 4
nempe Judas filius Simonis Iscariotes,
qui erat futurus ut tradere eum; Qua- 5
re non vaeniit hoc aroma trecentis de-
nariis, & datum est pauperibus? Et 6
quidem hoc dixit, non ob curam ejus
in pauperes, sed erat fur, & marsupi-
um secum habebat, gestabatque quod in-
jiciebatur in illud. Inquit Jesus; Si- 7
ne illam, nam servavit illud in diem
sepulturæ meæ. Quia pauperes sunt 8
apud vos omni tempore, ego autem non
sum apud vos omni tempore. Et cog- 9
novit turba magna ex Judæis quod
ipse esset ibi: & venerunt, non propter
Jesum tantùm, verùm ut viderent La-
zarum etiam quem suscitaverat à mor-
tuis. Quare consultaverunt summi sa- 10
cerdotum ut interficerent Lazarum.
Quia multi ex Judæis propter illum 11
abibant & credebant in Jesum.

Sectio vigesima octava.

Et postridie audivit populus magnus, qui 12
venerant ad diem festum, quòd Jesus
veniret in Jerusalem: Quare accepe- 13
runt ramos palmarum, & exierunt in
occursum ejus, & exclamabant, dicen-
tes; Hosanna, benedictus qui venit in
nomine Domini, Rex Israelis. Et quidem 14
Jesus invenerat asellum, & conscende-
rat illum, prout est scriptum; Ne time- 15
as filia Sion: nam ecce Rex tuus veniet
ad te, sedens super pullum filium asinæ.
Et discipuli ejus non noverant has res 16
anteà, sed quando glorificatus fuit Je-
sus, tunc recordati sunt quòd hoc scri-
ptum esset de eo, & hæc fecissent ei.
Cœtus autem qui erat cum eo, testabatur 17
ei quòd ipse vocâsset Lazarum è monu-
mento, & suscitâsset eum à mortuis. Et 18
propterea exierunt in occursum ejus tur-
bæ, quoniam audierant eum fecisse hoc
signum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ይቤ ፡ ይሁዳ ፡፡
4 ወይቤ፡ይሁዳ፡አስቆሮታዊ፡አሐዱ፡እመአርዳኢሁ፡ዘሃለወ፡ያግብኦ፡፡ ለምንት፡ኢ
5 ይሣየጥዎ፡ለዝ፡ዕፍረት፡በሠለስቱ፡ምእት፡ዲናር፡ ወይሁብዎ፡ ለነዳይ፡፡ ወዘይቤ፡
6 ከመዝ፡አኮ፡በምሒረ፡ነዳይ፡እስመ፡ሰራቂ፡ውእቱ፡ወሀሎሁ፡ይዓቅብ፡ወርቀ፡መባእ፡ ወ
አስከሬናይ፡ኀቤሁ፡ይነብር፡ዘንተ፡ዘይቤ፡ወይነሥእ፡እም፡ውስቴቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡
7 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኅድግዋ፡ትዕቀቦ፡ለዕለተ፡ቀበርየ፡፡ ወነዳያንሰ፡ ዘልፈ፡ ሃለዉ፡ም
8 ስሌክሙ፡ወኪያየሰ፡ አኮ፡ዘልፈ፡በኵሉ፡ጊዜ፡ዘትረክቡኒ፡፡ ወብዙኃን፡እመአይሁ
9 ድ፡እለ፡ለአመሩ፡ከመ፡ሃሎ፡ህየ፡ ወሖሩ፡ኀቤሁ፡፡ ወአኮ፡ በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ባሕቲቱ፡ዘሖሩ፡ያእሙ፡አልዓዛርሃኒ፡ከመ፡ይርአዩ፡ዘአንሥኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እመ
10 ምዉታን፡፡ ወተማከሩ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ከመ፡ይቅትልዎ፡ለአልዓዛር፡፡ እስመ፡ብ
11 ዙኃን፡እምውስተ፡አይሁድ፡ይሐውሩ፡በእንቲአሁ፡ ወየአምኑ፡በእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡
በእንተ፡ ዕዋል፡፡ ወበሳኒታ፡ብዙኃን፡አሕዛብ፡እለ፡መጽኡ፡ለበዓል፡ወሰሚዖ
12 ሙ፡ከመ፡ይመጽእ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሩሳሌም፡፡ ነሥኡ፡ጸበርተ፡ተመርት፡ ወ
ፀአት፡ እመኢየሩሳሌም፡ ወተቀበልዎ፡ ወይጸርኁ፡ ወይኬልሑ፡ ወይብሉ፡ ሆሳዕና፡ቡ
13 ሩክ፡ዘይመጽእ፡በስመ፡እግዚአብሔር፡፡ወንጉሦሙ፡ለእስራኤል፡፡ ወረከበ፡እግዚ
14 እ፡ኢየሱስ፡ዕዋለ፡አድግ፡ወተጽዕነ፡ላዕሌሁ፡በከመ፡ጽሑፍ፡ዘይብል፡፡ ኢትፍርሂ፡
15 ወለተ፡ጽዮን፡ነዋ፡ንጉሥኪ፡ይመጽእ፡ወይጼዐን፡ዲበ፡ዕዋለ፡አድግ፡፡ ወኢያእመሩ፡
16 አርዳኢሁ፡ሶቤሃ፡ይእተ፡አሚረ፡ ዘእንበለ፡ አመ፡ተሰብሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡አሚሃ፡
17 ተዘከሩ፡ከመ፡ጽሑፍ፡በእንቲአሁ፡ዝንቱ፡፡ ወከመዝ፡ገብሩ፡ሎቱ፡፡ ወሰማዕተ፡ከ
ኮ፡ሕዝብ፡እለ፡ሃለዉ፡ ኀቤሁ፡እመ፡ጸውዖ፡ ለአልዓዛር፡ እመቃብር፡ ወአንሥ
18 ኦ፡ እመ ፡ ምዉታን፡፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተቀበልዎ ፡ እሙንቱ ፡ ሰብእ ፡ ሰሚዖ
ሙ ፡ ዘገብረ ፡ ተኣምረ፡፡

De eo quod dixit Judas.

Et dixit Judas Iscariotes unus ex discipulis ejus qui proditurus erat eum, 4
Quare non vendunt hoc unguentum trecentis denariis, & tribuunt illud paupe- 5
ribus? Et quòd dixit ita, non *fuit* miserendo pauperum, quia fur erat; sed ipse 6
custodiebat pecuniam oblationis, & marsupium apud eum manebat: (hoc in cau-
sa fuit quòd dixit:) & accipiebat ex illo. Et dixit iis Dominus Jesus; Sinite 7
eam, *ut* servet illud in diem sepulturæ meæ. Et pauperes semper præsentes sunt 8
vobiscum, & me, non semper in omni tempore erit quòd invenietis me. Et 9
multi ex Judæis *erant* qui cognoverunt quòd fuit ibi, & venerunt ad eum: sed
non propter Dñm Jesum tantùm fuit quòd venerunt, sed Eleazarum etiam ut vi-
derent, quem suscitâsset Dominus Jesus ex mortuis. Et consultârunt principes 10
sacerdotum ut trucidarent Eleazarum. Quia multi ex Judæis abibant propter 11
eum, & credebant in Domino Jesu.

De pullo asini.

Et postero die multi populi *fuerunt* qui venerunt ad festum: & audientes quòd 12
veniret Dominus Jesus Hierosolymam, Acceperunt ramos palmarum, & sur- 13
culos *palmarum* ab Hierusalem, & occurrerunt ei, & clamabant, & vociferaban-
tur, & dicebant; Hosana, benedictus qui venit in nomine Dei, & rex Israel.
Et invenit Dominus Jesus pullum asini, & sedit super eum, sicut scriptum est, di- 14
cens; Ne timeas filia Sion, Ecce Rex tuus venit, & sedit super pullum asini. 15
Et non cognoscebant discipuli ejus tunc isto die: sed quum glorificatus esset Do- 16
minus Jesus, tunc recordati sunt, quòd scriptum erat de illo hoc, & quòd hoc fe-
cissent ei. Et testimonio fuerunt ei populi qui erant apud eum, quando voca- 17
vit Eleazarum è sepulchro, & suscitavit eum à mortuis. Et propterea obviàm 18
venerunt ei illi homines, audientes quòd fecisset signum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * شاخهاء † زيتونرا ستدند. وباستقبال اوبدررفتند. وبانك مي زدند. ومي كفتند خجسته است انك
14 بنام خدا مي آيد. ملك اسراييل. * وعيسي يافت خروبروي † نشست انجنانك نبشته شد نبوت
15 * اي دختر صهيون. مترس. اينك ملك تو † درتو مي آيد. برنشسته بر خر اتان بچه.
16 * وشاكردان او دران روزكار اورا ندانستند. ليكن چون عيسي ستوده شد. شاكردان اويياد †
17 اوردند. كه اينها براي او نبشته شدند. واينها براي او كردند. * وجماعت كه با وي بودند.
18 كواهي دادند. كه غازررا بانك زد. وازميان مردكان † برخيزانيد. * وبهر اين جماعت بسيار
باستقبال اوبدررفتند. كه شنيده بودند كه اين ايت را كرد.

Ramos itaque olivarum tulerunt, 13
& in occursum ei egressi sunt: &
clamabant, ac dicebant; Benedictus
est ille qui in nomine Dei venit, Rex
Israel. Jesus autem invenit asi- 14
num, & ei insedit, quemadmodum
scriptum est;

Prophetia.

O filia Sion, ne timeas: ecce, Rex 15
tuus in te venit insidens asino asinæ
pullo. Discipuli autem ejus eo tem- 16
pore illud non cognoverunt, sed cùm
Jesus glorificatus esset, discipuli
ejus in memoriam reduxerunt, quòd
hæc de eo scripta essent, & hæc ei
fecissent. Et turba, qui cum eo erant, 17
testimonium dederunt, quod Laza-
rum inclamâsset, & de mortuis ex-
citâsset. Et propter hoc turba multa 18
in occursum ejus exierunt, quia au-
diverant quòd hoc signum fecisset.

Ergò Pharisæi dixerunt ad semetipsos; Videtis quia non proficitis nihil? ecce
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε
mundus post eum abiit. Erant autem quidam Græci ex ascenden-
20 ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαι-
tibus, ut adorarent in die festo. Hi ergò accesserunt Philippo ei
21 νόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ
à Bethsaida Galilææ: & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Je-
ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
sum videre. Venit Philippus, & dicit Andreæ: & rursum An-
22 σοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ (μ) Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀν-
dreas & Philippus dicunt Jesu. At Jesus respondit eis,
23 δρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς,
dicens; Venit hora ut glorificetur Filius hominis. Amen, amen dico
24 λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
vobis; Si non granum frumenti cadens in terram mortuũ fuerit, ipsum solum ma-
ὑμῖν, Ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
net: si autẽ mortuũ fuerit, multũ fructum affert. Amans animam suam, perdet eam:
25 νει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν·
& odio habens animã suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam. Si
26 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν
mihi ministrat quis, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit:
(ν) ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·

& si quis mihi ministraverit, honorificabit eũ Pater. Nunc anima mea turbata est:
καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται·
& quid dicam? Pater, salvifica me ex hora hac: Sed propter hoc veni in horam
καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν
hanc. Pater, glorifica tuum nomen. Venit ergò vox de cœlo; Et glori-
ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδό-
ficavi, & iterum glorificabo. Ergò turba stans & audiens, dicebat tonitruũ esse fa-
ξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος ὁ (ξ) ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγο-
ctum: alii dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, & dixit; Non
νέναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ
propter me hæc vox facta est, sed propter vos. Nunc judicium est mun-
δι' ἐμὲ (ο) αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κό-
di hujus: nunc princeps mundi hujus ejicietur foràs. Et ego si exaltatus
σμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. Κἀγὼ ἐὰν ὑψω-
fuero à terra, omnes traham ad meipsum. (Hoc autem dicebat, significans
θῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων
qua morte futurus esset mori.) Respondit ei turba; Nos
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς
audivimus ex lege, Quia Christus manet in æternum: & quomodo tu dicis;
ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις,
Quòd oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius hominis?
Ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

MS. A. (μ) Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος, καὶ λέγουσιν (ν) ἐμοί τις διακονῇ, (ξ) ἑστηκὼς (ο) ἡ φωνὴ αὕτη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Pharisæi verò dicebant alius ad alium: Videtis vos nihil proficere? ecce enim totus mundus post eum abiit. Erant autem & quidam ex Gentibus, qui ascenderant ut adorarent in festo. Isti quum venissent, accesserunt ad Philippum illum qui erat à Beth-Sajoda (*domo piscatoris*) Galilææ, & rogârunt eum, ac dicunt ei; Domine mi, vellemus videre Jesum. Venit autem ipse Philippus, & dixit Andreæ: Andreas verò & Philippus dixerunt Jesu.

Matutinis II. feriæ hebdomadis Passionis.

Porrò Jesus respondit & dixit eis; Venit hora quâ glorificetur Filius hominis. Amen amen dico vobis, Nisi granum frumenti ceciderit, & mortuum fuerit in terra, ipsum solum manet: sin autem mortuum fuerit, fructus multos adfert. Qui amat animam suam, perdet eam: qui verò odit animam suam in hoc mundo, conservabit eam in vitam æternam. Si quis mihi ministrat, post me veniat: & ubi ego fuero, illic erit etiam minister meus: qui mihi ministraverit, honorabit eum Pater. Nunc anima mea ecce turbata est: & quid dicam? Pater mi, libera me ab hac hora: sed propterea veni in hanc horam. Pater, glorifica nomen tuum. Et vox audita est è cœlo, Glorificavi, & iterum glorificaturus sum. Turba autem quæ adstabat, audiit, & dixit tonitru esse factum. Alii autem dicunt; Angelus collocutus est ei. Respondit Jesus, & dixit eis; Non propter me extitit hæc vox, sed propter vos. Nunc judicium est mundi hujus, nunc princeps hujus mundi ejicitur forás. Et ego quum sublatus fuero è terra, traham omnes ad me. Hoc autem dixit ut indicaret quâ morte moriturus esset. Dicunt ei turbæ; Nos audivimus ex Lege Messiam in æternum permansurum: quomodo dicis fore ut tollatur Filius hominis? quis est iste Filius hominis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * و معترلان با يكديكر مي كفتند • مي بينيد كه شما چيزي نمي ارزيد • اينك همه خلق
20 در دنبال او مي روند • * و بودند كساني كه در بالا امده بودند • كه در عيد سجود كنند
21 * ايشان پيش فيليبوس امدند كه از بيت صيداي جليل بود • اورا پرسيدند • و كفتند خداوندا
22 مي خواهيم كه عيسي را ببينيم • * فيليبوس امد • و با اندراوس كفت • و اندراوس و فيليبوس
23 بعيسي كفتند • * عيسي بديشان جواب† داد و كفت • امد ساعتي كه فرزند ادمي
24 ستوده شود • * راست راست بشما كويم كه اكر دانه كندم در زمين نيفتد • و مرده نشود تنها بماند •
25 و اكر بميرد بسيار ميوه بر دهد • * هر كه جان خود را دوست دارد • بدانك جان خود را تباه مي كند •
26 و هر كه درين جهان جان خود را دشمن دارد • براي زندكاني جاويد اورا نكه داشته باشد • * اكر
كسي مرا خدمت كند در دنبال من بيايد • و هر كجا كه من باشم چاكرم نيز انجا
27 باشد • هر كه مرا بندكي كند • پدرم اورا حرمت بدارد • * اينك جان من اين ساعت
اشفته شد • چه بكويم • اي پدر مرا اين ساعت نكه دار ليكن براي اين امدم
28 * و نيز اي پدر نام خود را ستوده دار و اواز از اسمان مي شنيدند كه ستوده شده اي • و باز ستوده كنم

Pharisæi autem unus ad alium dicebant; Videtis quòd vos nihil valetis: ecce omnis populus post eum eunt. Erant autem quidam qui ascenderant ut in festo adorarent: Illi ad Philippum venerunt, qui è Bethsaida Galilææ erat, & ex eo rogârunt, & dixerunt; Domine, cupimus ut Jesum videamus. Philippus venit, & Andreæ dixit: & Andreas & Philippus Jesu dixerunt. Jesus illis responsum dedit, & dixit; Venit hora, quâ Filius hominis glorificetur. Verè, verè vobis dico, quòd si granum frumenti in terram non ceciderit, & mortuum fuerit, solum manebit: si verò mortuum erit, multum fructum profert. Quicunque animam suam charam habet, in ipso est quòd animam suam perdit: & quicunque in hoc mundo animam suam odio habet, in vitam æternam eam servabit. Siquis mihi ministrat, post me veniat; & ubicunque ego fuero, minister meus etiam ibi erit: quicunque autem mihi servierit, Pater meus eum honore afficiet. Ecce anima mea hâc horâ turbata est: quid dicam? O Pater, me hâc horâ serva: sed propter hoc veni. Atque etiam, ô Pater, nomen tuum glorifica. Et vocem è cœlo audiverunt; Jam quidem glorificatum est, & rursus glorificabo.

Versio VULGATA LATINA.

Pharisæi ergò dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mun-
dus totus post eum abiit. Erant autem quidam Gentiles, ex his qui ascende-
rant ut adorarent in die festo. Hi ergò accesserunt ad Philippum, qui erat à
Bethsaida Galilææ, & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Jesum vide-
re. Venit Philippus, & dicit Andreæ: Andreas rursum & Philippus dixerunt
Jesu. Jesus autem respondit eis, dicens; Venit hora, ut clarificetur Filius ho-
minis. Amen, amen dico vobis; Nisi granum frumenti cadens in terram, mor-
tuum fuerit, Ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum
affert. Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc
mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: &
ubi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honori-
ficabit eum Pater meus. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pa- 27
ter, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, 28
clarifica nomen tuum. Venit ergò vox de cœlo; Et clarificavi, & iterùm
clarificabo. Turba ergò, quæ stabat, & audierat, dicebat tonitruum esse 29
factum. Alii dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, & dixit; 30
Non propter me hæc vox venit, sed propter vos. Nunc judicium est mun- 31
di: nunc princeps hujus mundi ejicietur forás. Et ego si exaltatus fuero à 32
terra, omnia traham ad meipsum. (Hoc autem dicebat, significans quâ 33
morte esset moriturus.) Respondit ei turba; Nos audivimus ex lege, Quia 34
Christus manet in æternum: & quomodò tu dicis, Oportet exaltari Filium
hominis? Quis est iste Filius hominis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فقال بعض الفريسيين لبعض أرأيتم انا لم ننتفع بشي هوذا العالم كله قد تبعه •
20 • الفصل التاسع والعشرون • * وكان هناك قوم من اليونانيين من الذين صعدوا في
21 العيد ليسجدوا * هولاء جاوا الى فيلبس الذي من اهل بيت صيدا الجليل فسألوه قائلين
22 يا سيد نريد ان نري يسوع * فجاء فيلبس وقال لاندراوس • ثم جاء اندراوس وفيلبس ايضا
23 24 فقالا ليسوع * اجابهما يسوع قائلا قد اتت الساعة التي يمجد فيها ابن الانسان * امين
امين اقول لكم ان حبة الحنطة ان لم تقع في الارض وتمت تبقى وحدها • وان هي ماتت اتت
25 بثمار كثيرة * من احب نفسه فليهلكها ومن ابغض نفسه في هذا العالم فانه يحفظها لحياة
26 الابد * ان كان احد يخدمني فليلحق بي وحيث اكون انا فهناك يكون خادمي • ومن
27 يخدمني يكرمه ابي * الان نفسي مضطربة وماذا اقول • يا ابة نجني من هذه الساعة لكن لاجل
28 هذه الساعة اتيت * يا ابة مجد ابنك • جاء صوت من السماء قائلا قد مجدت وايضا امجد •
29 30 * فسمع الجمع الذي كان واقفا فقالوا انما كان رعدا • وقال اخرون بل خاطبه ملك * فاجاب
31 يسوع قائلا ليس من اجلي كان هذا الصوت لكن من اجلكم * قد حضرت دينونة هذا العالم •
32 الان يلقى رئيس هذا العالم الى خارج * وانا ايضا اذا ارتفعت من الارض جذبت الي كل احد •
33 34 * وانما قال هذا ليخبر باي ميتة يموت * فاجابه الجمع قائلا نحن سمعنا في الناموس ان المسيح
يدوم الى الابد فكيف تقول انت انه يرتفع ابن الانسان • من هو هذا ابن الانسان •

Porrò dixerunt quidam Pharisæorum ad alios; Vidistisne quòd non profecerimus quicquam? ecce mundus totus jam secutus est eum. 19

Sectio vigesima nona.

Erant autem ibi quidam ex Græcis, ex his nimirum qui ascenderant in die festo ut adorarent. 20 *Hi venerunt ad Philippum qui erat è civibus Beth-saidæ Galilææ, & rogaverunt eum, dicentes; Domine, volumus videre Jesum.* 21 *Itaque venit Philippus, & dixit Andreæ; tum venerunt Philippus & Andreas quoque, & ambo dixerunt Jesu.* 22 *Respondit eis Jesus, dicens; Jam venit hora in qua glorificandus est Filius hominis.* 23 *Amen amen dico vobis, quòd granum frumenti, si non occiderit in terram & mortuum fuerit, manet solum: at si fuerit mortuum, affert fructus multos.* 24 *Qui amat animam suam, perdat eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, is custodit eam in vitam æternam.* 25 *Si quis ministrat mihi, adhæreat mihi: & ubi sum ego, ibi sit minister meus: Et eum qui ministraverit mihi, honorificabit Pater meus.* 26 *Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? O Pater mi, libera me ab hac hora: verùm propter hanc horam veni.* 27 *O Pater mi, glorifica Filium tuum. Venit vox è cœlo, dicens; Jam glorificavi, & adhuc glorificabo.* 28 *Audivit autem turba quæ adstabat, & dixerunt; Sanè factum est tonitruum. Et dixerunt alii; Immò locutus est ei Angelus.* 29 *Respondit Jesus, dicens; Non propter me facta est hæc vox, sed propter vos.* 30 *Jam præsens est judicium hujus mundi, nunc ejicietur princeps hujus mundi foras.* 31 *Et ego quoque quum sublatus fuero è terra, traham ad me unumquemque.* 32 *Et verò dixit hoc, ut indicaret quo genere mortis esset moriturus.* 33 *Respondit ei turba, dicens; Nos audivimus in lege, quòd Christus durabit in æternum: quomodo ergò dicis tu tollendum esse Filium hominis? Quis est hic Filius hominis?* 34

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይቤሉ፡ ፈሪሳውያን፡ በበይናቲሆሙ፡ ትሬእዩኑ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘትበቍዑ፡ ወሊ፡ሙንተ
ናሁ፡ኵሉ፡ዓለም፡ተለዎ፡ድኅሬሁ። በእንተ፡እለ፡መጽኡ፡አሕዛብ።
ወቦ፡እምውስቴቶሙ፡አሕዛብ፡እምሰብአ፡ፀርዕ፡ዐርጉ፡ይስግዱ፡ለበዓል። ወሖ
ሩ፡እሙንቱ፡ኀበ፡ፊልጶስ፡ዘቤተ፡ሳይዳ፡ዘገሊላ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ንፈቅድ፡ንርአዮ፡
ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወሖረ፡ፊልጶስ፡ወነገሮ፡ለእንድርያስ። ወሖሩ፡ እንድርያስ፡
ወፊልጶስ፡ ወነገርዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ። ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡በ
ጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ይሰባሕ፡ ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው። አሜን፡አሜን፡እብለክ
ሙ፡ለእመ፡ኢወድቀት፡ለበጥተ፡ስርናይ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወኢሞተት፡ ባሕቲታ፡ትነብር።
ወለእመሰ፡ሞተት፡ብዙኀ፡ፍሬ፡ትፈሪ። ወዘሰ፡ዘያፈቅራ፡ለነፍሱ፡ለይገድፋ፡ወዘሰ፡
ጸልአ፡ለነፍሱ፡በዝንቱ፡ዓለም፡ይዓቅባ፡ለሕይወት፡ዘለዓለም። ወእመቦ፡ዘይተል
ወኒ፡ወይትለአከኒ፡ወይትልወኒ፡ኪያየ፡ወኀበ፡ሀለውኩ፡ ሎሂ፡ ህየ፡ይሄሉ፡ዘይትለአከኒ።
ወዘሰ፡ተለአከኒ፡ያከብሮ፡ለአብ። ወይእዜሰ፡ ተሀውከት፡ ነፍስየ፡ወምንተ፡እ
ብል፡አብ፡አድኅና፡ለነፍስየ፡እምዛቲ፡ሰዓት፡ወባሕቱ፡በእንተዝ፡ በጻሕኩ፡ለዛቲ፡ሰዐ
ት። አብ፡ሰብሖ፡ለስምከ፡ ወለወልድከ። ወመጽአ፡ቃል፡እምሰማይ፡ዘይብል፡ሰብሕክ
ዎ፡ወዓዲ፡እሴብሖ። ወሕዝብሰ፡ እለ፡ይቀውሙ፡ይሰምዑ፡ወይብሉ፡ነጐድጓድ፡
ውእቱ። ወቦ፡እለ፡ ይብሉ፡ መልአክ፡ ተናገሮ። ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወ
ይቤሎሙ፡አኮ፡በእንቲአየ፡ ዘመጽአ፡ ዝቃል፡አላ፡ በእንቲአክሙ። ናሁ፡በጽሐ፡
ይእዜ፡ወኵነኔሁ፡ለዝንቱ፡ዓለም፡፡ወእም፡ይእዜሰ፡ይሰደድ፡መልአከ፡ዝንቱ፡ዓለም፡
ወያወፅእዎ፡አፍአ። ወአንሰ፡እምከመ፡ተለዐልኩ፡እምድር፡እስሕብ፡ኵሉ፡ኀቤ
የ። ወዘይቤ፡ ከመዝ፡እስመ፡ይኤምሮሙ፡ በአይ፡ ሞት፡ሀለዎ፡ ይሙት። ወአ
ውሥእዎ፡ሕዝብ፡ወይቤልዎ፡ ንሕነሰ፡ ሰማዕነ፡ በውስተ፡ ኦሪት፡ ከመ፡ለዓለም፡ ይነብ
ር፡ክርስቶስ፡ወእፎ፡አንተ፡ ትብለነ፡ ሀለዎ፡ ይትሌዓል፡ ወልደ፡ እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡
ወመኑ፡ውእቱ፡ዝንቱ፡ ወልደ፡እጓለ፡ እመ፡ሕያው።

Et dixerunt Pharisæi inter se, Videtisne quòd nihil est *in* quo proficitis omninò? 19
Ecce totus mundus sequitur eum. *De Gentibus quæ advenerunt.*
Et fuerunt ex illis, gentes ex hominibus Græciæ, *quæ* ascenderunt, ut adorarent, 20
ad festum. Et venerunt illi ad Philippum Bethsaidæ Galilææ & dixerunt ei; 21
Domine, volumus videre Dominum Jesum. Et venit Philippus, & dixit An- 22
dreæ: & venerunt Andreas & Philippus, & dixerunt Domino Jesu. Et respon- 23
it Dominus Jesus, & dixit; Venit tempus ut glorificetur Filius hominis. Amen, 24
amen dico vobis, Si non ceciderit granum frumenti in terram, & non mortuum
fuerit, solum manet: & si mortuum fuerit, multum fructum feret. Et qui diligit 25
animam suam, perdat eam: & qui odio habuit animam suam in hoc mundo, ser-
vabit eam in vitam æternam. Et si quis fuerit qui sequetur me, & ministret mi- 26
hi & sequatur me, me *inquam*: & ubi fui ego, ibi erit qui ministrabit mihi: & qui
ministravit mihi, honorabit Patrem. Et nunc turbata est anima mea: & quid 27
dicam? Pater, serva animam meam ab hâc horâ, sed propter hoc veni ad hanc
horam. Pater glorifica nomen tuum, & Filium tuum: & venit vox à cœlo di- 28
cens; Glorificavi, & adhuc glorificabo. Et populi qui adstabant, audiebant, & 29
dicebant; Tonitru est: & fuerunt qui dicebant, Angelus loquutus est ei. Et re- 30
spondit Dominus Jesus, & dixit iis; Non propter me *fuit* quòd venit hæc
vox, sed propter vos. Ecce, venit nunc etiam judicium hujus mundi, & ex 31
nunc persequetur princeps hujus mundi: & ejicient eum forás. Et ego si subla- 32
tus fuero à terra, traham omnes ad me. Et quòd dixit ita, *in causa fuit* quia 33
significaret iis per quam mortem esset moriturus. Et responderunt populi, & 34
dixerunt ei; Nos audivimus in lege, quòd in æternum manebit Christus: &
quomodo igitur dicis nobis; Oportet ut exaltetur Filius hominis? & quis hic
Filius hominis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وجماعت كه ايستاده بودند • شنيدند • وگفتند رعدست • ديگران گفتند • فرشته است
30 با وي سخن مي گويد • *عيسي بديشان جواب داد وگفت • كه اين اواز براي من نبود
31 الا ازبراي شما • *اين ساعت داوري اين عالم • وهم اين ساعت † سروري اين عالم بيرون انداخته
32 شود • *ومن چون از زمين برداشته شوم • دوستان خودرا پيش خود كشم • *اين را گفت
33 34 تا بنمايد كه در كدامين † مرگ خواهد مردن • *جماعت بدو گفتند • ما از ناموس شنيديم
كه مسيح تا ابد وجاويد بماند • وتو چگونه مي گويي كه فرزند ادمي برداشته † خواهد
شدن • كيست اين فرزند ادمي •

Et turba, qui astabant, audiverunt, & dicebant; Tonitru est. Alii dicebant; Angelus est, qui cum eo loquitur. 29 *Jesus illis responsum dedit, & dixit; Hæc quidem vox non propter me facta est, sed propter vos.* 30 *Hâc horâ judicium est hujus mundi; hâc etiam horâ princeps hujus mundi ejicitur.* 31 *Et ego cùm à terra sublatus fuero, amicos meos ad me traham.* 32 *Hoc dixit, ut ostenderet quâ morte vellet mori.* 33 *Turba ei dixerunt; Nos ex lege audivimus, quòd Christus in perpetuum & æternum manebit: tu igitur quomodo dicis Filium hominis sublatum iri? Quis est iste Filius hominis?* 34

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicum *tempus*, lumen cum vobis est. Am-
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι. περι-
bulate, dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: & am-
πατεῖτε, (π) ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς (ρ) καταλάβῃ· καὶ ὁ περι-
bulans in tenebris, nescit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in
36 πατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. (σ) Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
lucem, ut filii lucis *sitis*. Hæc locutus est Jesus, & *abiens* abscondit se
τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη
ab eis. *Tot autem eo* signa *faciente* coram eis, non cre-
37 ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπί-
debant in eum: Ut sermo Esaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit; Do-
38 στευον εἰς αὐτόν· Ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύ-
mine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui revelatum est?
ριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Esaias; Excæcavit eo-
39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας, Τετύφλωκεν αὐ-
40 rum oculos, & induravit eorum cor: ut non videant o-
τῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ (τ) πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀ-
culis, & intelligant corde, & convertantur, & sanem eos. Hæc
41 φθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ (υ) ἰάσωμαι αὐτούς. Ταῦτα
dixit Esaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo. Verun-
42 εἶπεν Ἠσαΐας, (φ) ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. Ὅμως
tamen & ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos
μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
non confitebantur, ut non *extra synagogam fierent*. Dilexerunt enim gloriam
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν
43 hominum magis quàm gloriam Dei. Jesus autem clamavit, & dixit;
44 ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε, καὶ εἶπεν, Ὁ
Credens in me, non credit in me, sed in *mittentem* me. Et *videns*
45 πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν
me, *spectat mittentem* me. Ego lux in mundum veni, ut
46 ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα
omnis *credens* in me, in tenebris non maneat. Et si quis mea au-
47 πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς μου ἀ-
dierit verba, & non *crediderit*, ego non judico eum: non enim veni
κούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ (χ) πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον
ut judicem mundum, sed ut salvificem mundum. *Rejiciens* me, & non ac-
48 ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμ-
cipiens verba mea, habet *judicantem* eum. Sermo quem locutus sum,
βάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,
ille judicabit eum in novissimo die. Quia ego ex meipso non sum locu-
49 ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλη-
tus, sed *ille mittens* me Pater, ipse mihi mandatū dedit, quid dicam & quid loquar.
σα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν (ψ) ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

MS.A. (π) ὡς (ρ) * καταβῆ· (σ) Ὡς (τ) ἐπώρωσεν (υ) ἰάσομαι (φ)* ὅτι (χ) φυλάξῃ, (ψ) δέδωκεν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܢܘܗܪܐ ܥܡܟܘܢ ܗܘ. ܗܠܟܘ ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ. ܕܠܐ ܚܫܘܟܐ ܢܕܪܟܟܘܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ.
36 ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ ܗܝܡܢܘ ܒܢܘܗܪܐ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܗܪܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܘܐܙܠ ܐܛܫܝ ܡܢܗܘܢ.
37 ܘܟܕ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܥܒܕ ܩܕܡܝܗܘܢ ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.
38 ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܢܘ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ ܘܕܪܥܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܢ ܐܬܓܠܝܬ.
39 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܬܘܒ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ.
40 ܕܥܘܪܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܚܫܟܘ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܘܢܣܬܟܠܘܢ ܒܠܒܗܘܢ ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ.
41 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܟܕ ܚܙܐ ܫܘܒܚܗ ܘܡܠܠ ܥܠܘܗܝ.
42 ܐܦ ܡܢ ܪܫܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܦܪܝܫܐ ܠܐ ܡܘܕܝܢ ܗܘܘ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܦܩܝ ܟܢܘܫܬܐ.
43 ܐܚܒܘ ܓܝܪ ܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
44 ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝ ܡܗܝܡܢ. ܐܠܐ ܒܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
45 ܘܡܢ ܕܚܙܐ ܠܝ ܚܙܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
46 ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܐ ܕܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܩܘܐ ܒܚܫܘܟܐ.
47 ܘܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܠܗܝܢ ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܠܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܕܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܚܐ ܠܥܠܡܐ.
48 ܡܢ ܕܡܣܠܐ ܠܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠ ܡܠܝ. ܐܝܬ ܡܢ ܕܕܐܢ ܠܗ. ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܗܝ ܬܕܘܢܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
49 ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܠܠܬ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ ܗܘ ܝܗܒ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܘܡܢܐ ܐܡܠܠ.

Dixit eis Jesus; Modicum adhuc ad tempus 35 lux vobiscum est: ambulate dum lucem habetis, ne tenebræ vos deprehendant: etenim qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. 36 Hæc locutus est Jesus, & profectus occultavit se ab eis. Quúmque hæc 37 omnia signa edidisset coram eis, non crediderunt in eum. Ut impleretur sermo Esaiæ 38 prophetæ, dicentis; Domine mi, quis credidit auditui nostro, & brachium Domini cui revelatum est? Propterea non poterant 39 credere, quia rursus dixit Esaia; Obcæcaverunt 40 oculos suos, & tenebris offuderunt corda sua, ne videant oculis suis, intelligantque cordibus suis: & convertantur, & sanem eos. Hæc dixit Esaia, quando vidit 41 gloriam ejus, & locutus est de eo. Veruntamen 42 etiam ex proceribus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ne extra synagogam ejicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum potius 43 quàm gloriam Dei. Jesus verò clamavit, & 44 ait; Qui credit in me, non in me credit, sed in eum qui misit me. Et qui me videt, videt 45 eum qui misit me. Ego Lux veni in 46 mundum, ut quisquis crediderit in me, non maneat in tenebris. Et qui audierit ser- 47 mones meos, & non custodierit eos, ego non condemno eum: non enim veni ut condemnem mundum, sed ut servem mundum. Qui deprimit me, nec recipit sermones 48 meos, habet qui condemnet eum: sermo quem locutus sum, ille judicaturus est ipsum ultimo illo die. Quia ego ex meipso non 49 sum locutus, sed Pater meus qui misit me, ipse dedit mihi mandatum quid dicam, & quid loquar.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * عیسی بدیشان گفت • اندك روزگار دیگر • روشنایی با شماست روان شوید • چندانك روشنایی
دارید • وبا روشنایی ایمان بیاورید • تا تاریکی شمارا نیندازد • والك در تاریکی می رود • نداند
36 که کجا می رود • *شما فرزند روشنایی باشید • عیسی اینهارا گفت . ورفت • از ایشان
37 پنهان شد • *وچندانك این آیتها برابر ایشان می کرد • وایشان ایمان نمی آوردند •
38 * تا سخن اشعیاء پیغمبر تمام شود که گفت نبوت * خداوندا کیست
39 الك بشنیدن † از ما ایمان آورد • و بازوی خدا برای که آشکارا شد • * برای این
40 نتوانستند † ایمان آوردن • و دگربار اشعیا گفت نبوت * که چشم خودرا کور کردند •
و دل خودرا تاریك کردند • تا بچشم نبینند • وبدل در نیابند • وباریس من کردند •
41 42 و ایشانرا شفا دهم • *اینها اشعیا گفت • وقتی که عظمتش را دید • بروی سخن گفت • *وبعد ازان از
سروران نیز بعیسی ایمان آوردند • لیکن برای معتزلان اقرار نمی کردند • تا ایشانرا بیرون از جماعت
43 نیندازند • *سبب آنك از آدمیان حرمت و ارزمرا دوست می داشتند • بیشتر از عظمت خدا •

Jesus illis dixit; Parvo tempore adhuc Lux vobiscum est: ambulate quamdiu Lucem habetis, & in Lucem fidem habete, ne tenebræ vos præcipitent: qui enim in tenebris incedit nescit quò vadit. Vos igitur filii Lucis sitis. Jesus hæc dixit, & abiens ab illis absconditus est. Et quamvis hæc signa coram illis faceret, illi tamen fidem non haberent; Ut sermo Esaiæ prophetæ impleretur, qui dixit;

Prophetia.

Domine, Quis est qui audiendo à nobis fidem habuit? & brachium Domini cui revelatum est? Propter hoc non potuerunt fidem habere. Et rursus Esaias dixit;

Prophetia.

Oculos quidem suos occæcaverunt, & cor suum obscurârunt, ut oculis non videant, neque corde intelligant, & rursus ad me convertantur, & illis salutem dem. Hæc Esaias dixit, quo tempore gloriam ejus vidit, & de eo locutus est. Et post hæc ex principibus quoque in Jesum fidem habuerunt: sed propter Pharisæos non confitebantur, ut illos extra synagogam non ejicerent. Ea de causa quòd ab hominibus honorem & existimationem amarent, potiùs quàm gloriam Dei.

Versio VULGATA LATINA.

35 Dixit ergò eis Jesus; Adhuc modicùm, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem
habetis, ut non vos tenebræ comprehendant : & qui ambulat in tenebris, nescit
36 quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc lo-
37 cutus est Jesus : & abiit, & abscondit se ab eis. Cùm autem tanta signa fecisset
38 coram eis, non credebant in eum : Ut sermo Isaiæ prophetæ impleretur, quem
dixit; Domine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui revelatum
39 est? Propterea non poterant credere, quia iterùm dixit Isaias; Excæcavit
40 oculos eorum, & induravit cor eorum : ut non videant oculis, & non intelligant
41 corde, & convertantur, & sanem eos. Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam
42 ejus, & locutus est de eo. Veruntamen & ex principibus multi crediderunt in
eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ut è synagoga non ejicerentur. Di- 43
lexerunt enim gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei. Jesus autem cla- 44
mavit, & dixit; Qui credit in me, non credit in me, sed in eum, qui misit me. Et 45
qui videt me, videt eum, qui misit me. Ego lux in mundum veni : ut 46
omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, 47
& non custodierit : ego non judico eum : non enim veni ut judicem mundum, sed
ut salvificem mundum. Qui spernit me, & non accipit verba mea : habet qui 48
judicet eum : sermo, quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.
Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi manda- 49
tum dedit quid dicam, & quid loquar.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 فقال لهم يسوع ان النور معكم زمنا يسيرا * فسيروا في النور ما دام لكم النور لئلا يدرككم
36 الظلام * لان الذي يمشي في الظلام ليس يدري اين يتوجه * ما دام لكم النور فامنوا بالنور
لتكونوا ابناء النور * تكلم يسوع بهذا ثم مضى وتوارى عنهم * واذ صنع هذه العجائب
37 38 الكثيرة امامهم لم يومنوا به * لتكمل كلمة اشعياء النبي اذ قال يا رب من امن بصوتنا وذراع
39 الرب لمن اعتلن * ومن اجل هذا لم يقدروا ان يومنوا * لان اشعيا قال ايضا * طمس عيونهم
40 وطمس قلوبهم * لئلا يبصروا بعيونهم ويفهموا بقلوبهم ويرجعوا الي فاشفيهم * قال اشعيا هذا
41 42 لما راي مجده ونطق عليه * وكان قد امن به كثير من الروساء لكنهم لم يعترفوا بذلك لاجل
43 الفريسيين لئلا يصيروا خارجا من الجماعة * لانهم احبوا مجد الناس اكثر من مجد الله *
الفصل الثلثون *
44 فصرخ يسوع قائلا من يومن بي فليس يومن بي فقط بل والذي ارسلني * ومن راني فقد
45 46 راي الذي ارسلني * انا جيت نور العالم كي كل من يومن بي لا يمكث في الظلام * ومن
47 يسمع كلامي ولا يحفظه انا لا ادينه لاني لم ات لادين العالم بل لاخلص العالم * ومن جحدني
48 ولم يقبل كلامي فان له من يدينه * الكلمة التي نطقت بها هي تدينه في اليوم الاخير * لاني
49 لم اتكلم من ذاتي وحدي بل الاب الذي ارسلني هو اعطاني الوصية بما اقول وبما انطق *

Ait illis Jesus; Certè lumen vobiscum 35
est ad breve tempus. Ambulate ergò in
lumine quamdiu vobis est lumen, ne com-
prehendant vos tenebræ; quia qui am-
bulat in tenebris, ignorat quò se vertat.
Quamdiu vobis est lux, credite in lu- 36
cem, ut sitis filii lucis. Locutus est Je-
sus hæc, deinde abiit & evanuit ab eis.
Et quamvis fecisset hæc mirabilia multa 37
coram eis, tamen non crediderunt in
eum. Ut impleretur verbum Isaiæ pro- 38
phetæ, cùm dixit; Domine, quis credi-
dit voci nostræ, & brachium Domini
cui revelatum est? Et propterea non po- 39
terant credere, quia Isaias iterum di-
xit; Excæca oculos eorum, & obnubi- 40
la corda eorum, ne videant oculis suis,
& intelligant cordibus suis, & conver-
tantur ad me, & sanem eos. Dixit Isai- 41
as hoc, quando vidit gloriam ejus, &
locutus est de eo. Et verò jam credide- 42
runt in eum multi ex principibus : sed
non confitebantur hoc, propter Pharisæ-
os, ne emitterentur extra synagogam.
Nam dilexerunt gloriam hominum plus 43
quàm gloriam Dei.

Sectio trigesima.

Exclamavit autem Jesus, dicens; Qui 44
credit in me, non credit in me tantùm,
sed in eum qui misit me. Et qui videt 45
me, videt eum qui me misit. Ego veni 46
lux mundi, ut omnis qui credit in me,
non maneat in tenebris. Et qui audit 47
sermonem meum, & non custodit illum,
ego non condemno eum; quia non veni
ut condemnem mundum, sed ut salvem
mundum. Et qui abnegat me, & non ac- 48
cipit sermonem meum, habet qui judicet
eum. Verbum quod protuli, ipsum judi-
cabit eum in die novissimo. Quia non 49
locutus sum ex meipso solo, sed Pater
qui misit me, ipse dedit mihi mandatum
ejus, quod dicturus essem, quódve locu-
turus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዓዲ፡ ሕዳጠ፡ መዋዕለ፡ ሃሎ፡ ምስሌክሙ፡ ብርሃን፡ እንዘ
ቦ፡ እንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃነ፡ ዘእንበለ፡ ይርከብክሙ፡ ጽልመት፡ እስመ፡ ዘየሐውር፡ ው
36 ስተ፡ ጽልመት፡ ኢያአምር፡ ኀበ፡ የሐውር፡፡ እመቦ፡ ወእንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃን፡ እ
መኑ፡ በብርሃን፡ ከመ፡ ትኩኑ፡ ውሉደ፡ ብርሃን፡፡ ወእምድኅሬ፡ ዘንቱ፡ ተናገሮሙ፡ እግ
37 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ወተኀብአ፡፡ ወእንዘ፡ መጠነዝ፡ ተአምረ፡ ይገብር፡ በቅድ
38 ሜሆሙ፡ ኢአምኑ፡ ቦቱ፡፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ወይትፈጸም፡ ቃለ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡
ዘይቤ፡፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ አምነነ፡ ስምዐነ፡ ወለመኑ፡ ተከሥተ፡ መዝራዕቱ፡ ለእግዚአብ
39 ሔር፡፡ ወበእንተዝ፡ ስእኑ፡ ወኢክህሉ፡ አሚነ፡፡ እስመ፡ ከዐበ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡፡
40 ዖረ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወተጸለለ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ኢይርአዩ፡ በአዕይንቲሆሙ፡ ወከመ፡ ኢ
41 ያእምሩ፡ ወይለብው፡ በልቦሙ፡ ወኢይትመየጡ፡ በኅሊናሆሙ፡ ወኢይሣሀሎሙ፡፡ ወ
42 ዘንተ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡ ርእዮ፡ ስብሐቲሁ፡ ወነገረ፡ በእንቲአሁ፡፡ ወባሕቱ፡ ቦቱ፡ ብ
ዙኃን፡ እመላእክት፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ ወባሕቱ፡ ይፈርህዎሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ከመ፡ ኢይ
43 ሰድድዎሙ፡ እምኵራብ፡፡ እስመ፡ አብደሩ፡ ፍድልወ፡ ለሰብእ፡
44 እምያድልዉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ዘአምነ፡ ብየ፡
45 አኮ፡ ብየ፡ ዘአምነ፡ ዘእንበለ፡ በዘፈነወኒ፡፡ ወዘኪያየ፡ ርእየ፡ ርእዮ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡፡ ወ
46 አነ፡ ብርሃን፡ መጻእኩ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ኵሉ፡ ዘየአምን፡ ብየ፡ ኢይነብር፡ ውስተ፡ ጽልመ
47 ት፡፡ ወዘ፡ ሰምዐ፡ ቃልየ፡ ወኢዓቀበ፡ ኢኮ፡ አነ፡ ዘእኴንኖ፡ እስመ፡ ኢመጻእኩ፡ ከመ፡ እ
48 ኰንኖ፡ ለዓለም፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ አሕይዎ፡ ለዓለም፡፡ ወዘሰ፡ ክሕደኒ፡ ወኢተወክፈ፡
49 ቃልየ፡ ሃሎ፡ ዘይኴንኖ፡ ውእቱ፡ ቃል፡ ዘነበብኩ፡ ይኴንኖ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡ እስመ፡ አ
ነ፡ አኮ፡ ለሊየ፡ ዘእነብብ፡ ይእዜ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡ ውእቱ፡ ትእዛዘ፡ ወሀበኒ፡ ዘእብል፡
ወዘእነግር፡፡

Et dixit iis Dominus Jesus; Adhuc paucos dies, est vobiscum lux. Ambulate dum 35
habetis lucem, antequàm deprehendant vos tenebræ : quia qui vadit in tene-
bris, nescit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut sitis filii lucis. 36
Et postea loquutus est iis Dominus Jesus; & abiit, & absconditus fuit *ab* iis. Et 37
quum tanta signa fecisset coram iis, non crediderunt in eo. Ut veniret & im- 38
pleretur sermo Esaiæ prophetæ; dicentis; Domine, quis credidit testimonio no-
stro? & cui revelatum est brachium Dei? Et propter hoc defecerunt, & non 39
potuerunt credere : quia iterum dixit Esaias; Excæcati sunt oculi eorum, & 40
inumbratum fuit cor eorum : ut non videant cum oculis suis, & ut non cogno-
scant & intelligant in cordibus suis : & non convertantur in cogitationibus
suis, & non miserear eorum. Et hoc dixit Esaias videns gloriam ejus, & lo- 41
quutus est de eo. Veruntamen multi ex principibus *fuerunt* qui crediderunt 42
in eo : sed timentes Pharisæos non profitebantur palam, *ut* non ejicerent eos è
synagoga. Quia dilexerunt placere hominibus, magis quàm placere Deo. Et 43
clamavit Dominus Jesus, & dixit; Qui credit in me, non in me credit, sed in 44
eum qui misit me. Et qui me vidit, vidit eum qui misit me. Et ego Lux veni 45
in mundum : quicunque credit in me, non manebit in tenebris. Et qui audi- 46
vit sermonem meum, & non custodivit eum, non ego sum qui condemnabo 47
eum : quia non veni ut condemnarem mundum, sed ut servem mundum. Et 48
qui negavit me, & non suscepit sermonem meum, est qui condemnabit eum:
ipse sermo quem loquutus sum, condemnabit eum in ultimo die. Quia non 49
ego ipse *sum* qui loquor, sed qui misit me Pater : ipse mandata dedit mihi, quid
loquar, & quid annuntiem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * عيسى باواز بلند گفت اينك بمن ايمان بياورد * نه بمن ايمان آورده باشد * الا بدانك مرا
45 فرستاد * وانك مرا ديد فرستادنت مرا ديك باشد * من بهر جهان نور آمدم * تا هر كه بمن
46 47 ايمان بياورد * در تاريكي نماند * وانك سخنهاء من نشنود * ونكاه دارد * من اورا داوري نكنم
48 نيامدم كه خلق را داوري كنم * ليكن آمدم كه خلق را زنده كنم * انك بمن ظلم كند
وسخنهاء مرا قبول نكند * هست كسي كه اورا داوري كند * وسخني كه من اورا گفتم
49 اوست كه اورا داوري كند + در روز واپسين * سبب انك من از خود نگفتم * پدري كه مرا
فرستاد اوست كه بمن فرمان داد * چه فرمايم وچه گويم *

Jesus autem voce elatâ clamavit; 44
Qui in me fidem habuerit, non in
me fidem habuit, sed in eo qui me
misit. Et qui me vidit, mittentem 45
me vidit. Ego propter mundum Lux 46
veni, ut omnis qui in me fidem ha-
buerit, in tenebris non maneat. Et 47
qui sermones meos non audierit &
servaverit, ego eum non judico : non
veni enim ut homines judicem, sed
veni ut homines vivificem. Qui 48
mecum iniquè egerit, & verba mea
non acceperit, est quidam qui eum
judicat : & sermo quem ego locutus
sum, ipse est qui eum judicabit in
die novissimo. Eâ de causa quòd ego 49
à me ipso non locutus sum: Pater qui
me misit; ille est qui mihi manda-
tum dedit; quid mandem, & quid
dicam.

Et scio quia mandatum ejus vita æterna est. Quæ ergò loquor ego, sicut dixit mihi
50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν (α) λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι
Pater, sic loquor.
ὁ πατὴρ, (α) οὕτω λαλῶ.

CAP. XIII. ιγ'.

Ante autem diem festum Paschæ, sciens Jesus quia venit ejus hora, ut
1 ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι (α) ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα
transeat ex mundo hoc ad Patrem; diligens proprios qui in mundo,
μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ,
in finem dilexit eos. Et cœnâ factâ, (diabolo jam jaculato
2 εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γενομένου, (β) τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
in cor Judæ Simonis, Iscariotæ, ut eum traderet,) Sciens Jesus quia
3 εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος, Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,) Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit, & ad Deum
πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
vadit: Surgit à cœna, & ponit vestimenta: & accipiens linteum, præcinxit
4 ὑπάγει· Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν
seipsum: Deinde injicit aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes discipulorum,
5 ἑαυτόν· Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν,
& extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergò ad Simonem Petrum,
6 καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον,
& dicit ei ille; Domine, tu meos lavas pedes? Respondit Jesus, & dixit
καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 7
ei; Quod ego facio, tu nescis modò: scies autem post hæc. Dicit ei Petrus;
αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, 8
Non lavabis pedes meos in æternum. Respondit ei Jesus; Si non la-
Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. (γ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νί-
vero te, non habes partem cum me. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non pedes
ψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας 9
meos tantùm, sed & manus & caput. Dicit ei Jesus; Lotus
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος
non opus habet quàm pedes lavare, sed est mundus totus. Et vos mun-
(δ) οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. Καὶ ὑμεῖς καθα- 10
di estis, sed non omnes. Sciebat enim tradentem se: propter hoc dixit; Non
ροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ 11
omnes mundi estis. Postquàm ergò lavit pedes eorum, & accepit vestimenta
πάντες καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας (ε) αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια 12
sua, recumbens iterùm, dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vo-
αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φω- 13
catis me, Magister, & Dominus: & pulchrè dicitis: sum etenim.
νεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

MS. A. (α) ἐγὼ λαλῶ, (α) οὕτως Κεφ. ιγ'. MS. A. (α) ἦλθεν (β) τοῦ τ (γ) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, (δ) οὐκ ἔχει χρείαν ἢ (ε) αὐτῶν, ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 * ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܦܘܩܕܢܗ ܚܝܐ ܐܢܘܢ ܕܠܥܠܡ. ܗܠܝܢ ܗܟܝܠ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܝ
ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܫܝܓܐ ܕܐܪܙܐ * ܠܓ *
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * ܩܕܡ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܡܛܬ ܫܥܬܐ.
ܕܢܫܢܐ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܚܒ ܠܕܝܠܗ ܕܒܗܢܐ ܥܠܡܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ
2 ܐܚܒ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ ܗܘܬ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܣܛܢܐ ܒܠܒܗ ܕܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ
3 ܣܟܪܝܘܛܐ. ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܗܒ ܐܒܐ
4 ܒܐܝܕܘܗܝ. ܘܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩ ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܙܠ. * ܩܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܐ ܘܣܡ
5 ܢܚܬܘܗܝ. ܘܫܩܠ ܫܘܫܦܐ ܘܐܣܪ ܚܨܘܗܝ. * ܘܪܡܐ ܡܝܐ ܒܡܫܓܬܐ. ܘܫܪܝ ܡܫܝܓ
6 ܪܓܠܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ ܒܫܘܫܦܐ ܕܐܣܝܪ ܒܚܨܘܗܝ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ
7 ܟܐܦܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܐܢܬ ܡܪܝ ܪܓܠܝ ܡܫܝܓ ܐܢܬ ܠܝ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
8 ܠܗ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܐܢܬ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܗܫܐ. ܠܡܚܪ ܕܝܢ ܬܕܥ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
ܠܥܠܡ ܠܐ ܡܫܝܓ ܐܢܬ ܠܝ ܪܓܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܠܐ ܡܫܝܓ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܝܬ ܠܟ
9 ܥܡܝ ܡܢܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܟܝܠ ܡܪܝ. ܠܐ ܪܓܠܝ ܒܠܚܘܕ ܬܫܝܓ ܠܝ.
10 ܐܠܐ ܐܦ ܐܝܕܝ ܐܦ ܪܫܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܕܣܚܐ. ܠܐ ܣܢܝܩ ܐܠܐ ܪܓܠܘܗܝ ܒܠܚܘܕ
11 ܢܫܝܓ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܟܝܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠܟܘܢ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ
12 ܠܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܕܟܝܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܝܓ
13 ܪܓܠܝܗܘܢ. ܫܩܠ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܣܬܡܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܬ
ܠܟܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܪܒܢ ܘܡܪܢ. ܘܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܬܝ ܓܝܪ.

Et scio mandatum ejus vitam æternam esse: 50
quæ igitur loquor, prout dixit mihi Pater meus, ita loquor.

Lectio in lotione mystica. 33.

CAP. XIII.

Ante festum autem Paschatis sciebat Jesus 1
venisse horam ut discederet ex hoc mundo
ad Patrem suum, & dilexit suos qui erant
in hoc mundo, & usque in finem dilexit eos.
Quúmque facta esset cœna, injectum fuerat 2
à Satana in cor Judæ filii Simonis Iscariotæ,
ut proderet eum. Ipse autem Jesus quum 3
sciret Patrem omnia dedisse sibi in manus,
& se à Deo exisse, & ad Deum abire: Sur- 4
git à cœna, & deponit vestimenta sua, ac-
ceptáque sindone, præcinxit lumbos suos.
Et injecit aquam in lavacrum, & cœpit ab- 5
luere pedes discipulorum suorum, & abster-
gere sindone, quâ erat lumbos præcinctus.
Quum autem venisset ad Simonem Cepham, 6
dixit ei Simon; Tu, Domine mi, pedes me-
os lavabis mihi? Respondit Jesus, & di- 7
xit ei; Quod ego facio, tu nescis nunc:
posteà verò cognosces. Dixit ei Simon Pe- 8
tra; In æternum non lavabis mihi pedes
meos. Dixit ei Jesus; Nisi lavero te, nul-
lam habes partem mecum. Dixit ei Simon 9
Petra; Ergò, Domine mi, non solùm pe-
des meos laves mihi, sed & manus meas, &
caput meum. Dixit ei Jesus; Is qui lotus 10
est, non indiget, nisi ut pedes suos tantùm
lavet: totus enim mundus est, & vos mun-
di estis, sed non omnes. Noverat enim Je- 11
sus eum qui ipsum prodebat; propterea
dixit; Vos omnes mundi non estis. Quum 12
autem abluisset pedes eorum, assumit vesti-
menta sua, & discubuit, dixítque eis; Sci-
tis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, 13
Magister noster, & Domine noster, & benè
dicitis: sum etenim.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 * [ودانستم] كه فرمان او زندكانيست تا ابد * وانها را كه مي كويم * انچنانك پدر
بمن كفت آن چنان مي كويم بيست هشت فصح خوردن
1 عيسي با شاكردان وشبهنكام پاي ايشان شستن * پيشتر از عيد فصح * بدو
روز عيسي دانسته بود * كه وقت رسيدست كه ازين عالم پيش پدر خود نقل كند * وهر
2 چه در عالم ازان اويند دوست داشت وتا اخر نيز ايشانرا دوست مي دارد * وچون شبانكاه
خوردن شد * ابليس در دل يهودا پسر شمعون سخريوطا انداخت * كه مسيح را بدست
3 دهد * وعيسي مي دانست * كه هر چيزي را پدر در دست او داد * وازخدا آمد وپيش
4 خدا مي رود * ازخوردن بر خاست وجامه خود را نهاد * ستد ميزر ودر ميان خود بست *
5 وآبرا درطشت نهاد * وپايهاء شاكردان خود رايك يك مي شست وبدان ميزر كه ميان
6 بسته بود مي ماليد * وپاك مي كرد * چون پيش شمعون صفا رسيد * شمعون كفت توخداوند مني پاي
7 من مي شوي * عيسي جواب داد وكفت اكنون انچ من مي كنم تو نمي داني * بعد ازين بداني *

Et scio quòd mandatum ejus vita est in æternum: hæc igitur quæ loquor, quemadmodum Pater mihi dixit, ita loquor. 50

XXVIII. Pascha comedit Jesus cum discipulis, & vesperi pedes eorum lavat.

CAP. XIII.

Ante festum Paschatis duobus diebus Jesus cognoscebat quòd tempus advenisset, ut ex hoc mundo ad Patrem suum emigraret: & quicunque in mundo suorum erant dilexit, & usque ad finem etiam eos diligit. Et cùm tempus cœnæ esset, Diabolus in cor Judæ filii Simonis Iscariotæ injecit, ut Christum in manum inimicorum traderet. Jesus autem sciebat quòd omnem rem Pater in manum ejus dedisset, & à Deo exisset & ad Deum iret. A comedendo surrexit, & vestimento suo deposito accepit sindonem, & se medium cinxit. Et aquam in pelvim infudit, & pedes discipulorum suorum singulatim lavit, & sindone illâ, quâ medius præcinctus erat, tersit & mundavit. Cùm ad Simonem Cepham pervenisset, Simon dixit; Tu Dominus meus es, pedes meos lavas? Jesus responsum dedit & dixit; Nunc id quod ego facio tu nescis: posthac autem scies.

Versio VULGATA LATINA.

50 Et scio quia mandatum ejus vita æterna est. Quæ ergò ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

CAP. XIII.

1 ANte diem festum Paschæ, sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cùm dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit
2 eos. Et cœnâ factâ, cùm diabolus jam misisset in cor, ut traderet eum Judas Simo-
3 nis Iscariotæ: Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit,
4 & ad Deum vadit: Surgit à cœna, & ponit vestimenta sua: & cùm accepisset lin-
5 teum, præcinxit se. Deindè mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pe-
des discipulorum, & extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergò ad Simo- 6
nem Petrum. Et dicit ei Petrus; Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Jesus, 7
& dixit ei; Quod ego facio, tu nescis modò, scies autem posteá. Dicit ei Petrus; Non 8
lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus; Si non lavero te, non habebis
partem mecum. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non tantùm pedes meos, sed & ma- 9
nus, & caput. Dicit ei Jesus; Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mun- 10
dus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui trade- 11
ret eum: propterea dixit; Non estis mundi omnes. Postquàm ergò lavit pedes eo- 12
rum, & accepit vestimenta sua: cùm recubuisset iterùm, dixit eis; Scitis quid fe-
cerim vobis? Vos vocatis me, Magister, & Domine: & benè dicitis: sum etenim. 13

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 * وانا اعلم ان هي حياه الابد والذي اتكلم به انما انطق به كما قال لي الاب ٭
1 ٭ الفصل الحادي والثلثون ٭ * وقبل عيد الفصح كان يسوع يعلم ان ساعته
قد حضرت لكي ينتقل من هذا العالم الي الاب ٭ فاحب خاصته الذين في العالم واحبهم
2 الي الغاية * فلما حضر العشاء خامر الشيطان قلب يهودا بن سمعان الاسخريوطي كي يسلمه
3 * فلما راي يسوع ان الاب قد جعل الكل في يديه وانه من الله خرج والي الله يمضي * قام
4 عن العشاء وترك ثيابه ٭ وشد وسطه بمنديل * وصب ماء في مطهرة وبداء يغسل اقدام
5 التلاميذ ويمسحها بالمنديل الذي كان متزرا به * فلما انتهي الي سمعان الصفا قال له ذاك
6 اانت يا رب تغسل لي قدمي * اجابه يسوع قايلا ان الذي اصنعه لست تعرفه الان لكنك
7 ستعرفه فيما بعد * قال له الصفا لست بغاسل لي قدمي الي الابد ٭ اجابه يسوع ان لم اغسلهما
8 فليس لك معي نصيب * قال له سمعان الصفا يا سيد لست تغسل لي قدمي فقط بل ويدي
9 وراسي * فقال له يسوع ان الذي استحم ليس يحتاج الا الي غسل قدميه لانه كله نقي
10 وانتم ايضا انقياء لكن ليس جميعكم * لانه كان عارفا بالذي يسلمه ولذلك قال ليس
11 كلكم انقياء * فلما غسل ارجلهم تناول ثيابه واتكا ايضا وقال لهم هل علمتم ما صنعت
12 بكم * انتم تدعونني معلما وربا وحسنا تقولون لاني كذلك ٭
13

Et ego novi quòd illud sit vita æterna: & quod loquor, sanè profero illud, sicut dixit mihi Pater. 50

Sectio trigesima prima.

CAP. XIII.

ET ante diem festum Paschæ, Jesus 1
sciebat horam suam jam advenisse ut
discederet ex hoc mundo ad Patrem:
quare dilexit peculium suum qui erant
in mundo, & dilexit eos usque ad sum-
mum. Quum ergò adfuisset cœna, tur- 2
bavit satanas cor Judæ filii Simonis
Iscariotis, quatenus traderet eum. Et 3
cùm vidisset Jesus quòd Pater jam po-
suisset omnia in manus ejus, & quòd à
Deo exiisset, & ad Deum abiret: Sur- 4
rexit à cœna, & deposuit vestimenta
sua, cinxitque lumbos suos mantili. Et 5
infudit aquam in lavacrum, & cœ-
pit lavare pedes discipulorum, & exter-
gere eos mantili quo erat præcinctus.
Et cùm devenisset ad Simonem Petram, 6
dixit ei ille; Túne, Domine, lavabis
mihi pedes meos? Respondit ei Jesus, 7
dicens; Quod facio, non scis illud mo-
dò, sed scies illud posteá. Dixit illi Pe- 8
tra; Non es lavaturus mihi pedes me-
os in æternum. Respondit ei Jesus; Si
non lavero eos, non erit tibi mecum pars.
Dixit ei Simon Petra; Domine, non la- 9
ves mihi pedes meos tantùm, sed &
manus meas, & caput meum. Ait illi 10
Jesus; Qui balneo usus est, non eget
nisi lotione pedum suorum, quia totus
mundus est. Et vos quoque mundi estis,
sed non omnes; Quia sciebat quis esset 11
eum proditurus: ac propterea dixit;
Non estis omnes mundi. Et cùm laváS- 12
set pedes eorum, resumpsit vestimenta
sua, & recubuit iterùm, ac dixit eis;
Nunquid nôstis quid fecerim vobis?
Vos vocatis me Magistrum & Domi- 13
num, & benè dicitis: etenim talis sum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

50 ወአአምር:ከመ:ትእዛዙ:ሕይወት:ዘለዓለም:ውእቱ: ወዘእነግር:አነ: በከመ:ይቤለ
ኒ:አብ፡ እነግር::=
1 ፲፫ ወእምቅድመ:በዓለ:ፋሲካ:ሶበ:ርእየ: እግዚእ:ኢ
የሱስ:ከመ:በጽሐ:ጊዜሁ:ከመ:ይፍልስ: እምዝ:ዓለም: ወይሑር:ኅበ:አብ:አፍቀሮ
2 ሙ:ለእሊአሁ: እለ:ውስተ:ዓለም:ለዘለፈ:አፍቀሮሙ::= ወእንዘ:ይድረሩ:ቦአ:ሰ
3 ይጣን:ውስተ:ልቡ: ለይሁዳ:ስምዖን: አስቆሮታዊ: ከመ: ያግብኦ::= ወርእዮ:ኵ
ሎ:ከመ:ተውህበ:ሎቱ: እምኅበ: አብ: ወአወፈዮ:ኵሎ:ውስተ: እዴሁ::ወከመ: እ
ምኅበ: እግዚአብሔር:ወፅአ:ወኅበ: እግዚአብሔር:ይሐውር::=
4 በእንተ: ዘከመ: ኀፀበ: አርዳኢሁ::= ወተንሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ: እምኅ
5 በ:ይድረሩ:ወአንበረ:አልባሲሁ: ወነሥአ:መክፈ: ለንደ:ወቀነተ::= ወወደየ:ማየ:ው
ስተ:ንብቲራ:ማኅፀብ: ወአኀዘ:ይኅፅብ: እግረ:አርዳኢሁ:ወመዝመዘ: በለንድ:ዘቀነ
6 ተ::= ወበጽሐ: ኅበ: ስምዖን:ጴጥሮስ: ወይቤሎ:አንተኑ: እግዚኦ:ተኀፅበኒ: እገር
7 የ::= ወአውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎ: ዘእገብር:አነ: ኢታአምር:አንተ:
8 ይእዜ:ወባሕቱ:ድኅረ:ታአምር::= ወይቤሎ:ጴጥሮስ:ኢተኀፅበኒ: እግርየ:ለዓ
ለም:ወአውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎ:አሜን:አሜን: እብለከ: እመ:ኢኀፀብ
9 ኩከ:አነ: እግረከ:አልብከ:ክፍለ:ምስሌየ::= ወይቤሎ:ስምዖን:ጴጥሮስ: እግዚ
10 እ:አኮ:ከመ: እገርየ:ባሕቲቶ:ዓዲ: እደዊየኒ:ወርእስየኒ::= ወይቤሎ: እግዚእ:ኢ
የሱስ:ዘሰ:ወድአ:ተኀፅቦ:ኢይፈቅድ: ይትኀፀብ: ዘእንበለ: እገሪሁ: ደእሙ: እስመ:
11 ንጹሕ:ኵለንታሁ:ወአንትሙሂ: ንጹሓን:አንትሙ: ወአኮ:ኵልክሙ::= እስመ:የአ
12 ምር:ዘያገብኦ: በእንተ:ዝንቱ:ይቤ:ኢኮ:ኵልክሙ: ንጹሓን:አንትሙ::= ወኀፀበ:
እገሪሆሙ: ነሥአ:አልባሲሁ: ወረፈቀ:ካዕበ: ወይቤሎሙ:ለአርዳኢሁ: ዘገበርኩ:
13 ለክሙ::= አንትሙሰ:ትብሉኒ:ሊቅነ: ወእግዚእነ:አማን:ወሠናየ:ትብሉኒ: እስመ:
ከማሁ:አነ:ሊቅክሙ::=

Et scio quòd mandatum ejus, vita quæ in æternum, est, Et quæ annuntio ego, sicut dixit mihi Pater, annuntio. 50

CAP. XIII.

ET ante festum Paschæ, videns Dominus Jesus quòd venisset tempus ejus, ut 1
migraret ab hoc mundo, & iret ad Patrem, dilexit suos qui erant in mundo:
in perpetuum dilexit eos. Et quum cœnarent, intravit Satan in cor Judæ Simo- 2
nis Iscariotæ, ut proderet eum. Et videns quòd totum datum fuisset sibi à Patre, 3
& quòd omnia tradidisset in manus suas, & quòd à Patre exiisset, & ad Deum
iret: *Quomodo lavit discipulos ejus.*
Et surrexit Dominus Jesus à cœnando, & deposuit vestimenta sua, & accepit 4
abstersivum linteum, & cinxit *se*. Et misit aquam in pelvim lotionis, & cœ- 5
pit lavare pedes discipulorum suorum, & extersit cum linteo quo cinctus erat.
Et venit ad Simonem Petrum: & dixit ei; Túne Domine, lavas pedes meos? 6
Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Quod facio ego, nescis tu nunc: sed 7
posteà cognosces. Et dixit ei Petrus; Non lavabis pedes meos in æternum. Et 8
respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Si non ipse lavero
te, *nempe* pedes tuos, non habes partem mecum. Et dixit ei Simon Petrus; 9
Domine, non pedes meos solùm, etiam manus meas & caput meum. Et dixit ei 10
Dominus Jesus; Qui jam lotus est, non necesse habet ut lavet nisi pedes ejus
solummodò, quia purus est totalitate suâ. Et vos puri estis, sed non omnes. Quia 11
nórat *eum* qui proderet eum: propterea dixit; Non omnes vos puri estis. Et 12
postquàm lavisset pedes eorum, accepit vestimenta sua, & discubuit iterum, &
dixit iis; Scivistísne quid feci vobis? Vos vocatis me, Magister noster, & Do- 13
mine noster: & verè, & benè dicitis: quia sic sum, Magister vester.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * شمعون صفا كفت ٭ هركز نكذارم كه تو پاي من بشوئي ٭ عيسي بدو كفت اكر پاي
9 تو نشويم از من بهره نداري ٭ * شمعون صفا كفت اكنون نه پاي من تنها ليكن دو دست
10 من و سر من نيز بشوي ٭ * عيسي بدو كفت انك شسته شد ديكر محتاج نيست ٭ ليكن پاي
11 تنها بشويم ٭ سبب انك همه پاكست ٭ و شما پاكانيد ليكن نه همه ٭ * و عيسي انكس را مي
12 دانست كه اورا خواهد سپردن براي اين كفت شما همه پاك نيستيد * چون پاي شاكردانرا
13 شست ٭ جامه خود پوشيد و نشست ٭ و با شاكردان كفت مي دانيد با شما چه كردم ٭ * شما مرا
بزرك و خداوند خوانديد نيك كفتيد هستم ٭

Simeon Cephas dixit; Nunquam 8
sinam ut tu pedes meos laves. Je-
sus ei dixit; Nisi pedes tuos lavero,
à me partem non habebis. Simeon 9
Cephas dixit; Jam non pedes meos
tantùm, sed manus meas & caput
meum etiam lavabis. Jesus ei di- 10
xit; Is qui lotus est, ultrà opus non
habet, nisi ut ejus pedes tantùm
lavem: ea de causa quòd totus
mundus est. Et vos mundi estis, ve-
rùm non omnes. Jesus enim illum 11
sciebat qui eum vellet prodere:
propterea dixit; Vos omnes mundi
non estis. Cùm autem pedes disci- 12
pulorum lavisset, vestimentum su-
um induit & consedit, & discipu-
lis dixit; Scitis vobis quid fece-
rim? Vos me Magistrum & Do- 13
minum vocatis, ac bene dicitis:
sum etenim.

Si ergò ego lavi vestros pedes, Dominus & magister, & vos debetis alii
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ-
aliorum lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodū ego feci
15 λήλων νίπτειν τοὺς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ (ζ) ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
vobis, & vos faciatis. Amen, amen dico vobis; Non est servus major domino suo,
16 ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ,
neque Apostolus major *mittente* illum. Si hæc scitis, beati eritis, si
17 οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν
feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: Sed
18 ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· (η) ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ'
ut Scriptura adimpleatur; *Manducans* cum me panem, levavit contra me
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, (θ) ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ
calcaneum suum. A modò dico vobis *antè* *fieri*, *ut* cùm factum fuerit,
19 τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται,
credatis quia ego sum. Amen, amen dico vobis; *Accipiens* si quem
20 πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων (ι) ἐάν τινα
misero, me accipit: *at* me *accipiens*, accipit *mittentem* me.
πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
Hæc *dicens* Jesus, turbatus est spiritu: & protestatus est, & dixit; Amen, amen
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐταράχθη τῷ πνεύματι· καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν
dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergò ad invicèm discipuli,
22 λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί,

hæsitantes de quo diceret. Erat *autem* recumbens unus *discipulorum* ejus in
ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακείμενος (κ) εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ 23
sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergò huic Simon Petrus *percunctari*
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι 24
quis *esset* de quo dicit. *Incumbens autem* ille supra pectus Jesu, dicit ei;
τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, 25
Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est cui ego *intingens* buccellam
Κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ (λ) βάψας τὸ ψωμίον 26
dedero. Et *intingens* buccellam, *dat* Judæ Simonis Iscariotæ. Et post
ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ 27
buccellam, *tunc* introivit in eum Satanas. *Dicit ergò* ei Jesus; Quod facis,
τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς,
fac citiùs. Hoc autem nemo scivit recumbentium ad quid dixerit ei. Quidam
ποίησον τάχιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς 28
enim putabant, *quandoquidem* *marsupium* habebat Judas, quòd *dicit* ei Jesus;
γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν (μ) ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 29
Eme *quorum* opus *habemus* ad festum: aut, egenis ut aliquid daret. Accipiens
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἤ, τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. Λαβὼν 30
ergò buccellam ille, continuò exivit. Erat autem nox, cùm exisset.
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν δὲ νύξ, ὅτε ἐξῆλθε.

MS.A. (ζ) δέδωκα (η) ἐγὼ γὰρ οἶδα (θ) ἐπῆρκεν (ι) ἄν τινα (κ) εἷς ἐκ τῶν (λ) ἐμβάψας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܐܢ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܪܟܘܢ ܘܪܒܟܘܢ ܐܫܝܓܬ ܠܟܘܢ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ ܟܡܐ ܣܓܝ ܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܘܓܘܢ ܚܕ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܚܕ.
15 * ܗܢܐ ܓܝܪ ܛܘܦܣܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ.
16 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ. ܘܠܐ ܫܠܝܚܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܢ ܕܫܠܚܗ.
17 * ܐܢ ܗܠܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܝܢ.
18 * ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܒܝܬ. ܐܠܐ ܕܢܫܠܡ ܟܬܒܐ. ܕܡܢ ܕܐܟܠ ܥܡܝ ܠܚܡܐ. ܐܪܝܡ ܥܠܝ ܥܩܒܗ.
19 * ܡܢ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܗܘܐ. ܕܡܐ ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ.
20 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪ ܐܢܐ. ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ.
21 * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚܗ. ܘܐܣܗܕ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܢܫܠܡܢܝ.
22 * ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܒܚܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܢܘ ܐܡܪ.
23 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܥܠ ܥܘܒܗ. ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ.
24 * ܠܗܢܐ ܪܡܙ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܡܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ.
25 * ܘܢܦܠ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ ܡܢܘ ܗܘ.
26 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܗܘ ܗܘ ܕܐܢܐ ܨܒܥ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܘܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܨܒܥ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܝܗܒ ܠܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ.
27 * ܘܒܬܪ ܠܚܡܐ ܗܝܕܝܢ ܥܠ ܒܗ ܣܛܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܥܒܕ ܥܓܠ.
28 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܗ.
29 * ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܕܓܠܘܣܩܡܐ ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܗܘܐ. ܕܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗ ܕܢܙܒܢ ܡܕܡ ܕܡܬܒܥܐ ܠܥܐܕܐ. ܐܘ ܕܢܬܠ ܡܕܡ ܠܡܣܟܢܐ.
30 * ܢܣܒ ܗܘ ܝܗܘܕܐ ܠܚܡܐ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܠܠܝܐ ܟܕ ܢܦܩ.

Si ego igitur Dominus vester & Magister 14
vester ablui vobis pedes vestros, quantò
magis vos debetis alii aliorum pedes lava-
re? Hoc enim exemplum dedi vobis, ut 15
quemadmodum feci vobis, vos etiam faci-
atis. Amen, amen dico vobis; Non est 16
servus major domino suo, neque Apostolus
major eo qui ipsum misit. Si hæc noveri- 17
tis, beati estis si ea feceritis. Non de vo- 18
bis omnibus dico, scio enim quos elege-
rim: sed ut Scriptura adimpleatur; Is
qui edit mecum panem, sustulit adversum
me calcaneum suum. Jam nunc dico vo- 19
bis priusquam fiat, ut quum factum fuerit,
credatis me eum esse. Amen, amen dico 20
vobis; Quisquis recipit quem ego misero,
me recipit: & qui me recipit, recipit eum
qui misit me. Hæc dixit Jesus, & infremu- 21
it spiritu, & testatus est, dixitque; Amen,
amen dico vobis; Unus ex vobis prodet
me. Intuebantur autem discipuli alius ali- 22
um, quippe qui non nôssent de quonam di-
xisset. Erat autem ex discipulis ipsius unus 23
recumbens in sinu ejus, is quem amabat
Jesus. Huic innuit Simon Petra ut sciscita- 24
retur ab eo quisnam esset de quo diceret.
Incubuit itaque discipulus ille pectori ipsius 25
Jesu, & dixit ei; Domine mi, quisnam
iste est? Respondit Jesus, & ait; Ille est 26
cui intinctum panem dedero. Proindè in-
tinxit Jesus panem, dedítque Judæ filio Si-
monis Iscariotæ. Ac post panem tunc in- 27
gressus est in eum Satanas. Et dixit ei Je-
sus; Quod facis, fac citò. Hoc autem 28
nemo sciebat ex discumbentibus illis de
qua re dixerat ei. Quidam enim ex eis 29
putabant propterea quòd marsupium esset
apud Judam, præcipiendo præcepisse ei,
ut emeret quod requirebatur ad festum,
aut ut daret quidpiam pauperibus. Ipse 30
verò Juda accepit panem eo momento,
& exiit forás. Nox autem erat quum
exiit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * و چون منك بزرك و خداوند شمايم • پاي شما شستم • چند بر شما واجب است كه پاي يكديكر
15 بشوييد • * اين را رسم و آيين بشما دادم • و اچنانك من بشما كردم • شما نيز با يكديكر كنيد
16 بيست نه سپارش عيسي با حواريون • * باز مسيح با حواريون كفت راست
راست بشما بكويم • نيست بنك بزركتر از خداوند خود • ونه رسول بزركتر از انك اورا فرستاده باشد •
17 18 * اكر اين را بدانيد و بكنيد سعادت داريد • * نه بشما همه ميكويم • براي انك ايشانرا كه من
كزيدم • مي شناسم • ليكن تا كتاب تمام شود كه كفت نبوت انك با من نان
19 خورد پاشنه خودرا بر من بلند داشت • * ازين ساعت باشما مي كويم زودتر از انك بشود • تا
20 وقتي كه بشود ايمان بياوريد • كه منم من * راست راست بشما مي كويم • انك مرا قبول كند •
21 فرستادنك مرا قبول كرده باشد • وانك فرستاده مرا قبول كند • مرا قبول كرده باشد • * عيسي
اينهارا كفت ودر نفس خود حميت كرد • وكواهي داد • وكفت بي هيچ شك • يكي از شما مرا
22 بدشمن دهد • * شاكردان بيكديكر نكاه مي كردند • براي انك نمي دانستند براي كه كفت

Cùm ergò ego, qui Magister & Do- 14
minus vester sum, pedes vestros la-
verim: quantò magis vos oportet,
ut pedes alii aliorum lavetis. Hoc 15
vobis præscriptum & institutum de-
di: & quemadmodum ego vobis
feci, vos etiam alter alteri facite.
XXIX. Præcipit Jesus Apostolis. 16
Rursus Christus Apostolis dixit;
Verè, verè vobis dico, Non est ser-
vus major domino suo, neque lega-
tus major quàm is qui ipsum misit. 17
Si hæc noveritis, & feceritis, feli- 18
citatem habebitis. Non vobis omni-
bus loquor; eò quòd illos quos ego
elegi, novi: sed ut Scriptura imple-
atur, quæ dixit;

Prophetia.

Ille qui mecum panem comedit, cal- 19
caneum suum in me sustulit. Ex hac
hora vobis dico, priusquam fiat; ut
quo tempore factum fuerit, fidem 20
habeatis quòd ego ipse sum. Verè,
verè vobis dico; Is qui me recepe-
rit, mittentem me recepit: qui
autem legatum meum receperit, me 21
recepit. Jesus hæc dixit, & spiritu
se conturbatus est: & testimonium
dedit, & dixit; Absque omni
dubio unus è vobis me in ma-
nus inimicorum dabit. Discipu- 22
li alius in alium intuiti sunt, eò
quòd ignorabant de quo diceret.

Versio VULGATA LATINA.

14 Si ergò ego lavi pedes vestros, Dominus, & Magister : & vos debetis alter alterius
15 lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodùm ego feci vobis, ita &
16 vos faciatis. Amen, amen dico vobis ; Non est servus major domino suo : neque
17 Apostolus major est eo , qui misit illum. Si hæc scitis , beati eritis si feceritis ea.
18 Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim : sed ut adimpleatur Scriptura;
19 Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. Amodò dico vo-
20 bis, priusquàm fiat : ut cùm factum fuerit, credatis quia ego sum. Amen, amen di-
co vobis ; Qui accipit si quem misero, me accipit : qui autem me accipit, accipit
21 eum qui me misit. Cùm hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu : & protestatus est,
22 & dixit ; Amen, amen dico vobis ; Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant
ergò ad invicèm discipuli, hæsitantes de quo diceret. Erat ergò recumbens unus ex 23
discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergò huic Simon Petrus : 24
& dixit ei ; Quis est, de quo dicit ? Itaque cùm recubuisset ille supra pectus Jesu, 25
dicit ei ; Domine, quis est ? Respondit Jesus ; Ille est, cui ego intinctum panem por- 26
rexero. Et cùm intinxisset panem , dedit Judæ Simonis Iscariotæ. Et post buccel- 27
lam, introivit in eum Satanas. Et dixit ei Jesus ; Quod facis, fac citiùs. Hoc autem 28
nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant, quia locu- 29
los habebat Judas, quòd dixisset ei Jesus ; Eme ea, quæ opus sunt nobis ad diem fe-
stum : aut egenis ut aliquid daret. Cùm ergò accepisset ille buccellam, exivit con- 30
tinuó. Erat autem nox. Cùm ergò exisset, 31

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فان كنت قد غسلت اقدامكم وانا معلمكم وربكم فيجب عليكم انتم ايضا ان يغسل
15 بعضكم اقدام بعض * وانما فعلت بكم هذا مثالا كي كما صنعت انا بكم تصنعون انتم ايضا
16 بعضكم ببعض * امين امين اقول لكم ليس عبد اعظم من سيده * ولا رسول اعظم ممن ارسله
17 18 * ان انتم عرفتم هذا فطوباكم اذا عملتموه * ولم اقل هذه من اجل جميعكم لاني عارف بالذي
19 اخترت ليتم الكتاب ان الذي ياكل خبزي رفع علي عقبه * من الان اقول لكم قبل ان يكون
20 حتي اذا كان تومنون اني انا هو * امين امين اقول لكم ان من يقبل واحدا ممن ارسله فانه
21 يقبلني * ومن يقبلني فهو يقبل من ارسلني * قال يسوع هذا وقلق بالروح وشهد قايلا امين
22 امين اقول لكم ان واحدا منكم يسلمني * فنظر التلاميذ بعضهم لبعض لانهم لم يعلموا من
23 عني بقوله * وكان واحدا من تلاميذه متكيا بحضن يسوع وهو الذي كان يسوع يحبه
24 25 * فاومي سمعان الصفا اليه ان يساله من الذي قال لاجله * فاتكي ذلك التلميذ علي صدر
26 يسوع وقال له يا سيد من هو * فقال يسوع هو الذي ابل خبزا واناوله * فبل خبزا ودفعه الي
27 يهوذا بن سمعان الاسخريوطي * وبعد الخبز حينيذ دخله الشيطان * فقال له يسوع مهما كنت
28 29 صانعا فاصنعه عاجلا * ولم يعلم احد من اوليك المتكيين لماذا قال هذا * لان اناسا منهم
ظنوا انه من اجل ان درج النفقة كان عند يهوذا * قال له يسوع ان يشتري ما يحتاجون اليه
30 للعيد او ان يعطي المساكين شيا * وان ذاك لما اخذ الخبز للوقت خرج وكان وقت خروجه ليلا

Si ergò lavi pedes vestros, quum sim magister vester , & dominus vester , decet vos etiam ut lavet alter vestrûm pedes alterius. 14 *Et quidem feci erga vos hoc, ad exemplum: ut quemadmodum feci ego vobis, faciatis vos etiam alter alteri.* 15 *Amē, amen dico vobis ; Non est servus major domino suo, neq; missus major eo qui misit illum.* 16 *Si vos sciveritis hoc, ô vos beati quum feceritis illud.* 17 *Nec verò dico hoc pro vobis omnibus , nam novi quem elegerim : ut adimpleatur Scriptura, dicens; Qui comedit panem meum, levavit super me calcaneum suum.* 18 *Amodò dico vobis priusquàm fiat: ut cùm factum fuerit, credatis quòd ego sum.* 19 *Amen, amen dico vobis ; Qui receperit unum ex iis quos mittam, is me recipiet : & qui recipiet me , ipse recipiet eum qui me misit.* 20 *Dixit Jesus hoc, & turbatus est spiritu, & protestatus est, dicens ; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis tradet me.* 21 *Innuiti sunt ergò discipuli alter alterum, quoniam ignorabant quemnam significâsset sermone suo.* 22 *Erat autem unus ex discipulis ejus recumbens in sinu Jesu, scilicet ille quem Jesus diligebat.* 23 *Innuitque Simon Petra illi ut interrogaret eum, quisnam esset ille , de quo dixerat.* 24 *Itaque incubuit ille discipulus pectori Jesu, & ait illi; Domine, quis est ?* 25 *Dixit Jesus ; Est ille, cui intingam panem, & porrigam.* 26 *Intinxitq; panem, ac dedit illum Judæ filio Simonis Iscariotæ. Et post panem, tunc intravit in illum satanas.* 27 *Et dixit illi Jesus ; Quicquid es facturus, fac illud cito.* 28 *Et non percepit quisquam ex illis discumbentibus ad quid dixisset hoc.* 29 *Nam quidam ex eis opinati sunt, quòd, quoniam capsula impensæ erat penes Judam, dixisset ei Jesus, ut emeret id quo egebant pro festivitate , aut ut daret pauperibus aliquid.* *Verùm ille, cùm accepisset panem, continuò exivit , fuitque tempus exitûs ejus noctu.* 30

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ለእመ፡ለነ፡ሊቃክሙ፡ወእግዚእክሙ፡ኅፀብኩክሙ፡ እገሪክሙ፡ከማሁ፡ላንትሙኒ፡ርቱዕ፡
15 ትኅፅቡ፡እገረ፡ቢጽክሙ፡፨ እስመ፡ኣርአያ፡ወሀብኩክሙ፡ከመ፡ገበርኩ፡ለክሙ፡፨
16 ኣሜን፡ኣሜን፡ እብለክሙ፡አልቦ፡ ገብር፡ ዘየዐቢ፡ እምእግዚኡ፡ ወሊሐዋርያ፡ እም
17 ዘፈነዎ፡፨ እመ፡ዘንተ፡ታአምሩ፡ብፁዓን፡አንትሙ፡ እመ፡ገበርክሙዎ፡፨
18 በዳግሚ፡ጰራቅሊጦስ፡፨ ወአኮ፡ለኵልክሙ፡ዘእብል፡አነ፡ኣአምር፡ዘኀረይኩ፡
መኑ፡እሙንቱ፡ወበሕቱ፡ከመ፡ይብጻሕ፡ቃለ፡መጽሐፍ፡ዘጽሑፍ፡ዘይብል፡ዘይበልዕ፡እ
19 ክልየ፡እንሣእ፡ሰኰናሁ፡ላዕሌየ፡፨ ወይእዜ፡እብለክሙ፡ዘእንበለ፡ይብጻሕ፡ወይኩን፡
20 ከመ፡ታአምሩ፡እመ፡ኮነ፡ከመ፡አነ፡ውእቱ፡፨ ኣሜን፡ኣሜን፡እብለክሙ፡ዘተወክፈ፡
ዘፈነውኩ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ወዘኪያየ፡ተወክፈ፡ተወክፎ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡፨ ዘንተ፡ይቤ፡
21 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወተሐውከ፡በመንፈሱ፡ ወሰምዐ፡ኮነ፡ወይቤ፡ ኣሜን፡ኣሜን፡ እብለክ
22 ሙ፡ከመ፡ኣሐዱ፡ እምኔክሙ፡ያገብአኒ፡፨ ወተናጸሩ፡ አርድኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ወኀ
23 ሠሡ፡ እንበይነ፡መኑ፡ይብል፡፨ ወሀሎ፡አሐዱ፡ እምአርድኢሁ፡ይረፍቅ፡ እምአርድ
24 ኢሁ፡ውስተ፡ሕጽኑ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወያፈቅሮ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፨ ወቀጸቦ፡
25 ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ሎቱ፡ወይቤሎ፡ንግረነ፡ እምበይነ፡ መኑ፡ይብለነ፡፨ ወረፈቀ፡ውእ
26 ቱ፡ዲበ፡እንግድዓሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡እግዚኦ፡መኑ፡ውእቱ፡፨ ወአው
ሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡ዝውእቱ፡ ዘእጸብሖ፡ ሎቱ፡ አነ፡ኅብስተ፡ ወእሁቦ
27 ፨ ወነሥአ፡ወጸብሐ፡ኅብስተ፡ወወሀቦ፡ለይሁዳ፡ስምዖን፡አስቆሮታዊ፡፨ ወምስለ፡
ውእቱ፡ኅብስት፡በጊዜሁ፡ቦአ፡ሰይጣን፡ላዕሌሁ፡፨ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ዘትገብ
28 ር፡ፍጡነ፡ግበር፡፨ ወኢያአመሩ፡ እለ፡ ይረፍቁ፡ በእንተ፡ምንት፡ ይቤሎ፡ ዘንተ፡፨
29 ወቦ፡ እለ፡መሰሎሙ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እስመ፡አስከሬን፡ ይዓቅብ፡ዘሙዳየ፡
30 ምጽዋት፡ይሁዳ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ተሣየጥ፡ ዘንፈቅድ፡ ለበዓል፡ወዘንሁብ፡ለነዳያን፡፨ ወነሥአ፡ውእቱ፡ኅብስተ፡ወወፅአ፡ውእቱ፡ጊዜ፡በሌሊት፡፨

Si ego Magister vester & Dominus vester lavi vos, pēdes vestros , sic vos opor- 14
tet, ut lavetis pedes sociorum vestrorum. Quia exemplum dedi vobis, sicut feci 15
vobis. Amen, amen dico vobis, Non est servus qui major est domino suo, neque 16
apostolus eo qui misit eum. Si hoc noveritis, beati estis si feceritis illud. 17
Pro secundo paracleto. Et non omnibus vobis loquor : ego scio eos quos 18
elegi quinam sunt : sed ut impleretur verbum Scripturæ, quæ scripta fuit dicens;
Qui edit panem meum, sustulit calcaneum suum contra me. Et nunc dico vobis, 19
priusquàm advenit & fiat, ut sciatis quum factum fuerit, quòd ego sum. Amen, a- 20
men dico vobis, Qui suscepit eum quē misi, me suscepit : & qui me suscepit, susce-
pit eum qui misit me. Hoc dixit Dñs Jesus, & turbat[9] est spiritu suo : & testis fuit, 21
& dixit; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis prodet me. Et aspexerunt 22
discipuli ejus se invicèm, & hæsitârunt de quo diceret. Et fuit unus ex discipulis 23
ejus recumbens præ discipulis ejus in sinu Dñi Jesu, & diligebat eum Dominus
Jesus. Et innuit Simon Petrus ei, & dixit ei ; Dic mihi de quo loquitur nobis. 24
Et discubuit supra pectus Domini Jesu, & dixit ei; Dñe, quis est? Et respondit Dñs 25
Jesus, & dixit; Hic est pro quo intingam ego panem, & tradam ei : & accepit, et 26
intinxit panem, & dedit Judæ Simonis Iscariotæ. Et cum hoc pane statim ingres- 27
sus est Satanas in eum. Et dixit ei Dñs Jesus ; Quod facis, citò fac. Et nesciebant 28
accumbentes propter quid dixit ei hoc. Et fuerunt qui cogitârunt quòd dixe- 29
rat ei Dñs Jesus, quia marsupium custodiebat, (quod capsula *erat* eleemosynarū.)
Judas, quòd dixerat *inquam* ei Dñs Jesus ; Eme ea quibus opus est nobis ad fe-
stum, & ut demus egenis. Et quum accepisset hunc panem, exivit statim noctu. 30

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ویکی بود از شاگردان که بر سینهٔ عیسی تکیه کرده بود * و عیسی اورا دوست می داشت *
24 * شمعون صفا بدو اشارت کرد * که ازو بپرسد برای † که میگوید * ان شاگرد بر سینهٔ عیسی
25 26 افتاد و بدو گفت خداوندم این کیست * * عیسی گفت انکه نانرا تر کنم و بدو دهم * عیسی نانرا
27 تر کرد و به یهودا پسر شمعون سخریوطا داد * * بعد ازان ابلیس اورا در شورانید و عیسی بدو گفت
28 هر چه خواهی کردن زودتر بکن * * کسی از ایشان این راز نمی دانست * که برای چه بدو گفت
29 * کسانی پنداشتند برای صندوق خزینه می گوید * و به یهودا چیزی می فرماید † خریدن که عید را
30 در بایست باشد * یا بدرویشان چیزی بدهد * اما یهودا همانندم که نانرا ستد بیرون رفت در شب

Erat autem unus ex discipulis, qui in sinu Jesu recumbens erat, & Jesus eum charum habebat. 23 *Simeon Cephas ad eum signum fecit , ut ab eo interrogaret de quo loqueretur.* 24 *Ille discipulus* itaque *cecidit super pectus Jesu, & ei dixit; Domine mi, hic quis est ?* 25 *Jesus dixit ; Ille cui panem intinxero, & illi dedero. Jesus autem panem intinxit, & Judæ filio Simeonis Iscariotæ dedit.* 26 *Posteà* ergo *Diabolus eum commovit, et Jesus ei dixit; Quicquid vis facere, ocyùs fac.* 27 *Nemò autem ex illis hoc secretum sciebat, quorsum ei dixisset.* 28 *Quidam enim putabant quod de capsa thesauri loqueretur, & Judæ mandaret aliquid emere, quod ad festum necessarium esset : aut ut aliquid pauperibus daret.* 29 *Judas autem eodem momento , quo panem accepisset, egressus est noctu.* 30

Dixit Jesus, Nunc glorificatus est filius hominis: & Deus glorificatus est in
31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
eo. Si Deus glorificatus est in eo, & Deus glorificabit eum in semetipso: & continuò
32 αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
glorificabit eum. Filioli, adhuc modicùm cum vobis sum. Quæretis me: & sicut dixi
33 δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον
Judæis; Quòd quò vado ego, vos non potestis venire: & vobis dico modò.
τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου (ν) ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicém: sicut dilexi vos, ut &
34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
vos diligatis invicém. In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dile-
35 ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀ-
ctionē habueritis ad invicém. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Re-
36 γάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπ-
spondit ei Jesus; Quò vado, non potes me modò sequi: posteà
εκρίθη αὐτῷ (ξ) ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον
autem sequèris me. Dicit ei Petrus; Domine, propter quid non possum te
37 δὲ (ο) ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι
sequi modò? animam meam pro te ponam. Respondit ei Jesus,
38 ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. (π) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non gallus cantabit,
Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Οὐ μὴ ἀλέκτωρ (ρ) φωνήσει,
donec neges me ter.
ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

CAP. XIV. ιδ΄.

ρκς
Non turbetur vestrum cor: Creditis in Deum, & in me credite.
1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si autem non, dixissem vobis: Va-
2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· (α) πορεύ-
do parare locum vobis. Et si abiero, & præparavero vobis locum, iterum
ομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. Καὶ ἐὰν (β) πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν
3 venio, & accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, & vos sitis. Et
ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. Καὶ
4 quò ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas; Domine, nescimus
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἴδαμεν
5 quò vadis: & quomodò possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego
ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ
6 sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, si non per me.
εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
ρκς α
Si cognovissetis me, & Patrem meum cognovissetis utique, & à modò cognoscitis eum, &
7 Εἰ (γ) ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν, καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ
vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.
8 ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

MS.A. (ν) ἐγὼ ὑπάγω, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) ἀποκολουθήσεις. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, (π) Ἀπο-
κρίνεται Ἰησοῦς, (ρ) φωνήσῃ, Κεφ. ιδ΄. MS.A. (α) ὅτι πορεύομαι (β) πορευθῶ, ἑτοιμάσω (γ) ἐγνώκειτε *

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 *ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ *ܗ* ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ *ܠܕ* ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܐܫܬܒܚ
32 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ. * ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ. ܘܐܦ ܐܠܗܐ ܡܫܒܚ
33 ܠܗ ܒܗ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܒܚ ܠܗ. * ܒܢܝ. ܩܠܝܠ ܥܕܟܝܠ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܘܬܒܥܘܢܢܝ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܕܠܐܬܪܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. ܐܦ
34 ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܫܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
35 ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܒܗܕܐ ܢܕܥ ܟܠܢܫ ܕܬܠܡܝܕܝ
36 ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܗܘܐ ܚܘܒܐ ܒܟܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܢ. ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ
ܐܢܬ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܗܫܐ ܠܡܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܚܪܬܐ
37 ܕܝܢ ܬܐܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܪܝ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܒܬܪܟ. ܗܫܐ ܢܦܫܝ
38 ܚܠܦܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܢܦܫܟ ܚܠܦܝ ܣܐܡ ܐܢܬ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܥܕܡܐ ܕܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ.

*ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ ܘܕܦܝܠܝܦܘܣ *ܠܗ* *ܩܦܠܐܘܢ *ܝܕ*

1 * ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ ܘܒܝ ܗܝܡܢܘ. * ܣܓܝܐܢ ܐܢܝܢ ܐܘܢܘܬܐ ܒܝܬ ܐܒܝ.
2 ܘܐܢ ܠܐ ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܕܘܟܬܐ. * ܘܐܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܕܘܟܬܐ.
3
4 ܬܘܒ ܐܬܐ ܐܢܐ ܘܕܒܪܟܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ. * ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ
5 ܐܢܬܘܢ. ܘܐܘܪܚܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܬܐܘܡܐ. ܡܪܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܘܐܝܟܢܐ
6 ܡܫܟܚܝܢܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܥ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܘܪܚܐ ܘܫܪܪܐ ܘܚܝܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝ
7 ܐܠܐ ܒܝ. * ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܡܢ ܗܫܐ ܝܕܥܝܢ
8 ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܘܚܙܝܬܘܢܝܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܪܢ. ܚܘܢ ܠܐܒܐ ܘܣܦܩܐ ܠܢ.

Matutinis Dominicæ V. post resurrectionem. 34.

Porrò dixit Jesus; Nunc glorificatus est Fi- 31
lius hominis, & Deus glorificatus est in eo.
Quòd si Deus glorificatus est in eo, Deus 32
quoque glorificat eum in sese, & statim glo-
rificabit eum. Filioli mei, paulisper adhuc 33
vobiscum sum: & quæretis me; sed quem-
admodum dixi Judæis, Quò ego vado, vos
non potestis venire: etiam vobis nunc dico.
Præceptum novum do vobis ut diligatis ali- 34
us alium: prout ego dilexi vos, vos quoque
diligatis alius alium. In hoc noverit unus- 35
quisque discipulos meos vos esse, si dilectio
fuerit in vobis unius ad alium. Dixit ei Si- 36
mon Cepha; Domine noster, quo vadis?
Respondit Jesus, & dixit ei; Quò
vado non potes nunc venire post me: tan-
dem verò venies. Dixit ei Simon Petra; 37
Domine mi, quare non possum post te ire?
nunc animam meam pro te ponam. Dixit 38
ei Jesus; Animam tuam pro me pones?
Amen, amen dico tibi, Non cantabit gallus
usquequò me abnegaveris tribus vicibus.

In commemoratione Thomæ Apostoli & Philippi. 35.

CAP. XIV.

Non turbetur cor vestrum: credite in 1
Deum, & in me credite. Multæ sunt man- 2
siones in domo Patris mei: alioqui dixissem
vobis: proficiscor paraturus vobis locum.
Et si proficiscor paraturus vobis locum, 3
rursus veniam & assumam vos ad me, ut
ubi ego sum, & vos quoque sitis. Et quò 4
vado scitis, & viam scitis. Dixit ei Tho- 5
ma; Domine noster, nescimus quò abeas:
& quomodò possumus viam scire? Dixit 6
ei Jesus; Ego sum Via, & Veritas, & Vi-
ta: nemò venit ad Patrem meum nisi per
me. Si me nôssetis, etiam Patrem meum 7
nôssetis: & jam nunc cognoscitis eum, &
eum vidistis. Dixit ei Philippus; Domine 8
noster, ostende nobis Patrē, & sufficit nobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * وعيسي كفت اين ساعت فرزند ادمي ستوده شد خدا بدو ستوده شود * * وچون خدا
32
33 ستوده شد خدا نيز اورا بدو ستوده دارد * وانكه اورا ستايش دهد * * اي فرزندان من اندكي
ديكر با شما باشم * و مرا بجوييد * وان چنانك به يهوديان كفتم * دران جايكاه كه من بروم شما
34 نتوانيد آمدن * و باز بشما مي كويم * * اكنون سپارش نو بشما مي دهم * كه يكديكر را دوست
35 داريد * انچنانك من شمارا دوست داشتم * * تا هر كسي بداند كه شما شاكردان منيد * اكر شمارا
36 با يكديكر دوستي باشد * * شمعون صفا بمسيح كفت * خداوند ما تا كجا مي روي * عيسي
جواب داد وبدو كفت هر كجا كه من بروم تو اكنون نمي تواني آمدن † در پي من * پستر از
37 من بيايي * * شمعون كفت خداوندم * چرا اين ساعت † در پي تو نتوانم امدن * بيايم * وجان
38 خود را عوض تو بدهم * * عيسي بدو كفت * جان خود عوض ندهي * ليكن راست راست بتو
بكويم * كه هنوز خروس بانك نزده باشد كه تو سه بار مرا منكر شوي *
1
2 * دل شما پريشان نشود بخدا ايمان † بياوريد وبمن ايمان بياوريد * * بسيار منزلها در خانه پدرم

Et Jesus dixit; Hâc horâ Filius 31
hominis glorificatus est, ut Deus in
eo glorificetur. Et cùm Deus glori- 32
ficatus sit, Deus etiam ipsum in sese
glorificabit, & illo tempore ipsi lau-
dem dabit. O Filii mei paulisper 33
adhuc vobiscum ero: & me quæ-
retis, & sicut Judæis dixi; In
eum locum, quo ego ibo, vos non po-
teritis venire: rursus etiam vobis
dico. Nunc mandatum novum vo- 34
bis do, ut unus alium diligatis,
quemadmodum ego vos dilexi. Ut 35
unusquisque sciat, quòd vos disci-
puli mei estis, si vobis unì erga al-
terum dilectio fuerit. Simeon Ce- 36
phas Christo dixit; Domine noster
usque quò abis? Jesus responsum
dedit, & ei dixit; Quocunque ego
abeam, tu nunc non potes venire
per vestigia mea: sed post me ve-
nies. Simeon dixit; Domine mi, 37
quare hâc horâ per vestigia tua non
possum venire? Veniam, & animam
meam pro te dabo. Jesus ei dixit; 38
Animam tuam pro me non dabis:
sed verè, verè tibi dico, quòd non-
dum gallus vociferatus fuerit, quin
tu tribus vicibus me abnegaveris.

CAP. XIV.

Cor vestrum anxium ne fiat: 1
in Deum credite, & in
me fidem habete. Multæ 2
mansiones in domo patris mei

Versio VULGATA LATINA.

31 dixit Jesus; Nunc clarificatus est filius hominis: & Deus clarificatus est in eo.
32 Si Deus clarificat' est in eo,& Deus clarificabit eum in semetipso: & continuò clari-
33 ficabit eum. Filioli,adhuc modicùm vobiscum sum. Quæretis me: & sicut dixi Ju-
dæis; Quò ego vado, vos non potestis venire: & vobis dico modò. Mandatum
34 novum do vobis; Ut diligatis invicèm, sicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicém.
35 In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad in-
36 vicém. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Respondit Jesus; Quò ego
vado,non potes me modò sequi: sequêris autem posteá. Dicit ei Petrus; Quarè
37 non possum te sequi modò? animam meam pro te ponam. Respondit ei Jesus;
38 Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non cantabit gallus,donec
ter me neges.

CAP. XIV.

Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris 1
mei mansiones multæ sunt: si quò minùs,dixissem vobis: Quia vado parare vobis 2
locum. Et si abiero,& præparavero vobis locum: iterùm venio,& accipiam vos ad 3
me ipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis. Et quò ego vado scitis, & viam scitis. 4
Dicit ei Thomas; Domine,nescimus quò vadis: & quomodò possumus viam scire? 5
Dicit ei Jesus; Ego sum via, & veritas,& vita: nemo venit ad Patrem,nisi per me. 6
Si cognovissetis me,& Patrem meum utique cognovissetis: & amodò cognoscetis 7
eum, & vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, & suf- 8
ficit nobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * فقال يسوع الان مجد ابن الانسان والله مجد فيه * فان كان الله مجد فيه فالله يمجده
32 في ذاته وللوقت يمجده * الفصل الثاني والثلثون * يا بني انا معكم زمنا قليلا
33 وتطلبوني فلا تجدوني كما قلت لليهود انه حيث امضي انا اليه لا تقدرون على المصير اليه
34 واقول لكم الان ايضا * لاني اعطيكم وصية جديدة ان يحب بعضكم بعضا كما احببتكم
35 كي انتم ايضا يحب بعضكم بعضا * بهذا يعرف كل احد انكم تلاميذي ان كان فيكم حب
36 بعضكم لبعض * قال له سمعون الصفا الى اين تذهب يا سيد * اجابه يسوع الى حيث اذهب
37 لست الان تقدر ان تتبعني لكنك تاتي اخيرا * قال له بطرس يا سيد لم لا اقدر الان اتبعك
38 والان ابذل نفسي عنك * اجابه يسوع انت تبذل نفسك فداي * امين امين اقول لك انه
لن يصيح الديك حتى تنكرني ثلث مرات *
1 2 * لا تضطرب قلوبكم * امنوا بالله وامنوا بي ايضا * ان المنازل في بيت ابي كثيرة * ولولا ذلك
3 لكنت اقول لكم اني انطلق لاصلح لكم مكانا * وان انطلقت واعددت لكم مكانا فسوف
4 اتي واخذكم الي لتكونوا انتم حيث اكون انا * وانتم عارفون الى اين اذهب وتعرفون الطريق
5 6 * قال له توما يا سيد ما نعلم اين تذهب وكيف نقدر ان نعرف الطريق * قال له يسوع انا
7 هو الطريق والحق والحياة لا ياتي احد الى ابي الا بي * لو كنتم تعرفوني لعرفتم ابي ايضا
ومن الان تعرفونه وقد رايتموه ايضا * الفصل الثالث والثلثون *
8 * قال له فيلبس يا سيد ارنا الاب وحسبنا *

Et dixit Jesus; Nunc glorificatus est 31
Filius hominis, & Deus glorificatus est
in eo. Quòd si Deus glorificatus est in 32
eo, ergò Deus glorificabit eum in semet-
ipso, & continuò glorificabit eum.

Sectio trigesima secunda.

O filii mei, ego vobiscum sum tempore 33
brevi; & quæretis me, & non invenie-
tis me. Quemadmodum dixi Judæis,
quòd quò vado ego, non potestis venire;
ita dico vobis nunc etiam. Nam ego do 34
vobis mandatum novum,ut diligat alter
alterum, sicut dilexi vos, ut vos etiam
diligatis alter alterum. In hoc cognoscet 35
unusquisque vos esse discipulos meos, si
fuerit in vobis dilectio alterius in alte-
rum. Dixit ei Simon Petra; Quò va- 36
dis, Domine? Respondit ei Jesus; Quò
vado,non potes nunc sequi me, sed veni-
es postremò. Dixit ei Petrus; Domine, 37
quare non possum modò sequi te, quum
nunc permutem animam meam pro te?
Respondit ei Jesus; Tune permutas 38
animam tuam pro me? Amen,amen di-
co tibi, quòd minimè cantabit gallus,
quin abneges me tribus vicibus.

CAP. XIV.

Non turbetur cor vestrum, credite in 1
Deum, & credite in me etiam. Nam 2
mansiones in domo Patris mei, multæ
sunt: alioquin dicerem vobis: quòd ab-
eam ad parandum vobis locum. Et si 3
abiero, & præparavero vobis locum, fu-
turum est ut veniam,& accipiam vos ad
me, quatenus sitis vos ubi ero ego. Et 4
vos quidem nôstis quò vado, & nôstis
viam. Dixit ei Thomas; Domine, igno- 5
ramus quo vadis: Et quomodò possu-
mus cognoscere viam? Dixit ei Jesus; 6
Ego sum via, & veritas, & vita.
Non venit quisquam ad Patrem meum,
nisi per me. Si nôssetis me, certè 7
nosceretis Patrem meum etiam: &
amodo cognoscitis eum, & vidistis eum
etiam.

Sectio trigesima tertia.

Dixit ei Philippus; Domine, ostende 8
nobis Patrem,& sufficit nobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወእምድኅረ፡ወፅአ፡ውእተ፡ጊዜ፡ይቤ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይእዜኒ፡ እንከ፡ተሰብሐ፡ወ
32 ልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ወእግዚአብሔር፡ተሰብሐ፡ቦቱ፡ ወእመሰ፡እግዚአብሔር፡
ተሰብሐ፡ቦቱ፡እግዚአብሔርኒ፡ይሴብሖ፡ወሶበሃ፡ይሴብሖ፡፡ በጸሎት፡ኃሙ
ስ፡እምድኅረ፡ክፍት፡ይቄድሱ፡ ወእምድኅረ፡ቀደሱ፡ያነብቡ፡0 ጰራቅሊጦስ፡፡ በ
33 ጰራቅሊጦስ፡ ደቂቅየ፡ዓዲ፡ሕደጠ፡ ሃለውኩ፡ምስሌክሙ፡ወተኅሥሡኒ፡ወ
በከመ፡እቤሎሙ፡ለአይሁድ፡ኀበ፡አነ፡አሐውር፡ እንትሙ፡ኢትክሉ፡መጺአ፡፡ወለክሙ
34 ኒ፡እብለክሙ፡ይእዜ፡ ወእሁበክሙ፡ሐዲሰ፡ትእዛዘ፡ከመ፡ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡
35 በከመ፡አነ፡አፍቀርኩክሙ፡፡ከመ፡አንትሙኒ፡ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡፡ ወበዝንቱ፡
የአምሩክሙ፡ኵሉ፡ከመ፡ አርድእየ፡አንትሙ፡ እመ፡ተፋቀርክሙ፡ በበይናቲክሙ፡፡
36 ወይቤሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡እግዚኦ፡አይቴኑ፡ተሐውር፡፡ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ወይቤሎ፡ኀበ፡አነ፡ አሐውር፡ኢትክል፡ ተሊወትየ፡ይእዜ፡ ወባሕቱ፡ድኅረሰ፡ትት
37 ሉ፡፡ ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ እግዚኦ፡በመንት፡ኢይክል፡ተሊወተከ፡ይእዜ፡ነፍስየ፡ጥ
38 ቀ፡እሜጡ፡ በእንቲአከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ነፍሰከኑ፡ት
ሜጡ፡ በእንቲአየ፡፡አሜን፡ አሜን፡ እብለከ፡ኢይነቅ፡ ደሮሆ፡ እስከ፡ሠልስ፡ትክሕደ
ኒ፡፡ 10 በሣልስ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡ ወኢይደንግፅክሙ፡ልብክ
1 ሙ፡እመኑ፡በእግዚአብሔር፡ ወእመኑ፡ቢየ፡፡ ውስተ፡ ቤተ፡ አቡየ፡ብዙኅ፡መኃደ ረ
2 ቦ፡፡ናሁ፡ እብለክሙ፡አሐውር፡ወአስተደሉ፡ለክሙ፡መኃድረ፡፡ ወእምድኅረ፡ሖር
3 ኩ፡ወአስተደለውኩ፡ለክሙ፡መካነ፡ካዕበ፡ እመጽእ፡ወእነሥአክሙ፡ኀቤየ፡ከመ፡ተሃሉ
4 ኀበ፡ሃለውኩ፡ አነ፡ አንትሙኒ፡፡ ከመ፡ተአምሩ፡ፍኖተ፡ኀበ፡አሐውር፡፡ ወይ
5 ቤሎ፡ቶማስ፡ እግዚኦ፡ዘኢናአምር፡ኀበ፡ተሐውር፡እፎ፡ ናአምር፡ፍኖተ፡፡ ወይቤ
6 ሎ፡ኢየሱስ፡አነ፡ውእቱ፡ፍኖት፡ጽድቅ፡ወሕይወት፡ወአልቦ፡ዘይመጽእ፡ኀበ፡አብ፡ ዘእንበለ፡
7 እንተ፡ቦቱ፡፡ እመ፡ከ.ዮ፡ ለእመርክሙኒ፡ ለእመርክሙዎ፡ለ
አቡየ፡፡ወይእዜሰ፡አእመርክሙዎሂ፡ ወርኢክሙዎሂ፡፡ ወይቤሎ፡ፊልጶስ፡እግዚኦ፡አርእየነ፡
8 አባከ፡ወየአክለነ፡

Et postquàm exivisset, isto tempore dixit Dñs Jesus;Nunc igitur glorificatus est 31
Filius hominis, & Deus glorificatus est in eo. Et si Deus glorificatus est in eo, 32
Deus etiam glorificabit eum, & statim glorificabit. *In Oratione quintæ pas-
chatis: postea hostiam consecrabunt; & post consecrationẽ ejus dicent quatuor vi-
cibus, Paraclete. Pro paracleto.* Filii mei,adhuc modicũ fui vobiscũ.Et 33
quæretis me:& sicut dixi Judæis, Quò ego vado, vos non potestis venire;& vo-
bis dico nunc. Et dabo vobis novum mandatum,ut diligatis invicém: sicut ego 34
dilexi vos,sic vos diligatis inter vos. Et in hoc cognoscent vos omnes,quòd disci- 35
puli mei estis,si dilexeritis invicẽ. Et dixit ei Simon Petrus; Dñe,quò vadis? Et 36
respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Quò ego vado, non potes sequi me nunc; sed
posteà sequêris. Et dixit ei Petrus;Domine,quare non possum sequi te nunc? a- 37
nimam meam ipsam tradã pro te. Et respondit Dñs Jesus, & dixit ei; Animam 38
tuam trades propter me? Amen, amen dico tibi,Non cantabit gallus, usquequò
ter abnegaveris me. *Pro tertio Paracleto.* CAP. XIV.

Ne turbetur cor vestrum: credite in Deo, & credite in me. In domo Patris 1
mei multæ habitationes sunt. Ecce dico vobis;Ibo,& præparabo vobis habi- 2
tationem. Et postquam profectus fuerim,& præparaverim vobis locum,iterũ ve- 3
niam,& assumam vos ad me, ut sitis ubi fui ego,vos etiam: Ut sciatis viam quò 4
vado, Et dixit ei Thomas;Dñe, nescimus quò vadis: quomodo sciemus viam? 5
Et dixit ei Jesus; Ego sum via,veritas, & vita:& nemo est qui veniet ad Patrem, 6
nisi per me. Si me novistis, novistis Patrem meum: & nunc novistis eum, & vi- 7
distis eum. Et dixit ei Philippus; Dñe, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 هست * واكر بشما كفتم بروم وجايكه براي شما آماده † ومعد دارم * ويا بروم وجايكاه
براي شما راست كنم * انكه بيايم وشمارا ببرم بپش خود * تا هر كجا كه من باشم
4 شما نيز انجا باشيد * وهر كجا من بروم شما راه را بدانيد * توما بمسيح كفت خداوند ما نمي
5 دانيم كجا مي روي * وچكونه توانيم دانستن وراه بيابيم * عيسي بدو كفت منم من راه حقيقت
6 وزندكاني * كسي پيش پدرم نيايد مكر بمن * اكر مرا مي دانستيد پدرم را نيز مي دانستيد وازين
7 8 ساعت اورا بشناسيد واورا بديد * فيليپوس بدو كفت خداوند پدر خود را بما بنماي * ومعين كن

suat: & si vobis dixero; Ibo, &
vobis locum paratum & instructum
habebo: Sive ivero, & locum vo- 3
bis paravero, tunc veniam & vos
assumam ad meipsum, ut ubicunque
ego fuero, vos etiam illic sitis: Et 4
quocunque ego ivero, vos viam sci-
atis. Thomas Christo dixit; Do- 5
mine noster, nescimus quò vadas,
& quomodò sciamus & inveniamus
viam? Jesus illi dixit; Ego ipse 6
sum via, veritas, & vita: nemo
ad Patrem meum veniet, nisi per
me. Si me nôssetis, Patrem meum 7
etiam nôssetis: & ex hac hora eum
cognoscetis & eum scietis. Phi- 8
lippus ei dixit; Domine, Patrem
tuum nobis ostende; & demonstra.

Dicit ei Jesus; Tantum tempus cum vobis sum, & non cognovisti me, Philippe?
9 Λέγει αὐτῷ (δ) ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε;
Videns me, vidit Patrem. Et quomodo tu dicis; Ostende nobis Patrem?
ὁ ἑωρακὼς ἐμέ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba quæ ego loquor
10 Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ
vobis, à meipso non loquor: At Pater in me manens, ipse facit opera. Credi-
11 ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύε-
te mihi quia ego in Patre, & Pater in me: Si autem non, propter opera ipsa
τέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ (ε) πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
credite mihi. Amen, amen dico vobis; Credens in me, opera quæ ego facio,
12 πιστεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
& ipse faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem meum vado.
κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν (ζ) πατέρα μου πορεύομαι.
Et quodcunque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in
13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν ρκη δ
filio. Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam. Si diligitis me,
14 τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί (η) μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
15 mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit
16 τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
vobis, ut maneat cum vobis in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest
17 ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται
accipere, quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum: quia apud
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ'
vos manet, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: venio ad vos. Adhuc
ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι 18
modicū, & mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, & vos
μικρόν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς 19
vivetis. In illo die cognoscetis vos, quia ego in Patre meo, & vos in
ζήσεσθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ (θ) γνώσεσθε ὑμεῖς, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν
me, & ego in vobis. Habens mandata mea, & servans ea, ille est diligens
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν 20
ρκθ me: at diligens me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo
α με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω 21
ei meipsum. Dicit ei Judas, (non Iscariotes;) Domine, quid factum est, quia nobis
ρλ αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
ι futurus es manifestare teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, & dixit ei; Si
μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη (ι) ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν 22
quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum ve-
τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ- 23
niemus, & mansionem apud eum faciemus. Non diligens me, sermones meos non
σόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ
ρλα servat. Et sermo quem audistis, non est meus, sed mittentis me Patris. 24
α τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

MS.A. (δ) Ἰησοῦς, (ε) πατρί, *εἰ δὲ μή, (ζ) πατέρα πορεύομαι. (η) μου, τοῦτο ποιήσω. (θ) γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ (ι) Ἰησοῦς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Dixit ei Jesus; Hoc toto tempore vobiscum
sum, & non cognovisti me, Philippe? Qui 9
me videt, vidit Patrem: quomodo ergò tu
dicis, Ostende nobis Patrem? Non credis 10
me in Patre meo, & Patrem meum in me
esse? porrò verba illa quæ ego loquar, à me-
ipso non loquor: Pater autem meus, qui in
me habitat, ipse facit opera ista. Credite 11
me esse in Patre meo, & Patrem meum in
me. Sin minus, saltem propter opera credi-
te. Amen amen dico vobis; Qui credit in me, 12
opera illa quæ ego facio, & ipse faciet, ac
majora his faciet. Nam ego ad Patrem me-
um proficiscor. Et quicquid petieritis in 13
nomine meo, faciam vobis, ut glorificetur
Pater in Filio suo. Quòd si petieritis à me 14
in nomine meo, ego faciam.

Vespere dominicæ Pentecostes. 36.

Si diligitis me, mandata mea servate. Et 15
ego postulabo à Patre meo, & alium Para- 16
cletum dabit vobis, ut sit vobiscum in æter-
num, Spiritum veritatis, quem mundus non 17
potest recipere, propterea quòd non vidit
eum, nec eum novit: vos autem cognosci-
tis eum, quoniam apud vos manet, & in vo-
bis est. Non relinquam vos orphanos: ven- 18
turus sum enim ad vos pauló pòst. Et mun- 19
dus non videbit me, vos autem videbitis
me: quia vivo ego, & vos vivetis. In illo 20
die scietis me esse in Patre meo, & vos in
me, & me in vobis. Apud quem sunt præ- 21
cepta mea, & qui custodit ea, is ille est qui
diligit me: is autem qui diligit me, dilige-
tur à Patre meo: & ego diligam eum, ac
ostendam ei meipsum. Dixit ei Juda, non 22
ille Iscariotes; Domine mi, quid sibi vult;
Nobis ostensurus es teipsum, non autem
mundo? Respondit Jesus, & dixit ei; Qui 23
diligit me, sermonem meum servat: & Pa-
ter meus diliget eum, & ad eum venie-
mus, mansionemque apud eum faciemus.
Is autem qui non diligit me, sermonem me- 24
um non servat: & sermo iste quem audistis,
meus non est, sed Patris qui misit me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 *عيسي بدو كفت چندين روزكار† با شما بودم * ومرا نشناختيد * بي شك هر كه مرا ديد پدر را
10 ديد * و تو چكونه مي كوئي پدر را بما بنماي * *تو ايمان نمي اوري كه من در پدرم * و پدر
در من * و سخنها كه مي كويم از پدرم كه در من ساكنست * اوست كه اين كردارها مي كند *
11 *ايمان بياوريد كه من در پدرم و پدر در من * واكر نه براي كردارها نيز ايمان † بياوريد *
12 *راست راست بشما مي كويم * هر كه بمن ايمان بياورد * كردارهائي كه من مي كنم او نيز
13 بكند * [وبزركتر ازين بكند] كه من پيش پدرم مي روم * *وهر چه بنام من بطلبيد * با شما
14 بدهم * كه پدر بفرزند خود ستوده شود * *واكر از من بخواهيد بنام من من بكنم
15 مرده دادن مسيح بآمدن روح فارقليط *وعيسي بشاكردان كفت * اكر مرا دوست
16 مي داريد * سپارشهاء مرا نكه داريد * *ومن از خدا بخواهم * تا فارقليط بشما دهد * وتا ابد بشما
17 باشد * *جان راستي را انك همه عالم انرا نتوانند پذيرفتن * براي انك اورا نديدند * ونه شناختند *
18 شما اورا بدانيد * كه پيش شما مقام كيرد * وپيش شماست * *ومن شمارا يتيم نكذارم * ليكن اندك وقت
19 ديكر پيش شما بيايم * *وعالم مرا نبيند * شما بينيد كه مرا ببينيد كه من زنده ام * وشما نيز زنده باشيد *

Jesus ei dixit; Tanto tempore vo- 9
biscum fui, & me non nôsti? Si-
ne dubio quicunque me vidit, Pa-
trem vidit: tu igitur quomodo di-
cis, Patrem nobis ostende? Tu fi- 10
dem non habes, quòd ego in Patre
sum, & Pater in me, & verba quæ
loquor, à Patre meo sunt, qui in me
manet? Ille est qui hæc opera fa-
cit. Fidem habete quòd ego in Pa- 11
tre sum, & Pater in me: sin mi-
nus, propter opera etiam fidem ha-
beatis. Verè, verè vobis dico; 12
Quicunque in me fidem habuerit,
opera quæ ego facio ille etiam fac-
ët, & majora his faciet: quia ego
ad Patrem meum abeo. Et quicquid 13
in nomine meo petieritis vobis dabo:
ut Pater in filio suo glorificetur. Et 14
si à me petieritis in nomine meo, ego
faciam.
XXX. Annuntiat Christus ad-
ventum Spiritûs Parácleti.
Et Jesus discipulis dixit; Si me 15
ametis, præcepta mea servate. Et 16
ego à Deo petam, ut Paracletum vo-
bis det, & in æternum vobiscum
erit, Spiritum veritatis, quem to- 17
tus mundus non possunt accipere,
propterea quòd eum non viderunt ac-
que cognoverunt: vos autem eum
cognoscetis, quia apud vos locum ca-
pit & vobiscum est. Et ego vos or- 18
phanos non relinquam, sed parvo
tempore adhuc ad vos veniam. Et 19
mundus me non videbit: vos esti
qui me videbitis: quia ego vivens
sum & vos etiam viventes eritis.

Versio VULGATA LATINA.

Dicit ei Jesus; Tanto tempore vobiscum sum: & non cognovistis me? Philip-
pe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodò tu dicis; Ostende nobis Patrem?
Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vo-
bis, à me ipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non
creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa
credite. Amen, amen dico vobis; Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse
faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque pe-
tieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio. Si
quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me, mandata mea ser-
vate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vo-
biscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia
non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis eum; quia apud vos mane- 18
bit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc 19
modicum: & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo,
& vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos 20
in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & servat ea: ille est, qui di- 21
ligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, &
manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes; Domine, quid fa- 22
ctum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, 23
& dixit ei; Si quis diligit me, sermonē meum servabit, & Pater meus diliget eum, &
ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciem[us]: Qui non diligit me, sermones 24
meos non servat. Et sermonē quē audistis, non est me[us]: sed ej[us], qui misit me, Patris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * قال له يسوع انا معكم كل هذا الزمان ولم تعرفني يا فيلبا * من راني فقد راي الاب فكيف
10 تقول انت ارنا الاب * اما تومن اني في ابي وابي في * وهذا الكلام الذي اقوله لكم ليس هو من
11 ذاتي وحدي بل ابي الحال في هو يفعل هذه الافعال * امنوا بي اني انا في ابي وابي في * والا
12 فامنوا بي من اجل الاعمال * امين امين اقول لكم ان من يومن بي يعمل الاعمال التي اعملها
13 وافضل منها يصنع لاني ماض الى الاب * وكل شي تسالون باسمي اصنعه لكم ليتمجد الاب
14 بالابن * وان سالتموني باسمي افعل لكم ما تريدونه * ان كنتم تحبوني فاحفظوا وصاياي *
16 وانا اسال ابي فيعطيكم مسليا اخر ليثبت معكم الى الابد * روح الحق الذي لن يطيق
17 العالم ان يقبلوه * لانهم لم يروه ولم يعرفوه * وانتم تعرفونه لانه مقيم معكم وهو ثابت فيكم *
18 لست ادعكم ايتاما لاني سوف اجيكم عن قليل * والعالم ليس يروني وانتم تروني لاني حي
19 وانتم تحيون * في ذلك اليوم تعلمون انتم اني في ابي وانتم في وانا فيكم * من كانت عنده
20 وصاياي وحفظها ذاك هو الذي يحبني * والذي يحبني يحبه ابي وانا احبه واظهر له ذاتي *
21 * قال له يهوذا وليس الاسخريوطي يا سيد ما معنى قولك انك مزمع بان تظهر لنا لا للعالم
22 * اجابه يسوع قايلا من يحبني يحفظ كلمتي وابي يحبه واليه ناتي وعنده نتخذ المنزل * ومن
23 لم يحفظ قولي لم يحبني * والكلمة التي سمعوها ليست لي بل للاب الذي ارسلني *
24

Dixit ei Jesus; Ego vobiscum fui toto 9
hoc tempore, & non cognovistis me, Phi-
lippe? Qui videt me, jam vidit Patrem:
& quomodo dicis tu, Ostende nobis Pa-
trem? An non credis quòd ego sim in Pa- 10
tre meo, & Pater meus in me: Et hic
sermo, quem dico vobis, non fit à me solo:
sed Pater meus in me inhabitans, ipse
operetur hæc opera? Credite in me, quia 11
ego sum in Patre meo, & Pater meus in
me. Vel certè credite in me propter opera. 12
Amen, amen dico vobis, quòd qui credit
in me, faciet opera quæ ego facio, & præ-
stantiora iis faciet, quia vado ad Pa-
trem. Et quamcunq; rem petetis in nomi- 13
ne meo, faciam vobis: ut glorificetur
Pater in Filio. Et si petieritis à me in 14
nomine meo, faciam vobis quicquid vo-
lueritis. Et si me amatis, custodite præ- 15
cepta mea. Et ego rogabo Patrem, dabit- 16
que vobis Consolatorem alium, ut persiet
vobiscum in æternum: Spiritum verita- 17
tis quem nentiquam potest mundus reci-
pere, quia non viderunt eum, neque cog-
noverunt eum. Vos autem cognoscitis
eum quia manens est vobiscum, & est
firmus in vobis. Non relinquam vos or- 18
phanos: quoniam venturus sum ad vos
paulò pòst. Et mundus non videbit me, 19
at vos videbitis me: quia ego vivus
sum, & vos vivetis. In illo die scietis 20
vos, quòd ego sim in Patre meo, & vos
in me, et ego in vobis. Is, penes quem erunt 21
mandata mea, eaque servabit, ille est qui
diligit me. Qui autem diligit me, diliget
eum Pater meus, & ego diligam eum, &
manifestabo illi meipsum. Dixit ei Ju- 22
das, sed non Iscariotes, Domine, quisnam
est sensus sermonis tui, quòd sis te mani-
festaturus nobis, non mundo? Respondit 23
ei Jesus, dicens; Qui diligit me, serva-
bit sermonem meum: & Pater meus dili-
get eum, & ad eum veniemus, & apud
eum capiemus domicilium. At qui non 24
servat sermonem meum, non diligit me.
Et sermo quem auditis, non est meus, sed
Patris qui misit me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ መጠነዝ፡ መዋዕለ፡ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ወኢያእመርክ
ሙኒ፡ፊልጶስ፡ ዘርእየ፡ኒያየ፡ ርእዮ፡ለአብ፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ትብል፡ አርእየነ፡ ለአ
10 ብ፡ ኢተአምንሁ፡ ከመ፡አነ፡ በአብ፡ ወአብ፡ ቢየ፡፡ ነገር፡ ዘአነ፡ ነገርኩክሙ፡እኮ፡ እ
ምኀቤየ፡ለሊየ፡ዘነገርኩ፡ለሊሁ፡ አብ፡ዘሃሎ፡ ምስሌየ፡ውእቱ፡ ይገብር፡ግብሮ፡፡
11 ተአምኑኒሁ፡ ከመ፡ አነሂ፡ ምስለ፡ አብ፡ ወአብሂ፡ ምስሌየ፡፡ እመሰ፡ አኮ፡ እምው
ቱ፡ ቃል፡ እምግብሩ፡ እመኑኒ፡፡ አማን፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ዘይአምን፡ ቢየ፡ ግ
12 ብረ፡ዘእገብር፡አነ፡ ውእቱሂ፡ ይገብር፡ ወዘይዓቢ፡ እምኔሁ፡ ይገብር፡ እስመ፡ አነ፡ አ
ሐውር፡ኀበ፡አብ፡፡ ወእመቦ፡ዘሰአለ፡በስምየ፡እገብር፡ሎቱ፡ከመ፡ ይሰባሕ፡ አብ፡
13 በወልዱ፡፡ ወዘሰአልክሙ፡፡ በስምየ፡ ለአብ፡ ይገብር፡ ለክሙ፡ ኪያሁ፡፡
14 ለእመ፡ታፈቅሩኒ፡ዕቀቡ፡ትእዛዝየ፡፡ ወአነ፡ እስእሎ፡ ለአብ፡ ወይፈኑ፡ ካልአ፡ጰ
15 ራቅሊጦስ፡ወይሁበክሙ፡ከመ፡ ይንበር፡ ወየሃሉ፡ ምስሌክሙ፡ ለዓለም፡፡ መንፈሰ፡
16 ጽድቅ፡ ዘኢይክል፡ ነሢኦቶ፡ ዓለም፡ እስመ፡ ኢይሬኢዮ፡ ወኢያአምሮ፡፡ ወአንትሙ
17 ሰ፡ታአምርዎ፡እስመ፡ኀቤክሙ፡ይነብር፡ወይሄሉ፡፡ ወኢየኀድገክሙ፡ እጓለ፡ ማ
18 ውታ፡ትኩኑ፡እመጽእ፡ ኀቤክሙ፡፡ ወዓዲ፡ሕዳጠ፡ወኢይሬእየኒ፡እንከ፡ዓለም፡፡
19 ወአንትሙሰ፡ትሬእዩኒ፡፡ እስመ፡አነሂ፡ ሕያው፡ ወአንትሙሂ፡ ሕያዋን፡፡ ይእተ፡ አ
20 ሚረ፡ታአምሩ፡ከመ፡አነ፡በአብ፡ ወአብ፡ቢየ፡ወአንትሙ፡ቢየ፡ወአነ፡ብክሙ፡፡ ዘ
21 ቦቱ፡ትእዛዝየ፡ወይዕቅቦን፡ ውእቱ፡ ዘያፈቅረኒ፡ ወለዘ፡አፈቅረኒ፡ይፈቅሮ፡ለአቡየ፡ወአነ
ሂ፡አፈቅሮ፡ ወአርእዮ፡ርእስየ፡፡ ወይቤሎ፡ይሁዳ፡አኮ፡አስቆሮታዊ፡እግዚኦ፡ምን
22 ትኑ፡ዘአነ፡ትርኢ፡ርእሰከ፡ወአኮ፡ለዓለም፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወ
23 ይቤሎ፡ ዘያፈቅረኒ፡ ይዓቅብ፡ ቃልየ፡ ወያፈቅሮ፡ አቡየ፡ ወንመጽእ፡ ኀቤሁ፡ ወንገብር፡
24 ዕረፍተ፡ ወንኀድር፡ ኀቤሁ፡፡ ወዘኢያፈቅረኒ፡ ኢይዓቅብ፡ ቃልየ፡፡ ወቃል፡ ዘኢ
ሰማዕክሙ፡ኢኮነ፡ዚአየ፡ዘእንበለ፡ቃሉ፡ ውእቱ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡፡

Et dixit ei Dominus Jesus, Quantū tempus fui vobiscum, & non cognoscitis me? 9
Philippe, qui vidit me, vidit Patrem: quomodo igitur dicis, Ostende nobis Pa-
trem? Nonne credis quòd ego in Patre, & Pater in me? verbum quod ego 10
loquutus sum vobis, non fuit à meipso: quod loquutus sum, ipsius est Patris: qui
est mecum, ipse facit opus suum. Creditis quòd ego cum Patre, & Pater mecum? 11
si non ex hoc sermone, ex opere ejus credite mihi. Amen, amen dico vobis; 12
Qui credit in me, opus quod facio ego, ipse faciet, & majus illo faciet: quia
ego proficiscor ad Patrem. Si quis fuerit qui petierit in nomine meo, faciam 13
illi, ut glorificetur Pater in filio suo. Et quod petieritis in nomine meo Pa- 14
trem, faciet vobis illud. Et si diligitis me, servate mandata mea. Et ego 15
rogabo Patrem, & mittet alium Paracletum, & dabit vobis, ut maneat & sit vo- 16
biscum in æternum: *Nempe* Spiritum veritatis, quem non potest recipere mun- 17
dus, quia non videt eum, neque scit eum: & vos cognoscitis eum, quia apud vos
manet & existit. Et non relinquam vos ut sitis orphani: veniam ad vos. 18
Et adhuc paululùm, & non videbit me ampliùs mundus, & vos videbitis me: 19
quia ego vivus *sum*, & vos vivi *estis*. Isto die cognoscetis quòd ego in Patre 20
sum, & Pater in me; & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & 21
servat ea, ipse est qui diligit me: & qui dilexit me, diliget eum Pater meus: &
ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Et dixit ei Judas, non Iscariotes; 22
Domine, quid factum est, quòd nobis manifestabis teipsum, & non mundo? Et 23
respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Qui diligit me, servabit sermonem meum,
& diliget eum Pater meus: & veniemus ad eum, & faciemus requiem, & habi-
tabimus apud eum. Et qui non diligit me, non servat sermonem meum: & sermo 24
meus, quem auditis, non est meus, sed sermo ejus qui misit me, Patris.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * دران روز بدانید که من در پدر هستم * وشما درمن † هستید ومن باشما هستم * هر
21 که سپارشهاء من پیش او باشد * ونکاه دارد * اوست که مرا دوست دارد * وازپدرم دوست
داشته شود * ومن اورا دوست دارم * وخودرا بدو بنمایم * * یهودا بدو کفت * نه سخریوطا *
22 خداوند چونست که خودرا [بما] می نمایی ونه بعالم * * عیسی جواب داد که هرکه مرادوست
23 دارد * سخن من نکاه دارد * وپدرم اورا دوست دارد * ومن پیش او بیایم * وخلوت کاه پیش او
24 بسازم * * انك مرا دوست نمي دارد * سخنهاء مرا نکه نمي دارد * واین کلمه که شنوید *
ازان من نیست الا ازان پدرکه مرا فرستاد *

In illo die scietis, quòd ego in Patre 20
sum, & vos in me estis, & ego vobis-
cum sum. Apud quemcunque man- 21
data mea sunt, & observat ea, ipse
est qui me diligit, & à Patre meo
dilectus erit: & ego eum diligam,
& meipsum ei ostendam. Judas ei 22
dixit, non Iscariotes; Domine, quo-
modo est quòd teipsum nobis osten-
des, & non mundo? Jesus responsum 23
dedit; Quia omnis qui me diligit,
verbum meum observat, et Pater me-
us eum diligit: & ego ad eum ve-
niam, & secessum apud eum faci-
am. Ille qui me non diligit, sermo- 24
nes meos non observat: & hoc ver-
bum, quòd audistis, meum non est,
sed Patris qui me misit.

Hæc locutus ſum vobis apud vos manens: At Paracletus, Spiritus
25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων.
26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα
ſanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit
τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει
omnia, & ſuggeret vobis omnia quæcunque *dixi* vobis. Pacem relinquo vo-
27 πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑ-
bis, pacem meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego
μῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
do vobis. Non turbetur veſtrum cor, neque formidet. Audiſtis
28 δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε
quia ego dixi vobis; Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gaude-
ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχά-
retis utique, quia *dixi*, Vado ad Patrem: quia Pater *meus* ma-
ρητε ἄν, (κ) ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ (λ) πατήρ μου μεί-
jor me eſt. Et nunc dixi vobis *ante fieri*, ut cùm factum fuerit, credatis.
29 ζων μου ἐστί. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.
Non jam multa loquar *cum vobis*: venit enim mundi hujus princeps, & in
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ (μ) κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν
me non habet quicquam. Sed ut cognoſcat mundus quia diligo Patrem, &
31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ
ſicut *mandavit* mihi Pater, ſic facio: Surgite, eamus hinc.
καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ, (ν) οὕτω ποιῶ· (ξ) ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

ρλβ
ι

CAP. XV. ιε'.

Ego ſum vitis *illa* vera, & Pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in
1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν
2 me non ferentē fructum, tollet eum: & omnem fructum *ferentem* purget eum, ut
ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα
plurem fructum afferat. Jam vos mundi eſtis ꝑpter ſermonē quē locutus ſū vobis. Ma-
3 πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μεί-
nete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non poteſt fructum ferre à ſemetipſo, ſi non
4 νατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ
manſerit in vite: ſic nec vos, *ſi non* in me manſeritis. Ego ſum vitis,
μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος,
5 vos palmites. *Manens* in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: Quia ſine
ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς
me *non* poteſtis facere nihil. Si non quis manſerit in me, *ejectus eſt* foras ſicut
6 ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις (α) μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς
palmes, & *exaruit*: & *colligunt eos*, & in ignem *mittunt*: & *ar-*
τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ (β) εἰς πῦρ βάλλουσι· καὶ καί-
dent. Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint, quodcunque *volu-*
7 εται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλη-
eritis petetis, & fiet vobis. In hoc *glorificatus* eſt Pater meus, ut fru-
8 τε (γ) αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
ctum plurimum afferatis: & *efficiemini* mei diſcipuli.
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

ρλγ
δ
ρλδ
ι

MS. A. (κ) ὅτι πορεύομαι (λ) πατήρ μείζων (μ) κόσμου ἄρχων, (ν) οὕτως (ξ) Sectio hìc incipit, Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. Κεφ. ιε'. MS. A. (α) μένῃ (β) εἰς τὸ πῦρ (γ) αἰτήσασθε.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Hæc locutus ſum vobiſcum, quandiu apud vos ſum. Ipſe verò Conſolator, Spiritus ille ſanctitatis, quem miſſurus eſt Pater meus in nomine meo, ille docebit vos omnia, & in memoriam reducet vobis quæcunque dico vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non prout dat mundus, ego do vobis. Ne turbetur cor veſtrum, nec expaveſcat. Audiſtis me dixiſſe vobis; Abeo & redeo ad vos. Si diligeretis me, gauderetis me abire ad Patrem meum, quia Pater meus major me eſt. Nunc autem ecce dixi vobis priuſquàm fiat, ut quum factum fuerit, credatis. Igitur non loquar vobiſcum multa: venit enim princeps hujus mundi, & in me non habet quicquam. Sed ut ſciat mundus, me diligere Patrem meum, & prout præcepit mihi Pater meus, ſimiliter facio, Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

Ego ſum Vitis illa veritatis, & Pater meus eſt agricola. Omnem palmitem qui in me fructus non edit, tollit: eum autem qui edit fructus, purgat, ut fructus plurimos adferat. Vos jampridem mundi eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobiſcum. Manete in me, & ego in vobis. Quemadmodum palmes non poteſt edere fructus à ſemetipſo, niſi permanſerit in vite: ita nec vos, niſi permanſeritis in me. Ego ſum Vitis, & vos palmites: qui permanet in me, & ego in eo, iſte adfert fructus quamplurimos: quoniam ſine me nihil poteſtis facere. Niſi verò quis in me permanſerit, projicitur foràs inſtar palmitis areſcentis, quem colligunt & conjiciunt in ignem ut comburatur. Sed ſi permanſeritis in me, & ſermones mei permanſerint in vobis, quicquid volueritis poſtulare, fiet vobis.

Matutinis dominicæ Pentecoſtes. 37.

In hoc glorificatur Pater, ut fructus multos adferatis: & eritis diſcipuli mei.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * اینها با شما کفتم * چون پیش شما بودم * * وبعد این چون فارقلیط * جان پاك * پدرم
26 بنام من بفرستد * اوست که هر چیزرا با شما بیاموزاند و اوست که ذکر شمارا زیادت کند *
27 وبیاد شما دهد † هر چیزی * که با شما کفتم * * سلام براي شما مي کذارم * وسلام من با شما
28 مي دهم * نه انچنانك عالم دهند * بشما مي دهم * دل شما پریشان نشود و نترسد * * شنیدید
که بشما کفتم * بروم وبازپیش شما بیایم * اکر مرا دوست مي داشتید * شاد مي شدید *
29 که من پیش پدرم مي روم * وپدرم از من بزرکترست * * واین ساعت نیز بشما کفتم *
30 زودتر ازانك بشود * تا وقتي که بشود * ایمان بیاورید * * اکنون بشما بسیار نخواهم کفتن *
31 سبب انك کدخداي عالم بیاید * ودر من چیزي ندارد * * لیکن [تا] خلق بدانند که
پدرم را دوست مي دارم * انچنانك پدر مرا فرمود چنان مي کنم * بر خیزید ازینجا برویم *
1 * منم درخت [انکور] حقیقت * وپدرم است باغبان * * هر شاخي که در من باشد * ومیوه
2 ندهد اورا بردارد * وان شاخ * که میوه دهد * اورا پاك کند * تا میوه اوبسیارتر باشد *

Hæc vobiſcum locutus ſum, dum apud vos ſum. Poſthac autem cum Paracletum, Spiritum ſanctum, Pater meus in nomine meo miſerit, ille eſt qui omnem rem vos docebit, & ille eſt qui amplius vobis adjiciet, & in memoriam vobis reducet omnem rem quam vobis dixi. Pacem vobis relinquo, & pacem meam vobis do: non quemadmodum mundus dant, vobis do. Cor veſtrum anxium ne ſit, neque timeat. Audiviſtis quòd vobis dixi; Ibo, & rurſus ad vos veniam. Si me diligeretis, lætaremini quòd ego ad Patrem meum abeam: nam Pater meus me major eſt. Et hâc horâ quoque vobis dixi priuſquàm fiat, ut quo tempore factum fuerit fidem habeatis. Nunc vobis multa non dicere: propterea quòd gubernator mundi venit, & in me nihil habet. Sed ut homines ſciant, quòd ego Patrem meum diligo, quemadmodum Pater mihi mandavit, ita facio. Surgite, hinc abeamus.

CAP. XV.

Ego ſum vitis vera, & Pater meus eſt vinitor. Omnis palmes qui in me fuerit, & fructum non dederit, eum tollet: illum autem palmitem qui fructum dederit, purgabit, ut fructus ejus copioſior ſit.

Versio VULGATA LATINA.

25 Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus san-
26 ctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & sugge-
ret vobis omnia, quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem
27 meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego do vobis. Non turbe-
tur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis; Vado, &
28 venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem:
quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis priùs quàm fiat: ut cùm fa-
29 ctum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim prin-
30 ceps mundi hujus, & in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mun-
31 dus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Sur-
gite, eamus hinc.

CAP. XV.

1 EGo sum vitis vera: & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non
2 ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum
plùs afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. 3
Manete in me: & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructũ à semetipso, nisi 4
manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui 5
manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis face-
re. Si quis in me non manserit: mittetur forâs sicut palmes, & arescet, & colligent 6
eum, & in ignem mittent, & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis man- 7
serint: quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater 8
meus, ut fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * كلمتكم هذا لاني عندكم مقيم * الفصل الرابع والثلثون * واذا جاء روح
26 القدس المعزي الذي يرسله ابي باسمي فهو يعلمكم كل شي ويذكركم كلما قلت لكم
27 * السلام استودعكم سلامي خاصة اعطيكم * ولست اعطيكم كما اعطى العالم * لا تقلق
28 قلوبكم ولا تجزع * قد سمعتم اني قلت لكم اني ماض وآتي اليكم * لو كنتم تحبوني لكنتم
29 تفرحون بمضيي الى الآب فان ابي هو اعظم مني * وها قد قلت لكم قبل ان يكون حتى اذا كان
30 31 تؤمنون * ولست اكلمكم كثيرا لان رئيس العالم ياتي وليس له في شي * لكن ليعلم
العالم انني احب الآب * وكما اوصاني الآب كذلك افعل * قوموا من ههنا ننطلق *
1 * انا هو كرمة الحق وابي الكرام * فكل غصن في لا ياتي بثمار يقطعه * والذي ياتي بثمار
2 3 ينقيه ليأتي بثمار كثيرة * وانتم من قبل انقياء من اجل الكلام الذي كلمتكم به * فاثبتوا
4 في وانا فيكم * وكما ان الغصن لا يطيق ان ياتي بالثمار من ذاته وحده ان لم يثبت في الكرمة
5 هكذي ايضا انتم ان لم تثبتوا في * انا هو الكرمة وانتم الاغصان * من يثبت في وانا فيه فهو
6 ياتي بثمار كثيرة * وبغيري لستم تقدرون ان تعملوا شيا * فان لم يثبت احد في طرح خارجا
7 مثل الغصن الذي يجف فياخذونه ويطرحونه في النار فيحترق * فان انتم ثبتم في وثبت
8 كلامي فيكم كان لكم كلما تريدونه * وهذا يمجد ابي بان تأتوا بثمار كثيرة وتكونوا تلاميذي

Locutus sum vobis hæc, quia apud vos 25
sum manens. Sectio trigesima quarta.
Sed quum venerit Spiritus sanctus Con- 26
solator, quem mittet Pater meus in no-
mine meo, ipse docebit vos omnem rem,
& in memoriam reducet vobis quicquid
dixi vobis. Pacem demando vobis, pa- 27
cem meam peculiariter do vobis: Non
autem do vobis prout do mundo. Ne tur-
bentur corda vestra, neque formident.
Jam audistis me dixisse vobis, quod ab- 28
iturus sum & rediturus ad vos. Si dili-
geretis me, sanè gauderetis de discessu
meo ad Patrem: quia Pater meus major
me est. Et ecce dixi vobis antequàm fi- 29
at, ut cùm factum fuerit, credatis. Ne- 30
que vero alloquar vos prolixè: quia
princeps mundi veniet, & non habet in
me quicquam. Sed ut sciat mundus quòd 31
ego diligo Patrem: & sicut mandavit
mihi Pater, sic facio. Surgite, hinc eam.*

C A P. XV.

EGo sum vitis vera, & Pater meus 1
vinitor est. Omnem palmitem in me ex- 2
istentem, nec afferentem fructus, abscin-
det: Eum autem qui affert fructus, pur-
gabit, ut afferat fructus copiosos. Et vos 3
ab antiquo mundi estis propter sermonem
quem locutus sum vobis. Perseverate 4
ergò in me, & ego in vobis. Sicut enim
palmes non potest ferre fructus per se so-
lum, nisi permanserit in vite: sic etiam
vos, nisi manseritis in me. Ego sum vi- 5
tis, & vos palmites: qui manet in me, &
ego in eo, ipse afferet fructus multos: nam
sine me non potestis facere quicquam.
Quòd si non manserit quis in me, expel- 6
letur foràs tanquam palmes qui arescit,
& accipiunt illum & projicient eum in
ignem &, amburetur. Si ergò vos man- 7
seritis in me, & manserit sermo meus in
vobis, fiet vobis quicquid volueritis. Et 8
in hoc glorificabitur Pater meus, ut affe-
ratis fruct. multos, et sitis discipuli mei.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ዘነት: ነገርኩክሙ: እንዘ: ሃሎኩ: ምስሌክሙ:: ወጰራቅሊጦስ:መንፈስ:ጽድ
ቅ:ቅዱስ:ዘይፌኑ:አብ: በስምየ: ውእቱ: ይሜህረክሙ:ኵሎ:ወያዜክረክሙ:ኵሎ:
ዘነገርኩክሙ:: አነ:ሰላመ:አኃድግ:ለክሙ: ሰላመ:ዚአየ:እሁበክሙ:: ወአኮ:
ከሙ:ይሁብ: ዓለም: ዘእሁበክሙ: አነ:ኢይደንግፅክሙ:ልብክሙ: ወኢትፍርሁ::
ሰማዕክሙ:ዘእቤለክሙ:አሐውር: ወእስወጥ:ወእመጽእ:ኀቤክሙ:: ሶበሰ: ታፈቅሩ
ኒ: እምተፈሣሕክሙ: እስመ: አሐውር: ኀበ:አብ:እስመ:ውእቱ:አብ:የዐቢ የኒ::
ነገርኩክሙ:ይእዜ:ዘእንበለ:ይብጻሕ:ወይኩን: ከመ:ሶበ:ኮነ:ትእመኑ:: ኢ
ነገር: እንከ: ብዙኀ: ምስሌክሙ: ወይመጽእ: መልአኩ: ለዝንቱ:ዓለም:ወኢይረ
ክብ:በላዕሌየ:ወኢምንተ:: ወባሕቱ: ከመ: ያእምር: ዓለም: ከመ: አፈቅሮ:ለ
አብ:ወእገብር:ትእዛዞ:: ተንሥኡ:ንሑር:እምዝየ::
አነ:ውእቱ: ዐጸደ:ወይን:ዘጽድቅ:ወአቡየ:ገባሪሁ:: ኵሎ:ዐጽቅ:ዘኢይፈሪ:
ብየ:ይገምድዎ:ወይአትትዎ:: ወኵሎ: ዘይፈሪ:ያስተናጽሕዎ: ከመ: ብዙኀ:
ይፍረይ:: ወአንትሙሰ:ንጹሓን:አንትሙ:በእንተ:ቃል:ዘነገርኩክሙ::
[ርኩ]: ቢየ:ወአነሂ:ብክሙ::በከመ:ዐጽቅ:ዘኢይክል:ፈሪየ:ባሕቲቱ:እመ:ኢሃሉ:
ውስተ:ጕንደ: ወይኑ::ከማሁ:አንትሙሂ:እመ:ኢነበርክሙ: ቢየ:: አነ: ውእቱ:
ዐጸደ: ወይን: ወአንትሙ: አዕጹቂሁ: ወአቡየ: ገባሪሁ: ዘነበረ: ብየ: ወአነሂ: ቦቱ:
ውእቱ: ዘይፈሪ: ብዙኀ: ወዘእንበሌየሰ:አልቦ: ዘትክሉ:ገቢረ: ወኢምንተኒ:: ወ
ዘኢነበረ : ቢየ : ይገድፍዎ : ወይገድፍዎ : አፍአ: ከመ: ዐጽቅ: ወየብስ ; ወያስተጋ
ብእዎ: ወያውዕይዎ: በእሳት:: እመ: ነበርክሙ: ቢየ: ይነብር: ቃልየ:ኀቤክሙ:
ሰአሉ:ዘትፈቅዱ:ወትነሥኡ:: ወበዝንቱ: ተሰብሐ: አቡየ:ከመ: ብዙኀ:ፍሬ:
ትፍርዩ:ወትኩኑ:አርድእትየ::

Et hoc dixi vobis manens vobiscum. Et Paracletus, Spiritus veritatis sanctus, 25
quem mittet Pater in nomine meo, ille docebit vos omnia, & suggeret vobis 26
omnia quæ dixi vobis. Ego pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis, 27
& non prout dat mundus do vobis ego: non turbetur vobis cor vestrum, ne-
que timeatis. Audivistis quòd dixi vobis; Ibo, & redibo, & veniam ad vos: 28
si diligeretis me, gauderetis, quia vado ad Patrem: quia ille Pater major est
me. Et dixi vobis nunc, antequàm compleatur & fiat: ut quum factum fue- 29
rit, credatis. Non loquar ampliùs multa vobiscum: & veniet princeps hujus 30
mundi, & non inveniet in me quicquam. Sed ut cognoscat mundus, quòd 31
diligo Patrem, & facio mandata sua. Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

EGo sum vinea vera, & Pater meus operarius ejus. Omnem palmitem non 1
ferentem fructum in me, abscindet, & tollet: & omnem ferentem fructum, 2
purgabit, ut abundantiùs fructum adferat. Et vos puri estis propter sermo- 3
nem quem loquutus sum vobis. [Manete] in me, & ego in vobis, sicut palmes 4
non potest ferre fructum, nisi fuerit in caudice vitis, sic vos etiam nisi manseritis
in me. Ego sum vinea, & vos palmites, & Pater meus operarius ejus: qui man- 5
sit in me, & ego etiam in eo, ipse est qui feret fructum multum: & absque me
nemo est qui potest facere quicquam. Et qui non mansit in me, amovebunt 6
eum, & ejicient eum foràs, sicut palmitem, & arescet, & colligent eum, & urent
eum in igne. Si manseritis in me, manebit sermo meus apud vos: & rogate 7
quodcunque volueritis, & accipietis. Et in hoc glorificatus est Pater meus, ut 8
multum fructum feratis, & sitis discipuli mei.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * شما از اول پاك بوديد * بهر ان كلمه [كه] با شما كفتم * * در من استوار باشيد * ومن در شما
اكنانك شاخ از خود ميوه نتواند دادن * تا در درخت انكور استوار نباشد * وشما نيز اكنان
5 اكر در من استوار نباشيد * منم درخت انكور * وشما شاخهاييد * هر كه در من استوار باشد
6 ومن در واوست كه بسيار ميوه دهد * براي انك بي من نتوانيد چيزي كردن * * اكر كسي در من
استوار نباشد * بيرون او كسسته شود * همچون شاخي كه خشك شود اورا بچينند * ودر اتش اندازند
7 8 تا بسوزد * * اكر در من استوار باشيد سخنها من نيز در شما استوار باشد * وهر چه بخواهيد وبطلبيد
براي شما بشود * * پدر بدين ستوده شود * و ميوه بسيار دهيد * وشاكردان من باشيد *

Vos ab initio mundi estis, propter 3
illum sermonem quem vobis dixi. In 4
me firmi estote, & ego in vobis.
Quemadmodum palmes à semetipso
fructum non potest dare, dum in vi-
te firmus non manserit: & vos
quoque pariter, si in me firmi non fu-
eritis. Ego sum vitis, & vos pal- 5
mites estis. Quicunque in me firmus
fuerit, et ego in illo, ipse est qui fru-
ctum multum dabit: eo quòd sine me,
non potestis quicquam facere. Si quis 6
in me firmus non fuerit, foràs ipse
evelletur: ac tanquam palmitem,
qui exaruerit, eum colligent, & in
ignem conjicient ut exuratur. Si in 7
me firmi fueritis, verba mea etiam
in vobis firma erunt: & quicquid
volueritis, & petieritis, vobis fiet.
Pater in hoc glorificabitur, & *fru-* 8
ctum plurimum dabitis, ac discipu-
li mei eritis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos: Manete in dilectione mea:
9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut ego
10 Ἐὰν τὰς (δ) ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς
præcepta Patris mei servavi, & maneo ejus in dilectione. Hæc locutus
11 ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάλη-
sum vobis, ut gaudium meum in vobis maneat, & gaudium vestrum impleatur.
κα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν (ε) ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Ma-
12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μεί-
13 jorem hac dilectionem nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis
ζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Non
14 αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκ-
15 ampliùs vos dico servos, quia servus nescit quid faciat ejus dominus. Vos autē dixi
ἔτι (ζ) ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα
amicos, quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis. Non
16 φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ
vos me elegistis, sed ego elegi vos: & posui vos, ut vos abeatis, &
ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, (η) καὶ
fructum afferatis, & fructus vester maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in
καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
nomine meo, det vobis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.
ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17
Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odit.
Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. Si 18
de mundo fuissetis, mundus proprium amaret: quia verò de mun-
ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κό- 19
do non estis, sed ego elegi vos de mundo, propter hoc odit
σμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
vos mundus. Mementote sermonis quem ego dixi vobis; Non est ser-
ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦ- 20
vus major domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur: si
λος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν
sermonem meum servaverunt, & vestrum servabunt. Sed hæc o-
λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάν- 21
mnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciunt mittentem me.
τα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
Si non venissem & locutus fuissem eis, peccatum non haberent: nunc autem ex-
Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον. νῦν δὲ πρό- 22
cusationem non habent de peccato suo. Me odio habens, & Pa-
φασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πα- 23
trem meum odit.
τέρα μου μισεῖ.

MS. A. (δ) ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τήρησητε, (ε) ὑμῖν ᾖ, καὶ (ζ) λέγω ὑμᾶς (η) καὶ πολὺν καρπὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܒܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܗܘܘ ܡܩܘܝܡܝܢ ܒܚܘܒܝ. * ܐܢ ܦܘܩܕܢܝ
10 ܬܛܪܘܢ ܬܩܘܘܢ ܒܚܘܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܒܝ ܢܛܪܬ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ
11 ܒܚܘܒܗ. * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܒܟܘܢ. ܘܬܬܡܠܐ ܚܕܘܬܟܘܢ.
12 * ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܝ. ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. * ܚܘܒܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܢܐ
13
14 ܠܝܬ. ܕܐܢܫ ܢܦܫܗ ܢܣܝܡ ܚܠܦ ܪܚܡܘܗܝ. * ܐܢܬܘܢ ܪܚܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ
15 ܟܠ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܠܐ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܗܫܐ ܥܒܕܐ. ܕܥܒܕܐ ܠܐ ܝܕܥ ܡܢܐ
ܥܒܕ ܡܪܗ. ܪܚܡܝ ܕܝܢ ܩܪܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܒܝ ܐܘܕܥܬܟܘܢ.
16 * ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ. ܘܣܡܬܟܘܢ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܬܐܙܠܘܢ ܬܐܬܘܢ ܦܐܪܐ. ܘܦܐܪܝܟܘܢ ܢܩܘܘܢ. ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
17
18 * ܗܠܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܘ
19 ܕܩܕܡܝܟܘܢ ܠܝ ܣܢܐ. * ܘܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܥܠܡܐ ܠܕܝܠܗ ܪܚܡ ܗܘܐ. ܐܠܐ
ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ
20 ܥܠܡܐ. * ܐܬܕܟܪܘ ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ.
21 ܐܢ ܠܝ ܪܕܦܘܢܝ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܢܪܕܦܘܢ. ܘܐܢ ܡܠܬܝ ܢܛܪܘ. ܐܦ ܕܝܠܟܘܢ ܢܛܪܘܢ. * ܐܠܐ
22 ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܡܢ ܕܫܠܚܢܝ. * ܐܠܘ ܠܐ
ܐܬܝܬ ܗܘܝܬ ܘܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܥܠܬܐ
23 ܚܠܦ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܡܢ ܕܠܝ ܣܢܐ. ܐܦ ܠܐܒܝ ܣܢܐ.

Prout dilexit me Pater meus, ego quoque dilexi vos: permanete in charitate mea. Si præcepta mea custodieritis, manebitis in mei ipsius dilectione, quemadmodum ego custodivi præcepta Patris mei, & permaneo in dilectione ejus. Hæc locutus sum vobiscum, ut gaudium meum sit in vobis, & impleatur gaudium vestrum. Hoc est præceptum meum, ut diligatis alius alium, prout ego dilexi vos. Charitas major ista nulla est, quâ quis animam suam ponat pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quicquid præcipio vobis. Non ampliùs vocaturus sum vos servos, quandoquidem servus nescit quid faciat herus ipsius: amicos autem meos vocavi vos; quoniam quicquid audivi à Patre meo, notum feci vobis. Non vos elegistis me, sed ego ipse elegi vos, atque posui vos: ut & vos abeuntes afferatis fructus, & fructus vestri permaneant: ut quicquid rogaveritis Patrem meum in nomine meo, det vobis. Hæc præcipio vobis, ut diligatis alius alium. Quòd si mundus oderit vos, scitote quòd prius quàm vos, me odio habuerit. At si ex mundo fuissetis, mundus quod suum est amaret: sed non estis ex mundo; ego enim elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis quem ego dixi vobis, Non est servus major hero suo. Si me insectati sunt, & vos insectabuntur: quòd si sermonem meum servârunt, vestrum quoque servabunt. Sed hæc omnia agent in vos propter nomen meum, quippe qui non noverint eum qui misit me. Nisi ego venissem & allocutus essem eos, non haberent peccatum: nunc autem nullus est ipsis prætextus pro peccatis suis. Is qui me odit, & Patrem meum odit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * انچنانك † پدرم مرا دوست † داشت * من نیز شمارا دوست داشتم * در دوستی من پاینده باشید
10 * انچنانك من فرمان پدرم نگاه داشتم * شما نیز فرمان من نگه دارید * و در دوستی [من استوار
11 باشید انچنانك من در دوستی] پدر استوار می باشم * اینها با شما گفتم تا شادی من در شما
12 باشد * و شادمانی شما تمام شود * اینست فرمان من که یك دیگررا دوست † دارید * انچنانك
13 من شمارا دوست † داشتم * این بیشتر دوستی نباشد * که ادمی جان خودرا عوض دوستان
14 خود بدهد * شما دوستان منید * اگر بکنید هر چه بشما فرمایم * ازین ساعت شمارا
15 بندگان نمی خوانم * برای انك بنك نداند که خداونداو چه می کند * اکنون شمارا
16 دوستان خود خواندم * برای انك هر چه از پدرم شنیدم بشما سپاردم * * نه
شما مرا گزیدید * لیکن من شمارا گزیدم * وشمارا در کار اوردم * تا شما نیز
بروید * ومیوه بیاورید * و میوهاء شما جاوید بماند * که از پدرم بنام من
17 بخواهید * بشما بدهد * * اینها بشما می سپارم * که یکدیگررا دوست دارید *
18 * واگر خلق شمارا دشمن دارند * بدانید که از شما زودتر مرا دشمن دارند *

Quemadmodum Pater meus me dilexit, ego etiam vos dilexi: in dilectione mea permanete. Quemadmodum ego mandatum Patris mei servavi, vos etiam mandatum meum servate: & in amore meo firmi estote, quemadmodum ego in amore Patris firmus sum. Hæc vobiscum locutus sum, ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est mandatum meum, ut unus alium diligatis quemadmodum ego vos dilexi. Hâc major dilectio non est, ut homo vitam suam pro amicis suis det. Vos amici mei estis, si feceritis omnia quæ vobis mando. Ab hac hora vos servos non voco; quia servus nescit quid dominus ejus facit: jam vos amicos meos vocavi, eò quòd quicquid à Patre meo audivi, vobis tradidi. Non vos me elegistis, sed ego vos elegi, & vos in opus induxi, ut vos etiam abeatis, & fructum feratis, & fructus vestri in æternum maneant: ut quicquid à Patre meo in nomine meo petieritis, vobis det. Hæc vobis mando, ut unus alium diligatis. Si homines vos odio habent, scitote quòd vobis priorem me odio habuerunt.

Versio VULGATA LATINA.

9 Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta
10 mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta ser-
11 vavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in
12 vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est præceptum meum, ut diligatis
13 invicem, sicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam
14 ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vo-
15 bis. Jam non dicam vos servos: quia servus nescit quid faciat dominus ejus. Vos
autem dixi amicos; quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis.
16 Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos ut eatis, & fructum afferatis;
& fructus vester maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, det vo- 17
bis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicém. Si mundus vos odit, scitote quia 18
me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat di- 19
ligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit
vos mundus. Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis; Non est servus ma- 20
jor dño suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur: si sermonẽ meũ servaverunt,
et vestrũ servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meũ: quia nesciunt 21
eum, qui misit me. Si non venissẽ, et locut⁹ fuissem eis, peccatũ non haberent: nunc 22
autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit: & Patrẽ meum odit. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 كما أحبني أبي كذلك أحببتكم • اثبتوا في محبتي * فإن حفظتم وصاياي تثبتم في محبتي
11 كما أني حفظت وصايا أبي وأنا ثابت في محبته * كلمتكم بهذا ليكون فرحي فيكم ويتم فرحكم
12 * هذه وصيتي أن تحب بعضكم بعضا كما أحببتكم * ما من حب أعظم من هذا أن يبذل
13 14 الإنسان نفسه عن أحبائه * وأنتم أحبائي إن عملتم كلما أوصيتكم به * ولست أسميكم الآن
15 عبيدا لأن العبد لا يعلم ما يصنع سيده • لكني سميتكم أحبائي لأني أعلمتكم بكلما
16 سمعت من أبي * ليس أنتم اخترتموني بل أنا اخترتكم • وأقمتكم تنطلقون لتأتوا بثمار
17 ويدوم ثماركم • لكي يعطيكم أبي كلما تسألونه باسمي * إنما أوصيكم بهذا لكي تحبوا
18 19 بعضكم بعضا * إن كان العالم يبغضكم فاعلموا أنه قد أبغضني قبلكم * لو كنتم من
العالم لكان العالم يحب من هو منه • لكنكم لستم من العالم بل اخترتكم من العالم • من
20 أجل هذا يبغضكم العالم * اذكروا الكلام الذي قلته أنا لكم ما من عبد أعظم من
سيده • إن كانوا طردوني فسوف يطردونكم أيضا * وإن كانوا حفظوا قولي فسوف يحفظون
21 قولكم أيضا * لكنهم إنما يفعلون هذا كله بكم من أجل اسمي • لأنهم لا يعرفون من
22 23 أرسلني * لو لم آت وأكلمهم لم تكن لهم خطيئة * والآن فليس لهم حجة في خطيتهم * من
يبغضني يبغض أبي أيضا •

Sicut dilexit me Pater meus, ita dilexi 9
vos. Manete in dilectione mea. Et qui- 10
dem si servaveritis mandata mea, mane-
bitis in dilectione mea: sicut ego serva-
vi mandata Patris mei, & ego constans
sum in dilectione ipsius. Locutus sum 11
vobis hoc, ut sit gaudium meum in vo-
bis, & impleatur gaudium vestrum. Hoc 12
est præceptum meum, ut diligat alter ve-
stri alterum, sicut dilexi vos. Non est 13
dilectio major hâc, ut permutet quis ani-
mam suam pro amicis suis. Et vos ami- 14
ci mei estis, si feceritis quæcunque præ-
cepi vobis. Et non vocabo vos modò ser- 15
vos, quia servus ignorat quid faciat
dominus ejus: Sed vocavi vos amicos
meos, quia nota feci vobis quæcunque
audivi à Patre meo. Non vos elegistis 16
me, sed ego elegi vos, & sino vos abire ut
afferatis fructus, & permaneant fructus
vestri: ut det vobis Pater meus quic-
quid petieritis ab eo in nomine meo. Ve- 17
rùm præcepi vobis hoc, ut diligat alter
vestri alterum. Si mundus odit vos, sci- 18
tote quòd odio me habuit priusquàm vos.
Si essetis de mundo, certè mundus dili- 19
geret eos qui ex ipso sunt; vos autem
non estis ex mundo, imò elegi vos ex
mundo: propterea odit vos mundus. Me- 20
mentote sermonis quem dixi ego vobis,
Non est servus major domino suo. Si per-
secuti sunt me, profectò persequentur vos
etiam: & si servaverunt sermonem meum,
profectò servabunt sermonem vestrum et-
iam. Verùm facient hæc omnia vobis, 21
propter nomen meum: quia non agnoscunt
eum qui misit me. Si non venissem, & 22
allocutus fuissem eos, non esset eis pec-
catum: at nunc non est eis excusatio
pro peccato suo. Qui odit me, odit 23
Patrem meum etiam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 ...ክሙ፡አፍቀረኒ፡አብ፡አነሂ፡አፈቀርክሙ፡ሃልዉ፡በፍቅርየ፡፡ ፨ እሙ፡ትፈቅሩኒ፡ዕቀቡ፡
11 ትእዛዝየ፡በከመ፡አነ፡ዓቀብኩ፡ ኵሎ ፡ ትእዛዘ፡ለአቡየ፡ወእሄሉ፡በፍቅሩ፡፡ ፨ ወነገር
ኩክሙ፡ዘንተ፡ ከመ፡ ይሃሉ ፡ ፍቅርየ ፡ ኀቤክሙ ፡ ከመ ፡ ፍጹመ ፡ ይኩን ፡ ፍሥሓክ
12 ሙ፡፡ ፨ ወዘንተ፡ አዘዝኩክሙ፡ ከመ፡ ትትፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡ በከመ፡ አፍቀርኩክ
13 ሙ፡፡ ፨ ዘየዓቢ፡ እምዝ ፡ ፍቅረ ፡ አልቦ፡ ከመ ፡ ዘቦ ፡ ዘይሜጡ ፡ ነፍሶ፡ ህየንተ፡ ቤ
14 ዛ፡ አዕርክቲሁ፡፡ ፨ አንትሙሰ ፡ አዕርክትየ ፡ አንትሙ ፡ እመ ፡ ገበርክሙ፡ ዘአዘ
15 ዝኩክሙ፡፡ ፨ ኢይብለክሙ፡ ለእከ፡ አግብርትየ፡ እስመ፡ ገብርሰ ፡ ኢየአምር ፡ ዘ
ይገብር ፡ እግዚኡ ፡ ወለክሙሰ ፡ አዕርክትየ ፡ እቤለክሙ ፡ እስመ ፡ ኵሎ ፡ ዘሰማ
16 ዕኩ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ነገርኩክሙ፡፡ ፨ አኮ ፡ አንትሙ ፡ ዘኀረይክሙኒ ፡ አነ ፡ ኀረ
ይኩክሙ፡ ወሠየምኩክሙ፡ ከመ፡ ትሑሩ፡ ወፍሬ፡ ትፈርዩ፡ ዘይነብር፡ ፍሬ፡፡ ከመ፡የሃ
17 ብክሙ ፡ አብ ፡ ዘሰአልክምዎ ፡ በስምየ፡፡ ፨ ዘንተ ፡ እኤዝዘክሙ ፡ ከመ ፡ ትት
18 ፋቀሩ ፡ በበይናቲክሙ፡፡ ፨ እመሂ ፡ ጸልአክሙ ፡ ዓለም ፡ ለእመሩ ፡ ከመ፡ኪያየ፡
19 ቀደሙ ፡ ጸልአ፡፡ ፨ ሶበሁ ፡ እምዓለም ፡ አንትሙ ፡ እምአፍቀረክሙ ፡ ዓለም፡
ዘእሁ ፡ ወእስመ ፡ ኢኮንክሙ ፡ እምዓለም ፡ ወአነ ፡ ኀረይኩክሙ፡ እምዓለም ፡ በእ
20 ንተዝ ፡ ይጸልአክሙ ፡ ዓለም፡፡ ፨ ተዘከሩ ፡ ቃልየ ፡ ዘእቤለክሙ ፡ አልቦ ፡ ገብር፡
ዘየዓቢ ፡ እምእግዚኡ፡፡ ዘኪያየ ፡ ሰደዱ ፡ ኪያክሙኒ ፡ ይሰድዱ፡፡ ሶበሰ ፡ ቃልየ ፡
21 ዐቀቡ ፡ ቃለክሙኒ ፡ እምዐቀቡ፡፡ ፨ ወባሕቱ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ይገብሩ፡፡
22 ብክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ እስመ ፡ ኢያአምርዎ ፡ ለዘ ፡ ፈነወኒ፡፡ ፨ ወሶበ ፡
ኢመጻእኩ ፡ ወኢነገርክዎሙ ፡ እምድኅኑ ፡ እምኀጢአቶሙ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አልቦ
23 ሙ ፡ ምክንያት ፡ በእንተ ፡ ኀጢአቶሙ፡፡ ፨ ዘጸልአ ፡ ኪያየ ፡ ጸልአ ፡ ለአቡ
የ፡፡ ፨

Sicut dilexit me Pater, ego etiam diligo vos: estote in dilectione mea. 9
Si dilexeritis me, servate mandata mea: sicut ego servavi omnia mandata patris 10
mei, & sum in dilectione ejus. Et loquutus sum vobis hoc, ut sit dilectio 11
mea apud vos, ut plena fiat lætitia vestra. Et hoc præcepi vobis ut diligatis 12
vos invicèm, sicut dilexi vos. Majorem hâc dilectionem nemo habet, ut 13
quis sit qui tradat animam suam pro redemptione amicorum suorum. Vos 14
igitur amici mei estis, si feceritis quæ mandavi vobis. Non dicam vobis 15
ampliùs, Servi mei, quia servus nescit quid facit dominus ejus: sed vos ami-
cos meos dixi, quia omnia quæ audivi apud patrem meum, dixi vobis.
Non vos *estis* qui elegistis me: ego elegi vos, & constitui vos, ut eatis, & 16
fructum feratis, permanentem fructum: ut det vobis Pater, quæcunque pe-
tieritis in nomine meo. Hoc præcepi vobis ut diligatis vos invicém. 17
Si odit vos mundus, scitote quòd me priùs odio habuit. Si ex mundo es- 18
setis, tunc diligeret mundus *quod* suum *est*: & quoniam non fuistis ex mundo,
& ego elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermo- 19
nis mei quem dixi vobis, Non est servus qui major est domino suo: qui 20
me persequuti sunt, vos persequentur: si sermonem meum servaverunt,
utique sermonem vestrum servarent. Sed hoc totum facient vobis propter 21
nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me. Et si non venissem, & 22
non loquutus essem iis, tunc liberi essent à peccatis suis: & nunc non ha-
bent excusationem pro peccatis eorum. Qui odit me, odit Patrem 23
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * اگر از دنیا می بودید • دنیا شمارا دوست می داشت • لیکن از دنیا نیستید • منم که
20 شمارا از دنیا گزیدم • برای این دنیا شمارا دشمن دارند • * بیاد آورید کلمه که با شما
گفتم • نیست بنده بزرگتر از خداوند خود • اگر مرا راندند شمارا نیز برانند • واگر سخنهامرا
21 نگه داشتند • سخنهاء شما نیز نگه دارند • * لیکن این همه بشما بکنند • برای نام
22 من • که ندانستند آنرا که مرا فرستاد • * واگر نمی آمدم • وبا ایشان سخن نمی گفتم •
23 ایشانرا گناه نمی بود • اکنون بر گناه خود پوشش ندارند • * هر که با من دشمنست با پدر
من نیز دشمن است •

Si de mundo essetis, mundus vos 19
amaret: sed de mundo non estis:
ego sum qui vos ex mundo elegi, id-
eo homines mundi vos odio ha-
bent. In memoriam reducite sermo- 20
nem quem vobis dixi; Non est ser-
vus major domino suo: si me perse-
quuti sunt, vos etiam persequentur;
& si verba mea servârunt, verba
vestra etiam servabunt. Sed hæc 21
omnia vobis facient propter nomen
meum: quia non noverunt eum qui
me misit. Et si non venissem, & 22
cum eis non locutus essem, eis pec-
catum non esset: nunc autem de
peccato suo excusationem non ha-
bent. Quicunque mecum inimicus 23
est, cum Patre meo etiam inimi-
cus est.

Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non ha-
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος (θ) πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶ-
berent. Nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Sed
25 χον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. Ἀλλ'
ut adimpleatur sermo scriptus in lege eorum; Quia oderunt me gra-
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι ἐμίσησάν με δωρε-
tis. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre,
26 άν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς,
(Spiritum veritatis, qui à Patre procedit,) ille testabitur de
(τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,) ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ
me. Et vos autem testabimini, quia ab initio cum me estis.
27 ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

ξμε / ε — ξμϛ / ε — ΙΖ'

CAP. XVI. ιϛ'.

1 Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient
2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν
vos: sed venit hora, ut omnis interficiens vos, existimet cultum adferre
ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem,
3 (α) τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα (β) ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα,
neque me. Sed hæc locutus sum vobis, ut cùm venerit hora, re-
4 οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ (γ) ὥρα, μνη-

ξμς / α

miniscamini eorum, quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis ex initio non di-
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶ-
xi, quia cum vobis eram. Nunc autem vado ad mittentem me: &
πον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ 5
nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu-
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ (δ) ὑπάγεις; Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελά- 6
tus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor. Sed ego ve-
ληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀ- 7
ritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: Si enim non ab-
λήθειαν λέγω ὑμῖν· Συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· (ε) ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
iero, Paracletus non veniet ad vos: Si autem abiero, mittam
έλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω
eum ad vos. Et veniens ille arguet mundum de peccato,
αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, 8
& de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non cre-
καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύ- 9
dunt in me. De justitia verò, quia ad Patrem meum vado, &
ουσιν εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ 10
non ampliùs videbitis me. De autem judicio, quia princeps mundi hujus
οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με. Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου 11
judicatus est. Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modò.
κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. 12

MS. A. (θ) ἐποίησεν, Κεφ. ιϛ'. MS. A. (α) τῷ Κυρίῳ. (β) ποιήσουσιν, ὅτι (γ) ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, (δ) ὑπάγεις; Ὅτι (ε) ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܫ ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ
25 ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܘܚܙܘ ܘܣܢܘ ܐܦ ܠܝ ܘܐܦ ܠܐܒܝ. * ܕܬܫܬܠܡ ܡܠܬܐ ܕܟܬܝܒܐ
26 ܒܢܡܘܣܗܘܢ ܕܣܢܐܘܢܝ ܡܓܢ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܦܪܩܠܝܛܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܕܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܢܦܩ. ܗܘ ܢܣܗܕ ܥܠܝ. * ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܡܢ ܫܘܪܝܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܟܫܠܘܢ. * ܢܦܩܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܘܬܐܬܐ
2 ܫܥܬܐ ܕܟܠ ܕܢܩܛܘܠܟܘܢ. ܢܣܒܪ ܕܩܘܪܒܢܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܠܝܢ ܢܥܒܕܘܢ
3 ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܐ ܠܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܠܚ *
4 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܙܒܢܗܘܢ ܬܬܕܟܪܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ.
5 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܡܢ
6 ܕܫܕܪܢܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܡܫܐܠ ܠܝ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. * ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ
7 ܗܠܝܢ. ܘܐܬܬ ܟܪܝܘܬܐ ܘܡܠܬ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܐܠܐ ܐܢܐ ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܦܩܚ
ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܙܠ. ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܐ ܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܦܪܩܠܝܛܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܙܠ
8 ܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܟܣܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܥܠ
9 ܟܐܢܘܬܐ. ܘܥܠ ܕܝܢܐ. * ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. * ܥܠ ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ. ܕܠܘܬ
10
11 ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܬܘܒ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܥܠ ܕܝܢܐ ܕܝܢ. ܕܐܪܟܘܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܝܢ ܗܘ.
12 * ܬܘܒ ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܩܠ ܗܫܐ.

Quòd si opera non fecissem coram eis, quæ nemo alius fecit, non haberent peccatum: nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Ut impleatur sermo ille qui scriptus est in Lege ipsorum; Oderunt me gratis. Quum autem venerit Consolator ille, quem ego missurus sum vobis à Patre meo, Spiritus ille veritatis qui à Patre meo prodit, ipse testabitur de me. Sed & vos testamini, quippe qui à principio mecum sitis.

CAP. XVI.

Hæc locutus sum vobiscum, ne offendamini. Ejicient enim vos ex synagogis suis, venietque hora quum quisquis interficiet vos, putabit oblationem se offerre Deo. Hæc autem faciunt, quoniam non nôrunt neque Patrem meum, neque me.

Ad oblationem Pentecostes. 38.

Hæc locutus sum vobiscum, ut quum venerit tempus eorum, revocetis in memoriam, quòd ego ea dixerim vobis: hæc autem à principio non dixi vobis, quia vobiscum eram. Nunc autem vado ad eum qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Hæc enim dixi vobis, & venit ægritudo, implevitque corda vestra. Sed ego veritatem dico vobis, Satius vobis fuerit ut ego abeam: nisi enim abiero, Consolator ille non veniet ad vos: sin autem abiero, mittam eum ad vos. Et quum venerit, ipse arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non credunt in me. De justitia autem, quia ad Patrem vado, nec ampliùs videbitis me. De judicio verò, quia princeps mundi hujus judicatus est. Adhuc multa mihi sunt vobis dicenda, sed non potestis capere nunc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * واكر كردارها برابر چشم ايشان نمي كردم * كاري كه از دست كس بر نيايد *
25 ايشانرا كناه نمي بود * اكنون ديدند و مرا و پدر مرا دشمن داشتند * * تا كلمه تمام
26 شود كه در ناموس ايشان نبشته شد * كه بي بهانه مرا دشمن داشتيد * * تا وقتي كه
فارقليط بيايد * و من اورا از پيش پدرم بفرستم * جان حقيقتي كه از پيش پدرم نزول
27 كرده است * و اوست كه بر من كواهي دهد * * شما نيز كواه باشيد * كه از
اغاز با منيد

سي يك اكاه كردن مسيح شهيد شدن حواريون را

1
2 * ديكر بار مسيح كفت * اينها بشما كفتم كه پريشان نشويد * * و شمارا از ميان جماعت
بدر كنند * وقتي بيايد كه هر كه شمارا كشد * پندارد براي خدا قربان كرده است *
3
4 * اينها بكنند براي انك نشناختند نه پدرم را ونه مرا * * سخنهايي كه با شما كفتم * بيايد وقتي
5 كه بياد اوريد آنچ با شما كفتم * از قديم اينها با شما نكفتم * براي انك با شما بودم * * اكنون
مي روم پيش انك مرا فرستاد * و كسي از شما مرا نپرسد * كه بكجا مي روي *

Et si opera coram oculis eorum non fecissem, opus quale à manu cujusquam non provenit, illis peccatum non esset: nunc autem viderunt, & me & Patrem meum odio habuerunt. ut sermo compleatur, qui in Lege eorum scriptum est; nempe, Sine causa me odio habuistis. ut quo tempore Paracletus venerit, & ego eum à Patre meo misero, Spiritus veritatis qui à Patre meo descendit, (ipse enim est qui de me testimonium dat) Vos etiam testes sitis, quia ab initio mecum estis.

XXXI Indicat Christus Martyres fore Apostolos.

CAP. XVI.

Iterum Christus dixit; Hæc vobis dixi, ut anxii non sitis. Et vos è medio cœtûs ejicient: imo tempus veniet, ut quicunque vos interfecerit, arbitretur se Deo oblationem fecisse. Hæc autem facient, propterea quòd non noverunt nec Patrem meum, nec me. Verba quæ vobiscum locutus sum, veniet tempus quo in memoriam reducetis, quòd vobis locutus sum. Ab initio hæc vobis non dixi, eò quòd vobiscum eram. Nunc abeo ad eum qui me misit, & nemo ex vobis me interrogat, Quò vadis?

Versio VULGATA LATINA.

24 Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent : nunc
autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum. Sed ut adimpleatur
25 sermo, qui in lege eorum scriptus est; Quia odio habuerunt me gratis. Cùm
26 autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis
qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me :· Et vos testimoni-
27 um perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

CAP. XVI.

1 Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos:
2 sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.
3 Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Sed hæc locutus
sum vobis : ut cùm venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis.
Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum, 5
qui misit me : & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu- 6
tus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: ex- 7
pedit vobis ut ego vadam : si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos :
si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cùm venerit ille, arguet mundum de 8
peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non credide- 9
runt in me : De justitia verò, quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me : 10
De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc multa 11
habeo vobis dicere: sed non potestis portare modò. 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * لو لم اعمل فيهم اعمالا لم يعملها اخر لم تكن لهم خطية * والان فلهم قد راوا وابغضوني
25 مع ابي ايضا * ليتم الكلمة المكتوبة في ناموسهم انهم ابغضوني مجانا *
26 الفصل الخامس والثلثون * * اذا جاء المعزي الذي ارسله اليكم روح
27 الحق الاتي من الاب فهو يشهد لي * وانتم ايضا تشهدون لانكم معي منذ الابتداء *
1 2 * كلمتكم بهذا لكيلا تشكوا * فانه سوف يخرجونكم من مجامعهم * لكن ستاتي ساعة
3 يظن فيها كل من يقتلكم انه يقرب قربانا لله * وانما يفعلون هذا لانهم لم يعرفوا الاب ولا
4 انا * لكن كلمتكم بهذا حتى اذا جاءت ساعتهم تذكرون اني قلت لكم * ولم اخبركم
5 بهذا من قبل لاني معكم * والان فاني منطلق الى من ارسلني * وليس احد منكم يسالني
6 7 الى اين اذهب * لاني قلت لكم هذا وجاءت الكابة فملات قلوبكم * لكني اقول لكم الحق
انه خير لكم ان انطلق * لاني ان لم انطلق لم ياتيكم المعزي * فاذا انطلقت ارسلته اليكم *
8 9 * فاذا جاء ذاك فهو يوبخ العالم على الخطية وعلى البر وعلى الحكم * اما على الخطية
10 11 فلانهم لم يومنوا بي * واما على البر فلاني منطلق الى الاب ولستم تروني * واما على الحكم
12 فان رييس هذا العالم يدان * وان لي كلاما كثيرا اريد ان اقوله لكم لكنكم لستم
تطيقون حمله الان *

Si non fecissem in eis opera, quæ non fecit alius, non esset eis peccatum. Nunc autem ipsi quidem jam viderunt, & tamen oderunt me cum Patre meo etiam. 24
At finem assequatur sermo scriptus in lege eorum, quòd oderunt me gratis. 25

Sectio trigesima quinta.

Cùm venerit Consolator quem mittam 26
vobis, Spiritum veritatis venientem ex Patre, ipse attestabitur mihi. Et vos 27
etiam testabimini, quia vos mecum estis ab initio.

CAP. XVI.

Locutus sum vobis hoc, ut non scan- 1
dalizemini. Nam futurum est ut expel- 2
lant vos è synagogis suis. Imò veniet hora in qua arbitrabitur omnis qui interficiet vos, offerre se sacrificium Deo.
Et quidem facient hoc, quia non nove- 3
runt Patrem, neque me. Sed locutus sum 4
vobis hoc, ut cùm venerit hora eorum, reminiscamini me dixisse vobis. Et non significavi vobis hoc priùs, quia vobiscum eram : At nunc perrecturus sum ad 5
eum qui misit me : & nemo ex vobis percontatur à me quò vadam, Quia di- 6
xi vobis hæc, & venit tristitia, ac implevit corda vestra. Sed dico vobis ve- 7
ritatem, quòd melius est vobis ut vadam : quia si non abiero, non veniet ad vos Consolator : at quum abiero, certissimè mittam eum ad vos. Et cùm vene- 8
rit ille, ipse arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. Et quidem 9
de peccato, quia non crediderunt in me.
At verò de justitia, quia perrecturus 10
sum ad Patrem, & non videbitis me.
At verò de judicio, quia princeps hujus 11
mundi judicandus est. Et quidem sup- 12
petunt mihi verba multa quæ vellem dicere vobis, sed non potestis portare ea modò.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ሶበ: ሊገበርኩ: ሎሙ: ግብረ: ዘባዕድ: ሊገብር: እምድኅኑ: እምኀጋይ:: ወይእዜሰ:
25 ርእዩኒ: ወጸልኡኒ: ኪያየኒ: ወአባየኒ::=፡ ወባሕቱ: ከመ: ይብጻሕ: ቃለ: ኦሪቶ
ሙ: ዘይቤ: ጸልኡኒ: በከንቱ::=፡

በእንተ: ጰራቅሊጦስ::=፡

26 ወመጺኦ: ጰራቅሊጦስ: ዘአነ: እፌኑ: ለክሙ: እምኀበ: አብ: መንፈሰ: ጽድቅ: ዘይወፅእ:
27 እምኀበ: አብ: ውእቱ: ሰማዕትየ::=፡ ወአንትሙሂ: ሰማዕትየ: ከመ: እምትካት:
ሀሎኩ: ምስሌየ::=፡
1 2 ወዘንተ: ነገርኩክሙ: ከመ: ኢትስሐቱ: ወኢትትዓቀፉ::=፡ እምኵራብ: ያወፅኡ
ክሙ: ወባሕቱ: ይበጽሕ: ጊዜሁ: ከመ: ኵሉ: ዘይቀትለክሙ: ይከውን: ከመዘ: መሥ
3 ዋዕተ: ያበውእ: ለእግዚአብሔር::=፡ ወዘንተ: ይገብሩ: ላዕሌክሙ: እስመ: ኢያእ
4 ምርዎ: ለአብ: ወኢኪያየ::=፡ ወዘኒ: ዘነገርኩክሙ: ከመ: ትዘከርዎ: አመ: በጽሐ:
ጊዜሁ: ከመ: አነ: እቤለክሙ:: ወቀዲሙሰ: ኢነገርኩክሙ: ዘንተ: እስመ:
5 ሀለውኩ: ምስሌክሙ::=፡ ወይእዜ: ባሕቱ: አሐውር: ኀበ: ዘፈነወኒ: ወኢአሐዱ:
6 እምኔክሙ: ኢትብሉኒ: አይቴ: ተሐውር::=፡ ወባሕቱ: እስመ: ዘንተ: ነገርኩክሙ:
7 ሐዘን: መልአ: ውስተ: ልብክሙ::=፡ ወአማን: ህልወ: እብለክሙ: ይኄይሰክሙ: እሑ
ር: አነ: እመ: ኢሖርኩ: አነ: ኢይመጽእ: ጰራቅሊጦስ: ኀቤክሙ: ወእመሰ: ሖርኩ: እ
8 ፌንዎ: ለክሙ: ጰራቅሊጦስ::=፡ ወመጺኦ: ውእቱ: ይዘልፎ: ለዓለም: በእንተ: ኃ
9 ጢአት: ወበእንተ: ጽድቅ: ወበእንተ: ኵነኔ::=፡ በእንተ: ኃጢአትሰ: እስመ: ኢአመ
10 ኑ: ቦ::=፡ ወበእንተ: ጽድቅ: እስመ: አሐውር: ኀበ: አብ: ወኢትሬእዩኒ: እንከ::=፡
11 በእንተሰ: ኵነኔ: እስመ: ይትኴነን: መልአኩ: ለዝዓለም::=፡ ወቦ: ብዙኅ: ነገሬ:
12 ዘእነግረክሙ ፤ ወባሕቱ: ኢትክሉ: ጸዊሮቶ: ይእዜ::=፡

Si non fecissem pro iis opus quod alius non fecit, liberi essent à peccato : & 24
nunc viderunt me quidem, & oderunt me etiam : me quidem, & patrem meum
etiam. Sed ut impleretur sermo legis eorum dicentis; Oderunt me frustrá. 25

De Paracleto.

Et quum venerit Paracletus quem ego mittam vobis à Patre, Spiritus veritatis 26
exiens à Patre : ille testis meus erit. Et vos testes mei *estis*, quòd à principio 27
fuit mecum.

CAP. XVI.

Et hoc loquutus sum vobis, ut non erretis, & non offendamini. E synago- 1
gis eorum, exire facient vos : sed veniet tempus, ut omnis qui interficit vos, 2
erit sicut ille qui hostiam offert Deo. Et hoc facient contra vos, quia non 3
cognoscunt Patrem neque me. Et hoc *quod* loquutus sum vobis, ut reminisca- 4
mini quum venerit tempus ejus, quòd ego dixerim vobis: & priùs non dixi vobis
hoc, quia fui vobiscum. Nunc autem abeo ad *eum* qui misit me, & ne unus 5
ex vobis dicet mihi, Quò vadis? Sed quia hoc dixi vobis, tristitia implevit cor 6
vestrum. Et verè oportet ut loquar vobis : expedit vobis ut abeam ego: si non 7
abiero ego, non veniet Paracletus ad vos: & si abiero, mittam vobis Paracletum. Et quum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de 8
judicio. De peccato, quia non crediderunt in me. De justitia, quia vado 9
ad Patrem, & non videbitis me ampliús. Et de judicio, quia condemnatus 10
erit princeps hujus mundi. Et habeo multa verba quæ dicam vobis, sed non 11
potestis portare nunc.* 12

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 7 * [براي انك اينها با شما كفتم اندوه امد ودلها شما پر كرد] * ليكن من
با شما راست مي كويم * كه مي برازد شمارا كه من بروم * سبب انك اكر نروم
8 فارقليط پيش شما نيايد * واكر بروم اورا پيش شما بفرستم * * وچون بيايد اوست كه
9 عالم را تشوير دهد * بر كناه وبر راستي * وبر داوري * * وبر كناه انك بر من ايمان
10 11 نياوردند * * بر راستي كه پيش پدرم مي روم * وديكر مرا نبينيد * * وبر داوري كه
12 كدخداي † عالم اوست * * ديكر كفتني بسيار دارم * كه با شما كويم * وشما
نتوانيد همه را پذيرفتن *

Propterea quòd hæc vobis dixi, tri- 6
stitia venit, & corda vestra implevit. Sed ego vobis verum dico, 7
quòd conducit vobis ut ego abeam : eâ de causa quòd si non abiero, Paracletus ad vos non veniet : sin autem abiero, eum ad vos mittam. Et cùm venerit, 8
ipse est qui mundo pudorem injiciet, de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato qui- 9
dem, quòd in me fidem non habuerint. De justitia, quia ad Pa- 10
trem meum abeo, & rursus me non videbitis. De judicio verò, 11
quia gubernator mundi is est. Ali- 12
um sermonem plurimum habeo, quem vobis dicam : vos autem non potestis totum capere.

Cùm autem venerit ille, Spiritus veritatis, *deducet* vos in omnem
13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς (ζ) εἰς πᾶσαν
veritatem: non enim loquetur à semetipso, sed quæcunque audiet loquetur, & ventura
τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα (η) ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα
annuntiabit vobis. Ille me *glorificabit*, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.
14 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
Omnia quæcunq; habet Pater, mea sunt: *propter hoc* dixi; Quia de meo accipiet, &
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ
annuntiabit vobis. Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicũ, & videbitis me: quia
16 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, (θ) ὅτι
ego vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex discipulis ejus ad invicèm; Quid est
17 ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστι
hoc quod dicit nobis; Modicùm, & nõ videbitis me: & iterum modicũ, & videbitis me? &,
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; καὶ,
Quia *ego* vado ad Patrem? Dicebant ergò; Hoc quid est quod dicit, Mo-
18 (ι) Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; Ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν (κ) ὃ λέγει, Τὸ μι-
dicũ? nescimus quid loquitur. Cognovit *ergò* Jesus quia volebant eum interrogare, &
19 κρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ (λ)
dixit eis; De hoc quæritis *cum aliis aliis*, quia dixi; Modicũ, & nõ videbitis me: &
εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
iterum modicũ, & videbitis me? Amen, amen dico vobis; Quia flebitis & plorabitis
20 πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε

vos: *at* mundus gaudebit: vos autem tristabimini: sed tristitia vestra in gaudium fi-
ὑμεῖς· ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε· ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-
et. Mulier cùm parit, tristitiã habet, quia venit hora ejus: cùm autem genue-
νήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ (μ) γεννήσῃ
puerum, non *amplius* meminit *tribulationis* propter gaudiũ, quia *genitus* est homo
τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος
in mundũ. Et vos igitur tristitiã quidẽ nunc habetis, iterum autem videbo vos: &
εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν (ν) ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ
gaudebit vestrum cor, & gaudium vestrũ nemo tollet à vobis. Et in illo
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
die me nõ *interrogabitis* quicquã. Amen, amen dico vobis; *Quòd quæcunque* petieritis
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ξ) Ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò nõ petistis quicquã in no-
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἕως ἄρτι οὐκ (ο) ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό-
mine meo: Petite, & accipietis, ut gaudiũ vestrũ sit plenum. Hæc in proverbiis
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις
locutus sum vobis: *sed* venit hora cùm nõ *ampliùs* in proverbiis loquar vobis, sed pa-
λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤ-
lãm de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine
ῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς (π) ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί
meo petetis: Et non dico vobis, Quia ego rogabo Patrem de vobis.
μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.

MS. A. (ζ) εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· (η) ἐὰν (θ) ὅτι ὑπάγω (ι) Ὅτι ὑπάγω (κ) τὸ λέγει, (λ) εἶπεν, Περὶ (μ) γεννήσῃ (ν) ἕξετε, (ξ) Ὅ,τι ἂν (ο) ᾐτήσατε (π) ἀπαγγελῶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܘ ܢܕܒܪܟܘܢ ܒܟܠܗ ܫܪܪܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܡܠܠ ܡܢ ܪܥܝܢ ܢܦܫܗ.
14 ܐܠܐ ܟܠ ܕܢܫܡܥ ܗܘ ܢܡܠܠ. ܘܥܬܝܕܬܐ ܢܘܕܥܟܘܢ. * ܗܘ ܢܫܒܚܢܝ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܕܝܠܝ
15 ܢܣܒ ܘܢܚܘܝܟܘܢ. * ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܐܒܝ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ
ܕܝܠܝ ܢܣܒ ܘܢܚܘܝܟܘܢ. * ܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. * ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. *
16 17 * ܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܘܐܡܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܢ. ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ
18 ܘܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܩܠܝܠ ܕܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ
19 ܡܡܠܠ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܐܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܗܕܐ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܡ ܚܕܕܐ. ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ.
20 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܒܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܬܐܠܘܢ. ܘܥܠܡܐ ܢܚܕܐ. ܘܠܟܘܢ
21 ܬܟܪܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܟܪܝܘܬܟܘܢ ܠܚܕܘܐ ܬܗܘܐ. * ܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܝܠܕܐ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܕܡܛܐ
22 ܝܘܡܐ ܕܡܘܠܕܗ. ܡܐ ܕܝܠܕܬ ܕܝܢ ܒܪܐ. ܠܐ ܥܗܕܐ ܐܘܠܨܢܗ. ܡܛܠ ܚܕܘܬܐ. ܕܐܬܝܠܕ
ܒܪܢܫܐ ܒܥܠܡܐ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫܐ ܟܪܝܐ ܠܟܘܢ. ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܢܚܕܐ
23 ܠܒܟܘܢ. ܘܚܕܘܬܟܘܢ ܠܐ ܐܢܫ ܫܩܠ ܡܢܟܘܢ. * ܘܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܝ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ ܡܕܡ.
24 ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. * ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ
25 ܠܐ ܫܐܠܬܘܢ ܡܕܡ ܒܫܡܝ. ܫܐܠܘ ܘܬܤܒܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܟܘܢ ܡܫܡܠܝܐ. * ܗܠܝܢ
26 ܒܦܠܐܬܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܐܬܝܐ ܕܝܢ ܫܥܬܐ ܐܡܬܝ ܕܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܒܦܠܐܬܐ. ܐܠܐ
ܓܠܝܐܝܬ ܐܚܘܝܟܘܢ ܥܠ ܐܒܐ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܫܡܝ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܐ ܥܠܝܟܘܢ.

Quum autem venerit Spiritus veritatis, ipse deducet vos in omnem veritatem: non enim loquetur ex mente suiipsius, sed quicquid audierit, illud loquetur: & quæ futura sunt, nota faciet vobis. Ipse glorificabit me, quippe qui de meo accipiet: & renuntiabit vobis. Quicquid habet Pater meus, meum est: propterea dixi vobis, Ex meo accipiet, & renuntiabit vobis.

Vespere dominicæ III. post Resurrectionẽ. Paulisper & non videbitis me; & iterum paulisper, & videbitis me, quippe qui abeam ad Patrem. Dicebant itaq; discipuli ejus alius ad aliũ; Quid est hoc quod dicit nobis, Paulisper, & non videbitis me, & iterum paulisper, & videbitis me: &, Vado ad Patrem meum? Dicebant igitur, Quid illud est Paulisper, quod dicit? nescimus quid loquatur. Jesus verò sciens eos velle ipsum interrogare, dixit eis; De hoc disceptatis simul, quòd dixerim vobis; Paulisper, & non videbitis me, & iterum paulisper, & videbitis me? Amen, amen dico vobis, Flebitis vos & lamentabimini, mundus autem lætabitur: vosque ægritudine afficiemini, sed ægritudo vestra in gaudium evadet. Mulier quum parit, ægritudine afficitur, quia venit dies partus ej⁹: quum autem peperit filium, non meminit angoris sui, propter gaudium illud, quòd natus sit homo in mundo. Et vos quidem nunc ægritudine estis affecti: sed iterum videbo vos, & lætabitur cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Et in illo die me non rogabitis quicquã: Amen, amen dico vobis; Quicquid rogabitis Patrẽ meum in nomine meo, dabit vobis. Adhuc usq; nihil petistis in nomine meo: petite & accipietis, ut sit gaudiũ vestrũ plenum. Hæc in parabolis locutus sum vobiscum: venit autem hora, quando non loquar vobiscum in parabolis, sed apertè renuntiabo vobis de Patre. In illo die quo petetis in nomine meo: non dico vobis me postulaturum à Patre pro vobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون جان حقيقي بيايد اوست كه شمارا تيمار دراد و او از نفس خود چيزي نكويد •
ليكن هر چه بشنود • ان بعينه بسخن بكويد و انچ خواهد شدن • شمارا معلوم كند •
14 * واوست كه مرا ستوده دارد • سبب انك ازمن بستاند وشمارا بنمايد • * هر چه ازان پدرم
15 است ازان منست • براي اين بشما كفتم • كه انچ ازان منست بستاند و بشما بنمايد •
16 * اندكي مرا نبينيد • واندكي مرا ببينيد • كه پيش پدر مي روم • * ايشا با هم مي كفتند •
17 چيست اين [كه با ما كفت اندكي مرا نبينيد واندكي باز مرا ببينيد وكه پيش پدر من
18 مي روم • * ومي كفتند چيست اين] اندك كه كفت • [نمي دانيم چه مي كويد] * عيسي
19 دريافت كه ازو خواهند پرسيد بديشان كفت • براي اين با همديكر مي جوييد • كه با شما كفتم •
20 كه اندكي مرا نبينيد • واندكي باز ببينيد • * راست راست بشما بكويم • شما بكرييد • و زاري
كنيد • وخلق شاد شوند • وشما غمناك شويد • ليكن اندوه شما • براي شادماني باشد •
21 * زن وقتي كه برايد اورا دشخوار باشد • كه برايبدن † بدو روز رسد • ليكن چون پسر
زايد • از شادي دردهاء خودرا فراموش كند • براي شادماني خود • كه در دنيا ادمي زاييد •

*Cum Spiritus veritatis venerit, ille est qui vestri curam habebit: & ille à semetipso nihil loquetur, sed quicquid audierit id ipsum loquetur, & id quod futurum est, vobis notum faciet. Et ille est qui me glorificabit: propterea quòd à me accipiet, et vobis ostendet. Quicquid Patris mei est, meum est: propter hoc vobis dixi, quòd de meo accipiet, & vobis ostendet. Paulisper me non videbitis: & paulisper iterum me videbitis: quia ad Patrem abeo. Illi inter se dixerunt; Quid est hoc quod nobis dixit; *Paulisper me non videbitis: & paulisper iterũ me videbitis? & Quia ad Patrem meum abeo? Dicebant igitur; Quid est hoc Paulisper quod dixit? Nescimus quid loquatur. Jesus intellexit, quòd ab eo vellent sciscitari, illis itaque dixit; De hoc inter vos invicem quæritis, quod vobis dixi, quòd paulisper me non videbitis, & paulisper iterum videbitis? Verè, verè vobis dico; Vos flebitis & lessum facietis, & homines gaudebunt; vos autem tristes eritis; sed tristitia vestra in gaudium erit. Mulieri quo tempore paritura est, ærumna est, quia pariendi ei dies instat; cùm autem filium pepererit, præ lætitia dolores suos obliviscitur, propter gaudium suum, quòd in mundo homo natus sit.*

Versio VULGATA LATINA.

Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim loquetur à semetipso: sed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. Omnia quæcunque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi; Quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. Modicùm, & jam non videbitis me: & iterùm modicùm, & videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex discipulis ejus ad invicem; Quid est hoc, quod dicit nobis; Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicùm, & videbitis me, &, Quia vado ad Patrem? Dicebant ergò; Quid est hoc, quod dicit, Modicùm? nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis; De hoc quæritis inter vos, quia dixi; Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicùm, & videbitis me. Amen, amen dico vobis; Quia plorabitis, & flebitis vos, mundus
autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gau-
dium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cùm autem pe- 21
pererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo
in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterùm autem videbo 22
vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Et in 23
illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis; Si quid petieritis
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò non petistis quidquam in no- 24
mine meo: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in pro- 25
verbiis locutus sum vobis. Venit hora, cùm jam non in proverbiis loquar vo-
bis, sed palàm de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo petetis: 26
& non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فاذا جاء روح الحق ذاك فهو يرشدكم الى جميع الحق . لانه ليس ينطق من عنده بل
14 يتكلم بما يسمع ويخبركم بما ياتي * وذاك يمجدني . لانه ياخذ مما لي ويخبركم * جميع
15 ما للاب هو لي . من اجل هذا قلت لكم ان مما لي ياخذ ويخبركم * قليلا ولا ترونني
16 وقليلا وترونني ايضا . وانا منطلق الى الاب * فقال بعض تلاميذه لبعض ما هذا الذي
17 يقوله لنا قليلا ولا ترونني وايضا قليلا وترونني واني منطلق الى الاب * وقالوا ما هذا القليل
18 الذي يقوله ما ندري ما يتكلم به * فعلم يسوع انهم يريدون ان يسالوه فقال لهم اعن
19 هذا الكلام يناظر بعضكم بعضا . لاني قلت لكم قليلا ولا ترونني وقليلا ايضا وترونني .
20 * امين امين اقول لكم انكم تبكون وتنوحون . والعالم يفرح وانتم تحزنون . لكن حزنكم
21 يؤول الى فرح * كالمراة اذا حضر ولادها تحزن لانه قد جاءت ساعتها . فاذا ولدت ابنا لم
22 تذكر شدتها من اجل الفرح لانها ولدت انسانا في العالم * وانتم الان حزانا لكن سوف
23 اراكم وتفرحون . ولن ينزع احد فرحكم منكم * في ذلك اليوم لن تسالوني شيا .
الفصل السادس والثلثون . امين امين اقول لكم ان كل شي تسالون الاب
24 باسمي يعطيكم * الى الان لم تسالوا شيا باسمي . سلوا فتعطوا ليكون فرحكم كاملا .
25 * كلمتكم بهذا بامثال . لكنه سوف تاتي ساعة لا اكلمكم بامثال لكن اخبركم من اجل
26 الاب علانية * في ذلك اليوم تسالون باسمي . ولست اقول لكم اني اسال الاب من اجلكم .

Cùm autem venerit Spiritus ille verita- 13
tis, ipse diriget vos ad omnem verita-
tem: quia non loquetur à semetipso, sed
loquetur quod audiet, & nota faciet vo-
bis quæ ventura sunt. Et ille me glori- 14
ficabit: Nam accipiet de eo quod meum
est, & nuntiabit vobis. Omne quod est 15
Patris, est meum. Propterea dixi vobis,
quòd de eo quod meum est, accipiet, &
nuntiabit vobis. Brevi & non videbitis 16
me, & brevi ac videbitis me iterùm,
quum ego profecturus sim ad Patrem.
Dixerunt ergò quidam discipuli ejus ad 17
alios; Quid est hoc quod dicit nobis,
Brevi & non videbitis me; & iterùm
brevi ac videbitis me; &, Ego profectu-
rus sum ad Patrem? Et dixerunt; Quid 18
est hoc Breve quod ait? nescimus quid
loquatur. Cognovit autem Jesus quòd 19
vellent interrogare eum, & dixit eis;
Num ob hunc sermonem contenditis alter
cum altero, quia dixit vobis, Brevi &
non videbitis me, & brevi quoque ac
videbitis me? Amen, amen dico vobis; 20
Vos lucturos ac gemituros, & mundum
gavisurum; vósque contristandos, sed tri-
stitiam vestram vertendam in gaudium.
Quemadmodum mulier cùm præsens est 21
partus ejus, contristatur quia jam venit
hora ejus: Sed quum pepererit filium,
non meminit pressuræ suæ, propter gau-
dium quòd pepererit hominem in mun-
dum. Ita vos nunc tristes estis, sed vi- 22
debo vos iterùm, & gaudebitis, & nemo
unquam tollet gaudium vestrum à vobis.
Et in illo die nullam postulabitis à me 23
rem. Sectio trigesima sexta.
Amen, amen dico vobis; Quicquid po-
stulabitis à Patre in nomine meo, dabit
vobis. Usque modò non postulâstis quic- 24
quam in nomine meo. Postulate & asse-
quemini, ut sit gaudium vestrum perfe-
ctum. Locutus sum vobis hoc per pro- 25
verbia, sed veniet hora quâ non alloquar
vos per proverbia, sed exponam vobis de
Patre aperte. In illo die petetis in no- 26
mine meo: & non dico vobis, quòd
sim rogaturus Patrem pro vobis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወጺአ፡ ውእቱ፡ መንፈሰ፡ ጽድቅ፡ ይመርሐክሙ፡ በኵሉ፡ ጽድቅ፡ እስመ፡ ኢይነግር፡
ዘለሊሁ፡ ዘሰምዐ፡ ዳእሙ፡ ይነግር፡ ወዘይመጽእ፡ ይነግረክሙ። ውእቱ፡ ኪ
ያ፡ ይሴብሕ፡ እስመ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ። ኵሉ፡ ዘቦ፡ አቡየ፡
ውእቱ፡ በእንተዝ፡ እቤለክሙ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ። ሕዳጠ፡
ኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬእዩኒ። ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምአርዳኢ
ሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ ምንትኑ፡ ዘይብለነ፡ ሕዳጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕዳጠ፡ ወትሬኢ
ዩኒ፡ ወእሐውር፡ ኀበ፡ አብ። ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይብለነ፡
ሕደጠ፡ ኢናአምር። ወኣእመረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ይፈቅዱ፡ ይስአ
ልዎ፡ ወይቤሎሙ፡ በእንተዝኑ፡ ትትኃሠሡ፡ በበይናቲክሙ፡ እስመ፡ እቤለክሙ፡
ሕደጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬእዩኒ። ኣሜን፡ ኣሜን፡ እብለ
ክሙ፡ ከመ፡ ትበክዩ፡ ወትላሕዉ፡ አንትሙ፡ ወዓለምሰ፡ ይትፌሣሕ፡ ወአንትሙሰ፡
ትቴክዙ፡ ወሐዘንክሙ፡ ፍሥሓ፡ ይከውነክሙ። ብእሲትኒ፡ ትቴክዝ፡ ሶበ፡
ለአቅት፡ ትለድ፡ እስመ፡ በጽሐ፡ ጊዜሃ፡ ወእምከመ፡ ወለደት፡ እጓለ፡ ኢትዜከሮ፡
ለሕማማ፡ በእንተ፡ ፍሥሓሃ፡ እስመ፡ ወለደት፡ ብእሴ፡ ውስተ፡ ዓለም። አንትሙኒ፡
ትቴክዙ፡ ይእዜ፡ ወካዕበ፡ እሬእየክሙ፡ ወይትፌሣሐክሙ፡ ልብክሙ፡ ወፍሥሓክ
ሙ፡ አልቦ፡ ዘየሀይደክሙ። ወይእተ፡ ለዕለተ፡ ኢያየ፡ ኢትስእሉኒ፡ ወኢምንተ።
ኣሜን፡ ኣሜን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ዘሰአልክምዎ፡ ለአብ፡ በስምየ፡ ይሁበክሙ።
እስከ፡ ይእዜሰ፡ ኢሰአልክሙ፡ ወኢምንተኒ፡ በስምየ። ሰአሉ፡ ወትነሥኡ፡ ከመ፡
ይኩን፡ ፍሥሓክሙ። ወይእዜሰ፡ በምሳሌ፡ ነገርኩክሙ፡ ወበጽሐ፡ ይበ
ጽሕ፡ ጊዜሁ፡ አመ፡ ኢይነግረክሙ፡ በምሳሌ፡ አላ፡ አየድዐክሙ፡ ክሡተ፡ በእንተ፡ አ
ብ። ወይእተ፡ ለዕለ፡ ትስእሉ፡ በስምየ፡ ወአኮ፡ አነ፡ ዘአስተበቍዕ፡ ለአብ፡
በእንቲአክሙ።

Et quum venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omni veritate: Quia 13
non loquetur de ipso, sed quæ audierit loquetur, & quod venturum est, nun-
tiabit vobis. Ille me glorificabit, quia de meo accipiet, & nuntiabit vo- 14
bis. Totum quod habet meum est, propterea dixi vobis; De meo accipiet, & 15
nuntiabit vobis. Paululùm, & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis 16
me. Et fuerunt *quidam* qui dixerunt ex discipulis ejus inter se; Quid est quod 17
dixit nobis, Paululũ & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis me; &,
Vado ad Patrem? Et dixerunt quid est hoc quod dixit nobis, Paululùm? nesci- 18
mus. Et cognovit Dominus Jesus quòd vellent interrogare ipsum, & dixit iis; De 19
hoc quæritisne inter vos, quia dixi vobis; Paululùm, & non videbitis me; &
iterum paululùm, & videbitis me? Amen, amen dico vobis, quòd fle- 20
bitis & lamentabimini vos, & mundus gaudebit: & vos tristes eritis,
& tristitia vestra gaudio erit vobis. Mulier tristitiâ affecta est quando 21
mox paritura est, quia venit hora ejus: & quum pepererit fœtum, non
recordatur doloris ejus propter gaudium ejus; quia peperit hominem in
mundum. Vos tristitiâ affecti estis nunc: & iterùm videbo vos, & gau- 22
debit vobis cor vestrum, & gaudium vestrum nemo est qui deripiet vobis.
Et illo die me non interrogabitis quicquam: Amen, amen dico vobis, 23
quòd quæ petieritis à Patre in nomine meo, dabit vobis. Usque nunc non 24
petiistis quicquam in nomine meo: petite & accipietis, ut per-
fectum sit gaudium vestrum. Et nunc in parabolis loquutus sum vobis: 25
sed veniet tempus quando non loquar vobis in parabolis, sed significa-
bo vobis aperte de Patre. Et isto die petetis in nomine meo, & non 26
ego petiturus sum Patrem pro vobis:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * شمارا نيز اين ساعت دشوار آيد اما چون شمارا بينم . دل شما شاد شود . وشادماني شمارا كسي
23 از شما نبرد . * ودران روز از من چيزي † نپرسيد . راست راست بشما مي كويم . هر چه از پدرم
24 بنام من بخواهيد . بشما داده شود . * تا اين ساعت چيزي بنام من نخواستيد بخواهيد
25 وبستانيد . وشادماني شما تمام شود . * اينها بمثلها بشما كفتم . سبب انك ساعتي بيايد كه
26 بمثلها با شما سخن نكويم . الا آشكارا برابر . براي پدر با شما هويدا كويم . * دران روز كه
بنام من بخواهيد . ونمي كويم كه براي شما من از پدر بخواهم .

Vobis etiam hæc horâ calamitas 22
eveniet: cùm autem vos videro, cor
vestrum gaudebit: & gaudium ve-
strum quisquam à vobis non tollet.
Et in illo die à me quicquam non 23
sciscitabimini. Verè, verè vobis di-
co; Quicquid à Patre meo in no-
mine meo petieritis, vobis datum
erit. Usque ad hanc horam quidquam 24
in nomine meo non petiistis. Petite
& accipietis, & gaudium vestrum
perfectum erit. Hæc per parabolas 25
vobiscum locutus sum: propterea
quòd hora venit, quando per para-
bolas vobiscum non loquar, sed clarè
coràm. De Patre vobiscum apertè lo-
quar. In illo die quo in nomine meo 26
petetis. Et non dico quòd pro vobis
ego Patrem rogabo.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amistis, & credidistis quia
27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι
ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in
28 ἐγὼ (ρ) παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς
mundum: iterùm relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt
29 τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν
ei discipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium nullum dicis.
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
Nunc scimus quia scis omnia, & non usum habes ut quis te interroget: in hoc
30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus; Modò creditis?
31 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε;
Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisq; in propria, &
32 Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, (σ) καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ
me solum relinquatis: & non sum solus, quia Pater cum me est. Hæc
33 ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι. Ταῦτα
locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis:
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν (τ) ἕξετε· ϛϙβ δ ϛϙγ
sed confidite: ego vici mundum.
ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

CAP. XVII. ιζ.

Hæc locutus est Jesus: & sustulit oculos suos in cœlum, & dixit;
1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε,
Pater, venit hora, glorifica tuum filium, ut & filius tuus glorificet
Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, (α) ἵνα καὶ ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ
te: Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei,
2 σε· Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ,
det eis vitam æternam. Hæc autem est æterna vita, Ut cognoscant
3 δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα (β) γινώσκωσί
te solum verum Deum, & quem misisti, Jesum Christum. Ego te glorificavi
σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδό-
4 super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Et
ξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον (γ) ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Καὶ
5 nunc glorifica me tu, Pater, apud temetipsum, gloria quam habui ante mundum
νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
esse, apud te. Manifestavi tuum nomen hominibus, quos dedisti mihi
εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, οὓς (δ) δέδωκάς μοι 6
de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum serva-
ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς (ε) δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου τετη-
verunt. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: Quia
7 ρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν· Ὅτι 8
verba quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt: & cogno-
τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ (ζ) ἔλαβον· καὶ ἔγνω-
verunt verè quia à te exivi, & crediderunt quia tu me misisti.
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

MS. A. (ρ) παρὰ Θεοῦ (σ) καὶ ἐλήλυθεν, (τ) ἔχετε· ΚΕΦ. ιζ. MS. A. (α) ἵνα ὁ υἱὸς (β) γινώσκουσιν (γ) τελειώσας (δ) ἔδωκάς (ε) ἔδωκας· (ζ) ἔλαβον· * ἀληθῶς ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܐ ܪܚܡ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܪܚܡܬܘܢܢܝ. ܘܗܝܡܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ
28 ܢܦܩܬ. * ܢܦܩܬ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܘܬܘܒ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܙܠ ܐܢܐ
29 ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܐ ܗܫܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܘܦܠܐܬܐ ܐܦܠܐ
30 ܚܕܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. * ܗܫܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܤܢܝܩ ܐܢܬ ܕܐܢܫ ܢܫܐܠܟ.
ܒܗܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ.
31 ܘܕܣܝܡܬ ܐܝܕܐ ܕܩܫܝܫܐ * ܡ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘ. * ܕܗܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ
32 ܘܗܫܐ ܐܬܬ. ܕܬܬܒܕܪܘܢ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ. ܘܠܝ ܒܠܚܘܕܝ ܬܫܒܩܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ ܕܐܒܐ
33 ܥܡܝ ܗܘ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܒܝ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ. ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ.
1 ܐܠܐ ܐܬܠܒܒܘ ܐܢܐ ܙܟܝܬܗ ܠܥܠܡܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ.
2 ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܫܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܬܬ ܫܥܬܐ ܫܒܚ ܒܪܟ ܕܒܪܟ ܢܫܒܚܟ. * ܐܝܟܢܐ
ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܒܤܪ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܢܬܠ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
3 * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ ܒܠܚܘܕܝܟ.
4 ܘܡܢ ܕܫܕܪܬ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢܐ ܫܒܚܬܟ ܒܐܪܥܐ. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܥܒܕ
5 ܫܠܡܬܗ. * ܘܗܫܐ ܫܒܚܝܢܝ ܐܢܬ ܐܒܝ ܠܘܬܟ. ܒܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܘܬܟ.
6 ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܥܠܡܐ. * ܐܘܕܥܬ ܫܡܟ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܥܠܡܐ.
7 ܕܝܠܟ ܗܘܘ ܘܠܝ ܝܗܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܢܛܪܘ ܡܠܬܟ. * ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ
8 ܡܢ ܠܘܬܟ ܗܘ. * ܕܡܠܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܒܠܘ ܘܝܕܥܘ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܕܡܢ ܠܘܬܟ ܢܦܩܬ. ܘܗܝܡܢܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.

Ipse enim Pater diligit vos, quippe qui dilexeritis me, & credideritis me à Patre 27
exisse. Prodii à Patre, & veni in mundum: & iterùm relinquo mundum, & pro- 28
ficiscor ad Patrem. Dicunt ei discipuli 29
ejus; En nunc apertè loqueris, nec parabolam ullam dicis. Nunc scimus te omnia 30
scire, nec indiges ut quis te interroget: per hoc credimus te à Deo exivisse.

Matutinis dominicæ sextæ post resurrectionem. Et consecratione Presbyterorum. 40.

Dixit eis Jesus, Credite: Ecce enim ve- 31
niet hora, & jam venit, quum dispergemini 32
unusquisque ad locum suum, & relinquetis me solum: sed non sum solus, quia Pater
mecum est. Hæc dixi vobis, ut in me ha- 33
beatis pacem. In mundo vobis futura est oppressio: sed bono animo estote, ego vici mundum.

CAP. XVII.

Hæc locutus est Jesus, & sustulit oculos 1
suos in cœlum, dixitque; Pater mi, venit hora, glorifica Filium tuum, ut Filius tuus
glorificet te. Quemadmodum dedisti ei 2
potestatem super omnem carnem, ut quot-
quot dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc 3
est autem vita æterna, ut cognoscant te esse Deum Veritatis solum, & quem misisti, Je-
sum Christum. Ego te glorificavi in terra: 4
opus quod mihi dederas faciendum, absolvi.
Nunc itaque glorifica me tu, Pater mi, apud 5
temetipsum, eâ gloriâ quam habebam apud te priusquàm fieret mundus. Patefeci no- 6
men tuum hominibus illis, quos dedisti mihi è mundo: tui erant, & mihi eos de-
disti, & servârunt sermonem tuum. Nunc 7
novi quicquid dedisti mihi, à te esse. Quia 8
verba quæ dedisti mihi, dedi eis, ipsique receperunt, & verè nôrunt me à te exiisse, & crediderunt me à te missum fuisse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 *سبب انك پدر شمارا دوست مي دارد • كه شما مرا دوست داشتيد • وايمان اورديد • كه
28 من از پيش پدر آمدم • *[از پدر بدر امدم] وبدنيا در آمدم • وباز دنيارا رها كردم • وباز پيش
29 پدر بروم • *شاكردان بمسيح كفتند • اينك اشكارا مي كوئي • ومثلها نمي كوئي • *معلوم
30 كرديم كه همه چيز مي داني • ومحتاج نيستي كه كسي از تو بپرسد • بدين ايمان مي آورديم
كه از خدا بدر آمدي

سي دو دعا كردن مسيح بر حواريون

31 *عيسي بديشان كفت • *ساعتي [امد] واين ساعت است باور داريد كه † هر كسي از شما
32 در ولايت † پراكنده شويد • ومرا تنها بكذاريد • ونيستم تنها كه پدرم بامنست • *اينها
33 بشما كفتم كه مرا براي شما سلامتي بشود • ودر عالم شمارا دشخواري باشد • ليكن دلخوش
1 داريد • منم كه بر عالم پيروز شدم • *اينها عيسي كفت ودو چشم خودرا سوي
آسمان بر داشت • وكفت پدرم آمد ساعت پسرترا ستوده بدار كه پسرت ترا ستوده
2 دارد • *چنانك بدو حكم دادي • بر هر كوشمندي وهر كرا بدو دادي • بدو زندكاني دهد تا ابد •

Propterea quòd Pater vos diligit, quia vos me dilexistis, & fidem habuistis, quòd ego à Patre veni. 27
A Patre egressus sum, & in mundum veni: iterùm autem mundum relinquam, & revertar ad Patrem. 28
Discipuli Christo dixerunt; Ecce, clarè loqueris, & parabolas non dicis. 29
Certi facti sumus quòd omnes res scis, nec opus habes ut quisquam te interroget: in hoc fidem habemus, quòd à Deo exiveris. 30

XXXII. Precatio Christi pro Apostolis.

Jesus illis dixit; Hora venit, & hæc hora est, (fidem habete) ut singuli vestrûm in provinciam dispergamini, & me solum relinquatis: 31 32
& non sum solus, quia Pater meus mecum est. Hæc vobis dixi, ut mihi propter vos pax sit: in mundo autem vobis ærumna erit: sed animum bonum habete, ego sum qui de mundo victor fui. 33

CAP. XVII.

Hæc Jesus locutus est, & oculos suos in cœlum sustulit, & dixit; Pater mi, venit hora, Filium tuum glorifica, ut Filius tuus te glorificet. Quemadmodum ei potestatem dedisti in omne carnem: & quicquid ei dedisti, ei vitam dat in æternum. 1 2

Versio VULGATA LATINA.

Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amâstis, & credidistis quia ego à Deo
exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum: iterùm relinquo mundum, & vado
ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium
nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi ut quis te
interroget: in hoc credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus; Modò
creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisque in pro-
pria, & me solum relinquatis: & non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc
locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis:
sed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

1 Hæc locutus est Jesus: & sublevatis oculis in cœlum, dixit; Pater venit hora,
clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te: Sicut dedisti ei potestatem omnis 2
carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita 3
æterna: Ut cognoscant te, solùm Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.
Ego te clarificavi super terram: opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam:
Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum, claritate, quam habui priùs, 4
quàm mundus esset, apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti 5
mihi de mundo: Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum servaverunt. 6
Nunc cognoverunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: Quia verba, 7
quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognoverunt verè quia à te 8
exivi, & crediderunt quia tu me misisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 *لان الاب هو ايضا يحبكم لانكم احببتموني وامنتم اني من الاب خرجت * خرجت من الاب
28 واتيت الي العالم * وانا ايضا اترك العالم وامضي الي الاب * قال له تلاميذه ها انت الان
29 تتكلم علانية ولست تقول شيا بمثل * الان تحققنا انك عالم بكل شي ولست محتاج ان
30 يسالك احد * بهذا نومن انك من الله خرجت * اجابهم يسوع الان امنوا * ستاتي ساعة
31 وقد اتت الان تتفرقون فيها كل واحد منكم الي موضعه وتتركوني وحدي * ولست وحدي
32 لان الاب هو معي * قلت لكم هذا ليكون لكم السلام بي * وسيكون لكم ضيق في العالم
33 لكن تقووا انا غلبت العالم * الفصل السابع والثلثون * تكلم يسوع بهذا
1 ورفع عينيه الي السماء وقال يا ابه قد حضرت الساعة فمجد ابنك ليمجدك ابنك * كما
2 اعطيته السلطان علي كل ذي جسد ليعطي كل من اعطيته حياة الابد * وهذه هي حياة
3 الابد ان يعرفوك انك الواحد وحده اله الحق * والذي ارسلته يسوع المسيح * انا قد مجدتك علي
4 الارض * ذلك العمل الذي اعطيتني لاصنعه قد اكملته * والان مجدني انت يا ابه بالمجد الذي
5 كان لي عندك من قبل كون العالم * قد اظهرت اسمك للناس الذين اعطيتني من العالم * هم
6 لك ودفعتهم لي وحفظوا كلمتك * والان علموا ان كل ما اعطيتني هو من عندك * لان الكلام
7 الذي اعطيتني اعطيتهم * وهم قبلوا وعلموا حقا اني من عندك اتيت وامنوا انك ارسلتني *

Quoniam Pater ipse quoque amat vos, 27
quia vos amâstis me, & credidistis me
à Patre exisse. Exivi à Patre, & veni 28
in mundum: & ego denuò relinquo mun-
dum, & vado ad Patrem. Dixerunt ei 29
discipuli ejus; Ecce tu nunc loqueris
apertè, & non dicis quicquam per pro-
verbium. Nunc certò scimus, quòd no- 30
veris omnia, & non egeas ut interroget
te quispiam: per hoc credimus te à Deo
exisse. Respondit eis Jesus; Modò cre- 31
dite: Veniet hora, imò jam venit nunc, 32
quâ dispergemini unusquisque ex vobis
in locum suum, & relinquetis me solum:
& non sum solus, quia Pater est mecum.
Dixi vobis hoc, ut sit vobis pax in me. 33
Et futura vobis est angustia in mundo:
sed roboramini, ego vici mundum.

Sectio trigesima septima.

CAP. XVII.

Locutus est Jesus hoc, & elevavit 1
oculos suos in cœlum, & dixit; Pater
mi, jam adest hora, glorifica Filium tu-
um, ut glorificet te Filius tuus: Prout 2
dedisti ei auctoritatem super omne præ-
ditum corpore, ut concedat omnibus quos
dedisti ei, vitam æternam. Hæc autem 3
est vita æterna, ut cognoscant te unum
esse solum Deum verum, & quem misisti
Jesum Christum. Ego jam te glorificavi 4
super terram: illud opus quod dedisti
mihi agendum, jam peregi. Nunc igitur 5
glorifica me tu, Pater mi, gloriâ quæ
erat mihi apud te ante existentiam mun-
di. Jam manifestavi nomen tuum ho- 6
minibus quos dedisti mihi de mundo, ipsi
sunt tui, & dedisti eos mihi, & serva-
verunt sermonem tuum. Et nunc cogno- 7
verunt quòd omnia quæ dedisti mihi,
sunt abs te: Quia sermonem quem de- 8
disti mihi, dedi eis: & ipsi receperunt,
& cognoverunt certò me à te venisse, &
crediderunt me à te missum esse.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ለሊሁ፡አብ፡ያፈቅረክሙ፡ እስመ፡ አፍቀርክሙኒ፡ወአመንክሙ፡ከመ፡እምኀበ፡እግዚአ
28 ብሔር፡ወፃእኩ፡፡ ወወፃእኩ፡እምኀበ፡አብ፡ወመጻእኩ፡ውስተ፡ዓለም፡፡ወካዕበ፡
29 እኀድጎ፡ለዓለም፡ወአሐውር፡ኀበ፡አብ፡፡ ወይቤልዎ፡አርዳኢሁ፡ይእዜኒ፡ገሃደ፡
30 ትነግረነ፡ወኢምስለ፡ወኢመንተኒ፡ ወይእዜ፡ለለምርነ፡ ከመ፡ኵሎ፡ታአምር፡
ወኢትፈቅድ፡ይንግርከ፡ ወኢመኑሂ፡በዝንቱ፡ ናአምር፡ ወናአምን፡ ከመ፡ እምኀበ፡እግ
31 ዚአብሔር፡ ወፃእከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይእዜኑ፡ ተአምኑ፡፡
32 ናሁ፡ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡ወበጽሐ፡ ከመ፡ ትዘረዉ፡ዘዘዚአክሙ፡ ወተኀድጉኒ፡
33 ለባሕቲትየ፡፡ ወኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡ እስመ፡ አብ፡ ምስሌየ፡ ወእቱ፡፡ ወዘንተ፡ ነ
ገርኩክሙ፡ ከመ፡ ትርከቡ፡ ሰላመ፡ በኀቤየ፡፡ ወበዓለምሰ፡ ሕማመ፡ ትረክቡ፡ ወባሕቱ፡
በዝንቱ፡ ተአመኑ፡ ከመ፡ አነ፡ ሞእክዎ፡ ለዓለም፡፡
በአንብቦተ፡ግብር፡ድኅረ፡ቍርባን፡በጸሎት፡ሲሳል፡ወበበዓለ፡አኰቴት፡፡
1 ወዘንተ፡ተናገረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአንሥአ፡ አዕይንቲሁ፡ውስተ፡ሰማይ፡ ወይቤ፡አባ፡
2 በጽሐ፡ ጊዜሁ፡ከመ፡ ትሰብሖ፡ ለወልድከ፡ ወወልድከኒ፡ ይሰብሐከ፡፡ በከመ፡አኰነ
ንኮ፡ለኵሉ፡ዘሥጋ፡ ወነፍስ፡ ከመ፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ወሀብኮ፡የሀቦሙ፡ሕይወተ፡
3 ዘለዓለም፡፡ ወዛቲ፡ይእቲ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ከመ፡ ያእምሩከ፡ ለአሐዱ፡ ዘበ፡
4 አማን፡ አምላክ፡ ወዘፈነውከ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ አነሰ፡ ሰባሕኩከ፡
5 በዲበ፡ ምድር፡ ወፈጸምኩ፡ ግብረ፡ ዘወሀብከኒ፡ ከመ፡ እግበር፡፡ ወይእዜኒ፡ ሰብ
6 ሐኒ፡አባ፡በስብሐትየ፡ ዘኀቤከ፡ ዘእምቅድመ፡ ይትፈጠር፡ ዓለም፡፡ ወነገርኩ፡ ስ
7 መከ፡ለሰብእ፡ወእለሰ፡ ወሀብከኒ፡ እምዓለም፡ እሙንቱ፡ ወዓቀቡ፡ ቃለከ፡ ወሊተ፡ ወሀ
8 ብኮሙ፡፡ ወአእመሩከ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘወሀብከኒ፡ እምኀቤከ፡ ውእቱ፡፡ እስመ፡
ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡እምኀቤከ፡ውእቱ፡እስመ፡ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡ወሀብክዎሙ፡ወነሢኦሙ፡
አማን፡አእመሩ፡ከመ፡እምኀቤከ፡ወፃእኩ፡ ወአመኑ፡ከመ፡አንተ፡ፈነውከኒ፡፡

Ipse Pater amat vos, quia amâstis me, & credidistis quòd à Patre exivi. 27
Et egressus sum à Patre, & veni in mundum: & iterum relinquam mundum, 28
& ibo ad Patrem. Et dixerunt ei discipuli ejus, Nunc igitur manifestè loquutus es 29
nobis, & non parabolicè loquutus es quicquam. Et nunc scivimus quòd omnia 30
scis, & non opus habes ut loquatur tibi quisquam: in hoc scimus & credimus
quòd à Deo egressus es. Et dixit iis Dominus Jesus, Núncne creditis? Ecce 31
veniet tempus, & venit etiam, quòd omnes vos dispergemini, unusquisque ve- 32
strûm, & relinquetis me solum: & non fui solus, quia Pater mecum est. Et hoc 33
dixi vobis ut inveniatis pacem apud me: & in mundo dolorem invenietis, sed in
hoc confidite, quòd ego vici mundum. CAP. XVII.

Quum traditur liber *Actorum post offertorium sub finem orationis:*
& in festo Gratiarum actionis.

Et hæc loquutus est Dominus Jesus, & sustulit oculos suos in cœlum, & dixit; 1
Pater, venit hora ut glorifices filium tuum, & filius tuus glorificet te: Sicut ju- 2
risdictionem dedisti ei, super omnes ex corpore & animâ *constitutos*, ut omnibus
iis quos dedisti ei, det vitam æternam. Et hæc est vita æterna, ut cognoscant te 3
unum, qui verè es Deus, & quem misisti Dñm Jesum Christum. Ego glorificavi 4
te super terram, perficiens opus quod dedisti mihi ut facerem. Et nunc glo- 5
rifica me, Pater, cum gloria mea, quæ apud te *est*, quæ *fuit* priusquàm crearetur
mundus. Et nuntiavi nomen tuum hominibus: & *ii* quos dedisti mihi, ex mundo 6
sunt, & servârunt sermonem tuum, & mihi dedisti eos. Et cognoverunt te, quòd 7
totum quod dedisti mihi, ex te fuit. Quia verbum quod dedisti mihi, à te fuit: 8
quia verbum quod dedisti mihi, dedi iis: & accipientes verè cognoverunt quòd
à te egressus sum, & crediderunt quòd tu misisti me.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 *[واين است زندگاني تا ابد] تا ترا بشناسند * كه توي خداي بر حقيقت تنها وانك فرستادي
4 يسوع مسيح * *من در زمين ترا ستوده داشتم * كرداركه بمن سپاردي تمام كردمش * *اكنون
5 تواي پدرم * مرا نزد خود ستوده بدار * بدان ستايش كه از قديم † پيش تو داشتم
6 زودتر از انك عالم شد * *نامت را پيش عالم معلوم كردم * ايشانرا كه از عالم بمن دادي كه
7 ازان تو بودند * وسخنت را نكه داشتند * *اكنون دانستند كه هرچه بمن دادي
8 ازپيش تو است * *سخنهايي كه بمن دادي بديشان دادم * وايشان قبول كردند
وبحقيقت دانستند * كه از پيش تو بدر آمدم * وباور داشتند * كه تو مرا فرستادي

Hæc autem est vita in æternum, 3
ut te cognoscant, quòd tu es Deus
in veritate solus, & ille quem
misisti, Jesus Christus. Ego in 4
terra te glorificavi: opus quod
mihi tradidisti, perfeci illud. Nunc 5
tu, ô Pater mi, me apud te glori-
fica, eâ gloriâ quam ab initio
apud te habui, priusquàm mundus
factus esset. Nomen tuum coram 6
mundo, notum feci, illis quos de
mundo mihi dedisti: quia tui erant,
& sermonem tuum servaverunt.
Nunc novi, quòd omne quod mihi 7
dedisti, abs te est. Verba quæ 8
mihi dedisti, illis dedi: & illi
acceperunt, & in veritate cogno-
verunt quòd à te exivi, & fidem
habuerunt quòd tu me misisti.

Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi,
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι,
quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt, & tua mea: & clarificatus sum in
10 ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν
eis. Et non amplius sum in mundo: & hi in mundo sunt, & ego
11 αὐτοῖς. Καὶ (η) οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ
ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos de-
πρός σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί (θ) σου, οὓς δέ-
disti mihi, ut sint unum, sicut nos. Cùm essem cum eis in mundo,
12 δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
ego servabam eos in nomine tuo: Quos dedisti mihi, custodivi: & nemo ex
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα· καὶ οὐδεὶς ἐξ
eis periit, si non filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
13 αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ
ad te venio, & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum
πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum: & mundus
14 πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος
odio habuit eos, quia non sunt de mundo, sicut ego non sum de mundo.
ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à ma-
15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πο-
lo. De mundo non sunt, sicut ego de mundo non sum. Sanctifica
νηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσί, καθὼς (ι) ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. Ἁγίασον 16
eos in veritate tua. Sermo tuus, veritas est. Sicut me mi-
αὐτοὺς ἐν τῇ (κ) ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέ- 17
sisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis 18
στειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ (λ) αὐτῶν 19
ego sanctifico meipsum, ut & ipsi sint sanctificati in veritate. Non pro
ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ 20
his autem rogo tantùm, sed & pro credentibus per verbum eorum
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν (μ) πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
in me: Ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut
εἰς ἐμέ· Ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα 21
& ipsi in nobis unum sint: ut mundus credat quia tu me misisti.
καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum,
Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν (ν) δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἕν, 22
sicut nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me, ut sint consummati
καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι 23
in unum: & ut cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos,
εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς,
sicut me dilexisti.
καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

MS. A. (η) οὐκ ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ εἰμί· καὶ (θ) σου, ᾧ δέδωκάς (ι) ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. (κ) ἀληθείᾳ. ὁ λόγος (λ) αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι (μ) πιστευόντων (ν) ἔδωκάς μοι, ἔδωκα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ
10 ܕܝܠܟ ܐܢܘܢ. * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. ܘܕܝܠܟ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܡܫܬܒܚ ܐܢܐ
11 ܒܗܘܢ. * ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܒܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܐ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܐܒܐ
12 ܩܕܝܫܐ ܛܪ ܐܢܘܢ ܒܫܡܟ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ. * ܟܕ ܥܡܗܘܢ
ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܢܛܪ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܒܫܡܟ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܢܛܪܬ. ܘܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܒܕ. ܐܠܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܓ * ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܡܢ *

13 * ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܗܘܢ.
14 * ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܡܠܬܟ. ܘܥܠܡܐ ܣܢܐ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ
15 ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܕܬܛܪ ܐܢܘܢ ܡܢ
16 ܒܝܫܐ. * ܠܐ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܐܒܐ ܩܕܫ ܐܢܘܢ
17
18 ܒܫܪܪܟ. ܕܡܠܬܟ ܕܝܠܟ ܫܪܪܐ ܗܝ. * ܐܝܟܢܐ ܕܠܝ ܫܕܪܬ ܠܥܠܡܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ
19 ܠܥܠܡܐ. * ܘܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܐܢܐ ܡܩܕܫ ܐܢܐ ܢܦܫܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܩܕܫܝܢ ܒܫܪܪܐ.
20 * ܘܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܦܝ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܥܠ ܐܦܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ
21 ܒܡܠܬܗܘܢ. * ܕܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬ ܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟ. ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܒܢ ܚܕ
22 ܢܗܘܘܢ. ܕܢܗܝܡܢ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܐܢܐ ܫܘܒܚܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ.
23 ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ ܚܕ ܚܢܢ. * ܐܢܐ ܒܗܘܢ ܘܐܢܬ ܒܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܠܚܕ.
ܘܕܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. ܘܕܐܚܒܬ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܝ ܐܚܒܬ.

Ego verò pro eis rogo: non pro mun- 9
do rogo, sed pro iis quos dedisti mihi,
quia tui sunt. Et omnia mea tua sunt, 10
& tua mea sunt: & glorificatus sum in
eis. Ampliùs non sum in mundo, isti 11
autem in mundo sunt, & ego ad te ve-
nio. Pater sancte, serva eos in nomine
tuo illo quod dedisti mihi, ut sint unum
sicut & nos. Quum essem cum eis in mun- 12
do, ego servabam eos in nomine tuo: illos
quos dedisti mihi custodivi, & nemo ex eis
periit, nisi filius perditionis, ut implere-
tur Scriptura.

Dominicâ III. post festum crucis. 41.

Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in 13
mundo, ut sit gaudium meum plenum in
eis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mun- 14
dus eos odio habuit, quippe qui non sint ex
mundo, sicut & ego non sum ex mundo.
Non ut tollas eos ex mundo, rogo, sed ut 15
serves eos à malo. Non sunt enim ex mun- 16
do, sicut & ego non sum ex mundo. Pater, 17
sanctifica eos in veritate tua, quia sermo
tuus veritas est. Prout me misisti in mun- 18
dum, & ego misi eos in mundum. Et pro 19
eis ego sanctifico meipsum, ut sint & ipsi
sanctificati in veritate. Neque pro eis rogo 20
tantummodò, sed & pro eis qui credi-
turi sunt in me per sermonem eorum. Ut 21
omnes sint unum, sicut tu Pater meus in
me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum
sint, ut credat mundus me à te missum esse.
Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi 22
eis, ut sint unum, sicut & nos unum su-
mus. Ego in eis, & tu in me, ut sint 23
perfecti in unum, & ut cognoscat mundus
me à te missum esse, méque eos dilexisse,
prout & me dilexisti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ومن براي ايشان مي خواهم • نه بدانست كه براي عالم مي خواهم • الا بهر ايشان
10 كه بمن دادي كه ازان تو اند • * وهر كه ازان منست • ازان توست • وهر كه ازان
11 توست ازان منست • [ومن در ايشان ستوده شدم] * ومن اكنون از جهان نشدم • وايشان †
در جهانند • ومن پيش تو مي آيم پدر پاك بنام تو ايشانرا نگاه دار • انچ بمن دادي •
12 تا يكي باشند • انچنانك ما • * وچون در جهان با ايشان بودم • بنام تو ايشانرا † نگاه مي داشتم
و ايشانرا [كه بمن دادي] نگه داشتم • وكسي از ايشان كم نشد • بغير از فرزند تباهي
13 تا كتاب تمام شود • * اكنون پيش تو مي ايم • واينها در عالم مي گويم • كه شادماني
14 من با ايشان تمام شود • * من كلمهٔ تو بديشان دادم • و عالم ايشانرا دشمن داشتند • كه
15 از عالم نيستند • انچنانك من از عالم نيستم • * نبادا ايشانرا از عالم بر داري مي خواهم •
16 الا كه ايشانرا از شر نگاه داري • * سبب انك من از عالم نيستم • وايشان نيز از عالم نيستند •
17 * پدر ايشانرا پاك بدار † براستي تو كه كلمه تو راستست • * انچنانك تو مرا در عالم فرستادي •
18

Et ego pro illis peto: haud pariter 9
est quòd pro mundo peto, sed pro eis
quos mihi dedisti, quia tui sunt.
Et quicquid meum est, tuum est; & 10
quicquid tuum est, meum est: &
ego in illis glorificor. Et ego jam 11
de mundo non sum, illi autem in
mundo sunt, & ego ad te venio.
Pater sancte, per nomen tuum eos
serva, quod mihi dedisti, ut unum
sint sicut nos. Cùm enim in mun- 12
do cum illis eram, per nomen tuum
illos servabam: & illos quos mihi
dedisti servavi, & quisquam ex il-
lis non periit præter filium perditi-
onis, ut Scriptura impleretur. Nunc 13
ad te venio, & hæc in mundo loquor,
ut gaudium meum in illis impleatur.
Ego verbum tuum illis dedi, & ho- 14
mines mundi eos odio habuerunt:
quia de mundo non sunt, quemadmo-
dum ego de mundo non sum. Neque- 15
quam ut eos è mundo tollas peto, sed
ut eos à malo serves. Propterea quòd 16
ego de mundo non sum, & illi etiam
de mundo non sunt. Pater, tu 17
sanctifica veritate tuâ, quia ver-
bum tuum verum est. Quemadmo- 18
dum tu me in mundum misisti,

Versio VULGATA LATINA.

Ego pro eis rogo : Non pro mundo rogo, ſed pro his, quos dediſti mihi : quia
mea ſunt : Et mea omnia tua ſunt, & tua mea ſunt : & clarificatus ſum in eis.
Et jam non ſum in mundo, & hi in mundo ſunt, & ego ad te venio. Pater ſancte,
ſerva eos in nomine tuo, quos dediſti mihi : ut ſint unum, ſicut & nos. Cùm
eſſem cum eis, ego ſervabam eos in nomine tuo. Quos dediſti mihi, cuſtodivi :
& nemo ex eis periit, niſi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
ad te venio : & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in
ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non
ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mun-
do, ſed ut ſerves eos à malo. De mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mun- 16
do. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in 17
mundum, & ego miſi eos in mundum. Et pro eis ego ſanctifico meipſum : ut 18
ſint & ipſi ſanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantùm, ſed & pro 19
eis, qui crediturі ſunt per verbum eorum in me : Ut omnes unum ſint, ſicut tu, 20
Pater, in me, & ego in te, ut & ipſi in nobis unum ſint : ut credat mundus, quia 21
tu me miſiſti. Et ego claritatem, quam dediſti mihi, dedi eis : ut ſint unum, ſicut
& nos unum ſumus. Ego in eis, & tu in me : ut ſint conſummati in unum : & 22
cognoſcat mundus quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut & me dilexiſti. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وانا اسال فيهم • لست اسال في العالم بل في الذين اعطيتني لانهم لك * وكل شي هو لي لك
والذي هو لك لي • وانا ممجد بهم * ولست في العالم • وهولاء هم في العالم وانا اجي اليك
ايها الاب القدوس احفظهم باسمك الذي اعطيتني كي يكونوا واحدا كما نحن * اذ كنت معهم
في العالم كنت احفظهم باسمك • وقد حفظت الذين اعطيتني ولم يهلك منهم احد الا ابن
الهلاك ليتم الكتاب * والان اليك اتي وهولاء اتركهم في العالم ليكون فرحي كاملا فيهم
* انا اعطيتهم قولك وقد ابغضهم العالم • لانهم ليسوا من العالم كما اني لست من العالم * لست
اسال ان تنزعهم من العالم بل ان تحفظهم من الشرير * لانهم ليسوا من العالم كما
اني لست من العالم * قدسهم بحقك فان كلمتك خاصة هي الحق * كما ارسلتني الى
العالم ارسلتهم انا ايضا الى العالم * ولاجلهم اقدس ذاتي ليكونوا هم ايضا مقدسين
بالحق * ولست اسال في هولاء فقط بل وفي الذين يومنون بي بقولهم * ليكونوا باجمعهم
واحدا كما انك يا ابه ثابت في وانا ايضا فيك • ليكونوا ايضا فينا واحدا • ليومن العالم
انك ارسلتني * وانا قد اعطيتهم المجد الذي اعطيتني • ليكونوا واحدا كما نحن واحد
* انا فيهم وانت في ويكونوا كاملين لواحد • لكي يعلم العالم انك ارسلتني واني
احببتهم كما احببتني •

Et ego rogo pro eis : non rogo pro mundo, 9
ſed pro his quos dediſti mihi, quia ſunt
tui : Et quælibet res quæ mea eſt, tua 10
eſt; & quæ tua eſt, mea eſt: & ego glorio-
ſus ſum in eis. Et non in mundo. Et 11
hi ſunt in mundo, at ego venio ad te. O
Pater ſancte, tuere eos in nomine tuo,
quod dediſti mihi, quatenus ſint unum,
ſicut nos. Quando eram cum eis in 12
mundo, tuebar eos in nomine tuo : &
jam ſervavi quos dediſti mihi, & non
periit ex eis quiſpiam, præter filium
perditionis : ut impleatur Scriptura.
Et nunc ad te venio, & iſtos relinquo in 13
mundo, ut ſit gaudium meum plenum
in ipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, 14
& jam odit eos mundus, quia non ſunt
ex mundo, quemadmodum ego non ſum
ex mundo. Non rogo ut tollas eos de 15
mundo, ſed ut ſerves eos à malo : Quia 16
non ſunt ex mundo, quemadmodum ego
non ſum ex mundo. Sanctifica eos in 17
veritate tua, quia ſermo tuus peculia-
riter eſt veritas. Sicut miſiſti me in 18
mundum, miſi eos ego etiam in mundum.
Et pro eis ſanctifico meipſum, ut ſint 19
ipſi quoque ſanctificati in veritate. Et 20
non rogo pro his tantùm, ſed pro eis qui
crediturі ſunt in me per ſermonem eo-
rum. Ut ſint omnes unum, ſicut tu Pa- 21
ter mi, permanens es in me, & ego pa-
riter in te, ut ſint etiam in nobis
unum : ut credat mundus, quòd tu me
miſeris. Et ego jam dedi eis gloriam 22
quam dediſti mihi, ut ſint unum, ſicut
nos unum ſumus. Ego in eis, & tu in 23
me, & ſint perfecti in unum : Ut ſciat
mundus quòd tu me miſeris, & quòd
dilexerim eos ſicut dilexiſti me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወአንስ: በእንቲአሆሙ: እብል: ወአኮ: በእንተ: ዓለም: አላ: በእንተ: እለ: ወሀብከኒ:
እስመ:እሊአከ:እሙንቱ:=፡ ወዚአየ:ኵሉ: ዚአከ:ውእቱ:ወዚአከኒ:ዚአየ:ወተሰ
ብሕኩ:ቦሙ:=፡ ወኢይሄሉ: ውስተ:ዓለም:ወእሙንቱሰ: ውስተ: ዓለም:ይሄልዉ:
ወአንሰ: ኀቤከ: እመጽእ:: አባ: ቅዱስ: ዕቀቦሙ: በስምከ: ለእለ: ወሀብከኒ: ከመ:
ይኩኑ:አሐደ:ከማነ::=፡ እንዘ: ሀለውኩ:ምስሌሆሙ:ውስተ:ዓለም:ዓቀብክዎ
ሙ:በስምከ: ለእለ: ወሀብከኒ: ከመ:ይኩኑ: አሐደ: ከማነ:: እንዘ: ሃለውኩ: አ
ውስተ:ዓለም:ዓቀብክዎሙ: በስምከ: ለእለ: ወሀብከኒ:: ወተማሐፀንክዎሙ: ወዓ
ቀብክዎ:ወኢአሐዱ:ኢተሐጕለ:እምኔሆሙ:ዘእንበለ:ወልደ:ሐጕል:ከመ:ይብጻሕ:
ዘጽሑፍ::=፡ ወይእዜሰ: እመጽእ: ኀቤከ: ወዘንተ: እነግር: ለዓለም:ከመ:ይኩን:
ፍሥሐየ: በኀቤሆሙ:=፡ ለኒሰ: ወሀብክዎሙ: ቃለከ:: ወዓለም:ጸልኦ
ሙ:እስመ:ኢኮኑ:እምዓለም:በከመ:ኢኮንኩ: አነ : እምዓለም:=፡ ወኢይብለከ:
ትንሥኦሙ:እምዓለም: ደአሙ: ከመ: ትዕቀቦሙ: እምእኩይ:=፡ ወኢኮኑ: እም
ዓለም:በከመ: አነ: ኢኮንኩ: እምዓለም:=፡ ቀድሶሙ : በጽድቅከ : እስመ: ጽድ
ቅ:ቃልከ::=፡ ወበከመ:ፈነውከኒ: ውስተ:ዓለም: አነሂ: እፌንዎሙ: ወስተ: ዓለም:
ወበእንቲአሆሙ:አነ:እቄድስ:ርእስየ:ከመ:ይኩኑ:እሙንቱኒ: ቅዱሳነ:በጽድቅ::=፡ ወአኮ:
በእንተ:ባሕቲቶሙ: ዘእብል: ወበእንተሂ: እለ : ይአምኑ: ብየ:በቃሎሙ:=፡ ከመ:
ይኩኑ:አሐደ:ኵሎሙ: በከመ: አንተ:ምስሌየ: አብ:ወአነሂ: ምስሌከ: ከመ:እሙንቱ
ኒ:ይኩኑ:ከማነ:አሐደ:ከመ:ይእመን:ዓለም:ከመ:አንተ: ፈነውከኒ:=፡ ወአነሂ:
ወሀብክዎሙ: ስብሐተ: ዘወሀብከኒ : ከመ: ይኩኑ: አሐደ: በከመ: አሐዱ:ንሕነ::=፡
ወአነሂ: ቦሙ: ወአንተሂ: ብየ: ከመ: ይኩኑ :ፍጹማነ: በአሐዱ: ወያእምር : ዓለም:
ከመ:አንተ:ፈነውከኒ::ወአፍቀርክዎሙ:ከመ:ኪያየ:አፍቀርከኒ::=፡

Et ego de illis loquor : & non de mundo, ſed de illis quos dediſti mihi, quia tui 9
ſunt. Et meum quodcunque *eſt*, tuum eſt ; & tuum, meum *eſt* : & glorificatus 10
ſum in iis. Et non ſum in mundo, ſed illi in mundo ſunt : & ego ad te venio. 11
Pater ſancte, ſerva eos in nomine tuo, quos dediſti mihi, ut fiant unum ſicut nos.
Quum eſſem ego cum iis in mundo, cuſtodivi eos in nomine tuo, quos dediſti 12
mihi, ut fierent unum ſicut nos : quum eſſem ego in mundo, cuſtodivi eos in
nomine tuo, quos dediſti mihi : & enutrivi eos, & cuſtodivi etiam : & unus non
perditus fuit ex illis, niſi filius perditionis, ut impleretur quod ſcriptum fuit.
Et nunc venio ad te, & hoc loquor mundo, ut ſit perfectum gaudium meum 13
ſuper iis. Ego dedi iis ſermonem tuum, & mundus odio habuit eos, quia 14
non fuerunt ex mundo, prout non fui ego ex mundo. Et non dico tibi, ut 15
tollas eos ex mundo, ſed ut ſerves eos à malo. Et non fuerunt ex mundo, 16
prout ego non fui ex mundo. Sanctifica eos in veritate tua, quia verus *eſt* 17
ſermo tuus. Et ſicut miſiſti me in mundum, ego etiam mittam eos in mun- 18
dum. Et pro iis ego ſanctificabo me ipſum, ut ſint ipſi ſanctificati in veritate. 19
Et non de illis ſolis loquor, ſed etiam de illis qui credent in me per ſermonem 20
eorum. Ut ſint unum omnes illi, ſicut tu mecum Pater, & ego tecum : ut illi 21
ſint ſicut nos unum, ut credat mundus quòd tu miſiſti me. Et ego etiam dedi 22
iis gloriam quam dediſti mihi, ut ſint unum, ſicut unum nos *ſumus*.
Et ego in iis, & tu in me : ut ſint perfecti in uno, & cognoſcat mundus 23
quòd tu miſiſti me, & dilexi eos ſicut me dilexiſti.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 من نيز ايشانرا در عالم فرستادم * وبراي ايشان من خودرا پاك مي دارم • تا ايشان نيز
20 براستي مقدس باشند * ونه براي ايشان تنها مي خواهم • ليكن براي ايشان نيز كه بمن
21 ايمان بياورند * كه همكنان در سخن ايشان يكي باشند • انچنانك تو پدرم در من هستي
ومن در تو • بايد كه ايشان نيز با ما يكي باشند • تا عالم ايمان بياورند كه تو مرا فرستادي
22 * وستايش كه تو بمن دادي • من بديشان دادم تا يكي بشوند • انچنانك ما يكي هستيم
23 * من با ايشان وتو با من • بهر يكي تمام باشند • تا عالم بدانند كه تو مرا فرستادي ومن
ايشانرا دوست داشتم • انچنانك تو مرا دوست داشتي •

ego etiam illos in mundum miſi.
Et pro eis ego meipſum ſanctifico, 19
ut ipſi etiam in veritate ſanctifi-
cati ſint. Nec pro illis tantùm 20
rogo, ſed pro illis etiam qui in me
fidem habebunt. Ut omnes in ſer- 21
mone eorum unum ſint : quemad-
modum tu, Pater mi, in me es,
& ego in te; oportet ut ipſi etiam
in nobis unum ſint : ut homines
mundi fidem habeant, quòd tu me
miſeris. Et gloriam quam mihi 22
dediſti, ego illis dedi ; ut unum
ſint quemadmodum nos unum ſu-
mus. Ego in eis, & tu in me : 23
in utroque perfecti ſint ; ut homi-
nes mundi cognoſcant, quòd tu me
miſiſti, & ego eos dilexi, quemad-
modum tu me dilexiſti.

Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint cum me:
24 (ξ) Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, (ο) κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ·
ut videant gloriam meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante consti-
ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν (π) ἔδωκάς μοι· ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
tutionem mundi. Pater juste, & mundus te non cognovit, ego autem
25 βολῆς κόσμου. (ρ) Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, (σ) ἐγὼ δέ
te cognovi: & hi cognoverunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen
26 σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά
tuum, & notum faciam: ut dilectio, quâ dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.
σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

CAP. XVIII. ιη'.

Hæc dicens Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem
1 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου
Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse & discipuli ejus.
(α) τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Sciebat autem & Judas tradens eum, locum: quia frequenter convenerat
2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη
Jesus illuc cum discipulis suis. Ergò Judas accipiens cohortem, & ex principibus
3 ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχ-
Sacerdotum & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis & facibus, & armis.
ιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.

Jesus itaque sciens omnia ventura super se, exiens dixit eis; Quem quæ-
Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζη-
ritis? Responderunt ei; Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus; Ego
τεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ
sum. Stabat autem & Judas ille tradens eum, cum ipsis. Ut ergò dixit
εἰμι. Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. (β) Ὡς οὖν εἶπεν
eis; Quod ego sum, abierunt in ea quæ post, & ceciderunt humi. Iterum
αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν
ergò eos interrogavit; Quem quæritis? At dixerunt; Jesum Nazarenum.
(γ) οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Respondit Jesus; Dixi vobis, Quia ego sum: si ergò me quæritis, sinite
Ἀπεκρίθη (δ) ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. Εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε
hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit; Quia quos dedisti mihi, non
τούτους ὑπάγειν. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ
perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus habens gladium, eduxit
ἀπώλεσα (ε) ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν
eum, & percussit principis Sacerdotum servum, & abscidit ejus auriculam dexteram.
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν.
Erat autē nomen servo, Malchus. Dixit ergò Jesus Petro; Injice gla-
ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ, Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν (ζ) μά-
dium tuum in vaginam: Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?
χαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

MS. A. (ξ) Πατὴρ, οὓς ἔδωκάς (ο) καὶ ἐκεῖνοι (π) δέδωκάς (ρ) Πατὴρ (σ) ἐγὼ δὲ ἔγνων· ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) τοῦ Κέδρου, (β) Ὡς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, (γ) ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, (δ) Ἰησοῦς, (ε) ἐξ * αὐτοῦ (ζ) μάχαιραν εἰς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܐܒܐ ܗܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܥܡܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܙܝܢ
25 ܫܘܒܚܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܐܚܒܬܢܝ ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. * ܐܒܐ ܟܐܢܐ.
26 ܘܥܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥܬܟ. ܘܗܢܘܢ ܝܕܥܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܐܘܕܥܬ ܐܢܘܢ ܫܡܟ
ܘܡܘܕܥ ܐܢܐ. ܕܚܘܒܐ ܗܘ ܕܐܚܒܬܢܝ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܒܗܘܢ.
* ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܡܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܚܝ *
1 * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܢܦܩ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܕܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܐܬܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
2 ܓܢܬܐ ܐܬܪ ܕܥܠ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܠܕܘܟܬܐ ܗܝ.
3 ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܢ ܙܒܢܝܢ ܟܢܫ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܗܘ ܗܟܝܠ ܝܗܘܕܐ ܕܒܪ
ܐܣܦܝܪ. ܘܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܒܪ ܕܚܫܐ. ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ ܥܡ ܠܡܦܐܕܐ ܘܥܡ ܫܪܓܐ
4 ܘܙܝܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܢܦܩ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢ
5 ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ. ܩܐܡ
6 ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܐܙܠܘ
7 ܠܒܣܬܪܗܘܢ ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܬܘܒ ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
8 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܠܝ
9 ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܠܗܠܝܢ ܢܐܙܠܘܢ. * ܕܬܫܬܠܡ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ
10 ܠܐ ܐܘܒܕܬ ܡܢܗܘܢ ܐܦܠܐ ܚܕ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܣܦܣܪܐ. ܘܫܡܛܗ.
11 ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. ܫܡܗ ܕܝܢ ܕܥܒܕܐ ܡܠܟܐ.
* ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܣܝܡ ܣܦܣܪܐ ܒܬܝܩܗ. ܟܣܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ. ܠܐ ܐܫܬܝܘܗܝ.

Pater, eos quos dedisti mihi, velim ut ubi 24
sum ego, & illi sint mecum: ut conspicen-
tur illam gloriam meam quam dedisti mihi:
quoniam dilexisti me ante jacta mundi fun-
damenta. Pater mi juste, & mundus non 25
novit te, ego verò te novi, & ipsi nôrunt
me à te missum esse. Et patefeci eis nomen 26
tuum, ac patefaciam: ut dilectio illa quâ
dilexisti me, sit in eis, & ego sim in eis.

Nocte parasceues crucifixionis. 42.

CAP. XVIII.

Hæc dixit Jesus, & egressus est cum di- 1
scipulis suis trans vadum Cedron, ubi erat
hortus, in quem introivit ipse & discipuli
ejus. Noverat autem & Judas ille prodi- 2
tor locum illum, quia sæpissimè convenerat
illuc Jesus cum discipulis suis. Ipse ergò 3
Judas duxit catervam, & à principibus sa-
cerdotum & Pharisæis duxit ministros, ve-
nitque illuc cum laternis, & facibus, & ar-
mis. Jesus verò, quum sciret omnia quæ 4
sibi obventura erant, exiit, ac dixit eis;
Quem quæritis? Dicunt ei; Jesum Naza- 5
renum. Dicit eis Jesus, Ego sum. Stabat
autem & Judas proditor cum eis. Quum- 6
que dixisset eis Jesus, Ego sum: abierunt
retrorsùm, & ceciderunt in terram. Et 7
iterùm interrogavit eos Jesus; Quem quæ-
ritis? Illi autem dixerunt, Jesum Nazare-
num. Ait illis Jesus; Dixi vobis, me cum 8
esse: quòd si quæritis me, sinite hos abire.
Ut impleretur sermo quem dixerat; Ex iis 9
quos dedisti mihi, ne unum quidem perdidi.
Simon autem Cepha habens gladium secum, 10
distrinxit illum, & percussit servum princi-
pis sacerdotum, & abstulit auriculam ejus
dexteram. Erat autem nomen servi, Molec.
At dixit Jesus Cephæ; Mitte gladium in 11
vaginam ejus: Calicem quem dedit mihi
Pater meus, an non bibam?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * پدر چون ایشانرا بمن دادی • می خواهم انجا که من باشم • ایشان نیز با من باشند • تا عظمت
25 مرا ببینند • که بمن دادی • که زودتر از شدن عالم مرا دوست داشتی • * پدرم عادل وعالم
26 ترا نشناختند • من ترا شناختم • وایشان دانستند • که تو مرا فرستادی • * ونام تو بدیشان
سپاردم ومی سپارم • بدان دوستی که تو مرا دوست داشتی در ایشان باشد • [ومن در ایشان
باشم]
سی سه آمدن یهودیان بگرفتن عیسی
1 * چون مسیح این سخنها را تمام کرد • با شاگردان خود بدر آمد وبره گذر [قدرون رسید]
2 انجا باغچه بود • بشاگردان خود † در انجای رفت • * ویهودای سپارنك آن جایگه را می
3 دانست • که بسیار وقتها عیسی † با شاگردان خود انجا جمعیت می کردند • * اما یهودا
اوباش را برد • وازپیش بزرگان امامان ومعتزلان † عوانان وخدمتکارانرا بر گرفت • ودر انجایگه
4 در آمدند • با مشعلها • وچراغها • وشمشیر • ونیزه * وعیسی هرچه بروی می آمد دانست • بدر
5 امد وبدیشان گفت • کرا می خواهید * گفتند • عیسی ناصری را • عیسی بدیشان گفت منم من *

Pater, cùm eos mihi dederis, volo ut 24
quo loco ego fuero, illi etiam mecum
sint, ut magnificentiam meam vide-
ant, quam mihi dedisti: quia ante-
quàm esset mundus me dilexisti.
Pater mi juste, & homines mundi 25
te non nôrunt, ego autem te novi:
& illi noverunt, quòd tu me misisti.
Et nomen tuum illis tradidi, & tra- 26
do: ut illa dilectio, quâ tu me di-
lexisti, in illis sit, & ego in illis
sim.

XXXIII. Adventus Judæorum ad prehendendum Jesum.

CAP. XVIII.

Cum Christus hos sermones absol- 1
visset, cum discipulis suis egressus
est, & ad transitum Cedron venit,
ubi hortus erat, & cum discipulis
suis illuc intravit. Et Judas pro- 2
ditor illum locum novit, quia fre-
quenter Jesus cum discipulis suis
illic conventum faciebant. Judas 3
autem turbas assumpsit, & à magnis
sacerdotibus & Pharisæis ministros
& famulos accepit, & in illum lo-
cum venerunt cum facibus & lucer-
nis, & gladiis, & hastis. Jesus 4
itaque, omni quod illi eventurum
cognito, egressus est, & illis dixit;
Quem vultis? Dixerunt, Jesum Naz- 5
aræum. Jesus illis dixit; Ego ipse sum.

Versio VULGATA LATINA.

Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum: ut videant cla-
ritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi.
Pater juste, mundus te non cognovit: ego autem te cognovi: & hi cognove-
runt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut
dilectio, quâ dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

CAP. XVIII.

Hæc cùm dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron,
ubi erat hortus, in quem introivit ipse, & discipuli ejus. Sciebat autem & Judas,
qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis
suis. Judas ergò cùm accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis mini-
stros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Jesus itaque sciens omnia,
quæ ventura erant super eum, processit, & dixit eis; Quem quæritis? Respon- 5
derunt ei; Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus; Ego sum. Stabat autem & Judas,
qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergò dixit eis; Ego sum: abierunt retrorsùm, 6
& ceciderunt in terram. Iterùm ergò interrogavit eos; Quem quæritis? Illi 7
autem dixerunt; Jesum Nazarenum. Respondit Jesus; Dixi vobis, Quia ego 8
sum: si ergò me quæritis, sinite hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit; 9
Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus ha- 10
bens gladium eduxit eum: & percussit pontificis servum: & abscidit auriculam
ejus dexteram. Erat autem nomen servo, Malchus. Dixit ergò Jesus Petro; Mitte 11
gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam
illum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا ابه هولاء الذين اعطيتني اريد ان يكونوا معي حيث انا ليروا مجدي الذي اعطيتني
انك احببتني قبل انشاء العالم * يا ابه البار العالم لم يعرفك وانا اعرفك * وهولاء علموا انك
ارسلتني * وقد عرفتهم باسمك واعرفهم * والحب الذي احببتني يكون فيهم وانا ايضا فيهم
* الفصل الثامن والثلثون * ولما قال يسوع هذا خرج مع تلاميذه الى عبر
وادي الارز وكان هناك بستان فدخله مع تلاميذه * وكان يهوذا الذي اسلمه يعرف
ايضا ذلك الموضع لان يسوع كان يجتمع هناك مع تلاميذه كثيرا * فاخذ يهوذا جندا من
عند رؤساء الكهنة والفريسيين وشرطا وجاوا الى هناك بمشاعل ومصابيح وسلاح * ويسوع
كان عارفا بكل شي ياتي عليه فخرج وقال لهم من تطلبون * فاجابوه قايلين يسوع الناصري
فقال لهم انا هو * وكان يهوذا الذي اسلمه واقفا معهم * فلما قال لهم يسوع انا هو هربوا الى ورائهم
وسقطوا على الارض * فسالهم يسوع ايضا من الذي تطلبون فقالوا يسوع الناصري
* فاجابهم قد قلت لكم اني انا هو فان كنتم تطلبوني فدعوا هولاء يذهبون * ليتم الكلام
الذي قال ان الذين اعطيتني لم يهلك منهم واحد * وكان مع سمعان الصفا سيف فاستله
وضرب عبد رييس الكهنة فقطع اذنه اليمنى * وكان اسم العبد ملخس * فقال يسوع
لسمعان اردد السيف في غمده * الكاس التي اعطاني ابي لا بد لي ان اشربها *

Pater mi, hos quos dedisti mihi, volo ut sint mecum ubi ego sum, ut videant gloriam meam quam dedisti mihi: nam tu dilexisti me ante productionem mundi. 14
O Pater mi juste, mundus non cognovit te, & ego cognosco te. Et isti cognoverunt 15
quòd tu me miseris. Et jam notificavi eis nomen tuum, et notificabo. Et dilectio 16
quâ dilexisti me, erit in ipsis, & ero ego quoque in ipsis.

Sectio trigesima octava.

CAP. XVIII.

Quumque dixisset Jesus hæc, egressus est cum discipulis suis trans al- 1
teram ripam torrentis Cedri: eratque ibi hortus, & ingressus est eum unà cum discipulis suis. Et Judas qui tradidit 2
eum, sciebat etiam illum locum: quia Jesus conveniebat illuc cum discipulis suis multoties. Itaque assumpsit Judas 3
cohortem à principibus sacerdotum & Pharisæis, atque ministros: & venerunt illuc cum facibus, & laternis, &
armis. Jesus autem gnarus erat omnium 4
quæ ventura erant super eum: quapropter exiit, & dixit eis; Quem quæritis? Responderunt ei, dicentes; Jesum 5
Nazarenum. Ait illis; Ego sum. Erat autem Judas proditor stans cum eis.
Cùm ergò dixisset eis Jesus; Ego sum, 6
fugerunt retrò, & ceciderunt in terram.
Interrogavit ergò eos Jesus iterùm; 7
Quis est quem quæritis? Dixerunt, Jesus Nazarenus. Respondit eis; Jam 8
dixi vobis me eum esse: sed si me quæritis, sinite hos abire. Ut impleretur ser- 9
mo quem dixit; Quia quos dedisti mihi, non peribit ex illis ullus. Et erat penes 10
Simonem Petrum gladius, et exemit eum, et percussit servum principis sacerdotum, & amputavit aurem ejus dexteram.
Erat autem nomen servi, Malchus. Dixit 11
ergò Jesus Simoni Petræ; Repone gladium in vaginam suam. Calicem quem dedit mihi Pater meus, non dubium quin bibam illum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

አብ:እለሰ: ወሀብከኒ:እፈቅድ:የሀልዉ:ኀበ:ሀለውኩ: ላነ: ምስሌየ:ወይርአዩ:ስብሐ
ትየ:ዘወሀብከኒ:እስመ:አፈቀርከኒ:እምቅድመ:ይትፈጠር:ዓለም:: አብ:ጻድቅ:
ዓለምሰ:ኢያእመረከ:: ወአንሰ: አእመርኩከ: ወእሉሂ:አእመሩከ:ከመ:አንተ:ፈነ
ወከኒ:: ወነገርክዎሙ : ስመከ : ወዓዲ : እነግር : ከመ : የሀሉ : ኀቤሆሙ :
ፍቅር: ዘአፍቀርከኒ : ወአነሂ : ምስሌሆሙ::

ወዘንተ:ብሂሎ:እግዚእ:ኢየሱስ:ወፅአ:ምስለ:አርዳኢሁ:ማዕዶተ:ፈለገ:ቄድሮስ:
ወሀሎ:ህየ:ዓጸደ:ኀምል: ወቦአ:ምስለ:አርዳኢሁ:: ወያእምር:ይሁደ: ዘየገብ
ሮ: ለውእቱ: ብሔረ : እስመ: ዘልፈ: ይወፍር: ህየ: እግዚእ:: ኢየሱስ: ምስለ: አ
ርዳኢሁ:: ወነሥአሙ:ይሁዳ:ለሰገራት: ሰጲራ: እምኀበ:ሊቃ:ካህናት: ወፈሪሳ
ውያን: ወወዓሊሆሙ: ወሖሩ: ህየ: በመኃትው : ጽጉ: ወበፓናት: ወበንዋየ:ሐቅል::
ወሶበ:ርእየ:እግዚእ: ኢየሱስ: ኵሎ: ዘመጽአ: ላዕሌሁ: ወፅአ: አፍአ: ኀቤሆሙ:ወይ
ቤሎሙ: መኑ: ትፈቅዱ:: ወአውሥኡ: ወይቤልዎ: ኢየሱስሃ : ናዝሬዌ: ወይቤሎ
ሙ: እግዚእ: ኢየሱስ:አነ: ውእቱ: ወይቀውም: ይሁዳኒ: ያገብኦ : ምስሌሆሙ::
ወሶበ:ይቤሎሙ:አነ:ውእቱ:ገብኡ: ድኅሬሆሙ: ወወድቁ:ምድረ:: ወእመዝ:
ከዐበ:ተስእሎሙ: ወይቤሎሙ: መኑ: ተኀሥሡ: ወይቤልዎ: ኢየሱስሃ: ናዝሬዌ::
ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወይቤሎሙ: አኮኑ: እቤለክሙ: አነ: ውእቱ:እመ:
ሰአምየ:ትፈቅዱ: ኅድግዎሙ: ለእሉ: ይሑሩ:: ከመ:ይብጻሕ:ቃለ:ዘይቤ:እለ:
ወሀብከኒ:ኢተኀጒለ: እምኔሆሙ: ወኢ፡አሐዱ:: ወቦ: መጥባሕተ: ስምዖን: ጴ
ጥሮስ:ወመልኃ:መጥባሕቶ:ወዘበጦ:ለገብረ:ሊቀ: ካህናት: ወመተሮ: እዝኖ:ዘየማን:
ወስሙ:ለውእቱ: ገብር : ማልኮስ:: ወይቤሎ : እግዚእ : ኢየሱስ : ለጴጥሮስ:
አግብእ : ለመጥባሕትከ : ውስተ : ቤታ:: ጽዋዐ : ዘወሀበኒ : አቡየ : ኢይሰትዮኑ :
ወኢየኀድግ : ዘእንበለ : እስተዮ::

Pater, quos dedisti mihi, velim ut sint ubi fui ego, mecum; & videant gloriam 14
meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me, antequàm crearetur mundus. Pater 15
veritatis, & mundus non noscit te, & ego novi te: & hi noverunt te, quòd tu
misisti me. Et nuntiavi iis nomen tuum, & adhuc nuntiabo, ut sit apud eos 16
charitas quâ dilexisti me, & ego cum iis.

CAP. XVIII.

Hoc quum dixisset Dominus Jesus, egressus est cum discipulis suis trans flumen 1
Cedron: & fuit ibi prædium herbarum, & intravit illud cum discipulis suis. Et 2
sciebat Judas qui proditurus erat eum, hunc locum, quia frequenter convenerat
ibi Dñs Jesus cum discipulis suis. Et accepit Judas cohortes *sive* spiram, à prin- 3
cipibus sacerdotum & Pharisæis, & ministros eorum: & venerunt ibi cum
lucernis splendidis, & laternis, & armis. Et videns Dominus Jesus totum 4
quod venturum erat super se, exivit foràs ad eos, & dixit iis; Quem vultis? Et 5
responderunt, & dixerunt ei; Jesum Nazarenum. Et dixit iis Dominus Jesus, Ego
sum ille: & stabat Judas proditurus eum cum iis. Et quum diceret iis; Ego *sum* 6
ille, reversi sunt retrorsùm, & ceciderunt *in* terram. Et tunc iterum rogavit 7
eos, & dixit iis; Quem quæritis? & dixerunt ei, Jesum Nazarenum. Et respon- 8
dit Dominus Jesus, & dixit iis; Nónne dixi vobis, Ego ille *sum*? si me vultis, sinite
hos abire. Ut impleretur sermo ejus quem dixerat; Ex iis quos dedisti mihi; 9
non perditus fuit quisquam. Et habuit gladium Simon Petrus: & eduxit 10
gladium suum, & percussit servum principis sacerdotum, & abscidit aurem
ejus dextram: & nomen hujus servi, Malchus *erat*. Et dixit Dominus Jesus 11
Petro, Restitue gladium tuum in vaginam suam: calicem quem dedit mihi Pater
meus, Nónne bibam? & non omittam quin bibam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 ویهودای سپارنده نیز با ایشان بود * ایشان جمله باز گشتند وبر زمین افتادند * بار دوم
7 عیسی ایشان پرسید کرا می خواهید * گفتند عیسی ناصری را * عیسی گفت نه بشما گفتم
8 منم من واگر مرا می خواهید * ایشانرا † بگذارید تا بروند * تا این کلمهٔ بسنبه اید تمام
9 شود   نبوت   ایشانرا که بمن دادی * از ایشان کس نکردم وبه یکی
سی چهار   شمشیر زدن شمعون وبریدن گوش غلام
10 * اما شمعون صفا در میان خود † شمشیر داشت * بر کشید وزد بنده سرور امامانرا گوش
11 راست ستد * ونام ان بنده ملك بود * وعیسی بصفا گفت شمشیرا در نیام خود نه
نبالهٔ که پدرم بمن داد بکسی دیگر نخورانم *

Et Judas proditor etiam cum illis erat. Illi igitur omnes retrocesse- 6
runt, & in terram ceciderunt.
Vice secundâ Jesus eos interroga- 7
vit; Quem vultis? Dixerunt, Jesum Nazaræum. Jesus dixit; Nonne 8
vobis dixi, Ego ipse sum? Si ergò me quæritis, illos sinite ut abeant.
Ut hoc verbum, quod scriptum ve- 9
nit, compleretur;

Prophetia.

Illos quos mihi dedisti, ex illis non perdidi, ne unum quidem.

XXXIV. Gladio percutit Simeon, & amputat aurem pueri

Simeon autem Petrus ad lumbos 10
suos gladium habuit, quem extraxit, et percusso servo principis sacerdotum aurem dexteram ei abstulit: nomen
autem illius servi, Malec erat. Et 11
Jesus Cephæ dixit; Gladium in vaginam suam repone: poculum, quod Pater meus mihi dedit, alii cuipiam bibendum non præbebo.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ergò cohors, & tribunus, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum,
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν,
& ligaverunt eum. Et adduxerunt eum ad Annam primùm: erat enim so-
13 καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πεν-
cer Caiphæ, qui erat *princeps Sacerdotum* anni illius. Erat autem Caiphas ille
14 θερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ
consulens Judæis; Quia expedit unum hominem *perire* pro
συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ
populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alius discipulus.
15 τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, (η) καὶ ὁ ἄλλος μαθητής.
At discipulus ille erat notus *principi Sacerdotum*: & *simul* introivit Jesu in
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ· καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς
atrium *principis Sacerdotum*. *At* Petrus stabat ad ostium foris. Exivit
16 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν
ergò discipulus alius, qui erat notus *principi Sacerdotum*: & dixit ostiariæ, &
οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ
introduxit Petrum. Dicit ergò ancilla ostiaria Petro; Nunquid & tu
17 εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ
ex discipulis es hominis istius? Dicit ille; Non sum. Stabant autem
18 ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ
servi & ministri, *prunam facientes*, quia frigus erat: & calefacie-
οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαί-
bant se: erat autem cum eis Petrus, stans & calefaciens se. Ergò princeps
νοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχ-
Sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis suis, & de doctrina ejus.
19 ιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
Respondit ei Jesus; Ego palàm locutus sum mundo: ego semper
20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παῤῥησίᾳ (θ) ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε
docui in synagoga, & in templo, quò *undique* Judæi conve-
ἐδίδαξα (ι) ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου (κ) πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρ-
niunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga
21 χονται· καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με (λ) ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον
audientes, quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego.
τοὺς (μ) ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
Hæc autem *eo dicente*, unus ministrorum assistens dedit alapam
22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα
Jesu, dicens; Sic respondes *principi Sacerdotum*? Respondit ei Je-
τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη-
23 sus; Si malè locutus sum, *testare* de malo: si autem *pulchre*, quid me
σοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με
cædis? (Misit eum Annas ligatum ad Caipham *principem Sacerdotum*.)
24 δέρεις; (Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχ-
ιερέα.)

MS. A. (η) καὶ ἄλλος (θ) λελάληκα (ι) ἐν συναγωγῇ, (κ) πάντες οἱ (λ) ἐρωτᾷς; (μ) ἀκηκοότας,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܗܝܕܝܢ ܐܣܦܝܪ ܘܟܠܝܪܟܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܣܪܘܗܝ܂ * ܘܐܝܬܝܘܗܝ
13 ܠܘܬ ܚܢܢ ܠܘܩܕܡ܂ ܡܛܠ ܕܚܡܘܗܝ ܗܘܐ ܕܩܝܦܐ܂ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܪܒ ܟܗܢܐ
14 ܕܫܢܬܐ ܗܝ܂ * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܝܦܐ܂ ܗܘ ܕܝܗܒ ܡܠܟܐ ܠܝܗܘܕܝܐ܂ ܕܦܩܚ ܕܓܒܪܐ
15 ܚܕ ܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ܂ * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ܂ ܘܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܐܬܝܢ ܗܘܘ
ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ܂ ܠܗܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܥܠ ܥܡ ܝܫܘܥ ܠܕܪܬܐ܂
16 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܒܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ܂ ܘܢܦܩ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ
17 ܪܒ ܟܗܢܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܢܛܪܬ ܬܪܥܐ ܘܐܥܠܗ ܠܫܡܥܘܢ܂ * ܐܡܪܐ ܕܝܢ ܛܠܝܬܐ ܢܛܪܬ
ܬܪܥܐ ܠܫܡܥܘܢ܂ ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܢܬ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ܂
18 * ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܐ ܘܕܚܫܐ܂ ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܢܘܪܐ ܕܢܫܚܢܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܩܪܝܫ ܗܘܐ܂
19 ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܥܡܗܘܢ ܘܫܚܢ܂ * ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܥܠ
20 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܠ ܝܘܠܦܢܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܐ ܓܠܐܝܬ ܡܠܠܬ ܥܡ
ܥܠܡܐ܂ ܘܒܟܠܙܒܢ ܐܠܦܬ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܗܝܟܠܐ܂ ܐܝܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܬܟܢܫܝܢ܂
21 ܘܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ ܠܐ ܡܠܠܬ܂ * ܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ܂ ܫܐܠ ܠܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ
22 ܡܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ܂ ܗܐ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪܬ܂ * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ܂
ܚܕ ܡܢ ܕܚܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ܂ ܡܚܝܗ ܥܠ ܦܟܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܟܢܐ ܦܬܓܡܐ
23 ܝܗܒ ܐܢܬ ܠܪܒ ܟܗܢܐ܂ * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܢ ܒܝܫܐܝܬ ܡܠܠܬ
24 ܐܣܗܕ ܥܠ ܒܝܫܬܐ܂ ܘܐܢ ܫܦܝܪ ܠܡܢܐ ܡܚܐ ܐܢܬ ܠܝ܂ * ܚܢܢ ܕܝܢ ܫܕܪܗ ܠܝܫܘܥ ܟܕ
ܐܣܝܪ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ܂

Tunc caterva & chiliarchæ, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, & vinxerunt eum. Et eum adduxerunt ad Hanan primùm, quippe qui socer esset Caiphæ qui erat summus sacerdos anni illius. Erat autem Caipha is qui consilium dederat Judæis expedire unum virum mori pro populo. Simon autem Cepha, & unus ex discipulis aliis, veniebant post Jesum. Illum autem discipulum cognoscebat princeps sacerdotum, & introiit unà cum Jesu in atrium. Simon autem stabat foris ad ostium: exiit itaque alter ille discipulus quem cognoscebat princeps sacerdotum, & dixit custodi portæ, (*ostiariæ*,) & introduxit Simonem. Dixit autem adolescentula ostiaria Simoni, Nunquid & tu ex discipulis es istius hominis? Dicit ei, Minimè. Porrò stabant servi & ministri, & componebant ignem ut calefacerent se, quia frigus erat. Stabat autem & Simon cum eis, & calfaciebat se. Princeps autem sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis & doctrinâ ipsius. Et dixit ei Jesus; Ego palàm locutus sum ad populum, sempérque docui in synagoga & in templo, quò omnes Judæi conveniunt; & nihil in occulto locutus sum. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid collocutus sim eis: ecce hi sciunt quæcunque dixerim. Quumque hæc dixisset, unus ex ministris qui adstabat, percussit maxillam ipsius Jesu, & dixit ei; Itáne das responsum principi sacerdotum? Respondit Jesus, & dixit ei; Si malè locutus sum, testificare de malo: sin autem benè, cur me cædis? Hanan autem misit Jesum vinctum ad Caipham summum sacerdotem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * پس ازان اوباش وعوانان ويهوديان * عيسيرا كرفتند * وبستند * * وزودتر اورا پيش حنان
13 آوردند * سبب انك حنان پدر زن قيافا بود * [كه سرور امامان دران سال بود * وقيافا بود]
14 كه با يهوديان مشورت كرد * كه واجب است يك آدمي عوض همه عالم بميرد *
15 * وشمعون صفا * ويكي ديكر از شاكردان * درپي عيسي مي امدند * وآن شاكرد با سرور
امامان آشنا بود * وبا عيسي درسراي † درامد *

سي پنج منكر شدن شمعون

16 * صفا بيرون درايستاده بود * وان ديكر شاكرد كه سرور امامان اورا مي شناخت *
17 بدر آمد وبدربانان كفت * وشمعونرا باندرون درآورد * * ودختر كه دررا نكه مي داشت *
18 به شمعون كفت * مكر تو نيز از شاكردان اين مردي * بدو كفت نه * * ومردم وعوانان
ايستاده بودند * وآتش مي افروختند * كه كرم شوند * براي انك ان شب سرما بود * و شمعون
19 نيز با ايشان كرم مي شد * * وبزرك امامان عيسيرا پرسيد † برشاكردان وبر تعليم او *

Deindè turbæ, & ministri, & Judæi Jesum prehenderunt, et ligaverunt: Et priùs eum ad Annam adduxerunt, eò quòd Annas socer Caiaphæ erat, qui princeps Sacerdotum eo anno erat. Caiaphas autem erat, qui Judæis consuluerat, quòd oporteret ut unus homo pro toto populo moreretur. Et Simeon Cephas, et quidam alius ex discipulis Jesum secuti sunt: discipulus autem ille principi Sacerdotum notus erat, et cum Jesu in atrium ingressus est.

XXXV. Abnegatio Simeonis.

Simeon autem extra ostium stabat, et ille alter discipulus, quem princeps Sacerdotum noverat, egressus est, et ostiariis locutus est, et Simeonem introduxit. Et puella quæ ostium custodiebat Simeoni dixit; Numquid tu etiam ex discipulis hujus viri es? Ei dixit; Non. Et homines et ministri stabant, et ignem accenderant ut calefierent, eò quòd illâ nocte frigus erat: et Simeon etiam cum illis calefiebat. Maximus autem Sacerdotum Jesum interrogavit de discipulis et de doctrina ejus.

Versio VULGATA LATINA.

Cohors ergò, & tribunus, & ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, &
ligaverunt eum: Et adduxerunt eum ad Annam primùm, erat enim so-
cer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui con-
silium dederat Judæis; Quia expedit, unum hominem mori pro populo.
Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus au-
tem ille erat notus pontifici, & introivit cum Jesu in atrium pontificis.
Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergò discipulus alius, qui erat
notus pontifici, & dixit ostiariæ, & introduxit Petrum. Dicit ergò Petro
ancilla ostiaria; Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille;
Non sum. Stabant autem servi & ministri ad prunas, quia frigus erat, &
calefaciebant se: erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pon- 19
tifex ergò interrogavit Jesum de discipulis suis, & de doctrina ejus. Re- 20
spondit ei Jesus; Ego palàm locutus sum mundo: ego semper docui in syn-
agoga, & in templo, quò omnes Judæi conveniunt: & in occulto locu-
tus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt quid lo- 21
cutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixisset, 22
unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens; Sic respondes pontifi-
ci? Respondit ei Jesus; Si malè locutus sum, testimonium perhibe de ma- 23
lo: si autem benè, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Cai- 24
pham pontificem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وان الجند وقايد الالف والخدام الذين لليهود امسكوا يسوع واوثقوه * وجاوا به الي حنان
اولا لانه كان حمو قيافا الذي كان ريس الكهنة في تلك السنة * هذا قيافا الذي اشار
على اليهود انه خير ان يموت رجل واحد بدل الشعب * الفصل التاسع والثلثون *
وان سمعان الصفا والتلميذ الاخر تبعا يسوع * وكان ريس الكهنة يعرف ذلك التلميذ فدخل
مع يسوع دار ريس الكهنة * فاما بطرس فكان واقفا عند الباب برا * فخرج ذلك التلميذ الاخر
الذي كان من معارف ريس الكهنة فكلم البوابة وادخل بطرس * فقالت الجارية البوابة
لبطرس اما انت من تلاميذ هذا الرجل فقال لها لا * وكان العبيد والشرط قياما يوقدون نارا
ليصطلوا لانه كان شتاء وكان بطرس ايضا قايما معهم يصطلي * فاما ريس الكهنة فسال
يسوع عن تلاميذه وعن تعليمه * فاجابه يسوع انا كلمت العالم علانية وعلمت في كل وقت في
الهيكل وفي المجامع حيث تجمع اليهود ولم اتكلم بشي في خفية * فما بالك تسالني سل اوليك
الذين سمعوا ما كلمتهم به فهولاء هم يعرفون ما قلته انا * فلما قال هذا كان واحد من الشرط
قايما فلطم يسوع وقال له اهكذا تجاوب ريس الكهنة * فاجابه يسوع قايلا ان كنت
تكلمت بردي فاشهد بالردي وان كان جيدا فلم ضربتني * وحينيذ ارسله حنان موثوقا
الي قيافا ريس الكهنة *

Cohors autem, & tribunus, & ministri qui erant Judæorum, comprehenderunt Jesum, & ligaverunt eum. 12
Et adduxerunt eum ad Hanan primùm, quia erat socer Caiphæ, qui erat princeps sacerdotum in illo anno. 13
Iste est Caiphas qui consilium dederat Judæis, esse melius ut moreretur vir unus pro populo. 14

Sectio trigesima nona.

Et verò Simon Petra, & discipulus ille alius sequuti sunt Jesum: princeps autem sacerdotum cognoscebat illum discipulum, & introivit cum Jesu in atrium principis sacerdotum. 15
At Petrus erat stans ad ostium foris. Exivit ergò ille discipulus alius qui erat ex notis principi sacerdotum, allocutúsque est ostiariam, & introduxit Petrum. 16
Et dixit ancilla ostiaria Petro; Nónne tu es ex discipulis hujus viri? Ait illi; Non. 17
Servi autem & ministri stantes accendebant ignem ut calefacerent sese, quia erat hyems, & Petrus etiam stans cum eis, calefaciebat se. 18
Verùm princeps sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis ejus, & de doctrina ipsius. 19
Respondit ei Jesus; Ego locutus sum mundo palàm, & docui quolibet tempore in templo & in synagogis, quò se recipiunt Judæi, & non sum locutus quicquam in occulto. 20
Quid interrogas me? interroga illos qui audierunt quod locutus sum illis, idem ipsi nôrunt quid dixerim ego. 21
Cùm autem dixisset hoc, erat unus ex ministris stans, & duxit alapam Jesu, & dixit ei; Sic respondes principi sacerdotum? 22
Respondit ei Jesus, dicens; Si locutus sum rem turpem, perhibe testimonium de turpitudine: at si rectè, quare me percussisti? 23
Tunc misit eum Hanan ligatum ad Caipham principem sacerdotum. 24

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወአኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሰገራት፡ሰጺራ፡ ወሐበይት፡ ወወዓሊሆሙ፡ ለአይሁድ፡
13 ወሐመይዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወወሰድዎ፡ኀበ፡ሐና፡ ቀዲሙ፡፡ እስመ፡ ሐሙሁ፡
14 ውእቱ፡ ለቀያፋ፡ ወሊቀ፡ካህናት፡ውእቱ፡ ዘአብሬቱ፡ ይእቲ፡ ዓመት፡ ወቀያፋ፡ውእ
ቱ፡ ዘአምከሮሙ፡ ለአይሁድ፡ ወይቤሎሙ፡ ይኄይሰክሙ፡ ይሙት፡ አሐዱ፡ብእሲ፡ በ
15 ቤዛ፡ ሕዝብ፡፡ ወተለዎ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑቅ
፡ ወካልእ፡ ረድኡ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡፡ ወቦአ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
16 ስ፡ ውስተ፡ ዓጸደ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡፡ ወጴጥሮስ፡ ቆመ፡ አፍኣ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡፡ ወወፅ
አ፡ ዝኩ፡ ረድእ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ካህናት፡ ወተናገሮ፡ ለዓጻዊ፡ ወአብኦ፡ ለጴጥ
17 ሮስ፡፡ ወትቤሎ፡ ወለተ፡ ዓጻዊ፡ ለጴጥሮስ፡ አንተኒ፡ እምአርዳኢሁ፡፡ ለውእቱ፡
18 ብእሲ፡ አንተ፡ ወይቤ፡ኢኮንኩ፡፡ ወይቀውሙ፡ አግብርቲሆሙ፡ ወወዓሊሆሙ፡ ወበ
ለፍሕም፡ ወይስሕኑ፡ እስመ፡ ብዙኅ፡ ቍር፡ ለይእቲ፡ሌሊት፡ እስመ፡ቍረ፡ብ
19 ሔሩ፡ ወይቀውም፡ጴጥሮስ፡ ወይስሕን፡ምስሌሆሙ፡፡ ወተስእልዎ፡ ሊቃነ፡ ካህና
20 ት፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ በእንተ፡ አርዳኢሁ፡ ወበእንተ፡ ትምህርቱ፡፡ ወአውሥአ፡
እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤ፡አንሰ፡ክሡተ፡ተናገርኩ፡ ለዓለም፡ወዘልፈ፡ እሜህር፡በምኵ
ራብ፡ ወበቤተ፡መቅደስ፡ኀበ፡ ተጋብኡ፡ኵሉ፡ አይሁድ፡፡ወአልቦ፡ ዘተናገርኩ፡ጽምሚ
21 ተ፡ወሊመንተ፡ መኑ፡ እንከ፡ተሴአሉኒ፡ ተስእልዎሙ፡ ለእለ፡ ሰምዑኒ፡ ዘአቤ፡ የ
22 አምሩ፡ እሙንቱ፡ ወዘተናገርኩ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸፍዖ፡ መልታሕቶ፡ ለእግዚ
እ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ወዓሊ፡ ወይቤሎ፡ ከመዝኑ፡ ትትዋሥኦ፡ ለ
23 ሊቀ፡ካህናት፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ እመ፡ እኩየ ፡ ነበብኩ፡
24 አስተዋድየኒ፡ በእንተ፡ እኩይ፡ ወእመሰ፡ ሠናይ ፡ ለምንት፡ ትዘብጠኒ፡፡ ወፈነዎ፡
ሐና፡ ሕሙየ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡፡

Et comprehenderunt Dñm Jesum cohortes *nempe* spira, & centuriones, & mini- 12
stri Judæorum, & calumniati sunt Dñm Jesum. Et adduxerunt eum ad Hanam 13
primùm: quia socer erat Caiaphæ, & princeps sacerdotũ fuit regiminis istius an-
ni. Et Caiaphas is *erat* qui consuluerat Judæis, & dixerat iis; Expedit vobis ut 14
moriatur unus homo *in* redemptionem totius populi. Et sequutus est Simon Pe- 15
trus Dominum Jesum à longè, & alius discipulus ejus, qui notus erat apud prin-
cipem sacerdotum, & intravit cum Domino Jesu in atrium principis sacerdo-
tum. Et Petrus stetit extra ad ostium. Et exivit iste discipulus, qui notus erat 16
apud principem sacerdotum, & loquutus est ostiario, & introduxit Petrum.
Et dixit filia ostiarii Petro; Tu etiam ex discipulis hujus hominis es. Et dixit; 17
Non sum. Et stabant servi eorum, & ministri eorum, & accenderunt prunas, 18
& calefaciebant se: quia multum frigus *erat* istius noctis, quia frigida regio *erat*:
& stabat Petrus, & calefaciebat se cum iis. Et interrogârunt principes sacer- 19
dotum Dominum Jesum de discipulis ejus, & de doctrina ejus. Et respondit 20
Dominus Jesus, & dixit; Ego palàm loquutus sum mundo, & semper docebam
in synagoga, & in Domo sancta, quò congregati sunt omnes Judæi, & nihil lo-
quutus sum clàm omninò. Quid igitur interrogatis me? interrogate eos qui 21
audierunt me: quæ dixi sciunt illi, & quæ loquutus sum. Et hoc quum dixisset, 22
percussit maxillam Domini Jesu unus ex adstantibus ministris, & dixit ei; Itáne
respondes principi sacerdotum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; Si 23
malè loquutus sum, accusa me de malo: & si benè, quare percutis me? Et 24
misit eum Hana calumniâ affectum ad principem sacerdotum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 عيسي بدو كفت من اشكارا بعالم سخن مي كفتم بهر وقتي * درانجمن ودرهيكل
تعليم مي دادم * درجايكاهي كه همه يهوديان جمع مي بودند * وبه پنهاني چيزي نكفتم *
21 ازمن چه مي پرسي * ازيشان بپرس كه شنيدند آنچ بديشان كفتم * انك ايشان هرچه
22 من كفتم مي دانند * *چون عيسي اينها كفت * يكي ازعوانان ايستاده بود * بر روي
23 عيسي زد * وكفت بسرور امامان چنين جواب مي دهي * *عيسي بدو كفت * اكر بد كفتم
بر بدي كواهي ده * واكر نيك كفتم * مرا چرا مي زني

سي شش
بردن عيسي را پيش قيافا

24 *وحنان عيسي را بسته پيش بزرك امامان فرستاد

Jesus illi dixit; Ego palàm in mundo locutus sum omni tempore, in synagoga & in templo doctrinam tradidi, in loco quo omnes Judæi congregati sunt: in occulto autem quidquam non locutus sum. 20
A me quid interrogas? Ab illis interroga qui audiverunt, quid ipsis locutus sum: ecce illi quicquid ego dixi, sciunt. 21
Cùm Jesus hæc dixisset, unus ex ministris, qui astans erat, in faciem Jesum percussit, & dixit; Principi Sacerdotum tale responsum das? 22
Jesus ei dixit; Si malè dixi, de malo testare; Sin autem benè dixi, me quare percutis? 23

XXXVI. Abductio Jesu ad Caipham.

Et Annas Jesum vinctum ad maximum Sacerdotum misit. 24

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Erat autem Simon Petrus stans & calefaciens se. Dixerunt ergò ei; Num & tu ex
25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ
discipulis ejus es? negavit ille, & dixit; Non sum. Dicit unus ex ser-
26 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος, (ν) καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν δού-
vis principis Sacerdotum, cognatus existens cujus absciderat Petrus auriculam; Non ego te vidi in
λων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν
horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & statim gallus cantavit.
27 τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο (ξ) ὁ Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
Adducunt ergò Jesum à Caiapha in prætorium: erat autem manè: & ipsi non
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ (ο) πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ
introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, (π) ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα.
Exivit ergò Pilatus ad eos, & dixit; Quam accusationem affertis adversùs ho-
29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀν-
minem hunc? Responderunt & dixerunt ei; Si non esset hic malefactor, non utique tibi
30 θρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι
tradidissemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & secundùm
31 παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
legem vestram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον (ρ) οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
interficere quenquam. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ morte
32 ἀποκτεῖναι οὐδένα. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων (σ) ποίῳ θανάτῳ

ροε α | ροϛ α ροζ ι | ροη α ροθ ι | ρπ ιδ | ρπα ι

futurus esset mori. Introivit ergò in prætorium iterum Pilatus,
ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, 33
vocavit Jesum, & dixit ei; Tu es rex Judæorum; Respondit ei
καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; (τ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ 34
Jesus; A temetipso tu hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? Respondit Pi-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Πι- 35
latus; Numquid ego Judæus sum? Gens tua & principes Sacerdotum tradiderunt te
λάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε
mihi: quid fecisti? Respondit Jesus, Regnum meum non est de mundo
ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη (υ) ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου 36
hoc: si ex mundo hoc esset regnum meum, ministri utique mei decertarent ut
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα
non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit
μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν 37
itaque ei Pilatus; Num ergò rex es tu? Respondit Jesus; Tu dicis, quia
οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι
rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum,
βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς (φ) τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
ut tester veritati: omnis existens ex veritate, audit meam vocem.
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

MS.A. (ν) καὶ λέγει, (ξ) Πέτρος· (ο) πρωΐ· (π) ἀλλὰ φάγωσιν (ρ) δὲ αὐτῷ (σ) τῷ θανάτῳ (τ) Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ (υ) Ἰησοῦς, (φ) τοῦτο καὶ γεγέννημαι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܫܚܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
26 ܐܢܬ. ܘܗܘ ܟܦܪ ܘܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܚܝܢܗ ܗܘܐ
27 ܕܗܘ ܕܦܣܩ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܐܕܢܗ. ܠܐ ܐܢܐ ܚܙܝܬܟ ܥܡܗ ܒܓܢܬܐ. * ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܫܡܥܘܢ.
ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܡܓ *
28 * ܐܝܬܝܘܗܝ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܨܦܪܐ ܗܘܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ
29 ܥܠܘ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܕܠܐ ܢܬܛܘܫܘܢ ܥܕ ܐܟܠܝܢ ܦܨܚܐ. * ܢܦܩ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܒܪ
30 ܠܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܐܟܠܩܪܨܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ
31 ܠܗ. ܐܠܘ ܠܐ ܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܗܘܐ. ܐܦܠܐ ܠܟ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܦܝܠܛܘܣ. ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܘܕܘܢܘܗܝ ܐܝܟ ܢܡܘܣܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܫܠܝܛ
32 ܠܢ ܠܡܩܛܠ ܠܐܢܫ. * ܕܢܫܬܠܡ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܟܕ ܡܘܕܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ
33 ܗܘܐ ܠܡܡܬ. * ܥܠ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܩܪܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
34 ܡܠܟܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢ ܢܦܫܟ ܐܡܪܬ ܗܕܐ. ܐܘ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܘ ܠܟ
35 ܥܠܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܐ. ܒܢܝ ܥܡܟ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ
36 ܐܫܠܡܘܟ ܠܝ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܢܐ
ܥܠܡܐ. ܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܬ ܗܢܐ ܡܠܟܘܬܝ. ܡܫܡܫܢܝ ܗܘܘ ܡܬܟܬܫܝܢ ܕܠܐ
37 ܐܫܬܠܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ.
ܡܕܝܢ ܡܠܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ. ܠܗܕܐ ܐܢܐ ܝܠܝܕ ܐܢܐ.
ܘܠܗܕܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܫܪܪܐ ܫܡܥ ܩܠܝ.

Et Simon Petra stabat & calefaciebat se; 25
& dicunt ei, Nunquid & tu unus ex discipu-
lis ejus es? At ille negavit; & dixit, Non
sum. Dicit ei unus ex servis summi sacer- 26
dotis, cognatus illius, cujus Simon amputa-
rat auriculam, Nónne ego vidi te cum eo
in horto? Et iterùm inficiatus est Simon: 27
& in ea ipsa hora emisit vocem gallus.

Matutinis VI. feriæ Crucifixionis. 43.

Porrò abduxerunt Jesum à Caipha in præ- 28
torium, erátque manè; ipsi autem non in-
troierunt in prætorium, ne polluerentur
quum comederent Pascha. Exivit autem 29
Pilatus foràs ad eos, & dixit eis; Quam ac-
cusationem habetis adversùs hunc virum?
Responderunt ac dicunt ei; Nisi esset ma- 30
leficus, ne tibi quidem tradidissemus eum.
Dixit eis Pilatus; Accipite eum vos, cúm- 31
que judicate secundùm legem vestram. Di-
cunt ei Judæi, Non licet nobis interficere
quenquam. Ut impleretur sermo quem di- 32
xerat Jesus, quum patefaceret quâ morte es-
set moriturus. Introiit autem Pilatus in 33
prætorium, & vocavit Jesum, ac dixit ei;
Túne es rex Judæorum? Dixit ei Jesus; 34
A temetipso dicis hoc, an alii dixerunt tibi
de me? Dixit ei Pilatus; Num ego Judæ- 35
us sum? filii gentis tuæ, & principes sacer-
dotum tradiderunt te mihi: quid fecisti?
Dixit ei Jesus; Regnum meum non est ex 36
hoc mundo: Si ex hoc mundo esset regnum
meum, decertarent ministri mei, ne trade-
rer Judæis: nunc autem regnum meum non
est hinc. Dixit ei Pilatus; Ergò rex es? 37
Dixit ei Jesus; Tu dicis me regem esse. Ad
hoc ego natus sum, & ad hoc veni in mun-
dum, ut testimonium perhibeam de verita-
te. Quisquis est ex veritate, audit vocem
meam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وشمعون صفا ايستاده بود كرم مي شد * بدو كفتند مكر تو نيز يكي † از شاكردان او
26 هستي * صفا منكر شد * وكفت نيستم * ويكي از بندكان سرور امامان * خويشاوند ان * كه
27 شمعون كوش اورا انداخت * بصفا كفت نه من ترا با وي در باغچه ديدم * * شمعون باز منكر
شد * وخروس بانك زد — سي هفت — بردن عيسي را پيش فيلاطوس
28 * وعيسي را ازپيش قيافا در دهليز † بدر بردند * وصباح بود * ايشان بدهليز † در نرفتند *
29 كه پليد نشوند * تا فصح بخورند * * بيلاطوس بدر آمد وايشانرا ديد پرسيد * كه چه
30 بهتان † برين مرد داريد * * جواب دادند كه اكر اين كسي بدي نمي كرد * اورا بتو نمي
31 سپارديم * * پيلاطوس بديشان كفت * كه اورا ببريد * وبر ناموس وشريعت شما داوري كنيد *
32 يهوديان بدو كفتند * بر ما واجب نيست كه كسي را بكشيم * * تا تمام شود كلمه كه
33 عيسي كفت * در كدامين مرك بميرد * * فيلاطوس در دهليز رفت * وعيسي را خواند *
34 وبدو كفت * توي ملك يهوديان * * عيسي كفت از خود كفتي يا ديكران بتو كفتند *

Simeon autem Cephas stabat & calefactus est: ei dixerunt; Numquid tu etiam unus ex discipulis ejus es? Cephas inficiatus est, & dixit; Non sum. 25
Et quidam ex servis principis sacerdotum, cognatus ejus cui Simeon aurem dejecit, Cephæ dixit; Nonne ego te cum eo in horto vidi? 26
Simeon iterum inficiatus est, & gallus vocem emisit. 27

XXXVII. Abductio Jesu ad Pilatum.

Et Jesum à Caiapha in atrium eduxerunt, & manè erat: ipsi autem in atrium non ingressi sunt, ut polluti essent, ut Pascha comederent. 28
Pilatus igitur egressus est, & eos vidit, & interrogavit; Quam criminationem in hunc virum habetis? 29
Responderunt; Si hic homo malum non fecisset, eum tibi non tradidissemus. 30
Pilatus illis dixit; Eum auferte, & juxta Legem & institutum vestrum judicate. Judæi illi dixerunt; Nobis non licet ut quenquam interficiamus. 31
Ut impleretur sermo quem Jesus dixit, qua morte moriturus erat. 32
Pilatus itaque in atrium ivit, & Jesum vocavit, & ei dixit; Tu es rex Judæorum? 33
Jesus dixit; A teipso dixisti, an alii tibi dixerunt? 34

Versio VULGATA LATINA.

Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergò ei; Numquid
& tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, & dixit; Non sum. Dicit ei unus ex
servis pontificis, cognatus ejus, cujus abscidit Petrus auriculam; Nónne ego te vi-
di in horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & statim gallus cantavit.
Adducunt ergò Jesum à Caipha in prætorium. Erat autem mané: & ipsi non in-
troierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.
Exivit ergò Pilatus ad eos foràs, & dixit; Quam accusationem affertis adversùs
hominem hunc? Responderunt, & dixerunt ei; Si non esset hic malefactor,
non tibi tradidissemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & secun-
dùm legem vestram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet in-
terficere quenquam. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ mor- 32
te esset moriturus. Introivit ergò iterùm in prætorium Pilatus, & vocavit Jesum, 33
& dixit ei; Tu es rex Judæorum? Respondit Jesus; A temetipso hoc dicis, an 34
alii dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus; Numquid ego Judæus sum? Gens 35
tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit Jesus; Regnum 36
meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei
utique decertarent ut non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est
hinc. Dixit itaque ei Pilatus; Ergò rex es tu? Respondit Jesus; Tu dicis quia 37
rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium
perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكان سمعان الصفا واقفا يصطلي * فقالوا له لعلك انت ايضا من تلاميذه فانكر وقال
لست انا * فقال له واحد من عبيد رييس الكهنه قريب الذي كان بطرس قطع اذنه الست
انا رايتك معه في البستان * فانكر بطرس ايضا وللوقت صاح الديك * فجاوا بيسوع من
عند قيافا الى الايوان وكان باكرا وهم لم يدخلوا الايوان ليلا يتنجسوا قبل ان ياكلوا
الفصح * فخرج فيلاطس اليهم وقال لهم اي دعوه تدعوا بها على هذا الرجل * فاجابوه
قايلين لو لم يكن شريرا ما كنا سلمناه اليك * فقال لهم فيلاطس خذوه انتم واحكموا
عليه على ما في ناموسكم * فقال له اليهود ليس يجوز لنا ان نقتل احدا * ليكمل قول يسوع
الذي اخبر بايه موتة يموت * فدخل ايضا فيلاطس الايوان ودعا يسوع وقال له انت
هو ملك اليهود * اجابه يسوع امن عندك قلت هذا ام اخرون حكوه لك عني * فاجابه
فيلاطس لعلي انا يهودي * لكن امتك ورؤساء الكهنة اسلموك الي فماذا صنعت * فاجابه
يسوع ان مملكتي انا ليست من هذا العالم * ولو كانت مملكتي من هذا العالم لكان خدامي
يحاربون عني لئلا ادفع الى اليهود * والان فان مملكتي ليست هي من هذا العالم * فقال له
فيلاطس فعلى صح انك ملك * قال له يسوع انت قلت اني ملك * وانا لهذا ولدت ولهذا
اتيت الى العالم لاشهد بالحق * فكل من كان من الحق يسمع صوتي *

Et Simon Petrus stans calefaciebat se. 25
*Dixerunt ergò ei; Nunquid tu quoque
es ex discipulis ejus? Et negavit, ac di-
xit, Non sum ego. Dixit ei unus ex* 26
*servis principis sacerdotum, cognatus
ejus, cujus Petrus absciderat aurem;
Nonne ego vidi te cum eo in horto? Ne-* 27
*gavitque Petrus iterùm: & illicò cla-
mavit gallus. Duxerunt autem Jesum* 28
*à Caipha in prætorium, eratque mané:
& ipsi non introierunt prætorium, ne
contaminarentur, antequàm manduca-
rent Pascha. Exivit autem Pilatus* 29
*ad eos, & dixit eis; Quâ lite conten-
ditis adversùs hunc virum? Respon-* 30
*derunt ei, dicentes; Nisi esset scelera-
tus, non tradidissemus eum tibi. Ait* 31
*illis Pilatus; Accipite eum vos, &
condemnate eum secundùm id quod con-
tinetur in lege vestra. Dixerunt ei Ju-
dæi; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur sermo Jesu, quo* 32
*significaverat quali morte esset moritu-
rus. Ingressus ergò est iterùm Pilatus* 33
*prætorium, & vocavit Jesum, & di-
xit ei; Tune es Rex Judæorum? Re-* 34
*spondit ei Jesus; Num à temetipso di-
xisti hoc, an alii retulerunt illud tibi
de me? Respondit ei Pilatus; Nunquid* 35
*ego Judæus sum? sed gens tua & prin-
cipes sacerdotum tradiderunt te mihi:
quid ergò fecisti? Respondit Jesus;* 36
*Sanè regnum meum non est de hoc mun-
do: nam si esset regnum meum de hoc
mundo, certè subditi mei decertarent
ne traderer Judæis. Quare regnum
quidem meum non est ex hoc mundo.
Dixit ei Pilatus; Ergò verum est te* 37
*Regem esse? Ait illi Jesus; Tu di-
xisti: nam Rex sum. Et ego ad hoc
natus sum, & ad hoc veni in mun-
dum ut tester veritatem. Et omnis qui
est ex veritate, audit vocem meam.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሰ:ስምዖን:ጴጥሮስ:ይቀውም:ወይስሕን::ወይቤልዎ:አንተሂ: እምአርዳኢሁ:አ
...ት::ወክሕደ:ወይቤ:ኢኮንኩ:=: ወይቤሎ:አሐዱ:ገብረ:ሊቀ:ካህናት:እዝማዲሁ:
...ሙ:ለዘ:መተረ:ዕዝኖ:ጴጥሮስ:አኮኑ:አነ:ርኢኩከ:ውስተ:ገነት:ምስሌሁ::=:
...ክሕደ:ጴጥሮስ: በሣልስ: ነቀወ:ደሮሆ:ሶቤሃ::=: በዓርብ:ጽባሕ:ምንባብ:=:
...ድዎ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:ሶቤሃ: እምኀበ:ቀያፋ:ኀበ:ዓውደ:መኰንን:ወኢቦኡ:
...አይሁድ:ውስተ:ዓጸድ: እስመ:ጸብሐ:ከመ:ይብልዑ:ፋስሐ:ከመ:ኢየርኵሱ:=: ወ
...ፅአ:ጲላጦስ:አፍአ:ኀቤሆሙ: ወይቤሎሙ:ምንትኑ:ጌጋዩ: ለዝ:ብእሲ: በዘ:አምጻ
...እክምዎ::=: ወአውሥኡ:ወይቤሉ: ሶበሰ:ኢኮነ: ገባሬ: እኪት: እም:ኢያግባእና
...ሁ:ኀቤከ:=: ወይቤሎሙ:ጲላጦስ:ንሥእዎ:አንትሙ:ወበሕግክሙ:ኰንንዎ::ወይቤ
...ልዎ:ኢይከውነነ:ለነሰ: ንቅትል:መነሂ:=: ከመ:ይብጻሕ:ቃለ: እግዚእ:ኢየሱስ: ዘ
...ለ: እንዘ:ይሌምር:በአይ:ሞት:ሀለወ:ይሙት::=: ወቦአ:ካዕበ:ጲላጦስ:ውስተ:
...ጸድ:ወጸውዖ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎ:አንተኑ: ንጉሦሙ: ለአይሁድ::=: ወ
...ውሥአ: እግዚእ:ኢየሱስ::ወይቤሎ: ዘእምልብከኑ:ትብል:ወቦኑ: ዘነገረከ: በእ
...ንቲአየ::=: ወአውሥአ:ጲላጦስ:ወይቤ:አይሁዳዊኑ: አነሂ:አኮኑ:ሕዝብከ:ወሊቃ
...ካህናት:አግብኡከ:ኀቤየ:ምንተ: እገብረከ::=: ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ:
...ወይቤ:መንግሥትየሰ:ኢኮነት: እምዝንቱ:ዓለም::ሶበ: በዝዓለምሰ: መንግሥትየ: አ
...ግብአሙ:ወእመተቃተሉ:ሊተ:ወዓሊየ: ከመ: ኢይግበዕ: ለአይሁድ: ወከመ:ኢያግ
...ብኡኒ: አይሁድ: ኀቤከ: ወይእዜኒ: በሕቱ:ኢኮነት: እምዝየ: መንግሥትየሰ: ኢኮነ
...ት: እምዝየ::=: ወይቤሎ:ጲላጦስ: እንከሰኬ:ንጉሥ: አንተ::ወአውሥአ: እግዚ
...እ:ኢየሱስ: ወይቤ:ሳኒከ:ትቤ:ከመ:ንጉሥ:አነ: ወአንሰ: በእንተዝ:ተወለድኩ: ወበ
...እንተዝ:መጻእኩ:ውስተ: ዓለም: ከመ: ሰማዕተ: እኩን: በጽድቅ:: ወኵሉ: ዘእም
...ጽድቅ:ውእቱ: ይሰምዓኒ: ቃልየ:=:

Et fuit Simon Petrus stans, & calefaciens se. Et dixerunt ei; Tu etiam ex discipu- 25
lis ejus es? & negavit, & dixit; Non sum. Et dixit ei quidam servus principis sa- 26
cerdotum, (cognatus ejus, cujus absciderat aurim Petrus;) Nónne ego vidi te in
horto cum eo. Et negavit Petrus tertió: & cantavit gallus statim. 27

In matutino parasceues lectio.

Et adduxérunt Dominum Jesum statim à Caiapha ad castrum judicis, & non in- 28
trârunt Judæi in atrium, quia manè erat ut comederent Pascha, ne pollueréntur.
Et exivit Pilatus foràs ad eos, & dixit iis; Quænam est iniquitas hujus viri, pro- 29
pter quam adduxistis eum? Et responderunt, & dixerunt; Si non fuisset malefi- 30
cus, non attulissemus eum ad te. Et dixit iis Pilatus; Accipite eum vos, & secun- 31
dùm legem vestram judicate eum. Et dixerunt ei; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur sermo Domini Jesu quem dixit, significans per quam mor- 32
tem moriturus esset. Et intravit iterum Pilatus in atrium, & vocavit Dñm Je- 33
sum, & dixit ei; Túne rex Judæorum? Et respondit Dominus Jesus, & dixit ei; 34
Num hoc ex corde tuo dicis, vel quisnam fuit qui dixit tibi de me? Et respon- 35
dit Pilatus, & dixit; Num Judæus sum? Nónne gens tua, & principes sacerdotum
adduxerunt te ad me? quid fecisti? Et respondit Dñs Jesus, & dixit; Regnum meũ 36
non fuit ex hoc mundo: si in hoc mundo *esset* regnũ, certâssent & bellũ gessissent
pro me ministri mei, ut non traderer Judæis: & ut non adducerent me Judæi ad
te: nunc autẽ non fuit hinc regnũ meum, non fuit hinc *inquã*. Et dixit ei Pilatus; 37
Num igitur rex es? Et respondit Dñs Jesus, & dixit; Tu ipse dicis quòd rex sum.
Et ego propter hoc natus sum, & propter hoc veni in mundum, ut testis sim de
veritate: & quicunque ex veritate est, audit vocem meam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فیلاطوس گفت * مگر من یهودی ام * فرزندان و قوم تو * و بزرگ امامان ترا بدست
من سپاردند * تو چه می گوئی * *عیسی بدو گفت مملکت و پادشاهی من ازین عالم
نیست * اگر پادشاهی من ازین عالم می بود * همچو چاکران [می کوشند که] در
دست یهودیان نمی افتادم * پس بدانک پادشاهی من نه ازینجاست * * پیلاطوس بدو
گفت * پس ملک هستی عیسی بدو گفت تو گفتی * که من ملک هستم * من بهر این
راینک شدم و برای این در عالم آمدم * که بر راستی گواهی دهم * هر که از حقیست
اواز من بشنود *

Pilatus dixit; Nunquid ego Ju- 35
*dæus sum? Populares tui &
maximus sacerdotum te in manum
meam tradiderunt: tu quid dicis?
Jesus ei dixit; Regnum & ditio* 36
*mea ex hoc mundo non est: si re-
gnum meum ex hoc mundo esset,
tanquam ministri certarent, ut in
manus Judæorum non inciderem:
itaque scito, quòd regnum meum
non hinc est. Pilatus ei dixit;* 37
*Proindè rex es: Jesus ei dixit;
Tu dixisti, quòd ego rex sum:
ego propter hoc natus sum, & ob
hoc in mundum veni, ut de veri-
tate testimonium darem. Omnis
qui ex veritate est, vocem meam
audit.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et hoc dicens, iterùm exivit ad Ju-
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπών, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰου-
dæos, & dicit eis; Ego nullam causam invenio in eo. Est autem consuetudo
39 δαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ συνήθεια
vobis, ut unum vobis absolvam in Pascha: vultis ergò vobis absolvam regem
ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν (χ) ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα
Judæorum? Clamaverunt ergò rursùm omnes, dicentes; Non hunc, sed Barab-
40 τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραβ-
bam. Erat autem Barabbas latro.
βᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

MS.A. (χ) ἀπολύσω ὑμῖν

CAP. XIX. ιθ'.

Tunc ergò accepit Pilatus Jesum, & flagellavit. Et milites plectentes
1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. 2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες
coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti; & veste purpureâ amicierunt
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ (α) τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
eum: Et dicebant; Gaude, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
3 αὐτόν· Καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
Exivit ergò iterùm foràs Pilatus, & dicit eis; Ecce adduco vobis eum foràs, ut
4 (β) Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. (Exivit ergò Jesus foràs,
5 γνῶτε ὅτι (γ) ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. (Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω,
portans spineam coronam, & purpureum vestimentū.) Et dicit eis; Ecce homo.
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.) καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
Cùm ergò vidissent eum Principes Sacerdotū & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige,
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες, Σταύρωσον,
crucifige. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego
(δ) σταύρωσον· λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ
enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi; Nos legem habe-
γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχο-
mus, & secundùm legem nostram debet mori, quia seipsum filium Dei fecit.
μεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.
Cùm ergò audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est in
8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. 9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς
prætorium iterùm: & dicit Jesu, Unde es tu? At Jesus responsum non
τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non loqueris? nescis quia
10 ἔδωκεν αὐτῷ. (ε) Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
authoritatem habeo crucifigere te, & authoritatem habeo absolvere te? Respondit Jesus;
(ζ) ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; 11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
Non haberes authoritatem ullam adversùs me, si non esset tibi datum desuper. Propter
Οὐκ (η) εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. Διὰ
hoc tradens me tibi majus peccatum habet.
τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ἐπὶ τὴν κεφαλήν, (β) Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν (γ) οὐδεμίαν ἐν αὐτῷ (δ) σταύρωσον αὐτόν· (ε) Λέγει αὐτῷ (ζ) ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; (η) ἔχεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܤ. ܡܢܘ ܩܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܕܐ. ܢܦܩ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪ
39 ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ. * ܥܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ
40 ܒܦܨܚܐ. ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܠܗܢܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܩܥܘ ܟܠܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܐ. ܠܗܢܐ ܐܠܐ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܒܪ ܐܒܐ ܓܝܣܐ.
1 * ܩܦܠܐ * ܝܛ * ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܛܘܤ ܢܓܕܗ ܠܝܫܘܥ. * ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
2
3 ܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܡܢ ܗܘܙܐ ܘܣܡܘܗܝ ܠܗ ܒܪܫܗ. ܘܥܛܦܘܗܝ ܢܚܬܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. * ܘܐܡܪܝܢ
4 ܗܘܘ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܦܝܠܛܘܤ
ܬܘܒ ܠܒܪ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܠܗ ܠܟܘܢ ܠܒܪ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܬܪܗ
5 ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ. * ܠܬܠܬ ܫܥܝܢ * ܡܕ * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܟܕ ܐܝܬ ܥܠܘܗܝ
6 ܟܠܝܠܐ ܕܗܘܙܐ ܘܢܚܬܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܤ. ܗܐ ܓܒܪܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܕܚܫܐ. ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܩܘܦܝܗܝ. ܙܩܘܦܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܤ. ܕܒܪܘ
7 ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܘܦܘܗܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ ܥܠܬܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܢ
8 ܢܡܘܤܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܘܐܝܟ ܕܒܢܡܘܤܢ ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܥܒܕ ܢܦܫܗ. * ܟܕ
9 ܕܝܢ ܫܡܥ ܦܝܠܛܘܤ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܚܠ. * ܘܥܠ ܬܘܒ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܐܡܪ
10 ܠܝܫܘܥ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܤ. ܠܝ
11 ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܫܘܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܫܪܝܟ ܘܫܘܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܙܩܦܟ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܟ ܥܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕ. ܐܠܘ ܠܐ ܝܗܝܒ ܗܘܐ ܠܟ ܡܢ ܠܥܠ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܡܢ ܕܐܫܠܡܢܝ ܠܟ ܪܒܐ ܗܝ ܚܛܝܬܗ ܡܢ ܕܝܠܟ.

Dixit ei Pilatus; Quid est veritas? Et quum hoc dixisset, exiit rursùs ad Judæos, & dixit eis; Ego ne unam quidem causam invenio in eo. 39 Moris est autem vobis, ut unum dimittam vobis in Paschate: vultis igitur dimittam vobis hunc regem Judæorum? 40 At clamaverunt omnes, dicuntque; Non hunc, sed Bar-Abba. Erat autem iste Bar-Abba latro.

CAP. XIX.

1 Tunc Pilatus flagellavit Jesum. 2 Et milites complicârunt coronam è spinis, & imposuerunt eam capiti ipsius; & amicierunt eum vestimentis coccineis: 3 Et dicebant; Pax tibi, (*Salve*) rex Judæorum. Et percutiebant eum in maxillas ipsius. 4 Porrò exivit iterùm Pilatus foràs, & dixit eis; En adduco eum vobis foràs, ut noveritis me non invenire post eum (*in eo*) ne unam quidem occasionem.

Ad horam tertiam. 44.

5 Exiit itaque Jesus foràs, existente super eum coronâ spineâ, & vestimentis coccineis: & dixit eis Pilatus; Ecce homo. 6 Quum autem vidissent eum principes sacerdotum & ministri, clamârunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite vos, eúmque cruci suffigite: ego enim nullam invenio in eo causam. 7 Dicunt ei Judæi; Nos legem habemus, & prout est in lege nostra, reus est mortis; quippe qui seipsum fecerit Filium Dei. 8 Quum autem audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. 9 Et introiit rursùs in prætorium, & dixit Jesu; Undenam es? Jesus verò responsum non dedit ei. 10 Subdit ei Pilatus, Mecum non loqueris? Nescis me habere potestatem dimittendi te, & potestatem crucifigendi te? 11 Dixit ei Jesus; Non haberes potestatem adversùs me ullam, nisi datum esset tibi supernè: propterea is qui me tradidit tibi, majus peccatum habet quàm tuum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * بيلاطوس بدو كفت حق چيست * وچون بيلاطوس اين سخن كفت * بازپيش يهوديان†
39 بدر رفت * وبديشان كفت * كه من بهانهٔ كناه درو نيافتم * * وشما رسم داريد *
كه در هر عيد فصح † براي شما بندئي ازاد كنم * مي خواهيد كه ملك يهوديانرا † براي
40 شما ازاد كنم * * يهوديان بانك زدند وكفتند نه اين را * ليكن برابارا ازاد كن * واين
برابا حرامي بود * كه در بندش كرده بودند *
1 * انكه بيلاطوس عيسي را در دست ايشان سپرد * * وسرهنكان تاجي ازخار ببافتند * وبر
2
3 سر او نهادند * وجامهٔ سرخ اورا پوشانيدند * * وميكفتند سلام بر تو اي ملك يهوديان *
4 وبر روي عيسي تبانجه† ومشت مي زدند * * بيلاطوس بيرون آمد * وبديشان كفت *
5 آنك اورا بيرون مي آورم * تا بدانيد كه من بدين مرد بهانهٔ كناه نيافتم * * وعيسي را
6 با تاج خار وجامهٔ سرخ بيرون آوردند * [وبيلاطوس بديشان كفت اينك مردي * * وچون
بزركان امامان وعوانان و] يهوديان [اورا ديدند] بانك زدند * كه اورا بردار كن * بر دار كن *

38 *Pilatus ei dixit; Veritas quid est? Et cùm Pilatus hoc verbum dixisset, rursùs ad Judæos egressus esset, & illis dixit; Ego quidem speciem criminis in eo non inveni.* 39 *Vos autem consuetudinem habetis, ut omni festo Paschatis vinctum unum vobis dimittam: Vultis ut regem Judæorum vobis dimittam?* 40 *Judæi vociferati sunt, & dixerunt; Non hunc, sed Barabbam dimitte. Iste autem Barabbas latro erat, quem in vincula posuerant.*

CAP. XIX.

Tunc Pilatus Jesum in manus eorum tradidit. Et satellites coronam è spinis contexuerunt, & capiti ejus imposuerunt, & vestimento rubro illum induerunt. Et dicebant; Pax tibi, ô Rex Judæorum: & vultui Jesu colaphos & pugnos impingebant. Pilatus autem prodiit, & illis dixit; Ecce eum educo, ut sciatis, quòd ego in hoc speciem culpæ non inveni. Jesum itaque cum corona spinea, & veste rubrâ eduxerunt: & Pilatus illis dixit; Ecce homo. Cùm autem magni sacerdotes, & ministri, & Judæi, eum vidērent, vociferati sunt; Illum quidem in crucem age, in crucem age.

Versio VULGATA LATINA.

38 Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et cùm hoc dixisset, iterùm exivit ad Judæos,
& dicit eis; Ego nullam invenio in eo causam. 39 Est autem consuetudo vobis, ut
unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergò dimittam vobis regem Judæorum?
40 Clamaverunt ergò rursùm omnes, dicentes; Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

1 Tunc ergò apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit. 2 Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpureâ circumdederunt eum.
3 Et veniebant ad eum, & dicebant; Ave, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
4 Exivit ergò iterùm Pilatus foràs, & dicit eis; Ecce adduco vobis eum foràs, ut
cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. (Exivit ergò Jesus portans coro- 5
nam spineam, & purpureum vestimentum.) Et dicit eis; Ecce homo. Cùm 6
ergò vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, cruci-
fige eum. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non in-
venio in eo causam. Responderunt ei Judæi; Nos legem habemus, & secundùm 7
legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Cùm ergò audisset Pilatus hunc ser- 8
monem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterùm: & dixit ad Jesum; 9
Unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non 10
loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere
te? Respondit Jesus; Non haberes potestatem adversùm me ullam, nisi tibi da- 11
tum esset desupèr. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 *قال له فيلاطس فما هو الحق. قال هذا وخرج ايضا الي اليهود وقال لهم انا لست اجد عليه
39 علة واحدة * وان لكم عادة ان اطلق لكم في الفصح واحدا فتريدوا ان اطلق لكم ملك
40 اليهود * فصرخوا كلهم قايلين لا تخل هذا بل باربان وكان باربان لصا.
1 الفصل الاربعون. * حينيذ اخذ فيلاطس يسوع وجلده داخلا * وضفر الشرط
2 اكليل شوك ووضعوه على راسه * والبسوه ثوبا احمر * وكانوا يتقدمون اليه ويقولون السلام يا
3 ملك اليهود وكانوا يلطمونه * ثم خرج فيلاطس ايضا خارجا وقال لهم هاانذا اخرجه اليكم
4 خارجا لتعلموا اني لست اجد عليه علة واحدة * فاخرج يسوع خارجا لابسا اكليل الشوك
5 والثوب الاحمر. فقال لهم فيلاطس ها الرجل * فلما ابصره رؤساء الكهنة والشرط صرخوا
6 قايلين اصلبه اصلبه. فقال لهم فيلاطس خذوه انتم فاصلبوه. فاني انا لم اجد عليه علة
7 واحدة * اجابه اليهود ان لنا ناموسا وعلى ما في ناموسنا هو مستوجب الموت لانه جعل ذاته ابن
8 الله * فلما سمع فيلاطس هذا الكلام ازداد خوفا * فدخل يسوع ايضا الي الايوان وقال له من
10 اين انت فلم يجبه * فقال له فيلاطس لماذا لا تكلمني. الست تعلم ان لي سلطانا ان اطلقك
11 وسلطانا ان اصلبك * فاجابه يسوع ليس لك علي سلطان واحد لولا انك اعطيت من فوق
من اجل هذا خطيه الذي اسلمني اليك اعظم.

Dixit ei Pilatus; Ecquid est veritas? 38
Dixit hoc, & exivit iterùm ad Judæos, & ait illis; Ego non invenio adversùs eum causam ullam. Et quidem vo- 39
bis est consuetudo, ut dimittam vobis in Paschate unum: vultis ergò ut dimittam vobis Regem Judæorum? Excla- 40
maverunt omnes, dicentes; Ne dimittas hunc, sed Baranban. Erat autem Baranban latro.

Sectio quadragesima.

CAP. XIX.

Tunc apprehendit Pilatus Jesum, & 1
flagellavit eum intùs. Et plexuerunt 2
ministri coronâ spineâ, et posuerunt eam super caput ejus, & induerunt eum ve-
ste rubeâ. Et accedebant ad eum, & di- 3
cebant; Ave rex Judæorum, eumque colaphis cædebant. Deinde egressus est 4
Pilatus iterùm foràs, & dixit eis; Ecce adduco eum ad vos foràs, ut sciatis quòd non invenio adversùs eum causam
ullam. Eduxit ergò Jesum foràs indu- 5
tum coronâ spineâ et veste rubeâ: et
dixit eis Pilatus, Ecce vir. Cùm au- 6
tem vidissent eum principes sacerdotum et ministri, clamaverunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Ait illis Pilatus, Accipite eum vos, et crucifigite eum: Ego enim non invenio adversùs
eum causam ullam. Responderunt ei Ju- 7
dæi; Est nobis lex, et secundùm quod est in lege nostra, est dignus morte: quia fe-
cit seipsum filium Dei. Cùm autem au- 8
disset Pilatus hunc sermonem, crevit ti-
mor ejus. Quare introduxit Jesum ite- 9
rùm in prætorium, et dixit ei; Unde
es? At non respondit ei. Inquit ei Pi- 10
latus; Quare non loqueris mihi? Nónne scis habere me potestatem dimittendi
te, et potestatem crucifigendi te? Re- 11
spondit ei Jesus; Non esset tibi adversùs me potestas ulla, nisi donatus fuisses desuper. Propterea peccatum ejus qui tradidit me tibi, majus est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ወይቤሎ: ጲላጦስ: ምንትኑ:ውእቱ: ጽድቅ::ወዘንተ:ብሂሎ: ካዕበ: ወፅአ:ኀበ: አይ
39 ሁድ: ወይቤሎሙ: አልቦ: ዘረከብኩ:ሎቱ:ጌጋየ: ወኢአሐተ።:= ወሃሎ: ዘያስተ
ርእዩ: ልማድ: ከመ: ...
40 ...

1 ወአሜሃ: ነሥአ: ጲላጦስ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: ወቀሠፎ::=
...

Et dixit ei Pilatus; Quid est veritas? Et hoc quum dixisset, iterum exivit ad Ju- 38
dæos, & dixit iis; Nullum fuit quod inveni illius crimen, ne unum quidem. Et 39
oportet ut moré observem' vobis, ut servemus aliquem *in* omni pascha: vultisne
ut vita donem vobis regem Judæorum? Et clamârunt omnes illi dicentes; Non 40
hunc, sed Barban. Et Barban princeps latronum fuit.

Lectio in tertia parasceues horæ

CAP. XIX.

Et tunc accepit Pilatus Dominum Jesum, & flagellavit eum. Et plexuerunt 1, 2
milites coronam spinarum: & coronam imposuerunt capiti ejus, & induerunt
eum purpurâ. Et veniebant ad eum, & dicebant ei; Ave rex Judæorum: & per- 3
cutiebant eum vultu ejus. Et exivit iterum Pilatus foràs, & dixit iis; Ecce addu- 4
cam eum vobis foràs, ut cognoscatis quòd non est crimen quod inveni contra
eum. Et exivit Dominus Jesus, coronatus coronâ spinarum, & indutus purpurâ. 5
Et dixit iis; Ecce, hic *est* homo. Et quum vidissent eum principes sacerdotum 6
et ministri eorum, clamârunt, & dixerunt; Suspendite eum, suspendite eum. Et di-
xit iis Pilatus; Accipite eum, vosipsi suspendite eum: quum non invenerim in
eo crimen. Et responderunt Judæi, & dixerunt; Nos legem habemus, & per le- 7
gem nostram oportet ut moriatur: quia Filium Dei fecit seipsum. Et audiente 8
Pilato hunc sermonẽ, timuit magis: Et intravit in conventum, & dixit Dño Jesu; 9
Unde es? Et non respondit ei Dñs Jesus. Et dixit ei Pilatus; Mihi non loqueris? 10
nescisne quòd potestas *est* mihi ut occidam te, & servare te? Et respondit Dñs 11
Jesus, & dixit ei; Non esset tibi potestas supra me aliqua, si non data fuisset tibi à
cœlo. Propterea qui tradidit me tibi, crimen majus habet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بيلاطوس بديشان گفت شما اورا ببريد وبر دار بياويزيد كه من در وي بهانه نمي
7 يابم * يهوديان گفتند ما شريعت داريم ودر شريعت ما مرگ بروي واجبست براي انك
8 خودرا فرزند خدا ساخت * چون بيلاطوس اين سخن را شنيد بيشتر ترسيد * وباز در
9 دهليز دررفت وبعيسي گفت از كجايي. عيسي بدو جواب نداد * بيلاطوس گفت
10 با من سخن نمي گويي * نمي داني كه قادرم كه ترا برهانم وقادرم كه ترا بر دار بياويزم
11 * عيسي بدو گفت بر من حكم نداري وبه يكي اگر از بلندي داده نمي شد براي
اين انك مرا بدست تو سپارد گناه او از گناه تو بزرگترست.

Pilatus illis dixit; Vos eum auferte, & in cruce suspendite: quia ego in ipso causam non in-
venio. Judæi dixerunt; Nos le- 7
gem habemus, & per legem nostram mors ei debita est, eò quòd
seipsum Filium Dei fecit. Cùm 8
Pilatus hunc sermonem audisset,
magis timuit. Et rursùs in atri- 9
um ingressus est, & ad Jesum dixit; Unde es? Jesus autem ei
responsum non dedit. Pilatus di- 10
xit; Mecum non loqueris? Nescis quod potens sum ut te liberem & potens sum ut te in cruce suspen-
dam? Jesus ei dixit; In me po- 11
testatem non habes, ne quidem ullam, nisi ex alto tibi data esset: propterea qui me in manum tuam tradidit, peccatum ejus peccato tuo majus est.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ἸΩΑΝΝΗΝ.

Ex hoc quærebat Pilatus absolvere eum. At Judæi clamabant, dicentes;
12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι (ϑ) ἔκραζον, λέγοντες,
Si hunc absolveris, non es amicus Cæsaris. Omnis regem seipsum faciens,
Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα (ι) αὐτὸν ποιῶν,
contradicit Cæsari. Ergò Pilatus audiens hunc sermonem, adduxit foràs Je-
13 ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας (κ) τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰη-
sum, & sedit pro tribunali in locum dictum, Lithostrotum: Hebraicè autem,
σοῦν, καὶ ἐκάθισεν (λ) ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ
Gabbatha. Erat autem parasceue Paschæ, hora autem quasi sexta: & dicit Ju-
14 Γαββαθᾶ. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, (μ) ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰου-
dæis; Ecce rex vester. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum.
15 δαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ (ν) ἐκραύγασαν, Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
Dicit ei Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Responderunt principes Sacerdotum;
λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς;
Non habemus regem, si non Cæsarem. Tunc ergò tradidit illum eis, ut crucifi-
16 Οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ-
geretur. Acceperunt autem Jesum & eduxerunt. Et portans crucem suam,
17 ρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν (ξ) αὐτοῦ,
exivit in dictum Calvariæ locum, qui dicitur Hebraicè, Golgotha: Ubi eum
18 ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ, Γολγοθᾶ· Ὅπου αὐτὸν

crucifixerunt, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autè Jesum. Scripsit
ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἔγραψε 19
autem & titulum Pilatus, & posuit super crucem: Erat autem scriptum;
δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ (ο) ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον,
JESUS NAZARENUS, REX JU-
ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ἸΟΥ-
DÆORUM. Hunc ergò titulum multi legerunt Judæorum: quia prope erat
ΔΑΙΩΝ. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς (π) ἦν 20
civitatem locus ubi crucifixus est Jesus: Et erat scriptum Hebraicè, Græcè,
τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί,
Romanè. Dicebant ergò Pilato principes Sacerdotum Judæorum; Ne scribe, Rex
Ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς 21
Judæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus;
τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, 22
Quod scripsi, scripsi. Ergò milites, cùm crucifixissent Jesum, acceperunt vestimenta
Ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια 23
ejus, (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem,) & tunicam. Erat
αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησαν (ρ) τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος,) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν
autem tunica inconsutilis, ex iis quæ desupèr contexta per totum.
δὲ ὁ χιτὼν (σ) ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

MS.A. (ϑ) *ἐκραύγαζον, (ι) ἑαυτὸν (κ) τὸν λόγον τούτων, (λ) ἐπὶ βήματος (μ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· (ν) ἐκραύγασον, (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) ἐπέθηκεν (π) ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου (ρ) τέσσερα (σ) ἄραφος,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]

Ob idque volebat Pilatus eum dimittere. Judæi verò clamabant, Si hunc dimiseris, 12
non es amicus Cæsaris: nam quicunque se regem facit, adversarius est Cæsaris. Quum
audisset autem Pilatus hunc sermonem, ad- 13
duxit Jesum foràs, & sedit pro tribunali in loco qui vocatur, Pavimentum lapidum: Hebraicè verò dicitur, Gaphiphta (peribolus.) Erat autem parasceue Paschatis.

Ad horam sextam. 45.

Erat autem circiter hora sexta: & dixit Ju- 14
dæis, Ecce Rex vester. Illi verò clamabant, 15
Tolle eum, tolle eum; crucifige eum, crucifige eum. Dixit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Dicunt ei principes sacerdotum; Non habemus regem, nisi Cæsarem. Tunc 16
tradidit eum ipsis ut crucifigerent eum. Acceperunt itaque Jesum: Et abduxerunt 17
eum, quum bajularet crucem suam, ad locum qui vocatur Carcaphta, Hebraicè verò dicitur Gogolta (Cranium capitis.) Ubi cru- 18
cifixerunt eum, & cum eo duos alios, unum hinc, & alterum hinc; Jesum autem in medio. Quinetiam scripsit tabulam Pilatus, 19
& imposuit cruci ejus. Ita verò scriptum erat; HIC EST JESUS NAZARENUS
REX JUDÆORUM. Hunc porrò titulum 20
multi ex Judæis legerunt: quia propè civitatem erat locus in quo crucifixus fuit Jesus. Et scriptum erat Hebraicè, & Græcè, &
Romanè. Dixerunt autem principes sacer- 21
dotum Pilato; Ne scribas, quòd sit rex Judæorum, sed quòd ipse dixerit, me regem
esse Judæorum. Dixit Pilatus, Quod scri- 22
psi, scripsi.

Ad horam nonam. 46.

Cæterùm milites quum crucifixissent Jesum, 23
sustulerunt vestimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, partem unicuique ex militibus: porrò tunica ejus erat absque sutura à summo, tota contexta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وپیلاطوس مي خواست که اورا ازاد کند • یهودیان بانك بر آوردند • که اکر تو این را
برهاني • دوست قیصر نیستي • هر که خودرا ملك سازد • با قیصر مکابر دشمن است •
13 * چون بیلاطوس این کلمه را شنید • عیسي را بدر کرد • و خود بر کرسي نشست •
درجایکاهي که نامش رصیف † سنکها بود • یعني سنك رین • وبعبري کففتا کفته
14 شود • * وروز ادینه • فصح بود • قدر ششم ساعت • به یهودیان کفت • اینك ملك شما
15 * ایشان بانك زدند • که اورا بردار کن • بردار بیلاطوس بدیشان کفت ملك شمارا بردار
16 کنم بزرکان † و امامان بانك زدند • که ما ملك نداریم مکر قیصر • * پس پیلاطوس
عیسي را بدیشان داد تا بر دار کنند
سي هشت
آویختن عیسي را بر صلیب
وعیسي را از انجا کشیدند وبدر بردند •
17 18 * وصلیب اورا برکول او نهادند بجایکاهي که نامش کله سر خوانند • وبعبري قرقیتا • * وانجایکاه
اورا بر دار کردند • ودو دیکر با وي یکي از دست راست • ویکي از دست چپ • وعیسي درمیان •

Et volebat Pilatus ut eum liberum faceret: Judæi autem clamorem sustulerunt, quòd si tu hunc liberes, amicus Cæsaris non es; quicunque semetipsum regem facit, Cæsari adversando inimicus est. Cum 13
Pilatus hunc sermonem audisset, Jesum eduxit, & ipse solio insedit, in loco cui nomen Agger lapideus erat, (i.e. Glareâ stratus.) Hebraicè autem, Gaphiphta dicebatur. Erat 14
feria sexta Paschatis erat, circiter sextam horam: Judæis dixit; Ecce rex vester. Illi vociferati 15
sunt; Quin eum in crucem age, tolle. Pilatus illis dixit; Regem vestrum in crucem agam? Magnates, & Sacerdotes vociferati sunt; Nos quidem regem non habemus nisi Cæsarem. Tum Pilatus Je- 16
sum illis dedit, ut in crucem agerent.

XXXVIII. Suspensio Jesu in cruce.

Et Jesum illinc traxerunt, & extulerunt. Et crucem ejus tergo ejus 17
imposuerunt, in loco cujus nomen Cranium capitis vocabant, Hebraicè autem Karkita. Et illo loco 18
eum in crucem egerunt, & duos alios cum eo, unum ad manum dexteram, & alterum ad manum sinistram, & Jesum in medio.

Versio VULGATA LATINA.

Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes; Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foràs Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithóstrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem Parasceue Paschæ, hora quasi sexta, & dicit Judæis; Ecce rex vester. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergò tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariæ, locum, Hebraicè autem Golgotha: Ubi

crucifixerunt eum, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autem
Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat 19
autem scriptum; JESUS NAZARENUS, REX JUDEORUM. Hunc ergò ti- 20
tulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi cru-
cifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant 21
ergò Pilato Pontifices Judæorum; Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia
ipse dixit; Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; Quod scripsi, scripsi. 22
Milites ergò cùm crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, (& fece- 23
runt quatuor partes: unicuique militi partem,) & tunicam. Erat autem tu-
nica inconsutilis, desupèr contexta per totum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فمن اجل هذا اراد فيلاطس ان يطلقه • فاما اليهود فكانوا يصرخون قائلين ان انت
اطلقته فما انت صاحب لقيصر • لان كل من يجعل نفسه ملكا فهو ضد لقيصر •
13 • الفصل الحادي والاربعون • * فلما سمع فيلاطس هذا الكلام اخرج يسوع الى
14 خارج • ثم جلس على كرسي في موضع يعرف برصيف الحجارة وبالعبرانية يسمى جباثا * وكانت
15 جمعة الفصح وكان وقت الساعة السادسة • فقال لليهود ها ملككم * فصرخوا ارفعه ارفعه اصلبه •
فقال لهم فيلاطس ااصلب ملككم • فاجاب رؤساء الكهنة • ليس لنا ملك غير قيصر •
16 * حينئذ اسلمه اليهم ليصلبوه • فاخذوا يسوع * ومضوا به وهو حامل صليبه • الى موضع
17
18 يسمى الجمجمة وبالعبرانية يسمى جلجلة * حيث صلبوه • وصلبوا معه لصين اخرين من ههنا
19 ومن ههنا ويسوع في وسطهما * ثم كتب فيلاطس صحيفة ووضعها على صليبه • وكان فيها مكتوبا
20 هذا يسوع الناصري ملك اليهود * وهذه الصحيفة قراها كثير من اليهود لان الموضع
الذي صلب فيه يسوع كان قريبا من المدينة • وكانت مكتوبة بالعبرانية واليونانية والرومية •
21 * فقال رؤساء الكهنة واليهود لفيلاطس لا تكتب انه ملك اليهود لكن هو قال اني ملك اليهود •
22
23 * اجاب فيلاطس ما كتبت قد كتبت * فاما الجند لما صلبوا يسوع اخذوا ثيابه وجعلوها اربعة
اجزاء كل جزء لواحد من الجند • وكان القميص غير مخيط من فوق بل منسوجا كله •

Et propter hoc voluit Pilatus dimittere 12
eum. Judæi verò clamabant, dicentes;
Si tu dimittis eum, non es amicus Cæsa-
ri: nam quicunque facit se Regem, est
contrarius Cæsari.

Sectio quadragesima prima.

Cùm autem audisset Pilatus hunc ser- 13
monem, eduxit Jesum foràs: deinde se-
dit pro tribunali in loco qui notus est
nomine Congeriei lapidum, & Hebrai-
cè vocatur Gabbatha: Erat autem pa- 14
rasceue Paschæ, erátque tempus horæ
sextæ, & dixit Judæis; Ecce Rex ve-
ster. Clamaverunt autem, Tolle eum, 15
tolle eum, crucifige eum. Ait illis Pila-
tus; Num crucifigam Regem vestrum?
Responderunt principes sacerdotum, Non
est nobis rex præter Cæsarem. Tunc tra- 16
didit eum illis, ut crucifigerent eum.
Itaque sumpserunt Jesum, Et abduxe- 17
runt eum ferentem crucem suam, ad lo-
cum quendam qui vocatur Calvaria, &
Hebraicè vocatur Gagalat, ubi cruci- 18
fixerunt eum. Et crucifixerunt cum eo
duos latrones alios, hinc & hinc, &
Jesum in medio utriusque. Præterea 19
scripsit Pilatus tabellam, & posuit eam
super crucem ipsius; erátque in ea scri-
ptum, HIC EST JESUS NAZARE-
NUS REX JUDÆORUM. Et hanc 20
tabellam legerunt multi ex Judæis,
quia locus in quo crucifixus fuerat
Jesus, erat propinquus civitati. Erat
autem scripta Hebraicè, & Græcè, &
Romanè. Dixerunt ergò principes sa- 21
cerdotum & Judæi Pilato; Ne scri-
bas quòd ipse sit Rex Judæorum; sed
quòd ipse dixerit, Ego sum rex Judæorũ.
Respondit Pilatus; Quod scriptum est, 22
jam scriptum est. Milites verò cùm cru- 23
cifixissent Jesum, acceperunt vestimen-
ta ejus, & fecerunt ea quatuor partes,
quamlibet partem uni ex militibus. Erat
autem tunica haud consuta supernè, sed
contexta tota.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወበእንተዝ፡ ፈቀደ፡ጲላጦስ፡ያሕይዎ፡፡ ወከልሑ፡አይሁድ፡ ወይቤሉ፡ እመ፡ አሕየውኮ
ለዝንቱ፡ኢኮንከ፡ዓርከ፡ለቄሳር፡ኵሉ፡ ዘያነግሥ፡ርእሶ፡ዐለዌ፡ ንጉሥ፡ውእቱ፡።
13 ሰሚዖ፡ጲላጦስ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡ አውፅኦ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ አፍኣ፡ ወነበረ፡ ዐውደ፡
ምኩናን፡ ዘስሙ፡ሊቶስጦሮስ፡ ወበዕብራይስጢ፡ይብልዎ፡ገበታ፡፡።
በዓርብ፡ በ፮፡ ሰዓት፡ ምንባብ፡።
14 ዓርበ፡ፋሲካ፡ውእቱ፡ጊዜ፡ ቀትር፡ዘስሱ፡ ሰዓት፡ወይቤሎሙ፡ለአይሁድ፡ ነዋ፡ንጉሠ
15 ክሙ፡፡። ወከልሑ፡ ወይቤሉ፡ አእትቶ፡ ወስቅሎ፡፡ወይቤሎሙ፡ጲላጦስ፡ ለንጉሠ
16 ክሙኑ፡ እሰቅሎ፡፡ወይቤሉ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ አልብነ፡ ንጉሠ፡ ዘእንበለ፡ቄሳር፡፡። ወአ
ሜሃ፡ ወሀቦሙ፡ ይስቅልዎ፡፡ ለፈቃዶሙ፡ ወተመጠውዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአውፅ
17 እዎ፡ወወሰድዎ፡። እንዘ፡ ይጸውር፡ መስቀሎ፡ብሔር፡ ዘስሙ፡ ቀራንዮ፡ ወበዕብራይ
18 ስጢ፡ይብልዎ፡ጎልጎታ፡። ኀበ፡ሰቀልዎ፡፡ወሰቀሉ፡ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡ አሐደ፡
19 እምለፌ፡ ወአሐደ፡ እምለፌ፡ ወማእከሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡። ወጸሐፈ፡ጲላጦ
ስ፡መጽሐፈ፡ ወአንበረ፡ ዲበ፡ መስቀሉ፡ ወይብል፡ መጽሐፉ፡ እግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ናዝሬ
20 ዊ፡ ንጉሠ፡አይሁድ፡፡። ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ አንበብዋ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡፡
እስመ፡ቅሩብ፡ብሔሩ፡ ለሀገር፡ኀበ፡ ሰቀልዎ፡ ለእግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ወጽሑፍ፡ በዕብራ
21 ይስጢ፡ ወበሮማይስጢ፡ ወበጽርእ፡፡። ወይቤልዎ፡ ለጲላጦስ፡ ሊቃነ፡ ካህናቲሆሙ፡
22 ለአይሁድ፡ ኢትጽሐፍ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘለሊሁ፡ ይቤ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡
23 አነ፡፡። ወአውሥአ፡ጲላጦስ፡ ወይቤ፡ ዘጸሐፍኩ፡ ጸሐፍኩ፡፡። ወሶበ፡ ሰቀልዎ፡ ለ
እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወተካፈሉ፡ አልባሲሁ፡ አርባዕቱ፡ ሐራ፡ ተዓፂዎሙ፡ ወረሰይዎ፡ ዓ
ሠርተ፡ክፍለ፡ ለአሀዱ፡ ሐራዊ፡ ክፍለ፡ ክደኖ፡ እልተሓ፡ ወውእቱ፡ ክደንኒ፡ ዘአልቦ፡
ረፍአት፡ ለዕሉ፡ እንምቱ፡።

Et propterea voluit Pilatus servare eum. Et clamârunt Judæi, & dixerunt ei; Si 12
servaveris hunc, non es amicus Cæsaris: quicunque regem facit seipsum, inimi-
cus imperatoris est. Et audiens Pilatus hunc sermonem, adduxit Dominum Je- 13
sum foràs, & sedit conventus in loco cujus nomen, Lithostoros: & Hebraicè vo-
cant eum, Gabatha.

In sexta hora parasceues lectio.

Et parasceue Paschæ fuit tempore meridiano sextâ horâ, & dixit Judæis; Ecce 14
rex vester. Et clamârunt, & dixerunt; Tollite eum, & suspendite eum. Et dixit 15
iis Pilatus; Regémne vestrum suspendam? Et dixerunt principes sacerdotum;
Non habemus regem præter Cæsarẽ. Et tunc dedit eum iis, ut suspenderent eum, 16
secundùm voluntatem eorum: & acceperunt Dominum Jesum, & adduxerunt eũ,
Et attulerunt eum portantem crucem suam ad locum cujus nomen, Kranion: & 17
Hebraicè vocant eum, Golgotha: Ubi suspenderũt eum, & suspenderunt cum illo 18
duos latrones, unum ex latere ejus, & unum ex latere ejus, & medio eorum Dñm
Jesum. Et scripsit Pilatus scripturam, & posuit super crucem ejus: et dixit scri- 19
ptura ejus, DOMINUS JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Et multi ex 20
Judæis legerunt hanc scripturã: quia propinqu⁹ erat loc⁹ ille civitati, ubi suspen-
derunt Dñm Jesũ. Et scripta fuit Hebraicè, et Romanè, & Græcè. Et dixerunt Pi- 21
lato principes sacerdotum Judæorum; Ne scribas, Rex Judæorum: *sed*; Ipse dixit, 22
Rex Judæorum sum. Et respondit Pilatus, & dixit; Quod scripsi, scripsi. Et quum 23
suspendissent Dñm Jesum, & divisa fuissent vestimenta ejus, quatuor milites sor-
titi sunt *pro* iis, & constituerunt quatuor partes, unicuique militi partem: tunicam
ejus lacerabo? & illa tunica non habuit futuram, super eam, ullam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * بيلاطوس [لوح] نبشت وبر سر صليب نهاد • كه اينست يشوع † ناصري • ملك يهوديان •
20 * وان نبشته را بسياري † از يهوديان خواندند • سبب انك شهر نزديك بود بدانجا كه عيسي را
21 بر دار كردند • وخط بعبري نبشته بود • [ويوناني] و برومي • * بزركان امامان † به بيلاطوس
22 كفتند • كه منويس ملك يهوديان • ليكن مي كفت كه ملك يهوديانم • * بيلاطوس
23 كفت † انچ نبشته شد همانست • * و سرهنكان چون عيسي را آويختند • جامهء اورا چهار
بخش كردند • جبه او يكي از سرهنكان † بر كرفت • وجبهء او نا دوخته يك پاره بود
از بالا تا زير •

Pilatus autem tabellam scripsit, 19
& vertici crucis imposuit, Hic
est Jesus Nazaræus, Rex Judæ-
orum. Hoc itaque scriptum mul- 20
ti ex Judæis legerunt: propter-
eà quod urbs propinqua erat ei
loco quo Jesum in crucem ege-
runt: & inscriptio Hebraicè
scripta erat, & Græcè & Ro-
manè: Magni autem Sacerdo- 21
tes Pilato dixerunt; Ne scribas,
Rex Judæorum; sed qui dixit,
quòd, Rex Judæorum sum. Pi- 22
latus dixit; Id quod scriptum
est peractè est. Satellites autem 23
cùm Jesum suspendissent, vesti-
menta ejus in quatuor partes fe-
cerunt; at tunicam ejus unus ex
satellitibus sustulit: tunica au-
tem ejus inconsutilis unâ textu-
râ erat, à summo usque ad imum.

Dixerunt ergò ad invicem; Non scindamus eum: sed sortiamur de illa, cujus erit.
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται·
Ut Scriptura impleretur, dicens; Partiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, & super ve-
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱμα-
stem meam miserunt sortem. Illi quidem igitur milites hæc fecerunt. Stabant autem
25 τισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἱστήκεισαν δὲ
juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus, Maria illa Cleopæ,
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
& Maria Magdalene. Jesus ergò videns matrem, & discipulum adstantem quem
26 καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
diligebat, dicit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit discipulo; Ecce
27 ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ
mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in propria.
ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης (τ) τῆς ὥρας ἔλαβεν (υ) αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
Post hæc sciens Jesus quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dicit;
28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς (φ) ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει,
Sitio. Vas ergò erat positum aceto plenum. Illi verò implentes spongiam aceto, & hyssopo
29 Διψῶ. (χ) Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ
circumponentes, obtulerunt ejus ori. Cùm ergò accepisset acetum Jesus,
30 περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς,

σβ ι — σγ δ — σδ α

dixit, Consummatum est: Et inclinans caput, tradidit spiritum.
σα ι εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Ergò Judæi,
Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι,
ut non remanerent in cruce corpora in Sabbato: quoniam Parasceue erat: 31
ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν·
(erat enim magnus dies illius Sabbati:) rogaverunt Pilatum ut frangerentur
(ἦν γὰρ μεγάλη (ψ) ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου·) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν
eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: & quidem primi fregerunt
αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται· καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν 32
crura, & alterius concrucifixi ei. Ad autem Jesum venientes, ut
τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς 33
viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum
εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν 34
lanceâ ejus latus fodit: & continuò exivit sanguis & aqua. Et videns
λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς 35
testificavit, & verum ejus est testimonium. Et ille scit quia vera dicit, ut
μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία. κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
vos credatis. Facta sunt enim hæc, ut Scriptura impleretur; Os non comminuetur
(ω) ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται 36
ejus. Et iterùm alia Scriptura dicit; Videbunt in quem transfixerunt.
αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. 37

MS.A. (τ) τῆς ἡμέρας (υ) ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς (φ) ὅτι ἤδη πάντα (χ) Σκεῦος ἔκειτο (ψ) ἡμέρα (ω) καὶ ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܢܨܪܝܗ. ܐܠܐ ܢܦܣ ܥܠܝܗ ܠܡܢ ܬܗܘܐ. ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ
ܕܐܡܪ. ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ. ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ
25 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. * ܩܝܡܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܙܩܝܦܗ ܕܝܫܘܥ ܐܡܗ ܘܚܬܗ ܕܐܡܗ. ܘܡܪܝܡ ܕܩܠܝܘܦܐ.
26 ܘܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܐܡܗ. ܘܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ.
27 ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܐܢܬܬܐ ܗܐ ܒܪܟܝ. * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܐ ܐܡܟ. ܘܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ
28 ܕܒܪܗ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܠܘܬܗ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܕܥ ܝܫܘܥ ܕܟܠܡܕܡ ܫܠܡ. ܘܕܢܫܠܡ
29 ܟܬܒܐ ܐܡܪ ܕܨܗܐ ܐܢܐ. * ܘܣܝܡ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܡܠܐ ܚܠܐ. ܘܡܠܘ ܐܣܦܘܓܐ ܡܢ
30 ܚܠܐ. ܘܣܡܘܗ ܥܠ ܙܘܦܐ ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܘܡܗ. * ܟܕ ܕܝܢ ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܚܠܐ ܗܘ ܐܡܪ ܗܐ
ܡܫܠܡܐ. ܘܐܪܟܢ ܪܝܫܗ ܘܐܫܠܡ ܪܘܚܗ * ܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ *
31 * ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ. ܐܡܪܝܢ ܠܐ ܢܒܘܬܘܢ ܦܓܪܐ ܗܠܝܢ ܥܠ
ܙܩܝܦܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܒܬܐ ܢܓܗܐ. ܝܘܡܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܗܘܐ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܗܘ. ܘܒܥܘ
32 ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܬܒܪܘܢ ܫܩܝܗܘܢ ܕܗܠܝܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܘܢܚܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܐܬܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
33 ܘܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ ܕܩܕܡܝܐ. ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
34 ܚܙܘܗܝ ܕܡܝܬ ܠܗ ܡܢ ܟܕܘ. ܘܠܐ ܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ. * ܐܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܒܥܘܪܩܐ
35 ܕܓܘܠܗ. ܡܚܝܗܝ ܒܓܒܗ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܕܡܐ ܘܡܝܐ. * ܘܗܘ ܕܚܙܐ ܐܣܗܕ. ܘܫܪܝܪܐ
36 ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ. ܘܗܘ ܝܕܥ ܕܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܝܡܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܗܘܝ ܕܢܫܠܡ
37 ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ. ܕܓܪܡܐ ܠܐ ܢܬܬܒܪ ܒܗ. * ܘܬܘܒ ܟܬܒܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܡܪ. ܕܢܚܙܘܢ
ܒܡܢ ܕܕܩܪܘ.

24 Dixerunt itaque alius ad alium, Ne scindamus eam; sed sorte experiamur de ea, cujusnam futura sit. Et impleta est Scriptura, quæ dicit; Partiti sunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam jecerunt sortem.
25 Hæc fecerunt milites. Stabant autem ad crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria Cleophæ, & Maria Magdalena.
26 Jesus verò conspicatus matrem suam, & discipulum illum, quem ipse amabat, adstantem, dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus.
27 Dixit autem discipulo illi; Ecce mater tua. Et ex illa hora recepit eam discipulus ille apud se.
28 Posteà sciens Jesus omnia absoluta esse, & ut impleretur Scriptura, dixit; Sitio.
29 Vas autem positum erat plenum aceto. Illi verò impleverunt spongiam aceto, & imposuerunt eam hyssopo, admoverúntque ori ejus.
30 Quum autem accepisset illud acetum Jesus, dixit; Ecce consummatum est: & inclinavit caput, ac tradidit spiritum suum.

Vesperè sabbathi Annuntiationis. 47.

31 Judæi verò quoniam parasceue erat, dicunt; Nequaquam pernoctabunt corpora ista in cruce, quandoquidem sabbathi illucescet dies: (erat enim magnus dies sabbathi illius) & efflagitârunt à Pilato, ut confringerent crura eorum suspensorum, atque deponerent eos.
32 Venerunt itaque milites, & confregerunt crura prioris, & ejus alterius qui crucifixus erat cum eo.
33 Qúmque venissent ad Jesum, viderunt eum jam pridem esse mortuum; neque confregerunt ejus crura.
34 Sed unus ex militibus feriit eum in latere ipsius lanceâ, & statim exiit sanguis & aqua.
35 Et qui vidit testatus est, & verum est testimonium ejus; ipséque novit se vera dicere, ut & vos credatis.
36 Hæc autem facta sunt ut impleretur Scriptura, dicens; Os non comminuetur in eo.
37 Et rursùs alia Scriptura quæ dicit, Respicient in eum quem perfoderunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وبار جامهٔ او قرعت نهادند • وبخش کردند • تمام شد کتاب • که جامهٔ من بخش
25 کردند و بر پوشش من • قرعت انداختند • * وپیش صلیب یشوع • مادرش • وخواهر
26 مادرش • ومریم قیلوفا • ومریم مجدلانی • [ایستاده بودند] * عیسی مادر خودرا • وان
شاکردرا که اورا دوست می داشت • ایستاده دید • بمادر خود کفت زن اینك فرزند
27 تو • * وبدان شاکرد کفت • اینك مادرت • وازان ساعت ان شاکرد † مریم را پیش
28 خود برد • * وبعد ازان دانست عیسی • که هر چیزی تمام شد • برای انك کتاب
29 تمام شود • کفت تشنه ام • * یکی از ایشان ابرك را پر سرکه کرد • وبر سرنی بپیوست •
30 و پیش دهن او برد • * چون عیسی سرکه را ستد • کفت اینك تمام شد • وسر فرو آورد
31 وجانرا سپارد • * وچون روز ادینه بود • یهودیان کفتند روا نیست • که مردکان بر
صلیب مانند • بهر انك شب شنبه † در می رسید • وان روز بزرك بود • واز
بیلاطوس خواستند • که ساقهاء ایشانرا بشکنند • وایشانرا بزیر کیرند •

24 *Rursùs itaque vestimenta ejus sortiti sunt, & diviserunt: sic impleta est Scriptura illa; Vestimenta mea diviserunt, & in amictum meum sortem projecerunt.*
25 *Et ad crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria Cleophæ, & Maria Magdalene stantes erant.*
26 *Jesus matrem suam, & illum discipulum, quem diligebat, stantes vidit: matri itaque suæ dixit; Mulier, ecce filius tuus.*
27 *Et illi discipulo dixit; Ecce mater tua. Et ex ea hora discipulus ille Mariam ad se assumpsit.*
28 *Et posteà sciens Jesus, quòd omnia consummata essent, ut Scriptura impleretur, dixit; Sitio.*
29 *Unus itaque ex eis spongiam aceto implevit, & in summæ arundini infixit, & ori ejus admovit.*
30 *Cúmque Jesus acetum accepisset, dixit; Ecce consummatum est: & caput demisit, & spiritum reddidit.*
31 *Cùm autem feria sexta esset, Judæi dixerunt; Licitum non est ut mortui in cruce maneant: propterea quòd nox Sabbathi instaret, & ille dies magnus esset. Pilato igitur petierunt ut crura eorum frangerent, & eos detraherent.*

Versio VULGATA LATINA.

24 Dixerunt ergò ad invicèm; Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. Ut
Scriptura impleretur, dicens; Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem meam
25 miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem
26 Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm
vidisset ergò Jesus matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ;
27 Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit discipulo; Ecce mater tua. Et ex illa hora
28 accepit eam discipulus in sua. Posteà sciens Jesus quia omnia consummata sunt,
29 ut consummaretur Scriptura, dixit; Sitio. Vas ergò erat positum aceto plenum.
Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.
30 Cùm ergò accepisset Jesus acetum, dixit; Consummatum est. Et inclinato capite
tradidit spiritum. Judæi ergò, (quoniam parasceue erat) ut non remanerent in
crucè corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pila- 31
tum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: &
primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Je- 32
sum autem cùm venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus cru- 33
ra: Sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, & continuò exivit sanguis &
aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus. 34
Et ille scit quia vera dicit: ut & vos credatis. Facta sunt enim hæc, ut Scri- 35
ptura impleretur; Os non comminuetis ex eo. Et iterùm alia Scriptura dicit; 36
Videbunt in quem transfixerunt. 37

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فقال بعضهم لبعض لا نشقه لكنا نقترع عليه لمن يصير * ليكمل الكتاب الذي قال اقتسموا ثيابي بينهم
25 وعلي لباسي اقترعوا * هذا فعله الشرط * وكن واقفات عند صليب يسوع امه * واخت امه
26 مريم ابنة اكلاوبا * ومريم المجدلية * فنظر يسوع الي امه والتلميذ الواقف الذي يحبه فقال
27 لامه يا امراه هذا ابنك * وقال للتلميذ هذه امك * وفي تلك الساعة اخذها ذلك التلميذ
28 الي بيته * الفصل الثاني والاربعون * وبعد هذا راي يسوع ان كل شي قد كمل
29 منذ حين * فلكي يتم المكتوب قال انا عطشان * وكان هناك اناء موضوعا مملوا خلا فملوا
30 اسفنجة من الخل ورفعوها على قصبة وادنوها من فيه * فلما ذاق يسوع الخل قال قد تم
31 وامال راسه واسلم الروح * ولانه يوم الجمعة فلئلا تقيم الاجساد على الصليب في السبت
ولان يوم السبت ذاك كان عظيما سال اليهود فيلاطس ان يكسروا سوقات اوليك ويرفعوهم
32 33 * فجاء الجند فكسروا ساقي الاول والاخر للذين صلبا معه * فلما انتهوا الي يسوع وجدوه قد
34 مات فلم يكسروا ساقيه * لكن واحدا من الجند طعن جنبه بحربة فللوقت خرج منه
35 ماء ودم * ومن عاين شهد وشهادته حق هي * وهو عالم انه قال الحق لتومنوا انتم ايضا
36 37 * لان هذا كان ليتم المكتوب انه لا يكسر له عظم * وايضا الكتاب الاخر الذي
قال سينظروا الي من طعنوا *

Dixit ergò alter eorum ad alterum; Ne 24
scindamus eam, sed sortiamur super eam
cujusnam fiat. Ut impleretur scriptura,
quæ dixit; Diviserunt vestimenta mea
inter se, & super vestem meam sortiti
sunt. Hoc fecerunt ministri. Erant au- 25
tem stantes apud crucem Jesu, mater
ejus, & soror matris ejus Maria filia
Cleophæ, & Maria Magdalene. Respe- 26
xitque Jesus in matrem suam, & disci-
pulum illum stantem quem diligebat, &
dixit matri suæ; O mulier, hic est filius
tuus. Et dixit discipulo; Hæc est ma- 27
ter tua: & in illa hora accepit eam ille
discipulus in domum suam.

Sectio quadragesima secunda.

Et post hoc vidit Jesus omnia jam con- 28
summata esse ab aliquanto tempore, ut
adimpleretur Scriptura, dixit; Sum siti-
bundus. Erat autem ibi vas positum, 29
plenum aceto; quare impleverunt spongi-
am aceto, & extulerunt eam super arun-
dinem, & admoverunt eam ori ejus.
Quumque gustâsset Jesus acetum, dixit; 30
Jam consummatum est. Et inclinavit ca-
put suum, & tradidit spiritum. Et quo- 31
niam dies erat parasceues, ut ne rema-
nerent corpora super cruce sabbatho; &
quoniam dies ille sabbathi erat maxi-
mus: rogaverunt Judæi Pilatum ut
frangerent crura illorum & deponerent
eos. Venerunt ergò milites, & fregerunt 32
crura primi, & alterius eorum qui cru-
cifixi fuerant cum eo. Et quum devenis- 33
sent ad Jesum, repererunt eum jam mor-
tuum esse: quapropter non fregerunt cru-
ra ejus. Sed unus ex militibus pupugit 34
latus ejus lancea: & continuò exivit
ex eo aqua & sanguis. Et qui vidit, te- 35
stimonium perhibuit, & testimonium
ejus verum est. Et ipse novit se dixisse
veritatem, ut credatis vos etiam. 36 *Nam hoc factum est ut impleretur Scriptura; Non frangetur ei os.* 37 *Ac etiam Scriptura alia, quæ dixit; Videbunt quem pupugerunt.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይቤሉ: ኢንግምድ : ወኢንሰጥጥ: ንትራሰስ : ለዘ: ረከቦ : ይርከቦ: ከመ: ይብጻሕ:
ዘጽሑፍ:ዘይቤ:ተካፈሉ:አልባሲየ: ለርእሶሙ: ወተዓፀው:ደበ: አልባሲየ:ወከመዝ:
ገብሩ: ሐራ::=: ወይቀውሙ: ኀበ: መስቀሉ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: እሙ: ወእኅታ:
ለእሙ: ወማርያ: እንተ: ቀለዮጳ : ወማርያም : መግደላዊት::=: ወሶበ : ርእዮሙ:
እግዚእ: ኢየሱስ: ለእሙ: ወለረድኡ: ዘያፈቅር: ይቀውሙ: ወይቤላ: ለእሙ: ብእሲ
ት:ነየ: ወልድኪ::=: ወይቤሎ:ለረድኡ፤: ነየ:እምከ:ወእምይእቲ:ሰዓት:ነሥአ:
ወእቱ: ረድእ: ወአተዋ: ቤቶሙ::=: ወእምዝ : ርእዮ: እግዚእ: ኢየሱስ: ከመ:
ተፈጸመ: ኵሉ: ከመ: ይብጻሕ: ዘጽሑፍ: ይቤ: ጸማእኩ::=: ወቦቱ: ህየ: ግምዔ:
ብሒእ: መሉእ: ወመልኡ: ሰፍነገ: ብሒአ: ወቀጸለ: ሁስጱ:ወአሰሩ: ደበ:ሕለት:
ወአዕረጉ : ወአስተርከቡ : ወአጸሩ : ውስተ : አፈሁ::=: ወሠረበ : እግዚእ :
ኢየሱስ:ብሒአ:ይቤ:ተፈጸመ:ወአጽነነ:ርእሶ: ወወፅአት:መንፈሱ:ሰቤሃ::=: ወአ
ይሁድስ: እስመ: አርብ: ውእቱ: ይቤሉ: እሉንቱ: ሥጋዋት: ኢይቢቱ:ደበ:መስቀሊ
ሆሙ: በእንተ: ሰንበት:: እስመ: ዐቢይ: ዕለታ: ለይእቲ: ሰንበት:ሰአልዎ: ለጲላጦስ:
ከመ:ያውርዱ:አብድንቲሆሙ: ስቢሮሙ: ቀኖያጺሆሙ::=: ወሖሩ: ሐራ:ወለቀደማ
ዊ:ሰበርዎ:ቀኖያጾ:ወለካልኡ፤: ዘተሰቅለ: ምስሌሁ::=: ወሶበ: ሖሩ:ኀበ:እግዚእ:
ኢየሱስ:ወርእይዎ:ከመ:ሰለጠ:መዊተ: ሞተ: ወኢሰበሩ:ቀኖጾ::=: አላ: አሐዱ: እ
ም:ሐራ:ረገዞ: ገቦሁ: ዘየማን: በኵናት:ወሶቤሃ: ወፅአ:ደም:ወማይ::=: ወዘርእየ:
ሰማዕ: ኮነ : ወጽድቅ : ውእቱ: ስምዑ : ወውእቱ : የአምር: ከመ: ጽድቀ: ይነግር:
ከመ:ኢንትመኑ:ትእምኑ::=: ወዝ፤:ዘኮነ:ከመ: ይብጻሕ: ቃለ: መጽሐፍ: ዘይቤ:
ዐጽም: ኢትስብሩ : እምኔሁ::=: ወካዕበ : ካልእ፤: ይብል : መጽሐፍ: ሃለዎሙ:
ይርአይዎ : ለዘ : ወግእዎ::=:

Et dixerunt, Ne scindamus neque laceremus: sortiamur: *is* cui inciderit, obtineat
eam: ut impleretur Scriptura dicens, Partiti sunt vestimenta mea sibi, & sortiti 24
sunt super vestem meam: & sic fecerunt milites. Et stabant apud crucem Do-
mini Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria quæ Calaopa, & Maria Magda- 25
lene. Et quum vidisset Dominus Jesus matrem ejus, & discipulum ejus quem
diligebat, stantem, & dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Et dixit discipu- 26
lo suo; Ecce mater tua: & ab ista hora recepit eam ille discipulus, & adduxit 27
eam in domum eorum. Et videns Dominus Jesus, quòd consummatum fuit totum;
ut perficeretur quod scriptum fuit, dixit; Sitivi. Et fuit ibi vas aceto plenum, & 28
impleverunt spongiam aceto, & circumposita fuit hyssopo, & ligârunt *eam* super 29
arundinem: & levaverunt, & obtulerunt, & importârunt in os ejus. Et
quum gustavisset Dominus Jesus acetum, dixit; Consummatum est: & inclinavit 30
caput suum, & exivit spiritus ejus statim. Et Judæi, quia parasceue erat, dixe-
runt, Hæc corpora non manebunt super cruces eorum ratione sabbati: quia 31
magnus dies *erat* illius sabbati, interrogârunt Pilatum, ut demitterent corpora
eorum, frangentes crura eorum. Et venerunt milites, & prioris fregerunt crura,
& alterius qui suspensus fuit cum eo. Et venerunt ad Dominum Jesum, & vi- 32
derunt quòd plenè mortuus erat, & non fregerunt crura ejus. Sed unus mili- 33
tum fodit latus ejus dexterum cum lancea, & statim exivit sanguis & aqua. Et 34
qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus, & ille scit quòd 35
veritatem dicit, ut vos credatis. Et hoc factum fuit, ut impleretur sermo Scri-
pturæ dicentis; Os non confringetur ex eo. Et iterum alia dicit Scriptura, 36
Oportet eos ut videant eum quem transfixerunt. 37

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* سرهنگان آمدند * و ساق اولین را شکستند * وازان ان دیگر که با وی اوخته بود
* چون پیش عیسی رسیدند * دیدند که پیشتر مرده بود * ساق او نشکستند * لیکن
یکی از سرهنگان †بزوبین زیر بغل عیسی زد * خون و اب روان شد * وانك دید کواهی
داد * وکواهی او راستست * واومی داند که راست کفت * تا شما نیز ایمان † بیاورید
* بدینها که شدند * تا کتاب تمام شود نبوت که کفت درو استخوان
شکسته نشود * وازان کتاب دیگر که کفت بنکرید بدانك طعنه زد

Satellites ergo venerunt, & crura 32
primi fregerunt, & alterius illius
qui cum eo suspensus erat. Cùm au- 33
tem ad Jesum venissent, viderunt
quòd priùs mortuus esset, crus ejus
igitur non fregerunt. Sed unus ex 34
satellitibus hastâ sub axilla Jesu
percussit, unde sanguis & aqua
emanavit. Et is qui vidit testimo- 35
nium dedit, & testimonium ejus ve-
rum est: & ille scit quòd verum di-
cit, ut vos etiam fidem habeatis
His quæ facta sunt, ut Scriptura 36
impleatur: Prophetia.
Quæ dicit; In eo os non frange- 37
tur. Et rursus illa Scriptura alia
quæ dicit; Intuebimini in eum quem
confodit.

Post autē hæc rogavit Pilatum Joseph ille ab Arimathæa, (qui erat discipulus
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ(α) Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς
Jesu, occultus autem propter metum Judæorum,) ut tolleret corpus
τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergò & tulit corpus Jesu. Ve-
39 (β) Ἰησοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλ-
nit autem & Nicodemus (ille veniens ad Jesum nocte primùm,) ferens mixtu-
θε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν (γ) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον,) φέρων μίγ-
ram myrrhæ & aloës, quasi libras centum. Acceperunt ergò corpus Jesu, &
40 μα σμύρνης καὶ ἀλόης, ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ (δ) σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis se-
ἔδησαν αὐτὸ (ε) ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν-
pelire. Erat autē in loco ubi crucifixus est, hortus, & in horto monu-
41 ταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖ-
mentū novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergò propter Parasceuen
42 ον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

CAP. XX. κ'.

At unâ Sabbatorum Maria Magdalene venit manè tenebris adhuc
1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων (α) Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι
existentibus ad monumentum, & videt lapidem sublatum ex monumento. Currit
2 οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Τρέχει
ergò, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulū, quem diligebat Jesus, &
οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
dicit illis; Tulerunt Dominum de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum.
λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
Exiit ergò Petrus, & alius discipulus, & venerunt ad monumentum. Curre- 3
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρε-
bant autem duo simul, & alius discipulus præcucurrit citiùs Petro: & venit 4
χον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, (β) καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
primus ad monumentum. Et inclinans vidit posita linteamina: non tamen
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει (γ) κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι 5
introivit. Venit ergò Simon Petrus sequens eum, & introivit in monu-
εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖ- 6
mentum: & conspicit linteamina posita, Et sudarium, quod fuerat super caput
ον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7
ejus, non cum linteaminibus positum, sed seorsùm involutum in unum locum.
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
Tunc ergò introivit & ille alius discipulus veniens primus ad monumentum: & vi-
Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ εἶ- 8
dit, & credidit. Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum ex mortuis re-
δε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀ- 9
surgere. Abierunt ergò iterùm ad semetipsos discipuli. Maria autem stabat ad 10
ναστῆναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει (δ) πρὸς 11
monumentum plorans foris. Dum ergò fleret, inclinavit se in monumentum:
τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

MS. A. (α) Ἰωσὴφ ἀπὸ (β) Ἰησοῦ. ** ἦλθεν δὲ καὶ (γ) πρὸς αὐτὸν νυκτὸς (δ) σῶμα τοῦ Θεοῦ, (ε) ἐν ὀθονίοις Κεφ. κ'. MS. A. (α) Μαριὰμ (β) ὁ δὲ ἄλλος (γ) τὰ ὀθόνια κεί-
μενα· οὐ (δ) πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα. ὡς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Posthæc Joseph ille ex Rama efflagitavit à Pi- 38
lato, (siquidem discipulus fuerat Jesu, sed oc-
cultus propter metum Judæorum) ut tolleret
corpus Jesu: & permisit Pilatus: proinde ve-
nit, & sustulit corpus Jesu. Venit autem & 39
Nicodemus, (is qui pridem venerat ad Je-
sum noctu,) & attulit secum condimenti
myrrhæ & aloës quasi centum libras. Sustu- 40
lerunt itaque corpus Jesu, & obvolverunt il-
lud linteis & aromatibus, prout mos est Ju-
dæis sepelire. Erat autem eo in loco, in quo 41
crucifixus erat Jesus, hortus, & in ipso horto
monumentum novum, in quo nemo adhuc
positus fuerat. Ibique posuerunt Jesum, pro- 42
pterea quòd sabbatum intrabat, quódque
propè esset monumentum.

Lectio matutina dominicæ Resurrectionis. 48.

CAP. XX.

PRimo autem hebdomadis venit Maria 1
Magdalena diluculò, quum adhuc tenebræ
essent, ad monumentum; viditque lapidem
sublatum à sepulchro. Cucurrit ergò, & ve- 2
nit ad Simonem Petram, & ad illum alium
discipulum quem amabat Jesus, aitque illis;
Sustulerunt Dominum nostrum ab illo mo-
numento, & nescio ubi posuerint eum. Exiit 3
itaque Simon & ille discipulus alius, vene-
runtque ad monumentum. Currebant autem 4
duo illi simul: sed ille discipulus cursu præ-
cessit Simonem, venitque prior ad monu-
mentum. Et prospiciens vidit lintea posita, 5
introëundo autem non introivit. Venit au- 6
tem Simon post eum, & introiit in monu-
mentum, conspexitque lintea posita. Et su- 7
darium illud quo cinctum fuerat caput ejus,
non cum linteis, sed involutum, positumque
seorsum in uno loco. Tunc introivit etiam 8
discipulus ille qui venerat prior ad sepul-
chrum, viditque & credidit. Nondum enim 9
noverant ex Scripturis, eum resurrecturum
esse à mortuis. Abierunt itaque illi discipuli 10
iterum ad locum suum. Maria autem stabat 11
ad sepulchrum, flebatque. Dum igitur fle-
ret, prospexit in sepulchrum:

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * بعد ازان آمد یوسف که از رامه بود فرود اوردن عیسي را از صلیب سي نه
و او مسیح را شاگرد شده بود * و از بیم یهودیان اشکارا نمي کرد * و پوشیده مي داشت *
39 از پیلاطوس خواست که تن عیسي را بستاند * و نیقودیموس نیز آمد * انك پیشتر ازین در
شب پیش عیسي آمده بود * آورد حنوط یعني کافور * و بویهاء خوش * و غالیه قدر صد
40 رطل * و تن عیسي را بکفنهاء کتان در پیچیدند * و بویهاء خوش چنانك عادت یهودیانست *
41 که دفن کنند * و انجا که عیسي را بر دار کرده بودند * باغچه بود * و دران باغچه
42 گوري نو که هنوز کسي را دران ننهاده بودند * عیسي را دران گور نهادند * سبب انك شب
شنبه در امده بود * وان گور نزدیك بود بر خاستن عیسي از گور چهل
1 * و در صباح روز یکشنبه * که هنوز تاریك بود * مریم مجدلاني پیش گور آمد * و دید که سنك از
2 گور برداشته شده بود * دوید و پیش شمعون صفا آمد * و پیش آن شاگرد که عیسي اورا

XXXIX. Demissio Jesu de cruce.
Post hæc veniens Joseph, qui de Ra- 38
mah erat, (& ille Christi discipulus
fuerat, præ metu autem Judæorum
non patefecit, sed celatum habuit) à
Pilato petiit, ut corpus Jesu cape-
ret. Et Nicodemus etiam venit, qui 39
antea noctu ad Jesum venerat: at-
tulitque conditur am, nempe cam-
phoram, & odores bonos, & galiam,
circiter centum pondo. Et corpus Je- 40
su involucris linteis involverunt,
& odoribus bonis, sicut mos Ju-
dæorum est, ut sepeliant. Et eo loco 41
quo Jesum in crucem egerant hortus
erat, & in illo horto sepulchrum no-
vum, in quo nondum quempiam po- 42
suerant. Jesum ergo in illo sepul-
chro posuerunt, eò quòd nox Sabba-
thi intraverat, & illud sepulchrum
propinquum erat.
XL. Surrectio Jesu ex sepulchro.
CAP. XX.
IN matutino autem diei primi se- 1
ptimanæ, cùm adhuc tenebrosum es-
set, Maria Magdalene ad sepul-
chrum venit, & vidit quòd lapis à
sepulchro sublatum esset. Cucurrit 2
igitur, & ad Simeonem Cepham ve-
nit, et ad illū discipulū, quem Jesus

Versio VULGATA LATINA

Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, (eò quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum) ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergò, & tulit corpus Jesu. Venit autē & Nicodem⁹, qui venerat ad Jesum nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ & aloës, quasi libras centum. Acceperunt ergò corpus Jesu, & ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus: & in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergò propter Parasceuen Judæorum, quia juxtà erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAP. XX.

Unâ autem sabbati, Maria Magdalene venit manè, cùm adhuc tenebræ essent, ad monumentum: & vidit lapidem sublatum à monumento. Cucurrit ergò, & venit
ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Jesus, & dicit illis; Tu-
lerunt Dñm de monumentò, & nescimus ubi posuerunt eum. Exiit ergò Petrus, & 3
ille alius discipulus, & venerunt ad monumentū. Currebant autem duo simul, & ille 4
alius discipul⁹ præcucurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentū. Et cùm se 5
inclinâsset, vidit posita linteamina, non tamen introivit. Venit ergò Simon Petrus 6
sequens eum, & introivit in monumentum, & vidit linteamina posita, Et sudarium, 7
quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involu-
tum in unum locum. Tùnc ergò introivit & ille discipulus, qui venerat primus ad 8
monumentum: & vidit, & credidit: Nondum enim sciebant Scripturam, quia 9
oportebat eum à mortuis resurgere. Abierunt ergò iterùm discipuli ad semetipsos. 10
Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergò fleret, inclinavit 11
se, & prospexit in monumentum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

* ثم بعد هذا سال يوسف الذي من الرامة فيلاطس ان يحمل جسد يسوع * لانه كان تلميذا
ليسوع وكان يخفي ذلك لمخافة اليهود * فامر فيلاطس ان يعطاه * فجاء وحمل جسد يسوع * وجاء
نيقوديموس ايضا الذي كان جاء الي يسوع ليلا من قبل ومعه حنوط مر وصبر نحو ماية رطل *
* فاخذا جسد يسوع فلفاه في لفايف كتان وطيب كما عادة اليهود ان يكفنوا * وكان في المكان
الذي صلب فيه بستان وفي البستان قبر جديد لم يكن احد ترك فيه * فوضعا يسوع ثم
لان القبر كان قريبا اليهم ومن اجل انها كانت الجمعة التي لليهود *
* الفصل الثالث والاربعون * * وفي احد السبوت جاءت مريم المجدلية سحرا الي القبر وكان
الغلس بعد فرات الحجر قد دحرج عن القبر * فاسرعت وجاءت الي سمعان بطرس والي التلميذ
الاخر الذي كان يسوع يحبه فقالت لهما قد حملوا الرب من القبر ولا اعلم اين تركوه * فخرج
بطرس والتلميذ الاخر واقبلا الي القبر * وكانا مسرعين معا * وسبق التلميذ الاخر الصفا وجاء
اولا الي القبر مسرعا * وتطلع فنظر اللفايف موضوعة ولم يجسر ان يدخل * فجاء سمعان الصفا
ايضا تابعه ودخل الي القبر فراي اللفايف موضوعة * والمنديل الذي كان علي راسه ليس مع
اللفايف لكنه ملفوف معزول في جهة * حينيذ دخل التلميذ الاخر الذي جاء في الاول الي القبر
فراي وامن * لانهما لم يكونا عرفا ما في الكتب انه يقوم من الاموات * فرجع التلميذان الي
موضعهما * ومريم واقفة عند القبر باكية * فبينما هي باكية تطلعت الي القبر *

Tum post hæc rogavit Joseph, qui erat à Rama, Pilatum ut tolleret corpus Jesu: quandoquidē erat discipul⁹ Jesu, at dissimulabat id ob metū Judæorū. Præcepitq; Pilatus ut concederetur ei. Venit ergò, & tulit corp⁹ Jesu. 38-39
Et venit Nicodemus etiam, qui venerat ad Jesū noctu antea, secumq; tulit mixturā myrrhæ & aloës, quasi centū libras. Acceperunt ergò ambo corpus Jesu, & involverunt illud fasciis lineis & aromate, sicut mos est Judæorū funerandi. 40
Erat autē in loco quo crucifixus fuit, hortus, & in horto monumentū novū, in quo non fuerat quisquā positus. 41
Et posuerunt Jesū in eo, quia monumentū erat proximū ipsis, & quoniā erat parasceue Judæorum. 42

Sectio quadragesima tertia.

CAP. XX.

Et in una sabbathorum venit Maria Magdalene diluculò ad monumentum, dum essent tenebræ adhuc: & vidit lapidem jam revolutū ab ostio monumenti. 1
Properavit ergò, & venit ad Simonem Petrū & ad discipulū alium quem Jesus diligebat, dixitq; illis; Jam tulerunt Dominum de monumento, & nescio ubi posuerunt eū. 2
Exiit igitur Petrus & discipulus alius, & venerunt ad monumentum. 3
Currebantque ambo simul: at præcessit discipulus alius Cepham, & venit prior ad monumentum festinus. 4
Et prospexit ac vidit fascias positas, & non ausus est introire. 5
Venit autem Simon Petra quoque sequens illum, & introivit in monumentum, & vidit fascias positas. 6
Et sudarium quod erat super caput ejus, non cum fasciis, sed involutum sepositum in parte distincta. 7
Et tunc introivit discipulus alius qui venerat inprimis ad monumentum: & vidit, atque credidit: 8
Neuter enim illorum noverat quod habetur in Scripturis, quòd scilicet ipse surrecturus esset à mortuis: 9
Reversique sunt ambo discipuli ad locum suum. 10
Maria autem mansit apud monumentū plorans. Et dum ipsa ploraret, prospexit ad monumentum. 11

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA

በእንተ፡ስእለተ፡ሥጋሁ፡ለእግዚእነ፡፡ ወእምዝ፡ ሰአሎ፡ ለጲላጦስ፡ዮሴ
ፍ፡ዘእምአርማቲያስ፡ ወዝቱ፡ ረድኡ፡ ዘያፈቅሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘበኅቡእ፡
በእንተ፡ ፍርሀቶሙ፡ለአይሁድ፡ከመ፡ ይንሣእ፡በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወአብሖ፡
ጲላጦስ፡ወሖረ፡ወነሥአ፡በድኖ፡፡ ወመጽአ፡ኒቆዲሞስኒ፡ዘሖረ፡ኀቤሁ፡ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ቀዲሙ፡በሌሊት፡ወአምጽአ፡በዘቦቱ፡ይቀብዖ፡ሓውሠ፡ከርቤ፡ ወዓልወ፡ምእ
ተ፡ድምር፡፡ ወነሥኡ፡በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወገነዝዎ፡ በሞጣሕት፡ ዘሰንደና
ምስለ፡አፈው፡በሕገ፡አይሁድ፡ከመ፡ይገንዙ፡ወይቀብሩ፡፡ ወቦቱ፡ህየ፡ገነት፡
ውስተ፡ውእቱ፡ መካን፡ኀበ፡ሰቀልዎ፡ ወውስተ፡ውእቱ፡ገነት፡ዝጓር፡ሐዲስ፡ዘአልቦ፡ዘ
ተቀብረ፡ውስቴቱ፡፡ ወቀበርዎ፡ ህየ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡እስመ፡ተፍጻሜተ፡ ዓርበ
ውእቱ፡ ለአይሁድ፡ ወቅሩብ፡ መቃብር፡፡
ወበእሑድ፡ሰንበት፡መጽአት፡ማርያም፡መግደላዊት፡በጽባሕ፡ኀበ፡መቃብር፡እንዘ፡ዓ
ጽልመት፡ወረከበት፡እብነ፡እቱተ፡እምውስተ፡አፈ፡መቃብር፡፡ ወሮጸት፡ወበጽ
ኀበ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ ወኀበ፡ካልኡ፡ረድኡ፡ዘያፈቅሮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወትቤ
ነሥእዎ፡ለእግዚእነ፡እምውስተ፡መቃብር፡ ወኢያአምር፡ኀበ፡ወደይዎ፡፡ ወ
ወሖረ፡ጴጥሮስ፡ ወካልእ፡ረድኡ፡ኀበ፡መቃብር፡፡ ወእንዘ፡ይረውጹ፡ክልኤ
ቀደመ፡በሩር፡ለጴጥሮስ፡ዝኩ፡ካልእ፡ረድኡ፡በጺሖ፡ኀበ፡መቃብር፡፡ ወሶበ፡
ወርእየ፡መዋጥሕተ፡ንቡረ፡ወሐዘም፡ወኢቦአ፡ባሕቱ፡፡ ወተለዎ፡ስምዖን፡ጴጥ
ወበጽሐ፡ወቦአ፡ውስተ፡መቃብር፡ወረከበ፡መዋጥሐ፡ንቡረ፡ለሐደ፡ገጽ፡፡ ወሰበኑ
ውስተ፡ርእሱ፡ባሕቲቱ፡ጥብሉለ፡ወአኮ፡ምስለ፡መዋጥሕ፡፡ ወእምዝ፡ቦአ፡ዝ
ረድእ፡ዘበጸሮ፡በጺሖ፡ኀበ፡ መቃብር፡ ወርእየ፡ ወአምነ፡፡ እስመ፡ዓዲ፡ኢያእ
መጻሕፍት፡ከመ፡ሀለዎ፡ይትንሣእ፡እሙታን፡፡ ወእምዝ፡ሖሩ፡ወአ
አርድእቲሁ፡፡ ወማርያስ፡ ቆመት፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ሌፍሌ፡ ወትበኪ፡ ወእንዘ፡
ትኔጽር፡ ውስተ፡ መቃብር፡፡

De petendo corpus Domini nostri. Et tunc rogavit Pilatum Joseph Ari- 38
mathæensis, (& hic fuit discipulus qui diligebat Dominum Jesum, occultè, pro-
pter metum Judæorum) ut tolleret corpus Domini Jesu, & permisit eum Pilatus:
& venit, & sustulit corpus ejus. Et venit Nicodemus qui venerat ad Dominum 39
Jesum primò nocte, & attulit quâ condiret eum, mixturam myrrhæ & aloës, cen-
tum libras. Et acceperunt corpus Domini Jesu, & involverunt illud in fascia 40
lintea cum aromatibus, secundùm morem Judæorum, sicut involvunt & condiunt.
Et fuit ibi hortus, in isto loco ubi suspenderunt eum, & in isto horto monumen- 41
tum novum, in quo nemo sepultus fuerat. Et sepeliverunt ibi Dominum Jesum, 42
quia finis parasceues fuit Judæorum, & propè fuit sepulchrum.

CAP. XX.

Et in primo Sabbati venit Maria Magdalene manè ad sepulchrum, quum ad- 1
huc tenebræ essent; & invenit lapidem ablatum ab ore sepulchri. Et cucurrit, 2
& venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum quem amabat Dominus
Jesus, & dixit iis; Sustulerunt Dominum nostrum à sepulchro, & nescio ubi proje-
cerunt eum. Et exierunt & venerunt Petrus & alius discipulus ejus ad sepul- 3
chrum. Et currentibus ambobus simul, præcucurrit Petro ille alter discipulus 4
ejus, veniendo ad sepulchrum. Et tunc introspexit, & vidit fasciam manentem, 5
& positam: non introivit tamen. Et sequutus est eum Simon Petrus, & venit, & 6
intravit in sepulchrum, & invenit fasciam manentem ex uno latere: Et sudari- 7
um quod *fuerat* super caput ejus seorsum involutum, & non cum fascia. Et tunc 8
intravit ille discipulus qui præcucurrit ei veniendo ad sepulchrum, & vidit, &
credidit. Quia adhuc non noverant Scripturas, viz. quòd resurrecturus erat à 9
mortuis. Et tunc iverunt, & venerunt discipuli ejus. Et Maria stetit ad sepul- 10
chrum foris, & flebat: & flens prospexit in sepulchrum. 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA

دوست مي داشت * و بديشان كفت * كه خداوند مارا از كور ستدند * و نمي دانم كجا بردند
* شمعون و آن شاكرد ديكر بدر آمدند * و مي دويدند * وشاكرد † زودتر از شمعون بكور
رسيد * ديد كفنها جدا نهاده * در اندرون [نه] رفت * شمعون در دنبال او آمد [وبكور درآمد] و ديد
كفن [نهاده] * ودولبند بپيچيك * وجدا نهاده * اول شاكرد بكور رفت * ديد و ايمان آورد
* وهنوز كتابها نمي دانستند كه از ميان مردكان بر خيزد * وبارشاكردان بجاي خود رفتند
* ومريم پيش كور ايستاده بود مي كريست * بكور نكه كرد *

diligebat, & illis dixit; Dominum quidem nostrum è sepulchro sumpserunt, & nescio quò tulerunt.
Simeon itaque & ille discipulus alius exiverunt, 3
Et currebant: discipulus autem ille prior Simeone ad sepulchrū accessit. 4
Vbi vidit involucra seorsim posita, sed non ingressus est. 5
Protinus Simeon à tergo ejus venit, & in sepulchrum ingressus est, & vidit involucrum positum; 6
Strophiolū autem involutum & seorsum positum. 7
Tunc prior discipulus in sepulchrū ingressus vidit, & fidem habuit. 8
Adhuc enim Scripturas non noverant, quòd de mortuis surrecturus erat. 9
Rursus itaq; discipuli ad locū suū abierunt. 10
Maria autem ad sepulchrum stabat, & flebat: & in sepulchrū intuita 11

'ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ' 'ΙΩΑ'ΝΝΗΝ.

Et vidit duos angelos in albis, sedentes, unum ad caput, &
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς, καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ
unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. Et di-
13 ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγου-
σιβ ι
cunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis; Quia tulerunt Domi-
σιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν τὸν Κύρι-
num meum: & nescio ubi posuerunt eum. Et hæc locuta, conversa est in
14 όν μου· καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν (ε) αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς
ea quæ post, & vidit Jesum stantem: & non sciebat quia Jesus est.
τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι (ζ) ὁ Ἰησοῦς ἐστι.
Dicit ei Jesus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι
hortulanus est, dicit ei; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi e-
ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ (η) αὐ-
um posuisti, & ego eum tollam. Dicit ei Jesus; Maria. Conversa
16 τὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. Στραφεῖσα
illa dicit ei; Rabboni, (quod dicitur, Magister.) Dicit ei Je-
17 ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, (ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
sus; Ne me tange: (nondum enim ascendi ad Patrem meum.) vade
σοῦς, Μή μου ἅπτου· (οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου.) (θ) πορεύου
autem ad fratres meos, & dic eis; Ascendo ad Patrem
δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα

meum & Patrem vestrum, & Deum meum & Deum vestrum.
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.
Venit Maria Mag-
Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγ-
dalene annuntians discipulis; Quia vidit Dominum, & hæc
σιβ
δαληνὴ (ι) ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, Ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα
σιγ θ
dixit ei. Existente ergo vespere die illo una Sabbatorum,
εἶπεν αὐτῇ. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ (κ) τῶν σαββάτων,
& foribus clausis, ubi erant discipuli congregati propter
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ (λ) μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν
metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medium, & dicit eis;
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Pax vobis. Et hoc dicens, ostendit eis manus & la-
Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, (μ) ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευ-
σιδ ι
tus suum. Gavisi sunt ergo discipuli videntes Dominum. Dixit ergo
ρὰν (ν) αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν
eis Jesus iterum, Pax vobis: sicut misit me Pater, & ego
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ
σιε ζ
mitto vos. Et hoc dicens, insufflavit, & dicit eis; Accipite Spiri-
πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦ-
tum sanctum: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis:
μα ἅγιον· (ξ) Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, (ο) ἀφίενται αὐτοῖς· (π) ἄν
quorum retinueritis, retenta sunt.
τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

MS. A. (ε) αὐτόν. Ταῦτα (ζ) Ἰησοῦς (η) ἔθηκας αὐτὸν, (θ) πορεύου πρὸς (ι) ἀγγέλλουσα (κ) σαββάτων, (λ) μαθηταὶ διὰ τὸν (μ) ἔδειξεν καὶ τὰς (ν) αὐτοῖς. (ξ) Ἐάν (ο) ἀφέωνται (π) ἐάν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܚܙܬ ܬܪܝܢ ܡܠܐܟܝܢ ܒܚܘܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܚܕ ܡܢ ܐܣܕܘܗܝ ܘܚܕ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ ܐܝܟܐ ܕܤܝܡ ܗܘܐ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ܂
13 * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܕܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܝ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܤܡܘܗܝ܂
14 * ܗܕܐ ܐܡܪܬ ܘܐܬܗܦܟܬ ܠܒܤܬܪܗ ܘܚܙܬ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܩܐܡ ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܕܝܫܘܥ ܗܘ܂
15 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ ܘܠܡܢ ܒܥܝܐ ܐܢܬܝ܂ ܘܗܝ ܤܒܪܐ ܗܘܬ ܕܓܢܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܡܪܝ ܐܢ ܐܢܬ ܫܩܠܬܝܗܝ ܐܡܪ ܠܝ ܐܝܟܐ ܤܡܬܝܗܝ ܐܙܠ ܐܤܒܝܘܗܝ܂
16 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܪܝܡ܂ ܘܐܬܦܢܝܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܥܒܪܐܝܬ ܪܒܘܠܝ ܕܡܬܐܡܪ ܡܠܦܢܐ܂
17 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܬܩܪܒܝܢ ܠܝ ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܤܠܩܬ ܠܘܬ ܐܒܝ ܙܠܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܐܚܝ ܘܐܡܪܝ ܠܗܘܢ ܤܠܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܒܘܟܘܢ ܘܐܠܗܝ ܘܐܠܗܟܘܢ܂
18 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܤܒܪܬ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܬܗ ܠܡܪܢ ܘܕܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܡܛ *

19 * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܕܝܘܡܐ ܗܘ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܘܬܪܥܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܐ ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܡܨܥܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ܂
20 * ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܤܛܪܗ ܘܚܕܝܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܘܗܝ ܠܡܪܢ܂
21 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
22 * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܢܦܚ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂
23 * ܐܢ ܬܫܒܩܘܢ ܚܛܗܐ ܠܐܢܫ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗ ܘܐܢ ܬܐܚܕܘܢ ܕܐܢܫ ܐܚܝܕܝܢ܂

Viditque duos angelos in albis sedentes, unum à cervicali, & alterum à pedibus ejus, ubi positum fuerat corpus Jesu: Et dicunt ei; Mulier, quid ploras? Dixit eis, Quia sustulerunt Dominum meum, nec scio ubi posuerint eum. Hæc dixit, & conversa est retrorsùm, viditque Jesum stantem: nec sciebat Jesum esse. Dixit ei Jesus; Mulier, quid ploras? & quem quæris? Illa verò putabat hortulanum esse, & dixit ei; Domine mi, si tu sustulisti eum, dic mihi ubi eum posueris: proficiscar eum sublatura. Dixit ei Jesus; Maria: & conversa est, ac dixit ei Hebraicè, Raboni; quod dicitur, Magister. Dicit ei Jesus; Ne me tetigeris, nondum enim ascendi ad Patrem meum: sed proficiscere ad fratres meos, & dicito eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, & Deum meum, & Deum vestrum. Tunc venit Maria Magdalena, & evangelizavit discipulis se vidisse Dominum nostrum, eaque sibi dixisse.

Lectio vespertina dominicæ novæ. 49.

Quum autem esset vespera diei illius primi hebdomadis, & januæ essent clausæ ubi erant discipuli propter metum Judæorum, venit Jesus, stetitque inter eos, & dixit eis; Pax vobiscum. Hoc dixit, & ostendit eis manus suas & latus suum. Gavisi sunt itaque discipuli quum viderunt Dominum nostrum. Dixit autem eis Jesus; Pax vobiscum: sicut misit me Pater meus, & ego mitto vos. Quumque hæc dixisset, insufflavit in eos, & dixit eis; Accipite Spiritum sanctitatis. Si remiseritis peccata cuiquam, remittentur ei: sin alicujus retinueritis, erunt retenta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * دید دو فرشته † به پوشش سپید نشسته • یکی پیش دولیند • ویکی پیش پای •
13 انجا که تن عیسی نهاده بودند • * فرشتکان بدو کفتند • ای زن چرا می کریی •
14 کفت که خداوند † مرا اینجا بر کرفته اند • ونمی دانم کجا نهاده اند • * این
را کفت ودر پس خود التفات کرد عیسی را † ایستاده دید • ونداِنست که عیسی
15 است • * عیسی بدو کفت عورت چرا می کریی • وکرا می جویی • مریم پنداشت که
باغبانست • بدو کفت خداوند اکر تو اورا ستدی بمن بکوی • درکجا نهادی تا بروم
16 و اورا بستانم • * عیسی بدو کفت • مریم مریم باز کردید • و بعبری بدو کفت رابی •
17 که تفسیرش باشد معلم • * عیسی بدو کفت • نزدیك من میا • سبب انك هنوز پیش پدرم
بالا نرفتم • اکنون پیش برادرانم برو • و بدیشان بکوی • که بالا می روم پیش
18 پدرم • وپدر شما • وخدای من وخدای شما • * واز انجا مریم مجدلانی † آمد وشاکردانرا
مجك داد • وخداوند مارا دید • واین سپارشهارا بدو کفت

Vidit duos Angelos in vestitu albo sedentes, unum ad strophiolum, & alterum ad pedes, quo loco corpus Jesu posuerant. Angeli ei dixerunt; O mulier, quare fles? Quia, inquit, Dominum meum hinc sustulerunt, & nescio quò posuerunt. Hoc dixit & retrorsum conversa, Jesum stantem vidit, & nesciebat quòd Jesus esset. Jesus ei dixit; Mulier, quare fles? & quem quæris? Maria putans hortulanum esse, ei dixit; Domine, si tu eum cepisti, mihi dic, quo loco posueris, ut eam, & eum capiam. Jesus ei dixit, Maria: Maria retro conversa est, & Hebraicè ei dixit, Rabi, cujus interpretatio est, Præceptor. Jesus ei dixit; Prope me ne veni, propterea quòd nondum ad Patrem meum ascendi: Nunc ad fratres meos abi, & illis dicito, quòd ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, & Deum meum & Deum vestrum. Illinc igitur Maria Magdalene venit, & Discipulis annuntiavit, quod Dominum nostrum vidisset, & hæc mandata ei dixisset.

Versio VULGATA LATINA.

12 Et vidit duos angelos in albis, sedentes : unum ad caput, & unum ad pedes, ubi
13 positum fuerat corpus Jesu. Dicunt ei illi ; Mulier, quid ploras ? Dicit eis ;
14 Quia tulerunt Dominum meum ; & nescio ubi posuerunt eum. Hæc cùm dixis-
set, conversa est retrorsùm, & vidit Jesum stantem : & non sciebat quia Jesus
15 esset. Dicit ei Jesus ; Mulier, quid ploras ? quem quæris ? Illa existimans quia
hortulanus esset, dicit ei ; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti
16 eum ; & ego eum tollam. Dicit ei Jesus ; Maria. Conversa illa, dicit ei ; Rabboni,
17 (quod dicitur, Magister.) Dicit ei Jesus ; Noli me tangere, nondum enim ascen-
di ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, & dic eis ; Ascendo ad Pa-
trem meum, & Patrem vestrum ; Deum meum, & Deum vestrum. Venit Maria 18
Magdalene annuntians discipulis ; Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi. Cùm 19
ergò serò esset die illo, unâ sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant disci-
puli congregati propter metum Judæorum : venit Jesus, & stetit in medio, &
dixit eis ; Pax vobis. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Gavisi 20
sunt ergò discipuli, viso Domino. Dixit ergò eis iterùm ; Pax vobis. Sicut 21
misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixisset, insufflavit : & dixit 22
eis ; Accipite Spiritum sanctum : Quorum remiseritis peccata, remittuntur 23
eis : & quorum retinueritis, retenta sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فابصرت ملكين جالسين في لباس ابيض . واحد عند الراس واخر عند الرجلين حيث كان
13 جسد يسوع موضوعا * فقالا لها يا امراة ما بالك تبكين * فقالت لهما انهم حملوا سيدي ولا
14 اعلم اين تركوه * قالت هذا والتفتت الى ورائها فرات يسوع واقفا ولم تعلم انه يسوع * فقال
15 لها يسوع يا امراة لماذا تبكين ولمن تطلبين فظنت هي انه حارس البستان * فقالت له يا سيد
16 ان كنت حملته فاعلمني اين تركته وانا اخذه * فقال لها يسوع يا مريم * فالتفتت هي وقالت
17 له بالعبرانية ربي الذي هو يا معلم * قال لها يسوع لا تلمسيني لاني لم اصعد بعد الى ابي
امضي الى اخوتي وقولي لهم اني صاعدا الى ابي الذي هو ابوكم والهي الذي هو الهكم
18 * جاءت مريم المجدلية فاعلمت التلاميذ انها قد رات الرب وانه قال لها هذا .

. الفصل الرابع والاربعون .

19 * فلما كان عشية ذلك اليوم الذي هو احد السبوت والابواب مغلقة حيث كان التلاميذ
20 مجتمعين من اجل خوف اليهود . جاء يسوع ووقف في وسطهم وقال لهم السلام لكم * فلما قال
21 هذا اراهم يديه وجنبه . ففرح التلاميذ لما راوا الرب * فقال لهم ايضا يسوع السلام لكم . كما
22 ارسلني ابي كذلك انا ايضا ارسلكم * فلما قال هذا نفخ في وجوههم وقال لهم اقبلوا روح
23 القدس * من غفرتم له خطاياه غفرت ومن امسكتموها عليه مسكت .

Et vidit duos angelos sedentes in vestitu albo, unum ad caput & alterum ad pedes, ubi fuerat corpus Jesu positum. 12
Et dixerunt ei ; Mulier, cur ploras ? 13
Ait illis ; Quia tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum.
Dixit hoc, & conversa est retro se, viditque Jesum stantem ; nec sciebat quòd 14
esset Jesus. Ait illi Jesus ; O mulier, 15
cur ploras? & quem quæris ? Existimavit autem ipsa quòd esset custos horti, & dixit ei ; Domine, si abstulisti eum, indica mihi ubi posuisti eum, & ego accipiam illum. Dixit ei Jesus ; O Ma- 16
ria. Et conversa est ipsa, dixitque ei Hebraicè ; Rabi, quod est, O præceptor.
Ait illi Jesus ; Ne me tangas, quia non 17
ascendi adhuc ad Patrem meum : vade ad fratres meos, & dic eis, quòd ascensurus sum ad Patrem meum qui est Pater vester, & Deum meum, qui est Deus vester. Itaque venit Maria Ma- 18
gdalene, & notum fecit discipulis se jam vidisse Dominum, cùmque dixisse sibi talia.

Sectio quadragesima quarta.

Cùm verò esset serò illius diei, qui erat 19
una sabbathorum, & fores clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medio eorum, & dixit eis ; Pax vo-
bis. Et quum dixisset hoc, ostendit eis 20
manus suas & latus suum. Gavisi sunt ergò discipuli, quando viderunt Dominum. Et ait illis iterum Jesus ; Pax 21
vobis : sicut misit me Pater meus, ita ego etiam mitto vos. Et cùm dixisset 22
hoc, insufflavit in facies eorum, & dixit eis ; Accipite Spiritum sanctum.
Cui remiseritis peccata, remissa sunt : 23
& in quem retinueritis ea, retenta sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ርእየት፡ ክልኤተ፡ መላእክተ፡ ብሩሃነ፡ በጸዐዳው፡ አልባስ፡ ወይነብሩ፡ አሐዱ፡
13 ትርአስ፡ ወአሐዱ፡ ትርጋፀ፡ ኀበ፡ ነበረ፡ በድኑ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወይቤል
ዋ፡ እሙንቱ፡ መንተ፡ ትበኪዪ፡ ብእሲቶ፡ ወመነ፡ ተኀሥሢ፡ ወትቤሎሙ፡ እስመ፡ ነሥ
14 እዎ፡ ለእግዚእየ፡ ወኢያአምር፡ ኀበ፡ ወሰድዎ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂላ፡ ተመይጠት፡
ድኅሬሃ፡ ወርእየቶ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይቀውም፡ ወኢያእመረት፡ ከመ፡
15 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ብእሲቶ፡ መንተ፡ ያበ
ኪ፡ ወመንተ፡ ተኀሥሢ፡፡ ወመሰላ፡ ሳቢሰ፡ ዓቀቤ፡ ገነት፡ ውእቱ፡ ወትቤሎ፡
እግዚእየ፡ እመ፡ አንተ፡ ነሣእኮ፡ ለእግዚእየ፡ ንግረኒ፡ ኀበ፡ ወሰድኮ፡ ወአነ፡ እን
16 ሥኦ፡ ኀቤየ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ማርያ፡ ወተመይጠት፡ ወትቤሎ፡
17 በነገረ፡ ዕብራይስጥ፡ ረቢ፡ ዘሊቅ፡ ብሂል፡ ውእቱ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ኢትልክፍኒ፡ እስመ፡ ዓዲ፡ ኢዐረግ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወሑሪ፡ ባሕቱ፡ ኀበ፡
አኃዊየ፡ ወበልዮሙ፡ አዐርግ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወአቡክሙ፡ ወአምላኪየ፡ ወአም
18 ላክክሙ፡፡ ወሖረት፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወትቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ርኢክ
19 ዎ፡ ለእግዚእነ፡ ወዜነወት፡ ዘንተ፡ ዘከመ፡ ይቤላ፡፡ ወመሰየ፡ ይእተ፡ ዕለተ፡
በእሑድ፡ ሰንበት፡ ወእንዘ፡ ዕጹው፡ ኆኅት፡ ኀበ፡ ሀለው፡ አርዳኢሁ፡ ጉቡኣን፡ በ
እንተ፡ ፍርሀቶሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወመጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወቆመ፡ ማእከሎሙ፡
20 ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወገቦሁ፡
21 ወተፈሥሑ፡ አርዳኢሁ፡ ሶበ፡ ርእይዎ፡ ለእግዚእነ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚ
22 እ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ በከመ፡ ፈነወኒ፡ አብ፡ አነሂ፡ ክማሁ፡ እፌንወክሙ፡፡ ወዘንተ፡
23 ብሂሎ፡ ነፍኀ፡ ላዕሌሆሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥኡ፡ መንፈሰ፡ ቅዱስ፡፡ ወለእለ፡ ኀደግ
ሙ፡ ኃጢአተ፡ ይትኀደግ፡ ሎሙ፡፡ ወለእለ፡ ኢኀደግሙ፡ ኢይትኀደግ፡ ሎሙ፡፡

Et vidit duos angelos splendidos in candidis vestimentis, & sedebant, unus ad 12
caput, & unus ad pedes, ubi manserat corpus Domini Jesu. Et dixerunt ei illi, 13
Quid fles mulier ? & quem quæris ? & dixit iis, Quia sustulerunt Dominum me-
um, & nescio quò adduxerunt eum. Et hoc quum dixisset, conversa est retror- 14
sum, & vidit Dominum Jesum stantem, & nescivit quòd Dominus Jesus fuit.
Et dixit ei Dominus Jesus; Mulier, quid fles igitur ? & quem quæris ? & vide- 15
batur ei *quasi* hortulanus fuisset: & dixit ei; Domine mi, si tu sustulisti Dominum
meum, dic mihi quò attulisti eum ? & ego accipiam eum ad me. Et dixit ei 16
Dominus Jesus, Maria: & conversa est, & dixit illi in lingua Hebraica; Raboni,
quod Magister dicendum est. Et dixit ei Dominus Jesus, Ne tangas me, quia 17
adhuc non ascendi ad Patrem meum : sed proficiscere ad fratres meos, & dic
iis; Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, & Deum meum, & Deum
vestrum. Et venit Maria Magdalene, & dixit discipulis ejus ; Vidi Dominum 18
nostrum: & nuntiavit hoc quod dixerat ei. Et vesperâ hujus diei primo sabba- 19
ti, & quum clausæ essent fores, ubi fuerant discipuli ejus coacti, propter me-
tum Judæorum, tunc venit Dominus Jesus, & stetit medio illorum, & dixit iis; Pax
vobis. Et hoc quum dixisset, ostendit iis manus ejus & latus ejus : & gavisi 20
sunt discipuli ejus, quando viderant Dominum nostrum. Et dixit iis iterum 21
Dominus noster, Pax vobis : sicut misit me Pater, ego etiam ita mitto vos. Et 22
quum hoc dixisset, flavit super eos, & dixit iis; Accipite Spiritum sanctum. Et 23
quibus remiseritis peccatum, remittetur iis : & quibus non remiseritis, non
remittetur iis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل یک پیدا کردن مسیح خودرا درمیان حواریون

19 * وچون شب هنکام شد روز یکشنبه . حواریون درخانهٔ رفته بودند . و از بیم یهودیان
درها بسته . ناکاه عیسی را درمیان خود ایستاده دیدند . و بدیشان کفت سلام بر شما
20 * این را بکفت . و زخم دست . و پای . و بغل را بدیشان نمود . شاکردان شاد شدند . که
21 22 خداوند مارا دیدند . * عیسی باز بدیشان کفت سلام بر شما . انچنانك پدرم مرا فرستاد . من نیز
23 شمارا می فرستم . * وچون این سخن کفت در ایشان دمید . وکفت روح القدس را بپذیرید . * که اکر
کسی را کناهها عفو کنید . کناههاء او سترده شود . و اکر کسی را ببندید . بسته کردد .

XLI. Revelat se Christus inter Apostolos.

Cùm autem vespera esset, die pri- 19
mâ septimanæ, Apostoli in domum iverant, & præ metu Judæorum portam clauserant : subitò Jesum in medio ipsorum stantem viderunt, & eis dixit ; Pax super vos. Hoc 20
dixit, & vulnera manuum, & pedum, & axillæ, illis ostendit : Discipuli autem gavisi sunt, cùm Dominum nostrum viderent. Jesus 21
rursus illis dixit ; Pax super vos ; sicut Pater meus me misit, ego etiam vos mitto. Et cum hunc sermonem 22
dixisset, in eos flavit, & dixit ; Spiritum sanctum accipite. Quòd 23
si cuipiam peccata remiseritis, peccata ejus deleta erunt : sin verò quempiam ligaveritis, ligabitur.

Thomas autem, unus ex duodecim, dictus Didymus, non erat cũ eis quando venit σις
24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ι
Jesus. Dixerunt ergò ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autẽ
25 ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ
dixit eis; Si non videro in manibus ejus vestigium clavorum, & mittam
εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν
digitum meũ in vestigium clavorum, & mittam manum meã in latus ejus,
δάκτυλόν μου εἰς τὸν (ρ) τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
non credam. Et post dies octo iterum erant intùs discipuli ejus, & Thomas σιζ
26 οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς γ
cum eis: Venit Jesus janui clausis, & stetit in medio, & dixit;
μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν,
Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum tuum huc, & vide
27 Εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς
manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & ne fias incre-
χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄ-
dulus, sed credens. Et respondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus, & De- σιη
28 πιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου, καὶ ὁ Θε- ι
us meus. Dicit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: bea-
29 ός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς (σ) με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάρι-
ti non videntes, & credentes. Multa quidem igitur & alia signa fecit
30 οι οἱ μὴ (τ) ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ
Jesus in conspectu discipulorũ suorũ, quæ non sunt scripta in libro hoc.
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν (υ) μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

Hæc autem scripta sunt ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei,
Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι (φ) ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, 31
& ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

CAP. XXI. κα'.

σιγ Post hæc manifestavit seipsum iterum Jesus discipulis ad ma-
γ Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσ- 1
re Tiberiadis: Manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, & Tho-
σης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θω- 2
mas ille dictus Didymus, & Nathanael ille à Cana Galilææ, & illi
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ
Zebedæi, & alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus;
Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, 3
Vado piscari. Dicunt ei; Venimus & nos cum te. Exierunt, &
Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. (α) ἐξῆλθον, καὶ
ascenderunt in navigium statim, & in illa nocte prendiderunt nihil. Manè
ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. Πρωΐας 4
autem jam facto, stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt disci-
δὲ ἤδη (β) γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθη-
puli quia Jesus est. Dicit ergò eis Jesus; Pueri, nunquid pulmentarium ha-
ταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχε- 5
betis? Responderunt ei; Non.
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ.

MS.A. (ρ) τόπον (σ) με, πεπίστευκας· (τ) ἰδόντες, πιστεύσαντες. (υ) μαθητῶν, ἃ οὐκ (φ) Ἰησοῦς Κεφ. κα'. MS.A. (α) καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνέβησαν (β) γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܬܐܘܡܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ܂

25 ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ ܚܙܝܢܝܗܝ ܠܡܪܢ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܘܟܬ ܨܨܐ܂ ܘܪܡܐ ܐܢܐ ܒܗܝܢ ܨܒܥܬܝ܂ ܘܡܘܫܛ ܐܢܐ ܐܝܕܝ ܒܓܒܗ܂ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ܂

26 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܬܘܒ ܠܓܘ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܬܐܘܡܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܟܕ ܬܪܥܐ ܐܚܝܕܝܢ ܘܩܡ ܒܡܨܥܬܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ܂

27 ܘܐܡܪ ܠܬܐܘܡܐ ܐܝܬܐ ܨܒܥܟ ܠܗܪܟܐ ܘܚܙܝ ܐܝܕܝ܂ ܘܐܝܬܐ ܐܝܕܟ ܘܐܘܫܛ ܒܓܒܝ܂ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܠܐ ܡܗܝܡܢܐ܂

28 ܘܥܢܐ ܬܐܘܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܘܐܠܗܝ܂

29 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܗܫܐ ܕܚܙܝܬܢܝ ܗܝܡܢܬ܂ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܘܢܝ ܘܗܝܡܢܘ܂

30 ܣܓܝܐܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ܂

31 ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܟܕ ܬܗܝܡܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ܂

1 ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܘܝ ܬܘܒ ܢܦܫܗ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܝܡܬܐ ܕܛܝܒܪܝܘܣ܂ ܚܘܝ ܕܝܢ ܗܟܢܐ܂

2 ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ܂ ܘܢܬܢܐܝܠ ܗܘ ܕܡܢ ܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܒܢܘܗܝ ܕܙܒܕܝ܂ ܘܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ܂

3 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܨܕ ܢܘܢܐ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܝܢ ܚܢܢ ܥܡܟ܂ ܘܢܦܩܘ ܘܣܠܩܘ ܠܣܦܝܢܬܐ܂ ܘܒܗ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܠܐ ܨܕܘ ܡܕܡ܂

4 ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ ܩܡ ܝܫܘܥ ܥܠ ܣܦܪ ܝܡܐ܂ ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ܂

5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܛܠܝܐ ܠܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܠܥܣ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ܂

Thoma autem unus ex duodecim, is qui dicitur Gemellus, non erat illic cum eis quum venit Jesus. Et dicunt ei discipuli; Vidimus Dominum nostrum. Ille verò dixit eis; Nisi videro in manibus ejus loca clavorum, & conjecero in ea digitos meos, & porrexero manum meam in latus ejus, nequaquam crediturus sum. 24 25

Lectio matutina dominicæ novæ. 50.

Octo itaque pòst diebus rursum intus erant ejus discipuli, & Thoma cum eis, & venit Jesus quum clausæ essent valvæ, stetitque in medio, ac dixit eis; Pax vobiscum. Dicitq; Thomæ, Infer digitum tuum huc, & aspice manus meas; & profer manum tuam, & porrige in latus meum: nec sis incredulus, sed fidelis. Et respondit Thoma, dixitque ei; Domine mi, & Deus mi. Dixit ei Jesus; Nunc quia vidisti me, credidisti: Beati illi qui non viderunt me, & crediderunt. Multa porrò signa alia edidit Jesus coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in hoc libro. Quin & hæc scripta sunt, ut credatis Jesum esse Messiam Filium Dei: & quum credideritis, habeatis in nomine ejus vitam æternam. 26 27 28 29 30 31

Ad oblationem dominicæ novæ. 51.

CAP. XXI.

Postea rursus ostendit sese Jesus discipulis suis ad mare Tiberiadis: ostendit autem sic: Erant simul Simon Petra & Thoma qui dicitur Gemellus, & Nathanael, ille qui erat ex Cotne Galilææ, & filii Zebedæi, duoque alii ex discipulis. Dixit eis Simon Petra, Abeo venatum pisces. Dicunt ei; Nos quoque imus tecum. Exierunt itaque & conscenderunt naviculam; & in illa nocte nihil piscati sunt. Quum autem esset manè, stetit Jesus ad littus maris: neque noverunt discipuli Jesum esse. Et dixit eis Jesus; Pueri, num habetis quid ad manducandum? Dicunt ei; Non. 1 2 3 4 5

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 *تاوما يكي از دوازده • كه توما خوانك مي شود • با ايشان دران جايكاه † نبود • دران وقت •
25 كه مسيح را ديدند • چون بيامد • *شاكردان † بدو كفتند • كه خداوند مارا ديديم •
توما كفت • اكر در دو دستش جاي ميخها نبينم و انكشتان من بجاي ميخها و بغل او
ننهم باور نكنم

چهل دو دوم بار كه مسيح خودرا بشاكردان نمود

26 *وبعد از هشت روز • شاكردان باز اندرون بودند • و توما با ايشان • درها بسته بودند •
27 عيسي درميان ايشان بايستاد • وبحواريون كفت • سلام بر شما • *و به توما كفت •
انكشت خود اينجا بياور • ودو دست من ببين • وبياور دست • و در بغلم بنه و بي ايمان
28 29 مباش الا مومن باش • *توما جواب داد كه خداوند مني • وخداي من • *مسيح بدو كفت توما • مرا
30 ديدي وايمان اوردي • خنك ايشان كه مرا نبينند • وايمان بياورند • *وبسيار ايتهاء † ديكر عيسي † پيش
31 شاكردان خود كرد كه درين كتاب نبشته نشدند • *واين نيز كه نبشته شد ايمان † بياوريد • كه
يسوع مسيح است • پسر خدا • وچون ايمان اورده باشيد • زندكاني جاويد [بنام او] براي شما باشد تا ابد •

Thomas, unus ex duodecim, qui Gemellus dictus est, cum illis in eo loco non erat, illo tempore quo Christum viderunt, quando venit. Discipuli ei dixerunt; Dominum quidem nostrum vidimus. Thomas dixit; Nisi in manibus ejus locum clavorum videro, & digitos meos in locum clavorum, & axillam ejus posuero, non credam. 24 25

XLII. Secundum tempus quo Christus seipsum discipulis ostendit.

Et post octo dies discipuli rursus intus erant, & Thomas cum eis: & foribus clausis Jesus in medio eorum stetit, & Apostolis dixit; Pax super vos. Thomæ autem dixit; Digitum tuum huc infer, & manus meas vide; & porrige manum, & in axillam meam pone: & absque fide ne sis, sed fidelis esto. Thomas responsum dedit; Dominus quidem meus es, & Deus me[us]. Christus ei dixit; Thoma, me vidisti, & credidisti: beati illi qui me non viderint, & crediderint. Multa autem signa alia Jesus coram discipulis suis fecit, quæ in hoc libro scripta non sunt. Et hæc etiam scripta sunt, ut fidem habeatis, quòd Jesus Christus est, Filius Dei: & cùm credideritis, vita æterna per nomen ejus vobis sit in perpetuum. 26 27 28 29 30 31

Versio VULGATA LATINA.

...mas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. Dixerunt ergò ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit ...; Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitũ meum in locũ clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo, ... erant discipuli ejus intùs: & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, ... stetit in medio, & dixit; Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum ... huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & ... esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus, & Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt. Multa quidem & alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, ut credatis, quia Jesus est Christus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

CAP. XXI.

Posteà manifestavit se iterùm Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit 1
autem sic: Erant simul Simon Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, & Natha- 2
nael, qui erat à Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii ex discipulis ejus duo. Di- 3
cit eis Simon Petrus; Vado piscari. Dicunt ei; Venimus & nos tecum. Et exie-
runt, & ascenderunt in navim: & illâ nocte nihil prendiderunt. Manè autem 4
facto stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est.
Dixit ergò eis Jesus; Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt 5
ei; Non.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 *وتوما احد الاثني عشر الذي يسمي التوم لم يكن هناك معهم لما جاءهم يسوع *فقال له
25 التلاميذ قد راينا السيد • فقال لهم ان لم ارِ في يديه رسم المسامير واضع اصبعي في رسم
26 المسامير واترك يدي في جنبه لا اومن *وبعد ثمنية ايام كان التلاميذ مجتمعين داخلا ايضا
27 وتوما معهم • فدخل يسوع والابواب مغلقة فوقف وسطهم وقال السلم لكم *ثم قال لتوما هات
اصبعك الي ههنا وانظر الي يدي والق يدك في جنبي • ولا تكن غير مومن بل مومنا •
28 *فاجاب توما قايلا ربي والهي *قال له يسوع لما رايتني امنت طوبي للذين لم يروا ويومنون
29 30 *وصنع يسوع قدام تلاميذه ايات اخر كثيرة لم تكتب في هذا الكتاب *وهذا كتب منها
31 ليومنوا بان يسوع هو المسيح بن الله • لتكون لكم اذا امنتم باسمه الحياه المويده •
1 • الفصل الخامس والاربعون • *ثم من بعد هذا استعلن يسوع لتلاميذه ايضا
2 علي بحيرة طبرية وكان استعلانه هكذي *اذ كانوا مجتمعين سمعان الصفا وتوما الذي يدعي
3 التوم • وناثانيل الذي من اهل قانا الجليل • وابنا زبدي • واثنان اخران من تلاميذه *فقال
لهم سمعان بطرس انا امضي لاصيد فقالوا له ونحن نجي معك • وخرجوا فركبوا السفينة ولم
4 يصيدوا في تلك الليلة شيا * فلما اصبحوا وقف يسوع علي الشط ولم يعلم التلاميذ انه
5 يسوع * فقال لهم يسوع يا فتيان اعندكم شيا يوكل فاجابوه لا •

Thomas autem unus ex duodecim, qui 24
vocatur Gemellus, non erat ibi cum eis
quando venit ad eos Jesus. Dixerunt er-
go ei discipuli, Jam vidimus Dominum.
Ait illis; Si non videro in manibus ejus 25
vestigia clavorum, & posuero digitum
meum in vestigia clavorum, & immisero
manum meam in latus ejus, non cre-
dam. Et post octo dies erant discipuli 26
congregati intus quoque, & Thomas cum
eis. Et ingressus est Jesus januis clausis,
& stetit in medio eorum, & dixit; Pax
vobis. Deinde dixit Thomæ; Affer di- 27
gitum tuum huc, & respice manus meas,
& infice manum tuam in latus meum,
& ne sis incredulus, sed fidelis. Respon- 28
dit Thomas, dicens; Dominus meus, &
Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidi- 29
sti me, credidisti: Beati qui non vide-
runt, & credunt. Fecit autem Jesus co- 30
ram discipulis suis, signa alia multa, quæ
non sunt scripta in hoc libro. Et hæc scri- 31
pta sunt ex illis, ut credatis quòd Jesus
est Christus filius Dei: quatenus sit vobis,
quum credideritis in nomine ejus, vita
æterna. Sectio quadragesima quinta.

CAP. XXI.

Tum postea apparuit Jesus discipulis 1
suis iterum ad lacum Tiberiadis: &
fuit apparitio ejus hujusmodi. Quum 2
essent congregati Simon Petra, & Tho-
mas qui vocatur Gemellus, & Natha-
nael qui erat ex incolis Cana Galilææ,
& filii Zebedæi, & duo alii ex discipu-
lis ejus: Dixit eis Simon Petrus; Ego
vado piscatum. Dixerunt ei; Et nos ve- 3
niemus tecum. Et exierunt atque con-
scenderunt navim: & non piscati sunt
in illa nocte quicquam. Quumque ma- 4
tutinum attigisset, stetit Jesus in litore:
& non cognoverunt discipuli eum esse
Jesum. Dixit autem eis Jesus; O juve- 5
nes, habetisne aliquid manducatu? Re-
sponderunt ei; Minimè.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 በሠሉስ፡ፋሲካ፡ወበሰኒታ፡መስቀል፡ኀበ፡ይትነበብ፡፡ ወቶማስ፡ለአሐዱ፡እምዐ
ሠርቱ፡ወአሐዱ፡ዘይብልዎ፡ደድሞስ፡ሊሃሎ፡ምስሌሆሙ፡ሶበ፡መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱ
25 ስ፡፡ ወይቤልዎ፡ካልኣኒሁ፡አርዳእ፡ረኢናሁ፡ለእግዚእነ፡፡ወይቤሎሙ፡እመ፡ኢር
ኢኩ፡እደዊሁ፡ኀበ፡ቀነውዎ፡ወእመ፡ኢወደይኩ፡አጻብዕትየ፡ውስተ፡ቅንዋቲሁ፡ወእመ፡
ኢያበእኩ፡እደዊየ፡ውስተ፡ገቦሁ፡ኢየአምን፡፡ ወእምድኅረ፡ስሙን፡መዋዕል፡
26 እንዘ፡ሀለዉ፡ውስጥ፡አርዳኢሁ፡ወቶማስኒ፡ምስሌሆሙ፡እንዘ፡ዕጹው፡ኆኅት፡፡
27 መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወቆመ፡ማእከሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ሰላም፡ለክሙ፡፡ ወእ
ምዝ፡ይቤሎ፡ለቶማስ፡አምጽእ፡አጻብዕተከ፡ወአብእ፡ውስተ፡ገቦየ፡ወአምጽእ፡እደ
28 ዊከ፡ወግስስ፡እደዊየ፡ወኢትኩን፡ናፋቄ፡ወአምን፡፡ ወአውሥአ፡ቶማስ፡ወይቤሎ፡
29 እግዚእየ፡ወአምላኪየ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እስመ፡ረኢከኒ፡አመንከ፡፡
ብፁዓን፡እለ፡ኢይሬእዩኒ፡የአምኑ፡፡ ወብዙኃ፡ተኣምረ፡ገብረ፡እግዚእ፡
30 ኢየሱስ፡በቅድመ፡አርዳኢሁ፡ዘኢተጽሕፈ፡ውስተ፡ዝንቱ፡መጽሐፍ፡፡ ወዘተጽሕ
31 ፈ፡ከመ፡ትእመኑ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡፡
ወአሚነክሙ፡ሕይወተ፡ዘለዓለም፡ትረክቡ፡በስሙ፡ዚአሁ፡፡
ራብዕ በረቡዕ፡ፋሲካ፡ምንባብ፡፡ ወእምዝ፡ካዕበ፡አስተርአዮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
1 ለአርዳኢሁ፡በባሕረ፡ጥብርያዶስ፡፡ ወሀለዉ፡ኅቡረ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ወቶማስ፡
2 ዘስሙ፡ደድሞስ፡ወናትናኤል፡ዘቃና፡ዘገሊላ፡ወደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ወክልኤ፡ካልኣኒሁ፡
3 እምውስተ፡አርዳኢሁ፡፡ ወይቤሎሙ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡አሐውር፡እሠግር፡፡ ወ
ይቤልዎ፡ንሕነኒ፡ምስሌከ፡፡ ወሖሩ፡ወዓርጉ፡ሐመረ፡ወአልቦ፡ዘአሠገሩ፡በይእቲ፡
4 ሌሊት፡፡ ወጸቢሖ፡ይቀውም፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውስተ፡ሐይቅ፡ወኢያእመሩ፡አር
5 ዳኢሁ፡ከመ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ቦኑ፡ዘብክሙ፡
ዘንበልዕ፡ደቂቅየ፡፡ ወይቤልዎ፡አልቦ፡፡

Tertiâ paschatis, & posterâ crucis die, ubi legendum. Et Thomas 24
unus ex undecim, quem vocant Didymum, non erat cum iis quando venerat
Dominus Jesus. Et dixerunt ei alii discipuli, Vidimus Dominum nostrum. Et dixit
iis; Nisi videro manus ejus ubi perfoderunt eum: & si non immisero digitos meos 25
in perforationes ejus, & si non intrare fecero manus meas in latus ejus: non cre-
dam. Et post octo dies quum essent intus discipuli ejus, & Thomas cum iis, clausis 26
januis, venit Dominus Jesus, & stetit medio eorum, & dixit iis; Pax vobis. Et 27
tunc dixit Thomæ; Adduc digitos tuos, & infer in latus meum; & adduc manus
tuas, & tange manus meas: & ne sis dubius, sed confidito. Et respondit Thomas, 28
& dixit ei; Dominus meus, & Deus meus. Et dixit ei Dominus Jesus, Quia vidi- 29
sti me, credidisti: beati sunt credentes qui non viderunt me. Et multa signa
fecit Dominus Jesus in conspectu discipulorũ suorum, quæ non scribuntur in hoc 30
libro. Et *hoc* scriptum est, ut credatis quòd Dominus Jesus est Christus filius 31
Dei, & *ut* credentes vitam æternam obtineatis in nomine suo.

CAP. XXI.

Quartâ paschatis lectio.

ET tunc iterum apparuit Dominus Jesus discipulis suis in mare Tiberiadis. 1
Et fuerunt simul Simon Petrus, & Thomas cujus nomen *erat* Didymus, & Na- 2
thanael qui *erat* ex Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii duo ex discipulis ejus.
Et dixit eis Simon Petrus, Vado piscatum: & dixerunt ei, Ibim⁹ tecum: & profecti 3
sunt, & ascenderunt *in* navim, & nihil fuit quod ceperunt in ista nocte. Et 4
mane facto, stabat Dominus Jesus in litore; & nesciebant discipuli ejus
quòd Jesus esset. Et dixit iis Dominus Jesus; Estne quod habetis, quo vescamur, 5
pueri mei? & dixerunt ei, Nihil est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل سه   سوم بار که مسیح خودرا بشاکردان نمود

1 *بعد ازین خودرا با شاکردان خود نمود • بر دریای طبریه • و شاکردان همچنین باهم
2 می بودند • * شمعون صفا وتوما • که تاما کفته می شود • و ناثانییل انك از قطنه
3 جلیل بود • و فرزندان زبدی • ودو دیکر ازشاکردان • *شمعون صفا بدیشان کفت بروییم
بماهی کرفتن • دیکران کفتند • ما نیز می اییم • بیامدند • و درکشتی نشستند • ودران
4 شب چیزی نکرفتند • *وچون صباح شد عیسی بر کنار دریا پیدا شد • [و شاکردان
5 نمی دانستند که عیسی بود] *وبدیشان کفت • جوانان چیزی خوردنی دارید • کفتند نه •

XLIII. Tertium tempus quo Christus seipsum discipulis ostendit.

CAP. XXI.

Post hæc seipsum discipulis suis 1
ostendit ad mare Tiberiadis. Disci-
puli autem pariter unà erant: Sime- 2
on Cephas, et Thomas qui Gemellus
dictus est, et Nathanael qui ex Cat-
neh Galilææ erat, et filii Zebdæi, ac
duo alii ex discipulis. Simeon Ce- 3
phas illis dixit; Ibimus piscatum.
Reliqui dixerunt, Nos etiam veni-
mus. Venerunt itaque et navi inse- 4
derunt, et illâ nocte quidquã non ce-
perunt. Et cùm mane esset, Jesus in
litore maris comparuit: et discipu-
li non cognoverunt quòd Jesus esset.
Et illis dixit; Pueri, Nunquid com- 5
edendũ habetis? Dixerunt; Minimè.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΖ΄.

Ille autem dicit eis; Jacite in dexteras partes navigii rete: &
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ
invenietis. Jecerunt ergò, & non jam illud trahere valebant à multitudine
εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν
piscium. Dicit ergò discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro;
σχ ι
7 ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ,
Dominus est. Simon ergò Petrus audiens quia Dominus est, amiculum
Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύ-
succinxit: (erat enim nudus:) & misit seipsum in mare:
την διεζώσατο· (ἦν γὰρ γυμνός·) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·
At alii discipuli navigio venerunt: (non enim erant longè à
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς
terra, sed quasi à cubitis ducentis,) trahentes rete pi-
γῆς, (γ) ἀλλ' ὡς ἀπὸ (δ) πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰ-
scium. Ut ergò descenderunt in terram, conspiciunt prunas positas,
σκα θ
9 χθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην,
& piscem superpositum, & panem. Dicit eis Jesus; Affer-
10 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκα-
te à piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & tra-
σκβ θ
11 τε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλ-
xit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinqua-
κυσε τὸ δίκτυον (ε) ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν (ζ) ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντη-

ginta tribus. Et tot existentibus non scissum est rete. Dicit eis
σκγ θ κοντατριῶν. καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς
Jesus; Venite, prandete. Nemo autem audebat discipulorum interrogare
σκδ 12 ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
ι eum; Tu quis es? scientes quia Dominus est. Venit ergò Jesus, &
σκε 13 αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
θ accipit panem, & dat eis, & piscem similiter. Hoc jam
λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη
σκς 14 tertiò manifestatus est Jesus discipulis suis, excitatus ex mortuis.
ι τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς (η) μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
Cùm ergò prandissent, dicit Simoni Petro Jesus; Simon Jona, dili-
σκζ θ 15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγα-
gis me plus his? Dicit ei; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Di-
πᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
cit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei iterùm secundò; Simon Jo-
σκη ι 16 γει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰω-
na, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Dicit
νᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει
ei; Pasce oves meas.
σκθ θ αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

MS. A. (γ) ἀλλὰ (δ) πήχεων (ε) εἰς τὴν γῆν, (ζ) μεγάλων ἰχθύων (η) μαθηταῖς, ἐγερθεὶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܡܢ ܓܒܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܣܦܝܢܬܐ ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ.
7 ܘܐܪܡܝܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܓܕܝܘܗ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܢܘܢܐ ܕܐܚܕܬ. * ܘܐܡܪ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ
ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܗܢܐ ܡܪܢ ܗܘ. ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܕܡܪܢ ܗܘ. ܢܣܒ
ܟܘܬܝܢܗ ܐܣܪ ܒܚܪܨܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܥܪܛܠܝ ܗܘܐ. ܘܫܕܐ ܢܦܫܗ ܒܝܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
8 * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܣܦܝܢܬܐ ܐܬܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܡܢ ܝܒܫܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ
9 ܡܐܬܝܢ ܐܡܝܢ. ܘܢܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܗܝ ܕܢܘܢܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܠܝܒܫܐ. ܚܙܘ
10 ܓܘܡܪܐ ܕܣܝܡܝܢ. ܘܢܘܢܐ ܕܣܝܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
11 ܐܝܬܘ ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܨܕܬܘܢ ܗܫܐ. * ܘܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܢܓܕܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܠܝܒܫܐ. ܟܕ
ܡܠܝܐ ܢܘܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܠܬܐ. ܘܒܗܢܐ ܟܠܗ ܝܘܩܪܐ ܠܐ ܐܨܛܪܝܬ ܡܨܝܕܬܐ
12 ܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘ ܐܫܬܪܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ. ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ
13 ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܕܡܢܘ. ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܪܢ ܗܘ. * ܘܩܪܒ ܝܫܘܥ ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܢܘܢܐ
14 ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. * ܘܗܕܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܬܚܙܝ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܟܕ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܝܬܐ. * ܒܥܘܗܕܢܐ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܕܫܘܬܐܣܐ ܕܥܕܬܐ ܘܕܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ * ܢܒ *
15 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܬܪܝܘ. ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܪܚܡ
ܐܢܬ ܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ
16 ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܐܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ
ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܪܥܝ ܠܝ ܥܪܒܝ.

6 Ait illis; Conjicite rete vestrum à latere dextro naviculæ, & invenietis. Conjecerunt igitur, nec poterant attrahere rete præ multitudine piscium quos continebat. 7 Dixit autem discipulus ille quem amabat Jesus, Cephæ; Hic est Dominus noster. Simon verò quum audisset Dominum nostrum esse, accepta tunicâ suâ, præcinxit lumbos suos, (quandoquidem nudus erat) & dejecit se in mare, ut veniret ad Jesum. 8 Alii autem discipuli naviculâ venerunt, (non enim multùm aberant à terra, sed circiter ducentis cubitis) & trahebant rete illud piscium. 9 Quum autem ascendissent in terram, conspiciunt prunas positas, & piscem eis impositum, & panem. 10 Et dixit eis Jesus; Afferte ex piscibus quos modò piscati estis. 11 Et ascendit Simon Petra, traxitque rete in terram plenum piscibus magnis, centum & quinquaginta tribus: & toto illo onere non scissum est rete illud. 12 Et dixit eis Jesus; Venite, prandete. Nemo autem ex discipulis audebat interrogare eum quis esset, quum scirent Dominum nostrum esse. 13 Accessit autem Jesus, & accepit panem & pisces, deditque eis. 14 Hâc jam tertiâ vice apparuit Jesus discipulis suis, quum resurrexisset à mortuis.

In commemoratione Simonis Petri, & sanctificatione Ecclesiæ, consecrationéque Episcoporum. 52.

15 Quum autem prandissent, dixit Jesus Simoni Petræ; Simon Bar-jona, amas me plusquam hi? Dicit ei; Etiam, Domine mi, tu nôsti quòd amem te. Dixit ei Jesus; Pasce mihi agnos meos. 16 Dixit ei iterum secundâ vice; Simon Barjona, amas me? Dicit ei; Etiam, Domine mi, tu scis quòd amem te. Dixit ei Jesus, Pasce mihi oves meas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 * عيسي كفت دام را از كنار راست † بيندازيد تا بيابيد • چون بيندا ختند دام پر شد •
7 چنانك نمي توانستند كشيدن • از بسياري كه درو ماهي بود • * وآن شاكرد كه عيسي
اورا دوست مي داشت • بصفا كفت • كه اين خداوند ماست مسيح • شمعون چون شنيد كه
خداوندست • جبهء خودرا ستد • ودر ميا بست • سبب انك برهنه بود • و خودرا در دريا انداخت •
8 و پيش عيسي آمد • * ديكر شاكردان در كشتي امدند • براي انك از زمين سخت دور نبودند •
9 الا قدر دويست كام • وآن دام ماهي را مي كشيدند • * وچون بر زمين بر آمدند
10 ديدند † اخكرهاء اتش بر افروخته • وماهي و نان نهاده * عيسي بشاكردان كفت • اين را
11 كه نو كرفتيد • بياوريد • * شمعون صفا بالا رفت • ودام را بر زمين كشيد • ودام پر بود †
از ماهيء بزرك • صد و پنجاه و سه ماهي بود • و بدين همه كراني دام دريك نشد •
12 * عيسي بديشان كفت • بياييد • و چاشتيء خودرا بخوريد • وكسي از شاكردان كستاخي
نمي كرد • كه كيست • ويا بپرسد • و مي دانستند كه خداوند ماست •

6 *Jesus dixit; Rete à latere dextro faciatis, ut inveniatis: cùm jecissent itaque rete impletum fuit, adeò ut non possent trahere, præ multitudine quæ in eo piscium erat.* 7 *Et ille discipulus, quem Jesus diligebat, Cephæ dixit; Hic quidem Dominus noster est Christus. Simeon autem quum audisset quòd Dominus esset, tunicam suam cepit, & medio sui accinxit, propterea quòd nudus erat, & seipsum in mare projecit, & ad Jesum venit.* 8 *Alii autem discipuli navigio venerunt, eò quòd à terra valdè remoti non erant, sed circiter ducentis cubitis, & rete illud piscium trahebant.* 9 *Et cùm in terram ascendissent, viderunt prunas igni accensas, & piscem & panem positum.* 10 *Jesus discipulis dixit; Hoc quod nuper cepistis, afferte.* 11 *Simeon Cephas ascendit, & rete in terram traxit: rete autem plenum erat piscibus magnis, centum quinquaginta et tres pisces erant: & hoc toto pondere rete scissum non erat.* 12 *Jesus illis dixit; Venite, & prandium vestrum comedite. Nemo autem ex discipulis ausus est, quis esset vel ut interrogaret: sciebant enim quòd Dominus noster esset.*

Versio VULGATA LATINA.

Dicit eis; Mittite in dexteram navigii rete; & invenietis. Miserunt ergò:
& jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium. Dixit ergò di-
scipulus ille quem diligebat Jesus, Petro; Dominus est. Simon Petrus cùm
audisset quia Dominus est, tunicâ succinxit se (erat enim nudus) & misit
se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt, (non enim longè erant
à terra, sed quasi cubitis ducentis,) trahentes rete piscium. Ut ergò descen-
derunt in terram, viderunt prunas positas, & piscem superpositum, & pa-
nem. Dicit eis Jesus; Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc. Ascen-
dit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus cen-
tum quinquaginta tribus. Et cùm tanti essent, non est scissum rete. Dicit 12
eis Jesus; Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare
eum; Tu quis es? scientes, quia Dominus est. Et venit Jesus, & accipit 13
panem, & dat eis, & piscem similiter. Hoc jam tertiò manifestatus est Je- 14
sus discipulis suis, cùm resurrexisset à mortuis. Cùm ergò prandissent, dicit 15
Simoni Petro Jesus; Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei; Etiam,
Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei ite- 16
rùm; Simon Joannis, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine, tu scis quia amo
te. Dicit ei; Pasce agnos meos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقال لهم القوا شبكتكم عن يمين السفينة فتجدوا. فالقوا ولم يقدروا ان يسلوها من كثرة
7 الحيتان * فقال التلميذ الذي كان يسوع يحبه لبطرس انه الرب. فلما سمع سمعان الصفا
انه السيد ائتزر بقميصه لانه كان عاريا والقى نفسه في البحر * وجاء التلاميذ الاخر في
8 السفينة لانهم لم يكونوا متباعدين من الشاطي الا نحو مايتي ذراع وهم يجذبون تلك
9 الشبكة التي فيها الحيتان * فلما صعدوا الي الارض راوا جمرا موضوعا وعليه حوتا وخبزا.
10 * فقال لهم يسوع قدموا من السمك الذي صدتم الان * فصعد سمعان الصفا وجذب
11 الشبكة الي فوق الارض اذ هي مملية حيتانا كبارا ثلثه وخمسين ومايه. ومع هذا العدد لم
12 تتخرق الشبكة * فقال لهم يسوع تعالوا لتاكلوا. ولم يجسر احد من تلاميذه ان يساله انت
13 من لانهم علموا انه السيد * فجاء يسوع واخذ خبزا وسمكا واعطاهم * هذه من ثالثة ظهر
14 يسوع لتلاميذه لما قام من الاموات.

. الفصل السادس والاربعون .

15 * فلما اكلوا قال يسوع لسمعان بطرس يا سمعان بن يونا اتحبني اكثر من هولاء. فقال له
16 نعم يا رب انت تعلم اني احبك. قال له ارع خرافي * ثم قال له ثانية يا سمعان بن يونا اتحبني
فقال له نعم يا سيد انت تعلم اني احبك. قال له ارع كباشي.

Dixit eis; Jacite rete vestrum à dex- 6
tera navis, & invenietis. Jecerunt
ergò, & non potuerunt trahere illud
præ multitudine piscium. Quare ait 7
discipulus, quem Jesus diligebat, Pe-
tro; Sanè est Dominus. Cum autem
audisset Simon Petra quòd Dominus
esset, præcinxit se tunicâ suâ, quo-
niam erat nudus, & dejecit sese in
mare. Tum venerunt discipuli alii 8
in navi (non enim erant distan-
tes à litore nisi circiter ducentis cu-
bitis) trahentes illud rete in quo erant
pisces. Cùmque ascendissent in ter- 9
ram, viderunt prunas positas, & su-
per iis piscem, & panem. Et dixit 10
eis Jesus; Afferte de piscibus quos
piscati estis modò. Itaque ascendit 11
Simon Petra, & traxit rete in ter-
ram, cùm esset plenum piscibus ma-
gnis, tribus & quinquaginta supra
centum: & tali cum numero non est
scissum rete. Et dixit eis Jesus; 12
Venite ad comedendum. Et non ausus
est quisquam ex discipulis ejus inter-
rogare eum, Tu quis es? quandoqui-
dem noverant ipsum esse Dominum.
Et venit Jesus, & accepit panem 13
ac pisces, deditque eis. Hæc est vi- 14
ces tertia quâ apparuit Jesus disci-
pulis suis, quum surrexisset à mortuis.

Sectio quadragesima sexta.

Cùm ergò manducâssent, dixit Jesus 15
Simon Petro; Simon, fili Jona, di-
ligisne me plus his? Dixit ei; Et-
iam Domine, tu scis quòd amem te.
Dixit ei, Pasce agnos meos. Dein- 16
dè dixit ei secundò; Simon, fili Jo-
na, diligisne me? Dixit ei; Etiam,
Domine: tu nôsti quòd amem te. Di-
xit ei, Pasce arietes meos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወይቤሎሙ : አውርዱ : መሣግሪክሙ : ኀበ : ይምነ : ሐመር : ወትረክቡ :: ወይቤልዎ :
ሠሪሕነ : ኵሎ : ሌሊተ : ወአልቦ : ዘረከብነ : ወበቃልከሰ : ናወርድ : ወአውረደዎሙ : ስእ
7 ኑ : ስሒበ : እምብዝኆሙ : ዓሣቲሁ ::=: ወይቤሎ : ለጴጥሮስ : ዝኩ : ረድእ : ዘያፈቅ
ሮ : እግዚእ : ኢየሱስ : እግዚእነ : ውእቱ : ወሰሚዖ : ስምዖን : ጴጥሮስ : ከመ : እግዚ
እነ : ውእቱ : ቀነተ : ዘይትዓፀፍ : እስመ : ዕሩቅ : ውእቱ : ወወረደ : ውስተ : ባሕር ::=:
8 ወቢጾሙ : በሐመር : በጽሑ : ወቅሩብ : ምድር : እምኔሆሙ : መጠነ : ክልኤ : ምእት :
9 በእመት : እንዘ : ይስሕቡ : መሣግሪሆሙ ::=: ወወሪደሙ : ምድረ : ረከቡ : ፍሕመ :
10 ነዱደ : ወዓሣ : ወኅብስተ : ስሩዐ ::=: ወይቤሎሙ : እግዚእ : ኢየሱስ : አምጽኡ :
11 እምውስተ : ዓሣት : ዘአኀዝክሙ : ይእዜ ::=: ወዓርገ : ስምዖን : ጴጥሮስ : ወሰሐበ :
መሣግርተ : ውስተ : ምድር : ወምሉእ : ዓሣተ : ዓቢይተ : ምእት : ወኀምሳ : ወሠለስ
12 ቱ :: ወእንዘ : መጠኑዝ : ብዝኆ : ኢተሠጠ : መሣግርቱ ::=: ወይቤሎሙ : እግዚእ :
ኢየሱስ : ንዑ : ንምሳሕ :: ወኢተኃበሉ : እምአርዳኢሁ : ይበልዎ : መኑ : አንተ : እስ
13 መ : ለአምሩ : ከመ : እግዚእነ : ውእቱ ::=: ወመጽአ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወነሥ
14 አ : ኅብስተ : ወወሀቦሙ : ወዓሣሂ : ከማሁ ::=: ወሣልሱ ዝ : እንዘ : ያስተርእዮሙ :
15 እግዚእ : ኢየሱስ : ለአርዳኢሁ : ተንሢኦ : እሙታን ::=: ወእምድኅረ : መ
ስሑ : ይቤሎ : እግዚእ : ኢየሱስ : ለጴጥሮስ : ስምዖን : ዘዮናስ : ታፈቅረኒኑ : ፈድፋ
ደ : እምእሉ :: ወይቤሎ : እወ : እግዚእ : ለሊከ : ታአምር : ከመ : አፈቅረከ :: ወይቤ
16 ሎ : ረዓይኬ : አባግዕየ ::=: ወይቤሎ : ካዕበ : ዳግመ : ስምዖን : ዘዮናስ : ታፈቅረኒኑ :
ወይቤሎ : እወ : እግዚእ : አንተ : ታአምር : ከመ ; አፈቅረከ :: ወይቤሎ : ረዓይኬ : አ
ባግዕየ ::=:

Et dixit iis; Demittite retia vestra ad dextrâm navis, & invenietis: & dixe- 6
runt ei; Laboravimus totam noctem, & nihil fuit quod invenimus, sed ad ver-
bum tuum demittemus: & quum demisissent non potuerunt trahere præ multi-
tudine piscium Et dixit Petro ille discipulus, quem diligebat Dominus Jesus, 7
Dominus noster est. Et audiens Simon Petrus quòd Dominus noster erat, accin-
xit amictum suum, quia nudus erat, & descendit in mare. Et socii ejus in navi 8
venerunt (& distabat terra ab iis circa ducentos cubitos) trahentes rete eo-
rum. Et descendentes *in* terram, invenerunt prunas accensas, & piscem, & 9
panem positum. Et dixit Dominus Jesus; Adferte ex piscibus quos cepistis 10
modò. Et ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, & plenum fuit pi- 11
scibus magnis, centum & quinquaginta & tribus: & quum tot essent, non fissum
fuit rete. Et dixit iis Dominus Jesus; Venite, prandeamus. Et non ausi fuerunt 12
aliqui ex discipulis ejus, dicere ei; Quis es? quia sciverunt quòd Dominus
noster fuit. Et venit Dominus Jesus, & accepit panem, & dedit iis; & pisces 13
similiter. Et tertiâ hâc *vice* apparuit Dominus Jesus discipulis suis, quum re- 14
surrexisset à mortuis. Et postquàm prandissent, dixit Dominus Jesus Petro; 15
Simon Jonæ, diligísne me plus quàm hi? Et dixit ei; Etiam Domine, tu ipse
scis quòd diligo te. Et dixit ei; Pasce igitur oves meas. Et dixit ei iterum se- 16
cundò, Simon Jonæ, diligísne me? Et dixit ei; Etiam Domine, tu scis quòd di-
ligo te. Et dixit ei; Pasce igitur oves meas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13
14 * مسيح † پيش آمد ونان وماهي را † ستد وبديشان داد. * واين سوم بارست كه عيسي
15 خودرا بشاگردان خود نمود بعد ازانك از ميان مردگان † بر خاست * وچون چاشت خوردند
عيسي روي بشمعون صفا اورد. وگفت شمعون پسر يونا. مرا دوست مي داري † از ايشان بيشتر.
شمعون گفت آري خداوند ما تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم. عيسي بدو گفت برهاء
16 مرا بچران † براي من. * بار دوم بار بدو گفت شمعون پسر يونا مرا دوست مي داري. شمعون
بدو گفت. آري خداوند من مي داني † كه ترا دوست مي دارم. عيسي بدو گفت
گوسفندان مرا بچران † براي من.

Christus ergo accessit, & panem & 13
piscem accepit, & illis dedit. Et 14
hoc tertium tempus erat, quo Jesus
seipsum discipulis suis ostendit,
postquàm de mortuis surrexisset.
Cùm autem pransi essent, Jesus vul- 15
tum ad Simeonem Cepham vertit,
& dixit; Simeon fili Jonæ, me di-
ligis illis magis? Simeon dixit;
Etiam Domine noster, tu scis quòd
ego te diligam. Jesus ei dixit;
Agnos meos pasce mihi. Rursus 16
secundâ vice ei dixit; Simeon fili
Jonæ me diligis? Simeon ei dixit
Etiam Domine mi, scis quòd te di-
ligam. Jesus ei dixit; Oves meas
pasce mihi.

Dicit ei tertiò; Simon *Jona*, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν σλ ι
ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia *scis*: tu
αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς (θ) με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ
cognoscis quia amo te. Dicit ei *Jesus*; Pasce oves meas. Amen,
18 γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ (ι) πρόβατά μου. Ἀμὴν σλα θ
amen dico tibi; Cùm esses junior, cingebas te*ipsum*, & ambulabas ubi volebas:
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· σλβ ι
cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & *feret*
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ (κ) οἴσει
quò non vis. Hoc autem dixit, significans quâ morte *glorificaturus* esset Deum.
19 ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν.
Et hoc *effatus*, dicit ei; Sequere me. Conversus *autem* Petrus, *conspicit*
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. (λ) Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει
discipulum quem diligebat Jesus, sequentem: qui & *recubuerat* in cœna
τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα· ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ
super pectus ejus, & *dixerat*; Domine, quis est *tradens* te? Hunc *videns*
21 ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον ἰδὼν

Petrus, *dicit* Jesu; Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus; Si
ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν 22
eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu sequere me. Exivit
αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; (μ) σὺ ἀκολούθει μοι. Ἐξῆλθεν 23
ergò sermo iste *ad* fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit
οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ εἶπεν
ei Jesus; *Quòd* non moritur: sed, Si eum volo manere donec veniam,
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ᾽, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
quid ad te? Hic est discipulus *testificans* de his, & *scribens* hæc:
τί πρός σε; Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· 24
& scimus quia verum est testimonium ejus. Sunt autem & alia multa *quæcunque*
καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα
fecit Jesus; quæ si scribantur *ad unum*, nec ipsum arbitror mundum capere
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι 25
scriptos libros. *Amen*.
τὰ γραφόμενα (ν) βιβλία. Ἀμήν.

Τοὺς τοῦ κτ᾽ Ἰωάννην εὐαγγελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὕρομεν ἀντιγράφοις.

MS.A. (θ) με; λέγει αὐτῷ, (ι) προβάτιά μου. (κ) οἴσει σε ὅπου (λ) Ἐπιστραφεὶς ὁ (μ) σύ μοι ἀκολούθει. (ν) βιβλία.

Εὐαγγέλιον κτ᾽ Ἰωάννην.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܕܬܠܬ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܟܪܝܬ ܠܗ
ܠܟܐܦܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܠܡܕܡ ܐܢܬ ܝܕܥ
18 ܐܢܬ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܢܩܘܬܝ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟ. ܕܟܕ ܛܠܝܐ ܗܘܝܬ. ܐܢܬ ܐܣܪ ܗܘܝܬ ܚܨܝܟ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܝܬ ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܐ
ܐܢܬ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܣܒܬ. ܬܦܫܘܛ ܐܝܕܝܟ ܘܐܚܪܢܐ ܢܐܣܘܪ ܠܟ ܚܨܝܟ. ܘܢܘܒܠܟ ܠܐܝܟܐ ܕܠܐ
19 ܨܒܐ ܐܢܬ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ.
ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܥܘܗܕܢܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ * ܢܓ *
20 * ܘܐܬܦܢܝ ܫܡܥܘܢ. ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܗܘ ܕܢܦܠ
21 ܗܘܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܡܪܝ. ܡܢܘ ܡܫܠܡ ܠܟ. * ܠܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ
22 ܟܐܦܐ ܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܘܗܢܐ ܡܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ
23 ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܐ. ܐܢܬ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܘܢܦܩܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܒܝܬ ܐܚܐ. ܕܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ
ܡܐܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܡܐܬ. ܐܠܐ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܡܢܐ
24 ܠܟ. * ܗܢܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܘܐܦ ܟܬܒ ܐܢܝܢ. ܘܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܫܪܝܪܐ
25 ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ. * ܐܝܬ ܕܝܢ ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ. ܐܠܝܢ ܕܐܠܘ ܚܕܐ ܚܕܐ
ܡܬܟܬܒܢ ܗܘܝ. ܐܦܠܐ ܗܘ ܥܠܡܐ ܐܝܟ ܕܡܣܬܒܪ ܠܝ ܣܦܩ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ.

* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ ܕܡܠܠ
ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ *

Dixit ei Jesus rursùm tertiâ vice; Simon Bar- 17
jona, amas me? At tristis fuit Cepha, quòd
dixisset ipsi tertiâ vice, Amas me? proindè
dixit ei; Domine mi, tu omnia sapis, tu
nôsti quòd amem te. Ait illi Jesus; Pasce
mihi oviculas meas. Amen, amen dico ti- 18
bi; Quum puer esses, tu tibi cingebas lum-
bos tuos, & ibas quò volebas: quum au-
tem senueris, extendes manus tuas, aliúsque
cinget tibi lumbos tuos, et ducet te quò nol-
les. Hoc autem dixit, ut indicaret quâ mor- 19
te glorificaturus esset Deum. Et quum hæc
dixisset, ait illi; Post me venito.

In commemorationem Johannis Evangelistæ. 53.

Conversus autem Simon vidit discipulum 20
illum quem amabat Jesus, ponè veni-
entem, qui recubuerat in cœna super pectus
Jesu, dixeratque; Domine mi, quis te pro-
diturus est? Hunc quum vidisset Cepha, di- 21
xit ad Jesum; Domine mi, hic autem quid?
Dixit ei Jesus; Si velim hunc manere usque- 22
dum veniam, quid ad te? tu me sequere.
Exivit itaque hic sermo inter fratres, illum 23
discipulum non esse moriturum: Jesus au-
tem nequaquam dixerat, Non morietur;
sed, Si velim hunc manere usque dum veni-
am, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui 24
testatus est de his omnibus, quique scripsit
hæc: & scimus nos verum esse testimonium
ejus. Sunt autem & alia quamplurima, quæ 25
fecit Jesus: quæ si sigillatim scriberentur,
ne ipse mundus quidem, ut puto, sufficeret
iis qui scriberentur libris.

Finitum est Evangelium sacrosanctum Prædicatio Johannis Evangelistæ, quod locutus est & proclamavit Græcè, Ephesi.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * سوم بار بدو كفت * شمعون ابن يونا * مرا دوست مي داري * [وصفارا غصه بود كه سه
بار بدو كفت مرا دوست داري] شمعون بدو كفت * خداوند من * در همه چيز ترا وقوف
وخبر هست * تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت ميشان †
18 † مرا بچران براي من * *راست راست بتو مي كويم * چون جوان بودي * تو براي خود
ميان خود مي بستي * ودر هر كجا كه مي خواستي مي رفتي * چون پير شدي دست
19 خودرا بر داري وديكرست† كه ميان ترا ببندد * وترا ببرد هر كجا كه نخواهي * * اين
كفت تا بنمايد كه بكدامين مرك خواهد مردن * وخدايرا ستايش دهد * چون مسيح اين
20 سخنها كفت بشمعون كفت در دنبال من بيا * *او التفات كرد * ديد ان شاكردرا كه عيسي
دوست مي داشت * در دنبال او مي آيد * ان شاكرد كه در شبانكاه خوردن فصح * بر سينه
عيسي تكيه كرده بود * وپرسيد از مسيح كه خداوندم * كيست انك ترا بدست مي
21 22 دهد * * چون صفا بديد * بعيسي كفت خداوندم اين چيست * * عيسي بدو كفت *

Tertiâ vice illi dixit; Simon 17
fili Jonæ, me diligis? Cephæ au-
tem dolor fuit, quòd tribus vicibus
ei dixisset, Me diligis? Sime-
on itaque ei dixit; Domine mi,
omnis rei tibi scientia & noti-
tia est, tu scis quòd ego te di-
ligam. Jesus ei dixit; Oves 18
meas pasce mihi. Verè, verè
tibi dico; Cùm juvenis eras, tu
tibi ipsi lumbos cingebas, &
quocunque velles, ibas: cùm au-
tem senex fueris, manum tuam
tolles, & alius est qui lumbos
tuos cinget, & te feret quò no- 19
les. Hæc dixit, ut ostenderet quâ
morte moriturus erat, & Deo
gloriam daturus. Et cùm Chri-
stus hæc verba dixisset, Simo- 20
ni dixit; Post me veni. Ille
conversus vidit illum discipulum,
quem Jesus diligebat, post eum
venientem, illum inquam disci-
pulum qui in cœna Paschali pe-
ctori Jesu innixus erat, & ip-
sum interrogaverat; Domine mi, 21
quis est ille qui te in manus
inimicorum dat. Cùm Cephas
eum vidisset, ad Jesum dixit; 22
Domine mi, huic quid est
futurum? Jesus ei dixit;

Versio VULGATA LATINA.

Dixit ei tertiò; Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei; Pasce oves meas. Amen, amen dico tibi; Cùm esses junior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu non vis. Hoc autem dixit, significans quâ morte clarificaturus esset Deum. Et cùm hoc dixisset, dicit ei; Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui & recubuit in cœna super pectus ejus, & dixit; Domine, quis est qui tradet te? Hunc ergò cùm vidisset Petrus, dixit Jesu;
Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus; Sic eum volo manere donec ve- 22
niam, quid ad te? tu me sequere. Exiit ergò sermo iste inter fratres, quia 23
discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus; Non moritur: sed; Sic
eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui 24
testimonium perhibet de his, & scripsit hæc: & scimus, quia verum est
testimonium ejus. Sunt autem & alia multa, quæ fecit Jesus: quæ si scri- 25
bantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ثم قال له ايضا بالثالثة يا سمعان بن يونا اتحبني. فحزن الصفا لقوله له ثلث مرات اتحبني. فقال
18 له يا سيد انت عارف بكل شي وانت عالم اني احبك. قال له ارع نعاجي * امين امين اقول
لك انك اذ كنت شابا كنت تشد ذاتك وحدك وتمضي الى حيث تشا. واذا شخت فانك
19 تبسط يديك واخر يشدك ويحملك الى حيث لا تريد * قال هذا معبرا باية ميتة يمجد الله
20 فلما قال هذا قال له اتبعني * والتفت الصفا فراى ذلك التلميذ الذي كان يسوع يحبه
تابعه. وهو الذي اتكا وقت العشاء على صدره وقال له يا سيد من الذي يسلمك.
21 22 * هذا لما راه بطرس قال ليسوع يا رب وهذا ما باله * فقال له يسوع ان اردت ان اتركه حتى اجي
23 فما بالك انت. اتبعني انت * فذاعت هذه الكلمة في الاخوة ان ذاك التلميذ لا يموت. ويسوع لم
24 يقل انه لا يموت بل ان اردت ان اتركه حتى اجي فما بالك انت * هذا هو التلميذ الذي
25 يشهد بهذا وكتبه. ونحن نعلم ان شهادته حق هي * وفعل يسوع اشياء اخر كثيرة ايضا
لو كتبت واحدة واحدة لظننت ان العالم لم يسعها صحفا مكتوبة.

كمل بعون الله تعالى انجيل القديس يوحنا بن زبدي حبيب الرب الكارز بحياة
الابد وهي كمل اربعة الاناجيل المقدسة المحيية
بسلام الرب امين.

Item dixit ei quoque tertiò; Simon, fili 17
Jona, diligisne me? Contristatus est autem Cephas eò quòd dixisset ei tribus vicibus, Diligisne me? quare dixit; Domine, tu scis omnia, & tu nôsti quòd amem te. Dixit ei, Pasce oves meas.
Amen, amen dico tibi, quòd quum esses 18
juvenis, cingebas te ipse solus, & ibas quò volebas: at quum senueris, tu quidem extendes manus tuas, & alius te
stringet, ferétque te quò non voles. Di- 19
xit hoc asserens quo mortis genere glorificaturus esset Deum; Cùmque dixisset
hoc, ait illi; Sequere me. Et conver- 20
sus est Cephas, viditque illum discipulum quem Jesus diligebat, sequentem se, nempè eum qui recubuerat tempore cœnæ super pectus ejus, & dixerat ei; Domine, quis est qui te proditurus est?
Hunc quum vidisset Petrus, dixit Je- 21
su; Domine, hic autem, cujus est men-
tis? Ait illi Jesus; Si velim eum re- 22
linquere quoad veniam, quid curæ ti-
bi est? sequere me tu. Pervulgatum est 23
igitur hoc verbum inter fratres, quòd ille discipulus non moreretur. Et Jesus non dixerat eum non moriturum; sed, Si velim eum linquere quoad veniam, quid
curæ tibi est? Hic est discipulus qui 24
testimonium perhibuit de his, & scripsit hæc: & nos scimus testimonium ejus
verum esse. Fecit autem Jesus res alias 25
multas etiam, quæ si scriberentur singulæ, equidem arbitror quòd mundus non caperet eas libris conscriptas.

Absolutum est, opitulante Deo excelso, Evangelium Sancti Johannis filii Zebedæi dilecti Domini, Prædicatoris vitæ æternæ. Estque finis quatuor Evangeliorum Sacro-sanctorum vivificantium: salvante Domino. Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤሎ፡ሣልሰ፡ ስምዖን፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ ወተከዘ፡ ጴጥሮስ፡ እስመ፡ ሣልሰ፡
ይቤሎ፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ ለሊከ፡ ታአምር፡ ኵሎ፡ ከመ፡ አነ፡ አፈቅ
18 ረከ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ረዓይኬ፡ አባግዕየ፡፡ አማን፡ አማን፡ እብለከ፡
ሶበ፡ ወሬዛ፡ አንተ፡ ተቀንት፡ ለሊከ፡ ወተሐውር፡ ኀበ፡ ፈቀድከ፡፡ ወአመ፡ ልህቀ፡ ታነሥ
19 እ፡ እደዊከ፡ ወባዕድ፡ ያቀንተከ፡ ወይወስደከ፡ ኀበ፡ ኢትፈቅድ፡፡ ወዘንተ፡ ዘይቤ፡ ይ
ሜህር፡ በአይ፡ ሞት፡ ይሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ [ይቤሎ፡] ትልወ
20 ኒ፡፡ ወተመይጠ፡ ጴጥሮስ፡ ወርእዮ፡ ለረድኡ፡ ዘያፈቅር፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይተሉ፡፡ ዘ
ረፈቀ፡ ደበ፡ እንግድዓሁ፡፡ እንዘ፡ ይድረሩ፡ ወዘይቤሎ፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ዘያገብ
21 አከ፡፡ ወኪያሁ፡ ርእዮ፡ ጴጥሮስ፡ ይቤሎ፡ ለኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ዝኬ፡ እፎ፡፡
22 ወይቤሎ፡ ኢየሱስ፡ እመኒ፡ ፈቀድኩ፡ የሀሉ፡ እስከ፡ ሶበ፡ እመጽእ፡ ሚለዕሌከ፡ ወአንተሰ፡
23 ትልወኒ፡፡ ወወፅአ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ በኀበ፡ አኀው፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ረድእ፡ ኢይመውት፡፡ ወ
ኢየሱስ፡ ኢይቤሎ፡ ኢይመውት፡ አላ፡ እመ፡ ፈቀድኩ፡ የሀሉ፡ እስከ፡ ሶበ፡ እመጽእ፡ ሚ
24 ለዕሌከ፡፡ ወውእቱ፡ ረድእ፡ ሰማዕተ፡ በእንተዝ፡ ወዘኒ፡ ጸሐፈ፡ ዘንተ፡ ናአምር፡ ከ
25 መ፡ ጽድቅ፡ ስምዑ፡፡ ወቦ፡ ባዕደ፡ ዘገብረ፡ ኢየሱስ፡ ብዙኀ፡፡ ወሶበ፡ ተጽሕፈ፡ ኵ
ሉ፡ እመ፡ ኢያገምሮ፡ ዓለም፡ ጥቀ፡ መጻሕፍቲሁ፡ ዘተጽሕፈ፡ አሜን፡፡
ወንጌል፡ ዘዮሐንስ፡ ቃሉ፡፡ ፲፻፮፻፡

Et dixit ei tertiò; Simon Jonæ diligisne me? Et tristis fuit Petrus, quia tertiò 17
dixisset ei, Diligisne me? & dixit ei; Domine, ipse tu scis omnia: *tu scis* quòd
ego diligo te. Et dixit ei Dominus Jesus; Pasce igitur oves meas. Amen, amen 18
dico tibi, Quum junior esses, cingebas teipsum, & ibas quò voluisti: & quum
senueris, levabis manus tuas, & alius cinget te, & ducet te quò non vis. Et quum 19
hoc diceret, edocebat per quam mortem glorificaturus esset Deum. Et hoc dicto,
dixit ei; Sequere me. Et conversus fuit Petrus, & vidit discipulum quem dili- 20
gebat Jesus, sequentem, qui recubuerat super pectus ejus dum cœnaret, & qui
dixerat ei; Domine, quis est qui prodet te? Et ipsum videns Petrus, dixit Je- 21
su; Domine, hic quomodo? Et dixit ei Jesus; Si voluerim ut maneat usque- 22
quò veniam, quid ad te? sed tu sequere me. Et exivit hic sermo apud fratres, 23
quasi hic discipulus non moreretur. Et Jesus non dixit ei, Non moritur: sed, Si
voluerim ut maneat usquequò veniam, quid ad te? Et ille discipulus testis 24
fuit de hoc: & qui scripsit hoc, scimus quòd verum est testimonium ejus. Et 25
fuerunt alia quæ fecit Jesus multa: & si scriberentur omnia, non comprehenderet mundus ipse libros, qui scriberentur. Amen.

Voces Evangelii Johannis, 1600.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

اگر من بخواهم كه اين بماند تا ان وقت كه من بيايم. تو چه كاره. تو بيا در دنبال من.
23 * واين كلمه پيش برادران بدر آمد. كه آن شاگرد نميرد. نه براي انك نميرد گفت. ليكن
24 اگر بخواهم اين بماند تا انكه كه من بيايم. تو چه كاره. * اين آن شاگردست. كه بر اين
25 همه گواهي داد و باز اينهارا نبشت. و مي دانيم كه گواهي او راستست. * و هست
چيزها ديگر كه عيسي كرد. كه اگر يك يك نبشته مي شد پندارم كه عالم بر نمي تافت
از كتابها نبشتن. و نويسندگان عالم عاجز مي شدند.
تمام شد چهار انجيل معظم متي و مرقس و لوقا و يوحنا

Si ego velim ut hic maneat usque ad tempus quo ego venero, tuâ quid
refert? Tu veni post me. Et hic ser- 23
mo ad fratres exivit, quòd ille discipulus non moriturus esset: haud tamen quòd non moriturus esset, dixit Jesus; sed, Si velim ut hic maneat usq; ad tempus quo ego venero,
tuâ quid refert? Hic ille discipulus 24
est, qui de his omnibus testimonium dedit, & hæc etiam scripsit: & scimus quòd testimonium ejus verum
est. Et multæ res aliæ sunt, quæ 25
Jesus fecit, quæ si singulatim scriptæ essent, opinor quòd mundus non sufficeret libris scribendis, & scribæ mundi deficerent.

Absoluta sunt quatuor Evangelia gloriosa Matthæi, Marci, Lucæ, & Johannis.

(†) ἜΚΘΕΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΊΩΝ ΤΩ͂Ν ΠΡΆΞΕΩΝ ΤΩ͂Ν ἈΠΟΣΤΌΛΩΝ.

Α'. ΠΕρὶ τῆς ἐξ ἀναστάσεως διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητάς. καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ. καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

Β'. Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας, περί τε θανάτου καὶ ἀποβολῆς Ἰούδα τοῦ προδότου. ἐν ᾧ, περὶ ἀντεισαγωγῆς Ματθίου, κληρωθέντος χάριτι διὰ προσευχῆς.

Γ'. περὶ θείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, ἐν ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς γινομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας. ἐν ᾧ, Πέτρου κατήχησις περὶ τούτου, ἐκ τῶν προφητῶν. περὶ πάθους καὶ ἀναστάσεως καὶ ἀναλήψεως Χριστοῦ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου Πνεύματος. περὶ πίστεως τῶν παρόντων, καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν σωτηρίας. περὶ ὁμονοίας κοινωφελοῦς, καὶ προσθήκης τῶν πιστευόντων.

Δ'. περὶ τῆς ἐν Χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ, Πέτρου τῆς κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς, συμπαθητικῆς, καὶ συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. ἐν ᾧ, περὶ ἐπιστασίας τῶν ἀρχιερέων ζήλῳ τοῦ γεγονότος, καὶ κρίσις τοῦ θαύματος. Πέτρου τε ὁμολογία τῆς Χριστοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος. περὶ ἀπειλῆς τῶν ἀρχιερέων, ὡς οὐ δεῖ παῤῥησιάζεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ. καὶ ἀνέσεως τῶν ἀποστόλων. εὐχαριστεία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς τῶν ἀποστόλων πίστεως καρτερίας.

Ε'. περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων. ἐν ᾧ, περὶ Ἀνανίου καὶ Σαπφείρης, καὶ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς.

ϛ'. ὅτι τοὺς ἀποστόλους ἐμβληθέντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἄγγελος Κυρίου νύκτωρ ἐξάγει, ἐπιτρέψας ἀκωλύτως κηρύσσειν τὸν Ἰησοῦν. ἐν ᾧ, ὅτι τῇ ἑξῆς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς πάλιν συλλαβόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ μηκέτι διδάσκειν, μαστίξαντες ἀπέλυσαν. Γαμαλιήλου γνώμη τις περὶ τῶν ἀποστόλων, μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξεων.

Ζ'. περὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων.

Η'. Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ Στεφάνου. αὐτοῦ τε δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῶν δώδεκα πατριαρχῶν. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ λιμοῦ καὶ πυρωνίας, καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν Ἰακώβ· καὶ περὶ γενέσεως Μωϋσέως. καὶ περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεοφανείας ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. περὶ ἐξόδου καὶ μοσχοποιΐας τοῦ Ἰσραὴλ, ἄχρι χρόνων Σολομῶντος, καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς. Ὁμολογία τῆς ὑπερουρανίου δόξης Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποκαλυφθείσης αὐτῷ, ἐφ᾽ ᾗ λιθόλευστος γενόμενος ὁ Στέφανος, εὐσεβῶς ἐκοιμήθη.

Θ'. περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ταφῆς Στεφάνου. ἐν ᾧ, περὶ Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου, πολλοὺς ἰασαμένου ἐν τῇ Σαμαρείᾳ.

Ι'. περὶ Σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος, σὺν ἑτέροις πλείοσιν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς· καὶ ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας.

ΙΑ'. ὅτι οὐ δι᾽ ἀργυρίου, οὐδὲ ὑποκριταῖς, ἀλλ᾽ ἀξίοις διὰ πίστεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος δίδοται. ἐν ᾧ, περὶ ὑποκρίσεως, καὶ ἐπιπλήξεως Σίμωνος.

ΙΒ'. ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς εὐοδοῖ ὁ Θεὸς τὴν σωτηρίαν, δῆλον ἐκ τῆς κατὰ τὴν Εὐνοῦχον ὑποθέσεως.

ΙΓ'. περὶ τῆς οὐρανόθεν θείας κλήσεως Παύλου, εἰς ἀποστολὴν Χριστοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἰάσεως καὶ βαπτίσματος Παύλου διὰ Ἀνανίου κατὰ ἀποκάλυψιν Θεοῦ· παῤῥησίας τε αὐτοῦ, καὶ συντυχίας τῆς διὰ Βαρνάβα πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

ΙΔ'. περὶ Αἰνέα παραλυτικοῦ ἰαθέντος ἐν Λύδδῃ διὰ Πέτρου. ἐν ᾧ, περὶ Ταβιθᾶ τῆς φιλοχήρου, ἣν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Πέτρος διὰ προσευχῆς ἐν Ἰόππῃ.

ΙΕ'. περὶ Κορνηλίου, ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, καὶ ὅσα πάλιν πρὸς Πέτρον οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν ἐῤῥέθη. ἐν ᾧ, ὅτε μετασταλεὶς ὁ Πέτρος ἦλθε πρὸς Κορνήλιον, ἐπανάληψις ὧν ὁ ἄγγελος ἐπεμαρτύρησε καὶ ὑφηγήσατο Κορνηλίῳ. Πέτρου κατήχησις εἰς Χριστὸν, τοῦ τε ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας δωρεά. καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε οἱ ἐξ ἐθνῶν πιστεύσαντες.

Ιϛ'. ὡς Πέτρος τὰ καθεξῆς καὶ τὰ ἕκαστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποστόλοις διακριθεῖσι πρὸς αὐτὸν, τηνικάδε Βαρνάβαν ἐκπέμψασι πρὸς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ΙΖ'. προφητεία Ἀγάβου περὶ λιμοῦ οἰκουμενικῆς καὶ καρποφορίας, πρὸς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ΙΗ'. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου καταςφαγή. ἐν ᾧ, Πέτρου σύλληψις πρὸς Ἡρώδην. ὅπως τε αὐτὸν ὁ ἄγγελος θείῳ κελεύσματι ἐξείλετο τῶν δεσμῶν· καὶ ὁ Πέτρος ἐμφανὴς γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδελφοῖς, ὑπανεχώρησεν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως· καὶ μετέπειτα περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς Ἡρώδου πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου καταστροφῆς.

ΙΘ'. ἀποστολὴ Βαρνάβα καὶ Παύλου πρὸς τοῦ θείου Πνεύματος εἰς Κύπρον, ὅσα τε εἰργάσαντο ἐν ὀνόματι Χριστοῦ εἰς Ἐλύμαν τὸν μάγον.

Κ'. Παύλου εὐθαλὴς διδασκαλία εἰς Χριστὸν, ἔκ τε τοῦ νόμου καὶ καθεξῆς τῶν προφητῶν, ἱστορικὴ καὶ εὐαγγελική. ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ἐλεγκτικὴ καὶ συλλογιστική. περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη. διωγμοῦ τῆς αὐτῶν ἐκεῖθεν, καὶ ἀφίξεως εἰς Ἰκόνιον.

ΚΑ'. Ὅπως ἐν Ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν Χριστὸν, πολλῶν τε πιστευσάντων, ἐδιώχθησαν οἱ ἀπόστολοι.

ΚΒ'. περὶ τοῦ ἐν Λύστροις ἐκ γενετῆς χωλοῦ ἰαθέντος διὰ τῶν ἀποστόλων. διό τινες εἶναι τοὺς ἄνδρας θεοὺς καὶ παρεῖναι τοῖς ἐγχωρίοις. ἔνθα δὴ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ Παῦλος παρὰ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἀσυγκρίτων.

ΚΓ'. ὅτι οὐ δεῖ περιτέμνεσθαι τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστεύοντας δόγματι καὶ κρίσει τῶν ἀποστόλων. ἐν ᾧ, ἐπιστολὴ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν, περὶ τῶν φυλακτέων. ἀντίῤῥησις Παύλου πρὸς Βαρνάβαν περὶ Μάρκου.

ΚΔ'. περὶ τῆς κατηχήσεως Τιμοθέου, καὶ τῆς κατὰ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως Παύλου εἰς Μακεδονίαν. ἐν ᾧ, περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας τινὸς γυναικὸς Λυδίας. καὶ περὶ ἰάσεως τῆς πνεῦμα πύθωνος ἐχούσης παιδίσκης, δι᾽ ἣν τὸν Παῦλον καθεῖρξαν οἱ δεσπόται. περὶ τοῦ συμβάντος ἐκεῖσε σεισμοῦ καὶ θαύματος, καὶ ὅπως πιστεύσας ὁ δεσμοφύλαξ, ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη πανοίκιος, ὅτι παρακληθέντες ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόστολοι.

ΚΕ'. περὶ στάσεως γινομένης ἐν Θεσσαλονίκῃ, τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν· φυγῆς τε Παύλου εἰς Βέῤῥοιαν, κἀκεῖθεν εἰς Ἀθήνας.

Κϛ'. περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιβωμίου γραφῆς, φιλοσόφου τε κηρύγματος, καὶ εὐσεβείας τοῦ Παύλου.

ΚΖ'. περὶ Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης, καὶ τῆς Κορινθίων ἀπειθείας, τῆς τε κατὰ πρόγνωσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθείσης τῷ Παύλῳ. ἐν ᾧ, περὶ Κρίσπου ἀρχισυναγώγου, πιστεύσαντος σὺν ἑτέροις τισὶ, καὶ βαπτισθέντος. ὅτι στάσεως κινηθείσης ἐν Κορίνθῳ, ὁ Παῦλος ὑπεχώρησεν· ἐλθών τε εἰς Ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς, ἐξῆλθεν. περὶ Ἀπολλῶ ἀνδρὸς λογίου τε καὶ πιστοῦ.

ΚΗ'. περὶ βαπτίσματος, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς δοθείσης διὰ προσευχῆς Παύλου τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πιστεύσασι. καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ, περὶ τῶν υἱῶν Σκευᾶ· ὅτι οὐ δεῖ ἐγχειρεῖν ἀπίστοις, καὶ ἀναξίοις τῆς πίστεως γινομένοις. καὶ περὶ ἐξομολογήσεως τῶν πιστευόντων. περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κινηθείσης στάσεως ὑπὸ Δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ τῶν ἀποστόλων.

ΚΘ'. περίοδος Παύλου, ἐν ᾗ, περὶ θανάτου καὶ ἀνακλήσεως Εὐτύχου διὰ προσευχῆς ἐν Τρωάδι. παραίνεσις τε αὐτοῦ ποιμαντικὴ πρὸς τοὺς ἐν Ἐφέσῳ πρεσβυτέρους. ἐν ᾧ, παράπλους Παύλου ἀπὸ Ἐφέσου ἄχρι Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης.

Λ'. Ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβησομένων τῷ Παύλῳ ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΛΑ'. παραίνεσις Ἰακώβου πρὸς Παῦλον, περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν κωλύειν Ἑβραίους περιτέμνεσθαι.

ΛΒ'. περὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ Παύλου κινηθείσης ἀταξίας. ὅπως τε αὐτὸν ὁ χιλίαρχος τοῦ πλήθους ἐξαιρεῖται. ἐν ᾧ, Παύλου κατάστασις περὶ ἑαυτοῦ, καὶ τῆς εἰς ἀπόστολον αὐτοῦ κλήσεως. περὶ ὧν ὁ Ἀνανίας πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Δαμασκῷ εἶπεν, ὀπτασίας τε καὶ φωνῆς Θεοῦ γενομένης ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ. ὅτι μέλλων ἐπὶ τούτοις ὁ Παῦλος τύπτεσθαι, εἰπὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, ἀνείθη.

ΛΓ'. ὅσα Παῦλος καταβὰς εἰς τὸ συνέδριον, ἔπαθέ τε καὶ εἶπε, καὶ εὐθυβόλως ἔπραξε.

ΛΔ'. περὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης ὑπὸ Ἰουδαίων κατὰ Παύλου, καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς Λυσίαν. ἐν ᾧ, ὅτι παρεπέμφθη ὁ Παῦλος τῷ ἡγεμόνι εἰς τὴν Καισαρείαν μετὰ στρατιωτῶν καὶ γραμμάτων.

ΛΕ'. Τερτύλλου περὶ Παύλου κατηγορία, καὶ αὐτοῦ ἀπολογία ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος.

Λϛ'. περὶ τῆς Φήλικος διαδοχῆς, καὶ τῆς Φήστου προαγωγῆς· τῆς τε ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀνακρίσεως Παύλου καὶ ἐφέσεως.

ΛΖ'. Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης παρουσία, καὶ πεῦσις τῶν κατὰ Παῦλον. ἐν ᾧ, ἀπολογία Παύλου ἐπ᾽ αὐτῶν, περὶ τῆς ἐν νόμῳ θρησκείας αὐτοῦ, καὶ κλήσεως εἰς τὸ εὐαγγέλιον. ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ Ἰουδαίους ὁ Παῦλος, Ἀγρίππας ἔφη τῷ Φήστῳ.

ΛΗ'. πλοῦς Παύλου ἐπὶ Ῥώμην, κινδύνων τε πλείστων καὶ μεγίστων πείρασις. ἐν ᾧ, παραίνεσις Παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ, περὶ ἐλπίδος σωτηρίας. ναυάγιον Παύλου, ὅπως τε διεσώθησαν εἰς Μελίτην νῆσον· καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ ὁ Παῦλος ἐθαυματούργησεν.

ΛΘ'. ὅπως ἀπὸ Μελίτης εἰς Ῥώμην κατήντησεν ὁ Παῦλος.

Μ'. περὶ διαλέξεως Παύλου, τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίους.

(†) Tituli Capit. Actorum apostolorum, ut & seqq. librorum, in MS. A. nulli sunt.

ACTA SANCTORUM APOSTOLORUM.

(†) ΠΡΆΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ἉΓΊΩΝ ἈΠΟΣΤΌΛΩΝ. ΚΕΦ. Α'.

CAPUT PRIMUM. α'.

Illum quidē primum sermonem feci de omnibus, O Theophile, quæ cœpit Jesus
1 ΤΟ'Ν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
facereque & docere, Usque quā die præcipiens Apostolis per Spiritum
2 ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, Ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος
sanctū, quos elegerat, receptus est. Quibus & præbuit seipsum vivum post pati ipsum,
3 ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη. Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν,
in multis argumentis, per dies quadraginta conspectus eis, & dicens quæ
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι᾽ ἡμερῶν (α) τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ
de regno Dei. Et congregans denuntiavit eis, ab Hierosolymis
4 περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος (β) παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ Ἱεροσολύμων
non discedere, sed expectare promissionem Patris, quam audistis me. Quia Joannes
5 μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου. Ὅτι Ἰωάννης
quidē baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto nō post multos hos
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας

dies. Qui ergo igitur convenientes interrogabāt eum, dicentes; Domine, si in tempore
ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες (γ) ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
hoc restituis regnum Israeli? Dixit autē ad eos; Non vestrū est
τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὐχ ὑμῶν ἐστι
nōsse tempora vel opportunitates, quæ Pater posuit in propria auctoritate: Sed accipietis
γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· Ἀλλὰ λήψεσθε
virtutem supervenientis sancti Spiritûs in vos: & eritis mihi testes in que Hierusalem, & in omni Judæa & Samaria, & usque ad ultimū terræ. Et hæc dicens, videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.
δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ (δ) μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ (ε) καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

(†) MS. A. Titulus abscinditur. Κεφ. α'. (α) τεσσεράκοντα (β) αὐτοῖς παρήγγελεν, (γ) ἠρώτων (δ) μου (ε) καὶ πάσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܦܪܟܣܝܣ ܀ ܗܢܘ ܕܝܢ ܬܫܥܝܬܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ ܛܘܒܢܐ܂ ܕܟܢܫ
ܠܘܩܐ ܡܪܝ ܐܘܢܓܠܣܛܐ܂
* ܕܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *
1 * ܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܟܬܒܬ ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ ܀ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܪܝ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
2 ܠܡܥܒܕ ܘܠܡܠܦܘ ܀ * ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܣܬܠܩ ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܩܕ ܗܘܐ
3 ܠܫܠܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܓܒܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ * ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܘܝ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ ܟܕ ܚܝ

LIBER ACTUUM, HOC EST, Historiæ Apostolorum beatorum, collectus à Sancto Domino meo Lucâ Evangelistâ.

Ascensionis Domini nostri. I.

CAPUT. I.

Primum librum scripsi, ô Theophile, de his omnibus, quæ cœpit Dominus noster Jesus Messia facere & docere: Usque ad diem illum quo sublatus est, postquam cohortatus esset Apostolos illos quos elegit per Spiritum sanctitatis. Quibus insuper ostendit seipsum viventem

Versio VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAPUT. I.

1 Primum quidem sermonem feci de omnibus, ô Theophile, quæ cœpit Jesus fa-
2 cere, & docere, Usque in diem, quâ præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum,
3 quos elegit, assumptus est: Quibus & præbuit se ipsum vivum post passionem
suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno
4 Dei. Et convescens, præcepit eis ab Ierosolymis ne discederent, sed expectarent
promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum: Quia Joannes qui-
dem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post mul-
tos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes; Domi- 6
ne, si in tempore hoc restitues regnum Israël? Dixit autem eis; Non est 7
vestrum nôsse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate:
Sed accipietis virtutem supervenientis Spiritûs sancti in vos, & eritis mihi 8
testes in Jerusalem, & in omni Judæa, & Samaria, & usque ad ultimum
terræ. Et cùm hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est: & nubes suscepit 9
eum ab oculis eorum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* بسم الاب والابن والروح القدس الاه واحد *
* فاتحة كتاب اعمال الرسل الاطهار صلواتهم تكون معنا امين *
* الفصل الاول *
* قراءة يوم الاحد المقدس اعني الفصح المجيد *
1 * اما القول الاول يا تاوفيلس فانشاته في جميع الامور التي ابتداء يسوع يعملها ويعلم بها
2 * الي اليوم الذي وصي فيه بالروح القدس تلاميذه الذين اصطفاهم وصعد مرتفعا
3 * الذين اقام لهم نفسه بعد تالمه حيا بعلامات محققة كثيرة شاهدوه ظاهرا لهم مدة اربعين
4 يوما وقايلا اقوالا عن ملك الله * وفي اجتماعه معهم وصاهم الا يبرحوا من اورسليم لكن
5 ينتظرون موعد الاب الذي سمعتموه مني * ان يوحنا اعمد بالماء وانتم ستعمدون بالروح
6 القدس لا بعد ايام كثيرة من هذه * واما هم تقدموا اليه فسالوه قايلين يا رب اني هذه الوقت
7 يرد الملك الي اسراييل * فقال لهم لم يعوض اليكم ان تعرفوا السنين او الاوقات التي جعل
8 الاب معرفتها في سلطانه * لكنكم ستاخذون قوة بورود الروح القدس اليكم وتكونون
سهودا لي في اورسليم وفي كافة بلد اليهودية والسامرة والي منتهي الارض *
* تم يوم الفصح * * للصعود *
9 * واذ قال هذه ارتفع عنهم وهم ناظرون اليه وقبلته سحابة من امام اعينهم *

IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS Sanctitatis, Dei unius.

Initium libri Actuum Apostolorum purorum, quorum preces adsint nobis. Amen.

CAPUT I.

Legendum die dominicæ sacratissimæ, nempe Paschatis gloriosi.

EQuidem sermonem primum, O Theophile, conscripsi de rebus omnibus 1
quas cœpit Jesus facere & docere, us- 2
que ad diem quâ præcepit per Spiritum Sanctitatis Apostolis quos elegerat, & ascendit in altum se ferens: Quibus 3
exhibuit seipsum, post passionem suam, vivum argumentis certis permultis, cumque viderunt sibi manifestum spatio quadraginta dierum, & sermones habentem de regno Dei. Cùmque se colle- 4
gisset cum eis, præcepit eis ne discederent ab Hierusalem, sed expectarent promissum Patris, quod audistis ex me.
Nam Johannes baptizavit aquâ, vos 5
aute baptizabimini Spiritu sancto non post multos ab his dies. Illi ergò acce- 6
dentes ad eum, interrogaverunt eum, dicentes; O Domine, num in hoc tempore restituetur regnum Israëli? Ait illis; 7
Non pertinet ad vos nôsse annos aut tempora, quorum cognitionem posuit Pater in potestate sua. Verùm accipietis 8
robur per adventum Spiritûs sanctitatis ad vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in universa regione Judææ, & Samariâ, imò ad extremum terræ.

Hactenus pro die Paschatis.
Pro Ascensione.

Et cùm dixisset hæc, sublatus est ab eis, 9
dum ipsi aspicerent in eum: & suscepit eum nubes ab oculis eorum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ግብረ፡ሐዋርያት፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ዜና፡ሐዋርያት፡ ንጹሓን፡ጸሎቶሙ፡
ትብጽሐነ፡ ለኵልነ፡ ሕዝበ፡ ክርስቲያን፡ አሜን፡፡
1 ቀዳሚ፡መጽሐፈ፡ጸሐፍኩ፡ኦቴዎፍሎ፡ዘእሙዘ፡ እግዚእነ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ይንግር፡
2 ወይምሀር፡፡ እስከ፡ዕለት፡እንተ፡ባቲ፡ዐርገ፡እዚዞ፡ለሐዋርያቲሁ፡ለእለ፡ሐረዮሙ፡በመን
3 ፈስ፡ቅዱስ፡፡ እሉ፡እሙንቱ፡እለ፡አርአዮሙ፡ርእሶ፡ሕያወ፡ወእምድኅረ፡ሞተ፡በትእምር
ት፡ብዙኅ፡እንዘ፡ያስተርእዮሙ፡በአርብዓ፡ዕለት፡ እንዘ፡ ይመዕዶሙ፡በቃለ፡ ወይዜንዎ
4 ሙ፡ወይሰብክሙ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ ወእንዘ፡ይመስሕ፡ምስሌሆሙ፡አዘዞሙ፡ኢ
የአኀዙ፡እምኢየሩሳሌም፡አላ፡ይጽንሑ፡ተስፋሁ፡ለአብ፡ዘሰማዕክሙ፡ይቤ፡እምአፉየ፡፡
5 እስመ፡ዮሐንስ፡አጥመቀ፡በማይ፡ ወአንትሙሰ፡ታጠምቁ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡፡ እንከ፡ኅዳጠ፡
6 መዋዕለ፡ ዘኢኮነ፡ርሑቀ፡፡ ወእንዘ፡ጉቡአን፡ ተስእልዎ፡ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ በዝኑ፡መ
7 ዋዕል፡ታቀውሞሙ፡መንግሥተ፡ ለደቂቀ፡ እስራኤል፡፡ ወአውሥአሙ፡ወይቤሎሙ፡ኢኮነ፡
8 ለክሙ፡ አእምሮ፡መዋዕለ፡ወአዝማን፡ ዘሠርዐ፡አቡየ፡ በምኵናኑ፡ በሕቲቱ፡፡ አላ፡
ሶበ፡ይወርድ፡ ላዕሌክሙ፡መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ትነሥኡ፡ ኀይለ፡ ወትከውኑኒ፡ ሰማዕትየ፡ በኢየ
9 ሩሳሌም፡ ወበኵሉ፡ይሁዳ፡ ወሰማርያ፡ ወበኵሉ፡አጽናፈ፡ምድር፡፡ ወዘንተ፡ እንዘ፡ይ
ብሎሙ፡ ተለዐለ፡ ወነሥአቶ፡ ደመና፡ ወዐርገ፡ሰማየ፡ ወእንዘ፡ ይኔጽሩ፡ ኀቤሁ፡ተሰወረ፡
እምአዕይንቲሆሙ፡፡

ACTUS APOSTOLORUM.

Gesta Ministrorum, i. e. Historia Apostolorum sanctorum: preces eorum proficiant nobis omnibus populo Christiano, Amen.

CAPUT. I.

PRimum librum scripsi, ô Theophile, de omnibus quæ cœpit Dominus noster Jesus 1
Christus nuntiare & docere. Usque in diem in qua ascendebat præcipiens Apostolis 2
ejus quos elegerat per Spiritum sanctum. Iisdem quibus præbuit seipsum vivum, & 3
post mortem in signis multis apparens iis fuit per quadraginta dies, confirmans eos in
verbo, & annuntians iis, & prædicans iis regnum Dei. Et prandens cum iis præcepit 4
iis, ne exirent ex Hierusalem; sed expectarent promissionem Patris, quam audistis
inquit, ex ore meo. Quia Johannes baptizavit in aqua, & vos baptizabitis in Spi- 5
rito sancto: sed post modicum tempus quod non fuit longum. Et convenientes inter- 6
rogabant eum, & dicebant ei; Domine, num in hoc tempore restitues regnum filiis
Israelis? Et respondit, & dixit iis; Non vestrum est nôsse tempora & oportunitates 7
quas decrevit pater meus in judicio suo proprio. Sed quando descendet super vos Spi- 8
ritus sanctus accipietis virtutem, & eritis testes mei in Hierusalem, & in omni Ju- 9
dæa & Samaria, & in omnibus extremitatibus terræ. Et hæc dicens illis exalta-
tus fuit, & suscepit eum nubes, & ascendit in cœlum: & prospicientibus illis in
eum, substractus fuit ab oculis eorum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܒܬܪ ܕܚܫ . ܒܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ . ܟܕ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܡܡܠܠ
4 ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ . * ܘܟܕ ܐܟܠ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ . ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ
5 ܢܦܪܩܘܢ . ܐܠܐ ܢܣܟܘܢ ܠܡܘܠܟܢܗ ܕܐܒܐ . ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܝ . * ܝܘܚܢܢ ܓܝܪ ܥܡܕ ܒܡܝܐ .
6 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܬܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ . ܠܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ . * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ
7 ܗܘܘ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ . ܡܪܢ . ܐܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܡܗܦܟ ܐܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ . * ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܗܘ . ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܕܬܕܥܘܢ ܙܒܢܐ ܐܘ ܙܒܢܐ . ܐܝܠܝܢ ܕܐܒܐ ܣܡ ܐܢܘܢ ܒܫܘܠܛܢܗ
8 ܕܝܠܗ . * ܐܠܐ ܟܕ ܬܐܬܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܟܘܢ . ܬܣܒܘܢ ܚܝܠܐ . ܘܬܗܘܘܢ ܠܝ ܣܗܕܐ
9 ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܒܟܠܗ ܝܗܘܕ . ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ . ܘܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܐܪܥܐ . * ܘܟܕ ܐܡܪ
ܗܠܝܢ . ܟܕ ܚܙܝܢ ܠܗ ܐܬܬܪܝܡ . ܘܥܢܢܐ ܩܒܠܬܗ ܘܐܬܟܣܝ ܡܢ ܥܝܢܝܗܘܢ .

(postquam passus est) signis quamplurimis per dies quadraginta, dum appareret eis, & dissereret de regno Dei. Qúmque come- 4
disset cum eis panem, præcepit eis ne ab Ierusalem discederent, sed expectarent promissum illud Patris, quod *inquit* audistis ex
me. Quoniam Johannes baptizavit aquâ: 5
vos autem baptizabimini in Spiritu sancti-
tatis non multis pòst diebus. Illi autem 6
quum congregati essent, interrogârunt ipsum, ac dicunt ei; Domine noster, num hoc tem-
pore restitues regnum Israeli? Ait illis 7
ipse; Hoc quidem non est vestrum, nôsse tempus aut tempora illa quæ Pater posuit
in potestate suiipsius. Sed quum venerit 8
super vos Spiritus sanctitatis, recipietis virtutem, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in tota Judæa, ac etiam inter Samaritanos,
& usque ad fines terræ. Qúmque hæc di- 9
xisset, dum ipsi aspicerent eum, sublatus est, nubésque excepit eum, & opertus est ab oculis eorum.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. Α'.

Et ut attendentes erant in cœlum, eunte eo, & ecce viri
10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
duo astiterunt eis in vestitu albo. Qui & dixerunt; Viri
11 δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς (ζ) ἐν ἐσθῆτι λευκῇ. Οἳ καὶ (η) εἶπον, Ἄνδρες
Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? hic Jesus receptus
Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς
a vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum
ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν
euntem in cœlum. Tunc reversi sunt in Hierusalem a monte vocato
12 πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου
Oliveti, qui est prope Hierusalem, Sabbati habens iter. Et cum
13 Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ ὅτε
introissent, ascenderunt in cœnaculum, ubi erant manentes Petrus
εἰσῆλθον, (θ) ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ, τε Πέτρος
& Jacobus, & Joannes, & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomæus
(ι) καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος
& Matthæus, Jacobus Alphæi & Simon Zelotes, & Judas Jacobi.
καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.
Hi omnes erant perseverantes concorditer oratione & deprecatione,
14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ (κ) προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει,
cum mulieribus, & Maria matre Jesu, & cum fratribus ejus.
σὺν γυναιξὶ, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, (λ) καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
Et in diebus illis exurgens Petrus in medio discipulorum, dixit;
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ (μ) τῶν μαθητῶν, εἶπεν,
(erat que turba nominum in idipsum, quasi centum viginti,) Viri fratres,
16 (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, (ν) ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν,) Ἄνδρες ἀδελφοὶ,

oportet impleri Scripturam hanc, quam prædixit Spiritus Sanctus per
ἔδει πληρωθῆναι τὴν (ξ) γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ
os David, de Juda illo facto duce viæ comprehendentibus Jesum,
στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι (ο) τὸν Ἰησοῦν,
17 Quia adnumeratus erat cum nobis, & sortitus est sortem ministerii hujus.
Ὅτι κατηριθμημένος ἦν (π) σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
18 Hic quidem igitur acquisivit agrum de mercede injustitiæ, & præceps factus
Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον (ρ) ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος
crepuit medius: & effusa sunt omnia viscera ejus. Et notum
ἐλάκησε μέσος, καὶ (σ) ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν
19 factum est omnibus habitantibus Hierusalem: ita ut vocari agrum illum
ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο
proprio idiomate eorum, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis. Scriptum est
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, (τ) Ἀκελδαμὰ, τοῦτ' ἔστι, Χωρίον αἵματος. Γέγραπται
20 enim in libro Psalmorum; Fiat commoratio ejus deserta, & non sit habitans
γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
in ea: Et, Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo convenientium
ἐν αὐτῇ· καὶ, Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ (υ) λάβοι ἕτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων
21 nobis virorum in omni tempore, in quo intravit & exivit ad nos Dominus
ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ (φ) χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος
22 Jesus, Incipiens a baptismate Joannis usquein diem qua receptus est
Ἰησοῦς, Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου (χ) ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη
a nobis, testem resurrectionis ejus fieri cum nobis unum horum. Et
ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ (ψ) γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ
23 statuerunt duos, Joseph vocatum Barsabam, qui cognominatus est Justus & Matthiam,
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον (ω) Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν.

MS. A. (ζ) ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς. (η) εἶπαν, (θ) εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν, (ι) καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἰάκωβος, (κ) προσευχῇ, σὺν γυναιξὶ, (λ) καὶ τοῖς (μ) τῶν ἀδελφῶν, εἶπεν, (ν) ὡσεὶ (ξ) γραφὴν, ἣν (ο) Ἰησοῦν, (π) ἐν ἡμῖν, (ρ) ἐκ μισθοῦ (σ) ἐξεχύθη τὰ (τ) Ἀχελδαμάχ, (υ) λαβέτω (φ) χρόνῳ, ᾧ (χ) ἄχρι τῆς (ψ) σὺν ἡμῖν γενέσθαι (ω) Βαρσαββᾶν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Et quum suspicerent in cœlum eo proficiscente, inventi sunt duo viri ipsis astantes cum vestimentis albis. Et dicunt eis, Viri Galilæi, quid statis & suspicitis in cœlum? hic Jesus qui elevatus est a vobis in cœlum, ita veniet ut eum vidistis scandentem cœlum. Posteà verò reversi sunt in Jerusalem à monte qui vocatur Locus olivarum, qui est ad latus Jerusalem, & distat ab ea circiter septem stadiis. Et postquam introiissent, ascenderunt in cœnaculum illud, in quo erant Petrus, & Johannes, & Jacobus & Andreas, & Philippus, & Thoma, & Matthæus, & Bartholomæus, & Jacobus filius Halphæi, & Simon Zelotes, & Juda filius Jacobi. Hi omnes perdurabant in oratione animo communi, cum mulieribus, & cum Maria matre Jesu, & cum fratribus ipsius.

Ad oblationem feriæ V. secretorum. 1.

Porrò in diebus illis assurgens Simeon Petra in medio discipulorum (erat autem illic cœtus hominum quasi centum & viginti) dixit; Viri fratres nostri, æquum erat impleri Scripturam illam quam prædixit Spiritus sanctitatis per os David, de Juda illo qui fuit dux iis qui comprehenderunt Jesum. Quia annumerabatur nobiscum, habueràtque sortem in hoc ministerio. Is est qui acquisivit sibi fundum ex mercede sceleris: & cecidit in faciem suam humi, & crepuit per medium sui, & effusa sunt omnia viscera ejus. Idque, innotuit omnibus habitantibus in Jerusalem, atque ita fundus ille vocatus est linguâ regionis, Hakal-demo, cujus expositio est, Ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum; Habitaculum ejus fiat desertum, & incola non sit in eo: Et, Ministerium ejus accipiat alius. Oportet igitur unum ex his viris qui fuerunt nobiscum per totum hoc tempus quo introiit exiitque coram nobis (versatus est nobiscum) Dominus noster Jesus, Quo exorsus est à baptismate Johannis ad hunc usque diem quo elevatus est à nobis, fieri nobiscum testem resurrectionis ejus. Statuerunt itaque duos, Josephum, qui vocabatur Bar-Saba, qui cognominatus est Justus, & Mathiam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Et viderunt duos homines, & steterunt supra eos, & vestiti erant fulgida. Et dixerunt iis; Vos viri Galilææ, quid statis aspicientes? hic est Jesus qui ascendit in cœlum à vobis, & sic iterum veniet, quemadmodum vidistis eum, & ascendit in cœlum. Et tunc reversi sunt in Hierusalem, à monte Olivarum, qui remotus est ab Hierusalem spatio cursus viri, quod est iter diei sabbati. Et quum pervenissent ad cœnaculum, coram ubi manebant ... derunt Petrus & Johannes, & Jacobus & Andreas, & Philippus & Thomas, & Matheus, & Bartholomæus, & Simon Zelotes, & Jacobus filius Alphæi, & Judas filius Jacobi.

Versio VULGATA LATINA.

...Cùmque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta
...illos in vestibus albis, Qui & dixerunt; Viri Galilæi, quid statis aspicien-
...tes in cœlum? Hic Jesus, qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet,
...quemadmodùm vidistis eum euntem in cœlum. Tunc reversi sunt Jerosoly-
...mam, à monte qui vocatur Oliveti, qui est juxta Jerusalem, sabbati habens
...iter. Et cùm introissent in cœnaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus &
...Joannes, Jacobus & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomæus &
...Matthæus, Jacobus Alphæi, & Simon Zelotes, & Judas Jacobi. Hi
...omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Mariâ
...matre Jesu, & fratribus ejus. In diebus illis exurgens Petrus in medio fra-
...trum, dixit, (erat autem turba hominum simul, ferè centum viginti:) Viri
...fratres, oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os
David de Juda, qui fuit dux eorum, qui comprehenderunt Jesum: Qui 17
connumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerii hujus. Et hic 18
quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius:
& diffusa sunt omnia viscera ejus. Et notum factum est omnibus habitanti-
bus Jerusalem, ita ut appellaretur ager ille, linguâ eorum, Haceldama, 19
hoc est, Ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum; Fiat commoratio 20
eorum deserta, & non sit qui inhabitet in ea: &, Episcopatum ejus accipiat
alter. Oportet ergò ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni 21
tempore, quo intravit & exivit inter nos Dominus Jesus, Incipiens à ba- 22
ptismate Joannis usque in diem quâ assumptus est à nobis, testem resurrectio-
nis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph, qui vo- 23
cabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus; & Mathiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وبينما هم يتفرسون في انطلاقه الى السماء، اذا هم برجلين قد وقفا بهم بحلة بيضا * فقالا لهم
11 ايها الرجال الجليليون لم قد وقفتم ناظرين الى السماء، هذا ايسوع الصاعد عنكم الى السماء
سيجي هكذا نظير الحال الذي عاينتموه به ذاهبا الى السماء *

* قراءة يوم الاثنين ثاني الفصح *

12 * فعادوا حينيذ الى اورسليم من الجبل الملقب بجبل الزيتون الذي هو مصاقب اورسليم
13 مسافة طريق السبت * تم * * ومن دخلوها صعدوا الى الغرفة التي كانوا بها مقيمين
بطرس * ويعقوب * ويوحنا * واندراوس * فيلبس * وتوما * برتلماوس * ومتي * يعقوب بن الفاوس
14 وسمعن الغيور * ويهودا ابن يعقوب * هولاء كلهم كانوا مثابتين اجمعين على الصلاة
15 والابتهال * مع النساء ومريم ام ايسوع واخوته معهم * ب * * وفي تلك الايام قام بطرس
في وسط التلاميذ * وكان هناك جمع اسماوهم وعرايهم متفقة على هذا المعتقد نفس *
16 نحو مائة وعشرين * فقال * ايها الرجال يا اخوتي قد كان يجب ان يتم هذا الكتاب
الذي قاله قديما الروح القدس بفم داوود * من اجل يهوذا الصاير مرشدا للذين قبضوا
17 على يسوع * لانه كان معنا معدودا * وحصل له حظ في هذه الخدمة * هذا اذا اقتنى ضيعة 18
من اجر الظلم * وسقط طريحا على وجهه * وانشق من وسطه وانسكبت احشاوه كلها *
19 * وصار خبره معروفا عند جميع قاطني اورسليم * حتى ان تلك الضيعة تلقب
20 بلغتهم حاقلداما الذي ترجمته حقل الدم * لان قد كتب في مصحف المزامير
21 لتصر مدينته قفرا * ولا يوجد من يسكنها * ورياسته ياخذها اخر * فيجب اذا ان
يختاروا احدا من الرجال المتصرفين معنا في كافة الزمان الذي دخل الينا فيه الرب
22 ايسوع وخرج * اذ ابتدا من معمودية يوحنا الى اليوم الذي فيه ارتفع من عندنا
23 يكون شاهدا معنا بقيامته * ج * * واقام اثنين وهما يوسف الملقب ببرصابان الذي
كني يوسطس ومتياس *

Dùmque ipsi attentè considerarent abs- 10
cessum ejus in cœlum, ecce viri duo
astiterunt eis in syndone candida, Et 11
dixerunt eis; O viri Galilæi, cur
statis intuentes in cœlum? hic Je-
sus ascendens à vobis in cœlum, sic
veniet, eodem modo quo vidistis eum
euntem in cœlum.

Lectio diei secundæ infra Pascha.

Tunc igitur regressi sunt in Jeru- 12
salem de monte nuncupato Monte oli-
varum, proximo Jerosolymis spatio
itineris sabbati. Hactenus.
Cumq; eò ingressi essent, ascenderunt ad 13
cœnaculum, in quo morabantur Petrus,
& Jacobus, & Joannes, & Andre-
as, Philippus, & Thoma, Bartholo-
mæus, & Matthæus, Jacobus filius
Alphæi, & Simon Zelotes, & Juda
filius Jacobi. Hi omnes erant assi- 14
dui pariter in oratione & supplicati-
one, cum mulieribus, & Mariâ ma-
tre Jesu, ejusque fratribus cum ipsis.
Iis etiam diebus stetit Petrus in me- 15
dio discipulorum (erat autem ibi cœ-
tus quorum nomina & voluntates
consentiebant in hac eadem opinione,
circiter centum viginti) & ait;
Heus viri, O fratres mei, oportebat 16
ut finem assequeretur hæc Scriptura
quam protulit olim Spiritus sanctus
per os David de Juda, qui fuit du-
ctor eorum qui comprehenderunt Je-
sum. Erat enim inter nos annume- 17
ratus, habueratque sortem in hoc mi-
nisterio. Is ergò possedit rus de 18
mercede iniquitatis: & cadens pro-
stratus in faciem suam, crepuit me-
dius, & effusa sunt viscera ejus uni-
versa. Factáque est fama ejus no- 19
ta apud omnes incolas Jerusalem, ita
ut rus illud vocitetur illorum linguâ,
Hacheldama, quod exponitur, Rus san-
guinis. Jam enim scriptum est in 20
libro Psalmorum, Fiat urbs ejus de-
serta, & non reperiatur qui inhabi-
tet eam, & principatum ejus obtine-
at alius. Oportet igitur ut eligatis 21
unum ex his viris qui nobiscum ver-
sati sunt toto tempore quo ingressus
est ad nos Dominus Jesus & egres-
sus, Quando cœpit à baptismo Jo- 22
annis usq; ad diem quo se elevavit à
nobis, ut sit testis nobiscum resurrectio-
nis ejus. Constituit ergò duos, nem- 23
pè Joseph qui vocabatur Bar-saphan,
qui cognominatus est, Justus; & Mat-
thiam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሉ፡ ኵሉሙ፡ ይፀመዱ፡ ጸሎተ፡ ኅቡረ፡ ምስለ፡ አንስት፡ ወማርያም፡ እሙ፡ ለ
...የሱስ ወአኀዊሁ፤፡፡=፦ ፪ ወውእቱ፡ ዕለት፡ ተንሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወቆመ፡ ማ
...ከለ፡ አኀዊሁ፡ ወይቤሎሙ፡ እንዘ፡ ሀለው፡ ህየ፡ ሰብእ፡ ወየአክሉ፡ ምእተ፡ ወዕ
...ሥራ፡፡=፦ ስምዑ፡ አኀዊነ፡ አማን፡ ሀሎ፡ ይብጻሕ፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡ በመ
...ስ፡ ቅዱስ፡ በእንተ፡ ይሁዳ፡ ዘውእቱ፡ ኮነ፡ መርሐ፡ ለእለ፡ አኀዝዎ፡ ለእግ
...ነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡=፦ እንዘ፡ ኍሉቅ፡ ምስሌነ፡ ወከፈሎ፡ ዘንተ፡ መልእክ
...ተ፡፡=፦ ወአመ፡ ተሣየጠ፡ ዐፀደ፡ ወይን፡ በዐስበ፡ ዐመፃሁ፡ ወተነጽሐ፡ ውስተ፡
...ድር፡ በገጹ፡ ወተሠጥቀ፡ ገቦሁ፡ ወተክዕወ፡ ኵሉ፡ አማዕዋቲሁ፡=፦ ወተሰም
...ገረ፡ በኀበ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወተሰመየ፡ ዐፀደ፡ ዘተሣየ
...ጠ፡ በዐስብ፡ ሰመይዎ፡ በነገሮሙ፡ ሐቅለ፡ ደም፡ ገራህተ፡ ደም፡ ብሂል፡፡=፦
...በከመ፡ ይብል፡ መጽሐፈ፡ መዝሙር፡ ለትኩን፡ ሀገሮሙ፡ በድወ፡ ወአልቦ፡ ዘይነብ
...ር፡ ውስተ፡ አብያቲሆሙ፡ ወሢመቶሂ፡ ይንሣእ፡፡ በዕድ፡=፦ እሉ፡ ዕደው፡ እለ፡ ነ
...በሩ፡ ምስሌነ፡ ዘንተ፡ ኵሎ፡ መዋዕለ፡ ዘቦአ፡ ወወፅአ፡ እምኔነ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱ
...ስ፡ ክርስቶስ፡=፦ እምጥምቀተ፡ ዮሐንስ፡ እስከ፡ ዐርገ፡ እምኀቤነ፡፡ ወይኩነነ፡
...ተንሣኤሁ፡ ዘይሄሉ፡ ምስሌነ፡ አሐዱ፡ እምእሉ፡=፦ ወአቀሙ፡ ክልኤተ፡ ዮ
...ሴፍ፡ ዘተሰምየ፡ በርናባስ፡ ወይብልዎ፡ ኢዮስጦስ፡ ወማትያስ፡=፦

Hi omnes perseverabant in oratione simul cum mulieribus, & Mariâ matre 14
Jesu, & cum fratribus ejus. Et istâ die surrexit Petrus & stetit medio 15
fratrum suorum, & dixit iis (existentibus ibi populis qui constituebant per-
sonas centum & viginti,) Audite fratres nostri, vere oportet ut impleretur verbum 16
Scripturæ, quæ dixit in Spiritu sancto de Juda, (qui factus fuit dux compre-
hendentibus Dominum nostrum Jesum Christum,) Quum adnumeratus nobis- 17
cum & particeps hujus ministerii esset. Et tunc emit vineam, pro mercede 18
iniquitatis suæ, & projectus fuit in terram super faciem suam, & disruptum
fuit latus ejus, & effusa sunt omnia viscera ejus. Et audita fuit fama 19
ejus apud omnes inhabitantes Hierusalem: & vocatum fuit prædium, quod
emptum fuit mercede, vocant illud idiomate proprio, Hakla-dam, Agrum san-
guinis, si interpreteris. Sicut dicit liber Psalmorum; Fiat civitas illorum so- 20
litaria, & nemo sit qui inhabitet in domibus suis: &, Ministerium ejus ac-
cipiat alter. Ex illis viris qui manserunt nobiscum totum tempus quo in- 21
travit & exivit à nobis Dominus noster Jesus Christus, A baptismate Johannis 22
usquequò ascendebat à nobis, etiam erit nobis testis resurrectionis ejus qui
erit nobiscum, unus ex illis. Et statuerunt duos, Josephum qui vocatus fuit 23
Barnabas, & vocârunt eum Justum; & Mathiam.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. Γ'.

Et orantes dixerunt; Tu, Domine, *cordium cognitor* omnium, ostende ex
24 Καὶ προσευξάμενοι (α) εἶπον, Σὺ Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, (β) ἀνάδειξον ἐκ
his duobus unum quem elegeris, Accipere *sortem* ministerii hujus & Apostolatûs,
25 τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω, Λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς,
de quo *aberravit* Judas, *abire* in locum *proprium*. Et dederunt sortes
26 ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον (γ) τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρους
eorum, & cecidit sors super Matthiam; & *simul suffragiis electus* est cum undecim Apo-
(δ) αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀπο-
stolis.
στόλων.

CAP. II. β'.

Et *in compleri diem* Pentecostes, erant omnes *unanimiter*
Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦσαν (α) ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν Γ'
in eodem. Et factus est repentè de cœlo sonus, tanquam *ruentis flatûs violenti*:
1 ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας,
& replevit totam domum ubi erant sedentes. Et *visæ sunt* illis dispertitæ
2 καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
linguæ tanquam ignis; seditque supra *unumquemque* eorum: Et repleti sunt omnes
3 γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν· Καὶ ἐπλήσθησαν (β) ἅπαντες
Spiritu sancto, & cœperunt loqui *aliis* linguis, prout Spiritus dabat
4 Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου
illis eloqui. Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri
(γ) αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ (δ) ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες
religiosi ab omni *gente eorum qui* sub cœlo. Facti autem voce hac,
5 εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης,
convenit multitudo, & confusa est, quoniam audiebat unusquisque *proprio idiomate*
6 συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
loquentes illos. Stupebant autem omnes & mirabantur, dicentes *ad invicem*;
λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, (ε) λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, 7
Nonne ecce omnes isti sunt *loquentes* Galilæi? Et quomodò nos *audimus unus-*
Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕ- 8
quisque proprio idiomate nostro in quo nati sumus? Parthi, & Medi, & Elamitæ, &
καστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἐλαμῖται, καὶ 9
habitantes Mesopotamiam, Judæámque & Cappadociam, Pontum & Asiam,
οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,
Phrygiámque & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyæ quæ *secundùm* Cyrenen: &
Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ 10
advenæ Romani, Judæique & Proselyti, Cretes, & Arabes: *audimus*
οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν 11
loquentes eos nostris linguis magnalia Dei. Stupebant autem
λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ 12
omnes & *hæsitabant*, *alius* ad *alium* dicentes; Quidnam vult hoc esse?
πάντες καὶ (ζ) διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, (η) Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;
Alii autem *cavillantes* dicebant; Quia musto pleni sunt. Stans autem
Ἕτεροι δὲ (θ) χλευάζοντες ἔλεγον, Ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί. Σταθεὶς δὲ 13
Petrus cum undecim, *sustulit* vocem suam, & locutus est eis; Viri
(ι) Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες 14
Judæi, & *habitantes* Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, &
Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (κ) ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt:
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· 15
(*est enim* hora tertia diei:)
(ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·)

MS.A. (α) εἶπαν, (β) ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, Λαβεῖν τὸν τόπον τῆς (γ) τὸν δίκαιον. (δ) αὐτοῖς. Κεφ. β'. MS.A. (α) πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. (β) πάντες (γ) ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. (δ) εἰς (ε) λέγοντες, Οὐκ ἰδοὺ ἅπαντες (ζ) δι''πορεῦντο, (η) Τί τοῦτο θέλει εἶν''; (θ) διαχλευάζοντες (ι) ὁ Πέτρος (κ) πάντες,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Quumque orâssent, dixerunt; Tu Domine, nôsti quod *latet* in cordibus omnium, ostende unum quem deligis ex his duobus, Ut ipse accipiat sortem ministerii & Apostolatûs, à quo decessit Juda, ut abeat in locum ipsius. Conjecerunt igitur sortes, & *sors* contigit Mathiæ: proindè annumeratus est cum undecim Apostolis.

Engonasi, positionéve genuum. 3.

CAP. II.

Porrò quum impleti essent dies Pentecostes, dum congregati essent omnes simul: Extitit derepentè è cœlo sonus tanquam venti vehementis, eóque repleta est tota domus illa in qua sedebant. Et visæ sunt eis linguæ quæ se dividebant instar ignis, sederúntque super unumquemque eorum. Et repleti sunt omnes Spiritu sanctitatis, cœperúntque loqui singulis linguis, prout Spiritus dederat eis eloqui. Erant autem viri quidam commorantes in Jerusalem, timentes Deum, Judæi ex omnibus gentibus quæ sub cœlo sunt. Quúmque extitisset sonitus ille, convênit totus populus, & commotus est quòd audiret unusquisque ex eis propriâ suâ linguâ eos loquentes. Percellebantur omnes ac mirabantur, dicentes alius ad alium; Hi omnes qui loquuntur, nónne Galilæi sunt? Quomodo nos audimus singuli linguam nobis nativam? Parthi, Medi, & Elamæi, & qui habitamus inter fluvios, (*Mesopotamiam,*) Judæi, & Cappadoces, nec non ex regione Ponti, & Asiæ: Et ex regione Phrygiæ, & Pamphyliæ, & Ægypti, partibúsque Libyæ quæ sunt prope Cyrenen, & ii qui à Roma venerunt: Judæi & proselyti: Cretenses denique & Arabes, ecce audimus eos loquentes linguis nostris miranda Dei facinora. Admirabantur autem omnes & obstupescebant, dicentes alius ad alium; Quid hoc rei est? Alii verò irridebant eos, dicentes; Isti mustum biberunt, & inebriati sunt. Posteà verò stans Simon Petra cum undecim Apostolis, extulit vocem suam, & ait illis; Viri Judæi, omnésque qui habitatis in Jerusalem, hoc vobis notum esto, & auscultate sermones meos. Non enim ut vos putatis, isti ebrii sunt, quum ecce adhuc sit hora tertia.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወጸለዩ ፡ ወይቤሉ ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡ ማእምረ ፡ ልብ ፡ አርኢ ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ክ
25 ልኤቱ ፡ ዘሐረይከ ፡፡ ዘይነሥእ ፡ ሰመልእክተ ፡ ዘቲ ፡ ሢመት ፡ ሐዋርያት ፡ ወሀደጎ ፡
26 ለይሁዳ ፡ ይሑር ፡ ብሔሮ ፡፡ ወአስተዓፀውዎሙ ፡ ወበጽሐ ፡ ዕፃ ፡ ደበ ፡ ማትያስ ፡ ወ
ተኈለቈ ፡ ምስለ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአሐዱ ፡ ሐዋርያት ፡፡

β γ

በበዓለ ፡ ፶ ፡ ምንባብ ፡

1 ወአመ ፡ ተፈጸመ ፡ መዋዕለ ፡ ጰንጠቈስቴ ፡ እንዘ ፡ ሀለው ፡ ኵሎሙ ፡ ኅቡረ ፡
አሐተኒ ፡፡

Et orârunt & dixerunt; tu Domine, Cognitor cordis, commonstra unum ex his duobus quem elegisti, Qui accipiat officium hujus ministerii Apostolorum, quod dimiserunt Judam ut abiret in locum suum. Et sortes dederunt iis, & cecidit sors super Mathiam, & connumeratus fuit cum undecim Apostolis.

CAP. II.

Pro festo Pentecostes lectio.

ET *quum compleretur dies Pentecostes, existentibus omnibus illis simul in* eodemque loco:

Versio VULGATA LATINA.

24 orantes dixerunt; Tu, Domine, qui corda nôsti omnium, ostende quem elege-
25 ris ex his duobus unum, Accipere locum ministerii hujus, & Apostolatûs, de quo
praevaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis, & ce-
26 cidit sors super Mathiam, & annumeratus est cum undecim Apostolis.

CAP. II.

1 Et cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco:
2 Et factus est repentè de cœlo sonus, tanquam advenientis spiritûs vehementis,
& replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitæ lin-
3 guæ tanquam ignis, seditque supra singulos eorum: Et repleti sunt omnes Spiri-
4 tu sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat elo-
qui illis. Erant autem in Jerusalem habitantes Judæi, viri religiosi ex omni
5 natione quæ sub cœlo est. Factâ autem hac voce, convenit multitudo, & men-
te confusa est, quoniam audiebat unusquisque linguâ suâ illos loquentes. Stu- 7
pebant autem omnes, & mirabantur, dicentes; Nónne ecce omnes isti, qui lo-
quuntur, Galilæi sunt, Et quomodò nos audivimus unusquisque linguam no- 8
stram, in qua nati sumus? Parthi, & Medi, & Ælamitæ, & qui habitant Me- 9
sopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Phrygiam, & 10
Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyæ, quæ est circa Cyrenen, & advenæ
Romani, Judæi quoque, & Proselyti, Cretes, & Arabes: audivimus eos loquen- 11
tes nostris linguis magnalia Dei. Stupebant autem omnes, & mirabantur ad 12
invicèm, dicentes; Quidnam vult hoc esse? Alii autem irridentes dicebant; 13
Quia musto pleni sunt isti. Stans autem Petrus cum undecim, levavit vocem 14
suam, & locutus est eis; Viri Judæi, & qui habitatis Jerusalem universi, hoc vo-
bis notum sit, & auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, 15
hi ebrii sunt, cùm sit hora diei tertia:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * واذ صلوا قالوا ايها الرب العارف قلوب الكل. انت اوضح من تختار من هذين الاثنين
25 * واحدا ياخذ حظ هذه الخدمة والرسالة التي خلفها يهوذا وذاب منها ليذهب الي موضعه
26 * واقترعوا. فوقع الاقتراع على متيا. وحسب مع الاحد عشر رسولا.
* تم يوم الاثنين. * يقرا يوم العنصرة * د * الفصل الثاني.
1 * وفي تمام يوم العنصرة الخمسين كانوا كلهم جميعا على ماهيتهم * فصار بغتة من السماء
2 هفيف كانه وارد من رياح عاصف. وملا البيت كله الذي كانوا فيه جالسين * وظهر
3 لهم السن مقسومة كالنار. وجلست على كل واحد منهم * وامتلاوا كلهم من الروح
4 القدس. وطفقوا يتكلمون بلغات اخر كما منحهم الروح ان ينطقوا * وكان في اورسليم
5 يهودا ساكنين رجالا ورعين. من كل امة من الامم التي تحت السماء * فلما صار هذا
6 الصوت تبادر اكثرهم يتقاطرون معا. لان كل واحد منهم كان يسمعهم يتكلمون بلغته.
7 * فذهلوا وتحيروا قايلين بعضهم لبعض. اليس هولاء المتكلمون كلهم جليليين * فكيف
8 نسمع نحن كل واحد منا لغته التي ولد فيها * نحن العجم. والديلم. واهل الاهواز.
9 والقاطنون الجزيرة. بلد يهودا. وكبادوكيا. والبنطس. واسيا * وافروجيا. وبمفيليا. مصر
10 ونواحي افريقية. التي كوريتا. والروم الحاضرون من رومية * واليهود المستجيرون
11 الاقريطسيون. والعرب نسمعهم يتكلمون بلغاتنا عظايم الله. تم. * فاندهلوا كلهم
12 وتحيروا. وقال بعضهم لبعض ماذا عساه يكون هذا * وقوم اخرون استهزوا بهم
13 وقالوا ان هولاء موعبون سلافة.

* يوم الثلثا ثالث الفصح. * د *

14 * فنهض بطرس مع الاحد عشر. ورفع صوته وخاطبهم قايلا. ايها الرجال اليهود
والقاطنون اورسليم اجمعون فليكن هذا عندكم معروفا * وانصتوا الي اقوالي
15 * لان هولاء ليسوا سكاري كما تظنون انتم. لانها الساعة الثالثة من النهار.

Cùmque oráffent, dixerunt; O Domine 24
cognoscens corda omnium, tu declara
utrum eligas ex his duobus, Unum qui 25
accipiat sortem hujus ministerii & apo-
stolatûs quem reliquit Juda, & quo fru-
stratus est, ut abeat in locum ejus. Sor- 26
tibus itaque datis, eccidit sors super
Matthiam, & annumeratus est cum un-
decim Apostolis.

Hactenus dies secundus.

Legendum die Pentecostes.

CAP. II.

Quum igitur impletus esset dies 1
Pentecostes, quinquaginta scilicet die-
rum, erant omnes pariter juxta modum
prædictum: Factusque est illico de cœlo 2
auræ sonitus quasi proveniens è ventis
turbinis, & replevit domum universam
in qua erant commorantes. Et appàru- 3
erunt eis linguæ dispertitæ sicut ignis,
sederúntque super singulos eorum. Et 4
impleti sunt omnes Spiritu sanctitatis,
& cœperunt loqui linguas alias, prout
concesserat eis Spiritus ut proferrent.
Erant autem in Jerusalem Judæi de- 5
gentes, viri religiosi ex omni natione
gentium quæ sub cœlo sunt. Quum er- 6
gò factus fuisset prædictus sonitus,
accurrerunt complures eorum, simul
confluentes: nam quilibet eorum audie-
bat eos loquentes linguam suam. Et 7
attoniti mirabantur, dicentes alter ad
alterum; Nónne isti qui loquuntur,
sunt omnes Galilæi? Quomodo ergò 8
audimus nos, unusquisque nostrûm
linguam suam in qua natus est? No- 9
strûm inquam Persarum, Parthorum,
Medorum, & habitantium in insula,
(Mesopotamia,) *regione Judâ, & Cap-*
padociâ, & Ponto, & Asiâ, Et Phry- 10
giâ, & Pamphyliâ, Ægypto, & parti-
bus Aphricæ, quæ est patria nostra: &
Romanorum qui adsunt ab urbe Roma,
Et Judæorum huc *confugientium, Cre-* 11
tensium, & Arabum, audimus eos lo-
quentes linguis nostris magnalia Dei.
Hucusque. *Itaque obstupuerunt omnes &* 12
admirati sunt, dixitq; alter ad alterum,
Quid fortassis est hoc? Homines au- 13
tem alii deriserunt eos, ac dixerunt;
Sanè isti sunt musto temulenti.

Die tertiâ infra Pascha.

Surrexit autem Petrus cum unde- 14
cim, & efferens vocem suam, allocu-
tus est eos dicens; O viri Judæi,
& qui degitis in Jerusalem omnes,
sit hoc apud vos notum, & attendite
sermonibus meis. Hi enim nequa- 15
quam ebrii sunt, ut vos arbitramini,
siquidem hora est tertia diei.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ግብተ ፡ እምሰማይ ፡ ድምፅ ፡ ከመ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወመልአ ፡ ኵሉ ፡ ቤተ ፡
ሀለው ፡ ይነብሩ ፡፡ ወአስተርአዮሙ ፡ ከመ ፡ ዘእሳት ፡ ወነበረ ፡ ዲ
ኵሎሙ ፡፡ ወመልኡ ፡ ኵሎሙ ፡ መንፈስ ፡ ወኀይለ ፡ ወአኀዙ ፡ ይንብቡ ፡ ዘዘ
በነገረ ፡ ኵሉ ፡ በሐውርት ፡ በከመ ፡ ወሀቦሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ይንብቡ ፡፡
በኢየሩሳሌም ፡ ሰብእ ፡ ኅሩያን ፡ ወፈላስያን ፡ አይሁድ ፡ ይነብሩ ፡ እም ፡
ለሕዝብ ፡ ዘመትሕተ ፡ ሰማይ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ዘንተ ፡ ቃለ ፡ ተጋብ
ድንጉፃኒሆሙ ፡ እስመ ፡ ሰምዕዎሙ ፡ ይነብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርቲ
ወደንገፁ ፡ ወአንከሩ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮኑ ፡ ሰብአ ፡ ገሊላ ፡ እሉ ፡ ኵሎ
እፎ ፡ እንከ ፡ ንሰምዖሙ ፡ ይነብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡፡ እንዘ ፡ ፍጥረትነ ፡፡
ወሊሳሚጥ ፡ ወእለ ፡ ይነብሩ ፡ ማእከለ ፡ አፍላግ ፡ ይሁዳ ፡ ወቀ
ወፍሬግያ ፡ ወጰንፍልያ ፡ ወግብጽ ፡ ወደወለ ፡ ልድያ ፡ ወእለሂ ፡ አጸርጌ
ይትናገሩ ፡ ሮሜ ፡ አይሁድ ፡ ወፈላስያን ፡፡ ቀርጤስ ፡ ወዐረብ ፡ ናሁ ፡ ንስ
ይነቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርቲነ ፡ ዐበይቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወደንገፁ ፡
ወተናገሩ ፡ ዘይነብቡ ፡ ወተበሀሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ምንትኑ ፡ እንጋ ፡፡ ወመን
ይሰሕቅዎሙ ፡ ወይብሉ ፡ ጸዐፈ ፡ ጸግቡ ፡ እሉ ፡፡
ወቆመ ፡ ጴጥሮስ ፡ ማእከለ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአሐዱ ፡ ወከልሐ ፡ በቃሉ ፡ ወይቤ ፡ አን
ይሁዳ ፡ ወእለሂ ፡ ትነብሩ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ኵልክሙ ፡፡ አእምሩ ፡ ዘን
ወአጽምኡ ፡ ቃልየ ፡፡ አኮ ፡ ከመ ፡ ትትሐዘብዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ሰኩራን ፡ እሙንቱ ፡
ወናሁ ፡ ብሒር ፡ ሶቤሁ ፡ ሣልስቱ ፡ ሰዓት ፡፡

Venit repentè à cœlo strepitus sicut Spiritus sanctus, & replevit totam domum 2
ubi erant sedentes. Et apparuit illis tanquam ignis, & sedit supra omnes illos. 3
Et repleti sunt omnes illi Spiritu & virtute, & cœperunt loqui singuli eorum in 4
sermone omnium regionum, prout dederat iis Spiritus sanctus eloqui. Et fuerunt 5
in Hierusalem homines electi & proselyti Judæi habitantes, ab omni gente quæ
sub cœlo erat. Et audientes hanc vocem congregati sunt omnes illi conturbati, 6
quia audiebant eos loquentes in sermone regionum suarum. Et conturbati sunt 7
& mirati sunt, & dixerunt; Nonne homines Galilææ hi omnes? Quomodo 8
igitur audimus eos loquentes in sermone regionum originis nostræ? Parthi, & 9
Medi, & Elamitæ, & habitantes Medium fluminum, Judæam, & Cappadociam,
Et Phrygiam & Pamphiliam, & Ægyptum, & regionem Lydiæ, & Africani, & 10
habitantes Romam, Judæi & Proselyti, Cretes & Arabes, ecce audimus eos 11
loquentes in sermone regionis nostræ, magnalia Dei. Et conturbati sunt omnes 12
illi, & hæsitârunt quid dicerent: & disputârunt inter se, quid igitur esset. 13
Et alii eorum deridebant illos, & dicebant; Musto repleti sunt illi. Et stetit Pe- 14
trus medio undecim, & clamavit in voce sua, & dixit; Vos homines Ju-
dææ, & qui habitatis Hierosolymis, omnes vos scitote hoc, & audite sermo-
nem meum. Non sicut existimatis vos, ebrii sunt, quos dicitis: & illustravit 15
regionem tunc tertia hora.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. Γ΄.

Sed hoc est dictum per prophetam Joel; Et erit in novissimis
16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωὴλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις
17 diebus, (dicit *Deus*;) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: &
ἡμέραις, (λέγει ὁ Θεός,) ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ
prophetabunt filii vestri & filiæ vestræ: & juvenes vestri visiones vi-
προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄ-
debunt, & seniores vestri somnia somniabunt. *Atqui* super
18 ψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν (λ) ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. Καί γε ἐπὶ
servos meos, & super ancillas meas, in diebus illis effundam de
τοὺς δούλους μου, καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
Spiritu meo: & prophetabunt. Et dabo prodigia in cœlo sursùm,
19 Πνεύματός μου· καὶ προφητεύσουσι. Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ (μ) οὐρανῷ ἄνω,
& signa in terra deorsùm, sanguinem & ignem & vaporē fumi. Sol
20 καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. Ὁ ἥλιος
convertetur in tenebras, & Luna in sanguinem, antequàm *venire* di-
μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, (ν) πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέ-
em Domini *illam magnam & illustrem*. Et erit, Omnis quicunque invocaverit
21 ραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. Καὶ ἔσται, Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται
nomen Domini, salvus erit. Viri Israelitæ, audite verba hæc:
22 τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους·
Jesum Nazarenum, virum à Deo approbatum in vobis, virtutibus
Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς, δυνάμεσι
& prodigiis & signis, quæ fecit per illum Deus in medio vestri, sicut &
καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι᾽ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, (ξ) καθὼς καὶ
ipsi scitis: Hunc definito consilio & præscientiâ Dei *expositum ac-*
23 αὐτοὶ οἴδατε· Τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ (ο) ἔκδοτον λα-
cipientes, per manus *exlegum*, affigentes interemistis: Quem Deus resuscitavit,
24 βόντες διὰ χειρῶν ἀνόμων, προσπήξαντες ἀνείλετε· Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε,
solvens dolores mortis, juxta quod *non* erat possibile teneri illum ab
λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽
eo. David enim dicit in eum; Providebam Dominū in conspectu meo
αὐτοῦ. Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς (π) αὐτόν, Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου 25
semper: quoniam *ex* dextris *meis* est, *ut* ne *concutiar*. Propter hoc lætatum
διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ τοῦτο (ρ) εὐφράνθη 26
est cor meum, & exultavit lingua mea: insuper *verò* & caro mea re-
ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κα-
quiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno,
τασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι. Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς (σ) ᾅδου, 27
nec dabis Sanctum tuū videre corruptionē. Notas fecisti mihi vias vitæ: re-
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πλη- 28
plebis me jucunditate cum facie tua. Viri fratres, liceat dicere *cum liber-*
ρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤ-
tate ad vos de patriarcha David, quoniam & defunctus est & sepultus est, &
ῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ 29
sepulchrum ejus est *in nobis*, usque diem *hanc*. Propheta igitur *existens*,
τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων,
& *sciens* quia jurejurando jurâsset illi Deus de fructu lumbi ejus *secundùm car-*
καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος (τ) αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρ- 30
nem resuscitaturum Christum, collocaturum super *throno* ejus, Providens locutus est de
κα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς
resurrectione Christi, quia *non derelicta* est *anima ejus* in inferno, neque caro ejus
ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι (υ) οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ 31
vidit corruptionem. Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos sumus
εἶδε διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν 32
testes.
μάρτυρες.

MS.A. (λ) ἐνυπνίοις (μ) οὐρανῷ, καὶ σημεῖα (ν) πρὶν ἐλθεῖν (ξ) καθὼς αὐτοὶ (ο) ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων, ** σπήξαντες ἀνείλατε· (π) * αὐτήν, Προορώμην (ρ) ηὐφράνθη (σ) ᾅδην, (τ) αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον (υ) οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδου, οὔτε ἡ σάρξ.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]

22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]

Sed hoc illud est quod dictum est per Joë- 16
lem prophetam; Futurum est diebus no- 17
vissimis, dicit Deus, ut effundam Spiritum
meum super omnem carnem : & vaticina-
buntur filii vestri & filiæ vestræ, & juve-
nes vestri visiones videbunt, & seniores
vestri somnia somniabunt. Ac super ser- 18
vos meos superque ancillas meas effundam
Spiritum meum in diebus illis, & vatici-
nabuntur. Et edam signa in cœlo, & vir- 19
tutes super terram, sanguinem, & ignem,
& vaporem fumi. Sol convertetur in cali- 20
ginem, & Luna in sanguinem, priusquam
veniat dies ille Domini magnus & tremen-
dus. Et futurum est, ut quicunque invo- 21
caverit nomen Domini, servetur.

Crepusculo dominicæ magnæ Resurrectionis. 4.

Viri filii Israel, audite hos sermones : Je- 22
sum Nazarenum virum, qui à Deo apparu-
it apud vos virtutibus & præclarè factis illis,
quæ Deus edidit inter vos per manum ipsius,
ut & vos nôstis: Hunc *inquam*, qui ad hoc 23
destinatus erat præscientiâ & voluntate Dei,
tradidistis in manus sceleratorum, crucique
affixistis, atque trucidâstis. Deus autem 24
suscitavit eum, solvitque dolores inferorum,
siquidem impossibile erat eum retineri in
inferis. David enim dixit de eo, Prævide- 25
bam Dominum meum semper, quippe qui à
dextera mea sit, ne commovear. Propter- 26
eà lætatum est cor meum, & exultavit glo-
ria mea, atque adeò corpus meum commo-
rabitur in spe. Quia non derelinques ani- 27
mam meam in inferis, nec dabis ut San-
ctus tuus videat corruptionem. Revelâsti 28
mihi viam vitæ : replebis me suavitate
cum vultu tuo. Viri fratres nostri, liceat 29
palàm dicere apud vos de patriarcha Da-
vid, eum & mortuum esse & sepultum,
& monumentum ejus esse apud nos ad hunc
usque diem. Etenim propheta fuit, & 30
sciebat jurejurando sibi jurâsse Deum; De
fructu ventris tui collocabo super solium
tuum. Præviditque & locutus est de re- 31
surrectione Messiæ, cum non iri derelictum
in inferis, ne corpus quidem ipsius visurum 32
corruptionem. Hunc Jesum suscitavit De-
us, & nos omnes sumus testes ipsius.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ዝውእቱ ፡ ዘይቤ ፡ ኢዩኤል ፡ ነቢይ፡=፡ ወይከውን ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ መዋዕ
17 ል ፡ ወይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሰውጥ ፡ እምነ ፡ መንፈስየ ፡ ደበ ፡ ኵሉ ፡ ዘነፍስ።
ወይትነበዩ ፡ ደቂቅክሙ ፡ ወአዋልዲክሙ ፡ ወወራዙቲክሙ ፡ ራእየ ፡ ይሬእዩ ፡ ወሊቃውን
18 ቲክሙ ፡ ሕልመ ፡ የሐልሙ፡=፡ ወዲደ ፡ ይቤ ፡ ላዕለ ፡ አግብርቲየ ፡ ወአእማቲየ ፡ እሰ
19 ውጥ ፡ እምነ ፡ መንፈስየ ፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ወይትነበዩ።=፡ ወእሁብ ፡ ትእምርተ ፡
በሰማይ ፡ በላዕሉ ፡ ወመንክረ ፡ በምድር ፡ በታሕቱ ፡ ደመ ፡ ወእሳተ ፡ ወጢሰ።=፡
20 ፀሐይ ፡ ይፀልም ፡ ወወርኅኒ ፡ ከመ ፡ ደም ፡ ይከውን ፡ ዘእንበለ ፡ ትብጻሕ ፡ ዕለተ ፡
21 እግዚአብሔር ፡ ዐቢይ ፤ ወክብርት፡=፡ ወኵሉ ፡ ዘጸውዐ ፡ ስመ ፡ እግዚአብሔር ፡
ይድኅን።=፡

Hoc est quod dixit Joel Propheta, Et erit post hunc diem, & dixit Domi- 16
nus, effundam ex Spiritu meo super omne animal, & prophetabunt filii vestri & 17
filiæ vestræ, & juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia 18
somniabunt. Et ulteriùs dixit, Super servos meos & ancillas meas effundam 19
ex Spiritu meo illo die, & prophetabunt. Et dabo signa in cœlo sursùm, & 20
miraculum in terra deorsùm, sanguinem & ignem & fumum. Sol obscura-
bitur, & Luna sicut sanguis fiet, antequam veniat dies Dei magnus, & 21
gloriosus. Et omnis vocans nomen Dei, servabitur.

Versio VULGATA LATINA.

Sed hoc est, quod dictum est per prophetam Joël; Et erit in novissimis di-
ebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: &
prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ: & juvenes vestri visiones videbunt,
& seniores vestri somnia somniabunt. Et quidem super servos meos, & su-
per ancillas meas, in diebus illis effundam de Spiritu meo, & prophetabunt:
Et dabo prodigia in cœlo sursùm, & signa in terra deorsùm, sanguinem, &
ignem, & vaporem fumi. Sol convertetur in tenebras, & Luna in sanguinem,
antequàm veniat dies Domini magnus & manifestus. Et erit: omnis quicun-
que invocaverit nomen Domini, salvus erit. Viri Israelitæ, audite verba hæc;
Jesum Nazarenum, virum approbatum à Deo in vobis, virtutibus, & pro-
digiis, & signis, quæ fecit Deus per illum in medio vestrî, sicut & vos sci-
tis: Hunc definito consilio & præscientiâ Dei traditum, per manus iniquo-
rum affigentes interemistis: Quem Deus suscitavit, solutis doloribus inferni,
juxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. David enim dicit in eum; 25
Providebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mi-
hi ne commovear: Propter hoc lætatum est cor meum, & exultavit lingua 26
mea, insuper & caro mea requiescet in spe: Quoniam non derelinques ani- 27
mam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas 28
mihi fecisti vias vitæ: & replebis me jucunditate cum facie tua. Viri fra- 29
tres, liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David, quoniam defunctus
est, & sepultus: & sepulchrum ejus est apud nos usque in hodiernum diem.
Propheta igitur cùm esset, & sciret quia jurejurando jurâsset illi Deus de 30
fructu lumbi ejus sedere super sedem ejus: Providens locutus est de re- 31
surrectione Christi, quia neque derelictus est in inferno, neque caro ejus
vidit corruptionem. Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos te- 32
stes sumus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * لكن هذا هو المقول بيوئيل النبي * يقول الله وسيكون في الايام الاخير اسكب من
17 روحي على كل بشر * وابناوكم وبناتكم يتنبون * واحداثكم ينظرون مناظر
وشيوخكم يحلمون احلاما * واسكب من روحي على عبيدي وعبداتي في تلك
18 الايام فيتنبون * وامنح جرايح في السماء فوق * وايات على الارض اسفل * دما ونارا وقتام
19 دخان * ويحول الشمس ظلمة * والقمر دما * قبل ان يوافي يوم الرب العظيم والظاهر
20 * ويكون كل من يستغيث باسم الرب يخلص * تم *
21 * يوم الاربعا رابع الفصح * و *
22 * في تلك الايام قام بطرس وقال للشعب * ايها الرجال الاسرائيليون اسمعوا هذه
الاقوال * ان يسوع الناصري رجلا اراكم من الله القوات والايات والجرايح * التي صنعها
23 الله به في وسطكم كما وانتم تعلمون * هذا براي الله المحدود وسالف علمه اخذتموه
24 مدفوعا اليكم بايدي الاثمة فاذ هزاتم به فقتلتموه * فاقامه الله وخلصه من اوجاع الموت
25 لما انه لم يكن ممكنا ان يمسكه * لان داود يتوخاه فيقول * سبقت فرايت الرب
26 امامي كل حين * لانه من ميامني ليلا اتزعزع * لهذا يفرح قلبي * ويبتهج لساني * ويسري
27 ايضا تسكن على الرجاء * انك ما تهمل نفسي في الهاوية * ولا تبذل بارك يعاين
28 البلي * عرفتني طرق الحياة * ر * تملوني سرورا بوجهك * ايها الرجال الاخوة انه
29 لممكن ان يقال لكم مجاهرة عن داود رييس الاباء انه قد توفي ودفن * وقبره
30 عندنا هو الى هذا اليوم * واما كان نبيا * واذ علم ان الله حلف له بقسم انه يقيم
31 المسيح من ثمرة حقوه الخاصة بالبشر ليجلس على كرسيه * تكلم اذا سبق فعرف ذلك
32 عن قيامة المسيح * ان نفسه لم تترك في الهاوية * ولا ترى بشرته البلي * هذا يسوع
اقامه الله الذي كلنا شهودا له *

Verùm hoc est quod dictum est per Joelem prophetam; Ait Deus, Eritque in diebus ultimis, effundam de Spiritu meo super omnem carnem: & filii vestri filiæque vestræ prophetabunt, & adolescentes vestri videbunt visiones, & senes vestri somniabunt somnia: Et effundam de Spiritu meo super servos meos & servas meas in diebus illis, & prophetabunt. Et dabo portenta in cœlo sursum, & signa super terram deorsum, sanguinem, & ignem, & atritatem fumi. Et convertetur sol in tenebras, & luna in sanguinem, antequam adveniat dies Domini magnus atque manifestus. Fietque ut omnis qui invocaverit nomen Domini, salvetur. Hactenus. 16 17 18 19 20 21

Pro die quarta infra Pascha.

In illis diebus stetit Petrus, & ait ad populum; Heus viri Israelitæ, audite hos sermones; Jesum Nazarenum virum qui ostendit vobis à Deo virtutes & signa atque prodigia, quæ Deus edidit per ipsum in medio vestri, sicut & vos scitis, Hunc juxta mentem Dei præfinitam, ejusque præscientiam, accepistis traditum vobis per manus iniquorum: & postquam illusistis ei, occidistis eum. At suscitavit eum Deus, & liberavit eum à doloribus mortis, eò quòd non esset possibile ut mors teneret eum. Nam David hoc intendens, ait; Prævidi Dominum in conspectu meo omni tempore: quoniam à dextris meis est, ne commovear. Ob hoc gaudebit cor meum, & exultabit lingua mea, & caro quoque mea habitabit super spem, Quòd non deseres animam meam in præcipitio, neque dabis innocenti tuo videre corruptionem: Notas mihi fecisti vias vitæ, replebis me exultatione per vultum tuum. O viri fratres, sane licebit dicere vobis apertè de David principe patrum, quòd jam mortuus sit ac sepultus, ejusque sepulchrum apud nos extet usque ad hunc diem. Et quidem erat propheta, ac proinde cùm scivisset Deum sibi affirmâsse jurejurando, quòd suscitaturus esset Christum de fructu lumbi ejus, quantum ad carnem, ut sederet super solium ejus: Locutus est, cùm hoc præscivisset, de resurrectione Christi, quòd scilicet anima ipsius non esset deserenda in præcipitio, neque visura caro ejus corruptionem. Hunc Jesum suscitavit Deus, cujus omnes nos sumus testes. 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በመኅትው ፡ ፋሲካ ፡ ወበመስቀል ።
ስብእ ፡ እስራኤል ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ናዝራዊ ፡ ብእሴ ፡ ዘአርአየክሙ ፡ እግዚ
ብሔር ፡ በኀይል ፡ ወበተአምር ፡ ወበመንክር ፡፡ ዘገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንቲአሁ ፡
ክሙ ፡ ዘከመ ፡ ርኢክሙዎ ፡፡ በሥርዐተ ፡ ምክሩ ፡ ወበአእምሮቱ ፡ ለእ
ብሔር ፡ ወመጠውክሙዎ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ ኃጥኣን ፡ ወሰቀልክሙዎ ፡ ወቀተልክ
ሙዎ ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡ ፈቲሖ ፡ መአስሪሁ ፡ ለሞት ፡
ኢይክል ፡ አኃዞቶ ፡ ሞት ፡፡ ወዳዊትኒ ፡ ይቤ ፡ በእንቲአሁ ፡ ዘልፈ ፡ እሬ
ለእግዚአብሔር ፡ በቅድሜየ ፡ ወበኵሉ ፡ ጊዜ ፡ እስመ ፡ በየማንየ ፡ ውእቱ ፡
ኢይትሀወክ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ ተፈሥሐ ፡ ልብየ ፡ ወተሐሥየ ፡ ልሳንየ ፡ ወዐዲ ፡
ሐደረ ፡ ሥጋየ ፡፡ እስመ ፡ ኢኀደጋ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል ፡ ለነፍስየ ፡ ወኢት
ለጻድቅከ ፡ ይርአይ ፡ ሙስና ፡፡ ወአርአይከኒ ፡ ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡ ወአጽገብከኒ ፡
ምስለ ፡ ገጽከ ፡ ወትፍሥሕት ፡ በየማንከ ፡ ለዝሉፉ ፡፡ ተበውሑኒ ፡
ለኃዊነ ፡ ክሡተ ፡ በእንተ ፡ ዳዊት ፡ አበው ፡ ቀደምት ፡ ከመ ፡ ሞተ ፡ ወተ
ወኀቤነ ፡ ሀሎ ፡፡ መቃብሪሁ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ እስመ ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡
ከመ ፡ በመሐለ ፡ መሐለ ፡ ሎቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ እምፍሬ ፡ ከር
ደቢ ፡ መንበሩ ፡፡ አቅደመ ፡ አእምሮ ፡ ነገረ ፡ ከመ ፡ ይትነሣእ ፡
እምነ ፡ ምውታን ፡ ወከመ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ሥጋሁ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል ፡ ወኢ
ሙስና ፡፡ ሎቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ አንሥኦ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንሕነ ፡ ኵልነ ፡
ሰማዕቱ ፡፡

In lampadibus paschatis & in cruce.

Audite viri Israëlis hunc sermonem: Jesum Nazarenum virum quem monstravit vobis Deus in virtutibus signis & miraculis, quæ fecit Deus per eum in medio vestrûm, sicut vidistis eum: In ordinatione consilii ejus & in providentia Dei, & tradidistis eum in manum peccatorum, & suspendistis eum, & trucidâstis eum. Et Deus suscitavit eum ex mortuis, solvendo vincula mortis, quia non poterat retinere eum mors. Et David dixit de eo; Semper prospiciebam Deum coram me, & in omni tempore, quia ad dextram meam est, ut non commovear. Et propterea lætatum est cor meum, & exultabit lingua mea, & adhuc in spe requievit caro mea: Quia non dereliquisti in inferno animam meam, & non dabis justum tuum ut videat corruptionem. Et monstrâsti mihi viam vitæ, & replevisti me gaudio cum vultu tuo: & deliciæ in dextra tua in perpetuum. Permitteisne me alloqui vos, fratres nostri, apertè, de David Patriarcha, quomodo mortuus fuit & sepultus fuit, & apud nos est sepulchrum ejus usque hodiè? Quia propheta fuit, & cognovit quòd in juramento jurâsset ei Deus, quòd ex fructu ventris ejus poneret super sedem suam: Præsciendo loquutus est, quòd suscitaretur Christus ex mortuis, & quòd non derelinqueretur caro ejus in inferno, neque videret corruptionem. Hunc Jesum suscitavit Deus, & nos omnes sumus testes ejus. 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Dexterâ igitur Dei exaltatus, & promissionem sancti Spiritûs ac-
33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν (φ) τοῦ ἁγίου Πνεύματος λα-
cipiens à Patre, effudit hunc quem *nunc* vos videtis & auditis. Non
34 βὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο (χ) ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ
enim David ascendit in *cœlos*: *dicit* autem ipse; Dixit Dominus Domino
γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς· λέγει δὲ αὐτὸς, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
meo; Sede *ex* dextris meis, Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum
35 μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
tuorum. *Certò* ergò *cognoscat* omnis domus Israel, quia & Dominum &
36 σου. Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ (ψ) Κύριον καὶ
Christum eum Deus fecit hunc Jesum, quem vos crucifixistis. *Audi-*
37 Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. Ἀκού-
entes autem compuncti sunt corde: dixerúntque ad Petrum & re-
σαντες δὲ κατενύγησαν (ω) τῇ καρδίᾳ· εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοι-
liquos Apostolos; Quid faciemus, viri fratres? Petrus verò *ait* ad
38 ποὺς ἀποστόλους, Τί (α) ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; (β) Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς
illos: *Pœnitemini*, & baptizetur unusquisq; vestrûm in nomine Jesu Christi in
αὐτοὺς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
remissionem peccatorum, & accipietis donum sancti Spiritûs. Vobis enim
39 ἄφεσιν (γ) ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὑμῖν γάρ
est repromissio, & filiis vestris, & omnibus qui *in* longè, quoscunque
ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, (δ) ὅσους ἂν
advocaverit Dominus Deus noster. Aliisque verbis plurimis *obtestabatur*
40 προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι (ε) διεμαρτύρετο
& exhortabatur, dicens; Salvamini à generatione prava ista. Qui *quidem* ergò
41 καὶ παρεκάλει, λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν (ζ) οὖν
libenter recipientes sermonem ejus, baptizati sunt: & appositæ sunt die
ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν (η) τῇ ἡμέρᾳ

illâ animæ circiter tria millia. Erant autem perseverantes *doctrinâ*
ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες (θ) τῇ διδαχῇ τῶν 42
Apostolorum, & communicatione, *&* *fractione* panis, & *orationibus.*
ἀποστόλων, καὶ τῇ (ι) κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς.
Fiebat autem omni animæ timor: multáque prodigia & signa *per*
(κ) Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα (λ) διὰ τῶν 43
Apostolos fiebant. Omnes *autem credentes erant in idem*: & habebant o-
ἀποστόλων ἐγίνετο. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅ- 44
mnia communia. *Et* possessiones & *facultates* vendebant, & *divide-*
παντα κοινά. Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ (μ) διεμέρι- 45
bant illa omnibus, prout *quis* opus *habebat.* *Per diem* quoque per-
ζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. Καθ' ἡμέραν τε προσκαρ- 46
durantes unanimiter in templo, frangentésque *per domum* panem, *sume-*
τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμ-
bant *alimentum in* exultatione & simplicitate cordis, *Laudantes* Deum, &
βανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ 47
habentes gratiã ad omnem plebem. *At* Dominus *apponebat eos qui salvi fiebant*
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους
per diem ecclesiæ.
καθ' (ν) ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

CAP. III. γ'.

Δ' *In idipsum* autem Petrus & Joannes ascendebant in templum, ad *horam*
1 † Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς
orationis nonam.
προσευχῆς τὴν (α) ἐννάτην.

MS.A. (φ) τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου (χ) ὃ ὑμεῖς (ψ) Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς (ω) τὴν καρδίαν * (α) ποιήσωμεν, (β) Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς, Μετανοήσατε, φησὶν, καὶ (γ) τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ (δ) οὓς ἂν (ε) διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτοὺς, λέγων, (ζ) οὖν ἀποδεξάμενοι (η) ἐν τῇ (θ) ἐν τῇ (ι) κοινωνίᾳ, * τῇ κλάσει (κ) Ἐγένετο (λ) ἐγίνετο διὰ τῶν ἀπο-στόλων ἐν Ἱερουσαλήμ· φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας. Καὶ πάντες δὲ οἱ (μ) ἐμέριζον (ν) ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Κεφ. γ'. MS. A. † Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον (α) ἐνάτην

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ipséque est qui dexterâ Dei exaltatus est, & 33
accepit à Patre promissum de Spiritu sancti-
tatis, & effudit hoc donum quod ecce vos
videtis & auditis. Non enim David ascen- 34
dit in cœlum, quandoquidem ipse ait; Di-
xit Dominus Domino meo, Sede à dextera
mea, Usquedum ponam inimicos tuos sup- 35
pedaneum pedibus tuis. Certò sciat igitur 36
tota domus Israel, Dominum & Messiam fa-
ctum esse à Deo hunc Jesum, quem vos in
crucem egistis.

Feriâ secundâ hebdomadis VI. Jejunii, 5.

37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
[illegible]
47 [illegible]
[illegible]

Quumque hæc audissent, ingemuerunt in 37
corde suo, dixeruntque Simoni & cæteris
Apostolis, Quid faciemus fratres nostri?
Dixit eis Simon, Pœnitentiam agite, & ba- 38
ptizetur unusquisque vestrûm in nomine Do-
mini Jesu in remissionem peccatorum, ut re-
cipiatis donum Spiritûs sanctitatis. Vobis 39
enim factum est promissum, filiisque vestris,
& iis omnibus qui longè sunt, quos scilicet
vocaverit ipse Deus. Et aliis sermonibus 40
quamplurimis contestabatur eos, & efflagi-
tabat ab eis, dicens; Servamini ab hac gene-
ratione perversa. Et quidam ex eis prom- 41
ptè exceperunt sermonem ejus, crediderúnt-
que, ac baptizati sunt: ita ut additæ sint
die illo animæ circiter ter mille. Et perse- 42
verabant in doctrina Apostolorum: & com-
municabant in oratione, & in fractione Eu-
charistiæ. Fiebat autem timor in unaqua- 43
que anima; & signa multa virtutesque ede-
bantur per Apostolos in Jerusalem. Cun- 44
ctique qui crediderant, unà commoraban-
tur: & quæcunque habebant, erant com-
munitatis. Et ii qui habebant possessio- 45
nem, vendebant eam, ac dividebant uni-
cuique prout egebat. Atque quotidie per- 46
severabant in templo unanimes, & domi
frangebant placentam, capiebantque refe-
ctionem lætabundi. Et cum simplicitate 47
cordis laudabant Deum, assecuti gratiam
apud universum populum. Ac Dominus no-
ster augebat quotidiè eos qui salvi fiebant
in Ecclesia.

Feriâ sextâ Auri. 6.

[illegible]

CAP. III.

1 [illegible]
[illegible]

FActum est autem quum ascenderent Si- 1
mon Petra & Johannes, simul in templum
tempore precationis horâ nonâ:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወበየማኑ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተለዐለ ፡፡ ነሢኦ ፡ በኀበ ፡ አቡሁ ፡ ዘአሰፈወ ፡ መንፈሰ ፡
34 ዘሠጠ ፡ ለዝንቱ ፡ ዘትሬእዩ ፡ ወዘትሰምዑ ፡፡ ቦኑ ፡ ዳዊት ፡ ዐርገ ፡ ሰማየ ፡ ሊይቤ
ሎ ፡ ለሊሁ ፡ ዳዊት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ለእግዚእየ ፡ ንበር ፡
35 በየማንየ ፡፡ እስከ ፡ አገብኦሙ ፡ ለጸላእትከ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡፡ እገሪ
36 ከ ፡፡ ጥዩቀ ፡ እንከ ፡ ያእምሩ ፡ ኵሉ ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ወመ
ሲሐ ፡ ረሰዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለውእቱ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘአንትሙ ፡ ሰቀልክሙ
ዎ ፡፡

Et ad dextram Dei exaltatus fuit, accipiens apud Patrem quem promiserat 33
Spiritum pretiosum hunc quem videtis & auditis. Num David ascendit in cœ- 34
los? nonne dixit ipse David in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede
ad dextram meam, Usque reseram inimicos tuos sub scabello pedum tu- 35
orum. Manifestè igitur sciit tota domus Israelis quòd Dominum & Messiam 36
constituit Deus hunc Jesum, quem vos suspendistis.

Versio VULGATA LATINA.

...dexterâ igitur Dei exaltatus, & promissione Spiritûs sancti acceptâ à Patre, effu-
...dit hunc, quem vos videtis, & auditis. Non enim David ascendit in cœlum:
...dixit autem ipse; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, Donec po-
...nam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Certissimè sciat ergò omnis do-
...mus Israel, quia & Dominum eum, & Christum fecit Deus, hunc Jesum, quem
...vos crucifixistis. His autem auditis, compuncti sunt corde, & dixerunt ad Pe-
...trum, & ad reliquos Apostolos; Quid faciemus, viri fratres? Petrus verò ad
...illos; Pœnitentiam (inquit) agite, & baptizetur unusquisque vestrûm in nomi-
...ne Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum: & accipietis do-
...num Spiritûs sancti. Vobis enim est repromissio, & filiis vestris, & omnibus
...qui longè sunt, quoscunque advocaverit Dominus Deus noster. Aliis etiam
...verbis plurimis testificatus est, & exhortabatur eos, dicens; Salvamini à genera-
...tione ista prava. Qui ergò receperunt sermonem ejus, baptizati sunt: & ap-
...positæ sunt in die illa animæ circiter tria millia. Erant autem perseverantes in
doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. Fi- 43
ebat autem omni animæ timor: multa quoque prodigia & signa per Apostolos
in Jerusalem fiebant, & metus erat magnus in universis. Omnes etiam qui 44
credebant, erant pariter, & habebant omnia communia. Possessiones & sub- 45
stantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat. Quo- 46
tidiè quoque perdurantes unanimiter in templo, & frangentes circa domos pa-
nem, sumebant cibum cum exultatione, & simplicitate cordis, Collaudantes 47
Deum, & habentes gratiam ad omnem plebem. Dominus autem augebat qui
salvi fierent quotidiè in idipsum.

CAP. III.

PEtrus autem & Johannes ascendebant in templum, ad horam orationis 1
nonam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 *ولما ارتفع اذا بيمين الله سكب موعد روح القدس حين اخذه من الآب * هذا الذي قد
34 عاينتموه انتم الآن وسمعتموه *لان داود لم يصعد الي السماوات* اذ يقول قال الرب لربي اجلس
35 عن يميني *الي ان اضع اعداءك تحت موطاء قدميك* فليعلم اذا كل بيت اسرائيل علما بليغا
36 ان الله قد جعل يسوع هذا نفسه * الذي صلبتموه انتم بعينه * ربا ومسيحا * تمام * ح
37 * فاذ سمعوه تخشعوا بقلوبهم وقالوا لبطرس ولباقي الرسل * ايها الرجال اخوتنا ماذا نصنع *
38 * يوم الخميس خامس الفصح * فقال لهم بطرس توبوا وليصطبغ
كل واحد منكم باسم يسوع المسيح لغفران الخطايا * فتاخذون موهبة روح القدس *
39 *لان الموعد لكم هو ولاولادكم * ولجميع الذين في البعد القاصي * الذين سيدعوهم الرب
40 الاهنا * وناشدهم باقوال اخر اكثر من هذه * وتضرع اليهم قائلا اخلصوا من هذا
41 الجيل الصعب * وان قوما منهم قبلوا اقواله بنشاط واصطبغوا * وزاد في المومنين في
42 ذلك اليوم ثلثة الف نفس * وكانوا مثابتين تعليم الرسل والشركة وكسر الخبز والصلوات *
43 44 * وصار في كل نفس خوف لان ايات وجرايح كثيرة صارت بالرسل * تم * ط * والذين
45 امنوا كلهم كانوا متفقين معا * وكل الاشياء كانت لهم عامة مشتركة * وكانوا يبيعون
46 قنياتهم وامتعتهم ويوزعونها بين الجماعة علي مقدار ما يحتاج كل واحد منهم * وكانوا
مثابتين كل يوم الهيكل جميعا * يكسرون خبزا في المنزل * ويتناولون طعاما بابتهاج
47 وفرح قلب مسبحين الله * وكانت لهم كرامة لدي كافة الشعب * فاما الرب فكان يزيد في
الكنيسة المخلصين كل يوم *

* قراءة يوم الجمعة سادس الفصح * ي

* الفصل الثالث *

1 * وان بطرس ويوحنا صعدا جميعا الي الهيكل في ساعة الصلاة التاسعة *

Cùmque exaltatus fuisset dexterâ Dei, 33
effudit promissum Spiritûs sancti, quan-
do accepit illud à Patre, hoc quod vos
modò vidistis & audistis. Nam David 34
nequaquam ascendit in cœlos, cùm dicat;
Dixit Dominus Domino meo, Sede ad
dexteram meam, Quoadusq; ponam ini- 35
micos tuos sub scabello pedum tuorum.
Sciat igitur tota domus Israël scientiâ 36
certâ, quòd Deus constituerit Jesum
hunc metipsum quem vos crucifixistis,
ipsummet inquam, *Dominum, & Chri-*
stum. Finis. *Cùm ergò audissent eum,* 37
humiliaverunt se in cordibus suis, dixe-
runtq; Petro & reliquis Apostolis; O viri
fratres nostri, quid faciemus?

Quintâ die infra Pascha.

Ait illis Petrus, Pœnitentiam agite, & 38
baptizetur unusquisque vestrûm in nomi-
ne Jesu Christi, in remissionem peccato-
rum, & recipietis donum Spiritûs sancti.
Nam promissio vobis est ac filiis vestris, 39
& omnibus qui sunt in distantia remo-
tissima, quos vocaturus est Dominus
Deus noster. Et hortatus est eos sermo- 40
nibus aliis hisce longioribus, & de-
precatus est eos, dicens; Evadite ab
ista generatione aspera. Et verò qui- 41
dam ex eis receperunt sermones ejus
libenter, & baptizati sunt: & addita
fuerunt inter fideles in illa die tria
millia animarum. Erántque perseve- 42
rantes in doctrina Apostolorum, & com-
munione, & fractione panis, atque
orationibus. Factusque est in omni ani- 43
mæ timor, quoniam signa & prodigia
multa edita fuerunt ab Apostolis. Et 44
qui crediderunt omnes erant simul con-
cordes, & res omnes erant eis publicæ
& communes. Vendebantque posses- 45
siones suas & suppellectiles suas, &
dividebant eas inter turbam, prout
egebat unusquisque eorum. Et erant 46
perseverantes quotidiè in templo simul,
frangentes panem in domicilio, & su-
mentes cibum cum exultatione & hila-
ritate cordis, laudantes Deum. Habe- 47
bántque honorem apud universum po-
pulum. Dominus autem augebat in
ecclesia salvandos, quotidiè.

Lectio feriæ sextæ infra Pascha.

CAP. III.

E*T verò Petrus & Johannes ascen-* 1
derunt simul in templum horâ orationis
nonâ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወሰሚዖሙ : ተከሥተ : ልቦሙ : ወይቤልዎሙ : ለጴጥሮስ : ወለቢጹ : ሐዋር
38 ያት : ምንተ : ንግበር : አኃዊነ ::=: ወይቤሎሙ : ጴጥሮስ : ነስሑ : ወተጠመቁ : ኵ
ልክሙ : በስሙ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወይትኀደግ : ለክሙ : ኀጢአትክሙ : ወትነ
39 ሥኡ : ጸጋሁ : ለመንፈስ : ቅዱስ :=: እስመ : ለክሙ : ውእቱ : ተሰፎ : ወለውሉድክ
ሙ : ወለኵሎሙ : እለ : ርሑቃን : ወይጼውዖሙ : ለእግዚአብሔር : አምላክነ :=: ወለ
40 ብዙኅ : ነገረ : ዘነገሮሙ : ወገሠጾሙ : ወይቤሎሙ : አድኅኑ : ነፍስክሙ : እምዝ :
41 ዓለም : እኩይ ::=: ወዘተወክፈ : ቃሎ : ተጠምቁ : ወተወሰኩ : በይእቲ : ዕለት : መጠነ :
42 ምእት : ነፍስ ::=: ወነበሩ : ይፀመዱ : ትምህርተ : ሐዋርያት : ወኅቡረ : ይባ
43 ርኩ : ማእደ : ወውስተ : ጸሎትሂ : ኅቡረ :=: ወፈርህዎሙ : ለሐዋርያት : ኵሉ : ዘነ
ፍስ :: ወብዙኅ : ተአምረ : ወመንክረ : ይከውን : በእደዊሆሙ : ለሐዋርያት ::=:
44 ወኵሎሙ : እለ : አምኑ : ኅቡረ : ይነብሩ : ወድሙር : ኵሉ : ንዋዮሙ : ወጥሪቶ
45 ሙ :=: ወይሠይጡ : ወይሁቡ : ለነዳይ :=: ወኵሉ : ለዓለ : ይፀመዱ : ኅቡረ : ቤተ :
46 መቅደስ :=: ወይባርኩ : ማእደ : ወይሴስዩ : ሲሶዮሙ : በትፍሥሕት : ወበየዋሀት : ልብ ::=:
47 ወያአኵቱ : እግዚአብሔር : ወቦሙ : ሞገሰ : በኀበ : ኵሉ : ሕዝብ : ወእንተ :
የሐዩ : ይዌስክ : እግዚአብሔር : ዲቤሆሙ : እለ : የአምኑ : ወየሐይዉ ::=:

፫

1 ወዐርጉ : መኵራብ : ጴጥሮስ : ወዮሐንስ : ጊዜ : ተሱዓት : ለጸሎት :=:

Et quum audivissent, apertum fuit cor eorum, & dixerunt Petro, & fratribus 37
ejus Apostolis; Quid faciemus fratres nostri? Et dixit iis Petrus, Pænitenti- 38
am agite & baptizemini omnes vos, in nomine Jesu Christi, & remittentur
vobis peccata vestra, & accipietis donum Spiritûs sancti. Quia vobis fuit 39
promissio, & filiis vestris, & omnibus qui longè sunt, & invocant Dominum
Deum nostrum. Et alia multa verba loquutus est iis, & erudivit eos & di- 40
xit iis; Servate animam vestram ab hoc mundo malo. Et qui receperunt ser- 41
monem ejus, baptizati sunt: & additæ sunt in isto die circiter trigesies cen-
tum animæ. Et manserunt perseverando in doctrinâ Apostolorum, & simul be- 42
nedicendo mensæ, & in oratione simul. Et timuerunt Apostolos omnia anima- 43
lia: & multa signa & miracula fiebant per manus Apostolorum. Et omnes qui 44
crediderunt, simul manebant, & mixta fuit tota facultas & possessio eorum. 45
Et vendebant & dabant pauperibus. Et quocunque die perdurabant simul in 46
Domo sancta, & benedicebant mensæ & præbebant cibum in gaudio & sim-
plicitate cordis: Et laudabant Deum, et habuerunt gratiam apud totum po- 47
pulum. Et ex decreto adjiciebat Deus super eos, illos qui crederent, & salvi essent.

CAP. III.

E*T ascenderunt in templum Petrus & Johannes horâ nonâ orationis.* 1

Et quidam vir claudus ex utero matris suæ *existens* bajulabatur, quem ponebāt
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
per diem ad portam templi, *dictam Speciosam, petere* eleemosy-
καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, τὴν λεγομένην Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύ-
nam ab introeuntibus in templum. *Qui videns* Petrum & Joannem *futu-*
3 νην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλ-
ros introire in templum, rogabat eleemosynam *accipere. Intendens* autem Petrus
4 λοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος
in eum cum Joanne, dixit; Respice in nos. Ille *autē* attendebat *eis, ex-*
5 εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσ-
pectans aliquid ab eis *accipere.* Dixit autem Petrus; Argentum & aurum non
6 δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. (β) Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ
est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: in nomine Jesu Christi Na-
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Να-
zareni surge & ambula. Et *apprehendens ipsum* dexterâ manu alle-
7 ζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς (γ) ἤγει-
vavit. Protinùs *autem confirmatæ* sunt ejus bases & plantæ. Et exili-
8 ρε. παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν (δ) αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά. Καὶ ἐξαλλόμε-
ens stetit, & ambulabat, & intravit cum illis in templum ambulans & exili-
νος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ (ε) ἀλλό-
ens, & laudans Deum. Et vidit eum omnis populus ambulantem, & lau-
9 μενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. Καὶ εἶδεν (ζ) αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰ-
dantem Deum: Cognoscebántque illum, quòd ipse erat ad eleemo-
10 νοῦντα τὸν Θεόν· (η) Ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι (θ) οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημο-
synam *sedens* ad Speciosam portā templi: & impleti sunt stupore & exta-
σύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστά-
si *super contingente ei. Tenente* autem *sanato claudo*
11 σεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. (ι) Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν
Petrum & Joannem, cucurrit ad eos omnis populus ad porticum *vo-*
Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλου-
catam Salomonis, stupentes. Videns autem Petrus respondit ad po-
μένῃ (κ) Σολομῶντος, ἔκθαμβοι. Ἰδὼν δὲ (λ) Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λα- 12
pulum; Viri Israelitæ, quid miramini in hoc, aut *nobis* quid *attenditis*, quasi
όν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς
propriâ virtute aut pietate *iis qui fecimus* ambulare *eum?* Deus Abraham,
ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ 13
& Isaac & Jacob, Deus patrum nostrorum glorificavit *puerum* suum Je-
(μ) καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰη-
sum, quem vos tradidistis, & negâstis *eum* ante faciem Pilati, judican-
σοῦν, ὃν (ν) ὑμεῖς παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναν-
te illo dimitti. Vos autem Sanctum & Justum negâstis, & petistis vi-
τος ἐκείνου ἀπολύειν. Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄν- 14
rum homicidam donari vobis. *At principem* vitæ interfecistis, quem Deus su-
δρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν. Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤ- 15
scitavit *ex* mortuis: cujus nos testes sumus. Et in fide nominis ejus,
γειρεν ἐκ νεκρῶν· οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 16
hunc quem *videtis* & nôstis, confirmavit nomen ejus: & fides, quæ per eum, de-
τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔ-
dit illi *integritatem hanc* in conspectu omnium vestrûm. Et nunc, fratres,
δωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, 17
scio quia per ignorantiā fecistis, sicut & principes vestri. *At* Deus *quæ* præ-
οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προ- 18
nuntiavit per os omnium Prophetarum *suorum*, pati Christum, imple-
κατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν (ξ) αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστὸν, ἐπλή-
vit sic. Pœnitemini igitur, & convertimini, *ad deleri* vestra pec-
ρωσεν οὕτω. Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁ- 19
cata, Ut cùm venerint tempora refrigerii à conspectu Domini, & mi-
μαρτίας, Ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀ- 20
serit *ante prædicatum* vobis Jesum Christum,
ποστείλῃ τὸν (ο) προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν,

MS. A. (β Πέτρος δὲ εἶπεν, (γ) ἤγειρεν αὐτόν. παραχρῆμα (δ) αἱ βάσεις αὐτοῦ (ε) ἀλλόμενος, αἰνῶν (ζ) πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν (η) Ἐπεγίνωσκον δὲ (θ) αὐτὸς (ι) Κρατοῦντός τε αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδραμον πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ (κ) Σαλομῶντος, (λ) ὁ Πέτρος (μ) καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ, (ν) ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ (ξ) αὐτοῦ, * ἐπλήρωσεν οὕτως. (ο) προκεχειρισμένον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Ut ecce virum quendam claudum ab utero 2
matris suæ bajularent homines illi qui soliti
erant eum afferre, et ponere ad januam templi
quæ vocatur Speciosa, ut peteret eleemosynā
ab iis qui introibant in templum. Is quum 3
vidisset Simonem & Johanem introeuntes in
templum, petebat ab eis ut darent ipsi elee-
mosynam. Et respexerunt in eum Simon & 4
Johannes, dixeruntque ei; Intuere nos. Ipse 5
autem intuitus est eos, sperans se ab eis ali-
quid accepturum. Ait illi Simon, Aurum & 6
argentū non habeo; sed quod habeo, do tibi: In
nomine Dñi nostri Jesu Christi Nazareni,
surge, ambula. Et apprehendit manū ejus dex- 7
teram, & erexit eū: eoq; momento obfirmati
sunt pedes ejus ac plantæ. Proinde exiliens 8
stetit & ambulavit; & ingressus est cum eis
templum, ambulans, & saliens, & glorificans
Deum. Viditque eum totus populus ambu- 9
lantem, & glorificantem Deum. Et agnove- 10
runt eum esse mendicum illum qui sedebat
quotidie, & petebat eleemosynam ad portam
quæ vocatur Speciosa: & impleti sunt stupo-
re & admiratione super eo quod acciderat.

Feriâ secundâ Candidatorum.

Quumque ipse teneret Simonem & Johan- 11
nem, cucurrit totus populus mirabundus ad
eos in porticum quæ vocatur Salomonis.
Quod quum vidisset Simon, respondit & di- 12
xit eis; Viri filii Israel, quid miramini hunc
hominem, aut cur nos intuemini, quasi virtute
nostrâ aut propriâ potestate hoc effecerimus
ut iste ambularet? Deus Abraham, Isaac, & 13
Jacobi, Deus patrum nostrorum glorificavit
filium suum Jesum, illum quem vos prodidi-
stis & abnegâstis in conspectu Pilati, quum
ipse æquū judicâsset eum esse absolvendum.
Vos autem Sanctum & Justum abnegâstis, & 14
postulâstis vobis virum homicidam ut da-
retur vobis. Illum verò principem vitæ in- 15
terfecistis, quem suscitavit Deus à mortuis: &
nos omnes sumus testes ejus. Et per fidem no- 16
minis sui, hunc quem videtis & nôstis, ipse
confirmavit & sanavit: & fides in illum, de-
dit huic istam sanitatem coram vobis omni-
bus. Nunc autem fratres mei, scio per er- 17
rorem vos hoc fecisse, prout fecerunt & pri-
mates vestri. At Deus, sicuti prænuntiaverat 18
per os omnium prophetarū passurum Chri-
stum ejus, ita implevit. Pœnitentiam ergò 19
agite, & convertimini, ut deleantur peccata
vestra; Et obveniant vobis tempora quietis à 20
conspectu Domini; mittátque vobis illum
qui paratus erat vobis, Jesum Messiam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወሀሎ : ብእሲ : ዘፅዉስ : ተወልደ : እገሪሁ : እመከርሠ : እሙ : ወይጸውርዎ:
ኵሎ : አሚረ : ወያነብርዎ : ኀበ : ሙኀረብ : እንተ : ስማ : ለሪያ : ከመ :
3 ይስአል : ምጽዋተ : በኀበ : እለ : ይበውኡ : ምኵራብ::=፡ ወርእዮሙ : ለጴጥሮስ:
4 ወለዮሐንስ: ይበውኡ: ምኵራብ: ወስአሎሙ: ምጽዋተ: የሀብዎ:=፡ ወተመይጥዎ: ጴ
5 ጥሮስ: ወዮሐንስ : ኀቤሁ: ወይቤልዎ: ተመየጥ:መንገሌነ:=፡ ወተስፈወ : የሀብዎ: አፍ
6 ቅሮቶ:=፡ ወይቤሎ:ጴጥሮስ:ወርቅሰ:ወብሩር:አልብነ: ወእመሂ: ብነ: ንሁበከ: ናሁ:
7 በስሙ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ናዝራዊ: ተንሥእ : ወሑር :=፡ ወአኀዞ :
8 እደሁ : ዘየማን: ወአንሥኦ:ወተንሥአ:ሶቤሃ:: ወጸንዐ: እገሪሁ: ወሐቌሁ:=፡ ወሖረ:
9 ምስሌሆሙ : እንዘ: ይሠግር: ወቦአ: ምኵራብ: ወአእኰቶ: እግዚአብሔር::=፡ ወርእ
ይዎ: ኵሉ: ሕዝብ: እንዘ:የሐውር : ወያእኵት: እግዚአብሔር:=፡

Et fuit homo qui claudus natus fuit pedibus suis, ab utero matris suæ, & 2
portabant eum quotidiè, & ponebant eum ad portam templi, cujus nomen Specio-
sa, ut peteret eleemosynam apud eos qui ingrediebantur templum. Et vidit Pe- 3
trum & Johannem ingredientes templum, & rogavit eos eleemosynam ut da- 4
rent ei. Et conversi sunt Petrus & Johannes ad eum, & dixerunt ei; Conver-
tere ad nos. Et sperabat quòd darent ei secundum desiderium suum. Et dixit 5
ei Petrus, Et aurum & argentum non habemus; sed quod habemus, dabimus tibi; 6
ecce in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, surge & ambula. Et pre- 7
hendit manum ejus dextram, & sustulit eum: & surrexit statim, & confir-
matus fuit pedibus ejus, & lumbis ejus. Et abiit cum iis capiens pisces: & 8
intravit templum & laudavit Deum. Et viderunt eum omnes populi ambulan- 9
tem & laudantem Deum.

Versio VULGATA LATINA.

Et quidam vir, qui erat claudus ex utero matris suæ, bajulabatur: quem pone-
bant quotidiè ad portam templi, quæ dicitur Speciosa, ut peteret eleëmosynam ab
introeuntibus in templum. Is cùm vidisset Petrum & Joannem incipientes intro-
ire in templum, rogabat ut eleëmosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus
cum Joanne, dixit; Respice in nos. At ille intendebat in eos, sperans se aliquid
accepturum ab eis. Petrus autem dixit; Argentum & aurum non est mihi: quod
autem habeo, hoc tibi do: In nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula.
Et apprehensâ manu ejus dexterâ, allevavit eum, & protinùs consolidatæ sunt ba-
ses ejus & plantæ. Et exiliens stetit, & ambulabat: & intravit cum illis in tem-
plum, ambulans, & exiliens, & laudans Deum. Et vidit omnis populus eum am-
bulantem, & laudantem Deum. Cognoscebant autem illum, quòd ipse erat,
qui ad eleëmosynam sedebat ad Speciosam portam templi: & impleti sunt stupo-
re & extasi, in eo quod contigerat illi. Cùm teneret autem Petrum & Joan-
nem, cucurrit omnis populus ad eos, ad porticum quæ appellatur Salomonis, stu-
pentes. Videns autem Petrus, respondit ad populum; Viri Israelitæ, quid mi- 12
ramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostrâ virtute aut potestate feceri-
mus hunc ambulare? Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob, Deus Pa- 13
trum nostrorum, glorificavit filium suum Jesum, quem vos quidem tradidistis, &
negâstis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti. Vos autem Sanctum & Ju- 14
stum negâstis, & petistis virum homicidam donari vobis: Auctorem verò vitæ 15
interfecistis, quem Deus suscitavit à mortuis, cujus nos testes sumus. Et in fide 16
nominis ejus, hunc, quem vos vidistis, & nôstis, confirmavit nomen ejus: & fi-
des, quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium ve-
strûm. Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes ve- 17
stri. Deus autem, quæ prænuntiavit per os omnium prophetarum, pati Christum 18
suum, sic implevit. Pœnitemini igitur, & convertimini, ut deleantur peccata ve- 19
stra: Ut cùm venerint tempora refrigerii à conspectu Domini, & miserit eum, 20
qui prædicatus est vobis, Jesum Christum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وان انسانا اعرج من جوف امه كان يحمل فيوضع كل يوم عند باب الهيكل الملقب بالباب
3 البهي. ليجتدي صدقة من الداخلين الى الهيكل* فاذ ابصر بطرس ويوحنا معتزمين
4 على الدخول الى الهيكل سالهما صدقة* فتفرس فيه بطرس مع يوحنا وقالا* انظر الينا.
5 *فاصغي اليهما مؤملا ان ياخذ منهما شيا* فقال له بطرس* اما فضة او ذهب فما يوجدان
6 عندي. بل الذي لي املكه ذاك اعطيك اياه* باسم يسوع المسيح الناصري قم فامش.
7 *ومسك يده اليمنى فاقامه وفي الحين تشددت قدماه والعصل المحيطة بكعبيه* ونهض
8 واثبا وطفق يمشي* ودخل معهما الى الهيكل ماشيا يثب متخطرا ويسبح الله. تمام* فابصره
9 كافة الشعب ماشيا يسبح الله* وعرفوه انه هو الذي كان جالسا يجتدي الصدقة عند باب
10 الهيكل البهي. فاستوعبوا ذهولا وتحيرا مما عرض له.* قراءة يوم السبت سابع الفصح.
11 *وبينما الاعرج المشفي ممسكا بطرس ويوحنا. حاضر اليهم كافة الشعب الى الاصطوان
12 الملقب باصطوان سليمان مندهلين* فاذ ابصرهم بطرس اجاب الشعب. ايها الرجال
الاسرائيليون لم تتعجبون من هذا. ولم تتفرسون فينا كانا بقوتنا او بجمال تديننا جعلنا
13 هذا يمشي* اله ابرهيم واسحق ويعقوب* اله ابائنا مجد ابنه ايسوع الذي دفعتموه وانكرتموه
14 بحضرة بيلاطس اذ حكم ذاك باطلاقه* فانكرتم اسم القدوس والصديق. وطلبتم ان
15 يوهب لكم رجلا قاتلا* وقتلتم مبدا الحياة وعنصرها. الذي اقامه الله من الموتى. الذي
16 نحن شهودا له* وبالايمان باسمه تشدد هذا الذي قد رايتموه وشاهدتموه. وايده اسمه. والايمان
17 به منحه هذه الصحة بحضرة جماعتكم. تم.* فالان يا اخوتي قد علمت انكم بجهالة
18 عملتم ما فعلتم كما فعل روساوكم* فاما الله فالمواعيد التي وعد بها بفم جميع انبيائه
عن الم المسيح اكملها هكذا. * قراءة يوم الاثنين ثاني سبة بعد الفصح.
19 20 *فتوبوا اذا وارجعوا الى الله لتمحا خطاياكم* لكيما توافيكم اوقات الراحة والنياحة
من وجه الرب. ويرسل اليكم يسوع المسيح المستعد للخلاص.

Quidam autem claudus ex utero ma- 2
tris suæ bajulabatur, & ponebatur quo-
tidie prope portam templi quæ vocatur
Porta Speciosa, ut peteret eleemosynam
ab introeuntibus in templum. Cùm ergò 3
vidisset Petrum & Johannem intenden-
tes ingressum in templum, petiit ab eis
eleemosynam. Intuitus est autem in eum 4
Petrus cum Johanne, & dixerunt ambo,
Aspice nos. Quare intendit in eos, spe- 5
rans se aliquid accepturum ab eis. Di- 6
xit autem ad eum Petrus, Sanè argentum
aut aurum non inveniuntur apud me,
sed quod mihi est, quódque possideo, id ti-
bi do: In nomine Jesu Christi Nazareni,
surge, & ambula. Et apprehendit ma- 7
num ejus dexteram, erexitque eum: &
eodem tempore consolidatæ sunt plantæ
ejus, & musculi adjacentes calcaneis
ejus. Stetitque saliens, & cæpit ambu- 8
lare: & ingressus est cum eis in templum,
ambulans, exiliens, gestiens, ac laudans
Deum. Finis. *Vidit autem eum univer-* 9
sus populus ambulantem laudare Deum.
Et scientes quòd ipse esset qui sedebat ad 10
petendam eleemosynam prope portam tem-
pli Speciosam, capti sunt stupore & ad-
miratione ob id quod acciderat ei.

Lectio sabbathi, diei septimæ infra Pascha.

Et dum claudus ille sanitati restitutus 11
teneret Petrum & Johannem, occurrit
ad eos universus populus in porticum,
quæ vocatur, Porticus Salomonis, stupo-
re affecti. Quos cùm vidisset Petrus, 12
affatus est populum; O viri Israelitæ,
cur hoc miramini & cur intuemini nos
quasi virtute nostrâ aut laudabili nostrâ
conversatione fecerimus hunc ambulare?
Deus Abrahæ & Isaac & Jacob, De- 13
us patrum nostrorum glorificavit filium
suum Jesum, quem vos tradidistis & ne-
gâstis in præsentia Pilati, cùm ille judi-
câsset eum esse dimittendum. Vos verò 14
negâstis Sanctum & Justum, & postulâ-
stis ut concederetur vobis vir homicida:
Et occidistis principium vitæ & origi- 15
nem ejus, quem suscitavit Deus à mor-
tuis, cui nos testes sumus. Et per fidem 16
in nomine ipsius consolidatus est hic
quem vidistis & aspexistis, et con-
firmavit eum nomen ejus: & fides
ejus in ipso tribuit ei hujusmodi inte-
gritatem in præsentia cœtûs vestri.
Hucusque. *Itaque ô fratres mei, jam* 17
novi quòd per ignorantiam feceritis quod
egistis, quemadmodum egerunt principes
vestri. Verùm Deus, promissa quæ polli- 18
citus est per os omniū Prophetarū suorū
de passione Christi, implevit hoc pacto.

Lectio secundæ feriæ hebdomadis secundæ post Pascha.

Pœnitentiam igitur agite, & converti- 19
mini ad Deum, ut deleantur peccata ve-
stra: Quatenus adveniant vobis tem- 20
pora quietis et refrigerii à conspectu Do-
mini, mittatque ad vos Jesum Christum
paratum ad salutem:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወአእመርዎ : ከመ : ውእቱ : ዘይነብር : ኆኀተ : ምኵራብ : እንተ : ስማ : ሶሬያ : ወያስተፋኒ
11 ሙ : ወደንገፁ : ወአንከሩ : በእንተ : ዘኮነ : ተአምረ : በላዕሌሁ ::=: ወእንዘ : ይእኅዞ
ሙ : ጴጥሮስ : ወዮሐንስ : ሮፁ : ኵሉ : ሕዝብ : ኀቤሆሙ : በምኅዋረ : ሰሎሞን : ደንጊፆ
ሙ ::=:

በመኀትወ : ፋሲካ : ምንባብ ::=:

12 ወሶበ : ርእይዎሙ : ጴጥሮስ : ወዮሐንስ : ለሕዝብ : ይቤሎሙ : ጴጥሮስ : እንትሙ :
ሰብአ : እስራኤል : ምንተኑ : ታነክሩ : ዘንተ : ወኪያነሂ : ምንተኑ : ትኔጽሩነ :: ከመዘ :
በኀይልነ : ረሰይናሁ : ለዝ : ወከመዘ : በጽድቅነ : ገበርናሁ : ለዝ : ከመ : ይሑር : በእገ
13 ሪሁ ::=: አምላከ : አብርሃም : ወአምላከ : ይስሐቅ : ወአምላከ : ያዕቆብ : አ
ምላኮሙ : ለአበዊነ : ሰብሐ : ለወልዱ : ለኢየሱስ : ዘአንትሙ : ዐሎክሙ : ወክሓድክ
14 ሙ : በገጸ : ጲላጦስ : ፈቂዶ : ውእቱ : ያሕይዎ : ለክሙ :=: ወአንትሙሰ : ክሕድክ
ሙ : ለቅዱስ : ወለጻድቅ :: ወአብደርክሙ : ብእሴ : ቀታሌ : ነፍስ : ትስአሉ : ወያ
15 ሕይው : ለክሙ ::=: ወለመልአክ : ሕይወትሰ : ቀተልክምዎ : ወእግዚአብሔር : አ
16 ንሥኦ : እሙታን : ወንሕነ : ሰማዕቱ ::=: ወበሃይማኖተ : ስሙ : ዘንተ : ዘት
ሬእዩ : ወዘትሰምዑ : ከመ : ታእምሩ : ከመ : አጽንዖ : በስሙ : ወበሃይማኖት : ዚአ
17 ሁ : ወወሀቦ : ለዝንቱ : ሕይወተ : በቅድሜክሙ ::=: ወይእዜኒ : አኃዊነ : አእመሩ :
18 ከሙ : በኢያእምሮ : ገበርክምዎ : ለዝ : ከመ : መላእክቲክሙ ::=: ወእግዚአብሔ
ርሰ : በከመ : አቅደመ : ነገረ : በአፈ : ነቢያቲሁ : ከመ : ይትቀተል : ክርስቶስ : አብ
19 ጽሐ : ከማሁ ::=: ወይእዜኒ : ነስሑ : ወተጠመቁ : ወተመየጡ : ኵልክሙ : ወይደ
20 ምሰስ : ለክሙ : ኃጢአትክሙ : ወይመጽእ : መዋዕለ : ሣህል : እምቅድመ : ገጹ : ለእግ
ዚአብሔር ::=: ወይፈኑ : ለክሙ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ : ዘአቅደመ : ቀቢአ ::=:

Et cognoverunt eum, quòd ipse erat qui sedebat ad portam, templi cujus nomen 10
erat Speciosa, & mendicabat: & obstupuerunt & admirati sunt propter quod fa-
ctum fuerat signum super eum. Et quum teneret Petrum & Johannem, cu- 11
currerunt omnes populi ad eos, in porticum Solomonis, stupescentes.

In lampadibus paschatis lectio.

Et quum vidissent Petrus & Johannes populos, dixit iis Petrus; Vos viri Isra- 12
elitæ, quid miramini hoc? & nos, quid intuemini nos, quasi in virtute nostra fe-
cerimus hoc, & quasi in justitia nostra fecimus hunc ut ambularet in pedibus ejus?
Deus Abraham, & Deus Isaack, & Deus Jacob, Deus patrum nostrorum glori- 13
ficavit filium suum Jesum, quem vos sprevistis & abnegâstis in conspectu Pi-
lati volentis servare eum vobis. Et vos abnegâstis Sanctum & Justum, & vo- 14
luistis hominem animæcidam petere, & servare vobis. Et principem vitæ tru- 15
cidâstis, & Deus suscitavit eum à mortuis, & nos sumus testes ejus. Et in 16
fide nominis ejus, hoc fuit quod videtis & quod auditis: ut sciatis quòd confir-
mavit eum in nomine ejus & in fide ejus, & dedit ei hanc vitam coram vobis.
Et nunc fratres nostri sciverunt quòd in non cognoscendo eum, fecistis ei hoc, sicut 17
principes vestri. Et Deus sicut prænuntiavit in ore prophetarum suorum, quòd 18
Christus trucidaretur, implevit ita. Et nunc resipiscite & baptizamini, & 19
convertimini omnes vos, & delebuntur vobis peccata vestra, & veniet dies
misericordiæ à conspectu Dei. Et mittet vobis Jesum Christum quem præ- 20
unxit;

Quem oportet cœlum quidē suscipere usque in tempora restitutionis omnium, quæ locu-
21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλά-
tus est Deus per os omnium sanctorum suorum Prophetarum à seculo.
λησεν ὁ Θεὸς διὰ (π) στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.
Moyses quidem enim ad patres dixit; Quoniam Prophetam vobis resuscitabit Domi-
22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύρι-
nus Deus vester de fratribus vestris, tanquàm me: ipsum audietis juxta omnia quæcunq;
ος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα
locutus fuerit ad vos. Erit autem, Omnis anima quæ non audierit Pro-
23 ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δὲ, Πᾶσα ψυχὴ ἥτις (ρ) ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ-
phetam illum, exterminabitur de plebe. Et omnes autem Prophetæ à
24 φήτου ἐκείνου, (σ) ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ
Samuel & deinceps, quicunque locuti sunt, & prænuntiaverunt dies i-
Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ (τ) προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύ-
stos. Vos estis filii Prophetarū, & testamenti quod disposuit Deus ad pa-
25 τας. Ὑμεῖς ἐστε (υ) υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πα-
tres nostros, dicens ad Abraham; Et semine tuo benedicen-
τέρας (φ) ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ (χ) τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσον-
tur omnes familiæ terræ. Vobis primùm Deus resuscitans puerum su-
26 ται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐ-
um Jesum, misit eum benedicentem vobis, in averti unumquemque à
τοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
nequitiis vestris,
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

CAP. IV. Δ'.

Loquentibus autem illis ad populum, supervenerunt eis Sacerdotes, & ma-
1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ στρα-
gistratus templi, & Sadducæi, Labore affecti propter docere eos
2 τηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς
populum, & annuntiare in Jesu resurrectionem ex mortuis. Et in-
3 τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν ἐκ νεκρῶν· Καὶ ἐπ-
jecerunt eis manus, & posuerunt in custodiam in crastinum: erat enim
έβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ (α) ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ
vespera jam. Multi autem audientium verbum, crediderunt: & factus est nu-
4 ἑσπέρα ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν (β) ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀ-
merus virorum quasi millia quinque. Factum est autem in crastinum con-
5 ριθμὸς τῶν (γ) ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συν-
gregari eorum principes & Seniores & Scribas in Hierusalem: Et
αχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ (δ) πρεσβυτέρους καὶ Γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ· Καὶ
6 Annam principem Sacerdotum, & Caipham, & Joannem, & Alexandrum, & quotquot
Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι
erant de genere Pontificali. Et statuentes eos in medio, percontati sunt; In
7 ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, Ἐν
qua virtute, aut in quo nomine fecistis hoc vos? Tunc Petrus re-
ποίᾳ δυνάμει, ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλη-
8 pletus Spiritu sancto dixit ad eos; Principes populi & seniores Is-
σθεὶς Πνεύματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ (ε) πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσ-
rael; Si nos hodiè dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo
9 ραήλ, Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
iste servatus est: Notum sit omnibus vobis & omni plebi Israel, quia in
10 οὗτος (ζ) σέσωσται· Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ
nomine Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit ex
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ
mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis re-
11 νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξ-
jectus habitus à vobis ædificantibus, ille factus in caput anguli. Et
ουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν (η) οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
12 non est in alio nemine salus. Neque enim nomen est aliud sub Καὶ
οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία. (θ) Οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ
cœlo datum in hominibus, in quo oporteat servari nos.
τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

MS. A. (π) στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν, Μωυσῆς μὲν εἶπε, (ρ) ἐὰν (σ) ἐξολεθρευθήσεται (τ) κατήγγειλαν (υ) οἱ υἱοὶ (φ) ὑμῶν, (χ) ἐν τῷ Κεφ. Δ'. MS. A. (α) ἔθεντο αὐτοὺς εἰς (β) ἀκουσάντων, ·· ἐγενήθη (γ) ἀνδρῶν χιλιάδες (δ) τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ Καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀλέξανδρος, (ε) πρεσβύτεροι, Εἰ ἡμεῖς (ζ) σέσωται (η) οἰκοδόμων, (θ) οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

21 Quem oportet cœlis capi usque ad complementum temporum, rerum *scilicet* omnium de quibus locutus est Deus per os sanctorum prophetarum suorum qui à seculo *fuerunt*. 22 Moses enim dixit; Prophetam suscitabit vobis Dominus ex fratribus vestris sicuti me: hunc audite in omnibus quæ collocutus fuerit vobis. 23 Et futurum est ut omnis anima quæ non audierit prophetam illum, anima *inquam* illa pereat à populo suo. 24 Et prophetæ omnes à Samuele & iis qui post eum fuerunt, locuti sunt ac prædicârunt de diebus istis. 25 Vos estis filii prophetarum, & fœdus quod iniit Deus cum patribus nostris, dum dixit Abrahæ; In semine tuo benedictionem consequentur omnes familiæ terræ. 26 Vobiscum primò statuit: misitque Deus Filium suum benedicens vobis, si conversi fueritis & egeritis pœnitentiam de flagitiis vestris,

In commemoratione Martyrum. 8.

CAP. IV.

1 Qumque illi hos sermones loquerentur ad populum, insurrexerunt in eos sacerdotes & Saducæi, & præfecti templo: 2 Quum excandescerent in eos, quippe qui docerent populum, & prædicarent in Messia resurrectionem à mortuis. 3 Proinde injecerunt in eos manus, & custodierunt eos in diem posterum, quòd propè esset vespera. 4 Multi autem qui audierant sermonem, crediderunt: & erant numero circiter quinquies mille viri. 5 Cæterùm postero die congregati sunt principes, & seniores, & Scribæ: 6 Itemque Hanan summus sacerdos, & Caipha, & Johannes, & Alexander, & quotquot erant ex genere summorum sacerdotū. 7 Quumq; statuissent eos in medio, interrogabāt eos; Quânâ virtute, aut quo nomine hoc fecistis? 8 Tunc Simon Petra repletus est Spiritu sanctitatis, & dixit eis; Principes populi, & seniores domûs Israel, audite: 9 Si nos hodie in jus vocamur à vobis propter beneficium quod collatum est in hominem ægrotum, per quid iste sanitati sit restitutus; 10 Hoc notum sit vobis, totique populo Israel, quòd per nomen Jesu Christi Nazareni, illi quem vos in crucem egistis, quem Deus excitavit à mortuis, per illud ipsum *inquam* ecce stat iste coram vobis sanus. 11 Hic est lapis ille quem vos reprobâstis ædificantes, ipseque factus est in caput anguli: 12 Nec est in quoquam alio redemptio. Non enim est nomen aliud sub cœlo quod datum sit hominibus, in quo oporteat *eos* servari.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ዘኪያሁ፡ ይሴፈው፡ ሰማያት፡ እስከ፡ እመ፡ ያስተረክቡ፡ ኵሎ፡ በከመ፡ ነበበ፡ እግዚአ
22 ብሔር፡ በአፈ፡ ነቢያቲሁ፡ ቅዱሳን፡ እለ፡ እምዓለም፡፡ ሙሴኒ፡ ይቤሎሙ፡ ለአበዊ
ነ፡ ነቢየ፡ ያነሥእ፡ ለክሙ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡ እምአኀዊክሙ፡ ዘከማየ፡
23 ወሎቱ፡ ስምዕዎ፡ ኵሎ፡ ዘይቤለክሙ፡፡ ወኵሉ፡ ነፍስ፡ እንተ፡ ኢትሰምዖ፡ ለውእቱ፡
24 ነቢይ፡ ለትሰሮ፡ እምሕዝብ፡፡ ወኵሎሙ፡ ነቢያት፡ እምአመ፡ ሳሙኤል፡ ወእለሂ፡
25 እምድኅሬሁ፡ ነገሩ፡ ወአይድዑ፡ በእንተ፡ እላንቱ፡ መዋዕል፡፡ ወአንትሙ፡ ውእቱ፡ ውሉ
ደ፡ ለነቢያት፡ ወሥርዐተ፡ ዘሠርዖሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለአበዊነ፡ ወይቤሎ፡ ለአብርሃ
ም፡ በዘርእከ፡ ይትባረኩ፡ ኵሉ፡ አሕዛበ፡ ምድር፡፡

Quem expectabunt cæli usque dum restituat omnia, sicut loquutus est Deus in ore prophetarum suorum sanctorum, qui fuerunt à seculo. Moses dixit patribus nostris, Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus noster ex fratribus vestris sicut me, & eum audite in omnibus quæ loquutus fuerit vobis. Et omnis anima quæ non audiet hunc prophetam, extermina eam à populo. Et omnes prophetæ à Samuele & qui post eum fuerunt, nuntiaverunt & notitiam dederunt de illis diebus. Et vos estis filii prophetarum, & testamenti quod disposuit Deus patribus nostris, & dixit Abrahamo; In semine tuo benedicentur omnes populi terræ.

Versio VULGATA LATINA.

21 Quem oportet quidem cœlum suscipere usque in tempora restitutionis omnium, quæ
locutus est Deus per os sanctorum suorum à seculo prophetarum. Moyses quidem
22 dixit; Quoniam Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester de fratribus ve-
stris, tanquam me, ipsum audietis juxta omnia quæcunque locutus fuerit vobis. Erit
23 autem: Omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.
24 Et omnes prophetæ à Samuel, & deincèps, qui locuti sunt, annuntiaverunt dies
25 istos. Vos estis filii prophetarum, & testamenti, quod disposuit Deus ad patres
nostros, dicens ad Abraham; Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.
26 Vobis primùm Deus suscitans Filium suum, misit eum benedicentem vobis: ut
convertat se unusquisque à nequitia sua.

CAP. IV.

1 Loquentibus autem illis ad populum, supervenerunt sacerdotes, & magistratus
2 templi, & Sadducæi, Dolentes quòd docerent populum, & annuntiarent in Jesu
resurrectionem ex mortuis: Et injecerunt in eos manus, & posuerunt eos in cu- 3
stodiam in crastinum: erat enim jam vespera. Multi autem eorum, qui audierant 4
verbum, crediderunt: & factus est numerus virorum quinque millia. Factum est 5
autem in crastinum, ut congregarentur principes eorum, & seniores, & Scribæ in
Jerusalem; Et Annas princeps sacerdotum, & Caiphas, & Joannes, & Alexan- 6
der, & quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio, inter- 7
rogabant; In qua virtute, aut in quo nomine fecistis hoc vos? Tunc repletus 8
Spiritu sancto Petrus, dixit ad eos; Principes populi, & seniores audite: Si nos 9
hodiè dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, No- 10
tum sit omnibus vobis, & omni plebi Israël: quia in nomine Domini nostri Jesu
Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit à mortuis, in hoc
iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis, qui reprobatus est à vobis ædifican- 11
tibus, qui factus est in caput anguli: Et non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud 12
nomen est sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الذي يجب ان يقبله السماء الى اوقات يثبت كل ساير الاقوال التي تكلم الله بها بفم سايـ
انبيايه القديسين منذ الدهر * لان موسي قال للاباء ان الرب الاهكم سيقيم لكم من
اخوتكم نبيا مثلي * فاسمعوا له في جميع ما يخاطبكم به * ويكون كل نفس لا تسمع
لذلك النبي وتطيعه تستاصل من شعبها * وجميع الانبيا منذ صاموييل والذين بعده
كلهم تكلموا واخبروا عن هذه الايام * فانتم هم بنوا الانبياء واولاد العهد الذي عاهده
الله به اباءنا * قايلا لابراهيم * بزرعك تتبارك قبايل الارض كلها * فلكم اولا اقام الله ابنه
يسوع اذ ارسله يبارككم * اذا ازال كل احد منكم من شروركم *
* يوم الثلاثا من الجمعة الثانية بعد الفصح * ا *
* الفصل الرابع *
* وبينما هما يخاطبان الشعب وقف بهما الكهنة وامير الهيكل والزنادقة * متوجعين لتعليمهما
الشعب * واخبارهما بيسوع بقيامة الموتى * فوضعوا ايديهم عليهما * وجعلوهما في الاعتقال الى
الغد * لان الوقت كان مسا * وكثيرون من الذين سمعوا اقوالهما امنوا * وصار عدد الناس
المومنين مقدار خمسة الاف * فلما صار في الغد اجتمع الروسا والشيوخ والكتاب باورسليم
* وحنان رييس الكهنة وقيافا ويوحنا والاسكندروس * وجماعة الذين كانوا من جنس
رياسة الكهنوت * فاقاموهما في الوسط واستفحصوهما باية قوة او باي اسم صنعتما انتما هذا
* حينيذ امتلا بطرس من روح القدس * وقال لهم * يا روسا الشعب ويا شيوخ اسراييل * لين
كنا نحن اليوم نحاكم على احسان وصل الى انسان مريض * وبماذا خلص هذا
* ليكن معلوما عندكم وعند كافة شعب اسراييل * ان باسم يسوع الناصري الذي
صلبتموه انتم * الذي اقامه الله من الموتى * به قام هذا في وسطكم معافا صحيحا * تم
* ذاك هو الحجر الذي رذلتموه انتم البناوون الصاير راسا للزاوية * وليس الخلاص باحد
اخر * ولا يوجد اسم اخر معطي للناس يجب ان نخلص الا به وحده *

Qui oportet ut excipiatur à cœlo usque 21
ad tempora quæ confirmabunt perfectionem omnium sermonum quæ locutus est
Deus per os omnium prophetarum suorum sanctorum ab æterno. Nam Moses 22
ait patribus; Dominus Deus vester suscitabit vobis de fratribus vestris Prophetam mei similem: ipsum audite in
omnibus quæ vos alloquetur. Fietque ut 23
quæcunque anima quæ non audierit Prophetam illum, eique obtemperaverit, extirpetur è populo suo. Et cuncti prophetæ 24
à Samuele, & qui post eum fuerunt, omnes loquuti sunt & annuntiaverunt
de his diebus. Vos autem estis filii pro- 25
phetarum, & filii fœderis quod pepigit Deus cum patribus nostris, dicens ad Abraham; In semine tuo benedicentur
familiæ terræ totius. Vobis primùm 26
suscitavit Deus filium suum Jesum, mittens eum ut benediceret vobis, dummodo recedat unusquisque vestrûm à nequitiis suis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ secundæ post Pascha.

CAP. IV.

Dumque ipsi alloquerentur populum, 1
astiterunt eis sacerdotes, & præfectus templi, & Saducæi, Dolentes quòd do- 2
cerent populum, & annuntiarent per Jesum resurrectionem mortuorum. Qua- 3
propter posuerunt manus suas super utrumque, injeceruntque eos in carcerem ad crastinum usque, quoniam tempus
erat vespertinum. Multi verò ex iis 4
qui audierant sermones eorum, crediderunt: Et factus est numerus hominum
credentium circiter quinque millia. Cùm 5
autem fuisset postera dies, convenerunt principes, & seniores, atque scribæ in
Jerusalem. Et Hannas princeps sacer- 6
dotum, & Caiphas, & Johannes, & Alexander, & cœtus eorum qui erant de
genere principatûs sacerdotalis: Et sta- 7
tuentes utrumque in medio, sciscitati sunt ab eis, Quânam virtute, aut quo
nomine fecistis vos hoc? Tunc repletus 8
est Petrus Spiritu sancto, & ait illis, O principes populi, & ô senes Israelis,
Siquidem hodiè judicamur ob benefi- 9
cium collatum in hominem ægrotum, &
per quid liberatus sit iste: Sit notum 10
apud vos, & apud universum populum Israelis, quòd per nomen Jesu Nazareni quem vos crucifixistis, quem suscitavit Deus à mortuis, per ipsum stetit iste in medio vestrî sanus & integer.
Hactenus. Is est lapis quem con- 11
tempsistis vos fabricatores, qui factus
est caput anguli. Nec enim est salus per 12
quemquam neque per alium, neque reperitur nomen aliud concessum hominibus per quod oporteat salvari, nisi per ipsum solum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለከሙ : ለቀደሙ : እግዚአብሔር : እንሥአቶ : ለወልዱ : ወፈነዎ : ይባርክሙ : ከሙ :
ትትመየጡ : እምእከየ : ምግባሪክሙ ። በዕለተ : በዓለ : ፋሲካ : ምንባብ ።
ወእንዘ : ይነግርዎሙ : ለሕዝብ : መጽኡ : ሊቃነ : ካህናት : ወመገብተ :
ምኵራብ : ወሰዱቃውያን : ላዕሌሆሙ ። እስመ : ይሜህርዎሙ : ለሕዝብ : ወይነግር
ዎሙ : በእንተ : ሊየሱስ : ወሕይወተ : ምዉታን ። ወአኀዝዎሙ : ወአወዐል
ዎሙ : ሞቅሐ : እስከ : ጌሠም : እስመ : ወድአ : መሰየ ። ወብዙኃን : እለ : ሰ
ምዑ : ዘንተ : ነገረ : ወአምኑ : ወኮነ : ኍልቆሙ : ለዕደው : እለ : አምኑ : ኃምሰ :
ምእት ። ወእምዝ : በሳኒታ : ተጋብኡ : መላእክት : ወረበናት : ወጸሐፍት : በኢ
የሩሳሌም ። ወሐና : ሊቀ : ካህናት : ወቀያፋ : ወዮሐንስ : ወእለእስክንድሮስ :
ወኵሎሙ : ዘሙደ : ካህናት ። ወአቀምዎሙ : ማእከለ : ዐውድ : ወተተሰአ
ልዎሙ : ወይቤልዎሙ : በኀይለ : ምንት : ወበስመ : መኑ : ገበርክሙ : ዘንተ : አንትሙ ።
ወተመልአ : መንፈስ : ቅዱስ : ደበ : ጴጥሮስ : ሶቤሃ ። ወይቤሎሙ : ስምዑ : መላእክ
ተ : አሕዛብ : ወረበናት : ለእሙሁ ። ንሕነ : ንትኴነን : በረድኤተ : ሰብእ : ሞዋቲ :
ዘአሕየውዎ : በምንት : እንከ : ሐይወ : ዝንቱ ። አእምሩ : እንከ : ጥዩ
ቀ : ኵሉ : ቤተ : እስራኤል : ከመ : በስሙ : ለኢየሱስ : ናዝራዊ : ዘአንትሙ : ሰቀል
ክምዎ : ደበ : ዕፅ : ወእግዚአብሔር : አንሥኦ : እምዉታን : ሐይወ : በቅድሜክ
ሙ : ዝንቱ ። እስመ : ይእቲ : እብን : እንተ : መነንዋ : ነደቅት : ወይእቲ : ኮነት :
ውስተ : ርእሰ : ማእዝንት ። አልቦ : እንከ : ካልአ : ሕይወተ : ወአልቦ : ካልአ :
ስም : በመትሕተ : ሰማይ : ዘይትወሀብ : ሰብእ : እምሕየው : በዘ : የሐዩ ።

Vobis igitur primùm Deus excitavit filium suum, & misit eum benedicere vobis, 26
ut resipiscatis à malitia operum vestrorum.

CAP. IV.

Die festi Paschatis lectio.

Et loquentibus illis populo, venerunt principes sacerdotum, & procuratores tem- 1
pli, & Saducæi contra illos: Quia docebant populos, & prædicabant iis de 2
Jesu, & vitâ mortuorum. Et prehenderunt eos, & commiserunt eos in custodi- 3
am, in crastinum diem, quia jam vespera erat. Et multi fuerunt qui audierunt 4
hunc sermonem, & crediderunt: & factus est numerus virorum qui crediderunt,
quinquagesies centum. Et tunc in proximo die congregati sunt principes, & ma- 5
gistri, & scribæ in Hierusalem. Et Hana princeps sacerdotum, & Cajaphas, & 6
Johannes, & Alexander, & omnes ex genere sacerdotum. Et statuerunt eos 7
medio conventûs, & percontati sunt eos, & dixerunt iis; In potestate cujus, & in
nomine cujus fecistis hoc vos? Et plenitudo Spiritûs sancti fuit super Petrum sta- 8
tim, & dixit iis; Audite principes gentium, & magistri populi ejus: Nos dijudica- 9
mur pro auxilio dato homini à mortis periculo vitæ restituto; quomodo videlicet vi-
vus factus sit iste. Scitote igitur perfectè tota domus Israelis, quòd in nomine Jesu 10
Nazareni, quem vos suspendistis super ligno, & Deus suscitavit à mortuis,
vivit coram vobis iste. Quia hic est lapis quem recusârunt ædificantes, & 11
hic factus est in caput anguli. Et non est igitur alia vita, & non est aliud no- 12
men sub cælo quod dabitur hominibus, quibus vivant.

Videntes autem Petri libertatem & Joannis, & deprehendentes quòd ho-
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄν-
mines illiterati sunt, & idiotæ, admirabantur: cognoscebántque eos quoniam cum
θρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον· ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
Jesu fuerant: At hominem videntes cum eis stantem illum
14 τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· (ι) Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν
curatum, nihil habebant contradicere. Jubentes autem eos extra con-
15 τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. Κελεύσαντες δὲ (κ) αὐτοὺς ἔξω τοῦ συν-
cilium abire, conferebant ad invicem, Dicentes; Quid faciemus
16 εδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, Λέγοντες, Τί (λ) ποιήσομεν
hominibus istis? quoniam quidem enim notum signum factum est per eos, omnibus
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
habitantibus Hierusalem manifestum, & non possumus negare. Sed
17 τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα (μ) ἀρνήσασθαι. Ἀλλ'
ut ne super plus perserpat in populum, minaciter comminemur eis,
ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν (ν) λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς,
ne ultrà loqui in nomine hoc ulli hominum. Et vocantes eos,
18 μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. Καὶ καλέσαντες αὐτούς,
denuntiaverunt eis omnino non loqui, neque docere in nomine
(ξ) παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Jesu. At Petrus & Joannes respondentes, ad eos dixerunt;
19 τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ (ο) Ἰωάννης ἀποκριθέντες (π) πρὸς αὐτοὺς εἶπον,
Si justum est in conspectu Dei, vos audire potiùs quàm Deum, judicate: Non
20 Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε· Οὐ
possumus enim nos quæ vidimus & audivimus, non loqui. Illi verò commi-
21 δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ (ρ) εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ δὲ προσαπει-
nantes dimiserunt eos, nihil invenientes quomodò punirent eos, propter
λησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ

populum: quia omnes glorificabant Deum super facto. Annorum enim erat
τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν γὰρ ἦν 22
plurium quadraginta homo, in quo factum fuerat signum illud sa-
πλειόνων (σ) τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰά-
natis. Dimissi autem venerunt ad proprios: & annuntiaverunt, quanta ad
σεως. Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους· καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς 23
eos principes Sacerdotum & seniores dixissent. Ii autem audientes, unani-
αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυ-
miter levaverunt vocem ad Deum, & dixerunt; Domine, tu Deus qui 24
μαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ (τ) εἶπον, Δέσποτα, (υ) σὺ ὁ Θεὸς ὁ
fecisti cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis:
ποιήσας τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν (φ) αὐτοῖς·
Qui per os David pueri tui, dicens [fuisti] Ut quid fremuerunt gentes, & 25
Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών, Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ
populi meditati sunt inania? Astiterunt reges terræ, & principes
λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες 26
coacti sunt in idem adversùs Dominum, & adversùs Christum ejus. Coacti sunt
Συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συνήχθησαν 27
enim in veritate in sanctum puerum tuum Jesum, quem unxisti, Herodésque
γὰρ ἐπ' (χ) ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε
& Pontius Pilatus, cum gentibus, & populis Israël, Facere quæcunque manus
καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ 28
tua & consilium tuum præfinivit fieri. Et nunc, Domine, respice in
σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν Κύριε (ψ) ἔπιδε ἐπὶ 29
minas eorum, & da servis tuis cum fiducia omni loqui
τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν
verbum tuum,
τὸν λόγον σου,

MS. A. (ι) Τὸν τε (κ) αὐτοὺς (λ) ποιήσωμεν (μ) ἀρνεῖσθαι. Ἀλλ' ἵνα δὲ μὴ (ν) λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς, μὴ λαλεῖν (ξ) παρήγγειλαν τὸ (ο) ὁ Ἰωάννης (π) εἶπον πρὸς αὐτούς, (ρ) εἴδομεν (σ) τεσσεράκοντα (τ) εἶπαν, (υ) σὺ ὁ ποιήσας (φ) αὐτοῖς· Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ Πνεύματος ἁγίου στόματος Δαβὶδ παιδός (χ) ἀληθείας, ἐν τῇ πόλει σου ταύτῃ ἐπὶ τὸν (ψ) ἔφιδε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

Quúmque audissent sermonem Simeonis & 13
Johannis quem palàm dixerant, intellexe-
runt eos esse literarum imperitos, & idio-
tas, cósque admirati sunt: atque agnove-
runt ipsos cum Jesu versatos fuisse. Con- 14
spiciebant porrò adstantem cum eis claudum
illum qui sanatus fuerat: nihilque poterant
contra eos dicere. Tunc jusserunt eos edu- 15
ci è synagoga sua: dicebántque alius ad
alium; Quid faciemus hominibus istis? 16
ecce enim signum illud manifestum quod
editum est per eos, omnibus incolis Jerusa-
lem notum est, nec possumus inficiari.
Sed ne magis fama isthæc pervagetur, inter- 17
minemur eis, ne ampliùs loquantur in no-
mine isto ulli hominum. Proindè advocà- 18
runt eos, & præceperunt eis, ne omninò lo-
querentur aut docerent in nomine Jesu.

Martyrum. 9.

Responderunt Simon Petra & Johannes, & 19
dixerunt eis; An rectum sit apud Deum,
vobis obedire potiùs quàm Deo, judicate.
Non enim possumus quod vidimus & audi- 20
vimus, non loqui. Et interminati sunt eis, 21
ac dimiserunt eos: quia non invenerunt
causam puniendi eos, propter populum:
quandoquidem unusquisque glorificabat De-
um super eo quod factum fuerat. Erat enim 22
plusquàm quadraginta annos natus homo
ille, in quo editum fuerat hoc signum sa-
nationis. Quúmque dimissi essent, vene- 23
runt ad fratres suos, & renuntiàrunt eis
quæcunque dixerant sacerdotes & seniores.
Isti autem quum audissent, simul extulerunt 24
vocem suam ad Deum, dixerúntque; Do-
mine, tu es Deus qui fecisti cœlum & ter-
ram, & maria & omnia quæ in eis sunt:
Túque is es qui locutus es per Spiritum 25
sanctitatis per os David servi tui; Quare
tumultuârunt gentes, & populi meditati 26
sunt inane? Astiterunt reges terræ princi-
pésque, & consilium inierunt simul adver-
sùs Dominum & adversùs Christum ejus.
Congregati sunt enim verè in hac civitate 27
adversùs sanctum filium tuum Jesum quem
tu unxisti, Herodes & Pilatus cum genti-
bus & synagoga Israel, Ut facerent quæ- 28
cunque manus tua priùs designaverat esse
facienda. Sed & nunc, Domine intuere, 29
& vide minas eorum, & da servis tuis ut
palàm prædicent sermonem tuum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 1 ወሶበ: ርእዩዎሙ: ለጴጥሮስ: ወለዮሐንስ: ጥቡዓን: ከመ: ገሃደ: ይነግርዎሙ: አእመርዎ
ሙ: ከመ: ሰብአ: የዋሃን: እሙንቱ: ወኢያአምሩ: መጻሕፍተ: ወአንከርዎሙ: እስመ: ያአም
14 ርዎሙ: ከመ: ምስለ: ኢየሱስ: ሀለው:፨ ወይሬእይዎ: ለገቢሩ: ብእሲ: ዘሐየወ: ይቀው
15 ም: ምስሌሆሙ: ወሐጥኡ: ዘይብሉ: በእንቲአሆሙ:፨ ወአዘዙ: ያውፅእዎሙ: ጥቀ: እም
16 ኀበ: ዐውድ: ወተናገሩ: በበይናቲሆሙ:፨ ወይቤሉ: [ምንተ] ንሬስዮሙ: ለእሉ: ሰብእ::
በጸሎተ: ማኅበር: ወበፈነዎቱ: ምንባብ::፨
ናሁ: ተዐውቀ: ትእምርቶሙ: በኀበ: ኵሉሙ: እለ: ይነብሩ: ኢየሩሳሌም: ወገሃደ:
ኮነ: ወኢንክል: ኅቢኦቶ: ለዝንቱ:፨

Et quum vidissent Petrum & Johannem promptos ut publicè loquerentur iis, cognove- 13
runt quòd homines simplices erant, et nesciebant literas, et admirati sunt eos: quia
cognoscebant eos quòd cum Jesu erant. Et videbant hunc hominem qui sanatus fu- 14
erat stantem cum iis, et nihil habuerunt quod dicerent contra eos. Et præceperunt 15
ut educerent eos secus à concilio; et colloquuti sunt inter se, et dixerunt; Quid fa- 16
ciemus istis hominibus?

In oratione congregationis, & in dimissione ejus, lectio.

Ecce conspicuum factum est signum eorum apud omnes qui inhabitant Hierusalem, et
manifestum fuit, et non possumus occultare illud.

Versio VULGATA LATINA.

13 Videntes autem Petri constantiam & Joannis, comperto quòd homines essent sine
literis, & idiotæ, admirabantur, & cognoscebant eos quoniam cum Jesu fuerant:
14 Hominem quoque videntes stantem cum eis, qui curatus fuerat, nihil poterant
15 contradicere. Jusserunt autem eos foràs extra concilium secedere: & confere-
16 bant adinvicèm, Dicentes; Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem no-
tum signum factum est per eos, omnibus habitantibus Jerusalem: manifestum est,
17 & non possumus negare. Sed ne ampliùs divulgetur in populum, comminemur
18 eis, ne ultrà loquantur in nomine hoc ulli hominum. Et vocantes eos, denuntia-
19 verunt ne omninò loquerentur, neque docerent in nomine Jesu. Petrus verò
& Joannes respondentes, dixerunt ad eos; Si justum est in conspectu Dei, vos po-
20 tiùs audire quàm Deum, judicate: Non enim possumus quæ vidimus & audivimus
21 non loqui. At illi comminantes dimiserunt eos: non invenientes quomodò puni-
rent eos, propter populum, quia omnes clarificabant id quod factum fuerat
in eo quod acciderat. Annorum enim erat ampliùs quadraginta homo, in quo 22
factum fuerat signum istud sanitatis. Dimissi autem venerunt ad suos: & annun- 23
tiaverunt eis, quanta ad eos principes sacerdotum & seniores dixissent. Qui 24
cùm audissent, unanimiter levaverunt vocem ad Deum, & dixerunt; Do-
mine, tu es qui fecisti cœlum, & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt: Qui 25
Spiritu sancto per os patris nostri David, pueri tui, dixisti; Quarè fremuerunt
Gentes, & populi meditati sunt inania? Astiterunt reges terræ, & principes 26
convenerunt in unum, adversùs Dominum, & adversùs Christum ejus?
Convenerunt enim verè in civitate ista adversùs sanctum puerum tuum Je- 27
sum, quem unxisti, Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus, & populis Is-
raël, Facere quæ manus tua & consilium tuum decreverunt fieri. Et nunc, Do- 28
mine, respice in minas eorum, & da servis tuis cum omni fiducia loqui ver- 29
bum tuum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراه الاربعا من السبة الثانية من الفصح *

13 * فاذ ابصروا مجاهرة بطرس ويوحنا * وتيقنوا انهما رجلان لا يعرفان الكتاب واميان *
14 فتعجبوا اذ عرفوهما انهما كانا مع يسوع * وشاهدوا الرجل المشفي معهما واقفا * ولم يكن
15 لهم حجة يناقضونهما بها * فامروا ان يخرجا خارج الجمع * وائتمر بعضهم مع بعض قايلين
16 * ماذا نعمل بهذين الرجلين * اما ان قد صارت بهما جريحة قد عرفها كل القاطنين
17 باورشليم فذلك ظاهرا * وما يمكننا انكارها * لكن ليلا ينمي خبرها في الشعب كثيرا
18 فلنهددهما ونتوعدهما الا يخاطبا بهذا الاسم ايضا احدا من الناس * ثم استدعوهما
19 واوصوهما الا ينطقا بالجملة ولا يعلما باسم ايسوع * فاجابهم بطرس ويوحنا قايلين * ان
يكن امرا مقسطا قدام الله ان نسمع منكم اكثر من الله فاحكموا بذلك علينا
20 21 * فاننا نحن ما يمكننا الا نتكلم بما عايناه وسمعناه * واما هم توعدوهما واصرفوهما اذ
لم يجدوا حجة عليهما كيف يعذبونهما * من اجل الشعب * لانهم كلهم مجدوا الله على
22 العجب الصاير * لان الرجل الذي صارت فيه اية الشفا هذه * كانت له اكثر من اربعين
سنة * تم * قراه ليوم الخميس من السبت الثانية بعد الفصح * يح *
23 24 * فلما اطلقا اقبلا الى اهلهما * وخبراهم بما قاله لهما روساء الكهنة والشيوخ * فحين
سمعوا ذلك رفعوا كلهم الى الله صوتا وقالوا * ايها السيد انت هو الاله الباري السماء والارض
25 والبحر وكافة البرايا التي فيها * القايل بفم داوود فتاك * لم شغبت الامم وهذت الشعوب
26 27 اباطيل * ملوك الارض قاموا * والروساء اجتمعوا جميعا على الرب وعلى مسيحه * لانه
قد اجتمع بالحقيقة على ابنك القدوس يسوع الذي مسحته * هيرودس وبيلاطس
28 البنطي مع الامم وشعوب اسراييل * ليعملوا جميع ما تقدمت عينك ورايك تحدده
29 صيرورته * فالان يا رب اقبل بنظرك الى تهويلاتهم * وامنح عبيدك ان يتكلموا كلامك
بكل مجاهرة *

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ secundæ infra Pascha.

Cùm autem vidissent apertè Petrum & Johannem, certóque scivissent eos esse homines ignaros scripturæ & idiotas, admirati sunt, agnoscentes eos fuisse 13
cum Jesu. Et cùm vidissent hominem 14
qui sanatus fuerat stantem cum ipsis, nec haberent prætextum contradicendi
eis, Præceperunt ut educerentur ambo 15
extra concilium, & consultârunt alter
cum altero, dicentes; Quid faciemus 16
duobus hisce viris? Quòd enim factum sit per eos prodigium, quod jam nôrunt omnes habitantes in Hierusalem, res est perspicua, nec possumus eam denegare.
Verùm ne multùm crescat ejus fama in- 17
ter populum, interminemur & minitemur eis, ne loquantur hoc de nomine
posthac ulli hominum. Deindè accersitis 18
illis jusserunt ne loquerentur omnino, néve docerent nomen Jesu. Responderunt 19
eis Petrus & Johannes, dicentes, An sit res justa coram Deo, audire vos potiùs
quàm Deum, damnate nos in hoc. Nobis 20
enim est impossibile quin loquamur quod
vidimus & audivimus. Ipsi verò mi- 21
nitati sunt eis, & dimiserunt eos: cùm non invenissent occasionem adversùs eos quomodo punirent eos, propter populum: quia omnes glorificaverant Deum ob mi-
raculum quod factum fuerat. Homo 22
enim in quo actum fuerat hujusmodi signum curationis, erat annorum ampliùs quadraginta. Hactenus.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis secundæ infra Pascha.

Cùm igitur dimissi fuissent, adierunt 23
suos, & narraverunt eis quæ dixerant ad illos principes sacerdotum et seniores.
Qui statim atque hæc audierunt, extule- 24
runt omnes vocem ad Deū, & dixerunt, O Domine, tu es Deus creator cœli ac terræ, & maris cum omnibus creaturis quæ
in eis sunt: Qui dixisti per os Da- 25
vid pueri tui, Quarè tumultuârunt gentes, & delirârunt populi falsitates?
Reges terræ surrexerunt, & principes 26
congregati sunt pariter contra Dominum & contra Christum ejus. Nam 27
congregatus est verè contra filium tuum sacrosanctum Jesum quem unxisti, Herodes, & Pilatus Pontius unà cum
gentibus ac populis Israel, Ad faci- 28
endum quidquid dexterâ tuâ & consilium tuum prædefinivit fore. Nunc 29
ergò ô Domine, admove aspectum tuum ad minas eorum, & da servis tuis ut loquantur sermonem tuum omni cum libertate:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 አለ፡ ደኅሙ፡ ከመ፡ ፈድፋደ፡ ሊይብዝኅ፡ ውስተ፡ ሕዝብ፡ ንገሥጾሙ፡ ከመ፡ ኢይ
18 ንግሩ፡ እንከ፡ ደኅሙ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ለሰብእ፡፡ ወጸውዕዎሙ፡ ወገሠጽዎ
ሙ፡ ወይቤልዎሙ፡ ግሙራ፡ ኢትንግሩ፡ ወኢትመሀሩ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ወኢለመ
19 ኒ፡፡ ወተሠጥዎሙ፡ ጴጥሮስ፡ ወዮሐንስ፡ ወይቤልዎሙ፡ ይረትዕኑ፡ በቅድመ፡
20 እግዚአብሔር፡ ኪያክሙ፡ ንስማዕ፡ ወአኮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ፍትሑ፡ አንትሙ፡ ለሊ
21 ክሙ፡፡ ንሕነሰኬ፡ ኢንክል፡ ከቢተ፡፡ ወእምዝ፡ ኀደግዎሙ፡ ሰበ፡ ኀጥኡ፡ በዘ፡ ይኴ
ንንዎሙ፡ እስመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ያአኵቱ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ ተአምር፡፡
22 እስመ፡ ፈድፋደ፡ እምአርብዓ፡ ዓመቱ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘበላዕሌሁ፡ ኮነ፡
ዝንቱ፡ ተአምር፡ ሕይወት፡፡
23 ወተፈቲሖሙ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ሰብኦሙ፡ ወነገርዎሙ፡ ኵሎ፡ ዘይቤልዎሙ፡ ሊቃነ፡
24 ካህናት፡ ወረበናት፡፡ ወሰሚዖሙ፡ አንሥኡ፡ ቃሎሙ፡ ኅቡረ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ወይቤሉ፡፡ አንተ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡ ዘገበርከ፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡ ወባሕረ፡
25 ወኵሎ፡ ዘውስቴቶሙ፡፡ ዘለሊከ፡ ነበብከ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ በአፈሁ፡ ለዳዊት፡
26 ገብርከ፡ አቡነ፡ ወትቤ፡፡ ለምንት፡ አንገለጉ፡ አሕዛብ፡ ወሕዛብኒ፡ ነበቡ፡ ከንቶ፡፡
ወተንሥኡ፡ ነገሥተ፡ ምድር፡ ወመላእክትኒ፡ ተጋብኡ፡ ምስሌሆሙ፡ ኅቡረ፡ ላዕለ፡
27 እግዚአብሔር፡ ወላዕለ፡ መሲሑ፡፡ አማን፡ አንገለጉ፡ በዛቲ፡ ሀገር፡ ላዕለ፡ ቅዱስ፡ ወ
ልድከ፡ ኢየሱስ፡ ዘቀባእከሁ፡ ሄሮድስ፡ ወጲላጦስ፡ ጳንጤናዊ፡ ምስለ፡ ሕዝቢሆሙ፡
28 ወሕዝበ፡ እስራኤል፡፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ በደበ፡ ትርዓተ፡ እዴከ፡ ወምክርከ፡ ከመ፡
29 ይኩን፡፡ ወይእዜኒ፡ እግዚኦ፡ ርኢ፡ ትእይርቶሙ፡ ወሀቦሙ፡ ለአግብርቲከ፡ ገሃደ፡
ይንግሩ፡ ቃለከ፡፡

Sed tamen ut abundantiùs non augescat in populo, comminabimur eos ut non lo- 17
quantur ampliùs, sed in nomine Jesu hominis. Et vocaverunt eos, & commina- 18
ti sunt eos, & dixerunt iis; Nunquam alloquemini & non docebitis in nomine Je-
su, quenquam. Et responderunt iis Petrus et Johannes, et dixerunt iis; 19
Rectumne est in conspectu Dei, vos auscultare et non Deum, judicate vel vosmet- 20
ipsi: Nos igitur non possumus occultare. Et tunc dimiserunt eos, quum non 21
habuissent aliquid in quo condemnarent eos: quia omnes populi gratias agebant
Deo propter illud signum quod factum fuit. Quia plus quàm quadraginta anni 22
erant istius hominis, super quem factum fuerat hoc signum vitæ. Et quum so- 23
luti essent, venerunt ad homines suos et nuntiaverunt iis omnia quæ dixissent iis
principes sacerdotum et magistri. Et quum audivissent, sustulerunt voces co- 24
rum simul ad Deum, et dixerunt; Tu Domine, Deus noster es, qui fecisti cœlum
et terram, et mare, et omnia quæ in iis sunt. Qui ipse tu dixisti in Spiritu 25
sancto per os David servi tui Patris nostri, et dixisti; Quare convenerunt gentes,
et populi meditati sunt inania: Et insurrexerunt reges terræ, et principes et- 26
iam congregati sunt cum iis simul, adversùs Dominum, et adversùs Messiam
ejus. Verè, convenerunt in hac civitate, adversùs sanctum filium tuum Jesum, 27
quem unxisti, Herodes, et Pilatus Ponticus, cum gentibus eorum, et populo Israëlis.
ut facerent, secundùm decretum manûs tuæ et consilii tui, ut fieret. Et nunc, 28
O Domine, respice minas eorum, et da servis tuis ut liberè loquantur sermonem 29
tuum:

In manum tuam *extendere te in sanitatem*, & signa, & prodigia fieri per
30 'Εν τῷ τὴν (α) χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ
nomen sancti *pueri* tui Jesu. Et *precatis eis*, motus est
31 τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν, ἐσαλεύθη
locus, in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, &
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθησαν (α) ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ
loquebantur verbum Dei cum fiducia. *At* multitudinis credentium
32 ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας. Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων
erat cor & anima una: *& neque unus quicquam existentium ei*, dicebat
(β) ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, ἔλεγεν
proprium esse: sed erant illis omnia communia. Et magnâ virtute reddebant
33 ἴδιον εἶναι· ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ (γ) μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν
testimonium Apostoli resurrectionis Domini Jesu: gratiáque magna
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη
erat in *omnes eos*. Neque enim egens quisquam erat in *ipsis*. Quotquot
34 ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής (δ) τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. ὅσοι
enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia *ven-*
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πι-
ditorum, Et ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autē singulis,
35 πρασκομένων, Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ,
prout *quis* opus *habebat*. *Joses* autem, cognominatus Barnabas ab
36 καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. (ε) Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας (ζ) ὑπὸ
Apostolis, (quod est interpretatum, Filius consolationis,) Levites, Cyprius
τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Υἱὸς παρακλήσεως,) Λευΐτης, Κύπριος
genere, *Existente ei agro, vendito* attulit *pecuniam*, & posuit ante
37 τῷ γένει, Ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ
pedes Apostolorum.
τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

E'

CAP. V. ε'.

1 Vir autem quidam Ananias nomine, cum Sapphira uxore sua ven-
'ΑΝὴρ δέ τις (α) Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώ-
didit *possessionem*: Et *intervertit* de pretio, consciâ *etiam* uxore 2
λησε κτῆμα· Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, (β) συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς
suâ: & afferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit. Dixit autem
αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπε δὲ 3
Petrus; Anania, *propter quid implevit* Satanas cor tuum, *men-*
(γ) Πέτρος, Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύ-
tiri te Spiritum sanctum, & intervertere de pretio *prædii?*
σασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;
Nónne manens tibi manebat, & vænundatum in tua potestate erat? *Quid quod*
Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι 4
posuisti in corde tuo rem hanc? Non es mentitus hominibus, sed Deo.
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.
Audiens autem Ananias verba hæc, *cadens* expiravit. Et factus est timor
'Ακούων δὲ (δ) Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε. καὶ ἐγένετο φόβος 5
magnus super omnes *audientes hæc*. Surgentes autem juvenes *amo-*
μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς (ε) ἀκούοντας ταῦτα. Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέ- 6
verunt eum, & efferentes sepelierunt. Factum est autē quasi horarum trium spa-
στειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διά- 7
tium, & uxor ipsius nesciens factum, introivit. *Respondit* autem *ei*
στημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ (ζ) αὐτῇ 8
Petrus; Dic mihi, si tanti agrum vendidistis? Illa *autem* dixit; Etiam, tanti.
ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ, τοσούτου.

MS. A. (ω) χεῖρά σε ἐκτείνειν εἰς (α) ἅπαντες τοῦ ἁγίου Πνεύματος, (β) ἦν καρδία καὶ ψυχὴ (γ) δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν οἱ ἀπόστολοι τὸ μαρτύριον τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου, χάρις (δ) τις ἦν ἐν (ε) Ἰωσὴφ (ζ) ἀπὸ   ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) ὀνόματι Ἀνανίας, (β) συνιδυίης καὶ τῆς γυναικὸς· καὶ (γ) ὁ Πέτρος, (δ) ὁ Ἀνανίας (ε) ἀκούοντας. Ἀναστάντες (ζ) πρὸς αὐτὴν Πέτρος, Εἰπέ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 [illegible]
31 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

30 Manum tuam porrigens ad prodigia virtutésque edendas in nomine Filii tui sancti Jesu.
31 Et quum oràssent ac fuissent auspicati preces, commotus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sanctitatis, ac loquebantur palàm sermonem Dei.

Feriâ tertiâ candidatorum. 10.

32 Erat autem cœtûs hominum illorum qui crediderant, anima una, & una mens: nemóque ex eis dicebat de facultatibus quas possidebat, suas esse: sed omnia quæ habebant, erant communitatis.
33 Magnâque virtute testabantur ipsi Apostoli de resurrectione Jesu Christi: & gratia magna inerat illis omnibus.
34 Cæterùm nemo erat inter eos egenus: illi enim qui possidebant fundos & domos, vendebant, & afferebant pretia eorum quæ vendebantur:
35 Deponebántque ad pedes Apostolorum: & dabatur unicuique prout egebat.
36 Joseph autem ille qui cognominatus est Barnaba ab Apostolis, (quod exponitur, Filius consolationis) Levita, ex regione Cypri,
37 Habebat agrum, & vendidit eum, attulítque pretium ejus, & deposuit ante pedes Apostolorum.

Defunctorum. 11.

CAP. V.

1 POrrò vir quidam, cujus nomen erat Hanania, cum uxore sua nomine Saphira, vendiderat fundum suum:
2 Abstulit autem ex ejus pretio, abdiditque, consciâ uxore suâ, & attulit partem pecuniæ, ac deposuit ante pedes Apostolorum.
3 Cui dixit Simon; Hanania, cur ita obfirmavit satanas cor tuum, ut mentireris in Spiritum sanctitatis, & interverteres ex pecunia pretii fundi illius?
4 Nónne tuus erat priusquàm venditus esset? & postquàm venundatus est imò etiam tu potestatem habebas super pretium: quid tibi venit in mentem ut hanc rem perpetrares? Non mentitus es in homines, sed in Deum.
5 Quumque audìsset Hanania hos sermones, cecidit, & mortuus est. Et pavor ingens invasit omnes qui hæc audierant.
6 Surrexerunt autem ii qui juvenes erant inter eos, & collegerunt eum, eductúmque sepelierunt.
7 Tribus verò pòst horis & uxor ejus ingressa est, quum nesciret quid actum esset.
8 Cui dixit Simon; Dic mihi num hoc pretio vendideritis fundum? Ipsa verò dixit; Etiam, hoc pretio.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 ወትሰፍሕ፡እዴከ፡ወትገብር፡ተእምረ፡ወመንክረ፡በስመ፡ወልድከ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡፡=፡
31 ወጊዜሃ፡ ደጸልዩ፡ አድለቅለቀ፡ ወእቱ፡ መካን፡ ኀበ፡ ሀለው፡ ደቀውሙ፡ ኅቡረ፡ ጉቡአን፡ ወመልአ፡ መንፈስ፡ቅዱስ፡ ደበ፡ ኵሎሙ፡ ወነገሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ገሃደ፡፡=፡

Et extendas manum tuam, & facias signa & miracula in nomine filii tui Jesu Christi. Et quum oràssent, commotus est iste locus ubi stabant simul congregati: & plenus fuit Spiritus sanctus super omnes illos, & loquuti sunt verbum Dei liberè.

በፋሲካ፡ ወበማኅበር፡፡=፡

Pro paschate & congregatione.

32 16 ወኵሎሙ፡ እለ፡ አምኑ፡ በአሐዱ፡ ልብ፡ ወበአሐቲ፡ ነፍስ፡ ወአልቦ፡ እም፡ ውስቴቶሙ፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ዘዚአየ፡ ንዋየ፡ ዘኵሎሙ፡ ኅቡረ፡፡=፡

Et omnes credentes fuerunt in uno corde, & in una anima: & nemo fuit ex illis qui diceret, Hoc meum est: substantia iis omnibus communis erat.

Versio VULGATA LATINA.

...te eo quòd manum tuam extendas ad sanitates, & signa & prodigia fieri per
nomen sancti filii tui Jesu. Et cùm orâssent, motus est locus, in quo erant
congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & loquebantur verbum Dei
cum fiducia. Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una:
nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis
omnia communia. Et virtute magnâ reddebant Apostoli testimonium resurrectio-
nis Jesu Christi Domini nostri: & gratia magna erat in omnibus illis. Neque
enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum
aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, Et
ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique
opus erat. Joseph autem, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, (quod
est interpretatum, Filius consolationis,) Levites, Cyprius genere, Cùm ha-
beret agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & posuit ante pedes Aposto-
lorum.

CAP. V.

VIr autem quidam nomine Ananias, cum Saphira uxore sua, vendidit agrum, 1
Et fraudavit de pretio agri, consciâ uxore suâ: & afferens partem quan- 2
dam, ad pedes Apostolorum posuit. Dixit autem Petrus; Anania, cur 3
tentavit satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pre-
tio agri? Nónne manens tibi manebat, & venumdatum in tua erat po- 4
testate? Quarè posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus homi-
nibus, sed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit & exspiravit. 5
Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt. Surgentes autem ju- 6
venes amoverunt eum, & efferentes sepelierunt. Factum est autem quasi hora- 7
rum trium spatium, & uxor ipsius, nesciens quod factum fuerat, introivit.
Dixit autem ei Petrus; Dic mihi, mulier, si tanti agrum vendidistis? At illa 8
dixit; Etiam, tanti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 *باسطا يدك الى الشفاء فتصير ايات وجرايح باسم ابنك يسوع القدوس * واذ توسلوا تزلزل
31 الموضع الذي كانوا فيه مجتمعين * وامتلاوا كلهم من روح القدس * وتكلموا كلام الله
32 مجاهرين * تم * يه * وجماعة الذين امنوا كانوا قلبا ونفسا واحدة * وما كان يقول
33 احد منهم عن شي من التي لهم انه خاص له * بل الاشيا كلها كانت عندهم مشاعة * وكان
الرسل يبرهنون الشهادة بانبعاث يسوع المسيح بقوة عظيمة * وكانت عليهم كلهم نعمة
34 جسيمة * ولم يكن فيهم محتاج * لان جميع الذين كانوا يملكون ضياعا او منازل كانوا
35 يبيعونها * ويجلبون اثمان المبيعات * فيضعونها لدى اقدام الرسل * ليعطي منها كل واحد
36 على مقدار ما يحتاج اليه * وان يوسيس من الرسل الملقب بربابا الذي اسمه مترجم ابن
37 التعزية اللاوي القبرسي الجنس * كانت له حقل فباعها وجلب المال فوضعه عند اقدام الرسل *

* قراءة ليوم الجمعة من السبة الثانية بعد الفصح * يه *

* الفصل الخامس *

1 * وان رجلا ما اسمه حننيا مع صفيرا امراته * باع اقطاعة * وخان وسرق من ثمنه عن
2 علم من امراته * وقدم جزوا ما فوضعه عند اقدام الرسل * فقال بطرس * يا حننيا لم
3 ملا الشيطان قلبك ان تكذب لروح القدس * وسرقت من الضيعة * اليست مدى
4 بقاءها كانت باقية لك * واذ بيعت في سلطانك كانت * فلم وضعت في قلبك هذا
5 الامر * لم تكذب للناس لكن لله * فاذا سمع حننيا هذه الاقوال سقط فتوفي *
6 فصار خوف عظيم على جميع الذين سمعوا هذه الاخبار * فقام الاحداث فستروه وحملوه
7 ودفنوه * فصار بعد مسافة ثلث ساعات دخلت امراته من غير ان تعلم بما صار *
8 فاجابها بطرس * قولي لي هذا * بهذا المقدار بعتما الضيعة * فقالت نعم بهذا
المقدار *

Extendens manum tuam ad curationem, ut fiant signa atque prodigia per nomen filii tui Jesu sacrosancti. 30
Et cum orâssent, motus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sanctitatis, & loquebantur sermones Dei cum libertate. Hactenus. 31
Cœtus autem eorum qui crediderant, erat cordis & animi unius, nec dicebat quisquam eorum de ulla re quam habebant, eam esse sibi peculiarem, sed res omnes erant apud ipsos communes. 32
Et Apostoli promulgabant testimonium de resurrectione Jesu Christi cum virtute magna, eratque super eos omnes gratia ingens. 33
Neque erat inter eos egenus: quandoquidem omnes qui possidebant agros aut domos, vendebant eas, & afferebant pretia rerum venditarum, 34
Et ponebant ea ad pedes Apostolorum, ut distribueretur ex eis unicuique pro ratione egestatis ejus. 35
Et verò Joses de numero Apostolorum, qui cognominatus est Barnaba, (cujus nomen interpretatur, Filius consolationis,) Levita, Cypri genere,* 36
Habebat agrū, vendidit illum, attulitque pecuniam, & posuit eam ad pedes Apostolorum. 37

Lectio feriæ sextæ hebdomadis secundæ infra Pascha.

CAP. V.

VIr autem quidam nomine Hanania cum Saphira uxore sua, vendiderat agrum suum: 1
Et fraudans furatus est de pretio ejus, consciā uxore suā, & afferens partem aliquam, posuit eam ad pedes Apostolorum. 2
Dixit autem Petrus, O Hanania, cur implevit Satanas cor tuum, ut mentireris Spiritui sanctitatis, & furaveris pretium agri? 3
Nónne quandiu mansurus erat, tibi manebat? & postquam venditus est, in tua erat potestate? Cur ergò posuisti in corde tuo rem istam? Non es mentitus hominibus, sed Deo. 4
Audiens autem Hanania hosce sermones, cecidit & expiravit: Factusque est timor magnus super omnes eos qui audierant hujusmodi historias. 5
Surgentes autem juvenes, operuerunt eum, sublatumque sepelierunt. 6
Et accidit post spatium trium horarum, ut ingrederetur uxor ejus, ignorans quod evenerat. 7
Dixitque ad eam Petrus, Dic mihi hoc, Tantine vendidistis agrum? Ait, Etiam, tanti. 8

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ...ብዮ : ኀይለ፡ይገብሩ፡ሐዋርያት : ሰማዕ፡ ተንሥኦቱ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ፡ክርስቶ
34 ...ስ፡ ወዐቢየ : ሞገሦሙ : በኀበ : ኵሉ።
ወአልቦ : እምውስቴቶሙ : ፅኑስ : ዘቦ:
35 ...ቤተ : ወዐፀደ : ወይኔ : ይሴይጡ : ወያመጽኡ : ሤጦ።
ወያነብሩ : ታሕተ : እገረ
36 ...ሆሙ : ለሐዋርያት : ወእሙንቱሰ : ይከፍሉ : ለፅኑሳን።
ወሀሎ : ብእሲ : ዘስሙ:
...ዮሴፍ : ዘይብልዎ : በርናባስ : ዘእምውስተ : ሐዋርያት : ወበትርጓሜሁ : ይብልዎ :
37 ...ወልደ፡ፍሥሐ፡ሌዋዊ፡ዘሀገረ፡ቆጵሮስ።
ወቦ፡ገራህተ፡ ወሤጠ፡ ወአንበረ፡[ሤጦ]ታሕተ፡
...እገረ፡ሐዋርያት።

1 ...ወሀሎ፡ ብእሲ፡ዘስሙ : ሐናንያ፡ ወስመ : ብእሲቱ : ሰጲራ : ወሤጡ : እሙንቱሂ:
2 ...ወይኖሙ።
ወቀሰጡ : መንፈቀ : ሤጦ : ተማኪሮሙ : ምስለ : ብእሲቱ :
...ወአምጽኡ : መንፈቀ : ሤጦ : ወአንበሩ : ታሕተ : እገሪሆሙ : ለሐዋርያት።
ወይ
3 ...ቤሎ : ጴጥሮስ : ሐናንያ : እፎ : ምልአ : ልብከ : ሰይጣን : ከመ : ተሐሱዎ : ለመንፈ
4 ...ስ : ቅዱስ : ወቀሠጥከ : እምሤጠ : ወይንከ።
አኮኑ : ለከ : እምነበረ : ሶቤሃ:
...ወሶቤሃ: ሤጥከ : በፈቃድከ: ሤጥከ: ለምንት: እንከ: ሐለይከ: በልብከ: ትግበር:
5 ...ዘንተ፡ ለእግዚአብሔር: ሐሰውከ: ወአኮ: ለሰብእ።
ወሰሚዖ: ዘንተ: ነገረ: ሐ
...ናንያ : ተነጽሐ : ወሞተ። ወኮነ:ዓቢይ:ግረማ። ወፈርሁ : ኵሎሙ: እለ:ሰምዕዎ።
6 ...ወተንሥኡ : መሐዛት: ጸር : ወገነዝዎ: ወአውፅእዎ : ወቀበርዎ።
ወእምዝ: እም
7 ...ድኅረ፡ሠለስቱ፡ሰዓት፡ መጽአት፡ ብእሲቱ : ወኢያእመረት : ብእሲቱ: ዘኮነ : ሞተ :ወቦ
8 ...አት።
ወይቤላ : ጴጥሮስ : ንግርኒ : ብእሲቶ : በመጠነዝ : ሤጥክሙ : ወይንክሙ :
...ወትቤሎ :አወ : ከማሁ።

Et magnâ virtute faciebant Apostoli testimonium resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, & magna gratia eorum fuit apud omnes. 33
Et nemo fuit ex illis egens: qui habebant domum aut vineam, vendebant, & adduxerunt pretium ejus, 34
Et ponebant sub pedibus Apostolorum: & illi dividebant egentibus. 35
Et fuit homo cujus nomen fuit Joseph, quem vocabant Barnaban, qui ex Apostolis erat, (& in interpretatione ejus, vocant eum, Filium consolationis,) Levites civitatis Cypri: 36
Et habuit agrum & vendidit eum, & pretium *posuit sub pedibus Apostolorum.* 37

CAP. V.

ET fuit vir, cujus nomen Ananias, & nomen uxoris ejus Saphira, & vendiderunt illi vineam eorum: 1
Et fraudaverunt partem pretii ejus ineuntes consilium, ille cum uxore sua: & adtulerunt partem pretii ejus, & posuerunt sub pedibus Apostolorum. 2
Et dixit ei Petrus; Anania, quomodo implevit cor tuum Satanas, ut mentireris Spiritui sancto, & fraudâsti de pretio vineæ tuæ? 3
Nonne tibi mansisset dum mansisset, & quando vendidisti, in voluntate tua pretium tuum? quare igitur cogitâsti in corde tuo facere hoc? Deo igitur mentitus es, & non hominibus. 4
Et audiens hoc convictus fuit Ananias, & prostratus fuit, & obiit: & fuit magnus terror, & timuerunt omnes qui audivissent eum. 5
Et surrexerunt juvenes oneris, & involverunt eum, & extulerunt eum, & sepelierunt eum. 6
Et tunc post tres horas venit uxor ejus: & nesciebat uxor ejus quod fuit mariti ejus, & intravit. 7
Et dixit Petrus; Dic mihi mulier, num tanti vendidistis vineam vestram? & dixit ei, Etiam, sic. 8

At Petrus ait ad eam; Quid quid convenit vobis tentare Spiritum
9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα
Domini? Ecce pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum, ad ostium, & effe-
Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, (η) ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοί-
rent te. Cecidit autem confestim ante pedes ejus, & expiravit. In-
10 σουσί σε. Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα (θ) παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν. εἰσ-
trantes autem juvenes, invenerunt illam mortuam, & efferentes sepelierunt
ελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι, (ι) εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
ad virum suum. Et factus est timor magnus in universa ecclesia, &
11 πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, (κ) καὶ
in omnes audientes hæc. Per autem manus Apostolorum fiebant
12 ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων (λ) ἐγένετο
signa & prodigia in plebe multa. Et erant unanimiter omnes in
σημεῖα καὶ τέρατα (μ) ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν (ν) ἅπαντες ἐν
porticu Salomonis. At cæterorum nemo audebat conjungi illis: sed
13 τῇ στοᾷ Σολομῶντος. Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ'
magnificabat eos populus. Magis autem apponebantur credentes
14 ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο (ξ) πιστεύοντες
Domino, multitudines virorumque, ac mulierum: Ut & secundum plateas
15 τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· Ὥστε (ο) κατὰ τὰς πλατείας
efferre infirmos, & ponere in lectulis ac grabbatis, ut venientis
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ (π) κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου
Petri, etsi umbra obumbraret quenquam illorum. Conveniebat autem & multitudo
16 Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος
earum quæ circà civitatum in Hierusalem, afferentes ægros, & vexatos à
τῶν πέριξ πόλεων (ρ) εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
spiritibus immundis: qui curabantur omnes. Exurgens autem princeps ς'
17 πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχ-
Sacerdotum, & omnes qui cum illo (illa existens hæresis Sadducæorum) repleti sunt
ιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ (ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων) ἐπλήσθησαν

zelo: Et injecerunt manus suas in Apostolos, & posuerunt
ζήλου· Καὶ ἐπέβαλον τὰς (σ) χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο 18
eos in custodia publica. Angelus autem Domini per noctem aperuit
αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ Κυρίου (τ) διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε 19
januas custodiæ: educensque eos, dixit; Ite, & stantes
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγών τε αὐτούς, εἶπε, Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες 20
loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus. Audientes
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκούσαντες 21
autem intraverunt sub diluculum in templum, & docebant. Adveniens
δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος
autem princeps Sacerdotum, & qui cum eo, convocaverunt concilium, & omnem
δὲ ὁ ἀρχιερεύς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
senatum filiorum Israël: Et miserunt ad carcerem, adduci eos.
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.
At ministri accedentes non invenerunt eos in custodia: reversi
Οἱ δὲ (υ) ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες 22
autem nuntiaverunt, Dicentes; Quod quidem carcerem invenimus clausum
δὲ ἀπήγγειλαν, Λέγοντες, Ὅτι (φ) τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον 23
in omni securitate, & custodes extrà stantes ante januas: aperientes
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς (χ) φύλακας ἔξω ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες
autem, intùs neminem invenimus. Ut autē audierunt sermones hos, & Sacerdos
δέ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, (ψ) ὅ,τε ἱερεὺς 24
& præfectum templi, & principes Sacerdotū, ambigebant de illis, quidnam fieret
καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο
hoc. Adveniens autem quidam nuntiavit eis, dicens; Quia ecce
τοῦτο. Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν (ω) αὐτοῖς, λέγων, Ὅτι ἰδοὺ 25
viri quos posuistis in custodia, sunt in templo stantes, & docentes
οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες, καὶ διδάσκοντες
populum.
τὸν λαόν.

MS. A. (η) ἐπὶ τῆς θύρας, (θ) πρὸς τοὺς (ι) εὗρον (κ) καὶ πάντας (λ) ἐγίνετο (μ) πολλὰ ἐν τῷ λαῷ. (ν) πάντες (ξ) οἱ πιστεύοντες (ο) καὶ εἰς τὰς (π) κλιναρίων καὶ κρα-
βάττων, (ρ) Ἱερουσαλήμ, (σ) χεῖρας ἐπὶ (τ) διὰ νυκτὸς ἀνοίξας (υ) παραγενόμενοι ὑπηρέται (φ) τὸ δεσμωτήριον (χ) φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν (ψ) ὅ,τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχ-
ιερεῖς, (ω) αὐτοῖς, Ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]

Dixit ei Simon, Quoniam concordes fu- 9
istis ad tentandum Spiritum Domini, ecce
pedes eorum qui sepelierunt maritum tuum
sunt pro foribus, & ipsi efferent te. Et eo 10
ipso momento cecidit ad pedes eorum, &
mortua est. Et ingressi sunt juvenes illi, &
nacti sunt eam mortuam, & collectam detu-
lerunt, ac sepelierunt eam ad latus mariti
sui. Et extitit timor ingens in tota Eccle- 11
sia, & in omnibus qui hæc audierunt.

Apostolorum. 11.

Edebantur autem per manum Apostolorum 12
signa & virtutes multæ in populo, & erant
omnes congregati simul in porticu Salomo-
nis. Ex aliis autem nemo audebat ad eos ac- 13
cedere, sed magnificabat eos populus. Ma- 14
gisque accrescebant ii qui credebant in Do-
mino, cœtus virorum & mulierum. Adeò 15
ut in plateas efferrent ægrotos, conjectos
in grabatis, ut quum veniret Simon, vel
umbra ipsius operiret eos. Conveniebant 16
autem plurimi ad eos ex urbibus aliis adja-
centibus Jerosolymæ, qui adferebant ægros,
eósque in quibus essent spiritus immundi, &
sanabantur omnes. Proindè repletus est 17
invidiâ summus sacerdos, cunctique qui
cum eo erant (quum essent ex doctrina
Sadducæorum:) Et injecerunt manus in 18
Apostolos, prehensósque obvinxerunt in
carcere. Tunc noctu angelus Domini re- 19
seravit fores carceris, & eduxit eos, ac di-
xit eis; Ite, state in templo, & loquimini 20
ad populum omnes hos sermones vitæ. Ex- 21
ierunt igitur tempore matutino, & introie-
runt templum, ac docebant. Princeps au-
tem sacerdotum, iique qui cum eo erant,
advocârunt socios suos & seniores Israël:
miserúntque in custodiam qui adducerent
Apostolos. Quúmque profecti essent ii qui 22
missi fuerant ab eis, non invenerunt eos in
carcere: reversi itaque venerunt, Dicen- 23
tes; Invenimus carcerem clausum cautè,
atque adeò custodes stantes pro foribus: &
aperuimus, at neminem invenimus illic.
Quúmque audissent hos sermones principes 24
sacerdotum & præfecti templo, obstupe-
scebant super ipsis, & cogitabant quid hoc
esset. Adveniens autem quidam, nuntia- 25
vit eis; Viri illi quos vinxeratis in carce-
re, ecce stant in templo, & docent po-
pulum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወይቤላ : ጴጥሮስ : እፎ : እንከ : ኅበርክሙ : ታመክርዎ : ለመንፈስ : ቅዱስ : ናሁኬ :
እገሪሆሙ : ለእለ : ቀበርዎ : ለምትኪ : ኅበ : ኆኅት : ወይወስዱኪ : ኪያኪኒ ::=:
10 ወተንጽሐት : ሰቢሃ : ታሕተ : እገሪሁ : ወሞተት : ወቦኡ : ውሉዛት : ጸር : ወረከብዋ :
11 በድን : ወወሰድዋ : ወቀበርዋ : ኅበ : ምታ ::=: ወኮነ : ዐቢይ : ግርማ : ወፈርሁ : ኵ
ሉ : ቤተ : ክርስቲያናት : እለ : ሰምዑ : ለዝንቱ :=:
በሐዋርያት : ምንባብ :=:
12 10 ወበእደዊሆሙ : ለሐዋርያት : ይከውን : ተአምር : ወመንክር : በውስተ : አሕዛብ :: ወ
ሀለው : ኅቡረ : በቤተ : መቅደስ : ውስተ : ሀፃረ : ሰሎሞን :=:

Et dixit ei Petrus, Quomodo igitur communicâstis inter vos ut tentaretis Spiri- 9
tum sanctum? ecce igitur pedes eorum qui sepelierunt maritum tuum, ad ostium
sunt, & efferent teipsam. Et prostrata fuit statim sub pedibus ejus, & obiit: 10
& intrârunt juvenes oneris, & invenerunt corpus ejus, & extulerunt eam, &
sepeliverunt eam apud maritum suum. Et fuit magnus terror, & timuerunt 11
omnes ecclesiæ quæ audivissent hoc.

Pro Apostolis lectio.

Et per manus Apostolorum fiebant signa & miracula in populo, & fuerunt simul 12
in Domo sancta in porticu Solomonis.

Versio VULGATA LATINA.

9 Petrus autem ad eam; Quid utique convenit vobis tentare Spiritum Domini?
Ecce pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum, ad ostium; & efferent te.
10 Confestim cecidit ante pedes ejus, & expiravit. Intrantes autem juvenes, in-
11 venerunt illam mortuam, & extulerunt, & sepelierunt ad virum suum. Et
factus est timor magnus in universa ecclesia, & in omnes qui audierunt hæc.
12 Per manus autem Apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erant
13 unanimiter omnes in porticu Salomonis. Cæterorum autem nemo audebat se
14 conjungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur creden-
15 tium in Domino multitudo virorum, ac mulierum, Ita ut in plateas ejicerent in-
firmos, & ponerent in lectulis ac grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra illius
16 obumbraret quenquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Con-
currebat autem & multitudo vicinarum civitatum Jerusalem, afferentes ægros, &
17 vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes. Exurgens autem princeps
sacerdotum, & omnes qui cum illo erant (quæ est hæresis Sadducæorum) repleti
sunt zelo: Et injecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia pub- 18
lica. Angelus autem Domini per noctem aperiens januas carceris, & educens eos, 19
dixit; Ite, & stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus. Qui cùm 20
audissent, intraverunt diluculò in templum, & docebant. Adveniens autem prin- 21
ceps sacerdotum, & qui cum eo erant, convocaverunt concilium, & omnes senio-
res filiorum Israël: & miserunt ad carcerem ut adducerentur. Cùm autem ve- 22
nissent ministri, & aperto carcere non invenissent illos, reversi nuntiaverunt, Di- 23
centes; Carcerem quidem invenimus clausum cum omni diligentia, & custodes
stantes ante januas: aperientes autem neminem intùs invenimus. Ut autem audie- 24
runt hos sermones magistratus templi, & principes sacerdotum, ambigebant de
illis quidnam fieret. Adveniens autem quidam nuntiavit eis; Quia ecce viri, quos 25
posuistis in carcerem, sunt in templo stantes, & docentes populum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فقال لها بطرس • لم اتفقتما على اختبار روح الرب • ها ارجل الذين دفنوا رجلك على
10 الباب • وسيخرجونك * وفي الحال سقطت عند رجليه وتوفت • ولما دخل الاحداث وجدوها
11 ماتية • فحملوها ودفنوها عند رجلها * وصار خوف عظيم على الجماعة كلها • وعلى جميع
الذين سمعوا هذه الخطوب • تم *

* يوم الاحد الجديد •

12 * وصارت بايدي الرسل جرايح وايات كثيرة في الشعب • وكانوا كلهم اجمعون في اصطوان
13 سليمان * واما باقيهم فلم يكن احد يجتري ان يلاصقهم • بل كان الشعب يعظمهم •
14 * وكان الذين يومنون بالرب يزدادون • كثير رجال ونساء كثيرين * حتى انهم في الشوارع
15 كانوا يجلبون المرضى • ويضعونهم على اسرة ومحفات • لكيما اذا اجتاز بهم بطرس • ولو صار
16 ان يفي ظله على احدهم * وكان يجي معهم اكثر اهل المدن المحيطة بهم الى اورسليم
17 جايبين بسقمي وموذين من الارواح النجسة • وكانوا يبرون كلهم اجمعون • بو * فنهض ريس
18 الكهنة وجميع الذين كانوا في شقاق وفرقة الزنادقة مملوين حسدا * فوضعوا ايديهم على
19 الرسل وحبسوهم في العامة * ففتح ملاك الله في الليل ابواب الحبس • واخرجهم منه وقال لهم
20 * انطلقوا وقفوا في الهيكل • وكلموا الشعب اجمع باقوال هذه الحياة • تم •

* السبت الثاني بعد الفصح •

21 * فاذ سمعوا قوله دخلوا الهيكل قبل السحر وعلموا • فلما اقبل ريس الكهنة والذين معه
22 استدعوا الجمع وكل ذي شيخوخة من بني اسرائيل • وانفذوا الى الحبس يحضروهم * فلما جا
23 اليه الاعوان لم يجدوهم في الحبس • فعادوا اليهم فاخبروهم * قايلين • انا وجدنا الحبس مغلوقا
24 بكل استيثاق • والحراس وقوفا امام الابواب • ففتحناه ولم نجد في باطنه احدا * فاذ سمع هذه
25 الاقوال الكاهن وامير الهيكل ورؤساء الكهنة • تحيروا في امرهم كيف صار هذا * فجاء واحد
فاخبرهم ان الرجال الذين وضعتموهم في الحبس هم في الهيكل واقفين يعلمون الشعب •

Ait illi Petrus, Quarè conspirâstis ad 9
tentandum Spiritum Domini? Ecce
pedes eorum qui sepelierunt virum tuum,
ad januam, etiam te efferent. Et statim 10
cecidit ad pedes ejus, & mortua est.
Cùmque intrâssent juvenes, invenerunt
eam mortuam: quare sublatam sepelie-
runt prope maritum ejus. Invasitque 11
terror maximus cœtum universum,
omnésque illos qui tales audierant ser-
mones. Hactenus.

Die dominicâ novâ, (i. in Albis.)

Factáque sunt per manus Apostolorum 12
prodigia & signa multa in populo: &
erant omnes pariter in porticu Salomo-
nis. Cæterorum verò nemo audebat se 13
conjungere illis: sed populus magnificabat
eos. Et qui credebant in Dominum, 14
crescebant, copia virorum, & mulieres
permultæ: Adeò ut in plateis afferrent 15
ægrotos, ponerentque eos super lectulos et
grabbatos, ut dum transiret prope illos
Petrus, saltem obumbraret umbra ejus
aliquem ipsorum. Veniebant etiam cum 16
illis complures incolæ urbium eis adja-
centium, Jerosolymam, afferentes ægros
& læsos à spiritibus immundis: & sa-
nabantur omnes pariter. Surrexerunt 17
autem princeps sacerdotum, & omnes qui
erant in secta & factione Saducæorum,
pleni invidiâ, Posuerúntque manus suas 18
super Apostolos, & clauserunt eos carcere
publico. Aperuit autem angelus Dei 19
noctu januas carceris, & educens eos
illinc, ait illis; Ite, & state in tem- 20
plo, & loquimini cuncto populo sermones
hujus vitæ. Hactenus.

Sabbatho secundo post Pascha.

Qui cùm audissent sermonem ejus, ad- 21
ierunt templum ante auroram, docue-
rúntque. Veniens autem princeps sa-
cerdotum & qui cum eo erant, convocá-
runt cœtum cunctósque senes filiorum
Israel, & miserunt ad carcerem ut ad-
ducerent eos. Cùm ergò venissent ad 22
eum ministri, non repererunt eos in
carcere: quarè reversi ad eos, nuntia-
verunt eis, Dicentes; Invenimus qui- 23
dem carcerem obseratum omni cum se-
curitate, & custodes stantes ante ja-
nuas: aperientes autem eum, neminem
intùs invenimus. Auditis hisce ser- 24
monibus sacerdos, & præfectus templi,
principésque sacerdotum, demirati sunt
negotium illorum, quinam factum esset
hoc. Venit autem quidam, & signi- 25
ficavit eis, dicens; Viri, quos posuistis
in carcerem, stant in templo docentes po-
pulum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምዝ፡ አንከ፡ አልቦ፡ ዘተሐበለ፡ ይሰሐብም፡ አላ፡ አክበርዎሙ፡ ሕዝብ ፡ ወአዕበይዎ
14 ሙ፡፡ ወብዙኃን፡ ይትዌሰኩ፡ እለ፡ የአምኑ፡ በእግዚእነ፡ ወብዙኃ፡ ዕደው፡ ወአንስት፡፡
15 ወያመጽኡ፡ ድውያን፡ በዐራታት፡ ወያነብርዎሙ፡ ከመ፡ ይብጽሖሙ፡ ጽላሎቱ፡ ለጴጥሮስ፡ ሶ
16 በ፡ የሐልፍ፡፡ ወይመጽኡ፡ ብዙኃን፡ እምአህጉረ፡ አድያም፡ ዘኢየሩሳሌም፡ ወያመጽኡ፡
17 ድውያን፡ ወእለ፡ አጋንንት፡ እኩያን፡ ወየሐይዉ፡ ኵሎሙ፡፡ ወተንሥኡ፡ ሊቃነ፡ ካ
18 ህናት፡ ወሕዝብ፡ ሰዱቃውያን፡ ወቀንኡ፡ ዲቤሆሙ፡ ለሐዋርያት፡፡ ወአኀዝዎሙ፡ ወአው
19 ዐልዎሙ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡ ወመልአከ፡ እግዚአብሔር፡ አርኀወ፡ አንቀጸ፡ ቤተ፡ ሞ
20 ቅሕ፡ በሌሊት፡ ወአውፅኦሙ፡ ወይቤሎሙ፡፡ ሑሩ፡ በኡ፡ ምኵራበ፡ ወንገርዎሙ፡ ለሕ
ዝብ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡ ሕይወት፡፡
21 ወሰሚዖሙ ፡ ገሠ ፡ በጽባሕ ፡ ወቦኡ ፡ ምኵራበ ፡ ወመሀርዎሙ ፡ ለሕዝ
ብ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ሕይወት ፡ ወመጽኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወእለ ፡ ምስሌሆ
ሙ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ዐውደ ፡ ወኵሎ ፡ ሊቃናተ ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡ ወለአኩ፡
22 ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ ያምጽእዎሙ፡፡ ወበጽሑ ፡ ወኢረከብዎሙ ፡ ወተመይጡ ፡ ወተናገሩ
23 ሙ ፡ ወነገርዎሙ፡፡ ወይቤሉ ፡ ረከብነ ፡ ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ ዕጹወ ፡ ወዝጉሐ ፡ ወቅቱረ፡
ንተ ፡ ኵሉ ፡ ወሰገራተ ፡ የዐቅቡ ፡ አናቅጸ ፡ ወአርኀውነ ፡ አልቦ፡፡ ዘረከብነ ፡ በው
24 ስጥ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወመጋብተ ፡ ምኵራብ ፡ ኀ
25 ጥኡ ፡ ዘይገብሩ ፡ ወይቤሉ፡ ምንተ ፡ እንጋ፡ ዝንቱ፡፡ ወመጽአ ፡ አሐዱ ፡ ወይቤሎ
ሙ ፡ ነዮሙ ፡ እልኩ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ሞቃሕክሙ ፡ ሀለዉ ፡ ምኵራብ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይ
መህሩ ፡ ለሕዝብ፡፡

Et tunc amplius nemo fuit qui ausus est coercere eos: sed honorárunt eos populi, & 13
magnificárunt eos. Et multi additi erant qui credebant in Domino nostro, et multi viri 14
& mulieres. Et adducebant ægrotos in lectis, & collocabant eos, ita ut attingeret 15
eos umbra Petri quando transiret. Et veniebant multi à civitatibus circumjacen- 16
tibus Hierusalem, & adducebant ægrotos, & qui vexati erant dæmonibus malis;
& vivificabat omnes eos. Et surrexerunt principes sacerdotum, & turba Sadu- 17
cæorum, & zelaverunt super Apostolos. Et prehenderunt eos, & posuerunt eos 18
domo vinculi. Et angelus Dei aperuit portam domûs vinculi in nocte, & eduxit 19
eos, & dixit iis; Ite, & intrate templum, & nuntiate populo hunc sermonem 20
vitæ.
Et quum audivissent, manè surrexerunt in diluculo, & intrârunt templum, & do- 21
cuerunt populum hunc sermonem vitæ: & venerunt principes sacerdotum, & qui
cum illis erant, et congregaverunt concilium eorum, & omnes principes domûs Isra-
elis, & miserunt ad domum vinculi, ut adducerent eos. Et venerunt ministri eo-
rum, et non potuerunt invenire illos: et reversi sunt, et nuntiaverunt iis, Et 22
dixerunt; Invenimus carcerem clausum, et obseratum, et munitum per totali- 23
tatem ejus, et custodes custodientes januas: et aperientes nemo fuit quem
invenimus intùs. Et quum audivissent hunc sermonem, principes sacerdotum
& procuratores templi, nesciebant quid facere: et dixerunt; Quid igitur est hoc? Et 24
advenit quidam, et dixit iis; Ecce illi viri quos incarcerâstis, sunt in templo 25
stantes, et docentes populum.

Tunc abiens præfectus cum ministris, adduxit illos, non cum vi: (timebant
26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· (ἐφοβοῦντο
enim populum, ut ne lapidarentur.) Adducentes autem illos, statuerunt in concilio.
27 γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.) Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ.
Et interrogavit eos princeps Sacerdotum, Dicens; Nonne denuntiatione denuntiavimus
28 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, (α) Λέγων, Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν
vobis non docere in nomine isto? & ecce replêstis Hierusalem
ὑμῖν (β) μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι (γ) τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ
doctrinâ vestrâ, & vultis superinducere super nos sanguinem hominis istius. Re-
29 τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀπο-
spondens autem Petrus & Apostoli, dixerunt; Obedire oportet Deo magis
κριθεὶς δὲ (δ) ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι (ε) εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον
quàm hominibus. Deus patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos in-
30 ἢ ἀνθρώποις. (ζ) Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διε-
teremistis suspendentes in ligno. Hunc Deus principem & salvatorem exaltavit
31 χειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε
dexterâ suâ, dare pœnitentiam Israëli, & remissionem peccatorum. Et nos
32 τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ (η) ἡμεῖς
sumus ejus testes verborum horum, & Spiritus verò sanctus, quem dedit
ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ (θ) Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν
Deus obedientibus sibi. Illi autem audientes, furebant, & consulebant
33 ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ (ι) ἐβουλεύοντο
tollere illos. Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gama-
34 ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμα-
liel, legisdoctor, honoratus omni populo, jussit foràs breve quid
λιὴλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω (κ) βραχύ τι
apostolos fieri. Dixitque ad illos; Viri Israelitæ, attendite vobisipsis
35 τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς
super hominibus istis quid estis futuri agere. Ante enim hos dies extitit
36 ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
Theudas, dicens esse aliquem seipsum: cui adhæsit numerus virorum circiter qua-
Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα (λ) ἑαυτόν· ᾧ προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τε-
dringentorũ: qui sublatus est: & omnes quicunque assensi sunt ei, dissoluti sunt, & facti sunt
τρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη· καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο
ad nihilum. Post hunc extitit Judas Galilæus, in diebus descriptionis, &
37 εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ
avertit populum multum post se: & ipse periit: & omnes quotquot
ἀπέστησε (μ) λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο· καὶ πάντες ὅσοι
assensi sunt ei, dispersi sunt. Et nunc dico vobis; Absistite ab ho-
38 ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. Καὶ τανῦν λέγω ὑμῖν, Ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀν-
minibus istis, & finite illos: quoniam si sit ex hominibus consilium hoc, aut
θρώπων τούτων, καὶ (ν) ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ
opus hoc, dissolvetur. Si verò ex Deo est, non potestis dissolvere id:
39 τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται. Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ,
ne fortè & Deo pugnantes inveniamini. Consenserunt autem illi. Et convocantes
40 μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ. Καὶ προσκαλεσάμενοι
Apostolos, cædentes denuntiaverunt non loqui in nomine Jesu: &
τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ (ξ) λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ· καὶ
dimiserunt eos. Illi quidem igitur ibant gaudentes à conspectu con-
41 (ο) ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συν-
cilii, quoniã pro nomine ejus digni habiti sunt contumeliâ affici. Totãque
42 εδρίου, (π) ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι. Πᾶσάν τε
diem in templo, & circa domum non cessabant docentes, & evangelizantes
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
Jesum Christum.
(ρ) Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

CAP. VI. ς΄.

In autẽ diebus illis, multiplicantibus discipulis, factum est murmur Græcorum
1 ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν
adversùs Hebræos, quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

MS. A. (α) Λέγων, Παραγγελίᾳ (β) μὴ λαλεῖν ἐπὶ (γ) τούτῳ· καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε (δ) Πέτρος (ε) εἶπαν, (ζ) Ὁ δὲ Θεὸς (η) ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν τῶν (θ) Πνεῦμα τὸ (ι) ἐβούλοντο (κ) βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι. (λ) ἑαυτὸν μέγαν. ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς (μ) λαὸν ὀπίσω (ν) ἄφετε αὐτούς· (ξ) λαλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ (ο) ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν (π) ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι. (ρ) τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]

26 Tunc abierunt præfecti cum ministris ut adducerent eos, non per vim: timebant enim ne lapidibus obrueret eos populus. 27 Et quum adduxissent eos, statuerunt eos coram tota synagoga: exorsus est autem summus sacerdos dicere eis; 28 Nónne præcipiendo præcepimus vobis ut neminem doceretis in nomine isto? Vos autem replevistis Jerusalem doctrinâ vestrâ, vultisque inducere super nos sanguinem viri istius.

Feriâ quartâ Candidatorum. 13.

29 Respondit Simon cum Apostolis, & ait illis; Deo oportet obedire potiùs quàm hominibus. 30 Deus Patrum nostrorum excitavit Jesum illum, quem vos trucidâstis quum suspendistis eum in ligno. 31 Hunc ipsum excitavit Deus principem & vivificatorem, & exaltavit eum dexterâ suâ, ut det pœnitentiam & remissionem peccatorum Israeli. 32 Et nos testes sumus horum sermonum, & Spiritus ille sanctitatis quem dedit Deus iis qui credunt in ipso. 33 Quumque audissent hos sermones, exardescebant furore, & machinabantur eos interficere. 34 Surrexit autem unus ex Pharisæis, cui nomen erat Gamaliel, doctor Legis, & honoratus ab universo populo; jussitque ut abducerent Apostolos foràs brevi tempore. 35 Et ait illis; Viri filii Israel, attendite vobisipsis, & videte quid vos oporteat facere de his hominibus. 36 Siquidem ante hoc tempus surrexerat Thoda, & dixerat de seipso se esse quid eximii: & secuti sunt eum circiter quadringenti viri: ipse autem interfectus est, & qui fuerant eum secuti, dispersi sunt, & ad nihilum redacti. 37 Post eum verò surrexit Juda Galilæus quibus diebus describebantur homines ad pecuniam capitalem, & avertit populum multum post se: & ipse mortuus est, & omnes qui eum secuti fuerant, dispersi sunt. 38 Nunc autem dico vobis, Abstinete vos ab his hominibus, & omittite eos: quandoquidem si ex hominibus est hæc cogitatio & hoc opus, dissolventur & cessabunt. 39 Sin autem ex Deo est, non valebunt manus vestræ illud compescere, ne reperiamini contra Deum insurgere. 40 Proinde acquieverunt ei: & advocaverunt Apostolos, & flagellârunt eos; ac præceperunt eis ne loquerentur in nomine Jesu: eosque dimiserunt. 41 Et exierunt ab eorum conspectu gaudentes, quippe qui digni habiti essent pro Nomine ignominiam pati. 42 Neque cessabant quotidiè docere in templo, domíque, & evangelizare de Domino nostro Jesu Christo.

Feriâ sextâ quietis, & de Sanctis in genere. 14.

CAP. VI.

1 Porrò in diebus illis, quum multiplicati essent discipuli, murmurârunt Græci discipuli adversùs Hebræos, quòd despectui haberentur eorum viduæ in ministerio quotidiano.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et tunc ivit procurator templi cum ministris ejus, & adduxerunt eos, mites segregantes erga eos: quia timebant populos, non lapidabant eos. Et adduxerunt eos, & statuerunt eos medio concilii, & interrogârunt eos principes sacerdotum; Nonne prohibuimus vos, ut non doceretis in nomine Jesu quenquam? & ecce implevistis Hierosolymam doctrinâ vestrâ, & vultis referre super nos sanguinem hujus hominis. Et responderunt iis Petrus, & Apostoli, & dixerunt iis; Oportet nos placere Deo, potiùs quàm ut placeamus homini. Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos negâstis, & suspendistis super ligno. Ipsum constituit Deus principem vitæ, & exaltavit eum in dextra ejus, & dedit Israeli pœnitentiam, ut remitterentur iis peccata eorum in illo.

Versio VULGATA LATINA.

26 Tunc abiit magistratus cum ministris, & adduxit illos sine vi: timebant enim popu-
27 lum ne lapidarentur. Et cùm adduxissent illos, statuerunt in concilio. Et interroga-
28 vit eos princeps sacerdotum, Dicens; Præcipiendo præcepimus vobis ne doceretis
in nomine isto: & ecce replêstis Jerusalem doctrinâ vestrâ: & vultis inducere super
29 nos sanguinem hominis istius. Respondens autem Petrus, & Apostoli, dixerunt;
30 Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus. Deus patrum nostrorum suscitavit
31 Jesum, quem vos interemistis, suspendentes in ligno. Hunc principem & salvatorem
Deus exaltavit dexterâ suâ, ad dandam pœnitentiam Israëli, & remissionem peccato-
32 rum. Et nos sumus testes horum verborum, & Spiritus sanctus, quem dedit Deus
33 omnibus obedientibus sibi. Hæc cùm audissent, dissecabantur, & cogitabant inter-
34 ficere illos. Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legis-
35 doctor honorabilis universæ plebi, jussit foràs ad breve homines fieri. Dixitq; ad il-
36 los; Viri Israelitæ, attendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis. Ante hos
enim dies extitit Theodas, dicens se esse aliquem, cui consensit numerus virorum cir-
citer quadringentorum: qui occisus est: & omnes, qui credebant ei, dissipati sunt,
& redacti ad nihilum. Post hunc extitit Judas Galilæus in diebus professionis, & 37
avertit populum post se, & ipse periit: & omnes quotquot consenserunt ei, dispersi
sunt. Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis, & sinite illos: quoni- 38
am si est ex hominibus consilium hoc, aut opus, dissolvetur: Si verò ex Deo est, non 39
poteritis dissolvere illud, ne fortè & Deo repugnare inveniamini. Consenserunt au-
tem illi. Et convocantes Apostolos, cæsis denuntiaverunt ne omninò loquerentur 40
in nomine Jesu, & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes à conspectu 41
concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.
Omni autem die non cessabant, in templo & circa domos docentes, & evangelizan- 42
tes Christum Jesum.

CAP. VI.

IN diebus autem illis, crescente numero discipulorum, factum est murmur Græco- 1
rum adversùs Hebræos, eò quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorũ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

يز حينئذ مضى الامير مع الاعوان فاحضروهم لا غصبا. لانهم خشوا من
الشعب الا يرجموهم * فاذا احضروهم اقاموهم في الجمع. وسالهم رئيس الكهنة قايلا.
* اما قد وصيناكم بوصية وكيدة الا تعلموا بهذا الاسم. وها انتم قد ملاتم اورسليم
من تعليمكم. مريدين ان تجلبوا علينا دم هذا الانسان * فاجابهم بطرس والرسل وقالوا.
اهل يجب ان يطاع الله اكثر او الناس * اله ابائنا اقام يسوع الذي قتلتموه انتم.
اذ علقتموه على خشبة * هذا اعلاه الله رئيسا ومخلصا بيمينه. معطيا به اسرائيل توبة
وصفح الخطايا * ونحن هم شهود بهذه الاقوال. وروح القدس الذي منحه الله للذين
يطيعونه. *تم* * فلما سمعوا هذه استصعبوها عراني. وايتمروا ان يقتلوهم.
يح * فنهض انسان فريسي من الجمع اسمه غمالائيل معلم الناموس مكرم
عند الشعب. فامرهم ان يخرجوا الرسل خارج الجمع حينا يسيرا * ثم قال لهم. ايها الرجال
الاسرائيليون تاملوا ذاتكم. ماذا تعتزمون ان تعملوا في امر هولاء الناس * لان قبل هذه
الايام قام ثوداس قايل عن نفسه انه انسان جليل. وانضمّ اليه رجال عددهم اربعماية.
فقتل. وتشتت جميع الذين خضعوا له جميعا. وصاروا لا شي * وقام بعده يهوذا الجليلي في
ايام الاحصاء. واتبعه شعب كثير. فهلك هو. وجميع الذين خضعوا له تبددوا * فانا اقول لكم
الان ابتعدوا من هولاء الناس واتركوهم. فان هذا الراي والفعل ان كان من الناس فينتقض.
* وان كان من الله فما يمكنكم تنقضونه. ليلا توجدوا تحاربون الله وتقاومونه * فاذعنوا لرايه.
واستدعوا الرسل فضربوهم واوصوهم الا يتكلموا باسم يسوع. واطلقوهم * فانصرفوا من
تجاه المحفل مسرورين انهم استحقوا ان يهانوا من اجل اسم يسوع * ولم يفتروا طول النهار في
الهيكل وفي المنزل يعلمون ويبشرون بيسوع المسيح. * قراة الاحد الثاني بعد الفصح.
المعروف باحد حاملات الطيب. * يط. * الفصل السادس. * وفي تلك الايام لما تكاثر
التلاميذ. صار تذمر من اليونانيين على اليهود. لان اراملهم يزدرى بهن في
الخدمة الصايرة كل يوم *

Tunc abiens præfectus cum ministris, 26
adduxerunt eos, non violenter, quia
extimuerunt populum, ne lapidaret
eos. Et cùm adduxissent illos, sta- 27
tuerunt eos in concilio. Et interroga-
vit eos princeps sacerdotum, dicens;
Nonne præcepimus vobis mandato præ- 28
ciso ne doceretis hoc nomen? & tamen
ecce vos jam implêstis Ierosolymam
doctrinâ vestrâ, volentes inducere su-
per nos sanguinem hujus hominis. Re- 29
sponderunt eis Petrus & Apostoli, atque
dixerunt; Utrum expedit, obedire Deo
potiùs, an hominibus? Deus patrum 30
nostrorum suscitavit Jesum quem vos
occidistis, appendentes eum trabi: Hunc 31
exaltavit Deus principem & salvato-
rem dexterâ suâ, dans per eum Israeli
pœnitentiam & remissionem peccato-
rum. Et nos sumus testes horum ser- 32
monum, & Spiritus sanctus quem dedit
Deus iis qui obediunt ipsi. Hucusque.
Hæc cùm audissent, molestò atque ama- 33
ro animo tulerunt, & consultârunt ut
interficerent eos. Surrexit autem qui- 34
dam Pharisæus è concilio, cujus nomen
erat Gamaliel legis doctor, honorandus
universo populo, præcepitque eis ut edu-
cerent Apostolos extra concilium ad
breve tempus. Deindè dixit eis; O 35
viri Israelitæ, attendite vobisipsis, quid
intendatis agere de negotio istorum ho-
minum. Ante hos enim dies surrexe- 36
rat Theodas, dicens de se, quòd esset vir
præclarus: & consenserunt ei viri nu-
mero quadringenti: demum occisus est,
& omnes qui se subdiderant ei, peni-
tùs dissipati sunt & in nihilum redacti.
Post hunc surrexit Juda Galilæus in 37
diebus census: & sectatus est eum po-
pulus multus: at periit ipse, & omnes
qui sese subjecerant ei, dispersi sunt.
Ego itaque dico vobis modò, Re- 38
cedite ab his hominibus, & sinite
illos: quoniam consilium istud atque
opus, si ex hominibus est, dissolvetur:
Sin ex Deo est, non potestis illud dissol- 39
vere: ne fortè reperiamini repugnare
Deo, eique resistere. Igitur obtemperâ- 40
runt ejus consilio, & convocantes Apo-
stolos, flagellârunt eos, & præceperunt
eis ne loquerentur in nomine Jesu: tum
dimiserunt eos. Illi verò abierunt à 41
conspectu concilii gaudentes, quòd di-
gni habiti essent qui contempti fuissent
pro nomine Jesu. Et non cessabant to- 42
tâ die in templo & domi docere & præ-
dicare Jesum Christum.

Lectio dominicæ secundæ post Pascha, quæ communiter vocatur, Dominica *mulierum* ferentium aromata.

CAP. VI.

IN illis autem diebus, cùm multipli- 1
cati fuissent discipuli, factum est mur-
mur à Græcis adversùs Judæos, eò
quòd eorum viduæ despicerentur in mi-
nisterio quod fiebat quotidiè.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሰማዕቱ፡ ለዝ፡ ነገር፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀቦሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለእለ፡ የአም
ኑ፡ ቦቱ፡፡ ወሰሚዖሙ፡ ዘንተ፡ ተምዕዑ፡ ወሐቀዩ፡ ስነኒሆሙ፡ ወፈቀዱ፡ ይቅትልዎሙ፡፡
ወተንሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስተ፡ ዐውድ፡ እምሕዝብ፡ ፈሪሳውያን፡ ዘስሙ፡ ገማልያል፡
መምህረ፡ ኦሪት፡ ወክቡር፡ ውእቱ፡ በኀበ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወአዘዘ፡ ያትትዎሙ፡ ሕቀ፡
እምነ፡ ዐውድ፡ ለሐዋርያት፡፡ ወይቤሎሙ፡ ለንትሙ፡ ሰብአ፡ እስራኤል፡ እወ፡ ዑቁ፡ ር
ነፍስክሙ፡ በእንተ፡ እሉ፡ ሰብእ፡ ዘከመ፡ ትገብሩ፡፡ ቀዲሙሰ፡ በእሉ፡ መዋዕል፡ ተን
ሥአ፡ ቴዎዳስ፡ ወአዕበየ፡ ርእሶ፡ ወተለውዎ፡ አርበዕቱ፡ ምእት፡ ሰብእ፡ ወጠፍአ፡ ውእቱ
ወኵሎሙ፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ ወኮኑ፡ ከመ፡ ዘኢተፈጥሩ፡፡ ወእምድኅሬሁ፡ ተን
ሥአ፡ ይሁዳ፡ ዘገሊላ፡ በመዋዕለ፡ ጸሐፍት፡ ወተለውዎ፡ ብዙኃን፡ ሰብእ፡ ወሞተ፡ ውእቱ
ወእለሂ፡ ተለውዎ፡ ተዘርዉ፡ ኵሎሙ፡፡ ወይእዜኒ፡ እብለክሙ፡ ሕድግዎሙ፡
ሰብእ፡ ወኢትስሐትዎሙ፡ ለእመሂ፡ ዘእም፡ ሰብእ፡ ዝምክሮሙ፡ ወዝግብሮሙ፡
ዝኒ፡ ወይስዐር፡፡ ወለእመሰ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔርኒ፡ ውእቱ፡ ኢ
ትክሉ፡ ሰዐሮቶሙ፡ ወከመዝ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር፡ ይትበአስ፡ ኢትኩኑ፡፡
ይቤልዎ፡ ወጸውዕዎሙ፡ ለሐዋርያት፡ ወቀሠፍዎሙ፡ ወገሠጽዎሙ፡ ኢይንግ
ሩ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ወኃደግዎሙ፡፡ ወወጽኡ፡ ሕቀ፡ እምቅድመ፡ ዐ
ውድ፡ እንዘ፡ ይትፌሥሑ፡ እስመ፡ ከፈሎሙ፡ ጽእለተ፡ ከመ፡ ያስተሐቅርዎሙ፡ በእን
ተ፡ ስሙ፡፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡ ይነብሩ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወኢሐደጉ፡ መሀሮ፡ ወን
ገረ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡

በእስጢፋኖስ፡ ወበሰብዑ፡ ፋሲካ፡፡

ወውእተ፡ አሚረ፡ በዝኁ፡ ሕዝብ፡ ወተገወዙ፡ እለ፡ እምአይሁድ፡ ወእለ፡ እምአረ
ሚ፡ እስመ፡ ይሬእይዎን፡ ለመበለታቲሆን፡ እንዘ፡ ይፀመዳ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡፡

Et nos sumus testes hujus sermonis, & Spiritus sanctus, quem dedit Deus iis qui 33
credunt in eo. Et audientes hoc indignati sunt, & striderunt dentibus suis, & vo-
luerunt trucidare eos. Et surrexit quidam in concilio ex Pharisæis, cujus nomen 34
Gamaliel, & doctor legis, & honorabilis fuit apud totum populum, & jussit ut ab-
ducerent paululùm à concilio Apostolos. Et dixit iis; Vos viri Israelis, etiam at- 35
tendite vobis ipsis, super hisce hominibus, quomodò acturi sitis. Anteà in hisce 36
diebus exortus est Theudas, & magnificavit seipsum, & adhæserunt ei quadrin-
geni homines: & periit ipse, & omnes qui crediderunt in eo, & facti sunt sicut
illi qui non fuerunt creati. Et posteà surrexit Judas Galilææ in tempore descriptio- 37
nis: & adhæserunt ei multi homines: & obiit ipse etiam, & omnes qui adhæse-
runt ei, dispersi sunt omnes illi. Et nunc etiam dico vobis, Sinite hos homines & 38
ne lædatis eos: si quod ex hominibus est hoc consilium eorum, & hoc opus eorum,
transibit hoc & peribit. Et si quod à Deo est, non potestis dissolvere eos: & sicut 39
ille qui cum Deo pugnat, non eritis. Et agedum, dixerunt ei: & vocârunt Aposto- 40
los, & flagellârunt eos, & comminati sunt eos, ne loquerentur ampliùs in
nomine Jesu, & dimiserunt eos. Et exierunt paululùm à conspectu concilii 41
gaudentes, quia portio eorum contumelia erat, ut despitatui essent propter no-
men ejus. Et quotidiè sedebant in templo, & non cessârunt docere, & loqui 42
de Jesu Christo.

CAP. VI.

In *festo* Stephani: & septimâ paschatis.

ET illo die multiplicati sunt populi, & murmurati sunt Judæi, & Gentiles; quia 1
videbant viduas eorum occupatas quotidiè.

Advocantes autem duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt; Non placi-
2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, (α) εἶπον, Οὐκ ἀρε-
tum est nos derelinquentes sermonem Dei, ministrare mensis. Considerate
3 στόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε
ergò, fratres, viros ex vobis testimonio probatos septem, plenos Spiritu sancto, & sapientiâ,
(β) οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας,
quos constituamus super usu hoc. Nos verò orationi, & ministerio verbi
4 οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου
perdurabimus. Et placuit sermo coram omni multitudine: Et elegerunt
5 προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο
Stephanum, virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, &
Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ
Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Quos statuerũt
6 Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα. Οὓς ἔστησαν
coram Apostolis: & precati imposuerunt eis manus. Et verbum
7 ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος
Dei crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valdè: multáque
τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε
turba Sacerdotum obediebat fidei. Stephanus autem plenus fide & fortitu-
8 ὄχλος τῶν ἱερέων (γ) ὑπήκουον τῇ πίστει. Στέφανος δὲ πλήρης (δ) πίστεως καὶ δυνά- Η'
dine, faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam eorum qui
9 μεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν
de synagoga dictâ Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, &
ἐκ τῆς συναγωγῆς (ε) τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ (ζ) Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ
eorum qui à Cilicia, & Asia, simul altercantes Stephano: Et non poterant resi-
10 τῶν ἀπὸ (η) Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντι-
stere sapientiæ, & Spiritui, quo loquebatur. Tunc summiserunt viros, dicentes; Quòd
11 στῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, Ὅτι

audivimus eum dicentem verba blasphema in Moysen & Deum. Commove-
ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς (θ) Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν. Συνεκίνη- 12
rúntque plebem, & seniores, & Scribas: & instantes corripuerunt eum,
σάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν,
& adduxerunt in concilium: Statuerúntque testes falsos, dicentes; Homo
καὶ (ι) ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον· Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος
iste non cessat verba blasphema loquens adversus locum sanctum hunc, & Legem.
οὗτος οὐ παύεται (κ) ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ (λ) ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου. 13
Audivimus enim eum dicentem; Quoniam Jesus Nazarenus hic dissolvet locum istum,
Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον,
& mutabit mores quos tradidit nobis Moyses. Et attendentes in eum o-
καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν (μ) Μωσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν (ν) ἅ- 14
mnes sedentes in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem
παντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, (ξ) εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον 15
angeli.
ἀγγέλου.

CAP. VII. Ζ'.

Dixit autem princeps Sacerdotum; Si hæc ita habent? Is verò ait; Viri fratres,
Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς, (α) Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ
& patres, audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ existenti in Me- 2
καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Με-
sopotamia, priùs quàm habitare eum in Charran: Et dixit ad illum; Exi de
σοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥάν· Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ
terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram quam tibi monstravero. Tunc exiens 3
τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς (β) γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν
de terra Chaldæorum, habitavit in Charran. Et indè, post mori patrem 4
ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαῤῥάν. Κἀκεῖθεν, (γ) μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα
ejus, transtulit illum in terram istam in quam vos nunc habitatis.
αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.

Κεφ. ϛ'. MS.A. (α) εἶπαν, (β) δὲ ἄνδρας (γ) ὑπήκουεν (δ) χάριτος καὶ δυνάμεως (ε) τῶν λεγομένων (ζ) Κυρηναίων, (η) Κιλικίας, συζητοῦντες (θ) Μωϋσῆν (ι) ἤγαγον αὐτὸν εἰς (κ) ῥήματα λαλῶν (λ) ἁγίου καὶ (μ) Μωϋσῆς. (ν) πάντες (ξ) εἶδον Κεφ. ζ'. MS.A. (α) Εἰ ταῦτα (β) τὴν γῆν (γ) μετὰ ἀποθανεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

ܙ ܩܦܠܐܘܢ*

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Advocârunt igitur duodecim Apostoli omne 2
cœtum discipulorum, & dixerunt eis; Non
decet ut relinquamus sermonem Dei, & mi-
nistremus mensis. Exquirite ergò, fratres mei, 3
& seligite septem viros ex vobis, de quibus
extet testimonium, plenósq; Spiritu Domini
& sapientiâ, & constituemus eos super hoc
opus: Nos autem perseverabimus in orati- 4
one, & in administratione sermonis. Et pla- 5
cuit hic sermo coram universo populo: pro-
indè elegerunt Stephanum virum plenum fi-
de & Spiritu sanctitatis, & Philippum, &
Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, &
Parmenam, & Nicolaum proselytum Antio-
chenum: Quos statuerunt in conspectu Apo- 6
stolorum: quúmq; precati fuissent, imposue-
runt eis manum. Itaq; sermo Dei crescebat, 7
& multiplicabatur valdè numerus discipulo-
rum in Jerusalem: & populus multus ex Ju-
dæis auscultabat fidei. Stephanus autem ple- 8
nus erat gratiâ & virtute, edebátq; signa &
miracula in populo. Surrexerunt autem qui- 9
dam è synagoga quæ dicitur Libertinorum,
Cyrenæorum, & Alexandrinorum, nec non
eorum qui sunt ex Cilicia, & Asia, & disce-
ptabant cum Stephano. Nec poterant resi- 10
stere sapientiæ & Spiritui qui loquebatur per
eum. Tunc miserunt quosdam, & docuerunt 11
eos ut dicerent, Nos audivimus eum dicentem
verba blasphemiæ in Moysen, & in Deum.
Concitârúntq; plebem, & seniores, & Scri- 12
bas: proindè venerunt & insurrexerunt in
eum, correptúmque adduxerunt in medium
synagogæ.

Feriâ V. Candidatorum. 15.

Et statuerunt testes falsos qui dicerent; Iste 13
homo non cessat loqui verba contra Legem,
& contra locum hunc sacrosanctum. Nos 14
enim audivimus eum dicentem, Jesum istum
Nazarenum destructurum hunc locum, & mu-
taturum ritus quos tradidit vobis Moyses.
Itaque intuiti sunt eum cuncti illi qui sede- 15
bant in synagoga, & conspicati sunt vultum
ejus quasi vultum angeli.

CAP. VII.

Et interrogavit eum summus sacerdos, 1
num hæc ita se haberent. Ipse verò ait; 2
Viri fratres & patres nostri, audite; Deus
gloriæ apparuit patri nostro Abraham, quum
esset inter fluvios, (in Mesopotamia,) priús-
quàm venisset habitatum in Haran: Et di- 3
xerat ei; Exi de terra tua, & ex filiis cogna-
tionis tuæ, & veni in terram quam common- 4
stravero tibi. Tunc igitur exiit Abraham è
terra Chaldæorum, venítque habitatum in
Haran. Et illinc quum obiisset pater ejus,
transtulit eum Deus in terram hanc, quam
vos habitatis hodié.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸውዕዎሙ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ለኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ኢይረትዕ ፡ ን
3 ኅድግ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንጸመድ ፡ ማእደተ ፡፡ ኅረዩ ፡ እምውስቴትክሙ ፡
ሰብዐቱ ፡ ዕደወ ፡ እለ ፡ ምሉኣን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወጥበብ ፡ እለ ፡ ንሢሞ ፡ ደበ ፡ ዝ
4 ግብር ፡፡ ወንሕነሰ ፡ ንፀመድ ፡ ጸሎተ ፡ ወመልእክተ ፡ ቃሉ ፡፡ ወሠምረ ፡ ኵሉ ፡
5 ሕዝብ ፡ ወሠናየ ፡ ኮነ ፡ ዝነገር ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ወኅረዩ ፡ እስጢፋኖስሃ ፡ ብእሴ ፡ ዘም
ሉእ ፡ ሃይማኖት ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወፊልጶስሃ ፡ ወጵሮኮሮን ፡ ወኒቃኖራ ፡ ወጢሞና ፡ ወ
6 ጰርሜና ፡፡ ወኒቆላዎን ፡ ፈላሲ ፡ ዘሀገረ ፡ አንጾኪያ ፡፡ ወአቀምዎሙ ፡ ቅድመ ፡ ሐ
ዋርያት ፡ ወጸለዩ ፡ ወወደዩ ፡ እደዊሆሙ ፡ ላዕሌሆሙ ፡፡

Et vocârunt duodecim omnes populos, & dixerunt iis; Non æquum est derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Eligite ex vobis septem viros plenos Spiritu sancto, & sapientiâ, quos constituamus super hoc opus. Et nos occupati erimus in oratione, & ministerio verbi ejus. Et consenserunt omnes populi, & bonus fuit his sermo in conspectu eorum, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum proselytum civitatis Antiochiæ. Et statuerunt eos in conspectu Apostolorum, & oraverunt, & posuerunt manus suas super eos.

Versio VULGATA LATINA.

2 Convocantes autem duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt; Non est
3 æquum nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergò,
fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto, & sapi-
4 entiâ, quos constituamus super hoc opus. Nos verò orationi, & ministerio
5 verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt
Stephanum, virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum,
& Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam An-
6 tiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes imposu-
7 erunt eis manus. Et verbum Domini crescebat, & multiplicabatur numerus
discipulorum in Jerusalem valdé: multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.
8 Stephanus autem plenus gratiâ & fortitudine, faciebat prodigia & signa magna
9 in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga, quæ appellatur Libertino-
rum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum qui erant à Cilicia, & Asia,
10 disputantes cum Stephano: Et non poterant resistere sapientiæ, & Spiritui, qui
11 loquebatur. Tunc summiserunt viros, qui dicerent se audivisse eum dicentem
verba blasphemiæ in Moysen, & in Deum. Commoverunt itaque plebem, & se- 12
niores, & Scribas: & concurrentes rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium,
Et statuerunt falsos testes, qui dicerent; Homo iste non cessat loqui verba adver- 13
sùs locum sanctum, & legem. Audivimus enim eum dicentem; Quoniam Jesus 14
Nazarenus hic, destruet locum istum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis
Moyses. Et intuentes eum omnes, qui sedebant in concilio, viderunt faciem ejus 15
tanquam faciem Angeli.

CAP. VII.

DIxit autem princeps sacerdotum; Si hæc ita se habent? Qui ait; viri fra- 1
tres, & patres, audite; Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cùm esset in 2
Mesopotamia, priùs quàm moraretur in Charan, Et dixit ad illum; Exi de 3
terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram, quam monstravero tibi.
Tunc exiit de terra Chaldæorum, & habitavit in Charan. Et indè, postquàm 4
mortuus est pater ejus, transtulit illum in terram istam, in qua nunc vos habi-
tatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فاستدعي الاثني عشر جماعة التلاميذ وقالوا لهم ليس هذا مما يرضينا ان نهمل كلام الله
3 ونخدم الموايد * فانتخبوا منكم ايها الاخوة رجالا مشهودا لهم بالفضل سبعة مملوين
4 من روح القدس والحكمة فنقيمهم على هذه الحاجة * ونثابت نحن على الصلاة وخدمة الكرازة
5 * فصار القول مرضيا امام الجماعة كلها واختاروا اصطفان رجلا مملوا من الامانة ومن روح
القدس * وفيلبس * وبروخورس * ونيكانور * وطيمن * وبرمنان * ونيقولا الانطاكي المستجير [?] *
6 * واقاموهم امام الرسل واذ صلوا وضعوا عليهم ايديهم * ونمي قول الله وكثر عدد التلاميذ 7
باورسليم جدا * وجمع كثير من الكهنة طاعوا الامانة * تم * قراءة يوم الاثنين من
8 الجمعة الثالثة بعد الفصح * ك * واصطفان اذ كان مملوا من الامانة والقوة عمل في
9 الشعب ايات وجرايح عظيمة * فنهض قوم من الجمع الملقب بالقورنثيين والقيروانيين
10 والاسكندرانيين ومن الثغر واسيا يجادلون اصطفان * ولم يمكنهم يقاوموا الحكمة والروح
11 الذي ينطق فيه * فدولبوا [?] حينيذ رجالا يقولون انا سمعناه متكلما اقوالا ذوات افتراء في
12 موسي وفي الله * وثيروا معهم الشعب والشيوخ والكتاب * ونهضوا فاختلسوه وجاوزوا به الي
13 الجمع * واقاموا عليه شهودا كذبة قايلين هذا الانسان ما يفتر ناطقا اقوالا ذوات افتراء
14 على هذا الموضع المقدس وعلى الشريعة * لانا سمعناه قايلا ان يسوع الناصري ذاك ينقض
15 هذا الموضع ويبدل الفرايض التي اعطاناها موسي * فتفرس فيه جماعة الشعب الجالسين
في الجمع * فابصروا وجهه كوجه ملاك *
1 * الفصل السابع * فقال رييس الكهنة * اترى هذه الاقوال
2 على ما يصفون * فقال ايها الرجال الاخوة والاباء اسمعوا الاه المجد ظهر لابينا ابراهيم حينما
3 كان في الجزيرة قبل ان يسكن حران * فقال له اخرج من ارضك ومن ذوي جنسك وهلم
4 الي الارض التي اريكها * حينيذ خرج من ارض الكلدانيين وسكن حران * ومن هناك
بعد وفاة ابيه نقله الي هذه الارض التي قد سكنتموها الان انتم *

Quapropter convocantes duodecim cœtum discipulorum, dixerunt ad eos; Hoc 2
nobis minimè placet, negligi sermonem
Dei, et ministrari mensis. Seligite ergò 3
ex vobis, ô fratres, viros quorum virtus
testimonio probetur, septem, plenos Spiritu sancto et sapientiâ, quibus delegabimus hoc negotium: Nos autem insta- 4
bimus orationi et ministerio prædicationis. Fuitque sermo iste gratus apud con- 5
gregationem universam: et eligentes Stephanum virum plenum fide et Spiritu
sancto, et Philippum, ac Prochorum, et
Nicanorem, et Timonem, et Parmenam,
et Nicolaum Antiochenum advenam,
Statuerunt eos coram Apostolis: Qui 6
cùm orâssent, imposuerunt eis manus su-
as. Crevit etiam sermo Dei, et multipli- 7
catus est numerus discipulorum in Jerusalem magnoperè: et turba multa sacerdotum obtemperârunt fidei. Hucusq;

Lectio feriæ secundæ hebdomadis tertiæ post Pascha.

Porrò Stephanus cùm esset plenus fide 8
atque fortitudine; edidit in populo signa
et prodigia maxima. Surrexerunt autem 9
quidam de synagoga quæ appellatur Corinthiorum, Cyrenensium, et Alexandrinorum, et ex confinibus, et Asia, dispu-
tantes cum Stephano: Et non potuerunt 10
resistere sapientiæ et Spiritui qui loque-
batur in eo. Tunc ergò expedierunt ho- 11
mines qui dicerent; Nos audivimus
eum loquentem sermones commentitios
in Mosen et in Deum. Et abripuerunt 12
secum populum, et seniores, ac scribas:
et surgentes rapuerunt eum, et adduxe-
runt eum in concilium: Et statuerunt 13
adversùs eum testes falsos dicentes; Homo iste non cessat loqui sermones com-
mentitios adversùs hunc locum sanctum
et legem. Nos enim audivimus eum di- 14
centem quòd Jesus Nazarenus ille demolietur hunc locum, et mutabit instituta quæ tradidit nobis Moses. Intuens 15
autem in eum congregatio populi sedentium in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem angeli.

CAP. VII.

DIxit autem princeps sacerdotum; 1
Num hi sermones se habent ut isti com-
memorant? Ait; O viri fratres ac pa- 2
tres, audite: Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cùm esset in Insula (Mesopotamia) antequam inhabitaret
Harran: Dixitque ad eum, Egredere 3
de terra tua et de gente generis tui, et veni in terram quam tibi osten-
dam. Tunc egressus è terra Chaldæ- 4
orum, habitavit in Harran. Indeque post obitum patris ejus, transtulit eum in terram hanc in qua vos modò habitatis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወዐቢየ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወብዝኁ፡ ሕዝብ፡ በኢየሩሳሌም፡ ፈድፋደ፡ ወብዙኃን፡
8 እምኀበ፡ ካህናት፡ እለ፡ አምኑ። ወእስጢፋኖስ፡ ምሉእ፡ ጸጋ፡ እግዚአብሔ
9 ር፡ ወኃይል፡ ወይገብር፡ ዐቢየ፡ ተአምረ፡ ወመንከረ፡ በውስተ፡ ሕዝብ። ወቦ፡ እ
ለ፡ ተንሥኡ፡ እምኵራብ፡ እንተ፡ ስማ፡ ሊቤርጢኖን፡ ወቀሬኔዎን፡ ወእለእስክንድሬዎ
10 ን፡ ወእለሂ፡ እምቂልቅያ፡ ወእስያ። ወተኃሠሥዎ፡ ለእስጢፋኖስ፡ ወስእንዎ፡ ተ
11 ቃውሞቶ፡ እስመ፡ በጥበብ፡ ወበመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ይትናገሮሙ። ወእምዝ፡ አቅጸሩ፡
12 ሎቱ፡ ዕደወ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ሰማዕናሁ፡ ለዝ፡ ብእሲ፡ ይነብብ፡ ነገረ፡ ፅርፈት፡ ለዐ
ለ፡ ሙሴ፡ ወለዐለ፡ እግዚአብሔር። ወተንሥኡ፡ ወኀብሩ፡ ለዐሌሁ፡ ሕዝብ፡
13 ወሊቃናት፡ ወጸሐፍት፡ ሮድዎ፡ ወስሐብዎ፡ ኀበ፡ ዐውድ። ወአቀሙ፡ ሎቱ፡ ሰማዕ
ተ፡ ሐሰት፡ ወይቤሉ፡ ዝብእሲ፡ አበየ፡ አርምሞ፡ እንዘ፡ ይነብብ፡ ፅርፈት፡ ዲበ፡ ቤ
14 ተ፡ መቅደስ፡ ወዲበ፡ ኦሪት። ወሰማዕናሁ፡ ዓዲ፡ ይብል፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ይነ
15 ሥቶ፡ ለቤተ፡ መቅደስ፡ ወይስዕር፡ ኦሪተነ፡ ዘወሀበነ፡ ሙሴ። ወነጸርዎ፡ ኵሎ
ሙ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ዐውድ፡ ወርእዩ፡ ገጾ፡ ከመ፡ ገጸ፡ መልአከ፡ እግዚአ
ብሔር።

በረቡዕ፡ ሊጲፋንያ፡ ወበአብርሃም።

1 ወይቤሎ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ አማንኑ፡ ከመዝ፡ ትቤ። ፪ ወይቤ፡ ስምዑ፡
2 አኃዊነ፡ ወአበዊነ፡ አምላከ፡ ስብሐት፡ አስተርአዮ፡ ለአቡነ፡ አብርሃም፡ በማእከ
3 ሎሙ፡ ለአፍላግ፡ ዘእንበለ፡ ያፍልስ፡ ካራን። ወይቤሎ፡ ጻእ፡ እምብ
4 ሔርከ፡ ወእምአዝማዲከ፡ ወነዐ፡ ውስተ፡ ብሔር፡ ዘአርአየከ። ወእምዝ፡ ወጽአ
እምከለዳውያን፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ካራን፡ ወእምህየ፡ ሞቶ፡ ለአቡሁ፡ አፍለሶ፡ ውስተ፡
ምድር፡ ኀበ፡ ሀለውክሙ፡ አንትሙ፡ ይእዜ፡ ትነብሩ።

Et magnum fuit verbum Dei, & multiplicati sunt populi in Hierusalem valdè, & 7
multi ex sacerdotibus fuerunt qui crediderunt. Et Stephanus plenus fuit gratiâ 8
Dei & virtute, & faciebat magna signa & miracula in populo. Et fuerunt qui 9
surrexerunt è synagoga, cujus nomen est Libertinorum, & Caranæorum, & Alexandrinorum, & qui erant ex Cilicia & Asiâ, & altercati sunt cum Stephano. Et non
potuerunt resistere ei, quia in sapientia & in Spiritu sancto loquebatur iis. Et 10
tunc summiserunt contra eum viros, qui dicebant; Audivimus hunc hominem lo- 11
quentem verba blasphemiæ contra Mosen, & contra Deum. Et exorti sunt, &
consociârunt contra eum populi, & magistri & Scribæ persequuti sunt eum, & 12
traxerunt eum ad concilium: Et statuerunt contra eum testes falsos, & dixerunt;
Hic homo noluit cessare, loquens blasphemiam adversùs templum & adversùs legem. 13
Et audivimus eum ulteriùs dicentem; Jesus Nazarenus destruet templum, & solvet
legem nostram, quam dedit nobis Moses. Et intuiti sunt eum omnes sedentes in con- 14
cilio, & viderunt faciem ejus sicut faciem angeli Dei. 15

CAP. VII.

Quartâ Epiphaniæ: & de Abrahamo.

ET dixit ei princeps sacerdotum; Verène sic dixisti? Et dixit; Audite fratres no- 1
stri, & patres nostri: Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahamo in Mesopotamia, 2
in medio fluviorum, priusquam se transtulisset in Charan: Et dixit ei, Exi de regione 3
tua, & à cognatione tua, & veni in regionem quam monstravero tibi. Et tunc exi- 4
ens à Chaldæa, habitavit in Charan. Et illinc, quum mortuus esset pater ejus, trans-
tulit se in hanc terram, ubi estis vos nunc habitantes.

Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: & repromisit illi
5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο (δ) αὐτῷ
dare in possessionem eam, & semini ejus post ipsum, non existente ei nato.
δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
Locutus est autem sic Deus; Quia erit semen ejus accola in terra aliena, &
6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεὸς, Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
servituti subjicient id, & malè tractabunt annos quadringentos: Et gentem cui servierint,
7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· Καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν (ε) δουλεύσωσι,
judicabo ego, dixit Deus: & post hæc exibunt, & servient mihi in loco
κρινῶ ἐγώ, (ζ) εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ
isto. Et dedit illi pactum circumcisionis, & sic genuit Isaac, & circum-
8 τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς, καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέ-
cidit eum die octavo: & Isaac, Jacob: & Jacob, duodecim
τεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ (η) ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ (θ) ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα
Patriarchas. Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum: &
9 πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ
erat Deus cum eo: Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus; & dedit
10 ἦν ὁ Θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ· Καὶ (ι) ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ (κ) ἔδωκεν
ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, & constituit eum
αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
præpositum super Ægyptum, & omnem domum suam. Venit autem fames in universam
11 ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτον, (λ) καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην
terram Ægypti & Chanaan, & tribulatio magna: & non inveniebant cibos pa-
(μ) τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πα-
tres nostri. Audiens autem Jacob existentia frumenta in Ægypto, misit pa-
12 τέρες ἡμῶν. Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα (ν) σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πα-
tres nostros primùm: Et in secundo cognitus est Joseph fratribus suis,
13 τέρας ἡμῶν πρῶτον· Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ (ξ) ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ,
& manifestum factum est Pharaoni genus Joseph. Mittens autem Joseph,
14 καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ (ο) γένος τοῦ Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ

accersivit patrem suum Jacob, & omnem cognationem suam, in animabus
μετεκαλέσατο (π) τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν τὴν (ρ) συγγένειαν αὐτοῦ, ἐν ψυχαῖς
septuagintaquinque. Descendit autem Jacob in Ægyptum: & defunctus est ipse
ἑβδομηκονταπέντε. (σ) Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς 15
& patres nostri. Et translati sunt in Sichem: & positi sunt in sepulchro quod
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι (τ) ὃ 16
emit Abraham pretio argenti à filiis Emmor Sichem. Cùm autem
ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν (υ) Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ. Καθὼς δὲ 17
appropinquaret tempus promissionis, quam juraverat Deus Abrahæ, crevit populus
ἤγγιζεν ὁ (φ) χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς (χ) ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς
& multiplicatus est in Ægypto: Quoad usque surrexit rex alius, qui non sciebat Joseph.
καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ· Ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς (ψ) ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 18
Hic circumveniens genus nostrum, malè affecit patres nostros, ad faciendum
Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν 19
expositos infantes suos, ad non subolescere. In quo tempore natus est
(ω) ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ καιρῷ (α) ἐγεννήθη 20
Moyses: & fuit venustus Deo, qui nutritus est menses tres in domo patris sui.
Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ (β) πατρὸς αὐτοῦ.
Expositum autem illum sustulit eum filia Pharaonis, & nutrivit eum sibiipsi
Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ 21
in filium. Et eruditus est Moyses omni sapientiâ Ægyptiorum: erat autem potens
εἰς υἱόν. Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς (γ) πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς 22
in dictis & in factis. Cùm autem impleretur ei quadraginta annorum
ἐν λόγοις (δ) καὶ ἐν ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ (ε) τεσσαρακονταετὴς
tempus, ascendit in cor ejus, invisere fratres suos filios Israel.
χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ (ζ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 23
Et videns quendam injuriâ affectum, ultus est, & fecit ultionem oppresso,
Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, 24
percutiens Ægyptium.
πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.

MS.A. (δ) δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ, καὶ τῷ (ε) δουλεύσουσιν, (ζ) ὁ Θεὸς εἶπεν· (η) Ἰσαὰκ (θ) Ἰακὼβ (ι) ἐξείλατο (κ) ἔδωκεν χάριν (λ) καὶ ἐφ᾽ ὅλον (μ) τὴν Αἴγυπτον (ν) σιτία εἰς Αἴγυπτον (ξ) ἐγνωρίσθη (ο) γένος ἑαυτοῦ. (π) Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ (ρ) συγγένειαν, ἐν (σ) Καὶ κατέβη Ἰακὼβ (τ) ᾧ (υ) Ἐμμὼρ τοῦ ἐν Συχέμ. Ὡς δὲ (φ) καιρὸς (χ) ὡμολόγησεν (ψ) ἕτερος ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ὃς (ω) τὰ βρέφη ἔκθετα (α) ἐγεννήθη (β) πατρός. Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο (γ) ἐν πάσῃ (δ) καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς (ε) τεσσερακονταετὴς χρόνος, (ζ) τοὺς υἱοὺς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Nec dedit ei hæreditatem in ea, ne vestigium quidem pedis: tamen pollicitus ei fuerat se daturum ipsam ei possidendam, & semini ejus, quum non haberet filium. Et allocutus cum fuerat Deus dum diceret ei; Erit semen tuum inquilinum in terra extranea, & servituti subjicient illud, malísque afficient per quadringintos annos. Sed gentem, cui servitutem servient, condemnabo ego, dicit Deus: & post hæc exibunt, & colent me in hoc loco. Proindè dedit ei fœdus circumcisionis: & tunc genuit Isaac, & circumcidit eum die octavo: Isaac autem genuit Jacob, & Jacob genuit duodecim patres nostros. Ipsi autem patres nostri invidiâ moti sunt in Joseph, & vænundederunt eum Ægyptiis: sed erat Deus cum eo, Et liberavit eum ab omnibus oppressionibus ejus, dedítque ei gratiam & sapientiam coram Pharaone rege Ægypti, & constituit eum principem super Ægyptum, ac super totam domum suam.

Infanticidii. 16.

Extitit autem fames & oppressio ingens in universa Ægypto, & in terra Chanaan, nec habebant undè explerentur patres nostri. Quúmque audisset Jacob frumentum esse in Ægypto, miserat patres nostros primùm. Et quum secundò abiissent, patefecit seipsum Joseph fratribus suis, & innotuit Pharaoni cognatio ipsius Joseph. Porrò misit Joseph, & accersivit patrem suum Jacob, omnémque cognationem suam: erant autem numero septuaginta quinque animæ. Proindè descendit Jacob in Ægyptum, & mortuus est illic ipse & patres nostri. Et translatus est in Sichem, positúsque in sepulchro quod emerat Abraham argento à filiis Hemor. Quum autem appropinquaret tempus illius rei quam jurejurando pollicitus fuerat Deus ipsi Abraham, creverat populus, prævaluerátque in Ægypto. Usquequò surrexit rex alius super Ægyptum, qui non noverat ipsum Joseph. Et dolosè egit in cognationem nostram, maléque accepit patres nostros; ac præcepit ejici infantes eorum, ne servarentur. Eo ipso tempore natus est Moses, qui charus fuit Deo: & educatus est tribus mensibus in ædibus patris sui. Quúmque fuisset expositus à populo suo, nacta est eum filia Pharaon, & nutrivit eum sibi pro filio. Et eruditus est Moses omni sapientiâ Ægyptiorum: divésque erat dictis & factis suis. Quum autem esset annos quadraginta natus, subiit in animum ejus ut inviseret fratres suos filios Israel. Et conspicatus quendam ex filiis suæ nationis vim patientem, vindicavit eum, & causam ejus egit, interemitque Ægyptium illum qui offendebat eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወኢወሀቦ፡ እምውስቴታ፡ ርስተ፡ ወኢመጠነ፡ መከየደ፡ እግር፡፡ ወበሎቱ፡ አሰፈዎ፡ የሀቦ፡
ከያሃ፡ ይኰንና፡ ውእቱ፡ ወዘርኡ፡፡ ወእመድኅሬሁ፡ ወእንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ውእተ፡ አሚ
6 ረ፡፡ ከመዝ፡ ይቤሎ፡ እግዚአብሔር፡ ለአብርሃም፡ ሀለውሙ፡ ለአዝርእቲከ፡ ፈለሲያ
ን፡ ውስተ፡ ብሔረ፡ ነኪር፡ ወይትቀነዩ፡ ሎሙ፡ ወያሐምምዎሙ፡ አርብዕተ፡ ምእት፡ ዓመ
7 ት፡፡ ወለውእቱ፡ ሕዝብ፡ እለ፡ ይቀንይዎሙ፡ አነ፡ እኴንኖሙ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ወ
8 እምዝ፡ ይፅኡ፡ ወያመልኩኒ፡ በዝ፡ ብሔር፡፡ ወወሀቦ፡ ሥርዐተ፡ ግዝረት፡ ወእምዝ፡
ወለደ፡ ለይስሐቅ፡ ወገዘሮ፡ አመ፡ ሰመንተ፡ ዕለት፡ ወከማሁ፡ ይስሐቅ፡ ለያዕቆብ፡
ወያዕቆብ፡ ለአሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አበው፡ ቀደምት፡፡

Et non dedit ei in ea possessionem, ne quantum est vestigium pedis: verum tamen pollicitus est dare ei ipsam, ut gubernaret eam, ipse & semen ejus post eum: & quum non haberet prolem isto die, Sic dixit Deus Abrahamo; Sunt posteri tui migraturi in regionem peregrinam, & servituti subjicient eos, & affligent eos quadringentis annis. Et hanc gentem cui servierint, ego judicabo eam, dixit Deus; & tunc exibunt, & colent me in hac regione. Et dedit testamentum circumcisionis: & tunc genuit Isaac, & circumcidit eum quando octo dierum erat, & similiter Isaac Jacobum, & Jacobus duodecim Patriarchas.

Versio VULGATA LATINA.

Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: sed repromisit dare illi in possessionem, & semini ejus post ipsum, cùm non haberet filium. Locutus est autem ei Deus; Quia erit semen ejus accola in terra aliena, & servituti eos subjicient, & malè tractabunt eos annis quadringentis: Et gentem cui servierint, judicabo ego, dixit Dominus: & post hæc exibunt, & servient mihi in loco isto. Et dedit illi testamentum circumcisionis: & sic genuit Isaac, & circumcidit eum die octavo: & Isaac, Jacob: & Jacob, duodecim Patriarchas. Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum: & erat Deus cum eo: Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus: & dedit ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, & constituit eum præpositum super Ægyptum, & super omnem domum suam. Venit autem fames in universam Ægyptum & Chanaan, & tribulatio magna: & non inveniebant cibos patres nostri. Cùm audisset autem Jacob esse frumentum in Ægypto: misit patres nostros primùm: Et in secundo cognitus est Joseph à fratribus suis, & manifestatum est Pharaoni genus ejus. Mittens autem Joseph accersivit Jacob patrem suum, & omnem cognationem suam in animabus septuagintaquinque. Et descen- 15
dit Jacob in Ægyptum, & defunctus est ipse, & patres nostri. Et translati sunt 16
in Sichem, & positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à filiis Hemor filii Sichem. Cùm autem appropinquaret tempus promissionis, quam 17
confessus erat Deus Abrahæ, crevit populus, & multiplicatus est in Ægypto, 18
Quoadusque surrexit alius rex in Ægypto, qui non sciebat Joseph. Hic cir- 19
cumveniens genus nostrum, afflixit patres nostros, ut exponerent infantes suos ne vivificarentur. Eodem tempore natus est Moyses, & fuit gratus Deo, qui nu- 20
tritus est tribus mensibus in domo patris sui. Exposito autem illo, sustulit eum 21
filia Pharaonis, & nutrivit eum sibi in filium. Et eruditus est Moyses omni sa- 22
pientiâ Ægyptiorum, & erat potens in verbis, & in operibus suis. Cùm au- 23
tem impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus ut visitaret fratres suos filios Israël. Et cùm vidisset quendam injuriam patientem, vindi- 24
cavit illum: & fecit ultionem ei qui injuriam sustinebat, percusso Ægyptio.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ولم يعطه فيها موروثا ولا موطاء قدم * ووعده ان يعطيه اياها حظا له ولنسله بعده
ولم يكن له ولد * وتكلم الله هكذا * ان سيكون نسله ساكنا طارا الى ارض
غريبة * ويستعبدونه ويضرون به اربع مائة سنة * وقال الله * انا ادين الامة التي يستعبدونه
وبعد هذه الخطوب سيخرجون ويعبدوني في هذا الموضع * واعطاه موثق الختانة
وبعد ذلك اولد اسحق وختنه في اليوم الثامن * واسحق اولد يعقوب * ويعقوب اولد
الاثني عشر رؤساء الاباء * ورؤساء الاباء حسدوا يوسف فباعوه الى مصر * وكان الله معه
وانقذه من جميع عوزه * ومنحه امام فرعون ملك مصر جلالة وحكمة * فاقامه على مصر
وعلى بيته كله مدبرا * ثم جاء الجوع على سائر ارض مصر وكنعان شديدا وضيقا
عظيما * ولم يجد اباونا شبعا * فلما سمع يعقوب ان بمصر حنطة ارسل اباءنا اولا * وفي
الدفعة الثانية عرف يوسف اخوته * وصار جنس يوسف ظاهرا عند فرعون مشهورا
فارسل يوسف فاستدعى اباه يعقوب وكل ذوي جنسه خمسة وسبعين نفسا * فنزل
يعقوب الى مصر وتوفي هو واباونا * ونقلوا الى شكيم * ووضعوا في القبر الذي ابتاعه
ابرهيم بثمن فضة من بني حامور بن شكيم * ولما دنا زمان الموعد الذي اقسم الله به
لابراهيم نمى الشعب بمصر وكثر * الى ان قام ملك اخر لم يكن يعرف يوسف
فهذا عمل حيلة في الاضرار بجنسنا * بان جعل اطفالهم مطروحين لئلا يعيشوا
الى حين ولد موسى * وكان منذورا لله * وربي في منزل ابيه ثلاثة اشهر * فلما طرح
اخذته ابنة فرعون فربته لها ابنا * وادب موسى بسائر حكمة المصريين * فصار قويا في
الاقوال والافعال مقتدرا * فلما كملت له مدة اربعين سنة خطر بقلبه ان
يتعهد اخوته بني اسرائيل * فابصر احدهم مظلوما * فانتقم للمضرور * فانتصر له
وقتل المصري *

Et non dedit illi hæreditatem in ea, ne 5
vestigium quidem pedis. Pollicitus est autem ei se daturum illam ipsi portionem, ipsi inquam & stirpi ejus post ipsum, cùm non haberet filium. Locu- 6
tus est autem Deus sic; Erit sanè stirps ejus inquilina, vi abducta in terram peregrinam, eámque servitute ac damnis oppriment quadringentis annis. Subdidit etiam Deus, Ego judicabo 7
gentem quæ illam redeget in servitutem. Post hos autem sermones egredientur, & adorabunt me in loco isto. Et 8
tradidit ei fœdus circuncisionis. Posthæc genuit Isaac, & circuncidit eum die octavâ. Isaac verò genuit Jacob, & Jacob genuit duodecim principes patrum. Principes autem patrum in- 9
videntes Josepho, vendiderunt eum in Ægyptum. Fuitque Deus cum ipso, Et 10
eripuit eum ex omnibus afflictionibus ejus: & dedit ei apud Pharaonem regem Ægypti gratiam & sapientiam, qui statuit eum super Ægyptum, totámque domum suam, moderatorem. Deinde invasit fames totam terram 11
Ægypti & Chanaan, vehemens, & angustia maxima: nec inveniebant patres nostri saturitatem. Cùm audisset au- 12
tem Jacob esse in Ægypto frumentum, misit patres nostros primum. Et vice 13
secundâ cognoverunt Josephum fratres sui: factúmque est genus Josephi clarum apud Pharaonem, ac notum. Mit- 14
tens autem Joseph, accersivit patrem suum Jacobum, omnésque cognatos suos, septuaginta quinque animas. De- 15
scendit igitur Jacob in Ægyptum: defunctúsque est ipse & patres nostri. Et translati sunt in Sichem, positíque 16
in monumento quod emerat Abraham pretio argenti à filiis Hemor filii Sichem. Cùm autem advenisset tempus 17
promissionis de qua juraverat Deus Abrahæ, crevit populus in Ægypto, & multiplicatus est, Donec surrexit 18
rex alius qui non noverat Josephum. Hic exercuit dolum perniciosum in 19
genus nostrum, efficiendo ut infantes eorum projicerentur, ne viverent. Quoadusque natus est Moses, qui erat 20
voto consecratus Deo: educatúsque fuit in domo patris sui tribus mensibus. Et 21
cùm projectus fuisset, accepit eum filia Pharaonis, & nutrivit eum sibi in filium. Et eruditus est Moses omni sapien- 22
tiâ Ægyptiorum, redditúsque est dictis et factis potens. Ut autem expletum ei 23
fuisset spatium quadraginta annorum, subiit in cor ejus ut visitaret fratres suos filios Israël. Vidénsque quendam 24
eorum oppressum, ultus est eum cui damnum inferebatur, eúmq; defendens, occidit Ægyptium:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ቀደሞት፡ ቀናአሙ፡ ለዮሴፍ፡ ሤጥዎ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ወሀሎ፡ እግዚአብሔር፡
ምስሌሁ፡፡ ወአድኅኖ፡ እምኵሉ፡ ምንዳቤሁ፡ ወወሀቦ፡ ሞገሰ፡ ወጥበበ፡ በቅድመ፡
ንጉሠ፡ ግብጽ፡ ወአንገሦ፡ ለኵሉ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡ ወአመገቦ፡ ለኵሉ፡ ቤቱ፡፡
ወመጽአ፡ ረኃብ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ወለብሔረ፡ ከናአን፡ ወዐቢይ፡ ሕማም፡ ወሰኣኑ
አበዊነ፡፡ ወሶበ፡ ሰምዐ፡ ያዕቆብ፡ ከመ፡ ሀለወ፡ በብሔረ፡ ግብጽ፡ ወፈነዎሙ
ለአበዊነ፡ ቅድመ፡፡ ወበደግም፡ አእመርዎ፡ አኀዊሁ፡ ለዮሴፍ፡ ወአእመሮሙ፡ ፈር
ከመ፡ እዝማዲሁ፡ ለዮሴፍ፡፡ ወዮሴፍኒ፡ እምድኅረ፡ አእመርዎ፡ አዘዘ፡ ይጸውዕዎ
በትፍሥሕት፡ ለአቡሁ፡ ወለኵሉ፡ አዝማዲሁ፡ ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ሰብዓ፡ ወሐም
ነፍስ፡፡ ወወረደ፡ ያዕቆብ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡ ወሞተ፡ ውእቱ፡፡ ወአበዊነሂ፡ ፈለሱ፡
ግብጽ፡ ወተቀብሩ፡ በሴኬም፡ ውስተ፡ መቃብረ፡ ዘተሣየጦ፡ አብርሃም፡ በወርቁ፡
ደቂቀ፡ ኤሞር፡ ወልደ፡ ሴኬም፡፡ ወአመ፡ በጽሐ፡ ዕድሜሁ፡ ዘአሰፈዎ፡ እግ
ለአብርሃም፡ በዝኁ፡ ሕዝብ፡ ጥቀ፡ ወመልኡ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡፡ እስከ፡ አ
ካልእ፡ ንጉሠ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ዘኢያአምሮ፡ ለዮሴፍ፡፡ ወውእቱ፡ ተበቢ
ለአበዊነ፡ ወአዘዘ፡ ይቅትሉ፡ ኵሎ፡ ተባዕተ፡ ዘተወልደ፡፡ ወው
ተወልደ፡ ሙሴ፡ ወኮነ፡ ሠናየ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ ወሐፀንዎ፡ ሠ
በቤተ፡ አቡሁ፡፡ ወአመዝ፡ ገደፍዎ፡ ወነሥአቶ፡ ወለተ፡ ፈርዖ
ወረሰየቶ፡ ወልደ፡፡ ወተምህረ፡ ሙሴ፡ ኵሎ፡ ጥበቢሆሙ፡ ለግብጽ፡
በቃሉ፡ ወበምግባሩ፡፡
በማርያም፡ ዘከረሞት፡፡ በጸሎተ፡ ሚካኤል፡፡
ተፈጸመ፡ አርብዓ፡ ዓመት፡ ሐለየ፡ በልቡ፡ የሐውጾሙ፡ ለአኀዊሁ፡ ለደቂ
እስራኤል፡፡ ወረከበ፡ አሐደ፡ እምውስቴቶሙ፡ እንዘ፡ ይገፍዕዎ፡ ወተበቀለ፡ ሎ
ለውእቱ፡ ዘተገፍዐ፡ ወቀተሎ፡ ለግብጻዊ፡ ወደፈኖ፡ ውስተ፡ ኖጻ፡፡

Et Patriarchæ æmulantes Josephum, vendiderunt eum in regionem Ægypti: & 9
fuit Deus cum eo, Et liberavit eum ab omnibus tribulationibus ejus: & dedit ei 10
gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, & regem constituit eum totius regionis Ægypti, & dispensatorem fecit eum totius domûs ejus. Et ve- 11
nit fames in regionem Ægypti, & in regionem Chanaan, & magna afflictio: & non potuerunt se cibare patres nostri. Et quum audivisset Jacob quòd fuit frumen- 12
tum in regione Ægypti, tunc misit patres nostros primùm. Et in secundo cognove- 13
runt fratres ejus Josephum, & cognovit eos Pharao, quòd agnati erant Josephi. Et Joseph posteaquam cognovisset eum, præcepit ut vocarent eum gaudio pa- 14
trem ejus, & totam familiam ejus: & venerunt ad eum septuaginta & quinque animæ. Et descendit Jacob in regionem Ægypti, & obiit ipse. Et patres nostri 15
migrârunt à terra Ægypti, & sepulti fuerunt in Sichem, in sepulchro quod emit 16
Abraham cum auro ejus à filiis Emor filii Sichem. Et quum accessisset tempus, 17
quod promisisset Deus Abrahamo, multiplicati sunt populi valdè, & impleverunt regionem Ægypti: Usquequò regnavit alius rex in regione Ægypti, qui non sciebat 18
Josephum. Et ipse quum sapiens esset, afflixit patres nostros, & præcepit ut trucida- 19
rent quemcunque masculum qui nasceretur. Et isto tempore natus est Moses, & fuit 20
bonus in conspectu Dei, & nutriverunt eum tribus mensibus in domo patris sui. Et 21
tunc abjecerunt eum, & accepit eum filia Pharaonis, & nutrivit eum, & fecit eum filium. Et doctus fuit Moses in tota sapientia Ægypti, & fuit potens in sermone suo 22
& in operibus suis.

De Maria seniori: In Nocturno Michaëlis.

Et quum expletum esset quadraginta annorum tempus, cogitavit in corde suo visitare fratres suos, filios Israelis. Et invenit quendam ex illis opprimentem eum, & 23
vindicavit eum qui oppressus fuit, & occidit Ægyptium, & sepelivit eum in arena. 24

Existimabat autem intelligere fratres *suos*, quoniam Deus per manum ipsius daret
25 Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
illis salutem: *ii autem* non intellexerũt. *At* sequenti die *visus est eis* pugnan-
26 (η) αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο-
tibus, & *compulit* eos in *pacem*, dicens; Viri, fratres estis *vos*: ut
μένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί (θ) ἐστε ὑμεῖς· ἵνα-
quid *injuriâ afficitis alii alios*? *At injuriâ afficiens proximum*, repulit eum, dicens; Quis
27 τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών, Τίς
te constituit principem & judicem super nos? *Non* interficere me tu vis, quem-
28 σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν (ι) ἐφ' ἡμᾶς; Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν
admodùm interfecisti heri Ægyptium? Fugit autem Moyses in verbo isto, &
29 τρόπον ἀνεῖλες (κ) χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; Ἔφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
factus est advena in terra Madian: ubi generavit filios duos. Et expletis
30 ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων
annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus *Domini*
ἐτῶν (λ) τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ (μ) ἄγγελος Κυρίου
in *flamma ignis* rubi. *At* Moyses videns admiratus est visum. Accedente
31 ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν (ν) ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. προσερχομένου
autem illo *considerare*, facta est vox Domini ad eum; Ego Deus patrum
32 δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ (ξ) Κυρίου πρὸς αὐτὸν, Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
tuorum, Deus Abraham, *&* Deus Isaac, & Deus Jacob. *Tremens* autem *fa-*
σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, (ο) καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ γενό-
ctus Moyses, non audebat considerare. Dixit autem illi Dominus; Solve
33 μενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. Εἶπε δὲ αὐτῷ (π) ὁ Κύριος, Λῦσον
calceamentum pedum tuorum: enim locus in quo stas, terra sancta est. Videns
34 τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος (ρ) ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν
vidi afflictionem populi mei qui in Ægypto: & gemitum eorum audivi: & descendi
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην
eruere eos: Et nunc veni, mittam te in Ægyptum. Hunc Moysen quem
ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, (σ) ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν (τ) Μωσῆν ὃν 35
negaverunt, dicentes; Quis te constituit principem & judicem? hunc Deus prin-
ἠρνήσαντο, εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς (υ) ἄρ-
cipem & redemptorem misit in manu angeli *visi* illi in rubo.
χοντα καὶ λυτρωτὴν (φ) ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
Hic eduxit illos, faciens prodigia & signa in terra Ægypti, & in rubro
Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ (χ) Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ 36
mari, & in deserto, *annos* quadraginta. Hic est Moyses *dicens*
θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη (ψ) τεσσαράκοντα. Οὗτός ἐστιν ὁ (ω) Μωσῆς ὁ εἰπὼν 37
filiis Israel; Prophetam vobis *resuscitabit Dominus* Deus *vester* de fratribus
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν (α) ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
vestris, tanquã me: ipsum audietis. Hic est *ille factus* in ecclesia in solitudine,
ὑμῶν ὡς (β) ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε. Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 38
cum angelo *loquente* ei in monte Sina, & patribus nostris: qui accepit verba
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
viventia, dare nobis. Cui noluerunt *auscultantes fieri* patres nostri: sed repu-
ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν. Ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, (γ) ἀλλ' ἀπώ- 39
lerunt & aversi sunt cordibus suis in Ægyptum, Dicentes ad Aaron; Fac
σαντο καὶ ἐστράφησαν (δ) ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, Εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν, Ποίησον 40
nobis deos, qui præcedant nos: *Nam* Moyses hic qui eduxit nos de terra Æ-
ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰ-
gypti, nescimus quid factum sit ei. Et vitulum fecerunt in diebus
γύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί (ε) γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις 41
illis: & obtulerunt hostiam simulachro: & *oblectati sunt* in operibus manuum
ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
suarum.
αὐτῶν.

MS.A. (η) σωτηρίαν αὐτοῖς· (θ) ἐστε· ἱνατί (ι) ἐφ' ἡμῶν; (κ) τὸν Αἰγύπτιον χθές; (λ) τεσσεράκοντα, (μ) ἄγγελος ἐν πυρὶ φλογὸς βάτου. (ν) ἐθαύμασεν. προσερχομένου (ξ) Κυρίου, Ἐγὼ (ο) καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. (π) Κύριος, (ρ) ἐφ' ᾧ (σ) ἀποστείλω (τ) Μωσῆν (υ) ἀρχηγὸν (φ) ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ (χ) Αἰγύπτῳ, (ψ) τεσσεράκοντα. (ω) Μωσῆς ὁ εἴπας (α) ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν (β) ἐμέ. Οὗτός (γ) ἀλλὰ (δ) ἐν ταῖς (ε) ἐγένετο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]

Putabat autem filios Israel fratres suos in- 25
telligere Deum per manum ipsius daturum
eis liberationem. At non intellexerunt.
Ac postero die visus est eis quum ipsi inter 26
se rixarentur: & suadebat eis ut in gratiam
redirent, dicens; Viri, fratres estis; cur
alius alium offenditis? Is porrò qui offen- 27
debat socium suum, repulit eum à se, & di-
xit ei; Quis constituit te super nos princi-
pem & judicem? Num interficere me quæ- 28
ris, sicut interfecisti herì Ægyptium? Pro- 29
indè fugit Moses ob hunc sermonem, & fa-
ctus est inquilinus in terra Median: habu-
itque duos filios.

Matutinis dominicæ Osannarum. 17.

Quumque illic implevisset quadraginta an- 30
nos, visus est ei in deserto montis Sinai an-
gelus Domini in igne qui ardebat in rubo.
Quod ut conspexit Moses, admiratus est vi- 31
sionem: & quum accederet ut videret, di-
xit ei Dominus in voce; Ego sum Deus 32
Patrum tuorum, Deus Abraham, & Isaac
& Jacob. Quumque tremeret Moses, non
audebat intueri visum. Dixit autem ei Do- 33
minus; Solve calceos tuos à pedibus tuis:
terra enim in qua stas, sancta est. Videndo 34
vidi oppressionem populi mei qui est in Æ-
gypto, & gemitus ejus audivi, & descendi
ut liberem eos: nunc igitur veni, mittam te
in Ægyptum. Hunc Mosen, quem negave- 35
rant, dum dicerent, Quis constituit te super
nos principem & judicem? hunc ipsum
Deus principem & liberatorem misit eis per
manus angeli illius qui apparuerat ei in ru-
bo. Hic est qui eduxit eos dum edidit signa 36
& miracula virtutésque in terra Ægypti, &
in mari Suph, & in deserto annis quadra-
ginta.

Sabbatho Candidatorum 18.

Hic est Moses ille qui dixit filiis Israel; Pro- 37
phetam suscitabit vobis Dominus Deus ex
fratribus vestris sicut me: eum audiatis.
Hic est qui fuit in congregatione in deserto 38
cum angelo illo qui alloquebatur eum, &
cum patribus nostris in monte Sinai: is est
denique qui excepit eloquia viva quæ nobis
traderet. Et noluerunt ad eum mentem 39
advertere patres nostri: sed dereliquerunt
eum, & cordibus suis reversi sunt in Ægy-
ptum: Dicentes Haroni; Fac nobis deos 40
qui præeant nobis: Mosi siquidem isti, qui
eduxit nos è terra Ægypti, nescimus quid
acciderit. Proinde fecit eis vitulum in die- 41
bus illis: & sacrificârunt sacrificia idolis, &
oblectârunt sese opere manuum suarum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወመሰሎሙ : ዘለእመሩ : አኀዊሁ : ከመ : በእደሁ : ወሀቦሙ : እግዚአብሔር : መድኀኒ
26 ቶሙ : ወእሙንቱሰ : ኢለበውዎ ::=፦ ወበሳኒታ : ረከበ : ክልኤተ : እምውስቴቶሙ :
እንዘ : ይትበአሱ : ወአኀዘ : ይዕርቆሙ : ወይቤሎሙ : አንትሙ : አኀው : ለምንት : ትት
27 ዓመፁ : በበይናቲክሙ :=፦ ወይቤሎ : ዝኩ : ዘይዔምጽ : ለካልኡ : መኑ : ሠመከ : መ
28 ልአከ : ወመኰንነ : ለዕሌነ :=፦ ወሚመ : ትቅትለኒኑ : ትፈቅድ : ከመ : ቀተልኮ : ት
29 ማልም : ለግብጻዊ ::=፦ ወበእንተዝ : ነገር : ፈርሃ : ወተሰዶ : ሙሴ : ወነበረ : ፈለሴ :
በብሔረ : ምድያም : ወወለደ : በህየ : ክልኤተ : ደቂቀ ::=፦ ወተፈጸሞ : አርብዓ : ዓመ
30 ት : አስተርአዮ : በገዳም : በደብረ : ሲና : መልአከ : እግዚአብሔር : በነደ : እሳት :=፦

Et existimavit quòd intellexissent fratres sui, quòd per manum ipsius daret iis Deus redemptionem eorum, & ii non intellexerunt eum. Et sequente die invenit duos ex illis decertantes, et cœpit reconciliare eos, et dixit iis; Vos fratres estis, quare iniquè agitis inter vos? Et dixit ei is qui injuriâ affecisset alterum; Quis constituit te principem et judicem super nos? Num interficere me vis, quemadmodum interfecisti herì Ægyptium? Et propter hunc sermonem timuit, et fugit Moses, et mansit advena in regione Madiam, et genuit ibi duos filios. Et expletis quadraginta annis, apparuit in deserto in monte Sina, angelus Dei in flamma ignis.

Versio VULGATA LATINA.

Existimabat autem intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis: at illi non intellexerunt. Sequenti verò die apparuit illis litigantibus: & reconciliabat eos in pace, dicens; Viri, fratres estis, ut quid nocetis alterutrum? Qui autem injuriam faciebat proximo, repulit eum, dicens; Quis te constituit principem & judicem super nos? Numquid interficere me tu vis, quemadmodùm interfecisti heri Ægyptium? Fugit autem Moyses in verbo isto: & factus est advena in terra Madian, ubi generavit filios duos. Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina Angelus in igne flammæ rubi. Moyses autem videns, admiratus est visum: & accedente illo ut consideraret, facta est ad eum vox Domini, dicens; Ego sum Deus patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob. Tremefactus autem Moyses, non audebat considerare. Dixit autem illi Dominus; Solve calceamentum pedum tuorum: locus enim in quo stas, terra sancta est. Videns vidi afflictionem populi mei, qui est in Ægy-
pto, & gemitum eorum audivi, & descendi liberare eos. Et nunc veni
& mittam te in Ægyptum. Hunc Moysen, quem negaverunt, dicentes; 35
Quis te constituit principem & judicem? hunc Deus principem & redem-
ptorem misit, cum manu Angeli, qui apparuit illi in rubo. Hic eduxit il- 36
los, faciens prodigia & signa in terra Ægypti, & in rubro mari, & in de-
serto annis quadraginta. Hic est Moyses, qui dixit filiis Israel; Prophetam 37
suscitabit vobis Deus de fratribus vestris, tanquam me, ipsum audietis.
Hic est, qui fuit in Ecclesia in solitudine cum angelo, qui loquebatur ei in 38
monte Sina, & cum patribus nostris: qui accepit verba vitæ dare nobis.
Cui noluerunt obedire patres nostri: sed repulerunt, & aversi sunt cordibus 39
suis in Ægyptum. Dicentes ad Aaron; Fac nobis deos, qui præcedant 40
nos: Moyses enim hic, qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid fa-
ctum sit ei. Et vitulum fecerunt in diebus illis, & obtulerunt hostiam simu- 41
lachro, & lætabantur in operibus manuum suarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * ظانا ان اخوته سيفهمون عالمين ان الله بيده يمنحهم خلاصا • فلم يفهموا * وفي اليوم
26 المقبل ظهر لهم اذ كانوا يتخاصمون • فحضهم على المسالمة والصلح قايلا • ايها الرجال
27 انتم اخوة فلم يظلم بعضكم بعضا * فصده الظالم قريبه قايلا • من ذا اقامك علينا
28 رييسا وحاكما * العلك تريد تقتلني كما قتلت امس المصري * فهرب موسى لهذا
29 الكلام وصار طاريا الى ارض مدين • فصار له بها ابنان * واذا استكمل اربعين سنة
30 اخرى ظهر له ملاك الرب في برية طور سينا في لهيب نار العوسجة * فلما ابصرها
31 موسى تعجب من المنظر • فاذ تقدم ليتأمله صار اليه صوت الرب * انا هو اله
32 ابايك اله ابرهيم واله اسحق واله يعقوب • فصار موسى مرتعدا فلم يجسر ان يتأمل •
33 * فقال له احلل حذا رجليك • فان الموضع الذي قد وقفت فيه هو ارض مقدسة •
34 * قد نظرت نظرا لمضرة شعبي الذي بمصر • وسمعت تنهدهم • فنزلت لانقذهم • فهلم
35 لارسلك الى مصر الان • كب • * فموسى هذا الذي انكروه قايلين • من اقامك
36 رييسا وحاكما علينا • اياه ارسل الله رييسا وفاديا بيد الملاك الظاهر له في العوسجة * هذا
اخرجهم • اذ اخرج ايات وجرايح في ارض مصر وفي البحر الاحمر وفي البرية مدة اربعين
37 سنة * فهذا موسى القايل لبني اسراييل • ان الرب الاهكم سيقيم لكم نبيا
38 من اخوتكم مثلي * هذا هو الصاير في الجماعة في القفر مع الملاك الذي كلمه
39 في طور سينا • ومع ذلك اقتبل اقوالا حية ليعطيناها • تم • * الذي لم يرد اباونا
40 ان يكونوا مطيعين اياه • لكنهم ابعدوه وعادوا بقلبهم الى مصر * اذا قالوا لهارون •
اصنع لنا الهة يتقدمون امامنا • فان موسى هذا الذي اخرجنا من ارض مصر ما
41 نعرف ماذا كان منه * وعملوا العجل في تلك الايام • وقربوا ذبيحة للصنم • واستبشروا
باعمال ايديهم •

Existimans fratres suos percepturos 25
atque agnituros quòd Deus per ma-
num ipsius concessurus esset eis liber-
tatem: at non perceperunt. Die quo- 26
que sequenti apparuit illis dum liti-
garent, hortatusque est eos ad concor-
diam & pacem, dicens; O viri, vos
estis fratres: cur ergò opprimit alter
alterum? Impedivit eum autem is 27
qui proximum suum opprimebat, di-
cens; Quis te constituit super nos
principem & judicem? Num vis in- 28
terficere me, quemadmodum interfe-
cisti heri Ægyptium? Fugit ergò Mo- 29
ses ad hujusmodi sermonem, abiitque
profugus in terram Madiam, natique
sunt ei in ipsa duo filii. Et cùm ab- 30
solvisset alios quadraginta annos, ap-
paruit ei angelus Domini in deserto
montis Sina, in flamma ignis rha-
mni. Quem cùm vidisset Moses, de- 31
miratus est spectaculum: Cúmque ac-
cessisset ad contemplandum illud, fa-
cta est ad eum vox Domini; Ego 32
sum Deus patrum tuorum, Deus
Abraham, & Deus Isaac, & Deus Ja-
cob. Tremefactus itaque Moses, non
est ausus contemplari. Aitque ad eum; 33
Solve calceamentum pedum tuorum,
quia locus in quo jam stetisti, terra san-
cta est. Videns jam vidi damnum po- 34
puli mei qui est in Ægypto, & audivi
suspirium illorum, & descendi ad libe-
randos eos. Veni igitur ut mittam te
modò in Ægyptum. Mosen hunc, quem 35
negaverunt, dicentes; Quis te constitu-
it principem & judicem super nos? eun-
dem misit Deus principem & liberato-
rem per manum angeli illius qui appa-
ruerat ei in rhamno. Hic eduxit eos, edi- 36
tis signis atque prodigiis in terra Ægypti,
& in mari rubro, & in deserto, spatio
quadraginta annorum. Hic, inquam, est 37
Moses qui dixit filiis Israel; Dominus
Deus vester suscitaturus est vobis pro-
phetam de fratribus vestris mei similem.
Hic est qui fuit in cœtu in solitudine, 38
cum angelo qui allocutus est eum in mon-
te Sina: & præterea accepit sermones
vivos nobis tradendos. Hactenus. *Cui* 39
noluerunt patres nostri esse obedientes,
imò rejecerunt eum, et reversi sunt corde
suo in Ægyptum: Quandò dixerunt ad 40
Haronem; Fac nobis deos qui præcedant
nos, quia Mosi huic, qui eduxit nos è
terra Ægypti, ignoramus quid acciderit.
Fecerunt igitur vitulum in illis die- 41
bus, et obtulerunt victimam idolo, et
exhilarati sunt in operibus manuum su-
arum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ርእዮ : ሙሴ : አንከረ : ግርማሁ : ወቀርበ : ይጥይቆ : ወነበቦ : እግዚአብሔር : እንዘ :
ይብል ::=: እግዚአብሔር : አነ : ውእቱ : አምላከ : አብርሃም : ወአምላከ : ይስ
ሐቅ : ወአምላከ : ያዕቆብ :: አነ : ውእቱ : እግዚአብሔር : አምላከ : አበዊከ :: ወ
ሶበ ሰምዐ : ሙሴ : ርዕደ : ወደንገፀ : ወኢክህለ : ነጽሮ ::=: ወይቤሎ : እግዚአብሔር :
አስአኒከ : እምእገሪከ : ሶበ : ትኪይድ : ዛቲ : ምድረ : መካን : ቀድስ
::=: ወይቤሎ : ከዐበ : ሪዕዮ : ርኢኩ : መንደቤሆሙ : ለሕዝብየ : ዘሀለው : ውስተ :
ምድረ : ግብጽ : ወሰማዕኩ : ገዓሮሙ : ወወረድኩ : ከመ : አድኅኖሙ : ወይእዜ
ሰ : እፌንወከ : ውስተ : ምድረ : ግብጽ ::=: ዝንቱ : ውእቱ : ሙሴ : ዘክሕድ
ዎ : አዝማዲሁ : እንዘ : ይብሉ : መኑ : ሤመከ : መልአከ : ወመኰንነ : ለዕሌነ : ለውእ
ቱ : እግዚአብሔር : ፈነዎ : ከመ : ይኩኖሙ : መኰንነ : ወመጋቤ : ወመቤዝወ : በእ
ደ : መልአኩ : ዘአስተርአዮ : በኀበ : ዕፀ : ጳጦስ ::=: ዘውእቱ : አውጽኦሙ : እንዘ :
ይገብር : ተአምራተ : ወመንክራተ : በላዕለ : ምድረ : ግብጽ : ወበበሕረ : ኤርትራ :
ወበገዳም : ዐርብዓ : ዓመተ ::=: ዝንቱ : ውእቱ : ሙሴ : ዘይቤሎሙ : ለደቂቀ : እስ
ራኤል : ነቢየ : ያነሥእ : ለክሙ : እግዚአብሔር : እምአኀዊክሙ : ዘከማየ : ሎቱ :
ስምዕዎ ::=: ዝንቱ : ውእቱ : ሙሴ : ዘነበረ : ውስተ : ማኅበር : በገዳም : ምስለ : መ
ልአክ : ዘነበቦ : በደብረ : ሲና : ወምስለ : አበዊነ : ዘተመጠወ : ነገረ : ሕይወት : ከመ :
የሀበነ ::=: ዘሎቱ : ዐበዩ : አበዊነ : ተቀንዮ : አላ : መነንዎ : ወሜጡ : ልቦሙ
ውስተ : ምድረ : ግብጽ ::=: እንዘ : ይብልዎ : ለአሮን : ግበር : ለነ : አማልክተ :
ዘየሐውሩ : ቅድሜነ : ወለዝንቱ : ሙሴ : ዘአውጽአነ : እምድረ : ግብጽ : ኢንአምር
ዘኮነ ::=: ወገብሩ : ላሕመ : ስብኮ : በእማንቱ : መዋዕል : ሦዑ : መሥዋዕተ : ለጣ
ዖት : ወተፈሥሑ : በግብረ : እደዊሆሙ ::=:

Et quum vidisset Moses, admiratus est horrorem ejus, & appropinquavit ut intue- 31
retur eum: & locutus est ei Deus, dicens; Dominus ego sum, Deus Abraham, 32
& Deus Isaac, & Deus Jacob: ego sum Dominus Deus patrum tuorum. Et quum
audivisset Moses, tremuit, & obstupuit, & non potuit intueri eum. Et dixit 33
ei Deus; Ejice calceamenta à pedibus tuis, quando conculcaveris hanc terram,
locum sanctum. Et dixit ei iterum; Videndo vidi tribulationem populorum meo- 34
rum qui sunt in terra Ægypti, & audivi gemitus eorum, & descendi ut liberarem
eos, & nunc ego mittam te in terram Ægypti. Hic fuit Moyses, quem abnega- 35
verant cognati ejus, dicentes; Quis constituit te principem & judicem super nos?
hunc igitur Deus misit, ut fieret illis judex, & procurator, & redemptor, per
manum angeli sui, qui apparuit ei apud arborem batos. Hic eduxit illos, faci- 36
ens signa & miracula super terram Ægypti, & in mari Erythræo, & in deserto qua-
draginta annis. Hic fuit Moyses, qui dixit filiis Israelis; Prophetam suscitabit 37
vobis Deus de fratribus vestris tanquam me, eum audite. Hic fuit Moyses qui 38
mansit in congregatione in deserto, cum angelo qui loquutus est ei in monte
Sina, & cum patribus nostris, qui accepit verba vitæ ut daret nobis: Cui 39
noluerunt patres nostri obedire, sed spreverunt eum, & converterunt corda sua in
terram Ægypti, Dicentes Aaroni; Fac nobis deos qui præcedant nos: & 40
Huic Mosi, qui eduxit nos è terra Ægypti, nescimus quid factum fuit. Et 41
fecerunt vitulum fusilem in illis diebus, obtulerunt sacrificia idolis, & ga-
visi sunt in operibus manuum suarum.

Convertit autem Deus, & tradidit eos servire militiæ cœli, sicut
42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς
scriptum est in libro Prophetarum; *Num* victimas & *sacrificia* obtulistis mihi *annos*
γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ (ζ) μοι ἔτη
quadraginta in deserto, domus Israël? Et suscepistis tabernaculum Moloch,
43 τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ,
& sydus dei vestri Rempham, figuras quas fecistis adorare eas:
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν (η) Ῥεμφὰν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
Et transferam vos trans Babylonem. Tabernaculum testimonii *erat in* pa-
44 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου (θ) ἦν ἐν τοῖς πα-
tribus nostris in deserto, sicut disposuit *ille* loquens *Mosi*, *facere* illud
τράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν
secundùm *exemplar quod* viderat: Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cum
45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· Ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ
Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus à facie patrum
Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
nostrorum, usque *dies* David: Qui invenit gratiam ante Deum, & petiit
46 ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ· Ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο
invenire tabernaculum Deo Jacob. Salomon autem ædificavit illi domum. Sed
47 εὑρεῖν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. (ι) Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ᾽
48 non Excelsus in manufactis *templis* habitat, sicut Propheta dicit;
οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν (κ) χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
Cœlum mihi *thronus*, at terra scabellum pedum meorum. Quam domum ædificabitis
49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ
mihi? dicit Dominus; aut quis locus requietionis meæ? Nónne manus mea fecit
50 μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε
hæc omnia? *Duri* cervice, & incircumcisi *corde* & auribus,
51 (λ) ταῦτα πάντα; Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι (μ) τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν,
vos semper Spiritui sancto resistitis: sicut patres vestri, & vos. Quem
52 ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. Τίνα
Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt *prænuntiantes*
τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας
de adventu Justi, cujus nunc vos proditores & homicidæ fuistis: Qui
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς (ν) γεγένησθε· Οἵτινες
accepistis Legem in *dispositiones* angelorum, & non custodistis. Audientes autem 53
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ (ξ) ἐφυλάξατε. Ἀκούοντες δὲ
hæc, dissecabantur cordibus suis, & stridebant *dentes* in eum. Existens 54
ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπάρχων
autem plenus Spiritu sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, & Jesum 55
δὲ πλήρης Πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
stantem *ex* dextris Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, &
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς (ο) ἀνεῳγμένους, καὶ 56
filium hominis ex dextris stantem Dei. Clamantes autem voce magnâ,
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου (π) ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, 57
continuerunt aures suas, & *irruerunt* unanimiter in eum. Et ejicientes
συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἐκβαλόντες 58
extra civitatem, lapidabant: & testes deposuerunt vestimenta sua secus
(ρ) ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ
pedes adolescentis *vocati Sauli*: Et lapidabant Stephanum, invocantem
τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου· Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον 59
& dicentem; Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis autem genibus,
καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, 60
clamavit voce magnâ; Domine, ne statuas illis peccatum hoc. Et hoc
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς (σ) τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο
dicto obdormivit.
εἰπὼν ἐκοιμήθη.

CAP. VIII. η'.

Saulus autem erat consentiens neci ejus.
Θ' (†) ΣΑῦΛΟΣ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

MS. A. (ζ) μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ, ἔτη τεσσαράκοντα; Καὶ (η) Ῥαιφὰν, (θ) ἦν τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν τῇ (ι) Σαλομῶν (κ) χειροποιήτοις κατοικεῖ, (λ) πάντα ταῦτα; (μ) καρδίαις (ν) ἐγένεσθε· (ξ) ἐφυλάξασθε. (ο) διηνοιγμένους, (π) ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν (ρ) αὐτὸν ἔξω (σ) ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. (†) Verba ista, Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, in MS. A. claudunt sectionem præcedentem, quæ incipit ab iis, Θεὶς δὲ τὰ γόνατα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 [illegible]
[illegible]
43 [illegible]
[illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
[illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
[illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]
57 [illegible]
58 [illegible]
[illegible]
59 [illegible]
60 [illegible]
61 [illegible]

Et aversus est Deus, & tradidit eos ut servirent exercitibus cœli, sicut scriptum est in libro prophetarum; Num quadraginta annis in deserto victimam aut sacrificium obtulistis mihi, filii Israel? Quinimò bajulâstis canopæum Malcum, & sydus dei Rephon, imagines quas fecistis ut eas adoraretis. Transferam vos trans Babel.

De genitrice Dei, & baptismo. 19.

Ecce tabernaculum testimonii patrum nostrorum in deserto fuit, sicuti præceperat is qui collocutus fuerat Mosen, ut faceret illud ad similitudinem quam ei ostenderat. Quod quidem tabernaculum etiam introducendo introduxerunt patres nostri cum Jesu in terram quam dedit eis Deus hæreditatem ex gentibus illis quas ejecit ab eorum conspectu, & deductum est usque ad dies David: Qui invenit gratiam coram Deo, petiitque ut excogitaret tabernaculum Deo Jacob. Salomon autem ædificavit ædem. At Altissimus ille non habitat in manufactis *templis*, sicut ait Propheta; Quum cœlum thronus meus sit, & terra suppedaneum pedum meorum, quam ædem ædificabitis mihi, dicit Dominus, aut quis est locus requietis meæ? Nónne manus mea condidit hæc omnia? O duri cervice, & incircuncisi corde, & auditu suo: vos semper Spiritui sanctitatis obstatis, sicut patres vestri, ita & vos. Quem enim prophetarum non sunt persecuti, & interfecerunt patres vestri? eorum *inquam* qui prænuntiârunt adventum Justi illius, quem vos prodidistis ac interemistis? Ac recepistis legem per dispositionem angelorum, neque servâstis eam.

Commemoratione Stephani. 20.

Quumque hæc audirent, repleti sunt furore intra se, ac frendebant dentibus suis in eum. Ipse verò quum plenus esset fide & Spiritu sanctitatis, suspexit in cœlum, viditque gloriam Dei, & Jesum adstantem à dextera Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, & Filium hominis adstantem à dextera Dei. Proindè clamârunt altâ voce, & obturârunt aures suas, & irruerunt in eum omnes. Et comprehensum eum ejecerunt extra civitatem; & lapidibus obruebant eum: illi autem qui testimonium tulerant adversùs eum, posuerunt vestimenta sua ad pedes adolescentis cujusdam, qui vocabatur Saul. Itaque lapidabant Stephanum, quum ipse precaretur ac diceret; Domine noster Jesu, suscipe spiritum meum. Positísque genibus, clamavit altâ voce, & ait; Domine noster, ne statuas eis hoc peccatum. Et quum hæc diceret, recubuit. Saul autem consentiebat communicabâtque in cædem ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወተመይጠ : ለሊሁ : እግዚአብሔር : ወረሰዮሙ : ይትቀነዩ : ለሐራ : ሰማይ : በከመ :
ተጽሕፈ : ውስተ : መጽሐፈ : ነቢያት : እኮኑ : መሥዋዕተ : ወቍርባነ : ሠዋዕክሙ : ሊተ :
43 አርብአ : ዓመተ : በገዳም : ቤተ : እስራኤል :=: ወነሣእክሙ : ደብተራ : ሞሎሳ : ወ
ትእምርተ : አምላክክሙ : ሬፋም : እንዘ : ትሰግዱ : ለአማልክቲ : ምስለ : ዘገበርክሙ : ወ
44 ነ :=: ወደብተራ : ስምዕ : እንተ : ነበረተ : ኀበ : አበዊነ : በገዳም : ዘሲና : በከመ : አ
45 ዘዘ : እግዚአብሔር : ለሙሴ : ወተናገሮ : ይግበራ : በአርአያ : ዘአርአዮሙ :=: ወተመ
ጠዉ : አበዊነ : ምስለ : ኢያሱስ : በበሐውርተ : አሕዛብ : ወአውጽኦሙ : እግዚአብሔ
ር : እምቅድመ : ገጾሙ : ለአበዊነ : እስከ : አመ : መዋዕለ : ደዊት :=:

Et avertit se Deus, & fecit eos ut subjicerentur militiæ cœli, sicut scriptum est in libro prophetarum; An victimas & oblationes obtulistis mihi quadraginta annis in deserto, domus Israel? Et accepistis tabernaculum Moloch, & signum Dei vestri Repham, adorantes istas imagines quas fecistis. Et tabernaculum testimonii quod mansit apud patres nostros in deserto Sinai, prout præceperat Deus Mosi, & dixerat ei, ut facerent illud secundùm exemplar quod monstraverat iis. Et acceperunt illud patres nostri cum Jesu in regiones gentium, & expulit eas Deus à conspectu patrum nostrorum usque ad dies David,

Versio VULGATA LATINA.

Convertit autem Deus, & tradidit eos servire militiæ cœli, sicut scriptum est in li-
...o Prophetarum; Numquid victimas & hostias obtulistis mihi annis quadraginta
...deserto, domus Israël? Et suscepistis tabernaculum Moloch, & sidus Dei ve-
...Rempham, figuras, quas fecistis, adorare eas. Et transferam vos trans Babylo-
...nem. Tabernaculum testimonii fuit cum patribus nostris in deserto, sicut disposuit
...Deus, loquens ad Moysen, ut faceret illud secundùm formam quam viderat.
Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem Gentium,
...quas expulit Deus à facie patrum nostrorum, usque in diebus David, Qui invenit
...gratiam ante Deum, & petiit ut inveniret tabernaculum Deo Jacob. Salomon au-
...tem ædificavit illi domum. Sed non Excelsus in manufactis habitat, sicut Propheta
...dicit; Cœlum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum. Quam
...domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ est? Non-
...ne manus mea fecit hæc omnia? Durâ cervice, & incircumcisis cordibus & auri-

bus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos. Quem pro- 52
phetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos, qui prænuntiabant 53
de adventu Justi, cujus vos nunc proditores & homicidæ fuistis: Qui accepistis 54
legem in dispositione Angelorum, & non custodistis. Audientes autem hæc dis- 55
secabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum. Cùm autem esset plenus
Spiritu sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris
Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, & Filium hominis stantem à dextris Dei. Ex 56
clamantes autem voce magnâ continuerunt aures suas, & impetum fecerunt unani-
miter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem lapidabant: & testes deposuerunt 57
vestimenta sua, secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Ste- 58
phanum invocantem, & dicentem; Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis 59
autem genibus, clamavit voce magnâ, dicens; Domine, ne statuas illis hoc peccatum.
Et cùm hoc dixisset, obdormivit in Dño. Saulus autem erat consentiens neci ejus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فرجع الله واسلمهم يعبدون جند السماء * كما كتب في مصحف الانبياء * يا آل اسرائيل
ألعلكم قربتم لي ضحايا وذبائح اربعين سنة في القفر * اذ اتخذتم مظلة مولوخ ونجم الهكم
رافان * الرسوم التي صنعتموها لتسجدوا لها * وجلاكم واسكنكم فوق بابل * وكانت
خيمة الشهادة لآبائنا في البرية كما رتبها الذي خاطب موسى ان يعملها على الحد والرسم
الذي رآه * التي ادخلها اباونا اذ خلفوه مع يسوع في حظ الامم * الذين اقصاهم الله
من تجاه ابائنا الى ايام داوود * الذي وجد داله امام الله * وطلب ان يجد مسكنا
لاله يعقوب * تم * وسليمان ابتنى له بيتا * لكن العلي لن يسكن في الهياكل
المصنوعة بالايدي * كما يقول النبي * السماء كرسي لي * والارض موطاة قدمي * اي
بيت تبنون لي يقول الرب * واينما موضع راحتي * أليست يدي خلقت هذه البرايا
كلها * ايها الصعبة اعناقهم وغير المختونة قلوبهم واذانهم * فانتم تقاومون روح
القدس دائما * فانتم نظير ابائكم * من من الانبياء لم يطردوه اباوكم * وقتلوا
الذين سبقوا فاخبروا بورود الصديق * الذي صرتم انتم الان دافعيه وقاتليه *
* الذي اخذتم الشريعة الموروده على ترتيبات الملائكة ولا تحفظوها * فاذ سمعوا
هذه الخطوب استصعبوها وغصت قلوبهم * وصروا اسنانهم عليه * كج * واذ
كان مملوا من روح القدس رفع نظره الى السماء فابصر مجد الله * ويسوع واقفا من
ميامن الله * وقال هانذا ارى السماوات مفتوحة * وابن الانسان من ميامن الله واقفا *
* فهتفوا صوتا عظيما * وسكوا اذانهم * ووثبوا جميعا اليه * واخرجوه خارج
المدينة * ورجموه بالحجارة * والشهود وضعوا ثيابهم لدى رجل شاب اسمه صولس *
* ورجموا اصطفان متضرعا وقائلا * ايها الرب يسوع اقبل روحي * ثم احنى ركبتيه
وهتف صوتا عظيما * يا رب لا تقم لهم هذه الخطية * واذ قال هذه هجع * تم * كل
* وكان صولوص مسرورا بقتله *

Quapropter avertit se Deus, & tra- 42
didit eos ut adorarent militiam cæli,
sicut scriptum est in libro Propheta-
rum: O progenies Israel, num obtu-
listis mihi victimas & sacrificia qua-
draginta annis in deserto? Quando 43
accepistis tabernaculum Moloch, &
sydus dei vestri Raphan, figuras quas
fabricâstis ad adorandum eas? Et,
Captivos faciam vos, & habitare
vos faciam ultra Babel. Tabernacu- 44
lum quoque testimonii fuit patribus
nostris in deserto, quemadmodum or-
dinaverat illud is qui alloquutus fu-
erat Mosen, ut faceret illud juxta
delineamentum & figuram quam vi-
derat. Quod intulerunt patres nostri, 45
relinquentes illud cum Josue in hære-
ditatem gentium quas exterminavit
Deus à conspectu patrum nostrorum,
usque ad dies David: Qui nactus 46
fiduciam apud Deum, petiit ut inveni-
ret habitaculum Deo Jacob. Hucusque.
Salomon etiam ædificavit illi domum. 47
Verùm Excelsus nequaquam habitat 48
in templis manufactis, sicut ait Pro-
pheta; Cælum est mihi sedes, & ter- 49
ra scabellum pedum meorum: quam
domum ædificabitis mihi? dicit Do-
minus: & quisnam est locus quietis
meæ? Nonne manus mea condidit 50
has creaturas omnes? O quorum 51
duræ sunt cervices, & incircumcisa
corda & aures, vos resistitis Spiri-
tui sancto jugiter: Vos enim simi-
les estis patribus vestris. Quem ex 52
prophetis non sunt persequuti patres
vestri? & occiderunt eos qui præ-
nuntiârunt adventum Justi, cujus
vos nunc extitistis proditores & ho-
micidæ: Qui accepistis legem missam 53
secundùm præscripta angelorum, nec
tamen observatis illam. Hos sermo- 54
nes cùm audissent, ægrè tulerunt, &
eorum corda acerbo dolore affecta sunt
& striderunt dentibus suis in eum.
Et cùm plenus esset Spiritu sancto, 55
aspectum suum erexit in cælum, &
vidit gloriam Dei, & Jesum stantem
à dextris Dei. Et ait; Ecce video cælos 56
apertos, & filium hominis à dextris
Dei stantem. Exclamârunt autem voce 57
magnâ, & tenentes aures suas, irruerunt
unà in eum. Et educentes eum extra ur- 58
bem, lapidibus obruerunt: ac testes po-
suerunt vestes suas prope virum quen-
dam adolescentem nomine Saulum. Et 59
lapidaverunt Stephanum precantem ac
dicentem; O Domine Jesu, suscipe spi-
ritum meum. Deindè flectens genua, 60
exclamavit voce magnâ, O Domine,
ne statuas illis hoc peccatum. Et cùm
hoc dixisset, obdormivit. Hactenus.
Erat autem Saulus lætus nece illius. 61

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

...: መገሰ:በቅድመ: እግዚአብሔር: ወሰአለ: ይርከብ: ማኅደረ: ለአምላከ: ያዕቆ
... ወሰሎሞንሂ:ኀነፀ: ሎቱ: ቤተ:= ወኢኅደረ : ዘየዓቢ :ልዑል: ውስተ: ግብረ:
...:እስመ:ይቤ : በነቢይ:= ሰማይ : መንበርየ: ወምድርኒ: መከየደ:እገርየ:
... : ቤተ : ትሐንጹ : ሊተ : ይቤ : እግዚአብሔር: ወአይቴ: መካነ: ለምዕራፍየ:=
... : እደየ : ገብራ : ዘኵሎ:= ጽኑዓነ : ክሳድ : ወግዙፋነ : ልበብ : ወድንፅ
... : አንትሙ:ዘልፈ : ተቃወምክሙ : ለመንፈስ : ቅዱስ : አንትሙኒ : ከመ :
... ለመኑ : ዘእምነቢያት : ዘኢሰደድዎ : አበዊክሙ : ወኢቀተልዎሙ : ለኵሉ
... : ለዕለ : ይዜንዉ : ለምጽአተ : ጻድቅ : ወይእዜኒ : አንትሙ : አግብእዮ :
...:= ዘተመጠውክሙ : ሕገ : በኦቅሞተ : መላእክት : ወኢዐቀ
... : ወሶበ : ሰምዑ : ዘንተ : አግዘፉ : አልባቢሆሙ : ወሐቀዩ : ስነኒሆሙ::
...:= ወእምዝ : መልአ : መንፈስ : ቅዱስ : ለዕለ : እስጢፋኖስ : ነጸ
... : ወርአየ: ስብሐተ : እግዚአ : ብሔር : ወኢየሱስ : ክርስቶስ : እንዘ : ይ
... : እግዚአብሔር::= ወይእተ: ጊዜ: ጸርሑ:አይሁድ:በዐቢይ:ቃ
... : እእዛኒሆሙ: ወአንትዶድዱ : ኅቡረ:ለዕሌሁ:= ወአውጽእዎ :
... : አፍአ : እምሀገር : ወበህየ : ወገርዎ : በእእብን : ወአንበሩ : ሎቱ : ሰማ
...:= ወእለ : ይወግርዎ : አንበሩ : አልባሲሆሙ : ተሐተ : እገረ: ወሬዛ : ዘስሙ : ሰው
... ወእስጢፋኖስሰ : ጸርሐ : እንዘ : ይብል : እግዚእየ : ኢየሱስ : ተመጠዋ: ለነ
...:= ወሰገደ : በብረኪሁ : ኀበ : እግዚአብሔር : ወጸርሐ : በዐቢ
...: ይብል: ለእግዚአ:ኢትቅም: ወኢትረሲ:ሎሙ:ዘንተ:ጌጋየ:ወእምድኅረ:
...: ወአዕረፈ::= ወሰውልኒ:ኅብረ:ምስሌሆሙ:ለቅትለተ: እስጢፋኖስ::=

Qui invenit gratiam in conspectu Dei, & petiit ut inveniret habitationem Dei 46
Jacobi. Et Solomon ædificavit illi domum. Et non habitat Excelsissimus in ma- 47
nufactis ab hominibus: quia dictum est in propheta; Cælum thronus meus est, & 48
terra scabellum pedum meorum; quam domum ædificabitis mihi, dixit Deus, & qui 49
est locus requietis meæ? Nonne manus meæ fecerunt hæc omnia? Duri cervice, & 50
incrassati cordibus, & surdi auribus estis: vos semper restitistis Spiritui sancto, 51
vos etiam sicut Patres vestri. Quis fuit ex prophetis quem non persequuti sunt 52
patres vestri? & non trucidâstis omnes qui prænuntiabant adventum Justi? & nunc
vos proditores & occisores fuistis: Qui accepistis legem per dispositionem angelo- 53
rum, & non servâstis eam. Et quum audivissent hoc, incrassati sunt cordibus suis, 54
& stridebant dentibus suis contra eum in indignatione. Et quum plenus esset Spiri- 55
tus sanctus super Stephanum, intuitus est cælum, & vidit gloriam Dei, & Jesum
Christum manentem ad dextram Dei.

Deest versus 56.

Et isto tempore clamârunt Judæi in magna voce obturantes aures eorum, & impe- 57
tum fecerunt simul in eum: Et ejecerunt eum, & eduxerunt eum forás ex urbe, & 58
ibi obruerunt eum cum lapidibus, & collocârunt adversùs eum testes, & lapidatores
ejus disposuerunt pallia sua sub pedibus adolescentis, cujus nomen erat Saul. Et
Stephanus exclamavit, dicens; Domine mi Jesu, suscipe animam meam in manus tuas. 59
Et adoravit super genibus suis ad Deum, & exclamavit in magna voce, dicens; 60
Domine, ne statuas neque constituas illis hoc peccatum: & postquam dixisset hoc, ob-
dormivit et requievit. Et Saulus consociatus est iis pro nece Stephani. 61

Facta est autem in illa die persecutio magna in *Ecclesiam*
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
in Hierosolymis: omnésque dispersi sunt per regiones Judææ
ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
& Samariæ, præter Apostolos. *Extulerunt* autem Stephanum
2 καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον
viri *religiosi*, & fecerunt planctum magnum super *eo*. Saulus
3 ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ (α) ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος
verò devastabat Ecclesiam, per domos intrans: trahénsque viros ac mu-
δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος· σύρων τε ἄνδρας καὶ γυ-
lieres, tradebat in custodiam. *Illi quidem* igitur dispersi pertransibant, evange-
4 ναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακήν. Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγε-
lizantes verbum. Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, præ-
5 λιζόμενοι τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν (β) εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐ-
dicabat illis Christum. Intendebántque turbæ *dictis* à
6 κήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. (γ) Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ
Philippo unanimiter, in *audire eos*, & *videre* signa quæ faciebat.
Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς, καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
Multorum enim habentium spiritus immundos, clamantes magnâ voce, exi-
7 (δ) Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα (ε) μεγάλῃ φωνῇ, ἐξήρ-
bant: Multi autem paralytici & claudi curati sunt. Et factum est
8 χετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. (ζ) Καὶ ἐγένετο
gaudium magnum in civitate illa. Vir autem quidam nomine Simon antè fu-
9 χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπ-
erat in civitate *magicam exercens*, & seducens gentem Samariæ, dicens
ῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων, καὶ (η) ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
esse aliquem *seipsum* magnum. Cui auscultabant omnes à minimo usque ad maximum,
10 εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν. Ὧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου,

dicentes; Hic est virtus Dei *illa* magna. Attendebant autem ei,
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ (ϑ) μεγάλη. Προσεῖχον δὲ αὐτῷ,
proptèr multo tempore magicis *dementâsse* eos. Cùm verò credidissent
11 διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν 12
Philippo evangelizanti *quæ* de regno Dei, & nomine
τῷ Φιλίππῳ (ι) εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος (κ) τοῦ
Jesu Christi, baptizabantur virique ac mulieres. *At* Simon & ipse cre-
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο (λ) ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπί- 13
didit: & baptizatus, *erat perdurans* Philippo: Vidénsque signa & virtutes
στευσε, καὶ βαπτισθεὶς, ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις
magnas factas, obstupescebat. *Audientes* autem qui in Hierosolymis Apostoli, quod
μεγάλας γινομένας, ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι 14
recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum &
δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς (μ) τὸν Πέτρον καὶ
Joannem: Qui *descendentes* oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum
Ἰωάννην· Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα 15
sanctum. (Nondùm enim *erat* in quenquam illorum *illapsus*, tantùm autem ba-
ἅγιον. (ν) (Οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβα- 16
ptizati erant in *nomen* Domini Jesu.) Tunc imponebant ma-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.) Τότε (ξ) ἐπετίθουν τὰς χεῖ- 17
nus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. *Conspiciens* autem Simon
ΙΑ' ρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον. (ο) Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων 18
quia per impositionem *manuum* Apostolorum daretur Spiritus sanctus,
Ι' ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον,
obtulit eis *pecuniam*, Dicens; Date & mihi potestatem hanc, ut
προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, Λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα 19
cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.
ᾧ (π) ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

MS. A. (α) ἐποίησαν (β) εἰς τὴν πόλιν (γ) Προσεῖχον δὲ (δ) Πολλοὶ (ε) φωνῇ μεγάλῃ, ἐξήρχοντο· (ζ) Ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν (η) ἐξιστάνων (ϑ) καλουμένη, Μεγάλη. (ι) εὐαγγελιζομένῳ περὶ (κ) Ἰησοῦ (λ) ἄνδρες καὶ (μ) Πέτρον (ν) Οὐδέπω (ξ) ἐπετίθεσαν (ο) Ἰδὼν δὲ ὁ (π) ἐὰν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

CAP. VIII.

Facta est autem in illo die persecutio magna in Ecclesiam quæ erat in Jerusalem: & dispersi sunt omnes per pagos Judææ, atque adeò inter Samaritanos, præter Apostolos tantúm. Collegerunt autem atque sepelierunt Stephanum viri fideles; & planxerunt super eum vehementer.

Dominicâ tertiâ post resurrectionem. 21.

Porrò Saul persequebatur ecclesiam Dei, 3
dum ingrederetur domos, & traheret viros & mulieres, traderétque carceri. Illi autem 4
qui dispersi erant, perlustrabant regionem, prædicabántque sermonem Dei. Philippus 5
verò descendit in urbem Samaritanorum, & prædicabat Christum. Quúmque audirent 6
sermonem ejus homines qui illic erant, auscultabant ei, & acquiescebant omnibus quæ dicebat, quum viderent signa quæ edebat. Multi enim quos tenebant spiritus immun- 7
di, clamabant altâ voce, & exibant ab eis. Alii autem paralytici & claudi sanitati sunt restituti. Et gaudium magnum fiebat in illa 8
civitate. Erat autem illic homo quidam 9
nomine Simon, qui habitaverat in illa urbe multo tempore, & magicis suis artibus seduxerat plebem Samaritanorum, quum magnificaret seipsum, dicerétque; Ego sum Magnus ille. Proindè deflexerant ad eum 10
tam proceres, quàm tenues; ac dicebant, Iste est virtus illa magna Dei. Acquiesce- 11
bant autem ei, propterea quòd multo tempore magicis suis incantationibus obstupefecerat eos. Quum autem credidissent Phi- 12
lippo evangelizanti regnum Dei, in nomine Domini nostri Jesu Christi baptizabantur viri & mulieres. Quin & ipse Simon cre- 13
didit, & baptizatus est; & adhærebat Philippo: cúmque spectaret signa & virtutes magnas quæ edebantur per eum, obstupescebat & admirabatur.

Feriâ secundâ hebdomadis primæ jejunii. 22.

Porrò quum audissent Apostoli qui erant in 14
Jerusalem, populum Samaritanorum recepisse sermonem Dei, miserunt ad eos Simonem Petrum & Johannem. Itaque descen- 15
derunt, & precati sunt pro eis, ut reciperent Spiritum sanctitatis. Nondum enim aderat 16
cuiquam eorum; sed tantùm baptizabantur in nomine Domini nostri Jesu. Tunc im- 17
ponebant eis manum, & recipiebant Spiritum sanctitatis. Conspicatus autem Simon 18
per impositionem manûs Apostolorum dari Spiritum sanctitatis, obtulit eis argentum, 19
Dicens; Date etiam mihi potestatem hanc, ut cuicunque imposuero manum, recipiat Spiritum sanctitatis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ፰ ወውእተ ፡ እሚሬ ፡ ኮነ ፡ ዐቢይ ፡ ሰደት ፡ ላዕለ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘኢየ
ሩሳሌም ፡ ወኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ተዘርዉ ፡ ውስተ ፡ አህጉራተ ፡ ይሁዳ ፡ ወሰማርያ ፡ ዘ
2 እንበለ ፡ ሐዋርያት ፡፡ ወስእስጢፋኖስኒ ፡ ነሥእዎ ፡ አደው ፡ ኄራን ፡ ወላሐውዎ ፡
3 ዐቢየ ፡ ላሐ ፡ ወቀበርዎ ፡፡ ወሰውልስ ፡ አጥፍአ ፡ ኵሎ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡
እንዘ ፡ ይበውእ ፡ ውስተ ፡ አብያቲሆሙ ፡ ወያወፅእ ፡ አደወ ፡ ወአንስተ ፡ ወያሞቅሖ ፡
4 ኵሎ ፡ ክርስቲያኖ ፡፡ ወእለሰ ፡ ተዘርዉ ፡ ሐለፉ ፡ ወዖዱ ፡ እንዘ ፡ ይዜንዉ ፡ ቃ
5 ለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወፊልጶስ ፡ ወረደ ፡ ሀገረ ፡ ሰማርያ ፡ ወሰበከ ፡ ሎሙ ፡ ክር
ስቶስሃ ፡፡

CAP. VIII.

Et isto tempore fuit magna persecutio contra domum Christianorum quæ erat Hierosolymis: & omnes populi dispersi sunt in civitates Judææ et Samariæ præter 2
Apostolos. Et Stephanum acceperunt viri boni, & luxerunt propter eum magno 3
luctu, & sepeliverunt eum. Et Saulus vastavit omnes domus Christianorum, transiens in domus eorum: & eduxit viros & mulieres, & incarcerabat omnes Chri- 4
stianos. Et qui dispersi fuerunt, pertransierunt & circumierunt, evangelizantes, & prædicavit illis 5
sermonem Dei. Et Philippus descendit in civitatem Samariæ, & prædicavit Christum.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. VIII.

FActa est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Jerosolymis, omnes dispersi sunt per regiones Judææ & Samariæ, præter Apostolos. Curaverunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum. Saulus autem devastabat Ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros ac mulieres, tradebat in custodiam. Igitur qui dispersi erant pertransibant, evangelizantes verbum Dei. Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, prædicabat illis Christum. Intendebant autem turbæ his quæ à Philippo dicebantur, unanimiter audientes, & videntes signa quæ faciebat. Multi enim eorum, qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magnâ exibant. Multi autem paralytici & claudi curati sunt. Factum est ergò gaudium magnum in illa civitate. Vir autem quidam nomine Simon, qui antè fuerat in civitate magnus, seducens gentem Samariæ, dicens se esse aliquem magnum: Cui auscultabant omnes à minimo usque ad maximum, dicentes; Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna. Attendebant 11
autem eum, propter quòd multo tempore magiis suis dementâsset eos. Cùm 12
verò credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur viri ac mulieres. Tunc Simon & ipse credidit: & cùm baptizatus 13
esset, adhærebat Philippo. Videns etiam signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur. Cùm autem audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quòd recepis- 14
set Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cùm venissent, 15
oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum: Nondum enim in quenquam 16
illorum venerat, sed baptizati tantùm erant in nomine Domini Jesu. Tunc impo- 17
nebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Cùm vidisset autem 18
Simon, quia per impositionem manûs Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, Dicens; Date & mihi hanc potestatem, ut cuicunque imposuero 19
manus, accipiat Spiritum sanctum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن *

1 * وصار في ذلك اليوم اضطهادا عظيما في الكنيسة التي باورسليم * وتبددوا كلهم في قري
2 يهودا وفي السامرة ما خلا الرسل فقط * حمل اصطفان رجال ورعون * وصنعوا عليه نوحا
3 عظيما * كذا * فاما صولوص فافسد الكنيسة * وكان يدخل البيوت فيخرج رجالا ونساء
4 فيجعلهم في الحبس * فاما الذين تشتتوا فعبروا يبشرون بقول الكرازة *

* يوم الثلثا من الجمعة الثالثة بعد الفصح *

5 * فانحدر فيلبس الي مدينة
6 السامرة وكرز عندهم بالمسيح * فاصغوا كلهم وجموعهم معا الي اقوال فيلبس * يسمعونها
7 ويشاهدون العجايب التي يعملها * لان كثيرين من الذين كانت فيهم ارواح نجسة كانت
8 تصرخ صوتا عظيما وتخرج منهم * وكثيرون زمني وعرجان شفيوا * وصار في تلك المدينة سرورا
9 عظيما * كذا * وان انسانا اسمه سيمن كان قد سلف مقامه في تلك المدينة * ساحرا ومبهتا
10 امة السامرة * قايلا عن نفسه انه انسانا عظيما * وكانوا يصغون اليه من صغيرهم الي كبيرهم
11 قايلين * هذا هو * قوة الله العظيمة * فصاروا يصغون اليه من اجل انه منذ زمان طويل
12 كان قد الههم باسحاره * فلما امنوا اذا بشرهم فيلبس باقواله عن ملك الله واسم يسوع
13 المسيح * اصطبغوا رجال ونساء * وسمعن نفسه امن واعتمد * وكان ملازم فيلبس يبصر اذ
14 يري القوات والايات الصاير به * فاذ سمع الرسل الذين باورسليم ان اهل السامرة قد قبلوا
15 قول الله * ارسلوا اليهم بطرس ويوحنا * فلما نزلا اليهم صليا عليهم مبتهلين ان ياخذوا
16 روح القدس * لان الروح لم يكن حل ولا علي واحد منهم * لانهم كانوا قد اصطبغوا باسم
17 يسوع المسيح فقط * فوضعا حينيذ ايديهما عليهم فاخذوا روح القدس * تم *

* قراءة يوم الاربعا من الجمعة الثالثة بعد الفصح * كذا *

18 * فلما ابصر سيمن ان بوضع ايدي الرسل يعطي روح القدس * قدم لهما اموالا * قايلا
19 اعطياني هذا السلطان * لكيما كل من اضع يدي عليه ياخذ روح القدس *

CAP. VIII.

FActa est autem illo die persecutio maxima in Ecclesia quæ erat in Jerusalem: & dispersi sunt omnes per oppida Judææ, & per Samariam, præter Apostolos tantùm. 1
Tulerunt autem Stephanum viri quidam religiosi, fecerúntque super eum planctum magnum. 2
Cæterùm Saulus devastabat Ecclesiam; & ingrediens domos, educebat viros ac mulieres, ponebâtque eos in carcerem. 3
Illi verò qui dispersi fuerant, transibant annuntiantes sermonem prædicationis. 4

Feriâ tertiâ hebdomadæ tertiæ post Pascha.

Descendit autem Philippus ad urbem Samariæ, & prædicavit apud eos Christum. 5
Et intenderunt omnes, turbæque eorum simul sermonibus Philippi, audientes eos, & videntes miracula quæ faciebat. 6
Ex multis enim eorum in quibus erant spiritus immundi, exibant clamantes voce magnâ. Multi etiam mutili & claudi sanati sunt. 7
Factúmque est in illa civitate gaudium magnum. 8
Et verò homo quidam nomine Simon, qui jamdiu morabatur in illa civitate, magus & stupefaciens gentem Samariæ, dicens de seipso esse hominem magnum. 9
Et auscultabant ei tàm parvi, quàm magni, dicentes; Hic est robur Dei maximum. 10
Auscultaverunt autem ei, quoniam à tempore longo stupefecerat eos magiis suis. 11
At cùm credidissent, quando evangelizavit eis Philippus, sermonibus ejus de regno Dei, & nomine Jesu Christi, baptizati sunt viri ac mulieres. 12
Quin & Simon ipse credidit, & baptizatus est, adhærebatq; Philippo, admirans dum videret virtutes & signa, quæ fiebant per eum. 13
Audientes igitur Apostoli qui erant in Jerusalem, incolas Samariæ jam recepisse sermonem Dei, miserunt ad eos Petrum & Johannem. 14
Qui cùm descendissent ad eos, oraverunt super ipsis, deprecantes ut acciperent Spiritũ sanctitatis. 15
Nam Spiritus nondum descenderat in ullum quidem illorum, quia baptizati fuerant in nomine Jesu Christi tantùm. 16
Imposuerunt igitur ambo tunc manus suas super eos, & acceperunt Spiritum sanctitatis. 17 Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ tertiæ post Paschæ.

Cùm vidisset autem Simon quòd per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit utrique pecunias, 18
Dicens; Date mihi hanc potestatem, ut cuicunque imposuero manum meam, recipiat Spiritum sanctitatis. 19

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሕዝብ : ነበሩ : እንዘ : ይሰምዑ : ቃለ : እግዚአብሔር :: ዘነገሮሙ : ፊልጶስ : ህቡ
... ነፍስ : ወይሬእዩ : ተአምራተ : ዘገብረ :=፡ ወያወፅኦሙ : ለኵሎሙ : መናፍ
... ርኩሳን : እንዘ : ይከልሑ : በዐቢይ : ቃል :: ወፈወሶሙ : ለብዙኃን : መፃጕዓን :
... ሐንካሳን :=፡ ወኮነ : ዐቢየ : ፍሥሐ : በይእቲ : ሀገር :=፡ ወሀሎ : 1 ብእሲ : ዘ
... ስሞን : ዘነበረ : ቀዲሙ : ውስተ : ይእቲ : ሀገር : መሰሪ : ውእቱ : እንዘ : ያስሕ
... ለሰብአ : ሰማርያ : ወይሬሲ : ርእሶ : ልሒቀ : ወጠቢበ :=፡ ወይሰምዕዎ : ኵ
... ዘይብሎሙ : እምንኡሳሙ : እስከ : ዐቢዮሙ : እንዘ : ይብልዎ : ኃይለ : ለእግዚ
... ብሔር : ዐቢይ : አንተ : ትሰማይ :=፡ ወያጸምእዎ : በኵሉ : ጊዜ : እስመ : ዘልፎ : ብዙ
... ዘመን : አለበደሙ : በስራዩ :=፡ ወእለ : አምኑ : በስብከተ : ፊልጶስ : በእንተ : መ
... መንግሥተ : እግዚአብሔር : ተጠምቁ : በስመ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ : እድ : ወአንስት :=፡
... ስምዖን : መሰሪ : አምነ : ሶቤሃ : ወተጠምቀ : ወተለወ : ለፊልጶስ : ወሶበ : ርእየ : ዐቢ
... ተአምራተ : ወኃይለተ : ዘኮነ : አንከረ : ወተደመ :=፡ ወሰሚዖሙ : ሐዋርያት :
... ሀለው : በኢየሩሳሌም : ከመ : ተወክፈ : ሰማራውያን : ቃለ : እግዚአብሔር :: ፈነ
... ዎሙ : ጴጥሮስሃ : ወዮሐንስ :=፡ ወበጺሖሙ : ኀቤሆሙ : እለ : ተፈነው : ሐ
... ዋርያት : ጸለዩ : በእንቲአሆሙ : ከመ : ይንሥኡ : መንፈሰ : ቅዱስ :=፡ እስመ : ዓዲሁ :
... ወረደ : መንፈስ : ቅዱስ : ለዐሊሆሙ : አላ : ደአሙ : ተጠምቁ : በስመ : ለእግዚእ : ኢየሱ
... ሶቤሃ : አንበሩ : እደዊሆሙ : ለእለ : ተጠምቁ : ወነሥኡ : ሶቤሃ : መንፈሰ : ቅዱስ ::=፡
... ርእየ : ስምዖን : በአንብሮ : እደዊሆሙ : ለሐዋርያት : ይትወሀብ : መንፈስ : ቅዱስ : አወፈ
... ብሩረ :=፡ እንዘ : ይብል : ኅቡኒ : ሊተኒ : ዘንተ : መበሊተ : ኀበ : ዘአንበ
... እደዊየ : ይረድ : መንፈስ : ቅዱስ ::=፡

Et populi manserunt audientes sermonem Dei, quem loquutus est iis Philippus, simul 6
cum una anima, & videbant signa quæ fecisset. Et exire fecit omnes spiritus immundos, clamantes in magna voce, & sanavit multos paralyticos & claudos. Et 7
fuit magnum gaudium in ista civitate. Et fuit unus homo cujus nomen Simon 8
erat, qui habitâsset antea in ista civitate, magus fuit, seducens gentem Samariæ & constituebat seipsum præceptorem & sapientem. Et audiebant omnes quod dicebat 9
iis, à junioribus eorum ad grandævos eorum, dicentes de eo; Virtus magna Dei quæ vocatur. Et audiebant eum quotidie, quia à longo tempore dementâsset eos 10
cum incantationibus suis. Et qui crediderunt in prædicatione Philippi de regno Dei, 11
baptizati sunt in nomine Jesu Christi, viri & mulieres. Et Simon Magus credi- 12
dit tunc, & baptizatus fuit, & adhæsit Philippo: & quum videret magna signa, & virtutes quæ facta sunt, miratus est & stupefactus est. Et audientes Apostoli 12
qui erant Hierosolymis, quomodo recepissent Samaritani sermonem Dei, miserunt ad eos Petrum & Johannem. Et quum venissent ad eos, qui missi erant Apostoli, ora- 13
verunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum. Quia adhuc non descendisset 14
Spiritus sanctus super eos, sed tantùm baptizati fuerant in nomine Domini Jesu. Tunc 15
imposuerunt manus suas super eos qui baptizati fuerant, & acceperunt illicò Spiri- 16
tum sanctum. Et quum vidisset Simon, per impositionem manuum Apostolorum dari Spi- 17
ritum sanctum, obtulit iis munus argenti, Dicens; Date etiam mihi hanc potesta- 18
tem, ut in quemcunque imposuero manus meus, descendat Spiritus sanctus. 19

Petrus autē dixit ad eum; *Argentum tuum cum te* sit in perditionem, quoniam
20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
donum Dei existimâsti *per pecunias* possideri. Non est tibi pars neq; sors in
21 δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν
sermone isto: *nam* cor tuum non est rectum coram Deo. *Panite-*
22 τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα (ρ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μετανόη-
re igitur ab nequitia tua hac, & roga Deum, si fortè remittatur tibi co-
σον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐ-
gitatio cordis tui: In enim felle amaritudinis & obligatione iniquitatis video te
23 πίνοια τῆς καρδίας σου· Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε
existentem. Respondens autem Simon, dixit; Precamini vos pro me ad Do-
24 ὄντα. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύ-
minum, ut nihil veniat super me horū quæ dixistis. Illi quidem *itaq;* testifica-
25 ριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμε-
ti & locuti verbum Domini, redibant *in Hierusalem:* *multósque*
νοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ (σ) Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε
vicos Samaritanorum *evangelizârunt.* Angelus autem Domini locutus est ad
26 κώμας τῶν Σαμαρειτῶν (τ) εὐηγγελίσαντο. Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς ΙΒ'
Philippum, dicens; Surge, & vade contra Meridianū, ad viam *descendentem*
Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν
ab Hierusalem in Gazam: (hæc est deserta.) Et surgens abiit: Et ecce vir
27 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· (αὕτη ἐστὶν ἔρημος.) Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
Æthiops, Eunuchus, potens Candaces reginæ Æthiopum, qui erat super *omnem*
Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης (υ) τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης
gazam ejus, *qui* venerat *adoraturus* in Hierusalem: *Erátque rever-*
28 τῆς γάζης (φ) αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ· Ἦν τε ὑποστρέ-
tens, & sedens super currum suum, *&* *legebat* Prophetam Esaiam.
φων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος (χ) αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.
Dixit autem Spiritus Philippo; Accede, & *agglutinare* *currui* *huic.*
29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.
Accurrens autem Philippus audivit eum legentem prophetam Esai-
30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος (ψ) τὸν προφήτην Ἡσαΐ-
am: & dixit; *Nempè* intelligis quæ legis? *Is autem* dixit; Quomodò *enim*
αν, καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς (ω) γὰρ ἂν
possem, si non aliquis *dux viæ fuerit* mihi? Rogavitque Philippum, *a-*
31 δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον, ἀνα-
scendentem sedere cum *eo.* *At* locus Scripturæ quam legebat, erat hic;
βάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη,
Tanquàm ovis ad occisionē ductus est, & sicut agnus coram *tondente* *se*
32 Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ (α) κείροντος αὐτὸν
mutus, sic non *aperit* os suum. In humilitate *ejus* judicium *ejus*
ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ (β) ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ
sublatum est. *At* generationē ejus quis enarrabit? quoniam *tollitur* à terra vita ejus.
33 ἤρθη. (γ) τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
Respondens autem Eunuchus Philippo, dixit; Obsecro te, de quo Propheta
34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης
dicit hoc? de seipso, an de alio aliquo? Aperiens autē Philippus os
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα
suum, & incipiens à Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. *Ut*
35 αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς
verò ibant per viā, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus; Ecce
36 δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἰδοὺ
aqua: quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex
ὕδωρ· τί κωλύει με (δ) βαπτισθῆναι; Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, Εἰ πιστεύεις ἐξ
toto corde, licet. Respondens *autem* ait; Credo filium Dei esse Je-
37 ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰη-
sum Christum. Et jussit stare currum: & descendērunt uterque in a-
σοῦν Χριστόν. Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕ-
quam, *&* Philippus & Eunuchus: & baptizavit eum. Cùm autem ascendissent
38 δωρ, ὅ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε δὲ ἀνέβησαν
de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & non vidit eum amplius
39 ἐκ τοῦ ὕδατος, (ε) Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι
Eunuchus: *Pergebat* enim viam suam gaudens.
ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

MS. A. (ρ) ἔναντι (σ) Θεοῦ, ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, (τ) εὐηγγελίζοντο. (υ) βασιλίσσης (φ) αὐτῆς, ἐληλύθει (χ) αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκέν τε τὸν (ψ) Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, (ω) γὰρ δυναίμην, (α) κείροντος (β) ταπεινώσει ἡ κρίσις (γ) τὴν γενεὰν (δ) βαπτισθῆναι; * * * Καὶ ἐκέλευσεν στῆναι (ε) Πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον· ἄγγελος δὲ Κυρίου ἥρπασεν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]

20 Cui dixit Simon Petra, Argentum tuum tecum abeat in perditionem, quippe qui putaveris donum Dei divitiis mundi acquiri.
21 Non est tibi pars, neque sors in fide ista: quia
22 cor tuum rectum non est coram Deo. Verùm pœnitentiam age de ista malitia tua, & Deum implora, si fortè remittatur tibi dolus cordis tui.
23 Siquidem in hepate amaritudinis &
24 in vinculis iniquitatis video te esse. Respondit Simon, & ait; Petite vos pro me à Deo, nequid mihi obveniat eorum quæ dixistis.
25 Simon autem & Johannes quum contestati essent eos, docuissēntque sermonem Dei, reversi sunt ad Ierusalem, & in pagis multis Samaritanorum evangelizârunt.

Benedictione aquarum, & Baptismo. 21.

26 Allocutus est autem angelus Domini Philippum, & dixit ei; Surge, vade ad Austrum per viam desertam, quæ descendit ab Ierusalem ad Gaza.
27 Proindè surgens abiit, occurrítque ei Eunuchus quidam veniens ab Æthiopia dynastes Candak reginæ Æthiopum, qui quidem præerat universis opibus ejus, venerátque adoraturus in Jerusalem.
28 Quúmque reverteretur ut abiret, sedebat in curru, legebátque in Esaia propheta.
29 Dixit autem Spiritus sanctitatis Philippo, Accede & adjunge te ad currum.
30 Quúmque accessisset, audivit eum legentem in Esaia Propheta: & dixit ei; An intelligis quæ legis?
31 Ille verò dixit, Quî possum intelligere, nisi quis me hortetur? Et efflagitavit à Philippo ut ascenderet, sederétque secum.
32 Sectio autem Scripturæ quam legebat, hæc erat; Tanquam ovis ad mactationem ductus est, & tanquam agnus coram tonsore mutus erat, ita quoque non aperuit os suum in humilitate sua.
33 De claustro & de judicio abductus est: porrò generationem ejus quis enarrabit? siquidem tollitur vita ejus de terra.
34 Dixit autem Eunuchus ille Philippo; Peto à te, de quo propheta hoc dixit? de seipso, an de quopiam alio?
35 Tunc Philippus aperuit os suum, cœpítque ab hac eadem Scriptura, evangelizans ei de Domino nostro Jesu.
36 Quúmque ipsi iter facerent, pervenerunt ad locum quendam in quo erant aquæ: dixit itaque eunuchus ille; En aquas: quod obstaculum est quominùs baptizer?

Deest versus 37.

38 Jussitque sisti currum: & descenderunt ambo in aquam, ac baptizavit Philippus eunuchum illum.
39 Quúmque ascendissent ex aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, nec ampliùs vidit eum eunuchus ille, sed pergebat in via gaudens.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ብሩርከ፡ ምስሌከ፡ ይኩን፡ለኅጕል፡ እስመ፡መሰልከ፡ተሠየጥ፡ ጸጋ፡እ
21 ግዚአብሔር፡በብሩር፡፡ አልብከ፡ክፍለ፡ ወኢዕፃ፡በእንተ፡ዝንቱ፡ቃልከ፡እስመ፡ልብከ፡ኢ
22 ኮነ፡ርቱዐ፡በቅድመ፡እግዚአብሔር፡፡ ወይእዜኒ፡ነስሕ፡እምእከይከ፡ ወሰአሎ፡ ለእ
23 ግዚአብሔር፡ለእመ፡ይትኀደግ፡እምኔከ፡ዝንቱ፡ሕሊና፡ልብ፡እኩይ፡፡ እስመ፡ እሬእየ
24 ከ፡ዘትነብር፡በሐሞተ፡መሪር፡ወቅኑይ፡በማዕሠረ፡ዐመፃ፡፡ ወአውሥኦሙ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ሲሞን፡አንትሙ፡ ሰአሉ፡በእንቲአየ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ኢይምጻእ፡ ላዕሌየ፡
ዘትቤሉ፡ኵሉ፡፡

20 *Et dixit ei Petrus; Argentum tuum tecum sit in perditionem: quia existimâsti emere*
21 *donum Dei cum argento. Non est tibi pars, neque sors propter hunc sermonem tuum,*
22 *quia cor tuum non est rectum in conspectu Dei. Et nunc resipisce à malitia tua, &*
23 *roga Deum si fortè dimittatur à te hæc cogitatio cordis mali: Quia video te quòd*
24 *manes in felle amaritudinis & servitutis per obligationem iniquitatis. Et respondit iis, & dixit iis Simon; Vos precamini pro me apud Deum, ut non veniat super me quod dixistis totum.*

Versio VULGATA LATINA.

20 Petrus autem dixit ad eum; Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donū
21 Dei existimasti pecuniâ possideri. Non est tibi pars, neque sors in sermone isto:
22 cor enim tuum non est rectum corā Deo. Pœnitentiam itaq; age ab hac nequitia
23 tua: & roga Deum, si fortè remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. In felle enim
24 amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Respondens autem Simon, di-
xit; Precamini vos pro me ad Dñm, ut nihil veniat sup me horū quæ dixistis. Et illi
25 quidem testificati & locuti verbum Dñi, redibant Jerosolymam, & multis regionibus
26 Samaritanorū evangelizabant. Angelus autem Dñi locutus est ad Philippum, dicens;
Surge, & vade contra Meridianum, ad viam quæ descendit ab Ierusalem in Gazam:
27 hæc est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir Æthiops, Eunuchus, potens Can-
dacis reginæ Æthiopum, qui erat super omnes gazas ejus, venerat adorare in Je-
28 rusalem: Et revertebatur sedens super currum suum, legénsque Isaiam prophe-
29 tam. Dixit autem Spiritus Philippo; Accede, & adjunge te ad currum istum.
30 Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Isaiam prophetam, & dixit;

Putásne intelligis quæ legis? Qui ait; Et quomodò possum, si non aliquis osten- 31
derit mihi? Rogavítque Philippum ut ascenderet, & sederet secum. Locus au- 32
tem Scripturæ, quam legebat, erat hic; Tanquam ovis ad occisionem ductus est,
& sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum. In 33
humilitate judicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit, quoni-
am tolletur de terra vita ejus? Respondens autem Eunuchus Philippo, dixit; Ob- 34
secro te, de quo Propheta dicit hoc? de se, an de aliquo alio? Aperiens autem 35
Philippus os suum, & incipiens à Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. Et 36
dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus; Ecce aqua,
quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex toto corde, li- 37
cet. Et respondens ait; Credo, Filium Dei esse Jesum Christum. Et jussit stare 38
currum: & descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizavit
eum. Cùm autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & 39
ampliùs non vidit eum Eunuchus. Ibat autem per viam suam gaudens.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 فقال له بطرس * فضتك فلتكن معك للهلاك * لانك ظننت ان موهبة الله تقتني بالاموال * فليس
21 لك حظ ولا موروث في هذا القول * لان قلبك ليس مستويا امام الله * تب اذا من رذيلتك هذه
22 واطلب الي الله * ان كان لعله يصفح لك ظنون قلبك * لانني اراك حاويا مرارة العلقم ورباط
24 الظلم * فاجاب سيمن وقال * اطلبا انتما من اجلي الي الرب لكيلا يصادفني شي مما ذكرتماه
25 * فلما ناشداهم وخاطباهم بكلام الله عادا الي اورشليم * بعد ان بشرا ضياعا كثيرة من بلد
26 السامرة * تم * قراءة يوم الخميس من الجمعة الثالثة بعد الفصح * كح * وان
ملاك الرب كلم فيلبس قايلا * قم فاذهب في نصف النهار في الطريق المنحدر من اورشليم
27 الي غزة * وهذه برية قفر * فنهض وذهب * واذا بانسان حبشي خصي مقتدر ربيبه قنداكيس
28 ملكة الحبشة * وكان مشرفا علي خزانة الملكة نفسها * جاء يسجد في اورشليم * وكان عايدا
29 وجالسا في مركبته يقراء كتاب اشعيا النبي * فقال الروح لفيلبس * تقدم فلاصق هذه المركبة *
30 فاذا حاضر فيلبس سمعه يقراء كتاب اشعيا النبي * فقال له اتراك تعرف ما تقراه * فقال له
31 كيف يمكنني ذلك ولم يرشدني احد * ثم تضرع الي فيلبس ان يصعد فيجلس معه * وكان
32 مضمون الفصل الذي يقراه من الكتاب هذا * سيق الي الذبح كالخروف * ولا صوت له
33 كالحمل قدام من يجزه * هكذا لم يفتح فاه * بتواضعه ارتفعت حكومته * فاما جيله فمن ذا
34 يصفه * لان حياته ارتفعت من الارض * فاجاب الخادم وقال لفيلبس * اطلب اليك ان تعرفني
35 عمن يقول النبي هذا القول * اعن نفسه ام عن انسان اخر * ففتح فيلبس فمه وابتدا من
36 ذلك الكتاب يبشر بيسوع * فبينما هما سايران في الطريق اقبلا الي ماء في موضع * فقال
37 الخادم ها ماء ماذا يمنعني ان اصطبغ * قال له فيلبس ان تومن بكل قلبك كما ينبغي * فقال له
38 الخصي انا اومن ان ايسوع المسيح هو ابن الله * فامر بان توقف المركبة * ونزل فيلبس والخادم
39 كلاهما الي الماء واعمده * فاذ صعدا من الماء خطف فيلبس روح الرب * ولم يبصره الخادم
ايضا * بل مضي في طريقه مسرورا * تم *

Ait illi Petrus, Argentum tuum sit tecum 20
in perditionem, quoniam arbitratus es
donum Dei acquiri pecuniâ. Non est tibi 21
sors, neq; hæreditas in isto sermone, quia
cor tuum non est rectum coram Deo. Pœ- 22
nitentiam igitur age hujus abominationis
tuæ, & roga Deum si fortè condonet tibi
sententiam cordis tui. Ego enim video te 23
imbutum amaritudine fellis & vinculo
impietatis. Respondit Simon, & ait; Pre- 24
camini vos duo pro me ad Dominum, ne
eveniat mihi quicquam ex his quæ me-
morâstis. Cùm autem eos hortati & al- 25
locuti essent de sermone Dei, reversi sunt
ambo in Jerusalem, postquàm annuntia-
verunt oppidis multis de regione Sama-
riæ. Hucusque.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis tertiæ post Pascha.

Et verò angelus Domini alloquutus est 26
Philippum, dicens; Surge, & abi in Me-
ridiem per viam tendentem ab Ierusa-
lem ad Gaza: hæc autem est solitudo de-
serta. Surrexit igitur, & abiit: & ecce 27
homo Æthiops eunuchus potens, quem
dignitate affecerat Candaces regina
Æthiopiæ, quippe præfectus erat ærario
ejusdem reginæ, venerat adoraturus in
Jerusalem. Et revertebatur sedens in 28
curru suo, legebàtque librum Esaiæ pro-
phetæ. Dixit autem Spiritus Philippo, 29
Accede, & adjunge te ad currum istum.
Cùm ergò accurrisset Philippus, audivit 30
eum legentem librum Esaiæ prophetæ:
dixitq; ad eum, Nunquid nôsti quod le-
gis? Ait illi, Quomodo possibile hoc mihi 31
est, nemine me dirigente: Rogavitque Phi-
lippum ut ascenderet, sederetque secum.
Argumentum verò sectionis quam lege- 32
bat ex libro, erat hoc; Ductus est ad ma-
ctationem sicut ovis, nec vocem habebat:
sicut agnus coram tondente se, sic non
aperuit os suum. Ob humilitatem ipsius 33
sublata est sententia ejus: at generatio-
nem ejus quisnam enarrabit? quando-
quidem ejus vita sublata est de terra.
Respondit minister & ait Philippo; Ob- 34
secro te ut indices mihi de quo dicat pro-
pheta hunc sermonem, num de se ipso, an
de alio quopiam? Aperuit itaq; Philippus 35
os suum, cœpitq; ab ea Scriptura annun-
tiare ei Jesum. Dùmq; pergerent ambo in 36
via, devenerunt ad aquam in quodam lo-
co. Dixitq; minister; Ecce aqua, quid ve-
tat me baptizari? Ait illi Philippus; Cre- 37
disne ex toto corde tuo prout oportet? Re-
spondit illi eunuchus; Ego credo Jesum
Christum esse filium Dei. Jussitq; sisti 38
currum, descenditque Philippus unà cum
ministro in aquam, & baptizavit eum.
Et cùm ascendisset ex aqua, rapuit Phi- 39
lippum Spiritus Domini, nec vidit eum
minister ampliùs: verùm perrexit
viam suam lætus. Finis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ተሰ: ስምዐ:ኮኑ: ወመሀሩ:ቃለ: እግዚአብሔር:ወእምዝ:ተመይጡ:ኢየሩሳሌ
ም:ወለብዙኃት: አሕጉራተ: ሰማርያ:ዜነውዎሙ::=፡ ወነበበ:መልአከ:እግዚአብሔር:ለፊ
ልጶስ:ወይቤሎ:ተንሥእ:ወሑር:ጊዜ: ቀትር: ፍኖተ:በድው:ዘየወርድ:እምኢየሩሳሌም:
ለጋዛ::=፡ ተንሥአ: ወሖረ: ወረከበ:ብእሴ: እምሰብአ: ኢትዮጵያ: ኅጽዋ:ለኅንደኬ:ን
ግሥት:ኢትዮጵያ፤ወመጋቢሃ:ውእቱ:ለሀገረ:ጋዛ:: ወሖረ: ኢየሩሳሌም:ይስግድ:=፡ ወ
ገብአ: ይሠውጥ: ወይነብር: ዲበ:ሰረገላሁ: ወያነብብ: መጽሐፈ: ኢሳይያስ:ነቢይ::=፡ ወ
ይቤሎ:መንፈስ:ቅዱስ: ለፊልጶስ:ሑር: ትልው:ለዝ:ሰረገላ:=፡ ወሰምዖ:እንዘ:ያነብብ:
መጽሐፈ:ኢሳይያስ:ነቢይ:: ወይቤሎ:ፊልጶስ:ተአምርሁ:እንከ:ዘታነብብ:መጽሐፈ::=፡
ወይቤሎ: በአይ:አአምር :ለእመ:አልቦ:ዘይሜህረኒ:ወአስተብቍዖ: ከመ: ይዕርግ:ወይን
በር:ሕቡረ:ኀቤሁ: ወነበረ::=፡ ወመጽሐፍሰ:ኀበ ያነብብ: ከመዝ:ይብል:ከመ:በግዕ:
ለተኀርዶ: ወከመ: በግዕ: ኢነበበ : ቅድመ : ዘይቀርፆ:ከማሁ: ኢከሠተ: አፉሁ:
ሙ::=፡ ወተአተተ:በኅሙናኒሁ:እስመ:መኑ:ይነግር:ልደቶ:ወተአተተ:እምድር:ሐይወ
ቱ::=፡ ወተሠጥዎ: ለፊልጶስ: ውእቱ: ኅጽው: ወይቤሎ: ብቍዓኒ:በእንተ:መኑ: ይብ
ል:ከመዝ: ነቢይ: በእንተ: ርእሱኑ: ወሚመ: በእንተ: ካልእኑ::=፡ ወከሠተ: አፉሁ:
ፊልጶስ:ወአኀዘ:ይንግሮ:እመጽሐፍ:በእንተ:ኢየሱስ:ክርስቶስ:=፡ ወእንዘ:ይሐውሩ:በጽ
ሑ:ኀበ:ማይ:ወይቤሎ:ውእቱ:ኅጽው:ነዋ:ማይ:ወመኑ:ይከልአኒ:ተጠምቆ:=፡
ወአዘዘ: ያቅሙ : ሰረገላሁ: ወአቀሙ: ወወረዱ: ሕቡረ: ክልኤሆሙ: ፊልጶስ: ወውእቱሂ:
ኅጽው: ውስተ: ማይ : ወአጥመቆ:=፡ ወወፂኦሙ : እማይ : መንፈስ : እግዚአብሔ
ር:መሠጦ : ለፊልጶስ : ወኢርእዮ : እንከ : ውእቱ : ኅጽው : ወአተወ : ብሔሮ : እ
ንዘ : ይትፌሣሕ::=፡

Et illi testimonio fuerunt, & docuerunt verbum Dei: & tunc reversi sunt Hierosoly- 25
mam, & multis vicis Samariæ evangelizârunt. Et loquutus est angelus Dei 26
Philippo, & dixit ei; Surge & vade tempore meridiano viâ deserti, quæ descen-
dit ab Hierusalem ad Gazam. Surrexit & abiit, & invenit virum ex homini- 27
bus Æthiopiæ, eunuchum Handaces reginæ Æthiopiæ & præfectus fuit civitatis
Gazæ, & venerat Hierosolymam ut adoraret. Et revertens sedebat super cur- 28
rum suum & legebat librum Esaijæ Prophetæ. Et dixit Spiritus sanctus Philip- 29
po; Ito, adhære huic currui. Et audivit eum legentem librum Esaijæ prophetæ, & 30
dixit ei Philippus; Intelligisne igitur quem legis librum? Et dixit ei; Quomodo 31
intelligam, si nemo sit qui doceat me? & rogavit eum ut ascenderet, & sederet pa-
riter apud eum: & sedit. Et Scriptura quam legebat sic dixit; Sicut ovis venit 32
ad occisionem ejus, & sicut ovis non loquutus est coram tonsore ejus, ita non ape-
ruit os suum in afflictione sua. Et sublatus est in judicio ejus: quoniam quis enar- 33
rabit generationem ejus? & tollitur à terra vita ejus. Et respondit Philippo ille 34
Eunuchus, & dixit ei; Obsecro, de quo dixit sic propheta? num de seipso, vel de
alio? Et aperuit os suum Philippus, & cœpit nuntiare ei ex Scriptura, de Jesu 35
Christo. Et dum iret venerunt ad aquam, & dixit ei ille eunuchus; Ecce aquam, 36
& quis prohibet me baptizari? Deest versus 37.
Et jussit ut sisterent currum ejus, & siterunt: & descenderunt simul ambo illi, Phi- 38
lippus & ille eunuchus in aquam, & baptizavit eum. Et exeuntibus illis ex aqua, 39
spiritus Dei rapuit Philippum, & non vidit eum ampliùs ille eunuchus: & abiit
in regionem suam, gaudens.

Philipus autem inventus est in *Azotum*: & *præteriens* evangelizabat *civitates*
40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ (ζ) διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις
omnes, donec *venire eum* in Cæsaream.
πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

CAP. IX. Θ'.

O *At* Saulus adhuc spirans minarum, & cædis in discipulos Domini,
1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, ΙΓ'
accedens principi Sacerdotum, Petiit ab eo epistolas in Damascum ad
2 προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, Ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς
synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ *existentes*, virósque ac mulieres,
τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ (α) τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
vinctos perduceret in Hierusalem. *In autem proficisci, factum est eum*
3 δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν
appropinquare Damasco: & subitò circumfulsit eum lux de cœlo.
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· (β) καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
Et cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi; Saule, Saule, quid me perse-
4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώ-
queris? *Ait autem*; Quis es, Domine? *At Dominus dixit*; Ego sum Jesus,
5 κεις; Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; (γ) ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
quem tu persequeris: durum tibi *ad stimulos* calcitrare. Treménsque & pavens
6 ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Τρέμων τε καὶ θαμβῶν
dixit; Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum; Surge,
εἶπε, Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀνάστηθι,
& ingredere in civitatem, & dicetur tibi quid te oporteat facere. *At* viri
7 καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι (δ) τί σε δεῖ ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες
simul iter facientes ipsi, steterunt attoniti, audientes quidem vocem, neminem autem
οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν (ε) ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ
videntes. Surrexit autem Saulus de terra: apertis *autem* ocu-
8 θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ (ζ) ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· (η) ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλ-
lis *suis*, neminem videbat: *Manuducentes verò eum*, introduxerunt in Damascum.
μῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.
Et erat *dies tres* non videns, & non manducavit, neque bibit. Erat autem quidam
9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν δέ τις
discipulus *in Damasco*, nomine Ananias: & dixit ad illum Dominus in
10 μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (θ) ὁ Κύριος ἐν
visu; Anania. *Is autem ait*; Ecce ego, Domine. *At* Dominus ad eum,
ὁράματι, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν,
Surgens, vade in vicum *vocatum Rectum*: & quære in domo Judæ
11 Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν· καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Saulum nomine, Tarsensem: ecce enim orat. (Et vidit in *visione* vi-
Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται. (Καὶ (ι) εἶδεν ἐν ὁράματι ἄν-
12 rum nomine Ananiam, introëuntem, & imponentem sibi *manum*, ut visum
δρα ὀνόματι Ἀνανίαν, εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ (κ) χεῖρα, ὅπως ἀνα-
recipiat.) Respondit autem Ananias; Domine, audivi à multis de vi-
13 βλέψῃ.) Ἀπεκρίθη δὲ (λ) ὁ Ἀνανίας, Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀν-
ro hoc, quanta mala fecerit Sanctis tuis in Hierusalem. Et hic
δρὸς τούτου, ὅσα κακὰ (μ) ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὧδε 14
habet potestatem à principibus Sacerdotū, *alligare* omnes *invocantes* nomen
ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
tuum. Dixit autem ad eum Dominus; Vade: quoniam vas electionis mihi est
σου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου· ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς (ν) μοι ἐστὶν 15
iste, *ad portandum* nomen meum coram Gentibus, & regibus, filiísque Israel.
οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον (ξ) ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
Ego enim ostendam illi, quanta *oportet* eum pro nomine meo pati.
Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 16

MS. A. (ζ) διερχόμενος τὰς πόλεις πάσας εὐηγγελίζετο ἕως ΚΕΦ. Θ'. MS. A. (α) ὄντας τῆς ὁδοῦ, (β) ἐξαίφνης τε αὐτὸν φῶς περιήστραψεν ἐκ τοῦ (γ) ὁ δὲ, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις· Ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε (δ) ὅ,τι (ε) ἐνεοί, (ζ) Σαῦλος (η) ἠνεῳγμένων (θ) ἐν ὁράματι ὁ Κύριος, (ι) Ἴδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι, εἰσελθόντα, (κ) χεῖρας, (λ) Ἀνανίας, Κύριε, ἤκουσα (μ) τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐποίησεν. (ν) ἐστί μοι (ξ) ἐθνῶν τε, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 [illegible]

Dominicâ introitûs jejunii, & de Baptismo. 24.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

Philippus autem inventus est Azoti, & inde peragrabat & evangelizabat cunctis urbibus, usque dum veniret Cæsaream. 40

CAP. IX.

Saul autem adhuc plenus erat minis furoréque cædis adversùs discipulos Domini nostri. 1 Et poposcit epistolam à summo Pontifice sibi dari Damascum ad synagogas; 2 ut si quos inveniret ambulantes in hac via viros aut mulieres, vinctos adduceret eos ad Ierusalem. 3 Quumque proficisceretur, inciperetque appropinquare Damascum, derepentè affulsit super eum lux è cœlo. 4 Et cecidit in terram, audiítque vocem dicentem sibi; Saul, Saul, quid me persequeris? 5 Durum est tibi calcitrare ad stimulos. 6 Respondit ipse, & ait; Quis es Domine mi? At Dominus noster dixit, Ego sum Jesus ille Nazarenus quem tu persequeris. Sed surge, ingredere urbem, & ibi tecum habebitur sermo de eo quod te oportet agere. 7 Cæterùm viri illi qui cum eo iter faciebant, steterunt attoniti, quippe qui vocem tantùm audirent, nemo autem cerneretur ab eis. 8 Et surrexit Saul è terra, nihilq; videbat, licèt oculi ejus essent aperti: & quum prehendissent manus ejus, introduxerunt eum in Damascum. 9 Neque visum est ei quicquam tribus diebus, neque comêdit, neque bibit. 10 Erat autem in Damasco discipulus quidam, cujus nomen erat Hanania: & Dominus dixit ei per visionem, Hanania. Et ait, En ego adsum, Domine mi. 11 Et Dominus noster dixit ei; Surge, proficiscere in vicum qui vocatur Rectus, & quære in ædibus Judæ Saulum, qui est ex Tarso civitate. 12 Ecce enim dum ille precaretur, vidit per visionem virum nomine Hananiam introëuntem & imponentem sibi manum ut aperirentur oculi ipsius. 13 Dixit autem Hanania; Domine mi, audivi ex multis de viro isto quot mala intulerit Sanctis tuis in Jerusalem. 14 Et ecce etiam hic habet potestatem à principibus sacerdotum vinciendi illos omnes qui invocant nomen tuum. 15 Dixit ei Dominus; Surge, proficiscere, quandoquidem vas est mihi electum, ut perferat nomen meum inter Gentes, & reges, & inter filios Israel. 16 Ego enim ostendam ei quanta passurus sit propter nomen meum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

40 ወበጺሖ : ፊልጶስ : ሀገረ : አዘጦን : ወእንሶሰወ : ወመሀረ : በኵሉ : አህጉር : እስከ :
በጽሐ : ቂሰርያ ::=፡
1 ሀ ሰውልስ : እንዘ : ኢደሁ : መዓትም : አብዝኃ : ብከየ : ወቀትለ : ለዕለ : አርዳኢሁ : ለእግዚ
2 አብሔር : ወሖረ : ኀበ : ሊቀ : ካህናት :=፡ ወነሥአ : መጽሐፈ : መልእክት : ከመ :
ይሖር : ኀበ : ምኵራብት : ዘደማስቆ : ለእመቦ : ዘይረክብ : እለ : ይተልዉ : ዘንተ : ፍኖተ :
3 እደወ : ወአንስተ : ከመ : ያብጽሖሙ : ኢየሩሳሌም : ሙቁሓኒሆሙ :=፡ ወእንዘ :
የሐውር : በፍኖት : አልጸቀ : መንገለ : ደማስቆ : ወኮነ : ሶቤ : ጊዜ : ቀትር : ወግብተ :
4 በረቀ : ቅድሜሁ : እምሰማይ : ዐቢይ : መብረቅ :=፡ ወወደቀ : ወተነጽሐ : ሶቤሃ : ደበ :
ምድር :: ወሰምዐ : ቃለ : ዘይብል : ሰውል : ሰውል : ለምንት : ትሰድደኒ ::==፡

Et veniens Philippus in civitatem Azoti, & progressus est, & docuit in omnibus urbibus, usquedum ventret Cæsaream. 40

C A P. IX.

Sauls autem quum adhuc processisset ira, multiplicavit fletum & cædem adversùs discipulos Domini, & accessit ad principem sacerdotum. 1 *Et accepit epistolam scriptam ut iret ad synagogas Damasci, ut si quos inveniret sequentes hanc viam viros & mulieres, adduceret eos Hierosolymam vinctos.* 2 *Et quum proficisceretur in via, appropinquavit Damasco, & fuit tempus meridianum, & subitò fulsit coram eo è cælo magna lux.* 3 *Et cecidit prostratus statim super terram, & audivit vocem dicentem Saul, Saul, quare persequeris me?* 4

Versio VULGATA LATINA.

40 Philippus autem inventus est in Azoto, & pertransiens evangelizabat civitatibus
cunctis, donec veniret Cæsaream.

C A P. IX.

1 Saulus autem adhuc spirans minarum, & cædis in discipulos Domini, accessit ad
2 principem sacerdotum, Et petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas: ut
si quos invenisset hujus viæ viros, ac mulieres, vinctos perduceret in Jerusalem.
3 Et cùm iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco: & subitò circumfulsit
eum lux de cœlo. Et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi; Saule, Saule,
4 quid me persequeris? Qui dixit; Quis es, Domine? Et ille; Ego sum Jesus, quem
5 tu persequeris: durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens, ac stupens
6 dixit; Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum; Surge, & ingredere
civitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi, qui comita-
7 bantur cum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem vi-
dentes. Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad ma- 8
nus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus 9
non videns, & non manducavit, neque bibit. Erat autem quidam discipulus Da- 10
masci, nomine Ananias: & dixit ad illum in visu Dominus; Anania. At ille ait;
Ecce ego, Domine. Et Dominus ad eum; Surge, & vade in vicum, qui vocatur 11
Rectus: & quære in domo Judæ Saulum nomine Tarsensem: ecce enim orat. (Et 12
vidit virum Ananiam nomine, introëuntem, & imponentem sibi manus ut visum
recipiat.) Respondit autem Ananias; Domine, audivi à multis de viro hoc, 13
quanta mala fecerit Sanctis tuis in Ierusalem: Et hic habet potestatem à principi- 14
bus sacerdotum alligandi omnes, qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum 15
Dominus; Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum co-
ram gentibus, & regibus, & filiis Israël. Ego enim ostendam illi, quanta oporteat 16
eum pro nomine meo pati.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة يوم الجمعة من الجمعة الثالثة بعد الفصح * كط *

40 * وفيلبس صودف في ازدود * وفي تطوافه كان يبشر كافة المدن الي ان جاء الي قيسارية *

* الفصل التاسع *

1 * واما صولوس فكان نافثا على تلاميذ الرب وعيدا وقتلا ايضا * فتقدم الي رئيس
2 الكهنة * فطلب منه رسايل الي دمشق الي الجموع المقيمين بها * لكيما ان وجدوا قوما
3 في الطريق رجالا ونساء يقتادوهم مكتوفين الي اورسليم * وفي ذهوبه واقترابه من دمشق
4 ابرق عليه بغتة نور من السماء * فسقط على الارض وسمع صوتا يقول له * يا ساول يا
5 ساول لم انت تضطهدني * فقال يا رب من انت * فقال الرب انا هو يسوع الذي انت
6 تضطهده * شديدا عليك ان تقاوم * فاجابه قايلا يا رب ماذا تريد ان اصنع * فقال
7 له الرب انهض وادخل المدينة * وستخاطب بما يجب ان تعمله * فاما الرجال الذين رافقوه
8 فوقفوا صامتين باهتين * قد سمعوا الصوت ولم يعاينوا احدا * فنهض صولوص من الارض
9 وعيناه مفتوحتان وهو لا يبصر احدا * فاقتادوه وادخلوه الي دمشق * فاقام ثلثة ايام لا
10 يبصر شيا * ولا اكل ولا شرب * لج * وكان بدمشق تلميذا ما اسمه حنانيا
11 فقال الرب له في المنظر ليلا يا انانيا * فقال هاانذا يا رب * فقال له الرب * اذا نهضت
فاذهب في الشارع الملقب بالدرب المستقيم * واطلب في منزل يهوذا رجلا اسمه
12 صولوص طرسوسيا * فانه كان يصلي * وابصر في المنظر رجلا اسمه حنانيا داخلا الي
13 عنده * جاعلا يديه عليه ليبصر ايضا * فاجاب حنانيا * يا رب قد سمعت من كثير
14 عن هذا الانسان كم مقدار الاسواء التي عملها بقديسيك باورسليم * وهاهنا فله سلطان
15 من قبل روسا الكهنة ان يقيد جميع المدعوين باسمك * فقال له الرب * اذهب فان
16 هذا هو لي اناء مصطفي ليحمل اسمي امام الامم والملوك وبني اسرائيل * وساريه انا
مقدار ما ينبغي له ان يصيبه من اجل اسمي *

Lectio feriæ sextæ hebdomadæ tertiæ post Pascha.

Philippus autem revertus est in Azdod, & obeundo annuntiabat cunctis urbibus, donec veniret Cæsaream. 40

C A P. IX.

Cæterùm Saulus erat spirans ad- 1
versùs discipulos Domini minas ac ne-
cem etiam: Quapropter accessit ad prin- 2
cipem sacerdotum, petiitque ab eo episto-
las in Damascum ad synagogas ibi com-
morantes, ut si reperirent ullos in via
viros & mulieres, adducerent eos vin-
ctos in Jerusalem. Dùmque abiret, ap- 3
propinquaretque Damascum, effulsit su-
per eum subitò lumen è cœlo: Et col- 4
lapsus in terram, audivit vocem dicen-
tem sibi; O Saul, ô Saul, cur tu me per-
sequeris? Ait; O Domine, quis es tu? 5
Dixit Dominus; Ego sum Jesus quem tu
persequeris, durum tibi est mihi resiste-
re. Respondit ei dicens; O Domine, quid 6
me vis facere? Ait illi Dominus; Surge,
& ingredere urbem, & dicetur tibi quid
te oporteat facere. Viri autem qui comi- 7
tabantur eum, manserunt silentes & at-
toniti, audientes vocem, & neminem
videntes. Surrexit igitur Saulus à ter- 8
ra; ejusque oculis apertis, neminem vi-
debat: duxerunt autem eum, & intro-
duxerunt Damascum. Mansitque tribus 9
diebus nihil videns, & non comedit ne-
que bibit. Erat autem Damasci disci- 10
pulus quidam nomine Hanania, dixit-
que Dominus ad eum per visum noctu,
O Hanania. Ait; Ecce me ô Domine.
Dixit ad eum Dominus; Surgens abi in 11
vicum qui appellatur Via recta, & pete
in domicilio Judæ virum nomine Pau-
lum Tarsensem: Is autem orabat, aspe- 12
xeratque per visionem virum nomine
Hananiam ingredientem ad se, imponen-
tem ei manus suas, ut videret iterum.
Respondit Hanania; O Domine, jam au- 13
divi à multis de hoc homine, quotus sit
numerus malorum quæ perpetravit ad-
versùs Sanctos tuos in Jerusalem. Et 14
hic potestatem habet à principibus sacer-
dotum stringendi omnes qui vocantur no-
mine tuo. Ait illi Dominus; Vade: nam 15
iste est mihi vas electum ad ferendum
nomen meum coram gentibus, & regibus,
ac filiis Israel. Et ostendam illi ego 16
quanta oportet ut accidant ei propter no-
men meum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ተሠጥዎ:ወይቤሎ:መኑ:አንተ:እግዚአብሔር:ወይቤሎ:አነ:ውእቱ:ኢየሱስ:
ዘናዝሬት : ለስሙ : አንተ : ትሰድድ : ርቱዐ : ለከ : መቅሰፍት::=፦ ወእንዘ : ይርዕድ:
አንከሩ : ወይቤሎ : እግዚኦ : ምንተኑ : ትፈቅድ : ከመ : እግበር : አነ:: ወይቤሎ : እ
ግዚእ : ተንሥእ : ወበዕ : ውስተ : ሀገረ:ደማስቆ : ወአነ : አርእየከ : ኵሎ : ዘሀለወ
ከ : ትግበር:=፦ ወእሙንቱሰ : እደው : እለ : ይተልውዎ : ቆሙ : እምርኁቅ : እንዘ :
ያነክሩ : ወርእዩ : መብረቀ : ወቃልሰ : ዘይትናገር : ኢሰምዑ:=፦ ወሰወጠ : ተንሥ
አ : እምድቀቱ : ወፈትሐ : አዕይንቲሁ : ወኢክህለ : ይርአይ:: እንዘ : ይመርህዎ : አ
ዕዳዊሁ : በእደዊሆሙ : አብጽሕዎ : ኀበ : ሀገረ : ደማስቆ:=፦ ወነበረ : ህየ : ሠሉ
ሰ : መዋዕለ : እንዘ : ኢይሬኢ : ወኢይበልዕ : ወኢይሰቲ:=፦ ወሀሎ : 1 ረድእ : በደ
ማስቆ : ዘስሙ : ሐናንያ : ወይቤሎ : በራእይ : እግዚእ : ሐናንያ : ወውእቱ : ተሰጥወ :
ወይቤ : ነየ : እግዚኦ:=፦ ወይቤሎ : እግዚእ : ተንሥእ : ወሑር : ውስተ : ፍኖት:
ዘስማ : ርትዕት: ወኀሥሥ: ውስተ:ቤተ: ይሁዳ : ለሠውል :ጠርሴዮዊ::=፦ ወ
ርእዮ : ለሐናንያ : እንዘ : ይበውእ : ወያነብር: እደዊሁ : ላዕሌሁ : ከመ : ይርአይ:=፦
ወአውሥአ : ሐናንያ : ወይቤ : እግዚኦ : ሰማዕኩ : እምብዙኃን : በእንተ : ዝንቱ:
ብእሲ : ሚመጠነ : እኪያተ : ዘገብረ : በሰዐለ : ቅዱሳኒከ : በኢየሩሳሌም:=፦ ወበ
ዝየኒ : በቱ : ሥልጣን : እመኳንንተ : ካህናት : ከመ : ይሞቅሖሙ : ለኵሎሙ:
እለ የአምኑ : ብከ:: ወይጼውዑ : ስመከ:=፦ ወይቤሎ : እግዚእ : ለሐናንያ : ሑር:
እስመ : ንዋየ:ኅሩየ : ረሰይክዎ : ሊተ : ለውእቱ : ለጾዊረ : ስምየ : ወለሰቢከ : ወንጌልየ :
በቅድመ : አሕዛብ : ወነገሥት : ወበቅድመ : ደቂቀ: እስራኤል:=፦ ወአነኒ : አዐቅቦ:
በኵሉ : መዋዕል : ዘሀለዎ : ይሕምም : በእንተ : ስምየ::=፦

Et ille respondit ei, & dixit ei; Quis es Domine? & dixit ei, Ego sum Jesus Naza- 5
renus: quia tu persequeris rectum, tibi sunt plagæ. Et quum tremeret, mirati sunt 6
& dixit ei; Domine, quid vis ut faciam ego? & dixit ei Dominus; Surge, & va-
de in civitatem Damasci, & ego ostendam tibi omnia quæ oporteat te facere. Et il- 7
li viri qui sequuti sunt eum, steterunt à longè, admirantes, & viderunt lucem, &
vocem prolatam non audierunt. Et resurrexit Saulus à casu ejus, & aperuit ocu- 8
los ejus, & non potuit videre: & ducentes eum socii ejus cum manibus suis,
duxerunt eum ad civitatem Damasci. Et mansit ibi tres dies, non videns, & non 9
edebat neque bibebat. Et fuit quidam discipulus in Damasco, cujus nomen erat Ha- 10
nanias: & dixit ei in visione Dominus, Hanania: & ille respondit & dixit; Ecce,
Domine. Et dixit ei Dominus; Surge & proficiscere in via cujus nomen Recta, & 11
quære in domo Judæ Saulum Tarsensem. Et vidit Hananiam intrantem & ponen- 12
tem manus suas super eum, ut videret. Et respondit Hananias, & dixit; Domine, 13
audivi ex multis de hoc homine, quot mala fecit contra Sanctos tuos in Hieru-
salem. Et hic habet potestatem à principe sacerdotum, ut vinciat omnes credentes 14
in te & vocantes nomen tuum. Et dixit Dominus Hananiæ; Proficiscere, quia 15
vas electum constitui mihi istum, ad portandum nomen meum, & ad prædican-
dum evangelium meum in conspectu gentium, & regum, & in conspectu filio-
rum Israelis. Et ego custodiam eum in omni tempore, quem oportet pati propter 16
nomen meum.

Abiit autem Ananias, & introivit in domum, & imponens in eum
17 (ο) Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς
manus, dixit; Saule frater, Dominus misit me, (Jesus visus tibi in via
χεῖρας, εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, (Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ
quâ veniebas,) ut videas, & implearis Spiritu sancto. Et confestim cecide-
18 ᾗ ἤρχου,) ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπε-
runt ab oculis ejus tanquàm squamæ: visum recepitque statim:
σον (π) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες· (ρ) ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα,
& surgens baptizatus est: Et accepto cibo confortatus est. Fuit autem Sau-
19 καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη· Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο (σ) δὲ ὁ Σαῦ-
lus cum iis qui in Damasco discipulis, dies aliquot. Et continuò in
20 λος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
synagogis prædicabat Christum, quoniam hic est filius Dei. Stupebant
21 συναγωγαῖς ἐκήρυσσε (τ) τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο
autem omnes audientes, & dicebant; Nonne hic est ille populatus in Hierusa-
δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας (υ) ἐν Ἱερουσα-
lem invocantes nomen istud, & huc ad hoc venit ut vinctos
λὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους
illos duceret ad principes Sacerdotum. Saulus autem magis convalescebat, &
22 αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ
confundebat Judæos habitantes in Damasco, conferens quoniam hic est
συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν
Christus. Cùm autem implerentur dies multi, simul consilium fecerunt Judæi
23 ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι
interimere eum. (Notæ factæ sunt autem Saulo insidiæ eorum.) Ad-
24 ἀνελεῖν αὐτόν. (Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν.) (φ) Παρε-
servabántque portas diéque ac nocte, ut eum interficerent. Accipientes
25 τήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. Λαβόντες
autem eum discipuli nocte, demiserunt per murum, submittentes in sporta.
δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Adveniens autem Saulus in Hierusalem, tentabat jungi
26 Παραγενόμενος (χ) δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλὴμ, (ψ) ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς
discipulis: & omnes timebant eum, non credentes quòd esset discipulus. Bar-
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
nabas autem apprehendens illum, duxit ad Apostolos, & narravit illis
27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
quomodò in via vidisset Dominum, & quia locutus est ei: & quomodò in Damasco
πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
fiducialiter egerit in nomine Jesu. Et erat cum illis intrans &
ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ (ω) ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος (α) καὶ 28
exiens in Hierusalem, & fiducialiter agens in nomine Domini
ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ (β) Κυρίου
Jesu: Loquebatúrque & disputabat adversùs Græcos: Illi autem quære-
Ἰησοῦ· Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς (γ) Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχεί- 29
bant eum occidere. Cognoscentes autem fratres deduxerunt eum in
ρουν (δ) αὐτὸν ἀνελεῖν. Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν (ε) εἰς 30
Cæsaream, & dimiserunt eum in Tarsum. Illæ quidem igitur ecclesiæ per
Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' 31
totam Judæam, & Galilæam, & Samariam habebant pacem, ædificatæ
ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας (ζ) εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι
& pergentes timore Domini, & consolatione sancti Spiritûs
καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ (η) τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος
replebantur. Factum est autem Petrum transeuntem per omnes, devenire &
ΙΔ (*) ἐπληθύνοντο. Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ 32
ad Sanctos habitantes Lyddæ. Invenit autem ibi hominem
πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας (θ) Λύδδαν. Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν 33
quendam Æneam nomine, ab annis octo jacentem in grabbato, qui
τινα (ι) Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον (κ) ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς
erat paralyticus.
ἦν παραλελυμένος.

MS. A. (ο) Ἀπῆλθεν δὲ (π) αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες· (ρ) ἀνέβλεψέν τε, καὶ (σ) δὲ μετὰ τῶν (τ) τὸν Ἰησοῦν, ὅτι (υ) εἰς (φ) παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας, ὅπως πιά-
σωσιν αὐτὸν, ἡμέρας καὶ νυκτός. Λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν, χαλάσαντες (χ) δὲ εἰς (ψ) ἐπείραζεν (ω) ὀνόματι Κυρίου. Καὶ (α) εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, παρρησιαζόμενος (β) Κυρίου· Ἐλάλει δὲ (γ) Ἕλληνας· (δ) ἀνελεῖν αὐτόν. (ε) εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς Ταρσόν. Ἡ μὲν οὖν * ἐκκλησία (ζ) εἶχεν εἰρήνην, οἰκο-
δομουμένη καὶ πορευομένη (η) Κυρίου, (*) ἐπληθύνετο. (θ) Λύδδα. (ι) ὀνόματι Αἰνέαν, (κ) ἐπὶ κραβάττου,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

Tunc Hanania abiit domum ad eum, & imposuit ei manum, ac dixit ei; Saul frater mi, Dominus noster Jesus misit me, (is qui visus est tibi in via quum veniebas) ut aperiantur oculi tui, & implearis Spiritu sanctitatis. 17
Eóque momento decidit ex oculis ejus aliquid simile squamæ, & aperti sunt oculi ejus: surgénsque baptizatus est. 18
Cepit autem cibum, & corroboratus est, fuitque per dies aliquot apud discipulos illos qui erant in Damasco. 19
Et statim prædicavit in synagogis Judæorum de Jesu, eum esse Filium Dei. 20
Proindè obstupescebant ii omnes qui audiebant eum, & dicebant; Nónne hic est qui persequebatur eos omnes qui invocabant nomen istud in Jerusalem, & ecce etiam huc ob idipsum missus fuerat, ut vinctos duceret eos ad principes sacerdotum? 21

Dominicâ secundâ jejunii. 25.

Saul autem magis roborabatur, & movebat Judæos illos qui degebant in Damasco, ostendens hunc esse Messiam. 22
Quumque per multos dies illic egisset, parârunt ei dolum Judæi, ut eum interficerent. 23
Indicatæ verò fuerunt Saul insidiæ quas studebant ei struere: custodiebántque portas urbis interdiu noctúque, ut eum trucidarent. 24
Tunc imposuerunt eum discipuli sportæ, & demiserunt eum per murum nocte. 25
Et profectus est ad Ierusalem, volebátque se adjungere discipulis: sed omnes timebant ab eo, neque credebant eum esse discipulum. 26
Barnaba autem accepit eum, & duxit ad apostolos, & renuntiavit eis quomodo in via vidisset Dominum, & quomodo collocutus fuisset ei, & quomodo in Damasco palàm locutus esset in nomine Jesu. 27
Proindè introibat & exibat cum eis in Jerusalem. 28
Et loquebatur in nomine Jesu palàm, & disceptabat cum Judæis illis qui sciebant Græcè: illi verò volebant eum interimere. 29
Quod quum novissent fratres, deduxerunt eum nocte Cæsaream, illíncque emiserunt eum Tarsum. 30
Enimverò in ecclesia quæ erat in tota Judæa, & in Galilæa & Samaria, pax vigebat, dum ædificaretur, & ambularet in timore Dei, & in consolatione Spiritûs sanctitatis multiplicaretur. 31
Factum est autem ut quum perlustraret Simon urbes, descenderet etiam ad Sanctos qui habitabant in Lud civitate. 32
Et invenit virum quendam nomine Anias decumbentem in grabato, & paralyticum ab annis octo. 33

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእምድኅረዝ ፡ ሖረ ፡ ሐናንያ ፡ ወቦአ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ወረከቦ ፡ ለሳውል ፡ ወአ
ንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይቤሎ ፡ ሳውል ፡ እኁየ ፡ እግዚእ ፡ ፈነወኒ ፡ ኀቤከ ፡
ውእቱ ፡ ዘአስተርአየከ ፡ በፍኖት ፡ ወፈነወከ ፡ ዝየ ፡ ከመ ፡ ትርአይ ፡ ወትትመላ
18 እ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ። ወግብተ ፡ ሰሰየ ፡ ተአተተ ፡ እምአዕይንቲሁ ፡ ውእቱ ፡ ግላ ፡ ወርአ
19 የ ። ወሰበ ፡ ተንሥአ ፡ ወተጠምቀ ፡ በጊዜሃ ። ወእምዝ ፡ በልዐ ፡ እክለ ፡ ጸንዐ ፡
ወነበረ ፡ ምስለ ፡ አርድእት ፡ ምስለ ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ ደማስቆ ፡ ኅዳጠ ፡ መዋዕለ ።
20 ወበጊዜሃ ፡ ቦአ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወዜነዎሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡
እግዚአብሔር ።

Et postea abiit Hanania & intravit in domum, & invenit Saulum, & posuit manus suas super eum, & dixit ei; Saul frater mi, Dominus misit me ad te, (ille qui apparuit tibi in via, & misit te huc) ut videas, & implearis Spiritu sancto. 17
Et subitò tunc remota fuit ab oculis ejus ista squama, & vidit: & tunc surrexit & baptizatus fuit statim. 18
Et tunc comedit cibum confirmantem, & mansit cum discipulis qui fuerunt Damasci, paucos dies. 19
Et statim intravit in synagogam, & nunciavit iis Jesum, quòd fuit filius Dei. 20

Versio VULGATA LATINA.

17 Et abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit;
Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via quâ veniebas,
18 ut videas, & implearis Spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis
19 ejus tanquam squamæ, & visum recepit: & surgens baptizatus est. Et cùm
accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis, qui erant Da-
20 masci, per dies aliquot. Et continuò in synagogis prædicabat Jesum, quoni-
21 am hic est Filius Dei. Stupebant autem omnes qui audiebant, & dicebant;
Nónne hic est, qui expugnabat in Jerusalem eos, qui invocabant nomen istud:
22 & huc ad hoc venit, ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotum?
Saulus autem multò magis convalescebat, & confundebat Judæos, qui habi-
23 tabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus. Cùm autem impleren-
24 tur dies multi, consilium fecerunt in unum Judæi ut eum interficerent. No-
tæ autem factæ sunt Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem & portas die
25 ac nocte, ut eum interficerent. Accipientes autem eum discipuli nocte, per
murum demiserunt eum, submittentes in sporta. Cùm autem venisset in Je- 26
rusalem, tentabat se jungere discipulis, & omnes timebant eum, non cre-
dentes quòd esset discipulus. Barnabas autem apprehensum illum duxit ad 27
Apostolos: & narravit illis quomodò in via vidisset Dominum, & quia lo-
cutus est ei, & quomodò in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu. Et 28
erat cum illis intrans & exiens in Jerusalem, & fiducialiter agens in nomine
Domini. Loquebatur quoque Gentibus, & disputabat cum Græcis: illi au- 29
tem quærebant occidere eum. Quod cùm cognovissent fratres, deduxerunt 30
eum Cæsaream, & dimiserunt Tarsum. Ecclesia quidem per totam Judæam, & 31
Galilæam, & Samariam, habebat pacem, & ædificabatur ambulans in timo-
re Domini, & consolatione sancti Spiritûs replebatur. Factum est autem, ut 32
Petrus dum pertransiret universos, deveniret ad Sanctos, qui habitabant Lyd-
dæ. Invenit autem ibi hominem quendam, nomine Æneam, ab annis octo 33
jacentem in grabato, qui erat paralyticus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فمضي حنانيا ودخل الي المنزل ووضع عليه يديه وقال • ايها الاخ بولس الرب الذي
18 ظهر لك في الطريق التي جيت فيها ارسلني لتبصر ايضا وتمتلي من روح القدس *فللحال
19 سقط شي من عينيه مثل القشور وعاد بصره • وقام فاصطبغ *وتناول لوقته طعاما فتقوي •
• قراه السبت الثالث من السنة الثالثه من الخمسين •
20 * كا • ثم صار صولوس مع التلاميذ الذين كانوا بدمسق اياما يسيره * وفي الحين
21 كرز بالمسيح في الجامع ان هذا هو ابن الله * فبهتوا كلهم اذ سمعوه • وقالوا اليس هذا هو ذاك
الذي اباد في اورسليم جميع المدعوين بهذا الاسم • وفي هذا الامر جا الي هاهنا ليصعدهم
22 الي اورسليم معتقلين * وكان صولوس يتايد كثيرا ويجادل اليهود القاطنين بدمسق •
23 ويعلم مجاهرا ان هذا هو المسيح * فلما اكمل مقامه بها اياما كثيره • تساوروا اليهود
24 وابمروا ان يقتلوه * فاذ عرف بولس اغتيالهم وانهم كانوا يراقبون الابواب نهارا وليلا
25 ليقتلوه * فاخذه التلاميذ ليلا واحدروه • من السور ودلوه في صن * ولما جا بولس الي
26 اورسليم حاول ان يلاصق التلاميذ • وكانوا كلهم يتقونه غير مصدقين انه تلميذ *فاخذه
27 برنابا وادخله الي الرسل • وحدثهم كيف ابصر الرب في الطريق وانه كلمه • وكيف جاهر
28 بدمسق باسم يسوع * فصار معهم داخلا وخارجا باورسليم * ويجاهر باسم الرب يسوع • فصار
29 معهم يخاطب اليونانيين ويناجزهم • فراموا ان يقتلوه * فاذ علم الاخوه بذلك احدروه الي
30 قيسارية • وارسلوه الي طرسوس * والكنايس التي كانت في بلدان اليهودية والجليل والسامره
31 كانت فيها السلامه • مبنيه وسالكه في تقوي الرب • ممتليه بنعمة روح القدس • تم •
• الاحد الرابع المعروف بالمخلع من الخمسين •
32 • كب • * وبينما كان بطرس يطوف في كافة المواضع المذكوره انحدر الي الاخوه
33 القديسين القاطنين في لد * فوجد هناك رجلا اسمه اناس • موضوعا علي سرير منذ ثمان
سنين لانه كان زمنا •

Abiit ergò Hanania, & ingressus domum, posuit super eum manus suas, & ait; O frater Paule, Dominus qui apparuit tibi in via per quam venisti, misit me ad te ut videas iterum, & implearis Spiritu sancto. 17 *Et illicò decidit quiddam ex oculis ejus simile corticibus, & restauratus est visus ejus: & surgens, baptizatus est.* 18 *Et sumpsit illicò cibum ac vires.* 19

Lectio sabbathi tertii hebdomadæ tertiæ Pentecostes.

Posthæc mansit Saulus cum discipulis qui erant Damasci, dies aliquot. 20 *Eodémque tempore prædicavit Christum in synagogis, quòd hic esset filius Dei. Quapropter stupuerunt omnes quum audierunt eum, & dixerunt; Nónne is est ille qui perdidit in Jerusalem quotquot vocantur hoc nomine? imò hanc ob rem venit huc, ut perducat eos in Jerusalem vinctos.* 21 *Saulus autem roborabatur admodùm, & disceptabat cum Judæis commorantibus Damasci, docebátque palàm hunc esse Christum.* 22 *Cúmque multorum dierum moram complêsset in ea, consultârunt Judæi, & consilium inierunt occidendi eum.* 23 *At sciens Paulus fraudem illorum, & quòd observarent portas diu noctúque ut eum interficerent,* 24 *Duxerunt eum discipuli noctu, & demiserunt eum de muro, submittentes eum in sporta.* 25 *Cúmque adiisset Paulus Jerosolymam, studuit jungere se discipulis; at omnes pertimescebant eum, non credentes ipsū esse discipulum.* 26 *Duxit autem illum Barnaba, introduxitque ad Apostolos: & narravit eis quo pacto vidisset Dominum in itinere, cumque allocutus esset: & quomodò manifestâsset Damascis nomen Jesu.* 27 *Mansit igitur cum eis ingrediens & egrediens in Jerusalem,* 28 *Et patefaciens nomen Domini Jesu. Cœpitque cum eis alloqui Græcos, & disputare cum eis: unde machinati sunt necem ipsius.* 29 *Quod cùm scivissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, miserúntque Tarsum.* 30 *Ecclesiæ verò quæ erant in regionibus Judææ & Galilææ & Samariæ, pacificæ erant, constructæ, & ambulantes in timore Domini, proficientes in gratia Spiritûs sancti. Hucusque.* 31

Dominicâ quartâ Pentecostes, quæ notiori nomine vocatur Dominica Paralytici.

Dum verò Petrus perlustraret cuncta loca prædicta, descendit ad fratres sanctos degentes Lyddæ. 32 *Invenitque ibi virum nomine Æneam impositum lecto ante octo annos: erat quippe membris captus.* 33

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወአንከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሰምዕዎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮኑ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱዘ ፡ ፀብዖሙ ፡
በኢየሩሳሌም ፡ ለዕለ ፡ ጸውዑ ፡ ዘንተ ፡ ስመ ፡ ወአምኑ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ነገር ፡ መጽ
አ ፡ ዝየኒ ፡ ከመ ፡ ይንሥኦሙ ፡ ሙቁሓኒሆሙ ፡ ለዕለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡ ኀበ ፡ ሊቃነ ፡ ካ
22 ህናት ፡ ያብጽሖሙ ። ወሰውልሰ ፡ ኀየለ ፡ በዘየዐቢ ፡ ፈድፋደ ፡ ወአስሐፈሮሙ ፡ ለአ
ይሁድ ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ በደማስቆ ፡ እንዘ ፡ ያጠይቆሙ ፡ በጽድቅ ፡ ከመ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡
23 ክርስቶስ ። ወሶበ ፡ ሀለፉ ፡ ብዙኅ ፡ መዋዕለ ፡ ተማከሩ ፡ ኅቡረ ፡ አይሁድ ፡ ከመ ፡ ይ
24 ቅትልዎ ። ወአእመረ ፡ ሰውል ፡ ምክሮሙ ፡ ወምግባሮሙ ፡ እኩየ ፡ ወአዘዙ ፡ ይዕቅቡ ፡
አንቅጸ ፡ ሀገር ፡ በመዓልት ፡ ወበሌሊት ፡ ከመ ፡ የአኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ ። ወሰሚዖ
25 ሙ ፡ አርድእት ፡ አውረድዎ ፡ በሌሊት ፡ እንተ ፡ መስኮት ፡ በሐብል ፡ ወበአስፈሬድ ። ወ
26 አምሥዮ ፡ ሖረ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወበጺሖ ፡ ህየ ፡ ወፈቀደ ፡ ይደመር ፡ ምስለ ፡ ሐዋርያት ፡ ወ
ፈርህዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሐዋርያት ፡ እስመ ፡ ኢአምንዎ ፡ ከመ ፡ ኮነ ፡ ሎቱ ፡ ረድ
27 አ ። ወሖረ ፡ ኀቤሁ ፡ በርናባስ ፡ ወነሥኦ ፡ ምስሌሁ ፡ ወወሰዶ ፡ ኀበ ፡ ሐዋርያት ፡ ወ
ነገሮሙ ፡ ዘከመ ፡ በፍኖት ፡ ርእዮ ፡ ለእግዚእ ፡ ወዘከመ ፡ ተናገሮ ፡ ወዘከመ ፡ መሀረ ፡
28 በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ በደማስቆ ። ወነበረ ፡ ምስለ ፡ ሐዋርያት ፡ እንዘ ፡ ይገብእ ፡ ወይ
29 ወፅእ ፡ ውስተ ፡ ኢየሩሳሌም ። በጥቡዕ ፡ ልብ ፡ ወበአሚን ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ። ወ
30 ተዋሥአ ፡ ምስለ ፡ አሕዛብ ፡ ወምስለ ፡ አረሚ ፡ ወውእቶሙሰ ፡ ኀሠሡ ፡ ይቅትልዎ ። ወ
ሰሚዖሙ ፡ አኀው ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ፈነውዎ ፡ ቂሳርያ ፡ ወጠርሴስ ። ወለቤተ ፡ ክርስቲ
31 ያን ፡ ምስለ ፡ ማኅበር ፡ በኵሉ ፡ ይሁዳ ፡ ወገሊላ ፡ ወሰማርያ ፡ ነበረት ፡ በሰላም ፡ ወተሐ
ንጸት ፡ እንዘ ፡ ተሐውር ፡ በፍርሀተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወበሐሤተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ተመ
32 ልአት ። ወሶበ ፡ የሐልፍ ፡ ጴጥሮስ ፡ በኵሉ ፡ በጽሐ ፡ ኀበ ፡ ቅዱሳን ፡ እለ ፡ ዘልደ ። ወ
33 ረከበ ፡ በህየ ፡ ፩ ብእሴ ፡ ዘስሙ ፡ ኤኔያ ፡ ዘእም ፡ ፰ ክራማት ፡ ሀለወ ፡ በአራት ፡
እስመ ፡ መጻጕዕ ፡ ውእቱ ።

Et mirati sunt omnes qui audiverunt eos, & dixerunt; Nónne hic est ille qui 21
pugnavit in Hierusalem contra illos qui invocârunt hoc nomen, & crediderunt?
Propter hunc sermonem venit huc, ut accipiens vinctos eos qui crediderunt in eo, ad
principes sacerdotum adduceret eos. Et Saulus invaluit in eo quòd fortior factus 22
erat valdè, & confudit Judæos qui erant in Damasco, demonstrans iis in verita-
te, quòd hic fuit Christus. Et quum transivissent multi dies, inierunt consilium 23
simul Judæi ut trucidarent eum. Et cognovit Saul consilium eorum, & opus eo- 24
rum malum. Et jusserunt ut custodirent portas civitatis die & nocte, ut prehen-
derent eum, & trucidarent eum. Et audientes discipuli demiserunt eum in nocte 25
per fenestram cum fune & in sporta. Et indè profectus est Hierosolymam: & quum 26
advenisset illuc, voluit etiam conjungere se cum Apostolis: sed timuerunt eum omnes
Apostoli, quia non crediderunt quòd fuit ejus discipulus. Et profectus est ad eum 27
Barnabas, & assumpsit eum secum, & adduxit eum ad Apostolos: & narravit
illis quomodò in via vidisset Dominum, & quomodò loquutus esset ei, & quomodò
docuisset in nomine Jesu in Damasco. Et mansit cum Apostolis rediens & exiens 28
in Hierusalem, Cum fixo corde, & credendo in nomine Domini nostri: & disputa- 29
vit cum Gentibus & cum Græcis, & illi quæsiverunt trucidare eum. Et quum au- 30
divissent fratres hunc sermonem, miserunt eum ad Cæsaream & Tarsum. Et domus 31
Christianorum, cum ecclesia in tota Judæa, & Galilæa, & Samaria, mansit in
pace, & ædificata fuit proficiscens in timore Dei, & cum gaudio Spiritûs sancti
impleta fuit. Et quum transiret Petrus universos, venit ad Sanctos Lydæ. 32
Et invenit ibi quendam hominem cujus nomen Æneas, qui ab octo annis fuit in lecto, 33
quia paralyticus fuit.

Et ait illi Petrus: Ænea, sanat te Jesus Christus: surge
34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰᾶταί (λ) σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι,
& sterne tibiipsi. Et continuò surrexit. Et viderunt eum omnes habi-
35 καὶ στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ (μ) εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοι-
tantes Lyddæ & Saronæ, qui conversi sunt ad Dominum. In
36 κοῦντες (ν) Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐν
Joppe autem quædam erat discipula, nomine Tabitha, (quæ interpretata dicitur
Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, (ἣ διερμηνευομένη λέγεται
Dorcas.) Hæc erat plena bonis operibus & eleemosynis, quas faciebat. Factum est
37 Δορκάς.) αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει. Ἐγένετο
autem in diebus illis infirmatam eam mori. Lavantes autem
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαντες δὲ
eam, posuerunt in cœnaculo. Propè autem existente Lyddâ Joppe,
38 (ξ) αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. Ἐγγὺς δὲ οὔσης (ο) Λύδδης τῇ Ἰόππῃ,
discipuli audientes quia Petrus est in ea, miserunt duos viros ad
οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
eum, rogantes, non pigritari venire usque ad ipsos. Surgens autem
39 αὐτὸν, παρακαλοῦντες (π) μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ
Petrus simul venit illis. Quem advenientem duxerunt in cœnaculum: & adsti-
Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς. ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέ-
terunt ei omnes viduæ flentes, & ostendentes tunicas, & vestes quas
στησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας, καὶ ἱμάτια ὅσα
faciebat cum illis existens Dorcas. Ejiciens autem foràs omnes Petrus, ponens
40 ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, (ρ) θεὶς
genua oravit: & conversus ad corpus, dixit; Tabitha, resurge.
τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Ταβιθά, ἀνάστηθι.
Illa verò aperuit oculos suos: & videns Petrum resedit. Dans autem
41 ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισε. (σ) Δοὺς δὲ
illi manum, erexit eam. Vocans autem Sanctos & viduas, sta-
αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν
eam vivam. Notum autem factum est per universam Joppen: & multi
42 αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ (τ) πολλοὶ
crediderunt in Dominum. Factum est autem dies multos manere eum in
43 ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐγένετο δὲ (υ) ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν
Joppe, apud quendam Simonem coriarium.
Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

CAP. X. ι'.

Vir autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, centurio ex cohorte
ΙΕ' 1 Ἀνὴρ δέ (α) τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης
vocatâ Italicâ, Pius & timens Deum, cum omni domo sua,
2 τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
faciénsque eleëmosynas multas plebi, & deprecans Deum per omne: Vidit in
(β) ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός. Εἶδεν ἐν
visu manifestè, quasi horam nonam diei, angelum Dei introëuntem ad
3 ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ (γ) ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
se, & dicentem ei; Corneli. Ille autem attendens ei, & pavefactus
αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος
dixit; Quid est Domine? Dixit autem illi, Orationes tuæ & eleëmosynæ tuæ
4 εἶπε, Τί ἐστι Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. Et nunc mitte in Joppen viros,
ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον (δ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον (ε) εἰς Ἰόππην ἄνδρας,
& accerse Simonem, qui cognominatur Petrus. Hic hospitatur apud quendam
5 καὶ μετάπεμψαι (ζ) Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος. Οὗτος ξενίζεται παρά τινι
Simonem coriariū, cui est domus juxta mare: hic dicet tibi quid te oporteat facere.
6 Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ (η) θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

MS. A. (λ) σε ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός· (μ) ἴδαν (ν) Λύδδα καὶ τὸν Σάρρωνα, (ξ) ἔθηκαν αὐτὴν ἐν τῷ ὑπερῴῳ. (ο) Λύδδα (π) Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. (ρ) καὶ θεὶς (σ) Δοὺς π- (τ) ἐπίστευσ πολλοὶ (υ) αὐτὸν ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ Κεφ. ι'. MS. A. (α) τις ἐν (β) ποιῶν ἐλεημοσύνας (γ) περὶ ὥραν ἐνάτην (δ) ἔμπροσθεν (ε) ἄνδρας εἰς Ἰόππην, (ζ) Σίμωνά τινα, ὃς (η) θάλασσαν.* Ὡς δὲ ἀπῆλθεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 [illegible] *
35 [illegible] *

36 [illegible] *
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible] *
41 [illegible] *
42 [illegible]
43 [illegible]

X. 1 [illegible] *
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Et ait illi Simon; Ania, sanat te Jesus Christus: surge, & sterne lectum tuum. Eóque momento surrexit. Et viderunt eum omnes qui habitabant in Lud & Sarona, & conversi sunt ad Deum.

Defunctorum. 16.

Erat autem discipula quædam in Joppe civitate, nomine Tabitha (*Caprea*): Hæc erat dives operibus bonis & eleemosynis quæ faciebat. Adversâ autem valetudine laboravit per illos dies, & mortua est: & lavárunt eam, posuerúntque in cœnaculo. Et audierunt discipuli Simonem esse in Lud civitate quæ erat ad crepidinem Joppis, & miserunt ad eum duos viros efflagitaturos ab eo ne pigeret illum eos adire. Surrexit itaque Simon, & profectus est cum eis: quúmque venisset, subduxerunt eum in cœnaculum: & congregatæ stabant in circuitu ejus omnes viduæ flentes & commonstrantes ei tunicas & vestimenta ea quæ ipsis dabat Tabitha dum viveret. Simon autem ejecit omnes homines foràs; & procidit in genua, & precatus est: conversúsque ad cadaver, ait; Tabitha, surge. Illa verò aperuit oculos suos: quúmque vidisset Simonem, resedit. Et porrexit ei manum suam, & erexit eam: & advocavit Sanctos & viduas, eámque illis dedit viventem. Id autem innotuit per totam civitatem: & multi crediderunt in Dominum nostrum. Fuit autem in ipsa Joppe per dies non paucos, habitans in ædibus Simonis coriarii.

Dominicâ tertiâ Jejunii. 17.

CAP. X.

Cæsareæ porrò erat vir quidem Centurio cui nomen erat Cornelius, ex cohorte illa quæ vocatur Italica. Erátque justus & timens Deum, ipse & tota ejus domus: erogabat eleemosynas multas in populum, & in omni tempore precabatur Deum: Iste vidit angelum Dei per visum manifestè circitèr ad nonam horam interdiu, qui introiit ad eum, & dixit ei; Corneli. At ille intuitus est eum, timuítque, & ait; Quid est, Domine mi? Et dixit ei angelus; Preces tuæ & tuæ eleemosynæ ascenderunt in memoriam coram Deo. Nunc itaque mitte aliquos in Joppen civitatem, & accerse Simonem qui vocatur Petra. Ecce diversatur in ædibus Simonis coriarii illius qui degit juxta mare.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይቤሎ : ጴጥሮስ : ኤንያ : ያሕይከ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ተንሥእ : ወእፍሕ : ለከ :
35 አረተከ : ወሰቤሃ : ተንሥአ ። ወርእይዎ : ኵሎሙ : እለ : ነበሩ : በልደ : ወበስርን :
36 እለ : ተመይጡ : ኀበ : እግዚእነ ። ወበኢዮጴ : ሀለወት : አኃቲ : ብእሲት : ማሐ
ይምንት : ዘስማ : ጣቢታ : ዘበትርጓሜሃ : ደረካስ ። ወይእቲሰ : ምልዕተ : ምግበረት :
37 ሠናያት : ወምጽዋዕት : እንተ : ትገብር ። ወኮነት : በእለንቱ : መዋዕል : ተሐምም :
ወአልጸቀት : ለሞት : ወሐፀብዋ : ወአንበርዋ : ተሳታይ : ቤት ።

Et dixit ei Petrus; Ænea, sanat te Dominus noster Jesus: Surge, & extende tibi lectum tuum: & statim surrexit. Et viderunt eum omnes, qui habitabant in Lyda, & in Saron; qui conversi sunt ad Dominum nostrum. Et in Jopa fuit soror mulieris fidelis, cujus nomen Tabitha, quod in interpretatione ejus est Dorcas: & illa plena fuit operum bonorum & eleëmosynarum quas faciebat. Et fuit in illis diebus afflicta, & appropinquavit ad mortem: & Laverunt eam & posuerunt eam inferiore parte domûs.

Versio VULGATA LATINA.

...t ait illi Petrus; Ænea, sanat te Dominus Jesus Christus: surge, & ster-
...ne tibi. Et continuò surrexit. Et viderunt eum omnes, qui habitabant Lyd-
...dæ, & Saronæ: qui conversi sunt ad Dominum. In Joppe autem fuit quæ-
...dam discipula, nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat
...plena operibus bonis, & eleëmosynis, quas faciebat. Factum est autem in
...diebus illis, ut infirmata moreretur. Quam cùm lavissent, posuerunt eam
...in cœnaculo. Cùm autem propè esset Lydda ad Joppen, discipuli audien-
...tes quia Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes: Ne pi-
...griteris venire usque ad nos. Exurgens autem Petrus venit cum illis. Et
...cùm advenisset, duxerunt illum in cœnaculum: & circumsteterunt illum
...omnes viduæ flentes, & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis
...Dorcas. Ejectis autem omnibus foràs, Petrus ponens genua oravit: & con-
...versus ad corpus, dixit; Tabitha, surge. At illa aperuit oculos suos: &
...viso Petro, resedit. Dans autem illi manum, erexit eam. Et cùm vocâsset
...Sanctos, & viduas, assignavit eam vivam. Notum autem factum est per uni-
versam Joppen: & crediderunt multi in Domino. Factum est autem, ut di- 43
es multos moraretur in Joppe, apud Simonem quendam coriarium.

CAP. X.

VIr autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis 1
quæ dicitur Italica, Religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, fa- 2
ciens eleëmosynas multas plebi, & deprecans Deum semper: Is vidit in 3
visu manifestè, quasi horâ diei nonâ, Angelum Dei introeuntem ad se, &
dicentem sibi; Corneli. At ille intuens eum, timore correptus, dixit; Quid 4
est, Domine? Dixit autem illi; Orationes tuæ, & eleëmosynæ tuæ, ascende-
runt in memoriam in conspectu Dei. Et nunc mitte viros in Joppen, & 5
accersi Simonem quendam, qui cognominatur Petrus: Hic hospitatur apud 6
Simonem quendam coriarium, cujus est domus juxta mare: hic dicet tibi
quid te oporteat facere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فقال له بطرس يا اناآه · يسعفك يسوع المسيح · انهض وابسط ذاتك · فقام في الحين
35 * وابصره جماعة القاطنين لدا وسرونه فعادوا الي الرب * وكانت في يافا تلميذة ما
36 اسمها طابيثا التي يترجم اسمها غزالة · هذه كانت مملوة اعمالا صالحة وصدقات كانت
37 تعملها * فعرض انها في تلك الايام مرضت وماتت · فغسلوها ووضعوها في العلية ·
38 * ومدينة لد تقارب يافا · فلما سمع التلاميذ ان بطرس فيها · ارسلوا اليه يسلوه الا يتاخر
39 عن العبور اليهم * فقام بطرس وجاء اليهم · فلما حصل عندهم اصعدوه الي الغرفة ·
* ومثل بحضرته كافة الارامل باكيات موريات اياه الحلل والثياب التي كانت الظبية تعملها
40 لهن * فاخرجهن بطرس كلهن خارجا · واحني ركبتيه وصلي · والتفت الي الجسد وقال ·
41 يا طابيثا قومي · ففتحت عينيها وابصرت بطرس فجلست * فناولها يده وانهضها · ثم
42 صوت بالقديسين والارامل · واقامها لديهم حية * وصار هذا الخبر معروفا في مدينة
يافا كلها · وكثيرون امنوا بالرب · تم ·

· قراءة يوم الاثنين من الجمعة الرابعة بعد الفصح ·

43 ج · * واقام في يافا اياما كثيرة عند سمعن الدباغ ·

· الفصل العاشر ·

1 * وكان بقيسارية رجل اسمه كرنيليوس رييس مائة · من العرافة الملقبة بالايطالية ·
2 * متدينا حسنا وخايفا من الله مع كافة اهل منزله · صانعا صدقات كثيرة علي
3 الشعب · ومتضرعا الي الله كل حين * فابصر منظرا طاهرا عند الساعة التاسعة من
4 النهار · ملاك الله داخلا اليه وقايلا له يا كرنيليوس * فلما تامله وصار خايفا قال · ما الامر
5 يا سيدي · فقال له صلواتك وصدقاتك قد صعدت قدام الله ذكرا دايما * فارسل الان
6 الي يافا رجالا · واستحضر سمعن الملقب بطرس * وهو مضاف عند رجل دباغ اسمه
سمعن · منزله عند البحر ·

Huic inquit Petrus; O Ænea, sanet te 34
Jesus Christus, surge, téque ipsum ex-
tende. statim ergò surrexit. Viditque 35
eum cœtus habitantium Lyddæ &
Saronæ, & conversi sunt ad Dominum.
Erat præterea in Japha discipula quæ- 36
dam nomine Tabitha, cujus nomen ex-
ponitur, Cerva. Hæc erat plena bonis
operibus & eleemosynis quas exercebat.
Accidítque ut iis diebus ægrotaret ac 37
moreretur: quare laverunt eam, posue-
runtque in cœnaculo. Porrò urbs Lydda 38
vicina est Japhæ. Cùm itaque audissent
discipuli illic adesse Petrum, miserunt
ad eum rogantes ipsum ne pigeret mi-
grare ad eos. Surgens ergò Petrus, ve- 39
nit ad illos: cumque convenisset eos,
ascendere fecerunt eum in cœnaculum:
& adfuerunt in præsentia ejus cunctæ
viduæ plorantes, & ostendentes ei tu-
nicas & vestes quas Tabitha faciebat
illis. Quare eduxit eas Petrus omnes 40
foràs, & complicatis genibus, oravit:
conversúsque ad corpus, ait; O Tabitha,
surge. Aperuitque oculos suos, & vidit
Petrum, ac sedit. Ipse verò, datâ illi 41
manu, erexit eam. Tum accersitis
Sanctis ac viduis, statuit eam apud ipsos
vivam. Et nota facta est fama ista per 42
universam urbem Japha: & multi
crediderunt in Dominum. Finis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis quartæ post Pascha.

Mansit autem in Japha dies multos 43
apud Simonem coriarium.

CAP. X.

ERat autem Cæsareæ vir quidam no- 1
mine Cornelius, centurio, ex cohorte quæ
vocatur Italicâ, Optimè se gerens ac 2
timens Deum unà cum omnibus domesti-
cis suis, exercens eleemosynas multas in
populum, & deprecans Deum omni tem-
pore. Viditque visionem manifestam 3
circa horam nonam diei, Angelum vi-
delicet Dei ingredientem ad se, di-
centémque sibi, O Corneli. Quem cùm 4
contemplatus fuisset, ac trepidâsset, in-
quit; Quid rei est ô Domine mi?
Ait illi; Orationes tuæ & eleemosynæ
tuæ jam ascenderunt coram Deo in me-
moriam sempiternam. Mitte modò in 5
Japham viros, & advoca Simonem qui
vocatur Petrus. Is autem diversatur 6
apud virum quendam coriarium nomine
Simonem, cujus domicilium est propè
mare.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሎሙ ፡ ቅሩብት ፡ ይእቲ ፡ ልደ ፡ ለኢዮጴ ፡ ወሰሚዖሙ ፡ አርድእት ፡ ከመ ፡ ሀለወ ፡ በህ
...፡ ጴጥሮስ ፡ ፈነዉ ፡ ፪ ፡ እደወ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይስእልዎ ፡ ከመ ፡ ይምጻእ ፡
...፡ ወኢይትሀከይ ፡፡ ወሰበ ፡ ሰምዐ ፡ ጴጥሮስ ፡ ተንሥአ ፡ ወሖረ ፡ ምስሌሆሙ ፡
...፡ በጽሐ ፡ ወሰድዎ ፡ ኀበ ፡ ሀለወ ፡ በድና ፡ ወአገትዎ ፡ ኵሎን ፡ አቤራት ፡ እንዘ ፡ ይ
...፡ ወያርእይዎ ፡ አልባሰ ፡ ወግልባቤ ፡ እንተ ፡ ገብረት ፡ ሎቶን ፡ ዶርቃስ ፡፡ ወሰቤ
...፡ ጴጥሮስ ፡ አፍአ ፡ ለኵሎሙ ፡ ሰገደ ፡ በብረኪሁ ፡ ወጸለየ ፡ ወእምድኅ
...፡ ተመይጦ ፡ ኀበ ፡ በድና ፡ ይቤ ፡ ጣቢታ ፡ ጣቢታ ፡ ተንሥኢ ፡ ወይእቲሰ ፡ ፈት
...፡ አዕይንቲሃ ፡ ርእየቶ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ተንሥአት ፡ ወነበረት ፡፡ ወመጠዋ ፡ ለቲ ፡ እዴ
...፡ ወአልዓላ ፡ ወጸውዖ ፡ ቅዱሳነ ፡ አቤራተ ፡ መጠዎሙ ፡ ለይእቲ ፡ ሕያዋ ፡፡ ወተሰም
...፡ ነገር ፡ በኵሉ ፡ ኢዮጴ ፡ ወአምኑ ፡ ብዙኃን ፡ በእግዚእነ ፡፡ ወእምድኅረዝ ፡ ነበ
...፡ ጴጥሮስ ፡ ብዙኀ ፡ መዋዕለ ፡ በኢዮጴ ፡ ኀበ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ሰፋዬ ፡ አሳእን ፡፡
...፡ ፩ ብእሲ ፡ በቂሳርያ ፡ ዘስሙ ፡ ቆርኔሌዎስ ፡ ሀቤ ፡ ምእት ፡ ዘዐሙተ ፡
...፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ኢጣሊያ ፡፡ ብእሲ ፡ ምእመን ፡ ፈራሄ ፡ እግዚአብሔር ፡
...፡ ኵሉ ፡ ሰብአ ፡ ቤቱ ፡ ገባሬ ፡ ምጽዋት ፡ ብዙኃ ፡ ለሕዝብ ፡፡ ወዘልፈ ፡ ይ
...፡ ወይጼሊ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወርእየ ፡ በራእይ ፡ ገሃደ ፡ ጊዜ ፡ ተሰዐቱ ፡ ሰዓ
...፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይበውእ ፡ ኀቤሁ ፡ ወይቤሎ ፡፡ ለቆርኔሌዎስ ፡፡
...፡ ርእዮ ፡ ደንገጸ ፡ ወፈርሃ ፡ ወይቤ ፡ ምንት ፡ እንተ ፡ እግዚእ ፡፡ ወውእቱኒ ፡ ይቤ
...፡ ወምጽዋዕትከ ፡ ዐርገ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአዘክሮ ፡፡ ይእዜ
...፡ እደወ ፡ ውስተ ፡ ሀገረ ፡ ኢዮጴ ፡ ወጸውዕ ፡ ስምዖንሃ ፡ ዘተሰምየ ፡ ጴጥሮስ ፡፡
...፡ የኀድር ፡ ኀበ ፡ ስምዖን ፡ ሰፋዬ ፡ አሳእን ፡ ወቤተ ፡ ቆርኔሊዮስሰ ፡ ቅሩብ ፡ ወ
...፡ በሐር ፡ ወውእቱ ፡ ይነግረከ ፡ ዘሀለወከ ፡ ትግበር ፡፡

Quia propinqua fuit Lyda Jopæ, & quia audivissent discipuli quòd esset ibi Pe- 38
trus, miserunt duos viros ad eum, rogantes eum, ut veniret illuc & non cuncta-
retur. Et quum audivisset Petrus, surrexit, & abiit cum iis: & quum adveni- 39
sset, adduxerunt eum ubi fuit corpus ejus, & circundiderunt eum omnes viduæ lu-
gentes eam, & ostendentes ei vestimenta & pallia quæ fecisset iis Dorcas. Et tunc 40
ejiciens Petrus foràs omnes illos, adoravit cum genibus suis, & oravit: & post-
quam orâsset, conversus ad corpus ejus dixit; Tabitha Tabitha, surge: & illa ape-
ruit oculos suos, & videns Petrum surrexit & sedit. Et tradidit ei manum suam, 41
& erexit eam. Et vocans sanctas viduas, tradidit illis eam vivam. Et auditus 42
fuit hic sermo in tota Jopa, & crediderunt multi in Domino nostro. Et posteà man- 43
sit Petrus multos dies in Jopa, apud domum Simonis sutoris calceorum.

CAP. X.

ET fuit quidam homo in Cæsarea, cujus nomen Cornelius, centurio legionis re- 1
giæ cujus nomen erat Italia: Vir fidelis, timens Deum cum omnibus hominibus do- 2
mûs suæ, præstans eleëmosynas multas populo. Et assiduè rogabat & orabat ad De- 3
um: & vidit in visione manifestè, tempore nonæ horæ, angelum Dei intrantem ad
eum, & dicentem ei; O Corneli. Et ille videns eum obstupuit, & timuit, & dixit ei; 4
Quis es Domine? Et is dixit illi; Preces tuæ & eleëmosynæ tuæ ascenderunt in
conspectum Dei, ut recordari faciant eum. Nunc mitte homines in civitatem Jopæ, & 5
accerse Simonem qui nominatur Petrus: Et ipse habitat apud Simonem sutorem calce- 6
orum: & domus Cornelii vicina est mari, & ipse nuntiabit tibi quid oportet te facere.

Ut autem discessit angelus ille loquens Cornelio, vocatis duobus famulis
7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ (θ) λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν (ι) οἰκετῶν
suis, & milite pio assistentium ei, Et exposuit illis
8 αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, Καὶ ἐξηγησάμενος (κ) αὐτοῖς
omnibus, misit illos in Joppen. At postridie, iter facientibus
9 ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων
illis, & civitati appropinquantibus, ascendit Petrus *supra domum* precari,
(λ) ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι,
circa horam sextam. *Factus est autem esuriens, & voluit* gustare. Parantibus
10 περὶ ὥραν (μ) ἕκτην. Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. Παρασκευαζόντων
autem illis, cecidit super eum mentis excessus: Et *spectat* cœlum apertum, &
11 δὲ (ν) ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις· Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ
descendens *super se* vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis
(ξ) καταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν (ο) ἀρχαῖς
vinctum, & demissum in terram: In quo erant omnia quadrupedia terræ,
12 δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ (π) τετράποδα τῆς γῆς,
& *feræ & reptilia,* & volatilia cœli. Et facta est vox ad eum;
13 καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν,
Surgens Petre, occide & manduca. *At* Petrus ait; *Nequaquam,* Domine: quia nunquam
14 Ἀναστὰς Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς, Κύριε, ὅτι οὐδέποτε
manducavi omne commune aut immundum. Et vox iterum ex secundo ad eum;
15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν,
Quæ Deus purificavit, tu ne commune *dic.* Hoc autem factum est per ter: Et *rursum*
16 Ἃ ὁ Θεὸς (ρ) ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· (σ) καὶ πάλιν
receptum est vas in cœlum. *Ut autem in seipso* hæsitaret Petrus quidnam esset
17 ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη
visio quã vidisset, *& ecce* viri missi à Cornelio, inquirentes
τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, (τ) καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες

domum Simonis, astiterunt ad *vestibulum.* Et vocantes interro-
τὴν οἰκίαν (υ) Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα. Καὶ φωνήσαντες ἐπυν- 18
gabant si Simon *cognominatus* Petrus illic *hospitatur.* At Petro cogi-
θάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου (φ) ἐνθυμου- 19
tante de visione, dixit ei Spiritus; Ecce viri tres quærunt te.
μένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν (χ) αὐτῷ τὸ Πνεῦμα, Ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε.
Sed surgens descende, & vade cum eis, nihil *ambigens,* quia ego
Ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, (ψ) διότι ἐγὼ 20
misi illos. Descendens autem Petrus ad viros missos à
ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς (ω) ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ 21
Cornelio ad ipsum, dixit; Ecce ego sum quem quæritis: quæ causa propter quam *adestis*?
τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν, εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι᾽ ἣν πάρεστε;
Ii verò dixerunt; Cornelius centurio, vir justus & timens Deum,
Οἱ δὲ (α) εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, 22
testimonio ornatúsque ab universa gente Judæorum, *divinitùs admonitus est* ab angelo sancto
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
accersiri te in domum suam, & audire verba abs te. *Introvocans*
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκαλεσάμενος 23
ergò eos, recepit hospitio. *At* sequenti die *Petrus exiit* cum illis, & quidam
οὖν αὐτοὺς ἐξένισε. Τῇ δὲ (β) ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες
fratrum ab Joppe comitati sunt eum. Et alterâ die *introivit*
τῶν ἀδελφῶν τῶν (γ) ἀπὸ τῆς Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. (δ) Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον 24
in Cæsaream: At Cornelius *erat expectans eos,* convocans *cognatos*
εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς
suos, & *necessarios amicos.* *Ut autem* factum est *ingredi* Petrum, *occurrens*
αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο (ε) εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας 25
ei Cornelius, procidens ad pedes, adoravit.
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

MS.A. (θ) λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας (ι) οἰκετῶν, καὶ (κ) ἅπαντα αὐτοῖς, (λ) αὐτῶν, καὶ (μ) ἕκτην τῆς ἡμέρας. (ν) αὐτῶν, ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν (ξ) καταβαῖνον σκεῦος (ο) ἀρχαῖς καθιέμενον (π) τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς, καὶ πετεινὰ (ρ) ἐκαθάρισεν, (σ) καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη (τ) ἰδοὺ (υ) τοῦ Σίμωνος, (φ) διενθυμουμένου (χ) τὸ Πνεῦμα αὐτῷ, (ψ) ὅτι (ω) ἄνδρας, εἶπεν, Ἰδοὺ (α) εἶπαν, (β) ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν (γ) ἀπὸ Ἰόππης (δ) Τῇ δὲ ἐπαύριον (ε) τοῦ εἰσελθεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]

Apostolorum, & feriâ sextâ Azri.28.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Tertiâ feriâ, primâ Jejunii.29.

[illegible]

Quumque discessisset angelus qui alloquebatur eum, vocavit duos ex vernis suis, & ministrum quendam timentem Deum, qui assistebat ipsi. Et narravit eis quicquid viderat, misitque eos in Joppen.

Postero autem die quum illi pergerent in via, & appropinquarent civitati, Simeon conscendit tectum, ut precaretur horâ sextâ. Esuriit autem, volebátque manducare: quúmque illi pararent ei, incidit in eum mentis excessus. Et suspexit cœlos apertos, & vas quoddam devinctum quatuor angulis, erátque simile linteo magno, & demittebatur à cœlo in terram. Erant autem in eo omnia animantia quadrupedia, & reptilia terræ, & volucres cœli. Vóxque pervenit ad eum, dicens; Simon, surge, macta & manduca. At Simon dixit; Absit, Domine mi: quia nunquam comêdi quicquam commune & & immundum. Et iterum secundâ vice vox extitit ad eum, Ea quæ Deus mundavit, tu ne profanes. Hoc autem factum est tribus vicibus: & sublatum est vas in cœlum. Quúmq; miraretur Simon apud se quænam esset illa visio quam viderat, accesserunt viri illi qui missi fuerant à Cornelio, & percontati sunt de domo in qua diversabatur Simon: Venerúntque, & substiterunt pro foribus atrii: & clamabant ibi, ac percontabantur an Simon qui vocatur Petra, illic diversaretur. Quúmq; Simon meditaretur visionem, dixit ei Spiritus; Ecce tres viri quærunt te: Surge, descende & proficiscere cum eis, nihil mente tuâ ambigens, quandoquidem ego misi eos. Tunc descendit Simon ad viros illos, & dixit eis; Is sum quem quæritis: quæ causa est propter quam venistis? Cui dicunt, Viro cuidam nomine Cornelio centurioni timenti Deum, ac de quo *honorificum* fert testimonium tota gens Judæorum, dictum est per visioné ab angelo sancto, ut mittens introducat te domum suam, & audiat sermonem à te. Et introduxit eos Simon, eósq; excepit ubi diversabatur. Deinde surrexit postero die, exiítque & profectus est cum eis, & comitati sunt eos nonnulli ex fratribus Joppensibus. Postridiè verò ingressi sunt Cæsaream. Cornelius autem præstolabatur eos, congregatis ad se omnibus filiis cognationis suæ, necnon amicis, & necessariis quos habebat.

Tertiâ feriâ, primâ Jejunii.29.

Quúmq; introiret Simon, occurrit ei Cornelius, & procidens adoravit ad pedes ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሶበ ፡ ሖረ ፡ መልአክ ፡ ዘነበበ ፡ ወጸውዐ ፡ ፪ ሖሬ ፡ እምሰብእ ፡ ቤቱ ፡ ፈራሒያ
8 ነ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምእለ ፡ ይትቀነዩ ፡ ሎቱ ፡፡ ወሶበ ፡ ዜነወሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘኮነ ፡
9 ፈነወሙ ፡ ኢዮጴ ፡፡ ወበሳኒታ ፡ ሖሩ ፡ እለ ፡ ተፈነዉ ፡ ወእንዘ ፡ ሀለዉ ፡ በፍኖት ፡
ቀረበ ፡ ሀገር ፡ ወዐርገ ፡ ጴጥሮስ ፡ ውስተ ፡ መልዕልት ፡ ከመ ፡ ይጸሊ ፡ በጊዜ ፡ ፮ ሰ
10 ዓት ፡፡ ወሶበ ፡ ርኅበ ፡ ኀሠሠ ፡ ይብላዕ ፡፡ ወእንዘ ፡ አስተደለዉ ፡ ሎቱ ፡ መ
11 ጽአ ፡ ለዐሌሁ ፡ ግዕዘ ፡ ኅሊና ፡፡ ወርእየ ፡ ሰማየ ፡ ርኅወ ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡ እምሰማ
ይ ፡ ንዋየ ፡ ለብሐ ፡ ከመ ፡ ምንጣፍ ፡ ዐቢይ ፡ ዘ፬ ማዕዘኒሁ ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡
እምሰማይ ፡፡

Et quum discessisset angelus, qui loquutus erat ei, tum vocavit duos milites ex hominibus domûs ejus, timentes Deum ex iis qui serviebant ei. Et quum narrâsset iis totum quod factum fuerat, misit eos Joppen. Et postridie profecti sunt qui missi erant, & persistentes in via propè fuit civitas: & ascendit Petrus in superiora ut oraret in tempore sextæ horæ. Et quum esuriret voluit edere: & dum paravent ei, venit super eum defectus mentis. Et vidit cœlum apertum, & descendens à cœlo vas fictile, ut linteum magnum quatuor angulis descendens à cœlo.

Deest versus duodecimus.

Versio VULGATA LATINA.

Et cùm discessisset Angelus, qui loquebatur illi, vocavit duos domesticos suos, & militem metuentem Dominum, ex his qui illi parebant. Quibus cùm narrâsset omnia, misit illos in Joppen. Posterâ autem die iter illis facientibus, & appropinquantibus civitati, ascendit Petrus in superiora ut oraret circa horam sextam. Et cùm esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus: Et vidit cœlum apertum, & descendens vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor initiis submitti de cœlo in terram, In quo erant omnia quadrupedia, & serpentia terræ, & volatilia cœli. Et facta est vox ad eum; Surge, Petre, occide, & manduca. Ait autem Petrus; Absit, Domine, quia nunquam manducavi omne commune & immundum. Et vox iterùm secundò ad eum; Quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris. Hoc autem factum est per ter: & statim receptum est vas in cœlum. Et dum intra se hæsitaret Petrus, quidnam esset visio, quam vidisset: ecce viri, qui missi erant à Cornelio, in-
quirentes domum Simonis, astiterunt ad januam. Et cùm vocâssent, inter- 18
rogabant, si Simon, qui cognominatur Petrus, illic haberet hospitium.
Petro autem cogitante de visione, dixit Spiritus ei; Ecce viri tres quærunt 19
te. Surge itaque, descende, & vade cum eis nihil dubitans: quia ego misi 20
illos. Descendens autem Petrus ad viros, dixit; Ecce ego sum, quem quæ- 21
ritis: quæ causa est, propter quam venistis? Qui dixerunt; Cornelius 22
Centurio, vir justus, & timens Deum, & testimonium habens ab universa
gente Judæorum, responsum accepit ab Angelo sancto, accersire te in do-
mum suam, & audire verba abs te. Introducens ergò eos, recepit hospi- 23
tio. Sequenti autem die surgens profectus est cum illis: & quidam ex fra-
tribus ab Joppe comitati sunt eum. Alterâ autem die introivit Cæsaream. 24
Cornelius verò expectabat illos, convocatis cognatis suis, & necessariis ami-
cis. Et factum est cùm introisset Petrus, obvius venit ei Cornelius, & 25
procidens ad pedes ejus adoravit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما انصرف الملاك عن مخاطبة كرنيليوس* صوت باثنين من عبيده وبجندي حسن
الديانة من الذين ينتابونه* وحدثهم بجميع ما قيل له. وارسلهم الى يافا* وفي الغد بينما
هم ماشين في الطريق وقد قاربوا المدينة. صعد بطرس الى السطح يصلي عند الساعة
السادسة* وجاع كثيرا واثر ان ياكل. وبينما اولائك يصلحون الطعام سقطت عليه
بكتة* وابصر السماء مفتوحة. ووعاء ما هابطا لديه كسبنية عظيمة مربوطة باربع اطرافها
ومعلقة على الارض* وكان فيها كل دواب اربع الارض. والوحوش والدواب وطير السماء* وصار
اليه صوت. يا بطرس قم اذبح وكل* فقال بطرس. لا البتة يا رب. لاني ما اكلت قط نجسا
ولا دنسا* فصار اليه صوت من ثانية ايضا. الاشياء التي قد طهرها الله لا تنجسها انت
* فهذا الامر صار ثلثا. وصعد الوعاء ايضا الى السماء. تم* وقد حار بطرس في ذاته
ان ماذا عسى ان يكون الرويا الذي ابصر. اذا بالرجال الذين ارسلهم كرنيليوس يسلون
عن منزل سمعن وقد وقفوا بالباب* ثم صوتوا يستخبرون ان كان سمعن الملقب بطرس
مضافا هاهنا* وبينما بطرس متفكرا في الرويا. قال له الروح. رجال يطلبونك* لكن قم فانزل
معهم غير مرتاب او منقسم لسبي ما. فاني انا ارسلتهم*

* الثلثا من جمعة النصف اعني الخمسين *

كذ* ولما نزل بطرس الى الرجال. قال ها انا الذي تطلبونه. ما السبب الذي
من اجله حضرتم* فقالوا كرنيليوس رئيس المائة رجل صديق وخائف من الله
يشهد له بالفضل كل امة اليهود. اوحي اليه ملاك قدس يامر ان يستحضرك الى منزله
ويسمع منك اقوالك* فاضافهم* وفي الغد خرج بطرس معهم* وقوم من الاخوة الذين
من يافا ذهبوا معه* وفي الغد دخلوا الى قيسارية. وكان كرنيليوس ينتظرهم قد استدعى
كافة انسبائه واصدقائه المصافين اليه* فلما كان دخول بطرس استقبله كرنيليوس
جاثيا على قدميه ساجدا.

Cùm ergò discessisset angelus ab alloquẽdo 7
Cornelio, accersivit duos è famulis suis,
& militem probatæ vitæ ex iis qui præ-
sto sibi erant: Et narrans eis quæcunque 8
dicta sibi fuerant, misit eos in Japham.
Postridiè verò dum illi ambularent in 9
via, & jam propinqui essent urbi, ascen-
dit Petrus in tectum oraturus circa ho-
ram sextam. Et multùm esuriens, opta- 10
vit comedere. Et dum illi cibum para-
rent, incidit in eum extasis: Vidit- 11
que cœlum apertum, et vas quoddam
ad se delabens, simile linteo maximo,
quatuor extremitatibus suis alligatum,
et suspensum super terram: Eratque 12
in eo cuncta quadrupedia terræ, et
bestiæ, et reptilia, atque volatilia cœ-
li. Factáque est ad eum vox, O Pe- 13
tre, surge, macta et comede. Ait 14
Petrus; Nullo modò ô Domine, non
enim comedi unquam immundum ne-
que pollutum. Et facta est adhuc ad 15
eum vox secundâ vice, Res quas De-
us purificavit, tu ne contamines. Hoc 16
negotium ter accidit, ascenditque vas
rursùs in cœlum. Finis. Et dum hæ- 17
sitaret Petrus apud sese, quidnam for-
tè sibi vellet visum quod viderat, ec-
ce viri quos miserat Cornelius, percon-
tabantur de domo Simonis, et jam ste-
terant ad januam, Et evocantes quem- 18
piam, sciscitabantur, dicentes; Num
Simon qui cognominatur Petrus, hic
hospitatur? Dúmque Petrus medita- 19
retur visionem, dixit ei Spiritus; Ec-
ce viri quærunt te. Surge itaque, et 20
descende cum eis nil hæsitans aut du-
bitans ob rem ullam, quoniam ego misi
illos.

Feriâ tertiâ hebdomadis mediæ inter dies Pentecostes.

Cùmque descendisset Petrus ad viros 21
illos, ait; Ecce me quem petitis, quæ-
nam est causa propter quam adestis?
Dixerunt; Cornelio Centurioni, viro 22
justo ac timenti Deum, cuius virtuti
attestatur universa plebs Judæorum,
revelavit angelus sanctus & præcepit
ut te ducendum curaret in domum su-
am, audirétque à te sermones tuos.
Quarè hospitio recepit eos, & postri- 23
diè egressus est Petrus cum eis, & qui-
dam ex fratribus qui erant ex Japha,
abierunt cum eo: Et postero die in- 24
gressi sunt Cæsaream. Porrò Cornelius
expectabat eos, jamque convocaverat
omnes cognatos & amicos suos sibi 25
conjunctos. Et cùm instaret tempus
introitûs Petri; occurrit ei Corneli-
us procidens ad pedes ejus, et ado-
rans.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

መጽአ : ቃል : ለዕሴሁ : ዘይብል : ተንሥእ : ጴጥሮስ : ሕርድ : ወብልዕ ::
ሥአ : ጴጥሮስ : ወይቤ : ሐሰ : ሊተ : እግዚኦ : እስመ : አልቦ : ግሙረ : ርኩሰ : ዘ
ቦአ : ውስተ : አፉየ : ወበለዕኩ :: ወካዕበ : መጽአ : ቃል : ዳግመ : ለዕሴሁ : ዘይ
ብል :: ዘአንጽሖ : እግዚአብሔር : እስተናጽሕ : አንተ : ሊታርኩስ :: ወሣልሰ : ይቤሎ : ከመ
ዝ : ወግብተ : ተመይጠ : ውስተ : ሰማይ : ውእቱ : ንዋየ : ለብሕ :: ወእንዘ : ዘን
ከር : ለሊሁ : ጴጥሮስ : ወይናፍቅ : በእንተ : ውእቱ : ራእይ : ዘርእየ : ወናሁ : እ
ሙ : እደው : እለ : ተፈነው : እምኀበ : ቆርኔሌዎስ : እንዘ : የኀሥሡ : ቤቶ : ለስምዖን : ቆ
ሙ : ኀበ : ኆኅት :: ጸርሑ : ወሰአሉ : ለእመሁ : ስምዖን : ዘተሰምየ : ጴጥሮስ ::
ህየ : ኀደረ : ወውእቱ : መካን : ኀበ : ይጸርሁ : መኀደሩ : ለጴጥሮስ :: ወጴጥሮስሰ :
እንዘ : ዲሁ : ይሄሊ : በእንተ : ውእቱ : ራእይ : ይቤሎ : መንፈስ : ናሁ : ፫ ዕደ
ው : የኀሥሡከ :: ተንሥእ : እንከ : ወውረድ : ወሑር : ምስሌሆሙ : እንዘ : ሊተና
ፍቅ : ወሊመንተኒ : እስመ : አነ : ፈነውኮሙ :: ወወረደ : ጴጥሮስ : እምሰቀለ : ተ
ሣልስ : ኀበ : እሉ : እደው : ይቤሎሙ : ናሁ : አነ : ውእቱ : ዘተኀሥሡ : በእንተ : ምን
ት : ነገር : ዘመጻእክሙ : ዝየ :: ወእሉሂ : ይቤልዎ : ቆርኔሌዎስ : ኀቤ : ምእት : ብ
እሲ : ጻድቅ : ወፈራሄ : እግዚአብሔር : ወቦቱ : ሰማዕተ : እምኵሉ : ሕዝበ : ኢይሁ
ድ : ሰሚዖ : ቃለ : እመልአክ : ቅዱስ : ፈነወነ : ከመ : ይጸውእከ : ውስተ : ቤቱ : ወይስ
ማዕ : ቃለ : እምኔከ :: ወአግብኦሙ : ውስተ : ቤቱ : ወተወክፎሙ : ወበሳኒታ : ተን
ሥአ : ወሖረ : ምስሌሆሙ :: ወቦ : እምአኀው : ተለውዎ : እምኢዮጴ : ወሖሩ : ምስሌ
ሁ :: ወበሳኒታ : ቦአ : ቂሳርያ : ወቆርኔሌዎስኒ : ነበረ : እንዘ : ይጸንሖሙ :: ወጸውአ :
አዝማዲሁ : ወፍቁራኒሁ :: እለ : ይበቍዕዎ :: ወሶበ : ቦአ : ይበውዕ : ጴጥሮስ : ተ
ቀበሎ : ቆርኔሌዎስ : ወወድቀ : ኀበ : እገሪሁ : ወሰገደ : ሎቱ ::

Et venit vox super eum dicens; Surge Petre, macta, & vescere. Et respon- 13
dit Petrus & dixit; Absit à me Domine, quia non fuit unquam pollutum quod intra- 14
vit in os meum, & edi. Et iterùm venit vox rursus super eum, dicens; 15
Quæ Deus purgavit, tu ne polluito. Et tertiò dixit ei similiter: & subitò 16
reversum est in cœlum illud vas fictile. Et dum hoc miraretur ipse Petrus, 17
& hæsitaret de illa visione quam vidisset, & ecce illi viri qui missi erant à
Cornelio, quærentes domum Simonis, steterunt ad januam. Et clamá- 18
runt, & interrogárunt si Simon qui nominatur Petrus, illic diversaretur: &
ille locus ubi clamabant, diversorium fuit Petri. Et Petro adhuc persistente 19
in meditatione hujus visionis, dixit ei Spiritus; Ecce tres viri quærunt te.
Surge igitur, & descende, & proficiscere cum iis non ambigens quicquam, 20
quia ego misi eos. Et descendit Petrus à tabulato tertio, ad locum ubi illi 21
viri erant, dicens iis; Ecce ego is sum quem quæritis: propter quam causam ve-
nistis huc? Et illi dixerunt; Cornelius centurio, vir justus, & timens De- 22
um, & habens testimonium à tota gente Judæorum, audiens sermonem ab an-
gelo sancto, misit nos, ut accerseret te in domum ejus, & ut audiret sermo-
nem à te. Et duxit eos in domum suam, & recepit eos hospitio: & postri- 23
diè surrexit, & profectus est cum iis: & quidam ex fratribus sequuti sunt
eum à Joppa, & profecti sunt cum eo. Et postridiè intravit Cæsaream, & 24
Cornelius mansit expectans eos, & convocaverat cognatos suos, & amicos
suos necessarios sibi. Et factum est quum introisset Petrus, occurrit ei Corne- 25
lius, & cecidit ad pedes ejus, & adoravit eum.

26 At Petrus eum elevavit, dicens; Surge: & ego ipse homo sum. Et
27 Ὁ δὲ Πέτρος (ζ) αὐτὸν ἤγειρε, λέγων, Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Καὶ
colloquens ei, intravit, & invenit convenientes multos: Dixitque ad illos;
28 συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς. Ἔφη τε πρὸς αὐτούς,
Vos scitis ut nefas est viro Judæo, conjungi aut accedere alienigenæ:
Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ, κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
Et mihi Deus ostendit, neminem communem aut immundum dicere hominem.
(η) καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.
Ideò & incontradicenter veni accersitus: interrogo ergò, cui causa accer-
29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς· πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμ-
sistis me? Et Cornelius ait; A nudiusquarta die usque ad hanc horam
30 ψασθέ με; Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας
eram jejunans, & nonâ horâ orans in domo mea: & ecce vir
ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν (θ) ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
stetit ante me in veste splendida, Et ait; Corneli, exaudita est tua oratio,
31 ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, Καί φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ,
& eleemosynæ tuæ cōmemoratæ sunt in conspectu Dei. Mitte ergò in Joppen,
32 καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην,
& accerse Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis
καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
coriarii juxta mare, qui adveniens loquetur tibi. Ex eadem ergò misi
33 βυρσέως παρὰ (ι) θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. Ἐξ αὐτῆς οὖν ἔπεμψα
ad te: túque benè fecisti adveniens. Nunc ergò omnes nos coram
πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
Deo adsumus, audire omnia præcepta tibi à Deo. Aperiens autem
34 τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, (κ) ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἀνοίξας δὲ
Petrus os, dixit; In veritate deprehendo quia non est personarum acceptor
Πέτρος τὸ (λ) στόμα, εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης
Deus: Sed in omni gente timens eum, & operans justitiam,
35 ὁ Θεὸς, (μ) Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
acceptus illi est. Verbum quod misit filiis Israël, annuntians
36 δεκτὸς αὐτῷ (ν) ἐστι. Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος
pacem per Jesum Christum: (hic est omnium Dominus:) Vos scitis factum
37 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (οὗτός ἐστι πάντων Κύριος·) Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
verbum per universam Judæam, inceptum à Galilæa, post baptismum
ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, (ξ) ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα
quod prædicavit Joannes: Jesum illum à Nazareth, ut unxit eum Deus Spi-
38 ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύ-
ritu sancto & efficaciâ, qui pertransiit benefaciens & sanans omnes
ματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευ-
pressos à diabolo: quoniam Deus erat cum illo. Et nos sumus
39 ομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς (ο) ἐσμὲν
testes omnium quæ fecit inque regione Judæorum & in Hierusalem, quem
μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, (π) ὃν
occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die, &
40 ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ
dedit eum manifestum fieri, Non omni populo, sed testibus præor-
41 ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχει-
dinatis à Deo, nobis, qui commanducavimus & combibimus ei, post
ροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ
resurrexisse eum ex mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo, &
42 τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ
testificari quia ipse est ille definitus à Deo judex vivorum &
διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ
mortuorum.
νεκρῶν.

MS.A. (ζ) ἤγειρεν αὐτὸν, (η) κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ Θεὸς, (θ) ἐνάτην προσευχόμενος (ι) θάλασσαν. Ἐξ αὐτῆς (κ) ἀκοῦσαι τὰ προστεταγμένα σοι πάντα ἀπὸ τοῦ Κυρίου. Ἀνοίξας (λ) στόμα αὐτοῦ, εἶπεν, (μ) Ἀλλὰ (ν) ἐστι. Τὸν λόγον ἀπέστειλεν (ξ) ἀρξάμενος γὰρ (ο) μάρτυρες πάντων (π) ὃν καὶ ἀνεῖλαν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]
33 [illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
[illegible]

Simon autem erexit eum, ac dixit ei; Surge: & ego homo sum. Quumque colloqueretur ei, introiit, & reperit multos qui convenerant illuc. Et dixit eis; Vos scitis non licere viro Judæo sese adjungere homini extraneo, qui non fuerit contribulis suus: mihi verò Deus indicavit ut neminem dicerem pollutum aut profanum. Quamobrem expeditè veni quum misissetis ad me: verùm rogo vos, quam ob causam misistis ad me? Dixit autem ei Cornelius; Quatuor sunt dies etiamnunc, ex quo ecce jejunus sum: & horâ nonâ quum precarer domi meæ, adstitit vir quidam coram me albis indutus. Dixítque mihi; Corneli, exaudita est oratio tua, & de eleemosynis tuis commemoratio fuit coram Deo. Proinde mitte ad Joppen civitatem, & accerse Simonem qui vocatur Petra, ecce diversatur in domo Simonis coriarii qui est juxta littus maris; qui quum venerit colloquetur tibi. Extemplò igitur misi ad te, & tu benè fecisti qui advenerís, Nunc itaque nos omnes coram te adsumus, volumúsque audire quicquid tibi injunctum est à Deo.

Feriâ quartâ, primâ Jejunii. 30.

Aperuit autem Simon os suum, & ait; In veritate comprehendi Deum non esse acceptorem vultûs: Sed in omnibus gentibus quicunque timet eum, & operatur quod rectum est, eum ipsi esse acceptum. Verbum enim quod misit ad filios Israel, & annuntiavit eis pacem & requiem per Jesum Christum, hic est Dominus omnium. Sed & vos nôstis sermonem qui habitus est in tota Judæa, à Galilæa *initio facto*, post baptisma quod prædicavit Johannes: De Jesu Nazareno, quem Deus unxit Spiritu sanctitatis & virtute. Et is est qui perlustrabat regionem, & sanabat eos qui læsi fuerant à malo; quoniam Deus erat cum eo. Nósque sumus testes de omnibus quæ edidit in universa terra Judææ & Ierusalem: hunc ipsum suspenderunt Judæi in ligno atque trucidârunt. Et hunc suscitavit Deus tertiâ die, dedítque ei ut videretur palàm: Non quidem toti populo, sed nobis qui à Deo electi sumus, ut simus ei testes, qui comedimus cum eo ac bibimus post resurrectionem ejus à mortuis. Præcepit autem nobis ut prædicaremus & contestatò denuntiaremus populo, eum esse qui definitus sit à Deo judex vivorum & mortuorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወጴጥሮስ ፡ አንሥኦ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተንሥእ ፡ ወአነኒ ፡ ሰብእ ፡ ዘከማከ ፡፡
27 ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ምስሌሁ ፡ ቦአ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ወረከበ ፡ ብዙኃን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ተ
28 ጋብኡ ፡ ህየ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ አንትሙ ፡ ተአምሩ ፡ ዘከመ ፡ ኢይደልዎ ፡ ለ
ብእሲ ፡ አይሁዳዊ ፡ ይቅረብ ፡ ወይትህወል ፡ ምስለ ፡ አረማውያን ፡፡ ሊተሰ ፡ ከሠተ ፡ እግ
29 ዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ኢይበል ፡ ለመኑሂ ፡ እምሰብእ ፡ ግሙነ ፡ ወርኩሰ ፡፡ በእንተዝ ፡
እንበለ ፡ ኑፋቄ ፡ ተጸዊዕየ ፡ መጻእኩ ፡ እሰአል ፡ እንከ ፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ ነገር ፡ ጸ
ዋዕክሙኒ ፡፡

Et Petrus erexit eum, dicens; Surge, & ego etiam homo sum sicut tu. Et colloquens cum eo, ingressus est domum, & invenit multos homines qui congregati erant ibi. Et dixit iis Petrus; Vos scitis quòd non oportet hominem Judæum accedere & communicare cum Ethnicis: mihi revelavit Deus ut non dicerem quenquam ex hominibus inquinatum, & immundum. Propterea sine hæsitatione accersitus veni: percontor igitur propter quam causam accersisti me.

Versio VULGATA LATINA.

verò elevavit eum, dicens; Surge, & ego ipse homo sum. Et lo-
cum illo intravit, & invenit multos qui convenerant: Dixitque ad
Vos scitis quomodò abominatum sit viro Judæo, conjungi aut accede-
re ad alienigenam: sed mihi ostendit Deus, neminem communem aut im-
mundum dicere hominem. Propter quod sine dubitatione veni accersitus.
Interrogo ergò, quam ob causam accersistis me? Et Cornelius ait; A nu-
diustertia die usque ad hanc horam, orans eram horâ nonâ in domo mea:
& ecce vir stetit ante me in veste candida, & ait; Corneli, exaudita est
oratio tua, & eleëmosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei. Mitte
ergò in Joppen, & accersi Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospi-
tatur in domo Simonis coriarii juxta mare. Confestim ergò misi ad te: &
tu benè fecisti veniendo. Nunc ergò omnes nos in conspectu tuo adsumus,
audire omnia quæcunque tibi præcepta sunt à Domino. Aperiens autem
Petrus os suum, dixit; In veritate comperi, quia non est personarum acce-
ptor Deus: Sed in omni gente, qui timet eum, & operatur justitiam, 35
acceptus est illi. Verbum misit Deus filiis Israel, annuntians pacem per Je- 36
sum Christum: (hic est omnium Dominus.) Vos scitis quod factum est 37
verbum per universam Judæam: incipiens enim à Galilæa, post baptismum
quod prædicavit Joannes, Jesum à Nazareth: quomodò unxit eum Deus 38
Spiritu sancto, & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes
oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos testes sumus 39
omnium, quæ fecit in regione Judæorum, & Jerusalem, quem occiderunt
suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die, & dedit eum mani- 40
festum fieri, Non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo: nobis, 41
qui manducavimus & bibimus cum illo, postquàm resurrexit à mortuis. Et 42
præcepit nobis prædicare populo, & testificari, quia ipse est, qui constitu-
tus est à Deo judex vivorum & mortuorum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فانهضه بطرس قايلا * قم فانا انسان انا * ورحبه * ودخل فوجد قوما كثيرين قد جاوا
اليه * فقال لهم قد علمتم انتم انه ما يليق برجل يهودي ان يلاصق او يدخل الى
ذي قبيلة اخرى * وقد اراني الله وامرني الا اقول عن احد انه انسان نجس او دنس
* فلذلك اقبلت بلا مساجرة اذ دعوتموني * فانا استخبر منكم باية حجة استحضرتموني
* فقال كرنيليوس * منذ اربعة ايام الى هذه الساعة كنت صايما * في ذلك اليوم مصليا
في منزلي الساعة التاسعة * فاذا برجل قد وقف امامي بحلة بهية * وقال لي يا كرنيليوس
قد سمعت صلاتك * قد ذكرت صدقاتك امام الله * فارسل اذا الى يافا واستحضر
سمعن الملقب بطرس * فانه مضاف في منزل سمعن الدباغ عند البحر * فانه اذا جاء يخاطبك
بما يجب * فلهذا السبب ارسلت اليك * وانت فقد فعلت فعلا ممدوحا اذ جيت * فها نحن
اولا حاضرون الان امام الله كلنا * سامعين جميع الاقوال التي يامرك الله بقولها * تم
* قراءة الخميس من الجمعة نصف الخمسين * * كه * * ففتح بطرس فمه وقال
بالحقيقة على حسب ظني ان الله لن يحابي الوجوه * لكن من يتقيه في كل امة ويعمل العدل
هو مقبول عنده * والقول الذي ارسله الى بني اسراييل * يبشرهم بالسلامة بيسوع المسيح
ذاك هو رب الكل * وقد علمتم انتم بالخبر الصاير في بلد اليهودية كلها * خبر الذي بدا
من الجليل بعد المعمودية التي كرز بها يوحنا * يسوع الذي من الناصرة * اذ مسحه الله
بروح القدس والقوة * الذي ورد محسنا وشافيا جميع الذين استحوذ عليهم المحال * لان الله
كان معه * ونحن هم الشهود بجميع الاشياء التي عملها في بلد اليهودية وفي اورشليم الذي
قتلوه اليهود * حين علقوه على خشبة * فاقامه الله في اليوم الثالث * ومنحه ان يظهر
* لا لجميع الشعب * بل لنا نحن الشهود الذين سمانا الله سالفا * الذين اكلنا معه وشربنا
بعد انبعاثه من الموتى * واوصانا ان نكرز للشعب * ونشهد لهم ان هذا هو الذي حدده
الله قاضي الاحياء والاموات *

Erexit autem illum Petrus, dicens; 26
Surge, ego enim homo sum. Et huma- 27
nioribus eum verbis excipiens, introi-
vit, reperitque turbam multam quæ se
contulerat ad eum: Dixitque illis, 28
Vos jam nôstis dedecere hominem Ju-
dæum conjungi aut adire alterius nati-
onis hominem: at ostendit mihi Deus,
& præcepit mihi ne dicerem de quo-
quam quod sit homo pollutus aut im-
mundus. Et propterea veni sine relu- 29
ctatione cùm me vocâstis. Peto autem
à vobis quâ de causa accersistis me?
Dixit Cornelius, Quatuor abhinc die- 30
bus ad hanc usque horam fui jejunus:
eodem die, orante me domi meæ horâ
nonâ, ecce vir quidam stetit coram me
in veste magnifica, Et dixit mihi; O 31
Corneli, jam exaudita est oratio tua,
jam in memoria habitæ sunt eleemosy-
næ tuæ coram Deo. Mitte igitur in 32
Japha, & adducendum cura Simonem
qui cognominatur Petrus: is enim ho-
spitatur in domo Simonis coriarii prope
mare, & ipse cùm venerit, loquetur tibi
quæ oportet. Hac igitur de causa ad 33
te misi: & tu quidem opus laudabile
præstitisti qui adveneris. Et ecce nos
primi adsumus nunc coram Deo omnes,
audituri cunctos sermones quos præci-
piet tibi Deus dicendos. Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis mediæ Pentecostes.

Aperuit ergò Petrus os suum, & ait; 34
Verè secundùm opinionem meam, Deus
nullo modo assentatur vultibus: Sed 35
quisquis eum timet in omni gente, &
operatur justitiam, is est acceptus apud
eum. Et sermo quem misit Deus filiis 36
Israel, annuntians eis pacem per Je-
sum Christum, is est omnium Dominus.
Et vos jam nôstis famam quæ facta 37
est in regionibus universæ Judææ, fa-
mam inquam quæ cœpit à Galilæa post
baptismum quod prædicavit Johannes:
Jesum scil. qui erat à Nazaret, quem 38
unxit Deus Spiritu sanctitatis & vir-
tute, qui pertransiit benefaciens & sa-
nans eos omnes in quos dominatus erat
Fraudulentus: quoniam Deus erat cum
illo. Et nos testes sumus rerum omni- 39
um quas fecit in regionibus Judææ &
Jerusalem: quem interfecerunt Judæi,
appendentes eum trabi. Suscitavit 40
autem illum Deus die tertiâ, & conces-
sit ei ut appareret, Non toti populo, 41
sed nobis testibus, quos præsignavit
Deus, qui comedimus cum eo & bibi-
mus post resurrectionem ipsius à mor-
tuis. Et præcepit nobis ut prædica- 42
remus populo, & testaremur eis hunc
eum esse quem destinavit Deus judicem
vivorum & mortuorum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

…ሠአ : ቆርኔሌዎስ : ወይቤሎ : እምራብዕት : እለት : እስከ : ዛቲ : ሰዓት : ሀለው
…ንዘ : እጼሊ : በጊዜ : ተሰዓቱ : ሰዓት : ውስተ : ቤትየ : ወናሁ : 1 ብእሲ : ቆመ :
…ቅድሜየ : በጸዓዳ : አልባስ ። ወይቤለኒ : ለቆርኔሌዎስ : ተሰምዓ : ጸሎትከ : ወመ
…ፍትከ : ተዘከረ : በቅድመ : እግዚአብሔር ። ፈኑ : እንከ : ሀገረ : ኢዮጴ : ወጸ
…ሠምዖንሃ : ዘተሰምየ : ጴጥሮስ : ዝኩ : የሐድር : ውስተ : ቤተ : ስምዖን : ሰፋዪ :
…ቅሩበ : መንገለ : በሕር ። ወሶቤሃ : ፈነውኩ : ኀቤከ : ወአንተኒ : ሠናየ : ገበ
…ዘመጻእከ : ዝየ : ወይእዜኒ : ንሕነ : ኵልነ : ሀለውነ : ቅድሜከ : ከመ : ንስማ
…ኵሉ : ዘአዘዘከ : እግዚአብሔር ። ወከሠተ : አፉሁ : ጴጥሮስ : ወይቤ : በአማ
…ኵሉ : ዘሥጋ : እስመ : ኢያደሉ : እግዚአብሔር ። አላ : በኵሉ : አሕዛብ :
…ዘይፈርሆ : ወይገብር : ጽድቀ : ሎቱ : ይሰምዖ ። ፈነወ : እግዚአብሔር : ለደቂቀ : እስ
…ኤል : እንዘ : ይዜኑ : ሰላመ : በኢየሱስ : ክርስቶስ : ዘውእቱ : እግዚአ : ኵሉ ።
…አምሩ : ኵሎ : ነገረ : ዘኮነ : በይሁዳ : እንዘ : እምገሊላ : እምድኅረ : ጥምቀት :
…ዘሰበከ : ዮሐንስ ። [ኢየሱስ :] ዘእምናዝሬት : ዘቀብኦ : እግዚአብሔር : መን
…ፈስ : ቅዱስ : ወኀይል ። ወመጽአ : ወረድኦሙ : ለእለ : ይትኤገሉሙ : ሰይጣን : እስመ :
…እግዚአብሔር : ምስሌሆሙ ። ወንሕነ : ኵልነ : ሰማዕቱ : ለዝ : ነገር : በዘ : ገብ
…በብሔረ : ኢይሁድ : ወበኢየሩሳሌም : ወቀተልዎ : ሰቂሎሙ : ዲበ : ዕፅ ። እግ
…እግዚአብሔር : አንሥኦ : እምውታን : በሣልስት : ዕለት : ወወሀቦ : ይስማዕ : በውስተ :
…ኵሉ : አሕዛብ ። ወሤመነ : እግዚአብሔር : ወረሰየነ : ሰማዕቶ : ወበላዕነ : ወ
…ሰተይነ : ምስሌሁ : እምድኅረ : ተንሥአ : እምውታን : በአርብዓ : ዕለት ። አዘ
…ዘነ : ከመ : ንስብክ : ለአሕዛብ : ወንንግር : ከመ : ውእቱ : ዘተሠይመ : መኰንነ : ሕ
…ያዋን : ወምውታን ።

Et respondit Cornelius, & dixit ei; Nudiusquartùs usque ad hanc horam fui 30
orans in tempore nonæ horæ, in domo mea, & ecce quidam homo stetit co-
ram me in candida veste. Et dixit mihi; Corneli, exauditæ sunt preces 31
tuæ, & eleëmosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei. Mitte igitur ad 32
civitatem Jopen, & accerse Simonem qui nominatur Petrus: hic diversatur
in domo Simonis sutoris calceorum, juxta mare. Et tunc misi ad te, & tu be- 33
nè fecisti quòd venisti huc: & nunc etiam nos omnes sumus in conspectu
tuo, ut audiamus omnia quæ præcepit tibi Deus. Et aperuit os ejus Petrus, 34
& dixit; Verè, nullius carnis quia personam accipit Deus. Sed in omni 35
gente, qui timet ipsum, & facit justitiam, eum audiet. Misit Deus filiis Is- 36
rael, annuntians pacem in Jesu Christo, qui est Dominus omnium. Vos sci- 37
tis omne verbum quod factum est in Judæa; initio facto à Galilæa, post ba-
ptismum quod prædicavit Johannes: Quomodo Jesus *à Nazareth, quem unxit* 38
Deus Spiritu sancto & potentiâ, & venit, & auxilium præstitit iis, quos op-
pressit satanas, quia Dominus fuit cum eis. Et nos omnes testes sumus hujus 39
sermonis, in quo operatus est in regione Judææ & in Hierusalem, & truci-
dârunt eum suspendentes eum super ligno. Deus suscitavit eum à mortuis in 40
tertia die, & dedit ei ut fama ejus divulgata esset inter omnes gentes. Et 41
ordinavit nos Deus, & constituit nos testes ejus, & comedimus & bibi-
mus cum eo, posteaquam resurrexit à mortuis, quadraginta dies. Præcepit 42
nobis ut prædicaremus populo, & nuntiaremus quòd ipse est qui constitutus est
judex vivorum & mortuorum.

Huic omnes Prophetæ *testantur*, remissionem peccatorum accipere per nomen
43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
ejus *omnem credentem* in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc,
44 αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα,
cecidit Spiritus sanctus super omnes *audientes* verbum. Et obstupuerunt
45 (ρ) ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ ἐξέστησαν
qui ex circumcisione fideles *quotquot comitati fuerant* Petrum, quia & in *gentes* donum
οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ
sancti Spiritûs *effusum* est. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magni-
46 τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
ficantes Deum. Tunc respondit Petrus; Numquid aquam prohibere
47 λυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη (σ) ὁ Πέτρος, Μήτι τὸ ὕδωρ (τ) κωλῦσαι
potest quis, *ad* non *baptizari hos*, qui Spiritum sanctum acceperunt,
δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον,
sicut & nos? *Jussitque* eos baptizari in nomine Domini.
48 (υ) καθὼς καὶ ἡμεῖς; Προσέταξέ τε (φ) αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
Tunc rogaverunt eum *manere dies* aliquot.
τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

CAP. XI. ια'.

Audierunt autẽ Apostoli & fratres, *existentes apud Judæam*, quoniam & Gentes
1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη
receperunt verbum Dei. Et cùm ascendisset Petrus *in* Hierosolymam, disceptabant
2 ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. (α) Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς (β) Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο
adversùs illum qui ex circumcisione, Dicentes; *Quòd* ad viros præputium habentes
3 πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, Λέγοντες, (γ) Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας
ingressus es, & *commanducâsti eis*. Incipiens autem Petrus, exponebat illis
4 εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ (δ) ὁ Πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς Ις'

secundùm ordinem, dicens; Ego eram in civitate Joppe orans: & vidi in
καθεξῆς, λέγων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν
excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis
ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
demissum ex cœlo: & venit usque ad me: In quod *attendens* considerabam,
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἦλθεν (ε) ἄχρις ἐμοῦ. Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν,
& vidi quadrupedia terræ & bestias & reptilia, & volatilia cœli.
καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
Audivi autem vocem dicentem mihi; *Surgens* Petre, occide & manduca. Dixi autem;
Ἤκουσα (ζ) δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστὰς Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Εἶπον δὲ,
Nequaquàm, Domine: quia *omne* commune aut immundum nunquam introivit in os
Μηδαμῶς Κύριε· (η) ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα
meum. Respondit autem *mihi* vox *ex* secundo de cœlo; Quæ Deus mundavit,
μου. Ἀπεκρίθη (θ) δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἃ ὁ Θεὸς (ι) ἐκαθάρισε,
tu ne cõmune dixeris. Hoc autem factum est per ter, & rursum recepta sunt omnia in
σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρὶς, καὶ (κ) πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς
cœlum. Et ecce *ex eadem* tres viri astiterunt in domo in qua eram, missi
τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλ-
à Cæsarea ad me. Dixit autem mihi Spiritus, *simul ire* illis, nihil
μένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. Εἶπε (λ) δέ μοι τὸ Πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν
ambigentem. Venerunt autẽ cum me & sex fratres isti: & ingressi sumus in domum
(μ) διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον
viri: *Annuntiavitque* nobis quomodò vidisset angelum in domo sua stantem &
τοῦ ἀνδρός· (ν) Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ
dicentem sibi; Mitte in Joppen *viros*, & accersi Simonem *cognomina-*
(ξ) εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλού-
tum Petrum: Qui loquetur verba *ad te*, in quibus salvus eris tu, & universa domus tua.
μενον Πέτρον, Ὃς (ο) λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

MS.A. (ρ) ἔπεσε (σ) Πέτρος, (τ) δύναται κωλῦσαί τις, (υ) ὡς (φ) αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε Κεφ. ια'. MS.A. (α) Ὅτε δὲ (β) Ἱερουσαλὴμ, (γ) Ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας, καὶ (δ) Πέτρος, (ε) ἄχρι (ζ) δὲ καὶ (η) ὅτι κοινὸν (θ) δὲ φωνὴ (ι) ἐκαθάρισε, (κ) ἀνεσπάσθη πάλιν (λ) δὲ τὸ Πνεῦμά μοι, (μ) διακρίναντα. (ν) Ἀπήγγειλεν δὲ (ξ) εἰπόντα, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην, καὶ (ο) λαλήσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 ܘܥܠܘܗܝ ܣܗܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ܂ ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܢܣܒ ܫܘܒܩܢܐ *
44 ܕܚܛܗܐ܂ * ܘܟܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܡܠܐ܂ ܐܓܢܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠ
45 ܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ܂ * ܘܬܘܗܘ ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܚܐ ܓܙܝܪܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ܂
46 ܕܐܦ ܥܠ ܥܡܡܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܫܬܦܥܬ܂ * ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
47 ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢ ܠܫܢ܂ ܘܡܘܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ܂ * ܕܠܡܐ
ܡܝܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܟܠܐ ܕܠܐ ܢܥܡܕܘܢ܂ ܗܠܝܢ ܕܗܐ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܟ ܕܚܢܢ܂
48 * ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܢܥܡܕܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܐܝܟ
ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܬܐ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܫܡܥܘ ܫܠܝܚܐ ܘܐܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܝܗܘܕ܂ ܕܐܦ ܥܡܡܐ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ܂
* ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܐ *
2 * ܘܟܕ ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܕܐܢܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ܂ * ܟܕ ܐܡܪܝܢ܂
3 ܕܠܘܬ ܐܢܫܐ ܥܘܪܠܐ ܥܠܬ ܘܐܟܠܬ ܥܡܗܘܢ܂ * ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܡܢܐ ܡܢܐ ܡܫܬܥܐ
4 ܠܗܘܢ܂ * ܕܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܒܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܚܙܝܬ ܒܚܙܘܐ܂ ܕܢܚܬ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܚܕ ܕܕܡܐ
5 ܗܘܐ ܠܟܬܢܐ܂ ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܐܪܒܥ ܩܪܢܬܗ ܘܡܫܬܒܩ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܝ܂
6 * ܘܚܪܝܬ ܒܗ܂ ܘܚܙܝܬ ܗܘܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪܓܠܝܗܝܢ܂ ܘܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܘܦܪܚܬܐ
7 ܕܫܡܝܐ܂ * ܘܫܡܥܬ ܗܘܝܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܝ܂ ܫܡܥܘܢ ܩܘܡ ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ܂
8 * ܘܐܡܪܬ ܚܣ ܡܪܝ܂ ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܥܠ ܠܦܘܡܝ ܡܕܡ ܕܛܡܐ ܘܕܡܣܝܒ܂ * ܘܗܘܐ ܩܠܐ ܬܘܒ ܡܢ
9
10 ܫܡܝܐ܂ ܕܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܣܝܒ܂ * ܗܕܐ ܗܘܬ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ܂ ܘܐܬܬܠܝܠ
11 ܟܠܗ ܠܫܡܝܐ܂ * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܕܡܫܬܕܪܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܩܣܪܝܐ
12 ܩܡܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ ܕܒܗ ܗܘܝܬ܂ * ܘܐܡܪ ܠܝ ܪܘܚܐ܂ ܕܙܠ ܥܡܗܘܢ
13 ܕܠܐ ܦܘܠܓܐ܂ ܘܐܬܘ ܥܡܝ ܐܦ ܗܠܝܢ ܫܬܐ ܐܚܝܢ܂ ܘܥܠܢ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ܂ * ܘܐܫܬܥܝ
ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܚܙܐ ܡܠܐܟܐ ܒܒܝܬܗ܂ ܕܩܡ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܫܕܪ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܐܝܬܐ
14 ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ܂ * ܘܗܘ ܢܡܠܠ ܥܡܟ ܡܠܐ ܕܒܗܝܢ ܬܚܐ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬܟ܂

Et de eo testati sunt omnes prophetæ, ut quisquis crediderit per nomen ejus, recipiat remissionem peccatorum. Quumque ipse Simon loqueretur hos sermones, Spiritus sanctitatis, operuit eos omnes qui audiebant sermonem. Cæterùm mirati sunt & obstupuerunt fratres illi circuncisi qui venerant cum eo, quòd etiam super Gentes donum Spiritûs sanctitatis effusum esset. Siquidem audiebant eos loquentes unaquâque lingua, & magnificantes Deum. Proindè dixit Simon; Num aquas quis potest prohibere quominùs baptizentur isti, qui ecce receperunt Spiritum sanctitatis sicut & nos? Tunc præcepit eos baptizari in nomine Domini nostri Jesu Christi: & efflagitârunt ab eo ut permaneret apud se per dies aliquot.

CAP. XI.

Audierunt autem apostoli & fratres qui erant in Judæa, ipsas etiam Gentes recepisse sermonem Dei.

Feriâ quintâ, primâ jejunii. 31.

Quumque ascendisset Simon ad Ierusalem, litigabant cum eo ii qui erant ex circuncisione, Dicentes; Ad homines præputium habentes introiisti, & manducâsti cum eis. Et exorsus est Simon sigillatim referre eis; Quum precarer in Joppe, vidi per visionem descendere vas quoddam, quod erat simile linteo, erâtque devinctum quatuor angulis, & dimittebatur à cœlo, & usque ad me pervenit. Proindè illud intuitus sum, vidique in eo esse animantia quadrupedia, & reptilia terræ, atque adeò volucres cœli. Et audivi vocem dicentem mihi; Simon, surge, macta & manduca. At dixi; Absit, Domine mi: nam nihil unquam introiit in os meum quod immundum esset & prophanum. Rursus autem vox dixit mihi è cœlo; Quod Deus mundavit, tu ne prophanes. Id factum est tribus vicibus: & receperunt sese omnia in cœlum. Et eo ipso momento tres viri qui missi fuerant ad me à Cornelio ex Cæsarea venerunt, steterúntque pro foribus atrii in quo diversabar. Dixit autem mihi Spiritus; Proficiscere cum eis absque hæsitatione. Et venerunt mecum isti quoque sex fratres, ingressique sumus ædes viri. Et renuntiavit nobis quomodo vidisset domi suæ angelum adstantem & dicentem sibi, Mitte ad Joppen civitatem, & accerse Simonem qui vocatur Petra. Et ille colloquetur tibi sermones quibus servaberis tu & tota domus tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ወኵሎሙ ፡ ነቢያት ፡ ሰማዕቱ ፡ ከመ ፡ በስመ ፡ ዚአሁ ፡ ይትኃደግ ፡ ሎሙ ፡ ኃጢአቶ
44 ሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይነግሮሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዘንተ ፡ ነ
45 ገረ ፡ ወረደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ደበ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡፡ ወደን
ገፁ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ እምወስተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡
46 ምስለ ፡ ጴጥሮስ ፡ እስመ ፡ ደበ ፡ አሕዛብኒ ፡ ወረደ ፡ ጸጋሁ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወ
ሰምዕዎሙ ፡ ይነብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወሰብሑ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይቤ ፡ ጴ
ጥሮስ ፡፡

Et omnes prophetæ testes ejus sunt iis, quòd in nomine ejus remittentur peccata omnium eorum qui credunt in eo. Et loquente illis Petro hunc sermonem, descendit Spiritus sanctus super omnes qui audierunt hunc sermonem. Et mirati sunt omnes qui ex Judæis erant qui crediderunt, omnes qui venerunt cum Petro: quia super Gentiles descendisset donum Spiritûs sancti. Et audierunt eos loquentes in sermonibus regionum, & glorificârunt Deum: & dixit Petrus,

Versio VULGATA LATINA.

omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. Et obstupuerunt ex circumcisione fideles, qui venerant cum Petro: quia & in nationes gratia Spiritûs sancti effusa est. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus; Numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum accèperunt sicut & nos? Et jussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

CAP. XI.

Audierunt autem Apostoli, & fratres, qui erant in Judæa: quoniam & Gentes receperunt verbum Dei. Cùm autem ascendisset Petrus Jerosolymam, disceptabant adversùs illum, qui erant ex circumcisione, Dicentes; Quarè introîsti ad viros præputium habentes, & manducâsti cum illis? Incipiens autem Petrus ex-
ponebat illis ordinem, dicens; Ego eram in civitate Joppe orans, & vidi in ex- 5
cessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor
initiis summitti de cœlo, & venit usque ad me. In quod intuens considerabam, 6
& vidi quadrupedia terræ, & bestias, & reptilia, & volatilia cœli. Audivi autem 7
& vocem dicentem mihi; Surge Petre, occide, & manduca. Dixi autem; Ne- 8
quaquàm, Domine, quia commune aut immundum nunquam introivit in os meum.
Respondit autem vox secundò de cœlo; Quæ Deus mundavit, tu ne commune di- 9
xeris. Hoc autem factum est per ter: & recepta sunt omnia rursum in cœlum. 10
Et ecce viri tres confestim astiterunt in domo, in qua eram, missi à Cæsarea ad me. 11
Dixit autem Spiritus mihi, ut irem cum illis, nihil hæsitans. Venerunt autem me- 12
cum & sex fratres isti, & ingressi sumus in domum viri. Narravit autem nobis, 13
quomodò vidisset Angelum in domo sua, stantem & dicentem sibi; Mitte in Joppen, & accersi Simonem, qui cognominatur Petrus. Qui loquetur tibi verba, in 14
quibus salvus eris tu, & universa domus tua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وله يشهد جماعة الانبياء • ان كل من يومن به ياخذ باسمه تكفير الخطايا • تم •
• يوم الجمعة من جمعة النصف • كو * وبينما بطرس يتكلم بهذه الاقوال
هبط روح القدس على جميع الذين سمعوا الكلام * واندهل المومنون الذين من ذوي
الختانة • وجميع الذين جاوا مع بطرس * وحاروا من ان موهبة روح القدس قد انسكبت
وعلى الامم * لانهم سمعوهم يتكلمون بلغات اخر ويعظمون الله • حينيذ اجاب بطرس
وقال * العل احد يمنع الماء لئلا يعتمد هولاء الذين اخذوا روح القدس كما اخذناه نحن
وامرهم ان يصطبغوا باسم الرب * حينيذ سالوه ان يقيم عندهم اياما ما •

• الفصل الحادي عشر •

* فاذا سمع الرسل والاخوة الذين كانوا في بلد اليهودية ان والامم قد قبلوا قول
الله * فلما صعد بطرس الى اورسليم ارتاب به ذوو الختانة * قايلين • انك دخلت
الى رجال ذوي غلفة واكلت معهم * فابتدا بطرس يحدثهم بالخبر على سياقته قايلا •
* انا كنت بمدينة يافا مصليا • ورايت في شخصي منظرا • كان وعاء ما كسنيبة
عظيمة نازلة من السماء باربع قرن معلقة • وجاءت الى عندي * فلما تبصرت اليها
متاملا • رايت فيها دواب الاربع والوحوش والدواب وطير السماء * وسمعت صوتا
يقول لي • يا بطرس قم اذبح وكل * فقلت يا رب لا البتة • لانه لم يدخل فمي قط
شي نجس او دنس * فاجابني الصوت ثانية من السماء • الاشياء التي قد طهرها الله
لا تنجسها انت * هذا صار ثلثا • ثم اجتذبت كلها الى السماء • تم * وفي تلك الساعة
نفسها وقف ثلثة اناس بالدار التي كنت فيها • مرسلين الي من قيسارية * فقال لي الروح ان
اسير معهم غير مرتاب لشي * وذهب معي هولاء الاخوة الستة • فدخلنا منزل الرجل * فاخبرنا
كيف ابصر الملاك في منزله واقفا • وقايلا له ارسل الى يافا رجالا • واستحضر سمعان الملقب
بطرس * فسيكلمك بالكلمات التي ستخلص بها انت واهل منزلك كلهم •

Eidémque testatur universitas propheta- 43
rum, quòd quicunque crediderit in eum,
consequetur per nomen ejus expiationem
peccatorum. Finis.

Feriâ sextâ hebdomadis mediæ.

Dúmque Petrus loqueretur hosce sermo- 44
nes, descendit Spiritus sanctus super
omnes qui audierant verba. Et obstupue- 45
runt fideles qui erant ex gente circumci-
sionis, & quotquot venerant cum Petro;
admiratique sunt quòd donum Spiritûs
sancti effusum esset etiam super gentes.
Audierunt enim illos loquentes linguas 46
externas, & magnificantes Deum. Tunc
respondit Petrus, ac dixit; Num quis 47
vetet aquam quominus baptizentur hi
qui Spiritum sanctum acceperunt, sicut
cum nos accepimus? quare præcepit eis
ut baptizarentur in nomine Domini.
Tunc rogaverunt eum ut maneret apud 48
ipsos dies aliquot.

CAP. XI.

Cum igitur audissent Apostoli & fra- 1
tres qui erant in regione Judææ quòd
gentes etiam recepissent sermonem Dei,
Et cùm ascendisset Petrus in Jerusa- 2
lem: suspectum habuit eum gens circum-
cisionis, Dicentes; Tu quidem ingressus 3
es ad homines præputiatos, & comedisti
cum eis. Cœpit ergò Petrus rem ipsis 4
narrare ex ordine, dicens; Ego eram in 5
urbe Japha orans, vidique in extasi mea
visionem, quasi vas quoddam simile
linteo maximo, labenti de cœlo, quatuor
cornibus alligato, & venit ad me usque.
Quod cùm intuitus & contemplatus 6
essem, deprehendi in ipso quadrupedia,
& bestias, jumenta, & volucres cœli.
Et audivi vocem dicentem mihi; O Pe- 7
tre, surge, macta, & comede. Dixi; O 8
Domine, nullo modo, quia non in-
travit unquam in os meum quicquam
immundum aut impurum. Respondit 9
mihi vox illa secundò de cœlo, Res
quas Deus mundavit, tu ne conta-
mines. Hoc ter accidit: deinde re- 10
tracta sunt omnia in cœlum. Finis.
Eâdémq; illâ horâ astiterunt tres homi- 11
nes in domo in qua eram, missi ad me de
Cæsarea. Et dixit mihi Spiritus ut abi- 12
rem cum eis nulla in re hæsitans: pro-
fectique sunt mecum sex hi fratres, &
ingressi sumus domum viri. Is autem 13
retulit nobis quomodo vidisset Angelum
domi suæ stantem, eique dicentem; Mit-
te in Japha viros, & adducendum cura
Simonem qui cognominatur Petrus.
Ipséque habebit secum verba per quæ 14
salvaberis tu & domestici tui omnes.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...: እንከ: ይክል: ከሊኦቶሙ: እምድኅረ: ነሥኡ: መንፈሰ: ቅዱሰ: ከማነ:: ወአዘዘ
...: ይጠመቁ: በስመ: ኢየሱስ: ክርስቶስ:: ወአስተብቍዕዎ: ለጴጥሮስ:
...: ኀቤሆሙ: ኅዳጠ: መዋዕለ::

፲፩ በ፫ ሰንበተ: አይሁድ::

...: ሐዋርያት: ወቢጸሙ: እለ: ብሔረ: ይሁዳ: ከመ: ከዐበ: ተወክፉ: ቃለ: እግዚ
...: አሕዛብ:: ወአመ: ዐርገ: ጴጥሮስ: ኢየሩሳሌም: እለ: እምአይሁድ: ተገአ
...: እለ: ሀለው: ግዙራን:: እንዘ: ይብልዎ: ቦእከ: ኀበ: ዕደው: እለ: ኢ
...: ግዙራን: ወበላዕከ: ምስሌሆሙ:: ወአኀዘ: ጴጥሮስ: ይንግሮሙ: እምቀ
...:: እንዘ: ሀሎኩ: ሀገረ: ኢዮጴ: ወእጼሊ: ደንገፅኩ: ወርኢኩ: ራዕየ:
...: ከመ: ዘሞጣሕት: ዐቢይ: ይወርድ: እምሰማይ: ወእኁዝ: በአርባዕቱ: አ
...: ወመጽአ: መንገሌየ:: ወነጸርኩ: ወርኢኩ: ውስቴቱ: እንስሳ: ወአርዌ:
...: ወአዕዋፈ: ሰማይ:: ወሰማዕኩ: ቃለ: ዘይብለኒ: ተንሥእ: ጴጥሮስ: ሕርድ:
...:: ወእቤ: እንዳኢ: እግዚኦ: ግሙራ: ኢቦአ: ውስተ: አፉየ: ርኩስ: ዘኢ
...:: ወይቤለኒ: ዳግመ: እምሰማይ: ዘእግዚአብሔር: አንጽሐ: አንተ: ኢታስተ
...: ወከማሁ: ይቤለኒ: ሣልሰ: ወተሠውጠ: ኀበ: ኵሉ: ውስቴቱ: ሰማይ:: ወበ
...: እለ: ዕደው: ሠለስቱ: እለ: ተፈነዉ: ኀቤየ: እምቂሳርያ: ወቆሙ: ኆኅ
...: ኀበ: ሀሎኩ:: ወይቤለኒ: መንፈስ: ቅዱስ: ሑር: ምስሌሆሙ: እንዘ: ኢትና
...: ወመጽኡ: ሠለስቱ: አኀዊነ: ወቦእነ: ቤቶ:: ወነገረነ: ኵሎ: ወስምዐ: ኮነ:
...: ኵሉ: ሕዝብ: ዘከመ: ርእየ: መልአከ: እግዚአብሔር: በቤቱ: እንዘ: ይቀውም:
...: ይቤሎ: ፈኑ: ሀገረ: ኢዮጴ: ይጸውዕዎ: ለከ: ለስምዖን: ዘተሰምየ: ጴጥሮስ::
...: ነገረ: በዘ: ተሐዩ: አንተ: ወኵሉ: ቤትከ::

Quis igitur potest prohibere eos, postequam acceperunt Spiritum sanctum sicut nos? 47
Et jussit eos ut baptizarentur in nomine Jesu Christi: & tunc rogaverunt Petrum 48
ut maneret apud eos paucos dies.

In tertio sabbato Judæorum.

CAP. XI.

Et audiverunt Apostoli & fratres qui erant regionis Judææ, quod etiam accepis- 1
sent sermonem Dei Gentes. Et quum ascendisset Petrus Hierosolymam, qui ex Judæis 2
erant, certârunt cum eo, qui fuerunt circumcisi: Dicentes ei, Introisti ad viros qui 3
non fuerunt circumcisi, & edisti cum iis. Et incepit Petrus alloqui eos à principio, 4
& dixit iis; Quum essem in civitate Jope & orarem, obstupui, & vidi visionem, 5
raptus, sicut lintei magni descendentis à cœlo, & apprehensum fuit in quatuor extre- 6
mitatibus suis, & venit ad me. Et intuitus sum & vidi in illo pecora, & feras deserti, 7
& volucres cœli. Et audivi vocem dicentem mihi; Surge Petre, macta & vescere. 8
Et dixi, Absit à me Domine, nunquam intravit in os meum immundum, quod non fu- 9
it purgatum. Et dixit mihi secundò à cœlo, Quæ Deus purgavit, tu ne polluito. Et 10
similiter dixit mihi tertiò, & reversum est iterum totum in cœlum. Et venerunt 11
statim tres illi viri qui missi fuerant ad me à Cæsarea, & steterunt ad januam do-
mûs ubi eram. Et dixit mihi Spiritus sanctus, Proficiscere cum illis non ambigens: 12
et venerunt tres fratres nostri, et intravimus domum ejus. Et nuntiavit nobis omnia, 13
et testimonium perhibuit coram toto populo quomodo vidisset angelum Dei in domo
sua stantem, et dicentem, Mitte ad civitatem Jope accersere tibi Simonem qui nomi-
natur Petrus: Et nuntiabit tibi verba, in quibus vives tu et tota domus tua. 14

In verò incipere me loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut &
15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς, ὥσπερ καὶ
in nos in initio. Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat; Jo-
16 ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. (π) Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος (ρ) Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰω-
annes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto. Si ergò
17 άννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ οὖν
par donum dedit illis Deus, sicut & nobis, credentibus in Dominum Je-
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰη-
sum Christum, ego autem quis eram potens prohibere Deum? Audientes autem
18 σοῦν Χριστόν, (σ) ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν Θεόν; Ἀκούσαντες δὲ
hæc, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes; Nempè & gentibus
ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, (τ) Ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν
Deus pœnitentiam dedit ad vitam. Illi quidē igitur dispersi à tri-
19 ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν (υ) ἔδωκεν εἰς ζωήν. Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλί-
bulatione facta in Stephano, perambulaverunt usque ad Phœnicem, & Cy-
ψεως τῆς γενομένης ἐπὶ (φ) Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύ-
prum, & Antiochiam, nemini loquentes verbum, si non solùm Judæis. Erant
20 πρου, καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν
autem quidam ex eis viri Cyprii & Cyrenæi, qui introëuntes in
δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες (χ) εἰσελθόντες εἰς
Antiochiam, loquebantur ad Græcos, evangelizantes Dominum Jesum.
Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν (ψ) πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.
Et erat manus Domini cum eis: multúsque numerus credens conversus
21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ᾽ αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς (ω) πιστεύσας ἐπέστρε-
est ad Dominum. Auditus est autem sermo ad aures Ecclesiæ quæ in
22 ψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
Hierosolymis, super istis: & miserunt Barnabam venire usq; ad Antiochi-
(α) Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν (β) Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχεί-
am: Qui adveniens & videns gratiam Dei, gavisus est: & hortabatur o-
23 ας· Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν (γ) τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη· καὶ παρεκάλει πάν-

mnes proposito cordis permanere Domino: Quia erat vir bonus, & ple-
τας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλή-
nus Spiritu sancto & fide. Et apposita est turba multa Domino. Profecti-
ρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλ-
est autē in Tarsum Barnabas requirere Saulum. Et inveniens eum, du-
θε δὲ εἰς (δ) Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον. Καὶ (ε) εὑρὼν αὐτόν, ἤγα-
xit eum in Antiochiam. Factum est autem eos annum totum convenire in
γεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ (ζ) αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ
Ecclesia, & docere turbam multam: appellarique primum in Antiochia
ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν· χρηματίσαι τε πρῶτον (η) ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
discipulos, Christianos. In his autem diebus descenderunt ab Hierosolymis
μαθητὰς, Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
Prophetæ in Antiochiam. Surgens autem unus ex eis nomine Agabus, signi-
ΙΖ' προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσή-
ficabat per Spiritum, famem magnā futuram in universum habita-
μανε διὰ τοῦ Πνεύματος, (θ) λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμέ-
tam: quæ & facta est sub Claudio Cæsare. At discipulorum prout ha-
νην· (ι) ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς (κ) εὐ-
bebat quis, decreverunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in
πορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad seniores per ma-
Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χει-
num Barnabæ & Sauli.
ρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

CAP. XII. ιβ'.

Per illud autem tempus injecit Herodes rex manus male tra-
ΙΗ' ΚΑτ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι
quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio.
τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου (α) μαχαίρᾳ.

MS. A. (π) Ἐμνήσθημεν (ρ) τοῦ Κυρίου, (σ) ἐγὼ τίς (τ) Ἄρα καὶ (υ) εἰς ζωὴν ἔδωκεν. (φ) Στεφάνου, (χ) ἐλθόντες (ψ) καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, (ω) ὁ πιστεύσας (α) Ἰερουσαλὴμ (β) Βαρ-
νάβαν ἕως (γ) τὴν τοῦ (δ) Ταρσὸν ἀναζητῆσαι (ε) εὑρὼν, ἤγαγεν εἰς (ζ) αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν (η) εἰς Ἀντιόχειαν (θ) λιμὸν μεγάλην (ι) ἥτις ἐγένετο (κ) εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν
Κεφ. ιβ. MS.A. (α) μαχαίρῃ. Ἰδὼν δὲ ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Quumque exorsus essem illic loqui, obrexit eos Spirit⁹ sanctitatis, tanquam & nos antea. Proindè recordatus sum sermonis Domini nostri, quum diceret; Johannes quidem baptizavit aquâ; vos autem baptizabimini Spiritu sanctitatis. Si ergò Deus æquè dedit illud donum Gentibus illis quæ crediderunt in Dominum nostrum Jesum Christum, sicut & nobis, ego quis eram qui sufficerem ad prohibendum Deum? Quumque hos sermones audissent, quieverunt, & glorificaverunt Deum, ac dicebant; Fortè etiam Gentibus Deus dedit pœnitentiam ad vitam.

Feriâ sextâ, primâ jejunii. 31.

Illi autem qui dispersi fuerant ex oppressione quæ contigerat in Stephanum, pervenerant usque in Phœniciam, atque in regionem Cypri, & in Antiochiam; nemini loquentes sermonem *Dei*, nisi tantùm Judæis. Erant autem ex eis quidam ex Cypro & Cyrene: isti introibant Antiochiam, & colloquebantur Græcis, atque evangelizabant super Domino nostro Jesu. Erat porrò cum eis manus Domini: multíque crediderunt, & conversi sunt ad Dominum. Pervenit autem hic rumor ad aures filiorum ecclesiæ quæ erat in Jerusalem: proindè miserunt Barnabam in Antiochiam. Quumque illic pervenisset, essétque conspicatus gratiam Dei, gavisus est: & efflagitabat ab eis ut toto corde suo adhærerent Domino nostro: Quandoquidem vir bonus erat, & perfectus in Spiritu sanctitatis & fide. Cæterùm adjunxit se populus multus ad Dominum nostrum. Ille autem exiit in Tarsum ut requireret Saul. Quumque eum invenisset, adduxit secum Antiochiam. Totóque anno simul congregabantur in ecclesia, docuerúntque plebem multam. Exindè primò vocati sunt in Antiochia discipuli, Christiani. Et in diebus illis venerunt ex Ierusalem illuc prophetæ. Surrexitque unus ex eis, cui nomen erat Agabus, patefecítque eis per Spiritum, famem ingentem futuram in tota terra. Et fuit hæc fames in diebus Claudii Cæsaris. Enimverò discipuli, prout suppetebat unicuique eorum, decreverunt mittere subsidium fratribus illis qui habitabant in Judæa. Itaque miserunt per manum Barnabæ & Sauli ad Presbyteros qui illic erant.

Sabbatho primo jejunii. 33.

CAP. XII.

POrrò in illo tempore injecerat manus in quosdam qui erant in ecclesia, ut malè acciperet eos Herodes ille rex, qui cognominatur Agrippa. Trucidavit autem gladio Jacobum fratrem Johannis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወሶበ፡ አኀዝኩ፡ እንግሮሙ፡ ወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዲቤሆሙ፡ በከመ፡ወረደ፡ ቀዲሙ፡፡=፡
16 ወተዘከርኩ ፡ቃሎ ፡ ለእግዚእነ ፡ ዘይቤ፡ ዮሐንስ ፡ ያጠምቅ፡ በማይ፡ ወአንትሙሰ ፡ ታጠ
17 ምቁ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ፡፡=፡ ሶበ ፡ እንከ ፡ ዕሩየ ፡ ወሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጸጋሁ፡
ከማነ ፡ እስመ ፡ አምኑ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መኑ፡አነ ፡ ዘእክል ፡ ከሊአ
18 ቶ ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ ወዘንተ ፡ ሰሚዖሙ ፡ አረመሙ ፡ ወአእኰቱ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ ወይቤሉ ፡ እንጋዲ ፡ ለእመ ፡ ወሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአሕዛብ፡
ይነስሑ፡፡=፡

Et quum incepissem nuntiare iis, descendit Spiritus sanctus super eos, sicut descendisset primò. Et recordatus sum sermonis Domini nostri, quem dixit; Johannes baptizabat in aqua, & vos baptizabimini in Spiritu sancto. Quum igitur pariter dedit iis donum suum, sicut nobis, quia crediderunt in Domino nostro Jesu Christo, quis ego eram qui possem prohibere Deum? Et hoc quum audivissent, quieverunt, & glorificaverunt Deum, & dixerunt; Nempè etiam dedit Deus Gentibus ut pœnitentiam agerent.

Versio VULGATA LATINA.

Cùm autem cœpissem loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut & in nos in
principio. Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat; Joannes quidem ba-
ptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu sancto. Si ergò eandem gra-
tiam dedit illis Deus, sicut & nobis, qui credidimus in Dominum Jesum Chri-
stum: ego quis eram, qui possem prohibere Deum? His auditis, tacuerunt: &
glorificaverunt Deum, dicentes; Ergò & Gentibus pœnitentiam dedit Deus ad
vitam. Et illi quidem, qui dispersi fuerant à tribulatione, quæ facta fuerat sub
Stephano, perambulaverunt usque Phœnicem, & Cyprum, & Antiochiam, nemi-
ni loquentes verbum, nisi solis Judæis. Erant autem quidam ex eis viri Cyprii,
& Cyrenæi, qui cùm introissent Antiochiam, loquebantur & ad Græcos, annun-
tiantes Dominum Jesum. Et erat manus Domini cum eis: multúsque numerus
credentium conversus est ad Dominum. Pervenit autem sermo ad aures Eccle-
siæ, quæ erat Jerosolymis, super istis: & miserunt Barnabam usque ad Antiochi-
am. Qui cùm pervenisset, & vidisset gratiam Dei, gavisus est: & hortabatur
omnes in proposito cordis permanere in Domino: Quia erat vir bonus, & ple-
nus Spiritu sancto, & fide. Et apposita est multa turba Domino. Profectus est 24
autem Barnabas Tarsum, ut quæreret Saulum: quem cùm invenisset, perduxit 25
Antiochiam. Et annum totum conversati sunt ibi in Ecclesia: & docuerunt
turbam multam, ita ut cognominarentur primùm Antiochiæ discipuli, Christiani. 26
In his autem diebus supervenerunt ab Ierosolymis prophetæ Antiochiam: Et 27
surgens unus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum famem magnam fu- 28
turam in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio. Discipuli autem,
prout quis habebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in 29
Judæa fratribus: Quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ 30
& Sauli.

C A P. XII.

EOdem autem tempore misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ec- 1
clesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فلما بدات اتكلم هبط عليهم روح القدس • كما هبط علينا قديما * فذكرت قول الرب
16 حين قال • ان يوحنا اعمد بالماء وانتم ستعمدون بالروح القدس * فلين كان الله قد اعطاهم
17 نظير موهبتنا بالسواء كما اعطانا اذ امنا بالرب يسوع المسيح • فانا من حتي استطيع امنع الله •
18 * فاذ سمعوا هذه الخطوب صمتوا ومجدوا الله قايلين • ولعل الله قد منح الامم التوبة ليحيوا بها •
* الاحد الخامس بعد الفصح المعروف بالسامرية • كز • * فاما الذين تشتتوا من اجل
19 الحزن الصاير من جراء اصطفان جالوا الي بسري العور وقبرس وانطاكية • وكانوا لا يخاطبون
20 احدا بقول الكرازة الا اليهود فقط * وكان فيهم قوم قبرسيون وكريناييون • لما دخلوا الي
21 انطاكية خاطبوا اليونانيين يبشرونهم بيسوع المسيح * وكانت يد الرب معهم • فامن قوم
22 عددهم كثير وعادوا الي الرب * فسمع خبر ووصل الي اذان اهل الكنيسة التي باورسليم
23 من اجلهم • فارسلوا برنابا يطوف الي انطاكية * فلما جاء اليها وشاهد نعمة الله فرح •
24 وعزي بسالف توطيد قلبه ان يثبتوا في امانة الرب * لانه كان رجلا صالحا ومليا
25 من روح القدس والامانة • واضاف الي الرب جمعا جزيلا * ثم خرج برنابا الي طرسوس
26 ليطلب بولص * فاذ وجده جاء به الي انطاكية • فاقاما يجتمعان بها في الكنيسة سنة
27 كاملة • وعلما شعبا جزيلا • وفي انطاكية اولا لقب التلاميذ بالمسيحيين * وفي تلك
28 الايام انحدر من اورسليم الي انطاكية انبياء * فقام احدهم اسمه اغابس • فعرف بالروح ان
29 جوعا عظيما سيكون فيما بعد في الدنيا كلها • فصار ذلك علي عهد كلوديوس قيصر الملك •
30 * واذ امر التلاميذ كل احد من المومنين ان يرسل بركة كما تيسر له ويسمح به لخدمة الاخوة
القاطنين في بلد اليهودية * ففعلوا ذلك • وكانوا ينفذونها الي الشيوخ بيد برنابا وبولص • تم •
* قراءة يوم السبت الرابع بعد النصف • • الفصل الثاني عشر •
1 كح • * في ذلك الحين بسط هيرودس الملك يديه ليسيء الي قوم من الكنيسة •
2 * وقتل يعقوب اخا يوحنا بالسيف •

Cùm itaque cœpissem loqui, descendit 15
super eos Spiritus sanctus, quemadmo-
dum descenderat olim super nos. Re- 16
cordatus sum autem sermonis Domini
quum dixit, Johannes quidem baptiza-
vit aquâ, at vos baptizabimini Spiritu
sancto. Si ergò Deus concessit eis idem 17
prorsus donum nostrum quod nobis con-
cesserat quia credidimus in Dominū Je-
sum Christum, quis ego sum ut possim pro-
hibere Deum? His igitur sermonibus 18
auditis, obticuerunt, & glorificaverunt
Deum, dicentes; Fortassis Deus con-
cessit etiam gentibus pœnitentiam, ut
per eam vivant.

Dominicâ quintâ post Pascha, quæ vocitatur Samaritanæ.

Verùm qui dispersi fuerant ob afflictio- 19
nem obortam causâ Stephani, oberrave-
runt ad Bosciara confinium, & Cyprum,
atque Antiochiam; & cum nemine in-
stituebant sermonem prædicationis, nisi
cum Judæis tantùm. Erant autem inter 20
ipsos quidam Cyprii & Cyrenenses, qui
cùm introissent Antiochiam, allocuti
sunt Græcos, annuntiantes eis Jesum
Christum. Eratque manus Domini cum 21
illis: ac proinde fidem susceperunt ho-
mines copiosi numeri, & conversi sunt
ad Dominum. Et audita est fama eorum, 22
devenitque ad aures hominum Ecclesiæ
quæ erat Jerosolymis: & miserunt Bar-
nabam ut perlustraret Antiochiam usque.
Qui cùm eò pervenisset, vidissetque 23
gratiam Dei, gavisus est, & hortatus est
pro consueta firmitate cordis sui, ut
persisterent in fide Domini. Erat enim 24
vir probus ac plenus Spiritu sancto &
fide: attraxitque ad Dominum turbam
copiosam. Deindè egressus est Barnabas 25
Tarsum, ut quæreret Paulum. Quem 26
cùm reperisset, perduxit Antiochiam,
In qua manserunt ambo, convenientes
illic in Ecclesia, anno integro; docueruntque
populum multum. Antiochiæ verò
primùm vocati fuerunt discipuli, Chri-
stiani. Iisdem diebus descenderunt ab 27
Jerusalem Antiochiam quidam pro-
phetæ: Surgensque unus ex eis nomine 28
Agabus, significavit per Spiritum, fa-
mem magnā postmodùm futuram in toto
orbe: quæ & accidit tempore Claudii Cæ-
saris Imperatoris. Et cùm præcepissent 29
discipuli unicuique fidelium ut mitteret
benedictionem aliquam pro sua facul-
tate, & liberalitate, in ministerium fra-
trum degentium in regione Judææ, Exe- 30
cuti sunt: mittebántque eas ad seniores
per manum Barnabæ & Pauli. Finis.

Lectio diei sabbathi quarti post medium.

C A P. XII.

EOdem tempore extendit Herodes rex 1
manus suas, ut noceret quibusdam ex
Ecclesia. Et occidit Jacobum fratrem 2
Johannis gladio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእሙንቱ፡ ተዘርዉ፡ በእንተ፡ ቅትለተ፡ እስጢፋኖስ፡ ወበጽሑ፡ እስከ፡ ቆጵሮስ፡ ወፊንቂስ፡
ወአንጾኪያ፡ እንዘ፡ ኢይነግሩ፡ ቃሎሙ፡ ዘእንበለ፡ ለአይሁድ፡ ለበሕቲቶሙ፡፡ ወቦ፡ እም
ውስቴቶሙ፡ሰብእ፡ ቆጵሮስ፡ወቀርናዊያን፡ወሖሩ፡ አንጾኪያ፡ ወነገርዎሙ፡ ለአረማዊያን፡
ወመሀርዎሙ፡ በእንተ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእደ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሆሙ፡ ወ
ብዙኃ፡ኍልቆሙ፡ለእለ፡ አምኑ፡ በእግዚእነ፡ ወተመይጡ፡፡ ወተሰምዐ፡ዝነገር፡በቤተ፡
ክርስቲያን፡ ዘኢየሩሳሌም፡በእንቲአሆሙ፡፡ ወፈነውዎ፡ለበርናባስ፡አንጾኪያ፡፡ ወበህየ፡
ርእየ፡ጸጋ፡እግዚአብሔር፡ ወተፈሥሐ፡ ወመሀሮሙ፡ ለኵሉሙ፡ ይትመየጡ፡ በኵሉ፡
ልቦሙ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ወምሉአ፡ መንፈስ፡
ቅዱስ፡ ወሃይማኖት፡ ወተወሰኩ፡ ብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡

በገብርኤል፡ ምንባብ፡፡

ወሖረ፡በርናባስ፡ጠርሴስ፡፡ ይኅሥሥ፡ ለሳውል፡ ወረከቦ፡ ወወሰዶ፡ አንጾኪያ፡፡ ወነበረ፡
አሐተ፡ ዓመተ፡ ወመሀረ፡ ለብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ወአብሉ፡ ውስተ፡ ክርስቲያን፡ በአንጾኪያ፡
ቀዳሚ፡፡ ህየ፡ ወውእተ፡ለሚ፡ወረዱ፡ነቢያት፡እምኢየሩሳሌም፡ለአንጾኪያ፡፡
ወተንሥአ፡አሐዱ፡እምውስቴቶሙ፡ዘስሙ፡አጋቦስ፡ ወነገረ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡ወአም፡ይመጽ
ረኃብ፡ዐቢይ፡ውስተ፡ኵሉ፡ ዓለም፡ ዘከመ፡ ኮነ፡በመዋዕለ፡ቀለውዴዎስ፡፡ ወእም
ዝ፡ አስተዋጽኡ፡ ሐዋርያት፡በአምጣኑ፡ይክሉ፡ወፈነዉ፡ለቢጾሙ፡ ለእለ፡ይነብሩ፡ብሔረ፡
ይሁዳ፡፡ ምስለ፡በርናባስ፡ወሳውል፡ ኀበ፡ቀሲሳን፡፡ 18

ወበውእቱ፡ለሚ፡ እኀዞሙ፡ ሄሮድስ፡ንጉሥ፡ ለሰብዓነ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ ወአሐ
መሞሙ፡፡ ወቀተሉ፡ለያዕቆብ፡ እኁሁ፡ ለዮሐንስ፡በመጥባሕት፡፡

Et tunc dispersi fuerant propter occisionem Stephani, & pervenerunt usque ad Cyprum, 19
& Phœniciam, & Antiochiam, non nuntiantes verbum eorum, nisi Judæis solum.
Et fuerunt ex illis homines Cypri, & Cyrenenses, et profecti sunt Antiochiam, et 20
loquuti sunt Gentilibus, et docuerunt eos de Domino nostro Jesu. Et manus Domi- 21
ni fuit cum illis, et multus fuit numerus credentium in Domino nostro, et conversi
sunt. Et auditus fuit hic rumor in domo Christianorum, quæ erat Hierosolymis, de 22
illis, et miserunt Barnabam Antiochiam. Ibi vidit gratiam Dei, et gavisus est, 23
et docuit omnes, ut converterentur toto corde eorum ad Deum. Quia vir justus 24
erat, et plenus Spiritu sancto et fide: et adjuncti sunt multi populi ad Deum.

In Gabrielis *festo*, Lectio.

Et abiit Barnabas Tarsum ut quæreret Saulum: et invenit eum, et duxit eum An- 25
tiochiam. Et mansit unum annum, et docuit multos populos, et obtulerunt ad Chri- 26
stianos in Antiochia primùm. Et isto tempore descenderunt prophetæ ab Hierosoly- 27
mis ad Antiochiam. Et surrexit unus ex illis cujus nomen erat Agabus, et nun- 28
tiavit per Spiritum sanctum, quòd ventura erat magna fames in toto mundo, sicut
fuit in diebus Claudii. Et tunc eleemosynas erogârunt Apostoli in quantum poterant, 29
et miserunt fratribus habitantibus in regione Judææ, cum Barnaba et Saulo ad se- 30
niores.

C A P. XII.

ET isto tempore prehendit Herodes rex præpositos domûs Dei, et afflixit eos. Et 1
trucidârunt Jacobum fratrem Johannis, cum gladio. 2

Et videns quòd gratum est Judæis, apposuit apprehendere & Petrum: (E-
3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦ-
rant autem dies Azymorum.) Quem & prehendens misit in custodiam, tradens
4 σαν δὲ (β) ἡμέραι τῶν Ἀζύμων.) Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, (γ) παραδοὺς
quatuor quaternionibus militum custodire eum, volens post Pascha pro-
τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα (δ) ἀν-
ducere eum populo. Ille quidem igitur Petrus servabatur in custodia: Oratio
5 αγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ
autem erat assidua facta ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cùm
6 δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς Θεὸν (ε) ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε
autem futurum esset eum producere Herodes, nocte ipsâ erat Petrus dormi-
δὲ ἔμελλεν (ζ) αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμε-
ens inter duos milites, vinctus catenis duabus, custodésque ante ostium
νος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί, φύλακές τε (η) πρὸ τῆς θύρας
observabant custodiam. Et ecce angelus Domini astitit, & lumen refulsit in
7 ἐτήρουν τὴν φυλακήν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ
habitaculo: pulsans autem latus Petri, excitavit eum, dicens; Surge
οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτόν, λέγων, Ἀνάστα
in celeritate. Et ceciderunt ejus catenæ de manibus. Dixitque angelus
8 ἐν τάχει. καὶ (θ) ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος
ad eum; Præcingere, & subliga sandalia tua. Fecit autem
πρὸς αὐτόν, (ι) Περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ
sic. Et dixit illi; Circunda vestimentum tuum, & sequere me. Et ex-
9 (κ) οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ ἐξ-
iens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est factum per ange-
ελθὼν (λ) ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον (μ) διὰ τοῦ ἀγγέ-
lum: existimabat autem visum videre. Transeuntes autem primam custodiam & se-
10 λου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευ-
cundam, venerunt ad portam ferream, ducentem ad civitatem, quæ sponta-
τέραν, (ν) ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτο-
nea aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum, & continuò
μάτη (ξ) ἠνοίχθη αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
discessit angelus ab eo. Et Petrus factus in se, dixit;
(ο) ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος (π) γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε,
Nunc scio verè quia emisit Dominus angelum suum, & eripuit me de
Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἐξείλετό με ἐκ 11
manu Herodis, & omni expectatione plebis Judæorum. Considerans-
χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς (σ) προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. (τ) Συνιδών
que venit ad domum Mariæ matris Joannis, cognominati Marci,
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν (υ) Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, 12
ubi erant multi congregati & orantes. Pulsante autem
οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. Κρούσαντος (φ) δὲ τοῦ
Petro ostium vestibuli, processit puella subauscultare, nomine Rhode.
Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη. 13
Et agnoscens vocem Petri, præ gaudio non aperuit vestibulum: Introcur-
Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα· εἰσδραμοῦ- 14
rens autem nuntiavit stare Petrum ante vestibulum. Illi autem ad eam
σα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν
dixerunt; Insanis. Illa autem affirmabat sic habere. Illi autem dicebant; Angelus
(χ) εἶπον, Μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον, (ψ) Ὁ ἄγγελος 15
ejus est. At Petrus perseverabat pulsans: Aperientes autem viderunt eum, &
αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ (ψ) εἶδον αὐτόν, καὶ 16
obstupuerunt. Annuens autem eis manu tacere, narravit eis
ἐξέστησαν. (ω) Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, (α) διηγήσατο αὐτοῖς
quomodò Dominus eum eduxisset de custodia: dixit autem; Annuntiate Jacobo &
πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· (β) εἶπε δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ 17
fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum. Facta autem die,
τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας,
erat turbatio non parva in militibus, quidnam Petrus factum esset.
ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 18

MS. A. (β) αἱ ἡμέραι (γ) παραδιδοὺς (δ) ἀγαγεῖν (ε) περὶ (ζ) προαγαγεῖν αὐτὸν (η) πρὸς τῇ θύρᾳ (θ) ἐξέπεσαν (ι) Ζῶσαι, (κ) οὕτως. (λ) ἠκολούθει, καὶ (μ) ὑπὸ τοῦ (ν) ἦλθαν (ξ) ἠνοίγη (ο) ἀπῆλθεν (π) ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, (ρ) ἐξείλατό (σ) προσδοκίας τῶν (τ) Συνιδὼν δὲ (υ) τῆς Μαρίας τῆς (φ) δὲ αὐτοῦ τὴν (χ) εἶπαν, (ψ) Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. (ψ) ἴδαν (ω) Κατασείσαντος δὲ αὐτοῦ τῇ (α) διηγήσατο πῶς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐξήγαγεν (β) εἶπέν τε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Quumque vidisset hoc placuisse Judæis, per-
rexerat comprehendere etiam Simonem Pe- 3
tram: (erant autem dies Azymorum.)
Itaque prehendit eum, & conjecit in car-
cerem; tradiditque ei sexdecim milites ut 4
custodirent eum, ut post Pascha traderet eum
populo Judæorum. Quumque ipse Simon
custodiretur in carcere, preces assiduæ pro 5
eo offerebantur ab ecclesia Deo. Et in illa
nocte, cujus diluculo tradendus erat, dum 6
dormiret Simon inter duos milites, vin-
ctúsque esset duabus catenis, & alii custodi-
rent fores carceris: Angelus Domini asti-
tit supra eum, & lumen refulsit in tota do- 7
mo: & pupugit ei latus, & excitavit eum:
dixítque ei; Surge festinanter. Et decide-
runt catenæ ex manibus ejus. Et dixit ei
angelus; Accinge lumbos tuos, & calcea 8
sandalia tua. Et ita fecit. Rursus autem di-
xit ei; Obvolve te pallio, & sequere me.
Exiit itaque & ambulabat post eum, quum 9
nesciret verúmne esset id quod fiebat per
angelum: putabat enim se visum videre.
Quumque transacta esset custodia prima & 10
secunda, venerunt usque ad portam ferre-
am, & aperta est eis ultrò: at quum exiis-
sent, ac pertransissent plateam unam, dis-
cessit ab eo angelus. Tunc cognovit Si- 11
mon, & ait; Nunc scio verissimè Dominum
misisse angelum suum, méque liberâsse de
manu Herodis regis, & ex eo quod machi-
nabantur adversùm me Judæi. Quod quum 12
intellexisset, venit domum Mariæ fratris Jo-
annis illius qui cognominatus est Marcus,
propterea quòd multi fratres illic erant con-
gregati, & precabantur. Pulsavit autem fo- 13
res atrii, & egressa est ut ei responderet pu-
ella, nomine Rhode. Et agnovit vocem 14
Simonis: ac præ gaudio suo non aperuit ei
ostium, sed reversa est cursu, ac dixit eis;
Ecce Simon stat pro foribus atrii. Cui di- 15
cunt, Terrore conturbata es. Illa verò con-
tendebat rem ita se habere. Dicunt ei; For-
tasse angelus ejus est. Simon autem pulsa- 16
bat fores: proinde exierunt, eúmque con-
spicati obstupuerunt. Porrò innuebat eis 17
suâ manu ut tacerent: & ingressus est, ac
renuntiavit eis quomodo Dominus eduxerat
eum de carcere: ac dixit eis; Narrate hæc
Jacobo & fratribus nostris. Et egressus pro-
fectus est in alium locum. Quum autem 18
manè esset, extitit tumultus plurimus inter
milites propter Simonem, quidnam ei fa-
ctum esset.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወርእየ፡ ከመ፡ ተፈሥሑ፡ አይሁድ፡ ደገመ፡ አኀዞ፡ ለጴጥሮስ፡ ወበዓለ፡ ፋሲካ፡ ውእቱ፡
4 ለዋሪ፡፡ ወአኀዞ፡ ሞቅሐ፡ ማእከለ፡ ፲ወ፯ ሰገራት፡ የዐቅብዎ፡፡ ወፈቀደ፡ እም
5 ድኅረ፡ ፋሲካ፡ ያቅርቦ፡ ኀበ፡ ሕዝብ፡፡ ወእንዘ፡ የዐቅብዎ፡ ለጴጥሮስ፡ በውስተ፡ ሞ
6 ቅሕ፡ ወይጼልዩ፡ በእንቲአሁ፡ ወትረ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡፡ ወአ
መ፡ ረከሶ፡ ፈቀደ፡ ሄሮድስ፡ ያቅርቦ፡ በይእቲ፡ ሌሊት፡ ወእንዘ፡ ይነውም፡ ጴጥሮስ፡ ማ
እከለ፡ ክልኤ፡ ሰገራት፡ ወሙቁሕ፡ ክልኤሆን፡ እደዊሁ፡ ወየዐቅቡ፡ ሠገራት፡ አናቅጸ፡፡
7 ወወረደ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ ወቆመ፡ ኀበ፡ ጴጥሮስ፡፡ ወበረቀ፡ መብረቅ፡ ውስተ፡ ው
እቱ፡ ቤት፡ ወጐድጐደ፡ ገቦሁ፡ ወአንቅሖ፡ ለጴጥሮስ፡፡ ወይቤሎ፡ ተንሥእ፡ ፍጡነ፡ ወወድቀ፡ ማ
ዋቅሕቲሁ፡ እምእደዊሁ፡፡

Et quum vidisset quòd gavisi essent Judæi, denuò prehendit Petrum: & festum Pa-
schæ fuit isto die: Et prehensum conjecit eum in carcerem, medio septemdecim mi-
litum ut custodirent eum: & voluit post Pascha adducere eum ad populum. Et dum
custodirent Petrum in carcere, orabant pro ipso extensè ad Deum in domo Chri-
stianorum. Et quando seipsum voluit Herodes producere in ista nocte, tum dormi-
ens erat Petrus medio duorum militum, & vinctus erat ambabus manibus ejus: &
observârunt milites ostia. Et descendit angelus Dei, & stetit apud Petrum, &
splenduit lux in ista domo, & pulsavit latus ejus, & evigilare fecit Petrum, & di-
xit ei; Surge citò: & ceciderunt catenæ ejus de manibus ejus.

Versio VULGATA LATINA.

Videns autem quia placeret Judæis, apposuit ut apprehenderet & Petrum. Erant
autem dies Azymorum. Quem cùm apprehendisset, misit in carcerem, tradens
quatuor quaternionibus militum custodiendum, volens post Pascha producere
eum populo. Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat si-
ne intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cùm autem producturus eum
esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus
catenis duabus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce ange-
lus Domini astitit: & lumen refulsit in habitaculo: percussóque latere Petri ex-
citavit eum, dicens; Surge velocitér. Et ceciderunt catenæ de manibus ejus.
Dixit autem angelus ad eum; Præcingere: & calcea te caligas tuas. Et fecit sic.
Et dixit illi; Circumda tibi vestimentum tuum, & sequere me. Et exiens seque-
batur eum, & nesciebat quia verum est, quod fiebat per Angelum: existimabat
autem se visum videre. Transeuntes autem primam & secundam custodiam,
venerunt ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem: quæ ultrò aperta est
eis. Et exeuntes processerunt vicum unum: & continuò discessit Angelus ab
eo. Et Petrus ad se reversus, dixit; Nunc scio verè, quia misit Dominus 11
angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione ple-
bis Judæorum. Considerânsque venit ad domum Mariæ matris Joannis, qui 12
cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes. Pulsante 13
autem eo ostium januæ, processit puella ad audiendum, nomine Rhode. Et ut 14
cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intrò currens nun-
tiavit stare Petrum ante januam. At illi dixerunt ad eam; Insanis. Illa autem 15
affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant; Angelus ejus est. Petrus autem per- 16
severabat pulsans. Cùm autem aperuissent, viderunt eum, & obstupuerunt. An- 17
nuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodò Dominus eduxisset eum de
carcere, dixitque; Nuntiate Jacobo & fratribus hæc. Et egressus abiit in alium
locum. Factâ autem die, erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum 18
esset de Petro.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * واذ ابصر ذلك مرضيا لليهود * اضاف اليه ان قبض على بطرس * وكان ذلك في ايام الفطر *
4 * واذ قبض عليه جعله في الحبس * وسلمه الى اربعة من الجند اصحاب ارباع ليحفظوه * مريدا
5 ان يصعده الى الشعب بعد الفصح * واذ كان بطرس محبوسا في السجن * كانت الكنيسة
6 تقرب من اجله الى الله صلاة متصلة * وحين اعتزم هيرودس ان يصعده اليهم * في تلك
الليلة كان بطرس نائما بين جنديين مغلولا بسلسلتين * وكان الحراس امام الابواب
7 يرصدون الحبس * اذ وقف به ملاك الرب * فاشرق نور في المسكن فضرب جنب بطرس
8 وانهضه قائلا قم مسرعا * فسقطت السلسلتان من يديه * وقال له الملاك تزنر والبس
9 نعليك * ففعل هكذا * فقال له البس ثوبك واتبعني * وخرج يتبعه ولم يعلم ان الصائر
10 بالملاك هو حق * بل كان يظن انه يبصر مناما * فاذ عبرا الحرس الاول والثاني اقبلا الى
باب الحديد المودي الى المدينة * فانفتح من ذاته لهما وخرجا * فعبرا في شارع واحد * وللحين
11 ابتعد الملاك منه * فعاد بطرس الى ذاته وقال * الآن علمت بتحقيق ان الرب ارسل ملاكه
وانقذني من يد هيرودس ومن كل شعب اليهود * تم *

* قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة بعد الفصح * كط *

12 * فاذا علم يقينا جاء الى منزل مريم ام يوحنا الملقب مرقص * حيث كان قوم كثيرون
13 14 به مجتمعين ومصلين * فلما قرع الباب تقدمت صبية اسمها ورده تسمع * فاذ عرفت
صوت بطرس من فور سرورها لم تفتح الباب * بل رجعت مسرعة واخبرتهم ان بطرس
15 بالباب واقفا * فقالوا لها قد جننت * فلبثت تحقق قولها ان كذلك هو * فقالوا ملاكه
16 17 هو * فلبث بطرس يقرع الباب * فلما فتحوا ابصروه وذهلوا * فهز نحوهم يده ليسكتوا
وحدثهم كيف اخرجه الرب من الحبس * وقال لهم اخبروا بهذه البدايع يعقوب والاخوة
18 وخرج فذهب الى موضع اخر * تم * فلما اضحى النهار صار في الجند اضطراب ليس
بيسير * قائلين ترى ماذا اصاب بطرس *

Cùmque animadvertisset id gratum esse 3
Judæis, perrexit adhuc apprehendere
Petrum (accidit autem hoc in diebus
Azymorum); Quem cùm apprehendisset, 4
posuit in carcerem, tradiditque eum
quatuor militibus tribunis quartanis ut
custodirent eum, volens eum producere
populo post Pascha. Dum autem esset 5
Petrus in carcere detentus, offerebat
Ecclesia ad Deum pro ipso preces conti-
nuas. Et cùm proposuisset Herodes eum 6
ipsis producere, eâdem nocte erat Petrus
dormiens inter duos milites, vinctus
catenis duabus: & custodes ante ja-
nuas custodiebant carcerem. Inter im 7
adstitit ei angelus Domini (& lumen re-
fulsit in domicilio) percussitque latus
Petri, & excitavit eum dicens; Surge
festinus. Et excidit utraque catena de
manibus ejus. Dixit etiam ei ange- 8
lus; Præcingere, & induere soleis tuis.
Et fecit sic. Et dixit illi; Indue vesti-
mentum tuum, & sequere me. Egressus 9
igitur sequutus est eum, & ignorabat
rem quæ per Angelum fiebat, esse veram:
sed existimabat se somnium videre.
Cùmque præteriissent ambo custodiæ 10
locum primum & secundum, devene-
runt ad portam ferream quæ ducit ad
urbem, & aperta est eis ultrò, egressique
sunt: & transeuntes per vicum unum,
statim recessit Angelus ab eo. Et Petrus 11
ad se reversus, dixit; Nunc pro certo
cognovi quòd Dominus miserit ange-
lum suum, & eripuerit me de manu He-
rodis, totóque populo Judæorum. Hacte-
nus.

Lectio feriæ secundæ hebdomadæ quintæ post Pascha.

Cùm ergò rem pro certo scivisset, venit 12
ad domum Mariæ matris Johannis
qui cognominabatur Marcus, ubi erat
turba multa, illic congregati, & orantes.
Cùm autem pulsâsset ostium, processit 13
puella nomine Rosa; ut subausculta-
ret. Et ut agnovit vocem Petri, præ 14
eruptione gaudii sui non aperuit ostium,
sed festina recurrens, annuntiavit eis
stare Petrum ante januam. Inquiunt ei, 15
Insanis. Illa verò institit asseverans
sermonem suum sic se habere. Dixerunt;
Angelus ejus est. Perseverabat autem 16
Petrus januam pulsare. Et cùm ape-
ruissent, viderunt eum, & obstupuerunt.
Ipse verò innuit eis manu suâ ut tace- 17
rent: narravitque eis quomodo eduxisset
eum Dominus è carcere. Tum dixit
illis; Referte has novitates Jacobo &
fratribus. Et egressus abiit in alium
locum. Hactenus. *Porrò ubi diluxit* 18
dies, facta est in militibus turbatio
non parva: & dicebant; Quid fortè ac-
cidit Petro?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ወይቤሎ : ውእቱ : መልአክ : ቅንት : ሐቌከ : ወተሣአን : አሣእኒከ : ወገብረ : ከማሁ ::
ወይቤሎ : ተዐጸፍኬ : ልብሰከ : ወነዓ : ትልወኒ :=: ወወፅአ : ወተለዎ :: ወኢያእመ
ረ : ጴጥሮስ : ከመ : አሙን : ውእቱ : ዘአስተርአዮ : መልአክ : ወመሰሎ : ሕልመ : ዘ
ሐለመ ::=: ወወፂአሙ : ቀዳሚ : ዐፀድ : ወካልእ : በጽሑ : ኀበ : ኆኅት : ኀጺን : ወተርኅ
ወት : ለሊሃ : ሶቤሃ :: ወጺአሙ : ሖሩ : አሐተ : ስኰተ : ወኀደጎ : ዝኩ : መልአክ : ዘይ
መርሖ : ለጴጥሮስ :=: ወገብአ : ልቡ : ሶቤሃ :: ወይቤ : ይእዜ : አእመርኩ : ከመ : አማን : ፈነ
ወ : እግዚአብሔር : መልአኮ : ወአድኀነኒ : እምእዴሁ : ለሄሮድስ : ወእምኵሉ : ተስፋሆሙ :
ለሕዝብ : አይሁድ ::=:

በ፫ : ማርያም : ወበማርቆስ : ምንባብ :=:

ወእምዝ : ሖረ : ቤተ : ማርያም : እሙ : ለዮሐንስ : ዘተሰምየ : ማርቆስ : ኀበ : ሀለው : ተጋብአ
ን : ወይጼልዩ : በእንቲአሁ ::=: ወጐድጐደ : ኆኅተ : ዴዴ : መጽአት : ታርኅዎ : ወለት :
እንተ : ስማ : ሮዴ ::=: ወአእመረት : ቃለ : ጴጥሮስ : እምትፍሥሕት : ኢያርኀወቶ :
ዴዴ : ወሮፀት : ወነገረቶሙ : እንዘ : ይቀውም : ጴጥሮስ : ኀበ : ኆኅተ : ዴዴ :=: ወይ
ቤልዋ : ተዐብደኑ : ተዐገሢ :: ምዕረ : ወጐድጐደ : በሕቁ : ወይቤሉ : መልአኩኑ : እንጋ :
ውእቱ ::=: ወጕንደየ : ጴጥሮስ : እንዘ : ይጐደጕድ : ወሶበ : አርኀውዎ : ወርእይ
ዎ : ደንገፁ ::=: ወይቤሎሙ : አርምሙ : ወነገሮሙ : ዘከመ : አውጽኦ : እግዚአብሔር :
እሞቅሕ :: ወይቤሎሙ : ንግርዎሙ : ለያዕቆብ : ወለኵሎሙ : አኃዊነ :: ወወጽአ : ወሖረ :
ካልአ : ቤተ ::=: ወጸቢሖ : ተሀውኩ : ሰገራት : ፈድፋደ : ወይቤሉ : ምንትኑ : እን
ጋ : ኮነ : ጴጥሮስ ::=:

Et dixit ei iste angelus; Cinge lumbos tuos, & calcea calceos tuos: & fecit ita: 8
& dixit ei, Indue pallium tuum, & veni, sequere me. Et exivit, & sequutus est 9
eum: & nesciebat Petrus quòd verum fuit quòd apparuit ei angelus: & videba-
tur ei somnium, quod somniâsset. Et exeuntes primo atrio & secundo, venerunt 10
ad portam ferream, & aperta fuit de seipsa: tunc exeuntes progressi sunt unum vi-
cum, & reliquit eum iste angelus qui ducebat Petrum. Et reversum est ei cor ejus 11
statim, & dixit; Nunc novi quòd verè misit Deus angelum suum, & liberavit
me è manu Herodis, & ab omni expectatione populi Judæorum.

In tertia Mariæ: & in Marci festo, Lectio.

Et tunc venit domum Mariæ matris Johannis, qui nominatus fuit Marcus, ubi 12
fuerunt congregati, & orantes pro eo. Et pulsante ostium januæ, venit ut aperiret 13
ei filia, cujus nomen erat Rhode. Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non ape- 14
ruit januam, sed cucurrit & nuntiavit iis, stante Petro ad ostium januæ. Et di- 15
xerunt ei, Insanisne? perseverabat altera vice, & pulsavit paululùm: & dixerunt,
Angelúsne igitur est? Et moratus est Petrus pulsans: & quum aperuissent, & 16
vidissent eum, obstupuerunt. Et dixit iis ut tacerent: & nuntiavit iis quomodo 17
eduxisset eum Deus è carcere, & dixit iis; Nuntiate Jacobo & omnibus fratribus
nostris: & egressus est; & abiit in aliam domum. Et manè conturbati sunt mi- 18
lites valdè, & dixerunt; Quid igitur factum est de Petro?

Herodes autē requirens eum, & non inveniens, inquirens custodes, jussit adsup-
19 (γ) Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπα-
plicium trahi: & descendens à Judæa in Cæsaream, commoratus est. Erat autem
20 χθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας (δ) εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν. Ἦν (ε) δὲ ὁ
Herodes iratus Tyriis & Sidoniis: Uno animo autem advenerūt ad eum, &
Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ
persuadentes Blastum, qui super cubiculum regis, postulabant pacem, propter
πείσαντες Βλάστον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, (ζ) ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
ali ipsorum regionem à regia. Statuto autem die Herodes vesti-
21 τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμε-
tus vestem regiam, & sedens pro tribunali, concionabatur ad eos. At
22 νος ἐσθῆτα βασιλικήν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ
populus acclamabat; Dei Vox, & non hominis. Confestim autem percussit eum an-
23 δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνή, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγ-
gelus Domini, pro quibus non dedisset gloriam Deo: & factus vermibus corro-
γελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρω-
sus, expiravit. At verbum Dei crescebat & multiplicabatur. Barnabas autē &
24 τος, ἐξέψυξεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ (η) ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ
25 Saulus reversi sunt ex Hierusalem implentes ministerium: simul assu-
Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν· συμπαραλα-
mentes & Joannem, cognominatum Marcum.
βόντες (θ) καὶ Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

CAP. XIII. ιγ'.

Erāt autē quidam in Antiochia apud existentē Ecclesiam, prophetæ & doctores,
1 Ἦσαν (α) δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν, προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε
Barnabas & Simon vocatus Niger, & Lucius Cyrenæus, Manahénque Herodis
Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου
Tetrarchæ collactaneus, & Saulus. Ministrantibus autē illis Domino, & jejunan-
2 τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόν-
tibus, dixit Spiritus sanctus; Segregate mihi & Barnabam & Sau-
των, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Ἀφορίσατε δή μοι (β) τόν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦ-
lum, in opus quod advocavi eos. Tunc jejunantes & precati,
3 λον, εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ
imponentes manus eis, dimiserunt. Hi quidem emissi
4 ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. (γ) Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ
Spiritu sancto, descenderunt in Seleuciam: illincque abnavigaverunt in
(δ) τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν· ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν (ε) εἰς
5 Cyprum. Et facti in Salamina annuntiabant verbum Dei in
τὴν Κύπρον. Καὶ γενόμενοι ἐν (ζ) Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς
synagogis Judæorum. Habebāt autē & Joannem ministrum. Peragrantes autem
6 συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων. εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ (η) τὴν
insulā usque ad Paphum, invenerunt quendā magum pseudoprophetā Judæum, cui no-
νῆσον ἄχρι Πάφου, (θ) εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνο-
7 men Bar-Jesu: Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo, viro prudente. Hic
μα (ι) Βαριησοῦς· Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος
advocans Barnabam & Saulum, expetebat audire verbum Dei. Re-
8 προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀνθ-
sistebat autē illis Elymas magus, (sic enim interpretatur nomen ejus,)
ίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, (κ) (οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,)
quærens avertere Proconsulem à fide. Saulus autem, (qui & Paulus,)
9 ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, (ὁ καὶ Παῦλος,)
repletus Spiritu sancto, & intendens in eum, Dixit: O plene omni
10 πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, (λ) καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτόν, Εἶπεν, Ὦ πλήρης παντὸς
dolo & omni maleficentiâ, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non cessabis
δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ
pervertens vias Domini rectas?
διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

ΙΘ' MS. A. (γ) Ἡρώδης τῆς (δ) εἰς Καισάρειαν, διέτριψεν. (ε) δὲ θυμομαχῶν (ζ) ᾐτήσαντο (η) ηὐξάνετο (θ) Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον. Κεφ. ιγ'. MS. A. (α) δὲ ἐν (β) τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, (γ) Αὐτοὶ (δ) τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀπῆλθον εἰς Σελεύκειαν (ε) εἰς Κύπρον. (ζ) Σαλαμίνῃ (η) ὅλην τὴν (θ) εὗραν ἄνδρα τινὰ (ι) Βὰρ Ἰησοῦν (κ) (οὕτως (λ) ἀτενίσας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

19 Herodes verò quum requisiisset eum, nec invenisset, condemnavit custodes, & jussit eos necare: Et excessit è Judæa, atque commoratus est in Cæsarea.
20 Quoniam autem iratus erat contra Tyrios & Sidonios, congregati sunt, eúmque simul adiêre: & persuaso Blasto cubiculario regis, postulârunt ab eo ut haberent pacem, propterea quòd dispensatio regionis ipsorum ex regno ipsius Herodis erat.
21 Die autem percelebri indutus erat Herodes veste regiâ, sedebátq; pro tribunali, verbáque faciebat ad turbam.
22 Totus verò populus clamabat, & dicebat; Hæ sunt voces Dei, & non hominum.
23 Verùm eò quòd non tribuisset gloriam Deo, eâ ipsâ horâ feriit eum angelus Domini, & ebullivit vermibus, atque mortuus est.
24 Proindè Evangelium Dei prædicabatur, & incrementum capiebat.

Dominicâ quartâ Jejunii. 34.

25 Barnaba autem & Saul reversi sunt ex Ierusalem Antiochiam, postquàm explevissent ministerium suum; assumpserúntque secum Johannem illum qui cognominatus est Marcus.

CAP. XIII.

1 ERant porrò in Ecclesia quæ erat Antiochiæ, Prophetæ & Doctores, Barnaba, & Simon qui vocatur Niger, & Lucius ex Cyrene urbe, & Manael filius educatorum Herodis Tetrarchæ, & Saul.
2 Quúmque ipsi jejunarent, & preces auspicarentur Deo, dixit eis Spiritus sanctitatis; Secernite mihi Saul & Barnabam operi ad quod ego vocavi eos.
3 Postquàm igitur jejunâssent, ac preces auspicati fuissent, imposuerunt eis manum, & dimiserunt eos.
4 Ipsi autem quum emissi essent à Spiritu sanctitatis, descenderunt Seleuciam, & illinc per mare navigârunt ad usque Cyprum.
5 Quúmque introîssent Salaminam urbem, evangelizabant sermonem Domini nostri in synagogis Judæorum: & Johannem ministrum habebant.
6 Porrò quum perlustrâssent totam insulam usque ad Paphum urbem, nacti sunt virum quendam magum Judæum, qui erat pseudopropheta, cui nomen erat Bar-Suma.
7 Iste adhærebat viro sapienti qui erat Proconsul, vocabatúrque Sergius Paulus. Advocavit autem Proconsul Saul & Barnabam, & petebat ut audiret ab eis sermonem Dei.
8 Resistebat autem eis hic ipse magus Bar-Suma, cujus nomen exponitur Elumos; quippe qui vellet avertere Proconsulem à fide.
9 Saul autem ille qui vocatus est Paulus, repletus est Spiritu sanctitatis, & intuitus eum,
10 Dixit; O plene omnibus dolis, omnibúsque flagitiis, fili criminatoris, & infense omni æquitati, non cessabis pervertere vias rectas Domini?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወሐሠሠ : ሄሮድስ : ወኀጢኦ : ወእምዝ : ኰነኖሙ : ለሰገራት :: ወወረደ : እሞን : ይሁዳ :
20 ለቂሳርያ : ከመ : ይኰንን : እስመ : ተጋእዙ : አህጉረ : ጢሮስ : ወሲዶና : ወመጽኡ :
ኅቡረ : ኀቤሁ : ወአስተብቍዕዎ : ለበላስጦን : ደቀ : ጽርሑ : ለንጉሠ : ይዕር
21 ቆሙ : እስመ : እምቤተ : ንጉሢ : ይሀሰይ : ለብሔር ::=> ወእምዝ : አሐተ : ዕለተ :
22 ለብሰ : ሄሮድስ : ልብሰ : መንግሥቱ : ወነበረ : ዐወደ : ወእኀዘ : ይኰንኖሙ ::=> ወአ
ወየወ : ሀገር : በቃለ : እግዚአብሔር : በቃለ : ሰብእ ::=>

19 *Et quæsivit eum Herodes & non invenit eum: & tunc condemnavit milites, & de-*
20 *scendit à Judæa ad Cæsaream, ut judicium administraret. Quia judicio con-*
tendissent civitates Tyri & Sidonis, & venerunt simul ad eum, & rogârunt Blastum
21 *cubicularium regis ut amicitiam præberet iis, quia à domo regis nutriebat regio-*
22 *nem. Et tunc unâ die indutus fuit Herodes veste regiâ, & sedit pro tribunali, &*
incepit judicare eos. Et acclamavit civitas, In voce Dei, in voce hominis.

Versio VULGATA LATINA.

Herodes autem cùm requisisset eum, & non invenisset, inquisitione factâ de custodibus, jussit eos duci: descendénsque à Judæa in Cæsaream, ibi commoratus est. Erat autem iratus Tyriis, & Sidoniis. At illi unanimes venerunt ad eum, & persuaso Blasto, qui erat super cubiculum regis, postulabant pacem, eò quòd alerentur regiones eorum ab illo. Statuto autem die, Herodes vestitus veste regiâ, sedit pro tribunali, & concionabatur ad eos. Populus autem acclamabat; Dei voces, & non hominis. Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eò quòd non dedisset honorem Deo: & consumptus à vermibus, expiravit. Verbum autem Domini crescebat, & multiplicabatur. Barnabas autem & Saulus reversi sunt ab Jerosolymis expleto ministerio, assumpto Joanne, qui cognominatus est Marcus.

CAP. XIII.

Erant autem in ecclesia, quæ erat Antiochiæ, prophetæ, & doctores, in quibus Barnabas, & Simon, qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, & Manahen,
qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus, & Saulus. Ministrantibus autem illis 2
Domino, & jejunantibus, dixit illis Spiritus sanctus; Segregate mihi Saulum &
Barnabam, in opus ad quod assumpsi eos. Tunc jejunantes, & orantes, impo- 3
nentésque eis manus, dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi à Spiritu sancto abie- 4
runt Seleuciam; & indè navigaverunt Cyprum. Et cùm venissent Salaminam, 5
prædicabant verbum Dei in synagogis Judæorum. Habebant autem & Joannem
in ministerio. Et cùm perambulâssent universam insulam usque Paphum, invene- 6
runt quendam virum magum pseudoprophetam, Judæum, cui nomen erat Barjesu,
Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo, viro prudente. Hic, accersitis Barnabâ & 7
Saulo, desiderabat audire verbum Dei. Resistebat autem illis Elymas magus (sic enim 8
interpretatur nomen ejus.) quærens avertere Proconsulem à fide. Saulus autem, 9
qui & Paulus, repletus Spiritu sancto, intuens in eum, Dixit; O plene omni 10
dolo, & omni fallaciâ, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non desinis subvertere
vias Domini rectas?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ولما طلبه هيرودس ولم يجده حكم على السجانين بقتلهم وامرهم باحصان * ثم انحدر
20 من بلد اليهودية . يطوف الى قيسارية * وكان هيرودس حاد الغضب على الصوريين
والصيداويين * فحضروا الى عنده . واقنعوا بلاسطوس صاحب قبة الملك . وسألوه ان
21 يسعى في الصلح والسلامة . من اجل ان قوت بلدهم من الاوقات الملكية * فرتب
22 هيرودس يوما لبس فيه حلة ملكية . وجلس في مجلسه وخاطبهم متجبرا * فهتف الجمع
23 ان هذا صوت اله لا صوت انسان * فللحين ضربه ملاك الرب . عوض لم يعط المجد
24 لله . وصار الدود ياكله ومات * ونمى قول الله وكثر جدا .

* قراءة الثلثا من الجمعة الخامسة بعد الفصح *

25 * وبرنابا وصولص رجعا الى اورشليم لما اكملا الخدمة . واخذا يوحنا الملقب مرقص .
1 * الفصل الثالث عشر . * وكان بانطاكية قوم في الكنيسة التي بها انبياء ومعلمون .
وبرنابا وسمعن الملقب بنجار ولوكيوس القوريناي وماناين المربي مع هيرودس رييس الربع .
2 وصولوص * وبينما هم يخدمون الرب ويصومون قال روح القدس . افرزوا لي برنابا وبولص
3 للعمل الذي دعوتهما اليه * فصاموا حينيذ وصلوا . ووضعوا ايديهم عليهما وارسلوهما .
4 5 * فاذ ارسلهما روح القدس انحدرا الى سلوكية . ومن هناك ركبا في البحر الى قبرص * واذ حصلا
6 في سلامينا اخبرا بكلام الله في جميع اليهود . وكان معهما يوحنا يخدمهما * فلما طافا الجزيرة
7 الى بافس صادفا انسانا ساحرا نبيا كاذبا يهوديا اسمه بار يسوع * وكان مع سرجيوس البطريق
8 مع بولوس الرجل الفقيه . هذا استحضر برنابا وبولص . وطلب ان يسمع كلام الله * فقاومهما
9 الماس الساحر . لان هكذا يترجم اسمه . طالبا ان يرد البطريق من الامانة * فامتلى صولوص
10 الملقب بولص من روح القدس . وتفرس فيه * وقال له . ايها المملوء كافة الغش وجملة
المكر . يا ابن المحال وعدو كل عدالة . اما تقصر من تعكيس طرق الرب المهدة .

Cúmque requisisset eum Herodes, nec invenisset, milites morte damnavit, præcipiens illis ut occiderent eum. Deinde descendit de regione Judææ, perambulaturus Cæsaream usque. 19
Erat autem Herodes irâ percitus in Tyrios & Sidonios: quapropter convenerunt eum, & persuaserunt Blastoni regiæ testudinis præfecto, eumq; rogârunt ut conciliationem pacemq; curaret: siquidem alimonia regionis eorum è demensis erat regiis. 20
Statuit ergò diem Herodes, quo regiâ veste indutus sedit pro tribunali, & allocutus est eos cum apparatu. 21
Exclamavit autem turba dicens, Vox ista Dei est, non vox hominis. 22
Confestim autem percussit eum angelus Domini, pro eo quòd non tribuisset gloriam Deo: cœperúntque vermes devorare eum, & mortuus est. 23
Et sermo Domini augescebat & multiplicabatur valdè. 24

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis quintæ post Pascha.

Cæterùm Barnaba & Saulus redierunt in Jerusalem, absoluto ministerio: duxerúntque Johannem qui cognominabatur Marcus. 25

CAP. XIII.

Erant autem Antiochiæ, in Ecclesia quæ ibidem erat, quidam prophetæ & doctores, & Barnaba, & Simon qui cognominabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, et Manaen qui nutritus fuerat cum Herode Tetrarcha, necnon Saulus. 1
Et dum illi ministrarent Domino, atque jejunarent, dixit Spiritus sanctus; Segregate mihi Barnabam & Paulum ad opus ad quod vocavi eos. 2
Tunc ergò jejunârunt et orârunt, positisque manibus super utrunque, miserunt illos. 3
Igitur cùm misisset eos Spiritus sanctus, descenderunt Seleuciam, & inde conscenderunt mare in Cyprum. 4
Et cùm appulissent Salaminam, annuntiârunt sermonem Dei in cœtu Judæorum. Erátque cum eis Johannes ministrans illis. 5
Cúmque peragrâssent insulam ad Paphum usque, offenderunt hominem quendam magum, prophetam falsum, Judæum, nomine Bar-jesu: 6
Qui erat apud Sergium Tribunum cum Paulo viro prudente. Hic accersivit Barnabam & Paulum, rogavitque ut audiret sermonem Dei. 7
Resistebat autem illis Elymas magus (sic enim exponitur nomen ejus) quærens avertere Tribunum à fide. 8
Repletus est autem Saulus qui vocatur Paulus, Spiritu sancto; cumque intuitus, 9
Dixit ei; O plene omni dolo & omni fallaciâ, O fili Fraudulenti, & inimice omnis justitiæ, annon cessabis pervertere vias Domini planas? 10

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ቀሠፎ: መልአከ: እግዚአብሔር: ሶቤሃ: እስመ: ኢያእኰቶ : ለእግዚአብሔር: ወዐጺዮ:
ት::= ህየ ወቃለ: እግዚአብሔር: ዐቢየ: ወበዝኀ::= ወተሠውጡ: በርናባስ: ወሰ
ል: ለየሩሳሌም : ወፈጺሞሙ : መልእክቶሙ: ወነሥእዎ : ለዮሐንስ: ዘተሰምየ:
ርቆስ::=

፲፫ በበዓለ : መዝሙር: ወበራብዕ : ሰንበት::=

ወሀለው : ውስተ : አንጾኪያ : በቤተ : ክርስቲያን : ነቢያት : ወሊቃናት : ወበርናባስ:
ስምዖን: ዘተሰምየ: ኔጌር: ዘበትርጓሜሁ : ጸሊም: ወሉቅዮስ : ቀሬናዊ: ወምናሔ: ወል
ደ: ሐፃኒቱ : ለሄሮድስ : ንጉሥ: ወሰውል:= ወእንዘ: ይገብሩ: ግብረ : እግዚአብሔር:
ወይቤሎሙ : መንፈስ : ቅዱስ : ፈልጡ ሊተ : ለበርናባስ : ወለሳውል:
ለግብር: ዘፈቀድክዎሙ:= ወእምዝ: ጾሙ: ወጸለዩ: ወወደዩ: እደዊሆሙ: ደቤሆሙ::
ፈነውዎሙ:= ወተፈነዉ: በኀበ : መንፈስ: ቅዱስ: ወረዱ: ሴሌውቅያ: ወእምህየ :
ሐሩ : ቆጵሮስ:= ወበጺሖሙ : ስለሚን : ነገሩ : ቃለ: እግዚአብሔር :በምኵራባቲሆ
ሙ: ለአይሁድ : ወሀሎ: ዮሐንስ : ለእኩሙ::= ወአንሶሰወ: ውስተ:ኵሉ: ደሰያት: ወ
በጽሐ: እስከ: ጳፉ:: ወረከበ: ብእሴ: ሰብአ: ሠራዪ: አይሁዳዊ : ወሐሳዊ : ነቢይ : ወስ
ሙ: ዘስሙ: ተርዮሰዕ::= ወሀሎ : ኀበ : መልአክ : ወለእከ: መልአክ:: ወጸውዖሙ:
በርናባስ : ወለሳውል : ወፈቀደ : ይስማዕ : ቃለ: እግዚአብሔር:= ወተቃወሞሙ : ው
እቱ: ዘይብልዎ : ከመዝ : ኤሊማስ : መሰሪ : ትርጓሜሁ:: ወፈቀደ : ይክልኦ : ለመልአ
ክ: ከመ : ኢይእመን::= ወመልአ : መንፈስ : ቅዱስ : ላዕለ : ሳውል : ዘውእቱ :
ጳውሎስ: ወነጸሮ:= ወይቤሎ: አጽጉበ : ዐመፃ : ወኵሉ : እከይ : ወልደ : ሰይጣን:
ጸላኢ: ለኵሉ : ጽድቅ : አበይከ : ተኀድግ : እንዘ : ተዐሉ : ፍኖተ : እግዚአብሔር :
ርትዕተ::=

Et percussit eum angelus Dei illicò, quia non glorificabat Deum, & partitus obiit. 23
Et sermo Dei magnus fuit & multiplicatus fuit. 24
Et reversi sunt Barnabas & Saulus Hierusalem, & quum complevissent ministerium eorum, assumpserunt Johannem qui nominatus fuit Marcus. 25

CAP. XIII.

In festo psalmodiæ, & quarto sabbato,

Et fuerunt in Antiochia in domo Christianorum, prophetæ & magistri, & Barnabas, & Simon, qui nominatur Niger, quod in interpretatione sua significat, Nigrum, & Lucius Cyrenensis, & Manaches filius nutricis Herodis regis, & Saulus. 1
Et quum facientes erant opus Dei & invocantes, tum dixit iis Spiritus sanctus; Separate mihi Barnabam & Saulum, ad opus pro quo elegi eos. 2
Et tunc jejunârunt, & orârunt, & posuerunt manus suas super eos, & dimiserunt eos. 3
Et missi per Spiritum sanctum, descenderunt Seleuciam, & illinc navigârunt ad Cyprum. 4
Et venientes Salaminam, annuntiârunt verbum Dei in synagogis Judæorum, & fuit Johannes minister eorum. 5
Et profectus est in omnes insulas, & venit usque ad Paphum, & invenit virum, hominem magum Judæum, & pseudopropheta fuit cujus nomen Tarjesah: 6
Et fuit apud principem, & minister fuit principis, & vocavit Barnabam & Saulum, & voluit audire verbum Dei. 7
Et restitit illis, is quem vocant quasi Elymam, magum, interpretatione ejus: & voluit prohibere regem ut non crederet. 8
Et plenus fuit Spiritus sanctus super Saulum, qui est Paulus, & intuitus est eum: 9
Et dixit ei; O plene iniquitatis & omnis malitiæ, fili satanæ, hostis omnis justitiæ, noluisti cessare subvertere vias Dei rectas? 10

Et nunc ecce manus Domini super te, & eris cæcus, non videns Solē usque ad
11 Καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ (μ) τοῦ Κυρίου ἐπὶ σε, καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
tempus. Confestim autem cecidit in eum caligo & tenebræ: & circuiens quærebat
καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ (ν) ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει
manu ductores. Tunc videns Proconsul factum, credidit, perculsus
12 χειραγωγούς. Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, (ξ) ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος
super doctrina Domini. Provecti autem à Papho qui circa Paulum,
13 ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου. Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ (ο) τὸν Παῦλον,
venerunt in Pergen Pamphyliæ: Joannes autem discedens ab eis, re-
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέ-
versus est in Ierosolymam. Illi verò pertranseuntes à Perge, vene-
14 στρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, (π) παρεγένον-
runt in Antiochiam Pisidiæ: & ingressi in synagogam die Sab-
το εἰς Ἀντιόχειαν (ρ) τῆς Πισιδίας· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
batorum, sederunt. Post autem lectionem Legis & Prophetarum, miserunt
15 βάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν
principes synagogæ ad eos, dicentes; Viri fratres, si est sermo in vo-
οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, (σ) εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑ-
bis exhortationis ad plebem, dicite. Surgens autem Paulus, & silentiū indicens
16 μῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε. Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας Κ'
manu, ait; Viri Israelitæ, & timentes Deum, audite. Deus plebis
17 τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ
hujus Israel elegit patres nostros,& plebem exaltavit in incolatu in terra
τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ
Ægypti: & cum brachio excelso eduxit eos ex ea: Et quasi qua-
18 (τ) Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· Καὶ ὡς (υ) τεσσα-
draginta annorum temp' mores sustinuit eorum in deserto: Et delens gentes se-
19 ρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ· Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑ-
ptem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum. Et post
20 πτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, (φ) κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν (χ) αὐτῶν. Καὶ μετὰ
hæc quasi annis quadringentis & quinquaginta dedit Judices usque ad Samuel Pro-
ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προ-
phetam. Et exindè postulaverunt regem: & dedit illis Deus Saul filium Cis,
φήτου. Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, 21
virum de tribu Benjamin, annos quadraginta. Et amovens eum, susci-
ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη (ψ) τεσσαράκοντα. Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, (ω) ἤγει- 22
tavit illis David in regem: cui & dixit testans; Inveni David ipsum Jesse,
ρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί,
virum secundū cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Hujus Deus à
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ 23
semine secundùm promissionem excitavit Israel Salvatorem Jesum: Præ-
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν (α) ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν· Προ- 24
dicante Joanne ante faciem adventûs ejus baptismum pœnitentiæ omni
κηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας (β) παντὶ
populo Israel. Cùm autem impleret Joannes cursum, dicebat; Quem
τῷ λαῷ Ἰσραήλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου (γ) ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, (δ) Τίνα 25
me arbitramini esse? non sum ego, sed ecce venit post me, cujus non sum dignus
με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ
calceamentum pedum solvere. Viri fratres, filii generis Abraham, & qui in vo-
ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν (ε) ὑ- 26
bis timentes Deum, vobis verbum salutis hujus missum est.
μῖν φοβούμενοι τὸν Θεὸν, (ζ) ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης (η) ἀπεστάλη. Οἱ 27
Nam habitantes in Hierusalem, & principes eorum, hunc ignorantes, & voces
γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς
Prophetarum per omne Sabbatum lectas, judicantes impleverunt:
τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν·
Et nullam causam mortis invenientes, petierunt Pilatum interfici eum.
Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 28

MS.A. (μ) Κυρίου (ν) ἔπεσεν (ξ) ἐκπλησσόμενος ἐπίστευσεν ἐπὶ (ο) Παῦλον, (π) ἐγένοντο (ρ) τὴν Πισιδίαν· (σ) εἴ τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως (τ) Αἰγύπτου· (υ) τεσσερακονταετῆ (φ) κατεκληρονόμησεν (χ) αὐτῶν···· ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ··· πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἔ··· καν κριτὰς (ψ) τεσσεράκοντα. (ω) ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς (α) ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν· (β) παντὶ τῷ Ἰσραήλ. (γ) Ἰωάννης (δ) Τί ἐμὲ (ε) ἡμῖν (ζ) ἡμῖν (η) ἐξαπεστάλη.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

11 Nunc itaque manus Domini contra te est; erisque cæcus, nec aspicies Solem ad tempus. Et eâ ipsâ horâ incidit in eum caligo & tenebræ: proinde circuibat, quærebatque qui prehenderet ei manum. 12 Quumque vidisset Proconsul quod factum fuerat, perculsus est, credidítque doctrinæ Domini.

Feriâ secundâ Passionis. 35.

13 Paulus autem & Barnaba per mare perrexerunt à Papho urbe, veneruntque Pergen civitatem Pamphyliæ: & discessit ab eis Johannes, ac profectus est ad Ierusalem. 14 Illi verò egressi sunt ex Perge, & venerunt Antiochiam urbem Pisidiæ, & introierunt in synagogam, sederuntque die sabbathi. 15 Postea quàm autem lecta esset Lex & Prophetæ, ad eos miserunt seniores synagogæ qui dicerent; Viri fratres, si quis est in vobis sermo consolationis, alloquimini populum. 16 Proinde surrexit Paulus, indixitque silentium manu, & ait; Viri filii Israel, vosque qui Deum reveremini, audite. 17 Deus hujus populi elegit patres nostros, extulitque & magnificavit eos quum essent incolæ in terra Ægypti, brachioque excelso eduxit eos ex ea. 18 Et nutrivit eos in deserto quadraginta annis. 19 Et delevit septem Gentes in terra Chanaan, illisque dedit solum earum hæreditate possidendum. 20 Porrò quadringentis & quinquaginta annis dedit eis judices usque ad Samuel prophetam. 21 Tuncque petierunt sibi regem, & dedit eis Deus Saul filium Kis, virum ex stemmate Ben-jamin, annis quadraginta. 22 Et sustulit eum, eisque constituit David regem: & perhibuit ei testimonium, dixitque; Inveni David filium Isai virum secundùm cor meum: is exequetur omnia placita mea. 23 Ex semine hujus suscitavit Deus Israeli, quemadmodum pollicitus fuerat, Jesum redemptorem. 24 Et misit Johannem qui prædicaret ante adventum ejus baptismum pœnitentiæ toti populo Israel. 25 Quumque expleret Johannes ministerium suum, dicebat; Quem me putatis esse? Non sum ego: sed ecce ponè me venit is, cujus non sum dignus qui solvam corrigias calceamentorum.

Dominicâ magnâ Resurrectionis. 36.

26 Viri fratres, filii prosapiæ Abraham, & qui vobiscum timent Deum, vobis missum est verbum vitæ. 27 Illi enim habitatores Jerusalem, & primores eorum non perceperunt illud, nec Scripturas prophetarum quæ leguntur omni sabbatho, sed condemnârunt eum, & impleverunt quæcunque scripta sunt. 28 Quumque non invenissent causam mortis ullam, petierunt à Pilato ut interficerent eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወይእዜ፡ናሁ፡እደ፡እግዚአብሔር፡ ላዕሌከ፡ ወተዐውር፡ ወኢትሬኢ፡ ጸሐየ፡ እስከ፡ ይበጽ
ሐከ፡ዕድሜከ፡ወተጸለለ፡ሶቤሃ፡ወጸልመ፡ ወኢክህለ፡ ይርአይ፡ወሐሠሠ፡ዘይመርሖ፡።፡ ወ
12 ርእዮ፡መልአክ፡ዘኮነ፡ይደንግፅ፡ወአምነ፡በእግዚእነ፡።፡ወእምዝ፡ ሖሩ፡እምነ፡ጳፉ፡እለ፡
13 ጳውሎስ፡ወበጽሑ፡ጰርጌን፡ዘጰንፍልያ፡ወኀደጎሙ፡ዮሐንስ፡ ወተሠውጠ፡ኢየሩሳሌም፡።፡
ወእምኔቱስ፡ ኃለፉ፡ እምጰርጌን፡ ወበጽሑ፡አንጾኪያ፡ዘጲስድያ፡፡ ወቦኡ፡ምኩራብ፡በዕለ
14 ት፡ሰንበት፡ወነበሩ፡።፡
በዕለተ፡ ኤጲፋንያ፡ ምንባብ፡።፡
15 ወእምድኅረ፡ኦሪት፡ወነቢያት፡ለአኩ፡ ኀቤሆሙ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወይቤልዎሙ፡አንትሙ፡
አሐዊነ፡እመቦ፡እምውስቴትክሙ፡ዘይክል፡ሠናየ፡ነጊረ፡ ሊይድዕዎሙ፡ለሕዝብ፡።፡

Et nunc quidem, ecce manus Dei super te, & cæcus eris, & non videbis solem, usque- 11
dum venerit tibi tempus tuum: & obtenebratus est statim, & obcæcatus est, & non
potuit videre, & quæsivit ducem. Et quum vidisset princeps quod factum fuerat, ad- 12
miratus est, & credidit in Domino nostro. Et tunc transierunt à Papho qui erant 13
ex parte Pauli & venerunt Pergen Pamphyliæ: & reliquit eos Johannes, & re-
versus est Hierosolymam. Et illi transierunt à Perge, & venerunt Antiochiam Pi- 14
sidiæ, & ingressi sunt synagogam in die sabbathi, & sederunt.

Die Epiphaniæ lectio.

Et post legem & prophetas, miserunt ad eos principes sacerdotum, & dixerunt illis; 15
Vos fratres, si quis sit ex vobis qui potest benè loqui, annuntiet populis.

Versio VULGATA LATINA.

Et nunc ecce manus Domini super te, & eris cæcus, non videns Solem usque ad tempus. Et confestim cecidit in eum caligo, & tenebræ, & circuiens quære- bat qui ei manum daret. Tunc Proconsul cùm vidisset factum, credidit admirans super doctrina Domini. Et cùm à Papho navigâssent Paulus & qui cum eo erant, venerunt Pergen Pamphyliæ. Joannes autem discedens ab eis, reversus est Jerosolymam. Illi verò pertranseuntes Pergen, venerunt Antiochiam Pisi- diæ: & ingressi synagogam die sabbatorum, sederunt. Post lectionem autem Legis, & Prophetarum, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes; Viri fratres, si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem, dicite. Surgens au- tem Paulus, & manu silentium indicens, ait; Viri Israëlitæ, & qui timetis Deum, audite: Deus plebis Israël elegit patres nostros, & plebem exaltavit cùm essent incolæ in terra Ægypti, & in brachio excelso eduxit eos ex ea, Et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto. Et destruens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum, Quasi post quadringentos & quinquaginta annos: & post hæc dedit judices usque ad Samuel prophetam.
Et exindè postulaverunt regem: & dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de 21
tribu Benjamin, annis quadraginta. Et amoto illo, suscitavit illis David regem: 22
cui testimonium perhibens, dixit; Inveni David filium Jesse, virum secundùm cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Hujus Deus ex semine secundùm 23
promissionem eduxit Israël Salvatorem Jesum, Prædicante Joanne ante faciem 24
adventûs ejus baptismum pœnitentiæ omni populo Israël. Cùm impleret au- 25
tem Joannes cursum suum, dicebat; Quem me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me, cujus non sum dignus calceamenta pedum solvere.
Viri fratres, filii generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis ver- 26
bum salutis hujus missum est. Qui enim habitant Jerusalem, & principes ejus, 27
hunc ignorantes, & voces prophetarum, quæ per omne sabbatum leguntur, judican- tes impleverunt: Et nullam causam mortis invenientes in eo, petierunt à Pilato, 28
ut interficerent eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فها الان يد الرب عليك * فتكون اعمي لا تبصر الشمس الي وقت ما * فللحين سقط
عليه سكون وظلمة * وطفق يدور ويطلب من يقوده * فلما راي البطريق العجب الصائر
امن * متعجلا من تعليم الرب * تم * قراءة الاربعا من الجمعة الخامسة بعد الفصح
13 ما * والذين كانوا في جملة بولص ركبوا في البحر من باقس * واقبلوا الي برجي التي
14 من كورة بامفيليا * وفارقهم يوحنا وعاد الي اورسليم * وطافوا هم من برجي * وجاوا الي
15 انطاكية البسيدية * واذ دخلا الي الجمع في يوم السبت جلسا * بعد قراءة النواميس والانبيا
ارسل اليهم روساء الجمع قايلين * ايها الرجال اخوتنا * ان يكن فيكما كلام تعزية للشعب
16 فقولاه * فنهض بولص وهز يده وقال * ايها الرجال الاسراييليون والمتقون الله اسمعوا * ان اله
17 هذا الشعب اصطفي اباءنا * واعلي شان الشعب في سكناه بارض مصر * واخرجهم منها بساعد
18 عال * وطعمهم وعالهم في البرية مدة اربعين سنة * واجتاح سبعة امم في ارض كنعان
19 وورثهم ارضهم * وبعد هذه الخطوب * ملكهم القضاة مدة اربع مية وخمسين سنة
20 الي عهد صاموييل النبي * لانهم في ايامه طلبوا ملكا * فاعطاهم الله شاوول ابن قيس
21 رجلا من قبيلة بنيامين * فملك عليهم اربعين سنة * وازال مملكته واقام لهم داوود ملكا
22 الذي شهد له قايلا * وجدت داوود ابن يسي رجلا بحسب قلبي * الذي يعمل ساير
23 مشيتي * فالله من نسل هذا كوعده اورد لاسراييل خلاصا * وقدم يوحنا فكرز امام
24 وجه وروده بمعمودية التوبة لاسراييل * تم *
* قراءة لعيد يوحنا المعمدان * في تاسع وعشرين اب * واذ كمل يوحنا
25 سعيه * قال من انا تتوهمون اني * لست انا ذاك * لكن ساتي بعدي من لست
26 مستحقا احل حذا رجليه * ايها الرجال الاخوة يا بني جنس ابراهيم * والمتقين الله فيكم
27 اليكم ارسلت كلمة الخلاص هذا * لان القاطنين باورسليم وروساءهم لم يعرفوه * واصوات
28 الانبياء المقروة في كل سبت اكملوها اذ حكموا عليه * واذ لم يجدوا عليه للموت ولا علة
واحدة * فطلبوا الي بيلاطس ان يقتله *

Ideo ecce nunc manus Domini super te, 11
erisque cæcus non videns solem usque ad tempus aliquantum: statimque irruit in eum caligo & tenebræ, cœpitque circumire & quærere qui se duceret. Cùm 12
ergò vidisset Tribunus miraculum quod factum fuerat, credidit, obstupescens de doctrina Domini. Hucusque.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis quintæ post Pascha.

Porrò qui erant in comitatu Pauli, con- 13
scenderunt mare à Papho, veneruntque Pergen quæ est ex provincia Pamphyliæ. Et digressus Johannes ab eis, reversus est in Jerusalem. Illi verò peragrantes à 14
Perga, venerunt Antiochiam Pisidiæ: & ingressi ambo synagogam in die sabbathi, sederunt. Post lectionem Legis & 15
Prophetarum, miserunt ad eos principes synagogæ dicentes; O viri fratres nostri, si est in vobis sermo consolationis ad populum, proferte eum. Surrexit igitur 16
Paulus, manumque movens ait; O viri Israelitæ & timentes Deum, audite. Deus populi hujus elegit patres nostros, 17
& extulit famam populi dum habitaret in terra Ægypti, & eos illinc eduxit brachio excelso. Et beavit eos, & nutri- 18
vit illos in deserto spatio quadraginta annorum. Extirpavit etiam septem po- 19
pulos in terra Chanaan, & hæredes fecit eos terræ ipsorum. His peractis con- 20
cessit eis judices intervallo quadringentorum quinquaginta annorum usque ad tempus Samuelis prophetæ. In hujus 21
enim diebus petierunt regem, deditque eis Deus Saulem filium Kis, virum de tribu Benjamin qui regnavit super eos annis quadraginta. Ejus regno amoto, 22
constituit eis Davidem regem, cui attestatus est, dicens; Inveni Davidem filium Jesse, virum secundùm cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Itaque Deus de stirpe hujus, secundùm 23
promissum suum, misit Israeli salutem. Et præcedens Johannes prædicavit ante 24
faciem adventûs ejus, baptismum pœnitentiæ Israeli. Finis.

Lectio in festivitate Johannis Baptistæ, *quæ occurrit* vigesimâ nonâ Augusti.

Cùm autem conficeret Johannes cursum 25
suum, dixit; Quem arbitramini me esse? non sum ego ille, sed venturus est post me cujus non sum dignus calceos pedum solvere. O viri fratres, ô filii 26
generis Abrahæ, & qui timent Deû inter vos, ad vos missû est verbû salutis hujus. Nam habitantes in Jerusalem, & prin- 27
cipes eorum non cognoverunt eum: & voces prophetarum quæ leguntur quolibet sabbatho, consummârunt, condemnantes illum. Et cùm non invenissent 28
adversus eum mortis causam, ne quidem unam, petierunt à Pilato ut interficeret eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወተንሥአ: ጳውሎስ: ወአዘዘ: ያርምሙ: ወይቤሎሙ: ስምዑ: ሰብአ: እስራኤል: ወእለ፤
17 ትፈርህዎ: ለእግዚአብሔር:: አምላኮሙ: ለሕዝበ: እስራኤል: ኅረዮሙ: ለአበዊነ::
ወአዐበዮሙ: ለሕዝቡ: በኀበ: እፍለሶሙ: በምድረ: ግብጽ: ወበመዝራዕቱ: ልዑል: አውጽ
18 እሙ: እምህየ:: ወሴሰዮሙ: በገዳም: አርብዓ: ዓመተ:: ወአጥፍአ: ሰብዐተ: አሕ
19 ዛበ: ከናአን: ወአውረሶሙ: ምድሮሙ:: ወእምድኅረ: አርባዕቱ: ምእት: ወሃምሳ: ዓመ
20 ት: ሤሞሙ: ሎሙ: መሳፍንተ: እስከ: አመ: ሰሙኤል: ነቢይ:: ወእምህየ: እንከ: ሰአሉ: ይን
21 ግሡ: ሎሙ: ወአንገሠ: ሎሙ: እግዚአብሔር: ሳኦልሃ: ወልደ: ቂስ: ብእሴ: እምሕዝበ: ብ
ንያሚ: አርብዓ: ዓመተ:: ወሰዐሮ: ኪያሁ፤ ወአንገሠ: ሎሙ: ደዊትሃ: ወሰማዕተ: ኮነ:
22 ሎቱ: ረከብክዎ: ለዳዊት: ወልደ: ሴሴይ: ብእሲ: ዘከመ: ልብየ: ዘይገብር: ኵሎ: ፈቃድ
23 የ:: ወእምዘርአ: ዚአሁ: አምጽአ: ሎሙ: እግዚአብሔር: ለእስራኤል: መድኃኔተ:
24 በከመ: አሰፈዎሙ:: ወአቅደመ: ዮሐንስ: ሰቢከ: ጥምቀተ: ለኵሉ: ሕዝበ: እስራኤል:
25 ከመ: ይነስሑ: እምቅድመ: ምጽአተ: ዚአሁ:: ወፈጺሞ: ዮሐንስ: መልእክቶ: ይቤሎ
ሙ: መንተኑ: ትትሐዘቡኒ: ኪያየ: አንሰ: ኢኮንኩ: ኪያሁ: ናሁ: ይመጽእ: እምድኅሬየ: ዘኢ
ይደልወኒ: እፍታሕ: አሥአኒሁ: እመእገሪሁ:: ሀጊ አንትሙ: አኃዊነ: ትውልደ:
26 ዘርአ: አብርሃም: ለክሙ: ተፈነወ: ዝነገረ: ሕይወት::

በጸሎተ: መስቀል: ወበዮሐንስ::

27 ወእለሰ: ይነብሩ: ኢየሩሳሌም: ወመላእክቲሆሙ፤ ኢያእመርዎ: ለዝንቱ: ነገረ: ነቢ
28 ያት: እንዘ: ያነብብዎ: በኵሉ: ሰንበት: ፈጸሙ: ኰነንዎ:: እንዘ: ኢይረክቡ: ሎቱ: ጌጋየ:
ዘይቀትልዎ: ወአስተበውሕዎ: ለጲላጦስ: ይሰቅልዎ::

Et surrexit Paulus, & præcepit ut silerent, & dixit iis; Audite viri Israelis, & 16
timentes Deum. Deus populi Israelis elegit patres nostros, & magnificavit popu- 17
los suos in peregrinatione eorum in terra Ægypti, & cum brachio excelso eduxit 18
eos illinc. Et nutrivit eos in deserto quadraginta annos. Et amovit septem gen- 19
tes Chanaan, & hæreditatem tribuit iis terram illarum. Et post quadringentos & 20
quinquaginta annos, præposuit iis præsides, usque ad Samuelem Prophetam. Et 21
exinde igitur petierunt ut regem constitueret iis: & regem constituit iis Deus Saul filium Cis, virum ex tribu Beniam, quadraginta annis. Et abstulit eum, & regem 22
constituit iis David, & testimonio illi fuit, & dixit; Inveni David filium Jesse virum sicut cor meum, qui faciet totam voluntatem meam. Et ex semine ejus edu- 23
xit Deus Israel redemptionem sicut promisit iis. Et priùs prædicavit Johannes bapti- 24
smum toti genti Israelis, ut resipiscerent ante adventum ejus. Et quum impleret Jo- 25
hannes ministerium suum, dixit iis; Quem arbitramini me esse? ego non sum ipse ille; ecce veniet post me, cujus non sum dignus solvere calceamenta ejus à pedibus suis. Vos fratres nostri, generatio generis Abrahæ, vobis missus est hic sermo vitæ. 26

In officio *die* crucis, & Johannis.

Et qui habitabant Hierusalem, & principes eorum nesciebant hunc sermonem pro- 27
phetarum: legentes eum in omni sabbatho, perfectum condemnârunt. Non invenien- 28
tes in eo culpam ullam propter quam trucidarent eum; & potestatem dederunt Pilato, ut suspenderet eum.

Ut autem consummassent omnia de eo scripta, *detrahentes* à ligno
29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν (ϑ) ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου
posuerunt in monumento. At Deus excitavit eum ex mortuis: Qui visus est per
30 ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· Ὃς ὤφθη ἐπὶ
31 dies multos simul *ascendentibus* eo de Galilæa in Hierusalem: qui
ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, (ι) οἵτινές
sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annuntiamus *illam* ad
32 εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς
patres *repromissionem factam*: Quoniam hanc Deus adimplevit
33 τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην· Ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε
natis eorum nobis, resuscitans Jesum, sicut & in Psalmo secundo
τοῖς (κ) τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ (λ) τῷ δευτέρῳ
scriptum est; Filius meus es tu: ego hodiè genui te. Quòd autem *resuscitaverit*
34 γέγραπται, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι δὲ ἀνέστησεν
eum ex mortuis, non ampliùs *futurum reverti* in corruptionem, ita dixit;
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν,
Quia dabo vobis sancta David fidelia. Ideóque *in alio* dicit; Non dabis
35 Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. (μ) Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις
Sanctum tuum videre corruptionem. David *quidem* enim *propriâ* generatione *administrans*
36 τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας
Dei voluntati, dormivit: & appositus est ad patres suos: & vidit corrupti-
τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθο-
onem. Quem verò Deus suscitavit, non vidit corruptionem. Notum igitur sit vobis,
37 ράν. Ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν (ν) ἔστω ὑμῖν,
38 viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur, & ab
ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν (ξ) καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ
omnibus, quibus non potuistis in lege Moysi justificari, In hoc omnis
39 πάντων ὧν οὐκ (ο) ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, Ἐν τούτῳ πᾶς
credens justificatur. Videte ergò ne superveniat *in vos* dictum in
40 ὁ πιστεύων δικαιοῦται. Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν

Prophetis; Videte contemptores, & admiramini, & *evanescite*:
41 τοῖς προφήταις, Ἴδετε οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε·
quia opus ego operor in diebus vestris, opus *cui non* cre-
ὅτι ἔργον (π) ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον (ρ) ᾧ οὐ μὴ πι-
detis, si quis enarraverit vobis. Exeuntibus autem ex *synagoga* Ju-
στεύσητε, ἐάν τις (σ) ἐκδιηγῆται ὑμῖν. Ἐξιόντων (τ) δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰου- 42
dæis, rogârunt gentes in sequenti Sabbatum narrari sibi verba
δαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα
eadem. *Solutâ autem* synagogâ, secuti sunt multi Judæorum & co-
ταῦτα. Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σε- 43
lentium *Deum proselytorum*, Paulum & Barnabam: qui *alloquentes* eos,
βομένων προσηλύτων, τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς,
suadebant eis *permanere gratiæ* Dei. *Ipso verò veniente* sabbato,
ἔπειθον αὐτοὺς (υ) ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ (φ) ἐρχομένῳ σαββάτῳ,
penè universa civitas convenit audire verbum Dei. Videntes autem 44
σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον (χ) τοῦ Θεοῦ. Ἰδόντες δὲ
Judæi turbas, repleti sunt zelo, & contradicebant *illis* à Paulo 45
οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς (ψ) ὑπὸ τοῦ Παύλου
dictis, *contradicentes* & blasphemantes. *Libertate usi verò* Paulus
λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. Παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος 46
& Barnabas, dixerunt; Vobis *erat necessarium* primùm loqui verbum
καὶ ὁ Βαρνάβας, (ω) εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον
Dei: *quandoquidem verò* repellitis illud, & *non dignos* judicatis vosipsos æternæ
τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου
vitæ, ecce convertimur ad Gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus;
ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. (α) Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, 47
Posui te in lucem Gentium, *ad existendum te* in salutem usque ad extremum
Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου
terræ.
τῆς γῆς.

MS. A. (ϑ) πάντα (ι) οἵτινες νῦν εἰσιν (κ) τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὡς (λ) γέγραπται τῷ δευτέρῳ, (μ) Διότι (ν) ὑμῖν ἔστω, (ξ) καταγγέλλεται, ἀπὸ (ο) ἐδυνήθητε ἐν νόμῳ (π) ἐργάζομαι ἐγὼ (ρ) ὃ οὐ (σ) ἐκδιηγῆται (τ) δὲ αὐτῶν, παρεκάλουν εἰς τὸ * μεταξὺ σάββατον (υ) προσμένειν (φ) ἐχομένῳ (χ) τοῦ Κυρίου. (ψ) ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, βλασφημοῦντες. Παρρησιασάμενοί τε (ω) εἶπαν, (α) Οὕτως

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]

29 Et quum explevissent quicquid scriptum fuerat de eo, deposuerunt eum de cruce, posuerúntque in monumento.
30 Deus autem excitavit eum à mortuis.
31 Et visus est per dies multos iis qui ascenderant cum eo à Galilæa ad Jerusalem: ipsique nunc sunt testes ejus apud populum.
32 Quin & nos ecce evangelizamus vobis promissum, illud quod factum est ad patres nostros,
33 Illud implevisse Deum nobis filiis eorum, quòd excitaverit Jesum. Quemadmodum scriptum est in psalmo secundo; Filius meus es tu, ego hodie genui te.
34 Et ita excitavit eum Deus à mortuis, ut non ampliùs reversurus sit videre corruptionem, prout dixit; Dabo vobis beneficentiam David fidelem.
35 Et rursus ait in loco alio; Non dabis Sanctum tuum ut videat corruptionem.
36 David enim in sua generatione inservivit voluntati Dei, & obdormivit, & adjunctus est patribus suis, viditque corruptionem.
37 Is autem quem excitavit Deus, non vidit corruptionem.
38 Scitote ergò fratres nostri, per hunc ipsum prædicari vobis remissionem peccatorum.
39 Et ab omnibus à quibus non potuistis per legem Moysi justificari, per hunc quemlibet fidelem justificari.
40 Cavete igitur nè vobis obveniat quod scriptum est in prophetis;
41 Videte ô contemptores, & admirabimini, & abibitis in corruptionem: quia opus operabor ego in diebus vestris, quod quidem non credetis, si quis renuntiârit vobis.
42 Quumque discederent ab ipsis, petierunt ab eis ut in sabbathum alterum colloquerentur eis hos sermones.
43 Postquàm autem solutus est conventus, plurimi Judæorum secuti sunt eos, atque adeò proselyti qui timebant Deum: hi verò alloquebantur eos, & persuadebant ut adhærerent gratiæ Dei.

Feriâ tertiâ Passionis.37.

44 Proinde sabbatho altero coacta est tota civitas, sermonis Dei audiendi gratiâ.
45 Quum autem viderent Judæi turbam multam, repleti sunt invidiâ, & resistebant sermonibus quos dicebat Paulus, atque blasphemabant.
46 Dixit autem Paulus & Barnaba apertè, Vobis oportuit primùm annuntiari sermonem Dei: sed quia propellitis eum à vobis, ac decrevistis contra vos ipsos, non esse vos dignos vitâ perenni, en convertimur ad Gentes:
47 Quandoquidem ita præcepit nobis Dominus noster, prout scriptum est; Posui te lumen Gentibus, ut sis saluti usque ad fines terræ.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወፈጺሞሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘተጽሕፈ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወአውረድዎ ፡ እምዕፅ ፡ ወወደይዎ ፡
30 ውስተ ፡ መቃብር ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡፡ ወአስተርአዮሙ ፡
31 ብዙኃ ፡ መዋዕለ ፡ ለእለ ፡ ዐርጉ ፡ ምስሌሁ ፡ እምገሊላ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ ወእሙንቱ
32 ቱስ ፡ ኮንዎ ፡ ሰማዕቶ ፡ ይእዜ ፡ በኀበ ፡ ሕዝብ ፡፡ ወንሕነሂ ፡ ንዜንወክሙ ፡ ዘአሰፈ
ወሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአበዊነ ፡ ወወሀቦሙ ፡ ለውሉድነ ፡ ወአንሥኦ ፡ ለኢየሱስ ፡፡
33 በከመ ፡ ይቤ ፡ ውስተ ፡ መዝሙር ፡ ዘከልኤቱ ፡ ወልድየ ፡ አንተ ፡ ወአነ ፡ ዮም ፡
ወለድኩከ ፡፡

29 *Et quum perfecissent omnia quæ scripta erant de illo, & demisissent eum à ligno, & immisissent eum in sepulchrum,*
30 *Tum Deus excitavit eum à mortuis.*
31 *Et apparuit multos dies iis qui ascenderunt cum illo à Galilæa ad Hierusalem, & ii sunt testes nunc apud populum.*
32 *Et nos evangelizamus, quæ promisit Deus patribus nostris, & dedit filiis nostris, & suscitabit Jesum:*
33 *Sicut dictum est in psalmo secundo; Filius meus es, & ego hodie genui te.*

Versio VULGATA LATINA.

Cúmque consummâssent omnia, quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno,
posuerunt eum in monumento. Deus verò suscitavit eum à mortuis tertiâ die:
qui visus est per dies multos his, Qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Jerusa-
lem: qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annuntiamus eam,
quæ ad patres nostros repromissio facta est: Quoniam hanc Deus adimplevit filiis
nostris, resuscitans Jesum, sicut & in Psalmo secundo scriptum est; Filius meus es
tu, ego hodiè genui te. Quòd autem suscitavit eum à mortuis, ampliùs jam non
reversurum in corruptionem, ita dixit; Quia dabo vobis sancta David fidelia. Ide-
oque & aliàs dicit; Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. David
enim in sua generatione cùm administrâsset, voluntati Dei dormivit: & appositus
est ad patres suos, & vidit corruptionem. Quem verò Deus suscitavit à mortuis,
non vidit corruptionem. Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc
vobis remissio peccatorum annuntiatur, & ab omnibus, quibus non potuistis in
lege Moysi justificari, In hoc omnis, qui credit, justificatur. Videte ergò ne super- 39
veniat vobis quod dictum est in Prophetis; Videte, contemptores, & admiramini, 40
& disperdimini: quia opus operor ego in diebus vestris, opus quod non credetis, 41
si quis enarraverit vobis. Exeuntibus autem illis, rogabant ut sequenti sabbato
loquerentur sibi verba hæc. Cúmque dimissa esset synagoga, secuti sunt multi Ju- 42
dæorum, & colentium advenarum, Paulum, & Barnabam: qui loquentes suade- 43
bant eis ut permanerent in gratia Dei. Sequenti verò sabbato penè universa ci-
vitas convenit audire verbum Dei. Videntes autem turbas Judæi, repleti sunt 44
zelo, & contradicebant his, quæ à Paulo dicebantur, blasphemantes. Tunc con- 45
stanter Paulus & Barnabas dixerunt; Vobis oportebat primùm loqui verbum 46
Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce
convertimur ad Gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus; Posui te in lucem
Gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. 47

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما اكملوا سائر المكتوبات من اجله • احدروه من الخشبة ووضعوه في قبر * فاقامه
الله من الموتى * وظهر مدة ايام كثيرة للذين صعدوا معه من الجليل الى اورشليم
الذين هم شهوده عند الشعب * ونحن الان نبشركم بالموعد الموعود به اباءنا * ان الله قد
اكمله لاولادهم اذ اقام لنا يسوع • كما كتب في المزمور الثاني • انت ابني وانا اليوم
ولدتك * فاما انه اقامه من الموتى • وانه ليس مزمعا ايضا ان يعود الى بلى • فهكذا
قيل ساعطيكم معدلات داود الامينة * فلهذا يقول في فصل اخر • ما تبذل بارك
يعاين بلى * لان داود في جيله خدم راي الله • ورقد واضيف الى ابائه وابصر بلى
* فاما هذا الذي اقامه الله فلم ير بلى * فليكن معلوما عندكم ايها الرجال
الاخوة • ان بهذا توعدون باغتفار الخطايا * والفرائض كلها التي في شريعة موسى التي
ما استطاعت تزكيتكم • بهذا كل من يؤمن به يتزكى • تم * فاحذروا اذا
الا يوافيكم المقول في الانبياء * ايها المتهاونون انظروا وتعجبوا وتغيبوا • فساصنع انا في
ايامكم عملا ان حدثكم به احد ما تصدقونه • تم * فطلب اليهما طايفة من
جمع اليهود • ان يعربا الامم • بان يكلماهم هذه الاقوال فيما يثبت السبت * ولما تقوض
الجمع اتبع بولص وبرنابا كثيرون من اليهود المتحيرين العابدين • فاذ كلماهم
اقنعاهم • وادعنوا اليهما • وامراهم ان يثبتوا في نعمة الرب * وفي السبت المقبل اجتمع جميع
اهل المدينة الا قليل • ليسمعوا كلام الله * فاذ ابصر اليهود الجموع استوعبوا نفاسة
وحسدا • وقاوموا المقولات من بولص • واذ لبثوا يقاومون ويفترون * جاهرهم بولص وبرنابا
وقالا • قد كان امرا ضروريا لازما ان نخاطبكم اولا انتم بكلام الله • فاذ طرحتموه وحكمتم
على انفسكم انكم لستم مستحقين الحياة الابدية • فها نحن نعود الى الامم * لان
الرب هكذا اوصانا قايلا • قد جعلتك نورا للامم لتكون لهم خلاصا الى اقصى
الارض • تج •

Qui cùm explevissent omnia scripta de 29
ipso, deposuerunt eum de ligno, posue-
runtque in sepulchro. Suscitavit autem 30
illum Deus à mortuis. Et apparuit spa- 31
tio plurium dierum his qui ascenderant
cum eo à Galilæa Jerosolymam: qui sunt
testes ejus apud populum. Et nos modò 32
annuntiamus vobis, promissionem factam
patribus nostris, Jam à Deo completam 33
esse liberis eorum, suscitando nobis Je-
sum: sicut scriptum est in Psalmo secun-
do, Tu es filius meus, & ego hodiè ge-
nui te. Quòd autem suscitaverit eum 34
à mortuis, & quod non sit ampliùs re-
versurus ad corruptionem, ita dictum
est, Dabo vobis justitias David fideles.
Ideòque dicit in alia sectione, Non 35
profanabis justum tuum ut videat cor-
ruptionem. Nam David in suo seculo 36
ministravit, vidítque Deum: & occum-
bens appositus est patribus suis, & vidit
corruptionem. At iste quem Deus susci- 37
tavit, non vidit corruptionem. Notum 38
igitur sit apud vos ô viri fratres, quòd
per hunc promittitur vobis remissio pec-
catorum. Et omnia statuta quæ sunt in 39
lege Mosis, quum non potuerint justi-
ficare vos: per hunc, quicunque credi-
derit in eum, justificabitur. Hactenus.
Cavete ergò ne eveniat vobis quod di- 40
citur in prophetis; O socordes, videte & 41
admiramini & evanescite: nam ego
facturus sum in diebus vestris opus,
quod si quis enarret vobis, minimè
credetis. Rogârunt autem illos quidam 42
è synagoga Judæorum, ut hortarentur
Gentes talia cum eis verba faciendo
de rebus quæ confirmant sabbathum.
Dimisso verò cœtu, sequuti sunt Pau- 43
lum & Barnabam multi ex Judæis
proselytis religiosis: quos cùm allo-
cuti fuissent, persuaserunt eis, & paruè-
runt ipsis: mandaveruntque illis ut persiste-
rent in gratia Domini. Sabbatho autem 44
sequenti confluxerunt omnes incolæ ur-
bis, præter paucos, ad audiendum ser-
monem Dei. Cùm autem vidissent Judæi 45
turbas, impleti sunt animositate & in-
vidiâ, & contradicebant his quæ dice-
bantur à Paulo. Et cùm persisterent con-
tradicentes atque blasphemantes, Pa- 46
lam contestati sunt eos Paulus &
Barnaba, ac dixerunt; Congrua &
necessaria res erat loqui primùm vo-
bis sermonem Dei: at quandoquidem
rejecistis illum, & judicâstis vosipsos
haud esse dignos vitâ æternâ, ecce
nos convertimur ad Gentes. Nam Do- 47
minus ita præcepit nobis, dicens;
Posui te lucem Gentibus, ut sis illis
salus ad extremum terræ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

፡ እንዘ ፡ እምውታን ፡ ወኢይደግም ፡ እንከ ፡ ውስተ ፡ ሙስና ፡ ከመ ፡ ይቤ ፡ እ
፡ ጽድቀ ፡ ለዳዊት ፡ ዘእሙን ፡፡ ወውስተ ፡ ካልእ ፡ ይብል ፡ ኢትሁብ ፡
፡ ይርአይ ፡ ሙስና ፡፡ ወዳዊትሰ ፡ ተልእከ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ወኖመ ፡ በት
፡ እግዚአብሔር ፡ ወተቀብረ ፡ ኀበ ፡ አበዊሁ ፡ ወርእየ ፡ ሙስና ፡፡ ወዘሰ ፡
፡ እግዚአብሔር ፡ ኢርእየ ፡ ሙስና ፡፡ አእምሩ ፡ አኃዊነ ፡ ከመ ፡ በእን
፡ ይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ኃጢአትክሙ ፡ ዘአሰፈወክሙ ፡፡ ወእምዝኒ ፡ ኵሉ ፡
፡ ጻድቀ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡ ሙሴ ፡ ወቦቱሰ ፡ ኵሉ ፡ ዘአምነ ፡ ይጸድቅ ፡፡
፡ እንከ ፡ ኢይርከብክሙ ፡ ቃለ ፡ ነቢይ ፡ ዘይቤ ፡፡ ናሁ ፡ ርእዩ ፡ እለ ፡ ታስተሐቅ
፡ ወትማስኑ ፡ እስመ ፡ አነ ፡ እገብር ፡ ግብረ ፡ በመዋዕሊክሙ ፡ ግብረ ፡ ዘ
፡ እመቦ ፡ ዘነገረክሙ ፡፡ ወአስተብቍዕዎሙ ፡ ከመ ፡ ይንግርዎሙ ፡
፡ ነገረ ፡ በካልእተ ፡ ሰንበት ፡፡ ወወፂኦሙ ፡ እምኵራብ ፡ ተለውዎሙ ፡ ብዙ
፡ ወፈለሲያን ፡ ወኅሩያኒሆሙ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለበርናባስ ፡ ወነገርዎሙ ፡ ወአ
፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወበካልእተ ፡ ሰንበት ፡ ተጋብኡ ፡ ኵሉ ፡
፡ ይስምዑ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወርእዮሙ ፡ አይሁድ ፡ ቀንኡ ፡ ደቢሆሙ ፡
፡ ለእለ ፡ ጳውሎስ ፡ [ይቤ] ወጸረፉ ፡፡ ወነገርዎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ወበ
፡ ወይቤልዎሙ ፡ ለክሙ ፡ ርቱዕ ፡ ንቅድም ፡ ንንግርክሙ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔ
፡ ትትከሐድዎ ፡ በአንቱ ፡ ወኢትሬስዩ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለሕይወት ፡ ዘለዓለ
፡ ንትመየጥ ፡ መንገለ ፡ አሕዛብ ፡፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ረሰ
፡ ብርሃኖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ከመ ፡ ትኩኖሙ ፡ ሕይወቶሙ ፡ እስከ ፡ አጽናፈ
ምድር ፡፡

Et quòd suscitavit eum à mortuis, & non reversurus est ampliùs in corruptionem, 34
sicut dixit; Dabo vobis justitiam Davidis fidelis. Et alibi dixit; Non dabis 35
justum tuum videre corruptionem. Et David ministravit in diebus suis, & ob- 36
dormivit, secundùm mandatum Dei: & sepultus est apud patres suos, & vidit
corruptionem. Et is quem suscitavit Deus, non vidit corruptionem. Scitote fra- 37
tres nostri, quòd per eum remittentur vobis peccata vestra, quem promisit vobis. 38
Et ab hisce omnibus quibus non potuistis justificari, per legem Mosis: in eo autem qui- 39
cunque crediderit, justificabitur. Cavete igitur ne superveniat vobis sermo prophe- 40
tæ dicentis; Ecce, videte contemptores, & admiramini & disperdimini, quoniam 41
ego operor opus in diebus vestris; opus quod non cognoscetis, si quis fuerit qui enar-
raverit vobis. Et rogârunt eos ut nuntiarent sibi hunc sermonem in sequenti sabba- 42
tho. Et exeuntibus illis à synagoga, sequuti sunt multi Judæi, & proselyti, & 43
electorum multi Paulum & Barnabam: & alloquuti sunt eos, & crediderunt, &
conversi sunt in gratiam Dei. Et in altero sabbatho congregati sunt omnes populi 44
civitatis, ut audirent sermonem Dei. Et videntes Judæi zelaverunt contra eos, 45
& contradixerunt iis quæ Paulus dixerat, & blasphemârunt. Et loquuti sunt iis 46
Paulus & Barnabas, & dixerunt iis; Vobis oportebat ut primùm enarraremus
verbum Dei: veruntamen si recusaveritis illud, & non disposueritis vos ipsos ad
vitam æternam, ecce convertemur ad Gentes. Quia sic dixit Scriptura, Constitui 47
te lucem Gentium, ut sis iis vita eorum, usque ad extremitates terræ.

Audientes autem Gentes, gavisæ sunt, & glorificabant verbum Domini: & crediderunt
48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη, ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν
quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Perferebatur autem verbum Domini per
49 ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου (β) δι'
universam regionem. At Judæi concitaverunt religiosas mulieres, & ho-
50 ὅλης τῆς χώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας (γ) γυναῖκας, καὶ τὰς εὐ-
nestas, & primos civitatis, & excitaverunt persecutionem in Paulum &
σχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον (δ) καὶ
Barnabam: & ejecerunt eos de finibus suis. Illi verò excutientes
51 τὸν Βαρνάβαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι
pulverem pedum suorum in eos, venerunt in Iconium. At discipuli
52 τὸν κονιορτὸν τῶν (ε) ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. (ζ) Οἱ δὲ μαθηταὶ
replebantur gaudio & Spiritu sancto.
ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

CAP. XIV. ιδ'.

Factum est autē in Iconio juxta illud ipsum intraire eos in synagogam Judæo-
1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαί- ΚΑ'
rum, & loqui ita, ut crederet Judæorúmque & Græcorum multa multitudo. At
2 ων, καὶ λαλῆσαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ
increduli Judæi suscitaverunt, & malè affectas reddiderunt animas Gentium adversus
(α) ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν, καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
fratres. Multo quidem igitur tempore demorati sunt, liberè loquentes in Domino,
3 τῶν ἀδελφῶν. Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον (β) διέτριψαν, παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ
testante verbo gratiæ suæ, & dante signa & prodigia fieri
τῷ μαρτυροῦντι (γ) τῷ λόγῳ τῆς χάριτος (δ) αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
per manus eorum. Divisa est autem multitudo civitatis: & hi quidem erant cum
4 διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν
Judæis, hi verò cum Apostolis. Ut autem factus esset impetus Gentiliúmque
5 τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε
& Judæorum cum principibus suis, injuriari & lapidare eos, Intelligen-
6 καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, Συνιδόν-
tes confugerunt ad civitates Lycaoniæ, Lystram & Derben, & circum regionem:
τες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον·
& ibi erant evangelizantes. Et quidam vir in Lystris impotens pedibus
7 κἀκεῖ (ε) ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν
sedebat, claudus ex utero matris suæ subsistens, qui nunquam ambulaverat.
8 ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς (ζ) αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιπεπατήκει.
Hic audivit Paulum loquentem: qui intuitus eum, & videns quia fidem
9 Οὗτος (η) ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι (θ) πίστιν
haberet ad salvum fieri, Dixit magnâ voce; Surge super pedes tuos rectus.
10 ἔχει τοῦ σωθῆναι, Εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός·
& exiluit, & ambulabat. At turbæ videntes quod fecerat Paulus,
11 καὶ (ι) ἥλλετο, καὶ περιεπάτει. (κ) Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν (λ) ὁ Παῦλος,
levaverunt vocem suam, Lycaonicè dicentes; Dii similati hominibus, descen-
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
derunt ad nos. Vocabántque quidem Barnabam, Jovem: at Paulum, Mercurium:
12 βησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε (μ) τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν,
quoniam ipse erat dux verbi. At sacerdos Jovis existens ante
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. (ν) Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ
civitatem eorum, tauros & coronas ante januas adferens, cum turbis
13 τῆς (ξ) πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
volebat sacrificare. Audientes autem Apostoli, Barnabas & Paulus, dirumpentes
14 ἤθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες
pallia sua, insilierunt in turbam, clamantes, Et dicentes;
τὰ ἱμάτια (ο) αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες, Καὶ λέγοντες,
Viri, quid hæc facitis? & nos similiter passibiles sumus vobis homines,
15 Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι,
annuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum,
εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν (π) ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα,
qui fecit cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis:
ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

(ζ) Οἱ τε ΚΕΦ. ιδ'. MS. A. (α) ἀπειθήσαντες (β) διέτριβον, (γ) ἐπὶ τῷ (δ) αὐτοῦ, διδόντι (ε) εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. (ζ) αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. (η) ἤκουσε (θ) ἔχει πίστιν (ι) ἥλατο, (κ) Οἵ τε (λ) Παῦλος, (μ) τὸν Βαρνάβαν, (ν) Ὅ τε (ξ) πόλεως, ταύρους (ο) ἑαυτῶν, ἐξεπήδησαν (π) ἐπὶ Θεὸν ζῶντα,

MS. A. (β) καθ' ὅλης (γ) γυναῖκας τὰς (δ) καὶ Βαρνάβαν· (ε) ποδῶν ἐπ'

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]

CAP. XIV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Quod quum audirent gentes, gaudebant, & gloriam tribuebant Deo: & crediderunt ii qui destinati erant ad vitam æternam. 48
Proinde sermo Domini annuntiabatur per totam illam regionem. 49
Judæi verò extimulârunt primores urbis, necnon illas mulieres divites quæ cum eis timebant Deum, & excitârunt persecutionem in Paulum & in Barnabam, & ejecerunt eos è finibus suis. 50
Quumque egressi essent, excutierunt in eos pulverem pedum suorum, venerúntque Iconium urbem. 51
Discipuli verò replebantur gaudio & Spiritu-sanctitatis. 52

CAP. XIV.

1 Porrò venerunt & introierunt in synagogam Judæorum, & ita allocuti sunt eos, ut crediderint multi ex Judæis, & ex Græcis.
2 At Judæi quidam ex iis qui non acquieverant, exstimulârunt Gentes ut malè acciperent fratres.
3 Illi autem multum temporis illic egerunt, & palàm locuti sunt de Domino: & ipse suffragabatur sermoni gratiæ suæ signis & miraculis quæ edebat per manus eorum.
4 Porrò tota turba civitatis divisa erat: alii erant cum Judæis, alii verò adhærebant Apostolis.
5 Facta est autem in eos conspiratio à Gentibus, & à Judæis, ac primoribus eorum, ut contumeliis afficerent eos, & obruerent lapidibus.
6 Quod quum rescivissent, discesserunt, seséque receperunt in urbes Lycaoniæ & Lystræ, & Derbe, vicósque circumjacentes: & illic evangelizabant.

Feriâ IV. Passionis. 38.

7 Cæterùm vir quidam sedebat in Lystra civitate, qui captus erat pedibus, claudus ab utero matris suæ, qui nunquam ambulaverat.
8 Hic audivit Paulum loquentem: quum autem vidisset eum Paulus, & animadvertisset illum habere fidem se servatum iri,
9 Dixit ei altâ voce; Tibi dico, In nomine Domini nostri Jesu Christi, surge in pedes tuos. Itaque prosiliens surrexit, & ambulavit.
10 Cœtus verò populi quum vidissent quod fecerat Paulus, extulerunt vocem suam idiomate regionis, dicúntque; Dii assimulati sunt hominibus, & descenderunt ad nos.
11 Proindè nominabant Barnabam, Dominum deorum; Paulum verò, Hermetem, quippe qui inciperet sermonem.
12 Sacerdos autem illius domini deorum collocati extra urbem, adduxit tauros & coronas ad fores atrii, quò loci commorabantur, volebátque eis sacrificare.
13 Barnaba autem & Paulus quum hæc audissent, sciderunt togas suas, & prosilierunt, exierúntque ad turbam:
14 Clamabántque, ac dicebant; Viri, quid facitis? & nos homines sumus, passionibus obnoxii sicut & vos, qui annuntiamus vobis ut ab istis frivolis rebus convertamini ad Viventem illum, qui fecit cœlum & terram, & maria, & omnia quæ in eis sunt,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወሰሚዖሙ ፡ አሕዘብ ፡ ዘንተ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወአእኰቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ እለ ፡ ከፈሎሙ ፡
49 ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡፡ ወበጽሐ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አጽናፈ ፡ ምድ
50 ር ፡፡ ወወሐክዎን ፡ አይሁድ ፡ ለአንስት ፡ ዐበይት ፡ ሀገር ፡ ወኄራት ፡ ብሔር ፡፡ ወአንሥኡ ፡
51 ሞገደ ፡ ዲበ ፡ ጳውሎስ ፡ ወበርናባስ ፡ ወሰደድዎሙ ፡ እምብሔሮሙ ፡፡ ወነገፉ ፡ ጸበለ ፡ እገሪ
52 ሆሙ ፡፡ ወሖሩ ፡ ሀገረ ፡ ሊቃንያን ፡፡ ወመልአ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለዐለ ፡ ሐዋርያት ፡፡

Et quum audivissent gentes hoc, gavisæ sunt, & glorificârunt Deum, qui impertivisset iis vitam æternam. Et venit verbum Dei in omnes extremitates terræ. Et concitârunt Judæi mulieres maximas civitatis, & optimas regionis, & excitârunt persequutionem contra Paulum et Barnaban, & expulerunt eos à regione eorum. Et illi excusserunt pulverem pedum eorum, & abierunt in civitatem Iconium. Et plenus fuit Spiritus sanctus super Apostolos.

Versio VULGATA LATINA.

48 Audientes autem Gentes gavisæ sunt, & glorificabant verbum Domini: & credide-
49 runt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Disseminabatur autem ver-
50 bum Domini per universam regionem. Judæi autem concitaverunt mulieres religio-
sas, & honestas, & primos civitatis, & excitaverunt persecutionem in Paulum &
51 Barnabam: & ejecerunt eos de finibus suis. At illi, excusso pulvere pedum in
52 eos, venerunt Iconium. Discipuli quoque replebantur gaudio, & Spiritu sancto.

CAP. XIV.

1 FActum est autem Iconii, ut simul introirent in synagogam Judæorum, & loque-
rentur, ita ut crederet Judæorum & Græcorum copiosa multitudo. Qui verò in-
2 creduli fuerunt Judæi, suscitaverunt, & ad iracundiam concitaverunt animas
Gentium adversùs fratres. Multo igitur tempore demorati sunt, fiducialiter agen-
3 tes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa & prodigia
fieri per manus eorum. Divisa est autem multitudo civitatis: & quidam quidem erant
4 cum Judæis, quidam verò cum Apostolis. Cùm autem factus esset impetus Gentilium
5 & Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis afficerent, & lapidarent eos, In-
telligentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ, Lystram & Derben, & universam in 6
circuitu regionem, & ibi evangelizantes erant. Et quidam vir Lystris infirmus pe-
dibus sedebat, claudus ex utero matris suæ, qui nunquam ambulaverat. Hic au- 7
divit Paulum loquentem. Qui intuitus eum, & videns quia fidem haberet ut salvus 8
fieret, Dixit magnâ voce; Surge super pedes tuos rectus. Et exilivit, & ambulabat.
Turbæ autem cùm vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam, Lycaonicè 9
dicentes; Dii similes facti hominibus, descenderunt ad nos. Et vocabant Barnabam 10
Jovem, Paulum verò Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi. Sacerdos quoque 11
Jovis, qui erat ante civitatem, tauros, & coronas ante januas afferens, cum populis 12
volebat sacrificare. Quod ubi audierunt Apostoli, Barnabas & Paulus, conscissis
tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes, Et dicentes; Viri, quid hæc facitis? & nos 13
mortales sumus, similes vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis converti ad 14
Deum vivum, qui fecit cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis sunt:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاذ سمعت الامم فرحت ومجدت قول الرب * وآمن جميع الذين كانوا مرتبين للحياة الابدية 48
* وشاع قول الرب في تلك البلدة كلها * واما اليهود فاهاجوا النساء المتعبدات وذوات الرتب 49
الممدوح * وبنات المدينة وكبراءها * واستدسوا اضطهادا على بولس وبرنابا * واخرجوهما من 50
تخومهم * واما هما فنفضا غبار اقدامهما عليهم * واقبلا الى ايقونية * والتلاميذ استوعبوا 51 52
سرورا وروح قدس *
* الفصل الرابع عشر * * مد * فعرض في ايقونية
عند دخولهما الى مجمع اليهود ومفاوضتهما هكذا * ان كثير كثيرين من اليهود واليونانيين 1
امنوا * فاما اليهود الذين لم يذعنوا * فاستنهضوا وخبثوا انفس الامم على الاخوة * فلبثا 2
يطوفان هناك مدة طويلة * مجاهرين بالرب الشاهد لقول نعمته * المانح ان تصير جرائح وايات 3
بايديهما * فانقسم راي اكثر اهل المدينة * فبعضهم كانوا مع اليهود وبعضهم مع الرسل 4
* مه * فاذ صار وثوب الامم واليهود مع رؤسائهم يسبونهما ويرجمونهما * وعاينا ذلك 5
هربا الى مدن ليقونية لسطرة ودربة وما يحوطهما * واقاما هناك يبشران * 6
* يوم الاربعا نصف الخمسين *
* وكان بمدينة لسطرة رجل لا قوة 7
لرجليه جالسا * اعرج من جوف امه * لم يمش قط * هذا الرجل اذ سمع بولس متكلما 8
صاح اليه * فاذ ابصر وعلم ان له امانة تخلصه * قال له بصوت عظيم * قم على رجليك 9
مستويا * فوثب وطفق يمشي * فاذ ابصر الجمع ما عمله بولس * رفعوا صوتهم بلغتهم 10
قائلين * ان الالهة تشبهوا بالناس ونزلوا الينا * وسموا برنابا المشتري * ولقبوا بولس عطارد 11
اذ كان مدبر القول * ثم قدم كاهن المشتري الذي كان اول الهة مدينتهم ثيران واجاب عدة 12
ابواب المدينة مع الجموع * مريدا ان يضحيها لهما * فاذ سمع ذلك الرسولان بولس وبرنابا 13
مزقا ثيابهما وطفرا الى وسط الجمع * هاتفين وقائلين ايها الرجال لم قد فعلتم هذه * نحن 14
انسانان نساويكم في الالم * نبشركم ان ترجعوا من هذه الضلالات الى الاله الحي الذي
خلق السماء والارض والبحر * وكافة البرايا التي فيها *

Quod cùm audissent gentes gavisæ sunt, 48
& glorificaverunt sermonem Domini: &
crediderunt quotquot ordinati erant ad
vitam æternam. Et divulgatus est sermo 49
Domini per universam regionem illam.
Verùm Judæi concitârunt mulieres de- 50
votas & laudandis moribus imbutas,
necnon secundos dignitate in urbe,
ejusque præcipuos: & architectati sunt
persecutionem in Paulum & Barnabam,
& ejecerunt utrumque de finibus suis.
Ipsi verò excusso pulvere pedum suorum 51
super illos, venerunt Iconium. Porrò 52
discipuli repleti sunt gaudio & Spiritu
sancto.

CAP. XIV.

ACcidit autem Iconii, ingrediente 1
utroque in synagogam Judæorum, eósque
sic colloquente, ut numerus copiosus ex
Judæis & Græcis crederent. Verùm 2
Judæi qui non obtemperârunt, excitâ-
verunt & depravârunt animos gentium
adversùs fratres. Igitur manserunt ambo 3
peragrantes ibi longo intervallo, palàm
annunciantes Dominum, attestantem
dicto gratiæ suæ, & concedentem ut
fierent prodigia & signa per manus
eorum. Divisa est autem opinio majoris 4
partis incolarum urbis, & quidam sta-
bant à Judæis, alii verò ab Apostolis.
Cumque factus esset impetus Gentium 5
& Judæorum unà cum principibus suis,
ita ut eos contumeliis afficerent & lapi-
darent, Ipsique hoc vidissent, fugerunt in 6
urbes Lycaoniæ Lystram, & Derpen, &
quæ circunjacebat utrique regionem:
& manserunt illic evangelizantes.

Feriâ quartâ in media Pentecoste.

Et erat in urbe Lystra homo quidam in 7
cujus pedibus nulla vis erat, sedens,
claudus ab utero matris suæ, qui nun-
quam ambulaverat. Homo iste cùm 8
audisset Paulum loquentem, clamavit ad
eum: quem cùm aspexisset, nôssetque
habere eum fidem quâ salvaretur, Dixit 9
ei magnâ voce; Surge in pedes tuos re-
ctus: Exiliit igitur, cœpitque ambulare.
Videns autem cœtus quod fecerat Pau- 10
lus, sustulerunt vocem suam linguâ suâ
dicentes; Dii similes facti sunt homini-
bus, & descenderunt ad nos. Et vocârunt 11
Barnabam, Jovem: Paulum verò vocâ-
runt Mercuriũ, quòd esset moderator ser-
monis. Deindè admovit sacerdos Jovis 12
qui erat primus deus urbis eorum, tauros
& corollas ad portam urbis, cum turbis,
volens eos utrique sacrificare. Quod 13
cùm audissent duo Apostoli Paulus &
Barnaba, sciderunt vestes suas, & ir-
ruerunt in mediã turbã, Clamantes ac di- 14
centes; O viri, cur ista fecistis? quando-
quidem nos homines sumus pares vobis
in passionibus, annuntiantes vobis ut
convertamini ab his erroribus ad Deum
vivum qui creavit cœlũ, & terrã, mare,
cunctásque creaturas quæ sunt in eis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወተፈሥሑ፡በሀገረ፡ኢቆንዮን፡ወቦኡ፡ምኵራበ፡አይሁድ፡ወነበሩ፡በከመ፡ዘልፈ፡
...ብዙኃን፡ጥቀ፡እምአይሁድ፡ወእምአረሚ፡፡ ወቢጽ፡አይሁድ፡እለ፡
...ተበአሱ፡ምስለ፡አሕዛብ፡ወምስለ፡ሐዋርያት፡ወአፅዐርዎ፡ለነፍሶሙ፡፡ ወነ
...ጕንደየ፡መዋዕለ፡እንዘ፡ይነግሩ፡በስመ፡እግዚእነ፡እንዘ፡ውእቱ፡ያርኢ፡ሰማዕተ፡
...ጸጋሁ፡ወይገብር፡ተአምረ፡ወመንክረ፡በእደዊሆሙ፡ለሐዋርያት፡፡ ወተናፈቁ፡ኵሉ
...ሀገር፡መንፈቆሙ፡ምስለ፡አይሁድ፡ወቦ፡እለሂ፡ምስለ፡ሐዋርያት፡፡ ወተበአሱ፡
...አይሁድ፡ወአረሚ፡ምስለ፡መላእክቲሆሙ፡ወይትዋገሩ፡፡ ወርእዮሙ፡ሐዋርያት፡
...ሀገረ፡ሊቃኦንያ፡ወልስጥራ፡ወደርቤን፡ወውስተ፡አድያም፡ወመሀሩ፡
...፡፡ ወሀሎ፡አሐዱ፡ብእሲ፡በሀገረ፡ልስጥራ፡ዘፅዉስ፡እገሪሁ፡እምከርሠ፡እ
...ወዳእሙ፡ይነብር፡ወአልቦ፡ኮነ፡ሖረ፡፡ ወሰምዖ፡ለጳውሎስ፡እንዘ፡ይ
...ወነጸሮ፡ጳውሎስ፡ወርእየ፡ከመ፡ብ ሃይማኖት፡ወየሐዩ፡፡ ወይቤሎ፡በዐቢይ፡
...ተንሥእ፡ወቁም፡ርቱዐ፡በእገሪከ፡ተንሥአ፡ወሖረ፡፡ ወርእዮሙ፡አሕዛብ፡
...ዘገብረ፡ጳውሎስ፡ነጸሩ፡በነገረ፡ሊቃኦንስ፡ወይቤሉ፡አማልክት፡ተመስሉ፡
...ተመስሉ፡ወወረዱ፡ኀቤነ፡፡ ወሰመይዎ፡ለበርናባስ፡ድያ፡ወለጳውሎስ፡ሄር
...እስመ፡ዮብ፡ብሂል፡መርቁርዮ፡ብሂል፡በነገረ፡ሮም፡እስመ፡ውእቱ፡ሊቀ፡ትምህርት
ወአምጽኡ፡ማርያ፡ዘድያስ፡ምስለ፡ዐበይተ፡ሀገር፡ላህመ፡ወመሥዋዕተ፡በ
...አንቀጸ፡ሀገር፡ምስለ፡ሕዝቢሆሙ፡ወፈቀዱ፡ይሡዑ፡ሎሙ፡፡
በበአተ፡ክረምት፡ምንባብ፡፡
...ሐዋርያት፡በርናባስ፡ወጳውሎስ፡ሠጠጡ፡አልባሲሆሙ፡ወሖሩ፡ኀበ፡አሕዛብ፡
...ሎሙ፡፡ ወይቤልዎሙ፡አንትሙ፡ሰብእ፡ምንትኑ፡ዘትገብሩ፡አኮኑ፡ከማክሙ፡
...ሰብአ፡ዘንመውት፡ወንመሀረክሙ፡ትኅድጉ፡ዘንተ፡ከንቶ፡ወትትመየጡ፡ኀበ፡እግ
...ሔር፡ሕያው፡ዘገብረ፡ሰማየ፡ወምድረ፡ወባሕረ፡ወኵሎ፡ዘውስቴቶሙ፡፡

CAP. XIV.

ET gavisi sunt in civitate Iconii, & ingressi sunt synagogam Judæorum, & man- 1
serunt ferè semper ibi: & crediderunt multi valdè ex Judæis & ex Gentibus. Et 2
turba Judæorũ, qui recusârunt, litigaverunt cum Gentibus & cum Apostolis, & af-
flixerunt animam eorum. Et manserunt longum tempus, loquentes in nomine Do- 3
mini nostri, illo demonstrante testimonio verbi gratiam ejus, & faciente signa & mi-
racula per manus Apostolorum. Et divisa est tota civitas: pars ejus cum Ju- 4
dæis, & alia pars fuit quæ cum Apostolis. Et litigârunt Judæi & Gentes cum 5
principibus eorum, ut lapidarentur. Et quum hoc vidissent Apostoli, confugerunt 6
in civitates Lycaoniæ, & Lystris, & Derbis, & in vicinia, & docuerunt ibi.
Et fuit quidam homo in civitate Lystris, qui claudus fuit pedibus ejus ab utero 7
matris suæ, & tantùm sedebat, & nunquam ambulaverat. Et audivit Paulum 8
loquentem, & intuitus est eum Paulus, & vidit quòd habuisset fidem, ut servaretur.
Et dixit ei in magna voce; Surge & stato rectus in pedes tuos: & surrexit, & am- 9
bulavit. Et quum vidissent populi hoc quod fecerat Paulus, exclamârunt in sermo- 10
ne Lycaonico, & dixerunt; Dii assimilati sunt hominibus, assimilati sunt & descen-
derunt ad nos. Et vocârunt Barnabam, Dia; & Paulum, Hermen: (quia Jub dici- 11
tur, Mercurius dicitur in sermone Romano,) quia ille fuit princeps doctrinæ. Et ad- 12
duxerunt sacerdotes Jovis & magnates civitatis, tauros & sacrificium ad januam
civitatis cum turba eorum, & voluerunt sacrificare iis.

In introitu anni, Lectio.

Et quum audivissent Apostoli Barnabas & Paulus, consciderunt pallia sua, & pro-
fecti sunt ad populos, & clamârunt iis: Et dixerunt iis, Vos viri, quid est hoc quod 13
facitis? nonne sicut vos, sumus nos homines mortales, & docemus ut relinquatis 14
hanc vanitatem, & convertamini ad Dominum Deum vivum qui fecit cœlum &
terram, & mare, & omnia quæ in illis sunt?

Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.
15 Ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
Quanquam non *intestatum* semetipsum reliquit, benefaciens, *cælitùs nobis* pluvias
16 (ρ) Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, (σ) ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς
dans, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda nostra.
διδοὺς, καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.
Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas *ad non sacrificandum* sibi. Superve-
17 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. (τ) Ἐπῆλ-
18 nerunt autē ab Antiochia & Iconio Judæi: & *suadentes* turbis, *&* lapidantes
θον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ (υ) λιθάσαντες
Paulum, traxerunt extra civitatem, *æstimantes* eum mortuum esse. Circum-
19 τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, (φ) νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. Κυκλω-
dantibus autem eum discipulis, surgens intravit *in* civitatem: & *postridiè*
σάντων (χ) δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον
exiit cum Barnaba in Derben. *Evangelizantésque* civitati illi,
20 ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. (ψ) Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην,
& *docentes* multos, reversi sunt *in* Lystram, & Iconium, & Antio-
καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν, (ω) καὶ Ἰκόνιον, (α) καὶ Ἀντιό-
chiam, Confirmantes animas discipulorum, exhortantes *permanere* fide:
21 χειαν, Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει·
&, Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.
καὶ, Ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Ordinantes autem illis presbyteros per *Ecclesiam*, *precati* cum
22 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς (β) πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ
jejunationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt. Et transeuntes
23 νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες
Pisidiam, venerunt in Pamphyliam. Et loquentes in Perge verbum,
24 τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν. Καὶ λαλήσαντες (γ) ἐν Πέργῃ τὸν λόγον,
descenderunt in Attaliam. Et indè *abnavigaverunt in* Antiochiam: undè erant
κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. Κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν 25
traditi gratiæ Dei, in opus quod compleverunt. *Advenientes*
παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι 26
autem & *congregantes* Ecclesiam, *annuntiaverunt* quanta fecisset Deus cum
δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, (δ) ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ'
illis, & quia aperuisset Gentibus ostium fidei. Morati sunt autem illic tem-
αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. Διέτριβον (ε) δὲ ἐκεῖ χρό- 27
pus non modicum cum discipulis.
νον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

CAP. XV. ιε'.

Et quidam descendentes de Judæa, docebant fratres; Quia si non
ΚΓ' ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς, Ὅτι ἐὰν μὴ 1
circumcidamini *more* Moysi, non potestis salvari. Factâ ergò sedi-
(α) περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν στά- 2
tione *&* *disceptatione* non *exigua* Paulo & Barnabæ adversùs illos,
σεως καὶ (β) συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς,
statuerunt *ascendere Paulum & Barnabam*, & *quosdam alios* ex *illis* ad Apo-
ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
stolos & presbyteros in Hierusalem, *de* quæstione hâc. Illi quidem ergò
στόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν 3
præmissi ab Ecclesia, pertransibant Phœnicen, & Samariam,
προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην, καὶ Σαμάρειαν,
narrantes conversionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus
ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι
fratribus.
τοῖς ἀδελφοῖς.

MS. A. (ρ) Καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν (σ) ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν διδοὺς ὑετοὺς, καὶ (τ) Ἐπῆλθαν (υ) λιθοβολήσαντες (φ) νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. (χ) δὲ τῶν μα-
θητῶν αὐτὸν, (ψ) Εὐαγγελιζόμενοί (ω) καὶ εἰς (α) καὶ εἰς (β) κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, (γ) εἰς Πέργην τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, (δ) ἀνήγγελλον (ε) δὲ χρόνον
ΚΕΦ. ιε'. MS. A. (α) περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωσέως, (β) ζητήσεως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Qui quidem primis ætatibus permittebat omnes gentes suis ipsarum viis incedere. 15
Quamvis non permiserit seipsum carere testimonio, quum benefaceret eis è cœlo, demitteretque pluviam, daretque incrementum fructibus in tempore suo, & impleret alimento & jucunditate corda earum. 16
Quumque hæc dicerent, vix compescuerunt plebem, ne quis eis sacrificaret. 17
Illuc autem advenerunt Judæi ex Iconio, & Antiochia, qui concitârunt in eos plebem, & lapidârunt Paulum, ac raptârunt eum extra civitatem, propterea quòd putarent eum mortuum esse. 18
Sed congregati sunt ad eum discipuli, & surgens ingressus est urbem. 19

Feriâ II. hebdomadis IIII. jejunii. 39.
Postridie verò exiit illinc cùm Barnaba, veneruntque Derben civitatem. 20
Quumque evangelizâssent filiis illius civitatis, docuerunt multos, & redeuntes venerunt Lystram urbem, & Iconium, & Antiochiam: 21
Confirmantes animos discipulorum, & efflagitantes ab eis ut perseverarent in fide, & dicentes eis, per oppressiones quamplurimas oportere ingredi regnum Dei. 22
Porrò constituerunt eis per unamquanque Ecclesiam Presbyteros, quum jejunarent cum eis, ac precarentur & commendarent eos Domino nostro in quem crediderant. 23
Quumque perlustrâssent regionem Pisidiæ, venerunt in Pamphyliam. 24
Et quum locuti essent in Perge urbe sermonem Domini, descenderunt in Italiam. 25
Et illinc pergentes per mare, venerunt Antiochiam, quoniam inde commendati fuerant gratiæ Domini ad opus illud quod peregerunt. 26
Quum autem convenisset tota Ecclesia, narraverunt quæcunque egisset Deus cum ipsis, eúmque reserâsse fores fidei Gentibus. 27
Et multum temporis illic egerunt apud discipulos.

C A P. XV.

DEscenderant autem quidam à Judæa, & docebant fratres, Nisi circuncidamini ritu Legis, non potestis servari. 1
Proinde ortus est tumultus plurimus & disceptatio Paulo & Barnabæ cum eis, factúmque est ut ascenderint Paulus & Barnaba, & alii cum eis ad Apostolos & Presbyteros qui erant in Jerusalem, propter hanc quæstionem. 2
Itaque deducens dimisit eos Ecclesia: & obiverunt totam Phœniciam, atque adeò per Samaritanos, renuntiantes de conversione Gentium: & affecerunt gaudio magno omnes fratres. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወኀደገሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ይሑሩ ፡ በግዕዞሙ ፡ በዘ ፡ ቀደሙ ፡ መዋዕለ ፡፡
16 እንዘ ፡ ኢየሐድግ ፡ ርእሶ ፡ ዘእንበለ ፡ ስምዕ ፡ ወይገብር ፡ ሠናየ ፡ ወይሁብ ፡ እምሰማይ ፡ ዝናመ ፡ ወያከርሞ ፡ በበ ፡ ዓመት ፡ ወያፈሪ ፡ ወያሠምር ፡ ከመ ፡ ያጽግበ
17 ነ ፡ ወያስተፌሥሐ ፡ ልበነ ፡፡ ወዘንተ ፡ ብሂሎሙ ፡ እምዕፁብ ፡ ኢኀደግዎሙ ፡ ለ
18 አሕዛብ ፡ ይሠውዑ ፡ ሎሙ ፡፡ ወመጽኡ ፡ አይሁድ ፡ እምአንጾኪያ ፡፡ ወያውየውዎሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወአእመንዎሙ ፡ ወወገርዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወሰሐብዎ ፡ ወገደፍዎ ፡ አፍአ ፡ እምሀገር ፡ ወመሰሎሙ ፡ ዘሞተ ፡፡

Et sivit omnes gentes incedere in libertate eorum in anteactis temporibus. 15
Non relinquens seipsum sine testimonio, & benefaciens, & dans à cœlo pluvias, & constituens singulos annos, & fructificans, & jucunda concedens, ut repleret nos, & exhilararet corda nostra. 16
Et hoc dicentes, vix repulerunt populos ut non sacrificarent iis. 17
Et venerunt Judæi ab Antiochia, & excitârunt populos & suaserunt iis, & lapidârunt Paulum, & traxerunt eum, & ejecerunt eum foràs è civitate: & videbatur iis quòd mortuus esset. 18

Versio VULGATA LATINA.

16 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas.
17 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cœlo, dans
pluvias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda nostra. Et hæc di-
18 centes, vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent. Supervenerunt autem quidam
19 ab Antiochia & Iconio Judæi: & persuasis turbis, lapidantésque Paulum, traxe-
runt extra civitatem, existimantes eum mortuum esse. Circumdantibus autem
20 eum discipulis, surgens intravit civitatem, & posterâ die profectus est cum Bar-
21 naba in Derben. Cúmque evangelizâssent civitati illi, & docuissent multos, re-
22 versi sunt Lystram, & Iconium, & Antiochiam, Confirmantes animas discipulo-
rum, exhortantésque ut permanerent in fide: & quoniam per multas tribulationes
23 oportet nos intrare in regnum Dei. Et cùm constituissent illis per singulas eccle-
sias presbyteros, & orâssent cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino,
24 in quem crediderunt. Transeuntésque Pisidiam, venerunt in Pamphy-
25 liam. Et loquentes verbum Domini in Perge, descenderunt in Attaliam:
Et indè navigaverunt Antiochiam, undè erant traditi gratiæ Dei, in opus quod
compleverunt. Cùm autem venissent, & congregâssent Ecclesiam retulerunt 26
quanta fecisset Deus cum illis, & quia aperuisset Gentibus ostium fidei. Morati 27
sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

CAP. XV.

Et quidam descendentes de Judæa, docebant fratres; Quia nisi circumcidamini 1
secundùm morem Moysi, non potestis salvari. Factâ ergo seditione non minimâ
Paulo & Barnabæ adversùs illos, statuerunt ut ascenderent Paulus & Barnabas, & 2
quidam alii ex aliis, ad Apostolos & presbyteros in Jerusalem, super hac quæ-
stione. Illi ergò deducti ab Ecclesia, pertransibant Phœnicem & Samariam, 3
narrantes conversionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus
fratribus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * الذي ترك في الاجيال الماضية الامم كلها ان يسلكوا في طرقهم * ومع هذا لم يترك
16 نفسه بغير شاهد على احسانه * اذ يعطينا من السماء الامطار والاوقات المثمرة * ويشبع
17 قلوبنا طعاما وسرورا * وحين قالا هذه الاقوال * بالجهد بطّلا الجموع عن التضحية لهما * تمّ
18 * وان يهودا جاووا من انطاكية وايقونية * واقنعوا الجموع * فرجموا بولس وسحبوه
19 الى ظاهر المدينة * لانهم ظنوه انه قد مات * فبينما التلاميذ يحيطون به قام ودخل الى
المدينة * قراءة يوم الخميس الثالث والثلاثين يوم من الفصح *
20 وفي الغد خرج مع برنابا الى دربين * فلما بشرا هناك في المدينة وتلمذا
21 كثيرين عادا الى لسطرة وايقونية وانطاكية * يوطدان نفوس التلاميذ * ويتضرعان
22 اليهم ان يثبتوا في الامانة * وان باحزان كثيرة يجب لنا ان ندخل الى ملكوت الله * وسامّوا
بايديهم لهم في كل كنيسة قسوسا * وصلّوا عليهم باصوام صاموها * واستودعاهم للرب
23 الذي به آمنوا * ولما طافا البيسيدية اقبلا الى بمفيلية * وتكلما في برجي كلام الكرازة
24 ونزلا الى انطالية * ومن هناك ركبا في البحر الى انطاكية * التي فيها بنعمة الله دفعا الى العمل
25 الذي اكملاه * فلما وردا اليها جمعا اهل الكنيسة * واخبراهم بجميع الاشياء التي صنعها
26 الله معهما * وانه قد فتح للامم باب الامانة * تمّ * ولما اقاما هناك مدة ليست باليسيرة
27 مع التلاميذ *

* الفصل الخامس عشر *

1 * انحدر قوم من بلدان اليهودية * فعلّموا الاخوة قائلين * انكم ان لم تختتنوا على عادة
2 موسى ما تستطيعون تخلصون * فصار لبولس وبرنابا معهم منازعة ومباحثة ليست
بيسيرة * ثم انهم امروا ورتبوا ان يصعد بولس وبرنابا وقوم آخرون منهم * الى الرسل والمشايخ
3 الى اورسليم من اجل هذه الفتنة * فالذين ارسلتهم الكنيسة ذهبوا الى الغور والسامرة
يخبرونهم بارتجاع الامم * وجددوا سرورا عظيما لجميع الاخوة *

Qui seculis præteritis permisit cunctis 15
gentibus ambulare per vias suas. Atta- 16
men non reliquit seipsum sine teste bene-
ficiorum suorum, quum tribuat nobis è
cœlo pluvias, ac tempestates frugiferas,
satietque corda nostra cibo & lætitiâ.
Hos sermones cùm dixissent, vix com- 17
pescuerunt turbas ne sibi immolarent.
Hucusque. *Et verò Judæi quidam* 18
venientes ab Antiochia & Iconio, per-
suaserunt turbis, & lapidârunt Paulum,
& raptârunt eum extra civitatem, quòd
putâssent eum jam mortuum esse. At 19
dum circundarent eum discipuli, sur-
rexit, & intravit urbem:

Lectio feriæ quintæ, trigesimi tertii diei post Pascha.

Ac postero die egressus est cum Barnaba in
Derpen. Et cùm annuntiâssent ibi in ci- 20
vitate illa, multósque docuissent, reversi
sunt Lystrâ, & Iconiû, & Antiochiam:
Confirmantes animas discipulorum, pre- 21
cantésque eos ut perseverarent in fide:
& quòd per afflictiones multas oporteat
nos intrare in regnum Dei. Et designâ- 22
runt eis manibus suis in singulis eccle-
siis presbyteros, & oraverunt pro ipsis,
adhibitis jejuniis quæ jejunârunt, &
commendârunt eos Domino in quem cre-
diderant. Et peragratâ Pisidiâ, venerunt 23
Pamphyliam. Locutique sunt in Perga 24
sermonem prædicationis: & descende-
runt in Italiam: Indéque mare conscende- 25
runt Antiochiam usque, in qua per gra-
tiam Dei traditi fuerant ad opus quod
compleverunt. Cúmque devenissent ad 26
eam, congregaverunt homines Ecclesiæ,
& narraverunt eis res omnes quas ope-
ratus fuerat Deus cum ipsis: quódque
jam aperuisset Gentibus ostium fidei.
Et cùm mansissent ibi spatio non parvo 27
cum discipulis,

CAP. XV.

Descenderunt quidam è regionibus 1
Judææ, docuerúntque fratres, dicentes;
Certè nisi circumcidamini secundùm con-
suetudinem Mosaicam, non potestis sal-
vari. Quapropter orta est Paulo & Bar- 2
nabæ cum illis altercatio & disceptatio
non exigua: ac proinde jusserunt & sta-
tuerunt ut ascenderent Paulus ac Barna-
ba, & quidam alii ex ipsis ad Apostolos
& seniores in Jerusalem propter hanc
seditionem. Illi ergò quos misit Eccle- 3
sia, contulerunt se ad confinia & Sama-
riam, narrantes eis conversionem Genti-
um: & renovârunt lætitiam magnam
cunctis fratribus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

... : አርደኢሁ : ወተንሥአ : ወቦአ : ሀገረ :: ወበሳኒታ : ሖረ : ምስለ : በርናባ
... ሀገረ : ደርቤን :=: ወመሀረ : ወአብኡ : ብዙኃነ :: ወተመይጡ : ሀገረ : ልስጥ
... ወኢቆንዮን : ወአንጾኪያ :=: [ወአጽንዕዎሙ] ነፍሶሙ : ለሕዝብ : ወመሀርዎ
... : ያኀብሩ : በሃይማኖት : እስመ : ብዙኃ : ሕማም : ሀለወነ : ንብአ : ለመንግሠ
... እግዚአብሔር ::=: ወሤሙ : ቀሲሳን : ለቤተ : ክርስቲያን : ወጸለዩ : ወጾሙ :
... ለእግዚአብሔር : ዘኪያሁ : ተአመኑ ::=: ወኃሊፎሙ : እም
... : በጽሑ : ጰንፍልያ :=: ወነገሩ : ቃሎሙ : በሀገረ : ጴርጌ : ወወረዱ : ኢጣልያ
... በኀበ : ተውህበ : ሎሙ : ጸጋ : እግዚአብሔር : በእንተ : ግብር : ዘይገብሩ ::=:
... : አስተጋብኡ : ሕዝብ : አማንያነ : ወነገሩ : ኵሎ : ዘገብረ : ሎሙ : እግዚ
...ብሔር : ወዘከመ : አርኃወ : ሎሙ : እግዚአብሔር : አናቅጸ : ሃይማኖት : ለአሕዛ
ወነበሩ : ጕንዱየ : መዋዕለ : ምስለ : ሐዋርያት :=:

በሰኒት : ገና : ወበሰኒት : ማርያም ::=:

... ወበይእቲ : እለት : ወረዱ : እምብሔረ : ይሁዳ :: ወመሀርዎሙ : ለአሕዛብ :
... : እመከመ : ኢትትገዘሩ : በሕገ : ሙሴ : ኢትክሉ : ሐይወ ::=: ወ
... : ሕዝብ : ፈድፋደ : ወተዋቀሥዎሙ : ለበርናባስ : ወለጳውሎስ :: ወአዘዝ
... ለበርናባስ : ወለጳውሎስ : ወለቢጾሙ : ኀበ : ሐዋርያት : እለ : ኢየሩሳሌም :
... ነገር :=: ወተፈነውዎሙ : እምቤተ : ክርስቲያን : በጽሑ : ፊኒቅስ : ወሰ
... : ወነገርዎሙ : ዘከመ : ተመይጡ : አሕዛብ : ወገብሩ : ዐቢየ : ፍሥሐ : ምስ
...ሎሙ : ቢጾሙ :=:

Et circumdederunt eum discipuli ejus, & surrexit, & ingressus est civitatem, 19
& postridiè profectus est cum Barnaba in civitatem Derbæ. Et docuerunt, & 20
introduxerunt multos: & reversi sunt ad civitatem Lystris, & Iconii, & An-
tiochiæ. Et confirmarunt animos populorum, & docuerunt eos ut audaces 21
essent in fide, quia per multas tribulationes oportet nos ingredi in regnum Dei.
Et præposuerunt sacerdotes domui Christianorum, & precati sunt, & jejunâ- 22
runt, & commendârunt eos Deo in quem crediderunt. Et recedentes ab An- 23
tiochia venerunt ad Pamphyliam. Et loquuti sunt sermonem eorum in civi- 24
tate Pergæ, & descenderunt Italiam: ubi datum fuisset iis donum Dei pro- 25
pter opus quod fecerant. Et quum venissent, congregârunt populos fideles, & 26
nuntiaverunt omnia quæ fecerat ipsis Deus, & quomodo aperuerat Deus ostium
fidei Gentibus. Et manserunt longum tempus cum Apostolis. 27

CAP. XV.

Postridie confessionis, & postridie Mariæ.

Et in illa die descenderunt è regione Judææ, & docuerunt populos, & di- 1
xerunt iis; Nisi circumcidamini secundùm legem Mosis, non potestis vivere. Et 2
conturbati sunt populi valdè, & disputârunt contra Barnabam & Paulum,
& negates miserunt Barnabam, & Paulum, & fratres eorum ad Apostolos
qui erant Hierusalem, de hac re. Et missi à domo Christianorum venerunt 3
Phœnicem, & Samariam, & nuntiârunt iis, quomodo conversi erant
Gentes; & fecerunt magnum gaudium cum omnibus fratribus eorum.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

Advenientes autem in Hierosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia, & Apo-
4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς (γ) Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἀπο-
stolis, & senioribus: annuntiaverúntque quanta Deus fecisset cum illis.
στόλων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.
Exsurrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum, credentes,
5 Ἐξανέστησαν δέ τινες (δ) τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων, πεπιστευκότες,
dicentes; Quia oportet circumcidere eos, præcipere que servari legem
λέγοντες, Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
Moysi. Congregati sunt autem Apostoli & seniores videre de ver-
6 (ε) Μωϋσέως. Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λό-
bo hoc. Multâ autem conquisitione factâ, surgens Petrus dixit ad
7 γου τούτου. Πολλῆς δὲ (ζ) συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς
eos; Viri fratres, vos scitis quoniam à diebus antiquis Deus
αὐτοὺς, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων (η) ὁ Θεὸς
in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum Evangelii,
ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου,
& credere. Et corda noscens Deus testatus est eis, dans illis
8 καὶ πιστεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, (θ) δοὺς αὐτοῖς
Spiritum sanctum, sicut & nobis. Et nihil discrevit inter nósque &
9 τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν. Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
illos, fide purificans corda eorum. Nunc ergò quid tentatis Deum,
10 αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεὸν,
imponere jugum super cervicem discipulorum, quod neque patres nostri, neque
ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε
nos potuimus portare? Sed per gratiam Domini Jesu Christi
11 ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου (ι) Ἰησοῦ Χριστοῦ
credimus salvari, quemadmodùm & illi. Tacuit autem omnis multitudo,
12 πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,

& audiebant Barnabam & Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ
prodigia in Gentibus per eos. Post autem tacere eos, respondit
τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη
Jacobus, dicens; Viri fratres, audite me. Simeon narravit
13 Ἰάκωβος, λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο
quemadmodùm primùm Deus respexit sumere ex Gentibus populum in
14 καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν (κ) λαὸν ἐπὶ
nomine suo: Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scri-
15 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ-
ptum est; Post hæc revertar, & reædificabo tabernaculum David cadu-
16 γραπται, Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πε-
sum, & diruta ejus reædificabo, & erigam illud: Ut
πτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως
requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes super
17 ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ'
quas invocatum est nomen meum super eos, dicit Dominus faciens hæc omnia.
οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοὺς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν (λ) ταῦτα πάντα.
Nota à seculo sunt Deo opera sua. Ideò ego judico non obturbari
18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν
ex Gentibus conversis ad Deum. Sed mittere
19 τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν. Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ
ad abstinendum à contaminationibus simulachrorum, & fornicationis, & suffocati, &
20 ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, (μ) καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ
sanguinis. Moyses enim ex generationibus antiquis per civitatem prædicantes
τοῦ αἵματος. Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας
eum habet, in synagogis per omne sabbatum lectus.
21 αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

MS. A. (γ) Ἱεροσόλυμα, παρεδέχθησαν (δ) ἄνδρες τῶν (ε) Μωσέως. (ζ) ζητήσεως (η) ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, διὰ (θ) δοὺς τὸ (ι) Ἰησοῦ πιστεύομεν (κ) λαὸν τῷ (λ) ταῦτα· Γνωστὸν ἀπ' αἰῶνος τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. (μ) καὶ πνικτῶν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Matutinis feriæ V. Secretorum. 40.

4 Quum autem pervenissent ad Jerusalem, excepti sunt ab ecclesia, & ab apostolis, & presbyteris: & renuntiârunt eis quæcunque egerat secum Deus. 5 Sed, *inquiunt*, surrexerunt homines qui crediderunt ex doctrina Pharisæorum, dicúntque; Oportebat vos circumcidere eos, & præcipere ut observent legem Mosis. 6 Congregati sunt itaque apostoli & presbyteri, ut providerent huic sermoni. 7 Multáque habitâ disceptatione, surrexit Simon & dixit eis; Viri fratres, vos scitis à primis diebus per os meum, meum inquam, elegisse Deum ut audirent Gentes sermonem evangelii, ut crederent. 8 Et Deus qui novit quod in cordibus *latet*, suffragatus est eis, deditque eis Spiritum sanctitatis sicut nobis. 9 Nihilque discrevit inter nos & eos, quippe qui purgaverit fide corda eorum. 10 Nunc ergò quid tentatis Deum, ut imponatis jugum cervicibus discipulorum, quod nec patres nostri, nec nos potuimus perferre? 11 Sed per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus nos servatum iri perinde ut eos. 12 Tacuit autem tota turba, & audiebant Paulum & Barnabam referentes quanta edidisset Deus per manus ipsorum signa & virtutes inter Gentes.

Feriâ III. hebdom. IV. jejunii. 41.

13 Ubi autem conticuissent, surrexit Jacob, & ait; Viri fratres, audite me. 14 Simon retulit vobis quomodo cœperit Deus eligere ex Gentibus populum nomini suo. 15 Et huic rei consonant verba prophetarum, prout scriptum est; 16 Post hæc revertar, & erigam tabernaculum David quod cecidit; & ædificabo quod collapsum est ex eo, atque illud restaurabo, 17 Adeò ut requirant cæteri homines Dominum, & omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum: dicit Dominus qui fecit hæc omnia. 18 Nota sunt ab ævo opera Dei. 19 Quamobrem ego dico eos non esse vexandos qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: 20 Sed mittendum ad eos ut abstineant à pollutione sacrificii, & à scortatione, & strangulato, & sanguine. 21 Moses enim ab ætatibus antiquis in omni civitate habebat præcones in synagogis, qui per singula sabbatha legerunt eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 6 7 [illegible]

Et quum venissent Hierosolymam, exceperunt eos domus Christianorum, Apostolorum & seniorum, & nuntiaverunt iis omnia quæ fecerat pro iis Deus inter Gentes. Et surrexerunt qui fuerunt ex populi Pharisæorum, fratres qui crediderunt, & dixerunt iis; Oportet circumcidi, & præcipere ut observent legem Mosis. Et congregati sunt Apostoli & seniores ut dispicerent quid faciendum esset de hac re. Et quum disputassent cum magna lite, surrexit Petrus, & dixit iis; Audite fratres nostri, vos scitis quòd à principio elegit me Deus, ut testificer Gentibus verba mei, & doctrinam Evangelii, & crederent.

Versio VULGATA LATINA.

Cùm autem venissent Jerosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia, & ab Aposto-
lis, & senioribus, annuntiantes quanta Deus fecisset cum illis. Surrexerunt
autem quidam de hæresi Pharisæorum, qui crediderunt, dicentes; Quia
oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Moysi. Convene-
runtque Apostoli & seniores videre de verbo hoc. Cùm autem magna con-
quisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos; Viri fratres, vos scitis quoniam
ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum
Evangelii, & credere. Et qui novit corda Deus, testimonium perhibuit,
dans illis Spiritum sanctum, sicut & nobis; Et nihil discrevit inter nos &
illos, fide purificans corda eorum. Nunc ergò quid tentatis Deum, impo-
nere jugum super cervices discipulorum, quod neque patres nostri, neque
nos portare potuimus? Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salva-
ri, quemadmodùm & illi. Tacuit autem omnis multitudo: & audiebant Bar-
nabam & Paulum, narrantes quanta Deus fecisset signa & prodigia in Gen-
tibus per eos. Et postquàm tacuerunt, respondit Jacobus, dicens; Viri fra- 13
tres, audite me. Simon narravit quemadmodùm primùm Deus visitavit su- 14
mere ex Gentibus populum nomini suo. Et huic concordant verba Prophe- 15
tarum, sicut scriptum est; Post hæc revertar, & reædificabo tabernaculum 16
David, quod decidit: & diruta ejus reædificabo, & erigam illud: Ut re- 17
quirant cæteri hominum Dominum, & omnes gentes, super quas invocatum
est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum à seculo est Domino 18
opus suum. Propter quod ego judico, non inquietari eos qui ex Gentibus 19
convertuntur ad Deum, Sed scribere ad eos ut abstineant se à contaminati- 20
onibus simulachrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine. Moses 21
enim à temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum prædicent in
synagogis, ubi per omne sabbatum legitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فلما حصلوا باورسليم قبلهم الكنيسة والرسل والشيوخ • وحدثاهم بجميع ما عمله الله
معهما • وان الله فتح للامم باب الايمان •

• يوم الجمعة الرابع والثلثون يوما من الفصح •

5 * فنهض قوما من الذين امنوا • وكانوا من شقاق فرقة الفريسيين قايلين انه
6 يجب ان يختنوهم ويوصوهم ان يحفظوا شريعة موسي * فاجتمع الرسل والمشايخ لينظروا
7 في هذه الحجة * فاذ صارت مباحث كثيرة واستفحاص بليغ • قام بطرس فقال لهم •
ايها الرجال الاخوة • انتم تعلمون ان الاله الذي منذ الايام القديمة فينا اختار ان تسمع
8 الامم بفمي البشارة ويومنوا * والاله العارف القلوب شهد لهم اذ اعطاهم روح القدس
9 كما اعطاناه * ولم يفصل بيننا وبينهم في شي • لما طهر بالامانة قلوبهم * فلم تجربون الله
10 الان وتضعون على عنق التلاميذ النير الذي لا اباونا ولا نحن امكننا حمله * لكننا
11 نصدق ونتيقن اننا بنعمة الرب يسوع المسيح نخلص نظير اوليك * فصمت كافة الجمع
12 وسمعوا برنابا وبولص يحدثان بجميع الايات والجرايح التي صنعها الله بهما في الامم • تم
13 • مط • * وبعد ان صمتوا اجاب يعقوب قايلا • ايها الرجال اخوتي اسمعوني * فان
14 سمعن قد اخبر كما ان الله تعاهدنا اولا انه سياخذ من الامم شعبا باسمه * وهذا المعني
15 توافقه اقوال الانبياء متفقة على صحته كما كتب * سارجع بعد هذه الخطوب • واعيد
16 بناء مسكن داوود الواقع • وما قد انهدم منه احدد بناه واقيمه * لكيما يطلب
17 الرب باقي الناس وكافة الامم الذي دعي اسمي عليهم • يقول الرب الذي يجعل هذه
18 كلها معروفة * لان لله هي منذ الابد جميع اعماله * فلهذا انا احكم الا يوذي الراجعون
19 من الامم الي الله * لكن يرسل اليهم ان يبتعدوا من نجاسة الماكل المخصوصة بالاصنام
20 ومن الزنا ومن المخنوق ومن الدم * لان موسي منذ الاجيال القديمة في كل بلد له من يكرز
21 به في الجامع ويقرا في كل سبت •

Cumque pervenissent Jerosolymam, ex- 4
cepit eos Ecclesia, & Apostoli, atque
seniores: & retulerunt eis quæcunque
gessisset Deus secum, quòdque Deus
aperuisset Gentibus ostium fidei.

Feriâ sextâ, trigesimâ quartâ die Paschali.

At surrexerunt quidam ex his qui 5
crediderant (erántque de secta facti-
onis Pharisæorum) dicentes; Oportet
quidem ut circumcidatis eos, & man-
detis eis ut custodiant legem Mosis.
Igitur congregati sunt Apostoli & se- 6
niores ut dispicerent hanc causam.
Et cùm facta esset disputatio multa 7
& diligens perquisitio, surrexit Pe-
trus, & ait illis; O viri fratres, vos
nôstis Deum qui ab antiquis diebus in
nobis est, elegisse ut audirent Gentes
per os meum Evangelium, & crede-
rent. Et Deus sciens corda testatus 8
est eis, tribuens illis Spiritum sanctum
ut dederat eum nobis: Neque dis- 9
crevit inter nos & ipsas in re ulla,
purificans per fidem corda earum. Cur 10
itaque tentatis Deum modò, & impo-
nitis collo discipulorum jugum quod
nec patribus nostris nec nobis possibi-
le fuit portare? Verùm credimus & 11
certi sumus nos per gratiam Domini
Jesu Christi salvos futuros ut illos.
Quare tacuit universa turba, & au- 12
diebant Barnabam & Paulum memo-
rantes omnia signa & prodigia quæ
Deus ediderat per ipsos inter Gentes.
Hactenus. *Et postquàm tacuissent,* 13
respondit Jacob dicens; O viri
fratres mei, audite me. Simon qui- 14
dem jam narravit quomodò Deus pol-
licitus sit nobis pridem sumpturum se
ex Gentibus populum in nomine suo.
Et huic sensui conformia sunt dicta 15
prophetarum, convenientia de verita-
te ipsius, sicut scriptum est; Rever- 16
tar post hosce sermones, & restituam
ædificium domûs David collapsæ, &
ejus quod jam dirutum est ex ea, re-
novabo ædificium atque stabiliam:
Ad hoc ut requirant Deum cæteri ho- 17
mines, cunctæque Gentes super quas
invocatum est nomen meum, dicit Do-
minus qui facit hæc omnia nota. Dei 18
enim sunt ab æterno omnia opera sua.
Propterea ego judico non esse lædendos 19
illos qui ex Gentibus convertuntur ad
Deum: Sed mittendum ad eos ut 20
recedant à contaminatione ciborum ad-
dictorum simulachris, & à fornicatione,
& à suffocato, & à sanguine. Nam 21
Moses à generationibus antiquis ha-
bet in singulis regionibus qui ipsum
prædicet in synagogis, & legitur quo-
libet sabbatho.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ...ግዚአብሔር ፡ ማእምረ ፡ ልብ ፡ ሰማዕተ ፡ ኮኖሙ ፡ ወወሀቦሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱ
...ስ ፡ ከማነ ። ወኢፈለጦሙ ፡ እምኔነ ፡ ወአንጽሖ ፡ ልቦሙ ፡ በሃይማኖት ።
...ዘኒ ፡ ኢታመክርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኢታሰክምዎሙ ፡ አርዑተ ፡ ለአሕዛ
...ብ ፡ ዘኢይክሉ ፡ ጾዊሮቶ ፡ ኢአበዊነ ፡ ወኢንሕነኒ ። ደእሙ ፡ ከ
...ናሕዩ ፡ በጸጋ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ንትአመን ፡ ወከማሁ ፡ እሙንቱኒ ። ወ
...ኩሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወአጽምእዎሙ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለበርናባስ ፡ ኵ
...ዘገብረ ፡ ሎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተአምረ ፡ ወመንክረ ፡ በውስተ ፡ አሕ
...ዛብ ።

በሐሙስ ፡ ፋሲካ ፡ መንበብ ።

...ርሙ ፡ ተሠጥወ ፡ ያዕቆብ ፡ ወይቤ ፡ ስምዑ ፡ አኃዊነ ። ስምዖ
...ነገረ ፡ ዘከመ ፡ አቅደመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተሣሀሎቶሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወነሥ
...ሕዝብ ፡ እምውስቴቶሙ ። ወየሐብሩ ፡ ቃለ ፡ ነቢያት ፡ በዝንቱ ፡ በከመ ፡ ይ
...መጽሐፍ ። እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ እመይጽ ፡ ወአሐንጽ ፡ ለቤተ ፡ ደዊት ፡ ዘ
...መዝብር ። ከመ ፡ ይሕሢሡ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እለ ፡ ተረፉ ፡ እጓለ ፡
...ወኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ ተሰምየ ፡ ዲቤሆሙ ፡ ስምየ ፡ ይቤ ፡ እግዚ
...ብሔር ፡ ዘገብረ ፡ ዘንተ ። ዘይትዐወቅ ፡ እምፍጥረት ፡ ዓለም ። ወይእዜኒ ፡
...ኢታክብዱ ፡ ዲበ ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ ተመይጡ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ።
...አዝዝዎሙ ፡ እሙነ ፡ ዘየዐቅቡ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማልክት ፡ ወምውተ ፡ ወደመ ፡
...ሰርእሶሙ ፡ ኢይገብሩ ፡ ዲበ ፡ ቢጾሙ ። ወሙሴሂ ፡ እምቀድሙ ፡ በ
...ሎሙ ፡ ለለአህጉር ፡ ወያነብብዎ ፡ በምኵራባቲሆሙ ፡ በኵሉ ፡ ሰና
...ት ።

Et Deus cognitor cordis, testimonio fuit iis, et dedit iis Spiritum sanctum, sicut 8
nobis. Et non discrevit eas à nobis, et purificavit cor earum cum fide. Et nunc 9
ne tentetis Deum, et ne imponatis jugum Gentibus super cervices suas, quod non po- 10
terant portare patres nostri, neque nos. Sed quòd vivemus per gratiam Domini 11
nostri Jesu, credimus, et similiter illi. Et tacuerunt omnes populi: et audierunt 12
Paulum et Barnabam exponentes omnia quæ fecisset per ipsos Deus, signa et mira-
cula inter Gentes.

Quintâ paschatis lectio.

Et postquam conticuissent, respondit Jacobus, et dixit; Audite fratres nostri. 13
Simeon igitur, exposuit quomodò primùm Deus misertus est Gentium, et accepit 14
populum ex illis. Et consonant verba prophetarum in hoc, sicut dixit Scriptura; 15
Post hæc revertar, et reædificabo domum David, quæ cecidit confracta. Ut re- 16
quirant Deum qui restant homines, et omnes gentes, super quas vocatum est nomen 17
meum, dixit Deus qui fecit hoc, Quod notum fuit à creatione mundi. Et nunc 18
dico vobis, ne gravetis super Gentes qui conversi sunt ad Deum. Sed præcipite iis 19
ut abstineant immolato idolis, et mortuo, et sanguine, et quod sibimetipsis fieri odio 20
habent, fratribus suis non faciant. Et Moses habuit olim per quos prædicabat illi 21
in singulis civitatibus, et legunt eum in synagogis eorum omni sabbatho.

Tunc visum est Apostolis, & senioribus cum omni Ecclesia, electos
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους
viros ex eis mittere in Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam
(υ) ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν
cognominatum Barsabam, & Silam, viros duces in fratribus: Scri-
23 τὸν (ξ) ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. Γρά-
bentes per manus eorum hæc: Apostoli, & seniores, & fratres,
ψαντες διὰ χειρὸς (ο) αὐτῶν τάδε· Οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ (π) πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἀδελφοί,
his qui apud Antiochiam, & Syriam, & Ciliciam fratribus, qui ex Gentibus, gaudere.
τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ Συρίαν, καὶ (ρ) Κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
Quandoquidē audivimus quia quidā ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, labefa-
24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευά-
ctantes animas vestras, dicentes circumcidi, & servare legem, quib⁹ nō mandavimus:
ζοντες τὰς ψυχὰς (σ) ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα·
Visum est nobis factis concorditer, electos viros mittere ad vos,
25 Ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, (τ) ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,
cum dilectis nostris Barnabâ & Paulo, Hominibus tradentibus animas
26 σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς
suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Misimus ergò Judam &
27 αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ
Silam, & eos per sermonem annuntiantes eadem. Visum est enim sancto
28 Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἔδοξε γὰρ (υ) τῷ ἁγίῳ
Spiritui & nobis, nihil amplius imponere vobis onus, quàm necessarium horum:
Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν (φ) ἐπάναγκες τούτων·
Abstinere immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione: ex quibus custo-
29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατη-
dientes vosipsos, benè agetis. Valete. Illi quidem ergò dimissi, venerunt in
30 ροῦντες ἑαυτούς, εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε. Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες, (χ) ἦλθον εἰς

Antiochiam: & congregantes multitudinem, tradiderunt epistolam. Legentes autem
Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. Ἀναγνόντες δὲ 31
gavisi sunt super exhortatione. Judásque & Silas, & ipsi prophetæ existentes, per sermonem
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου 32
multum exhortati sunt fratres & confirmaverunt. Facientes autem tempus, dimissi sunt
πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33
cum pace à fratribus ad Apostolos. Visum est autem Silæ remanere
μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν (ψ) πρὸς τοὺς ἀποστόλους. Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι 34
ibi. Paulus autem & Barnabas demorabātur in Antiochia, docentes & evangeli-
αὐτοῦ. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελι- 35
zantes, cum & aliis pluribus, verbum Domini. Post autem aliquot dies, dixit
ζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Μετὰ δέ τινας ἡμέρας, εἶπε 36
Paulus ad Barnabam; Revertentes jam visitemus fratres nostros per
(ω) Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς (α) ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ
omnem civitatem, in quibus annuntiavimus verbum Domini, quomodò habeant. Barnabas autem
πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ 37
consuluit coassumere Joannem vocatum Marcum. Paulus autē ducebat,
(β) ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ ἠξίου, 38
illum absistentem ab eis de Pamphylia, & non coëuntem eis in opus, non
τὸν (γ) ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ
coassumere hunc. Facta est ergò irritatio, ita ut abscedere eos
(δ) συμπαραλαβεῖν τοῦτον. Ἐγένετο (ε) οὖν παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς 39
ab invicem: ipsúmque Barnabam assumentem Marcum, enavigare in Cyprum:
ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα (ζ) τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον·
Paulus verò eligens Silam, abiit, traditus gratiæ Dei à fra-
Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι (η) τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀ- 40
tribus. Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmans ecclesias.
δελφῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ (θ) Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. 41

MS.A. (υ) ἄνδρας πέμψαι (ξ) καλούμενον Βαρσαββᾶν, (ο) αὐτῶν· Οἱ (π) πρεσβύτεροι, ἀδελφοί, (ρ) *Κιλίαν (σ) ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα· (τ)*ἐκλεξαμένοις (υ) τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ (φ) ἐπάναγκες· Ἀπέχεσθαι (χ) κατῆλθον εἰς (ψ) πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας (ω) πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος, (α) ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν, (β) ἐβούλετο συμπαραλαμβάνειν καὶ Ἰωάννην (γ) ἀποστήσαντα (δ) συμπαραλαμβάνειν (ε) δὲ παροξυσμός, (ζ) Μάρκον, (η) τοῦ Κυρίου ὑπὸ (θ) Κιλικίαν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]

22 Tunc apostoli & presbyteri cum tota ecclesia elegerunt viros ex se, quos miserunt Antiochiam unà cum Paulo & Barnaba, nempe Judam qui vocatur Bar-Saba, & Silam viros qui primarii erant inter fratres.

Medio jejunio. 42.

23 Porrò scripserunt epistolam per manus eorum hoc modo; Apostoli & presbyteri, & fratres, iis qui sunt Antiochiæ, & in Syria, & Cilicia fratres ex Gentibus, pacem.
24 Auditione accepimus quosdam è nobis exiisse, vosque conturbâsse sermonibus, ac labefactâsse animas vestras, quum dicerent vos esse circuncidendos, legémque observaturos, quibus nos hoc non præceperamus.
25 Quapropter cogitavimus omnes congregati, ac delegimus viros, ad vósque mittimus cum Paulo & Barnaba charissimis nostris:
26 Hominibus qui exposuerunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.
27 Et misimus cum eis Judam & Silam, ut ipsi verbis hæc vobis renuntient.
28 Placuit enim Spiritui sanctitatis ac etiam nobis, ne imponeretur vobis onus majus quàm hæc quæ necessaria sunt.
29 Ut abstineatis ab immolato, & à sanguine, & suffocato, & scortatione: quumque conservaveritis animas vestras ab his, benè agetis. Estote constantes in Domino nostro.
30 Illi porrò qui missi fuerant, venerunt Antiochiam, congregârúntque totum populum, ac reddiderunt epistolam.
31 Quam quum legissent, gavisi sunt, & consolationem receperunt.
32 Et sermone locupleti roborârunt fratres, confirmârúntque eos socii Judæ, & Silæ, quippe qui & ipsi prophetæ essent.
33 Quumque illic mansissent aliquandiu, dimiserunt eos fratres cum pace ad apostolos. *Deest versus* 34.

Feriâ V. hebdomadis IV. jejunii. 43.

35 Paulus autem & Barnaba commorati sunt Antiochiæ, docebántque & evangelizabant cum plurimis aliis sermonem Dei.
36 Post aliquot autem dies, dixit Paulus Barnabæ; Revertamur, & invisamus fratres qui sunt in unaquaque civitate in qua prædicavimus sermonem Dei, ut videamus quid agant.
37 Barnaba autem volebat assumere Johannem illum qui cognominatus est Marcus.
38 Paulus verò nolebat assumere eum secum, quippe qui reliquisset eos quum ipsi essent Pamphyliæ, nec profectus fuisset cum eis.
39 Propter hanc contentionem divisi sunt alter ab altero: & Barnaba assumpsit Marcum, & per mare perrexerunt, atque profecti sunt Cyprum.
40 Paulus verò delegit sibi Silam, & exiit quum commendatus esset à fratribus gratiæ Dei.
41 Obibátque Syriam & Ciliciam, confirmabátque ecclesias:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰኑት፡ መርያም፡፡= በሰኑት፡ ገኑ፡፡=

22 ዛሐ ወእምዝ፡ ኅብረ፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወኀረዩ፡ እ
ምውስቴቶሙ፡ ዕደወ፡ ዘይፈንውዎ፡ ለአንጾኪያ፡ ምስለ፡ ጳውሎስ፡ ወበርናባስ፡ ይሁደ፡
23 ዘተሰምየ፡ በርናባስ፡ ወሲላስ፡ ዕደወ፡ ሊቃውንት፡ በውስተ፡ ቢጾሙ፡፡= ወጸሐፈ፡
ምስሌሆሙ፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ወአኃዊሆሙ፡ ለእለ፡ ሀለው፡ አንጾኪያ፡ ወሶርያ፡
24 ወቂልቅያ፡ አኃዊነ፡ እለ፡ እምውስተ፡ አሕዛብ፡ ትፍሥሕት፡፡= እስመ፡ ሰማዕነ፡
ከመ፡ ዕደው፡ እለ፡ ሆኩዋ፡ ለነፍስክሙ፡ በነገር፡ ዘኢአዘዝነ፡፡=

Postridiè Mariæ: postridiè confessionis.

22 *Et tunc consenserunt Apostoli & sacerdotes, cum toto populo, & elegerunt ex illis viros, quos mittebant Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam qui nominatur Barnabas, & Silam, viros primarios inter fratres eorum.*
23 *Et scripserunt cum iis Apostoli, & sacerdotes, & fratres, iis qui fuerunt in Antiochia, et Syria, et Cilicia, fratribus nostris qui ex Gentibus sunt, salutem.*
24 *Quia audivimus quòd fuerunt viri qui turbârunt animas vestras, de sermone quem non præcepimus vobis:*

Versio VULGATA LATINA.

Tunc placuit Apostolis, & senioribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis,
& mittere Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam, qui cognominabatur
Barsabas, & Silam, viros primos in fratribus, Scribentes per manus eorum.
APOSTOLI & seniores fratres, his, qui sunt Antiochiæ, & Syriæ, & Cili-
ciæ, fratribus ex Gentibus, salutem.
Quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis,
evertentes animas vestras, quibus non mandavimus: Placuit nobis collectis in
unum, eligere viros, & mittere ad vos, cum charissimis nostris Barnabâ &
Paulo, Hominibus, qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Je-
su Christi. Misimus ergò Judam & Silam, qui & ipsi vobis verbis referent eadem.
Visum est enim Spiritui sancto, & nobis, nihil ultrà imponere vobis oneris
quàm hæc necessaria: Ut abstineatis vos ab immolatis simulachrorum, & san-
guine, & suffocato, & fornicatione: à quibus custodientes vos, benè agetis.
Valete. Illi ergò dimissi, descenderunt Antiochiam: & congregatâ multitudi-
ne tradiderunt epistolam. Quam cùm legissent, gavisi sunt super consolatione.
Judas autem & Silas, & ipsi cùm essent Prophetæ, verbo plurimo consola- 32
ti sunt fratres, & confirmaverunt. Facto autem ibi aliquanto tempore, di- 33
missi sunt cum pace à fratribus, ad eos qui miserant illos. Visum est autem 34
Silæ ibi remanere: Judas autem solus abiit Jerusalem. Paulus autem & Bar- 35
nabas demorabantur Antiochiæ, docentes, & evangelizantes cum aliis plu-
ribus verbum Domini. Post aliquot autem dies, dixit ad Barnabam Paulus; 36
Revertentes visitemus fratres per universas civitates, in quibus prædicavimus
verbum Domini, quomodò se habeant. Barnabas autem volebat secum assu- 37
mere & Joannem, qui cognominabatur Marcus. Paulus autem rogabat eum 38
(ut qui discessisset ab eis de Pamphylia, & non isset cum eis in opus) non
debere recipi. Facta est autem dissensio, ita ut discederent ab invicèm, & 39
Barnabas quidem assumpto Marco navigaret Cyprum. Paulus verò electo Si- 40
lâ profectus est, traditus gratiæ Dei à fratribus. Perambulabat autem Syri- 41
am, & Ciliciam, confirmans Ecclesias: præcipiens custodire præcepta Apo-
stolorum, & seniorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*حينيذ نقرر الراي الذي اتفق عليه الرسل والشيوخ مع الجماعة كلها. ان ينتخبوا منهم
رجالا يبعثوهم الي انطاكية مع بولص وبرنابا. يهودا الملقب برصابان وسيلا. رجلين
متقدمين في الاخوة *وكتبوا بايديهم هذه الاقوال. من الرسل والمشايخ والاخوة. الي الاخوة
الذين من الامم القاطنين بانطاكية والشام والثغران افرحوا *لاننا سمعنا ان قوما منا صدروا
اليكم. فازعجوكم باقوالهم وبلبلوا انفسكم قايلين لكم ان تختتنوا وتحفظوا الشريعة. ولم
نرسلهم نحن *فراينا لما اجتمعنا كلنا اجمعون. ان ننتخب رجالا نرسلهم اليكم. مع حبيبنا
برنابا وبولص *الرجلين الذين قد بذلا انفسهما من اجل ربنا ايسوع المسيح *فارسلنا يهودا
وسيلا. وهما يخبرانكم بنطقهما بهذه الاقوال نفسها *ان قد راي الروح القدس ورايناحن
الا نوضع عليكم ثقلا زايدا سوي هذه الفرايض الضرورية اللازمة *ان تبتعدوا من ذبايح
الاصنام. والدم والمخنوق والزنا. فهذه اذا حفظتم انفسكم منها. فقد عملتم عملا محمودا.
كونوا معافين. ن. *فاقبل المرسلون الي انطاكية. وجمعوا جماعة المومنين. ودفعوا
اليهم الرسالة *فلما قراوها فرحوا بالتعزية الواردة اليهم *فاما يهودا وسيلا. وهذان هما
نبيان. فعزوا الاخوة بكلام كثير ووطداهم *فلما اقام سنة ارسلهما الاخوة بسلام الي الرسل.
ليوم السبت الخامس قبل عيد السلاق. نا. *واقام بولص وبرنابا بانطاكية
يطوفان ويعلمان. ويبشران مع اخرين كثيرين بقول الرب *وبعد ايام ما قال بولص
لبرنابا. فلنرجعن نتعهد اخوتنا في كل مدينة. الذين بشرناهم بقول الرب كيف هم.
*فاراي برنابا ان ياخذ معه يوحنا الملقب مرقس *فتضرع اليه بولص الا ياخذ
الذي فارقهما من عقيلية ولم يساعدهما في عمل الكرازة *فصارت بينهما
منافرة. وفارق احدهما الاخر. فاخذ برنابا مرقس وركب في البحر الي قبرس.
*واختار بولص ان ياخذ سيلا. وخرج اذ اعطاه اياه الاخوة بنعمة الرب *فطاف الشام
والثغر مثبتا الكنايس. تم.

Tunc approbata fuit opinio in qua con- 22
senserant Apostoli, & seniores, cum uni-
verso cœtu: ut scilicet deligerent ex
sese viros quos mitterent Antiochiam
cum Paulo & Barnaba, Judam cogno-
mento Barsaphan, & Silam viros præ-
cellentes inter fratres. Et scripserunt 23
per manus eorum hos sermones: Ab
Apostolis, & senioribus, & fratribus,
ad fratres qui sunt ex Gentibus, habi-
tantes Antiochiæ, & in Syria, & confi-
nibus: gaudete. Quoniam audivimus 24
quosdam è nobis ad vos ivisse, vósque
sermonibus suis commovisse, & animas
vestras conturbâsse, dicentes vobis ut
circumcidamini & observetis Legem:
quos tamen nos non miseramus. Ideò vi- 25
sum est nobis, dum congregati simul
omnes essemus, deligere viros quos ad
vos mitteremus unà cum dilectis no-
stris Barnaba & Paulo, Viris qui jam 26
permutaverunt animas suas pro Domino
nostro Jesu Christo. Quapropter mi- 27
simus Judam & Silam, & ambo vobis
significabunt verbis suis hos eosdem ser-
mones. Quòd scilicet visum sit Spiritui 28
sancto, & visum sit nobis, ne quid ampli-
us oneris imponeremus vobis præter hæc
statuta requisita & necessaria. Videli- 29
cet, ut abstineatis à sacrificiis idolorum,
& sanguine, & suffocato, & fornica-
tione: ab his enim cùm servaveritis
vosmetipsos, opus laudabile præstabitis.
Estote incolumes. Pervenerunt igitur 30
Antiochiam qui missi fuerant, & coacto
cœtu fidelium, reddiderunt eis epistolam:
Quam cùm legissent, gavisi sunt de con- 31
solatione sibi missa. Porrò Juda & Si- 32
la (& ambo isti erant prophetæ) horta-
ti sunt fratres pluribus verbis, eósque
confirmârunt. Et cùm annum ibi exe- 33
gissent, dimiserunt eos fratres cum pace
ad Apostolos.

Pro die sabbathi quintâ ante solennitatem Ascensionis.

Carent Arabes & Syri vers. 34.

Manserunt autem Paulus & Barnaba 35
Antiochiæ peragrantes, docentes, et an-
nuntiantes cum aliis permultis sermonē
Domini. Et post dies aliquot dixit Pau- 36
lus ad Barnabam; Revertamur & visi-
temus in singulis urbibus fratres nostros
quibus annuntiavimus sermonem Domi-
ni, quomodo se habeant. Visum est au- 37
tem Barnabæ ducere secum Johannem
cognomento Marcum. At rogavit eum 38
Paulus ne duceret eum qui defecerat ab
ipsis ex Pamphylia, nec juvaverat eos in
opere prædicationis. Orta est igitur inter 39
utrunque disceptatio, & sejunxerunt se
alter ab altero: & Barnaba quidem du-
cens Marcum, conscendit mare in Cy-
prum: Paulus autem elegit ducere Si- 40
lam: & egressus est, illo sibi concesso à
fratribus, sub gratia Domini. Perlustra- 41
vitque Syriam, et confinia, confirmans
Ecclesias. Hucusque.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይእዜኒ : ሐቢረነ : ኅረይነ : ዕደወ : ዘንፌኑ : ኀቤክሙ : ምስለ : አኃዊነ : በርናባስ :
ወጳውሎስ ።። ዕደው : እለ : መጠዉ : ነፍሶሙ : በእንተ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስ
ቶስ ።። ፈነውነ : ይሁዳ : ወሲላስ : እሙንቱ : ያየድዑክሙ : በቃሎሙ ።። እስመ :
ኀበረ : መንፈስ : ቅዱስ : ምስሌነ : ከመ : ኢናክብድ : ወኢንወስክ : በዕደ : ዘእንበለ : ደ
ሎሙ : ዘንተ ።። ዘየሐድጉ : በግብር : ዝቡሐ : ለጣዖት : ወደመ : ወዝሙት : ወምዉተ :
ወዘትጸልኡ : ለርእስክሙ : ኢትግበሩ : ዲበ : ቢጽክሙ : ወዘንተ : ዕቀቡ : ወሰላም : ለክ
ሙ ።።
በዐርብ : ፋሲካ : በ፭ ፋሲካ ።።
ወተፈነዉ : ወረዱ : አንጾኪያ : ወአስተጋብኡ : ሕዝበ : ወመጠዉ : መጽሐፈ ።። ወ
አንበብዎ : ተፈሥሑ : በትምህርት ።። ይሁዳ : ወሲላስ : እስመ : ነቢያት : እሙንቱ :
ወብዙኀ : መሀርዎሙ : ለቢጾሙ : በቃሎሙ : ወአጽንዕዎሙ ።። ወጐንደዩ : ወ
ፈነውዎሙ : በሰላም : ለቢጾሙ : ኀበ : እለ : ለአክዎሙ ።። ወአፍቀረ : ጳውሎስ :
ነበረ ።። ወጳውሎስ : ወበርናባስ : ጐንደዩ : አንጾኪያ : ወመሀሩ : ወሰበኩ : ቃለ : እ
ግዚአብሔር : ምስለ : በዕደው : ብዙኃን ።። ወእምድኅረ : ኅዳጥ : መዋዕል : ይቤ
ሎ : ጳውሎስ : ለበርናባስ : ንሰወጥ : እንከሰ : ወንፃሕቆሙ : ለቢጽነ : በኵሉ : አህጉ
ር : ኀበ : መሀርነ : ቃለ : እግዚአብሔር : ወናእምር : ዘከመ : ሀለዉ ።። ወፈቀደ :
በርናባስ : ይንሥእ : ለዮሐንስ : ዘተሰምየ : ማርቆስ ።። ወአስተብቍዖ : ጳውሎስ : ለ
በርናባስ : ከመ : ይኅድጎ : ለማርቆስ : ዘሐደገነ : በጵንፍልያ : ወኢመጽአ : ምስሌነ :
ግብጽ : ኢንነሥእ ።። ወአምዝ : ተማዕዑ : ወተፈለጡ : ዘዘዚአሆሙ : በርና
ባስ : ነሥአ : ለማርቆስ : ወነገደ : ቆጵሮስ ።። ወጳውሎስ : ኀረየ : ለሲላስ :
ወሖረ : ወአወፈይዎ : ቢጾ : ለጸጋ : እግዚአብሔር ።። ወኀለፈ : እንተ : ሶርያ : ቂል
ቅያ : ወአጽንዐ : ቤተ : ክርስቲያናት ።።

Et nunc concorditer coacti, elegimus viros, quos mittimus ad vos cum fratribus no- 25
stris, Barnaba & Paulo, Hominibus qui tradiderunt animas suas pro Domino no- 26
stro Jesu Christo. Misimus Judam & Silam, qui significabunt vobis, verbis co- 27
rum: Quia consensit Spiritus sanctus nobiscum, ut non gravaremus nec adjicere- 28
mus ulterius, nisi solummodò hoc, Quòd relinquant necessariò immolatum idolis, & 29
sanguinem, & scortationem, & mortuum, & quod non vultis vobis fieri, non faciatis
contra fratres vestros: & hoc observate, & pax vobis.

Parasceue paschatis: & quintâ paschatis.

Et illi missi descenderunt Antiochiam, & congregati sunt populi, & tradiderunt epi- 30
stolam. Et quum legissent, gavisi sunt super doctrina. Judas & Silas, quia pro- 31
phetæ fuerunt, et multùm docuerunt fratres in sermonibus eorum, & confirmârunt 32
eos. Et quum aliquandiu mansissent, tum dimiserunt eos in pace fratribus eorum, 33
ad illos qui miserant eos. Et proposuit Paulus manere. Et Paulus & Barnabas de- 34
morabantur Antiochiæ, et docuerunt, & prædicârunt verbum Dei cum aliis multis. 35
Et post paucos dies, dixit Paulus Barnabæ; Revertamur igitur & invisamus fratres 36
nostros in omnibus civitatibus, ubi docuimus verbum Dei, & cognoscamus quomodò
sunt. Et voluit Barnabas ut assumeret Johannem, qui nominatus est Marcus. Et 37
rogavit Paulus Barnabam, ut relinqueret Marcum: qui reliquit nos in Pamphylia, 38
& non venit nobiscum in Ægyptum, non assumemus eum. Et tunc indignati sunt 39
& divisi sunt inter se: Barnabas assumpsit Marcum, & navigavit Cyprum. Et Pau- 40
lus elegit Silam, & abiit, & tradiderunt eum fratres ejus gratiæ Dei. Et transivit 41
per Syriam, & Ciliciam, & confirmavit domus Christianas.

CAP. XVI. Ιϛ'.

Pervenit autem in Derben & Lystram: & ecce discipulus quidam erat ibi, nomine
1 Κατήντησε (α) δὲ εἰς Δέρβην καὶ (β) Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι ΚΔ'
Timotheus, filius mulieris *cujusdam* Judææ fidelis, Patre *autem Græco.* *Qui*
2 Τιμόθεος, υἱὸς (γ) γυναικός τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος. Ὃς
testimonio probabatur ab his, qui in Lystris & Iconio, *fratribus.* Hunc voluit Pau-
3 ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦ-
lus secum proficisci: & assumens circumcidit eum, propter Judæos *existentes* in
λος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν
locis illis: sciebant enim omnes patrem ejus, quòd *Græcus* erat.
τοῖς τόποις ἐκείνοις, ᾔδεισαν γὰρ (δ) ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
Cùm autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata
4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, (ε) παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
judicata ab Apostolis & senioribus qui in *Hierusalem.* *Ipsæ* quidem
5 τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων (ζ) καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Αἱ μὲν
ergò Ecclesiæ confirmabantur fide, & abundabant numero *per diem.* Trans-
6 οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. (η) Διελ-
euntes autem Phrygiam & *Galaticam* regionem, vetati sunt à sancto Spi-
θόντες δὲ τὴν Φρυγίαν (θ) καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ritu loqui verbum in Asia, *Venientes versùs* Mysiam, tentabant
7 ματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ (ι) Ἀσίᾳ, Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον
versùs Bithyniam ire: & non permisit eos Spiritus. *Prætereuntes* autem
8 (κ) κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ (λ) Πνεῦμα. Παρελθόντες δὲ
Mysiam, descenderunt in Troadem. Et visio per noctem *conspecta est* Paulo:
9 τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. Καὶ ὅραμα (μ) διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ·
Vir quidam erat Macedo stans, deprecans eum, & dicens; Transiens in Macedoniam,
(ν) Ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
adjuva nos. Ut autem visum vidit, statim quæsivimus proficisci in Ma-
βοήθησον ἡμῖν. Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μα-
cedoniam, *confirmati* quòd vocâsset nos Dominus evangelizare eis.
κεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς (ξ) ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Provecti ergò à Troade, *rectà cucurrimus* in Samothraciam: *insequen-*
Ἀναχθέντες (ο) οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην· (π) τῇ τε
tique in Neapolim: Indéque in Philippos, quæ est prima partis
ἐπιούσῃ εἰς (ρ) Νεάπολιν· Ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος
Macedoniæ civitas, Colonia: eramus autem in hac urbe *versantes* dies
(σ) τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
aliquot. *Ipsóque* die sabbatorum egressi sumus *extra* urbem juxta flumen,
τινάς. Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς (τ) πόλεως παρὰ ποταμὸν,
ubi *solebat* oratio esse: & sedentes loquebamur *convenientibus* mulieribus.
οὗ (υ) ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.
Et quædam mulier nomine Lydia, *purpuræ venditrix*, civitatis Thyatirenorum, colens Deum,
Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν,
audivit: cujus Dominus aperuit cor, intendere *effatis* à Pau-
ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύ-
lo. *Ut* autem baptizata *est*, & domus ejus, deprecata est, dicens; Si judicâstis me
λου. Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με
fidelem Domino esse, *ingredientes* in domum meam, manete: & coëgit
πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, (φ) μείνατε· καὶ παρεβιάσατο
nos. Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam
ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν (χ) εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ
habentem spiritum *Pythonis*, *occurrere* nobis: quæ quæstum *multum* præstabat
ἔχουσαν πνεῦμα (ψ) Πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν· ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε
dominis suis, *vaticinans.*
τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) δὲ καὶ εἰς (β) εἰς Λύστραν· (γ) γυναικὸς Ἰουδαίας (δ) ἅπαντες, ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπ······. Ὡς δὲ (ε) παρεδίδοσαν (ζ) καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. (η) Διῆλθον δὲ (θ) καὶ Γαλατικὴν (ι) Ἀσίᾳ. Ἐλθόντες δὲ κατὰ (κ) εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι· καὶ (λ) Πνεῦμα Ἰησοῦ. Παρελθόντες (μ) διὰ νυκτὸς (ν) Ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς, (ξ) ὁ Θεὸς (ο) δὲ ἀπὸ Τρωάδος, (π) τῇ δὲ (ρ) Νέαν πόλιν· Κἀκεῖθεν εἰς (σ) Μακεδονίας πόλις, κολωνία. (τ) πύλης παρὰ (υ) ἐνομίζομεν προσευχὴν (φ) μένετε· (χ) εἰς τὴν προσευχὴν, (ψ) Πύθωνα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible] & pervenit Derben civitatem, & Lystram.

Feriâ VI. hebdomadis IV. jejunii. 44.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

CAP. XVI.

Erat autem illic discipulus quidam nomine 1
Timotheus, filius Judææ cujusdam fidelis,
cæterùm patre Gentili. Omnésque disci- 2
puli qui erant ex Lystris & Iconio, huic da-
bant testimonium. Hunc voluit Paulus du- 3
cere secum: & acceptum eum circumcidit,
propter Judæos qui erant in illa regione:
noverant enim omnes patrem ejus Gentilem
fuisse. Quum autem proficiscerentur per 4
urbes, prædicabant & docebant eos ut ob-
servarent præcepta illa, quæ scriptis manda-
verant apostoli & presbyteri qui erant in Je-
rusalem. Itaque ecclesiæ confirmabantur in 5
fide, & crescebant numero quotidiè. Porrò 6
peragrârunt Phrygiam & Galatiam regio-
nes: & prohibuit eos Spiritus sanctitatis ne
loquerentur sermonem Dei in Asia. Quum- 7
que venissent Mysiam regionem, volebant
proficisci illinc Bithyniam, sed non permisit
eis Spiritus Jesu.

Sabbatho quarto jejunii. 45.

Quumque exiissent ex Mysia, venerunt Tro- 8
adem regionem. Et per visum noctè ap- 9
paruit Paulo, quasi vir quidam Macedo stans,
& efflagitans ab eo, dicens; Veni Macedo-
niam, & fer mihi opem. Quum autem vi- 10
sum hoc vidisset Paulus, statim studuimus
adire Macedoniam, quippe qui intelligere-
mus Dominum nostrum nos vocâsse ut evan-
gelizaremus eis. Pergentes itaque ex Tro- 11
ade, direximus iter ad Samothraciam, & il-
linc postridiè venimus Neapolim urbem.
Et illinc Philippos, quæ est caput Macedo- 12
niæ, estque colonia. Egimus autem in ea-
dem civitate dies aliquot. Porrò exivimus 13
die sabbathi extra portas civitatis ad littus
fluminis, quoniam illic videbatur domus
precationis: quumque consedissemus, allo-
quebamur mulieres quæ convenerant illuc.
Erátque mulier quædam venditrix purpuræ, 14
quæ reverebatur Deum, cui nomen erat Ly-
dia ex Theatira urbe: hujus aperuit cor Do-
minus noster, audiebátque quod dicebat
Paulus. Proinde baptizata est ipsa cum do- 15
mesticis suis: petebat autem à nobis & di-
cebat; Si verè confiditis me credidisse in Do-
minum nostrum, venite, diversamini in ædi-
bus meis. Et multùm adegit nos.

Dominicâ quintâ jejunii. 46.

Factum est autem quum proficisceremur do- 16
mum precationis, ut occurreret nobis adole-
scentula quædam in qua erat spiritus divina-
tionis, & faciebat dominis suis multum quæ-
stum divinatione quâ divinabat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፮ ወበጽሐ ፡ ደርቤን ፡ ወልስጥራ ፡ ወረከበ ፡ አሐደ ፡ ረድአ ፡ ዘስሙ ፡ ጢሞቴዎስ ፡
2 ወእሙሰ ፡ ብእሲት ፡ አይሁዳዊት ፡ ወለምእመንት ፡ ወአቡሁ ፡ በሐቱ ፡ አረማዊ ፡፡ ወይኄ
3 ኢድዎ ፡ ኵሉ ፡ ቢጾሙ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ልስጥራ ፡ ወደርቤን ፡ ወሊቆንዮን ፡፡ ወፈቀ
ደ ፡ ጳውሎስ ፡ ይንሥኦ ፡ ምስሌሁ ፡ ወሖረ ፡ ወገዘሮ ፡ በእንተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ውእቱ ፡
በሐገር ፡ እስመ ፡ ያአምርዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ከመ ፡ አረማዊ ፡ አቡሁ ፡፡

CAP. XVI.

Et pervenit Derben, & Lystram. Et invenit quendam discipulum cujus nomen erat 1
Timotheus; & mater ejus mulier Judæa & fidelis, sed pater ejus Gentilis. Et lau- 2
dabant eum omnes fratres ejus, qui in Lystris & Derbe & Iconio erant. Et voluit 3
Paulus assumere eum secum: & profectus est, & circumcidit eum, propter Judæos
istius loci: quia sciebant omnes illi, quòd Gentilis erat pater ejus.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XVI.

Pervenit autem Derben, & Lystram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine
2 Timotheus, filius mulieris Judææ fidelis, patre Gentili. Huic testimonium bonum
3 reddebant, qui in Lystris erant & Iconio fratres. Hunc voluit Paulus secum proficisci: & assumens circumcidit eum, propter Judæos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quòd pater ejus erat Gentilis.
4 Cùm autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis & senioribus, qui erant Jerosolymis.
5 Et Ecclesiæ quidem confirmabantur fide, & abundabant numero quotidie.
6 Transeuntes autem Phrygiam, & Galatiæ regionem, vetati sunt à Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia.
7 Cùm venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos Spiritus Jesu.
8 Cùm autem pertransissent in Mysiam, descenderunt Troadem:
9 Et visio per noctem Paulo ostensa est: Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens; Transiens in Macedoniam, adjuva nos.
10 Ut autem visum vidit, statim quæsivimus proficisci in Macedoniam, certi facti quòd vocâsset nos Deus evangelizare eis.
11 Navigantes autem à Troade, recto cursu venimus Samothraciam, & sequenti die Neapolim;
12 Et indè Philippos, quæ est prima partis Macedoniæ civitas, colonia. Eramus autem in hac urbe diebus aliquot, conferentes.
13 Die autem sabbatorum egressi sumus foràs portam juxta flumen, ubi videbatur oratio esse: & sedentes loquebamur mulieribus, quæ convenerant.
14 Et quædam mulier nomine Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit: cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur à Paulo.
15 Cùm autem baptizata esset, & domus ejus, deprecata est, dicens; Si judicâstis me fidelem Domino esse, introite in domum meam, & manete. Et coëgit nos.
16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare nobis, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل السادس عشر

1 *نب* *ثم انتهى الى دربن ولسطرن* وكان هناك تلميذ ما اسمه تيموثاوس ابن
2 امراة ما يهودية مومنة* واب يوناني* قد شهد له بالفضل والخيرية الاخوة الذين بلسطرن
3 وايقونية* هذا امر بولص ان يخرج معه* فاخذه وختنه من اجل اليهود القاطنين في تلك
4 الاماكن* لانهم كلهم كانوا قد عرفوا اباه انه كان يونانيا* فلما جالا المدن كانا يقلدانهم
5 ان يحفظوا الاوامر التي امر بحفظها الرسل والمشايخ الذين باورشليم* فكانت البيع تتاصل
6 في الامانة* ويزداد عددهم كل يوم* واذ عبرا بافروجيا وبلدة غلاطية منعهما روح القدس
7 ان يتكلموا كلام الكرازة في بلد اسيا* واقبلا الى منصيا* وحاولا ان يذهبا على
8 البثينية ولم يتركهما الروح* فعبرا منصيا وانحدرا الى اطروادا*
9 نج* وظهر لبولص في الليل منظرا* كان انسان مكدوني قائما يتضرع اليه قائلا* اذا
10 عبرت الى مكدونية اعنا* فلما ابصر المنظر التمسنا في الحين ان نخرج الى مكدونية
11 موقنين ان الرب استدعانا لنبشرهم* فركبنا في البحر من اطروادا واستقام مسيرنا الى
12 صاموثراكي* وفي اليوم المقبل الى نابلس* ومن هناك الى مدينة فيلبس* التي هي مقدمة
13 اعمال بلد مكدونية مدينة كولونية* واذ حصلنا جائلين في هذه المدينة اياما ما* خرجنا
في يوم السبت الى ظاهر المدينة حول النهر الى الموضع الذي كان يظن انه موضع الصلاة
14 ولما جلسنا كلمنا النساء الواردات* وان امراة اسمها لذية بياعة القز البنفسجي لونه من
مدينة ثياتيرون* عابدة لله كانت تسمع* ففتح الله قلبها لتصغي الى الاقوال المقولة من
15 بولص* فلما اصطبغت هي واهل منزلها تضرعت الينا قائلة* ان كنتم قد استيقنتم
انني مومنة بالرب* فادخلوا الى منزلي مقيمين فيه* واقسرتنا الى ذلك*

الاحد السادس الذي قبل عيد السلاق المعروف بالاعمى

16 *فعرض انا لما كنا ذاهبين الى الصلاة استقبلتنا صبية ما* فيها روح حادس نجس* وكانت
اذا حدست وحزرت تفيد اصحابها كسبا جزيلا*

CAP. XVI.

DEmùm pervenit Derpen & Ly- 1
stram. Et erat illic discipulus quidam nomine Timotheus, filius cujusdam mulieris Judææ fidelis, & pa-
tris Græci: Cujus virtuti atque pro- 2
bitati attestabantur fratres qui erant Lystræ & Iconii.
Hunc elegit Pau- 3
lus ut egrederetur secum: quamobrem duxit eum, ac circuncidit, propter Judæos degentes in iis locis: quippe qui omnes jam nôssent patrem ejus
esse Græcum. Cumque urbes ambo 4
peragrarent, roborabant eos ut custodirent præcepta quæ custodienda jusserant Apostoli & seniores qui erant
Jerosolymis. Itaque Ecclesiæ radices 5
agebant in fide, & crescebat earum
numerus quotidie. Et cùm transis- 6
sent per Phrygiam & regionem Galatiæ, vetuit eos Spiritus sanctus ne loquerentur verba prædicationis in re-
gionibus Asiæ. Quare se contulerunt 7
Mysiam, & studuerunt proficisci in Bithyniam: at non permisit eis Spiritus.
Ideò prætereuntes Mysiam, descende- 8
runt Troadem: Et apparuit Paulo 9
visum per noctem. Erat homo quidam Macedo stans ac deprecans eum, dicens; Cùm transieris per Macedoni-
am, adjuva nos. Ut autem visum 10
vidit, statim studuimus egredi in Macedoniam, certi quòd Dominus vocâs-
set nos ad annuntiandum illis. Con- 11
scendimus ergò mare à Troade, rectaque tetendit iter nostrum Samothra-
ciam, & sequenti die Neapolim: In- 12
deque ad urbem Philippi quæ est præcipua finitimarum regionis Macedoniæ urbium, civitatem coloniæ. Et postquam mansissemus perambulantes
hanc urbem diebus aliquot, Egressi 13
sumus in die Sabbathi extra civitatem, flumen versùs, ad locum quendam qui putabatur esse locus orationis: & cùm sedissemus, allocuti su-
mus mulieres venientes. Et mulier 14
nomine Lydia venditrix staminis violacei coloris, ex urbe Thyatiron, colens Deum, audiebat: aperuitque Dominus cor ejus ut intenderet sermo-
nibus qui dicebantur à Paulo. Hæc 15
cùm baptizata esset cum domesticis suis, rogavit nos, dicens; Si pro certo habetis me fidelem esse in Domino, ingrediemini domum meam, in ipsa commoraturi: & coëgit nos ad hoc.

Dominicâ sextâ ante diem festum Ascensionis, quæ notiùs appellatur *Dominica cæci.*

Accidit autem nobis euntibus ad ora- 16
tionem, ut occurreret nobis puella quædam habens spiritum prædicentem, immundum: quæ prædicendo atque divinando lucrabatur dominis suis quæstum ingentem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሖረ፡ አህጉረ፡ ወመሀርዎሙ፡ ይዕቀቡ፡ ሥርዐተ፡ ሐዋርያት፡ ዘአዘዙ፡ ምስለ፡ ቀ
...ሳን፡ እለ፡ ሊየሩሳሌም። ወጸንዐ፡ ቤተ፡ ክርስቲያናት፡ በሃይማኖት፡ ወእንተ፡ ጸ
...ብዙኅ፡ ይበዝሑ፡ ሕዝብ። ወሖሩ፡ ፍርግያ፡ ወብሔረ፡ ገላትያ፡ ወከልአሞሙ፡ መ
...ፈስ፡ ቅዱስ፡ ከመ፡ ኢይንግሩ፡ በእስያ። ወበጺሖሙ፡ ሚስያ፡ ፈቀዱ፡ ይሑሩ፡ ቢታን
...ያ፡ ወኢአብሖሙ፡ መንፈሰ፡ ኢየሱስ። ወኀሊፎሙ፡ እምነ፡ ሚስያ፡ ወረዱ፡ ጢ
...ሮአደ። ወአስተርአዮ፡ ለጳውሎስ፡ ብእሲ፡ መቄዶናዊ፡ ይቀውም፡ ወያስተበቍዖ፡
...ወይብሎ፡ ኅልፍ፡ እንተ፡ መቄዶንያ፡ ወርድአነ። ወርእየነ፡ ዘንተ፡ ፈቀድነ፡ ሶቤ
...ነሐር፡ መቄዶንያ፡ መስለነ፡ ዘጸውዐነ፡ እግዚአብሔር፡ ንጽውዖሙ፡ ወንመሀር
...ሙ። ወወጺአነ፡ እመጢሮአደ፡ በጽሐነ፡ እምተራኬ፡ ወበሳኒታ፡ በጻሕነ፡ ሀገረ፡
...ሐዲስ፡ እንተ፡ ስማ፡ ናጱሊ። ወእምህየ፡ ፊሊጶስ፡ ቅድሜ፡ መቄዶንያ፡ ለሀገ
...ረ፡ ኮሎንያ፡ መንገለ፡ ማቄዶንያ፡ ወነበርነ፡ ውስተ፡ ሀገረ፡ ኅዳጠ፡ መዋዕለ። ወበ
...ዕለተ፡ ሰንበት፡ ወፃእነ፡ አፍአ፡ እምሀገር፡ መንገለ፡ ፈለግ፡ ወመሰለነ፡ ዘጸሎተ፡
...ህየ።

በጸሎት፡ ቅዱሳት፡ አንስት።

ወነበርነ፡ ወመሀርነ፡ ለአንስት፡ እለ፡ መጽኡ፡ ምስሌነ። ወአሐቲ፡ ብእሲ
...ት፡ ሠያጢተ፡ ፐፐራ፡ እንተ፡ ሀገረ፡ ትያጢሮን፡ ፈራሂተ፡ እግዚአብሔር፡ ታጸም
...ዕ፡ ወከሠተ፡ እግዚአብሔር፡ እዝና። ወስማ፡ ሊዲያ። ወተጠምቀት፡ ምስለ
...ኵሉ፡ ሰብአ፡ ወአስተበቍዐተነ፡ ወትብለነ፡ ለእመ፡ ረሰይክሙኒ፡ መእምንተ፡ ለእግዚ
...አብሔር፡ ቦኡ፡ ቤትየ፡ ወሕድሩ፡ አገበረተነ። ወእንዘ፡ ነሐውር፡ ለጸሎት፡ ረ
...ከበተነ፡ አሐቲ፡ ወለት፡ እንተ፡ ይትዌረይ፡ ጋኔን፡ ወታገብእ፡ ብዙኀ፡ ብንተ፡ ወአ
...ግዚ፡ ትነሥእ፡ ሐፍሀ።

Et profecti sunt ad civitates, & docuerunt eas, ut observarent instituta Apostolorum 4
quæ decrevissent cum senioribus, qui erant Hierosolymis. Et confirmata fuit domus 5
Christianorum in fide, & quotidie augebantur populi. Et profecti sunt ad Phrygiam, 6
& regionem Galatiæ, & prohibuit eos Spiritus sanctus, ne loquerentur in Asia.
Et quum venissent in Mysiam, voluerunt ire in Bethaniam: Et non sivit eos Spiri- 7
tus Jesu. Et quum recessissent à Mysia, descenderunt Troada. Et apparuit Paulo 8
vir Macedo, stans & rogans eum, & dicens ei; Transito per Macedoniam, &
adjuva nos. Et quum vidissemus hoc, voluimus statim abire Macedoniam, exi- 10
stimantes quòd vocâsset nos Deus ut vocaremus eos, & doceremus eos. Et exeun- 11
tes à Troade, venimus Ambracen: & postridie venimus civitatem novam, cujus
nomen Neapolis. Et illinc Philippos, principium Macedoniæ, ad civitatem colo- 12
niæ juxta Macedoniam, & mansimus in civitate paucos dies. Et in die sabbati 13
egressi sumus foràs è civitate ad flumen, & existimavimus quòd oratio fuisset ibi:

In Oratione sanctarum mulierum.

Et consedimus, et docuimus mulieres quæ venerant nobiscum. Et quædam mulier 14
venditrix purpuræ, civitatis Thyatiræ, timens Deum, audiebat: et aperuit Deus
aures ejus: et nomen ejus Lydia. Et baptizata fuit cum omnibus hominibus ejus, 15
et rogavit nos, et dicebat nobis; Si posuistis me fidelem Deo, intrate domum meam,
et requiescite: & adegit nos. Et quum proficisceremur ad orationem, obviavit nobis 16
quædam filia quam submittebat dæmon, et reddidit multum quæstus ejus: et tunc
surrexit vaticinans.

Hæc subsecuta Paulum & nos, clamabat, dicens; Isti homines ser-
17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦ-
vi Dei excelsi sunt, qui annuntiant nobis viam salutis. Hoc
18 λοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο
autem faciebat ad multos dies. Dolens autem Paulus, & conversus,
δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ (ω) ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας,
spiritui dixit; Præcipio tibi in nomine Jesu Christi, exire ab
τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι (α) ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ'
ea: & exiit eadem hora. Videntes autem domini ejus quia exivit
19 αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν
spes quæstûs eorum, apprehendentes Paulum & Silam, traxerunt in fo-
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγο-
rum ad principes. Et offerentes eos præfectis, dixerunt;
20 ρὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, (β) εἶπον,
Hi homines conturbant nostram civitatem, Judæi subsistentes: Et
21 Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· Καὶ
annuntiant mores, quos non licet nobis suscipere, neque facere, Romanis
καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις
existentibus. Et consurrexit turba adversus eos: & præfecti dirum-
22 οὖσι. Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ (γ) περιρρή-
pentes eorum vestes, jusserunt flagellare. Multásque imponentes eis
23 ξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. Πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς
plagas, immiserunt in custodiam, mandantes vinctorum custodi tutò custodire
πληγάς, ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν
eos. Qui mandatum tale accipiens, misit eos in interiorem
24 αὐτούς. Ὃς παραγγελίαν (δ) τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν
carcerem, & pedes eorum strinxit in lignum. Secundùm autem mediam
25 φυλακήν, καὶ τοὺς πόδας (ε) αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσο-
noctem, Paulus & Silas orantes, laudabant Deum: audiebant autem eos
νύκτιον, Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι, ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν

vincti. Subitò verò terræmotus factus est magnus, ita ut moveri fundamenta
οἱ δέσμιοι. Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια 26
carceris: aperta suntque statim ostia omnia, & universorum
τοῦ δεσμωτηρίου· (ζ) ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων
vincula remissa sunt. Exsomnis autem factus vinctorum custos, & videns apertas
τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας
januas carceris, educens gladium futurus erat seipsum interficere, æstimans
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων 27
effugisse vinctos. Clamavit autem voce magnâ Paulus, dicens;
ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. Ἐφώνησε δὲ (η) φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων,
Nihil feceris tibipsi malum: universi enim sumus hic. Petens verò
Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. Αἰτήσας δὲ 28
lumen, irrupit, & tremefactus factus, procidit Paulo & Silæ.
φῶτα, εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος, προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ. 29
Et producens eos foràs, ait; Domini, quid me oportet facere ut servet?
Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
Illi autem dixerunt; Crede in Dominum Jesum Christum, & servaberis tu &
Οἱ δὲ (θ) εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον (ι) Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ 30
domus tua. Et locuti sunt ei verbum Domini, & omnib' qui erant in domo
ὁ οἶκός σου. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, (κ) καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ 31
ejus. Et tollens eos in illa hora noctis, lavit à plagis: &
αὐτοῦ. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ 32
baptizatus est ipse & ejus omnes continuò. Perducénsque eos in domum
ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ (λ) οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα. Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον 33
suam, apposuit mensam, & lætatus est, cum omni domo credens Deo.
αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο, πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ. 34
Die autem facto, miserunt magistratus lictores, dicentes; Di-
Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες, Ἀπό-
mitte homines illos. 35
λυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

MS. A. (ω) Παῦλος, (α) ἐν ὀνόματι (β) εἶπαν, (γ) περιρήξαντες (δ) τοιαύτην λαβών, * ἔλαβεν (ε) ἠσφαλίσατο αὐτῶν (ζ) ἠνοίχθησαν δὲ (η) μεγάλῃ φωνῇ (θ) εἶπαν, (ι) Ἰησοῦν, καὶ (κ) σὺν πᾶσιν (λ) οἱ οἰκεῖοι αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

Et sequebatur Paulum & nos, clamabátque 17
& dicebat, Viri isti servi sunt Dei excelsi,
& annuntiant vobis viam salutis. Et ita 18
faciebat multis diebus: sed indignatus est
Paulus, dixitque spiritui illi; Præcipio tibi
in nomine Jesu Christi, ut exeas ab ea. Eo
igitur momento exiit. Quúmque vidissent 19
heri ejus egressam ex ea spem quæstûs sui,
prehenderunt Paulum & Silam, & trahen-
do adduxerunt eos in plateam. Et eos sti- 20
terunt ante magistratus & primores urbis.
Dicebant autem, Homines isti conturbant
civitatem nostram, quoniam Judæi sunt. Et 21
prædicant nobis ritus quos non licet nobis
recipere, nec exequi, quippe qui Romani si-
mus. Turba item plurima coacta est adver- 22
sùs eos: Tunc præfecti disruperunt eorum
vestimenta, jusserúntque eos virgis cædi.
Quúmque multùm eos flagellâssent, conje- 23
cerunt eos in carcerem, & præceperunt cu-
stodi domûs vinctorum, ut custodiret eos
cautè. Ipse verò quum suscepisset hoc 24
mandatum, intromittens eos occlusit in lo-
cum intimum carceris, vinxitque pedes eo-
rum numellâ. Mediâ verò nocte Paulus & 25
Sila precabantur, & glorificabant Deum,
audiebántque eos vincti. Et repentè ter- 26
ræmotus ingens extitit, & concussa
sunt fundamenta carceris, & confestim aper-
tæ sunt fores omnes, & vincula omnium so-
luta. Quúmque excitatus esset custos do- 27
mûs vinctorum, & videret apertas fores car-
ceris, accepit gladium, volebátque seipsum
interficere, quippe qui putaret vinctos effu-
gisse. Proindè vocavit eum Paulus altâ vo- 28
ce, & dixit ei; Ne quid facias tibiipsi mali,
quoniam nos omnes hìc sumus. Ille verò 29
accendit sibi lucernam, prosiliítque, & in-
gressus est tremens, ac procidit ad pedes
Pauli & Silæ. Et produxit eos foràs, dixít- 30
que eis; Domini mei, quid me oportet fa-
cere ut salvus sim? Illi verò dixerunt ei; 31
Crede in Dominum nostrum Jesum Chri-
stum, & servaberis tu & domus tua. Por- 32
rò allocuti sunt eum sermonem Domini,
omnésque domesticos ejus. Et eâ ipsâ ho- 33
râ, eâdémque nocte, assumptis illis lavit vi-
bices eorum: eóque momento baptizatus
est ipse omnésque domestici ejus. Et ac- 34
ceptos eos subduxit domum suam, & appo-
suit eis mensam, exultabátque ipse & do-
mestici ejus omnes in fide Dei. Exorto 35
autem die miserunt magistratus eos qui
ferebant fasces qui dicerent præfecto do-
mûs vinctorum, Dimitte illos homines.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእምዝ ፡ ተለወተነ ፡ ድኅሬሁ ፡ ለጳውሎስ ፡ እንዘ ፡ ትኬልሕ ፡ ወትብል ፡ እሉ ፡ ዕደው ፡
18 አግብርተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ልዑል ፡ እሙንቱ ፡ ወይሜህሩነ ፡ ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡፡ ወ
ከመዝ ፡ ትገብር ፡ ብዙኃ ፡ መዋዕለ ፡ ወአጽሀቀቶ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወተመይጠ ፡ ወይቤ ፡ በ
መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እኤዝዘከ ፡ በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ትፃእ ፡ ወኃደጋ ፡ ሶቤሃ ፡፡
19 ወርእዮሙ ፡ እጋእዝቲሃ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ እሙኃበ ፡ ታገብእ ፡ ብንታ ፡ አኃዝዎሙ ፡ ለጳ
ውሎስ ፡ ወለሲላስ ፡ ወሰሐብዎሙ ፡ እንተ ፡ ምሕዋር ፡፡ ወተበጽሕዎሙ ፡ ኀበ ፡ መኳን
20 ንት ፡፡ ወይቤሉ ፡ እሉ ፡ ዕደው ፡ የሀውኩ ፡ ሀገረ ፡ ወአይሁድ ፡ እሙንቱ ፡፡

Et tunc sequuta est nos post Paulum, clamans & dicens; Isti viri servi Dei 17
excelsi sunt, & docent nos viam vitæ. Et sic faciebat multos dies, et solli- 18
citavit Paulum: & conversus est, & dixit in Spiritu sancto; Præcipio tibi
in nomine Jesu Christi, ut exeas: & reliquit eam statim. Et videntes do- 19
mini ejus quòd non esset unde redderet quæstum ejus, apprehenderunt Paulum &
Silam, & traxerunt eos per forum. Et adduxerunt eos ad judices, & dixe- 20
runt; Hi viri conturbant civitatem, & Judæi sunt:

Versio VULGATA LATINA.

Hæc subsecuta Paulum, & nos, clamabat dicens; Isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis. Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus, & conversus, spiritui dixit; Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eâdem horâ. Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstûs eorum, apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes: Et offerentes eos magistratibus, dixerunt; Hi homines conturbant civitatem nostram, cùm sint Judæi: Et annuntiant morem, quem non licet nobis suscipere, neque facere, cùm simus Romani. Et cucurrit plebs adversùs eos: & magistratus, scissis tunicis eorum, jusserunt eos virgis cædi. Et cùm multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, præcipientes custodi ut diligenter custodiret eos. Qui cùm tale præceptum accepisset, misit eos in interiorem carcerem, & pedes eorum strinxit ligno. Mediâ autem nocte, Paulus & Silas orantes, laudabant Deum: & audiebant eos, qui in custodia erant. Subitò verò terræmotus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris.
Et statim aperta sunt omnia ostia: & universorum vincula soluta sunt.
Expergefactus autem custos carceris, & videns januas apertas car- 27
ceris, evaginato gladio volebat se interficere, existimans fugisse
vinctos. Clamavit autem Paulus voce magnâ, dicens; Nihil tibi 28
mali feceris: universi enim hic sumus. Petitóque lumine, introgressus est; 29
& tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes: Et producens eos foràs, 30
ait; Domini, quid me oportet facere, ut salvus fiam? At illi dixerunt; 31
Crede in Dominum Jesum: & salvus eris tu, & domus tua. Et locuti sunt 32
ei verbum Domini, cum omnibus qui erant in domo ejus. Et tollens eos in 33
illa hora noctis, lavit plagas eorum: & baptizatus est ipse, & omnis do-
mus ejus continuò. Cúmque perduxisset eos in domum suam, apposuit eis 34
mensam, & lætatus est cum omni domo sua credens Deo. Et cùm dies fa- 35
ctus esset, miserunt magistratus lictores, dicentes; Dimitte homines illos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذه اتبعت بولص وسيلا وهتفت قائلة • ان هولاء الرجال عبيد الاله العلي • هم 17
يعرفونكم طريق الخلاص * فاذ عملت هذا اياما كثيرة • اسمعص ذلك بولص • 18
والتفت وقال للروح • اوصيك باسم ايسوع المسيح ان تخرج منها • تخرج في تلك الساعة
نفسها * فلما راي اصحابها ان قد خرج رجاء صناعتهم • قبضوا على بولص وسيلا • 19
يسحبونهما في السوق الى روساء المدينة * واذ قدموهما الى قواد المدينة قالوا • ان 20
هذين الرجلين قد ازعجا مدينتنا • وهما يهوديان * يخبران بفرايض لن يجوز لنا ان 21
نقبلها ولا نعملها لاننا روم نحن * وانتصب الجمع عليهم • وان القواد مزقوا ثيابهما • 22
وامروا ان يضربا بالعصي * فلما وضعوا فيهما جراحات كثيرة من الضرب • طرحوهما 23
في الحبس • ووصوا حافظ السجن ان يحفظهما باحتراز * فاذ وصي بمثل هذه الوصية • 24
حبسهما في السجن الجواني • واوثق ارجلهما في الخشبة * وفي نصف الليل بينما بولص 25
وسيلا يصليان ويسبحان الله • كان المقيدون يسمعونهما * حينئذ صارت بغتة زلزلة 26
عظيمة • حتى ان اساسات الحبس تزعزعت • وتفتحت وقتئذ ابوابه كلها • وانفكت قيودهما
واغلالهما كلها * فلما استيقظ حافظ السجن • وابصر الحبس ابوابه مفتوحة استل سيفا • 27
معتزما ان يقتل نفسه • ظانا ان المقيدين قد هربوا * فصوت به بولص صوتا عظيما قائلا • 28
لا تعمل بنفسك سيا رديا • فاننا كلنا ههنا نحن * فطلب مصباحا وطفر الى عنده وصار 29
مرتعدا • وخر ساجدا لبولص وسيلا * واخرجهما خارج الحبس • وقال لهما يا سيدي ماذا يجب 30
على ان اعمل لاخلص * فقالا له امن بالرب ايسوع المسيح فتخلص انت ومنزلك * وخاطباه 31 32
بقول الرب وجميع الذين في منزله * فاخذهما في تلك الساعة من الليل فغسلهما من 33
جراحاتهما • واصطبغ هو واهله كلهم في الحين * واصعدهما الى منزله • وقدم لهما مائدة • 34
وابتهج هو واهل بيته لما امن بالله • تم • * فلما اضحى النهار ارسل القواد اصحاب المقارع 35
قائلين • اطلقوا ذينك الرجلين •

Hæc secuta est Paulum & Silam, & 17
exclamavit dicens; Hi sanè viri,
servi sunt Dei altissimi, ipsi notam
faciunt vobis viam salutis. Hoc 18
cùm fecisset diebus multis, ægrè tulit
illud Paulus: & conversus ait spiri-
tui; Præcipio tibi in nomine Jesu
Christi, ut exeas ab ea: & exivit
eâdem illâ horâ. Cùm autem vidis- 19
sent domini ejus quòd exisset spes artis
suæ, apprehenderunt Paulum ac Silam,
trahentes eos per vicum ad præfectos
urbis. Et cùm stitissent eos ante du- 20
ces urbis, dixerunt; Hi duo viri jam
conturbârunt urbem nostram, suntque
ambo Judæi, Et annuntiant statuta 21
quæ nuspiam licet nobis suscipere,
nec facere, quoniam Romani sumus.
Et erexit se turba adversus illos, & 22
duces sciderunt vestes utriusque, jus-
serúntque eos cædi fustibus. Cumque 23
posuissent in eis plagas multas ob
verbera, conjecerunt eos in carcerem,
& jusserunt custodi carceris ut cau-
te custodiret eos. Cui cùm tale præ- 24
ceptum fuisset injunctum, clausit eos
in carcerem interiorem, & adstrinxit
pedes eorum trabi. Mediâ autem 25
nocte, dum Paulus ac Sila orarent,
laudarentque Deum, audiebant eos
vincti. Tunc factus est repentè ter- 26
ræmotus magnus, ita ut fundamenta
carceris concuterentur, & aperirentur
eodem tempore omnia ejus ostia, cun-
ctique amborum compedes ac vincula
solverentur. Et cùm evigilâsset cu- 27
stos carceris, vidissetque carceris
ostia aperta, exemit gladium, animo
perimendi seipsum, arbitratus vin-
ctos jam evasisse. Inclamavit autem 28
illum Paulus voce magnâ, dicens;
Ne inferas tibi ipsi quicquam mali,
siquidem nos omnes hic adsumus. Is 29
postulatâ face, irrupit ad eum, &
tremefactus procidit adorans Paulum
& Silam: Educénsque eos extra 30
carcerem, ait illis; O domini mei,
quid me oportet facere ut salvus
fiam? Dixerunt ei; Crede in Do- 31
minum Jesum Christum, & salva-
beris tu ac domus tua. Et locuti 32
sunt ei sermonem Domini, & omni-
bus qui erant in domo ejus. Et as- 33
sumens eos in illa noctis hora, la-
vit eos à plagis illorum, eodémque
tempore baptizatus est ipse & dome-
stici sui omnes. Et ascendere faci- 34
ens eos in domum suam, proposuit
eis mensam, & exultavit ipse ac
domestici sui, quòd credidisset in
Deum. Hactenus. Cumque illu- 35
xisset dies, miserunt duces flagelli-
feros, dicentes; Dimittite duos illos
viros.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ይሜህሩ ፡ ለነ ፡ ሕገ ፡ ዘኢይከውነነ ፡ ለገቢረ ፡ እንዘ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ንሕነ ። ወ
22 ጉብኡ ፡ ደቢሆሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወመኳንንት ፡ ወአዘዙ ፡ ይዝብጥዎሙ ፡ በአብትር ፡ ወይ
23 ሥጡ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ብዙኃ ። ወዘበጥዎሙ ፡ ወሞቅሕዎሙ ፡ ወአዘዝዎ ፡ ለዐቃቤ ፡
24 ሞቅሕ ፡ ያጽንዕ ፡ ዐቂቦቶሙ ። ወተአዚዞ ፡ ሞቅሖሙ ፡ ውስተ ፡ ውስጤ ፡ ሞቅሕ ፡
ወአጽንዐ ፡ እገሪሆሙ ፡ ውስተ ፡ ጕንድ ።

በጸሎተ ፡ ሰማዕት ።

25 ወበ ጊዜ ፡ መንፈቀ ፡ ሌሊት ፡ ጸለዩ ፡ ጳውሎስ ፡ ወሲላስ ፡ ወሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
26 ተጐድአ ፡ መዋቅሕቲሆሙ ። ወሶቤሃ ፡ አድለቅለቀ ፡ ዐቢይ ፡ ድልቅልቅ ፡ ወአንቀልቀ
ለ ፡ መሠረታት ፡ ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ ወተርኅወ ፡ በጊዜሃ ፡ ኵሉ ፡ አናቅጽ ፡ ወተፈትሐ ፡ ኵ
27 ሉ ፡ ሙቁሓን ። ወነቅሀ ፡ ዐቃቤ ፡ ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ ወርእየ ፡ ርኅወ ፡ አናቅጸ ፡ ወመል
ሐ ፡ መጥባሕቶ ፡ ወፈቀደ ፡ ይትረገዝ ፡ ለሊሁ ፡ ወመሰሎ ፡ ዘአምሰጡ ፡ ሙቁሓን ።
28 ጸውዖ ፡ ሎቱ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኢትግበር ፡ እኩየ ፡ ደበ ፡ ነፍስከ ፡ ሀሎነ ፡ ኵል
ነ ፡ ዝየ ። ወአምጽአ ፡ ማኅቶተ ፡ ወቦአ ፡ እንተ ፡ ውስጥ ፡ እንዘ ፡ ይርዕድ ፡ ወሰገ
ደ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለሲላስ ። ወአውፅኦሙ ፡ አፍአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እጋእዝትየ ፡ ም
ንት ፡ እግበር ፡ ከመ ፡ እድኅን ። ወይቤልዎ ፡ እመን ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶ
ስ ፡ ወትሐዩ ፡ ወኵሉ ፡ ቤትከ ። ወነገርዎ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለኵሉ ፡ ሰብኡ ፡
ቤቱ ። ወነሥኦሙ ፡ ሶቤሃ ፡ በሌሊት ፡ ወኃፀቦሙ ፡ ለመቅሠፍቶሙ ፡ ወተጠመ
ቀ ፡ ውእቱ ፡ ወኵሉ ፡ ሰብኡ ፡ በጊዜሃ ። አዕረጎሙ ቤቶ ፡ ወሠርዐ ፡ ማእደ ፡ ወተ
ውእቱ ፡ ወኵሉ ፡ ቤቱ ፡ ወአምነ ፡ በእግዚእነ ። ወጸቢሖ ፡ ለአኩ ፡ መኳ
ት ፡ ወሊሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ፍትሕዎሙ ፡ ለእሉ ፡ ዕደው ፡ ወሕድግዎ
ሙ ።

Et docent nos legem, quam non licet nobis facere, quum simus Romani. Et con- 21
gregati sunt adversùs eos populi & judices, & jusserunt, ut cæderent eos cum vir- 22
gis, & lacerabant vestes eorum multùm: Et cæderunt eos, & incarceraverunt eos, 23
& jusserunt custodi carceris, confirmare custodiam eorum. Et quum mandatum re- 24
cepisset, incarceravit eos in interiori carcere, & firmavit pedes eorum in ligno.

In oratione Martyrum,

Et tempore mediæ noctis oraverunt Paulus & Silas, & glorificârunt Deum, 25
& percussa sunt vincula eorum. Et tunc factus est magnus terræmotus, & con- 26
cussit fundamenta domûs vinculi, & aperta sunt statim omnia ostia, & soluti
sunt omnes vincti. Et expergefactus est custos domûs vinculi, & vidit aper- 27
ta ostia, & eduxit gladium suum, & voluit transfigere se, & existimavit
quòd effugissent vincti. Et clamavit ad eum Paulus, & dixit ei; Ne faci- 28
as quid mali contra animam tuam: sumus omnes nos hic. Et adduxit lu- 29
men, & introgressus est tremens, & adoravit Paulum & Silam: Et eduxit 30
eos foràs, & dixit iis; Domini mei, quid faciam ut server? Et dixerunt 31
ei; Crede in Domino nostro Jesu Christo: & vives, & tota domus tua. Et 32
annuntiaverunt ei verbum Dei, omnibus hominibus ejus & domui suæ. Et as- 33
sumpsit eos statim in nocte, & lavit eos à plagis eorum, & baptizatus est ille,
& omnes homines ejus illicò. Ascendere fecit eos domum suam, & paravit 34
mensam, & gavisus est ille, & tota domus ejus, & credidit in Domino no-
stro. Et manè miserunt judices ministros eorum, dicentes; Solvite hos homines, 35
& dimittite eos.

Annuntiavit autem carceris custos verba hæc *ad* *Paulum*; Quia miserunt
36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, Ὅτι (μ) ἀπεστάλκασιν
magistratus, ut dimittamini: nunc igitur exeuntes ite in pace. *At* Paulus
37 οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος
dixit ad eos; *Cædentes* nos publicè indemnatos, homines Romanos *subsi-*
ἔφη πρὸς αὐτοὺς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
stentes miserunt in carcerem, & nunc occultè nos ejiciunt? non *enim*: sed *venientes*
χοντας ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες
ipsi nos *educant*. Renuntiaverunt autem magistratibus lictores verba
38 αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. Ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα
hæc: *&* timuerunt *audientes* quòd Romani essent. Et venientes deprecati sunt
39 ταῦτα· (ν) καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι. Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν
eos: & educentes rogabant *egredi* urbe. Exeuntes autem de *custodia*,
40 αὐτοὺς· καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων (ξ) ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς,
introierunt ad Lydiam: & *videntes* *fratres*, consolati sunt eos, & *egressi* sunt.
εἰσῆλθον (ο) εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ (π) ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

CAP. XVII. ιζ'.

Iter facientes autem Amphipolim & Apolloniam, venerunt *in* Thessalonicam, ubi
1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ (α) Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ΚΕ'
erat synagoga Judæorum. Secundùm autem *consuetum* *Paulo* introivit ad
2 ἦν (β) ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς
eos, & per Sabbata tria disserebat eis de Scripturis, Adaperiens & *propo-*
3 αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία (γ) διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, Διανοίγων καὶ παρατι-
nens, quia Christum oportuit pati, & resurgere à mortuis: & quia hic est Chri-
θέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν· καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν (δ) ὁ Χρι-
stus Jesus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis *persuasi sunt*, & ad-
4 στὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσε-
juncti sunt Paulo & Silæ: & *religiosorum* *Græcorum* *multa* multitudo,
κληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ· τῶν τε σεβομένων (ε) Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος,
mulierúmque *primariarum* non paucæ. Zelantes autem *impersuasi* Judæi, 5
γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. (ζ) Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ
assumentes *circumforaneorum* quosdam viros malos, & *turbam facientes*, concitaverunt
προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων (η) τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν
civitatem: assistentésque domui Jasonis, quærebant eos producere in populum.
τὴν πόλιν· (θ) ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ (ι) Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς (κ) ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. 6
Non *invenientes autem* eos, trahebant Jasonem, & quosdam fratres ad principes civitatis
Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον (λ) τὸν Ἰάσονα, καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
clamantes; Quoniam *habitatam* *subvertentes* *hi*, & *hic* *adsunt*: Quos 7
(μ) βοῶντες, Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν· Οὓς
suscepit Jason: & hi omnes contra decreta Cæsaris *faciunt*,
ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος (ν) πράττουσι,
regem dicentes alium esse, Jesum. Concitaverunt autem *turbam*, & principes civitatis 8
βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς πολιτάρχας
audientes hæc. Et *accipientes* *satisfactionem* à Jasone & *cæteris*, 9
ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν,
dimiserunt eos. *At* fratres confestim per noctem emiserunt *ipsúmque* Paulum 10
ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ (ξ) ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον
& Silam in Berœam: qui *advenientes*, in synagogam Judæorum
καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων
abierunt. Hi autem erant *generosiores* eorum qui sunt *in* *Thessalonica*, qui 11
ἀπῄεσαν. Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες
susceperunt verbum cum omni *alacritate*, *per* *diem* scrutantes *Scripturas*,
ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς,
si haberent hæc ità.
εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.

MS.A. (μ) ἀπέσταλκαν (ν) ἐφοβήθησαν δὲ (ξ) ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς (ο) πρὸς τὴν (π) ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθον. Κεφ. ιζ'. MS.A. (α) τὴν Ἀπολλωνίαν, (β) συναγωγὴ (γ) διελέξατο (δ) Χριστὸς (ε) καὶ Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, (ζ) Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν (η) ἄνδρας τινὰς (θ) καὶ ἐπιστάντες τῇ (ι) Ἰάσονος, (κ) προαγαγεῖν (λ) Ἰάσονα, (μ) *βοῶντας, (ν) πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι, (ξ) ἀδελφοὶ ἐξέπεμψαν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Dominicæ VI. Jejunii. 26.

Quæ quum audîsset præfectus domûs vinctorum, ingressus renuntiavit hunc sermonem Paulo; Miserunt, *inquit*, magistratus, ut dimittamini. Nunc ergò exite, proficiscamini in pace. 36
Dixit ei Paulus, Innocentes flagris coram toto mundo ceciderunt, nos homines Romanos, nósque conjecerunt in carcerem, nunc autem clàm ejiciunt nos? Minimè sanè: Sed veniant ipsi, educant nos. 37
Abierunt itaque gestitores fascium, & renuntiârunt magistratibus hos sermones qui sibi dicti fuerant: quumque audîssent eos Romanos esse, timuerunt. 38
Et venerunt ad eos, & efflagitârunt ab eis, ut exirent, excederéntque civitate. 39
Quum autem egressi fuissent è carcere, ingressi sunt ad Lydiam, & inviserunt ibi fratres, cósque consolati sunt. 40

CAP. XVII.

Et exierunt, ac transierunt per Amphipólim, & Apoloniam urbes, venerúntque Thessalonicam, ubi erat synogoga Judæorum. 1

Nocte crucifixionis. 48.

Cæterùm Paulus, prout consueverat, introiit ad eos, tribúsque sabbathis verba fecit ad eos ex Scripturis. 2
Dum explicaret, & ostenderet oportuisse Christum pati & resurgere à mortuis, eundémque esse Jesum Christum, quem *inquit* evangelizo vobis. 3
Proinde quidam ex eis crediderunt Paulo & Silæ, multique ex Græcis illis qui timebant Deum, atque adeò mulieres percelebres non paucæ. 4
Sed commoti sunt invidiâ Judæi, & adjunxerunt sibi homines sceleratos ex compitis civitatis, coëgerúntq; turbã multam, & conturbârunt civitatem: porrò venerunt & insurrexerunt adversùs domum Jasonis, studebántque eos educere illinc, & tradere eos turbæ. 5
Quumq; non invenissent eos illic, traxerunt Jasonem & fratres qui aderant illic, & adduxerunt eos ad primores civitatis vociferantes, Hi sunt qui universam terram conturbârunt, & ecce iterum huc venerunt. 6
Eorum autem hospes est iste Jason, & hi omnes contra mandata Cæsaris insurgunt, quum dicunt alium esse regem, Jesum. 7
Concitati sunt autem primores civitatis & omnis populus, quum hæc audissent. 8
Sed acceperunt fidejussores ab Iasone, nec non à fratribus: & tunc dimiserunt eos. 9
Fratres verò statim eâ ipsâ nocte emiserunt Paulum & Silam in Berœam urbem: quò quum venissent, introierunt in synagogam Judæorum. 10
Erant enim nobiliores Judæi qui illic aderant, Judæis illis qui erant Thessalonicæ, & audiebant ab eis sermonem quotidie hilariter, dum discuterent è Scripturis num hæc ita se haberent. 11

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

36 ወነገሮሙ : ዐቃቤ : ሞቅሕ : ለጳውሎስ : ወለሲላስ : ከመ : ለአኩ : መኳንንት : ይኅድ
37 ግዎሙ : ወይእዜኒ : ሑሩ : በሰላም ::=፡ ወይቤልዎ : ቀሠፉነ : ገሃደ : ዘእልቦነ : አበ
ሳ : እንዘ : ሰብአ : ሮሜ : ንሕነ : ወሞቅሑነ : ወይእዜ : ጽሚተ : ያወፅኡነ : አበይነ :
38 ይምጽኡ : ለሊሆሙ : ያውፅኡነ ::=፡ ወነገርዎሙ : ወዓሊሆሙ : ለመኳንንት : ዘነገሩ :
ወፈርሁ : መኳንንት : ሰሚዖሙ : ከመ : ሰብአ : ሮሜ : እሙንቱ ::=፡

Et nuntiavit custos carceris Paulo et Silæ, quòd misissent Judices dimittere eos: et nunc igitur, ite in pace. 36
Et dixerunt; Flagellaverunt nos publicè, et nunc cùm non habentes crimen, quum Romani simus, et vinxerunt nos, et nunc clàm exire nos facient? nolumus: veniant ipsi ut exire nos faciant. 37
Et renuntiaverunt ministri eorum judicibus, quæ dixisset: et timuerunt judices audientes quòd Romani essent. 38

Versio VULGATA LATINA.

Nuntiavit autem custos carceris verba hæc Paulo; Quia miserunt magistratus ut dimittamini: nunc igitur exeuntes, ite in pace. Paulus autem dixit eis; Cæsos nos publicè, indemnatos, homines Romanos miserunt in carcerem, & nunc occultè nos ejiciunt? Non itá: sed veniant, Et ipsi nos ejiciant. Nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc. Timueruntque audito quòd Romani essent: Et venientes deprecati sunt eos, & educentes rogabant ut egrederentur de Urbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam: & visis fratribus consolati sunt eos, & profecti sunt.

CAP. XVII.

1 Cum autem perambulâssent Amphipolim, & Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga Judæorum. Secundùm consuetudinem autem Paulus
2 introivit ad eos, & per sabbata tria disserebat eis de Scripturis, Adaperiens &
3 insinuans quia Christum oportuit pati, & resurgere à mortuis: & quia hic est
Jesus Christus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis crediderunt, & ad- 4
juncti sunt Paulo & Silæ, & de colentibus Gentilibúsque multitudo magna, &
mulieres nobiles non paucæ. Zelantes autem Judæi, assumentésque de vulgo vi- 5
ros quosdam malos, & turbâ factâ, concitaverunt civitatem: & assistentes domui
Jasonis quærebant eos producere in populum. Et cùm non invenissent eos, tra- 6
hebant Jasonem & quosdam fratres ad principes civitatis, clamantes; Quoniam
hi, qui Urbem concitant, & huc venerunt, Quos suscepit Jason, & hi omnes con- 7
tra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, Jesum. Concitaverunt au- 8
tem plebem, & principes civitatis audientes hæc. Et acceptâ satisfactione à Jaso- 9
ne, & à cæteris, dimiserunt eos. Fratres verò confestim per noctem dimiserunt 10
Paulum & Silam in Berœam. Qui cùm venissent in synagogam Judæorum introi-
erunt. Hi autem erant nobiliores eorum, qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt 11
verbum cum omni aviditate, quotidiè scrutantes Scripturas, si hæc ita se haberent.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * فبشر بولص بهذه الأقوال حافظ الحبس • ان القواد قد ارسلوا يامرون باطلاقكما • فاخرجا
37 الآن واذهبا بسلام * فقال لهم بولص • ضربونا لدى الخلق جهرا • ونحن رجلان روميان
لا تبعة علينا لم نجترم ذنبا • وطردونا في الحبس • والآن يخرجونا سرا • ما يكون هذا • بل
38 يجيئون هم فيخرجونا * فاخبر اصحاب المقارع للقواد بهذه الأقوال • فخشيوا اذا سمعوا انهما روميين •
39 * وجاؤوا واعتذروا اليهما • ولاطفوهما • واخرجوهما • وسالوهما ان يخرجا من المدينة •
• قراءة الاثنين السابع والثلثين من الفصح المقدس • 40 * فاذا خرجا من الحبس
دخلا عند لذية • وابصرا الاخوة وعزياهم * • الفصل السابع عشر • 1 * وخرجا يطوفان
جايلين مدينة امفيبولس وابولونياس • واقبلا الي تسالونيكي • حيث مركز اليهود ومجمعهم •
2 * فدخل بولص اليهم على مالوف عادته • وخاطبهم ثلثة سبوت يفاوضهم من الكتب •
3 * فاتحا لهم معانيها وحالا معتاصها • قايلا ان المسيح كان يجب ان يالم ويقوم من الموتى •
4 وان هذا هو يسوع المسيح • الذي انا ابشركم به * وان قوم منهم اذعنوا له • وحصلوا
في حوز بولص وسيلا • وكثير وافر ليس باليسير من اليونانيين العابدين • والنساء
5 المقدمات في المدينة * فتناولوا اليهود الذين لا يذعنون • قوما من السوقة • رجالا اشرارا
خبثاء * واجمعوا جمعا • واهاجوا فتنة في المدينة • ثم وقفوا بمنزل ياصون طالبين
6 الرسولين • ليحضروهما الي الجمع * فاذ لم يجدوهما سحبوا ياصون وقوما من الاخوة الي
7 روساء المدينة • وهتفوا ان الذين قد اقلبوا المسكونة قد حضروا ههنا * واضافهما ياصون •
8 وهولاء كلهم يعملون ما يضاده قيصر • قايلين ان ايسوع ملك اخر * فاهاجوا الجمع • فاذ سمع
9 هذه الأقوال روساء المدينة * اخذوا ضمينا من ياصون ومن الباقين واطلقوهم • تم •
10 * ثم ان الاخوة في الحين جهزوا بولص وسيلا بالليل الي حلب الغربية • ولما اقبلوا اليها ذهبا الي
11 مجمع اليهود * وهولاء كانوا اشرف جنسا من جميع الذين بتسالونيكية • وهم الذين قبلوا
اقوال الكرازة بكل النشاط • وكانوا كل يوم يتصفحون الكتب ان كانت هذه الأقوال فيها هكذا •

Retulit ergò Paulo hujusmodi sermones 36
custos carceris, quòd scilicet duces mi-
sissent præcipientes dimissionem vestram:
egredimini igitur modò, & abite in pace.
Inquit eis Paulus, Flagellârunt nos co- 37
ram populo publicè, cùm simus uterque
homines Romani noxâ expertes, quique
nullum crimen perpetravimus, & con-
jecerunt nos in carcerem: & modò eji-
ciunt nos occultè? Non fiet hoc, sed ve-
nient ipsi, educéntque nos. Retulerunt 38
ergò flagelliferi ducibus sermones istos,
qui extimuerunt cùm audissent eos esse
Romanos. Et venientes excusârunt se 39
apud ipsos, & blanditi sunt eis, & rogâ-
runt eos ut egrederentur è civitate.

Lectio feriæ secundæ, trigesimæ
septimæ *diei* infra Pascha
sacrosanctum.

Egressi itaque è carcere, introierunt 40
apud Lydiam, & viderunt fratres, &
consolati sunt eos.

CAP. XVII.

ET exeuntes peragrabant, obeuntes ur- 1
bem Amphipolim & Apolloniam, & ve-
nerunt Thessalonicen, ubi erat diversorium
& synagoga Judæorum. Ingressúsq; ad 2
eos Paulus pro solito more suo, allocutus
est eos tribus sabbathis, verba faciens ex
è Scripturis, Aperiens illis sensus earum, 3
& pandens arcana: dicens oportuisse
Christum pati, & resurgere à mortuis: &
hunc esse Jesum Christum quem ego an-
nuntio vobis. Et verò quidam ex eis 4
obtemperârunt illi, & steterunt à parti-
bus Pauli & Silæ, & multitudo copiosa
haud exigua Græcorum religiosorum,
mulierésq; primariæ in urbe. Judæi au- 5
tem qui non paruerant, assumpserũt quos-
dam nundinarios, homines pessimos ac
flagitiosos, qui simul constipati excitâ-
runt seditionem in urbe: deindè circum-
steterunt domui Jasonis postulantes duos
illos Apostolos, ut sisterent eos coram po-
pulo. Et cùm non reperissent eos, traxe- 6
runt Jasonem & quosdam ex fratribus
ad principes urbis: & exclamârunt, Qui
orbem terrarum commoverunt, huc se
contulêre: Et Jason excepit eos. Hi autem 7
omnes faciunt quod contrarium est Cæ-
sari, dicentes Jesum esse alium regem.
Adeóq; concitârunt plebem. Et cùm au- 8
dissent hos sermones principes urbis,
Acceperunt sponsorem à Jasone, & à 9
cæteris, & dimiserunt illos. Hucusque
Tum fratres illicò emiserunt Paulum & 10
Silam noctu in Alepum Occidentalem;
qui cùm eò devenissent, abierunt ad
synagogam Judæorum. Et hi quidem 11
erant nobiliores genere omnibus iis
qui erant Thessalonicæ: iidémq; sunt
qui receperunt sermones prædicationis
omni cum promptitudine: & singulis
diebus pervolvebant Scripturas, an isti
sermones ita continerentur in eis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወአስተብቍዕዎሙ፡ ይፃኡ፡ እምብሔሮሙ፡፡ ወወፂአሙ፡ እሞቅሕ፡ ቦኡ፡
40 ኀበ፡ ልድያ፡ ወረከቡ፡ ቢጾሙ፡ ወመሀርዎሙ፡ ወወፅኡ፡፡
1 ወሖሩ፡ እንፊጶል፡ ወአጶሎንያ፡ ወበጽሑ፡ ተሰሎንቄ፡ ኀቤ፡ ቦ፡ ምኵራብ፡ አይሁድ፡፡
2 ወቦአ፡ ጳውሎስ፡ ኀቤሆሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡ ወነበረ፡ ሠለስተ፡ ሰናብተ፡ ይትዋቀሥሙ፡ እምን፡
3 መጻሕፍት፡፡ ይፌክር፡ ወያበጽሖሙ፡ ሎሙ፡ ከመ፡ ይትቀተል፡ ክርስቶስ፡ ወይትነሣእ፡ እ
ሙታን፡ ወከመ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ ዘአነ፡ ነገርኩክሙ፡፡
በሰንበተ፡ አይሁድ፡፡
4 ወቦ፡ እምውስቴቶሙ፡ እለ፡ አምኑ፡ ወተለውዎሙ፡ ለጳውሎስ፡ ወለሲላስ፡፡ ወብዙኃን፡
ቢጽ፡ ኅሩያን፡ ምእመናን፡ እምአሕዛብ፡ እምነ፡ አረሚያን፡ ወአንስትኒ፡ ወዐበይቶሙ፡ ብዙኃን፡፡
5 ወቀንኡ፡ ዲቤሆሙ፡ ወአስተጋብኡ፡ ላዕሌሆሙ፡ ሰብአ፡ ምሥያጥ፡ ቢጽ፡ እኩያን፡
ወብዙኃ፡ ሆከዋ፡ ለሀገር፡ ወደበዩ፡ ቤተ፡ ኢያሶን፡ ወኀሠሥዎሙ፡ ኀበ፡ አሕዛብ፡፡ ወኀ
6 ሰ፡ ረከብዎሙ፡ ሰሐብዎ፡ ለኢያሶን፡ አብጽሕዎ፡ ኀበ፡ መኳንንት፡ እንዘ፡ ያአወይው፡ ወይብሉ፡
7 እሙንቱ፡ እለ፡ የሀውክዋ፡ ለሀገር፡ ወመጽኡ፡ ዝየ፡፡ ወተወክፎሙ፡ ኢያሶን፡
ወይገብሩ፡ ማዕበተ፡ ወይፈጥሩ፡ ካልአ፡ ሕገ፡ ወይብሉ፡ ኢየሱስ፡ ካልእ፡ ንጉሥ፡፡
8 ወተሀውኩ፡ ሕዝብ፡ ወመኳንንት፡ ዘንተ፡ ሰሚዖሙ፡፡ ወብዙኀ፡ ተኀልዩ፡
9 በእንተ፡ ኢያሶን፡ ወበእንተ፡ ቢጹ፡ ወኀደግዎሙ፡፡ ወፈነውዎሙ፡ ቢጾሙ፡ በሌሊ
10 ት፡ ለጳውሎስ፡ ወለሲላስ፡ ውስተ፡ ቤርያ፡፡ ወቦኡ፡ ምኵራበ፡ አይሁድ፡፡ ወእ
11 ሙንቱ፡ ይኄይሱ፡ እለ፡ ተሰሎንቄ፡ ወተወክፉ፡ ቃሎሙ፡ በኵሉ፡ ትፍሥሕት፡፡
በሆሣዕና፡፡
ወኵሎ፡ ዕለተ፡ ይኅሥሡ፡ በውስተ፡ መጻሕፍት፡ ለእመ፡ ከማሁ፡ ውእቱ፡፡

Et venerunt & rogaverunt eos ut exirent è regione eorum. Et egressi à carcere in- 39
trârunt ad Lydiam, & invenerunt fratres eorum, & docuerunt eos, & egressi sunt. 40

CAP. XVII.

ET profecti sunt per Amphipolin & Apoloniam, & venerunt Thessalonicam, ubi 1
fuit synagoga Judæorum. Et introivit Paulus ad eos, sicut consueverat, & man- 2
sit tria sabbata disserens cum iis ex Scripturis, Explicans, & præoccupans eos hac 3
doctrina, quòd trucidaretur Christus & suscitaretur ex mortuis, & quòd fuit Chri-
stus Jesus quem ego annuntiavi vobis. Sabbato Judæorum.
Et fuerunt quidam ex illis qui crediderunt, & sequuti sunt Paulum & Silam, & 4
multi fratres electi fideles ex Gentibus, & mulieres, & nobilium plures. Et ze- 5
laverunt super eos, & congregaverunt contra eos homines fori, fratres malos, & mul-
tùm perturbârunt civitatem, & adorti sunt domum Jasonis, & quæsiverunt eos
apud populum. Et quum non potuissent trahere eum, Jasonem traxerunt ad judi- 6
ces, clamantes & dicentes; Hi sunt qui perturbant civitatem, & venerunt huc. Et 7
suscepit eos Jason, et faciunt seditionem, et fingunt aliam legem, et dicunt; Jesus
est alius rex. Et conturbati sunt populi et judices hoc audientes. Et valdè solicitii 8
fuerunt de Jasone et de fratribus ejus, et dimiserunt eos. Et miserunt fratres eo- 9
rum in nocte Paulum et Silam in Berœam, et intrârunt synagogam Judæorum. Et 10
illi meliores erant iis qui erant Thessalonicæ, et receperunt verbum eorum cùm 11
omni gaudio:

Dominicâ Hosanæ.

Et quotidie scrutabantur in Scripturis, si ita esset.

Multi quidem ergò ex eis crediderunt, & Græcarum mulierum
12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίςευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν
honestarum, & virorum non pauci. Cùm autem cognovissent ex Thes-
13 εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσ-
salonica Judæi, quia & in Berœa annuntiatum est à Paulo ver-
σαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λό-
bum Dei, venerunt & illuc, concitantes turbas. Statim autem tunc
14 γος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, (ο) σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. Εὐθέως δὲ τότε
Paulum dimiserunt fratres ire usque ad mare:
τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι (π) ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
remanserunt autem hicque Silas & Timotheus ibi. At qui collocaturi
15 (ρ) ὑπέμενον δὲ ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ (σ) καθιςῶντες
Paulum, perduxerunt eum usque ad Athenas: & accipientes mandatum ad
τὸν Παῦλον, (τ) ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς
Silam & Timotheum, ut quàm citissimè venirent ad illum, abierunt. In
16 τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιςα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν. Ἐν
autem Athenis expectante eos Paulo, incitabatur spiritus e-
δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐ-
jus in ipso, videnti idololatriæ existentem civitatem. Disputabat quidem
τοῦ ἐν αὐτῷ, (υ) θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο μὲν
igitur in synagoga Judæis, & colentibus, & in foro, per
17 οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ, κατὰ
omnem diem ad contingentes. Quidam autem Epicureorum
18 πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ (φ) τῶν Ἐπικουρείων
& Stoicorum philosophorum conjiciebant eo: & quidam dicebant;
(χ) καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον,
Quid utique vult seminator verborum hic dicere? hi autem, Peregrinorum dæmo-
Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, Ξένων δαιμο-
niorum videtur annuntiator esse: quia Jesum & resurrectionem eis
νίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάςασιν (ψ) αὐτοῖς

annuntiabat. Apprehendentesque eum, ad Areopagum duxerunt,
εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον (ω) ἤγαγον, 19
dicentes; Possumus scire quæ nova hæc à te dicta doctri-
λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδα-
na? Peregrina enim quædam infers in aures nostras. Volumus ergò
χή; Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. Βουλόμεθα οὖν 20
scire, quid utique velint hæc esse. (Athenienses autem omnes & ad-
γνῶναι (α) τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπι-
venæ hospites, ad nihil aliud vacabant, quàm dicere aliquid & au-
δημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον (β) εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι (γ) καὶ ἀ- 21
dire novum.) Stans autem Paulus in medio Areopagi,
Κς' κούειν καινότερον.) Σταθεὶς δὲ (δ) ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου,
ait; Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosiores vos video.
ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεςέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 22
Præteriens enim & contemplans sacra vestra, inveni & aram
Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν 23
in qua scriptum erat, Ignoto Deo: quem ergò ignorantes colitis, hunc ego
ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώςῳ Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ
annuntio vobis. Deus faciens mundum & omnia quæ in
καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν
eo: hic cœli & terræ Dominus existens, non in manufactis tem-
αὐτῷ· οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς (ε) Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις να- 24
plis habitat: Nec à manibus hominum colitur, in-
οῖς κατοικεῖ· Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν (ζ) ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσ-
digens aliquo: ipse dans omnibus vitam & inspirationem per
δεόμενός τινος· αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν (η) κατὰ 25
omnia:
πάντα·

(σ) καθιςάνοντες (τ) ἤγαγον ἕως (υ) θεωροῦντος (φ) καὶ τῶν (χ) καὶ Στωϊκῶν (ψ) εὐηγγελίζετο αὐτοῖς. (ω) ἦγον, (α) τίνα θέλει (β) ηὐκαίρουν, (γ) ἢ ἀκούειν τι καινότερον.)
(δ) Παῦλος (ε) ὑπάρχων Κύριος, (ζ) ἀνθρωπίνων (η) καὶ τὰ πάντα·

MS. A. (ο) σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς (π) ἕως (ρ) ὑπέμεινάν τε ὅ, τε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Porrò multi ex eis crediderunt, ac similiter 12
quoque ex Græcis viri plurimi, & fœminæ
percelebres. Quum autem cognoverunt Ju- 13
dæi illi Thessalonicenses sermonem Dei præ-
dicatum esse à Paulo Berœæ urbis, venerunt
etiam illuc: nec quieverunt quin commove-
rent & concitarent plebem. Paulum itaque 14
emiserunt fratres ut descenderet ad mare.
Commorati sunt autem in illa urbe Sila &
Timotheus.

Dominicâ IV. post resurrectionem. 49.

Cæterùm illi qui deduxerunt ipsum Paulum, 15
venerunt cum eo ad usque Athenas urbem:
quumque egrederentur ab eo, acceperunt ab
eo literas ad Silam & Timotheum, ut quam-
primùm ad ipsum proficiscerentur. Ipse 16
verò Paulus quum præstolaretur eos Athe-
nis, mœrore afficiebatur in spiritu suo, con-
spiciens totam urbem refertam idolis. Col- 17
loquebatur autem in synagoga cum Judæis,
iisque qui Deum reverebantur, & in platea
quotidie cum quibuslibet obviis. Quin- 18
etiam philosophi ex dogmate Epicuri, aliique
qui vocantur Stoici, disceptabant cum eo:
& unusquisque ex eis dicebant; Quid vult
iste collector verborum? Alii verò dice-
bant; Deos alienos prædicat: quia Jesum
& resurrectionem ipsius prædicabat eis.
Itaque prehenderunt eum, adduxerúntque 19
in Senatum qui vocatur Areopagus, dicentes
ei; Possumúsne scire quænam sit hæc do-
ctrina nova quam prædicas? Verba enim 20
extranea disseminas in aures nostras: volu-
músque scire quid hæc sibi velint. Porrò 21
Athenienses omnes, iisque qui illuc venie-
bant alienigenæ, nulli alii rei vacabant, nisi
ad dicendum & audiendum aliquid novi.

Dominicâ V. post resurrectionem. 50.

Quumque staret Paulus in Areopago, dixit; 22
Viri Athenienses, video vos per omnia ni-
mios esse in cultu dæmonum. Quum per- 23
lustrarem & conspicarer ædem deorum ve-
strorum, nactus sum aram quandam, cui in-
scriptum erat, DEI RECONDITI. Hunc
igitur quem ignorantes colitis, hunc ipsum
annuntio vobis. Deus enim qui condidit 24
mundum, & quicquid in eo est, quique Do-
minus est cœli & terræ, in templis manu-
factis non habitat, Nec ei ministratur per 25
manus hominum, nulliúsque rei indiget,
quippe qui tribuerit omnibus vitam & ani-
mam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወብዙኃን ፡ እምውስቴቶሙ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ወአንስት ፡ አረሚ ፡ ኄራት ፡ ብዙ-
13 ኃት ፡ ወዕደው ፡ እኮ ፡ ሓዳጠን ። ወአእመርዎ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ተሰሎንቄ ፡
ከመ ፡ መሀረ ፡ ጳውሎስ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ በቤርያ ፡ መጽኡ ፡ ዝየኒ ፡ ወሆኩ
14 ሙ ፡ ለሕዝብ ። ወፈነውዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ቢጹ ፡ ሶቤሃ ፡ ወአብጽሕዎ ፡ መ
ንገለ ፡ ባሕር ፡ ወነበሩ ፡ ሲላስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ ህየ ።

Et multi fuerunt ex illis qui crediderunt, & mulieres Gentiles bonæ multæ, & viri 12
non pauci. Et quum cognovissent Judæi Thessalonicenses, quòd docuisset Paulus ver- 13
bum Dei in Berœa, venerunt illuc etiam, & perturbârunt populum. Et emiserunt 14
Paulum fratres ejus statim, & adduxerunt eum ad mare, & manserunt Silas &
Timotheus ibi.

Versio VULGATA LATINA.

Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & viri non pauci. Cùm autem cognovissent in Thessalonica Judæi, quia & Berœæ prædicatum est à Paulo verbum Dei, venerunt & illuc commoventes & turbantes multitudinem. Statímque tunc Paulum dimiserunt fratres, ut iret usque ad mare: Silas autem & Timotheus remanserunt ibi. Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum usque Athenas, & accepto mandato ab eo ad Silam & Timotheum, ut quàm celeriter venirent ad illum, profecti sunt. Paulus autem cùm Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus ejus in ipso, videns idololatriæ deditam civitatem. Disputabat igitur in synagoga cum Judæis, & colentibus, & in foro, per omnes dies, ad eos qui aderant. Quidam autem Epicurei, & Stoici philosophi disserebant cum eo, & quidam dicebant; Quid vult seminiverbius hic, dicere? Alii verò; Novorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Jesum, & resurrectionem annuntiabat eis. Et apprehensum eum ad Areopagum duxerunt, dicentes; Pos- 19
sumus scire quæ est hæc nova, quæ à te dicitur, doctrina? Nova enim quæ- 20
dam infers auribus nostris: Volumus ergò scire, quidnam velint hæc esse. (Athenienses autem omnes, & advenæ hospites, ad nihil aliud vacabant, nisi 21
aut dicere, aut audire aliquid novi.) Stans autem Paulus in medio Areopagi, 22
ait; Viri Athenienses per omnia quasi superstitiosiores vos video. Præteriens 23
enim, & videns simulachra vestra, inveni & aram, in qua scriptum erat; IGNOTO DEO. Quod ergò ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis. Deus, qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic cœli & terræ cùm sit Do- 24
minus, non in manufactis templis habitat, Nec manibus humanis colitur indi- 25
gens aliquo, cùm ipse det omnibus vitam, & inspirationem, & omnia:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وكثيرون منهم امنوا * ومن النساء اليونانيات الممدوح رضين * ورجال ليسوا قليلين *
13 * فلما عرف اليهود الذين من تاسالونيكية * ان وفي حلب الغربية قد بشر بولص كلم
14 الله * اقبلوا الى هناك * فزعزعوا اذهان الجميع * فللحين ارسل الاخوة حينئذ بولص
15 كانه منطلق الى البحر * ولبث هناك سيلا وتيموثاوس * والذين صحبوا بولص ساروا به الى
مدينة اثينا * واخذوا منه وصية الى سيلا وتيموثاوس ان يذهبا اليه سريعا * وودعوه وعادوا *
* قراءة لعيد القديس ديونيسيوس * ثلثة من تشرين الاول * نو *
16 * واذ كان ينتظرهما في مدينة اثينا * احتد روحه في ذاته اذ عاين المدينة كلها مملوة
17 بالاصنام * وطفق يخاطب العباد واليهود في المجمع * ويفاوض في السوق في كل يوم لمن
18 يصادفه هناك * فطايفة في اشياع ابيقورس * ومن فلاسفة الرواق وافقوا معتقده * وطايفة
منهم قالوا * ماذا يوثر ان يقول هذا المتصيد الاقوال * وقوم منهم قالوا نظن انه يكون
نذيرا بجن غرباء * لانه كان يبشرهم بيسوع وبالانبعاث من الموتى *
19 * ليوم الثلثا الثالث وثلاثين من الفصح * ثم اخذوه وجاووا به الى وقعة العلماء
20 وقاضيهم قايلين * ايمكننا ان نعرف ما هو هذا التعليم الجديد الذي تتكلم به * لانك
تسورد الى مسامعنا امرا مستغربا * فنحن موثرون اذا ان نعرف ماذا عسا تكون هذه الاقوال *
21 * لان اهل اثينا كلهم والغرباء الصادرين عنها ما يتفرغون لشي اخر * الا يتكلمون قولا
22 جديدا * ويسمعون لفظا غريبا * فلما وقف بولص في وسط مجلس قضاة العلماء * ثم قال ايها
23 الرجال اهل اثينا اراكم على ساير الاحوال ترهبون الجن * لاني في اجتيازي وتبصري في
معبوداتكم وجدت دكة مكتوب فيها * للاله الذي لا يعرف * فالذي تحسنون التعبد له
24 وما تعرفونه * به ابشركم انا * الاله الذي خلق العالم وساير البرايا التي فيها وهو رب
25 السماء والارض * ما يسكن في الهياكل التي تعملها الايادي * ولا يحتاج ان تخدمه ايادي
الناس * وهو يعطي ساير البرايا في كل صقع الحياة والنسمة *

Et multi ex eis crediderunt, nec non mulieribus Græcis probatorū morum, et viri non pauci. 12
Cùm autem cognovissent Judæi Thessalonicenses quòd etiā in Alepo Occidentali jam annuntiâsset Paulus verbum Dei, venerunt illuc, et moverunt animos turbæ. 13
Quapropter tunc statim miserunt fratres Paulum, quasi ad mare perrecturum: remanseruntque ibi Sila et Timotheus. 14
Et qui comitati fuerant Paulum, deduxerunt eum ad urbem Athenarum: et accipientes ab eo mandatum ad Silam ac Timotheum ut quamprimùm ad eum se conferrent, valedixerunt ei, et reversi sunt. 15

Lectio festivitatis Sancti Dionysii, quæ occurrit die tertiâ Octobris.

Cùm autem utrunque expectaret in urbe Athenarum, excanduit spiritus ejus in semetipso, videns totam civitatem plenam idolis. 16
Cœpitque colloqui cum religiosis & Judæis in synagoga, & sermonem habere in vico singulis diebus ad eos quos illic offendebat: 17
Ita ut quidam inter sectatores Epicuri, & ex philosophis Stoicis, consenserint opinioni ipsius; quidam verò ex eis dixerint, Quid vult dicere hic sermonum venator? alii autem dixerint, Existimamus eum esse prædicatorem dæmonum alienorum: quòd annuntiaret eis Jesum, & resurrectionem à mortuis. 18

Pro feria tertia, trigesimo tertio die post Pascha.

Proindè apprehensum eum, duxerunt ad peritissimum & judicem doctorum, dicentes; Possumúsne scire quæ sit ista nova doctrina quam refers? 19
Tu enim ingeris auribus nostris rem peregrinam, adeóque scire volumus quinam tandem sint hi sermones. 20
Nam cives Athenarum omnes, & advenæ eò confluentes, ad nihil aliud vacabant, nisi ad novum aliquod verbum dicendum, & sermonem peregrinum audiendum. 21
Cùm ergò stetisset Paulus in medio consessu judicum doctissimorum, ait; O viri Athenienses, video vos quibuscunque modis dæmona verentes. 22
Præteriens enim, & contemplans cultus vestros, inveni titulum quendam in quo inscriptum erat, Deo qui ignoratur. Quem ergò rectè colitis, & tamen ignoratis, eundem ego annuntio vobis. 23
Deus qui creavit orbem, cunctásque quæ in eo sunt creaturas, quique Dominus est cœli ac terræ, nequaquam habitat in templis quæ manibus construuntur: 24
Nec eget officio manuum hominum, cùm ipse tribuat omnibus creaturis ubique locorum vitam & halitum. 25

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰሙን : ፋሲካ ::=
ለ : ተፈነዉ : መርሕዎ : ወአብጽሕዎ : ለጳውሎስ : እስከ : አቴና : ለአኮሙ : ሲ
ሚ : ወጢሞቴዎስ : ከመ : ፍጡነ : ይትልውዎ ::= ወሖረ : እንዘ : ይጸንሖሙ : ጳ
ስ : በአቴና : ተምዕዐ : መንፈሱ : ሶበ : ርእየ : እንዘ : ያጠዕዉ : ኵሉ : ሀገ
::= ወይትዋቀሥሙ : ለአይሁድ : በምኵራብ : ወበመሠያጥኒ : ኵሎ : ለሚረ
ተጻደቁ ::= ወቦ : እምጠቢባን : እለ : ተአኀዝዎ : ወመንፈቆሙስ : ይቤሉ :
ይፈቅድ : ዘዘራኢ : ነቢበ : ትምህርተ : አጋንንት : ሐዲስት : ይሜህር : ወ
በስመ : ኢየሱስ : የሐይዉ : ምዉታን ::= ወወሰድዎ : ቤተ : አምላኮሙ :
ንግረነ : እስከ : ናአምር : ትእምርተ : ሐዲስ ::= ንፈቅድ : ንስማዕ : ወና
ምንት : ውእቱ ::= ወሰብአ : አቴና : ይዐገዱ : ኵሎሙ : ወበዐደ : ትክዘ : አል
ዘእንበለ : ደእሙ : አድምዖ : ዘሐዲስ : ወየሐሥሡ : ዘይብሉ : ወዘ : ይነብ
::=

ሣ፪

ጳውሎስ : ማእከለ : ቤተ : አምላኮሙ : ወይቤሎሙ : አንትሙ : ሰብአ :
እሬእየክሙ : ተዐብዱ : በኵሉ ::= ወበጺሕየ : ዝየ : ርኢኩ : ጣዖተክሙ :
ኅበ : ታመልኩ : ወጽሑፍ : ውስቴቱ : መጽሐፍ : ዘይብል : ለዘ : ኢ
እምለክ : አንጽሑ : ርእሰክሙ : ናሁኬ : ርእዩ : ከመ : ታእምሩ : ዘታመ
::= ወአንሰ : እመሀረክሙ : ከመ : ታመልኩ : እግዚአብሔር : ዘገብረ : ዓለመ :
ዘውስቴቶሙ : ዝውእቱ : እግዚአ : ኵሉ : ሰማይ : ወምድር : ወኢይነብር :
ዘገብረ : እደ : ሰብእ ::= ወኢይትፈወስ : በእደ : ሰብእ : እጓለ : እምሕያው :
ይሁብ : ለዘ : ሰአሎ : ነፍስ : ሕይወት ::=

Octavâ paschatis.

Et qui missi fuerant, ducere & adducere Paulum usque ad Athenas, misit eos ad Silam & Timotheum ut citò sequerentur eum. 15
Et abiit expectans eos Paulus Athenis, & indignatus est spiritus ejus, quum videret idola colentem totam civitatem. 16
Et disputabat cum Judæis in synagoga & in foro quotidiè, cum iis qui obviàm venerunt ei. 17
Et fuerunt ex prudentibus qui apprehenderunt eum: & quidam eorum dixerunt, Quid vult hic seminator verborum doctrinæ dæmoniacæ novæ docere, & dicit, In nomine Jesu vivent mortui? 18
Et duxerunt eum in domum dei eorum, & dixerunt ei; Annuntia nobis usque dum cognoscamus doctrinam novam: 19
Volumus audire & cognoscere quænam sit. 20
Et viri Athenienses circumibant omnes eos: & aliam curam non habuerunt, nisi audire nova, & scrutari quæ dicerent & quæ loquerentur. 21

Et stetit Paulus medio domûs dei eorum, & dixit iis; Vos viri Athenienses, conspicio vos insanire in omnibus. 22
Et veniens ego huc, vidi simulachra vestra, & altare vestrum ubi colitis, et inscriptam ei scripturam dicentem; Ignoto Deo: purgate vosmetipsos: ecce igitur, videte, ut cognoscatis quem colatis. 23
Et ego docebo vos ut colatis Deum, qui fecit mundum & omnia quæ in eo sunt: hic est Dominus totius cœli & terræ, & non habitat in iis quæ fecit manus hominis: 24
Et non sanatur cum manibus hominum, & ipse dat ei qui rogaverit eum, animam vitæ. 25

Fecitque ex uno sanguine omne genus hominum inhabitare super universam
26 Ἐποίησέ τε (θ) ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν (ι) ἐπὶ πᾶν
faciem terræ: definiens statuta tempora, & terminos habitationis
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· ὁρίσας (κ) προτεταγμένους καιρούς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας
eorum: Quærere Dominum, si fortè attrectent eum, & inveniant,
27 αὐτῶν· Ζητεῖν (λ) τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν (μ) καὶ εὕροιεν,
quamvis non longè ab unoquoque nostrûm subsistentem. In ipso enim vivimus &
28 καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
movemur & sumus: sicut & quidam apud vos poëtarum dixerunt; Ipsius enim &
κινούμεθα καί ἐσμεν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, Τοῦ γὰρ καὶ
genus sumus. Genus ergò subsistentes Dei, non debemus æstimare, auro
29 γένος ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, (ν) χρυσῷ
aut argento aut lapidi, sculpturæ artis & cogitationis hominis, Divinum esse
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ Θεῖον εἶναι
simile. Ipsa quidem ergò tempora hujus ignorantiæ despiciens Deus, nunc annuntiat
30 ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει
hominibus omnibus ubique pœnitere: Propter quod statuit diem in quo futurus est
31 τοῖς ἀνθρώποις (ξ) πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· (ο) Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει
judicare habitatam in justitia, in viro quo statuit, fidem præbens omnibus,
κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν,
suscitans eum à mortuis. Audientes autem resurrectionẽ mortuorum, hi quidem irride-
32 ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύα-
bant, hi verò dixerunt; Audiemus te iterùm de hoc. Et sic Paulus
33 ζον, οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά (π) σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος
exivit de medio eorum. Quidam verò viri adhærentes ei, crediderunt: In
34 ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν
quibus & Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alii cum eis.
οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

CAP. XVIII. ιη'.

Post autem hæc egressus Paulus ab Athenis, venit in Corinthum.
ΚΖ (α) ΜΕτὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον.
Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, nuper
Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως 2
venientem ab Italia, & Priscillam mulierem ejus, (propter ordinasse
ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι
Claudium discedere omnes Judæos à Roma,) accessit eos.
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους (β) ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσῆλθεν αὐτοῖς. 3
Et propter ejusdem artis esse, manebat apud eos, & operabatur: (erant enim
Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ (γ) εἰργάζετο· (ἦσαν γὰρ
tabernaculi factores artem.) Disputabat autem in synagoga per omne sabba-
σκηνοποιοὶ (δ) τὴν τέχνην.) Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββα- 4
tum, suadebátque Judæis & Græcis. Ut autem venissent de Macedonia tum
τον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ,τε 5
Silas & Timotheus, constringebatur spiritu Paulus, testificans
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο (ε) τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος
Judæis Christum, Jesum. Opponentibus autem eis, & blasphemantibus,
τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν, καὶ βλασφημούντων, 6
excutiens vestimenta, dixit ad eos; Sanguis vester super caput
ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
vestrum, mundus ego: à nunc ad gentes vadam. Et migrans inde,
ὑμῶν, καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν,
intravit in domum cujusdam nomine Justi, colentis Deum, cujus domus
(ζ) ἦλθεν εἰς οἰκίαν (η) τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία 7
erat conjuncta synagogæ.
ἦν (θ) συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

MS. A. (θ) ἐξ ἑνὸς πᾶν (ι) ἐπὶ παντὸς προσώπου (κ) προστεταγμένους (λ) τὸν Θεόν, εἰ (μ) ἢ εὕροιεν, καίτοι οὐ (ν) χρυσίῳ ἢ ἀργυρίῳ (ξ) πάντας πανταχοῦ (ο) Καθότι (π) σου περὶ
τούτου καὶ πάλιν. Οὕτως ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) Μετὰ ταῦτα (β) ἀπὸ τῆς (γ) ἠργάζετο· (δ) τῇ τέχνῃ.) (ε) τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν,
(ζ) εἰσῆλθεν (η) τινὸς Ἰούστου, (θ) συνομοροῦσα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et ex uno sanguine condidit totum mundum 26
hominum, ut degerent in superficie universæ
terræ; & distinxit tempora decreto suo
posuítque terminos habitationis hominum.
Ut quærerent Deum, exquireréntque, & ab 27
ipsius creaturis invenirent eum: quando-
quidem non longè abest ab unoquoque no-
strûm. In ipso enim vivimus, movemur, 28
& sumus: prout & quidam è sapientibus
vestris dixit; Ab eo est progenies nostra.
Homines igitur quorum prosapia à Deo est, 29
non debemus existimare auro, aut argento,
aut lapidi artificio & scientiâ humanâ scul-
pto, simile esse numen. Tempora igitur 30
erroris præterire fecit Deus: hoc autem tem-
pore præcipit omnibus hominibus, ut quili-
bet ubique pœnitentiam agat. Quippe qui 31
statuerit diem quo judicaturus est universam
terram cum æquitate, per virum quem de-
finiit, & restituit unumquemque hominem
ad fidem ejus, excitando ipsum à mortuis.
Audientes autem resurrectionem à mortuis, 32
alii subsannabant, alii verò dicebant; Ali-
às te audituri sumus hac de re. Et ita exiit 33
Paulus de medio eorum. Cæterùm quidam 34
ex eis sese adjunxerunt ei, & crediderunt:
unus autem ex eis erat Dionysius ex judici-
bus Areopagi, & mulier quædam nomine
Damaris, aliíque cum eis.

Commemoratione sanctorum. 51.

CAP. XVIII.

Porrò quum Paulus discessit Athenis, ve- 1
nit Corinthum. Et invenit illic virum 2
quendam Judæum, cui nomen erat Aculas:
qui quum esset ex regione Ponti, illo tem-
pore venerat ex regione Italiæ ipse & Pris-
cilla uxor ejus: quandoquidem edixerat
Claudius Cæsar, ut omnes Judæi Româ ex-
cederent: itaque accessit ad eos. Et quo- 3
niam ejusdem erat cum ipsis artificii, diver-
satus est apud eos, & operabatur cum eis:
cæterùm in artificio ipsorum opifices ephip-
piorum erant. Verba autem faciebat in syn- 4
agoga omni sabbatho, & persuadebat tam
Judæis, quàm Ethnicis. Quum autem ve- 5
nissent è Macedonia Sila & Timotheus, ser-
mone pressus erat ipse Paulus, Quòd in- 6
surgerent in eum Judæi, atque blasphema-
rent, quum testaretur eis Jesum esse Chri-
stum: proindè excussis vestibus suis dixit
eis; Posthac mundus sum, ego proficiscor
ad Gentes. Itaque exiit illinc & ingressus 7
est ædes viri cujusdam nomine Titi, qui qui-
dem Deum reverebatur: domus autem ejus
adhærebat synagogæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወገብረ ፡ ኵሎ ፡ ኅቡረ ፡ ወኵሎ ፡ አሕዛብ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ ይነብሩ ፡ ደበ ፡ ኵ
27 ሉ ፡ ገጸ ፡ ምድር ፡፡ ወሠርዐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወዐመታቲሁኒ ፡ መጠነ ፡ ይነብሩ ፡፡ በዘ ፡ ይ
ኅሥሥዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እመ ፡ ይረክብዎ ፡ ወያደምዕዎ ፡፡ ወሊኮነ ፡ ርሑቀ ፡
28 እምኔነ ፡ እምኵልነ ፡፡ እስመ ፡ ቦቱ ፡ ንሐዩ ፡ ወንሄሉ ፡ ወንትሐወስ ፡፡ ወሀ
29 ለው ፡ እምውስቴትክሙ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ ፈጠሮ ፡፡ እንዘ ፡ ዘመዱ ፡ ንሕነ ፡
እንከ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ሊረትዕ ፡ ናስተማስሎ ፡ በወርቅ ፡ ወበብሩር ፡ ወበእብን ፡
ዘኀረዮ ፡ ኬንያ ፡ በሕሊና ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ ሊረትዕ ፡ ናስተማስል ፡ መለኮቶ ፡፡

Et fecit omnia simul, & omnes gentes hominum habitabunt super totam faciem ter- 26
ræ, & constituit tempora sua, & annos suos etiam quamdiu habitabunt. In quibus 27
quærant Deum, si inveniant eum, & consequantur eum: & non fuit longè ab unoquo- 28
que nostrûm: Quia in eo vivimus, & sumus, & movemur, & fuerunt ex vobis 29
qui dixerunt; Creavit eum. Quum simus igitur nos progenies Dei, non convenit
ut repræsentemus eum in auro & argento & in lapide, quæ elegit artifex in cogita-
tione hominum: non convenit inquam, ut repræsentemus Divinitatem suam.

Versio VULGATA LATINA.

26 Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ,
27 definiens statuta tempora, & terminos habitationis eorum, Quærere Deum, si for-
tè attrectent eum, aut inveniant, quamvis non longè sit ab unoquoque nostrûm. In
28 ipso enim vivimus, & movemur, & sumus: sicut & quidam vestrorum Poëtarum
dixerunt; Ipsius enim & genus sumus. Genus ergò cùm simus Dei, non debemus
29 æstimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis, & cogitationis hominis, Di-
vinum esse simile. Et tempora quidem hujus ignorantiæ despiciens Deus, nunc an-
30 nuntiat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant, Eò quòd statuit diem,
31 in quo judicaturus est orbem in æquitate, in viro, in quo statuit, fidem præbens
omnibus, suscitans eum à mortuis. Cum audissent autem resurrectionem mortuo-
32 rum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt; Audiemus te de hoc ite-
33 rum. Sic Paulus exivit de medio eorum. Quidam verò viri adhærentes ei,
34 crediderunt: in quibus & Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alii cum eis.

CAP. XVIII.

Post hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum: Et inveniens quendam Ju- 1 2
dæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Pri-
scillam uxorem ejus, (eò quòd præcepisset Claudius discedere omnes Judæos à Ro-
ma) accessit ad eos. Et quia ejusdem erat artis, manebat apud eos, & operaba- 3
tur: (erant autem scenofactoriæ artis.) Et disputabat in synagoga per omne 4
sabbatum, interponens nomen Domini Jesu, suadebátque Judæis, & Græcis. Cùm 5
venissent autem de Macedonia Silas & Timotheus, instabat verbo Paulus, testifi-
cans Judæis esse Christum Jesum. Contradicentibus autem eis, & blasphemanti- 6
bus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos; Sanguis vester super caput vestrum:
mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam, Et migrans indè, intravit in do- 7
mum cujusdam, nomine Titi Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjun-
cta synagogæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * البارئ من دم واحد جميع امة الناس • ليسكن على كافة وجه الارض • ورتب للاوقات
27 المامون حدودا ومباني حدود سكناهم * فطفقوا يطلبون الرب • ان كان لعله يمس
28 عنه فيوجد • مع انه ليس بعيدا من كل واحد منا * لاننا به نحيا ونتحرك ونوجد • ثم
29 كما يذكروه من الشعراء المختصين بكم • لاننا في جنسه نحن * فاذا كنا جنس الله
فما سبيلنا ان نستشعر الذهب والفضة والحجر المنقوش بصناعة الانسان وفكره انه شبه
30 الجوهر الالهي * فاوقات الجهل وسنوات الغباوة قد اصرف الله عنها • والان يوصي الناس
31 كلهم في كل صقع ان يتوبوا * لانه قد اوقف يوما فيه يزمع ان يدين المسكونة بالعدل
32 بالرجل الذي اوعز اليه • ان يمنح كافة الناس الايمان • بانه قد اقامه من الموتى * فاذ
سمعوا انبعاث الموتى • بعضهم هزاوا بقوله • ومنهم قوم قالوا سنسمع منك عن هذا ايضا •
33 34 * فهكذا خرج بولص من بينهم * واناس لاصقوه وامنوا • الذين منهم ديونيسيوس
قاضي العلماء • وامراة اسمها داماريس • وقوم اخرون كثيرون معهما • * تم *
• للقديس ديونيسيوس • يقرا في الحادي عشر من ايار • لتكوين مدينة القسطنطينية •
1 • الفصل الثامن عشر • * وبعد هذه الخطوب تنحى بولص من اثينا الى قورنثوس •
2 * فوجد بها انسانا يهوديا اسمه اكيلا بنطي الجنس • ومنذ قريب ورد من ايطاليه الافرنجية
وامراته برسكيلا • من اجل ان قلوديوس سارع في اخراج اليهود من رومية كلهم فقدم معهم •
3 * ولانهما كانا صناعتهما نظير صناعة بولص • اقام معهما وكان يعمل • لانهما كانا يعملان الخيم
4 * واذ كان كل سبت يتكلم في الجمع استرجع يهودا ويونانيين كثيرين الى الامانة • * ولما انحدر
5 من ماكدونية سيلا وتيموثاوس • استحوذ الهم على روح بولص اذ كان يشهد لليهود بورود
6 المسيح * فلما لبثوا يقاومون ويجدفون نفض ثيابه وقال لهم • دمكم على راسكم • وانا طاهر
7 منه • منذ الان اذهب الى الامم * وانتقل من هناك وجاء الى منزل انسان اسمه يسطس بن
يوسطس عابد لله • وكان منزله يصاقب الجمع •

Qui condidit ex uno sanguine univer- 26
sam gentem humanam, ut habitaret su-
per totam faciem terræ: ordinavitque
statutis temporibus terminos, & incre-
menta limitum habitationis eorum. Et 27
cœperunt quærere Dominum, utrùm for-
tè perquisitus inveniretur: quamvis non
sit distans ab unoquoque nostrûm. Siqui- 28
dem per ipsum vivimus, movemur, et ex-
istimus: Hactenus. *ut memorant qui-*
dam poëtarum ad vos pertinentium, In
ipsius enim genere sumus. Cùm ergò si- 29
mus genus Dei, quæ nobis est ratio cen-
sendi aurum, argentum, & lapidem arte
& ingenio humano sculptum, similitudi-
nem esse substantiæ Divinæ? Et à tem- 30
poribus quidem ignorantiæ & annis sto-
liditatis jam nos amovit Deus: & mo-
dò præcipit cunctis hominibus in omni
loco ut pœnitentiam agant. Statuit enim 31
diem quo judicaturus est orbem cum ju-
stitia, per virum cui præscripsit ut fi-
dem præstaret omnibus hominibus, susci-
tando eum à mortuis. Cùm audissent au- 32
tem resurrectionem mortuorum, quidam
sermonem ejus deriserunt, quidam verò
dixerunt, Audiemus te de hoc iterum. Et 33
sic exivit Paulus è medio eorum. Qui- 34
dam verò adhæserunt ei, & crediderunt:
ex quibus Dionysius judex peritissimo-
rum, & mulier nomine Damaris, alii-
que homines permulti cùm hisce duo-
bus. Finis.

Pro sancto Dionysio: legendum undecimâ Maii, in constructione urbis Constantinianæ.

CAP. XVIII.

Post hos autem sermones digressus est 1
Paulus Athenis Corinthum: Et inve- 2
niens in illa hominem Judæum nomine
Achillem, Ponticum genere, qui nuper
venerat ab Italia, & uxorem ejus Pris-
cillam (eo quòd Claudius properam jussis-
set expulsionem Judæorum omnium ab
urbe Roma) se contulit ad eos. Et quo- 3
niam ars utriusque par erat arti Pauli,
mansit apud illos, & operabatur: ambo
enim conficiebant tentoria. Cumque sin- 4
gulis sabbathis sermonem haberet in syn-
agoga, plures Judæos & Græcos ad fi-
dem convertit. Cùm verò descendissent 5
è Macedonia Sila & Timotheus, obsedit
mœror spiritum Pauli dum testaretur
Judæis adventum Christi. Et cùm per- 6
stitissent contradicentes & blasphemant-
tes, excussit vestes suas, & dixit eis;
Sanguis vester super caput vestrum, &
ego mundus sum ab illo, posthac vadam
ad Gentes. Et migrans inde, venit ad 7
domum hominis cujus nomen erat Titus
Justi filius, colens Deum: ejusque do-
mus erat contigua synagogæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ዘተደሞሰ : መዋዕለ : እስመ : ኢያእመሩ : ኀደጎሙ : እግዚአብሔር :: ወይእዜ :
ለኵሉ : ሰብእ : ከመ : ይነስሑ ። በከመ : ዕለት : እንተ : በቲ : ይ
ዓለመ : በጽድቅ : ወበኃይሉ : ወበሃይማኖት : ለኵሉ : ወአንሥኦ : እሞውታ
ወሰሚዖሙ : ትንሣኤ : ሙታን : መንፈቆሙ : ሰሐቅዎ : ወቦእለሂ : ይቤል
ንሰምዐከ : በእንተ : ዝንቱ : ዳግመ ። ወእምዝ : ወፅአ : ጳውሎስ : እምአቴና :
እማእከሎሙ ። ወቦ : ዕደው : እለ : አምኑ : ወተለውዎ : እለ : ዘእምዲዮናሲ
ስ : አርዮጳጊጢስ : ወብእሲት : እንተ : ስማ : ደማሪስ : ወቦ : በዕደዊ : ከልኣን : ብዙ
ኃን : ምስሌሆሙ ።

፲፰

ወእምዝ : ወፅአ : ጳውሎስ : እምአቴና : ወሖረ : ቆሮንቶስ ። ወረከበ : አሐ
ደ : ረድአ : አይሁዳዊ : እምዘመደ : ጶንቶ : ዘስሙ : አቂላ : ወሀገሩ : አንጦን : ሶቤሃ :
እምኢጣልያ : ወጵርስቂላ : ብእሲቱ :: እስመ : አዘዘ : ቀላውድዮስ : ይሰድዱ :
አይሁድ : እምሮሜ : ወመጽኡ : ኀቤሁ ። እስመ : አሐዱ : ኪናሆሙ : ነበሩ : ኅቡረ :
እስመ : አሐዱ : ኪናሆሙ : ነበሩ : ኀቤሁ : ኅቡረ : ወይትገበሩ : እስመ : ከደንተ : ሰቀላ : እሙ
ንቱ ። ወይትዋቀሥሙ : በምኵራብ : በኵሉ : ሰንበት : ለአይሁድ : ወለአረሚ ።
ወወረዱ : እመቄዶንያ : ሲላስ : ወጢሞቴዎስ : ወነገሮሙ : ጳውሎስ : ለአይሁድ : ወአስመዐሙ :
ከመ : ኢየሱስ : ውእቱ : ክርስቶስ ።

በ፰ ፋሲካ ።

ወተቃወሙ : ወፀረፉ : ወእምዝ : ነገፈ : አልባሲሁ : ወይቤሎሙ : ደምክሙ : ለዕለ : ርእ
ሰክሙ : ንጹሕ : አነ : እንከ : እምይእዜሰ : አሐውር : መንገለ : አሕዛብ ። ወኀለፈ :
እምህየ : ቦአ : ቤተ : ኢዮስጦስ : ብእሲ : ፈራሄ : እግዚአብሔር : ወቤቱ : ቅሩብ : ምኵራብ :
ቀ : ምኵራብ ።

Et antiqua tempora quia ignorantes erant, remisit iis Deus: sed nunc præcepit omni- 30
bus hominibus ut resipiscant. Sicut die in quo judicabit mundum in veritate, & in 31
virtute et fide cujuscunque, et suscitavit eum à mortuis. Et quum audivissent vi- 32
tam mortuorum, alii deriserunt eum: et fuerunt nonnulli *qui dixerunt ei; Audiemus*
te de hoc rursus. Et tunc exivit Paulus ab Athenis, è medio eorum. Et fuerunt 33
viri qui crediderunt, et sequuti sunt eum, qui ex consessu erant Dionysii Areopagi- 34
tæ, et mulier cujus nomen Damaras: et fuerunt præterea alii multi cum illis.

CAP. XVIII.

Et tunc egressus est Paulus ab Athenis, et profectus est Corinthum. Et invenit 1 2
quendam discipulum Judæum ex natione Ponti cujus nomen Aquila, et civitas ejus
Antan tunc erat, et venerat ex Italia, et Priscilla uxor ejus, quia præceperat Clau-
dius ut expellerent Judæos Româ, et venerunt ad eum. Quia unius artificii erant, 3
habitârunt simul, quia unius artificii erant, habitârunt apud eum: simul etiam ope-
rabantur, quia artis scenofactoriæ erant. Et disputabat in synagoga in omnibus 4
sabbathis cum Judæis et Gentibus. Et descenderunt à Macedonia Silas et Ti- 5
motheus et prædicavit Paulus Judæis, et testificavit iis, quòd Jesus fuit
Christus.

Octavâ Paschatis.

Et contradixerunt ei, et blasphemaverunt eum, et tunc excussit vestimenta sua, et 6
dixit iis; Sanguis vester super caput vestrum, purus ego: igitur ex nunc profici-
scar versus Gentes. Et migrans illinc intravit domum Justi, hominis timentis 7
Deum, et domus ejus valdè vicina erat synagogæ, quia præfectus synagogæ fuit.

Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua: &
8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ
multi Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur. Dixit autem Do-
9 πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύ-
minus per visionem in nocte Paulo; Ne time, sed loquere, & ne
ριος (ι) δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ
taceas: Propter quod ego sum tecum, & nemo apponetur tibi ad ma-
10 σιωπήσῃς· Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
lefaciendum tibi, propter quod populus est mihi multus in civitate hac. Se-
11 κῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθι-
ditque annum & menses sex, docens in eis verbum Dei. Gal-
12 σέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Γαλ-
lione autem Proconsule Achaiæ, insurrexerunt concorditer Ju-
λίωνος δὲ (κ) ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰου-
dæi Paulo, & adduxerunt eum ad tribunal, Dicentes; Quia contra
13 δαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, Λέγοντες, Ὅτι παρὰ
legem hic persuadet hominibus colere Deum. Futu-
14 τὸν νόμον (λ) οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. Μέλλον-
ro autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos;
τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
Si quidem ergò esset injuria aliqua, aut facinus malum, ô Judæi, juxta
(μ) Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ
rationem utique sustinerem vos. Si verò quæstio est de verbo, & nomini-
15 λόγον ἂν (ν) ἠνεσχόμην ὑμῶν. Εἰ δὲ (ξ) ζήτημά ἐστι περὶ λόγου, καὶ ὀνομά-
bus, & lege quæ secundùm vos, videritis ipsi: judex enim ego horum non vo-
των, καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· (ο) κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βού-
lo esse. Et abegit eos à tribunali. Apprehendentes autem
16 λομαι εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἐπιλαβόμενοι δὲ
17 omnes Græci Sosthenem principem synagogæ, percutiebant ante
(π) πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ

tribunal: & nihil eorum Gallioni curæ erat. At Paulus adhuc ad-
βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσ-
manens dies multos, fratribus valefaciens, enavigavit in Syriam, 18
μείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν,
(& cum eo Priscilla & Aquila,) tonso caput in Cenchre-
(καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας,) κειράμενος (ρ) τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρε-
is: habebat enim votum. Devenit autem in Ephesum, & illos re-
αῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. (σ) Κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους (τ) κατ- 19
liquit ibi: Ipse verò ingressus in synagogam, disputabat Ju-
έλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, (υ) διελέχθη τοῖς Ἰου-
dæis. Interrogantibus autem eis super plus tempus manere apud eos,
δαίοις. Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον (φ) μεῖναι παρ' αὐτοῖς, 20
non consensit: Sed valedixit eis, dicens; Oportet me omninò
οὐκ ἐπένευσεν· (χ) Ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν, Δεῖ με πάντως τὴν 21
festum venientem facere in Hierosolymis: iterùm autem revertar ad
ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς
vos, Deo volente: & profectus est ab Epheso. Et descendens in
ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος· καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. Καὶ κατελθὼν εἰς 22
Cæsaream, ascendens, & salutans Ecclesiam, descendit in Antiochiam.
Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.
Et faciens tempus aliquod, profectus est, perambulans ex ordine Galaticam
Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν 23
regionem & Phrygiam, confirmans omnes discipulos. Judæus autem
χώραν καὶ Φρυγίαν, (ψ) ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖος δέ 24
quidam Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit in
τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς
Ephesum, potens existens in Scripturis.
Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

MS. A. (ι) ἐν ὁράματι τῷ Παύλῳ, Μὴ (κ) ἀνθυπάτου ὄντος (λ) ἀναπείθει οὗτος (μ) Ἢ μὲν οὖν (ν) ἠνεσχόμην (ξ) ζητήματά (ο) κριτὴς ἐγὼ (π) πάντες Σωσθένην (ρ) ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· (σ) Κατήντησαν (τ) κατέλιπεν ἐκεῖ· αὐτὸς (υ) διελέξατο (φ) μεῖναι, οὐκ (χ) Ἀλλὰ ἀποταξάμενος, καὶ εἰπὼν, Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη (ψ) στηρίζων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

Porrò Crispus princeps synagogæ crediderat in Dominum nostrum, ipse & domestici ejus omnes, plurimique Corinthiorum audiebant, & credebant in Deum, ac baptizabantur. 8
Dixit autem Dominus per visum Paulo, Ne timeas, sed loquere, neque tacueris. 9
Siquidem ego sum tecum, nemóque poterit tibi nocere: & multus est mihi populus in hac civitate. 10
Habitavit ergò annum & sex menses Corinthi, & docebat eos sermonem Dei. 11

Dominicâ V. post Pentecosten. 51.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Quum autem Gallion esset Proconsul Achaiæ, coacti sunt simul adversùs Paulum, & stiterunt eum ante tribunal. 12
Dicentes, Iste præter Legem persuadet hominibus Deum revereri. 13
Quumque postularet Paulus ut aperiret os suum & loqueretur, dixit Gallion Judæis; Si de quopiam malo, aut per fraudem commisso, aut flagitio disceptaretis ô Judæi, ut par est, vos reciperem. 14
Sin autem quæstiones sunt de verbo, deque nominibus, & Lege vestrâ, ipsi nôstis inter vos: ego enim nolim esse judex horum negotiorum. 15
Proinde expulit eos à suo tribunali. 16
Cæterùm comprehenderant omnes Ethnici Sosthenem seniorem synagogæ, & cædebant eum ante tribunal, Gallion autem in his connivebat. 17
Quumque Paulus illic dies multos egisset, dedit pacem fratribus; ac mare sulcavit, ut proficisceretur in Syriam: veneruntque cum eo Priscilla & Achilus, quum totondisset caput suum Cenchris, siquidem votum nuncupaverat. 18
Pervenerunt autem Ephesum, & ingressus est Paulus synagogam, verbaque faciebat ad Judæos. 19
Et efflagitabant ab eo, ut diu moraretur apud eos: nec assensum præbuit. 20
Dicens, Oportet certè festum venturum me in Jerusalem agere: sed si Deus voluerit, iterum revertar ad vos. Achilum autem & Priscillam reliquit Ephesi. 21
Ipse verò per mare perrexit, & venit Cæsaream: ascenditque, ac salutavit filios Ecclesiæ: tum profectus est Antiochiam. 22
Et quum egisset illic dies aliquot, discessit, & peragravit ordine regionem Phrygiæ & Galatiæ, dum confirmaret omnes discipulos. 23
Porrò vir quidam cui nomen erat Apollo, Judæus, natione Alexandrinus, & eruditus in eloquentia, peritissimusque Scripturarum, venit Ephesum. 24

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወአቱ ፡ አምነ ፡ በእግዚእነ ፡ ምስለ ፡ ኵሉ ፡ ቤቱ ፡፡ ወብዙኃን ፡ ሰብአ ፡ ቆሮንቶስ ፡
9 ሰሚዖሙ ፡ አምኑ ፡ ወተጠምቁ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእነ ፡ ለጳውሎስ ፡ በራእየ ፡
10 ሌሊት ፡ ኢትፍራህ ፡ ንግር ፡ ወኢታርምም ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘያሐምመከ ፡
11 እስመ ፡ ብዙኅ ፡ ሕዝብ ፡ ብየ ፡ በዛቲ ፡ ሀገር ፡፡ ወነበረ ፡ ጳውሎስ ፡ ፩ ዓመተ ፡ ወስድስ
ተ ፡ አውራኀ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
በሆሳዕና ፡ ምንባብ ፡፡
12 ሀየ ወተበጽሕዎ ፡ አይሁድ ፡ ለጳውሎስ ፡ ኀበ ፡ ጋልዮስ ፡ መልአከ ፡ አካይያ ፡ አምጽ
እዎ ፡ ኀበ ፡ ዐውድ ፡፡

Ille credidit in Domino nostro, cum tota domo sua, & multi homines Corinthi audientes crediderunt, & baptizati fuerunt. Et dixit Dominus noster Paulo, per visionem noctis, Ne timeas prædicare, & ne tacueris: Quia nemo est qui nocebit tibi: quia multum populum habeo in hac civitate. Et sedit Paulus unum annum & sex menses docens eos, docens verbum Dei. 8 9 10 11

Dominicâ Hosannæ lectio.

Et traxerunt Judæi Paulum ad Galium principem Achaiæ, & adduxerunt eum ad Tribunal. 12

Versio VULGATA LATINA.

Crispus autem archisynagogus credidit Domino cùm omni domo sua : & multi
Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur. Dixit autem Dominus no-
cte per visionem Paulo; Noli timere, sed loquere, & ne taceas : Propter quod
ego sum tecum ; & nemo apponetur tibi ut noceat te : quoniam populus est
mihi multus in hac civitate. Sedit autem ibi annum & sex menses, docens
apud eos verbum Dei. Gallione autem proconsule Achaiæ, insurrexerunt uno
animo Judæi in Paulum, & adduxerunt eum ad tribunal, Dicentes ; Quia
contra legem hic persuadet hominibus colere Deum. Incipiente autem Pau-
lo aperire os, dixit Gallio ad Judæos ; Si quidem esset iniquum aliquid, aut
facinus pessimum, ô viri Judæi, rectè vos sustinerem. Si verò quæstiones
sunt de verbo, & nominibus, & lege vestrâ, vos ipsi videritis : Judex ego
horum nolo esse. Et minavit eos à tribunali. Apprehendentes autem omnes
Sosthenem principem synagogæ, percutiebant eum ante tribunal : & nihil
eorum Gallioni curæ erat. Paulus verò cùm adhuc sustinuisset dies multos, 18
fratribus valefaciens, navigavit in Syriam, (& cum eo Priscilla, & Aquila)
qui sibi totonderat in Cenchris caput : habebat enim votum. Deveni̇tque Ephe- 19
sum, & illos ibi reliquit. Ipse verò ingressus synagogam, disputabat cum Ju-
dæis. Rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret, non consensit : 20
Sed valefaciens, & dicens; Iterùm revertar ad vos Deo volente, profectus est ab 21
Epheso. Et descendens Cæsaream, ascendit, & salutavit Ecclesiam, & descen- 22
dit Antiochiam. Et facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex 23
ordine Galaticam regionem, & Phrygiam, confirmans omnes discipulos. Judæ-
us autem quidam, Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit Ephe- 24
sum, potens in Scripturis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فامن كريسبوس ريس الجمع بالرب مع كافة اهل منزله * وكثيرون من اهل كورنثوس
اذ سمعوا بايمانه امنوا واصطبغوا * وان الرب قال لبولص في رويا الليل . لا تخف بل تكلم
ولا تصمت * فاني معك انا . وما يضع عليك احد يده ليسي اليك . لان لي في
هذه المدينة شعب كثير * فاقام بها سنة وستة اشهر يعلم في جماعاتهم كلام الله
. نط . * واذ كان بلد اخايا يتولاه غالليوس . انتصب اليهود اجمعون على بولص
واحضروه الي حضرته * قايلين . ان هذا يقنع الناس ان يعبدوا الله عبادة تنافي شريعتنا
* فلما اعزم بولص يفتح فمه . قال لليهود غالليوس . ايها اليهود لو كان استدعاوكم
من اجل ظلم او منكر خبيث . لنظرت في امركم على ما يوجبه الحكم * فاما اذ كلامكم
من اجل تفتيش عن كلام واسما . وفرايض الشريعة المخصوصة بكم . فانتم اعرف بذلك
فما اوثر ان اكون قاضي هذه الامور * واصرفهم من حضرته * فتناول جماعة اليونانيين
صوصطانس ريس الجمع . فضربوه بحضرة الوالي . ولم يحفل احد بغالليوس * فاقام
بولص هناك ايضا اياما كثيرة . ثم ودع الاخوة وسار الي الشام * ومضي معه ابرسكلا
واكيلا . وقص شعر راسه في كنخراس لانه كان عليه نذر * وانتهي مسيره الي افسس
وترك ذينك ودخل هو الي الجمع يفاوض اليهود * وانهم سالوه ان يقيم عندهم مدة
طويلة . فلم يجنح الي طلبتهم * بل ودعهم قايلا . سبيلي على كل حال ان اعيد العيد
المقبل باورشليم . وساعود اليكم بمشية الله *

* ليوم الاربعا من الجمعة السادسة بعد الفصح . * س *

* وركب في البحر من افسس وانحدر الي قيسارية * وصعد فسلم على جماعة اهل الكنيسة
ونزل الي انطاكية * واقام بها مدة ما . وخرج يطوف على السياقة بلدة غلاطية وافروجيا
يشدد كافة التلاميذ * وان يهوديا اسمه ابولس . اسكندراني الجنس . رجلا منطيقا اقبل
الي افسس . وكان قوي المعرفة بالكتب .

Credidit autem Crispus princeps synago- 8
gæ in Dominum, cum omnibus domesti-
cis suis : multique ex Corinthiis, audi-
entes fidem ejus, crediderunt & bapti-
zati sunt. Et verò Dominus dixit ad 9
Paulum in visu nocturno; Ne timeas,
imò loquere, & ne taceas. Ego enim te- 10
cum sum, & non ponet super te quis-
piam manum suam ad nocendum tibi,
siquidem habeo in hac urbe populum
multum. Mansit ergò in ea annum & 11
sex menses, docens in synagogis eorum
sermonem Dei. Cæterùm cùm in regio- 12
ne Achaiæ præfecturam gereret Galli-
on, insurrexerunt Judæi omnes adver-
sùs Paulum, & stiterunt eum in præsen-
tiam ipsius. Dicentes; Hic suadet ho- 13
minibus colere Deum cultu contrario le-
gi nostræ. Cùmque voluisset Paulus 14
aperire os suum, ait ad Judæos Galli-
on; O Judæi, si esset lis vestra de cri-
mine aliquo aut dolo malo, equidem spe-
ctarem causam vestram, prout requirit
justitia : Verùm quando sermo vester 15
est de indagandis verbis ac nominibus,
deque cæremoniis Legis peculiaribus
vobis, vos doctiores estis in his, neque
cupio esse judex harum rerum. Et dimi- 16
sit eos à præsentia sua. Apprehendens 17
autem cœtus Græcorum Sosthenem prin-
cipem synagogæ, percusserunt in præsen-
tia præfecti, & nemo rationem habebat
Gallionis. Porrò commoratus est ad- 18
huc ibi Paulus dies multos : deinde va-
ledicto fratribus, navigavit in Syriam :
abieruntque cum eo Priscilla & Achil-
les : totonditque capillos capitis sui in
Cenchreis, quia tenebatur voto : Deve- 19
nitque iter ejus ad Ephesum. Et relictis
duobus illis comitibus ingressus est ipse
synagogam ut alloqueretur Judæos. Hi 20
autem rogaverunt eum ut longiori tempo-
re maneret apud se : at non assensus est
precibus eorum : Sed valedixit eis, di- 21
cens; Oportet omnimodè ut festum ven-
turum celebrem in Jerusalem : revertar
autem ad vos, Deo volente.

Pro feria quarta hebdomadæ sextæ post Pascha.

Et conscendens mare ab Epheso, abiit in 22
Cæsaream : & ascendens salutansque
omnes homines Ecclesiæ, descendit An-
tiochiam. Cùmque mansisset in ea ali- 23
quanto tempore, egressus perambulavit
ex ordine regionem Galatiæ & Phry-
giæ, confirmans omnes discipulos. Et 24
verò Judæus quidam nomine Apollos,
Alexandrinus genere, vir eloquens ve-
nit Ephesum, pollebatque scientiâ in Scri-
pturis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይቤልዎ ፡ በዘ ፡ አልቦ ፡ ሕግ ፡ ይሜህር ፡ ለሰብእ ፡፡ ያምልክዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
ወፈቀደ ፡ ጳውሎስ ፡ ይክሥት ፡ አፉሁ ፡ ወይንግር ፡ ወይምሀር ፡፡ ተሠጥዎ
መልአክ ፡ ጋልዮስ ፡ ለአይሁድ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አንትሙ ፡ አይሁድ ፡ እመሁ ፡
ወበ ፡ ጌጋየ ፡ ናስተዋቅሠክሙ ፡ በበቃልክሙ ፡ ወናጸምአክሙ ፡፡
ትትጓለቱ ፡ በእንተ ፡ ሕግጊክሙ ፡ ወበእንተ ፡ አስማተ ፡ ሰብእ ፡ ለሊክ
እንክ ፡ ኢይፈቅድ ፡ እስማዕ ፡ ዘከመዝ ፡ ነገረ ፡፡ ወሰደዶሙ ፡
ዐውድ ፡፡ ወአኀዝዎ ፡ ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ለስስቴንስ ፡ መጋቤ ፡ ምኵ
ወዘበጥዎ ፡ በቅድመ ፡ ዐውድ ፡ ወኢያጽሀቆ ፡ ለጋልዮስ ፡ ወኢምንትኒ ፡ በእን
ወነበረ ፡ ጳውሎስ ፡ ዓዲ ፡ ኅዳጠ ፡ መዋዕለ ፡ ኀበ ፡ ቢጹ ፡ ወፈነውዎ ፡
ሶርያ ፡፡ ወሀለው ፡ ምስሌሁ ፡ ጵርስቅላ ፡ ወአቂላ ፡ ወተላጸዩ ፡ ርእሶሙ ፡
ብፅዓተ ፡ ቦሙ ፡፡ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን ፡ ወኀደጎሙ ፡ ህየ ፡፡ ወውእቱሰ ፡ ቦአ ፡
ወተዋቀሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡፡ ወአስተብቍዕዎ ፡ ይንበር ፡ ብዙኀ ፡ መ
ወኢፈቀደ ፡፡ ወእምዝ ፡ ተፈነዎሙ ፡ ይቤሎሙ ፡ እሠውጥ ፡ ካዕበ ፡ ለ
እግዚአብሔር ፡ ፈቀደ ፡፡ ወወፅአ ፡ እምኤፌሶን ፡፡ ወወረደ ፡ ቂሳርያ ፡ ወ
ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወተአምኆሙ ፡ ወሖረ ፡ አንጾኪያ ፡፡ ወነበረ ፡ ጕንዱ
መዋዕለ ፡ ወወፅአ ፡ ወሖለፈ ፡ በሳኒታ ፡ እንተ ፡ ብሔረ ፡ ገላትያ ፡ ወፍርግያ ፡፡
ሎሙ ፡ ለኵሉ ፡ ቢጹ ፡፡ ወሀሎ ፡ አሐዱ ፡ አይሁዳዊ ፡ ዘስሙ ፡ አጵሎን ፡
እለ ፡ እስክንድርያ ፡ ብእሲ ፡ ጠቢብ ፡ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን ፡፡ ወየአምር ፡ መጽ

Et dixerunt de eo, quòd absque lege docet homines colere Deum. Et volente Paulo 13
aperire os suum & loqui, & docere, respondit princeps Galius Judæis, & dixit iis; 14
Vos Judæi, siquâ injuriâ affecit vos, & habuit crimen, ratiocinaremur vobiscum de
singulis eloquiis vestris, & audiremus vos. Et si altercamini de lege vestrate, & de 15
nominibus hominum, vos ipsi cognoscite, ego nolo audire hujusmodi eloquia. Et ex- 16
pulit eos à tribunali. Et prehenderunt omnes Gentiles Sosthenem procuratorem 17
synagogæ, & verberaverunt eum coram tribunali : & non curæ erat Galio quic-
quam de illo. Et mansit Paulus adhuc paucos dies apud fratres suos, & dimise- 18
runt eum, & profectus est in Syriam : & fuerunt cum illo Priscilla & Aquila, &
rasa fuerunt capita eorum, quia votum habuerunt. Et devenit Ephesum, & reli- 19
quit eos ibi, & ipse intravit synagogam, & disputavit cum Judæis. Et rogârunt 20
eum ut maneret multos dies : & noluit. Et tunc dimittentibus eum dixit, Rever- 21
tar iterum si Deus voluerit : & exivit ab Epheso. Et descendit Cæsaream, & ascen- 22
dit Domum Christianorum & salutavit eam, & abiit Antiochiam. Et quum sedis- 23
set longum tempus, tum exivit, & transiuit postridie per regionem Galatiæ, & Phry-
giæ, & confirmavit omnes fratres ejus. Et fuit quidam Judæus cujus nomen 24
Apollos, Alexandrinus, vir prudens, & venit Ephesum, & cognoscebat Scri-
pturas.

Hic erat edoctus viam Domini, & fervēs spiritu, loquebatur & doce-
25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδα-
bat diligenter ea quæ *de* *Domino*, sciens tantùm baptisma Joannis.
σκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ (α) τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.
Hicque cœpit fiducialiter agere in synagoga. *Audientes autem eum* Aquila
26 Οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ (α) Ἀκύλας
& Priscilla, assumpserunt eum, & diligentiùs ei exposuerunt Dei
καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο (β) τὴν τοῦ Θεοῦ
viam. *Volente* autem *eo* *ire* *in* Achaiam, exhortati fratres scri-
27 ὁδόν. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔ-
pserunt discipulis *excipere* eum: qui *adveniens* contulit mul-
γραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πο-
tum *credentibus per gratiam*. Vehementer enim Judæos red-
28 λὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος. Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις δια-
arguebat publicè, ostendens per Scripturas esse Christum, Jesum.
κατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν.

CAP. XIX. ιθ'.

Factū est autem in Apollo *esse in Corintho*, *Paulum peragrantem su-*
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν (α) Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνω- ΚΗ'
periores partes, *venire* in Ephesum: & *inveniens* quosdam discipulos, Dixit ad
2 τερικὰ μέρη, (β) ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ (γ) εὑρών τινας μαθητὰς, Εἶπε πρὸς
eos; Si Spiritum sanctum accepistis credentes? Illi *autem* dixerunt ad eum;
αὐτοὺς, Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; (δ) οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν,
Sed neque si Spiritus sanctus est, audivimus. *Dixitque ad eos*; In quo
3 Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. (ε) Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, Εἰς τί
ergò baptizati estis? *Illi autem* dixerunt; In Joannis baptismate. Dixit autem Pau-
4 οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ (ζ) εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. Εἶπε δὲ Παῦ-
lus; Joannes *quidem* baptizavit *baptisma* pœnitentiæ, *populo* dicens, in *ventu-*
λος, (η) Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμε-
rum post ipsum ut crederent, hoc est, in *Christum* Jesum.
νον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστιν, (θ) εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
Audientes autem baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et *imponente illis*
5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύ-
Paulo manus, venit Spiritus sanctus super eos: loquebantúrque *linguis*, &
6 λου (ι) τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ
prophetabant. Erant autem omnes viri ferè duodecim. Introgressus *autem*
7 (κ) προεφήτευον. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ (λ) δεκαδύο. Εἰσελθὼν δὲ
8 in synagogam, *liberè* loquebatur, per menses tres disputans & suadens *quæ de*
εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ
regno Dei. Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, male-
9 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο, καὶ ἠπείθουν, κακολο-
dicentes viam coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, *quoti-*
γοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ'
diè disputans in schola Tyranni cujusdam. Hoc autem factum *est*
10 ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ (μ) Τυράννου τινός. Τοῦτο δὲ ἐγένετο
per *annos duos*, ita ut omnes *habitantes* *Asiam audire* verbum Domini Je-
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ (ν) Κυρίου Ἰη-
su, *Judæósque* & *Græcos*. Virtutésque non *vulgares* faciebat Deus
11 σοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας (ξ) ἐποίει ὁ Θεὸς
per *manus* Pauli: Ita ut etiam super languidos *adferri* à corpore
12 διὰ τῶν χειρῶν Παύλου· Ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας (ο) ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς
ejus sudaria vel semicinctia, & *abscedere* ab eis languores, & spiritus
αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα
malignos *exire* *ab* *eis*. Tentaverunt autem quidam de
13 τὰ πονηρὰ (π) ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν δέ τινες (ρ) ἀπὸ τῶν πε-
circumeuntib⁹ Judæis exorcistis, invocare super *habentes* spiritus malos
ριερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν, ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
nomen Domini Jesu, dicentes; *Adjuramus* vos Jesum, quē Paulus prædicat.
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, (σ) Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν (τ) ὁ Παῦλος κηρύσσει.

MS. A. (α) τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος (α) Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, (β) τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Κεφ. ιθ'. MS. A. (α) Ἀπολλῶν (β) κατελθεῖν (γ) εὑρεῖν τινας μαθητάς· Εἶπέν τε πρὸς (δ) εἶπαν πρὸς αὐτ. Ἀλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα (ε) Ὁ δὲ εἶπεν (ζ) εἶπαν, (η) Ἰωάννης ἐβάπτισεν (θ) εἰς τὸν Ἰησοῦν. (ι) χεῖρας, (κ) ἐπροεφήτευον. (λ) δώδεκα. (μ) Τυράννου. Τοῦτο (ν) Κυρίου, Ἰουδαίους (ξ) ὁ Θεὸς ἐποίει (ο) ἀποφέρεσθαι (π) ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν (ρ) καὶ τῶν (σ) Ὁρκίζω ὑμᾶς (τ) Παῦλος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Hic erat edoctus viam Domini, & fervens spiritu: proinde loquebatur, planéque docebat de Jesu, quum nihil sciret, nisi baptisma Johannis. Cœpitque palàm loqui in synagoga. Quem quum audissent Achilas & Priscilla, adduxerunt domum suam, & planiùs ostenderunt ei viam Domini. Quumque vellet proficisci Achaiam, hortati sunt eum fratres, scripseruntque ad discipulos ut exciperent eum: itaque ubi advenisset, multùm adjuvit per gratiam omnes fideles. Vehementer enim disceptabat contra Judæos coram turbis, demonstrans per Scripturas, Jesum esse Christum.

Matutinis dominica Pentecostes.13.

CAP. XIX.

Quumque degeret Apollo Corinthi, Paulus peragravit regiones superiores ad Ephesum. Et interrogavit discipulos quos illic invenit, Num recepistis Spiritum sanctitatis posteaquàm credidistis? Responderunt, & dicunt ei; Imò neque an sit Spiritus, audivimus. Dixit eis, In quid ergò baptizati estis? Dicunt, In baptisma Johannis. Solet dit eis Paulus, Johannes quidem baptizavit baptismo pœnitentiæ populos, dicens, ut crederent in eum qui venturus erat post se, hoc est, in Jesum Christum. Quumque hæc audissent, baptizati sunt in nomine Domini nostri Jesu Christi. Et imposuit eis manum Paulus, venitque Spiritus sanctitatis in eos: proinde loquebantur singulis linguis, ac vaticinabantur. Erant autem omnes isti viri duodecim. Cæterùm ingressus est Paulus synagogam, & locutus est palàm tribus mensibus, ac persuadebat de regno Dei. Quidam autem ex eis indurabantur, & obstinabant, atque convitiis proscindebant viam Dei coram turba Gentium: tunc recedere fecit Paulus, & separavit ab eis discipulos, & quotidie verba faciebat ad eos in schola viri cujusdam nomine Tyrani. Hoc autem factum est per biennium, usquedum audissent sermonem Domini quotquot habitabant in Asia, tam Judæi quàm Gentiles. Porrò virtutes maximas edebat Deus per manum Pauli. Ita ut etiam à vestimentis quæ erant super corpus ejus, sudaria aut frusta deferrentur, & imponerentur ægrotis, & discederent ab eis morbi, atque adeò dæmonia exirent.

Dominicâ primâ post Pentecosten.14.

Studebant autem & quidam Judæi qui circulabant, & adjurabant dæmonia, adjurare ea per nomen Domini nostri Jesu, super eos in quibus erant spiritus immundi, dicentes; Adjuramus vos per nomen Jesu quem prædicat Paulus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወይክል፡ ተናግሮ፡ ወመሀሮ ፡ ፍኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጸሃቀ ፡ በመንፈሱ፡፡ ወይነግር፡ ወ
26 ይመህር ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ፡ ከመ ፡ ዳእሙ፡ጥምቀተ ፡ ዮሐንስ፡ ተጠመቀ፡፡፡ ወወአ
ቱሰ ፡ አኀዘ ፡ ገሃደ ፡ ይንግር ፡ በምኵራብ ፡ ወሰምዕዎ ፡ ጵርስቂለ ፡ ወአቂለ ፡ ወአቅረብ
27 ዎ ፡ ወተጠይቅዎ ፡ ፍኖተ ፡ እግዚአብሔር፡፡፡ ወፈቀደ ፡ ይሑር ፡ አከይያ ፡ ወአብስ
ዎ፡ ቢጹ ፡ ወጸሐፉ ፡ ሎቱ ፡ ሐዋርያት ፡ ይትወከፍዎ፡፡ ወበጺሖ ፡ ነገሮሙ ፡ ብዙ
28 ኀ ፡ ለእለ ፡ አምኑ ፡ በጸጋ፡ እግዚአብሔር ፡፡፡ እስመ፡በሕጉ ፡ ይትዋቀሥሙ ፡ ለአይሁ
ድ፡ገሃደ፡ወያበጽሕ፡ሎሙ፡እመ፡ጸሐፍት፡ከመ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ኢየሱስ፡፡፡

Et potens erat prædicando & docendo viam Dei, & solicitus fuit in spiritu suo, & prædicabat & docebat de Jesu, sicut solummodò baptismate Johannis baptizatus fuit. Et ipse cœpit palàm prædicare in synagoga, & audierunt eum Priscilla & Aquila, & assumpserunt eum, & exquisitiùs exposuerunt ei viam Dei. Et volebat ire Achaiam, & permiserunt ei fratres ejus, & scripserunt pro eo Apostolis ut reciperent eum: & quum advenisset, prædicavit multùm credentibus in gratia Dei. Quia in lege sua redarguebat Judæos manifestè, & conclusit contra eos ex Scripturis, quòd fuit Christus, Jesus.

Versio VULGATA LATINA.

Hic erat edoctus viam Domini: & fervens spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea quæ sunt Jesu, sciens tantùm baptisma Joannis. Hic ergò cœpit fiducialiter agere in synagoga. Quem cùm audissent Priscilla & Aquila, assumpserunt eum, & diligentiùs exposuerunt ei viam Domini. Cùm autem vellet ire Achaiam, exhortati fratres, scripserunt discipulis ut susciperent eum. Qui cùm venisset, contulit multum his qui crediderant. Vehementer enim Judæos revincebat publicè, ostendens per Scripturas, esse Christum Jesum.

CAP. XIX.

Factum est autem, cùm Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum, & inveniret quosdam discipulos: Dixitque ad eos; Si Spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum; Sed neque si Spiritus sanctus est, audivimus. Ille verò ait; In quo ergò baptizati estis? Qui dixerunt; In Joannis baptismate. Dixit autem Paulus; Joannes
baptizavit baptismo pœnitentiæ populum, dicens; In eum, qui venturus esset
post ipsum, ut crederent, hoc est, in Jesum. His auditis, baptizati sunt in 5
nomine Domini Jesu. Et cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus 6
sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant. Erant 7
autem omnes viri ferè duodecim. Introgressus autem synagogam 8
cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans, & suadens de regno Dei.
Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini 9
coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidiè dispu-
tans in schola tyranni cujusdam. Hoc autem factum est per biennium, ita ut 10
omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Judæi atque Gen-
tiles. Virtutésque non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli: Ita ut etiam su- 11
per languidos deferrentur à corpore ejus sudaria, & semicinctia, & recedebant ab 12
eis languores, & spiritus nequam egrediebantur. Tentaverunt autem quidam & de 13
circumeuntibus Judæis exorcistis, invocare super eos, qui habebant spiritus malos,
nomen Domini Jesu, dicentes; Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذا كان عارفا بطريق الرب * وحارا بالروح يتكلم ويعلم الحجج التي عن الرب • تعليما
بليغا • وكان يعرف خبر معمودية يوحنا فقط * كان هذا يطفق يجاهر في الجمع • فاذ سمعه
اكيلاس وبرسكيلا • اخذاه وفهماه طريق الرب تفهيما بليغا جدا * ولما اعترم ان يعبر
الي اخائيا بامر الاخوة • كتبوا له الي التلاميذ ان يقبلوه • فلما جاء اليهم نفع كثيرا
الذين آمنوا بالنعمة * لانه كان يداوم توبيخ اليهود في الجموع جهرا • توبيخا شديدا •
ويريهم من الكتب ان يسوع هو المسيح • تم • * يوم الجمعة ثاني السلاق • ويقري ايضا
ثاني تقديس الماء • الفصل التاسع عشر • * فاتفق ان ابلس لما كان
بقرنثوس كان بولص قد اجتاز باعلا تلك النواحي • وجاء الي افسس * ووجد تلاميذا
ما • فقال لهم هل اخذتم روح القدس لما امنتم • فقالوا له لا • بل ولا سمعنا ان روح
القدس موجود * فقال لهم باية معمودية اصطبغتم • فقالوا بمعمودية يوحنا * فقال لهم بولص
انما اعمد يوحنا الشعب معمودية التوبة • قايلا لهم ان يومنوا بالوارد بعده • اي بالمسيح
ايسوع * فلما سمعوا اصطبغوا باسم الرب يسوع * واذ وضع بولص يده عليهم • جاء اليهم
روح القدس • لانهم طفقوا يتكلمون باللغات ويتنباون * وكانوا كلهم اثني عشر رجلا •
* واذ دخل الي الجمع لبث يجاهر بالكرازة ثلثة اشهر يخاطب ويقنع بالبراهين عن ملكوت الله ثم
* ولما كان قوما ينكرون قوله ويخالفونه ويجحدون طريق الايمان امام الجماعة • ابعد منهم وميز
التلاميذ من اوليك • وكان يفاوضهم كل يوم في مجلس احد الكبراء * فلبث يعمل هذا مدة
سنتين • حتي ان جماعة القاطنين بلدة اسيا سمعوا قول الرب يسوع • اعني اليهود واليونانيون •
* وصنع الرب بيدي بولص قوات ليست بيسيرة * حتي انهم كانوا يجلبون عصايب او مناديل
يمسح بها عرق وجهه • فيضعونها علي السقمي فيزول عنهم الامراض • ويخرج عنهم الارواح الخبيثة •
* وان قوما من اليهود الدوارين • طفقوا يستحلفون ويسمون علي الذين بهم الارواح الخبيثة اسم
الرب يسوع المسيح • قايلين نستحلفكم بيسوع الذي يكرز به بولص •

Hic noverat viam Domini, & fervens 25
spiritu loquebatur, docebatque quæstiones quæ sunt de Domino, doctrinâ exactâ: sciebat autem rem baptismi Johannis tantùm. Cœperat hic liberè lo- 26
qui in synagoga. Quem cùm audissent Achilles & Friscilla, duxerunt eum, & exposuerunt ei viam Domini expositione perfectissimâ. Cùmq; voluisset trans- 27
ire in Achaiam, de mandato fratrum scripserunt pro ipso ad discipulos ut susciperent eum. Et cùm venisset ad eos, multùm contulit iis qui crediderant per gratiam. Perseveranter enim ar- 28
guebat Judæos in synagogis publicè acri increpatione, & ostendebat eis ex Scripturis quòd Jesus esset Christus. Finis.

Feriâ sextâ, secundâ *die* infra Ascensionem. Legitur quoque altero die à consecratione aquæ.

CAP. XIX.

Accidit autem ut cùm Apollos esset 1
Corinthi, Paulus jam peragrâsset superiores illas partes, venissetque Ephesum. Et inveniens aliquot discipulos, dixit eis; 2
Num accepistis Spiritum sanctum cùm credidistis? Inquiunt ei; Minimè: imò nec audivimus an Spiritus sanctus existat. Ait illis; Quo baptismate baptizati estis? 3
Dixerunt; Baptismate Johannis. Re- 4
spondit eis Paulus, Johannes quidem baptizavit populum baptismo pœnitentiæ, dicens illis ut crederent in venturum post ipsum, videlicet in Christum Jesum. Quæ cùm audissent, baptizati sunt in 5
nomine Domini Jesu. Et cùm posuisset 6
Paulus manum suam super eos, advenit eis Spiritus sanctus: cœperunt enim loqui linguis, & prophetare. Erant au- 7
tem omnes, duodecim viri. Et ingres- 8
sus synagogam, mansit promulgans prædicationem tribus mensibus: colloquens, & suadens argumentis de regno Dei. Hactenus. *Cùm autem nonnulli de-* 9
testarentur sermonem ejus, & contradicerent ei, viamque fidei criminarentur coram cœtu, recessit ab eis, & segregavit discipulos ab ipsis, eósque alloquebatur singulis diebus in domicilio cujusdam ex magnatibus. Mansitque id exercens 10
spatio biennii, ita ut omnes habitantes in regione Asiæ audierint sermonem Domini Jesu, Judæi scilicet & Græci. Edidítque Dominus per manus Pauli 11
virtutes haud paucas: Adeò ut afferrent 12
fascias aut sudaria quibus tergeret sudorem vultûs sui, imponerentque infirmis, & recederent ab eis morbi, & spiritus mali ab eis egrederentur. At verò qui- 13
dam ex Judæis vagis cœperunt adjurare, & invocare super eos in quibus erant spiritus mali, nomen Domini Jesu Christi, dicentes; Adjuramus vos per Jesum quem prædicat Paulus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሐሙስ ፡ ሰንበተ ፡ ጾም ።
ወእምዝ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ አጵሎን ፡ ሀሎ ፡ ቆርንቶስ ፡፡ ኃለፈ ፡ ጳውሎስ ፡ እንተ ፡ ላ
ደወለ ፡ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን ፡ ወረከበ ፡ ሕዳጣነ ፡ እለ ፡ ቦኡ ፡ ውስተ ፡ አሚ
ወይቤሎሙ ፡ ቦኑ ፡ ዘነሣእክሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እምዘ ፡ አመንክሙ ፡
ሰማዕነሁ ፡ ጥቀ ፡ ከመቦ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ።፡ ወይቤሎሙ ፡ በምንትኑ
ወይቤልዎ ፡ በጥምቀተ ፡ ዮሐንስ ።፡ ወይቤሎሙ ፡ ዮሐንስኒ ፡
ጥምቀተ ፡ ንስሐ ፡ በዘ ፡ ይመጽእ ፡ እምድኅሬሁ ፡ ለኢየሱስ ።፡ ወሰሚ
ተጠምቁ ፡ በስመ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ።፡ ወወደየ ፡ እዴሁ ፡ ጳውሎስ ፡
ወረደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወነበቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወ
ወየአክሉ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ዕደው ።፡ ወቦአ ፡ ጳውሎስ ፡ ም
ወነገረ ፡ ገሃደ ፡ ወነበረ ፡ ሠለስተ ፡ አውራኀ ፡ እንዘ ፡ ይትዋቀሥሙ ፡ ወያአ
በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ።፡ ወቦ ፡ እለ ፡ ክሕዱ ፡ ወተጸነ
ወአኅሠሙ ፡ ዲበ ፡ ትምህርት ፡ በቅድመ ፡ ኵሉ ፡፡ ኃደ ፡ ወሐደጎሙ ፡ ጳ
ወነሥአሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ወኵሎ ፡ አሚረ ፡ ይሜህር ፡ በቅድመ ፡ መኳ
ወመስፍናት ።፡ ወከመዝ ፡ ገብረ ፡ ክልኤ ፡ ዓመተ ፡፡ ወሰምዑ ፡ ኵሎሙ ፡
እለ ፡ ይነብሩ ፡ እስያ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ አይሁድ ፡ ወአረሚ ።፡ ወዐቢየ ፡
ይገብር ፡ እግዚአብሔር ፡ በእደ ፡ ጳውሎስ ።፡ ወይወስዱ ፡ እምጽንፈ ፡ ል
ወሰበኑ ፡ ወያነብሩ ፡ ዲበ ፡ ድዉያን ፡ ወየሐይዉ ፡ ወአለቂ ፡ አጋንንት ፡ ይወጽ
ወቦ ፡ እለ ፡ አኀዙ ፡ ይርቅዩ ፡ ቢጽ ፡ እለ ፡ የአውዱ ፡ ወይሰምዩ ፡ ሎሙ ፡
ስመ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይብልዎሙ ፡ ናምሕለክሙ ፡ በስሙ ፡ ለ
ዘጳውሎስ ፡ ይሜህር ።

CAP. XIX.

Quinto sabbato Jejunii.

ET tunc quum esset Apollos Corinthi, peragravit Paulus per superiorem regionem, 1
& venit Ephesum, & invenit paucos qui intrâssent in fidem. Et dixit iis; Num 2
accepistis Spiritum sanctum ex quo tempore credidistis? Et dixerunt ei; Audi-
vimus tantùm quod fuit Spiritus sanctus. Et dixit iis; In quo baptizati fuistis? 3
& dixerunt ei; In baptismate Johannis. Et dixit iis; Johannes igitur baptiza- 4
vit baptismo resipiscentiæ in venturo eum post Jesu. Et quum audivissent, baptiza- 5
ti sunt in nomine Domini nostri Jesu. Et quum posuisset manus suas Paulus su- 6
per eos, descendit Spiritus sanctus super eos, & loquuti sunt in linguis regionum,
& prophetârunt. Et erant duodecim viri. Et intravit Paulus synagogam, & præ- 7
dicavit palàm, & mansit tres menses disserens cum iis, & suadens iis de regno 8
Dei. Et fuerunt qui abnegaverunt, & obdurati sunt, & maledixerunt contra do- 9
ctrinam coram omnibus: Et reliquit eos Paulus, & accepit Apostolos, & quo-
tidiè docebat coram prætori & præsidibus. Et sic egit duos annos, & audierunt 10
omnes qui habitabant in Asia verbum Dei, Judæi & Gentiles. Et magnas vir- 11
tutes fecit Deus per manum Pauli. Et detulerunt ab extremitate vestimenti eius 12
& sudaria ejus, et posuerunt super infirmos, et vivebant, et dæmones exibant.
Et fuerunt quidam *qui cœperunt incantare, fratres circumeuntes, et nominare* 13
super dæmoniacos nomen Domini nostri Jesu, et dicebant iis; Adjuramus vos in no-
mine Jesu, quem Paulus docet.

Erant autem quidam filii Sceuæ Judæi principis sacerdotum septem hoc facientes.
14 Ἦσ δέ (υ)τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
Respondens autem spiritus malignus, dixit; Jesum novi, & Paulum
15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, (φ)εἶπε, Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον
scio: vos autem qui estis? Et insiliens in eos homo,
16 ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; Καὶ (χ)ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος,
in quo erat spiritus malignus, & prædominatus eis, invaluit contra eos,
ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ (ψ) πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν,
ita ut nudos, & vulneratos effugere ex domo illa. Hoc autem
17 ὥστε γυμνοὺς, καὶ τετραυματισμένους (ω) ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. Τοῦτο δὲ
factum est notum omnibus Judæisque & Græcis habitantibus Ephesum: &
ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ
cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Jesu.
(α)ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
Multique credentium veniebant confitentes, & annuntiantes actus
18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι, καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις
suos. Multi autem curiosa agentium, conferentes libros, combusserunt
19 αὐτῶν. Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον
coram omnibus: & computaverunt pretia illorum, & invenerunt argenti myriades
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας
quinque. Ita per potentiam verbum Domini crescebat, & invalescebat. Ut autem
20 πέντε. Οὕτω κατὰ κράτος (β) ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε, καὶ ἴσχυεν. Ὡς δὲ
21 impleta sunt hæc, proposuit Paulus in Spiritu, perpadens Macedoniam, &
ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ Πνεύματι, (γ) διελθὼν τὴν Μακεδονίαν, καὶ
Achaiam, ire in Hierusalem, dicens; Quòd post fieri me ibi,
(δ) Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς (ε) Ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν, Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ,
oportet me & Romam videre. Mittens autem in Macedoniam duos
δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο (ζ) τῶν δια- 22
ministrantium sibi, Timotheum & Erastum, ipse remansit tempus in Asiam.
κονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
Facta est autem secundùm tempus illud turbatio non parva de via.
Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 23
Demetrius enim quidam nomine, argenticælator, faciens ædes argenteas Dianæ,
Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, 24
præstabat artificibus quæstum non modicum. Quos congregans,
παρείχετο τοῖς τεχνίταις (η) ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην. Οὓς συναθροίσας,
& eos qui circa talia opifices, dixit; Viri, scitis quia de hoc opificio
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας 25
acquisitio nobis est. Et spectatis, & auditis, quia non solùm Ephesi,
ἡ εὐπορία (θ) ἡμῶν ἐστι. Καὶ θεωρεῖτε, καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, 26
sed pene totius Asiæ, Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens; Quoniam non
(ι) ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, Ὅτι οὐκ
sunt dii per manus facti. Non solùm autem hæc periclitatur nobis pars
εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο (κ) κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος 27
in redargutionem venire, sed & magnæ deæ Dianæ templum in nihilum
εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς (λ) οὐδὲν
reputari: futurum autem & destrui majestatem ejus, quam tota Asia &
λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ
habitata colit. Audientes autem & facti pleni excandescentiâ, exclamaverunt,
ἡ οἰκουμένη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον 28
dicentes; Magna Diana Ephesiorum.
λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

MS.A. (υ)τινες Σκευᾶ τοῦ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο (φ) εἶπεν αὐτοῖς, Τὸν (χ) ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς, ἐν ᾧ (ψ) πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων, ἴσχυσεν (ω) ἐκφυγεῖν αὐτοὺς ἐκ (α) ἔπεσεν (β) τοῦ Κυρίου ὁ λόγος (γ) διελθεῖν (δ) τὴν Ἀχαΐαν, (ε) Ἱεροσόλυμα, (ζ) τῶν *διακονούντων αὐτῷ, (η) οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν. (θ) ἡμῖν (ι) ἀλλὰ καὶ σχεδὸν (κ) τὸ μέρος κινδυνεύει ἡμῖν εἰς (λ) οὐθὲν λογισθήσεται, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible] * Erant autem septem filii viri cujusdam Judæi summi sacerdotis, cui nomen erat Scheva, qui hoc faciebant.
15 [illegible] Respondit autem cacodæmon ille, & dixit eis; Jesum novi, & Paulum scio; vos autem qui estis?
16 [illegible] Et insiliit in eos homo ille in quo erat spiritus malus, & invaluit contra eos, eósque subjecit, ita ut nudati sauciíque fugerent ab ædibus illis.
17 [illegible] Id autem innotuit omnibus tum Judæis, tum Gentilibus qui habitabant Ephesi: & incidit timor in omnes, & exaltabatur nomen Domini nostri Jesu Christi.
18 [illegible] Plurimíque ex iis qui crediderant, veniebant & renuntiabant offensas suas, confitebantúrque quod fecerant.
19 [illegible] Imò etiam multi magi congregârunt libros suos, allatósque concremârunt coram omnibus: cæterùm supputârunt pretium eorum, & ascendit ad argenti quinque myriades.
20 [illegible] Usque adeò virtute magnâ invalescebat, progressúsque faciebat fides in Deum.
21 [illegible] His autem peractis proposuit Paulus in mente sua, ut perlustraret totam Macedoniam & Achaiam, proficisceretúrque ad Jerusalem: Dicebat autem, Postquàm illuc profectus fuero, oportet me quoque Romam invisere.
22 [illegible] Miserat autem duos viros ex iis qui ipsi ministrabant, in Macedoniam, nempe Timotheum, & Erastum: ipse verò substitit ad tempus in Asia.

[illegible] *Dominicâ II. post Pentecosten.* 55.

23 [illegible] Extitit autem eo tempore tumultus plurimus propter viam Dei.
24 [illegible] Illic enim erat quidam opifex argenti, cui nomen erat Demetrius, qui faciebat delubra argentea Dianæ, & suppeditabat artis suæ opificibus maximum lucrum.
25 [illegible] Iste congregavit omnes artis suæ opifices, necnon illos qui cum eis operabantur, & dixit eis; Viri, scitis mercaturam nostram omnem ex hoc artificio esse.
26 [illegible] Quinetiam auditis ac videtis non solùm cives Ephesi, sed etiam multitudinem totius Asiæ ab isto Paulo allectam & aversam, quòd dicat deos illos non esse qui manibus hominum fiant.
27 [illegible] Neque hoc negotium tantummodò diffamatur & cessat, sed etiam templum ipsum Dianæ magnæ deæ pro nihilo habebitur: atque adeò ipsa dea totius Asiæ, & quam omnes gentes adorant, ludibrio habebitur.
28 [illegible] Quumque hæc audissent, repleti sunt furore, & clamaverunt, dicentes; Magna est Diana Ephesiorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወእሉ ፡ እለ ፡ ከመዝ ፡ ይገብሩ ፡ አይሁድ ፡ ደቂቀ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ሰብዐቱ፡
15 እሙንቱ፡፡ ወተሠጥዎሙ ፡ ውእቱ ፡ ጋኔን ፡ እኩይ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በሊየሱ
16 ስ ፡ አአምን ፡ ወለጳውሎስኒ ፡ አአምሮ ፡ አንትሙ ፡ እንከ ፡ አንትሙ፡፡ ወዐ
ብደ ፡ ደቤሆሙ ፡ ዝጋኔን ፡ እኩይ ፡ ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወኀየሎሙ ፡ ወሞአ
ሙ ፡ ለኩሎሙ ፡ ወፈቀሎሙ ፡ ወአቀሃሰሎሙ ፡ ወሰደደሙ ፡ እምውእቱ ፡
ቤት፡፡

Et fuerunt sic facientes Judæi, filii principis sacerdotum, septem fuerunt. Et respondit iis iste dæmon malus, & dixit iis; Jesum confiteor, & Paulum scio, sed vos qui estis? Et insanivit super eos ille homo in quo erat dæmon malus, & prævaluit iis, Et vicit eos omnes, & collisit eos, & vulneravit eos, & ejecit eos ex illa domo.

Versio VULGATA LATINA.

Erant autem quidam Judæi Scevæ principis sacerdotum septem filii, qui hoc
faciebant. Respondens autem spiritus nequam dixit eis; Jesum novi, &
Paulum scio: vos autem qui estis? Et insiliens in eos homo, in quo erat
dæmonium pessimum, & dominatus amborum, invaluit contra eos, ita ut
nudi & vulnerati effugerent de domo illa. Hoc autem notum factum est
omnibus Judæis, atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi: & cecidit timor
super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Jesu. Multique creden-
tium veniebant, confitentes & annuntiantes actus suos. Multi autem ex eis,
qui fuerant curiosi sectati, contulerunt libros, & combusserunt coram
omnibus: & computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam denariorum
quinquaginta millium. Ita fortiter crescebat verbum Dei, & confirmabatur.
His autem expletis, proposuit Paulus in Spiritu, transitâ Macedoniâ &
Achaiâ ire Jerosolymam, dicens; Quoniam postquàm fuero ibi, oportet me
& Romam videre. Mittens autem in Macedoniam duos ex ministrantibus si-
bi, Timotheum & Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia. Facta est au- 22
tem illo tempore turbatio non minima de via Domini. Demetrius enim qui- 23
dam nomine, argentarius, faciens ædes argenteas Dianæ, præstabat artifici- 24
bus non modicum quæstum: Quos convocans, & eos qui hujusmodi erant
opifices, dixit; Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio: Et 25
videtis, & auditis, quia non solùm Ephesi, sed penè totius Asiæ, Paulus 26
hic suadens avertit multam turbam, dicens; Quoniam non sunt dii, qui ma-
nibus fiunt. Non solùm autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutio-
nem venire, sed & magnæ Dianæ templum in nihilum reputabitur, sed & 27
destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia, & orbis colit. His auditis
repleti sunt irâ, & exclamaverunt dicentes; Magna Diana Ephesiorum. 28

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وان قوما كانوا بني اسكاوا اليهودي رييس الكهنة عددهم سبعه * كانوا يفعلون هذا
15 * فاجابهم الروح الخبيث وقال اما يسوع فانا اعرفه * واما بولص فاني خبير به * فاما انتم
16 فمن انتم * فطفر اليهم الرجل الذي كان فيه الروح الخبيث * واستاد عليهم
17 وتقوى عليهم حتى انهم هاربوا من ذلك البيت عراة مجرحين * وصار هذا
الخبر معروفا عند جميع اليهود واليونانيين القاطنين بافسس * وسقط الخوف على جماعتهم
18 وتعاظم اسم الرب يسوع * وكثيرون من الذين امنوا كانوا يجيون * معترفين ومخبرين
19 بافعالهم * وكثيرون من صانعي الاسحار جلبوا مصاحفهم * واحرقوها قدام كل الناس
20 وحسبت اثمانها فوجدوها خمس ربوات فضة * فهكذا نمي قول الرب وقوي كما يحق
21 لعزته * فلما كملت هذه الامور اضمر بولص بالروح ان يجتاز مكدونيه
واخايا ويذهب الي اورسليم * قايلا ان بعد حصولي هناك يجب علي ان ابصر رومية *
22 * فارسل الي مكدونية الاثنين الذي كانا يخدمانه تيموتاوس وارسطس * واقام هو باسيا
23 مدة ما * فعرض في ذلك الوقت من اجل الطريق اضطراب ليس باليسير * لان انسانا
24 اسمه ديمتريوس صانع الفضة كان يعمل هياكل الزهرة * ويكسب للصناع كسبا ليس
25 باليسير * فجمعهم اعني الصناع الذين يعملون مثل هذه الاعمال * وقال لهم ايها الرجال
26 قد علمتم ان فايدتنا انما هي هذه الصناعة * وقد رايتم وسمعتم ان بولص هذا قد اقنع
لا لاهل افسس فقط بل وكافة بلد اسيا الا القليل * ونقل راي جماعة منهم كثيرين * قايلا
27 ان الذين تصنعهم الايدي ليسوا الهة * وما يجلب هذا الامر علينا تعييرا يعطينا فقط
من هذه الجهة * بل وهيكل الالهة المعظمة الزهرة يحسب لا شي * ويكون عظمتها عتيدة
28 ان تهدم * التي تعبدها كافة اهل اسيا والمسكونة معا * فاذ سمعوا هذه الخطوب استوعبوا
غضبا * وهتفوا قايلين عظيمة هي زهرة اهل افسس *

Et sanè nonnulli qui erant filii Scevæ 14
Judæi principis sacerdotum, septem
numero, hoc faciebant. Respondens 15
autem eis spiritus malus, dixit;
Equidem Jesum ego scio, Paulum au-
tem optimè novi, at vos quinam
estis? Et insiliens in eos homo ille 16
in quo erat spiritus nequam, domi-
natus est eis, superior factus, præ-
valuitque eis, adeò ut effugerent è
domo illa nudi ac vulnerati. Fa- 17
ctáque est fama hæc nota apud omnes
Judæos & Græcos degentes Ephesi:
cecidítque timor in illos omnes, &
magnificatum est nomen Domini Je-
su. Et multi ex his qui credide- 18
rant, veniebant confitentes atque de-
clarantes facta sua. Multique ex 19
magicarum artium cultoribus, libros
suos attulerunt, eósque combusserunt
coram omnibus hominibus: supputa-
tis autem pretiis eorum, invenerunt
ea quinque myriadas argenti. Hoc 20
pacto crevit sermo Domini, & in-
valuit, prout decebat majestatem
ipsius. Rebus hisce peractis, propo- 21
suit Paulus in spiritu transire per
Macedoniam & Achaiam, & abire
Jerosolymam, dicens; Postquam il-
luc devenero, oportet me Romam vi-
dere. Quare missis in Macedoniam 22
duobus qui ministrabant ei, Timo-
theo & Erasto, remansit ipse in Asia
aliquantum temporis. Accidit autem 23
eo tempore circa viam Domini *tur-*
batio non exigua. Nam quidam no- 24
mine Demetrius, faber argentarius,
qui faciebat delubra Veneri, & lu-
crabatur opificibus lucrum haud par-
vum. Convocatis illis, nempe arti- 25
ficibus qui his similia exercebant
opera, dixit eis; O viri, jam nôstis
quæstum nostrum esse hanc artem:
Jamque vidistis & audistis Pau- 26
lum hunc persuasisse non modò civi-
bus Ephesi, verum etiam toti regio-
ni Asiæ, præter paucos, & dimovis-
se mentem turbæ multæ ex ipsis,
dicens quòd hi quos manus operan-
tur non sunt dii. Non solùm autem 27
importat nobis hoc negotium ignomi-
niam quam nobis afferet ex hac
parte, sed & templum maximæ deæ
Veneris pro nihilo reputabitur: fu-
turúmque est ut destruatur majestas
ejus quam Asiatici omnes & orbis
universus adorant. Hos sermones 28
cùm audissent, repleti sunt irâ, &
exclamârunt dicentes; Maxima est
Venus Ephesiorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወ... : ዝነገር : በኀበ : ኵሉ : አይሁድ : ወአረሚ : እለ : ይነብሩ : ኤ
... : ወፈርሁ : ኵሎሙ : ወአዕበዩ : ስሞ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ ። ወኵ
... : እለ : አመኑ : ይመጽኡ : ወይነስሑ : በእንተ : ዘገብሩ ። ወብዙኃን :
... : ገብሩ : ያመጽኡ : መጻሕፍቲሆሙ : ወያውዕዩ : በቅድመ : ኵሉ ። ወሐሠቡ :
... : ወረከቡ : ሐምስተ : እልፈ : ብሩረ ። ከመዝ : ቃለ : እግዚአብሔር : ወ
... : ወኀየለ ። ወእምዝ : ተፈጸሞ : ዘንተ : ሐለየ : ጳውሎስ : በመንፈሱ : ይ
... : እንተ : መቄዶንያ : ወአክይያ : ወይሑር : ኢየሩሳሌም : ወይቤ : በጺሕየ :
... : ህለወ : እሬእያ : ለሮሜ ። ወፈነወ : መቄዶንያ : ክልኤተ : እለ : ይትለአ
... : ጢሞቴዎስሃ : ወአርስጥርኮስሃ : ወውእቱሰ : ነበረ : ኤፌሶን : ወጐንደየ ።
... ወውእቱ : እሚሬ : ዐቢየ : ሁከተ : ኮነ : በእንተዝ : ትምህርት ። ወሀሎ :
... : ዘስሙ : ድሜጥሮስ : ነሃቤ : ብሩር : ወይገብር : ምስለ : ዘብሩር : ዘመለ
... : አርጤሚደስ : ዘትሰሚ : ድያና : ወያስተገብሮሙ : ለኪነት ። ወይሁቦሙ :
... : ንዋየ ። ወአስተጋብኦሙ : ለኵሉ : ኪነት : ወአንገለጉ ። ወይቤሎሙ :
... : አኀዊነ : ታአምሩ : ከመ : በዝ : ተገብረነ : ወምርካብነ ። ወናሁ : ዘ
... : ትርእዩ : ወከመ : ትሰምዑ : አኮ : በኤፌሶን : ሕቲቱ : ዓደ : ኵሉ : እስ
... : ወአስተሐወዘ : ጳውሎስ : ብዙኃ : አሕዛበ : ወይቤሎሙ : አማልክት : እለ : በ
... : በበእ : ይትገበሩ ። ወአኮ : በዝ : በሕቲቱ : ዘንትመነሰ : ዓደ : መለኮት :
... : ዐባይ : ሀለዋ : ይስዕር : ዕበያ : ወትትነሰት : መለኮታ : እንተ :
... : ወኵሉ : ዓለም : ያመልክ ። ወሰሚዖሙ : ተምዕዑ : ወከልሑ : በ
... : ቃለ : ወይቤሉ : ሰንበተ : ዕበያ : ለአርጤሜስ : መለኮት : ኤፌ

Et auditus est hic sermo apud omnes Judæos, & Gentes qui habitabant Ephe-
si, & timuerunt omnes, & magnificaverunt nomen Domini nostri Jesu. Et 17
omnes qui crediderant, veniebant, & confitebantur quæ fecerant. Et multi 18
qui fecerant, adducebant libros suos, & combusserunt in conspectu omnium: 19
& computârunt pretium ejus, & invenerunt quinque myriades argenti. Sic
verbum Dei, & crevit & invaluit. Et quum impletum esset hoc, proposu- 20
it Paulus in spiritu suo, transire per Macedoniam, & Achaiam, & profi- 21
cisci Hierosolymam, & dixit; Quum venero illic, oportet me videre Romam.
Et misit ad Macedoniam duos ministros, Timotheum & Aristarchum, & ipse
mansit Ephesi, & commoratus est. Et isto tempore magna commotio facta est 22
de hac doctrina. Et fuit quidam cujus nomen Demetrius, argentarius, & 23
faciebat imagines argenteas deæ Artemidos quæ nominatur Diana, & operam 24
præstabat opificibus, & præbebat iis magnas facultates. Et congregavit omnes
opifices, & coacti sunt, & dixit iis; Vos fratres nostri, scitis quòd in 25
hoc consistit opificium nostrum & quæstus noster. Et ecce sicut spectatis, &
sicut auditis, non solùm Ephesi, sed etiam totius Asiæ seduxit Paulus multos populos, 26
& dixit iis; Dii manibus hominum non sunt facti. Et non solùm propter
hoc periclitabimur nos, sed etiam deæ Artemidos magnæ annihilanda erit ma- 27
gnificentia, & destruetur divinitas ejus, quam Asia & totus mundus colit.
Et quum audivissent, indignati sunt, & clamaverunt in magna voce, &
dixerunt; Sabbathum magnificentiæ Artemidi deæ Ephesiorum. 28

Et implera est civitas tota confusione: *irrueruntque unanimiter* in theatrum,
29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ (μ) πόλις ὅλη συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
corripientes Caium & *Aristarchum Macedonas*, *comites* Pauli.
Συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους (ν) τοῦ Παύλου.
At Paulo volente intrare in populum, non *siverunt eum* discipuli.
30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.
Quidam autem & *Asiæ principum existentes ei* amici, *mittentes* ad eum,
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν,
rogabant non dare seipsum in theatrum. Alii *quidem ergò* aliud *quid* clama-
32 παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκρα-
bant: erat enim ecclesia confusa, & plures nesciebant *cujus* caussâ
ζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος (ξ) ἕνεκεν
convenissent. De autem turba *produxerunt* Alexandrum, propellentibus
33 συνεληλύθεισαν. Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου (ο) προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων
eum Judæis: *At* Alexander *concutiens* manum, volebat ratio-
αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· (π) ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολο-
cinari populo: *Agnoscentibus autem quòd Judæus esset*, vox facta est una ex
34 γεῖσθαι τῷ δήμῳ. (ρ) Ἐπιγνόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ
omnibus, quasi per horas duas *clamantibus*; Magna Diana Ephesiorum.
πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο (σ) κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
Reprimens autem scriba *turbam*, dixit; Viri Ephesii, quis enim est
35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
homo qui *non cognoscit* Ephesiorum civitatem *ædituam existentem* magnæ
(τ) ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς (υ) μεγάλης
deæ Dianæ, *&* Jovis prolis? *Incontradicibilibus* ergò *existentibus* his, *necesse est*
36 θεᾶς Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοπετοῦς; Ἀναντιρρήτων οὖν (φ) ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν
vos sedatos *subsistere*, & nihil *præceps* agere. Adduxistis enim
37 ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς (χ) πράττειν. Ἠγάγετε γὰρ

homines istos neque sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram.
τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας (ψ) τὴν θεὰν ὑμῶν.
quidem ergò Demetrius & qui cum eo artifices, adversùs aliquem *sermonem* habent,
μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται, (ω) πρός τινα λόγον ἔχουσιν,
fora aguntur, & proconsules sunt, *postulent* *alii alios*: Si autem quid de
ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις· Εἰ δέ τι περὶ
aliis *requiritis*, in legitima ecclesia *absolvetur*. Etenim peric-
ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύ-
tamur *postulari* seditionis *circa* *hodiernum*, *nullâ* *caussâ* *subsistente*, de
ομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ
qua possimus reddere rationem concursûs istius. Et hæc dicens,
(α) οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον (β) τῆς συστροφῆς ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
dimisit ecclesiam.
ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

CAP. XX. κ'.

Post autem *cessâsse* *tumultum*, *advocans* Paulus
ΚΘ Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος
discipulos, & *salutans*, *exiit* *proficisci* in Macedo-
τοὺς (α) μαθητὰς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδο-
niam. *Perambulans* autem partes illas, & exhortatus eos sermone multo,
νίαν. Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
venit ad Græciam: *Faciénsque* menses tres, *factis* ei insidiis
ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης (β) αὐτῷ ἐπιβουλῆς
à Judæis *futuro* *provehi* in Syriam, *facta fuit* *sententia ad* revertendum
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν
per Macedoniam.
διὰ Μακεδονίας.

MS. A. (μ) πόλις τῆς συγχύσεως· (ν) Παύλου. Παύλου δὲ βουλομένου (ξ) ἕνεκα (ο) συνεβίβασαν (π) ὁ δὲ Ἀλέξανδρος (ρ) Ἐπιγνόντες (σ) κράζοντες, (τ) ἀνθρώπων (υ) μεγάλης Ἀρτέμιδος, (φ) τούτων ὄντων, (χ) πράσσειν. (ψ) τὴν θεὸν ἡμῶν. (ω) ἔχουσι πρός τινα λόγον, (α) οὐ δυνησόμεθα (β) περὶ τῆς Κεφ. κ'. MS. A. (α) μαθητὰς, καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι (β) ἐπιβουλῆς αὐτῷ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 [illegible]
[illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Proindè conturbata fuit tota civitas, & concurrerunt simul ac profecti sunt in theatrum, correptósque abduxerunt secum Gaium & Aristarchum viros Macedones comites Pauli.

Dominicâ III. post Pentecosten. 56.

Paulus autem volebat introire theatrum, sed prohibuerunt eum discipuli. Quinetiam primores Asiæ, quia amici ejus erant, miserunt qui efflagitarent ab eo, ne traderet seipsum, ut introiret theatrum: turbæ autem quæ erant in theatro, valdè tumultuabantur, & alii aliud clamabant: multi verò ex eis nesciebant cur convenissent. Plebs autem Judæorum qui illic erant, statuerunt ex seipsis virum Judæum cui nomen erat Alexander: quumque stetisset, silentium indixit manu, volebátque proferre spiritum populo. Sed quum cognovissent eum esse Judæum, vociferati sunt omnes unâ voce circiter ad duas horas, Magna est Diana Ephesiorum. Cæterùm compescuit eos princeps civitatis quum diceret, Viri Ephesii, quis quæso est hominum qui nesciat urbem Ephesiorum ædituam magnæ Dianæ, & simulachrum ejus è cœlo delapsum? Quum igitur huic rei nemo possit contradicere, oportet vos sedatos esse, nihílque festinanter agere. Adduxistis enim viros istos, quum neque templa expilaverint, neque blasphemos sé gesserint in deam nostram. Quòd si iste Demetrius & filii artis ejus litem habent cum aliquo, ecce proconsul est in urbe: artifices sunt, accedant, & caussam dicant unus in alium. Quòd si quidpiam aliud requiritis, in loco à lege ad concionem dato, dirimetur. Quandoquidem & nunc in periculo versamur, ne accusemur ut seditiosi, quum non possimus reddere rationem de congregatione diei istius, quo convenimus otiosè, & tumultuati sumus nullâ de caussa. Et quum hæc dixisset, dimisit concionem.

CAP. XX.

Posteaquàm autem sedatus est tumultus, advocavit Paulus discipulos, & consolatus est ac deosculatus eos, & egressus est profecturus Macedoniam. Quumque illas regiones peragrâsset, eósque consolatus esset multis sermonibus, venit in Græciæ regionem. Et mansit illic tribus mensibus. Nexuerunt autem illi dolos Judæi quum profecturus esset in Syriam: proindè censuit sibi revertendum esse in Macedoniam.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወተሀውከት ፡ ኵላ ፡ ሀገር ፡ ወሮጹ ፡ ኅቡረ ፡ ኀበ ፡ ተውኔት ፡ ወሰሐብዎ ፡ ለ
30 ጋይዮስ ፡ ወለአሪስጥሮኮስ ፡ መቄዶናዊ ፡ ዘሀገረ ፡ ጳውሎስ፡፡ ወፈቀደ ፡ ጳው
31 ሎስ ፡ ይበአ ፡ ማእከለ ፡ ሕዝብ ፡ ወከልእዎ ፡ ሐዋርያት፡፡ ወቦ ፡ እለሂ ፡
እምእስያ ፡ ዐርካኒሁ ፡ ለአኩ ፡ ኀቤሁ ፡ ኢይበአ ፡ ማእከለ ፡ ሕዝብ ፡ ከ
32 ልእዎ፡፡ ወተጐንደዩ ፡፡ እንዘ ፡ ይኬልሑ ፡ ወእለ ፡ ይበዝኁ ፡ ሕዝብ ፡ ኢያእ
ምሩ ፡ በእንተ ፡ ዘእንገለጉ፡፡

Et commota fuit tota civitas, & cucurrerunt simul ad theatrum, & traxerunt Gaium, & Aristarchum Macedonem civitatis Pauli. Et voluit Paulus intrare in medium populi, & prohibuerunt eum Apostoli. Et quidam ex Asia amici ejus miserunt ad eum, ne intraret in medium populi, prohibere eum. Et morati sunt clamantes, et qui abundabant populi nesciebant quapropter convenissent.

Versio VULGATA LATINA.

29 Et impleta est civitas confusione, & impetum fecerunt uno animo in thea-
trum, rapto Gaio & Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli. Paulo autem
30 volente intrare in populum, non permiserunt discipuli. Quidam autem &
31 de Asiæ principibus, qui erant amici ejus, miserunt ad eum rogantes ne se
daret in theatrum: Alii autem aliud clamabant. Erat enim Ecclesia con-
32 fusa: & plures nesciebant qua ex causa convenissent. De turba autem de-
33 traxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis. Alexander autem manu
silentio postulato, volebat reddere rationem populo. Quem ut cognoverunt
34 Judæum esse, vox facta una est omnium, quasi per horas duas clamantium;
Magna Diana Ephesiorum. Et cùm sedâsset scriba turbas, dixit; Viri Ephesii,
35 quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse ma-
gnæ Dianæ, Jovísque prolis? Cùm ergò his contradici non possit, oportet
36 vos sedatos esse, & nihil temerè agere. Adduxistis enim homines istos, ne-
37 que sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram. Quòd si Demetrius, 38
& qui cum eo sunt artifices, habent adversùs aliquem causam, conventus
forenses aguntur, & proconsules sunt, accusent invicem. Si quid autem al- 39
terius rei quæritis: in legitima Ecclesia poterit absolvi. Nam & periclita- 40
mur argui seditionis hodiernæ: cùm nullus obnoxius sit (de quo possimus
reddere rationem) concursûs istius. Et cùm hæc dixisset, dimisit Ecclesiam.

CAP. XX.

POstquàm autem cessavit tumultus, vocatis Paulus discipulis, & exhorta- 1
tus eos, valedixit, & profectus est ut iret in Macedoniam. Cùm autem per- 2
ambulâsset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad
Græciam: Ubi cùm fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Judæis 3
navigaturo in Syriam: habuitque consilium ut reverteretur per Macedoni-
am.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وامتلأت المدينة كلها من الهيج والاجلاب * وبادروا كلهم اجمعون الي المسرح •
واختطفوا غايوس وارسطرخوس المكدونيين الذين كانا سافرا مع بولص * ولما اعزم
30 بولص على الدخول الي الجمع لم يسمح له التلاميذ * وقوم كانوا اصدقاءه من رؤساء
31 اسيا • ارسلوا يتضرعون اليه الا يبذل ذاته للجمع * واخرون كانوا يصيحون عن امر اخر •
32 لان الجماعة كانت متغالطة • واكثرهم ما يعلمون فماذا اقبلوا * فاستنهض من الجمع
33 الاكسندروس لما انجد به اليهود • فلما هز الاكسندروس يده مريدا ان يحتج للجماعة
34 معتذرا * فلما علموا انه يهودي هو • صار من جماعتهم صوت واحد مدي ساعتين
هاتفين • معظمة الهة الزهرة الههم اهل افسس * فسكت الكاتب الجمع قائلا • ايها الرجال اهل
35 افسس • من هو من الانسان الذي ما يعرف ان اهل مدينة افسس يوقرون الالهة العظيمة
36 الزهرة ويخدمونها • ولا الهابطون من السماء يقاومون في تصديق هذا * فينبغي لكم ان
37 تقتصدوا • ولا تعملوا عملا بتهجم * قد احضرتم هذين الرجلين • وليسا سارقين الات
38 الهيكل • ولا مفترين على الهتنا * فاما ان كان ديمتريوس والصناع الذين معه لهم على
احد دعوي او تبعة • انهم منصرفون في السوق • فهنا امراء المدينة حاضرون • ليستعدي
39 بعضهم على بعض * فاما ان طلبتم امرا اخر من اجل اخرين • في جماعة الاحداث بهذه
40 فيجب ان يعرفوها * لاننا ستعطب ان استدعي علينا • وشكينا بالهيج والمقاومة في هذا اليوم •
الذي ما يجد فيه احد سببا • ولا يمكننا ان نحتج بحجة عن هذه المشاجرة ومعاودة الاجلاب •
41 * واذ قال هذا اصرف الجمع •

• الفصل العشرون •

1 سد • * وبعد سكون الهيج استدعي بولص التلاميذ • وسلم عليهم وودعهم •
2 وخرج ذاهبا الي مكدونية * واذ جال تلك النواحي وعزاهم بكلام كثير • جاء الي اللاذا •
3 * فاقام هنا ثلثة اشهر • فاساء اليهود عليه اغتيالهم حين اعتزم ان يصعد الي الشام •
فارتاي ان يعود فيجتاز على مكدونيا •

Et repleta est tota civitas seditione ac 29
tumultu, & accurrentes omnes simul ad
theatrum, rapuerunt Gaium & Aristar-
chum Macedones qui cum Paulo iter fe-
cerant. Cúmque Paulus animo designâs- 30
set ingressum in cœtum, non permiserunt
ei discipuli. Imò quidam ex Asiæ pri- 31
moribus qui erant amici ejus, mittentes
rogârunt eum ne se turbæ committeret.
Et alii quidem alio de negotio clama- 32
bant: quoniam turba confusè permista
erat, & plerique eorum nesciebant ad
quid convenerant. Erexit se autem de 33
turba Alexander, animos ei addentibus
Judæis: cúmque movisset Alexander
manum suam, volens excusationem apud
turbam dicere, Et cum novissent eum 34
Judæum esse, orta est ab omnibus vox
una spatio duarum horarum clamanti-
bus; Magna est dea Venus, dea Ephesio-
rum. Compescuit autem scriba turbam, 35
dicens; O viri Ephesii, quis est homo
qui ignoret Ephesi cives venerari ma-
gnam deam Venerem, eámque colere?
at ne de cœlo quidem labentes, hujus
rei fidei contradicunt. Oportet igitur 36
vos cohibere, & nullum opus præci-
pitanter committere. Adduxistis hos 37
duos viros, qui nec fures vasorum
templi sunt, neque contumeliosi in de-
am nostram. Quòd si Demetrius & 38
qui cum eo sunt artifices, habent
adversùs aliquem causam aut crimi-
nationem, sanè in foro versantur,
& en urbis imperatores adsunt, ac-
cusent invicem. Verùm si aliud 39
quippiam petitis de aliis, in Senato-
rum curia id oportet dignosci. Peri- 40
bimus enim si arcessamur & accuse-
mur tumultûs & seditionis hodiernæ,
in qua nemo causam reperiat, nec
possimus rationem reddere dissidii istius,
& iterati tumultûs. Et his dictis dimi- 41
sit concionem.

CAP. XX.

POst sedatum verò tumultum advo- 1
cavit Paulus discipulos, & salutavit
illos, & valedixit eis, egressúsque est
pergens in Macedoniam. Cumque per- 2
ambulâsset partes illas, & consolatus
eos fuisset multo sermone, venit in
Græciam, Mansitque in ea tribus 3
mensibus. Struxerunt autem in il-
lum Judæi fraudem, dum accinge-
retur ad ascendendum in Syriam: ac
proindè proposuit reverti & transire per
Macedoniam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ...ሰሑብወ ፡ ለእለክስንድሮስ ፡ በማእከለ ፡ ሰብእ ፡ ወቀፀቡ ፡ ለዕሌሁ ፡ አይሁ
ድ ፡ ወለንሥአ ፡ እዴሁ ፡ እለክስንድሮስ ፡ ወፈቀደ ፡ ይዋቀሥ ፡ ለዐዋድ ፡፡ ፡
34 ወለእሚሮሙ ፡ ከመ ፡ አይሁዳዊ ፡ ውእቱ ፡ ከልሑ ፡ ኵሎሙ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡
...ክልኤ ፡ ሰዐት ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሰንበተ ፡ ዕበያ ፡ ለአርጤሜስ ፡ ምል
35 ...ኤፌሶን ፡፡ ፡ ወእምዝ ፡ ተንሥአ ፡ አሐዱ ፡ ጸሐፊ ፡ ወአስተጋብኦሙ ፡
...ሕዝብ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ስምዑ ፡ ሰብእ ፡ ኤፌሶን ፡ መኑ ፡ ሰብእ ፡ ዘኢያእም
ር ፡ ዕበያ ፡ ለምልእክተ ፡ ኤፌሶን ፡ ዘቲ ፡ ስብከ ፡ ዘተፈነወት ፡ እምኀበ ፡ ዮብ ፡
36 ...ልዑል ፡ ዐቢይ ፡፡ ፡ ወይእዜኒ ፡ በኀድአት ፡ ርቱዕ ፡ ንግበር ፡ ለዝንቱ ፡ ወ
37 ...አኮ ፡ በሁከት ፡ ወበተዝልፎት ፡፡ ፡ ናሁ ፡ ተባጽሕክሙዎሙ ፡ ለእሉ ፡ ሰብእ ፡ ዘ
...ሰረቁ ፡ ቤተ ፡ አማልክቲክሙ ፡ ወኢፀረፉ ፡ ደቦ ፡ መለእክቲክሙ ፡፡ ፡ ወእመሰ
38 ...ተስናን ፡ ድሜጥሮስ ፡ ለይትዋቀሡ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ምስለ ፡ ኬንያት ፡፡ ፡ ወ
39 ...እመሰ ፡ ባዕደ ፡ ሐተታ ፡ ብክሙ ፡ ዘበእንተ ፡ ሕግግ ፡ ንኅድግ ፡ ዐዋደ ፡፡ ፡ እ
40 ...ስመ ፡ ንትመነሰው ፡ ዮም ፡ በዘ ፡ አምጻእክሙ ፡ ለነ ፡ ሁከት ፡ ዘእልቦሙ ፡ ጌጋይ ፡
...ወአልብነ ፡ በዘ ፡ ንዋቅስ ፡ በእንተዝ ፡ ሁከት ፡፡ ፡ ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡ ፈነወ ፡ ዐዋ
41 ደ ፡፡ ፡

በጳስጦሌዎን ፡ ምንባብ ፡፡ ፡

1 ወእምድኅረ ፡ ኀልቀ ፡ ሁከት ፡ ፈነወ ፡ ጳውሎስ ፡ አርድኢሁ ፡ ወመሀሮ ፡ ፈነዎ ፡
ሙ ፡፡ ፡ ወፅአ ፡ ወሖረ ፡ መቄዶንያ ፡፡ ፡ ወሐለፈ ፡ እንተ ፡ ውእቱ ፡ በሐውርተ ፡
2 ወብዙኀ ፡ መሀሮሙ ፡ በቃሉ ፡ ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ ሄላድ ፡፡ ፡ ወነበረ ፡ ሠለስተ ፡ አ
3 ...ውራኀ ፡ ወተማከሩ ፡ ዲቤሁ ፡ አይሁድ ፡ ወፈቀደ ፡ ይሖር ፡ ብሔረ ፡ ሶርያ ፡ መከረ ፡
ይግባእ ፡ መቄዶንያ ፡፡ ፡

Et traxerunt Alexandrum in medio populi, & innuerunt contra eum Judæi: 33
Et levavit manum suam Alexander, & voluit ratiocinari cum concilio. Et 34
quum cognovissent quòd Judæus erat, clamaverunt omnes in magna voce
quasi duas horas, dicentes; Sabbathum magnificentiæ Artemidi Deæ Ephesiorum.
Et tunc surrexit quidam scriba, & congregavit populos, & dixit iis; Audi- 35
te viri Ephesii, quis hominum est qui nescit magnificentiam Deæ Ephesiorum
hujus fusilis, quæ missa fuit à Jove deo magno. Et nunc sedatè oportet ut 36
faciamus hoc, & non in commotione & in castigatione. Ecce adduxistis hos 37
viros, qui non commiserunt sacrilegium, neque blasphemârunt in deam ve-
stram. Et si habent causam Demetrius, litem contestentur inter se cum opi- 38
ficibus. Et si aliam quæstionem habetis de lege, dimittemus conventum: 39
Quia periclitamur hodiè, eò quòd intulistis nobis commotionem sine causa, 40
& non habemus in quo reddamus rationem propter hanc commotionem. Et hoc 41
quum dixisset, dimisit conventum.

Festo Festoleonis lectio.

CAP. XX.

ET postquàm cessâsset commotio, misit Paulus discipulos ejus, & quum do- 1
cuisset dimisit populum: *& ipse exivit & profectus est Macedoniam. Et per-* 2
agravit per istam regionem, & multùm docuit eos in sermone suo: & tunc
profectus est Elada, Et mansit tres menses, & consilium inierunt in eum Ju-
dæi: & volens ire in regionem Syriæ, censuit redire per Macedoniam. 3

Comitatus est autem eum usque in Asiam Sopater Berœensis: Thessalonicensium
4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος (γ) Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων
verò, Aristarchus, & Secundus, & Caius Derbæus, & Timotheus:
δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος (δ) Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος·
Asiani verò, Tychicus & Trophimus. Hi accedentes manserunt nos in
5 Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. (ε) Οὗτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν
Troade. Nos verò enavigavimus post dies Azymorum à Philippis,
6 Τρωάδι· Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων,
& venimus ad eos in Troadem intra dies quinque, ubi demorati sumus
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα (ζ) ἄχρις ἡμερῶν πέντε, (η) οὗ διετρίψαμεν
diebus septem. In autem una sabbatorum, congregatis discipulis
7 ἡμέρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, (θ) συνηγμένων τῶν μαθητῶν
ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, futurus exire postridie:
τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον·
protraxitque sermonem usque in mediam noctem. Erant autem lampades multæ in
8 παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν
cœnaculo ubi erant congregati. Sedens autem quidam adolescens nomine
9 τῷ ὑπερῴῳ οὗ (ι) ἦσαν συνηγμένοι. (κ) Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι
Eutychus super fenestram, dejectus somno profundo, disputante Paulo
Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου
diutiùs, ruens præ somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublatus est
ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη
mortuus. Descendens autem Paulus irruit ei, & complexus, dixit; Ne
10 νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ
tumultuemini: nam anima ipsius in ipso est. Ascendens autem & frangens panem,
11 θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας (λ) ἄρτον,
& gustans, ad multúmque allocutus usque in diluculum, sic exiit. Addu-
12 καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας (μ) ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. Ἤγα-
xerunt autem puerum viventem, & consolati sunt non mediocriter. Nos autem in-
γον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ (ν) προ-
gressi ad navem, devecti sumus in Asson, indè futuri recipere
13 ελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν (ξ) εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν
Paulum: sic enim erat constitutus, futurus ipse pedibus ire. Ut autem
τὸν Παῦλον· (ο) οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. Ὡς δὲ
congressus est nobis in Asson, recipientes eum venimus in Mitylenen.
14 συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς (π) Μιτυλήνην.
Et indè abnavigantes, sequenti devenimus contra Chium: at alia
15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν (ρ) ἀντικρὺ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ
adjecimus in Samon: & manentes in Trogylio, sequenti venimus in
παρεβάλομεν εἰς (σ) Σάμον· καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
Miletum. Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, ut non fieret
16 Μίλητον. (τ) Ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται
ei tempus terere in Asia: festinabat enim, si possibile esset sibi, diem
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν (υ) ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν
Pentecostes fieri in Hierosolymis. A autem Mileto mittens in
τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς (φ) Ἱεροσόλυμα. Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς
Ephesum, vocavit majores natu Ecclesiæ. Ut autem advenissent
17 Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο
ad eum, dixit eis; Vos scitis, à prima die à qua ingressus sum
18 πρὸς (χ) αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην
in Asiam, quomodò vobiscum omne tempus fuerim, Serviens Domino
εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, Δουλεύων τῷ Κυρίῳ
cum omni humilitate, & multis lachrymis, & tentationibus, evenientibus
19 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, (ψ) καὶ πολλῶν δακρύων, καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων
mihi in insidiis Judæorum:
μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

MS. A. (γ) Πύῤῥου Βεροιαῖος· (δ) ὁ Δερβαῖος, (ε) Οὗτοι δὲ (ζ) ἄχρι (η) ὅπου (θ) συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι (ι) ἦμεν (κ) Καθεζόμενος (λ) τὸν ἄρτον, (μ) ἄχρι (ν) προσελθόντες (ξ) ἐπὶ τὴν (ο) οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, (π) Μιτυλήνην. (ρ) ἄντικρυς (σ) Σάμον· τῇ δὲ ἐχομένῃ (τ) *κεκρίκει (υ) εἴη (φ) Ἱεροσαλήμ. (χ) αὐτὸν, ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν, εἶπεν, (ψ) καὶ δακρύων, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]

Progressi sunt autem cum eo ad Asiam usque Sopatrus Berœensis civis, & Aristarchus & Secundus Thessalonicenses, necnon Gaius ex Derbe civitate, & Timotheus ex Lystra, ex Asia denique Tychicus, & Trophimus. Hi præcesserunt nos, & nos præstolati sunt Troade. Nos verò progressi sumus Philippos urbem Macedonum post dies azymorum, & mari perreximus, venimúsque Troadem ad diem quintum: illic autem egimus dies septem.

Defunctorum. 57.

7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]

Primo autem die hebdomadis, dum congregati essemus ad frangendam Eucharistiam, verba faciebat ad eos Paulus, quippe qui postridiè abiturus esset: produxitque sermonem usque in mediam noctem. Et erant illic lucernæ ignis plurimæ in cœnaculo illo, in quo eramus congregati. Porrò adolescens quidam, cui nomen Eutychus, sedebat in fenestra, & audiebat: demersus est autem somno gravi, dum produceret sermonem ipse Paulus, & præ somno deciderat ex tertia contignatione, ac sublatus est mortuus. Descendens autem Paulus ruit in eum, & eum complexus est, dixitque; Ne turbemini, quoniam anima ejus in ipso est. Quum verò ascendisset, fregit panem, & gustavit, ac locutus est usque dum ascendisset aurora: tum demum exiit per aridam profecturus. Et adduxerunt adolescentem vivum, & ob eum gavisi sunt vehementer. Nos autem descendimus in navem, & perreximus ad portum Thesum: quoniam illinc excepturi eramus Paulum: sic enim præceperat nobis, ipso iter faciente per aridam. Ut autem recepimus eum ex Theso, navi eo sublato, venimus Mitylenen. Et illinc postridiè abnavigavimus contra Chium insulam, & rursùs postridiè venimus Samum, substitimúsque Trogelii, & die sequenti venimus Miletum. Constituerat enim Paulus præterire Ephesum, ne moram traheret illic: quippe qui festinare, ut si fieri posset, diem Pentecostes in Jerusalem ageret.

[illegible]

Sanctorum & patrum. 58.

17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]

Ex Mileto porrò mittens, venire fecit presbyteros ecclesiæ Ephesi. Quúmque venissent ad eum, dixit eis; Vos scitis à primo die quo ingressus sum Asiam, quomodò vobiscum fuerim omni tempore: Dum servirem Deo cum humilitate multa, & lachrymis, ac tentationibus quæ obtingebant mihi ex insidiis Judæorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወሖረ ፡ ምስሌሁ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዘሀገረ ፡ ቤርያ ፡ ወእምተሰሎንቄ ፡ አሪስጦርኮስ ፡ ወሲኮን
ደስ ፡ ወጋይዮስ ፡ ደርቤያዊ ፡ ወጢሞቴዎስ ። ወእምእስያ ፡ ጢኪቆስ ፡ ወጥሮፊሞ
5 ስ ። ወእሙንቱሰ ፡ ፀንሑነ ፡ ውስተ ፡ ጥሮአደ ። ወነሐነሰ ፡ ነገድነ ፡ እምድኅረ ፡
6 ፋሲካ ፡ እምነ ፡ ፊልጶስ ፡ ወበጻሕነ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ውስተ ፡ ጥሮአደ ፡ ለኀሙስ ፡ ኃመስነ ፡
ወነበርነ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ሰቡዐ ፡ መዋዕለ ።

Et profectus est cum eo Petrus civitatis Berææ, & à Thessalonica Aristarchus, & Secundus, & Gaius Derbæus, & Timotheus, & ab Asia Tychicus, & Trophimus. Et illi expectati erant in Troade. Et nos navigavimus post Pascha à Philippis, & venimus ad eos in Troadem quinto die, & mansimus apud eos septem dies.

Versio VULGATA LATINA.

4 Comitatus est autem eum Sopater Pyrrhi Berœensis : Thessalonicensium verò,
Aristarchus, & Secundus, & Gaius Derbeus, & Timotheus : Asiani verò, Ty-
5 chicus & Trophimus. Hi cùm præcessissent, sustinuerunt nos Troade :
6 Nos verò navigavimus post dies azymorum à Philippis, & venimus ad eos Tro-
adem in diebus quinque, ubi demorati sumus diebus septem. Unâ autem
7 sabbati cùm convenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum
eis, profecturus in crastinum, protraxítque sermonem usque in mediam no-
8 ctem. Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo, ubi eramus congregati.
9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, cùm mer-
geretur somno gravi, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio
cœnaculo deorsùm, & sublatus est mortuus. Ad quem cùm descendisset Pau-
10 lus, incubuit super eum : & complexus dixit ; Nolite turbari, anima enim
11 ipsius in ipso est. Ascendens autem, frangénsque panem, & gustans, satis-
que allocutus usque in lucem, sic profectus est. Adduxerunt autem puerum 12
viventem, & consolati sunt non minimè. Nos autem ascendentes navem, 13
navigavimus in Asson, indè suscepturi Paulum : sic enim disposuerat ipse per
terram iter facturus. Cùm autem convenisset nos in Asson, assumpto eo, ve- 14
nimus Mitylenen. Et indè navigantes, sequenti die venimus contra Chium, 15
& aliâ applicuimus Samum, & sequenti die venimus Miletum. Proposuerat 16
enim Paulus transnavigare Ephesum, nequa mora illi fieret in Asia. Festina-
bat enim, si possibile sibi esset, ut diem Pentecostes faceret Jerosolymis. A 17
Mileto autem mittens Ephesum, vocavit Majores natu Ecclesiæ. Qui cùm 18
venissent ad eum, & simul essent, dixit eis ; Vos scitis, à prima die, quâ
ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim, Ser- 19
viens Domino cum omni humilitate, & lachrymis, & tentationibus, quæ
mihi acciderunt ex insidiis Judæorum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * واتبعه الى آسيا صوباطرس الحلبي * واريسطرخوس وساكوندس التسالونيكيان * وغايوس
5 الدربي * وتيموثاوس * وتيخيكوس وطروفيموس اللذان من آسيا * هؤلاء تقدموا فحصلوا باطروادا
6 ينتظروننا * ثم خرجنا نحن سائرين في البحر * من فيلبس بعد ايام الفطير * وجينا اليهم الى
اطروادا في تمام خمسة ايام * حيث جلسنا عندهم سبعة ايام *

* السبت الثاني بعد السلاق * سه * وفي احد السبوت والتلاميذ مجتمعون 7
يكسرون خبزا * كان بولص يخاطبهم * خطاب التوديع * لانه اعزم ان يخرج في الغد * وامتد في
8 الكلام الى نصف الليل * وكانت في العلية التي كنا فيها مجتمعين مصابيح كثيرة * وكان
9 في النافذة شاب ما اسمه اوتيخس * وفي دوام كلام بولص واطالته كثيرا استثقله نوم عميق *
10 فاهبطه النوم * وسقط الى اسفل من اعلى الطبقة الثالثة * وشيل ميتا * فنزل بولص وسقط
11 عليه واعتنقه * وقال لا تخافوا ولا تجلبوا فان نفسه فيه هي * ثم صعد وكسر خبزا واكل *
12 وخاطبهم كثيرا الى الصبح * وهكذا خرج * وساقوا الصبي حيا * فتعزوا تعزية ليست قليلة * تم
13 سو * ثم تقدمنا نحن الى المركب وركبنا فيه الى ناصن * لانهم الى هناك اعزموا ان
14 ياخذوا بولص * لانه هكذا وافقهم انه هناك يعزم ان يرحل * ولما نزلنا نحن في ناصن
15 اخذناه وجينا الى ميتيليني * ومن هناك ركبنا في البحر * وفي اليوم المقبل انتهي مسيرنا
الى مقابل شيون * وفي الآخر بلغنا الى صامن * واقمنا في الجزيرة التي تصاقبها ترجيليون *
وجينا الى ميليطن *

* الاحد السابع وهو احد الآباء *
16 * لان بولص ارتاي ان يجتاز عابرا على افسس ولا يدخلها * لئلا يطول مقامه في آسيا * لانه
17 سارع حتى ان امكنه يحصل يوم العنصرة باورسليم * ومن ميليطن انفذ الى افسس فاستدعي
18 قسوس الكنيسة * فلما جاووا اليه قال لهم * انتم تعلمون منذ اليوم الاول الذي فيه صعدت
19 الى بلد آسيا * كيف كنت طول تلك المدة * اخدم الرب معكم بكلية تواضع اللب
وبدموع غزيرة وبحن جزيلة * المحن التي عرضت لي باغتيالات اليهود *

Et comitatus est eum usque ad Asiam 4
Sopater Alepinus: Aristarchus & Se-
cundus, ambo Thessalonicenses: & Gai-
us Derpensis, & Timotheus: Tychicus
& Trophimus, uterque Asiaticus. Hi 5
præcedentes pervenerunt Troadem, nos
expectaturi. Deindè egressi sumus nos 6
itinere maritimo à Philippis post dies
azymorum, & venimus ad eos Troadem
intra dies quinque, ubi morati sumus
apud eos septem diebus.

Sabbatho secundo post Ascensionem.

In uno autem sabbathorum, discipulis 7
ad frangendum panem congregatis,
Paulus habuit apud ipsos orationem
valedictoriam, eò quòd designâsset egre-
di postridie, diffuditque se in sermone
usque ad mediam noctem. Erant au- 8
tem in cœnaculo in quo eramus con-
gregati, lucernæ multæ. Erátque 9
in fenestra quidam adolescens nomi-
ne Eutychus, qui continuante sermonem
suum Paulo, cúmque protrahente, oc-
cupatus fuit somno profundo : & so-
mno ruens, decidit deorsum è summo
cœnaculo tertio, & sublatus est mor-
tuus. Descendens autem Paulus, cor- 10
ruit super eum, illúmque amplexatus,
ait ; Ne timeatis, neve tumultuetis :
anima enim ejus in ipso est. Deindè 11
ascendens, fregit panem, comeditque, &
pluribus allocutus est eos usque mane :
atque ita egressus est. Duxerunt au- 12
tem adolescentem vivum, & perceperunt
consolationē haud exiguam. Hucusque.
Nos deinde accedentes ad navim, con- 13
scendimus eam ad Thasson usque : eò
enim decreverant vehere Paulum, quòd
ita convenisset cum eis, se scilicet illuc
velle proficisci. Cúmque nos descen- 14
dissemus in Thasson, assumpsimus eum,
& venimus Mitylenen. Indeque con- 15
scenso mari, devenit sequenti die iter
nostrum contra Chion : & postridie ap-
pulimus Samon, commoratique sumus
in insula ei propinqua, nempe Trogylion,
& venimus Miletum.

Dominicâ septimâ, quæ est Dominica Patrum.

Paulus enim designaverat transeundo 16
præterire Ephesum, eam minimè ingre-
diendo ; ne scilicet diutiùs moraretur
in Asia : festinabat enim, si possibile
sibi esset, ut adesset die Pentecostes in
Jerusalem. A Mileto autem misit 17
Ephesum, & accersivit presbyteros Ec-
clesiæ. Qui cùm venissent ad eum, 18
dixit illis ; Vos scitis à primo die quo
ascendi in regionem Asiæ, quomodò toto
illo spatio Servierim vobiscum Do- 19
mino cum omni animi humilitate,
abundantib⁹ cum lachrymis & tentatio-
nibus quamplurimis : tentationibus in-
quam quæ mihi acciderunt ex fraudi-
bus Judæorum :

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወበዕለት ፡ እኁድ ፡ እንዘ ፡ ጉቡኣን ፡ ለባርኮ ፡ ማእድ ፡ ወይነግሮሙ ፡ ጳውሎስ ፡ እስ
መ ፡ በሳኒታ ፡ ይገይስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይንግር ፡ እስከ ፡ መንፈቀ ፡ ሌሊት ፡፡ ወብዙኃ ፡ መ
8 ኅትወ ፡ ሀለው ፡ ጽርሕ ፡ ኀበ ፡ ሀለው ፡ ጉቡኣን ፡፡ ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ አሐዱ ፡ ወል
9 ድ ፡ ወሬዛ ፡ ውስተ ፡ መስኮት ፡ ዘስሙ ፡ ኤውጢኪስ ፡ ደቀሰ ፡ ወኖመ ፡ ዐቢየ ፡ ንዋመ ፡ ወ
እንዘ ፡ ይነግር ፡ ጳውሎስ ፡ ብዙኃ ፡ ጐንደየ ፡ ወእምዝ ፡ እምኀበ ፡ ይነውም ፡ ዝኩ ፡
ወልድ ፡ አደፈ ፡ እምታሕት ፡ ተሰላስ ፡ ናሕስ ፡ ወወረደ ፡ ታሕተ ፡ ወአንሥእዎ ፡ በድ
10 ኑ ፡፡ ወወረደ ፡ ጳውሎስ ፡ ወነሥኦ ፡ ኀቤሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኢትደንግፁ ፡ ሀለወት ፡ ነፍ
11 ሱ ፡ ላዕሌሁ ፡፡ ወእምዝ ፡ ዐርገ ፡ ወባረከ ፡ ማእደ ፡ ወጥዕመ ፡ ወብዙኃ ፡ ነገሮሙ ፡
12 እስከ ፡ ጎሕ ፡ ወወፅአ ፡ ወጐየ ፡፡ ወአወፈይዎሙ ፡ ለዝኩ ፡ ወልድ ፡ ሕያወ ፡፡ ወተፈሥ
13 ሑ ፡ ፈድፋደ ፡፡ ወንሕነሰ ፡ ዐረግነ ፡ ሐመረ ፡ ወሖርነ ፡ አሶን ፡ ወእምህየ ፡ ፈቀድነ ፡ ን
ንሥኦ ፡ ለጳውሎስ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ተናገረነ ፡ ከመ ፡ ይትቀበሉነ ፡ እንተ ፡ እገር ፡፡ ወ
14 በጻሕነ ፡ አሶን ፡ ነሣእናሁ ፡ ወሖርነ ፡ ሚጢሊናን ፡፡ ወእምህየ ፡ ነገድነ ፡ በሳኒታ ፡ ወበ
15 ጻሕነ ፡ አንጢቀረስ ፡ ኪዩ ፡ ወበሳኒታ ፡ ሐለፍነ ፡ እንተ ፡ ሰሞን ፡፡

በጳጳሳት ፡ ወቀሳውስት ፡ ወዲያቆናት ፡፡

16 ወአንበሮ ፡ ጳውሎስ ፡ ይሑር ፡ ኤፌሶን ፡ ከመ ፡ ኢይጐንዲ ፡ ውስተ ፡ እስያ ፡ ወጐጕአ ፡
ይብጻሕ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ ለጰንጠቆስጤ ፡፡ ወእምነ ፡ ሚሊጢ ፡ ለአከ ፡ ኤፌሶን ፡
17 ይጸውዖሙ ፡ ለቀሲሳን ፡ እለ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡ ወበጺሖሙ ፡ ኀቤሁ ፡ ይቤሎ
18 ሙ ፡ ለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ እምትካት ፡ እምአሜ ፡ መጻእኩ ፡ እስያ ፡ ዘከመ ፡ ነበ
ርኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕል ፡፡ እንዘ ፡ እትቀነይ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወእሠር
19 ሖ ፡ ዘምስለ ፡ ትሕትና ፡ ነፍስ ፡፡ በኵሉ ፡ አንብዕ ፡ ወመንሱት ፡ ዘረከበኒ ፡ እምአ

Et in die primo quum congregati essemus ad benedicendum mensæ, & prædi- 7
cabat iis Paulus, (quia postridiè manè abiturus erat) etiam cœpit prædicare us-
que in mediam noctem. Et multæ lucernæ fuerunt *in isto cœnaculo, ubi fuerunt* 8
congregati. Et quum sederet quidam filius adolescens in fenestra, cujus nomen 9
erat Eutisis, dormitavit, & dormivit magnum somnum, & prædicans Pau-
lus longè moratus est, & tunc præ somno hic filius præcipitatus fuit à tabu-
lato tertio, & decidit deorsum, & sustulerunt corpus ejus. Et descendit Pau- 10
lus, & assumpsit eum ad se, & dixit iis ; Ne conturbemini, est anima ejus
super eum. Et tunc ascendit, & benedixit mensæ, & gustavit, & multùm 11
loquutus est iis usque auroram, & discessit & manicavit. Et tradidit iis 12
hunc filium vivum, & gavisi sunt valdè. Et nos ascendimus navem, & 13
profecti sumus Ason, & illinc voluimus recipere Paulum : quia sic promisit
nobis, ut obviàm venirent nobis pedibus. Et quum venissemus Ason, recepimus 14
eum, & venimus Mitylenen. Et illinc navigavimus postridiè, & venimus 15
Antikras Chiu, & postridiè appulimus Samum.

De Episcopis, Presbyteris, & Diaconis, *lectio.*

Et proposuerat Paulus ire Ephesum, ut non moram faceret in Asia, & fe- 16
stinavit ut accederet Hierosolymam in Pentecosten. Et à Mileto misit Ephe- 17
sum ut vocaret seniores Ecclesiæ. Et quum venissent ad eum, dixit iis ; Vos 18
ipsi scitis à principio quando veni Asiam, quomodo mansi apud vos in omni
tempore, Serviens Deo, & laborans cum submissione animi, in omnibus la- 19
chrymis, & tentatione, quæ contigit mihi à Judæis.

Ut nihil *remiserim* *conferentium*, *ad non annuntiandum* vobis, & *docendum*
20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, καὶ διδάξαι
vos publicè & per domos: Testificans Judæisque & *Græcis* in
21 ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους· Διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς
Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Et nunc
22 τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ (α) πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ νῦν
ecce ego *vinctus* Spiritu, vado in Hierusalem, quæ in ea
(α) ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ Πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ
concursura mihi *non nesciens*: Nisi quòd Spiritus sanctus per
23 (β) συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς· Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ
civitatem protestatur, dicens, quoniam vincula me & tribulationes manent.
πόλιν (γ) διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν.
Sed *nullam* *rationem* *facio*, nec *habeo* animam meam *pretiosam mihi ipsi*, ut
24 Ἀλλ' οὐδενὸς (δ) λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς
finire cursum meum *cum gaudio*, & ministerium quod accepi à Domino
τελειῶσαι τὸν δρόμον (ε) μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου
Jesu, protestificari Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego
25 Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ
scio, quia non ampliùs videbitis faciem meam vos omnes, *in quibus* transivi
οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον
prædicans regnum Dei. *Ideò* *testor* *vobis* *in* hodierna
26 κηρύσσων τὴν (ζ) βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
die, quia mundus *ego* à sanguine omnium. Non enim subterfugi
27 ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην
ad non annuntiandum vobis omne consilium Dei: Attendite *ergò* *vobisipsis* &
28 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. (η) Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ
universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, *pascere*
παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν

Ecclesiam Dei, quam acquisivit *per proprium sanguinem*. Ego
τὴν ἐκκλησίαν (θ) τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο (ι) διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ 29
enim scio *hoc*, quoniam intrabunt post discessionem meam lupi *graves* in vos, non
γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
parcentes gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes per-
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες δι- 30
versa, *ad abstrahendum* discipulos post se. *Ideò* vigilate,
εστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω (κ) αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, 31
memores quoniam triennium noctem & diem non cessavi cum lachrymis
μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
monens unumquemque. Et nunc commendo vos, *fratres*, Deo, &
νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. Καὶ τανῦν παρατίθεμαι (λ) ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ 32
verbo gratiæ ipsius, *potenti* *superædificare* & dare vobis
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ (μ) ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν
hæreditatem in sanctificatis omnibus. Argentum *aut* aurum, aut vestem
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ 33
nullius concupivi. Ipsi *verò* *noscitis*, quoniam *usibus meis*, &
(ν) οὐδενὸς ἐπεθύμησα. (ξ) Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου, καὶ 34
existentibus mecum, ministraverunt manus istæ. Omnia ostendi vobis, quoniam
τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι 35
sic laborantes oportet suscipere infirmos, meminisseque
(ο) οὕτω κοπιῶντας δεῖ (π) ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε
verborum Domini Jesu, quoniam ipse dixit; Beatius est dare
τῶν λόγων τοῦ (ρ) Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν ἐστι (σ) διδόναι
magis quàm accipere. Et hæc *dicens*, *ponens* *genua* *sua*, cum omnibus illis
μᾶλλον ἢ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36
oravit.
προσηύξατο.

MS. A. (α) πίστιν εἰς (α) ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ (β) συναντήσαντά (γ) διαμαρτύρεταί μοι, λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. (δ) λόγον ἔχω, οὐδὲ ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν (ε) μου*, καὶ τὴν (ζ) βασιλείαν*. Διότι μαρτύρομαι (η) Προσέχετε ἑαυτοῖς (θ) τοῦ Κυρίου, ἣν (ι) διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. Ἐγὼ οἶδα, ὅτι (κ) ἑαυτῶν. (λ) ὑμᾶς τῷ Θεῷ (μ) οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς (ν) οὐθενὸς (ξ) Αὐτοὶ οἴδατε, ὅτι (ο) οὕτως (π) τῶν ἀσθενούντων ἀντιλαμβάνεσθαι, (ρ) Κυρίου, ὅτι (σ) μᾶλλον διδόναι ἢ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 ܘܠܐ ܡܣܬܪ ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܦܩܚ ܠܢܦܫܬܟܘܢ ܕܐܟܪܙ ܠܟܘܢ ܘܐܠܦ ܒܫܘܩܐ ܘܒܒܬܐ܀
21 ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܝܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ ܥܠ ܬܝܒܘܬܐ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀
22 ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܪܘܚ ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܥܪܥ ܠܝ ܒܗ܀
23 ܠܒܪ ܡܢ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܡܣܗܕܐ ܠܝ ܘܐܡܪܐ ܕܐܣܘܪܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܥܬܝܕܝܢ ܠܟ܀
24 ܐܠܐ ܠܝ ܢܦܫܝ ܠܐ ܚܫܝܒܐ ܠܝ ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܐܫܠܡ ܪܗܛܝ ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܣܒܪܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
25 ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܠܐ ܬܚܙܘܢ ܦܪܨܘܦܝ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܟܪܟܬ ܘܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܀
26 ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܝܘܡܢܐ ܕܕܟܐ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܟܠܟܘܢ܀
27 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܟܠܝܬ ܕܐܚܘܝܟܘܢ ܟܠܗ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ܀
28 ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܒܢܦܫܟܘܢ ܘܒܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ ܕܐܩܝܡܟܘܢ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܬܪܥܘܢ ܠܥܕܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܕܩܢܗ ܒܕܡܗ܀
29 ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܢܥܠܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܕܐܒܐ ܥܫܝܢܐ ܕܠܐ ܚܝܣܝܢ ܥܠ ܡܪܥܝܬܐ܀
30 ܘܐܦ ܡܢܟܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܢܩܘܡܘܢ ܓܒܪܐ ܕܡܡܠܠܝܢ ܡܥܩܡܬܐ ܐܝܟ ܕܢܗܦܟܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܠܒܣܬܪܗܘܢ܀
31 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܐܬܕܟܪܘ ܕܬܠܬ ܫܢܝܢ ܠܐ ܫܠܝܬ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܕܒܕܡܥܐ ܐܙܗܪ ܠܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ܀
32 ܘܗܫܐ ܡܓܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܗܝ ܡܫܟܚܐ ܕܬܒܢܝܟܘܢ ܘܬܬܠ ܠܟܘܢ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ܀
33 ܣܐܡܐ ܐܘ ܕܗܒܐ ܐܘ ܠܒܘܫܐ ܠܐ ܐܪܓܬ܀
34 ܘܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܣܘܢܩܢܝ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܝ ܗܘܘ ܫܡܫܝ ܗܠܝܢ ܐܝܕܝ܀
35 ܘܚܘܝܬܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܡܠܐܐ ܘܠܡܬܒܛܠ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ ܘܠܡܥܗܕܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܕܗܘ ܐܡܪ ܕܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܝܗܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܢܣܒ܀
36 ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܣܡ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܨܠܝ ܘܥܡܗܘܢ ܟܠܗܘܢ܀

Ut nihil spreverim quod prodesse posset animabus vestris, quominùs prædicarem vobis, & docerem vos in foris & domibus: Dum testificarer Judæis & Gentilibus de conversione ad Deum, & fide quæ est in Dominum nostrum Jesum Christum. Nunc autem ego vinctus sum spiritu, & proficiscor ad Jerusalem, nec scio quid mihi obventurum sit in ea. Enimverò Spiritus sanctitatis per omnem civitatem testificatur mihi, & ait; Vincula & oppressiones parata sunt tibi. Mihi verò pro nihilo habetur anima mea, ut absolvam cursum meum, & ministerium quod accepi à Domino nostro Jesu, ut testimonium perhibeam Evangelio gratiæ Dei. Nunc igitur scio ego non ampliùs visuros faciem meam ullos ex vobis omnibus ad quos peragravi prædicans vobis regnum Dei. Testor vobis hodierno die me mundum esse à sanguine vestrûm omnium. Non enim me excusavi quominùs patefacerem vobis omnem voluntatem Dei. Cavete ergò vobismetipsis, & toti gregi illi, in quem constituit vos Spiritus sanctitatis episcopos, ut pascatis Ecclesiam illam Domino, quam acquisivit proprio sanguine. Ego siquidem novi, postquam abiero, ingressuros vobiscum lupos efferos, qui non parcent gregi. Quin ex vobismetipsis surrecturos homines qui loquantur perversa ad subvertendum discipulos, ut se sequantur. Quamobrem vigilate, & memores estote me per triennium non cessâsse noctu & interdiu cum lachrymis admonere unumquemque ex vobis. Nunc autem commendo vos Deo, & verbo gratiæ ipsius, quod quidem potest vos ædificare, & dare vobis hæreditatem cum omnibus Sanctis. Argentum, aut aurum, aut vestimenta, non concupivi. Et vos nôstis, indigentiæ meæ, & iis qui mecum sunt, istas manus meas ministrâsse. Tandem omnia ostendi vobis. Sic oportet laborâre, & curam habere de infirmis, & meminisse verborum Domini nostri Jesu: quippe qui dixerit; Beatus est qui dat, potiùs quàm qui accipit. Quumque hæc dixisset, procubuit in genua, & preces fudit, cunctique homines cum eo.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 ወአልቦ : ዘአወረስክሙ : እምኵሉ : ዘይደልወክሙ : ዘኢነገርክሙ : ወዘኢመሀርክ-
21 ክሙ : ክሡተ :=፡ እንዘ : አስምዕ : ለአይሁድ : ወለአረሚይ : በአፍአኒ : ወበው-
ሳጤኒ : ከመ : ይነስሑ : ወይግነዩ : ለእግዚአብሔር : ወይእመኑ : በእግዚእነ : ኢየሱ-
22 ስ ::=፡ ወይእዜኒ : ናሁ : ተአሰርኩ : በመንፈስየ : ወአሐውር : ኢየሩሳሌም : ወበጊዜ-
23 ሃ : ይረክበኒ :=፡ ዘአስምዐ : መንፈስ : ቅዱስ : በበአህጉር : እንዘ : ይብል : ሕማም :
24 ወሞቅሕኒ : ይፀንሐከ :=፡ ወበኅቱ : ኢይትሐሰብ : ለነፍስየ : ወኢአም : መንትሁ : ይእ-
ሙ : ከመ : እፈጽም : መልእክትየ : ወእስልጥ : ግብረየ : ዘነሣእኩ : በኀበ : እግዚእነ :
ለየሱስ : እምሀር : ወእሰብክ : ወንጌሎ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር :=፡

Et nihil fuit quod subtraxerim vobis, de omnibus conducentibus vobis, quod non annuntiavi vobis, et quod non docui vos aperte: Testificans Judæis et credentibus Gentilibus foris et intus, ut resipiscerent, et confiterentur Deo, et profiterentur Domino nostro Jesu. Et nunc ecce vinctus sum in spiritu meo, et proficiscor Hierosolymam: et statim continget mihi, Quod testificavit Spiritus sanctus singulis civitatibus, dicens; Tribulatio et vincula manent te. Verum animam mea non reputo animam meam quicquam: sed ut perficiam ministerium meum, ut docerem et absolvam opus meum quod suscepi apud Dominum nostrum Jesum, ut ...rem, et prædicarem evangelium gratiæ Dei.

Versio VULGATA LATINA.

20 Quomodò nihil subtraxerim utilium, quò minùs annuntiarem vobis, & docerem
21 tem vos publicè, & per domos, Testificans Judæis atque Gentilibus in
Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Et
22 nunc ecce alligatus ego spiritu, vado in Jerusalem, quæ in ea ventura sint
23 mihi, ignorans: Nisi quòd Spiritus sanctus per omnes civitates mihi pro-
testatur, dicens; Quoniam vincula & tribulationes Jerosolymis me manent.
24 Sed nihil horum vereor: nec facio animam meam pretiosiorem quàm me,
dummodò consummem cursum meum, & ministerium verbi, quod accepi à
25 Domino Jesu, testificari Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego scio,
quia ampliùs non videbitis faciem meam vos omnes, per quos transivi præ-
26 dicans regnum Dei. Quapropter contestor vos hodiernâ die, quia mundus
27 sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi, quò minùs annuntiarem
28 omne consilium Dei vobis. Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos
Spiritus sanctus posuit episcopos, regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit san-
guine suo. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces 29
in vos, non parcentes gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes per- 30
versa, ut abducant discipulos post se. Propter quod vigilate, memoriâ re- 31
tinentes, quoniam per triennium nocte & die non cessavi, cum lachrymis
monens unumquemque vestrûm. Et nunc commendo vos Deo, & verbo gra- 32
tiæ ipsius, qui potens est ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omni-
bus. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupivi, sicut Ipsi scitis: 33
quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministra- 34
verunt manus istæ. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes, oportet 35
suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Jesu, quoniam ipse dixit:
Beatius est magìs dare, quàm accipere. Et cùm hæc dixisset, positis geni- 36
bus suis oravit cum omnibus illis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واني ما كععت ولا امتنعت من شي مما يصلح شانكم ويوافقكم * فلم اخبركم
21 به واعلمكم جهرا في الجموع * وسرا في المنازل * محضضا اليهود واليونانيين الي التوبة
22 الي الله * والي الامانة بربنا يسوع المسيح * والان ها انذا معقد بالروح * سايرا الي اورسليم
23 غير عالم ماذا يعرض لي فيها * لكن روح القدس يشهد لي في كل مدينة قايلا * ان
24 قيودا وعموما تنتظرني * لكني ما اجعل شيا منها حجة * ولا نفسي مكرمة عندي *
حتي اتمم سعيي بسرور * والخدمة التي اخذتها من الرب * ان احض الي بشارة نعمة الله *
25 واشهد محققا * والان انا اعلم انكم كلكم ما تعاينون وجهي ايضا * في المواضع
26 التي جلتها كارزا ملك الله * واني اشهد لكم في نهار هذا اليوم * اني نقي بري
27 انا من دمكم اجمعين * لاني ما ضجرت ولا امتنعت من اخباركم بكافة راي الله *
28 * فاصغوا اذا الي انفسكم * والي جماعة الرعية التي جعلكم روح القدس فيها اساقفة *
29 لترعوا كنيسة الرب الاله التي اصطنعها بدمه * فاني انا اعرف هذا * ان سيدخل
30 اليكم بعد انصرافي ذياب ثقال * لن يشفقوا على الرعية * ومنكم انفسكم سيقوم
31 رجال يتكلمون اقوالا معوجة * ليستجروا ويستجذبوا التلاميذ وراهم * فلهذا
تيقظوا متذكرين اني ما فترت ثلثة سنين ليلا ونهارا من ان اعظ بدموع كل احد
32 منكم * والان انا استودعكم يا اخوتي لله ولكلمة نعمته * المقتدر ان يبنيكم ويعطيكم
33 34 موروثا في المقدسات كلها * واما فضة او ذهب او لبوس ما اشتهيت منها شيا * انتم
35 تعلمون ان حوايجي وحوايج الذين كانوا معي كلهم خدمتها هاتان اليدان * وقد بينت
لكم كل شي انكم هكذا يجب عليكم ان تتعبوا لتعتنوا بامر الضعفاء * متذكرين
36 قول الرب يسوع * فانه هو قال * مغبوط ذلك الذي يعطي اكثر ممن ياخذ * واذ قال
هذا * وضع ركبتيه مع جماعتهم وصلي * * دم * سر *

Quòd etiam non cessaverim neque abs- 20
tinuerim ab ulla re ex his quæ utili-
tati vestræ cedebant, & commodæ vo-
bis erant, quin eas vobis annuntiàrim
atque docuerim publicè in synagogis,
& privatim in domibus: Hortans Ju- 21
dæos & Græcos ad pœnitentiam ad
Deum, & fidem in Dominum nostrum
Jesum Christum. Et nunc ecce ego al- 22
ligatus Spiritu, Jerosolymam pergo
ignorans quid mihi obventurum sit in
ea. Verùm Spiritus sanctus mihi te- 23
statur in singulis civitatibus, dicens
quòd vincula & afflictiones me spe-
ctant. At ego nihil horum pro excu- 24
satione pono, nec anima mea chara est
apud me: ut absolvam cursum meum
hilariter, & ministerium quod accepi
à Domino: quatenus excitem ad
evangelium gratiæ Dei, tester que veri-
tatem. Et nunc ego scio vos omnes non 25
esse ampliùs visuros faciem meam in
locis quæ perlustravi prædicans regnum
Dei. Et quidem contestor vos hodierna 26
die, mundum esse me atque innocen-
tem à sanguine omnium vestrûm. Non 27
enim me tæduit, neque abstinui à signi-
ficando vobis omne consilium Dei. At- 28
tendite igitur vobisipsis, & universo
gregi in quo constituit vos Spiritus
sanctus Episcopos, ut pascatis ecclesiam
Domini Dei, quam fabrefecit sanguine
suo. Ego enim novi hoc, quòd ingressuri 29
sint ad vos post discessum meum lupi
graves haudquaquam miserentes gregi.
Et ex vobismetipsis exurgent viri qui 30
loquentur sermones perversos, ut tra-
hant & alliciant discipulos post se.
Propterea vigilate, memores quòd non 31
desiterim tribus annis noctu diuque ad-
hortando cũ lachrymis unumquemq; ve-
strûm. Et nunc ego vos commendo O 32
fratres mei, Deo & verbo gratiæ ipsius,
qui potens est ædificare vos, et concedere
vobis hæreditatem in omnibus rebus sa-
cris. Et verò argenti, aut auri, aut 33
vestium nihil expetivi. Vos scitis 34
quòd necessitatibus meis, & necessita-
tibus eorum omnium qui mecum erant,
ministraverunt hæ manus. Et jam 35
ostendi vobis omnia, quòd ita oporteat
vos laborare, ut sitis generosi in his
quæ pertinent ad infirmos: memores
dicti Domini Jesu, quoniam ipse di-
xit; Beatus ille est qui tribuit, po-
tiùs quàm qui accipit. Et cùm hoc 36
dixisset, posuit genua sua cum iis
omnibus, & oravit. Hactenus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

እዜኒ ፡ ናሁ ፡ ኣነ ፡ ኣእምር ፡ ከመ ፡ ኢትሬእዩ ፡ ገጽየ ፡ እንከ ፡ አንትሙ ፡ ኵልክሙ ፡
ለ ፡ ሰበኩ ፡ ለክሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወናሁ ፡ እሰምዕ ፡
ም ፡ ዮም ፡ በዛቲ ፡ ዕለት ፡ ከመ ፡ ንጹሕ ፡ አነ ፡ እምደመ ፡ ኵልክሙ ፡፡ ወአልቦ
ዘኃብእክሙ ፡ ዘኢነገርኩክሙ ፡ ኵሎ ፡ ምክሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ዕቀ
ርእሰክሙ ፡ ወዕቀቡ ፡ ኵሎ ፡ መራዕየ ፡ ዘሎቱ ፡ ሤመክሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡
ት ፡ ከመ ፡ ትርዐዩ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያና ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ አጥረያ ፡
ሙ ፡፡ ወአነ ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ ይመጽኡ ፡ እምድኅሬየ ፡ ኃቤክሙ ፡ ተኵላ
መሠጥ ፡፡ እለ ፡ ኢይምሕክዋ ፡ ለመርዔት ፡፡ ወእምውስቴትክሙ ፡ ይትነሣ
ዕደው ፡ እለ ፡ ይሜህሩ ፡ ጠዋየ ፡ ነገረ ፡ ከመ ፡ ያግብእዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡፡
ይእዜኒ ፡ ትጉሁ ፡ ተዘከሩ ፡ ከመ ፡ ሠለስቱ ፡ ዓመት ፡ ኢኃተገ ፡ አንብዕየ ፡ መዐልተ ፡
ሌሊተ ፡ እንዘ ፡ እሜህረክሙ ፡ ለኵልክሙ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ አማኅፀንኩክሙ ፡
ኃዊነ ፡ ወኃበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወለቃለ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘይክል ፡ ሐኒጸተክሙ ፡ ወይሁብክሙ ፡
ርስተ ፡ ለኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ፡፡
አምሩ ፡ ከመ ፡ ኢተስቀቅዎ ፡ ንዋየክሙ ፡ ኢወርቀ ፡ ወኢብሩረ ፡ ወአልባሰ ፡ ኢነ
ሥእኩ ፡ በኃበ ፡ አሐዱ ፡ እምውስቴትክሙ ፡፡ ወለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ ኢለት
ክፅየ ፡ ወኢለእለ ፡ ምስሌየ ፡ ተቀንያ ፡ እላንቱ ፡ እደዊየ ፡፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ሀለወነ ፡
በጻማነ ፡ ወበተግባርነ ፡ ንትወከፎሙ ፡ ሳድኳማነ ፡፡ ወዘንተ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ቃሎ ፡
እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤ ፡ ብፁዕ ፡ ዘይሁብ ፡ እምዘ ፡ ይነሥእ ፡፡ ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡
ሰገደ ፡ ወጸለየ ፡ ምስለ ፡ ኵሎሙ ፡፡

Et nunc ecce ego scio quòd non videbitis faciem meam ampliùs, vos omnes 25
quibus prædicavi de regno Dei. Et ecce testor vobis hodiè in hac die, quòd 26
purus sum à sanguine omnium vestrûm. Et nihil fuit quod abscondi à vobis, 27
quod non annuntiavi vobis, imo totum consilium Dei. Attendite vos ipsos, & 28
attendite totum gregem cui præposuit vos Spiritus sanctus episcopos, ut pasca-
tis domum Christianam Dei, quam acquisivit in sanguine suo. Et ego scio 29
quòd venient post me ad vos lupi prædæ, qui non parcent gregi. Et ex vo- 30
bis surgent viri qui docebunt perversa verba, ut abducant populos. Nunc 31
vigilate memoriâ retinentes, quòd tres annos non cessàrunt lachrymæ meæ die
& nocte, dum docerem vos omnes. Et nunc commendavi vos, fratres nostri, 32
Deo & verbo gratiæ ejus, qui potest ædificare vos, & dare vobis, pos-
sessionem omnium sanctorum.
Scitis quòd non concupivi divitias vestras, neque aurum, neque argentum 33
& vestem non recepi apud aliquem ex vobis. Et vos scitis quod non soli- 34
citudini meæ, neque eorum qui mecum erant, ministràrunt hæ manus meæ.
Quia sic oportet nos, ut in labore nostro, & in opere nostro suscipiamus in- 35
firmos, & hunc docui vos sermonem Domini nostri Jesu, dicentis; Beatior est
dans quam accipiens. Et hoc quum dixisset, adoravit, & oravit cum omni- 36
bus illis.

Magnus autem factus est fletus omnium: & procumbentes super col-
27 Ἱκανὸς δὲ (τ) ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχη-
lum Pauli, exosculabantur eum, Dolentes maximè in verbo
28 λον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτὸν, Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ
quod dixerat, quoniam non ampliùs futuri essent faciem ejus spectare. Præmitte-
ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκ ἔτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμ-
bant autem eum ad navem.
πον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

MS. A. (τ) κλαυθμὸς ἐγένετο

CAP. XXI. κα΄.

Ut autem factum est provehi nos avulsos ab eis, rectà curren-
1 ΩΣ δὲ ἐγένετο (α) ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαν-
tes venimus in Coum, at sequenti in Rhodum, & indè in Pataram.
τες ἤλθομεν εἰς τὴν (β) Κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς (γ) Πάταρα.
Et invenientes navem transfretantem in Phœnicem, ascendentes provecti sumus. Ap-
2 3 Καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. (δ) Ἀ-
parentes autem Cypro, & relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in
ναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον, (ε) καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς
Syriam, & devecti sumus in Tyrum: ibi enim erat navis expositura
Συρίαν, καὶ (ζ) κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ (η) ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον
onus. Et invenientes discipulos, admansimus ei diebus se-
4 τὸν γόμον. (θ) Καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν (ι) αὐτοῦ ἡμέρας ἑ-
ptem: qui Paulo dicebant per Spiritum, non ascendere in Hieru-
πτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ (κ) ἀναβαίνειν εἰς Ἱερου-
salem. Quando autem factum est nos peragere dies, exeuntes
5 σαλήμ. Ὅτε δὲ ἐγένετο (λ) ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες
ibamus, præmittentibus nos omnibus cum uxoribus & filiis, usque foras
ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω
civitatem: & ponentes genua in littore, oravimus. Et
6 τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, (μ) προσηυξάμεθα. Καὶ
salutantes invicem, ascendimus in navem: illi autem redierunt in propria.
ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
Nos verò navigationem perficientes, à Tyro descendimus in Ptole-
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν (ν) διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολε-
maïdam: & salutantes fratres, mansimus die unâ apud illos.
μαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, (ξ) ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.
At postridie egressi ii qui circa Paulum, venerunt in Cæsaream: & in-
8 Τῇ δὲ ἐπαύριον (ο) ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσ-
trantes in domum Philippi Evangelistæ, existentis ex septem,
ελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, (π) τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ,
mansimus apud eum. Huic autem erant filiæ virgines quatuor pro-
9 ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες (ρ) παρθένοι τέσσαρες προ-
phetantes. Admanentibus autem nobis dies plures, descendit quidam à
10 Λ΄ φητεύουσαι. Ἐπιμενόντων (σ) δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ
Judæa propheta, nomine Agabus. Et veniens ad nos, & tol-
11 τῆς Ἰουδαίας προφήτης, ὀνόματι Ἄγαβος. Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄ-
lens zonam Pauli, alligánsque sibi manus & pedes, di-
ρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, (τ) δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶ-
xit; Hæc dicit Spiritus sanctus; Virum cujus est zona hæc, sic vin-
πε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, (υ) οὕτω δή-
cient in Hierusalem Judæi, & tradent in manus Gentium. Ut autem
12 σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς δὲ
audivimus hæc, rogavimus nósque & qui loci illius, ad non ascendendum eum in Hieru-
ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-
salem. Respondit autem Paulus; Quid facitis flentes, & comminuentes meum
13 σαλήμ. (φ) Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες, καὶ συνθρύπτοντές μου
cor? Ego enim non solùm vinciri, sed & mori in Hierusalem para-
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν (χ) εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοί-
tè habeo pro nomine Domini Jesu. Non suadente autem eo,
14 μως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ,
quievimus, dicentes; Voluntas Domini fiat.
ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, (ψ) Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω.

Κεφ. κα΄. MS. A. (α) ἡμᾶς ἀναχθῆναι (β) Κῶ, (γ) Πάτορα. (δ) Ἀναφανέντες (ε) καταλιπόντες (ζ) κατήλθομεν, (η) τὸ πλοῖον ἦν (θ) Ἀνευρόντες δὲ (ι) αὐτοῖς (κ) ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. (λ) ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐπορευόμεθα, (μ) προσευξάμενοι ἀπεσπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς (ν) διανοίσαντες, ἀπὸ Τύρου κατέβημεν εἰς (ξ) ἐπεμείναμεν (ο) ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς (π) ὄντος (ρ) τέσσαρες παρθένοι (σ) δὲ ἡμέρας (τ) δήσας ἑαυτοῦ (υ) οὕτως (φ) Τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος, καὶ εἶπεν, Τί (χ) ἑτοίμως ἔχω εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ (ψ) Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 38 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]

Proindè obortus est fletus magnus omnibus, & complexi sunt eum, eúmque deosculabantur. Magìs autem angebantur ob illud verbum quod dixerat, ipsos non esse ampliùs visuros faciem ejus: & concomitati sunt eum usque ad navim.

CAP. XXI.

ET separati sumus ab eis, & rectà enavigavimus ad Coum insulam, sequenti que die venimus Rhodum, & illinc Pataram. Nactique illinc navim profecturam Phœniciam, conscendimus eam & perreximus. Pervenimus autem usque ad Cyprum insulam, & reliquimus eam ad sinistram, venimúsque Syriam, & illinc pervenimus ad Tyrum: illic enim navis erat depositura onus suum. Et quum invenissemus illic discipulos, permansimus apud eos dies septem: isti autem dicebant quotidiè Paulo per Spiritum, ne proficisceretur ad Jerusalem. Illis autem post diebus exivimus iter facturi, & comitati sunt nos omnes, tum ipsi, cùm uxores liberíque eorum, extra urbem usque: & prociderunt in genua juxta litus maris, precésque fuderunt. Et deosculati sumus alii alios, conscendimúsque navim: illi autem reversi sunt domos suas. Nos verò perreximus ex Sur, & venimus ad Acu urbem; salutavimúsque fratres qui illic erant, & diversati sumus apud eos diem unum. Postridiè verò egressi venimus Cæsaream: & ingressi, diversati sumus in ædibus Philippi Evangelistæ illius qui erat unus è septem. Cui quidem erant quatuor filiæ virgines, quæ vaticinabantur. Et quum illic egissemus dies plurimos, descendit ex Judæa propheta quidam cui nomen erat Agabus. Et introiit apud nos, & sumpsítque cingulum lumborum Pauli, & vinxit pedes manúsque suas, aitque; Sic dicit Spiritus sanctitatis, Virum dominum hujus cinguli ita vincient Judæi in Jerusalem, tradéntque in manus Gentium. Quúmque hos sermones audissemus, efflagitavimus ab eo nos & loci incolæ, ne proficisceretur ad Jerusalem.

Dominicâ IV. post Pentecosten. 59.

Tunc respondit & ait Paulus, Quid agitis flentes, & contundentes cor meum? Ego enim non vinciri tantùm paratus sum, sed etiam mori in Jerusalem pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Quum itaque assensum non præbuisset nobis, destitimus, diximúsque; Voluntas Domini nostri fiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወብዙኅ፡ በከየ፡ ኵሎሙ፡ መሪረ፡ ወሐቀፍዎ፡ ክሳደ፡ለጳውሎስ፡ ወሰዐምዎ፡፡ እንዘ፡
38 ይቴክዙ፡ ወፈድፋደሰ፡ እስመ፡ ይቤሎሙ፡ ሊትሬእዩ፡ ገጽየ፡፡ ወፈነውዎ፡ ወዐርገ፡
ሐመረ፡፡
1 ዐቢ ወእምዝ፡ ሖለፍነ፡ ንሕነሂ፡ ወእሙንቱሂ፡ ኣተው፡ ወረዊጸነ፡ በጽሕነ፡ብሔረ፡ቆቆ፡፡
2 ሀዐ ወእምህየ፡በሳኒታ፡ ወረድነ፡ሮደን፡ወእምህየ፡ሖለፍነ፡ጳጥራ፡፡ ወረከብነ፡ ሐመረ፡
3 ዘየሐውር፡ፊንቄን፡ ወዐረግነ፡ውስቴታ፡፡ ወነጸርናሃ፡ ለቆጵሮስ፡ወሐደግናሃ፡በጸጋምነ፡፡
ወነገድነ፡ሶርያ፡ወወረድነ፡ጢሮስ፡ወበህየ፡አርሰይዋ፡ለሐመር፡፡

Et multùm fleverunt omnes amarè, & amplexati sunt collum Pauli, & osculati sunt eum dolentes, & eò magis, quia dixisset iis; Non videbitis faciem meam: & dimiserunt eum, & ascendit navim. CAP. XXI.

ET tunc progressi sumus nos, & illi venerunt, & currentes venimus in regionem Coi, & illinc postridiè descendimus Rhodum, & illinc progressi sumus Patara. Et invenimus navem proficiscentem Phœnicen, & ascendimus in eam. Et aspeximus Cyprum, & reliquimus eam ad sinistram nostram, & navigavimus in Syriam, & descendimus Tyrum, & ibi sisterunt navem.

Versio VULGATA LATINA.

37 Magnus autem fletus factus est omnium: & procumbentes super collum Pauli, os-
38 culabantur eum, Dolentes maximè in verbo quod dixerat, quoniam ampliùs fa-
ciem ejus non essent visuri. Et deducebant eum ad navem.

CAP. XXI.

Cùm autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis, recto cursu venimus
1 Coum, & sequenti die Rhodum, & inde Pataram. Et cùm invenissemus navem
2 transfretantem in Phœnicen, ascendentes navigavimus. Cùm apparuissemus autem
3 Cypro, relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam, & venimus Ty-
rum: ibi enim navis expositura erat onus. Inventis autem discipulis, mansimus
4 ibi diebus septem: qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Jerosoly-
5 mam. Et expletis diebus profecti ibamus, deducentibus nos omnibus cum uxo-
ribus & filiis usque foras civitatem: & positis genibus in littore, oravimus. Et
6 cùm valefecissemus invicèm, ascendimus navem: illi autem redierunt in sua. Nos
vero navigatione expletâ à Tyro descendimus Ptolemaïdam: & salutatis fratri- 7
bus, mansimus die unâ apud illos. Aliâ autem die profecti, venimus Cæsaream.
Et intrantes domum Philippi evangelistæ, qui erat unus de septem, mansimus apud 8
eum. Huic autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes. Et cùm morare- 9
mur per dies aliquot, supervenit quidam à Judæa propheta, nomine Agabus. 10
Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus, dixit; 11
Hæc dicit Spiritus sanctus; Virum, cujus est zona hæc, sic alligabunt in Jerusalem
Judæi, & tradent in manus Gentium. Quod cùm audisemus, rogabamus nos, 12
& qui loci illius erant, ne ascenderet Jerosolymam. Tunc respondit Paulus, & 13
dixit; Quid facitis flentes, & affligentes cor meum? Ego enim non solùm alli-
gari, sed & mori in Jerusalem paratus sum, propter nomen Domini Jesu. Et 14
cùm ei suadere non possemus, quievimus, dicentes; Domini voluntas fiat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فصار من جماعتهم بكاء عزيز * وكانوا يتساقطون على عنق بولص يقبلونه * متوجعين
38 حزنا * لاسيما للكلام الذي قاله انهم ما يستانفون يبصرون وجهه ايضا * وشيعوه الى المركب *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * فلما ركبنا نحن انجذبنا منهم واستقام مسيرنا الى كون * وفي اليوم المقبل جينا الى
2 رودس * ومن هناك الى سبارطه * فصادفنا مركبا عابرا الى العور * فصعدنا اليه * واقلعنا
3 وصرنا بحذا قبرص * وتركناها يسرة * واقلعنا سايرين الى الشام * فانحدرنا الى صور * لان
4 المركب الى هناك كان وسقه معبا * حطوه هناك * ووجدنا تلاميذ * فاقمنا عندهم سبعة ايام *
5 وانهم قالوا لبولص بالروح الا يصعد الى اورسليم * ولما استكملنا الايام السبعة خرجنا
فذهبنا * وانهم شيعونا كلهم مع نسايهم واولادهم الى ظاهر المدينة * ووضعنا ركبنا على
6 الشاطي وصلينا * وقبل بعضنا بعضا * وصعدنا الى المركب * وعادوا اوليك الى مواطنهم *
7 * ولما اكملنا السير البحري من صور بلغنا الى عكا * وسلمنا على الاخوة * واقمنا عندهم
يوما واحدا * * ليوم الاثنين من الجمعة السابعة بعد الفصح *
8 * وفي الغد خرجنا الذين حول بولص * وجينا الى قيسارية ودخلنا الى منزل فيلبس الانجيلي
9 الذي من السبعة * واقمنا عنده * وكان له اربع بنات عواتق يتنبان * ولما اقمنا هناك 10
11 اياما كثيرة * نزل من بلد اليهودية رجل نبي اسمه اغابس * وجاء الينا * واخذ منطقة
بولص * وشد بها رجليه ويديه وقال * هذه الاقوال يقولها روح القدس * الرجل الذي
هذه المنطقة منطقته * هكذا يشده ويقيده اليهود باورسليم * ويدفعونه الى ايدي
12 الامم * فلما سمعنا هذه الاقوال * تضرعنا اليه نحن واهل المكان الا يصعد الى اورسليم
13 * فاجاب بولص ماذا تعملون اذ تبكون وتغمون قلبي * فاني انا مستعد لا للرباط والتقييد
14 فقط بل وللموت باورسليم * من اجل اسم الرب يسوع * فاذ لم يذعن لنا صمتنا * قايلين
مشية الله فلتكن *

Factus est igitur ab omnibus fletus 37
abundans, & procumbebant in collum
Pauli, osculantes illum, Tristitiâ do- 38
lentes præsertim ob sermonem quem di-
xerat, quòd ampliùs faciem ejus non
essent visuri: & deduxerunt eum ad
navim.

CAP. XXI.

Cùm itaque nos conscendissemus, abs- 1
traximus nos ab eis, & rectâ tetendit
iter nostrum ad Coum: & sequenti die
venimus Rhodum, indeque Spartam. Et 2
nacti navem trajicientem ad Confinia,
conscendimus illam: Et vela facientes, 3
devenimus contra Cyprum: eâque ad læ-
vam relictâ, vela fecimus pergentes in
Syriam, & ivimus Tyrum. Et quoniam
navis onus pro illo loco congestum fue-
rat, ibi stiterunt eam. Repertisque di- 4
scipulis, mansimus apud ipsos septem
diebus. Et hi quidem dixerunt Paulo
per Spiritum; ne ascenderet Jerosoly-
mam. Expletis autem septem diebus, 5
egressi discessimus: & deduxerunt nos
ipsi omnes, cum uxoribus & filiis suis
extra urbem: ponentésque genua super
littus, oravimus, Et deosculati invi- 6
cèm, conscendimus navim: illi verò re-
versi sunt ad loca sua. Et cùm absol- 7
vissemus iter maritimum, à Tyro per-
venimus Accam. Et salutatis fratri-
bus, morati sumus apud eos diem unum.

Pro feria secunda hebdomadæ septimæ post Pascha.

Postridiè verò egressi qui eramus circa 8
Paulum, venimus Cæsaream, & in-
trantes domum Philippi evangelistæ qui
erat è septem, mansimus ad ipsum. Et 9
huic erant quatuor filiæ virgines pro-
phetantes. Cúmque mansissemus ibi dies 10
complures, descendit è regione Judææ
vir propheta, nomine Agapus: Qui ve- 11
nit ad nos, tulitque cingulum Pauli,
eoque pedes ac manus suas alligans, ait,
Hos sermones dicit Spiritus sanctus,
Virum, cui cingulum hoc proprium est,
sic stringent & ligabunt Judæi in Je-
rusalem, tradentque in manus gentium.
Quos sermones cùm audissemus, roga- 12
vimus eum nos & gens loci illius,
ne ascenderet Jerosolymam. Respondit 13
Paulus, Quid agitis flentes & commi-
nuentes cor meum? ego enim paratus
sum non ad ligamen & vincula tantùm,
sed & ad mortem in Jerusalem, pro no-
mine Domini Jesu. Cùm ergò non pare- 14
ret nobis, tacuimus dicentes; Voluntas
Dei fiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወረከብናሆሙ፡ ለሐዋርያት፡ ወነበርነ፡ ኀቤሆሙ፡ ሰቡዐ፡ መዋዕለ።
ለጳውሎስ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይዕርግ፡ ኢየሩሳሌም። ወፈ
መዋዕለ፡ ወጻእነ፡ ወሖርነ፡ ወፈነውነ፡ ኵሎ፡ ደቂ፡ ወአንስት፡ እስከ፡
እምሀገር፡ ወሰገድነ፡ ውስተ፡ ሐይቅ፡ ወጸለይነ። ወተፈነውነ። ወአመዝ፡
ውስተ፡ ሐመር፡ ወእሙንቱሰ፡ አተዉ፡ አብያቲሆሙ። ወነገድነ፡
እምጢሮስ፡ ወበጻሕነ፡ ጰጦሎማይዳ፡ ወተአማኅናሆሙ፡ ለአኀዊነ፡
ኀቤሆሙ፡ አሐተ፡ ዕለተ። ወበሳኒታ፡ ወፃእነ፡ እለ፡ ሀለውነ፡ ምስለ፡
ወሖርነ፡ ቂሳርያ፡ ወቦእነ፡ ቤተ፡ ፊልጶስ፡ ወንጌላዊ፡ አሐዱ፡ እምስብ
ወኀደርነ፡ ኀቤሁ። ወቦ፡ አርባዕቱ፡ አዋልድ፡ ደናግል፡ ወይትኔበያ። ወ
ብዙኃ፡ መዋዕለ፡ ኀቤሁ። ወወረደ፡ አሐዱ፡ ነቢይ፡ እምብሔረ፡ ይሁዳ፡ ዘስ
አጋቦስ። ወመጽአ፡ ኀቤነ፡ ወነሥአ፡ ቅናቶ፡ ለጳውሎስ፡ ወተአሰረ፡ ለሊሁ፡
ወእገሪሁ፡ ወይቤ፡ ከመዝ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለእግዚኡ፡ ለዝ፡ ቅናት፡ ከ
የአስርዎ፡ አይሁድ፡ በኢየሩሳሌም፡ ወያገብእዎ፡ ለአሕዛብ። ወሰሚዐ
ለስተብቍዕናሁ፡ ለጳውሎስ፡ ምስለ፡ ሰብአ፡ ውእቱ፡ ብሔር፡ ከመ፡ ኢይ
ኢየሩሳሌም። ወተሰጥዎ፡ ጳውሎስ፡ ወይቤ፡ ለምንት፡ ከመዝ፡ ትገብ
ወትሰብሩ፡ ልብየ፡ ለእሰኬ፡ በሕቲቱ፡ ሕማም፡ ወመዋቅሕት፡ ዘእ
ለመዊትኒ፡ ጥቡዕ፡ አነ፡ በኢየሩሳሌም፡ በእንተ፡ ስሙ፡ ለእግዚእነ፡
ወሶበ፡ አበየ፡ አርመምነ፡ ወኀደግናሁ፡ ወንቤ፡ ዘፈቀደ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ይኩን።

Et tunc invenimus Apostolos, & mansimus apud eos, septem dies, & dixerunt Pau- 4
lo in Spiritu sancto, ne ascenderet Hierosolymam. Et expletis diebus, exivimus & 5
profecti sumus, & misimus omnes filios & mulieres usque foràs à civitate, & ado-
ravimus in littore, & oravimus. Et dimissi fuimus, & tunc ascendimus in 6
navem, & illi abierunt domos suas. Et nos navigavimus à Tyro, & pervenimus 7
Ptolemaida, & salutavimus fratres nostros, & mansimus apud eos unum diem. Et 8
postridiè egressi sumus nos qui eramus cum Paulo, & profecti sumus Cæsaream, &
intravimus domum Philippi evangelistæ unius ex septem, & commorati sumus apud 9
eum. Et habuit quatuor filias virgines, & prophetabant. Et mansimus multos 10
dies apud eum: & descendit quidam propheta ex regione Judææ, cujus nomen Aga-
bus. Et venit ad nos, & sumpsit zonam Pauli, & alligavit sibi manus suas, & pe- 11
des suos, & dixit; Sic dicit Spiritus sanctus, Dominum hujus zonæ sic ligabunt
Judei in Hierusalem, & tradent eum Gentibus. Et quum audissemus hoc, roga- 12
vimus Paulum cum hominibus hujus loci, ut non ascenderet Hierosolymam. Et re- 13
spondit ei Paulus, & dixit; Quare ita facitis flentes & conterentes cor meum? ego
igitur solus tribulationi & vinculis quæ expecto, etiam ad moriendum paratus
sum in Hierusalem propter nomen Domini nostri Jesu? Et quum dissentiret, ac- 14
quievimus, & dimisimus eum, et diximus; Quod voluerit Deus, fiat.

Post autem dies istos *colligentes sarcinas* ascendebamus in Hieru-
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας (ω) ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς (α) Ἱερου-
salem. *Simul* venerunt autem & *discipulorum* à Cæsarea nobiscum, addu-
16 σαλήμ. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄ-
centes (apud quem hospitaremur,) *Mnasonem* quendam Cyprium, antiquum discipulum.
γοντες (παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν,) Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
Factis autem nobis in Hierosolymam, libenter exceperunt nos fratres.
17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως (β) ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
At sequenti introibat Paulus nobiscum ad Jacobum: omnésque *ad-*
18 (γ) Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρ- ΛΑ´
fuerunt seniores. *Et salutans eos, exposuit* per *unum sin-*
19 εγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕ-
gulum quæ fecisset Deus in Gentibus per ministerium ipsius. At
20 καστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ
audientes glorificabant Dominum: dixerúntque ei; *Conspicis*, frater, quot
ἀκούσαντες ἐδόξαζον (δ) τὸν Κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
decem millia sunt *Judæorum credentium?* & omnes *zelatores* legis
μυριάδες εἰσὶν (ε) Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου
subsistunt. *Edocti erant* autem de te, quia discessionem doceas à Moy-
21 ὑπάρχουσι. Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
se *eos* qui per Gentes *omnes Judæos*, dicens non circumcidere *ipsos*
σέως τοὺς κατὰ τὰ (ζ) ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς
filios, neque *ritibus ambulare*. Quid ergò est? *omninò* oportet multi-
22 τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ (η) πλῆ-
tudinem convenire: audient enim *quòd supervenisti*. Hoc ergò fac quod
23 θος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ
tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor votum habentes super *seipsos*.
σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν.
Hos assumens purificator cum illis: & impende in illis, ut
24 Τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς· καὶ δαπάνησον (θ) ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἵνα

radant *caput*: & scient omnes quia *ea quæ* audierunt de te,
ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν· καὶ (ι) γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ,
nihil est, sed *incedis* & ipse legem custodiens. De autem
οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ (κ) στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. Περὶ δὲ τῶν
credentibus Gentibus nos scripsimus, judicantes *nihil hujusmodi observare*
πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, (λ) κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν 25
eos, si non cavere eos hoc, & idolis *immolatum*, & *sanguinem*, &
αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, (μ) καὶ τὸ αἷμα, καὶ
suffocatum, & *fornicationem*. Tunc Paulus *assumens viros*, *se-*
πνικτόν, καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχο- 26
quenti die cum illis purificatus intravit in templum, annuntians *exple-*
μένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
tionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque *eorum*
ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ
oblatio. *Ut autem futuri erant* septem dies *consummari*, hi qui de
ΛΒ προσφορά. Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27
Asia Judæi *conspicientes* eum in templo, *confuderunt* omnem *turbam*,
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον,
& injecerunt manus *in eum*, Clamantes; Viri Israelitæ,
καὶ (ν) ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτόν, Κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 28
adjuvate: hic est homo qui adversus populum & legem, & lo-
βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ (ξ) τό-
cum hunc, omnes ubique docens: Insupérque & *Græcos* induxit in
που τούτου, πάντας (ο) πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς
templum, & *polluit* sanctum locum istum. (*Fuerant* enim *prævidentes*
τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. (Ἦσαν γὰρ προεωρακότες
Trophimum Ephesium in civitate cum ipso, quem existimaverunt quoniam in
Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς 29
templum introduxisset Paulus.)
τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.)

MS.A. (ω) ἐπισκευασάμενοι (α) Ἱεροσόλυμα. (β) ἀπεδέξαντο (γ) Τῇ τε (δ) τὸν Θεόν· (ε) ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν (ζ) ἔθνη Ἰουδαίους, (η) συνελθεῖν πλῆθος· (θ) ἐπ᾽ αὐτοῦ, (ι) γνώσονται (κ) καὶ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. (λ) κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς (μ) καὶ αἷμα, (ν) ἐπέβαλον ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, (ξ) τόπου τοῦ ἁγίου τούτου, (ο) πανταχῇ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

Proindè post dies istos præparavimus nos, & conscendimus ad Jerusalem. Et venerunt nobiscum quidam discipuli è Cæsarea, adducentes secum fratrem quendam ex primis discipulis, cui nomen erat Mnason, (erat autem ex Cypro) ut exciperet nos domi suæ. Quum igitur venissemus ad Jerusalem, fratres exceperunt nos hilariter. Sequenti autem die introivimus cum Paulo ad Jacob, cùm apud eum essent omnes presbyteri. Et salutavimus eos, ac renuntiavit eis sigillatim Paulus, quicquid egisset Deus inter Gentes ministerio suo. Quod quum audissent, gloriam tribuerunt Deo, dixerúntque ei; Vides frater noster quot sint millia in Judæa eorum qui crediderunt? & isti omnes zelatores sunt legis. De te autem dictum est eis, te docere ut deficiant à Moyse cuncti Judæi qui sunt inter Gentes, quum dicas ut non circuncidant filios suos, neque secundùm ritus legis ambulent. Quamobrem quia auditione acceperunt te huc venisse, Fac quod dicimus tibi. Sunt nobis viri quatuor voto obnoxii ut mundentur: Assume eos, & proficiscere, mundator cum eis, & expende pro eis expensas, ut radant capita sua, & innotescat omnibus quod dictum est de te falsum esse, teque legis sectatorem esse atque observatorem. De iis porrò qui crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus ut custodiant sese ab immolato, & à scortatione, & suffocato, & sanguine. Tunc Paulus assumpsit viros illos sequenti die, & purificatus est cum eis; & introiens profectus est in templum, patefaciens eis expletionem dierum purificationis, usquedum oblata fuit oblatio uniuscujusque ex eis. Quumque advenisset dies septimus, Judæi qui erant ex Asia, ut conspicati sunt eum in templo, concitârunt adversùs eum totam plebem, & injecerunt in eum manus: Clamantes & dicentes; Viri, filii Israel ferte opem: hic est homo ille qui adversùs gentem nostram docet ubique, & adversùs legem, atque adversùs hunc locum: quin etiam Gentiles introduxit in templum, & prophanavit hunc locum sacrosanctum. Viderant enim jam ante cum eo Trophimum Ephesium in civitate, & putabant eum cum Paulo ingressum fuisse in templum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ሃ፡ ወእምድኅረ ፡ እሚንቱ ፡ መዋዕል ፡ አስተዳሎነ ፡ ከመ ፡ ንዕርግ ፡ ሊየሩሳሌም፡፡
16 ወቦ ፡ እም ፡ ሐዋርያት ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ምስሌነ ፡ ለቂሳርያ ፡ ወሖርነ ፡ ወኀደርነ ፡ ኀበ፡
17 ምናሶን ፡ ሀገረ፡ ቈጵሮስ ፡ ዘትካት ፡ ረድእ፡፡ ወበጺሐነ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ ተቀበሉነ ፡ አ
18 ኃዊነ ፡ ፈድፋደ፡፡ ወባሰኒታ፡ ቦአ ፡ ጳውሎስ ፡ ምስሌነ ፡ ኀበ ፡ ያዕቆብ፡፡ ወመጽኡ፡
19 ኵሎሙ ፡ ቀሲሳን፡፡ ወተአምኆዎ ፡ ወዜነዎሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ፡ እግዚአብሔር፡
በውስተ ፡ አሕዛብ ፡ በመልእክቱ ፡ ዚአሁ፡፡

Et post istos dies parati fuimus ut ascenderemus Hierosolymam. Et fuerunt ex Apostolis qui venerant nobiscum ad Cæsaream, & profecti sumus, & hospitati fuimus apud Mnasonem civitatis Cypri, antiquum discipulum. Et quum pervenissemus Hierosolymam, receperunt nos fratres nostri abundè. Et postridie introivit Paulus nobiscum ad Jacobum, & venerunt omnes presbyteri. Et salutârunt eum & nuntiavit iis omnia quæ fecisset Deus inter Gentes per ministerium ipsius.

Versio VULGATA LATINA.

15 Post dies autem istos præparati, ascendebamus in Jerusalem. Venerunt autem &
16 ex discipulis à Cæsarea nobiscum, adducentes secum apud quem hospitaremur
Mnasonem quendam Cyprium, antiquum discipulum. Et cùm venissemus Jero-
17 solymam, libenter exceperunt nos fratres. Sequenti autem die introibat Pau-
18 lus nobiscum ad Jacobum, omnésque collecti sunt seniores. Quos cùm salu-
19 tasset, narrabat per singula, quæ Deus fecisset in Gentibus per ministerium ipsi-
20 us. At illi cùm audissent, magnificabant Deum, dixeruntque ei; Vides, frater,
21 quot millia sunt in Judæis, qui crediderunt, & omnes æmulatores sunt legis. Au-
dierunt autem de te, quia discessionem doceas à Moyse eorum, qui per Gentes
sunt, Judæorum: dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secun-
22 dùm consuetudinem ingredi. Quid ergò est? utique oportet convenire multi-
23 tudinem: audient enim te supervenisse. Hoc ergò fac quod tibi dicimus: Sunt
24 nobis viri quatuor, votum habentes super se. His assumptis, sanctifica te cum
illis: & impende in illis ut radant capita: & scient omnes quia quæ de te au-
dierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens legem. De his autem, qui 25
crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus, judicantes ut abstineant se ab idolis,
immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione. Tunc Paulus, assumptis 26
viris, posterâ die purificatus cum illis intravit in templum, annuntians expletio-
nem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.
Dum autem septem dies consummarentur, hi qui de Asia erant Judæi, cùm 27
vidissent eum in templo, concitaverunt omnem populum, & injecerunt ei ma-
nus, clamantes; Viri Israëlitæ, adjuvate: hic est homo, qui adversùs po- 28
pulum, & legem, & locum hunc, omnes ubique docens, insuper & Genti-
les induxit in templum, & violavit sanctum locum istum. Viderant enim Tro- 29
phimum Ephesium in civitate cum ipso, quem æstimaverunt quoniam in tem-
plum introduxisset Paulus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وبعد تلك الايام تسومنا للصعود الى اورسليم * وجينا التلاميذ الذين من قيسارية
16 17 جايين بالرجل الذي اصافنا عنده مناصن القبرصي التلميذ القديم * فلما حصلنا
18 باورسليم قبلنا الاخوة بفرح * وفي اليوم الثاني دخل بولص معنا الى يعقوب * وحضر جماعة
19 الشيوخ * فسلم عليهم وقبلهم * وحدث لكل واحد منهم الامور الفاضلة التي صنعها الله
20 في الامم بخدمته * فلما سمعوا مجدوا الرب فقالوا له * ها انت ترى ايها الاخ كم هي
21 ربوات اليهود المومنين الذين امنوا * وكلهم غياري للشريعة هم * وقد عرفوا عنك انك تعلم
جميع اليهود الذين بين الامم * ان يبتعدوا من موسي * قايلا لهم الا يختنوا اولادهم ولا
22 يسلكوا في الفرايض * فماذا يكون من هذا * اذا بلا امتري انه يجب ان يتعاظم الجماعة
23 اليك * لانهم قد سمعوا انك قد جيت * فاعمل هذا الذي نقوله لك * عندنا اربعة
24 رجال عليهم نذر في انفسهم * خذهم وتطهر معهم * واصرف جسمك معهم الى ان
يحلق راسهم * ويعرف الكافة ان الاخبار التي بلغتهم عنك ليست شيا * بل وبرهن
25 انت عن نفسك انك للشريعة حافظ * فاما من اجل الامم الذين امنوا * نحن ارسلنا اليهم
وحكمنا الا يحفظوا مثل هذا الامر * سوى يحفظوا انفسهم من المذبوح للاصنام * ومن
الدم ومن المخنوق والزنا * ليوم الثلثا من الجمعة السابعة بعد الفصح *
26 * حينيذ اخذ بولص الرجال في اليوم المقبل * وتطهر معهم * ودخل الى الهيكل كبرا
27 بكمال ايام التطهير * الى ان قرب قربانا عن كل واحد منهم * ولما حان كل السبعة ايام
ابصره في الهيكل اليهود الذين من اسيا * فاهاجوا كافة الجمع وطرحوا الايدي * ووضعوا
28 ايديهم عليه * صارخين ايها الرجال الاسرايليون اعينونا * هذا الرجل الذي يعلم للكل
في كل موضع * تعليما يضاده الشعب والشريعة وهذا الموضع * وقد ادخل اليونانيين
29 ايضا الى الهيكل * وقد دنس هذا الموضع الاقدس * لانهم كانوا قد ابصروا معه في
المدينة طروفيمس الذي من افسس * فظنوا ان بولص قد ادخله الهيكل *

Post illos autem dies designavimus 15
ascendere Jerosolymam: Et comitati 16
sunt nos discipuli qui erant à Cæsarea,
adducentes virum qui hospitio recepit
nos apud se, Mnasonem Cyprium, di-
scipulum antiquum. Et cùm pervenis- 17
semus Jerosolymam, exceperunt nos
fratres cum jucunditate. Et altero die 18
ingressus est Paulus nobiscum ad Jaco-
bum, omnésque adfuerunt seniores.
Quibus cùm osculo salutatis, narra- 19
vit singulis eorum res gravissimas quas
fecerat Deus inter Gentes per ministe-
rium ipsius. Et cùm audissent, glorifi- 20
caverunt Dominum, dicentes ad eum;
En tu vides O frater, quot sint myri-
ades Judæorum fidelium qui credide-
runt, & omnes æmulatores sunt legis.
Jam autem nôrunt de te quòd doceas 21
omnes Judæos qui sunt inter gentes
ut recedant à Mose; dicens illis ne
circumcidant filios suos, neve ambu-
lent juxta constitutiones. Quid ergò 22
ex his gignetur? Absque dubio opor-
tet ut turba ad te confluat, siquidem
jam audierunt te advenisse. Hoc igi- 23
tur fac quod tibi dicimus. Quatuor
sunt apud nos viri voto in semetipsis
adstricti, Duc eos, & purifica te 24
cum illis, & apta corpus tuum cum
ipsis, donec tandem radas caput eorum:
atque ita scient omnes quòd fama ad
eos de te perlata, nihil sit: imò etiam
declarabis de te ipso quòd sis legis ob-
servator. Verùm quoad Gentes quæ 25
crediderunt, nos misimus ad eas, &
decrevimus nequid hujusmodi obser-
vent, nisi ut caveant sibi ab immo-
lato simulacris, & à sanguine, & à
suffocato, & à fornicatione.

Pro feria tertia hebdomadæ septimæ post Paschа.

Tunc assumpsit Paulus viros illos die 26
sequenti, & purificavit se cum eis,
ingressúsque est templum, annuntians
expletionem dierum purificationis,
quoad obtulisset sacrificium pro uno-
quoque illorum. Cúmque instaret ex- 27
pletio septem dierum, viderunt eum in
templo Judæi qui erant ex Asia:
quapropter concitârunt universam tur-
bam, eamque stipârunt in ipsum, & in-
jecerunt manus suas in eum, Excla- 28
mantes; O viri Israelitæ, succurrite
nobis: iste est homo qui docet omnes
cunctis in regionibus doctrinam infen-
sam populo, legi, & huic loco: insuper
& Græcos introduxit in templum, &
fœdavit locum hunc sacratissimum. Vi- 29
derant enim anteà cum eo in urbe Tro-
phimum Ephesium, & arbitrati sunt
quòd Paulus introduxisset eum in
templum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሰሚዖሙ ፡ አእኰቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይቤልዎ ፡ ትሬኢኑ ፡ እኁነ ፡ ሚመጠነ ፡
...በሉ ፡ በውስተ ፡ ሊይሁድ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ወኵሎሙ ፡ መሀራነ ፡ ኦሪት ፡፡ ወ
...ብሉ ፡ በእንቲአከ ፡ ዘኢይከውንአ ፡ ትሜህር ፡ ወታሐድጎሙ ፡ ሕገ ፡ ሙሴ ፡ ወትከ
...ለሙ ፡ ስለሕዘብ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ገብኡ ፡ እምውስተ ፡ አይሁድ ፡ ኢይ
...ዝሩ ፡ ደቂቆሙ ፡ ወኢይግበሩ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ግብር ፡ ይሰምዑ ፡
...ሙ ፡ መጻእከ ፡፡ ወከመዝ ፡ ግበር ፡ ዘንቤ ፡ ንብለከ ፡ ሀለው ፡ ኀቤነ ፡ ዕደው ፡
...ለ ፡ ብፅዓተ ፡ በሙ ፡፡ ወንሥኦሙ ፡ ወአንጽሕ ፡ ርእሰከ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወአውጽ
...፡ በእንቲአሆሙ ፡ ከመ ፡ ይትላጸዩ ፡ ርእሶሙ ፡ ወያእምሩ ፡ ኵሎሙ ፡፡ ከመ ፡ ሐሰት ፡
...ሰቱ ፡ ዘያስተዋድዩከ ፡ ወከመ ፡ ትዕቀብ ፡ አንተሂ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወበእንተሰ ፡
...ሕዛብ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ነሣነ ፡ ለአዝዝናሆሙ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡ ፡ እምዘ ፡ ይትከሐረሙ ፡
...ሙሰ ፡ ዘይዘብሖ ፡ ለአማልክት ፡ ወብትክ ፡ ወምዉት ፡ ወዝሙት ፡፡ ወእም
...ዝ ፡ ነሥኦሙ ፡ ጳውሎስ ፡ በሳኒታ ፡ ለእሙንቱ ፡ ዕደው ፡፡ ወተቀደሱ ፡ ወቦኡ ፡ ምኵራበ ፡
...ብሩ ፡ ዕድሜ ፡ መዋዕለ ፡ ንጽሖሙ ፡ እስከ ፡ ያበውኡ ፡ መሥዋዕተ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡
...ሆሙ ፡፡ ወእሚ ፡ ተበፅ ፡ መዋዕል ፡ ወርእይዎ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ እም
...ስያ ፡ ወርእይዎ ፡ ጳውሎስ ፡ በምኵራብ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኵሎ ፡ ሕዝብ ፡
...ዘዝዎ ፡፡ ወአውየው ፡ ወይቤሉ ፡ አንትሙ ፡ ሰብአ ፡ እስራኤል ፡ ረድኡነ ፡ ነዋ ፡
...ብእሲ ፡ ዘይገብር ፡ ማዕሌተ ፡ ወየሀውክ ፡ ሕዝበ ፡ ወኦሪት ፡ ወምኵራብ ፡ ወይሜህር ፡
...ሰብ ፡ ወበኵሉሂ ፡ ወዓዲ ፡ አረሚ ፡ አብአ ፡ ምኵራብ ፡ ወአርኰሰ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡፡
...ሙ ፡ ርእይዎ ፡ ለጥሮፊሞስ ፡ ዘሀገረ ፡ ኤፌሶን ፡ ምስሌሁ ፡ ውስተ ፡ ሀገር ፡ ወመሰሎሙ ፡
...አብአ ፡ ጳውሎስ ፡ ምኵራብ ፡፡

Et quum audivissent, glorificâvunt Deum, & dixerunt ei; Vidésne frater 20
noster quot illorum qui sunt inter Judæos sunt credentes, & omnes eruditi
lege? Et dicunt de te; Quod non est licitum doces, & facis relinque- 21
re legem Mosis, & prohibes populos omnes qui conversi sunt ex Judæis, ne
circumcidant infantes eorum, & ne faciant secundùm ritum legis. Et nunc 22
necesse est ut audiant quòd venisti. Et sic fac sicut dicimus tibi: Sunt apud 23
nos viri qui votum habent. Et assume eos & purga teipsum cum iis, & ex- 24
pende pro illis ut radant capita eorum, & nôrint omnes quòd mendacium est
de quo accusant te, & quòd observas tu ritum legis. Et de Gentibus quæ 25
crediderunt, nos præcepimus iis, ut custodiant se ab his quæ prohibita sunt,
& ab his quæ immolata sunt diis, & discerpto, & mortuo, & fornicatione.
Et tunc assumpsit Paulus postridiè illos viros, & sanctificati sunt, & ingressi 26
sunt templum & manserunt statutum tempus purificationis eorum, donec offer-
rent oblationem pro unoquoque eorum. Et tunc septem dies impleti fuerunt, et 27
viderunt eum Judæi qui venerant ex Asia: ac quum vidissent Paulum in
templo, et congregaverunt contra eum omnes populos, et prehenderunt eum: Et 28
clamaverunt, et dixerunt; Vos viri Israelis, succurrite nobis: ecce hic homo est
qui facit insurrectionem, et commovet populum et legem et templum, et docet
omnes et ubique: et præterea Gentiles introduxit in templum, et polluit Domum
sanctam. Quia viderant Trophimum Ephesium cum eo in civitate, et vide- 29
batur ipsis, quod introduxisset eum Paulus in templum.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. ΛΒ'.

Commotáque est civitas tota, & facta est concursio populi: & apprehendentes
30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι
Paulum, trahebant eum extra templum: & statim clausæ sunt januæ.
τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
Quærentibus autem eum occidere, ascendit fama tribuno cohortis,
31 Ζητούντων (π) δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης,
quia tota confunditur Hierusalem. Qui ex ipso assumens milites, &
32 ὅτι ὅλη (ρ) συγκέχυται Ἰερουσαλήμ. Ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ
centuriones, decurrit ad illos. Illi autem videntes tribunum &
(σ) ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ
milites, cessaverunt percutientes Paulum. Tunc appropinquans tribu-
33 τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλί-
nus apprehendit eum, & jussit vinciri catenis duabus: & interrogabat
αρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο
quisnam esset, & quid esset perpetrans. Alii autem aliud quid clamabant in
34 (τ) τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι (υ) ἐβόων ἐν
turba. Non potens autem cognoscere certum, propter tumultum, jus-
τῷ ὄχλῳ. μὴ (φ) δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέ-
sit duci eum in castra. Cùm autem factus est ad gra-
35 λευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-
dus, contigit portari eum à militibus propter violentiam tur-
βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄ-
bæ. Sequebatur enim multitudo populi clamans; Tolle eum. Fu-
36 χλου. Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ (χ) κράζον, Αἶρε αὐτόν. Μέλ-
37 turúsque induci in castra Paulus, dicit tribuno; Si li-
λων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξ-
cet mihi dicere aliquid ad te? Ille verò dixit; Græcè nôsti? Nónne
38 εστί μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα
tu es Ægyptius ille ante hos dies tumultum movens, & educens in
σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας, καὶ ἐξαγαγὼν εἰς
desertum quatuor mille viros sicariorum? Dixit autem Paulus; Ego
39 τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ
homo quidem sum Judæus Tarsensis, Ciliciæ non obscuræ civitatis ci-
ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολί-
vis. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. Permitten-
της. δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαν-
te autem eo, Paulus stans in gradibus, annuit manu populo.
40 τος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ.
Multo verò silentio facto, allocutus est Hebræâ linguâ, dicens;
πολλῆς δὲ σιγῆς (ψ) γενομένης, προσεφώνησε (ω) τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων,

CAP. XXII. κβ'.

Viri fratres & patres, audite meam ad vos nunc excusatio-
1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς (α) νῦν ἀπολογί-
nem. (Audientes autem quia Hebræâ linguâ alloqueretur illos, magis
2 ας. (Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον
præstiterunt silentium: & dicit;) Ego quidem sum vir Judæus, na-
3 παρέσχον ἡσυχίαν· καί φησιν,) (β) Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, (γ) γε-
tus in Tarso Ciliciæ, nutritus autem in civitate ista
γεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
secus pedes Gamalielis, eruditus juxta exquisitionem paternæ legis,
παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,
zelator existens Dei, sicut omnes vos estis hodie: Qui hanc
4 ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· Ὃς ταύτην
viam persecutus sum usque ad mortem: vinciens & tradens in custodias
τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου· δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
virósque & mulieres: Sicut & princeps Sacerdotum testatur mihi, & omne
5 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας· Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ
senarium: à quibus & epistolas accipiens, ad fratres in Da-
πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δα-
mascum pergebam, adducturus & illic existentes, vinctos in Hierusalem,
μασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ,
ut punirentur.
ἵνα τιμωρηθῶσιν.

MS. A. (π) τι αὐτὸν (ρ) συγχύννεται (σ) ἑκατοντάρχας, (τ) τίς εἴη, (υ) ἐπεφώνουν ἐν (φ) δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι (χ) κράζοντες, (ψ) γινομένης, (ω) τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ,
Κεφ. κβ'. MS. A. (α) νυνὶ (β) Ἐγώ εἰμι (γ) γεγεννημένος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Proinde commota est tota civitas, & coa- 30
ctus est universus populus, & prehenderunt
Paulum, traxerúntque eum extra templum,
& eo momento clausæ sunt valvæ. Quúm- 31
que studeret turba interficere eum, auditio-
ne accepit tribunus cohortis totam civi-
tatem conturbatam esse. Proinde eo mo- 32
mento assumpsit centurionem & milites
quamplurimos, & excurrerunt in eos: Quum
autem illi vidissent tribunum & milites,
destiterunt à percutiendo Paulo. Et acce- 33
dens ad eum tribunus, prehendit eum,
jussitque eum vinciri duabus catenis: &
sciscitabatur de eo quisnam esset, & quid
fecisset. Clamabant autem in eum homi- 34
nes ex turba res diversas, ita ut præ voci-
feratione eorum non potuerit cognoscere
quæ esset veritas: proinde jussit eum duci
in castra. Quumque pervenisset Paulus ad 35
gradus, portaverunt eum milites propter vi-
olentiam plebis. Veniebat enim post eum 36
populus multus, & vociferabantur ac dice-
bant, Tolle eum. Et quum jam introdu- 37
cendus esset in castra ipse Paulus, dixit
Tribuno; Si permiseris mihi, loquar
tecum. Ille verò dixit ei, Græcè nôsti?
Nónne tu es Ægyptius ille, qui ante hos 38
dies concitâsti, & in desertum abduxisti qua-
tuor millia hominum sceleratorum? Di- 39
xit ei Paulus, Ego sum vir Judæus ex Tar-
so Ciliciæ urbe celeberrimâ, in qua natus
sum: rogo te, permitte mihi ut alloquar
populum. Quum itaque permisisset ei, 40
surrexit Paulus super gradus, & silentium
eis indixit manu: & quum sedati essent,
allocutus est eos Hebraicè, dixitque eis;

CAP. XXII.

Fratres & patres, audite excusationem 1
meam, quam apud vos habeo. Quum au- 2
dissent eum Hebraicè ipsos alloqui, magis
quieverunt: itaque dixit eis; Ego sum vir 3
Judæus, natúsque Tarsi Ciliciæ, educatus
verò in hac ipsa civitate ad pedes Gamali-
elis, & eruditus perfectè in lege patrum no-
strorum, erámque zelator Dei, prout vos
omnes estis. Et hanc viam persecutus sum 4
ad mortem usque, dum vincirem, & trade-
rem in carceres, tum viros, cum mulie-
res. Quemadmodum mihi testis est sum- 5
mus sacerdos, & omnes seniores, à qui-
bus accepi epistolas, ut proficiscerer ad
fratres qui erant in Damasco, adducturus
etiam eos qui illic essent ad Jerusalem vin-
ctos, ut mulctam capiti impositam subirent.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወተሀውከ፡ ኵሉ፡ ሀገር፡ ወሮፁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወአኀዝዎ፡ ለጳውሎስ፡ ወአውፅእዎ፡
31 እምኵራብ፡ ወዐፀው፡ ኆኃት፡፡ ወፈቀዱ፡ ይቅትልዎ፡፡ ወበጽሑ፡ ሶቤሃ፡ መላእክት፡
32 ኀበ፡ መልአክ፡ ሰራዊት፡ ከመ፡ ተሀውከት፡ ኢየሩሳሌም፡፡ ወተንሥአ፡ መልአክ፡ ሶቤሃ፡
ወሖረ፡ ኀቤሆሙ፡ ምስለ፡ ወዓሊሁ፡ ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ለመልአክ፡ ወለመሰፍን፡
33 ምስለ፡ ወዓሊሆሙ፡ ሐደግዎ፡ ዘቢጦቶ፡ ለጳውሎስ፡፡ ወእምዝ፡ ቀርበ፡ መልአ
ክ፡ አኀዞ፡ ወአዘዘ፡ ይእስርዎ፡ በ፪ በመእሰር፡ ወይሞቅሕዎ፡ ወሐተቶ፡ መንትኑ፡ ውእቱ፡
ወምንት፡ ገብረ፡፡

Et commota fuit tota civitas, & cucurrerunt omnes populi, & prehenderunt Pau- 30
lum, & eduxerunt eum è templo, & clausa fuit janua. Et voluerunt trucidare 31
eum, & venerunt statim principes ad tribunum spiræ, & dixerunt quòd com-
mota fuit Hierusalem. Et surrexit tribunus statim, & profectus est ad eos 32
cum militibus suis: & quum vidissent tribunum, & præsidem cum militibus
eorum, cessârunt verberare Paulum. Et tunc accedens tribunus prehendit eum, 33
& jussit ut vincirent eum duobus cum vinculis: tum vinciebant eum, & percon-
tatus est quisnam esset, & quid fecisset:

Versio VULGATA LATINA.

Commotáque est civitas tota, & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulum, trahebant eum extra templum: & statim clausæ sunt januæ. Quærentibus autem eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis; Quia tota confunditur Jerusalem. Qui statim assumptis militibus, & centurionibus, decurrit ad illos. Qui cùm vidissent tribunum, & milites, cessaverunt percutere Paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eum, & jussit eum alligari catenis duabus: & interrogabat quis esset, & quid fecisset. Alii autem aliud clamabant in turba. Et cùm non posset certum cognoscere præ tumultu, jussit duci eum in castra. Et cùm venisset ad gradus, contigit ut portaretur à militibus propter vim populi. Sequebatur enim multitudo populi, clamans; Tolle eum. Et cùm cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno; Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit; Græcè nosti? Nónne tu es Ægyptius, qui ante hos dies tumultum concitâsti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum sicariorum? Et dixit ad eum Paulus; Ego homo sum quidem Judæus à Tarso Ciliciæ, non ignotæ civitatis municeps.
Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. Et cùm ille permisisset, Pau- 40
lus stans in gradibus, annuit manu ad plebem, & magno silentio facto, allocutus
est linguâ Hebræâ, dicens;

CAP. XXII.

Viri fratres, & patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem. Cùm audis- 1 2
sent autem quia Hebræâ linguâ loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium.
Et dicit; Ego sum vir Judæus, natus in Tarso Ciliciæ, nutritus autem in ista ci- 3
vitate, secus pedes Gamaliel eruditus juxta veritatem paternæ legis, æmulator
legis, sicut & vos omnes estis hodié: Qui hanc viam persecutus sum usque ad 4
mortem, alligans & tradens in custodias viros ac mulieres, Sicut princeps sacer- 5
dotum mihi testimonium reddit, & omnes majores natu, à quibus & epistolas
accipiens, ad fratres Damascum pergebam: ut adducerem indè vinctos in Jerusa-
lem ut punirentur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * فتقاطرت المدينة باسرها * وصار احصار الشعب * وتناولوا بولص فاجتذبوه الى طاهر
الهيكل * وغلقت الابواب للحين * طالبين ان يقتلوه * فرفع الخبر الى رييس الالف المولي
31 عصابة الجند * ان اورسليم كلها قد هاجت وشغبت * فاخذ في تلك الساعة نفسها
32 جندا ورؤساء ميات * وبادر اليهم ركضا * فلما ابصروا رييس الالف والجند * كفوا من
33 ضربهم بولص * فلما دنا منهم رييس الالف اخذه منهم * وامر ان يغل بسلسلتين
34 واستخبر منهم من هو وماذا عمل * وكان قوم يهتفون بكلام اخر في الجماعة * وطايفة
يصيحون بمعنى اخر * فاذ لم يمكنه يعرف الخبر على صحته من اجل الهيج * امر ان
35 يقاد الى العسكر * فلما حصل على الدرج * عرض ان الجند حملوه من افتسار الجمع
36 ويكابسهم * لان كثر الشعب اتبعوه هاتفين ارفعه استاصله * فلما اعتزم ان يداخل
37 بولص الى المعسكر * قال لرييس الالف * هل تطلق لي ان اخاطبك * فقال اتعرف تتكلم
38 باللغة اليونانية * اولست انت المصري الذي قبل هذه الايام قاومت واخرجت الى البرية
39 من اللصوص اربعة الف رجل * فقال بولص * انا رجل يهودي طرسوسي من الثغر
لا مستوطن مدينة حقيرة خاملة * فاطلب اليك ان تامرني ان اكلم الشعب *
40 * فلما امن وقف بولص على الدرج وهز يده للشعب * فاذ صار سكوت كثير * هتف باللغة
1 العبرانية قايلا * الفصل الثاني والعشرون * * ايها الرجال اخوتي واباي اسمعوا
2 اعتذاري الان اليكم * فلما سمعوه يخاطبهم باللغة العبرانية * اصغوا اليه بسكون كثير
3 فقال * انا رجل يهودي انا * مولود في طرسوس الثغر * مربا في هذه المدينة لدى رجل
اسمه غماليال * مودبا بما يخص بتحرير شريعة الاباء * غيورا لم ازل لله * كما انتم اليوم
4 كلكم * قد اضطهدت هذه الطريق الى الموت * وقيدت وحبست في الحبوس رجالا ونساء
5 * كما يشهد لي بذلك رييس الكهنة وكل ذي شيخوخة * واخذت منهم رسايل الى الاخوة
بدمشق * ومضيت اليها لاجلب الذين هناك مقيدين مكتوفين الى اورسليم ليعاقبوا *

Itaque coacta est civitas universa, & 30
factus est populi concursus, & appre-
hendentes Paulum, traxerunt eum extra
templum, statimque clausæ sunt fores.
Quærentes eum occidere. Delatus est 31
autem rumor ad tribunum præpositum
cohorti militum, quòd tota Jerusalem
commota esset atque perturbata. Qui 32
assumptis eâdem ipsâ horâ militibus &
decurionibus, cursu properavit ad eos.
Illi autem cùm vidissent tribunum &
milites, destiterunt à percutiendo Paulo.
Cúmque accessisset ad eos tribunus, abs- 33
tulit eum ab ipsis, & jussit alligari ca-
tenis duabus: & sciscitatus ab eis quis-
nam esset, quidve fecisset, Alii ali- 34
um sermonem clamitabant in turba: alii
verò alium sensum vociferabantur. Et
cùm non potuisset factum reverà cogno-
scere præ tumultu, jussit eum duci in
castra. Ut autem pervenit ad gradus, 35
contigit ut milites portarent eum pro-
pter factam in eum violentiam turbæ,
ejusque impulsum: Multitudo enim po- 36
puli secuta eum fuerat, clamans; Tolle
eum, extirpa eum. Et cùm voluisset in- 37
ducere Paulum in castra, dixit ad tri-
bunum; Permittisne mihi ut alloquar
te? Ait; Nôstine loqui linguam Græ-
cam? Nonne tu es ille Ægyptius qui an- 38
te hos dies tumultum conciâsti, & edu-
xisti in desertum quatuor millia viro-
rum sicariorum? Dixit Paulus; Ego 39
sum homo Judæus, Tarsensis ex Cilicia,
non humilis & ignobilis urbis civis: ro-
go te autem ut præcipias mihi loqui po-
pulo. Et cùm præcepisset ei, stetit Pau- 40
lus super gradus, & movit manum su-
am ad plebem: & multo silentio facto,
clamavit linguâ Hebræâ, dicens;

C A P. XXII.

O Viri, fratres ac patres mei, au- 1
dite nunc excusationem meam apud vos.
Cùm autem audissent eum colloquen- 2
tem linguâ Hebræâ, auscultárunt eum
multa cum quiete. Ait ergò; Ego ho- 3
mo Judæus sum, natus in Tarso Cili-
ciæ, educatus in hac urbe apud virum
nomine Gamalielem, institutus in his
quæ pertinent ad rectitudinem legis pa-
ternæ, indefessus Dei æmulator, sicut
vos omnes estis hodie: Qui hanc vi- 4
am persecutus sum usque ad mortem, &
vinxi, & in carceres detrusi viros ac
mulieres. Quemadmodum testatur mi- 5
hi in hoc princeps sacerdotum, & omnis
senio præditus: à quibus etiam literis
acceptis ad fratres qui erant Damasci,
eò me contuli, ut eos qui illic erant, li-
gatos vinctósque adducerem in Jerusa-
lem puniendos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይኬልሑ : ሕዝብ : ወሰሊና : መልአክ : ኢአምሮ : ጥዩቀ : በእንተ : ዘይትሀወኩ : ሰብእ :
35 ወአዘዘ : ያዕርግዎ : ኀበ : ዐውድ :=: ወእንዘ : ያዐርግ : ውስተ : መዐርግ : ዐሮ : እንዘ : ይጸውርዎ :
36 ሐራ :=: እስመ : ይጸዕቅ : ሰብእ : ወይኬልሑ : ሕዝብ : ወይብሉ : አስትትዎ :=:
37 ወሶበ : ይበጽሕ : ኀበ : ዐውድ : ይቤሎ : ጳውሎስ : ለመልአክ : ታበውሐኒኑ : እንግርከ ::
38 ወይቤ : መልአክ : ታአምርኑ : ጽርእ :=: አንተኑ : እንካ : ዝኩ : ግብጻዊ : ዘቀደሙ :
ገብርከ : ማዕሌተ : ወሆከ : በሐውርተ : ወአውፃእከ : ገዳመ : አርብዓ : ምእተ : ብእሴ :
ሕዝብ : ሲቃርዮን : ዘበትርጓሜሁ : ፈያት ::=: ወይቤ : ጳውሎስ : አነሰ : ብእሲ :
39 አይሁዳዊ : አነ : ዘሀገረ : ጠርሴስ : ዘቂልቅያ : ዘሀገር : ዐቢይ : ወብቍዐኒ : አብሐኒ : እንግር
40 ሙ : ለሕዝብ :=: ወሶበ : አብሖ : ቆመ : ጳውሎስ : ውስተ : መዓርግ : ወአንሥአ : እዴሁ :
ኀበ : ሕዝብ : ወይቤሎሙ : ያርምሙ :: ሃጊ ወአመዝ : ሶበ : አርመሙ : ከልሐ : ጳው
ሎስ : በነገረ : ዕብራይስጥ ::=:

ፔ፪

1 ወይቤ : ሰምዑ : አኃዊነ :: ወአበዊነ : ዘአወቅስ : ለክሙ : ይእዜ :=: ወሶበ : ሰምዑ : ከመ :
2 ዕብራይስጥ : ይትናገሮሙ : ፈድፋደ : አጽምእዎ :: ወይቤሎሙ : ጳውሎስ :=: አነሰ : ብእሲ :
3 አይሁዳዊ : አነ : ወተወለድኩ : በሀገረ : ጠርሴስ : ዘቂልቅያ : ወልህቁ : በዛቲ : ሀገር : በታሕተ :
እግሩ : ለገማልኤል :: ወተምሀርኩ : በሕገ : አበዊየ : ወኮንኩ : ቀናኤ : ለእግዚአብ
4 ሔር : ከመ : ኵልክሙ : አንትሙ : ዮም :=: ወሰደድክዎሙ : ወቀተልክዎሙ : ወአሐ
5 ምክዎሙ : ወአሞቅሕክዎሙ : ዕደወ : ወአንስተ ::=: ወያአምር : ሊቀ : ካህናት : ወኵሎሙ :
ሊቃናት : እለ : እምኀቤሆሙ : እነሥእ : መጽሐፈ : ሥልጣን : ለኀበ : አኃዊነ : እለ : ዘደ
ማስቆ :: ወሖርኩ : እምጽእሙ : ለእለ : ሀለው : ህየ : ሙቁሓኒሆሙ : ለኢየሩሳሌም :
ከመ : ይትኰነኑ ::=:

Et clamabant populi, & non potuit tribunus cognoscere certò quapropter 34
commoti fuerant populi, & præcepit ut ascendere facerent eum ad conci-
lium. Et quum ascenderet in gradus, sustulerunt eum portantes eum mi- 35
lites. Quia clamabat turba, & exclamabant populi, & dicebant 36
Tollite eum. Et quum accederet ad concilium, dixit Paulus ad tribu- 37
num; Permittes ne mihi ut alloquar te? & dixit tribunus, Nôstine Græcè. Tune 38
igitur iste es Ægyptius qui olim fecisti insurrectionem, & conturbâsti regionem, &
eduxisti in desertum quadragies centum homines populi sicarion, quod in expositione
sua significat, latronum. Et dixit Paulus, Ego Judæus civitatis Tarsi Ciliciæ 39
civitatis magnæ, & obsecro permitte mihi ut loquar populo. Et quum permisisset 40
ei, stetit Paulus in gradu, & levavit manum suam ad populum, & loquutus est iis
ut conticerent: & tunc quum conticuissent, clamavit Paulus in lingua Hebræa,

C A P. XXII.

Et dixit; Audite fratres nostri & patres nostri, quam reddo rationem vobis nunc 1
(Et quum audivissent quòd Hebraicè alloqueretur eos, magis auscultârunt eum:) & 2
dixit iis Paulus, Ego vir Judæus sum, & natus fui in civitate Tarsi Ciliciæ, & 3
adolevi in hac civitate sub pedibus Gamalielis, & institutus fui in lege paterna
mea, & fui æmulator Dei, sicut vos omnes hodié. Et persequutus sum, & trucida- 4
vi, & vexavi, & incarceravi viros et mulieres. Et scit princeps sacerdotum, et 5
omnes magistri à quibus accipiebam literas potestativas, ad fratres nostros qui
erant Damasci: et profectus sum adducere eos qui erant ibi, vinctos ad Hierosoly-
mam, ut condemnarentur.

Factum est autem *mihi* *profecto* & *appropinquanti* Damasco, *circa* *meridiem*,
6 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν,
subitò de cœlo *circumfulgere* *lucem* *copiosam* *circa* *me*: *Cecidique* in
7 ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· (δ) Ἔπεσόν τε εἰς
solum, & audivi vocem dicentem mihi; Saule, Saule, quid me persequeris? Ego
8 τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ
autem respondi; Quis es, Domine? dixitque ad me; Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris. Qui *verò* mecum *existentes* quidem lumen *spectabant*,
δὲ ἀπεκρίθην, τίς εἶ Κύριε; εἶπέ τε (ε) πρός με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Να-
9 ζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς (ζ) ἐθεάσαντο,
& *expavefacti sunt*, *at* vocem non audierunt *loquentis* *mihi*. Dixi *autem*, Quid
10 καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δὲ, Τί
faciam, Domine? *at* Dominus dixit ad me; Surgens vade *in* Damascum,
ποιήσω Κύριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρός με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν,
& illic tibi dicetur de omnibus quæ *constituta sunt tibi* facere. Cùm *autem* non
11 κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ οὐκ
viderem præ *gloria* luminis illius, *manuductus* à *simul existentibus mihi*,
ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι,
veni *in* Damascum. Ananias autem quidam, vir *pius* secundùm legem,
12 ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, (η) ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον,
testimonio ornatus ab omnibus habitantibus Judæis, Veniens ad
13 μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, Ἐλθὼν (θ) πρός
me, & astans dixit mihi; Saule frater, respice: & ego eâdem
με, καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ
horâ respexi in eum. Ille *autem* dixit; Deus patrum nostrorum
14 τῇ ὥρᾳ (ι) ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
præordinavit te *cognoscere* voluntatem ejus, & *videre* Justum, & *audire*
(κ) προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι
vocem ex ore ejus. Quia eris testis *ei* ad omnes homines,
15 φωνὴν (λ) ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,
eorum quæ vidisti & audisti. Et nunc quid moraris? *Surgens* baptizare, &
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ
ablue peccata tua, *invocans* *nomen* Domini. Factum est
16 ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα (μ) τοῦ Κυρίου. Ἐγένετο
autem, mihi reverenti in Hierusalem, & *orante* me in templo
17 δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ,
fieri me in *extasi*, Et videre illum dicentem mihi; Festina & exi
18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε
in *celeritate* ex Hierusalem, quoniam non recipient tuum testimonium de me.
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονταί (ν) σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
Et ego dixi; Domine, ipsi sciunt quia ego eram *carcerans* & *cædens* per
19 Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
synagogas *credentes* in te. Et cùm effunderetur sanguis Stephani testis tui, & *ipse* *eram* *astans*, & *consentiens* *interemptioni ejus*,
20 τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ. Καὶ ὅτε (ξ) ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στε-
φάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ,
& *custodiens* vestimenta interficientium illum. Et dixit ad me; Vade,
21 καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. Καὶ εἶπε πρός με, Πορεύου,
quoniam ego in *gentes* longè emittam te. Audiebant autem eum usque ad hoc
22 ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου
verbum, & levaverunt vocem suam, dicentes; Tolle de terra hujusmodi:
τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον·
non enim *convenit* eum vivere. Vociferantibus autem eis, & projicientibus
23 οὐ γὰρ (ο) καθῆκον αὐτὸν ζῆν. Κραυγαζόντων (π) δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων
vestimenta, & pulverem jactantibus in aërem, Jussit eum tribunus induci in castra, *dicens*, flagellis *inquiri* eum, ut
24 τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, (ρ) Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλί-
αρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, (σ) εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν, ἵνα
sciret propter quam causam sic acclamarent ei.
(τ) ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

*MS. A. (δ) Ἔπεσά τε (ε) πρὸς ἐμὲ, (ζ) ἐθεάσαντο, τῆς δὲ φωνῆς (η) ἀνὴρ κατὰ (θ) πρὸς ἐμὲ, (ι) ἔβλεψα (κ) προεχειρίσατο (λ) ἐκ στόματος (μ) αὐτοῦ. (ν) σου μαρτυρίαν (ξ) ἐξεχύνετο τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐστὼς καὶ συνευδοκῶν, καὶ φυλάσσων (ο) καθῆκεν (π) τε (ρ) Ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰς ··· σθαι αὐτὸν εἰς τὴν (σ) εἴπας (τ) γνῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

Quumque iter facerem, & inciperem appropinquare Damasco, in meridie derepentè è cœlo circumfulsit me lux plurima. 6
Cecidique humi, & audivi vocem dicentem mihi, Saul, Saul, quid me persequeris? 7
Ego verò respondi, & dixi; Quis es Domine mi? 8
At ille dixit mihi, Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris. Porrò homines qui mecum erant, viderunt quidem lucem, vocem autem non audiverunt ejus qui loquebatur mecum. 9
Tum dixi, Quid faciam Domine mi? Dominus autem noster dixit mihi; Surge, proficiscere ad Damascum; & illic dicetur tibi quicquid præcipietur tibi ut facias. 10
Quum verò nihil viderem præ gloria lucis illius, apprehenderunt me manibus meis ii qui mecum erant, & ascendi ad Damascum. 11
Quidam autem vir Hanania justus in Lege, prout dant ei testimonium omnes Judæi qui illic sunt, 12
Venit ad me, & dixit mihi; Saul frater mi, aperi oculos tuos. Et eo momento aperti fuerunt oculi mei, & eum intuitus sum. 13
At dixit mihi, Deus patrum nostrorum constituit te ut cognosceres voluntatem ejus, & conspiceres Justum illum, atque audires vocem ex ore ipsius. 14
Proinde eris ei testis apud omnes homines super iis omnibus quæ vidisti & audisti. 15
Nunc ergò quid cunctaris? surge, baptizare, & purgare à peccatis tuis, invocans nomen ejus. 16
Revertens autem, veni huc Jerusalem, & precatus sum in templo. 17
Vidique eum in visione dicentem mihi; Festina, & egredere ex Jerusalem, quandoquidem non accipient testimonium tuum de me. 18
Ego verò dixi; Domine mi, & ipsi nôrunt me tradidisse in carcerem, & verberâsse per omnes synagogas eos qui credebant in te. 19
Et quum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego quoque cum eis adstabam, & consentiebam voluntati eorum qui ipsum trucidabant, atq; custodiebam vestimenta eorum qui lapidabant illum. 20
At dixit mihi; Proficiscere, quoniam ego te missurus sum procul ut prædices Gentibus. 21
Quumque audissent Paulum ad huc usque sermonem, sustulerunt vocem suam & clamaverunt; Tollatur è terra qui est ejusmodi, nec enim expedit eum vivere. 22
Quum autem clamarent, & projicerent vestimenta sua, tollerentque pulverem in cœlum, 23
Jussit tribunus eum introduci in castra, præcepitque ut verberibus inquireretur, ut resciret quam ob causam vociferarentur adversus eum. 24

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወእምዝ: እንዘ : አሐውር: ደማስቆ: አልጸቅዮ: ኀበ: ሀገረ : ሶበ: ደከዎን: ጊዜ: ቀትር:
7 ግብተ : በረቀ: ሙብረቅ: ዐቢይ : እምሰማይ:=: ወነጽሐኒ : ደበ: ምድር : ወሰማዕኩ:
8 ቃለ:ወይቤለኒ:ሰውል: ለምንት: ትሰድደኒ::=: ወተሠጠውክዎ : እነሂ: ወእቤሎ: ሙኑ:
9 አንተ : እግዚኦ:ወይቤለኒ:አነ: ውእቱ:ኢየሱስ: ናዝራዊ: ዘአንተ: ትስድዶ::=: ወእለ
10 ስ:ሀለው: ምስሌየ: ርእዩ: ሙብረቆ: ወደንገፁ: ወቃሎ : ዘይትናገረኒ: ኢሰምዑ:=: ወ
እቤሎ: ምንተ: እገብር: እግዚኦ:: ወይቤለኒ : ተንሥእ : ወሖር: ደማስቆ: ወበህየ:እነግ
ረከ : ኵሎ : ዘሀለወከ : ትግበር::=:

Et quum proficiscerer Damascum, appropinquante me ad civitatem, quando erat tempus meridianum, subitò affulsit lux magna à cœlo. 6 *Et me in terram dejecit, & audivi vocem, & dixit mihi; Saul, quare persequeris me?* 7 *Et respondi ego ei, & dixi; Quis es, Domine? & dixit mihi; Ego sum Jesus Nazarenus quem tu persequeris.* 8 *Et qui fuerunt mecum viderunt fulgur ejus, & obstupuerunt, & vocem loquentem non audierunt.* 9 *Et dixi; Quid faciam, Domine? Et dixit mihi; Surge & proficiscere Damascum, & ibi dicam tibi omnia quæ oporteat te facere.* 10

Versio VULGATA LATINA.

Factum est autem, eunte me, & appropinquante Damasco mediâ die, subitò
de cœlo circumfulsit me lux copiosa: Et decidens in terram, audivi vocem
dicentem mihi; Saule, Saule, quid me persequeris? Ego autem respondi;
Quis es, Domine? Dixitque ad me; Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu
persequeris. Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem
non audierunt ejus, qui loquebatur mecum. Et dixi; Quid faciam, Do-
mine? Dominus autem dixit ad me; Surgens vade Damascum: & ibi tibi
dicetur de omnibus, quæ te oporteat facere. Et cùm non viderem præ clari-
tate luminis illius, ad manum deductus à comitibus, veni Damascum. Ananias
autem quidam, vir secundùm legem testimonium habens ab omnibus coha-
bitantibus Judæis, Veniens ad me, & astans dixit mihi; Saule frater, respice.
Et ego eâdem horâ respexi in eum. At ille dixit; Deus patrum nostrorum
præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus, & videres Justum, & au-
dires vocem ex ore ejus: Quia eris testis illius ad omnes homines, eorum
quæ vidisti & audisti. Et nunc quid moraris? Exurge, & baptizare, & ablue 16
peccata tua, invocato nomine ipsius. Factum est autem revertenti mihi in 17
Jerusalem, & oranti in templo, fieri me in stupore mentis, Et videre illum 18
dicentem mihi; Festina, & exi velociter ex Jerusalem: quoniam non re-
cipient testimonium tuum de me. Et ego dixi; Domine, ipsi sciunt quia ego 19
eram concludens in carcerem, & cædens per synagogas eos qui credebant in
te: Et cùm funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabam, & consentie- 20
bam, & custodiebam vestimenta interficientium illum. Et dixit ad me; Vade: 21
quoniam ego in nationes longè mittam te. Audiebant autem eum usque ad 22
hoc verbum, & levaverunt vocem suam dicentes; Tolle de terra hujus-
modi: non enim fas est eum vivere. Vociferantibus autem eis, & projici- 23
entibus vestimenta sua, & pulverem jactantibus in aërem, Jussit tribunus induci 24
eum in castra, & flagellis cædi, & torqueri eum, ut sciret propter quam cau-
sam sic acclamarent ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فعرض في حال مضيي واقترابي من دمشق وقت الظهر . ابرق علي نور من السماء بغتة
7 كثيرا يحوط بي * فسقطت علي الارض . وسمعت صوتا يقول لي . ساول ساول لم تضطهدني
8 * فاجبت انا . يا رب من انت . فقال لي . انا هو يسوع الناصري الذي انت
9 تضطهده * فاما الذين كانوا معي فعاينوا النور وصاروا خايفين . واما صوت الذي
10 خاطبني فما سمعوه * فقلت يا رب ماذا اصنع * فقال لي الرب . اذا نهضت فاذهب الي
11 دمشق . فهناك ستخاطب من اجل جميع ما تؤمر ان تعمله * واذ لم ابصر شيا من
12 مجد ذلك النور . اقتادني الذين كانوا معي . وجيت الي دمشق * وكان بها انسان اسمه
13 حنانيا . متورع كما يلايم بالشريعة . يشهد له بالفضل جماعة اليهود القاطنين بها * جاء
14 الي . فوقف بي وقال . ايها الاخ ساول ابصر . وفي تلك الساعة ابصرت اليه انا * فقال
15 الاه ابائنا قد اثر ان يعرفك مشيته . وان تعاين الصديق وتسمع من فمه صوتا * وانك
16 ستكون شاهدا له لدي كافة الناس . بالاشياء التي رايتها وسمعتها * والان لم تضجع قم
17 فاصطبغ . واغسل خطاياك مستغيثا باسم الرب * فلما عاودت الي اورسليم . وصليت في
18 الهيكل . حصلت في شخصة وابصرته يقول لي * اسرع واخرج مبادرا من اورسليم . فانهم
19 ما يقبلون شهادتك من اجلي * فقلت انا . يا رب هم يعلمون انني انا كنت احبس
20 واضرب المومنين بك في المجامع * ولما سكب دم اصطفن شهيدك . كنت انا واقفا
21 مسرورا بقتله . حافظا ثياب الذين قتلوه * فقال لي اذهب فانني مرسلك الي الامم
22 بعيدا * فاستمعوا منه الي هذه الكلمة . ورفعوا اصواتهم قايلين . استاصل مثل هذا
23 من الارض . لان ما يجب ان يعيش هذا * وبينما هم يصيحون ويرمون ثيابهم . ويلقون
24 التراب الي الهوا * امر رييس الالف . ان يجلب الي العسكر قايلا . فليمد للسياط
لكيما يعلم لاي علة كانوا يصيحون عليه .

Accidit autem eunte me & appropin- 6
quante Damascum tempore meridiano,
ut subitò fulgeret super me lux de
cœlo multa, circumdans me. Et ca- 7
dens in terram, audivi vocem di-
centem mihi; Saul, Saul, cur me
persequeris? Respondi ego, O Domine, 8
quis es? Dixit mihi; Ego sum Jesus
Nazarenus quem tu persequeris. Et 9
hi quidem qui mecum erant, viderunt
lucem, & exterriti sunt: vocem
autem ejus qui mecum locutus est,
non audierunt. Dixi igitur; O Domine, 10
quid faciam? Ait mihi Dominus;
Surgens abi Damascum, ibique dice-
tur tibi quicquid exposceris ut facias.
Cùmque nihil viderem ob gloriam lu- 11
cis illius, duxerunt me qui mecum
erant, & veni Damascum. Erat au- 12
tem in ea homo quidam nomine Ha-
nania, religiosus prout congruit legi,
cujus probitati testimonium perhibent
omnes Judæi in ea commorantes. Is 13
ad me veniens, astitit mihi, & ait; O
frater Saul, vide: eâdemque horâ
respexi ego eum. Dixit autem; Deus 14
patrum nostrorum voluit notam facere
tibi voluntatem suam, & ut videres
Justum, audiresque vocem ab ore
ipsius. Et tu quidem eris illi testis 15
apud omnes homines in rebus quas
vidisti & audisti. Et nunc quid 16
cunctaris? Surge, baptizare, & ablue
peccata tua invocans nomen Domini.
Cùm autem reversus essem Jero- 17
solymam, & orâssem in templo, in-
cidi in extasim, Vidique eum dicen- 18
tem mihi; Festina, & exi citus è
Jerusalem: quoniam non recipient te-
stimonium tuum de me. Dixi ego; 19
O Domine, ipsi nôrunt quòd ego in
carceres detrudebam, & cædebam in
synagogis in te credentes. Et cùm 20
funderetur sanguis Stephani testis
tui, ego assistebam, lætus de nece
ipsius, custodiens vestes eorum qui
interfecerunt illum. Dixit mihi; Vade, 21
quoniam missurus te sum ad Gentes
procul. Audierunt autem eum usque 22
ad hoc verbum, & extulerunt voces
suas, dicentes; Extirpa hujusmodi
hominem de terra: non enim decet
hunc vivere. Dùmque illi vocifera- 23
rentur, & projicerent vestimenta sua,
& pulverem excitarent in aërem,
Jussit dux mille virorum ut ducere- 24
tur in castra, dicens; Extendatur
ad flagra: ut nimirum sciret quâ
de causa clamitabant in eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእምዝ: ተጸለልኩ: እመግረማሁ: ለውእቱ: መብረቅ: ወኢይሬኢ: ወእንዘ: ይመርሑኒ:
እለ: ምስሌየ : አብኡኒ : ደማስቆ::
ወሀሎ : አሐዱ : ብእሲ : ዘስሙ : ሐናንያ : ዘእምውስተ : ሐዋርያት : ኄር :
ወፈራሄ : እግዚአብሔር : በሕግ : ወይንእድዎ : ኵሎሙ : እለ : ይነብሩ : ደማ
ስቆ : አይሁድ:: መጽአ : ኀቤየ : ወቆመ : ቅድሜየ : ወይቤለኒ : ሳውል : እኁየ : ር
እይ: ወርኢኩ : ሶቤሃ:: ወይቤለኒ : አምላከ : አበዊነ : ሤመከ : ታእምር : ፈቃደ:
ወትርአይ : ለጽድቅ : ወትሰማዕ : ቃለ : እምአፉሁ:: ወትኩና : ስማዕቶ : በኀበ:
ኵሉ : ሰብእ : በዘ : ርኢከ : ወሰማዕከ:: ወይእዜኒ : ዘከመ : ትገብር : ተንሥእ :
ወተጠመቅ : ወተኀፀብ : ኃጢአተከ : ወጸውዕ : ስሞ:: ወእምዝ : ተሰዊጥየ :
ኢየሩሳሌም : እንዘ : እጼሊ : በቤተ : መቅደስ : ደንገፅኩ:: ወርኢክዎ : ወይቤለኒ:
ፃእ : ፍጡነ : እምኢየሩሳሌም : እስመ : ይትሜጠውከ : ስማዕትየ : በእንቲአየ::
ወእቤ : አነ : እግዚኦ : ለሊሆሙ : ያእምሩ : ከመ : አነ : ውእቱ : ዘእሞቅሖሙ :
ወእቀሥፎሙ : በኵሉ : ምኵራባት : ለእለ : የአምኑ : ብከ:: ወአመ : ይቀት
ልዎ : ለእስጢፋኖስ : ስማዕትከ : ሀለውኩ : ለሊየ : እቀውም : ህየ : ወኀቡረ :
ምስሌሆሙ : ወአነ : አዐቅብ : አልባሲሆሙ : ለእለ : ቀተልዎ:: ወይቤለኒ :
ሖር : እስመ : አነ : እፌንወከ : ኀበ : አሕዛብ : ርሑቃን:: ወሰማዕክዎ : ከመዝ :
ይብለኒ : ወከልሑ : ኵሎሙ : በዐቢይ : ቃል:: ወይቤሉ : አእትትዎ : ለዝ : ከመዝ
እምብሔርነ : እስመ : ኢይደልዎ : ይሕየው:: ወእንዘ : ይትሜዐዑ : ወይዌርዉ :
አልባሲሆሙ : ወይዘርዉ : ጸበለ : ውስተ : ነፋስ:: አዘዘ : መልአክ : ወይስድዎ : ኀበ:
መኰንን : ወይቅሥፍዎ : ወይሕትትዎ : ጌጋዮ::

Et tunc obumbratus fui è terrore hujus fulguris, & non videbam: & ducentes me, qui 11
mecum erant, introduxerunt me in Damascum.
Et fuit quidam homo cujus nomen Hananias, qui ex Apostolis erat, bonus 12
& timens Deum secundùm legem, & laudabant eum, omnes qui inhabita-
bant Damascum Judæi. Venit ad me, & stetit in conspectu meo, & dixit 13
mihi; Saul frater mi, vide: & vidi statim. Et dixit mihi; Deus patrum nostro- 14
rum constituit te ut cognosceres voluntatem ejus, & videres justitiam, &
audires vocem ex ore ejus. Et eris ei testis apud omnes homines, de iis 15
quæ vidisti & audisti. Et nunc sic facias: Surge, & baptizare, & ab- 16
lue peccata tua, & invoca nomen ejus. Et tunc reversus in Hierosolymam, 17
quum precarer in Domo sancta, obstupui. Et vidi eum, & dixit mihi; 18
Exi citò ex Hierusalem: quia accipient te testem meum de me. Et dixi 19
ego; Domine, ipsi sciunt quòd ego is sum qui in carcerem conjeci, & flagel-
lavi in omnibus synagogis, credentes in te: Et quum trucidarent Stephanum 20
testem tuum, fui ipse ego stans ibi, & sociatus fui ego cum illis, & ego
custodiebam pallia eorum qui trucidârunt eum. Et dixit mihi; Proficiscere: 21
quoniam ego mittam te ad gentes longinquas. Et audivi eum sic dicentem 22
mihi. Et clamârunt omnes in magnâ voce, & dixerunt; Tollite talem è re-
gione nostra, quia non est dignus ut vivat. Et quum indignarentur, & pro- 23
jicerent pallia eorum, & jactarent pulverem in ventum, Jussit tribunus ut 24
ducerent eum ad judicem, & flagellarent eum, & interrogarent eum de cri-
mine suo.

Cùm autem astrinxisset eum loris, dixit ad astantem Centurionem Pau-
25 Ὡς δὲ (υ) προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦ-
lus; Si hominem Romanum & indemnatum licet vobis flagellare? Audiens
26 λος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; Ἀκούσας
autem Centurio, accedens nuntiavit tribuno, dicens; Vide quid
δὲ ὁ (φ) ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, Ὅρα τί
facturus es facere: nam homo hic Romanus est. Accedens autem tri-
27 μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. Προσελθὼν δὲ ὁ χιλί-
bunus dixit illi; Dic mihi, si tu Romanus es? Ille autem dixit, Etiam.
αρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε (χ) μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, Ναί.
Respondítque tribunus; Ego multo capitali civilitatem hanc con-
28 (ψ) Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐ-
secutus sum: at Paulus ait; Ego autem & natus sum. Protinùs ergò discef-
29 κτησάμην· ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ (ω) γεγέννημαι. Εὐθέως οὖν ἀπέ-
serunt ab illo facturi eum inquirere: & tribunus verò timuit, cogno-
στησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπι-
scens quia Romanus esset, & quia erat eum vinciens. At postridie vo-
30 γνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ (α) ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς. Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλό- ΛΓ'
lens scire certum, hoc, quid accusaretur à Judæis, solvit
μενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ, τί κατηγορεῖται (β) παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
eum à vinculis, & jussit venire principes sacerdotum & omnem
(γ) αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς (δ) καὶ ὅλον
consessum eorum: & producens Paulum, statuit inter illos.
τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

CAP. XXIII. κγ'.

Intendens autem Paulus consessui, ait; Viri fratres, ego
1 Ἀτενίσας δὲ (α) ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ
omni conscientiâ bonâ ministravi Deo, usque in hunc diem. At
2 πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ, ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ
princeps sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi, percutere ejus
ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ os.
Tunc Paulus ad eum dixit; Percutere te futurus est Deus, paries deal-
3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονια-
bate: & tu sedes judicans me secundùm legem, & contra legem jubes me percuti?
μένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;
At astantes dixerunt; Summū sacerdotem Dei convicíaris? Dixítque Pau-
4 Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; Ἔφη τε ὁ Παῦ-
lus; Nesciebam, fratres, quia est princeps sacerdotū: scriptum est enim; Principem
5 λος, Οὐκ ᾔδειν ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ, (β) Ἄρχοντα
populi tui non dices malé. Sciens autem Paulus quia una pars esset Sad-
τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ Σαδ-
ducæorum, at altera Pharisæorum, exclamavit in consessu; Viri fratres,
6 δουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί,
ego Pharisæus sum, filius Pharisæi: de spe & resurrectione mortuorum ego
ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς (γ) Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
judicor. Hoc autem ipso locuto, facta est seditio Pharisæorum &
7 κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ (δ) λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων (ε) καὶ
Sadducæorum, & divisa est multitudo. Sadducæi quidem enim dicunt non esse
τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι
8 resurrectionem, neque angelum, neque spiritum: Pharisæi autem confitentur
ἀνάστασιν, (ζ) μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι
utraque. Factus est autem clamor magnus: & exsurgentes Scribæ
9 τὰ ἀμφότερα. Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ (η) ἀναστάντες οἱ Γραμματεῖς
partis Pharisæorum depugnabant, dicentes; Nihil malum invenimus in
τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν
homine isto: si autem spiritus locutus est ei aut angelus, ne re-
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ (θ) ἄγγελος, μὴ θε-
pugnemus Deo.
ομαχῶμεν.

MS. A. (υ) προέτεινον. (φ) ἑκατοντάρχης, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν, λέγων, Τί μέλλεις (χ) μοι, Σὺ (ψ) Ἀπεκρίθη ὁ (ω) γεγέννημαι. (α) ὅτι αὐτὸν ἦν (β) ὑπὸ τῶν (γ) αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν (δ) καὶ πᾶν τὸ συνέδριον· καὶ ΚΕΦ. κγ'. MS. A. (α) τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος, (β) Ὅτι ἄρχοντα (γ) Φαρισαίων· (δ) εἰπόντος, (ε) καὶ Σαδδουκαίων, (ζ) μήτε (η) ἀναστάντες τινὲς τῶν Φαρισαίων (θ) ἄγγελος; Πολλῆς δὲ στάσεως γινομένης, φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]

25 Et quum extendissent eum loris, dixit ipse Paulus centurioni qui astabat illi; Vobísne li-
26 cet virum Romanum indemnatum flagellare? Quod quum audisset centurio, adiit tribu-
num, & dixit ei; Quid agis? homo enim iste
27 Romanus est. Proindè accessit ad eum tribu-
nus, & dixit ei; Cedò mihi, num tu Romanus
28 es? Dixit ei, Etiam. Respondit autem tri-
bunus, & dixit ei; Ego multâ pecuniâ ac-
quisivi jus municipii Romani. Dixit ei Pau-
29 lus, Ego verò etiam cum eo natus sum. Sta-
tim igitur discesserunt ab eo ii qui volebant
eum flagellare: timuitque tribunus quum
didicisset eum Romanum esse, quoniam eum
vinxerat.

Matutinis feriæ VI. Crucifixionis. to.

30 Sequenti autem die voluit certissimè scire
quænam esset illa accusatio quam afferebant
adversùs eum Judæi: & solvit eum, jussítque
venire principes sacerdotum, totúmque pri-
morum cœtum, assumptúmque Paulum de-
duxit, statuítque ipsum inter eos.

CAP. XXIII.

1 Quum autem intueretur in consessum eo-
rum Paulus, dixit; Viri fratres mei, ego
omni conscientiâ bonâ versatus sum coram
2 Deo usque ad hunc diem. Hanania autem
sacerdos præcepit iis qui lateri suo adsta-
3 bant, ut cæderent Paulum in os ipsius. At
Paulus dixit ei; Futurum est ut te Deus per-
cutiat, paries dealbate: & tu sedes judicans
me secundùm Legem, quum Legem trans-
4 grediaris, & jubeas me cædi? Illi verò qui
illìc adstabant, dicunt ei; Sacerdotem Dei
5 convicio afficis? Dixit eis Paulus, Nesciebam
fratres mei, eum esse sacerdotem. Scriptum
est enim, Principi populi tui non maledices.
6 Quum verò nôsset Paulus partem populi
esse Saducæorum, partem verò Pharisæorum,
clamavit in consessu; Viri fratres mei, ego
sum Pharisæus, filius Pharisæi, déque spe re-
surrectionis mortuorum in judicium vocor.
7 Quumque hoc dixisset, alii in alios irruerunt
Pharisæi & Saducæi, & ortum est populi
8 dissidium. Saducæi siquidem dicunt non esse
resurrectionem, neque angelos, neque spiri-
tum: Pharisæi verò hæc omnia confiten-
9 tur. Exstitit ergò vox magna: proinde
surrexerunt quidam Scribæ ex parte Pha-
risæorum, & altercabantur cum eis, dicen-
tes; Nihil comperimus mali in hoc viro:
quòd si Spiritus, aut angelus locutus est cum
eo, quid in hoc rei est?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወሶበ : አሰሮሙ : ሰሐብዎ : እገሪሁ : ይቤሎ : ጳውሎስ : ለሐቢ : ዘይቀውም : ኀቤሁ :
26 ይከውነክሙኑ : ትቅሥፉ : ሰብአ : ሮሜ : ዘእንበለ : ትሕተቱ ፡፡ ሰሚዖ : ሐቢ :
ሖረ : ኀቤ : መልአክ : ወነገሮ : ወይቤሎ : አእምር : ዘትገብር : ዝብእሲ : ሰብአ :
27 ሮሜ : ውእቱ ፡፡ ወቀርበ : ኀቤሁ : መልአክ : ወይቤሎ : ንግረኒ : እመኑ : አንተ : ሰ
28 ብአ : ሮሜኑ : አንተ : ወይቤ : እወ ፡፡ ወተሠጥወ : መልአክ : ወይቤሎ : አንሰ : ብ
ዙኃ : ንዋየ : ወሂብየ : ረከብክዋ : ለዛቲ : ሢመት : ወይቤሎ : ጳውሎስ : አንሰ : በህየ :
ተወለድኩ ፡፡

25 *Et quando ligantes eum traxissent eum pedibus suis, dixit Paulus centurioni stan-*
26 *ti apud eum; Licétne vobis, ut flagelletis hominem Romæ, priusquàm interrogetis*
eum? Audiens centurio profectus est ad tribunum, & nuntiavit ei, & dixit ei;
27 *Scito quid sis facturus: hic vir, homo Romæ est. Et accessit ad eum tribunus,*
28 *& dixit; Dic mihi si tu homo Romæ sis: & dixit, Etiam. Et respondit tribunus &*
dixit ei; Ego multas pecunias tradens, acquisivi hanc mihi commissam authoritatem:
& dixit ei Paulus; Ego autem natus sum ibi.

Versio VULGATA LATINA.

25 Et cùm astrinxissent eum loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus; Si hominem
26 Romanum & indemnatum licet vobis flagellare? Quo audito, Centurio accessit
ad tribunum & nuntiavit ei, dicens; Quid acturus es? hic enim homo, civis Ro
27 manus est. Accedens autem tribunus, dixit illi; Dic mihi si tu Romanus es? At
28 ille dixit; Etiam. Et respondit tribunus; Ego multâ summâ civilitatem hanc
29 consecutus sum. Et Paulus ait; Ego autem & natus sum. Protinùs ergò discesserunt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquàm rescivit,
30 quia civis Romanus esset, & quia alligâsset eum. Posterâ autem die volens scire
diligentiùs, ex qua causa accusaretur à Judæis, solvit eum, & jussit sacerdotes convenire, & omne concilium, & producens Paulum, statuit inter illos.

CAP. XXIII.

1 INtendens autem in concilium Paulus, ait; Viri fratres, ego omni conscientiâ bonâ
conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem. Princeps autem sacerdotum 2
Ananias præcepit astantibus sibi percutere os ejus. Tunc Paulus dixit ad eum; 3
Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu sedens judicas me secundùm legem, &
contra legem jubes me percuti? Et qui astabant dixerunt; Summum sacerdotem 4
Dei maledicis? Dixit autem Paulus: Nesciebam fratres quia princeps est sa- 5
cerdotum. Scriptum est enim; Principem populi tui non maledices. Sciens 6
autem Paulus, quia una pars esset Sadducæorum, & altera Pharisæorum, exclamavit in concilio; Viri fratres, ego Pharisæus sum, filius Pharisæorum, de
spe & resurrectione mortuorum ego judicor. Et cùm hæc dixisset, facta est 7
dissensio inter Pharisæos & Sadducæos, & soluta est multitudo. Sadducæi enim 8
dicunt, non esse resurrectionem, neque Angelum, neque Spiritum: Pharisæi autem utraque confitentur. Factus est autem clamor magnus. Et surgentes quidam 9
Pharisæorum, pugnabant, dicentes; Nihil mali invenimus in homine isto: quid
si Spiritus locutus est ei, aut Angelus?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

25 * فلما مدوه بالسيور * قال بولص لرييس المائة الواقف * أمطلق لكم أن تضربوا بالسياط
26 رجلا روميا لا تبعة عليه * فإذ سمع رييس المائة * تقدم فأخبر رييس الألف قايلا * انظر
27 ماذا تعزم أن تعمل * لأن هذا الإنسان رومي هو * فتقدم رييس الألف فقال له * قل لي إن
28 كنت أنت روميا * فقال نعم * فأجاب رييس الألف * أنا بطلبة كثيرة اقتنيت هذه السيرة
29 فقال بولص * أما أنا فقد ولدت فيها * فللحين ابتعد عنه الذين اعتمدوا أن يعزروه * ثم
30 خشي رييس الألف لما علم أنه روميا * وأنه قد أسلم إليه * وفي الغد شاء أن يعرف عيانا
أمر يقينا ماذا يطلبه اليهود * فحله من الأغلال * وأمر أن يحضر رؤساء الكهنة وجماعتهم
كلها * وأحدروا بولص فأقامه لديهم *

* الفصل الثالث والعشرون *   * يوم الأربعاء في جمعة العنصرة *

1 * فلما تأمل بولص الجماعة قال أيها الرجال إخوتي أنا بكلية الرواية الصالحة تصرفت لدى
2 الله إلى هذا اليوم * فأمر رييس الكهنة حننيا المائلين بحضرته أن يضربوا فمه * حينيذ
3 قال له بولص * إن الله لعتيد أن يضربك * أيها الحايط المصقول ببياضه * إذ أنت جالس
4 تحكم علي بما يختص بالشريعة * وقد أمرت بي أن أضرب بما ينافي الشريعة * فأجابه الواقفون
5 أتسب رييس كهنة الله * فقال بولص * ما علمت يا إخوتي أنه رييس كهنة * لأن قد كتب
6 لا تخاطب رييس شعبك خطابا سيئا * وإذ علم بولص أن جزءهم هو من الزنادقة * والجزء
الآخر فريسيون * هتف في الجمع * أيها الرجال إخوتي أنا فريسي أنا ابن فريسي * وأنا أحاكم
7 من أجل تأمل انبعاث الموتى * فإذ قال هذا الكلام * حدث شقاق ورهج في الفريسيين
8 والزنادقة * وانشعب الكثير * لأن الزنادقة يقولون أن ما تكون قيامة * ولا ملاك ولا روح
9 فأما الفريسيون فيقولون تكون كل هذه * فصار هتاف عظيم * ونهض كتاب حزب
الفريسيين يخاصمون عنه قايلين * ما نجد في هذا الرجل شيا رديا * فإن يكن قد
خاطبه روح أو ملاك * فلا نحارب الله *

Cùmque extendissent eum loris, dixit 25
Paulus centurioni astanti, Num licitum
est vobis flagris cædere virum Romanum
nulli culpæ obnoxium? Quod cùm au- 26
disset centurio, accessit, retulitque tri-
buno, dicens; Perpende quod intendis fa-
cere: hic enim homo, Romanus est. Acce- 27
dens ergò tribunus dixit ei; Dic mihi an
tu Romanus sis? Ait; Etiam. Respondit 28
tribunus; Ego precibus multis hanc com-
paravi qualitatem. Dixit Paulus; Ego
verò in ea natus sum. Protinus igitur 29
recesserunt ab eo qui intenderant eum
examinare: tribunus quoque timuit ubi
rescivit quòd Romanus esset, quódque sibi
traditus esset. Postridie autem volens 30
exactè & certò scire causam ipsius, qui-
bus in rebus accusarent eum Judæi, sol-
vit eum à vinculis, & jussit adesse
principes sacerdotum, totúmque conci-
lium eorum, adductúmque Paulum stitit
coram illis.

Feriâ quartâ intra Hebdomadam Pentecostes.

CAP. XXIII.

CUm autem contemplatus esset Pau- 1
lus concilium, ait; O viri fratres mei,
Ego omni mente bonâ me gessi coram Deo
ad hunc usq; diem. Jussit autem princeps 2
sacerdotum Hanania, his qui aderant in
præsentia sua, ut percuterent os ejus.
Tunc dixit ei Paulus; Certè Deus est te 3
percussurus, O paries albedine lustrate:
tu siquidem sedens judicas me secundùm
id quod legi consentaneum est, & tamen
præcepisti contra me ut percuterer, quod
legi contrarium est. Responderunt ei 4
astantes; Conviciaris ne principi sacerdo-
tum Dei? Ait Paulus; Ignorabam O 5
fratres quòd esset princeps sacerdotum.
Scriptum est enim; Ne loquaris cum prin-
cipe populi tui verba indecora. Sciens 6
autem Paulus partem illorum esse ex
Saducæis, alteram verò partem Phari-
sæos, clamavit in concilio; O viri fra-
tres mei, ego Pharisæus sum, filius Pha-
risæi, & ego judicor propter spem resur-
rectionis mortuorum. His verbis ab eo 7
prolatis, orta est dissensio atq; tumultus
inter Pharisæos et Saducæos, & dissecta
est multitudo. Nam Saducæi quidē dicūt 8
non esse resurrectionem, neque angelum,
neque spiritum: Pharisæi verò omnia
hæc esse dicunt. Factus est ergò clamor 9
magnus. Surrexerunt autem scribæ fa-
ctionis Pharisæorum, disputantes pro
ipso, dicentes; Non reperimus in hoc viro
quicquam malum: quòd si spiritus aut
angelus est eum allocutus, ne pugnemus
cum Deo.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ኀደግዎ : እለ : ፈቀዱ : ይቅሥፍዎ : ወመልአክኒ : ፈርሀ : በእንተ : አእምሮ :
ሰብአ : ሮሜ : ውእቱ ። ወበሳኒታ : ፈቀደ : መልአክ ። ይሕትት : ጥዩቀ :
ምንት : ያስተዋድይዎ : አይሁድ : ፈትሖ : ወአዘዘ : ያምጽኡ : ሊቃነ : ካህናት :
ዐውደ : ወአዘዘ : ያምጽእዎ : ለጳውሎስ : ማእከለ : ዐውድ ።
ወነጺሮ : ጳውሎስ : ዐውደ ። ሃሀ ይቤሎሙ : እንስ : በኵሉ : ሠናይ : ትምህርተ : ተፀ
ለእግዚአብሔር : እስከ : ዛቲ : ሰዓት ። ወአዘዘ : ሐናንያ : ሊቀ : ካህና
ይጽፍዕዎ : አፉሁ : ለጳውሎስ ። ወይቤሎ : ጳውሎስ : ሀሎ : ይፀፍዐከ : እግዚ
አረፍት : ግብስስት : ለአንተኒ : ነበርከ : እንከ : ትኰንነኒ : ዘበሕግ : ወዘእንበ
ሕግ : ወትኤዝዝ : ይዝብጡኒ ። ወይቤልዎ : ለጳውሎስ : እለ :
በአይ : ትጼእል : ሊቀ : ካህናቲሁ : ለእግዚአብሔር ። ወይቤ : ጳ
ኢያእመርኩ : አኃዊነ : ከመ : ሊቀ : ካህናት : ውእቱ : ወይብል : መጽ
ኢታስተሐምም : ደበ : መኰንነ : ሕዝብከ ። ወአእሚሮ : ጳውሎስ : ከመ : ሊ
ሰዱቃውያን : ወመንፈቆሙ : ፈሪሳውያን : ከልሐ : በውስተ : ዓውድ : ወ
አነ : ፈሪሳዊ : ወልደ : ፈሪሳዊ : ወበእንተ : ተስፋ : ሕይወተ : ምዉታን : እት
ወሶበ : ከመዝ : ይብል : ተባአሱ : ፈሪሳውያን : ወሰዱቃውያን ። እንዘ : ይብ
ኢየሐይዉ : ምዉታን : ወአልቦ : ምንትኒ : መላእክተ : ወኢመንፈስ : ቅዱስ ። ወ
የአምኑ : ከመቦ : ዝንቱ : ኵሉ ። ወኮነ : ዐቢይ : አውያት : ወተንሥ
ወፈሪሳውያን : ወተባአሱ : ወተሳነዩ : ወይቤሉ : አልቦ : እኩየ : ዘ
በዲበ : ዝብእሲ ። እንዳዒ : ለእመ : መንፈስ : ቅዱስ : ተናገሮ : ወእመ : አኮ :
✧ ✧ ✧

Et tunc dimiserunt eum ii qui voluerunt flagellare eum, & tribunus timuit, 29
cognito quòd homo Romæ fuisset. Et postridie volens tribunus interrogare 30
diligenter quapropter accusabant eum Judæi, solvit eum & præcepit ut con-
venirent principes sacerdotum, & totum concilium: & præcepit ut adduce-
rent Paulum in medium concilii.

CAP. XXIII.

ET intuens Paulus concilium dixit iis, Ego in omni bona doctrina adhæsi 1
Deo usque ad hanc horam. Et præcepit Hananias princeps sacerdotum, ut percu- 2
terent os Pauli. Et dixit ei Paulus, Futurum est ut percutiat te Deus, paries 3
dealbate: tu sedisti igitur ut judicares me secundùm legem, & sine lege jubes ut
percutiant me. Et dixerunt Paulo adstantes, Quomodo convitiaris principi sacer- 4
dotum Dei? Et dixit Paulus; Nescivi fratres nostri, quòd princeps sacerdotum 5
fuit: & dixit Scriptura; Non maledices judici populi tui. Et cognoscens Paulus 6
quòd una pars fuit Saducæorum, & pars eorum Pharisæorum, clamavit in conci-
lio, & dixit; Ego Pharisæus filius Pharisæi, & propter spem vitæ mortuorum,
judicor. Et quum sic dixisset litigârunt Pharisæi, & Saducæi, Dicentes; Non 7
vivent mortui, & non sunt quicquam angeli neque Spiritus sanctus, & phari- 8
sæi credunt quod existit hoc totum. Et factus est magnus clamor, & surrexe- 9
runt Scribæ, & Pharisæi, & decertârunt, & litigârunt, & dixerunt; Non est
malum quod invenimus contra hunc hominem, quòd si fortè Spiritus sanctus allo-
quutus est eum, aut angelus, ...

Multâ autem factâ seditione, veritus tribunus ne discerperetur Paulus
10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος
ab ipsis, jussit milites descendentes rapere eum de medio eorum,
ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
deducereque in castra. At sequenti nocte adsistens ei Dominus,
11 (ι) ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος,
ait; Confide, Paule: sicut enim testificatus es quæ de me in Hierusalem, sic
εἶπε, (κ) Θάρσει Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω
te oportet & in Romam testificari. Factâ autem die, facientes quidam
12 σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, (λ) ποιήσαντές τινες ΛΔ'
Judæorum coitionem, devoverunt sese, dicentes, neque edere, neque bibere,
τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν,
usque quò occiderent Paulum. Erant autem plus quadraginta hanc
13 ἕως (μ) οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. Ἦσαν δὲ πλείους (ν) τεσσαράκοντα οἱ ταύτην
conjurationem facientes. Qui accedentes principes sacerdotum &
14 τὴν συνωμοσίαν (ξ) πεποιηκότες. Οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
seniores, dixerunt; Devotione devovimus nos ipsos, nihil
τοῖς πρεσβυτέροις, (ο) εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, (π) μηδενὸς
gustare usque quò occidamus Paulum. Nunc ergò vos indicate tri-
15 γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλι-
buno cum consessu, ut cras illum producat ad vos, ut fu-
άρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, (ρ) ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλ-
turos cognoscere exquisitiùs quæ de eo: nos verò, ante appropinquare eum,
λοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν,
parati sumus interficere illum. Audiens autem filius sororis Pauli
16 ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου
insidias, adveniens & intrans in castra, nuntiavit
(σ) τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν (τ) παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε
Paulo. Advocans autem Paulus unum centurionum, ait;
17 τῷ Παύλῳ. Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη,
Adolescentem hunc adduc ad tribunum: habet enim aliquid indicare
Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει (υ) γάρ τι ἀπαγγεῖλαι
illi. Ille quidem ergò assumens eum, duxit ad tribunum, & ait;
αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, 18
Vinctus Paulus advocans me rogavit, hunc adolescentem perducere
Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον τὸν (φ) νεανίαν ἀγαγεῖν
ad te, habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autem manum illius
πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ 19
tribunus, & secedens seorsùm, interrogavit; Quid est quod habes
ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας (χ) κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις
indicare mihi? Dixit autem; Quia Judæi constituerunt rogare te
ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπε δὲ, Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, 20
ut cras in consessum producas Paulum, ut futuri aliquid
ὅπως αὔριον (ψ) εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντές τι
exquisitiùs percunctari de illo. Tu ergò ne credideris illis: insidiantur
ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι 21
enim ei ex eis viri plures quadraginta, qui devoverunt
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους (ω) τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν
sese, neque manducare, neque bibere, usque quò interficiant eum: & nunc parati
ἑαυτοὺς, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν (α) ἕτοιμοί
sunt expectantes à te renuntiationem. Ipse quidem igitur tribunus dimisit
εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε 22
adolescentem, præcipiens, nemini eloqui, quoniam hæc indicaveris ad
τὸν (β) νεανίαν, παραγγείλας, μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός
me. Et advocans duos quosdam centurionum, dixit; Parate
με. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν, Ἑτοιμάσατε 23
milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, & equites septuaginta,
στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα,
& stipatores ducentos, à tertia hora noctis.
καὶ (γ) δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός.

MS. A. (ι) ἀπάγειν τε (κ) Θάρσει· ὡς γὰρ (λ) ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν (μ) οὗ ἀνέλωσιν τὸν (ν) τεσσεράκοντα (ξ) ποιησάμενοι. (ο) εἶπαν, (π) μηδενὸς (ρ) ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, (σ) τὴν ἐνέδραν, (τ) συναγωγὴν, (υ) γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ. (φ) νεανίσκον (χ) ἐπυνθάνετο κατ' ἰδίαν, (ψ) τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλων τι (ω) τεσσεράκοντα, (α) εἰσιν ἕτοιμοι (β) νεανίσκον, (γ) δεξιοβόλους

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Quum autem ortus esset tumultus magnus 10
inter eos, timuit tribunus ne discerperent
Paulum: itaque misit Romanos qui venien-
tes raperent eum è medio illorum, & sub-
ducerent in castra. Quumque facta esset 11
nox, visus est Dominus noster Paulo, & dixit
ei; Obfirma te: nam quemadmodum testa-
tus es de me in Jerusalem, ita futurum est
ut & Romæ testificeris.

Horâ III. feriæ VI. Crucifixionis, &c.

Facto autem diluculo convenerunt quidam 12
ex Judæis, seséque anathemate devoverunt,
neque esuros se, neque bibituros, usquedum
interfecissent Paulum. Erant autem ii qui 13
pepigerant jurejurando hoc pactum, plures
quàm quadraginta viri. Et accesserunt ad 14
sacerdotes & seniores, dicebántque; Devo-
tione devovimus nos, nihil gustaturos, quo-
usque interfecerimus Paulum. Nunc itaque 15
petite vos & primores synagogæ à tribuno,
ut adducat eum ad vos, tanquam studentes
veriùs examinare negotium ejus: nos verò
parati sumus eum trucidare, antequàm per-
veniat ad vos. Audierat autem filius so- 16
roris Pauli has insidias, proinde introiit in
castra, & renuntiavit Paulo. Misit itaque 17
Paulus vocatum quendam ex centurionibus,
cui dixit; Adducito hunc adolescentem ad
tribunum, habet enim quod ei dicat. As- 18
sumpsit igitur centurio adolescentem, &
introduxit eum ad tribunum, & ait; Paulus
vinctus advocavit me, petiitque à me, ut ad-
ducerem hunc adolescentem ad te, quippe
qui habeat quod dicat tibi. Prehendit itaque 19
tribunus manum adolescentis, & traxit eum
ad unum latus, & sciscitatus est ab eo, Ec-
quid habes mihi dicendum? At dixit ei 20
adolescens; Judæi machinati sunt petere à te
ut dimittas Paulum cras in consessum eorum,
quasi velint aliquid accuratiùs discere ab eo.
Tu ergò assensum eis ne præbueris, ecce 21
enim plures quàm quadraginta viri ex eis,
observant eum in insidiis, & sese anathemate
devoverunt neque esuros, neque bibituros,
usque quò interfecerint eum: & ecce parati
sunt, & expectant promissum tuum. Et di- 22
misit tribunus adolescentem, quum præce-
pisset ei; Nemo sciat te ista mihi indicâsse.
Cæterùm advocavit duos centuriones, & 23
dixit eis; Ite, apparate Romanos ducentos
qui proficiscantur Cæsaream, & equites se-
ptuaginta, & jaculantes dexterâ ducentos, qui
exeant à tertia hora noctis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወሶበ ፡ ተሀውከ ፡ ፈድፋደ ፡ ወመኰንንሰ ፡ ፈርሀ ፡ ኢይምሰጥዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ለአዘዘ ፡
ሰገራት ፡ ይሖሩ ፡ ወይንሥእዎ ፡ እማእከሎሙ ፡ ወይስድዎ ፡ ኀበ ፡ መኰንን ፡፡
11 ወበካልእት ፡ ሌሊት ፡ ይቤሎ ፡ እግዚእነ ፡ ለጳውሎስ ፡ ተአመን ፡ በከመ ፡ ኮንከ ፡ ሰማ
12 ዕትየ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ከማሁ ፡ ሀለወከ ፡ ትኩነኒ ፡ ሰማዕትየ ፡ በሮሜ ፡፡ ወጸቢ
ሖ ፡ ገብሩ ፡ ማዕሌት ፡ አይሁድ ፡ ወተማሐሉ ፡ ወተሰከተዩ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ኢንብ
13 ላዕ ፡ ወኢንስተይ ፡ እስከ ፡ ንቀትሎ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ወሀለዉ ፡ ፈድፋደ ፡ እምአርብ
ዓ ፡ እለ ፡ ከመዝ ፡ ተማሐሉ ፡፡

Et tunc commoti fuerunt valdè, & judex timens ne raperent Paulum, præcepit militibus ut irent, & deducerent eum è medio eorum, & adducerent eum ad judicem. Et in altera nocte dixit Dominus noster Paulo, Confide: sicut fuisti testis meus in Hierusalem, sic oportet te fieri testis meus in Roma. Et manè fecerunt insurrectionem Judæi, & juraverunt & concluserunt, dicentes; Non edemus neque bibemus, donec trucidemus Paulum. Et erant plures quàm quadraginta qui juràssent.

Versio VULGATA LATINA.

10 Et cùm magna dissensio facta esset, timens tribunus ne discerperetur Paulus
ab ipsis, jussit milites descendere, & rapere eum de medio eorum, ac deducere
11 eum in castra. Sequenti autem nocte assistens ei Dominus, ait; Constans esto:
sicut enim testificatus es de me in Jerusalem, sic te oportet & Romæ testifi-
12 cari. Factâ autem die collegerunt se quidam ex Judæis, & devoverunt se di-
centes, neque manducaturos, neque bibituros, donec occiderent Paulum.
13 Erant autem plus quàm quadraginta viri, qui hanc conjurationem fecerant:
14 Qui accesserunt ad principes sacerdotum, & seniores, & dixerunt; Devotione
devovimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum. Nunc ergò vos
15 notum facite tribuno cum concilio, ut producat illum ad vos, tanquam ali-
quid certius cognituri de eo. Nos verò priùs quàm appropiet, parati sumus
16 interficere illum. Quòd cùm audisset filius sororis Pauli insidias, venit, &
17 intravit in castra, nuntiavitque Paulo. Vocans autem Paulus ad se unum ex
Centurionibus, ait; Adolescentem hunc perduc ad tribunum, habet enim ali-
quid indicare illi. Et ille quidem assumens eum, duxit ad tribunum, & ait; 18
Vinctus Paulus rogavit me hunc adolescentem perducere ad te, habentem ali-
quid loqui tibi. Apprehendens autem tribunus manum illius, secessit cum eo se- 19
orsùm, & interrogavit illum; Quid est, quod habes indicare mihi? Ille autem 20
dixit; Judæis convenit rogare te, ut crastinâ die producas Paulum in concilium,
quasi aliquid certius inquisituri sint de illo: Tu verò ne credideris illis, in- 21
sidiantur enim ei ex eis viri ampliùs quàm quadraginta, qui se devoverunt non
manducare, neque bibere, donec interficiant eum: & nunc parati sunt, expe-
ctantes promissum tuum. Tribunus igitur dimisit adolescentem, præcipiens ne 22
cui loqueretur quoniam hæc nota sibi fecisset. Et vocatis duobus Centurionibus, 23
dixit illis; Parate milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, & equites septua-
ginta, & lancearios ducentos, à tertia hora noctis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 فاذ صار شغب كبير * تورع رييس الالف خاشيا الا يختلسوا بولص * امر عصابة الجند ان
ينزلوا فيخطفوه من بينهم ويجلبوه الي العسكر * وفي الليلة المقبلة وقف به الرب قايلا
11 يا بولص ثق فانك كما شهدت بالامور من اجلي في اورسليم * هكذا يجب عليك ان تشهد
12 عني في رومية * تم * فلما صار النهار صنع قوم من اليهود موامرة معكوسة * لانهم
13 لعنوا انفسهم قايلين * انهم لا اكلوا ولا شربوا * الي ان يقتلوا بولص * وكان الذين اتفقوا
14 علي هذا القسم اكثر من اربعين * وانهم تقدموا الي روساء الكهنة والي الشيوخ * وقالوا
15 انا قد لعنا انفسنا لعنا وكيدا ابدا لا نذوق شيا الي ان نقتل بولص * فاظهروا
انتم الان لرييس الالف مع الجماعة * طالبين اليه غدا ان يحدره اليكم * كمعتمدين
ان تعرفوا اموره معرفة بليغة * ونحن نكون مستعدين قبل دنوه اليكم نقتله
16 * فاذا سمع ابن اخت بولص مكرهم الذي اكمنوه له * مضي فدخل الي العسكر
17 واخبر بولص بذلك * فاستدعي بولص احد روساء الميات * وقال له اوصل هذا الشاب
18 الي رييس الالف * فان له شي يخبره به * فاخذه وادخله الي رييس الالف * فقال له ان
19 المعتقل استدعاني فسالني ان ادخل اليك هذا الشاب * فان له سر يخبرك به * فقبض
رييس الالف علي يده ومضي به علي انفراد * واستخبره ما هو السر الذي عندك
20 تخبرني به * فقال ان اليهود قد توافقوا ان يسلوك ان تحدر بولص الي الجمع غدا
21 كمعتمدين ان يستخبروا عن احواله بمعرفة بليغة * فانت اذا لا تذعن لهم * لان
قد اكمن له اكثر من اربعين رجلا منهم * وقد لعنوا انفسهم انهم لا اكلوا ولا شربوا
22 الي ان يقتلوه * والان فهم معدون * منتظرون الوعد منك بهذا * واصرف رييس
الالف الشاب * بعد ان وصاه الا تذكر لاحد * انك اطلعتني علي هذا الاخبار
23 * واستدعي من روساء الميات اثنين * فقال لهما سويا مايتي جندي لينطلقوا
الي قيسارية * وسبعين فارسا * ومايتي ناشب * يحضرون في الدار في الساعة الثالثة من الليل

Cùm igitur tumultus copiosus factus 10
esset, extimuit tribunus, veritus ne
Paulum diriperent, præcepitque cohorti
militum ut descendentes raperent eum
de medio illorum, adducerentque in
castra. Nocte sequenti astitit ei Do- 11
minus, dicens; O Paule, confide: ut
enim testimonium in rebus pro me
perhibuisti Jerosolymis, sic te oportet
Romæ de me testificari. Hucusque.
Facto autem die, inierunt quidam ex 12
Judæis infaustam conspirationem: de-
voverunt enim se, dicentes non esuros
se, neque bibituros, donec Paulum oc-
ciderent. Erant autem qui in hanc 13
conjurationem conspiraverant, plures
quàm quadraginta. Hi nimirùm ac- 14
cedentes ad principes sacerdotum &
seniores, dixerunt eis; Nos quidem
firmâ devotione devovimus nos ipsos,
nihil gustaturos, donec Paulum occi-
damus. Nunc ergò significate vos tri- 15
buno cum concilio, petentes ab eo cras
ut demittat eum ad vos, tanquam vo-
lentes scire res ejus cognitione exactâ:
nos verò parati erimus, antequam ad
vos accedat, interficere illum. Cùm 16
autem audisset filius sororis Pauli dolum
quem ei per insidias paraverant, abiens
ingressus est castra, & indicavit hæc
Paulo. Accersito autem Paulus uno ex 17
centurionibus, dixit illi; Duc juvenem
istum ad tribunum: habet enim ali-
quid ei referendum. Qui assumptum 18
illum introduxit ad tribunum, dixitque
ei; Vinctus ille me accersitum rogavit
ut introducerem ad te juvenem istum:
habet enim secretum tibi significandum.
Quarè apprehensâ tribunus manu ejus, 19
duxit eum seorsum, & percontatus est
illum; Quodnam est secretum quod
habes significandum mihi? Ait; Judæi 20
conspirârunt ad rogandum te ut mittas
Paulum cras ad concilium, quasi cu-
pientes inquirere de statu ipsius, cog-
nitione diligenti. Tu igitur ne ac- 21
quiescas illis, quia insidiati sunt ei
plures quàm quadraginta viri ex iis;
& devoverunt seipsos, non esuros se,
neque bibituros, donec interficiant
eum: & nunc parati sunt, expectantes
à te hujus rei promissum. Dimisit 22
autem tribunus adolescentem postquam
præcepit ei; Ne cui referas inquiens
quòd hos nuntios indicaveris mihi.
Et accersitis duobus ex centurioni- 23
bus, dixit eis; Destinate ducentos
milites ut eant Cæsaream, & septua-
ginta equites, & sagittarios ducentos:
adsintque in atrio ad horam ter-
tiam nocturnam.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ሱ፡ ኀበ፡ ሊቃ፡ ካህናት፡ ወኀበ፡ መላሕቅተ፡ ሕዝብ፡ ወይቤልዎሙ፡ ናሁኬ፡ ተማሐ
ለ፡ ወተከኅተይና፡ ከመ፡ ኢንብልዕ፡ ወኢንሰቲ፡ እስከ፡ ንቀትሎ፡ ለጳውሎስ። ወይ
ዜ፡ አንትሙ፡ በልዎሙ፡ ለመልአክ፡ ወለዐውድ፡ ከመ፡ ያምጽእዎ፡ ኀቤክ
ሙ፡ ከመዝ፡ ይሕትትዎ፡ ወይበይቅዎ፡ ወንሕነሰ፡ ድቡዓን፡ ንሕነ፡ ንቀትሎ፡ ዘእን
በለ፡ ይቅረብ። ወሰምዖሙ፡ ወልደ፡ እኅቱ፡ ለጳውሎስ፡ ምክሮሙ፡ ወቦአ፡ ቤ
ተ፡ ሞቅሕ፡ ወዜነዎ፡ ለጳውሎስ። ወጸውዐ፡ ጳውሎስ፡ ሊሐደ፡ ሐቢ፡ ወይቤሎ፡
ለብጽሖ፡ ሊተ፡ ለዝ፡ ወልደ፡ ኀበ፡ መልአክ፡ እስመ፡ ዘይነግር። ወነሥኦ፡ ወወሰ
ዶ፡ ኀበ፡ መልአክ፡ ወይቤ፡ ዝኩ፡ ጳውሎስ፡ ሙቁሕ፡ አስተብቍዐኒ፡ ለብጽሖ፡ ሊ
ተ፡ ለዝ፡ ወልድ፡ ኀቤክ፡ ከመ፡ በዘ፡ ይነግረከ። ወአኀዘ፡ በእዴሁ፡ መልአክ፡
ሙ፡ ዘለንተ፡ በሕቲቶሙ፡ ወይቤሎ፡ ምንት፡ ነገሩ፡ ዘታየድዐኒ። ወይቤ፡
ከመዝ፡ ተማከሩ፡ አይሁድ፡ ያስተብቍዑከ፡ ወታምጽኦ፡ ገሰመ፡ ለጳውሎ
ስ፡ ውስተ፡ ዐውድ፡ ከመዝ፡ የሐትቶ፡ ወይበይቆ። አንተ፡ እንከ፡ አሀ፡ ኢትባሉ
ሙ፡ እስመ፡ ይፀንሕዎ፡ በፍኖት፡ ወይበዝኁ፡ እምአርብዓ፡ ዕደው፡ እለ፡ ከመ
ዝ፡ ተማሐሉ፡ ከመ፡ ኢይብልዑ፡ ወኢይስተዩ፡ እስከ፡ ይቀትልዎ፡ ወይእዜ፡
ድቡዓን፡ እሙንቱ፡ ዳእሙ፡ እንከ፡ ትልእክ፡ ሎቱ፡ ይፀንሑ። ወእምዝ፡ ፈነዎ፡
ለውእቱ፡ ወልድ፡ ወከልኦ፡ ኢይንግር፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘነገሮ። ወጸው
ዐ፡ ክልኤተ፡ እምወዓሊሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ያስናድኡ፡ ክልኤ፡ ምእት፡ ብእሲ፡ እምሠ
ራዊት፡ ምእተ፡ ሰብአ፡ አፍራስ፡ ወክልኤ፡ ምእት፡ ብእሴ፡ ኲናት፡ ወይሑሩ፡ ቂሳርያ፡
ዘሣልስት፡ ሰዐት፡ ለሊቱ።

Et adierunt ad principes sacerdotum & ad seniores populi, & dixerunt iis; Ecce 14
igitur juravimus, & conclusimus quòd non edemus, neque bibemus, donec trucidemus
Paulum. Et nunc vos dicite Tribuno & concilio, ut adducant eum ad vos 15
quasi interrogare eum & perscrutari eum, & nos parati sumus trucidare eum
prinsquàm appropinquet. Et audivit filius sororis Pauli machinationem eo- 16
rum, & intravit carcerem, & nuntiavit Paulo. Et vocavit Paulus quendam 17
centurionem, & dixit ei; Perduc nocte hunc filium ad tribunum, quia habet
quod annuntiet ei. Et accepit eum, & adduxit eum ad tribunum, & dixit; 18
Iste Paulus vinctus rogavit me ut adducerem nocte hunc filium ad te, quasi
habentem quod annuntiet tibi. Et prehendit manum ejus tribunus, & sece- 19
dere fecit eum seorsum, inter se solos, & dixit ei; Quinam est sermo ejus
quem significaturus es mihi. Et dixit; Ecce, sic constituerunt Judæi rogare 20
te, ut producas cras Paulum in concilium, quasi interrogaturus eum, & ex-
quisitiùs inquisiturus de eo. Tu igitur etiam ne alloquaris eos, quia expectant eum 21
in via, & plures sunt quàm quadraginta viri qui sic juraverunt, quòd non
edent neque bibent, donec trucident eum, & nunc parati sunt: tantùm igitur
ut mittas pro eo, expectant. Et tunc misit tribunus hunc filium, & prohibu- 22
it eum, ne nuntiaret alicui quod nuntiaverat ipsi. Et vocavit duos ex mi- 23
nistris ejus, & dixit iis, ut præpararent ducentos milites de exercitu, centum
equites, & ducentos lancearios: ut proficiscerentur Cæsaream à tempore ter-
tiæ horæ noctis.

Jumentáque adparare, ut imponentes Paulum, salvum perducerent ad Felicem
24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον, διασώσωσι πρὸς (δ) Φήλικα
præsidem: Scribens epistolam continentem formam hanc: Claudius Lysias
25 τὸν ἡγεμόνα· Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας
26 præstantissimo præsidi Felici, gaudere. Virum hunc comprehensum à
27 τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι (ε) Φήλικι, χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ
Judæis, & futurum interfici ab eis, superveniens cum exercitu,
τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι,
eripui eum, discens quia Romanus est. Volens autem scire
28 (ζ) ἐξειλόμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. (η) Βουλόμενος δὲ γνῶναι
causam ob quam incusarent eum, deduxi eum in consessum eorum.
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, (θ) κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.
Quem inveni appellatum de quæstionibus legis ipsorum, nihil verò dignum morte
29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
aut vinculis crimen habentem. Indicatis autem mihi insidiis in virum
30 ἢ δεσμῶν (ι) ἔγκλημα ἔχοντα. Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν (κ) ἄνδρα
futuris esse à Judæis, statim misi ad te, denuntians & ac-
μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατ-
cusatoribus dicere quæ ad eum apud te. Vale. Ipsi quidem ergò milites
31 ηγόροις (λ) λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. Ἔρρωσο. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
secundùm constitutum sibi, assumentes Paulum, duxerunt per
κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον (μ) διὰ
noctem in Antipatridem. At postridie dimittentes equites, ire
32 τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς, (ν) πορεύεσθαι
cum eo, reversi sunt in castra. Qui ingressi in Cæsaream,
33 σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,
& reddentes epistolam præsidi, statuerunt & Paulum ei. Legens
34 καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. (ξ) Ἀναγνοὺς
autem præses, & interrogans ex quali provincia esset, & cognoscens quia de
δὲ ὁ ἡγεμών, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ
Cilicia, Audiam te, inquit, cùm & accusatores tui adfuerint.
35 (ο) Κιλικίας, Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται.
Jussitque eum in prætorio Herodis custodiri.
(π) ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου (ρ) φυλάσσεσθαι.

CAP. XXIV. κδ'.

Post autem quinque dies descendit princeps sacerdotū, Ananias, cum senio-
ΛΕ' 1 Μετὰ (α) δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, (β) μετὰ τῶν πρεσβυ-
ribus, & oratore Tertullo quodam, qui comparuerunt præsidi adversus Paulum.
τέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
Citato autem eo, cœpit accusare Tertullus, dicens; Multa pacis
Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων, Πολλῆς εἰρήνης 2
compotes per te, & directiorum factorum genti huic per tuam
τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ (γ) κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς 3
prudentiam, prorsúsque & ubique suscipimus, præstantissime Felix, cum omni gratiarum
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχα-
actione. Ut autem non super plus te interpellem, oro audire te nos concise
ριστίας. Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως 4
tuâ æquitate. Invenientes enim hominem hunc pestiferum, & moventem seditionem
τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ κινοῦντα (δ) στάσιν
omnibus Judæis qui per habitatam, antistitémque Nazarenorum 5
πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων
sectæ: Qui etiam templum tentavit prophanare: quem & apprehendimus, &
αἱρέσεως· Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ (ε) ἐκρατήσαμεν, καὶ 6
secundùm nostram legem voluimus judicare. Adveniens autem Lysias tri-
κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλί-
bunus, cum multa vi ex manibus nostris abduxit: Jubens accu- 7
αρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε· Κελεύσας τοὺς κατη-
satores ejus venire ad te, à quo poteris ipse judicans de omnibus istis 8
γόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ, παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων
cognoscere, quorum nos accusamus eum.
ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

MS. A. (δ) Φίλικα (ε) Φίλικι, (ζ) ἐξειλάμην, μαθὼν (η) Βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι (θ) κατήγαγον εἰς (ι) ἔχοντα ἔγκλημα. (κ) ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα (λ) λέγειν αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. Οἱ μὲν (μ) διὰ νυκτὸς (ν) ἀπέρχεσθαι (ξ) Ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας (ο) Κιλικίας ἐστίν, Διακούσομαί (π) κελεύσας ἐν τῷ (ρ) φυλάσσεσθαι αὐτόν. ΚΕΦ. κδ'. MS. A. (α) δέ τινας ἡμέρας (β) μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν, καὶ (γ) διορθωμάτων (δ) στάσεις (ε) ἐκρατήσαμεν, *** desiderantur hîc reliqua hujus versûs, cum vers. 7. toto sequente, & principium vers. 8. usque ad ista verba, παρ' οὗ δυνήσῃ ἀνακρίνας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]

24 Parate autem & jumentum, ut imponant ei Paulum, & salvent eum apud Felicem præsidem. *Deest 25. versus.*
26 Scripsit autem epistolam, dedítque eis, quæ erat hujusmodi: Claudius Lysias Felici præsidi victorioso pacem.
27 Virum hunc prehenderunt Judæi ut trucidarent eum: sed obstiti ego cum Romanis, eúmque liberavi, quum didicissem eum Romanum esse.
28 Ac dum studerem scire causam ob quam accusarent eum, demisi eum in consessum illorum.
29 Et comperi quòd de quæstionibus legis suæ accusarent eum, nulla tamen esset in eo causa digna vinculis aut morte.
30 Quum porrò indicatus esset mihi dolus quem per insidias nectebant in eum Judæi, confestim misi eum ad te: & præcepi delatorib' ej', ut venirent agerentq; cum eo coram te. Vale.
31 Tunc Romani sicut injunctum eis fuerat, acceperunt Paulum noctu, & adduxerunt eum in Antipatrida urbem.
32 Postridiè verò equites dimiserunt pedites socios suos, ut reverterentur in castra.
33 Et adduxerunt eum Cæsaream, reddiderúntque epistolam præsidi, ac steterunt coram eo Paulum.
34 Quúmque legisset epistolam, interrogavit eum ex quanam provincia esset: & quum didicisset quòd ex Cilicia,
35 dixit ei; Auditurus sum te, quum venerint accusatores tui: & jussit eum custodiri in prætorio Herodis.

Mediâ Parasceue Crucifixionis. 61.

CAP. XXIV.

1 Quinque autem post diebus descendit Hanania summus sacerdos cum senioribus, & cum Tertullo rhetore, atque significavit præsidi de Paulo.
2 Quumque advocatus esset, exorsus est Tertullus, accusans eum, ac dicens; Multis quidem annis degimus causâ tui, multáque prospera successerunt huic genti sub
3 functione muneris tui, nósque omnes ubique gratias tibi agimus, victoriose Felix.
4 Ne verò pluribus te fatigemus, peto à te, ut audias nostram humilitatem præcisâ oratione.
5 Comperimus enim hunc virum esse vastatorem, & concitantem seditionem omnibus Judæis qui sunt in universa terra. Est enim princeps do-
6 ctrinæ Nazaræorum: Ac templum nostrum voluit polluere. Quumque prehendissemus eum, voluimus eum judicare secundùm legem nostram.
7 Venit autem Lysias tribunus, ac multâ vi è manibus nostris liberavit eum,
8 Et ad te misit eum, jussitque accusatores ejus venire ad te: proinde poteris quum eum interrogaveris, discere ab eo omnia de quibus accusamus eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወያጽንዕዎ፡ ለጳውሎስ፡ ወያብጽሕዎ፡ ኀበ፡ ፌልክስ፡ መልአክ፡፡ ወጸሐፈ፡ሎቱ፡መጽ
25 ሐፈ፡ እንዘ፡ ይብል፡ እምኀበ፡ ቀለውድዮስ፡ መልአክ፡ ለፌልክስ፡ ሰላም፡፡ ለዝ
26 ኒ፡ ብእሲ፡ አኀዝዎ፡ አይሁድ፡ ወፈቀዱ፡ ይቅትልዎ፡ ወቆምኩ፡ ሎቱ፡ ምስለ፡
27 ወዐሊያን፡ ወአድኀንክዎ፡ እስመ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ውእቱ፡፡

Et ut confirmarent Paulum, & adducerent eum ad Felicem principem. 24
Et scripsit ei Epistolam dicentem; A Claudio tribuno Felici salutem. Hunc 25
hominem prehenderunt Judæi, & voluerunt trucidare eum, & steti pro eo cum 26
militibus meis, & servavi eum, eò quòd Romanus fuit. 27

Versio VULGATA LATINA.

24 Et jumenta præparate, ut imponentes Paulum, salvum perducerent ad Felicem præ-
25 sidem. (Timuit enim ne fortè raperent eum Judæi, & occiderent, & ipse posteà
26 calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam:) Scribens epistolam continen-
27 tem hæc: CLAUDIUS Lysias optimo præsidi, Felici, salutem. Virum hunc com-
prehensum à Judæis, & incipientem interfici ab eis, superveniens cum exercitu
28 eripui, cognito quia Romanus est: Voléns que scire causam, quam objiciebant illi,
29 deduxi eum in concilium eorum. Quem inveni accusari de quæstionibus legis ipso-
30 rum, nihil verò dignum morte aut vinculis habentem criminis. Et cùm mihi
perlatum esset de insidiis, quas paraverant illi, misi eum ad te, denuntians & ac-
31 cusatoribus ut dicant apud te. Vale. Milites ergò secundùm præceptum sibi,
32 assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem. Et posterà die dimissis
33 equitibus ut cum eo irent, reversi sunt ad castra. Qui cùm venissent Cæsaream, &
34 tradidissent epistolam præsidi, statuerunt ante illum & Paulum. Cùm legisset
autem, & interrogâsset de qua provincia esset: & cognoscens quia de Cilicia,
Audiam te, inquit, cùm accusatores tui venerint. Jussítque in prætorio Herodis 35
custodiri eum.

CAP. XXIV.

Post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum, Ananias, cum senioribus 1
quibusdam, & Tertullo quodam oratore, qui adierunt præsidem adversùs Paulum.
Et citato Paulo cœpit accusare Tertullus, dicens; Cùm in multa pace agimus 2
per te, & multa corrigantur per tuam providentiam; Semper & ubique suscipimus, 3
optime Felix, cum omni gratiarum actione. Ne diutiùs autem te protraham, oro, 4
breviter audias nos pro tua clementia. Invenimus hunc hominem pestiferum, & 5
concitantem seditiones omnibus Judæis in universo orbe, & auctorem seditionis
sectæ Nazarenorum: Qui etiam templum violare conatus est, quem & apprehensum 6
voluimus secundùm legem nostrâ judicare. Superveniens autem tribunus Lysias, cum 7
vi magna eripuit eum de manibus nostris, Jubens accusatores ejus ad te venire: à 8
quo poteris ipse judicans, de omnib⁹ istis cognoscere, de quibus nos accusamus eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * ليصاعدوا بولص ويوصلوه الي فيلكس الوالي * وكتب اليه
26 رسالة تشتمل علي هذا الرسم * من كلوديوس الملقب بلوسياس الي الوالي الايد فيلكس
27 ان افرح * هذا الرجل قبض عليه اليهود * وتشاوروا ان يقتلوه * فحضرت مع الجند وانقذته
28 اذ علمت انه روميا * فلما اردت ان اعرف السبب الذي يشكونه منه * احدرته الي جماعتهم
29 * فوجدتهم يشكون منه امورا من اجل استحالات في شريعتهم * ولم اجد له ذنبا
30 يستوجب من اجله موتا او تقييدا * ثم عرفت بالاحتيال العتيد ان يصير علي الرجل من
اليهود * فارسلته وشيكا اليك * وامرت ثلابه ان يقولوا بحضرتك ما يشكونه منه * كن
31 معافا * وان الجند كما امروا اخذوا بولص وساروا به في الليل الي مدينة انتيباتريطس * وفي
32 33 الغد اطلقوا الفرسان وعادوا الي العسكر * وطفقوا يسيرون معه * ودخلوا الي قيسارية
34 ودفعوا الرسالة الي الوالي * واقاموا بحضرته بولص * فلما قراها الوالي * وساله من اية بلد هو
35 وعرف انه من الثغر * قال له * سنسمع منك اذا حضروا ثلابك * وامر به يحفظ في قصر

* الفصل الرابع والعشرون *

هيرودس *
1 * وبعد خمسة ايام نزل حننيا رييس الكهنة مع الشيوخ * وترتللوس المنطقي الخطيب
2 وحضروا الي عند الوالي يستعدون علي بولص * فلما استدعاه طفق ترتللوس يثلبه
3 قايلا * ايها الايد فيلكس قد شملتنا سلامة جزيلة * وقد صارت بسياستك لهذه
4 الامة مناقب كثيرة * فقبلناها كل وقت وفي كل صقع بكلية الشكر * ولئلا اقطع خطابك
5 كثيرا * اتضرع اليك وادعيتك ان تسمع منا باختصار * فاننا وجدنا هذا الرجل مفسدا
6 ومهيجا الهيج علي جميع اليهود الذين في المسكونة * متقدما علي شقاق الناصريين * حتي
7 انه حاول ان يدنس الهيكل * فامسكناه ومثلما يخص بشريعتنا اردنا ان ندينه * فان لوسياس
8 القايد علي الالف اتا فاخذه من ايدينا بجهد شديد * وامر معرفيه ان ياتوا اليك * ومنه
يمكنك انت ان تعرف اذا كشفت عنه هذه الخطوب التي نثلبه نحن بها *

Ut ascendere faciant Paulum, cùmque perducant ad Felicem præsidem. 24

Deest vers. 25.

Et scripsit ad eum epistolam, quæ tenorem hujusmodi continebat. A Claudio qui cognominatur Lysias, ad potentissimũ præsidem Felicem. Læto sis animo. 26
Virum hunc comprehendentes Judæi, consilium inierunt de occidendo illo: accurrens autem cum militibus eripui eum, cognito quòd Romanus esset. 27
Cumq; voluissem scire causam pro qua eum accusabant, misi eum ad concilium eorum: 28
Et comperi eos accusantes illum de rebus pertinentibus ad quæstiones circa legem suam, nec deprehendi in ipso culpam pro qua mortem aut vincula mereretur. 29
Deindè certior factus de fraude quæ parabatur adversùs hunc virũ à Judæis, illicò misi eum ad te: & præcepi accusatoribus ejus ut apud te dicerent ea de quibus eum accusabant. Vale. 30
Et verò milites, ut illis mandatum fuit, assumptũ Paulum duxerunt noctu ad urbem Antipatridem. 31
Postridie verò dimiserunt equites, reversique sunt in castra; 32
& incipientes illi iter facere cum eo, Ingressi sunt Cæsaream, & reddiderunt epistolam præsidi, & steterunt Paulum coram ipso. 33
Cùmque legisset eam præses, & interrogâsset eum quâ ex patria esset, & cognovisset quòd ex Cilicia, dixit ad eum; 34
Audiemus te cùm adfuerint accusatores tui: præcepitque ut asservaretur in ædibus Herodis. 35

CAP. XXIV.

Post quinque verò dies descendit Hanania princeps sacerdotum cum senioribus, & Tertullo eloquente oratore: & adierunt præsidem litigaturi contra Paulum: 1
Quo citato, cœpit Tertullus accusare eum, dicens; 2
O potentissime Felix, complexa nos est pax abundans, & contigerunt per gubernationem tuam huic genti beneficia plurima, quæ suscepimus quocunque tempore & ubique locorum omni cum gratiarum actione. 3
Et ne nimiùm interpellem colloquium tuum, rogo benignitatem tuam ut paucis nos audias. 4
Sanè invenimus hunc hominem corruptorem, & auctorem seditionis in omnes Judæos qui sunt in orbe terrarum, præfectum sectæ Nazaræorum: 5
Adeò ut templum fœdare tentaverit. Apprehendimus autem eum, & prout congruum est legi nostræ, voluimus eum judicare. 6
Verùm Lysias dux mille virorum irruens, violentâ vi rapuit eum è manibus nostris: 7
Præcepitque accusatoribus ejus ut ad te venirent. Ab ipsomet autem scire poteris, cùm de illo deprehenderis hos sermones, de quibus nos eum accusamus. 8

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ት : እእምር:ገጋሆ : አቅሪብዮ : ወእቱ: በበይን: መንተ : ያስተዋድይዎ:=: ወ
ነ: ከመዝ: ይትሐዋለዉ: በእንተ: ሕገጊሆሙ: ወአልቦ: አበሰ: ወገጋዮ: በዘ: ይመ
ዘ:ይትሞቃሕ:=: ወበእንተዝ: ፈነውክዎ: ኀቤከ: ለውእቱ: ብእሲ: ወአዘዝ
: ለመስተዋድያን: ይምጽኡ: ኀቤከ::=: ወነሥእዎ: ለጳውሎስ: ሐራ: በከመ:
ዎሙ : ወወሰድዎ : በሌሊት:=: ወእምዝ: በሳኒታ : ለሠዐሉ : አፍራሲሆሙ:
: አህጉረ : አድያም:=: ወቦኡ: ሀገረ : ቂሳርያ: ወበጽሑ: ኀበ: መኰንን: ወመ
: መጽሐፈ : ለመልእክ: ወአቅረብዎ: ለጳውሎስ: ኀቤሁ::=: ወአንበቦ : ሐተ
: ዘመስፍን: መኑ: ውእቱ: ወአእሚሮ: ከመ: ዘሀገረ: ቂልቂያ : ውእቱ:=: ይቤሉ:
: በጺሖሙ : መስተዋድያን : ነሰምዐከሙ : ወአዘዘ : ይዕቀብዎ : ኀበ: መኰ
ንን:ሄሮድስ::=:
ወእም: ሐሙስ: ዕለት: ወረደ: ሐናንያ:ሊቀ:ካህናት:ምስለ:ረበናት:ወአሐዱ:ዐቃቤ:
:ዘስሙ: ጠርጠሉስ: ወአስተዋደይዎ:ለጳውሎስ:ኀበ:መልአክ:=: ወእምዝ:አቅ
:ሉቱ: ወአኀዘ: ይንግር ጠርጠሉስ:ወይቤ::=: ብዙኀ:ሰላም: ኮነ: በአብሬትከ:
:ኮነ:ንብረቶሙ: ለአሕዛብ: በጥበብከ: ወለኵሉ: በኵልሄ:ረከብነ: ሠናዐተከ:
:ትእዛዝከ:በኵሉ:=: ወከመ: ኢያጽሕብከ:ፈድፋደ : ብቍዐኒ : አጽምአኒ:ኅ
:እነግረከ:=: ረከብናሁ:ለዝ:ብእሲ:ጽሩፈ: ወይገብር:ሁከተ:ወየሀውክ:ኵሎ:
:በኵሉ:በሐውርት:ወይሜህር:ካሕደ:ዘሕዝበ:ናዝራዊያን:=: ወአርኰሰ:ቤተ:
:ወአሐዝናሁ::=: ወሖበ:መኰንን:መስፍነ:ኀቤ: ወየነሥኦ:በኀይል:=: ወአዘ
ስተዋድያኒሁ:ይምጽኡ: ኀቤከ: ከመ: ተአምር: እምኀቤሁ:ምንት:ውእቱ:ዘአስተ
: ከመ: በሕግነ: ንኰንኖ: ፈቀድነ:: ወዘኒ: ኵሎ: ዘናስተዋድዮ: ሀለወከ: ታእምር:
ተከ::=:

Et percontatus sum ut intelligerem crimen ejus (cum fecissem ego eum accedere) 28
propter quod accusabant eum. Et inveni quòd illud de quo disputabant cum eo 29
erat de lege eorum, & non fuit delictum & crimen pro quo moreretur, & pro quo vinciretur. Et propterea misi ad te hunc hominem & præcepi accusatoribus ut 30
venirent ad te. Et acceperunt Paulum milites, sicut præcepi iis, & adduxerunt 31
eum nocte. Et tunc postridie reliquerunt equos eorum in oppidis vicinis. Et 32
intrârunt civitatem Cæsareæ, & venerunt ad prætorium & tradiderunt Epistolam principi, & accedere fecerunt Paulum ad eum. Et quum legisset eam, percon- 33
tatus est de cujus provincia esset: & quum cognovisset quòd de civitate Cilicia 34
fuit, Dixit ei; Igitur quum venerint accusatores, audiemus vos: & præcepit ut 35
custodirent eum apud prætorium Herodis.

CAP. XXIV.

Et à quinque diebus descendit Hananias princeps sacerdotum cum magistris, & 1
quodam custode verborum, cujus nomen erat Tertullus, & accusârunt Paulum apud præsidem. Et tunc accedere fecerunt eum ad illum, & cœpit Tertullus per- 2
orare, & dixit; Multa pax fuit in regimine tuo, & jucunda fuit vita popu- 3
lis per prudentiam tuam, & omnibus ubique: & invenimus decretum tuum honorificum in omnibus. Et ut non protraham te diutiùs, obsecro ut audias me pau- 4
cis loqui tibi: Invenimus hunc hominem blasphemum, & facientem insurrectionem, 5
& commoventem totum populum in omnibus regionibus, & docentem hæresim Na- 6
zarenorum. Et profanavit Domum sanctam, & pertinentia ad eam. Et tunc advenit prætorium centurio, & abduxit eum cum vi: Et præcepit accusatoribus 7
ejus ut venirent ad te, ut cognoscas, & ab ipso quid sit de quo accusârunt eum, 8
ut secundùm legem nostram judicemus eum: voluimus, & omnia de quibus accusamus eum, oportet te ut cognoscat, interrogante te.

Consenserunt autem & Judæi, dicentes hæc ita habere. Respondit
9 (ζ) Συνέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη
10 autem Paulus, annuente sibi præside, dicere; Ex multis annis *existentem*
(η) δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος, λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα
te judicem genti huic sciens, *meliorem* animo *quæ de* *meipso* *defen-*
σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, (θ) εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολο-
dam: *Potente* *te* cognoscere, quia non plures sunt mihi dies quàm duodecim,
11 γοῦμαι· (ι) Δυναμένου σου γνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι (κ) ἡμέραι ἢ δεκαδύο,
ex quo ascendi *adoraturus* in Hierusalem. Et neque in templo invenerũt me
12 ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με
apud aliquem disputantem, aut *seditionem* facientem turbæ, neque in syna-
πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ (λ) ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συνα-
gogis, neque *per* *urbem*: Neque probare *me* possunt de quibus nunc
13 γωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· Οὔτε (μ) παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νῦν
accusant me. Confiteor autem hoc tibi, quòd secundùm *viam* quam dicunt
14 κατηγοροῦσί μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν
hæresim, sic deservio patrio Deo, credens omnibus quæ *secundùm* *le-*
αἵρεσιν, (ν) οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νό-
gem, & Prophetis *scriptis*: Spem habens in Deum, quam &
15 μον, καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις· Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ
hi ipsi expectant, resurrectionem futuram *esse* *mortuorum*, justorúmque &
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν (ξ) ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ
injustorum. In hoc *autem* ipse *exerceo*, *inoffensam* conscientiam habere ad
16 ἀδίκων. Ἐν τούτῳ (ο) δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς
Deum, & homines semper. *Per* annos autem plures *accessi*
17 τὸν Θεὸν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. Δι' ἐτῶν δὲ (π) πλειόνων παρεγενόμην
eleemosynas facturus in gentem meam, & oblationes. In quibus invenerunt
18 ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς. (ρ) Ἐν οἷς εὗρόν
me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu. Quidam autem ex
με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ
19 Asia Judæi, quos oportebat apud te præstò esse, & accusare, si quid haberent
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς (σ) δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν
adversus me: Aut ipsi hi dicant, si quid invenerunt in me iniquum, *stante*
(τ) πρός με· Ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, (υ) εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος
20 *me* in *consessu*, *Aut* de una hac voce, quâ clamavi stans in
μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς (φ) ἔκραξα ἑστὼς ἐν
21 *eis*; Quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie à vobis
αὐτοῖς, Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον (χ) ὑφ' ὑμῶν.
Audiens autem *hæc* Felix, distulit illos, *exquisitiùs* *cognoscens* *quæ* de
22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ, ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ
via, dicens; Cùm Lysias tribunus descenderit, *pernoscam* *quæ* *per*
τῆς ὁδοῦ, (ψ) εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
vos. *Constituénsque* Centurioni custodire *Paulum*, habere
23 ὑμᾶς. (ω) Διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι (α) τὸν Παῦλον, ἔχειν τε
laxationem, & *neminem* prohibere *propriorum* ei ministrare, aut *adire*
ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ (β) ὑπηρετεῖν, ἢ προσέρχεσθαι
eum. Post autem dies aliquot *adveniens* Felix cum Drusilla
24 αὐτῷ. Μετὰ (γ) δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ
uxore sua *existente* Judæâ, *accersivit* Paulum, & audivit *eum* de
(δ) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
quæ in Christum *fide*. *Disserente* autem illo de justitia &
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ
25 castitate, & judicio futuro *esse*, tremefactus *factus* Felix,
ἐγκρατείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ (ε) μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ
respondit: Quod nunc *habens*, vade: *opportunitatem* autem *nactus* accersam te:
ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον, πορεύου· καιρὸν δὲ (ζ) μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε.

MS. A. (ζ) Συνεπέθεντο (η) τε (θ) εὐθύμως τὰ (ι) Δυναμένου ἐπιγνῶναι, (κ) ἡμέραι δώδεκα. (λ) ἐπίστασιν (μ) παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ (ν) οὕτως (ξ) ἔσεσθαι, δικαίων (ο) καὶ αὐτὸς (π) πλειόνων*, ἐλεημοσύνας (ρ) Ἐν αἷς (σ) ἔδει (τ) πρὸς ἐμέ· Εἰ αὐτοὶ (υ) τί εὗρον ἀδίκημα, (φ) ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς, (χ) ἐφ' ὑμῶν. *ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, (ψ) εἴπας, (ω) Διαταξάμενος τῷ (α) αὐτὸν, ἔχειν (β) ὑπηρετεῖν αὐτῷ. (γ) δέ τινας ἡμέρας (δ) τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ (ε) μέλλοντος· ἔμφοβος δὲ γενόμενος (ζ) παραλαβὼν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

9 Tumultuârunt autem in eum ipsi quoque Judæi, dicentes, hæc ita se habere.
10 Innuit autem præses Paulo ut loqueretur: Respondit itaque Paulus, & ait; A multis annis scio te esse judicem hujus gentis, & ideò lætè depromam spiritum pro me ipso,
11 Quum tu possis nôsse non plures mihi præteriisse dies quàm duodecim, ex quo ascendi ad Ierusalem adorandi gratiâ:
12 Neque invenerunt me loquentem cum aliquo in templo, nec etiam turbam congregantem sive in synagoga eorum, sive in urbe.
13 Neque in eorum potestate situm est ut demonstrent coram te quicquam eorum de quibus nunc me accusant.
14 Enimverò hoc confiteor, me hâc eâdem doctrinâ, quam dicunt, colere Deum patrum meorum, ita qui credam omnibus quæ scripta sunt in lege & in prophetis.
15 Et qui habeam in Deum spem illam quam & ii ipsi exspectant, futuram resurrectionem à mortuis, justorum & injustorum.
16 Propterea etiam laboro ut conscientiam puram habeam coram Deo & coram hominibus perseveranter.
17 Annis porrò multis veni ad filios meæ gentis largiturus eleemosynam, oblaturúsque oblationem.
18 Et me isti invenerunt in templo quum expurgatus essem, non cum turba, neque cum tumultu.
19 Nisi quòd tumultuati sunt quidam Judæi qui venerant ex Asia, quos oportebat stare mecum coram te, & accusare quod *in me* habebant.
20 Aut hi ipsi dicant quid invenerint in me flagitii, quum starem ante consessum eorum:
21 Nisi unicum hoc verbum quòd clamavi stans inter eos, De resurrectione mortuorum in judicium vocor hodiè coram vobis.
22 Felix autem, quia hanc viam plenè cognoscebat, distulit eos dicens; Quum venerit tribunus, auditurus sum inter vos.
23 Et imperavit centurioni ut custodiret Paulum in requie, utque nemo ex familiaribus ipsius prohiberetur ei ministrare.
24 Cæterùm paucis pòst diebus misit Felix & Drusilla uxor ejus quæ erat Judæa, & advocantes Paulum, audierunt ab eo de fide in Messiam.
25 Quumque verba faceret ad eos de justitia, & sanctimoniâ, & de judicio futuro, repletus est timore Felix, dixitque; Nunc quidem abi: quando verò erit mihi locus, mittam ad te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወተሰጥዎ ፡ አይሁድ ፡ ወይቤሉ ፡ ለማን ፡ ከማሁ ፡ ውእቱ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ጳውሎስ ፡ ወ
10 ቀጸበ ፡ ለመልአክ ፡ ወይቤሎ ፡ ለመብዙኅ ፡ ዓመታት ፡ መኰንኖሙ ፡ አንተ ፡ ለዝ ፡ ሕ
11 ዝብ ፡ ወታአምሮሙ ፡ ግዕዞሙ ፡ ወይእዜኒ ፡ ተፈሢሕየ ፡ እነግረከ ፡ ቅሬትየ ፡፡ ዘ
ሀለወከ ፡ ታእምር ፡ እሙ ፡ ኢይበዝኅ ፡ ዐሠር ፡ ወሰኑይ ፡ ዕለት ፡ እምዘ ፡ ዐረገ ፡ ኢ
12 የሩሳሌም ፡ እስግድ ፡፡ ኢረከቡኒ ፡ እንዘ ፡ እትዋቀሥ ፡ በምኵራብ ፡ ወኢምስለ ፡
13 መኑሂ ፡ ወኢእንዘ ፡ አሀውክ ፡ ሕዝበ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወኢበሀገር ፡፡ ወኢይክል ፡
አብጽሖ ፡ ሊተ ፡ በዘ ፡ ኵሉ ፡ ዘያስተዋድዩኒ ፡፡

9 *Et responderunt Judæi, & dixerunt; Verè sic est.*
10 *Et respondit Paulus, & innuit præsidi, & dixit ei; A multis annis judex fuisti horum gentium, & scis mores earum, & nunc gaudens loquar ad te defensionem meam.*
11 *Oportet te cognoscas, quòd quamvis non exactus sit duodecimus dies, ex quo ascendi Hierosolymam adorare:*
12 *Non invenerunt me differentem in templo, ne cum aliquo quidem, neque commoventem populum in Domo sancta, neque in civitate.*
13 *Et non potest producere contra me, pro omnibus de quibus accusant me.*

Versio VULGATA LATINA.

9 Adjecerunt autem & Judæi, dicentes hæc ita se habere. Respondit autem
10 Paulus, (annuente sibi Præside dicere:) Ex multis annis te esse judicem
11 genti huic sciens, bono animo pro me satisfaciam. Potes enim cognoscere,
quia non plus sunt mihi dies, quàm duodecim, ex quo ascendi adorare in
12 Jerusalem: Et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem,
aut concursum facientem turbæ, neque in synagogis, Neque in civitate:
13 Neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant. Confiteor autem
14 hoc tibi; Quòd secundùm sectam, quam dicunt hæresim, sic deservio Patri
& Deo meo, credens omnibus, quæ in Lege & Prophetis scripta sunt:
15 Spem habens in Deum, quam & hi ipsi expectant, resurrectionem futuram
16 justorum, & iniquorum. In hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientiam
17 habere ad Deum, & ad homines semper. Post annos autem plures, eleëmo-
18 synas facturus in gentem meam, veni, & oblationes, & vota. In quibus
invenerunt me purificatum in templo; non cùm turbâ, neque cum tumultu.
Quidam autem ex Asia Judæi, quos oportebat apud te præstò esse, & accu- 19
sare si quid haberent adversùm me: Aut hi ipsi dicant siquid invenerunt 20
in me iniquitatis, cùm stem in concilio, Nisi de una hac solummodò vo- 21
ce, quâ clamavi inter eos stans; Quoniam de resurrectione mortuorum ego
judicor hodiè à vobis. Distulit autem illos Felix, certissimè sciens de via 22
hac, dicens; Cùm tribunus Lysias descenderit, audiam vos. Jussitque Cen- 23
turioni custodire eum, & habere requiem, nec quenquam de suis prohibere
ministrare ei. Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla uxore sua, 24
quæ erat Judæa, vocavit Paulum, & audivit ab eo fidem, quæ est in Chri-
stum Jesum. Disputante autem illo de justitia, & castitate, & de judicio fu- 25
turo, tremefactus Felix respondit; Quod nunc attinet, vade: tempore autem
opportuno accersam te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الذي طابقها وجماعة اليهود قايلين • ان هذه الامور هكذا هي * فاجاب بولص حين
اومي اليه الوالي ان يتكلم • فقال اذ قد عرفت انك لم تزل منذ سنين كثيرة قاضيا
لهذه الامة • اعتذر عن احوالي بطيبة نفس * وبمعرفتك ان تعرف انه ليس لي اكثر
من اثني عشر يوما • منذ صعدت لاسجد باورشليم * وما وجدوني في الهيكل اخاطب
احدا • ولا مشي رهج لا في الجموع ولا في المدينة * ولا يستطيعون الان يحصرون حجة
عن ما يثلبوني الان به * وانا معترف لك بهذا • ان الطريق التي يقولون هم انها سعاية
فيها هكذا اعبد الاله الابوي • مصدقا جميع المكتوبات في الشريعة والانبياء * ولي رجا
ورجاة من الله • الرجا الذي لا يستطروه هولاء • ان سيكون للموتى قيامة مستعد للصديقين
والظالمين * فاذ ادرس في هذا • لي رويه لا يعترلها في الله والناس كل حين * وبعد
سنين كثيرة اقبلت جايبا لامتي بصدقات وقرابين * فقد وجدوني فيها مطهرا في
الهيكل • لا مع جمع • ولا في اجلاب * وان قوما يهودا من اسيا وسوا بي • كان يجب ان
يحضروا بحضرتك ويثلبوني • ان كان لهم علي تبعة * او فليقولوا هولاء ايه طالبة
وجدوها في • سوى اني لما وقفت في الجمع هتفت بهذا الصوت الواحد قايلا بينهم
انكم قد اجتمعتم تحاكموني اليوم من اجل انبعاث الموتى * فاذ سمع هذا فيلكس
دافعهم • موثرا ان يعرف الحاجج التي عن الطريق معرفة بليغة • قايلا اذا انحدر ليسيا
رييس الالف يعرف احوالكم * وامر الى رييس الماية ان يحفظ بولص ويكله راحة ولا
يمنع احدا من اليهود من خدمته والدخول اليه * وبعد ايام لما جاء فيلكس مع امراته
دروسيلي اليهودية • فاستحضر بولص وسمع منه عن الايمان بيسوع المسيح * فاذ فاوضه
في العدل والعفة والحمية والدينونة العتيدة ان تكون • صار فيلكس خايفا • واجاب فانصرف
الان • واذا انفق لي وقت استدعيتك *

Quibus assensus est etiam cœtus Ju- 9
dæorum dicentium has res ita se habe-
re. Respondit Paulus, cùm annuisset 10
ei præses ut loqueretur, & ait; Cùm
noverim te diutissimè multis abhinc
annis judicem esse hujus gentis, cau-
sam rerum mearum libenti animo di-
cam. Poteris autem cognoscere, quòd 11
non plures sunt mihi dies quàm duo-
decim, à quo ascendi adorare Jeroso-
lymis: Neque me repererunt in tem- 12
plo cum aliquo colloquentem, neque se-
ditionem in plebe concitantem, neque
in synagogis, neque in urbe. Nec pos- 13
sunt modò rationem afferre horum de
quibus nunc me accusant. Equidem 14
hoc tibi fateor, quòd juxta viam,
quam ipsi sectam esse dicunt, ita pa-
ternum Deum adoro, credens omnibus
quæ scripta sunt in lege & prophetis.
Et spem habeo, quam à Deo expecto, 15
spem inquam quam isti minimè ex-
pectant, fore mortuis resurrectionem
reservatam justis & injustis. Dumque 16
in his exerceor, mentem habeo haud
impingentem apud Deum & homines
semper. Post multos autem annos ve- 17
ni afferens genti meæ eleemosynas &
oblationes, Cum quibus invenerunt 18
me purificatum in templo, non cum tur-
ba, neque cum tumultu. At verò 19
quosdam Judæos ex Asia, qui me cri-
minati fuerant, oportebat præstò esse
coram te, meque accusare, si quod cri-
men habebant adversùm me: Vel cer- 20
tè dicant hi ipsi quod scelus in me re-
pererint. Nisi quòd cùm starem in 21
synagoga, hâc unicâ voce clamavi stans
inter eos, Convenistis ut judicio con-
tenderetis mecum hodiè de resurrectio-
ne mortuorum. Hæc cùm audisset 22
Felix, distulit illos, cupiens exactam
habere notitiam de quæstionibus quæ
circa Viam sunt, dicens; Cùm adve-
nerit Lysia tribunus, notas faciet res
vestras. Jussitque centurioni ut Pau- 23
lum custodiret, & quietem illi conce-
deret, nec vetaret ulli Judæorum mi-
nisterium ipsius & ingressum ad eum.
Et post dies aliquot venit Felix cum 24
uxore sua Drusilla Judæa, accersitâ-
que Paulo, audivit ab eo de fide in Je-
sum Christum. Quùmque allocutus 25
cum esset de justitia, & castitate, &
rebus interdictis, atque judicio fu-
turo, perculsus est Felix terrore, &
respondit; Vade nunc, & cùm tem-
pus opportunum nactus fuero, accer-
sam te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

…ት : ለሊመነከ : እመበይነ : ዘይብሉኒ : ይሜህር : ክሕደ :: ለእኔስ : እመልኮ :
…ሔር : እንዘ : እትአመን : በኵሉ : ነገር : ዘጽሑፍ : ውስተ : ኦሪት :
…ት:=> ወእሴፎ : ለእግዚአብሔር : ከመ : እሙንቱኒ : ይትአመኑ : ከመ :
… : ጻድቃን : ወኃጥኣን : እመውታን::=> ከማሁ : ለነሂ : እትአመን : ለ
…ሔር : በጥቡዕ : ልብ :: ከመ : አሰምሮ : ለእግዚአብሔር : ወለሰብእ :
… : ጊዜ::=> ወበዓመቱ : መጻእኩ : እግበር : ምጽዋተ : ወመሥዋዕተ : በ
… : ሕዝብየ:=> ወረከቡኒ : እንዘ : አነጽሕ : ርእስየ : በምኵራብ : ወሊረ
… : እንዘ : እትጋአዝ : ወእትኃሠይ : ወአልቦ : ዘሆኩ : አሕዘበ:=> ሀለው :
… : እለ : መጽኡ : እምእስያ : ወይለዚሂ : ግበር : ይምጽኡ : ኀቤከ : ከ
…ቀድዩኒ::=> ወእመ : አኮ : ናሆሙ : እሉሂ : ይንግሩ : ጽድቀ : እመቦ :
… : ለዘ : ዐመፅኩ : ወእመሂ : ዘርእዩ : ዘገፋዕኩ : በዘ : አምጽኡኒ : ኀበ:
…ኒ:=> ዘእንበለ : አሐተ : ትምህርተ : ዘመሀርኩ : ይእሙ : ብሂልየ : የሐይ
… : ሙታን : ዘረከበኒ : ተኰንኖ : በኀቤከ : ዮም:=> ወተሰጥዎ : ፊልክስ : መል
… : ወይቤሎ : ለእንስኬ : ወሪድየ : ሊስያስ : መስፍን : ነሐትት : ወንጤይቅ : ወናአ
…ነገርክሙ:=> ወአዘዞ : ለሐቢ : ይዕቀቦ : ለጳውሎስ : በኀቤ : ስሑት : ወይ
… : ሰብእ : በዊአ : ኀቤሁ::=> ወእምድኅረ : ሕዳጥ : መዋዕል : ጸውዖ :
… : ፊስጦስ : ወብእሲቱ : ዘስማ : ድሩሲላ : እስመ : አይሁዳዊት : እንተ :
… : ክርስቶስ : ከመ : ይእመኑ:=> ወበእንተ : ጽድቅ ፧ ወበንጽሕ : ወበእንተ:
…ለም : ደንገፀ :: ወፈርሀ : ፊልክስ : ወይቤሎ : ለጳውሎስ : ይእዜሰ : ሑ
… : ኮነ : እጸውዐከ::=>

Veruntamen confiteor tibi, quod ad id quod dicunt de me, Docet hæresin, ego
colo Deum, credens in omni verbo quod scriptum est in lege & prophetis. 14
Et spero in Deo (quod illi credunt) quòd resuscitabuntur justi & peccatores 15
à mortuis. Sic ego fidelis ero Deo, in prompto corde, ut placeam Deo & 16
hominibus, in omni tempore. Et in anno ejus veni, ut facerem eleemo- 17
synas & sacrificia in gente mea. Et invenerunt me purgantem meipsum in 18
templo, & non invenerunt me litigantem, neque contradicentem, Et nihil
fuit quo commovi populum. Fuerunt Judæi qui venerunt ex Asia: et nunc 19
necesse est ut veniant ad te, ut accusent me. Aut si non, ecce hos qui 20
dicant veritatem, si quis fuerit cui audierunt quòd ego injustum feci, aut
si quenquam viderunt quem injuriâ affeci, quapropter adduxerunt me ad præ-
torium: Præter unam doctrinam quam docui, tantummodò dicens; Vivent 21
mortui, quòd incidit mihi judicari apud te hodiè. Et respondit ei Felix præ- 22
ses, & dixit ei; Ego igitur & coadjutor meus Lysias tribunus, interrogabi-
mus, & exquisitè inquiremus, & cognoscemus causam vestram. Et præcepit 23
centurioni, ut custodiret Paulum laxè, & confidenter permitteret homines in-
trare ad eum. Et post paucos dies vocavit Paulum Festus, & uxor ejus 24
cujus nomen Drusilla, quia Judæa fuit, & docuit eos in *Jesu Christo, ut cre-*
derent: Et de justitia, & de castitate, & de judicio æterno: & timuit Fe- 25
lix, & dixit Paulo; Nunc quidem abi, & quando opportunum *erit, accer-*
sam te.

Simul autem & sperans, quod pecunia daretur ei à Paulo, ut solveret
26 (η) Ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ (θ) Παύλου, ὅπως λύσῃ
eum: ideò & frequenter eum accersens, loquebatur ei. Biennio autem exple-
27 αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρω- Λϛ'
to, accepit successorem Felix Porcium Festum: Voléns que gratias præstare
θείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· Θέλων τε (ι) χάριτας καταθέσθαι
Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.
τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

CAP. XXV. κε'.

Festus ergò ingressus provinciam, post tres dies ascendit in Hierosolymam à
1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ
Cæsarea. Indicaverunt autem ei princeps Sacerdotum, & primi Ju-
2 Καισαρείας. (α) Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰου-
dæorum adversùs Paulum, & rogabant eum, Postulantes gratiam adversùs eum,
3 δαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, Αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ,
ut accerseret eum in Hierusalem, insidias facientes interficere eum per
ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ
viam. Ipse quidem ergò Festus respondit, servari Paulum in Cæsarea,
4 τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον (β) ἐν Καισαρείᾳ,
seipsum autem futurum in festinatione proficisci. Qui ergò potentes in vobis, ait,
5 ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. (γ) Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ,
simul descendentes, si quod est in viro hoc, accusent eum.
Συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ (δ) ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.
Demoratus autem in illis dies plures quàm decem, descendens in Cæsaream,
6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς (ε) ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν,
postridie sedens pro tribunali, jussit Paulum adduci.
(ζ) τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι,
Advenienti autem eo, circumsteterunt qui ab Hierosolymis descensi Ju-
7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, (η) περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰου-
dæi, multas & graves causationes ferentes adversùs Paulum, quas non poterant
δαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα (θ) αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον
probare: Ratiocinante eo, Quoniam neque in legem Judæorum, neque in
8 ἀποδεῖξαι· Ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς
templum, neque in Cæsarem quidquam peccavi. Festus autem Judæis volens
τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος (ι) δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων 9
gratiam præstare, respondens Paulo, dixit; Vis in Hierosolymam ascendens, ibi
χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ, εἶπε, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ
de his judicari apud me? Dixit autem Paulus; Ad tribunal
περὶ τούτων (κ) κρίνεσθαι ἐπ᾽ ἐμοῦ; Εἶπε δὲ (λ) ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ βήματος 10
Cæsaris stans sum, ubi me oportet judicari. Judæis nihil nocui, sicut &
Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ
tu pulchrius nôsti. Si quidem enim nocui, & dignum morte feci aliquid,
σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. Εἰ μὲν (μ) γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, 11
non recuso mori: si verò nihil est quorum hi accusant me, nemo me potest
οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται
illis gratificare. Cæsarem appello. Tunc Festus collocutus cum concilio,
αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, 12
respondit, Cæsarem appellâsti? ad Cæsarem ibis. Diebus autem transactis
ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων 13
quibusdam, Agrippa rex & Bernice descenderunt in Cæsaream salutaturi
τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν (ν) ἀσπασόμενοι
Festum. Ut autem plures dies demorarentur ibi, Festus regi indicavit quæ
τὸν Φῆστον. Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ 14
ad Paulum, dicens; Vir quidam est derelictus à Felice vinctus.
κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἀνήρ τις ἐστὶ καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος.

MS.A. (η) Ἅμα καὶ (θ) Παύλου· διὸ καὶ (ι) χάριτα Κεφ. κε'. MS.A. (α) Ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς, (β) εἰς Καισάρειαν, (γ) Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ (δ) ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν (ε) ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, (ζ) καὶ τῇ (η) περιέστησαν αὐτὸν οἱ (θ) αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι· Τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου, Ὅτι (ι) οὖν θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριτα (κ) κριθῆναι (λ) Παῦλος, (μ) οὖν (ν) ἀσπασάμενοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]

Sperabat enim munus sibi datum iri à Paulo, 26 propterea frequentissimè mittebat accersitum eum, & colloquebatur cum eo. Bi- 27 ennio autem expleto, alius præses venit in locum ipsius, qui vocabatur Porcius Festus: Felix autem ut præstaret gratiam Judæis, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

Porrò quum venisset Festus Cæsaream, triduo pòst ascendit ad Ierusalem. Et indicârunt ei principes sacerdotum ac primores Judæorum de Paulo. Petebántque ab eo rogantes eum hanc gratiam, ut mittens adduceret eum ad Ierusalem: dum struerent ei insidias in via, ut ipsum interimerent. Festus verò responsum dedit; Asservatur Paulus Cæsareæ, & ego festino proficisci. Qui ergò inter vos sunt pollentes viribus, descendant nobiscum, & de quocunque delicto quod sit in hoc homine, accusent. Quumque illic egisset dies octo aut decem, descendit Cæsaream, & postridiè sedit pro tribunali, jussítque accersiri Paulum. Quum autem venisset, circundederunt eum Judæi, qui descenderant ab Ierusalem, criminationésque multas & graves adducebant in eum, quas non poterant probare. Et quum Paulus depromeret spiritum, se nihil deliquisse, nec in legem Judæorum, nec in templum, nec in Cæsarem, Festus, utpote volens fœnerari gratiam Judæis, dixit Paulo; Vis ad Ierusalem ascendere, & illic de his judicium subire coram me? Respondit Paulus, & ait; Ad tribunal Cæsaris sto, hic æquum est me judicium subire: nihil peccavi in Judæos, sicut & tu nôsti. Quòd si aliquod flagitium admisi, aut aliquid dignum morte, mortem non deprecor: sin verò nihil est in me eorum de quibus me accusant, nemo me daturus est illis dono: Cæsaris protectionem appello. Tunc Festus collocutus est cum consiliariis suis, & ait; Cæsaris profectionem appellâsti? ad Cæsarem proficiscêris.

Horâ IX. feria VI. Crucifixionis. 63.

Exactis autem diebus aliquot, descendit Agrippa rex & Bernice Cæsaream, ut postularent pacem Festi. Quumque egissent apud eum dies aliquot, renunciavit Festus regi causam Pauli, dicens; Vir quidam vinctus relictus est è manibus Felicis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወሞስሎ : ዘቦ : ንዋየ : ወተሰፈወ : እሞቦ : ዘያሐልዮ : ወወትረ : ይጸውዖ :
27 ወይትናገር::=፡ ወበክልኤቱ : ዓመት : ተሰዕረ : ፊልክስ : እስመ : ፈቀደ : ያ
ድሉ : ለአይሁድ : ሐደጎ : ለጳውሎስ : ሙቁሐ : ወበጽሐ : ፐርኪዮስ : ወፊስ
ጦስ::=፡

1 ፒ፤ ወእሞ : ሠሉስ : ዐርገ : ኢየሩሳሌም : እምቂሳርያ::=፡ ወነገርዎ : ወሐሩ : ሊቀ
2 ሁ : ሊቃነ : ካህናት : ወዐባይቶሙ : ለአይሁድ : ወአስተዋደይዎ : ለጳውሎስ::=፡

Et existimabat quòd habuisset pecunias: & sperabat quas si habuisset, quòd consideraret eum, & frequenter accersebat eum, & alloquebatur eum. Et secundo anno depositus fuit Felix, & quia voluit placere Judæis reliquit Paulum vinctum, & venit Porcius qui & Festus dicitur.

CAP. XXV.

Et triduo ascendit Hierosolymam à Cæsarea. Et indicârunt ei, & venerunt ad eum principes sacerdotum, & magnates Judæorum, & accusârunt Paulum.

Versio VULGATA LATINA.

Simul & sperans, quòd pecunia ei daretur à Paulo: propter quod & frequenter accersens eum, loquebatur cum eo. Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Portium Festum. Volens autem gratiam præstare Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

Festus ergò cùm venisset in provinciam, post triduum ascendit Jerosolymam à Cæsarea. Adierúntque eum principes sacerdotum, & primi Judæorum adversùs Paulum: & rogabant eum, Postulantes gratiam adversùs eum, ut juberet perduci eum in Jerusalem, insidias tendentes ut interficerent eum in via. Festus autem respondit, servari Paulum in Cæsarea: se autem maturiùs profecturum. Qui ergò in vobis (ait) potentes sunt, descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum. Demoratus autem inter eos dies non ampliùs quàm octo, aut decem, descendit Cæsaream, & alterâ die sedit pro tribunali, & jussit Paulum adduci. Qui cùm 7
perductus esset, circumsteterunt eum, qui ab Ierosolyma descenderant Judæi,
multas & graves causas objicientes, quas non poterant probare, Paulo 8
rationem reddente; Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum,
neque in Cæsarem quidquam peccavi. Festus autem volens gratiam præstare 9
Judæis, respondens Paulo, dixit; Vis Jerosolymam ascendere, & ibi de his
judicari apud me? Dixit autem Paulus; Ad tribunal Cæsaris sto, ibi me 10
oportet judicari: Judæis non nocui, sicut tu meliùs nôsti. Si enim nocui, 11
aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori: si verò nihil est eorum,
quæ hi accusant me, nemo potest me illis donare. Cæsarem appello. Tunc 12
Festus cum concilio locutus, respondit; Cæsarem appellâsti? ad Cæsarem
ibis. Et cùm dies aliquot transacti essent, Agrippa rex & Bernice descen- 13
derunt Cæsaream ad salutandum Festum. Et cùm dies plures ibi demoraren- 14
tur, Festus regi indicavit de Paulo, dicens; Vir quidam est derelictus à Felice vinctus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وامل مع هذا ان بولص سيعطيه اموالا حتى يطلقه • فلذلك كان يستحضره يخاطبه
27 استحضارا متكاثرا * وبعد ان كملت سنتان • صار خليفة فيلكس فسطس البركيي
واذ اثر فيلكس يخلف لليهود سيا ينعم به عليهم • ترك بولص مقيدا •
• الفصل الخامس والعشرون • * ولما ورد فسطس الى بلدة ولايته • صعد من
1 قيسارية الى اورسليم بعد ثلثة ايام * فرفع اليه راس الكهنة ومتقدموا اليهود امر بولص •
2 * وتضرعوا اليه ان يحمل معهم جميلا • ان يرسله اليهم الى اورسليم • ويصيروا له مكمنين لقتله
3 في الطريق * فاما فسطس فاجابهم ان بولص محفوظ في قيسارية • وانا معتزم ان اسير سريعا •
4 * فالرجال الاقوياء فيكم فلينحدروا معي • ومهما كان في الرجل فليطلبوه به * ورسم لهم عشر
5 ايام واكثر لنزولهم الى قيسارية • وفي الغد جلس على كرسيه • وامر باحضار بولص * ولما جاء
6 انتصب اليهود والذين نزلوا من اورسليم • وردموا على بولص اسبابا كثيرة وحججا ثقيلة •
7 فلم يقدروا ان يوضحوا صحتها * حين اعتذر هو عنها قائلا له • ما اجترمت ذنبا لا الى الشريعة
8 التي لليهود • ولا الى الهيكل • ولا الى قيصر * ولما شاء فسطس ان يسدي الى اليهود جميلا •
9 اجاب فقال لبولص • اتوثر ان تصعد الى اورسليم • لنحاكم عن هذه الامور هناك بامري •
10 * فقال بولص انا واقف قدام موقف قيصر حيث يجب ان احاكم • لانني ما ظلمت اليهود
11 سيا • كما انت تعرف ذلك يقينا * وان كنت قد ظلمتهم وقد فعلت سيا يستوجب الموت • فما
اعفي من الموت • وان تكن هذه المثالب التي هولاء يطلبوني بها ليست سيا • فما يمكن
12 احدا يهبني لهم • وانا مستغيث بقيصر * حينيذ خاطب فسطس صاحب مشورته واجاب • اذ
مستغيث بقيصر ستذهب الى قيصر • ليوم الخميس من الجمعة السابعة •
13 * ولما عبرت ايام ما • اقبل الى قيسارية اغريبا الملك وبرنيقيه زوجته • فسلما على فسطس •
14 * ولما اقام هناك فسطس اياما كثيرة • رفع الى الملك اغريبا الاخبار المختصة ببولص قائلا •
ان ها هنا رجلا تركه فيلكس مقيدا •

Simulque speravit quòd Paulus daret illi pecunias, ut dimitteret eum: & propterea frequenter accersebat eum, ut ipsum alloqueretur. Et postquam absoluti essent anni duo, creatus est successor Felicis, Festus Porcinius. Cúmque voluisset Felix aliquid relinquere Judæis quo gratiam eis præstaret, reliquit Paulum vinctum. 26 27

CAP. XXV.

Cum autem venisset Festus ad provinciam præfecturæ suæ, ascendit è Cæsarea in Jerusalem, post tres dies. Et detulerunt ad eum principes sacerdotum atque primores Judæorum causam Pauli: Et rogaverunt eum ut beneficio uteretur in eos, mittendo illum ad se in Jerusalem, ut insidias ei tenderent ad occidendum illum in via. Festus autem respondit eis; Paulus quidem Cæsareæ servatur, & ego brevi dicturus sum eum. Viri ergò potentes inter vos, descendant mecum, deque omnibus quæ fuerint in hoc viro culpis, accusent eum. Et assignavit eis decem dies & ampliùs, ad descendendum in Cæsaream: postero autem die sedit pro tribunali, jussitque Paulum adduci. Qui cùm venisset, erexerunt se Judæi, & qui descenderunt ab Ierusalem, objecerúntque Paulo causas multas, & lites gravissimas: at non potuerúnt ostendere veritatem illarum, ubi ipse rationem de iis redderet, dicens ad eum; Non commisi culpam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem. Cùm tamen vellet Festus conferre in Judæos favorem, respondens dixit Paulo; Visne ascendere Jerosolymam, ut his de rebus ibi judiceris me imperante? Dixit Paulus; Egò sto ante tribunal Cæsaris, ubi oportet me judicari: non enim læsi Judæos ulla in re, ut tu id certissimè nôsti. Quòd si eos læsi, & aliquid morte dignum commisi, mortem non recuso: verùm si criminationes istæ de quibus hi me accusant, nihil sunt, nemo potest me illis donare, siquidem Cæsarem appello. Tunc allocutus est Festus consiliarium suum, & respondit; Quandoquidem Cæsarem appellas, ad Cæsarem ibis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Pro feriâ quintâ hebdomadæ septimæ.

Transactis autem diebus aliquot, advenerunt Cæsaream Agrippa rex & Bernice uxor illius, & salutárunt Festum. Cúmque moratus illic esset Festus multis diebus, detulit ad regem Agrippam negotia Paulum spectantia, dicens; Adest hic vir quidam quem Felix vinctum reliquit. 13 14

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወአስተብቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይፈንውዎ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ እስመ ፡ ይፀንሕዎ ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ፡ በፍኖት ፡፡ ወአዘዘ ፡ ፊስጦስ ፡ ይዕቀብዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ በቂሳርያ ፡ እስመ ፡ ህየ ፡ ይሰዊጥ ፡ ለሊሁ ፡ ፍጡነ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እለ ፡ ትክሉ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ወረዱ ፡ ትትዋቀሥዎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ በዘ ፡ አስተዋደይክምዎ ፡፡ ወነበረ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ሰሙነ ፡ ዕለተ ፡ እመ ፡ ዐሡረ ፡ ገብኡ ፡ ቂሳርያ ፡ ወበሳኒታ ፡ ነበረ ፡ ውስተ ፡ ዐውድ ፡ ወአዘዘ ፡ ያምጽእዎ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ወቀረበ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ወአስተዋደይዎ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ወረዱ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ብዙኀ ፡ ጌጋየ ፡ ወክቡደ ፡ ዘኢይክሉ ፡ ሎቱ ፡ መዊኦቶ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይዋቀሥ ፡ ሎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይብል ፡ አልቦ ፡ ዘአበስኩ ፡ ሊሰዐለ ፡ ኦሪቶሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወሊደብ ፡ ምኵራቦሙ ፡ ወሊንጉሥ ፡፡ ወፈቀደ ፡ ፊስጦስ ፡ ያእኵትዎ ፡ አይሁድ ፡ ወይቤሎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ትፈቅድኑ ፡ ትዕርግ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወበህየ ፡ ትትዋቀሥም ፡ በኀቤየ ፡፡ ወይቤ ፡ ጳውሎስ ፡ በውስተ ፡ ዐውደ ፡ ንጉሥ ፡ በጻሕኩ ፡ እንዘ ፡ አልብየ ፡ አበሳ ፡ በዘ ፡ እትኴነን ፡ ለአይሁድ ፡ ወለሊከ ፡ ትሌብዎ ፡ ለለምሮ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘዐመፅኩ ፡ ወቦ ፡ እኩየ ፡ ዘገበርኩ ፡ ኢይትሀከይ ፡ መዊተ ፡ ወእመሰ ፡ በከ ፡ በሌቱ ፡ ያስተዋድዩኒ ፡ እሉ ፡ ዘአልቦ ፡ ጌጋየ ፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ይፀግወኒ ፡ ሎሙ ፡ ንጉሥ ፡ ተዘምርኩ ፡፡ ወእምዝ ፡ ተናገረ ፡ ፊስጦስ ፡ ምስለ ፡ መማክርቲሁ ፡ ይቤሎ ፡ እንከሰኬ ፡ ሶበ ፡ ንጉሥ ፡ ተዘምርከ ፡ ኀበ ፡ ንጉሥ ፡ ተሐውር ፡፡ ጟa ወእምድኅረ ፡ ሕዳጥ ፡ መዋዕል ፡ በጽሐ ፡ ቂሳርያ ፡ አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ ወብርኒቄ ፡ ወተአምኅዎ ፡ ለፊስጦስ ፡፡ ወነበረ ፡ ብዙኀ ፡ መዋዕለ ፡ ነገሮ ፡ ፊስጦስ ፡ ለንጉሥ ፡ በእንተ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ሀሎ ፡ ብእሲ ፡ አሐዱ ፡ ሙቁሕ ፡ ዘኀደገ ፡ ፊስጦስ ፡፡

Et rogaverunt eum ut mitteret illum per eos Hierosolymam, quia expectabant illum, ut trucidarent illum in via. Et præcepit Festus, ut custodirent Paulum in Cæsarea: quia illuc reversurus erat ipse citò. Et dixit Judæis; Qui potestis ex vobis, descendite ut objiciatis huic homini illa de quibus accusâstis eum. Et quum mansisset apud eos octo dies, aut decem, reversi sunt Cæsaream: & postridiè sedit pro iis concilio, & præcepit ut adducerent Paulum. Et quum accessisset ad eos Paulus, objecerunt ei Judæi, qui descendissent ab Hierusalem multa crimina, & gravia, de quibus non potuerunt eum convincere. Et dum disputaret contra eos Paulus, dicebat; Nihil fuit in quo peccavi, neque contra legem Judæorum, neque in templum eorum, neque in Imperatorem. Et voluit Festus ut gratias præstarent ei Judæi, & dixit Paulo; Visne ascendere Hierosolymam, & ibi argumentari cum illis apud me? Et dixit Paulus; In concilium Imperatoris veni, non habens crimen pro quo subditus sim Judæis, & ipse tu meliùs cognoscis illud. Et si quis fuerit cui iniquè feci, & fuerit malum quod perpetravi, non pigrabor mori: veruntamen si apud te sine crimine accusant me illi, nemo est qui potest condonare me illis: Imperatorem appellavi. Et tunc quum loquutus esset Festus cum consiliariis suis, dixit ei; Igitur quum Imperatorem appellaveris, ad Imperatorem proficisceris. Et post paucos dies venit Cæsaream Agrippa rex & Bernice, & salutaverunt Festum. Et quum mansisset multos dies, nuntiavit Festus regi de Paulo, & dixit iis; Fuit vir quidam vinctus quem reliquit Festus. 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

De quo, *facto me in Hierosolymis*, *indicaverunt* principes Sacerdotum & senio-
15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
res Judæorum, postulantes adversus illum damnationem. Ad quos respondi;
16 τεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ (ξ) δίκην. Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην,
Quia non est consuetudo Romanis *donare* aliquem hominem *ad perditionem*, prius
Ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα (ο) ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, πρὶν
quàm *accusatus ad conspectum* habeat accusatores, locúmque *defensionis* accipiat
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι
de criminatione. *Convenientibus* ergò *illis* huc, *dilationem nullam*
17 περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν
faciens, sequenti sedens pro tribunali, jussi adduci virum.
ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.
De quo *stantes* accusatores, nullam causam deferebant *quarum* suspicabar ego.
18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι, οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον (π) ὧν ὑπενόουν ἐγώ.
Quæstiones verò quasdam de *propria* superstitione habebant adversus eum, &
19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς (ρ) αὐτόν, καὶ
de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere. Hæsitans autem
20 περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. Ἀπορούμενος δὲ
ego *in eam quæ de hoc quæstionem*, dicebam, si vellet ire *in Hierusalem*,
(σ) ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς (τ) Ἱερουσαλήμ,
& ibi judicari de istis. *At* Paulo appellante *servari se* ad
21 κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς
Augusti cognitionem, jussi servari eum, *usque quò* mittam eum ad
τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ (υ) πέμψω αὐτὸν πρὸς
Cæsarem. Agrippa autem ad Festum dixit; Volebam & ipse hominem
22 Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν (φ) Φῆστον ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
audire. *Ille autem*, Cras, inquit, audies eum. *Ergò postridie veniente*
23 (χ) ἀκοῦσαι. Ὁ δέ, Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος ΚΣ'
Agrippâ & Bernice cum multa ambitione, & *introëuntibus* in auditorium
τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον
cúmque tribunis & viris *secundùm eminentiam existentibus* civitatis, &
σύν τε (ψ) τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' (ω) ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ
jubente Festo, adductus est Paulus. Et dicit Festus; Agrippa rex,
24 κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. Καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ,
& omnes qui simul *adstantes* nobis *viri*, *spectatis* hunc, de quo omnis multitudo
καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ (α) πᾶν τὸ πλῆθος
Judæorum interpellavit me *inque* Hierosolymis *&* *hic*, acclamantes non oportere
τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, (β) ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν
vivere eum ampliùs. Ego verò *comperiens* nihil dignum morte
25 (γ) ζῆν αὐτὸν μηκέτι. Ἐγὼ δὲ (δ) καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου
eum admisisse, & ipso autem hoc appellante Augustum, judicavi mittere
αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα (ε) πέμπειν
eum. De quo certum quid *scribere* domino, non habeo: *ideò* produxi
26 αὐτόν. Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ, οὐκ ἔχω· διὸ (ζ) προήγαγον
eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, ut interrogatione
αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως
facti, habeam quid *scribere*. *Irrationabile* enim mihi videtur, *mittentem* vinctum,
27 γενομένης, (η) σχῶ τι γράψαι. Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον,
nec & eas quæ contra eum causas significare.
μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

CAP. XXVI. ΚΣ'.

Agrippa verò ad Paulum ait; Permittitur tibi pro teipso *dicere*.
1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι (α) ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν.
Tunc Paulus *ratiocinabatur extendens manum*:
τότε ὁ Παῦλος (β) ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα·

MS.A. (ξ) καταδίκην. (ο) ἄνθρωπον, πρὶν ἢ (π) ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν· Ζητήματα (ρ) * αὐτούς, (σ) ἐγὼ τὴν περὶ τούτων (τ) Ἱεροσόλυμα, (υ) ἀναπέμψω (φ) Φῆστον, Ἐβουλόμην (χ) ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, (ψ) χιλιάρχοις (ω) ἐξοχὴν τῆς (α) ἅπαν (β) βοῶντες (γ) αὐτὸν ζῆν (δ) κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι· αὐτοῦ (ε) πέμπειν. Περὶ οὗ (ζ) ἐπήγαγον (η) ἔχω τί γράψω. Κεφ. ΚΣ'. MS.A. (α) περὶ (β) ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Et quum essem in Jerusalem, indicârunt mihi de eo principes sacerdotum, & seniores Judæorum, efflagitârúntque ut sibi justa exigerem ab eo. 15
Illis verò dixi, morem non esse Romanis, dono tradere quempiam interficiendum, donec venerit adversarius ejus, & arguat eum in faciem, detúrque ei locus depromendi spiritum contra id de quo accusatur. 16
Quum itaque huc venissem, absque dilatione die sequenti sedi pro tribunali, jussique ad me adduci hominem. 17
Adstiterunt autem cum eo delatores ejus, nec potuerunt ullam culpam flagitiosam probare adversùs eum, prout arbitrabar. 18
Sed quæstiones varias de superstitione ipsorum, habebant adversùs eum, & de quodam Jesu qui mortuus est, quem Paulus dicebat vivere. 19
Et quia non mihi constabat de harum rerum quæstione, dixeram Paulo; Num vis proficisci ad Jerusalem, illícque judicium subire super istis? 20
Ipse verò petiit ut servaretur judicio Cæsaris: proindè jussi eum servari, quousque mitterem eum ad Cæsarem. 21
Dixit autem Agrippa, Vellem audire hunc virum. Proindè Festus ait; Cras eum audies. 22
Postero itaque die venit Agrippa & Bernice cum multo apparatu, & ingressus est in forum judiciarium cum tribunis & primoribus civitatis, & jubente Festo venit Paulus. 23
Tum Festus, Agrippa rex, *inquit*, & omnes viri qui adestis nobiscum, adversùs hunc virum quem videtis, tota gens Judæorum obvia mihi fuit in Jerusalem, & hîc, vociferantes non ampliùs oportere eum vivere. 24
Ego verò nihil deprehendi dignum morte eum admisisse: sed quia ipse postulavit servari judicio Cæsaris, decrevi eum missum iri. 25
Cæterùm nescio quid de eo scribam Cæsari: idcircò volui eum sistere coram vobis, & maximè coram te, rex Agrippa, ut inquisitione habitâ de causa ipsius, inveniam quod scribam. 26
Non enim decet cùm mittimus virum vinctum, ejus delictum non scribere. 27

[illegible]

CAP. XXVI.

1 [illegible]

Porrò dixit Agrippa Paulo; Permittitur tibi pro teipso verba facere. Tunc Paulus extendit manum suam, & deprompsit spiritum, aítque; 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበጺሕየ : ኢየሩሳሌም : አስተዋደይዎ : ሊቃነ : ካህናት : ወሪበናቶሙ : ለአይሁ
16 ድ : ወአስተብቍዑኒ : እኰንኖ : ሎሙ:=: ወእቤሎሙ : ለነ : ኢይከውነነ : ወኢለ
ሙኑሂ : ንኰንን : ቅድመ : ዘኢዘለፉዎ : ማእተተ : በገጽ : ወኢረከቡ : ሎቱ : ጌጋየ :
17 ሕረሙ : ኢይኴንኑ : ሰብአ : ሮሜ : በከመ : ረከቡ::=: ወእምዝ : በጺሖሙ : ዝየ :
እንዘ : ምንተኒ : ኢይገብር : ነበርኩ : ሎሙ : ዐውደ : ወአዘዝኩ : ያምጽእዎ : ለው
እቱ : ብእሲ::=:

Et quum pervenissem Hierosolymam, accusârunt eum principes sacerdotum, & magistri Judæorum, & rogârunt me ut condemnarem eum illis. Et dixi illis; Nobis non licet quenquam condemnare priusquam arguerunt eum interrogatione in conspectu ejus, & invenerunt in eo iniquitatem: illicitum est, ut non judicarent Romanum prout invenerunt. Et quum convenissent huc, nihil aliud faciens, sedi pro illis concilio, & præcepi ut adducerent hunc hominem. 15 16 17

Versio VULGATA LATINA.

15 De quo cùm essem Jerosolymis, adierunt me principes sacerdotum, & seniores Judæorum, postulantes adversùs illum damnationem. Ad quos respondi; Quia non est Romanis consuetudo damnare aliquem hominem, priùs quàm is qui accusatur, præsentes habeat accusatores, locúmque defendendi accipiat ad abluenda crimina. Cùm ergò huc convenissent sine ulla dilatione, sequenti die sedens pro tribunali, jussi adduci virum. De quo, cùm stetissent accusatores, nullam causam deferebant, de quibus ego suspicabar malum: Quæstiones verò quasdam de sua superstitione habebant adversùs eum, & de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere. Hæsitans autem ego de hujusmodi quæstione, dicebam si vellet ire Jerosolymam, & ibi judicari de istis. Paulo autem appellante ut servaretur ad Augusti cognitionem, jussi servari eum, donec mittam eum ad Cæsarem. Agrippa autem dixit ad Festum; Volebam & ipse hominem audire. Cras, inquit, audies eum. Alterâ autem die, cùm venisset Agrippa, & Bernice, cum multa ambitione, & introissent in auditorium cum tribunis, & viris principalibus civitatis, jubente Festo, adductus est Paulus. Et dicit Festus; Agrip- 24
pa rex, & omnes, qui simul adestis nobiscum viri, videtis hunc, de quo
omnis multitudo Judæorum interpellavit me Jerosolymis, petentes & accla-
mantes non oportere eum vivere ampliùs. Ego verò comperi nihil dignum 25
morte eum admisisse. Ipso autem hoc appellante ad Augustum, judicavi mit-
tere. De quo quid certum scribam domino, non habeo. Propter quod 26
produxi eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, ut interrogatione factâ
habeam quid scribam. Sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum, & 27
causas ejus non significare.

CAP. XXVI.

AGrippa verò ad Paulum ait; Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc 1
Paulus extentâ manu cœpit rationem reddere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ولما صعدت الي اورسليم رفع الي حين روساء كهنة اليهود وشيوخهم طالبين مني طايلة
16 * واجبتهم ان الروم ليست لهم عاده ان يدفعوا انسانا الي الهلاك قبل ان تحصل الثالبون
17 باراه وجه المثلوب * ويمنح اوانا يعتذر فيه عن زلته * فلما جاووا الي هنا لم امهلهم ولا مهلة
18 واحده * وفي الغد جلست علي منبري وامرت باحضار الرجل * وانتصب الثلاب عليه
19 فلم يوردوا عليه ولا علة واحده من التي اتهموه بها * سوا استحالات ما ثلبوه بها من
20 اجل ديانتهم * وعن يسوع ما مات ذكر بولص انه حي * تم * واذ تحيرت انا في
الامر المطلوب منه * قلت له ان كان يوثر ان يمضي الي اورسليم يحاكم هناك عن هذه
21 الامور * ولما استغاث بولص ان يحفظ ليطالع بامره معرفة الموقر المشرف * امرت بالاحتفاظ به
22 الي ان انفذه الي قيصر * فقال اغريبا لفسطس * قد كنت اوثر وانا ان اسمع الرجل
23 فقال له غدا تسمعه * وفي الغد لما جاء اغريباس وبرنيقيه بحفلة كثيرة * ودخلا الي
ديوان السماع مع روساء الالوف * ورجال المدينة المعظمين فيها * وامر فسطس باحضار
24 بولص * فلما حضر بولص وقال * ايها الملك اغريبا ويا جماعة الحاضرين عندنا
انبصرون هذا الذي من اجله خاطبني كافة جماعة اليهود في اورسليم وهاهنا هاتفين
25 انه ما يجب ان يعيش البته * ولما تيقنت انا انه لم يعمل ذنبا يستوجب به الموت
26 ولما استغاث هو بالمشرف * حكمت ان ارسله اليه * ولانني لست اعلم عنه خبرا واضحا
اكتب به الي المولي * فلهذا احضرته الي امامكم * وخاصة امامك ايها الملك اغريبا
27 حتي اذا كشفت عنه اعرف ماذا اكتب * لانه يظن بي رايا ذميما ان انفذ مقيدا
لست اعرف الاسباب التي عليه *

* الفصل السادس والعشرون *

* يقال في ذكر الملك قسطنطين *

1 * فقال اغريبا لبولص نحن نامرك ان تحتج عن نفسك * حينيذ مد بولص يده معتذرا *

Cùmque ascendissem Jerosolymam, detulerunt ad me causam ejus principes sacerdotum Judæorum, & seniores eorum, postulantes à me favorem. 15 *Respondi eis, non esse Romanis consuetudinem tradendi hominem ad necem priusquàm adsint accusatores ante faciem accusati, deturque ei tempus defendendi se de criminibus suis.* 16 *Cùm ergò huc venissent, nullâ prorsùs eis dilatione concessâ, postero die sedi super tribunal meum, jussique adduci virum.* 17 *Et erecti in eum accusatores, ne unam quidem protulerunt adversùs eum causam, ex iis in quibus illum criminabantur:* 18 *Præter quæstiones quasdam de quibus accusabant eum, circa religionem suam, & de Jesu quodam defuncto, quem Paulus aiebat esse vivum. Finis.* 19 *Hæsitans autem ergò de negotio quod exquirebatur ab eo, dixi illi num vellet ire Jerosolymam, ut judicaretur ibi de his rebus.* 20 *At cùm appellâsset Paulus ut servaretur, quatenus deferret causam suam cognitioni Honorificentissimi & Augustissimi, jussi servari eum donec mitterem illum ad Cæsarem.* 21 *Dixit Agrippa Festo, Vellem ego etiam audire hunc virum. Ait illi; Cras audies eum.* 22 *Postridie igitur, cùm venisset Agrippa & Bernice multo cum fastu, & ingressi essent ambo conclave auditorii cum tribunis, & viris in civitate primariis, jussit Festus adduci Paulum.* 23 *Cùmque adfuisset Paulus, ait; O rex Agrippa, & omnes qui hîc adestis, videtisne hunc de quo allocuta est me universa turba Judæorum in Hierusalem & hîc, clamantes non oportere eum ullo modo vivere?* 24 *Ego itaque cùm certò scirem nullum ab eo crimen commissum propter quod mortem mereretur, & cùm ipse ad Augustum provocâsset, judicavi mittendum esse ad eum.* 25 *Et quia nihil aperti de eo habeo quod scribam domino: propterea sisti eum coram vobis, & præcipuè coram te, O rex Agrippa: ut cùm aliquid de eo deprehendero, sciam quid scribam:* 26 *Brutale enim consilium in me esse videretur, mittere vinctum, ignorans causas quæ adversùs illum allegantur.* 27

CAP. XXVI.

Dicendum in commemoratione regis Constantini.

I*Taque dixit Agrippa ad Paulum, Nos præcipimus tibi ut causam propriam dicas. Tunc extendit Paulus manum suam, sese defendens.* 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ቀርቡ ፡ እለሂ ፡ ይትዋቀሥዎ ፡ ወአልቦ ፡፡ እኩየ ፡ ዘገብረ ፡ ዘበጽሑ ፡ ሎቱ ፡፡
...ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ እምበይነ ፡ ሕገጊሆሙ ፡ ዘይትኃሠሡ ፡ ሀሎ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ዘ
...ስሙ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘሞተ ፡ ወጳውሎስ ፡ ይብል ፡ ሕያው ፡ ውእቱ ፡፡ ኃጢእየ ፡ እንከ ፡
...ዘአገብእ ፡ ሎሙ ፡ ፍትሐ ፡ በእንተ ፡ ተኃሥሦቶሙ ፡ ወእቤሎሙ ፡ እመ ፡ ትፈቅዱ ፡ ሑ
...ሩ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወበህየ ፡ ያስተዋቅሡክሙ ፡፡ ወአበየ ፡ ጳውሎስ ፡ ወተዘመረ ፡
...ኀበ ፡ ንጉሥ ፡ ወእምዝ ፡ እንከ ፡ አዘዝኩ ፡ ይዕቀብዎ ፡ እስከ ፡ እፌንዎ ፡
...ኀበ ፡ ንጉሥ ፡፡ ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡ ለፊስጦስ ፡ ኣነሂኬ ፡ እምፈቀድኩ ፡ እስምዖ ፡
...ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወይቤሎ ፡ ፊስጦስ ፡ ጌሠመኬ ፡ እንከሰ ፡ ትሰምዖ ፡፡ ወበሳኒታ ፡
...መጽአ ፡ አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ ወበርኒቄ ፡ ተረሲዮሙ ፡ ምስለ ፡ ብዙኅ ፡ ግርማ ፡ ወቦኡ ፡ ወ
...ነበሩ ፡ ዐውደ ፡ ምስለ ፡ መሳፍንት ፡ ወዐበይተ ፡ ሀገር ፡ ወአዘዘ ፡ ፊስጦስ ፡ ያምጽእዎ ፡
...ለጳውሎስ ፡፡ ወይቤ ፡ ፊስጦስ ፡ ኵልክሙ ፡ እለ ፡ ሀለውክሙ ፡ ምስሌነ ፡ አኃዊነ ፡ ና
...ሁ ፡ ውእቱ ፡ ዝብእሲ ፡ ዘያስተዋድይዎ ፡ አይሁድ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ወበዝየኒ ፡ የ
...ጸርሑ ፡ ወይብሉ ፡ ከመ ፡ ግሙራ ፡ ኢያሐይውዎ ፡፡ እንከሰኬ ፡ ጥዩቀ ፡ ከመ ፡ አ
...ልቦ ፡ እኩየ ፡ ዘገብረ ፡ ወአልቦ ፡ ጌጋየ ፡ በዘ ፡ ይመውት ፡ ወሶበ ፡ ሰሐበ ፡ አንዘመረ ፡ ኀ
...በ ፡ ንጉሥ ፡ ኃሠብኩ ፡ እንከ ፡ እፌንዎ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ኃጣእኩ ፡ አበሳሁ ፡ ዘእጽሕፍ
...ለንጉሥ ፡ ወይእዜኒ ፡ ናሁ ፡ አምጻእክዎ ፡ ሐትትዎ ፡ እስኩ ፡ እምቦ ፡ ዘትረክቡ ፡ ገ
...ጋየ ፡ ዘንጽሕፍ ፡፡ እስመ ፡ ሊተሰ ፡ ዕፁብ ፡ ፈንዎ ፡ሙቁሐ ፡ ዘአል ፡ አበሳ ፡ ወእም ፡
...ሂ ፡ ሐስ ፡ ሊይረክብ ፡ ለኩ ፡፡
...ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡ ለጳውሎስ ፡ አበሕናከ ፡ ትንግር ፡ ቅሥተከ ፡ ወእምዝ ፡ አንሥ
...እዴሁ ፡ ጳውሎስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይንግር ፡ ወይቤ ፡፡

Et accesserunt accusatores ejus, & non fuit malum quod fecerat, quod attulerunt contra eum: 18 *Nisi solummodò de lege eorum quòd quæstionem movissent:* 19 *Fuit quidam homo cujus nomen Jesus, qui mortuus est: & Paulus dixit, Vivit.* 20 *Hæsitans igitur quod tribuerim illis judicium de quæstionibus illorum, dixi illis; Si vultis, ite Hierosolymam, & ibi facient quod jus exiget, vobis.* 21 *Et noluit Paulus, & retulit liberationem suam ad Imperatorem: & tunc igitur præcepi, ut custodirent eum quousque mitterem eum ad Imperatorem.* 22 *Et dixit Agrippa Festo; Vellem audire hunc hominem: & dixit ei Festus; Cras igitur audies eum.* 23 *Et postridiè venit Agrippa rex, & Barnice, exhibentes speciem multi terroris, & intrárunt, & sederunt concilio, cum tribunis & magnatibus civitatis: & præcepit Festus ut adducerent Paulum.* 24 *Et dixit Festus; Omnes vos qui adestis nobiscum, fratres nostri, ecce hunc virum quem accusârunt Judæi in Hierusalem, & hîc clamant, & dicunt quòd ampliùs non permittent eum vivere.* 25 *Ego igitur certus factus quòd non fuit malum quod fecit, & non habet crimen pro quo moreretur; & quum ipse appellaverit ad Imperatorem, proposui igitur dimittere eum.* 26 *Sed non habeo de crimine suo quod scribam Imperatori: & nunc ecce produxi eum, interrogate eum, si forsan fuerit quod inveniretis, crimen, quod scribamus.* 27 *Quia mihi durum est mittere eum vinctum, cujus crimen neque errorem non apprehendam.*

CAP. XXVI.

E*T dixit Agrippa Paulo, Permisimus tibi pronuntiare defensionem tuam: & tu* 1 *levavit manum suam Paulus, & cœpit loqui, & dixit;*

De omnibus quibus accusor à Judæis, rex Agrippa, æstimo *meipsum*
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν
beatum, *futurus defendi* apud te hodiè: Maximè *cognitorem existentem te*
3 μακάριον, (γ) μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον· Μάλιστα γνώστην ὄντα (δ) σε
omnium illorum apud Judæos *morúmque & quæstionum: ideò* obsecro te, patienter
πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου, μακροθύμως
audire me. *Illam* quidem *ergò* vitam meam *illam* à juventute, *illam* ab initio
4 ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς
factam in gente mea in Hierosolymis, noverunt omnes Judæi:
γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου (ε) ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·
Præscientes me *anteà*, (si velint *testari*,) quoniam secundùm *dili-*
5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν,) ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-
gentissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus. Et nunc in
6 βεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ'
spe *illius* ad patres repromissionis *factæ* à Deo, sto
ἐλπίδι τῆς (ζ) πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα
judicio subjectus: In quam duodecim tribus nostræ, *in assiduitate* noctе & die
7 κρινόμενος· Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν, ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν
deservientes, sperant devenire: de qua spe accusor, rex
λατρεῦον, ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος (η) ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ
Agrippa, à Judæis. Quid? incredibile judicatur apud vos, si Deus
8 Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς
mortuos suscitat? Ego quidem *ergò videbar mihi ipsi,* adversùs nomen Jesu
9 νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ, πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ
Nazareni debere multa contraria agere: Quod & feci in Hierosolymis,
10 τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι. Ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις,
& multos Sanctorum ego carceribus inclusi, *à principibus*
καὶ (θ) πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ (ι) φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχ-
Sacerdotum *potestatem accipiens: interemptísque illis* detuli *suffragium*
ιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.
Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellebam *blasphe-*
11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφη-
mare: immoderatéque insaniens *eis,* persequebar usque *&* in *exteras*
μεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω
civitates: In quibus *&* *profectus* in Damascum cum potestate &
12 πόλεις· Ἐν (κ) οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ
procuratione à *principibus* Sacerdotum: Die mediâ, per viam vidi,
(λ) ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων· Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,
13 rex, *cœlitùs* supra splendorem Solis, *circumfulgens* me lumen,
βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς,
& eos qui mecum *proficiscentes.* *Omnibus autem decidentibus* nobis in
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων (μ) δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς
14 terram, audivi vocem loquentem *ad me, & dicentem* Hebraicâ linguâ,
τὴν γῆν, ἤκουσα (ν) φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ,
Saule, Saule, quid me persequeris? durum tibi *ad stimulos* calcitrare.
Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
Ego autem dixi, Quis es Domine? *Ille* autem dixit; Ego sum Jesus, quem tu persequeris.
15 Ἐγὼ δὲ (ξ) εἶπον, Τίς εἶ Κύριε; (ο) ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις.
Sed exurge, & sta supra pedes tuos: ad hoc enim apparui tibi, *desi-*
16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, (π) προχειρί-
gnare te ministrum & testem *quorúmque* vidisti, *quorúmque* apparebo tibi.
σασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι.

MS. A. (γ) ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι· (δ) σε τῶν κατὰ Ἰουδαίους * ἐθνῶν τε καὶ ζητημάτων ἐπιστάμενος· διὸ δέομαι, μακροθύμως (ε) ἔν τε (ζ) εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν (η) ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων. (θ) πολλούς τε τῶν (ι) ἐν φυλακαῖς (κ) οἷς πορευόμενος εἰς Δαμασκὸν (λ) ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερέων, (μ) τε (ν) φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ (ξ) εἶπα (ο) ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, (π) * προχειρίσασθαί

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]

Super omnibus de quibus accusor à Judæis, rex Agrippa, meipsum existimo beatum esse, quòd coram te hodie sim rationem redditurus: Maximè quòd te sciam 3 versatum in omnibus quæstionibus & legibus Judæorum: quapropter peto à te ut patienti animo me audias. Norûnt enim & 4 ipsi Judæi, si velint testari, conversationes meas à pueritia mea, quæ fuerunt mihi à principio tum in gente mea, tum in Jerusalem. Quoniam à longo tempore cogno- 5 scunt me, sciúntque in præstantissima disciplina Pharisæorum me vixisse. Nunc au- 6 tem ob spem promissionis quæ facta fuerat patribus nostris à Deo, sto & judicium subeo. Hâc enim spe *freta* duodecim tri- 7 bus sperant se perventuras, precibus instantibus interdiu nóctúque: & de hac eadem spe accusor per manus Judæorum, rex Agrippa. Quid judicatis? nónne oportet 8 nos credere Deum excitaturum mortuos? Ego quidem à principio in animum in- 9 duxeram, contraria multa patrare adversùs nomen Jesu Nazareni. Quod etiam egi 10 in Jerusalem, & Sanctos quamplurimos conjeci in carcerem, potestate quam acceperam à principibus sacerdotum: quumque interficerentur nonnulli ex eis, suffragabar iis qui damnabant eos. Et per omnes synagogas 11 sæviebam in eos, dum vi eos adigerem ad blasphemandum nomen Jesu: & cum furore multo quo repletus eram adversùs eos, etiam in civitates exteras egrediebar ad persequendum eos. Quumque profectus fuis- 12 sem hac de re ad Damascum cum potestate & permissu principum sacerdotum: Mediâ die in via vidi è cœlo, ô rex, me 13 circumfulsisse, cunctósque qui mecum erant, lucem Sole præstantiorem. Et omnes ce- 14 cidimus in terram, atque audivi vocem dicentem mihi Hebraicè; Saul, Saul, quid me persequeris? durum est tibi calcitrare in stimulos. Ego verò dixi; Quis es, Domi- 15 ne mi? Et Dominus noster dixit mihi, Ego sum Jesus Nazarenus quem tu persequeris. Subdidítque mihi, Sta in pedes 16 tuos: propterea enim apparui tibi, ut constituam te ministrum & testem hujus rei, *nempe* quòd me conspexeris atque conspecturus sis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘይትሐወሡኒ፡ አይሁድ፡ አግሪጳ፡ ንጉሠ፡ ብፁዕ፡ አነ፡ ዮም፡
3 ዘበኀቤከ፡ እትዋቀስ፡፡ እስመ፡ ታአምሮሙ፡ ግዕዞሙ፡ ለአይሁድ፡ ወተሐሠሣቶ
4 ሙ፡፡ ወይእዜኒ፡ ብቍዐኒ፡ ተዐገሠኒ፡ እስመ፡ አስምዕ፡፡ ንብረትየ፡ ዘብንእስየ፡ በውስ
5 ተ፡ ሕዝብየ፡ ልህቁ፡ በኢየሩሳሌም፡፡ ወያአምሩኒ፡ ኵሉ፡ አይሁድ፡ እምትክ
ት፡ እመሰ፡ ፈቀዱ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ ስምዐ፡ እስመ፡ እኩ፡ በከመ፡ ሥርዐተ፡ ማኅበረ፡
6 ሓርምትነ፡ ሀለውኩ፡ አነ፡ ፈሪሳዊ፡፡ ወይእዜኒ፡ በትውክልተ፡ ተስፋ፡ እንተ፡
ቀደሙ፡ ኮነት፡ ለአበዊነ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ እቀውም፡ ግሩረ፡ ለኵነ
ኔ፡፡

De omnibus, quibus accusant me Judæi, Agrippa rex, beatus sum hodie, quòd apud te contendam. Quia scis mores Judæorum, & quæstiones eorum: & nunc obsecro ut patiens sis dum testificor vitam meam quæ fuit in juventute mea. In gente mea adolevi Hierosolymis: Et cognoscunt me omnes Judæi à principio, si voluerint esse testimonio, quòd ego secundùm constitutionis sectæ religionis nostræ, fui ego Pharisæus. Et nunc in spe promissionis, quæ olim facta est patribus nostris à Deo, sto subjectus judicio.

Versio VULGATA LATINA.

2 De omnibus, quibus accusor à Judæis, rex Agrippa, æstimo me beatum, apud te cùm sim defensurus me hodiè, Maximè te sciente omnia, & quæ
3 apud Judæos sunt consuetudines, & quæstiones: propter quod, obsecro, patienter me audias.
4 Et quidem vitam meam à juventute, quæ ab initio fuit in gente mea in Jerosolymis, noverunt omnes Judæi:
5 Præscientes me ab initio (si velint testimonium perhibere) quoniam secundùm certissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus.
6 Et nunc in spe, quæ ad patres nostros repromissionis facta est à Deo, sto judicio subjectus:
7 In quam duodecim tribus nostræ, nocte ac die deservientes, sperant devenire. De qua spe accusor à Judæis, rex.
8 Quid incredibile judicatur apud vos, si Deus mortuos suscitat?
9 Et ego quidem existimaveram, me adversùs nomen Jesu Nazareni debere multa contraria agere.
10 Quod & feci Jerosolymis, & multos Sanctorum ego in carceribus inclusi, à principibus sacerdotum potestate acceptâ: & cùm occiderentur, detuli sententiam.
11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellebam blasphemare: & ampliùs insaniens in eos, persequebar usque in exteras civitates.
12 In quibus dum irem Damascum cum potestate & permissu principum sacerdotum,
13 Die mediâ in via, vidi, rex, de cœlo supra splendorem Solis circumfulsisse me lumen, & eos qui mecum simul erant.
14 Omnésque nos cùm decidissemus in terram, audivi vocem loquentem mihi Hebraicâ linguâ; Saule, Saule, quid me persequeris? durum est tibi contra stimulum calcitrare.
15 Ego autem dixi; Quis es, Domine? Dominus autem dixit; Ego sum Jesus, quem tu persequeris.
16 Sed exurge, & sta super pedes tuos: ad hoc enim apparui tibi, ut constituam te ministrum, & testem eorum quæ vidisti, & eorum quibus apparebo tibi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ايها الملك اغريبا اني احسب مغبوطا من اجل سائر المطالب التي يستدعي بها اليهود
علي * وانا معتزم اليوم ان اعتذر بحضرتك * ولا سيما انك عالم بسائر الفرائض
3 والمباحثات المخصوصة باليهود * فلذلك اطلب اليك ان تسمع مني بتمهل * اما سيرتي
4 التي منذ سابق الصباء منذ القديم في امتي باورسليم * فقد عرفها جماعة اليهود *
5 * وقد عرفوني قديما منذ طفوليتي ان ارادوا يشهدون بها * اني عشت فريسيا علي ما يخص بحزب
6 ديانتنا المحرر * والان انا عن تامل الموعد الصائر من الله الي ابائنا قد وقفت محاكما *
7 * الامل الذي من اجله قبائلنا الاثنا عشر يعبدون الله ليلا ونهارا بدوام * مؤملا ايها
8 الملك اغريبا البلوغ الي الرجا * الذي من اجله يستدعي علي اليهود * ما هو هذا الامر
9 الذي عبروه عندكم غير مصدق * ان كان الله ينهض الموتي * انا ارتايت في نفسي
10 انه صواب واجب * ان اعمل اشياء كثيرة تضاد اسم يسوع الناصري * الراي الذي
عملته في اورسليم * وكثيرون من القديسين القيتهم انا في الحبوس * لما اخذت السلطان من
11 روساء الكهنة * واذ كانوا يقتلون كنت انا اوجب الحكم واصوبه عليهم * ومرارا كثيرة
في سائر الجموع كنت اعذبهم واضطرهم ان يفتروا عليه * مهتاجا عليهم كثيرا * وكنت
12 اطردهم الي ظواهر المدينة * وفي هذه الامور مضيت الي دمسق بسلطان روساء الكهنة وامرهم *

* يقرا في احد وعشرين من ايار * ذكر الرسل في الملوك قسطنطين وهيلانة امه *

13 * وفي نصف النهار * ايها الملك رايت في الطريق نورا قد اشرق علي من السماء * اكثر من
14 لمعان الشمس * وشاهده السائرون معي * فاذ تساقطنا كلنا الي الارض * سمعت صوتا يقول
لي يخاطبني باللغة العبرانية * ساول ساول لم تضطهدني * صعب عليك ان ترفس الاسنة *
15 * فقلت انا يا رب من انت * فقال لي انا يسوع الذي تضطهده انت * لكن انهض وقم
16 علي رجليك * فاني لهذه الحال ظهرت لك * لاسمك خادما وشاهدا بالاشياء التي رايتها *
والامور التي ظهرت لك بها *

O rex Agrippa, equidem existimo me beatum ob cunctas accusationes de quibus litigant adversùm me Judæi: libétq; mihi hodiè causam dicere in præsentia tua: 2
Ac præsertim quòd sis gnarus omnium constitutionum & quæstionum Judæis propriarum. Quapropter obsecro te ut patienter me audias. 3
Meam quidem vivendi rationem, quam ab adolescentia mea egi antehac inter gentem meam in Jerusalem, jam nôrunt omnes Judæi. 4
Jam etiam nôrunt me olim à pueritia mea (si testimonium de hoc ferre velint) Pharisæum vixisse, prout decet sectam religionis nostræ certissimæ. 5
Et nunc ego de spe promissionis à Deo factæ patribus nostris, sto judicium subiens: 6
Spe inquam, pro qua duodecim tribus nostræ Deum noctu diuque incessanter adorant, expectans, O rex Agrippa, me perventurum ad spem propter quam accusant me Judæi.
Non est res ista, quam expenditis apud vos, incredibilis: utrùm scilicet Deus suscitet mortuos. 8
Ego in animum meum induxeram, consentaneum & conveniens esse res facere multas repugnantes nomini Jesu Nazaræi. 9
Quòd consilium executus sum in Jerusalem, & multos Sanctorum ego in carceres conjeci, acceptâ potestate à principibus sacerdotum: & cùm occiderentur, ego sententiam in eos ferebam atque flectebam. 10
Et multis vicibus in cunctis synagogis puniebam eos, & compellebam ad blasphemandum in eum, multùm insaniens in eos: & persequebar eos usque ad exteriora civitatis. 11
Et has ob res abii Damascum, cum authoritate principum sacerdotum, eorúmque mandato. 12

Legendum vigesimâ primâ Maii, in commemoratione Apostolorum inter reges, Constantini, & Helenæ matris ejus.

Et in meridie O rex, vidi in via lucem, quæ effulsit super me de cœlo, majorem splendore solis; quam viderunt etiam qui mecum iter faciebant. 13
Cúmque decidissemus omnes in terram, audivi vocem dicentem mihi, loquentem ad me linguâ Hebræâ; Saul, Saul, cur me persequeris? difficile est tibi contra cuspides calcitare. 14
Ego autem dixi; O Domine, quis es? At ille dixit mihi; Ego sum Jesus, quem tu persequeris. 15
Verum surge, & sta super pedes tuos. hanc enim ob causam apparui tibi, ut designem te ministrum ac testem in rebus quas vidisti, & in negotiis pro quibus apparui tibi. 16

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 በቲ : እስርቱ : ወክልኤቱ : ነገደ : ዚአነ : መዓልተ : ወሌሊተ : እንዘ : ይትቀነ
ዩ : ሎቱ : ተስፈው : በጺሎታ : በእንተ : ውእቱ : ተስፋ : ዘአሰፈወሙ : ለአበዊነ : እን
8 ዘ : ለኰነኒ : እሙንቱ : አይሁድ : አንጉሥ : አግሪጳ ፤ በእንተ : ምንትኑ : ታ
9 ስተአፅቡ : ትንሣኤ : ሙታን : ዘየንሥኦሙ : እግዚአብሔር ። ወሊተሂ : መሰለኒ :
10 ሠናየ : ወእትቃወሞ : ለስሙ : ኢየሱስ : ናዝራዊ ። በኢየሩሳሌም : ብዙኃነ :
አሞቅሕኩ : ወአመንደብኩ : እለ : የአምኑ : ቦቱ : ወለእለ : ተቀትሉሂ : ፈታሕኩ :
11 ከመ : ይሙቱ : ነሢእየ : ሥልጣነ : እምኀበ : ሊቃነ : ካህናት ። በኵሉ : ምኵራብ
ት : እፀብኦሙ : ወአገብሮሙ : ከመ : ይጽርፉ : ላዕለ : ስሙ : ለኢየሱስ ፡፡ ዘየዐቢ :
ወይፈድፋድ : እሬሲ : እገፊ : ወእትሜላእ : ላዕሌሆሙ : ወእሰድዶሙ : እምሀገሮ
12 ሙ : እስከ : ሀገረ : በዐድ ። በእንተዝ : ግብር : እንዘ : አሐውር : ደማስቆ : ነሢ
እየ : ሥልጣነ : ወመጽሐፈ : መብሊት : እምኀበ : ሊቃነ : ካህናት : ከመ : አምጽኦሙ :
13 ኢየሩሳሌም : ሙቁሓኒሆሙ : ለእለ : ሀለው : በደማስቆ ። ወእንዘ : አሐውር : በፍ
ኖት : ወቀርብኩ : አልጸቁ : ቅሩበ : ሀገር : በረቀ : ላዕሌየ : ጊዜ : ቀትር : ዐቢይ : መብረቅ :
ወብርሃ : ቅድሜየ : ከመ : ብርሃነ : ጸሐይ : ወበቅድሞሙ : ኵሎሙ : እለ : ሀለው : ም
14 ስሌየ ። ወደቅነ : ወተነጽሐነ : ደቤ : ምድር : ደንገጽነ : እምነ : ግርማሁ : ለውእ
ቱ : መብረቅ : ወእምዝ : ሰማዕኩ : ቃለ : ዘይትናገር : በነገረ : ዕብራይስጢ : እንዘ :
15 ይብል : ሳውል : ሳውል : ለምንት : ትሰድደኒ : ጽኑዕ : ለከ : ምጥባይ : ወተረግኦ ። ወ
እቤሎ : መኑ : አንተ : እግዚኦ : ወውእቱሂ : ተሰጥወኒ : ወይቤለኒ : አነ : ውእ
16 ቱ : ኢየሱስ : ናዝራዊ : ዘአንተ : ትሰድድ ። ወይቤለኒ : ተንሥእ : ወቁም : በእገሪ
ከ : ወበእንተ : ዝንቱ : አስተርአይኩከ : ከመ : እረሲከ : ለከ : ወሰማዕተ : በዘርኢ
ከ : ወዘሀለወከ : አኢትርአየከ ።

In qua duodecim tribus nostræ, die & nocte servientes ei, sperant perveni- 7
re eam: propter hanc spem quam promisit patribus nostris, ego in judicium
vocatus sum à Judæis, rex Agrippa. Quare difficilem existimatis suscitatio- 8
nem mortuorum, quos suscitabit Deus. Et mihi visum est bonum, oppugnare 9
& resistere nomini Jesu Nazareni. In Hierusalem multos incarceravi, & 10
afflixi credentes in eo, & occisos etiam judicavi ut morerentur, quum accepissem potestatem à principibus sacerdotum. In omnibus synagogis oppugnavi eos, 11
& coëgi eos ut blasphemarent contra nomen Jesu, & quod majus & gravius, fuit iniquè agebam: & insaniebam adversus eos, & persequebar eos à civitatibus suis usque ad civitates alienas. Propter quod negotium proficiscens 12
Damascum, accipiebam potestatem & literas potestativas à principibus sacerdotum, ut adducerem Hierosolymam vinctos existentes Damasci. Et quum profi- 13
ciscerer in via, & appropinquâssem civitati, refulsit super me tempore meridiano magnum fulgur, & lux ejus in conspectu meo sicut lux solis fuit, & in conspectu omnium qui fuerunt mecum. Cecidimus & prostrati fuimus super 14
terram, obstupuimus præ terrore hujus fulguris: & tunc audivi vocem loquentem in lingua Hebraica, dicentem; Saul, Saul, quare persequeris me? durum est tibi molestiam ferre & discerpere eum. Et ego dixi illi; Quis es Domi- 15
ne? & ille respondit mihi, & dixit mihi; Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris. Et dixit mihi; Surge, & sta super pedes tuos, & idcircò 16
apparui tibi, ut constituam te ministrum & testem eorum quæ vidisti, & quæ oportet te ut ostendam tibi.

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ'Ν 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. ΛΖ'.

Eripiens te de populo, & Gentibus, in quas nunc te mitto:
17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ, (ρ) καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω·
Aperire oculos eorum, *ad convertendum* à tenebris ad lucem, & pote-
18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ (σ) ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξου-
state Satanæ ad Deum, *ad accipiendum eos* remissionem peccatorum, &
σίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ
fortem in *sanctificatis*, *fide* quæ in me. Undè, rex Agrippa,
19 κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
non fui incredulus cœlesti visioni: Sed his qui *in Damasco*
20 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ· Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ
primùm, & Hierosolymis, in *omnémque* regionem Judææ, &
(τ) πρῶτον, καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ
Gentibus *annuntians pœnitere*, & *converti* ad Deum, digna
τοῖς ἔθνεσιν (υ) ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια
pœnitentiæ opera facientes. Causâ *horum* me Judæi *comprehendentes*
21 τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἕνεκα τούτων (φ) με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι
in templo, tentabant interficere. *Auxilium igitur nactus* à
22 ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο (χ) διαχειρίσασθαι. Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς (ψ) παρὰ
Deo, usque in diem *hunc* sto, testificans *parvóque & magno*,
τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, (ω) μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
nihil extrà dicens *eorum quæ &* Prophetæ locuti sunt *futurorum esse*, &
οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ
Moyses: Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen
23 Μωσῆς· Εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, φῶς
futurum est annuntiare populo & Gentibus. Hæc *autem eo defen-*
24 μέλλει καταγγέλλειν (α) τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολο-
dente, Festus magnâ voce dixit; Insanis, Paule: multæ te
γουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ (β) ἔφη, Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε
literæ ad insaniam convertunt: *Ille verò*, Non insanio, inquit, optime
(γ) γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. (δ) Ὁ δέ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε
Feste, sed veritatis & sobrietatis verba eloquor. Scit
Φῆστε, (ε) ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. Ἐπίσταται
enim de his rex, ad quem & *libertate usus* eloquor: latere
γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
enim eum *quicquam* horum *non* arbitror nihil: non enim est in angulo ge-
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ (ζ) πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγ-
stum *hoc*. Credis, rex Agrippa, prophetis? scio quia credis.
μένον τοῦτο. Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.
Ipse autem Agrippa ad Paulum ait; In *parvo* me suades Christianum
Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν (η) Παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με (θ) πείθεις Χριστιανὸν
fieri. *At* Paulus *ait*; *Optârim utique Deo*, & in *parvo* & in
γενέσθαι. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν
multo, non *solùm* te, sed *&* omnes *audientes me* hodiè, fieri
(ι) πολλῷ, οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι
tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his. Et
τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν (κ) τούτων. Καὶ
hæc dicente eo, exsurrexit rex, & Præses, & Bernice, &
ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεύς, καὶ ὁ ἡγεμών, ἥ τε Βερνίκη, καὶ
considentes eis. Et *secedentes* loquebantur ad invicem,
οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς. Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους,
dicentes; Quia nihil morte dignum aut vinculis *facit* homo iste.
λέγοντες, Ὅτι οὐδὲν (λ) θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν (μ) πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.
Agrippa autem Festo dixit; Dimitti poterat homo hic, si non
Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ
appellâsset Cæsarem.
(ν) ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

MS. A (ρ) καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε· (σ) ὑποστρέψαι (τ) πρῶτόν τε, καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε (υ) ἀπήγγελλον (φ) οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοί με ἐν (χ) διαχειρίσασθαι. (ψ) ἀπὸ τοῦ (ω) μαρτυρόμενος (α) τῷ τε (β) φησιν, (γ) γράμματα ἐπίσταται εἰς (δ) Ὁ δὲ Παῦλος, Οὐ (ε) ἀλλὰ (ζ) πείθομαι· οὐ γάρ (η) Παῦλον, Ἐν (θ) πείθῃ Χριστιανὸν ποιῆσαι. Ὁ δὲ Παῦλος, Εὐξαίμην (ι) μεγάλῳ, (κ) τούτων. Ἀνέστη τε ὁ (λ) ἄξιον θανάτου (μ) τι πράσσει (ν) ἐπικέκλητο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

Proindè eripiam te ex populo Judæorum, & ex aliis Gentibus ad quas te sum missurus. Ut aperias oculos eorum, ut convertantur à tenebris ad lucem, & à potestate Satanæ ad Deum, utque recipiant remissionem peccatorum & sortem cum sanctis, per fidem quæ est in me. Idcirco, rex Agrippa, per contumaciam non obstiti visioni cœlesti. Sed prædicavi primùm iis qui erant in Damasco, & iis qui in Jerusalem, quique in omnibus pagis Judææ, atque adeò Gentibus prædicavi, ut pœnitentiam agerent, & converterentur ad Deum, faceréntque opera digna pœnitentiâ. Horum autem causâ prehenderunt me Judæi in templo, & studebant me interimere. Sed opem tulit mihi Deus ad hunc usque diem: & ecce sto, testimoniúmque perhibeo cum parvis cum magnis, quum nihil extra Mosen & prophetas dicam, sed ea quæ ipsi prædixerunt ventura: Nempè passurum Christum, futurúmque primitias resurrectionis à mortuis, & prædicaturum lucem *huic* populo & Gentibus.

Dominicâ V. post Pentecosten. 64.

Quúmque ita rationem redderet Paulus, exclamavit Festus altâ voce, Insanis Paule, multæ literæ effecerunt ut insanires. Dixit ei Paulus; Non insanio, victoriose Feste, sed verba veritatis & rectitudinis eloquor. Quinetiam rex Agrippa harum earundem rerum est maximè gnarus; & ideò apertè coram eo loquor, quippe qui putem ne unam quidem harum rerum latere ipsum, quum in abdito actæ non sint. Credis, rex Agrippa, prophetis? scio te credere. Dixit ei rex Agrippa; Minimo negotio persuaderes mihi ut fierem Christianus. Tum Paulus dixit; Optârim à Deo ut minimo maximóque negotio non tu solùm, sed etiam omnes qui audiunt me hodiè, evasissent mei similes, præter hæc vincula. Surrexit autem rex, ac præses, & Bernice, iique qui sedebant cum eis. Quúmque illinc discessissent, colloquebantur alii ad alios, ac dicebant; Nihil dignum morte aut vinculis egit vir iste. Dixit autem Agrippa Festo, Poterat vir iste dimitti, nisi confugium Cæsaris appellâsset.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 እንዘ ፡ እድኅነከ ፡ እምሕዝብ ፡ ወእሕዛብ ፡ ዘእነ ፡ ይእዜ ፡ እፌንወከ ፡ ኀቤሆሙ ፡፡
18 ከመ ፡ ትክስት ፡ አዕይንተ ፡ አልባቢሆሙ ፡ ከመ ፡ ይትመየጡ ፡ እምጽልመት ፡ ውስተ ፡
ብርሃን ፡ ወእመለየ ፡ ሠይጣን ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወከመ ፡ ይንሥኡ ፡ ስርየ
19 ተ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ወርስተ ፡ ምስለ ፡ ቅዱሳን ፡ በሃይማኖት ፡ እንተ ፡ ብየ ፡፡ ለንጉሥ ፡
20 አግሪጳ ፡ ለንሰ ፡ ሊኮንኩ ፡ ናፋቄ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ራእይ ፡ ሰማያዊ ፡፡ አላ ፡ ዜነውኩ
ክሙ ፡ ቀደሚ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ ደማስቆ ፡፡ ወእምዝ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ በኢየሩሳሌም ፡
ወበኵሉ ፡ በሀውርተ ፡ ይሁደ ፡ ወለአሕዛብኒ ፡ ከመ ፡ ይነስሑ ፡ ወይትመየጡ ፡ ኀበ ፡ እ
ግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይገብሩ ፡ ምግባረተ ፡ ዘይደሉ ፡ ለንስሓ ፡፡

Liberans te à populo, & gentibus, ad quas ego nunc mitto te. Ut aperias oculos cordis eorum, ut convertantur à tenebris in lucem, & à manu satanæ in manum Dei, & ut accipiant remissionem peccatorum suorum, & hæreditatem cum sanctis per fidem quæ est in me. Rex Agrippa, ego non fui incredulus de hac visione cœlesti: Sed annuntiavi primùm iis qui fuerant Damasci, Et tunc iis qui fuerant in Hierusalem, & in omnibus regionibus Judææ, & Gentibus etiam, ut resipiscerent, & converterentur ad Deum, facientes opera convenientia resipiscentiæ.

Versio VULGATA LATINA.

Eripiens te de populo, & gentibus, in quas nunc ego mitto te, Aperire oculos eorum, ut convertantur à tenebris ad lucem, & de potestate satanæ ad Deum, ut accipiant remissionem peccatorum, & sortem inter sanctos per fidem quæ est in me. Unde, rex Agrippa, non fui incredulus cœlesti visioni: Sed his, qui sunt Damasci primùm, & Jerosolymis, & in omnem regionem Judææ, & Gentibus annuntiabam, ut pœnitentiam agerent, & converterentur ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes. Hac ex causa me Judæi, cùm essem in templo, comprehensum tentabant interficere. Auxilio autem adjutus Dei, usque in hodiernum diem sto, testificans minori atque majori, nihil extra dicens quàm ea quæ Prophetæ locuti sunt futura esse, & Moyses, Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen annuntiaturus est populo, & Gentibus. Hæc loquente eo, & rationem

reddente, Festus magnâ voce dixit; Insanis, Paule: multæ te litteræ ad in-
saniam convertunt. Et Paulus; Non insanio (inquit) optime Feste, 25
sed veritatis & sobrietatis verba loquor. Scit enim de his rex, ad quem & 26
constanter loquor: latere enim eum nihil horum arbitror. Neque enim in an-
gulo quidquam horum gestum est. Credis, rex Agrippa, prophetis? Scio quia 27
credis. Agrippa autem ad Paulum; In modico suades me Christianum fie- 28
ri. Et Paulus; Opto apud Deum, & in modico, & in magno, non tan- 29
tùm te, sed etiam omnes qui audiunt, hodie fieri tales, qualis & ego sum,
exceptis vinculis his. Et exurrexit rex, & præses, & Bernice, & qui asside- 30
bant eis. Et cùm secessissent, loquebantur ad invicem, dicentes; Quia nihil 31
morte, aut vinculis dignum quid fecit homo iste. Agrippa autem Festo dixit; 32
Dimitti poterat homo hic, si non appellâsset Cæsarem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وانقذك من الشعب ومن الامم الذين ارسلك انا اليهم * لتفتح اعينهم * ليعودوا من
18 الظلمة الى النور ومن سلطان الشيطان الى الله * لياخذوا تكفير الخطايا * وحظا في المساكن
19 المقدسة بايمانهم بي * فمن هاهنا ايها الملك اغريبا لم اصر عاصيا للمنظر السماوي *
20 * لكي بشرت الذين بدمشق اولا * والذين باورسليم * وفي ساير بلدة اليهودية * والامم
21 وسالتهم ان يتوبوا ويرجعوا الى الله * عاملين الاعمال المستحقة للتوبة * ثم * فمن اجل
22 هذه الخطوب تناولني اليهود في الهيكل * وراموا ان يقتلوني * فنلت من الله المعونة
والموازرة * ووقفت الى هذا اليوم شاهدا للصغير والكبير * ولم اقل قولا يضاد الاقوال
23 التي قالها الانبياء وموسى عن الاشياء العتيدة ان تصير * ان يكن المسيح مالوما
24 وان يكن اولا من انبعاث الموتى * فهو عتيد ان يبشر بالنور للشعب والامم * فلما اعتذر
هو بهذه الاقوال * قال فسطس بصوت عظيم * يا بولس قد جننت * لان الكتب الكثيرة
25 قد احالتك على الجنون * فقال يا فسطس الايد ما جننت * لكني انطق بكلمات الصدق
26 والعفة * لان الملك يعرف حقيقة هذه الاقوال التي اتكلم انا بحضرته مجاهرا * ولست
27 اظن انه يكتم عنه شيا منها اصلا * لاني ما عملت هذا في زاوية * ايها الملك
28 اغريبا اما تصدق الانبياء * انا اعلم انك تصدقهم * فقال اغريبا لبولس * بلفظ
29 يسير تقنعني ان اصير مسيحيا * فقال بولس * ابتهل الله ان اقنع بلفظ يسير * وبخطاب
طويل ليس لك وحدك * بل ولجميع الذين يسمعون اقوالي اليوم * ان يصيروا هكذا
30 مثلما انا * خلوا من هذه الاغلال * واذ قال هذه الاقوال * قام الملك والوالي وبرنيقة
31 والجالسون معهم * وانصرفوا يقول بعضهم لبعض * ان هذا الرجل لم يعمل شيا يستحق
32 به الموت او الاغلال * ثم قال اغريبا لفسطس * قد كان يمكن ان يطلق هذا الرجل
لو لم يستغث بقيصر *

Et eripiam te à populo & Gentibus ad 17
quas te mittam, ut aperias oculos 18
eorum, quatenus revertantur à tenebris
ad lucem, & à potestate satanæ ad
Deum, ut recipiant expiationem pecca-
torum, & sortem in habitaculis sanctis
per fidem suam in me. Hinc igitur est, 19
ô rex Agrippa, quòd non fuerim rebellis
visioni cælesti: Sed prædicaverim 20
his qui sunt Damasci primùm, qui-
que sunt in Jerusalem, & in tota
regione Judææ, necnon Gentibus: de-
precans eos ut pœnitentiam agerent,
& converterentur ad Deum, facien-
tes opera digna pœnitentiâ. Ha-
ctenus. His de causis comprehende- 21
runt me Judæi in templo, & ma-
chinati sunt necem meam. Assecu- 22
tus sum autem à Deo opem & auxi-
lium, stetique ad hunc usque diem
testificans parvo ac magno: nec ul-
lum protuli sermonem contrarium di-
ctis, quæ locuti sunt prophetæ & Mo-
ses, de rebus futuris ut contingerent:
An scilicet Christus esset passurus, 23
& si futurus erat primus ex resurre-
ctione mortuorum, ipse quoque an-
nuntiaturus erat lumen populo &
Gentibus. Cùm autem ipse se de- 24
fendisset hisce sermonibus, ait Festus
magnâ voce, O Paule, jam insani-
sti: multæ enim scripturæ te conver-
terunt ad insaniam. Dixit; O po- 25
tentissime Feste, non insanio, sed pro-
fero verba veritatis & sobrietatis.
Scit enim rex veritatem horum ser- 26
monum, quos ego apertè loquor in præ-
sentia ipsius: nec arbitror latere eum
ullam prorsus ex his rebus, cùm hæc
in angulo non gesserim. O rex A- 27
grippa, nónne credis prophetis? ego
novi quòd iis credas. Dixit ad 28
Paulum Agrippa; Modico sermone per-
suadebis mihi ut fiam Christianus. Ait 29
Paulus; Precor Deum ut modico ser-
mone & longâ oratione persuadeam
non tibi solùm, sed omnibus etiam iis
qui audiunt sermones meos hodiè, ut
tales fiant qualis ego sum, exceptis
his vinculis. Hos sermones cùm di- 30
xisset, surrexit rex, & præses, ac
Bernice, quique cum eis sedebant.
Et abierunt dicentes alter ad alte- 31
rum; Sanè vir iste nil commisit pro
quo mortem aut vincula mereatur.
Tunc dixit Agrippa Festo; Poterat 32
quidem hic homo dimitti, nisi provo-
câsset ad Cæsarem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተዝ ፡ ነገር ፡ እንዘ ፡ ሀለውኩ ፡ በምኵራብ ፡ አኃዙኒ ፡ አይሁድ ፡ ወመከሩ ፡ ከ
ይቅትሉኒ ፡፡ ወእንሰ ፡ በረድኤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለውኩ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ከ
እኩን ፡ ሰማዕተ ፡ በጽድቅ ፡ ለዐቢይ ፡ ወለንኡስ ፡ አልቦ ፡ ዘነገርኩ ፡ ዘእንበ
ዘነበቡ ፡ ወጸሐፈ ፡ ሙሴ ፡ ወነቢያት ፡ ዘሀሎ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡፡ ዘከመ ፡ ያሐ
ክርስቶስ ፡ ወዘከመ ፡ ውእቱ ፡ ይቀድም ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡ ሙታን ፡ ወሀለ
ይዜኑ ፡ ብርሃነ ፡ ለሕዝብ ፡ ወለአሕዛብ ፡፡ ወእምድኅረ ፡ ይቤ ፡ ዘንተ ፡ ጳው
ተሰጥዎ ፡ ፌስጦስ ፡ በዐቢይ ፡ ቃል ፡ ወይቤሎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ተለብድኑ ፡ እስ
ብዙኃን ፡ መጻሕፍት ፡ ሜጡከ ፡ ለአበድ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኦ
ኄር ፡ እንከ ፡ ኢያአብድ ፡ አላ ፡ ድጽቀ ፡ ወርትአ ፡ እነግር ፡፡ እስመ ፡ ንጉሥ ፡
ኵሉ ፡ ዘተናገርኩ ፡ በቅድሜሁ ፡ እንሰ ፡ ዘልፈ ፡ እትናገር ፡ ክሡተ ፡ ወአልቦ ፡
እምነ ፡ ኵሉ ፡ ዘነበብኩ ፡ ለንጉሥ ፡ ኵሉ ፡ ዘገበርኩ ፡ ወዘነበብኩ ፡ ኢኮነ ፡
አላ ፡ በመራኅብተ ፡፡ አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ ኢትአምኖሙኑ ፡ ለነቢያት ፡
አአምር ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ ተአምኖሙ ፡፡ ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ በንስ
ትርኢ ፡ ወትፈቅድ ፡ ከመ ፡ እኩን ፡ ክርስቲያነ ፡፡ ወጳውሎስኒ ፡ ይቤሎ ፡ እ
እፈቅድ ፡ ከመ ፡ ትትመየጥ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ በኅዳጥኒ ፡ ወበብዙኅኒ ፡ እ
አኮ ፡ ከመ ፡ አንተ ፡ በሕቲትከ ፡ አላ ፡ ኢዱ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይሰምዑ ፡ ዮም ፡ ከ
ይኩኑ ፡ ዘእንበለ ፡ መዋቅሕትየ ፡፡ ወተንሥአ ፡ ንጉሥ ፡ ወመኰንን ፡፡ ወይቤ
አልቦ ፡ ዘገብረ ፡ ዝብእሲ ፡ ዘይደልዎ ፡ ቅትለተ ፡ ወሞቅሐ ፡፡ ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡
ለዝብእሲ ፡ እመይደልዎ ፡ ይኅድግዎ ፡ አላ ፡ ለሊሁ ፡ ለዝሙረ ፡ ይሖር ፡ ኀ
ንጉሥ ፡፡

Et propter hanc causam quum essem in templo prehenderunt me Judæi, & 21
consultârunt ut trucidarent. Et ego per auxilium Dei perstiti usque nunc, ut 22
sim testimonio in veritate magnis & parvis: nihil fuit quod loquutus sum præ-
ter ea quæ loquuti sunt & scripserunt Moses & prophetæ futura esse: Quomodo 23
pateretur Christus, & quomodo ille primò suscitaretur ex mortuis, & annuntiaturus
esset lucem populo & Gentibus. Et posteaquam dixisset hoc Paulus, respondit ei 24
Festus in magna voce, & dixit ei; Paule, insanisne? quia multæ literæ di-
verterunt te ad insaniam. Et respondit ei Paulus, & dixit ei; Feste optime, 25
ego non insanio, sed verè & rectè loquor. Quia rex scit omnia quæ loquutus 26
sum in conspectu suo semper loquens apertè, & nihil fuit occultum ex omnibus
quæ loquutus sum regi: totum quod feci & quod loquutus sum, non fuit in an-
gulo, sed in plateis. Agrippa rex, nónne credis prophetis? ego scio quòd tu 27
credis iis. Et dixit ei Agrippa rex; In pusillo doces, & vis ut fiam Chri- 28
stianus. Et Paulus dixit ei; Ego vellem ut convertaris ad Deum in modico, 29
& in multis: doceo non ut tu solus, sed etiam omnes audientes hodie, ut sint 30
sine vinculis meis. Et surrexit rex & præses, et dixerunt; Nihil est quod 31
fecit hic homo, quod dignum est morte aut vinculis. Et dixit Agrippa Festo; 32
Hunc hominem oporteret dimittere, sed ipse voluit ire ad Imperatorem.

C A P. XXVII. κζ'.

Ut autem judicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt
1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, (α) παρεδίδουν τόν ΛΗ'
& Paulum & quosdam alios vinctos centurioni, nomine Julio, cohortis
τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης
Augustæ. Ascendentes autem navem Adramytinam, futuri navigare quæ circa
2 Σεβαστῆς. Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ (β) Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν
Asiam loca, avecti sumus, existente nobiscum Aristarcho Macedone Thessaloni-
Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονι-
censi. Ipsaque alterâ devenimus in Sidonem. Humanéque Julius
3 κέως. Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ (γ) Ἰούλιος τῷ
Paulo usus, permisit ad amicos euntem, curam sui nancisci.
Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς (δ) φίλους πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.
Et indè avecti, subnavigavimus Cyprum, propter hoc, ventos esse con-
4 Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τό, τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναν-
trarios. Hócque pelagus quod juxta Ciliciam & Pamphyliam pernavigantes,
5 τίους. Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες,
devenimus in Myra ipsius Lyciæ. Et ibi inveniens centurio navem
6 (ε) κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον
Alexandrinam navigantem in Italiam, imposuit nos in eam. In
7 Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. Ἐν
multis autem diebus tardè navigantes, & vix devenientes secundum Cnidum,
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον,
non permittente nos vento, subnavigavimus Cretam secundùm Salmo-
μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώ-
nem. Vixque prætérlegentes eam, venimus in locum quendam voca-
8 νην. Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς (ζ) τόπον τινὰ καλού-
tum Pulchros portus, cui juxtà erat civitas Lasæa. Multo autem tempore
μενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς (η) ἦν πόλις Λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου 9
peracto, & existente jam periculosâ navigatione propter & jejuni-
διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστεί-
um jam præteriisse, admonebat Paulus, Dicens eis; Viri, Con-
αν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος, Λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θε- 10
spicio quoniam cum injuria & multo damno, non solùm oneris &
ωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ (θ) φόρτου καὶ τοῦ
navis, sed etiam animarum nostrarum futuram esse navigationem.
πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. Ὁ δὲ 11
centurio gubernatori & nauclero credebat magis, quàm
(ι) ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ (κ) ἐπείθετο μᾶλλον, ἢ
illis à Paulo dictis. Inopposito autem portu subsisten-
τοῖς ὑπὸ (λ) τοῦ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχον- 12
te ad hyemationem, plerique posuerunt consilium, subduci in-
τος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ (μ) πλείους ἔθεντο βουλήν, ἀναχθῆναι (ν) κἀκεῖ-
dè, si quomodò possent devecti in Phœnicem, hyemare, portum
θεν, εἴ πως (ξ) δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα, παραχειμάσαι, λιμένα
Cretæ respicientem ad Africum & ad Chorum. Aspirante autem No-
τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ Νό- 13
to, æstimantes propositum tenere, solventes Asson, legebant
του, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες Ἆσσον, παρελέγοντο τὴν
Cretam. Post non multum autem misit contra ipsum ventus Typhonicus,
Κρήτην. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος Τυφωνικός, ὁ 14
vocatus Euroclydon. Correptâ autem navi, & non po-
καλούμενος (ο) Εὐροκλύδων. Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυ- 15
tente obtueri vento, concedentes ferebamur.
ναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

MS. A. (α) παρεδίδου (β) Ἀδραμυντηνῷ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺ (γ) Ἰουλιανὸς (δ) τοὺς φίλους πορευθέντι, (ε) κατήλθαμεν εἰς Λύστρα τῆς Λυκίας. Κακεῖθεν εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης (ζ) τόπον καλούμενον (η) πόλις ἦν Ἀλασσά. (θ) φορτίου (ι) ἑκατοντάρχης (κ) μᾶλλον ἐπίθετο, (λ) Παύλου (μ) πλείονες (ν) ἐκεῖθεν, (ξ) δύναιντο (ο) Εὐρακύλων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 ܘܦܣܩ ܥܠܘܗܝ ܦܗܣܛܘܣ ܕܢܫܬܕܪ ܠܘܬ ܩܣܪ ܠܐܝܛܠܝܐ܂ ܘܐܫܠܡܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܐܣܝܪ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܥܡܗ ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܢ ܐܣܦܝܪ ܕܣܒܣܛܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܝܘܠܝܘܣ܂

2 ܘܟܕ ܥܬܝܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܪܕܐ܂ ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܡܢ ܐܕܪܡܘܛ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܥܬܝܕܐ ܗܘܬ ܠܡܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܕܐܣܝܐ܂ ܘܥܠ ܥܡܢ ܠܐܠܦܐ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܡܩܕܘܢܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ ܡܕܝܢܬܐ܂

3 ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܛܝܢ ܠܨܝܕܢ܂ ܘܐܬܚܫܚ ܩܢܛܪܘܢܐ ܒܪܚܡܐ ܠܘܬ ܦܘܠܘܣ܂ ܘܐܦܣ ܠܗ ܕܢܐܙܠ ܠܘܬ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܘܢܬܢܝܚ܂

4 ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܝܢ܂ ܘܡܛܠ ܕܪ̈ܘܚܐ ܗܘܝ ܠܘܩܒܠܢ ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܘܦܪܘܣ܂

5 ܘܥܒܪܢ ܝܡܐ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ܂ ܘܡܛܝܢ ܠܡܘܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܝܐ܂

6 ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܐܠܦܐ ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܕܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܝܛܠܝܐ܂ ܘܐܣܩܢ ܒܗ܂

7 ܘܡܛܠ ܕܝܩܝܪܐܝܬ ܪܕܝܐ ܗܘܬ܂ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܡܠܐ ܡܛܝܢ ܠܘܩܒܠ ܩܢܝܕܘܣ ܓܙܪܬܐ܂ ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩܐ ܗܘܬ ܠܢ ܪܘܚܐ ܕܢܐܙܠ ܬܪܝܨܐܝܬ܂ ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܪܛܐ ܠܘܩܒܠ ܣܠܡܘܢܐ ܡܕܝܢܬܐ܂

8 ܘܟܕ ܒܥܡܠܐ ܡܬܟܪܟܝܢܢ ܠܗ܂ ܡܛܝܢ ܠܐܬܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܠܡܐܢܐ ܫܦܝܪܐ܂

* ܩܪܝܢܐ * ܕܚܕܒܫܒܐ ܫܬܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ *

9 ܘܗܘܐ ܩܪܝܒܐ ܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܠܣܐ܂ ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܥܕܡܐ ܕܥܒܪ ܠܗ ܐܦ ܝܘܡܐ ܕܨܘܡܐ ܕܝܗܘܕܝ̈ܐ܂ ܘܗܘܬ ܕܚܝܠܬܐ ܠܐܢܫ ܕܢܪܕܐ ܒܝܡܐ܂ ܘܡܠܟ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ܂

10 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪ̈ܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܒܐܘܠܨܢܐ ܘܒܚܘܣܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܥܬܝܕܐ ܪܕܝܬܢ ܠܡܗܘܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܒܛܥܢܐ ܒܠܚܘܕ ܕܐܠܦܢ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܒܢܦܫܬܢ܂

11 ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܝܢ ܠܩܘܒܪܢܛܐ ܘܠܡܪܐ ܕܐܠܦܐ ܝܬܝܪ ܫܡܥ ܗܘܐ ܡܢ ܡܠܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ܂

12 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܦܫܝܩ ܠܡܐܢܐ ܗܘ ܠܡܥܒܕ ܒܗ ܣܬܘܐ܂ ܣܓܝܐܐ ܡܢܢ ܨܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܪܕܘܢ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܐܢ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܡܛܐ ܘܠܡܣܬܝܘ ܒܠܡܐܢܐ ܚܕ ܕܩܪܛܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܘܢܝܩܣ܂ ܘܚܐܪ ܠܬܝܡܢܐ܂

13 ܘܟܕ ܢܫܒܬ ܪܘܚܐ ܕܬܝܡܢܐ܂ ܘܣܒܪܘ ܕܡܛܝܢ ܠܨܒܝܢܗܘܢ܂ ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ ܥܠ ܩܪܛܐ܂

14 ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܩܡ ܥܠܝܢ ܪܘܚܐ ܕܥܠܥܠܐ ܕܡܬܩܪܐ ܛܘܦܢܝܩܘܣ ܐܘܪܩܠܝܕܘܢ܂

15 ܘܐܬܚܛܦܬ ܐܠܦܐ܂ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܪܘܚܐ܂ ܘܝܗܒܢ ܠܗ܂ ܘܡܫܬܩܠܝܢ ܗܘܝܢ܂

C A P. XXVII.

Decrevit itaque de eo Festus ipsum missum iri ad Cæsarem in Italiam, proinde tradidit Paulum, & alios vinctos cum eo, viro cuidam centurioni ex cohorte Augusti, cui nomen erat Julius. 2 Quumque navigandum esset, descendimus in navigium quod erat ex Adramanto civitate, & profecturum erat ad regionem Asiæ: ingressus autem fuerat navigium nobiscum Aristarchus Macedo ex Thessalonica urbe. 3 Postero autem die pervenimus Sidonem: & usus est centurio misericordiâ erga Paulum, eique permisit ut proficisceretur ad amicos suos, & requiesceret. 4 Illinc porrò abnavigavimus, & quoniam venti erant contrarii, sublegimus Cyprum. 5 Et trajecimus mare Ciliciæ & Pamphyliæ, ac devenimus Myram urbem Lyciæ. 6 Nactúsque illic centurio navem Alexandrinam proficiscentem in Italiam, imposuit nos in eam. 7 Et quia graviter navigabat, post plurimos dies vix pervenimus contra Cnidum insulam, quoniámque non permittebat ventus ut rectâ proficisceremur, sublegimus Cretam è regione Salaminæ urbis. 8 Ut vix dum circum illam navigaremus, pervenimus ad locum qui vocatur, Portus pulchri.

Dominicâ VI. post Pentecosten. 65.

9 Erat autem ei propinqua civitas nomine Lasia, ubi mansimus longo tempore, usque ad diem quo (*i. quoad*) præteriisset jam dies jejunii Judæorum, & periculosum esset alicuiquem se mari committere: proindè consilium eis dabat Paulus, 10 Et dicebat; Viri, video cum ærumnis & jacturâ multâ futuram navigationem nostram, non solùm oneris navis nostræ, sed etiam animarum nostrarum. 11 Centurio autem gubernatorem & dominum navis potiùs audiebat, quàm sermones Pauli. 12 Et quia commodus non erat portus ad transigendam in eo hyemem, plurimi nostrorum volebant illinc vela facere, ut si quo modo possent, pervenirent hybernarentque in portu quodam qui erat Cretæ, vocabatúrque Phœnix, & spectabat Austrum. 13 Quum autem perflaret ventus Australis, putarentque se pro voto suo appulsuros, navigabamus circa Cretam. 14 Sed non multò post erupit in nos flatus turbinis qui vocatur Typhonicus Euroclydon. 15 Proindè abrepta est navis, nec potuit obsistere vento, itaque in incertum ferebamur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፳ወ፯ ወእምዝ ፡ ፈተሑ ፡ ወአዘዙ ፡ ከመ ፡ ይሑር ፡ ጳውሎስ ፡ ምስለ ፡ ካልዖን ፡ እለ ፡
ሀለው ፡ ዕቁባን ፡ ኀበ ፡ ኀቤ ፡ ምእት ፡ ዘስሙ ፡ ዩሊዮስ ፡ እምቢጸ ፡ ለትሥጠስ ፡ ወእቱ ፡
2 ይሑሩ ፡ ሊጦልያ ፡ ኀበ ፡ ንጉሥ ፡፡ ወእምዝ ፡ አርገ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ አድርማጠ
ዊት ፡ እንተ ፡ ተሐውር ፡ መንገለ ፡ እስያ ፡፡ ወተንሣእነ ፡ እምውእቱ ፡ መከን ፡ ወአርተ
እነ ፡ ለሐዊር ፡ ወአርስጥርኮስ ፡ ዘመቄዶንያ ፡ ተሰሎንቂያዊ ፡ ዘዘልፈ ፡ ነበረ ፡ ም
3 ስሌነ ፡ እንዘ ፡ ይጸንሐነ ፡፡ ወበሳኒታ ፡ በጻሕነ ፡ ሲዶንያ ፡፡ ወዩልዮስ ፡ ይሬእዮ ፡
ለጳውሎስ ፡ በሠናይ ፡ ወአዘዞሙ ፡ ለፍቁራኒሁ ፡ ይትራድእዎ ፡ ወይግበሩ ፡ ዘ
ፈቀደ ፡፡

C A P. XXVII.

1 *Et tunc judicârunt & præceperunt ut iret Paulus cum aliis qui erant custoditi apud centurionem cujus nomen Julius erat, de cohorte Augusta fuit,* 2 *ut irent in Italiam ad Imperatorem. Et tunc ascenderunt in navem Adramytenam quæ ibat versùs Asiam, & solvimus ex illo loco & direximus iter, & adhærens Aristarchus Macedonius Thessalonicensis, qui semper mansit nobiscum, adhæsit* 3 *nobis. Et postridie venimus Sidoniam: & Julius respiciebat Paulum benignè, & præcepit amicis suis ut adjuvarent eum, & facerent quod vellet.*

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XXVII.

1 Ut autem judicatum est navigare eum in Italiam, & tradi Paulum cum reli-
quis custodiis centurioni nomine Julio cohortis Augustæ, Adscendentes navem
2 Adrumetinam, incipientes navigare circa Asiæ loca, sustulimus, perseverante no-
biscum Aristarcho Macedone Thessalonicensi. Sequenti autem die devenimus
3 Sidonem. Humanè autem tractans Julius Paulum, permisit ad amicos ire, &
curam sui agere. Et indè cùm sustulissemus, subnavigavimus Cyprum, pro-
4 pterea quòd essent venti contrarii. Et pelagus Ciliciæ & Pamphyliæ navi-
5 gantes, venimus Lystram, quæ est Lyciæ: Et ibi inveniens centurio navem
6 Alexandrinam navigantem in Italiam, transposuit nos in eam. Et cùm multis
7 diebus tardè navigaremus, & vix devenissemus contra Gnidum, prohibente nos
vento, adnavigavimus Cretæ, juxta Salmonem: Et vix juxtà navigantes, ve- 8
nimus in locum quendam, qui vocatur Boniportus, cui juxtà erat civitas Tha-
lassa. Multò autem tempore peracto, & cùm jam non esset tuta navigatio, eò 9
quòd & jejunium jam præteriisset, consolabatur eos Paulus, Dicens eis; Viri, 10
video quoniam cum injuria & multo damno, non solùm oneris & navis, sed et-
iam animarum nostrarum, incipit esse navigatio. Centurio autem gubernato- 11
ri & nauclero magìs credebat, quàm his quæ à Paulo dicebantur, Et cùm aptus 12
portus non esset ad hyemandum, plurimi statuerunt consilium navigare indè, si
quomodò possent, devenientes Phœnicem, hyemare, portum Cretæ respicientem
ad Africum, & ad Corum. Aspirante autem Austro, æstimantes propositum se 13
tenere, cum sustulissent de Asson, legebant Cretam. Non post multum autem 14
misit se contra ipsam ventus Typhonicus, qui vocatur Euroaquilo. Cúmque ar- 15
repta esset navis, & non posset conari in ventum, datâ nave flatibus, ferebamur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع والعشرون * يوم الجمعة قبل البنطيكستي *

1 * ولما حكم بان يركب في البحر الى ايطالية الذين يلوذون ببولص * سلموا بولص
2 وقوما اخرين مقيدين * الى رئيس مائة اسمه يوليوس من طغمة سبسطية * وصعدنا الى
مركب ادراميتني * كان اصحابه معتزمين ان يسيروا الى المواضع التي باسيا * وركب
3 معنا ارسطرخوس المكدوني التسالونيكي * في اليوم الثاني نزلنا الى صيدا * فسمح
يوليوس لبولص تعطفا واشفاقا * وامر ان يذهب الى اصدقائه * فينال منهم اهتماما
4 بحوائج السفر * وركبنا من هناك وسرنا الى قبرس * من اجل ان الرياح كانت تضاددنا *
5 * وعبرنا حينئذ اللج * الذي في البحر بقليقية وبمفيلية * ونزلنا الى موانئ بلد الليكيا *
6 * فهناك وجد رئيس المائة مركبا اسكندرانيا سائرا الى ايطالية فاصعدنا اليه *
7 * وفي ايام كثيرة لانهم كانوا يتباطون في المسير * بالجهد حصلنا في كنيدون * واذ لم
8 تتركنا الرياح في سلموني سرنا الى اقريطس * وبالجهد لما خادعوا المركب جئنا الى
9 موضع ما يلقب بالموانئ الحسنة * المقارب مدينة لاساآ * فلما مضى لنا حين طويل
10 وكان مسيرنا معطبا * لان الصوم كان قد حان * وعظهم بولص * قائلا * ايها الرجال
انا عتيدون على ما ارى ان يتعب وخسارة كثيرة يكون مسيرنا في البحر * ولا نخسر
11 الوسق والمركب فقط * بل وانفسنا * فاما رئيس المائة فاذعن لراي مدبر المركب
12 وصاحب السفينة * اكثر من المقولات من بولص * واذ كان ذلك الميناء غير موافق
لاوان الشتاء ارتاى اكثرهم ان يسيروا من هناك * لعل يمكنهم ان يبلغوا الى
13 فينكس * يشتون في موانئ اقريطس * فلما شاهدوا الموضع في ناحية المغرب * وان
الرياح الغربية قد هبت * ظنوا انهم يحرصون يغلبونها * فاخذوا بالقرب وعبروا اقريطس *
14
15 * ثم هب لا بعد وقت كثير على المركب ريح عنيف يلقب بالمنشي الامواج * فاختطف
المركب ولم يمكنه ينصب الريح *

CAP. XXVII.

Feriâ sextâ ante Pentecosten.

Ut autem decreverunt ut mare con- 1
scenderet in Italiam, qui adversaban-
tur Paulo, tradiderunt Paulum, & quos-
dam alios vinctos centurioni, nomine
Julio, de cohorte Sebastiæ. Et conscen- 2
sâ navi Adramitinâ, cupiebant amici
ejus navigare in partes Asiaticas;
conscenditque nobiscum Aristarchus
Macedo Thessalonicensis. Alterâ autem 3
die descendimus in Sidonem: utensque
Julius in Paulum humanitate & cle-
mentiâ, permisit ei ut iret ad amicos
suos, obtineretque ab eis curam pro ne-
cessitatibus itineris. Indè verò solven- 4
tes, appulimus Cyprum, quoniam venti
erant nobis contrarii. Et trajecto tunc 5
pelago quod est in Cilicia & Pamphilia,
descendimus in portus regionis Lyciæ;
Ibique nactus centurio navem Alexan- 6
drinam navigantem in Italiam, impo-
suit nos in eam. Et multis post diebus 7
quia lenti erant in navigatione, vix
devenimus ad Cnidum: cúmque non
finerent nos venti morari in Salmo-
ne, navigavimus ad Cretam. Et vix, 8
industriè navim ducentes, venimus
ad locum quendam qui vocatur Por-
tus pulchri, vicinum urbi Lasææ.
Cúmque longum peregissemus tempus, 9
& esset navigatio nostra periculosa,
quòd jejunii tempus jam præterisset,
commonuit eos Paulus, Dicens; O vi- 10
ri, futurum quidem est, ut video, ut
cum labore & jactura multa succedat
iter nostrum maritimum, & amitta-
mus non solùm onus & navim, sed et-
iam animas nostras. Verùm centurio 11
magìs inclinavit ad sententiam guber-
natoris navis & naucleri, quàm ad ea
quæ dicebantur à Paulo. Et cùm es- 12
set ille portus minimè commodus hy-
berno tempori, senserunt complures eo-
rum illinc solvendum, ut fortè Phœ-
nicem pervenire possent, hyemaréntque
in portibus Cretæ. Deprehendentes igi- 13
tur locum in parte Occidentali, & quod
venti Africi jam flaverant, rati sunt
studendum sibi ut eos superarent: qua-
propter viciniorem locum deligentes,
præterierunt Cretam. Deindè flavit 14
haud multo post tempore adversùs na-
vim ventus vehemens, qui vocatur
Excitator fluctuum: Abripuitque 15
navim, nec potuit ventum secare.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 እምህየ ፡ ተንሣእነ ፡ ወበጻሕነ ፡ ውስተ ፡ ደሴተ ፡ ቆጵሮስ ፡ እስመ ፡ ነፋስ ፡ ሀሎ ፡ ቅድ
5 ሜነ ። ወበሐረ ፡ ቂልቅያ ፡ ወለጵንፍልያ ፡ ሐለፍነ ፡ ወበጻሕነ ፡ ልስጥያ ፡ እንተ ፡
6 እስያ ፡ ይእቲ ። ወበህየ ፡ ረከበ ፡ ኃቤ ፡ ምእት ፡ ሐመረ ፡ እስክንድሪዊት ፡ እንተ ፡
7 ትሐውር ፡ ኢጣልያ ፡ ሊብለነ ፡ ውስቴታ ። ወአሣሰፍነ ፡ ወጐንደይነ ፡ ብዙኀ ፡ መዋ
ዕለ ፡ ወእምእፁብ ፡ በፅሓነ ፡ አንጻረ ፡ ቃንድያ ፡ እስመ ፡ ከልአነ ፡ ነፋስ ፡ ወሖርነ ፡ ቀ
8 ርጤን ፡ ዘቅሩብ ፡ ሰልሞንያ ። ወበዕፁብ ፡ በጻሕነ ፡ ውስተ ፡ እሐቲ ፡ መካን ፡ ዘትሰመ
ይ ፡ ሠናየ ፡ መርሶ ፡ ወቅርብት ፡ ይእቲ ፡ ለሀገረ ፡ ጠልሰ ። ወበህየ ፡ ብዙኀ ፡ መዋዕ
9 ለ ፡ ነበርነ ፡ ወሐለፈ ፡ ዘመነ ፡ መንገድ ፡፡ ወአሜሃ ፡ ኢኮነ ፡ ሠናየ ፡ ለሐዊር ፡ በበሕ
ር ፡ እስመ ፡ ሐለፈ ፡ ዘመነ ፡ ጾም ፡፡ ወተንሥአ ፡ ጳውሎስ ፡ ወናዘዞሙ ። ወይቤሎ
10 ሙ ፡፡ ለእደው ፡ አነሰ ፡ እአምርኩ ፡ ከመ ፡ ፍኖት ፡ ዚአነ ፡ እንተ ፡ ሀለወነ ፡ ነሐውር ፡
ቲ ፡ መንዳቤ ፡ ወጻዕር ፡ ብዙኀ ፡ አኮ ፡ በሕቲቱ ፡ ለኅፍተ ፡ ንዋይ ፡ ወሐመር ፡ አላ ፡
11 ኅፍአተ ፡ ነፍስነኒ ። ወሀቤ ፡ ምእትሰ ፡ የአምኖሙ ፡ ፈድፋደ ፡ ለሊቀ ፡ ሐ
መር ፡ ወለሐደፋ ፡ እምነገረ ፡ ጳውሎስ ፡ ለምክሮሙ ። ወሶበ ፡ ኢሀሎ ፡ ህየ ፡ መር
12 ሶ ፡ ዘይደልዎ ፡ ለአክርሞ ፡ ብዙኃን ፡ እምውስቴቶሙ ፡ አቀሙ ፡ ምክረ ፡ ከመ ፡
ይሑሩ ፡ እምህየ ፡ ለእመ ፡ ተክህሎሙ ፡ በጺሐ ፡ ለአክርሞ ፡ ውስተ ፡ ካልዕ ፡ መ
13 ካን ፡ ወይእቲሰ ፡ መርሶ ፡ ቀርጤን ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ ትኔጽር ፡ አንጻረ ፡ አፍሪቂያ ፡ ወ
ቆሮስ ። ወሶበ ፡ ነፍሐ ፡ ነፋስ ፡ አዜብ ፡ መሰሎሙ ፡ ዘረከቡ ፡ ዘሀለዩ ፡ ቀዲሙ ፡
14 እምአሶን ፡ ነጸርዎ ፡ ለቀርጤን ። ወሶቤሃ ፡ ነፍሐ ፡ ነፋስ ፡ መስዕ ፡
15 ላዕሌሃ ። ወኢተክህላ ፡ ለሐመር ፡ ሐዊረ ፡ እምኃይለ ፡ ውእቱ ፡ ነፋስ ፡ ወኃየሎ
ሙ ፡ ሞገደ ፡ ማእበል ፡ ለይእቲ ፡ ሐመር ፡ ወተመንደብነ ፡ እንዘ ፡ ንትሐወስ ፡ እም
ገቦ ፡ ለገቦ ።

Et illinc solvimus, & venimus in insulam Cypri, quia ventus fuit ex adverso no- 4
bis. Pelagum Ciliciæ & Pamphiliæ pertransivimus, & venimus Lestiam quæ 5
Asiæ est. Et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam navigantem in Ita- 6
liam, introduxit nos in eam. Et progressi sumus, & tardè navigavimus mul- 7
tos dies, & vix pervenimus contra Candiam, quia prohibuit nos ventus, &
venimus ad Cretam, quæ propè est Salmoniam. Et difficulter venimus in quen- 8
dam locum qui nominatur Boni-portus, & propinquus fuit civitati Thalsæ. Et 9
ibi multos dies mansimus, & præterivit tempus itineris, & tunc non fuit bo-
num ire per mare, quia præteriisset tempus jejunii; & surrexit Paulus, &
consolatus est eos, Et dixit iis; Viri, ego novi quòd via nostra in qua pro- 10
gressuri sumus, habet afflictionem & laborem multum, non solummodò in da-
mnum bonorum & navis, sed etiam in damnum animarum nostrarum. Et cen- 11
turio credebat magìs magistro navis & rectori, quàm consilio Pauli, ad consul-
tandum eos. Et quum non esset ibi portus aptus ad hybernandum, multi ex 12
illis persiterunt in consilio, ut solverent illinc, si possent venire ad hybernandum
in alio loco: & hic portus Cretæ est, quæ respicit ex adverso Africam & Co-
rum. Et spirante vento Australi, visum est illis quòd nacti essent quod proposu- 13
issent priùs: & quum sustulissent de Asson, respexerunt Cretam. Et tunc spira- 14
vit ventus Aquilonaris in eam. Et quum non posset navis progredi, præ violentia 15
hujus venti, tum prævaluerunt undantes fluctus huic navi, & afflicti fui-
mus, agitati à latere ad latus.

Insulam autem quandam succurrentes, vocatam Claudam, vix potuimus
16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες, καλούμενον Κλαύδην, (π) μόλις ἰσχύσαμεν
compotes fieri scaphæ. Quam subducentes, adjutoriis utebantur, ac-
17 περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. Ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο-
cingentes navem: timentésque ne in Syrtim inciderent, submitten-
ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαν-
tes vas, sic ferebantur. Vehementer autem tempestate jactatis nobis,
18 τες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς (ρ) δὲ χειμαζομένων ἡμῶν,
sequenti jactum fecerunt. Et tertiâ nostris manibus armamenta
19 τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
navis ejecimus. Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per
20 πλοίου (σ) ἐρρίψαμεν. Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ
plures dies, tempestatéque non exiguâ imminente, reliquùm ablata erat o-
πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο (τ) πᾶ-
mnis spes ad servari nos. Multâ autem inediâ existente, tunc
21 σα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας (υ) ὑπαρχούσης, τότε
stans Paulus in medio eorum, dixit; Oportet quidem, ô viri, obe-
σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν, Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πει-
dientes mihi, non avehi à Creta, lucrarique injuriam
θαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν
hanc, & jacturam. Et nunc suadeo vobis bono animo esse: ja-
22 ταύτην, καὶ τὴν ζημίαν. Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀπο-
ctura enim animæ nulla erit ex vobis, præterquàm navis. Adstitit enim mihi
23 βολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ μοι
nocte hac angelus Dei, cujus sum, cui & deservio, Dicens;
24 (φ) τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, Λέγων,
Ne timeas Paule, Cæsari te oportet assistere: & ecce donavit tibi
Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι
Deus omnes navigantes tecum. Ideò bono animo estote viri:
ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες·
credo enim Deo, quia sic erit, quemadmodùm dictum est mihi.
25 πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.
In insulam autem quandam oportet nos incidere. Ut verò quartadecima nox
26 Εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ
facta est, perlatis nobis in Adria circa medium noctis, su-
27 (χ) ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, ὑπε-
spicabantur nautæ afferri aliquam sibi regionem. Et bolisantes inve-
νόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. Καὶ βολίσαντες εὗ-
nerunt passus viginti: brevi autem distantes, & rursum bolisantes, inve-
28 ρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗ-
nerunt passus quindecim. Timentésque ne quomodò in aspera loca
29 ρον ὀργυιὰς δεκαπέντε. Φοβούμενοί τε (ψ) μήπως εἰς τραχεῖς τόπους
inciderent, de puppi projicientes anchoras quatuor, optabant diem fie-
ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέ-
ri. Ipsis verò nautis quærentibus fugere ex navi, & laxanti-
30 σθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων (ω) φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
bus scapham in mare, obtentu quasi è prora futurum
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ (α) πρώρας μελλόντων
anchoras extendere, Dixit Paulus Centurioni, & militi-
31 ἀγκύρας ἐκτείνειν, Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ, καὶ τοῖς στρατιώ-
bus; Si non hi manserint in navi, vos servari non potestis.
ταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
Tunc milites absciderunt funes scaphæ, & siverunt eam
32 Τότε (β) οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν
excidere.
ἐκπεσεῖν.

MS.A. (π) ἰσχύσαμεν μόλις (ρ) τε (σ) ἔῤῥιψαν. (τ) ἐλπὶς πᾶσα (υ) ὑπαρχούσης, σταθεὶς ὁ (φ) ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι ἐγὼ, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος, Λέγων, (χ) ἐγένετο, (ψ) μήπω κατὰ τραχεῖς (ω) ἐκφυγεῖν (α) πρώρας ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, (β) ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

Et quum præteriissemus insulam quandam 16
quæ vocatur Cyra, vix potuimus prehendere scapham. Eâ verò sublatâ, cingebamus 17
& firmabamus navim: & quia timebamus, ne fortè incideremus in præcipitium
maris, submisimus antennam, & ita pergebamus. Quum autem in nos insurrexisset 18
gravis procella, sequenti die supellectilia
nostra in mare projecimus. Die verò tertiâ 19
armamenta navis manibus nostris abjecimus.
Quumque durâsset pluvia per dies compla- 20
res, nec sol appareret, neque luna, neque sydera, spes vitæ nostræ penitùs præcisa est.
Quumque nemo quicquam cibi caperet, tunc 21
stans Paulus inter eos, ait; Si assensum mihi
præbuissetis, viri, non solvissemus à Creta,
& evitâssemus hanc jacturam & calamitatem.
Nunc autem consilium do vobis ne 22
anxii fueritis: nemo enim vestrûm peribit,
sed tantùm navis. Visus est enim mihi hac 23
nocte angelus Dei illius cujus sum, & cui
servio: Dixitque mihi, Ne timeas Paule, 24
futurum enim est te sisti coram Cæsare: &
ecce dono tibi dedit Deus omnes qui navigant tecum.
Quamobrem bono animo estote, viri: Credo enim in Deum, ita fore 25
quemadmodum locutus est mecum. Verùm 26
in insulam quandam ejiciendi sumus.

Dominicâ VII. post Pentecosten.66.

Post dies autem quatuordecim quibus erra- 27
vimus & agitati fuimus in Adriatico mari,
mediâ nocte putârunt nautæ ad terram se
accedere. Proindè jecerunt bolidem, & 28
invenerunt staturas viginti: rursúsque paulùm
provecti invenerunt staturas quindecim.
Quumque timerémus ne fortè deprehende- 29
remur in locis scopulosis, jecerunt è puppi
navis anchoras quatuor, & precabantur diem oriri.
Nautæ verò studebant fugere è 30
navi: proinde demiserunt ex ea scapham
in mare, prætextu abeundi in ea, navisque
ad terram alligandæ. Quod quum vidisset 31
Paulus, dixit centurioni & militibus; nisi
isti in navi permanserint, vos non potestis
servari. Tunc præciderunt milites funes sca- 32
phæ à navi, & siverunt eam aberrantem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወሶበ፡ አጕየየተነ፡ ሐመር ፡ በጸሐነ፡ ውስተ፡ አሐቲ፡ ደሴት፡ እንተ፡ ስሙ፡ ቃውደ፡ በዕፁብ፡
17 ገብር፡ ክህልነ፡ አልዕሎታ ፡ ለንእስት፡ ሐመር፡ ወሶበ፡ አዕረግናሃ ፡ ለይእቲ ፡ ሐመር፡
ንእስት፡ ውስተ፡ ዐቢይ፡ ሐመር፡ በተራድኦ፡ በበይናቲነ፡ አጽናዕነ፡ ወአሰርነ፡ ሐመረ፡ እንዘ፡
18 ንፈርህ፡ ከመ፡ ኢትደቅ፡ ለዕለ፡ ኖጻ፡ ዘስሙ፡ ሲርት፡ በልሳነ፡ ሮም፡ ወዘንተ፡ ገቢረነ፡ ሖርነ፡
19 ወበሳኒታ፡ ተንሥአ፡ ዐቢይ፡ ሞገድ፡ ላዕሌነ፡ ወወገሩ ፡ ንዋያተ ፡ ውስተ፡ ባሕር፡ ወበ
20 ሣልስት፡ ዕለት፡ ወገርነ፡ በእደዊነ፡ ንዋያተ፡ ሐመር፡ ወንዋየ፡ ሐቅል፡ ወኢተርእየ ፡ ጸሐይ፡
ወኢከዋክብት፡ ለብዙኅ፡ መዋዕል፡ ወሶበ፡ ርኢነ፡ ብዙኀ፡ ሞገደ፡ እንተ፡ ዲቤነ፡ ወእተ፡ ጊዜ፡
ጠፍአ፡ እንከ፡ እምኔነ፡ ኵሉ፡ ተስፋ፡ ዘመድኃኒትነ፡

Et quum velociter detulisset nos navis, venimus in quandam insulam, cujus nomen Cauda, vix habentes potestatem efferre navicellam. Et quum extulissemus hanc navicellam in magnam navem, adjutoriis nostris confirmavimus, & ligavimus navem, timentes ne incideret in arenam cujus nomen Syrt in lingua Romana: & hoc quum fecissemus, progressi sumus. Et postridie surrexit magnus fluctus super nos, & projecerunt bona in mare. Et in tertio die ejecimus cum manibus nostris armamenta navis, & arma. Et quum non apparuisset sol neque sidera per multos dies, & quum vidissemus multos fluctus supra nos, isto tempore periit ampliùs à nobis omnis spes salutis nostræ.

Versio VULGATA LATINA.

insulam autem quandam decurrentes, quæ vocatur Cauda, potuimus vix obtinere scapham. Quâ sublatâ, adjutoriis utebantur, accingentes navem, timentes ne in Syrtim inciderent, summisso vase sic ferebantur. Validâ autem nobis tempestate jactatis, sequenti die jactum fecerunt: Et tertiâ die suis manibus armamenta navis projecerunt. Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per plures dies, & tempestate non exiguâ imminente, jam ablata erat spes omnis salutis nostræ. Et cùm multa jejunatio fuisset, tunc stans Paulus in medio eorum, dixit; Oportebat quidem, ô viri, audito me, non tollere à Creta, lucrique facere injuriam hanc & jacturam. Et nunc suadeo vobis bono animo esse: amissio enim nullius animæ erit ex vobis, præterquàm navis. Astitit enim mihi hac nocte Angelus Dei, cujus sum ego, & cui deservio, Dicens; Ne timeas, Paule, Cæsari te oportet assistere: & ecce donavit tibi Deus omnes

qui navigant tecum. Propter quod bono animo estote viri: credo enim Deo,
quia sic erit, quemadmodùm dictum est mihi. In insulam autem quandam 25
oportet nos devenire. Sed posteaquàm quartadecima nox supervenit, navigan- 26
tibus nobis in Adria circa mediam noctem, suspicabantur nautæ apparere sibi 27
aliquam regionem. Qui & summittentes bolidem, invenerunt passus viginti:
& pusillùm indè separati, invenerunt passus quindecim. Timentes autem ne in 28
aspera loca incideremus, de puppi mittentes anchoras quatuor, optabant di- 29
em fieri. Nautis verò quærentibus fugere de navi, cùm misissent scapham
in mare, sub obtentu quasi inciperent à prora anchoras extendere, Dixit 30
Paulus centurioni, & militibus; Nisi hi in navi manserint, vos salvi fie- 31
ri non potestis. Tunc absciderunt milites funes scaphæ, & passi sunt eam ex-
cidere. 32

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فابصرنا في مسيرنا وجرينا جزيرة ما اسمها كلوديوس . فبالجهد قدرنا ان نمسك المريكب .
17 * فرفعوه بمعونات وحيل استعملوها . وشدوا المركب . خايفين الا يسقط في دوار . وحطوا
18 الالة واهملوه هكذا * وبينما الشتاء ينسكب علينا شديدا . في الغد طفقوا يلقون الوسق .
19 * وفي اليوم الثالث طرحنا بايدينا آلة المركب في البحر . ولم تظهر لنا الشمس ولا النجوم .
20 21 * ودام علينا شتاء عظيم اياما كثيرة . فمن ذاك انتزع منا كافة رجاء الخلاص * واقمنا
اياما كثيرة لم ناكل شيا . حينيذ وقف بولص في وسطهم وقال . ايها الرجال قد كان يجب
عليكم ان تذعنوا لراي . الا تصعدوا من اقريطش . وكنا قد ربحنا هذا التعب والخسران .
22 * والان انا اعظكم واسالكم ان تفرحوا . فان ما يسقط منكم ولا نفسا واحدة سوى
23 24 المركب * لانه قد وقف بي في هذه الليلة ملاك الله الذي انا له . الذي اعبده * قايلا .
يا بولص لا تخف فانك يجب عليك ان تمثل بحضرة قيصر . وها قد وهب الله لك
25 جميع السايرين معك * فلذلك افرحوا ايها الرجال . فاني اومن بالله ان هكذا
26 27 يكون كما خوطبت به * وسنسقط بلا بد الى جزيرة ما * ولما سلفت اربعة عشر
ليلة ونحن مترددون في ادريا . في نصف الليل افتكر النوتيه ان يعرفوا في اية
28 بلدة هم * فالقوا حبل التقدير . فوجدوا الموضع عشرين باعا . وساروا من هناك
29 قليلا وقدروا . فوجدوا خمسة عشر باعا * فحذروا الا يسقطوا في مواضع خشنة .
30 فالقوا من موخر المركب اربعة مراسي . وابتهلوا ان يصير نهارا * وان النوتيه
التمسوا ان يهربوا من المركب . واحدروا المريكب الى البحر بحجة انهم معتزمون ان
31 يمدوا المراسي من مقدم المركب * فقال بولص لرييس المائة وللجند . ان لم يلبثوا
32 هولاء في المركب فما يمكنكم انتم تخلصون * حينيذ قطع الجند حبال المريكب
واهملوه يسقط *

Vidimus autem in navigatione & cursu nostro insulam quandam, nomine Claudius: & vix potuimus retinere naviculam. 16
At sustulerunt eam adjutoriis & artibus quibus usi sunt, navémque obfirmârunt, veriti ne in vorticem incideret: & deposuerunt vas, atque ita reliquerunt eam. 17
Et dum vehemens imber funderetur super nos, alterâ die cœperunt projicere merces: 18
Ac tertiâ die manibus nostris projecimus instrumenta navis in mare. 19
Et non apparentibus nobis sole neque syderibus, Et perseverante super nos imbre maximo ad complures dies, ex tunc ablata est à nobis tota spes salutis, 20
Mansimúsque pluribus diebus nihil edentes. Tunc stans Paulus in medio eorum, dixit; Heus viri, oportebat vos acquiescere consilio meo, ut non ascenderemus è Creta: & quidem evasissemus hunc laborem & jacturam. 21
Et nunc hortor vos, & obsecro, ut hilari sitis animo: non enim cadet ex vobis anima ulla, præter navim. 22
Nam astitit mihi hâc nocte angelus Dei cujus sum & quem colo, 23
Dicens; O Paule, ne formides, te enim sisti oportet in præsentia Cæsaris: & ecce donavit tibi Deus omnes tecum navigantes. 24
Quapropter gaudete, O viri: credo enim Deo quòd sic erit quemadmodùm dictum est mihi. 25
Et incidemus absque dubio in insulam quandam. 26
Cùmque transissent quatuordecim noctes, discurrentibus nobis per Adriam, mediâ nocte cogitârunt nautæ scire quânam essent in regione. 27
Quare jacto funiculo mensorio, repererunt locum illum esse viginti ulnarum: & pusillùm inde progressi, ac dimensi, repererunt quindecim ulnas. 28
Et veriti ne inciderent in loca aspera, jecerunt à posteriori parte navis quatuor anchoras, & orârunt ut fieret dies. 29
Nautæ verò quæsierunt fugere è navi, demiserúntque scapham in mare, sub prætextu volendi anchoras extendere ab anteriori parte navis. 30
Dixit autem Paulus centurioni & militibus; Nisi hi in navi manserint, vos salvari non poteritis. 31
Tunc absciderunt milites funes naviculæ, & reliquerunt eam excidere. 32

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእምድኅረ፡ ኮነ፡ ብዙኅ፡ ጾም፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡ ተንሥአ፡ ጳውሎስ፡ ወቆመ፡ በማእከሎ
ሙ፡ ወይቤ፡ እስመ፡ እመ ደለወክሙ፡ ትስምዑ፡ ኪያየ፡ ወኢትትነሥኡ፡ እምቀርጤ
፡ ወትግብሩ፡ ዘንተ፡ ጸእለተ፡ ወተስጥሞ፡ ርበሐ፡፡ ወይእዜኒ፡ እዜንወክሙ፡
ከሙ፡ ኢትኅዝኑ፡ እስመ፡ አልቦ፡ እምውስቴትነ፡ ዘይትሀጕል፡ ዘእንበለ፡ ደእሙ፡ ጥፋአ
ተ፡ ሐመር፡፡ እስመ፡ በዛቲ፡ ሌሊት፡ ቆመ፡ ቅድሜየ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ዘኪያሁ፡ አነ፡ ወዘሎቱ፡ እትቀነይ፡፡ እንዘ፡ ይብለኒ፡ ኢትፍራህ፡ ወኢትደንግ
ፅ፡ ሀለወከ፡ ትቁም፡ ቅድመ፡ ቄሳር፡ ወናሁ፡ ወሀበከ፡ እግዚአ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ የሐ
ውሩ፡ ምስሌከ፡ በሐመር፡፡ በእንተዝ፡ ኢትኅዝኑ፡ አእደው፡ እስመ፡ አነ፡ አምን
፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ከመ፡ ሀሎ፡ ይኩን፡ ዘከመ፡ ተብህለ፡ ሊተ፡፡ ሀለወነ
፡ ንብጻሕ፡፡ ኀበ፡ አሐቲ፡ ደሴት፡፡ ወበጽሒሰ፡ ኮነ፡ ለመ፡ አሡሩ፡ ወረቡዑ፡ ሌሊት፡
እንዘ፡ ንነግድ፡ በበሕረ፡ ጳድርያ፡ በጊዜ፡ መንፈቀ፡ ሌሊት፡ መሰሎሙ፡ ለኖቲያት፡
ሀገረ፡፡ ወወገሩ፡ ናዕከ፡ አረር፡ ኀበ፡ በሕር፡ ከመ፡ ይሙጥኑ፡ ወረከ
ቡ፡ ማየ፡ መጠነ፡ ፳በአከለ፡ ብእሲ፡ ወወገሩ፡ ካዕበ፡ ናዕከ፡ አረር፡ ወእምህየ፡
ንስቲተ፡ ወረከቡ፡ ዐሰርተ፡ ወሀምስተ፡ መጠነ፡ አከለ፡ ብእሲ፡፡ ወ
ጊዜ፡ ወገሩ፡ አርባዕተ፡ መልሕቀ፡ መንገለ፡ ርእሰ፡ ሐመር፡ ኀበ፡ ይነብር፡
እንዘ፡ ይፈትው፡ ከመ፡ ይርአይ፡ መዐልተ፡፡ ወፈቀዱ፡ ኖቲያት፡ ከመ፡
፡ እማዕበለ፡ በሕር፡ ወገሩ፡ ደበ፡ በሕር፡ ለንእስት፡ ሐመር፡ እንዘ፡ ይብ
ሉ፡ ወያስተመስሉ፡ ከመ፡ ዘያስተደልው፡ ለሐመር፡ ወለመልሕቅ፡ መንገለ፡ እግረ፡
ሐመር፡፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡ ለአሚሮ፡ ጳውሎስ፡ በመንፈሱ፡ ነገሮ፡ ለሀቤ፡
፡ ወለሐራ፡ ወይቤሎሙ፡ ኦአንትሙ፡ ሰብእ፡ ለእመ፡ አምሰጡ፡ ኖቲያት፡
ሐመር፡ ኢትክሉ፡ ድኂነ፡፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡ መተሩ፡ ሐራ፡ አሕባለ፡ ይእቲ፡
ሐመር፡ ንስቲት፡ ወኀደግዋ፡ ትሑር፡ ኀበ፡ ዘፈቀደት፡፡

Et postea fuit multum jejunium: & isto tempore surrexit Paulus, & stetit in medio eorum, & dixit quòd oportebat vos audivisse me, & non solvisse à Creta, & lucri facere hanc injuriam, & submersionem. 21
Et nunc annuntio vobis ne tristes sitis, quia nihil est inter nos quod perdetur, præter solum navis damnum. 22
Quia in hac nocte stetit coram me angelus Dei, cujus sum ego, & quem colo, 23
Dicens mihi; Ne metuas, & ne conturberis: oportet te sisti coram Cæsare, & ecce donavit tibi Deus omnes qui proficiscuntur tecum in nave. 24
Propterea ne tristes sitis viri, quia ego credo Deo, quod sic futurum est, quemadmodum dictum est mihi. 25
Oportet nos igitur ut deveniamus ad quandam insulam. 26
Veruntamen factum est quartadecimâ nocte, quum navigaremus in mari Padriæ, in tempore mediæ noctis, existimârunt nautæ quod vidissent civitatem. 27
Et ejecerunt bolidem in mare ut metirentur, & invenerunt aquam quasi viginti staturas viri: & ejecerunt iterùm bolidem, & illinc progressi sumus paululùm, & invenerunt quindecim staturas viri. 28
Et isto tempore ejecerunt quatuor anchoras versùs caput navis, ubi sedebat rector, desiderans ut videret diem. 29
Et voluerunt nautæ ut fugerent è fluctibus maris, & demiserunt super mare navicellam, dicentes, & simulantes quasi aptarent navem, & anchoras versùs pedem navis. 30
Et isto tempore quum scivisset Paulus in spiritu suo, loquutus est centurioni & militibus, & dixit iis; Vos viri, si effugiant nautæ à nave, non potestis servari. 31
Et isto tempore absciderunt milites funes hujus navicellæ, & fuerunt eam ire quò voluit. 32

Usque autem quò futurus erat dies fieri, hortabatur Paulus omnes su-
33 Ἄχρι δὲ οὗ (γ) ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας με-
mere cibum, dicens; Quartamdecimam hodiè diem expectantes
ταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες
jejuni permanetis, nihil accipientes. Ideò hortor vos ac-
34 ἄσιτοι διατελεῖτε, (δ) μηδὲν προσλαβόμενοι. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς (ε) προς-
cipere cibum: hoc enim ad vestram salutem est: nullius
λαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς (ζ) ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· (η) οὐδενὸς
enim vestrûm capillus ex capite cadet. Dicens autem hæc, & su-
35 γὰρ ὑμῶν θρὶξ (θ) ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λα-
mens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium: & frangens cœpit man-
βὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθί-
ducare. Bono animo autem facti omnes, & ipsi assumpserunt cibum.
36 ειν. Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ (ι) προσελάβοντο τροφῆς.
Eramus verò in navi universæ animæ ducentæ septuaginta sex. Sa-
37 Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. Κο-
38 tiati autem cibo, alleviabant navem, ejactantes triticum in
ρεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν
mare. Cùm autem dies factus esset, terram non agnoscebant: sinum
39 θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον
verò quendam considerabant habentem littus, in quem cogitabant, si pos-
δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, (κ) εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δύ-
sent, expellere navem. Et anchoras sustollentes, permiserunt in
40 ναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες, εἴων εἰς τὴν
mari, simul laxantes juncturas gubernaculorum: & sustollentes
θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν
artemonem flanti, tendebant ad littus. Incidentes autem in
41 ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς
locum bimarem, illiserunt navem: & quidem prora fixa mane-
τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ (λ) ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμει-
bat immobilis, at puppis solvebatur à vi fluctuum. At
42 νεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς (μ) βίας τῶν κυμάτων. Τῶν δὲ
militum consilium fuit, ut vinctos occiderent, ne quis ena-
στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκο-
tans effugeret. At centurio volens servare Pau-
43 λυμβήσας (ν) διαφύγοι. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦ-
lum, prohibuit eos consilio, jussitque potentes natare,
λον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν,
abjicientes primos ad terram exire: Et reliquos, hos quidem in
44 ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι· Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ
tabulis, hos autem super quædam eorum quæ de navi. Et sic factum est omnes
σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
perservari ad terram.
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

CAP. XXVIII. κη'.

Et salvi evasi, tunc cognoverunt quia Melita insula vocabatur. At Barbari
1 ΚΑὶ διασωθέντες, τότε (α) ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. (β) οἱ δὲ Βάρβαροι
præstabant nō vulgarem humanitatem nobis. Accendentes enim pyram,
2 (γ) παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν. (δ) Ἀνάψαντες γὰρ πυράν,
acceperunt omnes nos, propter imbrem instantem, & propter fri-
(ε) προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦ-
gus. Congregante autem Paulo sarmentorum multitudinem, & imponente super
3 χος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων (ζ) πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ
pyram, vipera à calore exiens invasit manum ejus.
τὴν πυρὰν, ἔχιδνα (η) ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

MS. A. (γ) ἡμέρα ἔμελλεν (δ) μηθὲν προσλαμβανόμενοι. (ε) μεταλαβεῖν (ζ) ἡμετέρας (η) ἐξ αὐτὸς (θ) ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. Εἴπας δὲ (ι) προσέλαβον τροφῆς. Ἦσαν δὲ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα πέντε. (κ) πρὸς ὃν ἐβούλοντο, (λ) ἡ μὲν * πρώτη ἐρείσασα ἔμενεν (μ) βίας *. Τῶν δὲ στρατιωτῶν (ν) διαφύγῃ. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος τὸν Παῦλον διασῶσαι, Κεφ. κη'. MS. A. (α) ἐπέγνωμεν (β) οἵ τε (γ) παρεῖχαν (δ) Ἅψαντες (ε) προσελάβοντο ἡμᾶς, (ζ) τὸ πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος τοῦ Παύλου ἐπὶ (η) ἀπὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
[illegible]
[illegible]
44 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Ipse verò Paulus usquedum fieret diluculum, precabatur omnes ut caperent cibum, dicens eis; Ecce hodie decimusquartus agitur dies, ex quo præ timore nihil gustâstis. 34 Idcircò peto à vobis ut cibum capiatis ad sustentationem vitæ vestræ. Capillus enim ex capite unius vestrûm non peribit. 35 Et quum hæc dixisset, accepit panem, & glorificavit Deum coram omnibus, fregitque, & cœpit comedere. 36 Consolationem itaque acceperunt omnes, sumpseruntque cibum. 37 Eramus autem in navi ducentæ & septuaginta sex animæ. 38 Quumque expleti essent cibo, allevabant navim, & tollebant triticum, projiciebantque in mare. 39 Orto autem die, nautæ quænam *illa* esset terra non agnoscebant: sed conspicati sunt secus aridam sinum quendam maris, quò meditabantur, si fieri posset, impellere navim. 40 Et absciderunt anchoras à navi, & laxârunt eas in mare, & solverunt structuras gubernaculorum, suspenderuntque parvum velum ad ventum flantem, & ita abnavigabamus aridam versùs. 41 Impegit autem navis in locum quendam elevatum inter duas profunditates maris, ibique resupinata est: nam pars ejus anterior erecta est, neque movebatur: pars verò posterior soluta est præ violentia fluctuum. 42 Volebant autem milites interficere vinctos, ne natatui se committerent, & fugerent ab ipsis. 43 Sed centurio prohibuit eos ab hoc, quippe qui vellet servare Paulum: illis porrò qui poterant natatui se committere, præcepit ut imprimis enatarent, & in terram evaderent. 44 Cæteros verùm super tabulas, ac super alia ligna navis trajecit, & sic omnes salvi evaserunt in terram.

Dominicâ VIII. post Pentecosten.

CAP. XXVIII.

Postea verò didicimus Melitam vocari 1 illam insulam. Porrò Barbari qui habitabant in ea, multam charitatem in nos ostenderunt. 2 Accenderunt enim ignem, nosque omnes convocaverunt ut calefieremus propter imbrem plurimum, existensque frigus. 3 Tulit autem Paulus multa sarmenta, inque pyram imposuit: prodiit autem ex eis vipera præ calore ignis, ac momordit manum ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወሶበሃ፡ አልጸቀ፡ ጽባሕ፡፡ ወጸውዖሙ፡ ሰብኡ፡ ለእሙንቱ፡ ሰብእ፡ ከመ፡ ይብልዑ፡
ሓዳጠ፡መብልዐ፡ [ወይቤ፡] ለንትሙ፡፡ ነበርክሙ፡ አሰርተ፡ ወአርበዕተ፡ ዕለተ፡ ዘእንበለ፡
34 መብልዕ፡=፡ በእንተዝ፡ እስእለክሙ፡ከሙ፡ትብልዑ፡ በእንተ፡ መድኃኒትክሙ፡ አልቦ፡
35 እሙውስቴትክሙ፡ ዘይትህጉል፡ ስእርተ፡ ርእሱ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ይቤ፡ ዘንተ፡
ነሥአ፡ ሕብስተ፡ አእኰቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ በቅድመ፡ ኵሎሙ፡ ፈተተ፡ ወአኃ
36 ዘ፡ ይብልዕ፡=፡ ወእምድኅረ፡ ገብአ፡ ልቦሙ፡ እሙንቱሂ፡ በልዑ፡፡=፡ ወ
37 አለ፡ ሀለውነ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ የአክል፡ ኍልቍነ፡ ክልኤ፡ ምእት፡ ሰብአ፡ ወስ
ድስቱ፡፡=፡

Tunc appropinquavit lux, & Paulus rogavit illos homines ut ederent modicum cibi, & dixit; Vos permansistis quatuordecim dies sine cibo. Propterea rogo vos ut 34 *edatis propter salutem vestram: nemo est ex vobis cujus peribit capillus capitis* 35 *sui. Et postquam dixisset hæc, accipiens panem benedixit Deo in conspectu omnium, & fregit, & cœpit edere.* 36 *Et postquam reversum est cor illorum, illi ederunt.* 37 *Et qui fuimus in nave complevit numerus noster ducentos & sex homines.*

Verſio VULGATA LATINA.

Et cùm lux inciperet fieri, rogabat Paulus omnes ſumere cibum, dicens ; Quartadecimá die hodiè expectantes jejuni permanetis, nihil accipientes. Propter quod rogo vos accipere cibum pro ſalute veſtra : quia nullius veſtrûm capillus de capite peribit. Et cùm hæc dixiſſet, ſumens panem, gratias egit Deo in conſpectu omnium : & cùm fregiſſet, cœpit manducare. Animæquiores autem facti omnes, & ipſi ſumpſerunt cibum. Eramus verò univerſæ animæ in navi ducentæ ſeptuaginta ſex. Et ſatiati cibo alleviabant navem, jactantes triticum in mare. Cùm autem dies factus eſſet, terram non agnoſcebant : ſinum verò quendam conſiderabant habentem littus, in quem cogitabant, ſi poſſent, ejicere navem. Et cùm anchoras ſuſtuliſſent, committebant ſe mari, ſimul laxantes juncturas gubernaculorum : & levato artemone ſecundùm auræ flatum tendebant ad littus. Et cùm incidiſſemus in locum dithalaſſum, impegerunt navem : & prora quidem fixa manebat immobilis, puppis verò ſol-

vebatur à vi maris. Militum autem conſilium fuit ut cuſtodias occiderent : 42
ne quis cùm enatâſſet, effugeret. Centurio autem volens ſervare Paulum, pro- 43
hibuit fieri : juſſítque eos, qui poſſent natare, emittere ſe primos, & evadere, & ad terram exire : Et cæteros alios in tabulis ferebant : quoſdam ſu- 44
per ea, quæ de navi erant. Et ſic factum eſt, ut omnes animæ evaderent ad terram.

CAP. XXVIII.

Et cùm evaſiſſemus, tunc cognovimus quia Melita inſula vocabatur. Bar- 1
bari verò præſtabant non modicam humanitatem nobis. Accenſá enim pyrá, 2
reficiebant nos omnes, propter imbrem, qui imminebat, & frigus. Cùm con- 3
gregâſſet autem Paulus ſarmentorum aliquantam multitudinem, & impoſuiſſet ſuper ignem, vipera à calore cùm proceſſiſſet, invaſit manum ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فالى حين اربع ان يصير النهار * تضرع بولص الى جماعتهم ان يتناولوا طعاما قايلا.
لكم اليوم اربعة عشر يوما منتظرين العطب استكملتموها بلا اكل * ولم تتناولوا طعاما.
* فلهذا اتضرع اليكم ان تستعملوا طعاما * فان ذلك مما يودي الى خلاصكم * فان
شعرة واحدة من روسكم ما تسقط * فاذ قال هذه وتناول خبزا فشكر لله امام الجماعة.
وكسر وطفق ياكل * فصاروا كلهم مسرورين * واستعملوا طعاما * وكنا في المركب
النفوس كلها مايتي وستة وسبعين * واذ شبعوا من الطعام خففوا المركب والقوا الحنطة
في البحر * فلما اضاء النهار ولم يعرفوا الارض * لاح لهم خليج ما * لم يتاملوا له
شاطيا * فارادوا ان يوصلوا المركب اليه ان امكنهم * فقطعوا المراسي وسرحوها في
البحر * وطرحوا قواعد الارجل معا * ورفعوا القلع الصغير * مستمسكين بهبوب الرياح
الى الشاطي * فوقع في موضع ذي بحرين * فاهملوا المركب * فاما مقدمه فارتز
وثبت لا يتحرك * واما موخره فتفسخ من شدة الامواج * فخطر الجند بذهنهم رايا ان
يقتلوا المقيدين * ليلا يسبح احد منهم فيهرب * فاما رييس المائة فلابتغايه ان يخلص
بولص منعهم من هذا الراي * فامر الذين يقدرون ان يسبحوا ان يطرحوا انفسهم اولين
ويخرجوا الى الارض * والباقون منهم خرجوا بعضهم على دفوف * وبعضهم على الات
المركب * وهكذا سلموا كلهم الى الارض *

* الفصل الثامن والعشرون *

ولما تخلصوا حينيذ علموا ان تلك الجزيرة تدعى مليطن * ثم *

* يوم سبت العنصرة *

وان البربر منحونا احسانا وتعطفا كثيرا * لانهم اوقدوا نارا * واخذونا كلنا من اجل
المطر الثابت ومن اجل البرد * وبينما بولص يدور ويفتش ليجمع حطبا كثيرا ووضعه
على النار * خرجت افعى من قبل سخونة النار فلذعت يده *

Uſque ad tempus autem quo cœpit oriri 33
dies, rogabat Paulus cœtum eorum, ut cibum ſumerent, dicens ; Quatuordecim ſunt hodie dies, quos, naufragium expectantes, ſine comeſtione tranſegiſtis nullum cibum capientes : Propterea 34
rogo vos ut adhibeatis cibum, quandoquidem hoc ex iis eſt quæ ad ſalutem veſtram conducunt, quia pilus vel unus de capitibus veſtris non decidet. Hæc cùm dixiſſet ſumpto pane, gratias 35
egit Deo coram cœtu, & frangens cœpit edere. Quare omnes lætificati, uſi ſunt 36
cibo. Eramus autem in navi animæ 37
omnes ducentæ ſeptuaginta ſex. Et cùm 38
eſſent cibo ſatiati, allevaverunt navim, ejicientes triticum in mare. Cùm au- 39
tem dies illuxiſſet, nec terram agnoſcerent, ſuffulſit eis ſinus quidam cujus littus minimè deprehendebant, in quod cogitârunt appellere navim, ſi poſſent. Itaque præciſis anchoris, dimiſerunt 40
eas in mare, baſibus pedum ſimul abjectis : & velum parvum erexerunt, ſectantes flatum ventorum verſùs littus. Porrò incidit in locum bimarem, ideóque navim deſtituerunt. Et 41
quidem prora infixa manſit immobilis, puppis autem diſſoluta eſt à vi undarum. Incidit autem in mentem mili- 42
tum conſilium occidendi vinctos, ne quis eorum enatans effugeret. Verùm 43
centurio, ex deſiderio ſalvandi Paulum, compeſcuit eos ab eo conſilio, juſſitque iis qui natare poterant, ut abjicerent ſe primos, & in terram exirent. Reliqui ex ipſis evaſerunt par- 44
tim ſuper tabulas, partim ſuper inſtrumenta navis : & ſic evaſerunt omnes in terram incolumes.

CAP. XXVIII.

Et cùm evaſiſſent, tunc noverunt 1
inſulam illam vocari Meliten. Finis.

Die ſabbatho Pentecoſtes.

Cæterùm Barbari præſtiterunt nobis beneficium & humanitatem permultam. Accenſo enim igne, ſumpſerunt 2
nos omnes, propter imbrem continuum, & propter frigus. Dum verò Pau- 3
lus circumiens quæreret colligere ligna multa, eaque imponeret igni, egreſſa ob calorem ignis vipera momordit manum ejus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በልዑ : ወገሩ : ውስተ : በሕር : ሠርናየ : ኵሎ : ዘሀሎ : ውስተ :
ወከመዝ : አቅለልዋ : ለሐመር::=፡ ወሶበ : ጸብሐ : ሊያእምርዋ : ለምድ
ዘአንበለ : ሕጽነ : በሕር : ዘወእቱ:: መዝራእተ : በሕር : ወእሙንቱሰ : ፈ
ከመ : ያርስዩ : ሐመሮሙ : ህየ : ከመ : ይድኃኑ:=፡ ወአልዐሉ : መልሕቆሙ :
ትሑር : ሐመር : ወሐደፋ : ሐደፊ : ፍቱሐ : ወእኅዘ : ያርህብ : መሕደ
ወልጓማት:: ሐመር : ወአልዐልዎ : ለመሕደፍ : ዐቢየ : ወኀደግዋ : ለሐ
ትሑር : በንፍሐተ : ነፋስ : ወቀርበት : ኀበ : ድንጋገ : በሕር:=፡ ወበጽሑ :
ለሐዱ : መካን : መእከለ: ክልኤ : በሕር : ወአብእዋ : ለሐመር : ውስተ :
ጽኑዕ : ወሶበ : ዘበጠ : ለሐመር : እንተ : ድኅሬሃ : መእበለ : በሕር : አኀዘ :
መካነ : መሐደፍ::=፡ ወይእተ : ጊዜ : መከሩ : ሐራ : ከመ : ይቅትልዎሙ:
እለ : ሀለው:ምስለ : ጳውሎስ : ከመ : ሊያምስጥ : ወሊአሐዱሂ : እምኔሆ
:=፡ ወሀቤ : ምእትሰ : ከመ : ያድኅኖ : ለጳውሎስ : ወአዘዞሙ : ሊይቅ
ወኪ:መኑሂ: ወከዐበ : ይቤሎሙ: ለእለ : ተለምሩ: ጸቢተ :ጸቢተክሙ:=፡ ወለእ
ንሳኡ : ለውሂ : ሑሩ : ውስተ : የብስ : ወአንድኅኑ : ነፍስክሙ : ወካ
ኵሎሙ: ወበጽሐነ:ዲበ:ምድር::=፡

፳፰

ለምስጥነ : ወድኅነ : እምበሕር: ይእተ : ጊዜ : አእመርናዋ : ለደሴት : ዘትሰመይ :
:=፡ ወበህየ : ኀቀል : አሰነዩ : ለነ : ብዙኀ : ወአኮ : ኀዳጠ : ወአንደዱ: ዐቢየ :
ወተወክፉነ : ወአስተማወቁነ : እምዝናም : ወቍር : ዘለዐሌነ::=፡ ወጳውሎ
ብዙኀ:ፀፀ:ወደን:እሱረ: ወወደየ: ውስተ : እሳት : ወእም:ዋዕየ:እሳት: ወፀአ :
ምድር : ወተስቅለ : ውስተ : እደ : ጳውሎስ::=፡

Et poſteaquam comediſſent, ejecerunt in mare frumentum totum quod fuit in na- 38
vi, & ſic alleviârunt navim. Et quum lux orta eſſet, neſciebant terram : ſed 39
ſinus maris erat, (hoc eſt, brachium maris,) & illi voluerunt ut ponerent navem eorum ibi, ut ſervarentur. Et ſuſtulerunt anchoras eorum, & cœpit ire navis : 40
& nauclerus gubernaculum rectè poſuit : & laxans velum & gubernaculum navis, etiam ſuſtulit velum magnum, & ſivit navem ire cum flatu venti, & approximavit ad litus maris. Et venerunt in quendam locum medio duorum mari- 41
um, & introduxerunt navem in locum firmum, & quum vulnerâſſent navem in puppi fluctus maris, cœpit conquaſſari locus veli. Et iſto tempore conſilium 42
inierunt milites, ut trucidarent vinctos qui fuerunt cum Paulo, ut non effugeret vel unus eorum enatans. Et centurio ut ſervaret Paulum etiam præcepit iis ne trucida- 43
rent quenquam : & ulteriùs dixit iis qui ſciverunt natare, ut natarent. Et iis qui 44
neſcierunt ; Accipite tabulas, ite in aridam, & ſervate voſmetipſos : & ſic ſervati ſunt omnes, & venimus ſuper terram.

CAP. XXVIII.

Et quum evaſiſſemus, & ſervati fuiſſemus à mari, tunc temporis cognovimus 1
inſulam, quòd vocata fuit Melta. Et ibi ruſtici benefecerunt nobis multùm 2
& non modicùm, & accenderunt magnum ignem, & acceperunt nos ; & refecerunt nos ab imbre & frigore quod ſuper nos fuit. Et Paulus accepit multo- 3
rum viticulorum faſciculum, & projecit in ignem : & quum exæſtuâſſet ignis, exivit vipera, & impendit manui Pauli.

Ut verò viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, dice-
4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ Βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, (θ) ἔλε-
bant ad invicem; *Omninò* homicida est homo hic, *quem salvum evasum de*
γον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ
mari, ultio vivere non sinit. Ille quidem ergò excutiens
5 τῆς θαλάσσης, ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. Ὁ μὲν οὖν (ι) ἀποτινάξας τὸ
bestiam in ignem, passus est *nullum malum,* Illi *autem* *expectabant* eum *futu-*
6 θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλ-
rum *intumescere,* aut *decidere* *repentè* *mortuum.* In *multo* autem illis expe-
λειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν (κ) προσ-
ctantibus, & videntibus nihil *incommodum* in *illum* *factum,* *con-*
δοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, (λ) μεταβαλ-
versi dicebant deum eum esse. In autem illis *quæ* *circa* *locum* *illum*
7 λόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
erant prædia *primario* insulæ, nomine *Publio,* qui susciiens
ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος
nos, *tres* *dies* *amicè* *hospitio excepit.* *Factum est* autem patrem Pu-
8 ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Πο-
blii febribus & dysenteriâ *detentum* *decumbere:* ad quem Pau-
πλίου πυρετοῖς καὶ (μ) δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦ-
lus *ingressus* & *precatus,* *imponens* manus ei, *sanavit* eum.
λος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.
Hoc *ergò* facto, & *reliqui* *habentes* infirmitates in insula, ac-
9 Τούτου (ν) οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ (ξ) ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσ-
cedebant, & curabantur. Qui etiam multis honoribus honoraverunt nos,
10 ήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο. Οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς,
& navigantibus imposuerunt quæ *ad* *usum.* Post autem tres men-
11 καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς (ο) τὴν χρείαν. Μετὰ δὲ τρεῖς μῆ- ΛΘ'
ses navigavimus in navi quæ hyemaverat in insula, Alexandrina, *adsignata*
νας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ

Castori & Polluci. Et *devecti* *in* *Syracusas,* mansimus *dies* *tres.*
Διοσκούροις. Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.
Unde *circumvenientes* devenimus in Rhegium: & post unum diem *adveni-*
Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο- 13
ente Austro, *secundantes* venimus in Puteolos. Ubi *invenientes* *fratres,*
μένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους. Οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς, 14
rogati sumus apud eos manere dies septem: & sic in Ro-
παρεκλήθημεν (π) ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως (ρ) εἰς τὴν Ῥώ-
mam venimus. Et indè fratres *audientes* *ea quæ* *de* *nobis,* *exierunt*
μην ἤλθομεν. Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, (σ) ἐξῆλθον 15
in *occursum* nobis usque ad Appii forum, & Tres tabernas: quos *videns*
εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν (τ) ἄχρις Ἀππίου φόρου, καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν
Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam. Cùm autem venissemus
ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ (υ) ἤλθομεν 16
in Romam, *centurio* *tradidit* *vinctos* *præfecto castrorum:*
εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ
Paulo permissum est manere *per* *seipsum,* cum custodiente se *milite.*
Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
Factum est autem *post* *dies* *tres* *convocare* *Paulum* *existentes*
Μ' Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι (φ) τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας 17
Judæorum primos. *Convenientibus* *autem* *eis,* dicebat *ad* *eos;* Vi-
τῶν Ἰουδαίων πρώτους. Συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς, (χ) Ἄν-
ri fratres, ego nihil *contrarium* faciens *populo,* aut *moribus* *patri-*
δρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴ-
is, vinctus *ex* Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum.
οις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων.
Qui *examinantes* me, voluerunt dimittere, *propter* *nullam* *causam* *mor-*
Οἵτινες ἀνακρίναντές με, ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θα- 18
tis *esse* in me.
νάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

MS. A. (θ) πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, (ι) ἀποτιναξάμενος (κ) προσδοκώντων, (λ) μεταβαλόμενοι ἔλεγον εἶναι αὐτὸν θεόν. (μ) δυσεντερίῳ (ν) δὲ γενομένου, (ξ) ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενεί-
ας (ο) τὰς χρείας. (π) παρ' αὐτοῖς (ρ) ἤλθαμεν εἰς Ῥώμην. (σ) ἦλθον (τ) ἄχρι (υ) εἰσήλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν, (φ) αὐτὸν τοὺς
(χ) Ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοὶ, οὐδὲν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ܘܟܕ ܚܙܘܗ̇ ܒܪ̈ܒܪܝܐ ܕܬܠܝܐ ܒܐܝܕܗ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܠܡܐ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܗܘ. ܕܟܕ ܐܫܬܘܙܒ ܡܢ ܝܡܐ ܟܐܢܘܬܐ ܠܐ ܫܒܩܬܗ ܕܢܚܐ.
5 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܢܦܨ ܐܝܕܗ ܘܫܕܝܗ̇ ܠܐܟܕܢܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܝܫ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ.
6 * ܒܪ̈ܒܪܝܐ ܕܝܢ ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܕܗܫܐ ܡܬܢܦܚ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܡܐܬ. ܘܟܕ ܣܟܘ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܚܙܘ ܕܡܕܡ ܕܒܝܫ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܬܦܢܝܘ ܒܡܠܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܠܗܐ ܗܘ.
7 * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܒܗ̇ ܒܕܘܟܬܐ ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܦܘܦܠܝܘܣ ܕܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܕܓܙܪܬܐ. ܘܩܒܠܢ ܒܒܝܬܗ ܒܚܕܘܬܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ.
8 * ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ ܕܦܘܦܠܝܘܣ ܒܐܫܬܐ ܘܒܟܐܒ ܡܥܝܐ ܟܪܝܗ ܗܘܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܦܘܠܘܣ ܘܨܠܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܘܗܝ ܘܐܚܠܡܗ.
9 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܐܦ ܫܪܟܐ ܕܟܪ̈ܝܗܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܓܙܪܬܐ ܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ.
10 * ܘܐܝܩܪܘܢ ܐܝܩܪܐ ܪܒܐ. ܘܟܕ ܢܦܩܢ ܡܢ ܬܡܢ ܐܛܥܢܘܢ ܨܝܕܐ.
[illegible]
11 * ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܕܝܢ ܝܪ̈ܚܝܢ ܪܕܝܢ ܒܐܠܦܐ ܐܠܟܣܢܕܪܝܬܐ ܕܒܗ̇ ܒܓܙܪܬܐ ܣܬܝ ܗܘܬ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܥܠܝܗ̇ ܐܬܐ ܕܬܐܡ̈ܐ.
12 * ܘܐܬܝܢ ܠܣܪܩܘܣܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܘܝܢ ܬܡܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ.
13 * ܘܡܢ ܬܡܢ ܚܕܪܢ ܘܡܛܝܢ ܠܪܝܓܘܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܒܬܪ ܚܕ ܝܘܡܐ ܢܫܒܬ ܠܢ ܪܘܚܐ ܬܝܡܢܝܬܐ. ܘܠܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܐܬܝܢ ܠܦܘܛܝܘܠܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܛܠܝܐ.
14 * ܘܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܐܚܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܢ. ܘܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܐܙܠܢ ܠܪܗܘܡܝ.
15 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܚܐ ܕܬܡܢ. ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܦܝܦܘܪܘܣ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܠܬ ܚܢܘܬܐ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܐܘܕܝ ܠܐܠܗܐ ܘܐܬܚܝܠ.
16 * ܘܥܠܢ ܠܪܗܘܡܝ. ܘܐܦܣ ܩܢܛܪܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ. ܕܢܥܡܪ ܐܝܟܐ ܕܨܒܐ. ܥܡ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܗܘ ܕܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ.
17 * ܘܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܫܕܪ ܦܘܠܘܣ ܩܪܐ ܠܪ̈ܝܫܢܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܩܡܬ ܠܘܩܒܠ ܥܡܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗܬܢ. ܐܣܝܪܐ ܐܫܬܠܡܬ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܝܕܝ ܪ̈ܗܘܡܝܐ.
18 * ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܒܩܘܢܝ. ܨܒܘ ܕܢܫܪܘܢܢܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܝ ܥܠܬܐ ܕܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ.

Quam quum vidissent Barbari pendentem ex ipsius manu, dicebant; Forsitan homo iste homicida est: quem, quum salvus evaserit è mari, justitia non sivit vivere. 4
Ipse verò Paulus excussâ manu suâ, viperam dejecit in ignem, nihilque adversi ei contigit. 5
Putabant autem Barbari eo momento eum tabescere debere, mortuumque in terram cadere: sed quum multum temporis expectâssent, viderentque eum nihil adversi pati, mutârunt sermones suos, & dixerunt eum deum esse. 6
Erant autem prædia eo ipso loco, viro cuidam nomine Publio, qui erat insulæ princeps: isque excepit nos domi suæ per triduum hilariter. 7
Cæterùm ipsius Publii pater febre, ac dolore viscerum laborabat: proinde introiit ad eum Paulus, precesque fudit, & imposuit ei manum suam, eumque sanitati restituit. 8
Hoc itaque peracto, cæteri quoque qui in ea insula ægrotabant, accedebant ad eum, & sanabantur. 9
Proinde maximis honoribus nos honorârunt: quumque illinc progrederemur, viaticum nobis suppeditârunt. 10

Dominicâ IX. post Pentecosten. 68

Exivimus autem tribus pòst mensibus, & navigavimus navi Alexandrinâ, quæ hyemaverat in eadem insula, eratque ei insigne Geminorum. 11
Porrò venimus Syracusas urbem, illicque mansimus triduum. 12
Illinc autem circumlegimus, & pervenimus Rhegium urbem: & altero pòst die afflavit nobis ventus Australis, secundóque die venimus Puteolos civitatem Italiæ. 13
Et invenimus illic fratres, quibus nos rogantibus, mansimus apud eos dies septem: tum demum profecti sumus Romam. 14
Quod quum auditione accepissent fratres qui illic erant, exierunt nobis obviàm usque ad plateam quæ vocatur Appii forum, & usque ad tres tabernas: quumque vidisset eos Paulus, gratias egit Deo, & confirmatus est. 15
Et ingressi sumus Romam, permisitque centurio Paulo ut habitaret quocunque vellet cum milite ipsum custodiente. 16
Triduo autem pòst misit Paulus convocatum primores Judæorum, ipsisque congregatis dixit, Viri fratres mei, ego quanvis nullo modo insurrexerim adversùs populum, aut legem patrum meorum, in vinculis traditus sum ex Ierusalem in manus Romanorum. 17
Et ipsi quum me interrogâssent, voluerunt me dimittere, quippe qui in me culpam nullam dignam morte invenissent. 18

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ወሶበ፡ ርእዩ፡ ሐቃል ፡ እንዘ፡ ስቁል፡ ውስተ፡ እዴሁ፡ ለአርዌ፡ ምድር፡ ይቤሉ፡ በበይናቲሆ
ሙ፡ ገዝንቱ ፡ ብእሲ ፡ ይመስል ፡ ቀታሌ፡ ነፍስ፡ ለእመ፡ አምሰጠ፡ እምአበሳ፡ በሕር፡ ወበገ
5 ዖኒ ፡ ሊኅደግ ፡ በቀለ፡ ደም፡ይሕየው፡፡ ወውእቱሰ፡አንገፎ፡ውስተ፡እሳት ፡ ለአርዌ፡
6 ምድር፡ ሊለክፎ፡ሕማም፡ ወሊመንተኒ፡፡ ወሐቃልስ ፡ ይጸንሑ፡ ለእመሁ፡ ውእቱ፡
ይወዒ ፡ እምሓምዘ ፡ አርዌ ፡ አው ፡ ይደቅ ፡ ወይመውት፡፡ ወጸኒሆሙ ፡ ብዙኃ ፡
ወርእዮሙ ፡ ከመ፡ መንተኒ ፡ ለአጽሐ፡፡ ወወለጡ፡ኅሊናሆሙ፡ ወይቤሉ ፡ ዝውእቱ ፡ አ
7 ምላኩሁ፡፡ ወሀሎ፡ ውስተ ፡ ውእቱ፡መካን ፡ አሐዱ፡አጸደ፡ ወይን ፡ ወአጸደ ፡ ኵሉ ፡
እትክልት፡ ዘመላእክ፡ ይእቲ፡ ደሴት፡ ዘይሰመይ ፡ ፑብሊዮ፡ ወውእቱሰ፡ተወክፈነ፡ውስተ፡
ቤቱ ፡ በሠናይ ፡ ወበፍቅር ፡ ሠሉሰ፤ መዋዕለ፡፡

Et quum vidissent rustici impendentem manui ejus viperam, dixerunt inter se, 4
Hic homo videtur esse animæcida: si effugerit è fluctibus maris, tamen hic non sinit
eum ultio sanguinis ut vivat. Et ille excussit in ignem, viperam, non sentiens 5
doloris quicquam. Et rustici expectabant si ille exæstuaret ex veneno bestiæ, 6
aut caderet & moreretur: & quum expectâssent multum, & vidissent quòd ni-
hil contigisset ei, tum commutârunt cogitationes eorum, & dixerunt; Hic est de-
us ejus. Et fuit in isto loco quædam vinea et prædium omnium plantarum 7
principis istius insulæ, qui nominatur Publius; & ille suscepit nos in domum
suam benignè & amanter triduo.

Versio VULGATA LATINA.

4 Ut verò viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, ad invicèm dice-
bant; Utique homicida est homo hic, qui cùm evaserit de mari, ultio non sinit
5 eum vivere. Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est.
6 At illi existimabant eum in tumorem convertendum, & subitò casurum, & mori.
Diu autem illis expectantibus, & videntibus nihil mali in eo fieri, converten-
7 tes se, dicebant eum esse Deum. In locis autem illis erant prædia princi-
8 pis insulæ, nomine Publii, qui nos suscipiens, triduò benignè exhibuit. Con-
tigit autem, patrem Publii febribus & dysenteriâ vexatum jacere. Ad quem
9 Paulus intravit: & cùm orâsset, & imposuisset ei manus, salvavit eum. Quo
facto, omnes, qui in insula habebant infirmitates, accedebant & curabantur:
10 Qui etiam multis honoribus nos honoraverunt, & navigantibus imposuerunt
11 quæ necessaria erant. Post menses autem tres, navigavimus in navi Alexandri-
na, quæ in insula hyemaverat, cui erat insigne Castorum. Et cùm venissemus 12
Syracusam, mansimus ibi triduó. Inde circumlegentes devenimus Rhegium: & 13
post unum diem flante Austro, secundâ die venimus Puteolos: Ubi inventis fra- 14
tribus rogati sumus manere apud eos dies septem: & sic venimus Romam.
Et indè cùm audissent fratres, occurrerunt nobis usque ad Appii forum, ac tres 15
Tabernas. Quos cùm vidisset Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam. Cùm 16
autem venissemus Romam, permissum est Paulo manere sibimet cum custodi-
ente se milite. Post tertium autem diem convocavit primos Judæorum. Cúm- 17
que convenissent, dicebat eis; Ego, viri fratres, nihil adversùs plebem faci-
ens, aut morem paternum, vinctus ab Jerosolymis traditus sum in manus Ro-
manorum: Qui cùm interrogationem de me habuissent, voluerunt me di- 18
mittere, eò quòd nulla esset causa mortis in me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فلما ابصر البربر الافعي معلقة في يده * قال بعضهم لبعض * هذا الرجل بلا امتري
5 قاتول هو اذ تخلص من البحر لم تتركه الطايلة ان يعيش * فاما هو فنفض الحية في
6 النار ولم تصبه مصيبة رديه * فاما هم فانتظروا منه انه اما يحترق واما يسقط بغتة ميتا
فلما انتظروه مدة طويلة * وابصروا انه لم ينله مصاب ردي * اخطروا باذهانهم عنه
7 انه الاه * وكان متقدم تلك الجزيرة وما يحوط بها من الضياع اسمه بوبليوس * هذا
8 اقبلنا ثلثة ايام بنشاط واحتفال * وضافنا باكرام * فعرضت لابن بوبليوس حمي
وعرض الامعاه احدقا به * ولبث طريحا * فدخل اليه بولص وصلي * ووضع عليه يده
9 فشفاه * فاذ ابصر هذا العجب الباهر جماعة الذين كانت بهم في الجزيرة امراضا * قدموهم
10 اليه فشفوا * فاكرمونا كرامات جزيلة * وعند انصرافنا احضروا لنا حاجة السفر * وبعد
11 ثلثة شهور انحدرنا في مركب اسكندراني كان قد شتي بتلك الجزيرة * لانسان اسكندراني
12 معروف بديسكوريس * فانحدرنا الي سيراكوسي * فاقمنا بها ثلثة ايام * وعبرنا من
13 هناك * وانتهي مسيرنا الي ريجين * واذ هب العربي بعد يوم واحد * جينا في ثانية الي
14 بوتيولس * فوجدنا بها اخوه تعزينا بهم * واقمنا عندهم سبعة ايام * وهكذا دخلنا الي
15 رومية * فلما سمع الاخوه الذين هناك باخبارنا * خرجوا يستقبلونا الي سوق الرماح * والصقع
16 الذي فيه الثلثة حوانيت * فلما ابصرهم بولص شكر الله * واتخذ ثقة ووسامة * ولما
حصلنا برومية سلم رييس المائة المقيدين الي قايد الجيوش * وتقدم الي بولص ان يقيم على
17 جملته مع الجندي الذي يحفظه * وبعد ثلثة ايام استدعي بولص المقدمين في اليهود
فلما دخلوا اليه * قال لهم ايها الرجال اخوتي * انا ما عملت شيا يعاند الشعب ولا الفرايض
18 الابوية * وقد سلمت الي ايدي الروم من اورشليم مغلولا * الذين حاكموني وكشفوا عني
فاثروا ان يطلقوني اذ لم يجدوا في للموت علة واحدة *

Et autem viderunt barbari viperam ex 4
ejus manu pendentem, dixerunt alii
ad alios; Hic homo sine dubio est ho-
micida, quem servatum è mari non si-
vit ultio vivere. Ipse verò serpen- 5
tem excussit in ignem, nec ullum accidit
ei malum infortunium. At illi expe- 6
ctabant illum vel incendendum, vel
casurum illicò mortuum: sed cùm ex-
pectâssent eum longo tempore, & vidis-
sent nullum malum infortunium ei con-
tigisse, animis suis conceperunt de ipso
quòd esset Deus. Erat autem primas 7
illius insulæ & circumjacentium oppi-
dorum quidam nomine Publius: is tra-
ctavit nos triduo hilariter ac plenè,
& hospitio excepit nos cùm honore.
Accidit autem filio Publii febris, & 8
ulceratio viscerum acutè illum vex-
antes, ita ut decumbens maneret: ad
quem Paulus ingressus oravit, manúque
sua illi imposita, curavit eum. Hoc 9
admirabile portentum cùm vidissent
omnes qui habebant in insula infirmi-
tates, oblati fuerunt ei, ac sanati.
Quapropter multis nos honoribus affe- 10
cerunt, & ad discessum nostrum sup-
peditârunt nobis necessitatem viæ. Et 11
post tres menses profecti sumus in na-
vi Alexandrina, quæ hyemaverat illa
in insula, pertinente ad hominem quen-
dam Alexandrinum, Dioscoridem nun-
cupatum. Ivimúsque Syracusas, & 12
mansimus illic tribus diebus. Indéque 13
prætergressis, devenit iter nostrum ad
Rhegium: & flante Africo post unum
diem, venimus altero die Puteolos.
Et repertis ibi fratribus, consolati su- 14
mus in eis, & mansimus apud illos
septem dies, & sic ingressi sumus Ro-
mam. Cúmque audissent fratres qui 15
illic erant, famam nostram, prodierunt
in occursum nostrum usque ad vicum
lancearum, & locum in quo extant tres
tabernæ: quos cùm vidisset Paulus,
gratias egit Deo, & fiduciam atque
hilaritatem acquisivit. Et cùm de- 16
venissemus Romam, tradidit centurio
vinctos principi turmarum. Et permis-
sum fuit Paulo habitare soli, cum
milite qui custodiebat illum. Post tres 17
autem dies convocavit Paulus præci-
puos in Judæis: quibus ad eum in-
gressis ait; O viri fratres mei, ego nihil
egi quod adversetur plebi, nec insti-
tutis paternis: attamen traditus fui
in manus Romanorum ab Jerusalem
vinctus. Qui me examinantes atque 18
explorantes, voluerunt me dimittere,
cùm nullam reperissent in me mortis
causam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ጸእሉሁ : ለፑብልዮ : የሐምም : ሕማመ : ፈጸንት : ወደደዊ : ብዙኃ : ወቦአ : ኀቤሁ :
ጳውሎስ : ወስእሎ : ከመ : ያንብር : እደዊሁ : ለዐሌሁ : ወጳውሎስሰ : ጸለየ : ወአንበረ : እ
9 ደዊሁ : ለዐሌሁ : ወፈወሶ : ሶቤሃ ::= ወእምድኅረ : ገብረ : ዘንተ : ርእዮሙ : ከልአንሂ :
ድውያን : ዘደሴት : ይእቲ : መጽኡ : ወተፈወሱ : እምደዌሆሙ ::= ወእሙንቱሰ : አክ
10 በሩነ : በዐቢይ : ክብር :: ወሶበ : ተንሣእነ : ለነጊድ : ወወደዩ : ውስተ : ሐመርነ : ኵሉ :
11 ዘያስፈልገነ : ለመፍቅድነ ::= ወእምድኅረ : ሠለስቱ : አውራኅ : ነገድነ : በአሐቲ : ሐ
መር : እስክንድራዊት : ዘአክረመት : ውስተ : ይእቲ : ደሴት : ዘበ : ትእምርት : ዲዮስቆ
12 ሬ : ዘውእቱ : አምላክ : ናትያት ::= ወሶበ : በጻሕነ : ሰረጕዘ : ነበርነ : ህየ : ሠሉሰ :
13 መዋዕለ ::= ወእምህየ : ነገድነ : በጽንፈ : በሕር : እንዘ : ነዐውድ : ወበጻሕነ : ውስተ :
ሀገር : እንተ : ትሰመይ : ሬጊኖን :: ወሶበ : ተንሣእነ : እምህየ : ነፍሐ : ለዐሌነ : ነፋስ :
ዓዜብ : በሠለስቱ : መዋዕል : በጻሕነ : ውስተ : አሐቲ : መካን : ዘትሰመይ : ፒጢዮሉስ ::=
14 ወረከብነ : በህየ : አኃዊነ : ወአስተብቍዑነ : ከመ : ንንበር : ምስሌሆሙ : ሰቡ
15 ዐ : መዋዕለ : ወእምዝ : በጻሕነ : ሮሜ ::= ወሶበ : ሰምዑ : አኃው : እለ : ሀለው :
ሮሜ : መጽኡ : ከመ : ይትቀበሉነ : ውስተ : መርሕብ : እስከ : አሐቲ : መካን : ዘተሰመይ :
ፎሮ : አፒዮ : ኀበ : ሀለው : ሠለስቱ : ሕቀል : ህየ :: ምሥያጠ : ኵሉ : መፍቅደ : ሰብእ : ወ
ሶበ : ርእየ : ጳውሎስ : አኃወ : አእኰቶ : ለእግዚአብሔር : ወተአመነ : ቦቱ ::= ወእም
16 ድኅረ : በጻሕነ : ሮሜ : ሀቤ : መኰንን : ወፈየ : ለሊቀ : ሐራ : ዘውእቱ : መስፍን : ወረከ
በ : ጳውሎስ : ጸጋ : እምኀቤሁ : ከመ : ይንበር : በፍቅዱ : ምስለ : ፩ : ሐራ : ዘየዐቅቦ ::=
17 ወእምድኅረ : ሠለስቱ : ዕለት : አስተጋብኦሙ : ለዐበይተ : አይሁድ : እለ : ይነብሩ : ሮ
ሜ : ወሶበ : ተጋብኡ : ኅቡረ : ይቤሎሙ : አእደው : አኃው : አንሰ : ኢገበርኩ : ምንተ
እኩየ : ለዐለ : ሕዝብነ : ወለዐለ : ህገ : አበዊነ : ሰብአ : ኢየሩሳሌም : አግብኡኒ :
18 ሙቁሐ : ውስተ : እደ : ሮማዊያን ::= ወእሙንቱሰ : ሐቲቶሙ : ፈቀዱ : ይኅድጉኒ :
እስመ : ኢረከቡ : ለዐሌየ : ጌጋየ : በዘእመውት ::=

Et pater Publii afflictus fuit afflictione febris, & ægrotabat multùm, & intra- 8
vit ad eum Paulus, & rogavit illum ut poneret manum suam super eum: & Pau-
lus precatus est, & posuit manum suam super eum, & sanavit eum statim. Et 9
postquam fecisset hoc, videntes alii ægroti hujus insulæ, venerunt & sanati
fuerunt de infirmitatibus eorum. Et illi honorârunt nos cum multo honore: & 10
quum resurrexissemus ad navigandum, tum miserunt in navem nostram quod-
cunque difficile erat nobis pro indigentia nostra. Et post tres menses naviga- 11
vimus in quadam navi Alexandrina, quæ hyemaverat in ista insula, quæ ha-
buit insigne Dioscoura, qui est Deus nautarum. Et quum pervenissemus Sera- 12
gusam, mansimus ibi tres dies. Et illinc navigavimus per fimbriam maris 13
circundantes, & venimus in civitatem quæ nominatur Rezium: & quum sus-
tulissemus illinc, flante super nos vento Australi, in tertio die venimus in quen-
dam locum qui nominatur Patiolos. Et ibi invenimus fratres, & illi rogârunt 14
nos ut maneremus cum iis septem dies: Et tunc venimus Romam. Et quum 15
audivissent fratres qui erant Romæ, venerunt ut occurrerent nobis in platea,
usque quendam locum qui nominatur Castra Appii, ubi erant tres tabernæ, ibi
forum erat omnium quæ necessaria erant homini: & quum vidisset Paulus fra-
tres, gratias egit Deo, & fiduciam habuit in eo. Et quum ingressi essemus Ro- 16
mam, Centurio tradidit vinctos magistro militum, qui fuit gubernator, & in-
venit Paulus gratiam apud eum, ut maneret pro libitu suo cum uno militum
qui custodiret eum. Et post tres dies congregavit magnates Judæorum, qui habi- 17
târunt Romæ: & quum congregati essent simul, dixit iis; Viri fratres, ego non feci
quicquam mali contra gentem nostram, & contra ritus patrum nostrorum: homines
Hierusalem tradiderunt me, vincientes me, in manum Romanorum. Et illi inter- 18
rogantes voluerunt dimittere me, quia non invenerunt contra me crimen propter
quod morerer.

19 Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi
Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, (†) ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς
20 gentem meam habens aliquid accusare. Propter hanc igitur causam ro-
τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι (ω) κατηγορῆσαι. Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρε-
gavi vos videre, & alloqui. Propter enim spem Israël catenam
κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ προσλαλῆσαι. (α) ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν
hanc circumdatus sum. Illi autem ad eum dixerunt; Nos neque literas de te
21 ταύτην περίκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν (β) εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα (γ) περὶ σοῦ
accepimus à Judæa: neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit, aut
ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν, ἢ
locutus est quid de te malum. Digni sumus autem à te audire quæ sentis: de
22 ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ
quidem enim secta hac notum est nobis, quia ubique contradicitur. Consti-
23 μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης (δ) γνωστόν ἐστιν ἡμῖν, ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξά-
tuentes autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures: quibus exponebat,
μενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, (ε) ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο,
testificans regnum Dei, suadénsque eis ea quæ de Jesu,
(ζ) διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε (η) αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
exque lege Moysi & Prophetis, à manè usque ad vesperam. Et hi quidem
24 ἀπό τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. Καὶ οἱ μὲν
persuadebantur dictis, hi verò non credebant. Discordes autem existentes ad invi-
25 ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλή-
cem, discedebant, dicente Paulo verbum unum; Quia pulchrè Spiritus sanctus
λους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
locutus est per Esaiam Prophetam ad patres nostros, Dicens; Vade
(θ) ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, Λέγων, Πορεύθητι 26
ad populum istum, & dic; Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ (ι) εἰπέ, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες
videbitis, & non cernetis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus
(κ) βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς (λ) ὠσὶ 27
graviter audierunt, & oculos suos compresserunt: ne quando videant ocu-
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
lis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem
μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ (μ) ἰάσωμαι
eos. Notum ergò sit vobis, quoniam Gentibus missum est salutare
αὐτούς. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη (ν) τὸ σωτήριον 28
Dei: ipsi & audient. Et hæc eo dicente, abierunt Judæi,
τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ (ξ) ἀκούσονται. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, 29
multam habentes in seipsis disputationem. Mansit autem Paulus biennio toto in proprio
πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. Ἔμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ 30
conducto, & suscipiebat omnes ingredientes ad eum: Prædicans
μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν· Κηρύσσων 31
regnum Dei, & docens ea quæ de Domino Jesu Christo cum omni
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης
libertate, improhibitè.
παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

(†)

MS.A. (†) ἠναγκάσθην (ω) κατηγορεῖν. (α) εἵνεκεν (β) εἶπαν, (γ) ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ (δ) γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν, ὅτι (ε) ἦλθαν (ζ) διαμαρτυρόμενος (η) αὐτοὺς περὶ (θ) ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, Λέγων, (ι) εἰπόν, Ἀκοῇ ἀκούσητε, (κ) βλέψητε, (λ) ὠσὶν αὐτῶν βαρέως (μ) ἰάσομαι (ν) τοῦτο τὸ (ξ) ἀκούσονται *** Ἐμεῖνεν δὲ διετίαν ὅλην
(†) Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Hic sequuntur septem Canonicæ Epistolæ in MS.A. Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]

[illegible]

23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sed quum insurgerent adversùm me Judæi, coactus sum clamare Cæsaris protectionem, non quasi habens accusare ulla in re filios gentis meæ. Propterea petii à vobis ut veniretis, ut vos viderem, vobísque hæc renuntiarem: quandoquidem propter spem Israelis vinctus sum hâc catenâ. At illi dixerunt ei, Nos neque epistolam de te accepimus à Judæa, neque quisquam ex fratribus qui venerunt ab Ierusalem, dixerunt nobis quicquam mali de te. Velimus autem ex te audire quod sentias, quoniam hanc doctrinam scimus à nemine recipi.

Dominicâ X. post Pentecosten. 69.

Proinde constituerunt ei diem, & congregati sunt, convenerúntque ad eum plurimi quò loci diversabatur, & revelavit eis regnum Dei, testificans & persuadens ei super Jesum ex lege Mosis, & ex prophetis, à mane ad usque vesperam. Quidam autem ex eis assentiebantur sermonibus ipsius, alii verò non assentiebantur. Cæterùm discesserunt ab eo quum discordes essent inter se, & dixisset eis ipsemet Paulus hoc verbum; Perbellè locutus est Spiritus sanctitatis per os Esaiæ prophetæ adversùs patres vestros, Dicens; Vade ad populum istum, & dic eis, Auditu audietis, & non intelligetis, videbitísque, & non animadvertetis. Incrassatum est enim cor populi istius, & aures suas aggravárunt, & oculos suos occluserunt ne videant oculis suis, & audiant auribus suis, & intelligant corde suo, & convertantur ad me, & parcam eis. Notum ergò sit vobis hoc, Gentibus missam esse hanc redemptionem, quoniam & ipsæ quidem audient illam.

Deest versus 29.

Conduxit autem sibi Paulus ære suo ædes, in eisque egit biennium, & illic excipiebat eos omnes qui ad ipsum veniebant. Prædicabátque de regno Dei, & docebat palàm de Domino nostro Jesu Christo absque prohibitione.

Actuum Apostolorum Beatorum, hoc est, Historiarum eorum, Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወሶበ ፡ ተጋአዙ ፡ አይሁድ ፡ ላዕሌየ ፡ አጽአቀኒ ፡ ከመ ፡ አዝሙር ፡ ለንጉሥ ፡ አኮ ፡ ለኮን
20 ኑ ፡ ለአስተዋድዮ ፡ ሕዝብየ ፡ ወሰብእየ ፡፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ነገር ፡ አነሰ ፡ ሰአልኩ ፡ ወ
ጸዋዕኩ ፡ ከመ ፡ እርአይክሙ ፡ ወአትናገረክሙ ፡ በእንተ ፡ ተስፋ ፡ እስራኤል ፡ እስመ ፡ አነ ፡
21 እኑት ፡ በዝንቱ ፡ ሞቅሕ ፡፡ ወእሙንቱሂ ፡ ይቤልዎ ፡ ንሕነሰ ፡ አልብነ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘመ
ጽአ ፡ በእንቲአከ ፡ ወሊ ፡ አሐዱ ፡ እምአኃው ፡ መጺኦ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ዘነገረነ ፡ በ
22 እንቲአከ ፡ እኩየ ፡፡ ይእዜ ፡ ንፈቅድ ፡ ርቱአ ፡ ንስማዕ ፡ እምኔከ ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ ዘተአ
ምር ፡ ወዘትሰምዕ ፡ እስመ ፡ ንሕነ ፡ ነአምር ፡ በዛቲ ፡ ንፍቀት ፡ ይትጋአዙ ፡ በኵሉ ፡ መካ
23 ን ፡፡ ወዐቀሙ ፡ እደሜ ፡ መዋዕል ፡ ወበእደሜ ፡ መዋዕል ፡ ሖሩ ፡ ብዙኃን ፡ ውስተ ፡ ማ
ኅደሩ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ለእለ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ነገሮሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ወሰማዕ ፡ ኮኖሙ ፡ ወአንዘ ፡ ያጤይቆሙ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ እመጻሕፍተ ፡ ሙሴ ፡ ወ
24 ነቢያት ፡ እምጽባሕ ፡ እስከ ፡ ሰርክ ፡፡ እምኔሆሙ ፡ ቦዘየአምኑ ፡ ዘይቤሎሙ ፡ ጳውሎ
25 ስ ፡ ወቦ ፡ ዘኢየአምኑ ፡፡ ወእምዝ ፡ ተጋአዙ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ወሖሩ ፡ እንዘ ፡ ይትና
ፈቁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ስምዑ ፡ አሐተ ፡ ቃለ ፡ እስመ ፡ ሠናየ ፡ ተነበየ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱ
26 ስ ፡ በአፈ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ለአበዊነ ፡፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሑር ፡ ኀበ ፡ ዝንቱ ፡ ሕዝብ ፡ ወ
27 በሎ ፡ በእዝን ፡ ትሰምዑ ፡ ወኢትለብዉ ፡ ወርእየ ፡ ትሬእዩ ፡ ወኢትነጽሩ ፡፡ ወገዝፈ ፡ ል
ቡ ፡ ለዝ ፡ ሕዝብ ፡ ወበእዘኒሆሙ ፡ ድንቅወ ፡ ሰምዑ ፡ ወአዕይንቲሆሙ ፡ ዖሩ ፡ ከመ ፡ ኢይሬ
እዩ ፡ በአዕይንቲሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይሰምዑ ፡ በእእዛኒሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይለብዉ ፡ በአልባቢ
ሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይትመየጡ ፡ ወኢይምሀሮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

Et quum judicio contendissent Judæi contra me, necesse habens ut appellarem ad Imperatorem, ego non fui dispositus ad accusandum gentem meam & populares meos. Propter hanc causam, ego rogavi & invitavi vos ut viderem vos, & alloquerer vos de spe Israelis, quia circundatus sum cum hac catena. Et illi dixerunt ei, Nos nullas habuimus literas quæ venerunt de te, & nullus ex fratribus veniens ab Hierusalem fuit qui loquutus est nobis de te malum. Sed volumus rectum ut audiamus à te quia tu scis & audis, & quia nos scimus quod de hac secta litigant in omni loco. Et constituerunt præstitutum diem: & cum in præstituto die venerunt multi in hospitium Pauli, iis qui venerunt ad eum loquentis de regno Dei, & testimonio iis existentis, & explicantis iis de Jesu ex scriptura Mosis & prophetarum à mane usque ad vesperam. Ex iis fuerunt qui credebant ei quod dixisset iis Paulus, & fuerunt qui non credebant. Et tunc litigárunt inter se, & discesserunt divisi: & dixit iis Paulus, Audite unum verbum, quia bene prophetavit Spiritus sanctus in ore Esaiæ prophetæ patribus nostris, Dicens; Vade ad istum populum, & dic, Cum aure audietis, & non intelligetis, & videndo videbitis, & non cernetis; Et pinguefactum est cor hujus populi, & auribus suis surdè audierunt; & oculi eorum cæcutiverunt, ut non videant cum oculis suis, & ut non audiant cum auribus suis, & ut non intelligant cum corde eorum, & ut non convertantur, & non misereatur eorum Deus.

Versio VULGATA LATINA.

19 Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gen-
20 tem meam habens aliquid accusare. Propter hanc igitur causam rogavi vos vi-
dere, & alloqui. Propter spem enim Israel catenâ hâc circumdatus sum. At illi
21 dixerunt ad eum; Nos neque literas accepimus de te à Judæa, neque adveniens
aliquis fratrum nuntiavit, aut locutus est quid de te malum. Rogamus autem à te
22 audire quæ sentis: nam de secta hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur.
23 Cùm constituissent autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plurimi, qui-
bus exponebat testificans regnum Dei, suadénsque eis de Jesu ex Lege Moysi &
Prophetis, à manè usque ad vesperam. Et quidam credebant his quæ dice-
24 bantur: quidam verò non credebant. Cúmque invicèm non essent consenti-
25 entes, discedebant, dicente Paulo unum verbum; Quia benè Spiritus sanctus

locutus est per Isaiam prophetam ad patres nostros, Dicens; Vade ad po- 26
pulum istum, & dic ad eos; Aure audietis, & non intelligetis: & videntes
videbitis, & non perspicietis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & 27
auribus graviter audierunt, & oculos suos compresserunt: ne fortè videant
oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem
eos. Notum ergò sit vobis, quoniam Gentibus missum est hoc salutare Dei, 28
& ipsi audient. Et cùm hæc dixisset, exierunt ab eo Judæi, multam haben- 29
tes inter se quæstionem. Mansit autem biennio toto in suo conducto: & 30
suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, Prædicans regnum Dei, & 31
docens quæ sunt de Domino Jesu Christo, cum omni fiducia, sine prohibi-
tione.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * فلما قاومني اليهود اضطرني الامر ان استغيث بقيصر. لا كمن عندي خطاب اثلب به
20 امتي * فلهذا السبب دعوتكم لابصركم واخاطبكم. لانني من اجل رجاء اسرائيل
21 عللت بهذه السلسلة * فقالوا له نحن لم نقبل من اجلك كتبا من اليهودية. ولا ورد الينا
22 احد الاخوة مخبر عنك او تكلم كلاما مستنكرها * ونحن طالبون ان نسمع منك المعتقدات
23 التي تعتقدها. فاما عن الشقاق فقد علمنا يقينا. ان قد تكلم به في كل صقع * وحددوا له
يوما يجي فيه الى عنده اكثرهم الى موضع ضيافته. ففاوضهم شاهدا لهم عن ملك الله.
واقنعهم بالشواهد التي عن المسيح. من شريعة موسى ومن الانبياء. من الصباح الى المساء.
24 25 * فبعضهم اذعن للمقولات منه. وبعضهم انكروها * وانصرفوا بعضهم غير متفقين مع
بعض. اذ قال بولص فصلا واحدا. ان روح القدس خاطب خطابا حسنا اباءنا بفم اشعيا
26 النبي * فقال انطلق الى هذا الشعب وقل لهم * ستسمعون سماعا وما تفهمونه * وستبصرون
27 بصرا وما ترون * لان قد غلظ قلب هذا الشعب. وسمعوا باذانهم سمعا ثقيلا. وغمضوا اعينهم
28 لكيلا يبصروا باعينهم. ويسمعوا باذانهم. ويفهموا بقلبهم ويرجعوا الي فاشفيهم * فليكن
29 معلوما عندكم ان خلاص الله قد ارسل الى الامم * فاذ سمعوا هذه الاقوال التي قالها
30 انصرف اليهود مترددين في انفسهم. ابتغاء معرفة اقواله * واقام بولص مدة سنتين ساكنا
31 باجرته. وكان يقبل كافة الذين ينطلقون اليه * كارزا بملك الله ومعلما البراهين التي عن
الرب يسوع المسيح بكافة المجاهرة بلا منع.
* تم بعون الله وتوفيقه كتاب اعمال الرسل الاطهار. الذي نبتهل اليه ان يرحمنا
بوسائلهم اجمعين. امين * والسبح لله رب العالمين.

Verùm opponentibus se mihi Judæis, 19
compulit me res ut ad Cæsarem provo-
carem: non quasi habens sermonem de
quo gentem meam accusem. Hac igitur 20
de causa vocavi vos, ut viderem vos,
& alloquerer. Nam propter spem Israe-
lis hac sum ligatus catena. Dixerunt 21
ei; Nos neque literas accepimus de te
à Judæa, neque ad nos adveniens quis-
quam fratrum retulit aut locutus est
de te turpem sermonem. Nos autem 22
cupimus audire ex te opiniones quas
sentis: quòd verò ad sectam, certò
jam scimus factum esse de ea sermo-
nem ubique locorum. Et decreverunt 23
ei diem quo plerique ipsorum conveni-
rent eum in loco hospitii sui. Et allo-
cutus est eos, testificans illis regnum
Dei, eisque suasit testimoniis quæ de
Christo erant, ex lege Mosis & ex pro-
phetis, à mane usque ad vesperam. Et 24
quidam acquiescebant dictis ipsius,
quidam verò improbârunt. Et dis- 25
cesserunt alii dissentientes ab aliis,
ubi dixisset Paulus periodum unam,
Spiritus sanctus recto sermone allo-
cutus est patres nostros per os Isaiæ
prophetæ, Et ait; Vade ad populum 26
istum, & dic eis; Audiendo audietis,
& non intelligetis: & videndo vide-
bitis, & non cernetis. Jam enim ob- 27
duratum est cor populi hujus, & au-
dierunt auribus suis auditum gra-
vem: & oculos suos occluserunt, ne
videant oculis suis, & audiant auri-
bus suis, & intelligant corde suo, &
revertantur ad me, & sanem eos.
Notum ergò sit vobis salutem Dei mis- 28
sam esse ad Gentes. Cúmque audis- 29
sent hos sermones quos dixit, discesse-
runt Judæi animis suis pervolventes,
desiderio percipiendi sermonis illius.
Mansit autem Paulus spatio biennii 30
habitans in conducto suo: & susci-
piebat omnes qui illum adibant:
Prædicans regnum Dei, ac docens 31
argumenta quæ sunt de Domino Jesu
Christo, omni cum libertate, sine
prohibitione.

Absolutus est, juvante & auspicante Deo, liber Actuum Apostolorum purorum, quem supplices rogamus misericordiam nobis impertiri per ipsorum omnium preces. Amen.

Laus Deo Domino creaturarum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

አእምሩ ፡ ወጠይቁ ፡ እንከ ፡ አድኅኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተፈነወ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወእሙን
ቱ ፡ ይሰምዑ ፡ ወያእምሩ ።
ወእምድኅረ ፡ ይቤሎ ፡ ዘንተ ፡ ሑሩ ፡ አይሁድ ፡ እንዘ ፡
ይትኃለሁ ፡ በበይናቲሆሙ ።
ወጸውዖሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ኀበረ ፡ ክልኤተ ፡ ዓመተ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ አ
... ዘተለአከ ፡ እንዘ ፡ ይትወከፎሙ ፡ በህየ ፡ ለእለ ፡ ይመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ውስተ ፡ ማኅደ
ሩ ።
ወይዜንዎሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዘ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
... ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ዘይከልኦ ።
ዝንቱ ፡ ግብረ ፡ ሐዋርያት ፡ ዘይበዝኅ ፡ ተተርጕመ ፡ በሮምያ ፡ እምልሳነ ፡ ሮማይስጢ ፡ ወጽርእ ፡ ለግዕዝ ።

Scitote & intuemini igitur, salus Dei missa est Gentibus, & ipsæ audiunt & 28
cognoscunt. Et postquam dixisset hoc, exierunt Judæi litigantes inter se. Et 29
Paulus mansit duos annos in domo conducta quam conduxerat, recipiens ibi 30
venientes ad eum in hospitium suum. Et prædicans iis de regno Dei, &, quæ 31
sunt Domini nostri Jesu, docuit eos nemine prohibente.

Iste *liber* gestorum Apostolorum (qui à multis translatus fuit in *linguam* Romanam) ex lingua Romana & Græca in Æthiopicam *conversus est*.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΕΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ΜΕΡΙΚΑΣ ὑποδιαιρέσεις.

Εὐαγγελικὴ διδασκαλία, περί τε τῆς ἔξω χάριτος Χριστοῦ καὶ τῆς ἐν χάριτι· καὶ περὶ ἐλπίδος, καὶ πολιτείας πνευματικῆς.

Α'. Πρῶτον μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἐθνῶν τῶν οὐ φυλασσόντων τὰ φυσικά.

Β'. Περὶ κρίσεως τῆς κατὰ Ἰσραὴλ τοῦ μὴ φυλάσσοντος τὰ νομικά.

Γ'. Περὶ ὑπεροχῆς Ἰσραὴλ τοῦ τυγχάνοντος τῆς ἐπαγγελίας.

Δ'. Περὶ χάριτος δι' ἧς μόνον ἄνθρωποι δικαιοῦνται, οὐ κατὰ γένος διακεκριμένως, ἀλλὰ κατὰ Θεοῦ δόσιν ἰσοτίμως, κατὰ τὸν Ἀβραὰμ τύπον.

Ε'. Περὶ τῆς ἀποκειμένης ἐλπίδος.

Ϛ'. Περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀντὶ τοῦ πεσόντος ἐξαρχῆς γενάρχου Ἀδάμ.

Ζ'. Περὶ τῆς ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ πίστει πράξεως ἀγαθῆς.

Η'. Ἐπανάληψις περὶ τῆς ἐν χάριτι ζωῆς.

Θ'. Περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρτίαν.

Ι'. Περὶ τῶν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει παθῶν, ἀδύνατον ποιούντων τὴν πρὸς νόμον συμφωνίαν.

ΙΑ'. Περὶ τῆς ἀποδύσεως τῶν φυσικῶν παθημάτων διὰ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα συναφείας.

ΙΒ'. Ἐπανάληψις περὶ τῆς ἀποκειμένης τοῖς ἁγίοις δόξης.

ΙΓ'. Περὶ τῆς ὀφειλομένης ἀγάπης Χριστῷ.

ΙΔ'. Περὶ ἐκπτώσεως Ἰσραὴλ τοῦ ἀποβληθέντος, καὶ κλήσεως τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἐκλεχθέντος μετὰ τῶν ἐθνῶν.

ΙΕ'. Ὅτι κατὰ ἀπιστίαν ἡ ἔκπτωσις διὰ τὴν εἰς ἄγνοιαν ἐγκαταλείψεως, καὶ τοῦ μὴ ἁρμόζοντος αὐτοῖς κηρύγματος.

ΙϚ'. Περὶ τοῦ σκοποῦ καθ' ὃν ἐξεβλήθησαν, ὥστε δεύτερον ἐπανελθεῖν, ζήλῳ τῶν προπηδησάντων ἐθνῶν συνταχθέντων τῷ πιστῷ Ἰσραήλ.

ΙΖ'. Παραίνεσις περὶ ἀρετῆς τῆς πρὸς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους. ἐν ᾧ, περὶ τῆς εἰς ἀλλήλους ὁμονοίας. περὶ τῆς πρὸς Θεὸν λατρείας. περὶ τῆς πρὸς ἀντικειμένους ἀνεξικακίας. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς. περὶ σωφροσύνης καὶ πραότητος. περὶ τῆς ἐν βρώμασι καὶ ἡμέραις ἀμάχου διανοίας.

ΙΗ'. Περὶ μιμήσεως τῆς Χριστοῦ ἀνεξικακίας.

ΙΘ'. Περὶ τῆς ἀντιλογίας αὐτῶν τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ δόσει.

PAULI APOSTOLI AD ROMANOS EPISTOLA.
(†)ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

CAP. I. α'.

Paulus servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, *discretus* in Evangelium Dei,
1 Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,
(Quod antè promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis,) De filio suo,
2 (Ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,) Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
3 (*facto* ex semine David secundùm carnem, *Illo definito filio* Dei in
4 (τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν
virtute, secundùm Spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum Jesu Christi Do-
δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυ-
mini nostri: Per quem accepimus gratiam & Apostolatum ad *obedientiam* fidei in
5 ρίου ἡμῶν· Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν
omnibus Gentibus, pro nomine ejus: In quibus estis & vos, vocati
6 πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· Ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ
Jesu Christi:) Omnibus *existentibus in Roma*, dilectis Dei, vocatis
7 Ἰησοῦ Χριστοῦ) Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς
Sanctis: Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Jesu
ἁγίοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Christo. Primùm quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro
8 Χριστοῦ. Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (α) ὑπὲρ
omnibus vobis, quia fides vestra annuntiatur in universo mundo: Testis
9 πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Μάρτυς
enim *meus* est Deus, cui servio in spiritu meo, in Evangelio
γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
filii ejus, ut *indesinenter* memoriam vestri facio: Semper in orationibus
10 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι· Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν
meis obsecrans, si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in *voluntate*
μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι
Dei, venire ad vos. Desidero enim videre vos, ut aliquid impertiar
τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ 11
donum vobis *spirituale*, ad *stabiliri* vos: *Hoc autem est*, simul ex-
χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς· (β) Τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρα- 12
hortari in vobis per eam quæ in invicèm fidem, vestram atque meam. *Nolo*
κληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. Οὐ θέλω
autem vos ignorare, fratres, quia sæpè proposui venire ad vos, (&
δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ 13
prohibitus sum usque adhuc,) ut fructum aliquem habeam & in vobis, sicut & in
ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο,) ἵνα (γ) καρπόν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν
cæteris Gentibus. Græcisque & Barbaris, sapientibúsque & insipientibus
τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἕλλησί τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις 14
debitor sum: Ita (quod in me) promptum & vobis qui *in Roma* Evangeli-
ὀφειλέτης εἰμί· Οὕτω (τὸ κατ' ἐμὲ) πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί- 15
zare. Non enim erubesco Evangelium *Christi*: virtus enim Dei
σασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ (δ) εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ 16
est, in salutem omni credenti, Judæóque primùm & Græco. Justitia
ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. Δικαιοσύνη 17
enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est,
(ε) γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται,
At justus ex fide vivet.
Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

MS.A. (†)...ς Ῥωμαίους. Κεφ. α'. (α) περὶ (β) Τοῦτ' ἔστιν (γ) τινὰ καρπὸν (δ) εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ (ε) δὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

In nomine Domini Deique nostri Jesu Christi scribimus quatuordecim Epistolas Pauli Apostoli ejusdem Domini nostri Jesu Christi.

EPISTOLA
PAULI APOSTOLI
AD ROMANOS.

Lectio quotidiana. 1.
CAP. I.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

Paulus servus Jesu Christi, vocatus, & 1
Apostolus, separatus ad Evangelium Dei,
Quod antè promiserat per prophetas suos 2
in Scripturis sanctis, De filio illo suo (qui 3
natus est secundùm carnem ex semine domûs
David, Et agnitus est filius Dei in virtute 4
& Spiritu sancto, qui resurrexit à mortuis,)
nempe Jesu Christo Domino nostro. Per 5
quem accepimus gratiam & Apostolatum
inter omnes gentes, ut obediant fidei no-
minis ipsius; Ex quibus & vos estis vocati 6
per Jesum Christum; Omnibus qui Romæ 7
estis, dilectis Dei, vocatis, & sanctis, Pax &
gratia vobiscum sit à Deo Patre nostro, &
à Domino nostro Jesu Christo. In primis 8
gratias ago Deo meo per Jesum Christum
vestrûm omnium causâ, quòd fides vestra
audita sit in universo mundo. Testis est 9
enim mihi Deus, cui servio spiritu in Evan-
gelio filii ipsius, quòd absque cessatione
semper meminerim vestrî in precibus meis.
Rogóque ut, si tandem aperiatur mihi via 10
voluntate Dei, veniam ad vos. Quando- 11
quidem vehementer opto videre vos, & lar-
giri vobis donum Spiritûs quo stabiliamini.
Simulque consolationem capiamus in fide 12
vestra meâque.

Secundâ, feriâ sextâ jejunii. 2.

Velim autem sciatis, fratres mei, me multo- 13
ties desideràsse venire ad vos, sed prohibi-
tum fuisse etiamnum, ut etiam inter vos
modum *aliquem* habeam, sicut & inter cæte-
ras gentes, Græcos & Barbaros, sapientes 14
& stultos: quoniam omni homini prædicare
teneor. Itaque diligenter satago, ut vobis 15
quoque qui Romæ estis, evangelizem. Non 16
enim pudet me Evangelii, quoniam virtus
Dei est ad salutem omnibus in ipsum cre-
dentibus, sive ex Judæis primùm, sive etiam
ex ethnicis. Justitia enim Dei per illud re- 17
velatur ex fide in fidem: sicut scriptum est,
Justus ex fide vivet.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሮሜ : ብሔረ : ሮሜ ::

1 ጳውሎስ : ገብረ : ለእግዚእነ : ለየሱስ : ክርስቶስ : ዘተሠይመ : ሐዋርያሁ : ወተፈልጠ :
2 ለትምህርተ : እግዚአብሔር ። ዘአቅደመ : ነገረ : በአፈ : ነቢያቲሁ : ወበመጻሕፍቲሁ :
3 ቅዱሳት ። በእንተ : ወልዱ : ዘተወልደ : ወመጽአ : እምዘርአ : ደዊት : በሥጋ : ሰብእ ።
4 ወአርአየ : ከመ : ወልደ : እግዚአብሔር : ውእቱ : በኃይሉ : ወበመንፈሱ : ቅዱስ : ከመ : ተ
5 ንሥአ : እምውታን : ለየሱስ : ክርስቶስ : እግዚእነ ። ወበእንቲአሁ : ረከብነ : ጸጋሁ :
6 ወተሠየምነ : ሐዋርያተ : ከመ : ናስምዖሙ : ለአሕዛብ : ወይእመኑ : በስሙ ። በከመ :
እንትሙኒ : ይእዜ : ኅሩያኒሁ : ለእግዚአብሔር ።

Civitate ROMÆ.

CAPUT I.

Paulus servus Domini nostri Jesu Christi, qui constitutus est Apostolus ejus, 1
& segregatus ad doctrinam Dei: Quam antea annuntiaverat per os prophetarum suorum, & in Scripturis suis sanctis, De filio suo qui genitus est, & 2 3
venit ex semine Davidis in carne humana: Quem declaravit esse filium Dei 4
per virtutem suam & per Spiritum suum sanctum, eumque resurrexisse à mortuis,
nempe Jesum Christum Dominum nostrum. Per quem adepti sumus gratiam 5
ejus, & Apostoli constituti sumus, ut Gentes auscultare faciamus, & confiderent 6
in ipsius nomine. Quemadmodum vos etiam nunc estis electi Dei.

Epistola Beati PAULI Apostoli ad ROMANOS.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei,
2 Quod antè promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis De Filio suo qui
3 factus est ei ex semine David secundùm carnem, Qui prædestinatus est Filius Dei
4 in virtute secundùm Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Jesu
5 Christi Domini nostri: Per quem accepimus gratiam, & Apostolatum ad obedi-
6 endum fidei in omnibus Gentibus pro nomine ejus, In quibus estis & vos vocati
7 Jesu Christi: Omnibus qui sunt Romæ, dilectis Dei, vocatis Sanctis. Gratia
8 vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Jesu Christo. Primùm quidem gra-
9 tias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis: quia fides vestra an-
nuntiatur in universo mundo. Testis enim mihi est Deus cui servio in spiritu meo
in Evangelio filii ejus, quòd sine intermissione memoriam vestri facio Semper in 10
orationibus meis: obsecrans, si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam
in voluntate Dei veniendi ad vos. Desidero enim videre vos, ut aliquid impertiar 11
vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos: Id est, simul consolari in vobis, per 12
eam quæ invicèm est, fidem vestram atque meam. Nolo autem vos ignorare, fra- 13
tres: quia sæpè proposui venire ad vos, (& prohibitus sum usque adhuc,) ut ali-
quem fructum habeam & in vobis, sicut & in cæteris gentibus. Græcis ac Barba- 14
ris, sapientibus & insipientibus debitor sum: Ita (quod in me) promptum est & 15
vobis, qui Romæ estis, evangelizare. Non enim erubesco Evangelium. Virtus enim 16
Dei est in salutem omni credenti, Judæo primùm, & Græco. Justitia enim Dei in 17
eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est; Justus autem ex fide vivit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

بسم الاب والابن والروح القدس الاله الواحد •
نبتدي بعون الله تعالي وحسن توفيقه بختم رسايل القديس المعظم بولص الرسول •
رسالة القديس بولص الاولي الي اهل رومية • صلواته معنا • امين •
• الفصل الاول • • قراءة الثلثا بعد العنصرة •
1 * من بولص عبد يسوع المسيح • المدعو رسولا • المنتخب لبشارة الله * التي سبق فوعد بها
2 3 بانبيائه في كتب قدسه * عن ابنه الصاير من نسل داوود بما يخص بالبشر * ابن الله
4 المحدود بالقدرة المختصة بروح القدس • من انبعاث يسوع المسيح ربنا من الموتي * الذي
5 6 به اخذنا نعمة ارساله • لطاعة الامانة في جميع الامم من اجل اسمه * الذين وانتم فيهم
7 مدعوون من يسوع المسيح * الي جميع احباء الله الذين برومية المدعوين القديسين •
• قراءة السبت الاول بعد العنصرة • آ •
8 نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا • ومن ربنا يسوع المسيح * اما بعد فانني شاكرا لالهي
9 بيسوع المسيح • من اجلكم كلكم • لان امانتكم ينادي بها في العالم اجمع * والله هو الشاهد
لي الذي اعبده بروحي ببشارة ابنه • انني اذكركم دايما • بلا تعتبي كل حين في صلواتي •
10 11 * متوسلا لعل ان كان يتيسر لي بمشية الله سبيلا ان اصير اليكم * لانني مشتاق ان اشاهدكم •
12 حتي اعطيكم موهبة روحانية لتثبتوا * وهذه هي ان نتعزي بكم بامانتكم وامانتي
13 الراسخة في كل واحد منا معا * ولست اوثر يا اخوتي ان يغيب عنكم • انني مرار كثيرة نويت
14 المضي اليكم • فعوقت الي الآن • ليكون لي فيكم ثمرا ما • كما لي في باقي الامم * اذ انا عزيم
15 ان ابشر اليونانيين والعجم والحكماء والسفهاء * وهذا العزم المختص بي نشيط • ان ابشركم
16 الذين برومية * لانني لست استحي من بشارة المسيح • لانها قوة الله لخلاص كل من يومن
17 يهوديا كان اولا او يونانيا * لان فيها عدل الله يستعلن من ايمان الي ايمان • كما كتب ان
الصديق من الامانة يحيي * تم •

IN NOMINE PATRIS, & FILII, & SPIRITUS Sancti, unius DEI.

Aggredimur cum excelsi Dei auxilio, & optima ejus providentia, impressionem Epistolarum maximi sancti Pauli Apostoli.

Epistola sancti Pauli Prima ad Romanos, cujus preces adsint nobis. Amen.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ post Pentecosten.

A Paulo servo Jesu Christi, vocato 1
Apostolo, selecto ad annuntiatio-
nem Dei, Quam antea promiserat per 2
Prophetas suos in scripturis sanctorum suorum, De filio suo facto ex 3
stirpe David, quantùm pertinet ad car-
nem: Filio inquam Dei destinato per 4
potentiam Spiritus sancto propriam,
ex resurrectione Jesu Christi Domini
nostri à mortuis. Per quem accepimus 5
gratiam missionis ejus, ad obedientiam
fidei inter omnes Gentes propter nomen
ejus: Inter quas vos etiam estis vocati 6
à Jesu Christo. Ad omnes dilectos Dei 7
qui sunt Romæ, vocatos sanctos.

Lectio sabbathi primi post Pentecosten.

Gratia vobis & pax à Deo patre no-
stro, & è Domino nostro Jesu Christo.
Cæterùm gratias ago Deo meo in Jesu 8
Christo pro vobis omnibus, quòd fides
vestra prædicetur in toto mundo. Et 9
testis est mihi Deus quem colo spiritu
meo in annuntiatione filii ipsius, quòd
memor sim vestri semper, absque rela-
xatione, omni tempore in orationibus
meis: Deprecans, si fortè facilis mihi 10
reddatur per voluntatem Dei, via veni-
endi ad vos. Aveo enim vos videre, 11
ut concedam vobis donum spirituale ad
perseverandum. Hoc autem est, ut con- 12
solemur in vobis per fidem vestram &
fidem meam, firmam in unoquoque no-
strûm simul. Neque velim, ô fratres 13
mei, lateat vos, quòd vicibus multis
proposuerim vos convenire, præpeditus
tamen fuerim hucusque, ut esset mihi
fructus aliquis in vobis, quemadmodum
in cæteris Gentibus. Quippe qui in- 14
tendam annuntiare Græcis & barbaris,
sapientibus & insipientibus: Eadem- 15
que intentio, quod ad me spectat, prom-
pta sit ad annuntiandum vobis qui Ro-
mæ estis. Non enim abhorreo ab an- 16
nuntiatione Christi, cùm ipsa sit poten-
tia Dei ad salutem omnis credentis,
sive Judæus fuerit primùm, sive Græ-
cus. Quandoquidem per ipsam justi- 17
tia Dei revelatur ex fide in fidem: sic-
ut scriptum est, quòd justus ex fide vi-
vit. Hactenus

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡ ፍቁራኒሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኅሩያኒሁ ፡ ወ
ቅዱሳኒሁ ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
ቶስ ፡፡ ቀዳሚ ፡ አአኵቶቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ ወበእንቲአክሙ ፡ ኵልክሙ ፡ እስመ ፡ ተሰምዐት ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ በኵሉ ፡ ዓለም ፡፡
እግዚአብሔር ፡ ሰማዕትየ ፡ ዘኪያሁ ፡ እመልክ ፡ በኵሉ ፡ መንፈስየ ፡ ወበትምህርተ ፡ ወል
ዱ ፡ ከመ ፡ እዜክረክሙ ፡ በጸሎትየ ፡፡ ወእስእል ፡ ከመ ፡ ይሰርሐኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ በፈ
ቃዱ ፡ ወእምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡፡ እስመ ፡ እፈቅድ ፡ እርአይክሙ ፡ ከመ ፡ ትንሥኡ ፡
ጸጋሁ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበእንተዝ ፡ እትፈሣሕ ፡ ለክሙ ፡፡ እስመ ፡ ኅበ
ርክሙ ፡ ለሊነ ፡ ምስሌነ ፡፡ ወእፈቅድ ፡ በአኃው ፡ ታእምሩ ፡ አኃዊነ ፡ እስመ ፡ ዘልፈ ፡
ፈቀድኩ ፡ እምጽአ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወይከልአኒ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡፡ ወለእመሰ ፡ ከመ ፡ እረክ
ብ ፡ ዐስብየ ፡ በኀቤክሙ ፡ በከመ ፡ በኀበ ፡ አሕዛብ ፡፡ ወበሰብአ ፡ አረሚ ፡ ወበሰብ
እ ፡ ለጠቢባን ፡ ወለአብዳን ፡ ወለአሕዛብ ፡ ባቍዖ ፡ ኮንኩ ፡፡ ወዓዲ ፡ ፈ
ድፋደ ፡ እጽሕቅ ፡ ለክሙ ፡ ለእለ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡ እምህርክሙ ፡፡ እስመ ፡ ኢይትኀፈ
ር ፡ ወንጌሉ ፡ እስመ ፡ ኀይሉ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ዘያሐይዎሙ ፡ ለኵሎ
ሙ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡፡ ለአይሁድ ፡ ቀዳሚ ፡ ወለአረማውያን ፡፡ እስመ ፡ ያጸድቆ
ሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ በአሚን ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡
ጻድቅ ፡ በአሚን ፡ የሐዩ ፡፡

Etiam omnibus qui sunt in civitate Romæ, dilectis Domini, electisque & Sanctis 7
ejus; Pax sit vobis, & gratia Dei patris nostri & Domini nostri Jesu Christi.
Primùm gratias ago Deo propter Dominum nostrum Jesum Christum, & pro- 8
pter vos omnes, eò quòd exaudita est fides vestra per totum mundum. Testis 9
est mihi Deus quem colo toto spiritu meo, & in doctrina filii sui, quòd vestri
memor sum in precibus meis. Et precor ita me secundaret Deus pro voluntate 10
sua, ut ad vos perveniam. Cupio enim videre vos, ut vos obtineatis gratiam 11
ejus per Spiritum sanctum, & propter hoc ut gaudeam vobiscum: Siquidem 12
communicatis nobiscum in eadem professione. Sed & velim sciatis fratres no- 13
stri, quòd sæpiùs quæsivi venire ad vos, sed frustrà fui etiamnum: & si fieri
potest, ut nanciscar mercedem meam apud vos, quemadmodum & apud Gentes.
Et Græcis & Barbaris etiam, & sapientibus & stultis, & Gentibus factus sum 14
utilis. Quia adhuc magis sollicitus sum de vobis, qui estis in civitate Romæ, 15
ut edoceam vos. Non enim me pudet docere evangelium, eò quòd virtus est Dei 16
ad servandos eos omnes qui credunt in eo; Judæos primùm atque etiam Græcos,
Nam justificabit eos Deus, qui credunt per fidem: quia ita dicit Scriptura, 17
Justus per fidem vivet.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. Α΄.

Revelatur enim ira Dei de cœlo, super omnem impietatem & injustitiam ho-
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀν-
minum eorum veritatem in injustitia *detinentium*. *Propter* quod notum Dei,
19 θρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ,
manifestum est in illis: nam Deus illis manifestavit. Nam invisibilia ipsius
20 φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· (ζ) ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
à creatura mundi, *factis* intellecta conspiciuntur, *ipsaque* sempiterna ejus
ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ
virtus & divinitas: *ad esse eos* inexcusabiles. *Quoniam cognoscentes* Deum
21 δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. Διότι γνόντες τὸν Θεὸν,
non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in *ratio-*
οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλο-
cinationibus suis, & obscuratum est insipiens eorum cor. Dicentes esse sapientes
22 γισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ
stulti facti sunt: Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis
23 ἐμωράνθησαν· Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος
corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & *reptilium*. *Quapropter &*
24 φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. (η) Διὸ καὶ
tradidit illos Deus in *desideriis cordium* eorum in immunditiam, *ad*
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ
dedecore afficiendum corpora sua in semetipsis. Qui commutaverunt veritatem
25 ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν (θ) ἑαυτοῖς. Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν
Dei in mendacium, & coluerunt & servierunt creaturæ *præter Creatorem*: qui
τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα· ὅς
est benedictus in secula. Amen. Propter *hoc* tradidit illos Deus in
26 ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
passiones ignominiæ: *Ipsæque enim* fœminæ eorum immutaverunt naturalem usum in eum qui
πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν
contra naturam. Similitérque & masculi *relinquentes naturalem usum* fœminæ,
παρὰ φύσιν. Ὁμοίως (ι) τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, 27
exarserunt in *libidine sua* in invicem: masculi in masculos turpitudinem
ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους· (κ) ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην
operantes, & mercedem quam oportuit, erroris sui in semetipsis reci-
κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμ-
pientes. Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit
βάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν 28
illos Deus in reprobum sensum, *facere* ea quæ non *convenientia*: Reple-
(λ) αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα· Πεπληρω-
tos omni *injustitiâ*, fornicatione, nequitiâ, avaritiâ, malitiâ: plenos invidiâ
μένους πάσῃ (μ) ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, 29
cæde, contentione, dolo; malignitate: susurrones, Detractores, Deo odibiles,
φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστὰς, Καταλάλους, Θεοστυγεῖς,
contumeliosos, superbos, *arrogantes*, inventores malorum; parentibus inobedientes,
ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 30
Insipientes, incompositos, *inaffectibiles*, *infœderabiles*, *immisericordes*. Qui
Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, (ν) ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας. Οἵτινες 31
jus Dei *cognoscentes*, (quoniam talia *agentes* digni morte sunt,)
τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν,) 32
non solùm ea faciunt, sed etiam consentiunt facientibus.
οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

CAP. II. β΄.

Ideò inexcusabilis es, ô homo omnis *judicans*. In quo enim judicas alterum,
Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, 1
teipsum condemnas: *nam eadem* agis *judicans*.
σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

MS.A. (ζ) ὁ Θεὸς γὰρ (η) Διὸ παρέδωκεν (θ) αὐτοῖς. (ι) δὲ καὶ (κ) ἄρρενες ἐν ἄρρεσιν (λ) αὐτοὺς εἰς (μ) ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ· μεστοὺς φθόνου, ἔριδος, φόνου, κακοηθείας·
(ν) ἀστόργους, ἀνελεήμονας. Οἵτινες

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
1 [illegible]

Siquidem revelabitur ira Dei è cœlo adversùs omnem iniquitatem & impietatem hominum illorum, qui veritatem in iniquitate detinent. 18
Quia cognitio Dei patefacta est in ipsis; Deus enim patefecit illam in eis. 19
Recondita enim Dei, à jactis mundi fundamentis, ab ipsius creaturis intellectu deprehenduntur, cùm ejus potestas, tum ejus divinitas æterna, ita ut sint absque prolatione spiritûs. 20
Quippe qui Deum cognoverint, non autem ut Deum glorificaverint eum, nec ei gratias egerint: sed inanes facti sunt in cogitationibus suis, ac tenebris obductum est cor eorum desipiens. 21
Quumq; animo suo reputarent se esse sapientes, insanierunt. 22
Et mutârunt gloriam Dei corruptionis expertis, in similitudinem imaginis hominis corruptioni obnoxii, & in similitudinem volucrum, & quadrupedum, ac reptilium terræ. 23
Propterea tradidit eos Deus cupiditatibus impuris cordis ipsorum, ut ignominiâ afficerent corpora sua in semetipsis. 24
Porrò commutârunt veritatem Dei in mendacium, & reveriti sunt, & servierunt creaturis potiùs quàm creatori earum, cui sint laudes & benedictiones in seculum seculorum, Amen. 25

Quotidiè. 3.

Propterea tradidit eos Deus doloribus ignominiæ, quandoquidem fœminæ eorum mutârunt usum naturæ suæ, & quod minimè naturale est, usurpârunt. 26
Et rursùs masculi quoq; eorum similiter reliquerunt usum naturæ fœmineæ, libidinéque prurierunt alius in alium, & masculi in masculos pudenda perpetrârút; proindè retributionem errori sui justè debitam in semetipsis receperunt. 27
Et quemadmodùm non judicârunt apud se ut cognoscerent Deum, *ita* tradidit eos Deus in mentem vanam, ut agerent quæ non decebat: 28
Repleti omni iniquitate, & scortationibus, & amarulentiâ, & malitiâ, & violentiâ, & livore, & cæde, & contentione, & fraude, & pessimis cogitationibus, 29
Et murmuratione, & obtrectatione: & Deo odibiles, contumeliosi, tumidi, superbi, inventores malorum, rationis expertes, qui parentibus suis immorigeri sunt. 30
Item cum quibus nullum est *certum* fœdus, nulla charitas, nulla pax, nulla deniq; misericordia est in eis. 31
Qui quum nôrint judicium Dei, quòd eos qui talia perpetrant ad mortem damnat, non solùm ea peragunt, sed etiam participant cum iis qui ea faciunt. 32

CAP. II.

Quamobrem omni excusatione cares ô homo, qui condemnas proximum: etenim hoc ipsum quod condemnas proximum tuum, teipsum peragis reum: quandoquidem in iis etiam quæ damnas, tu ipse occuparis. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በአበ ፡ ዐቢደ ፡ ወበአበ ፡ ሊባኖሰ ፡ ወአበ ፡ ዋትሮሰ ፡ ወአበ ፡ ዖፀ ፡
ወአበ ፡ ሊቃኖስ ፡ ወአበ ፡ እንጦንስ ፡፡ ወሊባኖስ ፡
18 ወይመጽእ ፡ መቅሠፍተ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምሰማይ ፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ኃጥእ ፡ ወዐ
19 ማፂ ፡ እለ ፡ ይመይጥዋ ፡ ለጽድቅ ፡ በዐመፃሆሙ ፡፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ ያአምርዎ ፡ ለእ
20 ግዚአብሔር ፡ ይትኀባእዎ ፡፡ ወእግዚአብሔርሰ ፡ ሊያስተርኢ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለ
ም ፡፡ ወበግብረ ፡ ይትኤወቅ ፡ ወእመግባሩ ፡ ናአምሮ ፡ ወርእሶሰ ፡ ለሊሁ ፡ ያአምር ፡ መለኮ
ቶ ፡ ከመ ፡ ኢንርከብ ፡ በዘ ፡ ንትዋሥኣ ፡፡

Pro patre Abaido, & patre Libanosa, & patre Wathroso, & patre Azo, & patre Licanoso, & patre Antonio: & Libanoso.

Adveniet autem ira Dei de cœlo adversùs omnes homines peccatores & iniquos, 18
qui veritatem subverterent per iniquitatem suam. Manifestationem enim Dei 19
occultârunt. Et Deus quidem invisibilis à creatione mundi: attamen ma- 20
nifestatus fuit, eumque ex operibus ejus cognoscimus, & semetipsum demon-
stravit, scilicet divinitatem ejus, ut nihil ad respondendum inveniamus.

Versio VULGATA LATINA.

18 Revelatur enim ira Dei de cœlo, super omnem impietatem & injustitiam homi-
19 num eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent: Quia quod notum est Dei,
manifestum est in illis. Deus enim illis manifestavit. Invisibilia enim ipsius, à
20 creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna quo-
que ejus virtus, & divinitas: ita ut sint inexcusabiles. Quia cùm cognovissent
21 Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in
cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum: Dicentes enim se
22 esse sapientes, stulti facti sunt. Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei, in si-
23 militudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, &
serpentium. Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in im-
24 munditiam: ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis: Qui commutave-
25 runt veritatem Dei in mendacium: & coluerunt & servierunt creaturæ potiùs
quàm Creatori, qui est benedictus in secula. Amen. Propterea tradidit illos
26 Deus in passiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutaverunt naturalem usum,
in eum usum qui est contra naturam. Similiter autem & masculi, relicto naturali
usu fœminæ, exarserunt in desideriis suis in invicèm, masculi in masculos turpitu- 27
dinem operantes, & mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipien-
tes. Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in
reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt, Repletos omni iniquitate, 28
malitiâ, fornicatione, avaritiâ, nequitiâ, plenos invidiâ, homicidio, contentione, 29
dolo, malignitate, susurrones, Detractores, Deo odibiles, contumeliosos, super-
bos, elatos, inventores malorum, parentibus non obedientes, Insipientes, incom- 30
positos, sine affectione, absque fœdere, sine misericordia. Qui cùm justitiam 31
Dei cognovissent, non intellexerunt quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: & 32
non solùm qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

CAP. II.

PRopter quod inexcusabilis es ô homo omnis, qui judicas. In quo enim judicas 1
alterum, teipsum condemnas: eadem enim agis quæ judicas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• يوم الاربعا بعد العنصر • *لان سخط الله يستعلن من السماء على سائر
نفاق الناس وظلمهم • الماسكين الحق بظلم *لان الراي الذي يعلمه الله هو ظاهر
فيهم • لان الله اظهره لهم *لان خاصياته التي لا ترى منذ ابدع العالم • بالبرايا يفطن
لها فتبصر • اي قوته الازلية ولاهوته • ليكونوا بلا اعتذار *لانهم عرفوا الله ولم يسبحوه ولم
يشكروه كما يجب له • بل اعتروا بافكارهم وانطغوا • واظلم قلبهم الفاقد الفهم *زاعمين
انهم حكماء حمقوا *وابدلوا مجد الاله الذي لا يبلي • بشبه صورة انسان بال
وطيور ودبابات ودواب اربع *فلذلك اسلمهم الله بشهوات قلوبهم الي النجاسة ليمتهن بها
اجسامهم *الذين استبدلوا حق الله بالكذب • ووقروا البرية وعبدوها دون البارئ • الذي
هو مباركا الي الدهور حقا * ت • فلذلك دفعهم الله الي الالام والهوان • لان اناثهم تركن
استعمال الطبيعة المقتضية لهن بخلاف الطبيعة *وكذلك الذكور تركوا استعمال
الانثى الطبيعي • وهاج بعضهم باشتهاء بعض • ذكور يعملون الفاحشة بذكور • وعوض
الجزاء الذي استحقوه بضلالتهم يستوفونه في ذاتهم • قراءة الخميس بعد العنصر •
*وكما لم يختبروا ان يكون الله لهم في معرفتهم • دفعهم الله الي عقل غير مختبر ليعملوا ما لا يجب •
*مملوين من كل ظلم • وزنا • وشر • سوء • رذيلة • موعبين حسدا • قتلا • محكا • غشا • عادات رديه •
*مسارين • معتابين • ممقوتين من الله • شتامين • مستكبرين • عايبين • للمساوي مستنبطين •
عاقين والديهم *لا فهم لهم • لا عهد لهم • لا ود لهم • جايرين • غير رحومين *الذين قد
عرفوا انصاف الله • ان العاملين مثل هذه الافعال يستوجبون الموت • فما يصنعونها فقط •
بل ويشاركون الذين يعملوها • ويرضيهم فعلهم •

• الفصل الثاني •

*فلذلك انت ايها الانسان لا عذر لك يا كل من يدين • لان بالدين الذي تدين به غيرك
انما تدين به نفسك • لانك تعمل تلك الاعمال نفسها يا من تدين •

Feriâ quartâ post Pentecosten.

Nam ira Dei revelabitur è cœlo adversus omnem impietatem & perversitatem hominum veritatem injustè detinentium: 18
Mens enim quam Deus novit manifesta est in illis, quia Deus manifestavit eam ipsis. 19
Quandoquidem proprietates ejus, quæ non sunt visæ à quo conditus est mundus, in creaturis deprehenduntur atque conspiciuntur, videlicet potentia ipsius æterna, ejusque divinitas: ut sint sine excusatione. 20
Cognoverunt enim Deum, attamen non glorificaverunt eum, nec illi gratias egerunt prout illum decet: sed addixerunt se cogitationibus suis, & aberrârunt, & obscuratum est cor eorum expers intellectu. 21
Arbitrati se esse sapientes, desipuerunt, 22
Et commutaverunt gloriam Dei qui non corrumpitur, cum similitudine imaginis hominis corruptibilis, & volucrum, & reptilium, & quadrupedum. 23
Quapropter tradidit eos Deus, juxta cupiditates cordium suorum, turpitudini quâ vexarentur eorum corpora. 24
Qui commutârunt veritatem Dei cum mendacio, honorârunt creaturam & coluerunt eam supra creatorem, qui est benedictus in secula, verè, 25
Propterea tradidit eos Deus passionibus & contemptui. Nam fœminæ eorum omiserunt usum naturæ ipsis debitæ, pro adversa natura. 26
Eodemque modo masculi, relicto naturali usu fœminæ, exarserunt alii cupiditate aliorum, masculi in masculos obscœnitatem committentes: & compensationem præmii quod errore suo meriti sunt, exigunt in semetipsis. 27

Lectio feriæ quintæ post Pentecosten.

Et quemadmodùm non probaverunt habere Deum in notitia sua, ita tradidit eos Deus reprobæ menti, ut facerent quod non conveniebat: 28
Pleni omni perversitate, & scortatione, scelere, aviditate, vitio: referti invidia, cæde, temeritate, dolo, pravis moribus: 29
Lacessentes malum, obtrectatores, exosi Deo, contumeliosi, superbi, pervicaces, flagitiorum architecti, morosi parentibus suis: 30
Sine intellectu, sine fœdere, sine charitate, facinorosi, immisericordes: 31
Qui quidem noverunt justitiam Dei, quod talia opera perpetrantes mortem merentur: nihilominus non solùm ea faciunt, verùm etiam participant cum iis qui ea faciunt, & oblectantur opere illorum. 32

CAP. II.

Quapropter tu ô homo nullam habes excusationem, ô quisquis judicas: nam judicio quo judicas alium, sanè teipsum condemnas, quia facis illa eadem opera tu qui judicas. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሙንቱ : እንዘ : ያእምርዎ : ለእግዚአብሔር : አኮ : ከመ : እግዚአብሔር : ዘአእኰትዎ
...ሰብሕዎ : ዘአንበለ : ዘሐሰውዎ : ወረኵሱ : በሕሊናሆሙ : : ወተጸለለ : ልቦሙ :=: ወ
...ይፈቅዱ : ይኩኑ : ጠቢባነ : አብዱ :=: እስመ : ወለጡ : ስብሐቲሁ : ለእግዚአብሔር : ዘኢ
...ሞት : : በአምሳለ : ርእየተ : ሰብእ : መዋቲ : ረሰይዎ : ከመ : እንስሳ : ወከመ : አራዊት : :=:
...በእንተዝ : ገብረ : ሎሙ : እግዚአብሔር : ከመ : ያርኵሱ : ርእሶሙ : ለሊሆሙ : በፈቃደ :
...ሙ : ወያሳስሩ : ነፍስቶሙ : :=: እስመ : ሐሰተ : ረሰይዎ : ለጽድቀ : እግዚአብሔር : ወ
...ሉ : ወተጸአጽኡ : ተቀበሮ : ወኀደግዎ : ለፈጣሪ : ኵሉ : ዘውእቱ : [illegible] : ቡሩክ :
...ሙ : ለዓለም : : አሜን :=: ወበእንተዝ : ወሀቦሙ : እግዚአብሔር : መቅሠፍተ : እኩየ : ወ
...ቲሆሙ : ኀደጋ : ፍጥረቶን : ወተመሰላ : በዘ : ሊኮነ : ፍጥረቶን : :=: ወከማሁ : ዕደዊሆሙ
...ኀደጉ : አንስቲያሆሙ : ወነደዱ : በፍትወቶሙ : ወገብኡ : በበይናቲሆሙ : ብእሲ : ላዕለ :
...ሳሰሮሙ : ይገብሩ : : ወበሕቱ : ይረክቡ : ፍዳሆሙ : ወይገብእ : ገጋዮሙ : ዲበ : ርእ
...ሙ :=: ወበከመ : ኢሐለይዎ : ለእግዚአብሔር : በልቦሙ : ከማሁ : እግዚአብሔርኒ : ወሀበ
...ልበ : አብደ : ከመ : ይግበሩ : ዘኢይበቍዖሙ :=: ጽጉባነ : ኵሉ : ዐመፃ : ወእኩ
...ይ : ወትእግልት : : ወጽጉባነ : ቅንአት : ሐሜላዊያን : ቀታልያን : ጕሕላዊያን : መስ
...ያን : ዝሁራን : እኩያን : ልማድ : ወግዕዝ : እኩያን : ልማድ : :=: ሐማይያን : መ
...ያን : መስተሐብባን : አብደን : ዝሉፋን : ዐላዊያን : ሠሑጻን :=: አብደን : ወዝን
...ን : ወመስተኅሥሣነ : ለእኩይ : ወአልቦሙ : ምሕረተ :=: እንዘ : ለሊሆሙ : ያአም
...ኰነኔሁ : ለእግዚአብሔር : ከመ : ኵነኔሁ : ሞት : ለዘ : ዘንተ : ገብረ : : አኮ : ባሕ
...ቲቶሙ : ዘይገብርዎ : ዳዲ : ለባዕድኒ : ይዌስክዎ : ያገብርዎ : :=:

፪

...ሰ : እም : ሕየው : በምንትኑ : ትትዋሣእ : ለመኰንን : ኵሉ : ሰብ : አንተ : ዘኮ :
...ዝ : በላዕለ : በዕድ : ... : ለሊከ : ትገብር : ዘኮ : ዘትጸልእ : በላዕለ : ቢጽከ : :
...ርእሰከ : ትግእዝ : እስመ : ለሊከ : ትገብር :=:

Et ipsi quum cognovissent Deum, non tanquam Deo gratias egerunt, neque glorificaverunt eum, sed mentiti sunt ei, & abominabiles facti sunt in ratiocinationibus suis, & obtenebratum est cor eorum. 21
Cupientes se esse sapientes, stulti facti sunt. 22
Quoniam mutârunt gloriam immortalis Dei ad similitudinem imaginis mortalis hominis, formârunt eum tanquam jumentũ, vel tanquã bestiã. 23
Et propterea effecit eos Deus suemmet ipsorum contaminatores pro libitu cordis eorum, & corpora sua deturpârunt. 24
Quippe veritatem Dei ut mendacium exhibuerunt, & inservierunt & coluerunt opera ejus, & dereliquerunt conditorem omnium, qui est Deus benedictus in secula, Amen. 25
Statio. *Propterea tradidit eos Deus plagæ malignæ: etenim fœminæ eorum à natura sua discesserunt, eique conformes facti sunt quod non fuit ex natura sua.* 26
Et similiter etiam masculi eorum reliquerunt fœminas suas, & exarserunt in concupiscentia sua, & diverterunt alius in alium, masculus in masculum pudendum perpetrârunt: verùm compensationem suam nacti sunt, & reversa est iniquitas eorum in ipsorum capita. 27
Et quemadmodum illi non recogitarent Deum in cordibus suis, ita tradidit illis Deus cor insipiens, ut perpetrarent illud quod eis minimè conducebat: 28
Repleti omni injustitiâ & malitiâ, & nequitiâ, & avaritiâ; repleti etiam invidiâ, excruciatores, homicidæ, subdoli, veteratores, insolentes, maligni consuetudine sua, moribus & conversatione malitiosi: 29
Obtrectatores, irrisores, amatores stultorum, contumeliosi, prævaricatores, fastuosi, 30
Insipientes, incompositi, inquisitores malorum, immisericordes: 31
Ipsimet cognoscentes judicium Dei, quòd judicium mortis incumbit talia perpetrantibus, non solùm ipsi peragunt ea, sed concitant alios, ut ea faciant. 32

CAP. II.

IN quo igitur respondebis, ô fili hominis, judici omnium, quum tu, hoc de quo judicas adversùs alium, ipsemet facis idem, ob quod adversaris proximo tuo; nonne teipsum judicas, eò quòd tumet illud facis? 1

Scimus autem quoniam judicium Dei est secundùm veritatem in eos qui talia
2 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
agentes. Existimas autem hoc, ô homo, judicans eos qui talia
3 πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ (α) τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
agentes, & faciens ea, quia tu effugies judicium Dei? An divitias
4 πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; Ἢ τοῦ πλούτου
bonitatis ejus, & patientiæ, & longanimitatis contemnis, ignorans quoniam
τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι
benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundùm autem duritiam tuam, &
5 τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου, καὶ
impœnitens cor, thesaurizas tibiipsi iram in die iræ, & revela-
ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ (β) ἀποκα-
tionis justi judicii Dei. Qui reddet unicuique secundùm opera ejus:
6 λύψεως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ. Ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
Iis quidem secundùm permanentiam operis boni, gloriam, & honorem, & incorruptionem
7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν, καὶ τιμὴν, καὶ ἀφθαρσίαν
quærentibus, vitam æternam: Iis autem ex contentione, & incredulis quidem veritati,
8 ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ,
credentibus autem injustitiæ, indignatio & ira. Tribulatio & angustia in
9 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, (γ) θυμὸς καὶ ὀργή. Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ
omnem animam hominis operantis malum, Judæique primùm & Græci.
πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος.
Gloria autem & honor, & pax omni operanti bonum, Judæóque primùm
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ, καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον Β'
& Græco. Non enim est acceptio personarum apud Deum. Quicunque enim sine lege
11 καὶ Ἕλληνι. Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι γὰρ ἀνόμως
12
peccaverunt, sine lege & peribunt: & quicunque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur.
ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται.
(Nō enim auditores legis justi apud Deum, sed factores legis justifi-
13 (Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ (δ) τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ (ε) τοῦ νόμου δικαι-
cabuntur: Cùm enim Gentes quæ non legem habentes, naturâ ea quæ legis faciunt,
14 ωθήσονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου (ζ) ποιῇ,
ejusmodi legem non habentes, sibiipsis sunt lex: Qui ostendunt opus legis
15 οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· Οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου
scriptum in cordibus suis, contestante ipsorum conscientiâ, & inter se invi-
γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλή-
cem cogitationum accusantium, aut etiam defendentium:) In die cùm judicabit
16 λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων·) Ἐν ἡμέρᾳ (η) ὅτε κρινεῖ
Deus occulta hominum, secundùm Evangelium meum, per Jesum Christum. Ecce
ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἴδε
tu Judæus cognominaris, & requiescis legi, & gloriaris in Deo: Et
17 σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ (θ) τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ· Καὶ
nôsti voluntatem, & probas differentia, instructus ex lege: Confi-
18 γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· Πέποι-
disque teipsum ducem esse cæcorum, lumen eorum qui in tenebris, Eruditorem insipien-
19 θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, Παιδευτὴν (ι) ἀφρό-
tium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis
20 νων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας
in lege. Ergò docens alium, teipsum non doces? prædicans non
ἐν τῷ νόμῳ. Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ
21
furari, furaris?
κλέπτειν, κλέπτεις;

Κεφ. β'. MS. A. (α) τοῦτο, (β) ἀνταποδόσεως (γ) ὀργὴ καὶ θυμός. (δ) νόμου (ε) νόμου (ζ) ποιῶσιν, (η) ᾗ κρινεῖ (θ) νόμῳ, (ι) ἀφρόνων, * ἔχοντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Tertiâ, feriâ sextâ Jejunii. 4.

Porrò scimus judicium Dei esse cum veritate 2
adversùs eos qui in his versantur. Quid 3
autem cogitas ô homo, judicans eos qui in
his versantur, quum tu quoque in iisdem
verseris, te effugere judicium Dei? An 4
contra divitias benignitatis ejus, & contra
longanimitatem ejus, atque contra dilatio-
nem quam dedit tibi, audes? & ignoras te Dei
clementiâ ad pœnitentiam deduci? Sed 5
propter duritiam cordis tui quod non resi-
piscit, reponis tibi thesaurum iræ in diem
indignationis, & revelationis justi judicii
Dei, Qui rependit unicuique secundùm o- 6
pera ipsius. Iis quidem qui in perseveran- 7
tia bonorum operum gloriam & honorem &
incorruptionem expetunt, his *inquam* dabit
vitam æternam: Iis verò qui rebelles sunt, 8
nec acquiescunt veritati, sed iniquitati ob-
temperant, rependet iram & furorem: Et op- 9
pressionem, & cruciatum cuivis homini sce-
lera perpetranti, Judæis primùm, tum Gen-
tilibus. Gloriam verò & honorem, & pa- 10
cem cuilibet operanti bona, Judæis primùm,
tum Gentilibus. Non est enim acceptio 11
facierum apud Deum. Ii siquidem qui sine 12
Lege peccaverint, sine Lege quoque peri-
bunt: illi autem qui in Lege peccaverint,
à Lege condemnabuntur. Non enim audi- 13
tores Legis justi sunt coram Deo, sed qui
Legem præstant justificantur.

Quotidiè. 5.

Si enim Gentes Legem non habentes, ex na- 14
tura sua præstiterint Legem, hi quum Le-
gem non habeant, sibipsis fiunt Lex. Et hi 15
ostendunt opus Legis scriptum in cordibus
suis, & testimonium reddit eis ipsorum con-
scientia, cogitationibus eorum mutuò sese
accusantibus, aut excusantibus: In die quo 16
judicabit Deus hominum recondita secun-
dùm Evangelium meum per Jesum Christum.
Et verò tu qui Judæus vocaris, & quietem 17
tuam reponis in Lege, & rectè in Deo effers
ut qui nôris voluntatem ejus: Et discernis 18
res congruas quas edoctus es ex Lege: Con- 19
fidísque de teipso te esse ducem cæcorum,
& lucem eorum qui sunt in tenebris, Et 20
eruditorem rationis expertium, ac docto-
rem puerorum, & quòd habeas typum sci-
entiæ & veritatis per Legem: Tu ergò qui 21
doces alium, teipsum non doces? & qui præ-
dicas non furandum, tu furaris?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ናአምር፡ ከመ፡ ጽድቅ፡ ኵነኔሁ፡ ዘያመጽእ፡ መቅሠፍቶሙ፡ ወይትዐወቅ፡ እምግብሮሙ፡
3 ለእለ፡ ይገብሩ፡ ዘንተ፡ ከመዝ፡፡=፡ ሐልዮ፡ እስኩ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ለዝንቱ፡ ለእመ፡
ብከ፡ ኀበ፡ ታመስጥ፡ እምኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሶበ፡ ለሊከ፡ ትገብር፡ ዝኩ፡ ዘትግእዝ፡
4 በኀዕለ፡ ባዕድ፡ ወዘትጸልኡ፡፡=፡ ወትትሐዘብኑ፡ ታስተአብዶ፡ በብዝኀ፡ ምሕረቱ፡ ወለት
ዕግስቱ፡ ወአሆ፡ ብዝኀቶ፡ ኢታአምርኑ፡ ከመ፡ ታገርረከ፡ ምሕረቱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡
5 ወበኣመጣና፡ ታጸንዕ፡ ልበከ፡ ወሊትኔስሕ፡ ትዘግብ፡ ለከ፡ መቅሠፍተ፡ ለእመ፡ ይበጽሐ
ከ፡ ፍደከ፡ ወለእመ፡ ይበጽሐከ፡ ኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡

Scimus quòd judicium Dei verum est, utpote qui adducet in ipsos supplicium 2
eorum, & ex operibus eorum notum erit in eos qui talia agunt. Perpende atten- 3
tiùs istud ô fili hominis, si habeas quo aufugeris à judicio Dei, quum tute hoc facis
de quo judicas alium, eumque odio habes. Et existimásne contemnendam esse 4
multam ejus misericordiam, & patientiam, & conniventiam ejus, ignorans quòd mi-
sericordiam Dei tibi subjicis? Et secundùm duritiam & impœnitentiam cordis 5
tui thesaurizas tibi iram: si ita in te veniat retributio tua, & si tibi contingat ju-
dicium Dei.

Versio VULGATA LATINA.

2 Scimus enim quoniam judicium Dei est secundùm veritatem in eos qui talia agunt.
3 Existimas autem hoc, ô homo, qui judicas eos qui talia agunt, & facis ea, quia
4 tu effugies judicium Dei? An divitias bonitatis ejus, & patientiæ, & longa-
nimitatis contemnis? ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te addu-
5 cit? Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram
6 in die iræ, & revelationis justi judicii Dei, Qui reddet unicuique secundùm ope-
7 ra ejus: Iis quidem, qui secundùm patientiam boni operis, gloriam, & honorem
8 & incorruptionem quærunt, vitam æternam: Iis autem, qui sunt ex contentione,
9 & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira & indignatio. Tri-
bulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæi primùm,
10 & Græci: Gloria autem, & honor, & pax omni operanti bonum, Judæo pri-
11 mùm, & Græco: Non enim est acceptio personarum apud Deum. Quicun-
12 que enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt: & quicunque in lege
peccaverunt, per legem judicabuntur. Non enim auditores legis justi sunt 13
apud Deum, sed factores legis justificabuntur. Cùm enim Gentes, quæ legem 14
non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, ejusmodi legem non haben-
tes, ipsi sibi sunt lex: Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, 15
testimonium reddente illis conscientiâ ipsorum, & inter se invicèm cogitationibus
accusantibus, aut etiam defendentibus, In die, cùm judicabit Deus occulta 16
hominum, secundùm Evangelium meum, per Jesum Christum. Si autem tu Ju- 17
dæus cognominaris, & requiescis in lege, & gloriaris in Deo, Et nôsti vo- 18
luntatem ejus, & probas utiliora, instructus per legem, Confidis teipsum esse 19
ducem cæcorum, lumen eorum qui in tenebris sunt, Eruditorem insipientium, 20
magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis in lege. Qui 21
ergò alium doces, teipsum non doces: qui prædicas non furandum, fura-
ris:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ونحن نعلم بالحقيقة ان الحكم على الذين يعملون هذه انما هو لله * افتحسب هذا ايها
3 الانسان الذي تدين من يعمل هذه الاعمال وتفعلها انت. انك تهرب مداينة الله * او لعلك
4 تستهين بثروة خيريته واحتماله وامهاله. غير عالم ان صلاح الله انما يقتادك الي التوبة * فاذا
5 على حدة قساوتك. وقلبك الذي لا يتوب. تخزن لنفسك سخطا في يوم السخط. واعتلان
6 الله وحكومته المقسطة * المجازي كل احد بنظير اعماله * اما الذين يطلبون على الصبر في
7 العمل الصالح شرفا واكراما وعدم بلي. فيكافيهم بحياة موبدة * واما الذين يصنعون
8 الشر عن مماراة. ويعصون الحق طايعين الظلم. فيجازيهم غضبا وسخطا * وحربا وضيقة
9 على نفس كل انسان يعمل الشر. يهوديا كان قديما او يونانيا.

* قراءة الاحد الثاني بعد العنصرة *

10 * ولكل من يعمل الخير مجدا واكراما وسلامة. يهوديا كان اولا او يونانيا * لان الله ليس
11 عنده محاباة الوجوه * لان كافة الذين اخطاوا ولا شريعة لهم. فسيهلكون بلا شريعة
12 وكل الذين اخطاوا في الشريعة سيدانون بالشريعة * لان سمعة الشريعة ليسوا مقسطين عند
13 الله. بل صانعوا الشريعة يزكون. * من هنا يقرى للجمعة بعد العنصرة *
14 * لان اذا كانت امما لا شريعة لها. تعمل بطبيعتها فرايض الشريعة. وهولاء اذ لا
15 شريعة لهم. صاروا لانفسهم شريعة * اذ يوضحون فعل الشريعة في قلوبهم مكتوبا. وبضميرهم
16 تشهد لهم بين فريقي الافكار اذ يوبخ بعضها بعضا * ويعتذرون في اليوم الذي فيه يدين
17 الله مكتومات الناس بيسوع المسيح. كما يخص ببشارتي. تم * فانظر انت يا من تسمى يهوديا
18 وتستروح الي الشريعة. وتفتخر بالله * وتعرف مشيته. وتميز الامور المختلفة. والشريعة
19 تعظك * وقد وثقت بنفسك ان تكون للعميان مرشدا. وللذين في الظلام نورا * وللجهال
20 مودبا. وللصبيان معلما. ولك صورة العلم والحق الذي في الشريعة * فيا من يعلم اخر اما
21 تعلم نفسك. ويا من ينذر الا يسرق اتسرق.

Et nos certò scimus quòd judicium adversus eos qui talia agunt, ad Deum pertinet. 2
Putásne hoc ô homo qui condemnas eos qui talia faciunt opera, & tu eadem facis, quòd effugies judicium Dei? 3
Aut fortè contemnis ubertatem bonitatis ejus, & patientiæ, atque longanimitatis ipsius, ignorans quòd bonitas Dei ad pœnitentiam te ducit? 4
Igitur juxta duritiam tuam, & cor tuum quod non pœnitet, condis animæ tuæ iram in die iræ, & apparitionis Dei, justique judicii ipsius, 5
Qui repensurus est unicuique secundùm opera sua. 6
His quidem, qui cum constantia in opere bono quærunt nobilitatem, & honorem, & incorruptionem, rependet vitam sempiternam: 7
His verò qui malum operantur ex æmulatione, & resistunt veritati, obtemperantes iniquitati, rependet iram & furorem. 8
Mœrorem & anxietatem adversùs animam cujuslibet hominis operantis malum, sive Judæus fuerit antea, sive Græcus. 9

Lectio Dominicæ secundæ post Pentecosten.

Omni autem operanti bonum, gloriam, & honorem, & pacem, sivè Judæus fuerit primùm, sive Græcus. 10
Apud Deum enim non est adulatio vultuum. 11
Omnes enim qui peccaverint legem non habentes, peribunt quidem sine lege: & quicunque in lege peccaverint, per legem damnabuntur. 12
Nam auditores legis non sunt justi apud Deum, sed factores legis justificabuntur. 13

Hinc legendum pro feria sexta post Pentecosten.

Cùm enim gentes quæ legem non habent, exequantur suo naturali ductu statuta legis, hæ quoque cùm legem non habeant, fiunt sibi ipsis lex, 14
Ostendentes opus legis in cordibus suis scriptum, conscientiâ ipsorum illis testante in ambiguo cogitationum, dum altera alteram arguit: 15
Et excusabuntur in die quo Deus judicabit arcana hominum per Jesum Christum, prout conforme est evangelio meo. 16
Hucusque. *Cave ergò heus tu qui vocaris Judæus, & acquiescis in lege, & gloriaris in Deo,* 17
Et scis voluntatem ipsius, & res ancipites discernis, lege te hortante: 18
Confidis etiam tibi ipsi esse te cæcorum directorem, in tenebris versantium lumen, 19
Insipientium eruditorem, puerorum præceptorem, & esse penes te formam doctrinæ & veritatis in lege contentæ. 20
O qui igitur alium doces, annon docebis teipsum? ô qui prædicas non furandum, num furaberis? 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእቱ : ይፈድዮ : ለኵሉ : በከመ : ምግባሩ : በኵነኔ : ጽድቁ ::=፦ ወለእለሰ :
በምግባረ : ሠናይ : ክብረ : ወስብሐተ : ወሕይወተ : ዘለዓለም ::=፦ ቁም :
ወበእሑደ : ሰንበት : ዘተኅሣስ ::
ከሐድያን : ወዓላውያን : ጽድቅ : ወመፍቀርያነ : ዐመፃ : ፍዳሆሙ : መቅሠፍት :
=፦ ወቍጥዓ : ወገዓር : ወምንዳቤ : ለነፍሰ : ኵሉ : ሰብእ : ዘእኩይ :
እመኒ : አይሁዳዊ : ወእመኒ : አረማዊ ::=፦ ክብር : ወስብሐት : ወሰላም : ለ
ዘሠናይ : ምግባሩ : እመኒ : አይሁዳዊ : ወእመኒ : አረማዊ :=፦ እስመ : ኢያደ
እግዚአብሔር : ለገጸ : ሰብእ ::=፦ እስመ : ኵሎሙ : እለ : ፈድፋደ : እምሕግ : እ
አበሱሆሙ : ፈድፋደ : እምሕግ : ኵነኔሆሙ : ወኵሎሙ : እለ : ዘበሕግ : አባሱ
ዘበ : ሕግ : ኵነኔሆሙ ::=፦ ቦኑ : በአጽምኦ : መጻሕፍት : ይጸድቁ : በቅድመ :
እግዚአብሔር : ሰብእ : ዳእሙ : በገቢሮቱ : ይጸድቁ ::=፦ አሕዛብሰ : እለ : አልቦሙ :
ይሠርዑ : ሎሙ : ሕገ : ወየሐግጉ : ሎሙ : ለሊሆሙ : ወይገብሩ : በዘ : ሕጎሙ :=፦
ለገባሬ : ሕግ : ከመዝ : ጽሑፍ : ሀሎ : ውስተ : ልቦሙ :: ወያርስሕሶሙ :
ወይቀልዮሙ :=፦ ወያአምሩ : ከመ : አልቦ : ዘይብሉ : ወዘይወቅሡ : አመ :
እግዚአብሔር : ለእጓለ : እመ : ሕያው : ዘየኀብእ : ወዘይከብት : በከ
መሀርኩ : በእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ ::=፦ ወሶበ : አንተ : አይሁዳዊ : ዘተዐረ
በአሪትከ : ወትትሜክሕ : በእግዚአብሔር :=፦ ወታአምር : ፈቃዶ : ወትፈልጥ : ዘይ
ሁር : እንተ : ኦሪት ::=፦ ወትትአመን : ርእሰከ : ከመ : አንተ : መርሖሙ : ለ
ወብርሃኖሙ : ለእለ : ውስተ : ጽልመት :=፦ ወመገበሬሆሙ : ለአብዳ
መምህሮሙ : ለሕፃናት : ወትትሜሃል : ከመ : ጽድቅ : ወተአምር : ሕገ : ኦሪትከ :
ትጸድቅ ::=፦ ወእፎኑ : እንከ : ዘኢይትሜሀር : ርእሰከ : ዘትሜህር : ለባዕድ :
ትብል : ወለሊከ : ትሰርቅ :=፦

Eo quòd ipse retribuet unicuique secundùm opus suum ex judicio justitiæ suæ: 6
Nempe iis qui patienter expectant per bona opera, honorem, & gloriam, & vitam æternam: 7
Stato.

Dominicâ Sabbati Rogationis.

Iis autem qui refragantur, & pervertunt justitiam, & diligunt iniquitatem, retributionem eorum, nempe, iram & tentationem, 8
Et angustiam, & gemitum, & tribulationem in animam omnis hominis cujus opus malum est, sive Judæi sive Gentilis: 9
Gloriam vero & honorem, & pacem unicuique cujus opus bonum est, sive Judæo sive Gentili. 10
Deus enim non acceptat personam hominis. 11
Nam omnes qui magis absque lege existentes, absq; lege peccârunt, magis absq; lege erit condemnatio eorū: & omnes qui in lege peccaverunt, per legem erit condemnatio eorum. 12
Nunquid in auscultando Scripturas justificantur homines *in conspectû Dei? nequaquam, sed in operando justificantur.* 13
Gentes autem qui non habent legem, legem sibi ponunt, & sibimetipsi pro lege sunt, exequentes quæ in lege eorum continentur. 14
Et ostendunt opus legis quasi scriptum fuerat in cordibus eorum, & redarguent eos corda ipsorū, eosque detestabuntur. 15
Et intelligent nihil fore quod dixerint vel argumentati fuerint, quum inquisiturus est Deus filios hominis quod occultum & absconditum erit, quemadmodum edocui, per Jesum Christum. 16
Quòd si tu Judæus es, et acquiescis in lege tua, & gloriaris in Deo; 17
Et nôsti ejus voluntatem, & discernis meliora, & instructus es ex lege; 18
Et confidis de te ipso, quòd tu ductor es cæcorum, & lumen eorum qui sunt in tenebris, 19
Et eruditor insipientium, & doctor infantium, & conformis factus es etiam veritati, edocésque præcepta legis tuæ, per quam justificaberis: 20
Et quomodo igitur non instruris teipsum, qui edoces alios? Ne furemini, dicis; & tu ipse furaris: 21

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. Β'. Γ'. Δ'.

Qui dicent non mœchari, mœcharis? abominatus idola, sacrilegium facis?
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;
Qui in lege gloriaris, per transgressionem legis Deum inhonoras?
23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;
Ipsum enim nomen Dei per vos blasphematur in Gentibus, sicut scri-
24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέ-
ptum est. Circumcisio quidem enim prodest, si legem observes: si autem trans-
25 γραπται. Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παρα-
gressor legis sis, circumcisio tua præputium facta est. Si igitur præpu-
26 βάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυ-
tium justitias legis custodiat, nónne præputium illius in circumcisionē
στία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν
reputabitur? Et judicabit id quod ex natura præputium legem consum-
27 λογισθήσεται; Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦ-
mans, te per literam & circumcisionem transgressorem legis? Non enim
28 σα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; Οὐ γὰρ
qui in manifesto, Judæus est: neque quæ in manifesto, in carne, circum-
ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτο-
cisio: Sed qui in abscondito, Judæus: & circumcisio cordis, in spi-
29 μή· Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύ-
ritu, non litera: cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo.
ματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

CAP. III. γ'.

Quid ergò præstans Judæo? aut quæ utilitas circumcisionis? Mul-
1 ΤΙ' οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; Πο-
2 tum per omnem modum. Primùm quidem enim, quia credita sunt eloquia
λὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ
Dei. Quid enim, si non crediderunt quidam? num incredulitas illorum, fidem
3 Θεοῦ. Τί γὰρ, εἰ (α) ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν, τὴν πίστιν
Dei inutilem reddet? Ne fiat. Esto autem Deus verax, omnis autem
τοῦ Θεοῦ καταργήσει; Μὴ γένοιτο. γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ 4
homo mendax, sicut scriptum est: Ut utique justificeris in sermonibus
ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις
tuis, & vincas in judicari te. Si autem iniquitas nostra, Dei
σου, καὶ (β) νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν, Θεοῦ 5
justitiam commendat, quid dicemus? Num injustus Deus, inferens i-
δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς, ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀρ-
ram? (secundùm hominem dico,) Ne fit. Alioquin quomodo judicabit
γήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέγω,) Μὴ γένοιτο. ἐπεὶ πῶς κρινεῖ 6
Deus mundum? Si enim veritas Dei in meo mendacio
ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; (γ) Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι 7
abundavit in gloriam ipsius, quid adhuc & ego tanquam peccator judicor?
ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;
Et non (sicut blasphemamur, & sicut aiunt quidam nos dicere,) quia fa-
Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,) ὅτι ποι- 8
ciamus mala, ut veniant bona: quorum damnatio justa est. Quid
Δ' ήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά· ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι. Τί 9
ergò? præcellimus? non omninò. Præcausati sumus enim Judæósque & Græ-
οὖν; (δ) προεχόμεθα; οὐ πάντως. προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους (ε) τε καὶ Ἕλ-
cos, omnes sub peccato esse: Sicut scriptum est; Quia non est justus, neque
ληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι· Καθὼς γέγραπται, Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐδὲ 10
unus: Non est intelligens, non est requirens Deum. Omnes de-
εἷς· Οὐκ ἔστιν (ζ) ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. Πάντες ἐξ- 11
clinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est faciens bonitatem, non est usque ad u-
έκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑ- 12
num. Sepulchrum patens guttur eorum: linguis suis dolo-
Γ' νός. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδο- 13
sè agebant: venenum aspidum sub labiis eorum: Quorum os male-
λιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· Ὧν τὸ στόμα ἀ- 14
dictione & amaritudine plenum est.
ρᾶς καὶ πικρίας γέμει.

Κεφ. γ'. MS.A. (α) ἠπείθησαν (β) νικήσεις (γ) Εἰ δὲ ἡ (δ) προκατεχόμεθα; (ε) τε πρῶτον καὶ (ζ) συνιῶν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Quíque dicis non mœchandum, tu mœcharis? tuque qui execraris idola, diripis ædem sacram? Et tu qui gloriaris in Lege, eo ipso quod transgrederis Legem, Deum ignominiâ afficis. Etenim nomen Dei propter vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est. Nam circuncisio prodest, si legem adimpleveris: sin autem transgrediaris Legem, circuncisio tua facta est præputium. Quòd si præputium servaverit præceptum Legis, nónne præputium reputabitur pro circuncisione? Et præputium quod ex natura sua præstat Legem, condemnabit te qui per Scripturam & circuncisionem transgressor es Legis?

Lectio quotidiana. 6.

Non enim qui palam est, is Judæus est: nec etiam ea quæ conspicitur in carne, circuncisio. Sed is demum Judæus est, qui est in abdito: & ea circuncisio, quæ cordis est, spiritu non autem Scripturâ, cujus gloria non est ex hominibus, sed ex Deo.

CAP. III.

Quæ est igitur excellentia Judæi, aut quæ est utilitas circuncisionis? Multa per omnem modum. In primis quòd concrediti sunt eis sermones Dei. Si autem ex eis nonnulli increduli fuerunt, nunquid non credendo fidem Dei otiosam reddiderunt? Absit: siquidem Deus verax est, omnis autem homo mendax: sicut scriptum est, Ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm judicaverint te. Sed si iniquitas nostra justitiam Dei confirmat, quid dicemus? num iniquus est Deus qui infert iram suam? (tanquam homo loquor.) Absit: alioquin quomodo judicabit Deus mundum? Si enim veritas Dei abundat per mendacium meum ad laudem ipsius, cur igitur ego quasi peccator condemnabor? Aut nunquid, ut quidam obtrectant nobis, aiuntque nos dicere, Faciamus mala ut veniant bona? quorum damnatio servatur ad justitiam. Quid igitur præstantius obtinebimus, qui jam antè determinavimus de Judæis & Gentilibus omnes esse sub peccato? Prout scriptum est, Non est justus, ne unus quidem. Nec est qui intelligat, neque qui quærat Deum. Omnes declinârunt simul, & improbati sunt, nec est qui faciat bonum, ne unus quidem. Sepulchra patentia guttura eorum, & linguæ eorum fraudulentæ, & venenum aspidis sub labiis eorum. Os eorum plenum est imprecatione & felle.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ወሊትዘሙዉ፡ ትብል፡ ወለሊከ፡ ትሐውር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡፡ ታሠቀርር፡ ጣዖተ፡ ወለ
23 ሊከ፡ ትሰርቅ፡ ቤተ፡ ለማልከት፡፡ ወትትሜካሕ፡ በኦሪትከ፡ ወለሊከ፡ ዐሳዊሃ፡ ሳኦ
24 ሪት፡ ወታስተሐቅሮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወበእንቲአክሙ፡ ይፀርፉ፡ አሕዛብ፡ ሳዕለ፡
25 ስሙ፡ እግዚአብሔር፡ በከመ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡፡ ግዝረትሰ፡ ትበቍዐከ፡ ለእመ፡ ገበር
ከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ወለእመሰ፡ ኢገበርከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ግዝረትከ፡ ቍልፈተ፡ ትከው
26 ነከ፡፡ ወእመሰ፡ እንዘ፡ ቍላፍ፡ አንተ፡ ወዐቀብከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ቍልፈትከ፡ ግዝረተ፡ ትከው
27 ነከ፡፡ ወይኄይሰከ፡ ቍልፈትከ፡ ትንበር፡ አንተ፡ ተፈጥረት፡ ምስሌከ፡ እምትትገዘር፡
ወትዕሉ፡ ሕገ፡ ኦሪትከ፡ ወይኄይሰከ፡ እሙኔከ፡ እምግዙር፡ ዘተዓሉ፡ ሕገ፡ ኦሪትከ፡ ዝኩ፡ ቍላፍ፡
28 ዘይገብር፡ ሕገ፡ ኦሪት፡፡ ቦኑ፡ ለዐይን፡ ሰብእ፡ ይትሀውዱ፡ ወቦኑ፡ ሳእድልዎ፡ ይትገዘሩ፡፡

Et, Ne fornicemini, dicis, & tu ipse adulteriū committis: abominaris idola, sùq; ipse expilas domum Dei. Et gloriaris in lege tua, & tu ipse prævaricando legē etiā contemnis Deū. Nam propter vos blasphemant Gentes contra nomen Dei, quemadmodū dicit Scriptura. Circumcisio quidem prodest tibi, si præcepta legis exequaris: quòd si præcepta legis non peragas, circumcisio tua tibi facta est præputium. Si autem tu præputium cùm sis, mandata legis observaveris, præputium tuum tibi factum est circumcisio. Et melius tibi erit tuum præputium, quod tecum ex natura residet, quam circumcisio quæ transgreditur mandata legis tuæ: & præputium illud, quod præstat mandata legis, meliorem te reddit ex te ipso, quàm circumcisio, quæ prævaricatur mandata legis. Nunquid Judæi sunt qui ad oculum hominis ... sunt? an circumcisio est, quæ ad simulationem est?

Versio VULGATA LATINA.

Qui dicis non mœchandum, mœcharis : qui abominaris idola, sacrilegium facis : Qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras. (Nomen enim Dei per vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est.) Circumcisio quidem prodest, si legem observes : si autem prævaricator legis sis, circumcisio tua præputium facta est. Si igitur præputium justitias legis custodiat : nónne præputium illius in circumcisionem reputabitur ? Et judicabit id quod ex natura est præputium, legem consummans, te, qui per literam & circumcisionem prævaricator legis es ? Non enim qui in manifesto, Judæus est : neque quæ in manifesto, in carne, est circumcisio : Sed qui in abscondito, Judæus est : & circumcisio cordis in spiritu, non literâ : cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo est.

CAP. III.

Quid ergò ampliùs Judæo est ? aut quæ utilitas circumcisionis ? Multum per omnem modum. Primùm quidem, quia credita sunt illis eloquia Dei. Quid enim si quidam illorum non crediderunt? Numquid incredulitas illorum fidem Dei eva-
cuabit ? Absit. Est autem Deus verax : omnis autem homo mendax; sicut scri- 4
ptum est ; Ut justificeris in sermonibus tuis : & vincas cùm judicaris. Si autem 5
iniquitas nostra justitiam Dei commendat, quid dicemus ? Numquid iniquus est
Deus, qui infert iram ? (Secundùm hominem dico.) Absit: alioquin quomodò 6
judicabit Deus hunc mundum ? Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit 7
in gloriam ipsius : quid adhuc & ego tanquam peccator judicor : Et non (sicut 8
blasphemamur, & sicut aiunt quidam nos dicere,) Faciamus mala ut veniant bo-
na : quorum damnatio justa est. Quid ergó ? præcellimus eos ? Nequaquam. 9
Causati enim sumus, Judæos & Græcos omnes sub peccato esse, Sicut scriptum 10
est ; Quia non est justus quisquam : Non est intelligens, non est requirens De- 11
um. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, 12
non est usque ad unum. Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis do- 13
losè agebant : Venenum aspidum sub labiis eorum : Quorum os maledictio- 14
ne, & amaritudine plenum est :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويا من تقول لا تفسق اتفسق. ويا من يرفض الاوثان اتسرق اواني الهيكل * ويا من يفتخر
بالشريعة. بمخالفتك الشريعة تهين الله * لان اسم الله بكم يفترى عليه في الامم. كما كتب.
* فالختانة انما تنفعك اذا عملت الشريعة. فان كنت تخالف الشريعة. فقد صارت ختانتك
غلفة * فان تكن الغلفة تحفظ حقوق الشريعة. افليس غلفته تحسب ختانة * ويدين
الغلفة المكملة الشريعة من ذات طبعها. اياك المخالف الشريعة بكتاب وختانة.

. الاثنين بعد العنصرة من الجمعة الثانية. * لان اليهودي ليس هو من كان في الظاهر
يهوديا. ولا الختانة الظاهرة في البشر ختانة * بل اليهودي من هو في السر يهوديا.
والختانة ختانة القلب بالروح لا بالكتاب. الذي مدحه ليس من الناس بل من الله.

. الفصل الثالث.

* فما فضل اليهودي اذا. وما منفعة الختانة * منفعتها على سائر الاحوال كثير. اولا
انهم اؤتمنوا على اقوال الله * وماذا يكون ان قل تصديق قوم منهم. اترى نقص
تصديقهم يبطل صدق الله * حاشا. فليكن الله صادقا وكل انسان كاذبا كما كتب.
لتزكى في اقوالك وتغلب في حكومتك * فان يكن ظلمنا يقيم عدل الله. فماذا نقول
اترى الاله الجالب السخط ظالما. فولا كشخص الانسان اقول * حاشا. والا فكيف يدين الله
العالم * لان حق الله ان يكن بكذبي انا زاد شرفه. فلم اذان انا اذا بمنزلة خاطي ايضا.
* ولا كما يفترى علينا. كما يزعم قوم اذ يقولون انا نعمل الشرور لتجيئنا الخيرات. اولائك
الذين دينونتهم واجبة * فماذا اذ نسبق فنحفظ. فليس ذاك رايا نجحا. لاننا قد قضينا على
اليهود واليونانيين اجمعين انهم تحت الخطية * كما كتب ان ليس صديقا حتى ولا واحد.
* وليس من يفقه ولا من يبتغي الله * كلهم حادوا. وجماعتهم اخذلوا. فليس من يعمل صالحا
حتى ولا واحد * حلقهم قبر مفتوح. قد غشوا بالسنتهم. سم الافاعي تحت شفاههم
* الذين فمهم مملوء لعنة ومرارة.

O qui dicis non adulterandum, adulteraberis ? O qui idola execraris, furaberis vasa templi ? O qui de lege gloria- 22, 23
ris, per rebellionem tuam contra legem Deum contemnis. Nam nomen Dei per 24
vos blasphematur inter gentes, quemadmodum scriptum est. Nam circumcisio 25
tibi quidem prodest, si legem exequaris : verùm si fueris refractarius legis, jam
facta est circumcisio tua præputium. Ergo si præputium servet statuta legis, 26
nónne præputium ejus reputabitur circumcisio ? Et præputium quod suapte 27
naturâ legem perficit, judicabit te qui legem cum scriptura & circumcisione refragaris.

Feriâ secundâ post Pentecosten, infra hebdomadam secundam.

Judæus enim non ille est qui est extrinsecè Judæus : neque circuncisio appa- 28
rens in carne, circuncisio est: Sed Judæus is est, qui in secreto Judæus est : & 29
circuncisio, circuncisio est cordis in spiritu, non in scriptura: cujus laus non est ex hominibus, sed ex Deo.

CAP. III.

Quæ est igitur præstantia Judæi, & 1
quæ utilitas circuncisionis ? Utilitas 2
ejus omnibus modis multa est. Primùm quidem quòd iis credita sint eloquia
Dei. Quid autem rei est, si defecit cre- 3
dulitas quorundam ex ipsis? Num defectus credulitatis eorum irritam facit
Dei fidem ? Absit. Imò sit Deus verax, 4
& omnis homo mendax : sicut scriptum est, Ut justificeris in sermonibus tuis,
& vincas in judicio tuo. Quod si ini- 5
quitas nostra justitiam Dei confirmat, quid ergo dicemus ? Num Deus iram adducens injustus est ? sermonem homi-
ni adæquatum dico. Absit. Alioquin 6
quomodo judicabit Deus mundum ? Si 7
enim gloria veritatis Dei per mendacium meum crevit, cur igitur judicor
ego adhuc veluti peccator? Ac non potiùs 8
(ut blasphematur in nos, sicut quidam aiunt dicentes) faciamus mala, ut veniant nobis bona? quorum damnatio
justa est. Quid igitur? prævenientes 9
servabimus ? hoc non est consilium expediens, quandoquidem tulimus jam sententiam in Judæos & Græcos omnes,
esse eos sub peccato. Sicut scriptum est, 10
Non est justus, ne unus quidem : Nec 11
est qui sapiat, nec qui Deum exquirat.
Omnes declinaverunt, cunctique de- 12
flexerunt, nec est qui faciat bonum,
ne unus quidem. Fauces eorum, sepul- 13
chrum apertum, linguis suis deceperunt, venenum aspidum sub labiis eorum.
Quorum os plenum est execratione 14
& amarulentia :

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...በስዱን ፡ ይትህዩደ ፡ ከመ ፡ ይትገዘሩ ፡ ጽለሌ ፡ ልቦሙ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወአኮ ፡ በመጽ...
...ከመ ፡ ትትአኰቱ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምትትአኰቱ ፡ በኀበ ፡ እጓለ ፡ እመ...
...ሙ ፡፡

...፡ እንከ ፡ ረብሑ ፡ ለተ ይሁደ ፡ ወምንትኑ ፡ ስልጣኑ ፡ ለግዝረት ፡፡ ብዙኅ ፡ በኵሉ ፡
...ቅድመ ፡ ኵሉ ፡ እስመ ፡ ተአመኖሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ በቃሉ ፡ ቃሎ ፡፡ ወእመሰ ፡
...፡ ሊይአምኑ ፡ ሊአሚኖ ፡ ዘአሆሙኑ ፡ ይከልአ ፡ ባዕድ ፡ ከመ ፡ ሊይአምኑ ፡ በእግዚአ
...ብሔር ፡፡ ሐሰ ፡፡ ለይኩን ፡ እግዚአብሔር ፡ ጻድቀ ፡ ወኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ሐሳዊ ፡ እስመ ፡
...፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ ከመ ፡ ትጻደቅ ፡ በነቢብከ ፡ ወትማእ ፡ በኵነኔከ ፡፡ ወእመ
...፡ ዘአዮኑ ፡ ይቀውም ፡ ጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ይዔምፅኑ ፡
...እግዚአብሔር ፡ ዘያመጽእ ፡ መቅሠፍተ ፡ ላዕለ ፡ ሰብእ ፡፡ ሐሰ ፡፡ ወእፎኑመ ፡ እንከ ፡ ይ...
...፡ እግዚአብሔር ፡ ዓለመ ፡፡ እመሰ ፡ ጽድቀ ፡ ዘአዮኑ ፡ ይበዝኅ ፡ እምጽድቀ ፡ እ...
...ብሔር ፡ ለምንት ፡ እንከ ፡ ይኴንነኒ ፡ ከመ ፡ ኃጥእ ፡፡ አኮኑ ፡ ፀረፋ ፡ ዝንቱ ፡፡ እስመ ፡
...፡ ይብሉ ፡ ንግበር ፡ እኩየ ፡ ከመ ፡ ንርከብ ፡ ሠናየ ፡ ወሎሙሰ ፡ ፅኑሕ ፡ ደይኖሙ ፡፡

ቅድመ ፡ ሣልስ ፡ ሰንበት ፡ ዘጌና ፡ ምንባብ ፡፡

...ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ናሁ ፡ ወደአነ ፡ ግዕዝናሁ ፡ ለአይሁድኒ ፡ ወለአረማውያን ፡ እስመ ፡
...፡ ስሕቱ ፡፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡፡ አልቦ ፡ ጻድቅ ፡፡ ወአልቦ ፡ ጠቢ...
...፡ ዘየኃሥሦ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ኵሉ ፡ ዐረየ ፡ ወኅቡረ ፡ ዐለወ ፡ አልቦ ፡
...፡ ሠናይተ ፡ አልቦ ፡ ወሊ አሐዱ ፡፡ ከመ ፡ መቃብር ፡ ክሡት ፡ ጕርዔቶሙ ፡
...፡ በልሳናቲሆሙ ፡ ሐመዘ ፡፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ ታሕተ ፡ ከናፍሪሆሙ ፡፡ ወአ...
...፡ ወመሪር ፡ መርገም ፡፡

Nónne Judæus factus est in occulto? ita quoque circumciduntur in abdito cordis per 29
Spiritum sanctum, & non in litera, ut in honore sint apud Deum, potiùs quam ut honoretur à filiis hominum.

CAP. III.

Quodnam est igitur emolumentum Judæi? aut quæ potestas circumcisionis ? 1
Multa per omnem modum : primò omnium, quia eis credidit Deus eloquia ejus. 2
Satio. Et si sunt ex illis qui non crediderunt, infidelitas eorum aliis obsu- 3
erit, quo minùs credant in Deum ? Absit : Sit Deus justus, & omnis homo 4
mendax : nam ita dicit Scriptura, Ut justificeris in sermonibus tuis, & vin-
cas in judiciis tuis. Quòd si in iniquitate nostra consistit justitia Dei, quid 5
utique dicemus? num iniquus est Deus qui super homines infert pœnas ?
Absit : nam quomodo igitur judicabit Deus mundum ? Si quidem justitia mea 6
abundaverit ex justitia Dei, quid igitur me condemnat ut peccatorem ? Nón- 7
ne blasphemando hoc dicunt ? utpote sunt qui ita dicunt, Faciamus malum, 8
ut adipiscamur bonum : quibus proinde paratum est judicium eorum.

Ante tertium Sabbatum confessionis, Lectio.

Quid igitur dicemus? ecce modò adjudicavimus tam de Judæis quam Græ- 9
cis, quòd depravati sunt omnes: Sicut dicit Scriptura; Non est justus, Ne- 10
que sapiens, neque est qui inquirit Deum: Omnes æquales facti sunt, & 11
pariter transgressi sunt : non est qui operatur bonum, ne unus quidem. Tan- 12
quam sepulchrum apertum est guttur eorum, & linguis dolosè egerunt, & vene- 13
num aspidum sub labiis eorum. Et os eorum plenum est amarulentiâ atque 14
maledictione.

Veloces pedes eorum *effundere* sanguinem. Contritio & *calamitas* in
15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς
16 viis eorum. Et viam pacis non cognoverunt. Non est timor Dei an-
17 ὁδοῖς αὐτῶν. Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπ-
18 te oculos eorum. Scimus autem, quoniam quæcunque lex di-
19 έναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέ-
cit, iis qui in lege loquitur: ut omne os obstruatur, & subditus fiat omnis
γει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς
mundus Deo. *Propterea* ex operibus legis non justificabitur omnis caro
20 ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
coram illo: per enim legem cognitio peccati. Nunc autem sine lege ju-
21 ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δι-
stitia Dei manifesta est, testificata à lege, & Prophetis. Ju-
22 καιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ τῶν προφητῶν. Δι-
stitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes, & super omnes
καιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως (η) Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας
credentes: non enim est distinctio. Omnes enim peccaverunt, & *deficiuntur*
23 τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή. Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς
gloriâ Dei: Justificati gratis ipsius *gratiâ*, per redemptio-
24 δόξης τοῦ Θεοῦ· Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώ-
nem quæ in Christo Jesu: Quem proposuit Deus propitiationē per fi-
25 σεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς (θ) ἱλαστήριον διὰ τῆς πί-
dem in ipsius sanguine, ad ostensionem justitiæ suæ, per remis-
στεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρε-
sionem *præcedentium* delictorum: In sustentatione Dei, ad
26 σιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων· Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, (ι) πρὸς
ostensionem justitiæ ejus, in *nunc* tempore, ad *esse ipsum justum*,
ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον,
& *justificantem* eum ex fide Jesu. Ubi ergò gloriatio? exclusa est. Per
27 καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. Διὰ
quam legem? *Operum*? non, sed per legem fidei.
ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.
Ratiocinamur ergò, fide justificari hominem sine operibus legis. An Judæorum Deus tantùm?
28 (κ) Λογιζόμεθα οὖν, πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον;
29 nónne verò & Gentium? imò & Gentium. *Si quidem* unus Deus, qui *justi-*
(λ) οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. (μ) Ἐπείπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαι-
30 *ficabit* circumcisionem ex fide, & præputium per fidem. Legem ergò de-
ώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταρ-
31 struimus per fidem? *ne fiat*: sed legem *stabilimus*.
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον (ν) ἱστῶμεν.

CAP. IV. δ'.

1 Quid ergò dicemus Abraham patrem nostrum invenisse secundùm carnem?
ΤΙ' οὖν ἐροῦμεν (α) Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα;
2 Si enim Abraham ex operibus justificatus est, habet *gloriationem*, sed non apud Deū.
Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ (β) πρὸς τὸν Θεόν.
3 Quid enim Scriptura dicit? Credidit *autem* Abraham Deo, & reputatū est illi
Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
4 ad justitiam. *At operanti* merces non imputatur secundùm gratiā, sed
εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ
5 secundùm debitum. *At* non *operanti*, credenti autem in justi-
(γ) κατὰ τὸ ὀφείλημα. Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαι-
6 *ficantem* impium, reputatur fides ejus ad justitiam. Sicut & Da-
οῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δα-
vid dicit beatitudinem hominis, cui Deus *imputat* justitiam
βὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην
7 sine operibus; Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt
χωρὶς ἔργων, Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν
peccata.
αἱ ἁμαρτίαι.

MS. A. (η) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· (θ) ἱλαστήριον ἐν τῷ αὐτοῦ (ι) πρὸς τὴν ἔνδειξιν (κ) Λογιζόμεθα γὰρ, δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον (λ) οὐχὶ καὶ (μ) Εἴπερ εἷς (ν) ἱστάνομεν.
Κεφ. δ'. MS. A. (α) εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; Εἰ γὰρ (β) πρὸς Θεόν. (γ) κατὰ ὀφείλημα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 [illegible]

CAP. IV. 1 2 3 4 5 6 7 [illegible]

Et pedes eorum veloces ad effundendum sanguinem. Contritio & miseria in viis eorum. Et viam pacis non cognoverunt. Nec timor Dei est coram oculis eorum. 15 16 17 18

Lectio Martyrum. 7.

Scimus autem quæcunque dicit Lex, iis qui sunt in Lege dicere: ut omne os obturetur, & universus mundus debitor sit Deo. Quandoquidem ex operibus Legis non justificabitur omnis caro coram eo: per Legem enim innotuit peccatum. Nunc autem sine Lege justitia Dei revelata est, cui suffragatur ipsa Lex & prophetæ. Justitia verò Dei per fidem est Jesu Christi in omnes, atque super omnes qui credunt in eum: non est enim differentia. Quoniam omnes peccaverunt, ac destituuntur gloriâ Dei. Justificantur autem per gratiam gratis, & per redemptionem quæ facta est per Jesum Christum. Quem præconstituit Deus propitiationem per fidem sanguinis ipsius, propter peccata nostra quæ anteà patravimus. Per dilationem quam dedit nobis Deus longanimitate suâ, ad demonstrationem justitiæ suæ in hoc tempore: ut sit ipse justus, & justificet æquitate eum qui est ex fide Domini nostri Jesu Christi. Ubi ergò gloriatio? abrogata est. Per quam Legem? operum? nequaquam: sed per Legem fidei. Arbitramur ergò fide justificari hominem, non autem operibus Legis. Num enim Deus Judæorum est tantùm, Gentium verò minimé? sane & Gentium, Quia unus est Deus, qui justificat circuncisionem fide, atque præputium per eandem fidem. Nunquid igitur Legem abrogamus per fidem? Absit: quinimò Legem stabilimus. 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

C A P. IV.

Quid ergò dicemus de Abraham principe patrum, eum adeptum esse carne? Si enim Abraham ex operibus justificatus fuit, gloriationem habet, sed non apud Deum. Quid enim ait Scriptura? Credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad justitiam. Operanti autem non reputatur merces sua quasi per gratiam, sed perinde ac si ei debeatur. Ei verò qui non operatur, sed credit modò in eum qui justificat peccatores, reputatur fides ad justitiam. Quemadmodum David quoque dixit de beatitudine illius hominis, cui Deus reputat justitiam absque operibus, dum ait; Beati illi, quibus remissa est iniquitas ipsorum, & quorum tecta sunt peccata. 1 2 3 4 5 6 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበሊሕ : እገሪሆሙ : ለክዒወ : ደም : ኀሰር : ወቅጥቃጤ : ውስተ : ፍናዊሆሙ:=:
16 ወኢያእመርዋ : ለፍኖተ : ሰላም:=: ወአልቦሙ : ፍርሀተ : እግዚአብሔር : ቅድመ : አ
17 ዕይንቲሆሙ::=: ናአምር : ከመ : ኵሉ : ዘይብል : ኦሪት : ለእለ : ውስተ : ኦሪት : ይቤ
18 ሎሙ : ከመ : ይትፈጸም : ኵሉ : አፍ : ወይኩን : ገሩረ : ኵሉ : ዓለም : ለእግዚአብ
19 ሔር::=: እስመ : ኢይጸድቅ : ኵሉ : ዘነፍስ : በግብረ : ሕገገ : ኦሪት : በቅድመ : እግ
20 ዚአብሔር : እስመ : እምኦሪት : ተዐውቀት : ኃጢአት::=: ይእዜሰ : እንተ : ርእየት :
21 ጽድቅ : እግዚአብሔር : እንዘ : ኢትገብር : ሕገገ : ኦሪት:: ወነቢያት : ኮንዎ : ሰማዕተ:=:
22 ከመ : በአሚን : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ይጸድቁ : በኀበ : እግዚአብሔር : ኵሎሙ : እለ :
23 የአምኑ : ቦቱ : ወኢፈለጠ : ወኢሴለየ::=: እስመ : ኵሉ : አበሰ : ወኀደገ : ስብሐ
ተ : እግዚአብሔር:=:

Pedes eorum veloces sunt ad effundendum sanguinem: Ignominia & contritio in viis eorum. Et viam pacis non cognoverunt: Neque est timor Dei coram oculis eorum. Scimus autem *quòd quæcunque lex dicit, iis qui sub lege sunt dicit, ut omne os obstruatur, & ut totus mundus subditus fiat Deo. Quia ex operibus mandatorum legis non justificabitur ullum animal in conspectu Dei: ex lege enim cognitum est peccatum. Nunc autem manifestata est justitia Dei, non operante* cum ea *mandato legis: & prophetæ testes sunt; Quòd per fidem Jesu Christi justificantur in conspectu Dei omnes qui in ipsum credunt: neque est distinctio, neque obscuritas. Eò quòd omnes peccaverunt, & rejecerunt gloriam Dei.* 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Versio VULGATA LATINA.

15 16 Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem: Contritio, & infœlicitas in
17 18 viis eorum: Et viam pacis non cognoverunt: Non est timor Dei ante ocu-
19 los eorum. Scimus autem, quoniam quæcunque lex loquitur, iis, qui in lege
sunt, loquitur: ut omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo:
20 Quia ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo. Per legem
21 enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege justitia Dei manifestata est; testi-
22 ficata à lege & Prophetis. Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes
23 & super omnes qui credunt in eum: non enim est distinctio: Omnes enim
24 peccaverunt, & egent gloriâ Dei, Justificati gratìs per gratiam ipsius, per red-
25 emptionem, quæ est in Christo Jesu, Quem proposuit Deus propitiationem
per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ, propter remissionem
26 præcedentium delictorum In sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ ejus in
hoc tempore: ut sit ipse justus, & justificans eum, qui est ex fide Jesu Christi.
27 Ubi est ergò gloriatio tua? Exclusa est. Per quam legem? Factorum? Non: sed
per legem fidei. Arbitramur enim justificari hominem per fidem sine operibus 28
legis. An Judæorum Deus tantúm? nónne & Gentium? Immò & Gentium. 29
Quoniam quidem unus est Deus, qui justificat circumcisionem ex fide, & præpu- 30
tium per fidem. Legem ergò destruimus per fidem? Absit: sed legem statuimus. 31

CAP. IV.

Quid ergò dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secundùm carnem? 1
Si enim Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud De- 2
um. Quid enim dicit Scriptura? Credidit Abraham Deo: & reputatum est 3
illi ad justitiam. Ei autem qui operatur, merces non imputatur secundùm gra- 4
tiam, sed secundùm debitum. Ei verò qui non operatur, credenti autem in 5
eum, qui justificat impium, reputatur fides ejus ad justitiam secundùm proposi-
tum gratiæ Dei. Sicut & David dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto 6
fert justitiam sine operibus; Beati quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum 7
tecta sunt peccata.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * ارجلهم مسارعة الى سفك الدم * هسم وسعوه في مناهجهم * ولم يعرفوا طريق السلامة •
17 18 * وليست مخافة الله امام اعينهم * • السبت الثاني بعد العنصرة • * ونحن عالمون
19 ان الاقوال كلها التي تقولها الشريعة انما تخاطب بها الذين في طاعة الشريعة • ليسد كل فم
20 ويصير العالم اجمع تحت قضية الله * لان من اعمال الشريعة لن يتزكى امامه كل بشر •
21 لان بالشريعة عرفت الخطية * فالان بغير الشريعة قد ظهر عدل الله • تشهد له الشريعة
22 والانبياء * وعدل الله قد ظهر للكل بايمان يسوع المسيح • سابغا على جميع الذين امنوا به •
23 24 لان ليس فرقا فاصلا * لان الجماعة قد اخطاوا وصاروا عادمين مجد الله * متزكين
25 بنعمته مجانا بالفداء الذي بيسوع المسيح * الذي تقدم الله فجعله مغفرا بالايمان بدمه لايضاح
26 عدله • من اجل اغتفار الخطايا السالف كونها * باحتمال الله لايضاح عدله في هذا الاوان •
27 ليكون هو عدلا ومزكيا من قد صار من امانة يسوع * فاين المفاخرة • انصدت •
باية شريعة • بشريعة الاعمال • لا البتة • بل بشريعة الايمان • تم •
28 • للسبت الثالث • * لاننا نستشعر ان الانسان يتزكى بالايمان • خلوا من اعمال
29 30 الشريعة * هل الله الاه لليهود فقط • وليس هو الاه الامم • نعم والاه الامم * اذ الله واحد • الذي
31 يزكي ذا ختانة من الايمان • وذا غلفة بالايمان * افنبطل الشريعة اذ بالامانة • حاشا • بل
1 نثبت الشريعة بالايمان • • الفصل الرابع • * فماذا نقول اذ • ابراهيم ابونا
2 عما يخص بالجسد ماذا وجد * ان يكون ابراهيم زكته اعماله فله فخر • لكن ليس لدي
3 الله * فماذا يقول الكتاب • ان ابراهيم صدق الله • فحسب له ذلك عدلا • تم •
4 • قراءة الثلثا من الجمعة الثانية بعد العنصرة • * والعامل فما يحسب اجرته
5 6 بمنزلة هبة واجبة * فاما من لم يعمل ويومن بمن يزكي المنافق يحسب امانته عدلا * كما
7 يقول داوود في تطويب الانسان • الذي يحسب له الله عدلا بغير اعمال * الطوبى للذين
غفرت اثامهم والذين سترت خطاياهم •

Pedes eorum veloces ad effundendum sanguinem. Contractio & calamitas in viis eorum: Et non cognoverunt viam pacis: Nec est timor Dei ob oculos eorum. 15 16 17 18

Sabbatho secundo post Pentecosten.

19 *Nos autem scimus quòd sermones omnes quos dicit lex, iis dicat qui sunt sub obedientia legis: ut omne os obturetur, fiatque orbis universus sub censura Dei:*
20 *Quoniam ex operibus legis nequaquam justificabitur coram eo ullus carneus. Per legem enim agnitum est peccatum:*
21 *Nunc autem absque lege apparuit justitia Dei, attestantibus et lege atque Prophetis.*
22 *Justitia verò Dei jam apparuit omnibus per fidem Jesu Christi exuberantem in omnes quotquot crediderunt in eum: non est distinctio separans,*
23 *Quandoquidem omnes peccaverunt, & facti sunt expertes gloriæ Dei:*
24 *Justificati per gratiam ipsius gratis, per redemptionem quæ est per Jesum Christum,*
25 *Quem Deus præconstituit propitiatorium per fidem, interveniente ipsius sanguine, ad ostendendam justitiam suam, propter remissionem peccatorum jam commissorum,*
26 *Tolerante Deo, ad patefaciendam justitiam suam in hoc tempore: ut sit ipse justus, & justificator ejus qui se fecerit ex fide Jesu.*
27 *Ubi est igitur gloriatio? exclusa est. Per quam legem? per legem operum? nullatenus, sed per legem fidei.* Finis.

Pro Sabbatho tertio.

28 *Deprehendimus enim justificari hominem per fidem absque operibus legis.*
29 *Num Deus, Judæorum tantùm Deus est, & non Deus est Gentium? Certè & Gentium Deus.*
30 *Quandoquidem Deus est unus, qui justificat circumcisum ex fide, & præputiatum per fidem.*
31 *Abrogatúrne igitur lex per fidem? Absit: imò confirmatur lex per fidem.*

CAP. IV.

1 *Quid ergo dicemus? Abraham pater noster, quod attinet ad carnem, quid invenit?*
2 *Si Abraham justificaverunt opera sua, habet quidem gloriam, sed non apud Deum.*
3 *Quid enim dicit Scriptura? Credidit Abraham Deo, & annumeratum est illud ei ad justitiam.* Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis secundæ post Pentecosten.

4 *Operantis autem merces non censetur sub ratione doni, sed mercedis debitæ.*
5 *At verò qui non operatur, tamen credit in eum qui justificat impium, fides sua justitia reputatur:*
6 *Quemadmodum ait David in beatificatione hominis cui Deus numerat justitiam absq; operibus.*
7 *Beatitudo iis quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

…ድቅስ : በክንቱ : ኮነ : በጸጋ : ዚአሁ : ከመ : ይቤዙ : ሊየሱስ : ክርስቶስ፡፡
…ሎሙ፡በእንቲአሁ፡ ወሀበነ : ሣህሎ፡በአሚን፡ በደሙ፡፡ ከመ፡ ያርኢ፡ ጽድቀ : በላዕለ : እለ፡
…ሉ : አመትከት፡፡ በትዕግሥቱ : ለእግዚአብሔር : ወበእሁ : ብሂሎቱ፡፡ ከመ : ያእ
…ሙ : ከመ : ጻድቅ : ውእቱ : ወያጸድቆሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ በሊየሱስ፡፡ በ
…ት : እንከ : ይትሜክሑ : ወበሊይኑ : ሕገ፡ ይገብሩ፡ አልቦ፡ ባዕድ፡ሕግ፡፡ ዘእንበለ፡
…ን፡፡ እስመ : ረከብነ፡ ከመ፡ ይጸድቅ፡ ሰብእ፡ በአሚን፡ እንዘ፡ ኢይገብር፡፡ ሕገ፡
…ት፡፡ ቦኑ : ለባሕቲቶሙ : ለአይሁድ : እግዚአብሔር : አኮኑ : ለአሕዛብኒ : ወለ
…ብ፡፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ውእቱ : እግዚአብሔር : ወጻድቅ : ውእቱ፡፡ ወእመሰኬ : ዘ
…ተግዝረ : አሚን : ደእሙ : ያጸድቆ : ወአለሂ : ቈለፍ : አሚን : ደእሙ : ያጸድቆ፡፡
…ሰ : እንከ : ሕገገ : ኦሪት : በእንተ : አሚን : ሐሰ፡፡ አኮ : ዘንስዐር፡ ሕገ : ዓዲ፡
…ዐ፡፡

ወበአብርሃም : በካልእ : ሰንበት፡ ዘቅድሙ፡ጌና፡ምንባብ፡፡
ዐ
…ት : እንከ : ንብል፡ ረከብናሁ : ለአብርሃም : አቡሆሙ : ለቀደምት : ከመ : ሰብእ፡፡
… አብርሃም : በምግባሩ፡ ጸድቀ : እምከና : ምዝጋና : ወአኮ : ለመንገለ : እግዚአብ
…ሐ፡፡ ወእምኑሙ፡ ዘይብል፡ መጽሐፍ : ተአምነ፡ አብርሃም፡ በእግዚአብሔር፡ ወኮነ፡
…ቀ፡፡ ወዘሰ፡ተቀንየ፡ ኢይከውኖ፡ ጸጋ፡ ዐስበ፡ እስመ፡ ዕዳሁ : ውእቱ፡፡ ወለዘሰ፡
…የ፡ለእለ ምኩም፡ተአምኖ፡ ለዘ፡ ያጸድቆ : ለኃጥእ : ይትኋለቆ : ጽድቀ : በአሚኖቱ፡፡
… ነገረ : ደዊት፡በዘ : ያበፅዕ : ሰብእ፡፡ ወበዘሂ : ይትኋለቆ : ጽድቀ : በኀበ : እግዚ
…ር : እንዘ : ኢይገብር : ሕገገ : ኦሪት፡፡ ወይቤ፡፡ ብፁዓን : ለእለ : ተኀድገ :
…ሙ : ኃጢአቶሙ፡፡

Et justitia quidem gratìs facta est per gratiam ejus, ut sic redimeret Jesus 24
Christus. Quoniam per eum contulit nobis Deus *misericordiam suam & per fi-* 25
dem in sanguine ejus, ut manifestaret justitiam ejus in eos qui ab initio pec-
caverant: Per tolerantiam Dei ejusque conniventiam, ut notum face- 26
ret hoc tempore, quòd justus est, & justificator eorum, qui credunt in Je-
sum. In quonam igitur gloriabuntur? & in qua lege operabuntur? non est 27
alia lex, nisi per fidem. Quoniam hoc *nacti sumus, quòd justificatur homo* 28
per fidem, & non in præstando mandata legis. Nunquid tantùm Judæorum Deus 29
est? nónne & Gentium? equidem & Gentium. Quia unus est Deus, & justus 30
est: quòd si igitur circumcisionem fide tantùm justificat, & præputium etiam
fide tantùm justificat, Abrogamúsne igitur mandata legis per fidem? Absit; 31
non abrogamus legem, sed eam stabilimus.

CAP. IV.

Et pro Abrahamo: secundo Sabbato antecedente confessionem, lectio.

Quid igitur dicemus? invenimus Abrahamum patriarcham tanquam homi- 1
nem. Si igitur Abrahamus ex operibus ejus justus fuit, erat ei merces sua, 2
non autem apud Deum. Quomodo enim loquitur Scriptura? Credidit Abra- 3
hamus in Deum, & facta fuit ei justitia. Servienti verò non est merces ex 4
gratia, quia debitum ejus est. Illi verò qui non inservit, sed credit in eum qui 5
justificat peccatores, imputatur illi justitia propter fidem suam. Quemadmo- 6
dum loquitur David de beatitudine hominis, & de eo cui imputatur justitia apud
Deum, non peragenti mandata legis, quum dicit; Beati quibus remissa sunt pec- 7
cata ipsorum.

Beatus vir, cui non *imputabit* Dominus peccatum. Beatitudo ergò
8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς οὖν
9 hæc, in circumcisione, an etiam in præputio? Dicimus enim, Quia re-
οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ, Ὅτι ἐ-
putata est Abrahæ fides ad justitiam. Quomodò ergò reputata est? in
10 λογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν
circumcisione *existenti*, an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio.
περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei
11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε (δ) περιτομῆς, σφραγῖδα (ε) τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως
quæ in præputio, *ad esse eum* patrem omnium credentium per
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων (ζ) δι'
præputium, *ad reputari* & illis justitiam: Et *patrem*
12 ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι (η) καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην· Καὶ πατέρα
circumcisionis, iis non ex circumcisione *solùm*, sed & *incedentibus vestigiis ejus* quæ
περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς
in præputio fidei patris nostri Abrahæ. Non enim per legem
13 (θ) ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου
promissio Abrahæ, aut semini ejus, *hæredem eum esse*
ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
mundi, sed per justitiam fidei. Si enim qui ex lege, hæ-
14 (ι) τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρο-
redes, exinanita est fides, & *inutilis reddita* est promissio. Nam lex
15 νόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. Ὁ γὰρ νόμος
iram adoperatur: cui enim non est lex, nec *transgressio*. *Propter hoc*
16 ὀργὴν κατεργάζεται· (κ) οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. Διὰ τοῦτο
ex fide, ut secundùm gratiam, *ad esse firmam promissionem* omni,
ἐκ πίστεως, (λ) ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
semini, non ei qui ex lege solùm, sed & ei qui ex fide Abrahæ, qui
σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς
est pater omnium nostrûm: (Sicut scriptum est, Quia patrem multarum Gentium
17 ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν· (Καθὼς γέγραπται, Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν

posui te:) ante cui *credidit* Deum, *vivificantem* mortuos, &
τέθεικά σε·) κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ
vocantem non *existentia ut existentia*. Qui contra spem in spem credi-
καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευ- 18
dit, *ad fieri eum patrem* multarum Gentium, secundùm dictum;
σεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον,
Sic erit semen tuum. Et non infirmatus fide, *non* considera-
Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ (μ) πίστει, οὐ κατενόη- 19
vit suum *ipsius* corpus jam emortuum, centum annorum ferè *subsistens*, &
σε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
mortificationem vulvæ Saræ. In *autem* repromissionem Dei non dis-
νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας. Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διε- 20
ceptavit diffidentiâ, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo. Et
κρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ. Καὶ 21
plenissimè sciens quia *quod* promisit, potens est & facere: Ideò & re-
πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι· Διὸ καὶ ἐ- 22
putatum est illi ad justitiam. Non scriptum est autem propter ipsum so-
λογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μό- 23
lum, quia reputatum est illi: Sed & propter nos, quibus *futurum est imputa-*
νον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζε- 24
ri, credentibus in *excitantem* Jesum Dominum nostrũ à mor-
σθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν (ν) ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νε-
tuis: Qui traditus est propter delicta nostra, & *excitatus est* propter
κρῶν· Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ 25
justificationem nostram.
τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

CAP. V. ε'.

Justificati ergò ex fide, pacem *habemus* ad Deum per Do-
Ε' ΔΙκαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην (α) ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυ- 1
minum nostrum Jesum Christum.
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MS. A. (δ) περιτομήν, (ε) δικαιοσύνης (ζ) διὰ (η) αὐτοῖς εἰς δικαιοσύνην· (θ) ἐν ἀκροβυστίᾳ (ι) κόσμου, (κ) οὗ δὲ οὐκ (λ) ἵνα ᾖ κατὰ (μ) πίστει, κατενόησεν (ν) ἐγείραντα
Κεφ. ε'. MS. A. (α) ἔχωμεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]

Et beatus vir ille, cui non imputarit Deus 8
peccatum ipsius. Ista igitur beatitudo super 9
circuncisionem, an super præputium *fit*? Di-
cimus enim reputatam fuisse Abrahæ fidem
suam ad justitiam. Quomodo ergò impu- 10
tata est ei? in circuncisione, an in præpu-
tio? non in circuncisione, sed in præputio.
Signum enim acceperat circuncisionem, & 11
sigillum justitiæ fidei suæ quæ fuerat in præ-
putio, ut esset pater eorum omnium qui cre-
dituri essent ex præputio, ut imputetur et-
iam ipsis ad justitiam. Pater autem cir- 12
cuncisionis, non iis tantùm qui ex circunci-
sione sunt, sed etiam qui se conformant ad
vestigia fidei patris nostri Abraham, quæ fu-
it in præputio.

Quotidié. 8.

Non enim per Legem extitit promissum ipsi 13
Abraham & semini ejus, ut hæres esset mun-
di, sed per justitiam fidei ipsius. Si enim 14
ii qui ex Lege sunt, hæredes sunt: vana fo-
ret fides, & abrogata esset promissio. Si- 15
quidem Lex effectrix est iræ: ubi enim Lex
non est, nec etiam transgressio Legis. Pro- 16
pterea ex fide quæ per gratiam est, justifica-
bimur, ut vera sit promissio toti ejus semi-
ni: non solùm ei quod est ex Lege, sed et-
iam ei quod est ex fide ipsius Abraham, qui
est pater omnium nostrûm. Sicut scriptum 17
est, Posui te patrem multitudini gentium:
coram Deo cui credidisti, qui vivificat mor-
tuos; & vocat ea quæ non sunt, perinde ac si 18
essent. Ac sine spe in spem credidit, ut fi-
eret pater multitudinis Gentium, prout scri-
ptum est, Ita erit semen tuum. Nec infir- 19
mus fuit in fide sua, considerans corpus su-
um emortuum, cùm esset centum annos na-
tus, & emortuam vulvam Saræ. Nec de 20
promissione Dei dubitavit tanquam expers
fidei: sed roboratus est fide, deditque glo- 21
riam Deo. Et certò sibi persuasit Deum
posse perficere quod ei pollicitus fuerat.
Idcirco imputatum est ei ad justitiam. Non 22
autem propter eum solum hoc scriptum est, 23
nempe imputatam fuisse fidem ejus ad ju-
stitiam: Sed etiam propter nos, quippe 24
nobis quoque futurum erat ut imputaretur,
iis qui credidimus in eum qui excitavit Do-
minum nostrum Jesum Christum à mortu- 25
is, Qui quidem traditus fuit propter pec-
cata nostra, & resurrexit ut justificaret nos.

CAP. V.

Lectio secunda feriæ Candidatorum. 9.

Quoniam igitur justificati sumus per fi- 1
dem, habeamus pacem apud Deum per
Dominum nostrum Jesum Christum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወብፁዕ ፡ ብእሲ ፡ ዘኢኀለቈ ፡ ሎቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጌጋዮ ፡፡ ምንተ ፡ እንከ ፡ ገ
9 ቢሮሙ ፡ ያበፅዑ ፡ ዘተገዝረኑ ፡ ዳእሙ ፡ ያብፅዕ ፡ ወቈላፋሰ ፡ አልቦኑ ፡ ፋኖተ ፡ ያበፅዕ ፡፡
10 እኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ ወአብፅዓ ፡፡ መእዜኑ ፡ እንከ ፡ አብፅ
ዐ ፡ ወመእዜኑ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ ተገዚሮኑ ፡ ወሚመ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘርኑ ፡ አኮ
11 ኬ ፡ ተገዚሮ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘር ፡፡ ወግዝረትሰ ፡ መዐተብ ፡ ጽድቁ ፡ ትኩኖ ፡፡
ወሀቦ ፡ ኪያሁ ፡ ወትእምርቱ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ በሳዕሴሁ ፡ ከመ ፡ በአሚን ፡ አጸድቆ ፡
እግዚአብሔር ፡ ለአብርሃም ፡ እንዘ ፡ ኢኮነ ፡ ግዙረ ፡ ውእተ ፡ ዕለተ ፡፡ ከመ ፡ ይኩን ፡
ውእቱ ፡ አበሆሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘሩ ፡ ከመ ፡ ያእ
ምሩ ፡፡ ከመ ፡ በአሚን ፡ ይጸድቁ ፡ እሙንቱሂ ፡ ከመ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ በአሚን ፡፡

Et fælix homo cui non imputat Deus iniquitatem ejus. Quid igitur faciendo, be- 8
atitudinem nacti sunt? an circumcisionem tantùm beatam prædicaverit? & vi- 9
ros præputii nónne beatificavit etiam? annon dicit Scriptura; Credidit Abraha-
mus, & factus est beatus? Quando igitur beatum prædicavit? & quando 10
justificatus est Abrahamus? in circumcisione, an sine circumcisione? Non in
circumcisione, sed sine circumcisione. Et circumcisio signaculum justitiæ ejus fu- 11
it quam ei dedit, & signum ejus, ut ei innotesceret de hoc, quòd per fidem
Deus justificaret Abrahamum quum non fuit illo tempore circumcisus; ut esset
ille pater omnium credentium, qui sunt absque circumcisione, ut cognoscant
quòd per fidem justificantur etiam ipsi, sicut per fidem justificatus fuit
Abrahamus.

Versio VULGATA LATINA.

[Be]atus vir, cui non imputavit Dominus peccatum. Beatitudo ergò hæc in cir-
[cum]cisione tantùm manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata
[est] Abrahæ fides ad justitiam. Quomodò ergò reputata est? in circumcisione,
[an] in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio. Et signum accepit
[cir]cumcisionis, signaculum justitiæ fidei, quæ est in præputio: ut sit pater omni-
[um] credentium per præputium, ut reputetur & illis ad justitiam: Et sit pater
circumcisionis, non iis tantùm qui sunt ex circumcisione, sed & iis qui sectan-
[tur] vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ. Non enim per
[le]gem promissio Abrahæ, aut semini ejus, ut hæres esset mundi: sed per justi-
[tiam] fidei. Si enim qui ex lege, hæredes sunt: exinanita est fides, abolita est
promissio. Lex enim iram operatur. Ubi enim non est lex, nec prævaricatio.
[I]deò ex fide, ut secundùm gratiam firma sit promissio omni semini, non ei qui
ex lege est solùm, sed & ei qui ex fide est Abrahæ, qui pater est omnium no-
[st]rûm (Sicut scriptum est; Quia patrem multarum gentium posui te,) ante De-
um, cui credidit, qui vivificat mortuos, & vocat ea quæ non sunt, tanquam ea
quæ sunt: Qui contra spem in spem credidit, ut fieret pater multarum gen- 18
tium, secundùm quòd dictum est ei; Sic erit semen tuum. Et non infirma- 19
tus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum cùm jam ferè centum es-
set annorum, & emortuam vulvam Saræ. In repromissione etiam Dei non hæ- 20
sitavit diffidentiâ, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo: Plenissimè sciens 21
quia quæcunque promisit, potens est & facere. Ideò & reputatum est illi ad 22
justitiam. Non est autem scriptum tantùm propter ipsum, quia reputatum est 23
illi ad justitiam: Sed & propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum, 24
qui suscitavit Jesum Christum Dominum nostrum à mortuis: Qui traditus est 25
propter delicta nostra, & surrexit propter justificationem nostram.

CAP. V.

Justificati ergò ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Je- 1
sum Christum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الطوبى للرجل الذي لا يحسب الرب له خطيه * فهذا التطويب اذا قيل على الختانة ام على
العلفة · لاننا نقول ان التصديق حسب لابرهيم عدلا * فكيف اذا حسب له وهو · لما كان
في الختانة · او اذ كان في العلفة · لا · ليس في الختانة · بل في العلفة * واخذ علامة الختانة
ختما لعدل الايمان الذي كان في العلفة · ليكون ابا لجميع الذين يومنون في العلفة · ليحسب
لهم العدل * وابا لاهل ختانة · لا للذين يومنون من الختانة فقط · بل والذين يقفون اثار
ايمان ابينا ابرهيم الكاين في العلفة · تم · * الاربعا من الجمعة الثانية بعد العنصرة ·
* لان ليس في الشريعة كان الموعد لابرهيم او لنسله · ان يكون للعالم وارثا · بل في عدل
تصديقه * لان الذين من الشريعة ان كانوا وراثا · فقد استلب الايمان وبطل الموعد * لان
الشريعة تنشي سخطا · وحيث ليست شريعة · فلن توجد مخالفة * فلهذا الذين من الامانة
هم الوارثون ليكون كنعمة · ليكون الموعد لكل النسل محققا · لا للنسل الذي من الشريعة
فقط · بل وللنسل الذي من ايمان ابرهيم · الذي هو ابونا كلنا * كما كتب · اني جعلتك
ابا لامم كثيرة · لدى الاله الذي امن به · المحيي الموتى · والداعي البرايا الغير موجودة
كموجودة * الذي بخلاف الامل صدق الوحي · مومّلا بتاميل ان يصير لامم كثيرة ابا ·
كالمقول هكذا يكون نسلك * ولم يضعف ايمانه · ولا تامل جسمه انه ممات مذ اتى · لانه
كان بن مائة سنة · ولا تبصر موت مستودع سارة * ولم يتشكك بعدم امانة في موعد الله ·
بل تايد في الامانة واعطى الله تمجيدا * وايقن ان ما وعد به هو يستطيع ان يصنعه ·
* فلذلك حسب له عدلا * ولم يكتب · حسب له من اجله وحده * لكن ومن اجلنا الذين
هو عتيد ان يحسب لنا · الذين نومن بمن اقام ربنا يسوع من الاموات * الذي اسلم من
اجل هفواتنا · وقام من اجل تبريرنا *

· الفصل الخامس ·   · الاحد الثالث بعد العنصرة ·

* فاذ قد زكينا من الامانة · فلنا سلامة لدى الله بربنا يسوع المسيح ·

Beatitudo viro cui non recenset Dominus 8
peccatum. Hæc ergo beatificatio dicta- 9
ne est de circuncisione, an de præputio?
siquidem dicimus credulitatem numera-
tam esse Abrahæ ad justitiam. Quomo- 10
do igitur annumerata est ei, & quando?
dum esset in circuncisione, an dum esset
in præputio? Nequaquam: non in circun-
cisione, sed in præputio. Et accepit si- 11
gnum circuncisionis in signaculum justi-
tiæ fidei quæ erat in præputio: ut esset
pater omnibus iis qui crederent in præ-
putio existentes, ut reputaretur eis ju-
stitia: Et pater hominum circuncisionis, 12
non iis qui crederent ex circuncisione
tantùm, sed iis etiam qui sectarentur ve-
stigia fidei patris nostri Abrahæ exi-
stentis in præputio. Finis.

Feriâ quartâ infra hebdomadam secundam post Pentecosten.

Non enim in lege existenti factum est 13
promissum Abrahæ aut stirpi ejus, fore
illum mundi hæredem, sed in justitia
credulitatis ipsius Si enim qui ex Lege 14
sunt, hæredes sunt, ergò jam direpta est
fides, & irritum promissum: Siquidem 15
lex iram generat, & ubi non est lex, nul-
la reperitur prævaricatio. Idcirco ex fi- 16
de sunt hæredes, ut sit secundùm gratiam
ejus: ut promissio sit toti stirpi vera: non
tantùm stirpi quæ ex lege est, sed etiam
stirpi quæ est ex fide Abrahæ, qui est pa-
ter omnium nostrûm. (Quemadmodum 17
scriptum est, Constitui te patrem gentibus
multis: apud Deum cui crediderat, vi-
vificatorem mortuorum, & vocantem
creaturas minimè existentes, quasi exi-
stentes) Qui præter spem credidit ora- 18
culo, expectans cum spe se futurum pa-
trem multis gentibus: juxta dictum, Sic
erit progenies tua. Nec infirmata est fi- 19
des ejus, neque consideravit corpus su-
um jampridem mortificatum, cum cen-
tû natus esset annos, neque consideravit
mortem vulvæ Saræ, Neque cùm defe- 20
ctu fidei hæsitavit de promisso Dei: sed
roboratus in fide tribuit gloriam Deo;
Certòque sibi persuasit ipsum præstare 21
posse id quod pollicitus fuerat. Et pro- 22
pterea reputatum est illi ad justitiam.
Neque verò scriptum est, Reputatum est 23
illi, pro ipso solo; Sed pro nobis etiam, 24
quibus futurum est ut reputetur, nobis
inquam qui credimus in eum qui susci-
tavit Dominum nostrum Jesum à mor-
tuis: Qui traditus est propter delicta 25
nostra, & resurrexit propter justificati-
onem nostram.

CAP. V.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten,

Quare cùm justificati jam simus ex 1
fide, pacem habemus apud Deum
per Dominum nostrum Jesum Christum,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

…ሙ፡ ይኩን፡ አበሆሙ፡ ለግዙራን፡ ወኢክሚ፡ ለግዙራን፡ ለባሕቲቶሙ፡፡ ለእለሂ፡ ዲደ፡ ይተልዉ፡
…ሰሮሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ እንዘ፡ ኢኮኑ፡ ግዙራን፡ በከመ፡ ውእቱ፡ አብርሃም፡ አቡነ፡ አምነ፡
…እዘ፡ ቍላፍ፡ ውእቱ፡፡ ሶበሰኬ፡ ዘገብረ፡ ዳእሙ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ይነሥእ፡ ጸጋሁ፡ ወይወር
…ሰ፡ ዘርኡ፡ እሙ፡ ኢይበቍዖ፡ አብርሃም፡ አሚኖቱ፡ ወእሙሂ፡ ኢረከበ፡ ተስፋሁ፡፡
…ሕገገ፡ ኦሪትሰ፡ መቅሠፍተ፡ ታመጽእ፡ ወሶበ፡ ኢመጽአት፡ ኦሪት፡ አልቦ፡ ዘአምአአ
…ሰኀጢአት፡፡ ወበእንተዝ፡ በአሚን፡ ረሰየ፡ እግዚአብሔር፡ ጸደቀ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ጸደ
…በጸጋሁ፡ ወከመ፡ ይኩን፡ አሚን፡ ዘአሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡ ለአብርሃም፡ ወለዘርኡ፡ ከመ፡
…ከመ፡ ኢኮ፡ በገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ይጸድቁ፡ ዘእጓበለ፡ ዳእሙ፡ በአሚን፡፡ በከ
…አምነ፡ አብርሃም፡ አበ፡ ኵልነ፡፡ ዘይቤሉ፡ እግዚአብሔር፡ እሬሲየከ፡ አበሆሙ፡
…ብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ በእግዚአብሔር፡ ዘያነሥኦሙ፡ ሳሙዉታን፡ ወይሬሲ
…ለእለ፡ ኢሀለው፡ ከመዘ፡ ሀለዉ፡፡ ወተአምነ፡ አብርሃም፡ ከመ፡ ይከውን፡ አበ
…ብዙኃን፡ አሕዛብ፡ በከመ፡ አሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡ ወይቤሎ፡ ከማሁ፡ ይከውን፡
…ከ፡፡ ወተአምነ፡ ወኢናፈቀ፡ እንዘ፡ ይሬኢ፡ ርእሶ፡ ከመ፡ ልሂቅ፡ ወከመ፡ ነፍስተ፡
…ሥጋሁ፡ አስከ፡ ምእት፡ ክረምቲ፡፡ ወሰሬሂ፡ ከመ፡ ምውት፡ ይእቲ፡ መሕፀ
…ወኢናፈቀ፡ ወኢቀብፀ፡ ለዘ፡ አሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወተአምነ፡ በኵሉ፡
…ከመ፡ ይክል፡ ገቢረ፡ ሎቱ፡ እግዚአብሔር፡ ወአእኰቶ፡፡ ወእንበይነዝ፡ ጽድ
…ኮነ፡፡ ወአኮ፡ እንበይነ፡ ባሕቲቱ፡ ዘተጽሕፈ፡ ዝንቱ፡፡ አኮኑ፡ በእንቲአ
…ለእለ፡ ተአምነ፡ በዘ፡ አንሥአ፡ ለእግዚእነ፡ እሙዉታን፡፡ ዘተሰቅለ፡ በእንተ፡ ኃጢአ
…ወተንሥአ፡ ከመ፡ ያጸድቀነ፡፡

ፎ

በሰኑይ፡ ዕለት፡ ፋሲካ፡፡

…ጸደቅ፡ እንከ፡ በአሚን፡ ወንረክብ፡ ሰላመ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡
ክርስቶስ፡፡

ut esset pater circumcisorum: & non circumcisorum tantùm, sed eorum etiam qui 12
inhærent ipsorum vestigiis qui credunt non existentes circumcisi, quemadmodum
ipse Abrahamus pater noster credidit, cùm fuit in præputio. Si igitur ille qui 13
præstat mandata legis tantùm, acciperet gratiam, & hæres mundi esset semen 14
ejus, utique non profuisset Abrahamo fides ejus, neque adeptus esset promissionem
ejus. Nam mandatum legis iram adducit: & si non advenisset Lex, non esset 15
qui peccatum cognovisset. Et propterea per fidem constituit Deus justificationem, 16
ut justificatio esset per gratiam ejus, & ut fidelis esset promissio Dei Abrahamo &
semini ejus: ut cognoscerent quòd non in præstando mandata legis justificantur
homines, sed tantùm per fidem: quemadmodum credidit Abrahamus, pater omni-
um nostrûm. Hoc est quod dicit Dominus, Constituam te patrem multarum gen- 17
tium; quæ crediture sunt in Deum, qui excitat mortuos, & efficit quæ non sunt,
tanquam sint. Et credidit Abrahamus quòd fieret pater multarum gentium, 18
quemadmodum ei promiserat Deus, dicens; Ita erit semen tuum. Et credidit 19
absque hæsitatione, tanquam respiciens seipsum, quòd senex jam fuit, & caro
ejus instar cadaverosi corporis, quia centum erat annorum; neque Saram, quòd 20
emortuus erat ipsius uterus: Minimè hæsitavit inquam, neque abnuit Domi- 21
no, qui pollicitus est ei: Sed credidit toto corde suo quòd potens erat Dominus 22
ipsi effectum dare: & gratias ei egit: Et propterea fuit ei justitia. Et non pro- 23
pter eum solum hoc scriptum est: Nonne etiam propter nos, qui credimus in eo qui 24
excitavit Dominum nostrum à mortuis? Qui crucifixus fuit propter peccata 25
nostra, & resurrexit ut nos justificaret.

CAP. V.

Secundo die Paschatis.

Justificati igitur per fidem, etiam pacem habemus apud Deum per Dominum no- 1
strum Jesum Christum.

Per quem & accessum *habemus* fide in gratiam i-
2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν (β) τῇ πίστει εἰς τὴν (γ) χάριν ταύ-
stam in qua *stetimus*: & gloriamur in spe gloriæ Dei. Non so-
3 την ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Οὐ μό-
lùm autem, sed & gloriamur in tribulationibus: scientes, quòd tribulatio
νον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες, ὅτι ἡ θλῖψις
patientiam operatur: *At* patientia probationem, *at* probatio spem:
4 ὑπομονὴν κατεργάζεται· Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·
At spes non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cor-
5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρ-
dibus nostris, per Spiritum sanctum *datum* nobis. *Adhuc* enim Christus,
6 δίαις ἡμῶν, διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ἔτι γὰρ Χριστὸς,
existentibus nobis infirmis, secundùm tempus pro impiis mortuus est. Vix
ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, (δ) κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. Μόλις
7 enim pro justo quis moritur: pro *enim* bono forsitan quis & audeat
γὰρ ὑπὲρ δικαίου τὶς ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τὶς καὶ τολμᾷ
mori. Commendat autem *suamipsius* charitatem in nobis Deus, quoniam
8 ἀποθανεῖν. Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι
adhuc *peccatoribus existentibus nobis*, Christus pro nobis mortuus est. Multò igitur
9 ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. Πολλῷ οὖν
magis justificati nunc in sanguine ipsius, *servabimur* per ipsum ab
μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
ira. Si enim inimici *existentes* reconciliati sumus Deo per mortem
10 ὀργῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες (ε) κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
filii ejus, multò magis reconciliati *servabimur* in vita ipsius. Non
11 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οὐ
solùm autem, sed & *gloriantes* in Deo per Dominum nostrũ Jesum Chri-
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
stum, per quem nunc reconciliationem accepimus. Propter *hoc* sicut per unum
12 στοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν. Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ς'
hominem peccatum in mundum intravit, & per peccatum mors,
ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος,
& ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccave-
καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
runt. Usque ad enim legem peccatum erat in mundo: peccatum autem non
13 τον. Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ (ζ)
imputatur, non *existente lege*. Sed regnavit mors ab Adam
ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου. Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ
14 usque ad Moysem, & in non *peccantes* in similitudinem *trans-*
μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παρα-
gressionis Adæ, qui est *typus illius* futuri. Sed non sicut delictum,
βάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα,
15 ita & donum. Si enim unius delicto multi mortui
(η) οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθα-
sunt, multò magis gratia Dei & donum, in gratia unius
νον, πολλῷ (θ) μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ, ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς
hominis Jesu Christi in *multos* abundavit. Et non sicut per unum
ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς
16 *peccantem*, donum: *Ipsum* quidem nam judicium ex uno, in condemnatio-
ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς, εἰς κατάκρι-
nem: *at donatio* ex multis delictis, in justificationem. Si enim
μα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα. (ι) Εἰ γὰρ
17 unius delicto mors regnavit per unum, multò ma-
τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλ-
gis abundantiam gratiæ & donationis justitiæ accipi-
λον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβά-
entes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut
νοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς
18 per *unam offensam*, in omnes homines, in condemnationem: sic
δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· (κ) οὕτω
& per *unam justificationem*, in omnes homines, in justificationem vitæ.
καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

MS. A. (β) ἐν τῇ (γ) χαρὰν (δ) ἔτι χρ. (ε) καταλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ **** Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν (ζ) ἐλλογᾶτο, (η) οὕτως (θ) οὖν μᾶλλον (ι) Εἰ γὰρ ἐν ἑνὶ παραπτώματι (κ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Per quem accessimus fide ad hanc gratiam, 2
in qua stamus: & gloriamur in spe gloriæ
Dei. Nec ita tantùm, sed etiam in oppres- 3
sionibus nostris gloriamur, ut qui cognosca-
mus quòd oppressio patientiam in nobis per- 4
ficiat. Patientia verò experientiam, experi-
entia verò spem. Spes autem pudore non 5
afficit, quoniam amor Dei diffusus est in cor-
dibus nostris per Spiritum sanctitatis qui
datus est nobis. Porrò si Christus propter 6
infirmitatem nostram hoc tempore pro im-
piis mortuus est: (Enimverò vix quisquam 7
pro impiis moritur: nam pro bonis forsitan
audebit aliquis mori:) Hic ostendit Deus 8
dilectionem suam erga nos: si enim quum
essemus peccatores, Christus pro nobis mor-
tuus est, Quantò magis igitur justificabimur 9
nunc sanguine ipsius, & per eum liberabi-
mur ab ira? Si enim quum essemus inimici, 10
reconciliatus est nobiscum Deus per mortem
Filii sui; quantò magis ergò ejus reconcilia-
tione servabimur per vitam ipsius? Nec ita 11
tantùm, sed etiam gloriabimur in Deo per
Dominum Jesum Christum, nostrum per quẽ
nunc accepimus reconciliationem,

Die sabbatho hebdomadis primæ jejunii. 12,

Quemadmodum per unum hominem introiit 12
peccatum in mundum, & per peccatum mors,
ita quoque in omnes filios hominum transiit
mors, eò quòd omnes peccârunt. Nam usq; 13
ad Legem, peccatum quum esset in mundo,
non imputabatur peccatum, quia non erat
Lex. Sed regnavit mors ab Adam usque ad 14
Mosen, in eos quoque qui non peccaverant
in similitudine transgressionis Legis Adæ il-
lius, qui est typus ejus qui erat futurus. At 15
non ut lapsus, ita & donum: si enim propter
lapsum unius, multi mortui sunt; quantò
igitur magis gratia Dei & donum ejus pro-
pter unum hominem Jesum Christum in
multos redundabit? Neque ut delictum 16
unius, ita & donum: judicium enim quod
extitit ab uno, ad condemnationem extitit:
donum autem ex peccatis multis extitit ad ju-
stificationem. Nam si propter delictum uni- 17
us regnavit mors, multò magis ii qui accipi-
unt multitudinem illam gratiæ, & doni, &
justitiæ, in vita regnabunt per unum Jesum
Christum. Sicut ergò propter delictum uni- 18
us extitit condemnatio in omnes homines,
ita propter justitiam unius futura est justifica-
tio ad vitam omnibus hominibus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ዘበእንቲአሁ ፡ ተመራሕነ ፡ ውስተ ፡ ዛቲ ፡ ጸጋሁ ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ቆምነ ፡ ወውእቱ ፡ ምክሕነ ፡ ወበ
3 ቲ ፡ ንሴፈው ፡ ስብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወአኮ ፡ በባሕቲቱ ፡ ዳእሙ ፡ ንትሜካሕ ፡ በሕማምነ
4 ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ እምሕማም ፡ ይትዐወቅ ፡ መከራሁ ፡፡ ወተማኂሮ ፡ ይረክብ ፡ ተስፋሁ ፡፡
5 ወተስፋሁኒ ፡ ኢያስተኀፍር ፡፡ እስመ ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ መልአ ፡ ውስተ ፡ ልብነ ፡ በመንፈስ ፡
6 ቅዱስ ፡ ዘወሀበነ ፡፡ ክርስቶስኒ ፡ መጽአ ፡ በዕድሜሁ ፡ ይሙት ፡ በእንተ ፡ ኃጢአትነ ፡ እንዘ ፡ ኃጥ
7 ኣን ፡ ንሕነ ፡፡ እንበይነ ፡ ጻድቅ ፡ ጥቀ ፡ እምዕፁብ ፡ ይትረከብ ፡ ዘይትኀበል ፡ ይሙት ፡ ወእንበ
8 ይነ ፡ ኄርሰ ፡ እንዳዒ ፡ እንጋ ፡ ሰእመ ፡ ቦኑ ፡ ይትረከብ ፡ ዘያጥብዕ ፡ ይሙት ፡፡ ነሁ ፡ ርእዩ ፡ መጠ
9 ነ ፡ አፍቀረነ ፡ እግዚእነ ፡፡ እሮ ፡ እንከ ፡ ያፈደፍደነ ፡፡ ሰእመ ፡ ጸደቅነ ፡ ወያሐይወነ ፡ በደሙ ፡
10 ለኢየሱስ ፡ ወያድኅነነ ፡ እመንሱት ፡፡ ሶበ ፡ እንዘ ፡ ፀሩ ፡ ንሕነ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ተሣሀለነ ፡ በሞ
ተ ፡ ወልዱ ፡፡ እሮ ፡ እንከ ፡ ተሣሀለነ ፡ ፈድፋደ ፡ ወያሐይወነ ፡ በሕይወተ ፡ ወልዱ ፡፡

Per quem adducti sumus in hanc gratiam, per quam stamus: & ipse est gloriatio no- 2
stra, per quam spem habemus gloriæ Dei. Et non hoc tantùm, sed gloriamur in tri- 3
bulationibus nostris; scientes quòd ex tribulatione dignoscitur experientia ejus. Et 4
experiendo acquirit homo *spem suam. Et spes quidem non pudefacit, eò quòd* 5
charitas Dei effunditur in corda nostra per Spiritum sanctum, quem dedit nobis. 6
Christus quidem præstituto suo tempore adveniens, mortuus est pro peccatis nostris, 7
quum adhuc peccatores essemus. Pro justo valdè difficulter invenietur quis qui paratus 8
ausus fuerit mori: at pro bono igitur, nunquid fortasse inveniatur qui paratus 9
fuerit mori? Ecce, videte quantùm nos dilexit Dominus noster; quomodo in-
super abundare nos fecit. Si justificati sumus, etiam vivificavit nos per sanguinem 10
Jesu, & servabit nos à tentatione. Si quum inimici essemus Deo, reconciliati
fuimus per mortem filii ejus, quantò igitur magis reconciliati sumus, & vivifica-
vit nos per vitam filii ejus?

Versio VULGATA LATINA.

Per quem & habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus, & gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei. Non solùm autē, sed & gloriamur in tribulationibus: scientes quòd tribulatio patientiam operatur: Patientia autem probationem probatio verò spem, Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Ut quid enim Christus, cùm adhuc infirmi essemus, secundùm tempus pro impiis mortuus est? Vix enim pro justo quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis: quoniam cùm adhuc peccatores essemus, secundùm tempus Christus pro nobis mortuus est: multò igitur magis nunc justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cùm inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus: multò magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Non solùm autem: sed & gloriamur in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepi-

mus. Propterea sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & 12
per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes pecca-
verunt. Usque ad legem enim peccatum erat in mundo: peccatum autem non 13
imputabatur, cùm lex non esset. Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen 14
etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est
forma futuri. Sed non sicut delictum, ita & donum: Si enim unius delicto multi 15
mortui sunt: multò magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jesu Chri-
sti in plures abundavit. Et non sicut per unum peccatum, ita & donum: nam ju- 16
dicium quidem ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in ju-
stificationem. Si enim unius delicto mors regnavit per unum: multò magis abun- 17
dantiam gratiæ, & donationis, & justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum
Jesum Christum. Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemna- 18
tionem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الذي به صار لنا المدخل بالامانة الي هذه النعمة التي وقفنا فيها. ونفاخر بتامل مجد الله. 2
* وليس هذا فقط. بل ونفتخر بالاحزان. عالمين ان الحزن ينشي صبرا * والصبر يولد امتحانا. 3
والامتحان رجاء * والرجاء لا يخزي. ان محبة الله انسكبت في قلوبنا بروح القدس المعطي لنا. 5
قراءة ليوم الجمعة الكبيرة في الساعة الثالثة. * لان المسيح لما كنا بعد 6
مريضين. مات عن المنافقين في ذلك الوقت * والجهد يموت احد من اجل صديق. لان لعل 7
من اجل الصالح يجتري احد ان يموت * فبين الله محبته ايانا. لاننا اذ كنا خطاة مات 8
المسيح من اجلنا * فاذ قد تزكينا اذا بدمه. فنحن احري ان نخلص به من السخط. 9
الخميس من الجمعة الثانية بعد العنصرة. * ولئن كنا اعداء صالحنا الله 10
بموت ابنه. فما اولانا اذ قد صالحنا. ان نخلص بحياته. تم. * وليس هذا فقط. بل 11
ونفتخر عند الله بربنا يسوع المسيح. الذي به نلنا الان الصلح * فلهذا كما ان بانسان 12
واحد دخلت الخطية الي العالم. وبالخطية ورد الموت. وهكذا نفذ الموت في الناس كلهم اذ
كافتهم منذ اخطاوا * لان الي اوان الشريعة كانت الخطية في العالم. ولم تحسب خطية اذ لم 13
تكن شريعة * لكن الموت قد ملك منذ ادم الي موسي * وعلي الذين لم يخطيوا بشبه 14
مخالفة ادم. الذي كان رسما لادم المنتظر * لكن الهفوة ليست هكذا. نظير الموهبة. لان 15
ان يكن الاكثرون قد ماتوا بهفوة الواحد. فما اولا نعمة الله وموهبته ان تفضل كثيرا
بالنعمة التي للانسان الواحد يسوع المسيح. سابغة علي الاكثرين * وليست الموهبة بانسان 16
واحد اخطا. لان المكافاة من واحد صارت للمداينة. فاما الموهبة فصارت من هفوات
كثيرة للتزكية. تم.

الجمعة من الجمعة الثانية بعد العنصرة.

* ولئن كان بهفوة واحد ملك الموت بالواحد. فالذين قد اخذوا زيادة النعمة وموهبة العدل 17
يليق بهم كثيرا ان يملكوا في الحياة بالواحد يسوع المسيح * فاذا كما ان بهفوة واحد صارت 18
للناس كلهم دينونة. كذلك وبعدلة واحد صارت لجميع الناس تزكية حياة.

Per quem factus est nobis aditus, per fi- 2
dem, ad gratiam istam in qua stamus &
gloriamur per spem gloriæ Dei. Et non 3
in hoc tantùm, sed etiam gloriamur in
tribulationibus, scientes quòd tribula-
tio patientiam pariat, Patientia verò 4
probationem gignat, probatio autem
spem. Porro spes pudore non suffundi- 5
tur, quia dilectio Dei infusa est in cor-
da nostra per Spiritum sanctum nobis
concessum.

Lectio pro feriâ sextâ majore (*id est Parasceve*) ad horam tertiam.

Christus enim, dum essemus adhuc infir- 6
mi, mortuus est pro impiis eodem tempo-
re. Et quidem vix moritur quis propter 7
justum: nam propter probum forsan au-
debit quis mori. Confirmavit autem 8
Deus charitatem suam erga nos, quia
cùm essemus peccatores, Christus pro
nobis mortuus est. Cùm igitur justifi- 9
cati jam simus per sanguinem ejus, nos
multo magis per ipsū salvabimur ab ira.

Feriâ quintâ infra hebdomadam secundam post Pentecosten.

Et verò si cùm essemus inimici, re- 10
conciliati sumus Deo per mortem filii
ejus: quanto magis ergo cùm recon-
ciliati simus, servabimur per vitam
ipsius? Hucusque. *Et non hoc* 11
tantùm, sed etiam gloriamur apud
Deum per Dominum nostrum Jesum
Christum, per quem nunc reconciliatio-
nem assecuti sumus. Propterea quem- 12
admodum per unum hominem peccatum
intravit in mundum, & per peccatum
venit mors: ita quoque mors pervasit
in omnes homines, cùm omnes jam pec-
caverint. Nam usque ad tempus legis 13
erat quidem peccatum in mundo, at
non reputabatur peccatum, quia non
extabat lex. Verùm mors regnavit 14
ab Adam usque ad Mosen, etiam in eos
qui non peccaverant, ad similitudinem
prævaricationis Adæ, qui erat typus
Adæ qui expectabatur. Delictum au- 15
tem non ita est ut donum. Si enim
quamplurimi mortui sunt in delicto
unius, quanto magis gratia Dei & do-
num ipsius abundabit vehementer per
gratiam, quæ unius hominis est Jesu
Christi, uberrimam in quamplurimos?
Neque donum est per hominem unum qui 16
peccavit. Nam compensatio ab uno fa-
cta est ad condemnationem: at verò do-
num factum est ex delictis multis ad
justificationem. Finis.

Feriâ sextâ infra hebdomadam secundam post Pentecosten.

Et quidem si ad delictum unius regna- 17
vit mors per unum: igitur qui jam ac-
ceperunt augmentum gratiæ & donum
justitiæ, valdè convenit eis ut regnent
in vita per unum Jesum Christum. Ita- 18
que sicut per unum delictum facta est
omnibus hominibus condemnatio, ita
quoque per unam justitiam facta est
omnibus hominibus justificatio vitæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

…ት : በዝንቱ : ንትሜካሕ : በእግዚአብሔር : ወዲደ : በእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :
…ታለሁ : ረከብነ : ሣህሎ ::= 2 ወበእንተዝ : በከመ : በጌጋየ : አሐዱ : ብእሲ :
…ት : ኃጢአት : ውስተ : ዓለም : ወበእንተ : ይእቲ : ኃጢአት : መጽአ : ሞት : ለዐለ :
…ቡ : ሰብእ :: እስመ : ለዕለ : ኵሉ : ሰብእ : ትትኌለቍ : ይእቲ : ኃጢአት : እንዘ : ኢያ
…ርዋ : ምንት : ይእቲ : ኃጢአት ::= እስከ : አመ : መጽአት : ኦሪት : ሀለወት : ወ
…ዓለም : ኃጢአት : እንዘ : ኢትትዐወቅ : ምንት : ይእቲ : እንዘ : ኢትትኌለቍ : ኃ
…ጢአት : እስመ : ዓዲሁ : ኢመጽአ : ውእተ : አሚረ : ሕገገ : ኦሪት ::= ወባሕቱ : ኰነ
…ም : ይእቲ : ሞት : እስመ : እምአደም : እስከ : ሙሴ : ለእለሂ : አበሱ : ወለእለሂ : ኢ
…ሱ : በእንተ : ይእቲ : ኃጢአቱ : ለአደም : እስመ : ኵሉ : በአምሳለ : አደም : ተፈጥ
…ረ : ወእስመ : አደም : አምሳሉ : ውእቱ : ለዘ : ሀለወ : ይምጽእ ::= ወባሕቱ : አኮ : በ
…መጠነ : ጌጋይነ : ዘኮነነ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር :: ሰበ : በጌጋየ : አሐዱ : ብእሲ : ሞቱ :
…ብዙኃን : እፎ : እንከ : ፈድፋደ : በጸጋሁ : ለእግዚአብሔር : ወበሀብቱ : ዘጸገወነ : በአሐዱ
…ሐዱ : ብእሲ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ይፈድፍድ : ሕይወት : ላዕለ : ብዙኃን ::= ወአኮ :
…መጠነ : ኃጢአቱ : ለአሐዱ : ብእሲ : ዘኮነ : ከማሁ : ሐሳበ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር ::
በጥምቀት : ዘሙኃትወ : ፋሲካ : ወበ : ኤጲፋንያ ::
…ኵነኔ : ኃጢአት : እምአሐዱ : ብእሲ : ወፂአ : ኵሉ : ተቀሥፈ : ባቲ :
…እንከ : ፈድፋደ : ያነጽሐነ : ጸጋሁ : እምጌጋይነ : ወይሁበነ : ሕይወተ : ዘለዓለም ::=
…ኃጢአቱ : ለአሐዱ : አንገሠቶ : ለሞት : ወበአበሳ : አሐዱ : ብእሲ : ቀነየነ : ሞት :: እ
…እንከ : ጸጋሁ : ለአሐዱ : ብእሲ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወሀብቱ : ያጸድቀነ : ወያነግሠ : ለነ :
…ሕይወት : ዘለዓለም ::= ወበከመ : በጌጋየ : አሐዱ : ብእሲ : ተኰነኑ : ኵሉ : ሰብእ : ከማ
…ከ : በጽድቀ : አሐዱ : ብእሲ : ይጸድቅ : ኵሉ : እጓለ : እመ : ሕያው : ወየሐዩ ::=

Annon in hoc gloriamur de Deo, atque etiam de Domino nostro Jesu Christo, 11
per quem misericordiam ejus adepti sumus. Et propterea, quemadmodum per ini- 12
quitatem unius hominis peccatum in mundum introiit, & per illud peccatum ad-
venit mors super omnes homines, eò quòd omnibus hominibus imputatur illud
peccatum, etiam non cognoscentibus quid illud peccatum sit. Usque dum venit 13
lex, mansit peccatum in mundo non cognitum quid fuit, cùm peccatum
non reputabatur, eò quòd adhuc non advenerat illo tempore mandatum legis.
Verumtamen dominata est mors propterea ab Adamo usque ad Mosen, tam in iis qui 14
peccaverunt, quàm in iis qui non peccaverunt per illud peccatum Adami, eò quòd
unusquisque in similitudine Adami creatus est, & quia Adamus typus fuit illius
qui erat venturus. At non pro quantitate iniquitatis nostræ, fuit nobis 15
gratia Dei: Si propter offensam unius hominis mortui sunt multi, quantò igitur
magis per gratiam Dei, & per donum ejus qui nobis gratificatus est, per unum
hominem, nempe Jesum Christum, abundavit vita super multos. Neque pro mensu- 16
ra delicti quod fuit unius hominis, similis fuit ratio gratiæ Dei:

Pro intinctione lucernarum Paschatis: & pro Epiphania.

Si enim condemnatio peccati ab uno homine procedens, effecit ut per illud pœnas lu- 17
ant omnes; quantò igitur magis purificabit nos gratiâ ipsius à delictis nostris, nobisq;
dabit vitam sempiternam? Si peccatum unius regnare fecit mortem, & per delictum
unius hominis dominata est in nobis mors, quantò magis igitur gratia unius hominis 18
Jesu Christi & donum ejus justificabit nos, & regnare nos faciet in vitam æternam.
Et quemadmodum per delictum unius hominis condemnati sunt omnes homines;
similiter item per justitiam unius hominis justificabitur omnis filius hominis, &
vivet.

Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi:
19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί·
ita & per obeditionem unius, justi constituentur multi. Lex
20 (λ) οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς, δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος
autem subintravit, ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit peccatum, super-
δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερ-
abundavit gratia: Ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita &
21 επερίσσευσεν ἡ χάρις· Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ
gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominũ nostrũ.
ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

CAP. VI. ϛ'.

Quid ergò dicemus? Permanebimus peccato, ut gratia abundet? *Ne fiat.*
1 Τί οὖν ἐροῦμεν; (α) ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; Μὴ γένοιτο. Ζ'
2 Qui mortui sumus peccato, quomodò adhuc vivemus in illo? An ignoratis
3 οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἢ ἀγνοεῖτε
quia quicunque baptizati sumus in *Christum Jesum*, in *mortem* ipsius baptizati sumus?
ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;
Consepulti sumus *ergò illi* per baptismum in mortem: ut quomodò *excitatus est*
4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Christus à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ
Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, (β) οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς
ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus,
5 περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
sed & resurrectionis erimus: Hoc scientes, quia vetus noster homo
6 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος
simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, *ad* non ultrà *serviendum*
συνεσταυρώθη, ἵνα (γ) καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν
nos peccato. Nam *moriens* justificatus est à peccato. Si autem mor-
ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπ- 7
tui sumus cum Christo, credimus quia etiam simul vivemus ei: Scientes quòd 8
εθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ· Εἰδότες ὅτι
Christus resurgens ex mortuis, non *ampliùs* moritur: mors illi non ultrà 9
Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι
dominatur. Quòd enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quòd autem
κυριεύει. Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ 10
vivit, vivit Deo. Ita & vos existimate *vosipsos* mortuos quidem esse
ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. (δ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς (ε) μὲν εἶναι 11
peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro. Non ergò
τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ (ζ) Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν 12
regnet peccatum in mortali vestro corpore, ad *obediendum* ei in
βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ (η) ὑπακούειν αὐτῇ ἐν
concupiscentiis ejus: Neque *sistite* membra vestra arma *injustitiæ*
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας 13
peccato: sed exhibete *vosipsos* Deo, tanquam ex mortuis viventes, &
τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, (θ) ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ
membra vestra arma justitiæ Deo. Peccatum enim vobis non dominabitur:
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· 14
non enim estis sub lege, sed sub gratia. Quid ergò? peccabimus, quoniam non
οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ 15
sumus sub lege, sed sub gratia? *ne fiat.* Nescitis quoniam cui exhi-
ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρι- 16
betis *vosipsos* servos ad *obedientiam*, servi estis cui obeditis, sive peccati ad
στάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς
mortem, sive obeditionis ad justitiam?
θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

MS.A. (λ) οὕτως Κεφ. ϛ'. MS.A. (α) ἐπιμένωμεν (β) οὕτως (γ) καταργηθῇ (δ) Οὕτως (ε) μὲν τῇ (ζ) Ἰησοῦ. Μὴ οὖν (η) ὑπακούειν τῇ (θ) ὡσεὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible] Quemadmodum enim per inobedientiam unius hominis, peccatores multi extiterunt; ita etiam per obedientiam unius, multi justi fient.
20 [illegible] Introitus porrò qui patuit Legi, *fuit* ut multiplicaretur peccatum: ubi autem multiplicatum fuerat peccatum, ibi superabundavit gratia.
21 [illegible] Ut quemadmodum regnavit peccatum per mortem, ita regnet gratia per justitiam ad vitam æternam, per Dominum nostrum Jesum Christum.

[illegible]

CAP. VI.

Feriâ secundâ hebdomade VI. Jejunii. Et in Baptismate. 11.

1 [illegible] Quid igitur dicemus? permanebimus in ipso peccato, ut gratia abundet?
2 [illegible] Absit: qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in eo?
3 [illegible] An nescitis qui baptizati sumus in Jesu Christo, in mortem ipsius esse baptizatos?
4 [illegible] Sepulti enim sumus cum eo per baptisma ad mortem: ut quemadmodum surrexit Jesus Christus à mortuis in gloriam sui Patris, ita & nos vitâ novâ ambulemus.
5 [illegible] Si enim unà cum eo plantati sumus per similitudinem mortis ejus, ita quoque in resurrectione ejus erimus.
6 [illegible] Novimus enim veterem illum nostrum hominem crucifixum esse cum eo, ut aboleatur corpus peccati, ne ampliùs serviamus peccato.
7 [illegible] Is namque qui mortuus est, liberatus est à peccato.
8 [illegible] Si igitur mortui sumus cum Christo, credamus fore ut cum ipso Christo vivamus.
9 [illegible] Scimus enim Christum excitatum ex mortuis, nec ampliùs moriturum, nec mortem ei ampliùs dominaturum.
10 [illegible] Qui enim mortuus est, peccato mortuus est semel; qui autem vivit, vivit Deo.
11 [illegible] Ita etiam vos, existimate vos ipsos mortuos esse peccato, vivere autem Deo per Dominum nostrum Jesum Christum.
12 [illegible] Ne regnet igitur peccatum in corpore vestro mortali, ut obediatis cupiditatibus ejus.
13 [illegible] Nec etiam paraveritis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed parate vos Deo, tanquam homines qui ex mortuis vixeritis, & membra vestra arma sint justitiæ Dei.
14 [illegible] Et peccatum non dominabitur vobis: non enim estis sub Lege, sed sub gratia.
15 [illegible] Quid ergò? peccabimus quòd non simus sub Lege, sed sub gratia? Absit.
16 [illegible] Nescitis quòd cui paratis vos ipsos obedire ad servitutem, ejusmet servi sitis, cui obeditis? sive peccato, sive obtemperantiæ justitiæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወበከመ ፡ በእንተ ፡ እሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ብዙኃን ፡ ኮኑ ፡ ኃጥአነ ፡ ከማሁ ፡ ከዕበ ፡ በተእዝዞ
20 ቱ ፡ ለአሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ብዙኃን ፡ ኮኑ ፡ ጻድቃን ፡፡ ኦሪትሰኬ ፡ በማእከል ፡ መጽአት ፡
ወተበውሐት ፡ ከመ ፡ ታብዝኅ ፡ ለኃጢአት ፡ ወእምዝ ፡ በዝኅት ፡ ኃጢአት ፡ ፈድፋደ ፡ ጸ
21 ጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ከመ ፡ በከመ ፡ አንገሠቶ ፡ ኃጢአት ፡ ለሞት ፡ ከማሁ ፡ ታነግ
ሦ ፡ ለጽድቅ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡ በእንተ ፡ እግዚአ
ን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Et quemadmodum per unum hominem, multi facti sunt peccatores; similiter rursum per obedientiam unius hominis, multi facti sunt justi. Lex autem pro medio venit, ab eaque facta est potestas ad amplificandum peccatum: et ubi multiplicatum fuit peccatum, magis abundavit gratia Dei. Ut quemadmodum peccatum regnare fecerat mortem, ita gratia Dei regnare faceret justitiam in vitam æternam per Dominum nostrum Jesum Christum.

2

1 ኢ ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ንገብርኑ ፡ እንከ ፡ ኃጢአተ ፡ ከመ ፡ ይፈድፋድ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግ
2 ዚአብሔር ፡፡ ሐሰ ፡፡ አኮኑ ፡ ወደአነ ፡ ሞትነ ፡ በኃጢአትነ ፡ እፎ እንከ ፡ ንክል ፡ ሐይ
ው ፡ ባቲ ፡፡

CAP. VI.

Quid igitur dicemus? patrabimúsne igitur peccatum, ut magis abundet gratia Dei? Absit: Annon mortui jam sumus nos propter peccata nostra, quomodo igitur poterimus vivere in eis?

Versio VULGATA LATINA.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi :
20 ita & per unius obeditionem, justi constituentur multi. Lex autem subintravit ut
21 abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia : Ut
sicut regnavit peccatum in mortem : ita & gratia regnet per justitiam in vitam
æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

CAP. VI.

1 Quid ergò dicemus? permanebimus in peccato ut gratia abundet? Absit.
2 Qui enim mortui sumus peccato, quomodò adhuc vivemus in illo? An ignoratis
3 quia quicunque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus?
4 Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem : ut quomodò Christus
surrexit à mortuis per gloriam Patris, Ita & nos in novitate vitæ ambulemus.
5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus : simul & resurrectionis
6 erimus. Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur
7 corpus peccati, & ultrà non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justifi-
catus est à peccato. Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia 8
simul etiam vivemus cum Christo : Scientes quòd Christus resurgens ex mor- 9
tuis jam non moritur, mors illi ultrà non dominabitur. Quòd enim mor- 10
tuus est peccato, mortuus est semel : quòd autem vivit, vivit Deo. Ita 11
& vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo,
in Christo Jesu Domino nostro. Non ergò regnet peccatum in vestro mor- 12
tali corpore, ut obediatis concupiscentiis ejus. Sed neque exhibeatis mem- 13
bra vestra arma iniquitatis peccato : sed exhibete vos Deo, tanquam ex
mortuis viventes : & membra vestra arma justitiæ Deo. Peccatum enim 14
vobis non dominabitur : non enim sub lege estis, sed sub gratia. Quid 15
ergò? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia? Ab- 16
sit. Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obediendum, servi
estis ejus, cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obeditionis ad
justitiam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * لان كما ان بمعصية انسان واحد صار الكثير خاطئين. كذلك وبطاعة الواحد يصيرون
20 الاكثرون صدّيقين * ودخلت الشريعة لمعنى لتكثر الهفوة. وحيث تكاثرت الخطية
21 ترايدت النعمة فضلا * لكن كما ملكت الخطية في الموت. كذلك تملك النعمة
بالعدل لحياة ابدية بيسوع المسيح ربنا. * الفصل السادس *
1 * فماذا نقول اذا. انبقى في الخطية لتكثر النعمة * حاشا. فنحن الذين قد متنا عن
2 الخطية كيف نعيش فيها ايضا. * السبت الكبير عشية. * او قد عمي عليكم
3 اننا معشر الذين اصطبغنا بيسوع المسيح انما بموته اصطبغنا * فقد دفنا معه بالمعمودية
4 في موته. كي كما قام المسيح من الموتى بمجد الاب. كذلك ونحن نسلك في تجديد الحياة.
5 * لاننا ان كنا قد نصبنا معه في شبه موته. كذلك سنصير مغروسين معه في شبه انبعاثه.
6 * عالمين هذا ان انساننا العتيق قد صلب معه. ليبطل جسد الخطية. حتى لا نخدم الخطية
7 ايضا * لان من قد مات فقد تزكى من الخطية * ولئن كنا قد متنا معه اعني المسيح
9 فنصدق اننا سنعيش معه * عالمين ان المسيح اذ قد انبعث من الموتى لن يموت ايضا.
10 ولن يتسلط عليه الموت * لان من قد مات عن الخطية فقد مات دفعة. ومن هو حي يعيش لله.
11 * السبت الرابع بعد العنصرة * هكذا احسبوا انتم انفسكم انكم موتى عن الخطية.
12 وعايشين لله بيسوع المسيح ربنا. تم * فلا تملكن الخطية اذا في جسمكم المايت
13 لتطيعوها في شهواته * ولا توقفوا اعضاكم اسلحة ظلم للخطية. بل اوقفوا انفسكم لله كاحياء
14 من اموات. واوقفوا اعضاكم اسلحة عدل الله * فان الخطية ما تستولي عليكم. لانكم
15 لستم تحت شريعة. بل تحت نعمة * فما رايكم اذا انخطي اذ لسنا تحت شريعة بل تحت
16 نعمة. حاشا * اما تعلمون ان الامر الذي توقفون انفسكم له عبيدا لطاعته. انكم تكونون
عبيدا لمن تطيعونه. ان صرتم في طاعة الخطية فقد تعبدتم للموت. وان اذعنتم للطاعة
فقد تعبدتم للعدل.

Nam quemadmodum per inobedienti- 19
am unius hominis facti sunt multi pec-
catores, ita & per obedientiam unius
fient quamplurimi justi. Lex autem 20
subintravit eâ mente, ut abundaret de-
lictum : ubi verò abundavit pecca-
tum, gratia uberrimè crevit. Igitur 21
quemadmodum regnavit peccatum per
mortem, ita regnat gratia per justitiam,
ad vitam æternam, per Jesum Christum
Dominum nostrum.

CAP. VI.

Quid ergò dicemus? Persistemúsne 1
in peccato ut abundet gratia? Absit. 2
Nos enim qui mortui sumus peccato, quo-
modo vivemus adhuc in illo?

Sabbatho majore, ad Vesperas.

An verò vos latet quòd nos omnes qui 3
baptizati sumus in Jesu Christo, in mor-
te ipsius baptizati sumus? Sepulti 4
enim sumus cum illo per baptismum in
morte ipsius : ut quemadmodum surre-
xit Christus à mortuis in gloria Patris,
ita & nos ambulemus in renovatione
vitæ. Quoniam si complantati sumus 5
cum eo per similitudinem mortis ejus, ita
simus plantati cum eo per similitudi-
nem resurrectionis ejus. Illud scientes, 6
quòd homo noster vetus jam crucifixus
est cum eo, ut aboleretur corpus peccati,
ut posthac non serviamus peccato. Qui 7
enim mortuus est, jam justificatus est à
peccato. Quòd si mortui jam sumus 8
cum ipso, nempe Christo, credimus et-
iam quòd cum illo vivemus. Scientes 9
quòd Christus, cùm jam surrexerit à mor-
tuis, haudquaquam morietur ampliùs,
neque mors ei dominabitur. Qui enim 10
mortuus jam est peccato, jam mortuus
est semel : qui autem vivens est, Deo
vivit.

Sabbatho quarto post Pentecosten.

Ita vos reputate vosipsos, mortuos ni- 11
mirum vos esse peccato, & viventes
Deo per Jesum Christum Dominum no-
strum. Hactenus. *Ne regnet igitur* 12
ullo modo peccatum in corpore vestro
mortali, ut obediatis illi (i. peccato)
per cupiditates ejus (i. corporis.) Et ne 13
addicatis peccato membra vestra, arma
iniquitatis : sed addicite vosipsos Deo
tanquam vivos è mortuis factos, & di-
cate membra vestra, arma justitiæ Dei.
Peccatum enim vobis non dominabitur, 14
quia non estis sub lege, sed sub gratia.
Quæ est ergò sententia vestra? pecca- 15
bimus quòd non simus sub lege, sed sub
gratia? Absit. An nescitis quòd res 16
cui dicaveritis vosipsos servos ad obedi-
endum, ejus servi sitis cui obeditis? Si
fueritis sub obedientia peccati, jam servi
facti estis morti : sin autē obedientiæ ac-
quieveritis, jā servi facti estis justitiæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ዘእንተ፡ በሕቱ፡ ለእሙሬ፡ ኵልክሙ፡ እለ፡ ተጠመቅሙ፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶ
4 ስ፡ ውስተ፡ ሞቱ፡ ተጠመቅክሙ፡፡ ወተቀበርነ፡ ምስሌሁ፡ ውስተ፡ ሞቱ፡ በእንተ፡ ጥ
ምቀቱ፡፡ ከመ፡ በከመ፡ ወእቱ፡ ክርስቶስ፡ ተንሥአ፡ እሞውታን፡ በስብሐተ፡ አቡሁ፡ ከማ
5 ሁ፡ ንሕነኒ፡ ናንሶሱ፡ በሐዲስ፡ ሕይወት፡፡ ወእመሰ፡ ተመሰልናሁ፡ በሞቱ፡ ንትማ
6 ሰሉ፡ በሕይወቱኒ፡፡ ዘንተ፡ በሕቱ፡ ለእሙሩ፡ ከመ፡ ብሉይ፡ ብእሲ፡ ወእቱ፡ ዘተሰቅ
7 ለ፡ ከመ፡ ይስዓር፡ ለነፍስተ፡ ኃጢአት፡፡ እስመ፡ በሞቱሰ፡ ድኅነ፡ እምገቢረ፡ ኃጢ
8 አት፡፡ ወእመሰ፡ ንመውት፡ ምስሌሁ፡ ለክርስቶስ፡ ንትአመን፡ ከመ፡ ነሐዩ፡ ምስ
9 ሌሁ፡፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ ተንሥአ፡ ክርስቶስ፡ እሞውታን፡ ኢይመውት፡ እንከ፡ ደግመ፡
10 ኢይረክቦ፡ እንከ፡ ሞት፡፡ ወዘኒ፡ ዘሞተ፡ ምዕረ፡ ሞተ፡ ወበእንተ፡ ሞቱ፡ ሰዐረ፡ ለኃ
11 ጢአት፡፡ ወዘኒ፡ ዘሐይወ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሐይወ፡፡ ወከማሁ፡ አንትሙኒ፡ ረስዩ፡ ርእሰ
ክሙ፡ ምውታነ፡ ለኃጢአት፡ ወሕያዋነ፡ ኵኑ፡ በፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡
12 ክርስቶስ፡፡ ወኢታንግሥዋ፡ ለኃጢአት፡ ላዕለ፡ ዝንቱ፡ ሥጋክሙ፡ ወነፍስትክሙ፡ መዋ
13 ቲ፡ ኢትበልዎ፡ ለሃ፡ ለፍትወቱ፡፡ ወኢትረስይዎ፡ ለነፍስክሙ፡ ንዋየ፡ ሐቅል፡ ለዐመፃ፡
ወለኃጢአት፡፡ ወረስዩ፡ ርእሰክሙ፡ ለእግዚአብሔር፡ ከመ፡ ዘተንሥአ፡ እሞውታን፡ ወነፍስ
14 ተክሙኒ፡ ለእግዚአብሔር፡ ንዋየ፡ ሐቅል፡ ለጽድቅ፡፡ ወኃጢአትሰ፡ ኢትኴንነክሙ፡ እ
15 ንከ፡ እስመ፡ ወፃእክሙ፡ እምገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ወበጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ ገባእክሙ፡፡
16 ምንተ፡ እንከ፡ ንብል፡ ንገብሮኑ፡ እንከ፡ ኃጢአተ፡ እስመ፡ ወፃእነ፡ እምገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪ
ት፡ ወገባእነ፡ በጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ ሐሰ፡፡ ኢታአምሩኑ፡ ከመ፡ ለዘ፡ ተአዘዝክሙ፡ ወለ
ዘ፡ ለሁ፡ ትቤሉ፡ አግብርቲሁ፡ አንትሙ፡፡ ወውስተ፡ ዘኀበርክሙ፡ ሎቱ፡ አቅነይክሙ፡ ርእ
ሰክሙ፡፡ እመ፡ ለኃጢአት፡ ለሃ፡ ትቤልዋ፡ ወኀበርክሙ፡ ተአብሱ፡ አግብርቲሁ፡ አንት
ሙ፡ ትክውኑ፡ ለሞት፡፡ ወእመኒ፡ ለጽድቅ፡ ለሃ፡ ትብልዋ፡ ወኀበርክሙ፡ ውስተ፡ ሠና
ይ፡ አግብርተ፡ እግዚአብሔር፡ አንትሙ፡፡

Hoc autem scitote, omnes qui baptizati estis in Dominum nostrum Jesum Chri- 3
stum, in mortem ejus baptizati estis. Et sepulti sumus cum eo per baptismum 4
ejus in ipsius mortem, ut quemadmodum suscitatus est ipse Christus à mortuis
per gloriam patris sui, ita nos etiam in nova vita ambulemus. Quòd si ve- 5
rò conformes facti sumus morti ejus, etiam vitæ ejus conformes facti erimus. 6
Verùm hoc scitote, quòd vetus ille homo crucifixus est, ut aboleret corpus pec- 7
cati; Quia per mortem ejus liberavit nos à perpetrando peccato. Et si mor- 8
tui sumus cum Christo, credimus etiam cum illo vivemus. Scientes quòd sus- 9
citatus est Christus à mortuis, nec iterum igitur moritur, neque ampliùs deprehen-
dit eum mors. Et hoc quòd mortuus est, mortuus est semel, & per mortem ejus abole- 10
vit peccatum : & hoc quòd vivit, Deo vivit. Ita etiam vos, exhibete vosmet 11
mortuos peccato, & vivi estote secundùm voluntatem Dei per Jesum Christum.
Et regnare ne facite peccatum super istam carnem vestram & moriens corpus 12
vestrum: concupiscentiis ejus ne consentiatis. Et ne exhibeatis animas vestras 13
arma iniquitatis & peccati, sed exhibete vosmetipsos Deo, tanquam homines
qui ex mortuis suscitantur, & animas vestras arma justitiæ Deo. Et pec- 14
catum quidem vobis non dominabitur ampliùs, quoniam evasistis à præstando
mandata legis, & per gratiam Dei conversi estis. Quid igitur dicemus? pa- 15
trabimúsne igitur peccata quia evasimus à præstando mandata legis, & per gra-
tiam Dei conversi sumus? absit. An nescitis quòd cui subditi estis, & cui 16
vosipsos accommodatis, ejus servi estis: & in quo socios vos adjungitis ali-
cui, vosmetipsos inservire facitis : si peccato vos accommodaveritis, & delin-
quendo associaveritis, vos servi ejus facti estis ad mortem; si autem ju-
stitiæ vos accommodaveritis & associaveritis in bono, servi Dei estis.

Pppp 2

Gratia autem Deo, quòd fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde
17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ (ι)ἐκ καρδίας
in *quam* traditi estis formam doctrinæ. Liberati autem à peccato,
18 εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
servi facti estis justitiæ. Humanum dico, propter infirmitatem carnis
19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
vestræ. Sicut enim exhibuistis membra vestra *servas* immunditiæ & iniquitati,
ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ,
ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra *servas* justitiæ, in
εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν (κ)δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ, εἰς
sanctificationem. Cùm enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.
20 ἁγιασμόν. Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
Quem ergò fructum habuistis tunc, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum,
21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων,
mors. Nunc verò liberati à peccato, servi facti autem Deo,
22 θάνατος. Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ,
habetis fructum vestrum in sanctificationem: at finem, vitam æternam.
ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.
Nam stipendia peccati, mors: *at donatio* Dei, vita æterna,
23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος,
in Christo Jesu Domino nostro.
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

CAP. VII. ζ'.

An ignoratis, fratres, (scientibus enim legem loquor,) quia lex dominatur
1 Ἢ Ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ,) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει
homini ad quantum tempus vivit? Nam quæ sub viro est mulier *viventi* viro
2 τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ
alligata est *lege*: si autem mortuus fuerit vir, soluta est à lege viri.
δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

Igitur vivente viro, adultera *decernetur*, si fuerit viro
Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς (α) χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ 3
alteri: si autem mortuus fuerit vir, liberata est à lege, *ad non esse*
ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
eam adulteram, factam viro alteri. Itaque, fratres mei, & vos
αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς 4
mortificati estis legi per corpus Christi, *ad esse vos*
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς
alteri ex mortuis *excitato*, ut fructificemus Deo. Cùm enim essemus
ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν 5
in carne, passiones peccatorum *illæ* per legem, operabantur in
ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν
membris nostris, *ad fructificandum* morti. Nunc autem soluti sumus
τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν 6
à lege, *mortui* in qua detinebamur, ita ut *servire nos* in novitate spi-
ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύ-
ritûs, & non vetustate literæ. Quid ergò dicemus? lex peccatum
Θ' ματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; 7
ne fiat: sed peccatum non cognovi, *si non* per legem: *ipsamque* nam concupiscentiam
μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν
nesciebam, *si non* lex diceret; Non concupisces. *Occasionem* autem accipiens pecca-
οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις. Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρ- 8
tum, per mandatum *adoperatum* est in me omnem concupiscentiam: sine enim lege
τία, διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου
peccatum mortuum. Ego autem vivebam sine lege aliquando: *Veniente autem man-*
Η' ἁμαρτία νεκρά. Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐν- 9
dato, peccatum revixit: Ego autem mortuus sum: & inventum est mihi mandatum,
τολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν· Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ, 10
quod ad vitam, hoc ad mortem.
ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον.

MS.A. (ι) ἐκ καθαρᾶς καρδίας (κ) ὅπλα

Κεφ. ζ'. MS.A. (α) χρηματίσει ἡ γυνὴ, ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

Gratia autem sit Deo, quòd fueritis servi 17
peccati, obedieritis autem ex corde ei formæ
doctrinæ cui traditi estis. Quumque libe- 18
rati sitis à peccato, subjecti estis justitiæ.
Sicut inter homines loquor, propter infir- 19
mitatem carnis vestræ: ut quemadmodum
parâstis membra vestra ad servitutem im-
munditiæ & iniquitatis, ita etiam nunc ap-
paretis membra vestra ad servitutem justitiæ
& sanctimoniæ. Quum enim servi essetis 20
peccati, liberi eratis justitiæ. Ecquam spe- 21
ciem habebatis tunc ex eo cujus vos hodie
pudet? novissimum enim ejus mors est.
Nunc autem quum liberati sitis à peccato, 22
& facti sitis servi Deo, habetis fructos san-
ctos, quorum finis est vita æterna. Mer- 23
catura enim peccati mors est, & donum Dei
vita æterna per Dominum nostrum Jesum
Christum.

CAP. VII.

Feriâ tertiâ Passionis. 12.

An nescitis, fratres mei, (gnaros enim 1
Legis alloquor) Legem dominari viro quan-
diu vixerit? Ut mulier quæ devincta est 2
marito suo per Legem quandiu vivit: sed si
mortuus fuerit maritus ejus, liberata est à
lege mariti sui. Quòd si vivente marito 3
suo conjuncta fuerit cum altero viro, eva-
det mœcha: sin autem obierit maritus ejus,
liberata est à Lege; nec erit mœcha, si fiat
viri alterius. Nunc igitur, fratres mei, mor- 4
tui estis Legi in corpore Christi, ut sitis al-
terius, illius *nempe* qui excitatus est à mor-
tuis, ut edatis fructus Deo. Quum enim 5
essemus in carne, dolores peccatorum qui per
Legem, concitabantur in membris nostris,
ut fructus ferremus morti. Nunc autem ces- 6
samus à Lege, & mortui sumus ei qui nos
detinebat, ut serviamus deinceps in novi-
tate spiritûs, non autem in vetustate scri- 7
pturæ. Quid ergò dicemus? Legem pec-
catum esse? Absit. Sed peccatum non didici,
nisi per Legem. Non enim concupiscentiam
novissem, nisi Lex dixisset; Non concupisces.
Proindè hoc præcepto invenit sibi occasioné 8
peccatum, & consummavit in me omnem
concupiscentiam: siquidem absque Lege
peccatum mortuum erat, Ego verò vivus 9
eram sine Lege quondam: quum autem ad-
venit præceptum, peccatum revixit, At ego 10
mortuus sum: & repertum est mihi præ-
ceptum illud vitæ, ad mortem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወአኰቴት ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ አግብርተ ፡ ኃጢአት ፡ አንትሙ ፡ ተአዘዝክሙ ፡ በኵ
18 ሉ ፡ ልብክሙ ፡ ለዘ ፡ ተወህበ ፡ ለክሙ ፡ በአርአያ ፡ ዚአሁ ፡ ትትመሀሩ ። ወተገዓዝክ
19 ሙ ፡ እምኃጢአት ፡ ወተቀነይክሙ ፡ ለጽድቅ ። ሕገ ፡ ሰብእ ፡ ንብለክሙ ፡ እስመ ፡ ድ
ኩም ፡ ነፍስትነ ፡ በከመ ፡ ቀደሙ ፡ አቅነይክሙ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለኃጢአት ፡ ወለርኩስ ፡ ወለጣ
20 ዖት ። ከማሁ ፡ ይእዜኒ ፡ አቅንዩ ፡ ነፍስተክሙ ፡ ለጽድቅ ፡ ወለቅድሳት ። ወእመሰ ፡
21 ተቀነይክሙ ፡ ለኃጢአት ፡ ግዑዛን ፡ አንትሙ ፡ በኀበ ፡ ጽድቅ ። ወበውእቱ ፡ ፍሬክሙ ፡
22 ዘአሜሁ ፡ ናሁ ፡ ይእዜ ፡ ትትኃፈሩ ፡ በቱ ፡ እስመ ፡ ድኅሪሁ ፡ ሞቱ ፡ ሞት ። ወይእዜ
ሰ ፡ ተግዕዝክሙ ፡ እምኃጢአት ፡ ወተቀነይክሙ ፡ ለጽድቅ ፡ ወፈረይክሙ ፡ ለቅድሳት ፡ ወ
ማኅለቅቱሰ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ።

Gratias autem Deo quod servi existentes peccati, subditi facti estis toto corde 17
vestro ei quod vobis traditum est pro exemplari ipsius doctrinæ. Et liberi facti 18
estis à peccato, & servi facti estis justitiæ. More hominum alloquimur vos, eò quod 19
infirmum est corpus nostrum; Quemadmodum antea vosmetipsos inservire fecistis
peccato, & impuritati, & idolis: ita nunc corpora vestra exhibete servos justitiæ & 20
sanctimoniæ. Quum enim servi eratis peccati, liberi eratis quoad justitiam. 21
Et in illo fuit fructus vester tunc temporis: ecce autem de eo nunc erubescitis: 22
quia finis illi mors est. Nunc autem liberi facti à peccato, servi facti estis ju-
stitiæ, & fructum editis in sanctimoniam: & finis etiam ejus, vita æterna.

Versio VULGATA LATINA.

17 Gratias autem Deo, quòd fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde in
18 eam formam doctrinæ, in quam traditi estis. Liberati autem à peccato,
19 servi facti estis justitiæ. Humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ:
sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, & iniquitati ad
iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificatio-
20 nem. Cùm enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergò
21 fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis
22 illorum mors est. Nunc verò liberati à peccato, servi autem facti Deo,
habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.
23 Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Christo
Jesu Domino nostro.

CAP. VII.

1 AN ignoratis, fratres, (scientibus enim legem loquor,) quià lex in homine
2 dominatur, quanto tempore vivit? Nam quæ sub viro est mulier, vivente
viro, alligata est legi: si autem mortuus fuerit vir ejus, soluta est à lege viri.
Igitur, vivente viro, vocabitur adultera si fuerit cum alio viro: si autem 3
mortuus fuerit vir ejus, liberata est à lege viri: ut non sit adultera si
fuerit cum alio viro. Itaque, fratres mei, & vos mortificati estis legi per 4
corpus Christi: ut sitis alterius, qui ex mortuis resurrexit, ut fructifice-
mus Deo. Cùm enim essemus in carne, passiones peccatorum, quæ per 5
legem erant, operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti.
Nunc autem soluti sumus à lege mortis, in qua detinebamur, ita ut 6
serviamus in novitate spiritûs, & non in vetustate literæ. Quid ergò dice- 7
mus? lex peccatum est? Absit. Sed peccatum non cognovi, nisi per
legem: nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret; Non concu-
pisces. Occasione autem acceptâ, peccatum per mandatum operatum est 8
in me omnem concupiscentiam. Sine lege enim peccatum mortuum erat.
Ego autem vivebam sine lege aliquando. Sed cùm venisset mandatum, 9
peccatum revixit. Ego autem mortuus sum: & inventum est mihi mandatum, 10
quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فلله المنة انكم كنتم للخطية عبيدا • فاطعتم من صميم قلبكم لرسم التعليم الذي
دفع اليكم * • الاحد الرابع بعد العنصرة *
18 * واذ قد تحررتم من الخطية • فقد تعبدتم للعدل *
19 قولا انسانيا اقول من اجل ضعف بشريتكم •
وكما انكم اوقفتم اعضاءكم بالنجاسة والاثم عبدات للاثم • هكذا اوقفوا الان اعضاءكم بالعدل
20 عبدات للطهارة * واذ كنتم للخطية عبيدا • كنتم ابرياء من العدل *
21 فاي ثمر كان لكم
وقتئذ بالذي تاتون الان منه وتخجلون • لان نهاية تلك الموت *
22 فالان اذ قد تحررتم من
الخطية وتعبدتم لله • فلكم ثمرتكم للطهارة • وعاقبتها حياة موبدة *
23 لان جرايات الخطية
وفوايدها موت • وموهبة الله حياة خالدة بيسوع المسيح ربنا • تم *
* الفصل السابع * • الاثنين من الجمعة الثالثة بعد العنصرة *
1 * او ما تعلمون يا اخوتي • اني انما اخاطب فقهاء الشريعة • ان الشريعة تستولي على الانسان
2 مدى الزمان الذي يحياه * لان المراة ذات الرجل مربوطة بالشريعة بالرجل الحي • فاذا
مات رجلها • فقد بطلت من شريعة الرجل *
3 فما دام الرجل اذا حيا • ان صارت لرجل اخر
فقد صارت فاجرة • فان مات الرجل فهي تحررت من الشريعة • وما تكون فاجرة ان صارت
4 لرجل اخر * فلذلك يا اخوتي انتم قد متم عن الشريعة • بجسد يسوع المسيح • لتصيروا
5 لاخر • للمنبعث من الموتى • لنثمر لله ثمرات * لاننا اذ كنا في الجسد كانت الام الخطايا التي
6 في الشريعة قد فعلت ما يخصها في اعضائنا • لنثمر اثمارا للموت * فالان قد بطلنا من
الشريعة • ومتنا عن الذي كنا ممسكين منه • لنخدم بتجدد الروح • لا بعتاقة الكتاب •
7 * فماذا نقول • هل الشريعة خطية • معاذ الله • لكنني ما عرفت الخطية الا بالشريعة • ولا عرفت
8 الشهوة لو لم تقل الشريعة لا تشتهين * فلما احدثت الخطية بالوصية حجة • فعلت في كل
9 شهوة • لان بغير الشريعة كانت الخطية مايتة * وانا كنت بغير شريعة عايشا قديما •
10 فلما جاءت الوصية عاشت الخطية * ومت انا • فوجدت لي الوصية التي للحياة هي
نفسها للموت *

Gratias autem Deo, quòd fueritis servi peccati, sed obedistis ex sinceritate cordis vestri instituto doctrinæ quæ tradita est vobis. 17

Dominicâ quartâ post Pentecosten.

Cùm ergò liberati sitis à peccato, & servi facti justitiæ, 18 *Sermonem humanum dicam propter infirmitatem carnis vestræ: Quemadmodum addixistis membra vestra in turpitudine et iniquitate ancillas iniquitati: sic addicite modò membra vestra in institia ancillas puritati.* 19 *Item cùm essetis peccato servi, eratis immunes à justitia.* 20 *At quem fructum habebatis tunc temporis in eo quod horretis nunc & erubescitis? finis enim illius, mors est.* 21 *Nunc verò manumissi à peccato, & servi facti Deo, habetis fructus vestros in munditiem, & finem illorum vitam æternam.* 22 *Etenim stipendia peccati ejúsque emolumenta, mors est: donum autem Dei, vita perennis, per Jesum Christum Dominum nostrum.* 23 Finis.

CAP. VII.

Feriâ secundâ infra hebdomadam tertiam post Pentecosten.

AN nescitis ô fratres mei; (equidem legis peritos alloquor) quòd lex dominatur homini spatio temporis quod vivit? 1 *Mulier enim conjugata, est alligata legi per virum viventem: ubi verò mortuus fuerit vir ejus, jam exempta est à lege viri.* 2 *Quamdiu ergo vivus est maritus, si fuerit alterius viri, facta est adultera: at moriente viro, ipsa libera est à lege: nec erit adultera, si fuerit alterius viri.* 3 *Proinde vos ô fratres mei, jam mortui estis legi per corpus Jesu Christi, ut sitis alterius, nimirum ejus qui resurrexit à mortuis, ut producamus Deo fructus.* 4 *Cùm enim essemus in carne, passiones peccatorum quæ sunt per legem, operatæ sunt quod proprium est ipsarum in membris nostris, ut fructificaremus morti.* 5 *Nunc autem liberati sumus à lege, & mortui eâ qua detinebamur, ut serviamus in novitate spiritus, non in vetustate scripturæ.* 6 *Quid igitur dicemus? num lex peccatum est? Avertat hoc Deus. Attamen peccatum non cognovi nisi per legem: et concupiscentiam non novissem nisi lex dixisset, Ne concupiscas.* 7 *Cùm enim peccatum accepisset occasionem per præceptum, causavit in me omnem concupiscentiam: siquidem sine lege peccatum erat mortuum,* 8 *Et ego sine lege quondam vivus eram: at veniente præcepto, vixit peccatum,* 9 *Ego verò mortuus sum. Et inventum est mihi præceptum quod institutum erat ad vitam, ipsummet cedere ad mortem.* 10

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 [illegible]ሰ : ለኀጢአት : ሞት : ወጸጋ : እግዚአብሔርሰ : ሕይወት : ዘለዓለም ::

ገ

1 [illegible] ለተለመሩ : ለኣዊነ : ሕግ : ንነግረክሙ : ትለው : እስመ : ሕግ : ይቀንዮ : ለሰብእ : እ
[illegible] : ሕያው : ውእቱ :: እመከመ : ባቲ : ብእሲት : ብእሲ : እመጠነ : ሕያው : ብ
[illegible] ለሰርት : ይእቲ : በሕግ : ወእመከመሰ : ሞተ : ሞታ : ተስዕረት : እምሕገ : ብእሲ
3 [illegible] ወእንዘሰ : ሕያው : ብእሲሃ : ዝሙተ : ይከውና : ኀጢአተ : ለእመ : ቀርበት : ካ
[illegible] : ብእሲ :: ወይእዜኒ : ለኣዊነ : ሞትክሙ : እምኦሪት : በእንተ : ሥጋሁ : ለክር
[illegible] : ከመ : ትኩኑ : ከመዘ : ደግመ : ትወልደ : ከመ : ንፍረይ : ለእግዚአብሔር ::
5 [illegible] : በሕገ : ሰብእ : ንገብር : ጸንዐ : ሳዕሴነ : መቅሠፍት : በስሒነ : ሕገገ : ኦሪት : ወ
[illegible] : ለሞት :: ወይእዜሰ : ተሰዕርነ : እምኦሪት : ወኃደግነ : ዘቀደሙ : ትምህርተ :
[illegible] : ለሐዲስ : መንፈስ : ወአኮ : ለብሉይ : መጽሐፍ :: ፀ መንት : እንከ : ን
7 [illegible] : ኀጢአተኑ : ይእቲ : ኦሪት : ሐሰ : ወባሕቱ : እምኢያእመርክሙ : ለኀጢአ
[illegible] : ለመጽአት : ኦሪት : ፍትወተኒ : እምኢያእመርክሙ : ግሙራ : መንት : ይእቲ :
8 [illegible] : ኦሪት : ኢትፍትው :: ወመክንያተ : ኮነት : ይእቲ : ትእዛዝ : ለኀጢአ
[illegible] : ወአመጽአት : ሳዕሌየ : ኵሎ : ፍትወታ :: ወቀደሙሰ : ዘእንበለ : ኦሪት : ምውት :
9 [illegible] : ኀጢአት :: ወአነሂ : ሕያውኩ : ትከት : ዘእንበለ : ትምጻእ : ኦሪት :: ወእም
10 [illegible] : ትእዛዝ : ኦሪት : ሕይወት : ኀጢአት :: ወአነሰ : ሞትኩ : ወኮነትኒ :
[illegible] : እንታክቲ : ትእዛዝ : ሕይወት ::

Imaginatio enim peccati, mors est: gratia autem Dei, vita æterna. 23

CAP. VII.

IGnoratisne fratres nostri (vos alloquimur Legis sequaces) quòd lex dominatur homini, quamdiu ipse vixerit. 1 *Dum viro mulier est, quandiu vivit vir ejus, per legem devincta est: quòd si mortuus fuerit vir ejus, soluta est à lege viri ejus:* 2 *At vivente marito ejus, adulterii peccatum imputabitur ei, si ipsa accesserit alii viro.* 3 *Et nunc fratres nostri, mortui estis à lege per corpus Christi, ut essetis tanquam ille qui regenitus est, ut fructum feramus Deo.* 4 *Cùm secundùm legem hominis operamur, efficax est in nos ira per impotentiam mandatorum legis, & fructificamus morti.* 5 *Nunc autem soluti sumus à lege, & liberati à priori doctrina ut serviamus novitati spiritûs, & non vetustati Scripturæ.* 6 *Quid ergò dicemus? Lex peccatum est? absit: Veruntamen peccatum vobis non demonstrâssem, nisi advenisset lex: concupiscentiam quidem vobis non omninò notam fecissem quid sit, nisi dixisset lex, Non concupisces.* 7 *Et occasio fuit illud præceptum peccato, & adduxit super me omnem concupiscentiam: Antea enim absque lege mortuum fuit peccatum.* 8 *Et ego quidem vivebam quondam antequam advenit Lex: deinde autem veniente præcepto legis, peccatum vixit.* 9 *Et ego mortuus sum, & factum est mihi in occisionem illud ipsum præceptum vitæ.* 10

Nam peccatum, *occasionem accipiens* per mandatum, seduxit me, & per illud
11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι᾽ αὐτῆς
occidit. Itaque quidem lex sancta: & mandatum sanctum, & justum, & bonum.
12 ἀπέκτεινεν. Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος· καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία, καὶ δικαία, καὶ ἀγαθή.
Ergò bonum, mihi factum est mors? *ne fiat*: sed peccatum, ut
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ (β) γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα
appareat peccatum, per bonum mihi adoperatum mortem, ut fiat *secundum*
φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽
hyperbolem peccans peccatum per mandatum. Scimus enim quia
14 ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἴδαμεν (γ) γὰρ ὅτι
lex spiritualis est: ego autem carnalis sum, venundatus sub pec-
ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ (δ) σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρ-
cato. Quod enim adoperor, non *cognosco*: non enim quod volo, hoc ago:
15 τίαν. Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω·
sed quod odi, illud facio. Si autē quod *non volo*, illud facio, consentio legi,
16 ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ,
quoniam bona. Nunc autem non *ampliùs* ego adoperor illud, sed *habitans* in
17 ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν
me peccatum. Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne mea,
18 ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν, ἐν τῇ σαρκί μου,
bonum: nam velle, adjacet mihi, *at* perficere bonum, non
ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν, παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ (ε) καλὸν, οὐχ
invenio. Non enim quod volo, facio bonum: sed quod *non volo*, malum, hoc ago.
19 εὑρίσκω. Οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ᾽ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω.
Si autem quod *non volo*, *ego* illud facio, non jam ego adoperor illud, sed
20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽
habitans in me peccatum. Invenio igitur legem, volenti mihi facere
21 ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν
bonum, quoniam mihi malum adjacet. Condelector enim legi Dei
22 τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ
secundùm interiorem hominem: Video autem aliam legem in membris meis
κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, 23
repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me lege
(ζ) ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ
peccati *existente* in membris meis. *Miser* ego homo, quis
τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς 24
me liberabit de corpore mortis hujus? *Gratias habeo* Deo per
με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ 25
Jesum Christum Dominum nostrum: *nempè* igitur ipse ego *quidem* mente servio legi
Ι΄ ΙΑ΄ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοΐ δουλεύω νόμῳ
Dei: *at* carne, legi peccati.
Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

CAP. VIII. η΄.

Nulla nempè nunc *condemnatio his* qui in Christo Jesu, non secundùm carnem *am-*
Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα (α) περι- 1
bulantibus, *sed secundùm spiritum*. Nam lex spiritûs vitæ in Christo
πατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ 2
Jesu, liberavit me à lege peccati, & mortis. Nam impossi-
Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνα- 3
bile *legis*, in quo infirmabatur per carnem, Deus *suummissum* filium mittens in
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν
similitudinem carnis peccati, & de peccato, damnavit peccatum in carne:
ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί·
Ut justificatio legis impleretur in nobis, non secundùm carnem *ambulantibus*,
Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, 4
sed secundùm spiritum. Nam secundùm carnem *existentes*, ea quæ carnis, sa-
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρο- 5
piunt: qui verò secundùm spiritum, ea quæ spiritûs.
νοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

MS. A. (β) ἐγένετο (γ) δὲ (δ) σάρκινός (ε) καλὸν, οὔ. Οὐ γὰρ (ζ) ἀντιστρατευόμενον, καὶ αἰχμαλωτίζοντα τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου τῷ ὄντι ἐν τοῖς ΚΕΦ. η΄. MS. A. (α) περιπατοῦσιν. Ὁ γὰρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

Peccatum enim occasione illâ quam nactum est sibi per præceptum, seduxit me, & per illam necavit me. 11 Lex itaque sancta est, & præceptum sanctum, justúmque, & bonum. 12 Bonum ergò mihi ad mortem factum est? 13 absit: imò peccatum, ut appareret peccatum esse, quod per bonum consummavit in me mortem: ut magis obnoxium esset peccatum per præceptum. Scimus enim Legem 14 Spiritûs esse; ego verò carnis sum, & venditus sum peccato. Quod enim perpetro, 15 non agnosco: neque quod volo, facio; sed quod odi, illud ipsum ago. Sed si quod no- 16 lo, ego facio, suffragium fero Legi eam bonam esse. Nunc autem non ego quidem 17 hoc perpetro, sed peccatum quod habitat in me. Novi enim non habitare in me, (hoc 18 est autem in carne mea) bonum: nam ut velim bonum, facile quidem mihi est; at ut illud exequar impotens sum. Non enim 19 bonum quod volo facere, facio: sed malum quod nolo exequi, idipsum exequor. Quòd 20 si illud quod nolo, facio, non ego quidem facio, sed peccatum quod habitat in me. Comperio ergò hanc legem consentientem 21 menti meæ volenti benè agere, quoniam malum propinquum est mihi. Delector e- 22 nim Lege Dei in homine interiore. Sed vi- 23 deo legem aliam in membris meis quæ pugnat adversùs legem mentis meæ, & captivum me reddit legi peccati, quæ est in membris meis. Miser ego homo, quis me libe- 24 rabit à corpore isto mortis? Gratias ago 25 Deo, per Dominum nostrum Jesum Christum.

Aurorâ dominicæ magnæ Resurrectionis. 13.

Nunc igitur ego quidem mente meâ servus 26 sum Legis Dei, carne verò meâ sum servus legis peccati.

CAP. VIII.

Proinde nulla est condemnatio iis qui 1 non ambulant secundùm carnem in Jesu Christo. Lex enim spiritûs vitæ, qui est in 2 Jesu Christo, liberavit te à lege peccati & mortis. Nam quum impotens esset Lex 3 propter infirmitatem carnis, misit Deus Filium suum in similitudine carnis peccati, propter peccatum, ut reum perageret peccatum in carne ipsius. Ut justitia Legis in 4 nobis adimpleatur, qui non carne ambulamus, sed Spiritu. Ii enim qui carnales sunt, 5 quæ carnis sunt cogitant; qui verò spirituales sunt, quæ sunt Spiritûs cogitant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እስመ : ኮነት : ምክንያተ : ይእቲ : ትእዛዝ : ለኀጢአት : ወበእንቲአሃ : ኬደኒ : ወቀተለ
12 ኒ።:=፦ ወይእዜኒ : ኦሪትሰ : ቅድስት : ወትእዛዝኒ : ጽድቅ : ውእቱ : ወሠናይ : ወበረከ
13 ት።:=፦ እፎኑ : እንከ : ቢተኒ : ደእሙ : ቀታሊ : ይከውነኒ : ዝኩ : ዘሠናይ : ለሐስብ ::
እኮኑ : ከመ : ይትዐወቅ : ኃጥእ : ወከመ : ትትለሞር : ኀጢአት : እምውእቱ : ትእዛዝ :
14 መጽአት : ኦሪት : ወከመ : ትፋለጥ : ሠናዩ : እምእኩይ።:=፦ ፤ ናአምር : ከመ : ኦሪ
15 ትሰ : በመንፈስ : ቅዱስ : ውእቱ : ወአንሰ : ዘሥጋ : ወደም : ለሠይጥ : ለኀጢአት።:=፦ እ
16 ስመ : ዘኢየአምር : እገብር : ወዝኩ : ዘእጸልእ : ኪያሁ : ከመ : እገብር።:=፦ ወእመሰ
ኒ : ዘኢይፈቅድ : እገብር : ሠናየኒ : ካዕበ : ዝኩ : ዘመጽአት : ሕገገ : ኦሪት።:=፦

Quoniam occasio fuit illud mandatum peccato, & per illud conculcavit me, 11 *& occidit me. Nunc autem lex sancta est, & mandatum justum est, & bo-* 12 *num, atque benedictum. Quomodo igitur mihi tantùm ad occisionem factum* 13 *est illud quod æstimatum boni habet? Annon ut notus esset peccator, & ut di-* *gnosceretur peccatum ex ipso mandato, advenit lex; & ut distingueret bonum à* 14 *malo? Scimus quòd Lex quidem per Spiritum sanctum est: ego autem ex car-* 15 *ne & sanguine venditus peccato. Quoniam quod ignoro, perpetro: & hoc* 16 *quod odio habeo, illud idem facio. Si autem id quod nolo, facio, bonum est* *proinde hoc quòd adveniret mandatum legis.*

Versio VULGATA LATINA.

11 Nam peccatum occasione acceptâ per mandatum, seduxit me, & per illud occidit.
12 Itaque lex quidem sancta, & mandatum sanctum, & justum, & bonum. Quod er-
13 gò bonum est, mihi factum est mors? Absit. Sed peccatum, ut appareat peccatum,
per bonum operatum est mihi mortem: ut fiat supra modum peccans peccatum
14 per mandatum. Scimus enim quia lex spiritualis est: ego autem carnalis sum,
15 venundatus sub peccato. Quod enim operor, non intelligo: non enim quod vo-
16 lo bonum, hoc ago: sed quod odi malum, illud facio. Si autem quod nolo, illud
17 facio: consentio legi, quoniam bona est. Nunc autem jam non ego operor illud,
18 sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne
mea bonum. Nam velle, adjacet mihi: perficere autem bonum, non invenio.
19 Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Si au-
20 tem quod nolo, illud facio: jam non ego operor illud, sed quod habitat in me,
21 peccatum. Invenio igitur legem, volenti mihi facere bonum, quoniam mihi ma-
lum adjacet: Condelector enim legi Dei secundùm interiorem hominem: Video 22
autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captivan- 23
tem me in lege peccati, quæ est in membris meis. Infœlix ego homo, quis me 24
liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum Dominum 25
nostrum. Igitur ego ipse mente servio legi Dei; carne autem, legi peccati.

CAP. VIII.

Nihil ergò nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundùm 1
carnem ambulant. Lex enim spiritûs vitæ in Christo Jesu liberavit me à lege 2
peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per car- 3
nem: Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato
damnavit peccatum in carne, Ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non se- 4
cundùm carnem ambulam*, sed secundùm spiritû. Qui enim secundùm carnem sunt, 5
quæ carnis sunt, sapiunt: qui verò secundùm spiritum sunt, quæ sunt spiritûs, sentiunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 لان الخطية لما احدث بالوصية حجة • خدعتني بها وقتلتني * فالشريعة مقدسة • والوصية
12 مقدسة وعادلة وصالحة * افصالح اذا صار لي موتا • معاذ الله • بل الخطية • لتظهر الخطية
13 صانعة بالصالح موتا • لتصير الخطية خاطئة بعوق الافراط بالوصية • تم •
الثلثا من الجمعة الثالثة • * واننا لعالمون ان الشريعة روحانية هي • وانا بشري
14 انا • فقد باعني الخطية * لان ما اعمله لست اعرفه • ولا الذي اريده افعله • بل ما ابغضه
15 اياه اعمل * فان اكن ما لا اوثر اعمله • فاعترف مقرا ان الشريعة حسنة * فالان لست انا
16 الذي اعمله ايضا • لكن الخطية الساكنة في تصنعه * واني لعالم انما يسكن في اي في
17 بشري • شيئا صالحا • اما اشاء الخير فلذلك مبذول لي • فاما ان اعمل الخير فلست اجده •
18 * لانني لست اعمل الخير الذي اوثر • بل الشر الذي لست اريده • اياه اعمل * وان كنت
19 اعمل ما لا اوثر انا • فلست انا اعمله ايضا • لكن الخطية الساكنة في تعمله * فاجد اذا
20 الشريعة كمن يريد ان يعمل بي الخير • لان الشر مبذول لي * ومع هذا انلذذ بشريعة الله
21 تلذذا يخص الانسان الباطن * واعاين شريعة اخرى في اعضاي معسكرة بازاء شريعة عقلي
22 تسبيني بشريعة الخطية التي هي في اعضاي * انني انسان شقي • فمن ذا سواك ينقذني من
23 جسد الموت هذا * فاشكر الله بيسوع المسيح ربنا • فانا اذا بنفسي اخدم بعقلي شريعة الله •
24 واخدم ببشري شريعة الخطية •
25 الفصل الثامن • * فليست الان ولا دينونة ما للذين في امانة يسوع المسيح • اذ
1 كانوا يتصرفون لا فيما يخص البشر • بل فيما يخص الروح • الاربعا من الجمعة الثالثة •
2 * لان شريعة روح الحياة بيسوع المسيح • قد عتقني من شريعة الخطية والموت • تم •
3 * لان لاجل عدم قوة الشريعة الذي مرضت به بالبشر • ارسل الله ابنه بشبه بشر الخطية •
4 ومن اجل الخطية دان الخطية ببشرية * ليتم عدل الشريعة فينا • الذين ما تسلك فيما يخص
5 بالبشر • بل فيما يخص الروح * لان الذين هم فيما يخص بالبشر • انما يراوون مشيات البشر •
والذين هم فيما يخص بالروح يرون رويات الروح •

Nam peccatum acceptâ per præceptum 11
occasione, decepit me per illud & occi-
dit. Lex quidem sancta, & præce- 12
ptum sanctum, justum, ac bonum.
Ergòne quod bonum est, factum est mihi 13
mors? Absit, imò peccatum: ut appa-
reret peccatum operari mortem per boni-
tatem, ut peccatum fieret peccatum
superans excessum per præceptum.
Finis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ tertiæ.

Et quidem novimus quòd lex spiritua- 14
lis est, at ego carnalis sum, & vendidit
me peccatum. Quod enim ago, ipsum 15
ignoro: nec quod volo, hoc facio: sed
quod odi, illud ago. Si ergò quod non 16
approbo, hoc facio, ingenuè fateor le-
gem esse bonam. Nunc autem non sum 17
ego qui adhuc illud facio, sed peccatum
in me habitans facit illud. Equidem 18
novi quòd non habitet in me, hoc est in
carne mea, res bona. Volo quidem bo-
num, & idcirco est mihi expositum: at
ut faciam bonum non reperio. Non 19
enim facio bonum quod volo, sed ma-
lum quod non volo, ipsum facio. Quod 20
si facio quod ego nolo igitur non ego ad-
huc facio, sed peccatum in me habi-
tans facit illud. Itaque invenio le- 21
gem quasi quendam volentem facere in
me bonum: (malum enim est mihi ex-
positum.) Præterea oblector lege Dei 22
oblectatione homini interno propriâ.
At video legem aliam in membris meis 23
castrametantem contra legem mentis
meæ, quæ me captivum reddit per legem
peccati quæ est in membris meis. Equi- 24
dem homo sum miser. Quis præter te
liberabit me ex hoc corpore mortis? At 25
gratias ago Deo Jesu Christo Domino
nostro. Itaque ego idem servio mente
meâ legi Dei, & servio carne meâ legi
peccati.

CAP. VIII.

Non est igitur ulla damnatio iis qui 1
sunt in fide Jesu Christi, dummodo se ex-
erceant non in his quæ propria sunt car-
nis, sed in his quæ propria sunt spiritus.

Feriâ quartâ infra hebdomadam tertiam.

Nam lex spiritus vitæ per Jesum Chri- 2
stum, emancipavit me à lege peccati &
mortis. Hucusque. *Ob defectum* 3
enim virium legis, quo laborabat in car-
ne, misit Deus filium suum sub specie
carnis peccati: & propter peccatum
condemnavit peccatum per carnem
ejus, Ut perficeret justitiam legis in 4
nobis qui non ambulamus in his quæ pro-
pria sunt carnis, sed in his quæ propria
sunt spiritus. Qui enim in his quæ 5
propria sunt carnis versantur, senti-
unt voluntates carnales: qui verò in
his quæ propria sunt spiritûs versan-
tur, sentiunt consilia spiritualia.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይእዜሰኒ : ኢኮንኩ : አነ : ገባሪሃ : እንታክቲ : ኃጢአት : እንተ : ኀደረት : ላዕሌየ ::
18 ወአአምር : ከመሰ : ኢትኀድር : ላዕሌየ : እስመ : ሠናይ : ውእቱ : ዘውስተ : ሥጋየ :: ፈቂደ :
19 ...ሪ : ሠናይሰ : ሀሎ : ኀቤየ : ወምግባረ : ሠናየ : አልብየ :: ወዘአኮሰ : ኢይፈቅድ : እግ
20 ...በር : ሠናየ : አኮኑ : ዝኩ : እኩየ : ዘእጸልእ : ኪያሁ : ደእሙ : እገብር :: ወእመሰኬ : ዘ
ኢይፈቅድ : እገብር : ኢኮንኩኬ : አነ : ገባሪሁ : እንታክቲ : ኃጢአት : ኀደረት : ላዕሌየ ::
21 ...ለዝኩ : ሕገ : ዘፈቀደ : ሊተ : እግበር : ሠናየ : ውእቱ : ኢምጽአ : ላዕሌየ : ለ
22 ...ሐዋዝ : ውእቱ : ሕገ : እግዚአብሔር : ውስተ : ልበ : ሰብእ :: ወረከብኩ :
23 ...ሕገ : ኃጢአት : ውስተ : አባልየ :: ወተፃብኦ : ወተቃተሎ : ምስለ : ዝኩ : ሕገ : እ
ግዚአብሔር : ዘውስተ : ልብየ : ወኀይለ : ዝኩ : ሕገ : ኃጢአት : ዘውስተ : አባልየ : ወፄወወ
24 ...መንገሌሁ :: ትሑት : ብእሲ : አነ : ሙኑ : እምአድኀነኒ : እምዝንቱ : ነፍስትየ : ሞ
25 ...ት :: 14 አኩት : እግዚአብሔር : በእንተ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :: አንሰ :
...እትቀነይ : ወልብየኒ : ለሕገ : እግዚአብሔር : ወነፍስየሰ : ለሕገ : ኃጢአት ::
1 ... : እንከ : ኵነኔ : አለ : ሀለዉ : በእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ ::
ዘቆዚሞስ : ወድምያኖስ : ወበ ፫ : ሰንበተ : አይሁድ : ዘጾም ::
2 ...ሕይወት : ተውህበ : በኢየሱስ : ክርስቶስ : ወውእቱ : አግዓዘነ : እምኃጢአት : ወ
3 ...ሞት :: ወሶበ : ተስእነነ : ገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : ፈነወ : እግዚአብሔር : ወልዶ : እንበይ
...ኃጢአት : ወለብሶ : ነፍስትነ : ኃጢአት : ወኰነና : ለይእቲ : ኃጢአት : በነፍ
4 ከመ : ያጸድቀነ : ኪያነ : ወከመ : ይረሲ : ለነ : ከመዝ : ፈጸመ : ገቢሮተ : ለሕገገ :
...ለእለ : በሕገ : መንፈስ : ቅዱስ : የሐውሩ : ወአኮ : ለእለ : በሕገ : ነፍስቶሙ : ይ
5 እስመ : ኵሎሙ : እለ : ግዕዘ : ነፍስቶሙ : ይገብሩ : ዘዝንቱ : ዓለም : ይ
...:: ወእለሰ : ለግዕዘ : መንፈስ : ቅዱስ : ይገብሩ : ዘእግዚአብሔር : ይሔልዩ ::

Et nunc igitur non sum ego qui perpetro hoc, sed *illud peccatum quod habitat in* 17
me. Et scio quòd non habitat in me quod bonum est, scilicet *in carne mea:* 18
velle operari bonum, adest mihi: sed opus bonum non habeo. Et si non habeo, 19
si nolo facere bonum, nónne hoc malum? quod odio habeo, illud tantùm operor.
Quòd si igitur hoc quod nolo facio, ergò non sum ego patrator illius, sed il- 20
lud peccatum quod habitat in me. Et comperio hanc legem, quòd voluntas mi- 21
hi est faciendi bonum illud, sed *adduco super me malum. Oblectatio est Lex Dei* 22
in corde hominis. Invenio autem aliam legem peccati in membris meis, & 23
militant & pugnant cum hac lege Dei, quæ est in corde meo: & valida est
ista lex peccati, quæ est *in membris meis, & captivum me reddit ei. Abjectus* 24
homo ego! quis me eripiet ex isto corpore mortis? Gratias Deo per Dominum 25
nostrum Jesum Christum: ego illi inservio, & cor etiam meum legi Dei; ani-
ma autem mea legi peccati.

CAP. VIII.

Non est igitur condemnatio iis qui sunt in Domino nostro Jesu Christo. 1
Festo Cozimi, & Damiani: & in tertio Sabbato Judæorum Jejunii,
Nam vita data est per Jesum Christum, & ille liberavit nos à peccato, & à 2
morte. Et cùm impotentes eramus ad præstandum mandata Legis, misit Deus 3
filium suum propter illud peccatum, qui induerit corpus nostrum peccati, & con-
demnavit ipsum peccatum in corpore suo: ut justificaret nos, nobisque ut pro- 4
pitius esset, utque ita adimpleret opus præceptorum Legis pro iis qui in lege Spi-
ritûs sancti ambulant, non autem pro iis qui in lege corporum suorum versantur.
Nam omnes qui corporum suorum dispositionem exequuntur, sapiunt quæ sunt 5
hujus mundi: at qui mentem præstant Spiritûs sancti, sapiunt quæ sunt Dei.

Nam prudentia carnis, mors: at prudentia spiritûs, vita
6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ
& pax. *Propter quod prudentia* carnis, inimica *in* Deum: nam
7 καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ
legi Dei non *subjicitur*: nec enim potest. *At* in carne *existentes*, Deo
8 νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ
placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, *si quidem*
9 ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ
Spiritus Dei habitat in vobis. Si autem quis Spiritum Christi non habet, hic non est
10 Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
ejus. Si autem Christus in vobis, *ipsum* quidem corpus mortuum propter peccatum: at
αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ
Spiritus vita propter *justitiam*. Si *autem* Spiritus *excitantis* Jesum ex
11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος (β) Ἰησοῦν ἐκ
mortuis habitat in vobis, *suscitans* Christum ex mortuis, vivificabit & mortalia
νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας (γ) τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ
corpora vestra propter inhabitantem ejus Spiritum in vobis. *Utique* ergò, fratres,
12 σώματα ὑμῶν (δ) διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
debitores sumus, non carni, *ad* secundùm carnem *vivere*. Si enim secundùm carnem
13 ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα
vixeritis, *futuri estis mori*: si autem Spiritu *actiones* *corporis* mortifi-
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ Πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
caveritis, vivetis. Quicunque enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.
14 τοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, (ε) οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.
Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timorem, sed accepistis spiritum
15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, (ζ) ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα
adoptionis filiorum, In quo clamamus, Abba, Pater. Ipse Spiritus *contestatur*
16 υἱοθεσίας, Ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ. Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ
spiritui nostro, quòd sumus filii Dei. Si autem filii, & hæredes:
τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι 17
hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: *si modò* compatimur,
κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ (η) συμπάσχομεν,
ut & conglorificemur. Existimo enim, quod non *digne* passiones *nunc*
ΙΒ' ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Λογίζομαι (θ) γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν 18
temporis, ad futuram gloriam *revelari* in nobis. Nam *anxia* expectatio
καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία 19
creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. Nam vanitati
τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. Τῇ γὰρ ματαιότητι 20
creatura subjecta est non volens, sed propter *subjicientem* in spe.
ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι.
Quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in
Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς 21
libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quòd omnis
τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν (ι) γὰρ ὅτι πᾶσα 22
creatura ingemiscit, & *comparturit* usque *nunc*. Non solùm autem, sed & ipsi
ἡ κτίσις συστενάζει, καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ 23
primitias Spiritûs habentes, & nos ipsi in *nobisipsis* gemimus,
τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος (κ) ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,
adoptionem filiorum expectantes, redemptionem corporis nostri.
υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.
Nam spe *servati* sumus: spes autem *visa* non est spes: quod *enim* videt
Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει 24
quis, quid & sperat?
τις, τί καὶ (λ) ἐλπίζει;

MS.A. (β) τὸν Ἰησοῦν (γ) ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν, ζωοποιήσει τὰ (δ) διὰ τὸ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ Πνεύματος (ε) ἔτι υἱοὶ Θεοῦ εἰσιν. (ζ) ἀλλὰ (η) συνπάσχομεν, (θ) δὲ, (ι) δὲ (κ) ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ (λ) ὑπομένει;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܪܢܝܐ ܓܝܪ ܕܒܣܪܐ ܡܘܬܐ ܗܘ. ܘܪܢܝܐ ܕܪܘܚܐ ܚܝܐ ܘܫܠܡܐ.
7 ܡܛܠ ܕܪܢܝܐ ܕܒܣܪܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܠܢܡܘܣܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܬܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ.
8 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܒܣܪ ܐܝܬܝܗܘܢ ܠܐܠܗܐ ܠܡܫܦܪ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ.
9 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܒܣܪܐ ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ. ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܪܘܚܗ ܕܡܫܝܚܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܗ.
10 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ. ܦܓܪܐ ܡܝܬ ܗܘ ܡܛܠ ܚܛܝܬܐ. ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܚܝܐ ܗܝ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ.
11 ܘܐܢ ܪܘܚܗ ܕܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܢܚܐ ܐܦ ܠܦܓܪܝܟܘܢ ܡܝܬܐ ܡܛܠ ܪܘܚܗ ܕܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.

* ܬܠܬܐ * ܒܫܒܐ * ܕܫܬ * ܕܨܘܡܐ *

12 ܗܫܐ ܐܚܝ ܚܝܒܝܢܢ ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܣܪܐ ܕܒܒܣܪܐ ܢܗܠܟ.
13 ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪܐ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܡܬ. ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܘܒܪܐ ܕܦܓܪܐ ܡܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ.
14 ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܕܒܪܝܢ ܗܢܘܢ ܒܢܝܐ ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ.
15 ܠܐ ܓܝܪ ܩܒܠܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܥܒܕܘܬܐ ܬܘܒ ܠܕܚܠܬܐ. ܐܠܐ ܩܒܠܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܣܝܡܬ ܒܢܝܐ. ܕܒܗ ܩܪܝܢܢ ܐܒܐ ܐܒܘܢ.
16 ܘܗܝ ܪܘܚܐ ܣܗܕܐ ܠܪܘܚܢ ܕܒܢܝܗܘܢ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ.
17 ܘܐܢ ܒܢܝܐ ܐܦ ܝܪܬܐ. ܝܪܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܒܢܝ ܝܘܪܬܢܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܐܢ ܢܚܫܫ ܥܡܗ ܥܡܗ ܐܦ ܢܫܬܒܚ.
18 ܡܚܫܒ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܚܫܐ ܕܙܒܢܐ ܗܢܐ ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ ܒܢ.
19 ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܒܪܝܬܐ ܡܣܟܝܐ ܘܡܩܘܝܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ.
20 ܒܪܝܬܐ ܓܝܪ ܠܣܪܝܩܘܬܐ ܐܫܬܥܒܕܬ ܠܐ ܟܕ ܨܒܝܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܗܘ ܕܫܥܒܕܗ ܥܠ ܣܒܪܐ.
21 ܕܐܦ ܗܝ ܒܪܝܬܐ ܬܬܚܪܪ ܡܢ ܫܥܒܕܐ ܕܚܒܠܐ ܠܚܐܪܘܬܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ.
22 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܪܝܬܐ ܡܬܬܢܚܢ ܘܚܒܠܐ ܡܚܒܠܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
23 ܘܠܐ ܗܢܝܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܪܫܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܒܢܦܫܢ. ܘܡܣܟܝܢܢ ܠܣܝܡܬ ܒܢܝܐ ܘܠܦܘܪܩܢܐ ܕܦܓܪܢ.
24 ܒܣܒܪܐ ܓܝܪ ܚܝܝܢ. ܣܒܪܐ ܕܝܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܒܪܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܚܙܝܢܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܡܣܟܝܢܢ ܠܗ.

Nam cogitatio carnis, mors est; cogitatio 6
autem spiritûs, vita & pax. Propterea 7
quòd cogitatio carnis inimicitia est adversùs Deum. Legi enim Dei non subjicitur,
quippe quæ non possit. Proindè ii qui in 8
carne sunt, placere Deo non possunt. Vos 9
autem non estis in carne, sed in spiritu, si
verè Spiritus Dei habitat in vobis: sin autem est aliquis in quo non sit Spiritus Christi, is non est ejus. Enimverò si Christus 10
in vobis est, corpus mortuum est propter peccatum; spiritus autem vivens est propter justitiam. Quòd si Spiritus illius qui 11
excitavit Dominum nostrum Jesum Christum à mortuis, habitat in vobis; is qui excitavit Dominum nostrum Jesum Christum à mortuis, etiam corpora vestra mortua vivificabit per Spiritum ejus habitantem in vobis.

Feriâ tertiâ hebdomadis sextæ Jejunii. 14.

Nunc fratres mei, debitores sumus non car- 12
ni, ut secundùm carnem ambulemus: Si 13
enim in carne vixeritis, futurum est ut moriamini: sed si spiritu conversationes corporis mortificaveritis, vivetis. Ii enim qui 14
Spiritu Dei ducuntur, hi sunt filii Dei.
Non enim accepistis spiritum servitutis rur- 15
sus ad timorem, sed recepistis spiritum adoptionis filiorum, per quem Patrem vocamus, Patrem nostrum. Et ipse Spiritus 16
suffragatur spiritui nostro, nos esse filios
Dei. Quòd si filii, etiam hæredes: hære- 17
des Dei, cohæredes autem Jesu Christi, ita ut si patiamur cum eo, etiam cum eo glorificandi simus. Siquidem existimo nequa- 18
quam dignas esse perpessiones hujus temporis gloriâ illâ, quæ revelanda est in nobis.
Omnis enim creatura sperat & expectat re- 19
velationem filiorum Dei. Nam creatura 20
subjecta est vanitati, non suâ sponte, sed
propter eum qui subjecit eam, Sub spe 21
quòd & ipsa creatura asseratur ex servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum
Dei. Scimus enim omnes creaturas suspi- 22
rare, & parturientis pati dolores ad hunc
usque diem. Nec illæ tantummodò, sed & 23
nos, qui habemus primitias Spiritûs, suspiramus in nobisipsis, & expectamus adoptionem, in redemptionem corporum no- 24
strorum. Quandoquidem per spem vivimus. Spes autem quæ conspicitur, non est spes: si enim illam aspicimus, cur illam expectabimus?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወሕሊናሁሰ : ለነፍስትነ : ሞተ : ያመጽእ : ላዕሌነ :: ወሕሊናሁሰ : ለመንፈስ : ቅዱስ : ሰ
7 ላመ : ወሕይወተ : ይሁበነ ::=> እስመ : ሕሊናሁ : ለነፍስትነ : ፀሩ : ለእግዚአብሔር :
8 ወእቱ : እስመ : ኢይገብር : ለሕገ : እግዚአብሔር : ወኢ : ይክሉ ::=> እስመ : ኵሎ
9 ሙ : እለ : ግዕዘ : ነፍስቶሙ : ይገብሩ : ለእግዚአብሔር : አድልዎ : ኢይክሉ ::=> ወአ
ንትሙሰ : አኮ : ለግዕዘ : ነፍስትክሙ : ዘትገብሩ : ዘእንበለ : በሕገ : መንፈስ : ቅዱስ ::

በሣልስ : ሰንበተ : አይሁድ : ምንባብ ::=>

እስመ : እግዚአብሔር : ላዕሌክሙ : ወዘሰ : አልቦ : መንፈስ : ክርስቶስ : ላዕሌሁ : ወእ
10 ቱ : ዘኢኮነ : ዚአሁ ::=> ወእመሰ : ክርስቶስ : ምስሌክሙ : ምዉተ : ረስየ : ነፍስትክ
ሙ : ለምግባረ : ኀጢአት : ወሕያዋነ : ረስየ : ነፍስተክሙ : ለምግባረ : ጽድቅ ::=>

Et cura etiam corporum nostrorum super nos adducit mortē; cogitatio autem Spiritûs 6
sancti pacem & vitam tribuit nobis. Quoniam quæ sapiunt corpora nostra, ini- 7
micitiæ sunt adversùs Deum, quia legem Dei non exequuntur, & ne possunt qui- 8
dem. Omnes enim qui genio corporum suorum indulgent, Deo placere nequeunt. 9
Vos autem mores corporum vestrorum non peragitis, sed in lege estis Spiritûs
sancti.

Pro tertio Sabbato Judæorum, Lectio.

Quia Deus apud vos: & qui non habet Spiritum Christi in eo, ille non est 10
ipsius. Si autem Christus vobiscum est, mortua reddet corpora vestra operibus
peccati: viva autem efficiet corpora vestra operibus justitiæ.

Versio VULGATA LATINA.

Nam prudentia carnis, mors est : prudentia autem spiritûs, vita & pax. Quoniam sapientia carnis inimica est Deo : legi enim Dei non est subjecta : nec enim potest. Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet, hic non est ejus. Si autem Christus in vobis est: corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus verò vivit propter justificationem. Quòd si Spiritus ejus, qui suscitavit Jesum à mortuis, habitat in vobis : qui suscitavit Jesum Christum à mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis. Ergò, fratres, debitores sumus non carni, ut secundùm carnem vivamus. Si enim secundùm carnem vixeritis, moriemini : si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. Non enim accepistis spiritum servitutis iterùm in timore: sed acce-

pistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus ; Abba (Pater.) Ipse 16
enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quòd sumus filii Dei. Si 17
autem filii, & hæredes : hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi : si
tamen compatimur, ut & conglorificemur. Existimo enim, quòd non sunt 18
condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in no-
bis. Nam expectatio creaturæ, revelationem filiorum Dei expectat. Vanita- 19
ti enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum, qui subjecit eam 20
in spe : Quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis, in liberta- 21
tem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quòd omnis creatura ingemiscit, & 22
parturit usque adhuc. Non solùm autem illa, sed & nos ipsi primitias Spiri- 23
tûs habentes ; & ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes,
redemptionem corporis nostri. Spe enim salvi facti sumus. Spes autem quæ vi- 24
detur, non est spes : nam quod videt quis, quid sperat ?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لان راي الجسد موت • وعلم الروح حياه وسلامه * لان مشيه الجسد عداوه الله
لانها لن تخضع لشريعه الله • لانها ما تستطيع * والذين هم في الجسد ما يمكنهم
يرضون الله * فانتم لستم في الجسد • بل في الروح • ان كان روح الله يسكن فيكم • وان
يكن احد ليس له روح المسيح • فهذا ليس هو للمسيح * فان يكن المسيح فيكم • فالجسم
مايت من اجل الخطيه • والروح حي من اجل العدل * وان يسكن فيكم روح من اقام يسوع
من الموتى • فالذي اقام المسيح من الموتى يحيي اجسامكم المايته • من اجل روحه الساكن فيكم •
* فنحن اذا يا اخوتي غرما لا للجسد • ان نعيش فيما يخص الجسد * لانكم ان عشتم فيما
يخص بالجسد • فانتم عتيدون ان تموتوا • وان امتم بالروح افعال الجسم فقد عشتم • تم •
• السبت الخامس بعد العنصره • * لان جميع الذين ينقادون بروح الله • فاوليك هم
ابناء الله * لانكم ما اخذتم ايضا روح عبوديه للخوف • بل اخذتم روح التبني الذي به
نهتف بالاب يا ابانا * هذا الروح يشهد لروحنا معنا • اننا اولاد الله * فان كنا اولادا
فنحن وراث • اي وارثوا الله ووارثون مع المسيح * ولين تالمنا معه • فذلك لكيما نشرف معه •
* لانني اعتقد ان الام هذا الوقت ما تعادل المجد العتيد ان يتجلى علينا * لان انتظار
البريه يتوقع استعلان بني الله * لان البريه خضعت للطلاله لا باختيارها • لكن من
اجل من خضع بتامل * ان والبريه نفسها تعتق من استعباد البلى • في عتق مجد
اولاد الله • تم • • الخميس من الجمعه الثالثه •
* واننا نعلم ان البريه كلها تتنهد وتتوجع معنا حتى الان * وليس البريه فقط • بل
والذين كانت لهم مقدمه باكوره الروح انفسهم • ونحن انفسنا نتنهد في ذاتنا •
متوقعين التبني الذي هو افتداء جسمنا * لاننا بالرجاء خلصنا • والرجاء المشاهد ليس
هو رجاء • لان ما يشاهده الانسان • ماذا يرجو منه •

Nam consilium carnis, mors est : dis- 6
cretio autem spiritus, vita & pax. Vo- 7
luntas quippe carnis, inimicitia Dei
est, quia non subditur legi Dei, siquidem
non potest : Et qui sunt in carne, Deo 8
placere non possunt. Vos autem non estis 9
in carne, sed in spiritu, si tamen spiritus
Dei habitat in vobis. Quòd siquis non
habet spiritum Christi, is non est Christi.
Verùm si fuerit Christus in vobis, certè 10
corpus mortuum est propter peccatum :
spiritus autem vivus propter justitiam.
Quòdsi habitat in vobis spiritus ejus 11
qui suscitavit Jesum à mortuis, is qui-
dem qui Christum suscitavit à mortuis,
vivificabit corpora vestra mortua, pro-
pter spiritum suum habitantem in vobis.
Nos itaque ô fratres mei, debitores su- 12
mus non carni, ut vivamus in his quæ
ad carnem pertinent. Nam si vixeritis in 13
his quæ pertinent ad carnem, vos estis
morituri : at si per spiritum mortifica-
veritis facta corporis, vivetis. Finis.

Sabbatho quinto post Pentecosten.

Omnes enim qui ducuntur Spiritu Dei, 14
ii sunt Filii Dei. Siquidem non acce- 15
pistis iterum spiritum servitutis ad ti-
morem : sed accepistis spiritum adoptio-
nis, per quem exclamamus ad Patrem,
O Pater noster. Hic Spiritus testatur 16
spiritui nostro nobiscum, quòd sumus
Filii Dei. Quodsi sumus filii, ergo su- 17
mus hæredes : nempe hæredes Dei, &
hæredes cum Christo. Et verò si pati-
mur cum ipso, id quidem fit ut glorifi-
cemur cum ipso. Credo enim quod pas- 18
siones hujus temporis non sunt adæqua-
tæ gloriæ revelandæ super nos : Quoni- 19
am expectatio creaturæ expectat reve-
lationem filiorum Dei. Etenim creatu- 20
ra se subjecit errori, non proprio arbi-
trio, sed propter eum qui se subjecit cum
spe, Quòd eadem creatura emanciparetur 21
tur è servitute corruptionis, in libertate
gloriæ filiorum Dei. Hactenus.

Feriâ quintâ hebdomadæ tertiæ.

Et verò scimus quòd tota creatura ge- 22
mit doletque nobiscum hucusque. Nec 23
tantùm creatura, sed etiam iidem illi
quorum erat initium primitiarum spiri-
tus : & nosmet ingemiscimus in nobis
ipsis, expectantes adoptionem quæ est
redemptio corporis nostri. Siquidem spe 24
servati sumus. Spes autem quæ vide-
tur, non est spes : ab eo enim quod homo
cernit, quid sperat ?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

[illegible] መንፈሱ: ለዘ: አንሥአ: ለኢየሱስ:እምውታን:ኅዱር:ለዐሊክሙ:ውእቱ:ዘአንሥ
[illegible] ምውታን:ለኢየሱስ: ክርስቶስ: ያሐይዋ: ለነፍስክሙ፤:ወያነሥኣ:ለነፍስትክሙ:በውእ
[illegible] መንፈሱ:ዘየኅድር :ላዕሌክሙ::= ወይእዜኒ:አኃዊነ:ኢ‍ርቱዕ: ንግበር:ለግዕዘ:ነፍሰ
[illegible] እንዘ: ሀሎነ: በነፍስትነ:= እስመ:ኵሎሙ:እለ:ግዕዘ:ነፍስቶሙ:ይገብሩ:ምውታን:
[illegible] እሙንቱ:: ወእመሰ:በምግባረ:መንፈስ:ቅዱስ: ቀተልክሙዎ:ለምግባረ:ነፍስትክሙ:
[illegible] ሎቱ:= እስመ:ኵሎሙ:እለ:ይገብሩ:ዘመንፈሰ:እግዚአብሔር:ውሉደ:እግዚአ
[illegible] እሙንቱ::= ወዘአኮ: ካዕበ: ነሣእክሙ:መንፈሰ:ቅኔ:በዘ:ትፈርሁ:ነሣእክሙ:መ
[illegible] ቅዱስ:በዘ:ትከውኖ: ትርሲተ: ወልድ: ወትጸርኅ:ሎቱ:ወትብልዎ:አብ: ወአቡየ:=
[illegible] በመንፈስ:ቅዱስ:ስማዕቱ: ለመንፈስነ:ከመ:ውሉደ:እግዚአብሔር:ንሕነ::= ወእ
[illegible] ውሉደ: እግዚአብሔር : ንሕነ:ወረሲያኒሁ : ንሕነ: ወእመሰ:ወረሲያነ:እግዚአ
[illegible] : ንሕነ : መዋርስቲሁኒ : ለክርስቶስ : ንሕነ::=
[illegible] ዮሐንስ:ወበየማእታ:: በ፪: ሰንበት:በጥር: በጊዮርጊስ: በስምዖን:ወበዘካርያስ:
በጸሎተ:ጻድቃን:በተዝካረ:ካህናት:ለም: ፲ወ፭: ለጥር::=

18
[illegible] ሐመ:ዐረይነ:ሕማመ:ንዔሪ:ክብረ:= ወባሕቱ: ሐልይዮ:ለዘቲ፤:ከመ:ኢኮነ:መጠ
[illegible] ለእንተ:ክብር :ወሰብሐት:እንተ:ለዓለም:ሕማሙ: ለዝ:ዓለም::= እስመ:
[illegible] ለዓለም:ምጽአቶ:ለወልደ:እግዚአብሔር:ይፀንሕ:= እስመ: ለከንቱ: ተቀንየ::
[illegible] በኢያእምሮ:ወባሕቱ: ቦቱ:ተስፋ:ይትቀነይ:ዓለም:ለእግዚአብሔር::= ወይድኅን:
[illegible] ዝንቱ:ዘአስሐቶ:ይቅንዮ:ወይቅትሎ:ወያግብኦ:ውስተ:ሰብሐት:ግዕዛንሙ:ለደቂቀ:
[illegible] እግዚአብሔር::= ናአምር:ከመ: ኵሉ: ዓለም: ሕሙም: ወትኩዝ: እስከ: ይእዜ:=
[illegible] ባሕቲቱ: ዓዲ: ንሕነኒ: ንቴክዝ:እለ:ነሣእነ:ቀዳሚሁ: ለመንፈስ:ቅዱስ:እስመ:ንሴ
[illegible] ትርሲተ:ወልድ:ንኩን: ወንረክብ: መድኃኒተ:ነፍስነ:= እስመ: በእሚን:ድኅነ:: ወዘ
[illegible] ርእየ:ይትአመን:እምከመሰ: ርእየ:ምንተ:እንከ:ይፀንሕ:=

Quòd si Spiritus illius qui excitavit Jesum à mortuis habitat in vobis, ille 11
qui à mortuis excitavit Jesum Christum, vivificabit animas vestras, & ex-
citabit corpora vestra per illum Spiritum qui habitat in vobis. Et nunc qui- 12
dem fratres nostri, non oportet mores corporum nostrorum colere, dum sumus in
corporibus nostris. Omnes enim qui conversationes corporum suorum peragunt, 13
mortui sunt in ipsis : si autem per operationem Spiritûs sancti mortificaveritis ope-
ra corporum vestrorum, vivetis per illud. Omnes enim qui peragunt ea quæ sunt Spi- 14
ritûs Dei, filii Dei sunt. Non autem accepistis iterum spiritum servitutis ad 15
metum, sed accepistis Spiritum sanctum, per quem facta est vobis adoptio filio-
rum, & clamabitis ei, & dicetis ei; Pater & pater meus. Ille per Spiritum 16
sanctum testis spiritui nostro est, quòd sumus filii Dei. Quòd si filii Dei sumus, 17
& hæredes ejus sumus : si autem hæredes Dei sumus, itique cohæredes Christi
sumus.

In oratione Johannis, & Jamatæ : secundo sabbato Januarii, pro Georgio : pro Simeone: & pro Zacharia : In oratione Justorum: in commemoratione Sacerdotum decimaquintâ Januarii.

Si socii fuerimus afflictionis, socii erimus gloriæ. Verùm cogitatio mea est de hoc, 18
quòd perpessiones hujus mundi non sunt pro ratione pretii honoris illius & gloriæ,
quæ est in æternum. Spes enim mundi accessionem filiorum Dei expectat. Nam 19
mundus vanitati subjicitur minimè scienter, verùm spem habet quod *subjicietur* 20
mundus Deo. Et evadet ab hoc, quod corruptioni, servituti & occisioni illū tra- 21
didit, restituetq; Deus *in gloriosā libertatem filiorū Dei. Scimus quòd totus mundus* 22
afflictus est & anxius usque nunc. Et non hoc tantùm, sed nos etiam soliciti 23
sumus, qui accepimus primitias Spiritûs sancti : quia speramus adoptionem fi-
liorum nos fore consecuturos, redemptionem animarum nostrarum. Eò quòd in 24
fide servati sumus : & qui vidit tantùm, credit ? si quidem vidit, quid igitur
expectat ?

Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus. Simi-
25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύ-
26 liter autem & Spiritus *simul recipit* *infirmitates nostras*. Nam
τως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται (μ) ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. τὸ γὰρ
quid oremus sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus in-
τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα (ν) ὑπερ-
terpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. *At scrutans* corda
27 εντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας
scit quid *prudentia* Spiritûs: quia secundùm Deum *interpellat* pro San-
οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ Πνεύματος· ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγί-
ctis. Scimus autem, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur
28 ων. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα (ξ) συνεργεῖ
in bonum, secundùm propositum *vocatis existentibus*. Nam quos præsci-
29 εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. Ὅτι οὓς προέ-
vit, & prædestinavit conformes imaginis filii sui, *ad esse eum*
γνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
primogenitum in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vo-
30 πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. Οὓς δὲ (ο) προώρισε, τούτους καὶ ἐ-
cavit: & quos vocavit, hos & justificavit: quos autem justificavit, illos
κάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· (π) οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους
& glorificavit. Quid ergò dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis,
31 καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν,
quis contra nos? Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis
32 τίς καθ' ἡμῶν; Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν
omnibus tradidit illum: quomodò non etiam cum illo omnia nobis *gratifica-*
πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσε-
bit? Quis accusabit adversus electos Dei? Deus *justificans*, Quis
33 ται; Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν, Τίς ὁ
34 *condemnans*? Christus mortuus, *magis verò* & *excitatus*: qui & est
κατακρίνων; (ρ) Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον (σ) δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν
in dextera Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Quis nos separabit
35 ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς (τ) χωρίσει ΙΓ'.
à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ
nuditas, an periculum, an gladius? (Sicut scriptum est; Quia propter
γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; (Καθὼς γέγραπται, Ὅτι (υ) ἕνεκά
te mortificamur *totam diem*: æstimati sumus sicut oves occisionis.)
σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.)
Sed in his omnibus superamus propter *diligentem* nos. Per-
Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέ-
suasus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, ne-
πεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε (φ) ἀρχαὶ, οὔ-
que *potestates*, neque instantia, neque futura, Neque altitudo, neque profundum,
τε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος,
neque *aliqua* creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς
in Christo Jesu Domino nostro.
ἐν Χριστῷ (χ) Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

CAP. IX. Θ'.

ΙΔ' Veritatem dico in Christo, non mentior, (*contestante* mihi con-
Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, (Συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνει-
scientiâ meâ in Spiritu sancto;) Quoniam tristitia mihi est magna, & conti-
δήσεώς μου ἐν Πνεύματι ἁγίῳ,) Ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιά-
nuus dolor cordi meo. Optabam enim ipse ego anathema
λειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. Ηὐχόμην (α) γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα
esse à Christo pro fratribus meis, *cognatis meis* secundùm carnem:
εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·
Qui sunt Israelitæ, quorum adoptio filiorum, & gloria, & *testa-*
Οἵτινές εἰσιν (β) Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆ-
menta, & legislatio, & *cultus*, & promissa: Quorum patres, & ex quibus
και, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι· Ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν
Christus, *quod* secundùm carnem: *existens* super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.
ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα· ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

MS. A. (μ) τῇ ἀσθενείᾳ (ν) ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς (ξ) συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς (ο) προέγνω, (π) καὶ οὓς ἐδικαίωσεν, (ρ) Χριστὸς Ἰησοῦς (σ) δὲ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ὅς ἐστιν ἐν
(τ) χωρίσῃ (υ) ἕνεκεν (φ) ἀρχαὶ, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις, Οὔτε ὕψωμα, (χ) Ἰησοῦ, τοῦ Κυρίου Κεφ. Θ'. MS. A. (α) γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ὑπὸ
(β) Ἰσραηλεῖται, ** ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܐܢ ܕܝܢ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ ܡܣܟܝܢܢ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܡܩܘܝܢܢ܀ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝ
26 ܪܘܚܐ ܡܥܕܪܐ ܠܡܚܝܠܘܬܢ ܡܛܠ ܕܡܕܡ ܕܘܠܐ ܕܢܨܠܐ ܐܝܟ ܕܘܠܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܐܠܐ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦܝܢ
ܒܬܢܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ܀
27 ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܨܐ ܠܒܘܬܐ ܝܕܥ ܡܢܘ ܪܥܝܢܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦ ܩܕܝܫܐ܀ ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ܀
28 ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܥܕܪ ܠܗܘܢ ܠܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܪܫܡܘ ܕܢܗܘܘܢ ܩܪܝܐ܀
29 ܘܡܢ ܠܘܩܕܡ ܝܕܥ ܐܢܘܢ ܘܪܫܡ ܐܢܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܕܨܘܪܬܐ ܕܒܪܗ ܕܗܘ ܢܗܘܐ ܒܘܟܪܐ ܕܐܚܐ ܣܓܝܐܐ܀
30 ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ ܪܫܡ ܐܢܘܢ ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܐ ܙܕܩ ܐܢܘܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩ ܐܢܘܢ ܫܒܚ ܐܢܘܢ܀
31 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ ܥܠ ܗܠܝܢ ܐܢ ܐܠܗܐ ܚܠܦܝܢ ܡܢܘ ܠܘܩܒܠܢ܀
32 ܘܐܢ ܥܠ ܒܪܗ ܠܐ ܚܣ ܐܠܐ ܚܠܦ ܟܠܢ ܐܫܠܡܗ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܢܬܠ ܠܢ ܥܡܗ ܟܠ ܡܕܡ܀
33 ܡܢܘ ܢܩܘܡ ܠܘܩܒܠ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܙܕܩ܀
34 ܡܢܘ ܡܚܝܒ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܩܡ ܘܐܝܬܘܗܝ ܒܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܥܐ ܚܠܦܝܢ܀
35 ܡܢܘ ܢܦܪܫܢܝ ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܐܣܝܪܘܬܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܐܘ ܟܦܢܐ ܐܘ ܥܪܛܠܝܘܬܐ ܐܘ
36 ܩܘܢܕܝܢܘܣ ܐܘ ܣܝܦܐ܀ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܡܛܠܬܟ ܡܝܬܝܢܢ ܟܠܝܘܡ ܘܐܬܚܫܒܢ ܐܝܟ ܥܢܐ ܠܢܟܣܬܐ܀
37 ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܙܟܝܢܢ ܒܗܘ ܕܐܚܒܢ܀
38 ܡܬܛܦܝܣ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܘܬܐ ܘܠܐ ܚܝܐ ܘܠܐ ܡܠܐܟܐ ܘܠܐ ܪܫܢܘܬܐ ܘܠܐ ܚܝܠܘܬܐ ܘܠܐ
39 ܕܩܝܡܢ ܘܠܐ ܕܥܬܝܕܢ܀ ܘܠܐ ܪܘܡܐ ܘܠܐ ܥܘܡܩܐ ܘܠܐ ܒܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ ܢܫܟܚܢ ܠܡܦܪܫܘܬܢܝ
ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

1 ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ ܘܣܗܕ ܠܝ ܬܐܪܬܝ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܀
2 ܕܟܪܝܘܬܐ ܗܝ ܠܝ ܪܒܬܐ ܘܟܐܒܐ ܕܠܐ ܫܠܐ ܕܠܒܝ܀
3 ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܐܢܐ ܒܝ ܚܪܡܐ ܐܗܘܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܚܠܦ ܐܚܝ ܘܒܢܝ ܛܘܗܡܝ ܕܒܒܣܪ܀
4 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܣܝܡܬ ܒܢܝܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܕܝܬܩܐ ܘܢܡܘܣܐ ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܒܗ ܘܫܘܘܕܝܐ܀
5 ܘܐܒܗܬܐ܀ ܘܡܢܗܘܢ ܐܬܚܙܝ ܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܐ ܕܥܠ ܟܠ ܕܠܗ ܬܫܒܚܬܐ
ܘܒܘܪܟܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܀

Sed si quod non cernitur speramus, in patientia manemus. Similiter etiam Spiritus ipse opitulatur infirmitati nostræ? quod enim precemur ut oportet, non novimus: at Spiritus ille deprecatur pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui verò scrutatur corda, is novit quæ sit intentio Spiritûs, qui juxta placitum Dei deprecatur pro Sanctis.

Lectio Martyrum. 15.

Scimus autem quòd iis qui diligunt Deum, *ipse* in omni re auxiliatur ad bonum, iis *inquam* quos præordinavit ut sint vocati. Et à principio cognovit eos, & ipsos obsignavit similitudine imaginis Filii sui, ut is sit primogenitus fratrum multorum. Quos autem priùs obsignavit, eos vocavit: & quos vocavit, eos justificavit: quos verò justificavit, eosdem glorificavit. Quid igitur dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Quòd si ne proprio quidem Filio pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum, quomodo omnia cum eo non largietur nobis? Quis sese opponet electis Dei? Deus justificat, Quis condemnabit? Christus mortuus est & excitatus, estque ad dexteram Dei, & postulat pro nobis. Quis me separabit à dilectione Christi? oppressio? aut carcer? aut persecutio? aut fames? aut nuditas? aut periculum? aut gladius? (Sicut scriptum est, Propter te quotidie morimur, & habiti sumus quasi oves ad mactationem,) Verùm in his omnibus victoriâ potimur per eum qui dilexit nos. Persuasum enim habeo, neque mortem, neque vitam, neque Angelos, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura, Neque altitudinem, neque profunditatem, nec *denique* ullam creaturam posse me sejungere à dilectione Dei, quæ est in Domino nostro Jesu Christo.

CAP. IX.

Veritatem dico per Christum, neque mentior: sed suffragatur mihi conscientia mea, per Spiritum sanctitatis, Magnam mihi esse ægritudinem, & dolorem cordi meo indesinentem. Optárim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis, & cognatis meis secundùm carnem: Qui sunt filii Israël, quorum est adoptio, & gloria, & pacta, & Lex, & ministerium, & promissiones, & Patres. Et ex quibus apparuit Christus in carne, qui est Deus supra omnes. Cui sint laudes & benedictiones in seculum seculorum, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወእመሰ፡ እንዘ፡ ኢይሬኢ፡ ተአምነ፡ ይትዐወቅ፡ ትዕግሥትነ፡ ከመ፡ ተሰፎናሁ፡፡ ወበእን
26 ቲአሁ፡ ይጸውር፡ ለነ፡ ድካምነ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወምንትኑ፡ እንከ፡ ውእቱ፡ ጸሎትነ፡ ሰለመ፡
ኢናእምር፡ ተስፋነ፡ ወባሕቱ፡ መንፈሱ፡ ቅዱስ፡ ለሊሁ፡ ይትዋቀሥ፡ ሳነ፡ በእንተ፡ ሕማምነ፡
27 ወምንዳቤነ፡፡ ወውእቱ፡ የሐትቶ፡ ለልብነ፡ ወያአምር፡ ዘይሔሊ፡ መንፈስ፡ ወይትዋቀሥ፡ በ
28 ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ቅዱሳን፡፡ ዘቆዝሞስ፡፡ ናአምር፡ ከመ፡ ይረድኦሙ፡ እግ
29 ዚአብሔር፡ ለእለ፡ ያፈቅርዎ፡ ወኵሉ፡ ሠናይ፡ ለኅሩያኒሁ፡፡ እስመ፡ ለእለ፡ ቀደሙ፡
30 አእምሮ፡ ኪያሆሙ፡ ሠርዐ፡ ይኩኑ፡ በአምሳለ፡ ወልዱ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ውእቱ፡ በኵረ፡ በብ
ዙኃን፡ አኀው፡፡ ወለእለሰ፡ ሠርዐ፡ ኪያሆሙ፡ ጸውዐ፡ ወለእለ፡ ጸውዐ፡ ኪያሆሙ፡
አጽደቀ፡ ወለእለ፡ አጽደቀ፡ ኪያሆሙ፡ አክበረ፡፡

Si autem non videns credit, innotescit patientia nostra, quòd spem habemus de ea. Et propterea sublevat nobis in infirmitatibus nostris per Spiritum sanctum: & quidnam igitur est oratio nostra si ignoramus spem nostram: verùm Spiritus ejus sanctus ipse interpellat pro nobis in afflictionibus nostris, & tribulationibus nostris. Et ille scrutatur corda nostra, & cognoscit quid meditatur Spiritus, & interpellat apud Deum pro Sanctis.

Festo Cozmi.

Novimus quòd auxiliatur Deus iis qui diligunt eum ad omne bonum, nempe electis ejus. Nam quos præscivit, eos prædestinavit in conformitate sui filio suo: ut is esset primogenitus inter multos fratres. Et quos prædestinavit, eos vocavit: & quos vocavit, eos justificavit: & quos justificavit, eos glorificavit.

Versio VULGATA LATINA.

Si autem quod non videmus, speramus : per patientiam expectamus. Similiter autem & Spiritus adjuvat infirmitatem nostram : nam quid oremus, sicut oportet, nescimus : sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus : quia secundùm Deum postulat pro Sanctis. Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundùm propositum vocati sunt Sancti. Nam quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit : & quos vocavit, hos & justificavit : quos autem justificavit, illos & glorificavit. Quid ergò dicemus ad hæc ? si Deus pro nobis, quis contra nos ? Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum : quomodò non etiam cum illo omnia nobis donavit ? Quis accusabit adversùs electos Dei ? Deus qui justificat, Quis est qui condemnet ? Christus Jesus, qui mortuus est, immò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergò nos separabit à charitate Christi ? tribulatio ? an angustia ? an
fames ? an nuditas ? an periculum ? an persecutio ? an gladius ? (Sicut scriptum 36
est ; Quia propter te mortificamur totâ die : æstimati sumus sicut oves occisio-
nis.) Sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos. Certus 37
sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, ne- 38
que virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, Neque altitudo, 39
neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei,
quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

CAP. IX.

VEritatem dico in Christo, non mentior, testimonium mihi perhibente con- 1
scientiâ meâ in Spiritu sancto; Quoniam tristitia mihi magna est, & conti- 2
nuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fra- 3
tribus meis, qui sunt cognati mei secundùm carnem, Qui sunt Israëlitæ, quo- 4
rum adoptio est filiorum, & gloria, & testamentum, & legislatio, & obsequi-
um, & promissa : Quorum patres, & ex quibus est Christus secundùm carnem, 5
qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فان كنا نرجوا ما لا نبصره فلنستطن بالصبر *وهكذا يعضد الروح امراضنا ⋅ لاننا ما
نعرف ماذا نبتهل كما يجب ⋅ بل الروح نفسه يتوسل عنا متضرعا بزفرات لا ينطق بها *والفاحص
القلوب قد عرف ما هي مشية الروح ⋅ انه يتوسل من اجل القديسين عما يختص بالله ⋅
⋅ قراءة اول شباط للشاهد تريفن ⋅ *ولكن نعلم ان الذين يحبون الله ⋅ تساعدهم
كافة الاشياء على الخير ⋅ الذين هم مدعون عما يختص بالنية *لان الذين قد سبق فعرفهم ⋅
قد تقدم فامر ان يكونوا نظراء صورة ابنه ⋅ ليكون بكرا في اخوة كثيرين *والذين سبق
فامر بهم اياهم دعا ⋅ والذين دعاهم اياهم زكى ⋅ والذين زكاهم اياهم شرف *فماذا نقول اذا
نحو هذه ⋅ ان يكن الله يناضل عنا ⋅ فمن يكون علينا *الذي ما شفق على ابنه ⋅ بل
اسلمه من اجلنا كلنا ⋅ وكيف لا يهب لنا معه كل شي *من ذا يستعدي على مختاري الله ⋅
اذا كان الله المزكي *من ذا يدين ⋅ المسيح الذي مات ⋅ بل الاليق وقام ⋅ الذي هو في
يمين الله ⋅ هو الذي يتوسل من اجلنا *ماذا يفصلنا من محبة المسيح ⋅ احزن ⋅ ام ضيقة ⋅ ام
اضطهاد ⋅ ام جوع ⋅ ام عري ⋅ ام عطب ⋅ او سيف *كما كتب اننا من اجلك نمات كل اليوم ⋅
قد حسبنا كغنم الذبح *لكننا في هذه كلها عن احبنا نريد الظفر *واني لموقن ان لا
موتا ولا حياة ⋅ ولا ملايكة ولا رياسات ولا قوات ⋅ ولا الحاضرات الان ⋅ ولا المنتظرات *ولا علو ⋅
ولا عمق ⋅ ولا برية اخرى نستطيع تفصلنا من محبة الله التي بيسوع المسيح ربنا ⋅

⋅ الفصل التاسع ⋅ ⋅ السبت السادس بعد العنصرة ⋅

*حقا اقول بالمسيح ولن اكذب ⋅ وبصيرتي تشهد لي بروح القدس *ان لي حزنا عظيما ⋅
وبقلبي وجع لا يستقر *ولقد عجيب ان اكون انا نفسي مفروزا من المسيح ⋅ من اجل اخوتي
وقرباء جنسي ⋅ عما يختص بالبشرة *الذين هم الاسرائيليون ⋅ الذين لهم البنوة والمجد والمواثيق
وافترض الشريعة ⋅ والديانة ⋅ والمواعيد *الذين منهم الاباء ⋅ والذين منهم المسيح ⋅ عما يختص
بالبشرة ⋅ الذي لم يزل على الكل الاها مباركا الي الدهور حقا ⋅

Quare si speramus quod non videmus, 25
expectemus ergo illud cum patientia :
Atque ita adjuvabit spiritus infirmita- 26
tes nostras. Nescimus enim quid oremus
ut oportet : verùm ipsemet spiritus pre-
catur pro nobis postulans cum gemitibus
ineffabilibus. Et qui corda scrutatur, 27
jam novit quæ sit voluntas spiritus : is
enim orat pro sanctis, in his quæ ad
Deum spectant.

Lectio Kalendarum Februarii, pro martyre Tryphone.

Et nos scimus quòd iis qui Deum dili- 28
gunt, res omnes adjumento sunt ad bo-
num : qui nimirum sunt vocati prout
pertinet ad propositum. Nam quos præ- 29
scivit, præmandavit ut essent similes
imagini filii sui, ut sit primogenitus in-
ter multos fratres : Et quos præjussit, 30
eosdem vocavit : & quos vocavit,
eosdem justificavit : quos autem justifi-
cavit, eosdem glorificavit. Quid igitur 31
dicemus quoad hæc ? Si Deus certet pro
nobis, quis erit contra nos ? Qui non 32
pepercit filio suo, sed tradidit eum pro
nobis omnibus, quomodo non donabit no-
bis omnia cum ipso? Quis litem intentet 33
adversus electos Dei, quum Deus sit qui
justificat ? Quis condemnet ? Christus 34
qui mortuus est, sed potiùs & resur-
rexit, qui est in dextera Dei, ipse est qui
precatur pro nobis. Quid separabit nos ab 35
amore Christi? num calamitas? an angu-
stia? an persecutio? an fames? an nuditas?
an periculum? an gladius? Sicut scriptum 36
est, Propter te morte afficimur tota die,
reputati sumus velut oves mactationis.
Verùm in his omnibus, per eum qui di- 37
lexit nos, volumus victoriam. Et qui- 38
dem certus sum quòd neque mors, neque
vita, neque Angeli, neque principatus,
neque potestates, neque modò præsentia,
nec quæ expectantur, Neque altitudo, 39
neque profunditas, nec alia creatura po-
terit separare nos à dilectione Dei, quæ
est in Jesu Christo Domino nostro.

CAP. IX.

Sabbatho sexto post Pentecosten.

VEre dico in Christo, & nequaquam 1
mentior, conscientia mea mihi attestante
per Spiritum sanctum, Quòd tristitia 2
mihi magna est, & in corde meo dolor
incessabilis. Jamque exoptavi esse ego 3
ipse sequestratus à Christo propter fratres
meos, & conjunctos generi meo quoad
carnem, Qui sunt Israelitæ, quorum est 4
filiatio, & gloria, & testamenta, & con-
stitutio legis, & religio, atque promis-
siones: Ex quibus sunt patres, & ex qui- 5
bus est Christus, quantùm attinet ad
carnem, qui est immobiliter super omnia
Deus benedictus in secula, verè.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible] : እንከ : ንብል : እንበይነዝ : ለእመ : እግዚአብሔር : ምስሌነ : መኑ : ይክለነ ::=
[illegible] : ጥቀ : ኢምሕከ : እምኔነ : ወመጥዎ : በእንተ : ኵልነ : መንትኑ : እንከ : ወእቱ :
[illegible] ::= ወመኑ : ወእቱ : እንከ ፡ ዘይትዋቀሥ : በእንተ : ኅሩያኒሁ : ለእግዚአ
[illegible] : ለሊሁ : እግዚአብሔር : ጻድቅ ::= መኑ : ዘይኴንን :: ክርስቶስ : ኢየሱስ : ዘሞተ :
[illegible] : እምውታን : ወሀሎ : ይነብር : በየማነ : እግዚአብሔር : ወይትዋቀሥ : በእንቲአነ ::=
[illegible] : ዘያኀድገነ : ፍቅሮ : ለክርስቶስ : ሕማምኑ : መንዳቤኑ : ተሰድዶኑ : ረኃብኑ : ዕርቃንኑ : መ
[illegible] : ጸዕርኑ ::= በከመ : ይቤ : መጽሐፍ : በእንቲአከ : ይቀትሉነ : ኵሎ : ዕለተ : ወኮነ :
[illegible] : ለባግዕ : ዘይጠብሑ ::=
በዐ : ሰንበት : ዘተሐሰበ : ወበይስሐቅ : መንባብ : በር : ሰንበት : ዘጥር : ወዘኵሎሙ ::=
[illegible] : በእንተዝ : ነመውእ : ለኵሉ : እስመ : ወእቱ : አፍቀረነ ::= እትአመን : ባሕቱ : ከመ :
[illegible] : ዘያኀድገነ : ፍቅሮ : ለእግዚአብሔር : ዘበእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : እግዚእነ : ወኢሞ
[illegible] : ወኢሕይወት : ወኢመላእክት : ወኢቀደምት : ወኢዘሀሎ : ወኢዘይመጽእ : ወኢኃይል ::= ወ
[illegible] : ወኢጸድፍ : ወኢደገም : ልደት : አልቦ : ዘይክል : አኅድጎተነ : ፍቅረ : ክርስቶስ ::=
፱
[illegible] : እብለክሙ : በእንተ : ክርስቶስ : ወኢይሔሱ : ወስምዕየ : መንፈስ : ቅዱስ : ዘውስተ : ል
[illegible] ::= ከመ : እቴክዝ : ወእሐመም : ልብየ : ፈድፋደ : በኵሉ : ጊዜ ::= ወእጼሊ : ከመ :
[illegible] : እትዐለል : እመክርስቶስ : በእንተ : አኃዊየ : ወአዝማድየ : እለ : በሥጋየ ::= እለ :
[illegible] : እስራኤላውያን : እለ : ሎሙ : ትርሲተ : ወልድ : ወሎሙ : ክብር : ወሎሙ : ሥርዓ
[illegible] : ሕግ : ወሎሙ : አስፈወ ::= ወእሙንቱ : ካህናት : ወእሙንቱ : አበዊነ : ወእም
[illegible] : ተወልደ : ክርስቶስ : በሥጋ : ሰብእ : ዘውእቱ : አምላክ : ቡሩክ : ለዓለም :
[illegible] ::=

Quid igitur dicemus ad hæc ? si Deus nobiscum, quis prævalebit nobis ? Filio 31
suo minimè pepercit præ nobis, sed tradidit eum pro nobis omnibus: nunquid igi- 32
tur est quod ipse nobis gratiosè non largietur ? Quis autem ille proinde est qui 33
contendet contra electos Dei ? ipse Deus justificat, Quis est qui condemnet ? 34
Christus Jesus est qui mortuus est, & suscitatus est à mortuis, & manet sedens ad
dextram Dei, & interpellit pro nobis. Quis dimittet nos ab amore Christi? num 35
afflictio, num tentatio, num persecutio, num fames, num nuditas, num gladius, num
angustia ? Sicut dicit Scriptura, Propter te occidimur totâ die, & sumus tanquam 36
oves quæ mactantur.

Quarto Sabbato Rogationis, & pro Isaaco Lectio. Tertio Sabbato Januarii, omniumque mensium.

Verùm propterea superamus in omnibus, eò quòd ipse dilexit nos. Persuasum au- 37
tem habeo, nihil fore quod dimiserit nos ab amore Dei, qui est per Jesum Christũ Do- 38
minum nostrum, neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; præsentia, ne-
que quæ sunt futura, neque potestates, Neque altitudo, neque profunditas, neque ulla 39
alia creatura, non poterit dimittere nos ab amore Christi. C A P. IX.
VEre dico vobis per Christũ, neq; mentior, & testis meus est Spiritus sanctus qui 1
in corde meo est ; Quòd tristitiam habeo, & cor meum impensè excruciatur 2
omni tempore. Precarer enim ego quòd abductus essem à Christo pro fratribus me- 3
is, & cognatis meis qui in carne mea sunt, Qui sunt Israelitæ, quorũ est adoptio 4
filiorum, & quorum est gloria, & quorum est fœdus, & quorum est lex, & quorum
sunt promissiones. Et illi sunt sacerdotes, & illi sunt patres nostri, & ex illi na- 5
tus est Christus secundùm carnem hominis, qui est Deus benedictus in secula, Amen.

Non fieri potest autem, quòd exciderit verbum Dei: non enim omnes
6 Οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες
qui ex Israel, ii Israel. Neque quia sunt semen Abrahæ, o-
7 οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ. Οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ, πάν-
mnes filii: sed in Isaac vocabitur tibi semen: Id est, Non
8 τες τέκνα· ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. Τουτέστιν, Οὐ τὰ
filii carnis, hi filii Dei: sed filii promissionis,
τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας,
æstimantur in semine. Promissionis enim verbum hoc; Secundùm
9 λογίζεται εἰς σπέρμα. Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν
tempus hoc veniam, & erit Saræ filius. Non solùm autem, sed
10 καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ
& Rebecca ex uno concubitum habens, Isaac patris nostri. Nondum
11 καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Μήπω
enim natis, neque agentibus quid bonum aut malum, (ut secundùm
γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ (γ) κακὸν, (ἵνα ἡ κατ'
electionem Dei propositum maneret,) Non ex operibus, sed ex vocan-
12 ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένῃ,) Οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦν-
te, dictum est ei; Quia major serviet minori: Sicut scriptum
13 τος, ἐῤῥέθη αὐτῇ, Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. Καθὼς γέγρα-
est; Jacob dilexi, at Esau odio habeo. Quid ergò dicemus?
14 πται, Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Τί οὖν ἐροῦμεν;
Numquid iniquitas apud Deum? ne fiat. Nam Moysi dicit; Mise-
15 Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο. Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει, Ἐλε-
rebor cujus misereor, & miserabor quemcunque miseratus sum. Nempè igitur non
16 ήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ
volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Dicit enim
17 τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ (δ) ἐλεοῦντος Θεοῦ. Λέγει γὰρ
Scriptura Pharaoni; Quia in ipsum hoc excitavi te, ut ostendam in
ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ, Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν
te virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in universa terra.
σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
18 Nempè ergò cujus vult, miseretur; quem autem vult, indurat.
Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει.
19 Dices itaque mihi; Quid adhuc queritur? nam voluntati ejus quis resistit?
(ε) Ἐρεῖς οὖν μοι, Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;
20 Imò verò, ô homo, tu quis es respondens Deo? Numquid dicit figmentum
(ζ) Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα
fictori; Quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus
τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως; Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς
21 luti, ex eadem massa facere, hoc quidem in honorem vas, hoc verò
τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ
22 in contumeliam? Si autem volens Deus ostendere iram, & notam facere
εἰς ἀτιμίαν; Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι
potentiam suam, sustinuit in multa longanimitate vasa iræ adaptata
τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα
23 in interitum? Et ut notas faceret divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ
εἰς ἀπώλειαν; Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ
24 præparavit in gloriam? Quos & vocavit, nos, non solùm ex Judæis,
προητοίμασεν εἰς δόξαν; Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων,
25 sed etiam ex Gentibus: Sicut & in Osee dicit; Vocabo non populum meum
ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου,
26 Populum meum: & non dilectam, Dilectam. Et erit, in loco ubi dictum est
λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, Ἠγαπημένην. Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥήθη
eis; Non populus meus vos, ibi vocabuntur, Filii Dei vivi.
αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται, Υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.
27 Isaias autem clamat pro Israel, Si fuerit numerus filiorum Is-
Ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael tanquam arena maris, reliquiæ servabuntur.
ραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ (η) κατάλειμμα σωθήσεται.

MS.A. (γ) φαῦλον, (ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ Θεοῦ (δ) ἐλεῶντος (ε) Ἐρεῖς μοι οὖν, (ζ) Ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε, (η) ὑπόλειμμα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]

Annuntiatione Zachariæ.16.

Neque enim prorsus excidit sermo Dei: si 6 quidem non omnes qui sunt ex Israel, sunt Israel. Neque etiam quia sunt ex semine 7 Abraham, sunt omnes filii: quoniam dictum est, In Isaac vocabitur tibi semen. Hoc est, 8 non filii carnis, sunt filii Dei: sed filii promissionis habentur pro semine. Promissio- 9 nis enim sermo hic est; Hoc ipso tempore veniam, & erit Saræ filius. Neque hic tan- 10 tùm, sed etiam Rebecca, quum unius patris nostri Isaac habuisset consuetudinem: Pri- 11 usquàm geniti essent filii ejus, necdum fecissent bonum aut malum, præcognita est electio Dei, ut ipsa permaneret, Non per 12 opera, sed per eum qui vocavit. Dictum est enim; Senior erit servus minori. Sicut 13 scriptum est; Jacob dilexi, Esau autem odio habui. Quid igitur dicemus? num 14 iniquitas est apud Deum? Absit. Ecce et- 15 iam ipsi Moysi dixit; Miserebor cujus misertus sum, & gratiosum me exhibebo in eum, cui futurus sum gratiosus. Non est ergò in 16 potestate volentis, neque in potestate currentis, sed in potestate Dei misericordis. Ait 17 enim in Scriptura ipsi Pharaoni; Ad hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te potentiam meam, utque prædicetur nomen meum in universa terra. Itaque cujus vult mise- 18 retur, & quem vult indurat. Jam verò di- 19 ces, Quamobrem arguit? Quis enim obsistat ejus voluntati? Tu igitur quis es, ô ho- 20 mo, qui responsum Deo das? Num dicet figmentum ei qui ipsum effinxit, Cur me ita effinxisti? An non habet potestatem figulus 21 in lutum suum, ut ex eadem massa conficiat vasa, unum ad honorem, & alterum ad ignominiam.

Lectio peregrinorum.17.

Sin volens Deus ostendere iram suam, & 22 patefacere potentiam suam, intulit plurima longanimitate suâ iram adversùs vasa iræ consummata ad exitium: Et effudit misera- 23 tiones suas in vasa misericordiæ quæ parata erant Deo ad gloriam, Nos scilicet vocatos 24 non tantùm ex Judæis, sed etiam ex Gentibus: Sicut & in Hosea dixit; Vocabo eos 25 qui non erant populus meus, Populum meum: & quæ misericordiam non erat consecuta, Misericordiam consecutam. Futu- 26 rum est enim in loco ubi vocabantur, Non populus meus; illic ut vocentur, Filii Dei viventis. Esaia porrò prædicat de filiis Is- 27 rael; Si fuerit numerus filiorum Israel sicut arena maris, reliquiæ eorum servabuntur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 አኮኑ ፡ ሊተሐሰወ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘይቤ ፡ ሊኮኑ ፡ ኵሎሙ ፡ እስራኤል ፡ እ
7 ለ ፡ ወፅኡ ፡ እምግብጽ ፡፡ ወአኮ ፡ ኵሎሙ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ ዘኮና ፡ ውሉዶ ፡ እም
8 ይስሐቅ ፡ ዳእሙ ፡ ይሰመይ ፡ ለከ ፡ ውሉድ ፡ ይቤሎ ፡፡ ዘሊኮኑ ፡ ውሉደ ፡ በሥጋ ፡ ሰ
ብእ ፡ እስመ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሙንቱ ፡፡ ወይከውንዎ ፡ ዘርአ ፡ እለ ፡ ለሰፈዎ
9 ሙ ፡ ይኩንዎ ፡ ውሉደ ፡፡ እስመ ፡ ለሰፈዎ ፡ ወይቤሎ ፡ ዓመ ፡ ከመ ፡ ዮም ፡ ገቢ
10 እየ ፡ ኀቤከ ፡ ትረክብ ፡ ሰራ ፡ ውሉደ ፡፡ ወአኮ ፡ ባሕቲታ ፡ ይእቲ ፡ ዓዲ ፡ ርብቃኒ ፡
11 ፀንሰት ፡ መንታ ፡ ለይስሐቅ ፡ አቡነ ፡፡ ወዘእንበለ ፡ ይትወለዱ ፡ ወይገብሩ ፡ ሠናየ ፡ ወእ
ኩየ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ በመንቱ ፡ ኀረዮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

Nónne ita est, verbum Dei nequaquam mentitum fuisse, dicendo, Non sunt omnes Israel, qui egressi sunt ex Ægypto; Neque sunt omnes semen Abrahami qui facti sunt filii ejus? ex Isaac tantum vocabitur tibi filius, dicit Scriptura. Adeò ut non sunt filii secundùm carnem hominis: sed quia filii Dei sunt, etiam facti sunt semen ejus: qui promissiones habuerunt, facti sunt filii ejus. Promisit enim, indixitque ei tempus anni, Tanquam hodie revertens ad te, Sara adepta erit filium. Neque hæc solùm, sed Rebecca etiam concepit gemellos patri nostro Isaaco. Et priusquàm geniti essent, & fecissent bonum aut malum, ut innotesceret propter quid vocavit eos,

Versio VULGATA LATINA.

6 Non autem quòd exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex Israël sunt, ii
7 sunt Israëlitæ: Neque qui semen sunt Abrahæ, omnes filii: sed in Isaac
8 vocabitur tibi semen: Id est, non qui filii carnis, hi filii Dei:
9 sed qui filii sunt promissionis, æstimantur in semine. Promissionis e-
nim verbum hoc est; Secundùm hoc tempus veniam, & erit Saræ
10 filius. Non solùm autem illa: sed & Rebecca ex uno concubitu habens, Isaac
11 patris nostri. Cùm enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut
mali, (ut secundùm electionem propositum Dei maneret,) Non ex operibus, sed
12 ex vocante dictum est ei; Quia major serviet minori: sicut scriptum est;
13 Jacob dilexi, Esau autem odio habui. Quid ergò dicemus? numquid iniqui-
14 tas apud Deum? Absit. Moysi enim dicit; Miserebor cujus misereor: & mi-
15 sericordiam præstabo cujus miserebor. Igitur non volentis, neque currentis,
16 sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni; Quia in hoc ipsum
17 excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam: & ut annuntietur nomen me-

um in universa terra. Ergò cujus vult miseretur, & quem vult indurat. Di- 18
cis itaque mihi; Quid adhuc queritur? voluntati enim ejus quis resistit? O ho- 19
mo, tu quis es, qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei, qui se fin- 20
xit; Quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus luti, ex eadem mas-
sa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam? Quòd si 21
Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in mul- 22
ta patientia, vasa iræ, apta in interitum, Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in
vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam, Quos & vocavit nos non so- 23
lùm ex Judæis, sed etiam ex Gentibus, Sicut in Osee dicit; Vocabo non ple- 24
bem meam, Plebem meam: & non dilectam, Dilectam: & non misericordiam 25
consecutam, Misericordiam consecutam. Et erit; In loco, ubi dictum est eis;
Non plebs mea vos: ibi vocabuntur, Filii Dei vivi. Isaias autem clamat pro 26
Israel; Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiæ salvæ 27
fient.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * الجمعه من الجمعة الثالثة بعد العنصرة • * وليس ان كلام الله سقط • لان ليس
7 جميع الذين من اسرائيل اوليك اسرائيل * ولا من اجل انهم نسل ابرهيم قد صاروا كلهم
8 اولاد • لكن باسحق يدعى لك نسل * اي ليس اولاد البشر هم اولاد الله • بل اولاد الموعد
9 يحسبون نسلا * لان هذا القول قول وعد • ساجي في مثل هذا الوقت ويكون لسارة ابن * وليس
10
11 هذا فقط • بل ورفقه هي ايضا من مضجع واحد حبلت مضجع اسحق ابينا * ولم يكن
12 ابناها قد ولدا ولا عملا شيا صالحا او طالحا ليدوم نية الله المخصوصة باختيار * لا من الاعمال
13 بل من الداعي • قيل لها ان الاكبر يخدم الاصغر * كما كتب اني احببت يعقوب وابغضت
14 العيس * فماذا نقول اذا • لعل عند الله ظلما • حاشا * لانه يقول لموسى سارحم من ارحمه •
15
16 وارافق على من اراف عليه * فاذا الحظ ليس لمن يريد • ولا لمن يحاضر • بل لمن يرحمه الله •
17 * لان الكتاب يقول لفرعون لهذا المعنى بعينه • اقمتك لاري فيك قدرتي • ولكيما ينادى باسمي
18 في الارض كلها • * الاثنين من الجمعة الرابعة • * افهل اذا يرحم من يشاء
19 ويقصي من يشاء * فستقول لي اذا • فلم يلوم ايضا • لان من ذا يقاوم مشيئته • لا نعم
20 * ولكن من انت ايها الانسان الذي تجاوب الله • لعل الجبلة تقول لجابلها لم صنعتني هكذا •
21 * او لعل الفاخراني ليس له سلطان على الطين • ان يعمل من الفطير نفسها اناء للكرامة
22 واناء للاهانة * فلئن كان الله اذا شاء ان يري السخط • ويعرف ما يقدر عليه • اشخص
23 بامهاله الجزيل اواني سخط معدة للهلاك * ولكيما يعرف بثروة مجده السابغة على اواني الرحمة •
24 التي سبق فاستعدها للمجد * التي هي نحن الذين دعانا • ليس من اليهود فقط • بل ومن
25 الامم * كما يقول هوشع النبي • سادعو الذين لم يكونوا شعبي • والامة التي لم تكن
26 محبوبة * ويكون في الموضع الذي قيل فيه انتم لستم شعبي • هناك سيدعون ابناء الاله
27 الحي * وشعياء يصيح من اجل اسرائيل • لو صار ان يكون عدد بني اسرائيل كرمل
البحر فالبقية منهم تخلص *

Feriâ sextâ infra hebdomadam tertiam post Pentecosten.

Non autem quòd sermo Dei exciderit: 6
quia non quicunque sunt ex Israel, il
sunt Israel: Neque quia progenies sunt 7
Abrahæ, jam facti sunt omnes filii:
sed per Ishac vocabitur tibi progenies.
Hoc est, non filii carnis sunt filii Dei; 8
sed filii promissionis censentur progenies.
Sermo enim promissionis est hic sermo, 9
Veniam in simili huic tempore, & erit
Saræ filius. Et non hoc tantùm, sed & 10
Rebecca ipsa quoque ex uno concubitu
concepit concubitum Ishac patris no-
stri. Necdum nati erant duo filii ejus, 11
nec quicquam boni vel mali fecerant,
(ut permaneret propositum Dei pendens
ab ejus arbitrio.) Quum non ex ope- 12
ribus, sed ex vocante dictum est ad il-
lam, Major serviet minori. Quemad- 13
modum scriptum est, Jacob quidem di-
lexi, Esau verò odi. Quid igitur dice- 14
mus? num injustitia est apud Deum?
Absit. Ipse enim dicit Mosi, Miserebor 15
cujuscunque miserebor, & commiserabor
quemcunque commiserabor. Itaque sors 16
non est ejus qui vult, nec ejus qui pro-
perat, sed illius cui miseretur Deus.
Dicit enim scriptura Pharaoni, Ad hunc 17
ipsum finem te constitui, ut ostendam in
te potentiam meam, & ut prædicetur no-
men meum in tota terra.

Feriâ secundâ hebdomadis tertiæ.

Nunquid igitur miseretur cui vult, & 18
condemnat quem vult? Dices ergo mi- 19
hi; Cur igitur accusat adhuc? quis enim
resistit voluntati illius? Nequa-
quam. Hactenus. *Verùm quis tu es* 20
ô homo qui Deo respondes? Num
figmentum dicit fictori suo, cur sic me
fecisti? An verò figulus non habet po- 21
testatem in lutum, ut ex eadem massa
faciat vas ad honorem, & vas ad de-
spectum? Quodsi Deus quum vo- 22
luisset ostendere iram, & notum facere
quantum possit, protulit in multa longa-
nimitate sua vasa iræ apparata ad in-
teritum, Utque notas faceret divitias 23
gloriæ suæ uberrimas erga vasa miseri-
cordiæ, quæ jam præparaverat ad glo-
riam. (Nimirum nos, quos vocavit 24
non solùm ex Judæis, sed etiam ex
Gentibus: Ut ait Osea propheta, Vo- 25
cabo eos qui non erant populus meus, &
gentem quæ non erat dilecta. Et erit, in 26
loco in quo dictum est, Vos non estis
populus meus, ibi vocabuntur filii Dei
viventis. Et Esaia clamat quoad 27
Israëlem, Etiamsi contingat ut sit nu-
merus filiorum Israel velut arena ma-
ris, residuum tamen ex ipsis salvabitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ከመ : ያእምሩ : ከመ : ሊኮን : በምግባረ : ሰብእ : ዘእንበለ : ዳእሙ : ዘወአቱ : ጸዋ
ዐ :: ወይቤላ : ርብቃ : ዘየዓቢ : ይትቀነይ : ለዘ : ይንእስ :: እስመ : ከማሁ : ይቤ :
መጽሐፍ : ያዕቆብሃ : አፍቀርኩ : ወዔሳውሃ : ጸላእኩ :: ምንተ : እንከ : ንብል :
ዐመፃኑ : እግዚአብሔር : ሐሰ :: ይቤሎ : ለሙሴ : ለዘሂ : ምሕርክዎ : እምሕ
ር : ወለዘሂ : ተሣሀልክዎ : እሤሀሎ :: ናሁኬ : ሊኮን : ለዘ : ፈቀደ : ወለዘ : ሮጸ :
ዘእንበለ : ዳእሙ : ለዘ : እግዚአብሔር : ምሕሮ :: ወይቤሎ : መጽሐፍ : ለፈርዖን :
ለዛቲ : አንሣእኩከ : ከመ : አርኢ : ኀይልየ : ላዕሌከ : ወይሰማዕ : ስምየ : በኵሉ :
ምድር :: ናሁኬ : ለዘ : ፈቀደ : ይምሕር : ወለዘ : ፈቀደ : ያዐፅብ :: ምንተ :
ትብል : ተሐይሶኑ : ለእግዚአብሔር : ቦኑ : ዘይትቃወሞ : ለምክሩ :: እጓለ : እም
ሕያው : መኑ : አንተ : ዘትትዋቀሥኦ : ለእግዚአብሔር ::
በስቅለት : ምስቀል : በእሌኒ : በጸሎተ : ሐዋርያት : ወበዮሐንስ : ለም 16 : ለግንቦት ::
ይክልኑ : ብሂሎተ : ግብር : ለገባሪሁ : ኢትግበረኒ : ከመዝ :: ኢኮነኑ : በውሑ : ለሰብሐዊ : ይ
ትግበር : እምእሐዱ : ፅቡር : መንፈቀ : ለክብር : ወመንፈቀ : ለኀሳር :: ወእመኒ : ፈቀደ :
እግዚአብሔር : ያርኢ : መቅሠፍተ : ኀይሉ : ያመጽእ : መላእክተ : መዐቱ : አርአየ : ትዕ
ግሥቶ : እለ : ድልዋን : ለእሙሰና :: ከመ : ያርኢ : ካዕበ : ብዕለ : ስብሐቲሁ : ያመጽ
እ : መላእክተ : ምሕረቱ : እለ : ድልዋን : ለሣህሉ :: እስመ : ጸውዐነ : ወአስተጋብአ
ነ : አኮ : እምአይሁድ : ባሕቲቶሙ : ዓዲ : እምአረሚ :: በከመ : ይቤ : ሆሴዕ :
ነቢይ : እሬሲዮ : ሕዝብየ : ለዘኢኮነ : ሕዝብየ : ወእሬሲያ : ፍቅርትየ : ለእንተ : ኢኮ
ነት : ፍቅርትየ :: ወይከውኑ : ውሉደ : እግዚአብሔር : ሕያው : በብሔር : ኀበ :
ይቤልዎሙ : ኢኮንክሙ : ሕዝበ : እግዚአብሔር :: ኢሳይያስኒ : ከልሐ : ወይቤ :
በእንተ : እስራኤል : ለእመ : ኮነ : ኍልቆሙ : ለደቂቀ : እስራኤል : ከመ : ኖጻ : ባሕር :
ተረፈ : ይድኀኑ ::

Ut scirent, quòd non est ex operibus hominis, sed tantùm ex ipso qui vocat: ideò dixit 12
Rebeccæ, quòd major serviet minori. Quia sic dicit Scriptura, Jacobum dile- 13
xi, Esavum autem odio habui. Quid igitur dicemus? Nunquid iniquè fecit 14
Deus? Absit. Dicit Mosi, Cujus misertus sum, miserebor; & cui gratiosum 15
me exhibui, gratiosus ero. Ecce igitur, non est ejus qui velit, neque ejus qui 16
currat, sed ipsius Dei miserantis. Dicit enim Scriptura Pharaoni, Ad hoc ex- 17
citavi te, ut ostenderem super te virtutem meam, & ut exaudiatur nomen me-
um in tota terra. Ecce igitur, cujus vult miseretur, & quem vult indurat. 18
Quid autem dices? an Deo crimen intentabis? nunquid est qui consilio ejus re- 19
sistit? Fili hominis, quis es, qui respondeas Deo? 20

Secunda Crucifixionis: Pro Helene: In oratione Apostolorum & Johannis: die 16. Maii,

Poteritne opus dicere factori suo, Non ita me feceris? Annon potestas est figu- 21
lo faciendi ex eodem luto, partem ejus ad decus, & partem ejus ad dedecus?
Quòd si Deus volens ostendere plagam virtutis suæ, adduxit ministros indignati- 22
onis suæ (declarans patientiam suam) qui parati erant, ad destructionem suam;
Et ut manifestaret rursum divitias gloriæ suæ, adduxit ministros miserationis suæ, 23
qui parati erant, ad misericordiam suam. Quoniam vocavit nos, & congrega- 24
vit nos, non ex Judæis tantùm, sed ex Gentibus. Quemadmodum dicit Josia 25
propheta, Efficiam illum populum meum, qui non erat populus meus: & red-
dam illam dilectam meam, quæ non erat dilecta mea. Et erunt filii Dei viven- 26
tis, in loco ubi de iis dicebant, Non estis populus Dei. Isaias etiam clamat di-
cens de Israel, Si fuerit numerus filiorum Israel sicut arena maris, reliquiæ ser- 27
vabuntur.

Verbum enim consummans, & abbrevians in *justitia*, quia verbum *concisum*
28 λόγον γὰρ συντελῶν, καὶ (ϑ) συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον
faciet Dominus super terram: Et sicut prædixit Esaias; Si *non* Dominus Sa-
29 ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς· Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος Σα-
baoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma *utique* facti essemus, & sicut Gomorrha
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμοῤῥα
utique similes fuissemus. Quid ergo dicemus? Quòd Gentes *non sectantes* justitiam,
30 ἂν ὡμοιώθημεν. Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, ΙΕ'
apprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide:. Israel verò
31 κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· Ἰσραὴλ δὲ
sectans legem justitiæ, in legem justitiæ non pervenit. *Propter*
32 διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς (ι) νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. Δια-
quid? quia non ex fide, sed quasi ex operibus *legis*. Offenderunt enim
τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ (κ) ἔργων νόμου. προσέκοψαν γὰρ
lapidi offensionis: Sicut scriptum est; Ecce pono in Sion
33 τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος· Καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν
lapidem offensionis, & petram scandali: & omnis *credens* in eum,
λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· (λ) καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ,
non confundetur.
οὐ καταισχυνθήσεται.

CAP. X. ι'.

A Fratres, *ipsa* quidem *bona* voluntas mei cordis, & obsecratio ad Deum,
1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν,
pro *Israël est* in salutem. *Testor* enim illis, quòd *zelum* Dei
2 (α) ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστιν εἰς σωτηρίαν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ
habent, sed non secundùm scientiam. Ignorantes enim Dei justi-
3 ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνοοῦντες (β) γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιο-
tiam, & *propriam justitiam* quærentes statuere, justitiæ Dei
σύνην, καὶ τὴν (γ) ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ
non sunt subjecti. Finis enim legis Christus, ad justitiam omni cre-
4 οὐχ ὑπετάγησαν. Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ-
denti. Moyses enim *scribit* justitiam quæ ex lege; *Quòd fa-*
5 οντι. Μωσῆς γὰρ γράφει (δ) τὴν δικαιοσύνην τὴν (ε) ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ ποιή-
ciens ea homo, vivet in *eis*. Quæ autem ex fide justitia sic
σας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη (ζ) οὕτω
6 dicit: Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendet in cœlum? id est
λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τουτέστι
Christum deducere. Aut, Quis descendet in abyssum? hoc est Christum à
7 Χριστὸν καταγαγεῖν. Ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστι Χριστὸν ἐκ
mortuis *reducere*. Sed quid dicit? Prope *te* verbum est in ore
8 νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί
tuo, & in corde tuo: hoc est verbum fidei, quod prædicamus. Quia
σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν. Ὅτι
9 si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, & credideris in corde
ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον (η) Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
tuo, quòd Deus illum suscitavit à mortuis, *salvaberis*. Corde enim creditur
σου, ὅτι ὁ Θεὸς (ϑ) αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται
10 ad justitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim Scriptura;
εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή,
11 Omnis *credens* in illum, non confundetur. Non enim est distinctio
Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ
12 Judæique & Græci: nam idem Dominus omnium, dives in omnes
Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας
invocantes illum. Omnis enim, quicunque invocaverit nomen Domini,
τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς γὰρ, ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου,
13 *servabitur*. Quomodò ergò invocabunt in quem non crediderunt? quomodò autem
σωθήσεται. Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ
14 credent quem non audierunt? quomodò autem audient sine prædicante? Quomodò
πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ (ι) ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; Πῶς
15 verò prædicabunt, *si non* mittantur? sicut scriptum est; Quàm speciosi pedes
δὲ (κ) κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται, Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες
evangelizantium pacem, evangelizantium bona.
τῶν (λ) εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

MS. A. (ϑ) συντέμνων * ποιήσει Κύριος (ι) νόμον οὐκ ἔφθασεν. (κ) ἔργων. προσέκοψαν τῷ λίθῳ (λ) καὶ ὁ πιστεύων ΚΕΦ. ι'. MS. A. (α) ὑπὲρ αὐτῶν εἰς (β) δὲ (γ) ἰδίαν ζητοῦντες (δ) ὅτι τὴν (ε) ἐκ * τῆς πίστεως, Ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ (ζ) οὕτως (η) Ἰησοῦν Χριστὸν (ϑ) ἤγειρεν αὐτὸν (ι) ἀκούσωσιν (κ) κηρύξωσιν, (λ) εὐαγγελιζομένων * ἀγαθά; Ἀλλ' οὐ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

Sermonem decrevit & præcidit, eumque 28
præstabit Dominus super terram. Et quem- 29
admodum prædixerat ipse Esaia; Nisi
Dominus exercituum reliquisset nobis su-
perstitem, ut Sodoma facti fuissemus, &
Gomorrhæ fuissemus similes.

Pro introitu Domini nostri in templum, & Prophetis & Apostolis. 18.

Quid igitur dicemus? Gentes quæ non 30
currebant post justitiam, assecutas fuisse ju-
stitiam, justitiam verò eam quæ est ex fide:
Israel autem qui currebat post Legem ju- 31
stitiæ, Legem justitiæ non fuisse assecutum.
Quamobrem? quia non ex fide, sed ex 32
operibus Legis. Impegerunt enim ad la-
pidem offendiculi. Sicut Scriptum est; 33
Ecce pono in Sion lapidem offendiculi,
& petram offensionis; & qui crediderit in
eam, pudore non suffundetur.

CAP. X.

Fratres, voluntas cordis mei, & de- 1
precatio mea quæ fit ad Deum, pro
ipsis est ut serventur. Testor enim 2
de eis, ipsos zelum Dei habere, sed non
in scientia. Justitiam enim Dei ignorárunt, 3
sed studuerunt propriam justitiam consti-
tuere: & propterea justitiæ Dei non fue-
runt subjecti. Scopus enim Legis Christus 4
est, ad justitiam cuilibet in ipsum cre-
denti.

Mediâ Pentecoste. 19.

Si quidem Moyses ita descripsit justitiam 5
quæ est in lege, Quòd qui ea peregerit, per
ipsa vivet. Justitia verò cum fide *conjuncta*, 6
ita dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis scan-
dit cœlos, & Christum deduxit? Et quis 7
descendit in abyssum inferiorum, & eduxit
Christum ex mortuis? Sed quid ait? Pro- 8
pinquus est tibi sermo, ori et cordi tuo.
Hoc est verbum fidei quod prædicamus.
Quòd si confitearis ore tuo Dominum no- 9
strum Jesum, & credas corde tuo Deum ex-
citâsse eum à mortuis, servaberis. Cor enim 10
quod credit in eum, justificatur: & os quod
confitetur eum, servatur. Dicit enim Scriptu- 11
ra; Quisquis credit in eum, pudore non suf-
fundetur. Et in hoc quidem non distinguit 12
neque Judæos, neque Gentiles: unus est enim
Dominus omnium, qui dives est in quemlibet
à quo invocatur. Quisquis enim invocave- 13
rit nomen Domini, servabitur. Quomodo 14
igitur invocabunt eum, in quem non credi-
derunt: aut quomodo credent ei, de quo
non audierunt? Aut quomodo conciona- 15
buntur, nisi missi fuerint? Prout scriptum
est; Quàm speciosi pedes evangelizantium
pacem, & evangelizantium bona!

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 እስመ:ኅሉቀ: ወምቱረ:ነገረ:ይነግር:እግዚአብሔር: ውስተ:ዓለም።፡= ወበከመ: አቅደ
29 መ: ሊሰይያስ: ብሂል: ሰበ: እኮ: እግዚአብሔር: ጸባኦት: አትረፈ: ለነ:ዘርአ:ከመ:ሰዶም:
30 እምኮነ: ወከመ:ገሞራ: እምሰለነ።፡= ምንተ: እንከ: ንብል: አረሚ: ጥቀ: እለ:ሊኃሠ
31 ሠዎ: ለጽድቅ: ረከብዎ: ለጽድቅ: ወጸደቁ: በአሚን።፡= ወእስራኤልሰ: እንዘ: ደደግኑ
32 ዋ: ለኦሪቶሙ:ሰእኑ:ጸደቀ: እስመ: ሊፈጽሙ: ገቢረ: ሕገገ: ኦሪቶሙ።፡= በእንተ: ምን
ት:እስመ: ሊታጸድቅ:ኦሪት: ዘእንበለ: ዳእሙ: በአሚን: ዘፈጸመ:ገቢሮታ። ወአዕቀፋቶ
ሙ: ወኮነቶሙ: እብነ: ዕቅፍቶሙ።=

Quia consummatum, & præcisum verbum enarret Deus in mundo. Et quem- 28
admodum prædixerat Isaias, Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut 29
Sodoma facti essemus, & sicut Gomorrha similes essemus. Quid ergò dicemus? 30
Quòd Gentes ferè qui non sectabantur justitiam, assecutæ sunt justitiam, etiam
justitiam ex fide. Israel autem consectando legem suam justificari non potuerunt, 31
quia mandata legis complete non sunt executi. Propter quid? quia nequaquam 32
justificat lex, sed tantùm per fidem est, quæ perficit executionem illius: impingere
enim fecit eos, & facta est lapis offensionis.

Versio VULGATA LATINA.

28 Verbum enim consummans, & abbrevians in æquitate: quia verbum breviatum
29 faciet Dominus super terram: Et sicut prædixit Isaias; Nisi Dominus Saba-
oth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, & sicut Gomorrha simi-
30 les fuissemus. Quid ergò dicemus? Quòd gentes, quæ non sectabantur justiti-
31 am, apprehenderunt justitiam: justitiam autem, quæ ex fide est. Israël verò
32 sectando legem justitiæ, in legem justitiæ non pervenit. Quare? Quia non ex
33 fide, sed quasi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offensionis, Sicut
scriptum est; Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali: &
omnis, qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

1 FRatres, voluntas quidem cordis mei, & obsecratio ad Deum, fit pro illis in
2 salutem. Testimonium enim perhibeo illis, quòd æmulationem Dei habent, sed
3 non secundùm scientiam. Ignorantes enim justitiam Dei, & suam quærentes
4 statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti. Finis enim legis, Christus, ad justiti-
5 am omni credenti. Moyses enim scripsit, quoniam justitiam, quæ ex lege est,
Qui fecerit homo, vivet in ea. Quæ autem ex fide est justitia, sic dicit; Ne 6
dixeris in corde tuo; Quis ascendet in cœlum? id est, Christum deducere:
Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum à mortuis revocare. 7
Sed quid dicit Scriptura? Propè est verbum in ore tuo, & in corde tuo: hoc est 8
verbum fidei, quod prædicamus. Quia si confitearis in ore tuo Dominum Je- 9
sum, & in corde tuo credideris, quòd Deus illum suscitavit à mortuis, salvus
eris. Corde enim creditur ad justitiam: ore autem confessio fit ad salutem. 10
Dicit enim Scriptura; Omnis, qui credit in illum, non confundetur. 11
Non enim est distinctio Judæi & Græci: nam idem Dominus omnium, dives in 12
omnes qui invocant illum. Omnis enim, quicunque invocaverit nomen Do- 13
mini, salvus erit. Quomodò ergò invocabunt, in quem non crediderunt? 14
Aut quomodò credent ei, quem non audierunt? Quomodò autem audient si-
ne prædicante? Quomodò verò prædicabunt nisi mittantur? sicut scri- 15
ptum est; Quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium
bona!

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ان هذا قول مخبر وقاطع بعدل. لان الرب سيصنع على الارض قولا مجزوما * وكما تقدم
29 سعياء فقال. لولا ان الرب الصاباووت ابقى لنا نسلا. لكنا اذا قد صرنا كسدوم * وشابهنا
30 عامورا * فماذا نقول اذا. ان الامم التي لم تطلب العدل ادركت العدل. العدل الذي من
31 الامانة * واسرائيل اذا طلب شريعة العدل. لم يصل الى شريعة العدل * لم ذلك. لانه لم يطلبه
32 33 من الامانة. بل كانه من اعمال الشريعة. لانهم عثروا بحجر العثرة * كما كتب سعياء هاءنذا
اضع في صهيون حجر عثرة وصخرة شك. وكل من يؤمن به ما يستخزي * تم

* الفصل العاشر *   * الاحد الخامس بعد العنصرة *

1 2 * يا اخوة اما مسرة قلبي وابتهالي لدى الله من اجل اسرائيل. فهو لخلاصهم * لاني اشهد
3 لهم ان فيهم غيرة الله. لكنها ليست بمعرفة * لانهم اذ لم يخضعوا لعدل الله وطلبوا ان
4 يثبتوا عدلهم. لم يخضعوا لعدل الله * لان الشريعة نهايتها المسيح. عدلا يتزكى به كل من
5 يؤمن به * لان موسى يكتب العدل الذي من الشريعة. ان الانسان الذي يعمل فرائضها
6 يعيش بهن * فاما العدل الذي من الايمان فيقول هكذا. لا تقل في قلبك. من يصعد الى
7 8 السماء اي يحدر المسيح * او من ينحدر الى القعر اي يصعد المسيح من الموتى * لكن ماذا
9 تقول ان الكلمة مصاقبتك هي في فمك وقلبك. اي كلمة الامانة التي نكرز بها * لانك ان
10 اعترفت بفمك ان يسوع ربا. وصدقت بقلبك ان الله اقامه من الموتى تخلص * لان القلب
يصدق به للعدل. والفم يعترف به للخلاص. تم

11 * الثلثا من الجمعة الرابعة بعد العنصرة * لان الكتاب نفسه يقول. كل من يؤمن
12 به لن يستخزي * لان ليس فرقا فاصلا بين اليهودي واليوناني. لان الرب نفسه مستغن في
13 14 جميع المستغيثين به * لان كل من يستغيث باسم الرب يخلص * فكيف يستغيثون بمن لم
15 يؤمنوا به * وكيف يؤمنون بمن لم يسمعوا به * وكيف يسمعون بغير من يكرز * وكيف
يكرزون ان لم يرسلوا. كما كتب ما احسن بهاء ارجل المبشرين بالسلامة والمخبرين بالخيرات.

Sanè hic sermo definitivus est atque de- 28
cisivus cum justitia: Dominus enim fa-
ciet super terram sermonem præcisum. Et 29
quemadmodum prædixit Esaia, Nisi Do-
minus Sabaoth reliquisset nobis proge-
niem, facti quidem essemus ut Sadum,
& assimilati fuissemus Amuræ. Quid 30
ergo dicemus? Quòd gentes quæ justitiam
non quærebant, assecutæ sunt justitiam,
justitiam inquam *quæ est ex fide. Israel* 31
autem quum quæsisset legem justitiæ, non
pervenit ad legem justitiæ. Cur hoc? 32
Quia non quæsivit eam ex fide, sed quasi
ex operibus legis: impegerunt enim in
lapidem offendiculi. Ut scripsit Esaia, 33
Ecce ego ponam in Sion lapidem offendi-
culi, & petram scandali, & quicunque
crediderit in eum, non pudefiet. Finis.

CAP. X.

Dominicâ quintâ post Pentecosten.

O *Fratres, hilaritas quidem cordis* 1
mei, & deprecatio mea ad Deum pro
Israele, est ad salutem eorum. Testimo- 2
nium enim ipsis perhibeo quòd habent ze-
lum Dei, at is non est cum cognitione.
Nam cùm non subjecissent se justitiæ 3
Dei, & quæsissent propriam statuere
justitiam, justitiæ Dei minimè se subdi-
dere. Siquidem legis finis Christus est, 4
ad justitiam, qua justificetur quicunque
credit in eum. Moses enim describit ju- 5
stitiam quæ est ex lege, quòd homo qui
statuta ipsius fecerit, per eadem vivet.
At verò de justitia quæ ex fide est, sic 6
dicit; Ne dicas in corde tuo, Quis ascen-
det in cœlum, nempe Christum demittat?
Aut quis descendat in profundum, nempe 7
Christum emittat è mortuis? Quid au- 8
tem dicas, quandoquidem verbum tibi
vicinum est, in ore tuo & in corde tuo,
nimirum verbum fidei quod prædica-
mus? Si enim fatearis ore tuo Jesum 9
esse Dominum, & credas in corde tuo
quòd Deus excitavit eum à mortuis,
salvus eris. Corde enim creditur ad ju- 10
stitiam: ore autem confessio fit ad salu-
tem. Finis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ quartæ post Pentecosten.

Eadem enim Scriptura dicit, Omnis qui 11
crediderit in eum, non pudefiet. Quia 12
non est distinctio separans inter Judæum
& Græcum: nam idem Dominus dives
est in omnes invocantes se. Quisquis 13
enim invocaverit nomen Domini, salvus
erit. Quomodo igitur invocabunt, in 14
quem non crediderunt? & quomodo cre-
dent ei, de quo non audierunt? & quo-
modo audient, absque prædicante? Quo- 15
modo autem prædicabunt, si missi non
fuerint? sicut scriptum est, Quàm pul-
chrum est decus pedum annuntiantium
pacem, & significantium bona!

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 እስመ፡ ከማሁ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡፡ ናሁ፡ አነብር፡ ውስተ፡ ጽዮን፡ እብነ፡ ዕቅፍት፡ ወእብነ፡ ጌጋይ፡
ወዘሂ፡ አምነ፡ ቦቱ፡ ኢይትኀፈር፡፡ ቁም፡፡

በዐ : ሰንበት : ዘተሰአሎ፡፡

1

አኃዊየ : ሊተሰ : ፈቃደ : ልብየ፤ : ወጸሎትየ፤ : ከመ : ይሕየው፡፡ ወባሕቱ : አ
ማሕተቶሙ : ከመ : ይቀንኡ : ባዕለ : እግዚአብሔር : ወአኮሰ : በአእምሮቱ
... እስመ : ኢያእምርዋ : ለጽድቀ : እግዚአብሔር : ወፈቀዱ : በጽድቅ : ርእሶሙ :
... ወለጽድቀ፡እግዚአብሔር፡ሰእኑ፡ገኒየ፡፡ ወማኅለቅቱሰ፡ለጽድቀ፡ኦሪት፡አሚን፡
በክርስቶስ፡ውእቱ፡ ለኵሎሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ቦቱ፡፡ ወሙሴ፡ ይቤ፡ ኵሉ፡ ዘፈጸመ፡
... ሕገገ፡ኦሪት፡ይጸድቅ፡ቦቱ፡፡ ወጽድቅ፡ በአሚንሰ፡ ከመዝ፡ ይብል፡፡ ኢትበል፡በል
... መኑ፡የዐርግ፡ሰማየ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡ ዘወረደ፡ እምሰማይ፡፡ ወመኑ፡ ይወርድ፡ውስ
... ቀላይ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡ዘተንሥአ፡እሙታን፡፡ ወአኮሁ፡ከማሁ፡ ይቤ፡መጽሐፍ፡፡
ቅሩብ፡ለከ፡ቃል፡ውስተ፡አፉከ፡ ወውስተ፡ልብከ፡ወዝውእቱ፡ቃል፡ ዘንሜህረክሙ፡፡ እመ
... ተአምን፡በአፉከ፡ከመ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡እግዚእ፡ ወተአምን፡ በልብከ፡ ከመ፡አንሥኦ፡
እግዚአብሔር፡እሙታን፡ ተሐዩ፡፡ ወልብ፡የአምን፡በጽድቅ፡ ወአፉኒ፡ የአምን፡ በሕ
... ይቤ፡መጽሐፍ፡ኵሉ፡ዘየአምን፡ቦቱ፡ የሐዩ፡፡ ወኢፈለጠ፡አይሁዳዊ፡ወአ
... እስመ : ባዕል : እግዚአብሔር : ወያአክል : ለኵሉ : ዘጸውዖ፡፡ እስመ : ኵሉ :
... ስመ : እግዚአብሔር : የሐዩ፡፡ ወእፎኑ : ይጼውዕዎ : እንዘ : ኢየአም
... ቦቱ : ወእፎ : የአምኑ : በዘ : ኢሰምዑ : ወእፎኑ : ይሰምዑ : ዘኢሰበኩ : ሎሙ፡፡
... ሰበኩ : ሎሙ : ዘኢተፈነወ : ሐዋርያ : ኀቤሆሙ፡፡ ወአኮኑ : መጽሐፍ :
... ሠናይ : እገሪሆሙ : ለእለ : ይዜንዉ : ሠናየ : ዜና፡፡

Quia sic dicit Scriptura, Ecce ponam in Zione lapidem scandali, & lapidem of- 33
fensæ, & qui credit in eum, non pudefiet. Statio.

Quarto Sabbato Rogationis.

CAP. X.

F*Ratres mei, mihi quidem voluntas cordis mei est, & obsecratio mea, ut vi-* 1
vant. Sed & ego ita comprobator eorum sum, quòd zelum habent erga Deum, at 2
non cum scientia sua. Justitiam enim Dei ignorant, & quærunt in sua ipso- 3
rum justitia stabiliri: justitiæ autem Dei non possunt subjici. Et finis quidem 4
justitiæ legis est fides in Christo omnibus qui in ipso credunt. Et Moyses di- 5
cit, Quicunque perfecerit exequi præcepta legis, justificabitur per eam. Ju- 6
stitia autem cum fide coniuncta *ita dicit, Ne dicas in corde tuo, Quis ascendet*
in cœlum? Christus est qui descenderit è cœlo. Et quis descendet in abyssum? 7
Christus est qui suscitatus est à mortuis. Et nónne ita dicit Scriptura, Prope est 8
tibi verbum in ore tuo & in corde tuo? & hoc est verbum quod edocemus vos.
Si confessus fueris ore tuo quòd Christus est Dominus, & credideris in corde 9
tuo quòd Deus excitavit eum à mortuis, salvus eris. Cor enim credit ad justi- 10
tiam, & os etiam confitetur ad salutem. Dicit enim Scriptura, Omnis qui cre- 11
dit in illum, salvus erit. Et non est distinctio Judæi aut Gentilis, quia Deus di- 12
ves est, & sufficiens pro omnibus qui eum invocant. Omnis enim qui invoca- 13
verit nomen Dei, salvus erit. Quomodo autem invocabunt in quem non credi- 14
derunt? & quomodo credent in eum, quem *non audierunt? & quomodo audient,*
quibus non prædicarunt? Quomodo autem prædicabunt iis, ad quos missus non 15
est Apostolus? Et nónne Scriptura dicit, Pulchri sunt pedes eorum qui evange-
lizant bonum nuntium?

Sed non omnes *auscultârunt* Evangelio. Esaias enim dicit; Domine, quis cre-
16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐ-
didit auditui nostro? Ergò fides ex auditu: *at* auditus per ver-
17 πίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήμα-
bum *Dei*. Sed dico; Numquid non audierunt? *Imò verò*, In omnem terram
18 τος Θεοῦ. Ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε, Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν
exivit sonus eorum, & in fines *habitatæ* verba eo-
ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐ-
rum. Sed dico; Numquid non cognovit Israel? Primus Moyses di-
19 τῶν. Ἀλλὰ λέγω, (μ) Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; πρῶτος Μωσῆς λέ-
cit; Ego ad æmulationem adducam vos in non gentem, in gentem insipientem
γει, Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, (ν) ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ
in iram mittam vos. Esaias autem audet, & dicit; Inventus sum me
20 παροργιῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει, Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ
non quærentibus: *conspicuus factus sum* me non *interrogantibus*. Ad autem
21 μὴ ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι. Πρὸς δὲ τὸν
Israel dicit; *Totam diem* expandi manus meas ad populum
Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
impersuasum, & contradicentem.
ἀπειθοῦντα, καὶ ἀντιλέγοντα.

CAP. XI. ια'.

Dico ergò; Numquid repulit Deus populum suum? *Ne fiat*: et-
1 ΛΕγω οὖν, Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν (α) αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ Ις'
enim ego Israelita sum, ex semine Abraham, *tribûs* Benjamin. Non
2 γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. Οὐκ
repulit Deus plebem suam, quam præscivit. An nescitis in Elia quid
ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί
dicit Scriptura? *ut* interpellat Deum adversùs Israel, *dicens*;
λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ (β) Ἰσραήλ, λέγων,
Domine, Prophetas tuos occiderunt, *&* altaria tua suffode-
3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου (γ) ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκα-
runt: & ego relictus sum solus, & quærunt animam meam. Sed quid
ψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. Ἀλλὰ τί
dicit illi divinum responsum? Reliqui *mihiipsi* septem *mille viros*, qui 4
λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες
non curvaverunt genua Baal. Sic ergò & in *nunc* tempore, reliquiæ
οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, λεῖμμα
secundùm electionem gratiæ *facta est*. Si autem gratia, non jam ex operibus: 5
κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων·
alioquin gratia non jam est gratia. *Si autem ex operibus, non amplius est*
6 ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται (δ) χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ
gratia: *alioqui opus non ampliùs est opus*. Quid ergò? quod *inquirit* Isra-
χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον. Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσρα-
el, hoc non est consecutus: at electio consecuta est: at cæteri *ob-* 7
ήλ, (ε) τούτου οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐ-
duruerunt, (Sicut scriptum est; Dedit illis Deus spiritum compunctio-
πωρώθησαν, (Καθὼς γέγραπται, Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξε-
nis: oculos *ad non videndum*, & aures *ad non audiendum*,) usque in hodiernum di- 8
ως· ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,) ἕως τῆς σήμερον ἡ-
em. Et David dicit; Fiat mensa eorum in laqueum, & in
μέρας. Καὶ Δαβὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς 9
captionem, & in scandalum, & in retributionem illis. Obscurentur o-
θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀ- 10
culi eorum *ad non videndum*, & dorsum eorum semper incurva.
Ις' φθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
Dico ergò; Numquid offenderunt, ut caderent? *Ne fiat*. Sed illorum *ru-*
Λέγω οὖν, Μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῶν πα- 11
inâ, salus Gentibus, *ad æmulatione excitandum* illos. Si vero
ραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ (ζ) παραζηλῶσαι αὐτούς. Εἰ δὲ 12
ruina illorum divitiæ mundi, & diminutio eorum divitiæ Gentium,
τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν,
quanto magis plenitudo eorum?
πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

MS. A. (μ) Μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; (ν) ἐπ' ἔθνει ζηλῶσαι αὐτούς. * * * Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς Κεφ. ια'. MS. A. (α) αὐτοῦ, ὃν προέγνω; μὴ (β) Ἰσραήλ, Κύριε, (γ) ἀπέκτειναν, τὰ (δ) χάρις. Τί οὖν (ε) τοῦτο (ζ) παρα-

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Sed non omnes auscultârunt nuntiationi 16
Evangelii. Esaia enim ait; Domine mi,
Quis credidit voci nostræ? Ergò fides ex 17
auditu auris est, & auditus auris ex verbo
Dei. At inquam, annon audierunt? Et ecce, 18
In omnem terram exivit vox eorum, & in
fines orbis sermones eorum. Sed inquam, 19
nunquid non cognovit Israël? Primus Mo-
ses ita dixit; Ad æmulationem provocabo
vos per populum qui non est populus, &
per gentem immorigeram vos commovebo
ad iram. Esaia autem ausus est & dixit; 20
Visus sum ab iis qui non quærebant me, &
inventus sum ab iis qui de me non interroga-
bant. Israeli verò dicit; Expandi manus 21
meas totâ die ad populum reluctantem &
non acquiescentem.

CAP. XI.

Lectio feriæ tertiæ Passionis. 10.

SEd inquam ego, nunquid depulit Deus 1
populum suum? Absit. Nam & ego sum ex
Israël, ex semine Abraham, ex prosapia
Benjamin. Non depulit Deus populum 2
suum, qui fuit ei præcognitus. An nescitis
Scripturam de Elia quid dicat, dum inter-
pellaret Deum adversùs Israël, ac diceret?
Domine mi, Prophetas tuos trucidârunt, & 3
altaria tua everterunt, ac ego solus super-
fui, quæruntque animam meam. At dictum 4
est ei per revelationem; Ecce reservavi
mihi ipsi septem millia virorum, qui non
flexerunt genua sua, nec adoraverunt Baal.
Ita & hoc tempore reliquiæ remanserunt 5
per electionem gratiæ. Sed si per gratiam, 6
non jam ex operibus; alioquin gratia non
est gratia. Sin ex operibus, non jam ex gra-
tia; alioquin opus non est opus. Quid er- 7
gó? Quod requirebat Israel non invenit,
electio verò invenit: cæteri autem corde
suo obcæcati sunt, (Sicut scriptum est; 8
Dedit eis Deus spiritum stupidum, & oculos
quibus non videant, & aures ut non audiant,)
usque ad hodiernum diem. Et David rur- 9
sus ait; Fiat mensa eorum coram ipsis pro
laqueo, & retributio eorum pro offendiculo.
Caligine obducantur oculi eorum ne vide- 10
ant, & tergum eorum semper sit curvum.
Ego verò dico, Nunquid impegerunt ut ru- 11
erent? Absit: sed per eorum lapsus vita
obvenit Gentibus, ad eorum zelum *exci-*
tandum. Quòd si lapsus eorum fuit opu- 12
lentia mundo, & eorum condemnatio di-
vitiæ Gentibus, quantò magis eorum ple-
nitudo?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዘእኮ ፡ ኵሎሙ ፡ ሰምዑ ፡ እኮኑ ፡ ኢሳይያስ ፡ ይቤ ፡ እግዚኦ ፡ መኑ ፡ የአምኖ ፡ ቃለነ ፡፡
በጸሎተ ፡ ኤልያስ ፡ ምንባብ ፡፡
17 ወኵሉኑ ፡ ዘሰምዐ ፡ የአምን ፡ ወሰሚዕሰ ፡ በቃለ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ቦኑ ፡ ዘኢሰምዑ ፡ እ
18 ስራኤል ፡ እኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ምድር ፡ ወፅአ ፡ ነገሮሙ ፡ ወእስከ ፡
አጽናፈ ፡ ዓለም ፡ በጽሐ ፡ ነቢቦሙ ፡፡ ቁም ፡፡
19 እስራኤልኑ ፡ ዳእሙ ፡ ኢሰምዑ ፡ ወእኮኑ ፡ ሙሴ ፡ አቅደመ ፡ ብሂሎቶሙ ፡ አነ ፡ አቀንኦ
20 ሙ ፡ በሕዝብ ፡ ዘኢይሌብዉ ፡ ወአምዐዕክሙ ፡ ዘበ ፡ ኢኮነ ፡ ሕዝበ ፡፡ ኢሳይያስኒ ፡
ተኃቢሎ ፡ ይቤሎሙ ፡ ረከቡኒ ፡ እለ ፡ ኢኀሠሡኒ ፡ ወአስተርአይክዎሙ ፡ ለእለ ፡ ኢተ
ስእሉኒ ፡፡

Non quòd omnes auscultârunt, annon Isaias dicit; Domine quisnam credidit ser- 16
moni nostro?

In oratione Eliæ lectio.

Omnisne autem qui auscultavit, credidit? Auditus verò est per verbum Christi. 17
Nunquid non audierunt Israel? Nonne dicit Scriptura, In universam terram ex- 18
ivit sermo eorum, & in fines orbis advenit loquela eorũ? Statio. *Israëlne tantùm non* 19
auscultârunt? Annon etiam Moses de eis prædixerit, Ego ad zelum provocabo
eos per gentem excordem: per non gentem ad iram provocabo vos. Isaias autem 20
ausus est, & dixit iis, Invenerunt me, qui me non requirebant: conspectus sum
iis qui me non interrogabant.

Versio VULGATA LATINA.

16 Sed non omnes obediunt Evangelio. Isaias enim dicit; Domine, quis credidit
17 auditui nostro? Ergò fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. Sed dico;
18 Numquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum, & in
19 fines orbis terræ verba eorum. Sed dico; Numquid Israël non cognovit? Pri-
mus Moyses dicit; Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gen-
20 tem insipientem, in iram vos mittam. Isaias autem audet, & dicit; Inventus sum
21 à non quærentibus me: palàm apparui iis, qui me non interrogabant. Ad Israel
autem dicit; Totâ die expandi manus meas ad populum non credentem, & con-
tradicentem.

CAP. XI.

1 Dico ergò; Numquid Deus repulit populum suum? Absit. Nam & ego Israëlita
2 sum ex semine Abraham, de tribu Benjamin: Non repulit Deus plebem suam,
quam præscivit. An nescitis in Elia quid dicit Scriptura; Quemadmodùm inter-
pellat Deum adversùm Israël? Domine, Prophetas tuos occiderunt, altaria tua 3
suffoderunt: & ego relictus sum solus, & quærunt animam meam. Sed quid dicit 4
illi divinum responsum? Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curvave-
runt genua ante Baal. Sic ergò & in hoc tempore, reliquiæ secundùm electionem 5
gratiæ salvæ factæ sunt. Si autem gratia, jam non ex operibus: alioquin gratia 6
jam non est gratia. Quid ergò? quod quærebat Israel, hoc non est consecutus: 7
electio autem consecuta est: cæteri verò excæcati sunt: Sicut scriptum est; Dedit 8
illis Deus spiritum compunctionis: oculos ut non videant, & aures ut non audiant,
usque in hodiernum diem. Et David dicit; Fiat mensa eorum in laqueum, & in 9
captionem, & in scandalum, & in retributionem illis. Obscurentur oculi eorum ne 10
videant: & dorsum eorum semper incurva. Dico ergò; Numquid sic offende- 11
runt ut caderent? Absit. Sed illorum delicto, salus est Gentibus ut illos æmu-
lentur. Quòd si delictum illorum divitiæ sunt mundi, & diminutio eorum divi- 12
tiæ Gentium: quantò magis plenitudo eorum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 لكن البشارة ما اطاعها كل الناس • لان شعيا يقول • يا رب من صدق سماعنا * فالايمان
17 اذا من السماع • والسماع بكلمة الله * لكني اقول لعلهم ما سمعوا • لا • ولكن الى الارض
18 كلها سلكت نغمتهم • والى قواصي الدنيا بلغت كلامهم * لكني اقول امري اسرائيل ما
19 عرف * فموسى يقول اولا • لاغيرنكم انا بغير امة • بامة لا فهم لها اغايظكم * وشعيا
20 يتجاسر ان يقول • قد وجدت عند الذين لم يطلبوني • صرت ظاهرا للذين لم يسألوا
21 عني * ويوحي اسرائيل فيقول • كل اليوم بسطت يدي الى شعب عاص ومجاوب •

الفصل الحادي عشر •

1 * فاقول لعل الله قد ابعد شعبه • حاشا لاني انا اسرائيلي انا • من نسل ابراهيم ومن سبط
2 بنيامين * ما ابعد الله شعبه الذي عرفه سالفا •
* الاربعا من الجمعة الرابعة بعد العنصرة • او ما قد عرفتم ماذا يقول
3 الكتاب في خبر ايليا • لما استغاث بالله على اسرائيل * يا رب قد قتلوا انبياءك • واقلبوا
4 مذابحك • وقد بقيت انا وحدي • وهم يطلبون نفسي * لكن ماذا يقول له الوحي الالهي
5 قد استبقيت لذاتي سبعة الاف رجل لم يحنوا لبعل ركبة * كذلك الآن وفي هذا الوقت
6 وقد صارت بقية عن اصطفاء النعمة * فان كانت بالنعمة صارت • فليست من الاعمال
ايضا • والا فالنعمة لن تصير بعد نعمة ايضا • وان كانت من الاعمال فليست هي بعد نعمة ايضا • والا
7 فالعمل لن يكون عملا ايضا * فماذا نقول اذا ما كان اسرائيل يطلبه • ذاك لم يجده • بل نالته
8 الاصطفاء • فاما باقيهم فعموا * كما كتب ان الله اعطاهم روح خشوع • اعينا لا يبصرون وآذانا
9 لا يسمع حتى الى نهار اليوم * وداوود يقول لتصير مائدتهم فخا ومقنصا وشكا ومجازاة لهم
10 * لتظلم عيونهم لئلا يبصروا • واحن ظهورهم كل حين * فاقول اذا لعلهم ادبروا ليسقطوا •
11 حاشا • لكن بهفوتهم صار الخلاص للامم • ليتغايروهم * فان يكن هفوتهم ثروة للعالم • وانغلالهم
12 غناء للامم • فكم اولي بذلك كلهم *

Verùm Evangelio non omnes homines obedierunt. Esaia enim dicit, O Domine, quis credidit auditui nostro? 16
Igitur fides, ex auditu est: auditus autem, per verbum Dei. 17
Sed dico, Nunquid non audierunt? Minimè. Attamen per terram universam elata est vox illorum sonora, & ad fines orbis terrarum usque pervenerunt verba eorum. 18
Sed dico, Nunquid Israel non cognovit? Moses quidem primùm ait, Ego sanè ad æmulationem provocabo vos per non gentem, per gentem judicii expertem commovebo vos ad iram. 19
Esaia verò dicere audet, Inventus jam sum apud eos qui me non quæsierant, conspicuus factus sum his qui de me non interrogaverant. 20
Israelem verò compellans ait, Totâ die expandi manus meas ad populum rebellem & contra respondentem. 21

CAP. XI.

Dico igitur, Num Deus repulit populum suum? Absit. Etenim ego Israelita sum, de stirpe Abrahæ, & tribu Benjamin. 1
Non repulit Deus populum suum, quem anteà cognoverat. 2

Feriâ quartâ infra hebdomadam quartam post Pentecosten.

An nondum nôstis quid dicat Scriptura in historia Eliæ, quando invocavit Deum adversus Israelem?
O Domine, occiderunt prophetas tuos, & subverterunt altaria tua: & ego remansi solus, & ipsi quærunt animam meam. 3
Sed quid dicit ei oraculum ipsi declaratum? Reservavi mihi septem millia virorum, qui non flexerunt genu idolo Baal. 4
Sic igitur hoc item tempore factæ sunt etiam reliquiæ, quod attinet ad electionem gratiæ. 5
Quodsi per gratiam factæ sunt, ergo non item ex operibus: alioqui gratia non esset adhuc gratia. Si verò ex operibus essent, igitur non est ampliùs gratia: alioqui opus non esset adhuc opus. 6
Quid igitur dices? Quod Israel quærebat, id minimè invenit, sed obtinuit illud electio: cæteri verò excæcati sunt, 7
Quemadmodum scriptum est, Dedit eis Deus spiritum submissionis, oculos non videntes, & aures non audientes, usque ad hodiernum diem. 8
David etiam dicit, Fiat mensa eorum laqueus, & pedica, & scandalum, atque retributio ipsis. 9
Obtenebrescant oculi eorum, ne videant: & terga eorum incurva omni tempore. 10
Dico igitur, Num deliquerunt ut corruerent? Absit: sed per ipsorum delictum salus facta est Gentibus, ad æmulationem eorum. 11
Quodsi delictum eorum divitiæ sunt mundo, & exitium eorum divitiæ Gentibus, quanto magis competit hoc perfectioni illorum? 12

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለእስራኤልሰ ፡ ይቤሎሙ ፡ ኵሎ ፡ ዕለተ ፡ አንሥእ ፡ እደዊየ ፡ ኀበ ፡ ሕዝብ ፡ ዓላዊያን ፡
ወክሒዳን ፡፡
1a
በከበዉ ፡ በኤልያስ ፡፡
እንከ ፡ ገደፎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሕዝቡ ፡ ሐሰ ፡፡ 1z አኮኑ ፡ አነሂ ፡ እስራኤላ
ዊ ፡ አነ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ ሕዝበ ፡ ብንያም ፡፡ ኢገደፈ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕዝቦ ፡፡
ዘአቅደመ ፡ አእምሮ ፡፡ ኢታአምሩኑ ፡ ዘይቤ ፡ ኤልያስ ፡ አመ ፡ ሰከዮሙ ፡ ለእስራኤል ፡
ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡፡ እግዚኦ ፡ ነቢያቲከ ፡ ቀተሉ ፡ ወመሠዋ
ዕቲከ ፡ ነሠቱ ፡ ወአነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ተረፍኩ ፡ ወየኀሥሥዋ ፡ ለነፍስየ ፡፡ ወምንተ ፡
ይቤሎ ፡ ዘአስተርአዮ ፡ አትረፍኩ ፡ ሊተ ፡ ሰብዓ ፡ ምእተ ፡ ብእሴ ፡ እለ ፡ ኢያምለክዎ ፡
ለበዓል ፡፡ ከማሁኬ ፡ ዮም ፡ በዝ ፡ መዋዕል ፡ እለ ፡ ተርፉ ፡ ኀሬ ፡ ኮኖሙ ፡ ጽድ
ቅ ፡፡ ወለመሰኬ ፡ በጸጋ ፡ ይጸድቁ ፡ ኢኮነኬ ፡ በምግባር ፡ ወለእመ ፡ በምግባር ፡
ይጸድቁ ፡ ጸጋ ፡ ኢይከውን ፡ ጸጋ ፡፡ ምንተ ፡ እንከ ፡ የኀሥሥ ፡ እስራኤል ፡ ዘዘንተ ፡
ኢረከበ ፡ ወኀሬሰ ፡ አድምዖ ፡ ወእለ ፡ ተረፉ ፡ ዖሩ ፡፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡
ወወሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ መንፈሰ ፡ ድንዛዜ ፡ ከመ ፡ ይነጽሩ ፡ በአዕይንቲሆሙ ፡ ወኢ
ይርአዩ ፡ ወኢይሰምዑ ፡ በእዘኒሆሙ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ ዳዊትኒ ፡ ይቤ ፡ ለትኩኖሙ ፡
ማእደሆሙ ፡ መሠገርተ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ለፍዳሆሙ ፡ ወለዕቅፍቶሙ ፡፡ ወለይጽለማ ፡
አዕይንቲሆሙ ፡ ወይትቀጻዕ ፡ ዘባናቲሆሙ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡፡ እብል ፡ እንከ ፡ ተስሕ
ቶኑ ፡ ከመ ፡ ይደቁ ፡ ሐሰ ፡፡
አኮኑ ፡ በጌጋዮሙ ፡ ቀንኡ ፡ ሳዕለ ፡ ሕይወተ ፡ አሕዛብ ፡፡ ሶበ ፡ ስሒተ ፡ ዚአሆሙ ፡ ብዕለ ፡ ኮነ ፡
ለአሕዛብ ፡ ወጌጋዮ ፡ ዚአሆሙ ፡ ብዕለ ፡ ኮነ ፡ ለዓለም ፡ እፎ ፡ እንጋ ፡ እምኮኑ ፡ ሶበ ፡ ጸድቁ ፡፡

Ad Israel autem dicit, Totâ die levavi manus meas ad populum prævaricantem & refragantem. 21

CAP. XI.

Pro Cabao: pro Elia.

Num igitur repulit Deus populum suum? Absit. Nonne ego etiam Israëlita 1
ex semine Abrahami, de tribu Benjamin? Deus non repulit populum 2
suum, quem præcognovit: An nescitis quid dicit Elias, quum interpellaret De-
um adversùs Israelem, dicens; Domine, prophetas tuos occiderunt, & altaria 3
tua subverterunt, & ego relictus sum solus, & quærunt animam meam? Sed 4
quid dicit qui apparuit ei, Feci ut remanserint mihi septuagies centum viro-
rum, qui non coluerunt Baal. Ita igitur hodie, in hoc tempore, quæ reliquiæ 5
manent, per electionem factæ sunt justitiæ. Quòd si per gratiam justificantur, non 6
est igitur ex operibus: si enim ex operibus justificantur homines, gratia non est
gratia. Quid igitur? requirit Israel hoc quod non adeptus est: electio verò 7
consecuta est, & reliqui cæcutierunt. Sicut Scriptura dicit, Et dedit eis De- 8
us spiritum torporis, ut videant oculis suis, at non cernant, neque audiant au-
ribus suis usque hodie. David autem dicit, Fiat iis mensa eorum laqueus in 9
conspectu eorum in retributionem illis, & in scandalum illis. Et obtenebrescant 10
oculi eorum, & incurvetur dorsum eorum omni tempore. Dico igitur, Num cor- 11
ruperunt se adeò ut caderent? Absit.
Annon per delictum eorum zelo commoti fuerunt de salute Gentes? Si autem 12
destructio eorum divitiæ fuerunt Gentium, & delictum eorum divitiæ fuerunt
mundi, quantò magis igitur fient hæc cum fuerint justificati?

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΑ'.

Vobis enim dico Gentibus, ad quantum quidem sum ego Gentium Apostolus,
13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον (η) μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος,
ministerium meum glorifico: Si quomodò ad æmulandum provocem meam carnem, & salvem
14 τὴν διακονίαν μου δοξάζω· Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω
aliquos ex illis. Si enim abjectio eorum, reconciliatio mundi: quæ
15 τινὰς ἐξ αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς
assumptio, si non vita ex mortuis? Si verò primitia sancta, & massa:
16 ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; (θ) Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·
& si radix sancta, & rami. Si verò aliqui ramorum defracti sunt, tu
17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ
autem oleaster existens insertus es in illis, & particeps radicis, & pin-
δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης, καὶ τῆς πι-
guedinis olivæ factus es: Ne abgloriëris ramis: si verò abgloriaris,
18 ότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου· Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι,
non tu radicem portas, sed radix te. Dices ergò; Defracti sunt
19 οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν
rami, ut ego inserar. Pulchrè: Incredulitate defracti sunt. Tu
20 (ι) οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ
autem fide stas: ne efferaris animo, sed time: Si enim Deus
21 δὲ τῇ πίστει ἕστηκας· μὴ (κ) ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς
ipsis secundùm naturam ramis non pepercit, ne fortè nec tibi parcat. Vide ergò
22 τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ (λ) ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται. Ἴδε οὖν
benignitatem, & severitatem Dei: in quidem lapsos, severitatem: in
χρηστότητα, καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, (μ) ἀποτομίαν· ἐπὶ
autem te, benignitatem, si permanseris benignitati: alioquin & tu excidêris.
δὲ σέ, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
Et illi autem, si non permanserint incredulitati, inserentur: potens
23 (ν) Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς
enim est Deus iterùm inserere illos. Si enim tu ex illa secundùm naturam
γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν 24
excisus es oleastro, & contra naturam insertus es in bonam olivam, quantò
ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ
magis ii qui secundùm naturam, inserentur propriæ olivæ? Non enim vo-
μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ θέ- 25
lo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, (ut non sitis apud vosipsos
λω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ἦτε (ξ) παρ' ἑαυτοῖς
arrogantes,) quia obduratio ex parte Israël facta est, usque quò plenitudo
φρόνιμοι,) ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα
Gentium intraret: Et sic omnis Israël servabitur: sicut scriptum est;
τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· Καὶ (ο) οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται, 26
Veniet ex Sion liberator, & avertet impietates à Jacob: Et
Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ (π) ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· Καὶ 27
hoc illis à me fœdus, cùm abstulero peccata eorum.
αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
Secundùm quidem Evangelium, inimici propter vos: secundùm autem electionem,
Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, 28
dilecti propter patres. Impœnitibilia enim dona, & vocatio
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις 29
Dei. Sicut enim & vos aliquando non credidistis Deo, nunc autē misericordiam
τοῦ Θεοῦ. Ὥσπερ (ρ) γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεή- 30
consecuti estis illorum incredulitate: Ita & isti nunc non crediderunt ve-
θητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ· (σ) Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμε- 31
stræ misericordiæ, ut & ipsi misericordiam consequantur.
τέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι.

MS. A. (η) μὲν οὖν εἰμι ἐθνῶν (θ) Εἰ γὰρ ἡ (ι) κλάδοι, (κ) ὑψηλὰ φρόνει, (λ) ἐφείσατο, οὐδέ σου (μ) ἀποτομία· ἐπὶ δὲ σέ, χρηστότης Θεοῦ, ἐὰν (ν) Κἀκεῖνοι (ξ) ἐν ἑαυτοῖς
(ο) οὕτως (π) ῥυόμενος· ἀποστρέψει (ρ) γὰρ ποτὲ ὑμεῖς ἠπειθήσατε (σ) Οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

Dominicâ Palmarum. 21.

* Vos autem alloquor Gentes, ego qui sum 13
Apostolus Gentium, ministerium meum co-
honesto: Si fortè ad æmulationem provo- 14
cem filios carnis meæ, & servem quosdam
ex ipsis. Si enim eorum reprobatio in re- 15
conciliationem mundo cessit, quantò magis
eorum conversio nonnisi vita ex mortuis?
Sed si primitiæ sanctæ, & massa: &, si ra- 16
dix sancta est, etiam rami. Quòd si ex ra- 17
mis *nonnulli* amputati sunt, túque quum esses
olea sylvestris, insitus es in locum ipsorum,
& factus es particeps radicis ac pinguedi-
nis ipsius oleæ: Ne tete efferas adversùs 18
ramos. Quòd si teipsum extuleris, non tu
sustines radicem, sed ipsa radix sustinet te.
Jam verò dices; Amputati sunt rami, ut ego 19
in locum ipsorum inserer. Pulchrè: illi 20
quidem, quia non crediderunt, amputati sunt;
tu verò per fidem stetisti: ne effertor mente
tuâ, sed time. Si enim Deus naturalibus ra- 21
mis non pepercit, ne tibi quidem fortè par-
cet. Vide igitur benignitatem & severita- 22
tem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, se-
veritatem; in te verò benignitatem, si per-
manseris in ipsa benignitate, alioquin tu
quoque amputaberis. Et illi nisi perman- 23
serint in defectu fidei suæ, ipsi quoque inse-
rentur: siquidem potest Deus rursum eos
inserere. Nam si tu, qui ex olea es illa syl- 24
vestri quæ est in natura tua, amputatus es, &
præter naturam tuam insitus es in oleam opti-
mam, quantò magis ergò ii si inserantur in
oleam suam naturalem? Velim autem vos 25
scire, fratres mei, hoc arcanum, (ut ne sitis
sapientes propriâ opinione) obcæcationem
cordis aliquâ ex parte accidisse Israeli, usque-
dum introierit plenitudo Gentium. Et tunc 26
omnis Israel servabitur: sicut scriptum est;
Veniet ex Sion Redemptor ille, & avertet
iniquitatem à Jacob. Tuncque habebunt 27
fœdus illud quod à me est, quum remiserim
ipsis peccata eorum. Cæterùm in Evange- 28
gelio hostes sunt propter vos, in electione
autem dilecti propter Patres. Non enim 29
revocat Deus donum suum, vocationémque
suam. Quemadmodum enim vos etiam 30
quondam non acquiescebatis Deo, nunc au-
tem misericordiam adepti estis propter eo-
rum inobedientiam: Sic & illi non acqui- 31
everunt nunc miserationibus quæ in vos ex-
titerunt, ut ipsis quoque miserationes fi-
ant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ለክሙ ፡ እብል ፡ ለአሕዛብ ፡ እምጣነ ፡ ሐዋርያሆሙ ፡ አነ ፡ ለአሕዛብ ፡ እሴብሕ ፡ ለመል
14 እክትየ ፡፡ እመቦ ፡ ከመ ፡ እቅንእ ፡ ላዕለ ፡ ነፍስየ ፡ ወእድኅን ፡ እለ ፡ ኮነ ፡ እምኔሆ
15 ሙ ፡፡ እስመ ፡ ፀአተ ፡ ዚአሆሙ ፡ ሣህለ ፡ ኮነ ፡ ለዓለም ፡ እስመ ፡ ተስፋነ ፡ ሕይወት ፡
16 እምውታን ፡፡ ቀዳሚ ፡ ሶበ ፡ እንተ ፡ ቅድስት ፡ እንተ ፡ ቀዳሚሃ ፡ ቅድስት ፡ ይእቲ ፡ ወብ
17 ሑእ ፡ ቅዱስ ፡ ወሠርዋ ፡ ቅዱስ ፡ ወአዕጹቂሃ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወእስመቦ ፡ እለ ፡ ተሰ
ብሩ ፡ እምአዕፁቂሃ ፡ ኪያከ ፡ ለወልዐ ፡ ገዳም ፡ ተከሉ ፡ መካኖሙ ፡ ወኅበርከ ፡ ለሠር
18 ዋ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወኮንከ ፡ ዘይት ፡ ከማሆሙ ፡፡ ኢትዝሀር ፡ እስመ ፡ ኮንከ ፡ ዐጽቀ ፡
ዘይት ፡ ወእመሰ ፡ ተዘሀርከ ፡ አኮ ፡ አንተ ፡ ዘትጸውር ፡ ለሠርው ፡ ይጸውረከ ፡ ለከ ፡፡

Vobis loquor Gentibus, inquantùm Apostolus sum Gentium, ministerium meum 13
glorifico. Si fortè ita ad æmulationem provocem quos super animam meam 14
gero, & aliquos ex illos salvos faciam. Quia per abitum eorum, misericordia 15
facta est mundo; & quia spes nostra, vita est ex mortuis. Scandum est. *Si quæ* 16
primitiæ fuerunt sanctæ sunt, etiam totum *fermentum sanctum est: & si radix* 17
sancta, rami sancti. Et quia fuerunt ex ramis qui fracti sunt, téque oleam
sylvestrem plantârunt in locum ipsorum, & cum ipsis particeps factus es radicis,
& factus es olea sicut illi; Ne glorieris, quia factus es ramus oleæ: quòd si glo- 18
riaris, non tu es qui radicem portas, sed illa portat te.

Versio VULGATA LATINA.

13 Vobis enim dico Gentibus; Quamdiu quidem ego sum Gentium Apostolus, mi-
14 nisterium meum honorificabo, Si quomodò ad æmulandum provocem carnem
15 meam, & salvos faciam aliquos ex illis. Si enim amissio eorum reconciliatio est
16 mundi: quæ assumptio, nisi vita ex mortuis? Quòd si delibatio sancta est, &
17 massa: & si radix sancta, & rami. Quòd si aliqui ex ramis fracti sunt, tu au-
tem cùm oleaster esses, insertus es in illis, & socius radicis & pinguedinis olivæ
18 factus es, Noli gloriari adversùs ramos. Quòd si gloriaris: non tu radicem
19 portas, sed radix te. Dices ergò; Fracti sunt rami ut ego inserar. Bené: propter
20 incredulitatem fracti sunt. Tu autem fide stas: noli altum sapere, sed time.
21 Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit: ne fortè nec tibi parcat.
22 Vide ergò bonitatem, & severitatem Dei: in eos quidem, qui ceciderunt, seve-
ritatem: in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin & tu ex-
cidêris. Sed & illi, si non permanserint in incredulitate, inserentur: potens est enim 23
Deus iterùm inserere illos. Nam si tu ex naturali excisus es oleastro, & contra na- 24
turam insertus es in bonam olivam: quantò magis ii, qui secundùm naturam in-
serentur suæ olivæ? Nolo enim vos ignorare, fratres, mysterium hoc, (ut non sitis 25
vobisipsis sapientes) quia cæcitas ex parte contigit in Israël, donec plenitudo Gen-
tium intraret, Et sic omnis Israël salvus fieret, sicut scriptum est; Veniet ex Sion, 26
qui eripiat, & avertat impietatem à Jacob. Et hoc illis à me testamentum: cùm 27
abstulero peccata eorum. Secundùm Evangelium quidem, inimici propter vos: se- 28
cundùm electionem autem, charissimi propter patres. Sine pœnitentia enim sunt 29
dona & vocatio Dei. Sicut enim aliquando & vos non credidistis Deo, nunc au- 30
tem misericordiam consecuti estis propter incredulitatem illorum: Ita & isti nunc 31
non crediderunt in vestram misericordiam, ut & ipsi misericordiam consequantur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 الخميس من الجمعة الرابعة * لاني لكم اخاطب معشر الامم * اذ قد
14 حصلت انا رسول الى الامم * لاشرفن خدمتي * حتى اغاير بشري * واخلص منهم قوما
15 * لان اطراحهم ان يكن صلح العالم * فما الفايدة الا الحياة من الموتى * وان تكن
16 المقدمة الناجمة قدسة * فالعجينة كذلك * وان يكن الاصل قديسا فالاغصان كذلك
17 * وان يكن قوما من الاغصان قد كسروا * وكنت انت زيتونة برية * فطعمت فيهم
18 وصرت شريكا للاصل ولدسومة الزيتونة * فلا تفتخر على الاغصان * فان افتخرت فلست
19 انت الحامل الاصل * بل الاصل يحملك * فستقول اذا ان الاغصان كسرت لكيما اطعم انا
20 * فقد قلت مقالا حسنا * بعدم الامانة كسروا * وانت بالامانة وقفت * فلا تعلين رايك لكن
21 ارهب * فان الله ان يكن ما شفق على الاغصان المختصة بطبيعتها * فلعله ما يشفق ولا
22 عليك * فانظر الى خيرية الله وصرامته * اما صرامته فشملت الذين سقطوا * واما خيرية
23 فاستبقت عليك * ان تثبت في الخيرية * والا فستقطع انت * واولايك ان لم يثبتوا في
24 عدمهم الايمان سيطعمون * لان الله قادر هو ان يطعمهم ايضا * لانك انت ان كنت
قطعت من الزيتونة التي هي فيما يخص طبيعتها زيتونة برية * وطعمت تطعيما يباين
طبيعتك في زيتونة جيدة * فكم اولى باوليك ان يطعموا تطعيما يخص بطبيعتهم في زيتونتهم
25 * الجمعة من الجمعة الرابعة بعد العنصرة * لاني يا اخوتي لست اوثر ان
يغبو عليكم هذا السر * لكيلا تكونوا عند انفسكم عقلاء * ان اسراييل صار له
26 عماية من بعض اجزاء العماية * الى ان يدخل كل الامم * وهكذا يتخلص كل اسراييل
27 كما كتب سيجي المنقذ من صهيون * ويرد النفاقات عن يعقوب * وهذا هو العهد
28 الذي لهم مني اذا نخصت خطاياهم * فهم على ما يخص ببشارة الانجيل اعداء من
29 اجلكم * وعلى ما يخص الاصطفاء هم احباء من اجل الاباء * لان مواهب الله ودعوته
30 لا يخامرها ندم * وكما انكم انتم عصيتم الله قديما * فرحمتم الان بعصيانهم * كذلك
31 وهولاء عصوا الان للترحم عليكم ليرحموا هم *

Feriâ quintâ hebdomadæ quartæ.

Vos enim alloquor turba Gentilium, 13
Cùm Apostolum ad Gentes me ipse de-
prehendam, nobilitabo quidem ministe-
rium meum, Ut ad æmulationem provo- 14
cem carnem meam, & salvos reddam
nonnullos ex eis. Si enim rejectio illo- 15
rum est reconciliatio mundi, quod est
emolumentum, nisi vita ex mortuis?
Quodsi primitiæ enascentes sanctæ 16
sunt, massa itidem. Et si radix fuerit
sancta, similiter & rami. Quodsi qui- 17
dam è ramis fracti sunt, & tu cùm
esses olea sylvestris, insitus es illis, &
consors factus es radicis atque pinguedi-
nis oleæ: Ne glorieris adversùs ramos. 18
Nam si glorieris, non es tu radicem
portans, sed radix te portat. Dices 19
igitur, Defracti sunt rami, ut infererer
ego. Optimum sermonem dixisti, per de- 20
fectum fidei defracti sunt, tu verò per
fidem mansisti; ne tamen animum tuum
efferas, sed time. Nam si Deus non pe- 21
percit ramis in propria natura existen-
tibus, fortè nec tibi parcet. Considera 22
igitur bonitatem Dei, & severitatem
ejus: severitas quidem ipsius complexa
est eos qui corruerunt: ejus verò boni-
tas redundabit super te, si permanseris
in bonitate: alioquin tu excidêris; Et 23
illi nisi permanserint in incredulitate
sua, inserentur: potens est enim Deus
iterum inserere illos. Etenim si tu ex- 24
cisus es ex olea quæ, quantùm ad natu-
ram suam, olea est sylvestris, & inser-
tus es instione alienâ à natura tua,
in bonam oleam: quanto magis com-
petit iis inseri instione naturæ suæ
consentaneâ, in propriam oleam?

Feriâ sextâ infra hebdomadam quartam post Pentecosten.

Nolo enim ô fratres mei, latere vos 25
mysterium hoc, ut ne sitis apud vosmet-
ipsos prudentes, quòd Israëli contigit
cæcitas aliqua ex parte cæcitatis,
quoad ingrederetur perfectio Gentium,
Et sic salvaretur totus Israël: sicut 26
scriptum est, Veniet Redemptor ex Sion,
& avertet impietates à Jacob. Et hoc 27
est fœdus quod à me habent, quum de-
tersero peccata eorum. Itaque ipsi, 28
quantùm ad annuntiationem Evangelii,
inimici sunt propter vos: quantùm ve-
rò ad electionem, amici sunt propter
Patres. Nam dona Dei, ejusque vocatio 29
non permiscentur pœnitudine. Et quem- 30
admodum vos rebellâstis quondam à
Deo, nunc autem misericordiam con-
secuti estis per illorum rebellionem;
Sic & isti nunc rebellârunt, ut vos 31
misericordiam impetretis, ut ipsi mise-
ricordiam consequantur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ...ት፡ ብሂለከ፡ ትዜህር፡ ተሰብሩ፡ አዕጹቂሃ፡ ወአነ፡ ኮንኩ፡ ዐጽቀ፡ ዘይት፡ ህየንቲሆሙ፡ ትብ
20 ...ሉ፡፡ ርቱዕ፡ ይሰበሩ፡ እስመ፡ ሊአምኑ፡ ወአንተሰ፡ ቆምከ፡ እስመ፡ አመንከ፡ ፈሪሆከ፡ ን
21 ...ር፡ እንከ፡ ወኢታዕቢ፡ ርእሰከ፡፡ ሶበ፡ ለእልክቱ፡ እለ፡ እምፍጥረቶሙ፡ ዘይት፡ እሙንቱ፡
22 ...ምሕኮሙ፡ ኪያከኑ፡ ይምሕከከ፡፡ ርኢ፡ እንከ፡ ምሕረቶሁ፡ ወእጥብዖቶሁ፡ ለእግዚ
...ብሔር፡ ለእለሰ፡ ወድቁ፡ አውቀ፡ ዮም፡ ወለከሰ፡ መሐከከ፡ ለእመ፡ ነበርከ፡ በዘ፡ ምሕረከ፡
23 ...እማእከሰ፡ ኪያከኒ፡ ያወቅየከ፡፡ ወሎሙኒ፡ ይተክሎሙ፡ ለእመ፡ አምኑ፡ ይክል፡ እግዚ
...ብሔር፡ ተኪሎቶሙ፡ ዳግመ፡፡ ኪያከ፡ ጥቀ፡ አውልዐ፡ ገዳመ፡ ገዘመከ፡ እምፍጥረትከ፡ ወተ
24 ...ለከ፡ ውስተ፡ ዘኢኮነ፡ ፍጥረትከ፡ ውስተ፡ ሠናይ፡ ዘይት፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ሎሙ፡ ይክ
25 ...ል፡ ተኪሎቶሙ፡ ውስተ፡ ፍጥረቶሙ፡ እለ፡ ዘይት፡ እሙንቱ፡ ቀዳሚሆሙ፡፡ ወእፈቅድ፡
...ሙ፡ ለአኃዊነ፡ ታእምሩ፡ ዘንተ፡ ምክረ፡ ከመ፡ ኢትበሉ፡ ጠቢባን፡ ንሕነ፡ እስመ፡ ዑረት፡ ረከ
26 ...፡ ለእስራኤል፡ መክፈልቶሙ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ይበውኡ፡ ኵሉ፡ አሕዛብ፡፡ ወእም
...ዘ፡ የሐይዉ፡ ኵሉ፡ እስራኤል፡ በከመ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡ እምጽዮን፡ ይመጽእ፡ መ
27 ...ድኅን፡ ያአትት፡ ኃጢአተ፡ እምያዕቆብ፡፡ ወቦቱ፡ ይረክቡ፡ ተስፋሆሙ፡ ሶበ፡ አ
28 ...ተትት፡ ኃጢአቶሙ፡፡ እመንገለ፡ ወንጌልሰ፡ ፀርነ፡ እሙንቱ፡ ወእመንገለሰ፡
29 ...ሩ፡ አኃዊነ፡ እሙንቱ፡ በእኁተ፡ አኃዊነ፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ንስሐ፡ ጸጋ፡ እግዚአብ
30 ...ሔር፡፡ በከመ፡ አንትሙ፡ ቀዲሙ፡ ዐለውክሙዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይእዜሰ፡ ተሣ
31 ...ህክሙ፡ እስመ፡ ዐለውዎ፡ እሙንቱ፡፡ ከማሁ፡ እሙንቱሂ፡ ዐለዉ፡ ይእዜ፡ ከመ፡
...ሎሙኒ፡ ይሣሀሎሙ፡፡

Quid dicendum tibi est quod gloriareris? Effracti sunt rami, dicesne, & ego 19
factus sum ramus oleæ loco ipsorum? Æquum fuit ut defringerentur, qui non 20
crediderunt; & tu quidem stas, quia credidisti: tu igitur timoratus mane,
neque extollas teipsum. Si illis qui ex ipsa creatione eorum olea fuerunt; non 21
pepercit, num tibi parcet? Vide igitur misericordiam Dei, & incitatam 22
severitatem: in eos qui ceciderunt, ex tempore animadvertit: tibi autem
pepercit, si permanseris in benignitate tua; alioqui etiam te excindet. Et 23
ipsos plantabit si crediderint: potens est enim *Deus rursum plantare eos. Te* 24
omninò sylvestrem oleam ex natura tua excidit, & plantavit te in illud quod
non erat de natura tua, nempe in bonam oleam: quantò magis igitur poterit
ipsos plantare in naturam suam, qui olea fuerunt ab initio ipsorum. Velim au- 25
tem vos scire fratres nostri mysterium hoc, (ut non dicatis, Sapientes sumus,)
quia cæcitas aliqua ex parte contigit Israeli, usque dum ingressi fuerint omnes
Gentes: Et tum omnis Israel servabitur: sicut Scriptura dicit; Veniet ex Zi- 26
on liberator, & avertet peccatum à Jacob. Et in illo nanciscentur spem suam, 27
quum abstulero peccatum eorum. Quantum ad Evangelium, inimici nostri sunt; 28
quantum ad electionem autem fratres nostri sunt de fratribus nostris. Quoniam 29
non afficitur pœnitentiâ gratia Dei. Quemadmodum vos antea prævaricati 30
estis contra Deum, nunc autem misericordiam consecuti estis, eò quòd ipsi trans-
gressi sunt: Ita ipsi etiam prævaricati sunt nunc, ut iis impertiretur misericordia. 31

Conclusit enim Deus omnes in incredulitatem, ut omnium misereatur.
32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
O profunditas divitiarum, & sapientiæ, & scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia
33 Ὦ βάθος πλούτου, καὶ σοφίας, καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς (τ) ἀνεξερεύνητα
judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Domini?
34 τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;
aut quis consiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuetur
35 ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; Ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται
ei? Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso omnia: ipsi gloria
36 αὐτῷ; Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα
in secula. Amen.
εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

CAP. XII. ιϛ'.

Hortor itaque vos, fratres, per miserationes Dei, sistere corpora
1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ΙΖ'
vestra hostiam viventem, sanctam, bene placentem Deo, rationalem cultum vestrum.
ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, (α) ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.
Et ne configuramini seculo huic: sed reformamini renovitate
2 Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει
sensûs vestri, ad probandum vos quæ voluntas Dei bona,
τοῦ (β) νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν,
& beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam datam mihi, omni
3 καὶ εὐάρεστον, καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ
existenti in vobis, non supersapere præter quod oportet sapere: sed sapere ad
τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς
sobrium esse, unicuique sicut Deus partitus est mensuram fidei. Sicut enim in
4 τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς (γ) ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν
uno corpore membra multa habemus, at membra omnia non eundem habent actum:
ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
Ita multi unum corpus sumus in Christo, at singulum, alia aliorum membra.
5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, (δ) ὁ δὲ καθεὶς, ἀλλήλων μέλη.
Habentes autem donationes secundùm gratiam datam nobis, differentes, sive
6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν, διάφορα, εἴτε
prophetiam, secundùm rationem fidei: Sive ministerium, in ministerio:
προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ·
sive docens, in doctrina: Sive exhortans, in exhortatione:
7 (ε) εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει·
distribuens, in simplicitate: præfectus, in solicitudine: miserescens, in hilaritate.
8 ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
Dilectio sine simulatione: odientes malum: adhærentes bono:
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος· ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν· κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ·
Fraternâ charitate in sese mutuo amore propensi: honore alii alios prævenientes:
10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·
Solicitudine non pigri: spiritu ferventes: tempori servientes:
11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· (ζ) τῷ καιρῷ δουλεύοντες·
Spe gaudentes: tribulatione patientes: orationi instantes:
12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·
Usibus Sanctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite
13 Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε
persequentibus vos: benedicite, & ne imprecamini. Gaudete cum gaudentibus, &
14 τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ 15
flete cum flentibus.
κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

MS. A. (τ) ἀνεξερεύνητα ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἁγίαν, τῷ Θεῷ εὐάρεστον, τὴν (β) νοὸς, εἰς (γ) ἐμέρισεν ὁ Θεὸς (δ) τὸ δὲ (ε) εἴτε διδασκαλίαν, ἐν (ζ) τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]

Conclusit enim Deus omnes in inobedientia, ut omnium misereatur. 32
O altitudo divitiarum, & sapientiæ, & scientiæ Dei! nemo enim scrutatus est judicia ejus, & viæ ejus sunt imperves̄tigabiles. 33
Quis enim novit mentem Domini, aut quis fuit ei consiliarius? 34
Et quis prior dedit ei, ac tum recepit ab eo? 35
Quandoquidem omnia ex eo, & omnia in eo, & omnia per eum: Cui sint laudes & benedictiones in secula seculorum, Amen. 36

CAP. XII.

Feriâ secundâ hebdomadis primæ Jejunii.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Peto igitur à vobis fratres mei, per miserationes Dei, ut sistatis corpora vestra hostiam vivam, & sanctam, & acceptam Deo per ministerium rationale. 1
Et ne assimilemini huic seculo: sed transformamini per renovationem mentium vestrarum, & distinguite quæ sit voluntas Dei bona, & accepta, ac perfecta. 2
Dico autem vobis omnibus per gratiam quæ data est mihi, ne sentiatis extrà quàm oporteat vos sentire: sed sentiatis cum modestia, unusquisque prout partitus est illi Deus fidem in mensura. 3
Quemadmodum enim in uno corpore membra multa habemus, omnia autem membra unam non habent actionem: 4
Ita & nos qui multi sumus, unum sumus corpus in Christo: singuli autem ex nobis alii aliorum sumus membra. 5
Sed habemus dona varia, pro gratia quæ data est nobis: alius quidem prophetiam pro mensura fidei suæ: 6
Alius autem ministerium habet in ministerio suo: & alius doctor est in doctrina sua: 7
Et alius consolator est in consolatione sua: & qui dat cum simplicitate: & qui stat in capite cum sedulitate: & qui miseretur cum hilaritate. 8
Nec sit fraudulenta dilectio vestra: sed odio habete mala, & vos adjungite bonis operibus. 9
Amate fratres vestros, & alii alios diligite, & honore præoccupate alii alios. 10
Estote diligentes, & non pigri: estote ferventes spiritu: servite Domino vestro. 11
Gaudete in spe vestra: sustinete oppressiones vestras: perseverate in oratione. 12
Participes estote indigentiæ Sanctorum: diligite hospites. 13
Beneprecamini persecutoribus vestris; beneprecamini, & ne imprecamini. 14
Gaudete cum gaudentibus, & flete cum flentibus. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ዘገቶ፡ ለኵሉ፡ ውስተ፡ ኃጢአት፡ ከመ፡ ይሣሀሎ፡ ለኵሉ፡፡=፡
33 እመቀሁ፡ ለብዕለ፡ ጠበቢሁ፡ ወአእምሮቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአልቦ፡ አሰረ፡ ፍና
34 ቱ፡ ወአልቦ፡፡ ዘያእምሮ፡ ለፍትሑ፡፡=፡ ወመኑ፡ ያአምር፡ ሕሊናሁ፡ ለእግዚአብ
35 ሔር፡ ወመኑ፡ ተማከሮ፡=፡ ወመኑ፡ ለቅሖ፡ ወተፈደዮ፡=፡ እስመ፡ ኵሉ፡ እምኔሁ፡
36 ወኵሉ፡ በእንቲአሁ፡ ወኵሉ፡ ቦቱ፡ ወሎቱ፡ስብሐት፡ለዓለም፡አሜን፡፡=፡
በተዝካረ፡ ነገሥት፡=፡
ΙΒ
1 12 እስተበቍዓክሙ፡ አኃዊነ፡ በሣህሉ፡ለእግዚአብሔር፡ረሰዩ፡ነፍስትክሙ፡ መሥዋዕተ፡ ቅ
ዱሰ፡ለእግዚአብሔር፡ሕያወ፡ወሠምረ፡ ወኅሩየ፡ይኩን፡ ቍርባንክሙ፡፡=፡

Quia Deus conclusit omnes homines in peccato, ut omnium misereatur. 32 *O profunditas divitiarum sapientiæ & cognitionis Dei! imperves̄tigabiles sunt viæ ejus, & nequaquam intelligibilia judicia ejus.* 33 *Et quis cognovit mentem Dei,* 34 *& quis fuit ei à consiliis?* *Et quis ei mutuum dedit, & retribuetur ei?* 35 *Eò quòd omnia ab eo, & omnia per eum, & in eo omnia: & ipsi sit gloria in secula, Amen.* 36

Commemoratione regum.

CAP. XII.

Obsecro vos fratres nostri, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam sanctam Deo: viva & placens & approbata sit vestra oblatio. 1

Versio VULGATA LATINA.

32 Conclusit enim Deus omnia in incredulitate, ut omnium misereatur.
33 O altitudo divitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia
sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Do-
34 mini? Aut quis consiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuetur
35 ei? Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia: ipsi gloria in se-
36 cula. Amen.

CAP. XII.

1 Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora
vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium
2 vestrum. Et nolite conformari huic seculo, sed reformamini in novitate sen-
sus vestri: ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta.
3 Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos; Non
plus sapere quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: & unicuique sicut Deus
divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia 4
autem membra non eundem actum habent: Ita multi unum corpus sumus in Christo, 5
singuli autem alter alterius membra. Habentes autem donationes secundùm gratiam, 6
quæ data est nobis, differentes; sive prophetiam secundùm rationem fidei, Sive 7
ministerium in ministrando, sive qui docet in doctrina, Qui exhortatur in 8
exhortando, qui tribuit in simplicitate, qui præest in solicitudine, qui mise-
retur in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum, adhærentes 9
bono: Charitate fraternitatis invicèm diligentes: Honore invicèm præveni- 10
entes: Solicitudine non pigri: Spiritu ferventes: Domino servientes: Spe 11
gaudentes: in tribulatione patientes: Orationi instantes: Necessitatibus San- 12
ctorum communicantes: Hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus 13
vos: benedicite, & nolite maledicere. Gaudete cum gaudentibus, flete cum 14
flentibus. 15

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 * لان الله حبس الكل اجمعين في العصيان ليرحم الكل * يا لعمق ثروة وحكمة الله
33 ومعرفته * فان احكامه لن تفحص * وسبله لا يستقرى اثارها * لان من ذا عرف فكر
34 الرب * ام من ذا صار مشيرا عليه * او من سبق فاعطاه شيا فيعطيه عوضه * لان كافة
35 36 الاشياء منه وبه واليه * فله المجد الي الدهور حقا *

* الفصل الثاني عشر *　　* السبت السابع بعد العنصرة *

1 * ايها الاخوة اتضرع اليكم برافات الله * ان تقيموا اجسامكم ضحية حية قديسة مرضية
2 لله ديانتكم النطقية * ولا تتشكلوا لهذا الدهر * بل انقلوا صوركم الي تجدد عقولكم
لتختبروا ما هي مشية الله الصالحة والمرضية والكاملة * لانني اقول بالنعمة التي اعطيتها
3 لكل من هو موجود فيكم * الا يعلي رويته خارج ما يجب ان يرتئي فيه * بل يرتئي
4 في ان يتعفف * كما قسم الله لكل احد مقدارا من الامانة * تم * وكما ان لنا في جسم واحد
5 اعضاء كثيرة * والاعضاء كلها ليس لها فعل واحد نفسه * هكذا نحن الكثيرون جسم
واحد بالمسيح * وكل واحد اعضاء بعضنا بعض *　　* الاحد السادس بعد العنصرة *
6 * فاذ لنا مواهب تختلف كما تخص النعمة التي اعطيناها * ان تكون نبوة * فعلي مقدار
7 8 الامانة * وان كانت خدمة فللخدمة * وان كان من يعلم فللتعليم * وان كان من
يعزي فللتعزية * المعطي فليعط بسماحة وطلاقة * الواقف متقدما ليكن ذا حرص *
9 من يرحم فليكن ببشاشة وسماحة * المحبة فلتكن بلا مراءاة * كونوا ماقتين للخبيث
10 ملاصقين للصالح * متوددين في المحبة الاخوية احدكم الي الاخر * والي اكرام بعضكم
11 12 بعضا متسابقين * في الحرص غير عاجزين * في الروح مستحرين * وللرب خادمين * وبالرجاء
13 مسرورين * وعلي الاحزان صابرين * وعلي الصلاة عاكفين * ولحوائج القديسين مشاركين
14 ولمحبة الغرباء متسابقين * باركوا من يضطهدكم * باركوا ولا تلعنوا * تم *
15 * الاثنين الخامس *　　* ارتاضوا ان تفرحوا مع المسرورين * وان
تبكوا مع الباكين *

Deus enim conclusit omnes pariter sub 32
rebellionem, ut omnium misereretur. O 33
profunditatem divitiarum, & sapi-
entiæ, ac scientiæ Dei: judicia enim
ipsius nullatenus investigantur, & via-
rum ejus vestigiis non inhæretur. Quis 34
enim novit cogitationes Domini? aut
quis fuit illi consiliarius? Aut quis 35
præveniens dedit ei aliquid, ut pro ipso
reddat ei? Omnes enim res ab ipso sunt, 36
& in ipso, & ad ipsum. Ipsi gloria in
secula, verè.

CAP. XII.

Sabbatho septimo post Pentecosten.

O Fratres, obsecro vos per misera- 1
tiones Dei, ut constituatis corpora ve-
stra hostiam vivam, sanctam, acceptam
Deo, religionem vestram rationalem.
Et ne implicemini hoc seculo, sed 2
transferte formam vestram in renova-
tionem mentium vestrarum, ut expe-
riamini quænam sit voluntas Dei bona,
& accepta, atque perfecta. Dico enim 3
per gratiam quæ data est mihi, cuicunq;
inter vos existenti, ne sensum suum
efferat præter id quod expedit ut sen-
tiat apud se; sed illud sentiat, ut sit
nimirum temperans, prout partitus est
cuique Deus mensuram fidei. Hucusque.
Et quemadmodum habemus in uno cor- 4
pore membra multa, membra verò omnia
non habent unum eundémque actum:
Ita nos qui multi sumus, unum corpus 5
sumus in Christo, singuli autem alii
aliorum membra.

Dominicâ sextâ post Pentecosten.

Cùm igitur varia sint nobis dona, pro 6
ratione gratiæ quæ data est nobis: si fue-
rit prophetia, sit juxta mensuram fidei:
Et si fuerit ministerium, ministerio cedat: 7
si verò fuerit qui doceat, doctrinæ: Si 8
fuerit qui consoletur, consolationi: qui
tribuit, liberè & hilariter tribuat:
qui stat præpositus, sit impiger: qui
miseretur, sit cum serenitate & hila-
ritate. Dilectio sit absque simulatione: 9
sitis odio prosequentes malum, adhæ-
rentes bono: Diligentes charitate fra- 10
ternâ alter alterum: & ad honorandum
alter alterum, prævenientes: In solertia 11
non pigri: & in spiritu ferventes: &
Domino famulantes: Et in spe exul- 12
tantes: & in calamitatibus patientes:
& in oratione assidui: Et necessitati- 13
bus sanctorum communicantes: & ad
diligendos peregrinos prævenientes. Be- 14
nedicite persequentem vos: benedicite,
& ne maledicatis. Finis.

Die lunæ quinto.

Libeat vobis gaudere cum gaudenti- 15
bus, & flere cum flentibus:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ወኢታፈቅርዎ : ለዝ : ዓለም : ወሐድሱ : ልበክሙ : ወአመክሩ : ዘይፈቅድ : እግዚአ
ብሔር : ወሠናይ : ወዘጽድቅ : ወዘፍጹም ::=: ወእነግረክሙ : ለኵልክሙ : ጸጋ :
እግዚአብሔር : ከመ : ኢትትዐበዩ : ወኢተሐልዩ : ትዝህርተ :: ሐልዩ : በዘ : ታነጽ
ሑ : ርእሰክሙ : እምዝሙት : ወኵሉ : በከመ : ከፈሎ : እመጠነ : እግዚአብሔር : በ
መስፈርተ : ሀይማኖት ::=: በከመ : በውስተ : አሐዱ : ነፍስትነ : ብዙኃ : መለያልየ :
ነ : ወዘዘ : ዚአሁ : ምግባሩ ::=: ከማሁ : ኵልነ : እንዘ : ብዙኃን : ንሕነ : አሐዱ :
ሥጋ : ንሕነ : በክርስቶስ ::=: ወብክሙ : ጸጋ : እግዚአብሔር : ወዘዘ : ዚአሁ : ጸጋ
ሁ : ዘሂ : ይትኔበይ : በሐሰበ : ሀይማኖቱ ::=: ወዘሂ : ይትላእክ : በመልእክቱ : ወዘሂ :
ይሜህር : በትምህርቱ ::=: ወዘሂ : ይትፈሣሕ : በፍሥሐሁ :: ወዘሂ : ይሠየም : ከመ :
ይበቍዕ : መልያክቶ : ወዘሂ : ይምሕር : በምሕረቱ ::=: ተፋቀሩ : ዘእንበለ : ኑፋቄ : ተ
ገሐሡ : እምእኩይ : ወትለው : ሠናየ : ወአድልው : ለጽድቅ ::=: ወአፍቅሩ : ቢጸክ
ሙ : ወኩኑ : መሐርያነ : ተካበሩ : በበይናቲክሙ : ወአክብሩ : መኳንንቲክሙ ::=:
ወለዘሂ : ጽሁቅ : ኢትትሀከዩ : ለመንፈስ : ተሐየዉ : ለእግዚአብሔር : ተቀነዩ ::=:
ለተስፋክሙ : ተፈሥሑ : ለሕማምክሙ : ተዐገሡ : ለጸሎትክሙ : ተፀመዱ ::=: ለ
ምንዳቤ : ቅዱሳን : ተሳተፉ : አፍቅሮ : ነግድ : አትልዉ ::=: ደሐርዎሙ : ለእለ : ይሰ
ደዱክሙ : ድሐሩ : ወኢትርግሙ ::=: ምስለ : ይትፌሥሑ : ተፈሥሑ : ወምስለ : ዘ
ይበኪ : ብክዩ ::=:

Et ne charam habete hunc mundum, sed renovate cor vestrum, & probate quid 2
voluerit Deus, & quid bonum, & quid justum, & quid perfectum. *Et edico vo-* 3
bis omnibus per gratiam Dei, ut ne superbiamini, neque sapiatis ad fa-
stum, sed sapite in eo per quod purificetis vosmet à fornicatione, & unus-
quisque juxta portionem ejus à Deo, in mensura fidei. Quemadmodum in 4
uno nostro corpore multa membra habemus, & unicuique ex eis est suum 5
opus: Ita nos omnes multi existentes, unum corpus sumus in Christo. Et 6
quemadmodum se habet gratia Dei, sua est cuique gratia: cui est prophetia,
sit pro ratione fidei suæ: Et cui ministerium, juxta ministerium suum: & 7
qui docet, sit in doctrina sua: Et qui exhortatur, in exhortatione sua: & 8
qui præponitur, ut prosit suæ præfecturæ: & qui miseretur, sit in miseratione
ejus. Diligite absque hæsitantia: abstinete à malo, & adhærete bono, & stu- 9
dete justitiæ, Et amate fratres vestros, & estote benigni, honore prosequi- 10
mini invicem, & honorate præpositos vestros. Et ei qui est solicitus ne esto- 11
te pigri: Spiritu ferventes: Domino servientes: Spe vestrâ gaudentes: in 12
afflictione vestra patientes: in oratione vestra perdurantes: Necessitati San- 13
ctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite iis qui vos in- 14
sectantur: benedicite inquam & ne maledixeritis. Gaudete cum gaudenti- 15
bus, & flete cum flentibus.

Idipsum in invicem sentientes: non alta sapientes, sed humili-
16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπει-
bus consentientes: Ne estote prudentes apud vosmetipsos. Nulli malum pro
17 νοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ
malo reddentes: procurantes honesta coram omnibus hominibus. Si
18 κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ (η) ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. Εἰ
possibile, quod ex vobis, cum omnibus hominibus pacem habentes: Non vosmetipsos
19 δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· Μὴ ἑαυτοὺς
ulciscentes, dilecti: sed date locum iræ: Scriptum est enim; Mihi vin-
ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γὰρ, Ἐμοὶ ἐκ-
dicta, ego retribuam, dicit Dominus. Si ergò esurierit inimicus tuus,
20 δίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. (θ) Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
ciba illum: si sitit, potum da illi: Hoc enim faciens, carbones ignis
ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς
congeres super caput ejus. Ne vincitor à malo: sed vince in bono
21 σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ (ι) νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ
malum.
τὸ κακόν.

CAP. XIII. ιγ'.

Omnis anima potestatibus superhabentibus subdita sit: non enim est potestas si non
1 ΠΑσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ
à Deo: quæ autem existentes potestates, à Deo ordinatæ sunt. Itaque
2 (α) ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. Ὥστε
resistens potestati, ipsi Dei ordinationi resistit: at resisten-
ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκό-
tes, sibiipsis damnationem accipient. Nam principes non sunt pavor bonorum
3 τες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος (β) τῶν ἀγαθῶν
operum, sed malorum. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac,
ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
& habebis laudem ex illa: Dei enim minister est tibi in bonum. Si
καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν 4
autem malum feceris, time: non enim frustrà gladium portat: Dei enim minister
δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός
est, vindex in iram ipsi malum agenti. Ideóque necessitas subjici,
ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, 5
non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam. Propter hoc enim &
οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 6
tributa solvitis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum fortiter incumbentes.
φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.
Reddite ergò omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal,
(γ) Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, 7
vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem. Nemini quicquam
τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν. Μηδενὶ μηδὲν 8
debeatis, si non diligere alii alios: nam diligens alterum, legem im-
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ (δ) ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πε-
plevit. Hoc enim; Non mœchaberis, Non occides, Non furaberis, Non
πλήρωκε. Τὸ γὰρ, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, (ε) Οὐ κλέψεις, Οὐ 9
falsum testaberis, Non concupisces: & si quod aliud mandatum, in hoc
ψευδομαρτυρήσεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις (ζ) ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ
verbo recapitulatur, in hoc; Diliges proximum tuum sicut teipsum.
τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου (η) ὡς ἑαυτόν.
Dilectio proximo malum non operatur: plenitudo ergò legis dilectio.
Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 10
Et hoc, scientes tempus, quia hora nos jam de somno excitari; nunc
Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι (θ) ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν 11
enim propior nostra salus, quàm cùm credidimus.
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

MS. A. (η) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Εἰ (θ) Ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ (ι) νικῶ ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι, ὑπὸ Θεοῦ (β) τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. (γ) Ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς (δ) ἀλλήλους ἀγαπᾷν· (ε) Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις. καὶ (ζ) ἑτέρα ἐστὶν ἐντολὴ, (η) ὡς σεαυτόν. ** πλήρωμα *** νόμου ἡ ἀγάπη. (θ) ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Et quæ sentitis de vobisipsis, etiam de fratribus vestris sentite: nec sentiatis elatâ 16
mente, sed accomodate vos iis qui submissi sunt: nec estote sapientes propriâ opinione.
Neminique rependatis malum pro malo, sed 17
vobis curæ sit benè facere coram hominibus omnibus.
Et, si fieri potest, quantum in vo- 18
bis est, cum quolibet pacem componite.
Nec ulciscamini vosmetipsos dilecti mei, 19
sed date locum iræ. Scriptum est enim; Quòd si judicium non executus fueris tibiipsi, ego judicium tuum exequar, inquit Deus.
Quòd si esurierit inimicus tuus, ciba 20
eum; & si sitiverit, præbe ei potum. Quòd si hæc feceris, prunas ignis coacervabis in caput ejus.
Ne vincat vos malum, sed vin- 21
cite malum bonitate.

CAP. XIII.

Quo tempore deligitur Ecclesia, 23.

OMnis anima potestatibus dignitate præ- 1
ditis subjiciatur. Non enim est potestas quæ non sit à Deo: & quotquot sunt potestates, à Deo sunt ordinatæ.
Qui igitur resistit po- 2
testati, mandato Dei resistit: ii autem qui ipsis resistunt, condemnationem accipient.
Judices enim non sunt terrori bonis operi- 3
bus, sed malis. Vis igitur ut non reformides potestatem? quod bonum est age; & laus tibi futura est ab ea.
Minister enim Dei est, 4
sed tibi ad bonum. Quòd si quod malum est egeris, reformida: non enim frustrà accinctus est gladio, siquidem minister Dei est, ultor iræ iis qui malè agunt.
Quamobrem 5
necesse est nobis ut subjiciamur, non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam nostram.
Propterea etiam censum ca- 6
pitis datis: ministri enim Dei sunt super hujusmodi rebus constituti.
Rependite igitur 7
unicuique prout ei debetur: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui denique honorem, honorem.
Et nemini ullius rei debitores sitis, 8
nisi alter alterum diligat. Nam qui diligit proximum suum, Legem adimplevit.
Et- 9
enim id quod dictum est, Non occides, neque mœchaberis, neque furaberis, neque concupisces, & si quod est aliud præceptum, hoc verbo perficitur, nempe, Diliges proximum tuum sicut teipsum.
Dilectio proxi- 10
mum suum malo non afficit: quandoquidem dilectio est impletio Legis.

Matutinis Dominicæ introitus Jejunii. 24.

Quinetiam hoc scitote, quòd tempus est, & 11
jam hora expergiscendi à somno nostro. Nunc enim propiùs accessit ad nos vita nostra quàm quum credidimus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወከመዝ፡ሐልዩ፡ምስለ፡ቢጽክሙ፡ ወትዕቢተሰ፡ ሊትሐልዩ፡ ወከመዝ፡ ዖትሕት፡ ረእሶ፡ተመሰ
17 ሉ፡፡ ሊትበሉ፡ ጠቢባን፡ንሕነ፡=፡ ወሊትፈድይዎ፡ እኩየ፡ ለዘ፡ አሐሠሞ፡ ሠናየ፡ ተናገሩ፡
18 ምስለ፡ ቢጽክሙ፡=፡ ወእመሰ፡ ይትክሀለክሙ፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ተአኃው፡=፡
19 ወሊትትበቀሉ፡ ለሊክሙ፡፡ እኅልፍዋ፡ለመዐት፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ አነ፡ እትቤቀል፡ ይቤ፡
20 እግዚአብሔር፡፡=፡ ወእመ፡ ርኅበ፡ ጸላኢከ፡ አብልዖ፡ ወለእመ፡ ጸምአ፡ አስትዮ፡ ወዘ
21 ንተ፡ ለእመ፡ ገበርከ፡ አፍሐመ፡ እሳት፡ታስተጋብእ፡ዲበ፡ርእሱ፡፡=፡ ወሊትማእ፡በእኩይ፡
ማእ፡ ለእኩይ፡ በገቢረ፡ ሠናይ፡=፡

*Et juxta sentire cum fratribus vestris: & sublimia ne cogitetis 16
& similiter conformes estote ei qui se deprimit: ne dicatis; Sapientes sumus. 17
Neque rependatis malum malignanti: sermonem bonum habete cum fratribus vo- 18
stris. Et si vobis possibile est, cum omnibus gerite vos ut fratres. Et ne vos- 19
met ulciscamini: dimittite iram, quia sic dixit; Ego ulciscar, dicit Dominus. Et 20
si inimicus tuus esurit, ciba eum: & si sitit, da ei potum: & si hoc feceris 21
carbones ignis congeres super caput ejus. Et nè vincitor à malo, vince malum
benè agendo.*

Versio VULGATA LATINA.

16 idipsum invicem sentientes : Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.
Nolite esse prudentes apud vosmetipsos : Nulli malum pro malo reddentes : pro-
17 videntes bona non tantùm coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Si
18 fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes : Non
19 vosmetipsos defendentes, charissimi, sed date locum iræ. Scriptum est enim; Mihi
vindicta : ego retribuam, dicit Dominus. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba il-
20 lum : si sitit, potum da illi : hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput
21 ejus. Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.

CAP. XIII.

1 OMnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit : Non est enim potestas
nisi à Deo : quæ autem sunt, à Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati,
2 Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt :
3 Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere po-
testatem? Bonum fac ; & habebis laudem ex illa : Dei enim minister est tibi in bo- 4
num. Si autem malum feceris, time : non enim sine causa gladium portat. Dei
enim minister est : vindex in iram ei, qui malum agit. Ideò necessitate subditi estote, 5
non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam. Ideò enim & tributa 6
præstatis : ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergò omnibus 7
debita : cui tributum, tributum : cui vectigal, vectigal : cui timorem, timorem :
cui honorem, honorem. Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicèm diligatis : qui 8
enim diligit proximum, legem implevit. Nam; Non adulterabis ; Non occides : 9
Non furaberis : Non falsum testimonium dices : Non concupisces : & si quod est
aliud mandatum, in hoc verbo instauratur ; Diliges proximum tuum sicut teipsum.
Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergò legis est dilectio. 10
Et hoc scientes tempus : quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc enim 11
propior est nostra salus, quàm cùm credidimus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

16 * معتقدين هذا الرأي نفسه احدكم للاخر * ولا تريدوا رايات عالية * بل انقادوا مع
17 المتواضعين * لا تصيروا عند انفسكم عقلاء * لا تجازوا احدا عوض شر شرا * واسبقوا
18 فتفطنوا في معقولات حسنة امام الناس كلهم * وان كان ممكنا لكم ان تسالموا جماعة
19 الناس * يا احبائي لا تنتقموا لانفسكم * بل اعطوا الغيظ موضعا * فان قد كتب، لي
20 الانتقام يقول الرب وانا اجازي * فان جاع عدوك فاطعمه * وان عطش فاسقه * فانك اذا
21 عملت هذا * فانما تجمع على راسه جمر نار * لا يغلبنك الشر * بل اغلب بالخير الشر *

* الفصل الثالث عشر * السبت الثامن * 1 كل نفس فلتخضع

للسلطان المستولية * لان السلطنة ما تكون الا من الله * والسلطنات الموجودة هي
2 مرتبة من الله * حتى ان من يقاوم السلطان * فقد قاوم ترتيب الله * والذين يقاومون
3 يعتدون لانفسهم دينونة * لان الرؤساء ليسوا خوفا للاعمال الصالحة * لكن للطالحة * اتريد
4 الا تخشى السلطان * اعمل الخير * فيكون لك منه مديحا * لانه خادم الله هو لك في الصلاح *
وان عملت الشر فخف * فانه ما يتقلد السيف جزافا * لانه خادم الله في السخط منتقما ممن
5 يعمل الشر * فلذلك الخضوع له ضروري لازم * لا من اجل السخط فقط * بل ومن اجل
6 ذات المعرفة * لانكم من اجل هذا تادون خراجات * لان جباتها خدام الله هم * ملازمين
7 هذا الامر نفسه * فاقضوا الكافة ما يجب لهم * فاقضوا جباة الضريبة الضريبة * ومستخرجي
8 الجزية الجزية * امنحوا ذوي الخوف الخوف * واصحاب الكرامة الاكرام * ولا تكونوا غرماء
9 لاحد بشيء الا بان يحب بعضكم بعضا * لان من يحب رفيقه فقد اكمل الشريعة * لان
قوله لا تفسق * لا تقتل * لا تسرق * لا تشهد كاذبا * لا تشتهين * واية وصية اخرى
10 هذه الكلمة تتم * بان تحب قريبك كما تحب نفسك * المحبة للقريب ما تصنع شرا * فتمام
11 الشريعة اذا المحبة * ومن هذا اعرفوا الوقت * ان قد حانت الساعة ان ننهض من النوم

* قراءة احد مرفع الجبن * ولمولد يوحنا المعمدان في الرابع والعشرين من حزيران *

فان الخلاص اقرب منا الان اكثر من الوقت حين امنا *

Tenentes hanc eandem sententiam alter 16
erga alterum. Et ne sentiatis opiniones
elatas, sed humilibus morem gerite. Ne
statis apud vosmetipsos prudentes. Ne 17
rependatis cuiquam pro malo malum. Et
maturè providete ratiocinationes bonas
coram cunctis hominibus. Et si possibile 18
vobis est, ut pacificè vivatis cum omni-
bus hominibus. O dilecti mei, ne ulcis- 19
camini vos ipsos, sed date locum iræ.
Scriptum est enim, Mihi vindicta, dicit
Dominus, & ego rependam. Igitur si esu- 20
riat inimicus tuus, ciba eum: si, sitiat,
da illi potum : hoc enim cùm feceris,
congeres quidem super caput ejus carbo-
nes ignis. Ne te vincat malum, sed vince 21
bono malum.

CAP. XIII.

Sabbatho octavo.

QUælibet anima subdat se potestati- 1
bus supereminentibus, quia non est po-
testas, nisi à Deo : & potestates quæ re-
periuntur, à Deo sunt ordinatæ. Adeo 2
ut qui resistit potestatibus, resistat or-
dinationi Dei : qui autem resistunt ei,
acquirunt sibiipsis damnationem. Nam 3
principes non sunt terrori bonis operibus,
sed malis. Visne præpositum non timere,
fac bonum, eritque tibi laus apud ipsum.
Is enim minister Dei tibi est in boni- 4
tate. Quod si malum committas, time:
quia non frustra gladio se præcingit :
nam minister Dei est in ira ; ultionem
sumens ab eo qui malum perpetrat.
Propterea subdere se illi necessarium est 5
ac debitum : non propter iram tantùm,
sed etiam propter ipsam scientiam. Hac 6
enim de causa redditis tributa, siquidem
exactores illorum ministri Dei sunt,
huic eidem negotio instantes. Solvite 7
igitur omnibus quod eis debetur : & qui-
dem exactoribus vectigalis solvite ve-
ctigal : & coactoribus census, censum :
reddite metuendis timorem, & honoran-
dis honorem. Et necui debitores sitis 8
in ulla re, nisi in diligendo invicem.
Nam qui diligit socium suum, jam ex-
plevit legem. Quod enim dicitur, Ne 9
committas adulterium, Ne occidas, Ne
fureris, Ne falsò testeris, Ne concupiscas,
& quodvis aliud præceptum, hoc verbo
expletur, nempè, Ut diligas proximum
tuum, ut te ipsum diligis. Dilectio erga 10
*proximum, non operatur malum. *Per-*
fectio igitur legis est dilectio. Ex his 11
noscite tempus : jam enim advenit hora
expergiscendi à somno.

Lectio Dominicæ hilariorum casei. Et pro Nativitate Johannis Baptistæ, vigesimâ quartâ Junii.

Salus enim propiùs adest nobis modò, quàm eo tempore quo credidimus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

፲፫

ኵሉ : ነፍስ : መኰንን : ተኰነኑ : እስመ : ኢይሠየም : መኰንን : ዘእንበለ : እምኀበ :
እግዚአብሔር : ወእመሰ : እምኀበ : እግዚአብሔር : ውእቱ : ኵሉ : ብውሕ : ሎቱ ።
ወዘሰ : አበየ : ተኰንኖ : ለመኳንንት : ትእዛዘ : እግዚአብሔር : አበየ :: ወእለሰ : የአብዩ : ተ
ኰንኖ : ኰነኔ : ያመጽኡ : ለርእሶሙ ። ወመኳንንትሰ : ኢኮኑ : ግሩማነ : ለዘ : ይገብር :
ሠናየ : ዘእንበለ : ለዘ : እኩይ : ምግባሩ :: ወእመሰ : ትፈቅድ : ኢትፍርሆሙ : ለመኳንንት : ግ
በር : ሠናየ : ወዓዲ : እሙንቱ : ያአኵቱከ ። እስመ : ላእከ : እግዚአብሔር : እሙንቱ : ከ
መ : ትግበር : ታሠኒ : ምግባሪከ : ወእመሰ : ትፈቅድ : ኢትፍራህ : ግበር : ሠናየ :: ወዘአኮ : ለከ
ንቱ : ለኰንኖ : መጥባሕተ : እስመ : ሳእኩ : እሙንቱ : ከመ : ይትበቀልዎ : ለገባሬ : እኪት ።
ወይእዜኒ : በግብር : ተኰነኑ :: ወአኮ : ዳእሙ : ዘለኩይ : ዓዲ : ዘሠናይኒ : ምግባሩ ። ወበ
እንተዝ : ተገብሉ : ሎሙ : ጸብሐተ :: እስመ : ሳእክ : እግዚአብሔር : እሙንቱ : ወለዝ : ግብ
ር : ተሠይሙ ። ወለኵሉ : በዘ : ይረትዕ : ግበሩ :: ወለዘሂ : ጸበሕተ : ጸብሐ : ወለዘሂ : ብ
ቱት : በጽቱ : ወለዘሂ : ፍርሀተ : ፍርሀ : ወለዘሂ : ክብር : አክብሩ ። ወአልቦ : ዘይበቍዐክሙ :
ዘእንበለ : አፍቅሮ : ቢጽክሙ : ወዘሰ : አፍቀረ : ቢጾ : ኵሎ : ሕገ : ፈጸመ : ገቢረ ። እስመ :
ትእዛዝ : ይቤ : ኢትሑር : ብእሲተ : ብእሲ : ወኢትቅትል : ነፍሰ : ወኢትስርቅ : ወኢትኩን :
ስምዐ : በሐሰት : ወኢትፍትወ :: ወዓዲ : በዐይኒ : ቦቱ : ትእዛዝ : ወርእሱ : ለኵሉ :
አፍቅር : ቢጽከ : ከመ : ነፍስከ ። ዘያፈቅር : ቢጾ : ኢይገብር : እኩየ : ተፈቅሮስ :
ፍጻሜ : ሕግ : ውእቱ ። ወዘኒ : ታእምሩ : ከመ : በጽሐ : ጊዜሁ : ለነቂህ : እምንዋ
ም : ወይእዜሰ : ልዕልፍቅት : ሕይወትነ : እንተ : ተሰፈውነ ።

CAP. XIII.

OMnis anima subdita sit potestati : quoniam non præficitur potestas nisi à Deo :
& si à Deo est, omnem potestatem habet. Et qui recusat subditum esse potestati, 2
mandatum Dei aspernatur : & qui recusant subjici, damnationem sibi accersunt.
Magistratus autem non sunt terrori benè agentibus, sed eis quorum opera mala sunt : 3
& si velis non metuere potestatem, bonum facito, & etiam ipsi gratias habebunt
tibi. Quia ministri Dei sunt, ut tu opera tua rectè præstes : ideò si vis non ti- 4
mere, facito bonum : etenim non frustrà tribuunt potestatem gladio ; quia eo ipsos
armârunt, ut vindictam sumant de malefactoribus. Nunc autem ex necessitate 5
est ut subjecti sitis : & non tantùm qui malus est, sed is insuper cujus opus bo-
num est. Et propter hoc, illis tributa solvitis, quia misit illos Deus, & ad hoc 6
opus præficiuntur. Omnibus etiam quod æquum est, reddite : & cui tributum 7
debetur, tributum ejus : & cui vectigal, vectigal ejus : & cui metus, metum ejus :
& cui honor, honorate eum. Et nihil est quod proderit vobis, nisi dilectio fra- 8
ternitatis vestræ : & qui diligit fratrem, totius legis complevit opus. Siqui- 9
dem hoc quod dicit ; Non ingredieris ad uxorem viri, & Non occides animam,
& Non furaberis, & Non eris falsus testis, & Non concupisces, & ulterius
aliud si in ea sit præceptum, etiam summa ejus totalis hæc est, Dilectio fratris
tui, quemadmodum tuæ ipsius animæ. Qui diligit proximum suum, nil perpe- 10
trat mali. Charitas est completio legis. Et hoc scitote advenisse tempus expergi- 11
scendi à somno : & nunc quidem appropinquat salus nostra, quam sustinuimus.

Nox præcessit, at dies appropinquavit. Abjiciamus ergò opera tenebrarum,
12 Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα (ι) ἤγγικεν. Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,
& induamur arma lucis. Sicut in die, decenter ambulemus:
13 (κ) καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν·
non comessationibus & ebrietatibus, non cubilibus & lasciviis, non lite & æmulatione:
μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·
Sed induimini Dominum Jesum Christum, & carnis curam ne feceritis
14 (λ) Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε
in desideriis.
εἰς (μ) ἐπιθυμίας.

CAP. XIV. ιδ'.

Ipsum autem infirmum fide, assumite, non in disceptationib' disputa-
1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλο-
tionum. Hic quidem credit manducare omnia: at infirmus olus edit.
2 γισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα· ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.
Manducans, non manducantem non spernat: & non manducans, manducantem non
3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα (α) μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ
judicet: Deus enim illum assumpsit. Tu quis es judicans alienum
4 κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
servum? proprio Domino stat aut cadit: stabit autem: potens
οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· (β) δυνατὸς
enim est Deus statuere illum. Hic quidem judicat diem inter diem, hic autem
5 γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς στῆσαι αὐτόν. Ὃς (γ) μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ
judicat omnem diem: unusquisque in proprio sensu abundet. Sapiens
6 κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· (δ) ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. Ὁ φρονῶν
diem, Domino sapit: & non sapiens diem, Domino non sapit:
τὴν ἡμέραν, (ε) Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ·
manducans, Domino manducat, gratias agit enim Deo: & non manducans, Domino non
ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ
manducat, & gratias agit Deo. Nemo enim nostrûm sibiipsi vivit, & nemo sibiipsi
7 ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ (ζ) τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ

moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur,
ἀποθνήσκει. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε (η) ἀποθνήσκωμεν, 8
Domino morimur: sive ergò vivimus, sive morimur, Domini
τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε (θ) ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου
sumus. In hoc enim Christus & mortuus est, & resurrexit, & revixit, ut & mor-
ἐσμέν. Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ (ι) ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νε- 9
tuorum & vivorum dominetur. Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut & tu quid
κρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί 10
spernis fratrem tuum? omnes enim adstabimus tribunali Christi.
ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι (κ) τοῦ Χριστοῦ.
Scriptum est enim; Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectet omne genu,
Γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, 11
& omnis lingua confitebitur Deo. Itaque unusquisque nostrûm pro
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ 12
seipso rationem reddet Deo. Non ampliùs ergò invicem judicemus: sed
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ 13
hoc judicate magis, hoc, non ponere offendiculum fratri, vel
τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τό, μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ
scandalum. Scio & persuasus sum in Christo Jesu, quia nihil commune per
σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν (λ) δι' 14
ipsum: si non existimanti aliquid commune esse, illi commune. Si verò propter
ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. (μ) Εἰ δὲ διὰ 15
cibum frater tuus contristatur, non ampliùs secundùm charitatem ambulas: ne
βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ
cibo tuo illum perde, pro quo Christus mortuus est. Non blasphemetur
τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω 16
ergò vestrum bonum. Non enim est regnum Dei, esca & potus,
οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, βρῶσις καὶ πόσις, 17
sed justitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto. Nam in his
ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Ὁ γὰρ ἐν (ν) τούτοις 18
serviens Christo, benè placens Deo, & probatus hominibus.
δουλεύων (ξ) τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

MS. A. (ι) ἤγγισεν. (κ) ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ἔργα τοῦ φωτός. (λ) Ἀλλὰ (μ) ἐπιθυμίας. ΚΕΦ. ιδ'. MS. A. (α) μὴ κρινέτω· ὁ δὲ μὴ (β) δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος στῆσαι (γ) ὃς μὲν γὰρ κρίνει (δ) ἕκαστος τῷ (ε) Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων, (ζ) τῷ Κυρίῳ. (η) ἀποθνήσκομεν, (θ) ἀποθνήσκομεν, (ι) ἔθανεν, καὶ ἔζησεν, ἵνα (κ) τοῦ Θεοῦ. (λ) δι' αὐτοῦ· (μ) Εἰ γὰρ διὰ (ν) τούτῳ (ξ) Χριστῷ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Jam nox præteriit, dies verò appropinquavit. Propellamus ergò à nobis opera tenebrarum, & induamur arma lucis. 12
Ut interdiù cum honestate ambulemus, non in cantu neque temulentiâ, neque in discubitu impuro, nec invidiâ, & contentione. 13
Sed induite Dominum nostrum Jesum Christum, nec soliciti sitis carnis vestræ ad concupiscentias. 14

CAP. XIV.

Ei verò qui est infirmus in fide, date manum; nec sitis ambigentes in cogitationibus vestris. 1
Est enim qui credit, quique re omni vescitur: qui verò infirmus est, olus comedit. 2
Is autem qui comedit, non comedentem ne despiciat: & qui non comedit, comedentem ne condemnet. Deus enim provexit illum. 3
Tu quis es, qui condemnas servum non tuum, qui si stat, hero suo stat: &, si cadit, hero suo cadit? stando autem ipse stat: habet enim herus ejus potestatem sustinendi illum. 4
Est qui ab una die judicium ferat de alia die, est & qui omnes dies judicet. Cæterùm enim unusquisque in mente sua sit firmus. 5
Qui cogitat quæ diei sunt, domino suo cogitat: & qui non cogitat quæ diei sunt, domino suo non cogitat. Et qui comedit, domino suo comedit, Deóque gratias agit: & qui non comedit, domino suo non comedit, & gratias agit Deo. 6
Nullus est enim ex nobis qui sibiipsi vivat, 7
nullúsque qui sibiipsi moriatur. Quoniam sive vivimus, Domino nostro vivimus: sive morimur, Domino nostro morimur. 8
Sive igitur vivamus, sive moriamur, Domini nostri sumus. Propterea etiam Christus mortuus est, ac revixit, ac resurrexit, ut sit ipse Dominus, tum mortuis cum viventibus. 9
Tu verò cur condemnas fratrem tuum: aut etiam cur tu despicis fratrem tuum? futurum est enim ut nos omnes sistamur ante tribunal Christi. 10
Sicut scriptum est; Vivo ego, inquit Dominus: mihi sese incurvabit omne genu, mihique confitebitur omnis lingua. 11
Igitur unusquisque nostrûm rationem pro se ipso reddet Deo. 12
Nequaquam igitur alius alium condemnet: sed hoc judicate potiùs, ut ne offendiculum fratri tuo ponas. 13
Novi siquidem & persuasum habeo per Dominum Jesum, nihil esse prophanum ex seipso: sed ei qui meditatur aliquid impurum esse, id ei tantummodò esse impurum. 14
Sed si propter cibum molestiam exhibes fratri tuo, non in dilectione ambulas. Ne perdas cibo tuo eum, propter quem mortuus est Christus. 15
Nec blasphemetur bonum nostrum. 16
Namque regnum Dei non est cibus aut pocus; sed justitia & pax, & lætitia per Spiritum sanctitatis. 17
Qui enim per hæc ministrat Christo, placet Deo, & coram hominibus probatur. 18

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወኀለፈት ፡ ሌሊት ፡ ወመጽአት ፡ መዐልት ፡፡ ወንግደፍ ፡ እምላዕሌነ ፡ ምግባረ ፡ ጽልመት ፡
13 ወንልበስ ፡ ወልታ ፡ ብርሃን ፡፡ ከመ ፡ ናንሶሱ ፡ በምግባረ ፡ ጽድቅ ፡ ወአኮ ፡ በስታይ ፡
14 ወበዝሙት ፡ ወአኮ ፡ በመርዓት ፡ ወአኮ ፡ በተሐምሞ ፡ ወበቅንአት ፡፡ ልበስዎ ፡ ለእግዚ
እነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወኢትትሐልይዎ ፡ ፍትወቶ ፡ ለነፍስትክሙ ፡፡ 10
1 ወለዘኒ ፡ ድኩም ፡ ሀይማኖቱ ፡ ጸርዎ ፡ ወኢትግበሩ ፡ ለአድልዎ ፡፡ ዘሰ ፡ የአምን ፡ ኵ
2 ሎ ፡ ሊይብላዕ ፡ ወዘሰ ፡ ደናፍቅ ፡ ኀምለ ፡ ሊይሴሰይ ፡፡

Et præterit nox, & advenit dies: proinde abjiciamus à nobis opera tenebrarum, & induamus arma lucis: ut ambulemus in operibus justitiæ, et non in compotatione & fornicatione, neque in luxuria, neque in vexatione & invidia. Induite Dominum nostrum Jesum Christum, & concupiscentiam corporis vestri ne sapiatis.

CAP. IV.

Et eum qui fide infirmus est, sublevate: & ne soliciteris ejus placendi studium. Hic credit, omnia comedat: & iste subdubitat, oleribus vescatur.

Versio VULGATA LATINA.

12 Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergò opera tenebrarum, &
13 induamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus; non in comessationibus, &
ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentione, & æmulatio-
14 ne: Sed induimini Dominum Jesum Christum, & carnis curam ne feceritis in de-
sideriis.

CAP. XIV.

1 Infirmū autē in fide assumite, non in disceptationib' cogitationū. Ali' enim cre-
2 dit se manducare omnia: qui autē infirm' est, olus manducet. Is qui manducat, non
3 manducantē non spernat: & qui non manducat, manducantē non judicet: De' enim
4 illū assumpsit. Tu quis es, qui judicas alienū servū? Dño suo stat, aut cadit: stabit au-
5 tē: potens est enim Deus statuere illum. Nam alius judicat diem inter diem: alius
6 autem judicat omnem diem: unusquisque in suo sensu abundet. Qui sapit diem,
Domino sapit. Et qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et
7 qui non manducat, Domino non manducat, & gratias agit Deo. Nemo enim no-
8 strûm sibi vivit, & nemo sibi moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: si-
ve morimur, Domino morimur. Sive ergò vivimus, sive morimur, Domini sumus.
In hoc enim Christus mortuus est, & resurrexit: ut & mortuorum & vivorum do- 9
minetur. Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut tu quarè spernis fratrem tu- 10
um? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Scriptum est enim; Vivo ego, 11
dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu: & omnis lingua confitebi-
tur Deo. Itaque unusquisque nostrûm pro se rationem reddet Deo. Non ergò 12
ampliùs invicèm judicemus: sed hoc judicate magis, ne ponatis offendiculum fra- 13
tri, vel scandalum. Scio, & confido in Domino Jesu, quia nihil commune per 14
ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est. Si enim propter 15
cibum frater tuus contristatur: jam non secundùm charitatem ambulas. Noli ci-
bo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. Non ergò blasphemetur bo- 16
num nostrum. Non est enim regnum Dei, esca & potus: sed justitia, & pax, & 17
gaudium in Spiritu sancto: Qui enim in hoc servit Christo, placet Deo, & pro- 18
batus est hominibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * الليل قد ولى والنهار قد دنا • فلنطرح اذا اعمال الظلمة • ولنلبس اسلحة النور * ونسلك
13 كالسلوك في النهار بجمال الورع • لا نتصرف في الاغاني والمسكرات • ولا في الشهوات النسائية
14 والطمانات • ولا في المحك والحسد * لكن البسوا الرب يسوع المسيح • ولا تهتموا بالبدن جانحين الي
1 شهواتها • الفصل الرابع عشر • * واعضدوا المريض في الامانة • لا بشكوك افكار •
2 * فمن يومن ياكل كل شي • واما المريض فياكل بقولا * من ياكل فلا يزدرين من لا ياكل •
3 ومن لا ياكل فلا يدينن من ياكل • لان الله قد قبله * فانت من انت يا من يدين عبدا اجنبيا •
4 انه لربه يقف ام يسقط • بل سيقوم لان الله قادر هو ان يقيمه • تم * فواحد يدين يوما فيوما
5 واخر يدين كل يوم • وكل احد فليقنع في عمله • السبت التاسع بعد العنصرة • وللجنائز
6 المتوفين • * لان من يكرم اليوم فالرب يكرمه • ومن لا يكرم اليوم فالرب لن يكرمه •
7 ومن ياكل فللرب ياكل • لانه يشكر لله • ومن لا ياكل فللرب لن ياكل • لانه يشكر لله * لان ما
8 يعيش احد منا لذاته • ولا يموت احد لذاته * واننا ان عشنا فللرب نعيش • وان متنا فللرب
نموت • فان عشنا اذا وان متنا فللرب نحن * الثلثاء من الجمعة الخامسة بعد العنصرة •
9
10 * لان المسيح لهذا مات وقام وعاش ليسود الموتى والاحياء • تم • السبت • * فانت لم تدين
11 اخاك • ولم تزدري انت باخيك • لاننا كلنا سنقوم لدى عرش المسيح * لان قد كتب • يقول الرب
12 حي انا ان لي تجثي كل ركبة • وكل لسان يعترف بالله * وكل احد منا اذا عن نفسه يعطي جوابا لله •
13 * فلا يدينن احدنا الاخر ايضا • بل الاولي بكم ان تميزوا هذا • ان لا تضعوا لاخيكم عثرة
14 او شكا * وانا موقن عالم بالرب يسوع المسيح • ان ليس شي بذاته نجسا • الا لمن يفتكر عن شي
15 انه يكون نجسا • فله وحده يكون نجسا * فان كنت تحزن اخاك من اجل طعام • فلست
16 تحفظ المحبة مستسرا • فلا تقتل ذاك بطعامك • فيهلك الذي عنه مات المسيح * فلا يعير
17 احدكم على خيركم * فان ملك الله ليس هو طعاما وشرابا • لكنه عدل وسلامة وسرور بروح
18 القدس * لان من يخدم الرب بهذه المناقب • فذلك مرضي لله ومختبر عند الناس • تم •

Nox jam recessit, & dies jam accessit. 12
Abjiciamus igitur opera tenebrarum, &
induamur arma lucis: Et ambulemus ut 13
ambulari solet in die, decenter compositi.
Ne occupemur in cantilenis, & ebrieta-
tibus, neq; in cupiditatibus muliebribus,
& turpitudinibus, neque in cæco impe-
tu, & invidia: Sed induimini Dominum 14
Jesum Christum: & curam ne impen-
datis carni, ad ejus illecebras propensi.

CAP. XIV.

ET adjuvate infirmum in fide, non in 1
dubiis cogitationum. Qui enim credit, 2
qualibet re vescatur: at verò infirmus,
vescatur oleribus. Qui vescitur, ne de- 3
spiciat non vescentem: & qui non vesci-
tur, ne judicet vescentem: quandoquidem
Deus accepit illum. Tu verò quis es ô 4
quicunque judicas servum alienum?
nam Domino suo stat, aut cadit. imo sur-
get, quia Deus potens est erigere eum.
Hucusque. *Unus quidem judicat de die* 5
in diem: alius autem judicat omnem di-
em: & unusquisque propriè sit opere con-
tentus.

Sabbatho nono post Pentecosten.
Et in funeribus defunctorum.

Nam qui diem honorat, honestabit illum 6
Dominus: & qui diē non honorat, haud-
quaquam honestabit illum Dominus. Et
qui vescitur, Domino vescitur, quia Deo
gratias agit: & qui non vescitur, Domi-
no non vescitur, quia Deo gratias agit.
Nemo enim nostrûm sibimet vivit, & ne- 7
mo sibimet moritur. Et si vivamus qui- 8
dem, Domino vivimus: & si moriamur,
Domino morimur. Sive ergò vivamus,
sive moriamur, Domini sumus.

Feriâ tertiâ hebdomadis quintæ
post Pentecosten.

Christus enim ad hoc mortuus est, & sur- 9
gens revixit, ut dominaretur mortuis ac
vivis. Finis. Sabbatho. *Tu igi-* 10
tur cur judicas fratrem tuum? & cur
despicis tu fratrem tuum? omnes enim
stabimus ante tribunal Christi. Scriptum 11
est enim, Dicit Dominus, Vivus sum ego,
quòd mihi flectetur omne genu, & omnis
lingua Deum fatebitur. Itaq; unusquisq; 12
nostrûm de seipso rationem reddet Deo. 13
Nequis ergò nostrûm alterum posthac ju-
dicet: sed potiùs hoc discernite, ut non fa-
ciatis fratri vestro offendiculum aut
scandalum. Et ego certus sum ac sciens 14
per Dominum Jesum Christum, nullam
esse rem seipsâ immundam: sed qui ex-
istimat rem aliquam esse immundam, illi
soli est immunda. Quòd si contristas 15
fratrem tuum propter cibum, jam non ut
charitas requirit ambulas. At ne peri-
mas illum cibo tuo, pereátque is pro quo
mortuus est Christus. Nemo vestrûm 16
blasphemet bonum vestrum, Siquidem 17
regnum Dei non est cibus & potus, sed
justitia, & pax, & gaudium in Spiritu
sancto. Qui enim Domino servit in 18
hujusmodi semitis, is Deo placet, & est
apud homines probatus. Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ዘ: ይበልዕ: ኢይመንኖ: ለዘ: ኢይበልዕ: ወዘኒ: ኢይበልዕ: ኢይኰንኖ: ለዘ: ይበልዕ: ለኵ
ሉ: እግዚአብሔር: አእመሮሙ፡፡ አንተ: እንከ: መንትኑ: አንተ: ዘትግእዝ: ነባሬ:
እንዘ: ሀሎ: እግዚኡ: ይቀውም: ዘእኮ: ወድቀ: ጥቀ: ይቀውም: ይክል: እግዚአብ
ሔር: ለቀዊሞቱ፡፡ እስመቦ: ዘይትሔረም: እምዕለት: ዕለተ: ወቦ: ዘይትሔረም: በኵ
ሉ: ዕለት: ወበሊኑ: ለኵሉ: በከመ: አዘዞ: ልቡ፡፡ ዘሂ: ተሐረመ: በበ: ዕለቱ: ለእግ
ዚአብሔር: ተሐረመ: ወዘኒ: በልዐ: ለእግዚአብሔር: በልዐ: ወያእኵቶ: ለእግዚአብሔር:
ወዘኒ: ኢበልዐ: ለእግዚአብሔር: ኢበልዐ: ወያእኵቶ: ለእግዚአብሔር፡፡ አልቦ: እም
ኔነ: ዘለሊሁ: የሐዩ: ወዘለሊሁ: ይመውት፡፡ እመኒ: ሐየውነ: ለእግዚአብሔ
ር: ንሐዩ: ወእመኒ: ሞትነ: ለእግዚአብሔር: ንመውት፡፡ እመኒ: ሐየውነ: ወእመኒ: ሞትነ: ለ
እግዚአብሔር: ንሕነ፡፡ ወበእንተዝ: ሞተ: ክርስቶስ: ወሐይወ: ከመ: ይኰንን: ሕያዋነ:
ወሙታነ፡፡ አንተ: እንከ: መንትኑ: አንተ: ዘትግእዝ: ቢጸከ: ወመንት: አንተ: ዘት
ሜንኖ: ቢጸከ: እንዘ: ሀሎነ: ኵልነ: ንብጽሕ: ቅድመ: መኰንኑ: ለክርስቶስ፡፡ እስመ:
ከመዝ: ይቤ: እግዚአብሔር: ሕያው: አነ: እስመ: ሊተ: ይሰግድ: ኵሉ: ብርክ: ወሊተ:
ይገኒ: ኵሉ: ልሳን፡፡ እንዘ: ኵልነ: ሀለውነ: ንትሐተት: በኀበ: እግዚአብሔር፡፡ ሊ
ንግእዝ: እንከ: ቢጸነ፡፡ ወዘንተ: ይእዜ: ንሔሊ: በዘ: ኢንግእዝ: ቢጸነ፡፡ ወአአምር:
ወተአመንኩ: በእግዚእነ: ኢየሱስ: ከመ: አልቦ: ዘይማስን: በእንቲአሁ: ለሙስና: ይእዜ:
ኵሉ: ማስነ፡፡ ወእመሰ: እንበይነ: መብልዕ: ይሔይሶ: ቢጽየ: አልብነ: ተፋቅሮ:
ቦኑ: እንበይነ: መብልዕ: ይትሐጐል: ዘዘ: በእንቲአሁ: ሞተ: ክርስቶስ፡፡ ኢትፅርፉ:
በሠናይ፡፡ መንግሥት: እግዚአብሔር: ኢኮነ: መብልዐ: ወመስቴ: ዘእንበለ:
ጽድቅ: ወሰላም: ወፍሥሓ: በመንፈስ: ቅዱስ፡፡ ወዘሰ: ከመዝ: ይትቀነይ: ለክርስቶ
ስ: ሥሙር: በኀበ: እግዚአብሔር: ወኅሩይ: በኀበ: ሰብእ፡፡

Et hic qui comedit, ne spernat eum qui non comedit: & ille qui non comedit, eum 3
qui comedit non judicet: eos enim omnes dignoscit Deus. Tu igitur quis es qui 4
judicas alterius servum? dum permanet, Domino suo stabit: sin cadit, propè est
ut assurgat: potis est Deus erigere eum. Quia est qui religiosè observat diem præ 5
die, & est qui religiosè sentit de omni die: verùm sentiat unusquisque prout de-
claraverit ei cor suum. Qui religiosè observat quemcunque diem, Deo observat: 6
& qui edit, Deo edit, & gratias agit Deo: & qui non edit, Deo non edit,
& Deo gratias agit. Nemo est ex nobis qui sibiipsi vivit, aut qui sibi- 7
ipsi moritur. Sive enim vivimus, Deo vivimus: & sive etiam morimur, Deo 8
morimur: sive igitur vivimus, sive morimur, Deo sumus. Et propter hoc mortuus 9
est Christus & revixit, ut judicaret vivos & mortuos. Tu igitur quis es qui ju- 10
dicas fratrem tuum, & quis es qui despectui habes fratrem tuum, cùm oportet nos
omnes convenire ante tribunal Christi? Quoniam ita dixit Dominus; Vivus ego, 11
quòd mihi se incurvabit omne genu, & mihi confitebitur omnis lingua. Cùm 12
oportet nos omnes examini subjici apud Deum, Ne igitur judicemus fratres no- 13
stros: verùm hoc deliberemus potius in quibus non judicaremus fratres nostros. Et 14
novi & persuasus sum per Dominum nostrum Jesum, quòd non est aliquod per se
perditum, verùm perdito omnia facta sunt perdita. Quòd si propter escam aliquis 15
ex nostris criminis postulat fratrem meum, non est igitur nobis charitas: Nunquid
propter escam perdet eum pro quo mortuus est Christus. Ne igitur blasphemetis bo- 16
num. Regnum Dei non esca & potus, sed justitia, & pax, & gaudium in Spiritu 17
sancto. Et qui ita inservit Christo, placens est Deo, & approbatus hominibus. 18

Nempe igitur quæ pacis sectemur, & quæ ædificationis, ad
19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης (ο) διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς
invicem. Ne propter escam destruito opus Dei. Omnia quidem
20 ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν
munda: sed malum homini per offendiculum edenti.
καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
Honestum hoc non manducare carnem, neque bibere vinum, neque in quo frater
21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem habes?
22 σου (π) προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν ἔχεις;
Penes temetipsum habe coram Deo. Beatus non judicans semetipsum in eo quod
κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ
probat. At ambigens, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide:
23 δοκιμάζει. Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως·
omne autem quod non ex fide, peccatum est.
πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, (ρ) ἁμαρτία ἐστίν.

CAP. XV. ιε'.

Debemus autem nos potentes imbecillitates impotentium portare, &
1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ ΙΗ'
non nobisipsis placere. Unusquisque enim nostrûm proximo placeat in
2 μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. (α) Ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς
bonum ad ædificationem. Etenim Christus non sibiipsi placuit, sed, sicut
3 τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλά, καθὼς
scriptum est; Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.
γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, (β) ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.
Quæcunque enim ante scripta sunt, ad nostram doctrinam ante scripta sunt: ut per
4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη· ἵνα διὰ
patientiam, & consolationem Scripturarum, spem habeamus.
τῆς ὑπομονῆς, (γ) καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.
At Deus patientiæ & solatii, det vobis id ipsum sapere in
5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
invicem, secundùm Christum Jesum: Ut unanimiter in uno ore glorificetis
6 ἀλλήλοις, κατὰ (δ) Χριστὸν Ἰησοῦν· Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε
Deum, & patrem Domini nostri Jesu Christi. Ideò suscipite
7 τὸν Θεόν, καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε
alii alios, sicut & Christus suscepit nos in honorem Dei. Dico
8 ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο (ε) ἡμᾶς εἰς δόξαν (ζ) Θεοῦ. Λέγω
autem Jesum Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad
δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς
confirmandum promissiones patrum: At gentes super misericordia
9 τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους
glorificare Deum: sicut scriptum est; Propter hoc confitebor tibi in
δοξάσαι τὸν Θεόν· καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν
Gentibus, & nomini tuo psallam. Et iterùm dicit; Lætamini
10 ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει, Εὐφράνθητε
Gentes cum plebe ejus. Et iterùm; Laudate Dominum omnes Gentes, &
11 ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, (η) Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ
magnificate eum omnes populi. Et rursùs Esaias ait; Erit radix
12 ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα
Jesse, & exurgens regere Gentes: in eum Gentes sperabunt. At Deus
13 τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Ὁ δὲ Θεὸς
spei repleat vos omni gaudio & pace in credere, ad abundandum
τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν
vos in spe, in virtute Spiritûs sancti.
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος ἁγίου.

MS.A. (ο) διώκομεν, (π) προσκόπτει. Σὺ πίστιν ἣν ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν (ρ) ἁμαρτία ἐστίν. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου· (φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος) Μόνῳ σοφῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς Κεφ. ιε'. MS.A. (α) Ἕκαστος ἡμῶν (β) ἐπέπεσ. (γ) καὶ διὰ τῆς (δ) Ἰησοῦν Χριστόν· (ε) ὑμᾶς (ζ) τοῦ Θεοῦ. Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον (η) Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

CAP. XV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Nunc post pacem curramus, & post ædificationem mutuam. 19 Neq; propter cibum destruamus opera Dei. Omnia siquidem munda sunt: 20 sed mala sunt homini, qui cum offendiculo comedit. Bonum est nos non edere carnem, 21 nec bibere vinum, neque quicquam in quo offendatur frater noster. Tu qui fidem habes, 22 eam in teipso tene coram Deo. Beatus est qui non judicat seipsum in re quam discernit. Qui enim dubitat, & comedit, reus 23 factus est, propterea quòd non in fide. Quicquid enim non est ex fide, peccatum est.

CAP. XV.

Feriâ tertiâ hebdomadis primæ Jejunii. 25.

DEbemus ergò nos fortes infirmitatem 1 imbecillium ferre, neque nobismetipsis placere. 2 Sed unusquisque nostrûm proximo suo placeat in bonis, tanquam ad ædificationem. 3 Quandoquidem ne Christus quidem sibiipsi placuit: sed, sicut scriptum est; Convitium eorum qui convitiantur tibi, incidit in me. 4 Quicquid enim quondam scriptum est, ad doctrinam nostram scriptum est: ut per patientiam, & consolationem Scripturarum, spem habeamus. 5 Deus autem patientiæ & consolationis det vobis ut æqualitatem meditemini unus erga alium in Jesu Christo. 6 Et unâ mente, unóque ore glorificetis Deum patrem Domini nostri Jesu Christi. 7 Propterea assumite & portate alii alios, quemadmodum & Christus assumpsit vos in gloriam Dei. 8 Dico autem Jesum Christum ministrâsse circumcisioni pro veritate Dei, ut veram redderet promissionem Patrum. 9 Et ut Gentes laudibus celebrent Deum pro miserationibus, quæ in ipsas exiterunt, sicut scriptum est; Confitebor tibi inter Gentes, & nomini tuo psallam. 10 Et rursum ait; Lætamini Gentes cum populo ejus. 11 Et rursùm ait; Laudate Dominum omnes Gentes, laudate eum omnes nationes. 12 Et rursùm Esaias dicit; Erit radix ipsi Jesse, & qui exurget, erit princeps Gentibus; & in eo sperabunt Gentes. 13 Cæterùm Deus spei impleat vos omni gaudio & pace per fidem, ut proficiatis in spe ipsius per virtutem Spiritûs Sanctitatis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእፕኒያ : በሠሉስ : በዓል : ኅበ : ይትነበብ : በሰንበት : ዘድኅረ : በዓለ : ሃ፡።
19 ወይእዜኒ : ንትልዋ : ለሰላም : በዘ : ይትሐነጽ : ቢጽነ ። ወኢንስዐር : ግብረ : እግዚአ
20 ብሔር : እንበይነ : መብልዕ ። ወባሕቱ : ኵሉ : ንጹሕ : ለንጹሓን : ወእኩይ : ለሰብእ :
21 ዘእንበለ : ዐቅም : በሊዕ ። ይኄይስ : ኢበሊዕ : ሥጋ : ወኢሰትየ : ወይን : ወኢያስሕ
22 ቶ : ቢጽከ ። ፲፯ ወእመኒ : ብከ : ሃይማኖት : ርእሰከ : ተአመንከ : ለቅድመ : እግ
23 ዚአብሔር : ረከብከ : ወብፁዕ : ዘኢይዘልፍ : ዘእንበለ : ያሜክር : ርእሶ ። ወእመድኀ
ረሰ : ለጥብዐ : ለእመ : በልዐ : ይትኴነን : እስመ : ኢያጽንዐ : ትዕግሥቶ : ይገጊ ።

Festo tertio Ephaniæ, ubi legitur. Sabbato post festum 40.
Et nunc quidem sectemur pacem, per quam ædificabitur frater noster. 19 *Et non dis-* 20 *solvamus opus Dei propter escam. Sed omnia pura sunt puris, mala autem homini qui edit inordinatè.* 21 *Bonum est non edere carnes, & non bibere vinum, ut non errare facias fratrem tuum.* 22 *Et si fidem habes apud te, securus es coram Deo, à quo adeptus es. Et beatus est qui non redarguit quempiam, nisi de quo sibiipsi confisum dedit.* 23 *Et postquam se obfirmaverit, si comedit, condemnabitur: quia constantiam suam non stabilit, peccat.*

Versio VULGATA LATINA.

19 Itaque quæ pacis sunt, sectemur: & quæ ædificationis sunt, in invicèm cu-
20 stodiamus. Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidem sunt
21 munda: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat. Bonum est
non manducare carnem, & non bibere vinum, neque in quo frater tuus
22 offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem habes? penes te-
metipsum habe coram Deo: Beatus, qui non judicat semetipsum in eo quod
23 probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est: quia non ex
fide. Omne autem, quod non est ex fide, peccatum est.

CAP. XV.

1 Debemus autem nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere, & non
2 nobis placere. Unusquisque vestrûm proximo suo placeat in bonum, ad
3 ædificationem. Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est;
Improperia improperantium tibi ceciderunt super me. Quæcunque enim 4
scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam, & con-
solationem Scripturarum, spem habeamus. Deus autem patientiæ & solatii 5
det vobis idipsum sapere in alterutrum secundùm Jesum Christum: Ut una- 6
nimes, uno ore honorificetis Deum, & patrem Domini nostri Jesu Christi.
Propter quod suscipite invicèm, sicut & Christus suscepit vos in honorem 7
Dei. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter ve- 8
ritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: Gentes autem super 9
misericordia honorare Deum, sicut scriptum est; Propterea confitebor tibi in
Gentibus, Domine, & nomini tuo cantabo. Et iterùm dicit; Lætamini 10
Gentes cum plebe ejus. Et iterùm; Laudate omnes Gentes Dominum: & 11
magnificate eum omnes populi. Et rursùs Isaias ait; Erit radix Jesse, & 12
qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt. Deus autem spei re- 13
pleat vos omni gaudio & pace in credendo: ut abundetis in spe, & virtu-
te Spiritûs sancti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* السبت مرفع الجبن *
19 * فسبيلنا اذا ان نطلب جوالب السلامة * ودواعي المنفعة
20 التي ينفع بها احدنا الاخر * ولا تنقض من اجل الطعام عمل الله * كل الاشياء طاهرة * لكن
21 هذا رديا للانسان * ان ياكل لمضرة قريبه وتعثيره * جيد هو ان لا يوكل لحم ولا يشرب خمر
22 ولا يستعمل شيا يعثر به اخوك او يرتاب او يمرض * انت لك امانة * فلتكن لك في ذاتك امام الله
23 فالمغبوط من لا يدين نفسه فيما يمتحن به * فاما من يرتاب متقسما * ان اكل فقد صار مدانا
25 لانه ليس من امانة اكل * وكلما لا ينشوا من الامانة خطية هو * والاله الحكيم وحده يسوع
المسيح * المستطيع ان يثبتكم على بشارتي * وكرازة يسوع المسيح * على ما يختص باعتلان
26 السر المصموت عنه في سنين ابدية * والظاهر الان بكتب انبيائه * على ما يختص بامر الاله
27 الابدي * والمعروف لطاعة الايمان في الامم كلها * له المجد الى الدهور كلها امين *
* الفصل الخامس عشر * * الاحد السابع بعد العنصرة *
1 * ونحن الاقوياء يجب علينا * ان نحمل امراض الذين لا قوة لهم * ولا نرضين انفسنا * وليرض
3 كل احد منا قريبه في الخير للمنفعة * فان المسيح ما ارضي نفسه * بل كما كتب ان تعييرات
4 معيريك تساقطت علي * لان كلما سلف تسطيره لتعليمنا كتب قديما * ليكون لنا الرجا
5 بالصبر وبتعزية الكتب * والاه الصبر والعزاء يعطيكم ان تعتقدوا بعضكم في بعض هذا
6 المعتقد نفسه * المخصوص بيسوع المسيح * لكي تمجدوا الله ابا ربنا يسوع المسيح بفم واحد
7 ورأي متفق * * الاربعا من الجمعة الخامسة بعد العنصرة * * فلهذا فليعضد احدكم
8 الاخر * كما عضدكم المسيح لمجد الله * تم * واقول ان يسوع المسيح صير للختانة خادما من
9 اجل صدق الله * ليصحح مواعيد الاباء * والامم يمجدون الله من اجل رحمته اياهم * كما كتب
10 لهذا اشكرك يا رب في الامم * وارتل لاسمك * ويقول ايضا * ايها الامم افرحوا مع شعبه
11 12 * وايضا ايها الامم سبحوا الرب * ويا كافة الشعوب امدحوه * وشعيا يقول ايضا * سيكون
13 اصل يسي * والقايم منه يروس الامم * والامم عليه يتوكلون * والاه الرجاء يملوكم كل سرور
وسلامة * في ان تصدقوا الوعد * لتزيدوا في الرجاء وسموه بقوة روح القدس *

Sabbatho hilariorum casei.
Oportet igitur ut expetamus merces 19
pacis, & genera utilitatis, quibus alter
alteri prosimus. Et ne destruas propter 20
cibum opus Dei, Res omnes puræ sunt,
at illud homini malum est, comedere
scilicet ad nocumentum & offendiculum
proximi sui. Bonum est non edere car- 21
nem, nec bibere vinum, nec ullâ re uti
per quam frater tuus impingat, aut hæ-
sitet, aut infirmetur. Tu fidem habes? 22
in temetipso habeto coram Deo, nam bea-
tus ille est, qui semetipsum non judicat
in eo quod in se probat. Verùm qui du- 23
bius hæret, si ederit, jam condemnat' est:
quia non ex fide comedit: quicquid au-
tem non prodit ex fide, peccatum est.
Sequuntur postremi versus capitis 16.
quos exemplar nostrum huc inseruit.
Soli autē Deo sapientissimo Jesu Christo 25
qui potens est confirmare vos in Evan-
gelio meo, & prædicatione Jesu Christi,
secundùm revelationem mysterii æternis
annis silentio involuti, Nunc autem pa- 26
tefacti in scripturis Prophetarū ejus se-
cundùm æternum Dei mandatū, & cog-
niti ad obedientiam fidei inter omnes
gentes: Gloriam in cuncta secula. Amen. 27

CAP. XV.
Dominicâ septimâ post Pentecosten.
Nos autem fortes ferre debemus in- 1
firmitates eorum qui sunt viribus
destituti, ac non placere nobis ipsis: Sed 2
placeat unusquisque nostrûm proximo
suo in bonum ad emolumentum. Nam 3
Christus non placuit sibi ipsi, imò sicut
scriptum est, Improperia exprobrantium
tibi corruerūt super me. Quicquid enim 4
ante exaratum est, ad nostrum documen-
tum olim scriptum est: ut sit nobis spes
per patientiam, & per consolationem
scripturarum. Et Deus patientiæ & con- 5
solationis det vobis ut teneatis alter erga
alterum hanc eandem sententiam præci-
puam in Jesu Christo: Quatenus glori- 6
ficetis Deum Patrem Domini nostri Jesu
Christi uno ore & mente concordi.
Feriâ quartâ hebdomadæ quintæ post Pentecosten.
Hac igitur de causa opitulamini alter 7
alteri, quemadmodū opitulatus est vobis
Christus, ad gloriam Dei. Hactenus.
Dico autem Jesum Christum factum 8
fuisse circumcisioni ministrum, pro veri-
tate Dei, ut promissa Patrum compro-
baret. Gentes vero Deum glorificant ob 9
ejus misericordiam erga se, sicut scri-
ptum est, Propterea gratias agam tibi ô
Domine inter gentes, & canam nomini
tuo. Et rursum ait; Heus gentes Lætami- 10
ni cum populo ejus. Et rursum, O gen- 11
tes, laudate Dominum, & ô cuncti po-
puli, celebrate eum. Et rursum Esaia di- 12
cit; Erit radix Jesse, & qui exurget ex
eo, dominabitur gentibus, & gentes in
ipso confident. Deus autem spei repleat 13
vos omni gaudio & pace, per hoc ut fide
præstetis promissioni: ut proficiatis atque
exuberetis in spe, per potentiam Spiritus
sancti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

፲፭
ወርቱዕሰ ፡ ለንትሙ ፡ ጽኑዓን ፡ ትጹርዎሙ ፡ ድካሞሙ ፡ ለስሉፋን ፡ ወኢናድሉ ፡ ርእ
ሰ::=› ወኵልነ ፡ ናድሉ ፡ ለጽድቅ ፡ ወለምግባረ ፡ ሠናይ ፡ በዘ ፡ ይትሐነጽ ፡ ቢጽነ::=›
ክርስቶስ ፡ አኮ ፡ ለርእሱ ፡ ዘአደለወ ፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ ትዕይርተሙ ፡ ለእለ ፡
ይትዔየሩከ ፡ ወድቀ ፡ ላዕሌየ::=› ወኵሉ ፡ ዘተጽሕፈ ፡ ለተግሣጽ ፡ ዚአነ ፡ ተጽሕፈ ፡፡
ም ፡ በትዕግሥትነ ፡ ወበተወክሎ ፡ በመጽሐፍት ፡ ንርከብ ፡ ተስፋነ::=› ወእግዚአብሔር ፡
ሣህል ፡ ትፍሥሕት ፡ ወአቡሃ ፡ ለምሕረት ፡ የሀበነ ፡ ንሕሊ ፡ ዘዚአሁ ፡ ለኵልነ ፡ በእነ
ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ::=› ከመ ፡ ኵልነ ፡ ኅቡረ ፡ በአሐዱ ፡ አፍ ፡ ንሴብሖ ፡ ለእግዚ
ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ::=› ወይእዜኒ ፡ ተወከፉ ፡ ቢጽክሙ ፡ እስመ ፡ ክር
ስቶስ ፡ ተወክፈክሙ ፡ ውስተ ፡ ስብሐተ ፡ እግዚአብሔር::=› እብል ፡ እንከ ፡ ክርስቶ
ስ ፡ ላእከ ፡ ኮነ ፡ ለግዝረት ፡ ጽድቅ ፡ ከመ ፡ ያጽንዖ ፡ ለተስፋ ፡ አበዊነ::=› ወአሕዛብ
ሂ ፡ ይሴብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ ተሣሀሎሙ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መጽሐ
ፍ ፡ በእንተዝ ፡ እገኒ ፡ ለከ ፡ ውስተ ፡ አሕዛብ ፡ ወእዜምር ፡ ለከ ፡ ውስተ ፡ ሕዝ
ብ::=› **** ወካዕበ ፡ ይብል ፡ ሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ኵልክሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወ
ይሴብሕዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕዝብ::=› ወኢሳይያስኒ ፡ ይቤ ፡ ይቀውም ፡ ሥርወ ፡ እሰይ ፡ ወ
ዘይሠይም ፡ ንጉሠ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወይትዌከሉ ፡ ቦቱ ፡ ምስለ ፡ ሕዝቢሆሙ::=› ወእግዚአ
ብሔር ፡ አምላከ ፡ ተስፋነ ፡ ይፈጽም ፡ ለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ፍሥሐ ፡ ወሰላመ ፡ በአሚን ፡ ከ
መ ፡ ያብዝኃ ፡ ለክሙ ፡ ተስፋሁ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበኀይሉ::=›

CAP. XV.
Et æquum est ut vos firmi sustineatis infirmitates impotentium, & ut non place- 1
amus nobisipsis. Et nos omnes placere studeamus quantum ad justitiam & bona 2
opera, in quibus ædificetur frater noster. Christus quidem sibiipsi placere noluit, 3
quemadmodum dicit Scriptura; Opprobrium opprobrantium tibi cecidit super me.
Et quicquid scriptum est, pro nostra eruditione scriptum est, ut per patientiam no- 4
stram, & fiduciam in Scripturis, spem nostram adipiscamur. Dominus autem De- 5
us consolationis, & Pater misericordiæ det nobis ut cogitemus pariter de nobis
omnibus per Jesum Christum: Ut nos omnes simul uno ore glorificemus Dominum 6
nostrum Jesum Christum, Dominum inquam *nostrum. Et nunc etiam assumite* 7
fratres vestros, quia Christus etiam assumpsit nos in gloriam Domini. Dico igitur, 8
Christus minister fuit circumcisionis justitiæ, ut confirmaret promissiones patrum no-
strorum. Et Gentes etiam glorificabunt Deum, quia misertus est earum; ita enim 9
dicit Scriptura; Propterea confitebor tibi in Gentibus, & tibi psallam in populo.
Deest versus decimus.
Et rursùm dicit; Laudate Dominum vos omnes Gentes, & glorificabunt eum omnes 11
populi. Et Isaias dicit; Exurget radix Asai, & qui præficitur regibus Gentium, 12
& in ipso confident cum populo eorum. Et Dominus Deus promissionum nostrarum 13
adimplebit vos omni gaudio & pace credendo, ut vobis abundare faciat promissio-
nes ejus per Spiritum sanctum, & per virtutem ejus.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΘ'.

Persuasus sum autem, fratres mei, & ipse ego de vobis, quoniam & ipsi pleni estis
14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε
bonitate, repleti omni scientiâ, *potentes & alii alios* monere. Au-
15 ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. (θ) Τολ- ΙΘ'
daciùs autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam reducens vos,
μηρότερον δὲ ἔγραψα (ι) ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς,
per gratiam *datam* mihi à Deo: *Ad esse me ministrum* Jesu Christi
16 διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· Εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν (κ) Ἰησοῦ Χριστοῦ
in Gentibus, *sanctificantem* Evangelium Dei, ut fiat oblatio Gentium
εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν
accepta, sanctificata in Spiritu sancto. Habeo igitur *gloriationem* in Christo Jesu
17 εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
quæ ad Deum. Non enim *audebo* loqui aliquid eorum quæ non effecit Christus
18 τὰ (λ) πρὸς Θεόν. Οὐ γὰρ τολμήσω (μ) λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς
per me, in obedientiam Gentium, verbo & *opere:* In virtute signorum & prodigiorum,
19 δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ· Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων,
in virtute Spiritûs *Dei:* ita ut *me* ab Hierusalem *& circum* usque ad Illyricum
ἐν δυνάμει (ν) Πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ
implevisse Evangelium Christi: Sic autem *amanter contendentem evangeli-*
20 πεπληρωκέναι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· (ξ) Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελί-
zare, non ubi nominat⁹ est Christus, *ut non* super alienum fundamentum ædificarem: Sed,
21 ζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· Ἀλλὰ,
sicut scriptum est, Quibus non annuntiatum est de eo, videbunt: & qui non
καθὼς γέγραπται, Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ
audierunt, intelligent. *Ideò* & impediebar plurimùm venire ad vos. Nunc
22 ἀκηκόασι, συνήσουσι. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Νυνὶ
23 verò non ulteriùs locum habens in regionibus his, cupiditatem autem habens
δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων
veniendi ad vos à multis annis: *Ut si proficiscar* in Hispa-
24 (ο) τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· Ὡς (π) ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν (ρ) Σπα-
niam, *veniam ad vos:* spero *enim* præteriens *conspicere vos,* & à
νίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ (σ) διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ'
vobis *præmitti* illuc, si vobis primùm ex parte *impletus* fuero. Nunc *autem* pro-
ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πο- 25
ficiscor in Hierusalem *ministrans* Sanctis. Probaverunt enim Macedonia & A-
ρεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀ- 26
chaia collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui in Hierusalem.
χαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.
Placuit eis enim, & debitores eorum sunt. Si enim *spiritualibus* eorum
(τ) Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται (υ) αὐτῶν εἰσιν. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν 27
participârunt *Gentes,* debent & in carnalibus ministrare *eis.* Hoc
ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο 28
igitur *perficiens, & assignans* eis fructum hunc, proficiscar
οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι
per vos in Hispaniam. Scio autem quoniam veniens ad vos,
δι' ὑμῶν (φ) εἰς τὴν Σπανίαν. Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, 29
in *plenitudine* benedictionis *Evangelii* Christi veniam. Obsecro
ἐν πληρώματι (χ) εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ 30
autem vos, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum, & per charitatem
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
Spiritûs, *simul contendere mihi* in orationibus pro* me ad Deum:
τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·
Ut liberer ab infidelibus in Judæa, & *ut ministerium meum* in Hieru-
Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, (ψ) καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερου- 31
salem *acceptum fiat* Sanctis: Ut in gaudio veniam ad
σαλὴμ εὐπρόσδεκτος (ω) γένηται τοῖς ἁγίοις· Ἵνα ἐν χαρᾷ (α) ἔλθω πρὸς 32
vos per voluntatem Dei, & *simul recreer vobis.* At Deus pacis
ὑμᾶς διὰ θελήματος (β) Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης 33
cum omnibus vobis. Amen.
μετὰ πάντων (γ) ὑμῶν. ἀμήν.

MS.A. (θ) Τολμηροτέρως (ι) ὑμῖν ἀπὸ (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ (λ) πρὸς τὸν Θεόν. (μ) τι λαλεῖν ὧν (ν) Πνεύματος ἁγίου· ὥστε (ξ) Οὕτως (ο) ἐλθεῖν (π) ἂν (ρ) Σπανίαν. ἐλπίζω (σ) πορευόμενος (τ) Ηὐδόκησεν (υ) εἰσὶν αὐτῶν. (φ) εἰς Σπανίαν. (χ) εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. (ψ) καὶ ἡ (ω) τοῖς ἁγίοις γένηται· (α) ἐλθὼν (β) Θεοῦ, συναναπαύσωμαι (γ) ὑμῶν. Συνέσομαι (?)

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* [illegible] *

14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

Dominicâ secundâ Jejunii. 26.

Porrò ego quoque persuasum habeo de vo- 14
bis, fratres mei, vos etiam plenos esse bo-
nitate, & absolutos in omni scientia, vos-
que adeò posse & alios monere. Paulò ve- 15
rò audaciùs scripsi vobis, fratres mei, ut
commonefacerem vos per gratiam quæ mihi
data est à Deo. Ut sim minister Jesu Christi 16
inter Gentes, & inserviam Evangelio Dei,
ut fiat oblatio Gentium accepta, & sancti-
ficata per Spiritum sanctitatis. Est mihi 17
igitur gloria in Jesu Christo apud Deum.
Non enim ausim quicquam dicere, quod non 18
factum sit per Christum ad obedientiam
Gentium sermone & operibus, Virtute si- 19
gnorum ac miraculorum, & virtute Spiritûs
Dei: adeò ut ab Ierusalem peragraverim
adusque Illyricum, & adimpleverim Evan-
gelium Christi. Dum diligentem operam 20
navo evangelizandi, non ubi invocatum est
nomen Christi, ut ne ædificarem super fun-
damentum extraneum: Sed sicut scriptum 21
est; Ii quibus non annuntiatum est de eo,
ipsum videbunt: & ii qui non audierunt,
acquiescent. Propterea impeditus sum plu- 22
ries, ne venirem ad vos. Nunc autem quia 23
nullus mihi relictus est locus in his regioni-
bus, desiderium verò habeam jam à multis
annis veniendi ad vos: Quum proficiscar 24
in Hispaniam, spero venire, vosque invi-
sere: & vos eritis mihi comites illuc, quum
aliquantulum oblectatus fuero conspectu ve-
stro. Nunc autem proficiscor ad Ierusalem 25
Sanctis ministraturus. Voluerunt enim ii 26
qui sunt in Macedonia & in Achaia, com-
municationem habere cum pauperibus &
Sanctis qui sunt in Jerusalem: Voluerunt in- 27
quam ut qui sint eis debitores. Si enim spi-
ritu participes fuerunt cum eis Gentes, de-
bent etiam ipsæ in iis quæ carnis sunt, illis
ministrare. Hoc igitur ubi perfecero, & 28
consignavero eis hunc fructum, transiturus
sum per vos in Hispaniam. Scio enim quum 29
veniam ad vos, me cum plenitudine bene-
dictionis Evangelii Christi venturum. Peto 30
autem à vobis, fratres mei, per Dominum
nostrum Jesum Christum, & per dilectio-
nem Spiritûs, ut mecum laboretis in orati-
one pro me ad Deum: Ut liberer ab iis 31
qui sunt immorigeri in Judæa: utque mi-
nisterium quod persero Sanctis qui sunt
in Jerusalem, benè recipiatur: Et veniam 32
ad vos cum gaudio per voluntatem Dei, &
vobiscum requiescam. Deus pacis sit cum 33
vobis omnibus, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በአንቀጸ : በስሙ : በዓል : ኀበ : ይትነበብ ::=

14 ፲፱ እትአመነክሙ : አነሂ : አኀዊነ : ትፈጸሙ : በኵሉ : ምግባረ : ሠናይ : ወጽጉባነ : አንት
15 ሙ : በኵሉ : ጥበብ : ወትክሉ : መሀሮተሙ : ለቢጽክሙ ::= ወተኀበልየ : ጸሐፍኩ : ለክ
16 ሙ : እምአሐዱ : ገጽ : በእንተ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር := ከመ : እትለአክ : ለኢየሱስ ክ
ርስቶስ : ውስተ : አሕዛብ : ወከመ : ትትቀደስ : ትምህርቱ : ለእግዚአብሔር :: ከመ : ይኩን :
17 ሙ ሠዋዕቶሙ : ለአሕዛብ : ሠሙረ : ወሱሩየ : በመንፈስ : ቅዱስ ::= ወሊተ : ሊየሱስ ክ
18 ርስቶስ : ምክሕየ : በኀበ : እግዚአብሔር := ወእትኀበል : እንገር : ዘገብረ : ሊተ : ክር
ስቶስ : በዘ : የአምኑ : አሕዛብ : በቃል : ወበምግባር :=

Secundo Festo Ephaniæ, ubi legitur.

Persuasum habeo etiam ego de vobis fratres nostri, quod perfecti estis in omni opere 14
bono, & pleni estis in omni sapientia, & potestis etiam erudire fratres vestros. 15
Ausus sum tamen, scribere vobis aliqua ex parte de gratia Dei: ut minister 16
sim Jesu Christi inter Gentes, & ut sanctificetur doctrina Dei: ut sit oblatio 17
Gentium accepta & approbata per Spiritum sanctum. Et mihi Jesus Christus 18
est gloriatio mea apud Deum. Et ausus sum enarrare quæ per me operatus est
Christus, quantum ad fidem Gentium, in verbo & operibus:

Versio VULGATA LATINA.

14 Certus sum autem, fratres mei, & ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni estis dilectione, repleti omni scientiâ, ita ut possitis alterutrum monere.
15 Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte tanquam in memoriam vos re-
16 ducens: propter gratiam, quæ data est mihi à Deo, Ut sim minister
Christi Jesu in Gentibus: sanctificans Evangelium Dei, ut fiat oblatio Gen-
17 tium accepta, & sanctificata in Spiritu sancto. Habeo igitur gloriam in
18 Christo Jesu ad Deum. Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per
me non efficit Christus in obedientiam Gentium, verbo & factis: In vir-
19 tute signorum & prodigiorum, in virtute Spiritûs sancti: ita ut ab Jerusa-
lem per circuitum usque ad Illyricum repleverim Evangelium Christi. Sic
20 autem prædicavi Evangelium hoc, non ubi nominatus est Christus, ne super
alienum fundamentum ædificarem: sed sicut scriptum est; Quibus non est
21 annuntiatum de eo, videbunt: & qui non audierunt, intelligent. Propter
22 quod & impediebar plurimùm venire ad vos, & prohibitus sum usque ad-
23 huc. Nunc verò ulteriùs locum non habens in his regionibus, cupiditatem
autem habens veniendi ad vos ex multis jam præcedentibus annis: Cùm 24
in Hispaniam proficisci cœpero, spero quòd præteriens videam vos, & à
vobis deducar illuc, si vobis primùm ex parte fruitus fuero. Nunc igitur 25
proficiscar in Jerusalem ministrare Sanctis. Probaverunt enim Macedonia & 26
Achaia, collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui sunt in Je-
rusalem. Placuit enim eis: & debitores sunt eorum. Nam si spiritualium 27
eorum participes facti sunt Gentiles: debent & in carnalibus ministrare il-
lis. Hoc igitur cùm consummavero, & assignavero eis fructum hunc: per 28
vos proficiscar in Hispaniam. Scio autem quoniam veniens ad vos, in 29
abundantia benedictionis Evangelii Christi veniam. Obsecro ergò vos, fra- 30
tres, per Dominum nostrum Jesum Christum, & per charitatem sancti Spiri-
tûs, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad Deum, Ut liberer 31
ab infidelibus qui sunt in Judæa, & obsequii mei oblatio accepta fiat in
Jerusalem Sanctis, Ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, & re- 32
frigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis. Amen. 33

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وانا موقن يا اخوتي متحقق عندكم انكم موعبين صلاحا مملوين من كافة العلم مقتدرين
15 ان يعظ احدكم الاخر * وقد كتبت اليكم يا اخوتي بجرايا ببعض اجزاء الخطاب كمذكر اياكم
16 من اجل النعمة التي اعطانيها الله * لاكون ليسوع المسيح خادما في الامم مكهنا بشارة الله
ليصير قربان الامم حسنا قبوله مقدسا بروح القدس * تم * الخميس من الجمعة الخامسة بعد
17 18 العنصرة * ولي فخر بيسوع المسيح عند الله * لانني لست اجسر ان اقول شيا لم يعمله المسيح
19 في لطاعة الامم بالقول والفعل * بقوة جرايحه واياته بقوة روح الله * حتى اعمم من اورسليم
20 ودايرا حتى اللوريقو بشارة المسيح * وايضا هكذا فوق طاقتي لا حيث قد سمي المسيح
21 ليلا ابني على اساس غريب * بل كما كتب ان الذين لم يخبروا عنه يبصرونه والذين لم
22 23 يسمعوا به يفهمونه * ولذلك الاشغال الكثيرة قطعتني عن المجي اليكم * والا فليس لي
24 مستقر في هذه الاقاليم وانا لمشوق الى المجي اليكم منذ سنين جمة * ولعلني ان مضيت
الى الاندلس جيت اليكم لانني اومل انني في مسيري اشاهدكم وستودعوني انتم الى
25 هناك اذا تمليت منكم ببعض اشتياقي * والان انا منطلق الى اورسليم خادما للقديسين
26 * لان اهل مكدونيا واخايا قد اثروا ان يصطنعوا لهم شركة ما مع مساكين
27 القديسين الذين باورسليم * ومع انهم قد اثروا ذلك هم غرما لهم بهذا لان الامم ان كانوا
28 قد شاركوهم في روحانياتهم فيجب عليهم ان يخدموهم في الجسدانيات * فاذا تمما
29 هذا وختمت لهم هذا الثمر امر بكم الى اسبانيه * وانا اعلم انني اذا جيت اليكم
ساوافيكم بكلام كمال بركة بشارة المسيح * السبت العاشر بعد العنصرة *
30 * يا اخوتي اتضرع اليكم بربنا يسوع المسيح ومحبة الروح ان تجاهدوا معي في
31 الصلوات من اجلي لدى الله * لكي انجو من العصاة في بلد اليهودية ولتصير خدمتي
32 في اورسليم مقبولة عند القديسين * لاجي اليكم بسرور بمشية الله واستريح معكم
33 * واله السلامة معكم كلكم امين *

Equidem certus sum ô fratres mei, & persuasum habeo de vobis quod pleni sitis bonitate, referti omni doctrinâ, valentes alius alium admonere. 14
Attamen audaciùs scripsi vobis fratres mei, in quibusdam orationis partibus, veluti commonefaciens vos, propter gratiam quam dedit mihi Deus, 15
Ut sim Jesu Christo minister inter gentes, sacerdotali munere exercens evangelium Dei: ut oblationis gentium acceptio fiat jucunda, sanctificata per Spiritum sanctum. 16
Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis quintæ post Pentecosten.

Habeo autem quod glorier in Jesu Christo apud Deum. 17
Non enim ausim quicquam dicere quod non effecerit Christus per me in obedientiam gentium, dicto & facto, 18
Per virtutem prodigiorum & signorum suorum, per potentiam Spiritus Dei: ut perficerem ab Jerusalem, & per circuitum, usque ad Illyricum, evangelium Christi, 19
Et ita annuntiarem illud ultra vires meas, non ubi nominatus fuerat Christus, ne ædificarem super fundamentum alienum: 20
Sed sicut scriptum est, Hi quibus non est annuntiatum de eo, videbunt illum: & qui non audierant de ipso, intelligent eum. 21
Et hac de causa occupationes multæ impediverunt me quò minus venirem ad vos: 22
Aliòquin non esset mihi morandi locus in his climatibus. Et verò percupidus sum veniendi ad vos multis ab hinc annis. 23
Et fortè, si in Hispaniam abiero, veniam ad vos. Spero enim forè ut iter faciens videam vos, atque me deducetis illuc, postquam fruitus fuero vobis ex parte desiderii mei. 24
Nunc autem proficiscor Hierosolymam, ministraturus sanctis. 25
Nam cives Macedoniæ & Achaiæ exercere sibi voluerunt communicationem aliquam in pauperes sanctorum qui sunt in Jerusalem. 26
Et præter nam quod hoc ipsi voluerunt, debitores sunt eis in hoc: quia quum Gentiles participarint cum illis spiritualia eorum, tenentur ministrare eis etiam in corporeis. 27
Hoc igitur ubi perfecero, & fructum hunc eis obsignavero, transibo per vos in Hispaniam. 28
Et ego novi quòd quum venero ad vos, venturus sim cum sermone plenitudinis benedictionis Evangelii Christi. 29

Sabbatho decimo post Pentecosten.

O fratres mei, obsecro vos per Dominum nostrum Jesum Christum, & per charitatem Spiritus, ut soliciti sitis mecum in orationibus pro me ad Deum; 30
Quatenus liberer à rebellibus in regione Judææ, & ut sit ministerium meum in Jerusalem acceptum apud sanctos, 31
Ut cum gaudio veniam ad vos per voluntatem Dei, & refociller vobiscum. 32
Et Deus pacis sit cum omnibus vobis. Amen. 33

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ...ወበትእምርት : መንክር : ወበኀይለ : መንፈስ : እግዚአብሔር :: ወዘከመ : መሀር
ኩ : በኢየሩሳሌም : እስከ : ኢደ ያሚሃ : ለሊያሪቆ : ወፈጸምኩ : ትምህርተ : ክርስቶስ ::
20 ...ተፋቅሮተ : ትምህርቱ : ወክብርት : ወኢሖርኩ : ኀበ : ተሰምየ : ክርስቶስ : ከመ :
...ደብ : መሰረት : ባዕድ :: በከመ : ይብል : መጽሐፍ : እለ : ኢዜነውዎሙ : በ
21 ...ያእምርዎ : ሀለዎሙ : ወእለ : ኢሰምዕዎ : ይሌብውዎ :: ወዘልፈ : እፈቅድ :
22 ...ኀቤክሙ : ወይከልአኒ :: ወይእዜ : ባሕቱ : እስመ : ሰለጥኩ : በዝ : በሐውርት : እ
23 ...እመጽእ : ኀቤክሙ : እምጕንዱይ : ዕለት :: ወእንዘ : አሐውር : መንገለ : እስጳ
24 ...እርአይክሙ : ሐሊፈ : ወእመ ኀቤክሙ : እትፈኖ : ህየ : እምከመ : ቀደምኩ : ተፈ
...ምስሌክሙ :: ወይእዜሰ : አሐውር : ኢየሩሳሌም : በመልእክተ : ቅዱሳን ::
25 ...ኀበሩ : መቄዶንያ : ወአካይያ : ያስተዋፅኡ : ለነዳያን : እለ : ኢየሩሳሌም : ወለቅዱሳ
26 ...ን :: ወኀበሩ :: እስመ : ርቱዕ : ሎሙ : ይዕስይዎሙ : እምከመሰ : ተሳተፉዎሙ : ለአሕዛብ :
27 ...ዘመንፈስ : ቅዱስ : ርቱዕ : ይዕቀብዎሙ : በዘ : ይትፈቀድ : ነፍሶሙ :: ወዘንተ :
28 ...ኀበ አየ : ወኀቲሚየ : አኀልፍ : እንተ : ኀቤክሙ : ለሲጳንያ :: ወእትአመን : በከ
29 ...ከመ : እመጽእ : በፍጹም : በረከተ : ክርስቶስ ::

በመግደላዊት : ምንባብ ::

30 ...ወአስተበቍዐክሙ : በእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወበፍቅረ : መንፈስ : ቅዱስ :: ሰአሉ :
31 ...ሊተ : በጸሎትክሙ : ኀበ : እግዚአብሔር :: ከመ : ያድኅነኒ : እምዐላውያን : እለ : ብሔ
...ረ : ይሁዳ : ከመ : እስመርሙ : ለቅዱሳን : በመልእክትየ : እለ : ኢየሩሳሌም :: ከመ :
32 ...እመጽእ : ኀቤክሙ : በፍሥሐ : ወአዕርፍ : ምስሌክሙ : በፈቃደ : እግዚአብሔር ::
33 ...ወእግዚአብሔር : ሰላም : የሃሉ : ምስሌክሙ : አሜን ::

Et per virtutem & per signa miraculosa, & per potentiam Spiritûs Dei: & quomodo edocuerim in Jerusalem usque ad confinia Lijarico, & adimpleverim doctrinam Christi. 19
Idque maximè ex amore doctrinæ ejus & honoris: neque profectus sum ubi nominatus esset Christus, ut ne super alienum fundamentum ædificarem. 20
Sicut dicit Scriptura; Quibus non annuntiaverunt de eo, illos oportet cognoscere eum; & qui non audierant, intelligent eum. 21
Semper cupidus fui veniendi ad vos, at nequirem: 22
Nunc verò quoniam confeci munus demandatum in hisce regionibus, solicitus fui veniendi ad vos à longo tempore. 23
Et cùm proficiscar in Hispaniam, transiens spero quòd invisam vos, & quòd à vobis deducar illuc, postquam vobis priùs gratulatus fuero. 24
Et nunc proficiscor Jerosolymam ad ministrandum Sanctis. 25
Quia consociârunt se qui sunt in Macedonia & Achaia ut erogarent aliquid in pauperes qui sunt Jerusalem, & in Sanctos. 26
Etiam consociati sunt, quia æquum est ut ipsi retribuant eis: quandoquidem participes facti sunt Gentiles operis Spiritûs sancti, oportet ut reponant pro eis, ea quibus indiget anima eorum. 27
Et hoc cùm collegero, & consignavero, proficiscar per vos in Lasitaniam. 28
Et confido insuper quòd cum perfectione benedictionis Christi venero. 29

De Magdalena sermo.

Et precor vos per Dominum nostrum Jesum Christum, & per amorem Spiritûs sancti, ut rogetis pro me in orationibus vestris ad Deum; 30
Ut conservet me à contumacibus, qui sunt in terra Judææ: & ut acceptus sim Sanctis in ministerio meo pro iis qui sunt in Jerusalem: 31
Ut cum gaudio veniam ad vos, & refociller vobiscum per voluntatem Dei. 32
Deus autem pacis sit vobiscum, Amen. 33

CAP. XVI. ιϛ'.

Commendo autem vobis Phœben sororem nostram, *existentem ministram* Ecclesiæ
1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν (α) ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας
quæ in Cenchris: Ut eam suscipiatis in Domino dignè sanctis, & assistatis
2 τῆς ἐν Κεγχρεαῖς· Ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε
ei in quocunque vestri *usus fuerit* negotio: etenim ipsa *adsistrix* multis *facta est*,
αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη,
& ipsi mihi. Salutate *Priscillam* & Aquilam *simul operantes* meos in Christo
3 (β) καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε (γ) Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ
Jesu: (Qui pro anima mea *suam ipsorum cervicem* supposuerunt: quibus non ego
4 Ἰησοῦ· (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ
solus gratias ago, sed & cunctæ Ecclesiæ Gentium:) Et domesticam eorum
5 μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·) Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν
Ecclesiam. Salutate Epænetum dilectum mihi, qui est *primitiæ* A-
ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς (δ) Ἀ-
chaiæ in Christo. Salutate Mariam, quæ multum laboravit in *nobis*.
6 χαΐας εἰς Χριστόν. Ἀσπάσασθε (ε) Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς (ζ) ἡμᾶς.
Salutate Andronicum & Juniam cognatos *meos*, & concaptivos meos, qui
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές
sunt *insignes* in Apostolis, qui & ante me fuerunt in Christo. Salu-
8 εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ (η) γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. Ἀσπά-
tate *Ampliam dilectum meum* in Domino. Salutate Urbanum *simul operantem*
9 σασθε (θ) Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν
nostrum in Christo, & Stachyn dilectum meum. Salutate Apellen probum in
10 ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν
Christo. Salutate eos qui ex Aristobuli. Salutate Herodionem cognatum meum.
11 Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν (ι) συγγενῆ μου.

Salutate eos qui ex Narcissi, *existentes* in Domino. Salutate Tryphænam &
ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ 12
Tryphosam, *laborantes* in Domino: Salutate Persiden *dilectam*, quæ multum
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν (κ) Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ
laboravit in Domino. Salutate Rufum electum in Domino, & matrem ejus
ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 13
& meam. Salutate Asyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen,
καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, (λ) Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, (μ) Ἑρμῆν, 14
& qui cum eis, fratres. Salutate Philologum & Juliam, Nereum &
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, (ν) Νηρέα καὶ 15
sororem ejus, & *Olympam*, & qui cum eis omnes Sanctos. Salutate
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε 16
alii alios in osculo sancto. Salutant vos Ecclesiæ Christi. Rogo
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι (ξ) τοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ 17
autem vos, fratres, *speculari ipsos* dissensiones & offendicula præter doctrinam
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν
quam vos didicistis, *facientes*: & declinate ab illis. Nam hujusmodi Do-
ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυ- 18
mino nostro *Jesu* Christo non serviunt, sed *suoipsorum* ventri: & per *blandiloquentiam*
ρίῳ (ο) ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας
& benedicentiam seducunt corda innocentium. Nam vestra obedientia in *omnes*
καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας 19
devenit. Gaudeo igitur *hoc* in vobis: Volo *autem* vos sapientes quidem esse in bono,
ἀφίκετο. (π) χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
simplices *autem* in malo: *At* Deus pacis *conteret* Satanam sub
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν· Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης (ρ) συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ 20
pedibus vestris *in celeritate*. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum.
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) ὑμῶν, (β) καὶ ἐμοῦ τε αὐτοῦ. (γ) Πρίσκαν (δ) Ἀσίας (ε) Μαρίαν, (ζ) ὑμᾶς. (η) γέγοναν (θ) Ἀμπλιᾶτον (ι) συγγενῆ (κ) Κυρίῳ. ** Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον (λ) Ἑρμῆν, (μ) Ἑρμᾶν, (ν) Νηρέαν (ξ) πᾶσαι τοῦ (ο) ἡμῶν Χριστῷ οὐ (π) ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω· θέλω (ρ) συντρίψαι τὸν σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν. ἡ χάρις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

CAP. XVI.

Mulierum sanctarum. 27.

Commendo autem vobis Phœben sororem nostram, quæ est ministra Ecclesiæ Cenchreensis: 2 Ut eam excipiatis in Domino nostro, prout æquum est Sanctis: & in omni negotio quod ipsa postulabit à vobis, adsitis ei, quandoquidem & ipsa adstitit cùm multis, tum etiam mihi. 3 Salutate Priskellam & Akulam, coadjutores meos in Jesu Christo. 4 Isti met enim pro anima mea cervicem suam præbuerunt: & non ego tantùm gratias eis ago, sed etiam omnes Ecclesiæ Gentium. 5 Et salutate Ecclesiam, quæ est in domo ipsorum. Salutate Epænetum mihi charissimum, qui est primitiæ Achaiæ in Christo. 6 Salutate Mariam, quæ plurimùm laboravit in vobis. 7 Salutate Andronicum & Juniam cognatos meos, qui mecum captivi fuerunt, suntque percelebres inter Apostolos, & in Christo me præcesserunt. 8 Salutate Amplæum mihi charissimum in Domino nostro. 9 Salutate Urbanum cooperarium nostrum in Christo, & Stachyn mihi dilectum. 10 Salutate Apellen electum in Domino nostro: salutate domesticos Aristoboli. 11 Salutate Herodionem cognatum meum: salutate domesticos Narcissi, eos qui sunt in Domino nostro. 12 Salutate Tryphænam & Tryphosam, quæ laborârunt in Domino nostro. Salutate Persidem mihi charissimam, quæ quidem plurimùm laboravit in Domino nostro. 13 Salutate Rufum electum in Domino nostro, & matrem ejus ac meam. 14 Salutate Asyncritum, & Phlegontem, & Hermam, & Patrobam, & Hermen, & fratres qui cum eis sunt. 15 Salutate Philologum, & Juliam, & Nereum ac sororem ejus, & Olympam, omnes denique Sanctos qui cum eis sunt. 16 Salutate alii alios osculo sancto. Salutant vos omnes Ecclesiæ Christi. 17 Peto autem à vobis, fratres mei, ut caveatis ab iis qui dissidiorum & offendiculorum auctores sunt, præter disciplinam quam vos didicistis, ut procul recedatis ab eis. 18 Ii enim qui ejusmodi sunt, non inserviunt Domino nostro Jesu Christo, sed ventri suo: ac sermonibus blandis & benedictionibus seducunt corda simplicium. 19 Obedientia autem vestra cuilibet homini est perquam notissima. Gaudeo igitur propter vos, volóque ut sitis sapientes in rebus bonis, innocentes verò in malis. 20 Cæterùm Deus pacis citò conteret Satanam subter pedes vestros. Gratia Domini nostri Iesu Christi sit vobiscum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ሊጲንያ ፡፡ በመግድላዊት ፡፡

1 12 እማሐፀንኩክሙ ፡ ፊቤን ፡ እኅተ ፡ መጋቤ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘቄንክሬኦስ ፡፡
2 ወትትወከፍዋ ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ በከመ ፡ ይደልወሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ ወሠርዕዋ ፡ ሞስ
3 ተ ፡ ዘፈቀድክሙ ፡ ትኅዝኒሙ ፡ እስመ ፡ አስለጠት ፡ ለብዙኃን ፡ ወሊተኒ ፡፡ አምኁ ፡
4 ጵርስቂላ ፡ ወአቂላ ፡ እለ ፡ የኅብሩ ፡ ምስሌየ ፡ ግብረ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ እለ ፡ መ
ጠዉ ፡ ክሳደሙ ፡ በእንተ ፡ ነፍስየ ፡ ወአኮ ፡ አነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ዘአአኵቶሙ ፡ ዓዲ ፡ ኵሉ ፡
ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘአሕዛብ ፡ ሠዩማኒሆሙ ፡፡

CAP. XVI.

De Ephinia: de Magdalena.

Commendo vobis Phœben sororem, ministram Domûs Christianorum, quæ est Cenchris: Ut excipiant eam in Domino, sicut decet Sanctos, & constituant ei, in quibus ab ea rogati fueritis de vestra cura, quia profuit multis, & mihi etiam. Salutate Triscillam & Aquilam cooperatores meos in Jesu Christo: Qui pro anima mea cervices suas tradiderunt, quibus non ego solus gratias ago, sed omnes Ecclesiæ Gentium, cum præfectis earum.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XVI.

1 Commendo autem vobis Phœben sororem nostram, quæ est in ministerio Eccle-
2 siæ, quæ est in Cenchris : Ut eam suscipiatis in Domino dignè Sanctis : & assista-
tis ei in quocunque negotio vestri indiguerit : etenim ipsa quoque astitit multis, &
3 mihi ipsi. Salutate Priscam & Aquilam adjutores meos in Christo Jesu ; (Qui
4 pro anima mea suas cervices supposuerunt : quibus non solus ego gratias ago, sed
5 & cunctæ Ecclesiæ Gentium,) Et domesticam Ecclesiam eorum. Salutate Epæne-
6 tum dilectum mihi ; qui est primitivus Asiæ in Christo. Salutate Mariam, quæ mul-
7 tùm laboravit in vobis. Salutate Andronicum & Juniam, cognatos & concapti-
8 vos meos : qui sunt nobiles in Apostolis, qui & ante me fuerunt in Christo. Salu-
9 tate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino. Salutate Urbanum adjutorem no-
10 strum in Christo Jesu, & Stachyn dilectum meum. Salutate Apellen probum in
11 Christo. Salutate eos, qui sunt in Aristoboli domo. Salutate Herodionem cogna-
tum meum. Salutate eos, qui sunt ex Narcissi domo, qui sunt in Dño. Salutate Try- 12
phænam & Tryphosam, quæ laborant in Dño. Salutate Persidem charissimã, quæ
multùm laboravit in Dño. Salutate Rufum electũ in Dño, & matrẽ ej⁹, & meã. Salu- 13
tate Asyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen, & qui cum eis sunt, fra- 14
tres. Salutate Philologum & Juliam, Nereum & sororem ejus, & Olympiadem, & 15
omnes, qui cum eis sunt, Sanctos. Salutate invicèm in osculo sancto. Salutant vos 16
omnes Ecclesiæ Christi. Rogo autem vos, fratres, ut observetis eos, qui dissensiones 17
& offendicula, præter doctrinam quam vos didicistis, faciunt ; & declinate ab illis.
Hujuscemodi enim Christo Domino nostro non serviunt, sed suo ventri : & per 18
dulces sermones, & benedictiones, seducunt corda innocentium. Vestra enim obe- 19
dientia in omnem locum divulgata est. Gaudeo igitur in vobis. Sed volo vos sa-
pientes esse in bono, & simplices in malo. Deus autem pacis conterat satanam 20
sub pedibus vestris velociter. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر * * الجمعه من الجمعة الخامسة بعد العنصرة *

1 * واستودعكم فيبن اختنا شماسة الكنيسة التي في كنحراس * لتقبلوها بالرب كما هو اهلا
2 للقديسين * وتعينوا لها باي امر تحتاجه منكم * لانها هي قد صارت قيمة بكثيرين * وبي انا
3 نفسي * صافحوا ابرسكلا واكيلان مساعدي في يسوع المسيح * اللذين من اجل نفسي
4 بذلا اعناقهما * اللذين لست انا وحدي شاكر لهما * بل وجميع كنايس الامم * والكنيسة
5 التي في منزلهما * قبلوا ابانطون حبيبي الذي هو مقدمة احاييا للذي المسيح * صافحوا مريم
6 التي تعبت فيكم كثيرا * قبلوا اندرونيكوس ويونيا نسيبي * والمسابيين معي * الذين
7 هما في الرسل جليلين * الصايرين في محبة المسيح قبلي * صافحوا امبليان حبيبي بالرب *
8 * قبلوا اوربانوس معيننا في المسيح واسطاخيس حبيبي * اقروا السلام على ابللس المجرب في
9 ديانة المسيح * سلموا على اهل ارسطوبولس * قبلوا ايروديونا نسيبي * صافحوا اهل نركيسس
10 الذين هم للرب * قبلوا تريفانا * وتريفاسا * التعبين الناصحين في الرب * صافحوا ابرسيده
11 الحبيبة التي تعبت في مودة الرب كثيرا * سلموا على روفس المصطفي للرب * وامه اياه وامي انا ايضا *
13 * قبلوا اسنقريطن * وفلاغونطا * ارمان * وبطرفان * وارمين * والاخوة الذين معهم * صافحوا
14 فيلولوغس * ويوليان * ونيراس * واخته * واولمبيان * وجماعة القديسين الذين معهم * صافحوا
16 بعضكم بعضا بقبلة قديسة * ويصافحكم كافة كنايس جماعات المسيح *

* الاثنين من الجمعة السادسة بعد العنصرة *

17 * يا اخوتي اتضرع اليكم ان ترقبوا الصانعين الشقاقات والفتن * بخلاف التعليم الذي
18 تعلمتموه انتم * واجتنبوا عنهم * لان الذين هم مثل هولاء ما يخدمون ربنا يسوع المسيح
19 بل يخدمون بطنهم * وبالكلام الطيب والتبريك يطغون قلوب الساذجين * لان طاعتكم
قد ورد خبرها الي الكل * وانا مسرور بما فيكم * واريدكم ان تكونوا في الخير حكماء وفي
20 الشر ودعاء * واله السلامة يسحق الشيطان تحت اقدامكم سريعا * نعمة ربنا يسوع
المسيح معكم *

CAP. XVI.

Feriâ sextâ hebdomadis quintæ post Pentecosten.

Commendo autem vobis Phœben so- 1
rorem nostram, ministram Ecclesiæ quæ
est Cenchreis, Ut excipiatis eam in Do- 2
mino prout debetur sanctis, & subvenia-
tis illi quocunque vobis eguerit in nego-
tio : quoniam ipsa multis, & mihi ipsi
fuit adjumento. Osculamini Priscillam, 3
& Achillen, adjutores meos in Jesu
Christo : Qui pro anima mea supposue- 4
runt cervices suas : quibus non ego solus
gratias ago, sed & omnes Ecclesiæ Gen-
tium. Item Ecclesiam quæ in domo illo- 5
rum est. Osculamini Epænetum dilectum
meum, qui est primitiæ Achaiæ apud
Christum. Osculamini Mariam quæ mul- 6
tùm laboravit erga vos. Osculamini 7
Andronicum & Juniam, cognatos
meos, & concaptivos meos, qui
sunt insignes inter Apostolos, quique
fuerunt ante me in charitate Christi.
Osculamini Ampliam dilectum meum in 8
Domino. Osculamini Urbanum adjuto- 9
rem nostrum in Christo, & Stachyn dile-
ctum meum. Augur amini salutem Apel- 10
li probato in religione Christi. Salutate
familiares Aristoboli. Osculamini He- 11
rodionem cognatum meum. Osculamini
familiares Narcissi, qui Domino sunt.
Osculamini Tryphænam & Tryphosam, 12
utrúmque laborantem & anxium in Do-
mino. Osculamini Persidem dilectam,
quæ multùm laboravit in dilectione Do-
mini. Salutate Rufum electum Domino, 13
& matrem illius ac meam quoque. Oscu- 14
lamini Asyncritum, & Phlegontam, Er-
man, & Patroban, & Ermen, & qui
cum his sunt, fratres. Osculamini Phi- 15
lologum, & Julian, & Neræum, & so-
rorem ejus, & Olimian, & cœtum san-
ctorum qui cum illis sunt. Osculamini 16
alter alterum osculo sancto. Osculantur
etiam vos omnes Ecclesiæ congregatio-
num Christi.

Feriâ secundâ hebdomadæ sextæ post Pentecosten.

O fratres mei, obsecro vos ut observetis 17
auctores sectarum & dissensionis contra
doctrinam quam vos didicistis, eósque
devitetis. Nam qui his similes sunt, non 18
famulantur Domino nostro Jesu Christo,
sed ventri suo famulantur : & sermone
blando atque benedictionis inauguratio-
ne seducunt corda simplicium. Nam obe- 19
dientiæ vestræ fama jam pervenit ad
omnes : & ego gaudeo de eo quod in vo-
bis est, & volo vos esse in bono sapientes,
& in malo pacatos. Deus autem pacis 20
brevi conteret Satanam sub pedibus ve-
stris. Gratia Domini nostri Jesu Christi
sit vobiscum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ኁ : ለኤጴኔጦን : እኁየ : ዘውእቱ : ጥንቶሙ : ለእሲያ : በክርስቶስ ::= አምኁ :
...ርያ : እንተ : ብዙኀ : ሠረሐት : ለክሙ ::= አምኁ : ለእንድሮኒቆን : ወዩልያን : እለ :
...አዝማድየ : ወተፄዋውየ : ዘምስሌየ : ወያአምርዎሙ : ሐዋርያት : ከመ : ቀደሙኒ : ተልእኮ :
...ለክርስቶስ ::= አምኁ : ለእንጰልያጦን : እኁየ : በክርስቶስ := አምኁ : ሉሬባኖን : ዘኑ
...ንብር : በግብረ : ክርስቶስ : ወስጦክን : እኁየ := አምኁ : እጤሌን : ኅሩየ : ክርስቶ
...ስ :: አምኃወሙ : ለእለ : ላንአርስጦቡሉ ::= አምኁ : ሄሮድዮና : ዘእዝማድየ :: አም
...ኁ : እለ : እምውስተ : ንርቅሱ : እለ : በክርስቶስ := አምኁ : እለ : ጥሬፍና : ወጥሮፋ
...ን : እለ : ጻመዉ : ለእግዚእነ :: አምኁ : ጤርሲደ : እኅትነ : እንተ : ብዙኀ : ጻመወት :
...ለእግዚእነ ::= አምኁ : ሩፎን : ኅሩየ : ለእግዚእነ : ወእሞ : ወሊተኒ : እምየ ::=
...ወአምኁ : ለአሰንቀሪጦን : ወፍለስንጳ : ሄርሜን : ወጳጥሮባን : ወሄርማን : ወአኀዊነ : እለ :
...ምስሌሆሙ ::= አምኁ : ፍሎጎን : ወዩልያ : ወኔሬያ : ወእኅቶ : ወአልንጦን : ወኵሎ
...ሙ : ቅዱሳነ : እለ : ምስሌሆሙ ::= አምኁ : በበይናቲክሙ : በአምኃ : ቅድስት : ወአ
...ምኃክሙ : ኵሉ : ላቢያተ : ክርስቲያናቲሁ : ለክርስቶስ ::= ወእስተበቍዓክሙ : አኃ
...ዊነ : ተዓቀብዎሙ : ለእለ : ይገብሩ : ሀከከ : ወያመጽኡ : ክሕደ : ላዕለ : ትምህርትክ
...ሙ : ዘተመሀርክሙ : ትጉበሩ :: ወተገሐሠውዎሙ := እስመ : ለከርሦሙ : ይትቀነዩ : ወኢ
...ለእግዚእነ : ክርስቶስ :: ወበኂጣን : ነገር : ወተያውሆ : ያስሕትዎሙ : ለብዙኃን : የ
...ዋሃን ::= ወነገረ : ዚአክሙሰ : ተሰምዐ : በኵሉ : ወአትፌሣሕ : በእንቲአክሙ :: ወእፈ
...ቅድ : ለክሙ : ትጠበቡ : ለሠናይ : ወትትገሐሡ : ለእኩይ ::= ወአምላከ : ሰላም :
...ይቀጥቅጦ : ለሰይጣን : በታሕተ : እገሪክሙ : ፍጡነ :: ጸጋሁ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ :
ክርስቶስ : ምስሌክሙ ::=

Salutate Etenetum fratrem meum, qui est principium Asiæ in Christo. Salutate 5
Mariam, quæ multùm laboravit pro vobis. Salutate Andronicum & Juliam 6
cognatos meos, & concaptivos meos, quos cognoverunt Apostoli, quòd ante fue- 7
runt me in sequendo Christum. Salutate Ampliaton fratrem meum in Christo. 8
Salutate Urbanum cooperatorem nostrum in Christo, & Stachyn fratrem meum. 9
Salutate Atelen electum in Christo : Salutate domesticos Aristobuli. Salutate 10
Herodinum cognatum meum : Salutate domesticos Narcissi, qui sunt in Christo. 11
Salutate domesticos Tryphænæ, & Tryphosæ, qui laborârunt pro Domino no- 12
stro : Salutate Tersidam sororem nostram, quæ multùm laboravit pro Domino
nostro. Salutate Rufum electum Dei, & matrem ejus, meique etiam ipsius 13
matrem. Et salutate Asyncritum, & Phelasucpum, Hermum & Patrobam, 14
& Hermam, & fratres nostros qui cum illis sunt. Salutate Phelogon, & 15
Juliam, & Neriam, & sororem ejus, & Alneton, & omnes Sanctos qui
cum illis sunt. Salutate invicèm in salutatione sancta : salutant vos omnes 16
Ecclesiæ Christi. Et precor vos fratres nostri, ut observetis eos qui tumul- 17
tum excitant, & introducunt hæresin contra doctrinam vestram, quam
docti fuistis, ut opremini, & devitetis eos : Quoniam ventri suo in- 18
serviunt, & non Domino nostro Christo : & per sermones dulces, & per
blanditias seducunt simpliciores multos. Et fama vestrûm ubique locorum 19
divulgata est : Gaudeo igitur de vobis ; & volo vos sapientes esse ad bo-
num, & declinantes à malo. Deus autem pacis conterat Satanam sub pe- 20
dibus vestris citò. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit vobiscum.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΘ.

Salutant vos Timotheus simul operans meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater,
21 (σ) Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος, καὶ Ἰάσων, καὶ Σωσίπατρος,
cognati mei. Saluto vos ego Tertius, scribens epistolam, in Domino.
22 οἱ συγγενεῖς μου. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν, ἐν Κυρίῳ.
Salutat vos Caius hospes meus, & Ecclesiæ universæ: salutat vos Erastus
23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου, (τ) καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης· ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος
procurator civitatis, & Quartus, frater. Gratia Domini nostri Jesu
24 ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ (υ) ἀδελφός. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Christi cum omnibus vobis. Amen. Ei potenti vos stabilire juxta Evangelium
25 Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
meum, & prædicationem Jesu Christi, secundùm revelationem mysterii temporibus æternis
μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις

taciti: (Manifestati autem nunc perque Scripturas propheticas, secundùm ordinationem
σεσιγημένου· (φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν
æterni Dei, ad obeditionem fidei, in cunctis Gentibus cogniti:) Soli
τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·) Μόνῳ 27
sapienti Deo, per Jesum Christum, cui gloria in secula. Amen.
σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς (φ) αἰῶνας. ἀμήν.
Ad Romanos scripta est à Corintho per Phœben ministram ejus quæ in Cenchreensi
(†) Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς
Ecclesiæ.
ἐκκλησίας. πρόσθες καὶ τάδε, Ἐν στίχοις ϡκ.

MS. A. (σ) Ἀσπάζεται (τ) καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας (υ) ἀδελφός. Τῷ δὲ δυναμένῳ (φ) αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. (†) Πρὸς Ῥωμαίους. Locus, undè missa est hæc epistola ad Rom. in MS. A. non notatur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
24 [illegible]

Salutant vos Timotheus cooperarius meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater, cognati mei. 21
Saluto vos ego Tertius, qui descripsi epistolam in Domino nostro. 22 Salutat vos Gaius hospes meus, totiúsque Ecclesiæ. 23 Salutat vos Erastus œconomus urbis, & Quartus frater.
Deest 24. versus hoc loco, sed in fine additur.
Deo autem qui potest vos confirmare in 25 Evangelio meo, quod prædicatum est de Jesu Christo, per revelationem arcani quod à temporibus æternis absconditum fuit: Re- 26 velatum autem hoc tempore per Scripturas Prophetarum, & per mandatum Dei æternum, patefactum omnibus Gentibus ad obedientiam fidei: Qui solus sapiens est, glo- 27 ria per Jesum Christum in secula seculorum, Amen. Gratia Domini nostri Jesu Christi 24 sit cum omnibus vobis. Amen.

Epistolæ ad Romanos, quæ scripta est Corintho, missa verò per Phœben ministram fidelem,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 አምኁ፡ ጢሞቴዎስ፡ ዘነትብር፡ ግብረ፡ ምስሌሁ፡ ወሊቂዮስ፡ ወኢያሰን፡ ወሰሲጰጥርስ፡ እ
22 ለ፡ እዝማድየ፡ ወእሜኅኵክሙ፡ አነ፡ ጤርጢዮስ፡ ዘጸሐፍኩዋ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ በእግ
23 ዚእነ፡ እምኁክሙ፡ ጋይዮስ፡ ነግድየ፡ ወኵሉ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ እምኁክሙ፡ ሔር
25 ስጦስ፡ መጋቤ፡ ሀገር፡ ወቈአስርጦስ፡ እኁነ፡ *** ወእቲ፡ ዘይክል፡ ያጽንዕክሙ፡ በከመ፡
መሀርኩክሙ፡ ወበስብሐተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘኅቡእ፡ ኅርመቱ፡ እምቅድመ፡ ዓለም፡

Salutant vos Timotheus, cooperarius noster, & Lucius, & Jason & 21 Sosipatrus, cognati mei. Et saluto vos ego Tertius qui scripsi hanc Epistolam in 22 Domino nostro. Salutat vos Gaius hospes meus, & omnium Domuum Christianarum. 23 Salutat vos Erastus procurator civitatis, & Quartus frater noster.
Deest versus 24. Ille autem qui potest vos confirmare juxta illud quod edocui 25 vos, & in gloria Jesu Christi, cujus absconditus fuit cultus antequam mundus fuit,

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΠΡΩΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ, ἘΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Περὶ σχισμάτων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχει τῶν Κορινθίοις ἡμαρτημένων.
Α'. Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ τοῦ μὴ διχονοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. ἐν ᾧ, περὶ θείας σοφίας. περὶ λειτουργιῶν. περὶ τοῦ μὴ κρίνειν διδασκάλους. περὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι. Β'. Κατὰ πόρνων καὶ πορνείας, καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων.
Γ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖσθαι δικῶν, καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀπίστων. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ πορνεύειν.
Δ'. Περὶ γάμου καὶ χηρείας καὶ ἀγαμίας. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι ἄνδρας τῶν γυναικῶν, μηδὲ εἰ ἄπιστοι εἶεν οἱ ἕτεροι. περὶ ἁγνείας καὶ διγαμίας. Ε'. Περὶ διαφορᾶς ἐδεσμάτων, καὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἑαυτοῦ πολυπλόκου συμπεριφορᾶς. περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν δαίμοσι. περὶ τοῦ ἀδιαφορεῖν ἐν δείπνοις καὶ κλήσεσιν. Ϛ'. Περὶ σχήματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν εὐχαῖς καὶ προφητείαις. Ζ'. Περὶ κοινωνίας θεοπρεποῦς [illegible].
Η'. Περὶ διαφορᾶς χαρισμάτων καὶ οἰκονομίας αὐτῶν. ἐν ᾧ, περὶ ἀγάπης ὡς μείζονος χαρίσματος. περὶ προφητείας, ὡς μείζονος γλώσσης. Θ'. Περὶ ἀναστάσεως σωμάτων καθολικῆς. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἐν Χριστῷ διορθώσεως, καὶ ἀποκαταστάσεως. ὁμοίως τῶν ἀνισταμένων πρὸς τὰ ἀναφυόμενα σπέρματα. περὶ τῆς εἰς δόξαν καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς.

AD CORINTHIOS EPISTOLA PRIOR.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

Paulus vocatus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes
1 (α) Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης
frater: Ecclesiæ Dei existenti in Corintho, sanctificatis in Christo Jesu,
2 ὁ ἀδελφός· Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
vocatis Sanctis, cum omnibus invocantibus nomen Domini nostri Jesu Chri-
κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ (β) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
sti in omni loco, ipsorúmque & nostro: Gratia vobis & pax à Deo Patre
3 στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias ago Deo meo semper pro vobis, in
4 ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ
gratia Dei data vobis in Christo Jesu: Quia in omnibus ditati estis in
5 τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν
illo, in omni verbo & omni scientia, (Sicut testimonium Christi confirmatum est in
6 αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, (Καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν

Α'

vobis,) Ita ut vos non deficì in ullo gratuito dono, expectantes revelatio-
7 ὑμῖν,) Ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυ-
nem Domini nostri Jesu Christi: Qui & confirmabit vos usq; in finem inculpatos,
8 ψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους,
in die Domini nostri Jesu Christi. Fidelis Deus, per quem vocati estis in com-
9 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοι-
munionem filii ejus Domini nostri Jesu Christi. Obsecro autem vos, fratres, per
10 νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ
nomen Domini nostri Jesu Christi, ut idipsum dicatis omnes, & non sint in
τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν
vobis schismata: sitis autem perfecti in eadem mente, & in eadem sententia. Mani-
11 ὑμῖν σχίσματα· ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. Ἐδη-
festatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab iis qui Chloës, quia contentiones in vobis sunt:
λώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι·

MS. A. (†) Titulus abscinditur. (α) Παῦλος ἀπόστολος (β) Κυρίου Ἰησοῦ ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

RURSUS DEI AUXILIO scribimus Epistolam ad CORINTHIOS primam.

CAPUT PRIMUM.

Feriâ sextâ Crucifixionis. 1.
Paulus vocatus & Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes frater, Ec- 2 clesiæ Dei, quæ est Corinthi, vocatis & sanctis qui per Jesum Christum sanctificati sunt, iisq; omnibus qui invocant nomē Dñi nostri Jesu Christi, in omni loco ipsorū & nostro. Gratia vobiscū & pax à Deo patre nostro, & 3 à Dño nostro Jesu Christo. Gratias ago Deo 4 meo in omni tempore pro vobis, ob gratiam Dei quæ data est vobis per Jesum Christum: Quòd in omni re per ipsum ditati estis in 5 omni sermone; omníque cognitione, Se- 6 cundùm testimonium Christi quod confirmatum est in vobis: Ita ut non destituamini 7 ullo ex donis ipsius, sed expectetis revelationem Domini nostri Jesu Christi; Qui qui- 8 dem confirmabit vos usque ad finem, ut absque crimine sitis in die Domini nostri Jesu 9 Christi. Fidelis est Deus, per quem vocati estis in consortium filii ipsius Jesu Christi 10 Domini nostri. Peto autem à vobis, fratres mei, per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut sit unus sermo vobis omnibus; nec sint inter vos dissidia, sed ut sitis perfecti unâ 11 mente unâq; sententiâ. Miserunt enim ad me de vobis *nuntium*, fratres mei, ex domesticis Chloës, quòd contentiones sint inter vos.

Versio VULGATA LATINA.

Salutat vos Timotheus adjutor meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater, cognati mei. Saluto vos ego Tertius, qui scripsi epistolam, in Domino. Salutat vos Caius hospes meus, & universa Ecclesia. Salutat vos Erastus arcarius civitatis, & Quartus, frater. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen. Ei autem, qui potens est vos confirmare juxta

Evangelium meum, & prædicationem Jesu Christi, secundùm revelationem 26
mysterii temporibus æternis taciti, (Quod nunc patefactum est per Scri- 27
pturas Prophetarum secundùm præceptum æterni Dei, ad obeditionem fidei,)
in cunctis Gentibus cogniti, Soli sapienti Deo, per Jesum Christum, cui
honor & gloria in secula seculorum. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يصافحكم تيموثاوس معاوني * ولوكيوس * وياسن * وسوسيباطرس انسبائي * اقبلكم انا ترتيوس
كاتب هذه الرسالة بالرب * يسلم عليكم غايوس ضايفي وضايف الجماعة كلها * يسلم عليكم
ارسطس خازن المدينة * وكوارطس الاخ * نعمة ربنا يسوع المسيح مع جماعتكم امين *
* كملت رسالة رومية * وكتبت من كورنثيوس * وارسلت على يد فيبي الشماسة في
كنيسة كنخراوس * والسبح لرب المجد ابدا * وعلينا رحمته * امين *

Salutat vos Timotheus adjutor meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater cognati 21
mei. Osculor vos ego Tertius hujus epi- 22
stolæ scriptor, in Domino. Salutat vos 23
Gajus hospes meus, & hospes totius congregationis. Salutat vos Erastus quæstor
civitatis, & Quartus frater. Gratia 24
Domini nostri Jesu Christi sit cum omnibus vobis, Amen.

Reliquos versus lege superiùs in fine capitis 14.

Epistolæ ad Romanos Corintho scriptæ, & per Phœben Ecclesiæ Cenchreensis ministram missæ, Finis.

Laus Domino gloriæ semper, ejusque clementia super nos. Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወአስተርአየ ፡ በቃለ ፡ ነቢያት ፡ ወበትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘለዓለም ፡፡ ከመ ፡ ይስምዑ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይእመኑ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወያእምርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ወውእቱ ፡ ጠቢብ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡

ለብሔረ ፡ ሮሜ ፡፡

At manifestatur per verbum prophetarum, & præceptum æterni Dei: ut auscul- 26
tent omnes gentes, & credant in Jesum Christum Filium Dei, & cognoscant De-
um: Ei sit gloria, quia ille sapientissimus est in secula seculorum. Amen. 27

Civitati Romæ.

Versio VULGATA LATINA.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* CORINTHIOS *prima.*

CAPUT I.

Paulus vocatus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Sosthenes frater,
2 Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis Sanctis, cum
omnibus qui invocant nomen Domini nostri Jesu Christi, in omni loco, ipsorum, &
3 nostro. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gra-
4 tias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo
5 Jesu: Quòd in omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo, & in omni sci-
entia: Sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis: Ita ut nihil vo- 6
bis desit in ulla gratia, expectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi, 7
Qui & confirmabit vos usque in finem sine crimine, in die adventûs Domini nostri 8
Jesu Christi. Fidelis Deus: per quem vocati estis in societatem filii ejus Jesu 9
Christi Domini nostri. Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Je- 10
su Christi: ut idipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata: sitis autem
perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia. Significatum est enim mihi de 11
vobis, fratres mei, ab iis qui sunt Chloës, quia contentiones sunt inter vos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الى اهل قورنثيوس *

* الفصل الاول * * قراءة الثلثا من الجمعة السادسة *

* من بولص المدعو رسولا ليسوع المسيح * بمشية الله * وصوسثانوس الاخ * الى كنيسة الله
التي بقورنثيوس * الى القديسين المدعوين المقدسين بيسوع المسيح * مع جماعة المستغيثين
باسم ربنا يسوع المسيح * في كل صقع لهم ولنا * * السبت الحادي عشر بعد العنصرة *
* نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح * اني شاكر لالهي كل حين من
اجلكم * على نعمة الله التي اعطيتموها بيسوع المسيح * لانكم في كل امر استغنيتم به في كل
قول وفي كل علم * كما قد تصححت فيكم شهادة المسيح * حتى انكم ما اعوزتم ولا في موهبة
واحدة * منتظرين اعتلان ربنا يسوع المسيح * الذي سيثبتكم الى الغاية عادمين الزلل * في
يوم ربنا يسوع المسيح * صادق هو الله الذي به دعيتم الى شركة ابنه يسوع المسيح
ربنا * تم * * الاحد الثامن بعد العنصرة * * اضرع اليكم يا اخوتي باسم
ربنا يسوع المسيح * ان تقولوا كلكم قولا واحدا نفسه * ولا يكون فيكم شقاقات * فقد كنتم
مستتبين في هذا المعقول نفسه * وفي هذا العزم بعينه * لان اصحاب خلويس عرفوني عنكم
اخوتي ان فيكم مماحكات *

EPISTOLA DIVI PAULI ad Corinthios.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadæ sextæ.

A Paulo qui vocatur Apostolus Jesu 1
Christi, per voluntatem Dei, & Sosthene
fratre: Ad Ecclesiam Dei quæ est Co- 2
rinthi, ad sanctos, vocatos, sanctificatos per Jesum Christum, unà cum omnibus invocantib⁹ nomen Domini nostri Jesu Christi, quovis in loco, suo, vel nostro.

Sabbatho undecimo post Pentecosten.

Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, 3
& Domino Jesu Christo. Equidem gra- 4
tias ago Deo meo quolibet tempore pro vobis, de gratia Dei quæ data est vobis
per Jesum Christum: Quia cunctis in 5
rebus ditati estis per ipsum, in omni sermone, & in omni doctrina, (Quemad- 6
modum comprobatum est in vobis testimonium Christi:) Adeò ut non egeatis 7
ullius doni: expectantes revelationem
Domini nostri Jesu Christi, Qui confir- 8
mabit vos usque ad finem expertes crimine, in die Domini nostri Jesu Christi.
Verax est Deus per quem vocati estis ad 9
consortium filii ipsius Jesu Christi Domini nostri. Finis.

Dominicâ octavâ post Pentecosten.

Obsecro vos ô fratres mei, per nomen 10
Domini nostri Jesu Christi, ut omnes unum eundemque sermonem loquamini, nec sint inter vos dissidia: (Et verò jam eratis firmi in hac eadem mente, & in
hacmetipsa opinione.) Familiares enim 11
Chloes notum mihi fecerunt de vobis ô fratres mei, esse inter vos contentiones.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለብሔረ ፡ ቆሮንቶስ ፡፡

ጳውሎስ ፡ ዘተሠይመ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሶስቴ
ንስ ፡ እኁነ ፡፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ዘብሔረ ፡ ቆሮንቶስ ፡፡ ለእለ ፡ ተቀደ
ሱ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተሰምዩ ፡ ቅዱሳነ ፡ ወለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይጼውዑ ፡ ስሞ ፡ ለእግዚ
አብሔር ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርቲሆሙ ፡ ወለነሂ ፡ ምስሌሆ
ሙ ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወፍሥሓ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክ
ርስቶስ ፡፡ ዘልፈ ፡ አአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወበእንተ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚ
አብሔር ፡ ዘወሀበክሙ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ እስመ ፡ በኵሉ ፡ ብዕልክሙ ፡ በእንቲአ
ሁ ፡ በቃል ፡ ወበኵሉ ፡ ጥበብ ፡፡ ወበከመ ፡ ጸንዐ ፡ ሳዕሌክሙ ፡ ስምዑ ፡ ለክርስቶስ ፡፡
ከመ ፡ ኢትኅጥኡ ፡ ምንተኒ ፡ እምጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ትሴፈዉ ፡ ምጽአቶ ፡ ለ
እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ዘያጸንዖነ ፡ ለዝሉፉ ፡ ለዕለተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
ስቶስ ፡፡ ጻድቅ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘጸውዐክሙ ፡ ትኩኑ ፡ ስቱፋነ ፡ ወልዱ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡ አስተበቍዐክሙ ፡ አኀዊነ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡
ከመ ፡ በኵሉ ፡ ታድልዉ ፡ ሎቱ ፡ ወከመ ፡ ኢትትከዙ ፡ ወከመ ፡ ትጽንዑ ፡ በአሐዱ ፡ ምክር ፡
ወአሐዱ ፡ ልብ ፡፡ ነገሩኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ሰብአ ፡ ኵሉኤስ ፡ ከመ ፡ ትትኃሠሡ ፡፡

CIVITATI CORINTHI.

CAPUT I.

Paulus qui constitutus fuit Apostolus Jesu Christi, in voluntate Dei, & Sosthenes
frater noster, Domui Christianorum Dei civitatis Corinthi, iis qui sanctificati 1
sunt in Christo Jesu, & nominati sunt Sancti, & omnibus qui invocant nomen Dei 2
Domini nostri Jesu Christi, in omnibus regionibus suis, & nobis etiam cum illis. Pax
vobis, & gaudium à Deo patre nostro, & Domino nostro Jesu Christo. Semper gratias 3
ago Deo pro vobis & pro gratia Dei, quam dedit vobis in Jesu Christo: Quia in omni- 4
bus ditati estis propter eum, in sermone, & in omni prudentia: Et sicut confirmatum 5
fuit super vos testimonium Christi: Sic ne deficiatis quoquam à gratia Dei 6
expectantes adventum Domini nostri Jesu Christi, Qui confirmabit nos in 7
perpetuum, in diem Domini nostri Jesu Christi. Justus est Deus qui vo- 8
cavit vos fieri participes filii ipsius Jesu Christi Domini nostri. Precor vos 9
fratres nostri in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut in omnibus complaceatis ei, 10
& ut non tristitiam habeatis, & ut confirmati sitis in uno consilio, in uno corde.
Nuntiaverunt mihi de vobis, fratres nostri, homines Cloës, quòd quæstiones movetis. 11

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Α'.

Dico autem hoc, quòd unusquisque vestrûm dicit; Ego quidem sum Pauli, ego autem
12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ
Apollo, ego verò Cephæ, ego autem Christi. Divisus est Christus? Num Paulus crucifi-
13 Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-
xus est pro vobis? aut in nomen Pauli baptizati estis? Gratias ago Deo, quòd
14 ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Εὐχαριστῶ τῷ (γ) Θεῷ, ὅτι
neminem vestrûm baptizavi, si non Crispum & Caium: Ut ne quis dicat quòd in
15 οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς
meum nomen baptizavi. Baptizavi autem & Stephanæ domum. Cæterùm, nescio
16 τὸ ἐμὸν ὄνομα (δ) ἐβάπτισα. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον. λοιπὸν οὐκ οἶδα
si quem alium baptizaverim: Non enim misit me Christus baptizare, sed evangeli-
17 εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ᾽ εὐαγγελί-
zare: non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi. Verbum enim cru-
18 ζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυ-
cis, quidem pereuntibus stultitia est: at servatis, nobis, virtus Dei est.
ροῦ, τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί· τοῖς δὲ σωζομένοις, ἡμῖν, δύναμις Θεοῦ ἐστι.
Scriptum est enim; Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo.
19 Γέγραπται γὰρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
Ubi sapiens? ubi scriba? ubi inquisitor seculi hujus? Nonne infatuavit
20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν
Deus sapientiam mundi hujus? Postquàm enim in sapientia Dei, non cognovit
21 ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ (ε) κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔγνω
mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis servare
ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι
credentes. Quandoquidem & Judæi signum petunt, & Græci sapientiam
22 τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι (ζ) σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν
quærunt: Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scanda-
23 (η) ζητοῦσιν· Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδα-
lum, Gentibus autem stultitiam: Ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis,
λον, (θ) Ἕλλησι δὲ μωρίαν· Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, 24
Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam. Quia quod stultum Dei, sapientius
Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν, καὶ Θεοῦ σοφίαν. Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον 25
hominibus est: & quod infirmum Dei, fortius hominibus est. Videte
τῶν ἀνθρώπων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Βλέπετε 26
enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundùm carnem, non multi
γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ
potentes, non multi nobiles: Sed stulta mundi elegit Deus, ut
δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ (ι) Θεὸς, ἵνα 27
sapientes pudefaciat: & infirma mundi elegit Deus, ut pudefaciat
τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ
fortia: Et ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus, & non
τὰ ἰσχυρά· Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ (κ) Θεὸς, καὶ τὰ μὴ 28
existentia, ut existentia aboleret: Ut non glorietur omnis caro in conspectu
ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· Ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον 29
ejus. Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu: qui factus est nobis sapientia à
αὐτοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη (λ) ἡμῖν σοφία ἀπὸ 30
Deo, justitiáque, & sanctificatio, & redemptio: Ut, quemadmodùm scriptum est;
Θεοῦ, δικαιοσύνη τε, καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις· Ἵνα, καθὼς γέγραπται, 31
Gloriatur, in Domino glorietur.
Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

CAP. II. β'.

Et ego veniens ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ,
Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ᾽ ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, 1
annuntians vobis testimonium Dei.
καταγγέλλων ὑμῖν τὸ (α) μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.

MS.A. (γ) Θεῷ μου, ὅτι (δ) ἐβαπτίσθητε. (ε) κόσμου; Ἐπειδὴ (ζ) σημεῖα (η) ἐπιζητοῦσιν· (θ) ἔθνεσιν (ι) Θεὸς ** ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· (κ) Θεὸς, τὰ μὴ ὄντα (λ) σοφία ἡμῖν Κεφ. β'. MS.A. (α) μυστήριον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
1 [illegible]

Hoc autem dico, quia est ex vobis qui dicit; Ego sum Pauli: est & qui dicit; Ego sum Apollo: est & qui dicit; Ego sum Cephæ: est deniq; qui dicit; Ego sum Christi. 12
Nunquid divisus est Christus? aut nunquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati fuistis? 13
Gratias ago Deo meo quòd neminem vestrûm baptizaverim, nisi Crispum & Gaium: 14
Ne quis dicat, quòd in nomine meo baptizaverim. 15
Baptizavi porrò domum Stephanæ: ampliùs autem haud scio num quem alium baptizaverim. 16
Non enim misit me Christus ut baptizarem, sed ut evangelizarem, non sapientiâ sermonum, ne inanis reddatur crux Christi. 17
Matutinis feriæ sextæ Crucifixionis, 1.
Sermo enim crucis, pereuntibus stultitia est: nobis verò, qui quidem salvi sumus, virtus Dei est. 18
Siquidem scriptum est; Perdam sapientiam sapientum, & prudentes mente privabo. 19
Ubi est sapiens, aut ubi est scriba, aut ubi est disputator seculi hujus? Nónne stultam reddidit Deus sapientiam mundi hujus? 20
Nam propterea quòd in sapientia Dei non cognovit mundus per sapientiam Deum, voluit Deus per stultitiam prædicationis servare eos qui credunt. 21
Quandoquidem Judæi signa petunt, & Gentiles sapientiam quærunt. 22
Nos autem prædicamus Christum crucifixum, offendiculum Judæis, Gentilibus verò stultitiam: 23
Illis autem qui vocati sunt, Judæis & Gentilibus, Christus est virtus Dei, & sapientia Dei. 24
Quoniam stultitia Dei sapientior est hominibus, & imbecilitas Dei potentior est filiis hominum. 25
Etenim videte vocationem vestram, fratres mei, quòd non multos inter vos, sapientes secundùm carnem, nec multos inter vos potentes, nec multos inter vos magno stemmate natos: 26
Sed elegit Deus stultos mundi, ut pudore afficiat sapientes: & imbecillos mundi elegit, ut pudore afficiat potentes: 27
Et elegit eos qui erant infimo genere orti in mundo, & abjectos, eósque qui non sunt, ut obliteret eos qui sunt. 28
Ut ne glorietur omnis caro coram ipso. 29
Quin etiam vos ex eo estis in Jesu Christo illo, qui factus est nobis sapientia à Deo, & justitia, & sanctitas, & redemptio. 30
Ut quemadmodum scriptum est; Quisquis gloriatur, in Domino glorietur. 31

CAP. II.

Et ego, fratres mei, quum venissem ad vos non sermone grandiloquo, neque sapientiâ vobis arcanum Dei. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወትብሉ ፡ በበይናቲክሙ ፡ አነ ፡ ዘጳውሎስ ፡ ወአነ ፡ ዘአጵሎስ ፡ ወአነ ፡ ዘኬፋ ፡ ወአነ ፡
13 ዘክርስቶስ ፡፡ ቦኑ ፡ ተናፈቀ ፡ ክርስቶስ ፡ ወቦኑ ፡ ጳውሎስ ፡ ተሰቅለ ፡ በእንቲአክሙ ፡
14 ወቦኑ ፡ በስመ ፡ ጳውሎስ ፡ ተጠመቅሙ ፡፡ አአኩቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኢያጥም
15 ቁ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ቀርስጳስ ፡ ወጋይዮስ ፡፡ ክሙ ፡ ኢይበሉ ፡ በስሙ ፡
16 ዘአሁ ፡ ተጠመቅነ ፡፡ ወባሕቱ ፡ አጥመቁ ፡ ቤተ ፡ እስጢፋኖስ ፡ ወኢያአምር ፡ እን
ከ ፡ ለእመቦ ፡ ባዕደ ፡ ዘአጥመቁ ፡፡ በመስቀል ፡ ዘቀውዐ ፡፡
17 እስመ ፡ ለመሀር ፡ ፈነወኒ ፡ ክርስቶስ ፡ ወአኮ ፡ ለአጥምቆ ፡፡ ወኢኮነ ፡ ተጥባበ ፡ ነገር ፡ ከ
18 መ ፡ ኢንስዐር ፡ መስቀሉ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ወነገረ ፡ መስቀሉሰ ፡ ለሕርቱማን ፡ አበደ ፡
ይመስሎሙ ፡ ወለነሰ ፡ ለእለ ፡ ድኅነ ፡ ኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡፡

Et dicitis inter vos; Ego sum Pauli, & ego Apollo, & ego Cephæ, & ego Christi. 12 *Num divisus est Christus? Et nunquid Paulus suspensus est propter vos? & nunquid in nomine Pauli baptizati fuistis?* 13 *Gratias ago Deo, quòd non baptizavi ex vobis quenquam, præter Crispum & Gaium:* 14 *ut non dicatis; In nomine suo baptizati fuimus.* 15 *Veruntamen baptizavi domum Stephani: & nescio ampliùs si fuerit alius, quem baptizavi.* 16

In Cruce Coi.

Quia ad docendum eum misit me Christus, & non ad baptizandum, & non fuit in sapientia verbi, ut non evacuaremus crucem Christi. 17 *Et verba crucis, miseris stultitia videntur: & nobis qui servati sumus, virtus Dei est.* 18

Versio VULGATA LATINA

12 Hoc autem dico, quòd unusquisque vestrûm dicit; Ego quidem sum Pauli: ego
13 autem Apollo: ego verò Cephæ: ego autem Christi. Divisus est Christus?
Numquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis?
14 Gratias ago Deo, quòd neminem vestrûm baptizavi, nisi Crispum & Caium:
15 Ne quis dicat quòd in nomine meo baptizati estis? Baptizavi autem & Stephanæ
16 domum: cæterùm nescio si quem alium baptizaverim. Non enim misit me Chri-
17 stus baptizare, sed evangelizare: non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux
18 Christi. Verbum enim crucis, pereuntibus quidem stultitia est: iis autem qui sal-
19 vi fiant, id est, nobis, Dei virtus est. Scriptum est enim; Perdam sapientiam sa-
20 pientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Ubi sapiens? ubi scriba?
ubi conquisitor hujus seculi? Nónne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi?
21 Nam quia in Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum: placuit
22 Deo per stultitiam prædicationis salvos facere credentes. Quoniam & Judæi
23 signa petunt, & Græci sapientiam quærunt: Nos autem prædicamus Christum
crucifixum: Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam: Ipsis autem 24
vocatis Judæis, atque Græcis, Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam: Quia 25
quod stultum est Dei, sapientius est hominibus: & quod infirmum est Dei, fortius
est hominibus. Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapien- 26
tes secundùm carnem, non multi potentes, non multi nobiles: Sed quæ stulta 27
sunt mundi elegit Deus, ut confundat sapientes: & infirma mundi elegit Deus, ut
confundat fortia: Et ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ 28
non sunt, ut ea quæ sunt destrueret: Ut non glorietur omnis caro in conspectu 29
ejus. Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, 30
& justitia, & sanctificatio, & redemptio: Ut quemadmodùm scriptum est; Qui 31
gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

Et ego, cùm venissem ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sa- 1
pientiæ, annuntians vobis testimonium Christi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

12 * واقول هذا ان كل احد منكم يقول ٠ اما انا لبولص انا ٠ واخر لابولس ٠ انا لكيفا ٠ انا
13 للمسيح * اترى المسيح تجزى ٠ العل بولص صلب عنكم ٠ او باسم بولص اصطبغتم ٠
14 * اشكر الله اني ما عمدت منكم احدا ٠ سوى اكرسبون وغايوس * لئلا يقول احد اني
16 عمدت باسمي * واعمدت بيت اسطفانا ٠ ولست اعلم فيما بعد ان كنت عمدت احدا اخر ٠
17 * لان المسيح ما ارسلني اعمد بل ابشر ٠ لا بحكمة كلام ٠ لئلا يخلو صليب المسيح ٠
18 ٠ قراءة ليوم الجمعة الكبير ٠ ولعيد الصليب ايضا ٠ * لان ذكر الصليب عند
19 الهالكين جهالة ٠ وهو عندنا المخلصين قوة الله ٠ تم ٠ * لان قد كتب لاهلكن
20 حكمة الحكماء ٠ ولاخالفن فهم الفقهاء * اين الحكيم ٠ اين الكاتب ٠ اين مستفحص هذا
21 الدهر بتعمق ٠ او ليس قد حمق الله حكمة هذا العالم * لان اذ بحكمة الله لم يعرف
22 العالم بالحكمة الله ٠ سر الله ان يخلص الذين امنوا بحماقة الكرازة * واذ اليهود يسلون اية
23 واليونانيون يطلبون حكمة * نكرز نحن بالمسيح مصلوب شكا عند اليهود وحماقة عند الامم
24 * وعندنا نحن المدعوين اليهود واليونانيين المسيح قوة الله وحكمة الله * لان حماقة الله
هو اوفر حكمة من الناس ٠ وضعف الله هو اشد قوة من الناس ٠ السبت الثاني عشر
26 بعد العنصرة ٠ * يا اخوتي قد رايتم دعوتكم ٠ اما يوجد حكماء كثيرون فيما يخص
27 الجسد ٠ او ما يوجد كثيرون اقوياء ٠ او ما يصادف كثيرون جنسهم شريفا * لكن الله
اختار مستحمقات العالم ٠ ليخزي الحكماء ٠ وانتخب الله مستضعفات العالم ليخجل الاقوياء ٠
28 * واختار الله اشياء العالم التي لا جنس لها ٠ والمستحقرات وغير الموجودات ليبطل الموجودات ٠
29 * لئلا يفتخر كل ذي بشر امام الله ٠ تم * فانتم منه انتم بيسوع المسيح الصائر لنا
31 حكمة من الله وعدلا وقداسة وافتداء * كي كما كتب المفتخر فليفتخر بالرب ٠

٠ الفصل الثاني ٠

1 * يا اخوتي وانا لما جئت اليكم ٠ حيث ليس بنحو المنطق والحكمة ٠ اخبركم بشهادة الله

Hoc autem dico; quòd unusquisque ve- 12
strûm dicit, Ego quidem Pauli sum, ali-
us verò Apollo, ego Cephæ, ego Christi.
Num Christus divisus est? num Paulus 13
crucifixus est pro vobis? aut in nomi-
ne Pauli baptizati estis? Gratias ago 14
Deo quòd non baptizaverim quenquam
vestrûm, præter Crispum & Gaium:
Ut nequis dicat quòd in nomine meo 15
baptizaverim. Baptizavi etiam do- 16
mum Stephanæ, & nescio prætereà
utrùm baptizaverim ullum alium. Si- 17
quidem Christus non misit me ad bapti-
zandum, sed annuntiandum, non cum sa-
pientia sermonis: ne vacet crux Chri-
sti.

Lectio maximi diei Veneris (*i. Parasceves.*) Et prætereà pro festo Crucis.

Nam mentio Crucis apud perditos, stul- 18
titia est: apud nos autem salvandos,
virtus Dei est. Hactenus. *Scriptum est* 19
enim, Sanè perdam sapientiam sapien-
tum, & intellectui prudentum contradi-
cam. Ubi est sapiens? ubi scriba? ubi 20
profundus inquisitor hujus seculi? An non
infatuavit Deus sapientiam hujus mun-
di? Cùm enim per sapientiam Dei non 21
cognoscat mundus Deum per sapientiam,
libuit Deo salvare eos qui crediderint
insipientiæ prædicationis. Dúmque Ju- 22
dæi signum postulant, & Græci sapien-
tiam petunt, Nos prædicamus Christum 23
crucifixum, scandalum apud Judæos, &
insipientiam apud Gentes: Apud nos 24
verò vocatos, tam Judæos, quàm Græ-
cos, Christus virtus Dei est, & sapien-
tia Dei. Quoniam insipientia Dei præ- 25
stantioris est sapientiæ quàm homines, &
imbecillitas Dei validioris est fortitudi-
nis quàm homines.

Sabbatho duodecimo post Pentecosten.

O fratres mei, jam vidistis vocationem 26
vestram. Nónne reperiuntur sapientes
multi quantùm ad carnem? An non re-
periuntur multi potentes? An non offen-
duntur multi quorum genus est nobile?
Attamen Deus elegit insipientia mundi, 27
ut pudefaceret sapientes: elegitque De-
us imbecillia mundi, ut pudefaceret ro-
busta: Elegit etiam Deus res mundi 28
quæ genere carent, & contemptibiles, et
non existentes, ut aboleret existentes:
Ut ne glorietur ullus carne præditus co- 29
ram Deo. Hucusque. *Vos autem ex ipso* 30
estis in Christo Jesu, qui factus est nobis
à Deo sapientia, et justitia, et sanctitas,
atque redemptio: Ut quemadmodum scri- 31
ptum est, Jactator, in Domino se jactet.

CAP. II.

O Fratres mei, et ego quandò veni ad 1
vos, veni quidem non in eminentia ser-
monis et sapientiæ, & annuntiavi vobis
testimonium Dei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA

ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ :: አሐጕሉ : ጥበቢሆሙ : ለጠቢባን : ወአረስዖሙ :
ለመካርያን ::=: መኑ : እንከ : ጠቢብ : ወመኑ : ጸሐፊ : ወመኑ : ዘየኀ
ለዝ : ዓለም : አኮኑ : አአበደ : እግዚአብሔር : ለጥበበዝ : ዓለም ::=: ወእ
ኢያእመረ : ዓለም : ለጥበበ : እግዚአብሔር : ፈቀደ : እግዚአብሔር : ጠበቢሁ :
ለለ : የአምኑ : በዝ : ትምህርት : አብድ ::=: እስመ : አይሁድኒ : ትም
ይሴአሉ : ወአረሚኒ : ጥበበ : የኀሥሡ :=: ወንሕነሰ : ንሰብክ : ክርስቶስ : ዘ
እንዘ : ንብል :: ለአይሁድኒ : ይመስሉሙ : ዘንጌጊ : ወለአረሚኒ : ይመስሉሙ :
:=: ወለነሰ : ለእለሂ : እምአይሁድ : ወለእለ : አረሚ : ኀረየነ : ኀይለ :
ወውእቱ : ኀይለ : እግዚአብሔር : ውእቱ : ጥበቢሁ : ለእግዚአብሔር : ውእ
:=: እስመ : አበዲሁ : ለእግዚአብሔር : ይጠብብ : እምእጓለ : እመ : ሕያው : ወ
ለእግዚአብሔር : ይጸንዕ : እምእጓለ : እመ : ሕያው ::=: ርእዩ : እንከ : አ
ዘከመ : ጸውዐክሙ : እንዘ : ኢኮንክሙ : ጠቢባነ : ብዙኃነ : ወኢኮንክሙ : ኀያላ
ብዙኃነ : ወኢኮንክሙ : ኄራነ : ብዙኃነ ::=: እስመ : አብደኒሁ : ለዝ : ዓለም : ኀ
እግዚአብሔር :: ከመ : ያስተኀፍሮሙ : ለጠቢባን : ወድኩማኒሁ : ለዓለም : ኀረየ :
እግዚአብሔር : ከመ : ያስተኀፍሮሙ ; ለጽኑዓን ::=: ዘመኑናኒሁ : ለዓለም : ኀረየ :
እግዚአብሔር : እለ : ኢሀለዉ : ከመ : ያስተኀፍሮሙ : ለእለ : ሀለዉ :=: ከመ : ኢይ
ኵሉ : ዘነፍስ : በቅድመ : እግዚአብሔር ::=: ወአንትሙሰ : እምክርስቶስ :
አንትሙ : ወቦቱ : ረከብክሙ : ጥበበ : እግዚአብሔር : ወጽድቀ : ወቅድሳተ :
:=: ከመ : ይኩን : በከመ : ይቤ : መጽሐፍ : ወዘሰ : ይትሜካሕ : በእግዚ
ለይትሜካሕ ::=:
መጸእኩ : ኀቤክሙ : ለኀዊነ : ወአኮ : በሒጣን : ተጠባበ : ነገር : መጸእኩ :
ስምዐ : ለእግዚአብሔር ::=:

Quia sic dicit Scriptura; Perdam intelligentias intelligentium, & oblivioni tradam 19
consilia consiliariorum. Quis igitur intelligens? & quis scriba? & quis conqui- 20
sitor hujus mundi? nónne infatuavit Deus intelligentiam hujus mundi? Et quia non 21
cognoscebat mundus sapientiam Dei, voluit Deus sapientiâ ejus servare quotquot cre-
dunt in hac doctrina stulta. Quia Judæi doctrinam rogant, & Gentes intelligentiam 22
quærunt. Et nos prædicamus Christum qui suspensus fuit, dicentes Judæis; 23
Videtur vobis quòd erramus: & Gentibus, Videtur vobis quòd insanimus.
Et nos qui ex Judæis sumus & qui ex Gentibus, elegit virtus Christi: 24
& ipsa virtus Dei, ipsa sapientia Dei est: Quia stultitia Dei, sapientior 25
est hominibus: & infirmitas Dei, fortior est hominibus. Videte igitur, fra- 26
tres nostri, quomodò vocavit vos quum non essetis sapientes multi, & non essetis poten- 27
tes multi, & non essetis boni multi: Quia stultos hujus mundi elegit Deus, ut pu- 28
defaciat sapientes: & infirmos mundi elegit Deus, ut pudefaciat fortes. Viles hu- 29
jus mundi elegit Deus, qui non fuerunt, ut pudefaciat eos qui fuerunt: Ut non glo- 30
rietur ullum animal in conspectu Dei. Et vos ex Christo Jesu estis, & in illo in- 31
venistis sapientiam Dei, & justitiam, & sanctificationem, & redemptionem: Ut
fiat sicut dixit Scriptura; Et qui gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

Et ego, veni ad vos, fratres nostri: & non in fallaci facundia veni docere vos testi- 1
monium Dei.

Non enim judicavi scire aliquid *in vobis*, *si non* Jesum Christum, & hunc cruci-
2 Οὐ γὰρ ἔκρινα (β) τοῦ εἰδέναι τὶ ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυ-
fixum. Et ego in infirmitate, & *in* timore, & in tremore multo *factus sum* apud
3 ρωμένον. (γ) Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ, καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς
vos: Et sermo meus, & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ
4 ὑμᾶς· Καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
verbis, sed in ostensione spiritûs & virtutis: Ut fides vestra non sit in
5 λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· Ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν
sapientia hominum, sed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur in *perfectis*:
6 σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ. Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις·
sapientiam verò non seculi hujus, neque principum seculi hujus, qui destruun-
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
tur: Sed loquimur sapientiam Dei in mysterio *occultatam*, quam præ-
7 μένων· Ἀλλὰ λαλοῦμεν (δ) σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προ-
destinavit Deus ante secula in gloriam nostram: Quam nemo principum seculi
8 ώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
hujus cognovit: si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.
τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης (ε) ἐσταύρωσαν.
Sed, sicut scriptum est, *Quæ* oculus non vidit, *&* auris *non* audivit, *&* in cor
9 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν
hominis *non* ascendit, quæ præparavit Deus *diligentibus* illum: Nobis autem
10 ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, (ζ) ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ἡμῖν δὲ
Deus revelavit per Spiritum suum: *nam* Spiritus omnia scrutatur,
(η) ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα (θ) ἐρευνᾷ,
etiam profunda Dei. Quis enim scit hominum quæ hominis, si non
11 καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Τίς γὰρ (ι) οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ
spiritus hominis, qui in ipso? Ita & quæ Dei nemo *novit*,
τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; (κ) Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς (λ) οἶδεν,
si non Spiritus Dei. Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed
εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ 12
Spiritum qui ex Deo: ut sciamus *ipsa* à Deo donata nobis: Quæ &
τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· Ἃ καὶ 13
loquimur, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctis
λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
Spiritûs *sancti*, spiritualibus spiritualia *conferentes*. Animalis autem
(μ) Πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ 14
homo non percipit ea quæ Spiritûs Dei: stultitia enim illi est: & non
ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι· καὶ οὐ
potest *cognoscere*, quia spiritualiter *dijudicatur*. At spiritualis dijudicat
δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει 15
quidem omnia: ipse *verò* à nemine dijudicatur. Quis enim cognovit sensum
(ν) μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν 16
Domini, qui *instruet* eum? Nos autem sensum Christi habemus.
Κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

CAP. III. γ'.

Et ego, fratres, non potui loqui vobis quasi spiritualibus, sed quasi
(α) Καὶ ἐγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς 1
carnalibus, tanquam *infantibus* in Christo. Lac vobis potum dedi, *&* non escam: nondum
(β) σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. Γάλα ὑμᾶς (γ) ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω 2
enim poteratis: sed nec *adhuc* nunc potestis: adhuc enim carnales estis. Cùm enim in vobis
γὰρ ἠδύνασθε· ἀλλ' (δ) οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν 3
zelus & contentio *&* *dissidia*, nónne carnales estis, & secundùm hominē ambulatis? Cùm
ζῆλος καὶ (ε) ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; Ὅταν 4
enim dicat quis; Ego quidē sum Pauli: alius autem; Ego Apollo: nónne carnales estis?
γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μέν εἰμι (ζ) Παύλου· ἕτερος δὲ, Ἐγὼ Ἀπολλὼ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

MS.A. (β) εἰδέναι (γ) Κἀγὼ (δ) Θεοῦ σοφίαν (ε) ἐσταύρωσαν. Καθὼς (ζ) ὅσα (η) ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος· τὸ γὰρ (θ) ἐρευνᾷ, (ι) οἶδεν τὰ τοῦ (κ) Οὕτως (λ) ἔγνωκεν, (μ) Πνεύματος, πνευματικοῖς (ν) τὰ πάντα, Κεφ. γ'. MS.A. (α) Κἀγὼ, (β) σαρκίνοις, (γ) ἐπότισα, οὐ (δ) οὐδὲ (ε) ἔρεις, οὐχὶ (ζ) Παύλου· ἐγὼ δὲ Ἀπολλὼ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; Τί οὖν ἐστιν Ἀπολλώς; τί δὲ ἐστι Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

Neque judicavi meipsum inter vos quasi qui scirem aliquid, nisi Jesum Christum, & ipsum crucifixum. Et ego cum timore multo ac tremore egi apud vos. Et sermo meus, meaque prædicatio non fuit in persuasione verborum sapientiæ, sed in demonstratione Spiritûs & virtutis. Ut ne sit fides vestra in sapientia humana, sed in virtute Dei. Sapientiam porrò loquimur inter perfectos. Sapientiam quidem non hujus seculi, neque principum mundi hujus qui desinent: Sed loquimur sapientiam Dei in arcano, quæ erat abscondita, & quam præfinierat Deus ante secula ad gloriam nostram: Quam nullus ex principibus mundi hujus cognovit: si enim cognovissent eam, nequaquam Dominum gloriæ crucifixissent. Sed sicut scriptum est, quòd oculus non vidit, & auris non audivit, & in cor hominis non ascendit, quod præparavit Deus iis qui diligunt ipsum.

Dominicâ primâ post Pentecosten. 3.

Nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum. Spiritus enim omnia pervestigat, etiam profunditates Dei. Quis est enim homo qui noverit quæ sunt in homine, nisi spiritus hominis qui est in ipso? Sic etiam quæ in Deo sunt, nemo novit, nisi Spiritus Dei. Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quòd dona à Deo donata sint nobis. Quæ & loquimur non doctrinâ sermonum sapientiæ humanæ, sed doctrinâ Spiritûs; ac spiritualibus spiritualia comparamus. Siquidem homo animalis non recipit spiritualia: stultitia enim ei sunt; nec potest cognoscere, quòd Spiritu dijudicatur. Spiritualis verò omnia dijudicat, & ipse à nemine dijudicatur. Quis enim cognovit mentem Domini, ut doceat eum? Nos autem mentem Christi habemus.

CAP. III.

Dominicâ secundâ post Pentecosten. 4.

Et ego, fratres mei, non potui loqui vobiscum ut cum spiritualibus, sed veluti cum corporeis: & quasi infantes in Christo. Lacte potavi vos, nec dedi vobis cibum: nondum enim poteratis; sed necdum potestis nunc: adhuc siquidem in carne estis. Quum enim sit inter vos æmulatio, & contentio, & dissidia, nónne corporei estis, & in carne ambulatis? Nam quum unusquisque vestrûm dicat, Ego sum Pauli: alius autem dicat, Ego sum Apollo: non corporei estis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወኢሐዘብኩ ፡ እስማዕ ፡ በላዕሌክሙ ፡ ካልአ ፡ ነገረ ፡ ዘእንበለ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘ
3 ተሰቅለ ፡፡ ወአንሰ ፡ መጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ በፍርሀት ፡ ወበርዓድ ፡ ወበድካም ፡ ብዙ
4 ኅ ፡፡ ወቃልየኒ ፡ ወትምህርትየኒ ፡ ኢኮኑ ፡ በየሠሀ ፡ ወኢኮነ ፡ በኒጣን ፡ ነገር ፡ ወኢበ
5 ተጠብቦ ፡ ዘእንበለ ፡ በአርእዮ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ በጥበበ ፡ ሰብ
6 እ ፡ ሀይማኖትክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ በኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ጥበበ ፡ ንነግሮሙ ፡ ለጠ
7 ቢባን ፡ ወአኮ ፡ ጥበበዝ ፡ ዓለም ፡ ዘንነግሮሙ ፡፡ ጥበበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንነግር ፡
ዘኅቡእ ፡ ወክቡት ፡ እምቅድመ ፡ ይትፈጠር ፡ ዓለም ፡ ዘሠርዐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለክ
ብረ ፡ ዚአነ ፡፡

Et non existimavi testificari super vos aliud verbum, nisi Jesum Christum qui suspensus fuit. Et ego veni ad vos in timore, & in tremore, & in infirmitate multa: 3
Et sermo meus, & doctrina mea, non fuit in adulatione, & non fuit in 4
fallacibus verbis, & non in sapientia, sed in demonstratione Spiritûs sancti: 5
Ne sit in sapientia hominum fides vestra, sed in potentia Dei. Sapientiam lo- 6
quimur sapientium, & non est sapientia hujus mundi quam loquimur: Sapi- 7
entiam Dei loquimur, quæ occulta & abscondita fuit ante creationem mundi, quam statuit Deus in gloriam nostrum:

Versio VULGATA LATINA.

2 Non enim judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, & hunc cruci-
3 fixum. Et ego in infirmitate, & timore, & tremore multo fui apud vos : Et ser-
4 mo meus, & prædicatio mea, non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed
5 in ostensione spiritûs & virtutis : Ut fides vestra non sit in sapientia hominum,
6 sed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos : sapientiam ve-
7 rò non hujus seculi, neque principum hujus seculi, qui destruuntur : Sed loqui-
mur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante
8 secula in gloriam nostram , Quam nemo principum hujus seculi cognovit : si
9 enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. Sed sicut scriptum
est; Quòd oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ
10 præparavit Deus iis, qui diligunt illum : Nobis autem revelavit Deus per Spiri-
11 tum suum : Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei. Quis enim ho-
minum scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est ? ita & quæ Dei
12 sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei. Nos autem non spiritum hujus mundi ac-
cepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ à Deo donata sunt nobis :
Quæ & loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritûs, 13
spiritualibus spiritualia comparantes. Animalis autem homo , non percipit ea 14
quæ sunt Spiritûs Dei : stultitia enim est illi, & non potest intelligere : quia spiri-
tualiter examinatur. Spiritualis autem judicat omnia : & ipse à nemine judica- 15
tur. Quis enim cognovit sensum Domini , qui instruat eum ? nos autem sensum 16
Christi habemus.

CAP. III.

ET ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus. 1
Tanquam parvulis in Christo , Lac vobis potum dedi , non escam : nondum 2
enim poteratis : sed nec nunc quidem potestis : adhuc enim carnales estis. Cùm 3
enim sit inter vos zelus , & contentio : nónne carnales estis, & secundùm homi-
nem ambulatis ? Cùm enim quis dicat ; Ego quidem sum Pauli : alius autem ; 4
Ego Apollo : nónne homines estis ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * لانني لم اوثر ان اعرف فيكم شيا الا يسوع المسيح واياه مصلوبا * تم * الجمعه الكبيره *
3 * وجيت اليكم انا بمرض وخشية ورعب كثير * وكلامي وكرازتي لم تكن اقوال حكمة انسانية
4 مقنعة * بل ببرهان الروح والقوة * لكيما تكون امانتكم لا بحكمة الناس لكن بقوة الله *
5 * السبت الثالث عشر بعد العنصره * ونتكلم حكمة في الامور الكاملة لا حكمة هذا
6 الدهر ولا حكمة روساء هذا الدهر المبطلين * لكننا نتكلم حكمة الله في السر المكتومة
7 التي سبق الله فحددها قبل الدهور لمجدنا * التي ما عرفها احد من روساء هذا الدهر لانهم لو
8 كانوا عرفوها لما كانوا صلبوا رب المجد * بل كما كتب * الاربعا من الجمعة السادسة بعد العنصره
9 ان الذي اعدها الله للذين يحبونه ما ابصرها عين ولا سمعت بها اذن ولم تخطر على قلب
10 انسان * فاما لنا فاعلمها الله بروحه لان الروح يفحص الاعماق اعني كل اعماق الله * لان من
11 من الناس عرف خفيات الانسان الا روح الانسان الذي فيه * كذلك مكتومات الله ما عرفها
12 احد الا روح الله * ونحن فما اخذنا روح هذا العالم بل الروح الذي من الله لنعاين المواهب
13 التي وهبها الله لنا * التي نتكلم فيها لا باقوال حكمة انسية مستفادة بل الفاظ روح القدس
14 التي يعلمناها هو معايسين امورا روحانية لروحانيين * فالانسان النفساني ما يقبل اقوال روح
15 الله * لانها عنده حماقة * وما يمكنه يعلم انه سيفحص عنه فحصا روحانيا * فاما الانسان
16 الروحاني فيفحص امور الكل * وهو ما يفحص عنه احد * لان من ذا عرف عقل الرب
فيستعطفه * ونحن لنا عقل المسيح *

* الفصل الثالث *

1 * وانا يا اخوتي ما امكنني اخاطبكم كروحانيين * بل
2 كبشريين * وكاطفال في امانة المسيح * سقيتكم لبنا * ولم اطعمكم طعاما * لانكم ما استطعتم
3 ذلك بل ولا الان تستطيعون ايضا * لانكم بشريون ايضا * لان اذ يكون فيكم حسد وتحك
4 وشقاقات * الستم بشريون انتم * وتتسيرون فيما يخص الانسان * لان اذا قال احدكم انا لبولص
انا * واخر انا لابلس * الستم بشريون انتم *

Non enim volui scire quicquam inter 2
vos, nisi Jesum Christum, cùmque cru-
cifixum. Finis.

Maximâ die Veneris.

Veni autem ego ad vos cum infirmitate, 3
& timore, ac tremore multo. Et verba 4
mea, atque prædicatio mea non fuerunt
sermones sapientiæ humanæ persuaso-
riæ, sed cum demonstratione Spiritûs
ac virtutis : ut sit fides vestra non in 5
sapientia hominum, sed in virtute Dei.

Sabbatho decimo tertio post Pentecosten.

Porrò loquimur sapientiam de rebus per- 6
fectis, non sapientiam hujus seculi, ne-
que sapientiam principum hujus seculi
abolendorum : Sed loquimur sapien- 7
tiam Dei secretò , abstrusam , quam
Deus prædefinivit ante secula in glo-
riam nostram : Quam nullus princi- 8
pum hujus seculi cognovit. Nam si co-
gnovissent eam, nequaquam crucifixis-
sent Dominum gloriæ. Verùm, quem- 9
admodum scriptum est,

Feriâ quartâ hebdomadæ sextæ post Pentecosten.

Quòd quæ præparavit Deus his qui di-
ligunt eum, oculus non vidit, nec auris
audivit, nec subierunt in cor hominis :
Nobis autem revelavit ea Deus per Spi- 10
ritum suum , quia Spiritus profunda
pervestigat, omnia scilicet Dei profun-
da. Quis enim hominum novit arcana 11
hominis, nisi spiritus hominis qui est in
ipso? Pari modo abscondita Dei nemo no-
vit, nisi Spiritus Dei. Et verò nos non 12
accepimus spiritum hujus mundi, sed
Spiritum qui est ex Deo, ut inspiciamus
dona quæ Deus nobis donavit : De qui- 13
bus loquimur, non sermonibus sapientiæ
humanæ acquisitæ, sed eloquiis Spiritûs
sancti, quæ nos ipse docet, spiritualium
rerum comparationem spiritualibus ho-
minibus afferentes. Animalis enim ho- 14
mo non recipit sermones Spiritûs Dei,
quia sunt apud ipsum stultitia, & scire
nequit quòd ipse discutiendus sit scruta-
tione spirituali. At spiritualis homo res 15
quidem omnium scrutatur, ipsum verò
nemo scrutatur. Quis enim novit intel- 16
lectum Dei, ut repetat illum? nos autem
habemus intellectum Christi.

CAP. III.

ET ego O fratres mei, non potui vos 1
alloqui ut spirituales, sed ut carnales :
utque infantes in fide Christi, Lacte 2
vos potavi : neque cibo vos alui, quòd
id minimè potueritis, imò ne nunc qui-
dem adhuc possitis, Quoniam adhuc 3
carnales estis. Siquidem cùm sit in vo-
bis æmulatio, & contentio, & schisma-
ta, nónne carnales estis, & ambulantes
in his quæ propria sunt hominis? Cùm 4
enim quidam vestrûm dicat, Ego Pauli
sum, alius autem, Ego Apollo, nónne
carnales estis ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ...ሊያእምርዎ : መላእክተዝ : ዓለም :: ሶበሰኬ : አእምሩ : ለእግዚእ : ስብሐት : እ
...ሙ : ሊሰቅልዎ ::=፦ ወባሕቱ : አኮኑ : ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ :: ዘዐይን : ኢርእየት :
...ወእዝን : ኢሰምዐት :: ወልበ : እጓለ : እመ : ሕያው : ኢሐለየ : ዘአስተደለወ : እግዚእ
...ብሔር : ለእለ : ይፈርህዎ ::=፦ በመስቀል ::=፦
11 ...መኑ : ብእሲ : ዘያእምር : ዘውስተ : ልበ : ሰብእ : ዘእንበለ : መንፈሱ : ለሰብእ : ዘላዕ
...ሌሁ :: ከማሁኬ : ዘእግዚአብሔርኒ : አልቦ : ዘያአምሮ : ዘእንበለ : መንፈሱ : ለእግዚ
10 ...አብሔር ::=፦ ወለነሰ : ከሠተ : ለነ : እግዚአብሔር : በመንፈሱ : ቅዱስ : እስመ : መንፈስ :
...ቅዱስ : ኵሎ : ያእምር : ወኅቡኣቲሁኒ : ለእግዚአብሔር ::=፦ ወንሕነሰኬ : አኮ : መ
12 ...ንፈሰ : ዓለም : ዘነሣእነ : ዘእንበለ : መንፈሰ : እግዚአብሔር ::=፦ ወእመኒ : ነገርነ : ኢ
13 ...ኮነ : ትምህርተ : እጓለ : እመ : ሕያው : ወኢኮነ : ጥበበ : ነገር : ዘእንበለ : ትምህርተ :
...መንፈስ : ቅዱስ : ለእለ : መንፈስ : ቅዱስ : ቦሙ : እሙንቱ : ይፈቅሩ : ዘመንፈስ : ቅዱ
14 ...ስ ::=፦ ወሰብእሰ : ዘነፍስ : ኢይሌብዎ : ዘመንፈስ : ቅዱስ : እበደ : ይመስሎ : ወኢያእ
15 ...ምር : ከመ : በመንፈስ : ቅዱስ : ይትሐተት ::=፦ ወዘሰቦ : መንፈስ : ቅዱስ : ኵሎ : ያእ
16 ...ምር : ወሎቱሰ : አልቦ : ዘያአምሮ ::=፦ መኑ : ያእምር : ሕሊናሁ : ለእግዚአብሔር :
...ወመኑ : መማክርቲሁ : ንሕነሰኬ : ሕሊናሁ : ለክርስቶስ : ብነ ::=፦
...ር በሕፃናት : መንበበ : ወአንሂ : አኃዊነ : ስእንኩ : መህሮተክሙ : ከመ
1 ...ዘ : መንፈስ : ቅዱስ : ሳዕሌሁ : ዘእንበለ : በሕገ : ዘሥጋ : ወደም : ወከመ : ለሕፃናት ::=፦
2 ...ሐሊበ : ወጋዕስክሙ : ወአኮ : መብልዐ : ዘአብላዕኩክሙ :: እስመ : ዓዲክሙ : ኢጸናዕ
3 ...ክሙ ::=፦ ወዓዲክሙ : በሕገ : ዘሥጋ : ወደም : ሀለውክሙ :: ወእምከመሰ : ትትቃኝ
...ኡ : ወትትዛሀሩ ፤ በሕገ : ዘሥጋ : ወደም : ሀለውክሙ : ወከመ : ብእሲ : ትሑውሩ ::=፦
4 ...እስመቦ : እለ : ይብሉ : እምውስቴትክሙ : አነ : ዘጳውሎስ : ወካልእ : ይብል : አነ : ዘ
...አጵሎስ : አኮኑ : ሰብእ : እሙንቱ ::=፦

Quam non cognoscebant principes hujus mundi : si enim cognovissent Dominum glo- 8
riæ, non suspendissent eum. Veruntamen nónne sic dicit Scriptura ? Quæ oculus non 9
vidit, & auris non audivit , & cor hominis non cogitavit quæ paravit Deus timen-
tibus eum.

Versus decimus & undecimus transponuntur.

Die Crucis.

Quis homo est qui scit quæ in corde hominis sunt , nisi spiritus hominis, qui super 11
eum ? sic igitur quæ Dei sunt, nemo est qui scit, nisi Spiritus Dei. Et nobis revela- 10
vit, nobis inquam, Deus per Spiritum suum sanctum , quia Spiritus sanctus omnia
scit, & occulta etiam Dei. Et nos igitur, non spiritus mundi fuit quem accepimus, 12
sed Spiritus Dei : Dum sermo noster non fuit doctrina hominum, & non fuit facun- 13
dia, sed doctrina Spiritûs sancti : ii qui Spiritum sanctum habent, illi diligent quæ
sunt Spiritûs sancti. Et homo animalis non sapit, quæ sunt Spiritûs sancti, stulti- 14
tia videntur ei, & nescit quòd in Spiritu sancto examinatur. Et qui habet Spiri- 15
tum sanctum, omnia scit, & ipsum nemo est qui scit. Quis scit cogitationes Dei ? 16
& quis consilia ejus ? nos autem cogitationes Christi habemus.

CAP. III.

Lectio pro parvulis.

ET ego etiam, fratres nostri, non potui docere vos , sicut is super quem est Spiritus 1
sanctus, sed in lege carnis & sanguinis, & sicut parvulos : Lac præbui vobis , & 2
non fuit esca, quâ cibavi vos : quia adhuc vos non estis confirmati. Et adhuc in lege 3
carnis & sanguinis fuistis: & si æmulemini & contendatis, in lege carnis & sangui-
nis estis, & sicut homo ambulatis. Quia sunt qui dicunt ex vobis ; Ego sum Pau- 4
li ; & alius dicit ; Ego sum Apollo : nónne homines sunt ?

Quis igitur est Paulus? quis verò Apollo? nisi ministri per quos credidistis, &
5 Τίς οὖν ἐστι Παῦλος; τίς δὲ Ἀπολλώς; ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ
unicuiq; sicut Dominus dedit. Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus
6 ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν· ἀλλ' ὁ Θεὸς
incrementum dedit. Itaque neque plantans est aliquid, neque rigans: sed ille
7 ηὔξανεν. (η) Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων· ἀλλ' ὁ
incrementum dans Deus. Plantans autem & rigans unum sunt: unusquisque autem
8 αὐξάνων Θεός. Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ
propriam mercedem accipiet secundùm proprium laborem: Dei enim sumus cooperatores:
9 τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον· Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί·
Dei agricultura, Dei ædificatio estis. Secundùm gratiam Dei datam mihi,
10 Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι,
ut sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superædificat: Unusquisq;
ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον (θ) τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος
autem videat quomodò superædificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere,
11 δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι
præter jactum, quod est Jesus Christus. Si autem quis superædificat super
12 παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν (ι) Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ
fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam:
τὸν (κ) θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην·
Uniuscujusq; opus manifestum fiet: nam dies declarabit, quia in igne re-
13 Ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀπο-
velabitur: & uniuscujusque opus quale sit, ignis probabit. Si cujus
14 καλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ (λ) πῦρ δοκιμάσει. Εἴ τινος
opus manserit quod superædificavit, mercedem accipiet: Si cujus opus
15 τὸ ἔργον μένει ὃ (μ) ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται· Εἴ τινος τὸ ἔργον
exuretur, damnum faciet: ipse autem servabitur, ita verò quasi per ignem.
κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, (ν) οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

Nescitis, quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis
16 Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; Εἴ τις
templum Dei corrumpit, disperdet illum Deus. Nam templum Dei sanctum est,
17 τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ (ξ) τοῦτον ὁ Θεός. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν,
qui estis vos. Nemo seipsum seducat: si quis videtur sapiens esse in
οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν
18
vobis in seculo hoc, stultus fiat, ut fiat sapiens. Nam sapientia
ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία
19
mundi hujus, stultitia apud Deum est. Scriptum est enim; Comprehendens
τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος
sapientes in astutia eorum. Et iterùm; Dominus novit cogitationes
τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. Καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς
20
sapientium, quoniam sunt vanæ. Itaque nemo glorietur in hominibus: omnia
τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα
21
enim vestra sunt: Sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus,
γὰρ ὑμῶν ἐστιν· Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλώς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος,
22
sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura: omnia vestra sunt,
εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα (ο) ὑμῶν ἐστι.
Vos autem Christi, Christus autem Dei.
Ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.
23

CAP. IV. Δ'.

Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores
1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους
mysteriorum Dei. At reliquum, quæritur in dispensatoribus, ut fidelis quis
2 μυστηρίων Θεοῦ. Ὃ δὲ λοιπόν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις
inveniatur.
εὑρεθῇ.

MS. A. (η) Ὥστε * ὁ (θ) ἔθηκα, (ι) Ἰησοῦς Χριστός. (κ) θεμέλιον, χρυσόν, (λ) πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. (μ) ἐποικοδόμησεν, (ν) οὕτως (ξ) αὐτὸν (ο) ὑμῶν. Ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

[illegible]

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Quis enim est Paulus, aut quis est Apollo, 5
nisi ministri per quos credidistis? & prout
unicuique dedit Dominus? Ego planta- 6
vi, & Apollo rigavit; sed Deus dedit in-
crementum. Non igitur is qui plantat est 7
aliquid, nec is qui rigat; sed Deus qui dat
incrementum. Qui autem plantat & qui 8
rigat, unum sunt: unusquisque juxta labo-
rem suum mercedem accepturus est. Cùm 9
Deo enim operamur, & agricolatio Dei, &
ædificatio Dei vos estis. Et secundùm gra- 10
tiam Dei quæ data est mihi, posui funda-
mentum ut architectus sapiens; alius autem
super illud ædificat. Porrò quisque videat
quomodo super illud ædificat. Fundamen- 11
tum enim aliud, præter hoc quod positum est,
nemo potest ponere, quòd est Jesus Christus.
Quòd si quis ædificat super hoc fundamen- 12
tum, aurum, vel argentum, vel lapides pre-
tiosos, vel ligna, vel fœnum, vel stipulam;
Cujúsque opus revelabitur. Dies enim 13
ille patefaciet illud, quippe quod in igne re-
velatur; & cujusque opus quale sit, ignis
discernet. Cæterùm, is cujus permanebit 14
opus, qui ædificaverit, mercedem suam ac-
cipiet. Is verò cujus opus exuretur, jactu- 15
ram faciet: ipse autem salvus fiet, sed ita
quasi ex igne.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten. 5.

Nescitis vos esse templum Dei, & Spiritum 16
Dei habitare in vobis? Quisquis corrum- 17
pit templum Dei, perditurus est eum Deus:
siquidem templum Dei sanctum est, quod
estis vos. Nemo seducat se ipsum: qui 18
putat inter vos se sapientem esse in hoc se-
culo, stultus evadat, ut fiat sapiens. Sapi- 19
entia enim mundi hujus, stultitia est apud
Deum. Scriptum est enim, Comprehendit
sapientes in calliditate ipsorum. Et rursùs; 20
Dominus novit cogitationes sapientum esse
vanas. Quapropter nemo glorietur in ho- 21
minibus: omnia enim vestra sunt. Sive 22
Paulus, sive Apollo, sive Cepha, sive mun-
dus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive
futura, omnia sunt vestra: Vos autem 23
Christi, Christus verò Dei.

CAP. IV.

Sic existimati simus à vobis ut ministri 1
Christi, & dispensatores arcanorum Dei.
Hic jam requiritur in dispensatoribus, ut 2
fidelis quispiam inveniatur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 መንትኑ ፡ ጳውሎስ ፡ ወመንትኑ ፡ አጵሎስ ፡ ለእሙ ፡ እለ ፡ በላዕሌሆሙ ፡ ተአመንክሙ ፡፡
6 ወለለ ፡ አሐዱ ፡ በከመ ፡ ወሀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ አነ ፡ ተከልኩ ፡ ወአጵሎስ ፡ ሰቀየ ፡
7 ወእግዚአብሔር ፡ አልሀቀ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ወኢ ፡ ዘተከለ ፡ ወኢዘሰቀየ ፡ አልቦ ፡ ዘበ
8 ቍዐ ፡ ዘእንበለ ፡ ይእሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአልሀቀ ፡፡ ወዘኒ ፡ ተከለ ፡ ወዘኒ ፡ ሰቀ
9 የ ፡ አሐዱ ፡ እሙንቱ ፡ ወኵሎሙ ፡ ዐስቦሙ ፡ ይነሥኡ ፡ በአምጣነ ፡ ጻማሆሙ ፡፡ አ
ኮሙ ፡ ረድኤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንሕነ ፡ ወገባረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንሕነ ፡ ወአንትሙሰ ፡
10 ሕንጻ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡፡ ወበከመ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘወሀበኒ ፡
አስተደናፍኩ ፡ መሠረተ ፡ ከመ ፡ ጠቢብ ፡ ሊቀ ፡ ጸረብት ፡ ወባሕቱ ፡ ካልእ ፡ ውእቱ ፡ ዘየ
ሐንጽ ፡፡ ወኵሉ ፡ ለይትዐቀብ ፡ ዘከመ ፡ የሐንጽ ፡፡

Quis est Paulus? & quis Apollo? ministri per quos credidistis, & unicui- 5
que sicut dedit ei Deus. Ego plantavi, & Apollos rigavit, & 6
Deus crescere fecit. Et nunc neque is qui plantavit, neque is qui rigavit 7
quicquam habet quo prosit: sed tantùm Deus est qui crescere fecit. Et qui 8
plantavit & qui rigavit, unum sunt: & omnes mercedem eorum accipient se-
cundùm laborem eorum. Quia adjutores Dei sumus: & operarii Dei sumus, 9
& vos ædificatio Dei estis. Et secundùm gratiam Dei, quam dedit mihi 10
posui fundamentum, sicut prudens magister fabrorum: sed alius est qui ædi-
ficabit: & quisque caveat quomodò ædificet.

Versio VULGATA LATINA.

5 Quid igitur est Apollo? quid verò Paulus? Ministri ejus, cui credidistis,
6 & unicuique sicut Dominus dedit. Ego plantavi, Apollo rigavit: sed De-
7 us incrementum dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui ri-
8 gat: sed, qui incrementum dat, Deus. Qui autem plantat, & qui rigat,
unum sunt. Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundùm suum
9 laborem. Dei enim sumus adjutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio
10 estis. Secundùm gratiam Dei, quæ data est mihi, ut sapiens architectus fun-
damentum posui: alius autem superædificat. Unusquisque autem videat quo-
modò superædificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter
11 id quod positum est, quod est Christus Jesus. Si quis autem superædificat
12 super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœ-
num, stipulam, Uniuscujusque opus manifestum erit: Dies enim Domini
13 declarabit, quia in igne revelabitur: & uniuscujusque opus quale sit, ignis
probabit. Si cujus opus manserit quod superædificavit, mercedem accipiet.
14 Si cujus opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem salvus erit; sic ta-
15 men quasi per ignem. Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei ha- 16
bitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum De- 17
us. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Nemo se seducat: si 18
quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat ut sit sapiens.
Sapientia enim hujus mundi stultitia est apud Deum. Scriptum est enim; 19
Comprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterùm; Dominus novit co- 20
gitationes sapientium, quoniam vanæ sunt. Nemo itaque glorietur in homi- 21
nibus. Omnia enim vestra sunt, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, si- 22
ve mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura: omnia enim
vestra sunt: Vos autem Christi: Christus autem Dei. 23

CAP. IV.

Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum 1
Dei. Hîc jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فمن هو اذا بولس * ومن هو ابلس الا خادمين هما امنتم * وكل احد منهما كما منحه
6 الله * انا نصبت * وابلوس سقى * لكن الله انشاه * حتى ان من ينصب ليس هو شيا * ولا من
7 يسقي * بل الاله الذي ينمي * فمن ينصب ومن يسقي هما واحد * كل احد منهما ياخذ
8 ثوابه على مقدار تعبه * تم * الاحد التاسع بعد العنصرة *
9 * لاننا لله متعبدون * وانتم فلاحة لله * وبناء لله * وكما يخص نعمة الله التي اعطيتها * كمهندس
10 حكيم وضعت اساسا ويبني عليه اخر * فلينظر كل احد كيف يبني عليه * فان ما يمكن
11 احدا ان يضع اساسا اخر غير هذا المنصوب الذي هو يسوع المسيح * فان يبني احد على
12 هذا الاساس * ذهبا * فضة * جواهر كريمة * خشبا * عشبا * قصبا * سيصير عمل كل احد ظاهرا *
13 لان اليوم يدل انه بالنار يعتلن * وعمل كل احد مهما كان النار تختبره * فمن يبقى عمله
14 الذي بناه عليه سياخذ ثوابا * ومن يحترق عمله سيخسر * وهو يخلص خلاصا * هكذا
15 16 17 كحاصل في النار * اما قد علمتم انكم هيكل الله انتم * وروح الله يسكن فيكم * فمن يفسد
هيكل الله يفسده الله * لان هيكل الله قدوس هو الذي انتم هم *
18 * الخميس من الجمعة السادسة بعد العنصرة * فلا يخدعن احد نفسه * من يظن انه
19 حكيم فيكم في هذا الدهر فليصر احمق ليصير حكيما * لان حكمة هذا العالم هي عند الله
20 حماقة * لانه قد كتب هو يقتنص الحكماء في مكرهم * وايضا الرب يعرف افكار الحكماء انها
21 22 باطلة هي * فلهذا لا يفتخرن احد في الناس * فان الاشياء كلها لكم هي * ان قلت بولس
ان ذكرت ابلوس * ان توجيت كيفا * ان قلت عالما * ان ذكرت حياة او موتا * ان اومات الى
23 البرايا الواقعة الان * ان قلت المستقبل * كل هذه لكم هي * وانتم للمسيح * والمسيح لله * تم *

* الفصل الرابع *

1 * هكذا فليحسبنا انسان كخدام المسيح * السبت الرابع عشر بعد العنصرة *
2 وقهارمة لاسرار الله * ومع هذا سيطلبون في القهارمة ان يوجد احد ثقة *

Quis itaque est Paulus, & quis est Apollo, nisi duo ministri per quos credidistis? & quidem uterque ipsorum prout concessit illi Deus. 5
Ego plantavi, & Apollo rigavit, sed Deus dedit incrementum. 6
Adeò ut qui plantat nihil sit, neque qui rigat, sed Deus qui vegetat. 7
Igitur qui plantat, & qui rigat, idem sunt, quilibet eorum accipiens mercedem suam pro ratione laboris sui. 8 Finis.

Dominicâ nonâ post Pentecosten.

Nos enim adjutores Dei sumus: vos verò Dei agricultura, & Dei ædificium: 9
Et juxta gratiam Dei quam sum assecutus, ut sapiens architectus posui fundamentum, & alius super illud ædificat: videat igitur unusquisque quomodo super illud extruat. 10
Non enim potest quisquam aliud ponere fundamentum præter hoc erectum, quod est Jesus Christus. 11
Quòd si quis extruat super hoc fundamentum, aurum, argentum, gemmas pretiosas, ligna, fœnum, arundines: 12
Cujusque opus manifestum fiet: Dies enim ostendet, quòd per ignem revelabitur: & cujuscunque opus, qualecunque fuerit, ignis probabit: 13
Et is, cujus opus manserit, quod super illud extruxit, mercedem accipiet: 14
Is autem cujus opus exustum fuerit, jacturam patietur: illud verò fundamentum firmum evadet, ita, quasi existens in igne. 15
An nescitis quòd templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? 16
Qui ergò templum Dei corrumpit, corrumpet illum Deus: nam templum Dei sanctum est, quod estis vos. 17

Feriâ quintâ hebdomadæ sextæ post Pentecosten.

Nequis seipsum fallat. Qui arbitratur se esse sapientem inter vos in hoc seculo, desipiens fiat, ut fiat sapiens; 18
Quia sapientia hujus mundi, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim, Ipse venabitur sapientes in dolo ipsorum. 19
Et rursum, Dominus scit cogitationes sapientum quòd irritæ sint. 20
Propterea nequis glorietur in hominibus: omnes enim res, vestræ sunt. 21
Sive Paulum dicam, sive Apollo memorem, sive Cepham compellem, sive dicam mundum, sive memorem vitam aut mortem, sive creaturas modò præsentes innuam, sive futuras dicam, 22
hæc omnia vestra sunt: Vos autem Christi, Christus verò Dei. 23 Finis.

CAP. IV.

Sabbatho quartodecimo post Pentecosten.

Sic æstimet nos homo ut ministros Christi, & moderatores mysteriorum Dei. 1
Adhæc requirunt in moderatoribus, ut fidus aliquis inveniatur. 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ካልእ : መሠረተ : አልቦ : ዘይክል : ሠሪረ : ደበ : ዘተሠረረ : ወመሠረቱኒ : ኢየሱስ : ክ
12 ርስቶስ : ውእቱ ። ወእመሰ : ዘይሠርር : ወየሐንጽ : በደበ : መሠረት : ወርቀ : ወብ
13 ሩረ ። ወእመኒ : ዘዕፀ : ወሣዕረ : ወዘብርዐ ። ለለ : አሐዱ : ይትከሠት : ምግባሩ :
14 ዕለቱ : ያዐውቆ : አመ : ከሠቶ : እሳት ። ወለለ : አሐዱ : እሳት : ያሜክሮ : ምግባ
15 ሮ ። ወዘጸንዐ : ምግባሩ : ወቆመ : ውእቱ : ዘይነሥእ : ዐሴቶ ። ወዘሰ : ውዐ
የ : ምግባሩ : የሐጒል : ዐሴቶ : ወባሕቱ : ለሊሁሰ : ይድኅን : ወይከውን : ከመ : ውዑ
16 ይ : እሳት ። ወኢታአምሩኑ : ከመ : ማኅደሩ : ለክርስቶስ : አንትሙ : ወመንፈሰ :
17 እግዚአብሔር : ሳዕሌክሙ ። ወዘሰ : አማሰነ : ቤተ : እግዚአብሔር : ሎቱኒ : ያማ
ስኖ : እግዚአብሔር ። ወቤቱሰ : ለእግዚአብሔር : አንትሙ : ውእቱ : ለሊክሙ : ወቅዱ
18 ስ : ውእቱ : ቤቱ : ለእግዚአብሔር ። ወአልቦ : ዘያስሕት : ርእሶ : ዘይፈቅድ : ጠቢ
ብ : ይኩን : በዝ : ዓለም : አብደ : ለይረሲ : ርእሶ : ከመ : ይኩን : ጠቢበ ። እስመ :
19 አበድ : ውእቱ : በኀበ : እግዚአብሔር : ጥበቡ : ለዝ : ዓለም ። እስመ : ከመዝ : ይቤ :
20 መጽሐፍ : ዘይእኅዞሙ : ለጠቢባን : ትምይንቶሙ ። ወካዕበ : ይቤ : ያአምሮሙ :
21 እግዚአብሔር : ለጠቢባን : ከመ : ከንቱ : ይሔልዩ ። ወአልቦ : ዘይትሜካሕ : እን
22 ከ : በሰብእ : እመ : ሕየው : እስመ : ኵሉ : ዘዚአክሙ ። እመኒ : ጳውሎስ : ወእ
መኒ : አጵሉስ : ወእመኒ : ኬፋ : ወእመኒ : ዓለም : እመኒ : ሕይወት : ወእመኒ : ሞት : ወ
23 እመኒ : ዘሀሎ : ወዘይመጽእ : ኵሉ : ዘዚአክሙ ። ወአንትሙሰ : ዘክርስቶስ : ወክር
ስቶስ : ለእግዚአብሔር ። በሕፃናት ።
1 ከመዝ : የሐሊ : ሰብእ : ከመ : አግብርተ : ክርስቶስ : ወከመ : መጋብተ : ሥርዐቱ :
2 ለእግዚአብሔር ። ወበዝየ : እንከ : ይትፈቀድ : ለእመቦ : ዘይትረከብ : ኄር : ወ
ምእመን : ለመጋብት ።

Et aliud fundamentum nemo est qui potest ponere, super illud quod positum est, & fundamentum ejus Jesus Christus est. 11
Et si quis fuerit qui ponat & ædificet super fundamentum, aurum, & argentum, aut ligneum, aut fœnisecium, aut arundineum, 12
Cujusque manifestabitur opus, & dies ejus declarabit eum, quandò manifestabit eum ignis; 13
& uniuscujusque opus ignis probabit. Et is cujus opus est firmum & stetit, ipse est qui accipiet mercedem suam. 14
Et cujus opus exustum fuerit, perdet mercedem suam: verumtamen ipse servabitur, & erit sicut ustus igne. 15
Et nescitisne quòd habitatio Christi estis, et Spiritus Dei super vos? 16
Et qui corrupit domum Dei, eum corrumpet Deus: & domus Dei estis vosipsi, & sancta est domus Dei. 17
Et nemo est qui seducet seipsum: qui vult sapiens esse in hoc seculo, stultum faciat seipsum, ut fiat sapiens. 18
Quia stultitia est apud Deum, sapientia hujus mundi. 19
Quia sic dicit Scriptura, quòd comprehendet sapientes in astutia ipsorum. 20
Et iterùm dicit; Scit Deus sapientes, quòd inania cogitant. 21
Et nemo est qui glorietur amplius in hominibus, quia omnia vestra sunt. 22
Sive Paulus, & sive Apollos, & sive Cephas, & sive mundus, sive vita, & sive mors, sive præsentia, & futura: omnia vestra sunt: 23
Et vos Christi, & Christus Dei.

CAP. IV.

Pro puerulis.

Sic igitur nos æstimet homo ut servos Christi, & ut dispensatores constitutionis Dei. 1
Et hic ampliùs necesse est, si quis fuerit, quod inveniatur bonus & fidelis à dispensatoribus. 2

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Δ'.

Mihi autem in minimum est ut à vobis dijudicer, aut ab humano die:
3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' (α) ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας·
sed neque meipsum dijudico. Nihil enim mihi ipsi conscius sum: sed non in hoc
4 ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
justificatus sum: at dijudicans me, Dominus est: Itaque ne ante tempus quid judicate,
5 δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν. Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε,
quoadusque veniat Dominus: qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit con-
ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βου-
silia cordium: & tunc laus erit unicuique à Deo. Hæc autem, fra-
6 λὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα δὲ, ἀδελ-
tres, transfiguravi in meipsum & Apollo, propter vos: ut in nobis discatis ne
φοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ (β) Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε (γ) τὸ μὴ
supra quod scriptum est, sapere: ut ne unus super unum inflemini adversus alterum.
ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν· ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.
Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem & accepisti, quid
7 Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί
gloriaris quasi non accipiens? Jam saturati estis, jam ditati estis, sine
8 καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη (δ) ἐπλουτήσατε, χωρὶς
nobis regnâstis: & utinam sanè regnetis, ut & nos vobis simul regnemus.
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.
Puto enim quòd Deus nos Apostolos novissimos edidit, tanquam morti destinatos:
9 Δοκῶ (ε) γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους·
quia spectaculum facti sumus mundo, & angelis & hominibus. Nos stulti propter
10 ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Christum: vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos
Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς
gloriosi, nos autem ignominiosi. Usque in hanc horam & esurimus, & sitimus,
11 ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν,

& nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus: Et laboramus, operantes
καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν· Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι 12
propriis manibus: convitiis affecti, benedicimus: persecutionem passi, sustinemus: Bla-
ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· (ζ) Βλα- 13
sphemati, obsecramus: tanquam purgamenta mundi facti sumus, omnium
σφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
peripsema usque adhuc. Non pudore afficiens vos scribo hæc: sed ut natos meos
περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 14
charissimos moneo. Si enim decem millia pædagogorum habeatis in Christo, sed
ἀγαπητὰ (η) νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' 15
non multos patres: In enim Christo Jesu per Evangelium ego vos
οὐ πολλοὺς πατέρας· Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
genui. Rogo ergò vos, imitatores mei estote. Propter hoc
ἐγέννησα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ (θ) τοῦτο 16
misi vobis Timotheum, qui est natus meus dilectus & fidelis in Domino: qui
ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, (ι) ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ· ὃς 17
vos commonefaciet vias meas quæ in Christo, sicut ubique in omni Ecclesia
ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ
doceo. Tanquam non venturo autem me ad vos, inflati sunt quidam.
διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες. 18
Veniam autem citò ad vos, si Dominus voluerit: & cognoscam non
Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ 19
sermonem inflatorum, sed virtutem. Non enim in sermone regnum
τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία 20
Dei, sed in virtute. Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in
Β' τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν 21
charitate, spirituque mansuetudinis?
ἀγάπῃ, πνεύματί τε (κ) πρᾳότητος;

Κεφ. δ'. MS.A. (α) * ἡμῶν (β) Ἀπολλῶν (γ) τὸ ·· ······ ὑπὲρ ἃ γέγραπται· ἵνα (δ) ἐπλουτήσατε,* καὶ ὄφελόν (ε) γὰρ, ὁ Θεὸς (ζ) Δυσφημούμενοι, (η) νουθετῶν. (θ) τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα (ι) ὅς ἐστίν μου τέκνον (κ) πραΰτητος;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Mihi verò minima est res à vobis judicari, 3
aut à quovis homine; sed ne meipsum quidem judico. Nullus enim rei mihi ipsi 4
conscius sum, sed non per hoc justificatus
sum: siquidem judex meus Dominus est.
Quamobrem ne ante tempus judicaveri- 5
tis, usque dum venerit Dominus ille, qui
illustraturus est recondita tenebrarum, &
revelabit cogitationes cordium; tunc laus
erit unicuique à Deo.

Dominicâ quartâ post Pentecosten. 6.

Hæc autem, fratres mei, propter vos posui 6
super personam meam & Apollo, ut per nos
discatis non amplius de vobis sentire quàm
scriptum est; & ne quis supra proximum su-
um efferatur propter aliquem. Quis enim 7
scrutatur te? aut quid habes quod non ac-
ceperis? Quòd si accepisti, quid gloriaris,
quasi non acceperis? Jamdudum saturati 8
estis & ditati? & sine nobis regnum adepti
estis? utinam autem regnum adepti sitis, ut
& nos regnemus vobiscum. Existimo autem, 9
quòd nos Apostolos, postremos constituerit
Deus tanquam ad mortem, quippe qui facti
sumus spectaculum mundo, angelis, & ho-
minibus. Nos stulti propter Christum, vos 10
autem sapientes in Christo: nos imbecilles,
vos autem potentes: vos percelebres, nos
autem infames. Ad hanc usque horam esu- 11
rimus & sitimus, & nudi sumus, & colaphis
cædimur, nec locum stabilem habemus: Et 12
laboramus operantes manibus nostris: igno-
miniâ afficiunt nos, nos autem benepreca-
mur: insectantur nos, & sustinemus. Con- 13
vitiis proscindunt nos, & obsecramus eos:
tanquam quisquiliæ mundi facti sumus, &
purgamentum omnium nunc usque. Non ut 14
pudore vos suffundam hæc scribo, sed ut fi-
lios charissimos admoneo. Nam si decem 15
millia pædagogorum habeatis in Christo, at
non multos patres: siquidem in Jesu Christo
ego genui vos per Evangelium. Peto igitur 16
à vobis, ut mei similes sitis.

Dominicâ quintâ post Pentecosten. 7.

Propterea misi ad vos Timotheum, qui est 17
filius meus dilectus, & fidelis in Domino; ut
ipse vobis in memoriam reducat vias meas
quæ sunt in Christo, juxta id quod doceo in
omnibus Ecclesiis. Quasi verò ipse ventu- 18
rus non sim ad vos, superbierunt quidam ex
vobis. Sed si Dominus voluerit, citò veniam 19
ad vos: & cognoscam non sermonem eorum
qui sese efferunt, sed virtutem ipsorum: 20
Quandoquidem regnum Dei non est in ser-
mone, sed in virtute. Quomodo vultis? cum 21
virga veniam ad vos, an cum dilectione, &
spiritu mansueto?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወሊተሰ ፡ ኅሰር ፡ ወእቱ ፡፡ ተወድሶ ፡ በኀቤክሙ ፡ ወበኀበ ፡ ሰብእ ፡ መዋቲ ፡ ወአልቦ ፡ አ
4 ልቦ ፡ ዘያርስሐስሐኒ ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘይትዐወቀኒ ፡ ወባሕቱ ፡ ዘኒ ፡ በዊእየ ፡ ኢያ
5 ጸድቀኒ ፡ እስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ የሐትተኒ ፡፡ ወምንትኑ ፡ ዘተሐትቱ ፡ ይእዜ ፡ ዘ
እንበለ ፡ ይብጻሕ ፡ ጊዜሁ ፡ እስከ ፡ ይመጽእ ፡ እግዚእነ ፡ ወያበርህ ፡ ዘውስተ ፡ ጽልመ
ት ፡ ዘይሔሊ ፡ ልብ ፡፡ ወእተ ፡ አሚረ ፡ ይነሥእ ፡ ኵሉ ፡ ዕሴቶ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔ
6 ር ፡፡ ወዘኒ ፡ አኀዊነ ፡ ኣብደርኩ ፡ አነ ፡ እሕምም ፡ በእንቲአክሙ ፡ ከመ ፡ አንት
ሙ ፡ ትትመሀሩ ፡ ወይደልወክሙኑ ፡ ትትዐበዩ ፡ ለዐላ ፡ ቢጽክሙ ፡፡

Et mihi vile est laudari apud vos, & apud homines morientes: & me nemo est 3
qui reprehendet. Quia nihil est quod cognitum est mihi: sed hoc dicens non 4
justifico meipsum; quia Deus scrutabitur me. Et quid est quod scrutamini nunc, 5
antequàm veniat tempus ejus? usque dum veniat Dominus noster, & illu-
stret quæ in tenebris sunt, quæ cogitat cor: isto tempore accipiet quisque mer-
cedem suam apud Deum. Et hæc, fratres nostri, elegi ego pati propter vos 6
ut vos discatis: & convenitne vobis ut inflemini contra fratres vestros?

Versio VULGATA LATINA.

Mihi autem pro minimo est ut à vobis judicer, aut ab humano die : sed neque
meipsum judico. Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc justificatus sum:
qui autem judicat me, Dominus est. Itaque nolite ante tempus judicare, quo-
adusque veniat Dominus : qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & mani-
festabit consilia cordium : & tunc laus erit unicuique à Deo. Hæc autem,
fratres, transfiguravi in me & Apollo, propter vos : ut in nobis discatis, ne
supra quàm scriptum est, unus adversùs alterum infletur pro alio. Quis enim
te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid
gloriaris quasi non acceperis? Jam saturati estis, jam divites facti estis: sine
nobis regnatis: & utinam regnetis, ut & nos vobiscum regnemus. Puto enim
quòd Deus nos Apostolos novissimos ostendit, tanquam morti destinatos: quia
spectaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus. Nos stulti pro-
pter Christum, vos autem prudentes in Christo : nos infirmi, vos autem for-
tes: vos nobiles, nos autem ignobiles. Usque in hanc horam & esurimus, &
sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus, Et labora- 12
mus operantes manibus nostris: maledicimur, & benedicimus : persecutionem
patimur, & sustinemus : Blasphemamur, & obsecramus : tanquam purgamen- 13
ta hujus mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc. Non ut confun- 14
dam vos, hæc scribo, sed ut filios meos charissimos moneo. Nam si decem mil- 15
lia pædagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres. Nam in Christo
Jesu per Evangelium ego vos genui. Rogo ergò vos, imitatores mei estote, sicut 16
& ego Christi. Ideò misi ad vos Timotheum, qui est filius meus charissimus, 17
& fidelis in Domino: qui vos commonefaciet vias meas, quæ sunt in Christo
Jesu, sicut ubique in omni Ecclesia doceo. Tanquam non venturus sim ad vos, 18
sic inflati sunt quidam. Veniam autem ad vos citò, si Dominus voluerit : & 19
cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutem. Non enim in 20
sermone est regnum Dei, sed in virtute. Quid vultis? in virga veniam ad vos, 21
an in charitate, & spiritu mansuetudinis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وهذا امر حقير لي ان تكشفوا انتم عني * او يوم انساني * بل ولا انا استفحص ذاتي * واني
لست اعرف في ذاتي شيا * بل ولا بهذا ازكي * والرب هو الذي يستفحص اموري * الجمعة
من الجمعة السادسة بعد العنصرة * فلهذا لا تدينوا شيا قبل الوقت الي ان يوافي الرب
الذي ينير مكنونات الظلمة ويظهر اراء القلوب * وحينيذ يكون المديح لكل احد من الله * تم
* وهذه المقاييس يا اخوتي من اجلكم مثلتها بذاتي وبابلو * لتتعلموا بنا الا تتفقهوا فوق ما
كتب * لكيما يعرض الواحد عن الاخر * لكيلا يتسامح احدكم علي الاخر * لان من ذا
يحاكمك انت * ماذا لك ما لم تاخذه * فان كنت قد اخذت * فلم تفتخر كمن لم ياخذه * اقد
صرتم شباعي فيما سلف * اقد استغنيتم فيما عبر * وقد ملكتم خلوا منا * ويا ليتكم قد ملكتم
لنملك نحن معكم * الاحد العاشر بعد العنصرة * وفي تذكار الرسل * وعلي حسب ظني
ان الله اوضحنا نحن الرسل اخرين * كالمسوقين الي الموت * لانا صرنا مشهدا للعالم وللملايكة
وللناس * نحن من اجل المسيح حمقاء * وانتم بالمسيح فهماء * ونحن ضعفاء * وانتم اقويا * انتم
مشرفون * ونحن مهانون * حتي الي هذه الساعة * نجوع ونعطش ونعري ونقرع ولا ثبوت لنا
* ونتعب ونعمل بايدينا * نشتم فنبارك * نطرد فنحتمل * نفتري علينا فنضرع * وقد صرنا كقمامة
العالم * مطروحين تحت اقدام الكل الي الان * وما كتبت هذه لاخجلكم * بل اعظكم كاولادي
احباء * لانكم لو كان لكم في محبة المسيح ربوات معلمين * لكن ليس لكم اباء كثيرون
لاني انا بيسوع المسيح ولدتكم بالبشارة * فاتضرع اذا اليكم ان تصيروا متشبهين بي * تم
السبت الخامس عشر بعد العنصرة * ولذلك قد ارسلت اليكم تيموثاوس الذي هو ابني
الحبيب وثقة للرب * الذي سيذكركم طرقي التي في المسيح * كما اعلم في كل كنيسة بكل صقع
* وكانني لست اجي اليكم * قد تسامح قوم منكم * لكن ساوافيكم سريعا ان شاء الرب
واعرف لا حجة المتسامحين فقط * بل قوتهم * لان ملك الله ليس هو بكلام بل بقوة
* فكيف تريدون اجي اليكم * بعصا او بمحبة وبروح وداعة *

Et hoc parvi momenti negotium est apud 3
me, ut examinetis me vos, aut dies hu-
manus. Imò nec ego quidem meipsum 4
scrutor. Et verò nihil in me ipse depre-
hendo, at ne per hoc justificor, cum Domi-
nus sit qui res meas scrutatur.

Feriâ sextâ hebdomadæ sextæ post Pentecosten.

Quapropter ne judicetis quicquam ante 5
tempus, quoad veniat Dominus, qui illu-
minabit occulta tenebrarum, & patefa-
ciet consilia cordium : & tunc erit laus
unicuique à Deo. Hactenus. *Cæterùm* 6
has comparationes O fratres mei, propter
vos attuli de meipso & de Apollo, ut in
nobis disceretis haud arrogare vobis
prudentiam supra id quod scriptum est,
ita ut unus alium non devitet; ut unus
vestrûm adversus alium non superbiat.
Quis enim tecum rationem init? Quid 7
tuum est, quod non acceperis? & si acce-
pisti, cur gloriaris quasi is qui non acce-
pit? Num saturi facti estis jampridem? 8
num ditati estis jamdudum? & absque
nobis jam regnâstis? Atque ô utinam
regnassetis, ut nos etiam vobiscum
regnaremus.

Dominicâ decimâ post Pentecosten. Et in cõmemoratione Apostolorũ.

Et secundùm opinionem meam Deus nos 9
Apostolos exposuit postremos, quasi ad
mortem ductos: quia facti sumus specta-
culum mundo, & Angelis, & hominibus.
Nos propter Christum insipientes, vos au- 10
tem per Christum prudentes: nos imbecil-
les, vos autem validi : vos honorati, nos
autem despecti. Usq; ad hanc horã. Esu- 11
rimus, & sitimus, & nudi sumus, & va-
pulamus, nec ulla nobis est subsistentia, Et 12
laboramus, et operamur manibus nostris:
contumeliis afficimur, & benedicimus :
persecutionem patimur, & sustinemus :
Calumniis lacessimur, & obsecramus: & 13
facti jam sumus veluti quisquiliæ mun-
di, sub omnium pedibus projecti ad hoc
usq; tempus. Neq; verò hæc scribo, ut vos 14
pudore suffundam: sed vos dirigo ut filios
meos dilectos. Nam etiamsi habeatis in 15
charitate Christi myriades præceptorum,
non tamen habetis multos patres: quoni-
am ego in Christo Jesu vos genui per E-
vangelium. Rogo vos igitur ut fiatis mihi 16
similes. Finis.

Sabbatho quinto decimo post Pentecosten.

Et hac de causa misi ad vos Timotheũ, 17
qui est filius meus dilectus, & Domino
fidelis, qui vobis in memoriam reducet
vias meas quæ sunt in Christo : quemad-
modum doceo in omni ecclesia, ubiq; lo-
corum. Perindè verò ac si non sim ventu- 18
rus ad vos, quidam vestrûm arrogantes
evaserunt. Sed veniam ad vos brevi, si 19
Dominus voluerit, & cognoscam non so-
lùm rationem arrogantium, sed & virtu-
tem eorum. Siquidem regnum Dei non in 20
sermone consistit, sed in virtute. Quomodo ergò vultis veniam ad vos? cum fuste, an cum charitate, & spiritu mansuetudinis? 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

የሐትተከ፡ ወምንተ፡ ኮንከ፡ ዘኢነሣእከ፡ እምኒ፡ ነሣእከ፡ ምንተ፡ ትግእዝ፡ ከመ
ኢነሣእ፡፡ ናሁኬ፡ ጸገብክሙ፡ ወብዕልክሙሂ፡ ወደለክሙ፡ ወነገሥክሙሂ፡
ክሙ፡ ወርቱዕሰ፡ ንሕነ፡ ንንግሥ፡ ምስሌክሙ፡፡ እስመ፡ አርአየ፡ እግዚ
ር፡ ሐዋርያቲሁ፡ ደኃርተ፡ ከመዘ፡ ይሜጡ፡ ለሞት፡፡ እስመ፡ ሰለቀ፡ ኮነ፡ ለዓ
ም፡ ወለሰብእ፡ ወለመላእክትኒ፡፡ ንሕነሰኬ፡ አብዳን፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወአንተ
ሙ፡ ጠቢባን፡ በክርስቶስ፡ ወንሕነሰ፡ ድኩማን፡ ወአንትሙሰ፡ ጽኑዓን፡፡ ወአንትሙ
ክቡራን፡ ወንሕነሰ፡ ትሑታን፡፡ እስከ፡ ዛቲ፡ ዕለት፡ ወንርኅብኒ፡ ወንጸምእኒ፡
ንዐርቅኒ፡ ወንትቈላዕኒ፡ ወንትጸፋዕኒ፡፡ ወንሠርሕኒ፡ እንዘ፡ ንትቀነይ፡ በእደዊነ፡
ኒ፡ ረገምነ፡ ንባርክ፡ ወለዘሂ፡ ሰደደነ፡ ንድኅሮ፡፡ ወለዘሂ፡ ይፀርፍ፡ ናስተ
ቆ፡፡ ወከመ፡ ኳሂላት፡ ኮነ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወቤዛክሙ፡ አነ፡ ለኵልክሙ፡
እስከ፡ ይእዜ፡ ወኢያየ፡ ኀፈርክሙኒ፡ ዘእጽሕፍ፡ ለክሙ፡ ዘንተ፡ ዘእጽሕፍ፡ ለክ
አኮኑ፡ ከመ፡ ውሉድየ፡ ዘአፈቅር፡ እጌሥጸክሙ፡፡ ወእመኒ፡ እልፈ፡ ሊቃ
ብክሙ፡ በክርስቶስ፡ አበዊክሙሰ፡ ኢኮኑ፡ ብዙኃነ፡ እስመ፡ አነ፡ ወለድኩክ
ሙ፡ በትምህርተ፡ ክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡፡ አስተበቍዐክሙ፡ አኃዊነ፡ ኢያየ፡ ተመሰ
ሉ፡፡ በእንተዝ፡ ፈነውክዎ፡ ለክሙ፡ ለጢሞቴዎስ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ ምእመን፡ በእ
ግዚአብሔር፡ ዘያዜክረክሙ፡ ፍናዊየ፡ ዘበኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በከመ፡ መሀርኩ፡ በኵሉሂ፡
በኵሉ፡ቤተ፡ክርስቲያናት፡፡ ወሀለው፡ እለ፡ ተዐበዩ፡ ከመ፡ ኢይመጽእ፡ ኀቤክሙ፡፡
ሕኬ፡ ከመ፡ ፈቀደ፡ እግዚአብሔር፡ አእምር፡ እንከ፡ ኀይለ፡ ወአኮ፡ ነገረ፡
፡፡ እስመ፡ ኢኮነ፡ በነገረ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ በኀይ
ለ፡፡ እፎኑ፡ ትፈቅዱ፡ እምጽእክሙ፡ በበትርኑ፡ ወሚመ፡ በተፋቅሮ፡፡ ወበ
ሀት፡፡

Quis scrutatur te? & quid factus es quod non accepisti? si autem accepisti, quid 7
gloriaris sicut ille qui non accepit? Ecce igitur saturati estis, & divites estis 8
etiam, & regnâstis soli, & expedit ut regnemus vobiscum. Quia designavit 9
Deus Apostolos ejus postremos quasi traditos morti, quia ludibrium facti sumus
mundo, & hominibus, & angelis. Nos igitur stulti propter Christum, & 10
vos prudentes in Christo, & nos infirmi, & vos fortes, & vos gloriosi, &
nos viles. Usque hunc diem & esurimus etiam, & sitimus etiam, & nudi su- 11
mus etiam, & probris affecti sumus etiam, & colaphis cædimur etiam. Et 12
laboramus etiam ministrantes cum manibus nostris, maledicenti nobis benedi-
cimus, & persequenti nos permittimus ei. Et blasphemantem oramus, & 13
tanquam pilæ facti sumus in mundo, & redemptio vestra ego omnibus vobis
usque nunc. Et me puduit de vobis, ut scriberem vobis hoc quod vobis scribo: 14
nonne ut filios meos quos diligo moneo vos? Et si decem millia ducum ha- 15
bueritis in Christo, patres vestri non sunt multi, quia ego genui vos in do-
ctrina Christi Jesu. Rogo vos fratres nostri mihi similes estote. Propterea 16
misi vobis Timotheum filium meum quem diligo, fidelem in Domino, qui me- 17
mores vos faciet viarum mearum, quæ in Jesu Christo sunt, sicut docui ubi-
que & in omni domo Christianorum. Et sunt qui inflati sunt quasi non ve- 18
nirem ad vos. Veniam autem quemadmodum voluit Deus, ut cognoscam 19
igitur virtutem, & non verba inflatorum. Quia non est in verbis regnum 20
Dei, sed in virtute. Quomodo vultis ut veniam ad vos? num in virga, 21
vel in charitate & in mansuetudine?

CAP. V. ε'.

Omninò auditur in vobis fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec in
1 ὍΛως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς
Gentibus nominatur, ita ut uxorem quandam patris habere. Et vos in-
2 (α) ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. Καὶ ὑμεῖς πε-
flati estis, & non magis luxistis, ut tollatur de medio vestrûm
φυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα (β) ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν
qui opus hoc fecit. Ego quidem enim ut absens corpore, præ-
3 ὁ τὸ ἔργον τοῦτο (γ) ποιήσας. Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, πα-
sens autem spiritu, jam judicavi ut præsens, eum sic hoc opera-
ρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν (δ) οὕτω τοῦτο κατεργασά-
tum, In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis
4 μενον, Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ (ε) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν
& meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi,
καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ζ) Ἰησοῦ Χριστοῦ,
Tradere ejusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus
5 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα
servetur in die Domini Jesu. Non pulchra gloriatio ve-
6 σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ (η) Κυρίου Ἰησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑ-
stra. Nescitis quia modicum fermentū totam massam fermentat? Expur-
7 μῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; (θ) Ἐκκα-
gate igitur vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis azymi.
θάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι.
Etenim Pascha nostrum pro nobis immolatus est, Christus. Itaque epu-
8 καὶ γὰρ τὸ (ι) πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. Ὥστε (κ) ἑορτά-
lemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ, sed in
ζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν
azymis sinceritatis & veritatis. Scripsi vobis in Epistola; Ne
9 ἀζύμοις (λ) εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, Μὴ
commisceri fornicariis: Et non omninò fornicariis mundi hu-
συναναμίγνυσθαι (μ) πόρνοις· Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τού-
jus, aut avaris, aut rapacibus, aut idololatris: alioquin debere[tis]
του, ἢ τοῖς πλεονέκταις, (ν) ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ (ξ) ὀφείλετε
ex mundo exire. Nunc autem scripsi vobis non commisce-
ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. (ο) Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυ-
ri, si quis frater nominatus aut fornicator, aut avarus, aut idola-
σθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολά-
tra, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax: ejusmodi nec comedere.
τρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ (π) μηδὲ συνεσθίειν. Τί
enim mihi & eos qui foris judicare? Nónne eos intùs vos judicatis? Eos autem
γάρ (ρ) μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; Τοὺς δὲ
foris Deus judicat. Et auferte malum ex vobis ipsis.
ἔξω ὁ Θεὸς (σ) κρίνει. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

CAP. VI. ς'.

Audet aliquis vestrûm, negotium habens ad alterum, judicari apud
Γ' ΤΟλμᾷ τις (α) ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ
injustos, & non apud Sanctos? Nescitis quoniam Sancti
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; (β) Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι
mundum judicabunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis ju-
τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κρι-
diciis minimis? Nescitis quoniam angelos judicabimus? quanto magis
τηρίων (γ) ἐλαχίστων; Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε
vitalia? Vitalia quidem igitur judicia si habueritis, nihili factos in
βιωτικά; Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν
Ecclesia, illos sedere facite.
τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

MS. A. (α) ἔθνεσιν, ὥστε (β) ἀρθῇ (γ) πράξας. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν (δ) οὕτως (ε) Κυρίου Ἰησοῦ, συναχθέντων (ζ) Ἰησοῦ, Παραδοῦναι (η) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. (θ) Ἐκκαθάρατε τὴν (ι) πάσχα ἡμῶν ἐτύθη (κ) ἑορτάζομεν, (λ) εἰλικρινείας (μ) πόρνοις· Οὐ (ν) καὶ (ξ) ὠφείλετε (ο) Νῦν δὲ (π) μὴ συνεσθίειν. (ρ) μοι τοὺς
(σ) κρίνει. ἐξάρατε Κεφ. ς'. MS. A. (α) ἐξ ὑμῶν, (β) Ἢ οὐκ (γ) ἐλαχίστων; * * * * absunt hic Ver. 3, 4, 5, & 6. Ἤδη μὲν οὖν ἥττημα ὑμῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗ * [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

* [illegible] *

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

* [illegible] * ܘ * [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

CAP. V.

TAndem auditur inter vos scortatio, talis-que scortatio, qualis nec inter Ethnicos nominatur ita ut accipiat filius uxorem patris sui. Et vos superbitis, ac non potiùs sedetis in luctu, ut tollatur è medio vestrûm is qui hoc facinus admisit. Ego quidem absens à vobis corpore, vobis autem proximus spiritu, jam condemnavi ut proximus eum qui hoc perpetrat: Ut in nomine Domini nostri Jesu Christi vos omnes congregemini, & ego vobiscum spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi, Et tradatis hunc Satanæ ad exitium corporis ejus, ut spiritu servetur in die Domini Jesu Christi.

Dominicâ post Resurrectionem. 8.

Indecora est gloriatio vestra, fratres mei. Nescitis quòd paululum fermenti totam conspersionem fermentat? Expurgate à vobis fermentum vetus, ut sitis conspersio nova, sicut estis azymi. Pascha enim nostrum Christus est, qui mactatus est pro nobis. Idcircò festum agamus, non in fermento veteri, nec in fermento malitiæ & amaritudinis, sed in azymo sinceritatis & sanctimoniæ. Scripsi vobis per epistolam, Ne commisceamini cum scortatoribus. Non autem dico cum scortatoribus qui sunt in hoc mundo, aut de oppressoribus, aut de raptoribus, aut cultoribus idolorum: alioquin cogeremini etiam ex mundo exire. Hoc autem quod scripsi vobis; Ne commisceamini, est si sit qui vocetur frater, sitque scortator, aut oppressor, aut cultor idolorum, aut convitiator, aut ebriosus, aut raptor, cum ejusmodi ne panem quidem comedatis. Quid enim ad me attinet judicare extraneos? vos autem eos qui intùs sunt judicate. Cæterùm eos qui foris sunt, Deus judicat: tollite autem sceleratum è medio vestri.

CAP. VI.

Dominicâ sextâ post Pentecosten. 9.

AUdet aliquis vestrûm habens litem cum fratre suo, experiri judicio coram iniquis, non autem coram Sanctis? An nescitis quòd Sancti mundum judicabunt? quòd si per vos mundus judicandus est, nónne digni estis dirimere minuta judicia? Nescitis quòd angelos judicaturi sumus? quantò magis ea quæ sunt seculi hujus? Sed si vobis judicium competit de his quæ sunt mundi, eos qui contempti sunt in Ecclesia, constituite vobis in judicio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፰ ወይሰማዕ : በላእሌክሙ : ዝሙት : ወዝሙትሂ : ዘከመ : ዝኑ : ዘኢይገብሮ :
2 አሕዛብ : ጥቀ : ሀሎአ : ለ : አውሰበ : ብእሲተ : አቡሁ :=፦ ወአንትሙሰ : ንፉ
ኃን : አመ : ሊሳሐውክሙ : ከመ : ይእትት : እምኔክሙ : ዘገብረ : ዘንተ : ግብረ : :=፦
3 ወአንሰ : እንዘ : ሊሀለውኩ : በሥጋየ : ኀቤክሙ : ወመንፈስየሰ : ሀሎ : ምስሌክ
ሙ : ወናሁ : ኮንኩ : ከመዘ : ሀለውኩ : ለዘ : ገብሮ : ለዝንቱ : ግብር : :=፦
4 ኣንገሊጎክሙ : በስመ : እግዚእነ : ሊየሱስ : ወምስለ : መንፈስየ : በኀይለ : እግዚእነ :
ሊየሱስ :==፦

C A P. V.

ET auditur inter vos fornicatio, & fornicatio hujusmodi quam non commiserunt vel Gentiles, quenquam uxorem duxisse uxorem patris sui. Et vos inflati estis? ve nónne luxistis, ut tolleretur de vobis qui fecit hoc opus? Et ego quamvis [ab]sens in corpore meo apud vos, & spiritus meus fuit vobiscum, & ecce sum sicut præsens fuissem ei qui fecit hoc opus: Congregans vos in nomine Domini nostri Jesu, & cum spiritu meo in virtute Domini nostri Jesu,

Versio VULGATA LATINA.

CAP. V.

Omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter Gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat. Et vos inflati estis: & non magis luctum habuistis, ut tollatur de medio vestrûm qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, jam judicavi ut præsens, eum, qui sic operatus est. In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis & meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu, Tradere hujusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini nostri Jesu Christi. Non est bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit? Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ: sed in azymis sinceritatis, & veritatis. Scripsi vobis in epistola; Ne commisceamini fornicariis. Non utique fornicariis hujus mundi, aut avaris, aut rapacibus, aut idolis servientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exiisse. Nunc autem scripsi vobis non commisceri; si is qui frater 11
nominatur, est fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax: cum ejusmodi nec cibum sumere. Quid enim mihi de iis, qui 12
foris sunt, judicare? Nónne de iis, qui intùs sunt, vos judicatis? Nam eos, qui 13
foris sunt, Deus judicabit. Auferte malum ex vobisipsis.

CAP. VI.

Audet aliquis vestrûm habens negotium adversùs alterum, judicari apud ini- 1
quos, & non apud Sanctos? An nescitis quoniam Sancti de hoc mundo judica- 2
bunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis qui de minimis judicetis?
Nescitis quoniam angelos judicabimus? quantò magis secularia? Secularia igi- 3
tur judicia si habueritis: contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad 4
judicandum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الخامس * وبالجملة يسمع ان فيكم زناء * وزناء مثل هذا ما سمي ولا
2 في الامم * ان احدكم يتخذ له امراة ابيه * وانتم مع هذا انتم ساكتون * وما كنتم كالاولى
3 بكم * لتجتاح من بينكم من عمل هذا العمل * واما انا فغائب بجسمي حاضر عندكم بالروح *
4 قد حكمت كحاضر على من فعل هذا * هكذا ان تجمعوا انتم وروحي باسم ربنا يسوع
5 المسيح * مع قوة ربنا يسوع المسيح * وتدفعون هذا نفسه الى الشيطان لهلاك بشريته * لتخلص
6 روحه في يوم ربنا يسوع المسيح * وليست مفاخرتكم جيدة * قراءة السبت المقدس
سحرا * وهو فصل مجموع بعضه من هذه الرسالة * وتمامه من رسالة غلاطية *
7 اما تعلمون ان خميرا قليلة تخمر العجينة كلها * فنظفوا الخمير العتيقة * لتكونوا عجينة
8 جديدة * كما كنتم لا خمير فيكم * لان فصحنا المسيح الذي ذبح من اجلنا * حتى نعيد
ليس بخمير عتيقة * ولا بخمير رذيلة وخبث * لكن بفطير صفاء السذاجة والحق *
9 * الاثنين من الجمعة السابعة بعد العنصرة * قد كتبت اليكم في
10 هذه الرسالة الا تخالطوا الزناة * ولا محالة انني ما عنيت زناة هذا العالم * والمكسبين
والمتغطرسين او عابدي الاصنام * والا اوجب الامر اذا عليكم ان تخرجوا من العالم *
11 * فالان انما كتبت اليكم الا تخالطوا * اذا كان انسان مسمى اخاكم * اما زانيا * واما
مستعظما * او للاصنام عابدا * او شتاما * او سكيرا * او متغطرسا * فمثل هذا لا تاكلوا
12 معه * لانه ما حاجتي ان ادين الذين هم خارج * افلستم انتم تدينون الذين هم داخل *
13 * والله يدين الذين هم خارج * فاقلعوا الخبيث من انفسكم *
1 * الفصل السادس * ايجتري احدكم اذا كان له امر عند رفيقه ان
2 يحاكمه لدى الظلمة * وليس قدام القديسين * او ما تعلمون ان القديسين يدينون
3 العالم * فان كان بكم يدان العالم * فما يليق بكم مجالس القضاة الدنية * اما تعلمون
4 اننا نحن نحكم على ملائكة * فكم اولى بنا نحكم في امور عالمية * وان تكن لكم
اذا مجالس قضاة عالمية * فالمحقورون في الجماعة اجلسوهم قضاتها *

CAP. V.

Præterea omninò auditur esse inter 1
vos fornicatio: & fornicatio hujusmodi ne inter Gentes quidem nominata est, ut quis vestrûm sibi sumat uxorem patris sui. Et vos ad hæc insolescitis, ac non po- 2
tiùs, ut consultius vobis erat, ploràstis ut exterminaretur è medio vestrûm qui facinus hoc perpetravit. Ego quidem ab- 3
sens corpore meo, præsens apud vos spiritu, jam tuli sententiam tanquam præsens, in eum qui talia perpetravit, Hoc 4
pacto: Ut congregemini vos & spiritus meus in nomine Domini nostri Jesu Christi, unà cum potestate Domini nostri Jesu Christi. Et hunccmetipsum tradatis 5
satanæ, ad interitum carnis ejus: ut salvetur spiritus illius in die Domini nostri Jesu Christi. Neque verò glori- 6
atio vestra bona est.

Lectio sabbathi sancti ad Matutinum. Est autem lectio composita partim ex hac epistola, reliquum verò ex epistola ad Galatas.

An nescitis quòd modicum fermentum 7
totam conspersionem fermentat? Expurgate itaque vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, ut eratis infermentati. Nam Pascha nostrum Christus est, qui pro nobis immolatus est: ut festum ce- 8
lebremus non cum fermento veteri, neque cum fermento abominationis & malitiæ, sed cum azymis candoris simplicitatis & veritatis.

Feriâ secundâ hebdomadæ septimæ post Pentecosten.

Scripsi jam vobis in hac epistola, ne 9
commisceamini cum scortatoribus. Et 10
seclusâ quidem fallaciâ, non intelligo scortatores hujus mundi, & opum congestores, & oppressores, aut idolorum cultores: alioquin cogeret vos negotium exire de mundo. Itaque scripsi vobis ne 11
cõmisceamini: cùm aliquis frater vester nominatus fuerit vel scortator, vel divitiis inhians, vel simulachrorum cultor, vel convitiator, vel ebriosus, vel oppressor, cum hujusmodi ne comedatis. Non 12
enim curæ mihi est judicare eos qui foris sunt: nónne vos judicatis eos qui intùs sunt? Deus autem judicat eos qui 13
foris sunt. Extirpate malignum ex vobisipsis.

CAP. VI.

Audéine aliquis vestrûm, cùm nego- 1
tium habet cum socio suo, vocare eum in judicium apud iniquos, & non coram Sanctis? An ignoratis quòd Sancti judi- 2
cant mundum? & si per vos judicatur mundus, dedecent ergò vos subsellia judicum inferiorum. An nescitis quòd nos 3
judicamus angelos? quantò magis igi- 4
tur judicabimus res seculares? Quòd si tamen habeatis subsellia judicii secularia, despectos inter congregationem sedere faciant (i. constituant) judices illorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰይጣን ፡ ከመ ፡ ይሠረው ፡ ሥጋሁ ፡ ወትድኅን ፡ መንፈሱ ፡ በዕለተ ፡
ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ። ሊኮነኬ ፡ ሠናይ ፡ ትዝህርትክሙ ፡ ኢታአምሙ
ከመ ፡ ሕዳጥ ፡ ብሑእ ፡ ከመ ፡ ብዙኅ ፡ ሐሪጸ ፡ ያብሕእ ። እንጽሑ ፡ እን
ብሉእክሙ ፡ ዘትካት ፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ለሐዲስ ፡ ሐሪጽ ፡ እስመ ፡ ዓዲክሙ ፡
እንትሙ ፡ ሊኮኑ ፡ በፋሲክነ ፡ ተቀትለ ፡ ክርስቶስ ። ወይእዜኒ ፡ ግበሩ ፡
፡ ወአኮ ፡ በብሑእ ፡ ብሉይ ፡ ወአኮ ፡ በብሑእ ፡ እኩይ ፡ ዘኃጢአ
ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፍ ፡ ኢትደመሩ ፡ ምስለ ፡ ዘማዊያ
ወአኮ ፡ ዝሙተዝ ፡ ዓለም ፡ ባሕቲቱ ፡ ሀለዉ ፡ ዓዲ ፡ መስተአግላን ፡
፡ ወእለሂ ፡ ያመልኩ ፡ ጣዖተ ። ወይእዜኒ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡
፡ ምስለ ፡ ዘማዊያን ፡ ወእለ ፡ ያጠዐዉ ፡ ወሀያድያን ፡ ወዘማዊያን ፡
፡ ወመስተአግላን ፡ ወምስለ ፡ ዘከመዝ ፡ ኢትትሐወሉ ። ወምንተ ፡
፡ ለዘ ፡ ለፍኣ ፡ እትሐተት ። ወለዘ ፡ ውስጥሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ የሐ
ወበሕቱ ፡ ለእኩቱ ፡ እምላዕሌክሙ ፡ እኩየ ።

፮

ወትትኃበሉ ፡ እንከ ፡ ትትዋቀሡ ፡ በኀበ ፡ ፀአልያን ፡ ለእመቦ ፡ ዘቦ ፡ ተስናን ፡ ምስለ ፡ ቢጹ ፡ ለ
ይትዋቀሡ ፡ በኀበ ፡ ቅዱሳን ፡ ወአኮ ፡ በኀበ ፡ ፀአልያን ፡ ወዐማፂያን ። ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡
ቅዱሳን ፡ ይኴንንዎሙ ፡ ለዓለም ፡ እመሰኬ ፡ አንትሙ ፡ ትኴንንዎሙ ፡ ለዓለም ፡ ኢይደልወክሙ ፡ ትሑት ፡ መኰንን ። ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ መላእክተ ፡ ንቀ ፡ እኴንን ፡
ዘዝ ፡ ዓለም ። ወለእመቦ ፡ ዘቦ ፡ ተስናኒዝ ፡ ዓለም ፡ ቢጹ ፡ ትሑታን ፡ ዘቤተ ፡
ክርስቲያን ፡ ዘአንበሩ ፡ ሎሙ ፡ ይስምዕዎሙ ።

Tradere eum satanæ, ut intereat corpus ejus, & servetur spiritus ejus in die 5
adventûs Domini nostri Jesu. Non fuit igitur bona gloriatio vestra: nescitis- 6
ne quòd modicum fermentum quàm multam farinam fermentat? Expurgate igi- 7
tur fermentum vestrum antiquum, ut sitis in novam farinam, quia adhuc crudi estis: nónne pro Pascha nostra occisus est Christus? Et nunc quidem faci- 8
te festum vestrum, & non in fermento veteri, & non in fermento malo iniquitatis. Scripsi vobis in epistola, ne commisceamini cum scortatoribus. Et non 9
loquor de fornicatione hujus mundi solummodò: sunt prætereà avari, & rapa- 10
ces, & idololatræ. Et nunc scripsi vobis ne comisceamini cum scortatoribus, 11
& qui idololatræ sunt, & rapaces, & scortatores, & ebriosi, & avari, etiam cum ejusmodi ne communicetis. Et quid tangit me extraneum ut judicem? 12
Et eum qui intùs est, Dominus judicabit eum: sed tollite à vobis malum. 13

CAP. VI.

Et audetis igitur contendere apud inhonestos? si quis sit qui habet litem cum 1
fratre suo, contendant apud Sanctos, & non apud inhonestos & iniquos. Nesci- 2
tisne quòd Sancti judicaturi sunt mundum? si igitur vos judicaturi estis mundum, non convenit vobis inferior judex. Nescitisne quòd vel angelos judicabo, 3
multò magis quæ sunt hujus mundi? Et si quis fuerit qui habet causam hujus 4
mundi, fratribus inferioribus ecclesiarum quos præposuerunt, iis auscultent.

Ad verecundiam vobis dico. Sic non est in vobis sapiens neque unus, qui pos-
5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως οὐκ ἔστι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνή-
sit dijudicare inter fratrem suum? Sed frater cum fra-
6 σεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελ-
tre judicatur, & hoc apud infideles. Jam quidem igitur omninò delictum in vobis
7 φοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ἐν ὑμῖν
est, quòd judicia habetis cum vobisipsis. Propter quid non magis injuriam accipitis?
ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε;
Propter quid non magis damnum accipitis? Sed vos injuriam facitis & damno afficitis,
8 διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε,
& hæc fratres? An nescitis quia injusti regnum Dei non
9 καὶ (δ) ταῦτα ἀδελφούς; Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι (ε) βασιλείαν Θεοῦ οὐ
possidebunt? Ne errate: Neque fornicarii, neque idololatræ, Neque adul-
10 κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, Οὔτε μοι-
teri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari,
χοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται,
neque ebriosi, non conviciatores, non rapaces, regnum Dei non posside-
(ζ) οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν (η) Θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
bunt. Et hæc quidam eratis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed
11 σι. Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, (θ) ἀλλ'
justificati estis in nomine Domini Jesu, & in Spiritu Dei
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ
nostri. Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: omnia mihi licent,
12 ἡμῶν. Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν,
sed non ego redigar potestate sub quoquam. Esca ventri, &
13 ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ
venter escis: at Deus & hunc & has destruet. At
κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ
corpus non fornicationi, sed Domino: & Dominus corpori. At
14 σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ· καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι. Ὁ δὲ
Deus & Dominum suscitavit, & nos suscitabit per virtutem suam.
Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 Ne-scitis, quoniam corpora vestra membra Christi sunt? Tollens ergò mem-
Οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα (ι) ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέ-
bra Christi, faciam meretricis membra? Ne fiat. An nescitis quoniam
λη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι
16 agglutinatus meretrici, unum corpus est? Erunt enim, inquit, duo in
ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται (κ) γάρ, φησιν, οἱ δύο εἰς
17 carnem unam. At agglutinatus Domino, unus spiritus est. Fugite forni-
σάρκα μίαν. Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι. Φεύγετε τὴν πορ-
18 cationem. Omne peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus
νείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός
est: at fornicans, in proprium corpus peccat. An nescitis, quoniam
ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι
19 corpus vestrum, templum qui in vobis sancti Spiritûs est, quem habetis à
(λ) τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ
Deo, & non estis vestri? Empti estis enim pretio. Glorificate jam
20 Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. Δοξάσατε δὴ
Deum in corpore vestro, & in spiritu vestro, quæ sunt
τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι (μ) ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι
Dei.
τοῦ Θεοῦ.

CAP. VII. ζ.

De autem quibus scripsistis mihi; Pulchrum homini mulierem non tangere.
Δ' Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, Καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι,
2 Propter autem fornicationes unusquisque suam uxorem habeat: & unaquæque
Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη
proprium virum habeat.
τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.

MS. A. (δ) τοῦτο (ε) Θεοῦ βασιλείαν (ζ) οὐ μέθυσοι, (η) Θεοῦ κληρονομήσουσιν. (θ) ἀλλὰ (ι) ὑμῶν (κ) γὰρ οἱ (λ) τὰ σώματα (μ) ὑμῶν. Περὶ δὲ ὧν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

1 [illegible]

Ad erubescentiam quidem dico vobis. Adeò non est inter vos sapiens ne unus quidem, qui possit componere fratrem cum fratre ipsius? Imò frater cum fratre suo litigat, atque adeò coram infidelibus. Jam itaque vosmetipsi culpæ obnoxii estis, quòd lites habetis inter vos invicem. Cur enim injuriam non patimini? & cur damnum non sustinetis? Sed vos infertis injuriam, damnóque afficitis vel fratres vestros. An nescitis quòd iniqui regnum Dei hæreditate possessuri non sunt? Ne erraveritis: neque scortatores, neque cultores idolorum, neque adulteri, neque corrupti, neque qui concumbunt cum masculis, Neque oppressores, neque fures, neque ebriosi, neque maledici, neque raptores, hi regnum Dei hæreditate non possidebunt. Et hæc quidem fuerunt in aliquibus vestrûm: sed abluti estis, & sanctificati estis, & justificati estis per nomen Domini nostri Jesu Christi, & per Spiritum Dei nostri.

Primâ feriâ, quintâ Jejunii. 10.

Omnia mihi licent, at non omnia conducunt mihi. Omnia mihi licent, sed mei nemo dominabitur. Cibus ventris, & venter cibi: Deus autem utrumque abolebit. Porrò corpus non scortationi, sed Domino nostro, & Dominus noster corpori. Deus autem & Dominum nostrum suscitavit, & nos suscitabit per virtutem suam. Nescitis corpora vestra membra esse Christi? tollentes membrum Christi, faciemus illud membrum scorti? Absit. An nescitis eum qui se adjungit scorto, unum fieri corpus? Siquidem dictum est; Erunt ambo unum corpus. Qui autem sese adjungit Domino nostro, fit cum eo unus spiritus. Fugite scortationem. Nam omne peccatum quod fecerit homo, extra corpus ipsius est: qui verò scortatur, in proprium corpus peccat. An nescitis corpus vestrum esse templum Spiritûs sanctitatis qui habitat in vobis, quem accepistis à Deo? nec estis vestri juris: Empti enim estis pretio. Glorificate itaque Deum corpore vestro & spiritu vestro, quæ quidem sunt Dei.

CAP. VII.

Feriâ quintâ, jejunii primâ. 11

Porrò de quibus scripsistis mihi: Bonum est homini ad mulierem non accedere. Veruntamen propter scortationem quisq; uxorem suam teneat, & uxor virum suum teneat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዝኒ፡ ዘእብለክሙ፡ ከመ፡ ትኅፈሩ ዎሙ፡ ከመ፡ዝኑ፡ አልቦ፡ ጠቢበ፡እምውስቴትክሙ፡
6 ዘይክል፡ዐሪቀ፡ምስለ፡ ቢጹ፡ብእሴ፡፡=፡ ወዓዲ፡ እኅው፡ ምስለ፡ አኅዊሁ፡ ታስተስእኑ፡
7 ወትትገአዙ፡ በኀበ፡ አረሚ፡፡=፡ አእምሩ፡ እንከ፡ለእመ፡ ከመ፡ ገአዘ፡ ወተሰናኒ፡
ብክሙ፡ ወደለክሙ፡ ገበርክሙ፡ ኃጢአተ፡ ወጌጋየ፡ይከውንክሙ፡ ለምንትኑ፡ ኢትትገፉ
8 ዑ፡ወለምንትኑ፡ኢትትሀየዱ፡=፡ ወዓዲ፡ አንትሙ፡ ትገፍዑ፡ ወተሀይዱ፡ ወከመዝኑ፡ት
9 ኤብሱ፡ላዕለ፡ ቢጽክሙ፡፡=፡ ኢታአምሩኑ፡ ከመ፡ዓማፂያን፡ ኢይሬእይዋ፡ ለመንግሥ
ተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኢያስሕቱክሙ፡ ኢዘማውያን፡ ወኢ ለለ፡ የሐውርዎሙ፡ ወኢ
እለ፡ የሐውሩ፡=፡

Et hoc quod vobis dico, ut pudeat vos: itáne? nónne est sapiens ex vobis qui potest pacificare cum fratre suo virum? Et adhuc fratres cum fratribus eorum litigant & contendunt apud gentes. Scitote igitur si hujusmodi litem & controversiam habetis, adhuc facitis peccatum, & iniquitas inest vobis: quare non sustinetis injuriam, & quare non patimini rapinam? Et vos adhuc opprimitis & rapitis, & siccine peccatis contra fratres vestros? Nescitisne quòd iniqui non videbunt regnum Dei? ne seducant vos: neque scortatores, neque euntes ad idola, *neque euntes* ad alterius viri uxorem,

Versio VULGATA LATINA.

5 Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui
6 possit judicare inter fratrem suum? Sed frater cum fratre judicio conten-
7 dit: & hoc apud infideles? Jam quidem omninò delictum est in vobis,
quòd judicia habetis inter vos. Quarè non magìs injuriam accipitis?
8 quarè non magìs fraudem patimini? Sed vos injuriam facitis, & frau-
9 datis: & hoc fratribus. An nescitis quia iniqui regnum Dei non pos-
sidebunt? Nolite errare: Neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adul-
10 teri, Neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari,
11 neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces, regnum Dei possidebunt. Et
hæc quidam fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis, in
12 nomine Domini nostri Jesu Christi, & in Spiritu Dei nostri. Omnia mihi li-
cent, sed non omnia expediunt: Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar
13 potestate. Esca ventri, & venter escis: Deus autem & hunc, & has destruet:
14 corpus autem non fornicationi, sed Domino: & Dominus corpori. Deus ve-
rò & Dominum suscitavit: & nos suscitabit per virtutem suam. Nescitis quo-
niam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergò membra Christi, faci- 15
am membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici,
unum corpus efficitur? Erunt enim (inquit) duo in carne una. Qui autem 16
adhæret Domino, unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne peccatum, 17
quodcunque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus su-
um peccat. An nescitis quoniam membra vestra, templum sunt Spiritûs sancti, 18
qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri? Empti enim estis pre-
tio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro. 19
20

CAP. VII.

De quibus autem scripsistis mihi: Bonum est homini mulierem non tangere: 1
Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, & unaquæque 2
suum virum habeat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * لتخجيل لكم اقول هذا. هكذا ليس فيكم ولا حكيم واحد يستطيع ان يفصل الحكم
6 بين الرجل واخيه * بل يحاكم الاخ مع اخيه. وذلك بحضرة الكافرين * ان هذا اذا بالجملة
7 لمنقصة سالفة لكم. انكم لكم حكومات مع انفسكم. ولم لا تظلمون اكثر. ولم لا تخسرون
8 اجدر * بل انتم تظلمون وتخسرون. وهذه تقصدون بها اخوتكم * اوما قد علمتم ان
9 الظالمين ما يرثون ملكوت الله. لا تضلوا فان ملكوت الله ما يرثه لا الزناة. ولا عبدة الاصنام.
10 ولا الفساق. ولا الذين يولعون بالة نسلهم. ولا المضاجعون الذكور * ولا الحاسدون. ولا
11 اللصوص. ولا السكيرون ولا الشتامون. ولا المغتصبون * فقد كنتم قوما تتصرفون في هذه.
لكنكم قد اغتسلتم. لكن قد تقدستم. بل قد زكيتم باسم الرب يسوع وروح الاهنا.
12 الاحد الذي قبل مرفع اللحم المعروف بالابن الشاطر. * الاشياء كلها مطلقة لي. لكن
13 ليست كلها توافقني. كل شي حلال لي. لكني انا ما يتسلط علي شي * الاغذية للجوف. والجوف
14 للاطعمة. والله يبطله ويبطلها. والجسد ليس هو للزنا. لكن للرب. والرب للجسم * والله
15 اقام الرب. وسيقيمنا بقدرته * اما تعلمون ان اجسادكم هي اعضاء المسيح. افاخذ اذا اعضاء
16 المسيح. واجعلها اعضاء زانية. حاشا * اما تعلمون ان من يلاصق الزانية هو جسدا واحدا.
17 18 لانه قال ان الاثنين يكونان بجسد واحد * ومن يلاصق الرب هو روح واحد * اهربوا من
الزنا. فان كل خطية يعملها الانسان مهما كانت فهي خارج جسده. ومن يزني فانما يخطي
19 الى جسده * اوما قد علمتم ان جسمكم هو هيكل روح القدس الذي فيكم. الذي هو لكم
20 من الله. ولستم لانفسكم * لانكم قد اشتريتم بثمن. * الثلثا من السبة السابعة
بعد العنصرة. فمجدوا الله بجسمكم وبروحكم اللذين هما لله. تم

الفصل السابع.

1 2 * فاما الجواب عن الخطوب التي كتبتموني بها. فجيد للانسان الا يلمس امراة * ومن اجل
تكاثر الزنا فليكن لكل احد امراته. وليكن لكل امراة رجلها.

Ad ruborem vestrum hoc dico. Adeò non 5
est inter vos sapiens, ne unus quidem,
qui litem dirimere possit inter virum &
fratrem ejus? Sed frater cum fratre suo 6
litigat, idque in præsentia infidelium.
Hoc itaque omninò, præterito vobis est 7
vitio, lites habere inter vosipsos. Et cur
non patimini potiùs oppressionem? & cur
non potiùs damnum accipitis? Imò vos 8
opprimitis, & damnum infertis, hisque
fratres vestros invaditis. An nondum 9
nôstis injustos non esse regnum Dei hære-
ditate consecuturos? Ne erretis: nam
regnum Dei hæreditariò non possidebunt,
neque scortatores, neque idolorum culto-
res, neq; adulteri, neq; qui se dedunt va-
sis suis genitalibus, neque cum masculis
concumbentes, Neque avari, neque fures, 10
neque ebriosi neq; convitiatores, neq; op-
pressores. Eratis quidem homines qui in 11
his vos exercebatis: sed jam abluti estis,
sed jam sanctificati estis, sed jam justifi-
cati estis per nomen Domini Jesu, &
Spiritum Dei nostri.

Dominicâ quæ præcedit geniales carniũ dies, quæ appellatur Dominica filii Insolentis. (*i. Prodigi.*)

Res omnes sunt mihi liberæ, sed non 12
omnes mihi conducunt: res quælibet est
mihi licita, sed mihi nulla res domina-
bitur. Alimenta ventri, & venter cibis: 13
Deus autem hunc abolebit, & illa obli-
terabit. Corpus verò non est stupro, sed
Domino, & Dominus corpori. Deus au- 14
tem Dominum suscitavit, & nos suscita-
bit per potentiam suam. An nescitis quòd 15
corpora vestra membra sunt Christi? num
igitur tollam membra Christi, faciamque
illa scorti membra? Absit. An ignora- 16
tis quòd qui meretrici se conjungit,
unum est corpus? Ipse enim dixit; Erit
uterque caro una. At qui Domino se 17
adjungit, unus est spiritus. Fugite scor- 18
tationem. Omne enim peccatum quod
homo committit, quodcunq; illud fuerit,
extra corpus ejus est: at qui scortatur,
in proprium corpus peccat. An nescitis 19
quòd corpus vestrum templum est Spiri-
tûs sancti qui in vobis est, quem habetis
à Deo: & non estis vestri juris, Quan- 20
doquidem empti jam estis pretio?

Feriâ tertiâ hebdomadæ septimæ post Pentecosten.

Itaque glorificate Deum corpore vestro, & spiritu vestro, quorum uterque Dei est. Hactenus.

CAP. VII.

Cæterùm responsum ut reddam 1
sermonibus quos ad me scripsistis, Bonum
est homini mulierem non attingere. At 2
propter multiplicitatem fornicationis,
suam quisque uxorem habeat, & suum
quæque mulier habeat virum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወሊሰረቃን ፡ ወሊመስተአግለን ፡ ወሊሰታይያን ፡ ወሊፀአልያን ፡ ወሊሀያድያን ፡
11 ለይረእይዋ ፡ ለመንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ። እሉ ፡ እንከ ፡ ሙኑ ፡ እሙንቱ ፡
እለሰ ፡ ተኀፅቡኒ ፡ ወተቀደሱኒ ፡ ወጸድቁኒ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
ስቶስ ፡ ወበመንፈሱ ፡ ለአምላክነ ። ኵሉ ፡ ይከውነነ ፡ ወኵሉሰ ፡ አኮ ፡ ረቲዕ ፡
12 ኵሉ ፡ ይከውነኒ ፡ ወአንሰ ፡ ኢይሜብል ፡ ወሳዕለ ፡ መኑሂ ። ከርሥ ፡ ለመብልዕ ፡
13 መብልዕ ፡ ለከርሥ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ ይስዕሮሙ ፡ ለክልኤሆሙ ። ወሥጋክሙኒ ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ወአኮ ፡ ለዝሙት ፡ ወእግዚአብሔርኒ ፡ ለሥጋክሙ ። እግዚ
14 አብሔር ፡ ዘአንሥአ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡ ያነሥአነ ፡ ኪያነኒ ፡ በኀይ
15 ሉ ። ወኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ አባለ ፡ ለክርስቶስ ፡ ሥጋክሙ ። ወእምድኅረ ፡
ነሣእክሙ ፡ እንከ ፡ አባለ ፡ ለክርስቶስ ፡ ትሬስዩኑ ፡ እንከ ፡ አባለ ፡ ዘማ ፡ ሐሰ ።
16 ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ዘተለወ ፡ ለዘማ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ሀሎ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡
17 ይኩኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ለአሐዱ ፡ ሥጋ ። ወዘሰ ፡ ተለወ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በሕ
18 ገ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሀሎ ። ጕየዩ ፡ እምዝሙት ። ኵሉ ፡ ዘኀጢአተ ፡ ይገብር ፡
ሰብእ ፡ እምአፍአ ፡ በሥጋሁ ፡ ይገብር ፡ ወዘሰ ፡ ይዜሙ ፡ በሥጋሁ ፡ ይኤብስ ። ኢ
19 ታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ማኅደረ ፡ ለመንፈስ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡ ዘወሀበ ፡ ወሀበ
ክሙ ፡ ወኢኮነ ፡ ዘዚአክሙ ። 20 በሤጥ ፡ ተሣየጠክሙ ፡ ሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
በሥጋክሙ ።
1 ወበእንተሰ ፡ ዘጸሐፍክሙ ፡ ሊተ ፡ ይኄይስ ፡ ለብእሲ ፡ ኢቀሪበ ፡ አንስት ። ወከ
2 መ ፡ ኢትዘምዉ ፡ ኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ይንበር ፡ በብእሲቱ ፡ ወኵሉ ፡ ብእሲት ፡ ትን
በር ፡ በምታ ።

Neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque convitiatores, neque rapaces, vi- 10
debunt regnum Dei. Hi igitur quinam sunt? hi sunt quidem qui abluti sunt 11
& sanctificati sunt, & justificati sunt etiam in nomine Domini nostri Jesu Chri-
sti, & in Spiritu Dei nostri. Omnia licent nobis, & omnia non expediunt: omnia 12
licent mihi, & ego non præfectus ero super aliquem. Venter escæ, & esca ventri, 13
& Deus destruet ambo: & corpus vestrum Deo, & non scortationi, & Deus qui-
dem corpori vestro. Deus qui suscitavit Jesum Christum Dominum nostrum, sus- 14
citabit nos etiam in potestate sua. Et nescitisne quòd membra Christi sunt cor- 15
pora vestra? & postquam susceperitis igitur membra Christi, facietisne membra me-
retricis? absit. Nescitisne quòd qui adhæret scorto, in lege carnis existit, quia 16
sic dixit; Fiant ambo in unam carnem. Et qui adhæret Deo, in lege spi- 17
ritûs sancti existit. Fugite à scortatione: omne peccatum quod facit homo ad 18
extra, in corpore suo facit: & qui fornicatur, in corpore suo peccat. Nescitis- 19
ne quòd habitaculum spiritûs Dei estis, quem dedit vobis, & non fuit vester.
Cum pretio empti estis: glorificate Deum in corpore vestro. 20

CAP. VII.

Et de quibus scripsistis mihi: potius esset homini non accedere ad mulierem. Et 1
ut non fornicemini, quisque homo habitet cum uxore sua, & quæque mulier 2
habitet cum viro suo.

Uxori vir *debitam* *benevolentiam* reddat: similiter autem &
3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν (α) ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ
uxor viro. Mulier *proprii* corporis non habet potestatem, sed vir:
4 ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ·
Similiter autem & vir *proprii* corporis non habet potestatem, sed mulier. *Ne*
5 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. Μὴ
fraudate *alii alios*, *si non quid* ex consensu ad tempus, ut vacetis
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα (β) σχολάζητε
jejunio & orationi, & iterùm in idipsum *conveniatis*: *ut* ne
τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ (γ) συνέρχησθε· ἵνα μὴ
tentet vos satanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundùm
6 πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
indulgentiam, non secundùm imperium. Volo enim omnes homines esse sicut &
7 συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. Θέλω (δ) γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ
meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, *hic* quidem sic,
ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον (ε) χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, (ζ) ὃς μὲν οὕτως,
ille verò sic. Dico autem non nuptis & viduis; Bonum illis est, si
8 ὃς δὲ οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, (η) Καλὸν αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν
maneant sicut & ego. Si *verò* non se continent, nubant: melius enim est
9 μείνωσιν ὡς κἀγώ. Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι
nubere, quàm uri. *At* matrimonio junctis præcipio, non ego, sed
10 (θ) γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ'
Dominus, Uxorem à viro non discedere. Si *verò* & discesserit,
11 ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ (ι) χωρισθῆναι. Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ,
maneat *innupta*, aut viro *reconcilietur*: Et virum uxorem non *dimittere*.
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
At cæteris ego dico, non Dominus; Si quis frater uxorem habet
12 Τοῖς δὲ λοιποῖς (κ) ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος, Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει

infidelem, & hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam. Et mulier
ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. Καὶ γυνὴ 13
siqua habet virum infidelem, & *ipse* consentit habitare cum illa, non dimittat
ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ (λ) αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω
eum. Sanctificatus est enim vir infidelis in *uxore*, & sanctificata est
(μ) αὐτόν. Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται 14
mulier infidelis in *viro*: alioquin *nati* vestri immundi *sunt*: nunc
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος (ν) ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι· νῦν
autem sancti sunt. Si *verò* infidelis discedit, discedat: non servituti subjectus est
δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται 15
frater aut soror in hujusmodi: in autem pace vocavit *nos*
ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν (ξ) ἡμᾶς
Deus. *Quid* enim scis, mulier, si virum *servabis*? aut *quid* scis, vir, si
ὁ Θεός. Τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; (ο) ἢ τί οἶδας ἄνερ, εἰ 16
mulierem *servabis*? Si *non* unicuique sicut *partitus est* *Deus*, unumquemque sicut
τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ μὴ ἑκάστῳ (π) ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς, ἕκαστον ὡς 17
vocavit *Dominus*, ita ambulet: & sic in Ecclesiis omnibus *constituo*.
κέκληκεν (ρ) ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις δια-
stituo. Circumcisus aliquis vocatus est? non adducat præputiū. In præputio
τάσσομαι. Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστίᾳ 18
aliquis vocatus est? non circumcidatur. Circumcisio nihil est, & præputium
(σ) τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω. Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία 19
nihil est: sed observatio mandatorum Dei. Unusquisque in vocatione, qua
οὐδέν ἐστιν· ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ 20
vocatus est, in ea permaneat. Servus vocatus es? non tibi sit curæ: sed
ἐκλήθη, (τ) ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ 21
& potes liber fieri, magis utere.
καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

ΚΕΦ. Ζ'. MS. A. (α) ὀφειλὴν ἀποδιδότω· ὁμοίως καὶ (β) σχολάσητε τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν (γ) ἦτε· ἵνα (δ) δὲ πάντας (ε) ἔχει χάρισμα (ζ) ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ (η) Ὅτι καλὸν αὐτοῖς ἐὰν (θ) γαμεῖν (ι) χωρίζεσθαι. (κ) λέγω ἐγώ, (λ) οὗτος (μ) τὸν ἄνδρα. (ν) ἐν τ· · · · φῷ· ἐπεὶ ἄρα (ξ) ὑμᾶς (ο) εἰ τί (π) ὡς ὁ Κύριος ἐμέρισεν, (ρ) ὁ Θεὸς, οὕτως (σ) κέκληταί τις; (τ) ἐν τούτῳ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Et vir uxori suæ dilectionem debitam reddat: ita etiam ipsa uxor marito suo. Uxor jus non habet corporis sui, sed maritus ejus: similiter & vir non habet jus proprii corporis, sed uxor ipsius. Ne itaque fraudetis vos invicem, nisi quum ambo consenseritis ad tempus, ut vos occupetis jejunio & oratione: & rursum ad idem negotium revertimini, ne tentet vos Satanas propter concupiscentiam corporis vestri. Hoc autem dico tanquam infirmis, non ex præcepto. Siquidem ego velim omnes homines esse mei instar in puritate. Sed unicuique donum datum est à Deo, quidam sic, & quidam sic. Dico autem iis qui non habent uxores, & viduis, satius esse si permaneant ut ego. Quòd si se non continent, matrimonio jungantur. Longè enim satius est uxorem ducere, quàm uri cupiditate. Iis autem qui habent uxores, præcipio non ego, sed Dominus meus, Uxor à marito suo non separetur. Quòd si separata fuerit, maneat sine viro, aut cum marito suo in gratiam redeat: & vir uxorem suam ne dimittat. Cæteris autem dico ego, non Dominus meus, Si est frater qui habeat uxorem infidelem, & ipsa voluerit habitare cum eo, ne dimittat eam. Mulier verò quæ habet maritum infidelem, & ipse velit habitare cum ea, ne dimittat maritum suum. Sanctificatus est enim vir ille infidelis per uxorem fidelem: & sanctificata est illa infidelis per virum fidelem. Alioquin liberi eorum impuri sunt: nunc autem mundi sunt. Quòd si incredulus discedit, discedat. Non est servituti mancipatus frater aut soror in hujusmodi: ad pacem quidem vocavit nos Deus. Qui enim scis mulier, si maritum tuum es servatura? aut tu vir, nôsti num uxorem tuam servabis? Sed unusquisque ut ipsi partitus est Dominus, & unusquisque ut eum vocavit Deus, ita ambulet: atque adeò omnibus Ecclesiis sic præcipio. Siquis dum esset circumcisus vocatus est, ne revertatur ad præputium. Quòd si in præputio vocatus est, ne circumcidatur. Circumcisio enim nihil est, nec etiam præputium; sed observationes mandatorum Dei. Unusquisque in ea vocatione, in qua vocatus est, permaneat. Si servus vocatus fueris, non sit tibi curæ: quinetiam si potes in libertatem vindicari, elige tibi ut servias.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ለብእሲትኒ፡ ዘበ፡ ርትዕ፡ ይግበር፡ ለቲ፡ ምታ፡ ወከማሁ፡ ብእሲትኒ፡ ለምታ፡፡ ወብእ
4 ሲትኒ፡ ሊኮነት፡ ብውሕተ፡ ላዕለ፡ ርእሳ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ ለምታ፡፡ ወከማሁ፡ ብእሲኒ፡
5 ሊኮነ፡ ብውሕተ፡ ላዕለ፡ ርእሱ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ ለብእሲቱ፡፡ ወበእንተዝ፡ ኢትትረሐ
ቁ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በዘ፡ ተባዋሕክሙ፡ በዕድሜሁ፡ ከመ፡ ትትረከቡ፡ ለጸሎትክሙ፡
ኅዕበ፡ ተሀልዉ፡ ኅቡረ፡ ከመ፡ ኢያስሕትክሙ፡ ሰይጣን፡፡ እስመ፡ ድኩም፡ ቱሠሕተ፡
6 ነፍስትክሙ፡፡ ወዘኒ፡ ዘእብለክሙ፡ ለምክሬክሙ፡ ወአኮ፡ ዘእኤዝዘክሙ፡፡ እስ
7 መ፡ እፈቅድ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ይኩን፡ ከማየ፡ ወባሕቱ፡ ለኵሉ፡ በዘ፡ እግዚአብሔር፡ ሠርዖ፡
8 ይሃሉ፡ በዘከመዝ፡ ግዕዙ፡ ወቦ፡ ዘካልእ፡ ግዕዙ፡፡ ወባሕቱ፡ እብሎን፡ ለመዐስብ፡ ወ
ለመበለትኒ፡ ይኄይሶን፡ ለእመ፡ ነበራ፡ ከማየ፡፡

Mulieri quod fuerit æquum faciat vir, & similiter mulier viro suo. Et mulieri non est potestas super seipsam, sed tantùm viro suo: & similiter, viro non est potestas super seipsum, sed tantùm uxori suæ. Et propterea ne elongemini nisi solummodò mutuâ permissione ad tempus, ut vacetis orationibus vestris, & iterùm estote simul, ne seducat vos satanas: quia infirmitas obnoxia facit corpora vestra. Et hoc quod dico vobis, consilium do vobis, & non quod præcipiam vobis. Quis vellem omnes homines esse ut ipse sum: veruntamen unusquisque in eo quod Deus destinavit ei, permaneat: est qui hujusmodi, & est qui alteriusmodi. Sed dico ancillis & viduis, Melius est iis si manserint sicut ego.

Versio VULGATA LATINA.

3 Uxori vir debitum reddat : similiter autem & uxor viro. Mulier sui corporis
4 potestatem non habet, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non
5 habet, sed mulier. Nolite fraudare invicèm, nisi fortè ex consensu ad tem-
pus, ut vacetis orationi : & iterùm revertimini in idipsum, ne tentet vos sa-
6 tanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundùm indulgenti-
7 am, non secundùm imperium. Volo enim omnes vos esse sicut meipsum : sed
unusquisque proprium donum habet ex Deo : alius quidem sic, alius verò sic.
8 Dico autem non nuptis, & viduis; Bonum est illis si sic permaneant, sicut &
9 ego. Quòd si non se continent, nubant. Melius est enim nubere, quàm uri.
10 Iis autem, qui matrimonio juncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, Uxo-
11 rem à viro non discedere : Quòd si discesserit, manere innuptam, aut viro
12 suo reconciliari. Et vir uxorem non dimittat. Nam cæteris ego dico, non
Dominus. Si quis frater uxorem habet infidelem, & hæc consentit habitare
cum illo, non dimittat illam. Et si qua mulier fidelis habet virum infide- 13
lem, & hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum : Sanctificatus est 14
enim vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per vi-
rum fidelem : alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.
Quòd si infidelis discedit, discedat : non enim servituti subjectus est frater 15
aut soror in hujusmodi : in pace autem vocavit nos Deus. Undè enim scis, 16
mulier, si virum salvum facies ? aut unde scis, vir, si mulierem salvam facies ?
Nisi unicuique sicut divisit Dominus, unumquemque sicut vocavit Deus, ita am- 17
bulet, & sicut in omnibus ecclesiis doceo. Circumcisus aliquis vocatus est ? non 18
adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est ? non circumcidatur. Cir- 19
cumcisio nihil est, & præputium nihil est : sed observatio mandatorum Dei.
Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Servus vocatus 20
es ? non sit tibi curæ : sed & si potes fieri liber, magis utere. 21

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وليقض الرجل للامراه المحبة الواجبة لها عليه * وكذلك الامراه فلتوف الرجل المودة
4 الواجبة عليها * فالامراه لا سلطان لها على جسمها * بل الرجل يتسلط عليه * وكذلك الرجل
5 لا سلطان له على جسده * لكن الامراه لها السلطان عليه * لا يعوز احدكم الاخر من
ذاته * الا ان يكن ذلك عن موافقة الي وقت ما * لتتباشروا الصوم والصلاة * ثم تكونون ايضا
6 متفقين * لئلا يمتحنكم الشيطان لموضع اسرافكم * وهذا انما اذكره عن جهة المسامحة لا على
7 سبيل الامر * لانني اشا الناس كلهم ان يكونوا كما انا * لكن كل احد له من الله موهبة تخصه *
8 احد هكذا * واخر كذلك * واقول لمن لا يتزوج وللارامل ان جيدا هو لهم ان يلبثوا كما
9 10 انا * فان لم يمسكوا ذاتهم فليتزوجوا * لان التزويج لهم افضل من التحرق * واوصي الذين
11 قد تزوجوا * لست انا لكن الرب * الا تفارق الامراه رجلها * وان فارقته فلتلبث غير
12 مزوجة * او فلتصالح رجلها * ولا يترك الرجل امراته * والباقي اقول انا ليس الرب *
* الاربعا من الجمعة السابعة بعد العنصرة * اي اخ كانت له امراه لم
13 تومن وترتضي هي ان تسكن معه فلا يصرفها * تم * وايه امراه كان لها رجل لم يومن
14 ويرتضي هو ان يسكن معها * فلا تسرحه * فان الرجل الذي لم يومن فقد تقدس
بالامراه * والامراه التي لم تومن فقد تقدست بالرجل * والا فاولادكم نجسون هم * ولكنهم
15 قديسون * وان فارق الكافر فليفارق * فلن يستعبد الاخ والاخت لمثل هولاء * وانما دعانا الله
16 الي السلامة * ومن اين تعلمين ايها الامراه ان خلصت رجلك * او من اين تعلم ايها
17 الرجل ان خلصت امراتك * الا ان كل احد كما قد قسم الله له * وكذلك وكما قد دعاه
18 الرب كذلك فليسير * هكذا ارتب في الكنايس كلها * قد دعي انسان مختون فلا يجلب
19 دعي ذو غلفة فلا يختتن * فالختانة ليست شيا * ولا الغلفة شيا * بل الشي النافع حفظ
20 21 وصايا الله * فليلبث كل احد في الدعوة التي دعي فيها * ادعيت عبدا فلا تحفل بذلك
بل وان امكنك ان تصير حرا فاولي بذلك ان تستعمل العبودية *

Vir persolvat uxori debitam ipsi dilectionem, & similiter uxor viro debitum persolvat amorem. 3
Uxor proprii corporis jus non habet, sed maritus potestatem habet in illud : similiter & vir potestatem non habet in corpus suum, sed uxor potestatem habet in illud. 4
Nequis vestrûm alteri deneget copiam sui, nisi fuerit id ex consensu ad tempus aliquantum, ut insisteris jejunio & orationi : deinde sitis rursum concordes, ne tentet vos satana ob causam intemperantiæ vestræ. 5
Hoc autem memoro per modum indulgentiæ, non per modum præcepti. 6
Volo enim omnes homines esse ut ipse sum : sed unusquisque donum habet à Deo sibi peculiare ; unus sic, alius verò sic. 7
Dico etiam his qui non nubunt, & viduis, Bonum est eis permanere ut ego sum. 8
Quòd si non continent sese, nubant : quia conjugium istis consultius quidem est, quàm incendium. 9
Præcipio autem iis qui jam nupserunt, non ego, sed Dominus, ut uxor non separet se à viro suo : 10
Et si separet se ab illo, maneat innupta, aut viro suo reconcilietur : Et ne deserat vir uxorem suam. 11
Cætera dico ego, non Dominus, 12

Feriâ quartâ hebdomadæ septimæ post Pentecosten.

Quicunque frater habet uxorem quæ nondum credidit, & hæc consentit habitare cum illo, ne dimittat eam.
Hucusque. *Et quæcunque uxor habet maritum qui nondum credidit, isque consentit habitare cum illa, ne amandet eum.* 13
Maritus enim qui non credidit, jam sanctificatus est per uxorem : & uxor quæ non credidit, sanctificata jam est per maritum. Alioqui liberi vestri impuri essent, attamen sancti sunt. 14
Quòd si incredulus separet sese, separetur : neque enim servitute subjicitur frater & soror hisce similibus : & quidem vocavit nos Deus ad pacem. 15
Et unde scis ô uxor, an maritum tuum sis servatura? Aut unde nôsti ô vir, an uxorem tuam sis servaturus? 16
Verùm unusquisque prout partitus est illi Deus, atque ita quemadmodum vocavit eum Dominus, sic incedat. Hoc modo in ecclesiis omnibus ordino. 17
Vocatus est aliquis circumcisus? ne attrahat præputium. Vocatus est præputiatus? ne circumcidatur. 18
Circumcisio enim nihil est, & præputium nihil est : sed res utilis est observatio mandatorum Dei. 19
Persistat igitur unusquisque in vocatione in qua vocatus est. 20
Servus vocatus es? ne cures hoc : imò etiamsi possis liber fieri, præstantius est ut servitute utaris. 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወለእሙ : ኢይክሉ : ተዐግሶ : ለያውስቦ : ወይኄይስ : አውስቦ : እምዘምዎ ::=፡ ወለ
ለዘ : አውሰቡ : እኤዝዞሙ : በትእዛዘ : እግዚእነ : ወአኮ : በትእዛዘ : ርእስየ ::
ብእሲትኒ : ኢትትኃደግ : ምስለ : ምታ :=፡ ወእመኒ : ተኃድግት : ትን
በር : በላሐ : ወኢታውስብ : ብእሴ : ወእማእከሰ : ትትዐረቅ : ምስለ :
ምታ ::=፡ ወለባዕደኒ : እነግሮሙ : እነ : ዘእምኀቤየ : ወአኮ : ዘእምኀበ : እግ
ዚእነ :: ለእመቦ : እምአኀዊነ : ዘቦ : ብእሲተ : እንተ : ኢትአምን : ወታፈቅር : ም
ታ : ወትፈቅድ : ትንበር : ምስሌሁ : ኢይኅድግ : ብእሲቶ ::=፡ ወእመኒ : ብእሲት :
ባቲ : ምተ : ወኢይአምን : ወያፈቅር : ብእሲቶ : ወይፈቅድ : ይንበር : ምስሌሃ :
ኢትኅድግ : ምታ ::=፡ እስመ : ይትቄደስ : ብእሲኒ : ወኢይአምን : ብእንተ : ብእሲ
ቱ : ወትትቄደስ : ብእሲትኒ : እንተ : ኢትአምን : በእንተ : ምታ : ወእሞአኮሰ : ርኩሳነ : ይከ
ውኑ : ውሉዶሙ :: ወይእዜሰ : ቅዱሳን : እሙንቱ ::=፡ ወእመሰ : ዘኢይአምን : የኀድግ :
የኅድግ : ወኢይትቀነይ : እኁነ : ወእኅትነ : ለዘ : ከመዝ : እስመ : ለሰላም : ጸውዐነ :
እግዚአብሔር ::=፡ ምንተ : ተአምር : ብእሲት : ለእመ : ታድኅኖ : ለምታ : ወምንተ :
የአምር : ብእሲ : ለእመ : ያድኅና : ለብእሲቱ ::=፡ ወባሕቱ : ኵሉ : ከመ : ከፈሎ : እምኀበ :
እግዚአብሔር :: ወኵሉ : በከመ : ጸውዖ : እግዚአብሔር : ከማሁ : ለየሀሉ : ወከመዝ : ን
ኤዝዝ : ለኵሉ : አብያተ : ክርስቲያናት ::=፡ ለእመቦ : ዘቦአ : እንዘ : ግዙር : ውእቱ : ኢይ
ፍልፍ :: ወእመሰ : ዘእንበለ : ይትገዘር : ቦአ : ኢይትገዘር : እንከ ::=፡ ተገዝሮሂ : ኢይበቍዕ : ወኢ
ያስልጥ : ዘእንበለ : ዳእሙ : ዐቂበ : ትእዛዘ : እግዚአብሔር ::=፡ ወኵሉ : በ
ከመ : ጸውዖ : ከማሁ : ለየሀሉ ::=፡ ወእመኒ : ገብር : አንተ : ኢያሐዝነከ : ትክል : ተግዕዘ :
ከመ : አስለጥከ ::=፡

Et si non possint perseverare, matrimonium contrahant : melius est matrimonium contrahere quàm fornicare. 9
Et iis qui matrimonium contraxerunt, præcipio in mandato Dei nostri, & non in mandato meipsius, mulier ne dimittatur à viro suo. 10
Et si dimissa sit, maneat lugens, & non se copulet viro : sin minus, reconciliator cum viro suo. 11
Et reliquis dico ego quæ ex me sunt, & non quæ ex Domino nostro, 12
Si quis sit ex fratribus nostris qui habet uxorem quæ non credit, & diligit virum suum & vult habitare cum eo, ne dimittat uxorem suam.
Et si uxor habet virum, & non credit, & diligit uxorem suam, & vult habitare cum ea, ne dimittat virum suum. 13
Quia sanctificatur etiam vir infidelis, per uxorem ejus, & sanctificatur uxor infidelis per virum suum, alioquin immundi essent filii eorum, & nunc sancti sunt. 14
Et si infidelis discedet, discedat : & non subjicietur frater noster aut soror nostra tali, quia in pacem vocavit nos Deus. 15
Quid scit mulier, si servabit virum suum? & quid scit vir si servabit uxorem suam? 16
Veruntamen quisque sicut impertitum est ei à Deo, & quisque sicut vocavit eum Deus, sic permaneat : & ita præcipimus omnibus domibus Christianorum. 17
Si quis sit qui intraverit circumcisus, ipse ne exeat : & si incircumcisus intraverit, ne circumcidatur igitur. 18
Circumcisio non prodest, & incircumcisio non perficit : solummodò observatio mandati Dei. 19
Et quisque sicut intravit, sic permaneat. 20
Et si servus sis, non molestiam tibi ferat, potes liber esse si profuisti. 21

Nam in Domino vocatus servus, libertus Domini est: similiter &
22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· (υ) ὁμοίως καὶ
liber vocatus, servus est Christi. Pretio empti estis: ne fiatis
23 ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε
servi hominum. Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat
24 δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω
apud Deum. De autem virginibus præceptum Domini non habeo: sententiam
25 παρὰ τῷ Θεῷ. Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην
autem do, tanquam misericordiam consecutus à Domino fidelis esse. Existimo
26 δὲ δίδωμι, ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. Νομίζω
ergò hoc pulchrum esse propter instantem necessitatem, quoniam pulchrum homini sic esse.
οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.
Alligatus es uxori? ne quære solutionem: Solutus es ab uxore? ne quære uxorem.
27 Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.
Si autem & acceperis uxorem, non peccasti: Et si nupserit virgo, non peccavit: tribulationem verò carnis habebunt
28 Ἐὰν δὲ καὶ (φ) γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ
hujusmodi. Ego autem vobis parco. Hoc autem dico, fratres, tempus
τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὁ καιρὸς
contractum reliquum est, ut & habentes uxores, tanquam non habentes sint:
29 (χ) συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι·
Et flentes, tanquam non flentes: & gaudentes, tanquam non gaudentes: & ementes, tanquam nō possidentes:
30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·
Et utentes mundo hoc, tanquàm non abutentes: præterit enim figura
31 Καὶ οἱ χρώμενοι (ψ) τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα
mundi hujus. Volo autem vos sine solicitudine esse. Cælebs curat
τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ 32
quæ Domini, quomodò placebit Domino: At uxorem ducens curat
τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς (ω) ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ 33
quæ mundi, quomodò placeat uxori: Divisæ sunt mulier &
τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (α) ἀρέσει τῇ γυναικί. Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ 34
virgo: Innupta curat quæ Domini, ut sit sancta & corpore &
ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ
spiritu: At nupta curat quæ mundi, quomodò placeat viro.
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (β) ἀρέσει τῷ ἀνδρί.
Hoc verò ad vestram ipsorum utilitatem dico, non ut laqueum vobis injiciam, sed ad decens & benè adhærens Domino indistractè.
35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν (γ) συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ (δ) εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.
Si autem quis indecens esse super virginem suam existimat, si sit superadulta, & ita debet fieri, quod vult faciat: non peccat: jungantur matrimonio.
36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ (ε) οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.
Qui verò stetit firmus in corde, non habens necessitatem: potestatem autem habet circa propriam voluntatem, & hoc judicavit in corde suo servare suam virginem, benè facit.
37 Ὃς δὲ (ζ) ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, (η) ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν (θ) τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς (ι) ποιεῖ.
Itaque & matrimonio jungens, pulchrè facit: at non matrimonio jungens, meliùs facit.
38 Ὥστε καὶ ὁ (κ) ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

MS. A. (υ) ὁμοίως ὁ (φ) γαμήσῃ, (χ) συνεσταλμένος ἐστὶν τὸ λοιπὸν, ἵνα (ψ) τὸν ... μον, ὡς (ω) ἀρέσῃ (α) ἀρέσῃ τῇ γυναικί· καὶ μεμέρισται· Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· (β) ἀρέσῃ (γ) * συμφέρον (δ) εὐπάρεδρον (ε) τοῦτο (ζ) ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ (η) ἐξουσίαν ἔχει (θ) τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ τηρεῖν (ι) ποιήσει. (κ) γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ· καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρεῖσσον ποιήσει.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]

Is etenim qui servus vocatus est in Domino nostro, libertus est Dei: similiter qui ingenuus vocatus est, servus est Christi. 22
Pretio redempti estis, ne fueritis servi hominum. 23
Unusquisque in quo vocatus est, fratres mei, in hoc perduret apud Deum. 24

Martyrum sanctarum. 12.

Porrò de virginitate præceptum à Deo non accepi: ego verò consilium do, tanquam vir qui gratiam adeptus sum à Deo ut sim fidelis. 25
Puto itaque hoc bonum esse propter necessitatem temporis, quòd satius sit homini sic esse. 26
Vinctus es cum uxore, ne quæras divortium: solutus es ab uxore, ne quæras uxorem. 27
Si autem ducas uxorem, non peccas. Et si virgo fuerit viri, non peccat. Molestia autem illis est in corpore qui sunt hujusmodi: ego autem vobis parco. 28
Cæterùm hoc dico, fratres mei, tempus jam in miserum statum devenisse, ita ut ii qui habent uxores, sint tanquam non habentes: 29
Et qui flent, tanquam non flentes: & qui lætantur, tanquam non lætantes: & qui emunt tanquam non fruentes. 30
Et qui utuntur hoc mundo, ne ultra quod requirit necessitas, *utantur*. Præterit enim species mundi hujus. 31
Propterea velim vos absque solicitudine esse. Qui enim non habet uxorem, curat quæ sunt Domini sui, quomodo placeat Domino suo. 32
Qui verò habet uxorem, solicitus est de mundo, quomodo placeat uxori suæ. 33
Porrò differentia est inter mulierem & virginem. Quæ non est viri, meditatur in Domino suo, ut sit sancta tum corpore, tum spiritu suo. Quæ autem habet maritum, cogitat de mundo, quomodo placeat marito suo. 34
Hoc autem ad utilitatem vestram dico, non ut laqueum injiciam vobis, sed ut perseveretis apud Dominum vestrum in habitu decoro, non curantes de mundo. 35
Si quis autem putat deridendam fore virginem suam, quòd præterierit tempus ejus, nec dederit eam viro, congruum est ut det eam: prout voluerit, agat; non peccat, nubat. 36
Cæterùm is qui certissimè constituit in mente sua, neque cogitur *ullâ* re, sed potestatem habet in propriam voluntatem, & ita decrevit in corde suo, ut servet virginem suam, benè facit. 37
Itaque & is qui dat virginem suam, benè facit; & is qui non dat virginem suam, longè meliùs facit. 38

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በደናግል ፡ መንበብ ፡፡=፦
22 እስመ ፡ ዘተቀንየ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ግዑዝ ፡ ውእቱ ፡ በኀበ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወከማ
23 ሁ ፡ አጋዕዚኒ ፡ ገብረ ፡ ክርስቶስ ፡ ውእቱ ፡፡=፦ በሤጥ ፡ ተሣየጥክሙ ፡ ኢትኩኑ ፡ አግ
24 ብርተ ፡ ሰብእ ፡፡=፦ ወኵልክሙ ፡ አኀዊነ ፡ በዘ ፡ ቦእክሙ ፡ ከማሁ ፡ ሀለዉ ፡ ለእግዚ
25 አብሔር ፡፡=፦ ወእንበይነ ፡ ደናግልኒ ፡ ኢኮነ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአብእ
ክሙ ፡ ዳእሙ ፡ አምክሮክሙ ፡ ሕገ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተሣህሎ ፡ ከመ ፡ ማእመኑ ፡
26 ለእግዚአብሔር ፡፡=፦ ወባሕቱ ፡ ይመስለኒ ፡ ከመዝ ፡ እስመ ፡ ይኄይስ ፡ በግብር ፡
27 ይትፌቀድ ፡ ለዝንቱ ፡ ይኄይስ ፡ ለብእሲ ፡ ከመዝ ፡ የሀሉ ፡፡=፦ እመሂ ፡ ሀለውከ ፡
ምስለ ፡ ብእሲትከ ፡ ኢትፍቅድ ፡ ተኀድጎ ፡ ምስሌሃ ፡ ወእመሂ ፡ አልብከ ፡ ብእሲተ ፡
ኢትፍቅድ ፡ አንስተ ፡፡=፦

De Virginibus Lectio.

22 *Quia qui servivit Deo, libertus est apud Christum; & similiter liber, servus*
23 *Christi est. Cum pretio empti estis, ne estote servi hominum. Et omnes vos*
24 *fratres nostri, in quo intrâstis, sic permanete Deo. Et de virginibus non est mandatum Dei quod loquor vobis, sed consilium dat vobis lex, Deo misericordiam*
25 *concedente, sicut fidelis Deo. Veruntamen videtur mihi sic, quia melius est*
26 *in necessitate desiderari hoc, melius est homini ita esse. Si sis cum uxore tua,*
27 *ne desideres dimitti ab ea, & si non habes uxorem, ne desideres fœminam.*

Versio VULGATA LATINA.

22 Qui enim in Domino vocatus est servus, libertus est Domini : similiter qui liber
23 vocatus est, servus est Christi. Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum.
24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum. De vir-
25 ginibus autem præceptum Domini non habeo : consilium autem do, tanquam
misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis. Existimo ergò hoc bonum
26 esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse. Alligatus
27 es uxori? noli quærere solutionem. Solutus es ab uxore? noli quærere uxorem.
28 Si autem acceperis uxorem : non peccâsti. Et si nupserit virgo, non peccavit:
tribulationem tamen carnis habébunt hujusmodi. Ego autem vobis parco. Hoc
29 itaque dico, fratres; Tempus breve est : reliquum est, ut & qui habent uxores,
tanquam non habentes sint : Et qui flent, tanquam non flentes : & qui gaudent,
30 tanquam non gaudentes : & qui emunt, tanquam non possidentes : Et qui utun-
31 tur hoc mundo, tanquam non utantur : præterit enim figura hujus mundi. Volo
32 autem vos sine solicitudine esse. Qui sine uxore est, solicitus est quæ Domini
sunt, quomodò placeat Deo. Qui autem cum uxore est, solicitus est quæ sunt 33
mundi, quomodò placeat uxori, & divisus est. Et mulier innupta, & virgo, 34
cogitat quæ Domini sunt; ut sit sancta corpore, & spiritu. Quæ autem nupta
est, cogitat quæ sunt mundi, quomodò placeat viro. Porrò hoc ad utilitatem ve- 35
stram dico : non ut laqueum vobis injiciam, sed ad id, quod honestum est,
& quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi. Si quis 36
autem turpem se videri existimat super virgine sua, quòd sit superadulta, &
ita oportet fieri : quod vult faciat : non peccat, si nubat. Nam qui statuit in 37
corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ vo-
luntatis, & hoc judicavit in corde suo, servare virginem suam, benè facit.
Igitur & qui matrimonio jungit virginem suam, benè facit : & qui non jungit, 38
meliùs facit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * لان من دعي في ديانة الرب عبدا فهو حر للرب • وكذلك من دعي حرا فهو عبد
23 للمسيح * قد اشتريتم بثمن • فلا تصيروا للناس عبيدا •
24 • الخميس من الجمعة السابعة بعد العنصرة • * ايها الاخوة كل احد في الشي الذي
25 دعي اليه فليلبث فيه عند الله • تم * واما العذارى فليست معي وصية من الرب من
26 اجلهم • بل انا افيدكم رايا عما ان الرب رحمني ان اكون امينا على الكرازة * اني استشعر
27 ان جيدا هو هذا • من اجل الشدة الحاضرة • ان جيدا للانسان ان يكون هكذا * انت
28 مربوط بامراة لا تطلبن حلا • انت محلول من امراة فلا تطلبن امراة * وان تزوجت فما
قد اخطات • وان تزوجت البتول فما قد اخطات • ومثل هولاء فيكون لجسمهم حزنا • وانا
29 اشفق عليكم * فهذا المعنى اعنيه يا اخوتي • ان الوقت من الان هو منشمرا ليكونوا
30 الذين لهم نساء كمن ليس لهم نساء * والذين يبكون كانهم لم يبكوا • والذين
31 يفرحون كانهم لم يسروا • والذين يبتاعون كانهم لم يملكوا * والذين يستعملون هذا
32 العالم كانهم لم يستعملوه • لان شكل هذا العالم سيعبر ويجوز * واريدكم ان تكونوا
33 لا هم لكم • فمن لم يتزوج فباوامر الرب يهتم • كيف يرضي الرب * والمتزوج فيهتم بمهمات
34 العالم • كيف يرضي امراته * وقد انفصل ما بين الامراة والبتول • فالتي لم تتزوج
تهتم باوامر الرب • لتكون قديسة بجسمها وروحها • والمتزوجة تهتم بعادات العالم • كيف
ترضي رجلها • • الجمعة من الجمعة السابعة بعد العنصرة •
35 * هذا القول اقوله لما يوافقكم • ولست اذكره لكي القي عليكم وهقا • بل اتوخى
36 حسن الثبات المشرفة للرب • بلا تعلث ولا تشاغل • تم * وان استشعر احد انه يشان
بالبتول التي له ان كان وقتها عبر • وهكذا يجب ان تكون • فليعمل ما يشاء • وليزوجها
37 فما يخطي * ومن قد وقف عزمه في قلبه موطدا • وما تضطره شدة • وله سلطان على
38 مشيئته • وقد ميز هذا في قلبه ان يحفظ البتولية التي له • فعملا حسنا يعمل * فمن زوج
اذا يعمل حسنا • ومن لا يزوج يعمل افضل من ذلك •

Nam qui vocatus est in religione Domini servus, liber est Domino. Eodémque modo, qui liber vocatus est, servus est Christo. Emmti jam estis pretio, nè igitur fiatis servi hominibus. 22 23

Feriâ quintâ hebdomadæ septimæ post Pentecosten.

O fratres, unusquisque in ea re ad quam vocatus est, permaneat apud Deum. 24 Huculque. *Quod autem ad virgines, præceptum non habeo à Domino : ego tamen juvabo vos consilio, ob id quòd Dominus misericordiâ sit usus in me, ut commissa sit mihi prædicatio.* 25 *Equidem opinor bonum hoc esse, propter præsentem calamitatem, bonum inquam homini sic esse.* 26 *Alligatus es uxori? nè quæras dissolutionem. Solutus es ab uxore? nè quæras uxorem.* 27 *Quòd si conjugem duxeris, non peccâsti : & si nupserit virgo, non peccavit; at hisce similium corpus mœrore afficietur : ego verò clemens sum erga vos.* 28 *Hoc autem sensu intelligo fratres mei, quòd tempus imposterum præterlabens est, ut sint qui uxores habent, velut hi qui non habent uxores :* 29 *Et qui flent, ac si non fleant : & qui gaudent, quasi non exultent : & qui emunt, quasi non possideant :* 30 *Et qui hoc mundo utuntur, tanquam non utantur : quoniam species hujus mundi præterit ac labitur :* 31 *Et volo vos esse solicitudinis expertes. Nam qui non est conjugatus, in mandatis Domini occupatur, quomodo placeat Domino :* 32 *Conjugatus autem occupatur in curis mundi, quomodo placeat uxori suæ.* 33 *Et diversa res est inter uxorem, & virginem : quæ enim est innupta, occupatur in mandatis Domini, ut sit sancta corpore & spiritu suo : nupta verò occupatur in moribus mundi, quomodo placeat viro suo.* 34

Feriâ sextâ hebdomadæ septimæ post Pentecosten.

Hunc sermonem dico ad id quod vobis conducit : nec eum refero, ut laqueum super vos jaciam : sed intendo honestæ decus adhæsionis Domino, absque tricis aut distractione. 35 Hactenus. *Quòd siquis existimat vituperio se affici ob virginem quam habet, si tempus ejus expiraverit, & sic oportet eam esse : faciat quod libuerit, eámque matrimonio jungat : non enim peccabit.* 36 *Qui verò propriam sententiam in corde suo firmus decrevit, nec compellitur necessitate, habétque potestatem super voluntatem suam, & hic proposuit in corde suo servare suam virginitatem, bonam facit actionem.* 37 *Igitur qui nubit, benè facit : & qui non nubit, eo præstantius facit.* 38

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለዉሰብከ፡ ኢይከውነከ፡ ኀጢአተ፡ ወእመ፡ አውሰብከ፡ ድንግለ፡ ኢይከ
ኀጢአተ፡ ወባሕቱ፡ ዘክ፡ አውሰበ፡ መቅሠፍተ፡ ኀሠሠ፡ ለርእሱ፡፡ ወ
እስመ፡ እምሕከክሙ፡ ዘእብለክሙ፡ ዘኒ፡ ዘእቤለክሙ፡ ወባሕቱ፡ ከመ
ይደረትዐ፡ ለኀዊነ፡ እስመ፡ ኀለፈ፡ ኵሉ፡ ንብረተዝ፡ ዓለም፡ ወይእዜኒ፡ እለ
አውሰቡ፡ ከመዘ፡ ኢያውሰቡ፡፡ ወእለኒ፡ ይዴልዉ፡ ከመዘ፡ ኢይዴልዉ፡ ወ
እለኒ፡ ይትፌሥሑ፡ ከመዘ፡ ኢይትፌሥሑ፡ ወእለኒ፡ ይበልዑ፡ ከመዘ፡ ኢይበልዑ፡፡
ይሰትዩ፡ ከመዘ፡ ኢይሰትዩ፡ እስመ፡ ኀለፈ፡ ኵሉ፡ ንብረተዝ፡ ዓለም፡፡
እፈቅድ፡ ለክሙ፡ ዘእንበለ፡ ሐዘን፡ ተሀልዉ፡ ወዘኒ፡ ኢያውሰበ፡ የሐልዮ፡
በዘ፡ ያደሉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወዘሰ፡ አውሰበ፡ ይሔሊ፡ ንብ
ዓለም፡፡ በዘ፡ ያደሉ፡ ለብእሲቱ፡ ወባሕቱ፡ ተናፈቀ፡፡ ወብእሲትኒ፡ ግዕ
ወድንግልኒ፡ እንተ፡ ኢያውሰበት፡ ተሐልዮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ከመ፡ ይትቀደስ፡
ወነፍሳኒ፡፡ ወእንተሰ፡ አውሰበት፡ ተሐሊ፡ ንብረተዝ፡ ዓለም፡፡ በዘ፡ ታደሉ፡
ወዝኒ፡ በዘ፡ ይበቍዓክሙ፡ ዘእብለክሙ፡ ወአኮ፡ ከመ፡ አስግርክሙ፡
ዳእሙ፡ በዘ፡ ትፀመድዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ኑፋቄ፡፡ ወእመ
ዘየኀፍር፡ በእንተ፡ ድንግሉ፡ እስመ፡ ልህቀ፡ ካመዝ፡ ርቱዕ፡ ይኩን፡፡ ዘፈቀ
ወአልቦ፡ ኀጢአተ፡፡ ወእመኒ፡ አጽንዐ፡ በልቡ፡ ኢያገብሮ፡
ሎቱ፡ ዘፈቀደ፡፡ ወእመኒ፡ አጽንዐ፡ ይዕቀብ፡ ድንግልናሁ፡ በልቡ፡ ሠ
ገብረ፡፡ ወዘኒ፡ አውሰበ፡ ድንግለ፡ ሠናየ፡ ገብረ፡፡ ወዘሰ፡ ኢያወሰበ፡ እንተ፡
ገብረ፡፡

Et si duxeris uxorem, non erit tibi peccato : & si duxeris uxorem virginem, non erit tibi peccato : veruntamen qui uxorem duxerit, plagas quæsivit sibi. 28 *Et ego quia parco vobis, dicebam vobis hoc quod dico vobis : veruntamen sic expedit fratres nostri, quia transierunt omnes curæ hujus mundi : & nunc qui uxorem duxerunt, sicut non duxissent :* 29 *Et qui prosperi sunt, ut non prosperi : & gaudentes, sicut non gaudentes : & edentes, sicut non edentes :* 30 *Et bibentes, sicut non bibentes : quia transierunt omnes curæ hujus mundi.* 31 *Et ego volo vos sine cura esse : qui non contrahit matrimonium, intentus est Deo, quomodo placeat Deo.* 32 *Et qui contraxit matrimonium, curat negotium hujus mundi quomodo placeat uxori suæ, veruntamen divisus est.* 33 *Et mulier ancilla, & virgo quæ non contraxit matrimonium, intenta est Deo, quomodo sanctificetur corpus ejus, & anima ejus : & quæ contraxit matrimonium, curat negotium hujus mundi, quomodo placeat viro suo.* 34 *Et ut hoc prosit vobis, loquor vobis : & non ut prehendam vos, sed tantùm ut adhæreatis Deo sine hæsitatione.* 35 *Et si quis est qui pudefactus est de virgine sua, quia senex est, ita debet fieri : quod vult faciat, & non habet peccatum.* 36 *Et si sic statuit in corde suo non cogens, permissum est ei quod voluit :* 37 *Et si statuit servare virginem suam in corde suo, benè fecit. Et qui matrimonio junxit virginem, benè fecit : & qui non jungit matrimonio, meliùs facit.* 38

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Ε'.

Mulier alligata est legi in *quantum tempus* vivit vir ejus: si *verò* dormierit
39 Γυνὴ (λ) δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ (μ) κοιμηθῇ
vir ejus, liberata est cui vult *nubere*, tantùm in Domino. Beatior
40 ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. Μακαριωτέρα
autem *est* si sic *maneat*, secundùm meam *sententiam*. Puto autem & ego Spiritum
δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα
Dei *habere*.
Θεοῦ ἔχειν.

CAP. VIII. η'.

De autem idolis *immolatis*, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia
1 ΠΕρὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις Ε'
inflat, *at* charitas ædificat. Si autem quis existimat scire aliquid, nondum
2 φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. (α) Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω
quicquam cognovit quemadmodùm oporteat *nosse*. Si autem quis diligit Deum, hic
3 οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι. Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, οὗτος
cognitus est ab eo. De *esca igitur idolothytorum*, scimus quia nihil
4 ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν
idolum in mundo: & quòd nullus Deus *alter*, *si non* unus. *Etenim* etsi
5 εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς (β) Θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἷς. Καὶ γὰρ εἴπερ
sunt *dicti* dii, sive in cœlo, sive in terra, (*sicuti* sunt dii multi, &
εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε (γ) ἐπὶ τῆς γῆς, (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ,
& domini multi,) *Sed* nobis unus Deus, Pater, ex quo omnia, &
6 καὶ κύριοι πολλοὶ,) Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ
nos in illum: & unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, & nos per
ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι'
ipsum. Sed non in omnibus *illa* scientia. Quidam autem conscientiâ idoli
7 αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ (δ) συνειδήσει τοῦ εἰδώλου
usque nunc, quasi *idoli immolatum* manducant: & conscientia ipsorum infirma *existens*,
ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι· καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα
polluitur. Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si mandu-
μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ (ε) παρίστησι τῷ Θεῷ. (ζ) οὔτε γὰρ ἐὰν φά- 8
caverimus, *abundamus*: neque si non manducaverimus, *deficimus*. Videte
γωμεν, περισσεύομεν· οὔτε (η) ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα. Βλέπετε 9
autem ne fortè *auctoritas* vestra hæc offendiculum fiat infirmis. Si
δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς (θ) ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν 10
enim quis viderit *te habentem* scientiam, in idolio recumbentem, nonne conscientia
γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
ejus *infirmi existentis*, ædificabitur ad idolothyta manducandum? Et
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; (ι) Καὶ 11
peribit infirmus frater in tua scientia, propter quem Christus mortuus est?
ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανε;
Sic autem peccantes in fratres, & percutientes eorum conscientiam
(κ) Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν 12
infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esca scandalizat fratrem meum,
ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, 13
non manducabo carnem in æternum, *ut* ne fratrem meum scandalizem.
οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

CAP. IX. θ'.

Non sum Apostolus? non sum liber? nonne Jesum Christum
1 ΟΥ'κ εἰμὶ (α) ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ (β) ἐλεύθερος; οὐχὶ (γ) Ἰησοῦν Χριστὸν
Dominum nostrum vidi? Non opus meum vos estis in Domino? Si aliis
τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν (δ) Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις 2
non sum Apostolus, *at certè* vobis sum: nam signaculum mei Apostolatûs vos
οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς
estis in Domino. Mea defensio me *inquirentibus*, hæc est; Num non 3
ἐστε ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί, Μὴ οὐκ 4
habemus potestatem manducandi & bibendi?
ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

MS. A. (λ) δέδεται ἐφ' (μ) ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ΚΕΦ. η'. MS. A. (α) Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς (β) Θεὸς, εἰ μὴ (γ) ἐπὶ γῆς, (δ) *Συνηθείᾳ (ε) παρ- στήσει (ζ) οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, (η) ἐὰν φάγωμεν, (θ) ἀσθενέσιν. (ι) Ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει ὁ ἀδελφὸς, δι' ὃν (κ) Οὕτως ΚΕΦ. θ'. MS. A. (α) ἐλεύθερος; (ϐ) ἀπόστολος; (γ) Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν (δ) Κυρίῳ; * * * Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, ἐστὶν αὕτη,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 [illegible]
40 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Mulier quandiù vivit maritus ejus, alligata est per legem: sin obdormierit maritus ejus, libera est, ut sit cujus voluerit: tantùm in Domino nostro. Beata autem erit si ita permanserit, meâ quidem sententiâ. Arbitror autem me quoque Spiritum Dei habere. 39 40

CAP. VIII.

Quotidiè. 13.

1 DE sacrificiis porrò idolorum, scimus nos omnes habere scientiam. Scientia verò arrogantem reddit, sed dilectio ædificat. 2 Si quis autem putat se scire aliquid, nihil adhuc novit prout oportet eum nôsse. 3 Si quis autem diligit Deum, hic cognitus est ab eo. 4 De cibo igitur sacrificiorum idolorum, scimus nihil esse idolum in hoc mundo, nec esse Deum alium, præter unum. 5 Nam etsi sint qui vocentur dii, aut in cœlo, aut in terra, quemadmodum sunt dii multi, & domini multi: 6 Nobis tamen unus est Deus, Pater, à quo omnia, & nos in ipso: & unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, & nos per eum. 7 Sed non omnibus inest scientia. Sunt enim nonnulli qui in sua conscientia quam ad hoc usque tempus de idolis *habent*, tanquam immolatum edunt: quinque infirma sit eorum conscientia, contaminatur. 8 Cibus autem non dat nobis accessum ad Deum: nec enim si comederimus, abundabimus: nec si non comedamus, imminuemur. 9 Videte autem ne facultas hæc vestra sit offendiculo infirmis. 10 Nam si quispiam viderit te, te *inquam*, qui scientiâ præditus es, accumbentem in domo idolorum, nónne conscientia illius, quia infirmus est, confirmabitur ut comedat quod est immolatum? 11 Et peribit per scientiam tuam is qui infirmus est, propter quem mortuus est Christus. 12 Quòd si ita peccetis in fratres vestros, & illidatis conscientiam infirmorum, in Christum quidem peccatis. 13 Quamobrem si cibus offendat fratrem meum, in æternum carnem non comedam, ne offendam fratrem meum.

CAP. IX.

1 AN non sum liber? an non sum Apostolus? an non Jesum Christum Dominum nostrum vidi? annon estis opus meum in Dño meo? 2 Et si aliis non sim Apostolus, attamen vobis sum. Proindè sigillum Apostolatûs mei vos estis: 3 Et defensio apud eos qui me condemnant, hæc est. 4 Nunquid potestatem non habemus edendi & bibendi?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 በአሲትኒ፡እስርት፡ይእቲ፡ኢምጣኒ፡ሕየወ፡ሀሎ፡ምታ፡፡ ወእምሰ፡ሞተ፡ ምታ ፡ አግዐዚት፡
40 ይእቲ ፡ ዘፈቀደት ፡ ታውስብ ፡ ዳእሙ ፡ በእግዚአብሔር፡፡ ወብፅዕት ፡ ይእቲ ፡ ሰእሙ፡
ነበረት፡ በምክርየ፡እስመ፡ይመስለኒ፡መንፈሰ፡እግዚእየ፡፡ ዘሀሎ፡ላዕሌየ፡፡

1 ወበእንተሰ፡፡ ዘይዘብሑ፡ ለአማልክት፡ናአምር፡ ከመ፡ኵልነ፡ ብነ ፡ ልበ ፡ ወአእምሮሰ፡
2 የአብጥ ፡ ወተፋቅርሰ፡ የሐንጽ፡፡ ወእመቦ ፡ ዘይብል ፡ አእምርኩ ፡ ዓዲ ፡ ኢያአምረ ፡
3 ዘይብልዎ ፡ ያአምር፡፡ ወዘሰ ፡ ያፈቅሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱኬ ፡ ዘአማን ፡ አእመ
4 ረ፡፡ ወበእንተኒ፡ መባልዕት፡ ዘይዘብሑ፡ ለአማልክት፡ ናአምር፡ ከመ፡ አልቦ ፡አምላክ፡
ዘእንበለ፡ ፩ ፡ ወአልቦ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ አሐዱ፡፡

Uxor ligata est quamdiu vivus manet vir ejus: & si mortuus sit vir ejus, libera est: quem voluit matrimonio jungat, sed in Domino. Et beata est si manserit, in consilio meo: quia videtur mihi quòd spiritus Domini mei est super me. 39 40

CAP. VIII.

1 *ET de iis, qui sacrificant diis, scimus quòd omnes nos habemus intelligentiam,* 2 *Scientia inflat, & charitas ædificat. Et si quis sit, qui dicit; Novi, adhuc ne scit quod asserit se scire.* 3 *Et qui diligit Deum, ipse est qui verè novit.* 4 *Et de escis quæ sacrificantur diis, scimus quòd non est Deus in mundo, & non est Deus nisi unicus.*

Versio VULGATA LATINA.

39 Mulier alligata est legi quanto tempore vir ejus vivit : quòd si dormierit vir ejus,
40 liberata est : cui vult nubat : tantùm in Domino. Beatior autem erit si sic per-
manserit, secundùm meum consilium : puto autem quòd & ego Spiritum
Dei habeam.

CAP. VIII.

1 De iis autem, quæ idolis sacrificantur, scimus quia omnes scientiam habemus.
2 Scientia inflat, charitas verò ædificat. Si quis autem se existimat scire aliquid,
3 nondum cognovit quemadmodum oporteat eum scire. Si quis autem diligit Deum,
4 hic cognitus est ab eo. De escis autem, quæ idolis immolantur, scimus quia nihil
5 est idolum in mundo, & quòd nullus est Deus, nisi unus. Nam etsi sunt qui di-
cantur dii, sive in cœlo, sive in terra: (siquidem sunt dii multi, & domini multi :)
6 Nobis tamen unus Deus, Pater, ex quo omnia, & nos in illum : & unus Dominus
7 Jesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum. Sed non in omnibus est scien-
tia. Quidam autem cum conscientia usque nunc idoli, quasi idolothytum mandu-
8 cant : & conscientia ipsorum cùm sit infirma, polluitur. Esca autem nos non
commendat Deo. Neque enim si manducaverimus, abundabimus : neque si non
manducaverimus, deficiemus. Videte autem nè fortè hæc licentia vestra offendi- 9
culum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet scientiam, in idolio re- 10
cumbentem : nónne conscientia ejus, cùm sit infirma, ædificabitur ad manducan-
dum idolothyta ? Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus 11
mortuus est ? Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum 12
infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esca scandalizat fratrem meum: non 13
manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.

CAP. IX.

Non sum liber ? Non sum Apostolus ? Nónne Christum Jesum Dominum no- 1
strum vidi ? Nónne opus meum vos estis in Domino ? Et si aliis non sum Apo- 2
stolus, sed tamen vobis sum : nam signaculum Apostolatûs mei vos estis in Domino.
Mea defensio apud eos, qui me interrogant, hæc est ; Numquid non habemus po- 3
testatem manducandi, & bibendi ? 4

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * والامراة مربوطة بالشريعة طول المدة التي يعيشها رجلها • فاذا رقد رجلها فهي معتوقة
40 بالكلية ان تتزوج بمن تشاء • وليكن بطاعة الرب فقط * وان تبقيت كما هي هكذا على
راي انا • فتلك جزيلة الغبطة جدا • وانا اظن ان روح الله في •

• الفصل الثامن •

1 * فاما عن ذبائح الاصنام فقد علمنا اننا كلنا لنا
2 معرفة • والمعرفة تنفخ • والمحبة تبني * وان يظن احد انه يعرف شيا • فما قد عرف ولا شيا
3 4 كما يجب ان يعرفه * وان احب احد الله فهذا قد عرفه الله * فاما عن اكل ضحايا الاصنام فنحن
5 نعلم ان ليس شيا في العالم صنما • وان ليس احدا اخر الاها الا واحدا * وان كان قوم
يلقبون بالالهة • ان كانوا في السماء • وان كانوا على الارض • كما كانوا الهة كثيرون وارباب
6 كثيرون * لكنا نحن لنا الاها واحدا • الاب الذي منه كل البرايا ونحن لديه • ورب واحد
7 يسوع المسيح الذي منه الكل ونحن به * لكن العلم ليس هو لكل الناس فقوم • منكم
بمعرفة انها ضحية الصنم الى الان ياكلونها كانها ضحية للصنم • ويتدنس بضميرهم اذ هي
8 مريضة * • احد مرفع اللحم • * فما عملنا لله طعام • فلا ان اكلنا نزيد • ولا
9 10 ان لم ناكل ننقص * فاحذروا الا يصير سلطانكم هذا عثرا للضعفاء * لانه اذا راك
احد ايها العالم متكئا في بيت الاصنام • اليس اذ معرفته ضعيفة * يتوطد في اكل
11 12 ضحايا الاصنام * ويهلك الاخ الضعيف بمعرفتك • الذي من اجله مات المسيح * فاذ
13 تخطئون هكذا الى الاخوة وتضرون معرفتهم الضعيفة • فالى المسيح قد اخطاتم * فلهذا ان
يشكك اخي طعام • فلن اكل الى الدهر لحما • لئلا افتن اخي •

• الفصل التاسع •

1 * او لست انا رسولا • او لست حرا • او ما قد رايت ربنا
2 يسوع المسيح • او ما عملي بالرب انتم هو * ولئن كنت لست رسولا الى اخرين • لكني اليكم رسول
لان خاتم رسالتي بالرب انتم هم • الاحد الحادي عشر بعد العنصرة •
3 4 * واعتذاري عند الذين يفحصون اموري هذا هو * العلنا لا سلطان لنا ان ناكل ونشرب

* Et verò uxor est alligata legi toto in- 39
tervallo quo vivit maritus ejus : cúmque
occubuerit maritus ejus, emancipata est,
facultatem habens nubendi cui voluerit :
sit autem sub obedientia Domini tan-
tùm. Quòd si talis permaneat qualis 40
est, secundùm sententiam meam, hæc
sanè longè fælicissima est. Et quidem
opinor Spiritum Dei mihi inesse.

CAP. VIII.

Quòd autem ad victimas idolorum, 1
jam novimus quòd omnes scientiam ha-
bemus. Et quidem scientia insolentem
reddit, charitas verò ædificat. Et si- 2
quis arbitratur aliquid se nôsse, nescit
quicquam ut oportet eum nôsse. At si 3
quis Deum diligit, hunc Deus edocuit.
Cæterùm de esu victimarum simula- 4
chorum, nos scimus nullam esse rem in
mundo simulachrum, nullúmque alium esse
Deum præter unum. Et quamvis non- 5
nulli vocitentur dii, sive in cælo, sive
super terram (quemadmodum multi sunt
dii, & domini multi :) Nobis tamen 6
Deus est unus, Pater à quo cunctæ crea-
turæ, & coram quo nos sumus : & unus
Dominus Jesus Christus, ex quo omnia,
& per quem nos sumus. Verùm scientia 7
non omnium est hominum. Quidam
enim vestrûm cum scientia quòd sit idoli
victima, huc usque comedunt eam ut
idoli victimam : & contaminatur con-
scientia eorum, cùm sit infirma.

Dominicâ genialium carnis.

Atqui esca non dat nobis frui præsentiâ 8
Dei : neque si comederimus, abundabi-
mus ; neque si non comederimus, defi-
ciemur. Cavete igitur ne fiat hujusmodi 9
vestra potestas offendiculo infirmis.
Etenim cùm te viderit aliquis, ô eru- 10
dite, accumbentem in domo simula-
chrorum, nónne illius scientia, cùm sit
imbecillis, confirmabitur in esu victi-
marum simulachrorum ? Et peribit fra- 11
ter infirmus per tuam scientiam, propter
quem mortuus est Christus. Cúmque sic 12
peccetis in fratres, & debilem eorum
conscientiam lædatis, in Christum pec-
câstis. Proptereà si esca fratrem meum 13
scandalizet, haudquaquâ comedã carnes
in æternum, nè perdam fratrem meum.

CAP. IX.

Annon sum ego Apostolus? annon sum 1
liber ? annon Dominum nostrum Jesum
Christum jam vidi ? annon opus meum
in Domino vos estis ? Et licet aliis non 2
essem Apostolus, at vobis Apostolus sum.

Dominica undecima post Pentecosten.

Siquidem sigillum Apostolatûs mei in
Domino vos estis. Et defensio mea apud 3
eos qui examinant actiones meas, hæc
est ; Annon potestatem habemus edendi 4
& bibendi ?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ቦ : እለ : ይብልዎሙ : አማልክተ : እመኒ : ዘውስተ : ሰማይ : ወእመኒ : ዘውስተ : ምድር ::
6 ወብዙኃን : ብዙኃ : ለአማልክቲሆሙ : ብዙኃ : አጋንንቲሆሙ ::=: ወለነሰኬ : አሐዱ : እግ
ዚአብሔር : አብ : ዘኵሉ : እምኔሁ : ወንሕነኒ : ቦቱ :: ወአሐዱ : እግዚእነ : ኢየ
7 ሱስ : ክርስቶስ : ዘኵሉ : በእንቲአሁ : ወንሕነኒ : በእንቲአሁ ::=: ወባሕቱ : አኮ : ኵሉ :
ዘያአምሮ : ሀለዉ : እለ : በልማደ : አማልክት : እስከ : ዮም : ይበልዑ : ዘዘብሑ : ለአማ
8 ልክት : ወይረኵሱ : በኢያጠብዖቶሙ ::=: ወመብልዕሰ : ኢያስልጠነ : በኀበ : እግዚ
አብሔር : በሊዕነ : ኢያረብሐነ : ወኢያኅጽጸነ ::=: ወባሕቱ : ዑቁ : ባዕድ : ኢይስሐት : በር
9 10 አየ : ዚአክሙ ::=: ሶበ : ዘርአየከ : ዘተአምን : እንዘ : ትበልዕ : ዝቡሐ : ለአማልክት :
ሰቢሃ : ዝኩ : ዘቀደሚሁ : ኑፋቀ : ልብ : ወይበልዕ : ዝቡሐ : ለአማል
11 ክት ::=: ወይመውት : ዝኩ : ድኩመ : ልብ : በርእየ : ዚአከ : እኁነ : ዘበእንቲአሁ :
12 ሞተ : ክርስቶስ ::=: ወከመዝኑ : ትኤብሱ : ላዕለ : ቢጽክሙ : ወታወድቁ : ልቦሙ :
13 ለድኩማን : ለክርስቶስኬ : አበስክሙ ::=: ወእመሰ : እንበይነ : መብልዕ : አስሕት : ቢ
ጽየ : ኢይበልዕ : ሥጋ : ለዝሉፉ : ከመ : ኢያስሕት : ቢጽየ ::=:

በአባ : ሰላማ : ምንባብ ::=:

1 ኢኮንኩ : አገዕዘ : ወኢኮንኩ : ሐዋርያ : ወአኮ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ዘርኢኩ : ለእመ :
2 ኢኮንክሙ : አንትሙ : ግብርየ : በእግዚእነ ::=:
ወለእመኒ : ለባዕዳን : ኢኮንኩ : ሐዋርያሆሙ : ለክሙሰ : አነ : ሐዋርያክ
ሙ :: እስመ : ማዕተበ : ለመጽሐፍየ : አንትሙ : ውእቱ : በእግዚእነ ::=:
3 ቅሉ : ትየ : ለእለ : ይትዋቀሡኒ ::=: ቦኑ : ኢይከውነነ : ንብላዕ : ወ
4 ንስተይ ::=:

Et sunt quos vocant deos, sive in cælo sive in terra, & quibus sunt multi dii 5
multi sunt dæmones. Et nobis igitur unus Deus, Pater, à quo sunt omnia, & 6
nos in eo ; & unus Dominus noster, Jesus Christus, per quem omnia sunt, &
nos per eum. Sed non omnes qui cognoscebant eum permanserunt, sed pro mo- 7
re deorum usque hodiè edunt quæ sacrificârunt diis, & polluuntur infirmi exi-
stentes. Et esca non prodest nobis apud Deum ; esca quidem non facit nos lu- 8
crari, neque perdere nos facit. Sed cavete, alius ne erret in exemplo vestro. 9
Si quis fuerit qui viderit te fidelem edentem immolatum diis, ausus erit sta- 10
tim ille qui priùs hæsitans corde erat, & edet immolatum diis. Et morie- 11
tur hic infirmus corde in exemplo tuo, frater noster, propter quem mortuus est
Christus. Et nónne sic peccantes contra fratrem vestrum, & excidentes corda 12
infirmorum, in Christum igitur peccatis ? Et si propter escam offendam fratrem 13
meum, non vescar carnibus in æternum, ut non inducam fratrem meum in errorem.

Lectio de patre Salama.

CAP. IX.

Nonne sum liber ? & nónne sum Apostolus ? & nónne Dominus noster Jesus
fuit quem vidi ? Si non fuistis vos opus meum in Domino nostro ? Et si aliis non 1
fui Apostolus, vobis sum Apostolus vester, quia signaculum epistolæ meæ vos 2
estis in Domino nostro. Et hujusmodi est defensio mea iis qui contradicunt mihi : 3
Nónne licet nobis ut edamus & bibamus ? 4

Num non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi, sicut & cæteri Apostoli,
5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι,
& fratres Domini, & Cephas? Aut solus ego & Barnabas non habemus
6 καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν
potestatem hoc non operandi? Quis militat propriis stipendiis unquam? Quis
7 (ε) ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς
plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Aut quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? Num secundùm hominem
φυτεύει ἀμπελῶνα, (ζ) καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; Μὴ κατὰ ἄνθρωπον
8
hæc loquor? An non & lex hæc dicit? In enim Mosis
9 ταῦτα λαλῶ; (η) ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως
lege scriptum est; Non alligabis os bovi trituranti. Num boum cura est Deo?
νόμῳ γέγραπται, Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;
An propter nos omninò dicit? Propter nos enim scripta sunt; Quoniam in spe
10 Ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, (θ) Ὅτι ἐπ' ἐλπίδι
debet arans arare: & triturans spei suæ participare, in
ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν· καὶ ὁ ἀλοῶν (ι) τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ'
spe. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum si nos vestra
11 ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν
carnalia metamus? Si alii potestatis vestræ participes sunt, non potiùs
12 τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; Εἰ ἄλλοι (κ) τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον
nos? Sed non usi sumus potestate hac: sed omnia sustinemus, ut
ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ (λ) ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα
ne remorationem aliquam demus Evangelio Christi. Nescitis, quoniam
13 (μ) μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ οἴδατε, ὅτι
sacra operati, de sacrario edunt? altari assidentes,
οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ (ν) προσεδρεύοντες,
altari comparticipant? Ita & Dominus ordinavit Evan-
τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; (ξ) Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγ- 14
gelium annuntiantibus, de Evangelio vivere. Ego autem nullo usus sum
γέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ (ο) οὐδενὶ ἐχρησάμην 15
horum: non scripsi autem hæc, ut ita fiant in me: bonum enim
τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα (π) οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ
mihi magis mori, quàm gloriationem meam ut quis evacuet. Si enim
μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά (ρ) μου ἵνα τις κενώσῃ. Ἐὰν γὰρ 16
evangelizavero, non est mihi gloriatio: necessitas enim mihi incumbit: væ
εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
autem mihi est, si non evangelizavero. Si enim volens hoc ago, mercedem
(σ) δέ μοι ἐστίν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. Εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν 17
habeo: si autem invitus, dispensationem creditam suscepi. Quæ ergò mihi est merces?
ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Τίς οὖν (τ) μοί ἐστιν ὁ μισθός; 18
Ut evangelizans insumptuosum ponam Evangelium Christi, ad non
ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ (υ) εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ
abutendum potestate meâ in Evangelio. Liber enim existens ex omnibus,
καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, 19
omnium meipsum servum feci, ut plures lucrifacerem. Et factus sum Ju-
πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰου- 20
dæis tanquam Judæus, ut Judæos lucrarer: iis sub lege, quasi sub
δαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ
lege, ut eos sub lege, lucrifaciam: Exlegibus ut exlex, (non existens
(φ) νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, (μὴ ὢν 21
exlex Deo, sed inlex Christo,) ut lucrifaciam exleges.
ἄνομος (χ) Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος (ψ) Χριστῷ,) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

MS. A. (ε) ἐξουσίαν μὴ (ζ) καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ (η) ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; (θ) Ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ (ι) ἐφ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ (κ) τῆς ὑμῶν ἐξουσίας (λ) ἐχρη-
σάμεθα (μ) μή τινα ἐγκοπὴν (ν) παρεδρεύοντες, (ξ) Οὕτως (ο) οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων· (π) οὕτως (ρ) μου οὐδεὶς μὴ κενώσει. (σ) γάρ μοι (τ) μου (υ) εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ κα-
ταχρήσασθαι (φ) νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νομ* * * * * τοὺς ὑπὸ νόμον (χ) Θεοῦ, (ψ) Χριστοῦ,) ἵνα κερδάνω τοὺς * * * μους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Vel nunquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi nobiscum, ut & cæteri Apostoli, & ut fratres Domini nostri, & ut Cepha? 5
Aut ego solus & Barnaba non habemus potestatem ut non operemur? 6
Quis est qui militet militiam propriis sumptibus? aut quis est qui plantet vineam, & de fructibus ejus non edat? aut quis est qui pascat oves, & de lacte gregis sui non edat? 7
Num secundùm hominem hæc dico? En etiam Lex eadem dicit. 8
Scriptum est enim in Lege Mosis; Non obligabis os bovi trituranti. Nunquid de bove cura est Deo? 9
Imò notum est propter nos eum dixisse: etenim propter nos scriptum est: quandoquidem in spe oportet eum arare, qui arat; & qui triturat, sub spe proventûs triturare. 10
Si nos quæ sunt Spiritûs, sevimus in vobis, magnum est si nos ex vobis quæ sunt corporis metamus? 11
Quòd si alii habent potestatem in vos, nónne nobis competit magis? Sed non usi sumus hâc potestate: imò omnia sustinemus, ne ullâ re impediamus evangelium Christi. 12

Commemoratione Antonii & sociorum ejus. 14.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Nescitis quòd qui in Æde sancta ministrant, ex Æde sancta cibum capiunt: &, qui altari serviunt, cum altari participant? 13
Ita & Dominus noster præcepit, ut qui evangelium ejus prædicant, ex ipsius evangelio vivant. 14
Ego verò nullo horum usus sum: nec ideò hæc scripsi, ut ita fiat in me. Satius enim mihi fuerit ut moriendo moriar, quàm ut quis gloriationem meam inanem reddat. 15
Neque enim eò quòd evangelizem, est mihi gloriatio, siquidem necessitas mihi incumbit. Væ autem mihi nisi evangelizem. 16
Nam si voluntate meâ hoc faciam, mercedem sum habiturus: sin autem absque voluntate mea, præfectura domûs concredita est mihi. 17
Quænam est igitur merces mea? ut quum evangelizem, sine sumptibus exerceam evangelium Christi, nec abutar eâ potestate quam dedit mihi per evangelium. 18
Quum enim liber sim ab omnibus, omnium servus effectus sum, ut multos lucrifaciam. 19
Et factus sum cum Judæis quasi Judæus, ut Judæos lucrifaciam. Et cum iis qui sunt sub Lege, factus sum quasi sim sub Lege, ut eos qui sunt sub Lege lucrifaciam: 20
iis autem qui Legem non habent, factus sum quasi sine Lege (quamvis non sim Deo sine Lege, sed in Lege Christi) ut eos qui sine Lege sunt lucrifaciam. 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ከመ፡ ኵሉ፡ ቢጽነ፡ ሐዋርያት፡ ወከመ፡ አኃዊሁ፡ ለእግዚእነ፡ ወኬፋ፡፡ ሊተኑ፡ ዳእሙ፡
6 ወለበርናባስ፡ አሕረሙ፡ ለነ፡ አውስቦ፡፡ ወዘሂ፡ ይፀመድ፡ ከመ፡ ይርከብ፡ ሲሰ
7 ዮ፡ መኑ፡ ዘይተክል፡ ወይኑ፡ ወኢይበልዕ፡ ፍሬሁ፡ ወመኑ፡ ዘይርዒ፡ መርዔተ፡ ወኢይሰቲ፡ ሐ
8 ሊቦ፡፡ ቦኑ፡ ለአድልዎ፡ ሰብእ፡ እብል፡ አኮኑ፡ ኦሪትኒ፡ ይቤ፡ ከመዝ፡ መጽሐፈ፡ ሙሴ፡፡
9 ኢትፍጽሞ፡ ለላህም፡ አፉሁ፡ ሶበ፡ ተኬይድ፡ እክለ፡ ላህሙኑ፡ እንከ፡ አጽሀቆ፡ ለእግ
10 ዚአብሔር፡፡ ዝንተ፡ ይጽሕፍ፡ ወሚመ፡ በእንቲአነኑ፡ እንጋ፡ ወበእንቲአነ፡ ጸሐፈ፡
እስመ፡ ርቱዕ፡ ዘ፡ ይሐርስ፡ እንዘ፡ ይሴፎ፡ ዓስቦ፡ ያሐርስ፡፡ ወዘ፡ ያከይድ፡ እንዘ፡
ይሴፎ፡ ምርካቦ፡ ያከይድ፡፡

Sicut omnes socii nostri Apostoli, & sicut fratres Domini nostri, & Cephas. Mihine tantùm, & Barnabæ illicitum statuerunt matrimonium contrahere? Et qui operam dat, ut obtineat cibum; quis est qui plantat vineam, & non edit fructum ejus? & quis est qui pascit gregem, & non bibit lac ejus? Num ad placendum hominibus loquor? nónne lex dicit sic libro Mosis? Non obturaveris bovi os ejus quum conculcaverit granum: bovisne igitur cura est Deo? Hoc scribitne etiam propter nos? imò & propter nos scripsit, quia oportet ut qui arat, sperans mercedem suam, aret: & qui conculcat, sperans quæstum suum, conculcet.

Versio VULGATA LATINA.

5 Numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi, sicut & cæ-
6 teri Apostoli, & fratres Domini, & Cephas? Aut ego solus, & Barnabas, non
7 habemus potestatem hoc operandi? Quis militat suis stipendiis unquam? Quis
plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis
8 non manducat? Numquid secundùm hominem hæc dico? An & lex hæc non di-
9 cit? Scriptum est enim in lege Moysi; Non alligabis os bovi trituranti. Numquid
10 de bobus cura est Deo? An propter nos utique hoc dicit? Nam propter nos scri-
pta sunt: quoniam debet in spe, qui arat, arare: & qui triturat, in spe fructus per-
11 cipiendi. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si nos carnalia vestra
12 metamus? Si alii potestatis vestræ participes sunt, quarè non potiùs nos? sed non
usi sumus hac potestate: sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evan-
13 gelio Christi. Nescitis quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt,
14 edunt: & qui altari deserviunt, cum altari participant? Ita & Dominus or-
dinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere. Ego autem 15
nullo horum usus sum. Non autem scripsi hæc ut ita fiant in me: bonum est
enim mihi magis mori, quàm ut gloriam meam quis evacuet. Nam si evange- 16
lizavero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: væ enim mihi
est, si non evangelizavero. Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: si autem 17
invitus, dispensatio mihi credita est. Quæ est ergò merces mea? Ut Evan- 18
gelium prædicans, sine sumptu ponam Evangelium, ut non abutar potestate
meâ in Evangelio. Nam cùm liber essem ex omnibus, omnium me servum feci,
ut plures lucrifacerem. Et factus sum Judæis tanquam Judæus, ut Judæos lu- 19
crarer: Iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem, (cùm ipse non essem sub 20
lege,) ut eos, qui sub lege erant, lucrifacerem: iis qui sine lege erant, tanquam sine 21
lege essem, (cùm sine lege Dei non essem, sed in lege essem Christi,) ut lucrifa-
cerem eos, qui sine lege erant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * عسى ما لنا سلطان ان تدور معنا اخت امراة كباقي الرسل واخوة الرب والصفا.
6 * ام انا وبرنابا فقط. لا سلطان لنا ان نكون لا نعمل عملا * من منه قط تجند بارزاقه
7 عاله. امن ينصب كرما وما ياكل من ثمرته. امن يرعى رعية وما ياكل من لبن رعيته.
8 * اتراني اقول هذه الاقوال قولا مخصوصا بانسان. او ليست الشريعة تقول هذه الاقوال.
9 10 * لان قد كتب في شريعة موسى * لا تكمم ثورا دارسا. العل الله يهتم بالبقر * او من
اجلنا يقول هذه بلا امتري. لان من اجلنا كتب. ان الفلاح ينبغي له ان يفلح على
11 الرجاء. والدارس يدرس مؤملا ان ينال رجاه * فلئن كنا نحن قد زرعنا فيكم الروحانيات
12 افيكون مستعظما ان حصدنا جسدانياتكم * وان كان قوم اخرون يشاركون سلطاننا
افما نحن اولى بذلك. لكننا ما استعملنا هذا السلطان. لكنا نحتمل كل شي. لئلا
نسبب لبشارة المسيح قطعا او تعويقا ما. * الاثنين بدو الجمعة الثامنة بعد العنصرة.
13 * اما تعلمون ان الذين يعملون الاعمال الكهنوتية من الهيكل ياكلون. والملازمون المذبح
14 يقاسمون المذبح * وكذلك اوعز الرب ورتب للذين يكرزون البشارة. ان يعيشوا من البشارة.
15 * فانا ما استعملت ولا واحدة من هذه الفرائض. ولا كتبت هذه الخطوب. لتصيروا بي
16 هكذا. لان جيد لي ان اموت بالحري ولا يستلب احد فخري * لانني اذا بشرت فليس لي
17 فخر. لان هذا قد نيط بي بضرورة لازمة. وسيكون لي الويل ان لم ابشر * وان كنت
18 اعمل هذا موثرا افليس لي ثواب. وان كنت اعمله مكرها. فقد اوعبت على خدمة * فما هو
اذا ثوابي. ان اجعل بشارة المسيح اذا بشرت لا نفقة. ولا استعمل في البشارة سلطاني.
19 * قراءة لعيد الطهور الالهي. وهو قداس الماء. * لانني كنت من الكل حرا.
20 21 فعبدت للكل ذاتي لاربح اكثرهم * ولقد صرت لليهودي كيهودي لاربح اليهود * وللذين
تحت الشريعة كمن هو تحت الشريعة. لكي اربح الذين تحت الشريعة. صرت للذين
لا شريعة لهم كمن لا شريعة له. ولم اكن عند الله بلا شريعة. بل ذا شريعة لدى
المسيح. لكي اربح الذين لا شريعة لهم.

Num potestatem non habemus ut circumeat nobiscum soror mulier, sicut cæteri Apostoli, & fratres Domini, & Cepha? An ego & Barnaba tantùm non 5
habemus potestatem operis nullius faciendi? Quis unquam propriis facultati- 6
bus & pecuniâ militavit? Quis vineam plantat, & de fructu ejus non 7
comedit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis sui non edit? Nunquid hæc 8
dicta profero sermone hominem redolente? Annon Lex hæc dicta profert?
Scriptum est enim in lege Mosis, Pastomidem ne inducas bovi trituranti. Num 9
Deus sollicitus est de bobus? An propter nos hæc dicit absque inficiis? Propter 10
nos enim scriptum est, quòd arator debeat arare sub spe, & triturans triturare
expectans se consecuturum spem suam.
Si ergò nos seminavimus in vobis spiritualia, magnúmne erit si carnalia 11
vestra messuerimus? Et si alii quipiam potestatis nostræ sunt participes, nónne 12
potioris nos in hoc sumus juris? Attamen non usi sumus hoc jure; sed omnia toleramus, néquam abstrusionem aut impedimentum annuntiationi Christi causemus.

Feriâ secundâ, initio hebdomadæ octavæ post Pentecosten.

Nonne scitis quòd qui exercent munera sacerdotalia, de templo comedunt, & qui 13
assidui sunt altari, cùm altari partiuntur? Sic & præcepit Dominus, atque 14
ordinavit his qui prædicant Evangelium, ut de Evangelio vivant. Ego tamen ne uno quidem horum statutorum 15
sum usus: neque ista colloquia scripsi, ut ita in me faciatis. Bonum est enim mihi mori, potiùs quàm ut detrahat quis gloriæ meæ. Nam si evangelizavero, non est mihi quod glorier: quandoquidem hoc est mihi annexum ex necessitate cogente, & væ erit mihi, nisi evangelizem. 16
Et si volens id agam, nónne erit mihi præmium? sin illud invitus egero, creditum est mihi ministerium. 17
Quod est igitur præmium meum? ut reddam Evangelium Christi, cùm annuntiavero, indeficiens: nec utar in annuntiatione potestate meâ. 18

Lectio pro solennitate Epiphaniæ Divinæ, quæ aliter vocatur, Missa aquæ.

Eram enim ab omnibus liber, sed omnibus meipsum servum feci, ut complures 19
eorum lucrarer. Et Judæo factus sum velut Judæus, ut Judæos lucrarer: Et his 20 21
qui sub lege sunt, velut is qui sub lege est, ut lucrarer eos qui sunt sub lege. Factus sum his qui legem non habent, quasi is qui legem non habet, (etsi non sim sine lege apud Deum, sed legi obnoxius apud Christum,) ut eos lucrarer qui sine lege sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእመሰ ፡ ንሕነ ፡ ዘረዐነ ፡ ለክሙ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዐቢይ ፡ ውእቱ ፡ ሶበ ፡ ንሕነ ፡
ዐረርነ ፡ ለክሙ ፡ ዘሥጋ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእመሰ ፡ ባዕድ ፡ ይቀድመነ ፡ በሢመት ፡
ዚአነ ፡ ለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ ዘይኄይሰክሙ ፡ ወአንሰ ፡ ገዛ ፡ ኵሎ ፡ ሊፈቅድክዎ ፡፡
ወበኵሉ ፡ እትዔገሥ ፡ ከመ ፡ ኢያዕቅፍ ፡ ትምህርቶ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ኢታ
አምሩኑ ፡ ከመ ፡ ገነውተ ፡ አማልክት ፡ ይሴስዩ ፡ መባእሙ ፡ ለአማልክት ፡ ወለሠዋዕ
ት ፡ መሠዋዕትኒ ፡ ሠዋዕቱ ፡ ይትካፈልዎ ፡ ወለሠየማኒ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡
መባአ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምርካቦሙ ፡፡ ወእግዚእነኒ ፡ ከማሁ ፡ አዘዘ ፡
ለእለ ፡ ይሜህሩ ፡ ትምህርተ ፡ ወንጌል ፡ በውእቱ ፡ ምህሮ ፡ ወንጌል ፡ ይኩኖሙ ፡ ም
ረብሖሙ ፡ ለሕይወቶሙ ፡፡ ወአንሰ ፡ ዘኒ ፡ ኢፈቀድክዎ ፡ ወአኮ ፡ ዘንተ ፡ ብሂልየ ፡
እረክብ ፡ ዘጸሐፍኩ ፡ ዘንተ ፡፡ ወሊተሰ ፡ ይኄይሰኒ ፡ ሞት ፡ እምይትባሀሰኒ ፡ ም
ግናየ ፡፡ ወእመኒ ፡ መሀርኩ ፡ ኢይከውነኒ ፡ ምግባና ፡ እስመ ፡ ግብርየ ፡ ገበር
ኩ ፡ ወእመኒ ፡ ኢመሀርኩ ፡ አሌሊተ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘእምፈቃድየ ፡ ገበርክዎ ፡
እረክብ ፡ ዓስብየ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘበ ፡ ግብርየኑ ፡ መግበ ፡ አመገቡኒ ፡ ተል
ኩ ፡፡ ምንት ፡ ዕሴትየ ፡ ከመ ፡ እምህር ፡ ዘእንበለ ፡ ዐስብ ፡ ዘእልብየ ፡ ም
ረክብ ፡ በውስተ ፡ ሢመትየ ፡፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ አግዓዚ ፡ አነ ፡ እምኵሉ ፡ አቅነ
ይኩ ፡ ርእስየ ፡ ለኵሉ ፡፡ ወኮንክዎሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ከመ ፡ አይሁዳዊ ፡ ከመ ፡
እስተጋብኦሙ ፡ ለአይሁድ ፡፡ ወኮንክዎሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ሕገ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡
ዘሕገ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡ እስተጋብኦሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ሕገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወኮ
ንክዎሙ ፡ ለኃጥኣን ፡ ከመ ፡ ኃጥእ ፡ እንዘ ፡ ኢኮንኩ ፡ ኃጥአ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡
እስተጋብኦሙ ፡ ለኃጥኣን ፡፡

Et si nos seminavimus vobis quæ sunt Spiritûs sancti, magnum est si nos
emessuerimus de vobis carnalia hominis. Et si alius præcedat nos in mi- 11
nisterio nostro, vos scitis quòd bonum erit vobis: & ego hoc totum non de-
sidero, sed in omnibus sum patiens, ut non scandalizem doctrinam Christi. 12
Nescitisne quòd sacricolæ deorum edunt oblationes deorum, & sacrificium of-
ferentes, sacrificii fiunt participes, & præpositi domûs Dei, oblationes domûs 13
Dei acquirunt. Et Dominus noster similiter constituit docentibus doctrinam E-
vangelii, ut in docendo Evangelium fieret iis quæstus pro vita eorum. Et ego 14
hoc non desideravi, neque hoc dicens ut acquiram quod scripsi hoc: & mihi 15
melius est mori, quàm ut frustretur mihi præmium meum. Et si docui, non est
mihi gloriatio, quia opus meum feci: & si non docui, væ mihi. Et si ex vo- 16
luntate mea feci hoc, acquiram mercedem meam: & si ex necessitate, dispen- 17
sationem mandârunt mihi ut serviam. Quænam merces mea ut doceam, nisi
merces quòd non habeo quæstum in ministerio meo? Quia quum liber sim ab 18
omnibus, servum feci meipsum omnibus. Et factus sum Judæis ut Judæus, 19
ut lucrifaciam Judæos: Et factus sum iis qui sunt in ritu legis quasi 20
exonerem ritum legis, ut congregem eos qui sunt in ritu legis. Et 21
factus sum peccatoribus ut peccator, quum non essem peccator Deo, ut
lucrifaciam peccatores.

Factus sum infirmis ut infirmus, ut infirmos *lucrifaciam*: Omnibus
22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν (ω) ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι
factus sum omnia, ut *omnino aliquos servem.* Hæc autem facio propter
23 γέγονα (α) τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. (β) Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ
Evangelium, ut particeps ejus efficiar. Nescitis, quòd in stadio
24 τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
currentes, omnes quidem currunt, unus *verò* accipit brabium? Sic currite
τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; (γ) οὕτω τρέχετε
ut comprehendatis. Omnis autem *certans*, *omnia continens est*: illi quidem
25 ἵνα καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν
igitur ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur
26 οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν· ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. Ἐγὼ τοίνυν
sic curro, quasi non in incertum: sic pugno, quasi non aërem verberans: Sed
27 (δ) οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· (ε) οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· Ἀλλ'
obtundo meum corpus, & in servitutem redigo: ne fortè aliis *prædicans*, ipse
ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς
reprobus efficiar.
ἀδόκιμος γένωμαι.

CAP. X. ί.

Nolo *autem* vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub
1 ΟΥ θέλω (α) δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ
nubem fuerunt: & omnes per mare transierunt: Et omnes in *Mo-*
2 τὴν νεφέλην ἦσαν· καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον· Καὶ πάντες εἰς τὸν Μω-
sen baptizati sunt, in nube, & in mari: Et omnes eandem
3 σῆν (β) ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· Καὶ πάντες (γ) τὸ αὐτὸ
escam spiritalem manducaverunt: Et omnes eundem potum spiritalem
4 βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον· Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν
biberunt: (biberunt *enim* de spiritali *sequente* petrâ: *at* petra erat Christus.)
ἔπιον· (ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.)

Sed non in pluribus eorum *probavit* Deus: Prostrati sunt *enim* in
5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν (δ) εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν
deserto. Hæc autem *typi* nostri facta sunt, *ad* non *esse nos* concupiscentes
6 τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς
malorum, sicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, sicut
7 κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς
quidam *eorum*: quemadmodùm scriptum est; Sedit populus manducare & bibere,
τινες (ε) αὐτῶν· ὡς γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν,
& surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam *eorum* fornicati sunt: &
8 καὶ ἀνέστησαν παίζειν. Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
ceciderunt *in* una die viginti tria millia. Neque tentemus Chri-
9 (ζ) ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. Μηδὲ ἐκπειράζωμεν (η) τὸν Χρι-
stum, sicut *&* quidam eorum tentaverunt, & à serpentibus perierunt.
στόν, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο.
Neque *murmurate*, sicut *&* quidam eorum murmuraverunt, & perierunt
10 Μηδὲ γογγύζετε, (θ) καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ (ι) ἀπώλοντο
ab exterminatore. Hæc autem omnia *typi* contingebant illis: scripta sunt
11 ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. Ταῦτα (κ) δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη
autem ad *admonitionem* nostram, in quos fines seculorum devenerunt. Itaque
δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν. Ὥστε
existimans stare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendit *si non*
12 ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ (λ) εἴληφεν εἰ μὴ
humana: fidelis autem Deus, qui non patietur vos tentari, supra quod
13 ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι, ὑπὲρ ὃ
potestis: sed faciet cum tentatione etiam proventum, *ad posse vos*
δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ (μ) δύνασθαι ὑμᾶς
sufferre. *Quapropter*, *dilecti* mei, fugite ab *idolatria*.
14 ὑπενεγκεῖν. Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
Ut prudentibus loquor: judicate vos, quod dico.
15 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.

MS. A. (ω) ἀσθενής, (α) πάντα, (β) Πάντα δὲ (γ) οὕτως (δ) οὕτως (ε) οὕτως. ΚΕΦ. ί. MS. A. (α) γὰρ (β) ἐβαπτίσθησαν (γ) τὸ πνευματικὸν ἔφαγον βρῶμα· Καὶ πάντες τὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· (ἔπινον (δ) ηὐδόκησεν (ε) ἐξ αὐτῶν· ὥσπερ γέγραπται, (ζ) ··ἔσαν (η) τὸν Θεόν, καθώς τινες (θ) ··θώς τινες (ι) ἀπώλλυντο (κ) δὲ τυπικῶς (λ) εἴληφεν (μ) δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Factus sum cum infirmis quasi infirmus, ut 22
infirmos lucrifaciam. Omnibus omnia fa-
ctus sum, ut omnes servem. Hoc autem 23
ago, ut fiam particeps Evangelii. Nescitis 24
quòd qui in stadio currunt, omnes quidem
currunt, at unus accipit sibi victoriam? Sic
currite ut assequamini. Quisquis enim cer- 25
tamen agit, ab omni re continet mentem
suam: & illi quidem qui currunt, ut acci-
piant coronam corruptibilem, nos autem in-
corruptibilem. Itaque ego sic curro, non 26
tanquam in rem incognitam: & si decerto,
non tanquam cum aëre pugnans: Sed cor- 27
pus quidem meum edomo, ac in servitutem
redigo, ne fortè quum aliis prædicaverim,
ipse reprobus evadam.

CAP. X.

Ad oblationem intra Epiphaniam. 15.

Velim autem vos scire, fratres mei, omnes 1
patres nostros sub nube fuisse, & omnes
per mare transisse: Et omnes per Mosen 2
baptizatos esse in nube & in mari: Et o- 3
mnes eundem cibum spiritualem comedisse:
Et omnes eundem potum spiritualem bi- 4
bisse: bibebant enim de petra spirituali,
quæ cum ipsis veniebat; Petra autem illa
erat ipse Christus.) Sed non multitudinem 5
eorum gratam habuit Deus: corruerunt
enim in deserto. Hæc autem figura nobis 6
fuerunt, ne simus cupidi malorum, quem-
admodum illi cupidi fuerunt. Nec etiam 7
idololatræ simus, sicut ex iis nonnulli fue-
runt, quemadmodum scriptum est; Sedit
populus ut ederet ac biberet, & surrexerunt 8
ut luderent. Neque scortemur, sicut ex iis
nonnulli scortati sunt, & ceciderunt uno
die viginti & tria millia. Neque tentemus 9
Christum, sicut ex ipsis tentârunt, quos ene-
cârunt serpentes. Neque obmurmuretis, 10
sicut ex iis obmurmurârunt, & perierunt per
corruptorem. Hæc omnia quæ contigerunt 11
illis, in exemplum nostrum facta sunt: &
scripta sunt propter eruditionem nostram,
ad quos finis seculorum pervenit. Pro- 12
indè qui putat stare, caveat ne cadat.
Tentatio vos non invasit, nisi huma- 13
na: fidelis est autem Deus, qui non laxa-
bit vos, ut tentemini supra id quod potestis:
imò faciet tentationi vestræ exitum, quò pos-
sitis perferre.

Matutinis Feriæ V. Secretorum. 16.

Propterea dilectissimi mei, fugite à cultu 14
idolorum. Ut sapientibus dico, vos judi- 15
cate quod dico.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ወኮንኩ፡ለድኩማን፡ከመ፡ድኩም፡ከመ፡እስተጋብኦሙ፡ለድኩማን፡፡ ለኵሉ፡ በገዐ
23 ዘ፡ ኵሉ፡ ተለውኩ፡ ወገበርኩ፡ከመ፡ እስተጋብኦሙ፡ለኵሎሙ፡መንጊሊየ፡፡ ወኵሎ፡
24 አገብር፡በእንተ፡ትምህርተ፡ ወንጌል፡ከመ፡ እኩን፡ ሱታፎ፡፡ ሊታአምሩኑ፡ ከመ፡ እ
ለሄ፡ይትባደሩ፡ክልኤሆሙ፡እንዘ፡ይረውጹ፡ለአሐዱ፡ይከውን፡ መዝገን፡ለዘ፡በደረ፡፡ ከማ
25 ሁኬ፡ሩጹ፡ ወብድሩ፡ከመ፡ትርከቡ፡፡ ወኵሉ፡ዘይትጋደል፡ ይትዔገሥ፡ ወይጸንዕ፡ከመ፡
ይንሣእ፡ አክሊለ፡ ዕሴተ፡ መዝገንሁ፡ ኀላፊ፡ ዘይማስን፡፡ ወንሕነሰ፡ ንትዔገሥ፡ ወን
26 ጸንዕ፡ ከመ፡ ንንሣእ፡ አክሊለ፡ ዘኢይሐልፍ፡፡ እንከሰ፡ ከመዝ፡ እትጋደል፡ ወእትባደ
27 ር፡፡ ወአጠውቅ፡ ለነፍስየ፡ ወአገርር፡ ለሥጋየ፡ ከመ፡አነ፡ለርእስየ፡መኑኒ፡ኢይኩን፡
ወዘባዕድ፡ እሜህር፡፡

Et factus sum infirmis ut infirmus, ut lucrifaciam infirmos: omnibus in liber- 22
tate omni adhæsi, & operatus sum ut lucrifacerem omnes ad me. Et totum 23
facio propter doctrinam evangelii; ut fiam particeps ejus. Nescitisne quòd 24
cursu contendentium, ambo quum currant, unico erit præmium, ei viz. qui præ-
cucurrit: sic currite, & præcurrite ut obtineatis. Et quicunque certat, patiens 25
est & confortatus est quòd accipiat coronam mercedem, præmium suum transi-
torium periturum: & nos patientes sumus, & confortati sumus, ut accipiamus 26
coronam non perituram. Ego igitur sic certabo & curram: Et affligam ani- 27
mam meam, & domabo corpus meum; ut ego mihimet etiam reprobus non sim
qui alios doceo.

Versio VULGATA LATINA.

22 Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus
23 sum, ut omnes facerem salvos. Omnia autem facio propter Evangelium: ut par-
24 ticeps ejus efficiar. Nescitis quòd ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt,
sed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis autem, qui
25 in agone contendit, ab omnibus se abstinet: & illi quidem ut corruptibilem
26 coronam accipiant; nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro, non quasi
27 in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans: Sed castigo corpus meum,
& in servitutem redigo: nè fortè cùm aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

CAP. X.

1 Nolo enim vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fue-
2 runt, & omnes mare transierunt: Et omnes in Moyse baptizati sunt, in nube, &
3 in mari: Et omnes eandem escam spiritalem manducaverunt, Et omnes eundem
4 potum spiritalem biberunt: (bibebant autem de spiritali, consequente eos, petra:
petra autem erat Christus:) Sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo: nam 5
prostrati sunt in deserto. Hæc autem in figura facta sunt nostri, ut non simus con- 6
cupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, sicut 7
quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est; Sedit populus manducare & bibere,
& surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, & 8
ceciderunt unâ die viginti tria millia. Neque tentemus Christum, sicut quidam 9
eorum tentaverunt, & à serpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, sicut 10
quidam eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia 11
in figura contingebant illis: scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos
fines seculorum devenerunt. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. 12
Tentatio vos non apprehendat nisi humana: fidelis autem Deus est, qui non 13
patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione pro-
ventum ut possitis sustinere. Propter quod, charissimi mihi, fugite ab idolorum cul- 14
tura: Ut prudentibus loquor, vos ipsi judicate quod dico. 15

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * صرت للمرضى كمريض لاربح المرضى • صرت للكل كل الاشياء لاخلص بكل وجه قوما
23 * وهذا اعمله من اجل البشارة لاكون له شريكا * اما تعلمون ان الذين يتسابقون في الميدان
24 ركضا كلهم يركضون جريا • وراية الغلبة ياخذها واحد منهم • هكذا اجروا لتصلوا
25 * لان كل من يجاهد يمسك من كل شي • فاوليك يحمون لياخذوا اكليلا باليا • ونحن ناخذ
26 اكليلا لا باليا * فانا اذا هكذا احاضر لا كمن يجري في شي غامض • وهكذا الاكم
27 لا كمن يقرع الهوى * بل اصير جسدي واعبده • لكيلا اكرز لاخرين • واوجد انا غير
محنك • الفصل العاشر • يقرا من ههنا على الماء •
1 * ولست اساوكم ايها الاخوة ان يعبو عليكم ان اباءنا كلهم كانوا تحت السحابة • وكلهم
2 عبروا في البحر * وكلهم بموسى اصطبغوا في الغمام وفي البحر * وكلهم اكلوا الطعام الروحاني
3 بعينه * وكلهم شربوا الشراب الروحاني بعينه • لانهم كانوا يشربون من صخرة روحانية تابعة
4 والصخرة كانت المسيح • تم • الثلثا من الجمعة الثامنة بعد العنصرة •
5 * لكن الله لم يسر باكثرهم لانهم انسخطوا في القفر * وهذه الخطوب صارت لنا رسوما
6 ليلا نكون مشتهين الشهوات الردية كما اشتهاها اوليك * ولا تصيروا عابدين الاصنام
7 كقوم منهم • كما كتب جلس الشعب ياكل ويشرب وقاموا يلعبون * ولا تزنوا كما زنى قوم
8 منهم وسقط منهم في يوم واحد ثلثة وعشرون الفا * ولا تجربوا المسيح كما جربه قوم منهم
9 فاهلكتهم الحيات * ولا تتذمروا كما تذمر طايفة منهم فاهلكها المبيد * هذه الاشياء كلها
10 عرضت لاوليك رسوما • وكتبت لوعظنا وتعليمنا • الذين قد انتهت الينا اواخر الدهور
11 * فلذلك • الاربعا من الجمعة السابعة بعد العنصرة • من يظن انه قد وقف
12 فليحذر الا يسقط • تم * فلم تسا لكم محنة الا محنة انسانية • لصادق هو الله الذي ما
13 يهملكم ان تمتحنوا بما يفوق طاقتكم • بل يصنع مع المحنة ويعودها مخرجا لتستطيعوا ان
14 تحملوها * فلذلك يا احبتي اهربوا من عبادة الاصنام * ولانكم عقلاء اخاطبكم
15 ميزوا انتم ما اقوله *

Factus sum infirmis quasi infirmus, ut infirmos lucrarer. Factus sum denique omnibus omnia, ut omni ratione aliquos salvarem. 22
Idque facio propter annuntiationem, ut sim consors ipsius Christi. 23
An nescitis quòd qui in stadio cursu certant, omnes quidem cursum currunt, at victoriæ vexillum unus ex eis obtinet? Sic currite, ut perveniatis. 24
Quicunque enim certat, ab omnibus rebus abstinet. Illi quidem laborant, ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem coronam incorruptibilem accipiemus. 25
Ego igitur sic curro, non ut is qui currit ob rem latitantem: & sic pugnis certo, non ut is qui aërem pulsat: 26
Sed fræno corpus meum, illudque in servitutem redigo: ne aliis prædicem, & inveniar ego effrænus. 27

CAP. X.

Hinc legendum super aquam.

Nolim autem ô fratres, lateat vos, quòd patres nostri omnes erant sub nube, & omnes per mare transierunt: 1
Omnes etiam per Mosen baptizati sunt in nube & in mari, 2
Et omnes eandem escam spiritualem comederunt, 3
Et omnes eundem potum spiritualem biberunt: (siquidem omnes bibebant de petra spirituali comitante: petra autem erat Christus.) Finis. 4

Feriâ tertiâ hebdomadis octavæ post Pentecosten.

Attamen Deus plerisque illorum non est oblectatus: quia reprobati fuerunt in deserto. 5
Atque ista colloquia facta sunt nobis figuræ, nè simus cupidi cupiditatum malarum, ut illi cupierunt. 6
Neque sitis colentes idola, ut quidam illorum; quemadmodum scriptum est, Sedit populus ut ederet ac biberet, & surrexerunt ad ludendum. 7
Neque fornicemini, ut fornicati sunt quidam illorum, & ceciderunt ex eis uno die viginti tria millia. 8
Et ne exploretis Christum, quemadmodum tentaverunt eum quidam ex ipsis, & peremerunt eos serpentes. 9
Neque murmuretis, sicuti murmuravunt quidam ex eis, & extinxit eos peremptor. 10
Hæc omnia typicè illis evenerunt, & scripta sunt ad commonitionem, & documentum nostrum, ad quos jam devenerunt fines seculorum. 11
Proinde Feria quarta hebdomadæ septimæ post Pentecosten. *qui arbitratur se jam stetisse, caveat ne cadat.* Hucusque. 12
Non nocuit vobis tentatio, nisi tentatio humana. Verax quidem est Deus, qui non sinet vos tentari his quæ superant vires vestras; imò faciet unà cum tentatione ejusque fine exitum, ut eam sustinere possitis. 13
Quapropter ô dilecti mei, fugite ab idolorum cultu. 14
Et quoniam prudentes estis, vos alloquar. Discernite vos quod intendo. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእፈቅድ፡ ለክሙ፡ ታእምሩ፡ እስመ፡ ለኵሎሙ፡ አበዊነ፡ ጸለሎሙ፡ ደመና፡ ወኵሎሙ፡
ሐደ፡ መእከለ፡ ባሕር፡፡ ወኵሎሙ፡ አጥመቆሙ፡ ሙሴ፡ በደመና፡ ወበባሕር፡፡ ወ
ኵሎሙ፡ ተሴሰዩ፡ እክለ፡ ዘመንፈስ፡ቅዱስ፡፡ ወኵሎሙ፡ ሰተዩ፡ ዘውእቱ፡ መንፈስ፡ቅዱ
ስ፡ ወሰቲዮሙ፡ ተለውቶሙ፡ ይእቲ፡ ኰኵሕ፡ ወኰኵሕሰ፡ ክርስቶስ፡ውእቱ፡፡ ወአኮ፡
ኵሎሙ፡ ዘኅረዮሙ፡ እግዚአብሔር፡ መብዝኀቶሙ፡ ተነፅሑ፡ በገዳም፡፡ ወዝኒ፡ ዘረከ
ቦሙ፡ከመ፡ይኩኖሙ፡ አርአያ፡ ከመ፡ ኢንትመነይ፡ እኩየ፡ ከመ፡ ፈተዉ፡
እሙንቱ፡፡ ኢታመልኩ፡ ይቤሎሙ፡ ወአምለኩ፡ በከመ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡ ነበሩ፡ ሕዝ
ብ፡ ይብልዑ፡ ወይሰትዩ፡ ወተንሥኡ፡ ይዝፍኑ፡፡ ወኢትዘምዉ፡ ይቤሎሙ፡ ወቦ፡ እ
ለ፡ ዘሞዉ፡ እምውስቴቶሙ፡ ወሞቱ፡ በአሐቲ፡ ዕለት፡ ክልኤ፡ እልፍ፡ ወዕሥራ፡ ምእት፡፡
ወኢታመክርዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይቤሎሙ፡ ወአመከርዎ፡ ወአጥፍኦሙ፡ አርዌ፡ ምድ
ር፡፡ ኢታንጐርጕሩ፡ ይቤሎሙ፡ ወአንጐርጐሩ፡ ወአኅለቆሙ፡ ብድብድ፡፡
ኵሉ፡ዝንቱ፡ ዘረከቦሙ፡ለእሉንቱ፡ለዮም፡ተጽሕፈ፡ ለደኃሪ፡መዋዕል፡ለተግሣጽ፡ዚአነ፡፡
ወይእዜኒ፡ ዝኩ፡ ዘይትአመን፡ ርእሶ፡ ከመ፡ ይቀውም፡ ውእቱ፡ ለይትዓቀብ፡ ኢይደ
ቅ፡፡ ወመንሱትሰ፡ ኢይረክበክሙ፡ ዘእንበለ፡ እምሰብእ፡ ደአሙ፡፡ በአባ፡
ሰላማ፡ ወአኮቴት፡ እግዚአብሔር፡ ዘኢኃደገክሙ፡ ትትመነሰው፡ ዘእ
ንበለ፡ ዳእሙ፡ በዘ፡ ትክሉ፡ ጾዊረ፡ ወተዐግሶ፡ ከመ፡ ይትዐወቅ፡ መከራክሙ፡፡ ወይ
እዜኒ፡ አኃዊነ፡ ዑቁ፡ እምአማልክት፡፡ ከመ፡ዘለጠቢባን፡እብለክሙ፡ፍትሑ፡ለሊክሙ፡
ዘርትዕ፡፡

CAP. X.

Et velim vos scire quòd omnes patres nostros obumbravit nubes, & omnes illi transierunt medio maris: 1
Et omnes illos baptizavit Moses, in nube, & in mari: 2
Et omnes illi ederunt escam Spiritûs sancti: 3
Et omnes illi biberunt quod fuit Spiritûs sancti: & quum bibissent sequuta est eos hæc petra, & petra Christus est: 4
Et non fuerunt omnes illorum, quos elegit Deus: quum multi illorum prostrati fuerint in deserto. 5
Et hoc quod contigit iis, ut fierent iis exempla, ut vos non concupiscatis mala, sicut concupierunt ii. 6
Ne facerent deos, dixit iis, & deos fecerunt: sicut dicit Scriptura; Sederunt populi edere & bibere, & surrexerunt ut luderent. 7
Et ne fornicarentur, dixit iis: & fuerunt qui fornicati sunt ex illis, & mortui sunt in uno die bis decies millia & v. cies centum. 8
Et ne tentarent Deum, dixit iis: & tentârunt eum, & destruxerunt eos serpentes. 9
Ne murmurarent, dixit iis: & murmurârunt, & consumpsit eos pestilentia. 10
Totum hoc quod contigit iis, in hunc diem scriptum fuit, in ultimum tempus, ad correptionem nostram. 11
Et nunc is qui confidit sibi quòd stat, ipse caveat ne cadat. 12
Et tentatio non apprehendit vos, nisi ab homine tantum: De patre Salama. *Et gratia Deo, qui non sivit vos tentari; nisi solummodò, in eo quod potestis sustinere & pati, ut nota fiat confidentia vestra.* 13
Et nunc, fratres nostri, cavete à diis. 14
Ut prudentibus, loquor vobis, vos ipsi judicate quod æquum erit. 15

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Ι'. ι'.

Calix benedictionis cui benedicimus, nónne communicatio sanguinis Christi
16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία (ν) τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
est? Panem quem frangimus, nónne communio corporis Christi est? Quoniam
17 ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία (ξ) τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; Ὅτι
unus panis, unum corpus multi sumus: nam omnes de uno pane par-
εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετ-
ticipamus. Videte Israël secundùm carnem: nónne edentes victimas,
18 έχομεν. Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· (ο) οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας,
participes altaris sunt? Quid ergò dico? quòd idolum, quid est? aut
19 κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; Τί οὖν φημι; (π) ὅτι εἴδωλον, τί ἐστιν; ἢ
quòd idolothytum, quid est? Sed quòd quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant,
20 ὅτι εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν; Ἀλλ' ὅτι ἃ (ρ) θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει,
& non Deo. Nolo autem vos communicatores dæmoniorum fieri. Non potestis
21 καὶ οὐ Θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε
calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini
ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου
participes esse, & mensæ dæmoniorum. An irritamus Dominum? Num forti-
22 μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρό-
ores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: omnia
23 τεροι αὐτοῦ ἐσμεν; (σ) Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· (τ) πάντα
mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo suum quærat, sed
24 μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς (υ) τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ
quod alterius quisque. Omne in macello venditum, manducate: nihil
25 (φ) τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε· μηδὲν
interrogantes propter conscientiam. Nam Domini terra, & plenitudo ejus.
26 ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
Si verò quis vocat vos infidelium, & vultis ire, omne appo-
27 (χ) Εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, (ψ) πᾶν τὸ παρατι-
situm vobis manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Si autem
θέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. Ἐὰν δέ 28
quis vobis dixerit; Hoc idolis immolatum est: ne edite propter illum indi-
τις ὑμῖν εἴπῃ, (ω) Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύ-
cantem, & conscientiam: nam Domini terra, & plenitudo ejus.
σαντα, καὶ τὴν (α) συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas
Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία 29
mea judicatur ab aliena conscientia? Si verò ego gratiâ participo, quid
μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; (β) Εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί 30
blasphemor pro eo quod ego gratias ago? Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive
βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε 31
quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Sine offensione estote & Ju-
τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ (γ) ποιεῖτε. Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰου- 32
dæis & Gentibus, & Ecclesiæ Dei: Sicut & ego omnia omnibus placeo,
δαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· Καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, 33
non quærens meum ipsius commodum, sed quod multorum, ut serventur.
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ (δ) συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

CAP. XI. ια'.

Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Laudo autem vos, fratres,
ς' ΜΙμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. Ἐπαινῶ δὲ (α) ὑμᾶς, ἀδελφοί, 1
quòd omnia mea meministis: & sicut tradidi vobis, traditiones retinetis.
ὅτι πάντα μου μέμνησθε· καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.
Volo autem vos scire, quòd omnis viri caput, Christus est: caput
Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ 2
autem mulieris, vir: caput verò Christi, Deus.
δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ (β) Χριστοῦ, ὁ Θεός.

MS. A. (ν) ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; (ξ) ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; (ο) οὐχ οἱ (π) ὅτι* εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν; Ἀλλ' (ρ) θύουσιν τὰ ἔθνη, δαιμονίοις καὶ οὐ Θεῷ θύουσιν. (σ) Πάντα ἔξεστιν, (τ) πάντα ἔξεστιν, (υ) τὰ (φ) τὰ τοῦ ἑτέρου. Πᾶν (χ) Εἴ τις (ψ) πάντα τὰ παρατιθέμενα (ω) Τοῦτο ἱερόθυτόν (α) Συνείδησιν· Συνείδησιν δὲ λέγω (β) Εἰ ἐγὼ (γ) ποιεῖτε. Ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ (δ) Συμφέρον, ΚΕΦ. ια'. MS. A. (α) ὑμᾶς, ὅτι (β) τοῦ Χριστοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

Calix ille gratiarum actionis cui benedicimus, nónne communicatio est sanguinis Christi? & panis ille quem frangimus, nónne est communicatio corporis Christi? 16
Quemadmodum igitur unus est panis ille, ita & nos omnes unum sumus corpus: siquidem nos omnes ex uno illo pane accipimus. 17
Videte Israel qui est secundùm carnem: nónne illi qui edunt victimas, sunt participes altaris? 18
Quid ergò dico? idolum aliquid esse, aut immolatum idolo, esse aliquid? Minimé. 19
Sed illud ipsum quod immolant Gentiles, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolim autem vos esse socios dæmoniorum. 20
Non potestis bibere calicem Domini nostri, & calicem dæmoniorum: nec potestis participes esse mensæ Domini nostri, & mensæ dæmoniorum. 21
An provocando provocamus ad zelotypiam Dominum nostrum? num fortiores illo sumus? 22
Omnia mihi licent, sed non omnia conducunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. 23
Nemo quod proprium est quærat, sed quisque etiam quod proximi sui est. 24
Quicquid in macello venundatur, comedite absque disquisitione propter conscientiam. 25
Domini enim est terra cum plenitudine ejus. 26
Quòd si quispiam ex Ethnicis invitaverit vos, & volueritis ire, quicquid apponetur vobis, edite, absque disquisitione propter conscientiam. 27
Sin aliquis dixerit vobis; Hoc de immolato est, ne comedatis, tum propter eum qui dixit vobis, tum propter conscientiam. 28
Conscientiam autem dico, non vestram, sed illius qui dixerit. Cur enim libertas mea judicatur ab aliorum conscientia? 29
Si ego cum gratia utor, cur ego convitiis proscindor, pro quo gratias ago? 30
Sive igitur editis, sive bibitis, sive quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. 31
Sine offendiculo estote Judæis, & Gentilibus, & Ecclesiæ Dei. 32
Prout & ego per omnia omnibus placeo: & non quæro quod mihi conducit, sed quod conducit multis, ut serventur. 33

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

CAP. XI.

Estote mihi similes, sicut & ego Christo. 1
Laudo autem vos, fratres mei, quòd per omnia memores mei sitis: & sicut tradidi vobis, præcepta tenetis. 2
Velim autem vos scire unius cujusque viri caput esse Christum: caput autem mulieris virum: caput verò Christi, Deum. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዝንቱ ፡ ጽዋዕ ፡ በረከት ፡ ዘንባርክ ፡ አኮኑ ፡ ሱታፌ ፡ ደሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ውእ
ቱ ፡ ወዝኒ ፡ ኅብስት ፡ ዘንፈትት ፡ አኮኑ ፡ ሱታፌ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ ውእ
17 ቱ፡፡ ወበከመ ፡ አሐዱ ፡ ኅብስቱ ፡ ከማሁ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋ ፡ ንሕነ ፡ እስመ ፡
18 ኵልነ ፡ እምአሐዱ ፡ ኅብስት ፡ ንነሥእ፡፡ ርእዩሙ ፡ ለእስራኤል ፡ በሥጋ ፡
19 ሰብእ ፡ ወይበልዑ ፡ ዘመሥዋዕት ፡ ወይከውኑ ፡ ሱታፌሁ ፡ ለመሥዋዕ፡፡ ም
ንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ዘኢ ፡ ይዘብሑ ፡ ለአማልክት ፡ ከንቱ ፡ ወአማልክቲሆሙ
፡ ከንቱ፡፡

Hic calix benedictionis cui benedicimus, nónne communio sanguinis Christi est? & hic panis quem frangimus, nónne communio corporis Christi est? Et quemadmodum unus panis ejus, sic unum corpus nos sumus: quia omnes nos ex uno pane accipimus. Videte Israelem in carne hominis, & edunt victimas, & sunt participes altaris. Quid igitur dicimus? sacrificantes diis inania sunt, & dii eorum inania sunt. 16 17 18 19

Versio VULGATA LATINA.

Calix benedictionis, cui benedicimus, nónne communicatio sanguinis Christi est? & panis, quem frangimus, nónne participatio corporis Domini est? Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus. Videte Israël secundùm carnem: nónne qui edunt hostias, participes sunt altaris? Quid ergó? dico quòd idolis immolatum sit aliquid? aut quòd idolum, sit aliquid? Sed quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolo autem vos socios fieri dæmoniorum: non potestis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: Non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ dæmoniorum. An æmulamur Dominum? Numquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius. Omne, quod in macello vænit, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Domini est terra, & plenitudo ejus. Si quis vocat vos infidelium, & vultis ire: omne, quod vobis apponitur, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Si quis autem dixerit; Hoc immolatum est
idolis: nolite manducare, propter illum qui indicavit, & propter conscien-
tiam: Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim 29
libertas mea judicatur ab aliena conscientia? Si ergò cum gratia participo, 30
quid blasphemor pro eo quòd gratias ago? Sive ergò manducatis, sive bi- 31
bitis, sive aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite. Sine offensione 32
estote Judæis, & Gentibus, & Ecclesiæ Dei: Sicut & ego per omnia 33
omnibus placeo, non quærens quod mihi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant.

CAP. XI.

Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Laudo autem vos, fratres, quòd 1
per omnia mei memores estis: & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis. 2
Volo autem vos scire, quòd omnis viri caput Christus est: caput autem mu- 3
lieris, vir: caput verò Christi, Deus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * كاس البركة الذي نبركه. اليس شركة دم المسيح هو. والخبز الذي نكسرها اليس شركة
17 جسد المسيح هي * فلان الخبز واحد. فنحن الكثيرون جسدا واحدا. لاننا كلنا نتناول
18 من الخبز الواحد * ابصروا اسرائيل الجسداني. اليس الذين كانوا ياكلون الذبايح كانوا
19 شركاء المذبح * فماذا عنيت اذا ان الصنم هو شي. او ان المذبوح للصنم هو شي * لكن
20 الضحايا التي تذبحها الامم انما يذبحوها للجن ليس لله. ولست اوثر لكم ان تصيروا شركاء
21 الجن * ما تستطيعوا تشربوا كاس الرب وكاس الشياطين. ولا يمكنكم ان تستعملوا مايدة الرب
22 ومايدة الشياطين * او لعلنا نغاير الرب. ام نحن اقوى منه * تم * السبت السادس
23 عشر بعد العنصرة. وسبت مرفع اللحم * كل الاشياء مطلقة لي. لكن ليس كل شي
24 يوافقني. كل شي حلال لي. لكن ليس كل شي يفيد منفعة * لا يطلبن احد منا ما ينفعه
25 وحده. بل كل احد فليطلب ما ينفع قريبه * كل ما يباع في سوق المجزر والقصابين
26 كلوه. غير مميزين شيا من اجل الفطنة * لان الارض وكمالها للرب * وان دعاكم احد من
27 الذين لم يومنوا واثرتم ان تذهبوا معه. فكلوا كلما يقدم لكم. ولا تستفحصوا عن شي لاجل
28 الفطنة. * الخميس من الجمعة الثامنة بعد العنصرة * فان قال لكم قايل. هذا من ذبايح
الاصنام هو. فلا تاكلوه من اجل ذاك الذي عرف به ولاجل وهمه. لان الارض وكمالها للرب. تم
29 * وذكرت وهما لا وهمك وفطنتك. بل وهم رفيقك. لانه لماذا تدان حريتي من ضمير اخر
30 * اذ كنت انا استعمل ما اتناوله بشكر. فلم يفترى علي بسبب ما انا شاكر عنه * فان اكلتم
31 اذا وشربتم ومهما عملتم اشياء. فاعملوها كلها لمجد الله * وكونوا غير معثرين لليهود واليونانية
32 واهل كنيسة الله * كما ارضي انا الكل بكل شي. لا طالبا ما يوافقني. بل ما يوافق الكثيرين
33 ليخلصوا. الفصل الحادي عشر. * فتشبهوا بي كما تشبهت انا بالمسيح * وانا ايها الاخوة امدحكم
1 في انكم تذكرون اقوالي وافعالي كلها. وقد مسكتم تقليداتي كما دفعتها اليكم * واريدكم
2 ان تعلموا ان راس كل امرء هو المسيح. وراس الامراة الرجل. وراس المسيح الله.
3

Calix benedictionis quem benedicimus, nónne participatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nónne participatio corporis Christi est? 16
Quoniam igitur panis unus est, nos etiam multi unum corpus sumus: quia nos omnes ex uno illo pane sumimus. 17
Considerate Israëlem corporeum. Nónne qui sacrificia comedebant, erant consortes altaris? 18
Quid ergò intendo? idolum aliquid esse, aut immolatum idolo aliquid esse? 19
Imo victimas, quas Gentes immolant, dæmoniis quidem non Deo immolant: nolò autem vos consortes fieri dæmoniorum. 20
Non potestis bibere calicem Domini, & calicem dæmoniorum: neque potestis uti mensâ Domini, & mensâ dæmoniorum. 21
Num fortè zelum Domini provocamus? aut validiores eo sumus? Finis. 22

Sabbatho decimo sexto post Pentecosten. Item sabbatho genialium dierum carnis.

Omnia sunt mihi libera, sed non omnia mihi conducunt: omnia sunt mihi licita, sed non omnia afferunt emolumentum. 23
Nemo nostrûm quærat quòd sibi soli prodest, sed quærat unusquisque quod proximo suo prodest. 24
Quicquid venditur in vico macellario & lanionum, comedite, nihil disquirentes, propter conscientiam. 25
Terra enim & complementum ejus, Domini est. 26
Quòd si quis ex iis qui non credunt, vos invitaverit, & volueritis ire cum ipso, edite quicquid proponetur vobis: & nihil disquiratis, propter conscientiam. 27

Feriâ quintâ hebdomadis octavæ post Pentecosten.

Quòd si dicat vobis aliquis; Hoc de sacrificio idolorum est, ne comedatis illud, propter eum qui id indicavit, & propter mentem ipsius: terra siquidem, ejusque complementum, Domini est. Hactenus. 28
Mentem verò dixi; non mentem tuam, & conscientiam tuam: sed mentem sodalis tui. Cur enim damnatur libertas mea ab alia mente? 29
Cùm ego utar quod sumo, cum gratiarum actione, cur ob causam ejus reprehendor, pro quo gratias ago? 30
Itaque sive edatis, sive bibatis, & quodcunque rem ullam feceritis, omnia facite ad gloriam Dei. 31
Et estote non præbentes offendiculum Judæis, & Græcis, & genti Ecclesiæ Dei: 32
Quemadmodum omnibus ego placeo in omni re, non quærens quòd mihi conducit, sed quod multis conducit, ut salventur. 33

CAP. XI.

Itaque imitamini me, ut imitor ego Christum. 1
Cæterum ó fratres mei, ego laudo vos in eo quòd memoriâ teneatis omnia mea tam dicta quàm facta, jamque retinueritis monimenta mea, sicut tradidi ea vobis. 2
Volo autem vos scire quòd omnis viri caput, Christus est: caput verò mulieris, vir: caput autē Christi, Deus. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለአሕዛብ፤ ፡ ዘይሠውዑ ፡ ለአጋንንት ፡ ወአኮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወባሕቱ ፡ ኢይፈቅ
ድ ፡ ትኩኑ ፡ ሱቱፋነ ፡ አጋንንት፡፡ ወኢትክሉ ፡ ሰትየ ፡ ጽዋዐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጽ
ዋዐ ፡ አጋንንት ፡ ወኢትክሉ ፡ በሊዐ ፡ ለማእደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወለማእደ ፡ አጋንንት፡፡ ን
ቀንእኑ ፡ እንከ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ቦኑ ፡ ንሕነ ፡ ንጸንዕ ፡ እምኔሁ፡፡ ኵሉ ፡
ይከውነነ ፡ ወኵሉሰ ፡ አኮ ፡ ረቲዕ ፡ ኵሉ ፡ ይከውን፤ ወበኵሉሰ ፡ ኢይትሐነጽ፡፡ አ
ልቦ ፡ ዘያደሉ ፡ ለርእሱ ፡ ዘእንበለ ፡ ለቢጹ፡፡ ኵሉ ፡ ዘይሠይጡ ፡ በመሠያጥ ፡
ብልዑ ፡ ወኢትሕትቱ፡፡ እስመ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ምድር ፡ በምልኣ፡፡
ወእመቦ ፡ ዘጸውዐክሙ ፡ ዘኢይአምኑ ፡ ወፈቀድክሙ ፡ ትሑሩ ፡ ኵሉ ፡ ዘአቅረበ ፡ ለ
ክሙ ፡ ብልዑ ፡ ወኢትሕትቱ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘይቤለክሙ ፡ ዝቡሕ ፡ ለአማልክት ፡
ኢትብልዑ ፡ እንከ ፡ እስመ ፡ ቀጸብክሙ ፡ ከመ ፡ ይግእዝዋ ፡ ለግዕዛንክሙ፡፡
ወእመኒ ፡ በላዕክሙ ፡ ወእመኒ ፡ ሰተይክሙ ፡ ወኵሉ ፡ ዘገበርክሙ ፡ በአኰቴተ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ ግበሩ፡፡ ወኩኑ ፡ አንትሙ ፡ አርአያ ፡ ለአይሁድ ፡ ወለአረሚ ፡
ወለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ በከመ ፡ ኵሉ ፡ አደሉ ፡ አነ ፡ እስመ ፡
ለብዙኃን ፡ አኀሥሥ ፡ በዘ ፡ ይሐይዉ ፡ ወአኮ ፡ ተድላ ፡ ርእስየ ፡ ዘአ
ኀሥሥ፡፡
ተመሰሉ ፡ ኪያየ ፡ በከመ ፡ አነ ፡ ተመሰልክዎ ፡ ለክርስቶስ፡፡ ወአአኵተክ
ሙ ፡ እስመ ፡ ዘልፈ ፡ ትዜከሩኒ ፡፡ ወዘከመ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ትትሐረሙ ፡ ከማሁ ፡
ትትሐረሙ፡፡ ወእፈቅድ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሱ ፡
ለብእሲ ፡ ወርእሳ ፡ ለብእሲት ፡ ምታ ፡፡ ወርእሱ ፡ ለክርስቶስ ፡ እግዚ
አብሔር፡፡

Et Gentes sacrificantes sacrificant dæmonibus, & non Deo. Sed nolo ut sitis par- 20
ticipes dæmonum: Et non potestis bibere calicem Dei, & calicem dæmonum: 21
& non potestis edere ad mensam Dei, & ad mensam dæmonum. Nonne æmula- 22
mur igitur Deum? num nos fortiores sumus illo? Omnia licent nobis, sed 23
omnia non expediunt. Omnia licent, sed cum omnibus non ædificabitur. Nemo 24
sit qui placeat sibi, sed fratri suo. Omnia quæ venduut in foro, edite, & ne in- 25
terrogetis: Quia Dei terra est in plenitudine sua. Et si quis sit qui invitave- 26
rit vos infidelis, & vultis ire, quæcunque apposuerit vobis edite, & ne interroge- 27
tis. Et si quis fuerit qui dicet tibi; Immolatum est diis: ne edatis igitur, quia 28
indicárunt vobis, ut liberarent conscientiam vestram.

Desunt versus 29 & 30.

Et sive ederitis, & sive biberitis, & quæcunque feceritis, gratias agendo Deo 31
facite. Et estote vos exemplo Judæis, & Gentibus, & domibus Christianis Dei: 32
Sicut omnibus placeo ego, quia placere multis quæro, ut vivant, & non est placere 33
mihimet quod quæro.

CAP. XI.

Similes estote mihi, sicut ego similis factus sum Christo. Et gratias ago vobis, 1
quia semper memores estis mei, & sicut docui vos ut religiosi sitis, sic attendite. 2
Velim tamen ut sciatis, quòd Christus caput est omnis viri: & caput mulieris, vir 3
ejus: & caput Christi, Deus.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. ια'.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει
5 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ
6 τῇ ἐξυρημένῃ. Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω. Εἰ δὲ αἰσχρὸν
7 γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα
8 ἀνδρός ἐστιν. Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός.
9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.
10 (Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.)
11 (ζ) Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός,
12 ἐν Κυρίῳ. Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, (η) οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.
13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;
14 (θ) Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι·
15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.
16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ (ι) παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ (κ) κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.
18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν (λ) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεύω.
19 Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.
20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.
21 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον (μ) προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν· καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.
22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; (ν) Τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ.
23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον·

MS.A. (γ) ... (δ) ... (ζ) ... (η) ... (θ) ... (ι) ... (κ) ... (λ) ... (μ) ... (ν) ...

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 Omnis vir orans aut vaticinans operto capite, probro afficit caput suum.
5 Omnis autem mulier quæ orat aut vaticinatur revelato capite, probro afficit caput suum: similis est enim ei cujus rasum est caput.
6 Nam si non velatur mulier, etiam tondeatur. Quod si fœdum est mulieri tonderi aut radi, veletur.
7 Vir quidem non debet velare caput suum, quippe qui sit imago & gloria Dei.
8 Mulier verò est gloria viri. Siquidem vir ex muliere non est, sed mulier ex viro.
9 Neque enim vir creatus est propter mulierem, sed mulier propter virum.
10 Propter hoc tenetur mulier ut potestas sit super caput ipsius, propter angelos.
11 Veruntamen neque vir absque muliere, nec etiam mulier absque viro in Domino nostro.
12 Nam quemadmodum mulier ex viro, ita & vir per mulierem: omnia autem ex Deo.
13 Judicate inter vos ipsos: Decorum est mulieri revelato capite Deum orare?
14 Nónne & ipsa natura docet vos, quòd viro, cùm adsunt capilli, probro sit?
15 At mulieri, si nutriat capillos suos, gloriæ est: quoniam ejus coma pro velamine data est ei.
16 Cæterùm, si quis contendat adversùs hæc, nos hujusmodi consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.
17 Hoc autem quod præcipio, non tanquam vos laudans, quia non progressi estis, sed in decrementum descendistis.
18 Primùm enim quum convenitis in Ecclesia, audio dissidia esse inter vos, & aliquas res credo.
19 Futurum est etiam ut contentiones sint inter vos: quò qui probati sunt inter vos, innotescant.
20 Quum igitur convenitis, non ut decet diem Domini nostri, editis & bibitis:
21 Sed unusquisque propriam cœnam anteverteus comedit. Et alius quidem esurit, alius verò ebrius est.
22 Nunquid domos non habetis, ut edatis & bibatis? aut Ecclesiam Dei spernitis, & pudore suffunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudabo vos? in hoc non laudo.

Oblatio feriæ quintæ Mysteriorum. 17.

23 Ego enim accepi à Domino nostro illud ipsum quòd tradidi vobis, quòd Dominus noster Jesus in eâ nocte quâ prodebatur, accepit panem,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 6 7 8

Omnis vir cujus caput velatum est, & orat & prophetat, contemnit caput suum. Et omnis mulier quæ aperto capite orat, & prophetat, contemnit caput suum: quia sicut tonsa est. Et si non velatur mulier, tondeatur: & si dedecus sit mulieri ut tondeatur vel radatur, veletur. Et viro non est licitum ut veletur caput ejus dum orat: quia imago gloriæ Dei est, & mulier gloria viri sui est. Quia mulier à viro processit, & non processit vir ex muliere.

Deest versus nonus.

Versio VULGATA LATINA.

4 Omnis vir orans aut prophetans velato capite, deturpat caput suum.
5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat ca-
6 put suum: unum enim est ac si decalvetur. Nam si non velatur mulier,
tondeatur. Si verò turpe est mulieri tonderi, aut decalvari, velet caput
7 suum. Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam imago & gloria
8 Dei est, mulier autem gloria viri est. Non enim vir ex muliere est, sed
9 mulier ex viro. Etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier
10 propter virum. Ideò debet mulier potestatem habere supra caput propter
11 Angelos. Veruntamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in
12 Domino. Nam sicut mulier de viro, ita & vir per mulierem: omnia au-
13 tem ex Deo. Vos ipsi judicate: decet mulierem non velatam orare Deum?
14 Nec ipsa natura docet vos, quòd vir quidem si comam nutriat, ignomi-
15 nia est illi? Mulier verò si comam nutriat, gloria est illi: quoniam capilli
pro velamine ei dati sunt. Si quis autem videtur contentiosus esse: nos ta- 16
lem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei. Hoc autem præci- 17
pio: non laudans, quòd non in melius, sed in deterius convenitis. Pri- 18
mùm quidem convenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos,
& ex parte credo. Nam oportet & hæreses esse, ut & qui probati sunt, 19
manifesti fiant in vobis. Convenientibus ergò vobis in unum, jam non est 20
Dominicam cœnam manducare. Unusquisque enim suam cœnam præsumit 21
ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Num- 22
quid domos non habetis ad manducandum & bibendum? aut Ecclesiam Dei
contemnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis?
Laudo vos? in hoc non laudo. Ego enim accepi à Domino quod & tra- 23
didi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit
panem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكل رجل يصلي او يتنبا وعلي راسه معقد يخجل راسه * وكل امراة تصلي او تتنبا
وراسها غير مغطا فانها تخجل راسها. وهذا المعني نفسه واحد هو كانها لو كانت محلوقة * لان
الامراة ان لم تستر راسها فلتقص شعرها. فان يكن مستقبحا للامراة ان تقص شعرها او
تحلقه فلتغط راسها * لان الرجل ما سبيله ان يغطي راسه اذ هو صورة الله ومجده. والامراة
فهي مجد الرجل. تم. الجمعة من الجمعة الثامنة.

* لان الرجل لم يكن من الامراة. بل الامراة من الرجل كانت. تم. * لان الرجل لم
يخلق بسبب الامراة. لكن الامراة خلقت لاجل الرجل * ولهذا سبيل الامراة ان يكون
لها سلطان علي راسها من اجل الملائكة * بل ليس رجل خلوا من امراة في ديانة الرب.
ولا امراة بلا رجل * وكما ان الامراة من الرجل. فهكذا الرجل بالامراة. وكل البرايا من الله.
* ميزوا هذا في انفسكم. هل هو لايق ان تصلي الامراة الي الله وراسها غير مغطي * او ما
الطبيعة نفسها تعلمكم ان الرجل ان طول جمته فذاك هوان له * والامراة ان طولت شعرها
فذلك شرف لها. لان الجمة اعطيتها عوض الرداء * وان يظن احد انه يوثر الغلبة. فليس
لنا نحن مثل هذه العادة. ولا لبيع الله * واذ اوصيتكم بهذا فلست امدحكم انكم منقادون
لا الي الافضل بل الي الادني * فاولا انكم اذا اجتمعتم في الكنيسة اسمع ان بينكم شقاقات.
فاصدق بعضها * لانه يجب ان يكون فيكم عصبات للهوي. ليصير المختبرون فيكم
طاهرين * وفي حال اجتماعكم متفقين. ما تاكلون عشاء سيدنا * فان كل واحد منكم يسابق
في اكل عشايه. وواحد يجوع واخر يسكر * العل ما لكم منازل تاكلون فيها وتشربون. او
تزدرون بكنيسة الله. وتخجلون الذين لا شي لهم. ماذا اقول لكم. امدحكم في هذا.
لا لست امدحكم. * قراة يوم الخميس الكبير.

* لانني انا تسلمت من الرب الامر الذي دفعته اليكم. تم. ان الرب يسوع في الليلة
التي اسلم ذاته فيها اخذ خبز.

Omnis ergò vir qui orat aut prophetat 4
tegmine capiti imposito, dehonestat il-
lud tegmen caput ejus. Et omnis mu- 5
lier quæ orat aut prophetat capite haud
tecto, dehonestat caput suum: hic enim
modus unus ac idem est, ac si rasa esset.
Nam si mulier non velat caput suum, 6
igitur tondeat caput suum: quòd si tur-
pe est mulieri tondere crines suos aut
radere illos, tegat ergò caput suum.
Vir enim non debet tegere caput suum, 7
quum sit imago Dei, & gloria ipsius:
at mulier est gloria viri. Finis

Feriâ sextâ hebdomadis octavæ.

Vir enim non fuit ex muliere sed mulier 8
ex viro fuit: Hactenus. *Quia vir* 9
non fuit creatus causâ mulieris, sed mu-
lier creata est propter virum. Et propter 10
hoc debet mulier habere potestatem su-
per caput suum, propter Angelos. At- 11
tamen non est vir absque muliere in
religione Domini, neque mulier absque
viro. Et quemadmodum mulier ex 12
viro est, ita & vir per mulierem,
omnes autem creaturæ ex Deo. Per- 13
pendite hoc apud vosipsos, num de-
corum est orare mulierem ad Deum ca-
pite non operto? Nónne natura ipsa vos 14
docet quòd viro, si comam protrahat
suam, id illi dedecori sit? Mulieri 15
verò, si comam protrahat suam, id
illi decori sit? eò quòd coma data sit
ei pro velamine. Quòd si quis putet 16
velle se victoriam contendendo re-
portare, non est apud nos hujusmodi
consuetudo, neque apud Ecclesias Dei.
Et quum hac de re vos monuerim, 17
non laudo vos, quandoquidem propensi
estis non ad id quod præstantius est,
sed ad vilius. Et primo quidem cùm 18
convenitis in Ecclesia, audio sectas in-
ter vos esse: & ex parte credo. Opor- 19
tet enim factiones inter vos esse volun-
tarias, ut qui sunt in vobis probati,
fiant manifesti. Et quo tempore pari- 20
ter convenitis, Dominicam cœnam mi-
nimè comeditis. Et quidem unusquis- 21
que vestrum anticipat in edendo cœnam
suam: & unus esurit, alter verò inebri-
atur. Num fortè domos non habetis, in 22
quibus edatis ac bibatis? an Ecclesiam
Dei contemnitis, & pudefacitis eos qui
nihil habent? Quid dicam vobis? an
laudabo vos in hoc? minimè, nequa-
quam laudo.

Lectio maximæ diei quintæ (hoc est, Cœnæ Domini.)

Ego enim accepi à Domino præceptum 23
quòd tradidi vobis, Hucusque.
quòd Dominus Jesus in nocte qua se-
ipsum tradidit, sumpsit panem:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ትዝ ፡ ርእሰ ፡ ትትገልበብ ፡ ርእስ ፡ ብእሲት ፡ በእንተ ፡ መላእክት ።
...ቱ ፡ ይእዜኒ ፡ ሊትትፈለጥ ፡ ብእሲት ፡ እምታ ። ወብእሲኒ ፡ ሊይኅድግ ፡ ብእሲቶ ፡
...ሙ ፡ ሀለዉ ፡ በእግዚእነ ። በከመ ፡ ብእሲት ፡ እምብእሲ ፡ ከማሁ ፡ ብእሲኒ ፡
...ብእሲት ። ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ። ሐልዩ ፡ እስኩ ፡ በሊክ
...ዩ ፡ ይደልዎ ፡ ትትገለበብ ፡ ብእሲት ፡ ሶበ ፡ ትጼሊ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ። ወፍጥ
...ኒ ፡ ሊያመቀቅክሙኑ ። እስመ ፡ ለብእሲኒ ፡ ኃስር ፡ ለእመ ፡ አብቍለ ፡ ድምድማ ።
...ብእሲትሰ ፡ ክቡራ ፡ ውእቱ ፡ ለርእሳ ፡ ለእመ ፡ አንኀት ፡ ሥዕርታ ፡ እስመ ፡ ሥዕርታ ፡
...ብእሲት ፡ ከመ ፡ ሞጣሕት ፡ ተውህበ ፡ ላቲ ። ወዘፈቀደ ፡ ለያክሕድ ፡ ንሕነሰ ፡ ሊና
...ፍ ፡ ከመዝ ፡ ወሊቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለእግዚአብሔር ። ወዝኒ ፡ ዘነገርኩክሙ ፡
...ለኦ ፡ ዘንእድኩክሙ ፡ እስመ ፡ ሊትሐውሩ ፡ በእንተ ፡ ትኄይስ ፡ ዘእንበለ ፡ ደእ
...ውእቱ ፡ ዘይትሐት ። ቀደሜ ፡ ኵሉ ፡ ትትጋአዙ ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወትትሳ
...ሰማዕኩ ፡ ወቦ ፡ ዘአአምኖ ። ወባሕቱ ፡ ሀለወክሙ ፡ ትትናፈቁ ፡ ወትትጋአ
...ከመ ፡ ይትዐወቁ ፡ ቢጸ ፡ ኅሩያን ። ዘእምተጋባእክሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወእመ ፡ በዓል
...በአሐቲ ። ትትባደሩ ፡ ሐዊረ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወትትቀደሙ ፡ አምጽኦ ፡ መ
...ብልዕክሙ ። እንዘ ፡ በሳሬ ፡ እሉ ፡ ርኁባን ፡ ወአንትሙሰ ፡ ጽጉባን ። ቦኑ ፡ አብያ
...ት ፡ ለብልዕክሙ ፡ በኀበ ፡ ትበልዑ ፡ ወበኀበ ፡ ትሰትዩ ፡ ወሚመ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ታስ
...ሕቅሩ ፡ ወታስተኀፍሩ ፡ ለነዳያን ። በዝንቱ ፡ ሊይንእደክሙ ። እስመ ፡ ዘከመ ፡
...ተምህርኩ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ መሀርኩክሙ ፡ እስመ ፡ ለሊሁ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
...ክርስቶስ ፡ አመ ፡ ርእሶ ፡ ይእኅዝዎ ፡ በይእቲ ፡ ሌሊት ፡ ነሥአ ፡ ኅብስተ ።

Quapropter expedit velari caput mulieris propter angelos. Veruntamen nunc 10
non dividetur uxor à viro suo, & vir non reliquet uxorem suam, & 11
omnes vos permanete in Domino nostro. Sicut mulier ex viro, sic vir ex 12
muliere: Veruntamen omnes à Deo. Cogitate apud vosmetipsos: nónne con- 13
venit ut veletur mulier quandò orat ad Deum? Et natura ejus nónne docet vos, 14
quia viro dedecus est, si crescere fecerit comam suam? Et mulieri, gloria 15
est capitis sui, si elongaverit capillum suum: quia capillus mulieris sicut ve-
lamen datus est ei. Et qui vult, contendat: nos non habemus consuetudinem 16
talem, neque domus Christianorum Dei. Et hoc quod annuntiavi vobis: non 17
quia laudavi vos, quia non proficiscimini pro meliori, sed tantùm in illud
quod vile est. Primò omnium, quòd contenditis in domo Christianorum, & 18
litigatis, audivi, & est quod credo. Veruntamen oportet vos ut dividami- 19
ni & litigetis, ut manifestentur fratres electi. Quòd quum congregati 20
estis simul, quandò festum celebratis unitèr, Contenditis proficisci domum 21
Christianorum, & prævenitis adducendo cibos vestros: partim cùm sunt qui
esuriunt, & vos pleni estis. Num domos non habetis, ubi edatis & biba- 22
tis? aut domum Dei contemnitis, & pudefacitis inopes? in hoc non lau-
do vos. Quia sicut doctus fui apud Deum, docui vos, quòd ipse Dominus 23
noster Jesus Christus quandò seipsum prehendebat, in ista nocte accepit pa-
nem,

Et gratias agens fregit, & dixit; Accipite, manducate: hoc meum est corpus,
24 Καὶ εὐχαριστήσας (ξ) ἔκλασε, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα
quod pro vobis *frangitur*: hoc facite in meam commemorationem.
τὸ ὑπὲρ (ο) ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
Similiter & calicem *post* *cœnasse*, dicens; Hic calix novum
25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ
testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque bibetis, in
διαθήκη ἐστὶν ἐν (π) τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς
meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, &
26 τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ
poculum *hoc* bibetis, mortem Domini *annuntiatis*, *usque* *quò*
τὸ (ρ) ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις (σ) οὗ ἂν
veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Do-
27 ἔλθῃ. Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν (τ) ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυ-
mini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini.
ρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ (υ) αἵματος τοῦ Κυρίου.
Probet autem homo seipsum, & sic de pane edat, & de ca-
28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ πο-
lice bibat. *Nam edens* & *bibens* indignè, judicium *sibiipsi* manducat &
29 τηρίου πινέτω. Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ (φ) πίνων ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ
bibit, non dijudicans corpus Domini. *Propter hoc in vobis* multi
30 πίνει, μὴ διακρίνων τὸ (χ) σῶμα τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ
infirmi & imbecilles, & dormiunt multi. Si *enim* nosmetipsos dijudicaremus,
31 ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. Εἰ (ψ) γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν,
non utique judicaremur. *Judicati* autem, à Domino *erudimur*: ut non
32 οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. Κρινόμενοι δέ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα· ἵνα μὴ
cum mundo *condamnemur*. Itaque, fratres mei, *convenientes* ad
33 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς

manducandum, *alii alios* expectate. Si *verò* quis esurit, in *domo* manducet
τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. (ω) Εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, 34
ut non in judicium conveniatis. *At reliqua ut* venero, disponam.
ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

CAP. XII. ιβ'.

Η' De autem spiritualibus, fratres, nolo vos ignorare. Scitis 1
Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. Οἴδατε
quoniam Gentes *eratis*, ad simulachra muta, prout ducebamini, *abducti*. 2
(α) ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.
Ideò notum facio vobis quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema
Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, (β) λέγει ἀνάθεμα 3
Jesum: & nemo potest dicere, *Dominum Jesum*, *si non* in Spiritu sancto.
Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, (γ) Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
Discrimina verò gratiarum sunt: *at* idem Spiritus: Et *discrimina* ministra-
Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα· Καὶ διαιρέσεις διακο- 4
tionum sunt: *&* idem Dominus: Et divisiones operationum sunt, at 5
νιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ 6
idem est Deus, *efficiens* omnia in omnibus. Unicuique autem datur
(δ) αὐτός ἐστι Θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἑκάστῳ δὲ δίδοται 7
manifestatio Spiritûs ad utilitatem. Huic quidem *enim* per
ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. Ὧ μὲν γὰρ διὰ 8
Spiritum datur sermo sapientiæ: alii autem sermo scientiæ, secundùm eundem
τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας· ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ
Spiritum: Alteri *autem* fides, in eodem Spiritu: alii *autem dona*
Πνεῦμα· Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα 9
sanitatum, in *eodem* Spiritu:
ἰαμάτων, ἐν (ε) τῷ αὐτῷ Πνεύματι·

MS.A. (ξ) ἔκλασεν, ‥ ‥ Τοῦτό μου ἐστὶν (ο) ὑμῶν· τοῦτο (π) τῷ αἵματί μου· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ** ἐὰν ἐσθίητε (ρ) ποτήριον πίνητε, (σ) οὗ ἔλθῃ. (τ) ἄρτον, ἢ πίνῃ (υ) τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. (φ) πίνων *, κρῖμα (χ) σῶμα. * Διὰ (ψ) δὲ (ω) Εἴ τις Κεφ. ιβ'. MS.A. (α) ὅτι ὅτε ἔθνη (β) λέγει, Ἀνάθεμα Ἰησοῦς· (γ) Κύριος Ἰησοῦς, (δ) αὐτὸς Θεὸς (ε) τῷ ἑνὶ Πνεύματι·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2
3 [illegible]
4 [illegible]
5
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Et benedixerit, fregerítque, ac dixerit, Accipite, comedite: Hoc est corpus meum quod pro vobis frangitur; sic facite in meî commemorationem. 24 Similiter postquàm cœnavissent, calicem quoque dedit, dixítque; Hic calix est testamentum novum in sanguine meo: sic facite quotiescunque biberitis in meî commemorationem. 25 Nam quotiescunque comederitis panem hunc, & biberitis hunc calicem, mortem Domini nostri in memoriam revocabitis usque ad adventum ipsius. 26 Quisquis igitur comederit ex pane Domini, & biberit ex calice ipsius, cùm sit eo indignus, reus est sanguinis Domini, & corporis ejus. 27 Propterea quisque seipsum probet, & tunc edat ex hoc pane, & bibat ex hoc calice. 28 Qui enim comedit & bibit ex eo indignus existens, condemnationem sibiipsi comedit & bibit, quòd non discreverit corpus Domini. 29 Propter hoc multi sunt inter vos infirmi, & ægroti, multíque qui dormiunt. 30 Etenim si nosmetipsos judicaremus, nequaquam judicaremur. 31 At quum judicamur à Domino nostro, corripiendo corripimur, ne cum mundo condemnemur. 32 Idcircò, fratres mei, quum conveniti ad comedendum, alius alium expectate. 33 Cæterùm si quis esurit, domi suæ edat; ne ad condemnationem conveniatis. De cæteris autem, quum venero, præcipiam vobis. 34

CAP. XII.

Dominicâ Pentecostes. 18.

De spiritualibus porrò fratres mei, velim vos scire: 1 Quòd ethnici fueritis, & ad simulachra, eáque *adeò* quæ voce carent, absque discrimine ducebamini. 2 Quamobrem notum facio vobis, neminem per Spiritum Dei loqui, qui dicat anathema esse Jesum: quinetiam nemo potest dicere Dominum esse Jesum, nisi per Spiritum sanctitatis. 3 Divisiones autem donorum sunt, sed unus est Spiritus. 4 Et divisiones ministeriorum sunt, sed unus est Dominus. 5 Sunt & divisiones virtutum, sed unus est Deus, qui agit omnia in omnibus. 6 Unicuique autem datur manifestatio Spiritûs, sicut ei prodest. 7 Alii quidem datur per Spiritum sermo sapientiæ, alii autem sermo scientiæ per eundem Spiritum. 8 Alii fides per eundem Spiritum, alii dona sanationis per eundem Spiritum. 9

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወባረከ ፡ ወፈተተ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ንሥኡ ፡ ዝውእቱ ፡ ሥጋየ ፡ ዘይትወሀብ ፡ በእንቲአ
25 ክሙ ፡፡ ወከመዝ ፡ ግበሩ ፡ ለም ፡ ተዝካርየ ፡፡=፦ ወከማሁ ፡ ጽዋዐ ፡ እምድኅረ ፡ ተደ
ረሩ ፡ ይቤሎሙ ፡ ዝውእቱ ፡ ጽዋዕ ፡ ዘሐዲስ ፡ ሥርዐት ፡ ውእቱ ፡ ደምየ ፡ ወከመዝ ፡ ግ
26 በሩ ፡ ተዝካርየ ፡፡=፦ እምጠነ ፡ ትበልዕዎ ፡ ለዝ ፡ ኅብስት ፡ ወትሰትይዎ ፡ ለዝንቱ ፡
27 ጽዋዕ ፡ ሞቶ ፡ ለእግዚእነ ፡ ትዜንዉ ፡ እስከ ፡ ለም ፡ ይመጽእ ፡፡=፦ ወይእዜኒ ፡ ዘበል
ዖ ፡ ለዝንቱ ፡ ኅብስት ፡ ወይሰትዮ ፡ ለዝ ፡ ጽዋዕ ፡ እንዘ ፡ ኢይደልዎ ፡ ይትኴነን ፡ በእን
ተ ፡ ሥጋሁ ፡ ወደሙ ፡ ለክርስቶስ ፡፡=፦

Et benedixit & fregit, & dixit iis; Accipite, hoc est corpus meum quod datum est propter vos: & sic facite in recordationem mei. Et similiter calicem, postquam cœnâssent, dicens iis; Hic calix novi testamenti, est sanguis meus: & sic facite in recordationem mei. Quotiescunque ederitis hunc panem, & biberitis hunc calicem, mortem Domini nostri annuntiabitis usque quò venerit. Et nunc qui edit hunc panem, & bibit hunc calicem indignus existens, condemnabitur pro corpore & sanguine Christi.

Versio VULGATA LATINA.

24 Et gratias agens fregit, & dixit; Accipite, & manducate: hoc est corpus
meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.
25 Similiter & calicem, postquàm cœnavit, dicens; Hic calix novum testamen-
tum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque bibetis in meam comme-
26 morationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem
27 bibetis: mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Itaque quicunque
manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit
28 corporis & sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: & sic de
29 pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indignè,
30 judicium sibi manducat & bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideò in-
31 ter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi. Quòd si nosmet-
32 ipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem, à Do-
33 mino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque, fratres mei,
34 cùm convenitis ad manducandum, invicèm expectate. Si quis esurit, domi
manducet: ut non in judicium conveniatis. Cætera autem, cùm venero,
disponam.

CAP. XII.

De spiritualibus autem, nolo vos ignorare, fratres. Scitis quoniam cùm 1
Gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes. Ideò notum 2
vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et 3
nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto. Divisiones verò
gratiarum sunt, idem autem Spiritus: Et divisiones ministrationum sunt, 4
idem autem Dominus: Et divisiones operationum sunt, idem verò Deus, 5
qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio Spiri- 6
tûs ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ: alii au- 7
tem sermo scientiæ secundùm eundem Spiritum: Alteri fides in eodem Spi- 8
ritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu: 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * وإذ شكر كسرها * وقال خذوا كلوا * هذا هو جسدي المكسور من أجلكم * هذا اعملوه
25 لتذكاري * كذلك أخذ الكأس بعد أن تعشوا وقال * هذا الكأس هو العهد الجديد بدمي *
26 هذا اعملوه كل مرة تشربونه لتذكاري * لأن كل دفعة تأكلون هذا الخبز وتشربون هذا الكأس
27 تخبرون بموت الرب * إلى أن يجيء * فذلك من يأكل هذا الخبز ويشرب كأس الرب بغير
28 استحقاق * فسيكون غريمًا بطائلة جسد الرب ودمه * فليختبر الإنسان ذاته * وهكذا
29 فليأكل من الخبز ويشرب من الكأس * فإن من يأكل ويشرب بلا استحقاق * فإنما يأكل ويشرب
30 دينونة لنفسه * إذ لم يميز جسامة جسد الرب * ومن أجل هذا فيكم مرضى كثيرون
وسقام * وكثيرون قد رقدوا * قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *
31 32 * لأننا لو حاكمنا أنفسنا لما دِنّا * فإذا داننا الرب فهو يؤدبنا لئلا نُدان مع العالم * ثم
33 34 * فلذلك يا إخوتي إذا اجتمعتم لتأكلوا فلينتظر بعضكم بعضا * فإن يجع أحدكم
فليأكل في منزله * لئلا تجتمعوا للدينونة * وباقي الأمور إذا حضرت أرتبها *
1 * الفصل الثاني عشر * فأما عن المواهب الروحانية يا إخوتي * فلست أوثر أن تجهلوا
2 عليكم هذا * وقد علمتم أنكم كنتم أممًا منقادين إلى الأصنام الفاقدة النطق * كيف انقدتم *
3 * فلذلك أنا أعرفكم أنه ما يتكلم أحد بروح الله * فيقول أن يسوع محروم * ولن يستطيع
4 أحد أن يقول أن يسوع ربًا إلا بروح القدس * فقد تكون للمواهب توزيعات * والرب هو ذاك
5 6 نفسه * وقد تكون للخدم توزيعات * والروح هو هو نفسه * وقد تكون للأفعال
توزيعات * والإله هو ذاك نفسه * الفاعل في الكل كل شيء *
* قراءة في السابع وعشرين من تشرين الثاني للقديس غريغوريوس العجائبي *
7 8 * وكل أحد يعطى ظهور الروح نحو ما يوافقه * فواحد يعطى بالروح قول حكمة *
9 وآخر يعطى كلام معرفة بالروح نفسه * وآخر غيره أمانة بالروح نفسه * وآخر يعطى مواهب
أشفية بالروح نفسه *

Et cùm gratias egisset, fregit illum, ac 24
dixit; Accipite, manducate, hoc est cor-
pus meum pro vobis fractum: hoc facite
in meam commemorationem. Similiter 25
accepit calicem postquam cœnaverunt,
ac dixit; Hic calix est testamentum no-
vum in sanguine meo: hoc facite qua-
cùnque vice illum biberitis, in meam com-
memorationem. Quacùnque enim vice 26
comedetis hunc panem, & bibetis hunc
calicem, significabitis mortem Domini,
usquequo venerit. Illud autem interest, 27
Qui comederit hunc panem, & biberit
calicem Domini absque merito, tenebitur
crimine corporis Domini, & sanguinis
ejus. Probet igitur homo seipsum, & sic 28
edat ex pane, & bibat ex calice. Nam 29
qui manducaverit & biberit absque
merito, sanè manducat ac bibit damna-
tionem animæ suæ, non discernens magni-
tudinem corporis Christi. Et propter hoc 30
inter vos ægroti sunt multi, & imbecil-
les, & multi jam obdormierunt.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis nonæ post Pentecosten.

Si enim judicium ipsi nobiscum iniremus, 31
nequaquam nos judicaret. At cùm 32
judicat nos Dominus, ipse nos corripit, ne
cum mundo condemnemur. Hactenus.
Quapropter ô fratres mei, quum conve- 33
nitis ad manducandum, alii alios ex-
pectent. Quòd si quis vestrûm esurit, 34
domi suæ comedat: ne conveniatis ad
damnationem. Cætera verò negotia, cùm
venero, disponam.

CAP. XII.

Quod autem ad dona spiritualia O 1
fratres mei, nolo vos latere hoc. Nôstis 2
quidem quòd Gentes eratis, ducti ad
idola loquelæ expertia, utcunque du-
cebamini. Iccirco notum vobis facio, 3
neminem per Spiritum Dei loqui, & di-
cere quòd Jesus sit segregatus: nec
posse quenquam dicere quòd Jesus sit
Dominus, nisi per Spiritum sanctum.
Itaque donorum sunt discrimina, Domi- 4
nus autem idem ipse est: Sunt etiam 5
ministeriorum discrimina, at Spiritus
idemmet ipse est: Sunt etiam operum dis- 6
crimina, sed Deus est idemmet, omnia in
omnibus efficiens.

Lectio *recitanda* vigesimo septimo *die* Novembris, pro sancto Gregorio miraculorum editore, *(seu Thaumaturgo.)*

Unicuique verò datur apparitio Spiri- 7
tus prout illi conducit. Et uni quidem 8
datur per Spiritum sermo sapientiæ: &
alii datur sermo scientiæ per eundem
Spiritum: Alii verò datur fides per 9
eundem Spiritum: alii verò dantur do-
na curationum per eundem Spiritum:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይእዜኒ፡ ለመኪር፡ ሰብእ፡ ርእሶ፡ ወአንጺሖ፡ ይብላዕ፡ እም፡ ወእቱ፡ ኅብስት፡ ወይ
ስተይ፡ ለም፡ ወእቱ፡ ጽዋዕ፡፡ እስመ፡ ዘበልዐ፡ ወዘሰተየ፡ ደይኖ፡ ወመቅሠፍቶ፡
ርእሱ፡ በልዐ፡ ወሰተየ፡ ለእመ፡ ሊኮነ፡ ንጹሐ፡ ነፍሱ፡፡ ወበእንተዝ፡ ብዙኃን፡
ድውያን፡ ወሕሙማን፡ በውስቴትክሙ፡ ወይሰክቡ፡ ብዙኃን፡፡ ወእመከመ፡ ለሊነ፡
ርእሰነ፡ ሊይኴንኑነ፡፡ ወእመሰ፡ እግዚአብሔር፡ ሐተተነ፡ ንትቀሠፍ፡ ወከመ፡
ምስለ፡ ዓለም፡ ተኰንኖ፡፡ ወይእዜኒ፡ አኃዊነ፡ ሶበ፡ ተሐወሩ፡ ትምስ
ተፃንሑ፡ ቢጸክሙ፡፡ ወዘኒ፡ ርኁብ፡ በቤቱ፡ ለይብላዕ፡ ከመ፡ በዝኒ፡ ኢትትሐ
ወበዕደሰ፡ መጺእየ፡ እሠርዓክሙ፡፡

በበዓለ፡ ኃምስ፡ በጸሎተ፡ ሐምስ፡፡

ወበእንተሰ፡ ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡ እፈቅድ፡ ታእምሩ፡ አኃዊነ፡፡ ትካትኒ፡ እም፡
አንትሙ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ አማልክተ፡ ብዙኃ፡ ታመልኩ፡ ወአጠዐው
ወተጸአለጸእክሙ፡፡ ወይእዜኒ፡ አአይድዐክሙ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይትናበብ፡ በመን
እግዚአብሔር፡ ወይብል፡ ውጉዝ፡ ኢየሱስ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይክል፡ ብሂለ፡ እግዚ
ኢየሱስ፡ ዘእንበለ፡ ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሳዕሌሁ፡፡ እስመ፡ ለለ፡ አሐዱ፡
ዚአሁ፡ ጸጋሁ፡ ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወለኵሉ፡ በበ፡ መክፈልቱ፡፡
እግዚእነ፡ ይረድእ፡ በኵሉ፡ ወእግዚአብሔር፡ ውስተ፡ ኵሉ፡፡
በኵሉ፡ ወለለ፡ አሐዱ፡ ለአሐዱ፡ ይሁብ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ በከመ፡ ይደ
ቦለዘ፡ ይሁብ፡ ቃለ፡ ጥበብ፡ ወቦለዘ፡ ይሁብ፡ አእምሮ፡ በመንፈስ፡ ቅ
ወቦ፡ ለዘ፡ ይሁብ፡ ሃይማኖተ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ይሁብ፡ አሶ
ወያሕዩ፡ በውእቱ፡ መንፈስ፡፡

Et nunc probans homo seipsum & purgans, edat ex hoc pane, & bibat ex hoc 28
calice. Quia qui edit & bibit, condemnationem suam, & plagas sibi ipsi edit 29
& bibit, si non sit pura anima ejus. Et propterea multi infirmi & afflicti inter 30
vos, & decumbunt multi. Et si nosipsi dijudicaremus nos ipsos, non condemna- 31
rent nos. Et si Deus scrutatus est nos, flagellabimur: & ne socii essemus cum 32
mundo, judicium ejus. Et nunc fratres nostri, quum conveneritis convivari, 33
expectate fratres vestros. Et qui esurit, in domo sua edat, ut in hoc non obser- 34
vemini: & cætera, quum venero, constituam vobis.

Festo Pentecostes. Nocturno quinto.

CAP. XII.

Et de iis quæ sunt Spiritûs sancti, volim vos scire fratres nostri. Olim quan- 1
do Gentes fuistis, scitis quòd deos multos colebatis, & idola coluistis & adora- 2
vistis. Et nunc notum facio vobis, quòd nemo est qui loquitur in Spiritu Dei, 3
& dicit; Anathema est Jesus. Et nemo est qui potest dicere; Dominus Jesus, nisi 4
is super quem est Spiritus sanctus. Quia unicuique proprium suum donum Spi- 5
ritûs sancti est. Et unicuique propria portio sua: Domino nostro adjuvante in 6
omnibus, & Deus in omnibus. Et adjuvat in omnibus, & unicuique dat Spiri- 7
tum sanctum prout convenit. Est, cui dat sermonem sapientiæ: & est, cui dat 8
scientiam in Spiritu sancto: Et est, cui dat fidem in Spiritu sancto: & est, cui 9
dat medicinam, & sanat in eodem Spiritu:

ʼΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Αʹ. ΚΕΦ. ΙΒʹ.

Alii verò operationes virtutum, alii autem prophetia, alii autem discretiones
10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις
spirituum, alteri verò genera linguarum, alii autem interpretatio linguarum.
πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ (ζ) ἑρμηνεία γλωσσῶν.
Omnia autem hæc operatur unus atque idem Spiritus, dividens privatim
11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ
singulis prout vult. Sicut enim corpus unum est, & membra habet
12 ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη (η) ἔχει
multa, omnia autem membra corporis unius multa existentia, unum
πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ (θ) σώματος τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα, ἓν
est corpus: ita & Christus. Etenim in uno Spiritu nos omnes
13 ἐστι σῶμα· (ι) οὕτω καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες
in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive Græci, sive servi, sive
εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε
liberi: & omnes in unum Spiritum potati sumus. Etenim corpus non est
14 ἐλεύθεροι· καὶ (κ) πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν
unum membrum, sed multa. Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non
15 ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ
sum de corpore: num ob hoc non est de corpore? Et si
16 εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Καὶ ἐὰν
dixerit auris, Quoniam non sum oculus, non sum de corpore: num ob
εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ
hoc non est de corpore? Si totum corpus oculus, ubi auditus?
17 τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή;
si totum auditus, ubi odoratus? Nunc autem Deus posuit membra,
18 εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; (λ) Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη,
unumquodque eorum in corpore, sicut voluit. Si verò essent omnia
19 ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα
unum membrum, ubi corpus? Nunc autem multa quidem membra, unum autem
ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ 20
corpus. Non potest autem oculus dicere manui; Usum tui non habeo:
σῶμα. Οὐ (μ) δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρείαν σου οὐκ ἔχω· 21
aut iterùm caput pedibus; Usum vestri non habeo. Sed multò
ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ πολλῷ 22
magis putata membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt:
μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·
Et quæ putamus ignobiliora esse corporis, his honorem abundantiorem circum-
Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτί- 23
ponimus: & inhonesta nostra honestatem abundantiorem habent.
θεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει. Τὰ δὲ 24
honesta nostra, non usum habent: sed Deus contemperavit corpus,
εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει· (ν) ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα,
carenti abundantiorem dans honorem: Ut non sit schisma in corpore:
τῷ (ξ) ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν· Ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, 25
sed idipsum pro invicèm solicita sint membra. Et sive patitur
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. Καὶ εἴτε (ο) πάσχει 26
unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum,
ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε (π) δοξάζεται ἓν μέλος,
congaudent omnia membra. Vos autem estis corpus Christi, & membra ex parte.
συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. 27
Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò
Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον 28
Prophetas, tertiò doctores, deindè virtutes, exindè dona curationum,
προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, (ρ) εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων,
opitulationes, gubernationes, genera linguarum.
ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

MS.A. (ζ) διερμηνεία (η) πολλὰ ἔχει, (θ) σώματος πολλὰ (ι) οὕτως (κ) πάντες ἓν σῶμά ἐσμεν. Καὶ γὰρ (λ) Νῦν (μ) δύναται ὁ ὀφθαλμὸς (ν) ἀλλὰ συνεκέρασεν ὁ Θεὸς τὸ (ξ) ὑστερουμένῳ (ο) πάσχει μέλος, (π) δοξάζεται μέλος, (ρ) ἔπειτα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

Alii verò virtutes, alii autem vaticinium, 10
alii autem discretio Spirituum, alii verò ge-
nera linguarum, alii verò interpretatio lin-
guarum. Hæc autem omnia unus ille Spi- 11
ritus efficit, & dividit unicuique prout ipse
vult. Quemadmodum enim unum est cor- 12
pus, & in eo sunt multa membra, omnia ve-
rò membra corporis quum multa sint, unum
sunt corpus: ita & Christus. Etenim nos 13
omnes per unum Spiritum in unum corpus
baptizati sumus, sive Judæi, sive Gentiles,
sive servi, sive ingenui: & nos omnes unum
spiritum hausimus. Siquidem & corpus 14
non est unum membrum, sed multa. Si 15
enim dicat pes; Quia non sum manus, non
sum ex ipso corpore: non ideò non est ex
ipso corpore. Quòd si dicat auris; Quo- 16
niam non sum oculus, non sum ex ipso cor-
pore: non propterea non est ex ipso corpo-
re. Si enim totum corpus esset oculus, ubi 17
esset auditus? & si totum auditus esset,
quomodò olfaceret? Nunc autem Deus 18
posuit unumquodque membrorum in corpo-
re, prout ipse voluit. Quòd si omnia unum 19
essent membrum, ubi esset corpus? Nunc 20
autem membra quidem multa sunt, at unum
corpus est. Non potest oculus dicere ma- 21
nui; Non requireris mihi: nec etiam caput
potest dicere pedibus; Vobis non indigeo.
Imò multò magis membra quæ videntur im- 22
becilliora esse, necessaria sunt. Et quæ mi- 23
nùs honesta arbitramur in corpore esse, his
honorem uberiorem multiplicamus: & iis
quæ pudoris sunt, majorem elegantiam ex-
hibemus. Cæterùm ea membra quæ hone- 24
sta habemus, non indigent honore: Deus
enim temperavit corpus, & tribuit copiosi-
orem honorem membro illi quod est mini-
mum. Ne sit dissidium in corpore, sed 25
omnia membra æquè unum pro alio sollicita
sint. Ut quandò membrum unum dolore 26
afficitur, omnia compatiantur: & si glorie-
tur unum membrum, cuncta membra glori-
entur. Vos autem corpus Christi estis, & 27
membra, in loco vestro.

Apostolorum. 19.

Posuit enim Deus in Ecclesia sua primùm 28
Apostolos, deindè prophetas, deindè docto-
res, deindè operatores virtutum, deindè do-
na sanationis, & adjutores, & gubernato-
res, & genera linguarum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ረድኤተ ፡ ወኀይለ ። ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ተነብዮ ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡
ያእምር ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ፍካሬ ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ያእምር ፡ ፍካሬ ፡ ዘነገረ ፡ በሐ
11 ውርት ። ወለኵሉ ፡ ዝንቱ ፡ አሐዱ ፡ ውእቱ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘረድአሙ ፡ ለኵሎ
ሙ ። ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ ውስተ ፡ ዘፈቀደ ፡ ልቡ ፡ ይተሉ ። ወበከመ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋነ ፡ ወ
12 ብዙኅ ፡ መለያልይነ ። ወኵሉሰ ፡ መሌሊትነ ፡ ብዙኅ ፡ ውእቱ ፡ እንዘ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋነ ፡
13 ከማሁ ፡ ክርስቶስኒ ። እስመ ፡ በአሐዱ ፡ መንፈሱ ፡ ወውስተ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋሁ ፡ ተጠመ
ቅነ ፡ ኵልነ ፡ እለሂ ፡ እምአይሁድ ፡ ወእለሂ ፡ እምአረሚ ፡ እመኒ ፡ ገብረ ፡ ወእመኒ ፡
አግዐዚ ። ኵልነ ፡ አሐዱ ፡ መንፈሰ ፡ ሰተይነ ።

Et est, cui dat auxilium, & potentiam: & est, cui dat prophetiam: & est, 10
cui dat scire Spiritûs sancti interpretationem: & est, cui dat scire interpretati- 11
onem linguarum exoticarum. Et omnibus his unus est Spiritus sanctus, qui adju- 12
vat omnes: veruntamen quisque ei quod desideravit cor ejus, inhæreat. Et
sicut unum corpus nostrum, & multa membra: & omnia membra nostra mul- 13
ta sunt, quum unum corpus nostrum sint: sic Christum etiam. Quia in uno
Spiritu suo, & in unum corpus suum baptizati sumus omnes nos, qui ex Judæis,
& qui ex gentibus, sive servi, sive liberi: omnes nos unum Spiritum hausimus.

Versio VULGATA LATINA.

10 Alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera
11 linguarum, alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus
12 atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. Sicut enim corpus unum
est, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cùm sint mul-
13 ta, unum tamen corpus sunt: ita & Christus. Etenim in uno Spiritu
omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive Gentiles, sive
14 servi, sive liberi: & omnes in uno Spiritu potati sumus. Nam & cor-
15 pus non est unum membrum, sed multa. Si dixerit pes; Quoniam non sum
16 manus, non sum de corpore: num ideò non est de corpore? Et si dixe-
rit auris; Quoniam non sum oculus, non sum de corpore: num ideò non
17 est de corpore? Si totum corpus oculus: ubi auditus? Si totum auditus:
18 ubi odoratus? Nunc autem posuit Deus membra, unumquodque eorum
19 in corpore sicut voluit. Quòd si essent omnia unum membrum, ubi cor-
20 21 pus? Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. Non potest au-
tem oculus dicere manui; Operâ tuâ non indigeo: aut iterùm caput pedi-
bus; Non estis mihi necessarii. Sed multò magis quæ videntur membra 22
corporis infirmiora esse, necessariora sunt: Et quæ putamus ignobiliora 23
membra esse corporis, his honorem abundantiorem circumdamus: & quæ
inhonesta sunt nostra, abundantiorem honestatem habent. Honesta autem 24
nostra nullius egent: sed Deus temperavit corpus, ei, cui deerat, abun-
dantiorem tribuendo honorem, Ut non sit schisma in corpore, sed id- 25
ipsum pro invicèm solicita sint membra. Et si quid patitur unum membrum, 26
compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent
omnia membra. Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro. 27
Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò 28
Prophetas, tertiò Doctores, deindè virtutes, exindè gratias curatio-
num, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes
sermonum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * واخر يعطي افعال قوات * واخر يعطي نبوة * واخر يعطي تمييز الارواح * اخر يعطي اجناس لغات ·
11 اخر يعطي ترجمة اللغات * وهذه كلها يفعلها الروح الواحد بعينه * موزعا لكل احد ما يخصه
كما يشاء *

* الثلثا من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *

12 * وكما ان الجسم هو واحد وفيه اعضاء كثيرة * واعضاء الجسم الواحد كلها وان كانت كثيرة ·
13 فالجسم واحد هو · كذلك والمسيح * لاننا بروح واحد اصطبغنا نحن كلنا في جسد واحد · ان
14 قلت يهودا · ان ذكرت يونانيين · او عبيدا · او احرارا · وكلنا سقينا روحا واحدا * لان الجسم
15 ليس هو عضوا واحدا لكن اعضاء كثيرة * فان تقل الرجل لانني لست يدا فما انا من
16 الجسد · فليس من اجل هذا الكلام ليست هي من الجسد * وان تقل الاذن لاني لست عينا
17 فلست من الجسد · فليس من هذا القول ما هي من الجسد * فان كان الجسم كله عينا
18 فاين السمع · وان كان كله سمعا فاين المشم * فقد وضع الله الان الاعضاء · كل واحد منها في
19 20 الجسد كما شاء * فان كانت كلها عضوا واحدا · فاين الجسم * فالان الاعضاء كثيرة والجسم
21 واحد * لن تستطيع العين تقول لليد لست في حاجة اليك · ولا يمكن الراس ايضا يقول
22 للرجلين لست نحتاج اليكما * بل الاولى كثيرا باعضاء الجسم المظنونة صغارا ان تكون الحاجة
23 اليها ضرورية لازمة * واعضاء الجسم التي نظنها مستهونة جدا · تلك نضع عليها كرامة
24 زايدة · واعضاونا الوحشة اشكالها لها شكل حسن زايد * واعضاونا الحسنة اشكالها لا حاجة لها
25 الى شي · لكن الله قد مزج الجسم ومنح الناقص كرامة زايدة * ليلا يكون في الجسم شقاق
26 بل تهتم الاعضاء بعضها ببعض بهذا المعني نفسه * وان يتالم عضو واحد · تتالم معه
الاعضاء كلها · وان تشرف عضو واحد تسر معه الاعضاء كلها * تم *

* قراة للقديسين قزما ودميان *

27 28 * فانتم هم جسد المسيح واعضاوه من بعض اجزايها * والله قد جعل في الكنيسة قوما رتبهم ·
فاولا الرسل · وثانيا الانبياء · وثالثا المعلمين · ثم القوات · ثم مواهب الاشفية · ثم معاضدات ·
التدبير · وسياسات · واجناس اللغات *

Alii dantur operationes virtutum: alii verò datur prophetia: alii verò datur discretio spirituum: alii dantur genera linguarum: alii verò datur interpretatio linguarum. 10
Hæc autem omnia efficit unus idemque Spiritus, distribuens unicuique quod ei proprium est, prout vult. 11

Feriâ tertiâ hebdomadis nonæ post Pentecosten.

Et quemadmodum corpus unum est, suntque in eo membra multa, membra verò corporis unius omnia, licet multa sint, corpus tamen est unum? ita & Christus. 12
Etenim per unum Spiritum nos omnes baptizati sumus in unum corpus, sive Judæos dixeris, sive Græcos memores, sive servos, sive liberos: & omnes uno Spiritu potati sumus. 13
Corpus enim non est membrum unum, sed membra multa. 14
Quòd si dicat pes; Quia non sum manus, ideò non sum de corpore: non tamen ob hunc sermonem non est de corpore: 15
Et si dicat auris; Quia non sum oculus, ideò non sum de corpore: non tamen ob hunc sermonem non est de corpore. 16
Si enim totum corpus esset oculus, ubi auditus? & si totum foret auditus, ubi odoratus? 17
Nunc autem Deus collocavit membra, singula ex ipsis, in corpore, prout voluit. 18
Quòd si ea omnia unum essent membrum, ubi corpus? 19
Nunc ergò membra sunt multa, corpus verò unum. 20
Non potest oculus dicere manui; Non est mihi opus te: nec potest etiam caput dicere pedibus; Non egeo vobis. 21
Imò quod longè præstantissimum est in membris corporis quæ parva censentur, est ut eorum necessitas requisita sit ac pernecessaria. 22
Et membra corporis quæ putamus valdè contemptibilia, honorem super iis collocamus ampliorem: & membra nostra, quorum fœdæ sunt formæ, formam habent pulchritudinis copiosioris: 23
Et membra nostra pulchræ formæ, nullius rei indigent. Attamen Deus temperavit corpus, deditque deficienti honorem uberiorem: 24
Ne sit in corpore dissidium, sed curam habeant membra alia aliorum, in hunc eundem sensum: 25
Et si patiatur membrum unum, patiantur cum eo cuncta membra: sique honore afficiatur unum membrum, gestiant cum eo cuncta membra. 26 Finis.

Lectio pro sanctis Cosma & Damiano.

Vos igitur estis corpus Christi, ejusque membra ex nonnullis ipsorum partibus. 27
Et Deus quidem posuit in Ecclesia quosdam, quos ordinavit: Primò quidem Apostolos, secundò Prophetas, tertiò Doctores, deindè virtutes, deindè dona sanationum, deindè subventiones auxiliatrices, tum gubernationes, denique genera linguarum. 28

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሊ ሠጋነ፡ ብዙኃ፡ መለያልዩ፡ ወአኮ፡ አሐዱ። እመኒ፡ ትቤ፡ እግር፡ አንሰ፡
ኩ፡ እድ፡ ወሊኮንኩ፡ እምውስተ፡ ነፍስት፡፡ አኮ፡ ዘንተ፡ ብሂላ፡ ዘሊትከ
ን፡ እምውስተ፡ ነፍስት። ወእመኒ፡ ትቤ፡ እዝን፡ ሊኮንኩ፡ ዐይነ፡ ወሊኮን
ኩ፡ እምነፍስት፡ አኮ፡ ዘንተ፡ ብሂላ፡ ዘሊትከወን፡ እምነፍስት። ወእመሰ፡
ኩሉ፡ ነፍስትነ፡ ዐይን፡ ውእቱ፡ አይቴ፡ እንከ፡ እዝን፡፡ ወእመ፡ ኩሉ፡ ነፍስት
፡ እዝነ፡ አይቴ፡ እንከ፡ አፍ። ወይእዜኒ፡ አስተናብሮ፡ እግዚአብሔር፡ ወሠ
፡ ሰመለያልይነ፡ ዘዘ፡ ዚአሁ፡ በውስተ፡ ነፍስትነ፡ ዘከመ፡ ውእቱ፡ ፈቀደ። ወ
፡ ለኩሉ፡ ነፍስትነ፡ አሐዱ፡ መሲሊቱ፡ አሮ፡ እንከ፡ ነፍስቱ። ይእዜኒ
መሲሊቱሰ፡ ብዙኃ፡ ወነፍስቱ፡ አሐዱ፡፡ ሊትክል፡ ትበላ፡ ዐይን፡ ለእድ፡
ፈቅደኪ፡ ወካዕበ፡ ሊትክል፡ ትበላ፡ ርእስ፡ ለእግር፡ ሊይፈቅደከ። ፈድፋደ፡
ፈቅደነ፡ ውእቱ፡ ገዙ፡ ዘይደክም፡ መሰሊይትነ። ወገዙ፡ መፅአልነ፡ ውእ
ክብርነ፡፡ እስመ፡ ቶስሐ፡ እግዚአብሔር፡ ለነፍስትነ፡ ወአክበሮ፡ ፈድፋደ፡ ለመ
ከመ፡ ሊይትአበይ፡ በበይናቲሁ፡ መለያልያቲነ፡ ከመ፡ የዐሪ፡ ምክረ፡ መለያልይ
ወከመ፡ ሊይትናፈቅ፡ አበልነ። ለእመ፡ አሐዱ፡ አበል፡ ሐመ፡ የሐምም፡ ምስ
ኩሉ፡ ነፍስትነ፡ ወእመኒ፡ ተፈሥሐ፡ አሐዱ፡ አባል፡ ይትፌሣሕ፡ ኩሉ፡ ነፍስት
አንትሙሰ፡ ሠጋሁ፡ ለክርስቶስ፡ ወአባሉ፡፡ ወወሀበ፡ እግዚአብሔር፡ እ
ሰቤተ፡ ክርስቲያን፡ በቀደሚ፡ ዘሐዋርያት፡ በደገም፡ ዘነቢያት፡ በሣልስ፡ ዘሊቃ
፡ ወእመዝ፡ ዘትእምርት፡ በኃይል፡፡ ወእመዝ፡ ዘአሶት፡ በጸጋሁ፡ ዘረድኤት፡ ወ
ርሕት፡ ወዘነገረ፡ በሐውርት።

Et corporis nostri multa membra, & non unum. 14
Si dicat pes; Ego non sum manus, & non sum ex corpore: anne sic dicens propterea non est ex corpore? 15
Et si dicat auris; Non sum oculus, & non sum ex corpore: anne sic dicens propterea non est ex corpore? 16
Et si totum corpus nostrum oculus est, ubi igitur auditus? Et si totum corpus nostrum auris, ubi igitur odoratus? 17
Et nunc disposuit Deus, & constituit membris nostris, unicuique quod suum est, in corpore nostro, prout ipse voluit. 18
Et si toti corpori nostro unum membrum, ubi corpus? 19
Nunc igitur membra multa, & corpus unum. 20
Non potest dicere oculus manui; Non indigeo te: & iterum non potest dicere caput pedi; Non indigeo te. 21
Magis utile nobis est istud membrum infirmissimum membrorum nostrorum: 22
Et illud quod inhonestum fuit nobis, est gloria nostra. 23
Quia temperavit Deus corpora nostra, & honoravit magis quod opprobrio nobis fuit, ut non dissentirent inter se membra nostra, ut æqualis sit confidentia membrorum nostrorum, 24
Et ut non dividantur membra nostra. 25
Si unum membrum patitur, patietur cum eo totum corpus nostrum: & si gaudet unum membrum, gaudebit totum corpus nostrum. 26
Vos igitur corpus Christi, & membra ejus. 27
Et dedit Deus autem domui Christianorum, primùm Apostolorum, secundò prophetarum, tertiò doctorum, & tunc signorum in virtute, & tunc medicinæ in dono suo auxiliatorum, & ductorum, & linguarum exoticarum. 28

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Η'.

Num omnes Apostoli? num omnes prophetæ? num omnes doctores? num omnes
29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
virtutes? num omnes dona habent curationum? Num omnes linguis
30 δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις
loquuntur? num omnes interpretantur? Æmulamini autem charismata meliora.
31 λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ (σ) κρείττονα.
Et adhuc secundùm excellentiam viam vobis demonstro.
καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

CAP. XIII. ιγ'.

Si linguis hominum loquar & angelorum, charitatem autem non habeam,
1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
factus sum æs sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam,
2 γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. (α) Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν,
& noverim mysteria omnia & omnem scientiam, & si habuero omnem fidem,
καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, (β) καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν,
ita ut montes transferre, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si
3 ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, (γ) οὐθέν εἰμι. Καὶ ἐὰν
insumam alendo pauperes omnes facultates meas, & si tradam corpus meum
ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, (δ) καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου
ut ardeam, charitatem autem non habeam, nihil juvor. Charitas
4 ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη
longanimis est, benigna est: charitas non æmulatur, charitas non agit perperàm, non
μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ
inflatur, Non indecorè agit, non quærit sua, non irritatur, non cogitat
5 φυσιοῦται, Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται
malum, Non gaudet super injustitia, congaudet autem veritati: Omnia
6 τὸ κακόν, Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· Πάντα
7 suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam
στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε
excidit: sive autem prophetiæ abolebuntur, sive linguæ cessabunt, sive 8
(ε) ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε
scientia abolebitur. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophe-
(ζ) γνῶσις καταργηθήσεται. Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη-
tamus: Cùm autem venerit perfectum, tunc quod ex parte abolebitur. 9
τεύομεν· Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ (η) τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.
Cùm essem infans, ut infans loquebar, ut infans sapiebam, ut infans 10
Ὅτε ἤμην νήπιος, (θ) ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος
cogitabam: Quando autem factus sum vir, abolevi quæ infantis. Videmus enim 11
ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. Βλέπομεν γὰρ
nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc 12
ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι· τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. ἄρτι
cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. Nunc
γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. Nunc
autem manent fides, spes, charitas, tria hæc: major autem horum 13
δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων
charitas.
ἡ ἀγάπη.

CAP. XIV. ιδ'.

Sectamini charitatem, æmulamini verò spiritalia, magis autem ut prophe-
Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφη- 1
tetis. Num loquens linguâ, non hominibus loquitur, sed Deo. Nemo
τεύητε. Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς 2
enim audit: spiritu autem loquitur mysteria.
γὰρ ἀκούει· πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.

MS. A. (σ) μείζονα. ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) Κἂν (β) κἂν (γ) οὐθὲν ὠφελοῦμαι. Κἂν (δ) κἂν (ε) πίπτει· (ζ) γνώσεις καταργηθήσονται. (η) τέλειον, τὸ ἐκ (θ) ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]

29 Num omnes Apostoli? num omnes prophetæ? num omnes doctores? 30 Num omnes edunt virtutes? num omnes habent dona sanationis? num omnes linguis loquuntur? aut num omnes interpretantur? 31 Quòd si zelo teneamini donorum ampliorum, ego adhuc ostendam vobis viam præstantiorem.

CAP. XIII.

1 Si qualibet hominum linguâ loquar, & eâ quæ est Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum ut æs resonans, aut cymbalum edens sonum. 2 Quòd si in me fuerit prophetia, & noverim arcana omnia, omnémque scientiam: & si fuerit in me tota fides, ita ut montes loco dimoveam, charitatem autem non habeam, nihil sum. 3 Et, si quæcunque habeo, insumam in alendos pauperes, & si tradam corpus meum ut comburatur, charitatem autem non habeam, nihil utilitatis percipio.

Lotionis. 27.

4 Charitas longaminis est & benigna; charitas non invidet; charitas non est tumultuosa, neque superbit; 5 Nec patrat quod pudendum est; nec quærit quæ sua sunt; non irritatur, neque cogitat malum. 6 Non gaudet de iniquitate, sed gaudet de veritate. 7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia denique sustinet. 8 Charitas nunquam excidit. Prophetiæ enim cessabunt, & linguæ silebunt, & scientia obliterabitur. 9 Modicum enim ex multo cognoscimus, & modicum ex multo prophetamus. 10 Quum autem venerit perfectio, tunc abolebitur id quod modicum est. 11 Quum essem puer, ut puer loquebar, & ut puer sentiebam, & ut puer cogitabam: quum autem factus sum vir, abolevi ea quæ pueritiæ erant. 12 Cæterùm nunc quasi per speculum cernimus in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc de multo exiguum cognosco, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. 13 Hæc sunt enim tria quæ permanent, fides, & spes, & charitas: sed quod horum maximum, est charitas.

CAP. XIV

1 Currite post charitatem, & æmulamini dona Spiritûs, magìs autem ut vaticinemini. 2 Qui enim loquitur linguâ, non hominibus loquitur, sed Deo: siquidē nemo audit quod loquitur, sed Spiritu mysterium loquitur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወዘአኮ ፡ ኵሉ ፡ ዘነቢያት ፡ ወቦኑ ፡ ኵሉ ፡ ሊቃውንት ፡፡ ወቦኑ ፡ ለኵሉ ፡ ኃይለ ፡ ት
30 እምርት ፡፡ ወዘአኮ ፡ ለኵሉ ፡ ጸጋ ፡ ለሰት ፡ ወቦኑ ፡ ኵሎሙ ፡ ነገረ ፡ በሐውርት ፡
31 ይነብቡ ፡ ወቦኑ ፡ ኵሎሙ ፡ መመሀራን ፡፡ ቅንኡ ፡ ለእንተ ፡ ተዐቢ ፡ ጸጋ ፡ ወዓ
ዲ ፡ እንተ ፡ ትኄይስ ፡ ፍኖተ ፡ እሜህረክሙ ፡፡
1 ፲፫ ወእመ ፡ አእመርኩ ፡ ነገረ ፡ ኵሉ ፡ በሐውርት ፡ ወነገረ ፡ ኵሉ ፡ እጓለ ፡ እም
ሕያው ፡ ወነገረ ፡ መላእክት ፡ ወተፋቅሮ ፡ አልብየ ፡ ኮንኩ ፡ ከመ ፡ ድምፀ ፡ ብርት ፡
2 ወእምአኮ ፡ ከመ ፡ ይወልድ ፡ ዘይነቁ ፡፡ ወእመ ፡ ተነበይኩ ፡ ወአእመርኩ ፡ ኵሎ ፡ ዘ
ኅቡአ ፡ ወኵሎ ፡ ጥበበ ፡ ወእመ ፡ ብየ ፡ ሃይማኖተ ፡ እስከ ፡ አፈልስ ፡ አድባረ ፡ ወተፋ
ቅሮ ፡ አልብየ ፡ ከንቶ ፡ ኮንኩ ፡፡

29 Et proptereáne sunt omnes prophetæ? num omnes sunt magistri? & estne omni- 30 bus virtus signorum? Et proptereáne omnibus gratia medicinæ? & num omnes 31 linguis exoticis loquuntur? & num omnes docent? Æmulamini majorem gratiam. Et adhuc meliorem viam docebo vos.

CAP. XIII.

1 Si intellexerim linguas omnium regionum, & linguas omnium hominum, & linguas angelorum, & charitatem non habeam, sum sicut sonus æris, sive sicut chordæ instrumenti quæ sonum edit. 2 Et si prophetaverim, & si noverim quodcunque mysterium, & omnem sapientiam: & si habuerim fidem adeò ut transferam montes, & charitatem non habeo, inane sum.

Versio VULGATA LATINA.

Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Prophetæ? numquid omnes Docto-
res? Numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curationum?
numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur? Æmulamini
autem charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

CAP. XIII.

Si linguis hominum loquar, & angelorum, charitatem autem non habeam, fa-
ctus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam,
& noverim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem
ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si dis-
tribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus me-
um ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas
patiens est, benigna est: Charitas non æmulatur, non agit perperàm, non infla-
tur, Non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat
malum, Non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: Omnia suf-
fert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit: 8
sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur. Ex 9
parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus. Cùm autem venerit quod 10
perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cùm essem parvulus, loquebar ut 11
parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus
sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigma- 12
te: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cogno-
scam sicut & cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, charitas, tria 13
hæc: major autem horum est charitas.

CAP. XIV.

Sectamini charitatem, æmulamini spiritalia: magis autem ut prophetetis. 1
Qui enim loquitur linguâ, non hominibus loquitur, sed Deo: nemo enim audit. 2
Spiritu autem loquitur mysteria.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ألعلهم كلهم رسلا • لعلهم كلهم انبياء • اتراهم كلهم معلمين * ألعلهم كلهم قوات • اتراهم
كلهم لهم مواهب الاشفية • لعلهم كلهم يتكلمون باللغات • اتراهم كلهم يترجمون * فغايروا اذا
المواهب المفضلة • ولاريكم طريقا تخص بالتباهي في الكمال ايضا •

• الفصل الثالث عشر • * ان تكلمت بلغات الناس والملائكة • ولا يكون لي محبة
فقد صرت نحاسا يطن او صنجا يجلب * وان تكون لي النبوة • واعاين الاسرار كلها • وكل
العلم • وان تكن لي الامانة بجملتها حتى انقل الجبال • ولا يكن لي محبة فلست شيا * وان
اطعمت كل الاشياء التي املكها • وان دفعت جسدي ليحرق • وما يكون لي محبة • فما ينفعني
ذلك شيا • • الاربعا من الجمعة التاسعة بعد العنصرة • * المحبة تمهل توحي الصلاح
المحبة ما تحسد • المحبة ما تطرمذ • ولا تبذخ * ولا تقبح اخلاقها • ولا تلتمس حقوقها • ولا تحتد
ولا تتذكر الشر * ولا تسر بالظلم • بل تفرح بالحق * تحمل كل شي • تصدق كل شي •
ترجي كل شي • تصبر على كل شي * المحبة ما تسقط اصلا • تم • ان قلت النبوات فانها
تبطل • وان ذكرت اللغات فستسكت وتكف • وان قصدت العلم فسيبطل * وانما نعرف من
بعض جزء العلم • ونتنبى من بعض جزء التنبي * فاذا وافى الامر الكامل • فسيبطل حينيذ
الشي الذي هو الجزو • • الخامس عشر من تموز للقديس كيريكوس •
* ولما كنت طفلا كنت اتكلم كطفل • وامير مثل طفل • وافتكر كما يفتكر الطفل •
واذ صرت رجلا بطلت خلايق الصبي * لاننا نبصر الان كانا ننظر في المراة برمز • وحينيذ
نبصر وجها بازاء وجه • الان اعرف بعض جزء المعرفة • وفي ذلك الوقت اعرف كما قد عرفت •
* فالان تبقي الامانة • الرجا • المحبة • هذه الثلثة • واعظمهن المحبة •

• الفصل الرابع عشر • * فاسعوا نحو المحبة • غايروا المواهب الروحانية
وعدوها • واكثار ان تتنباوا * فان من يتكلم بلغة فما يكلم الناس • لكنه يخاطب الله
لان ما يسمعه احد • اذ بالروح يتكلم اسرارا •

Num sunt omnes Apostoli? nũ omnes Pro- 29
phetæ? num omnes Doctores? Num omnes 30
virtutes? num omnes habent dona sana-
tionum? num omnes loquuntur linguas?
num omnes interpretantur? Ambite ergò 31
dona præstantissima. Et quidem ostendam
vobis adhuc peculiarem viam gloriandi
in perfectione.

CAP. XIII.

Si loquar linguis hominum & Angelo- 1
rum, charitatem autem non habeam,
factus sum æs tinniens, aut sistrum stre-
pitans. Et si habeam prophetiam, et con- 2
spiciam arcana omnia, omnemque scien-
tiam: si habeam fidem in sua totalitate,
adeo ut montes transferam, charitatem
autem non habeam, nihil sum. Et si 3
comedendas tribuam res omnes quas pos-
sideo, & si tradam corpus meum ut com-
buratur, charitatem autem non habeam,
nihil id mihi prodest.

Feriâ quartâ hebdomadis nonæ post Pentecosten.

Charitas longanimis est, intendit bonum: 4
charitas non invidet: charitas non fu-
catè loquitur, neque superbit, Neque te- 5
tricos reddit mores suos, nec quærit le-
gitima sua, neque excandescit, neque re-
cordatur malum, Neque gaudet de inju- 6
stitia, imò gaudet de veritate. Omnia 7
suffert, omnia credit, omnia sperat, pati-
enter agit in rebus omnibus. Charitas non 8
excidet unquam. Hactenus. *Si prophe-*
tias dicam, hæ quidem abolebuntur:
si linguas enarrem, silebunt ac cessabunt:
si doctrinam mihi proponam, tandem de-
ficiet. Et verò aliquantam doctrinæ par- 9
tem novimus, & aliquantam prophetiæ
partem prophetamus: At ubi venerit 10
res integra, tunc cessabit res quæ est pars.

Decimâ quintâ Julii, pro Sancto Cyriaco.

Cùm enim puer essem, loquebar ut puer, 11
& discernebam ut puer, & cogitabam ut
cogitat puer: at ubi factus sum vir, abo-
levi mores pueriles. Cernimus enim modò 12
ac si per speculum videremus per signum;
tunc autem cernemus facie faciei oppo-
sitâ: nunc aliquam scientiæ partem cog-
nosco, at illo tempore cognoscam quem-
admodum cognitus sum. Nunc ergò ma- 13
net fides, spes, charitas, tria hæc;
maxima autem illarum, charitas.

CAP. XIV.

Satagite circa charitatem, æmulemini 1
dona spiritualia, eaque expetite: magis
autem ut prophetetis. Nam qui aliquâ 2
loquitur linguâ, non hominibus loquitur,
sed cum Deo sermonem habet: quia ne-
mo audit illum, cùm per Spiritum lo-
quatur mysteria.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ኒ : ወሀብኩ : ለምጽዋት : ኵሉ : ንዋይየ : ወዓዲ : ሥጋየኒ : ለእመ : አብላዕኩ :
እትመዘገን : ወተፋቅሮ : አልብየ : አልቦ : ዘበቋዕኩ :=፦ ተፋቅሮ : ያስተዔግ
ተፋትሮ : ያስተምሕር : ተፋቅሮ : ኢያስተቀንእ :=፦ ወኢይስተኀፍር : ወኢያኀሥ
ተድላ : በሕተቱ : ኢያስተማዕዕ : ወኢያሐሊ : እኩየ : ወኢያመክር : እኩየ :=፦
ያስተፌሥሕ : በፍግዕ : ወያስተፌሥሕ : በጽድቅ :=፦ በኵሉ : ያስተምሕር : ወበኵ
ያስተዔግስ : ወበኵሉ : ያስተአምን : ወበኵሉ : ያስተዌክል :=፦ ተፋቅሮ : ለዝሉ
ኢያኅስር : ወኢያወድቅ :: ዘኒ : ተነበየ : ኀላፊ : ወይሰዐር : ወዘኒ : ነበበ : በነገረ :
ሮርት : ኀላፊ : ወይሰዐር : ወዘኒ : ጠበበ : ኀላፊ : ወይሰዐር ::=፦ እምአሐዱ :
ናእምር : ወእምአሐዱ : ገጽ : ንትኔበይ :=፦ ወአመ : በጽሐ : ፍጻሜሁ : ሶቤ
[ዘእምአሐዱ : ገጽ :] ይስዐር : ውእቱኒ ::=፦ አመሰ : ደቂቅ : አነ : ተናገርኩ :
ደቂቅ : ወሐለይኩ : ከመ : ደቂቅ : ወመከርኩ : ከመ : ደቂቅ : ወአመሰ : ልህቁ :
ኩ : ኵሉ : ግብረ : ደቂቅ :=፦ ወይእዜሰ : ተዐውቀኒ : ወአስተርአየኒ : ኵሉ : ክ
ከመዘ : በመጽሄት : ገጽ : በገጽ : ወይእዜሰ : ለአምር : እምአሐዱ : ኀበረ : ዘላመ
ተዓውቀኒ :=፦ ወይእዜኒ : እሉ : ሠለስቱ : እምነት : ሀይማኖት : ወትውክልት : ወተፋቅሮ :
ኵሉ : የዐቢ : ተፋቅሮ : ወተቃንዎ : ዘመንፈስ : ቅዱስ :=፦

በበዓለ : ኀምሰ :=፦

ደግንቅ : ለተፋቅሮ : ወተቃንዎ : ዘመንፈስ : ቅዱስ : ከመ : ትትነበዩ ::=፦
ዘይነብብ : በነገረ : በሐዋርት : አኮ : ለሰብእ : ዘይነብብ : ዘእንበለ : ለእግዚአ
ብሔር : እስመ : አልቦ : ዘይሰምዖ : ዘይነብብ : ለመንፈሱ : ዘኅቡእ :=፦

Et si dederim in eleemosynas, omnia bona mea, & etiam corpus meum si cibum
præbui, ut glorier, & charitatem non habeam, nihil est quo profecerim. Cha-
ritas patiens est, charitas misericors est, charitas non invidet. Et non pude-
factum reddit, & non quærit placere sibi, imò ne irata est, neque cogitat malum,
neque consultat malum. Et non gaudet in violentia, sed gaudet in justitia.
In omnibus misericors est, in omnibus patiens est, & in omnibus fidelis est, &
in omnibus confidit. Charitas in æternum non vilipendit, neque excidit: qui
prophetavit, temporalis est & peribit: & qui loquutus est in linguis regionum,
temporalis est & peribit: & qui sapiens est, temporalis est & peribit. Ex una
parte cognoscimus, & ex una parte prophetamus. Et quum venerit con- 10
summatio ejus, illud quod ex parte est *solvet ipse. Quum parvulus 11*
essem, loquutus sum ut parvulus, & imaginatus sum ut parvulus, & cogitavi
ut puerulus: & quum adoleverim, abolevi omnia opera parvuli. Et nunc 12
cognita sunt mihi, & apparuerunt mihi omnia apertè sicut in speculo facies ad fa-
ciem, & nunc cognoscam ex cujusdam communicatione quodcunque edoctus fuero.
Et nunc istæ tres sunt, fides, & spes, & charitas, & omnibus major est charitas: 13
& zelamini super eo quod est Spiritûs sancti.

Festo Pentecostes.

CAP. XIV.

Sectamini charitatem, & zelamini super eo quod est Spiritûs sancti, ut pro-
phetetis. Quia qui loquitur in linguis regionum, non hominibus est quod loquitur,
sed Deo: quia nemo est qui audit eum qui loquitur spiritui suo mysterium.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. ΙΔ'.

At prophetans, hominibus loquitur ædificationem, & exhortationem, & consola-
3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν, καὶ παράκλησιν, καὶ παραμυ-
tionem. *Loquens* linguâ, seipsum ædificat: *At prophetans,* Ecclesi-
4 θίαν. Ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησί-
am ædificat. Volo autem omnes vos loqui linguis, magis autem *ut*
5 αν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ (α) πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα
prophetetis. Major *enim* *prophetans,* quàm *loquens* linguis, *præter*
προφητεύητε. μείζων (β) γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς
si non interpretetur, ut Ecclesia ædificationem accipiat. Nunc autem, fra-
6 εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. (γ) Νυνὶ δὲ, ἀδελ-
tres, si venero ad vos linguis loquens, quid vobis prodero, *si non* vo-
φοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑ-
bis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctri-
μῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδα-
na? Tamen *inanima* vocem dantia, sive tibia, sive cithara, *si* distin-
7 χῇ; Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν δια-
ctionem sonituum *non* dederint, quomodò scietur *tibiâ cantatum*, aut ci-
στολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κι-
tharizatum? Etenim si incertam vocem tuba det, quis ap-
8 θαριζόμενον; Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον (δ) φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς (ε) παρα-
parabitur ad bellum? Ita & vos per linguam *si non benè*
9 σκευάσεται εἰς πόλεμον; (ζ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔ-
significantem sermonem dederitis, quomodò *cognoscetur* *dictum?* eritis enim in aë-
σημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέ-
ra loquentes. *Tot, si contigerit,* genera *vocum* sunt in mundo: &
10 ρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν (η) ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ (θ)
nihil *eorum mutum.* Si ergò nesciero virtutem vocis, ero
11 οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ
loquenti barbarus: & *loquens,* in me barbarus.
λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. Sic & vos,
(ι) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, 12
quoniam æmulatores estis spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ quærite,
ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε,
ut abundetis. *Quapropter loquens* linguâ, oret ut interpre-
ἵνα (κ) περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμη- 13
tetur. Si *enim* orem linguâ, spiritus meus orat: at
νεύῃ. Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ 14
mens mea *infructuosa* est. Quid ergò est? Orabo spiritu, ora-
νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. Τί οὖν ἐστι; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξο- 15
bo *autem* & mente: psallam spiritu, psallam *verò* & mente. Cæterùm
μαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. Ἐπεὶ 16
si benedixeris spiritu, *implens* locum idiotæ, quomodò
ἐὰν (λ) εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς
dicet, Amen, super *tua gratiarum actione? quandoquidem* quid *dicis* nescit.
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε.
Tu quidem *enim* benè gratias agis: sed alter non ædificatur: Gra-
Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. Εὐχα- 17
tias ago Deo meo, *omnibus vobis magis linguis loquens.* 18
ριστῶ τῷ (μ) Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον (ν) γλώσσαις λαλῶν. Sed
in Ecclesia volo quinque verba *per intelligentiam meam* loqui, ut & 'Αλλ' 19
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους (ξ) διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ
alios instruam, quàm decem *mille sermones* in lingua. Fratres, *ne* pue-
ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελφοὶ, μὴ παι- 20
ri *efficiamini* sensibus, sed malitiâ *parvulescite:* at sensibus perfecti
δία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε· ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι
estote.
γίνεσθε.

Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ὑμᾶς πάντας γλώσσαις λαλεῖν, (β) δὲ (γ) Νῦν (δ) * σάλπιγξ φωνὴν δῷ, (ε) παρασκευάζεται (ζ) Οὕτως (η) εἰσιν (θ) οὐδὲν ἄφωνον,
(ι) Οὕτως (κ) προφητεύητε. Διὸ ὁ (λ) εὐλογῇς πνεύματι, (μ) Θεῷ, πάντων (ν) γλώσσῃ * Ἀλλὰ ἐν (ξ) τῷ νοΐ μου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Is autem qui vaticinatur, hominibus loquitur ædificationem, & exhortationem, & consolationem. Qui loquitur linguâ, seipsum ædificat: at qui prophetat, Ecclesiam ædificat. Velim autem vos omnes loqui linguis, magìs autem prophetare: major enim est qui prophetat, quàm qui loquitur linguâ, nisi interpretetur: quòd si interpretatur, Ecclesiam ædificat. Nunc autem, fratres mei, si veniam ad vos, & vobiscum loquar linguis, quid vobis prodero, nisi loquar vobiscum aut per revelationem, aut per scientiam, aut per prophetiam, aut per doctrinam? Etenim res illæ quæ sunt inanimes, quæque sonum edunt, sive tibia, sive cithara, nisi distinctionem fecerint inter tonum & tonum ejus, quomodo cognoscetur quid canitur, aut quid pulsatur? Quòd si cornu emiserit vocem indistinctam, quis apparabit se ad prælium? Ita & vos si sermonem linguâ dixeritis, non sit autem explicatus, quomodo cognoscetur quod dicitis? eritis vobis quasi cum aëre loquentes. Ecce enim sunt multa genera linguarum in mundo, & nullum eorum absque voce. Quòd si nesciero vim vocis, ego ero barbarus ei qui loquitur; ac etiam ille qui loquitur, erit mihi barbarus. Sic & vos, quandoquidem zelatores estis donorum Spiritûs ad ædificationem Ecclesiæ, studete ut abundetis. Et qui loquitur linguâ, oret ut interpretetur. Nam si orem linguâ, spiritus quidem meus orat, at mens mea est absque fructibus. Quid ergò faciam? Orabo spiritu meo, orabo & mente meâ: psallam spiritu meo, psallam & mente meâ. Alioqui si benedixeris spiritu, is qui implet locum imperiti, quomodo dicet Amen ad tuâ gratiarum actionem? quandoquidem quid dicas nescit. Tu quidem rectè benedicis, sed socius tuus non ædificatur. Gratias ago Deo, quòd magis quàm vos omnes linguis loquor. Sed in Ecclesia volo quinque verba mente meâ loqui, ut & alios doceam, potiùs quàm decem millia verborum linguâ.

Genuum positione. 21.

Fratres mei, ne sitis pueri mentibus vestris, sed malitiis infantes sitis, mentibus autem vestris estote perfecti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወዘሰ ፡ ይትኔበይ ፡ ለሰብእ ፡ ይነብብ ፡ በዘ ፡ ይጸንዕ ፡ ወበዘ ፡ ይትፌሣሕ ፡ ወይትናዘ
4 ዝ፡።፡ ወዘሰ ፡ ይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ለርእሱ ፡ ይሐንጽ ፡ ወዘሰ ፡ ይትኔበይ ፡
5 ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሐንጽ፡፡።፡ ወእፈቅድ ፡ ትንብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወዓዲ ፡
ፈድፋደ ፡ ከመ ፡ ትትኔበዩ ፡ ወየዐቢ ፡ ዘይትኔበይ ፡ እምዝ ፡ ይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውር
6 ት፡፡ እስመ ፡ ትርጓሜ፡ ይፈቅድ ፡ በዘ፡ ይትሐነጽ፡ ሕዝብ፡።፡ ወይእዜኒ፡ አኀዊነ ፡ እመ ፡
መጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወነበብኩ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ምንት ፡ እበቍዐክሙ ፡ እመ ፡
ከሠት ፡ ሊተናገርኩክሙ ፡ ወዘጥበብ ፡ ወዘተነቢዮ ፡ ወዘትምህርት፡።፡

Et qui prophetat, hominibus loquitur, in quo confirmetur, & in quo gaudeat, & consolationem habeat. Et qui loquitur in linguis regionum, seipsum ædificat: & qui prophetat, domos Christianas ædificat. Et velim ut loquamini in linguis regionum, tamen magìs ut prophetetis: quia major est qui prophetat, quàm qui loquitur in linguis regionum, quia ut interpretetur nobis necesse est ad ædificandum populum. Et nunc fratres nostri, si venerim ad vos, & loquutus fuerim in linguis regionum, quid prodero vobis, si apertè non loquutus erim vobis, & quæ prudentiæ sunt, & quæ prophetiæ, & quæ doctrinæ?

Versio VULGATA LATINA.

...qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem,
...consolationem. Qui loquitur linguâ, semetipsum ædificat: qui autem pro-
...phetat, Ecclesiam Dei ædificat. Volo autem omnes vos loqui linguis: ma-
...gis autem prophetare. Nam major est qui prophetat, quàm qui loquitur lin-
...guis: nisi fortè interpretetur, ut Ecclesia ædificationem accipiat. Nunc au-
...tem, fratres, si venero ad vos linguis loquens; quid vobis prodero, nisi vo-
...bis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in do-
...ctrina? Tamen quæ sine anima sunt vocem dantia, sive tibia, sive cithara,
...nisi distinctionem sonituum dederint; quomodò scietur id quod canitur, aut
...quod citharizatur? Etenim si incertam vocem det tuba; quis parabit se ad
...bellum? Ita & vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis; quo-
...modò scietur id quod dicitur? eritis enim in aëra loquentes. Tam multa, ut
putà, genera linguarum sunt in hoc mundo: & nihil sine voce est. Si er- 11
gò nesciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus: & qui loquitur,
mihi barbarus. Sic & vos, quoniam æmulatores estis spirituum, ad ædifica- 12
tionem Ecclesiæ quærite ut abundetis. Et ideò qui loquitur linguâ, oret ut 13
interpretetur. Nam si orem linguâ, spiritus meus orat, mens autem mea si- 14
ne fructu est. Quid ergò est? Orabo spiritu, orabo & mente: psallam spi- 15
ritu, psallam & mente. Cæterùm si benedixeris spiritu: qui supplet locum 16
idiotæ, quomodò dicet, Amen, super tuam benedictionem? quoniam quid di-
cas, nescit. Nam tu quidem benè gratias agis: sed alter non ædificatur. 17
Gratias ago Deo meo, quòd omnium vestrûm linguâ loquor. Sed in Ecclesia 18
volo quinq; verba sensu meo loqui, ut & alios instruam: quàm decem millia ver- 19
borum in lingua. Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitiâ parvuli estote: 20
sensibus autem perfecti estote.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاما من يتنبى فانما يخاطب الناس * فيورد توطيدا وتعزية وتسلية * من يتكلم بلغة
يبني ذاته * ومن يتنبى يبني كنيسة * واريدكم كلكم تتكلمون باللغات * وافضل
كثيرا ان تتنباوا * لان من يتنبى لاعظم ممن يتكلم باللغات * الا ان يترجم لتتخذ
الكنيسة توطيدا * تم * الخميس من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *
* فالان يا اخوتي ان جيت اليكم متكلما بلغات * فماذا انفعكم ان لم اخاطبكم اما باعلان
واما بمعرفة * واما بنبوة * او بتعليم * ومع هذا الالات التي لا نفوس لها تبدي صوتا * ان
قلت صفارا * وان ذكرت معزفة * فان لم امنح فرقا بين النغمات * فكيف يعرف ما قد صفر
به * او ما عزف به * وان ابدي في البوق صوتا غامضا * فمن ذا يتسوم للحرب * هكذا
وانتم * ان لم تمنحوا بلسانكم كلاما واضحا بيانه * فكيف يعرف المتكلم به * لانكم تكونون
تتكلمون مثل هذه الاقوال في الهوى * ولو اتفق ان تكون في العالم اجناس اصوات مثل
هذه * ولا يكون منها شي لا صوت له * ان لم اعرف قوة الصوت * اصير عند المتكلم
اعجميا * ويصير المتكلم عندي اعجميا * كذلك وانتم فاذا انتم للارواح مغايرين لابناء
الكنيسة * فاطلبوا ان تزيدوا فيها وتفضلوا * فلذلك من يتكلم بلغة فليبتهل ان يترجم
* لانني ان صليت بلغة * فروحي تصلي ويكون عقلي لا ثمر له * فما هو اذا الافضل
ان اصلي بالروح واصلي بالعقل * ارتم بالروح وارتم بالعقل * والان ان باركت انت
بالروح * فالذي يكمل موضع الامتين * كيف يقول عن شكرك امين * لانه ما عرف ما
تقول * اما انت فتشكر حسنا * لكن الاخر ما ينتفع * فاشكر لالهي فانني افضل منكم
كلكم اتكلم باللغات * لكني اشاء ان اتكلم في الكنيسة بعقلي خمس كلمات اعلم بها اخرين
اكثر من ربوات الفاظ بلغة اخرى * تم *
* السبت السابع عشر بعد العنصرة *
* ايها الاخوة لا تصيروا صبيان البصائر * لكن تصابوا في الشر * وفي روياتكم كونوا كاملين

*Qui verò prophetat, homines quidem al- 3
loquitur, affertque confirmationem, &
consolationem, atq; refocillationem. Qui 4
loquitur aliquâ linguâ, seipsum ædificat:
qui autem prophetat, Ecclesiam ædifi-
cat. Volo quidem vos omnes loqui lin- 5
guis, at multò præstantius ut prophete-
tis: nam qui prophetat, sanè major est
quàm qui loquitur linguis: nisi interpre-
tetur, ut Ecclesia confirmationem per-
cipiat.* Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis nonæ post Pentecosten.

*Nunc enim O fratres mei, si veniam ad 6
vos linguis loquens, quid utilitatis ca-
pietis, nisi vos alloquar aut per revela-
tionem, aut per scientiam, aut per pro-
phetiam, aut per doctrinam? Ad hæc, in- 7
strumenta quæ carent anima, sonū edan-
tia, sive fistulam dicas, sive testudinem
commemores, nisi distinctionem dedero in-
ter tonos, quomodo cognoscetur quod fistu-
lâ, aut quod testudine canitur? Et si edam 8
tubâ vocem occultam, quis apparabitur
ad bellum? Ita & vos, nisi dederitis per 9
linguam vestram sermonem clarè paten-
tem, quomodo cognoscetur quod illâ ex-
primitur? eritis enim loquentes ejusmodi
sermones in aërem. Et licet contingat esse 10
in mundo genera vocum hisce similia, nec
esse quicquam ex eis vocis expers: Nisi 11
novero vim vocis, fiam apud loquentem
barbarus, fietque apud me qui loquitur,
barbarus. Ita & vos, cùm sitis æmula- 12
tores spirituū ad ædificationem Ecclesiæ,
quærite ut in iis proficiatis et excellatis.
Quapropter qui loquitur aliquâ linguâ, 13
oret ut interpretetur. Nam siquâ linguâ 14
oravero, spiritus quidem meus orabit, sed
erit mens mea fructu carens. Utrum est 15
ergo præstantius? Orare me spiritu, &
orare mente: canere spiritu, & canere
mente. Et nunc si tu benedixeris spiri- 16
tu, is qui implet locum plebeiorum, quo-
modo pro tua gratiarum actione dictu-
rus est, Amen? ignorat enim quid dicas.
Tu quidem bene gratias agis, verùm ali- 17
us non proficit. Gratias ago Deo meo, 18
quòd melius quàm vos omnes linguis lo-
quar: Volo tamen in Ecclesia loqui mea 19
mente quinque verba quibus alios doce-
am, potius quàm decem millia dictio-
num linguâ alienâ.* Finis.

Sabbatho decimo septimo post Pentecosten.

*O fratres, ne sitis pueri sensibus: sed 20
malitiâ puerascite, sententiis autem
vestris estote perfecti.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ዘአልቦሙ : ነፍሰ : ይነቁ : ወመሰንቆሂ : ይነብብ : ወዕንዚራሂ :: ወእመሰ : በትእ
ዘነቀወ : ወሊነበቡ : መኑ : ያአምር : ዘይብል : መሰንቆሁኒ : ወዕንዚራሁኒ :=:
ይነፍኅ : ቀርን : ለእመ : በትእምርት : ባዘ : ይትዐወቅ : ሊነፍኅ : መኑ : ይትረ
ከማሁ : አንትሙኒ : ለእመ : ተናገርክሙ : በነገረ : በሐውርት :
ዘይትረጐም : ቃልክሙ : መኑ : ያአምር : ዘትብሉ : ወዘትትናገሩ : ትከ
ምስለ : ነፋስ : ትነብቡ ::=: ሚመጠን : ሀሎ : ለሕዝብ : ውስተ : ዓለ
ብሒሮሙ : ነገሮሙ : ወዘዘ : ዚአሆሙ : ተስናኖሙ : ወኵሉ : ይነብብ : በ
ብሔሩ :=: ወለእመ : ሊያአምር : እንከ : ፍካሬሁ : ለነገር : ወኀይለ : ቃሉ : አ
ለዘ : ይትናገረኒ : ወውእቱሂ : ዘይትናገረኒ : ዘይዘነግዕ : ይመስለኒ :=: ከማ
ተቀሐው : ለዘ : መንፈስ : ቅዱስ : በዘ : ይትሐነጽ : ሕዝብ : ኅሥሡ : ከ
ወይእዜኒ : ዘኒ : ይነብብ : በነገረ : በሐውርት : ለይጸሊ : ከመ : ይትረጐ
ወእመሰ : እጼሊ : በነገረ : በሐውርት : መንፈስየ : ዳእሙ : ይጼሊ : ወልብየሰ :
ምንትኑ : እንከ : ዘእጼሊ : ለመንፈስየ : እስእል : ለቢጽየኒ :: እዜምር : ለ
ወእዜምር : ለልብየኒ :=: እስመ : ለእመ : አእኮትከ : መንፈሰ : ምንተ : ያአምር : ዘ
እስመ : ሊያአምር : ዘትብል : ወዘከመ : ተአኮተ ::=: ናሁ : አንተ : ሠናየ : ታአ
እንከ : እፎ : ይትሐነጽ : ልቡ :=: ወለእግዚአብሔር : በአንተ :
ወእነብብ : በነገረ : በሐውርት : እነብብ ::=: ወባሕቱ : በቤተ : ክርስቲያን :
ቃለ : እንግር : ለልብየ : ከመ : ለባዕድኒ : እመህር : ወእማእከ : እልፈ :
በሐውርት :=: ኢትኩኑ : ሊትአበዱ : ወሊትስሐቱ : ምክረ : ውስተ : እኩይ ::
ከመ : ሕፃናት : ኵኑ : ወለምክር : ጠቢባነ : ኵኑ :=:

*Nonne quæ non habent animam resonant? & cithara loquitur, & tibia, & si 7
in signis resonent, & non loquantur, quis cognoscet quid dicit cithara & tibia?
Et instans cornu, si in signis quibus cognoscitur, non insflavit, quis apparabi- 8
tur ad bellum? Sic igitur vos si loquuti estis in linguis regionum, & non 9
sit interpres verborum vestrorum, quis intelliget quæ dicitis & quæ loquimini?
eritis sicut cum vento loquentes. Quot sunt gentes in mundo? & quarumcun- 10
que regionum quæ sunt linguæ? & quæque suas habent differentias, & quis-
que loquitur in lingua regionis suæ. Et si nesciero igitur interpretationem ser- 11
monis, & virtutem vocis, ego ero ei qui loquitur mihi, & is qui mihi loquitur
barbarè loquens videbitur mihi. Sic igitur vos zelantes quæ sunt Spiritûs 12
sancti, in quibus ædificatur populus, quærite ut abundetis. Et nunc qui lo- 13
quitur in lingua regionum, oret ut cum eo interpretetur. Et si orem in lingua 14
regionum, spiritus meus solummodo orat, sed cor meum vacuum est. Quid 15
igitur? quæ oro spiritui, interrogabo fratrem meum? psallam spiritui, & psal-
lam cordi meo. Quia si gratias egero spiritui, quid intelliget æditimus, quia 16
nescit quid dicitur, & quomodo gratiæ actæ sunt? Ecce tu benè gratias 17
agis, propter hoc tamen quomodo ædificabitur cor ejus? Et gratias ego Deo pro- 18
pter omnes vos, & in linguis regionum loquor. Veruntamen in do- 19
mo Christianorum malim quinque verba loqui cordis mei, ut edoceam etiam
alios, quàm decem millia verborum in linguis regionum. Fratres nostri, ne insani- 20
atis, neque corrumpatis voluntatem in malo: sed sicut parvuli estote, & ad
consulendum prudentes estote.*

In lege scriptum est; Quoniam in aliis linguis & in labiis aliis
21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν (ο) ἑτέροις
loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit Dominus. Ita-
22 λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ· καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος. Ὥσ-
que linguæ in signum sunt, non fidelibus, sed infidelibus: et
τε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ
prophetia non infidelibus, sed fidelibus. Si ergò conveniat Ec-
23 προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκ-
clesia universa in idipsum, & omnes linguis loquantur, intrent autem
κλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες (π) γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ
idiotæ aut infideles, non dicent quòd insanitis? Si autem omnes prophe-
24 ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύω-
tent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, di-
σιν, εἰσέλθῃ (ρ) δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνα-
judicatur ab omnibus: Et sic occulta cordis ejus manifesta
25 κρίνεται ὑπὸ (σ) πάντων· Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ
fiunt: & ita cadens in faciem, adorabit Deum, pronuntians
γίνεται· καὶ (τ) οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων
quòd Deus verè in vobis sit. Quid ergò est, fratres? Cùm conveni-
26 ὅτι (υ) ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι. Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχη-
tis, unusquisque vestrûm psalmum habet, doctrinam habet, linguam habet, apocaly-
σθε, (φ) ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυ-
psin habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem fiant. Sive
27 ψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν (χ) γινέσθω. Εἴτε
linguâ quis loquitur, secundùm duos, aut plurimùm tres, & per partes, & unus
γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς
interpretetur. Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia: sibiipsi
28 διερμηνευέτω. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ

autem loquatur & Deo. Prophetæ autè duo aut tres loquantur, & alii
δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι 29
dijudicent. Si verò alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.
διακρινέτωσαν. Ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 30
Potestis enim per unum omnes prophetare, ut omnes discant, &
Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ 31
omnes consolatione afficiantur. Et spiritus prophetarum prophetis subjiciuntur.
πάντες παρακαλῶνται. Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται. 32
Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: ut in omnibus Ec-
Οὐ γάρ ἐστιν (ψ) ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης· ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκ- 33
clesiis Sanctorum. Mulieres vestræ in Ecclesiis taceant:
κλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ (ω) γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· 34
non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut &
οὐ γὰρ (α) ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, (β) ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ
lex dicit. Si autem quid discere volunt, in domo proprios vi-
νόμος λέγει. Εἰ δέ τι (γ) μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄν- 35
ros interrogent. Turpe enim est mulieribus in Ecclesia loqui. An à
δρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρὸν γάρ ἐστι (δ) γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. Ἢ ἀφ' 36
vobis verbum Dei exiit? aut in vos solos pervenit? Si quis
ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ τις 37
videtur propheta esse aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Do-
δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, (ε) ὅτι τοῦ Κυ-
mini sunt mandata. Si autem quis ignorat, ignorat ille. Itaque, fra-
ρίου εἰσὶν ἐντολαί. Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. Ὥστε, (ζ) ἀδελ- 38
tres, æmulamini prophetare, & loqui linguis ne prohibete.
φοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν (η) γλώσσαις μὴ κωλύετε. 39
Omnia decenter & secundùm ordinem fiant.
Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω. 40

MS. A. (ο) ἑτέροιν (π) λαλῶσιν γλώσσαις, (ρ) τέ τις (σ) πάντων· Τὰ κρυπτὰ (τ) οὕτως (υ) ὄντως ὁ Θεὸς (φ) ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα (χ) γινέσθω. (ψ) ὁ Θεὸς ἀκαταστασίας, ἀλλὰ (ω) γυναῖκες ἐν ταῖς (α) ἐπιτρέπεται (β) ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀνδράσιν, καθὼς (γ) μαθεῖν θέλουσιν, (δ) γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. (ε) ὅτι Θεοῦ ἐστιν ἐντολή. (ζ) ἀδελφοί μου, (η) μὴ κωλύετε γλώσσαις. Πάντα δὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]

In Lege scriptum est; Sermone extraneo, & linguâ alienâ alloquar hunc populum, & ne sic quidem audient me, inquit Dominus. 21
Itaquè linguæ pro signo positæ sunt, non fidelibus, sed iis qui sunt increduli: prophetiæ autem non incredulis, sed fidelibus. 22
Si ergò congregetur tota ecclesia, & omnes linguis loquantur, ingrediantur autem imperiti, aut increduli, nónne dicent; Sanè isti insaniunt? 23
Quòd si vos omnes prophetetis, & introëat ad vos imperitus aut incredulus, investigatur ab omnibus vobis, & coarguitur à vobis omnibus. 24
Et abscondita cordis ejus manifesta fiunt: ac tunc procidet in faciem suam, & adorabit Deum, dicétque verè Deum in vobis esse. 25
Dico igitur, fratres mei, quoties convenitis, quicunque ex vobis canticum habet, dicat: & qui habet doctrinam, & qui habet revelationem, & qui habet linguam, & qui habet interpretationem: omnia ad ædificationem fiant. 26
Quòd si quis linguâ loquatur, duo loquantur, aut ad summum tres, vicissimque loquantur, & unus interpretetur. 27
Quòd si non sit interpres, taceat in ecclesia is qui loquitur linguâ, & inter semetipsum ac Deum loquatur. 28
Prophetæ autem, duo aut tres loquantur & cæteri dijudicent. 29
Quòd si alii revelatum fuerit assidenti, prior taceat. 30
Siquidem vos omnes potestis singulatim prophetare, ut quisque discat, & quisque consolationem accipiat. 31
Spiritus enim prophetarum, prophetis subjectus est. 32
Quoniam non est Deus tumultûs, sed pacis, ut in omnibus Ecclesiis sanctorum. 33

Dominicâ septimâ Pentecostes.

Mulieres vestræ in Ecclesia taceant: non enim licet illis loqui, sed subjici, sicut & Lex dicit. 34
Quòd si velint discere, domi suos interrogent maritos suos. Pudendum enim est ut mulieres in Ecclesia loquantur. 35
Num forsan à vobis prodiit sermo Dei? an ad vos tantùm pervenit? 36
Si quis autem ex vobis existimat se prophetam esse aut spiritualem, sciat hæc quæ scribo vobis, quia præcepta sunt Domini nostri. 37
Cæterùm si quis ignorat, ignoret. 38
Zelatores igitur estote prophetandi, fratres mei, & loqui linguis ne prohibeatis. 39
Omnia verò cum decore & per ordinem fiant. 40

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 በወሕተ : ኦሪተ፤ : ይብል : በካልእ : ልሳን : ወበካልእ : ከናፍር : እትናገሮሙ : ለዝ :
22 ሕዝብ : ወምስለ : ከመዝ : ኢሰምዑኒ : ይቤ : እግዚአብሔር ::=: ወይእዜኒ :
ነገረ : በሐዋርትስ : ለትእምርት : ውእቱ : ለእለ : ኢየአምኑ : ወአኮ : ለእለ :
23 የአምኑ :: ወተነቢዮትስ : ለእለ : የአምኑ : ወአኮ : ለእለ : ኢየአምኑ :=: ወእመኒ :
ተጋባእክሙ : ኵልክሙ : ሕዝብ : ኅቡረ : ወነበቡ : ኵሎሙ : ነገረ : በሐዋርት :
ወመጽኡ : አብዳን : እለ : ኢየአምኑ : አኮኑ : የዐብዱ : ይብሉክሙ :=: ወእ
24 ሙሰ : ኵሎሙ : ይትነበዩ : ወመጽኡ : አብዳን : እለ : ኢየአምኑ : ይዛለፍዎሙ : ኵ
ሎሙ : ኅቡረ : ወያስተኃፍርዎሙ :=:

In lege dicitur; In alia lingua, & in alio labio alloquar hunc populum, & cum hujusmodi lingua non audient me, dicit Deus. Et nunc linguæ regionum in signum sunt iis qui non credunt, & non iis qui credunt: & prophetia iis qui credunt, & non iis qui non credunt. Et si congregatis vos omnes populum simul, & loquuti sunt omnes illi linguas regionum, & veniant insipientes non credentes, nónne, Insaniunt, dicent vobis? Et si omnes prophetent simul, & venerint insipientes non credentes, arguent eos omnes simul, & pudefactos eos reddent.

Versio VULGATA LATINA.

21 In lege scriptum est; Quoniam in aliis linguis & labiis aliis loquar populo hu-
22 jc: & nec sic exaudient me, dicit Dominus. Itaque linguæ in signum sunt non
23 fidelibus, sed infidelibus: prophetiæ autem non infidelibus, sed fidelibus. Si
ergò conveniat universa Ecclesia in unum, & omnes linguis loquantur, intrent
24 autem idiotæ, aut infideles: nónne dicent quod insanitis? Si autem omnes pro-
phetent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, dijudi-
25 catur ab omnibus: Occulta cordis ejus manifesta fiunt, & ita cadens in faciem
26 adorabit Deum, pronuntians quòd verè Deus in vobis sit. Quid ergò est, fra-
tres? cùm convenitis, unusquisque vestrûm psalmum habet, doctrinam habet, apo-
calypsim habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem
27 fiant. Sive linguâ quis loquitur, secundùm duos, aut ut multùm tres, & per par-
28 tes, & unus interpretetur. Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia, sibi
autem loquatur, & Deo. Prophetæ autem duo, aut tres dicant, & cæteri diju-
dicent. Quòd si alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat. Potestis enim 29
omnes per singulos prophetare: ut omnes discant, & omnes exhortentur: Et 30
spiritus prophetarum prophetis subjecti sunt. Non enim est dissensionis Deus, 31
sed pacis: sicut & in omnibus Ecclesiis Sanctorum doceo. Mulieres in Eccle- 32
siis taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit. 33
Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mu- 34
lieri loqui in ecclesia. An à vobis verbum Dei processit? aut in vos solos perve- 35
nit. Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, 36
quia Domini sunt mandata. Si quis autem ignorat, ignorabitur. Itaque, fra- 37
tres, æmulamini prophetare: & loqui linguis nolite prohibere. Omnia autem 38
honestè, & secundùm ordinem fiant. 39
40

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فقد كتب في الشريعة * ساخاطب هذا الشعب بلغات اخر * وشفوات اخر * يقول الرب * ولا
22 هكذا يسمعوني * فلذلك اللغات هي دلالة لا للذين امنوا بل للذين لم يومنوا * فاما النبوة
23 دلالة لا للذين لم يومنوا * لكن للذين قد امنوا * فان اجتمعت الكنيسة كلها مجتمعة معا *
24 ويتكلمون كلهم باللغات * فيدخل اميون وكافرون * اما يقولون انكم قد وسوستم * وان يتنبوا
25 كلهم فيدخل انسان كافر او امي * فيوبخه الكل ويكشف الكل عن سريرته * وهكذا تصير
حفايا قلبه ظاهرة * فيخر هكذا على وجهه ويسجد لله * مبشرا ان الله فيكم هو حقا * تم *

* قراءة الجمعة من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *

26 * فماذا هو معنى قولي يا اخوتي * اذا اجتمعتم كل احد منكم له مزمور * له تعليم * له لغة * له
27 استعلان * له ترجمة * فلتصر كلها لابتناء المنفعة * ان يتكلم احد بلغة * فليتكلم لدى
28 اثنين او اكثر ثلثة * وعلى انفراد * وليترجم واحد * وان لم يحضر من يترجم * فليصمت
29 في الكنيسة * وليخاطب نفسه والله * والانبياء فليتكلم اثنان او ثلثة * وباقي الحضور
30
31 فليميزوا كلامهم * وان استعلنت نبوة لاخر جالس * فليصمت الاول * لانه يمكنكم
32 كلكم ان تتنباوا واحدا فواحدا * لتتعلموا كلكم * ويتعزوا كلكم * وارواح الانبياء
33 تخضع للانبياء * لان الله ليس هو اله التشويش * بل اله السلامة * كما قد رتب ذلك في
34 كنايس القديسين كلها * نساؤكم فليصمتن في الكنايس * لانهن لم يؤذن ان
35 يتكلمن * بل يخضعن كما تذكر الشريعة * وان شين يتعلمن شيا فليسالن عنه
36 في المنزل رجالهن * لان مستقبحا هو ان يتكلمن النساء في الكنيسة * او لعل كلام
37 الله منكم صدر * ام اليكم وحدكم انتهى * من يظن انه نبي او روحاني
38 فليعرف الاقوال التي اكاتبكم بها * انها وصايا الرب هي * وان جهلها احد فليجهل
39
40 * فلذلك يا اخوتي غايروا النبي * ولا تمنعوا التكلم باللغات * بل فلتصر كلها
بتورع وترتيب *

Scriptum enim est in Lege, Colloquar cum 21
hoc populo aliis linguis, aliisque labiis,
ait Dominus, & ne ita quidem audient
me. Propterea linguæ sunt signum, non 22
his qui crediderunt, sed his qui non cre-
diderunt: prophetia verò signum est non
his qui non crediderunt, sed his qui cre-
diderunt. Itaque si conveniat Ecclesia 23
tota simul concors, & loquantur omnes
linguis, ingrediantur autem idiotæ atque
infideles, nònne dicent vos insanisse?
At si omnes prophetent, ingrediatur au- 24
tem infidelis quispiam aut idiota, omnes
arguent eum, & omnes arcanum ejus
detegent: Et ita fient occulta cordis 25
ejus manifesta: atque ita procidens in
faciem suam adorabit Deum, exclamans
quòd Deus revera sit in vobis. Finis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis nonæ post Pentecosten.

Quisnam est igitur sensus verborum 26
meorum O fratres mei? Cùm conveni-
tis, quicunque vestrûm habuerit canti-
cum, habuerit doctrinam, habuerit lin-
guam, habuerit revelationem, habuerit
interpretationem: omnia fiant ad ædi-
ficationem utilitatis. Si quis aliquâ 27
linguâ loquitur, loquatur apud duos,
aut ad plurimum tres, & seorsim:
unus autem interpretetur. Quòd si non 28
adsit qui interpretetur, taceat in Eccle-
sia, & sibiipsi loquatur ac Deo. Pro- 29
phetæ quoque loquantur duo aut tres,
& cæteri assistentes discernant sermo-
nes eorum. Quòd si revelata fuerit 30
prophetia alii assidenti, prior taceat.
Potestis enim omnes singulatim prophe- 31
tare, ut omnes discatis, & omnes con-
solationem accipiatis. Et spiritus Pro- 32
phetarum subdunt se Prophetis. Nam 33
Deus non est perturbationis Deus, sed
Deus pacis: quemadmodùm hoc jam
dispositum est in omnibus Ecclesiis san-
ctorum. Mulieres vestræ taceant in Ec- 34
clesiis, quia non permittitur illis ut lo-
quantur: sed subditæ sint, ut memorat
Lex. Quòd si quid discere volunt, domi 35
viros suos interrogent: nam turpe est mu-
lieres loqui in Ecclesia. An forte sermo 36
Dei à vobis profectus est, an ad vos so-
los devenit? Qui arbitratur se pro- 37
phetam esse, aut spiritualem, agnoscat
sermones quos scribo vobis, quòd Domini
sint mandata. Quod si quis ignoret il- 38
los, ignoret. Hâc igitur de causa O fra- 39
tres mei, æmulemini prophetare, & ne
vetueritis loqui linguis. Omnia tamen 40
decenter & ordine fiant.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወይትከሠት፡ ዘያኀብኡ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡፡ ወእምዝ፡ ይገብእ፡ ይኔስሕ፡ ወይሰግድ፡ በገጹ፡
ወይገኒ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይነግር፡ ከመ፡ አማን፡ ሀሎ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌክሙ፡፡፨ ወ
ይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ሶበ፡ ትትጋብኡ፡ ኵልክሙ፡ ብክሙ፡ መዝሙረ፡ ወትምህርተ፡ ዘክሠተ፡ ዘነ
ገረ፡ በሐዋርት፡ ወዘመድረሰት፡ ወኵሉ፡ በዘ፡ ትትሐነጹ፡ ግበሩ፡፨ ወእመኒቦ፡ ዘይነብ
ብ፡ በነገረ፡ በሐዋርት፡ በበ፡ ክልኤቱ፡ ወበበ፡ ሠለስቱ፡ ወበበለሊቲቶሙ፡ አሐዱ፡ ለይተርጕ
ሙ፡፨ ወእመሰ፡ አልቦ፡ ዘይተረጕሞ፡ እርምሙ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ ይንብብ፡ ለርእሱ፡
ወለእግዚአብሔር፡፨ ነቢያት፡ ያነብቡ፡ እመአኮ፡ ክልኤቱ፡ ወእመአኮ፡ ሠለስቱ፡ ወእ
ለክቱ፡ ለይፈክሩ፡፨ ወእመሰቦ፡ ለዘ፡ አስተርአዮ፡ ወከሠተ፡ ሎቱ፡ በንቡሩ፡ ቀዳማዊ፡
ለያርምም፡፨ ይትከሀለክሙ፡ ትትነበዩ፡ ኵልክሙ፡ በበ፡ አሐዱ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ይትመሀር፡
ወከመ፡ ኵሉ፡ ይትፈሣሕ፡፡፨ ወመንፈስ፡ ነቢያት፡ ይትኤዘዙ፡፨ እስመ፡ ሊኮኑ፡ ሀከክ፡
እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ሰላም፡ በከመ፡ በኵሉ፡ ቤተ፡ ክርስቲያናት፡ ለቅዱሳን፡፡፨ ወ
አንስትኒ፡ ለያርምማ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ እስመ፡ ኢይከውኖን፡ ይትናገራ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡
ይትአዘዛ፡ እስመ፡ ከማሁ፡ ይቤ፡ ኦሪት፡፨ ወእመሰ፡ ይፈቅዳ፡ ይትመሀራ፡ በአብያቲ
ሆን፡ ይሰአላ፡፡ እስመ፡ ኀሳር፡ ውእቱ፡ ለብእሲት፡ ተናግሮ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡፨ ዳእ
ሙ፡ በኀቤክሙ፡ ይሰትት፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወለባሕቲትክሙኑ፡ በጽሐክሙ፡
ቃለ፡ እግዚአብሔር፡፨ ወዘሰ፡ ይብል፡ ርእሶ፡ እመ፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ ወመንፈስ፡
ቅዱስ፡ ላዕሌሁ፡ ያእምር፡ ዘንተ፡ ዘጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ እስመ፡ ትእዛዘ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ውእቱ፡፨ ወዘሰ፡ ኢያአምር፡ ኢያአምር፡፡፨ ወይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ተቀሐ
ው፡ ለትንቢት፡ ወለዘኒ፡ ይነብብ፡ በነገረ፡ በሐዋርት፡ ኢትክልእዎ፡፨ ወኵሉ፡
ዘበጽድቅ፡ ወበድሉት፡ ወበዐቅም፡ ግበሩ፡፡፨

Et revelabitur quod occultant in corde eorum: & tunc convertetur, pœniten- 25
tiam aget, & prosternet se in faciem suam, & confitebitur Deo, & nuntia-
bit quòd verè est Deus vobiscum. Et nunc fratres nostri, quum convenitis, 26
omnes vos habetis canticum, & doctrinam revelationis linguarum regionum,
& expositionis: & omnes, ea quibus ædificemini, facite. Et si quis sit qui 27
loquitur in linguis regionum, per binos aut per trinos fiat, & separatim unus
interpretetur. Et si nullus sit interpres, tacendo in domo Christianorum, lo- 28
quatur sibiipsi & Deo. Prophetæ loquantur sive duo sive tres, & reliqui 29
interpretentur. Et si quis fuerit cui visio facta est & apparuit ipsi, seden- 30
do prior taceat. Potestis prophetare omnes vos sigillatim, ut quisque doce- 31
at, & ut quisque gaudeat. Et spiritui prophetæ obtemperant. Quia non est 32
commotionis Deus, sed pacis, sicut in omnibus domibus Christianis Sanctorum. 33
Et mulieres taceant in domo Christianorum, quia non oportet ut loquantur, sed 34
solummodò ut obtemperent, quia sic dicit lex. Et si voluerint discere, in 35
domibus suis interrogent: quia turpe est mulieri loqui in domo Christianorum.
Solummodòne apud vos procedit verbum Dei? & vobisne solis devenit ver- 36
bum Dei? Et qui prædicat seipsum, si propheta est, & Spiritus sanctus super 37
eum est, cognoscet hoc quod scripsi vobis, quia mandatum Dei est. Et qui 38
nescit, nesciet. Et nunc fratres nostri, zelate prophetiam, & eos qui loquun- 39
tur in linguis regionum, ne prohibeatis. Et omnia ritè & honestè et ordina- 40
tim facite.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Θ'.

CAP. XV. ιε'.

Notum facio autem vobis, fratres, Evangelium quod evangelizavi vobis, quod
1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ Θ'
& accepistis, in quo & statis: Per quod & servamini, quo sermone evan-
2 καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε· Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγ-
gelizaverim vobis, si tenetis: nisi si non frustrà credidistis. Tradidi enim
3 γελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ
vobis in primis, quod & accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis
ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν
nostris, secundùm scripturas: Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ
4 ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται (α) τῇ τρίτῃ
die, secundùm scripturas: Et quia visus est Cephæ, deinde duodecim:
5 ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς· Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, (β) εἶτα τοῖς δώδεκα·
Deindè visus est suprà quingentis fratribus semel, ex quibus plures ma-
6 Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ (γ) πλείους μέ-
nent usque adhuc, quidam autem & dormierunt: Deindè visus est Jacobo,
7 νουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· Ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
deindè Apostolis omnibus: Novissimè autem omnium, tanquam ab-
8 (δ) εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· Ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκ-
ortivo, visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum: qui non
9 τρώματι, ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ
sum sufficiens vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei.
εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
Gratiâ autem Dei sum quod sum, & gratia ejus quæ in me non inanis facta est,
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη,
sed abundantiùs illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei
ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δέ, (ε) ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ
quæ mecum. Sive igitur ego, sive illi, sic prædicamus, & sic cre-
ἡ σὺν ἐμοί. Εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι, (ζ) οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπι- 11
didistis. Si autem Christus prædicatur quòd à mortuis resurrexit, quomodò
στεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς 12
dicunt quidam in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem re-
(η) λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ δὲ ἀ- 13
surrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit,
νάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, 14
inanis utique prædicatio nostra, inanis autem & fides vestra: Invenimur
κενὸν ἄρα (θ) τὸ κήρυγμα ἡμῶν, (ι) κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· Εὑρισκόμεθα
autem & falsi testes Dei, quoniam testati sumus de Deo, quòd sus- 15
δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤ-
citaverit Christum: quem non suscitavit, si utique mortui non resurgunt. Si enim
γειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ 16
mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit. Si verò Christus non resurrexit, va-
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, μα- 17
na fides vestra, adhuc estis in peccatis vestris. Nempè & dormi-
ταία ἡ πίστις ὑμῶν, (κ) ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἄρα καὶ οἱ κοιμη- 18
entes in Christo, perierunt. Si in vita hac sperantes sumus in
θέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ (λ) ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν 19
Christo tantùm, miserabiliores omnibus hominibus sumus. Nunc autem Christus re-
Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐ- 20
surrexit à mortuis, primitiæ dormientium factum est. Quoniam enim
γήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν (μ) κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ 21
per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Sicut enim in
δι' ἀνθρώπου (ν) ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. Ὥσπερ γὰρ ἐν 22
Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.
τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, (ξ) οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

MS. A. (α) τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ, (β) ἔπειτα (γ) πλείονες (δ) ἔπειτα (ε) ἀλλὰ (ζ) οὕτως (η) λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, (θ) καὶ τὸ (ι) κενὴ καὶ (κ) καὶ ἔτι (λ) ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, (μ) κεκοιμημένων. Ἐπειδὴ (ν) θάνατος, (ξ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܕܨܦܪܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

[illegible]

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

CAP. XV.

Matutinis Resurrectionis. 23.

Notum autem vobis facio, fratres mei, 1
Evangelium quod annuntiavi vobis, & quod
accepistis, & in quo statis: Per quod & 2
servamini: quâ ratione annuntiaverim vo-
bis, tenetis, nisi in vanum credidistis. Tra- 3
didi enim vobis inprimis prout & accepi,
Christum mortuum esse pro peccatis nostris,
sicut scriptum est. Et sepultum fuisse, & 4
excitatum tertiâ die, sicut scriptum est. Et 5
visum esse Petro, & post eum duodecim. Ac 6
posteà visum fuisse plusquàm quingentis fra-
tribus simul, quorum multi sunt adhuc su-
perstites, & nonnulli obdormierunt. De- 7
inde visum esse & Jacobo, & post eum Apo-
stolis omnibus. Ad extremum autem o- 8
mnium tanquam abortivo, mihi quoque ap-
paruisse. Ego sum minimus Apostolorum: 9
nec sum dignus qui vocer Apostolus, quip-
pe qui persecutus sim Ecclesiam Dei. Sed 10
gratiâ Dei sum id quod sum: & gratia
ejus in me non fuit inanis, sed plusquàm
omnes laboravi; non ego, sed illius gratia
quæ mecum est. Itaque sive ego, sive il- 11
li, sic prædicamus, & sic credidistis. Quòd 12
si Christus prædicatur à mortuis resurre-
xisse, quomodo sunt inter vos quidam qui
dicant non esse vitam mortuorum? Et si 13
vita mortuorum non est, ne Christus qui-
dem resurrexit. Quòd si Christus non re- 14
surrexit, inanis est prædicatio nostra, ina-
nis & fides vestra. Ac proinde comperi- 15
mur falsi testes Dei, qui testificati sumus de
Deo quòd excitaverit Christum, quum non
suscitaverit. Nam si mortui non resur- 16
gunt, ne Christus quidem resurrexit. Quòd 17
si Christus non resurrexit, otiosa est fides
vestra, & adhuc estis in peccatis vestris.
Quin & fortè qui obdormierunt in Chri- 18
sto, perierunt sibi. Quòd si in hac vita 19
tantùm speramus in Christo, miserrimi
omnium hominum sumus.

Ad oblationem Resurrectionis. 24.

Nunc autem Christus resurrexit à mortuis, 20
& fuit primitiæ dormientium. Et quem- 21
admodum per hominem fuit mors, ita &
per hominem existit vivificatio mortuorum.
Nam quemadmodum in Adam omnes ho- 22
mines moriuntur, ita & in Christo omnes
vivificantur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በመኃትወ ፡ ፋሲካ ፡፡

1 ፲፭ ፡ ወእጤይቀክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ትምህርተ ፡ ዘመሀርኩክሙ ፡ ዘካመ ፡ ተቀበልክሙ ፡ ዘቦቱ ፡
2 ሀለውክሙ ፡፡ ወዘቦቱ ፡ ተሐይዉ ፡ መንትኑ ፡ ነገርኩክሙ ፡ ለእመ ፡ ኢተዐቅቡ ፡
3 ዘተመሀርክሙ ፡ ለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ለከንቱ ፡ ዘተመሀርክሙ ፡፡ ናሁ ፡ መሀርኩክሙ ፡
ቀዳሚ ፡ ዘከመ ፡ ተመሀርኩ ፡ እስመ ፡ ክርስቶስ ፡ ሞተ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአትነ ፡ በ
4 ከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡፡ ወተቀብረኒ ፡ ወተንሥአ ፡ እመ ፡ ሣልሰት ፡ ዕለት ፡ በከ
5 መ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡፡ ወአስተርአዮ ፡ ለኬፋ ፡ ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወ
ክልኤቱ ፡ አርዳኢሁ ፡፡

Pro lampadibus paschatis.

CAP. XV.

Et declaro vobis fratres nostri, doctrinam quam docui vos, quemadmodum ac- 1
cepistis, in qua manetis. Et in qua vivetis: quare loquutus sum vobis, si ob- 2
servatis quæ didicistis, si non fuit frustrà quod didicistis? Ecce docui vos 3
imprimis quemadmodum edoctus sui, quòd Christus mortuus est propter peccata
nostra, sicut dixit Scriptura. Et sepultus est etiam, & suscitatus est tertio die, 4
sicut dixit Scriptura. Et apparuit Cephæ, & tunc apparuit duodecim discipu- 5
lis suis.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. XV.

1 Notum autem vobis facio, fratres, Evangelium, quod prædicavi vobis, quod
2 & accepistis, in quo & statis, Per quod & salvamini: quâ ratione prædicave-
3 rim vobis, si tenetis, nisi frustrà credidistis. Tradidi enim vobis in primis,
quod & accepi; Quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundùm
4 Scripturas: Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ die secundùm Scri-
5 pturas: Et quia visus est Cephæ, & post hoc undecim: Deindè visus est
6 plus quàm quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc,
7 quidam autem dormierunt: Deindè visus est Jacobo, deindè Apostolis omni-
8 bus: Novissimè autem omnium tanquam abortivo, visus est & mihi.
9 Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quo-
10 niam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratiâ autem Dei sum id quod sum, & gra-
tia ejus in me vacua non fuit, sed abundantiùs illis omnibus laboravi: non
ego autem, sed gratia Dei mecum: Sive enim ego, sive illi: sic prædi- 11
camus, & sic credidistis. Si autem Christus prædicatur quòd resurrexit à mor- 12
tuis, quomodò quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non
est? Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. 13
Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergò prædicatio nostra, inanis est & fi- 14
des vestra: Invenimur autem & falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus 15
adversùs Deum, quòd suscitaverit Christum: quem non suscitavit, si mortui 16
non resurgunt. Nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit. Quòd 17
si Christus non resurrexit, vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis 18
vestris. Ergò & qui dormierunt in Christo, perierunt. Si in hac vita tantùm 19
in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Nunc 20
autem Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormientium: Quoniam qui- 21
dem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et 22
sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس عشر *　　* قراءة الاحد الثاني عشر بعد العنصرة *

1 * يا اخوتي اعرفكم بالبشارة التي بشرتكم بها . التي تسلمتموها وثبتم فيها * وستخلصون
2 بها . بأي كلام بشرتكم . ان كنتم قد امسكتموه ووعيتموه . الا ان تكونوا قد آمنتم باطلا .
3 * لانني في المبادي دفعت اليكم ما تسلمته انا . ان المسيح مات عن خطايانا . كما في الكتب .
4 * وانه دفن . وانه قام في اليوم الثالث كما في الكتب * وانه ظهر لبطرس . ثم للاثني عشر .
5
6 * وبعد ذلك ظهر لاكثر من خمسماية اخ في دفعة واحدة . الذين منهم باقون الى الآن .
7 وقوم منهم قد رقدوا * وظهر فيما بعد ليعقوب . ثم للرسل اجمعين * وآخرهم كلهم ظهر لي
8
9 كمن ظهر لسقط ظهر لي * لانني انا هو الحقير في الرسل الذي لست كفوا ان ادعى رسولا .
10 لانني اضطهدت كنيسة الله * وبنعمة الله انا ما انا . ونعمته الواصلة الي . لم تصر الي جزافا .
11 بل لانني تعبت تعبا اكثر منهم كلهم . ولست انا لكن نعمة الله التي معي * فان
كنت انا . وان يكن اولئك فهكذا نكرز وكذلك آمنتم . تم * قراءة الاثنين
12 من الجمعة العاشرة بعد العنصرة * فان يكن المسيح يكرز به انه قد قام من الموتى .
13 فكيف تقول طايفة منكم . ان الموتى ما يكون لهم قيامة * فان تكن قيامة الموتى ما
14 تكون . ولا المسيح قام * وان كان المسيح لم يقم . فكرزنا اذا باطل . وايماننا باطل .
15 * ونوجد شهود لله كذبة . لاننا شهدنا على الله انه اقام المسيح الذي لم ينهضه . ان يكن
16
17 الموتى ما يقومون اذا * لان الموتى ان لم يقوموا ولا المسيح قام * ان كان المسيح لم يقم فايمانكم
18
19 باطل . وانتم في خطاياكم ايضا * ولعل الراقدين بالمسيح قد هلكوا * فان كنا نحن مؤملين
من المسيح وبه الحظ في هذه الدنيا فقط . فسنكون اشد تحسرا من الناس كلهم . تم .
20 * قراءة برسم المتوفين * فاما المسيح الآن قد قام من الموتى . وصار بكر
21
22 الراقدين الناجمة * لان الموت اذ صار بانسان . وقيامة الموتى بانسان * وكما ان الكل بادم
ماتوا . كذلك وبالمسيح يعيش الكل .

CAP. XV.

Lectio Dominicæ duodecimæ post Pentecosten.

O Fratres mei, notum facio vobis 1
Evangelium quod annuntiavi vobis,
quod accepistis, & in quo perseverâstis,
Per quod etiam servabimini, quo ser- 2
mone annuntiârim vobis, si tenetis eũ et
custoditis: nisi tamen frustra credidistis.
In primis enim tradidi vobis quod ego 3
accepi: quòd scilicet Christus mortuus
sit pro peccatis nostris, prout habetur in
Scripturis: Et quòd sepultus sit quòdque 4
surrexerit die tertia, ut habetur in
Scripturis: Et quòd apparuerit Petro, 5
deindè duodecim illis: Et postea appa- 6
ruerit pluribus quàm quingentis fratri-
bus eadem vice, ex quibus nonnulli sunt
adhuc superstites, nonnulli verò obdor-
mierunt. Postea apparuit Jacobo, deindè 7
Apostolis omnibus. Ultimò autem omnium 8
apparuit mihi: ac si apparuisset abor-
tivo, apparuit mihi: Quoniam ego sum 9
abjectissimus inter Apostolos, qui non
sum dignus qui vocer Apostolus, quòd
Ecclesiam Dei sim persecutus. At per 10
gratiam Dei sum quod sum: & gratia
ejus, quæ pervenit ad me, haud frustra
ad me missa fuit: sed quia laboravi
majore labore quàm illi omnes: non
ego tamen, sed gratia Dei quæ mecum
est. Sive igitur ego, sive illi, ita præ- 11
dicamus, & ita credidistis. Hucusque.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis decimæ post Pentecosten.

Itaq; si de Christo prædicatur quòd sur- 12
rexit à mortuis, quomodo dicunt quidam
ex vobis non esse futuram mortuis re-
surrectionem? Si enim resurrectio mor- 13
tuorum non est futura, ergo neque Chri-
stus resurrexit. Quòd si Christus non 14
resurrexit, ergo prædicatio nostra vana
est, & fides nostra vana: Et reperimur 15
falsi testes Dei: quandoquidem testifi-
cati sumus de Deo, quòd suscitaverit
Christum: quem non excitavit, si vide-
licet mortui non resurgent. Nam si mor- 16
tui non resurgunt, neque Christus resur-
rexit. Si Christus non resurrexit, igitur 17
vana est fides vestra, & estis adhuc in
peccatis vestris: Et forsitan obdormi- 18
entes in Christo jam perierunt. Si nos 19
enim à Christo, & per ipsum, fœlicita-
tem expectamus in hoc mundo tantùm,
erimus profectò miserrimi omnium ho-
minum. Finis.

Lectio pro defunctis.

Nunc autem Christus resurrexit à mor- 20
tuis, & factus est primitiæ obdor-
mientium enascentes. Cùm enim mors 21
per hominem facta sit, etiam re-
surrectio mortuorum per hominem. Et 22
quemadmodum omnes per Adam mor-
tui sunt, ita & per Christum omnes
vivent:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለኃምስቱ ፡ ምእት ፡ ቢጾሙ ፡ ወቦ ፡ እለሂ ፡ ሀለዉ ፡
7 እስከ ፡ ይእዜ ፡ ወቦ ፡ እለሂ ፡ ኖሙ :=: ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለኵሉ ፡
8 ለሐዋርያቲሁ :=: ወደኃሪ ፡ ኵሉ ፡ አስተርአየኒ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ዘለምውት :=: እስመ ፡
9 አነ ፡ እቴሐት ፡ እምኵሉ ፡ ሐዋርያቲሁ :: ወእንዘ ፡ ኢይደልወኒ ፡ እሰመይ ፡ ሐዋ
10 ርያሁ ፡ እስመ ፡ ሰደድኩ ፡ ሕዝቦ ::=: ወባሕቱ ፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለውኩ ፡ ወጸ
11 ጋሁ ፡ ዘወሀበኒ ፡ ሊተ ፡ ለከንቱ ፡ ዘኮነኒ :: ፈድፋደ ፡ እምኵሎሙ ፡ አነ ፡ ጻመውኩ ፡ ወአኮሰ ፡
12 አነ ፡ ወአላ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘላዕሌየ :=: ወእመኒ ፡ አነ ፡ ወእመኒ ፡ እሙንቱ ፡ ከመዝ ፡ ንሜህር ፡
13 ከመዝ ፡ ናአምን :=: ወእመ ፡ ከመ ፡ ትሜህሩ ፡ ለባዕድ ፡ ወትብሉ ፡ ተንሥአ ፡ ክርስቶ
14 ስ ፡ እምውታን ፡ ወበእፎ ፡ እንከ ፡ ትብሉ ፡ ለሊክሙ ፡ ኢይሐይዉ ፡ ምዉታን :=: ወእመሰኬ ፡
15 ኢይሐይዉ ፡ ምዉታን ፡ ክርስቶስኒ ፡ ኢተንሥአ ፡ እምዉታን :=: ወእመሰኬ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ ኢተንሥአ ፡ እምዉታን ፡ ከንቱ ፡ ውእቱ ፡ ትምህርትነ ፡ ወከንቶ ፡ ተአምኖ ፡ ቦቱ ::=:
16 ወንትረከብ ፡ ሰማዕተ ፡ ሐሰት ፡ ላዕለ ፡ እግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ ንቤ ፡ አንሥኦ ፡ ለክርስቶስ ፡ ዘኢ
17 ያንሥኦ ፡ እንከ ፡ ወኢይትነሥኡ ፡ እንከ ፡ ምዉታን ::=: ወእመሰኬ ፡ ኢይትነሥኡ ፡ ም
18 ዉታን ፡ ክርስቶስኒ ፡ ኢተንሥአ :=: ወእመሰ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢተንሥአ ፡ ከንቱ ፡ ሃይማኖትክ
ሙ ፡ ወዓዲክሙ ፡ ሀለውክሙ ፡ ውስተ ፡ ኃጢአትክሙ :: ወእለሂ ፡ ኖሙ ፡ በክርስቶስ ፡ ተሐጕ
19 ሉ ፡ እንከ :=: ወእመከመሰ ፡ በዝንቱ ፡ ሕይወትነ ፡ ተወከልነ ፡ በክርስቶስ ፡ ፈድፋደ ፡
20 ምስኪናን :: እምኵሉ ፡ ሰብእ :=: ወይእዜኒ ፡ ክርስቶስ ፡ ቀደመ ፡ ተንሥአ ፡ እምኵ
21 ሉ ፡ ሰብእ ፡ ምዉታን :=: እስመ ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡ ተፈጥረ ፡ ሞት ፡ ወተፈጥረ ፡ ትንሣ
22 ኤ ፡ እምዉታን ::=: በከመ ፡ በእንተ ፡ አዳም ፡ ኵሉነ ፡ ንመውት ፡ ከማሁ ፡ በእንተ ፡
ክርስቶስ ፡ ኵልነ ፡ ንሐዩ ::=:

Et tunc apparuit quingentis fratribus eorum: & sunt qui manent usque nunc, & 6
sunt qui obdormierunt. Et tunc apparuit Jacobo, & omnibus Apostolis ejus. 7
Et ultimò omnium apparuit mihi sicut mortuo. Quia ego inferior sum omni- 8
bus Apostolis ejus, & indignus sum vocari Apostolus ejus, quia persequutus 9
sum populum ejus. Veruntamen per gratiam Dei, sum: & gratia ejus quam 10
concessit mihi, non frustrà fuit mihi. Ampliùs quam omnes illi laboravi: &
non ego, fuit gratia ejus supra me. Et sive ego & sive illi, sic docemus & 11
sic suademus. Et si vos docetis alios, & dicitis; Suscitatus est Christus à 12
mortuis, tum quomodo igitur dicitis vosipsi; Non vivent mortui? Si igitur 13
non vivent mortui, Christus igitur non suscitatus est à mortuis. Et si igitur 14
Christus non suscitatus est à mortuis, frustrà est doctrina nostra, & frustrà con-
fidere in eo: Et nos sumus testes falsi de Deo, quia dicimus; Suscitavit Chri- 15
stum: quem non suscitabat igitur? neque suscitabuntur igitur mortui? Et si igi- 16
tur non suscitantur mortui, Christus quidem non suscitatus est. Et si Christus 17
non suscitatus est, frustrà est fides vestra, & adhuc vos estis in peccatis ve-
stris: Et qui igitur obdormierunt in Christo, perierunt. Et si in hac vita no- 18
stra speramus in Christo, abundantior est miseratio nostra præ omnibus homini- 19
bus. Et nunc Christus primò suscitatus est ante omnes homines mortuos. 20
Quia per hominem facta est mors, & facta est resurrectio à mortuis. 21
Sicut per Adam omnes nos morimur, sic per Christum omnes nos vivemus. 22

Unusquisque autem in proprio ordine, primitiæ Christus, deindè qui Chri-
23 Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ (ο) Χρι-
sti, in adventu ejus. Deindè finis, cùm tradiderit re-
24 στοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν (π) παραδῷ τὴν βασιλεί-
gnum Deo & Patri: cùm aboleverit omnem principatum, & omnem potesta-
αν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ πᾶσαν ἐξουσί-
tem & virtutem. Oportet enim illum regnare, usque quò ponat omnes
25 αν καὶ δύναμιν. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις (ρ) οὗ ἂν θῇ πάντας
inimicos sub pedes suos. Ultimus inimicus abolebitur
26 τοὺς (σ) ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ
mors. Omnia enim subjecit sub pedes ejus. Cùm autem dicat, Quòd
27 θάνατος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ, Ὅτι
omnia subjecta sunt, manifestum quòd excepto illo subjiciente ei omnia. Cùm
28 πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. Ὅταν
autem subjecta fuerint illi omnia, tunc & ipse filius subjicietur illi
δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
subjicienti sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus. Alio-
29 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ (τ) Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι. Ἐ-
quin quid facient baptizati pro mortuis, si omninò mortui non re-
πεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐ-
surgunt? quid & baptizantur pro mortuis? Quid & nos peri-
30 γείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ (υ) τῶν νεκρῶν; Τί καὶ ἡμεῖς κιν-
clitamur omnem horam? Per diem morior, per vestram
31 δυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν
gloriationem, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro. Si (secundùm homi-
32 καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ (κατὰ ἄνθρω-
nem) ad bestias pugnavi in Ephesi, quod mihi commodum, si mortui non resur-
πον) ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
gunt? manducemus & bibamus: cras enim moriemur. Ne errate. Cor-
ται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ πλανᾶσθε. φθεί- 33
rumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate justè, & ne pecca-
ρουσιν ἤθη (φ) χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνε- 34
te: ignorantiam enim Dei quidam habent: Ad pudorem vobis loquor. Sed di-
τε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Ἀλλ' ἐ-
cet aliquis; Quomodò resurgunt mortui? quali autem corpore veniunt? In- 35
ρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; (χ) Ἄ-
sipiens, tu quod seminas, non vivificatur, si non moriatur. Et quod se- 36
φρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ (ψ) ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. Καὶ ὃ σπεί-
minas, non corpus futurum seminas, sed nudum granum, si contigerit, tri- 37
ρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σί-
tici, aut alicujus cæterorum. At Deus illi dat corpus, sicut vo-
του, ἤ τινος τῶν λοιπῶν. Ὁ δὲ Θεὸς (ω) αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠ-
luit, & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro, 38
θέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων (α) τὸ ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ,
eadem caro: sed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum, alia 39
ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη (β) μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη
verò piscium, alia autem volucrum. Et corpora cœlestia, & corpora terrestria: sed
δὲ (γ) ἰχθύων, ἄλλη δὲ (δ) πτηνῶν. Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· (ε) ἀλλ' 40
alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium. Alia gloria Solis, & alia
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη 41
gloria Lunæ, & alia gloria stellarum. Stella enim à stella differt in gloria. Sic
δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων. ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. (ζ) Οὕτω 42
& resurrectio mortuorum: seminatur in corruptione, surgit in incorruptione: Semi-
καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· Σπείρε- 43
tur in ignominia, excitatur in gloria: Seminatur in infirmitate, surgit in virtute:
ται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

MS. A. (ο) τοῦ Χριστοῦ (π) παραδιδῷ (ρ) οὗ θῇ (σ) ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑπὸ (τ) Θεὸς πάντα (υ) αὐτῶν; (φ) χρηστὰ (χ) Ἄφρων, (ψ) ζωογονεῖτε, (ω) δίδωσιν αὐτῷ (α) ἴδιον (β) μὲν ἀνθρώπων, (γ) πτηνῶν, (δ) ἰχθύων. (ε) ἀλλὰ (ζ) Οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]

Unusquisque autem in suo ordine: primitiæ 23
fuit Christus, deinde ii qui sunt Christi, in
adventu ipsius. Et tunc erit finis quum tra- 24
diderit regnum Deo patri, quum cessave-
rit omnis principatus, & omnis dominatio,
omnes denique potestates. Futurum est 25
enim ut regnum obtineat usquedum posu-
erit omnes inimicos suos sub pedibus suis.
Novissima autem inimica abolebitur mors. 26
Omnia enim subjecit sub pedibus ejus.
Quum autem dicat omnia illi esse subje- 27
cta, manifestum est, excipiendum eum qui
subjecit illi omnia. Quum autem fuerint 28
illi subjecta omnia, tunc ipsemet Filius sub-
jicetur ei qui subjecit illi omnia, ut sit De-
us omnia in omnibus. Alioquin quid fa- 29
cient ii qui baptizantur pro mortuis, si mor-
tui non resurgunt? cur baptizantur pro
mortuis? Cur & nos in periculo omni 30
horâ consistimus? Juro per gloriam ve- 31
stram, fratres mei, quam habeo in Domino
nostro Jesu Christo, me quotidie mori. Si 32
tanquam inter homines, objectus sum besti-
is Ephesi, quid prodest mihi, si mortui
non resurgunt? Edamus & bibamus, cras
enim morimur. Ne erraveritis. Nam cor- 33
rumpunt mentes benignas colloquia prava.

Defunctorum. 25.

Excitate corda vestra justè, & ne peccetis: 34
sunt enim quidam qui scientiam Dei non
habent: ad verecundiam vestram hoc dico.
Dicet aliquis vestrûm; Quomodo resurgent 35
mortui, & quonam corpore venturi sunt?
Stulte, semen quod seminas, nisi moriatur 36
non reviviscit. Et quod seminas, non qui- 37
dem corpus quod futurum est seminas, sed
granum nudum, tritici, aut hordei, aut cæ-
terorum seminum. Deus autem dat ei cor- 38
pus prout vult, & unicuique seminum pro-
prium corpus naturale. Siquidem omne 39
corpus æquale non est: aliud est enim cor-
pus hominis, & aliud jumenti, & aliud vo-
lucris, & aliud piscium. Sunt & corpora 40
cœlestia, & sunt corpora terrestria: sed alia
est gloria cœlestium, & alia terrestrium.
Item alia est gloria solis, & alia est gloria 41
lunæ, & alia gloria stellarum. Stella por-
rò stellam gloriâ antecedit. Sic & vivifi- 42
catio mortuorum. Seminantur in corrupti-
one, resurgunt absque corruptione. Semi- 43
nantur in ignominia, resurgunt in gloria.
Seminantur in infirmitate, resurgunt in vir-
tute.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወኵሉ : በበ : ሠርዓቱ : ቀደሚ : ክርስቶስ : ወእምዝ : እለ : ክርስቶስ : በምጽአቱ ::
24 ወማኅለቅቱስ : አመ : ተወፈየ : እግዚአብሔር : መንግሥቶ : አብ : አመ : ተሰዕረ : ኵሉ :
25 መኳንንት : ወኵሉ : ኀይል : ወኃይል :: እስመ : ሀለዎ : ይንግሥ : እስከ : አመ : ይገ
26 ብኡ : ኵሉ : ጸላእቱ : ታሕተ : እገሪሁ :: እስመ : ኵሎ : አግረረ : ሎቱ : ታሕተ :
27 እገሪሁ : ወለደኃሪ : ጸላኢ : ይስዕሮ : ሞት :: ወለመ : ይቤ : ኵሉ : ገረረ : ወባ
28 ሕቱ : ይትዐወቅ : ከመ : ዘእንበለ : ዘያገርር : ግሩር : ሎቱ : ኵሉ :: ወአመ : ኵ
ሉ : ገኖየ : ሎቱ : ይእተ : ዕለተ : ወልድኒ : ይገኒ : ለዘ : አግነየ : ሎቱ : ከመ : ይኩን : እ
ግዚአብሔር : በኵሉ : ወሰዐለ : ኵሉ ::

Et unusquisque in ordine suo, primò Christus, & tunc qui sunt Christi in adventu 23
ipsius. Et finis ejus erit quum tradiderit Deus regnum suum, Pater, quum abo- 24
leverit omnem potestatem, & omnem vegem & virtutem. Quia oportet eum 25
regnare usque quò reversi sint omnes inimici ejus sub pedibus ejus. Quia omnia 26
subjecit ei sub pedibus ejus: et ultimum inimicum destruet, mortem. 27
quum dicit omnia subjecit, tamen manifestum est quod præter eum qui subjecit, 28
subjecta sunt ei omnia. Et quum omnia subjecta fuerint ei, illo die Filius
subjicietur ei qui subjecit ei omnia; ut sit Deus in omnibus, & super omnia.

Versio VULGATA LATINA.

Unusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: deindè ii, qui sunt Christi, qui in adventu ejus crediderunt. Deindè finis; cùm tradiderit regnum Deo & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Novissima autem inimica destruetur mors: Omnia enim subjecit sub pedibus ejus. Cùm autem dicat; Omnia subjecta sunt ei: sine dubio præter eum, qui subjecit ei omnia. Cùm autem subjecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subjectus erit ei qui subjecit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omninò mortui non resurgunt? ut quid & baptizantur pro illis? ut quid & nos periclitamur omni horâ? Quotidiè morior per vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro. Si (secundùm hominem) ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? manducemus, & bibamus: cras enim moriemur. Nolite seduci: Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate justi, & nolite 34
peccare: ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicet aliquis; Quomodò resurgunt mortui? qualive corpore ve- 35
nient? Insipiens, tu quod seminas non vivificatur, nisi priùs moriatur. 36
Et quod seminas, non corpus, quod futurum est, seminas, sed nudum gra- 37
num, ut putà tritici, aut alicujus cæterorum. Deus autem dat illi corpus 38
sicut vult: & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro, ea- 39
dem caro: sed alia quidem hominum, alia verò pecorum, alia volucrum, alia autem piscium. Et corpora cœlestia, & corpora terrestria: sed alia 40
quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium. Alia claritas Solis, alia 41
claritas Lunæ, & alia claritas stellarum. Stella enim à stella differt in claritate: Sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in 42
incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria: Seminatur in 43
infirmitate, surget in virtute:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*كل واحد في موكبه فالمسيح المقدمه الناجمه * ثم اولياء المسيح يقومون في حضوره * ثم
الانقضاء * اذا دفع الملك الى الاله والاب * اذا ابطل كل رياسة وكل سلطان واقتدار * لانه
يجب له ان يملك الى ان يضع كافة الاعداء تحت قدميه * ويبطل الموت العدو الاخير * لانه
قد خضع الكل تحت قدميه * فاذا قال ان الكل قد خضعوا * فمن البين ان الكل من عدا
من قد خضع له الكل * فاذا خضع له الكل حينئذ والابن نفسه يخضع لمن اخضع له الكل
ليكون الاله في الكل كل شي * قراءة الثلثاء من الجمعة العاشر بعد العنصرة *
* والا فماذا يصنع الذين يصطبغون من اجل الاشخاص المايتة * ان كان الموتى بالكلية
ما يقومون فلم يصطبغون من اجل الاشخاص المايتة * ولم نعطب نحن كل ساعة * واني في
كل يوم اموت * وحق فخركم الذي لي بيسوع المسيح ربنا * وان كنت حاربت الوحوش كما
يخص بانسان بافسس فما منفعتي * فان كان الموتى ما يقومون فلناكل ولنشرب * فاننا نموت
غدا * لا تضلوا فان العوايد الصالحة يفسدها الاحاديث الرديه * فتيقظوا افاقة واجبة ولا
تخطئوا * فان فيكم قوم لا معرفة لهم بالله * لتخجيلكم اقول هذا * لكن سيقول احدكم
كيف يقومون الموتى * واي جسم يقبلون * يا جاهل انت البذار الذي تزرعه ان لم يمت
فما يعيش * والذي تزرعه فما تزرع الجسد الذي قد اينع ونبت * بل ربما يتفق ان
تزرع حبة حنطة مجردة او حبة من باقي البزور * والله كما شاء اعطاها جسما * ويعطي كل نوع
من البزور جسمه * تم

* قراءة السبت الثامن عشر بعد العنصرة * وللموتى ايضا *

* وكل جسم ليست تلك الجسم نفسها لكن جسم الناس اخري * وجسم البهايم اخري * وجسم
السمك اخري * وجسم الطير اخري * واجسام سماويه واجسام ارضيه * لكن مجد السماويين
اخر * ومجد الارضيين اخر * ومجد الشمس اخر * ومجد القمر اخر * ومجد النجوم اخر * لان كما
يفضل نجم على نجم في المجد * وكذلك قيامة الموتى يزرع في البلي فيقوم بعدم البلي * يزرع في
الهوان فيقوم في المجد * يزرع في الضعف فيقوم بالقوه *

Unusquisque in suo ordine. Christus quidem primitiæ antecedentes, deinde amici Christi resurgent, cùm ipse aderit. 23
Deinde finis, cùm tradiderit regnum Deo & Patri: cùm aboleverit omnem principatum, & omne dominium, omnémque potentiam. 24
Nam oportet eum regnare donec posuerit omnes inimicos sub pedes ejus. 25
Et cessabit mors ultimus hostis: quandoquidem subjecit omnia sub pedes illius. 26
Cùm igitur dicat omnia subjecta esse, manifestum est quòd omnia dicantur præter eum qui subjecit ei omnia. 27
Cùm autem subjecta fuerint ei omnia, tunc & ipse filius subjicietur ei qui subjecit ipsi omnia, ut sit Deus in omnibus omnis res. 28

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ post Pentecosten.

Alioqui quid facient qui baptizantur pro personis mortuis? Si mortui omnino non resurgunt, cur igitur baptizantur pro personis mortuis? 29
Et cur nos omni hora naufragium patimur? 30
Et ego quidem singulis diebus morior, per realitatem gloriæ vestræ quam habeo in Jesu Christo Domino nostro. 31
Et si pugnavi adversùs bestias, ut homini quadrat, Ephesi, quæ mea ûtilitas? Si enim mortui non resurgunt, igitur edamus & bibamus, quia cras moriemur. 32
Ne decipiamini: bonos enim mores corrumpunt fabulæ pravæ. 33
Evigilate evigilatione debitâ, & ne peccetis: nam sunt inter vos quidam qui non habent cognitionem Dei: ad pudorem vestrum hoc dico. 34
At dicet aliquis vestrûm; Quomodo resurgent mortui, & quali corpore venient? 35
O stulte, semen quod tu seminas, nisi mortuum fuerit, non reviviscit. 36
Et quod seminas, non illud seminas corpus quod pullulavit ac germinavit: sed siquando contingat ut semines granum frumenti nudum, aut granum aliquod ex reliquis seminibus, 37
Deus, ut voluit, dedit ei corpus, & dat cuilibet speciei seminum corpus ejus. 38
Finis.

Lectio sabbathi decimi octavi post Pentecosten. Et præterea pro Defunctis.

Et omnis caro, non est ipsa eadem caro; sed alia caro hominum, & alia caro jumentorum, & alia caro piscium, & alia caro volucrum. 39
Et sunt corpora cœlestia, & sunt corpora terrestria: sed alia est gloria cœlestium, alia gloria terrestrium. 40
Et alia est gloria solis, & alia gloria lunæ, & alia gloria stellarum; stella siquidem stellæ præstat gloriâ. 41
Sic & resurrectio mortuorum: seminamur in corruptione, resurgemus corruptionis expertes. 42
Seminamur in ignominia, resurgemus in gloria: seminamur in imbecillitate, resurgemus in potentia: 43

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

መንትኑ ፡ ያጠምቁ ፡ አኮኑ ፡ ከመ ፡ የሐይው ፡ እምውታን ፡፡ ወእመሰኬ ፡ ኢይትነሠ
እምውታን ፡ ለመንትኑ ፡ እንከ ፡ ያጠምቁ ፡፡ ወለመንትኑ ፡ እንከ ፡ ንሕነኒ ፡ ንሠር
ኵሉ ፡ ሰዐተ ፡ ወንትቀተልሂ ፡፡ ወበእንተሂ ፡ ምክሕነ ፡ አኀዊነ ፡ ዘበ ፡ ክርስቶስ ፡
ኢየሱስ ፡፡ ቦኑ ፡ ለአድልዎ ፡ ሰብእኑ ፡ ተበአስኩ ፡ ምስለ ፡ አርዌ ፡ ምድ
ር ፡ በኤፌሶን ፡፡ መንተ ፡ እንከ ፡ ይበቍዐኒ ፡ ለእመ ፡ ኢየሐይው ፡ ምውታን ፡ ንብላዕ ፡ ወንስ
ቲ ፡ ገሠመ ፡ ንመውት ፡፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ነገር ፡ እኩይ ፡ ግዕዘ ፡ ሠናየ ፡ ያ
ማስን ፡፡ ትግሁ ፡ ለጽድቅ ፡ ወኢትስሐቱ ፡፡ እስመቦ ፡ እለ ፡ ኢያአምርዎ ፡ ለእግዚአ
ብሔር ፡ ወባሕቱ ፡ ከመ ፡ ተኀፈሩ ፡ እብለክሙ ፡፡ ሀሉ ፡ ዘይብል ፡ እፎኑ ፡ ይትነሠኡ ፡
ምውታን ፡ ወበአይ ፡ ነፍስቶሙ ፡ ይትነሠኡ ፡፡ አብድ ፡ አንተ ፡ ዘትዘርእ ፡ ኢይሐዩ ፡
እንበለ ፡ ይሙት ፡፡ ወዘኒ ፡ ዘትዘርእ ፡ አኮ ፡ ዝንቱ ፡ ነፍስት ፡ ዘይትወለድ ፡ ዘትዘርእ ፡
ሰ ፡ ዕራቁ ፡ ሕጠተ ፡ እመኒ ፡ ዘሠርናይ ፡ ወእመኒ ፡ ዘባዕድ ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡
ይሁቦ ፡ ነፍስተ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀደ ፡ ወለለ ፡ አሐዱ ፡ ዘርእ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ ነፍስቱ ፡፡ እስ
መ ፡ ኢኮነ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋሁ ፡ ለነፍስተ ፡ ኵሉ ፡፡ ካልእ ፡ ዘሰብእ ፡ ወካልእ ፡ ሥጋ ፡ እንስ
ሳ ፡ ወካልእ ፡ ዘዖፍ ፡ ሥጋሁ ፡ ወካልእ ፡ ነፍስተ ፡ ዓሣ ፡፡ ወክልዕ ፡ ነፍስት ፡ ዘበ ፡ ምድ
ር ፡ ወካልእ ፡ ዘበ ፡ ሰማይ ፡ ወባሕቱ ፡ ካልእ ፡ ክብሩ ፡ ለዘ ፡ በሰማይ ፡ ወካልእ ፡ ክብሩ ፡ ዘ
በ ፡ ምድር ፡፡ ካልእ ፡ ክብሩ ፡ ለፀሐይ ፡ ወካልእ ፡ ክብሩ ፡ ሳወርሃ ፡ ወካልእ ፡ ክብሮሙ ፡
ለከዋክብት ፡ ወኮከብ ፡ እምኮከብ ፡ ይኄይስ ፡ ክብሩ ፡፡ ከማሁኬ ፡ ተንሥኤቶሙ ፡ ለ
ምውታን ፡ ይዘራእ ፡ በዘ ፡ ይማስን ፡ ወይትነሣእ ፡ በዘ ፡ ኢይማስን ፡፡ ይዘራእ ፡ በኀሳ
ር ፡ ወይትነሣእ ፡ በክብር ፡ ይዘራእ ፡ በድካም ፡ ወይትነሣእ ፡ በኃይል ፡፡

Alioquin quid baptizant, nonne ut reviviscent à mortuis? si igitur 29
non suscitabuntur à mortuis, quare igitur baptizant? Et quare igitur nos 30
laboramus omni horâ & trucidamur? Et propter gloriationem nostram, 31
fratres nostri, quæ in Christo Domino nostro Jesu est. Num placere homi- 32
nibus pugnavi cum vipera in Ephoso? quid igitur prodest mihi, si non vi- 33
vent mortui? Edamus, & bibamus; cras moriemur. Ne seducant vos, fratres nostri: sermo malus mores bonos corrumpit. Evigilate pro justitia, & 34
ne erretis: quia sunt qui nesciunt Deum, sed ut pudefacti sitis loquor vobis.
Sunt qui dicunt; Quomodò suscitabuntur mortui, & cujusmodi corporibus 35
suscitabuntur? Demens, quod tu seminas, non viviscit, nisi moriatur.
Et illud quod seminas non idem corpus, quod productum erit, est quod se- 36
minas, sed nudum granum, sive tritici, sive alterius grani. Et Deus dat 37
ei corpus prout voluit: & cujuscunque seminis suum proprium est corpus. 38
Quia non est una caro omnium corporum: alia est hominum, & alia caro 39
pecorum, & alia volucrum caro, & aliud corpus piscium. Et aliud cor- 40
pus est, quod est in terra, & aliud quod est in cœlo: sed alia est gloria
ejus quod est in cœlo, & alia gloria ejus quod est in terra. Alia gloria 41
solis, & alia gloria lunæ, & alia gloria stellarum. Et stella stellâ potior
est gloriâ suâ: Sic & resurrectio mortuorum: seminatur corruptibile, & 42
suscitatur incorruptibile. Seminatur in contemptu, & suscitatur in gloria: 43
seminatur in infirmitate, & suscitatur in potentia:

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Θ'.

Seminatur corpus animale, *furgit* corpus spiritale. Est corpus animale, & est
44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. (η) ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι
corpus spiritale. *Ita* & scriptum est; Factus est primus homo Adam in
45 σῶμα πνευματικόν. Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
animam viventem: novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non priùs. spi-
46 ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευ-
ritale, sed animale: deindè spiritale. Primus homo de
47 ματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν· ἔπειτα τὸ πνευματικόν. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
terra, terrenus: secundus homo, *Dominus* de cœlo. Qualis terrenus,
48 γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. Οἷος ὁ χοϊκός,
tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Et sicut
49 τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς
portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc autem
50 ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, (θ) φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ
dico, fratres, Quia caro & sanguis regnum Dei *jure hæreditario* possidere non possunt,
φημι, ἀδελφοί, Ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται,
neque corruptio incorruptelam *jure hæreditario possidet.* Ecce mysterium vobis dico; Omnes
51 οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. Ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω, (ι) Πάντες
quidem *non dormiemus,* omnes *autem* immutabimur: In momento, in ictu
52 μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα· Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ
oculi, in novissima tuba, (tuba canet enim,) & mortui resurgent
ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, (σαλπίσει γάρ,) καὶ οἱ νεκροὶ (κ) ἐγερθήσονται
incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere
53 ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem *corruptibile*
54 ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. (λ) Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν
hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet
τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται
sermo *ille* scriptus; Absorpta est mors in victoria. Ubi tuus,
ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. Ποῦ σου, 55
mors, stimulus? ubi tua, *sepulcrum,* victoria? *At* stimulus mortis,
θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, 56
peccatum: *at potentia* peccati, Lex. *At* Deo *gratia*
(μ) ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις 57
danti nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum. Itaque, fratres mei
τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου 58
dilecti, stabiles estote, immobiles: abundantes in opere Domini sem-
ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, (ν) ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάν-
per, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

CAP. XVI. ις'.

De autem *collecta* quæ in Sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis Galatiæ,
Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, 1
ita & vos facite. Per unam *Sabbatorum* unusquisque vestrûm apud
(α) οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. Κατὰ μίαν (β) σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' 2
se reponat recondens quod *bene successerit:* ut non cùm venero, tunc collectæ
ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ, τι ἂν (γ) εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι
fiant. Cùm autem adfuero, quos probaveritis per epistolas, hos
γίνωνται. Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους 3
mittam perferre gratiam vestram in Hierusalem. *Si verò* fuerit dignum
πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς (δ) Ἰερουσαλήμ. Ἐὰν δὲ (ε) ᾖ ἄξιον 4
& me proficisci, cum me proficiscentur. Veniam autem ad vos, cùm
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν 5
Macedoniam pertransiero: (Macedoniam *enim* pertransibo.)
Μακεδονίαν διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)

MS. A (η) εἰ ἔστι σῶμα ····κόν, ἔστι καὶ πνευματικόν· ····ς καὶ (θ) φορέσομεν (ι) Οἱ πάντες μὲν* οὐ κοιμηθησόμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα Sed prius οὐ in MS. superscribitur. (κ) ἀναστήσονται (λ) Ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν ἀθανασίαν, καὶ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, τότε (μ) ἔστιν ἡ ἁμαρτία· (ν) καὶ ἀμετακίνητοι, Κεφ. ις'. MS. A. (α) οὕτως (β) σαββάτου (γ) εὐοδωθῇ (δ) Ἱεροσόλυμα. (ε) ἄξιον ᾖ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
[illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
[illegible]
55 [illegible]
56
57 [illegible]
58 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5
[illegible]

Seminatur corpus animale, resurgit corpus 44
spirituale. Est enim corpus animæ, est &
corpus spiritûs. Ita quoque scriptum est, 45
Factus est Adam homo primus in animam vi-
ventem, at postremus Adam in spiritum vi-
tam largientem. Sed non fuit primùm spi- 46
rituale, sed animale, tum demùm spirituale.
Primus homo pulverulentus ex terra: ho- 47
mo secundus Dominus è cœlo. Quemad- 48
modum est pulvereus ille, sic & pulverei: &
quemadmodum est ille qui ex cœlo est, ita
& cœlestes. Et sicut induimus imaginem 49
illius qui ex pulvere est, sic induemus ima-
ginem illius qui è cœlo est. Hoc autem di- 50
co fratres mei, quòd caro & sanguis regnum
cœlorum hæreditate possidere non possunt:
neq; corruptio possidebit incorruptibilitatē.
Ecce dico vobis arcanum, Non omnes ob- 51
dormiemus, omnes autem immutabimur Su- 52
bitò, quasi ictu oculi, per extremam tubam
quum vocem immittet: & resurgent mortui
absque corruptione, & nos immutabimur.
Futurum est enim ut hoc corruptibile induat 53
incorruptibilitatem, paritérque quod mor-
tale est, induat immortalitatem. Quum au- 54
tem hoc quod corruptibile est, induerit in-
corruptibilitatem, & hoc mortale, immor-
talitatem, tunc fiet sermo ille qui scriptus est,
Absorpta est mors in victoria. Ubi est acu- 55
leus tuus, ô mors? & ubi est victoria tua, in-
ferne? Aculeus autem mortis peccatum est, & 56
vis peccati Lex est. Sed Deo gratia qui dedit 57
nobis victoriam per Dominum nostrum Je-
sum Christum. Itaque fratres mei & cha- 58
rissimi mei, estote stabiles, neque sitis mo-
biles, sed estote semper progredientes in
opere Domini, quum sciatis laborem vestrum
non esse inanem in Domino.

CAP. XVI.

Dominicâ V. post Epiphaniam. 26.

CÆterùm de eo quod colligitur pro San- 1
ctis, quemadmodum præcepi Ecclesiis Gala-
tarum, ita & vos facite. Qualibet domini- 2
câ unusquisque vestrûm domi suæ seponat,
& conservet illud quod per manus suas ob-
venit, ne quum venero, tunc fiant collectæ.
Quum autem advenero, quos elegeritis, mit- 3
tam cum epistola, ut perferant gratiam ve-
stram ad Ierusalem. Quòd si fuerit dignum 4
opus ut & ego proficiscar, mecum etiam
proficiscentur. Veniam autem ad vos quum 5
pertransiero Macedoniam, siquidem Mace-
doniam prætergressurus sum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ይዘራእ : በሥጋ : ዘነፍስ : ወይትነሣእ : በሥጋ : ዘመንፈስ : ወእመቦ : ሥጋ : ዘነፍስ : ቦ
45 ኬ : ሥጋ : ዘመንፈስ:=፦ እስመ : ከማሁ : ይቤ : መጽሐፍ : ተፈጥረ : ቀደሚ : ብእሲ :
46 አደም : ዘነፍስ : ሕያወት :: ወደኃሪ : ብእሲ : በመንፈስ : ያሐዩ:=፦ ወአኮ : ቀደሚ : ዘ
መንፈስ : ዘነፍስ : ቀደመ : ወእምዝ : ዘመንፈስ::=፦
ዘእስጢፋኖስ : ምንባብ:=፦
47 ወቀደሚ : ብእሲ : እመድር : መሬታዊ : ወደግም : ብእሲ : እምሰማይ : ሰማያዊ:=፦
48 በከመ : ዝኩ : መሬታዊ : ከማሁ : መሬታውያን :: ወበከመ : ዝኩ : ሰማያዊያን:=፦

Seminatur in corpore animali, & suscitatur in corpore spirituali. Et si fuerit cor- 44
pus animale, est igitur corpus spirituale: Quia sic dicit Scriptura; Creatus est 45
primus homo Adam animal vivens, & postremus homo in Spiritu vivificabit. Et 46
non fuit priùs spirituale, animale fuit primò, & tunc spirituale.

Die Stephani lectio.

Et primus homo è terra, terrestris: & secundus homo è cælo, cælestis. Qualis 47
hic terrenus, tales terreni; & qualis hic, tales cælestes. 48

Versio VULGATA LATINA.

Seminatur corpus animale, ſurget corpus ſpiritale. Si eſt corpus animale, eſt & ſpiritale, ſicut ſcriptum eſt; Factus eſt primus homo Adam in animam viventem, noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem. Sed non priùs quod ſpiritale eſt, ſed quod animale: deindè quod ſpiritale. Primus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cœlo, cœleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœleſtis, tales & cœleſtes. Igitur ſicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœleſtis. Hoc autem dico, fratres; Quia caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt: neque corruptio incorruptelam poſſidebit. Ecce myſterium vobis dico; Omnes quidem reſurgemus, ſed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in noviſſima tuba: canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem; & mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet ſermo, qui ſcriptus eſt; Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi eſt, mors, victoria tua? ubi eſt, mors, ſtimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum eſt: virtus verò peccati lex. Deo autem gratias, qui 57
dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Itaque, fratres 58
mei dilecti, ſtabiles eſtote, & immobiles: abundantes in opere Domini ſemper, ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino.

CAP. XVI.

DE collectis autem, quæ fiunt in Sanctos, ſicut ordinavi Eccleſiis Gala- 1
tiæ, ita & vos facite. Per unam ſabbati unuſquiſque veſtrûm apud ſe ſepo- 2
nat, recondens quod ei benè placuerit: ut non, cùm venero, tunc collectæ fiant. Cùm autem præſens fuero: quos probaveritis per epiſtolas, hos 3
mittam perferre gratiam veſtram in Jeruſalem. Quòd ſi dignum fuerit ut & 4
ego eam, mecum ibunt. Veniam autem ad vos, cùm Macedoniam pertranſ- 5
iero: nam Macedoniam pertranſibo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * تزرع جسم نفساني فتقوم جسم روحاني * ومن الأجسام جسم نفساني * ومنها جسم روحاني * وكذلك
45 كتب أن آدم الإنسان الأول صار ذا نفس حية * وآدم الآخر صار ذا روح محيية * ثم * لكن
46 ليس الروحاني أولا بل النفساني * وبعد الروحاني * قراءة للأموات أيضا *
47 * فالإنسان الأول من الأرض ترابيا * والإنسان الثاني الرب من السماء * فمثل الترابي كذلك
48 الترابيون * ومثل السماوي كذلك السماويون * وكما لبسنا صورة الترابي نلبس صورة 49
50 السماوي * هذا المعنى عنيت يا إخوتي * أن البشر والدم لن يستطيعا أن يرثا ملكوت الله * ولا
51 البالي يرث عدم البلى * فها أنا أقول لكم سرا * إنا لن نرقد كلنا * وسنتبدل كلنا * في
52 هنيهة لا تنقطع * في لحظة عين بالبوق الآخر * لأنه سيبوق فتقوم الموتى غير باليين ونتبدل
53 نحن * لأن هذا البالي يجب له أن يلبس عدم البلى * وهذا المائت أن يلبس عدم الموت *
54 * فإذا لبس هذا البالي عدم البلى * وسربل هذا المائت البقاء * فيصير حينئذ القول المكتوب *
55 ابتلع الموت مغلوبا مبادا * أين حمتك أيها الموت * وأين غلبتك أيها الجحيم * حمة الموت 56
57 هي الخطية * وقوة الخطية هي الشريعة * فالنعمة لله الذي أعطانا الغلبة بربنا يسوع
58 المسيح * تم * السبت التاسع عشر بعد العنصرة * فلذلك يا إخوتي الأحباء
صيروا متوطدين غير متحركين * زايدين مفضلين في عمل الرب دائما * عالمين أن تعبكم
ليس هو في محبة الرب باطلا * الفصل السادس عشر *
1 * فأما عن الجباية التي ترفعونها للقديسين * فكما رتبت لكنائس بلد غلاطية * هكذا
2 اعملوا وأنتم * في كل سبت كل أحد منكم يخزنها ويجعلها عنده مهما سمح به وتيسر له * لكيلا
3 إذا جئت حينئذ تصير الجبايات * وإذا جئت إليكم فالذين اختبرتموهم واخترتموهم أرسلهم
برسائل ليحملوا معروفكم إلى أورشليم * قراءة الأربعاء من الجمعة العاشرة بعد الخمسين *
4 * وإن كان الأمر أهلا أن أمضي معي فيذهبون معي الذين اخترتموهم * وسآتي إليكم 5
إذا اجتزت مكدونية وجلتها *

Seminamur corpus animale, reſurgemus corpus ſpirituale. Et corporum aliud eſt corpus animale, & eorundem aliud corpus ſpirituale. Atque ita ſcriptum eſt; 44
quòd Adam primus homo factus eſt habens animam viventem: Adam verò poſtremus factus eſt habens ſpiritum vivificantem. Hucuſque. *At non ſpirituale* 45
prius, ſed animale: ac deindè ſpirituale. 46

Lectio pro Defunctis etiam.

Igitur primus homo de terra pulvereus: 47
ſecundus autem homo, Dominus de cœlo. Et qualis pulvereus, tales pulverei: 48
& qualis cœleſtis, tales cœleſtes. Et 49
quemadmodum induti ſumus imaginem pulverei, ita induemur imaginem cœleſtis. Hunc ſenſum intelligo ô fratres 50
mei, quòd caro & ſanguis nequeunt hæreditario poſſidere regnum Dei: neque corruptibile hæreditario poſſidere incorruptibilitatem. Ecce ego dico vobis 51
myſterium; Nequaquam obdormiemus omnes, at immutabimur omnes. In mo- 52
mento indiviſibili, in nictatione oculi, per ultimam tubam. Nam tuba clangetur, & mortui ſurgent incorruptibiles, & nos immutabimur. Quoniam cor- 53
ruptibile hoc oportebit induere incorruptibilitatem, & mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem corrupti- 54
bile hoc induerit incorruptibilitatem, & induerit mortale hoc æternitatem: tunc fiet ſermo ſcriptus, Abſorpta eſt mors victa atque peremta. Ubi ſuprema 55
vis tua ô mors? & ubi victoria tua ô inferne? Suprema vis mortis eſt pecca- 56
tum: & peccati robur eſt Lex. Grati- 57
as autem Deo, qui dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Finis.

Sabbatho decimo nono poſt Pentecoſten.

Quapropter ô fratres mei dilecti, eſtote 58
firmi, immobiles, abundantes, excellentes in opere Domini ſemper, ſcientes laborem veſtrum non eſſe in charitate Domini irritum.

CAP. XVI.

Porrò quoad collectam qua ſanctos ſub- 1
levatis, quemadmodum ordinavi Eccleſiis regionis Galatiæ, ita & vos facite.
Quolibet ſabbatho unuſquiſque veſtrûm 2
apud ſe condat ac reponat illam, quicquid ſcilicet *per liberalitatem libuerit, & commodum ſibi fuerit: ne quum venero, tunc fiant collectæ. Et ubi venero* 3
ad vos, quos probaveritis & elegeritis, mittam cum epiſtolis ad perferendam beneficentiam veſtram, Jeruſalem.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

Quòd ſi res digna fuerit ut mecum abe- 4
at (beneficentia veſtra,) *ibunt mecum quos probaveritis. Veniam autem ad vos* 5
quum Macedoniam pertranſiero atque perluſtravero.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለባስነ ፡ አምሳሊሁ ፡ ለመሬታዊ ፡ ከማሁ ፡ ንለብስ ፡ አምሳሊሁ ፡ ለሰማያ
ወዝንተ ፡ ንብለክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ከመ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ኢይወርስ ፡ መንግሥ
እግዚአብሔር ፡፡ ወዘይማስን ፡ ኢይወርስ ፡ ዘኢይማስን ፡፡=፡ ናሁ ፡ ኅቡአ ፡ እነ
ኵልነ ፡ ንመውት ፡ ወአኮ ፡ ኵልነ ፡ ዘንትዌለጥ ፡=፡ ለእንተ ፡ ምዕር ፡ ከ
ዐይን ፡ በደኃሪ ፡ ንፍኀተ ፡ ቀርን ፡ ወይነፍኁ ፡ ቀርነ ፡ ወይትነሥኡ ፡
እንዘ ፡ ኢይትነከዩ ፡ ወንሕነሂ ፡ ንትዌለጥ ፡፡=፡ እስመ ፡ ሀለወ ፡ ለዝንቱ ፡
ይለብስ ፡ ዘኢይማስን ፡ ወዝንቱ ፡ መዋቲ ፡ ይለብስ ፡ ዘኢይመውት ፡፡=፡ ወ
ለብስ ፡ ዝንቱ ፡ መዋቲ ፡ ዘኢይመውት ፡፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ይበጽሕ ፡ ቃል ፡ ዘ
ተሰጥመ ፡ ሞት ፡ ውስተ ፡ መዊእ ፡=፡ አይቴ ፡ እንከ ፡ ሞት ፡ መዊኢ ፡ አይ
እንከ ፡ ሞት ፡ ቀኖት ፡፡=፡ ወቀኖቱሰ ፡ ለሞት ፡ ኀጢአት ፡ ወኀይላ ፡ ለኀጢአ
ወለእግዚአብሔር ፡ አኰቴት ፡ ወወሀበነ ፡ ንማእ ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ ፡
ክርስቶስ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ ፍቁራን ፡ ጽኑዓን ፡ ኩኑ ፡ ወኢትንቀልቅ
ባግብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘልፈ ፡፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ኢኮነ ፡ ለከንቱ ፡ ዘ
በእንተ ፡ እግዚእነ ፡፡=፡
ወበእንተሰ ፡ ግብረ ፡ ቅዱሳን ፡ በከመ ፡ ሠራዕክዎሙ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘገላ
ከማሁ ፡ ግበሩ ፡ አንትሙኒ ፡=፡ በበ ፡ እሑድ ፡ ወዘዘ ፡ ዚአክሙ ፡ ዕቀቡ ፡ ኵ
ወይዝግብ ፡ ሎቱ ፡ ዘተሰርሐ ፡፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ ቅሥተ ፡=፡ ለእመ ፡ በጻሕ
እፈንዎ ፡ ምስለ ፡ መጻሕፍት ፡ የብጽሕ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ አኰቴተክ
ወእመሰ ፡ ደለወኒ ፡ አሐውር ፡ ለሊየ ፡ አሐውር ፡ ወየሐውሩ ፡ ምስሌየ ፡፡=፡
በጺሕየ ፡ መቄዶንያ ፡ ወእመቄዶንያ ፡ ኀሊፍየ ፡=፡

Et ſicut induti fuimus imagine terreni, ſic induti erimus imagine cœleſtis. 49
Et hoc dico vobis, fratres noſtri, quòd carnale & ſanguinale non hæredi- 50
tate poſſidebit regnum Dei, & corruptibile non hæreditate poſſidebit incorruptibile. Ecce myſterium dico vobis; Omnes nos moriemur, ſed non omnes 51
nos immutabimur. Modò, quaſi ictu oculi, in ultimo flatu cornu, & ſufflа- 52
bunt cornu, & ſuſcitabuntur mortui incorrupti, & nos immutabimur.
Quia oportet hoc corruptibile induere incorruptibile, & hoc mortale induere 53
immortale. Et quum induerit hoc mortale immortale, iſto die perveniet ſer- 54
mo qui ſcriptus eſt; Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi igitur mortis vi- 55
ctoria? ubi igitur mortis ſtimulus? Et ſtimulus mortis eſt peccatum, & 56
vis peccati lex. Et Deo gratias ago, qui dedit nobis ut vincamus per Do- 57
minum noſtrum Jeſum Chriſtum. Et nunc fratres noſtri dilecti, firmi eſtote, 58
& ne commoveamini: & abundate in opere Dei ſemper, & ſciatis quòd non fuit fruſtrà quòd laboràſtis pro Domino noſtro.

CAP. XVI.

ET de negotio Sanctorum, ſicut conſtitui domibus Chriſtianorum Galatiæ, ſic faci- 1
te vos etiam. Primam quamque dominicam, & quiſque veſtrûm obſervate omnes 2
vos, & reponat is cui res proſperè ſucceſſit, ne fiat conventio. Si acceſſero: 3
quem elegeritis mittam cum epiſtolis, ut perferat Hieruſalem gratias veſtras.
Et ſi conveniens fuerit mihi ut proficiſcar, ipſe ego proficiſcar, & proficiſcentur me- 4
cum. Et ſi ad vos venero accedens Macedoniam, vel à Macedonia recedens, 5

Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo, ut vos me deducatis,
6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε,
quocunque iero. Nolo enim vos modò in transitu videre: spero
7 οὗ ἐὰν πορεύωμαι. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
verò tempus aliquod manere apud vos, si Dominus permiserit. Per-
8 (ζ) δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος (η) ἐπιτρέπῃ. Ἐπι-
manebo autem in Epheso usque ad Pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum &
9 μενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς. Θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ
efficax, & adversarii multi. Si autem venerit Timotheus, videte ut
10 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα
sine timore sit apud vos: nam opus Domini operatur sicut & ego.
ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς (θ) καὶ ἐγώ.
Ne quis ergò illum nihili faciat. Deducite autem illum in pace, ut veniat ad
11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
me: expecto enim illum cum fratribus. De autem Apollo fratre,
12 με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ,
multùm rogavi eum, ut veniret ad vos cum fratribus: & omninò non
πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ
fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cùm opportunitatem habuerit. Vigilate,
13 ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δέ, ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε,
state in fide, viriliter agite, fortificamini. Omnia vestra in charitate fiant.
14 στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, (ι) κραταιοῦσθε. Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
Obsecro autem vos, fratres, nôstis domum Stephanæ, quòd est primitiæ
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ
Achaiæ, & in ministerium Sanctis addixerunt seipsos: Ut & vos subjiciamini
τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε
talibus: & omni cooperanti & laboranti. Gaudeo autem in præsentia
τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam vestri defectionem hi supple-
Στεφανᾶ καὶ (κ) Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα (λ) οὗτοι ἀνεπλή-
verunt. Refecerunt enim meum spiritum & vestrum. Agnoscite ergò tales.
ρωσαν. Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς (μ) τοιούτους.
Salutant vos Ecclesiæ Asiæ: Salutant vos in Domino multùm, Aquila
Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
& Priscilla, cum ea quæ in domo eorum Ecclesia. Salutant vos fratres
καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ
omnes. Salutate alii alios in osculo sancto. Salutatio meâ manu Pauli.
πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema, Maran atha.
Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν (ν) Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.
Gratia Domini Jesu Christi cum vobis. Charitas mea cum omnibus vobis
Ἡ χάρις τοῦ (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἡ (ο) ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν
in Christo Jesu. Amen.
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Ad Corinthios prior scripta est à Philippis per Stephanam, & Fortunatum, & Achaicum & Timotheum.
(†) Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

Ἐν στίχοις ω°.

MS.A. (ζ) γὰρ (η) ἐπιτρέψῃ. (θ) κἀγώ. (ι) καὶ κραταιοῦσθε. (κ) Φορτουνάτου (λ) αὐτοὶ (μ) τοιούτους. *** Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. (ν) Κύριον, ἤτω (ξ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
(ο) ἀγάπη μετὰ
(†) Πρὸς Κορινθίους α'.
Locus undè missa est hæc Epistola in MS.A. non notatur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܡܟܝܠ ܐܦ ܠܘܬܟܘܢ ܐܩܘܐ ܐܘ ܐܣܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ܀
7 ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܗܫܐ ܐܝܟ ܕܒܐܘܪܚܐ ܕܥܒܪ ܐܢܐ ܐܚܙܝܟܘܢ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܩܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܢ ܡܪܝ ܢܦܣ ܠܝ܀
8 ܡܩܘܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܐܦܣܘܣ ܥܕܡܐ ܠܦܢܛܩܘܣܛܐ܀
9 ܬܪܥܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܐܬܦܬܚ ܠܝ ܕܡܠܐ ܣܘܥܪܢܐ ܘܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܒܥܠܕܒܒܐ܀
10 ܘܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܛܝܡܬܐܘܣ ܚܙܘ ܕܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܦܠܚ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ܀
11 ܠܐ ܗܟܝܠ ܐܢܫ ܢܫܘܛܝܘܗܝ ܐܠܐ ܠܘܘܗܝ ܒܫܠܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ ܡܣܟܐ ܐܢܐ ܠܗ ܓܝܪ ܥܡ ܐܚܐ܀
12 ܡܢ ܐܦܠܘ ܕܝܢ ܐܚܝ ܣܓܝ ܒܥܝܬ ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܥܡ ܐܚܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ ܕܠܡܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܗܫܐ ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܐܬܪܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܀
[illegible]
13 ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܩܘܡܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܬܓܒܪܘ ܐܬܚܝܠܘ܀
14 ܘܟܠܗܝܢ ܨܒܘܬܟܘܢ ܒܚܘܒܐ ܢܗܘܝܢ܀
15 ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܐܣܛܦܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ ܕܐܟܐܝܐ ܘܣܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܩܕܝܫܐ܀
16 ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܫܬܡܥܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܘܠܟܠ ܡܢ ܕܥܡܢ ܦܠܚ ܘܠܐܐ܀
17 ܚܕܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܡܐܬܝܬܐ ܕܐܣܛܦܢܐ ܘܕܦܘܪܛܘܢܐܛܘܣ ܘܕܐܟܐܝܩܘܣ ܕܡܕܡ ܕܚܣܪܬܘܢ ܠܝ ܗܢܘܢ ܡܠܘ܀
18 ܐܢܝܚܘ ܓܝܪ ܪܘܚܝ ܘܠܟܘܢ ܕܥܘ ܗܟܝܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ܀
19 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܥܕܬܐ ܕܒܐܣܝܐ ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܣܓܝ ܒܡܪܢ ܐܩܘܠܣ ܘܦܪܝܣܩܠܐ ܥܡ ܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗܘܢ܀
20 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܐ ܟܠܗܘܢ ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܚܕ ܚܕ ܒܢܘܫܩܐ ܩܕܝܫܐ܀
21 ܫܠܡܐ ܒܟܬܒܐ ܕܐܝܕܝ ܕܦܘܠܘܣ܀
22 ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܚܪܡܐ ܡܪܢ ܐܬܐ܀
23 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ܀
24 ܘܚܘܒܝ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ܀
ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܩܘܪܢܬܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܡܬܐܘܣ܀

Quinetiam fortasse apud vos permanebo, aut hybernabo apud vos, ut vos me comitemini quocunque proficiscar. Nolo nunc quasi viam transiturus vos invisere: spero enim me aliquantum tempus commoraturum apud vos, si Dominus meus permiserit mihi. Namque permansurus sum Ephesi usque ad Pentecosten. Siquidem ostium magnum patet mihi plenum operosis factis; & adversarii multi. Quòd si venerit ad vos Timotheus, videte ut absque metu sit apud vos: opus enim Domini operatur, ut & ego. Ne quis igitur eum despiciat, sed comitemini eum cum pace, ut veniat ad me: præstolor enim eum cum fratribus. Ab Apollo autem, fratres mei, multùm efflagitavi ab eo, ut veniret ad vos cum fratribus, & fortè non fuit voluntas eundi ad vos: sed quum erit ei opportunitas, veniet ad vos.

Feriâ III. hebdomadis IV. Jejunii. 17.

Expergiscimini, & state in fide; præbete vos viros, & fortes estote. Omnésque res vestræ cum charitate fiant. Vos autem rogo fratres mei, pro domo Stephanæ: quippe quam nôstis esse primitias Achaiæ, seque exposuisse in ministerium Sanctorum: Ut & vos dicto audientes sitis hujusmodi, & unicuique laboranti nobiscum, & adjuvanti. Gaudeo verò de adventu Stephanæ, & Fortunati & Achaici, quoniam quod mihi deesse passi estis, ipsi suppleverunt. Siquidem refocillaverunt spiritum meum ac vestrum. Cognoscite ergò eos qui hujusmodi sunt. Postulant pacem vestram ecclesiæ omnes quæ sunt in Asia. Salutant vos plurimùm in Domino nostro Aquila & Priscilla cum ecclesia quæ est in ædibus ipsorum. Salutant vos omnes fratres. Salutate invicèm osculo sancto. Salutatio per scripturam manûs meæ Pauli. Quisquis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit, Moran etho. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit vobiscum. Et charitas mea cum vobis omnibus in Christo Jesu. Amen.

Epistolæ ad Corinthios primæ, quæ scripta est Philippis Macedoniæ, & missa est per manus Timothei,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 እንበር : ኀቤክሙ : ለእመ : ይትከሀል : ወእማእኮ : እክረም : ከመ : አንትሙ : ትፈንዉ
7 ኒ : ኀበ : ሖርኩ ::=:: ወኢይፈቅድ : ይእዜ : ኀሊፍ : እርአይክሙ : ወባሕቱ : እትአ
8 መን : ከመ : እንበር : ኀቤክሙ : ዘኮነ : መዋዕለ : ለእመ : ፈቀደ : እግዚአብሔር ::=:: ወ
9 እነብር : ኤፌሶን : እስከ : ጰንጠቆስጤ ::=:: እስመ : ርኅወ : ሊተ : ዐቢይ : አንቀጽ :
10 ለግብር : ወባሕቱ : ብዙኃን : መከልአን ::=:: ወእመ : መጽአ : ጢሞቴዎስ : ዑቅዎ :
ከመ : ኢይፍራህ : በኀቤክሙ : እስመ : ግብረ : እግዚአብሔር : ይገብር : ከማየ ::=::
11 ወአልቦ : ዘይመንኖ : ወፈንውዎ :: በሰላም : ይምጻእ : ኀቤየ : እስመ : ፀንሑ : መስ
12 ሌየ : አኀዊነ ::=:: ወበእንተሰ : እኁነ : ብዙኀ : አስተብቍዕክዎ : ይምጻእ : ኀቤክሙ :
ምስለ : አኀዊነ : ወሞገ : ኢአፈቀደ : ሎቱ : ይእዜ : ይምጻእ :: ወይመጽእ : በጊዜ
13 ሁ : አመ : ተከህሎ ::=:: ትግሁ : ወቁሙ : በሃይማኖት : ተዓገሡ : ወአጽንዑ ::=:: ወ
14 ኵሉ : በተፋቅሮ : ግበሩ ::=:: አስተበቍዓክሙ : አኀዊነ :: ታአምሩ : ቤተ : እስ
15 ጢፋኖስ : ከመ : ውእቱ : ቀደሚሁ : ለአካይያ : ወለመልእክተ : ቅዱሳን : ሠየምክዎ
16 ሙ ::=:: ከመ : አንትሙኒ : ትትኤዘዙ : ለዘከመ : እሉ : ወለኵሉ : ዘይጸመ : ወይ
17 ትቀነይ ::=:: ወአትፈሥሕ : በምጽአቱ : ለእስጢፋኖስ : እስመ : ዘአንትሙ : አኅጸጽ
18 ክሙ : ኮሙኒ : ፈጸሙ ::=:: ወአዕረፍዋ : ለመንፈስክሙ : ወአእምርዎሙ : ለእለ :
19 ከመዝ ::=:: አምኁክሙ : ቤተ : ክርስቲያናት : ዘእስያ :: አምኁክሙ : በእግዚእነ :
አቂላ : ወጵርስቂላ : ወእለሂ : ምስሌሆሙ : እለ : ውስተ : ቢታንያ ::=::

Manebo apud vos si fieri potest: aut hybernabo, ut vos mittatis me quò proficiscar. Et nolo nunc transeundo videre vos, sed spero quòd manebo apud vos aliquot dies, si voluerit Deus. Et manebo Ephesi usque ad Pentecosten: Quia apertum est mihi magnum ostium ad operandum, sed multi sunt adversarii. Et si venerit Timotheus, videte ne timeat apud vos: quia opus Dei operatur, ut ego. Et nemo sit qui spernat eum: & dimittite eum in pace, ut veniat ad me: quia expectârunt mecum fratres nostri. Et de fratre nostro, multùm rogavi eum venire ad vos cum fratribus nostris, & profectò non fuit voluntas ei nunc venire: veniet tamen quum conveniat ei. Vigilate, & state in fide, patientes estote, & confirmamini. Et omnia quæ in charitate facite. Precor vos fratres nostri, scitis domum Stephani, quòd fuit primitiæ Achaiæ, & pro ministerio Sanctorum ordinavi eos: ut vos subjiciamini talibus, & cuicunque laboranti, & ministranti. Et gaudeo propter adventu Stephani, quia quæ vos minuistis, illi perfecerunt: Et refecerunt spiritum vestrum. Et cognoscite qui sunt hujusmodi. Salutârunt vos domus Christianorum Asiæ. Salutârunt vos in Domino nostro, Aquila & Priscilla, & qui cum iis sunt in Bethania.

Versio VULGATA LATINA.

6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo: ut vos me deducatis
7 quocunque iero. Nolo enim vos modò in transitu videre, spero enim me
8 aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit. Permane-
9 bo autem Ephesi usque ad Pentecosten. Ostium enim mihi apertum est ma-
10 gnum, & evidens: & adversarii multi. Si autem venerit Timotheus, vi-
dete ut sine timore sit apud vos: opus enim Domini operatur, sicut & ego.
11 Ne quis ergò illum spernat: deducite autem illum in pace, ut veniat ad me:
12 expecto enim illum cum fratribus. De Apollo autem fratre vobis notum facio,
quoniam multùm rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: & utique
non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cùm ei vacuum fuerit.
13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, & confortamini. Omnia vestra in
14 charitate fiant. Obsecro autem vos, fratres, nôstis domum Stephanæ, & For-
15 tunati, & Achaici: quoniam sunt primitiæ Achaiæ, & in ministerium San-
ctorum ordinaverunt seipsos: Ut & vos subditi sitis ejusmodi, & omni co- 16
operanti, & laboranti. Gaudeo autem in præsentia Stephanæ, & Fortunati, 17
& Achaici: quoniam id, quod vobis deerat, ipsi suppleverunt: Refece- 18
runt enim & meum spiritum, & vestrum. Cognoscite ergò qui hujusmodi
sunt. Salutant vos Ecclesiæ Asiæ. Salutant vos in Domino multùm, Aqui- 19
la & Priscilla, cum domestica sua Ecclesia: apud quos & hospitor. Salu- 20
tant vos omnes fratres. Salutate invicèm in osculo sancto. Salutatio, me- 21
manu Pauli. Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit ana- 22
thema, Maran Atha. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Charitas 23
mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen. 24

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *لاني اذا طفت مكدونيه لعلي اقم عندكم او لعلي اشتي. لتشيعوني انتم الى حيث
7 امضي *لانني لست اريد ان ابصركم مجتازا. واؤمل انني ساقيم عندكم مدة ما ان امر
8 الرب بذلك *وانا مقيم بافسس الى العنصرة *لانه قد انفتح لي باب عظيم وعمل ومعاندون
9 كثيرون *فاذا جاء تيموثاوس. فانظروا ان يصير عندكم بلا خشية. فانه يعمل عمل الرب كما
10 اعمله انا *فلا يزدرين به احد. وشيعوه بمحبة ليجي الي. فانني منتظر له مع الاخوة *فاما
11 عن ابلوس الاخ فقد طلبته كثيرا ليمضي اليكم مع الاخوة. وبلا محالة ان لم تكن له
12 مشية ان يذهب اليكم الان. لكن سيوافيكم في وقت موافق. تم

قراءة الاحد الثالث عشر بعد العنصرة.

13 *تيقظوا قفوا في الامانة. تشجعوا تايدوا *ولتصر اموركم كلها بمحبة *ايها الاخوة
14 انصرع اليكم. قد عرفتم منزل اسطفانا انه هو مقدم بلد اخائيا. وقد رتبوا انفسهم لخدمة
15 القديسين *لتخضعوا انتم لمثل هولاء ولكل من يساعد ويتعب في الخير *وقد سررت بورود
16 اسطفانا وفرطوناطوس واخائيكوس. فان نقصكم هولاء تمموه *لانهم ريحوا روحي
17 وروحكم. فاعرفوا قدر مثل هولاء *يصافحكم كنائس اسيا. يسلم عليكم بالرب كثيرا
18 اكيلا وبرسكلا والكنيسة التي في منزلهما *يسلم عليكم الاخوة اجمعون. ليقبل
19 بعضكم بعضا بقبلة قدسية *السلام بيدي انا بولص *من لا يحب الرب يسوع المسيح
20 فليكن محروما. ماران اثا اي الرب قد جاء *نعمة الرب يسوع المسيح معكم *حبي مع
21 كافتكم بيسوع المسيح امين.
22
23
24

والسبح لله دايما ابدا.

تمت الرسالة بعون الله تعالي وكتبت من مدينة فيلبس. وارسلت على يد اسطفانا
وفرطوناطوس. واخائيكوس وتيموثاوس.

Cùm enim Macedoniam peragravero, 6
forsan apud vos manebo, aut fortassis
hybernabo: ut vos me deducatis quò
proficiscar. Nolo enim videre vos 7
transcurrens: sed spero me mansurum
apud vos aliquanto temporis interval-
lo, si permiserit hoc Dominus. Per- 8
mansurus sum autem Ephesi usque ad
Pentecosten. Nam apertum est mihi 9
ostium magnum, & opera, & adversarii
multi. Cum igitur venerit Timotheus, 10
videte ut sit apud vos sine metu: ope-
ratur enim opus Dei, ut ego illud ope-
ror. Ne quis ergò spernat eum: sed 11
cum dilectione deducite eum, ut veniat
ad me: expecto enim eum cum fratri-
bus. Verùm de Apollo fratre, multùm 12
demulsi eum ut iret ad vos unà cum
fratribus: sed (absque dissimulatione)
non fuit ei voluntas eundi ad vos modò:
veniet autem ad vos tempore opportuno.
Finis.

Lectio Dominicæ decimæ tertiæ post Pentecosten.

Vigilate, state in fide, animosi estote, 13
roboremini. Et fiant omnia negotia 14
vestra cum charitate. O fratres, ob- 15
secro vos: jam nôstis domum Stepha-
næ, quòd ipsa sit princeps regionis
Achaiæ, & seipsos ordinârint in mi-
nisterium sanctorum: Ut vos subjici- 16
amini hisce similibus, omnique adju-
vanti & laboranti in bonum. Gavi- 17
sus sum quoque de adventu Stephanæ
& Fortunati & Achaici: quoniam
defectum vestrum hi suppleverunt.
Tranquillitatem enim attulerunt spi- 18
ritui meo & spiritui vestro. Agnoscite
igitur dignitatem hisce similium. Oscu- 19
lantur vos Ecclesiæ Asiæ. Salutant vos
in Domino multùm Achilla & Priscil-
la, & Ecclesia quæ est in domo utriusque.
que. Salutant vos fratres omnes. Oscu- 20
letur alter alterum osculo sancto. Salu- 21
tatio mea manu mei Pauli. Qui non 22
diligit Dominum Jesum Christum, sit
segregatus. Maranatha, hoc est Domi-
nus noster venit. Gratia Domini Je- 23
su Christi vobiscum. Charitas mea 24
cum vobis omnibus in Jesu Christo
Amen.

Laus Deo jugis ac perpetua.

Absoluta est hæc epistola sub excelsi Dei auspiciis. Scripta verò fuit ab urbe Philippis, & missa per Stephanam, & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ተአምኁክሙ፡ አኃዊነ፡ ኵሉሙ፡ ተአምኁ፡ በበይናቲክሙ፡ በአምኃ፡ ቅድስት፡፡
21 ተአምኃክሙ፡ በእደ፡ ዚአየ፡ ጳውሎስ፡፡ ዘኢያፈቅሮ፡ ለእግዚእነ፡ ውጉዘ፡ ለ
22 ይኩን፡ በምጽአቱ፡ ለእግዚእነ፡፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ም
23 ስሌክሙ፡፡ ወፍቅርየ፡ ዚአየ፡ ምስለ፡ ኵልክሙ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ እግዚእ
24 ነ፡ ዘሎቱ፡ ስብሐት፡ ለዓለም፡ ዓለም፡ አሜን፡፡
ለሰብአ፡ ቆሮንቶስ፡ ፩፡

Et salutârunt vos fratres nostri omnes. Salutate vos invicèm in salutatione sancta. 20
Salutavi vos cum manu mea Paulus. Qui non amat Dominum nostrum, 21
anathema sit in adventu Domini nostri. Gratia Domini nostri Jesu Christi vo- 22
biscum sit. Et charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu Domino nostro, 23
cui gloria in seculum seculorum. Amen. 24

Ad Corinthios Prior.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α'. Εὐχαριστία περὶ Θεοῦ βοηθείας, ἣ πεποιθέναι φησί.
Β'. Περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς αὐτοὺς, καὶ φειδοῦς εἰς τὸ μὴ λυπεῖν, εἰ καὶ λυπῶν ὠφελεῖ, ἐν ᾧ τὸ διὰ πορνείαν ἐπιτιμηθέντος, ὃ καὶ συγχωρεῖ.
Γ'. Περὶ τῆς δι' αὐτοῦ θείας ὠφελείας τοῖς ἐπιτηδείοις, δι' ἧς καὶ συνίστασθαί φησι.
Δ'. Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν πνεῦμα λειτουργίας, καὶ δόξης θειοτέρας τῆς κατὰ τὸν νόμον.
Ε'. Περὶ τῆς θείας δόξης, καὶ τῆς ἀκολούθου βίου, ὅτι τοῖς ἀξίοις γινώσκεται.
Ϛ'. Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν σώματος ἀσθενείας, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἀποθέσεως καὶ ἐπαναλήψεως.
Ζ'. Περὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοθεότητος καὶ φιλαδελφίας τῆς κατὰ Χριστόν.
Η'. Ἀποδοχὴ τῆς Κορινθίων ὑπακοῆς καὶ ἀγάπης εὐφραινούσης αὐτόν.
Θ'. Παράκλησις πρὸς ἐπίδοσιν χρημάτων τοῖς ἁγίοις, καὶ τιμὴν τῶν διὰ τοῦτο ἐρχομένων. Περὶ τῆς Τίτου ἀποστολῆς, καὶ τῶν ἄλλων πρὸς αὐτούς.
Ι'. Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ψευδαποστόλοις προστίθεσθαι Κορινθίους. ἐν ᾧ, ἀντεξέτασις ἑαυτοῦ πρὸς ἐκείνους. ἔλεγχος ἐκείνων.
ΙΑ'. Περὶ ἑαυτοῦ, τὸ ἐπίπονον, τὸ παρὰ Θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτὸ ἔχειν. παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν ἑαυτοῦ παρουσίαν.

AD CORINTHIOS SECUNDA.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. PRIMUM. ΚΕΦ. α'.

Paulus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & Timotheus frater,
1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
Ecclesiæ Dei *existenti in Corintho*, cum Sanctis omnibus *existentibus* in
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν
tota Achaia: Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu
2 ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Christo. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, pater miseri-
3 Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰ- Α'
cordiarum, & Deus totius consolationis: *Consolans* nos in omni tribulatione
4 κτιρμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως· Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει
nostra: *ad posse nos* consolari eos qui in omni pressura, per *consolationem*,
ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως,
quâ consolatione efficimur ipsi à Deo, Quoniam sicut abundant passiones
5 ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα
Christi in nobis, ita per Christum abundat & consolatio nostra. Sive autem
6 τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, (α) οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ
tribulamur, pro vestra *consolatione*, & salute *effectâ in tolerantia*
θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ (β) σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ
earundem passionum quas & nos patimur: Sive *consolatione efficimur, super vestra*
τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· Εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
consolatione & salute: *Et* spes nostra firma *super vos*: scientes quòd sicut
7 παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· Καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι (γ) ὥσπερ
socii estis passionum, sic & consolationis. Non enim volumus vos igno-
8 κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, (δ) οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνο-

rare, fratres, de tribulatione nostra facta *nobis* in Asia, quoniam
εῖν, ἀδελφοί, (ε) ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς (ζ) γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι
secundùm exuperantiam gravati sumus supra virtutem: ita ut *perdubitare* nos etiam
καθ᾽ ὑπερβολὴν (η) ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ
vivere. Sed ipsi in nobismetipsis *decretum* mortis habuimus, ut non fi-
τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε- 9
dentes simus in nobisipsis, sed in Deo *excitante* mortuos. Qui ex tan-
ποιθότες ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς. Ὃς ἐκ τηλι- 10
ta morte eripuit nos & eruit: in quem speravimus quoniam & adhuc eripiet,
κούτου θανάτου ἐρρύσατο (θ) ἡμᾶς καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,
Coadjuvantibus & vobis pro nobis oratione, ut ex *multis* personis illa in nos
συνυπουργούντων καὶ (ι) ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς 11
donatio per multos gratiæ agantur pro nobis. Nam *gloriatio* nostra hæc est, testimo-
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύ- 12
nium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate & sinceritate Dei, non in sapientia carnali,
ριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν (κ) ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ,
sed in gratia Dei, conversati sumus in hoc mundo: abundantiùs autem ad vos. Non enim
ἀλλ᾽ ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ 13
alia scribimus vobis, *nisi quàm quæ legitis aut & agnoscitis*: spero autem quòd
ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, (λ) ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ (μ) ὅτι
& usque in finem *agnoscetis*. Sicut & *agnovistis* nos ex parte, quia gloriatio
καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε. Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα 14
vestra sumus, sicut & vos nostra, in die Domini Jesu.
ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

MS.A. (†) Πρὸς Κορινθίους β'.

Κεφ. α'. MS.A. (α) οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ (β) σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα ὑ··· ··· ὑμῶν παρακλήσεως τῆ··· ···γουμένης ἐν ὑπομονῇ ··· αὐτῶν παθημάτων ὧν ··· ·μεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλ··· ἡμῶν (γ) ὡς (δ) οὕτως (ε) περὶ (ζ) γενομένης ἐν (η) ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, (θ) ἡμᾶς· εἰς (ι) ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν (κ) ἁγιότητι καὶ ἐν εἰλικρινίᾳ τοῦ Θεοῦ, (λ) ἀλλ᾽ ἀναγινώσκετε, (μ) ὅτι ἕως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

EPISTOLA AD CORINTHIOS SECUNDA.

CAP. I.

Matutinis Sabbathi annuntiationis. 1.

Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater, ecclesiæ Dei quæ est Corinthi, & omnibus Sanctis qui sunt in universa Achaia; Gratia vobiscum, 2
& pax à Deo patre nostro, & à Domino nostro Jesu Christo. Benedictus Deus Pa- 3
ter Domini nostri Jesu Christi, Pater miserationum, & Deus omnis consolationis: Qui 4
consolatur nos in omnibus afflictionibus nostris, ut & nos possimus consolari eos qui sunt in omnibus afflictionibus per illam consolationem quâ nos consolatur Deus. Nam 5
quemadmodum abundant in nobis perpessiones Christi, sic & per Christum abundat consolatio nostra. Quamvis autem affligimur, 6
pro vestra quidem consolatione, ac pro vestra salute affligimur: sive consolationem accipimus, *id fit*, ut consolationem accipiatis, & sit in vobis studium quo sustineatis perpessiones illas, quas & nos patimur. Ac spes 7
nostra pro vobis firma est: scimus enim quòd si participes estis passionum, participes quoque eritis consolationis.

Dominicæ IV. post Epiphaniam. 2.

Volumus enim vos scire fratres mei, de op- 8
pressione quæ nobis accidit in Asia, quoniam majorem in modum oppressi fuimus supra vires nostras, adeò ut vita nostra propè dis-
solveretur. Et hac de causa sententiam mor- 9
tis tuleramus, ne esset nobis spes in nobismetipsis, sed in Deo illo qui excitat mortuos. 10
Qui à morte violenta nos liberavit, & ad-
huc speramus nos liberatum iri ab eo, Cum 11
auxilio deprecationis vestræ pro nobis: ut donum ejus erga nos sit beneficium collatum in gratiam multorum, & multi gratias ei agant pro nobis. Nam gloriatio nostra hæc 12
est, testimonium conscientiæ nostræ, quòd cum simplicitate, & sinceritate, & gratiâ Dei versati sumus in mundo, non autem cum sapientia corporis: atque præsertim apud vosipsos. Non alia scribimus vobis, quàm 13
quæ scitis & agnoscitis. Spero autem quòd ad finem usque agnoscetis: Sicut & agno- 14
vistis modicum ex multo nos esse gloriationem vestram, ut & vos nostram, in die Domini nostri Jesu Christi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ፡ ቆሮንቶስ፡ ፪፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ፊሊጵሲዩስ።
1 ጳውሎስ፡ ሐዋርያሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡ ወጢሞቴዎስ፡
2 እኁነ፡ ለቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘሀገረ፡ ቆሮንቶስ፡ ወለኵሉ፡ ቅዱሳን፡ እለ፡ ሀገረ፡ ላኪይ
3 ያ፡፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስ
ቶስ። ይትባረክ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ አቡሁ፡ ለምሕረት፡ ወአምላክ፡ ለ
ኵሉ፡ ትፍሥሕት።

Ad Corinthios secunda: & scripta fuit quum esset *in* urbe Philippensi.

CAPUT I

Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater noster do- 1
mui Christianorum civitatis Corinthi, & omnib' Sanctis qui sunt regionis Achaiæ; 2
Pax vobis & gratia Dei Patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi. Benedictus 3
sit Dominus noster Jesus Christus, Pater misericordiæ, & Deus omnis consolationis;

Epistola Beati PAULI Apostoli ad CORINTHIOS Secunda.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater, Ecclesiæ
2 Dei, quæ est Corinthi, cum omnibus Sanctis, qui sunt in universa Achaia. Gratia
3 vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Benedictus Deus &
Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consola-
4 tionis, Qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: ut possimus & ipsi
consolari eos, qui in omni pressura sunt, per exhortationem, quâ exhortamur &
5 ipsi à Deo. Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis: ita & per Chri-
6 stum abundat consolatio nostra. Sive autem tribulamur pro vestra exhortatione
& salute, sive consolamur pro vestra consolatione, sive exhortamur pro vestra ex-
hortatione & salute, quæ operatur tolerantiam earundem passionum, quas & nos
7 patimur: Ut spes nostra firma sit pro vobis: scientes quòd sicut socii passionum
estis, sic eritis & consolationis. Non enim volumus ignorare vos, fratres, de tri- 8
bulatione nostra, quæ facta est in Asia, quoniam supra modum gravati sumus supra
virtutem, ita ut tæderet nos etiam vivere. Sed ipsi in nobismetipsis responsum 9
mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitat mortuos:
Qui de tantis periculis nos eripuit, & eruit: in quem speramus quoniam & ad- 10
huc eripiet, Adjuvantibus & vobis in oratione pro nobis: ut ex multorum per- 11
sonis, ejus quæ in nobis est donationis, per multos gratiæ agantur pro nobis.
Nam gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate 12
cordis & sinceritate Dei, & non in sapientia carnali, sed in gratia Dei, conversati
sumus in hoc mundo: abundantiùs autem ad vos. Non enim alia scribimus vo- 13
bis, quàm quæ legistis, & cognovistis. Spero autem quòd usque in finem cogno-
scetis, Sicut & cognovistis nos ex parte, quòd gloria vestra sumus, sicut & vos 14
nostra, in die Domini nostri Jesu Christi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الثانية الي قورنثيوس *

* الفصل الاول * قراءة الخميس من الجمعة العاشرة بعد العنصرة *

1 * من بولص رسول يسوع المسيح بمشية الله * ومن تيموثاوس الاخ الي بيعة الله التي بقورنثيوس
2 مع كافة القديسين الذين هم في بلد اخائيا كلها * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب
3 4 يسوع المسيح * مبارك الاله وابو ربنا يسوع المسيح * ابو الرافات والاه كل عزاء * الذي عزانا
5 في كافة حزننا * لنستطيع ان نعزي الذين في كل حزن * بالعزاء الذي يعزينا به الله * لان
6 بمقدار ما تزيد الام المسيح وتكثر فينا * كذلك يتكاثر بالمسيح عزاونا * وان اغتممنا من
7 اجل سلوتكم وخلاصكم المفعول بالصبر على الالام بعينها * التي ونحن نتالم بها * ورجاونا
من اجلكم صادق * فان عزينا من اجل تعزيتكم وخلاصكم * فكونوا عالمين انكم كما
تشاركون في الالام كذلك تشاركون في العزاء * قراءة السبت العشرين بعد العنصرة *
8 * لاننا ما نوثر ايها الاخوة ان يعزب عليكم امر حزننا الذي اشتملنا باسيا * انه مما يفوق
9 الافراط ثقل علينا فوق الطاقة * حتي اننا تحيرنا وايسنا من الحياة * لكننا اخذنا في ذاتنا
10 محاكمة الموت * ليلا نكون متوكلين على انفسنا * لكن على الله المقيم الموتي * الذي انقذنا
11 من مثل هذا الموت وينقذنا * فاياه قد رجونا انه سينقذنا * باسعادكم ايانا بالتضرع من اجلنا
لكي من وجوه كثيرة تشكر الموهبة التي فينا * بكثيرين متجلينا * قراءة الجمعة
12 من الجمعة العاشرة بعد العنصرة * لان فخرنا هذا هو شهادة بصيرتنا * اننا ببساطة
الاله وحسن اليقين تصرفنا في العالم * لا بحكمة بشرية * لكن بنعمة الله * واكثر لديكم
13 جدا * لاننا لسنا نكتب اليكم اقوالا اخر * بل الاقوال التي اما قراتموها واما عرفتموها * وامل
14 انكم والي الاخر تعرفونها * وكما قد عرفتمونا ببعض جزو المعرفة * اننا فخركم نحن كما انتم
فخرنا في يوم الرب يسوع *

EPISTOLA SANCTI PAULI Secunda ad Corinthios.

CAP. I.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ post Pentecosten.

A Paulo Apostolo Jesu Christi per 1
voluntatem Dei, & à Timotheo fratre,
ad Ecclesiam Dei quæ est Corinthi, unà
cum sanctis omnibus qui sunt in tota re-
gione Achaiæ: Gratia vobis & pax à 2
Deo Patre nostro, & Domino Jesu Chri-
sto. Benedictus Deus & Pater Domini 3
nostri Jesu Christi, Pater clementiarum,
& Deus omnis consolationis, Qui conso- 4
latus est nos in omni tristitia nostra: ut
possimus consolari eos qui sunt in quavis
tristitia, per consolationem qua consola-
tur nos Deus. Nam juxta mensuram qua 5
crescunt passiones Christi & multipli-
cantur in nobis, ita abundat per Christum
& consolatio nostra. Sive autem contri- 6
stamur pro vestra consolatione & vestra
salute effecta per patientiam passionum
earundem quas & nos patimur: (Et 7
spes nostra de vobis verax est:) sive con-
solationem accipimus pro vestra consola-
tione & vestra salute: estote scientes quòd
quemadmodùm participabitis in passio-
nibus, ita participabitis in consolatione.

Lectio sabbathi vigesimi post Pentecosten.

Non enim volumus O fratres, lateat vos 8
eventus tristitiæ quæ circumclusit nos in
Asia: nam ultra supremum gradum gra-
vis fuit nobis, supra facultatem, adeò ut
obstupuerimus, & desperaverimus vitam.
Verùm accepimus in nobisipsis sententi- 9
am mortis, ne essemus freti nobisipsis, sed
Deo suscitatore mortuorum, Qui nos à 10
tali morte liberavit ac liberat. Ipsum
enim speramus nos esse liberaturum, Ope 11
vestrâ in deprecatione pro nobis, ut mul-
tis ex partibus gratias agamus pro dono
quod est erga nos, per multos pro nobis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis decimæ post Pentecosten.

Nam gloriatio hæc nostra testimonium 12
est conscientiæ nostræ, quòd cum simplici-
tate Dei & rectitudine mentis nos ges-
serimus in mundo, non cum sapientia car-
nali, sed cum gratia Dei, ac potissimum
apud vos. Non enim scribimus ad vos 13
sermones peregrinos, sed sermones quos
vel legistis vel agnovistis, quosque spero
vos ad extremum usque agnituros: Sic- 14
ut & agnovistis nos aliquantà notitià,
quòd simus gloriatio vestra, quemad-
modùm vos estis gloriatio nostra in die
Domini Jesu.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ዘአስተፈሥሐነ ፡ እምኵሉ ፡ ሕማምነ ፡ ከመ ፡ ትክሀሉ ፡ አስተፈሥሖቶሙ ፡ ለኵሉ ፡
5 ሕሙማን ፡ በውእቱ ፡ ፍሥሐነ ፡ ዘአስተፈሥሐነ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወበከመ ፡ በዝ
ኀ ፡ ሕማሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ላዕሌነ ፡ ከማሁ ፡ ይፈድፍድ ፡ ፍሥሓሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ በእን
6 ቲአሁ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ወእመኒ ፡ ሐመምነ ፡ ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትድኅኑ ፡ ወትትፈሠ
ሑ ፡ ወእመኒ ፡ ተፈሣሕነ ፡ በእንተ ፡ ፍሥሓክሙ ፡ እንተ ፡ ጸንዓት ፡ ላዕሌክሙ ፡ በትዕግሥ
ተ ፡ ለውእቱ ፡ ሕማም ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ነሐምም ፡ ንሕነሂ ፡፡

በሰንበት ፡ እንተ ፡ እምድኅረ ፡ ጉና ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡፡

7 ወትውክልትነኒ ፡ ጽኑዕ ፡ በእንቲአክሙ ፡፡ ወበከመ ፡ ዐረይነ ፡ ሕማመ ፡ ከማሁ ፡ ንኀ
8 በር ፡ በፍሥሓነሂ ፡፡ ወንፈቅድ ፡ ታእምሩ ፡ አኀዊነ ፡ ዘከመ ፡ ሐመምነ ፡ በእስያ ፡
እስመ ፡ ፈድፈደ ፡ እምአምጣነ ፡ ኀይልነ ፡ ክበድነ ፡ እስከ ፡ ንትቈጥዖ ፡ ሕይወተነ ፡፡
9 ወአንበርነ ፡ ለሞት ፡ ከመ ፡ ኢንትአመን ፡ በርእስነ ፡፡ ዘእንበለ ፡ በእግዚአብሔር ፡
10 ዘየሐዩዎሙ ፡ ለምውታን ፡፡ ዘአድኀነነ ፡ እምጠንቅ ፡ ሞት ፡ ወያድኅነነሂ ፡ ዘኪያ
11 ሁ ፡ ተአመነ ፡ ከመ ፡ ያድኅነነ ፡፡ እንዘ ፡ ትረድኡነ ፡ አንትሙኒ ፡ በጸሎትክሙ ፡ ከ
መ ፡ ንርከብ ፡ ሞገሰ ፡ በኀበ ፡ ብዙኃን ፡ ወአንትሙኒ ፡ ትትአከቱ ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡፡
12 እስመ ፡ ዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ትምክሕትነ ፡ ስምዐ ፡ ግዕዝነ ፡ በምሕረቱ ፡ ወበተመይጦቱ ፡
ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወኢኮነ ፡ ጥበበ ፡ ዘሥጋ ፡ ደእሙ ፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለው
ነ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወፈድፋደሰ ፡ ኀቤክሙ ፡፡ እስመ ፡ ዘታአምሩ ፡ ንጽሕፍ ፡
13 ለክሙ ፡ ወዘታነብቡ ፡ ወዘይትዐወቀክሙ ፡፡ ወእትአመን ፡ ከመ ፡ ለዝሉፉ ፡ ታአምር
14 ዎ ፡፡ በከመ ፡ አእመርክሙነ ፡ እምአሐዱ ፡ ገጽ ፡ ከመ ፡ ንሕነ ፡ ምክሕክሙ ፡ ወ
ከማሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ለነ ፡ ለዕለተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Qui consolatus est nos ab omni afflictione nostra: ut possitis consolari omnes 4
afflictos, in eadem consolatione, quâ consolatus est nos Deus. Et sicut mul- 5
tiplicata est afflictio Christi supra nos, ita abundabit consolatio Christi per Christum. 6
Et sive afflictionem passi sumus, id est ut vos servemini, & gaudeatis;
& sive gavisi sumus, pro gaudio vestro quod confirmatum est super vos in
tolerantia istius perpessionis, propter quam patimur nos etiam.

Sabbato post confessionem, ubi legitur.

Et spes nostra firma est pro vobis: & sicut æquales fuimus in passione, sic socii erimus 7
in gaudio nostro. Et volumus ut sciatis fratres nostri quomodò passi sumus in Asia, 8
quia prævaluit mensuræ virium nostrarum onus nostrum, adeò ut fastidimus vitam
nostram. Et proposuimus mori, ut non confideremus in nobis ipsis, sed in 9
Deo, qui vivificat mortuos: Qui liberavit nos à tanta morte, & libe- 10
rat nos etiam: cui confidimus quòd liberabit nos, Adjuvantibus nos vo- 11
bis, per preces vestras: ut obtineamus gratiam apud plures, & vos etiam
honorificemini apud omnes. Quia hæc est gloria nostra, testimonium consci- 12
entiæ nostræ in misericordia, & in conversione ad Deum, & non est per sa-
pientiam carnis, sed per gratiam Dei sumus in mundo, & præcipuè apud
vos. Quia quod agnoscitis scribimus vobis, & quod legitis, & quod ma- 13
nifestum est vobis: Et spero quòd semper agnoscetis: Sicut agnovistis nos 14
ex una parte, quòd sumus gloria vestra, & similiter vos etiam estis nostra,
in diem Domini nostri Jesu Christi.

Et hac confidentia volui ad vos venire prius, ut secundam
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην (ν) πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν B'
gratiam haberetis: Et per vos transire in Macedoniam, & iterùm à Macedonia
16 χάριν ἔχητε, Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας
venire ad vos, & à vobis deduci in Judæam. Hoc ergò
17 ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο (ξ) οὖν
deliberans, numquid levitate usus sum? Aut quæ *delibero*, secundùm
βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; Ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ
carnem *delibero*: ut sit apud me *Etiam etiam*, & Non non? Fidelis autem Deus,
18 σάρκα βουλεύομαι· ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναὶ ναί, καὶ τὸ Οὒ οὔ; Πιστὸς δὲ ὁ Θεός,
quia sermo noster qui *ad* vos non *factus est* Etiam & Non? Nam
19 ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς (ο) οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ. Ὁ (π) γὰρ
Dei filius Jesus Christus in vobis per nos prædicatus, per me & Silvanum &
τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ
Timotheum, non *factus est* Etiam & Non: sed Etiam in eo *factum est*, (Quotquot enim
20 Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ· ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν, (Ὅσαι γὰρ
promissiones Dei, in illo Etiam, & *in illo* Amen,) Deo ad
ἐπαγγελίαι (ρ) Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, (σ) καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν,) τῷ Θεῷ πρὸς
gloriam per nos. *At confirmans nos cum vobis in Christum, & ungens* nos,
21 δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς,
Deus: Qui & *obsignans* nos, & *dans arrhabonem* Spiritûs in
22 Θεός· (τ) Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν (υ) ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν
cordibus nostris. Ego autem testem Deum invoco in meam animam,
23 ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν,
quòd parcens vobis, non ultrà veni *in* Corinthum. Non quia dominamur vestræ
24 ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν
fidei, sed *cooperatores* sumus gaudii vestri: nam fide statis.
τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

CAP. II. β'.

Judicavi autem mihiipsi hoc, *non* iterum *venire* in tristitia ad vos: Si enim ego
1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν (α) ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς. Εἰ γὰρ ἐγὼ
2 contristo vos, & quis est *lætificans* me, *si non contristatus* ex me?
λυπῶ ὑμᾶς, καὶ (β) τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Et Καὶ
3 scripsi vobis hoc ipsum, ut *ne veniens*, tristitiam habeam, de quibus oportuerat me
(γ) ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω, ἀφ' ὧν ἔδει με
gaudere, *confisus* in omnibus vobis, quia meum gaudium omnium vestrûm est.
χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν.
Ex *enim* multa tribulatione & angustia cordis scripsi vobis, per multas lachrymas
4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων
non ut contristemini, sed charitatem ut sciatis quam habeam abundantiùs in vos. Si
οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ
5 autem quis contristavit, non me contristavit, sed ex parte, ut non onerem
δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, (δ) ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ
omnes vos. *Sufficiens tali* objurgatio hæc quæ à pluribus. Ita ut
6 πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, Ὥστε
7 econtrariò magis vos *condonare* & *consolari*, ne fortè abundantiori tristitia
(ε) τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ
absorbeatur *talis*. *Ideò* obsecro vos *confirmare* in illum charitatem.
8 καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.
In *hoc* enim & scripsi, ut cognoscam *probationem vestram*, *si* in *omnia* obedientes sitis.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.
Cui autem aliquid *condonastis*, & ego: Et *enim* ego siquid *condonavi*, *cui condonavi*,
10 Ὧ δέ τι χαρίζεσθε, (ζ) καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι,
propter vos, in *facie* Christi:
δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ·

MS.A. (ν) πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν; (ξ) δὲ βουλόμενος, (ο) οὐκ ἔστιν Ναί (π) τοῦ Θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ (ρ) τοῦ Θεοῦ, (σ) διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἀμήν, (τ) Καὶ σφραγισάμενος (υ) ἀρραβῶνα
Κεφ. β'. MS.A. (α) ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. (β) τίς ὁ (γ) ἔγραψα τοῦτο, ἵνα (δ) ἀλλὰ (ε) τοὐναντίον ὑμᾶς (ζ) κἀγώ· καὶ γὰρ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

Et hâc fiduciâ volebam jamdudum venire ad vos, ut geminatè acciperetis gratiam: Et per vos transire in Macedoniam, & rursùs ex Macedonia ad vos venire, & à vobis deduci in Judæam. Hoc igitur quod cogitavi, num tanquam temerarius cogitavi? aut num carnis sunt ea quæ cogito? siquidem oportebat in his esse Etiam Etiam, & Non Non. Fidelis est Deus quòd sermo noster erga vos non fuit Etiam, & Non. Nam filius Dei Jesus Christus qui per nos vobis prædicatus est, per me, & Sylvanum, & Timotheum, non fuit Etiam, & Non, sed Etiam fuit in eo. Omnes enim promissiones Dei, per Christum sunt Etiam: ideò per ipsum damus Amen ad gloriam Dei. Deus autem confirmat nos vobiscum per Christum illum, qui & ipse unxit nos: Et obsignavit nos; deditque arrhabonem Spiritûs sui in cordibus nostris.

Feriâ V. hebdomadis IV. Jejunii. 3.

Ego verò testor Deum in animam meam, quòd parcens vobis non venerim Corinthum. Non quòd simus domini fidei vestræ, sed adjutores simus gaudii vestri: nam fide quidem statis.

CAP. II.

Hoc autem decrevi apud me, ne iterùm cum mœstitia veniam ad vos. Nam si ego mœrore vos afficiam, ecquis exhilarabit me, nisi is quem mœrore affecero? Quòd autem hoc ipsum scripserim vobis, *indè est*, ne quum venerim, mœrore me afficiant ii, ex quibus oporteret me gaudio demulceri: confido autem de vobis quòd gaudium meum omnium vestrûm sit. Et ex magna oppressione & anxietate cordis hæc scripsi vobis cum lachrymis multis, non ut mœrore afficeremini, sed ut cognosceretis charitatem vehementem quam habeo erga vos. Quòd si quis tristitiâ affecit, non me tristitiâ affecit, sed propemodùm vos omnes. Ne onerosus sit vobis sermo, Sufficit quidem isti tali hæc objurgatio, quæ facta est à pluribus. Proinde è diverso oportet ut remittatis ei, eúmque consolemini, ne fortè vehementiori animi ægritudine absorbeatur qui est hujusmodi. Propterea rogo vos ut confirmetis in eum charitatem vestram. Ideò enim scripsi, ut & experimento cognoscam an in omnibus dicto audientes mihi sitis. Cui verò remittitis, & ego: Nam & ego quod remisi, propter vos remisi in persona Christi:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወዘንተ ፡ መክርየ ፡ ተአሚንየ ፡ ወመከርኩ ፡ እምጽአ ፡ ኀቤክሙ ፡ በቀዳሚ ፡ ከመ ፡ በ
16 ደግም ፡ ትረክቡ ፡ ዕሴተክሙ ። ወእንተ ፡ ኀቤክሙ ፡ እሑር ፡ መቄዶንያ ፡ ወኀበ
17 ፡ እመቄዶንያ ፡ እስዐዋ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወእንትሙ ፡ ትፌንዉኒ ፡ ሰይሁደ ። ዘንተ ፡
እንከ ፡ ዘመከርኩ ፡ በኑ ፡ እንጋ ፡ ከመ ፡ አብድ ፡ ዘገበርኩ ፡ ወዘኒ ፡ እመክር ፡ ሕገ ፡
ሰብእ ፡ እመክር ፡ ከመ ፡ ዘእምኀቤየ ፡ አሐደ ፡ ይኩን ፡ ነገሩ ፡ እመኒ ፡ እወ ፡ እወ ፡
18 ወእመኒ ፡ አልቦ ፡ አልቦ ። ጻድቅ ፡ እግዚአብሔር ፡ በከመ ፡ ዘኢኮነ ፡ ሐሰተ ፡ ቃ
ልነ ፡ ዘለአክነ ፡ ኀቤክሙ ።

Et hanc consulens fiduciam meam, etiam deliberavi venire ad vos priùs, ut secundò obtineatis mercedem vestram. Et per vos ire Macedoniam & redire à Macedonia ad vos, ut vos mittatis me ad Judæam. Hoc igitur quod deliberavi, num igitur sicut stultus feci? & quod delibero, more hominum delibero? ut qui à me provenit unus sit sermo, sive, Etiam etiam; sive, Non non? Testis verus est Deus, quòd non fuit mendax sermo noster, qui misit nos ad vos.

Versio VULGATA LATINA.

Et hâc confidentiâ volui priùs venire ad vos, ut secundam gratiam haberetis :
Et per vos transire in Macedoniam, & iterùm à Macedonia venire ad vos, & à
vobis deduci in Judæam. Cùm ergò hoc voluissem, numquid levitate usus sum ?
Aut quæ cogito, secundùm carnem cogito, ut sit apud me E S T & N O N ? Fi-
delis autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo E S T &
N O N. Dei enim filius Jesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus est, per
me, & Silvanum, & Timotheum, non fuit E S T & N O N, sed E S T in illo fuit.
Quotquot enim promissiones Dei sunt, in illo E S T : ideò & per ipsum Amen
Deo ad gloriam nostram. Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui
unxit nos, Deus : Qui & signavit nos, & dedit pignus Spiritûs in cordibus nostris.
Ego autem testem Deum invoco in animam meam, quòd parcens vobis, non veni
ultrà Corinthum : non quia dominamur fidei vestræ, sed adjutores sumus gaudii
vestri : nam fide statis.

CAP. II.

Statui autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos : Si enim 1
ego contristo vos : & quis est, qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me ? Et 2
hoc ipsum scripsi vobis, ut non cùm venero, tristitiam super tristitiam habeam, de 3
quibus oportuerat me gaudere : confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium,
omnium vestrûm est. Nam ex multa tribulatione & angustiâ cordis scripsi vobis 4
per multas lachrymas : non ut contristemini : sed ut sciatis, quam charitatem habeam
abundantiùs in vobis. Si quis autem contristavit, non me contristavit : sed ex parte, ut 5
non onerem omnes vos. Sufficit illi, qui ejusmodi est, objurgatio hæc, quæ fit à plu- 6
ribus : Ita ut econtrariò magis donetis, & consolemini, ne fortè abundantiori tristi- 7
tiâ absorbeatur qui ejusmodi est. Propter quod obsecro vos, ut confirmetis in illum 8
charitatem. Ideò enim & scripsi, ut cognoscam experimentum vestrum, an in omni- 9
bus obedientes sitis. Cui autem aliquid donâstis, & ego : nam & ego quod donavi, 10
si quid donavi, propter vos in persona Christi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فبهذا التأميل نفسه أردت أن أجي اليكم أولا. ليحصل لكم نعمة ثانية *ومن عندكم امضي
الى مكدونية. وأجي اليكم من مكدونية ايضا. وتشيعوني انتم الى بلد اليهودية *فاذ
ارتأيت هذا الرأي هل استعملت شيا بخفة عزيم. أم العزايم التي ارتأيتها عما يخص الجسد
ارتأيتها. ليكون عندي النعم نعم واللا لا *فصادق هو الله ان قولنا الذي قلناه لكم ما
صار نعم ولا *لان ابن الله يسوع المسيح الذي كرز به فيكم بي وبسلوانس وتيموثاوس
ما صار نعم ولا. لكن صار فيه نعم *لان جميع مواعيد الله في النعم نفسه. وفي الحق
نفسه لمجد الله بنا.

الأحد الرابع عشر بعد العنصرة.

*والله الذي يثبتنا معكم في المسيح راسخين. اذ دهننا *وختمنا. ومنح رهبون الروح في
قلوبنا *وانا استدعي الله شاهدا على نفسي. لاني لاشفاق عليكم ما جيت الى قرنثيوس
*لا لاننا نسود ايمانكم لكننا نحن موازرون سروركم. لانكم بالامانة قمتم

الفصل الثاني.

*فاخترت هذا الراي لذاتي. الا اجي اليكم بحزن ايضا *فان
كنت احزنكم انا. فمن هو الذي يسرني الا من احزنه انا *وقد كتبت اليكم هذا الخطاب
نفسه. لكيلا اذا جيت ينالني حزن ممن يجب لي ان افرح من قبلهم. واني لواثق بكم كلكم.

*قراءة الاثنين من الجمعة الحادية عشر بعد العنصرة.

ان فرحي هو لكم كلكم
*لاني من حزن كثير وضيقة قلب كتبت اليكم بدموع غزيرة. لا لتحزنوا بل لتعرفوا
المحبة التي احبكم انا انها متوافرة كثيرا. تم. *ولئن كان احد قد احزنني فما غمني الا
ببعض جزء الاعظم. لئلا اثقل عليكم كلكم *فهذه الزجرة كافية لمثل هذا. التي انتهره بها
الاكثرون *حتى بالعكس تسمحوا له. كما يليق بكم وتعزوه. لئلا يبتلع مثل هذا بالحزن
المترايد *فلهذا اسالكم ان تقرروا معه محبة *لاني لهذا اسالكم وكتبت لاعرف تجربتكم
وخبرتكم. ان كنتم في كل شي مطيعين *والذنب الذي تهبونه له. وانا اهبه. لاني
قد وهبت مهما وهبته من اجلكم لوجه المسيح.

Sub hac eadem spe volui ad vos venire 15
primùm, ut acquireretis gratiam secun-
dam : Et à vobis proficisci in Macedo- 16
niam, & rursum venire ad vos è Ma-
cedonia, & à vobis deduci in regionem
Judææ. Cùm igitur hoc mihi proposu- 17
issem consilium, numquid ullâ re sum usus
cum levitate animi ? an consilia quæ
mihi proposui, secundùm carnem propo-
sui, ut Etiam sit apud me Etiam, &
Non, Non ? Verax est quidem Deus, 18
quòd sermo quem diximus vobis, non
fuit Etiam & Non. Nam Dei filius Je- 19
sus Christus, de quo inter vos prædica-
tum est per nos, per me scilicet & per
Sylvanum ac Timotheum, non fuit Eti-
am & Non : sed fuit in ipso, Etiam.
Cuncta enim promissa Dei sunt in ipso- 20
met Etiam, & in ipsamet veritate, ad
gloriam Dei per nos.

Dominicâ decimâ quartâ post Pentecosten.

Et Deus est qui confirmat nos vobiscum 21
in Christo inconcussos, ungens nos, Et 22
obsignans nos, atque concedens arrhabo-
nem Spiritûs in cordibus nostris. Et ego 23
Deum invoco testem in animam meam,
quòd ob meam erga vos indulgentiam
non venerim Corinthum. Non quòd do- 24
minemur fidei vestræ, sed sumus portito-
res oneris gaudii vestri : nam fide erecti
estis.

CAP. II.

Elegi autem hoc consilium mihiipsi, 1
ne rursus venirem ad vos cum tristitia.
Nam si ego tristitiâ vos afficiam, quis est 2
qui exhilaret me, nisi is quem ego tristi-
tiâ afficio? Et jam scripsi vobis hunc 3
eundem sermonem, ut ne, cùm venero, tri-
stitia mihi contingat ab iis à quorum
conspectu oportet me gaudere. Et verò
vobis omnibus certissimè confido,

Lectio feriæ secundæ hebdomadis undecimæ post Pentecosten.

quòd gaudium meum, omnium vestrûm
sit. Nam ex multo mœrore & angustiâ 4
cordis scripsi vobis, cùm lachrymis pro-
fusis : non ut contristaremini, sed ut sci-
retis charitatem quâ vos diligo, esse lon-
gè uberrimam. Hactenus. *Et li-* 5
cet aliquis mœrore me affecerit, non ta-
men attulit mihi nisi aliquam tristitiæ
partem, ne vos omnes aggravem. Atque 6
hæc objurgatio sufficit hujusmodi homi-
ni, quâ plures eum increparunt : Ut è 7
contrario condonetis illi, ut vos decet,
eùmque consolemini : ut non absorbeatur
hujusmodi homo *nimio mœrore. Et id-* 8
circo rogo vos ut profiteamini cum ipso
amicitiam. In hunc enim finem rogo vos 9
& scripsi vobis, ut cognoscam charita-
tem vestram & probatum inter vos,
num sitis in omnibus rebus obedientes.
Et culpam quam condonabitis ei, ego et- 10
iam eidem condono: quicquid enim condo-
navi, propter vos condonavi, ob faciem
Christi (i. ob Christum :)

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሙ : ወልደ : እግዚአብሔር : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ዘንሕነ : ሰበክነ : አነ : ወስልዋኖስ :
...ወጢሞቴዎስ :: ኢኮነ : እወ : ወአልቦ : እሙን : ዳእሙ : ኮነ : በእንቲአሁ :=፦ ወኵሉ :
...ዘአሰፈወ : እግዚአብሔር : እሙን : ኮነ : በእንቲአሁ : ወቦቱ : አሜን : ለእግዚአብሔር :
...ስብሐቲነ : ዘለነ :=፦ ወውእቱ : ያጸንዓነ : ምስሌክሙ : በክርስቶስ : የቀብአነ : እግዚአብሔ-
...ር :=፦ ወዐተበነ : ወወሀበነ : አረቦነ : መንፈሰ : ቅዱስ : ውስተ : ልብነ :=፦ ወአነ : አስም-
...ዕ : በእግዚአብሔር : ወእስተበቍዖ : በእንተ : ነፍስየ : ከመ : በምሒክ : ዚአክሙ : ኢ-
...መጻእኩ : እንተ : መቄዶንያ ::=፦ ወአኮ : ዘናገብረክሙ : ትእመኑ : ዳእሙ : ረድኢተ :
...ፍሥሐክሙ : ንሕነ : እስመ : በአሚን : ቆምክሙ ::=፦ ፪
...ወተጋባዕኩ : እንከ : ኢይምጻእ : ትካዘየ : ኀቤክሙ ::=፦ Γ ወእመሰ : አነ : አቴክዘክ-
...ሙ : መኑ : ያስተፌሥሐኒ : ዘእንበለ : ዘአነ : አስተፌሥሐክዎ :=፦ ወዝኒ : ዘጸሐፍ-
...ኩ : ለክሙ : ከመ : መጺእየ : ኢይረክበኒ : ሐዘን : በዘ : ሀለወኒ : እትፌሣሕ : ተአሚን
...በኵልክሙ : ከመ : ፍሥሐ : ዚአየ : ዘኵልክሙ : ውእቱ :=፦ እስመ : እምነ :
...ብዙኅ : ሕማም : ወሐዘን : ልብ : ጸሐፍኩ : ለክሙ : በብዙኅ : አንብዕ : ወአኮ : ከመ :
...ትትክዙ : ዳእሙ : ከመ : ታእምሩ : ከመ : ፈድፋደ : አፈቅረክሙ :=፦ ወዘኒ : ተካ-
...ዘ : አኮ : ሊተ : ወይቴክዝ :: ውእቱኒ : ለእመ : አሐዱ : ኀብረ : ከመ : ኢያክብዶ : ላዕ-
...ለ : ኵልክሙ :=፦ ትአክሎ : ለዘ : ከማሁ : ዛቲ : ትግሣጽ :=፦ ዓዲ : ለዘሂ : ይጸልአ-
...ክሙ : ኅድጉ : ወአስተፌሥሕዎ :: ከመ : ኢይሰጠም : በብዙኅ : ሐዘን : ዘከመዝ :=፦
...አስተበቍዐክሙ : አጽንዑ : ተፋቅሮ : ምስሌሁ ::=፦ ወጸሐፍኩ : ለክሙ : አመ :
...አእምር : ግዕዘክሙ : ለእመሁ : በኵሉ : ትትኤዘዙ :=፦ ወእመኒ : ቦዘወሀብክሙ : አነ
...ኒ : ወሀብኩ : ምስሌክሙ :: ወዘኒ : ወሀብኩ : በእንቲአክሙ : በቅድመ : ገጹ : ለ
ክርስቶስ :=፦

Quia filius Dei Jesus Christus, quem nos prædicavimus, ego, & Sylvanus, & Timo- 19
theus, non fuit Etiam & Non, sed fidelis fuit per seipsum. Et quicquid promisit Deus 20
verum est per ipsum : & in ipso Amen, Deo, ad gloriam nostram. Et ipse 21
confirmat nos vobiscum in Christo, & unxit nos Deus : Et obsignavit 22
nos, & dedit nobis arrhabonem Spiritûs sancti in corde nostro. Et ego ob- 23
testor Deum, & invoco propter animam meam, quòd parcendo vobis, non
veni per Macedoniam. Et non ut cogamus vos credere, sed adjutores gau- 24
dii vestri sumus, quia credendo stetistis.

CAP. II.

Et statui igitur, non venire iterùm tristis ad vos. Et si ego tristitiâ 1 2
afficiam vos : quis exhilarabit me, nisi is quem ego exhilaravi ? Et hoc 3
quod scripsi vobis fuit, ut venienti non contingeret mihi tristitia, per eos
quibus oportet me gaudere : quum confidens sim in omnibus vobis, quòd
gaudium meum, omnium est. Quia ex multa afflictione & tristitiâ cor- 4
dis scripsi vobis, per multas lachrymas : & non ut tristes sitis, sed ut cog-
noscatis, quòd abundanter diligo vos. Et qui tristis est, non mihi : & 5
tristitiâ afficitur ipse, si unus consensit, ut non aggravem illum supra omnes
vos. Sufficit tali hæc increpatio : Deinceps ei qui odio habet vos con- 6
donate, & consolamini, ne demergatur in multa tristitia talis. Precor vos, 7
confirmate charitatem cum eo. Et scripsi vobis, si cognoscam mores vestros, 8
si in omnibus obediatis. Et si fuit quod dedistis, ego etiam dedi vobis- 9
cum, & quod dedi propter vos, dedi in conspectu Christi. 10

Ut non occupemur à satana: non enim ejus intelligentiae ignora-
11 Ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦ-
mus. Veniens autem in Troadem ad Evangelium Christi, & ostio
12 μεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας Γ'
mihi aperto in Domino: Non habui relaxationem spiritui meo, ad
13 μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ· Οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ Δ'
non inveniendum me Titum fratrem meum: sed valedicens eis, ex-
μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξ-
ii in Macedoniam. At Deo gratia semper triumphanti nos
14 ῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς
in Christo, & odorem notitiae suae manifestanti per nos in o-
ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παν-
mni loco. Quia Christi bona fragrantia sumus Deo, in servatis, &
15 τὶ τόπῳ. Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ
in pereuntibus: His quidem odor mortis in mortem, illis autem
16 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· Οἷς μὲν ὀσμὴ (η) θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ
odor vitae in vitam. Et ad haec quis idoneus? Non enim sumus,
17 ὀσμὴ (θ) ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν,
sicut plurimi, cauponantes verbum Dei, sed ut ex sinceritate, sed
ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ'
sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.
ὡς ἐκ Θεοῦ, (ι) κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

CAP. III. γ'.

Incipimus iterùm nosmetipsos commendare? si non egemus, sicut quidam,
1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρῄζομεν, (α) ὥς τινες,
commendatitiis epistolis ad vos, aut ex vobis commendatitiis? Episto-
2 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ (β) ὑμῶν συστατικῶν; Ἡ ἐπιστο-
la nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, cognita & le-
λὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀ-
cta ab omnibus hominibus: Manifestati quoniam estis epistola Chri-
3 ναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· Φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χρι-
sti, ministrata à nobis, inscripta non atramento, sed Spiritu Dei
στοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ
viventis, non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus. Fi-
ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ (γ) καρδίας σαρκίναις. Πε-
4 duciam autem talem habemus per Christum ad Deum: Non
ποίθησιν δὲ τοιαύτην (δ) ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· Οὐχ
5 quòd sufficientes simus à nobisipsis cogitare aliquid, quasi ex nobisipsis, sed
ὅτι ἱκανοί ἐσμεν (ε) ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
sufficientia nostra ex Deo. Qui & idoneos fecit nos ministros novi
6 ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς
testamenti, non literae, sed Spiritûs: nam litera occidit,
διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ Πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα (ζ) ἀποκτείνει,
at Spiritus vivificat. Si verò ministratio mortis in literis, in-
7 τὸ δὲ Πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, (η) ἐν-
formata in lapidibus, facta fuit in gloria, ita ut non posse intueri fili-
τετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱ-
os Israel in faciem Moysi, propter gloriam vultûs ejus abo-
οὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν κα-
8 lendam: Quomodò non magis ministratio Spiritûs erit in gloria? Si
ταργουμένην· Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ Πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ
9 enim ministerium damnationis, gloria: multò magis abundat ministeriũ justi-
γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα· πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιο-
10 tiae in gloria. Etenim nec glorificatũ est illud glorificatum in hac parte,
σύνης (θ) ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ (ι) οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει,
11 propter excellentem gloriam. Si enim abolendum, per gloriam: multò ma-
(κ) ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλ-
12 gis manens, in gloria. Habentes igitur talem spem, multâ fiduciâ utimur,
λον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

MS. A. (η) ἐκ θανάτου (θ) ἐκ ζωῆς (ι) κατέναντι Θεοῦ, Κεφ. γ'. MS. A. (α) ὥσπερ τινές, (β) ὑμῶν; Ἡ ἐπιστολὴ (γ) * καρδίαις (δ) ἔχω (ε) λογίσασθαί τι ἀφ' ἑαυτῶν (ζ) ἀποκτενεῖ, (η) ἐντετυπωμένη λίθοις (θ) δόξῃ· (ι) οὐ δεδόξασται (κ) εἵνεκεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Ne decipiat nos Satanas. Novimus enim cogitationes ejus.

In consecratione Chrismatis. 4.

Porrò quum venissem Troadem in Evangelium Christi, & apertum esset mihi ostium per Dominum: Non habui requiem in spiritu meo, quòd non invenerim Titum fratrem meum: sed dimisi eos, & abii in Macedoniam. Deo autem gratia qui semper specimen edit nobis per Christum, ac per nos patefacit odorem cognitionis suae in omni loco. Suavis enim odor sumus Deo per Christum in his qui servantur, & in his qui pereunt. His quidem quibus odor mortis, ad mortem: quibus verò odor vitae, ad vitam. Et ad haec quis erit idoneus? Non enim sumus ut caeteri, qui miscent sermonem Dei: sed velut ex sinceritate, & tanquam ex Deo, coram Deo per Christum loquimur.

CAP. III.

Incipimus etiamnum rursus ostendere vobis quid simus? aut num fortasse nos egemus, sicut caeteri, ut epistolae commendatitiae de nobis ad vos scribantur, aut ut vos commendatitias de nobis scribatis? Epistola autem nostra vos estis, quae scripta est in corde nostro; & scitur ac legitur ab unoquoque. Nôstis enim vos esse epistolam Christi, quae subministrata est à nobis, scripta non atramento, sed Spiritu Dei viventis; non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carneis.

Basilii & sociorum ejus. 5.

Fiduciam autem hujusmodi habemus per Christum erga Deum. Non quòd sufficientes simus cogitare quicquam tanquam ex nobisipsis, sed virtus nostra ex Deo est: Qui nos dignos effecit, ut simus ministri testamenti novi, non scripturâ, sed Spiritu: scriptura enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quòd si administratio mortis in scriptura exarata est in lapidibus, fuitque in gloria, adeò ut non possent filii Israel intueri faciem Mosis propter gloriam vultûs ejus quae abolita est: Quomodo igitur administratio Spiritûs non erit potiùs in gloria? Nam si administrationi condemnationis fuit gloria, quantò magis gloriâ antecellet administratio justitiae? Perinde enim est ac si non esset gloriosum, id quod glorificatum est, in comparatione hujus excellentis gloriae. Si enim quod abolitum est, in gloria fuit; multò magis quod permanet, in gloria erit? Quum igitur talem habeamus spem, longè apertiùs nos gerimus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ከመ፡ኢይትላገሰነ፡ሰይጣን፡ዘለኦ፡ንሕሉቶ፡ሕሊናሁ፡፡ ወበጺሕየ፡ጢሮአደ፡ውስተ፡ትም
12 ህርቱ፡ ለክርስቶስ፡ኢረከብኩ፡ዕረፍቱ፡ለነፍስየ፡እስመ፡ኢረከብክዎ፡ለቲቶ፡እኁየ፡፡ ወተ
13 ፈነውኩ፡ምስሌሁ፡ ወሖርኩ፡ መቄዶንያ፡፡ ፀ፡ እኩት፡እግዚአብሔር፡ ዘለፈ፡ የዐቅበ
14 ነ፡ በእግዚእነ፡ ክርስቶስ፡ ወተዓውቀ፡ ላዕሌነ፡ መዐዛ፡ ለአምሮቱ፡ በኵሉ፡ በሐውር
15 ት፡፡ እስመ፡ መዐዛሁ፡ ለክርስቶስ፡ ንሕነ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወቦ፡ እለሂ፡ የሐ
ይዉ፡ወቦ፡እለሂ፡ይትሐጐሉ፡፡ በሊጦፋንያ፡በዕለተ፡በዓል፡ኀበ፡ይትነበብ፡፡
16 እስመቦ፡እለ፡እሞት፡ውስተ፡ሞት፡ወቦ፡እለ፡እምሕይወት፡ውስተ፡ሕይወት፡ለመኑ፡ይደልዎ፡፡

Ut non circumveniat nos Satanas: cujus non corrumpamus cogitationes. Et quum venissem Troadem in doctrina Christi, non inveni requiem animae meae, quia non inveni Titum fratrem meum. Et dimissus fui cum illo, & profectus sum in Macedoniam. Gratia Dei semper conservat nos in Domino nostro Christo, & manifestus est super nos odor doctrinae ejus in omnibus regionibus. Quia odor Christi sumus apud Deum: & sunt quos vivere faciet, & sunt qui peribunt.

Die festo Epiphaniae, ubi legitur.

Quia sunt qui à morte in mortem, & sunt qui à vita in vitam, quibus convenit

Versio VULGATA LATINA.

ut non circumveniamur à satana : non enim ignoramus cogitationes ejus.
Cùm venissem autem Troadem propter Evangelium Christi, & ostium mihi
apertum esset in Domino, Non habui requiem spiritui meo, eò quòd non in-
venerim Titum fratrem meum, sed valefaciens eis, profectus sum in Macedo-
niam. Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Jesu, & odo-
rem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco : Quia Christi bonus odor
sumus Deo, in iis qui salvi fiunt, & in iis qui pereunt : Aliis quidem odor
mortis in mortem ; aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idone-
us ? Non enim sumus sicut plurimi, adulterantes verbum Dei, sed ex sinceri-
tate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAP. III.

Incipimus iterum nosmetipsos commendare ? aut numquid egemus (sicut qui-
dam) commendatitiis epistolis ad vos, aut ex vobis ? Epistola nostra vos estis,
scripta in cordibus nostris, quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus : Ma- 3
nifestati quòd epistola estis Christi, ministrata à nobis, & scripta non atramen-
to, sed Spiritu Dei vivi : non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.
Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum : Non quòd sufficientes 4 5
simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis : sed sufficientia nostra ex Deo est :
Qui & idoneos nos fecit ministros novi testamenti ; non literâ, sed Spiritu : li- 6
tera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quòd si ministratio mortis, lite- 7
ris deformata in lapidibus, fuit in gloria ; ita ut non possent intendere filii Isra-
ël in faciem Moysi, propter gloriam vultûs ejus, quæ evacuatur : Quomodò non 8
magis ministratio Spiritûs erit in gloria ? Nam si ministratio damnationis gloria 9
est : multò magis abundat ministerium justitiæ in gloria. Nam nec glorificatum 10
est, quod claruit in hac parte, propter excellentem gloriam. Si enim quod eva- 11
cuatur, per gloriam est : multò magis quod manet, in gloria est. Habentes igi- 12
tur talem spem, multâ fiduciâ utimur :

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

لِئلا يستكبر بنا الشيطان ويعيبنا • فان فطنته ما تعدو عنا * ولما جيت الى الطرواداس في
بشارة المسيح • وانفتح لي بالرب باب * ما وجدت راحة لروحي اذ لم اصادف تيطوس اخي •
لكني بايعتهم وخرجت الى مكدونية • * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية عشر * والله
المنة الذي يشهرنا في محبة المسيح دايما • ويظهر بنا كل موضع نسيم معرفته * لاننا نحن
طيب المسيح لله • تم • في الذين يخلصون وفي الذين يهلكون * فلكن لقوم نسيم موت للموت
ولطايفة نسيم حياة للحياة • ومن هو كفو لهذه الاشياء * لاننا لسنا كباقي الناس نغش
كلام الله • لكننا في المسيح نتكلم كمن صفاء السذاجة • بل كمن الله قدام الله
• الفصل الثالث • * وقد بدانا نظهر انفسنا ونوضح فضلنا ايضا • ام لعلنا
نحتاج كقوم براهين رسايل الثلث • او مسطورات منكم الى اخرين * رسالتنا هي انتم مكتوبة
في قلوبنا معروفة ومقروة يقراوها كافة الناس * ظاهرين انكم رسالة المسيح التي خدمناها نحن
مكتوبة لا بمداد • ولكن بروح الاله الحي • لا في الواح حجرية • بل في الواح ذات قلوب لحمية
• وقراءة الاربعا من الجمعة الحادية عشر * فلنا مثل هذا التامل بالمسيح عند الله
* لا انا فينا كفاية ان نفكر فكرا ما • من انفسنا كانه من ذاتنا • بل كفونا من الله
* الذي جعلنا كفوا ان نكون خادمين الموعد الجديد • لا عهد الكتاب بل عهد الروح
لان الكتاب يقتل والروح يحيي * فلين كانت خدمة الموت المرسومة بكتابة في الحجرين
كانت مشرفة حتى لم يستطع بنو اسرائيل يتفرسوا في وجه موسى من اجل مجد وجهه المبطل
* فكيف لا تكون خدمة الروح اولى بالمجد واحق * ولين كانت خدمة الدينونة مجدا
فخدمة العدل اولى كثيرا واحق ان تفضل في المجد وتزيد سروا * لان المجد لم
يمجد هذا المقدار من اجل المجد المفرط * وان كان المبطل ذا مجد فالباقي احرى
بالمجد واولى كثيرا • تم • السبت الحادي والعشرون • * فاذ لنا مثل
هذا الرجاء نستعمل دالة كثيرة •

Ne superbiat per nos satana, & vitupe- 11
ret nos : nam machinationes ejus non la-
tent nos. Cùm autem venissem Troadem 12
ad annuntiandum Christum, & apertum
mihi fuisset per Dominum ostium, Non re- 13
peri quietem spiritui meo, cùm non inve-
nissem Titum fratrem meum : sed disce-
dens ab eis, egressus sum in Macedoniam.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis undecimæ.

Deo autem gratia, qui celebres nos red- 14
dit semper in charitate Christi, & pate-
facit per nos in omni loco odorem notitiæ
suæ. Nos siquidem sumus Christi fra- 15
grantia Deo, Hucusque. *In iis qui sal-*
vantur, & in iis qui pereunt. Sumus 16
enim quibusdam odor mortis ad mortem :
nonnullis autem odor vitæ ad vitam. Et
quis est ad has res idoneus? Non enim ut 17
cæteri homines fraudulenter tractamus
sermonem Dei, sed de Christo loquimur
tanquam ex puritate simplicitatis, imò
tanquam ex Deo coram Deo.

CAP. III.

Iam verò cœpimus divulgare nosipsos, 1
& excellentiam nostram iterum decla-
rare. Num forte egemus, ut quidam, ar-
gumentis epistolarum apud vos, aut à
vobis commendatitiis apud alios ? Epi- 2
stola nostra vos estis, inscripta in cordi-
bus nostris, nota & lecta, quam legunt
omnes homines : Manifesti existentes vos 3
esse epistolam Christi, cui nos ministravi-
mus, inscriptam non atramento, sed Spi-
ritu Dei vivi : non in tabulis lapideis, sed
in tabulis cordialibus carneis. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis undecimæ.

Et habemus hujusmodi spem per Chri- 4
stum apud Deum. Non quòd sit in nobis 5
sufficientia cogitandi ullam cogitatio-
nem ex nobisipsis, velut ex nobisipsis : sed
sufficientia nostra à Deo est, Qui fecit 6
nos idoneos ut essemus ministri novi te-
stamenti, non fœderis scripturæ, sed fœ-
deris Spiritus : quia scriptura occidit,
Spiritus autem vivificat. Et quidem si 7
mortis ministeriū scripturis designatum
in duobus lapidibus fuit gloriosum, adeo
ut non possent filii Israel intueri vultum
Mosis propter gloriam vultus ejus abo-
lendam : Quomodo ministerium Spiritus 8
non erit sublimius ac dignius gloriâ ?
Et verò si damnationis ministerium 9
fuit in gloriam, ergò ministerium justi-
tiæ multò eminentius est ac dignius quod
excellat gloriâ et præstet nobilitate.
Quod enim glorificatum fuit, non fuit 10
glorificatum tantâ dignitate propter glo-
riam superantem. Et si quod abolen- 11
dum erat, fuit gloriosum : igitur quod
manet, dignius est gloriâ, & multò
eminentius. Finis.

Sabbatho vigesimo primo.

Itaque cùm talem spem habeamus, multâ 12
fiduciâ utimur :

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ሊኮነ፡ ከመ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ይትሜየንዎ፡ ለቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ዳእሙ፡
እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡
ካዕበ፡ ንወድስ፡ ሳእካነ፡ ከመ፡ እልክቱ፡ እለ፡ ይፈቅዱ፡ ይወድሰዎ
ወመጻሕፍቲሆሙ፡ ኀቤክሙ፡ ዘእሙኀቤነ፡ ወመጽሐፍነ፡ ወመጽሐፍነሰ፡ አ
ይእቲ፡ ወጽሕፍት፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡ ወትትዐወቅ፡ ወያነብባ፡ ኵሉ፡ ሰብ
ወተአምሩ፡ ለሊክሙ፡ ከመ፡ መጽሐፈ፡ ክርስቶስ፡ ትትለአከክሙ፡ እምኀቤ
ወጽሕፍት፡ ይእቲ፡ ወአኮ፡ በማየ፡ ኀሞት፡ በመንፈስ፡ እግዚአብሔር፡ ዘሕያው፡
ጽሌ፡ ዘእብን፡፡ ዘእንበለ፡ ጽሌ፡ ይእቲ፡ ዘልብ፡ ዘሥጋ፡፡
በሕቱ፡ ተስፋ፡ እንተ፡ መጠንንዝ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡፡
ነሐሊ፡ ለሊነ፡ ሳርእሰነ፡ ወሊመንተኒ፡፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ረሰ
ለሐዲስ፡ ሕግ፡ በዘ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወሊኮነ፡ በመጽሐፍ፡ እስመ፡ መጽ
ይቀትል፡ ወመንፈስ፡ ያሐዩ፡፡ ሶበ፡ ለእንታክቲ፡ መልእክተ፡ ሞት፡ እንተ፡
በእብን፡ ተገብረ፡ ሳቲ፡ ስብሐት፡፡ እስከ፡ ሊይክሉ፡ ደቂቀ፡ እስራኤል፡
ገጾ፡ ለሙሴ፡ በእንተ፡ ስብሐተ፡ ገጹ፡ ኀላፊ፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡
ስብሐት፡ ለመልእክተ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ሶበ፡ ለመልእክት፡ ኑፋቄ፡ ተ
ሳቲ፡ ስብሐት፡ ብዙኀ፡ ወፈድፋደ፡ ሰብሐተ፡ መልእክተ፡ ጽድቅ፡፡ እስ
ሊተሰብሐት፡ ዛቲ፡ መልእክት፡ በከመ፡ ሀለዋ፡ ትሰብሕ፡ በእንተ፡ ተዐቢ፡
በዝንቱ፡ ገጽ፡፡ ሶበ፡ ኀላፊ፡ ዘይስዐር፡ ረከበ፡ ስብሐተ፡ ፈድፋደ፡ ይረክ
ስብሐት፡፡ ወእንዘሰ፡ ብነ፡ መጠኔዝ፡ ተስፋ፡ ረቱዕ፡፡

Quia non fuimus sicut multi qui adulterant verbum Dei, sed prout misertus 17
est nostri Deus per Christum, in conspectu Dei.

CAP. III.

Et fratres nostri, iterum laudamus nuntium nostrum, sicut ii qui indigent 1
laudatione, & epistolis pro iis, ad vos à nobis etiam epistolâ nostrâ ? Et epi- 2
stola nostra vos est, & scripta est in cordibus vestris, & manifesta est, & legunt
eam omnes homines. Et scitis vosmetipsi quòd epistola Christi vobis subministrata 3
est à nobis, & scripta fuit non cum aqua fellis per Spiritum Dei vivi, neque fuit ta-
bula lapidea, sed tabula est cordis carnea. Sed habemus spem talem apud Deum 4
per Christum. Et non oportet nos cogitare de nobismetipsis quicquam. Quia 5
Deus constituit nos ministros novæ legis, quæ est in Spiritu sancto, & non fuit in 6
scriptura : quia scriptura occidit, & Spiritus vivificat. Si antiquo ministerio 7
mortis, quod scriptum fuit in saxis, Deus operatus est gloriam, adeò ut non possent
filii Israel intueri faciem Mosis propter gloriam vultûs ejus transitorii : Quan- 8
to magis igitur operabitur gloriam ministerio Spiritûs sancti. Si Ministerio dubio 9
operatus est gloriam, copiosior est & magis abundat gloria ministerii justitiæ.
Quia adhuc non glorificatum est hoc ministerium sicut glorificandum erit, propter 10
majorem gloriam in hac parte. Si transitorium quod aboletur habuit gloriam ma- 11
gis habebit permanens, gloriam. Et habentes talem spem oportet 12

Deest aliquid ad perficiendum hujus versûs sensum.

Et non sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam *ad* non
13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον (λ) ἑαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ
intueri *filios* Israel in *finem* *aboliti*: Sed *obduruerunt*
14 ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (μ) εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· Ἀλλ' ἐπωρώθη
cogitationes eorum. Usque enim *hodie* idipsum velamen in lecti-
τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς (ν) σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀνα-
one veteris testamenti manet non revelatum, (quod in Christo *abo-*
γνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, (ὅ, τι ἐν Χριστῷ καταρ-
letur:) Sed usque *hodie*, cùm legitur Moyses, velamen super
15 γεῖται·) Ἀλλ' ἕως σήμερον, (ξ) ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ
cor eorum positum est. Cùm autem conversus fuerit ad Dominum, *circum-*
16 τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. Ἡνίκα (ο) δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περι-
auferetur velamen. *At* Dominus Spiritus est. Ubi autem Spiritus
17 αιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν. οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα
Domini, ibi libertas. Nos verò omnes, revelatâ facie glo-
18 (π) Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δό-
riam Domini speculantes, eandem imaginem transformamur à *gloria* in
ξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα (ρ) μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς
gloriam, tanquam à Domini Spiritu.
δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος.

Cap. IV. δ'.

Propter hoc habentes administrationem *hanc*, *prout* misericordiam consecuti sumus, non
1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ
deficimus. Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astu-
2 ἐκκακοῦμεν. Ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουρ-
tia, neque adulterantes verbum Dei, sed manifestatione veritatis commen-
γίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνι-
dantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum, coram Deo. *Si autem*
3 στῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ
& est opertum Evangelium nostrum, in *pereuntibus* est opertum:
καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον·

In quibus Deus seculi hujus excæcavit mentes infidelium, *ad non*
4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ
splendendum eis *illuminationem* Evangelii gloriæ Christi, qui est
(α) αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν
imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Christum Jesum
5 εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ (β) Χριστὸν Ἰησοῦν
Dominum, nos*ipsos* autem servos vestros per Jesum. Quoniam Deus *dixit è*
6 ϛ' Κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ (γ) Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ
tenebris lucem splendescere, *qui* illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem
σκότους φῶς (δ) λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν
scientiæ *gloriæ* Dei in facie Jesu Christi. Habemus autem
τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν (ε) προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν δὲ
7 thesaurum istum in fictilibus vasis, ut sublimitas virtutis *sit* Dei,
τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ,
& non ex nobis. In *omni* *tribulati*, sed non *coarctati*: *Hæsitantes*,
8 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι,
sed non *prorsus hærentes*: Persecutionem *passi*, sed non *deserti*: *de-*
9 ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι· Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· κατα-
jecti, sed non *pereuntes*: Semper mortificationem Domini Jesu
10 βαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· Πάντοτε τὴν νέκρωσιν (ζ) τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
in corpore circumferentes, ut & vita Jesu in *corpore nostro*
ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ (η) ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
manifestetur. Semper enim nos *viventes*, in mortem tradimur *propter*
11 φανερωθῇ. Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ
Jesum, ut & vita Jesu manifestetur in mortali carne nostrâ. *Ita-*
12 ε' Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὥστε
que *quidem* mors in nobis operatur, *at* vita in vobis. Habentes autem *eundem*
13 (θ) ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ
spiritum fidei, *secundum* scriptum; Credidi, *ideò* locutus sum:
πνεῦμα τῆς πίστεως, (†) κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα·
nos credimus, *ideò* & loquimur:
ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

MS.A. (λ) αὐτοῦ (μ) εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ (ν) σήμερον ἡμέρας (ξ) ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται (ο) δ' ἐὰν (π) Κυρίου, ἐλευθερία. (ρ) μεταμορφούμεθα οἱ ἀπὸ. ΚΕΦ. δ'. MS.A. (α) διαυγάσαι τὸν φωτισμὸν (β) Ἰησοῦν Χριστὸν (γ) Ἰησοῦ. (δ) λάμψειν, (ε) προσώπῳ Χριστοῦ. (ζ) τοῦ Ἰησοῦ ἐν (η) φανερωθῇ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν. (θ) ὁ θάνατος (†) Desunt folia tria in MS.A. ab his verbis vers. 13. hujus cap. 4. κατὰ τὸ γεγραμμένον*** ad initium vers. 7. cap. 12. ****** ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύ***ν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Cap. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Et non sicut Moses qui injiciebat velamen super faciem suam, ne inspicerent filii Israel in finem ejus quòd abolетur. Sed obcæcati sunt mentibus suis: siquidem usque ad hodiernum diem quum testamentum vetus legitur, idem illud velamen perstat super eos, nec revelatur, quia per Christum obliteratur. Et ad hunc usque diem quum legitur Moses, velamen cordibus eorum injectum est. At quum aliquis ex eis convertetur ad Dominum, tolletur ab eo velamen. Dominus autem Spiritus est. Et ubi Spiritus Domini, *ibi est* libertas. Nos autem omnes, revelatâ facie gloriam Domini, quasi per speculum contemplamur, & ad eandem imaginem transformamur à gloria in gloriam, tanquam à Domino Spiritu.

C A P. IV.

Dominicâ III. post Epiphaniam. 6.

Propterea tædium non est nobis in hoc ministerio quod amplectimur, juxta miserationes quæ fuerunt super nos. Sed execrati sumus occultamenta dedecoris, neque ambulamus cum astutia, neque dolosè tractamus sermonem Dei, sed revelatione veritatis ostendimus nosipsos omnibus conscientiis hominum coram Deo. Quòd si velatum est Evangelium nostrum, iis quidem qui pereunt velatum est. Iis quorum Deus hujus mundi obcæcavit mentes, quia non credunt, ne oriatur illis lux Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Christum Jesum Dominum nostrum: nos autem servos vestros propter Jesum. Quoniam Deus qui dixit è tenebris lucem orituram, ipse ortus est in cordibus nostris, ut illustremur per cognitionem gloriæ Dei in persona Jesu Christi.

Martyrum. 7.

Habemus autem hunc thesaurum in vase testaceo, ut magnitudo virtutis ex Deo sit, non autem ex nobis. Cæterùm per omnia premimur, at non suffocamur: exagitamur, at non vincimur. Persecutionem patimur, at non deserimur: dejicimur & non perimus. Semper enim mortificationem Jesu in corporibus nostris bajulamus, ut & vita Jesu in corporibus nostris reveletur. Nam si nos vivi ad mortem tradimur propter Jesum, sic & vita Jesu revelabitur in hoc corpore nostro mortali. Itaque mors in nobis satagit, vita verò in vobis. Proindè & nos, qui eundem spiritum fidei habemus, prout scriptum est, Credidi, & propterea locutus sum: credimus, propterea & loquimur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወበእቱ ፡ ተጸለለ ፡ ልበሙ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ግለ ፡ ነበረ ፡ ውስተ ፡ ሕግ ፡
15 ብሉይ ፡፡ ወኢተከሠተ ፡ እም ፡ አፅረዮ ፡ ክርስቶስ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡፡ ወሶበ ፡ ያነቡ ፡ ኦ
16 ሪት ፡ ሙሴ ፡ ይገልወሙ ፡ ልበሙ ፡፡ ወእምከመ ፡ ተመይጡ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡
17 የአትት ፡ ውእቱ ፡ ግላ ፡ እምኔሆሙ ፡፡ እስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ መንፈስ ፡ ውእቱ ፡
18 ወኀበ ፡ ሀሉ ፡ መንፈስ ፡ እግዚአብሔር ፡ ህየ ፡ ሀሉ ፡ ግዕዛን ፡፡ ወንሕነሰ ፡ ኵልነ ፡ ክ
ሡተ ፡ ገጽ ፡ ንጸሀየይ ፡ ስብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንትሜሰል ፡ በርእየ ፡ ዚአሁ ፡፡
ከመ ፡ ንባእ ፡ እምክብር ፡ ውስተ ፡ ክብር ፡ እስመ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡
መንፈስ ፡፡

Versus decimustertius deest.
Sed obumbratum est cor eorum usque hodiè: quia illud velamen mansit in lege veteri, & non apertum fuit ex quo ociosum reddidit illud Christus usque hodiè. Et quum legunt legem Mosis, velatum est iis cor eorum. Et quum conversi fuerint ad Deum, tolletur illud velamen ab iis. Quia Deus Spiritus est: & ubi est Spiritus Dei, ibi est libertas. Et nos omnes apertâ facie intuebimur gloriam Dei, & transformabimur in speciem ejus, ut intremus à gloria in gloriam, quia à Deo Spiritus est.

Versio VULGATA LATINA.

13 Et non sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam, ut non intenderent fi-
14 lii Israël in faciem ejus, quod evacuatur, Sed obtusi sunt sensus eorum. Usque
in hodiernum enim diem idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet
15 non revelatum, (quoniam in Christo evacuatur,) Sed usque in hodiernum diem,
16 cùm legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Cùm autem conver-
17 sus fuerit ad Dominum, auferetur velamen. Dominus autem Spiritus est: ubi au-
18 tem Spiritus Domini, ibi libertas. Nos verò omnes, revelata facie gloriam Do-
mini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem,
tanquam à Domini Spiritu. C A P. I V.
1 IDeò habentes administrationem, juxta quod misericordiam consecuti sumus, non
2 deficimus, Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque
adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmet-
3 ipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. Quòd si etiam opertum est
4 Evangelium nostrum, in iis, qui pereunt, est opertum: In quibus Deus hujus sæ-
culi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illis illuminatio Evangelii glo-
riæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum 5
Christum Dominum nostrum, nos autem servos vestros per Jesum: Quoniam De- 6
us, qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illu-
minationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Jesu. Habemus autem thesau- 7
rum istum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. In 8
omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non desti-
tuimur. Persecutionem patimur, sed non derelinquimur: dejicimur, sed non peri- 9
mus: Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut & vita 10
Jesu manifestetur in corporibus nostris. Semper enim nos, qui vivimus, in mor- 11
tem tradimur propter Jesum: ut & vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali.
Ergò mors in nobis operatur, vita autem in vobis. Habentes autem eundem 12
spiritum fidei, sicut scriptum est, Credidi, propter quod locutus sum: & nos cre- 13
dimus, propter quod & loquimur:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * وليس كما كان موسي يجعل علي وجهه حجابا لئلا ينظر بنوا اسرائيل نهاية المبطل * لكن
عميت افهامهم * لان ذلك الحجاب نفسه حتي اليوم باق علي قراءة العهد العتيق غير مكشوف
15 لانه بالمسيح يبطل * لكن الي اليوم متي ما قري كتاب موسي * فعلي قلبهم حجاب موضوع *
16 17 * فمتي ما عاد احدهم الي الرب ينكشف الحجاب * والرب هو الروح * وحيث روح الرب فهناك
18 الحرية * ونحن كلنا بوجه مكشوف كمن ينظر في مراة ويبصر مجد الرب * فنستحيل صورتنا
الي الصورة نفسها من مجد الي مجد * كما ان من الرب ننال مجد الروح
* الخميس الحادي عشر بعد العنصرة *
* الفصل الرابع *
1 2 * من اجل هذا اذ لنا هذه الخدمة كما قد رحمنا فلا نيأس ولا نضجر * لكننا قد دحضنا
خفيات الخزي غير مستسرين بمكر ولا غاشين كلام الله * بل باظهار الصدق نحقق امرنا في
3 كافة قريحة الناس امام الله * ولئن كانت بشارتنا محجوبة * فانما هي مستترة عن الهالكين
4 * الذين بهم اله هذا الدهر قد اعمي بصائر الذين لم يومنوا لكيلا تلمع لهم استبان بيان
5 مجد المسيح الذي هو صورة الله الذي لا يري * لاننا ما نكرز بانفسنا * بل نكرز بيسوع
المسيح ربا * ونعبد انفسنا عبيدا لكم من اجل يسوع * الاحد الخامس عشر * ويقرا في
6 وجود راس يوحنا السابق ولافتيميوس * لان الاله الذي قال سيشرق من الظلمة نور هو
7 الذي اشرقه في قلوبنا * لاستنارة معرفة مجد الله بوجه يسوع المسيح * تم * ولنا هذا الكنز
8 في اواني خزفية ليكون افراط القوة وحسابها لله ولا منا * معمومين في كل شي * لكننا ما
9 نضيق عطننا * متحيرين لكننا غير مستقلين ولا مهزومين * مطرودين لكننا غير مهملين
10 مطروحين لكننا لسنا هالكين * حاملين في جسمنا دايما ميتوتة ربنا يسوع المسيح * كي تظهر
11 حياة يسوع في جسمنا * لاننا نحن الاحياء ندفع الي الموت من اجل يسوع دايما لتظهر حياة
12 يسوع في بشريتنا المايتة * حتي يعمل الموت فينا * والحياة تعمل فيكم *
13 * قراءة الجمعة من الجمعة الحادية عشر * فاذ لنا روح الايمان نفسه كالمكتوب
صدقت لذلك تكلمت * فنحن نومن ونصدق * ولذلك نتكلم *

Nec sicut imponebat Moses faciei suæ 13
velamen, ne intuerentur filii Israel fi-
nem ejus quod cessaturum erat. Verum 14
excæcati sunt intellectus eorum, quia
velamen illud idem ad hunc usque diem
manet super lectione veteris testamenti
haud retectum, quia per Christum abole-
tur. Sed ad hunc usque diem quoties 15
legitur liber Mosis, cordi eorum velamen
est impositum. At quandocunque conver- 16
titur aliquis eorum ad Dominum, amo-
vetur velamen. Et Dominus est Spiri- 17
tus: ubi autem Spiritus Domini, ibi li-
bertas. Nostrûm autem omnium imago, 18
detectâ facie, velut is qui speculum in-
tuetur videtque gloriam Domini, immu-
tatur in eandem imaginem ex gloria in
gloriam, prout à Domino consequimur
gloriam Spiritus. C A P. I V.

Undecimâ feriâ quintâ post Pentecosten.

PRopterea cùm habeamus ministerium 1
istud prout misericordiam consecuti su-
mus, non deficimus nec torpescimus: Sed 2
abdicavimus occulta ignominiæ, haud
incedentes cum dolo, neque fraudulen-
ter tractantes sermonem Dei: sed ma-
nifestatione veritatis comprobamus rem
nostram apud universam hominum na-
turam coram Deo. Quòd si annuntia- 3
tio nostra est velata, pereuntibus qui-
dem est operta, In quibus deus hujus 4
seculi excæcavit sensus eorum qui non
credunt, ne effulgeat eis lumen Evange-
lii gloriæ Christi qui est imago Dei invi-
sibilis. Non enim prædicamus nosipsos, 5
sed prædicamus Jesum Christum esse
Dominum, & alta voce nosipsos fate-
mur vobis servos propter Jesum.

Dominicâ decimâ quintâ. Præterea legitur in inventione capitis Johannis præcursoris. Et pro *Sancto* Epithemio.

Quoniam Deus qui dixit, Splendescet 6
è tenebris lumen, is est cujus splendor est
in cordibus nostris, ad illuminationem
cognitionis gloriæ Dei in facie Jesu
Christi. Hactenus. *Habemus autem* 7
hunc thesaurum in vasis fictilibus, ut
eminentia virium earumque excellentia
Dei sit, et non ex nobis: Afflicti in rebus 8
omnibus, non tamen coarctamur in po-
tentia nostra: hæsitantes, at non pertur-
bati neque consternati: Persecutione 9
vexati, sed non destituti: projecti, sed
non pereuntes. Portantes in corpore no- 10
stro semper mortem Domini nostri Jesu
Christi, ut manifestetur vita Jesu in
corpore nostro. Nos enim vivi semper 11
in mortem tradimur propter Jesum, ut
appareat & vita Jesu in nostra carne
mortali: Ut mors agat in nobis, & vi- 12
ta agat in vobis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis undecimæ.

Itaque cùm habeamus eundem Spiritum 13
fidei, secundùm illud quod scriptum est,
Credidi, ideo locutus sum: nos etiam
credimus & fidem adhibemus, & ideo
loquimur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወአንተ : ገጽነ : እስመ : ብነ : ዘንተ : መልእክተ : እስመ : በከመ : መሐረነ : ኢንት
...ክ ። ወንኀድግ : እንከ : ለምግባረ : ኀፍረት : ዘኅቡእ : ወኢንሖር : በትምይንት :
...ኢንትመይጥ : ለቃለ : እግዚአብሔር : ወናቅም : ርእሰነ : በጽድቅ : ገፃ : እንበይነ :
...ዝ : ኵሉ : ሰብእ : በቅድመ : እግዚአብሔር ። ወእመኒ : ክዱን : ትምህርትነ : ለ
...ርቱዓን : ክዱን : ውእቱ ። ወለንፉቃን : እለ : ጸለሎሙ : ልቦሙ : እግዚአብሔር :
...ም : ዘለዓለም : ከመ : ያብርህ : ሎሙ : ብርሃነ : ትምህርተ : ስብሐተ : ክርስቶስ :
...ለ : ዘውእቱ : አርአያሁ : ለእግዚአብሔር ። ወአኮ : ለርእስነ : ዘንሰብክ : ዘእንበለ :
...እግዚአብሔር : በእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : እግዚእነ : ወለክሙሰ : አቅነይነ : ርእ
...ሰነ : በእንተ : ኢየሱስ ። እስመ : እግዚአብሔር : ይቤ : እምጽልመት : ብርሃን : ይበር
...ህ : ከመ : በርሀ : ውስተ : ልብነ : አእምሮ : ስብሐቲሁ : በቅድመ : ገጹ : ለኢየሱስ :
...ክርስቶስ ። ወብነ : ዘንተ : መዝገበ : በንዋየ : ልሕኵት : ከመ : ይኩን : ዘእምኀ
...እግዚአብሔር : ዐቢይ : ኀይል : ወአኮ : ዘእምኀቤነ ። እንዘ : በኵሉ : ንሐ
...ም : ወኢንትመነደብ : ወንትሜነን : ወኢንትኀሰር ። ወንስደድ : ወኢንትገደፍ :
...ር : ወኢንትሐጐል ። ወዘልፈ : ንጸውር : ሞቶ : ለክርስቶስ : በሥጋነ ። ከ
...ም : ይትዐወቅ : ሕይወቱ : ለኢየሱስ : በላዕለ : ገጽነ : ነፍስትነ : መዋቲ ። ⁘⁘⁘
...ወይእዜሰ : ጸንዐ : በላዕሌነ : ሞት : እንዘ : ሕይወቱ : ኀቤነ ። ወብነ : ውእቱ : መንፈ
...ስ : ሃይማኖት : በከመ : ይቤ : መጽሐፍ : አመንኩ : በዘ : ነበብኩ : ወንሕነኒ : አመነ :
...ነበብነ ።

C A P. I V.

ET propterea quia habemus hoc ministerium, quia sic misertus est nostri, non 1
deficimus. Et dimittimus igitur opus erubescentiæ quod absconditum est, & 2
non ambulamus in astutia, & non adulteramus verbum Dei, & stabilimus nos
ipsos in veritate manifestè, propter conscientiam omnium hominum in conspectu
Dei. Et si tecta est doctrina nostra, iis qui pereunt tecta est: Et infidelibus, 3
quorum corda obumbravit Dominus Deus æternus, ut fulgeat iis illuminatio 4
doctrinæ gloriæ Christi, qui est imago Dei. Et non nosipsos prædicamus, sed De- 5
um per Jesum Christum Dominum nostrum, & vobis subjecimus nosipsos per Je-
sum. Quia Deus dixit, E tenebris lux splendescet, sicut splenduit in cordibus 6
nostris cognitio gloriæ ejus coram facie Jesu Christi. Et habemus hunc thesau- 7
rum in vasis fictilibus, ut sit quæ à Deo est major virtus, & non quæ à nobis. In 8
omnibus patientes, sed non afflicti: & contempti, sed non viles: Et persequutio- 9
nem patientes, sed non abjecti: dejecti, sed non perditi. Et semper portamus 10
mortem Christi in corpore nostro, ut manifesta fiat vita Jesu in hoc corpore nostro
mortali.

Versus undecimus deest.

Et nunc efficax est in nobis mors, dum vita est apud nos. Et habemus hunc spi- 12
ritum fidei, sicut dicit Scriptura; Credidi, propter quod loquutus sum: & nos qui- 13
dem credidimus propter quod loquuti sumus.

Scientes quoniam qui suscitavit Dominum Jesum, & nos per Jesum sus-
14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγε-
citabit, & assistet vobiscum. Nam omnia propter vos, ut gratia
15 ρεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις
abundans per multorum gratiarum actionem, abundet in gloriam
πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν
Dei. Ideò non deficimus: sed si & ille extrà noster homo cor-
16 τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος δια-
rumpatur, sed ille intùs renovatur die & die. Nam momentanea le-
17 φθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐ-
vitas tribulationis nostræ, secundùm excellentiam in excellentiam, æternum pondus
λαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος
gloriæ operatur nobis: Non contemplantibus nobis conspecta, sed
18 δόξης κατεργάζεται ἡμῖν· Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ
non conspecta. Nam conspecta, temporalia: at non conspecta,
μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα,
æterna.
αἰώνια.

CAP. V. ε'.

Scimus enim, quoniam, si terrestris nostra domus tabernaculi dissolvatur, æ-
1 Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰ-
dificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cœlis.
κοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Etenim in hoc ingemiscimus, habitationem nostram quæ de cœlo superin-
2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσα-
dui cupientes. Si tamen & vestiti, non nudi inveniamur.
3 σθαι ἐπιποθοῦντες. Εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
Etenim existentes in tabernaculo, ingemiscimus gravati, eò quòd nolumus
4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, στενάζομεν βαρούμενοι, ἐπειδὴ οὐ θέλομεν
expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita.
ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
At operatus nos in ipsum hoc, Deus: & dans nobis ar-
5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός· ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤ-
rabonem Spiritûs. Confidentes igitur semper, & scientes quoniam ad-
6 ῥαβῶνα τοῦ Πνεύματος. Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐν-
venæ in corpore, peregrinamur à Domino. (Per fidem enim am-
δημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου. (Διὰ πίστεως γὰρ περι-
7 bulamus, non per speciem.) Confidimus autem, & probamus magis peregrina-
πατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους.) Θαῤῥοῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆ-
8 ri à corpore, & habitatum ire ad Dominum. Ideò & conten-
σαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. Διὸ καὶ φιλοτι-
9 dimus, sive incolentes, sive migrantes, beneplacentes ei esse. Nam
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ
omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut re-
10 πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομί-
ferat unusquisque ea in corpore, ad quæ gessit, sive bonum, sive
σηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε
malum. Scientes ergò timorem Domini, hominibus suademus, Deo autem
κακόν. Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ
11 manifesti sumus: Spero autem & in conscientiis vestris manifestos
πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.
Non enim iterùm nosipsos commendamus vobis, sed occasionem dantes vobis glo-
Ζ' 12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυ-
riationis de nobis, ut habeatis ad ipsos in facie glorientes, & non
χήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ
corde. Sive enim mente excedimus, Deo: sive prudenter agimus, vobis. Nam
13 καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ
charitas Christi cohibet nos, judicantes hoc, quoniam si unus pro omni-
14 ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάν-
bus mortuus est, nempè omnes mortui sunt.
των ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

CAP. V.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Et scimus quòd qui excitavit Dominum no- 14
strum Jesum, nos quoque per Jesum excita-
bit, & ad se nos sistet vobiscum. Omnia 15
enim propter vos sunt, ut quum abundet
gratia per multos, multiplicetur gratiarum
actio ad gloriam Dei. Propterea non est 16
nobis tædium: quamvis enim externus ho-
mo noster corrumpatur, internus tamen re-
novatur in dies. Namque oppressio hujus 17
temporis, licèt exigua levissimaque sit, glori-
am infinitam in seculum seculorum parat
nobis. Quum non spectemus ea quæ viden- 18
tur, sed ea quæ non videntur. Quæ viden-
tur enim, temporaria sunt: at quæ non vi-
dentur, sunt æterna.

CAP. V.

Defunctorum. 8.

Scimus enim quòd si domicilium hoc no- 1
strum terrestre corporis dissolutum fuerit, ta-
men habemus ædificium ex Deo, domum non
manufactam in cœlis æternam. Etenim ad 2
hoc gemimus & expetimus indui domo no-
stra quæ è cœlis est. Nisi etiam postquam 3
induti fuerimus, reperiamur nudi. Dum e- 4
nim nunc sumus in hoc domicilio, ingemi-
mus ob ejus onus, & nolumus illud exuere,
sed superindui, ut absorbeatur mortalitas
per vitam. Porrò qui disponit nos ad hoc 5
ipsum, Deus est, qui dedit nobis arrhabo-
nem sui Spiritûs. Quoniam igitur scimus 6
& persuasum habemus, quòd quandiu in cor-
pore habitamus, peregrinamur à Domino
nostro: (Per fidem enim ambulamus, & 7
non per visum:) Propterea confidimus, 8
& peroptamus peregrinari à corpore, & esse
apud Dominum nostrum. Et satagimus sive 9
peregrini simus, sive incolæ, ut illi placea- 10
mus. Futurum est enim ut nos omnes sistamur
ante tribunal Christi, ut reportet unusquis-
que in corpore suo id quod à se actum est, si-
ve bonum, sive malum.

Dominicâ novâ. 9.

Quum igitur sciamus terrorem illum Domini 11
nostri, hominibus suademus, Deo verò ma-
nifesti sumus: Spero autem nos & conscien-
tiis vestris manifestos esse. Non iterum nos- 12
ipsos glorificamus vobis, sed occasionem
damus vobis ut gloriemini de nobis apud
illos, qui facie quidem gloriantur, non au-
tem corde. Nam sive insani sumus, Deo: 13
sive temperantes, vobis. Siquidem chari- 14
tas Christi constringit nos hoc meditari, u-
num *scilicet* pro omnibus mortuum esse, ita-
que omnes mortuos esse.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ታአምሩ : ከመ : ዘአንሠአ : ለእግዚእነ : ለየሱስ : ወያንሥአነ : ኪያነሂ : ምስሌሁ : ለሊየ
15 ሱስ : ወያቀውመነ : ምስሌክሙ ::=፦ እስመ : ኵሉ : በእንቲአሁ : ከመ : ትፌድፋድ : ጸጋ
16 ሁ : ላዕለ : ብዙኃን : ወይብዛኅ : አኰቴቱ : በስብሐተ : እግዚአብሔር ::=፦ ወይእዜኒ :
ኢንትቀጠዐ : እስመ : ዘአንተ : አፍአነ : ብእሲ : ይበሊ :: ወዘአንተ : ውስጥነሰ : ይትሔደ
17 ስ : ኵሎ : እሚረ :=፦ እስመ : ሕማምነ : ዘለሰዓት : ክብረ : ወስብሐተ : ይገብር : ለነ ::=፦
18 ወኢያስሕትክሙ : ዘያስተርኢ : ዘእንበለ : ዘኢያስተርኢ :: እስመ : ዘያስተርኢ : ኀላፊ :
ውእቱ : ወዘሰ : ኢያስተርኢ : ለዓለም : ውእቱ ::=፦

Scitis quòd is qui suscitavit Dominum nostrum Jesum, & suscitabit nos etiam 14
cum eo per Jesum, & constituet nos vobiscum. Quia omnia propter eum, ut 15
abundet gratia ejus super multos, & multus sit honor ejus in gloria Dei. 16
Et nunc non deficimus, quia externus noster homo senescit, & internus re-
novatur quotidiè. Quia afflictio nostra horaria, honorem & gloriam ope- 17
ratur nobis. Et non ducat vos quod videtur, sed quod non videtur: quia 18
quod videtur, transitorium est: & quod non videtur, æternum est.

Versio VULGATA LATINA.

14 Scientes quoniam qui suscitavit Jesum, & nos cum Jesu suscitabit, & constituet
vobiscum. Omnia enim propter vos; ut gratia abundans, per multos in grati-
15 arum actione, abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus: sed licèt
16 is, qui foris est, noster homo corrumpatur, tamen is, qui intùs est, renovatur de
die in diem. Id enim, quod in præsenti est momentaneum & leve tribulationis
17 nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis,
18 Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim vi-
dentur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

C A P. V.

Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur,
1 quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cœ-
2 lis. Nam & in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quæ de cœlo est, su-
3 perindui cupientes: Si tamen vestiti, non nudi inveniamur. Nam & qui su-
4 mus in hoc tabernaculo, ingemiscimus gravati: eò quòd nolumus expoliari, sed
supervestiri; ut absorbeatur quod mortale est, à vita. Qui autem efficit nos in 5
hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus Spiritûs. Audentes igitur semper, sci- 6
entes quoniam dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino: (Per fidem 7
enim ambulamus, & non per speciem:) Audemus autem, & bonam voluntatem 8
habemus magis peregrinari à corpore, & præsentes esse ad Dominum. Et ideò 9
contendimus sive absentes, sive præsentes, placere illi. Omnes enim nos ma- 10
nifestari oportet ante Tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis,
prout gessit, sive bonum, sive malum. Scientes ergò timorem Domini, homini- 11
bus suademus, Deo autem manifesti sumus. Spero autem & in conscientiis vestris
manifestos nos esse. Non iterum commendamus nos vobis, sed occasionem da- 12
mus vobis gloriandi pro nobis: ut habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, & non
in corde. Sive enim mente excidimus, Deo: sive sobrii sumus, vobis. Chari- 13
tas enim Christi urget nos: æstimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mor- 14
tuus est, ergò omnes mortui sunt:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *عالمين ان الذي اقام الرب يسوع سيقيمنا بيسوع * ويقيمنا معكم *لان الاشياء كلها من
15 اجلكم * حتى اذا كثرت النعمة في الاكثرين * يتزايد الشكر لمجد الله * تم * ولذلك لن نكل
16 ولا نيس * بل وان كان انساننا الظاهر يبلى * لكن الانسان الباطن يتجدد يوما فيوما * لان
17 حقيقة حزننا الفاني في الحين بمقدار افراطه الى اسرافه يصطنع لنا ثقلا من المجد ابديا *
18 * اذ لا نرقب التي ترى * بل التي لا ترى * لان التي ترى وقتية * والتي لا ترى ابدية * تم *

* الفصل الخامس * قراءة السبت الثاني وعشرين بعد العنصرة * ويقرى للمتوفيين *

1 * واننا لنعلم ان بيت مسكننا الارضي ان انتقض فلنا بناء من الله بيتا لا معمولا بيد بل
2 ابديا في السموات * لاننا في هذا نتنهد تايقين ان نلبس مسكننا الذي من السماء * فان
3 خلعناه فلن نوجد عراة * لاننا نحن الذين في هذا المسكن نتنهد مثقلين بالذي ما
4 5 نشاء ان ننزعه بل نوثر ان نلبسه الى ان يبتلع المايت الحياة * والله الذي صنعنا لهذا
6 بعينه * واعطانا رهون الروح في قلوبنا * فلنثق اذا دايما * ولنعلم اننا محصورا في الجسم
7 8 نغيب عن الرب * لاننا بالامانة نستسير لا بالنوع * نثق ونهوى باكثار ان نغيب من الجسد
9 ونحضر عند الرب * فلذلك نحرص ان كنا حاضرين وان كنا غايبين * ان نكون له مرضيين *
10 * قراءة الاثنين من الجمعة الثانية عشر * * لاننا كلنا يجب علينا ان نظهر
قدام عرش المسيح * ليختص كل احد جزاء الاعمال التي بالجسد * نظير ما عمل * ام خيرا واما
11 شرا * تم * * واذ قد عرفنا اذا تقوى الرب نقنع الناس ان يومنوا * ونحن لله ظاهرون * واومل
12 اننا ظاهرون وفي بصايركم * لاننا ما نمدح امرنا عندكم ايضا * لكننا نعطيكم
13 سبب مفاخرة بنا * تكون لكم لدى المفاخرين بالوجه وليس بالقلب * فان وسوسنا
14 فلله نفعل ذلك * وان تورعنا فلكم نفعله * لان محبة المسيح تمسكنا ان نحكم
بتصحيح هذا * * قراءة الثلثاء من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة *
ان كان واحد مات عن الكل فالكل اذا قد ماتوا *

Scientes quòd qui suscitavit Dominum 14
Jesum, suscitabit nos per Jesum, & sistet
nos vobiscum. Res enim omnes propter 15
vos sunt, ut crescente gratiâ in plurimis,
abundet gratiarum actio in gloriam Dei.
Hucusque. *Propterea non desistimus ne-* 16
que deficimus: sed etiamsi externus
homo noster corrumpatur, homo tamen in-
ternus renovatur in dies. Nam levitas 17
tristitiæ nostræ subiti temporis, modo
eminentissimo atque largissimo operatur
nobis pondus gloriæ æternum: Dum non 18
contemplamur quæ cernuntur, sed quæ
non cernuntur. Nam quæ cernuntur, tem-
poraria sunt: quæ verò non cernuntur,
æterna. Finis.

C A P. V.

Lectio sabbathi vigesimi secundi post Pentecosten. Legitur etiam pro Defunctis.

Et quidem certò scimus quòd domici- 1
lium habitationis nostræ terrestris, si
destruatur, habemus ædificium à Deo,
domicilium scilicet *non manufactum,*
sed æternum in cælis. Ob hoc enim suspi- 2
ramus, expetentes indui domicilio nostro
quòd è cælo est. Quòd si exuamur illo, 3
haudquaquam inveniemur nudi. Nos 4
enim qui sumus in hoc domicilio, suspi-
ramus gravati eo quo nolumus exui: imò
cupimus eo indui, donec absorbeat vita
quod est mortale. Deus autem est qui nos 5
fecit ad hoc ipsum, deditq; nobis arrha-
bonem Spiritus in cordibus nostris. Con- 6
fidentes igitur semper, & scientes quòd
per præsentiam nostram in corpore, absu-
mus à Domino: (Per fidem enim incedi- 7
mus, non per speciem.) Confidimus & 8
exoptamus potiùs abesse à corpore, &
adesse apud Dominum. Et iccirco ambi- 9
mus, sive simus præsentes, sive simus ab-
sentes, illi placere.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis duodecimæ.

Omnes enim nos oportet apparere coram 10
tribunali Christi, ut propriam habeat
unusquisque mercedem operum quæ in
corpore gessit, juxta id quod operatus
est, sive bonum, sive malum. Hucusque.
Cùm ergò sciamus timorem Domini, 11
suademus hominibus ut credant: Et nos
Deo manifesti sumus, & spero nos esse
manifestos etiam in conscientiis vestris.
Non enim denuo rem nostram approbamus 12
apud vos, sed præbemus vobis occasio-
nem gloriæ in nobis, quam habeatis apud
eos qui gloriantur in facie & non in
corde. Nam sive insanimus, Deo id faci- 13
mus: sive modesti sumus, vobis hoc fa-
cimus. Charitas enim Christi cohibet 14
nos quin judicemus hujus rei veritatem.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis duodecimæ post Pentecosten.

Si unus mortuus est pro omnibus, igitur
omnes mortui sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሊጲፋንያ ፡፡=፡
1 ወናአምር ፡ ከመ ፡ ለእመ ፡ ተነሥተ ፡ ቤተ ፡ ማኅደርነ ፡ ዘበ ፡ ምድር ፡ ብነ ፡ ሕንጻ ፡ ኀበ ፡
2 እግዚአብሔር ፡ በሰማያት ፡ ዘኢገብሮ ፡ እደ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ ወክዖሁ ፡ ንሴፎ ፡ ንልበስ ፡ ቤ
3 ትነ ፡ ዘውስተ ፡ ሰማያት ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ንሠርሕ ፡፡=፡ ወእመ ፡ ለበስነ ፡ እንዘ ፡ ሊነነ ፡
4 ረከቡነ ፡ ዘተረከብነ ፡፡=፡ እስመ ፡ እለ ፡ ሀለውነ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ ቤትነ ፡ ነሐዝን ፡
ፈድፋደ ፡ እስመ ፡ ኢንፈቅድ ፡ ንሰልብ ፡ ዘእንበለ ፡ ከመ ፡ ንልበስ ፡፡ ከመ ፡ ይሰጠም ፡ ሞት ፡
5 በሕይወት ፡፡=፡ ወውእቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይረድአነ ፡ በዝንቱ ፡ ዘወሀበነ ፡ አረቦነ ፡ መን
6 ፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡=፡ ተአመኑ ፡ እንከ ፡ ወአጽንዑ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ወታአምሩ ፡ እንከ ፡ ከመ ፡
7 ትትገዱ ፡ እምነፍስትክሙ ፡ ወተሐውሩ ፡ ኀበ ፡ እግዚእነ ፡፡=፡ እስመ ፡ በአሚን ፡ ነሐውር ፡
8 ወአኮ ፡ በአድልዎ ፡፡=፡ ተአመኑ ፡ ወተፈሥሑ ፡ እስመ ፡ ንወፅእ ፡ እምነፍስትነ ፡ ወንሐ
ውር ፡ ኀበ ፡ እግዚእነ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ናአኵቶ ፡ እመኒ ፡ ነግድነ ፡ ወእመ ፡ ሀለውነ ፡ ለሎ
9 ቱ ፡ ደለውነ ፡ ናደሉ ፡፡=፡ እስመ ፡ ሀለውነ ፡ ኵልነ ፡ ንትኀተት ፡ በቅድመ ፡ መኰንኑ ፡ ለ
10 ክርስቶስ ፡፡ ከመ ፡ ንትፈደይ ፡ ኵልነ ፡ በከመ ፡ ገበርነ ፡ በሥጋነ ፡ እመኒ ፡ ሠናየ ፡ ወእመኒ ፡
11 እኩየ ፡፡=፡ ታአምሩ ፡ እንከ ፡ ፈሪሀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሰብእ ፡ ናአምር ፡ ለእግዚአብ
ሔር ፡ ክሡት ፡፡ ኀ ወእተአመን ፡ ከመ ፡ ይትከሠተነ ፡ ልብነ ፡፡=፡ ወኢነአ
12 ኀበ ፡ ንዌድስ ፡ ርእሰነ ፡ ወእሁበክሙ ፡ ምክንያተ ፡ በዘ ፡ ትትሜክሑ ፡ እንትሙ ፡፡ ን
ከሙ ፡ ለኀበ ፡ እለ ፡ ይትሜክሑ ፡ ለገጽ ፡ ወአኮ ፡ በልብ ፡፡=፡ እመኒ ፡ አደለው
13 ነ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወእመሰ ፡ አንጻሕነ ፡ በእንቲአክሙ ፡ እምሰ ፡ ፍቅረ ፡ ክርስቶስ ፡ ያገ
14 ብአነ ፡ ናጥብዕ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ ሞተ ፡ ቤዛ ፡ ኵሉ ፡
ዘቦ ፡ ወድአ ፡ ሞተ ፡ ኵሉ ፡፡=፡

Festo Epiphaniæ.

C A P. V.

Et scimus quod si destructa fuerit domus habitationis nostræ quæ est in terra, 1
habemus ædificium apud Deum in cælis, quod non fecit manus hominis. Et ipsum 2
expectamus, ut induamur domo nostrâ quæ est *in cælis, propter quam laboramus.*
Et si induti fuimus, non nudi inventi sumus. Quia qui sumus in hac domo no- 3
stra, afflicti sumus valdè: quia non cupimus exui, sed ut induamur, ut absor- 4
beatur mors in vita. Et ipse Deus adjuvabit nos, propter hoc quod dedit nobis, 5
arrhabonem Spiritûs sancti. Confidite igitur, & audentes estote in omni tem- 6
pore: & sciatis igitur quòd migrabitis à corpore vestro, & proficiscemini ad Deum 7
nostrum. Quia credendo proficiscemur, & non simulando. Confidite & gaudete, 8
quia discessuri sumus à corpore nostro, & profecturi sumus ad Dominum nostrum.
Et nunc gloriamur, sive advenæ sive incolentes, ei solummodò placere. Quia 9
oportet nos omnes subjici coram tribunali Christi, ut rependamus omnes nos 10
secundùm quod fecimus in corpore nostro, sive bonum sive malum. Scitis igi- 11
tur timere Deum: hominibus demonstramus Deo manifestum, & spero quòd ma-
nifestum erit nobis cor nostrum. Et non iterum laudabimus nosmetipsos sed da- 12
bo vobis occasionem per quam gloriemini vos, ut sit vobis quid dicatis apud
eos qui gloriantur ad faciem, & non in corde. Sive placere studuimus, Deo, & sive 13
puri fuimus, propter vos. Charitas Christi reducat nos: Audentes sumus in hoc to- 14
to, quia unus mortuus est in redemptionem omnium, in quo jam mortuus est omnis.

Et pro omnibus mortuus est, ut viventes, non jam sibiipsis vivant, sed
15 Καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες, μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ
ipsi pro ipsis mortuo & excitato. Itaque nos ex nunc nemi-
16 τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδέ-
nem novimus secundùm carnem: Si verò & cognovimus secundùm carnem Christum,
να οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν,
sed nunc non ampliùs cognoscimus. Itaque, si quis in Christo, nova creatura:
17 ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν. Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις·
vetera transierunt, ecce facta sunt nova omnia. At omnia ex
18 τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ
Deo, reconciliante nos sibiipsi per Jesum Christum, & dante nobis
τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν
ministerium reconciliationis: Ut quia, Deus erat in Christo mundum re-
19 τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς· Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-
concilians sibiipsi, non reputans illis delicta ipsorum, & po-
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμε-
nens in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergò legatione fungi-
20 νος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύο-
mur, tanquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, Recon-
μεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν. Δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, Καταλ-
ciliamini Deo. Nam non cognoscentem peccatum, pro nobis peccatum fe-
21 λάγητε τῷ Θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίη-
cit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.
σεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

CAP. VI. ϛ'.

Cooperantes autem & exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei re-
1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέ-
cipere vos. (Ait enim, Tempore accepto exaudivi te, & in die sa-
2 ξασθαι ὑμᾶς. (Λέγει γὰρ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σω-
lutis adjuvi te.) Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salu-
τηρίας ἐβοήθησά σοι.) ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτη-
tis. Nullam in ullo dantes offensionem, ut non vituperetur mini-
3 ρίας. Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ δια-
sterium: Sed in omnibus constituentes nosmetipsos sicut Dei ministri, in patien-
4 κονία· Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομο-
tia multa, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, In plagis,
5 νῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, Ἐν πληγαῖς,
in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, In
6 ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, Ἐν
castitate, in scientia, in longanimitate, in bonitate, in Spiritu sancto, in cha-
ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀ-
ritate non ficta, In verbo veritatis, in virtute Dei: per arma
7 γάπῃ ἀνυποκρίτῳ, Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων
justitiæ dextris & sinistris: Per gloriam & ignominiam, per
8 τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ
infamiam & bonam famam: ut seductores, & veraces: Sicut ignoti, &
9 δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ
cogniti: quasi morientes, & ecce vivimus: ut castigati,
ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι,
& non mortificati: Quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egen-
10 καὶ μὴ θανατούμενοι· Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτω-
tes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possiden-
χοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχον-
tes. Os nostrum apertum est ad vos, Corinthii: cor nostrum di-
11 τες. Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν πε-
latatum est. Non angustiamini in nobis, angustiamini autem in visceri-
12 πλάτυνται. Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγ-
bus vestris. At eandem compensationem, (ut natis dico,) dilatamini & vos.
13 χνοις ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, (ὡς τέκνοις λέγω,) πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Et pro omnibus ipse mortuus est, ut ii qui vivunt, non sibiipsis vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. Proinde nos neminem novimus secundùm corpus. Et si novimus Christum secundùm corpus, attamen ex hoc tempore non novimus. Quisquis igitur in Christo est, factus est creatura nova: vetera præterierunt. Et facta sunt omnia nova à Deo ipso, qui reconciliavit nos sibi per Christum, & dedit nobis ministerium reconciliationis. Quandoquidem Deus est qui per Christum reconciliavit mundum cum majestate sua, nec annumeravit eis ipsorum peccata, & posuit in nobis sermonem reconciliationis.

Dominicâ introitûs jejunii, & precationum. 10.

20 [illegible]
21 [illegible]

Nos igitur legati sumus pro Christo, & perindè acsi Deus rogaret vos per nos, pro Christo ergò obsecramus, reconciliamini Deo. Eum enim qui non noverat peccatum, propter vos peccatum fecit, ut nos efficeremur per eum justitia Dei.

CAP. VI.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Porrò tanquam adjuvantes obsecramus vos, ne inanis fiat in vobis gratia Dei, quam recepistis. Ait enim, In tempore accepto exaudivi te, & in die vitæ opem tibi tuli. Ecce nunc tempus acceptum, & ecce nunc dies vitæ. Nemini dederitis occasionem offendiculi, ne sit nævus in ministerio nostro. Sed in omni negotio præbeamus nosipsos esse ministros Dei, in tolerantia multa, in afflictionibus, in necessitatibus, in carceribus, In plagis, in vinculis, in seditionibus, in labore, in vigilia, in jejunio, In puritate, in scientia, in longanimitate, in lenitate, in Spiritu sanctitatis, in charitate non dolosa, In sermone veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ tam in dextera, quàm in sinistra, Per gloriam & opprobrium, per laudem & vituperium: tanquam impostores, tamen veraces: tanquam ignoti, tamen noti sumus: Quasi mortui simus, & ecce vivimus: quasi corripiamur, at non morimur: Quasi mœrore affecti sumus, tamen in omni tempore gaudemus: & tanquam egeni, multos tamen ditantes: tanquam nihil habentes, tamen omnia possidentes.

Feriâ VI. primâ jejunii. 11.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Os nostrum apertum est ad vos, ô Corinthii, & cor nostrum dilatatum. Angustia non premimini in nobis, sed angustia premimini in visceribus vestris. Cæterùm, tanquam filiis dico, compensate mihi usuras meas, quæ sunt apud vos, et dilatate charitatẽ vestrâ erga me.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእቱ ፡ ሞተ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ካመ ፡ እለሂ ፡ የሐይዉ ፡ ኢኮ ፡ ለርእሶሙ ፡ ዘይሐይዉ ፡
16 ዘእንበለ ፡ ለዝኩ ፡ ዘበእንቲአሆሙ ፡ ሞተሂ ፡ ወሐይወሂ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አልቦ ፡ ዘናአምር ፡ እንከ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእመኒ ፡ አአመርናሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡ እምይእዜሰ ፡ አልቦ ፡ ዘናአምር ፡ እንከ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ተሐደሱ ፡ ኵልክሙ ፡ በክርስቶስ ፡
17
18 ወኀለፈ ፡ ዘትካት ፡ ወናሁ ፡ ኮነ ፡ ሐዲሰ ፡፡ ወኵሉሰ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
19 ዘተወለጠ ፡ በክርስቶስ ፡ ወወሀበነ ፡ መልእክተ ፡ ሣህሉ ፡፡ እስመ ፡ ተዋለጠ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓለመ ፡ በክርስቶስ ፡ ለኀሊቆ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ወኢነጺር ፡ ወረሰየነ ፡ ለመልእክተ ፡ ሣህሉ ፡፡

Ipse mortuus est pro omnibus: ut viventes, non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & vixit. Et nunc nemo est quem cognoscimus in carne hominis: & si cognovimus Christum in carne hominis, ex nunc nemo est quem cognoscemus amplius. Et nunc renovati estis omnes vos in Christo: vetus præteriit, & ecce factum est novum. Et omnia ex Deo, qui reconciliatus est per Christum, & dedit nobis ministerium misericordiæ ejus. Quia reconciliatus est Deus mundo per Christum, tegens peccata eorum, & non respiciens: & constituit nos pro ministerio misericordiæ ejus.

Versio VULGATA LATINA.

15 Et pro omnibus mortuus est Christus : ut, & qui vivunt , jam non sibi vivant, sed
16 ei qui pro ipsis mortuus est & resurrexit. Itaque nos ex hoc neminem novimus
secundùm carnem. Et si cognovimus secundùm carnem Christum : sed nunc jam
17 non novimus. Si qua ergò in Christo nova creatura, vetera transierunt : ecce
18 facta sunt omnia nova. Omnia autem ex Deo , qui nos reconciliavit sibi per
Christum : & dedit nobis ministerium reconciliationis. Quoniam quidem Deus
19 erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, &
posuit in nobis verbũ reconciliationis. Pro Christo ergò legatione fungimur, tan-
20 quã Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Eum, qui
21 non noverat peccatũ, pro nobis peccatũ fecit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.

C A P. VI.

1 ADjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis : (Ait enim;
2 Tempore accepto exaudivi te, & in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus
acceptabile, ecce nunc dies salutis :) Nemini dantes ullam offensionem, ut non 3
vituperetur ministerium nostrum : Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut 4
Dei ministros , in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in an-
gustiis , In plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, 5
In castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu sancto, in chari- 6
tate non ficta, In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ à dextris, & à 7
sinistris ; Per gloriam, & ignobilitatem ; per infamiam, & bonam famam : ut sedu- 8
ctores, & veraces ; sicut qui ignoti, & cogniti : Quasi morientes, & ecce vivimus : 9
ut castigati, & non mortificati : Quasi tristes , semper autem gaudentes : sicut 10
egentes, multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.
Os nostrum patet ad vos, ô Corinthii, cor nostrum dilatatum est. Non angustiamini 11
in nobis : angustiamini autem in visceribus vestris : Eandem autem habentes re- 12
munerationem, tanquam filiis dico, Dilatamini & vos : 13

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وإنما مات عن الكل لئلا تكون منذ الآن حياة الأحياء لنفوسهم بل للذي مات عنهم
16 وقام * تم * فلذلك نحن منذ الآن ما نعرف أحدا بما يخص البدن * ولئن كنا قد عرفنا
17 المسيح بما يختص بالبدن * لكننا الآن لم نعرفه بها أيضا * فلذلك من هو في أمانة المسيح
18 بريه جديده * فقد عبر الأمور السالفة وها الأشياء كلها التي قد صار فيها جديده * وهذه
19 كلها من الله * الذي صالحنا لذاته بيسوع المسيح * ومنحنا خدمة المصالحة * كما أنه لم
يزل الإله * استصلح العالم لذاته بالمسيح * لا ذاكرا لهم هفواتهم * ووضع فينا كلام المصالحة
20 * فنحن عوض المسيح نسعى كأن الله يعظكم بنا * فنطلب عوض المسيح إليكم أن
21 تصالحوا الله * لأن من لم يعرف خطية من أجلنا عمل خطية * لنصير نحن به عدلا
لله * تم *

* الفصل السادس *

1 * الأحد السادس عشر بعد العنصرة * وللقديسة أوفمية * * فإذ نساعد هذا العزم
2 نسألكم أن لا تقبلوا نعمة الله جزافا * لأنه يقول في وقت مقبول استجبت لك * وفي يوم الخلاص
3 أعنتك * ها الآن وقتا حسنا قبوله * ها الآن يوم الخلاص * لا نمنح تعويقا ما * ولا في شيء من
4 الأشياء * لئلا تعيب الخدمة وتذم * بل نوضح ذاتنا في كل أمر كخدام الله * بصبر كثير
5 بغموم * بشدائد * بضيقات * بجراحات * بحبوس * بأعواز مواضع نقيم فيها * بأتعاب * بأسهار
6 7 بأصوام * بطهارة * بمعرفة * بمهل * بخيرية * بروح قدس * بمحبة بلا مراءاة * بكلام
8 الحق * بقوة الله * بأسلحة العدل * اليمينية واليسارية * بشرف وهوان * بسوء الذكر وحسن
9 الثناء * كمضلين ومحقين * كمجهولين ومعروفين * كميتين وها نحن عائشون * كمؤدبين
10 وغير مائتين * كمغمومين ومسرورين دائما * كمساكين ومغنيين كثيرين * كمن لا شيء لنا
وللأشياء كلها مالكين * تم * قراءة الأربعاء من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة *
11 * يا أهل قورنثوس فمنا قد انفتح نحوكم * وقلبنا قد رحب واتسع * فما تضيقون
12 13 فينا * إنما تضيقون في حشا أذهانكم * وأقول لكم بما أنكم أولادي أصحوني هذه
المجازاة نفسها وارحبوا وأنتم *

Et sanè mortuus est pro omnibus, ut vita 15
viventium non sit posthac sibiipsis, sed
ei qui pro ipsis mortuus est & resur-
rexit. Hactenus. *Propterea nos post-* 16
hac neminem novimus, quod attinet ad
carnem. Et licèt noverimus Christum
prout ad carnem attinet, nunc tamen
eum non ampliùs novimus in ipsa.
Quapropter qui est in fide Christi nova 17
creatura, jam prætergressus est res præ-
teritas , & ecce res omnes in quibus
factus est, novæ sunt. Atque hæc omnia 18
ex Deo sunt, qui nos reconciliavit sibi
per Jesum Christum, deditque nobis mi-
nisterium reconciliationis. Quippe qui 19
est indesinenter Deus, reconciliavit mun-
dum sibi per Christum, haud mentionem
faciens culparum eorum : posuitque in
nobis sermonem reconciliationis. Nos 20
itaque vice Christi supplicamus, ac si
redimeret vos Deus per nos : vosque ro-
gamus vice Christi , ut reconciliemini
Deo. Qui enim non novit peccatum, 21
pro nobis factus est peccatum : ut nos
per ipsum fieremus justitia Deo. Finis.

C A P. VI.

Dominicâ decimâ sextâ post Pentecosten. Et pro sancta Euphemia.

H*Oc igitur consilium promoventes,* 1
obsecramus vos ne frustra gratiam Dei
recipiatis. Dicit enim ipse ; Tempore 2
accepto exaudiam te, & in die salutis
adjuvabo te : ecce nunc tempus cujus
opportuna est acceptio, ecce nunc dies sa-
lutis. Ne ullum præbeamus impedimentũ 3
ulla in re, ne vituperetur ministerium &
arguatur. Sed declaremus nosipsos in 4
omni negotio ut ministros Dei , in pati-
entia multa, in mœroribus, in afflictioni-
bus, in angustiis , In plagis , in car- 5
ceribus , in penuria locorum in quibus
commoremur, in laboribus, in vigiliis,
in jejuniis. In puritate, in scientia, in 6
longanimitate, in bonitate, in Spiritu
sancto, in charitate absque simulatione,
In sermone veritatis, in virtute Dei, 7
per arma justitiæ dextra ac sinistra, Per 8
gloriam & ignominiam, per malum no-
men & bonam laudem : ut seductores, at
veraces : ut ignoti, sed noti : Ut mori- 9
entes, & ecce vivi sumus : ut castigati,
sed non morientes : Ut mœrentes , at 10
semper hilares : ut pauperes, at multos
ditantes : quasi nihil habentes, sed res
omnes possidentes. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis duodecimæ post Pentecosten.

O Corinthii , os nostrum apertum est 11
erga vos, & cor nostrum ampliatum est
atque dilatatum. Non ergo patimini an- 12
gustiam in nobis , sed angustiam pati-
mini in visceribus mentium vestrarum.
Et vobis dico, prout estis filii mei, 13
Concedite mihi hanc eandem compensa-
tionem, & dilatemini vos etiam.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ...እስመ : በእንተ : ክርስቶስ : ንትነበል : በዘ : አስተፈሠሐነ : እግዚአብሔር : ወንስእል:
21 ...ብ : ክርስቶስ : ከመ : ትትመየጡ : ኀበ : እግዚአብሔር:=: እስመ : ዘኢያአምር : ኃ
...ጢአተ: ገብረ: ኃጢአተ: ከመ: ኪያነ: ያጸድቀነ: ለእግዚአብሔር:=:
በሰሙን : ሰንበት : ጾም : መንባብ:=:
1 ...ንስተበቍዐከ: ወንረድእከ : ተወከፉ : ለነ : ወኢትረስይዋ: ለከንቱ: ለጸጋ : እግዚአብሔ
2 ...ር:=: እስመ : ከመዝ : ይቤ : በዕለተ : ኅሪት : ሰማዕኩከ:: ወበዕለተ : መድኀኒት :
...ረዳእኩከ:: ወናሁ : ይእዜ : ጊዜ : ሣህሉ : ወናሁ : ዮም : ዕለተ : አድኀኖቱ:=:
3 ...ኢትግበሩ : ሳተ : ዕቅፍተ : ለመልእክትክሙ : ወኢበምንትኒ : ከመ : ኢታነውርዋ::
በተዝካረ : ሰማዕት:=: ወበኵሉ: ርእዩ : ርእሰክሙ : ላእከ:
4 ...እግዚአብሔር : በብዙኅ : ትዕግሥት : በኵሉ : ወበሕማም : ወበጻዕር : ወበምንዳቤ:=:
5 ...በተቀሥፎ : ወበተሞቅሖ:: በሠራሕ : ወበተሀውኮ: በትጋህ:=: ወበምክር : በአእም
6 ...ሮ : ወበተሰፋው : ወበምሒር : ወበጾም:=: በአንጽሖ : መንፈስ : ቅዱስ : ዘአልቦ: ኑፋቄ:
7 ...ኃይለ : እግዚአብሔር : በእንተ : ወልታ : ጽድቅ : ዘእመየማን : ወእመፀጋም:=:
8 ...በእንተ : ክብር : ወኀሳር : በእንተ : መርገም : ወም[ድሐር::] ከመ : ኃጥኣን : ወጻድቃ
9 ...ን:=: [ከመ : እ]ለ: ኢያአምሩ : ወማእ[ምራን: ከ]መ: መዊታን : ወናሁ :[ሕያዋን:
10 ...ከመ:] መንሱቃን : ወኢቀታ[ለነ:=: ከመ : ተ]ኩዛን : ወዘልፈ : ንት[ፌሣሕ : ከመ :]
...ነዳያን : ወለብዙኃን : [ታብዕሉ : ከ]መዝ : ለለብክሙ : ወ[ታጠርዩ : ኵ]ሉ : ወአፉ :
11 ...ክሙ:=: [አፉነ: ርኅወ] ለክሙ: ሰብአ : ቆሮ[ንቶስ : ተረሐ]ባ : ልብነ:=: ኢተ
12 ...ጸበ : ለ[ነ : ተጸበብ :] ለለማዕትክሙ:=: በእንተ : ወእቱ : ፍዳሃ : ለዝቲ : እብለክ
13 ...ሙ : ከመዝ : ለደቂቅየ : ተርሐቡ : አንትሙኒ:=:

Quia pro Christo legatione fungimur secundùm quod exhortatus est nos Deus, & 20
rogamus apud Christum, ut convertamini ad Deum. Quia qui nesciebat pecca- 21
tum, fecit peccatum ut nos justificaret Deo.

Octavo sabbato jejunii, lectio.

C A P. VI.

R*Ogamus & adjuvamus, ut recipiatis nos, & non faciatis vacuam gratiam* 1
Dei. Quia sic dicit, In die accepto audivi te, & in die salutis succurri tibi , 2
& ecce nunc tempus misericordiæ ejus, & ecce hodiè dies salutis ejus. Et ne fa- 3
ciatis scandalum ministerio vestro, in ulla re, ut non maculetis illud.

In commemoratione Martyrum.

Et in omnibus exhibete vosmetipsos ministros Dei, in multa patientia in omnibus, 4
& in afflictione, & in opprobrio, & in tribulatione, Et in percussione, & in 5
incarceratione, in labore, & in commotione, in vigilia, Et in prudentia, in sci- 6
entia, in spe, & in misericordia, & in jejunio, In puritate Spiritûs sancti qui 7
non est incredulus, in virtute Dei, per arma justitiæ à dextra & sinistra : Pro- 8
pter gloriam & ignominiam, propter maledictionem & benedictionem, ut peccato-
res, & justi: Ut ignorantes, & scientes : ut morientes, & ecce vivimus : ut 9
tentati, nec tamen interfecti : Ut tristes, & semper gaudentes : ut pauperes, sed 10
multos ditantes: ut non habentes vos, sed in manus vestras omnia conferentes. Os 11
nostrum apertum est pro vobis, Corinthii, cor nostrum dilatatum est. Non estis ex- 12
tenuati in nobis, extenuati estis in visceribus vestris. Propter hanc retributio- 13
nem hoc loquor vobis sicut filiis meis, Dilatamini vos etiam.

Ne fiatis alterο jugo copulati infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ *& iniquitati?*
14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ;
qua verò communio luci ad tenebras? Quæ autem conventio *Christo* ad Belial?
15 τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;
aut quæ pars fideli cum infideli? Qui autem consensus templo Dei cum idolis?
16 ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων;
Vos enim templum Dei estis *viventis*, sicut dicit Deus; Quoniam inhabitabo in
ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς, Ὅτι ἐνοικήσω ἐν
illis, & inambulabo: & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus.
αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.
Ideò exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus: & immundum ne
17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ
attingite: & ego recipiam vos. Et ero vobis in patrem, & vos eritis
18 ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς. Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ
mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.
μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

CAP. VII. ζ'.

Has ergò habentes promissiones, *dilecti*, mundemus nosipsos ab
1 ΤΑύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ Η'
omni inquinamento carnis & spiritûs, perficientes sanctificationem in timore Dei.
παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.
Capite nos: neminem *injuriâ affecimus*, neminem corrupimus, neminem *avarè frau-*
2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτή-
davimus. Non ad condemnationem dico: *prædixi* enim quòd in cordibus nostris
3 σαμεν. Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
estis ad commoriendum & convivendum. Multa mihi fiducia apud vos: mul-
ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολ- 4
ta mihi gloriatio pro vobis: repletus sum consolatione: superabundo
λή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι
gaudio in omni tribulatione nostrâ. *Etenim venientibus nobis* in Macedo-
τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδο- 5
niam, nullam habuit *relaxationem* caro nostra: sed *in omni tribulati:* fo-
νίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν· ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξω-
ris pugnæ, intùs timores. Sed *consolans* humiles, consolatus est
θεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν 6
nos Deus in adventu Titi. Non solùm autem in adventu ejus,
ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου. Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 7
sed etiam in consolatione quâ consolatus est in vobis, referens nobis vestrum
ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me: ita ut *me* magis
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον
gaudere. Quoniam si & contristavi vos in epistola, non *pœnitudine ducar,* si &
χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ 8
pœnitudine ducar: intueor enim quòd epistola illa, si & ad horam, contristavit
μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν
vos. Nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam.
ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν, 9
Contristati estis enim secundùm Deum, ut in nullo *detrimento affecti fueritis* ex nobis.
ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
Nam secundùm Deum tristitia pœnitentiam in salutem *haud pœnitendam* adoperatur:
Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· 10
at mundi tristitia mortem *adoperatur.*
ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]

Cap. 7.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Quotidie.

4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]

Ne sitis consortes iis qui sunt increduli. Quod enim consortium est justitiæ cum iniquitate? aut quæ commistio luci cum tenebris? Aut quæ concordia Christo cum Satana? aut quæ pars fideli cum incredulo? Aut quis consensus est templo Dei, cum dæmoniorum *templo?* Vos enim estis templum Dei viventis, quemadmodum ait, Habitabo in eis, & ambulabo inter eos, & ero illorum Deus, ipsique erunt mihi populus. Propterea exite è medio illorum, & separemini ab illis, dicit Dominus; & impurum ne tetigeritis, & ego excipiam vos. Et ero vobis pro patre, & vos eritis mihi pro filiis & filiabus, dicit Dominus qui omnia complectitur.

CAP. VII.

Quum igitur habeamus has promissiones, dilectissimi mei, purgemus nosipsos ab omni immunditia carnis & spiritûs, & operemur sanctimoniam cum timore Dei. Sustinete nos, fratres mei, in neminem iniquè egimus, neminem corrupimus, nemini injuriam intulimus. Non ad vestri condemnationem dico, siquidem jam ante dixi, in corde nostro vos esse repositos ad moriendum simul & ad vivendum.

Quotidie. 12.

Multa est mihi fiducia erga vos multáque mihi est in vobis gloriatio, & plenus sum consolatione, ac majorem in modum abundat in me gaudium in omnibus afflictionibus meis. Etenim à quo venimus in Macedoniam, nullam omninò requiem habuit corpus nostrum, sed in omnibus afflicti fumus: foris pugna, intùs autem terror. Sed Deus ille qui consolatur humiles, nos consolatus est per adventum Titi. Nec solùm per adventum ejus, sed etiam tranquillitate illâ qua potitus est ex vobis: Siquidem renuntiavit nobis de charitate vestra erga nos, déque luctu vestro, & zelo vestro pro nobis: quæ quum audirem, gaudii plurimum habui. Nam etiamsi mœrore vos affecerim per epistolam, non me pœnitet, etiamsi pœnituisset. Video enim quòd epistola illa quamvis ad horam mœrore vos affecerit, Me tamen gaudio affecit; non quòd tristati sitis, sed quia tristitia vestra ad pœnitentiam vos adduxit: contristati enim estis secundùm Deum, ut nihil detrimenti accipiatis à nobis. Nam tristitia quæ propter Deum est, pœnitentiam animæ efficit non regressuram, & convertit ad salutem: tristitia verò mundi mortem efficit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወኢትኩኑ፡ ኑፋቃን፡ ወኢትሖሩ፡ ውስተ፡ ካልእ፡ አርዑት፡፡ ምንት፡ ዘያስተዓርዮ፡ ለጽድቅ፡
15 ምስለ፡ ኃጢአት፡ ወምንት፡ ይደምሮሙ፡ ለጽልመት፡ ምስለ፡ ብርሃን፡፡ ወምንት፡ ያኅብሮ
ሙ፡ ለክርስቶስ፡ ምስለ፡ ቤልሖር፡፡ ወምንት፡ ዘይከፍሎሙ፡ ለመሀይምናን፡ ምስለ፡ ኑፋቃን፡፡
16 ወምንት፡ ዘያነብር፡ ጣዖት፡ ውስተ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ አኮኑ፡ ንሕነ፡ ውእቱ፡ ቤቱ፡ ለ
እግዚአብሔር፡ ሕያው፡፡ በከመ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ አኀድር፡ ኀቤሆሙ፡ ወእ
ንሶሱ፡ ማእከሎሙ፡ ወእከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡ ወእሙንቱኒ፡ ይከውኑኒ፡ ሕ
ዝብየ፡፡

Et ne sitis increduli, neque eatis in alio jugo: quis est qui consociat justitiam cum peccato? & quis commiscet tenebras cum luce? Et quis concordare facit Christum cum Belhor? & quis est qui participes facit fideles cum infidelibus? Et quis est qui collocat Idolum in domo Dei? nónne nos sumus domus Dei viventis? sicut dixit Deus; Habitabo apud eos, & ambulabo medio eorum, & ero iis Deus eorum, & ipsi erunt mihi populus meus.

Versio VULGATA LATINA.

14 Nolite jugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras?
15 Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli?
16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus; Quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus.
17 Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis: Et ego recipiam vos:
18 & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.

CAP. VII.

1 Has ergò habentes promissiones, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritûs, perficientes sanctificationem in timore Dei.
2 Capite nos. Neminem læsimus, neminem corrupimus, neminem circumvenimus.
3 Non ad condemnationem vestram dico: prædiximus enim quòd in cordibus nostris estis, ad commoriendum, & ad convivendum.
4 Multa mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis: repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.
5 Nam & cùm venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus: foris pugnæ, intùs timores.
6 Sed qui consolatur humiles, consolatus est nos Deus in adventu Titi.
7 Non solùm autem in adventu ejus, sed etiam in consolatione, quâ consolatus est in vobis, referens nobis vestrum desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me, ita ut magis gauderem.
8 Quoniam etsi contristavi vos in epistola, non me pœnitet: etsi pœniteret, videns quòd epistola illa (etsi ad horam) vos contristavit;
9 Nunc gaudeo: non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam. Contristati enim estis secundùm Deum, ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis.
10 Quæ enim secundùm Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur: seculi autem tristitia mortem operatur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * لا تكن موازينكم مائلة الى الكفار • لان ايه شركة بين العدل والاثم • وايه شركة
15 للنور مع الظلمة * واي اتفاق للمسيح مع المارق • ام اي حظ للمومن مع الكافر * ام ايه
16 مشاركة لهيكل الله مع الاصنام • * الاحد السابع عسر بعد العنصرة •
لانكم انتم هيكل الله الحي كما قال الله • تم • اني ساسكن فيهم واتخطر في عقولهم •
17 واكون لهم الاها ويكونون هم لي شعبا * فلهذا اخرجوا من بينهم يقول الرب • وتميزوا
18 منهم • ولا تمسوا نجسا • وانا اقبلكم * واكون لكم ابا • قال الرب الممسك الكل • وانتم
تكونون لي بنين وبنات • • الفصل السابع • * يا احبي
1 اذ لنا مثل هذه المواعيد • • قراءة الخميس من الجمعة الثانية عسر بعد العنصرة •
فلنطهر انفسنا من كل دنس نفس وروح • مكملين قداسة بخشية الله • تم * سعوا فما
2 ظلمنا احدا • ولا فسدنا احدا • ولا اسعمنا احدا * ولست اقول هذا موجبا دينونة احد
3 لاني قد سبقت فقلت انكم في قلوبنا مضمرون ان نموت معكم ونعيش معكم * فلي داله
4 كبير عليكم • ولي فخر عظيم بكم • قد تمليت بالعزاء • وقد ترايدت في السرور كبيرا في
كافة حزننا * لاننا لما جينا الى مكدونية • لم يحصل لبشرتنا ولا راحة واحده • بل مغمومين
5 في كل امر • فمن خارج قتال • ومن داخل مخاوف * لكن الاله المسلي المتواضعين عزانا
6 بحضور تيطس * وليس بوروده فقط • بل وبالعزاء الذي تعزا بكم • لما اخبرنا بشوقكم
7 الينا • بحنينكم • بغيرتكم الي • حتى اني فرحت كثيرا * لاني وان كنت قد غممتكم
8 بالرسالة فما ندمت • وان كنت قد ندمت • لاني انظر ان تلك الرسالة وان كانت احزنتكم
9 مدة ساعة • فافرح الان * لا لانكم حزنتم • بل سرورا • لانكم حزنتم للندامة والتوبة
لانكم حزنتم حزنا مرضيا لله لكيلا تخسروا منا ولا في شي واحد •
10 * لان الحزن المرضي لله • قراءة الجمعة من الجمعة الثانية عسر بعد العنصرة •
يصطنع توبة مودية الى الخلاص التي لا ندم فيها • وحزن العالم يصطنع موتا • تم •

14 *Ne sint libræ vestræ propendentes ad infideles. Quod enim consortium est inter justitiam & iniquitatem? & quæ*
15 *communio luci cùm tenebris? Et quæ concordia Christo cùm apostata? aut quæ pars fideli cum infideli?*
16 *Aut quod consortium templo Dei cum idolis?*

Dominicâ decimâ septimâ post Pentecosten.

Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dixit Deus, Hactenus. *Equidem habitabo in eis, & deambulabo in mentibus eorum: & ero illis Deus, & ipsi erunt mihi populus.*
17 *Propterea egredimini de medio eorum, dicit Dominus; & segregemini ab eis: & nè tangatis pollutum, & ego excipiam vos.*
18 *Eroque vobis in patrem, ait Dominus omnia tenens, & vos eritis mihi in filios & filias.*

CAP. VII.

1 *O Dilecti mei, cùm hujusmodi promissiones habeamus;*

Lectio feriæ quintæ hebdomadis duodecimæ post Pentecosten.

mundemus animas nostras ab omni inquinamento carnis ac spiritus, perficientes sanctimoniam cum timore Dei. Hucusque.
2 *Capite nos: neminem oppressimus, neminem corrupimus, neminem deprædati sumus.*
3 *Neque hoc dico intendens condemnationem ullius: jam enim prædixi vos esse in cordibus nostris abstrusos, ad moriendum vobiscum, & vobiscum vivendum.*
4 *Multa quidem mihi est fiducia in vobis, & maxima mihi gloriatio de vobis: impletus sum consolatione, vehementer abundavi gaudio in omni mœrore nostro.*
5 *Etenim cùm venissemus Macedoniam, nullam adepta est caro nostra requiem vel unam, sed afflicti in rebus omnibus: foris enim pugna, & intus pavores.*
6 *Sed Deus consolator humilium consolatus est nos per præsentiam Titi.*
7 *Nec solùm per adventum ejus, sed & per consolationem quam de vobis accepit, quum nobis narrâsset vehemens desiderium vestrum erga nos, teneritudinem vestram, zelum vestrum erga me: ita ut valde sim gavisus.*
8 *Nam etiamsi vos contristavi per epistolam, non me tamen pœnitet: & quamvis me pœniteret; quia video quòd epistola illa (licet horulæ spatio) vos contristârit, jam gaudeo:*
9 *Non quòd contristati fueritis: sed gavisus sum, quoniam contristati estis ad pœnitudinem & pœnitentiam: contristati enim estis tristitiâ Deo gratâ, ut nulla in re detrimentum patiamini è nobis.*

Lectio feriæ sextæ hebdomadis duodecimæ post Pentecosten.

10 *Nam tristitia Deo grata operatur pœnitentiam ducentem ad salutem, in qua non est pœnitudo: tristitia verò mundi, mortem operatur.* Hactenus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወፃኡ : እማእከሎሙ : ወተፈለጡ : እምኔሆሙ : ይቤ : እግዚአብሔር : ወኢትግ
18 ሥሡ : ርኩሰ : ወአነ : እትወከፈክሙ :: ወእከውነክሙ : ለአብክሙ : ወአንትሙሰ : ተከ
ውኑኒ : ደቂቅየ : ወአዋልድየ : [ይቤ :] እግዚአብሔር : ዘኵሉ : [ይመውእ] ::

፯

1 ወይእዜኒ : እንከ : ተስፋ : [እንዘ : ብነ : አኀው] ዊነ : ናንጽሕ : ርእስነ : ወ[ኢናርኵስ : ነፍ]ስነ : ወኢ
ናርኵስ : ነፍስ [ነ : ንፈጽም :] በዘ : ይትቄደስ : በፈሪሀ : [እግዚአብሔር] :: ቁሙ :: ወይእዜ
2 [ጽንሑነ :] ዘአልቦ : ዘአበስነ : ወአልቦ : ዘገፋዕነ : ወአልቦ : ዘአማስነ : ወይ [እዜኒ : አኮ :]
3 ለአድልዎ : ዘእብል : እስመ : [አቀደምኩ] ነጊረ : እቤ :: ከመ : ጥቡዕ : ልብክሙ : ለሞዊ
ት : ወለሕይወትኒ :: ብዙኅ : ሞገስየ : በኀቤክሙ : ወብዙኅ : ትምክሕትየ : በእንቲአክሙ :
4 ወጸገብኩ : ፍሥሐየ : ወፈድፈደኒ : ሐሤትየ : እምኵሉ : ሕማምነ :: ወበጺሐነ :
5 መቄዶንያ : ኢረከብነ : ወኢአሐተኒ : ዕረፍተ : ለነፍስነ : ወበኵሉ : ሕማምነ : በላፍአኒ :
ቀትል : ወበውስጥኒ : ፍርሀት :: ወባሕቱ : ውእቱ : ዘያስተፌሥሐነ : ለሕሙማን : አ
6 ስተፈሥሐነ : በምጽአቱ : ለቲቶ :: ወአኮ : በምጽአቱ : ዳእሙ : ዓዲ : በፍሥሓ :
7 ዘአስተፈሥሕክምዎ : ወዜነወነ : አፍቅሮተክሙ : ዘከመ : ትጸሀቁ : ሊተ : ወተትቀሐ
ውኑ :: ወባሕቱ : እትፌሣሕ :: እመኒ : አተከዝኩክሙ : በቃል : ቀዳሚ : በመጽሐፍት :
8 ወኢያነስሐኒ : ወእመኒ : ነሳሕኩ : ነየ : እሬእዮ : ሰይእቲ : እመሂ : ለአሐቲ : ሰዓት : አተ
ከዝኩክሙ :: ይእዜ : ነየ : እትፌሣሕ : ወአኮ : እስመ : አተከዝኩክሙ : ዳእሙ : እስ
9 መ : ተከዝክሙ : ከመ : ትነስሑ :: እስመ : እንበይነ : እግዚአብሔር : ተከዝክሙ : ከመ :
ኢትኅጐሉ : ወኢአሐዱ : እምኔነ :: እስመ : ዘበእንተ : እግዚአብሔር : ሐዘን :
10 ንስሓሁ : ለሕይወት : ዘለዓለም : ይከውን :: ወትካዝ : ዘበእንተ : ዓለም : ሞተ :

17 *Sed exite è medio eorum, & separamini ab iis, dicit Dominus, & ne tetigeritis immundum: & ego recipiam vos:*
18 *Et ero pater vester, & vos eritis filii mei & filiæ meæ, dicit Deus omnipotens.*

CAP. VII.

1 *Hanc igitur spem habentes, fratres nostri, purificemus nosmet, & non polluamus animas nostras, neque inquinemus corpora nostra, sed compleamus sanctificationem in timore Dei.*
2 *Agedum, & nunc sustinete nos; qui in neminem peccavimus, & neminem oppressimus, & neminem corrupimus.*
3 *Et nunc non ad complacendum, est hoc quod loquor, quoniam anteà dixi, quòd paratum fuit cor vestrum ad moriendum, & ad vivendum.*
4 *Multa est gratia mea apud vos, & multa est gloriatio mea de vobis: & impletus sum gaudio meo, & abundavit exultatio mea ab omnibus afflictionibus nostris.*
5 *Et quum venissemus in Macedoniam, non invenimus ullam requiem animæ nostræ, & in omnibus afflicti fuimus; foris cædes, & intùs timores.*
6 *Sed ipse qui consolatur afflictos, consolatus est nos, in adventu Titi.*
7 *Et non solum in adventu ejus, sed etiam in consolatione quâ consolati estis eum, & nuntiavit nobis amorem vestrum, quomodo curatis me, & soliciti estis: sed gaudeo.*
8 *Si tristitiâ affeci vos in sermone primo per epistolam, neque me pœnitet: & si pœnitentiam egi, ecce perspicio per eam si in unam horam tristitiâ affeci vos.*
9 *Nunc ecce gaudeo: & non quòd tristitiâ affeci vos, sed quia tristitiâ affecti fuistis ut pœnitentiam egeretis. Qui per Deum tristitiâ affecti estis, ut non perdamini, neq; unus ex nobis.*
10 *Quia quæ propter Deum est tristitia, pœnitentia ejus ad vitam æternam erit: & tristitia quæ propter mundum est, mortem producet.*

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Β'. ΚΕΦ. Η', Θ'.

Ecce enim hoc ipsum, secundùm Deum contristari vos, quantum adoperatum sit in
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο ἐν
vobis studium? sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desi-
ὑμῖν σπουδήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπό-
derium, sed æmulationem, sed vindictam: in omni constituistis vosipsos puros esse
θησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι
in negotio. Nempè si & scripsi vobis, non causâ injuriantis, nec
12 ἐν τῷ πράγματι. Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ
causâ injuriati, sed causâ manifestandi studium vestrum de
εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ
nobis ad vos, coram Deo. Propter hoc consolationem accepimus in conso-
13 ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρα-
latione vestra: abundantiùs autem magis gavisi sumus super gaudio Titi, quia
κλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι
refectus est spiritus ejus ab omnibus vobis. Quia si quid ei de vobis
14 ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν
gloriatus sum, non sum confusus: sed sicut omnia in veritate locuti sumus vobis,
κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
ita & gloriatio nostra quæ ad Titum, veritas facta est: Et viscera
15 οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· Καὶ τὰ σπλάγχνα
ejus abundantiùs in vos sunt, reminiscentis omnium vestrûm obedientiam,
αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,
quomodò cum timore & tremore excepistis illum. Gaudeo quòd in omni confido in
16 ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν
vobis.
ὑμῖν.

CAP. VIII. η'.

Notam facimus autem vobis, fratres, gratiam Dei datam in Ec-
1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκ-
clesiis Macedoniæ: Quòd in multo experimento tribulationis, abundantia gaudii
2 κλησίαις τῆς Μακεδονίας· Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως, ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς
ipsorum, & secundùm profundum paupertas eorum abundavit in divitias simplici-
αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλό-
tatis eorum. Quia secundùm virtutem, (testor,) & supra virtutem voluntarii:
τητος αὐτῶν. Ὅτι κατὰ δύναμιν, (μαρτυρῶ,) καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι· 3
Cum multa exhortatione obsecrantes nos, gratiam, & communicationem mini-
Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν, καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακο- 4
sterii quæ in Sanctos, suscipere nos. Et non sicut speravimus: sed
νίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξασθαι ἡμᾶς. Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν· ἀλλ' 5
semetipsos dederunt, primùm Domino, & nobis per voluntatem Dei: In
ἑαυτοὺς ἔδωκαν, πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ· Εἰς 6
adhortari nos Titum, ut quemadmodùm ante cœpit, ita & perficiat in
τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς
vos & gratiam istam: Sed sicut in omni abundatis fide, & sermone,
ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, 7
& scientiâ, & omni studio, & illâ ex vobis in nobis dilectione, ut & in hac
καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
gratia abundetis. Non secundùm imperium dico, sed per aliorum
τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων 8
studium, etiam vestræ charitatis germanitatem comprobans. Scitis enim
σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. Γινώσκετε γὰρ 9
gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos paupertatem subiit dives
τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος
existens, ut vos illius paupertate ditesceretis. Et sententiam in hoc
ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ 10
do: hoc enim vobis confert: qui non solùm facere, sed &
δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
velle primùm cœpistis à superiori anno. Nunc verò & facere perfi-
τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε- 11
cite: ut quemadmodùm promptitudo velle, ita & perficere ex
λέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
ipso habere.
τοῦ ἔχειν.

Θ'

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Ecce enim istud ipsum quòd contristati fuistis 11
propter Deum, quantam peperit in vobis se-
dulitatem, & defensionem, & indignationem,
& timorem, & dilectionem, & zelum, &
vindictam? Proindè omnibus in rebus pro-
bâstis vos esse puros in negotio illo. Erit au- 12
tem hoc quod scripsi vobis, non ejus causâ
qui offendit, nec etiam ejus causâ in quem
commissa est offensio, sed ut innotescat co-
ram Deo diligentia vestra propter nos. Id- 13
circò consolationem accipimus. Et cum no-
stra consolatione abundantiùs lætati sumus
ob lætitiam Titi, quòd refocillatus sit spiri-
tus ejus cum vobis omnibus. Quòd in his 14
ob quæ gloriatus sum apud eum de vobis,
non erubui: sed ut in rebus omnibus verita-
tem locuti sumus vobiscum, ita & gloriatio
nostra apud Titum, in rei veritate reperta est. 15
Quinetiam benevolentia ejus magis ac ma-
gis multiplicata est erga vos, dum in memo-
riam revocat omnium vestrûm obedientiam,
qui cum timore ac tremore excepistis eum.
Gaudeo quòd in omnibus confidam de vobis. 16

CAP. VIII.

Quotidiè. 13.

Notam porrò vobis facimus, fratres mei, 1
gratiam Dei, quæ data est in ecclesiis Mace-
doniorum. Quoniam per probationem mul- 2
tam afflictionis illorum uberius fuit ipsorum
gaudium: & profunditas egestatis eorum
exundavit per divitias simplicitatis ipsorum.
Testor enim quòd pro viribus suis, imò su- 3
pra vires suas, propriâ voluntate Efflagitâ- 4
runt à nobis multâ cum obsecratione ut in
partem venirent beneficentiæ ministerii San-
ctorum. Et non prout putabamus, quinimò 5
seipsos dediderunt primùm Domino nostro,
tum etiam nobis per voluntatem Dei. Ut 6
rogaremus Titum, ut quemadmodum incœ-
pit, ita & perficiat in vos quoque hanc be-
neficentiam. Sed quemadmodùm omnibus 7
in rebus abundatis fide, & sermone, & cog-
nitione, & omni diligentiâ, nostrâque erga
vos charitate, sic etiam hac gratiâ abundetis.
Non præcipiendo præcipio vobis, sed per se- 8
dulitatem sociorum vestrorum constantiam
charitatis vestræ experior.

Dominicâ VI. post Epiphaniam, 14.

Nôstis enim gratiam Domini nostri Jesu 9
Christi, quippe qui propter vos pauper factus
sit quum esset dives, ut vos ejus egestate di-
tescatis. Consulendo autem hoc do vobis 10
consilium, quod vobis profuturum est, ut qui
ab anno superiore cœpistis non velle tan-
tùm, sed etiam agere. Nunc autem facto 11
perficite quod voluistis, ut quemadmodum
incessit vobis cupido hujus voluntatis, sic &
facto exequamini ex eo quod habetis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወናሁ ፡ ወእቱ ፡ ትካዝ ፡ ዘበእንተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጽህቅክሙ ፡ ወቅሬሁትክሙ ፡ ገብረ ፡
ለክሙ ፡ ወፈርሀክሙ ፡ በግርማ ፡ ዚአሁ ፡ ወእመኒ ፡ በተፋቅሮ ፡ ወእመኒ ፡ በተቃሕዎ ፡
12 ወእመኒ ፡ በዘ ፡ ኮነ ፡ ከመዝ ፡ ሊታእምሩ ፡ ወሊመንተኒ ፡ ኩኑ ፡፡ ወዝኒ ፡ ዘጸሐፍኩ ፡
ለክሙ ፡ አኮ ፡ በእንተ ፡ ዘገፍዐ ፡ ወዘተገፍዐ ፡ ዳእሙ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ ከመ ፡ ጽህቅ
13 ክሙ ፡ ለነ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወበእንተዝ ፡ ተፈሣሕነ ፡ ደበ ፡ ፍሥሐነ ፡
ዓዲ ፡ ተፈሣሕነ ፡ ወፈድፋደሰ ፡ በፍሥሐ ፡ ቲቶ ፡ እስመ ፡ አዕረፍክሞ ፡ ለነፍሱ ፡ በኀበ ፡
ኵልክሙ ፡፡

Et ecce ista tristitia quæ propter Deum est, studium vestrum, & defensionem
vestram operata est pro vobis, & timorem vestrum in terrore ejus, sive in amo-
re sive in zelo, sive in talibus non scientes quicquam estote. Et hoc quod scri-
psi vobis non propter opprimentem & oppressum, sed ut manifestum fiat,
quòd cura vestri nobis est coram Deo. Et propterea gavisi sumus super gau-
dio nostro: deinceps gavisi sumus, & magìs pro gaudio Titi, quia refecistis ani-
mam ejus apud omnes vos.

Versio VULGATA LATINA.

11 Ecce enim hoc ipsum, secundùm Deum contristari vos, quantam in vobis operatur
solicitudinem: sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium,
sed æmulationem, sed vindictam: in omnibus exhibuistis vos, incontaminatos
12 esse negotio. Igitur, etsi scripsi vobis, non propter eum qui fecit injuriam, nec
propter eum qui passus est: sed ad manifestandam solicitudinem nostram, quam
13 habemus pro vobis Coram Deo: ideò consolati sumus. In consolatione autem
nostra, abundantiùs magis gavisi sumus super gaudio Titi, quia refectus est spi-
14 ritus ejus ab omnibus vobis. Et si quid apud illum de vobis gloriatus sum, non sum
confusus: sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita & gloriatio nostra,
15 quæ fuit ad Titum, veritas facta est. Et viscera ejus abundantiùs in vobis sunt:
reminiscentis omnium vestrûm obedientiam, quomodò cum timore & tremore
16 excepistis illum. Gaudeo quòd in omnibus confido in vobis.

CAP. VIII.

1 Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis
2 Macedoniæ: Quòd in multo experimento tribulationis, abundantia gaudii ipso-
rum fuit, & altissima paupertas eorum, abundavit in divitias simplicitatis eorum:
Quia secundùm virtutem testimonium illis reddo, & supra virtutem voluntarii 3
fuerunt, Cùm multa exhortatione obsecrantes nos gratiam, & communicationem 4
ministerii, quod fit in Sanctos. Et non sicut speravimus, sed semetipsos dede- 5
runt primùm Domino, deindè nobis per voluntatem Dei, Ita ut rogaremus Ti- 6
tum, ut quemadmodùm cœpit, ita & perficiat in vobis etiam gratiam istam.
Sed sicut in omnibus abundatis fide, & sermone, & scientiâ, & omni solicitudine, 7
insupèr & charitate vestrâ in nos, ut & in hac gratia abundetis. Non quasi im- 8
perans dico: sed per aliorum solicitudinem, etiam vestræ charitatis ingenium
bonum comprobans. Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam 9
propter vos egenus factus est, cùm esset dives, ut illius inopiâ vos divites
essetis. Et consilium in hoc do: hoc enim vobis utile est, qui non solùm facere, 10
sed & velle cœpistis ab anno priore: Nunc verò & facto perficite: ut quem- 11
admodùm promptus est animus voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod
habetis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * لان ها هذا الحزن نفسه الذي حزنتموه الخاص بالله · كم حرصا قد افتعل فيكم · بل
واعتذارا · بل واغتياظا · بل وخوفا · لكن وشوقا · بل وغيرة · بل وانتقاما · واوضحتم
12 ذاتكم في كل شي ابرياء من الامر * فلو كتبت اليكم فلا من اجل الظالم · ولا من
13 اجل المظلوم · بل حتى يظهر حرصكم من اجلنا عندكم لدى الله * فلهذا
تعزينا بتسليتكم · وفرحنا فرحا زايدا كثيرا بسرور تيطس · انكم كلكم نيحتم روحه ·
14 * ومهما افتخرت بكم عنده ما خجلت منه · بل كما انا خاطبناكم بالصدق بجميع
15 اقوالنا · كذلك وافتخارنا بكم عند تيطس صادقا * وتحننه هي سابغة عليكم كثيرا
16 متذكرا طاعتكم كلكم · وانكم قبلتموه بوقار وتقوى * فافرح اني واثق بكم في كل شي ·

· الفصل الثامن * · السبت الثالث والعشرين بعد العنصرة ·

1 * ايها الاخوة اعرفكم بنعمة الله التي منحها كنايس مكدونية * ان فضله سرورهم
2 ومسكنتهم المتناهية الى العمق زادت في غناء سخاياهم · في تجربة احزان كثيرة * واني اشهد
3 انهم بايثارهم بمقدار قوتهم · وبما يفوق طاقتهم * بطلبة كثيرة يطلبون انعامكم وشركة
4 الخدمة · التي تواسون بها القديسين * وليس ذلك كما املنا · بل دفعوا ذاتهم الى الرب اولا
5 والينا بمشية الله · ثم * لنسل تيطس لكي كما سبق فابتدا · كذلك يتمم وهذه الاحسان
6 اليكم · * قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة عشر · * لكن كما قد زدتم
7 وفضلتم في كل شي · بالامانة في القول والعلم · وفي كل حرص وفي محبتكم ايانا · ان تفضلوا
في هذا الاحسان وتكثروه * ولست اقول هذا امرا · بل بحرص اخرين · اختبر خلوص
8 محبتكم * لانكم قد عرفتم نعمة ربنا يسوع المسيح · انه تمسكن من اجلكم ولم
9 يزل غنيا لتستغنوا انتم بمسكنته * وانا اعطيكم في هذا رايا · ان هذا نافع لكم · الذين
10 سبقتم منذ عام اول فابتداتم لا بان تعملوا هذا فقط · بل وان تريدوه * فاكملوا الان
11 الفعل · حتى بمقدار النشاط في ايثار الخير · كذلك يكون اكماله مما تملك ·

Ecce enim hæc ipsa tristitia qua affecti estis secundùm Deum, quantum studium effecit in vobis, imò & defensionem, imò & indignationem, imò & timorem, imò & vehemens desiderium, imò & zelum, imò & vindictam: & declarâstis vosipsos in omni re innocentes ab illo negotio. 11
Licèt enim scripserim vobis, non tamen propter opprimentem, nec propter oppressum, sed ut apud vos appareret studium vestrum erga nos coram Deo. 12
Propterea consolationem accepimus ex consolatione vestra, & vehementi plurimóque gaudio gavisi sumus ob exultationem Titi: omnes siquidem exhilarâstis spiritum ejus. 13
Et quicquid gloriatus sum de vobis apud ipsum, non sum ab eo pudefactus: sed ut locuti sumus vobis veritatem in cunctis sermonibus nostris, ita & gloriatio nostra de vobis apud Titum, vera fuit. 14
Ac teneritudines ejus admodum redundant in vos, dum reminiscitur omnium vestrûm obedientiæ, & quod eum excepetitis cum honore & timore. 15
Gaudeo igitur quòd sim securus de vobis in omni re. 16

CAP. VIII.

Sabbatho vigesimo tertio post Pentecosten.

O Fratres, notam facio vobis gratiam Dei quam contulit in Ecclesias Macedoniæ. 1
Quòd scilicet abundantia gaudii ipsorum, eorúmque paupertas ad imum usque pertingens, redundavit in divitias morum ipsorum, per tentationem multarum afflictionum. 2
Et egò sanè testor eos sponte suâ, pro mensura virium suarum, & supra facultatem suam, 3
Multis cum precibus rogare beneficium vestrum & communionem ministerii quâ sanctos sublevatis. 4
Neque id quidem ut sperabamus, sed seipsos dediderunt primùm Domino, ac nobis, per voluntatem Dei. 5
Hucusque. *Ut deprecaremur Titum, ut quemadmodum ante cœpit, ita absolvat & hæc beneficia erga vos.* 6

Lectio feriæ secundæ hebdomadis tertiæ decimæ.

Itaque sicut profecistis & excelluistis in omni re, in fide, in sermone, & scientiâ, & in omni studio, & vestrâ in nos charitate, satagite ut excellatis in hac beneficentia, eamque augeatis. 7
Hoc autem non ex imperio dico, sed per aliorum studium charitatis vestræ synceritatem exploro. 8
Jam enim nôstis gratiam Domini nostri Jesu Christi, quòd scilicet ipse propter vos pauper sit factus, quum semper sit dives: ut vos ipsius paupertate ditesceretis. 9
Et consilium in hoc do vobis: id enim utile vobis est: Qui jam ab anno superiore cœpistis non id facere modò, verùm etiam illud augere, 10
Nunc opus absolvite: ut qualis est promptitudo in voluntate beneficii præstandi, talis sit ejus absolutio ex his quæ possidentur. 11

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 እስመ : ሊያስተኀፍርክሙኒ : በኵሉ : ዘተመክሕኩ : ሎቱ : በእንቲአክሙ : አማን : ረሰይ
15 ክሙ : ለነ : ዘነገርናሁ : ከማሁ : እሙን : ኮነ ።፡ ወፈድፋደ : ያእኵተክሙ : ወይዜ
16 ክሮሙ : ዘከመ : ትትኤዘዙ : ሎቱ : በፍርሀት : ወበረዓድ : ተወከፍክሙዎ ።፡ ወእትፌ
ሣሕ : በሊቴ : እስመ : በኵሉ : እትአመንክሙ ።፡

፰

1 ወእነግረክሙ : አኃዊነ : ጸጋ : እግዚአብሔር : ዘተውህበ : ለቤተ : ክርስቲያን :
2 ዘመቄዶንያ ።፡ እስመ : እምብዙኃ : መከራ : ሕማሞሙ : ፈድፈደት : ፍሥሐሆሙ :
ወዕመቀ : ንዴቶሙ : ፈድፈደት : ውስተ : ፍሥሐ : ብዕሎሙ ።፡ እስመ : ውእቱ : ሰ
3 ማዕትነ : ኮነ : በኀይሉ : ወዘእንበለዝ : ውእቱ : ኀይልነ : አንትሙሰ : ጥቡዓን : አንት
4 ሙ ።፡ ወአስተበቍዕናክሙ : በእንተ : ሀበት : ዘታስተቀፅሉ : ለቅዱሳን ።፡ ወአኮ :
5 ከመ : ሐዘብነ : እስመ : ለሊሆሙ : በፈቃዶሙ : መጠዉ : ነፍሶሙ : ለእግዚአብሔር :
ቀዳሚ : ወንሕነኒ : በከመ : ፈቃደ : እግዚአብሔር ።፡ አስተፈሥሕነ : ቲቶ ።፡ ከመ :
6 ይፈጽም : ለክሙ : ጸጋሁ : በከመ : ወጠነ ።፡ እስመ : ፈድፈድክሙ : በኵሉ :
7 ሃይማኖት : በቃል : ወበጥበብ : ከመ : ትጽሀቁ : በኵሉ : ዘከመ : ታፈቅሩነ ።፡ ከመ :
ትፈድፍዱ : በዛቲ : ጸጋሁ ።፡ ወአኮ : በግብር : ዘእብለክሙ : እስመ : እለ : ይ
8 ጸሕቁ : ለዝንቱ : ከመ : ይትዐወቅ : ፍቅርክሙ ።፡ ታአምሩ : ጸጋሁ : በ
9 እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : በእንቲአክሙ : አንደየ : ርእሶ : እንዘ : ብዑል : ውእቱ :
ከመ : አንትሙ : ትብዕሉ : በንዴቱ : ዚአሁ ።፡ ወበዝንቱ : አመክረክሙ : ዘይበቍዓ
10 ክሙ ።፡ እስመ : ዘእንበለ : ትግበሩዎ : ፈቀድክሙዎ ።፡ ወይእዜሰ : ገበርክሙዋ : ወፈ
11 ጸምክሙዋ ።፡ እስመ : ፈቂድኒ : ፈቲው : ወገቢር : እምረኪብ ።፡

Quia non pudefactum reddidistis me, in toto quod gloriatus sum apud eum de vobis verè, constituistis pro nobis quod loquuti sumus, quòd verum fecit. 14
Et magis gratias agit vobis, & reminiscitur vestri, quomodo subjecti eratis ei in timore, & in tremore recepistis eum. 15
Veruntamen gaudio, quia in omnibus confido vobis. 16

CAP. VIII.

Et annuntio vobis, fratres nostri, gratiam Dei, quæ data est domui Christianorum quæ est Macedoniæ. 1
Quia à multa probatione afflictionum eorum, abundavit gaudium eorum, & profunda paupertas eorum abundavit in gaudio divitiarum suarum. 2
Quia hoc testimonium nostrum fuit in virtute ejus, & præter hoc, virtute nostrâ vos voluntarii fuistis. 3
Et oramus vos propter donum quod expenditis pro Sanctis. 4
Et non sicut existimavimus, quia ipsi per voluntatem ipsorum tradiderunt animas ipsorum Deo primùm, & nos secundùm voluntatem Dei, 5
Exhortati sumus Titum, ut perficiat pro vobis gratiam ejus, quemadmodum cœpit. 6
Quia abundâstis in omni fide, in sermone, in intelligentia, ut solliciti sitis in omnibus prout diligitis nos, ut abundetis in hac gratia ejus. 7
Et non ex necessitate loquor vobis, quia sunt qui solliciti sunt pro hoc, ut manifesta fiat dilectio vestra. 8
Scitis gratiam ejus in Domino nostro Jesu Christo, qui propter vos inopem fecit seipsum, quum dives esset, ut vos divites essetis per inopiam ejus. 9
Et in hoc consilium do vobis quod prodest vobis, quia antequam faceretis, voluistis. 10
Et nunc fecistis, & perfecistis, quia velle, affectare & efficere, ex acquisitione. 11

Si enim *promptitudo animi præsto adsit*, secundùm id quod habet *quis*, *benè acceptus*, non
12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ
secundùm id quod non habet. Non enim ut aliis remissio, vobis autem tribulatio: sed
13 καθὸ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ'
ex æqualitate, In *hoc nunc* tempore vestra abundantia *in* illorum *defectum*,
14 ἐξ ἰσότητος, Ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,
ut & illorum abundantia *fiat in vestrum defectum*: ut fiat æquali-
ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσό-
tas: Sicut scriptum est; Qui multum, non abundavit: & qui modicum,
15 της· Καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον,
non minoravit. *Gratia* autem Deo *danti illud idem studium* pro
16 οὐκ ἠλαττόνησε. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ
vobis in corde Titi: Quoniam quidem exhortationem *excepit*: *studiosior*
17 ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος
verò existens, *ultroneus* exiit ad vos. *Simul* misimus *autem* cum illo
18 δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ
fratrem, cujus laus in Evangelio per omnes Ecclesias: Non
19 τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· Οὐ
solùm autem, sed & *suffragiis electus* est ab Ecclesiis, *comperegrinus noster cum*
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν σὺν
gratia hac administrata à nobis ad *ipsius* Domini gloriam, &
τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ
promptitudinem animi vestri. Devitantes hoc, ne quis nos vituperet in exube-
20 προθυμίαν ὑμῶν. Στελλόμενοι τοῦτο, μήτις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρό-
rantia hac *ministrata* à nobis. *Præcogitantes* pulchra non solùm coram
21 τητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν. Προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
Domino, sed etiam coram hominibus. *Simul* misimus autem illis fratrem
22 Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
nostrum, quem probavimus in multis sæpe *studiosum existentem*, nunc autem
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ
multo *studiosiorem*, confidentiâ multâ *quæ* in vos: Sive pro Tito, so-
23 πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς· Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοι-

cius meus & in vos *cooperator*: sive fratres nostri, Apostoli Ecclesiarum
νωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν,
gloria Christi. Ergò ostensionem charitatis vestræ, & nostræ *gloriationis* de
δόξα Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ 24
vobis, in illos ostendite, *&* in faciem Ecclesiarum.
ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

CAP. IX. Θ'.

De *quidem enim* ministerio in Sanctos, ex abundanti mihi est scribere
Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν 1
vobis. Scio enim promptum animum vestrum, *quem* de vobis glorior *Macedonibus*,
ὑμῖν. Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, 2
Quòd Achaia parata est à *superiori* anno: & *ex vobis* æmulatio provocavit
Ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε
plurimos. Misi autem, fratres, ut ne *gloria nostra* de
τοὺς πλείονας. Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ 3
vobis, *inanis fiat* in parte hac: ut, (quemadmodùm dixi,) parati
ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, (καθὼς ἔλεγον,) παρεσκευασμένοι
sitis: Ne *fortè si* venerint *cum me* Macedones, & invenerint vos impa-
ἦτε· Μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα- 4
ratos, erubescamus nos, (ut non dicamus vos,) in substantia
σκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς,) ἐν τῇ ὑποστάσει
hac *gloriationis*. Necessarium ergò existimavi rogare fra-
ταύτῃ τῆς καυχήσεως. Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελ- 5
tres, ut *præeant* ad vos, & præparent *præannuntiatam*
φοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην
benedictionem *vestram*, hanc paratam esse, sic quasi benedictionem, & non *sicut*
εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ
exactionem.
πλεονεξίαν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Si enim adsit voluntas, juxta id quod habet 12
planè accepta est, non juxta id quod non ha-
bet. Non quidem ut aliis fiat relaxatio, 13
vobis autem angustia: Sed in æquabilitate 14
sitis hoc tempore, ut copia vestra adsit eo-
rum inopiæ: ut & illorum abundantia vestræ
adsit penuriæ, ut fiat æquabilitas. Sicut scri- 15
ptum est, Qui multum sustulit, nihil super-
fuit ei; & qui parum tulit, huic nihil defuit.
Gratia autem Deo qui indidit hanc diligen- 16
tiam in cor Titi pro vobis. Exhortationem 17
enim nostram suscepit; & quia admodum
illi curæ fuit, suâpte sponte prodiit ad vos.
Misimus autem unà cum eo fratrem illum no- 18
strum, cujus laus est in Evangelio per omnes
ecclesias. Usque adeò ut deligendo dele- 19
ctus sit ab ecclesiis, ut prodiret nobiscum
cum hac gratia quæ administratur à nobis ad
gloriam Dei ipsius, & ad nostram consola- 20
tionem. Cæterùm hoc veremur, ne quis
nobis imponat nævum in hac dignitate quæ
administratur à nobis. Namque curam ge- 21
rimus rerum bonarum, non coram Deo tan-
tùm, sed etiam coram hominibus. Misimus 22
porrò unà cum eis & fratrem illum nostrum,
quem semper experti sumus in multis esse
diligentem, nunc verò longè diligentiorem
ob multam fiduciam erga vos. Sive igitur 23
Titus *consideretur*, meus est socius & adju-
tor in re vestra: sive alii fratres nostri, Apo-
stoli sunt ecclesiarum gloriæ Christi. Itaque 24
specimen charitatis vestræ, & nostræ de vo-
bis gloriationis, in ipsos ostendite in con-
spectu omnium ecclesiarum.

CAP. IX.

Medio jejunio. 15.

Porrò de subministratione Sanctorum, su- 1
perfluum egero si scribam vobis. Siquidem 2
novi promptitudinem voluntatis vestræ, &
ideò gloriatus sum de vobis apud Macedo-
nes. Quoniam Achaia parata est ab anno
superiore, & æmulatio vestri plurimos exci-
tavit. Misi autem fratres, ne inanis redda- 3
tur gloriatio quá gloriati sumus de vobis in
hoc negotio, ut, quemadmodum dixi, sitis
parati. Ne fortè veniant mecum Macedo- 4
nes, & inveniant vos imparatos, & nos pu-
dore suffundamur, ne dicamus vos pudore
suffusum iri, in gloriatione illa quâ gloriati
sumus. Quapropter mihi curæ fuit rogare 5
hos fratres meos, ut, priusquàm ego, veniant
ad vos, & præparent benedictionem illam
quam dudum acquievistis ut esset parata: sic
tamen tanquam benedictio, non tanquam
avaritia.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወእመሰ : ፈቂድ:ሀሎ : ይትሜዘገን : በዘ : ይትከሀሉ::= ወዘአኮ : ከመ : ባዕድ :
13 ያዐርፍ : ኪያክሙ : ናጠውቅ : ዳእሙ : ዕሩየ : በዝ : ዓለም : እስመ : ተረፈ : ዘእሆ
14 ሙ : ውስተ : ንትጋ: እልክቱ : ይከውን::= ወተረፈ : ዘእሆሙ : ውስተ : ንትጋ : ዘእሆ
15 ሙ : ይሄሉ : ከመ : ይኩን : ዕሩየ : በኵሉ::= እስመ : ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ : ዘአ
16 ብዝኀኒአ : ኢያትረፈ : ወዘኒ : አውሐደ : ኢያኅጸጸ:= እኩት : እግዚአብሔር : ዘ
17 ወሀበነ : ለነሂ : ንጽሀቅ : በእንቲአክሙ:: በከመ : ይቤ : ቲቶ::= እስመ : ያእ
ኰተክሙ : ወተወከፈ : ለክሙ : ስእለትክሙ : ወአስተፋጠነ : ይምጻእ : ኀቤክሙ :
ጕጕዐ::==

Et si velle adfuerit, remunerabitur pro eo quod possibile est. Et non ut alii 12
requiescente vos opprimam, sed ut æqualitas sit in hoc mundo, quia super- 13
fluitas ipsorum in inopiam istorum erit: Et abundantia ipsorum, in inopi- 14
am ipsorum erit, ut fiat æqualitas in omnibus: Quia sic dicit Scriptura, 15
Qui multiplicavit, non abundabat: & qui minuit, non minorabat. Gratia 16
Deo, qui dedit nobis ut soliciti simus pro vobis, sicut dicet Titus. Quia 17
gratias agit vobis, & recepit pro vobis exhortationem vestram, & festinat
venire ad vos promptè.

Versio VULGATA LATINA.

12 Si enim voluntas prompta est, secundùm id quod habet, accepta est, non secun-
13 dùm id quod non habet. Non enim ut aliis sit remissio, vobis autem tribulatio,
14 sed ex æqualitate. In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam sup-
pleat: ut & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, ut fiat æquali-
15 tas, sicut scriptum est; Qui multum, non abundavit: & qui modicum, non mi-
16 noravit. Gratias autem Deo, qui dedit eandem solicitudinem pro vobis in corde
17 Titi, Quoniam exhortationem quidem suscepit: sed cùm solicitior esset, suâ vo-
18 luntate profectus est ad vos. Misimus etiam cum illo fratrem, cujus laus est in
19 Evangelio per omnes Ecclesias: Non solùm autem, sed & ordinatus est ab Eccle-
siis comes peregrinationis nostræ, in hanc gratiam, quæ ministratur à nobis ad
20 Domini gloriam, & destinatam voluntatem nostram: Devitantes hoc, ne quis
21 nos vituperet in hac plenitudine, quæ ministratur à nobis. Providemus enim
22 bona non solùm coram Deo, sed etiam coram hominibus. Misimus autem cum
illis & fratrem nostrum, quem probavimus in multis sæpè solicitum esse: nunc
autem multò solicitiorem, confidentiâ multâ in vos, Sive pro Tito, qui est socius 23
meus, & in vos adjutor, sive fratres nostri, Apostoli Ecclesiarum, gloria Christi.
Ostensionem ergò, quæ est charitatis vestræ, & nostræ gloriæ pro vobis, in illos 24
ostendite in faciem Ecclesiarum.

CAP. IX.

NAm de ministerio, quod fit in Sanctos, ex abundanti est mihi scribere vobis. 1
Scio enim promptum animum vestrum: pro quo de vobis glorior apud Mace- 2
dones. Quoniam & Achaia parata est ab anno præterito, & vestra æmulatio
provocavit plurimos. Misi autem fratres: ut ne quod gloriamur de vobis, eva- 3
cuetur in hac parte, ut (quemadmodùm dixi) parati sitis: Ne cùm venerint Ma- 4
cedones mecum, & invenerint vos imparatos, erubescamus nos (ut non dicamus
vos) in hac substantia. Necessarium ergò existimavi rogare fratres, ut præve- 5
niant ad vos, & præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse, sic quasi
benedictionem, non tanquam avaritiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * لان النشاط ان كان مسوما • فبمقدار ما يكون للانسان يصير قبوله حسنا • لا بمقدار ما
13 ليس فيه * وما نشير بهذا لتحصل لآخرين راحة ولكم حرجا * لكن على ما توجبه المساواة في
14 هذا الوقت الآن • ان تكون فضلتكم لعوز اوليك • ولتصير فضلة اوليك لعوزكم
15 ايضا • لتصير المساواة متعادلة * كما هو مكتوب ان الذي جمع كثيرا لم يفضل عنه • والذي
جمع قليلا لم يعوز • تم • • قراءة الثلثا من الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة •
16 * والشكر لله الذي منح هذا الحرص في قلب تيطوس من اجلكم * لانه قبل السوال
17 واذ كان جزيل الحرص خرج باختياره اليكم * وقد ارسلنا معه الاخ الذي مدحته في الانجيل
18 في الكنايس كلها * وليس هذا فقط • بل وسامته الكنايس ان يسافر معنا مع هذا الاحسان
19 الذي نخدمه لمجد الرب نفسه ونظير نشاطنا * وتجنبنا هذا الامر ليلا يعيبنا احد في تدبير
20 جسامة هذه العطية التي نخدمها * لانا نسبق فنفطن فطنات صالحة • لا امام الرب فقط •
21 بل وامام الناس * وارسلنا معهم اخانا الذي اختبرناه في اشياء كثيرة • فوجدناه حريصا •
22 وهو الان اوفر حرصا لثقته الجزيلة بكم * فاما عن تيطوس فهو شريكي ومؤازري فيكم •
23 واما عن اخوتي فهم رسل البيع ومجد المسيح * فاوضحوا الان فيهم اذا ايضاح محبتكم
24 ومفاخرتنا بكم في وجه الكنايس •
• الفصل التاسع •
1 * فاما عن خدمتكم للقديسين ففضلة عندي ان اكتب اليكم * لانني اعرف
2 نشاطكم الذي افتخر به عند المكدونيين بكم • ان اهل اخايا قد استعدوا منذ
3 عام اول • والغيرة الناشية منكم قد حرضت كثيرين * وارسلت الاخوة ليلا يتسكب
4 افتخارنا بكم في هذا الوجه • حتى كما قلت تكونوا مستعدين * ليلا يجي معي قوم
مكدونيون • فيجدونكم غير مستعدين • فنخجل نحن حتى لا اقول تخجلون انتم في
5 شخص الافتخار * واعتقدت انه ضروري ان اسل الاخوة • ان يسبقوا فيذهبوا اليكم
ويعدوا تسوية بركتكم هذه المقدم ذكرها • لتكون معدة هكذا كانها بركة لا
كانها استغنام •

Nam si promptitudo sit alacris, pro ratione eorum quæ quis habet, libens erit acceptio, non pro ratione eorum quæ non 12
potest. Nec tamen per hoc significamus, 13
ut alii quietem percipiant, vos autem
afflictionem: Sed prout æqualitas nunc 14
requirit pro præsenti tempore, ut abundantia vestra cedat in illorum inopiam, & ut fiat ipsorum abundantia ad inopiam vestram, ut fiat æqualitas justa:
Sicut scriptum est, Qui multum colle- 15
git, nihil ei superfuit: & qui parum collegit, nihil ei defuit. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ tertiæ post Pentecosten.

Gratia autem Deo qui tale studium 16
indidit in cor Titi pro vobis. Is enim 17
preces admisit, & cùm valde studiosus
esset, sua sponte ad vos exivit. Et mi- 18
simus eum cum fratre cujus laus est in
Evangelio per omnes Ecclesias. Nec id 19
solùm, sed etiam destinârunt eum Ecclesiæ ut nobiscum proficiscatur cum hac beneficentia cui ministramus ad gloriam ipsius Domini, & juxta promptitudinem
nostram. Hoc autem negotium vita- 20
vimus, nè quis nos vituperet in administratione amplitudinis hujus doni
cui ministramus. Præsentimus enim 21
sensus bonos non solùm coram Domino,
sed & coram hominibus. Porrò misi- 22
mus cum eis fratrem nostrum, quem multis in rebus experti sumus, ac studiosum reperimus: estque nunc multò studiosior, ob ingentem fiduciam suam
erga vos. Quod autem ad Titum, est 23
collega meus, ac portans mecum onus vestrum. Quod verò ad fratres meos, sunt legati Ecclesiarum, & gloria Christi.
Nunc igitur demonstrationem charitatis 24
vestræ, & nostræ de vobis gloriationis in eos monstrate in conspectu Ecclesiarum.

CAP. IX.

AT verò quod ad ministerium ve- 1
strum erga sanctos, supervacaneum est
apud me scribere vobis. Siquidem novi 2
promptitudinem vestram quam jacto de vobis apud Macedones, quòd scilicet Achaiæ cives parati jam sint ab anno superiore: & æmulatio ex vobis orta
diligentes reddidit multos. Hos autem 3
fratres misi, nè effundatur gloriatio nostra de vobis hac in parte: ut
(sicut dixi) parati sitis: Nè venientes 4
mecum homines Macedones, vos imparatos offendant, & pudefiamus nos (ut ne dicam pudefiatis vos) in per-
sona gloriationis. Et necessarium duxi 5
rogare hos fratres ut præirent ad vos, & accelerarent præparationem hujusce benedictionis vestræ superiùs memoratæ: ut sit parata sic, tanquam sit benedictio, non tanquam sit direptio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወፈነነ፡ምስሌሁ፡ለኀዊነ፡ዘንእድዎ፡ኵሉ፡አብያተ፡ክርስቲያናት፡በእንተ፡ትምህርቱ፡፡ ወ
19 ደ፡ሠዩም፡ውእቱ፡ለቤተ፡ክርስቲያን፡ወኀቡረ፡ምስሌነ፡በዛቲ፡ጸጋ፡እስመ፡ተልእክነ፡ለሰብ
20 ሐተ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ንትፈሣሕ፡፡ ወተዐቀብዎ፡ለዝንቱ፡ከመ፡ኢታነውርዋ፡
21 ለመልእክትክሙ፡፡ ወሠናየ፡ሐልዩ፡ለቅድመ፡እግዚአብሔር፡፡ ወፈነውነ፡ኀቤክ
ሙ፡ለኀዊነ፡ዘአመከርናሁ፡ለብዙኅ፡ከመ፡ጽሁቅ፡ውእቱ፡በኵሉ፡ወይእዜኒ፡ፈድፋደ፡ጽህ
22 ቀ፡በእንቲአክሙ፡እስመ፡ብዙኀ፡ያፈቅረክሙ፡፡ ወእመኒ፡በእንተ፡ቲቶ፡ሴታፌየ፡ዘነኀ
23 ብር፡ምስሌሁ፡ግብረ፡በእንተ፡ለኀዊነ፡ለሐዋርያት፡ዘቤተ፡ክርስቲያን፡ለስብሐተ፡እግዚአብ
24 ሔር፡፡ ወባሕቱ፡አርአያሃ፡ለተፋቅሮትክሙ፡ዝንቱ፡ውእቱ፡ዘቦቱ፡ንትሜካሕ፡ብክሙ፡
ንሕነኒ፡ወይእዜኒ፡ተራአዩ፡በበይናቲክሙ፡ለቅድመ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡፡
በበአተ፡ክረምት፡ምንባብ፡፡
1 ወበእንተሰ፡መልእክተ፡ቅዱሳን፡ብዙኀ፡ብየ፡ዘእጽሕፍ፡ለክሙ፡፡ እስመ፡ለእምርኩ፡ክ
2 ሙ፡ትጽህቁ፡ንእድኩክሙ፡በኀበ፡ሰብአ፡መቄዶንያ፡፡ እስመ፡ሰብአ፡አካይያ፡አስተዳለው፡
ለዓመ፡ዓም፡በመዓዛ፡ዚአክሙ፡መዐዛ፡ኵልክሙ፡፡ ወፈነውኩ፡ለኀዊነ፡ከመ፡ኢይኩ
3 ኑ፡ሐሰተ፡በኀቢሆሙ፡ዘንእድናክሙ፡ከመ፡ይርከቡክሙ፡ድልዋኒክሙ፡በከመ፡እቤሎሙ፡፡
4 ወእመበ፡ከመ፡መጽኡ፡ምስሌየ፡ሰብአ፡መቄዶንያ፡ወረከቡክሙ፡ዘኢንበለ፡ታስተዳልዉ፡ን
ትኃፈር፡ንሕነኒ፡ከመ፡ኢይበሉክሙ፡እስተትክሙ፡፡ አስተበቍዐክሙ፡ለኀዊነ፡ግበሩ፡
5 ለሰዶ፡ወአስተዳልዉ፡ለቅድመ፡ሰብእ፡ውእቱ፡በረከተክሙ፡ወለሥርዖ፡ዘነገርኩክሙ፡
ሰት፡ባቲ፡ድልዋን፡አንትሙ፡ወከመዝ፡ረሰይዋ፡ከመዝ፡በረከት፡ወአኮ፡ከመ
ዘ፡በግብር፡፡

Et misimus cum eo fratrem nostrum quem laudârunt omnes domus Chri- 18
stianorum, propter doctrinam ejus. Deinceps præpositus est ecclesiæ, & 19
consociatus est nobiscum in hac gratia, quia ministravimus pro
gloria Dei ut gaudeamus. Et cavete hoc, ut non maculetis ministerium 20
vestrum. Et bona cogitate coram Deo. Et misimus ad vos fratrem nostrum 21
quem probavimus per multa, quòd studiosus est in omnibus, & nunc magis 22
studiosus pro vobis, quia multùm diligit vos. Et si de Tito quæstio sit, socius 23
meus est quocum cooperamur, aut si de fratribus nostris res sit, Apostoli
sunt ecclesiæ, ad honorem Dei. Sed demonstratio charitatis vestræ hæc est, 24
quâ gloriamur de vobis nos etiam, & nunc demonstratis inter vos in conspectu ecclesiæ.

In introitu anni, lectio.

CAP. IX.

ET de ministerio Sanctorum multa habeo quæ scribam vobis. Quia novi 1
quòd soliciti eratis, laudavi vos apud Macedones, quia Achæi parati sunt 2
ex anno, & per odorem vestrum redolêrunt omnes illi. Et miserunt fratres 3
nostros, ne quis falsum judicaret apud eos id quo laudavimus vos, ut inveniant vos
paratos, sicut dicebam iis. Et si venerint mecum Macedones, & offenderint 4
vos imparatos, & pudefiamus nos, ne dicant vobis, Apostatizastis; Oro vos 5
fratres nostri, necessariò exhibete; & præparate in occursum hujus populi, benedictionem vestram, & disponite eam de qua loquutus sum, cui præparati estis, & sic exhibete eam tanquam benedictionem, & non tanquam coactè.

Hoc autem; Serens parcè, parcè & metet: & seminans in
6 Τοῦτο δέ, Ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ'
benedictionibus, in benedictionibus & metet. Unusquisque prout præoptat cor-
7 εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. Ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρ-
de, non ex tristitia aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus. Potens
8 δίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Δυνατὸς
autem Deus omnem gratiam abundare facere in vos: ut in omnibus semper omnem
δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum: (Sicut scriptum est;
9 αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· (Καθὼς γέγραπται,
Dispersit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in æternum. At
10 Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ
suppeditans semen seminanti, & panem ad escam suppeditet, & multiplicet
ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι, καὶ πληθύναι
sementem vestram, & augeat fructus genitos justitiæ vestræ:) In omni
11 τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) Ἐν παντὶ
ditati in omnem simplicitatem, quæ adoperatur per nos gratiarum actionem
πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν
Deo. Quoniam ministerium oblationis hujus non solùm est adsupplens
12 τῷ Θεῷ. Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα
inopias Sanctorum: sed etiam redundans per multas gratiarum actiones
τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων· ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν
Deo: (Per probationem ministerii hujus glorificantes Deum in
13 τῷ Θεῷ· (Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ
obedientia confessionis vestræ in Evangelium Christi, & simplicitate
τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι
communicationis in illos, & in omnes,) Et ipsorum obsecratione pro vobis,
14 τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς, καὶ εἰς πάντας,) Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν,
desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.
ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

Gratia autem Deo super inenarrabili ejus dono.
Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 15

Cap. X. ι'.

A. Ipse autem ego Paulus obsecro vos per lenitatem & epicikiam
Ι' Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας 1
Christi: qui secundùm faciem quidem humilis in vobis, absens autem confido in
τοῦ Χριστοῦ· ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ εἰς
vos. Rogo autem, ne præsens confidens eâ fiduciâ, quâ cogito
ὑμᾶς. Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι 2
audere in quosdam, existimantes nos tanquam secundùm carnem ambulantes.
τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.
In carne enim ambulantes, non secundùm carnem militamus: (Nam arma
Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· (Τὰ γὰρ ὅπλα 3
militiæ nostræ non carnalia, sed potentia Deo ad eversionem mu- 4
τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυ-
nitionum,) ratiocinationes evertentes, Et omnem sublimitatem elatam adversus
ρωμάτων,) λογισμοὺς καθαιροῦντες, Καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ 5
cognitionem Dei, & captivantes omnem intellectum in obedientiam Christi:
τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·
Et in parato habentes ulcisci omnem inobedientiam, cùm impleta fuerit vestra
Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν 6
obedientia. Quæ secundùm faciem aspicitis? Si quis confidit sibiipsi, Christi
ἡ ὑπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴτις πέποιθεν ἑαυτῷ, Χριστοῦ 7
esse, hoc cogitet iterùm à seipso, quia sicut ipse Christi, ita & nos
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
Christi.
Χριστοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

Hoc autem *dico*, Qui seminat cum parsimonia, etiam cum parsimonia metet: at qui seminat cùm benedictione, etiam cum benedictione metet. 6
Unusquisque prout ipsi in animo est, non tanquam ex tristitia, vel tanquam per vim: hilarem enim datorem diligit Dominus. 7
Facultas siquidem inest in manibus Dei omnem beneficentiam augendi in vos, ut in omnibus semper quod sufficit vobis habeatis, abunderisque in omni opere bono. 8
Sicut scriptum est, Dispersit, deditque pauperibus, & justitia ejus stat in seculum. 9
Cæterùm qui largitur semen seminanti, & panem in cibum, is largietur & multiplicabit sementem vestram, & nutriet fructus justitiæ vestræ. 10
Ut in omnibus ditemini in omnem simplicitatem, quæ per nos perficit gratiarum actionem Deo. 11
Quoniam functio ministerii hujus, non solùm defectum Sanctorum supplet, sed etiam excellit per multas gratiarum actiones Deo. 12
Nam propter probationem ministerii hujus Deum glorificamus, quòd subjecti sitis confessioni Evangelii Christi, & communicaveritis in simplicitate vestra cum eis, & cum omnibus. 13
Preces autem offerunt pro vobis cum multa charitate, propter multitudinem beneficentiæ Dei in vos. 14
Gratia autem Deo super dono ipsius inenarrabili. 15

CAP. X.

Dominicâ VI. Jejunii. 16.

EGo Paulus peto à vobis per lenitatem & mansuetudinem Christi, qui licèt coràm humilis sum apud vos, absens tamen confido de vobis. 1
Obsecro autem vos, ne quum venerim, urgear illâ fiduciâ quam habeo, ut audeam, ut animo agito, in illos homines qui putant nos quasi secundùm carnem incedere. 2
Quamvis enim in carne ambulemus, non tamen carnalibus rebus militamus. 3
Arma enim militiæ nostræ non sunt carnalia, sed virtus Dei, ac per eam subjugamus arces munitas, & demolimur cogitationes. 4
Omnemque elationem quæ se effert adversùs cognitionem Dei, & captivos ducimus omnes intellectus ad obedientiam Christi. 5
Ac parati sumus ad faciendam vindictam de iis qui non obediunt, quum impleta fuerit obedientia vestra. 6
Faciem intuemini? Si quis confidit de seipso quòd Christi sit, is sciat ex seipso, quòd quemadmodum ipse Christi est, ita & nos. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወዘሰ ፡ ጠዊዖ ፡ ይዘርእ ፡ ለዝንቱ ፡ ከማሁ ፡ ይጠውዖ ፡ ሉቱኒ ፡ ማእረር ፡ ወዘሰ ፡
7 በበረከት ፡ ይዘርእ ፡ በበረከት ፡ ያአርር ፡፡ ወኵሉ ፡ በከመ ፡ አደሞ ፡ በልቡ ፡ ይግበ
ር ፡ እስመ ፡ ኢኮነ ፡ በግብር ፡ ዳእሙ ፡ በፍሥሐ ፡ ለየሀቡ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ያፈቅር ፡
8 እግዚአብሔር ፡፡ ወይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ አፈድፊዶ ፡ ለክሙ ፡ እምኵሉ ፡
ሠናይቱ ፡ ከመ ፡ ያብዝኃ ፡ ለክሙ ፡ ኵሉ ፡ በረከቶ ፡ ለዝሉፈ ፡ ወታተርፍዎ ፡ ለኵ
9 ሉ ፡፡ ወትፈድፍዱ ፡ በምግባረ ፡ ሠናይ ፡፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘረወ ፡ ወወሀበ ፡
ለነዳይ ፡ ወጽድቁሂ ፡ ይነብር ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡

Et qui parce seminat, huic similiter parca erit messis: & qui in benedictione seminat, in benedictione metet. 6
Et quisque sicut complacuit sibi in corde suo, faciat: quia non est ex necessitate, sed hilare dent: quia hujusmodi datorem diligit Deus. 7
Et potens est Deus abundè dare vobis de tota benignitate ejus, ut multiplicet vobis omnem benedictionem ejus in perpetuum, & ut superfluitatem habeatis omnium, & abundetis in operibus bonis. 8
Sicut dicit Scriptura; Dispersit & dedit egeno, & justitia ejus manet in seculum seculorum. 9

Versio VULGATA LATINA.

6 Hoc autem dico; Qui parcè seminat, parcè & metet: & qui seminat in benedi-
7 ctionibus, de benedictionibus & metet. Unusquisque prout destinavit in corde
suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.
8 Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: ut in omnibus
9 semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, Sicut
scriptum est; Dispersit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in seculum seculi.
10 Qui autem administrat semen seminanti: & panem ad manducandum præstabit,
& multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum justitiæ vestræ:
11 Ut in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per
12 nos gratiarum actionem Deo. Quoniam ministerium hujus officii, non solùm sup-
plet ea quæ desunt Sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Do-
13 mino, Per probationem ministerii hujus, glorificantes Deum in obedientia con-
fessionis vestræ, in Evangelium Christi, & simplicitate communicationis in illos,
14 & in omnes, Et in ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter
eminentem gratiam Dei in vobis. Gratias Deo super inenarrabili dono ejus. 15

CAP. X.

Ipse autem ego Paulus obsecro vos, per mansuetudinem & modestiam Christi, 1
qui in facie quidem humilis sum inter vos, absens autem confido in vobis. Rogo 2
autem vos ne præsens audeam, per eam confidentiam quâ existimor audere, in
quosdam, qui arbitrantur nos tanquam secundùm carnem ambulemus. In carne 3
enim ambulantes, non secundùm carnem militamus. Nam arma militiæ nostræ 4
non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destru- 5
entes, Et omnem altitudinem extollentem se adversùs scientiam Dei, & in ca-
ptivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi, Et in promptu 6
habentes ulcisci omnem obedientiam, cùm impleta fuerit vestra obedientia. Quæ 7
secundùm faciem sunt, videte. Si quis confidit sibi Christi se esse, hoc cogitet ite-
rùm apud se: quia sicut ipse Christi est, ita & nos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 • الاحد الثامن عشر بعد العنصرة • *واذكر هذا • من يزرع بشح فسيحصد
7 ثوابا يسيرا • ومن يزرع ببركات فسيحصد ببركات جزاء متوافرا * كل احد كما قد سبق فاوى
8 في قلبه لا من حزن ولا من الزام • فان الله يحب المعطي البَاش * والله قادر ان يكثر لكم
9 كل نعمة واحسان • ليكون لكم في كل امر كافة القناعة دائما • وتفضلون في كل عمل صالح * كما
10 كتب بدد واعطى الفقراء وعدله يبقى الى الابد * والرازق الزارع زرعا وللماكل خبزا • يرزقكم
11 ويكثر زرعكم وينمي غلات عدلكم * مستغنيين في كل امر بكافة السخاء والسماحة • التي
تنشي فينا شكر الله • تم • قراءة الاربعا من الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة •
12 * لان افتعال هذه الخدمة ليس هو لاتمام معوزات القديسين فقط • بل وللزيادة في المثاني
13 وكثرة الشكر لله * وبتهذيب هذه الخدمة يمجدون الله على طاعة اعترافكم لبشارة المسيح •
14 وعلى سخاء شركتكم الواردة اليهم والى الكل * ويشكرون له في طلبتهم من اجلكم تائقين
15 اليكم من اجل نعمة الله المفرطة السابغة عليكم * ولله الشكر على موهبته التي لا يحد لها •

• الفصل العاشر •

1 * وانا بولص نفسي اسالكم بوداعة المسيح ودعته الذي انا بمحضر الوجه ذليل فيكم
2 وغائبا مدلا عليكم * اسالكم الا تحوجوني اذا حضرت ان اثق بالامل الذي افكر فيه
3 فاجترى على القوم الذين يحسبوننا كانا مستسيرين بما يخص البشر * فاننا وان كنا
4 سالكين بالبشر • فما نجند جندا مخصوصا بالبشر * لان اسلحة جنديتنا ليست بشرية
5 لكنها معتدة بالله على هدم الحصون * هادمين الافكار وكل علو يستعلي على معرفة الله
6 وسابيين كل فطنة ورؤية الى طاعة المسيح * ولنا استعداد ان ننتقم من كل معصية اذا كملت
7 طاعتكم * انما تبصرون الاشياء الظاهرة بمحضر الوجه •
• قراءة الخميس من الجمعة الثالثة عشر • اي احد وثق بذاته انه
للمسيح • فليفتكر في ذاته ايضا هذا • انه كما هو للمسيح كذلك نحن للمسيح • تم •

Dominicâ decimâ octavâ post Pentecosten.

Hoc autem moneo, Qui cum parsimonia 6
serit, exiguum præmium metet: qui verò
cum benedictionibus serit, metet in be-
nedictionibus mercedem exuberantem.
Quisque prout ante proposuit in corde 7
suo, non ex tristitia neque ex coactu:
Deus enim diligit hilarem datorem.
Potens est autem Deus multiplicare vo- 8
bis omnem gratiam & beneficium, ut
semper sit vobis in omni re animus
omnino contentus, & excellatis in omni
opere bono. Sicut scriptum est, Disper- 9
sit ac dedit pauperibus, & justitia ejus
manebit in seculum. Et qui suppe- 10
ditat serenti semen, & escæ panem,
suppeditet vobis, & multiplicet semen-
tem vestram, & augeat proventus ju-
stitiæ vestræ. Locupletati cunctis in 11
rebus, omni cum liberalitate atque lar-
gitate quæ producit in nobis gratiarum
actionem Deo. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ tertiæ decimæ post Pentecosten.

Nam effectus hujus ministerii non solùm 12
est ad supplendum necessitatibus san-
ctorum, sed etiam ad augendas laudes
& multiplicandas gratiarum actiones
Deo. Et per istius ministerii præpara- 13
tionem Deum glorificabunt de obedien-
tia qua profitemini Evangelium Christi,
deque liberalitate communionis vestræ
in se & in omnes pervenientis: Eique 14
gratias agent in precibus suis pro vobis,
expetentes vos propter eminentem Dei
gratiam in vos redundantem. Deo au- 15
tem gratiarum actio super inenarrabili
suo munere.

CAP. X.

Cæterùm ipse ego Paulus rogo vos 1
per mansuetudinem et lenitatem Christi,
ego inquam qui præsente facie humilis
sum inter vos, absens verò confidens
erga vos, Rogo vos ne me compellatis, 2
cùm adero, confidere animo quem me-
ditor, & audere in homines illos qui
nos æstimant quasi ambulantes in his
quæ propria sunt carnis. Nam licèt 3
incedamus in carne, non tamen pugna-
mus pugnam carni propriam. Arma si- 4
quidem militiæ nostræ non sunt carna-
lia, sed valida sunt per Deum ad sub-
vertendas arces: Evertentes cogita- 5
tiones, omnémque celsitudinem quæ ex-
tollitur adversùs cognitionem Dei: &
captivam ducentes omnem prudentiam
atque sententiã ad obedientiam Christi.
Et parati sumus vindicare omnem con- 6
tumaciam, cùm perfecta fuerit obedi-
entia vestra. Videtis quidem res pa- 7
tentes in præsentia faciei.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ tertiæ.

Quicunque apud semetipsum confidit se
esse Christi, hoc etiam apud semetipsum
cogitet, quòd quemadmodum ipse Christi
est, ita et nos Christi sumus. Hucusque.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእቱ ፡ ይሁብ ፡ ዘርአ ፡ ለዘራኢ ፡ ወእክለ ፡ ለሲሳይ ፡፡ ወይሁበክሙ ፡ ወያበዝኃ ፡ ለክሙ ፡
ዘርአክሙ ፡ ወያሰምር ፡ ለክሙ ፡ ማእረረ ፡ ጽድቅክሙ ፡፡ እንዘ ፡ ትብዕሉ ፡ በኵሉ ፡
ትፍሥሕት ፡ እንተ ፡ ትገብር ፡ ለክሙ ፡ አኰቴተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ እስመ ፡ ዛቲ ፡ መል
እክት ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ አኮ ፡ ለዝንቱ ፡ ባሕቲቱ ፡ ዘታሰልጥ ፡፡ እስመ ፡ ይፈጽም ፡ ሎሙ ፡
ተፅናሶሙ ፡ ለክዱን ፡ ዳዕደ ፡ ትፈደፍድ ፡ አኰቴተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በላዕሌሃ ፡ ቅዱሳኑ ፡፡
ወያአኵትዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በመከራሃ ፡ ለዛቲ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ እስመ ፡ ተአዘዝክ
ሙ ፡ ለመልእክቱ ፡ ክርስቶስ ፡ ወኅበርክሙ ፡ ተፈሣሕክሙ ፡ ወአስተወፃእክሙ ፡ ኵልክ
ሙ ፡፡ ወእሙንቱሂ ፡ ይጼልዩ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወይፈትዉ ፡ ይርአዩክሙ ፡ በእንተ ፡ ጸጋ ፡
እግዚአብሔር ፡ ዘላዕሌክሙ ፡፡ ወአኰቴት ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚ
አብሔር ፡ እንተ ፡ ትመጽእ ፡ አመ ፡ ሊሐዘብዋ ፡፡

በቴድሮስ ፡ ሰማዕት ፡ ምንባብ ፡፡

ወአስተበቍዐክሙ ፡ አኀዊነ ፡ አነ ፡ ጳውሎስ ፡ በየዋሀት ፡ ወበምሕረተ ፡ ክርስቶስ ፡ እ
ስመ ፡ ሶበ ፡ እሄሉ ፡ ኀቤክሙ ፡ መጠነ ፡ አነ ፡ በገጽሰ ፡ ወበኀበሰ ፡ ሊሀለውኩ ፡ እትፌ ፡ ባዕ
ሌክሙ ፡፡ ወበቍዑኒ ፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ ሊሀለውኩ ፡ እትአመን ፡ በተፋቅሮትክሙ ፡
ወአትኀበል ፡፡ ለንብዐ ፡፡ እስመቦ ፡ እለ ፡ ይትሐዘቡኒ ፡ ከመዘ ፡ በሕገ ፡ ሥጋ ፡ ነሐው
ር ፡፡ በሥጋነሰ ፡ ነሐውር ፡ ወአኮ ፡ በሕገ ፡ ዚአሁ ፡፡ ዘነሐውር ፡ ወዘንፀብእ ፡፡
እስመ ፡ ነዋየ ፡ ሐቅሉ ፡ ለዘፀብእነ ፡ ሊኮነ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ኃይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ
እቱ ፡ ዘይነሥት ፡ አጽዋናተ ፡፡ ወያንሕል ፡ ኵሎ ፡ ሕሊናተ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምፈሪሀ ፡ እ
ግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ይፄወው ፡ ኵሉ ፡ ልበ ፡ ወይግነይ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ወድልው ፡ ውእ
ቱ ፡ ይትበቀሎ ፡ ላዘ ፡ ሊይገርር ፡ ወአመ ፡ ፈጸምክሙ ፡ እንትሙኒ ፡ ትእዛዘ ፡፡ ዘመ
ንገለ ፡ ገጽ ፡ ርእዩ ፡ ወዘሂ ፡ ተአምነ ፡ በክርስቶስ ፡ ከማዝ ፡ ለየሐሊ ፡ ለሊሁ ፡ እስመ ፡ በ
ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ከማሁ ፡ ንሕነኒ ፡፡

Et ipse dat semen ad seminandum, & panem in escam, & dabit vobis, & mul- 10
tiplicabit vobis semen vestrum, & jucunda erit vobis messis justitiæ vestræ:
Quum locupletes sitis in omni gaudio quod operatur in vobis gratiarum actionem 11
Deo. Quia hæc administratio hujus operis, non huic solummodò utilis est, quia 12
iis supplet inopiam eorum occultè, sed etiam abundat gratiarum actio Deo, per
eam, in Sanctis ejus. Et gratias agunt Deo in experientia hujus fidei vestræ, 13
quia subditi estis ministerio Christi, & consociati estis, & congratulati estis, &
expendistis omnes vos. Et illi orant pro vobis, & desiderant videre vos propter 14
gratiam Dei quæ supra vos est. Et gratiæ Deo propter gratiam Dei quæ ventura 15
est quando non opinati fuerint.

CAP. X.

Pro Theodoro Martyre, lectio.

Et precor vos fratres nostri, ego Paulus in mansuetudine & in misericordia 1
Christi, quia quum præsens sim apud vos, quantuluscunque ego sum in facie, tamen
quum absim, confido in vobis. Et obsecro, quia absens confido in dilectione ve- 2
stra, & ausus sum strenuus esse, quia sunt qui cogitant, quasi secundùm legem carnis
incederemus. In carne nostra incedimus, sed non secundùm legem ejus incedimus 3
& pugnamus. Quia arma hujus militiæ nostræ non sunt secundùm legem carnis, 4
virtus Dei est quæ destruit munitiones. Et prosternit omnes cogitationes quæ majo- 5
res sunt quàm timor Dei, ut in captivitatem redigat omnem intellectum, & ut sub- 6
jiciatur Christo, Et paratus est sumere vindictam de eo qui non obedit, quum
impleveritis vos mandatum. Quæ secundùm faciem sunt aspicite, & qui confi- 7
dit in Christo, sic consideret seipsum: quia sicut Christus fuit, sic nos sumus.

Sique enim & amplius aliquid glorier de auctoritate nostra, quam
8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς
dedit Dominus nobis in ædificationem, & non in eversionem vestram, non pudefiam:
ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·
Ut non videar tanquam terrere vos per epistolas. (Quoniam
9 Ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. (Ὅτι
10 quidem epistolæ, inquit, graves & fortes: at præsentia corporis
αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραὶ, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος
infirma, & sermo nihil factus.) Hoc cogitet talis, quia
11 ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.) Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι
quales sumus verbo per epistolas absentes, tales & præsentes opere.
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
Non enim audemus inserere aut conferre nosipsos quibusdam, seipsos com-
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι, τῶν ἑαυτοὺς συν-
mendantibus: sed ipsi in seipsis semetipsos metientes, & conferentes seipsos
ιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
semetipsis, non intelligunt. Nos autem non in immensurata gloriabimur, sed
13 ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
secundùm mensuram regulæ, quam partitus est nobis Deus, mensuram pertigisse usque
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι
& vos. Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nosipsos.
14 καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς.
Usque ad enim & vos pervenimus, in Evangelio Christi, Non in immensurata
15 Ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα
gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes, augescente fide
καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως
vestrâ, in vobis magnificari secundùm regulam nostram in abundantiam. In ulteriora
16 ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν. Εἰς τὰ ὑπερέκεινα
vestri evangelizare, non in aliena regula, in parata gloriari.
ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.
gloriatur, in Domino glorietur: Non enim seipsum commendans, ille est
17 Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι
18 probatus, sed quem Dominus commendat.
δόκιμος, ἀλλ᾽ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

CAP. XI. ια΄.

Utinam toleraretis meam paulisper insipientiam: sed & supportate me. Æmulor enim
1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ
2 vos Dei æmulatione: Despondi enim vos uni viro, virginem castam
ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι
3 Christo. Timeo autem ne fortè sicut serpens Evam seduxit in astutia
τῷ Χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ
sua, ita corrumpantur mentes vestræ, à simplicitate illa in Christum. Si
αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. Εἰ
4 quidem enim veniens alium Jesum prædicat quem non prædicavimus, aut Spiritum alium
μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον
accipitis quem non accepistis, aut evangelium aliud quod non recepistis, rectè
λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς
5 toleraveritis. Existimo enim nihilo inferiorem esse super valde Apostolis.
ἠνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.
6 Si verò & rudis sermone, sed non cognitione: sed in omni manifestati in omnibus in
Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς
7 vos. Aut peccatum feci, meipsum humilians, ut vos exaltemini, quoniam
ὑμᾶς. Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι
gratis Dei Evangelium evangelizaverim vobis?
δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17
18 [illegible]

Nam etsi aliquid amplius gloriatus fuero de potestate quam dedit mihi Dominus noster, non erubesco: quippe quam in vestri ædificationem dedit nobis, non autem in vestri destructionem. Verùm conniveo, ne existimer tanquam is qui perterrefaciendo perterrefaciam vos per epistolas meas. Quia sunt quidam qui dicunt, Epistolæ quidem graves sunt & validæ, adventus autem corporis infirmus, & sermo contemptus. Sed hoc cogitet qui sic dicit, quòd quales sumus in sermone epistolæ nostræ quum absumus, tales etiam sumus in opere præsentes. Non enim audemus æstimare aut conferre nosipsos cum iis qui seipsos gloriâ efferunt: sed quia isti semet sibi comparant, non intelligunt. Nos non gloriamur supra mensuram nostram, sed juxta mensuram termini quem distribuit nobis Deus, & ut pertingamus usque ad vos. Non enim quasi non pertingamus ad vos, extendimus nosipsos: nam usque ad vos pervenimus cum Evangelio Christi. Neque gloriamur præter mensuram nostram in labore alieno: sed est nobis spes, crescente fide vestrâ, nos in vobis magnificatum iri juxta mensuram nostram. Quin & ultra vos progrediemur evangelizando: non in mensura aliena, in his quæ parata sunt, gloriabimur. Qui autem gloriabitur, in Domino gloriabitur. Non enim qui seipsum laudibus effert, ille probatur, sed quem Dominus commendaverit.

CAP. XI.

Feria II. hebdomadis IV. jejunii. 17.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5
6 [illegible]
7 [illegible]

Utinam verò toleraretis me paulisper ut loquerer insipienter: sed & suffertis me quidem. Nam zelotypus sum erga vos zelo Dei. Despondi enim vos viro unico virginem castam quam offeram Christo. Vereor autem ne prout seduxit serpens Hevam fraude suâ, ita corrumpantur sensus vestri à simplicitate quæ est erga Christum. Nam si is qui venit ad vos, alium Jesum prædicasset vobis quem nos non prædicavimus, aut spiritum alium accepissetis quem non accepistis, aut aliud Evangelium quod non recepistis, pulchrè assensum præbuissetis. Arbitror enim nihil me minus præstitisse quàm Apostoli illi admodùm præstantes. Quamvis enim incultus sim sermone meo, non tamen scientiâ meâ: verùm in omnibus manifesti fuimus apud vos. An fortè culpam commisi quòd meipsum dejecerim ut vos exaltaremini? gratuitóque prædicarim vobis Evangelium Dei?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወእመኒ : ፈድፋደ : ዘተመካሕኩ : በእንተ : ሢመትክሙ : እንተ : ወሀበ : እግዚአብሔር :
9 ለተሐንጾ : ወአኮ : ለተነሥቶ : ሊይትኃፈር :=: ከመ : ኢይመስልክሙ : ከመዘ : አጉረምክ
10 ሙ : በመጻሕፍት ::=: እስመ : መጻሕፍቲ : ክቡዳት : ወጽኑዓት : ወሀልዎ : በሥጋሁ : ድኩ
11 ም : ወነቱ : ወነገሩኒ : ኅጹር ::=: ወባሕቱ : ዘንተ : ለእመሬ : በከመ : ቃልነ : በውስተ :
12 መጻሕፍት : ከማሁ : ምግባሪነኒ : እመ : ሀለውነ ::=: ወኢይትኃበል : ናጥብዕ : ለርእስ
ነ : ነሐሊ : ሰቢነ : ከመ : እለ : ይነእደ : ርእሶሙ : በዘ : አመከሩ : ወዐየኑ : ለሊሆሙ : ወ
13 ኢያእመሩ : ፍካሬሁ : ዘለሊሆሙ : ይነብቡ ::=: ወንሕነሰ : ኢንትሜካሕ : በዘ : አልቦ :
መጎ : ዘእንበለ : በመጠነ : ዘወሀበነ : እግዚአብሔር ::=:

Et si fuit amplius quo gloriatus sum, de potestate vestra, quam dedit Deus ad ædificationem & non ad destructionem, non pudefiam. Ut non videar velut quasi perterrefacerem vos per epistolas: Quia epistolæ, graves & validæ sunt, sed præsentia in corpore infirma est, & sermo brevis est. Verumtamen hoc sciatote, sicut sermo noster in epistolis fuit, sic erunt opera nostra quum aderimus. Et non ausus sum, ut promptos faceremus nosipsos, existimare nos sicut laudantes semetipsos: quia consilium dederunt, & explorârunt seipsos, & nesciunt interpretationem ejus quod ipsi loquuntur. Et nos non gloriabimur in eo quod non habet regulam, sed in mensura quam constituit nobis Deus,

Versio VULGATA LATINA.

8 Nam, & si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit
nobis Dominus in ædificationem, & non in destructionem vestram: non
9 erubescam. Ut autem non existimer tanquam terrere vos per epistolas:
10 Quoniam quidem epistolæ, inquiunt, graves sunt & fortes: præsentia au-
11 tem corporis infirma, & sermo contemptibilis: Hoc cogitet qui ejusmo-
di est, quia quales sumus verbo per epistolas absentes, tales & præsentes in
12 facto. Non enim audemus inserere, aut comparare nos quibusdam, qui se-
ipsos commendant: sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, & comparantes
13 nosmetipsos nobis. Nos autem non in immensum gloriabimur, sed secun-
dùm mensuram regulæ, quâ mensus est nobis Deus, mensuram pertingendi
14 usque ad vos. Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus
15 nos: usque ad vos enim pervenimus in Evangelio Christi. Non in immen-
sum gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes crescentis fidei
vestræ, in vobis magnificari secundùm regulam nostram in abundantiam,
16 Etiam in illa, quæ ultra vos sunt, evangelizare, non in aliena regula in
iis quæ præparata sunt gloriari. Qui autem gloriatur, in Domino glorie- 17
tur. Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus 18
commendat.

CAP. XI.

Utinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ, sed & supportate me. 1
Æmulor enim vos Dei æmulatione. Despondi enim vos uni viro virginem 2
castam exhibere Christo. Timeo autem, ne sicut serpens Hevam seduxit 3
astutiâ suâ, ita corrumpantur sensus vestri, & excidant à simplicitate, quæ
est in Christo. Nam si is qui venit, alium Christum prædicat, quem non 4
prædicavimus; aut alium spiritum accipitis, quem non accepistis; aut aliud
Evangelium, quod non recepistis: rectè pateremini. Existimo enim nihil me 5
minus fecisse à magnis Apostolis. Nam etsi imperitus sermone, sed non 6
scientiâ: in omnibus autem manifestati sumus vobis. Aut numquid pecca- 7
tum feci, me ipsum humilians, ut vos exaltemini? quoniam gratis Evange-
lium Dei evangelizavi vobis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وإني إن افتخرت كثيرا بسلطاننا الذي منحناه الرب لابنيانكم لا لنقضكم فلن أخجل *
9 * لئلا يظن بي ظان أني أفزعكم بالرسائل * 10 إذ بعضكم يقول أما رسائله فثقيلة وقوية * وأما
حضور جسده فضعيف وكلامه حقير * 11 فمثل هذا فليفكر هذا الافتكار أن كما نحن في رسائلنا
في غيبتنا بالقول. كذلك نحن في حضورنا بالفعل * 12 لأننا ما نتجاسر أن نقدر ذاتنا أو نقايس
أنفسنا بقوم من الذين يعظمون شأنهم. لكن أولئك يقدرون أنفسهم في ذاتهم ويقايسون
13 أنفسهم مع ذاتهم وما يفقهون * وأما نحن فما افتخرنا بأمور لا تقدير لها ولا إحصاء. بل كمقدار
14 قانون المقدار الذي قسمه الله لنا. أن نجيء حتى إليكم * لأننا لسنا كمن لم يبلغ إليكم نبسط
15 ذاتنا فوق قدرنا. لأننا حتى نجيء إليكم قد بلغنا ببشارة المسيح * ولسنا مفتخرين بأتعاب
غريبة في أصقاع لا نحصي بقدرها. لأننا مؤملون إذا نمت أمانتكم فيكم أنها تعظم كما يخص
16 مقدارنا وتدنو إلى زيادة كثيرة * فنبشر في تلك الأصقاع التي تجاوركم مسافتها. لا في
17 18 الأصقاع المسومة نفتخر بمقدار غريب * والمفتخر فليفتخر بالرب * لأن ليس من يحقق أمر
نفسه ذاك هو المهذب. بل الذي يحقق أمره الرب * الفصل الحادي عشر * قراءة
1 السبت الرابع والعشرين بعد العنصرة * ويا ليتكم تأنيتم على جهالتي مدة يسيرة
2 بل ليتكم احتملتموني * لأني أغار عليكم بغيرة الرب. لأني خطبتكم لرجل واحد لأمثلكم
3 للمسيح بتولا طاهرة * وأخشى لئلا كما خدع الثعبان حواء بمكره. هكذا تفسد فطنتكم
4 من قبل البساطة التي في أمانة المسيح * ولو أن الوارد إليكم يكرز بيسوع آخر لم نكرز به نحن
أو تأخذون روحا آخر لم تأخذوه أو تقبلون بشارة أخرى ما قبلتموها. لقد كان احتمال ذلك حسنا.
* قراءة الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة *
5 6 * وعلى حسب ظني أني لم ينقصني شيء من الرسل المعظمين جدا * ولئن
كنت في كلامي أميا. لكن لست في علمي أميا. بل في كل أمر وفي جميع أفعالنا قد
7 ظهرنا لكم * تم * أو لعلي عملت خطية إذا وضعت نفسي لترتفعوا أنتم * أو لأني
بشرتكم ببشارة الله مجانا *

Et quidem si multùm glorier de potestate 8
nostra quam dedit nobis Dominus ad ædificationem vestram, non ad destructionem vestram, non erubescam. Ne quis 9
arbitretur quòd perterrefaciam vos per epistolas, (Quum nonnulli vestrûm di- 10
cant; Epistolæ quidem ejus graves sunt ac validæ, at verò præsentia corporis ejus, debilis, & sermo ejus contemptus.)
Qui hujusmodi est, hanc cogitationem 11
cogitet, quòd quales sumus per epistolas nostras, dum absumus, sermone; tales sumus, dum adsumus, facto. Non enim 12
audemus metiri nos aut conferre nosipsos cum quibusdam ex iis qui propriam famam magnificant, verùm illi sese metiuntur seipsis, seseque cum seipsis comparant, nec intelligunt. Nos autem non 13
gloriati sumus de rebus mensura numeróque carentibus, sed juxta mensuram canonis mensuræ quam dispertitus est nobis Deus, ut veniremus ad vos usque.
Non enim quasi non pervenerimus ad 14
vos, extendimus nosipsos supra mensuram nostram: quia ut veniremus ad vos, jam pervenimus per Evangelium Christi. Neque gloriamur de laboribus 15
alienis, in locis quorum mensura sit innumerabilis: quia speramus quòd crescens fides vestra in vobis, magnificabitur pro ratione mensuræ nostræ, & angescet ad multum incrementum. Et an- 16
nuntiabimus in regionibus illis quarum distantia vos prætergreditur: non in regionibus præparatis gloriamur in aliena mensura. Qui autem gloriatur, in 17
Domino glorietur. Non enim qui suipsius rem approbat, ille purus est: sed cu- 18
jus rem approbat Dominus.

C A P. X I.

Lectio sabbathi vigesimi quarti post Pentecosten.

Et ô utinam toleraretis insipientiam 1
meam aliquanto spatio: imò utinam sufferretis me. Ambio enim vos Domini 2
zelotypiâ, quia despondi vos uni viro, ut sisterem vos Christo virginem puram.
Et metuo ne quemadmodum serpens ille 3
decepit Evam dolo suo, ita corrumpantur mentes vestræ à conspectu simplicitatis quæ est in fide Christi. Et quidem si 4
is qui venit ad vos, alium prædicaret Jesum quem non prædicavimus nos: aut alium acciperetis spiritum, quem non accepistis: aut aliam susciperetis annuntiationem, quam non suscepistis: congrua sanè esset ejus rei tolerantia.

Lectio feriæ sextæ, post Pentecosten decimæ tertiæ.

Et secundùm opinionem meam, profectò 5
nihilo minor sum summis Apostolis. Et 6
quamvis sim in sermone meo plebeius, non tamen sum in scientia mea plebeius: verùm in omni re, & cunctis in operibus nostris manifestati sumus vobis.
Hucusque. *An verò commisi peccatum* 7
cùm meipsum demisi ut vos efferremini? an quia gratis annuntiavi vobis evangelium Dei;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ዕቅመክሙ ፡ እኮ ፡ ከመ ፡ ትብጽሑ ፡ ውስተ ፡ ትምህርተ ፡ ክርስቶስ ፡፡
...ሊንትሜካሕ ፡ በዘ ፡ ሊይረትዕ ፡ በጻማ ፡ ባዕድ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ንሴፎ ፡ ትብዛኅ ፡
...ወትዕበይ ፡ በላዕሌክሙ ፡ በከመ ፡ በሕገ ፡ ሥርዓትክሙ ፡፡ ወፈድፋደሰ ፡
...፡፡ ተመክሖ ፡ በዘ ፡ ይረትዕ ፡ በዘ ፡ ድልው ፡፡ ወዘሰ ፡ ይትሜካሕ ፡ በእግዚ
...ለይትመካሕ ፡፡ ወአኮ ፡ ይእሙ ፡ ዘርእሶ ፡ ነአደ ፡ ኅሩየ ፡ ይከውን ፡ አኮኑ ፡
...እግዚአብሔር ፡ ነአደ ፡ ከሙ ፡፡

CAP. XI.

ወርቱዕሰ ፡ ትትዐገሡኒ ፡ ሕቀ ፡ ለእበድየ ፡ ወእሙኒ ፡ ተዐገሥክሙኒ ፡፡
...፡ እቀንእ ፡ ለክሙ ፡ ቅንአተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወናሁ ፡ ሠራዕኩ ፡ ለብእሲ ፡ ይንበ
...፡ በብእሲቱ ፡ ወያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ እምዝሙት ፡ ለክርስቶስ ፡፡

ብቀበላ ፡ ጾም ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡፡

...ባሕቱ ፡ እፈርሀክሙ ፡ ዮጊ ፡ ከመ ፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ አስሐታ ፡ ለሔዋ ፡ በኮሕሎታ ፡ እ
...፡ ለእመ ፡ ይማስን ፡ ልብክሙ ፡ እምየዋህነ ፡ ወንጽሑ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ሶበሁበ ፡
...፡ ለየሱስ ፡ ዘይመጽእ ፡ ዘይሰብኩ ፡ ወኢሰበክነ ፡ ለክሙ ፡፡ ወእሙኒበ ፡ ካልእ ፡ መንፈ
...፡ ዘትነሥኡ ፡ ዘኢነሣእክሙ ፡ ወእሙኒ ፡ ካልኤ ፡ ትምህርተ ፡ ዘኢተመሀርክሙ ፡ ርቱዐ ፡
...፡፡ ወባሕቱ ፡ እትሐዘብ ፡ አልቦ ፡ ዘአኅጸጽኩክሙ ፡ እምዘ ፡ ባዕድ ፡ ሐዋር
...፡፡ ወእሙኒ ፡ አብድ ፡ አነ ፡ በቃልየ ፡ አኮኬ ፡ በልብየ ፡ ወባሕቱ ፡ በኵሉ ፡ እክሠ
...፡ ለክሙ ፡፡ ወሚመ ፡ አበስኩኑ ፡ እንጋ ፡ ዘአሕመምኩ ፡ ርእስየ ፡ በኵሉ ፡ ከመ ፡ አን
...፡ ትትለዐሉ ፡፡ እስመ ፡ በከንቱ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ትምህርተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

Et reliquistis ordinem vestrum, non quasi perveniretis in doctrinam Christi. Et 14
nos non gloriabimur in eo quod non convenit, videlicet in labore alterius, sed 15
speramus, ut crescat fides vestra, & ut magnificetur super vos, secundùm regulam constitutionis vestræ, Et præcipuè eam, quæ docuit vos, gloriari in eo quod 16
convenit, in eo quod præparatum est. Et qui gloriatur, in Domino glorietur. 17
Non tamen qui seipsum laudat, probatus erit: nonne is quem Deus laudavit? 18

C A P. X I.

Et oportet ut sustineatis paululùm stultitiam meam, sed etiam sustinuistis me. 1
Quia ambio vos zelotypiâ Dei, & ecce statui virum, ut maneat cum uxore ejus, 2
& mundum faciat seipsum à scortatione, Christo.

In adventu jejunii, ubi legitur.

Sed metuo vos quidem, ne fortè sicut serpens seduxit Hevam astutiâ suâ, ita corrum- 3
pat intellectum vestrum, à mansuetudine & puritate Christi. Si esset alius Jesus 4
venturus quem prædicant, & non prædicavimus vobis; & si esset alius Spiritus quem acciperetis, quem non accepistis; & si alia doctrina, quam non didicistis, rectè expectetis. Sed existimo quod nihil est quo minui vos magis quàm cæteri 5
Apostoli. Et si stultus sum in sermone meo, non tamen in intellectu meo: sed in 6
omnibus apertus sum vobis. Num peccavi igitur, quia afflixi meipsum in 7
omnibus, ut vos attolleremini: quia gratis docui vos doctrinam Dei?

8 Alias Ecclesias expoliavi, accipiens stipendium, ad vestrum ministerium: Et *præsens*
9 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· Καὶ παρὼν
apud vos, & *egens*, *non obstrepui cuiquam*: nam *inopiam meam* suppleverunt
πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν
fratres *venientes* à Macedonia: & in *omni insumptuosum* vobis *meipsum* servavi,
οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα,
& servabo. Est veritas Christi in me, quoniam gloriatio hæc non *obstruabitur*
10 καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται
in me in regionibus Achaiæ. *Propter quid?* quia non diligo vos? Deus
11 εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς
scit. Quod autem facio, & faciam, ut amputem occasionem *volentium*
12 οἶδεν. Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων
occasionem: ut in quo gloriantur, inveniantur sicut & nos. Nam ejusmodi pseudo-
13 ἀφορμήν· ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδ-
apostoli, operarii *dolosi*, *transformati* in Apostolos Christi. Et non
14 απόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. Καὶ οὐ
mirum: ipse enim satanas *transformatur* in angelum lucis. Non
15 θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ
magnum ergò si & ministri ejus *transformantur* velut ministri justitiæ: quorum
μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν
finis erit secundùm opera ipsorum. Iterùm dico, (ne quis me putet insipientem
16 τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, (μή τις με δόξῃ ἄφρονα
esse: *si verò non*, *etiam ut* insipientem accipite me, ut modicum quid & ego glorier,)
εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσωμαι,)
Quod loquor, non loquor secundùm *Dominum*, sed quasi in insipientia, in hac
17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ
præsidentia gloriationis. Quoniam multi gloriantur secundùm carnem, & ego
18 τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ
gloriabor. Libenter enim sufferetis insipientes, *prudentes existentes*.
καυχήσομαι. Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.
enim, si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit,
γὰρ, εἴτις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴτις κατεσθίει, εἴτις λαμβάνει,
extollitur, si quis vos in faciem cædit. Secundùm *contumeliam* dico:
ἐπαίρεται, εἴτις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. Κατὰ ἀτιμίαν λέγω,
quòd nos infirmi fuerimus: In quo *verò* quis audet, (in insipientia dico,)
ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω,)
& ego. Hebræi sunt, & ego: Israëlitæ sunt, & ego:
κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ·
brahæ sunt, & ego. Ministri Christi sunt, (*desipiens loquor*,)
βραάμ εἰσι, κἀγώ. Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, (παραφρονῶν λαλῶ,)
in laboribus *abundantiùs*, in plagis supra modum, in carceribus abundantiùs,
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,
in mortibus frequenter: A Judæis quinquiès quadragenas, *præter unam*,
ἐν θανάτοις πολλάκις· Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν
accepi: Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci,
ἔλαβον· Τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα,
noctem diem in profundo *egi*: Itineribus sæpè: periculis
νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· Ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις
fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus,
ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν,
periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis
κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις
in falsis fratribus:
ἐν ψευδαδέλφοις·

Tolerastis / Ἀνέχεσθε / si quis / ἥτις / quod / ὡς / audeo / τολμῶ / semen / σπέρμα Α- / super ego / ὑπὲρ ἐγώ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

Porrò ecclesias alias exui, & accepi sumptus in vestri ministerium. Et quum venissem ad vos, neminem vestrûm oneravi: indigentiam enim meam suppleverunt fratres qui venerant à Macedonia: & in omnibus meipsum servavi ac servaturus sum, ut non sim vobis oneri. Est in me veritas Christi, quòd hæc gloriatio non abolebitur in me in regionibus Achaiæ. Quare? quia non diligo vos? Deus novit. Sed quod facio, idem & faciam, ut præcidam occasionem iis qui quærunt occasionem, ut in eo de quo gloriantur, reperiantur sicut & nos. Sunt enim isti pseudoapostoli, & operarii dolosi, & transformant seipsos in Apostolos Christi. Et in hoc nihil mirandum est. Si enim ipse Satanas transformatur in angelum lucis. Non est magnum negotium si & ministri ejus transformantur in ministros justitiæ, quorum finis erit juxta opera ipsorum.

In commemorationem Pauli. 18.

Iterum autem dico, Num putat aliquis de me quasi stultus sim? sin minùs, etiam ut stultum accipite me, ut & ego paulisper glorier. Quod loquor non secundùm Dominum nostrum loquor, sed quasi per insipientiam in hoc loco gloriationis. Quandoquidem multi gloriantur secundùm carnem, ego etiam gloriabor. Pacifici enim estis ad obtemperandum rationis expertibus, quum vos sitis sapientes. Et adhærescitis ei qui vos in servitutem adigit, & qui vos exedit, & qui accipit à vobis, & qui effert sese supra vos, & qui cædit vos in faciem vestram. Quasi cum contumelia dico. Ac si nos infirmi essemus, per amentiam dico, In quocunque audet aliquis, audeo & ego. Si Hebræi sunt, & ego quoque: sive sint Israelitæ, & ego: si sunt semen Abraham, & ego. Si ministri sunt Christi (per amentiam dico) illis præstantior sum: in labore plusquam illi, in verberibus plusquam illi, in vinculis plusquam illi, in mortibus pluries. A Judæis quinquies quadragenis plagis vapulavi uno minùs. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus, ter in naufragio fui die & nocte, in mari sine navigio fui. In itineribus plurimis, in periculo fluminum, in periculo sicariorum, in periculo ex cognatione mea, in periculo ex gentibus, in periculo fui in civitatibus, in periculo fui in solitudine, in periculo in mari, in periculo ex falsis fratribus:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወሚመ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንጋ ፡ ቀሰጥኩ ፡ ለሲሳይየ ፡ ከመ ፡ እትለአክሙ ፡ ወእሞኒ ፡ ሀለ
9 ውኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ኢተሠቀቀኩ ፡ ለንዋይክሙ ፡ እንዘ ፡ እፄነስ ፡፡ ወኀበዊ ፡ ሊያአክልኩ ፡ ስለ
ጡ ፡ ሊተ ፡ አኃዊነ ፡ በጺሖሙ ፡ እመቄዶንያ ፡ ወበኵሉ ፡ ተዐቀብኩ ፡ ኢያክብድ ፡ ላዕሌክ
10 ሙ ፡፡ አማን ፡ ሀሉ ፡ ክርስቶስ ፡ ምስሌየ ፡ እስመ ፡ ኢተዐጸወተኒ ፡ ዘቲ ፡ ፍሥሐየ ፡ ባደወ
11 ለ ፡ አካይያ ፡፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ እስመሁ ፡ እንጋ ፡ ኢያፈቅረክሙ ፡ እንከሰ ፡ እግዚአብሔ
12 ር ፡ ያአምር ፡፡ ዘኒ ፡ ገበርኩ ፡ ወዘኒ ፡ ኢገበርኩ ፡ ከመ ፡ እክልአሙ ፡ ምክንያቶሙ ፡ ለአ
13 ለ ፡ ይፈቅዱ ፡ ምክንያተ ፡፡ ከመ ፡ እሙንቱኒ ፡ ይትፈሥሑ ፡ ከማነ ፡፡ እስመ ፡ ሀለዉ ፡ ሐሰ
ዊያነ ፡ ገብርተ ፡ ዐመፃ ፡ እለ ፡ ይትሜየኑ ፡ ወይትሜሰሉ ፡ ሐዋርያተ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Num domum Christianorum igitur spoliavi in stipendium meum, ut ministrarem vobis? & quum essem apud vos non extorsi divitias vestras dum egerem. Et ubi non habui satis, suppleverunt me fratres nostri, venientes à Macedonia: & in omnibus custoditus fui, ne gravarem super vos. Verè fuit Christus mecum, quia non exclusum fuit à me hoc gaudium meum in regione Achaiæ. Propter quid? Num quia igitur non diligo vos amplius? Deus scit. Quod feci, & quod omisi: ut prohiberem occasionem eorum, qui desiderant occasionem, ut ipsi glorientur sicut nos. Quia sunt falsi servi iniquitatis, qui dolosè agunt, & similati sunt Apostoli Christi.

Versio VULGATA LATINA.

8 Alias Ecclesias expoliavi, accipiens stipendium ad ministerium vestrum.
9 Et cùm essem apud vos, & egerem; nulli onerosus fui: nam quod mihi de-
erat, suppleverunt fratres, qui venerunt à Macedonia: & in omnibus sine
10 onere me vobis servavi, & servabo. Est veritas Christi in me, quoniam
11 hæc gloriatio non infringetur in me in regionibus Achaiæ. Quarè? Quia
12 non diligo vos? Deus scit. Quod autem facio, & faciam: ut amputem oc-
casionem eorum, qui volunt occasionem, ut in quo gloriantur, inveniantur
13 sicut & nos. Nam ejusmodi pseudoapostoli, sunt operarii subdoli, transfi-
14 gurantes se in Apostolos Christi. Et non mirum: ipse enim satanas transfigurat se
15 in Angelum lucis. Non est ergò magnum, si ministri ejus transfigurentur velut mi-
16 nistri justitiæ: quorum finis erit secundùm opera ipsorum. Iterùm dico, (ne quis
me putet insipientem esse, alioquin velut insipientem accipite me, ut & ego mo-
17 dicum quid glorier,) Quod loquor, non loquor secundùm Deum, sed quasi
18 in insipientia, in hac substantia gloriæ. Quoniam multi gloriantur secun-
dùm carnem: & ego gloriabor. Libenter enim suffertis insipientes: cùm 19
sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis 20
devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit. Secundùm 21
ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet, (in
insipientia dico,) audeo & ego: Hebræi sunt, & ego: Israëlitæ sunt, & ego: Se- 22
men Abrahæ sunt, & ego: Ministri Christi sunt, (ut minùs sapiens dico,) 23
plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis supra
modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquiès, quadragenas, 24
unâ minùs, accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter 25
naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui, In itineribus 26
sæpè, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis
ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in ma-
ri, periculis in falsis fratribus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وسلبت بيعا اخر واخذت منها نفقة لخدمتكم * ولما حضرت عندكم واعوزت لم اثقل على
9 احدكم · لان اعوازي عمه الاخوه الواردون من مكدونية · وحفظت لكم نفسي في كل شي
10 عن ثقل واحفظها · وقد يوجد في حق الله · ان هذا الفخر لي ما يسد في اقاليم اخايا
11 ام لاي حال · الا اني لست احبكم · فقد علم الله ما كنت اعمله * وساعمله حتى
12 اقطع حجة المريدين حجة · ليوجدوا فيما يفتخرون به كما يوجد نحن * لان مثل هولاء هم رسل
13 كذبة فعلة غاشون · متمثلون برسل المسيح * وما ذلك مستغربا · لان الشيطان نفسه يتمثل
14 بملاك نور * فليس مستعظما ان كان خدامه يتمثلون بشكلهم كانهم خدام العدل · الذين
15 ستكون نهايتهم نظير اعمالهم * واقول ايضا لا يستعربني احدكم سفيها · فان لم يستعرفي
16 ذلك · فاقبلوني ولو مثل سفيه حتى افتخر انا ولو يسيرا * والقول الذي اقوله فليس اقوله
17 كحسب الرب · بل كانه سفاهة في شخص الفاخر هذا * واذ كثيرون يفتخرون افتخارا بحسب
18 الجسد افتخر وانا * لانكم اذ انتم عقلاء تحتملون بالتذاذ السفهاء * لانكم تحتملون من
19 يستعبدكم · من يستاكلكم · ومن ياخذ ما لكم · ومن يتعالى عليكم · ومن يضربكم على
20 وجوهكم * فعلى الهوان والتعريج اقول هذا كانما نحن قد ضعفنا ·
21 فصل لعيد هامتي الرسل بطرس وبولص ·
22 مهما اجترى عليه احد · بجهالة اقول اجترى وانا * اعبرانيون هم وانا كذلك · اسرائيليون
هم وانا · انسل ابراهيم هم وانا * اخدام المسيح هم · خارج حد التمييز اقول انا اعلى منهم
23 سانا · بالزيادة في الاتعاب كثيرا · بافراط الصبر في الجراحات جدا · بكثرة المقام في الحبوس
24 مرارا كثيرة حصلت في المنايا * خمس مرات ضربني اليهود اربعين جلدة الا واحدة * ضربت
25 بالعصي ثلث مرات · رجمت دفعة · غرقت في المركب ثلث مرات · بقيت في العمق يوما
26 وليلة * في اسفار الطرق · مرارا كثيرة حصلت في معاطب الانهار · في مصاعب اللصوص · في
معاطب من ذوي جنسي · في شدايد من الامم · في مصاعب في المدينة · في معاطب في
البر · في معاطب في البحر · في شدايد من الاخوة الكذبة ·

Et alias Ecclesias spoliavi, easque in 8
impensas accepi ad obsequium vestrum?
Cumque præsens essem apud vos, & ege- 9
rem, nulli vestrûm onerosus fui: quando-
quidem egestatem meam suppleverunt
fratres venientes è Macedonia. Et
omnibus in rebus meipsum servavi vobis
minimè onerosum, ac servabo. Et inve- 10
nitur in veritate Dei, quod ista gloriatio
nisi non occludetur in climatib⁹ Acha-
iæ. Quonam pacto? anne quia non di- 11
ligo vos? novit quidem Deus quod fa-
cio. Idémque faciam, ut amputem occa- 12
sionem cupienti occasionem: ut reperian-
tur in eo de quo gloriantur, quales nos
reperimur. Nam istiusmodi sunt Aposto- 13
li falsi, operarii dolosi, referentes speci-
em Apostolorum Christi. Neq; id mirum: 14
nam satanas ipse speciem induit Angeli
lucis. Non magnum est igitur si ministri 15
ejus immutent speciem suam, ac si mini-
stri sint justitiæ: quorum finis erit se-
cundùm opera eorum. Et rursùm dico; 16
Ne quis vestrûm me putet insipientem:
quòd si talis de me non habetur opinio,
igitur accipite me velut insipientem, ut
vel paululum ego glorier. Et quem dico 17
sermonem, non dico secundùm Dominum,
sed veluti per insipientiam, in hac perso-
na gloriationis. Cùmque multi glorien- 18
tur gloriatione ad carnem pertinente, glo-
riabor & ego: Quia vos cùm sitis pru- 19
dentes, cum jucunditate suffertis insipi-
entes. Suffertis enim eum qui vos in 20
servitutem redigit, qui vos devorare cu-
pit, qui rapit facultates vestras, qui se
super vos attollit, & qui vos cædit su-
per facies vestras. Per modum contume- 21
liæ & exprobrationis hoc dico, ac si
nos infirmati essemus.

Lectio in solennitate capitum Apostolorum Petri & Pauli.

In quocunque audet aliquis (per insipi-
entiam dico) audeo & ego. Num Hebræi 22
sunt? & ego itidem: num Israelitæ
sunt? & ego: num semen Abrahæ sunt?
& ego: Num ministri Christi sunt? 23
(extra terminum prudentiæ loquor)
sublimioris ego sum conditionis quàm
ipsi: in excessu in laboribus, abundè:
in eminentia patientiæ in plagis, vehe-
menter: in frequentia commorationis
in carceribus: vicibus multis in mor-
tibus me deprehendi: Quinque vici- 24
bus flagellârunt me Judæi quadragenis
plagis unâ minus. Fustibus cæsus fui 25
tribus vicibus: semel fui lapidatus:
tribus vicibus cum navi demersus: di-
em cum nocte sua mansi in profundo:
In itineribus viarum, crebris vicibus 26
me deprehendi in periculis fluminum, in
periculis latronum, in periculis à genti-
libus meis, in angustiis à Gentibus: in
periculis in civitate: in periculis in
deserto: in periculis in mari: in ærum-
nis à falsis fratribus:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ...ዝ፤ ፡ ለኮ፡ ለእንክሮ፡ እስመ፡ ለሊሁ ፡ ሰይጣን ፡ ይትሜሰል ፡ ከመ፡ መልአከ ፡ ብርሃን፡፡
15 ...ዝ፤ ፡ ኢኮነ ፡ ዐቢይ፡ እስመ፡ መላእክቲሁ፤ ከመ፡ መላእክተ፡ ጽድቅ፡ ይረስዩ ፡ ርእሶሙ፡
...ተሙ ፡ በከመ፡ ምግባሪሆሙ፡፡ ወካዕበ ፡ እብል፡ አልቦ ፡ ዘይረስየኒ ፡ ከመ፡ አብ
16 ...፡ ወለማእኮ፡ ከመ፡ አብድኒ ፡ ተወከፉኒ፡፡ከመ፡ እትፌሣሕ፡ ላነሂ፡ ሕቀ፡፡ ወዝኒ፡ ኢ
17 ...ዘመንገለ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእነግር ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡ አብድ፡ እዜንዎ ፡ በእንተ ፡ ዘቲ ፡ ት
18 ...ምክሕትነ፡፡ እስመ፡ ብዙኃን ፡ እለ፡ ይትሜክሑ፡ በሕገ፡ ዘሥጋ፡ አነሂ፡ እትሜካሕ፡፡
19 ...ለ ፡ ይሌድምክሙ ፡ አጽምኦቶሙ ፡ ለአብዳን፡ እስመ ፡ ጠቢባን፡ አንትሙ፡፡
20 ...ስመ፡ ትትዔገሥዎሙ፡ ለእለ ፡ ይትቀነይክሙ፡ ወለእለሂ ፡ ይሀይዱክሙ፡ ወለእለሂ ፡ ይትዐ
...፡ ወለእለሂ ፡ ይትዔበዩ ፡ ላዕሌክሙ፡ ወለዘሂ ፡ ይጸፍዕክሙ፡ ገጽክሙ፡፡ በእንተ፡
21 ...ተትሌለዩ፡ እብለክሙ፡ ለመ፡ ሕሙማነ ፡ ንሕነሂ ፡ ወእትኃበል፡ በእበድየ፡ እብል፡ አ
22 ...፡፡ እመኒ ፡ ዕብራዊያን ፡ እሙንቱ፡ አነሂ ፡ ከማሆሙ፡ ወእመኒ ፡ እስራኤል ፡ እሙንቱ፡
...፡ ከማሆሙ፡ እመኒ ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ እሙንቱ፡ አነሂ ፡ ከማሆሙ፡፡ እመኒ ፡ ላእ
23 ...ክርስቶስ ፡ እሙንቱ፡ አኮሁ፡ እዜንግዕ፡ ለርእስየ፡ በጻማሂ ፡ አፈድፈድኩ ፡ ወተሞቅሖ
...ድፈድኩ ፡ በተቀሥፎሂ ፡ አብዛኅኩ፡፡ ወለሞትኒ ፡ ዘልፈ ፡ እበጽሕ፡፡ ኃምስ ፡ ቀ
24 ...፡ አይሁድ፡ በበ ፡ አርብዓ፡ ዘእንበለ፡ አሐቲ፡፡ ሠለስ፡ ዘበጡኒ፡ በአብትር፡ ምዕረ፡
25 ...፡፡ ወባሕረ ፡ ተሰብረት፡ ሐመርየ፡፡ ቢትኩ ፡ ወወዐልኩ ፡ እፀብት፡ ውስተ ፡ ቀላ
26 ...ወበመንገድኒ ፡ ዘልፈ፡ እትመነደብ፡ ወተመንደብኩ፡ በገዳም፡ ወአመንደቡኒ፡ ፈያት፡
...ኒ ፡ አዝማድየ፡ አመንደቡኒ ፡ አሕዛብ፡ ተመንደብኩ፡ በሀገር ፡ ወተመንደብኩ፡ በሐ
...፡ ተመንደብኩ ፡ በባሕር ፡ አመንደቡኒ ፡ ቢጽ ፡ ሐሳውያን፡፡

Et hoc non est mirandum: quia ipse satanas assimilatur angelo lucis. Et hoc 14
non est magnum, quia ministri ejus sicut ministros justitiæ facient seipsos: & 15
finis eorum erit secundùm opera eorum. Et iterùm dico; Nemo sit qui constituat 16
me ut stultum, alioquin sicut stultum accipiat me, ut gaudeam ego etiam paululum.
Et hoc non secundùm Deum loquor, sed sicut stultus barbarè loquor de hac gloria- 17
tione nostra. Quia multi sunt qui gloriantur secundùm legem carnis: ego etiam 18
gloriabor. Si placeat vobis audire stultos: quia sapientes estis. Quia toleratis 19
eos qui in servitutem adigunt vos, & qui diripiunt vobis, & qui devorant 20
vos, & qui attollunt se supra vos, & qui vos in faciem cædunt. De con- 21
temptoribus dico vobis, quòd afflicti fuimus nos etiam, & ausus sum in
stultitia mea loqui ego etiam: Si ex Hebræis sunt, ego etiam sicut illi: & si
ex Israel sunt, ego etiam sicut illi: si ex semine Abrahæ sunt, ego etiam sicut 22
illi: Si ministri Christi sunt, nónne barbarè loquor de me ipso? in labore su-
peravi, & vinculis superavi, in vulneribus abundavi, & morti indesinenter 23
accedo? Quinquies flagellârunt me Judæi, unaquâque vice quadragenis
plagis exceptâ unâ. Ter verberârunt me cum virgis, semel obruerunt me cum 24
lapidibus, ter fracta est navis mea, pernoctavi & dies egi natans in abyssis. 25
In itineribus jugiter afflictus eram, & afflictus fui in solitudine, & afflixe-
runt me latrones, afflixerunt me cognati mei, afflixerunt me Gentes, affli- 26
ctus fui in civitate, & afflictus fui in agro, afflictus fui in mari, afflixe-
runt me fratres falsi:

In *fatigatione* & ærumna, in vigiliis *sæpe*, in fame & siti, in jejuniis
27 Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις
sæpe, in frigore & nuditate: Præter illa extrinsecùs instantia mea
28 πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· Χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου
per diem, solicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, & non infirmor?
29 ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ;
quis scandalizatur, & non ego uror? Si gloriari oportet, quæ infirmitatis
30 τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
meæ gloriabor. Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi scit, *ille existens* bene-
31 μου καυχήσομαι. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλο- ΙΑ'.
dictus in secula, quòd non mentior. In *Damasco* gentis præpositus Aretæ
32 γητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα
regis *præsidio tenebat* Damascenorum civitatem, *prehendere* me *volens*. Et per
33 τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων. Καὶ διὰ
fenestram in sporta demissus sum per murum: & effugi manus
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους· καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας
ejus.
αὐτοῦ.

CAP. XII. ιβ'.

Gloriari *sane* non *confert* *mihi*: veniam *enim* ad visiones & revelationes
1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις
Domini. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, (sive in corpore,
2 Κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι,
nescio: sive extra corpus, nescio: Deus scit:) raptum
οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) ἁρπαγέντα
hujusmodi usque ad tertium cœlum. Et scio hujusmodi hominem, (sive in
3 τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν
corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit:) Quoniam raptus est
4 σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) Ὅτι ἡρπάγη
in paradisum: & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.
εἰς τὸν παράδεισον· καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
Pro hujusmodi gloriabor: pro autem *meipso* *non* gloriabor, *si non* in
5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν
infirmitatibus meis. Si *enim* voluero gloriari, non ero insipiens: veri-
6 ταῖς ἀσθενείαις μου. Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλή-
tatem enim dicam: parco autem, ne quis in me existimet supra quod videt me,
θειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με,
aut audit aliquid ex me. Et *excellentiâ* revelationum *ut ne* *effe-*
7 ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν (α) ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραί-
rer, datus est mihi stimulus *carni*, angelus *satan*, ut me colaphizet,
ρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με (β) κολαφίζῃ,
ut ne *efferar*. *Super* *hoc* ter Dominum rogavi, ut discederet
8 ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ
à me. Et dixit mihi; Sufficit tibi gratia mea: nam virtus *mea* in
9 ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν
infirmitate perficitur. Libenter igitur *magis* gloriabor in infirmitatibus meis, ut
ἀσθενείᾳ (γ) τελειοῦται. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα
inhabitet in me virtus Christi. *Ideò oblector* in infirmitatibus, in
10 ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν
contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. Cum
ὕβρεσιν, ἐν (δ) ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ. Ὅταν
enim infirmor, tunc potens sum. Factus sum insipiens *glorians*: vos *me*
11 γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέγονα (ε) ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με
coëgistis. Ego enim debui à vobis commendari: nihil enim *inferior fui* *supra*
ἠναγκάσατε. Ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ
valdè Apostolis, *si* & nihil sum.
λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.

ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκαλύ...ν, διὸ ἵνα μὴ (β) κολαφί... Καὶ ὑπὲρ τούτου (γ) τελειοῦτε. (δ) ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις (ε) ἄφρων· ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible] — In labore & fatigatione, in vigilia multa,
28 [illegible] — in fame & siti, in jejunio multo, in frigore & nuditate: Præter cætera, & cœtum
29 [illegible] — qui est super me quotidianum, ac solicitudinem meam pro omnibus ecclesiis. Quis
30 [illegible] — infirmatur, & ego non infirmor? quis offenditur, & ego non uror? Si gloriari
31 [illegible] — oportet, in infirmitatibus meis gloriabor. Novit Deus pater Domini nostri Jesu Christi, benedictus in seculum seculorum, quòd
32 [illegible] — non mentiar. Damasci præfectus militiæ
33 [illegible] — Aretæ regis custodiebat civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet: Et per fenestram in sporta demiserunt me per murum, & effugi manus ejus

CAP. XII.

1 [illegible] — Gloriari oportet, sed non expedit: venio enim ad visiones & revelationes Domini nostri.
2 [illegible] — Novi hominem in Christo ante annos quatuordecim, (an verò in corpore, vel extra corpus nescio, Deus novit:)
3 [illegible] — qui quidem raptus est usque ad tertiam cœli partem.
4 [illegible] — Et novi hunc ipsum hominem, verùm an in corpore, an extra corpus, nescio: Deus novit. Et raptus est in Paradisum, & audivit verba non dicenda, quæ non licet homini eloqui.
5 [illegible] — Super hujusmodi gloriabor, de meipso verò non
6 [illegible] — gloriabor, nisi in infirmitatibus. Si enim voluero gloriari, non ero insipiens, siquidem veritatem dico: sed parco, ne quis cogitet de me, supra id quod videt me
7 [illegible] — esse, aut quod audit ex me. Et ne efferer excellentiâ revelationum, datus est mihi pruritus carni meæ nuntius Satanæ, ut colaphis cæderet me, ne efferrer.
8 [illegible] — Super hoc ter obsecravi Dominum meum, ut discederet à me.
9 [illegible] — Et dixit mihi; Sufficit tibi gratia mea, siquidem virtus mea in infirmitate perficitur. Lubenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut obtegat me virtus Christi.
10 [illegible] — Propterea complaceo mihi in infirmitatibus, in ignominia, in oppressionibus, in persecutionibus, in carceribus pro Christo. Quum enim infirmor, tunc potens sum.
11 [illegible] — Ecce factus sum rationis expers in gloriatione mea, quia vos me coëgistis. Debueratis enim testimonium ferre de me: quoniam nihil præstiti minùs quàm Apostoli illi, qui sunt admodùm præstantes, etiamsi nihil sim.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 በጻማ ፡ ወበሠራሕ ፡ ወበትጋህ ፡ ብዙኅ ፡ በረኃብ ፡ ወበጽምእ ፡ ወበጾም ፡ ብዙኅ ፡ በቍር ፡
28 ወበዕርቃን ፡ ዘእንበለዝ ፡ በዕድ ፡ ብዙኅ ፡ ዘረከበኒ ፡ ኵሎ ፡ ለዕለት ፡ እንዘ ፡ እሔሊ ፡ በ
29 ተ ፡ ክርስቲያናት ፡ መኑ ፡ ዘይደዊ ፡ ወኢይሐምም ፡ አነ ፡ ወመኑ ፡ ዘይስሕት ፡ ወኢ
30 ይደነግፅ ፡ ወእመሰ ፡ ተመክሐ ፡ ይደልዎ ፡ እትሜካሕ ፡ አነሂ ፡ በሕማምየ ፡
31 የአምር ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘውእቱ ፡ ቡሩክ ፡
32 ለዓለም ፡ ከመ ፡ ኢይሔሱ ፡ በሀገረ ፡ ደማስቆ ፡ መልአከ ፡ አሕዛብ ፡ ዐቃቤ ፡ ሀገር ፡
33 ደማስቆናዊ ፡ ፈቀደ ፡ ይእኅዘኒ ፡ ወአውረዱኒ ፡ በሠብሠበ ፡ እንተ ፡ መስኮት ፡ እመአረ
ፍት ፡ ወአምሰጥኩ ፡ እምእዴሁ ፡

27 *In labore & in fatigatione, & in vigiliis multis, in fame & in siti,*
28 *in jejuniis multis, in frigore & in nuditate: Præter hæc alia multa fuerunt, quæ contigerunt mihi quotidiè, dum solicitè considerarem domum*
29 *Christianorum. Quis ægrotat, & non patior ego? quis peccat, & non contur-*
30 *batus sum? Et si gloriari oporteat, gloriabor ego etiam in afflictione*
31 *mea. Scit Deus Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in*
32 *secula, quòd non mentior. In civitate Damasci præfectus gentis custos*
33 *civitatis Damascenæ, voluit prehendere me: Et demiserunt me in sporta per fenestram à muro, & effugi è manu ejus.*

Versio VULGATA LATINA.

27 In labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in jejuniis multis, in frigore &
28 nuditate: Præter illa quæ extrinsecùs sunt, instantia mea quotidiana, solicitudo
29 omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur,
30 & ego non uror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor.
31 Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in secula, scit
32 quòd non mentior. Damasci præpositus Gentis Aretæ regis, custodiebat
33 civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet: Et per fenestram in
sporta dimissus sum per murum, & sic effugi manus ejus.

CAP. XII.

1 Si gloriari oportet (non expedit quidem:) veniam autem ad visiones &
2 revelationes Domini. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim,
(sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, Deus scit,) raptum hu-
3 jusmodi usque ad tertium cœlum. Et scio hujusmodi hominem, (sive
in corpore, sive extra corpus, nescio, Deus scit,) Quoniam raptus est in 4
paradisum: & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. Pro hu- 5
jusmodi gloriabor: pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis.
Nam, & si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam, 6
parco autem, ne quis me existimet supra id quod videt in me, aut aliquid
audit ex me. Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi sti- 7
mulus carnis meæ angelus satanæ, qui me colaphizet. Propter quod ter 8
Dominum rogavi, ut discederet à me: Et dixit mihi; Sufficit tibi gratia 9
mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in in-
firmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Propter quod placeo 10
mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutio-
nibus, in angustiis pro Christo: Cùm enim infirmor, tunc potens sum. Fa- 11
ctus sum insipiens, vos me coëgistis. Ego enim à vobis debui commenda-
ri: nihil enim minùs fui ab iis, qui sunt supra modum Apostoli: tametsi
nihil sum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * في التعب والنصب. في الاسهار مرار كثيرة. في الاصوام كرات عديدة. في الجوع والعطش.
28 بالبرد والعري * سوى الشدايد التي هي خارج هذه الموصوفة. والجمع على كل يوم اهتمامي
29 بالكنايس كلها * من يمرض فلا امرض انا معه. من دا يشك فلا التهب انا * فان كان يجب
30 ان افتخر فافتخر بدواعي امراضي.

الاحد التاسع عشر بعد العنصرة.

31 * يعلم الالاه وابو ربنا يسوع المسيح الذي لم يزل مباركا الى الابد. انني ما اكذب * ان
32 بدمشق رييس الامة ارطا الملك. اغلق مدينة الدمشقيين مريدا ان يقبض علي * واحدرت
33 في صن من نافذة في السور وافلت من يديه.

الفصل الثاني عشر.

1 * وما سبيلي ان افتخر ولا يوافقني ذلك. انني اجي الى مناظر الرب واعلاناته * اعرف منذ
2 اربعة عشر سنة انسانا بالمسيح. ان يكن بجسد لست اعلم. وان يكن بغير جسد لست اعلم
3 الله يعلم. هذا نفسه اعرفه مخطوفا الى السماء الثالثة * واعرف هذا الانسان بعينه. ان كان
4 بجسده او بغير جسده لست اعلم الله يعلم * انه خطف الى الفردوس وسمع. كلمات لا ينطق بها.
5 الكلمات التي ما يمكن انسانا ينطق بها * من اجل هذا نفسه انا افتخر. فاما من اجل ذاتي
6 فلست افتخر الا بامراضي * لاني ان شيت افتخر فما اكون جاهلا. لانني اقول حقا. واسعف الا
7 يفتكر في احد باعلى مما يراني او يسمع مني شيا * ولافراط سمو الاستعلانات ليلا اتسامى علوا.
8 اعطيت منخرا لبشرتي رسول شيطان ليقرعني ليلا اتسامى * ومن اجل هذا تضرعت الى الرب
9 ثلثة مرات ليبتعد عني * فقال لي تكفيك نعمتي. فان قوتي بالضعف تتكمل. فافتخر اذا
بامراضي واعتقدها مستلذة كثيرا. لتسكن في قوة المسيح.

10 * فلذلك استبشر * قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة.
بالامراض. بالشتايم. بالشدايد. بالاضطهادات. بالضيقات من اجل المسيح. لانني اذا مرضت
11 فحينيذ اكون قويا * قد صرت سفيها مفاخرا. فانتم الزمتموني. وقد كان يجب لي عليكم ان
تعظموا شاني. لانني ما نقصت شيا عن الرسل المعظمين جدا. وان كنت لست شيا.

In labore & fatigatione, in vigiliis sæ- 27
pe, in jejuniis frequenter, in fame &
siti, in frigore & nuditate. Absque 28
molestiis quæ sunt præter hasce comme-
moratas, est etiam congeries in me quo-
tidiana solicitudinis meæ de omnibus
ecclesiis. Quis infirmatur quin ego 29
infirmer unà cum ipso? quis offenditur,
quin urar ego? Igitur si gloriari me 30
oporteat, gloriabor de vicissitudinibus
infirmitatum mearum.

Dominicâ decimâ nonâ post Pentecosten.

Novit Deus ac Pater Domini nostri Je- 31
su Christi, qui est incessanter benedictus
in æternum, quòd non mentior. Da- 32
masci quidem princeps gentis, Areta
rex, clausit urbem Damascenorum, vo-
lens me comprehendere: Et demissus 33
fui in sporta per fenestram quæ erat
in muro, effugique manus ejus.

CAP. XII.

Neque opus est mihi gloriari, neque 1
id mihi conducit, equidem veniam ad
visiones Domini ejúsque revelationes.
Novi ab annis quatuordecim hominem 2
in Christo, (an fuerit cum corpore, ne-
scio: an verò fuerit sine corpore, ne-
scio: Deus novit) hunc ipsum novi ra-
ptum ad tertium usque cœlum. Et no- 3
vi hunc eundem hominem (an fuerit
cum suo corpore, an verò sine suo cor-
pore, nescio: Deus scit.) Raptum 4
fuisse in Paradisum, & audisse verba
ineffabilia, verba quæ nequit homo pro-
ferre. Propter hunc eundem ego glori- 5
abor: at propter meipsum minimè glo-
riabor, nisi de infirmitatibus meis.
Nam si voluero gloriari, non ero insipi- 6
ens, quia veritatem dicam: sed parcam,
nequis de me cogitet altius eo quod me
esse videt, aut aliquid ex me audit. Et 7
propter eminentiam sublimitatis reve-
lationum, ne in altum extollar, datus
est mihi stimulus, carni meæ, angelus
satanæ, ut me cædat, ne extollar. Et 8
propter hoc Dominum rogavi tribus vi-
cibus ut abscederet à me. Dixit au- 9
tem mihi; Sufficit tibi gratia mea: nam
potentia mea per infirmitatem perfici-
tur. Itaque gloriabor de infirmitatibus
meis, easque credo valdè jucundas, ut
inhabitet in me potentia Christi.

Lectio feriæ secundæ infra hebdomadam quartam decimam post Pentecosten.

Propterea oblector in infirmitatibus, 10
in contumeliis, in molestiis, in perse-
cutionibus, in angustiis pro Christo:
quia cùm infirmor, tunc potens sum.
Jam insipiens factus sum gloriando,
at vos coegistis me. Et quidem vos de- 11
bebatis conditionem meam magnifica-
re: quia nihilo minor fui summis
Apostolis, tametsi nihil sum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወተመክሖሰ : ኢይረትዕ ፡፡ ንግበእ : ኀበ : መንገለ : ራእይ : ዘክሠተ : እግዚእነ ፡፡
እእምር : ብእሴ : በክርስቶስ : እምቅድመ : ዐሠርቱ : ወአርባዕቱ : ዓመት ፡፡ እመሰ : በሥ
ጋሁ : እመኒ : ዘእንበለ : ሥጋሁ : እንደዒ : እግዚአብሔር : ያእምር : ወመሠጦ : ለው
እቱ : ዘከማሁ : እስከ : ሣልስ : ሰማይ ፡፡ እእምሮ : ለውእቱ : ብእሲ : ዘከማሁ : ወእ
ሙ : በሥጋሁ : ወእመኒ : ዘእንበለ : ሥጋሁ : እንደዒ : እግዚአብሔር : ያእምር ፡፡ ወ
መሠጦ : ውስተ : ገነት : ወሰምዐ : ነገረ : በህየ : ዘኢይክሉ : እጓለ : እመሕያው : ይ
ንብቡ ፡፡ በእንተ : ዝንቱሰኬ : ዘከመዝ : እትሜካሕ : ወበርእስየሰ : ኢይትሜካሕ : ዘ
እንበለ : በሕማምየ ፡፡ ወእመኒ : ፈቀድኩ : እትመካሕ : ኢኮንኩ : አብደ : እስመ : ጽድ
ቀ : እነግር ፡፡ ወባሕቱ : እትሜካሕ : ከመ : ኢይትሐዘቡኒ : በዘ : ርእዩኒ : ወበዘ : ሰምዑ
ኒ : እስመ : ፈድፋደ : በዝኒ : ራእይ ፡፡ ወባሕቱ : ከመሰ : ኢይትዐበይ : ተወህበኒ : መል
አከ : ሰይጣን : ዘይደጕጽኒ : ሥጋየ : ወይጸፍዐኒ ፡፡ ወአስተብቍዕክዎ : ለእግዚእነ :
ሠለሰ : በእንቲአሁ : ከመ : ያእትቶ : እምኔየ ፡፡ ወይቤለኒ : ያአክለከ : ጸጋየ : ወኀይል
ሰ : በደዌ : ይትፌጸም : ወእትሜካሕ : በሕማምየ : ከመ : ይኅድር : ኀይለ : ክርስቶስ :
ላዕሌየ ፡፡ ወባሕቱ : እትሜካሕ : በሕማምየኒ : ወበተጽእሎሂ : ወበምንዳቤሂ : ወበ
ስደትሂ : ወበተፃርኖሂ : በእንተ : ክርስቶስ ፡፡ ወእመኒ : አበድኩ : በዘ : አንትሙ :
አገበርክሙኒ : ወሊተሰ : ርቱዕ : ሊተ : እክበር : በኀቤክሙ : እስመ : አልቦ : ዘ
አኅጸጽኩክሙ : እምዘ : ኵሉ : ሐዋርያት : እመኒ : ከመ : ወኢምንት : አነ ፡፡

CAP. XII.

Et gloriari non expedit, revertamur ad visionem quam manifestavit Dominus 1
noster. Scio hominem in Christo ante quatuordecim annos, sive in corpore ejus, 2
sive absque corpore ejus, utique Deus scit: & rapuit hunc talem usque ad tertium
cœlum. Scio hujusmodi hominem, sed sive in corpore ejus, sive absque corpore 3
ejus utique, Deus scit. Et rapuit eum in paradisum: & audivit sermones ibi, 4
quos non potest homo loqui. De hujusmodi re igitur gloriabor: & de meipso non 5
gloriabor, nisi in afflictione mea. Et si voluero gloriari, non ero insipiens, quia 6
veritatem dicam: sed gloriabor, ut non reputent me secundùm quod viderunt in me,
quia abundavit super hæc visio. Sed ne elatus essem, datus est mihi angelus sata- 7
næ, qui pungit me corpore meo, & colaphizat me. Et rogavi Dominum nostrum ter 8
super eo, ut abigeret eum à me: Et dixit mihi; Sufficit tibi gratia mea, & 9
virtus in infirmitate perficitur: & gloriabor in afflictione mea, ut habitet virtus
Christi super me. Veruntamen gloriabor in afflictione mea, & in igominia mea, 10
& in tribulatione, & in persecutione, & in inopia pro Christo: Et si insipiens 11
fui, hæc in re vos coegistis me: & mihi expedit ut glorier apud vos,
quia nihil est in quo minui vos magis quàm omnes Apostoli: tametsi quasi nihil
sum.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Β'. ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ipsa quidem signa Apostoli effecta sunt in vobis in omni tolerantia, in signis
12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, (ζ) ἐν σημείοις
& prodigiis & virtutibus. Quid enim est quod inferiores fuistis supra ceteras ecclesias, si
13 καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ
non quòd ipse ego non obtorpui vobis? Donate mihi injuriam hanc.
μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
Ecce tertiò paratè habeo venire ad vos: & non obtorpescam vobis.
14 'Ιδοὺ, τρίτον (η) ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ (θ) καταναρκήσω ὑμῶν.
Non enim quæro vestra, sed vos. Non enim debent nati parentibus
οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, (ι) ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι
thesaurizare, sed parentes natis. Ego autem libentissimè impendam, &
15 θησαυρίζειν, (κ) ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 'Εγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω, καὶ
expendar pro animabus vestris: si & abundantiùs vos diligens, minùs
ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· (λ) εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, (μ) ἧττον
diligar. Esto verò, ego non gravavi vos, sed existens astutus,
16 ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, (ν) ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος,
dolo vos cepi. Num aliquem eorum quos misi ad vos, per ipsum expilavi
17 δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
vos? Rogavi Titum, & simul misi fratrem. Numquid expilavit
18 ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν. μήτι ἐπλεονέκτησεν
vos Titus? non eodem spiritu ambulavimus? non iisdem vestigiis? Rur-
19 ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι; (ξ) Πά-
sum putatis quòd vobis excusemur? Coram Deo in Christo loquimur:
λιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; (ο) κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν·
at omnia, charissimi, propter vestram ædificationem. Timeo enim ne fortè veniens
20 τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. Φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν
non quales volo inveniam vos: & ego inveniar vobis qualem non vultis: ne fortè
οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως
contentiones, æmulationes, iræ, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes,
ἔρεις, (π) ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις,
seditiones: Ne iterùm venientem me humiliet Deus meus apud vos, &
21 ἀκαταστασίαι· Μὴ πάλιν (ρ) ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ
lugeam multos antè peccantium, & non pœnitentium super immunditia, &
πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ
fornicatione, & impudicitia quam gesserunt.
πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

CAP. XIII. ιγ'.

Tertio hoc venio ad vos: in ore duorum testium & trium
1 (α) ΤΡίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν
stabit omne verbum. Prædixi & prædico, ut præsens secundò,
2 σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον,
& absens nunc scribo antè peccantibus, & cæteris omnibus, Quoniam si
καὶ ἀπὼν (β) νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, Ὅτι ἐὰν
venero in iterùm, non parcam. Quandoquidem experimentum quæritis in me
ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. 3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ
loquentis Christi, qui in vos non infirmatur, sed potens est in vobis: Etenim
λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· 4 Καὶ γὰρ
si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei. Etenim nos infirmi
εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθε-
sumus in illo: sed vivemus cum eo ex virtute Dei in
νοῦμεν (γ) ἐν αὐτῷ· ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς
vos.
ὑμᾶς.

MS.A. (ζ) σημείοις (η) τοῦτο ἑτοίμως (θ) καταναρκήσω. (ι) οὐ γὰρ (ι) ἀλλὰ (κ) ἀλλὰ (λ) εἰ περισσοτέρως (μ) ἧσσον (ν) ἀλλὰ (ξ) Πάλαι (ο) κατέναντι Θεοῦ (π) ζῆλος, (ρ) ἐλθόντος με ταπεινώσῃ με ὁ Θεός μου Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· (β) νῦν τοῖς (γ) σὺν αὐτῷ· ἀλλὰ ζήσομεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Signa Apostolorum edidi inter vos cum omni patientiâ, & potentiis, & miraculis, & virtutibus. Nam qua in re fuistis inferiores cæteris ecclesiis, nisi in hoc quòd non fuerim vobis oneri? Remittite mihi hanc offensam. Ecce jam tertiò paratus sum venire ad vos, & non esse vobis oneri: quippe qui non quæram quæ vestra sunt, sed vos. Non enim debent liberi reponere thesauros parentibus, sed parentes liberis suis. Ego verò perlubenter & sumptus impendam, atque adeò meipsum dabo pro animabus vestris, licèt uberiùs vos diligens, minùs me diligatis. Et fortassis ego non fui vobis oneri, sed tanquam vir astutus dolo vos suffuratus sum. Num per aliquem alium quem miserim ad vos, inhiavi in vos? Titum rogavi, & misi cum eo fratrem. Num in vos inhiavit Titus? nónne eodem spiritu ambulavimus, eisdémque vestigiis?

Feriâ VI. mediâ Jejunii. 19.

Num adhuc putatis quòd depromamus vobis spiritum? coram Deo in Christo loquimur: omnia verò dilectissimi mei, propter ædificationem quidem vestram. Vereor enim ne veniam ad vos, & non inveniam vos quales vellem, & ego etiam inveniar à vobis, qualem non velletis: ne fortè sit contentio, & livor, & ira, & contumacia, & obtrectatio, & susurri, & tumor, ac seditio: Ne forsitan quum venero ad vos, deprimat me Deus meus, & lugeam multos illos qui peccaverunt, & non resipuerunt ab immunditia, & à scortatione, & ab impudicitia quam patrârunt.

CAP. XIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Hæc est tertia vices quâ paratus sum, ut veniam ad vos, ut in ore duorum triúmve testium stet omne verbum. Prædixeram vobis, & iterum vobis prædico, sicut & bis, quum essem apud vos, dixi vobis: ita & nunc absens scribo iis qui peccaverunt, & cæteris aliis, Si venero, ampliùs me non parciturum. Quandoquidem experimentum quæritis Christi loquentis in me, qui quidem non est infirmus in vobis, sed potens est in vobis. Etsi enim crucifixus sit in infirmitate, tamen vivit in virtute Dei. Quin & nos infirmi sumus cum eo, sed vivimus cum eo per virtutem Dei, quæ est in vobis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ትእምርተ : ሐዋርያትሰ : ተገብረ : ለክሙ : በኵሉ : ትዕግሥት : ወበትእምርት : ወበመን
13 ክር : ወበኃይል ::=: ወምንትኑ : ዘአሳጸጽኩክሙ : እምኵሉ : ቤተ : ክርስቲያናት : ዘ
14 እንበለ : ዘቲ : እንተ : ሊመጽእኩ : ኀቤክሙ : ጸገወኒያ : ለዘቲ : አበሳየ ::=: ናሁ : ሣ
ልስየ : ዝንቱ : እንዘ : አስተደሉ : እምጻእ : ኀቤክሙ : ወሊይሰትፈጠነኒ :: እስመ : ኪ
ያክሙ : እፈቅድ : ወአኮ : ንዋይክሙ : እስመ : ርቱዕ : አበው : ይዝግቡ : ለውሉደ
15 ሙ : ወአኮ : ውሉድ : ለአዝማዲሆሙ ::=: ወእንከኬ : መክዕቢተ : አስተወፃእኩ : በእ
ንተ : ነፍስክሙ : ወእመኒ : ፈድፋደ : አፈቀርኩክሙ : ርእስየ : አፈቀርኩ ::=:

*Signa *sunt Apostolorum operata pro vobis in omni patientia, & in signis, & in miraculo, & in virtute. Et quid est, quo minui vos, magis quam omnes Ecclesias, nisi in hoc quod non veni ad vos? condonate mihi hanc culpam meam. Ecce, tertiò hâc vice paratus sum venire ad vos: & non festinabam; quia vos desiderabam, & non divitias vestras: quia oportet patres ut colligant pro filiis suis, & non filios pro parentibus suis. Et ego igitur plurifariam expendi pro animabus vestris, & etiamsi abundè dilexi vos, meipsum dilexi.*

Versio VULGATA LATINA.

12 Signa tamen Apostolatûs mei facta sunt super vos, in omni patientia, in signis,
13 & prodigiis, & virtutibus. Quid est enim, quod minus habuistis præ cæteris Ec-
clesiis, nisi quòd ego ipse non gravavi vos? Donate mihi hanc injuriam. Ec-
14 ce, tertio hoc paratus sum venire ad vos: & non ero gravis vobis. Non enim
quæro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesauriza-
15 re, sed parentes filiis. Ego autem libentissimè impendam, & superimpendar
ipse pro animabus vestris: licèt plùs vos diligens, minùs diligar. Sed esto:
16 ego vos non gravavi: sed cùm essem astutus, dolo vos cepi. Numquid per ali-
17 quem eorum, quos misi ad vos, circumveni vos? Rogavi Titum, & misi cum il-
18 lo fratrem. Numquid Titus vos circumvenit? nónne eodem spiritu ambulavimus?
19 nónne iisdem vestigiis? Olim putatis quòd excusemus nos apud vos? Coram
Deo in Christo loquimur: omnia autem charissimi propter ædificationem ve-
20 stram. Timeo enim, ne fortè cùm venero, non quales volo, inveniam vos:
& ego inveniar à vobis, qualem non vultis: ne fortè contentiones, æmulatio-
nes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes, seditiones
sint inter vos: Ne iterùm cùm venero, humiliet me Deus apud vos: & lugeam 21
multos ex iis qui antè peccaverunt, & non egerunt pœnitentiam super immundi-
tia, & fornicatione, & impudicitia, quam gesserunt.

CAP. XIII.

Ecce tertio hoc venio ad vos: In ore duorum vel trium testium stabit omne 1
verbum. Prædixi, & prædico, ut præsens, & nunc absens, iis qui antè pecca- 2
verunt, & cæteris omnibus; Quoniam si venero iterùm, non parcam. An ex- 3
perimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus, qui in vobis non in-
firmatur, sed potens est in vobis? Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed 4
vivit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi sumus in illo: sed vivemus cum eo
ex virtute Dei in vobis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * فقد عملت فيكم ايات الرسل بكل صبر وجرايح وايات وقوات * فما هو الامر الذي
13 نقصتموه دون باقي الكنايس سوا اني ما ثقلت عليكم * فهبوا لي هذا الظلم * هذه من
14 ثالثة تسويت ان اجي اليكم ولا اثقل عليكم * لاني لست اطلب الاشيا التي لكم
لكني اطلبكم انتم * لان ما سبيل الاولاد ان يكنزوا للوالدين * بل الوالدين يكنزون للاولاد *
15 * فاما انا فانجي ذاتي بالتذاذ * وابذلها مباحة من اجل انفسكم * وان كنت احبكم حبا زايدا *
16 واحب انا قليلا * ولكنني انا ما ثقلت عليكم * لكني اذ انا ذو مكر اخذتكم بغش * الا
17 اكون استغنمتكم بواحد من الذين ارسلتهم اليكم * سالت تيطوس وارسلت معه الاخ *
18 العل تيطوس غشكم شيا * اوليس بهذا الروح نفسه سلكنا * وفي هذه الاثار نفسها *
19 * او تظنوني اعتذر اليكم ايضا * قدام الله بالمسيح نتكلم * وهذه كلها يا احبايي ذكرتها من اجل
ابتنا منفعتكم * تم * قراة الثلثا من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة *
20 * ولاني لاخشى الا اجي اليكم فاجدكم كما لا اريد * واوجد انا لكم كما لا تريدون * وليلا
21 احد مماحكات * تحاسد * معاصب * ممارات * وقيعات * مسارات * بذوخا * معارضات * وليلا عند
ورودي يذللني الاهي عندكم ايضا * واحزن كثيرين من الذين اخطاوا سالفا * ولم يتوبوا
على النجاسة والزني والطمانة التي عملوها *

* الفصل الثالث عشر *

1 * هذه المرة الثالثة اجي اليكم * على فم شاهدين او ثلثة يثبت كل قول * فقد سبقت
2 فقلت واتقدم واقول * بما اني كنت حاضرا في المرة الثانية واكتب الان غايبا الى الذين
اخطاوا سالفا * والى باقي الجماعة اني اذا جيت في هذه الدفعة فما اشفق * تم *
3 * قراة الاربعا من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة * * اذ تطلبون امتحان المسيح
4 الناطق في * الذي ما يضعف عندكم * لكنه مقتدر فيكم * فانه وان كان صلب من ضعف
لكنه حي من قوة الله * لاننا ان ضعفنا نحن به لكننا سنحيا معه من قوة الله من اجلكم *

Peracta quidem sunt in vobis signa Apo- 12
stolorum per omnem patientiam, & per
prodigia, & signa atque virtutes. Quæ 13
nam est ergò res in qua fuistis inferiores
cæteris ecclesiis, nisi quòd non fui vobis
onerosus? at condonate mihi hanc inju-
riam. Hac tertia vice paratus sum ve- 14
nire ad vos, nec esse vobis oneri: non enim
res quæro quæ vestræ sunt, sed vosipsos
quæro: non enim debent filii thesauri-
zare parentibus, sed parentes thesauri-
zare filiis. Ego verò animam meam pro- 15
dam cum voluptate, eamque liberè expo-
nam pro animabus vestris: etiamsi ni-
mio amore vos diligens, parum ego dili-
gar. At verò ego vos non gravavi, sed 16
cùm sim callidus, dolo vos cepi. Anne 17
deprædatus sum vos per ullum ex his
quos misi ad vos? Rogavi Titum, et cum 18
eo misi fratrem illum: nunquid Titus
fraude vobiscum usus est ulla in re?
nónne hoc eodem spiritu ambulavimus,
& in hisce met vestigiis? Num putatis 19
quòd me iterum excusem apud vos? co-
ram Deo, in Christo loquimur. Atque
hæc omnia, O dilecti mei, ad ædificatio-
nem utilitatis vestræ memoravi. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis quartæ decimæ post Pentecosten.

Et sanè metuo ne veniam ad vos reperi- 20
amque vos quales nolim, & reperiar ego
à vobis qualem nolitis: & ne inveniam
contentiones, invidias, violentias, æmu-
lationes, decertationes, lites, arrogan-
tias, contrarietates: Et ne ad adventum 21
meum iterum me humiliet Deus meus
apud vos: & contristem multos ex iis
qui antehac peccaverunt, nec pœnituit
eos turpitudinis, & scortationis, &
impudicitiæ quam commiserunt.

CAP. XIII.

HAc tertia vice veniam ad vos. Ad 1
os duorum testium aut trium firmatus
est omnis sermo. Jam prædixi, & præ- 2
dico, ac si præsens essem, secundâ vice:
& scribo nunc absens ad eos qui antehac
peccaverunt, & ad reliquam congrega-
tionem, quòd si venero hac vice, non par-
cam: Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis quartæ decimæ post Pentecosten.

Quandoquidem quæritis experimentum 3
Christi in me loquentis, qui non infirma-
tur erga vos, sed potens est in vobis. Nam 4
etsi crucifixus fuit ex infirmitate, vivus
tamen est ex potentia Dei: nam si nos
infirmamur in illo, attamen vivemus
cum eo ex virtute Dei propter vos.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ወእንስ፡ ሊያክበድኩ፡ ለዕሌክሙ፡ ወባሕቱ፡ መስተሞይነ፡ ከዊንየ፡ ነሣእኩክሙ፡
በጕሕሉት፡፡ ቦኑ፡ እንጋ፡ ዘፈነውኩ፡ ኀቤክሙ፡ ወቦኑ፡ ዘተአገልኩክሙ፡፡
አስተበቍዕክዎ፡ ለቲቶ፡ ወፈነውክዎ፡ ለቲቶ፡ ለእኁነ፡ ቦኑ፡ ዘገፍዐክሙ፡ ቲቶ፡
አኮኑ፡ በውእቱ፡ መንፈስ፡ ዘላዕሌሁ፡ ቦቱ፡ ሖርነ፡ ወበአሰረ፡ ዚአሁ፡ ተለውነ፡፡
ወባሕቱ፡ ለአምሩ፡ ከመ፡ ለነ፡ ይትሐሰበነ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተዝ፡
ነገር፡ እሙበይነ፡ ክርስቶስ፡ ወኵሉ፡ አኀዊነ፡ ከመ፡ ትትሐነጹ፡፡ ወባሕቱ፡ እ
ፈርህ፡ ለእመ፡ ከመ፡ መጽእኩክሙ፡ በከመ፡ [ሊይረክበክሙ፡ ከመ፡] እፈቅድ፡ ወ
እከውነክሙ፡ በከመ፡ ሊትፈቅዱ፡፡ ወዮጊ፡ ትዜሀሩ፡ ወትትቃንኡ፡ ወትትሚ
ዑ፡ ወትትኃለዙ፡ ወትትሐመዩ፡ ወትዜወፉ፡ ወትትሀወኩ፡፡ ዮጊ፡ ካዕበ፡ መጺእየ፡
ኀቤክሙ፡ ያሕምመኒ፡ እግዚአብሔር፡ በእንቲአክሙ፡፡ ወእላሕዎሙ፡ ለብዙኃን፡
እለ፡ አበሱ፡ ወሊነስሑ፡ በእንተ፡ ኀሰርሙ፡ ወምርዓቶሙ፡ ወዝሙቶሙ፡ ዘገብሩ፡፡

፲፫

ናሁ፡ ሣልስየ፡ ገዝኩ፡ እንዘ፡ እመጽእ፡ ኀቤክሙ፡ አኮኑ፡ በአፈ፡ ክልኤቱ፡ ወሠለስ
ቱ፡ ሰማዕት፡ ይቀውም፡ ኵሉ፡ ነገር፡፡ ወአቅደምኩ፡ ነገርኩ፡ ወአቅደምኩ፡
ዜና፡ በጋሙ፡ እንዘ፡ ሀለውኩ፡ በቀዳሚ፡፡ ከማሁ፡ እንዘሂ፡ ሊሀለውኩ፡ በሣልስ፡ ለእለ
አበሱ፡ ወለባዕዳንሂ፡ ወለኵሉሂ፡ እመክመ፡ መጻእኩ፡ ሊይምሕክ፡፡ ካዕበ፡
አመክሩ፡ ዘይነብብ፡ ክርስቶስ፡ በላዕሌየ፡ ከመ፡ ሊይስእን፡ በኀቤክሙ፡ ዘእንበለ፡ ደእሙ፡
ይትክሀሉ፡፡ እስመ፡ ተሰቅለ፡ በእንተ፡ ድካምነ፡ ወሐይወ፡ ከመ፡ ያጽንዓነ፡ በኀይለ፡
እግዚአብሔር፡ በእንቲአክሙ፡፡

Et ego non gravavi super vos, veruntamen callidus existens cepi vos cum dolo. 16
Nam igitur is quem misi ad vos, num verò ego avarè tractavi vos? Ecce 17
precatus sum Titum, & misi Titum fratrem nostrum, fuitne aliquid quo 18
injuriam fecit vobis Titus? nónne in eodem spiritu qui super eum est, incessi-
mus? & semitam ejus sequuti sumus? Veruntamen scitote quòd rationem po- 19
nemus coram Deo de hoc sermone inter Christum & omnes fratres nostros, ut
ædificemini. Sed metuo si venero, ne non reperiam vos sicut volo, & ne ego 20
sim vobis sicut non vultis, & ne fortè contendatis, & æmulemini, & indigne-
mini, & litigetis, & susurretis, & murmuretis, & conturbemini. Ne fortè 21
quum iterum venero ad vos, affligat me Deus pro vobis, & lugeam pro multis
qui peccârunt, & non resipuerunt pro turpitudine eorum, & luxuriâ eorum, &
scortatione eorum quam patrârunt.

CAP. XIII.

ECce tertiâ hâc vice ego veniens ad vos: nónne in ore duorum vel trium te- 1
stium stabit omne verbum? Et prænuntiavi & prædixi ut præsens primò, sic 2
absens tertiò, iis qui peccârunt, & reliquis etiam omnibus, quum venero ne
glorientur. Iterum probate quod loquitur Christus in me, sicut non infirmus 3
apud vos, sed potens. Quia suspensus est propter infirmitatem nostram, & 4
vivit ut confirmaret nos in virtute Dei pro vobis.

Vosmetipsos tentate si estis in fide, vosipsos probate. An non cog-
5 Ἑαυτὲς πειράζετε εἰ ἐςὲ ἐν τῇ (δ) πίςει, ἑαυτὲς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπι-
noscitis vosmetipsos, quia Jesus Christus in vobis est, si non quid re-
γινώσκετε ἑαυτὲς, ὅτι (ε) Ἰησῦς Χειςὸς ἐν ὑμῖν ἐςιν, εἰ μή τι ἀδό-
probi estis? Spero autem quòd cognoscetis, quia nos non sumus reprobi.
6 κιμοί ἐςε; Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
Opto autem apud Deum non facere vos malum quicquam: non ut
7 (ζ) Εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν· ὐχ' ἵνα
nos probati appareamus, sed ut vos pulchrum faciatis, nos autem ut re-
ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδό-
probi simus. Non enim possumus aliquid adversùs veritatem, sed pro ve-
8 κιμοι ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κτ̄ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τ̃ ἀ-
ritate. Gaudemus enim cùm nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc
9 ληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε. (η) τῦτο
verò & optamus, vestram consummationem. Propter hoc hæc absens scri-
10 δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τῦτο ταῦτα ἀπὼν γρά-
bo, ut præsens non severè utar, secundùm potestatem quam dedit
φω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κτ̄ τὴν ἐξουσίαν (θ) ἣν ἔδωκέ
mihi Dominus in ædificationem, & non in destructionem. Cæterùm, fratres, gau-
μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ ὐκ εἰς καθαίρεσιν. Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαί-
dete, perficiemini, consolationem habete, idem sapite, pacem habete: & De-
ρετε, καταρτίζεσθε, (ι) παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· κ̀ ὁ Θε-
us dilectionis & pacis erit cum vobis. Salutate alii alios in
ὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔςαι μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους (κ) ἐν
sancto osculo. Salutant vos Sancti omnes. Gratia Domini
ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τῦ Κυρίου
Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio sancti Spiritûs cum
Ἰησῦ Χειςῦ, κ̀ ἡ ἀγάπη τῦ Θεῦ, κ̀ ἡ κοινωνία τῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ
omnibus vobis. Amen.
πάντων (λ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Corinthios secunda scripta fuit à Philippis Macedoniæ, per Titum & Lucam.
(†) Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τ̃ Μακεδονίας, διὰ Τίτυ κ̀ Λουκᾶ.
Ἐν ςίχοις φς'.

MS.A. (δ) πίςει. ἢ οὐκ (ε) Χριςὸς Ἰησῦς (ζ) Εὐχόμεθα (η) τῦτο κ̀ (θ) ἣν ὁ Κύριος ἔδωκέν μοι (ι) παρακαλεῖσθε, εἰρηνεύετε· (κ) ἐν φιλήματι ἁγίῳ. (λ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Κορινθίους β'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Vos ipsos probate, num in fide stetis: vos ipsos curate. An non agnoscitis Jesum Christum in vobis esse? alioquin reprobi estis. Spero autem quòd cognoscetis nos non esse reprobos. Deum verò imploro ne quid infit vobis mali, ut probatio nostri appareat: imo ut vos bona faciatis, nos autem simus tanquam reprobi. Non enim possum' quicquam agere adversùs veritatem, sed pro veritate. Cæterùm gaudemus quum nos infirmi sumus, vos autem fortes: quin & hoc precamur, ut vos perficiamini. Propterea absens hæc scribo, ne quum venerim, duriùs agam juxta potestatem quam dedit mihi Dominus meus in vestri ædificationem, non autem in vestri destructionem. Proinde fratres mei gaudete, & perfecti estote, & consolationem habete; consensusque & pax sit inter vos: & Deus charitatis & concordiæ erit vobiscum. Salutate vos mutuò osculo sancto. Salutant vos omnes Sancti. Pax Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Spiritûs sanctitatis sit cum vobis omnibus. Amen.

Epistolæ ad Corinthios secundæ, quæ scripta est è Philippis Macedoniorum, & missa fuit per Titum,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወርእሱክሙ፡ እመክሩ፡ ለእመ፡ ሀለውክሙ፡ በሀይማኖት፡ ወርእሱክሙ፡ ሕትቱ፡ ለእመቦ፡ ዘኢታ
6 እምሩ፡ ወለሊክሙ፡ ትጤይቁ፡ ከመ፡ ክርስቶስ፡ ምስሌክሙ፡ ለእመሰ፡ ምኑናን፡ ኢኮንክሙ፡፡
ወከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ኢኮነ፡ ምኑናነ፡ ንሕነ፡፡ ወንጼሊ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ኢይገ
7 በር፡ እኩየ፡ ላዕሌክሙ፡ ወበምንትኒ፡ ወእኮሰ፡ ከመ፡ ንሕነ፡ ኅሩያነ፡ ንኩን፡ አኮኑ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡
8 አንትሙ፡ ሠናየ፡ ትግበሩ፡ ወንሕነሰ፡ ከመ፡ ምኑናን፡ ንሕነ፡፡ እስመ፡ ኢንክል፡ ወፂአ፡ እምጽ
ድቅ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በጽድቅ፡፡

Et vosmetipsos probate si sitis in fide, & vosmetipsos scrutamini si quid sit quod nescitis, & vos ipsi percipietis quòd Christus vobiscum est, si reprobi non fuistis. Et ut sciatis quòd non sumus reprobi nos. Et oramus ad Deum ut non fiat malum in vobis ne in aliquo, & non ut nos probati simus: nónne solummodo ut vos bonum faciatis, & nos ut reprobi simus? Quia non possumus ire à veritate, sed solummodo in veritate.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α'. Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τ̃ ἑαυτῦ μεταςάσεως ἀπὸ Ἰουδαϊσμῦ κατὰ ἀποκάλυψιν.
Β'. Περὶ τ̃ τ̃ ἀποςόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰς τὴν ἐν πίςει ζωήν.
Γ'. Περὶ τ̃ πρὸς Κηφᾶν ἀντιῤῥήσεως, ὑπὲρ τ̃ ἐν πίςει κ̀ ὐκ ἐν νόμῳ σωτηρίας.
Δ'. Ὅτι διὰ πίςεως ὁ ἁγιασμὸς, οὐ διὰ νόμου.
Ε'. Ὅτι κ̀ ὁ Ἀβραὰμ ἐκ πίςεως ἐδικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν.
ς'. Ὅτι ὁ νόμος ὐ δικαιοῖ, ἀλλ' ἐλέγχει, κ̀ κατάραν ἐπιτίθησιν, ἣν λύει ὁ Χριςός.
Ζ'. Ὅτι ὐκ ἐκ νόμυ, ἀλλ' ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά. ὁ ϗ νόμος παρασκευάσας δι' ἐλέγχυ.
Η'. Ὅτι ὑπὸ κρίσιν ἦσαν οἱ ἐν νόμῳ.
Θ'. Ὅτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γυναικὶ τῦ Ἀβραὰμ κ̀ τῷ γνησίῳ παιδὶ ὑποτυπωθέντες, ὐ χρὴ δουλοῦσθαι νόμῳ.
Ι'. Ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶν ὐχ ὑπόκειται περιτομῇ κ̀ νόμῳ διὰ τὸ Χριςῦ πάθος.
ΙΑ'. Ὑπογραφὴ τ̃ κτ̄ Πνεῦμα ἐλευθερίας.
ΙΒ'. Ἀποςροφὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομὴν, κ̀ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ἐν Πνεύματι.

AD GALATAS EPISTOLA PAULI.

(†) ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΥ'ΛΟΥ.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus (non ab hominibus, neque per hominem, sed per
1 ΠΑΥ'ΛΟΣ ἀπόςολος (ὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ
Jesum Christum, & Deum Patrem ipsum qui suscitavit eum à mortuis:) Et qui
2 Ἰησοῦ Χριςοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν) Καὶ οἱ
cum me omnes fratres, Ecclesiis Galatiæ: Gratia vobis &
3 σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre, & Domino nostro Jesu Christo: Ipso qui dedit semetipsum
εἰρήνη ἀπὸ Θεῦ (α) πατρὸς, κ̀ Κυρίου ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ· Τῦ δόντος ἑαυτὸν
pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsenti seculo nequam, secundùm voluntatem Dei & Patris nostri. Cui gloria in
(β) ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς (γ) ἐκ τῦ ἐνεςῶτος αἰῶνος πονηρῦ, κτ̄ τὸ θέλημα τῦ Θεῦ κ̀ πατρὸς ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα εἰς
secula seculorum. Amen.
τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

MS.A. (†) ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ. Κεφ. α'. (α) πατρὸς ἡμῶν, κ̀ Κυρίυ Ἰησῦ Χριςῦ· (β) περὶ τ̃ (γ) ἐκ τῦ αἰῶνος τῦ ἐνεςῶτος πονηρῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

SEQUITUR EPISTOLA AD

GALATAS.

CAPUT I.

Quotidiana.

PAulus Apostolus non ab hominibus neque per hominem, sed per Jesum Christum, & Deum Patrem ipsius qui suscitavit eum à mortuis: Omnesque fratres qui mecum sunt, ecclesiis quæ sunt Galatiæ. Gratia vobiscum, & pax à Deo Patre, & à Domino nostro Jesu Christo: Qui dedit seipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos ex hoc seculo malo, juxta voluntatem Dei Patris nostri, Cui gloria in seculum seculorum, Amen.

Versio VULGATA LATINA.

5 Vosmetipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An non cognoscitis vosmeti-
6 psos, quia Christus Jesus in vobis est? nisi fortè reprobi estis. Spero autem quòd
7 cognoscetis, quia nos non sumus reprobi. Oramus autem Deum ut nihil mali fa-
ciatis, non ut nos probati appareamus, sed ut vos quod bonum est faciatis: nos au-
8 tem ut reprobi simus. Non enim possumus aliquid adversùs veritatem, sed pro ve-
9 ritate. Gaudemus enim, quoniam nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc
& oramus vestram consummationem. Ideò hæc absens scribo, ut non præsens du- 10
riùs agam, secundùm potestatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, &
non in destructionem. De cætero, fratres, gaudete, perfecti estote, exhortamini, 11
idem sapite, pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum. Salutate in- 12
vicèm in osculo sancto. Salutant vos omnes Sancti. Gratia Dñi nostri Jesu Christi, 13
& charitas Dei, & communicatio sancti Spiritûs sit cum omnibus vobis. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * امتحنوا انفسكم ان كنتم في الامانة * اختبروا ذواتكم * او ما تعرفون ذواتكم * ان يسوع
6 المسيح فيكم * ان لم تكونوا لا حين لكم * واومل انكم تعرفون ذلك * لاننا لسنا للحين
7 عادمين * وابتهل الي الله الا يصنع بكم سيا رديا * ليلا نظهر نحن مختبرين فقط * بل لتعملوا
8 انتم الخير * ويكون نحن كغير مختبرين * لاننا ما نمكننا شيا على الحق * بل من اجل الحق *
9 * وانا لنسر اذا ضعفنا نحن * وكنتم انتم اقويا * وابتهل في هذا اي في ثباتكم وتمكينكم *
10 * فلهذا اكتب اليكم هذه الاقوال غايبا * حتى اذا حضرت لا استعمل بجراة ما يخص
11 بالسلطان الذي منحنيه الرب * لبنايكم لا لنقضكم * وفيما بعد يا اخوتي افرحوا
توطدوا تعزوا * اعتقدوا هذا المعتقد نفسه * تسالموا * والاه المحبة والسلامة يكون معكم *
12 * ليقبل بعضكم بعضا بقبلة قديسة * يسلم عليكم القديسون كلهم * نعمة الرب
13 يسوع المسيح * ومحبة الله الاب * وشركة روح القدس مع جماعتكم امين *
* تمت الرسالة * وكتبت من مدينة فيلبس على يد تيطوس ولوقا * والمجد لله دايما ابدا *

Vosipsos tentate utrum sitis in fide: vosipsos probate: an non agnoscitis vosmetipsos, quòd Jesus Christus sit in vobis 5
nisi careatis experimento. At spero vos id cognituros, quia non sumus probationis expertes. 6 *Precorque Deum nequid* 7
mali vobis faciat, ut non solùm nos appareamus probati, sed ut vos bonum faciatis, nos verò simus quasi non probati.
Non enim possumus quicquam adversùs 8
veritatem, sed pro veritate. Et quidem 9
gaudemus quum nos infirmamur, & vos estis validi. Et pro hoc rogo, scilicet pro constantia & firmitate vestra. Pro- 10
pterea hos absens scribo vobis sermones, ut cùm adero, non utar audaciâ congruâ potestati quam tribuit mihi Dominus ad ædificationem vestram, non ad destructionem vestram. Quod autem 11
reliquum est ô fratres mei, gaudete, constantes estote, consolationem habete, hanc eandem opinionem sentite, pacificè agite, & Deus charitatis & pacis erit vobiscum. Osculetur alter alterum 12
osculo sancto. Salutant vos sancti omnes. Gratia Domini Jesu Christi, & 13
charitas Dei Patris, & communio Spiritus sancti sit cum cœtu vestro, Amen.

Epistolæ finis: scripta verò fuit ab urbe Philippis per Titum & Lucam. Laus Deo semper ac perpetuò.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወንትፌሣሕ ፡ ሶበ ፡ ንሕነ ፡ ንሐምም ፡ ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትትፈሥሑ ፡፡
10 ወዝውእቱ ፡ ጸሎትነ ፡ ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትጸንዑ ፡፡ በእንተዝ ፡ ከመዝ ፡ እጽሕፍ ፡
ለክሙ ፡ እንዘ ፡ ሊሀሎኩ ፡ ከመ ፡ ኢም ፡ መጻእኩ ፡ ምቱረ ፡ ሊትገበር ፡ በላዕሌክሙ ፡ በ
11 ዘ ፡ አኮንነኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሐኒጽ ፡ ወአኮ ፡ ለነሢት ፡፡ ተፈሥሑ ፡ እንከሰ ፡ አ
ኃዊነ ፡ ወኢያሁ ፡ ሐልዩ ፡ ወተወከሉ ፡ ወእምላከ ፡ ሰላም ፡ የሀሉ ፡ ምስሌክሙ ፡፡
12 ተአምኁ ፡ በበይናቲክሙ ፡ በአምኃ ፡ ቅድስት ፡፡ ተአምኁክሙ ፡ ኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ፡፡
13 ጸጋሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሱታፌ ፡ መንፈስ ፡
14 ቅዱስ ፡ ምስለ ፡ ኵልክሙ ፡፡

Et gaudeo quum nos afflictionem patimur ut vos gaudeatis, & hæc est oratio no- 9
stra ut vos confirmemini. Propterea sic scribo vobis non præsens, ut quum vene- 10
ro abscissio non fiat à vobis, secundùm quam dedit mihi potestatem Deus ad ædifi-
candum & non ad destruendum. Gaudete igitur fratres nostri, & ipsum atten- 11
tè considerate, & confortamini, & Deus pacis erit vobiscum. Salutate vos in- 12
vicem in salutatione sancta, & salutârunt vos omnes Sancti. Gratia Domini 13
nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Spiritûs sancti sit cum
omnibus vobis.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* GALATAS.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 PAulus Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Chri-
stum, & Deum Patrem, qui suscitavit eum à mortuis: Et qui mecum sunt omnes
fratres, Ecclesiis Galatiæ. Gratia vobis & pax à Deo Patre, & Domino nostro 3
Jesu Christo, Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præ- 4
senti seculo nequam, secundùm voluntatem Dei & patris nostri, Cui est gloria 5
in secula seculorum: Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الي اهل غلاطية * وهي في عدد الرسايل رابعة *

* الفصل الاول *

* قراءة الخميس من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة *

1 * من بولص الرسول وليس من الناس ولا بانسان بل بيسوع المسيح * والاله الاب الذي
2 اقامه من بين الموتي * ومن الاخوة الذين معي كلهم الي كنايس غلاطية *

* قراءة السبت الخامس والعشرين بعد العنصرة *

3 * نعمة لكم وسلامة من الاله الاب * وربنا يسوع المسيح * الباذل نفسه من اجل خطايانا * لكيما
4 ينجينا من الدهر الخبيث الحاضر كما يخص مشية الاله ابينا * الذي له المجد الي اباد الدهور *
5

Epistola Divi PAULI ad cives GALATIÆ: Estque in numero Epistolarum quarta.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ quartæ post Pentecosten.

A Paulo Apostolo non quidem ab hominibus, neque per ullum hominem, sed per Jesum Christum, ac Deum Patrem qui suscitavit eum à mortuis: 1 *Et à fratribus qui mecum sunt omnibus, ad ecclesias Galatiæ.* 2

Lectio sabbathi vigesimi quinti post Pentecosten.

Gratia vobis & pax à Deo Patre, & 3
Domino nostro Jesu Christo, Qui se- 4
metipsum exposuit pro peccatis nostris, ut nos liberaret à præsenti seculo malo, secundùm peculiarem voluntatem Dei Patris nostri, Cui gloria in æternitates 5
seculorum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ ፡ ገላትያ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡፡

1 ጳውሎስ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ዘኢኮነ ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡ ወኢኮነ ፡ እምሰብእ ፡ ዘእንበለ ፡
በእንተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ አብ ፡ ዘአንሥኦ ፡ እም
2 ውታን ፡፡ ወኵሎሙ ፡ አኃዊነ ፡ እለ ፡ ምስሌየ ፡ ለቤት ፡ ክርስቲያን ፡ ዘገላትያ ፡፡
3 ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡
4 ዘመጠወ ፡ ርእሶ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአትነ ፡ ከመ ፡ ያድኅነነ ፡ እምዝ ፡ ዓለም ፡ ዘይ
5 ትቀወም ፡ በእኩይ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ለዓለመ ፡
ዓለም ፡ አሜን ፡፡

Ad Galatas: & scripta fuit quum esset civitate Romæ.

CAPUT

PAulus Apostolus, ejus qui non fuit per homines, & non fuit ab hominibus sed 1
per Dominum nostrum Jesum Christum, & Deum Patrem qui suscitavit eum è mor-
tuis. Et omnes fratres nostri, qui mecum sunt, Domui Christianorum Galatiæ, 2
Pax vobis & gratia Dei patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi: Qui de- 3
dit semetipsum pro peccatis nostris, ut liberaret nos ab hoc mundo qui constituitur 4
in malo, secundùm voluntatem Dei patris nostri. Cui gloria sit in secula seculorum. 5
Amen.

Miror quòd ita citò transferimini ab eo qui vocavit vos in gra-
6 Θαυμάζω ὅτι (δ) οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χά-
tia Christi, in alterum Evangelium: Quod non est aliud, si non quidam sunt
7 ριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν
turbantes vos, & volentes invertere Evangelium Christi. Sed
8 οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ
& si nos, aut angelus de cœlo evangelizet vobis præter quod evan-
καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ (ε) εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγ-
gelizavimus vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterùm dico;
9 γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
Si quis vobis evangelizaverit præter quod accepistis, anathema sit. Modò enim
10 Εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. Ἄρτι γὰρ
homines suadeo, an Deum? An quæro hominibus placere? Si enim adhuc
ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; (ζ) εἰ γὰρ ἔτι
hominibus placerem, Christi servus non essem. Notum facio autem vobis,
11 ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, Α'
fratres, Evangelium evangelizatum à me, quia non est secundùm ho-
ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄν-
minem. Neque enim ego ab homine accepi illud, neque edoctus sum;
12 θρωπον. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, (η) οὔτε ἐδιδάχθην·
sed per revelationem Jesu Christi. Audistis enim meam conver-
13 ἀλλὰ (θ) δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστρο-
sationem aliquando in Judaismo, quoniam supra modum persequebar Ec-
φήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
clesiam Dei, & vastabam illam: Et proficiebam in Judaismo
14 κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
supra multos coætaneos in genere meo, abundantiùs æmulator exi-
ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρ-
stens paternarum mearum traditionum. Cùm autem probavit Deus
15 χων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ (ι) εὐδόκησεν ὁ Θεὸς
separans me ex utero matris meæ, & vocans per gratiam suam,
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
Revelare Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gen-
16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔ-
tibus, continuò non acquievi carni & sanguini: Neque veni in
θνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι· Οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς 17
Hierosolymam ad illos ante me Apostolos: sed abii in Arabiam, &
Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
iterùm reversus sum in Damascum. Deindè post annos tres veni in Hie-
πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ (κ) ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱε- 18
rosolymam videre Petrum: & mansi apud eum dies quindecim.
ροσόλυμα ἱστορῆσαι (λ) Πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
Alium autem Apostolorum non vidi, si non Jacobum fratrem Domini.
Ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. 19
Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Deindè veni
Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἔπειτα ἦλθον 20 21
in regiones Syriæ, & Ciliciæ. Eram autem ignotus fa-
εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. Ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσ- 22
cie Ecclesiis Judææ quæ in Christo. Tantùm autem audientes
ώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. Μόνον δὲ ἀκούοντες 23
erant; Quoniam persequens nos aliquando, nunc evangelizat fidem quam ali-
ἦσαν, Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν πο-
quando vastabat. Et glorificabant in me Deum.
τε ἐπόρθει. Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν. 24

CAP. II. β'.

B' Deindè post quatuordecim annos iterùm ascendi in Herosolymam cum Barna-
Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνά-
ba, cossumens & Titum. Ascendi autem secundùm revelationem, & ex-
βα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον. Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνε- 2
posui illis Evangelium, quod prædico in Gentibus: seorsùm autem
θέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ
in pretio habitis, ne fortè in vacuum currerem, aut cucurrissem. Sed neque
τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. Ἀλλ' οὐδὲ 3
Titus cum me, Græcus existens, coactus est circumcidi.
Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι.

MS. A. (δ) οὕτως (ε) εὐαγγελίσηται (ζ) εἰ ἔτι (η) οὐδὲ (θ) διὰ (ι) ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ά··· ἴσας (κ) τρία ἔτη (λ) Κηφᾶν καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19
20 [illegible]
21 [illegible]
22
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]

Miror quomodo tam citò conversi fueritis à 6
Christo illo, qui vocavit vos per gratiam su-
am, ad evangelium aliud. Quod non est: 7
sed quidam sunt qui perturbant vos, & vo-
lunt invertere Evangelium Christi. Enim- 8
verò sive nos, sive angelus è cœlo annuntia-
verit vobis præter id quod vobis annuntiavi-
mus, anathema sit. Quemadmodum prædixi, 9
& nunc iterum dico; Si quis annuntiaverit
vobis præter id quod accepistis, anathema 10
sit. Nunc enim utrùm hominibus suadeo, an
Deo? aut hominibus studeo placere? Si e-
nim hactenus hominibus placerem, servus
Christi non essem.

De Stephano. 2.

Notum autem vobis facio fratres mei, Evan- 11
gelium quod annuntiatum est à me non esse
ab homine. Nec enim ego ab homine acce- 12
pi illud, illudve didici, sed per revelationem
Jesu Christi. Audistis enim conversationem 13
meam quondam in Judaismo, quòd vehemen-
ter persequebar Ecclesiam Dei, eamque va-
stabam. Ac progressus faciebam in Judaismo 14
supra multos coætaneos meos qui erant in
cognatione mea, & majorem in modum ze-
labam doctrinam patrum meorum. Quum 15
autem voluit ille, qui segregavit me ab ute-
ro matris meæ, & vocavit me per gratiam su-
am, Ut revelaret Filium suum per me, ut 16
annuntiarem eum inter Gentes: statim non
patefeci carni & sanguini, Neque profectus 17
sum in Ierosolymam ad Apostolos qui me
præcesserunt: sed profectus sum in Arabiam,
& iterum reversus sum ad Damascum: De- 18
inde post tres annos profectus sum ad Ieroso-
lymam ut inviserem Petrum: & mansi apud
illum dies quindecim. Alium autem ex Apo- 19
stolis non vidi, nisi Jacob fratrem Domini
nostri. Hæc autem quæ scribo vobis, ecce 20
coram Deo *scribo*, quia non mentior. Postea 21
verò veni in regiones Syriæ & Ciliciæ. Neque 22
de facie quidem cognoscebant me ecclesiæ
illæ, quæ in Judæa sunt in Christo. Sed hoc 23
tantùm auditione acceperant; Qui quon-
dam persequebatur nos, ecce nunc evange-
lizat fidem illam, quam ante aliquod tem-
pus expugnabat. Et glorificabant in me Deum. 24

De Patribus. 3.

CAP. II.

ITerum autem à quatuordecim annis ascen- 1
di ad Ierusalem cum Barnaba, & duxi me-
cum Titum. Ascendi autem per revelatio- 2
nem, & patefeci eis evangelium quod præ-
dico inter Gentes, ac privatim illud ostendi
iis qui existimantur aliquid esse, ne in vanum
cucurrissem, aut currerem. Nec etiam Titus 3
qui mecum erat, quum esset Gentilis, ada-
ctus est ut circuncideretur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 እንከረክሙ ፡ እሮ ፡ ከመዝ ፡ ፍጡነ ፡ ትፈልሱ ፡ እመዝ ፡ ጸውዓክሙ ፡ በጸጋሁ፡ለክርስቶስ፡
7 ውስተ ፡ ካልእ ፡ ትምህርት፡=፦ ወአልቦ ፡ በዕድ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘየሀውኩክሙ ፡ ወይፈቅዱ፡
8 ይዕልው ፡ ትምህርቶ ፡ ለክርስቶስ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ አንትሙሰ፡ መልአክ፡እምሰማይ፡ ለእመ፡
9 መሀረክሙ ፡ ካልእ ፡ እምዝ፡ መሀርናክሙ ፡ ውጉዘ፡ ለይኩን፡፡=፦ በከመ ፡ እቤ ፡ወይእዜኒ፡
10 ካዕበ፡እብል፡ለእመቦ፡ዘመሀረክሙ፡ ካልአ፡ እምዝ፡ መሀርናክሙ፡ ውጉዘ ፡ ለይኩን፡=፦ ወ
ይእዜሰ ፡ ለሰብእ ፡ ነአምን ፡ ወአኮ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወእመሰኬ ፡ ለሰብእ ፡ እፈቅድ ፡ አደ
11 ሉ፡ ኢኮንኩ፡ ገብር፡ ለክርስቶስ፡፡ ዐ እነግረክሙ፡አኃዊነ፡ትምህርተ፡ዘመሀርኩክሙ፡
እስመ ፡ ኢኮነ፡ በእንተ፡ሰብእ፡=፦

Miror vos, quomodo tam citò migratis, ab illo qui vocavit vos in gratia Christi, in aliam doctrinam. Et non est alia, nisi illorum qui conturbant vos, & volunt subvertere doctrinam Christi. Sed vos, angelus è cælo, si edocuerit vos aliam ab illâ quam edocuimus vos, anathema sit. Sicut dixi, & nunc iterum dicam, Si fuerit qui edocuit vos aliam ab illa, quam edocuimus vos, anathema sit. Et nunc homines profitebimur, & non Deum? & si igitur hominibus volo placere, non fui servus Christi. Nuntiavi vobis, fratres nostri, doctrinam quam edocui vos, quia non fuit per homines.

Versio VULGATA LATINA.

6 Miror quòd sic tam citò transferimini, ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi, in
7 aliud Evangelium: Quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, &
8 volunt convertere Evangelium Christi. Sed licèt nos, aut Angelus de cœlo evan-
9 gelizet vobis præterquàm quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Sicut præ-
diximus, & nunc iterùm dico; Si quis vobis evangelizaverit præter id quod acce-
10 pistis, anathema sit. Modò enim hominibus suadeo, an Deo? An quæro homini-
bus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem. Notum enim
11 vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est à me, quia non est secun-
12 dùm hominem: Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per
13 revelationem Jesu Christi. Audistis enim conversationem meam aliquando in Ju-
daismo: quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei, & expugnabam illam,
14 Et proficiebam in Judaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundan-
tiùs æmulator existens paternarum mearum traditionum. Cùm autem placuit ei,
15 qui me segregavit ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam suam, Ut revela-
16 ret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuò non acqui-
evi carni & sanguini, Neque veni Jerosolymam ad antecessores meos Apostolos: 17
sed abii in Arabiam: & iterùm reversus sum Damascum: Deindè post annos tres 18
veni Jerosolymam videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim: Alium 19
autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. Quæ autem 20
scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Deindè veni in partes Syriæ, & 21
Ciliciæ. Eram autem ignotus facie Ecclesiis Judææ, quæ erant in Christo: 22
Tantùm autem auditum habebant; Quoniam qui persequebatur nos aliquando, 23
nunc evangelizat fidem, quam aliquando expugnabat: Et in me clarificabant Deum. 24

CAP. II.

DEindè post annos quatuordecim, iterùm ascendi Jerosolymá cum Barnaba, as- 1
sumpto & Tito. Ascendi autem secundùm revelationem: & contuli cum illis 2
Evangelium, quod prædico in Gentibus, seorsùm autem iis, qui videbantur ali-
quid esse: ne fortè in vacuum currerem, aut cucurrissem. Sed neque Titus, qui 3
mecum erat, cùm esset Gentilis, compulsus est circumcidi:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * اني لمتعجب انكم انتقلتم هكذا باسراع عن المسيح الذي دعاكم بنعمته الى بشرى اخرى *
7 * الامر الذي ليس هو شيا اخر الا قوما يزعجونكم ويريدون ان يعكسوا بشارة المسيح * لكن
8 ان يكن نحن او ملاك من السماء يبشركم بما يخالف ما بشرناكم به فليكن محروما * كما تقدمت
9 فقلت والان اقول ايضا من يبشركم بما يضاد ما تسلمتم منا فليكن محروما * فالان اقنع الناس
10 ام الله او اطلب ان ارضي الناس لاني لو كنت ارضي الناس ايضا لما كنت اذا للمسيح عبدا * تم
11 الاحد العشرين بعد العنصرة ويقرا للاحد الذي بعد الميلاد * ايها الاخوة اعرفكم ان
12 البشارة التي بشرت بها ليست مخصوصة بانسان * ولا اخذتها انا من انسان ولا علمتها بل اعلان
13 يسوع المسيح * لانكم قد سمعتم بسيرتي في الملة اليهودية قديما اني كنت اضطهد بيعة الله
14 اضطهادا يفوق الافراط واهدمها * وكنت في الديانة اليهودية ناميا اكثر من كثيرين من
15 قرباي في جنسي وكنت غيورا لتقليدات الابوية عن مدرايه * فلما سر الاله الذي ميزني
16 من جوف امي ودعاني بنعمته * ان يعلن ابنه في حتى ابشر به في الامم * فوقتئذ لم اخبر لذي
17 لحم ودم * ولا صعدت الى اورشليم الى الرسل الذين قبلي لكني ذهبت الى البلقاء وعدت
18 الى دمشق ايضا * ثم بعد ثلثة سنين صعدت الى اورشليم لاشاهد بطرس واقمت عنده
19 خمسة عشر يوما * وما عاينت احدا من الرسل اخر سوى يعقوب اخي الرب * تم
20 ابتدي بقية قراءة الخميس * والالفاظ التي اكتبها هاانذا قدام الله اقول اني ما اكذب
21 22 * ثم اقبلت الى اقاليم الشام والثغر * وبيع اليهودية المؤمنة بالمسيح لم تكن تعرفني بوجهي
23 * لكنهم كانوا يسمعون فقط ان ذاك الذي كان يضطهدنا قديما الان هو يبشر بالامانة التي
24 1 كان ينقضها فيما سلف * وكانوا يمجدون الله في * الفصل الثاني * ثم بعد اربعة عشر
2 سنة صعدت الى اورشليم ايضا مع برنابا واخذت معي تيطوس * وصعدت باعلان واعرضت
عليهم البشارة التي اكرز في الامم واعرضتها على انفراد على الطائفين بعلمهم لئلا اسعى في
3 الباطل او اكون قد سعيت * بل ولا تيطوس الذي كان معي اذ كان يونانيا الزم ان يختتن

Equidem miror quòd tam citò defciveritis à Christo qui vos gratiâ suâ vocavit, ad aliam annuntiationem. 6
Res, quæ nihil aliud est nisi quidam turbant vos, & volunt invertere annuntiationem Christi. 7
Verùm si nos, aut Angelus è cœlo annuntiet vobis quicquam diversum ab eo quod annuntiavimus vobis, sit segregatus. 8
Ut ante dixi, & nunc iterum dico; Quicunque annuntiaverit vobis quod adversatur iis quæ accepistis à nobis, sit segregatus. 9
Nunc enim utrùm homines an Deum suadeo? aut quæro hominibus placere? Enimvero si adhuc hominibus placerem, igitur haudquaquam Christi servus essem. Finis. 10

Lectio Dominicæ vigesimæ post Pentecosten. Legitur etiam pro Dominica quæ sequitur post Nativitatem.

Heus fratres, notum vobis facio, quòd annuntiatio quam annuntiavi, non pertinet ad hominem, 11
Nec eam ego accepi ab homine, nec eam sum edoctus: sed revelatio est Jesu Christi. 12
Jam enim audistis meam olim vivendi rationem in religione Judaica, quòd persequebar Ecclesiam Dei persecutione summum gradum superante, eámque destruebam. 13
Et eram in religione Judaica proficiens plus quàm multi coætanei mei in genere meo, ferebarque in dogmata mea paterna zelo quamplurimo. 14
Sed quando placuit Deo qui me segregavit ab utero matris meæ, & vocavit me per gratiam suam, 15
Ut revelaret filium suum in me, ut eum annuntiarem inter Gentes: illico, non significavi apud carnem & sanguinem, 16
Neque ascendi Jerosolymam ad Apostolos qui ante me erant: sed abii in Balcam, (urbs est in Syria) & denuo reversus sum Damascum. 17
Deindè tribus post annis ascendi Jerosolymam, ut viserem Petrum: mansique apud eum dies quindecim. 18
Nec vidi quenquam ex Apostolis alium, præter Jacobum fratrem Domini. Finis. 19

Incipe reliquam lectionem feriæ quintæ.

Porrò verba quæ scribo, ecce coram Deo dico non esse commentitia. 20
Deindè veni ad climata Syriæ & Ciliciæ. 21
Ecclesiæ autem Judeæ in Christum credentes, non me noverant facie mea: 22
Sed solùm audierant quòd is qui persequebatur nos aliquando, nunc annuntiat fidem quam quondam labefactabat. 23
Et glorificabant in me Deum. 24

CAP. II.

DEindè quatuordecim post annis iterum ascendi Jerosolymam cum Barnaba, & mecum duxi Titum. 1
Ascendi autem ex revelatione, & exposui eis annuntiationem quam prædico inter Gentes; eámque privatim exposui iis qui doctrinam suam magna in opinione habebant, ne in vanum currerem, aut cucurrissem. 2
Sed neque Titus qui mecum erat, cùm esset Græcus, coactus fuit circumcidi. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወአንሂ ፡ ኢኮ ፡ ዘእምኀበ ፡ ሰብእ ፡ ዘነሣእክዎ ፡ ወኢሂ ፡ መሀሩኒዮ ፡ ዳእሙ ፡ በዘ ፡ ከሠተ ፡ ሊተ ፡
13 ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወሰማዕክሙ ፡ ግዕዝየ ፡ ዘትካት ፡ ዘአመ ፡ ሀለውኩ ፡ ውስተ ፡ አይሁድ ፡
14 ከመ ፡ ፈድፋደ ፡ ሰደድኩ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያና ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወአመንዘዝክዎሙ ፡፡ ወገበር
ኩ ፡ ውስተ ፡ አይሁድ ፡ ፈድፋደ ፡ እምኵሉ ፡ ቢጽየ ፡ በውስተ ፡ ሕዝብየ ፡ እስመ ፡ ፈድፋደ ፡ ቀና
15 ኡ ፡ ቀናኤ ፡ ለሕገ ፡ አበዊየ ፡፡ ወአመ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአውፅአኒ ፡ እምከርሠ ፡ እ
16 ምየ ፡ ወጸውዐኒ ፡ በጸጋሁ ፡፡ ወከሠተ ፡ ሊተ ፡ ወልዶ ፡፡ ከመ ፡ እስብክ ፡ ለአሕዛብ ፡ በስሙ ፡፡
17 ወኢተመየጥኩ ፡ ሶቤሃ ፡ ኀበ ፡ ሥጋየ ፡ ወደምየ ፡፡ ወኢዐረጉ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ኀበ ፡ ሐዋርያት ፡
ቀደምትየ ፡ ወሖርኩ ፡ ብሔረ ፡ ዐረብ ፡ ወካዕበ ፡ ተመየጥኩ ፡ ደማስቆ ፡፡
18 ወእምድኅረ ፡ ሠለስቱ ፡ ዓመት ፡ ዐረጉ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ እርአዮ ፡ ለኬፋ ፡ ወነበርኩ ፡ ኀቤሁ ፡
19 መዋዕለ ፡ ዐሡረ ፡ ወኃሙሰ ፡፡ ወኢያእመርኩ ፡ ባዕደ ፡ ሐዋርያተ ፡ ዘእንበለ ፡ ያዕቆብሃ ፡
20 እኁሁ ፡ ለእግዚእነ ፡፡ ወዘኒ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ናሁ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡
21 ከመ ፡ ኢይሔሱ ፡፡ ወበጻሕኩ ፡ ደወለ ፡ ቂልቅያ ፡ ወሶርያ ፡፡ ወኢያአምሩኒ ፡ ቤተ ፡
22 ክርስቲያን ፡ ዘብሔረ ፡ ይሁዳ ፡ ዘበ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወዳእሙ ፡ ሰምዑ ፡ ዘከመ ፡ ዘትካ
23 ት ፡ ይሰድድ ፡ ይእዜ ፡ ይሜህር ፡ ሃይማኖተ ፡፡ ወይሴብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
24 በእንቲአየ ፡፡

Et ego quidem, non ab hominibus accepi eam, neque eruditione meâ, sed in quo modo revelavit mihi Jesus Christus. 12
Et audistis conversationem meam antiquam, quando fui inter Judæos, quomodo abundantèr persequutus fui domum Christianam Dei, & exprobravi vos. 13
Et profeci inter Judæos plùs quàm omnes consodales mei, in natione mea, quoniam abundantiùs fui æmulator legis paternæ meæ. 14
Et quando placuit Deo qui eduxit me ex utero matris meæ, & vocavit me in gratiam suam. 15
Et revelavit mihi filium suum, ut prædicarem populo in nomine ejus, & non conversus sum tunc ad corpus meum & sanguinem meum. 16
Neque ascendi Hierosolymam ad Apostolos antecessores meos, sed adivi regionem Arabiæ, & iterum reversus sum Damascum. 17
Et post tres annos ascendi Hierosolymam videre Chepham, & mansi apud eum dies quindecim. 18
Et nesciebam alium Apostolorum, præter Jacobum fratrem Domini nostri. 19
Et quæ scripsi vobis, ecce coram Deo quòd non mentior. 20
Et quum venissem in regionem Ciliciæ & Syriæ, 21
Non cognoscebant me domus Christianorum regionis Judææ, quæ in Christo erant. 22
Sed solùm audierant quod ipse qui olim persequebatur, nunc docet fidem. 23
Et glorificabant Deum propter me. 24

B

1 ወእምድኅረ ፡ አሰርቱ ፡ ወአርባዕቱ ፡ ዓመት ፡ ዐረጉ ፡ ካዕበ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ምስለ ፡፡ በ
2 ርናባስ ፡ ወነሣእክዎ ፡ ለቲቶ ፡፡ ወዐረጉ ፡ በዘ ፡ አስተርአየኒ ፡ ወነገርክዎሙ ፡ ዘከመ ፡
መሀርኩ ፡ ወሰበኩ ፡ ለአሕዛብ ፡ በበሕቲቶሙ ፡ ለአለ ፡ ይትአዘዙ ፡ ከመ ፡ ለከንቱ ፡
3 እሬውጽ ፡ ወአትበደር ፡፡ ወቲቶሰ ፡ ዘምስሌየ ፡ እንዘ ፡ አረማዊ ፡ ውእቱ ፡ አገበር
ዎ ፡ ይትገዘር ፡፡

CAP. II.

ET post quatuordecim annos ascendi iterum Hierosolymam cum Barnaba, & assumpsi Titum. 1
Et ascendi secundùm quod commonstratum fuit mihi & nuntiavi iis quo modo docui, & prædicavi populo inter nos, qui in pretio mihi fuit, quòd frustrà cucurrissem & contendissem. 2
Sed Titum qui mecum erat, quum esset Gentilis, coegerunt circumcidi. 3

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ. ΚΕΦ. Β'. Γ'.

Propter *autem* subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare
4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
libertatem nostram quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς (α) καταδουλώσωνται.
Quibus neque ad horam cessimus subjectione, ut veritas Evangelii per-
5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου (β) δια-
maneat apud vos. Ab autem *visis* esse aliquid, (quales aliquando fuerint, nihil
6 μείνῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, (ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν
mihi differt: *Faciem* Deus hominis non accipit.) Mihi enim
μοι διαφέρει· πρόσωπον (γ) Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει.) ἐμοὶ γὰρ
in pretio habiti, nihil contulerunt. Sed econtrà, *videntes* quòd creditũ est mihi
7 οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο. Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι
Evangelium præputii, sicut Petro circumcisionis. (*Nam* operatus
8 τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς. (Ὁ γὰρ ἐνεργήσας
Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus est, & mihi *in* Gentes.) Et
9 Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε (δ) καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη.) Καὶ
cognoscentes gratiam *datam* mihi, Jacobus, & Cephas, & Joannes, *illi* *visi*
γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος, καὶ Κηφᾶς, καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
columnæ esse, dextras dederunt mihi & Barnabæ, societatis: ut nos in
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς (ε) εἰς
Gentes, ipsi autem in circumcisionem: Tantùm *autem* pauperum ut *meminis-*
10 τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· Μόνον δὲ τῶν πτωχῶν ἵνα μνημο-
semus: quod etiam *studui* id ipsum facere. Cùm autem venisset *Petrus*
11 νεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε (ζ) Πέτρος Γ'
in Antiochiam, in faciem ei restiti: quia *notandus* erat. *Ante*
12 εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην· ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. Πρὸ
enim *venire* *quosdam* à Jacobo, cum Gentibus *simul* edebat: cùm autem venissent,
τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
subducit & *separavit* seipsum, timens eos ex circumcisione. Et
ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. Καὶ συνυπ-
simulabant ei & cæteri Judæi: ita ut & Barnabas *simul* abduceretur *eorum* 13
εκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν
simulatione. Sed cùm vidissem quòd non *rectè pede incederent* ad veritatem
τῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν 14
Evangelii, dixi *Petro* coram omnibus; Si tu Judæus *exi-*
τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ (η) Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρ-
stens, gentiliter vivis, & non Judaicè, *quid* Gentes cogis Judaizare?
χων, ἐθνικῶς (θ) ζῇς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;
Nos naturâ Judæi, & non ex Gentibus, peccatores: Scientes quòd non justifi-
Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν, ἁμαρτωλοί· Εἰδότες ὅτι οὐ δικαι- 15
catur homo ex operibus legis, *si non* per fidem Jesu Christi: & nos 16
οῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως (ι) Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς
in *Christum Jesum* credidimus, ut justificaremur ex fide Christi, & non
εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ
ex operibus legis: propter quod non justificabitur ex operibus legis omnis caro.
ἐξ ἔργων νόμου· (κ) διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. Si
verò quærentes justificari in Christo, *reperiamur* & ipsi peccatores, numquid Εἰ 17
δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Christus peccati minister? Absit. Si enim quæ destruxi, hæc iterùm
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν 18
ædifico, prævaricatorem meipsum constituo. Ego enim per legem legi
οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν (λ) συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ 19
mortuus sum, ut Deo vivam: Christo *concrucifixus* sum.
ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω· Χριστῷ συνεσταύρωμαι.

ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) καταδουλώσουσιν. (β) διαμένῃ (γ) ὁ Θεὸς (δ) κἀμοὶ (ε) μὲν εἰς (ζ) Κηφᾶς (η) Κηφᾷ (θ) καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ (ι) Χριστοῦ Ἰησοῦ (κ) ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα (λ) συνιστάνω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Porrò de falsis fratribus qui ingressi sunt ad 4
nos, ut explorarent libertatem quem habe-
mus in Jesu Christo, ut in servitutem nos red-
igerent: Ne ad horæ quidem plenitudi- 5
nem abjecimus nos ad subjectionem eorum,
ut veritas evangelii permaneret apud vos.
Illi autem qui censebantur esse aliquid (qua- 6
les verò fuerint, non est mihi curæ: Deus
enim facies hominum non accipit) illi qui-
dem ipsi nihil mihi addiderunt. Imò contrà: 7
viderunt enim mihi concreditum esse Evan-
gelium præputii, sicut concredita est Cephæ
Circumcisio. Is enim qui hortatus est Ce- 8
pham ad Apostolatum circuncisionis, horta-
tus me quoque est ad Apostolatum Gentium.
Quumque cognovissent gratiam quæ mihi 9
data est, Jacob, & Cephas, & Johannes, qui
quidem existimabantur esse columnæ, dex-
tram societatis dederunt mihi & Barnabæ, ut
nos inter Gentes, ipsi verò in circumcisio-
nem. Tantùm ut pauperum memores esse- 10
mus: proindè mihi curæ fuit hoc ipsum
agere.

Quotidié. 4.

Quum autem venisset Cepha Antiochiam, 11
in faciem illius illum coargui, quoniam of-
fendebantur in eo: Quòd antequam ve- 12
nissent quidam à Jacob, cum Gentibus com-
ederet: quum autem venissent, subduxisset
sese ac separâsset, quippe qui timeret ab eis
qui ex circumcisione erant. Et huic se sub- 13
miserant unà cum eo cæteri quoque Judæi,
ita ut & Barnaba abductus esset ad assen-
tandum vultibus eorum. Quumque vidissem 14
eos non rectâ incedere in veritate Evangelii,
dixi Cephæ coram omnibus; Si tu Judæus
quum sis, gentiliter vivis, & non Judaicè,
quomodò cogis Gentes Judaico more vi-
vere? Si enim nos qui propriâ naturâ Ju- 15
dæi sumus, nec sumus ex Gentibus peccato-
res: Quandoquidem scimus non justificari 16
hominem ex operibus legis, sed per fidem
Jesu Christi: etiam nos in Jesum Christum
credidimus, ut ex fide Christi justificaremur,
non autem ex operibus Legis: quoniam ex
operibus Legis non justificatur omnis caro.

Ad adorationem crucis. 5.

Quòd si dum studemus justificari per Chri- 17
stum, reperimur & ipsi peccatores, ergò Je-
sus Christus minister est peccati. Absit. Si 18
enim quæ demolitus sum, ea rursum ædifico,
meipsum transgressorem mandati exhibeo.
Siquidem ego per Legem Legi mortuus sum, 19
ut Deo vivam, & unà cum Christo cruci-
fixus sum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 በእንተ : ቢጽ : እለ : ተበውኡ : ኀቤነ : የሐትትዎ : ለግዕዛኒነ : ዘረከብነ : በክርስቶስ :
5 ኢየሱስ :: ከመ : ይቀንዩነ :=፦ እለ : ሊነሐስቦሙ : ወሊከመ : መንትሂ : ከመ : ይሕሙ :
6 በጽድቀ : ትምህርቱ ::=፦ ወእለሰ : ይብሉ : መኑ : ከማነ : እሮ : እሙንቱ : ትካት :
ወሊተሰ : አልቦ : ዘይረክበኒ : እምዝንቱ : እስመ : ሊያደሉ : ለገጸ : ሰብእ : እግዚአብሔ
7 ር :: ወእለኒ : ይትከሀዙኒ : አልቦ : ዘይብሉኒ :=፦ ዘእንበለ : ዘሊይትማሰል : ነገረ :
አስ.ሚርዎሙ : ከመ : ተአምኑኒ : ትምህርትየ : በኀበ : አሕዛብ : በከመ : ትምህርቱ : ለጴ
ጥሮስ : በኀበ : አይሁድ :=፦

Propter fratres qui intrârunt inter nos, ut explorarent libertatem nostram, 4
quam adepti sumus in Christo Jesu, ut prædominarentur nobis. Quos non repu- 5
tamus omninò, ut permaneant in veritate doctrinæ ejus, & de illis qui dicunt; Quis 6
sicut nos? qualescunque fuerunt olim, nihil est quod mihi intersit de hoc, quoniam
non placet personis hominum Deus, & qui in pretio erant mihi, nihil dicebant
mihi: Præter hunc non placentem sermonem quum notum feceram illis, quòd pro- 7
fessi sunt doctrinam meam apud Gentes, sicut doctrinam Petri apud Judæos.

Versio VULGATA LATINA.

4 Sed propter subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare liberta-
tem nostram, quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.
5 Quibus neque ad horam cessimus subjectione, ut veritas Evangelii permaneat
6 apud vos: Ab iis autem, qui videbantur esse aliquid, (quales aliquando fue-
rint, nihil meâ interest. Deus personam hominis non accipit:) mihi enim qui
7 videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. Sed econtrà cùm vidissent quòd cre-
8 ditum est mihi Evangelium præputii, sicut & Petro circumcisionis: (Qui enim
operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus est & mihi inter Gen-
9 tes:) Et cùm cognovissent gratiam, quæ data est mihi, Jacobus, & Cephas, &
Joannes, qui videbantur columnæ esse, dextras dederunt mihi & Barnabæ soci-
10 etatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem: Tantùm ut pauperum
11 memores essemus: quod etiam solicitus fui hoc ipsum facere. Cùm autem ve-
12 nisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. Priùs
enim quàm venirent quidam à Jacobo, cum Gentibus edebat: cùm autem venis-
sent, subtrahebat & segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant. Et si- 13
mulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in il-
lam simulationem. Sed cùm vidissem quòd non rectè ambularent ad veritatem 14
Evangelii, dixi Cephæ coram omnibus; Si tu, cùm Judæus sis, gentiliter vivis, &
non Judaicè: quomodò Gentes cogis Judaizare? Nos naturâ Judæi, & non ex 15
Gentibus peccatores. Scientes autem quòd non justificatur homo ex operibus le- 16
gis, nisi per fidem Jesu Christi: & nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex
fide Christi, & non ex operibus legis: propter quod ex operibus legis non justifi-
cabitur omnis caro. Quòd si quærentes justificari in Christo, inventi sumus & 17
ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister est? Absit. Si enim quæ de- 18
struxi, iterùm hæc ædifico: prævaricatorem me constituo. Ego enim per legem, 19
legi mortuus sum, ut Deo vivam: Christo confixus sum cruci.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*

4 * فاما عن الاخوة الكذبة الغرباء الذين حسوا ليتجسسوا حريتنا التي لنا بيسوع المسيح *
5 حتى يستعبدونا * فلم ندعن لطاعتهم * ولا قدر ساعة * ليبقى صدق البشارة عندكم *
6 * قراءة الجمعة من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة * * فاما الظانون انهم
شيا كيفما كانوا قديما فلم يفضلوا علي شيا * لان الله لن يحابي وجه انسان * لان الظانين
7 بذاتهم * ما عرضوا علي شيا * بل بالعكس لما ابصروا انني قد اوتمنت على بشارة ذوي
8 الغلفة * كما اوتمن بطرس علي ذوي الختانة * لان الذي ايد بطرس في رسالة ذوي الختانة *
9 ايدني انا في الامم * واذ علم يعقوب والصفا ويوحنا الظانون انهم عمد * بالنعمة التي اعطيتها
10 اعطوني ولبرنابا مصافحة يمين شركة * لنكون نحن للامم * وهم للختانة * وان نكون
نذكر المساكين فقط * الامر الذي حرصت ان اصنعه *
11 * قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة عشر بعد العنصرة * * واذ جاء بطرس الي
12 انطاكية * قاومته مواجهة لانه كان ملوما * لانه قبل ورود قوم من عند يعقوب * كان ياكل
13 مع الامم ويعاشرهم * ولما جاووا انقبض وميز ذاته منهم * خايفا من ذوي الختانة * وراءوه
14 معا وباقي اليهود * حتى وبرنابا انقاد لمراءاتهم * لكنني لما رايتهم ما يعدلون اقدامهم في صدق
البشارة مستويا قلت لبطرس بحضرة كافتهم * ان كنت انت يهوديا وها انت تعيش معاشا
15 اميا لا يهوديا * فلم تلزم الامم ان يتهودوا * نحن يهود بغريزتنا ولسنا من الامم خطاة *
16 * الاحد الحادي وعشرين بعد العنصرة * وايضا للاحد الذي بعد الصليب * * فاذ قد
علمنا ان الانسان لن يتزكى من اعمال الشريعة * الا بامانة يسوع المسيح * امنا ونحن بيسوع المسيح
لكيما نتزكى بامانة المسيح لا اعمال الشريعة * لان اعمال الشريعة لن تزكي كل بشر * تم * الاثنين *
17 * فان كنا اذ التمسنا ان نتزكى بالمسيح نوجد ونحن خطاة * افترى المسيح خادم الخطية
18 حاشا * والمعتقدات التي نقضتها ان كنت ارجع فابنيها انقضها ايضا * فساوضح ذاتي مخالفا
19 * لانني انا بالشريعة مت عن الشريعة لاعيش لله * وقد صلبت مع المسيح *

Verùm quoad alienos falsos fratres, qui se retraxerunt ut contaminarent libertatem nostram quam habemus in Jesu Christo, ut nos in servitutem adigerent: 4
Non acquievimus obedientiæ illorum, ne horulæ quidem spatio: ut veritas Evangelii apud vos maneret. 5

Lectio Feriæ sextæ hebdomadis decimæ quartæ post Pentecosten.

Qui autem arbitrantur se esse aliquid, qualescunque olim fuerint, nullatenus mihi præstant. Deus enim nullius hominis vultui assentatur. Nam qui bonam de se ipsis habent opinionem, nihil mihi exposuerunt. 6 *Imò contrà, quum vidissent concreditam mihi fuisse annuntiationem Præputiatorum, quemadmodum concrediti fuerant Petro Circumcisi:* 7 *(Qui enim Petrum roboravit in legatione ad Circumcisos, me roboravit inter Gentes:)* 8 *Quumque cognovissent Jacobus & Cephas & Johannes, qui putant se esse columnas, gratiam quæ data est mihi: dederunt mihi et Barnabæ contactum dexteræ societatis, ut nos essemus pro Gentibus, ipsi verò pro Circuncisione:* 9 *Utque solùm meminissemus pauperum: quam rem studui facere.* 10

Lectio feriæ secundæ hebdomadis decimæ quintæ post Pentecosten.

Cùm autem venisset Petrus Antiochiam, coràm illi restiti, eo quòd reprehensibilis esset. 11 *Nam ante adventum quorundam à Jacobo, cum Gentibus edebat ac versabatur: quum autem venissent continuit ac separavit se ab eis, metuens Circuncisos:* 12 *Et simulaverunt unà cum ipso reliqui etiam Judæi: adeo ut & Barnabas abductus esset ad illorum simulationem.* 13 *Verùm ubi vidissem eos non rectâ movere pedes suos in veritate Evangelii, dixi Petro, omnibus iis præsentibus, Si tu cùm sis Judæus, ecce tamen vivis vitam Gentilem, non Judaicam, cur Gentes Judaizare compellis?* 14 *Nos ex indita nobis natura Judæi sumus, & non ex Gentibus peccatores.* 15

Dominicâ vigesimâ primâ post Pentecosten. Itemque pro Dominica post Crucem.

Cùm ergo sciamus non justificari hominem ex operibus Legis, sed per fidem in Jesum Christum: credimus etiam nos in Jesum Christum, ut justificet nos fides Christi, non opera Legis: quandoquidem opera Legis non justificant ullam carnem. 16 Finis.

Feriâ secundâ.

Quòd si dum quærimus justificari per Christum, reperimur & ipsi peccatores: num Christus minister peccati est? Absit. 17 *Et quidem si opiniones quas destruxi, revertar easdemque rursus ædificem, sanè declarabo meipsum contrarium:* 18 *Quandoquidem ego per Legem mortuus sum Legi, ut viverem Deo: & jam crucifixus sum unà cum Christo,* 19

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወእቱ : ዘአርድኦ : ለጴጥሮስ : በመልእክቱ : ዘመንገለ : አይሁድ : አርድአኒ : ሊተኒ :
9 ውስተ : ለሕዛብ ። ወያእመሩ : ጸጋሁ : ዘወሀበኒ : ያዕቆብ : ወኬፋ : ወዮሐንስ : እለ :
ይብልዎሙ : አዕማደ : እሙንቱ : የማኖሙ : መጠውኒ : ምስለ : በርናባስ : ከመ : ንሳተ
10 ፍ : ወእሙንቱ : ይሑሩ : ኀበ : አይሁድ : ወንሕነኒ : ኀበ : አረሚ ። ዳእሙ : ከ
ሙ : ንዘከሮሙ : ለነዳያን ። ወበእንተዝ : ጽሕቁ : እገብሮ : ለዝንቱ ። ወእመ : መጽ
11 አ : ኬፋ : አንጾኪያ : ተቃወምዎ : ቅድመ : ገጹ : እስመ : ተምዕዕዎ ። እስመ : ዘእንበ
12 ለ : ይምጽኡ : እምኀበ : ያዕቆብ : በልዐ : ምስለ : አረሚ : ወአመ : መጽአ : ተግሕ
ሦሙ : እስመ : ይፈርሆሙ : ለእለ : እምአይሁድ ። ወአድለውሉ : ሎቱ : እሙንቱሂ :
13 አይሁድ : ወበርናባስ : ኀበረ : በአድልዎቶሙ ። ወሶበ : ርኢኩ : ከመ : ኢያርትዑ :
14 ግብሮሙ : ኀበ : ጽድቀ : ትምህርቱ : እቤሎ : ለኬፋ : በቅድመ : ኵሉ : ሶበ : አንተ :
እንዘ : አይሁዳዊ : አንተ : በሕገ : አረሚ : ትነብር : ወአኮ : በሕገ : አይሁድ :
15 እፎ : እንከ : ታገብሮሙ : ለአረሚ : ይትሃወዱ ። ወይቤ : ንሕነሰኬ : በአማን : አ
16 ይሁድ : ወአኮ : እምሕዝብ : ኃጥአን ። ታአምሩ : ከመ : ኢይጸድቅ : ሰብእ : በገ
ቢረ : ሕገገ : ኦሪት : እም : አኮ : ዳእሙ : በአሚን : በኢየሱስ : ክርስቶስ ። ወንሕነኒ :
አሚነ : በኢየሱስ : ክርስቶስ : ከመ : ንጽደቅ : በአሚን : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወአኮ :
በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : እስመ : በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : ኢይጸድቅ : ኵሉ : ዘነፍ
17 ስ ። ወእለሰ : ይፈቅዱ : ይጽድቁ : በክርስቶስ : ኮንሆሙ : ከመ : ኃጥአን ። ክርስቶ
18 ስ : እንከ : ሳእከ : ኃጢአትኑ : እንጋ : ሐሰ ። እመሰኬ : ዝኩ : ዘነሠትኩ : ኪያሁ :
አሐንጽ : ዐላዌ : ረሰይኩ : ርእስየ ። አንሰኬ : በእንተ : ሕግ : ዘበሕጉ :
19 ሞትኩ : አሐዩ ። ወተሰቀልኩ : ምስለ : ክርስቶስ ።

Et ille qui cooperatus est Petro in ministerio suo quod apud Judæos erat, coopera- 8
tus est etiam mihi in Gentibus. Et cum cognovissent gratiam ejus qui mihi dedit, 9
Jacobus & Cephas & Johannes, quos vocant columnas, ipsi dextras suas dede-
runt mihi cum Barnaba, ut consociaremus: & illi abierunt ad Judæos & nos
quidem ad Gentes. Solummodo ut meminissemus pauperum, & propterea soli- 10
citus fui facere hoc. Et quum venisset Cephas Antiochiam, restiterunt ei co- 11
ram facie sua, quia indignati sunt ei. Quoniam antequàm venissent quidam 12
à Jacobo, edebat cum Gentibus, & quando venissem, secessit ab iis quia time-
bat illos qui erant è Judæis. Et complacuerunt ei isti Judæi, & Barna- 13
bas consociatus fuit in simulatione eorum. Et quum vidissem quòd non dire- 14
xissent opera sua ad veritatem doctrinæ, dicebam Cephæ coram omnibus; Quum
tu sis Judæus, secundùm legem Gentium vitam egis, & non secundùm legem
Judæorum: quomodo igitur cogis Gentes Judaizare? Et dixit; Nos igitur ve- 15
rè Judæi, & non è Gentibus peccatores. Scitis quòd non justificatur homo in 16
præstando præceptum legis, sed solummodo in credendo in Jesum Christum: &
nos credidimus in Jesum Christum, quòd justificabimur in credendo in Jesum
Christum, & non in præstando præceptum legis, quia in præstando præceptum legis
non justificabitur ullum animal. Et volentes justificari in Christo sumus ipsi 17
sicut peccatores: an Christus exinde minister est peccati igitur? Absit. Si igitur 18
istum quem destruxi, eundem etiam ædificem, transgressorem constitui meipsum.
Ego igitur per legem, qui in lege ejus mortuus fui, vivam. Et crucifixus sum cum 19
Christo.

Vivo autem, non amplius ego: vivit verò in me Christus. Quod autem nunc vivo in car-
20 Ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρ-
ne, in fide vivo filii Dei diligentis me, & tradentis semet-
κὶ, (μ) ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑ-
ipsum pro me. Non abjicio gratiam Dei. Si enim per legem ju-
21 αυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. εἰ γὰρ διὰ νόμου δι-
stitia, ergò Christus gratis mortuus est.
καιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

MS. A. (μ) ἐν πίστει τῇ τοῦ

CAP. III. γ'.

O insensati Galatæ, quis vos fascinavit veritati non obsequi, quibus
1 Ω 'Ανόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς (α) ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς Δ'
ob oculos Jesus Christus prescriptus est, in vobis crucifixus? Hoc
2 κατ' ὀφθαλμοὺς 'Ιησοῦς Χριστὸς (β) προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; Τοῦτο
solùm volo discere à vobis; Ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex
μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, 'Εξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ
auditu fidei? Sic insensati estis, incepti spiritu, nunc carne con-
3 ἀκοῆς πίστεως; Οὕτως ἀνόητοί ἐστε, ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπι-
summemini? Tanta passi estis frustrà? si modò & frustrà. Ille ergò subministrans
4 5 τελεῖσθε; Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. 'Ο οὖν ἐπιχορηγῶν
vobis Spiritum, & efficiens virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex
ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων (γ) νόμου ἢ ἐξ
auditu fidei? Sicut Abraham credidit Deo, & reputatum est illi ad
6 ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς 'Αβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
justitiam. Cognoscite ergò quia qui ex fide, ii sunt filii Abraam.
7 δικαιοσύνην. Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ 'Αβραάμ.

Providens autem Scriptura, quia ex fide justificat Gentes Deus, prævan-
Ε' Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ, ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευηγ-
gelizavit Abrahæ; Quia benedicentur in te omnes Gentes. Ita-
γελίσατο τῷ 'Αβραὰμ, "Οτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. "Ωσ- 9
que qui ex fide, benedicentur cum fideli Abraham. Quicunque enim ex ope-
ς' τε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ 'Αβραάμ. "Οσοι γὰρ ἐξ ἔρ- 10
ribus legis sunt, sub execratione sunt: Scriptum est enim; Execrabilis omnis
γων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· Γέγραπται γὰρ, (δ) 'Επικατάρατος πᾶς
qui non permanserit in omnibus scriptis in libro legis, ad fa-
ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποι-
ciendum ea. Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum,
ῆσαι αὐτά. "Οτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, 11
manifestum: quia justus ex fide vivet. At lex non est ex
Δ' δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. 'Ο δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ 12
fide: sed faciens ea homo, vivet in illis. Christus nos
πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς 13
redemit de execratione legis, factus pro nobis execratio: (scri-
ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν (ε) κατάρα· (γέ-
ptum est enim; Execrabilis omnis suspensus in ligno.) Ut in
γραπται γὰρ, 'Επικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.) "Ινα εἰς τὰ 14
Gentes benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem
ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ 'Αβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
Spiritûs accipiamus per fidem. Fratres, (secundùm hominem
Ζ' τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. (ζ) 'Αδελφοὶ, (κατὰ ἄνθρωπον 15
dico,) tamen hominis authenticum testamentum nemo abrogat aut superor-
λέγω,) ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-
dinat.
σεται.

Κεφ. γ'. MS. A. (α) ἐβάσκανεν, * οἷς (β) προεγράφη ἐσταυρωμένος; (γ) νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς (δ) "Οτι ἐπικατάρατος (ε) κατάρα·
ὅτι γέγ......, (ζ) Κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ἀδελφοὶ, ὅμως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Proinde jam non ego vivo, sed vivit in me Christus: & hanc vitam quam nunc vivo in carne, per fidem filii Dei vivo, qui dilexit me, ac dedit semetipsum pro me. Non denego gratiam Dei. Si enim per Legem esset justitia, Christus frustrà mortuus est.

CAP. III.

O Dementes Galatæ, quis vobis invidet? nam ecce quasi pingendo depictus fuerat coram oculis vestris Jesus Christus crucifixus. Hoc tantùm velim à vobis scire, ex operibus Legis accepistis Spiritum, an ex auditu fidei? Itáne stulti estis, ut quum spiritu inceperitis, nunc carne absolvatis? Et hæc omnia frustrà sustinuistis? at utinam & frustrà. Qui ergò indidit vobis spiritum, & edit virtutes in vobis, ex operibus Legis, an ex auditu fidei id agit? Quemadmodum credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad justitiam, Scitote igitur eos qui sunt ex fide, filios esse Abrahami. Quum enim præsciret Deus per fidem justificatum iri Gentes, prænuntiavit Abrahamo, prout ait Scriptura sancta, In te benedicentur omnes gentes. Itaque fideles benedicuntur in Abraham fideli. Quotquot enim sunt ex operibus Legis, execrationi subjiciuntur. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui non præstiterit quæcunque scripta sunt in Lege ista. Quòd autem nemo justificetur in Lege apud Deum, illud est manifestum, quandoquidem scriptum est, Justus in fide vivet. Lex autem ex fide non est, sed quisquis præstiterit ea quæ in illa scripta sunt, vivet in eis. Porrò Christus nos exemit ab execratione Legis, ipseque factus est pro nobis execratio. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui suspenditur in ligno. Ut inter Gentes esset benedictio Abrahami per Jesum Christum, ut nos accipiamus promissionem Spiritûs per fidem.

Annuntiatio genitricis Dei. ς.

Fratres mei, tanquam inter homines loquor, testamentum hominis quod confirmatum est, nemo reprobat, aut invertit in eo quicquam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወሒ,ደወትያስ : ኅልቀት : ወበሕ,ደወተ : ክርስቶስ:ሀለውኩ:: ወዝኗ : ዘሕሉዩ:ይእዜ : በሥ
ጋየ : በእሚነ : በወልደ : እግዚአብሔር : እሑዱ : ዘአፍቀረኒ : ወመጠወ : ርእሶ : በእንቲአ
21 የ:=፦ ሊይክሕድ : ጸጋ : እግዚአብሔር : እስመሰኬ : በገቢረ : ሕገገ : እሪት : ይጸደቁ :
ለከንቶኬ: ሞተ :ክርስቶስ::=፦
1 ኦአብደን : ሰብአ : ገላቲያ : መኑ : አሕመመክሙ : ከመ : ሊትአመኑ : በጽድቅ : ሳያስ
ተርሊ : ለዐይን:: ሊየሱስ: ክርስቶስ: ዘአቅደም:ተጽሕፎ: በእንቲአሁ:ከመ፡:ይሰቀል:=፦
2 ዘንተ: ዳእሙ: እፈቅድ: አእምር: በኅቤክሙ: በገቢረ: ሕገገ: እሪትኑ: ነሣእክሙ:መንፈስ:
ቅዱስ: አው: በሰሚዐ : ሀይማኖትኑ:=፦

Et vita mea defecit, & in vita Christi fui, & hanc vitam quam vivo nunc in corpore meo, verè dego in filio Dei unici, qui dilexit me & tradidit seipsum propter me. Non negabo gratiam Dei, quia si præstando normam justificatur, frustrà ergò mortuus est Christus.

CAP. III.

O Fatui homines Galatiæ, quis afflixit vos ut non crederetis verè apparentem oculis Jesum Christum, de quo præscriptum fuit quòd crucifigeretur? Hoc solummodo vellem scire apud vos, ut faciendo præceptum legis accepistis Spiritum sanctum, vel audiendo fidem?

Versio VULGATA LATINA.

20 Vivo autem, jam non ego: vivit verò in me Christus. Quòd autem nunc
vivo in carne: in fide vivo filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum
21 pro me. Non abjicio gratiam Dei. Si enim per legem justitia, ergò gra-
tis Christus mortuus est.

CAP. III.

1 O Insensati Galatæ, quis vos fascinavit non obedire veritati, ante quo-
rum oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus? Hoc solùm
2 à vobis volo discere: ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu
3 fidei? Sic stulti estis, ut cùm spiritu cœperitis, nunc carne consummemi-
4 ni? Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa. Qui ergò tribuit
5 vobis Spiritum, & operatur virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex au-
6 ditu fidei? Sicut scriptum est; Abraham credidit Deo, & reputatum est
illi ad justitiam. Cognoscite ergò, quia qui ex fide sunt, ii sunt filii Abra- 7
hæ. Providens autem Scriptura, quia ex fide justificat Gentes Deus, præ- 8
nuntiavit Abrahæ; Quia benedicentur in te omnes Gentes. Igitur qui ex 9
fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham. Quicunque enim ex operibus 10
legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim; Maledictus omnis, qui
non permanserit in omnibus, quæ scripta sunt in Libro legis, ut faciat ea.
Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum, manifestum est: quia 11
justus ex fide vivit. Lex autem non ex fide, sed, Qui fecerit ea, vivet in 12
illis. Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: 13
quia scriptum est; Maledictus omnis qui pendet in ligno: Ut in Gentibus 14
benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritûs accipi-
amus per fidem. Fratres, (secundùm hominem dico,) tamen hominis con- 15
firmatum testamentum nemo spernit, aut superordinat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فلست اعيش انا ايضا • وانما المسيح يعيش في • والذي اعيشه الان بالبشر فانما اعيشه
21 في امانة ابن الله الذي احبني واسلم ذاته عني • تم • التلثا • * لست انكر نعمة الله •
لان العدل ان كان في الشريعة فالمسيح اذا قد مات مجانا •
1 • الفصل الثالث • * يا اهل غلاطية يا جهال • من الذي حسدكم الا تذعنوا للحق •
يا من قد صور فيكم قديما يسوع المسيح بازاء اعينكم مصلوبا * هذا فقط اشاء ان اعرفه
3 منكم • امن اعمال الشريعة اخذتم الروح ام من سماع الايمان * اهكذا انتم لا فطنة لكم
4 بدأتم بروح وتتمون الان بالبشر * ومثل هذه الاشياء قد صابتكم باطلا • وليتها باطلا •
5 * فالذي يرزقكم الروح وعمل فيكم قوات • امن اعمال الشريعة • او من سماع الامانة منحكم ذلك •
6 * كما ان ابرهيم صدق الله فحسب له ذلك عدلا * اتراكم تعرفون ان الذين من الامانة
7 اولئك بنو ابراهيم • • قراءة السبت السادس والعشرين • وايضا للسبت الذي قبل الميلاد •
8 * فلسابق علم الكتاب ان الله من الامانة يزكي الامم • تقدم فبشر ابرهيم • ان كافة الامم بك
9 يتباركوا * فلذلك الذين من الامانة يتباركون مع ابرهيم المؤمن * لان جماعة
10 الذين هم من اعمال الشريعة هم تحت لعنة • لان قد كتب يكون ملعونا من لا
11 يثبت في جميع الفرايض المكتوبة في مصحف الشريعة ليعملها * فاما ان احدا لن
12 يزكي عند الله بالشريعة فذلك واضح • لان الصديق من الامانة يعيش * والشريعة
ليست من الامانة • بل من الانسان الذي ان يعمل فرايضها يحيي بهن • تم •
13 • تمام قراءة السبت الكبير • * فالمسيح ابتاعنا من لعنة الشريعة وصار من اجلنا لعنة
14 لان قد كتب كل من علق على خشبة ملعون * لتصير بركة ابرهيم الى الامم بيسوع المسيح
لنأخذ بالامانة موعد الروح • تم • • قراءة الاربعا من الجمعة الخامسة عشر بعد العنصرة •
15 * ايها الاخوة قولا يخص الانسان اقول • ومع هذا اذا كان عهد الانسان ووصيته مثبتة
ما يخالفها احد • ولا يامر فيها •

Nec vivo ampliùs ego, sed Christus in me vivit: & tempus quod modò vivo in carne, illud vivo per fidem filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Finis. 10

Feriâ tertiâ.

Non denego gratiam Dei: nam si justitia consistit in lege, Christus igitur frustrà mortuus est. 21

CAP. III.

O Cives Galatiæ, ô dementes, quis vobis invidit ne acquiesceretis veritati: ô vos in quibus jam anteà depictus fuerat Jesus Christus ob oculos vestros crucifixus, 1 *Hoc solùm scire vellem à vobis, num ex operibus legis accepetitis Spiritum, an ex auditu fidei?* 2 *Adeonè judicii expertes estis? In spiritu cœpistis, & nunc in carne finitis?* 3 *Et tales res frustrà vobis acciderunt? & ô utinam frustrà.* 4 *Qui igitur suppeditat vobis Spiritum, & operatus est in vobis virtutes, num ex operibus legis, an ex auditu fidei talia vobis concessit?* 5 *Quemadmodum Abraham credidit Deo, & recensitum hoc illi fuit ad justitiam:* 6 *Num fortè scitis quòd qui sunt ex fide, ii sunt filii Abrahæ?* 7

Lectio sabbathi vigesimi sexti. Ac præterea pro sabbatho quod præcedit Nativitatem.

Ob præscientiam autem scripturæ quòd Deus ex fide justificet Gentes, prænuntiavit Abrahæ quòd omnes Gentes in te benedicentur. 8 *Quapropter qui ex fide sunt, benedicuntur cum Abraham fideli.* 9 *Omnes enim qui sunt ex operibus legis, sub maledictione sunt: quia scriptum est, Maledictus erit qui non manserit in cunctis statutis scriptis in libro legis, ut faciat ea.* 10 *At verò quòd nemo justificetur apud Deum per legem, id manifestum est: siquidem justus ex fide vivit.* 11 *Lex autem non est ex fide, sed ex homine; qui si fecerit statuta illius, per ea vivet.* 12 Hactenus.

Supplementum lectionis sabbathi maximi, (id est sancti.)

Christus ergò redemit nos à maledictione legis, factú que est pro nobis maledictio: scriptum est enim; Quisquis appensus fuerit trabi, maledictus est. 13 *Ut benedictio Abrahæ Gentibus cederet per Jesum Christum, ut per fidem acciperemus promissionem Spiritus.* 14 Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ quintæ post Pentecosten.

O fratres, sermonem homini proprium dico; attamen cùm fuerit fœdus hominis ejusque præceptum confirmatum, nemo contradicit ei, neque dispensat in eo. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ...ሙዝኑ : ኢብደን : አንትሙ : እምድኅረ : ዘመንፈስ : ቅዱስ : ወጠንክሙ : ገባእክሙ ::
4 ...ደለዚ : በሕገ : ዘሥጋ : ወደም : ትግበሩ :=: ወመጠኑኒዝ : ሐማምክሙ : ለከንቱ : ረሰ
5 ...ይክሙ ::=: ፤ ወእቱ : ዘይሁበክሙ : መንፈስ : ቅዱስ : ወይገብር : ለክሙ : ኃይለ :
6 ...በጊረ : ሕገ : ኦሪትኑ : አው : በሰሚዐ : ሀይማኖትኑ :=: በከመ : አብርሃም : አመ
...ነ : በእግዚአብሔር : ወኮነ : ጸድቀ :=: ኢታአምሩኑ : እንከ : ከመ : እለ : አምኑ :
7 ...ውሉደ : አብርሃም : እሙንቱ :=: እስመ : አቅደመ : አእምሮ : መጽሐፍ : ከመ : በአ
8 ...ሚን : ያጸድቆሙ : እግዚአብሔር : ለአሕዛብ : አቅደመ : ለሰፈዎቶ : እግዚአብሔር : ለ
አብርሃም : ከመ : ቦቱ : ይትባረክ : ኵሉ : አሕዛብ ::=: ወይእዜሰኬ : እለ : የአምኑ :
9 ...ይትባረኩ : ምስለ : አብርሃም : መእመን ::=:

በሰብዐ : ሰንበት : ጾም : ኀበ : ይትነበብ ::=:

10 ወኵሎሙ : እለ : ውስተ : ሕገ : ኦሪት : ሀለው : ውስተ : መርገም : ይነብሩ :: እስመ :
...ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ : ርጉም : ለይኩን : ኵሉ : ዘዝሉፍ : ውስተ : ዝንቱ : መጽሐ
11 ...ፈ : ኦሪት : ዘኢይፌጽም : ግብሮቶ :=: ወከመሰ : ኢይጸድቁ : በግብረ : ሕገ : ኦሪት :
...ኀበ : እግዚአብሔር : ይትዐወቅ : ከመ : በአሚን : ይጸድቁ : ወጻድቅሰ : በአሚን : ያሐ
12 ...ዩ ::=: ወኦሪትሰ : ኢኮነ : በአሚን : ዘያጸድቅ : ዳእሙ : ዘፈጸሞ : ግብሮቶ : የሐዩ : በ
13 ...ቱ ::=: ወተሣየጠነ : ክርስቶስ : እምርገማ : ለኦሪት : በዘ : ወድአ : በጽሐ : መርገማ :
...ለነ : ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ :: ርጉም : ውእቱ : ኵሉ : ዘስቁል : ዲበ : ዕፅ ::=: ከ
14 ...መ : ይግባእ : ላዕለ : አሕዛብ : በረከተ : አብርሃም : በእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ከመ :
...ንንሣእ : ተስፋሁ : ለመንፈስ : ቅዱስ : በአሚነ : ክርስቶስ ::=: ፲ ሕገ : ሰብእ : ንብ
15 ...ለ : ሰብእ : ጥቀ : ኢይለቢ : ወኢይትከሐድ : ኪደነ : ዘፀኑዐ ::=:

Adeone fatui estis, postquam Spiritu sancto cœperitis, ut revertamini nunc secundùm legem carnis & sanguinis agere? 3 *Et quanta passi estis, inaniter fecistis?* 4 *Ille qui tribuit vobis Spiritum sanctum, & operatur vobis virtutem: num faciendo præceptum legis, vel audiendo fidem?* 5 *Sicut Abraham credidit in Deo, & fuit justus.* 6 *Nescitisne igitur quòd credentes filii Abraham sunt?* 7 *Quia præsciebat Scriptura quòd in credendo justificaret Deus Gentes, primò promisit Deus Abrahamo quòd in illo benedicerentur omnes gentes.* 8 *Et nunc ergò credentes benedicentur cum Abrahamo fideli.* 9

Septimo sabbato jejunii, ubi legitur.

Et omnes qui in præcepto legis fuerunt, sub maledicto manent: quia sic dicit Scriptura; Maledictus sit omnis qui non perficiet faciendo quæcunque scripta sunt in libro legis. 10 *Et sicut non justificantur faciendo præceptum legis apud Deum, manifestum est quòd credendo justificabuntur, & justi in fide vivent.* 11 *Et lex, non est in credendo, quòd justificet, sed qui perimpleverit opus ejus, in ea vivet.* 12 *Et redemit nos Christus ab execratione legis, eò quòd ipse factus advenit pro nobis maledictum: quia sic dicit Scriptura; Maledictus est omnis qui suspensus est super ligno:* 13 *Ut reverteretur super Gentes benedictio Abrahami per Jesum Christum, & ut obtineamus promissionem Spiritûs sancti confidendo in Christo.* 14 *More humano loquimur, Homo nequaquam contradicet neque negabit pactum quod confirmatum fuit.* 15

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ. ΚΕΦ. Ζ'. Η'.

At Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini ejus. Non dicit,
16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει,
Et seminibus, quasi in multis: sed quasi in uno, Et semini tuo, qui est
Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι
Christus. Hoc autem dico, testamentum *ante authenticatum* à Deo in
17 Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ (η) Θεοῦ εἰς
Christum, quæ post annos quadringentos & triginta facta lex non *irritat* ad
Χριστόν, ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς
abolendam promissionem. Si *enim* ex lege hæreditas, non *amplius* ex
18 τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ
promissione. *At* Abrahæ per repromissionem *gratificatus est* Deus. Quid igitur
19 ἐπαγγελίας. Τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν
lex? *transgressionum* causâ apposita est, *usque quo* veniret semen cui
ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
promissum erat, ordinata per angelos in manu mediatoris. *At* mediator, unius
20 ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς
non est: at Deus unus est. Ergò lex adversùs promissa Dei?
21 οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ;
Absit. Si enim data esset lex *potens* vivificare, verè ex
Μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, (θ)ὄντως ἂν ἐκ
lege esset justitia. Sed conclusit Scriptura omnia sub peccato,
22 νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα (ι) ὑπὸ ἁμαρτίαν,
ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus. *Ante* autem *venire*
23 ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν
fidem, sub *legem* custodiebamur, conclusi, in *futuram* fidem reve-
τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, (κ) συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυ-
lari. Itaque lex pædagogus noster fuit in *Christum*, ut ex fide
24 φθῆναι. Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως
justificaremur. *Veniente autem fide*, non *amplius* sub pædagogo *sumus*.
δικαιωθῶμεν. Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 25
Omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Jesu. Quicunque enim in *Christum*
Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν 26
baptizati estis, Christum induistis. Non est Judæus, neque Græcus: non est servus,
ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, 27
neque liber: non est masculus, & fœmina. Omnes enim vos *unus* estis in Christo Jesu.
οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν, καὶ θῆλυ. (λ) Πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 28
Si autem vos Christi, ergo Abrahæ semen estis, & secundùm promissionem hære-
Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα (μ) ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρο- 29
des.
νόμοι.

CAP. IV. δ'.

Dico autem; *Ad quantum tempus* hæres *infans* est, nihil differt servo,
Η' ΛΕ'γω δέ, Ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, 1
dominus omnium *existens*: Sed sub *tutores* est & *curatores*, usque *præ-*
κύριος πάντων ὤν· Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προ- 2
finitionem *Patris*. Ita & nos, cùm essemus *infantes*, sub elementis
θεσμίας τοῦ πατρός. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα 3
mundi eramus *servituti addicti*. *Cùm verò* venit plenitudo temporis, *mi-*
τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι. Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξα- 4
sit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub *lege*,
πέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
Ut eos qui sub *legem* redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam
Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι 5
autem estis filii, misit Deus Spiritum filii sui in corda vestra,
δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, 6
clamantem, Abba, (Pater.)
κρᾶζον, Ἀββᾶ, (ὁ Πατήρ.)

MS. A. (η) Θεοῦ, ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς (θ) ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν (ι) ὑφ' (κ) συγκλειόμενοι (λ) Ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ. (μ) ἐστέ, κατ'

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]

CAP. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Abrahamo autem promissa est promissio, & semini ejus. Nec dixit ei; Seminibus tuis, quasi plurimis, sed, Semini tuo, tanquam unico, qui est Christus. Hoc autem dico, nempè testamentum quod antè confirmatum est à Deo in Christo, Lex quidem quæ facta est post quadringentos & triginta annos, non potest improbare, & obliterare promissum. Quòd si ex Lege est hæreditas, jam non est ex promissione. Abrahamo autem per promissionem quidem dedit Deus. Quid ergò Lex? propter transgressionem addita est, usque dum veniret semen illud cui facta fuerat promissio: & data est ipsa Lex per angelos in manu Mediatoris. Mediator autem unius non est, Deus verò unus est. Lex ergò adversatur promissioni Dei? absit. Si enim data esset lex quæ posset vivificare, verè ex lege esset justitia. Sed conclusit Scriptura omnia sub peccato, ut promissio per fidem Jesu Christi daretur iis qui credunt. Cæterùm antequam veniret fides, lex custodiebat nos conclusos in eam fidem quæ erat revelanda. Lex igitur pædagogus fuit nobis ad Christum, ut ex fide justificaremur. At postquam venit fides, non sumus sub pædagogo. Etenim vos omnes estis filii Dei per fidem in Jesum Christum. Quotquot enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Non est Judæus, neque Gentilis: non est servus, neque ingenuus: non est masculus, neque fœmina: siquidem vos omnes unus estis in Jesu Christo. Quòd si ipsius Christi estis, jam estis semen Abrahami, & hæredes per promissionem.

CAP. IV.

Ad oblationem Nativitatis. 6.

DIco autem quandiu hæres puer est, non differt à servo, quum sit dominus omnium. Sed sub tutoribus est & procuratoribus, usque ad tempus quod præstituerit pater ipsius. Ita & nos quum essemus pueruli sub elementis mundi, eramus in servitutem redacti. At postquam venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, & factus est ex muliere, & factus est sub lege: Ut eos qui sub lege erant redimeret, ut reciperemus adoptionem filiorum. Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum illum filii sui in corda vestra clamantem; Aba, Pater noster.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወለአብርሃምሰ፡ አስፈወ፡ ወይቤሎ፡ ለከ፡ ወለዘርእከ፡ ኢይቤሎ፡ ለከ፡ ወለአዝርእቲከ፡
ከመዘ፡ ለብዙኃን፡ ዘእንበለ ከመዘ፡ ለአሐዱ፡ ለዘርእከ፡ እስመ፡ ክርስቶስ፡ ውእቱ፡፡
17 ዘንተ፡ እንዘ፡ እብል፡ ኪደነ፡ ዘአምኃበ፡ እግዚአብሔር፡ ወእምድኅሬሁ፡ በአርባዕቱ፡
ምእት፡ ክረምት፡ ወሠላሳ፡ ክረምት፡ መጽአት፡ ኦሪት፡፡ ወአኮ፡ ከመ፡ ትክላእ፡ ዘአስፈ
18 ወ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእመሰኬ፡ በገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪትኑ፡ ይወርሱ፡ ሊኮንኬ፡ ባዘ፡
19 አሰፈወ፡ ናሁ፡ አቅደመ፡ አስፍዎቶ፡ እግዚአብሔር፡፡ ለአብርሃም፡፡ ለምንት፡ እን
ከ፡ መጽአት፡ ኦሪት፡ ከመ፡ ተብዝኃኑ፡ ለኃጢአት፡ እስከ፡ አመ፡ ይበጽሕ ዝኩ፡ ዘ
ርእ፡ ዘሎቱ፡ አሰፈወ፡ በሥርዐተ፡ መላእክቲሁ፡ ወበእደ፡ ኅሩይ፡፡

Et Abrahamo promisit, & dixit ei; Tibi & semini tuo: non dicit; Tibi et seminibus tuis, sicut multis; sed sicut uni; Semini tuo, quia Christus est. Hoc igitur dico, pactum hoc fuisse à Deo: & post quadringentos annos, & triginta annos venisse legem; sed non ut prohiberet quod promisit Deus. Si igitur faciendo præcepta legis, hæreditatem consequentur, non fuit in eo quod promisit: ecce primò promisit Deus Abrahamo. Quarè igitur venit lex? num ut multiplicant peccata usque dum venerit hoc semen, cui promisit per ordinationem angelorum, & per manum Electi?

Versio VULGATA LATINA.

16 Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini ejus. Non dicit; Et seminibus,
quasi in multis: sed quasi in uno; Et semini tuo, qui est Christus. Hoc
17 autem dico; Testamentum confirmatum à Deo, quæ post quadringentos &
triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem.
18 Nam si ex lege hæreditas, jam non ex promissione. Abrahæ autem per repro-
missionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est,
19 donec veniret semen, cui promiserat, ordinata per angelos in manu media-
20 toris. Mediator autem unius non est: Deus autem unus est. Lex ergò ad-
21 versùs promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex, quæ possit vivificare,
verè ex lege esset justitia. Sed conclusit Scriptura omnia sub peccato, ut
22 promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus. Priùs autem quàm veni-
23 ret fides, sub lege custodiebamur conclusi, in eam fidem quæ revelanda
erat. Itaque lex pædagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur.
24 At ubi venit fides, jam non sumus sub pædagogo. Omnes enim filii Dei
25
26 estis per fidem, quæ est in Christo Jesu. Quicunque enim in Christo ba- 27
ptizati estis, Christum induistis. Non est Judæus, neque Græcus: non est 28
servus, neque liber: non est masculus, neque fœmina. Omnes enim vos
unum estis in Christo Jesu. Si autem vos Christi: ergò semen Abrahæ estis, 29
secundùm promissionem hæredes.

CAP. IV.

Dico autem; Quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt à servo, cùm 1
sit dominus omnium: Sed sub tutoribus & actoribus est, usque ad præfi- 2
nitum tempus à patre: Ita & nos cùm essemus parvuli, sub elementis 3
mundi eramus servientes. At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus fili- 4
um suum, factum ex muliere, factum sub lege, Ut eos, qui sub lege erant, 5
redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii, 6
misit Deus Spiritum filii sui in corda vestra, clamantem; Abba, Pater.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فالمواعيد انما قيلت لابرهيم ولنسله ٠ ولم يقل سلالات ٠ كانه يدوحي كثيرين ٠ بل كمن
17 يعمد واحدا ٠ ولنسلك الذي هو المسيح * واقول هذا موضحا انه عهد قد سبق الله فثبته
للمسيح ٠ والشريعة التي صارت بعد اربع مايه وثلثين سنه ٠ لن تنقضه بان تبطل الموعد ٠
18 * لان الموارث ان كان في الشريعة فليس من وعد ايضا ٠ والله انما وهب لابرهيم بموعد * فما
19 العرض اذا ٠ الشريعه انما اسست من اجل المعاصي الي ان يجي النسل الذي له الموعد ٠
20 ورتبت بملايكة بيد واسطة * والواسطه ليس هو واحد واسطه ٠ فاما الله فهو واحد * فالشريعه
21 اذا تنقض على مواعيد الله حاشا ٠ فان كنت قد اعطيت شريعه تستطيع ان تحيي ٠ فالعدل
22 بالحقيقه من الشريعة هو * لكن الكتاب حبس الكل تحت الخطية ٠ ليعطي الموعد للذين
يامنون من امانة المسيح ٠ * قراءة الخميس الخامس عشر وفي عيد القديسة بربارة *
23 * قبل ان تجي الامانه كانت الشريعه تصوننا محبوسين للامانة المنتظر استعلانها * فالشريعه
24
25 كانت مودبنا للمسيح ٠ ليزكينا الامانه * فلما وردت الامانه لن نكون تحت مودب ايضا ٠
26 * لانكم كلكم بنو الله انتم بالايمان بيسوع المسيح * لانكم كافة الذين اصطبغتم بالمسيح
27
28 قد لبستم المسيح * فليس فيكم يهودي ولا صابي ٠ ولا عبد ولا حر ٠ وليس ذكر وانثي ٠
29 ٠ لتقدمة عيد الغطاس ٠ لانكم كلكم بيسوع المسيح واحد * فان
كنتم للمسيح فانتم اذا نسل ابرهيم ووارثون ما يخص الموعد ٠

٠ الفصل الرابع ٠

1 * واقول انه مدي الزمان الذي يكون الوارث طفلا ٠ فلن يفضل على العبيد شيا ٠ اذ هو
2 سيد العبيد كلهم * بل يكون تحت حجر الاوصياء والقهارمة الي تاجيل ابيه * كذلك ونحن اذ
3 كنا اطفالا كنا مستعبدين تحت حجر استقصات العالم ٠ * قراءة يوم عيد الميلاد المجيد ٠
4 * فلما حان كمال الزمان ارسل الله ابنه مولودا من امرأة صايرا تحت الشريعة * ليبتاع الذين
5 تحت حجر الشريعة ٠ لنتسلم التبني ٠ تم ٠ * الخميس ٠
6 * فاذ انتم بنون ارسل الله روح ابنه الي قلوبكم هاتفا بالاب يا ابانا ٠

Promissiones autem dictæ quidem sunt Abrahæ & stirpi ejus. Neque dixit stirpibus, ac si multos intenderet: sed velut is qui unum spectat, Et stirpi tuæ, qui est Christus. 16
Hoc autem palàm dico, quòd illud sit fœdus quod jam olim Deus confirmaverat Christo: et lex quæ condita fuit post quadringentos & triginta annos, haudquaquam destruat illud, ut aboleat promissionem. 17
Nam hæreditas si sit in Lege, ergò non adhuc ex promissione. Deus autem donavit quidem Abrahæ per promissionem. 18
Quæ igitur mens? profectò Lex condita est propter contumacias, donec veniret stirps cujus erat promissio: & ordinata est per Angelos, per manum mediatoris. 19
Mediator autem non est unus mediator: 20
Deus verò est unus. *Lex igitur extenditur supra Dei promissiones? Absit. Nam si data mihi fuisset Lex quæ posset vivificare, justitia revera esset ex Lege.* 21
Verùm Scriptura conclusit omnia sub peccatum, ut promissio daretur his qui credituri essent, ex fide Jesu Christi. 22

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ quintæ. Et in die festo sanctæ Barbaræ.

Antequam venisset fides, Lex custodiebat nos conclusos ad fidem cujus revelatio expectabatur. 23
Itàque Lex fuit magistra nostra ad Christum, ut justificaret nos fides. 24
Quarè veniente fide, non sumus ampliùs sub magistro. 25
Vos enim omnes filii Dei estis, per fidem in Jesum Christum. 26
Nam vos omnes qui in Christo baptizati estis, Christum jam induistis. 27
Non est enim inter vos Judæus, nec deficiens à fide, neque servus, neque liber, neque est masculus & fœmina. 28

Ad oblationem in die festo immersionis (seu baptismi, hoc est Epiphaniæ.)

Omnes enim vos unus estis in Jesu Christo. *Quòd si estis Christi, igitur estis progenies Abrahæ, & hæredes ejus quod attinet ad promissionem.* 29

CAP. IV.

Dico autem; Spatio temporis quo hæres puer est, nullatenus præstat servis, quamvis sit dominus omnium servorum. 1
Sed est sub tutela curatorum & gubernatorum usque ad tempus præfinitum à patre suo. 2
Ita & nos, cùm essemus pueri, servitute premebamur sub tutelà elementorum mundi: 3

Lectio diei festi Nativitatis gloriosissimæ.

At adveniente perfectione temporis, misit Deus filium suum genitum ex muliere, factum sub Lege: 4
Ut redimeret eos qui erant sub Legis tutela, ut acciperemus adoptionem filiorũ. 5
Hactenus.

Feriâ quintâ.

Quarè cùm sitis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem ad Patrem, O Pater noster. 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወኅሬይስ ፡ ሊኮን ፡ ለአሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ባሕቱ ፡ ለአሐዱ ፡ ክልኤቱ ።
21 ሉዕት ፡ እንከ ፡ ትክላእኑ ፡ ዘአሰፈወ ፡ እግዚአብሔር ። ሞጽአት ፡ ሐሰ ። ሶቤሁ ፡ ተወሀበ ፡
22 ሕግ ፡ ዘይክል ፡ አሕይዎ ፡ ለውእቱ ፡ ሕግ ፡ እምኮነ ፡ ጸድቅ ። ወባሕቱ ፡ ዘጋእ ፡ መ
ጽሐፍ ፡ ለኵሉ ፡ ውስተ ፡ ኃጢአት ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ዝኩ ፡ ተስፋ ፡ በአሚን ፡ ወይረክብ
23 ዎ ፡ እለ ፡ የአምኑ ። ወዘእንበለ ፡ ይብጻሕ ፡ አሚን ፡ ዐቀበተነ ፡ ኦሪት ፡ ወመርሐተነ ፡
24 ውስተ ፡ አሚን ፡ ዘይመጽእ ። ኦሪት ፡ እንከ ፡ መርሐ ፡ ኮነተነ ፡ ለኀበ ፡ ክርስቶስ ፡ ከ
25 መ ፡ ንጽደቅ ፡ በአሚኑ ፡ ቦቱ ። ወአመዝ ፡ መጽአ ፡ እንከ ፡ አሚን ፡ ኢንፈቅድ ፡ እን
26 ከ ፡ መርሐ ። እስመ ፡ ኵልነ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኮነ ። ⁘⁘⁘⁘⁘ አልቦ ፡
28 አይሁዳዊ ፡ ወአልቦ ፡ አረማዊ ፡ ወአልቦ ፡ ነባሬ ፡ ወአልቦ ፡ አጋዕዚ ፡ ወአልቦ ፡ ተባዕት ፡ ወአ
ልቦ ፡ አንስት ። እስመ ፡ ኵልክሙ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፤ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡
ዘርአ ፡ አንትሙ ።

በገና ፡ ክርስቶስ ፡ ምንባብ ፡ በዕለተ ፡ በዓል ።

1 ወባሕቱ ፡ እብል ፡ ኣመጣነ ፡ ሕፃን ፡ ውእቱ ፡ ወራሲ ፡ አልቦ ፡ ዘይፈልጦ ፡ እምነባሪ ፡ እ
2 ግዚእ ፡ እግዚአ ፡ ውእቱ ፡ ለኵሉ ። ወባሕቱ ፡ ሳዕለ ፡ እመሐው ፡ ወሳዕለ ፡ መገብት ፡ ይ
3 ትዐቀብ ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜ ፡ ለአቡሁ ። ከማሁኬ ፡ ንሕነሂ ፡ ለሶ ፡ ሕፃናት ፡ ን
4 ሕነ ፡ ተቀነይነ ፡ ለሙስና ፡ ዓለም ። ወሶ ፡ በጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ፈነወ ፡ እግዚአብሔር ፡
5 ወልዶ ፡ ወተወልደ ፡ እምብእሲት ፡ ወገብረ ፡ ሕገ ፡ በኦሪት ። ከመ ፡ ይሣየጦሙ ፡ ለእለ ፡ ውስ
6 ተ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡ ንረክብ ፡ ትርሲተ ፡ ወልድ ። ወከመሰ ፡ ውሉዱ ፡ አንትሙ ፡ ናሁ ፡ ፈነወ ፡ እግ
ዚአብሔር ፡ መንፈሰ ፡ ወልዱ ፡ ውስተ ፡ ልብክሙ ፡ ወይጸርሕ ፡ ወይብል ፡ አባ ፡ ወአቡየ ።

Et electus non est unius: Dominus tamen unus est duorum. Lex igitur num 20
prohibere quod promisit Deus adventa est? Absit. Si data fuisset lex quæ pote- 21
rat vivificare eum, lex tunc justificaret. Sed conclusit Scriptura omnia in pec- 22
cato, ut fieret hæc promissio in credendo, & obtinerent eam credentes. Et ante- 23
quàm veniret fides, custodivit nos lex, & duxit nos in fide venturi. Lex igitur 24
ductor fuit nobis ad Christum, ut justificaremur per fidem in illo. Et quum igitur 25
adventa fuerit fides, non indigemus ampliùs ductore. Quia nos omnes filii Dei 26
sumus.

Deest versus 27.

Non est Judæus, neque Gentilis, neque servus, neque liber, neque masculus, neque 28
fœmina. Quia omnes vos filii Dei estis, sicut Christi semen estis.

CAP. IV.

Die festi confessionis Christi, lectio.

Sed dico; Quamdiu parvulus est hæres, nihil est quo differt à servo, existens do- 1
minus omnium: Sed sub tutoribus & dispensatoribus custoditur, usque dum ve- 2
niat tempus præfinitum patris sui: sic igitur nos etiam, quando parvuli eramus 3
inservivimus corruptioni hujus mundi. Et quando venit tempus præfinitum ejus, 4
misit Deus filium suum, & genitus fuit ex muliere, & operarius fuit præcepti in
lege, Ut redimeret eos, qui sub lege erant, ut obtineamus adoptionem filiorum: 5
Quemadmodum filii ejus estis: ecce misit Deus Spiritum filii sui in corda vestra, 6
& clamat & dicit; Pater, & Pater mi.

Itaque non amplius es servus, sed filius: Si verò filius, & hæres Dei
7 Ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, (α) ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ (β) κληρονόμος Θεοῦ
per Christum. Sed tunc quidem ignorantes Deum, serviebatis non naturâ
8 διὰ Χριστοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε (γ) τοῖς μὴ φύσει
existentibus diis. Nunc autem cognoscentes Deum, magis autem cogniti à Deo,
9 οὖσι θεοῖς. Νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ,
quomodò convertimini iterùm ad infirma & egena elementa, quibus denuò desuper
πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν
servire vultis? Dies observatis, & menses, & tempora, & annos. Timeo
10 δουλεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. Φοβοῦμαι
11 vos, ne fortè frustrà fatigatus fuerim erga vos. Estote sicut ego, quia & ego
12 ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ
sicut vos: fratres, obsecro vos: nihil me injuriâ affecistis. Scitis autem quia
13 ὡς ὑμεῖς· ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε. Οἴδατε δὲ ὅτι
per infirmitatem carnis evangelizavi vobis priùs: Et expe-
14 δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον· Καὶ τὸν (δ) πει-
rimentum mei in carne mea non pro nihilo habuistis neque respuistis: sed
ρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε· ἀλλ'
sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum. Quæ igitur erat beati-
15 ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. (ε) Τίς οὖν ἦν ὁ μακα-
tudo vestra? Testor enim vobis, quia si possibile, oculos vestros
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
effodientes dedissetis mihi. Itaque inimicus vobis factus sum verum dicens
16 ἐξορύξαντες (ζ) ἂν ἐδώκατέ μοι. Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων
vobis? Æmulantur vos non benè: sed excludere vos volunt, ut illos
17 ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς· ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς
æmulemini. Bonum autem æmulari in bono semper, & non tantùm in
18 ζηλοῦτε. Καλὸν (η) δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν

adesse me apud vos. Nati mei, quos iterùm parturio, usque quò
τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ 19
formetur Christus in vobis: Vellem autem adesse ad vos modò, & mutare
μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν· Ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι 20
vocem meam: quoniam hæsito in vobis. Dicite mihi sub legem
τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον 21
volentes esse, legem non auditis? Scriptum est enim, Quoniam Abraham
Θ' θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; Γέγραπται γάρ, Ὅτι Ἀβραὰμ 22
duos filios habuit: unum de ancilla, & unum de libera. Sed
δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. Ἀλλ' 23
qui quidem de ancilla, secundùm carnem natus est: qui autem de libera,
ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας,
per repromissionem. Quæ sunt allegorizata. Hæc enim sunt
(θ) διὰ τῆς ἐπαγγελίας. Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ (ι) εἰσιν 24
duo testamenta: Unum quidem à monte Sina, in servitutem generans, quæ est
αἱ δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν
Agar: (Nam Agar, Sina mons est in Arabia: quadrat autem
Ἄγαρ· (κ) (Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ 25
nunc Hierusalem,) servit verò cum filiis suis. Illa autem sublimis
τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ,) δουλεύει (λ) δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἡ δὲ ἄνω 26
Hierusalem, libera est: quæ est mater omnium nostrûm. Scriptum est enim,
Ἱερουσαλήμ, ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. Γέγραπται γάρ, 27
Lætare, sterilis, non pariens: erumpe & clama, non parturiens: quia multi
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ
nati desertæ magis quàm habentis virum.
τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

Κεφ. δ'. MS.A. (α) ἀλλὰ (β) κληρονόμος διὰ Θεοῦ. Ἀλλὰ (γ) τοῖς φύσει μὴ οὖσι (δ) πειρασμὸν * ὑμῶν ἐν τῇ (ε) Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς (ζ) ἐδώκατε (η) δὲ ζηλοῦσθε (θ) δι' ἐπαγγελίας. (ι) εἰσιν δύο (κ) (Τὸ δὲ Ἄγαρ (λ) γὰρ μετὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Itaque servi non estis, sed filii: quòd si filii, etiam hæredes Dei per Jesum Christum. Tunc enim quum ignorabatis Deum, colebatis eos qui naturâ suâ non sunt Dii. Nunc autem quum cognoveritis Deum, & quod magis est, cogniti sitis à Deo, iterùm convertemini ad ea elementa infirma & egena, ac denuò vultis illis servire. Dies, & menses, & tempora, & annos 10
observatis. Timeo ne fortè in vanum laboraverim erga vos. 11 Estote ut ego sum, 12
quandoquidem & ego ut vos eram: Fratres mei, obsecro vos: nihil me offendistis.
Nôstis enim quòd per infirmitatem carnis 13
meæ evangelizaverim vobis jampridem.
Et tentationem quæ erat in carne mea, 14
non sprevistis nec execrati estis, sed tanquam angelum Dei excepistis me, & tanquam Jesum Christum. Ubi est ergò beati- 15
tas vestra? testimonium enim fero de vobis, quòd si fieri potuisset, oculos vestros eruissetis, ac dedissetis mihi. Num 16
inimicus factus sum vobis, quòd prædicaverim vobis veritatem? Æmulantur vos 17
non ad bonum; sed coarctare vos volunt, ut ipsos æmulemini. Bonum est autem ut 18
invideamini in rebus bonis semper, nec tantùm quum vobis adsum.

Nativitas Johannis. 7.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Filioli mihi quos denuò parturio, donec 19
formetur in vobis Christus: Vellem qui- 20
dem adesse apud vos nunc, ut mutarem vocem meam, quoniam stupefactus sum in vobis. Dicite mihi vos qui vultis esse sub 21
Lege, Legem ipsam non auditis? Scriptum 22
enim, Abrahamo duos extitisse filios, unum ex ancilla, & alterum ex libera. Sed 23
qui ex ancilla, secundùm carnem natus est: qui verò ex libera, per repromissionem extitit. Hæc autem sunt 24
allegoriæ duorum testamentorum, unum quidem à monte Sinai generans in servitutem, quæ est Hagar. Nam Hagar mons est 25
Sinai qui est in Arabia; & respondet huic Jerosolymæ, & servit servitutem ipsa & filii ejus. Illa verò Jerusalem excelsa, li- 26
bera est, quæ est mater nostra. Scriptum 27
est enim; Lætare sterilis quæ non paris, & erumpe clamáque quæ non parturis: quoniam plures facti sunt filii desertæ, quàm filii maritatæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 እንከሰኬ : ወሉዱ : አንተ : ወኢኮንከ : ገብረ : ወእመሰኬ : ወሉድ : አንተ : ወራሲሁኬ :
8 ለእግዚአብሔር : አንተ::= ፲ ወባሕቱ : ትካትሰ : በኢያእምሮትክሙ : ተቀነይክሙ :
9 ለእለ : ኢኮኑ : አማልክተ::= ወይእዜሰ : እእምርክሙዎ : ለእግዚአብሔር : ወፈ
ድፋደሰ : ውእቱ : አእመረክሙ :: እፎ : ከዐበ : ኀበ : ዝኑ : ድኩም : ወፅኑስ :
10 ጠዕተዝ : ዓለም : ትፈቅዱ : ፈጥረ : ትትቀነዩ : ሎሙ::= ወትትዐቀቡ : ዕለተ :
11 ወርኅ : ወጊዜ : ዐመታት::= እፈርህክሙ : እንደዒ : ለእመ : ለከንቱ : ጻመውኩ :
በእንቲአክሙ::=

Igitur filius ejus es, & non es servus: & si filius es, hæres igitur Dei es. Sed olim per ignorantiam vestram servivistis iis, qui non fuerunt Dii. Et nunc quum cognoscatis Deum, & potiùs ille cognoscat vos: quomodo, de- convertendo iterùm ad hoc infirmum & egenum idolum hujus mundi, desideratis creaturas ut inserviatis iis? Et observatis dies mensis, & tempora annorum. Timeo vos, utique ne frustrà laboraverim propter vos.

Versio VULGATA LATINA.

7 Itaque jam non est servus, sed filius. Quòd si filius: & hæres per Deum.
8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, iis, qui naturâ non sunt dii, serviebatis.
9 Nunc autem cùm cognoveritis Deum, immò cogniti sitis à Deo: quo-
10 modò convertimini iterùm ad infirma & egena elementa, quibus denuò ser-
11 vire vultis? Dies observatis, & menses, & tempora, & annos. Timeo
12 vos, ne fortè sine causa laboraverim in vobis. Estote sicut ego, quia &
13 ego sicut vos: fratres, obsecro vos: Nihil me læsistis. Scitis autem quia
per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem: & tentationem ve-
14 stram in carne mea Non sprevistis, neque respuistis: sed sicut Angelum
15 Dei excepistis me, sicut Christum Jesum. Ubi est ergò beatitudo vestra?
Testimonium enim perhibebo vobis, quia, si fieri posset, oculos vestros
16 eruissetis, & dedissetis mihi. Ergò inimicus vobis factus sum, verum dicens
17 vobis? Æmulantur vos non benè: sed excludere vos volunt, ut illos
æmulemini. Bonum autem æmulamini in bono semper: & non tantùm cùm 18
præsens sum apud vos. Filioli mei, quos iterùm parturio, donec formetur 19
Christus in vobis. Vellem autem esse apud vos modò, & mutare vocem 20
meam: quoniam confundor in vobis. Dicite mihi qui sub lege vultis esse, 21
legem non legistis? Scriptum est enim; Quoniam Abraham duos filios ha- 22
buit: unum de ancilla, & unum de libera. Sed qui de ancilla, secundùm 23
carnem natus est: qui autem de libera, per repromissionem: Quæ sunt per 24
allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte
Sina, in servitutem generans: quæ est Agar: Sina enim mons est in Ara- 25
bia, qui conjunctus est ei, quæ nunc est Jerusalem, & servit cum filiis suis.
Illa autem, quæ sursùm est Jerusalem, libera est: quæ est mater nostra. 26
Scriptum est enim; Lætare, sterilis, quæ non paris: erumpe, & clama, quæ 27
non parturis: quia multi filii desertæ, magis quàm ejus quæ habet virum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فلذلك لست عبدا ايضا بل ابنا • فان كنت ابنا فانت وارث الله بالمسيح * تم •
8 • قراءة الجمعة من الجمعة الخامسة عشر بعد العنصرة • * لكنكم في ذلك الحين اذ لم
9 تعرفوا الاها • تعبدتم للذين ليسوا بطبيعتهم الهة * فالان اذ قد عرفتم الله • بل والله قد
عرفكم • فكيف تعودون ايضا الى الاستقصات الضعيفة • والمسكنة التي تريدون تتعبدون لها
10 11 ايضا ثانية * مراصدين اياما وشهورا واوقاتا واعواما * فاخشى الا اكون قد تعبت فيكم باطلا •
12 13 * صيروا كانا • فقد كنت انا كانتم • ايها الاخوة اسالكم ما ظلمتموني شيا * وقد
14 علمتم اني بشرتكم اولا • وانا متكبد مرض البدن * فما رفضتم محنتي التي في بدني
15 ولا تصغرتموني لكن كملاك الله قبلتموني مثل يسوع المسيح * فاين هو تطويبكم اذا • لاني
16 اشهد لكم ان لو كان يمكنكم لقد كنتم قلعتم اعينكم واعطيتموني اياها * حتى انني
17 قد صرت عدوكم • انا صديقكم * يغايرونكم لا غيرة محمودة • بل يريدون ان يعوقوكم
18 لتغايروهم انتم * ومحمودة هي المغايرة في الخير كل حين • وليس في حضوري عندكم فقط
19 20 * يا اولادي الذين هانذا اطلق بكم ايضا الى ان يتصور فيكم المسيح * ولقد كنت
اشتهي ان احضر الان عندكم • وابدل صوتي فيكم فانني قد تحيرت في امركم
21 * يقول لي المريدون ان يكونوا تحت الشريعة • اما قد سمعتم الشريعة • تم
22 * لانه مكتوب • قراءة لعيد السيدة ٨ من ايلول • ان ابرهيم كان له ابنان
23 واحد من الامة • وواحد من الحرة * لكن الذي من الامة ولد • لما يخص بالبدن • والذي
24 من الحرة ولد بالموعد * وهاتان لهما معنى هو غير لفظ خبرهما • لان هاتين هما العهدان
25 فالواحدة من طور سينا • ناتجة اولادا للعبودية التي هي هاجر * لان هاجر سينا جبل في البلقا
26 وتتاخم اورسليم • هذه تخدم مع اولادها * فاما اورسليم التي في العلى فهي حرة التي هي
27 امنا كلنا * لانه مكتوب افرحي ايتها العاقر التي لا تلد • ترنمي واهتفي يا من لم تطلق
فان اولاد البرية كثيرون اكثر من اولاد التي لها الرجل •

Quapropter non es ampliùs servus, sed 7
filius: quòd si filius es, ergo hæres Dei es
per Christum. * Finis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis decimæ quintæ post Pentecosten.

Verùm eo tempore quum ignoraretis De- 8
um, mancipâstis vos iis qui naturâ suâ
non sunt dii. At nunc quum agnoveri- 9
tis Deum, imò & Deus agnoverit vos,
quomodò iterùm revertimini ad elemen-
ta infirma, & paupertatem cui vultis
adhuc secundâ vice vos mancipare, Ob- 10
servantes dies, & menses, & tempora,
& annos? Equidem vereor ne frustra 11
sim fatigatus in vobis. Estote qualis sum 12
ego: eram enim ego quales vos estis. Heus
fratres, obsecro vos, nullâ in re me læ-
sistis. Jam verò nôstis quòd priùs an- 13
nuntiaverim vobis dum carnis morbo la-
borarem: Attamen non respuistis expe- 14
rimentum mei quod erat in carne mea,
nec expuistis me: sed ut Angelum Dei
excepistis me, ut Jesum Christum. Ubi 15
est igitur beatitatis vestræ prædicatio?
testimonium enim reddo vobis quòd si po-
tuissetis, oculos vestros effodissetis, eós-
que dedissetis mihi. Adeò ut inimicus 16
factus sim vobis ego vester amicissimus.
Æmulantur vos æmulatione minimè 17
laudandâ, imò impedire vos volunt, ut
ipsos æmulemini. Laudabilis quidem est 18
æmulatio in bono semper, & non so-
lùm me præsente apud vos. O filioli 19
mei, quos ecce iterùm parturio, donec
formetur in vobis Christus: Percupe- 20
rem sanè adesse nunc apud vos, & muta-
re vocem meam de vobis: quoniam ob-
stupui de re vestra. Dicant mihi qui 21
volunt esse sub lege, annon audistis le-
gem? Finis. *Scriptum est enim,* 22

Lectio pro solennitate Dominæ, octavâ die Septembris.

quòd Abraham duos habebat liberos:
unum quidem ex ancilla, & unum ex
libera. Sed qui ex ancilla natus est, se- 23
cundùm carnem fuit: qui verò ex libe-
ra natus est, per promissionem. Hæ autem 24
duæ sensum habent cujus narratio inef-
fabilis est. Nam hæ sunt illæ duæ pro-
missiones, una quidem ex monte Sina ge-
nerans filios ad servitutem, nempè Ha-
gar. Nam Hagar Sina mons est in Bal- 25
ca, quæ contermina est Hierosolymæ: hæc
servit cum liberis suis. At verò Jeru- 26
salem illa quæ est in excelsis, libera est,
quæ est mater omnium nostrûm. Scri- 27
ptum est enim, Lætare O sterilis quæ
non paris, cane & clama quæ non par-
turis: quia filii desertæ multi sunt,
plures quàm filii ejus quæ habet ma-
ritum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ኩኑ : ከማየ : እስመ : አነሂ : ከማክሙ : አነ :: አኀዊነ : አስተበቍዐክሙኒ:።
ትሌሙ : እስመ : በለመጠነ : ድካመ : ኃይልየ : መሀርኩክሙ : ቀደሙ:።
ወእንዘሂ : ተሐመሙ : ኢተቈጠዕክሙኒ : ወኢመነንክሙኒ : ሥጋየ : ወተወከፍክሙኒ::
ከመ : መልአከ : እግዚአብሔር : ወከመ : ክርስቶስ : ኢየሱስ:። ወበመንትኑመ : አ
ብፅዕትክሙ : አነ : ሰማዕትክሙ : ከመ : ሰበ : ይትከሀለክሙ : ላዕይንቲክሙ : መሊኅ
ክሙኒ : እመወሀብክሙ:። ጸላኤ : ኮንኩክሙ : እስመ : አርታዕክሙ:።
ዝ : ዘይቀንኡ : ላዕሌክሙ : እንከ : ርቱዕ : ይእሙ : ይዘግሑክሙ : ይፈቅዱ : ከ
ሙ : ትቅንኡ : ላዕሌሆሙ::። ሠናይ : ተቃንኦ : ለገቢረ : ሠናይ : ኵሎ : ጊዜ :
ለእኮ : ይእሙ : በሀልወ : ዚአየ : ኀቤክሙ::። ደቂቅየ : እለ : ዳግመ : አሐመ
ብክሙ : እስከ : ለመ : ያስተርኢ : ክርስቶስ : በላዕሌክሙ:። እፈቅድ : ለሀሉ :
ኀቤክሙ : ይእዜ : ወእወለጥ : ቃልየ : እስመ : አኅጥእ : ዘበእንቲአክሙ::። ትብ
ሉኒ : በሕገ : ኦሪት : ነሀሉ : ወኢትሰምዕዋ : ለኦሪት::። ጽሑፍ : ለአብርሃም :
ክልኤ : ደቂቀ : ወለደ : አሐደ : እመዕቀብቱ : ወአሐደ : እምአግዓዚት:። ወበለ
ቱ : ክልኤ : ልደቱ : ለዘ : እመዕቀብቱ : ሕገ : ሰብእ : ተወልደ :: ወዘሰ : እምአግዓ
ዚት : በዘ : አሰፈዎ:። ወዝወእቱ : ክልኤቲ : ሥርዐት : ወይእቲሰ : እመደብረ :
ሲና : ትወልድ : ለቅኔ:። ወይእቲ : አጋር : ወሲናሰ : ደብር : ውእቱ : በብሔረ : ዐ
ረብ : ወይትናጸር : ምስለ : ኢየሩሳሌም : እንተ : ይእዜ : ወትትቀነይ : ምስለ : ደቂ
ቃ:። ወኢየሩሳሌምሰ : እንተ : ላዕሉ : አግዓዚቶ : ለይእቲ : እምነ:። ጽሑፍ :
ትፈሥሒ : መካን : እንተ : ኢትወልድ : ተለውሪ : ወትገዐር : እንተ : ኢታእምር : ማ
ሕመ : እስመ : ብዙኃ : ውሉደ : ለምዕስብ : እምእንተ : ብእ : ምት:።

Estote sicut ego, quia ego sicut vos sum: fratres nostri, obsecro vos. Sci- 12
tis quòd quando infirma erat facultas mea, docui vos priùs: Et quod pa- 13
tientes vos, non fastidivistis, neque reprobâstis corpus meum, & recepi- 14
stis me, sicut angelum Dei, & sicut Christum Jesum. In quo quidem bea- 15
titudo vestra? Ego testimonio sum vobis, quòd si possibile fuisset vobis ocu-
los vestros evulsisse, dedissetis. Inimicus fui vobis, quia dirigo vos? 16
Et hoc quod æmulantur super vos, igitur rectum est? sed excludere vos 17
volunt, ut æmulemini super eos. Bonum æmulamini ad faciendum bonum 18
semper, & non solummodo dum præsens sum apud vos. Filioli mei, pro 19
quibus iterùm cruciatus patior, donec appareat Christus in vobis. Vellem 20
esse apud vos nunc, & mutare vocem meam: quia non possum efficere hoc
pro vobis. Dicitis mihi; In præcepto legis sumus, & non audistis legem? 21
Scriptum est quod Abraham duos filios genuit: unum de ancilla, & 22
unum de libera. Sed duplex est progenies ejus: quæ ab ancilla, secundùm 23
morem hominis nata est: & quæ è libera secundùm promissionem: Et hæc 24
sunt duo testamenta, & hæc ex monte Sinai generat servitutem: Et est 25
Agar: & Sinai mons est in regione Arabiæ, & ex adverso correspondet
Hierosolymæ, quæ nunc est, & servit cum filiis. Et Hierusalem quæ 26
sursum est, liberavit hanc matrem nostram. Scriptum est; Lætare sterilis, 27
quæ non paris: clama & exclama, quæ non cognoscis dolorem partus:
quoniam plures sunt filii mercede conductæ, quam ejus quæ habet vi-
rum.

Nos autem, fratres, secundùm Isaac, promissionis *nati* sumus. Sed quomodò
28 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. Ἀλλ' ὥσπερ
29 tunc is secundùm carnem *genitus*, persequebatur eum qui secundùm spiritum: ita &
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ
nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam & filium ejus.
30 νῦν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν (μ) παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς.
Non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. *Nempe*,
31 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. (ν) Ἄρα,
fratres, non sumus ancillæ *nati*, sed liberæ.
ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

CAP. V. ε'.

Libertate *igitur* quâ Christus nos liberavit, state: & *ne* iterùm
1 (α) ΤΗ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε· καὶ μὴ πάλιν
jugo servitutis implicamini. Ecce ego Paulus dico vobis; Quoniam si circumcidamini,
2 ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Ι'
Christus vobis nihil proderit. Testificor autem rursùs omni homini circum-
3 Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περι-
cidenti se; Quoniam debitor *est totam legem facere*. *Aboliti* estis à
4 τεμνομένῳ, Ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητε ἀπὸ
Christo, qui*cunque* in lege justificamini: gratiâ excidistis. Nos
5 τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. Ἡμεῖς
enim spiritu, ex fide spem justitiæ expectamus. In *enim* Christo
6 γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. Ἐν γὰρ Χριστῷ
Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium: sed fides per charitatem
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης
efficax. Currebatis *pulchrè*, quis vos impedivit veritati non
7 ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς (β) ἀνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ
suaderi? Persuasio non *ex vocante* vos. Modicum fermentum totam
πείθεσθαι; Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον 8
massam *fermentat*. Ego confido in *vos* in Domino, quòd nihil aliud 9
τὸ φύραμα ζυμοῖ. Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο 10
sapietis: *at conturbans* vos portabit iudicium, quicunque *fuerit*. Ego
φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις (γ) ἂν ᾖ. Ἐγὼ 11
autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædico, quid adhuc persecutionem patior? *Nempe*
δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἄρα
abolitum est scandalum crucis. Utinam & abscindantur *inquie*-
κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ (δ) σταυροῦ. Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστα- 12
tantes vos. Vos enim in *libertate* vocati estis, fratres: tantùm ne liber-
ΙΑ' τοῦντες ὑμᾶς. Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευ- 13
tatem in occasionem *carni*, sed per charitatem servite *alii aliis*. *Nam* omnis
θερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς 14
lex in uno sermone impletur, *in illo*; Diliges proximum tuum sicut
νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ (ε) πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
teipsum. Si *verò alii alios* mordetis & comeditis, videte ne ab invicem
ἑαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων 15
consumamini. Dico autem; Spiritu ambulate, & *concupiscentiam* carnis non
ἀναλωθῆτε. Λέγω δὲ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ 16
perficiatis. *Nam* caro concupiscit adversùs spiritum: at spiritus adversùs
τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ 17
carnem: hæc *autem opponuntur alia aliis*: ut non quæcunque vultis, illa
τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ (ζ) ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ (η) ἂν θέλητε, ταῦτα
faciatis. Si *verò* spiritu ducimini, non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera
ποιῆτε. Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα 18
carnis: quæ sunt, *adulterium*, fornicatio, *impuritas*, *protervia*,
τῆς σαρκός· ἅτινά (θ) ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 19

MS.A. (μ) παιδίσκην ταύτην καὶ (ν) Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, Κεφ. ε'. MS.A. (α) Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε οὖν, καὶ (β) ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ (γ) ἐὰν (δ) σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. (ε) πεπλήρωται, (ζ) ἀλλήλ…… κειτε, ἵνα (η) ἐὰν (θ) ἐστιν, πορνεία

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

1 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Circuncisione Domini nostri. 8.

Nos autem fratres mei, secundùm Isaac filii sumus promissionis. At quemadmodum tunc is qui natus erat secundùm carnem, persequebatur eum, qui secundùm Spiritum; ita & nunc. Sed quid ait Scriptura? Ejice ancillam & filium ejus, quia hæreditatem non obtinebit filius ancillæ cum filio liberæ. Nos itaque fratres mei, non sumus filii ancillæ, verùm filii liberæ.

CAP. V.

STate igitur in libertate illa quâ Christus nos donavit, & ne cervicem subdatis jugo servitutis. Ecce ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidamini, Christus nihil vobis prodest. Contestor autem iterùm omnem hominem qui circumciditur, quòd debitor sit totius Legis adimplendæ. Descivistis à Christo quicunque per Legem justificamini, & à gratia excidistis. Nos enim spiritu qui est ex fide, spem justitiæ expectamus. Nam in Christo Jesu nihil est circuncisio, neque præputium, sed fides quæ perficitur charitate. Pulchrè currebatis; quis vos perturbavit ne veritati assensum præberetis? Persuasio vestra non est ab eo qui vocavit vos. Paululùm fermenti totam conspersionem fermentat. Ego confido de vobis in Domino nostro, vos nihil aliud sentire. Cæterùm qui conturbat vos, ipse judicium sustinebit, quisquis ille sit. Ego autem fratres mei, si adhuc circumcisionem prædicarem, cur persecutionem paterer? num abolitum est offendiculum crucis? Utinam autem præscindendo, præscindantur illi qui vos perturbant.

Dominicâ III. Jejunii. 9.

Porrò vos in libertatem vocati fuistis, fratres mei: tantùm ne sit libertas vestra in occasionem carnis, sed per charitatem subjecti estote alter alteri. Tota siquidem Lex hoc in uno verbo impletur, Diliges proximum tuum sicut teipsum. Quòd si alius alium mordetis & devoratis, videte ne alius ab alio consumamini. Dico autem; Spiritu ambulate, & concupiscentiam carnis nunquam exequemini. Caro siquidem concupiscit id quod lædit spiritum, & spiritus concupiscit id quod lædit carnem: & uterque sunt sibi invicèm contrarii, ut non, quod vultis, faciatis. Quòd si Spiritu ducimini, non estis sub Lege. Nota sunt enim opera carnis, quæ sunt scortatio, immundities, lascivia,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28
29 ወአንትሙሰ : አኃዊነ : እምይስሐቅ : ውሉድ : አንትሙ :=: ወበከመ : ዘበሕገ : ዘሥ
30 ጋ : ተወልደ : ሰደደ : ለዘ : በመንፈስ : ቅዱስ : ከማሁ : ይእዜኒ :=: ወምንተ : ይቤ : መ
ጽሐፍ : ሰድደ : ለአመት : ምስለ : ወልደ : እስመ : ሊይረስ : ወልደ : አመት : ምስለ :
31 ወልደ : አግዐዚት :=: ወይእዜኒ : ሊኮነ : ውሉደ : አመት : ዘእንበለ : ዘአግዐዚት : እስ
መ : ክርስቶስ : አግዐዘነ ::=:

በሣልስ : ሰንበተ : ጾም : ኅበ : ይትነበብ :=:

1 ወቁሙ : እንከ : ወኢትሑሩ : ደግመ : ውስተ : አርዑተ : ቅኔ ::=:

Et vos fratres nostri, ex Isaac filio estis. Et sicut ille qui secundùm legem carnis natus fuit, persequutus est eum qui secundùm legem Spiritûs sancti: ita & nunc. Et quid dicit Scriptura? Ejice ancillam cum filio: quoniam non hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Et nunc non sumus filii ancillæ, sed liberæ: quia Christus liberavit nos.

CAP. V.

Tertio sabbato jejunii, ubi legitur.

E*T state igitur, & ne eatis iterùm in jugum servitutis.*

Versio VULGATA LATINA.

28 Nos autem, fratres, secundùm Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodò
29 tunc is, qui secundùm carnem natus fuerat, persequebatur eum, qui secun-
30 dùm spiritum: ita & nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, &
filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque, fra-
31 tres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit.

CAP. V.

1 STate, & nolite iterùm jugo servitutis contineri. Ecce ego Paulus dico
2 vobis; Quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit. Testificor au-
3 tem rursùs omni homini circumcidenti se, Quoniam debitor est universæ legis faci-
4 endæ. Evacuati estis à Christo, qui in lege justificamini: à gratia excidi-
5 stis. Nos enim spiritu ex fide, spem justitiæ expectamus. Nam in Christo
6 Jesu, neque circumcisio aliquid valet, neque præputium: sed fides, quæ
7 per charitatem operatur. Currebatis bené: quis vos impedivit veritati non
8 obedire? Persuasio hæc non est ex eo, qui vocat vos. Modicum fermen-
9 tum totam massam corrumpit. Ego confido in vobis in Domino, quòd ni- 10
hil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit judicium, quicunque
est ille. Ego autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædico: quid ad- 11
huc persecutionem patior? Ergò evacuatum est scandalum crucis. Utinam 12
& abscindantur qui vos conturbant. Vos enim in libertatem vocati estis, 13
fratres: tantùm ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per charitatem
Spiritûs servite invicém. Omnis enim lex in uno sermone impletur; Dili- 14
ges proximum tuum sicut teipsum. Quòd si invicèm mordetis, & comedi- 15
tis: videte ne ab invicèm consumamini. Dico autem; Spiritu ambulate, 16
& desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversùs spiritum: 17
spiritus autem adversùs carnem: hæc enim sibi invicèm adversantur: ut non
quæcunque vultis, illa faciatis. Quòd si spiritu ducimini, non estis sub lege. 18
Manifesta sunt autem opera carnis: quæ sunt, fornicatio, immunditia, im- 19
pudicitia, luxuria,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 • قراءة الاثنين من الجمعة السادسة عشر بعد العنصرة * يا اخوه نحن اولاد
29 الموعد كاسحق * لكن كما كان في ذلك الوقت الذي ولد بما يخص البشر قد طرد الذي
30 ولد بما يخص الروح • كذلك والان * لكن ماذا يقول الكتاب • اخرج العبدة وابنها لان ابن
31 العبدة لن يرث مع ابن الحرة * ايها الاخوة ما نحن اولاد الامة • بل اولاد الحرة •
1 • الفصل الخامس • * اذ المسيح قد اعتقنا للحرية * قفوا ولا تستعبدوا لنير
2 العبودية ايضا * فها انا بولص اقول لكم • انكم ان اختتنتم فلن ينفعكم المسيح شيا •
3 * واشهد ايضا لكل انسان يختتن انه عديما يجب عليه ان يعمل الشريعة كلها * قد بطلتم
4 وسقطتم من المسيح • يا من تتزكون بالشريعة وقد هبطتم من النعمة * لاننا نحن ننتظر
5 بالروح من الامانة رجاء العدل * لان في ديانة المسيح لن تقدر الختانة على شي ولا الغلفة •
6 لكن تقدر كثيرا الامانة التي تعمل بالمحبة * قد كنتم تحاضرون سعيا حسنا • ومن قطعكم
7 الا تذعنوا للحق * ان هذه اللجاجة ليست ممن دعاكم * اما تعلمون ان خميرا يسيرا
8 تخمر العجينة كلها * انا عالم بكم في الرب انكم لا تعتقدون معتقدا اخر • فالذي
9 قد اقلقكم سيتكبد المجازاة كاينا من كان • تم •
10 • قراءة الثلثا من الجمعة السادسة عشر • * ايها الاخوة ان كنت انا اكرز
11 الختانة ايضا • فلماذا اضطهد فاعلها • ترى قد بطل شك الصليب * فالذين يشغبونكم
12 يا ليتهم ينقطعوا * يا اخوه انتم الى الحرية دعيتم • فقط لا تكن الحرية علة للبشر • لكن
13 اخدموا بعضكم بعضا بالمحبة * لان كل قول بكلمة واحدة يتم • بان تحب قريبك كما تحب
14 ذاتك * فان كان احدكم ينهش الاخر وياكله • فاحذروا الا يفني بعضكم بعضا * واقول
15 ان سلكتم بالروح فما تتممون شهوة البشر * لان البشر انما تشتهي ما يجاهد على الروح
16 والروح تشتهي ما يجاهد على البشر • وهذا ان احدهما يعاند الاخر • لكيما الاشياء التي
17 تريدونها تلك لا تعملونها * فان انقدتم بالروح فلستم تحت شريعة * واعمال البشر ظاهرة
18 هي • الفسق • الزنا • النجاسة • الشبق •
19

Lectio feriæ secundæ hebdomadis decimæ sextæ post Pentecosten.

O fratres, nos sumus filii promissionis ut 28
Isaac. Sed quemadmodum tunc tempo- 29
ris ille qui secundùm carnem genitus fu-
erat, persecutus est eum qui natus fuerat
secundùm Spiritum: ita & nunc. Ve- 30
rùm quid dicit Scriptura? Ejice ser-
vam & filium ejus: nam filius servæ
non erit hæres cum filio liberæ. O fra- 31
tres, non sumus filii ancillæ, sed filii
liberæ.

CAP. V.

QUandoquidem Christus emancipa- 1
vit nos in libertatem, state, & ne subji-
ciatis vos iterùm jugo servitutis. Ecce 2
enim ego Paulus dico vobis, quòd si cir-
cuncidamini, Christus nil proderit vobis.
Testor etiam omni homini circunciso, 3
quòd debitor est ac tenetur exequi totam
legem. Jam desistis, & excidistis à 4
Christo ô quicunque per legem justifica-
mini, & à gratia corruistis. Nos enim 5
in Spiritu ex fide spem justitiæ expecta-
mus. Nam in religione Christi nullam 6
rem potest circuncisio, neque præputium:
sed multùm potest fides quæ per charita-
tem operatur. Jam currebatis bono stu- 7
dio, quis vos interpellavit quò minùs
obsequeremini veritati? Certè hæc in- 8
stigatio non est ab eo qui vos vocavit.
An nescitis quòd modicum fermentum 9
totam massam fermentat? Ego in chari- 10
tate Domini certus sum de vobis quòd
non habituri sitis aliam opinionem: &
qui vos turbavit, retributionem patie-
tur, quisquis fuerit. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ sextæ.

O fratres, si ego circuncisionem adhuc 11
prædicem, quorsùm exercentem illam
persequor? nempe jam desiit scandalum
crucis. Qui autem vos infestant, uti- 12
nam obmutescant. O fratres, vos ad 13
libertatem vocati estis: tantùm ne ce-
dat libertas in occasionem carni, sed
alii aliis ministrate per charitatem.
Quilibet enim sermo uno verbo comple- 14
tur, diligendo scilicet proximum tuum
ut teipsum diligis. Quòd si alius ali- 15
um mordet ac devorat, cavete ne alius
alium absumat. Dico etiam; Si spiritu 16
incesseritis, libidinem carnis minimè per-
ficietis. Nam caro quidem optat quod 17
militat contra Spiritum, Spiritus autem
optat quod militat contra carnem: atque
hoc quòd alter alteri adversetur, est ut
res quas vultis, easdem non faciatis.
Quòd si Spiritu ducamini, non estis sub 18
lege. Facta verò carnis manifesta sunt: 19
quæ sunt adulterium, fornicatio, impuri-
tas, libido,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ነሁ ፡ አነ ፡ ጳውሎስ ፡ እብለክሙ ፡ እመሰ ፡ ተተገዘሩ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢይበቍዐክ
ሙ ። ወካዕበ ፡ አሰምዕ ፡ ለኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ግዙር ፡ ከመ ፡ ይደልዎ ፡ ይግበር ፡ ኵሉ ፡
ሪት ። ተስዕርክሙ ፡ እምክርስቶስ ፡ እለ ፡ በኦሪት ፡ ትጸድቁ ፡ ወወደቅሙ ፡ እምጸ
ጋሁ ። ወንሕነ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበአሚን ፡ ንሴፎ ፡ ንጽደቅ ። ወበኀበ ፡
ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ተገዝሮሂ ፡ ኢይበቍዕ ፡ ወኢተገዝሮሂ ፡ ኢያሰልጥ ፡ ዘእንበለ ፡ አሚ
ን ፡ ወተፋቅሮ ። ሠናየ ፡ ሮጽክሙ ፡ መኑ ፡ ዐቀፈክሙ ፡ ከመ ፡ ኢትእመኑ ፡ በጽድ
ቅ ። ✣✣✣✣✣ አኮኑ ፡ ሕዳጥ ፡ ብሑእ ፡ ብዙኀ ፡ ሐሪጸ ፡ ያብሕእ ። አንሰ ፡ ተ
አመንኩክሙ ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ኢትትሐለዩ ፡ ባዕደ ፡ ወዘሰ ፡ ይሁውከክሙ ፡
ይጸውር ፡ ደይኖ ፡ ወለእመኒ ፡ መኑ ፡ ኮነ ። አንሰ ፡ አኀዊነ ፡ ለእመ ፡ ግዝረተ ፡ እሰብ
ክ ፡ ዓዲ ፡ ለምንትኑ ፡ እንከ ፡ እዴገን ፡ ተስዕረኑ ፡ እንጋ ፡ ትዕይርተ ፡ መስቀሉ ፡ ለክርስ
ቶስ ። 12 ርቱዕ ፡ ለክሙ ፡ እለ ፡ ሀለውክሙ ። ወአንትሙሰ ፡ ለግዕዛን ፡ ተጸ
ዋዕክሙ ፡ ወደለሙ ፡ ኢትግበሩ ፡ ሳቲ ፡ ምክንያተ ፡ ለግዕዛንክሙ ፡ በሥጋክሙ ፡ ወበተፋ
ቅሮ ፡ ተቀነዩ ፡ ለቢጽክሙ ። እስመ ፡ አሐዱ ፡ ቃል ፡ ይፈጽሞ ፡ ለኵሉ ፡ ሕግ ፡ አፍቅ
ር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ ነፍስከ ። ወእመሰ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ትትባልዑ ፡ ወትትናሰኩ ፡ ተኀ
ልቁ ፡ ተርፋክሙ ። እብለክሙ ፡ በመንፈስ ፡ ሑሩ ፡ ወፍትወተ ፡ ሥጋክሙ ፡ ኢትግበ
ሩ ። እስመ ፡ ሥጋኒ ፡ ይፈቱ ፡ ዘኢይፈቅድ ፡ መንፈስ ፡ ወመንፈስኒ ፡ ይፈቱ ፡ ዘኢይፈቅ
ድ ፡ ሥጋ ፡ ወይትላበዩ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ከመ ፡ ኢትግበሩ ፡ ዘትፈቅዱ ። እስመ ፡ ዘመን
ፈስ ፡ ትተልዉ ፡ ወፃእክሙ ፡ እምኦሪት ። ይትዐወቅ ፡ ምግባሩ ፡ ለሥጋ ። ዝሙት ፡
ርኵስ ፡ ወምርዓት ።

Ecce ego Paulus dico vobis; Si circumcidamini, Christus non proderit vobis. 2
Et iterùm testor omni homini qui circumciditur, quòd oportet eum facere 3
totam legem. Evacuati estis à Christo, qui per legem justificamini: & 4
excidistis à gratia ejus. Et nos in Spiritu sancto, & in fide speramus 5
justificari. Et apud Jesum Christum, circumcisio non prodest, & defectus 6
circumcisionis non est utilis: sed fides, & charitas. Benè cucurristis: quis 7
impedivit vos, ut non credatis in justitia?

Versus octavus deest.

Nonne modicum fermentum, multum farinæ fermentat? Ego confidi in vo- 9
bis cum Domino, quòd non curatis aliud: & qui turbabit vos, portabit 10
judicium suum, quicunque fuerit. Ego verò, fratres nostri, si circumcisio- 11
nem prædico adhuc, quarè igitur persequar? evacuatumne igitur opprobri-
um crucis Christi? Æquum est vos qui permanetis: Etiam vos ad liberta- 12
tem vocati estis: sed ne eam faciatis occasionem libertatis vestræ in carne 13
vestra, sed in charitate servite fratribus vestris: Quia unum verbum con- 14
summat totam legem; Dilige fratrem tuum ut teipsum. Et si alii alios 15
comeditis, & mordetis, consummatæ sunt reliquiæ vestrûm. Dico vobis; 16
In spiritu ambulate, & desideria carnis vestræ ne faciatis. Quia caro de- 17
siderat quod non vult Spiritus: & Spiritus desiderat quod non vult caro:
& dissentiunt inter se, ut non faciatis quæ volueritis. Quia qui Spiri- 18
tum sequimini, exivistis à lege. Manifestum est opus carnis, scortatio, im- 19
puritas, luxuria,

Idololatria, veneficium, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissen-
20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχο-
siones, sectæ, Invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & similia his:
21 στασίαι, αἱρέσεις, Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις·
quæ prædico vobis, sicut & prædixi; Quoniam talia agentes regnum
ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, Ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν
Dei non hæreditabunt. At fructus Spiritûs est charitas, gaudium, pax,
22 Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη,
longanimitas, benignitas, bonitas, fides, Mansuetudo, continentia: Adversus
23 μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, (ι) Πρᾳότης, ἐγκράτεια· κατὰ
hujusmodi non est lex. Qui autem Christi, carnem crucifixerunt cum
24 τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. Οἱ δὲ τοῦ (κ) Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν
affectibus, & concupiscentiis. Si vivimus spiritu, spiritu & ambulemus.
25 τοῖς παθήμασι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, alii alios provocantes, alii aliis invidentes.
26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

CAP. VI. ϛ'.

Fratres, si & præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos spi-
1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευ-
rituales instruite hujusmodi in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne
ματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ
& tu tenteris. Alii aliorum onera portate: & sic adimplebitis
2 καὶ σὺ πειρασθῇς. Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε· καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε
legem Christi. Si enim videtur quis esse aliquid, nihil existens, seipsum animo
3 τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, (α) ἑαυτὸν φρενα-
fallit. At opus suum probet unusquisque: & tunc in seipsum tantùm
4 πατᾷ. Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος· καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον
gloriationem habebit, & non in alterum: Unusquisque enim proprium onus portabit.
τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 5
Communicet autem institutus verbum instituenti, in omnibus bonis.
Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 6
Ne errate: Deus non irridetur. Quod enim seminaverit homo, hoc &
Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ 7
metet. Quoniam seminans in carnem suam, de carne metet
θερίσει. Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει 8
corruptionem: At seminans in spiritum, de spiritu metet vitam æter-
φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώ-
nam. At pulchrum facientes, non fatiscamus: tempore enim proprio metemus
νιον. Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες, μὴ (β) ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν 9
non elanguentes. Nempe igitur dum tempus habemus, operemur bonum ad
μὴ ἐκλυόμενοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, (γ) ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς 10
omnes, maximè autem ad domesticos fidei. Videte quàm longis vobis
ΙΒ' πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν 11
literis scripsi meâ manu. Quicunque volunt bonâ facie esse in carne,
γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, 12
hi cogunt vos circumcidi, tantùm ut ne cruci Christi per-
οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον (δ) ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ δι-
secutionē patiantur. Neque enim circumcisi ipsi legem custodiunt: sed
ώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ 13
volunt vos circumcidi, ut in vestra carne glorientur. Mihi
(ε) θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. Ἐμοὶ 14
autem absit gloriari, si non in cruce Domini nostri Jesu Christi,
δὲ μὴ γένοιτο (ζ) καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. In enim Christo Jesu
δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ (η) τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ 15
neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatio.
οὔτε περιτομή (θ) τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.

MS. A. (ι) Πραΰτης, (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ, ΚΕΦ. ϛ'. MS. A. (α) φρεναπατᾷ ἑαυτόν. (β) ἐγκακῶμεν· (γ) ἐργαζόμεθα (δ) ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. (ε) θέλουσιν ὑμᾶς (ζ) καυχήσασθαι, (η) κόσμῳ. (θ) τί ἐστιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

Cultus idolorum, veneficium, inimicitia, jurgium, æmulatio, ira, contumacia, dissidia, sectæ, Invidia, homicidium, temulentia, lasciva cantio, omniáque his similia: quæ qui faciunt, ut jam prædixi vobis, & nunc dico, regni Dei hæreditatem non sunt adepturi. Fructus autem Spiritûs sunt charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, Mansuetudo, patientia. Adversùs hujusmodi lex posita non est. Qui verò sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum omnibus perpessionibus ejus, ejusque desideriis. Vivamus ergò Spiritu, & Spiritum sectemur. Nec simus inanis gloriæ cupidi, alter alterum parvipendentes, & alter alteri invidentes.

CAP. VI.

Fratres mei, si quis vestrûm præoccupatus fuerit in delicto, vos qui spirituales estis, instaurate eum spiritu mansueto, & cavete ne & vos tentemini. Et portate onus alter alterius, quoniam sic adimplebitis Legem Christi. Nam si quis arbitratur se aliquid esse, quum non sit, seipsum decipit. Sed quisque opus suum probet, & tunc intra seipsum erit gloriatio ejus, & non in alio. Unusquisque enim suam ipsius sarcinam bajulabit. Communicet autem is qui audit sermonem, ei qui sibi suggerit, in omnibus bonis.

Matutinis feriæ IV. Passionis. 10.

Ne erretis, Deus non deluditur. Quicquid enim seminat homo, idipsum demetit. Qui seminat per carnem, de carne metit corruptionem: qui per Spiritum seminat, de Spiritu vitam perennem metet. Quúmque benefacimus, ne sit nobis tædio: erit enim tempus quo metemus, neque nobis erit tædio. Nunc itaque dum tempus habemus, operemur bona erga unumquemque, sed maximè erga domesticos fidei. Videte quas scripturas scripsi vobis propriis manibus. Quotquot volunt gloriari in carne, hi cogunt vos circuncidi, tantùm ne per crucem Christi persecutionem patiantur. Nam qui circunciduntur, ne ipsi quidem servant legem, sed volunt vos circuncidi, ut in vestra carne glorientur. Mihi verò non contingat gloriari nisi in cruce Domini Jesu Christi, per quem mundus crucifixus est mihi, & ego crucifixus sum mundo. Nihil enim est circuncisio, neque præputium, sed creatura nova.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ኣጥዕዎ : ሠራይ : ጸልእ : ትዝህርት : ትዝውፍት : ቅንአት : መዐት : ኑፋቄ : ተቃሕ
21 ዎ:። ተሐምሞ : ተቀትሎ : ስታይ : ስክረት : ወዘኢመሳሊሁ : ለዝንቱ : በከመ : አቅደ
22 ምኩ : ነገርኩክሙ : ዘዘንተ : ይገብር : ኢይሬኢ : መንግሥተ : እግዚአብሔር:። ወ
23 ፍሬሁሰ : ለመንፈስ : ቅዱስ : ተፋቅሮ : ወፍሥሐ : ወሰላም : ትዕግስት : ምጽዋት : ኂሩ
24 ት : ሃይማኖት:። የውሀት : ሊዘመዎ : እልቦ : ዘይኄይስ: እምዝ : ሕግ:። ለሊየ
25 ሱስ : ክርስቶስ : ሰቀልዎ : ሥጋሁ : ምስለ : ፍትወት : ወምስለ : ኃጢአት:። ወእመ
ሰ : በመንፈስ : ነሐዩ : ዘመንፈስ : ንግበር:።

Idololatria, veneficium, inimicitia, jactantia, murmuratio, æmulatio, ira, schisma, & secta, Afflictio, cædes, potatus, ebrietas, & similia ejusmodi: sicut prædixi vobis, qui hæc facit non videbit regnum Dei. Et fructus Spiritûs sancti est charitas, & gaudium, & pax, patientia, eleemosynæ, bonitas, fides, Mansuetudo, continentia: & non est melior quàm hæc, lex. Qui Jesu Christi sunt, crucifixerunt carnem suam, cum concupiscentia & peccato. Et si in Spiritu vivimus, spiritualia faciamus.

Versio VULGATA LATINA

20 Idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dis-
21 sensiones, sectæ, Invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia :
quæ prædico vobis, sicut prædixi; Quoniam qui talia agunt, regnum Dei non con-
22 sequentur. Fructus autem Spiritûs est : charitas, gaudium, pax, patientia, beni-
23 gnitas, bonitas, longanimitas, Mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas,
24 Adversùs hujusmodi non est lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifi-
25 xerunt cum vitiis & concupiscentiis. Si spiritu vivimus, spiritu & ambulemus.
26 Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicèm provocantes, invicèm invidentes.

CAP. VI.

1 Fratres, & si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales
2 estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu ten-
3 teris. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Nam si
4 quis existimat se aliquid esse, cùm nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum
probet unusquisque, & sic in semetipso tantùm gloriam habebit, & non in alte-
ro. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicet autem, is qui cate- 5
chizatur verbo, ei qui se catechizat, in omnibus bonis. Nolite errare : Deus 6
non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc & metet. Quoniam qui semi- 7
nat in carne sua, de carne & metet corruptionem : qui autem seminat in spiritu, de 8
spiritu metet vitam æternam. Bonum autem facientes, non deficiamus : tempore
enim suo metemus non deficientes. Ergò dum tempus habemus, operemur bo- 9
num ad omnes, maximè autem ad domesticos fidei. Videte qualibus literis scri- 10
psi vobis meâ manu. Quicunque enim volunt placere in carne, hi cogunt vos cir- 11
cumcidi, tantùm ut crucis Christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui 12
circumciduntur, legem custodiunt : sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra 13
glorientur. Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi
per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. In Christo enim Jesu 14
neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatura, 15

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * عبادة الاصنام * السحر * العداوات * المماحكات * المغايرات * المغاضب * المغايضات * الخصومات *
21 عصبيات الهوى * الحاسد * الافتاك * المساكر * الاغاني * ونظاير هذه * التي انقدم فاقول لكم كما
سبقت * ان الذين يعملون مثل هذه ما يرثون ملك الله * قراءة السبت السابع والعشرين
22 بعد العنصرة * وثمر الروح * المحبة * الفرح * السلامة * طول المهل * الخيرية * الصلاح
23 24 الامانة * الوداعة الحمية * فمثل هولاء ليست عليهم شريعة * الذين قد صلبوا للمسيح البشر
25 26 مع الالام والشهوات * ان عشنا بالروح فسنرتضي بالروح * لا نصيرن معجبين يستعدي
1 احدنا على الاخر * ويحسد بعضنا بعضا * الفصل السادس * ايها الاخوة ان اقتنص
انسان بهفوة ما * فانتم ايها الروحانيون * عدلوا مثل هذا بروح الوداعة * مترقبا ذاتك الا
2 تمتحن انت * قراءة الاربعا من الجمعة السادسة عشر * ليحمل بعضكم ثقل بعض
3 فهكذا تتممون شريعة المسيح * تم * السبت * وان يظن احدكم انه شي وهو لا شي
4 فذاك يخدع عقله ذاته * فكل احد منكم فليختبر عمله * ويكون افتخاره على نفسه فقط * ولا
5 6 على اخر * لان كل احد سيحمل وسقه * ومتعلم الاقوال فليشارك من يعلمه في جميع خيراته *
7 8 لا تضلوا * الله ما يخادع * الشي الذي يزرعه الانسان اياه سيحصد * لان من يزرع في بشريته
9 سيحصد من بشريته بلي * ومن يزرع في الروح سيحصد من الروح حياة داعمة * واذ عملنا
10 الخير فلا نكل ولا نضجر * فاننا سنحصده في وقته * اذا لا نتراخي * فاذ لنا اذا وقت
فلنعملن الخير مع الكل وخصوصا مع المختصين بالايمان * تم * الاحد الثاني والعشرون *
11 12 وايضا للاحد الذي قبل الصليب * اعرفوا اية كتابة كتبت اليكم بيدي * ان
جميع المؤثرين ان يصير لهم جاها بالبشر هولاء يضطهدونكم ان تختتنوا * لا لشي اخر الا
13 حتى لا يسعوا في الايقان بصليب المسيح فقط * لان ولا المختونون يحفظون الشريعة لكنهم
14 يريدونكم انتم ان تختتنوا ليفتخروا ببشريتكم * اما انا فلا كان لي ان افتخر الا بصليب ربنا
15 يسوع المسيح * الذي به صلب العالم عندي * وصلبت انا عند العالم * لان في ديانة المسيح
يسوع * لن تقدر الختانة على شي ولا الغلفة * لكن البرية الجديدة تقدر *

Cultus idolorum, veneficium, inimici- 20
tiæ, contentiones, æmulationes, vio-
lentiæ, iræ, lites, factiones voluntariæ,
Invidiæ, cædes, ebrietates, cantiones, & 21
his similia: de quibus prædico vobis sic-
ut prædixi, quòd qui talia agunt, non e-
runt hæredes regni Dei.

Lectio sabbathi vigesimi septimi
post Pentecosten.

At fructus Spiritus est charitas, gaudi- 22
um, pax, longanimitas, benignitas, boni-
tas, fides, Mansuetudo, continentia. Non 23
est lex super hujusmodi homines, Qui 24
crucifixerunt Christo carnem cum affe-
ctibus & concupiscentiis. Si Spiritu 25
vixerimus, Spiritu oblectabimur. Ne 26
efficiamur glorii, alii aliis insultantes,
& alii aliis invidentes.

CAP. VI.

O Fratres, si quis venatione captus 1
est in aliquo delicto, vos ô spirituales,
dirigite talē cum spiritu mansuetudinis;
observans temetipsum, ne tu tenteris.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis
decimæ sextæ.

Portet alter vestrûm onus alterius : sic 2
enim perficietis legem Christi. Hucusq;
Sabbatho. Et si quis vestrûm existi- 3
mat aliquid se esse, cùm nihil sit, hic
suipsius mentem fallit. Unusquisque er- 4
go vestrûm opus suum probet, eritq; glo-
riatio ipsius super semetipsum solùm, &
non super alium : Nam unusquisque o- 5
nus suum portabit. Et qui discit sermo- 6
nes, communicet se docenti omnia bona
sua. Ne erretis; Deus non fallitur : rem 7
enim quam seminat homo, eandem metet.
Nam qui seminat in carne sua, metet ex 8
carne sua corruptionem : qui verò semi-
nat in spiritu, metet ex spiritu vitam
æternam. Cùmque fecerimus bonum, ne 9
torpescamus, nec pigeat nos : tempore e-
nim suo metemus illud, si non elangueri-
mus. Dum igitur suppetit nobis tempus, 10
operemur bonum erga omnes, ac præser-
tim erga privatos in fide. Finis.

Dominicâ vigesimâ secundâ. Item-
que pro Dominica præcedente
Crucem.

Agnoscite quales epistolas scripserim vo- 11
bis mea manu. Omnes enim volentes ho- 12
norem sibi fieri in carne, ipsi persequun-
tur vos ut circuncidamini: non aliam ob
rem, nisi tantùm ne cum securitate ince-
dant in cruce Christi. Nam neque cir- 13
cuncisi legem servant : sed volunt vos
circuncidi, ut de vestra carne glorien-
tur. Mihi verò non contingat gloriari, 14
nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi,
per quem crucifixus est apud me mun-
dus, & crucifixus ego sum apud mun-
dum. Nam in religione Christi Jesu ni- 15
hil potest circuncisio neque præputium,
sed nova creatura potens est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ... ዝሁሬነ፡ ወትትሐመሙ፡ በበይናቲክሙ፡ ወትትሐሠሡ፡ በበይናቲክሙ፡፡=፥
2
1 ...፡ ለእመቦ፡ ብእሲ፡ ዘስሕተ፡ አንትሙ፡ እለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ አጽንዕዎ፡ ለዘ፡ ከማሁ፡
...ፍስ፡የዋህት፡እንዘ፡ ትትዐቀቡ፡ ለርእስክሙ፡ ሊትስሐቱ፡፡=፥ ወጾሩ፡ ለቢጽክሙ፡ዘ
2 ...፡ ሳዕሌሆሙ፡ ወቦቱ፡ ትፈጽሙ፡ ሕገ፡ ክርስቶስ፡=፥ ወአልቦ ፡ ዘያስሕት ፡ ርእሶ፡=፥
3 ...፡ ያሜክር፡ መግበሮ፡ በዘ፡ ይከውኖ፡ ምክሐ፡ ለርእሱ፡ወአኮ፡ለባዕድ፡=፥ እስመ፡ኵ
4 ...፡ ይጸውር፡=፥ ወይስማዕ፡ንእስ፡ክርስቲያን፡ ሳዝ፡ነገር፡ወይትመሀር፡ገቢረ፡ሠናይ፡፡=፥
5 ...፡ ሊአልቦ፡ ዘያስተሐብዶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘዘርአ ፡ ሰብእ፡ የአርር፡=፥ ዘዘ
6 ...፡ ውስተ፡ ሥጋሁ፡ በሥጋሁ፡ የአርር፡ ሞተ፡ ወዘዘርአ፡ ውስተ፡ መንፈሱ፡ ለመንፈሱ፡ የአር
7 ...፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፥ ወኢንትሀከይ፡ ገቢረ፡ ሠናይ ፡ እስመ ፡ በዕድሜሁ ፡ ነአርር፡
8 ...፡=፥ ብነ፡ዕለተ፡ንግበር፡ ሠናይ፡ ለኵሉ፡ወፈድፋደሰ፡ ለሰብአ፡ ሃይማኖት፡=፥ ርእ
9 ...፡ ዘክሙ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ በእዴየ፡=፥ ወእለሰ ፡ ይፈቅዱ፡ ያድልው፡ ለገጽ፡ እሙንቱ ፡
10 ...ብሩክሙ፡ ትትገዘሩ ፡ ዳእሙ፡ ከመ ፡ ሊትትልው ፡ መስቀሎ ፡ ለክርስቶስ፡=፥ ወእለሂ፡
11 ...፡ ሊዐቀቡ፡ ሕገገ፡ አሪት፡ ዳእሙ፡ ይፈቅዱ፡ ሳክሙ፡ ትትገዘሩ፡ ከመ፡በነፍስትክሙ፡
12 ...፡=፥ ወሊተሰ፡ ሐሰ፡ ሊተ፡ እስከ ፡ እዜሀር ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ በመስቀሉ ፡ ለእ
13 ...፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወበኀቤየሰ ፡ ምውት ፡ ዓለም ፡ አነሂ ፡ ምውት ፡ በኀበ፡
14 ...፡=፥ ተገዝሮሂ ፡ ኢይበቍዕ ፡ ወኢተገዝሮሂ ፡ ኢያስልጥ ፡ ዘእንበለ ፡ ሐዲስ ፡
15 ...፡=፥

Et non simus jactabundi, & affligentes inter vos, & disputantes inter vos. 26

CAP. VI.

Fratres nostri, si sit homo qui erravit, vos qui Spiritum sanctum habetis, fir- 1
mate talem in Spiritu mansuetudinis, attendentes vobismet ipsis, ne erretis. Et 2
portate pro fratribus vestris, quæ gravant super eos, & in eo complebitis legem 3
Christi. Et nemo est qui fallit seipsum. Et unusquisque probat opus suum, ut 4
sit gloria sibiipsi, & non alteri. Quia unusquisque onus suum portabit. Et 5
audiat junior Christianus hunc sermonem, & discat facere bonum. Ne sedu- 6
cant vos, nemo est qui insipientem reddat Deum: quicquid seminavit homo, id 7
metet. Qui seminavit in carne sua, in carne sua metet mortem: & qui semina- 8
vit in spiritu suo, pro spiritu suo metet vitam æternam. Et ne pigremur fa- 9
cere bonum, quia in tempore suo metemus pro mensura: Dum habemus tempus, 10
benefici simus omnibus; & præcipuè hominibus fidei. Videte quomodo scripsi 11
vobis cum manu mea. Et qui volunt simulare, illi cogunt vos circuncidi : tan- 12
tùm ut non adhæreatis cruci Christi. Et qui circumcisi sunt non servaverunt 13
ritum legis, sed volunt vos circuncidi, ut in corporibus vestris glorientur. Et 14
mihi, absit mihi ut glorier, nisi solummodò in cruce Domini nostri Jesu Christi:
& apud me mortuus est mundus, ego etiam mortuus sum apud mundum. Circum- 15
cisio non prodest, & incircumcisio non perficit, sed nova creatura.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

Et quicunque regulâ hâc ordinatè ambulaverint, pax super illos & misericordia, &
16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ (ι) στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ
super Israel Dei. Cæterùm, molestias mihi nemo exhibeat: Ego enim
17 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. Gratia Domini
18 στίγματα (κ) τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Ad Galatas scripta est à Roma.
(†) Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Ἐν στίχοις σιγ'.

MS. A. (ι) στοιχοῦσιν, (κ) τοῦ Ἰησοῦ (†) Πρὸς Γαλάτας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܢܐ ܫܒܝܠܐ ܢܬܕܒܪܘܢ ܢܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܫܝܢܐ ܘܪܚܡܐ ܘܥܠ ܐܝܤܪܝܠ ܕܐܠܗܐ *
17 ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܢܫ ܥܡܠܐ ܢܪܡܐ ܥܠܝ * ܐܢܐ ܓܝܪ ܫܘܡܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܦܓܪܝ ܛܥܝܢ
18 ܐܢܐ * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ *
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܓܠܛܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܡܕܝܢܬܐ *

Et ii qui hanc semitam sectantur, pax sit super eos & misericordia, ac super Israel Dei. 16
Proinde nemo mihi laborem injiciat: ego enim stigmata Domini nostri Jesu Christi in 17
corpore meo porto. Gratia Domini nostri 18
Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres mei, Amen.

Epistolæ ad Galatas quæ scripta est ab urbe Roma, FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወለሰ : ኵሎሙ : ይገብሩ : በዝንቱ : ሕግ : ሰላም : ወሣህል : ደበ : እስራኤል : ዘእ
17 ግዚአብሔር ::=: እምይእዜ : አልቦ : ዘያንጥየኒ : ለኒ : ሕማም : ለክርስቶስ :
18 እጸውር : በሥጋየ:=: ጸጋሁ : ለእግዚእ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ምስለ : መንፈስክ
ሙ : አሜን::==: ለሰብአ : ገላትያ::=:

Et super omnes facientes secundùm hanc regulam, pax sit, & misericordia 16
super Israelem Dei. Ex nunc nemo est qui molestiam mihi ferat, ego dolorem 17
Christi porto in corpore meo. Gratia Domini Jesu Christi cum Spiritu ve- 18
stro, Amen.

Ad Galatas.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ἘΦΕΣΙ'ΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν καὶ εἰσαγωγῆς καὶ τελειώσεως.
Β'. Εὐχὴ περὶ γνώσεως τῶν ἐν Χριστῷ εἰσαχθέντων ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς.
Γ'. Περὶ τῆς ἐθνῶν καὶ Ἰουδαίων οἰκειώσεως πρὸς Θεὸν διὰ Χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ χάριν.
Δ'. Περὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ θείας σοφίας, εἰς φωτισμὸν ἐθνῶν, καὶ ἔλεγχον δαιμονίων.
Ε'. Εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἰς δύναμιν καὶ ἀγάπην Θεοῦ.
ς'. Παραίνεσις περὶ ἀγάπης ἑνωτικῆς, ἣν καὶ τὰ χαρίσματα δίδωσι πρὸς ὠφέλειαν κοινήν.
Ζ'. Περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ποιούσης ἡμᾶς θεοειδεῖς.
Η'. Περὶ τοῦ ζῆν ἐπαξίως τοῦ ἁγιασμοῦ, ἔργοις τὴν κακίαν ἐλέγχοντας, μὴ λόγοις· πνεύματι δὲ πληρουμένους διὰ ψαλμῶν, μὴ οἴνῳ.
Θ'. Διάταξις οἰκιακῶν καθηκόντων ἀρχομένοις καὶ ἄρχουσι κατὰ Χριστόν.
Ι'. Ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν δυνάμεως.

AD EPHESIOS EPISTOLA PAULI.

(†) ΠΡΟ'Σ ἘΦΕΣΙ'ΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΥ'ΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, Sanctis
1 ΠΑ'ΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις
existentibus in Epheso, & fidelibus in Christo Jesu: Gratia vobis &
2 (α) τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Benedictus Deus &
3 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Α'
Pater Domini nostri Jesu Christi, benedicens nos in omni benedictione spiritu-
πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματι-
ali, in cœlestibus, Christo: Sicut elegit nos in ipso ante
4 κῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, (β) Χριστῷ· Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
constitutionem mundi, esse nos sanctos & inculpatos in conspectu ejus in charitate.
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
Præfiniens nos in filiorum adoptionē per Jesum Christum in sese, secundùm bonum
5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐ-
placitum voluntatis suæ, In laudem gloriæ gratiæ suæ, in
6 δοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, (γ) ἐν
qua gratificavit nos in dilecto. In quo habemus redemptionem
7 ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν
per sanguinem ejus, (remissionem peccatorum,) secundùm divi-
διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, (τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων,) κατὰ (δ) τὸν πλοῦ-
tias gratiæ ejus: Quæ abundavit in nos in omni sapientia &
τον τῆς χάριτος αὐτοῦ· Ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ 8
prudentia: Notum faciens nobis mysterium voluntatis suæ, secundùm
φρονήσει· Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν 9
beneplacitum suum, quod proposuit in se: In dispensatione plenitudinis
εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ· (ε) Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος 10
temporum, instaurare omnia in Christo, quæ & in cœ-
τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, (ζ) τὰ τε ἐν τοῖς οὐρα-
lis, & quæ in terra, in ipso. In quo etiam electi sumus, præ-
νοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ. Ἐν ᾧ καὶ (η) ἐκληρώθημεν, προ- 11
destinati secundùm propositum ipsius omnia efficientis secundùm consilium
ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
voluntatis suæ: Ad esse nos in laudem gloriæ ejus,
τοῦ θελήματος αὐτοῦ· Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς 12
antè sperantes in Christo: In quo & vos audientes ver-
προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· Ἐν ᾧ καὶ (θ) ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λό- 13
bum veritatis, (Evangelium salutis vestræ,) in quo & creden-
γον τῆς ἀληθείας, (τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν,) ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαν-
tes signati estis Spiritu promissionis sancto:
τες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ἘΦΕΣΙ'ΟΥΣ. (α) πᾶσιν τοῖς (β) ἐν Χριστῷ· (γ) ἧς ἐχαρίτωσεν (δ) τὸ πλοῦτος τῆς χρηστότητος (ε) Κατὰ τὴν οἰκονομίαν (ζ) τὰ ἐν (η) ἐκλήθημεν, (θ) ἡμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܦܤܝܐ *
* ܐ * ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 ܦܘܠܘܤ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܐܦܤܘܤ ܩܕܝܫܐ
2 ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ * ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ
3 ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ * ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ
4 ܕܒܪܟܢ ܒܟܠ ܒܘܪܟܢ ܕܪܘܚ ܒܫܡܝܐ ܒܡܫܝܚܐ * ܐܝܟ ܕܓܒܢ ܡܢ ܩܕܡ
ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ ܩܕܡܘܗܝ ܘܒܚܘܒܐ ܪܫܡܢ ܠܗ
5 ܘܣܡܢ ܠܗ ܠܒܢܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟܢܐ ܕܨܒܐ ܒܨܒܝܢܗ *
6 ܕܢܫܬܒܚ ܫܘܒܚܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܫܦܥ ܥܠܝܢ ܒܝܕ ܚܒܝܒܗ * ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ
7 ܦܘܪܩܢܐ ܘܒܕܡܗ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ * ܗܝ
8 ܕܐܬܝܬܪܬ ܒܢ ܒܟܠ ܚܟܡܐ ܘܒܟܠ ܤܘܟܠܐ ܕܪܘܚ * ܘܐܘܕܥܢ ܐܪܙܐ ܕܨܒܝܢܗ
9 ܗܘ ܕܩܕܡ ܤܡ ܕܢܥܒܕ ܒܗ * ܒܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܡܘܠܝܐ ܕܙܒܢܐ ܕܬܘܒ
10 ܢܬܚܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܒܡܫܝܚܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ * ܘܒܗ ܐܬܓܒܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܩܕܡ
11 ܪܫܡܢ ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܟܠ ܥܒܕ ܐܝܟ ܬܪܥܝܬܐ ܕܨܒܝܢܗ * ܕܢܗܘܐ ܚܢܢ
12 ܕܠܘܩܕܡ ܤܒܪܢ ܒܡܫܝܚܐ ܠܐܝܩܪܐ ܕܫܘܒܚܗ * ܕܒܗ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܡܥܬܘܢ
13 ܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܤܒܪܬܐ ܕܚܝܝܟܘܢ ܘܒܗ ܗܝܡܢܬܘܢ
ܘܐܬܚܬܡܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܝ ܕܐܫܬܘܕܥܬ ܗܘܬ *

EPISTOLA AD *EPHESIOS.*

CAPUT I.

Baptismi.

PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei iis qui agunt Ephesi sanctis & fidelibus in Jesum Christum; Pax vobiscum & gratia à Deo patre nostro, & à Domino nostro Jesu Christo. Benedictus ille Deus pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos omnibus benedictionibus spiritualibus in cœlo per Christum. Quemadmodum prælegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & absque navo in conspectu ipsius, & per charitatem præsignavit nos sibi. Et adoptavit nos in filios per Jesum Christum, uti placuit voluntati ipsius. Ut celebretur laus gratiæ ejus, quam effudit super nos per dilectum suum. Per quem habemus redemptionem, & per sanguinem ipsius remissionem peccatorum, secundùm divitias gratiæ suæ, Quæ abundavit in nobis in omni sapientia, omnique intellectu spirituali. Et patefecit nobis arcanum voluntatis suæ quod proposuerat ex-qui in ipso, In dispensationem plenitudinis temporum, ut omnia denuò renovarentur in Christo, quæ in cœlo, & in terra sunt. Et per eum electi sumus, sicut præsignavit nos, & voluit ille qui omnia facit juxta decretum voluntatis suæ: Ut simus nos, qui priùs speravimus in Christo, in decus gloriæ ipsius, In quo & vos audistis sermonem veritatis, quod est Evangelium vestræ salutis, & in quo credidistis, & obsignati estis Spiritu sanctitatis, qui promissus fuerat.

Versio VULGATA LATINA.

16 Et quicunque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos, & misericordia, | Domini Jesu in corpore meo porto. Gratia Domini nostri Jesu Christi, cum 18
17 & super Israel Dei. De cætero nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata | spiritu vestro, fratres. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وكافه الذين يرتضون بهذا القانون والترتيب فعليهم السلامه والرحمه * وعلي إسرائيل
17 خصيص الله * وفيما بعد لا يسبب لي احد اتعابا * فاني انا حامل في جسدي وسوم جراحات
18 يسوع المسيح * نعمه ربنا يسوع المسيح مع روحكم ايها الاخوه امين *
* تمت الرساله * كتبت من مدينه روميه علي يد تيطوس ولوقا *
* والسبح لرب المجد منور عقل الانسان * امين امين امين *

Et omnes qui canonem & ordinem hunc 16
approbant, pax erit super eos & misericordia, & super Israelem proprietatem
Dei. De cætero nequis mihi molestias 17
exhibeat: ego enim in corpore meo porto
stigmata plagarum Jesu Christi. Gra- 18
tia Domini nostri Jesu Christi sit cum spiritu vestro ô fratres, Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta fuit ab urbe Roma per Titum & Lucam.

Laus autem Domino gloriæ, illuminanti mentem humanam, Amen, amen, amen.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* EPHESIOS.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, omnibus Sanctis, qui sunt
2 Ephesi, & fidelibus in Christo Jesu. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, &
3 Domino Jesu Christo. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi,
qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo, Sic-
4 ut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati
in conspectu ejus in charitate. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum
5 per Jesum Christum in ipsum, secundùm propositum voluntatis suæ, In laudem
6 gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto filio suo. In quo habemus
7 redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundùm divitias
gratiæ ejus, Quæ superabundavit in nobis, in omni sapientia & prudentia: 8
Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ, secundùm beneplacitum 9
ejus, quod proposuit in eo, In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare 10
omnia in Christo, quæ in cœlis, & quæ in terra sunt, in ipso: In quo etiam & 11
nos sorte vocati sumus, prædestinati secundùm propositum ejus, qui operatur omnia
secundùm consilium voluntatis suæ: Ut simus in laudem gloriæ ejus nos, qui an- 12
tè speravimus in Christo: In quo & vos, cùm audissetis verbum veritatis, 13
(Evangelium salutis vestræ) in quo & credentes signati estis Spiritu promissionis
sancto,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رساله القديس بولص الي اهل افسس * وهي خامسه في عدد الرسايل *
* الفصل الاول * قراءة الخميس من الجمعة السادسة عشر *
1 * من بولص رسول ايسوع المسيح بمشيه الله * الي القديسين الذين بافسس والمومنين بايسوع
2 المسيح * نعمه لكم وسلامه من الله ابينا والرب يسوع المسيح * مبارك الاله وابو ربنا يسوع
3 المسيح * الذي باركنا بكل بركه روحانيه بيسوع المسيح * في الخطوط السمايه * كما
4 اصطفانا به قبل انشاء العالم * لنكون قدامه قديسين ولا معابين بمحبته * اذ تقدم
5 فميزنا للبنين له بيسوع المسيح * كما يخص بحسن مسرته * لمديح مجد نعمته * التي انعم بها
6 علينا بالمحبوب * الذي * قراءة الجمعة من الجمعة السادسة عشر *
7 * به نلنا الفدا بدمه وصفح الهفوات * كما يخص غناء نعمته * التي فضلت علينا بكل
8 حكمه وتمييز * اذ عرفنا سر مسرته كما يخص مسرته * ثم * التي سبق فنواها فيه
9 * لتدبير كمال الازمان * ان يتم بالمسيح البرايا كلها * التي في السماوات * والتي علي
10 الارض به * اذ يصير لها راسا * وبه حصل لنا نصيبا * اذ تقدم فامر بذلك لنا * كما يخص به
11 الفاعل كل شي براي مسرته * لنكون لمديح مجده نحن الذين سلف توكلنا علي المسيح * الذي به
12 سمعتم انتم قول الحق بشارة خلاصكم * الذي به حصلتم اذ امنتم بروح موعد القديسين *
13

Epistola Divi PAULI ad EPHESIOS:
Et est quinta in numero Epistolarum.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ sextæ.

A Paulo Apostolo Jesu Christi per 1
voluntatem Dei, ad sanctos qui sunt Ephesi, & credentes in Jesum Christum.
Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, 2
& Domino Jesu Christo. Benedict[us] Deus 3
ac Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nobis omni benedictione spirituali per Jesum Christum in sortibus
cælestibus: Sicut elegit nos per ipsum 4
ante conditum mundum, ut essemus coram ipso sancti & inculpati, per chari-
tatem ipsius: Præsegregans nos in ado- 5
ptionem sibi per Jesum Christum, secun-
dùm placitum voluntatis suæ: Ad lau- 6
dem gloriæ gratiæ suæ quam in nos contulit per dilectum illum.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis 16æ.

Per quem consecuti sum[us] redemptionem, 7
per sanguinem ipsius, & veniam delictorum, secundùm divitias gratiæ ipsi-
us, Quæ superabundavit super nos omni 8
cum sapientia & prudentia. Significato 9
nobis mysterio voluntatis suæ juxta beneplacitum suum, Hactenus. quod ante proposuerat in ipso. Ad administrati- 10
onem perfectionis temporum: ut scilicet perficeret in Christo creaturas omnes quæ in cælis, & quæ super terram sunt
in ipso: Quippe qui fiat caput illarum. 11
Et per eum adepti sumus sortem, quandoquidem hoc præjusserat in gratiam nostram, secundùm propositum ejus qui omnia facit ex consilio voluntatis suæ.
Ut simus ad laudem gloriæ ipsius nos 12
quorum præcessit fiducia in Christo. Per 13
quem vos audistis sermonem veritatis, annuntiationem salutis vestræ: in quo obsignati estis, credentes Spiritui promissionis sanctorum:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ ፡ ኤፌሶን ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ፡=፦
በሆሳዕና ፡ ምንባብ፡=፦

1 ጳውሎስ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለቅዱሳን ፡ እለ፡
ኤፌሶን ፡ ወምእመናን ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡=፦ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔ
ር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ ይትባረክ ፡ እግዚአብሔር ፡
አቡሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘባረከነ ፡ በኵሉ ፡ በረከተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡
ዘበ ፡ ሰማያት ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ፡=፦ በከመ ፡ ኀረየነ ፡ ሎቱ ፡ እምቅድመ ፡ ይትፈጠ
ር ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ይረስየነ ፡ ቅዱሳነ ፡ ወንጹሓነ ፡ ለቅድሜሁ ፡ በተፋቅሮ፡=፦ ሠርዐነ ፡
ትርሲተ ፡ ወልዱ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሎቱ ፡ በሠርዐተ ፡ ፈቃዱ፡፡=፦ ለክብር፡
ወስብሐት ፡ በጸጋሁ ፡ ዘጸገወነ ፡ በወልዱ ፡ ፍቁሩ፡=፦ ዘበእንቲአሁ ፡ ረከብነ ፡ መድኀኒ
ተነ ፡ ወተኀድገ ፡ ለነ ፡ ኀጢአትነ ፡ በደሙ ፡ በከመ ፡ ብዕለ ፡ ጸጋሁ፡=፦ ዘአፈድፈደ ፡ ሳ
ዕሌነ ፡ በኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ወምክር፡=፦ አርአየነ ፡ ምክረ ፡ ፈቃዱ ፡ በከመ ፡ ሠምረቱ፡፡
ዘሠርዐ ፡ በእንቲአሁ፡=፦ ወዐቀመ ፡ በዘ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወአርአሶ ፡ ለዕለ ፡ ኵሉ ፡
ለክርስቶስ ፡ ለዘ ፡ በሰማያት ፡ ወለዘ ፡ በምድር ፡ ሎቱ፡=፦ ወከፈለነ ፡ በዘ ፡ ሠርዐነ፡
እግዚአብሔር ፡ ወረድአነ ፡ በኵሉ ፡ በሥምረተ ፡ ፈቃዱ፡=፦ ከመ፡የሀበነ ፡ ምክረ፡ ወስ
ብሐተ ፡ ለእለ ፡ ተወከልነ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ፡=፦ ወአንትሙኒ ፡ ሰሚዐክሙ ፡ ቃለ፡
ጽድቅ ፡ ትምህርተ ፡ ሕይወትክሙ ፡ ወአመንክሙ ፡ ወአዐተብክሙ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ፡፡
ዘአሰፈወ፡=፦

Ad EPHESIOS: & scripta fuit cum esset *in* civitate Romæ.

Dominicâ Hosanæ, lectio.

CAPUT I.

Paulus Apostolus Jesu Christi in voluntate Dei Sanctis qui sunt Ephesi, & 1
fidelibus Jesu Christi. Pax vobis & gratia Dei patris nostri, & Domini no- 2
stri Jesu Christi. Benedictus est Deus pater Domini nostri Jesu Christi, qui
benedixit nobis in omni benedictione Spiritûs sancti, quæ in cælis in Christo 3
Jesu. Sicut elegit nos ad eum antequam crearetur mundus, ut constitueret 4
nos sanctos & puros coram eo in charitate. Prædestinavit nos in adoptionem 5
filiorum suorum per Jesum Christum, sibi, in decreto voluntatis suæ, In ho- 6
norem & gloriam, in dono suo quod donavit nobis in filio suo dilecto. Per 7
quem invenimus redemptionem nostram, & remissa sunt nobis peccata no-
stra, in sanguine ejus, secundùm divitias gratiæ ejus, Quam abundare fecit 8
supra nos, in omni sapientia & consilio, Manifestare nobis consilium voluntatis 9
suæ secundùm beneplacitum suum, & quod decrevit de illo. Et stabilivit, in 10
futuro tempore præstituto suo, & præfecit supra omnia, Christum, quæ in cælis
& quæ in terra, apud eum. Et partivit nobis de iis quæ destinavit nobis De- 11
us, & adjuvit nos in omnibus per beneplacitum voluntatis suæ: Ut daret 12
nobis consilium & gloriam, qui speravimus in Christo Jesu. Et vos quum au- 13
divissetis sermonem veritatis, doctrinam salutis vestræ, & credidistis, tum ob-
signavit vos in Spiritu sancto quem promisit:

Qui est arrhabo hæreditatis nostræ, in redemptionem *acquisitio-*
14 (ι) Ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσε-
nis, in laudem gloriæ ipsius. *Propter hoc* & ego audiens *illam circa vos*
15 ως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς Β'
fidem in Domino Jesu, & dilectionem in omnes Sanctos,
πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, (κ) καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in ora-
16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, (λ) μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσ-
tionibus meis: Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, pater glo-
17 ευχῶν μου· Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δό-
riæ, det vobis spiritum sapientiæ & revelationis, in agnitione ejus: Illu-
18 ξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· Πεφω-
minatos oculos *mentis vestræ, ad sciendum vos* quæ est
τισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς (μ) τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν
spes vocationis ejus, & quæ divitiæ gloriæ hæreditatis
ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως (ν) αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας
ejus in Sanctis: Et quæ *excellens* magnitudo virtutis ejus
19 αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις· Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ
in nos *credentes* secundùm operationem potentiæ virtutis ejus:
εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·
Quam operatus est in Christo, suscitans illum *ex* mortuis: & *colloca-*
20 Ἣν (ξ) ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ (ο) ἐκάθι-
vit in dextera sua in cœlestibus, Supra omnem principatum, & po-
21 σεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξ-
testatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen *nominatum*
ουσίας, καὶ δυνάμεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου
non solùm in seculo hoc, sed etiam in futuro. Et omnia sub-
22 οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ πάντα ὑπ-
jecit sub *pedes* ejus: Et ipsum dedit caput *super omnia* Ec-
έταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκ-
clesiæ: Quæ est corpus ipsius, plenitudo omnia in omnibus *adimplentis.*
23 κλησίᾳ· Ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα (π) τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

CAP. II. β'.

Et vos *existentes mortuos* delictis, & peccatis,
Β' Γ' Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, καὶ ταῖς (α) ἁμαρτίαις,
in quibus aliquando ambulastis secundùm seculum mundi hujus, secundùm prin-
αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρ-
cipem potestatis aëris, spiritûs nunc *efficientis* in
χοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱ-
in insuasibilitatis: In quibus & nos omnes conversati sumus aliquando,
οῖς τῆς ἀπειθείας· Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε,
desideriis carnis nostræ, facientes *voluntates* carnis &
ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν
cogitationum: & eramus *nati* naturâ iræ, sicut & cæteri. At De-
διανοιῶν· καὶ (β) ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ὁ δὲ Θε-
us dives *existens* in misericordia, propter *multam* charitatem suam quam dile-
ὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπη-
xit nos, Et *existentes nos mortuos offensis* convivificavit
σεν ἡμᾶς, Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ
Christo: (gratiâ estis *servati:*) Et conresuscitavit, & consedere fecit in
Χριστῷ· (χάριτί ἐστε σεσωσμένοι·) Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν
supercœlestibus in Christo Jesu, Ut ostenderet in seculis
τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς
supervenientibus *eminentes* divitias gratiæ suæ in bonitate
ἐπερχομένοις (γ) τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότη-
super nos, in Christo Jesu: Nam gratiâ estis *servati* per fidem:
τι ἐφ' ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως·
(& hoc non ex vobis: Dei donum:) Non ex operibus, ut ne quis glorietur.
(καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον·) Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται.
Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ
Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς
præparavit Deus, ut in illis ambulemus.
προητοίμασεν ὁ Θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

MS. A. (ι) Ὅ ἐστιν (κ) καὶ τὴν * εἰς πάντας (λ) μνείαν ποιούμενος (μ) τῆς καρδίας ὑμῶν, (ν) αὐτοῦ, τίς (ξ) ἐνήργηκεν (ο) καθίσας αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ (π) τοῦ τὰ πάντα
Κεφ. β'. MS. A. (α) ἁμαρτίαις αὐτῶν, Ἐν (β) ἤμεθα φ···· ··κνα ὀργῆς (γ) τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Qui quidem est arrhabo hæreditatis nostræ, in redemptionem eorum qui servantur, & in laudem gloriæ illius.

Post Resurrectionem. 2.

Propterea & ego ecce postquam audivi fidem vestram quæ est in Domino nostro Jesu Christo, & charitatem vestram erga omnes Sanctos: Non desino gratias agere pro vobis, & mentionem vestri facere in precationibus meis: Ut Deus Domini nostri Jesu Christi pater gloriæ, det vobis Spiritum sapientiæ & revelationis per agnitionem sui: Et illuminentur oculi cordium vestrorum, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, & quæ opulentia gloriæ hæreditatis illius in Sanctis: Et quæ sit hæreditas virtutis illius in nos, qui credimus secundùm efficaciam roboris virtutis ipsius, Quam edidit in Christo, quum excitavit eum à mortuis, & sedere fecit à dextera sua in cœlis, Supra omnes principatus, & potestates, & virtutes, & dominationes, & super omne nomen quod nominatur, non solùm in hoc seculo, sed etiam in futuro. Ac subjecit omnia sub pedes ejus, eumque qui est supra omnia, dedit caput Ecclesiæ; Quæ est corpus illius, & complementum ejus qui omnia in omnibus adimplet:

CAP. II.

Etiam vos qui eratis mortui in flagitiis ac delictis illis vestris, In quibus quondam ambulaveratis, secundùm mundanam vanitatem seculi hujus, & juxta voluntatem principis potestatis aëris, *nempe* spiritûs illius qui grassatur in filios immorigeros. Per opera illa in quibus nos quoque versati sumus antea per concupiscentias carnis nostræ; & exsequebamur voluntatem carnis nostræ, nostrique sensûs, & eramus planè filii iræ, ut cæteri.

Feriâ V. quietis. 3.

Deus autem qui dives est in miserationibus suis, propter multam charitatem suam quâ dilexit nos, Quum essemus mortui per peccata nostra, vivificavit nos cum Christo, & gratia sua redemit nos: & excitavit nos unà cum eo, Nosque sedere fecit cum eo in cœlis, per Jesum Christum. Ut ostenderet seculis venturis magnificentiam divitiarum gratiæ suæ, & benignitatem suam quæ fuit super nos per Jesum Christum, Siquidem gratiâ illius redempti sumus per fidem: idque non ex vobis, sed donum Dei est; Non ex operibus, ne quis glorietur. Nam sumus creatura illius, qui creati sumus in Jesu Christo ad opera illa bona, quæ olim præparavit Deus, ut in eis ambularemus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ዘውእቱ ፡ አረቦን ፡ ርስትነ ፡ ወመድኀኒተ ፡ ሕይወትነ ፡ በክብረ ፡ ስብሐቲሁ ፡፡
በመስቀል ፡ ዘጾም ፡ መንበብ ፡፡
15 ወበእንተዝ ፡ አነሂ ፡ ሰሚዕየ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወዘኵ
16 ሉ ፡ ዘእግዚእነ ፡ ቅዱሳኒሁ ፡ ወተፈቅሮሙ ፡፡ ኢያንተግ ፡ አአኵቶ ፡ በእንቲአክሙ ፡
17 በጸሎትየ ፡፡ ከመ ፡ ኢመሳሑ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አበ ፡ ስብሐት ፡ የሀ
18 ብክሙ ፡ መንፈስ ፡ ጥበብ ፡፡ ወይክሥት ፡ ለክሙ ፡ ታአምሩ ፡፡ ወያብርህ ፡ አዕይንተ ፡
ልብክሙ ፡ ወተአምሩ ፡ መንት ፡ ውእቱ ፡ ተስፋሁ ፡ ለጸዋዒክሙ ፡፡ ወመንት ፡ ብዕለ ፡ ስብሐተ ፡
ርስቱ ፡ ለቅዱሳን ፡፡

Qui est arrabo hæreditatis nostræ, & redemptio vitæ nostræ, in laude gloriæ suæ.

In cruce jejunii, lectio.

Et propterea ego etiam quum audivissem fidem vestram in Domino nostro Jesu Christo, & quòd omnes Domini nostri Sanctos etiam diligitis: Non cessabam gratias agere pro vobis in precibus meis. Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, Pater gloriæ det vobis spiritum sapientiæ, & aperiat vobis cognitionem ejus: Et illuminet oculos cordis vestri, & ut cognoscatis quæ sit spes vocationis vestræ, & quæ sint divitiæ gloriæ hæreditatis Sanctorum.

Versio VULGATA LATINA.

14 Qui est pignus hæreditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem
15 gloriæ ipsius. Propterea & ego audiens fidem vestram, quæ est in Domino Je-
16 su, & dilectionem in omnes Sanctos, Non cesso gratias agens pro vobis, me-
17 moriam vestri faciens in orationibus meis: Ut Deus Domini nostri Jesu Christi,
18 pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ & revelationis, in agnitione ejus; Il-
luminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, & quæ
19 divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in Sanctis, Et quæ sit supereminens magnitudo
virtutis ejus in nos, qui credimus secundùm operationem potentiæ virtutis ejus,
20 Quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, & constituens ad dex-
21 teram suam in cœlestibus, Supra omnem principatum, & potestatem, & vir-
tutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non solùm in hoc
22 seculo, sed etiam in futuro. Et omnia subjecit sub pedibus ejus: & ipsum de-
23 dit caput supra omnem Ecclesiam, Quæ est corpus ipsius, & plenitudo ejus,
qui omnia in omnibus adimpletur.

CAP. II.

ET vos, cùm essetis mortui delictis & peccatis vestris, In quibus aliquando 1
ambulâstis secundùm seculum mundi hujus, secundùm principem potestatis aë- 2
ris hujus, spiritûs, qui nunc operatur in filios diffidentiæ, In quibus & nos 3
omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostræ, facientes volun-
tatem carnis & cogitationum, & eramus naturâ filii iræ, sicut & cæteri:
Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, quâ 4
dilexit nos, Et cùm essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo, 5
(cujus gratiâ estis salvati,) Et conresuscitavit, & consedere fecit in cœlestibus 6
in Christo Jesu: Ut ostenderet in seculis supervenientibus abundantes divitiæ 7
as gratiæ suæ in bonitate super nos in Christo Jesu. Gratiâ enim estis salvati 8
per fidem: & hoc non ex vobis; Dei enim donum est: non ex operibus, ut ne- 9
quis glorietur. Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bo- 10
nis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 الذي هو رهبون موريثنا لافتداء الاستصناع لمديح مجده * قراءة السبت الثامن
15 والعشرين بعد العنصرة * من اجل هذا اذ سمعت انا الامانة المختصة بكم بيسوع المسيح
16 وبحبكم جماعة القديسين * لست اكف شاكرا عنكم صانعا في صلواتي ذكركم *
17 ليعطيكم الاله ربنا يسوع المسيح ابو المجد روح حكمة واستعلان * تم * بمعرفته * منار
18 اعين قلوبكم لتعلموا ما هو رجاء دعوته وما هو غناء مجد موريثه في القديسين * وما هو
19 افراط جسامة قوته فينا المومنين المختصة بفعل عز قوته * التي فعلها بالمسيح الذي اقامه
20 من الموتى واجلسه في يمينه في السمائيات * فوق سمو كل رياسة وسلطان وقوة وربوبية
21 وكل اسم مسمي لا في هذا الدهر فقط بل وفي الدهر المنتظر *
22 قراءة الاثنين السابع عشر بعد العنصرة * يا اخوة ان الله اخضع كل شي
23 تحت قدمي ابنه ومنحه راسا فوق الكل للكنيسة * التي هي جسده الذي هو كمال المكمل
1 كل الاشياء في الكل * تم * الفصل الثاني * فانتم اذ كنتم موتى
2 بالهفوات والخطايا * التي تصرفتم فيها وقتا ما في هذا العالم * فيما يخص برئيس سلطان
3 هواء الروح الفاعل الان في بني المعصية * الهفوات التي تصرفنا فيها كلنا وقتا ما في شهوات
بشريتنا عاملين مشيات البشر واذهاننا * وكنا بالطبع اولاد رجز كالباقيين * تم
4 * الاحد الثالث والعشرون بعد العنصرة * فاما الله اذ لم يزل غنيا
5 بالرحمة * فمن اجل محبته الجزيلة * التي احبنا * وكنا موتى بالهفوات احيانا بالمسيح معه *
6 فبنعمته انتم مخلصون * واقامنا معه * واجلسنا معه في السمائيات بيسوع المسيح * ليوضح
7 في الدهور المقبلة ثروة نعمته المفرطة جدا * الشايعة بخيريته علينا بيسوع المسيح
8 * لانكم بنعمته انتم مخلصون بالامانة * وهذا ليس هو منكم * المنة لله * لا من اعمال
9 لئلا يفتخر احد * لاننا صناعته نحن خلقنا بيسوع المسيح * للاعمال الصالحة * التي سبق
10 الله فاعدها للتصرف فيها * تم *

Qui est arrhabo hæreditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, ad laudem gloriæ ipsius. 14

Lectio sabbathi vigesimi octavi post Pentecosten.

Propterea cùm audierim ego fidem in vos inditam in Jesu Christo, & charitatem vestram in omnes sanctos: 15 *Non desino gratias agere pro vobis, faciens in orationibus meis mentionem vestri,* 16 *Ut concedat vobis Deus Dominus noster Jesus Christus pater gloriæ, Spiritum sapientiæ & revelationis,* 17 Hucusque *per agnitionem ipsius, Illuminantem oculos cordium vestrorum: ut sciatis quæ sit spes vocationis ipsius, & quæ sint divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in sanctis:* 18 *Et quæ sit eminentia magnitudinis potentiæ ipsius in nobis fidelibus, pendentis ab efficacia fortitudinis roboris ipsius,* 19 *Quod exercuit in Christo, quem suscitavit à mortuis, & sedere fecit in dextera sua in cœlestibus,* 20 *Supra celsitudinem omnis Principatus, & Potestatis, & Potentiæ, atque Dominii, omnisque nominis quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed & in seculo quod expectatur.* 21

Lectio feriæ secundæ quæ decima septima est post Pentecosten.

O fratres, Deus quidem subjecit omnia sub pedes filii sui, cumque dedit caput super omnia ipsi Ecclesiæ, 22 *Quæ est corpus ejus, quod est complementum, perficiens omnia in omnibus.* 23 Hactenus

CAP. II.

VOs igitur cùm essetis mortui in delictis & peccatis, 1 *In quibus versati estis aliquando in hoc seculo, secundùm principem potestatis aëris, spiritus nunc agentis in filiis contumaciæ:* 2 *Delictis inquam in quibus nos omnes versati sumus aliquando in cupiditatibus carnis nostræ, facientes voluntates carnis etiam in mentibus nostris, eramusque naturâ filii iræ sicut reliqui.* 3 Finis.

Dominicâ vigesimâ tertiâ post Pentecosten.

Deus autem, quum sit indesinenter dives in misericordia, propter uberrimâ charitatem suam quâ dilexit nos, 4 *Dum mortui essemus in delictis, vivificavit nos per Christum cum ipso: (per gratiam enim ipsius vos estis servati:)* 5 *Et suscitavit nos cū ipso, nosq; cum ipso sedere fecit in cœlestibus, per Jesum Christū:* 6 *Ut declararet seculis succedentibus opulentiam gratiæ suæ valde eminentem, in nos profusam ex benignitate sua per Jesum Christum.* 7 *Ipsius enim gratiâ vos estis servati per fidem: idque non ex vobis est: Dei donum est:* 8 *Non ex operibus: ne quis glorietur.* 9 *Nam ipsius sumus opificium, ab eo creati per Jesum Christum ad opera bona quæ Deus antea paravit ut in eis versaremur.* 10 Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወፈድፈደ ፡ ጽንዐ ፡ ኀይሉ ፡ ዘላዕሌነ ፡ በክርስቶስ ። ወአንሥኦ ፡ እምዉታን ፡ ወአንበ
20 ሮ ፡ በየማኑ ፡ በሰማያት ። መልዕልተ ፡ ኵሉ ፡ መላእክት ፡ ወመኳንንት ፡ ወኀይላት ፡ ወ
21 አጋእዝት ፡ ወኵሉ ፡ ስም ፡ ዘይሰመይ ፡ አኮ ፡ በዝ ፡ ዓለም ፡ ባሕቲቱ ፡ አላ ፡ ይመጽእ ።
22 ወኵሎ ፡ አግረረ ፡ ሎቱ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሁ ፡ ወሤሞ ፡ ርእሰ ፡ ለኵሉ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ።
23 በሥጋሁ ፡ ዘውእቱ ፡ ፍጻሜሁ ፡ ለኵሉ ፡ ፍጹም ።

ß

1 ወአንትሙኒ ፡ እንዘ ፡ ምዉታን ፡ አንትሙ ፡ በኀጢአትክሙ ። በዘ ፡ ቦቱ ፡ ሖርክሙ ፡
2 ትካት ፡ በንብረተ ፡ ሠርዐተ ፡ ዝ ፡ ዓለም ፡ ወበመልአክ ፡ ምኵናን ፡ ርእየተ ፡ ነፋስ ፡ ዘይኄይ
3 ሎሙ ፡ ይእዜ ፡ ለደቂቀ ፡ ክሕደት ። ወንሕነሂ ፡ ኵልነ ፡ ገበርነ ፡ ትካት ፡ በፍትወ
ተ ፡ ሥጋነ ፡ ወገበርነ ፡ ፈቃደ ፡ ሥጋነ ፡ ወዘሐለይነ ፡ ወኮነ ፡ ውሉደ ፡ ሞቱት ፡ ከመ ፡
እለ ፡ ተርፉ ፡ ሰብእ ።

4 ቅድመ ፡ ልደቱ ፡ በሰንበት ፡ ኅባ ፡ ይትነበብ ።
5 ወእግዚአብሔርሰ ፡ በብዕለ ፡ ምሕረቱ ፡ ወበብዝኃ ፡ ፍቅሩ ፡ ዘአፍቀረነ ። እንዘ ፡ ም
6 ዉታን ፡ ንሕነ ፡ በኀጢአትነ ፡ አሕየወነ ፡ በክርስቶስ ፡ ወድኅነ ፡ በጸጋሁ ። ዐሠሰዐነ ።
7 ወአንሥአ ፡ ነበረ ፡ ወአንሥኦ ፡ ተንሥአ ፡ በሰማያት ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ። ከመ ፡
8 ያርኢ ፡ በዓለም ፡ ዘይመጽእ ፡ ብዝኃ ፡ ጸጋሁ ፡ በዘ ፡ መሐረነ ፡ በክርስቶስ ። እስመ ፡
9 በጸጋሁ ፡ ድኅነ ፡ ወበአሚን ፡ ወዝ ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ወኢኮነ ፡ ዘዚአክ
10 ሙ ። ወአኮ ፡ በምግባሪነ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይትሜካሕ ። እስመ ፡ ተግባሩ ፡ ንሕ
ነ ፡ ወፈጠረነ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለምግባረ ፡ ሠናይ ፡ ዘአቅደመ ፡ ሠርዐ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ በዝ ፡ ቦቱ ፡ ናሐውር ።

Et abundavit firmitas potentiæ suæ quæ super nos in Christo. Et suscitavit eum 19 *à mortuis, & posuit eum ad dextram suam in cœlis,* *Supra omnes angelos, &* 20 *potestates, & virtutes, & domines, & omne nomen quod nominatur, non in hoc* 21 *mundo solùm, sed in futuro. Et omnia subjecit ei sub pedibus ejus, & ipsum* 22 *præposuit toti domui Christianorum,* *In corpore ejus, qui est perfectio omnis per-* 23 *fecti.*

CAP. II.

ET *vos mortui fuistis in peccatis vestris,* *Quibus ambulâstis olim in via con-* 1 *stitutionis hujus mundi, & secundùm principem potestates, imaginem spiritûs qui* 2 *prævalet nunc filiis hæreticis.* *Et nos etiam omnes fecimus olim, secundùm* 3 *desiderium carnis nostræ, & fecimus voluntatem carnis nostræ, & quæ cogitavimus, & fuimus filii perditionis, sicut reliqui homines.*

Sabbato præcedente Epiphaniam, ubi legitur.

Sed Deus in divitiis misericordiæ suæ, & in multa charitate sua quâ dilexit 4 *nos,* *Quum mortui essemus in peccatis nostris, vivificavit nos in Christo, &* 5 *liberavit nos in gratia ipsius.*

Dominicâ Hosanæ. 6

Unàque sedit, unàque resurrexit in cælis in Christo Jesu: *Ut ostenderet in se-* 7 *culo succedente, abundantiam gratiæ suæ in qua misertus est nobis in Christo.* *Quia in gratia ejus servavit nos, & in fide: & hæc donum Dei est, & non est* 8 *vestra.* *Et non in operibus vestris: ut non sit qui glorietur.* *Quia opus ejus su-* 9 *mus, & creavit nos per Jesum Christum ad opus bonum, quod præordinavit* 10 *Deus ut in illo ambulemus.*

Ideò memenote quòd vos aliquandò Gentes in carne, dicti præ-
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι (δ) ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀ-
putium à dictâ circumcisione in carne manu factâ: Quia era-
12 κροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου· Ὅτι (ε) ἦ-
tis in tempore illo sine Christo, alienati à republica Is-
τε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσ-
rael, & hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, &
ραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν, τῆς ἐπαγγελίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ
athei in mundo. Nunc autem in Christo Jesu vos aliquando existentes
13 ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες
longè, propè facti estis in sanguine Christi. Ipse enim est
14 μακρὰν, (ζ) ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ
pax nostra, faciens utraque unum, & medium parietem maceriæ
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
solvens: inimicitiam in carne sua, Legem mandatorum in dogma-
15 λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν σαρκὶ αὐτοῦ, Τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμα-
tis abolens: ut duos condat in semetipso in unum novum homi-
σι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν (η) ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρω-
nem, faciens pacem: Et reconciliet ambos in uno corpore
16 πον, ποιῶν εἰρήνην· Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ
Deo per crucem, interficiens inimicitiam in ipso. Et veniens evan-
17 Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγ-
gelizavit pacem vobis qui longè, & iis qui propè: Quoniam per ipsum ha-
18 γελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, (θ) καὶ τοῖς ἐγγύς· Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔ-
bemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem. Nem-
19 χομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄ-
pè ergò non jam estis hospites & advenæ, sed concives Sanctorum, & do-
ρα οὖν οὐκ ἔτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, (ι) ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων, καὶ οἰ-
mestici Dei: Superædificati super fundamento Apostolorum & Pro-
20 κεῖοι τοῦ Θεοῦ· Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προ-
phetarum, existente summo angulari ipso Jesu Christo: In quo omnis ædi-
φητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ (κ) Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκο-
ficatio coagmentata crescit in templum sanctum in Domino: In quo & vos 21
δομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς 22
coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu.
συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

CAP. III. γ΄.

Δ΄ Hujus gratiâ ego Paulus vinctus Christi Jesu pro vobis Gentibus: Si
ΤΟύτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· Εἴ- 1
quidem audistis dispensationem gratiæ Dei datæ mihi in 2
γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς (α) χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς
vos: Quoniam secundùm revelationem notificavit mihi mysterium, (sicut
ὑμᾶς· Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν (β) ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, (καθὼς 3
prius scripsi in brevi: Ad quod potestis legentes intelligere prudentiam
προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν 4
meam in mysterio Christi:) Quod in aliis generationibus non agnitum est
μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ·) (γ) Ὃ ἐν ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη 5
filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus &
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
Prophetis in Spiritu: Esse Gentes cohæredes & concorporales, & com-
προφήταις ἐν Πνεύματι· Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα, καὶ συμ- 6
participes promissionis ejus in Christo, per Evangelium: Cujus fa-
μέτοχα τῆς (δ) ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου· Οὗ (ε) ἐ- 7
ctus sum minister secundùm donum gratiæ Dei datum mihi secundùm
γενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ (ζ) τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ
operationem virtutis ejus. Mihi minimo omnium Sanctorū data
τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ (η) πάντων τῶν ἁγίων ἐδό- 8
est gratia hæc, in Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi
θη ἡ χάρις (θ) αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον (ι) πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

MS. A. (δ) ποτὲ ὑμεῖς (ε) ἦτε τῷ (ζ) ἐγενήθητε ἐγγὺς (η) αὐτῷ (θ) καὶ εἰρήνην τοῖς (ι) ἀλλ' ἐστὲ συμπολῖται (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ· Κεφ. γ΄. MS. A. (α) χάριτος αὐτοῦ τῆς (β) ἐγνωρίσθη μοι (γ) ὃ. ἑτέραις (δ) ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ (ε) ἐγενήθην (ζ) τῆς δοθείσης (η) πάντων ἁγίων (θ) αὕτη, τοῖς (ι) πλοῦτος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]

Quamobrem estote memores vos Gentes 11
quondam carnales fuisse, vocatosque fuisse
Præputium ab ea quæ vocatur Circuncisio,
estque manufacta in carne. Et eratis in il- 12
lo tempore absque Christo, & extranei era-
tis à conversationibus Israel, & hospites era-
tis testamento promissionis, ac sine spe era-
tis, & sine Deo in mundo. Nunc autem per 13
Jesum Christum, vos qui quondam longinqui
eratis, facti estis propinqui in sanguine Chri-
sti. Ipse enim est pax nostra, qui fe- 14
cit utraque unum, ac diruit maceriam quæ
stabat in medio, & odium per carnem suam,
Legemque præceptorum, præceptis suis ab- 15
rogavit, ut duos conderet in semetipso in u-
num hominem novum: & fecit pacem. Et 16
conciliavit ambos in uno corpore cum Deo;
cruceque suâ enecavit odium. Et veniens 17
evangelizavit pacem vobis qui longinqui e-
ratis, & propinquis. Quandoquidem per 18
eum habemus aditum utrique per unum Spi-
ritum ad Patrem.

Feriâ V. post Resurrectionem.4.

Proinde non estis hospites nec incolæ, sed 19
filii civitatis Sanctorum, & filii domûs Dei.
Et ædificati estis super fundamentum Apo- 20
lorum & Prophetarum: & factus est caput
anguli ædificii ipse Jesus Christus. In co- 21
que coagmentatur totum ædificium, & ex-
crescit in templum sanctum in Domino:
Dum & vos in eo ædificamini in habitacu- 22
lum Dei per Spiritum.

CAP. III.

PRopterea ego Paulus vinctus sum Jesu 1
Christi pro vobis Gentibus. Si audistis di- 2
spensationem gratiæ Dei quæ data est mihi
in vos: Quòd per revelationem innotuit 3
mihi arcanum, quemadmodum paucis scripsi
vobis. Prout potestis legentes intelligere 4
cognitionem meam in arcano Christi. Quod 5
quidem in aliis ætatibus non innotuit filiis
hominum, sicut nunc revelatum est Aposto-
lis ejus sanctis, & prophetis ejus per Spiri-
tum. Ut sint Gentes cohæredes ejus, & par- 6
ticipes corporis ipsius, & promissionis quæ
data est de eo per Evangelium: Cujus fa- 7
ctus sum minister juxta donum gratiæ Dei,
quod datum est mihi ab efficacia virtutis
ejus: Mihi, qui minimus sum omnium San- 8
ctorum, data est gratia hæc, ut evangelizem
inter Gentes divitias illas Christi, quæ sunt
impervestigabiles:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወተዘከሩ ፡ አንትሙ ፡ አሕዛብ ፡ ትካት ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ዘይብልዎ ፡ ቍልፌት ፡ ይብል
12 ዎ ፡ ግዝረት ፡ ግብረ ፡ እደ ፡ ሰብእ ። ወኢታአምርዎ ፡ ለክርስቶስ ፡ ወአተ ፡ አሚረ ፡
ወነኪረን ፡ አንትሙ ፡ እምሀገሪተ ፡ እስራኤል ፡ ወነግደ ፡ እምሥርዐተ ፡ ተስፋሁ ። ወአ
13 ልብክሙ ፡ ተስፋ ፡ ወኢታአምርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በውስተ ፡ ዓለም ። ወይእዜ ፡ በ
ሕቱ ፡ አንትሙ ፡ እለ ፡ ትካት ፡ ርሑቃን ፡ ቀረብክሙ ፡ በደሙ ፡ ለክርስቶስ ።
14 እስመ ፡ ውእቱ ፡ ሰላምነ ፡ ዘረሰዮሙ ፡ አሐደ ፡ ለክልኤሆሙ ፡ ወነሠተ ፡ ሊረፍተ ፡ ማእከል ።
15 እንተ ፡ ጽልእ ፡ በሥጋሁ ፡ ወሰዐረ ፡ ሕገ ፡ ትእዛዝ ፡ ዘሥርዐት ፡ ከመ ፡ በእሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ሐዲስ ፡
ይረስዮሙ ፡ ለክልኤሆሙ ፡ ወገብረ ፡ ሰላመ ።

Et memenrote vos Gentes olim in lege carnis, quam vocant præputium: vocabant 11
circumcisionem, opus manus hominis factum. *Et nesciebatis Christum isto tem-* 12
pore, & alieni fuistis à civitate Israelis, & extranei à testamento promissi-
onis suæ, & non habuistis spem, & nesciebatis Deum in mundo. Sed nunc 13
vos qui olim longinqui fuistis, *appropinquâstis in sanguine Christi. Quia ipse* 14
est *pax nostra qui fecit unum utrosque, & destruxit parietem medium,* 15
Qui est odium, in carne sua, & evacuavit legem mandati testamenti, ut in
uno homine novo constitueret utrosque, & fecit pacem.

Versio VULGATA LATINA.

Propter quod memores estote, quòd aliquando vos Gentes in carne, qui dicimini præputium, ab ea quæ dicitur circumcisio in carne, manu facta: Quia eratis illo in tempore sine Christo, alienati à conversatione Israël, & hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, & sine Deo in hoc mundo. Nunc autem in Christo Jesu, vos, qui aliquando eratis longè, facti estis propè in sanguine Christi. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, & medium parietem maceriæ solvens, inimicitias in carne sua: Legem mandatorum decretis evacuans, ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem, Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso. Et veniens evangelizavit pacem vobis, qui longè fuistis; & pacem iis, qui propè. Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem. Ergò jam non estis hospites, & advenæ: sed estis cives Sanctorum, & domestici Dei: Superædificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu: In quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino: In quo & vos coædificamini 22
in habitaculum Dei in Spiritu.

CAP. III. 1

Hujus rei gratiâ, ego Paulus vinctus Christi Jesu, pro vobis Gentibus, Si ta- 2
men audistis dispensationem gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis: Quoni- 3
am secundùm revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut suprà
scripsi in brevi: Prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in my- 4
sterio Christi: Quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti 5
nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus, & prophetis in Spiritu: Gentes esse 6
cohæredes, & concorporales, & comparticipes promissionis ejus in Christo Je-
su per Evangelium: Cujus factus sum minister, secundùm donum gratiæ Dei, 7
quæ data est mihi secundùm operationem virtutis ejus. Mihi omnium Sancto- 8
rum minimo data est gratia hæc, In Gentibus evangelizare investigabiles di-
vitias Christi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * قراءة السبت التاسع والعشرين بعد العنصرة * فلذلك اذكروا انتم الامم
بالجسد وقديما . الذين يدعونكم ذوي غلفة . المقول لهم ذوو ختانة بجسد مصنوعة بيد .
12 * انكم كنتم في ذلك الوقت بغير مسيح غرباء في سنن اسرائيل * واجنبيين من عهود الموعد .
13 لا رجاء لكم * وبغير اله في العالم * فالآن بيسوع المسيح * انتم الذين كنتم فيما مضى بعيدا .
14 قد صرتم بدم المسيح قريبا * تم * الاحد الرابع والعشرون بعد العنصرة * المسيح
15 هو سلامتنا الذي صنع الفريقين كلاهما واحدا * ونقض وسط حائط سياج * العداوة ببشريته .
وبطل شريعة الوصايا بمعتقداته * ليبرئ بذاته الاثنين انسانا واحدا جديدا صانعا سلما .
16 * ويصالح بينهما كليهما بجسد واحد * فصالحنا الله بالصليب * وقتل العداوة بذاته * ولما
17
18 جاء بشركم الذين كنتم بعيدا * والذين كنتم قريبا بالسلامة * لان به لنا الفريقين كلينا
19 المدخل الى الآب بروح واحدة * قراءة الثلثاء السابع عشر بعد العنصرة * فلستم
20 اذا غرباء وسكانا ايضا * بل قرباء القديسين في مدينتهم واهل الله الخاصين * الذين قد
21 بنيتم على اس الرسل والانبياء * الذي حجر زاويته قنوم يسوع المسيح * الذي كل بناء فيه
22 متلاصق الفصول ومنتظم به * ينمو بالرب هيكلا قديسا * هذا الذي به تشتركون في
1 بنيانكم لتصيروا مسكن الله بالروح * تم * الفصل الثالث * انا بولص اسير
2 يسوع المسيح المقيد من اجلكم معشر الامم * ان كنتم لعلكم قد سمعتم سياسة نعمة الله
3 التي منحتها لكم * انه عرفني السر باعلان كما تقدمت فكتبت بقول يسير * اذا قراتموه
4
5 يمكنكم ان تفطنوا بفهمي بسر المسيح * الذي لم يعرف به بنو الناس في اجيال اخر
6 مثلما قد اعلن الآن لرسله القديسين بالروح القدس * لتكون الامم متساويا
7 مورثهم منتظما جسمهم * متفقة شركتهم بموعد المسيح * بالبشارة * التي صرت انا لها خادما
بموهبة نعمة الله التي اعطيتها كما يخص بفعل قدرته * تم * قراءة الاربعاء من الجمعة
8 السابعة عشر بعد العنصرة * فلي انا احقر ادنياء كافة القديسين اعطيت هذه النعمة
ان ابشر في الامم بثروة الله التي لا يستقرى اثرها .

Lectio sabbathi vigesimi noni post Pentecosten.

Propterea mementote vos quondam 11
Gentes in carne, quos Præputiatos vocant hi qui dicuntur Circuncisionem in carne manu factam habentes: Fuisse 12
vos illo tempore sine Christo, peregrinos in ratione vivendi Israelis, & alienos à pactis promissionis, spe destitutos, & Dei expertes in mundo. At nunc per Jesum 13
Christum, vos qui eratis antehac procul, jam facti estis per sanguinem Christi prope. Hactenus.

Dominicâ vigesimâ quartâ post Pentecosten.

Christus est pax nostra, qui utramque 14
factionem in unam redegit, & destruxit medium parietem sepis Inimicitiæ per 15
carnem suam, & abrogavit Legem mandatorum per decreta sua: ut conderet utramque in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem: Et reconciliaret 16
utramque simul in uno corpore. Reconciliavit nos igitur Deo per crucem, & propriâ personâ inimicitiam interemit: Et 17
veniens, vobis qui procul eratis, & qui prope eratis, pacem annunciavit. Quoni- 18
am per ipsum nos ambæ factiones aditum habemus ad Patrem per unum spiritum.

Lectio feriæ tertiæ post Pentecosten decimæ septimæ.

Igitur non estis ampliùs peregrini & 19
hospites, sed propinqui sanctorum in ipsorum civitate, & domestici Dei peculiares; Qui extructi jam estis supra fun- 20
damentum Apostolorum & Prophetarum, cujus lapis angularis est persona Jesu Christi, In quo structura quælibet mem- 21
bris compacta atq; composita, crescit in Domino in templum sanctum. In quo vos 22
participatis in structura vestra, ut sitis templum Dei per spiritum. Hucusque.

CAP. III.

Ego Paulus mancipium sum Jesu 1
Christi vinctum propter vos, turba Gentium. Si fortè audistis dispensationem 2
gratiæ Dei quæ data est mihi propter vos: Quòd scilicet ipse notum mihi fe- 3
cerit mysterium per revelationem, ut ante scripsi brevi sermone. Quem quum le- 4
geritis, percipere poteritis intelligentiam meam in mysterio Christi, Quod non 5
cognoverunt filii hominum aliis ætatibus, ut nunc revelatum est Apostolis ejus sanctis per Spiritum sanctum. Ut sint 6
Gentes æqualis hæreditatis, cohærentis corporis, concordis participationis in promissione Christi per Evangelium: Cu- 7
jus factus sum ego minister ex dono gratiæ Dei, quæ data est mihi secundùm efficacitatem potentiæ ipsius. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ septimæ post Pentecosten.

Mihi enim humillimo inter vilissimos 8
omnium sanctorum data est gratia hæc, ut annuntiem inter Gentes opulentiam Dei, cujus vestigia prosequi nemo potest:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወይረቅሞ፡ ለክልኤሆሙ፡ በአሐዱ፡ ሥጋሁ፡ ለኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በመስቀሉ፡ ለጽል
17 እ፡ ቀተለ፡ ቦቱ።=፡ ወመጽአ፡ ወወሀበነ፡ ሰላመ፡ ለርሑቃን፡ ወሰላመ፡ ለቅሩባን።=፡
18 እስመ፡ ውእቱ፡ መርሐነ፡ ወዐረቀነ፡ ለክልኤቲ፡ ለኀበ፡ አቡሁ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ።=፡
19 እምይእዜ፡ እንከ፡ ሊኮነ፡ ፍልሰተ፡ ወፈላሲ፡ ሀገራቲሆሙ፡ ለቅዱሳን፡ ንሕነ፡ ወሰብአ፡ ቤ
20 ቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ንሕነ።=፡ ወተሐነጽክሙ፡ ደበ፡ መሠረተ፡ ሐዋርያት፡ ወነቢ
21 ያት፡ እንዘ፡ ክርስቶስ፡ እብነ፡ ማእዘንት።=፡ ዘቦቱ፡ የኀድር፡ ኵሉ፡ ሕንጻ፡ ወይ
22 ጸንዕ፡ ውስተ፡ ጽርሐ፡ መቅደሱ፡ በእግዚእነ።=፡ ወአንትሙኒ፡ ቦቱ፡ ቱሐነጽክሙ፡ መኃ
ደረ፡ ለእግዚአብሔር፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ።=፡

በሣልስ፡ ሰንበት፡ ዘቅድመ፡ ገነ፡ ኀበ፡ ይትነበብ።=፡

1 ወእንበይነዝ፡ አነ፡ ጳውሎስ፡ ሞቁሑ፡ ለክርስቶስ፡ እንበይነ፡ ዚአክሙ፡ አሕዛብ።=፡
2 ሰበሁ፡ ሰማዕክሙ፡ ሀብተ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘወሀበኒ፡ በእንቲአክሙ።=፡ እስመ፡
3 ከሠተ፡ ሊተ፡ ወአርአየኒ፡ ምክሮ፡ በከመ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ ሕዳጠ።=፡ ዘትክሉ፡
4 አንብቦ፡ ወታእምሩ፡ ሕሊናየ፡ በምክሩ፡ ለክርስቶስ።=፡ ዘሊያእምሮ፡ ካልእ፡ ትው
5 ልድ፡ ደቂቀ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ከመ፡ ይእዜ፡ ተከሥተ፡ ለቅዱሳኒሁ፡ ወለሐዋርያ
6 ቲሁ፡ ወለነቢያት፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ።=፡ ከመ፡ ይረስዮሙ፡ ለአሕዛብ፡ መዋርስቲሁ፡
7 ወሥጋሁ፡ ወኀብረ፡ ተስፋ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ በትምህርተ፡ ወንጌል።=፡ ዘሎ
8 ቱ፡ ተሠየምኩ፡ ላእከ፡ በሀብተ፡ ጸጋሁ፡ ዘወሀበኒ፡ ወበረድኤተ፡ ኀይሉ።=፡ ሊተ፡
ዘለትሑት፡ እምኵሉ፡ ቅዱሳን፡ ወሀበኒ፡ ዘንተ፡ ጸጋሁ፡ ለእምህርክሙ፡ ለአሕዛብ፡ ብዕ
ለ፡ ክርስቶስ፡ ዘአልቦ፡ አሰረ።=፡

Et reconcilians utrosque in uno corpore suo, Deo, in cruce ejus, inimicitias 16
trucidavit in ea. Et venit & dedit nobis pacem longinquis, & pacem pro- 17
pinquis. Quia ipse adduxit nos, & reconciliavit nos utrosque patri suo in 18
Spiritu sancto. Ex nunc igitur non est peregrinus neque advena: concives 19
Sanctorum sumus, & domestici Dei sumus. Et constructi fuistis super fun- 20
damentum Apostolorum & prophetarum, quum Christus sit lapis anguli. In quo 21
requiescit totum ædificium, & confirmatur in templum sanctum suum in Domi-
no nostro. Et vos in eo coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu sancto. 22

Sabbato tertio præcedente confessionem, ubi legitur.

CAP. III. 1

Et propterea ego Paulus vinctus Christi propter vos Gentes, Si audistis do- 2
num gratiæ Dei quam dedit mihi pro vobis. Quia revelavit mihi, & mon- 3
stravit mihi consilium suum, sicut scripsi vobis modico: Quòd potestis lege- 4
re, & intelligere cogitationem meam in consilio Christi: Quod nesciebat alte- 5
ra generatio filiorum hominum, sicuti nunc revelatum est Sanctis ejus, & Apo-
stolis ejus, & prophetis in Spiritu sancto, Ut faceret Gentes cohæredes, & 6
corpus suum, & consortes promissionis suæ in Christo Jesu in doctrina evan-
gelii. Cui constitutus sum minister, in dono gratiæ ejus quam dedit mihi, & 7
in auxilio virtutis ejus. Mihi, minimo omnium Sanctorum, dedit hanc gra- 8
tiam ejus, ut docerem vos Gentes divitias Christi quæ non habent vestigia.

Et illuminare omnes quæ communio mysterii absconditi à
9 Καὶ (κ) φωτίσαι πάντας τίς ἡ κοινωνία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ
seculis in Deo, omnia condenti per Jesum Christum: Ut inno-
10 τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα (λ) κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἵνα γνω-
tescat nunc principatibus & potestatibus, in supercœlestibus, per Ecclesiam,
ρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας,
multiformis sapientia Dei: Secundùm propositum seculorum, quod fecit
11 ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ· Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν
in Christo Jesu Domino nostro. In quo habemus fiduciam &
12 (μ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν (ν) καὶ
accessum in confidentia, per fidem ejus. Ideò peto non segne-
13 τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ (ξ) ἐκκα-
scere in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra. Hujus gratiâ
14 κεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν. Τούτου χάριν Ε'
flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, Ex
15 κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν (ο) πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἐξ
quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur, Ut det vobis
16 οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, Ἵνα (π) δώῃ ὑμῖν
secundùm divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum
κατὰ (ρ) τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος
ejus in interiorem hominem: Habitare Christum per fidem in cordibus
17 αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον· Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις
vestris: in charitate radicati & fundati, Ut possitis comprehendere
18 ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, Ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι
cum omnibus Sanctis, quæ latitudo, & longitudo, & profunditas, & sublimitas: Cogno-
19 σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος, καὶ μῆκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος· Γνῶ-
scereque excellentem cognitionis charitatem Christi: ut impleamini in
ναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν (σ) τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς
omnem plenitudinem Dei. At potenti super omnia facere super
20 πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ
ex abundanti, quæ petimus aut mente concipimus, secundùm virtutem illam efficientem in
ἐκ περισσοῦ, ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
nobis: Ipsi gloria in Ecclesia, in Christo Jesu, in omnes generationes
ἡμῖν· Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (τ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς
seculi seculorum. Amen.
τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

CAP. IV. δ'.

Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino, dignè ambulare vocatione
ς' ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως
quâ vocati estis, Cum omni humilitate & mansuetudine, cum lenitate animi,
ἧς ἐκλήθητε, Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακροθυμίας,
sustinentes alii alios in charitate: Studentes servare unitatem Spiritus
ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ· Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος
in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus: sicut & vocati estis
ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα· καθὼς καὶ ἐκλήθητε
in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma:
ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·
Unus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus
Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν (α) πᾶσιν
vobis. Uni autem cuique nostrûm data est gratia secundùm mensuram donationis
ὑμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς
Christi. Ideò dicit; Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem: &
τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει, Ἀναβὰς εἰς ὕψος, (β) ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν· καὶ
dedit dona hominibus. (Quod autem, ascendit, quid est, si non quia & de-
ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. (Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ (γ) κατέ-
scendit primùm in inferiores partes terræ? Ille descendens, ipse est &
βη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ
ascendens supra omnes cœlos, ut adimpleret omnia.)
ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.)

MS. A. (κ) φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία (λ) κτίσαντι· Ἵνα γνωρισθῇ (μ) ἐν τῷ Χριστῷ (ν) καὶ προσαγωγὴν (ξ) ἐγκακεῖν (ο) πατέρα, Ἐξ οὗ (π) δῷ (ρ) τὸ πλοῦτος· (σ) ἀγάπην τῆς γνώσεως τοῦ (τ) καὶ ἐν KEΦ. δ', MS. A. (α) πᾶσιν. Ἑνὶ (β) ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἔδωκαν (γ) κατέβη εἰς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et exponam omnibus quæ sit dispensatio arcani illius quod abditum erat à seculis in Deo, qui omnia condidit: Ut per ecclesiam innotescat sapientia Dei differentiis plena, principatibus ac potestatibus quæ sunt in cœlis: Quam disposuerat à seculis, quamque condiderat in Jesu Domino nostro. Per quem habemus audaciam & accessum per fiduciam fidei illius.

Gestatione Crucis. 5.

Quapropter peto ne me tædeat oppressionum mearum, quæ sunt pro vobis: cùm hoc cedat in gloriam vestram. Et flecto genua mea ad patrem Domini nostri Jesu Christi, Ex quo nominatur omnis paternitas quæ est in cœlo & in terra: Ut det vobis secundùm divitias gloriæ suæ, ut virtute confirmemini per Spiritum suum: ut in homine vestro interno Habitet Christus per fidem, & in cordibus vestris per charitatem: stabili manente radice vestrâ, & fundamento vestro. Ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit altitudo & profunditas, & longitudo ac latitudo: Et agnoscatis excellentiam charitatis Christi, & impleamini omni plenitudine Dei. Ei autem qui potens est virtute omnia superante facere nobis etiam supra ea quæ postulamus aut meditamur, secundùm virtutem ipsius quæ exercetur in nobis: Ipsi *inquam* gloria in Ecclesia sua per Jesum Christum in omnes ætates seculi seculorum. Amen.

CAP. IV.

Ascensione Domini nostri. 6.

ITaq; rogo vos ego vinctus in Dño nostro, ut ambuletis prout decorũ est vocationi quâ vocati estis, Cum omni humilitate mentis, & placabilitate, & longanimitate; & tolerate alius alium per charitatem. Et satagite servare concordiam spiritûs cum vinculo pacis: Ut sitis in uno corpore, & uno spiritu, quemadmodum vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus enim est Dominus, & una fides, & unum baptisma, Unúsque Deus Pater omnium, & super omnia, & per omnia, & in nobis omnibus. Verùm unicuique nostrûm data est gratia juxta mensuram donationis Christi. Quapropter dictum est, Ascendit in altum, & captivam abduxit captivitatem, & dedit dona hominibus. Quòd autem ascenderit, quidnam est, nisi quòd etiam descenderat priùs in ima terræ? Qui descendit, ipse est qui etiam ascendit supra omnes cœlos, ut perficeret omnia.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወአብርህ ፡ ለኵሉ ፡፡ ምንት ፡ ሥርዐቱ ፡ ለዝንቱ ፡ ምክር ፡ ዘኅቡእ ፡ እምፍጥረተ ፡
10 ዓለም ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ፈጠረ ፡፡ ከመ ፡ ይእዜ ፡ ይትዐወቅ ፡ ለቀ
ደምት ፡ ወለመኳንንት ፡ እለ ፡ በሰማያት ፡ በእንተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ በጥበቢሁ ፡ ለእግ
11 ዚአብሔር ፡ እንተ ፡ ብዙኅ ፡ ሕብራ ፡፡ በዘ ፡ ሠረዖ ፡ ለዓለም ፡፡ ዘገብረ ፡ በክርስቶስ ፡
12 ኢየሱስ ፡ እግዚእነ ፡፡ ዘቦቱ ፡ ረከብነ ፡ ሞገሰ ፡ ወመርሐነ ፡ በሀይማኖቱ ፡ ውስተ ፡ ተስ
13 ፋሁ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ አስተበቍዐክሙ ፡ ኢትትቈጥዑ ፡ ለሕማምየ ፡ በእንቲአክሙ ፡
14 ለክብርክሙ ፡፡ ፲ ፡ እንበይነ ፡ ዝንቱ ፡ እሰግድ ፡ ለአብ ፡፡

Et ut in lucem proferrem omnibus, quæ sit constitutio hujus consilii quod absconditum fuit à creatione mundi apud Deum qui omnia creavit. Ut nunc notum fiat principibus & potestatibus qui in cælis per ecclesiam suam in sapientia Dei quæ multiformis est: In qua constituit mundum, quem fecit in Christo Jesu Domino nostro: In quo invenimus gratiam, & ductorem nostrum in fiducia ejus in promissione ejus. Et nunc rogo vos ne deficiatis pro afflictione mea propter vos, pro gloria vestra. Propter hoc adoro Patrem.

Versio VULGATA LATINA.

9 Et illuminare omnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo,
10 qui omnia creavit. Ut innotescat principatibus & potestatibus in cœlestibus
11 per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei. Secundùm præfinitionem seculórum,
12 quam fecit in Christo Jesu Domino nostro : In quo habemus fiduciam, & ac-
13 cessum in confidentia per fidem ejus. Propter quod peto ne deficiatis in tribu-
14 lationibus meis pro vobis : quæ est gloria vestra. Hujus rei gratiâ flecto genua
15 mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, Ex quo omnis paternitas in cœlis &
16 in terra nominatur, Ut det vobis secundùm divitias gloriæ suæ, virtute corroborari
17 per Spiritum ejus in interiorem hominem, Christum habitare per fidem in cordibus
18 vestris : in charitate radicati, & fundati, Ut possitis comprehendere cum omni-
19 bus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum : Scire
20 etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, ut impleamini in omnem ple-
21 nitudinem Dei. Ei autem, qui potens est omnia facere superabundanter quàm
petimus, aut intelligimus, secundùm virtutem, quæ operatur in nobis : Ipsi gloria in Ecclesia, & in Christo Jesu, in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

CAP. IV.

OBsecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione, quâ 1
vocati estis, Cum omni humilitate, & mansuetudine, cum patientia, sup- 2
portantes invicèm in charitate, Soliciti servare unitatem Spiritûs in vinculo 3
pacis. Unum corpus, & unus Spiritus, sicut vocati estis in una spe voca- 4
tionis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus & Pa- 5
ter omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis. 6
Unicuique autem nostrûm data est gratia secundùm mensuram donationis Chri- 7
sti. Propter quod dicit; Ascendens in altum captivam duxit captivitatem : dedit 8
dona hominibus. Quòd autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primùm in 9
inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes cœ- 10
los, ut impleret omnia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان اصي الكافة ليعرفوا ما هو السر المكتوم منذ الدهور عند الله الباري الكل بيسوع
المسيح * ليعرف الآن عند ذوي الرياسات والسلطات في السمايات بالكنيسة حكمة الله
الكثير تلونها * بسابق علمه قبل انشاء الدهور التي صنعها بيسوع المسيح ربنا * الذي
لنا الدالة به والانقياد اليه بامانة وثقة * فلذلك اسالكم الا تضجروا وتذهلوا في احزاني
من اجلكم التي هي سروركم * فلهذا الحال احني ركبتي لدى ابي ربنا يسوع المسيح
* الذي منه تسمي كل قبيلة في السماوات وعلي الارض * ان يعطيكم كما يخص ثروة مجده
ان تتايدوا بقوة بروحه * بان يسكن المسيح في الانسان الباطن بالامانة في قلوبكم
متاصلين في محبته ومؤسسين * لتقدروا ان تدركوا مع كافة القديسين ما هو العرض
والطول والعمق والعلو * فتعرفون محبة معرفة المسيح الفائق افراطها * لتكملوا في كل
الله اجمع * والقادر ان يصنع ويسدي الينا اكثر من كافة المقولات * فوق ما يريد على
الطلبات * التي نسل فيها ان نفطن بها على ما يخص القوة الفاعلة فينا * الحمد في الكنيسة
بيسوع المسيح * الي كافة اجيال ابد الدهور * تم * الفصل الرابع *
* الاحد الخامس والعشرون بعد العنصرة * فانضرع اذا اليكم انا المقيد
بالرب ان تسيروا بما هو اهلا للدعوة التي دعيتموها * بكافة التواضع والوداعة مع طول
الاناة يحتمل بعضكم بعضا بمحبة * اذ تحرصون ان تحفظوا اتحاد الروح برباط الحب
والسلامة * صيروا جسما واحدا * وروحا واحدا * كما دعيتم في رجاء دعوتكم الواحد * الرب
واحد * الامانة واحدة * المعمودية واحدة * الاله واحد * وابو الكل الذي هو فوق الكل
والمهتم بالكل * وفينا كلنا * الاحد بعد الغطاس * والنعمة فقد اعطيت لكل
احد منا على مقدار موهبة المسيح * تم * فلذلك يقول اذ صعد الى العلا اسبي سبيا ومنح
الناس عطيات * فقوله صعد * من هو الا الذي نزل اولا الى اعمق اسافل نواحي الارض
* والذي نزل ذاك هو الذي صعد فوق اعلي السماوات كلها ليملا كافة البرايا *

Et ut omnes illuminem, quatenus sciant 9
quod sit mysterium absconditum à secu-
lis apud Deum qui creavit omnia per
Jesum Christum : ut nota fiat nunc 10
apud principatibus atque potestatibus
præditos in cœlestibus, per Ecclesiam,
sapientia Dei multicolor, In præscientia 11
ipsius ante condita secula, quam fecit
per Jesum Christum Dominum nostrum :
Per quem habemus fiduciam, & ductum 12
ad ipsum tutâ fide. Quapropter vos rogo 13
ne tædio afficiamini, neque obstupescatis
in afflictionibus meis pro vobis, quæ
sunt gloria vestra. Hanc ob causam 14
flecto genua mea ad Patrem Domini
nostri Jesu Christi, Ex quo nominatur 15
omnis familia quæ in cælis est, & super
terram : Quatenus det vobis, prout 16
competit opulentiæ gloriæ suæ, ut ejus vir-
tute roboremini in Spiritu ipsius : Per 17
inhabitationem Christi in interiori ho-
mine, per fidem in cordibus vestris, jactis
in ejus charitate radicibus atque fun-
damentis. Ut assequi valeatis cum San- 18
ctis omnibus quæ sit latitudo, & longi-
tudo, & profunditas, ac sublimitas: Et 19
cognoscere charitatem cognitionis Christi
præeminentem, ut perficiamini totâ per-
fectione Dei. Ei verò qui potest facere, 20
& gratiam largiri nobis plusquam quæ-
cunque dicta sunt, ultra id quod ex-
cedit petitiones quibus rogamus eam
intelligere posse, secundùm potentiam
ipsius in nobis agentem, Gloria sit in 21
Ecclesia per Jesum Christum in omnes
ætates seculi seculorum. Finis.

CAP. IV.

Dominicâ vigesimâ quintâ post Pentecosten.

PRecor itaque vos ego vinctus in Do- 1
mino, ut ambuletis in his quæ digna
sunt vocatione qua vocati estis, Cum 2
omni humilitate & mansuetudine, cum
longanimitate: toleret alter alterum cum
charitate : Studentes servare unitatem 3
spiritus per vinculum dilectionis &
pacis. Estate unum corpus, unusque 4
spiritus, quemadmodum vocati estis in
unam spem vocationis vestræ. Dominus 5
est unus, fides una, unum baptisma.
Deus unus est ac Pater omnium, qui est 6
super omnia, & omnium curam gerens,
& in nobis omnibus.

Dominicâ post immersionem (i. Baptisma, sive Epiphaniam.)

Gratia verò data est unicuique nostrûm 7
pro mensura doni Christi. Hucusque.
Quapropter dicit; Quum ascendisset in 8
sublime, captivam duxit captivitatem,
deditque dona hominibus. Dicere autem 9
Ascendit, quis est nisi qui priùs descen-
derat in infimas profunditates partium
terræ? Qui enim descendit, ipse est qui 10
ascendit super altissimos, quosque cœlos,
ut impleret omnes creaturas.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሰብሐ፡ ይጼውዖ፡ ኵሉ፡ በሐውርት፡ ዘበሰማያት፡ ወዘበምድር፡፡ ከመ፡ የሀብክሙ፡
...ብዕለ፡ ስብሐቲሁ፡ ወያጸንዕክሙ፡ በኀይለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ እስመ፡ እንተ፡ ውስጡ፡
...ሰብእ፡ የኀድር፡ ክርስቶስ፡ በሃይማኖት፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡ በተፋቅሮ፡ ሠረውክሙ፡
...መሰረትክሙ፡፡ ከመ፡ ትክሀሉ፡ ረኪበ፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ቅዱሳን፡፡ ምንትኑ፡ ረሐቡ፡ ወ
...ኑ፡ ወላዕሉ፡ ወዕመቁ፡ ለበይቀ፡ ብዝኀ፡ አእምሮ፡ ፍቅሩ፡ ለክርስቶስ፡ ከመ፡ ትስለጡ፡
...በኵሉ፡ ፍጹመ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘይክል፡ አጽንዖተክሙ፡ በኵሉ፡፡ ከመ፡ ትግበሩ፡፡
...ወትፈድፍዱ፡ ዘንስእል፡ ወዘነሐሊ፡ ከመ፡ ይርድአነ፡ ኀይሉ፡፡ ዘሎቱ፡ ስብሐት፡ በቤተ፡
...ክርስቲያን፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ በኵሉ፡ ትውልድ፡ ወለዓለም፡ ዓለም፡ አሜን፡፡

O

በሰንበት፡ ቅድመ፡ ኤጲፋንያ፡፡

...አስተበቍዐክሙ፡ አነ፡ ሙቁሑ፡ ለክርስቶስ፡ በዘ፡ ይደልዎ፡ ለጸዋዒክሙ፡ ትሑሩ፡ በዘ፡ ጸ
...ውዐክሙ፡፡ እንዘ፡ ታቴሕቱ፡ ርእሰክሙ፡ በኵሉ፡ የውሀት፡ ወትትዔገሡ፡ ወለሀ፡ ትብሉ፡
...ኢክሙ፡ ወትጽህቁ፡ በተፋቅሮ፡ ወትኅብሩ፡፡ ወትዕቀቡ፡ በአሐዱ፡ መንፈስ፡ ወበለሰረ፡
...ም፡፡ በአሐዱ፡ ሥጋ፡ ወበአሐዱ፡ መንፈስ፡ በከመ፡ ተጸዋዕክሙ፡ ለአሐዱ፡ ተስፋክ
...ሙ፡፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡ ወአሐዱ፡ ሃይማኖት፡ ወአሐቲ፡ ጥምቀት፡፡ ወአሐዱ፡
...እግዚአብሔር፡ አብ፡ ለኵሉ፡ ዘላዕለ፡ ኵሉ፡ ወእምኔሁ፡ ኵሉ፡ ወውእቱ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡፡

በሰንበት፡ ቅድመ፡ ጌና፡፡

...ለ፡ አሐዱ፡ እምኔነ፡ ተውህበ፡ ጸጋሁ፡ በበ፡ መስፈርተ፡ ሀብቱ፡ ለክርስቶስ፡፡ እስመ፡ ይ
...፡ ዐረገ፡ ውስተ፡ አርያም፡ ፄዊወከ፡ ፄዋ፡ ወወሀብከ፡ ጸጋከ፡ ለእጓለ፡ እመሕያው፡፡ ወምን
...፡ ዘዐረገ፡ ሶበ፡ ኢወረደ፡ ምትሕተ፡ ምድር፡፡ ዘዐርገ፡ ውእቱ፡ ወዘወረደ፡
...ቱ፡ ወዘሀሎ፡ መልዕልተ፡ ሰማያት፡ ከመ፡ ይፈጽም፡ ኵሉ፡፡

Quem invocat quæque regio quæ in cælis, & quæ in terra, Ut det vobis divi- 15
tias gloriæ suæ, & confirmet vos in virtute Spiritûs sancti : Quia interiora ho- 16
minis inhabitat Christus in fide in cordibus vestris. In charitate sit radix ve- 17
stra & fundamentum vestrum, Ut possitis assequi cum omnibus Sanctis, quænam 18
sit latitudo ejus, & longitudo ejus, & sublimitas ejus, & profunditas ejus : Ad 19
cognoscendum copiosam cognitionem charitatis Christi, ut perfecti sitis in omni
perfectione Dei, qui potest confirmare vos in omnibus. Ut faciatis, & superabun- 20
detis ea quæ petimus, & cogitamus, ut adjuvet nos virtus ejus : Cui gloria in 21
Domo Christianorum in Christo Jesu, in omni generatione, & in seculum seculorum.
Amen.

CAP. IV.

Sabbato præcedente Epiphaniam.

ROgo vos ego vinctus Christi, in eo quod dignum erit vocatione vestrâ, ut am-
buletis in qua vocati estis, Subjicientes vos in omni mansuetudine, & patien- 1
tiâ, & etiam loquentes fratribus vestris, & prompti in charitate, & communi- 2
cantes, Et conservantes in uno Spiritu, & in vinculo pacis, In uno corpore, & 3
in uno spiritu, sicut vocati estis in unam spem vestram. Unus Deus, & una fides, 4
& unum baptisma. Et unus Deus Pater omnium, qui est super omnia, & ex illo 5
omnia, & ipse in omnibus. 6

Sabbato præcedente confessionem.

Et unicuique ex nobis data est gratia ejus secundùm mensuram doni Christi.
Quia dixit; Ascendisti in sublime, captivam cepisti captivitatem, & dedisti 7
dona tua hominibus. Et quid est quòd ascendit, si non descenderat infra terram? 8
Qui ascendit, ipse est etiam qui descendit: ipse etiam qui fuit supra cœlos, ut imple- 9
ret omnia. 10

Et ipse dedit, *hos* quidem, Apostolos: *hos* autem, Prophetas: *hos* verò, Evange-
11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγε-
listas: *hos* autem, pastores & doctores, Ad *coagmentationem* Sanctorum,
12 λιστάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους, Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων,
in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi: Donec occurramus
13 εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· Μέχρι καταντήσωμεν
omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum
οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα
perfectum, in mensuram *staturæ* plenitudinis Christi: Ut non *ampliùs* simus
14 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· Ἵνα μηκέτι ὦμεν
parvi, fluctuantes, & *circumlati* omni vento doctrinæ, in *alea*
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ
hominum, in astutia ad *insidias imposturæ*. Veritatem facientes
15 τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς (δ) τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης. Ἀληθεύοντες
autem in charitate, crescamus in *ipsum* omnia, qui est caput, Christus:
δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, (ε) ὁ Χριστός·
Ex quo totum corpus connexum & compactum per omnem
16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
commissuram suppeditationis, secundùm operationem in *mensura* uniuscujusque membri,
ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου (ζ) μέρους,
augmentum corporis facit, in ædificationem sui in charitate. Hoc igitur
17 τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. Τοῦτο οὖν Ζ'
dico & testificor in Domino, non *ampliùs vos ambulare*, sicut & *reliquæ*
λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ (η) τὰ λοιπὰ
Gentes ambulant, in vanitate *mentis suæ*: *Obtenebrati cogitatione*,
18 ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν· (θ) Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ,
existentes alienati à vita Dei, per ignorantiam *existentem* in illis,
ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς,
propter *obdurationem* cordis ipsorum: Qui *dedolentes* semetipsos tradi-
19 διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· Οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέ-
derunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in *excessu*.
δωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, (ι) εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. Vos
autem non ita didicistis Christum: Si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, 20
δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν· Εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, 21
(sicut est veritas in Jesu:) Deponere vos secundùm pristinam
(καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·) Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν 22
conversationem veterem hominem, *corruptum* secundùm desideria erroris:
ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·
Renovari autem spiritu mentis vestræ, Et *induere* novum hominem,
Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, 23
ipsum secundùm Deum *creatum* in justitia & sanctitate veritatis. *Ideò* de-
τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. Διὸ ἀπο- 24
ponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam
θέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι 25
sumus invicem membra. Irascimini, & *ne peccate*: Sol non occidat
ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω 26
super *iracundia vestra*: *Neque date* locum diabolo. *Furans*,
(κ) ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· (λ) Μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων 27
non *ampliùs* furetur: magis autem laboret, *operans bonum* mani-
μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος (μ) τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερ- 28
bus, ut habeat *impertiri opus habenti*. Omnis sermo *putris* ex ore
σὶν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος 29
vestro non *egrediatur*: sed si quis bonus ad ædificationem *usûs*, ut det
ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ
gratiam audientibus. Et *ne contristate* Spiritum sanctum Dei, in quo signati
χάριν τοῖς ἀκούουσι. Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφρα- 30
estis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & *excandescentia*, & ira, &
γίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ 31
clamor, & blasphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.
κραυγὴ, καὶ βλασφημία (ν) ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

MS. A. (δ) τὰς μεθοδίας τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. Ἀληθεύοντες (ε) Χριστός· (ζ) μέλους, (η) τὰ ἔθνη (θ) Ἐσκοτωμένοι (ι) εἰ · * ··· θαρσίαν (κ) ἐπὶ παροργισμῷ (λ) Μηδὲ (μ) ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθὸν, (ν) * ἀρθήτων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܗܘ ܝܗܒ ܐܢܫܝܢ ܫܠܝܚܐ܂ ܘܐܢܫܝܢ ܢܒܝܐ܂ ܘܐܢܫܝܢ ܡܤܒܪܢܐ܂ ܘܐܢܫܝܢ ܪܥܘܬܐ܂ ܘܐܢܫܝܢ ܡܠܦܢܐ܂
12 ܠܓܘܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ܂ ܠܥܒܕܐ ܕܬܫܡܫܬܐ܂ ܠܒܢܝܢܐ ܕܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
13 ܥܕܡܐ ܕܢܗܘܐ ܟܠܢ ܚܕ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂ ܘܒܝܕܥܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܓܡܝܪܐ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܩܘܡܬܐ ܕܡܘܠܝܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
14 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܝܠܘܕܐ ܕܡܬܬܙܝܥܝܢ ܘܡܬܗܦܟܝܢ ܒܟܠ ܪܘܚ ܕܝܘܠܦܢܐ ܢܟܝܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܒܚܪܝܡܘܬܗܘܢ ܡܬܚܦܛܝܢ ܠܡܛܥܝܘ܂
15 ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܫܪܝܪܝܢ ܒܚܘܒܢ܂ ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܢ ܢܪܒܐ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܗܘ ܕܗܘܝܘ ܪܫܐ܂
16 ܘܡܢܗ ܟܠܗ ܦܓܪܐ ܡܬܚܝܛ ܘܡܬܩܛܪ ܒܟܠ ܚܘܩܐ܂ ܐܝܟ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܬܝܗܒܐ ܒܡܫܘܚܬܐ ܠܟܠ ܗܕܡ ܠܪܒܝܬܐ ܕܦܓܪܐ܂ ܕܒܚܘܒܐ ܢܫܬܡܠܐ ܒܢܝܢܗ܂

17 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܡܤܗܕ ܐܢܐ ܒܡܪܝܐ܂ ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ܂ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܤܪܝܩܘܬܐ ܕܪܥܝܢܗܘܢ܂
18 ܘܚܫܝܟܝܢ ܒܡܕܥܝܗܘܢ܂ ܘܢܘܟܪܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܚܝܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܝܕܥܬܐ܂ ܘܡܛܠ ܥܘܝܪܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ܂
19 ܗܢܘܢ ܕܦܤܩܘ ܤܒܪܗܘܢ܂ ܘܐܫܠܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܠܛܢܦܘܬܐ܂ ܘܠܥܒܕܐ ܕܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܒܥܘܠܒܢܗܘܢ܂
20 ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ ܝܠܦܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ܂
21 ܐܢ ܒܫܪܪܐ ܫܡܥܬܘܢܝܗܝ ܘܒܗ ܝܠܦܬܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗ ܫܪܪܐ ܒܝܫܘܥ܂
22 ܐܠܐ ܕܬܚܠܨܘܢ ܡܢܟܘܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ ܩܕܡܝܐ܂ ܠܒܪܢܫܐ ܥܬܝܩܐ ܗܘ ܕܡܬܚܒܠ ܒܪܓܝܓܬܐ ܕܛܥܝܘܬܐ܂
23 ܘܬܬܚܕܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܡܕܥܝܟܘܢ܂
24 ܘܬܠܒܫܘܢ ܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ܂ ܗܘ ܕܒܐܠܗܐ ܐܬܒܪܝ ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ ܕܫܪܪܐ܂
25 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܕܓܠܘܬܐ܂ ܘܡܠܠܘ ܫܪܪܐ ܐܢܫ ܥܡ ܩܪܝܒܗ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܚܢܢ ܗܕܡܐ ܚܕ ܕܚܕ܂
26 ܪܓܙܘ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ܂ ܘܫܡܫܐ ܠܐ ܬܥܪܒ ܥܠ ܪܘܓܙܟܘܢ܂
27 ܘܠܐ ܬܬܠܘܢ ܕܘܟܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ܂
28 ܘܕܓܢܒ ܗܘܐ ܡܟܝܠ ܠܐ ܢܓܢܘܒ܂ ܐܠܐ ܢܠܐܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܘܢܦܠܘܚ ܛܒܬܐ܂ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܠܡܬܠ ܠܡܢ ܕܤܢܝܩ܂
29 ܟܠ ܡܠܐ ܤܢܝܬܐ ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ ܠܐ ܬܦܘܩ܂ ܐܠܐ ܐܝܕܐ ܕܫܦܝܪܐ ܘܡܥܕܪܐ ܠܒܢܝܢܐ܂ ܕܬܬܠ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ܂
30 ܘܠܐ ܬܥܝܩܘܢ ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܕܒܗ ܐܬܛܒܥܬܘܢ ܠܝܘܡܐ ܕܦܘܪܩܢܐ܂
31 ܟܠܗ ܡܪܝܪܘܬܐ ܘܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ ܘܩܥܬܐ ܘܓܘܕܦܐ܂ ܢܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܥܡ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ܂

Et ipse dedit alios quidem Apostolos, & 11
alios prophetas, alios autem evangelistas,
alios autem pastores, & alios doctores, Ad 12
complementum Sanctorum, in opus admini-
strationis, in ædificium Christi: Donec si- 13
mus omnes unum quidpiam in fide, & in cog-
nitione filii Dei, & unus vir perfectus in
mensuram staturæ plenitudinis ejus. Et ne 14
simus pueruli qui agitantur, & mutantur
quovis vento doctrinarum fraudulentarum
hominum illorum qui calliditate suâ indu-
striè agunt, ut inducant in errorem. Sed 15
simus veraces in charitate nostra, ut quic-
quid nostrum est, adolescat in Christo, qui
est caput. Ex quo totum corpus coagmen- 16
tatur & compingitur per omnes commissu-
ras, juxta donum quod datur cum mensura
cuilibet membro ad incrementum ipsius
corporis: ut in charitate perficiatur ædifi-
cium ejus.

Dominicâ novâ. 7.

Hoc autem dico, & testor in Domino, ut 17
posthac non ambuletis sicut cæteræ gentes,
quæ ambulant in vanitate mentis suæ: Qua- 18
rumque intellectus tenebris obducti sunt,
& extraneæ sunt à vita Dei, tum quia nulla
illis inest scientia, tum propter obcæcatio-
nem cordis ipsarum: Quæ exciderunt suâ 19
spe, seipsásque tradiderunt impudicitiæ, &
operationi omnis spurcitiæ, aviditate suâ. 20
Vos autem non sic didicistis Christum. Si 21
verè illum audistis, & didicistis, ut justum
est in Jesu. Sed ut deponatis à vobis con- 22
versationes vestras priores, hominem illum
veterem qui corrumpitur concupiscentiis
erroris. Ac renovemini spiritu mentium 23
vestrarum. Et induatis hominem illum no- 24
vum, qui in Deo creatus est in justitia & pu-
ritate veritatis.

Feriâ VI. requiei. 8.

Quamobrem deponite à vobis mendacium, 25
& loquimini veritatem quisque cum proxi-
mo suo: sumus enim membra alter alterius.
Irascimini & non peccetis: & sol super 26
iracundiam vestram non occidat. Nec dede- 27
ritis locum criminatori. Porrò qui furaba- 28
tur, posthac non furetur, sed laboret mani-
bus suis, & operetur bona, ut habeat unde
largiatur ei qui indiget. Omnis sermo exe- 29
crandus ex ore vestro ne procedat, sed qui
decorus & accommodatus fuerit ædificatio-
ni: ut det gratiam illis qui audiunt. Et ne 30
contristetis Spiritum sanctum Dei per quem
obsignati estis in diem liberationis. Omnis 31
amaritudo, & excandescentia, & ira, & voci-
feratio, & blasphemia tollantur à vobis, cum
omni malitia.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወውእቱ ፡ ወሀበ ፡ ሐዋርያተ ፡ ወነቢያተ ፡ ወመምህራነ ፡ ወኖሎተ ፡ ወሊቃውንተ ።
12 በዘ ፡ ይጸንዑ ፡ ቅዱሳን ፡ ለግብረ ፡ መልእክት ፡ ለሕንጸ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ። እስ
13 መ ፡ ንበጽሕ ፡ ኵልነ ፡ በዐሪይ ፡ ሃይማኖት ፡ ወበአእምሮቱ ፡ ለወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡
14 ብእሲ ፡ ፍጹም ፡፡ ብጺሐ ፡ አምጣነ ፡ በዐቅሙ ፡ ለክርስቶስ ። ከመ ፡ ኢንኩን ፡ እንከ ፡
ደቂቀ ፡ ዘይተነትኑ ፡ ወይትሐወኩ ፡ እምኵሉ ፡ ነፋስ ፡ በትምይንተ ፡ ትምህርተ ፡ እጓለ ፡
15 እመ ፡ ሕያው ፡ በኵሉሙ ፡ ለዘ ፡ ይትመነገን ፡ ያስሕት ። ጽድቀ ፡ እንከ ፡ በተፋቅሮ ፡
ወንብዛኅ ፡ በኵሉ ፡ በቱ ፡ ዘውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሱ ።

Et ipse dedit Apostolos, & prophetas, & doctores, & pastores, & magistros: ut 11
confirmarentur Sancti ad opus ministerii, ad ædificationem corporis Christi, 12
Quia veniemus omnes nos in societate fidei, & in cognitione filii Dei, viri 13
perfecti, perveniendo usque ad staturam Christi: ut non simus ampliùs pueri 14
fluctuantes & agitati ab omni vento, in astutia doctrinæ hominum, in fraude
versuti ad fallendum. Veritatem igitur habete cum charitate, & crescamus 15
per omnia in eo cujus est Christus caput ejus:

Versio VULGATA LATINA.

11 Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò
12 Evangelistas, alios autem pastores, & doctores, Ad consummationem Sancto-
13 rum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi: Donec occurra-
mus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum perfectum, in
14 mensuram ætatis plenitudinis Christi: Ut jam non simus parvuli fluctuantes, &
circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circum-
15 ventionem erroris. Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo
16 per omnia, qui est caput Christus: Ex quo totum corpus compactum, & connexum
per omnem juncturam subministrationis, secundùm operationem in mensuram
uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.
17 Hoc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes
ambulant in vanitate sensûs sui, Tenebris obscuratum habentes intellectum,
18 alienati à vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis
19 ipsorum, Qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem
immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum,
Si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu: 20
Deponere vos secundùm pristinam conversationem veterem hominem, qui 21
corrumpitur secundùm desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis 22
vestræ, Et induite novum hominem, qui secundùm Deum creatus est in justitia, 23
& sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium loquimini verita- 24
tem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicèm membra. Irascimini, 25
& nolite peccare: Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare 26
diabolo: Qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret, operando ma- 27
nibus suis quod bonum est, ut habeat undè tribuat necessitatem patienti. Omnis 28
sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus ad ædificationem 29
fidei, ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei:
in quo signati estis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & ira, & indigna- 30
tio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis, cum omni malitia. 31

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وهو منح ان يكون قوم رسلا * وطايفة انبياء * وقوم مبشرين * وطايفة رعاة ومعلمين *
12 * لاتقان القديسين * لعمل الخدمة * لابتناء جسد المسيح * الى ان ننتهي كلنا في اتحاد
13 الامانة ومعرفة ابن الله الى رجل كامل الى مقدار قامة كمال المسيح * تم *
14 * قراءة الخميس من الجمعة السابعة عشر بعد العنصرة * لكيلا نكون
اطفالا مموجين ومتقلبين مع كل رياح تعليم * في تقلب عزايم الناس بمخاتلة بوحي
15 حيلة المخادعة * بل نحقين في المحبة وننمي اليه كل شي الذي هو المسيح * الراس
16 * الذي منه كل الجسد * اذ هو ملتصق به ومنتظم فيه * يعمل بفعل الدرور في كل
لمس بمقدار واحد فواحد من الاعضاء انماء الجسد لابتنائه بمحبة *
17 * قراءة الجمعة من الاسبوع السابع عشر بعد العنصرة * هذا اقول اذا واناشدكم
18 بالرب * الا تسيروا كما تسير باقي الامم ايضا في اغرار عقلهم * تم * مظلما ذهنهم اذ هم
19 مغربون من مجد الله من اجل الجهل الحاصل فيهم من تلقاء عماية قلبهم * اوليك الذين
20 لما ايسوا من انفسهم دفعوها الى الطماثة * الى افتعال كافة النجاسة باستكثار * فانتم ما
21 تعلمتم المسيح هكذا * ان كنتم قد سمعتموه وعلمتم به كما ان الحق في يسوع المسيح هو *
22 * فاطرحوا الانسان العتيق المختص بالتصرف الاول البالي المفسود * بما يخص شهوات الطغيان *
23
24 * وتجددوا بروح عقلكم * والبسوا الانسان الجديد المبرو نظير الله بالعدل وبر الحق *
25 * قراءة الاثنين من الجمعة الثامنة عشر بعد العنصرة * فلهذا اطرحوا الكذب * وكل
26 واحد منكم يعلم قريبه حقا * تم * لاننا اعضاء بعضنا بعض * اغضبوا ولا تخطيوا
27
28 ولا تغرب الشمس على اغتياظكم * ولا تعطوا المحال موضعا * والسارق فلا يسرقن ايضا
29 بل اولى به ان يتعب عاملا بيديه العمل الصالح ليكون له ما يعطي المحتاج * لا يبدون
من افواهكم كل كلام طالح * بل تكلموا ان كان لاحدكم كلام صالح لابتناء الكافة ليمنح
30
31 السامعين نعمة * لا تحزنوا روح الله القدوس * الذي ختمتم به في يوم الافتداء * وليسرع
منكم كل مرار وغضب وغيظ وصراخ وافتراء مع كل رذيلة *

Ipseque dedit ut quidam essent Apostoli, 11
quidam Prophetæ, quidam Annuntia-
tores, quidam Pastores ac Doctores, Ad 12
confirmationem sanctorum, ad opus mi-
nisterii, ad ædificationem corporis Chri-
sti. Quousque perveniamus omnes per 13
unitatem fidei, & agnitionem filii Dei,
ad virum perfectum, ad mensuram sta-
turæ perfectionis Christi: Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ septimæ post Pentecosten.

Ut non simus pueri fluctuantes, & cum 14
quibusvis ventis doctrinæ versatiles in
inconstantia opinionum humanarum, in
malitia, in consilio versutiæ dolosæ: Sed 15
veraces in charitate, & provehentes ad
ipsum omnia, nempe Christum caput:
Ex quo totum corpus, dum cum eo con- 16
nexum compositúmque fuerit, efficit per
operationem instillationis in singulos
contactus, pro mensura uniuscujusque
membri, incrementum corporis, in ædifi-
cationem sui per charitatem.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis decimæ septimæ post Pentecosten.

Hoc itaque dico; & obtestor vos per 17
Dominum, ne posthac ambuletis sicut
ambulant reliquæ Gentes in vanitatibus intellectus sui, Hactenus. *Obtene-* 18
bratâ eorum mente, abalienati à gloria
Dei, propter ignorantiam in ipsis existentem à conspectu cæcitatis cordis sui. Hi 19
qui desperantes animas suas, dedide-
runt eas impudicitiæ, ad perpetrandam
omnem impuritatem cum excessu. Vos 20
autem non ita didicistis Christum. Si 21
eum audistis, eumque cognovistis quem-
admodum veritas in Jesu Christo est,
Abjicite veterem hominem deditum con- 22
versationi pristinæ caducæ & corrupti-
bili, quod attinet ad cupiditates erroris:
Et renovamini spiritu mentis vestræ: 23
Et induite novum hominem creatum se- 24
cundùm Deum in æquitate & justitiâ
veritatis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis decimæ octavæ post Pentecosten.

Propterea abjicite mendacium, & unus- 25
quisque vestrûm veritatem doceat proxi-
mum suum. Hactenus. *Nam sumus alii*
aliorum membra. Irascimini, & ne pec- 26
cetis: & ne occidat sol super iracundiam
vestram. Neque detis locum fraudulento. 27
Et fur non ampliùs furetur: sed potiùs 28
laboret operando manibus suis opus bo-
num, ut habeat quod impartiatur egeno.
Ne proferatis ex oribus vestris ullum 29
sermonem pravum: sed loquimini, siquis
vestrûm habet sermonem bonum, ad ædi-
ficationem omnium, ut afferat auditori-
bus gratiam. Ne tristitiâ afficiatis Spi- 30
ritum Dei sanctum, per quem obsignati
estis in die redemptionis. Et tollatur à vo- 31
bis omnis amaruleatia, & excandescen-
tia, & ira, & clamor, & blasphemia,
cum omni abominatione.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዘቦቱ፡ ይትኀደር፡ ኵሉ፡ ዘሠጋ፡ ድዱ፡ ለኵሉ፡ በረድኤቱ። ይሁብ፡ በበ፡ መስፈርቱ፡ ለ
ለ፡ አሐዱ፡ መክፈልቶ፡ በዘ፡ ይልህቅ፡ ሠጋሁ፡ ለይግበር፡ በዘ፡ ይሐንጽ፡ ርእሶ፡ በተፋቅሮ።
17 ዘንተ፡ እብል፡ ወእሰምዕ፡ እግዚእነ፡ ከመ፡ ኢንሑር፡ እንከ፡ ከመ፡ አሕዛብ፡ የሐውሩ፡ በሙስ
18 ስ፡ ልቦሙ። ወጽሉመ፡ ሕሊናሆሙ፡ ወነኪራነ፡ እምሕይወት፡ እግዚአብሔር፡ ወበጽል
19 ሉ፡ ልቦሙ። ቅቡፃን፡ እለ፡ መጠዉ፡ ርእሶሙ፡ ለሕርትምና፡ ወለኵሉ፡ ምግባር፡ ርኵስ፡
20 ለርኵሰት። ወአንትሙሰ፡ አኮ፡ ከማሁ፡ ዘተመሀርክምዎ፡ ለክርስቶስ። እመሰ፡
21 ሰማዕክምዎ፡ ወተመሀርክሙ፡ በኀቤሁ፡ እስመ፡ ጽድቅ፡ ውእቱ፡ በኢየሱስ። አእትቱ፡ እምላ
22 ክሙ፡ ግዕዘክሙ፡ ዘትካት፡ ለብሉይ፡ ብእሲ፡ ዘይማስን፡ በፍትወት፡ ስሒት። ሐድሱ፡
23 ንፈሰ፡ ልብክሙ። ወልበስዎ፡ ለሐዲስ፡ ብእሲ፡ ዘመጽአ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በ
24 ጽድቅ፡ ወበርትዕ፡ ወበየዋሀት። ወይእዜኒ፡ ኅድግዎ፡ ለሐሰት፡ ወተናገሩ፡ ጽድቀ፡
25 ምስለ፡ ቢጽክሙ፡ እስመ፡ አሐዱ፡ አባል፡ ንሕነ። ተምዐዑ፡ ወኢተአብሱ፡
26 ዘእንበለ፡ ይዕረብ፡ ፀሐይ፡ አቍርሩ፡ መዐተክሙ። ወኢትሀብዎ፡ ፍኖተ፡ ለሰይጣ
27 ን። ዘይሰርቅኒ፡ ኢይሰርቅ፡ እንከ፡ ለይትገበር፡ ወይጻሙ፡ እንከ፡ በእደዊሁ፡ ለሠናይ፡
28 ዘ፡ ይረድኦ፡ ለፅኑስ። ኵሉ፡ ነገር፡ ሕሡም፡ ኢይፃእ፡ እምአፉክሙ፡ ዘእንበለ፡
29 ሠናይ፡ በዘ፡ ይትሐነጽ፡ ትካዝክሙ፡ በዘ፡ ትረክቡ፡ ሞገሰ፡ በኀበ፡ ዘይሰምዐክሙ።
30 ኢታተክዝዎ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘቦቱ፡ ዐተብክሙ፡ ለመ፡ ድኅንክሙ። ኵሉ፡
31 ሪ፡ ወመዓት፡ ወቍጥዓ፡ ወግዓሬ፡ ወመንሱት፡ ወፅርፈት፡ አእትቱ፡ እምኀቤክሙ፡ ምስ
ለ፡ ኵሉ፡ እኩይ።

In quo iuncta quæcunque corporis junctura, unicuique cum auxilio suo dat se- 16
cundùm mensuram, unicuique portionem suam, ut crescat corpus ejus, ad faciendum
id quo ædificet seipsum in charitate. Hoc dico, & obtestor per Dominum no- 17
strum, ut non ambulemus ampliùs sicut Gentes ambulant in corruptione cordis
eorum. Et obscurata est cogitatio eorum, & alieni sunt à vita Dei, & in obscu- 18
ritate corda eorum: Oblivioni dati, qui tradiderunt seipsos miseriæ, & omni 19
operi immundo, & luxuriæ. Et vos non sic didicistis Christum. Si audistis 20
eum, & edocti estis de eo quia veritas est in Jesu, Exuite à vobis mores vestros 21
pristinos veteris hominis, qui corrumpitur in concupiscentia deceptrici. Renovate 22
spiritum cordis vestri. Et induite novum hominem qui venit à Deo, in justitia 23
& in æquitate, & in mansuetudine. Et nunc dimittite mendacium, & loquimi- 24
ni veritatem quisque cum fratre vestro, quia unius membra sumus. Irascimini, 25
& ne peccate, & priusquam occidat sol, refrigerate iracundiam vestram. Et ne 26
detis viam Satanæ. Qui furabatur, non furetur ampliùs: operetur, & laboret 27
igitur cum manibus ejus pro bono, in quo adjumento sit egeno. Nullus sermo 28
improbus egreditor ex ore vestro, sed bonus in quo ædificetur solitudo vestra: ut 29
inveniatis gratiam apud eum qui audiet vos. Et ne tristitiâ afficite Spiritum 30
sanctum, in quo signati estis si servati fueritis. Omnem amaritudinem, & 31
iracundiam, & fastidium, & clamorem, & scandalum, & blasphemiam amovete
à vobis, cum omni malitia.

Estote autem in alii alios benigni, misericordes, condonantes vobisipsis, sicut
32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς
& Deus in Christo condonavit vobis.
καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

CAP. V. ε'.

Estote ergò imitatores Dei, sicut nati dilecti. Et ambulate in dilectione,
1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά. Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, Η'
2 sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν (α) ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
oblationem & hostiam Deo, in odorem suavitatis. Fornicatio autem, &
3 προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ, καὶ
omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis: sicut decet
(β) πᾶσα ἀκαθαρσία, ἢ πλεονεξία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν· καθὼς πρέπει
Sanctos: Et obscœnitas, & stultiloquium, aut scurrilitas, non conve-
4 ἁγίοις· (γ) Καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, (δ) τὰ οὐκ ἀνή-
nientia: sed magis gratiarum actio. Hoc enim estis cognoscentes, quòd omnis
5 κοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. Τοῦτο (ε) γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς
fornicator, aut immundus, aut avarus, (qui est idololatra,) non habet hæ-
πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, (ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης,) οὐκ ἔχει κλη-
reditatem in regno Christi & Dei. Nemo vos seducat inanibus
6 ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς
verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ.
λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
Ne ergo efficiamini participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem
7 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ
8 lux in Domino: Ut nati lucis ambulate. (Nam fructus Spi-
9 φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. (Ὁ γὰρ καρπὸς (ζ) τοῦ Πνεύ-
ritûs in omni bonitate, & justitiâ, & veritate:) Probantes quid sit
10 ματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ἀληθείᾳ·) Δοκιμάζοντες τί ἐστιν

beneplacitum Domino. Et ne communicate operibus infructuosis tenebra-
εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκό-
rum, magis autem & redarguite. Nam occultè facta ab ipsis, turpe 11
τους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν
est & dicere. At omnia arguta, à lumine manifestantur: omne 12
ἐστι καὶ λέγειν. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς (η) φανεροῦται· πᾶν
enim manifestatum, lumen est. Ideò dicit; Surge, dormiens, & exurge à 13
γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι. Διὸ λέγει, Ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ
mortuis: & illuminabit te Christus. Videte itaque quomodo accuratè am- 14
τῶν νεκρῶν· καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. Βλέπετε (θ) οὖν πῶς ἀκριβῶς περι-
buletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes: Redimentes tempus, 15
πατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν,
quoniam dies mali sunt. Propter hoc ne fiatis imprudentes, sed 16
ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
intelligentes quæ voluntas Domini. Et ne inebriemini vino, in quo 17
(ι) συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ (κ) Κυρίου. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ
est luxuria: sed implemini in Spiritu, Loquentes vobismetipsis psalmis, & 18
ἐστιν ἀσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, καὶ
hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in corde 19
ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, (λ) ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν (μ) τῇ καρδίᾳ
vestro Domino: Gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini
ὑμῶν τῷ Κυρίῳ· Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου 20
nostri Jesu Christi, Deo & Patri. Subjecti alii aliis in timore
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ Πατρί· Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ 21
Dei. Mulieres propriis viris subditæ estote, sicut Domino:
Θ' (ν) Θεοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν (ξ) ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ· 22
Quoniam vir est caput mulieris, sicut & Christus caput Ecclesiæ:
Ὅτι (ο) ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· 23
Et ipse est servator corporis.
(π) καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος.

ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) ὑμᾶς, (β) ἀκαθαρσία πᾶσα, (γ) Ἡ αἰσχρότης, ἢ μωρολογία, (δ) ἃ οὐκ ἀνῆκεν· (ε) γὰρ ἴστε (ζ) τοῦ φωτὸς ἐν (η) φανεροῦται· (θ) οὖν ἀδελφοὶ, πῶς (ι) συνίετε (κ) Θεοῦ. (λ) ἐν χάριτι ᾄδοντες (μ) ταῖς καρδίαις (ν) Χριστοῦ. (ξ) ὑποτασσέσθωσαν, (ο) ἀνήρ (π) αὐτὸς ὁ σωτήρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Sitis autem alius in alium placidi, & mise- 32
ricordes, & remittite alter alteri, quemad-
modum Deus per Christum remisit vobis.

CAP. V.

Estote igitur conformes Deo, tanquam 1
filii dilecti. Et ambulate in charitate, pro- 2
ut & Christus dilexit nos, & tradidit semet-
ipsum pro nobis oblationem ac victimam
Deo in odorem suavem.

Dominicâ VII. post Epiphaniam. 9.

Scortatio autem & omnis spurcitia, & do- 3
lus, ne nominando quidem nominetur inter
vos, sicut decet Sanctos. Nec contumeliæ, 4
nec sermones stultitiæ, aut irrisionis, aut
scurrilitatis, quibus non opus est: sed pro
istis gratiarum actio. Hoc autem scitote, 5
neminem, qui sit scortator, aut spurcus, aut
fraudulentus, aut cultor idolorum, habere
hæreditatem in regno Christi & Dei. Ne 6
quis vos seducat sermonibus vanis: propter
hæc enim venit ira Dei super filios immori-
geros. Ne sitis igitur consortes eorum. 7
Eratis enim quondam tenebræ, nunc autem 8
lux estis in Domino nostro. Ut filii lucis igi-
tur, ita ambulate. Fructus enim lucis sunt 9
in omni bonitate, & justitiâ, & veritate. Et 10
dijudicate quid placeat coram Domino no-
stro. Et ne commercium habueritis cum 11
operibus tenebrarum infrugiferis, sed ea
redarguite. Quod enim in occulto perpe- 12
trant, vel execrandum est dictu. Omnia 13
enim arguuntur à luce, & revelantur: &
quicquid patens est, lumen est. Propterea 14
dictum est, Expergiscere qui dormis, & sur-
ge à mortuis, & illucescet tibi Christus.
Videte igitur quomodo ambuletis circun- 15
spectè, non ut stulti. Sed ut sapientes, qui 16
redimunt calamitatem suam; quoniam dies
mali sunt. Propterea ne fueritis rationis 17
expertes; sed intelligite quæ sit voluntas
Dei. Et ne inebriamini vino, in quo est 18
luxuria, sed impleamini spiritu. Et loqua- 19
mini cum vobismetipsis per psalmos & hy-
mnos: & cantica spiritualia canite in cor- 20
dibus vestris Domino. Et gratias agite in
omni tempore pro omnibus in nomine Do- 21
mini nostri Jesu Christi Deo Patri. Et sub-
diti estote alius alii cum charitate Christi.

Quotidie. 10.

Mulieres, estote subditæ maritis vestris, tan- 22
quam Domino nostro. Quoniam vir caput 23
est uxoris, quemadmodum & Christus caput
est Ecclesiæ, & ipse est Servator corporis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወኩኑ ፡ ምርሃነ ፡ ቢጽክሙ ፡ ወምሑረ ፡ ወደጸገወ ፡ በከመ ፡ ጸገወክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡
በክርስቶስ ፡=፦
በቅዳሴ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ምንባብ ፡=፦
1 ኮ ተመሰሉ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ውሉድ ፡ ፍቁር ፡=፦ ወሑሩ ፡ በተፋቅሮ ፡
2 በከመ ፡ አፍቀረክሙ ፡ ክርስቶስ ፡ ወመጠወ ፡ ርእሶ ፡ በእንቲአክሙ ፡ መሥዋዕተ ፡ ወቍር
3 ባነ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ለመዐዛ ፡ ሠናይ ፡=፦ ፲ ወዝሙት ፡ ወኵሉ ፡ ርኵስ ፡
4 ወትዕግልት ፡ ኢይሰማዕ ፡ በላዕሌክሙ ፡ በከመ ፡ ኢይደልወሙ ፡ ለቅዱሳን ፡=፦ ነገረ ፡
ኀፍረት ፡ ወነገረ ፡ እበድ ፡ ወነገረ ፡ ስላቅ ፡ ዘኢይደሉ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ አአ
ኰቶ ፡=፦

Et estote benigni fratribus vestris, & misericordes estote, condonantes sicut 32
condonavit vobis Deus in Christo.

In consecratione Ecclesiæ, lectio.

CAP. V.

Imitatores estote Dei, sicut filii dilecti. Et ambulate in dilectione, sicut dile- 1
xit vos Christus, & tradidit semetipsum pro vobis victimam & oblationem Deo 2
in odorem bonum. Et scortatio & omnis immunditia & avaritia ne audi- 3
tor apud vos, sicut non convenit Sanctis. Et verba inverecunda, & stultilo- 4
quia, & verba derisoria, quæ non conveniunt, sed gratiarum actio.

Versio VULGATA LATINA.

32 Estote autem invicèm benigni, misericordes, donantes invicèm, sicut & Deus in
Christo donavit vobis.

CAP. V.

1 Estote ergò imitatores Dei, sicut filii charissimi: Et ambulate in dilectione,
2 sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem &
hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut
3 avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet Sanctos: Aut turpitudo, aut stul-
4 tiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magìs gratiarum actio.
5 Hoc enim scitote intelligentes; Quòd omnis fornicator, aut immundus, aut avarus,
quod est idolorum servitus, non habet hæreditatem in regno Christi & Dei.
6 Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios dif-
7 fidentiæ. Nolite ergò effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ,
8 nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate: Fructus enim lucis est in
9 omni bonitate, & justitia, & veritate: Probantes quid sit beneplacitum 10
Deo. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magìs au- 11
tem redarguite. Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est & dicere. 12
Omnia autem, quæ arguuntur, à lumine manifestantur: omne enim quod mani- 13
festatur, lumen est. Propter quod dicit; Surge, qui dormis, & exurge à mortuis, & 14
illuminabit te Christus. Videte itaque, fratres, quomodò cautè ambuletis: non 15
quasi insipientes, Sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. 16
Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. 17
Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria: sed implemini Spiritu sancto, 18
Loquentes vobismetipsis in psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes 19
& psallentes in cordibus vestris Domino, Gratias agentes semper pro omnibus, in 20
nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri: Subjecti invicèm in timore Christi. 21
Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino: Quoniam vir caput est mulieris: 22
sicut Christus caput est Ecclesiæ: Ipse, salvator corporis ejus. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وليصر بعضكم لبعض خيرين متحننين مسامحين كما سمح الله لنا بالمسيح * تم *

* الفصل الخامس *   * السبت الثلثون بعد العنصرة *

1 * صيروا اذا متشبهين بالله كاولاد محبوبين * وتصرفوا عن محبة كما احبنا المسيح * واسلم ذاته
2 عنا قربانا وذبيحة لله نسيما طيبا عرفه * فاما الزنا وكافة النجاسة او التعطش * فلا يسم فيكم
3 اصلا كما يليق بالقديسين * وكذلك الكلام القبيح والقول المائق والمزاح * هذه التي ما تنفع
4 بل الاولى ان تستعملوا الشكر * لانكم تعرفون هذا يقينا ان كل زان او نجس او متعطش
5 الذي هو عابد الاصنام * ليس له موريث في ملك المسيح الاله * لا يطغينكم احد باقوال
6 باطلة * فان من اجل هذه الرذايل يوافي رجز الله على اولاد المعصية * فلا تصيروا شركاء معهم *
7 * فقد كنتم قديما ظلمة * وانتم الان بالرب نورا * تم *   * الاحد السادس والعشرون *
8 فتصرفوا كاولاد النور * فان ثمر الروح موجود في كافة الصلاح والعدل والحق *
9 * مستفحصين ما هو العمل المرضي الرب * ولا تشاركوا اعمال الظلمة الفاقدة الثمر
10 بل وبخوها * فان الافعال الصاير منهم سرا قبيح هو ان تذكر * وكل الافعال التي يوبخها
11 النور ويكشفها تظهر * لان كل امر مظهر فهو نور * فلذلك يقول ايها النايم انهض وقم
12 من الموتى فيضيء لك المسيح * فانظروا اذا كيف تتصرفون باحتراز * لا كغير حكماء بل
13 كحكماء * مبتاعين الوقت * فان الايام خبيثة هي * فلهذا لا تصيروا سفهاء لكن
14 افهموا ما هي مشية الرب * ولا تسكروا بالخمر الذي فيه النهم في القبائح * بل امتلوا
15 بالروح * وخاطبوا انفسكم بمزامير وتسابيح * وبرغاب روحانية * مسبحين ومرتلين في
16 قلوبكم للرب * تم *   * قراءة الثلثا من الجمعة الثامنة عشر *
17 * شاكرين عن كل شي دايما للاله الاب باسم ربنا يسوع المسيح * وليخضع احدكم للاخر
18 بمخافة الله * وانتن ايها النساء اخضعن لرجالكن كخضوعكن للرب * فان الرجل
19 هو راس المراة كما ان المسيح راس الكنيسة * وهو نفسه مخلص الجسد *
20
21
22
23

Et estote alii in alios benigni, miseri-cordes, condonantes, quemadmodum condonavit nobis Deus per Christum. Finis. 32

CAP. V.

Sabbatho trigesimo post Pentecosten.

Estote igitur imitatores Dei ut filii 1
dilecti: Et versemini cum charitate, 2
sicut dilexit nos Christus, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & victimam Deo, in odorem bonæ fragrantiæ.
Scortatio verò, & omnis impuritas, aut 3
avaritia ne nominetur uspiam inter vos, sicut decet sanctos: Eodemque modo 4
sermo obscœnus, & stultiloquium, & ludibrium, hæc quæ non prosunt: sed potiùs utimini gratiarum actione. Hoc 5
enim certò scitis, quòd omnis scortator, aut impudicus, aut avarus, qui est idolorum cultor, non habet hæreditatem in regno Christi Dei. Ne quisquam seducat 6
vos inanibus sermonibus: propter has enim abominationes venit ira Dei in filios contumaciæ. Ne sitis igitur con- 7
sortes eorum. Eratis enim olim tenebræ, 8
nunc autem estis lux in Domino: Finis.

Dominicâ vigesimâ sextâ.

Ambulate igitur ut filii lucis. Nam 9
fructus Spiritus consistit in omni bonitate, & justitia, & veritate. Dis- 10
quirentes quodnam sit opus gratum Domino. Et ne commercium habueritis cum 11
operibus tenebrarum fructu carentibus, imò arguite illa. Nam opera quæ ab 12
istis fiunt secretò, turpe est memorare. Et opera qualibet quæ lux arguit ac 13
detegit, manifesta fiunt: res enim quæcunque manifesta, lux est. Pro- 14
pterea dicit; O dormiens expergiscere & surge à mortuis: & illucescet tibi Christus. Videte igitur quomodo cum 15
cautela versemini: non ut insipientes, sed ut sapientes: Ementes tempus: 16
quoniam dies mali sunt. Propterea ne 17
sitis imprudentes, sed intelligite quæ sit voluntas Domini. Et ne inebriemini 18
vino in quo est libido in turpitudinibus: sed impleamini Spiritu. Et alloquamini 19
vosipsos psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, laudantes & canentes in cordibus vestris Domino: Hactenus.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ octavæ.

Gratias agentes semper de rebus omni- 20
bus Deo Patri in nomine Domini nostri Jesu Christi. Et subjiciatur 21
alter alteri in timore Dei. Et vos ô 22
mulieres, subjectæ sitis propriis viris, ut estis Domino subjectæ: Quoniam 23
vir caput est mulieris, ut Christus caput Ecclesiæ: & ipsemet servator est corporis:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዝንተ፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘማዊ፡ ወርኩስ፡ ወመስተአግል፡ ወዘያመልኮ፡
6 ለአበ፡ መክፈልተ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ ክርስቶስ፡ ዘእግዚአብሔር፡፡ አልቦ፡ ዘያ
ስሕትክሙ፡ በነገረ፡ ከንቱ፡ እስመ፡ በእንቲአሁ፡ ይመጽእ፡ መዐተ፡ እግዚአብሔር፡
7 8 ላዕለ፡ ውሉደ፡ ዐላውያን፡፡ ሊትትመሰልዎሙ፡ እስመ፡ ትካት፡ ጽልመት፡ አንት
ሙ፡ ወይእዜሰ፡ ብርሃን፡ አንትሙ፡ በእግዚእነ፡፡ ከመ፡ ውሉደ፡ ብርሃን፡ ሑሩ፡
9 እስመ፡ ፍሬሁ፡ ለብርሃን፡ ኵሉ፡ ምግባረ፡ ሠናይ፡ ወጽድቅ፡ ወርትዕ፡ አመክ
10 ሩ፡ ዘያሠምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወኢትሳተፉ፡ ምስለ፡ እለ፡ አልቦሙ፡ ፍሬ፡
11 ምግባሮሙ፡ ዘጽልመት፡ ኵሎንተሁሙ፡ ዓዲ፡ ገሥጽዎሙ፡ እስመ፡ ዘበ፡ ጽሚ
12 ሚት፡ ይገብሩ፡ ኀፍረት፡ ለነገር፡ ወዘሰ፡ ክሡት፡ ውስተ፡ ብርሃን፡ ይትዐወቅ፡
13 እስመ፡ ኵሉ፡ ዘገሃደ፡ ብርሃን፡ ውእቱ፡፡ እስመ፡ ይቤ፡ ንቃህ፡ ዘደቀስከ፡ ወተን
14 ሥእ፡ እምውታን፡ ወያበርህ፡ ለከ፡ ክርስቶስ፡፡ ዑቁ፡ እንከ፡ ዘከመ፡ ተሐውሩ፡ ከ
15 መ፡ ጠቢባን፡ ወአኮ፡ ከመ፡ አብዳን፡ እንዘ፡ ታኀሥሥዎ፡ ለዝ፡ ዓለም፡፡ እስመ፡
16 እኩይ፡ መዋዕሊሁ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ኢትኩኑ፡ አብዳነ፡ ሐልዩ፡ ፈቃደ፡ እግዚአ
17 ብሔር፡፡ ወኢትስክሩ፡ ወይነ፡ እስመ፡ ምርዓት፡ ውእቱ፡ መልኡ፡ መንፈስ፡ ቅዱ
18 ሰ፡ ወአንብቡ፡ መዝሙረ፡ ወስብሐተ፡ ወማኅሌተ፡ ቅድስተ፡ ሰብሑ፡ ወዘምሩ፡
19 ለእግዚአብሔር፡፡ በልብክሙ፡ ወአእኵቱ፡ ዘልፈ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ በስመ፡ እግዚአ
20 ብሔር፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ እግዚእነ፡፡

፱

በቤተ፡ ክርስቲያን፡

21 አትሉ፡ ርእሰክሙ፡ ለቢጽክሙ፡ በፍርሀተ፡ ክርስቶስ፡ አንስትኒ፡ ይትአዘዛ፡ ለአም
22 ታቲሆን፡ ከመዘ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ ብእሲ፡ ርእሳ፡ ለብእሲቱ፡ ከመ፡ ክርስቶስ፡ ርእሳ፡
23 ለቤተ፡ ክርስቲያን፡ ወመድኃኒሁ፡ ለሥጋሁ፡

Et hoc scitote, quòd nullus scortator & immundus & avarus, & idololatra, ha- 5
bet portionem in regno Christi Dei. Nemo sit qui seducat vos sermonibus ina- 6
nibus: quia propterea venict ira Dei super filios prævaricantes. Ne igitur iis 7
similes estote: Quia olim tenebræ fuistis, & nunc lux estis in Domino nostro, 8
ut filii lucis ambulate. Quia fructus lucis est *omne opus bonum, & justitia,* 9
& æquitas. Probate quid placeat Deo. Et ne communicetis cum iis qui non 10
habent fructum, opera tenebrarum omnia etiam arguite. Quia quæ occultè fa- 11
ciunt, pudet dicere. Et quod apertum est, in lumine manifestum erit: quia omne 12
quod manifestat, lumen est. Quia dicit, Vigilato qui dormis, & suscitare à 13
mortuis, & illucescet tibi Christus. Videte igitur quomodo ambuletis, ut sapi- 14
entes, & non ut stulti. Differentes quæ sunt hujus mundi; quia mali sunt di- 15
es ejus. Propterea ne sitis stulti: intelligite voluntatem Dei. Et ne inebri- 16
emini vino, quia luxuria est: implemini Spiritu sancto. Et loquimini psalmos 17
& hymnos, & cantica sancta cantate, & psallite Deo in corde vestro. Et 18
gratias agite semper pro omnibus in nomine Dei Jesu Christi Domini nostri. 19
20

De Ecclesia.

Subjicite vosmetipsos fratribus vestris in timore Christi. Mulieres obtem- 21 22
perent viris suis ut Domino. Quia vir est *caput uxoris suæ, sicut Christus* 23
est *caput ecclesiæ suæ, & salvator corporis nostri.*

Sed [1] sicut Ecclesia subjecta est Christo, ita & mulieres
24 Ἀλλ' (ρ) ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, (σ) οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες
propriis viris in omnibus. Viri, diligite uxores
25 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς (τ) γυναῖκας
vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro
ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ
ea: Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo:
26 αὐτῆς· Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι·
Ut exhiberet ipsam sibiipsi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut
27 Ἵνα παραστήσῃ (υ) αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ
rugam, aut aliquid hujusmodi: sed ut sit sancta & immaculata. Ita de-
28 ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων· ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. Οὕτως (φ) ὀφεί-
bent viri diligere suas uxores, ut sua corpora. Dili-
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγα-
gens suam uxorem, seipsum diligit. Nemo enim unquam suam carnem
29 πῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. Οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα
odit: sed nutrit & fovet eam, sicut & Dominus Ec-
ἐμίσησεν· (χ) ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ (ψ) Κύριος τὴν ἐκ-
clesiam. Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, & de
30 κλησίαν. Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ (ω) σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ
ossibus ejus. Propter hoc relinquet homo patrem suum &
31 τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
matrem, & adhærebit ad uxorem suam: & erunt hi duo in
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (α) πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
carnem unam. Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christum, & in
32 σάρκα μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς
Ecclesiam. Veruntamen & vos per unum, unusquisque suam uxorem sic
33 τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
diligat sicut seipsum: at uxor ut timeat virum.
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

CAP. VI. ϛ'.

Nati, obedite parentibus vestris in Domino: hoc enim est justum.
Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. 1
Honora patrem tuum & matrem: (Quod est mandatum primum in promissione:)
Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·) 2
Ut benè tibi sit, & eris longævus super terram. Et patres, ne
Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ 3
ad iram provocate natos vestros: sed educate illos in disciplina & correptione
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν· ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ 4
Domini. Servi, obedite dominis secundùm carnem, cum timore & tremore,
Κυρίου. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε (α) τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου,
in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: Non secundùm oculorum
ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς (β) τῷ Χριστῷ· Μὴ κατ' ὀφθαλμο- 5
servitutem, quasi hominibus placentes: sed ut servi Christi, facientes voluntatem
δουλείαν, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι· ἀλλ' ὡς δοῦλοι (γ) τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα 6
Dei ex animo: Cum benevolentia servientes Domino, & non hominibus:
τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς· Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες (δ) τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·
Scientes quoniam quodcunque unusquisque fecerit bonum, hoc reportabit à
Εἰδότες (ε) ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο (ζ) κομιεῖται παρὰ 7
Domino, sive servus, sive liber. Et domini, eadem facite ad eos,
τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 8
remittentes minas: scientes quia & vester illorum Dominus est in cœ-
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ (η) ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρα- 9
lis, & personarum acceptio non est apud eum. Reliquùm, fratres mei, conforta-
Ι' νοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ. (θ) Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυνα-
mini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite armaturam Dei,
μοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, 10
ad posse vos stare adversùs insidias diaboli.
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. 11

MS. A. (ρ) ὡς (σ) οὕτως (τ) γυναῖκας, καθὼς (υ) αὐτὸς ἑαυτῷ (φ) καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν ἀγαπᾷν (χ) ἀλλὰ (ψ) Χριστὸς τὴν (ω) σώματος αὐτοῦ,* Ἀντὶ τούτου (α) τῇ γυναικὶ
ΚΕΦ. ϛ'. MS. A. (α) τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, (β) τῷ Κυρίῳ (γ) Χριστοῦ, (δ) ὡς τῷ (ε) ὅτι ἕκαστος ἐὰν ποιήσῃ (ζ) κομίσεται παρὰ Κυρίου, (η) αὐτῶν καὶ ὑμῶν (θ) Τοῦ λοιποῦ, ἐν-
δυναμοῦσθε, ἀδελφοί, ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]

* ܐ * [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

* [illegible] * [illegible] *

10 [illegible]
11 [illegible]

Imò quemadmodum Ecclesia subdita est 24
Christo; sic etiam uxores maritis suis, in
omnibus. Viri diligite uxores vestras, sicut 25
& Christus dilexit Ecclesiam suam, & sei-
psum tradidit pro ea: Ut illam sanctifi- 26
caret ac mundaret lavacro aquæ, & verbo:
Et statueret sibiipsi Ecclesiam gloriosam, & 27
in qua non sit macula, neque ruga, neque
aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta absque
nævo. Sic oportet viros diligere uxores su- 28
as, veluti propria corpora. Qui enim uxo-
rem suam diligit, seipsum diligit. Nemo 29
enim unquam odio habet corpus suum, sed
nutrit illud, & solicitudinem illius gerit,
sicut & Christus Ecclesiæ. Quandoquidem 30
membra sumus corporis illius, & ex carne
ejus, & ex ossibus ejus. Quamobrem de- 31
relinquet vir patrem suum, & matrem su-
am, & adhærebit uxori suæ; & erunt am-
bo una caro. Hoc arcanum magnum est, 32
ego autem loquor de Christo & de Ecclesia 33
ipsius. Enimverò unusquisque vestrûm ita
diligat uxorem suam sicut seipsum: uxor
autem revereatur maritum suum.

CAP. VI.

Liberi, obedite parentibus vestris in Do- 1
mino nostro: hoc enim justum est, & hoc
est mandatum primum quod promittitur.
Honora patrem tuum, & matrem tuam: 2
Ut benè sit tibi, & prorogetur vita tua su- 3
per terram. Parentes, ne provocetis ad 4
iracundiam liberos vestros; sed educate eos
in correptione & disciplina Domini nostri.
Servi, obedite heris vestris qui sunt secun- 5
dùm carnem, cum timore, & tremore, & cum
simplicitate cordis, tanquam Christo. Non 6
ad aspectum oculi tanquam hominibus pla-
centes, sed ut servi Christi facientes volunta-
tem Dei. Et ministrate eis ex tota anima 7
vestra cum charitate, tanquam Domino no-
stro, non tanquam hominibus. Quum scia- 8
tis unumquemque quod fecerit boni reporta-
turum à Domino nostro, sive sit servus, sive
ingenuus. Vos quoque domini, similiter agite 9
cum servis vestris: remittite eis offensas, ut
qui cognoscatis vestrum quoque Dominum
esse in cœlis, & acceptionem facierum non
esse apud eum.

Tonsione Monachorum. 11.

Itaque fratres mei, estote fortes per Domi- 10
num nostrum, & per potentiam virtutis ejus.
Et induite totam armaturam Dei, ut possitis 11
obsistere insidiis diaboli.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወከመ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡ትትኤዘዝ፡ለክርስቶስ፡ከማሁ፡አንስትኒ፡ይትኤዘዛ፡ለአምታቲሆ
25 ን፡በኵሉ፡፡ ዕደውኒ፡ያፈቅሩ፡አንስቲያሆሙ፡ከመ፡ክርስቶስ፡አፍቀራ፡ለቤተ፡ክር
26 ስቲያኑ፡ወመጠወ፡ርእሶ፡በእንቲአሃ፡፡ ከመ፡ይቀድሳ፡ወያንጽሓ፡በጥምቀተ፡
27 ማይ፡በቃሉ፡፡ ወይረስያ፡ሎቱ፡ክብርተ፡ለቤተ፡ክርስቲያኑ፡ከመ፡ኢይርከብ፡
28 በላዕሌሃ፡ርስሐተ፡ወጥልቀተ፡ዘከመዝ፡ከመ፡ትኩን፡ንጽሕተ፡ወቅድስተ፡፡ ከማ
ሁ፡ዕደውኒ፡ርቱዕ፡የፍቅሩ፡አንስቲያሆሙ፡ከመ፡ነፍሶሙ፡ዘአፍቀረ፡ብእሲቶ፡ርእሶ፡አ
29 ፍቀረ፡፡ ወአልቦ፡ዘይክል፡ጸሊአ፡ሥጋሁ፡ግሙራ፡ሲሳዩ፡ወተቀምሮ፡በከመ፡ክርስቶስ፡
ለቤተ፡ክርስቲያኑ፡፡

Et sicut Domus Christianorum subjecta est Christo, sic mulieres subjiciantur 24
viris suis in omnibus. Viri diligant uxores eorum, sicut Christus dilexit 25
ecclesiam suam, & tradidit seipsum pro ea: ut sanctificaret eam, & purgaret 26
eam in baptismo aquæ per verbum ejus. Et constitueret eam sibi gloriosam, ec- 27
clesiam suam, ut non inveniretur in ea macula & pollutio ejusmodi, ut sit pura & 28
sancta. Sic viri, æquum est ut diligant uxores suas ut semetipsos: qui diligit 29
uxorem suam, seipsum diligit. Et nemo est qui potest odio habere corpus suum:
imò enutrit & fovet illud, sicut Christus ecclesiam suam.

Versio VULGATA LATINA.

24 Sed ficut Ecclesia subjecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus.
25 Viri, diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum
26 tradidit pro ea, Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ,
27 Ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam,
28 aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta & immaculata. Ita & viri debent diligere
uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, seipsum diligit. Nemo enim
29 unquam carnem suam odio habuit: sed nutrit, & fovet eam, sicut & Christus
Ecclesiam: Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, & de ossibus ejus.
30 Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem suam, & adhærebit uxori
31 suæ: & erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est, ego autem
32 dico in Christo & in Ecclesia. Veruntamen & vos singuli, unusquisque uxo-
33 rem suam sicut seipsum diligat: uxor autem timeat virum suum.

CAP. VI.

Filii, obedite parentibus vestris in Domino: hoc enim justum est. Honora 1
patrem tuum, & matrem tuam, quod est mandatum primum in promissione: Ut benè 2
sit tibi, & sis longævus super terram. Et vos, patres, nolite ad iracundiam provocare 3
filios vestros: sed educate illos in disciplina & correptione Domini. Servi, obedite 4
dominis carnalibus cum timore, & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Chri- 5
sto: Non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, fa- 6
cientes voluntatem Dei ex animo, Cum bona voluntate servientes, sicut Domino, & 7
non hominibus: Scientes quoniam unusquisque, quodcunque fecerit bonum, hoc 8
recipiet à Dño, sive servus, sive liber. Et vos, domini, eadem facite illis remittentes 9
minas: scientes quia & illorũ, & vester Dominus est in cœlis: & personarum ac-
ceptio non est apud eum. De cætero, fratres, confortamini in Dño, & in potentia vir- 10
tutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * لكي كما تخضع الكنيسة للمسيح * كذلك فلتخضع النساء في كل امر لرجالهن *
25 * قراءة الاربعا من الجمعة الثامنة عشر * ايها الرجال احبوا نساءكم كما احب
26 المسيح الكنيسة * واسلم ذاته من اجلها * ليقدسها * تم * وطهرها بحميم الماء بكلمته *
27 * ليمثلها له مجيدة لا دنس فيها ولا وسخ * ولا شي من مثل هذه * بل تكون قديسة
28 بلا عيب * هكذا سبيل الرجال ان يحبوا نساءهم كما يحبون اجسادهم * من يحب امراته
29 انما يحب ذاته * لان ليس احدا يبغض بشرته قط * بل يغذوها ويدفيها * كما احب الرب
30 31 الكنيسة * لاننا نحن اعضاء جسده من بشرته ومن عظامه * عوض هذا يهمل الانسان
32 اباه وامه ويلاصق امراته * والاثنان يصيران بشرا واحدا * هذا السر لعظيم هو وانا
33 اعني بقولي المسيح والكنيسة * بل انتم واحد فواحد *
* قراءة الخميس من الجمعة الثامنة عشر * كل واحد فليحب امراته هكذا كما يحب
1 ذاته * تم * والمراة يجب ان تخاف رجلها * الفصل السادس * ايها الاولاد اطيعوا
2 والديكم كما تطيعون الرب * فان هذا هو الواجب * اكرم اباك وامك * هذه هي وصية
3 4 اولى في الموعد * ليصير حظك جليلا * وتكون طويل العمر على الارض * وانتم ايها
5 الاباء لا تغيظوا اولادكم * بل ربوهم بادب الرب ووعظه * ايها العبيد اطيعوا ساداتكم
6 بما يخص البشر * بخوف ورعب ببساطة قلوبكم * كما تطيعون المسيح * ولا تكن
خدمتكم بازاء العين كمن يرضون الناس * بل كعبيد المسيح عاملين مشية الله من
7 8 صميم النفس * خادمين بنصح للرب وليس للناس * عالمين ان كل احد مهما يعمله
9 من عمل صالح ذاك يستوفيه من الرب * عبدا كان ام حرا * ايها السادات اعملوا معهم
هذه بعينها داحضين الوعيد * عالمين ان وربكم انفسكم في السموات هو وليس
عنده محاباة الوجوه * تم * الاحد السابع والعشرون بعد العنصرة *
10 11 * وفيما بعد يا اخوتي تايدوا بالرب وبعز قوته * البسوا كافة سلاح الله * لتستطيعوا ان
تقفوا بازاء حيل المحتال *

Ut quemadmodum Ecclesia subjecta est Christo, ita subjectæ sint uxores viris suis in rebus omnibus. 24

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ octavæ.

O viri, diligite uxores vestras, sicut di- 25
lexit Christus Ecclesiam, & semetipsum
tradidit pro ea, Ut eam sanctificaret: 26
Hucusque. Et mundavit eam balneo
aquæ per verbum suum: ut sisteret 27
eam sibi gloriosam, non habentem ma-
culam, aut sordem, aut quicquam ejus-
modi: sed esset sancta sine labe. Ita 28
debent viri diligere suas uxores, ut sua
diligunt corpora. Qui diligit uxorem
suam, sene seipsum diligit. Nemo enim 29
carnem suam odio habet unquam: imò
enutrit & calefacit eam, sicut dilexit
Dominus Ecclesiam: Quia nos membra 30
sumus corporis ejus, ex carne ejus, &
ex ossibus ejus. Ob hoc negliget homo 31
patrem suum matremque suam, & ad-
hærebit uxori suæ: & duo fient caro
una. Hoc mysterium magnum quidem 32
est: ego autem significo sermone meo
Christum & Ecclesiam. Vos verò singu- 33
latim,

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ octavæ.

unusquisque sic diligat uxorem suam ut diligit semetipsum. Hactenus. Et mulierem decet ut virum suum revereatur.

CAP. VI.

O Liberi, obedite genitoribus ve- 1
stris, sicut obeditis Domino: id enim
est debitum. Honora patrem tuum 2
& matrem tuam: (Hoc est præce-
ptum primum in promissione.) Ut 3
fiat sors tua præclara, & sis longæ
ætatis super terram. Et vos ô patres, 4
ne provocetis ad iram liberos vestros,
sed educate eos in disciplina & moni-
tis Domini. O servi, obedite dominis 5
vestris in his quæ ad carnem pertinent,
cum timore & tremore, cum simplicitate
cordium vestrorum, sicut obeditis Chri-
sto. Neque sit servitus vestra ad con- 6
spectum oculi, ut solent qui placent ho-
minibus: sed ut servi Christi, facientes
voluntatem Dei ex animi sinceritate:
Servientes cum ingenuitate Domino, & 7
non hominibus. Scientes quòd unusquisque 8
quodcunque fecerit bonum opus, illud
idem reportabit à Domino: sive servus
fuerit, sive liber. O domini, hæc eadem 9
facite erga illos, desistentes à minis:
scientes quòd & vester ipsorum Do-
minus in cœlis est, nec est apud
eum assentatio vultuum. Finis.

Dominicâ vigesimâ septimâ post Pentecosten.

Cæterùm ô fratres mei, corroboremini 10
per Dominum perque potentiam roboris
ejus. Induite universam armaturam 11
Dei, ut possitis stare contra versutias
fraudulenti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 እስመ፡ አበለ፡ ሥጋሁ፡ ንሕነ፡፡ ወበእንተ፡ ብእሲቱ፡ ይኅድግ፡ ብእሲ፡ አቡሁ፡ ወእ
31 ሞ፡ ወይትለፀቅ፡ ለብእሲቱ፡ ወይከውኑ፡ ክልኤሆሙ፡ አሐደ፡ ሥጋ፡፡ ዐቢይ፡ ውእቱ፡
32 ዝነገር፡ ወአንሰ፡ እብሎ፡ ላዕለ፡ ክርስቶስ፡ ወላዕለ፡ ቤተ፡ ክርስቲያኑ፡፡ ወበሕቱ፡ አ
33 ንትሙኒ፡ ኵልክሙ፡ ከማሁ፡ አፍቅሩ፡ አንስቲያክሙ፡ ከመ፡ ነፍስክሙ፡ ወብእሲትኒ፡
ከመ፡ ትፍርሆ፡ ለምታ፡፡

፮

በቤተ፡ ክርስቲያን፡፡

1 ውሉድኒ፡ ከመ፡ ትትአዘዙ፡ ለአዝማዲክሙ፡ በእግዚእነ፡ እስመ፡ ጽድቅ፡ ውእቱ፡፡
2 አክብር፡ ለአቡከ፡ ወእምከ፡ ቀዳሚት፡ ትእዛዝ፡ በውስተ፡ ሥርዓት፡፡ ከመ፡ ሠናየ፡ ይ
3 ኩን፡ ወይኑኃ፡ መዋዕሊከ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡ አበውኒ፡ ኢታስተቈጥዕዎሙ፡ ውሉድክሙ፡
4 ሐፅኑ፡ ወገሥጹ፡ በትምህርተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ገብርኒ፡ ተአዘዙ፡ ለአጋእስቲክሙ፡
5 ለእለ፡ ይኴንኑክሙ፡ ሥጋክሙ፡ በፍርሀት፡ ወበረዓድ፡ በልብ፡ ስፉሕ፡፡ ከመዝ፡ ለክር
6 ስቶስ፡፡ ወአኮ፡ ከመዘ፡ ያደሉ፡ ለዐይነ፡ ሰብእ፡ ከመ፡ አግብርተ፡ ክርስቶስ፡፡ እን
7 ዘ፡ ትገብሩ፡ ፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡ በኵሉ፡ ነፍስትክሙ፡፡ ከመዝ፡ ለእግዚአብሔ
8 ር፡ ተቀንዩ፡ ወአኮ፡ ከመዘ፡ ለሰብእ፡፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘገብረ፡ ሠናየ፡ ይት
9 ዐሰይ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ እመኒ፡ ገብረ፡ ወእመኒ፡ አግዓዚ፡፡ ወአጋእስትኒ፡ ዕሩ
የ፡ ግበሩ፡ ሎሙ፡ እንዘ፡ ታቀልሉ፡ መዐትክሙ፡ ወእንዘ፡ ታስተኀጽሩ፡ ታአምሩ፡ ከ
10 መ፡ ብክሙ፡ እግዚአ፡ በሰማያት፡ ዘኢያደሉ፡ ለገጽ፡፡ እንከሰ፡ ጽንዑ፡ በእ
11 ግዚአብሔር፡ ወበጽንዐ፡ ኃይሉ፡፡ ወልበሱ፡ ወልታ፡ እግዚአብሔር፡ በዘ፡ ትክሉ፡
ትትቃወሙ፡ ለመናግንተ፡ ሰይጣን፡፡

Quia membra corporis ejus sumus. Et pro muliere sua, relinquet homo patrem 30
suum & matrem suam, & adhærebit uxori suæ & erunt ambo una caro. 31
Magnus est hic sermo, & ego loquor de Christo & de ecclesia ejus. Sed vos omnes 32
sic diligite uxores vestras ut vosmetipsos: & uxor sic timeat virum suum. 33

CAP. VI.

In consecratione ecclesiæ.

Filii sic auscultate parentibus vestris in Domino nostro, quia justum est. 1
Honora patrem tuum & matrem tuam, præcipuum est mandatum in Lege: 2
ut bene sit, & prolongentur dies tuæ in terra. Patres etiam, ne exterminetis 3
filios vestros, enutrite & erudite in doctrina Dei. Servi etiam auscultate do- 4
minis vestris qui præsunt vobis secundùm carnem vestram, in timore & tre- 5
more, cum corde simplici ut Christo. Et non sicut placentes oculo hominis: 6
sic servi Christi, facientes voluntatem Dei, cum tota anima vestra: Sicut 7
Deo servientes, & non sicut hominibus: Scientes quòd quicunque fecerit bo- 8
num, præmium recipiet apud Deum, sive servus sive liber. Et Domini et- 9
iam, æquale facite iis, refrigerantes iracundiam vestram, & minuentes, sci-
entes quòd habetis Dominum in cœlis, qui non accipit personam. Ulterius cor- 10
roboremini in Deo, & in fortitudine virtutis ejus: Et induite armaturam Dei, 11
quâ possitis resistere insidiis satanæ.

Quoniam non est nobis colluctatio adversus sanguinem & carnem, sed adversus principatus,
12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
adversus potestates, adversus mundi potentes tenebrarum seculi hujus, contra
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ (ι) σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς
spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Propter hoc accipite universam arma-
13 τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανο-
turam Dei, ut possitis resistere in die malo, & omnia
πλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
conficientes stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, &
14 κατεργασάμενοι στῆναι. Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ
induti loricam justitiæ, Et calceati pedes in præpa-
15 ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοι-
ratione Evangelii pacis: In omnibus assumentes scutum fidei,
16 μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως,
in quo possitis omnia tela illius Nequam ignita extinguere: Et
17 ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· Καὶ
galeam salutaris assumite, & gladium Spiritûs, quod est
τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι
verbum Dei: Per omnem orationem & obsecrationem orantes in omni
18 ῥῆμα Θεοῦ· Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ

tempore in spiritu: & in ipso hoc vigilantes in omni instantia &
καιρῷ ἐν πνεύματι· καὶ (κ) εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ
obsecratione pro omnibus Sanctis: Et pro me, ut mihi detur sermo in
δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων· Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι (λ) δοθείη λόγος ἐν 19
apertione oris mei in fiducia, notum facere mysterium Evangelii:
ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου
Pro quo legatione fungor in catena, ut in ipso liberè loquar, ut oportet me loqui.
Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 20
Ut autem sciatis & vos quæ circa me, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus
Ἵνα δὲ (μ) εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς 21
dilectus frater & fidelis minister in Domino: Quem misi ad vos in
ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς 22
illud ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos, & consoletur corda vestra. Pax
αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰρήνη 23
fratribus & charitas cum fide, à Deo Patre, & Domino Jesu Christo. Gra-
τοῖς ἀδελφοῖς καὶ (ν) ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χά- 24
tia cum omnibus diligentibus Dominum nostrum Jesum Christum in incorruptione. Amen.
ρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν (ξ) ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν.
Ad Ephesios scripta est à Roma per Tychicum.
(†) Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. Ἐν στίχοις τιϛ'.

MS. A. (ι) σκότους * τούτου, (κ) εἰς αὐτὰ ἀγρυπνοῦντες (λ) δοθῇ (μ) καὶ ὑμεῖς ἰδῆτε τὰ (ν) ἔλεος μετὰ (ξ) ἀφθαρσίᾳ. (†) Πρὸς Ἐφεσίους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quandoquidem colluctatio vestra non est 12
cum carne & sanguine, sed cum principati-
bus, & cum potestatibus, & cum possessori-
bus mundi hujus tenebrosi, & cum spiriti-
bus malis qui sub cœlo sunt. Idcircò indu- 13
ite totam armaturam Dei, ut possitis occur-
rere malo: quúmque instructi fueritis in
omnibus, stetis. State igitur, & accingite 14
lumbos vestros veritate, ac induite loricam
justitiæ: Et calceate pedes vestros apparatu 15
evangelii pacis. Et cum his assumite vobis 16
clypeum fidei, ut polleatis viribus ad extin-
guenda omnia jacula ignita Mali illius. Et 17
ponite galeam salutis, ac prehendite gladi-
um Spiritûs, qui est verbum Dei. Ac in 18
omnibus precibus, omnibúsque deprecatio-
nibus orate semper in spiritu: & in eadem
oratione vigilate in omni tempore: oran-
tes perseveranter, & auspicantes preces cùm
pro omnibus Sanctis, Tum etiam pro me, 19
ut detur mihi sermo in apertione oris mei,
ut palàm & publicè prædicem arcanum evan-
gelii, Cujus legatione fungor in catenis: 20
ut cum fiducia eloquar illud, prout oportet
eloqui. Ut autem sciatis & vos quæ penes 21
me sunt, & quid ago, ecce certiores vos red-
diturus est Tychicus frater charissimus, &
minister fidelis in Domino nostro: Quem 22
misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis
quid apud me fiat, utque consoletur corda
vestra. Pax cum fratribus nostris, & chari- 23
tas cum fide à Deo Patre, & à Domino no-
stro Jesu Christo. Gratia cum illis omni- 24
bus qui amant Dominum nostrum Jesum
Christum absque corruptione. Amen.

Epistolæ ad Ephesios scriptæ è Roma, & missæ per Tychicum,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ቀትልክሙ፡ኢኮነ፡ምስለ፡ዘሠጋ፡ወደም፡አላ፡ዘእንበለ፡ምስለ፡መኳንንት፡ጽልመት፡አጋንን
13 ት፡እኩያን፡አለ፡መትሕተ፡ሰማይ፡፡ ። በእንተዝ፡ንሥኡ፡ወልታ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ትክ
14 ሀሉ፡ተቀውሞታ፡ለዕለት፡እኪት፡ወከመ፡ትቁሙ፡ኵሉ፡ገቢረክሙ፡ቁሙ፡እንከ፡ቀኒተክሙ፡ሐ
15 ቌክሙ፡በጽድቅ፡ወልበሱ፡ልብሰ፡ኀጺን፡ዘጽድቅ፡፡ ተሰአነክሙ፡ኀይለ፡ወንጌል፡በሰላም፡፡ ።

Bellum vestrum non est cum carnali & sanguinali; at enim cum potestatibus te- 12
nebrarum, dæmonibus malis qui infra cœlum. Propterea accipite armaturam Dei, 13
ut possitis resistere diei malo, & ut stetis omnia conficientes. State igitur cinlti 14
lumbos vestros in veritate, & induite vestem ferream justitiæ, Calceati virtu- 15
te evangelii in pace.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Ευχαριστία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, καὶ εὐχὴ τελειώσεως.
Β'. Διήγησις τῆς ἑαυτοῦ διαγωγῆς ἀγωνιστικῆς, καὶ τῆς προθυμίας.
Γ'. Παραίνεσις τῆς κατὰ Θεὸν ὁμονοίας, καὶ τῆς ἐνθέου ζωῆς.
Δ'. Περὶ Τιμοθέου καὶ Ἐπαφροδίτου, οὓς ἀπέστελλε πρὸς αὐτούς.
Ε'. Περὶ τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ μὴ ἐν σαρκί, ὅς ἐστι μίμησις τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.
Ϛ'. Παραινέσεις ἴδιαι τινῶν, καὶ κοιναὶ πάντων.
Ζ'. Ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας.

AD PHILIPPENSES EPISTOLA.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ'. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS & Timotheus servi Jesu Christi, omnibus Sanctis in Christo
1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ
Jesu, existentibus in Philippis, cum Episcopis & diaconis: Gratia vobis &
2 Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias ago Deo meo
3 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου Α'

in omni memoria vestri, (Semper in omni precatione mea pro omnibus
ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, (Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων 4
vobis, cum gaudio deprecationem faciens,)
ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,)

MS. A. (†) .... ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

SEQUITUR EPISTOLA AD

PHILIPPENSES.

CAPUT. I.

Quotidie. 1.
PAulus & Timotheus, servi Jesu Christi, 1
omnibus Sanctis in Jesu Christo, qui sunt
Philippis cum Presbyteris & ministris; 2
Gratia vobiscum, & pax à Deo Patre nostro,
& à Domino nostro Jesu Christo. Gratias 3
ago Deo meo ob recordationem vestri assi-
duam, Quæ fit in omnibus deprecationibus 4
meis pro vobis: & ego lætus auspicor preces,

Versio VULGATA LATINA.

Quoniam non est nobis colluctatio adversùs carnem & sanguinem; sed adversùs principes, & potestates, adversùs mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ, in cœlestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. State ergò succincti lumbos vestros in veritate, & induti loricam justitiæ, Et calceati pedes in præparatione Evangelii pacis: In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela Nequissimi ignea extinguere: Et galeam salutis assumite; & gladium Spiritûs, (quod est verbum Dei,) Per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus Sanctis: Et pro me, ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fi- 19
ducia, notum facere mysterium Evangelii: Pro quo legatione fungor in catena, 20
ita ut in ipso audeam, prout oportet me, loqui. Ut autem & vos sciatis quæ circa 21
me sunt, quid agam: omnia vobis nota faciet Tychicus, charissimus frater, & fidelis minister in Domino: Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quæ 22
circa nos sunt, & consoletur corda vestra. Pax fratribus, & charitas cum fide, à 23
Deo Patre, & Domino Jesu Christo. Gratia cum omnibus, qui diligunt Domi- 24
num nostrum Jesum Christum in incorruptione. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فان المصارعة ليست لكم بازاء دم ولحم بل بازاء الروساء بحذاء السلاطين بازاء اصحاب عالم
ظلمة هذا الدهر بحذاء روحانيات الخبث في الجو * فلهذا تناولوا كافة سلاح الله لتستطيعوا
ان تقاوموا انتصابهم في اليوم الخبيث * واعملوا كل شي لتقفوا ثابتين * اذا ممنطقين
حقوكم بالحق * لابسين درع العدل * وحاذين ارجلكم باستعداد بشارة السلامة * وقبل
هذه كلها تناولوا ترس الامانة الذي به تستطيعون ان تطفيوا كافة نشاب الخبيث المحمي *
* واقبلوا خوذة المخلص وسيف الروح الذي هو قول الله * تم *
* قراءة الجمعة من الجمعة الثامنة عشر * مصلين في كل وقت بالروح * بكل
صلاة وتوسل * وساهرين في هذا المعني بعينه بكافة الثبات والتضرع عن جميع القديسين *
* ومن اجلي لاعطي في انفتاح فمي قولا * لاعرف بسر البشارة مجاهرا * الذي عنه اسعى
في سلسلة لكي اجاهر به كما يجب علي ان اتكلم به * ولتعرفوا وانتم احوالي وماذا اعمل *
سيعرفكم بها كلها تيخيكوس الاخ الحبيب والخادم الامين * فيما يختص بالرب * الذي ارسلته
اليكم في هذا الامر نفسه لتعرفوا امورنا ويسلي قلوبكم * والسلامة للاخوة والمحبة مع الامانة
من الاله الاب والرب يسوع المسيح * النعمة مع كافة الذين يحبون ربنا يسوع المسيح حبا
بلا فساد ولا معاب امين *

* تمت هذه الرسالة * وكتبت من رومية على يد تيخيكوس * والسبح لله دايما امين *

Quoniam lucta non est vobis adversùs sanguinem & carnem, sed adversùs principes, contra Potestates, adversùs dominos mundi tenebrarum hujus seculi, contra spiritualia improbi, in æthere. 12
Propterea assumite universam armaturam Dei, ut possitis resistere oppositioni eorum in die malo. 13
Et omnia facite ut stetis firmi, præcincti lumbum vestrum veritate, induti thorace justitiæ, 14
Et calceati pedes vestros præparatione annuntiationis pacis. 15
Et ante hæc omnia capite scutum fidei, quo possitis extinguere cuncta jacula maligni ignita: 16
Et accipite galeam Salvatoris, & gladium Spiritus, qui est sermo Dei. Finis. 17

Lectio feriæ sextæ hebdomadis decimæ octavæ.

Orantes omni tempore in spiritu, omni oratione & obsecratione: & vigilantes in hunc eundem sensum omni cum perseverantia & deprecatione pro omnibus Sanctis: 18
Et pro me, ut mihi detur in apertione oris mei sermo: ut palàm notum faciam mysterium Evangelii: 19
Pro quo preces fundo in catena, ut patefaciam illud sicut oportet me loqui de ipso. 20
Ut autem sciatis & vos statum meum & quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus frater dilectus, & minister fidelis in his quæ pertinent ad Dominum: 21
Quem ad vos misi ob hoc idem negotium, ut cognosceretis res nostras, & consolaretur corda vestra. 22
Pax denique fratribus, & charitas cum fide à Deo Patre, & Domino Jesu Christo. 23
Gratia cum omnibus iis qui diligunt Dominum nostrum Jesum Christum amore non vitiato neque culpato, Amen. 24

Finis hujus epistolæ quæ scripta fuit ab urbe Roma per Tychicum.
Laus Deo semper, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወበኵሉ፡ ንሥኡ፡ ንዋየ፡ ሐቅል፡ ለሃይማኖት፡ በዘ፡ ትክሉ፡ ለአጥፍኦቱ፡ ለኵሉ፡ አሕጻሁ፡ ለእ
ኩይ፡ርሡን፡፡ ወንሥኡ፡ጌራ፡መድኃኒትክሙ፡ወመጥባሕተ፡ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡ቃለ፡ እግዚ
አብሔር፡ በኵሉ፡ ጸሎት፡ወስእለት፡ እንዘ፡ትጼልዩ፡ በኵሉ፡ጊዜ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወ
ምስሌሁ፡ ትጋሁ፡ ወተፀመዱ፡ በኵሉ፡ ጸሎት፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ቅዱሳን፡ ወበእንቲአየኒ፡ከ
መ፡ የሀበኒ፡ ቃለ፡ ወይክሥት፡ አፉየ፡ ወእንግር፡ ገሃደ፡ ሕርመተ፡ ትምህርቱ፡፡ ዘበእ
ንቲአሁ፡ እትነበል፡ ሙቁሒየ፡ ከመ፡ እንግር፡ ገሀደ፡ በእንቲአሁ፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡
አንትሙሂ፡ ዜናየ፡ ዘከመ፡ እነግር፡ ኵሉ፡ ያጤይቀክሙ፡ ጢኪቆስ፡ እኁነ፡ ዘናፈቅር፡
ወላእከ፡ እግዚአብሔር፡ ማእመን፡፡ ዘፈነውኩ፡ ኀቤክሙ፡ ወበእንተዝ፡ ከመ፡ ታእም
ሩ፡ ዜናየ፡ ወይትፈሣሕክሙ፡፡ ሰላም፡ ለአኀዊነ፡ ወተፋቅሮ፡ ምስለ፡ ሃይማኖት፡ እ
ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወጸጋሁ፡ ምስለ፡
ኵሎሙ፡ እለ፡ ያፈቅርዎ፡ ወላእከ፡ እግዚአብሔር፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘኢይማስን፡፡
ለሰብአ፡ ኤፌሶን፡፡

Et in omnibus accipite arma fidei, quibus possitis extinguere omnes sagittas Mali igniti: 16
Et accipite galeam salutis vestræ, & gladium Spiritûs sancti, verbum Dei, 17
In omni prece & supplicatione precantes: in omni tempore in Spiritu sancto, & cum ipso vigilantes, & perseverantes in omni oratione, pro omnibus Sanctis: 18
Et pro me, ut det mihi sermonem, & aperiat os meum, & ut loquar palàm religionem doctrinæ suæ: 19
Pro quo legatione fungor vinctus, ut loquar palàm de eo. 20
Ut sciatis vos historiam mei, quomodò loquor: omnia nota faciet vobis Tychicus, frater noster quem diligimus, & minister Dei fidelis: 21
Quem misi ad vos, & propter hoc ut sciatis historiam mei, & ut consoletur vos. 22
Pax fratribus nostris, & charitas cum fide à Deo Patre nostro, & Domino nostro Jesu Christo. 23
Et gratia ejus cum omnibus iis qui diligunt eum, & ministrum Dei Jesu Christi incorruptibilis. 24

Ephesiis.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* PHILIPPENSES.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

Paulus & Timotheus, servi Jesu Christi, omnibus Sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis, & diaconibus. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias ago Deo meo in omni 3
memoria vestri, Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, 4
cum gaudio deprecationem faciens,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الي الفلبيسيين * وهي في عدد الرسايل سادسة *
* الفصل الاول * قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة عشر * من بولص وتيموثاوس
عبدي يسوع المسيح الي كافة القديسين بالمسيح يسوع الذين بفيلبس مع الاساقفة والشمامسة *
* نعمة وسلامة لكم من الله ابينا والرب يسوع المسيح * اما بعد فاني اشكر لالهي على كافة
ذكركم دايما * في جميع تضرعي من اجلكم كلكم صانعا طلبتي بسرور *

Epistola Sancti PAULI ad *PHILIPPENSES*: estque in numero Epistolarum sexta.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis decimæ nonæ.

A Paulo & Timotheo servis Jesu Christi, ad omnes Sanctos in Christo Jesu, qui sunt Philippis, unà cum Episcopis ac diaconis. 1
Gratia & pax vobis à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. 2
Ad hæc, gratias ago Deo meo de omni memoria vestra semper: 3
In cunctis precibus meis pro vobis omnibus, faciens petitionem meam cum gaudio 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ፡ ፊልጲስዩስ፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ፡፡
በካልእ፡ ሰንበት፡ ዘጾም፡ ኀበ፡ ይትነበብ፡፡
ጳውሎስ፡ ወጢሞቴዎስ፡ አግብርተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለኵሉ፡ ቅዱሳን፡ በክርስቶስ፡ ኢ
የሱስ፡ ለእለ፡ ሀለዉ፡ ፊልጶስዩስ፡ ለጳጳሳት፡ ወለዲያቆናት፡፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ወጸጋ፡ እግ
ዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡፡ ሀ አአኵቶ፡ ለአምላኪየ፡ ዘልፈ፡ በ
ኵሉ፡ ወእዜከርክሙ፡፡ ወእጼሊ፡ በኵሉ፡ በእንቲአክሙ፡ ወእገብር፡ ጸሎትየ፡ ፍሥሐ፡፡

PHILIPENSIBUS: et scripta fuit quum esset in civitate Romæ.

CAPUT. I.

Secundo sabbato jejunii, quando legitur.

Paulus & Timotheus, servus Jesu Christi, omnibus Sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philipis, Papis, (i.e. Episcopis,) & Diaconis, 1
Pax vobis & gratia Dei Patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi. 2
Gratias ago Deo meo semper in omnibus, & memoriâ retineo vos, 3
Et oro semper pro vobis, & facio preces meas cum gaudio, 4

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Super communicatione vestra in Evangelium, à prima die usque nunc:
5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, (α) ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·
Confidens ipsum hoc, quia ille incipiens in vobis opus bonum, perficiet
6 Πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει
usque in diem Jesu Christi: Sicut est justum mihi hoc sentire pro omnibus
7 (β) ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ· Καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων
vobis, propter habere me in corde vos, in & vinculis meis, &
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ
defensione, & confirmatione Evangelii, communicatores meæ gratiæ
τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος
omnes vos existentes. Testis enim mihi est Deus, quomodò cupiam omnes
8 πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας
vos in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut charitas
9 ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις (γ) Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
vestra ampliùs magis ac magis abundet in scientiâ & omni sensu, Ad
10 ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, Εἰς
probandum vos præstantia, ut sitis sinceri & inoffensi
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι
in diem Christi, Repleti fructibus justitiæ eorum quæ per Jesum Christum,
11 εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, Πεπληρωμένοι (δ) καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
in gloriam & laudem Dei. Scire autem vos volo, fratres, quia quæ
12 εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ. Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ Β'
circa me, magis ad profectum Evangelii venerunt. Itaque vincula mea
13 κατ' ἐμὲ, μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν. Ὥστε τοὺς δεσμούς μου
manifesta in Christo fieri in toto prætorio, & ceteris omnibus: Et
14 φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι· Καὶ
plures fratrum in Domino, fretos vinculis meis, abundantiùs
τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως

audere impavidè verbum loqui. Quidam quidem & propter invidiam
τολμᾶν ἀφόβως (ε) τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον
& contentionem: quidam autem & propter bonam voluntatem Christum præ-
καὶ ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν (ζ) κη- 15
dicant. Hi quidem ex contentione Christum annuntiant non sincerè, existimantes
ρύσσουσιν. Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι 16
afflictionem afferre vinculis meis: Illi verò ex charitate, scientes quoniam in
θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς 17
defensionem Evangelii positus sum. Quid enim? Attamen omni modo, sive
ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε 18
specie, sive veritate, Christus annuntiatur: & in hoc gaudeo, sed &
προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ
gaudebo. Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem per vestram
χαρήσομαι. Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν 19
orationem, & subministrationem Spiritûs Jesu Christi, Secundùm expecta-
δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, Κατὰ τὴν ἀποκαρα- 20
tionem & spem meam, quia in nullo pudefiam: sed in omni fiducia,
δοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ,
sicut semper, & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam,
ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς,
sive per mortem. Mihi enim vivere, Christus: & mori, lucrum.
εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστὸς· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. 21
Si verò vivere in carne, hoc mihi fructus operis, & quid eligam non cognosco.
Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 22
Coarctor enim è duobus, desiderium habens ad dissolvi, & cum Christo
Συνέχομαι (η) γὰρ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ 23
esse: multo magis melius:
εἶναι· πολλῷ (θ) μᾶλλον κρεῖσσον·

Κεφ. α'. MS A. (α) ἀπὸ τῆς πρώτης (β) ἄχρι τῆς ἡμέρας (γ) Χριστοῦ Ἰησοῦ. (δ) καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ (ε) τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν. (ζ) κηρύσσουσιν. Οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι· Οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. Τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ (η) δὲ (θ) γὰρ μᾶλλον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

[illegible]

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

Ob communionem vestram quæ est in Evangelio à primo die & etiamnùm: Quippe qui confidam de hoc, quòd qui inchoavit in vobis opera bona, ipse perficiet usque ad diem Domini nostri Jesu Christi. Sic enim æquum est me sentire de vobis omnibus, quoniam in corde meo positi estis, & in vinculis meis, & in defensione quæ fit pro veritate Evangelii, quum sitis mecum participes gratiæ. Testis est enim mihi Deus quomodò amore vos complectar in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut adhuc multiplicetur & abundet charitas vestra in cognitione, omnique intellectu spirituali, Ut dijudicetis ea quæ sunt convenientia, sitisque puri absque offendiculo in diem Christi. Ac repleri fructibus justitiæ illius quæ fit per Jesum Christum ad laudem & honorem Dei.

Petri & Pauli commemoratione. 2.

Velim autem vos scire, fratres mei, opus meum majores progressus facere in Evangelio: Adeò ut & vincula mea revelata sint in Christo in toto prætorio, & apud cæteros omnes. Et multitudo fratrum qui sunt in Domino nostro, confisi vinculis meis, ausi sunt magis absque timore proloqui sermonem Dei. Nonnulli quidem ex invidia & contentione; nonnulli verò bonâ voluntate & charitate Christum prædicant. Quippe qui sciant in defensionem Evangelii me constitutum esse. Illi autem qui per contentionem Christum prædicant, non sincerè *agunt*, sed quia arbitrantur se addere oppressionem vinculis meis. Quin hac in re gavisus sum, & gaudeo, quòd quovis modo sive per occasionem, sive per veritatem Christus prædicetur. Scio enim hæc mihi ad salutem cessura per deprecationes vestras, & per donationem spiritûs Jesu Christi. Quemadmodum spero & expecto nullâ in re me pudefactum iri, sed aperto vultu sicut semper, ita & nunc magnificandum Christum in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem. Siquidem vita mea, mea inquam, Christus est: quòd si moriar, lucro mihi cedit. Sin autem, & in hac vita quæ est in carne, fructus mihi sunt in operibus meis: nescio quid eligam mihi. Nam me premunt hæc duo. Liberari cupio, ut sim cum Christo: & hoc longè satius mihi fuerit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 በእንተ ፡ ተስፋክሙ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል ፡ እምቀዳሚት ፡ ዕለት ፡ እስከ ፡ ይእዜ፡፡=፦
6 ተአሚንየ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ዘወጠነ ፡ ለክሙ ፡ ምግባረ ፡ ሠናየ ፡ ይፈጽም ፡ እስከ ፡ ዕለተ ፡
7 ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ እስመ ፡ ርቱዕ ፡ ሊተ ፡ ዘንተ ፡ አሐሊ ፡ በእንቲአክሙ ፡ እስመ ፡
ሀለውክሙ ፡ ውስተ ፡ ልብየ ፡፡ ወበመዋቅሕትየ ፡ ወበቅሥፈትየ ፡ ወበአጽንዖ ፡ ትምህርተ ፡
8 ተስፋክሙ ፡ ኵልክሙ ፡ ኅብርክሙ ፡ ምስሌየ ፡ በጸጋሁ፡፡=፦ ስምዕየ ፡ እግዚአብሔር ፡
9 ዘከመ ፡ አፈቅረክሙ ፡ ለኵልክሙ ፡ በፍቅረ ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ ወእጼሊ ፡ በእንተ ፡ ዝን
ቱ ፡ ከመ ፡ ይብዛኅ ፡ ተፋቅሮትክሙ ፡ ፈድፋደ ፡ እምነ ፡ ፈድፋደ ፡ በአእምሮ ፡ ወበ
ኵሉ ፡ ጥበብ፡፡=፦

Propter perseverantiam vestram in doctrina Evangelii, à primo die usque nunc. Confidens quòd ipse qui cœpit pro vobis opus bonum, perficiet usque diem Jesu Christi. Quia convenit mihi hoc cogitare de vobis: quia estis in corde meo, & in vinculis meis, & in plaga mea, & in confirmatione doctrinæ spei vestræ, omnes vos communicâstis mecum in gratia ejus. Testis meus est Deus, quomodò diligam vos omnes in dilectione Christi. Et oro propter hoc ut abundet charitas vestra magis & magis, in scientia & in omni intelligentia:

Versio VULGATA LATINA.

5 Super communicatione vestra in Evangelio Christi à prima die usque nunc.
6 Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet us-
7 que in diem Christi Jesu. Sicut est mihi justum hoc sentire pro omnibus vo-
bis: eò quòd habeam vos in corde, & in vinculis meis, & in defensione,
8 & confirmatione Evangelii, socios gaudii mei omnes vos esse. Testis enim
9 mihi est Deus, quomodò cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi. Et
hoc oro ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia, & in omni
10 sensu: Ut probetis potiora, ut sitis sinceri, & sine offensa in diem Chri-
11 sti, Repleti fructu justitiæ per Jesum Christum, in gloriam & laudem Dei.
12 Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me sunt magis, ad profectum
13 venerunt Evangelii: Ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in
14 omni prætorio, & in cæteris omnibus: Et plures è fratribus in Domino
confidentes vinculis meis, abundantiùs auderent sine timore verbum Dei lo-
qui. Quidam quidem & propter invidiam & contentionem, quidam autem 15
& propter bonam voluntatem Christum prædicant, Quidam ex charitate, 16
scientes quoniam in defensionem Evangelii positus sum. Quidam autem ex 17
contentione Christum annuntiant non sincerè, existimantes pressuram se sus-
citare vinculis meis. Quid enim? Dum omni modo, sive per occasionem, 18
sive per veritatem, Christus annuntietur; & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.
Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem, per vestram orationem, & 19
subministrationem Spiritûs Jesu Christi, Secundùm expectationem & spem 20
meam, quia in nullo confundar: sed in omni fiducia sicut semper, & nunc
magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem. 21
Mihi enim vivere Christus est, & mori lucrum. Quòd si vivere in carne, hic 22
mihi fructus operis est, & quid eligam ignoro. Coarctor autem è duobus: 23
desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo, multò magis melius:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * على اشتراككم في البشارة منذ اول يوم الى الآن * واثقا بهذا الامل نفسه. ان الذي
6 ابتدا فيكم بعمل صالح سيتممه الى يوم ايسوع المسيح * كما هو واجب علي. اعتقد هذا فيكم
7 كلكم من اجل انكم في قلبي في قيودي وفي اعتذاري وفي تحقيق البشارة. اذ كنتم كلكم
شركاء معي في نعمتي * تم * قراءة الثلثا من الجمعة التاسعة عشر *
8 * والله هو الشاهد لي اني اشتاق الى جماعتكم بتحننات يسوع المسيح * وهذا الابتهال ابتهل
9 ان تزيد محبتكم ايضا اكثر وافضل بمعرفة وبكلية الحس * لتميزوا الامور المختلفة.
10 لتكونوا انقياء السذاجة وغير متعثرين في يوم المسيح * مملوين ثمر العدل. بيسوع
11 المسيح لمجد الله ومدحه. * قراءة الاربعا من الجمعة التاسعة عشر *
12 * واوثر ان تعلموا يا اخوتي ان اموري قد اشرفت على نجاح البشارة كثيرا * حتى ان قيودي
13 من اجل المسيح تصير ظاهرة في قصر السلطان اجمع. وعند باقي الناس كلهم * وان
14 الاكثرين من الاخوة من اجل الرب. تم * الثلثا * لثقتهم بقيودي
15 يجترون ان يتكلموا بقول الكرازة بلا خوف تكلما كثيرا * فقوم منهم يكرزون بالمسيح من
16 اجل حسد ومحك. وقوم باختيار وارتضاء * فاوليك يسعون بالمسيح من تحريض ومحك لا
17 بمخالطة. ظانين انهم يجلبون على قيودي حربا * وهولاء يكرزون من محبة. عالمين اني
18 منصوب لاعتذار البشارة * ولم اطنب. لكن بكل حال المسيح ينادى به. اما بحجة واما بحق.
19 فقد سررت بهذا. بل وسافرح به * لاني اعلم ان هذا يسوف لي خلاصا بطلبتكم. وبذرور
20 روح يسوع المسيح * كما يخص بانتظاري وتاملي * تم
* قراءة الخميس من الجمعة التاسعة عشر بعد العنصرة *
لاني لست اخجل في شي. بل بمجاهرة كما في كل وقت. والآن يتعظم المسيح في جسمي. اما
21 22 في حياتي واما في موتي * لان صالحا عندي ان احيا وربحا لي ان اموت * فان عشت بالجسد
23 فهذا لي ثمر عمل. ولست اعرف ماذا اختار * اذ قد اكتنفني هذان الامران. فان الشهوة
تشتاق ان انحل واتكفي واكون مع المسيح. وهذا اولى بي وافضل كثيرا *

Propter participationem vestram in Evangelio, à primo die ad hoc usque tempus: 5
Certus de hac ipsa spe, quòd qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet illud usq; ad diem Jesu Christi. 6
Quemadmodum conveniens est mihi, credo hoc de vobis omnibus; eo quòd sitis in corde meo tum in vinculis meis, tum in defensione mea, & in confirmatione Evangelii: quum vos omnes sitis mecum participes in gratia mea. 7 Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ nonæ.

Et testis est mihi Deus quòd expetam vos omnes in teneritudinibus Jesu Christi. 8
Et hanc supplicationem fundo, ut charitas vestra magis adhuc atque præstantiùs crescat in cognitione & totalitate sensus: 9
ut probetis res discrepantes: ut sitis sincerè pii, & non hæsitantes in die Christi, 10
Pleni fructibus justitiæ per Jesum Christum, ad gloriam Dei ejusque laudem. 11

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ nonæ.

Volo autem vos scire O fratres mei, res meas vehementer excelluisse ad profectum Evangelii: 12
Adeo ut vincula mea propter Christum, celebria fiant in tota æde Imperatoris, & apud cæteros omnes homines: 13
Et ut plerique ex fratribus propter Dominum 14 Hucusque.

Feriâ tertiâ.

ob fiduciam suam in vinculis meis, audeant loqui verba prædicationis absque metu, sermone multo.
Ac nonnulli quidem eorum Christum prædicant ex invidia & contentione: nonnulli verò sponte ac libenter. 15
Et illi quidem Christum promulgant ex vitio a pietate & contentione, non ex concordia; existimantes sese afflictionem superallaturos vinculis meis. 16
Isti verò prædicant ex charitate, scientes me esse erectum ad defensionem Evangelii. 17
Sed quid pluribus contendo? quovis tamen modo Christus prædicetur, sive per prætextum, sive per veritatem: de hoc sanè gavisus sum, imò & gaudebo. 18
Novi enim quòd hoc adducet mihi salutem, per deprecationem vestram, & instillationem spiritus Jesu Christi, 19
Secundùm intentam expectationem & spem meam. 20 Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ nonæ post Pentecosten.

Non enim erubesco in re ulla, sed cum libertate, sicut omni tempore. Nunc etiam magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam meam, sive per mortem meam.
Nam bonum est apud me vivere, & lucrum mihi est mori. 21
Quòd si vivam in carne, id mihi operæ pretium est: & ignoro quid eligam, 22
Quum bisce duobus consiliis coarcter. Desiderium enim flagrat ut dissolvar & abeã, simque cum Christo: atque hoc longè præstantius & excellentius est mihi. 23

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ከሙ፡ ታመክሩ፡ ዘይኄይስ፡ ወከመ፡ ትኩኑ፡ መሀርያነ፡ ወትስልጡ፡ በዕለተ፡ ክርስቶስ፡፡
11 እንዘ፡ ምሉኣን፡ አንትሙ፡ ፍሬ፡ ጽድቅ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በስብሐቲሁ፡ ወ
12 አሚኖቱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ፪ ወእፈቅድ፡ አኀዊነ፡ ታእምሩ፡ ዜናየ፡ ከመ፡ ፈድፋ
13 ደ፡ ተለዓለ፡ ውስተ፡ ትምህርተ፡ ወንጌል፡፡ ወተዐውቀ፡ መዋቅሕትየ፡ በክርስቶስ፡ ኢ
14 የሱስ፡ በኀበ፡ ኵሉ፡ መኳንንት፡ ወበኀበ፡ በዐይንሂ፡ ወበኵሉሂ፡፡ ወበኀበ፡ አኀዊነ፡ በእን
ተ፡ እግዚእነ፡ ፈድፋደ፡ ተዐገሡ፡ መዋቅሕትየ፡፡ ወተኀበሉ፡ ይንግሩ፡ አጽኒዖሙ፡ ቃለ፡
15 እግዚአብሔር፡፡ ወቦእለ፡ በቅንአቶሙ፡ ወቦእለ፡ ፈቀዱ፡ ይስብኩ፡ ወይምሀሩ፡ በእን
17 ተ፡ ክርስቶስ፡፡ ወቦእለ፡ በአፍቅሮ፡፡
በ፡ ፪ ሰንበት፡ ጾም፡፡
16 ታእምሩ፡ ከመ፡ ለምህሮ፡ ወንጌል፡ ተሠየምኩ፡፡ ወእለሰ፡ ለትዝህርቶሙ፡ ይነግሩ፡
18 በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ያነሥኡ፡ ሊተ፡ ሕማመ፡ ለመዋቅሕትየ፡፡ ወባሕቱ፡ ዘከነ፡ እ
ሙ፡ በአድልዎ፡ ወእሙኒ፡ በአሚን፡ ይእሙ፡ ይእመኑ፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወበእንተዝ፡
19 እትፌሣሕ፡ ወእትሐሠይ፡፡ ኣአምር፡ ከመ፡ ቦቱ፡ እሐዩ፡ በጸሎትክሙ፡ ወበሃይማኖ
20 ተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ በከመ፡ ተሰፈውኩ፡ ወተወከልኩ፡ ከመ፡ ኢይትኀፈር፡ ወኢ
21 በመንትኒ፡ ይእሙ፡ ተፈሣሕኩ፡ ቦቱ፡ ዘልፈ፡፡ ወይእዜኒ፡ ዕበዩ፡ ለክርስቶስ፡ በሥጋየ፡
22 እሙኒ፡ በሕይወት፡ ወእሙኒ፡ በሞት፡፡ አንሰ፡ እመኒ፡ ሐየውኩ፡ ለክርስቶስ፡ ወእመ
23 ኒ፡ ሞትኩ፡ ረባሕ፡ ሊተ፡፡ ወሐይወ፡ በሥጋየሰ፡ ከመ፡ እፍረይ፡ ለምግባርየ፡፡ ወ
ተኀለኩ፡ ዘአረሲ፡ እምእሉንቱ፡ ክልኤቱ፡፡ ወአፈቱ፡ እፍልስ፡ ወእሀሉ፡ ኀበ፡
ክርስቶስ፡፡

ut probetis quod potius est, & ut sitis electi, & ut perfecti sitis in die Christi, 10
Repleti fructu justitiæ per Jesum Christum in gloria ejus, & laude Dei. 11
Et volo fratres nostri, ut cognoscatis narrationem de me, quomodò magis exaltatus est Christus in doctrina Evangelii: 12
Et manifesta sunt vincula mea in Christo Jesu, apud totum prætorium, & alibi, & ubique; 13
Et apud fratres nostros, per Dominum nostrum magis sustinuerunt vincula mea, & ausi sunt loqui confirmantes verbum Dei. 14
Et sunt qui ex invidia: & sunt qui volunt prædicare & docere de Christo, 15
sunt inquam, qui ex amore ejus:

Secundo sabbato jejunii.

Scientes quòd docere Evangelium constitutus sum. 17
Et qui in gloriationem eorum loquuntur de Christo, adferunt mihi afflictionem vinculis meis. 16

Versus 17. præponitur versui 16.

Veruntamen quocunque modo fuerit, sive simulatè sive verè, tamen profitentur Christum, & propterea gaudeo & exulto. 18
Scio quòd in eo vivam per orationem vestram, & per fidem Jesu Christi, 19
Sicut speravi & confidi, quòd non pudefierem in alio: sed gavisus sum in eo semper, & nunc magnificabo Christum in corpore meo, sive in vita sive in morte. 20
Ego si vixero, Christo: & si mortuus fuero, lucrum mihi erit. 21
Et vivit in corpore meo Christus, ut frugifera faciam opera mea: & hæsito quid constituam ex bisce duobus. 22
Et desidero migrare, & esse apud Christum. 23

24 At permanere in carne, magis necessarium propter vos. Et hoc confisus
25 Τὸ δὲ ἐπιμένειν (ι) ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιθὼς
scio, quia manebo & unà permanebo omnibus vobis, ad vestrum profectum &
οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ (κ) συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ
gaudium fidei: Ut gloriatio vestra abundet in Christo Jesu in me,
26 χαρὰν τῆς πίστεως· Ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ,
per meam præsentiam iterùm ad vos. Tantùm dignè Evangelio
27 διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου
Christi gerite vos, ut sive veniens & videns vos, sive absens audiam quæ de
τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ
vobis, quia statis in uno Spiritu, uno animo, collaborantes fidei Evangelii:
ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ Πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·
Et non territi in ullo ab adversariis: quod illis quidem est
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· (λ) ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν
indicium perditionis, vobis autem salutis: & hoc à Deo. Quia vobis
29 ἔνδειξις ἀπωλείας, (μ) ὑμῖν δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ. Ὅτι (ν) ὑμῖν
donatum est pro Christo, non solùm in eum credere, sed & pro illo pati:
ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·
Idem certamen habentes, quale vidistis in me, & nunc auditis in me.
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

CAP. II. β'.

Si qua ergò consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua communio
1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Γ'
Spiritûs, si qua viscera & miserationes: Implete meum gaudium,
2 Πνεύματος, (α) εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί· Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν,
ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, unum sentientes:
ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, (β) τὸ ἓν φρονοῦντες·
Nihil per contentionem aut inanem gloriam, sed modestiâ alii alios
Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν (γ) ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους 3
arbitrantes superiores sibiipsis. Non quæ sua singuli considerate, sed &
ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος (δ) σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ 4
aliorum unusquisque. Hoc enim sentiatur in vobis, quod & in Christo Jesu:
τὰ (ε) ἑτέρων ἕκαστος. Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 5
Qui in forma Dei existens, non prædam reputavit esse parem Deo: Sed
Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· Ἀλλ' 6
semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudine hominum factus, 7
ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος,
& habitu inventus ut homo, Humiliavit semetipsum, factus obe-
καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, Ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπή-
diens usque ad mortem, mortem autem crucis. Ideò & Deus illum 8
κοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν
superexaltavit, & donavit illi nomen super omne nomen: Ut 9
ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ (ζ) ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· Ἵνα 10
in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, & terrestium, & infer-
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ κατα-
norum: Et omnis lingua confiteatur; Quia Dominus, Jesus Christus,
χθονίων· Καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, Ὅτι Κύριος, Ἰησοῦς Χριστὸς, 11
in gloriam Dei Patris. Itaque, dilecti mei, (sicut semper obe-
εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός. Ὥστε, (η) ἀγαπητοί μου, (καθὼς πάντοτε ὑπη- 12
distis,) non ut in præsentia mea tantùm, sed nunc multò ma-
κούσατε,) μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλ-
gis in absentia mea, cum metu & tremore vestram ipsorum salutem ope-
λον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατερ-
ramini.
γάζεσθε.

MS.A. (ι) τῇ σαρκὶ, (κ) παραμενῶ (λ) ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις (μ) ὑμῶν (ν) ἡμῖν Κεφ. β'. MS.A. (α) εἴ τις σπλάγχνα (β) τὸ αὐτὸ φρονοῦντες· (γ) μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, (δ) σκοποῦντες, (ε) ἑτέρων. Ἕκαστοι τοῦτο φρονεῖτε ἐν (ζ) τὸ ὄνομα (η) ἀδελφοί μου,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sed & manere in corpore cogit me nego- 24
tium propter vos: Et hoc certò scio me 25
mansurum & moram facturum ad gaudium
vestrum, & ad incrementum fidei vestræ.
Ut quum iterum venerim ad vos, exuberet 26
in me gloriatio vestra, quæ est in Jesu Chri-
sto tantùm. Sicut decet Evangelium Chri- 27
sti, conversemini: ut sive venerim vos in-
visum, sive absens, audiam de vobis quòd
stetis in uno spiritu unâque animâ, & cele-
bres simul evadatis in fide Evangelii; Nec 28
ulla in re commoveamini ab his qui nobis
obsistunt, ad argumentum perditionis ipso-
rum, & ad salutem vestram. Et hoc quidem 29
à Deo ipso datum est vobis, ut non solùm
credendo credatis in Christum, sed etiam ut
pro illo patiamini: Et sustineatis certa- 30
men quale vidistis in me, & nunc auditis
de me.

CAP. II.

Crepusculo feriæ IV. Passionis. 3.

Itaque si habetis consolationem in Christo, 1
sive lenimen cordis cum charitate, sive com-
munionem Spiritûs, sive clementiam sive
miserationes: Implete gaudium meum, ut 2
sit nobis una mens, & una charitas, & una
anima, unáque sententia: Et nihil per con- 3
tentionem, aut per inanem gloriam faciatis,
sed cum humilitate mentis quisque proxi-
mum suum tanquam seipso præstantiorem
existimet. Nec de se quisque sit solicitus, 4
sed quisque etiam de proximo suo. Illúdque 5
sentite in vobis ipsis, quod & Jesus Christus.
Is qui cum in imagine Dei esset, non rapi- 6
nam hoc existimavit, esse *scilicet* æqualem
Deo. Sed seipsum exinanivit, & similitu- 7
dinem servi accepit, & factus est in similitu-
dinem hominum, & habitu repertus est ut
homo. Et humiliavit seipsum, & factus est 8
obediens usque ad mortem, mortem autem
crucis. Propterea autem Deus multiplica- 9
vit sublimitatem ejus, & dedit illi nomen
præstantius omnibus nominibus: Ut in no- 10
mine Jesu flectat se omne genu, quod in cœ-
lo, & in terra, & subter terram est: Omnisq; 11
lingua confiteatur Dominum esse Jesum
Christum, ad gloriam Dei patris sui.

Quotidié. 4.

Proindè dilecti mei, quemadmodum semper 12
dicto audientes fuistis, non tantùm quum
præsens adsum vobis, sed & nunc quum ab-
sens sum à vobis, multò magis cum timore &
tremore operemini opus salutis vestræ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወፈድፋደሰ ፡ ይኄይስኒ ፡ እሀሉ ፡ በሥጋየ ፡ በእንቲአክሙ ። ወአትአመን ፡ ከመ ፡ እነብ
25 ር ፡ ወእሄሉ ፡ ለኵልክሙ ፡ ወለተሳዕሎ ፡ ዘእክሙ ፡ ወለፍሥሐ ፡ ዘእክሙ ፡ ወለሀይማ
26 ኖትክሙ ። ከመ ፡ ይዕበይ ፡ ክብርክሙ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በሳዕሌየ ፡ ወበምጽአ
27 ት ፡ ዚአየ ፡ ኀቤክሙ ። ለ ደአሙ ፡ በዘ ፡ ይደልወክሙ ፡ ለትምህርተ ፡ ክ
ርስቶስ ፡ ከመ ፡ ትትገበሩ ፡ ለእመሂ ፡ ወመጻእኩ ፡ ወርኢኩክሙ ፡ ወእመኒ ፡ እንዘ ፡ ሊ
ሀለውኩ ፡ እስምዕ ፡ ዜናክሙ ፡ ከመ ፡ ትቀውሙ ፡ በአሐዱ ፡ መንፈስ ፡ ወበአሐዱ ፡ ነ
ፍስ ። ወእንዘ ፡ ትትጋደሉ ፡ በሀይማኖተ ፡ ወንጌል ።

Sed multò potius erit esse in corpore meo pro vobis. Et confido quòd ma- 24 25
nebo, & ero omnibus vobis, & ad profectum vestrum, & ad gaudium
vestrum, & ad fidem vestram: Ut major sit gloria vestra in Jesu Chri- 26
sto, propter me, & propter reditum meum ad vos. Sed ut digni sitis do- 27
ctrinâ Christi, sic facite: sive venero, & videro vos, sive absens fuero,
audiam narrationem de vobis, quòd statis in uno spiritu & in una anima,
etiam certantes pro fide evangelii:

Versio VULGATA LATINA.

24 permanere autem in carne, necessarium propter vos. Et hoc confidens scio
25 quia manebo, & permanebo omnibus vobis, ad profectum vestrum, & gau-
26 dium fidei: Ut gratulatio vestra abundet in Christo Jesu in me, per me-
27 um adventum iterùm ad vos. Tantùm dignè Evangelio Christi conversami-
ni: ut sive cùm venero, & videro vos, sive absens audiam de vobis, quia
28 statis in uno spiritu unanimes, collaborantes fidei Evangelii: Et in nullo
terreamini ab adversariis: quæ illis est causa perditionis, vobis autem salu-
29 tis, & hoc à Deo: Quia vobis donatum est pro Christo, non solùm ut
30 in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini: Idem certamen habentes,
quale & vidistis in me, & nunc audistis de me.

CAP. II.

1 Si qua ergò consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua so-
2 cietas Spiritûs, si qua viscera miserationis: Implete gaudium meum, ut
idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, idipsum sentientes,
Nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: sed in humilitate su- 3
periores sibi invicèm arbitrantes, Non quæ sua sunt singuli considerantes, 4
sed ea quæ aliorum. Hoc enim sentite in vobis, quod & in Christo Jesu: 5
Qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem 6
Deo: Sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem 7
hominum factus: & habitu inventus ut homo, Humiliavit semetipsum fa- 8
ctus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & De- 9
us exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen:
Ut in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & inferno- 10
rum: Et omnis lingua confiteatur, Quia Dominus Jesus Christus in gloria 11
est Dei Patris. Itaque charissimi mei, (sicut semper obedistis,) non ut in 12
præsentia mei tantùm, sed multò magis nunc in absentia mea, cum metu &
tremore vestram salutem operamini.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * وامر ان ابقا في الجسد * وذلك احسبه ضروريا جدا من اجلكم * فليقني هذا انا اعلم
26 اني سابقي واقيم عندكم لنجاحكم ولتفريح الامانة * ليزداد في افتخاركم بيسوع
المسيح * في حضوري عندكم ايضا * قراءة الجمعة من السبت التاسعة عشر *
27 * فاستسيروا اذا بما هو لبشارة المسيح اهلا * ثم حتي ان جيت ورايتكم وان غبت اسمع
28 اخباركم * انكم قد وقفتم بروح واحد ونفس واحدة * مجاهدين بامانة البشارة * ولا تذعرون
من المضادين * ولا في شي واحد * الامر الذي هو لاوليك ايضاح هلاكهم * ولكم انتم
29 وضوح خلاصكم * وهذا من الله قد وهب لكم من اجل المسيح * لا ان تومنوا به فقط * بل وان
30 تتالموا من اجله * متخذين الجهاد نفسه كما رايتم في * وقد سمعتم الان انه في *
1 * الفصل الثاني * * فان حويتم اذا عزاء بنعمة المسيح *
2 ان ملكتم تسلية محبة * ان نلتم شركة الروح * ان ملكتم تحننا او رافات * تمموا لها سروري *
لتعتقدوا الراي نفسه واحدا * حاوين المحبة نفسها واحدة * متساوين نفوسا معتقدين المعتقد
3 الواحد * لا يصيرن شيا بمحك او بعجب * لكن بالتواضع * فليقدم بعضكم بعضا *
4 ويفضلوهم على نفوسكم * ولا يراقبن احدكم ما يوافقه فقط * بل كل احد منكم فليراقب
الامور التي توافق رفيقه * قراءة لرقود والدة الاله سيدتنا في خامس عشر اب *
5 6 * وهذا التواضع فليعتقد فيكم الذي هو في يسوع المسيح * الذي لم يزل بصورة الله اذ ما
7 حوي انه مساويا لله خطفا مختلسا * بل وضع ذاته اذ اخذ صورة عبد صايرا بشبه الناس
8 ووجد في شكله كانسان * وواضع ذاته اذ صار مطيعا حتي الموت اي موت الصليب *
9 10 * فلذلك اعلاه الله اعلا * ومنحه اسما يفوق كل اسم * لكي باسم يسوع تجثو كل ركبة
11 السماويين والارضيين * والذين تحت الثري * وكل لسان يعترف ان يسوع المسيح ربا بمجد
الاله الاب * تم * قراءة الاثنين من الجمعة العشرين بعد العنصرة *
12 * فلذلك يا احبتي كما اطعتموني دايما لا في حضوري فقط * بل اولي بكم ان تطيعوني في
غيبتي اكثر * اصنعوا خلاصكم بخوف ورعب *

Ergo tamen manere in carne, & hoc 24
puto valdè necessarium propter vos. Et 25
ob meam hac de re fiduciam, ego novi
me mansurum & commoraturum apud
vos, ad profectum vestrum, & declara-
tionem fidei: Ut augeatur per me glo- 26
riatio vestra de Jesu Christo, meâ rur-
sus apud vos præsentiâ.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis decimæ nonæ.

Ambulate igitur in his quæ digna sunt 27
Evangelio Christi: Finis. *Ut sive*
venero & videro vos, sive absens fue-
ro, audiam de rebus vestris quòd steteri-
tis uno spiritu eodemque animo decer-
tantes per fidem Evangelii: Neque 28
terreamini ab adversariis ulla in re:
quæ res illis est indicium exitii sui,
vobis autem argumentum salutis ve-
stræ. Idque à Deo concessum est vobis 29
propter Christum, non solùm credere in
ipsum, sed pati propter ipsum: Su- 30
mentes certamen idem quale vidistis in
me, & nunc auditis in me esse.

CAP. II.

Si quam igitur consolationem tenetis 1
ex Christi gratia, si quod habetis sola-
tium charitatis, si quam obtinetis com-
munionem Spiritus, si quibus benevo-
lentiis ac miserationibus præditi estis:
Explete per ea gaudium meum, ut unam 2
eandemque sentiatis opinionem, unam
eandemque charitatem habentes, animis
concordes, unam sententiam tenentes.
Nihil fiat per contentionem, aut per in- 3
anem gloriam, sed per humilitatem alii
alios prævenite, eosque vobisipsis præ-
ferte. Et nequis vestrûm spectet quod sibi 4
soli conducit, sed unusquisque vestrûm
spectet res quæ socio suo conducunt.

Lectio ad occubitum Dominæ nostræ Genitricis Dei, decima quinta Augusti.

Et ea sentiatur in vobis humilitas, quæ 5
fuit in Jesu Christo: Qui semper ex- 6
istens ad imaginem Dei, non tenuit for-
tem raptam parem se esse Deo: Sed hu- 7
miliavit semetipsum, sumens imaginem
servi, factus ad hominum similitudinem,
& inventus est in figura sua ut homo:
Seséque submisit, factus obediens usque 8
ad mortem, nempe mortem crucis. Qua- 9
propter sublimitate sublimavit eum
Deus, & dedit ei nomen quod eminet
omni nomini: Ut in nomine Jesu se fle- 10
ctat omne genu cœlestium, ac terrestriû,
& eorum qui sub terra sunt: Omnisque 11
lingua fateatur quòd Jesus Christus sit
Dominus in gloria Dei Patris. Finis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ post Pentecosten.

Proinde O dilecti mei, quemadmodum 12
obedistis mihi semper, non in præsentia
mea solùm, sed multò magis obeditis
mihi in absentia mea, operemini salu-
tem vestram cum timore ac tremore.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወእንዘ : ሊያንቀለቅሉክሙ : እለ : ተቃወሙክሙ : እለ : እሙንቱ : አረአያ : ለሕር
29 ትመና :: ወለክሙሰ : ሕይወት ::— ወዘኒ : እግዚአብሔር : ጸገወክሙ : ወአኮ :
30 ደለሙ : ከመ : ትእመኑ : ቦቱ : ዳዲ : ከመሂ : ትሕመሙ : በእንቲአሁ ::— ከ
ማሁ : ክሙ : ተጋደሉ : ዘከመ : ርኢክሙኒ : ኪያየ : ወይእዜኒ : ትሰምዑ : በላ
ዕለየ ::—

1 ወዘሂ : ይትፌሣሕ : በክርስቶስ : ወዘሂ : ይትናዘዝ : በተፋቅሮ : ወዘሂ : ይሰተፋ :
2 በመንፈስ : ቅዱስ : እንዘ : ትሜህሩ : ወተሣሀሉ ::— ፈጽሙ : ሊተ : ፍሥሐየ : ከ
መ : ከያሁ : ክሙ : ተሐልዩ : ወበውእቱ : ተፋቅሮ : ሀልዉ : በአሐዱ : ነፍስ : ወበአ
3 ሐዱ : ምክር ::— ሊትዘሀሩ : ወሊትትዐበዩ : አትሕቱ : ርእሰክሙ : ለቢጽክሙ :
4 ወአክብሩ : ፈድፋደ : እምርእስክሙ ::— ኵልክሙ : ዘንተ : ሐልዩ : ለነሂ : ወለክ
6 ርስቶስ : ሊየሱስ ::— ❖❖❖❖❖ ዘውእቱ : ገጹ : ለእግዚአብሔር : አኮ : ሀይደ : ዘ
7 ሕን : እግዚአብሔር ::— አትሐቶ : ርእሶ : ወተመሰሎ : ከመ : ገብር ::—
8 ከዊና : ከመ : ብእሲ : ተአዘዘ : እስከ : በጽሐ : ለሞት :: ወሞቱኒ : ዘበመስ
9 ቀል ::— ወአዕበዮ : እግዚአብሔር : ወጸገዎ : ስመ : ዘየዐቢ : እምኵሉ : ስም ::—
10 ከመ : በስሙ : ለሊየሱስ : ክርስቶስ : ይስግድ : ኵሉ : ብርክ : በሰማያት : ወበምድር : ወ
11 በቀላያት ::— ወኵሉ : ልሳን : ይገኒ : ለሊየሱስ : ክርስቶስ : እግዚእነ : በስብሐተ : እግዚ
12 አብሔር ::— ወይእዜኒ : አኀዊነ : በከመ : ዘልፈ : ትሰምዑኒ : ወአኮ : በሀልዎትየ : ደለሙ :
ዳዕደ : ፈድፋደ : እንዘሂ : ሊሀለውኩ : በፍርሀት : ወበርዓድ : ትትገበሩ : ለሕይወትክሙ ::—

Et quòd non sint commoventes vos, qui opposuerunt vobis, qui erunt exemple per- 28
ditionis, & vobis vita erit: Et hæc Deus donavit vobis, sed non solummodò ut 29
credatis in eo, sed etiam ut patiamini pro eo: Ut ita certetis quemadmodum vi- 30
distis me, & nunc auditis de me.

CAP. II.

Et qui gaudet in Christo, & qui consolationem habet in charitate, & qui par- 1
ticipat in Spiritu sancto: docentes, & miserantes, Implete mihi gaudium me- 2
um, ut idemmet cogitetis, & in eadem charitate estote, in una anima, & in uno
consilio. Ne gloriemini, neque inflemini: subjicite vosmetipsos fratribus ve- 3
stris, honorate eos plusquam vosmetipsos. Omnes vos hæc cogitate de nobis, 4
& de Christo Jesu:

Deest versus quintus.

6
Qui quum fuit vultus Dei, non abripuit ei qui fuit Deus: Subjiciens seipsum, 7
& transformatus, ut servus factus. Ut homo obediens factus, usque venisset ad 8
mortem, & mortem quæ in cruce erat. Et magnificavit eum Deus, & dedit ei 9
nomen majus omnibus nominibus: Ut nomini Jesu Christi incurvet se omne genu 10
in cœlis, & in terra, & in abyssis: Et ut omnis lingua confiteatur Jesum 11
Christum Dominum nostrum in gloria Dei. Et nunc fratres nostri, sicut semper 12
auscultatis mihi, non in præsentia mea solummodò, sed magis quum absens fue-
rim, in timore & tremore operamini salutem vestram.

Deus enim est *efficiens* in vobis & velle, & perficere, pro
13 (ϑ) Ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ (ι) ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν, καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ
benevolentia. Omnia facite sine *murmurationibus, & disceptationibus:* Ut sitis
14 τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν, καὶ διαλογισμῶν· (κ) Ἵνα γένησθε
15 *irreprehensi,* & simplices, filii Dei *inculpati* in medio nationis pravæ & per-
ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ (λ) ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ δια-
versæ, *in quibus splendetis* sicut luminaria in mundo: Verbum vitæ continentes, ad
16 στραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ· Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς
gloriationem mihi in *diem* Christi, quia non in *vanum* cucurri, neque in *vanum* laboravi.
καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα·
Sed si & *libor super hostia & sacrificio* fidei vestræ, gaudeo &
17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ
congratulor omnibus vobis. Id autem ipsum & vos gaudete, & congratulamini mihi.
18 συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.
Spero autem in Domino Jesu, Timotheum citò mittere *vobis,* ut & ego
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ Δ'
bono animo sim, *cognoscens* quæ circa vos. Neminem enim habeo unanimem, qui
20 (μ) εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις
germanè ea quæ circa vos curaturus sit Omnes enim *ea* quæ sua *ipsorum* quærunt,
21 γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν,
non ea quæ Christi Jesu. *At probationem* ejus cognoscite, quoniam sicut patri
22 οὐ (ν) τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ
filius, cum me servivit in *Evangelium.* Hunc *quidem* igitur spero mittere, ut
23 τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς
videro ea quæ circa me, *ex ipsa.* Confido autem in Domino, quoniam & ipse
24 ἂν (ξ) ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξ αὐτῆς. Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς
citò veniam. Necessarium autem existimavi, Epaphroditum fratrem, &
25 ταχέως (ο) ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφόν, καὶ
cooperatorem, & commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, & ministrum *necessitatis mei,*
συνεργὸν, καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου,
mittere ad vos. Quoniam *expetens* erat omnes vos, & mœstus, *eo quòd*
πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας (π) ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι
audieratis *quòd ægrotâsset.* Etenim infirmatus est *proximè morti,* sed Deus ejus 26
ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ, (ρ) ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν
misertus est: non ejus autem solùm, verùm *&* mei, *ut* ne tristitiam super tristitia haberem: 27
ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην (σ) ἐπὶ λύπῃ σχῶ.
Studiosius ergò misi illum, ut *videntes eum* iterùm, gaudeatis, & ego
Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ
sine tristitia sim. Excipite itaque illum in Domino cum omni gaudio, & ejusmodi 28
ἀλυπότερος ὦ. (τ) Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους
in pretio habetote: Quoniam propter opus Christi usque mortem accessit, *prodi-* 29
ἐντίμους ἔχετε· Ὅτι διὰ τὸ (υ) ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, παραβουλευ-
gus animam, ut *rursus* impleret *vestram defectionem ejus* quod ad *me obsequii.* 30
σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

CAP. III. γ'.

Reliquùm, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis, mihi
Ε' Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ 1
quidem non pigrum: vobis autem *tutum.* Videte canes, videte ma-
μὲν οὐκ ὀκνηρόν· ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κα- 2
los operarios, videte concisionem. Nos enim sumus circumcisio,
κοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, 3
spiritu Deo *servientes,* & *gloriantes* in Christo Jesu, & non in carne
οἱ (α) πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ
confidentes.
πεποιθότες.

MS.A. (ϑ) Θεὸς (ι) ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν (κ) Ἵνα ἦτε ἄμεμπτοι (λ) ἄμωμα μέσον γενεᾶς (μ) εὐψυχῶ, (ν) τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (ξ) ἀφίδω (ο) ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. (π) ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ (ρ) ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἠλέησεν αὐτόν· (σ) ἐπὶ λύπην ἔχω· (τ) Προσδέξασθε (υ) ἔργον Κυρίου μέχρι Κεφ. γ'. MS.A. (α) Πνεύματι Θεοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible] Deus enim ipse agit in vobis, ut & velitis 13
& perficiatis id quod vultis. Omnia autem 14
14 [illegible] facite sine murmuratione ac dubio: Ut sitis
15 [illegible] perfecti & absque nævo, tanquam puri filii 15
Dei, qui habitant in generatione aspera &
tortuosa. Et præbete vos inter eos tanquam
luminaria in mundo: Quòd sitis eis loco 16
16 [illegible] salutis ad gloriationem meam, in diem
Christi: quòd non inaniter curcurrerim, nec
17 [illegible] in vanum laboraverim. Quinetiam immolor 17
super hostia & ministerio fidei vestræ.
Gaudeo & exulto cum omnibus vobis. Sic 18
18 [illegible] & vos quoque gaudete & exultate mecum.
Cæterùm spero in Domino nostro Jesu me 19
19 [illegible] missurum ad vos Timotheum citò, ut & ego
habeam requiem, quum didicero *aliquid* de
vobis. Neminem enim alium hic habeo, 20
20 [illegible] qui sit ad mentem meam, qui diligentiorem
vestri curam gerat. Siquidem omnes quæ 21
21 [illegible] sua sunt quærunt, non autem quæ Jesu Christi.
22 [illegible] Porrò experimentum hujus nôstis, qui tan- 22
quam filius cum patre suo, sic operatur me-
23 [illegible] cum in Evangelio. Hunc spero me missurum 23
ad vos citò, postquam videro quæ ad me per-
24 [illegible] tinent. Et confido in Domino meo, me quoq; 24
brevi venturum ad vos. Nunc autem coegit 25
25 [illegible] me negotium mittere ad vos Epaphroditum
fratrem, qui est adjutor & cooperator meus,
vester autem Apostolus, & minister necessita-
tis meæ. Quandoquidem peroptabat vos 26
26 [illegible] omnes invisere, & anxius erat quòd resci-
visset vos auditione accepisse ipsum adversâ
valetudine detineri. Et quidem infirmus fuit 27
27 [illegible] usque ad mortem, sed Deus misertus est illi-
us: non autem illius tantùm, sed & mei, ne
28 [illegible] haberem angustiam super angustiam. Studi- 28
osiùs itaque misi eum ad vos; ut quum vi-
deritis eum, gaudeatis iterum, mihique ali-
quantum sit refrigerium. Excipite igitur 29
29 [illegible] eum in Domino cum omni gaudio: & qui
sunt hujusmodi, eos cum honore complecti-
30 [illegible] mini. Nam propter opus Christi usque ad 30
mortem pervenit, & nihili fecit seipsum, ut
suppleret id quod imminueratis in vestro
erga me ministerio.

CAP. III.

Quotidiè. 5.

1 [illegible] Proinde fratres mei, gaudete in Domino 1
nostro. Eadem vobis scribere non est mihi
2 [illegible] tædio, eò quòd vos cautiores efficiunt. Ca- 2
vete à canibus, cavete à malis operariis, ca-
3 [illegible] vete à concisione carnis. Nos enim sumus 3
circuncisio qui colimus Deum spiritu, & glo-
riamur in Jesu Christo, & non collocamus
fiduciam nostram in carne:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ዘይረድአነ ፡ ወይፈቅድ ፡ ለነ ፡ ይፈጽም ፡ ሣህሎ ፡፡ ዘገበር
14 ክሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘእንበለ ፡ ነትርጓር ፡ ወዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ንጹሓነ ፡ ወ
15 የዋሃነ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ አልብክሙ ፡ ነውረ ፡ በማእከለ ፡ ውሉደ ፡ ዕልዋ
16 ን ፡ ወግፍትኣን ፡፡ ወታስተርእዩ ፡ ከመ ፡ብርሃናት ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡፡ እንዘ ፡ ትሜህሩ ፡
ቃለ ፡ ሕይወት ፡ በዘ ፡ እትሜካሕ ፡ አነ ፡ በዕለተ ፡ ክርስቶስ ፡፡ እስመ ፡ አኮ ፡ ለከንቱ ፡ ዘ
17 ሮጽኩ ፡ ወአኮ ፡ ለከንቱ ፡ ዘጻመውኩ ፡፡ ወአወጽኣ ፡ በእንተ ፡ መሥዋዕተ ፡ አምልኮ ፡
ለሀይማኖትክሙ ፡፡ እትፌሣሕ ፡ ወእትሐሠይ ፡ ለክሙ ፡፡

Et Deus est qui adjuvat nos, & vult nobis perficere misericordiam suam. 13
Quæ feceritis, omnia sine murmuratione & sine hæsitatione sint: ut sitis puri & 14
simplices, filii Dei, non habentes maculam in medio filiorum nequam & per- 15
versorum, & ut appareatis ut luminaria in mundo: Docentes verbum vi- 16
tæ quo glorior ego in die Christi, quia non frustrà fuit quòd cucurri, ne-
que frustrà fuit quòd laboravi. Et offerri in sacrificium Deo pro fide vestra, 17
gaudebo & congratulabor vobis.

Versio VULGATA LATINA.

13 Deus est enim, qui operatur in vobis & velle, & perficere, pro bona volunta-
14 te. Omnia autem facite sine murmurationibus, & hæsitationibus: 15 Ut sitis
sine querela, & simplices filii Dei, sine reprehensione, in medio nationis pra-
16 væ & perversæ: inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, Verbum vitæ
continentes ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum cucurri, ne-
17 que in vacuum laboravi. Sed & si immolor supra sacrificium, & obsequium
18 fidei vestræ, gaudeo, & congratulor omnibus vobis. Idipsum autem & vos
19 gaudete, & congratulamini mihi. Spero autem in Domino Jesu, Timotheum
me citò mittere ad vos: ut & ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt.
20 Neminem enim habeo tam unanimem, qui sincerâ affectione pro vobis solicitus
21 sit. Omnes enim quæ sua sunt quærunt, non quæ sunt Jesu Christi. 22 Experi-
mentum autem ejus cognoscite, quia sicut patri filius, mecum servivit in Evan-
23 gelio. Hunc igitur spero me mittere ad vos, mox ut videro quæ circa me sunt.
24 Confido autem in Domino, quoniam & ipse veniam ad vos citò. 25 Necessarium
autem existimavi, Epaphroditum fratrem, & cooperatorem, & commilitonem
meum, vestrum autem Apostolum, & ministrum necessitatis meæ, mittere ad
vos: Quoniam quidem omnes vos desiderabat: & mœstus erat, propterea 26
quòd audieratis illum infirmatum. Nam & infirmatus est usque ad mortem: sed 27
Deus misertus est ejus: non solùm autem ejus, verùm etiam & mei, ne tristiti-
am super tristitiam haberem. Festinantiùs ergò misi illum, ut viso eo iterùm 28
gaudeatis, & ego sine tristitia sim. Excipite itaque illum cum omni gaudio in 29
Domino, & ejusmodi cum honore habetote. Quoniam propter opus Christi 30
usque ad mortem accessit, tradens animam suam, ut impleret id, quod ex vobis
deerat erga meum obsequium.

CAP. III.

De cætero, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem vobis scribere, mihi qui- 1
dem non pigrum, vobis autem necessarium. Videte canes, videte malos ope- 2
rarios, videte concisionem. Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu servimus 3
Deo, & gloriamur in Christo Jesu, & non in carne fiduciam habentes:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فان الله هو الفاعل فينا ان نشاء وان نعمل وفق مسرته * اعملوا كل شي بلا تذمر ولا افتكار.
14
15 * لتصيروا غير معيبين ومخلصين اولاد الله لا عيب فيكم فيما بين جيل قاس ومعوج • اذ
16 تظهرون بينهم كالنجوم في العالم * متخذين قول الحياة لفخري في يوم المسيح • تم
•قراءة الثلثا من الجمعة العشرين بعد العنصرة* فلذلك اني ما عديت باطلا ولا تعبت فارغا•
17 * لكن وان كنت اضحي عن ذبيحة امانتكم وخدمتها• فاني اسر واسركم معي جميعا•
18 * وبهذا نفسه افرحوا انتم واستبشروا معي * واومل بالرب يسوع المسيح اني ارسل اليكم تيموثاوس
19
20 سريعا• لتطيب نفسي اذا عرفت احوالكم * لان ليس معي احد يساويني نفسا فيهتم باموركم
21 باخلاص * لان الجماعة انما يلتمسون ما تؤثرهم لا ما تؤثره المسيح * وانتم تعرفون تجاربه انه
22
23 خدم معي في البشارة كما يخدم الولد اباه * فانا اومل ان ارسل هذا اذا رايت ما تؤول اليه
24 اموري من هذه • تم * قراءة الاربعا من الجمعة العشرين * واومل بالرب اني وانا
25 نفسي اوافي اليكم سريعا * لكنني احتسبت امرا ضروريا ان ارسل اليكم ابافروديطس اخي
26 وعوني وقريني في الجندية ورسولكم وخادم حاجتي * لانه كان تائقا اليكم كلكم ومغموما
27 لانكم سمعتم انه مرض مرضا يقارب الموت * لكن الله رحمه وليس له فقط • بل
28 ورحمني انا لئلا يكون لي حزنا على حزن * فارسلته اليكم مسارعة لتفرحوا اذا رايتموه
29 ايضا• واكون انا اقل اغتماما * فاقبلوه بكل سرور من اجل الرب• وليكن عندكم
30 مثل هولاء مكرمين موقرين * فانه من اجل عمل المسيح دني حتى الى الموت• لم يحفل
بنفسه ليتمم نقص خدمتكم اياي•

•الفصل الثالث• •قراءة الخميس من الجمعة العشرين•

1 * وفيما بعد يا اخوتي افرحوا بالرب• هذه الاقوال نفسها اذا كاتبتكم بها ما تجعلني انا عاجزا• وهي
2 لكم حياطة * احذروا الكلاب• احذروا الفعلة الاردياء• احذروا ذوي الختانة * لاننا نحن هم
3 الختانة• العابدون الله بالروح• والمفاخرون باسم المسيح• ولسنا واثقين بشي•

Deus enim est qui efficit in nobis ut veli- 13
mus & ut faciamus secundùm volunta-
tem suam. Omnia facite sine murmu- 14
ratione & hæsitationibus. Ut sitis in- 15
culpati, & integri, filii Dei, sine vitio
inter generationem asperam & obli-
quam, apparentes inter eos veluti sydera
in mundo, Capientes sermonem vitæ ad 16
gloriationem meam in die Christi. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ post Pentecosten.

Propterea non frustra cucurri, nec in va-
num laboravi: Imò etiamsi immolor 17
pro victima fidei vestræ ejúsque
ministerio, equidem gaudebo & vos
omnes mecum exhilarabo. Et de hoc 18
ipso lætamini vos & exultate me-
cum. Spero autem in Domino Jesu Chri- 19
sto me brevi missurum ad vos Timothe-
um, ut bono sim animo quum statum ve-
strum rescivero. Nemo enim mecum est 20
qui me æquet animo, & res vestras cum
sinceritate curet. Nam omnes sua pla- 21
cita quærunt, non placita Christi. Vos 22
autem nôstis probationem ejus, quòd is
mecum servierit in Evangelio, ut filius
patri suo servit. Hunc igitur ego spe- 23
ro me missurum, simulatque videro
quò se vertent res meæ ex præsenti sta-
tu. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ.

Et spero in Domino quòd & ego ipse ci- 24
tò sim venturus ad vos. Sed rem duxi 25
necessariam mittere ad vos Epaphrodi-
tum fratrem & adminiculum & com-
militonem meum, vestrum autem lega-
tum, & necessitatis meæ ministrum. Erat 26
enim omnium vestrûm percupidus, ac
mæstus eo quòd audistis eum ægrotâsse
morbo ferè mortali. Verùm Deus mi- 27
sertus est ejus: nec ejus solùm, sed &
mei misertus est, ne contingeret mi-
bi afflictio super afflictionem. Ita- 28
que mittam eum vobis quàm citissimè,
ut gaudeatis cùm rursus eum videritis,
& ego sim minùs afflictus. Excipite 29
igitur eum omni cum gaudio propter
Dominum: sitque penes vos hujusmodi
in pretio & honore. Is enim propter 30
opus Christi accessit ad mortem usque,
non habitâ ratione animæ suæ, ut supple-
ret defectum vestri erga me officii.

CAP. III.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ.

Quod superest O fratres mei, gaudete 1
in Domino. Iidem isti sermones, dum scri-
bo vobis illos, non me reddunt pigrum,
vobis autem sunt præsidio. Cavete ca- 2
nes, cavete pravos operarios, cavete
homines circuncisionis. Nos enim su- 3
mus circuncisio, spiritu Deum adoran-
tes, & gloriantes in nomine Christi, nec
sumus carne freti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወአንትሙኒ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወተሐሠዩ ፡ ሊተ ፡፡=፡ O ወእትአመን ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱ
19 ስ ፡ ከመ ፡ እፈንዎ ፡ ለክሙ ፡ ለጢሞቴዎስ ፡ ከመ ፡ እትአመን ፡ ከመ ፡ እትፌሣሕ ፡ አነ
20 ሂ ፡ ሰሚዕየ ፡ ዜናክሙ ፡፡=፡ እስመ ፡ አልብየ ፡ ዘከመ ፡ ግዕዝየ ፡=፡ ኵሉ ፡ ትካዘ ፡ ር
21 እሱ ፡ ይሔሊ ፡ ወአኮ ፡ ዘክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፡ ወታአምርዎ ፡ ግዕዞ ፡ ዘከመ ፡ ተቀን
22 የ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ውሉድ ፡ ለወላዲሁ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል ፡=፡ ኪያሁ ፡ እሴፎ ፡ እፌ
23 ንዎ ፡ ላእሚርየ ፡ ዘከመ ፡ ሀለወነ ፡ እፈንዎ ፡ ሶቤሃ ፡፡=፡ ወእትአመን ፡ በእግዚእነ ፡ ከ
24 መ ፡ አነሂ ፡ ፍጡነ ፡ እመጽእ ፡=፡ ወፈድፋደ ፡ ጽህቀ ፡ በእንተ ፡ አፍሮዲጦን ፡ እኁነ ፡ ዘ
25 ኅብር ፡ ግብረ ፡ ዘምስሌየ ፡ ወዓሊ ፡ ወለክሙ ፡ ሐዋርያክሙ ፡ ወላእክየ ፡ ለትካዝየ ፡ እ
26 ፈንዎ ፡ ኀቤክሙ ፡=፡ እስመ ፡ ይጽሕቅ ፡ ይርአይክሙ ፡፡ ወሰማዕክሙ ፡ ከመሂ ፡ ደወየ ፡=፡
27 ወበጽሐ ፡ ለሞት ፡ ወባሕቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምሕሮ ፡ ወአኮ ፡ ሎቱ ፡ ለባሕቲቱ ፡ ዓዲ ፡
28 ሊተኒ ፡ ከመ ፡ ትካዝ ፡ ደበ ፡ ትካዝ ፡ ኢይትወሰከኒ ፡፡=፡ ወፈነውክዎ ፡ ፍጡነ ፡ ከመ ፡
29 ትርአይዎ ፡ ወትትፌሥሑ ፡ ወአነሂ ፡ ከመ ፡ ኢይትከዝ ፡=፡ ወተወከፍዎ ፡ በእግዚእን ፡ በ
30 ኵሉ ፡ ፍሥሓ ፡፡ ወአክብርዎሙ ፡ ለእለ ፡ ከመዝ ፡=፡ እስመ ፡ በእንተ ፡ ግብረ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ በጽሐ ፡ ለሞት ፡ ወመጠወ ፡ ነፍሶ ፡ ከመ ፡ ይፈጽም ፡ ዘአኅጸጽክሙ ፡ አንትሙ ፡
አመልእክተ ፡ ዚአየ ፡፡=፡

ር

በኃሙስ ፡ ሰንበት ፡ ጾም ፡ ኃበ ፡ ይትነበብ ፡=፡

1 ፫ ወይእዜኒ ፡ አኀዊነ ፡ ተፈሥሑ ፡ አኀዊነ ፡ በእግዚእነ ፡ ወዘሂ ፡ ዘአጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡
2 ኢይትሀከይ ፡ አነሰ ፡ ተዐቀቡ ፡ አንትሙሂ ፡=፡ ወዑቁዎሙ ፡ ለከለባት ፡ ዑቁዎሙ ፡ ለገበ
3 ርት ፡ እኪት ፡ ዑቁዎሙ ፡ ለመቱራን ፡=፡ ግዙራን ፡ ንሕነ ፡ እለ ፡ ናመልክ ፡ መንፈስ ፡
እግዚአብሔር ፡ ናመልክ ፡ ወንትሜካሕ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአኮ ፡ በሥጋነ ፡ ዘን
ትዌከል ፡=፡

Et vos gaudete, & gratulamini mihi. Et spero in Domino nostro Jesu, quòd 18
mittam vobis Timotheum ut certus fiam: ut gaudeam ego audiens narrationem 19
de vobis. Quia neminem habeo ita unanimem mihi. Quisque solicitudi- 20
nem suiipsius meditatur, & non Christi Jesu. Et scitis indolem ejus, 21
quomodò servierit mihi ut filius parentibus suis, in doctrina evangelii. 22
Ipsum spero mittere, cognoscens quomodò oportet nos mittere eum statim. 23
Et confido in Domino nostro, quòd ego etiam citò veniam. Et valdè soli- 24
citus fui de Aphrodito fratre nostro cooperatore & commilitone meo, vestro 25
apostolo, & ministro meo pro tristitia mea, ut mitterem eum ad vos:
Quia solicitus erat videre vos: & audistis quomodò etiam ægrotavit. Et 26
pervenit ad mortem: sed Deus misertus est ejus, & non ejus solummodò, 27
sed etiam mei, ut tristitia super tristitiam non adjiceretur mihi. Et misi 28
eum festinanter, ut videatis eum & gaudeatis, & ut ego etiam tristitiam
non habeam. Et recipite eum in Domino nostro cum omni gaudio, & ho- 29
norate eos qui sunt tales. Quia propter opus Dei accessit ad mortem, & 30
tradidit animam suam, ut suppleret quæ minuistis ex ministerio meo.

CAP. III.

Quinto sabbato jejunii, ubi legitur.

Et nunc fratres nostri, gaudete fratres nostri in Domino nostro, & quæ scribere
vobis non pigror ego, observate vos. Et cavete canes, & cavete operarios malos, 1
cavete abscissos. Circumcisi nos sumus, qui colimus Spiritu, Deum colimus, & 2
gloriamur in Jesu Christo, & non in carne nostra est quòd confidimus. 3

Et quanquam ego *habens* confidentiam & in carne. Si quis videtur alius confidere in
4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν
carne, ego magis. *Circumcisio octavi diei*, ex genere Israël, tribûs
5 σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον. Περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς
Benjamin, Hebræus ex Hebræis, secundùm legem Pharisæus, Secundùm zelum
6 Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, (β) Κατὰ ζῆλον
persequens Ecclesiam, secundùm justitiam quæ in lege, *factus* irreprehensibilis.
διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος (γ) ἄμεμπτος.
Sed quæ *erant* mihi lucra, hæc arbitratus sum propter Christum *damnum*. Sed
7 Ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. Ἀλλὰ
8 *profectò & existimo omnia damnum esse propter eminentiam cognitionis* Christi Jesu
μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως (δ) Χριστοῦ Ἰησοῦ
Domini mei, propter quem omnia *damnum subii*, & arbitror stercora *esse*, ut Christum
τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν
lucrifaciam: Et inveniar in illo, non habens meam justitiam quæ ex lege, sed
9 κερδήσω· Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
illam quæ per *fidem* Christi, *illam* quæ ex Deo *justitiam* in fide: Ad cogno-
10 τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· Τοῦ γνῶ-
scendum illum, & virtutem resurrectionis ejus, & *communionem* passionum
ναι αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, (ε) καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων
illius, configuratus morti ejus: Si quomodò occurram ad resurrectionem
11 αὐτοῦ, (ζ) συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ· Εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν
mortuorum. Non quòd jam acceperim, aut jam perfectus sim: sequor autem, si &
12 (η) τῶν νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ
comprehendam, in quo & comprehensus sum à Christo Jesu. Fratres,
13 καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην (θ) ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί,
ego *meipsum* non arbitror comprehendisse: unum autem, (quæ quidem retrò obli-
ἐγὼ ἐμαυτὸν (ι) οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, (τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθα-
viscens, *iis* quæ verò *ante extentus*,) Ad *scopum* persequor, ad
νόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,) Κατὰ σκοπὸν διώκω, (κ) ἐπὶ 14
bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. *Quotquot* ergò perfecti,
τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι, 15
hoc sentiamus: & si quid aliter sapitis, & hoc Deus vobis revelabit.
τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.
Veruntamen ad quod pervenimus, eidem *incedere* regulâ, idem *sapere*.
Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ (λ) στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. 16
Imitatores mei estote, fratres, & observate ita *ambulantes*, sicut
Συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς 17
habetis *exemplum nos*. Multi enim ambulant, quos sæpè dicebam vobis, (nunc autē &
ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, (νῦν δὲ καὶ 18
flens dico,) inimicos crucis Christi: Quorum finis interitus, quorum deus
κλαίων λέγω,) τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· Ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς 19
venter, & gloria in confusione ipsorum, *illi* terrena *sapientes*. Nostra enim *ad-*
ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. Ἡμῶν γὰρ τὸ πο-
ministratio in cœlis est, *ex quo* etiam Salvatorem expectamus Dominum Jesum
λίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν 20
Christum: Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, *ad esse illud* con-
Χριστόν· Ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως (μ) ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμ- 21
figuratum corpori *gloriæ* suæ, secundùm operationem *posse eum & subjicere*
μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι
sibiipsi omnia.
(ν) ἑαυτῷ τὰ πάντα.

CAP. IV. Δ΄.

Itaque, fratres mei *dilecti & exoptati*, gaudium & corona mea, sic
1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, (α) οὕτω
state in Domino, *dilecti*.
στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

MS.A. (β) Κατὰ ζῆλος, (γ) ἄμεμπτος. ἅτινα (δ) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, (ε) καὶ κοινωνίαν (ζ) συμμορφιζόμενος (η) τῆς ἐκ νεκρῶν. (θ) ὑπὸ Χριστοῦ (ι) οὔπω (κ) εἰς τὸ (λ) στοιχεῖν. Συμμιμηταί (μ) ἡμῶν, σύμμορφον (ν) αὐτῷ Κεφ. Δ΄. MS.A. (α) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

4 Quanquam esset mihi fiducia etiam in carne. Si quis enim arbitratur fiduciam suam habere in carne, ego magis habeo? 5 Circuncisus natus octo dies, ex cognatione Israel, ex tribu Benjamin, Hebræus Hebræorum filius: secundùm legem Pharisæus; 6 Zelo persecutor Ecclesiæ: & quoad justitiam legis, sine crimine fui. 7 Sed hæc, quæ fuerunt mihi copia, inopiam existimavi propter Christum. 8 Enimverò existimo hæc omnia inopiam esse præ dignitate scientiæ Jesu Christi Domini mei, propter quem omnia amisi & pro stercore habui, ut Christum lucrifaciam; 9 Utque reperiar in eo non habens propriam justitiam illā quæ est ex lege, sed eam quæ ex fide Christi, quæ est justitia quæ ex Deo est. 10 Ut per eam cognoscā Jesum, & virtutem resurrectionis ejus, ac particeps fiam passionum ejus, & conformis fiam morti ipsius. 11 Si fortè possim pervenire ad resurrectionem illam, quæ est ex mortuis. 12 Non jam comprehendi, aut jam perfectus sum: sed curro, ut fortassis assequar id propter quod me est assecutus Jesus Christus.

Quotidiè. 6.

13 Fratres mei, ego de meipso non cogito me assecutum fuisse. Unum autem scio, quòd quæ à tergo sunt, dem oblivioni; ad ea verò quæ à fronte sunt, me extendam: 14 Et decurram ad metam, ut obtineam palmam supernæ vocationis Dei per Jesum Christum. 15 Quotquot igitur perfecti sunt, hæc sentiant; & si quid aliter sentitis, & hoc Deus revelabit vobis. 16 Veruntamen id ad quod pervenimus, eâdem perficiamus semitâ, eâdémque concordiâ. 17 Estote mihi conformes, fratres mei; & considerate eos qui sic incedunt, juxta similitudinem quam in nobis videtis. 18 Sunt enim multi qui aliter incedunt, de quibus pluries locutus sum vobis, nunc autem flens dico, qui infensi sunt cruci Christi: 19 Quorum finis perditio est, quorum deus venter eorum est: & gloria eorum, dedecus ipsorum: quorum cogitatio in terra versatur. 20 Nostrum autem exercitium in cœlis est, & indè expectamus nostrum Servatorem, Dominum nostrum Jesum Christum: 21 Qui quidem transfigurabit corpus humilitatis nostræ, ut fiat in similitudinem corporis gloriæ suæ, pro maxima virtute sua, quâ omnia subjecta sunt ei.

CAP. IV.

1 Proindè fratres mei dilecti & charissimi, gaudium meum, & corona mea, sic state in Domino nostro, dilecti mei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወእመሰ : በሥጋየ : እትዌከል : አነ : ወዘሂ : ይሴፈው : ካልእ : ትውክልተ : በሥጋሁ : እን
5 ሰ :=፦ ዘእምግዝረት : ዘበሰመንት : ሕዝበ :: እስራኤል : ናገደ : ብንያም : ዕብራዊ : ዘእ
6 ምዕብራዊያን : ወበሕግሰ : ፈሪሳዊ ::=፦ ወበቅንአት : ስደድኩ : ቤተ : ክርስቲያን : በጽድ
7 ቀ : ኦሪት : ንጹሕ : ከዊንየ :=፦ ዝኩ : ረብሕየ : አብደርኩ : እሕጉሎ : በእንተ : ክርስ
8 ቶስ :=፦ ወባሕቱ : ኵሎ : ኀሰረ : ረሰይኩ : እስመ : አብደርኩ : ፍቅረ : ክርስቶስ : ኢየ
ሱስ : እግዚእነ :: ዘበእንቲአሁ : ገደፍኩ : ኵሎ : ወረሰይክዎ : ከመ : አደው : መሰለ :
ወከመ : ኵስሕ : ከመ : እርብሖ : ለክርስቶስ :=፦

4 *Etsi in corpore meo confiderem ego: nam si quisque alius expectet fiduciam in carne sua, etiam ego,* 5 *Qui ex circumcisione octavo die, gente Israelis,* 6 *Et tribu Benjam, Hebræus ex Hebræis, & secundùm legem Pharisæus, in zelo persequutus sum Domum Christianorum, in justitia legis purus existens,* 7 *Illud lucrum meum elegi perdere propter Christum.* 8 *Quin etiam omnia in contemptu posui, quia elegi amorem Christi Jesu Domini nostri: propter quem abjeci omnia, & æstimavi ea sicut transitoriam imaginem, & sicut purgamentum, ut lucrifaciam Christum,*

Versio VULGATA LATINA.

Quanquam ego habeam confidentiam & in carne. Si quis alius videtur confide-
re in carne, ego magis, Circumcisus octavo die, ex genere Israël, de tribu Ben-
jamin, Hebræus ex Hebræis, secundùm legem Pharisæus, Secundùm æmulatio-
nem persequens Ecclesiam Dei, secundùm justitiam, quæ in lege est, conversatus
sine querela. Sed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum
detrimenta. Veruntamen existimo omnia detrimentum esse, propter eminentem
scientiam Jesu Christi Domini mei: propter quem omnia detrimentum feci, &
arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam, Et inveniar in illo, non habens
meam justitiam, quæ ex lege est, sed illam, quæ ex fide est Christi Jesu: quæ
ex Deo est justitia in fide, Ad cognoscendum illum, & virtutem resurrectio-
nis ejus, & societatem passionum illius: configuratus morti ejus: Si quo modo
occurram ad resurrectionem, quæ est ex mortuis. Non quòd jam acceperim, aut
jam perfectus sim: sequor autem, si quomodò comprehendam in quo & com-
prehensus sum à Christo Jesu. Fratres, ego me non arbitror comprehendisse.
Unum autem, quæ quidem retrò sunt obliviscens, ad ea verò quæ sunt priora
extendens meipsum, Ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis 14
Dei in Christo Jesu. Quicunque ergò perfecti sumus, hoc sentiamus: & si quid 15
aliter sapitis, & hoc vobis Deus revelabit. Veruntamen ad quod pervenimus, 16
ut idem sapiamus; & in eadem permaneamus regula. Imitatores mei estote, 17
fratres, & observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Multi 18
enim ambulant, quos sæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos
crucis Christi: Quorum finis interitus: quorum deus venter est: & gloria in 19
confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est: 20
unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, Qui re- 21
formabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secun-
dùm operationem, quâ etiam possit subjicere sibi omnia.

CAP. IV.

Itaque fratres mei charissimi & desideratissimi, gaudium meum, & corona mea: 1
sic state in Domino, charissimi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* مع ان لي انا ثقة بالجسد • فاي احد اخر ظن انه واثق بالجسد • فانا اولي بذلك * ذو ختانة
في اليوم الثامن • من جنس اسرائيل من قبيلة بنيامين • عبراني من عبرانيين • فريسي كما
يخص بالشريعة * مضطهد الكنيسة بما يخص الغيرة • صاير في العدل الذي في الشريعة بلا
معاب • * قراءة الجمعة من الجمعة العشرين • * لكن تلك التي كانت لي فوايد حسبتها
8 من اجل المسيح خسارة * بل واحسبها انها كلها خسارة كانت • من اجل فوق جلالة معرفة
ربي يسوع المسيح • الذي من اجله خسرت كل الاشياء • واحسبها انها قشور لاربح المسيح • ثم
9 * واوجد فيه ليس لي عدلي الذي من الشريعة • بل العدل الذي من امانة المسيح • العدل
10 الذي من الله في الايمان * ان اعرفه • وقوة قيامته • وشركة الامه • متصورا بموته معه * فلعلي
11 اصل الي الانبعاث الذي من الموتى * وليس اني قد اخذت فيما سلف • او قد كملت فيما يوس
12 بل انا احاضر سعيا ان وصلت في السعي الذي قد حلقني فيه يسوع المسيح * ايها الاخوة انا
13 ما احسب ذاتي اني قد نلت شيا • او اخذت سوي شي واحد • اني متناسي التي وراء • وممتد
14 الي التي قدام * احاضر عدوا بقصد باهت الي اسان راية دعوة الله العليا بيسوع المسيح * فيا
15 معشر الكاملين فلنعتقد هذا • وان اعتقدتم شيا بمعني اخر فالله سيعلن لكم وهذا * بل الشي
16 الذي قد بلغنا اليه فلنرض بذلك المقدار بعينه ونعتقد ذاك نفسه * ايها الاخوة تشبهوا
17 ورقبوا الذين يتصرفون هكذا • كما نحن لكم رسما * لان كثيرين يسلكون الذين قد
18 ذكرتهم لكم دفعات كثيرة • والان اذكرهم باكيا على اعداء صليب المسيح * الذين نهايتهم
19 هلكة • الذين الاههم البطن • وشرفهم خزيهم • الذين يرون روايا ارضية • تم • * قراءة في
خمسة وعشرين من تشرين الثاني • * لان تصرفنا في السماوات هو التي منها ننتظر
20 مخلصنا الرب يسوع المسيح * الذي يبدل شكل جسد مذلتنا الي ان يصير هو بعينه
21 مساوي لصورة جسد مجده • كما يخص بالفعل الذي يقتدر عليه هو • ويخضع له الكل •
الفصل الرابع •
1 * فلذلك يا اخوتي الاحباء والمشوق اليهم
يا فرحي واكليلي • هكذا قفوا في امانة الرب يا احبائي •

Quanquam ego habeam fiduciam in carne. Quisquis enim alius putat se confisum in carne, In hoc ego præcello: 4
Circumcisus octavo die, ex genere Israelis, de tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, Pharisæus quod attinet ad legem: 5
Persequens ecclesiam, quod pertinet ad zelum: factus in justitia quæ est in Lege, sine reprehensione. 6

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ.

Sed ea quæ mihi erant lucra, jacturam duxi propter Christum. 7
Quinetiam ea omnia duco fuisse jacturam, propter eminentiam nobilitatis cognitionis Domini mei Jesu Christi: propter quem rerum omnium jacturam feci, easque fæcem esse duco, ut Christum lucrifaciam: Finis. 8
Et comperiar in eo non habens justitiam meam quæ est ex Lege, sed justitiam quæ est ex fide Christi, justitiam quæ est ex Deo per fidem. 9
Ut cognoscam eum, & vim resurrectionis ipsius, & communionem passionum ipsius, conformatus per mortem ejus cum ipso: 10
Ut forte perveniam ad resurrectionem quæ est ex mortuis. 11
Non quòd apprehenderim antehac, aut jam dudum perfectus sim: sed ego cursum curro, si quo modo perveniam per cursum in quo substituit me Jesus Christus. 12
O fratres, ego non reputo meipsum aliquid jam obtinuisse aut suscepisse, præter rem unam: quòd scilicet obliviscens ea quæ retro sunt, & tendens ad ea quæ sunt antè, 13
Curro cursum cum proposito obviam eunte signo vexilli vocationis Dei supernæ, per Jesum Christū. 14
Eia igitur omnes perfecti, sentiamus hoc: quòd si quid aliter sentitis, hoc etiam vobis Deus revelabit. 15
Re tamen, quam sumus jam assecuti, contenti simus eâdem illa in mensura, ipsamque met sentiamus. 16
O fratres, imitamini & observate eos qui ita se gerunt, quemadmodum fuimus nos vobis exemplo. 17
Multi enim incedunt quorum mentionem sæpè jam feci vobis et nunc mentionem facio, deflens inimicos crucis Christi. 18
Quorum finis est interitus: quorum Deus, venter: & quorum gloria, confusio ipsorum: qui sentiunt opiniones terrenas. Finis. 19

Lectio ad vigesimam quintam diem Novembris.

Nam conversatio nostra in cœlis est, è quibus expectamus Salvatorem nostrum Jesum Christum. 20
Qui mutabit speciem corporis humilitatis nostræ quatenus illud ipsum fiat æquale formæ corporis gloriæ suæ, per efficacitatem quam ipse potest, & omnia subjiciuntur illi. 21

CAP. IV.

Quapropter O fratres mei dilecti & exoptati, O gaudium meum & corona mea, ita state in fide Domini, O dilecti mei. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሎቱ፡ በቱ፡ እንዘ፡ አልብየ፡ ጽድቀ፡ ኦሪት፡ ዘእንበለ፡ ጽድቀ፡ ሀይማኖት፡ ክርስቶ
ስ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ጽድቀ፡፡ ከመ፡ አአምሮ፡ በሀይማኖቱ፡ ወኀይለ፡ ት
ንሣኤቱ፡ ወእሰተሮ፡ በሕማሙ፡ ወእትሜሰሎ፡ በሞቱ፡፡ እመቦ፡ ከመ፡ አድምዖ፡ አ
ሙ፡ ይትነሠኡ፡ ምውታን፡፡ አኮሰ፡ ወደአኩ፡ ነሣእኩ፡ ወፈጸምኩ፡ ሰሎምኩ፡ ብ
ፍየ፡፡ እዴግን፡ ደእሙ፡ ለእመ፡ እረክብ፡ ዘቦተ፡ ነሠኡኒ፡ ኀበ፡ ክርስቶስ፡፡
ኣዊነ፡ ሊተሰ፡ ይመስለኒ፡ ዓዲየ፡ ሊነሣእኩ፡፡ እስመ፡ ዘድኅሬየ፡ እረስዕ፡ ወቅድ
ሚየ፡ ለሚልአ፡፡ እዴግን፡፡ ከመ፡ ሰብአ፡ ዓይን፡ ለጽዋዓ፡ እምላዕሉ፡ ዘእምኀበ፡
እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ኵልክሙ፡ ፍጹማን፡ ዘንተ፡ ነሐሊ፡
ወእመኒ፡ በበዕደ፡ ዘትሔልዩ፡ ኪያሁኒ፡ ይከሥት፡ ለክሙ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወባ
ሕቱ፡ ውስተ፡ ዘበጻሕነ፡ ምዕረ፡ ናጥብዕ፡፡ ኪያየ፡ ተመሰሉ፡ አኀዊነ፡ ወተዓቀብ
ዎሙ፡ ለእለ፡ ከመዝ፡ የሐውሩ፡ ዘከመ፡ ርኢክሙነ፡፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ የሐውሩ፡
ዘከሙ፡ እብለክሙ፡ ዘልፈ፡ ወይእዜኒ፡ ገሃደ፡ እነግረክሙ፡ ለጸላእቱ፡ መስቀለ፡ ክር
ስቶስ፡፡ ዘደኃሪቶሙ፡ ለሕርትምና፡ እለ፡ ከርሦሙ፡ ያመልኩ፡ ወክብሮሙ፡ ኀሳ
ሮሙ፡ እለ፡ ይሔልዩ፡ ዘውስተ፡ ምድር፡፡ ወለነሰ፡ ውስተ፡ ሰማያት፡ ሀገርነ፡፡ ዘኪ
ያሁ፡ ንፀንሕ፡ መድኃኒነ፡ ኢየሱስ፡ እግዚእነ፡፡ ዘተመሰለ፡ በሥጋነ፡ ትሑት፡ ወለብ
ሰ፡ ስብሐቲሁ፡ ሥጋነ፡ ከመ፡ ረድኤቱ፡ ከመ፡ ይግነይ፡ ሎቱ፡ ኵሉ፡፡

ወይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ፍቁራን፡ ፍሥሐነ፡ ወአክሊልነ፡ ከመዝ፡ ቁሙ፡ በእግዚ
እ፡ ለኀዊነ፡፡

Et sim in eo non habens justitiam legis, sed justitiam fidei Christi, quæ à Deo justitia est: 9
Ut cognoscam eum in fide ejus in virtute resurrectionis ejus, & 10
communicem cum eo in passione ejus, & similis fiam ei in morte ejus. 11
Si ita fiat ut consequar eum quando suscitabuntur mortui. 12
Non adhuc accepi & adhuc perfectus sum dum loquor: persequar tamen si obtineam id quo nos ferunt ad Christum. 13
Fratres nostri, mihi videtur quòd adhuc non accepi. 14
Quia quæ post me sunt, obliviscor, & quæ à fronte sunt mihi, impleo: persequar ut explorator vocationem ejus è suprà, quæ à Deo per Jesum Christum. 15
Quotquot ex vobis perfecti sunt, hoc sentiamus: & si sit aliud quod sentitis, illud revelabit vobis Deus. 16
Veruntamen in eo ad quod pervenimus semel, confirmemur. 17
Mihi similes estote, fratres nostri, & observate eos qui sic incedunt, sicut vidistis nos. 18
Quia multi incedunt, quemadmodum dixi vobis semper, & nunc quidem manifestè annuntio vobis, hostes esse crucis Christi: 19
Quorum finis in perditionem, qui ventres eorum colunt, & gloria eorum turpitudo eorum, qui curant quæ sunt in terra. 20
Et nobis in cœlis est civitas nostra, qui ipsum expectamus Servatorem nostrum Jesum Dominum nostrum: 21
Qui transformatus fuit in corpore nostro humili, & induit gloriâ ejus corpus nostrum, sicuti adjutorio ejus, ut subjiceret sibi omnia.

CAP. IV.

Et nunc fratres nostri dilecti, gaudium nostrum, & corona nostra, ita state in Domino nostro, fratres nostri. 1

Euodiam rogo; & Syntychen deprecor, idipsum sapere in Do-
2 (β) Εὐωδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυ-
mino. Etiam rogo & te, *socie germane, opitulare eis*
3 ρίῳ. (γ) Καὶ ἐρωτῶ καὶ σε, (δ) σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς
quæ in Evangelio *simul certârunt mihi*, cum *&* Clemente, &
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν
cæteris *cooperantibus* meis, quorum nomina in libro vitæ. Gaudete in Do-
4 λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε ἐν Κυ-
mino semper: iterùm dico; Gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus
5 ρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, Χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν
hominibus: Dominus propè. Nihil soliciti sitis, sed in omni
6 (ε) ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ
oratione & obsecratione, cum gratiarum actione, petitiones vestræ innotescant
προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
apud Deum. Et pax Dei *superans* omnem sensum,
7 πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἡ εἰρήνη (ζ) τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν,
custodiat corda vestra, & intelligentias vestras in Christo Jesu. Re-
8 φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοι-
liquùm, fratres, quæcunque sunt vera, quæcunque *honesta*, quæcunque justa, quæcunque
πόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα
pura, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, *&* si qua laus,
ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετή, καὶ εἴ τις ἔπαινος,
hæc cogitate. Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vi-
9 ταῦτα λογίζεσθε. Ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴ-
distis in me, hæc agite: & Deus pacis erit vobiscum. Ga-
10 δετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἐ- Ζ'
visus sum autem in Domino *magnoperè*, quoniam *jam* aliquando *revirui-stis* pro me
χάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ
sentire: *in quo* & sentiebatis, *opportunitate carebatis* autem. Non *quòd* propter pe-
11 φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑ-
nuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, *contentus ipse esse*. Scio *autem*
στέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. Οἶδα (η) καὶ 12
humiliari, scio & abundare: (*in omni* & in omnibus institutus sum,) &
ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· (ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι,) καὶ
satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati: Omnia
χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾶν, (θ) καὶ περισσεύειν, καὶ ὑστερεῖσθαι· Πάντα 13
possum in eo *corroborante* me *Christo*. Veruntamen *pulchrè* fecistis *commu-*
ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί (ι) με Χριστῷ. Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοι- 14
nicantes meæ tribulationi. Scitis autem & vos, Philippenses, quòd
νωνήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι 15
in principio Evangelii, quando *exii* à Macedonia, nulla mihi Ecclesia
ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία
communicavit in rationem *dationis* & *acceptionis*, *si non* vos soli: Quia &
ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· Ὅτι καὶ 16
in Thessalonicam & semel & bis in usum mihi misistis. Non
ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ (κ) δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. Οὐχ 17
quia quæro *donum*, sed requiro fructum abundantem in ra-
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, (λ) ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λό-
tionem vestram. *Accepi* autem omnia, & abundo: repletus sum *ac-*
γον ὑμῶν. Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι (μ) δεξάμε- 18
cipiens ab Epaphrodito *ea quæ* à *vobis*, odorem suavitatis, hostiam acceptam, *be-*
νος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐ-
neplacentem Deo. *At* Deus meus impleat *omnem* *usum* vestrum secundùm
άρεστον τῷ Θεῷ. Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ 19
divitias suas in gloria, in Christo Jesu. *At* Deo, & Patri
(ν) τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ Θεῷ, καὶ πατρὶ 20
nostro gloria in secula seculorum. Amen.
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

MS. A. (β) Εὐοδίαν (γ) Ναὶ (δ) γνήσιε σύζυγε, (ε) τοῖς ἀνθρώποις· (ζ) τοῦ Χριστοῦ ἡ (η) καὶ (θ) περισσεύειν (ι) με. Πλὴν (κ) δὶς τὴν (λ) ἀλλὰ (μ) δεξάμενος τὰ παρ' ὑμῶν, (ν) τὸ πλοῦτος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 3 [illegible]
4 5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

7 [illegible] *

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Euodiam rogo, & Syntichen, ut una sit eis 2
voluntas in Domino nostro. Quinetiam te 3
rogo, mi vere sodalis, ut adjuves eas, quæ
ipsæ laboraverunt mecum in evangelio, unà
cum Clemente, cæterisque adjutoribus meis,
quorum nomina scripta sunt in libro vitæ.
Gaudete in Domino nostro semper, & ite- 4
rum dico, Gaudete. Et mansuetudo vestra 5
innotescat omnibus. Dominus noster pro-
pè est. De nulla re soliciti sitis, sed sem- 6
per cum oratione & obsecratione petitio-
nes vestræ innotescant coram Deo. Et pax 7
Dei quæ major est omni mente, custodiet
corda vestra, & mentes vestras in Jesu
Christo.

Quotidiè. 7.

Itaque fratres mei, quæcunque vera sunt, & 8
quæcunque honesta, & quæcunque justa, &
quæcunque sincera, & quæcunque amabi-
lia, & quæcunque laudabilia, denique quæ-
cunque opera gloriosa & celebranda, hæc
animo volvite. Quæ didicistis, & accepi- 9
stis, & audistis, & vidistis in me, hæc agite,
& Deus pacis erit vobiscum. Vehementer 10
autem gavisus sum in Dño nostro, quòd rursus
cœperitis esse soliciti de me, quemadmodũ
& soliciti eratis, sed non eratis compotes.
Non quòd penuriam passus sim, id dico: di- 11
dici enim ut sufficiat mihi id quod habeo.
Novi humiliari, novi & abundare in omni- 12
bus, & in omnibus exercitatus sum: tum in
satietate, tum inediâ, in copia & inopiâ:
Omnia viribus possum per Christum qui 13
me corroborat. Veruntamen benè fecistis 14
qui communicâstis oppressionibus meis.
Scitis autem & vos Philippenses, quòd in 15
principio evangelii quum exivi à Macedo-
nia, ne una quidem ex ecclesiis communica-
vit mihi in ratione accipiendi & dandi, ni-
si vos tantùm. Qui & Thessalonicam se- 16
mel & iterum necessitatem meam misistis.
Non quòd munus requiram, sed requiro ut 17
fructus multiplicentur vobis. Omnia rece- 18
pi, & abundo ac expletus sum: & accepi
quæcunque ad me misistis per Epaphrodi-
tum, odorem suavem, & hostiam acceptam
gratamque Deo. Deus autem meus sup- 19
pleat omnem indigentiam vestram secun-
dùm opulentiam suam, in gloria Jesu Chri-
sti. Deo autem Patri nostro laus & honor 20
in seculum seculorum, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 አስተበቍዖክሙ : ሊዎድያን : ወሲንጢኬን : ከሙ : ትሐልዩ : ዘእግዚእነ ::=: አዐ :
3 አስተበቍዐከ : ሰበኬ : እኁየ : ወማኅበርትየ : ተወከፎን : እለ : ሠረሐ : ሊተ : በት
ምህርተ : ወንጌል : ምስለ : ቀሌሜንጦስ : ወቢጸሙኒ : እለ : ለሐዱ : ዕዘርና : እለ : ተ
4 ጽሕፈ : አስማቲሆሙ : ውስተ : መጽሐፈ : ሕይወት ::=: ተፈሥሑ : በእግዚእነ : ወ
5 ከዐበ : እብለክሙ : ተፈሥሑ :=: ከሙ : ይትዐወቅ : ስላጤክሙ : በኀበ : ኵሉ : ሰብ
6 እ :: እግዚአብሔር : ቅሩብ :=: ኢትትሐልዩ : ወኢምንተ : ጸልዩ : በኵሉ : ጊዜ : ወሰ
አሉ : እንዘ : ተአኵቱ : ንግሩ : ስእለተክሙ : ኀበ : እግዚአብሔር :=:

Rogo vos Euodian & Syntichen, ut cogitetis quæ sunt Domini nostri. Etiam 2
rogo te inquam frater mi & socie mi, ut recipias eas quæ laboraverunt mecum 3
in doctrina evangelii, cum Clemente, & reliquis etiam adjutoribus, quorum no-
mina scripta sunt in libro vitæ. Gaudete in Domino nostro, & iterum dico 4
vobis, Gaudete: Ut manifesta fiat auctoritas vestra apud omnes homines. De- 5
us prope est. Ne soliciti sitis omninò, orate in omni tempore, & rogate, & 6
gratias agentes pronuntiate supplicationes vestras ad Deum.

Versio VULGATA LATINA.

2 Evodiam rogo, & Syntychen deprecor, idipsum sapere in Domino. Etiam ro-
3 go & te, germane compar, adjuva illas, quæ mecum laboraverunt in Evangelio
cum Clemente, & cæteris adjutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.
4 Gaudete in Domino semper: iterùm dico; Gaudete. Modestia vestra nota sit
5 omnibus hominibus: Dominus propè est. Nihil soliciti sitis: sed in omni
6 oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione, petitiones vestræ innotescant
7 apud Deum. Et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda ve-
8 stra, & intelligentias vestras, in Christo Jesu. De cætero, fratres, quæcunque
sunt vera, quæcunque pudica, quæcunque justa, quæcunque sancta, quæcunque
amabilia, quæcunque bonæ famæ, siqua virtus, siqua laus disciplinæ, hæc cogi-
9 tate. Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me, hæc agite:
10 & Deus pacis erit vobiscum. Gavisus sum autem in Domino vehementer, quo-
niam tandem aliquandò refloruistis pro me sentire: sicut & sentiebatis: occu-
pati autem eratis. Non quasi propter penuriam dico: ego enim didici, in qui- 11
bus sum, sufficiens esse. Scio & humiliari, scio & abundare; (ubique & in 12
omnibus institutus sum,) & satiari, & esurire; & abundare, & penuriam pati. 13
Omnia possum in eo, qui me confortat. Veruntamen benè fecistis, communi- 14
cantes tribulationi meæ. Scitis autem & vos Philippenses, quòd in principio 15
Evangelii, quando profectus sum à Macedonia, nulla mihi Ecclesia communi-
cavit in ratione dati & accepti, nisi vos soli: Quia & Thessalonicam semel 16
& bis in usum mihi misistis. Non quia quæro datum, sed requiro fructum 17
abundantem in ratione vestra. Habeo autem omnia, & abundo: repletus sum, 18
acceptis ab Epaphrodito quæ misistis, odorem suavitatis, hostiam acceptam, pla-
centem Deo. Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum, secundùm 19
divitias suas, in gloria in Christo Jesu. Deo autem & Patri nostro gloria in se- 20
cula seculorum: Amen.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 * وأسألك يا أوديا * وأطلب إليك يا سنتيسن أن تعتقدا الرأي نفسه واحدا في أمانة الرب *
3 * نعم وأسألك يا سيزيكا المصافي أن تعاضدهما * اللتان جاهدتا معي في البشارة مع اكليمنطس
وباقي مساعديّ الذين أسماؤهم في مصحف الحياة * قراءة لأحد الشعانين *
4 5 * افرحوا بالرب دائما * وأقول افرحوا أيضا * وليعرف دعتكم عند جميع الناس * الرب قريب *
6 * فلا تهتموا بشيء * بل فليعرف مسألتكم عند الله في كل صلاة وطلبة بشكر * وسلامة الله التي
7 تستولي على كل عقل تحرس قلوبكم وفطنتكم بيسوع المسيح * فمنذ الآن أيها الإخوة كل
8 ما هي حق * كل ما هي مهذبة * كلما هي مقسطة * كلما هي قديسة * كل ما هي مأمون * كلما هي
ممدوحة * إن ملكتم فضيلة * وإن حويتم مديحا * فيها فكروا وإياها تذكروا * والمناقب التي
9 تعلمتموها وتسلمتموها وسمعتموها ورأيتموها فيّ اعملوها * وإله السلامة يكون معكم آمين *
10 * قراءة الاثنين من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة * وقد فرحت من أجل
الرب فرحا عظيما * لأنكم بعد مدة سلفت عشتم فيها * أينعت نظارتكم بأن تعطفوا من
11 أجلي ما فطنتم به إذ تيسر لكم * ليس أني أقول عن إعواز * لأني أنا قد تعلمت أن أكون
12 في الأمور التي أحصل فيها قنوعا * أعرف أن أتواضع * وأعرف أن أفضل في كل وقت * وفي كل
13 شيء قد تعلمت الموافق * وأن أشبع وأجوع * وأفضل وأنقص * وأقدر على كل شيء بالمسيح
14 15 المؤيد إياي * بل قد عملتم عملا محمودا * إذ أشركتم معي في حزني * وأنتم تعلمون
أيها الفيلبسيون أن في مبدأ البشارة لما خرجت من بلد مكدونية لم يشاركني ولا واحدة
16 من الكنائس في حال إعطاء وأخذ إلا أنتم وحدكم * لأنكم في مدينة تسالونيكية * أرسلتم
17 إليّ مرة ومرتين حاجتي * ولست أطلب العطية * بل أطلب الثمر المتكاثر لنطقكم *
18 * وقد استوفيت كل شيء وفضل عني * وقد تمليت من ابافروديطوس بالأشياء الواردة منكم
19 نسيم طيب الرائحة * ضحية مقبولة مرضية لله حسنا * فالإلهي يتمم كافة حاجتكم بغناه في
20 المجد بيسوع المسيح * والحمد لله وأبينا إلى أباد الدهور آمين *

Te quoq; rogo O Euodia, teq; deprecor O 2
Syntychen, ut unam eandemque sentiatis
opinionem de fide Domini. Imò te etiam 3
rogo O candide Syzyga, ut utramque
adjuves, quæ mecum certârunt in Evan-
gelio unà cum Clemente & cæteris adju-
toribus meis, quorum nomina sunt in li-
bro vitæ.

Lectio pro Dominica Palmarum.

Gaudete in Domino semper, & iterum 4
dico gaudete. At nota sit mansuetudo 5
vestra apud omnes homines. Dominus
propè est: De nulla ergò re soliciti sitis: 6
sed innotescant petitiones vestræ apud
Deum in omni oratione & obsecratione
cum gratiarum actione. Et pax Dei 7
quæ superat omnem intellectum, custodi-
et corda vestra & mentes vestras in
Jesu Christo. Posthac igitur O fratres, 8
quæcunque sunt vera, quæcunque sunt
honesta, quæcúnque sunt justa, quæ-
cunque sunt sancta, quæcunque sunt
optabilia, quæcunque sunt laudabilia:
siquam habetis virtutem, siqua laude
præditi estis, ea cogitate, eaque memoriâ
pervolvite. Et monumenta quæ didicistis, 9
& accepistis, & audistis, ac vidistis in
me, facite: Et Deus pacis erit vo-
biscum, Amen.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ primæ post Pentecosten.

Gavisus sum autem propter Dominum 10
gaudio magno, quòd post intervallum
elapsum quo vixistis, repullulavit cura
vestra, eundem in me animũ adjicientes,
qualem adjecistis quando fuit vobis op-
portunũ. Non quòd de egestate loquar: nam 11
ego didici rebus, in quibus sum, esse con-
tentus. Novi deprimi, & novi abundare 12
omni tempore: & in omnibus rebus di-
dici quod consentaneum est, & saturari,
& esurire, & abundare, & penuriam
pati: Et omnia possum per Christũ qui me 13
corroborat. Sed opus laudandum fecistis, 14
communicantes mecum in afflictione
mea. Vos autem nôstis O Philippenses, 15
initio annuntiationis quando egressus
sum è regione Macedoniæ, ne unam qui-
dem ex Ecclesiis communicâsse mihi in
ratione dandi & accipiendi, præter vos
solos. Vos enim in urbe Thessalonicâ misi- 16
stis mihi semel et iterum egestatem meam.
Neq; verò donum requiro, sed requiro fru- 17
ctum abundantem pro locutione (i. ra-
tione ac defensione) vestrâ. Jam autem 18
accepi omnia, & superfuere mihi: &
fruitus sum per Epaphroditum rebus quæ
provenerunt à vobis, odore suaveolenti,
victimâ acceptâ, Deo sanè gratâ. Quare 19
Deus meus impleat omnem egestatem ve-
stram opulentiâ suâ, in gloria, per Jesum
Christum. Deo autem ac Patri nostro 20
gloria ad æterna secula, Amen.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 ወሰላም : እግዚአብሔር : እንተ : ኵሉ : ባቲ : ታጸንዖ : ለልብክሙ : ወሕሊናክሙ : በ
8 ክርስቶስ : ኢየሱስ ::=፦ ወይእዜኒ : አኃዊነ : ኵሉ : ዘርቱዕ : ወዘንጹሕ : ወዘጽድቅ :
9 ወዘሠናይ : ወዘፍቅር : ወዘመደሐር : ዘይደሉ : ወዘይትአኰት :: ኪያሁ : ሐልዩ :=፦ ዘተ
መሀርክሙ : ዘተመጠውክሙ : ወዘሰማዕክሙ : ወዘርኢክሙ : በኀቤየ : ኪያሁ : ግበሩ :
10 ወአምላከ : ሰላም : የሀሉ : ምስሌክሙ ::=፦ ፺ ተፈሣሕኩ : በእግዚእነ : ፈድፋ
ደ : እስመ : ዘአነ : እሔሊ : ትሔልዩ : ወትካዘክሙኒ : አኮ : ኃጢአት :=፦ እብል : ባሕ
ቲቱ ::=፦ ለእሰ : አእምር : ዘከመ : ክሃሊ : አነ : ተፀንሶ : ወተደልዎ : በኵሉ : ውስተ :
ኵሉ : ለመድኩ : ረኀበ : ወጸጊበ : ሕማመ : ወተፈሥሖ :=፦ ኵሉ : እክል : በ
ዘ : ውእቱ : ኀይለ :=፦ ወባሕቱ : ሠናየ : ገበርክሙ : ዘተሳተፍክሙ : በሕማምየ
የ ::=፦ ታእምሩ : አንትሙ : ሰብአ : ፊልጵስዩስ : በቀዳሚ : ትምህርት : አመ : ወፃእ
ኩ : እመቄዶንያ : ምስሌየ : ከመ : ኢኃበሩ : አሐዱ : እምኔሆሙ : እምቤተ :
ክርስቲያን : ወኢበወሂብ : ወኢበነሢእ : ዘእንበለ : ዳእሙ : ባሕቲትክሙ ::=፦ ዓዲ :
በተሰሎንቄሂ : ምዕረ : ወካዕበ : ፈነውክሙ : ሊተ : ትካዝየ :=፦ አኮ : ሀብተክሙ :
ዘአቀድም : ዳእሙ : እስመ : አኃሥሥ : ፍሬክሙ : ዘሠምረ : በላዕሌክሙ ::=፦
ወአፍቀደኒ : እክለኒ : ወተርፈ : ሰለጥኩ : በዘ : አብጽሐ : ሊተ : አፍሮዲጡ : ዘእ
ምኀቤክሙ : መዓዛ : ሠናይ : መሥዋዕተ : ኅሩየ : ወሠምረ : በኀበ : እግዚአ
ብሔር ::=፦ ወአምላኪየ : ይፈጽም : ለክሙ : ኵሎ : መፍቅደክሙ : በብዕለ :
ስብሐቲሁ : ለክርስቶስ : ኢየሱስ :=፦ ለእግዚአብሔር : አብ : ስብሐት : ለዓለመ :
ዓለም : አሜን ::=፦

Et pax Dei in qua sunt omnia, confirmabit corda vestra & cogitationes vestras 7
in Christo Jesu. Et nunc, fratres nostri, quodcunq; rectum est, quodcunq; purum, 8
& quodcunque justum, & quodcunque bonum, & quodcunque amabile, & quod-
cunque permissum est, & quodcunque decet, & quodcunque laudabile est, illud cu-
rate. Quod didicistis, quod accepistis, & quod audistis, & quod vidistis 9
apud me, illud facite, & Deus pacis sit vobiscum. Gavisus sum in Domino no- 10
stro abundanter, quia quæ ego cogito cogitatis, & solicitudo vestra non est pec- 11
catum. Veruntamen loquor, Sciens quàm potens sim in inopia & convenien- 12
tia, ubique in omnibus: consuevi esurire & satiari, affligi & gaudere. Omnia 13
possum, propterea quòd ipse potestatem dedit mihi. Sed benè fecistis quòd com- 14
municâstis in afflictione mea. Scitis vos Philippenses in principio doctrinæ 15
quum profecti estis à Macedonia mecum, quòd non communicârunt ne unus ex
illis de ecclesia, neque dando neque recipiendo nisi solummodò vos. Etiam in 16
Thessalonica semel & iterum misistis mihi necessarium mihi munus: Non do- 17
num vestrum quærenti, sed quia requiro fructum vestrum qui jucundus sit
apud vos. Accepi satis superque: expletus sum iis quæ attulit mihi 18
Aphroditus quæ ex vobis, odorem bonum, hostiam gratam & placentem apud De- 19
um. Et Deus meus implebit totum desiderium vestrum cum divitiis gloriæ Chri- 20
sti Jesu. Deo Patri gloria in seculum seculorum, Amen.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΌΥΣ. CAP. I.

21 Salutate omnem Sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui mecum
Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ
22 fratres. Salutant vos omnes Sancti, maximè autem qui de Cæsaris domo.
ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
23 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.
Ἡ χάρις τοῦ (ξ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.
Ad Philippenses scripta est à Roma per Epaphroditum.
(†) Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διʼ Ἐπαφροδίτου.

MS.A. (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν. (†) Πρὸς Φιλιππησίους. Ἐν στίχοις σή.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Postulate pacem omnium Sanctorum qui sunt in Jesu Christo. Postulant pacem vestram fratres qui mecum sunt. Salutant vos omnes Sancti, potissimùm ii qui sunt è domo Cæsaris. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit cum omnibus vobis, Amen.

Epistola ad Philippenses è Roma scripta, missa verò per Epaphroditum,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ኣምኑ፡ ኵሎ፡ ቅዱሰነ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ ኣምኍክሙ፡ ኣኃዊነ፡ እለ፡ ኃቤየ፡፡ ኵሎ
22 ሙ፡ ቅዱሳን፡ ወፈድፋደሰ፡ እለ፡ ቂሰርያ፡ ቤቶሙ፡፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡
23 ምስለ፡ መንፈስክሙ፡ ኣሜን፡፡

ለክብአ፡ ፊልጲሲዩስ፡፡

Salutate omnes Sanctos in Christo Jesu: salutârunt vos fratres nostri qui apud me sunt. Omnes Sancti, & maximè quorum domus Cæsareæ sunt. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, Amen.

Philippensibus.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ΚΟΛΑΣΣΑΕ͂ΙΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α'. Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολασσαέων οἰκειωθέντων τῷ Θεῷ ἐπʼ ἐλπίδι.
Β'. Εὐχὴ περὶ αὐτῶν εἰς σοφίαν πρακτικήν, εἰς δύναμιν ὑπομονῆς, σὺν εὐχαριστίᾳ τῆς οἰκειώσεως τῆς ἐν καθάρσει.
Γ'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ κτίσεως καὶ ἀνακτίσεως τῆς κατὰ σωμάτωσιν Θεοῦ.
Δ'. Περὶ ἐθνῶν προσαγωγῆς τῆς ἐν σώματι Χριστοῦ καὶ πάθει διὰ πίστεως.
Ε'. Περὶ τῆς διὰ τῶν πόνων αὐτοῦ διδαχῆς ἀνακτικῆς εἰς ἐπίγνωσιν Θεοῦ.
ς'. Περὶ τοῦ μὴ ὑπάγεσθαι τῇ ἀνθρωπίνῃ φιλοσοφίᾳ ἀπατηλῇ τοὺς ἐν Χριστῷ τὴν σοφίαν ἔχοντας.
Ζ'. Ὅτι ἡ πρὸς Θεὸν σωμάτωσις καὶ τὰ τοῦ νόμου περιέχει πνευματικῶς, εἰς τὸ συζῆν Χριστῷ.
Η'. Ὅτι οἱ τοῦ σαρκικοῦ νόμου τύποι τοῖς σαρκικοῖς χρήσιμοι, καὶ οὐ πνευματικοῖς τοῖς ἐν δυνάμει Θεοῦ ζῶσιν.
Θ'. Παραίνεσις περὶ καθάρσεως, ἁγιασμοῦ, φιλανθρωπίας, φιλοθεότητος, φιλομαθείας, ψαλμῳδίας, εὐφήμου εἰς Θεὸν διαγωγῆς, εὐχαριστίας.
Ι'. Τὰ πρὸς τοὺς οἰκείους ὁμονοητικῶς. ἐν ᾧ, τὰ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως, οἰκονομικῶς.

AD COLOSSENSES EPISTOLA PAULI.

(†) Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΥ'ΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'. Β'. Γ'.

CAP. I. α'.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timo-
ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
theus frater, Eis qui in Colossis, sanctis & fidelibus fratribus in Christo:
2 θεος ὁ ἀδελφός, Τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν (α) Χριστῷ·
Gratia vobis, & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias agimus
3 Χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ Α'
Deo, & Patri Domini nostri Jesu Christi, semper pro vobis orantes: Au-
4 Θεῷ, καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι· Ἀ-
dientes fidem vestram in Christo Jesu, & dilectionem *quæ* in omnes Sanctos,
κούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν (β) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
Propter spem *sepositam* vobis in cœlis, quam præaudistis in verbo
5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
veritatis Evangelii, *Pervenientis* ad vos, sicut & in universo mun-
6 τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ (γ) κό-
do: & *est fructificans*, sicut & in vobis, ex qua die au-
σμῳ· καὶ ἔστι καρποφορούμενον, (δ) καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφʼ ἧς ἡμέρας ἠ-
distis & cognovistis gratiam Dei in veritate: Sicut & didicistis ab
7 κούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· (ε) Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ
Epaphra *dilecto* conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister
Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ (ζ) ὑμῶν διάκονος
Christi: Qui etiam *declarans* nobis vestram dilectionem in Spiritu.
8 Β' τοῦ Χριστοῦ· Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν Πνεύματι.
Propter hoc & nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes
9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφʼ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι,
& postulantes, ut impleamini *agnitionem* voluntatis ejus, in omni sapientia & in-
καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συ-
tellectu spirituali: *Ambulare vos* dignè *Domino in omnem gratiam*, in
10 Α' νέσει πνευματικῇ· (η) Περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν
omni opere bono fructificantes, & crescentes in *scientiam* Dei: In
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες, καὶ (θ) αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ· Ἐν
omni *potestate corroborati* secundùm *vim gloriæ* ejus, in omni patientia
11 πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
& longanimitatem cum gaudio: Gratias agentes Patri *illi idoneos facienti* nos
12 Γ' καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς
in partem sortis Sanctorum in lumine: Qui eripuit nos de po-
13 εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξ-
testate tenebrarum, & transtulit in regnum filii dilectionis suæ: In
ουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ· Ἐν
14 quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum,
ᾧ ἔχομεν τὴν (ι) ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.

MS.A. (†) ΠΡΟ'Σ ΚΟΛΑΣΣΑΕ͂ΙΣ. (α) Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις (β) ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, (γ) κόσμῳ ἐστὶν (δ) καὶ αὐξανόμενον, καθὼς (ε) Καθὼς ἐμάθετε (ζ)* ἡμῶν (η) Περιπατῆσαι ἀξίως (θ) αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ (ι) ἀπολύτρωσιν ... ἄφεσιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

SEQUITUR EPISTOLA AD COLOSSENSES.

CAPUT. I.

Quotidiè. I.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per 1
voluntatem Dei, & Timotheus frater: Iis 2
qui sunt Colossis, fratribus sanctis & fideli-
bus in Jesu Christo: Pax vobiscum, & gratia 3
à Deo Patre nostro. Gratias agimus Deo pa-
tri Domini nostri Jesu Christi semper, &
oramus pro vobis Ecce à quo audivimus fi- 4
dem vestram quæ est in Jesu Christo, & cha-
ritatem vestram erga omnes Sanctos: Pro- 5
pter spem illam quæ asservatur vobis in cœ-
lis, quam quondam audistis per sermonem
veritatis Evangelii, Quod prædicatum est 6
vobis, sicut & universo mundo; crescitque
& edit fructus, quemadmodum & in vobis,
ex eo die quo audistis & cognovistis gratiam
Dei in veritate; Prout didicistis ex Epaphra 7
conservo nostro charissimo, qui quidem pro
vobis est minister fidelis Christi: Isque no- 8
tam fecit nobis charitatem vestrā in spiritu.

Dominicâ quartâ post Resurrectionem. 2.

Propterea *inquam*, & nos ex quo die audivi- 9
mus, non desivimus orare pro vobis, & po-
scere ut impleamini cognitione voluntatis
Dei in omni sapientia, omnique intellectu
spirituali. Ut incedatis prout æquum est, & 10
placeatis Deo per omnia opera bona, & eda-
tis fructus, & crescatis in cognitione Dei.
Omniq; virtute corroboremini, juxta digni- 11
tatem gloriæ illius in omni tolerantia & lon-
ganimitate: Atque cum gaudio gratias agatis 12
Deo Patri, qui dignos nos fecit ad participa-
tionem hæreditatis Sanctorum in lumine. Et 13
exemit nos à potestate tenebrarum, & tradu-
xit nos in regnum Filii sui dilecti. Per quem 14
habemus redemptionem & remissionem pec-
catorum.

Versio VULGATA LATINA.

21 Salutate omnem Sanctum in Christo Jesu. Salutant vos, qui mecum sunt, fra-
22 tres. Salutant vos omnes Sancti, maximè autem qui de Cæsaris domo sunt.
Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen. 23

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 فسلموا على كل قديس بيسوع المسيح * يصافحكم من الاخوة الذين معي * يسلم عليكم القديسون
22 كلهم * ولا سيما الذين من دار قيصر * نعمة الرب يسوع المسيح مع جماعتكم امين *
23 تمت الرسالة * وكتبت برومية * وارسلت على يد ابافروديطوس *

Osculamini quemlibet Sanctum in Jesu Christo. Salutant vos ex fratribus ii qui mecum sunt. 21
Salutant vos omnes Sancti, ac præsertim qui sunt è domo Cæsaris. 22
Gratia Domini Jesu Christi cum omnibus vobis, Amen. 23

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit Romæ, & missa per Epaphroditum.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* COLOSSENSES.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater: Eis
2 qui sunt Colossis, sanctis, & fidelibus fratribus in Christo Jesu. Gratia vobis
3 & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias agimus Deo, &
4 Patri Domini nostri Jesu Christi, semper pro vobis orantes: Audientes fidem
5 vestram in Christo Jesu, & dilectionem quam habetis in Sanctos omnes, Pro-
pter spem, quæ reposita est vobis in cœlis: quam audistis in verbo veritatis E-
6 vangelii: Quod pervenit ad vos, sicut & in universo mundo est, & fructificat,
& crescit, sicut in vobis, ex ea die quâ audistis, & cognovistis gratiam Dei in
7 veritate, Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fide-
lis pro vobis minister Christi Jesu, Qui etiam manifestavit nobis dilectionem 8
vestram in Spiritu. Ideò & nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vo- 9
bis orantes, & postulantes ut impleamini agnitione voluntatis ejus, in omni sa-
pientia & intellectu spirituali: Ut ambuletis dignè Deo per omnia placentes: 10
in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei: In omni 11
virtute confortati secundùm potentiam claritatis ejus, in omni patientia &
longanimitate cum gaudio, Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in 12
partem sortis Sanctorum in lumine: Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, 13
& transtulit in regnum filii dilectionis suæ: In quo habemus redemptionem 14
per sanguinem ejus, remissionem peccatorum:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

رسالة القديس بولس الى الكولوصاييين * وهي في عدد الرسايل سابعة *
الفصل الاول * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة *
1 من بولس رسول ايسوع المسيح بمشية الله * ومن تيموثاوس الاخ * الى الاخوة الذين
2 بكولوصايس القديسين والمومنين بالمسيح * السبت الحادي والثلثون بعد العنصرة *
3 نعمة لكم وسلامة من الله الاب والرب يسوع المسيح * نشكر لله وابي ربنا يسوع المسيح دايما
4 متصلين من اجلكم * اذ سمعنا بامانتكم بيسوع المسيح وبحبكم لكافة القديسين * من
5 اجل الرجا المعد لكم في السماوات * الذي سمعتم به فيما سلف * بقول صدق اللسان
6 الكامل عندكم * كما هو في كافة العالم * وسيكون مثمرا كما قد اثمر وفيكم * منذ يوم
7 سمعتم وعرفتم نعمة الله بالحقيقة * كما تعلمتم من ابافرا الحبيب وزميلنا
8 في العبودية الذي هو امين من اجلكم خادم المسيح * الذي عرفنا بحبكم بالروح *
9 فلهذا ونحن مذ يوم سمعنا ما كففنا عن الابتهال من اجلكم وطالبين ان تمتلوا
10 معرفة مشيته * بكافة الحكمة والفقه الروحاني * لتسلكوا سلوكا اهلا للرب بكلية الارضاء
11 مثمرين في كل عمل صالح * ونامين في معرفة الله * مويدين بكل القوة كما يحق بعز مجده
في كافة الصبر والمهل بفرح * تم الثلثا * قراءة الاحد الثامن والعشرين بعد العنصرة *
12 13 شاكرين للاب الذي اهلنا لحظ قسم القديسين في النور * الذي انقذنا من سلطان
14 الظلمة * ونقلنا الى ملك ابن محبته * الذي به لنا الفدا بدمه وصفح الخطايا *

Epistola Sancti PAULI ad *COLOSSENSES:* estq; in numero Epistolarum septima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ primæ post Pentecosten.

A Paulo Apostolo Jesu Christi per voluntatem Dei, & à Timotheo fratre, 1
Ad fratres qui sunt Colossis, Sanctos, & credentes in Christum. 2

Sabbatho trigesimo primo post Pentecosten.

Gratia vobis & pax à Deo Patre, & Domino Jesu Christo. Gratias agimus 3
Deo ac Patri Domini nostri Jesu Christi semper, pro vobis orantes: Auditâ fi- 4
de vestrâ in Jesum Christum, vestrâque charitate in omnes Sanctos: Propter spem 5
paratam vobis in cœlis, quam antea audieratis per sermonem veritatis Evan-
gelii, Quæ apud vos adest quemadmo- 6
dum est in universo mundo, eritque frugifera ut jam fructificavit & in vobis ex quo die audistis, & verè cognovistis gratiam Dei: Hucusque. Sabbatho.
Usque didicistis ab Epaphra dilecto & 7
conservo nostro, qui est fidus pro vobis minister Christi: Qui declaravit nobis 8
vestram in spiritu charitatem. Propter- 9
ea & nos ex quo die audivimus, non desistimus ab oratione pro vobis, petentes ut perficiatis cognitionem voluntatis ejus omni cum sapientia & prudentia
spirituali: Ut incedatis gressu digno 10
Domino, cum omni satisfactione: fructificantes in omni opere bono, & cres-
centes in cognitione Dei: Confortati to- 11
tâ virtute, ut par est potentiæ gloriæ ipsius, in omni tolerantia & patientia cum gaudio. Hucusque pro feria tertia.

Lectio Dominicæ vigesimæ octavæ post Pentecosten.

Gratias agentes Patri qui fecit nos di- 12
gnos sorte portionis Sanctorum in luce:
Qui liberavit nos à potestate tenebra- 13
rum, & transtulit nos in regnum Filii sui dilectissimi: In quo habemus re- 14
demptionem per sanguinem ipsius, atque remissionem peccatorum:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ለሰብእ፡ ቆላሲስ፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ፡፡
በሠሉስ፡ዕለት፡በፋሲካ፡ ኀበ፡ይትነበብ፡
1 ጳውሎስ፡ሐዋርያሁ፡ለኢየሱስ፡ክርስቶስ፡በፈቃደ፡እግዚአብሔር፡ወጢሞቴዎስ፡እኁነ፡
2 ለ፡ውስተ፡ቆላሲስ፡ቅዱሳን፡ ወምእመናን፡አኃዊነ፡በክርስቶስ፡፡
ሰላም፡ለክሙ፡ጸጋ፡እግዚአብሔር፡አቡነ፡ ወናአኵቶ፡ለእግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግ
3 ዚእነ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ዘልፈ፡በእንቲአክሙ፡፡ ወእጼሊ፡ ሰሚዕየ፡ሃይማኖተክሙ፡ዘበ
4 ክርስቶስ፡ኢየሱስ፡ከመ፡ታፈቅርዎሙ፡ ለኵሎሙ፡ቅዱሳን፡ በእንተ፡ ተስፋክሙ፡ ዘሰውር
5 ለክሙ፡በሰማያት፡ዘእቅደምክሙ፡ሰሚዐ፡በቃለ፡ጽድቅ፡ተምህርተ፡ወንጌል፡ ዘበጽሐ፡
6 ኀቤክሙ፡ ከመ፡ በኵሉ፡ ዓለም፡ ይፈሪ፡ ወይሰምር፡ ከመ፡በኀቤክሙ፡እምአመ፡ሰማዕክሙ፡
ወአእመርክሙ፡ጸጋሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡በጽድቅ፡ በከመ፡ሰማዕክሙ፡በኀበ፡ኤጳፍራ፡እኁ
7 ነ፡ 8 ወመእመን፡በኀቤክሙ፡ ወላእከ፡ክርስቶስ፡ ዘነገረነ፡ተፈቅሮተክሙ፡በመንፈስ፡
9 ቅዱስ፡ ወበእንተዝ፡ ንሕነኒ፡እምአመ፡ሰማዕነ፡ኢኃደግነ፡ጸልዮ፡በእንቲአክሙ፡ወስኢለ፡
ከመ፡ትፈጽሙ፡አእምሮ፡ፈቃዱ፡በኵሉ፡ጥበብ፡ወምክር፡ዘመንፈስ፡ቅዱስ፡ ከመ፡ትሑሩ፡
10 ዘይደልወክሙ፡ለኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ ወበኵሉ፡ተድላዉ፡ሎቱ፡በኵሉ፡ምግባረ፡ሠናይ፡
እንዘ፡ትፈርዩ፡ወትሰምሩ፡፡ በአእምሮ፡እግዚአብሔር፡ እንዘ፡ታጸንዑ፡በኵሉ፡ኀይል፡
11 በጽንዐ፡ስብሐቲሁ፡በኵሉ፡ትዕግሥት፡ ወተስፋ፡ ወፍሥሐ፡ አእኵትዎ፡ለአብ፡ዘጸወ
12 ዐክሙ፡ውስተ፡መክፈልቶሙ፡ለርስተ፡ቅዱሳን፡፡ በብርሃን፡ ወአግብአነ፡እመኰ
13 ንነ፡ጽልመት፡፡ ወእግዚእነ፡ ውስተ፡መንግሥተ፡ ወልዱ፡ ፍቁሩ፡ ዘቦቱ፡ ረከብነ፡ መድ
14 ኀኒተነ፡ ወተኀድገ፡ለነ፡ ኀጢአትነ፡፡

Colossensibus: & scripta fuit quum esset civitate Romæ.

Tertio die Paschatis, ubi legitur.

CAPUT I.

P*Aulus Apostolus Jesu Christi in voluntate Dei, & Timotheus frater noster,* 1
Eis qui sunt in Colossis, sanctis & fidelibus nostris fratribus in Christo: Pax vobis, 2
& gratia Dei patris nostri. Et gratias agimus Deo patri nostro, & Domino no- 3
stro Jesu Christo, semper pro vobis: & oro, Auditâ fide vestrâ quæ in Christo Jesu est, 4
ut diligatis omnes Sanctos. Propter spem vestram quæ seposita est pro vobis in 5
cœlis, quam præaudivi in sermone veritatis doctrinæ Evangelii, Quod per- 6
venit ad vos ut in toto mundo fructum proferat, & gratum sit sicut apud vos,
ex quo audistis & vidistis gratiam Dei in veritate, Sicut audivistis apud 7
Epaphram fratrem nostrum, & fidelem apud vos, & servum Christi: Qui an- 8
nuntiavit nobis dilectionem vestram in Spiritu sancto. Et propterea nos ex quo 9
audivimus, non cessavimus orare pro vobis, & rogare, ut impleamini cogniti-
one voluntatis ejus in omni sapientia & prudentiâ Spiritûs sancti: Ut ince- 10
datis, prout decet vos apud Deum, & in omnibus placeatis ei, in omni opere
bono fructum proferentes, & placentes in cognitione Dei: Confirmati in omni 11
virtute per fortitudinem gloriæ ipsius, in omni patientia, & spe, & gaudio.
Gratias agite Patri qui vocavit vos in portionem hæreditatis Sanctorum in lu- 12
mine. Qui reduxit nos à potestate tenebrarum, & inservire nos fecit in re- 13
gno filii dilecti sui. In quo invenimus salutem nostram, & remissionem nobis 14
peccatorum nostrorum:

Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ: Quoniam
15 Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· Ὅτι
16 in ipso condita sunt universa quæ in cœlis & quæ in terra, vi-
ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁ-
sibilia & invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive pote-
ρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξου-
states: omnia per ipsum & in ipsum creata sunt: Et ipse est ante
17 σίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· Καὶ αὐτός ἐστι πρὸ
omnes, & omnia in ipso constant: Et ipse est caput
18 πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ
corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut
σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν· ἵνα
fit in omnibus ipse primatum tenens: Quia in ipso complacuit, omnem
19 γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· Ὅτι ἐν αὐτῷ (κ) εὐδόκησε, πᾶν
plenitudinem inhabitare: Et per eum reconciliare omnia in i-
20 τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι· Καὶ δι' αὐτοῦ (λ) ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐ-
psum, pacificans per sanguinem crucis ejus, per eum, sive quæ in
τόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
terra, sive quæ in cœlis. Et vos aliquando existentes alienatos
21 γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους Δ'
& inimicos mente in operibus malis, Nunc autem recon-
22 καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, Νυνὶ δὲ ἀποκατ-
ciliavit in corpore carnis ejus per mortem, sistere
ήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ (μ) θανάτου, παραστῆσαι
vos sanctos, & immaculatos, & inculpates coram ipso: Si tamen
23 ὑμᾶς ἁγίους, καὶ ἀμώμους, καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· Εἴ γε
permanetis fidei fundati & firmi, & non transmoti à
ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
spe Evangelii quod audistis, prædicati in universa
τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν (ν) πάσῃ τῇ
creatura quæ sub cœlo, cujus factus sum ego Paulus minister. Nunc
24 κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ (ξ) Παῦλος διάκονος. Νῦν Ε'
gaudeo in passionibus meis pro vobis, & rursus readimpleo defectiones
χαίρω ἐν τοῖς (ο) παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα
afflictionum Christi, in carne mea pro corpore ejus, quod est
τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν
Ecclesia. Cujus factus sum ego minister secundùm dispensationem
(π) ἡ ἐκκλησία. Ἧς ἐγενόμην (ρ) ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν
Dei datam mihi in vos, implere verbum Dei: My- 25
τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· Τὸ μυ- 26
sterium illud absconditum à seculis, & à generationibus, nunc autem
στήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων, καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ
manifestum est Sanctis ejus, Quibus voluit Deus notum facere quæ
ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι (σ) τίς 27
divitiæ gloriæ mysterii hujus in Gentibus, qui est Christus
ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς
in vobis, spes gloriæ. Quem nos annuntiamus, admonentes
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης. Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες 28
omnem hominem, & docentes omnem hominem in omni sapientia, ut si-
πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παρα-
stamus omnem hominem perfectum in Christo Jesu. In quod & laboro
στήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν (τ) Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ 29
decertans secundùm operationem ejus operantem in me in virtute.
Δ' ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

CAP. II. β'.

Volo enim vos scire, quantum certamen habeam pro vobis, & iis qui in
ς' ΘΕλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω (α) περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν 1
Laodicia, & quotquot non viderunt faciem meam in carne: Ut
Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ (β) ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί· Ἵνα 2
consolentur corda ipsorum compactorum in charitate, & in
παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν (γ) συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς (δ)
omnes divitias plenitudinis intellectûs, in agnitionem mysterii
πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ
Dei, & Patris, & Christi:
Ε' (ε) Θεοῦ, καὶ πατρός, καὶ τοῦ Χριστοῦ·

MS. A. (κ) ηὐδόκησεν, (λ) ἀποκαταλλάξῃ (μ) θανάτου αὐτοῦ, (ν) πάσῃ κτίσει (ξ) Παῦλος κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διάκονος. (ο) παθήμασιν ὑπὲρ (π) ἐκκλησία· (ρ) ἐγὼ Παῦλος διάκονος (σ) τί τὸ πλοῦτος (τ) Χριστῷ. Εἰς Κεφ. β'. MS. A. (α) ὑπὲρ ὑμῶν, (β) ἑόρακαν (γ) συμβιβασθέντες (δ) πᾶν τὸ πλοῦτος (ε) Θεοῦ, πατρὸς τοῦ Χριστοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Qui quidem est imago Dei invisibilis, & 15
primigenius omnium creaturarum. Et per 16
quem creata sunt omnia quæ in cœlo & in
terra, omnia visibilia, omniáq; invisibilia, si-
ve throni, sive dominationes, sive principa-
tus, sive potestates. Omnia per ipsum &
in ipso condita sunt: Et ipse est ante 17
omnia, & per eum omnia consistunt. Et 18
ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est
principium & primogenitus ex mortuis, ut
sit in omnibus ipse primas tenens, Quia 19
in ipso voluit ille omnem plenitudinem in-
habitare: Et per eum reconciliare sibi 20
omnia: & pacem composuit in sanguine
crucis illius per ipsum, sive eorum quæ sunt
in terra, sive quæ in cœlo.

Feriâ quintâ post resurrectionem. 3.

Et vos qui quondam extranei eratis & ini- 21
mici mentibus vestris propter mala ope-
ra vestra, Reduxit nunc in gratiam per 22
corpus carnis suæ, & per mortem suam: ut
sistat vos coram se sanctos absque nævo, &
culpæ non obnoxios; Si permanseritis 23
in fide vestra firmo consistente fundamento
vestro, nec dimoveamini à spe evangelii
illius quod audistis, quod prædicatum est in
universa creatura, quæ sub cœlo est, cujus
ego Paulus factus sum minister. Et gaudeo 24
in passionibus quæ pro vobis, & suppleo
quod deerat afflictionibus Christi in carne
mea, pro corpore ipsius quod est ecclesia:
Cujus ego factus sum minister, juxta dispen- 25
sationem Dei quæ data est mihi inter vos, ut
adimpleam sermonem Dei, Arcanum il- 26
lud quod abditum fuerat à seculis & à gene-
rationibus, nunc autem patefactum est San-
ctis illius, Quibus voluit Deus notum fa- 27
cere quæ sit opulentia gloriæ arcani hujus in-
ter Gentes, quòd est ipse Christus qui in vo-
bis est, spes gloriæ nostræ. Quem nos præ- 28
dicamus & docemus & intelligendum præ-
bemus cuilibet homini in omni sapientia, ut
sistamus omnem hominem perfectum in Jesu
Christo. In hoc etenim laboro, & preces 29
auspicor, cum auxilio virtutis quæ mihi sup-
peditatur.

CAP. II.

VElim autem vos scire quale sit mihi cer- 1
tamen pro vobis, & pro his qui sunt Laodi-
ceæ, & pro cæteris illis qui faciem meam
non viderunt in carne: Ut consolationem 2
accipiant corda eorum, & cum charitate ac-
cedant ad omnem opulentiam persuasionis,
& ad intelligentiam cognitionis arcani Dei
Patris, & Christi,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ዘውእቱ ፡ አምሳሊሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኢያስተርኢ ፡ በኵሩ ፡ ዘሳዕለ ፡ ኵሉ ፡ ተግባ
16 ሩ ፡፡ እስመ ፡ በእንቲአሁ ፡ ፈጠረ ፡ ኵሎ ፡ ዘበሰማይ ፡ ወዘ ፡ ዘምድር ፡ ዘያስተርኢ ፡ ወዘ
ኢ ፡ ያስተርኢ ፡ እመኒ ፡ መናብርት ፡ ወእመኒ ፡ አጋእዝት ፡ ወእመኒ ፡ መኳንንት ፡ ወእመኒ ፡
17 ቀደምት ፡ ኵሉ ፡ በእንቲአሁ ፡ ተፈጥረ ፡ ወኵሉ ፡ ሎቱ ፡ ኮነ ፡፡ ወውእቱ ፡ እምቅድመ ፡
18 ኵሉ ፡፡ ኵሉ ፡ ቦቱ ፡ ቆመ ፡ ወኵሉ ፡ [ዚአሁ ፡] ፡፡ ርእሰ ፡ ውእቱ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ እስመ ፡ ው
19 እቱ ፡ በኵሩ ፡ ቀደመ ፡ እምኵሉ ፡ መዋትን ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ውእቱ ፡ ርእሰ ፡ ለኵሉ ፡፡ እስ
20 መ ፡ ሠምረ ፡ ቦቱ ፡ ፍጹመ ፡ ኵሉ ፡ ይኅድር ፡ ሳዕሌሁ ፡ ወቦቱ ፡ ይሣሀሉ ፡ ለኵሉ ፡፡ ወ
ወገብረ ፡ ሰላመ ፡ በደመ ፡ መስቀሉ ፡ ለዘ ፡ በምድር ፡ ወለዘ ፡ በሰማያት ፡፡

Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus qui supra omnia opera ejus. Quia 15
per eum creavit omnia quæ in cœlis, & terrestria, visibilia, & invisibilia, sive 16
thronos, sive dominos, sive potestates sive principes, omnia per eum creata sunt,
et omnia pro eo sunt. Et ipse ante omnia, & omnia in ipso consistunt, & omnia [ejus 17
sunt.] Caput est ecclesiæ suæ, quia ipse primogenitus est ante omnia mortalia, ut 18
sit ipse caput omnium. Quia voluit in eo perfectum omne habitare super 19
eum, & in eo miseretur omnibus. Et reconciliavit in sanguinem crucis ejus 20
quæ in terra & quæ in cœlis.

Versio VULGATA LATINA.

15 Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ: Quoniam in ipso
16 condita sunt universa in cœlis, & in terra, visibilia, & invisibilia, sive throni,
sive dominationes, sive principatus, sive potestates: omnia per ipsum, & in ipso
17 creata sunt: Et ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est
18 caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut sit in
19 omnibus ipse primatum tenens. Quia in ipso complacuit, omnem plenitudi-
20 nem inhabitare: Et per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per san-
guinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cœlis sunt. Et vos cùm esse-
21 tis aliquando alienati, & inimici sensu in operibus malis: Nunc autem recon-
22 ciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos sanctos, & immacula-
23 tos, & irreprehensibiles coram ipso: Si tamen permanetis in fide fundati, &
stabiles, & immobiles à spe Evangelii quod audistis, quod prædicatum est in uni-
versa creatura, quæ sub cœlo est, cujus factus sum ego Paulus minister. Qui nunc
24 gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea quæ desunt passionum Christi,
in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia: Cujus factus sum ego mini-
ster secundùm dispensationem Dei, quæ data est mihi in vos, ut impleam ver- 25
bum Dei: Mysterium, quod absconditum fuit à seculis, & generationibus, nunc
autem manifestatum est Sanctis ejus, Quibus voluit Deus notas facere divitias 26
gloriæ sacramenti hujus in Gentibus, quod est Christus, in vobis spes gloriæ, 27
Quem nos annuntiamus, corripientes omnem hominem, & docentes omnem homi-
nem, in omni sapientia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo 28
Jesu. In quo & laboro, certando secundùm operationem ejus, quam operatur
in me in virtute. 29

CAP. II.

Volo enim vos scire qualem solicitudinem habeam pro vobis, & pro iis qui 1
sunt Laodiciæ, & quicunque non viderunt faciem meam in carne: Ut consolen- 2
tur corda ipsorum, instructi in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intelle-
ctûs, in agnitionem mysterii Dei patris & Christi Jesu:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * الذي هو الله الذي لا يرى * بكر كل بريه * لان به خلقت البرايا كلها التي في السماوات
16 والتي على الارض * التي ترى والتي لا ترى * ان قلت المدابر ان ذكرت الارباب * ان عنيت الرؤساء
17 ان قلت السلاطين * فالبرايا كلها به خلقت * وهي معلقه فيه * وهو نفسه قبل الكل * والبرايا
18 كلها به تثبت * قراءة الاربعا من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة * وهو
نفسه راس جسد الكنيسة الذي هو البدء * بكر من الاموات ليصير هو في الاشياء كلها اولا
19
20 ومتقدما * لان فيه سر ان يسكن الكمال كله * وان يصالح به البرايا كلها له * واصلح بدم
21 صليبه به المسالمة بين البرايا التي على الارض * وبين التي في السماوات * وانتم كنتم وقتا ما
22 متغربين واعداء بذهنكم في الاعمال الخبيثة * وصالحكم الان بجسد بشريته بموته * ليقيمكم
23 قديسين وغير معيبين وللزلل عادمين قدامه * ان صبرتم راسخين في الامانة ومتوطدين
وغير متنقلين من رجا البشارة التي سمعتموها * التي كرز بها في كافة البرية التي تحت السماء *
التي صرت وانا بولص لها خادما * تم * قراءة الخميس من الجمعة الحادية والعشرين *
24 * واسر الان بالالام من اجلكم * واتمم معاوز احزان المسيح عوضه ببشريتي من اجل جسده
25 الذي هو الكنيسه * التي صرت انا لها خادما * كما يخص بتدبير الله الذي منحه من اجلكم
26
27 لاتمم قول الله * السر المكتوم منذ الدهور والاجيال * وظهر الان لقديسيه * الذين شاء الله ان
28 يعرفهم ما هي ثروة شرف هذا السر في الامم * الذي هو المسيح فيكم * رجا المجد * الذي
نكرز به نحن واعظين كل انسان * ومعلمين بكافة الحكمة * لنوقف كل انسان لدى يسوع
29 المسيح كاملا * الذي لديه اتعب مجتهدا كما يلايم فعله الفاعل في بقدرته *

* قراءة الجمعة من الجمعة الحادية والعشرين * الفصل الثاني *

1 * واريدكم تعرفون اي جهاد لي عنكم * تم * وعن الذين باللاذقية * وجميع الذين
2 ابصروا وجهي بالبشر * لتتسلى قلوبهم مما يلقون عن محبة * وفي كافة ثروة اقناع الفهم
في معرفة سر الاله الاب * والمسيح *

Qui est Deus invisibilis, primogenitus omnis creaturæ. 15
Nam per eum creatæ sunt universæ creaturæ quæ sunt in cœlis, quæque super terram, quæ videntur, & quæ non videntur: sive Thronos dicas, sive Dominationes memores, sive Principes intelligas, sive Potestates dicas: omnes creaturæ per eum conditæ sunt, & ab eo pendent: 16
Et ipsemet est ante omnia, & creaturæ omnes per eum consistentiam acquisiverunt. 17

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ primæ post Pentecosten.

Et ipsemet caput est corporis Ecclesiæ, idemque est principium, primogenitus ex mortuis: ut ipse fiat in omnibus rebus primus & antecessor: 18
Quoniam in eo placuit ut tota perfectio inhabitaret, 19
Et ut per eū reconciliaret sibi omnes creaturas: & paravit per sanguinem crucis ejus, per ipsum, pacem inter creaturas quæ sunt super terram, & inter eas quæ sunt in cœlis. 20
Et vos eratis quondam alieni, & inimici mente vestrâ in operibus malis: 21
Nunc autem vos reconciliavit in corpore carnis ejus, per mortem ipsius: ut sisteret vos sanctos, & irreprehensos, & culparum expertes coram se: 22
Si sustineatis firmi in fide, atque stabiles, & immobiles à spe Evangelii quod audistis, quod prædicatum est inter omnes creaturas quæ sub cælo sunt: cui factus sum & ego Paulus minister. 23 Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ primæ.

Et gaudeo nunc de passionibus pro vobis, & defectus afflictionum Christi suppleo pro ipso in carne mea, propter corpus ipsius, quod est Ecclesia: 24
Cui factus sum ego minister secundùm dispensationem Dei, quæ data est mihi propter vos ad perficiendum sermonem Dei, 25
Mysterium reconditum à seculis & generationibus, nunc autem patefactum sanctis ejus, 26
Quibus voluit Deus notum facere quæ sint divitiæ nobilitatis hujus mysterii inter Gentes, nempe Christi inter vos, spei gloriæ 27
Quam nos annuntiamus, admonentes omnem hominem, & docentes omni cum sapientia: ut perfectum reddamus omnem hominem apud Jesum Christum. 28
Ad quod laboro, enitens pront convenit operationi ipsius in me agenti per ejus potentiam. 29

CAP. II.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ primæ.

Et quidem volo vos scire quale sit mihi certamen pro vobis, Hactenus. *& pro iis qui sunt Laodiceæ, & omnibus qui non viderunt faciem meam in carne:* 1
Ut consolationem percipiant corda eorum, quatenus sint concordes in charitate & in omni opulentia persuasionis intelligentiæ in cognitione mysterii Dei Patris, & Christi, 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወአንትሙኒ ፡ ትካት ፡ ፀሩ ፡ ወነኪሩ ፡ በልብክሙ ፡ ወበእከየ ፡ ምግባሪክሙ ፡፡ ወይእ
22 ዜሰ ፡ ተሣሀለክሙ ፡ በነፍስተ ፡ ሥጋሁ ፡ ወበሞቱ ፡ ረሰየነ ፡ ቅዱሳነ ፡ ወንጹሓነ ፡ ወኅሩያነ ፡
23 በቅድሜሁ ፡፡ ጽንዑ ፡ እንከ ፡ በሃይማኖት ፡ እንዘ ፡ ኢያንቀለቅል ፡ ድደ ፡ መሰረት
ክሙ ፡ እምተስፋ ፡ ትምህርተ ፡ ወንጌሉ ፡፡ ዘሰማዕክሙ ፡ ዘተሰብከ ፡ በኵሉ ፡
ዓለም ፡ ዘበታሕተ ፡ ሰማይ ፡፡ ዘሎቱ ፡ ተሠየምኩ ፡ አነ ፡ ጳውሎስ ፡ ለ
ሰባኪ ፡ ወለላእክ ፡፡

በረቡዕ ፡ በዓለ ፡ ፋሲካ ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡፡

24 ወይእዜሰ ፡ እትፌሣሕ ፡ በሕማምየ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወእፌጽም ፡ ተሓጽጾ ፡ ሕማሙ ፡ ለክርስቶስ ፡
25 በሥጋየ ፡ በእንተ ፡ ሥጋሁ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡፡ እንተ ፡ ሎቱ ፡ ተሠየ
ምኩ ፡ አነ ፡ ላእከ ፡ በሠርዐተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘወሀበኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ከመ ፡ እ
26 ፈጽም ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወምክሮ ፡ ዘኅቡእ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ወዘእንበለ ፡
27 ይትፈጠር ፡ ሰብእ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለቅዱሳኑ ፡፡ ለእለ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ይክሥት ፡ ሎሙ ፡፡ ብዕለ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለዝንቱ ፡ ምክረ ፡ በላዕለ ፡ አሕዛብ ፡፡
28 ዘውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘላዕሌክሙ ፡ ተስፋ ፡ ስብሐቲሁ ፡፡ ዘንሜህረክሙ ፡ ንሕነ ፡
ከመ ፡ ትገሥጹ ፡ ኵሎ ፡ ሰብአ ፡ ወትምህሩ ፡ በኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ከመ ፡ ናቅም ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡
29 ፍጹመ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ንሠርሕ ፡ ወንትጋደል ፡፡ በከመ ፡ ረድኤቱ ፡
ዘረድአነ ፡ በኃይሉ ፡፡

፪

1 ወእፈቅድ ፡ ትእምሩ ፡ መጠነ ፡ እትጋደል ፡ በእንቲአክሙ ፡ በእንተ ፡ እለ ፡ ሎዶቅያ ፡፡ ወኵ
ሎሙ ፡ እለ ፡ ኢርእዩኒ ፡ ገጽየ ፡ በሥጋየ ፡፡ ከመ ፡ ይትፌሣሕ ፡ ልቦሙ ፡ ወይጽናዕ ፡ ልቦሙ ፡
2 በተፋቅሮ ፡ ወበኵሉ ፡ ብዕለ ፡ ሃይማኖት ፡ በጥበብ ፡ ወበሃይማኖት ፡ ወበአእምሮ ፡ ምክሩ ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ዘበእንተ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Et vos olim inimici & alieni fuistis in cordibus vestris, & in malitia operum vestrorum. 21
Et nunc misertus est vestrûm in corpore carnis suæ, & in morte ejus constituit nos sanctos & puros, & electos in conspectu suo. 22
Confirmemini igitur in fide, quum immobile sit fulcimen fundamenti vestri à spe doctrinæ evangelii, quod audistis, quod prædicatum fuit in toto mundo, qui sub cælo est, cui constitutus sum ego Paulus, concionator & minister. 23

Die quartâ festi paschatis, ubi legitur.

Et nunc gaudeo in afflictione mea pro vobis, & impleo reliquias afflictionum Christi in carne mea pro corpore ejus, quia illud est ecclesia ejus. 24
Cui constitutus sum ego minister per præceptum Dei quod dedit mihi pro vobis, ut implerem sermonem Dei, 25
Et mysterium ejus quod absconditum fuit à principio mundi, & antequam crearetur homo, & nunc manifestavit Sanctis suis: 26
Quibus voluit Deus aperire divitias gloriæ hujus mysterii super Gentes, quia ipse Christus est, qui supra vos est spes gloriæ ejus: 27
Quem annuntiamus vobis nos, ut corripiatis omnem hominem, & doceatis in omni sapientia, ut sistamus omnem hominem perfectum in Christo Jesu: 28
Propter quem laboramus, & decertamus secundùm auxilium ejus quo auxiliatus est nobis in virtute ejus. 29

CAP. II.

Et velim ut sciatis quantùm contendo pro vobis, pro iis qui sunt Laodiceæ, & omnibus iis qui non viderunt faciem meam in carne mea. 1
Ut gaudeat cor eorum, & confirmetur cor eorum in charitate & in omni opulentia fidei, in sapientia, & in fide, & in cognitione mysterii Dei de Christo: 2

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ. ΚΕΦ. ς'. Ζ'. Η'.

In quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi.
3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.
Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in *suasibilitate* sermonum. Si
4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα (ζ) μήτις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. Εἰ
enim & carne *absum*, sed spiritu vobiscum sum, gaudens & vi-
5 γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέ-
dens vestrum ordinem, & firmamentum ejus quæ in *Christum* fidei vestræ.
πων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
Sicut ergo accepistis Christum Jesum Dominum, in ipso ambulate:
6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·
Radicati & superædificati in ipso, & confirmati in fide,
7 Ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι (η) ἐν τῇ πίστει,
sicut *edocti estis*, abundantes in *ea* in gratiarum actione. Videte ne
καθὼς ἐδιδάχθητε, (θ) περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή
8 quis vos *sit* *abigens* per philosophiam & inanem fallaciam, secun-
τις (ι) ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κα-
dùm traditionem hominum, secundùm elementa mundi, & non
τὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ
secundùm Christum. Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo *deitatis*
9 κατὰ Χριστόν. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος Ζ'
corporaliter. Et estis in illo repleti, qui est caput omnis princi-
10 σωματικῶς· Καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρ-
patûs & potestatis: In quo & circumcisi estis circumcisione non manufacta, in
11 χῆς καὶ ἐξουσίας· Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν
exutione corporis *peccatorum* carnis, in circumcisione
τῇ ἀπεκδύσει τοῦ (κ) σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ
Christi: Consepulti ei in baptismo, in quo & *conresuscitati estis* per
12 Χριστοῦ· Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ
fidem operationis Dei *suscitantis* illum ex mortuis.
τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν (λ) ἐκ τῶν νεκρῶν.
Et vos *mortuos existentes* in delictis, & præputio car-
13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι, καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρ-
nis vestræ, convivificavit cum illo, condonans nobis omnia
κὸς ὑμῶν, (μ) συνεζωοποίησε σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ
delicta: Delens *illud* adversùs nos chirographum *edicti*,
παραπτώματα· Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, 14
quod erat *subcontrarium* nobis, & ipsum tulit de medio, affigens il-
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν (ν) ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐ-
lud cruci: Expolians principatus, & potestates tradu-
τὸ τῷ σταυρῷ· Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτι- 15
xit in *libertate*, triumphans illos in *seipso*. Ne ergò quis vos judi-
Η' σεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέ-
cet in cibo, aut in potu, aut in parte festi, aut *novilunii*, aut sabbatorum: 16
τω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων·
Quæ sunt umbra futurorum, at corpus Christi. Nemo vos se-
Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς κα- 17
ducat, volens in humilitate & religione angelorum, quæ 18
ταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, (ξ) ἃ
non vidit *incedens*, frustrà inflatus à sensu carnis suæ:
μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ·
Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & con-
Ζ' Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συν-
junctiones subministratum, & constructum, *crescit* augmentum Dei. 19
δέσμων ἐπιχορηγούμενον, καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.
Si ergò mortui estis cum Christo, ab elementis mundi, quid
(ο) Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί
tanquam viventes in mundo *dogmatizamini*? Ne *tetigeris*, ne *gustaveris*, ne *contrecta-* 20
ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θί-
veris: Quæ sunt omnia in *corruptionem* usu, secundùm præcepta & do- 21
γῃς· Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ δι-
ctrinas hominum: 22
δασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·

MS. A. (ζ) μηδεὶς (η) ἐν πίστει, (θ) περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. (ι) ἔσται ὑμᾶς (κ) σώματος τῆς σαρκὸς, (λ) ἐκ νεκρῶν. (μ) συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν (ν) ἐκ μέσου, (ξ) ἃ * ἑώρακεν (ο) Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 [illegible]

In quo abditi sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ. Hoc autem dico, ut nemo vos seducat persuasione verborum. Et si enim carne absim à vobis, tamen spiritu vobiscum sum, & gaudeo quòd videam ordinem vestrum, & firmitatem fidei vestræ, quæ est in Christo. 3 4 5

Mediâ die Parasceues crucifixionis. 4.

Quemadmodum igitur accepistis Jesum Christum Dominum nostrum, *ita* in eo ambulate, Radicibus vestris firmatis, vobisq; ædificatis in eo, & constantibus in fide illa quâ didicistis, ut in ea abundetis cum gratiarum actione, Cavete ne quis vos spoliet per philosophiam & deceptionem inanem juxta doctrinam hominum, & juxta rudimenta mundi, & non juxta Christum, In quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, Et in quo vos quoque completi estis: quoniam ipse est caput omnium principatuum, & potestatum, Et in ipso circumcisi estis circumcisione sine manibus *factâ*, quum exuistis carnem peccatorum per circumcisionem Christi: Et sepulti estis cum eo per baptismum, perque ipsum unà cum eo resurrexistis, quòd credideritis in virtute Dei, qui excitavit eum à mortuis. Et vos, qui eratis mortui in peccatis vestris & per præputium carnis vestræ, unà cum eo vivificavit, & remisit nobis omnia peccata nostra. Et delevit mandatis suis chirographum debitorum nostrorum quod erat nobis contrarium, illudque sustulit è medio, ac ipsum affixit cruci suæ, Et per expoliationem corporis sui diffamavit principatus & potestates, & confudit eos palàm in semetipso. 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Quotidie. 5.

Nemo igitur vobis molestiam exhibeat in cibo & potu, aut in partitionibus dierum festorum, aut noviluniorum, & Sabbathorum. Quæ sunt umbræ futurorum: corpus autem Christus. Ne quis porrò velit per humilitatem mentis vos adstringere ut serviatis cultui angelorum, dum conatur in ea quæ non vidit, & frustrà turgescit sensu carnis suæ, Nec amplectitur caput, ex quo totum corpus componitur & assurgit per commissuras & membra, & excrescit incremento Dei. Si enim mortui estis cum Christo ab elementis mundi, quid quasi vivatis in mundo judicamini? Nam ne tetigeris, neque gustaveris, neque adhæseris, Sunt quidem hæc usûs corruptibilis, suntque præcepta & doctrinæ hominum: 16 17 18 19 20 21 22

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 5 6 7 8 [illegible]

Apud quem est omnis thesaurus sapientiæ & consilii absconditus. Et hoc quod dico vobis, ut non decipiant vos, ut non decipiant vos inquam in sublimitate sermonis. Et si non sum in corpore meo, apud vos tamen in spiritu meo vobiscum sum gaudens, & videns ordinem vestrum, & firmitatem fidei vestræ quæ in Christo. Et sicut accepistis Christum Jesum Dominum nostrum, ita in eo ambulate, Et fundamini & ædificamini in eo, & confirmamini in fide ejus: & in quibus edocti estis, abundate cum gratiarum actione ei. Cavete ne decipiant vos in sapientia sermonis blandientes frustrà secundùm constitutiones hominum ad decipiendum hunc mundum, & non secundùm legem Christi Jesu. 3 4 5 6 7 8

Versio VULGATA LATINA.

3 In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi. Hoc autem di-
4 co, ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. Nam etsi corpore ab-
5 sens sum, sed spiritu vobiscum sum : gaudens, & videns ordinem vestrum,
6 & firmamentum ejus, quæ in Christo est, fidei vestræ. Sicut ergò accepi-
7 stis Jesum Christum Dominum, in ipso ambulate, Radicati, & super-
ædificati in ipso, & confirmati fide, sicut & didicistis, abundantes in illo
8 in gratiarum actione. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, &
inanem fallaciam, secundùm traditionem hominum, secundùm elementa mun-
9 di, & non secundùm Christum : Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo
10 divinitatis corporaliter : Et estis in illo repleti, qui est caput omnis prin-
11 cipatûs, & potestatis : In quo & circumcisi estis circumcisione non manu
factâ in expoliatione corporis carnis, sed in circumcisione Christi : Conse-
12 pulti ei in baptismo, in quo & resurrexistis per fidem operationis Dei,
13 qui suscitavit illum à mortuis. Et vos, cùm mortui essetis in delictis, &
præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, donans vobis omnia deli-
cta : Delens quod adversùs nos erat chirographum decreti, quod erat con- 14
trarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci : Et expoli- 15
ans principatus, & potestates, traduxit confidenter, palàm triumphans illos
in semetipso. Nemo ergò vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte 16
diei festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum : Quæ sunt umbra futurorum : 17
corpus autem Christi. Nemo vos seducat, volens in humilitate, & religi- 18
one angelorum, quæ non vidit ambulans, frustrà inflatus sensu carnis suæ,
Et non tenens caput, ex quo totum corpus, per nexus & conjunctiones 19
subministratum & constructum, crescit in augmentum Dei. Si ergò mortui 20
estis cum Christo ab elementis hujus mundi : quid adhuc tanquam viventes
in mundo decernitis ? Ne tetigeritis, neque gustaveritis, neque contrecta- 21
veritis : Quæ sunt omnia in interitum ipso usu, secundùm præcepta & do- 22
ctrinas hominum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *الذي فيه سائر كنوز الحكمة والعلم مخفاة *هذا قلته لئلا يموه عليكم احد باقوال مقنعة
5 يطغيكم بها *فاني وان كنت بجسدي غايبا. لكني بالروح معكم انا. مسرورا معاينا ترتيبكم
6 وصرامة ايمانكم بالمسيح *فكما تسلمتم اذا يسوع المسيح الرب تصرفوا فيه *متاصلين فيه
ومبتنين عليه. ومتحققين بالامانة كما علمتم. متفضلين في هذا الشكر. تم.
• قراءة السبت الثاني والعشرين بعد العنصرة. ولعيد القديس النبيل ابينا باسيليوس •
8 *احذروا الا يكون عندكم من يعريكم ويسلبكم بالفلسفة والطغيان الباطل الملايم
9 تقليد الناس. المختص باسطقسات العالم. لا المختص بالمسيح *فان فيه سكن كل كمال اللاهوت
10 متجسدا *فكونوا متكملين به. الذي هو راس كل رياسة وسلطان *الذي به ختنتم
11 ختانة لا معمولة بيد. في التعري من جسد خطايا البشر في ختانة المسيح *اذ قد دفنتم
12 معه في المعمودية وقمتم معه بتصديق فعل الله الذي اقامه من الموتى. تم.
13 • قراءة الاثنين من الجمعة الثانية وعشرين • *وانتم كنتم موتى بالهفوات وبغلفة
14 بشريتكم *فاحياكم الله معه. سامحا لنا بجميع هفواتنا *اذ محا الصك المكتوب علينا بمعتقدات
15 الذي كان ضدا. واقتلعه من الوسط وسمره في الصليب *ولما عرى ذوي الرياسات
16 والسلطات شهرهم مجاهرة وفضحهم به *فلا يدينكم احد اذا على ماكول او مشروب او
17 لانكم ما تحفلون بحظ العيد. او بغرة الشهر. او بالسبوت *هذه التي كانت اظلة العتيدات.
18 وجسد المسيح *لا يدينكم على مشاركته احد. مريدا بحجة التواضع وديانة الملايكة. ان
19 يغوص في الاشياء التي ما شاهدها. منتفخا من قبل عقل بشريته باطلا *ولا يمسك الراس
الذي منه الجسم كله بالات اللمس وبالاعصاب الرابطة. اذ هو مستمد منه الدرور ومنتظم فيه
ينمي النماء الملايم لله. • قراءة الثلثا من الجمعة الثانية والعشرين •
20 *ان كنتم قد متم مع المسيح من اسطقسات العالم. فلم كانكم احياء في العالم. تم.
21 22 تعتقدون معتقداته *لا تلمس. لا تذق. لا تدن *من الاشياء التي تؤول كلها الى الفساد في
استعمالها. المختصة بوصايا الناس وتعليمهم *

In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & 3
scientiæ absconditi. Hoc dixi, nequis 4
vobis imponat sermonibus persuasoriis
quibus decipiat vos. Nam etsi carne 5
meâ sim absens, tamen spiritu vobiscum
sum, gaudens, cernens ordinem vestrum,
& generositatem vestræ in Christum fi-
dei. Sicut igitur accepistis Jesum Chri- 6
stum Dominum, ita vos gerite in ipso :
In eo radicati, & super ipsum obfirmati, 7
ac certi in fide, quemadmodum edocti
estis, excellentes in hujusmodi gratia-
rum actione. Finis.

Lectio Sabbathi vigesimi secundi post Pentecosten. Et pro die festo Sancti celeberrimi Patris nostri Basilii.

Cavete ne sit apud vos qui spoliet ac de- 8
prædetur vos per philosophiam & ina-
nem deceptionem, monimentis hominum
consonam, elementis mundi congruentem,
non Christo conformem. Nam in eo in- 9
habitavit tota perfectio Deitatis corpo-
raliter. Quarè perfecti estote in eo, qui 10
est caput omnis principatus ac potestatis :
Per quem circumcisi estis circumcisione 11
non manu factâ, per expoliationem corpo-
ris peccatorum carnis in circumcisione
Christi : Quandoquidem sepulti estis 12
cum eo per baptismum, & surrexistis
cum eo per fidem efficacitatis Dei qui
suscitavit eum à mortuis. Hucusque.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ secundæ.

Vos enim eratis mortui in delictis, & 13
in præputio carnis vestræ : at vivifica-
vit vos Deus cum eo, condonans nobis
cuncta delicta nostra : Delens chirogra- 14
phum adversum nos scriptum per dogma-
ta, quod erat contrarium : illudque è
medio sublatum, clavis affixit cruci :
Spoliatósque principatuum ac potesta- 15
tum possessores publicè exposuit, eósque
per illam diffamavit. Nequis igitur 16
vos damnet ob cibum aut potum,
aut eo quòd non conveniatis in sor-
tem festi, aut in pleniluniο men-
struo, aut in Sabbathis : Iis in- 17
quam, quæ erant umbræ futurorum.
Ob communionem autem corporis Chri-
sti Nemo vos damnet, volens prætextu 18
humilitatis & religionis angelorum, in
eas penetrare quas non vidit, frustra su-
perbiens ob judicium carnis suæ : Ne- 19
que tenens caput, ex quo totum corpus
per instrumenta tactus, perque nervos
connectentes (derivante ex eo influen-
tiâ, et in ipsum corpus ordine distributâ)
augescit augmento quod competit Deo.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ secundæ.

Si mortui jam estis cum Christo ab ele- 20
mentis mundi, cur igitur ac si viveretis
in mundo, Hucusque, *dogmata ipsius te-*
netis ? Ne tetigeris, ne gustaveris, ne 21
accesseris. Ad res quæ vadunt omnes ad 22
corruptionem dum utimur eis, consenta-
neas mandatis doctrinæque hominum ;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

...ሙ : ላዕሌሁ : ኀደረ : ኵሉ : ፍጹም : መለኮቱ : በሥጋ : ሰብእ ::
...: ፍጹማን : ቦቱ :: ፲ እስመ : ውእቱ : ርእሱ : ለኵሉ : መኰንን :: ወለኵሉ : መ
...ት :: ዘቦቱ : ተገዘርክሙ : ግዝረተ : ዘኢኮነ : በእደ : ሰብእ : ወበስልበተ : ነፍ
...: ሥጋነ : በግዝረተ : ክርስቶስ :: ተቀበርነ : ምስሌሁ : በጥምቀቱ :: ወተንሣእነ :
...ምስሌሁ : በረድኤተ : ሃይማኖተ : እግዚአብሔር : ዘአንሥኦ : እምውታን :: ወአንት
...: ምውታን : አንትሙ : በኀጢአትክሙ : ወበቍልፈተ : ነፍስትክሙ : ወአሕየወክሙ :
...ምስሌሁ : ወኅደገክሙ : ኵሎ : ኀጢአትክሙ :: ወደምሰሰ : ለነ : መጽሐፈ : ዕዳነ :
...በሥርዓቱ : እምዕድዌነ : ወአእተቶ : እማእከሌነ : ወቀነዎ : በመስቀሉ :: ወሰ
...: ለቀደምት : ወለመኳንንት :: ፲፭ ወአርአየ : ክሡተ : ወተቃለጦሙ : ቦቱ ::
...: እንከ : አልቦ : ዘይገሥጽክሙ : እንከ : ወኢበመብልዕ : ወኢበመስቴ : ወኢበመክፈል
...: ወኢበበዓልክሙ : ወኢበሠርቀትክሙ : ወኢበሰናብት :: እስመ : ዝንቱ : ው
...: ጽላሎተ : ዘይመጽእ :: ወአልቦ : ዘያስተአብድክሙ : በእንተ : ሥጋሁ : ለክርስ
...: ፈቲዶ : በተያውሆ : ለሕርመተ : መላእክት :: ከመ : ይትናእይ : ርእሶ : ወእሙ : ን
...: ሥጋ : ልቡ :: ወኢያጸንዕ : ርእሶ : ዘቦቱ : የኀድር : ኵሉ : ሥጋ :: ወይትቀደ
...: ኵሉ : መለያት : ወይልህቅ : ወይጸንዕ : ወይበዝኅ : ወይመልእ : በእግዚአብሔ
...ር :: ወለመ : ሞትክሙ : ምስለ : ክርስቶስ : እምንብረቱ : ዓለም : በእፎ : ካዕበ :
...: ሕያዋን : ውስተ : ዓለም : ትገብሩ :: ወኢትገሥሡ : ወኢትልክፉ : ወኢትጥዐ
...ሙ :: ዝንቱ : ለሙስና : በከመ : ትእዛዘ : ሰብእ ::

Quia super eum habitat omnis perfectio Deitatis suæ in corpore hominis : 9
Et sumus perfecti in ipso, quia ipse est caput omnis imperii, & omnis re- 10
gni : In quo circumcisi estis circumcisione, quæ non facta fuit per manum 11
hominis, sed per expoliationem corporis carnis nostræ, in circumcisione Christi :
Sepulti fuimus cum eo in baptismo suo, & suscitati fuimus cum eo, per 12
auxilium fidei Dei, qui suscitavit eum à mortuis. Et vos mortui fuistis 13
in peccatis vestris, & in præputio corporum vestrorum, & vivificavit vos
cum eo, & condonavit vobis omnia peccata vestra. Et delevit pro nobis scri- 14
pturam debiti nostri in decreto quod erat contra nos, & sustulit eam è medio
nostrûm, & affixit eam in cruce ejus : Et expoliavit principes, & potestates, 15
& monstravit palàm, & pudefecit illos in eo. Cavete igitur ut nemo sit qui ju- 16
dicet vos ampliùs, neque in cibo, neque in potu, neque in portione vestra, neque
in festo vestro, neque in noviluniis vestris, neque in sabbathis : Quia hæc 17
sunt umbra futuri. Et nemo insipientes vos reputet propter corpus Christi, volens 18
in blanditiis religionis angelorum, ut pulchrum sit caput ejus ; aut inflatus carne
cordis ejus : Et non firmat caput suum, in quo requiescit totum corpus, & funda- 19
tur quodque membrum, & crescit, & confirmatur, et abundat, & impletur
per Deum. Et si mortui fuistis cum Christo à negotio hujus mundi, quomodo ite- 20
rum ut vivi in mundo, operamini ? Neque tetigeris, neque palpaveris, neque 21
gustaveris : Hoc in interitum secundùm præceptum hominum : 22

Quæ sunt rationem quidem habentia sapientiæ in *voluntario cultu*, & *submissione animi*, &
23 Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ, καὶ ταπεινοφροσύνῃ, καὶ
sublatione corporis, non in honore aliquo ad *expletionem* carnis.
ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

CAP. III. γ'.

Si igitur consurrexistis Christo, quæ sursum quærite, ubi Christus est in dextera Dei
1 ΕἸ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ
sedens: Quæ sursum sapite, non quæ super terram. Mortui estis enim, & vita vestra
2 καθήμενος· Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν
3 est abscondita cum Christo in Deo. Cùm Christus apparuerit, vita *nostra*,
4 κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν,
tunc & vos cum ipso apparebitis in gloria. Mortificate ergò membra
5 τότε καὶ (α) ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη
vestra quæ super terram, fornicationem, immunditiam, *mollitiem*, concupiscentiam
ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν
malam, & avaritiam, quæ est *idololatria*: Propter quæ venit
6 κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία· Δι' ἃ ἔρχεται
ira Dei super filios incredulitatis. In quibus & vos ambulastis
7 ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατή-
aliquando, cùm viveretis in illis. Nunc autem deponite & vos
8 σατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν (β) αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς
omnia, iram, *excandescentiam*, malitiam, blasphemiam, *turpiloquium*, ex
τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν, ἐκ
ore vestro. *Ne mentiamini* in invicem, expoliantes veterem
9 τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν
hominem cum actibus suis: Et *induti* novum eum re-
10 ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ· Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνα-
novatum in agnitionem secundùm imaginem ejus qui creavit illum. Ubi
11 καινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν. Ὅπου
non est *Græcus* & Judæus, circumcisio & præputium: Barbarus, Scytha: servus,
οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· Βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος,
liber: sed omnia & in omnibus, Christus. Induite ergò, sicut electi
12 (γ) ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι, Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ
Dei, sancti, & dilecti, viscera *miserationum*, benignitatem,
(δ) τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι, καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα (ε) οἰκτιρμῶν, χρηστότητα,
humilitatem, modestiam, *longanimitatem*: Supportantes *alii alios*, & condonantes
ταπεινοφροσύνην (ζ) πραότητα, μακροθυμίαν· Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι
13 vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam: sicut & *Christus* condo-
ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ (η) ὁ Χριστὸς ἐχαρί-
navit *vobis*, ita & vos. Super omnia autem hæc, charitatem, quæ est
σατο ὑμῖν, (θ) οὕτω καὶ ὑμεῖς. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, (ι) ἥτις ἐστὶ 14
vinculum perfectionis: Et pax *Dei* *superet* in cordibus
σύνδεσμος τῆς τελειότητος· Καὶ ἡ εἰρήνη (κ) τοῦ Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις 15
vestris: in *quam* & vocati estis in uno corpore, & grati estote. Verbum
ὑμῶν· εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος 16
Christi inhabitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes & commo-
(λ) τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθε-
nentes vosmetipsos, psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes
τοῦντες ἑαυτοὺς, (μ) ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες
in *corde vestro* *Domino*. Et omne quodcunque facitis in verbo aut in opere,
(ν) ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, 17
omnia in nomine Domini Jesu, gratias agentes Deo, & patri per ipsum.
πάντα ἐν ὀνόματι (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ (ο) Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
Mulieres, subditæ estote propriis viris, sicut *convenit*, in Domino. Viri,
Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε (π) τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν, ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, 18
diligite uxores, & *ne amarulenti sitis* ad illas. Filii, obedite 19
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε 20
parentibus per omnia: hoc enim est *beneplacitum* Domino.
τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο (ρ) γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

Κεφ. γ'. MS A. (α) ὑμεῖς φανερωθή⁀σεσθε ἐν (β) τούτοις. (γ) καὶ ἐλεύθερος· ἀλλὰ πάντα (δ) Θεοῦ, (ε) οἰκτιρμοῦ, (ζ) πραΰτητα, (η) ὁ Κύριος ἐχαρίσατο (θ) οὕτως (ι) ὅ ἐστιν (κ) τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω (λ) τοῦ Θεοῦ (μ) ψαλμοῖς, ὕμνοις (ν) ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ Θεῷ. (ξ) Ἰησοῦ Χριστοῦ, (ο) Θεῷ πατρὶ (π) τοῖς ἀνδράσιν, (ρ) γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Et videntur habere rationem sapientiæ in specie humilitatis & timoris Dei: neque parcunt corpori, *non in eo quod honestum est, sed in iis quæ usui sunt carni. 23

CAP. III.

Feriâ quartâ requiei. 6.

SI ergò resurrexistis unà cum Christo, quæ sunt supernè quærite, ubi Christus sedet ad dexteram Dei: Quæ superna sunt meditamini, & non quæ in terra. Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Quum autem Christus manifestatus fuerit, qui quidem est vita nostra, tunc & vos manifestabimini cum eo in gloria. Mortificate igitur membra vestra terrestria, scortationem, immunditiam, & perturbationes, & concupiscentiam malam, & avaritiam, quæ est reverentia idolorum. Propter talia enim venit ira Dei in filios inobedientiæ. In his etiam vos quondam ambulâstis, quum in iisdem versabamini. Nunc autem deponite à vobis hæc omnia, iram, excandescentiam, malitiam, blasphemiam, sermonem impurum. Et ne mentiamini alius in alium, sed exuite hominem veterem cum omnibus moribus ejus: Et induite novum qui renovatur per cognitionem, in similitudinem conditoris sui. Ubi non est Judæus & Gentilis, neque circumcisio & præputium, neque Græcus & Barbarus, neque servus & ingenuus: sed omnia & in omnibus est Christus. Induite igitur tanquam electi Dei, sancti, & dilecti, miserationes, & clementiam, & lenitatem, & humilitatem mentis, & tranquillitatem, ac longanimitatem. Et sufferte alius alium, & condonate vobis mutuò: quòd si quis habeat querelam adversùs proximum suum, quemadmodum Christus condonavit vobis, sic & vos condonate. Et cum his omnibus charitas, quæ est vinculum perfectionis. Et pax Christi gubernet corda vestra, ad quam vocati estis in uno corpore. Et gratias agite Christo, Ut sermo ipsius inhabitet in vobis opulenter cum omni sapientia. Et docete ac erudite vosmetipsos psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus; & cum gratia psallite in cordibus vestris Deo. Et quicquid agitis sermone & opere, in nomine Domini nostri Jesu Christi agite, & gratiam habete per eum Deo Patri.

Quotidie. 7.

Uxores, subditæ estote maritis vestris, ut æquum est in Christo. Viri, diligite uxores vestras, & ne sitis amarulenti adversùs illas. Filii, obedite parentibus vestris per omnia; sic enim placet coram Domino nostro.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ዘያመስልዎ፡ ጥበበ፡፡

፫ ወእምሰ፡ ተንሣእክሙ፡

1 ምስለ፡ ክርስቶስ፡ ዘላዕሉ፡ ኅሥሡ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ክርስቶስ፡ በየማነ፡ እግዚአብሔር፡
2 ይነብር፡፡ ዘላዕሉ፡ ሐልዩ፡ ወአኮ፡ ዘምድር፡፡

Quod reputant sapientiam.

CAP. III.

E*T si resurrexistis cum Christo, superna quærite, ubi est Christus in dextra Dei sedens: Superna curate, & non terrestria.* 1 2

Versio VULGATA LATINA.

23 Quæ sunt rationem quidem habentia sapientiæ in superstitione, & humilitate, &
non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.

CAP. III.

1 IGitur, si consurrexistis cum Christo, quæ sursùm sunt quærite, ubi Christus est in
2 dextera Dei sedens: Quæ sursùm sunt sapite, non quæ super terram. Mortui
3 enim estis, & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cùm Christus ap-
4 paruerit, vita vestra; tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Mortificate ergò
5 membra vestra, quæ sunt super terram; fornicationem, immunditiam, libidinem,
concupiscentiam malam, & avaritiam, quæ est simulacrorum servitus: Propter
6 quæ venit ira Dei super filios incredulitatis: In quibus & vos ambulâstis ali-
7 quando, cùm viveretis in illis. Nunc autem deponite & vos omnia; iram, indi-
8 gnationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro. Nolite
9 mentiri invicèm, expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, Et indu-
10 entes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundùm imaginem ejus qui crea-
vit illum. Ubi non est Gentilis, & Judæus, circumcisio, & præputium, Barbarus, 11
& Scytha, servus, & liber: sed omnia, & in omnibus Christus. Induite vos er- 12
gò sicut electi Dei, sancti, & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilita-
tem, modestiam, patientiam: Supportantes invicèm, & donantes vobismetipsis, 13
si quis adversùs aliquem habet querelam: sicut & Dominus donavit vobis, ita &
vos. Super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectio- 14
nis: Et pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua & vocati estis in uno cor- 15
pore: & grati estote. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sa- 16
pientia, docentes, & commonentes vosmetipsos, psalmis, hymnis, & canticis spiri-
tualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcunque facitis 17
in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi, gratias agentes Deo
& Patri per ipsum. Mulieres, subditæ estote viris, sicut oportet, in Domino. 18
Viri, diligite uxores vestras, & nolite amari esse ad illas. Filii, obedite parenti- 19
bus per omnia: hoc enim placitum est in Domino. 20

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 * التي فيها كلام حكمة في ايثار التعبد والتواضع وتجنب الاسعاف على البدن • لا في اكرام ما
1 للباري عن عملي البدن * الفصل الثالث * وان كنتم اذا قمتم مع المسيح فاطلبوا
2 التي في العلي • حيث هو المسيح في يمين الله جالسا * في التي في العلي تفطنوا • لا في التي في
3 الارض * لانكم قد متم وحياتكم قد احتجبت مع المسيح في الله • تم • الاحد التاسع والعشرون
4 بعد العنصرة • ويقرا ايضا للاحد المعروف بالابروباطورا • * فلذا ظهر المسيح حياتنا • حينئذ
5 ستظهرون وانتم معه بتشريف * فاميتوا اذا اعضاءكم التي على الارض • الزنا • النجاسة •
6 الالم • الشهوة الردية • الشره • الاستعمال الذي هو عبادة الاصنام * هذه التي من اجلها يوافي
7 سخط الله على اولاد المعصية * التي قد كنتم انتم تتصرفون فيها وقتا ما • حين كنتم فيها •
8 * فاطرحوا انتم الان هذه كلها • الغيظ • الغضب • الرذيلة • الافتراء • الكلام القبيح • واقصوها
9 10 من افواهكم * لا تكذبوا بعضكم بعضا • انزعوا الانسان العتيق مع اعماله * والبسوا
11 الجديد المتجدد كصورة من براه لمعرفته * حيث ليس يوناني • ولا يهودي • ختانة وغلفة •
عجمي وكردي • عبد وحر • لكن المسيح على الكل وفي الكل • * قراءة الاحد الثلثين بعد
12 العنصرة * البسوا اذا ايها القديسون والمحبوبون كما يليق بمختاري الله • حنوا •
13 تراءفا • خيرية • تواضعا • وداعة • تمهلا * محتملين بعضكم بعضا وسامحين لهم • ان كان
14 لاحدكم لدى الاخر لوما • كما سامح المسيح لكم كذلك وانتم اسمحوا * ومع هذه كلها • البسوا
15 المحبة التي هي رباط الكمال * وسلامة الله فلتتوسط في قلوبكم • التي دعيتم اليها بجسد واحد •
16 وكونوا شاكرين * وليسكن فيكم قول الله بغزارة بكافة الحكمة • اذ تعلمون انفسكم • وتعظونها
بالمزامير والتسابيح والترنيمات الروحانية • مترنمين للرب في قلوبكم • تم • * قراءة الاربعا
17 من الجمعة الثانية والعشرين • * وكل ما تعملونه بقول او بفعل كلها باسم الرب يسوع
18 اعملوها • شاكرين به لاله الاب * ايها النساء اخضعن للرجال بمخافة الرب كما يجب
19 20 * ايها الرجال حبوا نساءكم • ولا تكونوا لهن متمردين * ايها الاولاد اطيعوا والديكم
في كل امر فان هذا مرضيا للرب •

In quibus est sermo sapientiæ per volun- 23
tariam submissionem, & humilitatem, at-
que neglectum parcendi corpori, non per
honorem aliquem creatori exhibitum
pro expletione carnis.

CAP. III.

ITaque si surrexistis cum Christo, quæ- 1
rite quæ sunt in sublimi, ubi est Christus
in dextera Dei sedens: Quæ in subli- 2
mi sunt considerate, non quæ in terra.
Nam mortui jam estis, & vita ve- 3
stra jam abscondita est cum Christo in
Deo. Finis.

Dominicâ vigesimâ nonâ post Pentecosten. Legitur quoque pro Dominica quæ nuncupatur Probatica.

Quare quum apparuerit Christus vita 4
nostra, tunc apparebitis & vos cum eo in
gloria. Mortificate igitur membra ve- 5
stra quæ sunt super terram, fornicatio-
nem, impuritatem, passionem, cupiditatem
pravam, aviditatem, inhiationem
opum, quæ est idolorum cultus: Propter 6
quæ venit indignatio Dei super filios
contumaces. In quibus vos versabamini 7
quondam, quum in iis essetis. At nunc ab- 8
jicite vos hæc omnia, iram, excandescen-
tiam, abominationem, maledicentiam,
sermonem turpem, eáque procul pellite ab
oribus vestris. Ne mendacio arguatis 9
alii alios: exuite veterem hominem cum
factis ipsius: Et induite novum, renova- 10
tum juxta imaginem ejus qui condidit
illum ad agnitionem sui. Ubi non est 11
Græcus, neque Judæus, circuncisio, &
præputium, Persa, & Scytha, servus, ac
liber: sed Christus super omnia & in
omnibus.

Lectio Dominicæ trigesimæ post Pentecosten.

Induite igitur O Sancti & dilecti, ut 12
decet electos Dei, benignitatem, misera-
tionem, bonitatem, humilitatem, mansue-
tudinem, longanimitatem: Tolerantes alii 13
alios, eisque condonantes, siquis vestrûm
habuerit adversùs alium querelam, sicut
condonavit Christus vobis, sic & vos con-
donate. Et cum his omnibus induimini 14
charitate quæ est vinculum perfectionis.
Et pax Dei centrum occupet in cordibus 15
vestris, ad quam vocati estis in uno cor-
pore: & estote gratias agentes. Habitét- 16
que in vobis sermo Dei affluenter,
omni cum sapientia, docentes & commo-
nentes vosipsos psalmis, hymnis, & canti-
cis spiritualibus, canentes in cordibus
vestris Domino. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ secundæ.

Et quicquid egeritis dicto aut facto, 17
omnia in nomine Domini Jesu facite,
gratias agentes per eum Deo Patri. O 18
uxores, subditæ estote viris cum ti-
more Domini, ut oportet. O viri, dili- 19
gite uxores vestras, & ne sitis erga eas
intractabiles. O liberi, obedite genitori- 20
bus vestris in omni re: hoc enim gratum
est Domino.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 እስመ፡ ሞትክሙ፡ ወኅብእት፡ ሕይወትክሙ፡ ኀበ፡ ክርስቶስ፡ በእግዚአብሔር።
4 እስመ፡ መጽአ፡ ክርስቶስ፡ ዘይትዐወቅ፡ ሕይወትክሙ፡ ይእተ፡ አሚረ፡ ተስተርእዩ፡ ም
5 ስሌሁ፡ በስብሐት። ለምትዋ፡ ለነፍስትክሙ፡ በዲበ፡ ምድር፡ እምዝሙት፡ ወርኵ
6 ስ፡ ወመንሱት፡ ወፍትወት፡ እኪት፡ ወትእግልት፡ ወጣዖት። ዘበእንቲአሁ፡ ይመጽ
7 እ፡ መቅሠፍት፡ እግዚአብሔር። ዘቦቱ፡ ሖርክሙ፡ አንትሙሂ፡ ትካት፡ ለመ፡ ሐየ
8 ውክሙ፡ በዝንቱ። ወይእዜኒ፡ ኅድግዋ፡ ለመዓት፡ ወለቍጥዓ፡ እኩይ፡ ወፀርፈት፡
9 ነገረ፡ ኃፍረት፡ ኢይፃእ፡ እምአፉክሙ። ኢትሐስዉ፡ ቢጽክሙ፡ ኅድግዎ፡ ለብሉ
10 ይ፡ ብእሲ፡ ምስለ፡ ምግባሩ። ወልበስዎ፡ ለሐዲስ፡ ብእሲ። ዘአልቦ፡ በኀቤ
11 ሁ፡ አይሁዳዊ፡ ወአረማዊ፡ ግዙረ፡ ወቈላፈ፡ ሐቃል፡ ወሀገሪት፡ ነባሬ፡ ወእጋዕዚ፡ ዘእ
12 ንበለ፡ በኵሉ፡ ክርስቶስ። ልበስዎ፡ እንከ፡ ከመ፡ ኅሩያኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ ከመ፡
ቅዱሳን፡ ወፍቁራን፡ በምሕረት፡ ወበተሣህሎ፡ ኄሬት፡ ወአትሕቱ፡ ርእስ፡ የዋሀት፡ ወ
13 ትዕግሥት። ተዐገሡ፡ ለቢጽክሙ፡ ወተጸገው፡ በበይናቲክሙ፡ ኅድጉ፡ ለቢጽክሙ፡
ዘተሐየስክሙ፡ ከመ፡ ክርስቶስ፡ ጸገወክሙ፡ ከማሁ፡ አንትሙኒ፡ ግበሩ። ወምስ
14 ለ፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡ ተፋቀሩ፡ ማእሰረ፡ ተፍጻሜቱ። ወሰላም፡ ለክርስቶስ፡ ይጽናዕ፡
15 16 በልብክሙ። ወአንብቡ፡ መዝሙረ፡ ወስብሐተ፡ ወማኅሌተ፡ ቅድሳት፡ ስብሕዎ፡ ለ
17 እግዚአብሔር፡ በልብክሙ። ወኵሎ፡ ዘገበርክሙ፡ በስመ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክ
18 ርስቶስ፡ አእኵትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ አብ። ፤ አንስትኒ፡ ተአዘዛ፡ ለአምታቲ
19 ክን፡ ከመዘ፡ ለእግዚአብሔር። ዕደውኒ፡ አፍቅሩ፡ አንስቲያክሙ፡ ወኢትትጋአዙዎ
20 ን። ውሉድኒ፡ ተአዘዙ፡ ለአዝማዲክሙ፡ በኵሉ፡ እስመ፡ ከማሁ፡ ርቱዕ፡ በኀበ፡
እግዚአብሔር።

Quia mortui estis, & abscondita est vita vestra apud Christum in Deo. 3
Quia venit Christus, qui declaratur vita nostra; isto die apparebitis cum eo 4
in gloria. Mortificate corpora vestra supra terram, à scortatione, & im- 5
munditiâ, & tentatione, & concupiscentiâ malâ, & avaritiâ, & idolo- 6
triâ; Propter quæ veniet flagellum Dei: In quibus ambulâstis vos et- 7
iam olim quum vixeritis in iis. Et nunc deponite iracundiam, & fastidi- 8
um malum, & blasphemiam: obscœnitas ne egrediatur ex ore vestro. Ne 9
mentimini fratribus vestris: repellite veterem hominem cùm operibus ejus,
Et induite novum hominem: Apud quem non est Judæus & Græcus, cir- 10
cumcisus & incircumcisus, agrestis & civis, servus & liber, sed in omni- 11
bus Christus. Induimini igitur ut electi Dei, ut sancti & dilecti, mise- 12
ricordiâ, & commiseratione, benignitate: & submittite caput mansuetudine
& patientiâ. Tolerate fratres vestros, & condonate vobis invicèm, re- 13
mittite fratribus vestris, quæ habetis contra eos: sicut Christus condonavit
vobis, sic vos facite. Et cum hisce omnibus diligite vinculum perfectio- 14
nis ejus: Et pax Christi confirmetur in cordibus vestris. Et legite psal- 15
mos, & cantica, & hymnos sanctos, canite Deo in cordibus vestris. Et 16
quicquid egeritis, in nomine Domini nostri Jesu Christi, gratias agite Deo 17
Patri. Mulieres, subditæ estote viris vestris sicut Domino. Viri, diligite 18
uxores vestras, & ne contradicatis iis. Filii, auscultate parentibus ve- 19
stris in omnibus: quia sic æquum est apud Deum. 20

21 Patres, *ne irritate* filios vestros, ut non pusillo animo fiant. Servi, obedite
22 Οἱ πατέρες, μὴ (σ) ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε
per omnia *secundum carnem* dominis, non in *oculorum servitiis* quasi hominib' placētes, sed
κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν (τ) ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ'
in simplicitate cordis, timentes Deum. *Et omne* quodcunque facitis, ex animo opera-
23 ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι (υ) τὸν Θεόν. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργά-
mini, sicut Domino, & nō hominibus: Scientes, quòd à Domino accipietis re-
24 ζεσθε, ὡς τῷ (φ) Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις· Εἰδότες, ὅτι ἀπὸ Κυρίου (χ) ἀπολήψεσθε τὴν ἀν-
tributionem hæreditatis: *nam* Domino Christo *servitis*. *At* injuriā *faciens*
25 ταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· (ψ) τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. Ὁ (ω) δὲ ἀδικῶν
reportabit quod iniquè gessit, & non est personarum acceptio.
κομιεῖται ὃ ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.

CAP. IV. Δ'.

O Domini, justum & *æquabilitatem* servis præstate, sciētes quoniā & vos habetis
1 ΟΙ Κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε
Dominū in *cœlis*. Orationi *perdurate*, vigilantes in ea in gratia-
2 Κύριον ἐν (α) οὐρανοῖς. Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
rū actione: Orantes simul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis,
3 ριστίᾳ· Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ (β) λόγου,
loqui mysterium Christi, (propter quod etiam vinctus sum:) Ut manifestem illud, ut
4 λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, (δι' ὃ καὶ δέδεμαι·) Ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς
oportet me loqui. In sapientia ambulate ad eos qui foris, tempus redimentes.
5 δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Sermo vester semper, in gratia sale conditus, *scire* quomodò oporteat vos uni-
6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ
cuique respondere. Ea quæ circa me omnia nota faciet vobis Tychicus, dilectus frater,
7 ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός,
& fidelis minister, & conservus in Domino: Quem misi ad vos ad ipsum hoc,
8 καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ· Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο,
ut cognoscat ea quæ circa vos, & consoletur corda vestra: Cùm Onesimo
9 ἵνα (γ) γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν· Σὺν Ὀνησίμῳ
fideli & *dilecto* fratre, qui est ex vobis: Omnia vobis nota facient quæ hic. Sa-
τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσι τὰ ὧδε. Ἀ-
lutat vos Aristarchus concaptivus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ,
10 σπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα,
(de quo accepistis mandata: Si venerit ad vos, excipite illum.) Et Jesus *di-*
(περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν.) Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγό-
ctus Justus, *existentes* ex circumcisione: hi soli *cooperarii* in *regnum* Dei,
11 μενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
qui *facti sunt* mihi *solatium*. Salutat vos Epaphras qui ex vobis, servus
οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος
Christi, semper *decertans* pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti &
12 (δ) Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ
pleni in omni voluntate Dei. *Testor* enim illi, quòd habet *zelum* multum
(ε) πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι (ζ) ἔχει ζῆλον πολὺν
pro vobis, & iis qui in *Laodicia*, & qui in Hierapoli. Salutat vos Lucas medi-
13 ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰα-
cus *dilectus*, & Demas. Salutate *illos* qui *in Laodicia* fratres, & Nympham, &
14 τρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ
illam quæ *per domum* ejus Ecclesiam. Et cùm lecta fuerit apud vos epistola,
15 τὴν κατ' οἶκον (η) αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή,
facite ut & in Laodicensium Ecclesia legatur: & eam quæ ex *Laodicia*, ut &
16 ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ
vos legatis. Et dicite Archippo; Vide ministerium quod accepisti in Do-
ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυ-
mino, ut illud impleas. Salutatio, meâ manu Pauli. Memores estote meorum
17 ρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. Ὁ ἀσπασμὸς, τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου
vinculorum. Gratia vobiscum. Amen.
18 τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' (θ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Colossenses scripta est à Roma per Tychicum & Onesimum.
(†) Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.
Ἐν στίχοις ση'.

MS.A. (σ) παροργίζετε (τ) ὀφθαλμοδουλείᾳ (υ) τὸν Κύριον. Ὃ ἐὰν ποιῆτε, (φ) Κυρίῳ δουλεύοντες, καὶ οὐκ (χ) λήμψεσθε (ψ) τῷ Κυρίῳ (ω) γὰρ Κεφ. Δ'. MS.A. (α) οὐρανῷ. (β) λέγει ἐν παῤῥησίᾳ λαλῆσαι (γ) γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, (δ) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (ε) πεπληροφορημένοι (ζ) ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ (η) αὐτῶν (θ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Κολασσαεῖς ἀπὸ Ῥώμης.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

21 Parentes, ne ad iracundiam provocaveritis liberos vestros, ne angoribus conficiantur.
22 Servi, obedite per omnia heris vestris corporeis, non in aspectu, tanquam illi qui placent hominibus, sed in corde simplici, & in timore Domini.
23 Quicquid facitis, ex tota anima vestra facite tanquam Domino nostro, & non tanquam hominibus.
24 Et scitote vos à Domino nostro accepturos retributionem in hæreditate. Domino enim Christo servitis.
25 Cæterùm qui peccaverit, luet pœnas prout peccaverit, nec est acceptatio facierum.

C A P. IV.

1 O Heri, exhibete æquabilitatem & justitiam servis vestris, & scitote vos quoque habere Dominum in cœlis.
2 In oratione perseverate, & estote vigiles in ea, & gratias agentes,
3 Et orantes etiam pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad eloquendum arcanum Christi, propter quod vinctus sum:
4 Ut revelem illud & eloquar, quemadmodum teneor.
5 In sapientia ambulate erga extraneos, & vendite calamitatem vestram.
6 Et sermo vester semper cum gratia tanquam sale sit conditus: & scitote quomodo vos oportet unicuique responsum dare,
7 Cæterùm eorum quæ apud me sunt, certiores vos reddet Tychicus frater dilectus, & minister fidelis, & conservus noster in Domino:
8 Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscat quid apud vos *fiat*; & consoletur corda vestra;
9 Cum Onesimo fratre fideli & dilecto, qui ex vobis est. Hi certiores vos reddent eorum quæ apud nos sunt.
10 Porrò postulat pacem vestram Aristarchus captivus mecum, & Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata, ut si venerit ad vos, excipiatis eum;
11 Et Jesus qui vocatur Justus, qui quidem sunt ex circuncisione. Et hi soli opitulati sunt mihi in regno Dei, hique fuerunt mihi solatio.
12 Postulat pacem vestram Epaphras, qui ex vobis est, servus Christi, semper laborans pro vobis in oratione, ut stetis perfecti & completi in omni voluntate Dei.
13 Testor enim de eo quòd zelum plurimum habeat pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiceæ, & Hierapoli.
14 Postulat pacem vestram Lucas medicus dilectus noster, & Dimas.
15 Salutate fratres qui sunt Laodiceæ, & Nympham, & ecclesiam quæ est in ædibus ejus.
16 Et quum lecta fuerit apud vos hæc epistola, efficite ut in ecclesia quoque Laodicensium legatur: & eam quæ scripta est ex Laodicea, vos legite.
17 Et dicite Archippo; Attende ministerio illi quod accepisti in Domino nostro, ut illud adimpleas.
18 Salutatio hæc meâ manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia vobiscum. Amen.

Epistola ad Colossenses è Roma scripta, & missa per manus Tychici,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21
22 አበው፤:ኢታስተቀኑጥዎ:ውሉደክሙ:=፡ ነብሪ፤:ተአዘዙ:ለአግእስቲክሙ:በስፈሒ: ልብ: በ
24 ፍርሀተ: እግዚአብሔር::=፡ *** ታአምሩ:ከመ: በኀበ:እግዚአብሔር:ትትአሰዩ: ወተቀ
25 ነዩ: ለክርስቶስ:=፡ ወዘሰ: ዐመፀ: ይረክብ: ፍደሁ::ወኢያደልዉ: ሉቱ፤:=፡
1 ዐ እጋእስት፤ : ዕሩየ : ግበሩ : ለነባሪክሙ : ተአምሩ : ከመ : ብክሙ : በሰማያት : እግዚ
አ::=፡ ****

21 *Patres verò, ne angore afficiatis filios vestros.* 22 *Servi verò, obedite Dominis vestris cum simplicitate cordis, in timore Dei.* Versus 23. deest. 24 *Scitis quòd apud Deum præmium recipietis: & servitis Christo.* 25 *Et qui injuriam fecit, inveniet retributionem ejus: & non erit personarum acceptio ei.*

CAP. IV.

1 *Domini, quod convenit, facite servis vestris: scitis quòd habetis in cœlis Dominum.* Versus secundus deest.

Versio VULGATA LATINA.

21 Patres, nolite ad indignationē provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant.
22 Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes, quasi homi-
23 nibus placentes, sed in simplicitate cordis, timentes Deum. Quodcunq; facitis, ex
24 animo operamini, sicut Domino, & non hominibus: Scientes quòd à Domino ac-
25 cipietis retributionem hæreditatis. Domino Christo servite. Qui enim injuriam
facit, recipiet id quod iniquè gessit: & non est personarum acceptio apud Deum.

CAP. IV.

1 Domini, quod justum est & æquum, servis præstate: scientes quòd & vos Do-
2 minum habetis in cœlo. Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione:
3 Orantes simul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum
4 mysterium Christi, (propter quod etiam vinctus sum:) Ut manifestem illud ita ut
5 oportet me loqui. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt; tempus redimen-
6 tes. Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, ut sciatis quomodò oporteat
7 vos unicuique respondere. Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus,
8 charissimus frater, & fidelis minister, & conservus in Domino: Quem misi ad vos
ad hoc ipsum, ut cognoscat quæ circa vos sunt, & consoletur corda vestra, Cum 9
Onesimo charissimo, & fideli fratre, qui ex vobis est. Omnia, quæ hîc aguntur, no-
ta facient vobis. Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, & Marcus consobri- 10
nus Barnabæ, de quo accepistis mandata: si venerit ad vos, excipite illum: Et 11
Jesus, qui dicitur Justus: qui sunt ex circumcisione: hi soli sunt adjutores mei in
regno Dei, qui mihi fuerunt solatio. Salutat vos Epaphras, qui ex vobis est, ser- 12
vus Christi Jesu, semper sollicitus pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti &
pleni in omni voluntate Dei. Testimonium enim illi perhibeo, quòd habet mul- 13
tùm laborem pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiciæ, & qui Hierapoli. Salutat 14
vos Lucas medicus charissimus, & Demas. Salutate fratres, qui sunt Laodiciæ, 15
& Nympham, & quæ in domo ejus est, Ecclesiam. Et cùm lecta fuerit apud vos 16
epistola hæc, facite ut & in Laodicensium Ecclesia legatur: & eam, quæ Lao-
dicensium est, vos legatis. Et dicite Archippo; Vide ministerium, quod acce- 17
pisti in Domino, ut illud impleas. Salutatio, meâ manu Pauli. Memores estote 18
vinculorum meorum. Gratia vobiscum, Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * ايها الآبا لا تغايظوا اولادكم ليلا يغموا * ايها العبيد اطيعوا في كل شي لساداتكم عما يخص
22 بالجسد لا في خدم لدي العين كمن يرضي الناس بل اخدموا ببساطة قلب متقين الله
23 * وكلما تعملونه فاعملوه من صميم النفس كخادمين الرب لا الناس * عالمين انكم ستاخذون
24 من الرب مجازاة الموروث لانكم انما تخدمون الرب يسوع * والظالم سيخص جزاء ما ظلم
25 وليست محاباة وجوه عند الله * الفصل الرابع * ايها الموالي امنحوا
1 العبيد العدل والمساواة عالمين انكم وانتم لكم رب في السماوات * تم *
الخميس من الجمعة الثانية والعشرين * * تابدوا الصلاة ساهرين بشكر * مصلين
2
3 وعلينا معا ليفتح الله لنا باب الكلام لنذيع سر المسيح الذي من اجله قيدت * حتى
4 اظهره كما يجب علي ان اتكلم به * قراءة للقديس الكبير لوقا * تصرفوا بحكمة
5 لدي الذين خارج مبتاعين الوقت * كلامكم ليكن بنعمة دايما مطيبا بملح واعرفوا كيف
6 يجب ان تجاوبوا كل احد * والامور المختصة بي كلها يعرفكم بها تيخيكوس الاخ الحبيب والخادم
7 الامين والعبد معنا للرب * الذي ارسلته اليكم لهذا السبب نفسه لاعرف احوالكم وليعزي
8 قلوبكم * مع اونسيموس الاخ المومن الحبيب الذي هو منكم وهما يعرفانكم جميع الاخبار
9 التي هاهنا * تم * قراءة الجمعة من الجمعة الثانية والعشرين * يسلم عليكم
10 ارسطرخوس الاسير معي ومرقس ابن اخي برنابا الذي من اجله اخذتم وصايا ان تقبلوه
11 اذا جاء اليكم * ويسوع الملقب بيسطس هولاي من ذوي الختانة هولاء وحدهم مساعدون
12 ملك الله وهم صاروا لي تعزية * يصافحكم ابافراس عبد المسيح الذي هو منكم مجتهدا من
13 اجلكم في الصلوات دايما ان تقفوا تامين ومتكملين في كافة مشية الله * واني لاشهد له ان له
14 عين كثير من اجلكم ومن اجل الذين باللاذقية والذين في ايرابولي * يسلم عليكم لوقا
15 الطبيب الحبيب وديماس * سلموا على الاخوة الذين باللاذقية وعلى نمفان والبيعة التي في
16 منزله * واذا قريت هذه الرسالة عندكم اعتنوا بان تقرا في كنيسة اللاذقية وا قراوا
17 انتم الرسالة التي من اللاذقية * وقولوا لارسيبوس تامل الخدمة التي اخذتها بالرب ان تتممها
18 * السلام بيدي بولس * اذكروا قيودي * النعمة معكم امين *
* تمت الرسالة * وكتبت من رومية وارسلت على يد تيخيكوس واونسيموس *
* والمجد لله دايما ابدا * وعلينا رحمته امين *

O patres, ne irritetis liberos vestros, ne 21
mœrore tabescant. O servi, obedite in 22
omni re dominis vestris secundùm car-
nem: non obsequiis quoad oculum, ut qui
placent hominibus, sed ministrate cum
simplicitate cordis, timentes Deum. Et 23
quicquid feceritis, facite ex animi syn-
ceritate, tanquam Domino non hominibus 24
obsequentes: Scientes vos à Domino con-
secuturos mercedem hæreditatis, quando-
quidem Domino Jesu ministratis. Scele- 25
ratus autem reportabit mercedem scele-
ris commissi: neque est assentatio vul-
tuum apud Deum.

CAP. IV.

O Domini, exhibete servis justitiam 1
& æquabilitatem: scientes quòd & vos
habeatis Dominum in cœlis. Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis vigesimæ secundæ.

Perdurate in oratione, vigilantes cum 2
gratiarum actione; Orantes & pro no- 3
bis simul, ut aperiat nobis Deus ostium
sermonis, ut divulgemus mysterium Chri-
sti, propter quod vinctus sum, Ut patefa- 4
ciam illud sicut oportet me loqui de illo.

Lectio pro maximo sancto Luca.

Sapienter vos gerite erga eos qui foris 5
sunt, tempus ementes. Sermo vester sit 6
semper cum gratia, sale conditus: & sci-
tote quomodo oporteat vos unicuique re-
spondere. Res autem omnes ad me perti- 7
nentes indicabit vobis Tychicus frater
dilectus, & fidus minister, ac servus no-
biscum Domini. Quem misi ad vos hac 8
ipsa de causa, ut cognoscam statum ve-
strum, & ut consoletur corda vestra:
Cum Onesimo fratre fido & dilecto, qui 9
est ex vobis: & ambo exponent vobis
res omnes quæ istic aguntur. Finis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ secundæ.

Salutat vos Aristarchus mecum capti- 10
vus, & Marcus filius fratris Barnabæ,
de quo accepistis commendationes ut eum
excipiatis cùm venerit ad vos: Et Je- 11
sus qui cognominatur Justus. Hi sunt ex
gente Circuncisionis: hi soli sunt adju-
tores regni Dei, & ipsi fuere mihi solatio.
Salutat vos Epaphras servus Christi, qui 12
est ex vobis, semper solicitus pro vobis in
orationibus, ut stetis perfecti & completi
in omni voluntate Dei. Et quidem atte- 13
stor ei quòd multum habeat zelum pro
vobis, ac pro his qui sunt Laodiceæ, quiq;
sunt Hierapoli. Salutat vos Luca medi- 14
cus dilectus, & Dimas. Salutate fratres 15
qui sunt Laodiceæ, & Nymphan, & Ec-
clesiam quæ in domo illius est. Et cùm 16
perlecta fuerit hæc epistola apud vos, cu-
rate ut legatur in Ecclesia Laodiceæ: &
legite vos epistolam quæ est ex Laodicea.
Et dicite Archippo, Perpende ministeri- 17
um quòd accepisti in Domino, ut illud
impleas. Salutatio meâ manu Pauli. 18
Memento te vinculorum meorum. Gratia
vobiscum. Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta est ab *urbe* Roma, & missa per Tychicum & Onesimum.

Laus Deo semper, in perpetuum: ejusque misericordia super nos, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወጸልዩ፡ክሙ፡ያርኁ፡ለነ፡ እግዚአብሔር፡ አንቀጸ፡ቃል፡ከመ፡ንግበር፡ሕርመተ፡ዘእምኀበ፡ እ
7 ግዚአብሔር፡፡ ****** ወኵሎ፡ይዜንወክሙ፡ቲኪቆስ፡ እኁነ፡ላእክ፡ ክርስቶስ፡ወእሙ
8 ን፡፡ ፈነውክዎ፡ ኀቤክሙ፡ከመ፡ታእምሩ፡ዜናየ፡ ወይትፌሣሕ፡ልብክሙ፡፡ ምስለ፡
9 አናሲሞስ፡ምእመን፡ እኁነ፡ዘናፈቅር፡፡ወኵሎ፡ ያበይቀክሙ፡፡ ይአምኁክሙ፡አርስጠርኮስ፡
10 ወማርቆስ፡ወበርናባስ፡ ዘበእንቲአሁ፡ተአዘዝክሙ፡፡ለእመ፡ መጽአ፡ኀቤክሙ፡ተቀወክፍዎ፡፡
11 ወኢየሱስ፡ ዘተሰመየ፡ ኢዮስጦስ፡ እለ፡ እምአይሁድ፡፡ እሉ፡ ደአሙ፡ረድኤተ፡ውስተ፡መንግ
12 ሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ይአምኁክሙ፡ኤጳፍራስ፡ገብረ፡ ክርስቶስ፡፡ወዘልፈ፡ይጼሊ፡ በእን
13 ቲአክሙ፡ከመ፡ትኩኑ፡ፍጹማነ፡በኵሉ፡ፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአነ፡ ሰማዕቱ፡ ከመ፡
14 ፈድፋደ፡ያፈቅረክሙ፡ ወለእለሂ፡ለሎዶቅያ፡ወሀገረ፡ ኢያራ፡፡ ወአምኁክሙ፡ሉቃስ፡ እኁ
15 ነ፡ዐቃቤ፡ሥራይ፡ወዴማስ፡አምኁዎሙ፡ለእለ፡ ለሎዶቅያ፡አኀዊነ፡ወኔፋን፡ ወእለ፡ሀለው፡ው
16 ስተ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡፡ ወእንበበክሙ፡ ዛተ፡መጽሐፈ፡ ፈነውዋ፡ለሎዶቅያ፡ያንብብዋ፡በ
17 ቤተ፡ክርስቲያን፡ወእለሂ፡ለሎዶቅያ፡፡ በልዎ፡ለአርክጳ፡ዑቅ፡መልእክተከ፡ ዘተሠየምከ፡
18 ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ከመ፡ትፈጽማ፡፡ ወአማኅኩክሙ፡፡በእዴየ፡አነ፡ጳውሎስ፡ተዘከ
ሩ፡ሞቅሕየ፡ ጸጋሁ፡ምስሌክሙ፡፡ ለሰብአ፡ቆላሲስ፡፡

Et orate, ut aperiat nobis Deus ostium sermonis, ut perficiamus religionem quæ à 3
Deo est. Vers. 4. 5. & 6. desunt. *Et omnia narrabit vobis Tychicus, frater* 7
noster, minister Christi, & fidelis: Misi eum ad vos, ut cognoscatis historiam mei, 8
& ut consoletur vobis corda vestra, Cum Onesimo fideli fratre nostro, quem diligi-
mus, & omnia nota faciet vobis. Salutavit vos Aristarchus, & Marcus, & Bar-
nabas, per quem mandata accepistis: si venerit ad vos, recipite eum: Et Jesus, 10
qui nominatus est Justus, qui ex Judæis: qui tantùm adjutores fuerunt in re- 11
gno Dei. Salutavit vos Epaphras servus Christi, & semper orat pro vobis, ut si- 12
tis perfecti in omni voluntate Dei. Et ego testis eí sum, quòd multùm diligit vos, 13
& eos qui sunt Laodiceæ, & civitatis Isara. Et salutavit vos Lucas frater no- 14
ster medicus, & Demas. Salutate eos qui sunt Laodiceæ fratres nostros, & Ne- 15
phan, & eos qui sunt in Domo Christianorum. Et quum legeritis hanc epistolam, 16
mittite eam ad Laodiceam, ut perlegant eam in domo Christianorum, & etiam
Laodicenses: Et dicite Archippo; Vide ministerium pro quo constitutus fuisti, 17
adeò ut impleas. Et salutavi vos cum manu mea ego Paulus. Memores estote vin- 18
culorum meorum: gratia ejus vobiscum. Colossensibus.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ ΠΡΩ'ΤΗΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α'. Ἔπαινος τῶν Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποςόλων ἀγῶσι.
Β'. Πόθος αὐτῶν, ϗ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, ϗ μέριμνα ἕως ἂν πληρωθῶσιν.
Γ'. Εὐχὴ πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀφίξεως αὐτῦ, ϗ περὶ αὐξήσεως ϗ βεβαιώσεως Θεσσαλονικέων, ἕως τῆς Χριςῦ παρϗσίας.
Δ'. Παραίνεσις σωφροσύνης ϗ δικαιοσύνης ὡς ἐπὶ κρίσει, φιλαδελφίας, ἐργασίας ἰδιοπράγμονος.
Ε'. Διδασκαλία περὶ τῆς τῦ θανάτε καταλύσεως ἐπὶ ζώντων ϗ νεκρῶν, ἐν ἐπιφανείᾳ Χριςῦ.
Ϛ'. Περὶ τῆς αἰφνιδίας ἥξειν Χριςὸν, ὥςε δεῖν εὐθετίζειν σπουδῇ, πίςει, ἐλπίδι, ἀγάπῃ, τιμῇ, εἰρήνῃ, μακροθυμίᾳ, φιλομαθίᾳ.
Ζ'. Εὐχὴ περὶ ἁγιασμῦ πνεύματος, ϗ ψυχῆς, ϗ σώματος.

AD THESSALONICENSES EPISTOLA PAULI PRIMA.

(†) Η ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΥ'ΛΟΥ ΠΡΩ'ΤΗ. ΚΕΦ. Α.

CAP. I. α'.

PAULUS, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiæ Thessalonicensium, in
1 ΠΑΥΛΟΣ, ϗ Σιλουανὸς, ϗ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν
Deo Patre, & Domino Jesu Christo: gratia vobis, & pax à *Deo patre*
Θεῷ (α) πατρὶ, ϗ Κυρίῳ Ἰησῦ Χριςῷ· χάρις ὑμῖν, ϗ εἰρήνη ἀπὸ Θεῦ πατρὸς
nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias agimus Deo semper pro omnibus
2 ἡμῶν, ϗ Κυρίε Ἰησῦ Χριςῦ. Εὐχαριςῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων Α'
vobis, *mentionem* vestri facientes in orationibus nostris, *Indesinenter* me-
3 ὑμῶν, (β) μνείαν ὑμῶν ποιϗμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, Ἀδιαλείπτως μνη-
mores *vestri* operis fidei, & laboris charitatis, & sustinentiæ
μονεύοντες ὑμῶν τῦ ἔργε τῆς πίςεως, ϗ τῦ κόπε τῆς ἀγάπης, ϗ τῆς (γ) ὑπομονῆς
spei Domini nostri Jesu Christi, ante Deum, & patrem nostrum. Sci-
4 τῆς ἐλπίδος τῦ Κυρίε ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, ἔμπροσθεν τῦ Θεῦ, ϗ πατρὸς ἡμῶν. Εἰ-
entes, fratres dilecti, à Deo electionem vestram: Quia Evan-
5 δότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ (δ) Θεῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· Ὅτι τὸ εὐαγ-
gelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantùm, sed & in virtute, & in
γέλιον ἡμῶν ὐκ ἐγενήθη (ε) εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐν δυνάμει, ϗ ἐν
Spiritu sancto, & in *plena perceptione* multa, sicut scitis quales *facti sumus* in
Πνεύματι ἁγίῳ, ϗ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι (ζ) ἐγενήθημεν ἐν
vobis propter vos. Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini, excipientes
6 ὑμῖν δι' ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε, ϗ (η) τῦ Κυρίε, δεξάμενοι
verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritûs sancti: Ut *fieri vos*
7 τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς Πνεύματος ἁγίε· Ὥςε γενέσθαι ὑμᾶς
exemplaria omnibus credentibus in Macedonia, & Achaia. A vobis
8 τύπους πᾶσι τοῖς πιςεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, (θ) ϗ τῇ Ἀχαΐᾳ. Ἀφ' ὑμῶν
enim personuit sermo Domini, non solùm in Macedonia & Achaia, sed
γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τῦ Κυρίε, ὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ϗ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ
& in omni loco fides vestra quæ ad Deum, *exiit*, ut non *opus*
ϗ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίςις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ἐξελήλυθεν, ὥςε μὴ χρείαν
nos habere loqui quicquam. Ipsi enim de nobis annuntiant qualem
(ι) ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν 9
introitum *habemus* ad vos: & quomodò conversi estis ad Deum *ab*
εἴσοδον (κ) ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς· ϗ πῶς ἐπεςρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ
idolis, servire Deo vivo & vero, Et expectare filium ejus *de*
τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι ϗ ἀληθινῷ, Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτῦ ἐκ 10
cœlis, (quem suscitavit ex mortuis,) Jesum *liberantem* nos ab *ira*
τῶν ὐρανῶν, (ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,) Ἰησῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς (λ) ἀπὸ τῆς ὀργῆς
ventura.
τῆς ἐρχομένης.

CAP. II. β'.

Ipsi *enim* scitis, fratres, introitum nostrum *qui* ad vos, quia non *inanis*
ΑΥτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ὐ κενὴ 1
factus est: Sed & antè passi & contumeliis affecti (sicut scitis,) in Philippis,
γέγονεν· (α) Ἀλλὰ ϗ προπαθόντες ϗ ὑβρισθέντες (καθὼς οἴδατε,) ἐν Φιλίπποις, 2
libertate usi fuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei
ἐπαῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῦ Θεῦ
in *multo* certamine. *Nam* exhortatio nostra non *ex impostura*, neque *ex* immun-
ἐν πολλῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν ὐκ ἐκ πλάνης, ὐδὲ ἐξ ἀκαθαρ- 3
ditia, neque in dolo:
σίας, (β) ὔτε ἐν δόλῳ·

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ Α'. (α) πατρὶ ἡμῶν, ϗ Κυρίε Ἰησῦ Χριςῦ· (β) μνείαν ποιϗμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, (γ) ὑπομονῆς τῦ Κυρίε (δ) τῦ Θεῦ (ε) πρὸς ὑμᾶς (ζ) ἐγενήθημεν ὑμῖν (η) τῦ Θεῦ, δεξάμενοι (θ) ϗ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. *** ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ (ι) ἔχειν ἡμᾶς (κ) ἔχομεν (λ) ἐκ τῆς
ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) Ἀλλὰ προπαθόντες (β) ὐδὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ ܐ *

1 ܦܘܠܘܣ ܘܣܝܠܘܢܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܠܥܕܬܐ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ.
2 ܡܘܕܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ ܥܠ ܟܠܟܘܢ ܘܡܥܗܕܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܢ ܐܡܝܢܐܝܬ.
3 ܘܡܬܕܟܪܝܢܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܥܒܕܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܠܐܘܬܐ ܕܚܘܒܟܘܢ ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܣܒܪܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ *
4 ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܓܒܝܘܬܟܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ ܕܐܠܗܐ.
5 ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܢ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܠܐ ܒܠܚܘܕ ܠܘܬܟܘܢ ܐܠܐ ܐܦ ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܡܦܝܣܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ. ܘܐܦ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܡܛܠܬܟܘܢ.
6 ܘܐܢܬܘܢ ܐܬܕܡܝܬܘܢ ܒܢ ܘܒܡܪܢ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܠܬܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *
7 ܘܗܘܝܬܘܢ ܕܡܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ *
8 ܡܢܟܘܢ ܓܝܪ ܐܫܬܡܥܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ ܐܠܐ ܒܟܠ ܐܬܪ ܐܫܬܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܢ ܣܘܢܩܢܐ ܕܢܐܡܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ *
9 ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܡܫܬܥܝܢ ܐܝܟܢܐ ܥܠܢ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܦܬܟܪܐ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ ܘܫܪܝܪܐ *
10 ܟܕ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܗܘ ܕܦܪܩܢ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ.

* ܩܦܠܐܘܢ ܒ *

1 ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ ܕܡܥܠܢ ܕܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩ *
2 ܐܠܐ ܩܕܡ ܚܫܢ ܘܐܨܛܥܪܢ ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܦܝܠܝܦܘܣ ܘܗܝܕܝܢ ܡܠܠܢ ܥܡܟܘܢ ܒܓܘܢܐ ܣܓܝܐܐ ܒܦܪܗܣܝܐ ܕܐܠܗܢ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ *
3 ܒܘܝܐܐ ܓܝܪ ܕܝܠܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܛܥܝܘܬܐ ܘܠܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܘܠܐ ܒܢܟܠܐ.

SEQUITUR EPISTOLA AD *THESSALONICENSES* PRIMA.

CAPUT. PRIMUM.

Quotidiè. 1.

Paulus, & Silvanus, & Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium, quæ est in Deo Patre, & in Domino nostro Jesu Christo; Gratia vobiscum & pax. Gratias agimus Deo semper pro vobis omnibus, & mentionem vestri facimus in precibus nostris jugiter; Ac memores sumus coram Deo Patre operum fidei vestræ, & laboris charitatis vestræ, & tolerantiæ spei vestræ, quæ est in Domino nostro Jesu Christo. Siquidem novimus electionem vestram, fratres mei, dilecti Dei. Quoniam evangelium nostrum non fuit in sermonibus tantùm erga vos, sed etiam in virtute, & Spiritu sanctitatis, & in persuasione verâ. Vos etiam scitis quales extiterimus inter vos, vestrî causâ. Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini nostri, recipientes sermonem in afflictione multa, & cum gaudio Spiritûs sanctitatis. Et fuistis exemplo omnibus credentibus qui sunt in Macedonia & in Achaia. A vobis enim manavit fama sermonis Domini nostri non solùm in Macedoniam & Achaiam, sed & in omni loco fides vestra quæ est in Deum, audita est, adeò ut non sit nobis necesse de vobis quicquam dicere. Quandoquidem ipsi referunt qualem introitum habuerimus apud vos, & quomodò conversi estis ad Deum à superstitione simulachrorum, ut coleretis Deum viventem & veracem: Expectantes Filium ejus è cœlis Jesum illum quem excitavit à mortuis, qui quidem liberat nos ab ira ventura.

CAP. II.

Et vos nôstis fratres mei, introitum nostrum ad vos in vanum non fuisse. Sed nos antè perpessos & contumeliis affectos fuisse, ut scitis, Philippis: & tunc in multo certamine nos locutos fuisse vobiscum per fiduciam Dei nostri, evangelium Christi. Nam exhortatio nostra non fuit ex impostura, neque ex immunditia, neque cum fraude.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሰስብአ : ተስሎንቄ : ወተጽሕፈ : እንዘ : ሀሎ : ብሔረ : አቴና:=
በብዙኃን : ወበረክብኒ : ወበተዝካረ : መነኮሳት : ምንባብ:=
1 ጳውሎስ : ወስልዋኖስ : ወጢሞቴዎስ : ለቤተ : ክርስቲያን : ዘተስሎንቄ : በእግዚአብሔር :
አቡነ : ወእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ:: ፩ ሰላም : ለክሙ : ወጸጋሁ:=

AD THESSALONICENSES.
Et scripta fuit quum esset in civitate Athenarum.

CAPUT. I.

In multitudine, & vacatione, & in commemoratione monachorum, lectio.
Paulus, *& Silvanus, & Timotheus, domui Christianorum Thessalonicæ, in Deo Patre nostro, & Domino nostro Jesu Christo, Pax vobis & gratia ejus.* 1

Epistola Beati PAULI Apostoli ad THESSALONICENSES I.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

PAulus, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiæ Thessalonicensium, in Deo Patre,
1 & Domino Jesu Christo. Gratia vobis, & pax. Gratias agimus Deo semper pro
2 omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione;
Memores operis fidei vestræ, & laboris, & charitatis, & sustinentiæ spei Domini
3 nostri Jesu Christi, ante Deum & Patrem nostrum: Scientes, fratres, dilecti à
4 Deo, electionem vestram: Quia Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone
5 tantum, sed & in virtute, & in Spiritu sancto, & in plenitudine multa, sicut scitis
quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores nostri facti estis, & Do-
6 mini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritûs sancti: Ita
7 ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia, & in Achaia. A vobis
8 enim diffamatus est sermo Domini, non solùm in Macedonia, & in Achaia, sed &
in omni loco fides vestra, quæ est ad Deum, profecta est, ita ut non sit nobis necesse
quidquam loqui. Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus 9
ad vos: & quomodò conversi estis ad Deum à simulacris, servire Deo vivo, & ve-
ro: Et expectare Filium ejus de cœlis (quem suscitavit ex mortuis) Jesum, qui 10
eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

NAm ipsi scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit: Sed 1
ante passi, & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciam habuimus in 2
Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multa solicitudine. Exhortatio 3
enim nostra non de errore, neque de immunditia, neque in dolo,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الاولي الي التسالونيقيين * وهي في عدد الرسايل ثامنة *

* الفصل الاول *

* قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة وعشرين بعد العنصرة *

1 * من بولص وسلوانوس وطيموثاوس الي بيعة تسالونيقية * المختصة بالاله الاب والرب يسوع
2 المسيح * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا * نشكر لله من اجلكم كلكم دايما * صانعين
3 ذكركم في صلواتنا * متذكرين بلا تفويت عمل ايمانكم وتعب محبتكم وصبر رجاء
4 ربنا يسوع المسيح * امام الاله وابينا * ايها الاخوة المحبوبون من الله * لعلمنا باصطفايكم *
5 * ان بشارتنا لم تصر لديكم بالكلام فقط * لكن بالقوة وبالروح القدس وباقناع كثير
كما قد علمتم مثل من صرنا فيكم من اجلكم * تم *

* قراءة الثلثا من الجمعة الثالثة والعشرين * وايضا في السادس والعشرين من كانون الاول *

6 * وانتم صرتم مشابهين ايانا ومضاهيين الرب * اذ قبلتم قول الكرازة في اوان حزن كثير
7 بسرور الروح القدس * حتي انكم صرتم رسوما وقدوة لكافة الذين امنوا في مكدونية
8 واخايية * لان منكم هتف قول الرب لا في مكدونية واخايية فقط * بل وفي كل موضع قد
9 شاع ايمانكم لدي الله * حتي اننا لن نحتاج ان نتكلم شيا * لانهم هم يخبرون عنكم وكيف
10 رجعتم الي الله من الاصنام لتعبدوا الاها حيا وحقا * وتنتظرون ابنه من السماوات الذي
اقامه من الاموات يسوع الذي انقذنا من الرجز الاتي * تم *

* الفصل الثاني *

* قراءة الاربعا من الجمعة الثالثة والعشرين بعد العنصرة *

1 * وانتم انفسكم تعلمون وتعرفون مدخلنا اليكم انه لم يصر باطلا * لكننا لما تالمنا
2 وسمعنا فيما مضي في فيلبس كما قد علمتم جاهرنا بالاهنا لنتكلم لديكم ببشارة الله بجهاد
3 جزيل * لان عزانا ليس هو من ضلالة * ولا من دنس ولا بغش *

Epistola Sancti PAULI prima ad THESSALONICENSES: estque in numero Epistolarum octava.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ tertiæ post Pentecosten.

A Paulo, & Silvano, & Timotheo, 1
ad Ecclesiam Thessalonicæ addictam
Deo Patri, & Domino Jesu Christo.
Gratia vobis & pax à Deo Patre no-
stro. Gratias agimus Deo pro vobis 2
omnibus semper, mentionem vestri faci-
entes in orationibus nostris. Memoriâ 3
repetentes absque intermissione opus
fidei vestræ, & laborem charitatis ve-
stræ, & tolerantiam spei Domini nostri
Jesu Christi, coram Deo ac Patre no-
stro. O fratres dilecti à Deo, optimè 4
novimus electionem vestram: Quòd 5
annuntiatio nostra non facta sit apud
vos locutione duntaxat, sed virtute,
& Spiritu sancto, & persuasione mul-
tâ: sicut nôstis quales facti simus apud
vos, propter vos. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ tertiæ. Ac præterea pro vigesima sexta Decembris.

Et vos facti estis imitatores nostri, & 6
æmulatores Domini, suscipientes ser-
monem prædicationis in tempore affli-
ctionis multæ, cum gaudio Spiritus san-
cti: Adeo ut facti fueritis exempla- 7
ria et ducatus omnibus qui crediderunt
in Macedonia & Achaia. Nam à vo- 8
bis personuit sermo Domini, non in Ma-
cedonia & Achaia tantùm, verumetiam
in omni loco percrebuit fides vestra erga
Deum, ita ut non sit nobis necesse quic-
quam loqui. Siquidem ipsi de vobis 9
narrant, & quo pacto reversi estis ad
Deum ab idolis, ut adoraretis Deum
vivum ac verum, Et expectaretis Fi- 10
lium ejus de cœlis, quem suscitavit à
mortuis, Jesum qui liberavit nos ab
ira ventura. Finis.

CAP. II.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ tertiæ post Pentecosten.

ET vosipsi scitis & cognoscitis adi- 1
tum nostrum ad vos, non fuisse inuti-
lem; Sed nos, quum vexati & contu- 2
meliis affecti fuissemus antea Philip-
pis, ut nôstis, divulgâsse Deum nostrum:
ut loqueremur apud vos Evangelium
Dei, cum multo certamine. Exhorta- 3
tio enim nostra non est ex impostura, ne-
que ex immunditia, neque cum dolo:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ናአኵቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘልፈ፡ በእንቲአክሙ፡ ወእዜክረክሙ፡ ወትረ፡ በጸሎትየ።
ወእዜክር፡ ግብረ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወጻማ፡ ፍቅርክሙ፡ ወተዐግሥተ፡ ተስፋክሙ፡ በእግ
ዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ። ታአምሩ፡ አኀዊ
ነ፡ ፍቁራን፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ዘከመ፡ ኀረየክሙ። እስመ፡ ኢኮነት፡ ትም
ህርትነ፡ ኀቤክሙ፡ በነገረ፡ ባሕቲቱ፡ ዓዲ፡ በኃይል፡ ወበመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወበብዙ
ኅ፡ መልእክት፡ ዘከመ፡ ታአምሩ፡ ዘኮነ፡ ለክሙ፡ በእንቲአክሙ። ወአንትሙኒ፡
ኪያየ፡ ተመሰልክሙ፡ ወተወከፍክሙ፡ ቃለ፡ እግዚእነ፡ በብዙኅ፡ ሕማም፡ ምስ
ለ፡ ፍሥሐ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ። ከመ፡ ትኩኑ፡ አርአያ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡
እለ፡ በመቄዶንያ፡ ወአካይያ። እስመ፡ በኀቤክሙ፡ ተሰምዐ፡ ቃለ፡ እግዚአ
ብሔር፡ ወአኮ፡ ባሕቲቱ፡ በመቄዶንያ፡ ወአካይያ፡ ዓዲ፡ በኵሉ፡ በሓውርት፡
ተሰምዐት፡ ሃይማኖትክሙ፡ ዘኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢትፈቅዱ፡ መኑሂ፡ ይንግርክ
ሙ። ለሊሆሙ፡ ያአምሩ፡ ግዕዘነ፡ ዘምስሌክሙ፡ ወዘከመ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔ
ር፡ እምጣዖት፡ ከመ፡ ትትቀነዩ፡ ለአምላክ፡ ሕያው፡ ወጻድቅ። ወተሰፈውዎ፡
ለወልዱ፡ እምሰማያት፡ ዘአንሥአ፡ እምውታን፡ ኢየሱስ፡ ዘአድኀነነ፡ እመንሱት፡
ዘይመጽእ።

ታአምሩ፡ አኀዊነ፡ ዘከመ፡ ገበርነ፡ ለክሙ፡ ወኢኮነነ፡ ለከንቱ፡ ሕማምነ።
ወተዓሊለነ፡ ዘከመ፡ ርኢክሙ፡ በፊልጵስ፡ ከሠትነ፡ ነገርነ፡ በእግዚአብሔር፡ ወነገርና
ክሙ፡ ትምህርተ፡ እግዚአብሔር፡ በብዙኅ፡ ጻማ። እስመ፡ ትፍሥሕትነ፡ ኢኮ
ነ፡ ዘስሒት፡ ወኢኮነ፡ ዘርኵስ፡ ወኢኮነ፡ ዘጕሕሉት።

Gratias agimus Deo semper pro vobis, & memor sum vestri perpetuò in ora- 2
tione mea, Et in memoriam revoco opus fidei vestræ, & laborem chari- 3
tatis vestræ, & patientiam spei vestræ, in Domino nostro Jesu Christo, co-
ram Deo Patre nostro. Scitis fratres nostri, dilecti apud Deum, quomo- 4
dò elegit vos: Quia non fuit doctrina nostra apud vos in sermone tan- 5
tùm, sed etiam in virtute, & in Spiritu sancto, & in multa persuasione,
sicut scitis quomodo fuimus inter vos pro vobis. Et vos mihi similes facti 6
fuistis, & recepistis verbum Domini nostri in multa afflictione, cum gaudio
Spiritûs sancti; Ut sitis exemplò credentibus qui in Macedonia, & Achaia. 7
Quia apud vos didicerunt verbum Dei, & non solummodò in Mace- 8
donia, & Achaia, sed etiam in omnibus regionibus audita est fides ve-
stra, quæ apud Deum, & non necesse habetis ut quis annuntiet vobis.
Ipsi cognoscunt mores nostros vobiscum: & quomodò ad Deum conversi 9
estis ab idolis, ut serviretis Deo vivo, & vero, Et expectaretis fili- 10
um ejus è cœlis, quem suscitavit à mortuis, nempe Jesum, qui liberavit
nos à destructione futura.

CAP. II.

SCitis fratres nostri, quomodò operati sumus pro vobis, & non fuit nobis 1
frustrà afflictio nostra. Et quùm contumeliis affecti fuissemus, sicut vi- 2
distis, in Philippis, palàm loquuti sumus in Deo, & annuntiavimus vobis
doctrinam Dei in multo labore: Quia exhortatio nostra non fallax, & non 3
fuit immunda, & non fuit dolosa,

Sed sicut probati sumus à Deo *credi* Evangelium, ita loquimur,
4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, (γ) οὕτω λαλοῦμεν,
non quasi hominibus placentes, sed Deo *probanti* corda nostra.
οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.
Neque enim aliquando in sermone adulationis *facti sumus*, sicut scitis: neque in *prætextu*
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε· οὔτε ἐν προφάσει
avaritiæ: (Deus testis:) Nec quærentes *ex* hominibus gloriam, neque à vobis,
6 πλεονεξίας· (Θεὸς μάρτυς·) Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' (δ) ὑμῶν,
neque ab aliis: *Valentes in onere* esse ut Christi Apostoli, sed facti sumus lenes
7 οὔτε ἀπ' ἄλλων· Δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι, ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι
in medio vestrûm: tanquam si nutrix foveat *suosipsius* filios: Ita *cupidi vestri*,
8 ἐν μέσῳ ὑμῶν· ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· Οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν,
avebamus tradere vobis non solùm Evangelium Dei, sed etiam nostras *ipsorum*
εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν
animas, quoniam *chari* nobis facti estis. Memores estis enim, fratres, laboris nostri,
9 ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν (ε) γεγένησθε. Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν,
& fatigationis: nocte *enim* & die operantes, *ad non supergravare quempiam*
καὶ τὸν μόχθον· (ζ) νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
vestrûm, prædicavimus in *vos* Evangelium Dei. Vos testes, & Deus,
10 ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Ὑμεῖς μάρτυρες, καὶ ὁ Θεός,
ut sanctè, & justè & *inculpatè*, vobis *credentibus facti sumus*: Sicut scitis
11 ὡς ὁσίως, καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως, ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· Καθάπερ οἴδατε
quomodo unumquemque vestrûm, sicut pater filios suos, *Hortantes* vos, &
12 ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, Παρακαλοῦντες ὑμᾶς, καὶ
consolantes, & *testati*, *ad ambulare vos* dignè Deo *vo-*
(η) παραμυθούμενοι, καὶ μαρτυρούμενοι, εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ (θ) κα-
cante vos in *suumipsius* regnum & gloriam. *Propter hoc* & nos gratias agimus
13 λοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. (ι) Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν

Deo *indesinenter*, quoniam *accipientes* verbum auditûs à nobis, Dei, *excepi-*
τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξα-
stis non verbum hominum, sed (sicut est verè,) verbum Dei, qui *&* operatur in
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθώς ἐστιν ἀληθῶς,) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν
vobis *credentibus*. Vos enim imitatores facti estis, fratres, Ecclesiarum Dei
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ 14
existentium in Judæa, in Christo Jesu, quia eadem passi estis & vos à *propriis*
τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
contribulibus, sicut & ipsi à Judæis, Et Dominum *occidentibus*
συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων 15
Jesum, & *proprios* prophetas, & *vos persequentibus*, & Deo non *placentibus*,
Ἰησοῦν, καὶ (κ) τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων,
& omnibus hominibus *adversariis*: *Prohibentibus* nos Gentibus loqui ut *serven-*
καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων· Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶ- 16
tur, ad implendum sua peccata semper: *prævenit autem* super illos ira
σιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ
in finem. Nos autem, fratres, *orbati* à vobis ad tempus horæ,
Β' εἰς τέλος. Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, 17
aspectu, non corde, abundantiùs *studuimus* faciem vestram videre *in multo*
προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ
desiderio. Ideò voluimus venire ad vos, (ego quidem Paulus, & semel
ἐπιθυμίᾳ. (λ) Διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἅπαξ 18
& bis,) *&* intercidit nos Satanas. Quæ enim nostra spes, aut gaudium, aut
καὶ δίς,) καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἢ χαρά, ἢ 19
corona *gloriationis*? aut nonne *&* vos ante Dominum nostrum Jesum
στέφανος (μ) καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ν) Ἰησοῦ
Christum, in ejus adventu? Vos enim estis gloria nostra, & gaudium.
Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν, καὶ ἡ χαρά. 20

MS.A. (γ) οὕτως (δ) ἡμῶν, (ε) ἐγενήθητε. (ζ) νυκτὸς καὶ (η) παραμυθούμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς (θ) καλέσαντος (ι) Καὶ διὰ τοῦτο καὶ (κ) τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς (λ) Διότι (μ) ἀγαλλιάσεως; (ν) Ἰησοῦ, ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Sed quemadmodum probati fuimus Deo, ut 4
concrederetur nobis Evangelium ejus: ita
loquimur, non ut hominibus placeamus, sed
Deo ipsi qui probat corda nostra. Nec enim 5
unquam usi sumus sermone adulatorio, ut sci-
tis, neque occasione avaritiæ, Deus testis est.
Neque quæsivimus gloriam ex hominibus, 6
nec à vobis, nec ab aliis: Quamvis potu- 7
erimus oneri esse tanquam Apostoli Christi.
Sed fuimus mansueti inter vos, & instar nu-
tricis blandientis filiis suis: Sic & vobis 8
blandimur, desiderióque tenemur imparti-
endi vobis non tantùm Evangelium Dei, sed
& animam nostram, quippe qui dilecti nostri
sitis. Etenim memores estis, fratres nostri, 9
quòd laborabamus & exercebamur operâ
manuum nostrarum noctu & interdiu, ne
cui vestrûm essemus oneri. Vos testes estis 10
Deúsque, quomodo prædicavimus vobis
Evangelium Dei sincerè & justè, & quòd
inculpabiles fuerimus apud omnes fideles.
Quemadmodum scitis quòd ab unoquoque 11
vestrûm tanquam pater à liberis suis efflagi-
tabamus, & consolabamur corda vestra:
Vósque obtestabamur ut ambularetis, sicuti 12
decet Deum illum, qui vocavit vos ad
regnum suum, suámque gloriam.

Crepusculo sabbathi Annuntiationis. 2.

Quapropter & nos perseveranter gratias agi- 13
mus Deo, quòd sermonem Dei, quem ac-
cepistis à nobis, non tanquam sermonem ho-
minum acceperitis eum, sed prout verè est
sermo Dei: ipséque opere perficiatur in vo-
bis & in iis qui credunt. Vos autem, fratres 14
mei, imitatores facti estis Ecclesiarum
Dei, quæ sunt in Judæa in Jesu Christo:
quòd eadem perpessi fueritis & vos à contri-
bulibus vestris, sicut & illi ab ipsis Judæis,
Qui Dominum nostrum Jesum Christum tru- 15
cidârunt, prophetas qui ex ipsis erant, nósque
insectati sunt, & Deo non placent, factique
sunt adversarii omnibus hominibus. Qui 16
prohibent nos alloqui Gentes, ut serventur,
ut scelera sua semper peragant. Pervenit au-
tem in eos ira ad finem usque.

Quotidie. 3.

Nos porrò, fratres mei, vobis orbati fuimus 17
ad tempus horæ, facie quidem nostrâ, & non
nostro corde: quin potiùs sedulam navavi-
mus operam, ut faciem vestram conspicere-
mus cum charitate multa. Et voluimus veni- 18
re ad vos, ego Paulus semel & iterum: sed
obstitit mihi Satanas. Quæ enim spes nostra, 19
& gaudium nostrum, & corona gloriationis
nostræ, nisi vos coram Domino nostro Jesu
in adventu ipsius? Vos enim estis gloria 20
nostra, & gaudium nostrum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ደእሙ : በዘ : አመከረነ : እግዚአብሔር : ወተአመነነ : በትምህርተ : ወንጌል ::
በተዝካረ : መነኮሳት ::=> ከማሁ : ንነግር : ወአኮ : ከመዘ : ለሰብእ : ያ
5 ደሉ : ዘአንበለ : ለእግዚአብሔር : ዘአመከረነ : ልብነ ::=> ወእመአመ : ኮነ : ሊያቀህ
ንክሙ : ዘከመ : ታአምሩ : ወሊተአገልናክሙ : በምክንያት : ስምዕነ : እግዚአብሔር ::=>
6 ወሊንፈቅድ : ያደሉ : ለነ : ሰብእ : ወሊአንትሙ : ወሊሰብእ : ወሊባዕድ : እንዘ : ንክል :
ለክብደ : ከመ : ሐዋርያተ : ክርስቶስ ::=>

Sed in quantum probavit nos Deus & fiduciam posuit in nobis de doctrina evan- 4
gelii: In recordatione monachorum.
Ita loquimur, & non ut hominibus placentes, sed Deo, qui probavit nos cordibus 5
nostris. Neque unquam blanditiis usi sumus erga vos, sicut scitis: neque avarè 6
tractavimus vos cum artificiis, testis nobis est Deus: Et nolumus placere nobis
homines, neque vos, neque homines, neque alios, quum possemus oneri esse, ut Apo-
stoli Christi.

Versio VULGATA LATINA.

4 Sed sicut probati sumus à Deo ut crederetur nobis Evangelium: ita loquimur,
5 non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra. Neque enim
aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis: neque in occasione ava-
6 ritiæ: Deus testis est: Nec quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis,
7 neque ab aliis. Cùm possemus vobis oneri esse ut Christi Apostoli: sed facti
8 sumus parvuli in medio vestrûm, tanquam si nutrix foveat filios suos. Ita desi-
derantes vos, cupidè volebamus tradere vobis non solùm Evangelium Dei, sed
9 etiam animas nostras: quoniam charissimi nobis facti estis. Memores enim estis,
fratres, laboris nostri, & fatigationis: nocte ac die operantes, ne quem vestrûm
10 gravaremus, prædicavimus in vobis Evangelium Dei. Vos testes estis, & De-
11 us, quàm sanctè, & justè, & sine querela, vobis, qui credidistis, fuimus: Sic-
12 ut scitis, qualiter unumquemque vestrûm, (sicut pater filios suos,) Deprecantes
vos & consolantes, testificati sumus, ut ambularetis dignè Deo, qui vocavit vos
13 in suum regnum & gloriam. Ideò & nos gratias agimus Deo sine intermissio-
ne: quoniam cùm accepissetis à nobis verbum auditûs Dei, accepistis illud, non
ut verbum hominum, sed (sicut est verè) verbum Dei, qui operatur in vobis,
qui credidistis. Vos enim imitatores facti estis, fratres, Ecclesiarum Dei, quæ 14
sunt in Judæa in Christo Jesu: quia eadem passi estis & vos à contribulibus
vestris, sicut & ipsi à Judæis: Qui & Dominum occiderunt Jesum, & Pro- 15
phetas, & nos persecuti sunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus ad-
versantur: Prohibentes nos Gentibus loqui ut salvæ fiant, ut impleant pecca- 16
ta sua semper: pervenit enim ira Dei super illos usque in finem. Nos autem, 17
fratres, desolati à vobis ad tempus horæ, aspectu, non corde, abundantiùs fe-
stinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio: Quoniam voluimus ve- 18
nire ad vos: ego quidem Paulus, & semel, & iterùm, sed impedivit nos satanas.
Quæ est enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nónne vos ante 19
Dominum nostrum Jesum Christum estis in adventu ejus? Vos enim estis gloria 20
nostra & gaudium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * بل كما اختبرنا الله لنؤتمن على البشارة. كذلك نتكلم. لا كمن يرضون الناس بل كمن
5 يرضي الاله الخبير قلوبنا * لاننا ما صرنا قط ناطقين بكلام تملق كما قد علمتم ولا بحجة
6 استغنام. الله الشاهد * ولا طلبنا من الناس مجدا. لا منكم ولا من آخرين * اذ قد كان
7 يمكننا ان نثقل عليكم انا رسل المسيح. لكننا بينكم صرنا ودعاء كمربية تحضن اولادها
8 * هكذا اصبونا اليكم وعنينا ان نعطيكم لا بشارة الله فقط بل وانفسنا. لانكم صرتم لنا احباء
9 محبوبين. تم * قراءة الخميس من الجمعة الثالثة والعشرين * وانتم تذكرون ايها
الاخوة تعبنا وحرصنا. لاننا ليلا ونهارا كنا نعمل لكيلا نثقل على احد منكم. حين كرزنا لكم
10 ببشارة الله * انتم الشهود والله. انا صرنا عندكم المؤمنين بحال ببر وبعدالة وبلا معاب * كما
11 قد علمتم كواحد منكم. ومثل اب يسلي اولاده * عزيناكم وناشدناكم ان تسيروا سيرة
12 اهلا لله الداعي اياكم الى ملكه ومجده * فلهذا نحن شاكرين لله دائما بلا تفويت. انكم اذا
13 تسلمتم منا قول السمع الذي لله. قبلتموه لا قول ناس بل قول الله. كما هو قول الله بالحقيقة.
الذي سيفعل فيكم المؤمنين. تم * قراءة الجمعة من الجمعة الثالثة والعشرين *
14 * لانكم انتم ايها الاخوة صرتم نظراء كنائس الله التي في اليهودية في امانة يسوع المسيح. تم
لانكم صابتكم تلك المصائب بعينها من ذوي قبيلتكم. كما اصاب اولئك من اليهود
15 * الذين قتلوا الرب يسوع وانبياءهم وطردونا نحن ولم يرضوا الله. ولكافة الناس يضادون.
16 * يمنعوننا ان نخاطب الامم ليخلصوا ولكي يتمموا خطاياهم دائما. وقد وصل اليهم الرجز الجاز
17 * فنحن يا اخوة لما اوتمنا منكم مدة ساعة. وجها لا قلبا. حرصنا حرصا جزيلا. ان نعاين
18 وجوهكم بشهوة كثيرة * فلهذا اثرنا ان نجي اليكم. انا بولص مرة ومرتين. فقطعنا
19 الشيطان * لان من رجانا او سرورنا. او اكليل فخرنا. اوليستم انتم هو قدام ربنا يسوع
20 المسيح في وروده. * قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة والعشرين * لانكم انتم
هم شرفنا وسرورنا. تم *

Sed sicut probavit nos Deus ut crederetur nobis Evangelium, ita loquimur: non quasi placentes hominibus, sed quasi placentes Deo probanti corda nostra. 4
Non enim fuimus unquam promentes sermonem adulatorium, ut nôstis: nec opum acquirendarum causâ: Deus testis est. 5
Neq; expetivimus ab hominibus gloriam, non à vobis, nec ab aliis: 6
Quum possemus oneri esse, quippe qui simus Apostoli Christi. sed inter vos facti sumus mites velut nutrix fovens liberos suos. 7
Ita cupivimus vos, & exoptavimus impertire vobis non modò Evangelium Dei, sed etiam animas nostras, eo quòd essetis nobis amici dilecti. Finis. 8

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ tertiæ.

Et vos meministis ô fratres, laboris & anxietatis nostræ: quoniam diu noctúque operabamur, ne quenquam vestrûm gravaremus, dum prædicaremus vobis Evangelium Dei. 9
Vos testes estis & Deus, quòd fuerimus apud vos qui fideles estis, modo casto, cum justitia, & sine culpa. 10
Ut nôstis: quasi unus ex vobis, & sicut pater consolans filios suos, 11
Consolati atque hortati simus vos ut incederetis incessum dignum Deo qui vocârat vos ad regnum & gloriam suam. 12
Ac propterea gratias agimus Deo semper sine intermissione, quòd cum accepistis à nobis sermonem auditus qui Dei est, accepistis non sermonem hominum, sed sermonem Dei (uti reverà est sermo Dei) qui aget in vobis fidelibus. Finis. 13

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ tertiæ.

Vos enim fratres, facti estis pares Ecclesiis Dei, quæ sunt in Judæa, in fide Jesu Christi: Hactenus. *siquidem acciderunt vobis illæ tribulationes eædem à contribulibus vestris, quæ ipsis acciderant à Judæis,* 14
Qui occiderunt Dominum Jesum, & Prophetas suos, nósque persecuti sunt: neque Deo placent, & omnibus hominibus adversantur: 15
Prohibent nos quin alloquamur Gentes ut salventur: quatenus impleant peccata sua semper. Et jam pervenit ad eos ira consumens. 16
Nos autem O fratres, cùm orbati vobis essemus horæ spatio, vultu non corde, studio multo studuimus videre facies vestras plurimo cum desiderio. 17
Et ideo voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus, semel atque iterum: sed impedivit nos Satanas. 18
Quis enim est spes nostra, aut gaudium nostrum, aut corona gloriæ nostræ? annon estis vos coram Domino nostro Jesu Christo, in ejus adventu? 19

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ quartæ.

Vos siquidem estis gloria nostra & gaudium nostrum. Hucusque. 20

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ሮንሰ:ከመ:ሕፃናት: መእከሌክሙ: ወከመ: ሐፃኒት:እንተ:ትሐዝል:ደቂቃ:=፦ ከማሁ:ተፈ
ሣሕነ: ለክሙ:ንሙጡክሙ:: አኮ:ባሕቲቶ: ወንጌለ: እግዚአብሔር: ዳዲ:ነፍስነሂ: እስመ:
ፍቁራነ:ኮንክሙነ::=፦ ተዘከሩ:አኀዊነ:ጻማነ: ወሕማምነ:መዐልተ:ወሌሊተ:ወንትገበር:
ከመ:ኢናክብድ: ወኢ ሳዕለ: አሐዱሂ: እምውስቴትክሙ: ወሰበክነ : ለክሙ: ትምህርተ: ወን
ጌሉ:ለእግዚአብሔር:=፦ ወለሊክሙ:ሰማዕትየ: ወእግዚአብሔር:ጻድቅ: ወርቱዕ: ወንጹ
ሐ:ለክሙ: ለእለ: ተአምኑ:ኮነ:ለክሙ:=፦ ታአምሩ:ለለ: አሐዱ: እምውስቴትክሙ: ከ
መ: አብ: ለውሉዱ:ናስተበቍዐክሙ:ወንናዝዘክሙ::=፦ ወናሰምዕ: ለክሙ: ከመ:ትሑሩ:
በዘ:ይደልወክሙ: በኀበ:እግዚአብሔር: ዘጸውዐክሙ: ውስተ: መንግሥቱ: ወስብሐቲሁ:=፦
በእንተዝ:ዘልፈ:ናአኵቶ: ለእግዚአብሔር:: እስመ: ተወከፍክሙኒ: ቃለ: እግዚአብሔር:
ወአኮ:ቃለ:ሰብእ: ወአማን:ቃለ:እግዚአብሔር:ውእቱ:ወረድአክሙሂ: ለእለ:ተአምኑ:=፦
እስመ : ተመሰልክሙ : በቤተ : ክርስቲያኑ : ለእግዚአብሔር:: እለ : ይሁዳ : በክ
ርስቶስ : ኢየሱስ : እስመ : ከማሆሙ : ሐመምክሙ:: አንትሙሂ : እምሕዝብክሙ :
ከማሁ : ንሕነ : አይሁድ:=፦ እለ : ቀተልዎ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ወለነቢያቲሁ :
ወሰደዱነ:=፦ ወይከልኡነ : ኢንንግር : ለሰብእ : በዘ : ይሕየው : ከመ : ይት
ፌጽሞ : ኃጢአቶሙ : ለዝሉፉ : ወበጽሖሙ : መቅሠፍት : ዘለዓለም::=፦ ፮
ወንሕነሰ : አኀዊነ : ከመ : እጓለ : ማውታ : ንሕነ : በኀቤክሙ:: ለሰዓት : ለአምጣጽ :
ገጽ : ወአኮ : እምልብ : ወፈድፋደ : ጽህቁነ : ንርአይ : ገጸክሙ::=፦ ወብዙኀ : ፈ
ቀድነ : ንምጻእ : ኀቤክሙ : ለልየ : ጳውሎስ : ምዕረ : ወካዕበ : ወአዕቀፈነ : ሰይጣ
ን::=፦ ምንት : ተስፋነ : ወፍሥሓነ : ወአክሊልነ : ወምክሕነ : አኮኑ : አንትሙ : ለቅድ
መ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : በምጽአቱ:=፦ እስመ : አንትሙ : ክብርነ :
ወፍሥሐነ::=፦

Et fuimus ut parvuli medio vestrûm, & sicut nutrix quæ fovet parvulum suum: 7
Sic congratulati sumus vobis, tradentes vobis non solum evangelium Dei, sed etiam animas nostras, quia dilecti nostri facti estis. 8
Memores estote fratres nostri, laboris nostri & afflictionis nostræ die & nocte, quod operabamur ne gravaremus super quenquam ex vobis, & prædicavimus vobis doctrinam evangelii Dei. 9
Vos ipsi testes mei & Deus, justè, & rectè & purè vobis credentibus fuimus. 10
Scitis unumquemque ex vobis sicut pater filios suos obsecrabamus & consolabamur vos. 11
Et testabamur vobis ut ambularetis prout oporteret vos apud Deum, qui vocavit vos in regnum suum & gloriam suam. 12
Propterea semper gratias agimus Deo, quia accepistis verbum Dei, & non verbum hominis, & verè verbum Dei est, & auxilium fert vobis credentibus. 13
Quia vos assimulati estis ecclesiæ Dei quæ in Judæa in Christo Jesu: quia sicut illi, passi estis vos à gente vestra, sicut nos Judæi. 14
Qui trucidârunt Dominum nostrum Jesum, & prophetas, & nos etiam persequuti sunt. 15
Et prohibebant nos ne loqueremur hominibus ut serventur, ut implerent peccata sua semper, & pervenit ad eos pœna æterna. 16
Et nos fratres nostri sicut orphani sumus apud vos ad horam, in specie tantùm, & non ex corde, & abundanter soliciti fuimus videre faciem vestram. 17
Et multùm desideravimus venire ad vos, ipse ego Paulus, semel atque iterum, sed impedivit me satanas. 18
Quæ est spes nostra, & gaudium nostrum, & corona nostra, & gloriatio nostra? nonne vos ante Dominum nostrum Jesum Christum in adventu ejus. 19
Quia vos estis gloria nostra, & gaudium nostrum. 20

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕῖΣ Α΄. ΚΕΦ. Β΄. Γ΄. Δ΄.

CAP. III. γ΄.

Ideò non ampliùs sustinentes, benè visum est nobis relinqui in Athenis soli:
1 Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι·
Et misimus Timotheum fratrem nostrum, & ministrum Dei, & coope-
2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ διάκονον τοῦ (α) Θεοῦ, καὶ συνερ-
rantem nostrum in Evangelio Christi, ad stabilire vos, & exhor-
γὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς, καὶ (β) παρακα-
tari vos de fide vestra: Neminem commoveri in tri-
3 λέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν· (γ) Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλί-
bulationibus istis: ipsi enim scitis, quòd in hoc positi sumus. Etenim cùm
4 ψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. Καὶ γὰρ ὅτε
apud vos essemus, prædicebamus vobis, quòd futuri essemus affligi, sicut & factum est,
πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο,
& scitis. Propter hoc & ego non ampliùs sustinens, misi ad cognoscere
5 καὶ οἴδατε. Διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν
fidem vestram: ne fortè tentaverit vos tentans, & in vanum fiat la-
πίστιν ὑμῶν· μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κό-
bor noster. Nuper autem veniente Timotheo ad nos à vobis, & annun-
6 πος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ εὐαγ-
tiante nobis fidem & charitatem vestram, & quia habetis memoriam
γελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
nostri bonam semper, desiderantes nos videre, sicut & nos vos:
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·
Propter hoc consolati sumus, fratres, in vobis, in omni tribulatione, &
7 Διὰ τοῦτο (δ) παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ᾽ ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ (ε) θλίψει, καὶ
necessitate nostrâ, per vestram fidem: Quoniam nunc vivimus, si vos sta-
8 ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στή-
tis in Domino. Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribue-
9 κετε ἐν Κυρίῳ. Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦ-
re pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante De-
ναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι᾽ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θε-
um nostrum: Noctu & die super exabundanti orantes ad videndum vestram
10 οῦ ἡμῶν· Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν
faciem, & complere defectiones fidei vestræ?
τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Ipse autem
Deus, & Pater noster, & Dominus noster Jesus Christus, dirigat
11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν (ζ) Ἰησοῦς Χριστὸς κατευθύναι
viam nostram ad vos. Vos autem Dominus multiplicet, & ab-
τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. Ὑμᾶς δὲ (η) ὁ Κύριος πλεονάσαι, καὶ περισ-
undare faciat charitate in invicem, & in omnes, quemadmodùm & nos
12 σεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
in vos: Ad confirmare vestra corda inculpata in sanctitate, an-
εἰς ὑμᾶς· Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν (θ) ἁγιωσύνῃ, ἔμ-
te Deum & Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu
13 προσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ι) Ἰησοῦ
Christi cum omnibus Sanctis ejus.
Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων (κ) αὐτοῦ.

CAP. IV. δ΄.

Reliquùm ergò, fratres, rogamus vos, & obsecramus in Do-
1 (α) ΤΟ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν (β) ἐν Κυ-
mino Jesu, quemadmodùm accepistis à nobis, quomodò oporteat vos ambu-
ρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ᾽ ἡμῶν, τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπα-
lare, & placere Deo, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præ-
τεῖν, καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, (γ) ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. Οἴδατε γὰρ τίνας παρ-
2 cepta dederimus vobis per Dominum Jesum. Hæc enim est volunta-
αγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γάρ ἐστι (δ) θέλημα
3 Dei, sanctificatio vestra: abstinere vos à fornicatione: Scire
τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν· ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· Εἰδέναι
4 unumquemque vestrûm suum ipsius vas possidere in sanctificatione & honore:
(ε) ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ·
5 in passione desiderii, sicut & Gentes nescientes Deum: Non
μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· Τὸ μὴ
6 opprimere, & circumvenire in negotio fratrem suum: quoniam vindex
ὑπερβαίνειν, καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος
Dominus de omnibus his, sicut & prædiximus vobis, & pertestificati sumus.
ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, (ζ) καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα.

Κεφ. γ΄. MS.A. (α) Θεοῦ ἐν τῷ (β) παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς (γ) Τὸ (δ) παρεκλήθημεν, (ε) ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ὑμῶν, καὶ διὰ τῆς πίστεως ὑμῶν· Ὅτι νῦν (ζ) Ἰησοῦς κατευθύναι (η) Θεὸς (θ) δικαιοσύνῃ, (ι) Ἰησοῦ μετὰ (κ) αὐτοῦ. ἀμήν. Κεφ. δ΄. MS.A. (α) Λοιπὸν οὖν, (β) ἐν τῷ Κυρίῳ (γ) καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα (δ) τὸ θέλημα (ε) ἕκαστος (ζ) καθὼς προείπαμεν

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
4 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]

CAP. III.

ET quoniam non ferebamus, voluimus re- 1
manere Athenis soli, Et mittere ad vos 2
Timotheum fratrem nostrum ministrum Dei,
& adjutorem nostrum in Evangelio Christi:
ut confirmaret, & rogaret vos de fide ve-
stra, Ne quis vestrûm succumberet in affli- 3
ctionibus istis. Vos enim scitis ad hoc nos
positos esse. Etenim quum apud vos esse- 4
mus, prædicebamus vobis nos afflictum iri,
quemadmodum nôstis factum fuisse. Hujus 5
de causa & ego impatiens eram, donec misi
sciscitatum de fide vestra, ne fortè tentaret
vos tentator ille, fieretque labor noster irri-
tus. Nuper autem quum venisset ad nos 6
Timotheus à vobis, & renuntiâsset nobis de
fide vestra, & de charitate vestra, & quòd
bonam semper habeatis memoriam nostri in
omni tempore, ac desiderio teneamini vi-
dendi nos, quemadmodum nos quoque vos:
Idcircò consolationem accepimus per vos 7
fratres nostri, super omnibus angustiis & af-
flictionibus nostris, ob fidem vestram. Et 8
nunc quidem vivimus, modò vos stetis in
Domino nostro. Quam enim gratiarum 9
actionem possumus rependere pro vobis
Deo super omni gaudio quo gaudemus ve-
stri causâ, Nisi coram Deo enixiùs rogare 10
noctu & interdiu, ut conspiciamus faciem
vestram, & perficiamus quod deest fidei ve-
stræ? Ipse autem Deus Pater noster, & Do- 11
minus noster Jesus Christus dirigat viam no-
stram ad vos. Et multiplicet & abundare 12
faciat charitatem vestram unius erga alte-
rum, & erga unumquemque, quomodo nos
amore vos complectimur. Et confirmet 13
corda vestra inculpabilia in sanctimonia co-
ram Deo Patre nostro, in adventu Domini
nostri Jesu Christi cum omnibus Sanctis ejus.

CAP. IV. Baptismi. 4.

PRoinde fratres mei, petimus à vobis, & 1
obsecramus vos per Dominum nostrum Je-
sum, ut modum acceptum à nobis quo opor-
teat vos ambulare & placere Deo, magis
adaugeatis. Nôstis enim quæ præcepta de- 2
derimus vobis per Dominum nostrum Je-
sum Christum. Hæc enim est voluntas Dei: 3
sanctificatio vestra, & ut sitis remoti ab o-
mni scortatione, Et sciat unusquisque ve- 4
strûm possidere vas suum in sanctificatione
& honore, Non autem in passionibus con- 5
cupiscentiæ, sicut cæteræ Gentes illæ, quæ
non nôrunt Deum. Neque sitis audaces ad 6
transgrediendum, & ad circumveniendum
quisque fratrem suum in isto negotio: quan-
doquidem Dominus noster ultor est de his
omnibus, sicut & jampridem diximus vo-
bis, & contestati sumus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

Γ
1
2 ወእስኩ፡ተዐግሶ፡ ኢብደርን፡ ንንበር፡ አቴናኒ፡በሕቲትነ፡፨ ወፈነውናሁ፡ለጢሞቴዎስ፡እኁነ፡ለ
3 እስ፡እግዚአብሔር፡በትምህርተ፡ክርስቶስ፡፡ከመ፡ትትፈሥሑ፡ ወይጽናዕ፡ሃይማኖትክሙ፡፨
ከመ፡ኢትትቀበፅዋ፡ለዛቲ፡ሕማምክሙ፡ታአምሩ፡ ለሊክሙ፡ከመ፡ዝንቱ፡ዳእሙ፡ይፀንሐነ፡፨
4 ወአሙሂ፡ ሀለውኩ፡ ኀቤክሙ፡ዘንተ፡ ነገርኩ፡እንግረክሙ፡ከመ፡ሀለወነ፡ንሕምም፡ ወኮነሂ፡ ወር
5 ኢክሙሂ፡፨ ወበእንተዝ፡ስኢንየ፡ተዐግሶ፡ፈነውኩ፡ይርአይ፡ሃይማኖትክሙ፡ለመ፡ከመ፡ለመ
6 ከረክሙ፡ዘያሜክር፡ ወለኀንቱ፡ይከውን፡ጻማክሙ፡፨ ወይእዜሰ፡በጽሐ፡ጢሞቴዎስ፡ለም
ኀቤክሙ፡ ወዜነወነ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወተፋቅሮትክሙ፡ ወከመሂ፡ትዜከሩነ፡ በሠናይ፡ ወተፈት
ው፡ትርአዩነ፡ከማሁ፡ንሕነሂ፡፨

CAP. III.

ET quum non potuerimus sustinere illud desiderium, desideravimus remanere Athe- 1
nis soli. Et misimus Timotheum fratrem nostrum ministrum Dei in doctrina 2
Christi, ut gaudeatis, ut confirmetur fides vestra, Ut non recusetis hanc tribulati- 3
onem vestrâ: scitis vos ipsi quòd hoc tantum sustinet nos. Et quum fuerim apud vos, 4
hoc idem nuntiavi vobis, quòd oportuit nos tribulationem pati: & factum
est quidem, & vidistis etiam. Et propterea quum non potuerim sustinere illud, mi- 5
si aspicere fidem vestram, si fortè tentâsset vos tentator, & inanis fiat labor no-
ster. Et nunc venit Timotheus à vobis, & annuntiavit nobis fidem vestram, & 6
charitatem vestram, & quòd etiam memoriâ retinetis nos pro bono, & desidera-
tis videre nos, sicut nos etiam videre vos.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. III.

1 PRopter quod non sustinentes ampliùs, placuit nobis remanere Athenis, solis:
2 Et misimus Timotheum fratrem nostrum, & ministrum Dei in Evangelio Chri-
3 sti, ad confirmandos vos, & exhortandos pro fide vestra: Ut nemo moveatur in
4 tribulationibus istis: ipsi enim scitis quòd in hoc positi sumus. Nam & cùm apud
vos essemus, prædicebamus vobis passuros nos tribulationes, sicut & factum est, &
5 scitis. Propterea & ego ampliùs non sustinens, misi ad cognoscendam fidem ve-
6 stram: ne fortè tentaverit vos is qui tentat, & inanis fiat labor noster. Nunc au-
tem veniente Timotheo ad nos à vobis, & annuntiante nobis fidem & charitatem
vestram, & quia memoriam nostri habetis bonam semper, desiderantes nos vide-
7 re, sicut & nos quoque vos: Ideò consolati sumus, fratres, in vobis, in omni ne-
8 cessitate & tribulatione nostra, per fidem vestram, Quoniam nunc vivimus, si
9 vos statis in Domino. Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere
10 pro vobis, in omni gaudio, quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum, No-
cte ac die abundantiùs orantes, ut videamus faciem vestram, & compleamus ea quæ
desunt fidei vestræ? Ipse autem Deus & pater noster, & Dominus noster Jesus 11
Christus, dirigat viam nostram ad vos. Vos autem Dominus multiplicet, & ab- 12
undare faciat charitatem vestram in invicèm, & in omnes, quemadmodùm & nos
in vobis: Ad confirmanda corda vestra sine querela in sanctitate, ante Deum 13
& Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus Sanctis
ejus. Amen.

CAP. IV.

DE cætero ergò, fratres, rogamus vos & obsecramus in Domino Jesu, ut quem- 1
admodùm accepistis à nobis, quomodò oporteat vos ambulare, & placere Deo,
sic & ambuletis, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis 2
per Dominum Jesum. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra: ut absti- 3
neatis vos à fornicatione, Ut sciat unusquisque vestrûm vas suum possidere in 4
sanctificatione, & honore; Non in passione desiderii, sicut & Gentes, quæ ignorant 5
Deum: Et ne quis supergrediatur, neq; circumveniat in negotio fratrem suum: quoni- 6
am vindex est Dominus de his omnibus, sicut prædiximus vobis, & testificati sumus.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

• الفصل الثالث •
1 *فلذلك اذ لم نحتمل السوف ارتضينا ان نبقى باثينا وحدنا•
2 *وارسلنا تيموثاوس اخانا وخادم الله• ومؤازرنا في بشارة المسيح• ليثبتكم ويعزيكم في ايمانكم•
3 *لئلا يتزعزع احد في هذه الاحزان• لانكم تعلمون اننا لهذا منصوبين *لاننا لما كنا عندكم
4 تقدمنا فقلنا لكم اننا عتيدون ان نحزن كما صار وعرفتموه *من اجل هذا اذ لم احتمل انا
5 ايضا• ارسلت لاعرف امانتكم ومحبتكم• لكيلا يكون المجرب قد جربكم فيصير تعبنا فارغا•
6 *فلما جاء الينا تيموثاوس من عندكم• وبشرنا بايمانكم ومحبتكم• وان ذكرنا عندكم صالح
7 دايما• وانكم مشتاقون ان تبصرونا نظير اشتياقنا الى معاينتكم *فلهذا تعزينا ايها الاخوة
بكم في كافة حزننا وشدتنا بامانتكم• • قراءة الثلثا من الجمعة الرابعة والعشرين•
8 *لاننا نعيش الان ان وقفتم انتم في امانة الرب• تم• *واي شكر يمكننا ان نجازي الله به
9 عنكم• على جميع الفرح الذي نسر به من اجلكم قدام الاهنا *طالبين ليلا ونهارا طلبا
10 يفوق الاكثار ان نبصر وجوهكم• ونتمم نقوص امانتكم *والاله ابونا نفسه وربنا يسوع
11 المسيح• يمهد طريقنا اليكم *وانتم يكثركم الرب ويزيدكم في محبة بعضكم بعضا• وفي
12 محبتكم للكل• كما نتزايد نحن في محبتكم *ليثبت قلوبكم غير معيبين في القداسة لدي
13 الاله ابينا في ورود ربنا يسوع المسيح مع جماعة قديسيه امين•
• الفصل الرابع• • قراءة الاربعا من الجمعة الرابعة والعشرين•
1 *وفيما بعد يا اخوتي نسلكم ونتضرع اليكم بالرب ايسوع ان كما تسلمتم منا كيف يجب
2 ان تسيروا وترضوا الله ان تزيدوه كثيرا *لانكم تعلمون اية توصيات دفعنا اليكم
3 بالرب يسوع *لان هذه هي مشية الله• قداستكم وابتعادكم من الزنا *وان يعرف
4 كل واحد منكم ان يقتني اناءه بقداسة وكرامة *لا بالم الشهوة• مثل الامم الذين لا
5 يعرفون الله *والا يتهجم ويستغبن اخاه في الامر• لان الرب منتقم من اجل هذه كلها•
6 كما سبقنا فقلنا لكم وحذرناكم•

CAP. III.

QUapropter id desiderium nequaquam ferentes, placuit nobis manere Athenis soli. Missimusque Timotheum 1 2
fratrem nostrum, & ministrum Dei, ac nobiscum sustinentem pondus in annuntiatione Christi, ad vos stabiliendos &
consolandos in fide vestra: Ut nemo dolo capiatur in hisce tribulationibus: nostis enim nos ad id erectos. Nam quum 3 4
essemus apud vos, prædixeramus vobis fore ut affligeremur: quemadmodum evenit, & nostis. Quamobrem quum ego 5
non ferrem ampliùs, misi ut cognoscerem fidem & charitatem vestram: ne fortè tentator ille vos tentaverit, & reddatur labor noster inanis. Ubi verò Timo- 6
theus venisset ad nos à vobis, & retulisset nobis de fide & charitate vestra, quódque memoria nostri apud vos optima sit semper, & quòd cupidi sitis videndi nos æquè ac avemus videre vos: Pro- 7
pterea consolationem percepimus ô fratres, ex vobis, in omni afflictione & angustia nostra, per fidem vestram.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ quartæ.

Nam nunc vivemus, si vos steteritis in 8
fide Domini. Hucusque. Et quam gra- 9
tiarum actionem possimus Deo rependere pro vobis, super toto hoc gaudio quo exultamus propter vos corā Deo nostro? Oran- 10
tes nocte ac die precibus multitudinem excedentibus, ut videamus facies vestras, & vestræ fidei defectum instauremus. Ipse verò Deus Pater noster, & 11
Dominus noster Jesus Christus complanet viam nostram ad vos. Vos autem multi- 12
plicet Dominus, & augeat charitatem inter vos mutuam, vestramque in omnes charitatem, quemadmodū crescimus nos in dilectione vestri: Ut persistant corda 13
vestra inculpata in sanctitate apud Deum Patrem nostrum, in adventum Domini nostri Jesu Christi cum omnibus Sanctis ejus, Amen.

CAP. IV.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ quartæ.

QUod superest O fratres mei, roga- 1
mus vos & obsecramus per Dominum Jesum, ut sicut accepistis à nobis quomodo oporteat vos versari & placere Deo, id multùm augeatis. Scitis enim 2
qualia præcepta dederimus vobis per Dominum Jesum. Quoniam hæc est vo- 3
luntas Dei, sanctimonia vestra, & recessus vester à fornicatione: Et ut sciat 4
unusquisque vestrûm possidere vas suum cum sanctitate & honore: Non cum pas- 5
sione cupiditatis, sicut Gentes quæ non noverunt Deum: Et ut non irruat ac de- 6
prædetur fratrem suum in negotio. Nam Dominus ultor est propter hæc omnia, ut antè diximus vobis, & monuimus vos.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 በእንተዝ፡ተፈሣሕነ፡አኀዊነ፡በእንቲአክሙ፡እምኵሉ፡ሐማምነ፡ወምንዳቤነ፡በእንተ፡ሃይ
8 ማኖትክሙ፡፡ እስመ፡ይእዜ፡ንሐዩ፡እመክሙ፡አንትሙ፡ቀምክሙ፡በእግዚእነ፡፡ ም
9 ንት፡ክሕለ፡ዐሲዮቶ፡ለእግዚአብሔር፡በእንቲአክሙ፡በኵሉ፡ፍሥሐነ፡ዘተፈሣሕነ፡በእንቲ
10 አክሙ፡በቅድመ፡አምላክነ፡፡ መዐልተ፡ወሌሊተ፡ወፈድፋደሰ፡ንጸሊ፡ንርአይ፡ገጸክሙ፡
11 ወይትፈጸም፡ኀጸጸ፡ሃይማኖትክሙ፡፡ ወእቱ፡እግዚአብሔር፡አቡነ፡ወእግዚእነ፡ኢየ
12 ሱስ፡ያርትዕ፡ፍኖተነ፡ኀቤክሙ፡፡ ወለክሙኒ፡እግዚእነ፡ያብዝኀክሙ፡ወያፈድፍድ
13 ክሙ፡እንዘ፡ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡ወምስለ፡ኵሉ፡በከመ፡ንሕነኒ፡ለክሙ፡፡ ከመ፡
ይንጽሕክሙ፡ልብክሙ፡በጽኑዕ፡ወበቅድሳት፡በቅድመ፡እግዚአብሔር፡አቡነ፡ወበምጽ
አተ፡እግዚእነ፡ኢየሱስ፡ምስለ፡ኵሉ፡ቅዱሳኒሁ፡አሜን፡፡

0

በብዙኃን፡ ወበረክብሂ፡፡

1 ወይእዜኒ፡አኀዊነ፡ንነግረክሙ፡ወናስተበቍዐክሙ፡በእግዚእነ፡ኢየሱስ፡ዘከመ፡ተአ
ዘዝክሙ፡በኀቤነ፡በዘ፡ተሐወሩ፡ወታሠምርዎ፡ለእግዚአብሔር፡ወበከመ፡ሖርክሙ፡
2 ከሙ፡ትብዝኁ፡ወትፈድፍዱ፡፡ ታአምሩ፡ዘከመ፡አዘዝናክሙ፡በእግዚእነ፡ኢ
3 የሱስ፡፡ እስመ፡ዝውእቱ፡ትእዛዙ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ፈቀደ፡ተቀድሶትክሙ፡ወከ
4 መ፡ትርሐቁ፡እምዝሙት፡፡ ከመ፡ታአምሩ፡አሐደ፡በዘ፡ተዐቀቡ፡ርእሰክሙ፡
በዘ፡ትትቄደሱ፡ወታመክሩ፡ርእሰክሙ፡እምዝሙት፡፡ ወኢትትመሰዉ፡በፍ
5 ትወት፡ከመ፡አረሚ፡እለ፡ኢያአምርዎ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ከመ፡ኢትትዐበ
6 ዩ፡ወኢትትላገሉ፡ቢጸክሙ፡እስመ፡መስተበቀል፡እግዚአብሔር፡፡ በእንተ፡ኵሉ፡
ዝንቱ፡በከመ፡አቅደምኩ፡ነጊሮተክሙ፡ወአስማዕኩ፡ለክሙ፡፡

Propterea consolationem accepimus, fratres nostri, pro vobis, ex omni afflictione 7
nostra & tribulatione nostra, per fidem vestram. Quia nunc vivimus si vos 8
statis in Domino nostro. Quid possumus rependere Deo propter vos, pro omni 9
gaudio nostro quo gavisi sumus propter vos, coram Deo nostro, Nocte & die 10
& abundè oramus ut videamus faciem vestram, & impleatur modicum fidei vestræ. Ipse Deus pater noster, & Dominus noster Jesus dirigat viam nostram ad 11
vos. Et vos quidem Dominus noster multiplicet, & abundare faciat, diligentes 12
inter vos, & cum omnibus, sicut nos etiam vos, Ut purget vos corde vestro, in 13
firmitate, & sanctitate, coram Deo patre nostro, & in adventum Domini nostri Jesu, cum omnibus Sanctis ejus, Amen.

CAP. IV.

In multitudine & vacatione.

ET nunc quidem fratres nostri, alloquimur vos, & obsecramus vos in Domino 1
nostro Jesu, quòd sicut mandata accepistis apud nos quomodò incedatis & placeatis Deo, & sicut incessistis, sic multiplicetis & abundetis. Scitis quomodo 2
præcepimus vobis in Domino nostro Jesu: Quia hoc est mandatum Dei, vult 3
sanctificationem vestram, & ut elongetis à scortatione, Ut sciatis unum hoc 4
in quo retineatis vosipsos, & in quo sanctificemini, & excitetis vosipsos à scortatione. Et ne liquefacti sitis in concupiscentia, sicut gentes quæ nesciunt Deum, 5
Ut non superbiatis, & non circumveniatis fratrem vestrum, quia ultor est Deus 6
pro omnibus his, sicut prædixi vobis & testificatus sum vobis.

Non enim vocavit nos Deus in impuritate, sed in sanctificatione. Ita-
7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. Τοι-
8 que rejiciens, non hominem rejicit, sed Deum & dantem
γαροῦν ὁ ἀθετῶν, ἐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν (η) τ͂ καὶ δόντα τὸ
Spiritum suum sanctum in nobis. De autem charitate fraternitatis non o-
9 Πνεῦμα αὐτῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς. Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας ὐ χρεί-
pus habetis scribere vobis: ipsi enim vos à Deo docti estis ad diligendum
αν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐςε εἰς τὸ ἀγαπᾷν
alii alios. Etenim facitis illud in omnes fratres qui in universa
10 ἀλλήλοις. Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺ (θ) ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ
Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, abundare magis,
τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, (ι) ἀδελφοὶ, περισσεύειν μᾶλλον,
Et contendere quietè agere, & agere propria, & operari pro-
11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰ-
priis manibus vestris, sicut vobis annuntiavimus: Ut ambuletis hone-
12 δίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημό-
stè ad eos qui foris, & nullius opus habeatis. Non volo autem vos
13 νως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. Οὐ (κ) θέλω δὲ ὑμᾶς Ε'
ignorare, fratres, de dormientibus, ut non contristemini, sicut &
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν (λ) κεκοιμημένων, ἵνα μὴ (μ) λυπῆσθε, καθὼς καὶ
reliqui non habentes spem. Si enim credimus quòd Jesus mortuus est
14 οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε
& resurrexit: ita & Deus dormientes per Jesum, aget cum
καὶ ἀνέστη· (ν) οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν
eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini; Quia nos viventes,
15 αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, Ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ
relicti in adventum Domini, non præveniemus dormien-
περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέν-
tes: Quoniam ipse Dominus in jussu, in voce archangeli, &
16 τας· Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ
in tuba Dei descendet de cœlo, & mortui in Christo resur-
ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριςῷ ἀναςή-
gent primùm. Deinde nos viventes, relicti, simul cum
σονται πρῶτον. Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν
illis rapiemur in nubibus in occursum Domini in aëra, &
17 αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ
sic semper cum Domino erimus. Itaque consolamini alii alios in
(ξ) οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥςε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν 18
verbis istis.
τοῖς λόγοις τούτοις.

CAP. V. ε'.

De autem temporibus & momentis, fratres, non opus habetis vobis scri-
ς' 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, ὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γρά-
bi. Ipsi enim diligenter scitis, quia dies Domini sicut fur in no-
2 φεσθαι. Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυ-
cte, ita venit. Cùm enim dixerint; Pax & securitas, tunc repen-
3 κτὶ, ὕτως ἔρχεται. (α) Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνί-
tinus eis imminet interitus, sicut dolor in utero habenti: & non
διος αὐτοῖς ἐφίςαται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαςρὶ ἐχούσῃ· καὶ ὐ μὴ
effugient. Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut dies vos
4 ἐκφύγωσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐςὲ ἐν σκότει, ἵνα (β) ἡ ἡμέρα ὑμᾶς
tanquam fur comprehendat. Omnes vos filii lucis estis, & filii di-
5 ὡς κλέπτης καταλάβῃ. Πάντες (γ) ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐςε, καὶ υἱοὶ ἡμέ-
ei: non sumus noctis, neque tenebrarum. Nempe igitur non dormiamus sicut &
6 ρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς, ὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν (δ) ὡς καὶ
reliqui, sed vigilemus, & sobrii simus. Nam dormientes, nocte dor-
7 οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν, καὶ νήφωμεν. Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθ-
miunt: & inebriati, nocte ebrii sunt: Nos autem diei existen-
8 εύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν· Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες
sobrii simus, induti thoracem fidei, & charitatis, & galeam,
νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίςεως, καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν,
spem salutis.
ἐλπίδα σωτηρίας.

MS. A. (η) τὸν δόντα αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον (θ) ἀδελφοὺς ἐν (ι) ἀγαπητοὶ, (κ) θέλομεν (λ) κοιμωμένων (μ) λυπῆσθε, (ν) ὕτως (ξ) ὕτως Κεφ. ε'. MS. A. (α) Ὅταν λέγουσιν, (β) ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ὡς (γ) γὰρ ὑμεῖς (δ) ὡς οἱ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
1 2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 [illegible]

Non enim vocavit vos Deus ad spurcitiam, 7
sed ad sanctificationem. Itaque qui injuriâ 8
afficit, non hominem afficit injuriâ, sed Deum ipsum qui dedit in vos Spiritum suum sanctum. Porrò de charitate fraterna non 9
necesse habetis ut scribam vobis: vos enim ipsi edocti estis à Deo, ut mutuò amore vos complectamini. Et sic facitis erga omnes 10
fratres qui sunt in tota Macedonia. Cæterùm 11
vos rogo, fratres mei, ut abundetis, Et sedulam navetis operam, ut sitis quieti, & occupati in operibus vestris; & operemini propriis manibus, quemadmodum præcepimus 12
vobis: Ut conversemini comiter cum extraneis, nullíusque operâ egeatis.

Defunctorum. 5.

Velim autem vos scire, fratres mei, ut de iis 13
qui obdormiunt non contristemini sicut & 14
cæteri homines qui spem non habent. Si enim credimus Jesum mortuum esse, & resurrexisse; ita & Deus eos qui obdormierunt 15
per Jesum, adducturus est cum illo. Hoc autem dicimus vobis in verbo Domini nostri, quòd nos qui reliqui erimus in adventu Domini nostri, qui vivemus, nequaquam pertingemus ad eos qui obdormierunt. Quandoquidem 16
ipse Dominus noster jussu & voce principis angelorum, & tubâ Dei descendet de cœlo: & mortui qui sunt in Christo, resurgent primùm. Et tunc nos qui reliqui 17
erimus, qui vivemus, rapiemur unà cum eis in nubibus in occursu Domini nostri in aëra, & sic semper cum Domino nostro erimus. Itaque consolamini vos mutuò his sermo- 18
nibus.

CAP. V.

Cæterùm de temporibus & momentis, 1
fratres mei, non necesse habetis ut scribam vobis. Vos enim verè scitis diem Domini 2
nostri, ut furem in nocte, ita venturum. Quum dixerint, Pax & tranquillitas, tunc 3
repentina insurget in eos perditio, sicuti dolor partûs in prægnantem, nec effugient. Vos autem fratres mei, non estis in tenebris, 4
ut dies ille tanquam fur vos deprehendat. Vos enim omnes estis filii lucis, & filii diei: 5
nec estis filii noctis, neque filii tenebrarum. Ne dormiamus ergò sicut cæteri, sed vigi- 6
lemus & sobrii simus. Illi enim qui dormi- 7
unt, noctu quidem dormiunt; & qui sunt ebrii, noctu quidem sunt ebrii. Nos autem 8
qui filii diei sumus, vigilemus mente nostrâ, & induamus loricam fidei & charitatis, & imponamus *capiti* galeam spei salutis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 እስመ : ኢጸውዐነ: እግዚአብሔር: ለርኵስ: ዘእንበለ: ለቅድሳት::=> ወይእዜኒ: ዘክሕ
8 ደሰ:እኮ:ለሰብእ: ዘክሕደ: ዘእንበለ:ለእግዚአብሔር :ዘወሀበነ: መንፈስ: ቅዱስ::=> ወበ
9 እንተሰ: ለፍቅር: ቢጸክሙ: ኢትፈቅዱ: ንጽሐፍ: ለክሙ: ለሊክሙ: ምሁራን: በኀበ:እግዚ
10 አብሔር: አንትሙ: ለአፍቅሮ: ቢጸክሙ:=> ወትገብርዎሂ : ምስለ : ኵሉ: አኀዊክሙ:
11 በኵሉ : መቄደንያ : ወናስተበቍዐክሙ : ኢኀዊነ : ትብዝኁ : ወትፈድፍዱ:=> ትክበሩ:
የዋሃነ : ትኩኑ : ወትትገበሩ : ተግባረክሙ:: ወትትቀነዩ : በእደዊክሙ : ዘከመ: መሀርናክ
12 ሙ:=> ከመ: ትሑሩ:በኒሩት:ሉኀበ:እለ:አፍአ: ወኢትጽህቅዎ:ወሳኢመኑሂ::=> ዐ
13 ወንፈቅድ: ታእምሩ: አኀዊነ: በእንተ: እለ:ኖሙ:ከመ: ኢትተክዙ:ከመ: እልኩ: እለ : ቅቡ
ጸን : ተስፋሆሙ::=>

Quia non vocavit nos Deus ad impuritatem, sed ad sanctificationem. Et nunc 7
qui contradicit, non homini contradicit, sed Deo qui dedit nobis Spiritum san- 8
ctum. Et de charitate fraterna non necesse habetis ut scribam vobis, vos ipsi 9
docti apud Deum estis, ad diligendum fratres vestros. Et facitis illud cum omni- 10
bus fratribus vestris in tota Macedonia: & obsecramus vos fratres nostros, ut
multiplicetis & abundetis. Operam detis mansueti fieri, & agatis opera ve- 11
stra, & operemini cum manibus vestris, sicut docuimus vos, Ut incedatis honestè 12
apud eos qui foris sunt, & non soliciti sitis de quoquam. Et volumus ut sciatis 13
fratres nostri, de dormientibus, quòd non contristemini sicut illi quorum spes
est irrita.

Versio VULGATA LATINA.

7 Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem. Itaque qui
8 hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum: qui etiam dedit Spiritum suum
9 sanctum in nobis. De charitate autem fraternitatis non necesse habemus scribe-
10 re vobis: ipsi enim vos à Deo didicistis ut diligatis invicem. Etenim illud fa-
citis in omnes fratres in universa Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, ut ab-
11 undetis magis, Et operam detis ut quieti sitis, & ut vestrum negotium agatis,
12 & operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis: & ut honestè ambuletis
13 ad eos qui foris sunt: & nullius aliquid desideretis. Nolumus autem vos igno-
rare, fratres, de dormientibus, ut non contristemini, sicut & cæteri, qui spem non
14 habent. Si enim credimus quòd Jesus mortuus est, & resurrexit: ita & Deus eos,
15 qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in ver-
bo Domini, Quia nos, qui vivimus, qui residui sumus in adventum Domini, non
16 præveniemus eos, qui dormierunt. Quoniam ipse Dominus in jussu, & in voce
Archangeli, & in tuba Dei descendet de cœlo: & mortui, qui in Christo sunt,
resurgent primi. Deindè nos, qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur 16
cum illis in nubibus obviam Christo in aëra, & sic semper cum Domino erimus.
Itaque consolamini invicem in verbis istis. 17

CAP. V.

DE temporibus autem, & momentis, fratres, non indigetis ut scribamus vobis. 1
Ipsi enim diligenter scitis, quia dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet. 2
Cùm enim dixerint, Pax, & securitas: tunc repentinus eis superveniet interitus, 3
sicut dolor in utero habenti, & non effugient. Vos autem, fratres, non estis in te- 4
nebris, ut vos dies illa tanquam fur comprehendat: Omnes enim vos filii lucis 5
estis, & filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus 6
sicut & cæteri, sed vigilemus, & sobrii simus. Qui enim dormiunt, nocte dormi- 7
unt: & qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. Nos autem, qui diei sumus, sobrii simus, in- 8
duti loricam fidei & charitatis, & galeam spem salutis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * لان الله ما دعانا الي النجاسة بل الي القداسة * فمن يخالف اذا فما يخالف انسانا . بل انما
8 يخالف الله الذي اعطاكم روحه القدوس * فاما عن المحبة الاخوية . فليست بكم حاجة
9 ان اكتب اليكم . لانكم انتم انفسكم قد علمكم الله ان تحبوا بعضكم بعضا * وانكم
10 لتعلمون ذلك بجماعة الاخوة الذين بمكدونية كلها . فنسلكم ايها الاخوة ان تزدادوا فيها
11 وتضاعفوها كثيرا * وان تسكنوا وتعملوا اعمالكم وتعملوا بايديكم كما وصيناكم * ان
12 تسيروا لدي البرانيين بزي ممدوح . ولا تحتاجون الي احد . تم * قراءة للموتي .
13 * وما نوثر ايها الاخوة ان يعمي عليكم امر الراقدين . لكيلا تحزنوا كما يحزن باقي الناس
14 الذين لا رجا لهم * لانا ان كنا نصدق ان المسيح مات وقام . فكذلك والراقدين بامانة
15 يسوع يبعثهم الله معه * هذا انما نقوله لكم بقول الرب انا نحن الاحيا الذين نبقي الي ورود
16 الرب لن نسبق الراقدين * لان الرب نفسه بامرته بصوت رييس الملايكة . وبوق الله
17 ينحدر من السما . والموتي بالمسيح يقومون اولا * ثم نحن الذين قد بقينا احيا نخطف
معهم في السحب جميعا الي استقبال الرب في الهوي . وهكذا نكون مع الرب دايما .
18 * فلذلك عزوا بعضكم بعضا بهذه الاقوال * قراءة الخميس من الجمعة الرابعة والعشرين .
الروحانية .

الفصل الخامس .

1 * فاما عن الازمنة والاوقات . ايها الاخوة فليست بكم حاجة ان نكتب اليكم .
2 * لانكم انتم انفسكم تعلمون يقينا ان يوم الرب هكذا يجي كالسارق في الليل * وانهم
3 اذا قالوا سلامة وحياطة . حينيذ يدهمهم الهلاك بغتة . كالطلق الذي يدهم الحبلي وما
4 يفلتون * فانتم ايها الاخوة لستم في ظلمة ليدرككم اليوم كاللص * لانكم انتم كلكم
5 ابنا النور انتم وبنو النهار ولسنا بني الليل ولا ابنا الظلمة * فلا نرقدن اذا كباقي الناس
6 بل فلنيقظ ونعف * لان الراقدين ينامون ليلا . والذين يسكرون يسكرون ليلا * فاذ نحن
7 بني النهار . فلنعف لابسين درع الامانة والمحبة وخوذة رجا الخلاص .
8

Deus enim non vocavit nos ad impuri- 7
tatem, sed ad sanctitatem. Proinde qui 8
refragatur, non refragatur homini, sed
Deo sanè refragatur qui dedit vobis spi-
ritum suum sanctum. Cæterùm de fra- 9
terna charitate, non necesse habetis ut
scribam vobis: quoniam vos ipsos edo-
cuit Deus ut diligatis alii alios. Et 10
quidem hoc docetis in ecclesia fratrum
qui sunt in tota Macedonia. Rogamus
autem vos ô fratres, ut proficiatis in
ea, multumque congeminetis illam: Et 11
ut sileatis, & agatis negotia vestra, &
propriis manibus operemini, quemad-
dum præcepimus vobis ut vos gerere- 12
tis erga extraneos modò laudabili: &
nullius indigebitis. Hucusque.

Lectio pro defunctis.

Nolumus autem ô fratres, lateat vos 13
res occumbentium, ut ne doleatis, quem-
admodum dolent & cæteri homines qui
spem non habent. Nam si credimus quòd 14
Christus mortuus est & resurrexit: ita
etiam occumbentes in fide Jesu, suscita-
bit Deus cum ipso. Hoc sanè dicimus 15
vobis Domini sermone, quòd nos vivi,
qui reliqui erimus ad adventum Do-
mini, haudquaquam præveniemus eos
qui occubuerunt. Quoniam Dominus 16
ipse proprio imperio cum voce principis
Angelorum ac tubâ Dei descendet de
cælo; & mortui in Christo, resurgent
primùm. Deinde nos qui remanseramus 17
vivi, rapiemur simul cum eis per nubes,
in occursum Domini in aëra: & ita eri-
mus cum Domino semper.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ quartæ.

Propterea consolemini alii alios hisce 18
sermonibus spiritualibus.

CAP. V.

DE temporibus autem & momentis, 1
ô fratres, non est opus ut scribamus vo-
bis. Vos enim ipsi certò scitis quòd di- 2
es Domini ita sit venturus, ut fur in
nocte. Et quòd cùm dixerint, Pax & 3
securitas: tunc obruet eos exitium re-
pentè veluti dolor partus qui prægnan-
tem obruit: nec effugient. At vos fra- 4
tres, non estis in tenebris, ut dies ille
tanquam fur vos deprehendat: Siqui- 5
dem vos omnes filii lucis estis, ac filii
diei: neque sumus filii noctis neque fi-
lii tenebrarum. Ne dormiamus igitur 6
ut reliqui homines, sed vigilemus & re-
sipiscamus. Nam qui dormiunt, noctu 7
dormiunt: & qui inebriantur, noctu in-
ebriantur. At nos, quum simus filii di- 8
ei, resipiscamus, induti thorace fidei et
charitatis, & galeâ spei salutis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወእመሰ፡ ንትአመን፡ ከመ፡ ሞተ፡ ክርስቶስ፡ ወተንሥአ፡ ከማሁ፡ ያነሥኦሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለምዉታን፡ በኢየሱስ፡ ወያመጽኦሙ፡ ምስሌሁ፡፡ ወዘንተ፡ ንነግረክሙ፡ በቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ንሕነ፡ እለ፡ ሕያዋን፡ እለ፡ ሀለውነ፡ለም፡ ምጽአቱ፡ እግዚእነ፡ ኢንበጽሖሙ፡ ለምዉታን፡፡ ወይወርድ፡ እግዚእነ፡ እምሰማይ፡ በትእዛዝ፡ ወበቃለ፡ ሊቀ፡ መላእክት፡ ወነፍኀተ፡ ቀርን፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወይትነሥኡ፡ ምዉታን፡ በክርስቶስ፡ ይቀድሙ፡፡ ወእምዝ፡ ንሕነ፡ እለ፡ ሕያዋን፡፡ ወእለሂ፡ ተረፍነ፡ ይመሥጡነ፡ ምስሌሁ፡ በደመና፡ ውስተ፡ ተቀበሎቱ፡ ለእግዚእነ፡ ውስተ፡ ደመና፡ ወንሄሉ፡ እንከ፡ ዘልፈ፡ ኀበ፡ እግዚእነ፡፡

ዘሚካኤል፡ ምንባብ፡፡

ወይእዜኒ፡ መሀሩ፡ ቢጸክሙ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡፡

በእንተሰ፡ ዕድሜሁ፡ ወዕለቱ፡ አኀዊነ፡ ኢይትፈቀድ፡ ንጽሐፍ፡ ለክሙ፡፡ ለሊክሙ፡ ታአምሩ፡ ጥዩቀ፡ ከመ፡ ዕለተ፡ እግዚእነ፡ ከመ፡ ሰራቂ፡ ሌሊተ፡ ከማሁ፡ ትመጽእ፡፡ አመ፡ ይብሉ፡ ደኅናን፡ ወሰላመ፡ ግብተ፡ ይመጽኦሙ፡ ተሠርዎ፡ ከመ፡ ፅንስት፡ እንተ፡ ውስተ፡ ማሕመም፡ ወኢይክሉ፡ አምስጦ፡፡ ወአንትሙሰ፡ አኀዊነ፡ ኢኮንክሙ፡ ጽልመተ፡ ከመ፡ ትርከብክሙ፡ ይእቲ፡ ዕለት፡ ከመ፡ ሰራቂ፡፡ እስመ፡ ኵልክሙ፡ ውሉደ፡ ብርሃን፡ አንትሙ፡ ወውሉደ፡ መዓልት፡ ወኢኮነ፡ ሌሊተ፡ ወኢጽልመተ፡፡ ኢንኑም፡ እንከ፡ ከመ፡ ካልኡ፡ ንንቃህ፡ ወንለቡ፡፡ እስመ፡ እለ፡ ይነውሙ፡ ሌሊተ፡ ይነውሙ፡፡ ወእለሂ፡ ይሰክሩ፡ ሌሊተ፡ ይሰክሩ፡፡ ወንሕነሰ፡ እንዘ፡ መዐልት፡ ውእቱ፡ ንንቃህ፡ ወንልበስ፡ ልብሰ፡ ኀጺን፡ በሃይማኖት፡ ወበተፋቅሮ፡ ወትእምርተ፡ ጌራ፡ ሞድኃኒት፡ ተስፋነ፡፡

Et si credimus quòd mortuus est Christus & resurrexit, ita suscitabit Deus mor- 14
tuos in Jesu, & adducet eos secum. Et hoc dicimus vobis in verbo Dei, nos vivi 15
qui reliqui erimus in adventu Domini nostri, non perveniemus ad mortuos. Et 16
descendet Dominus noster à cælo in jussu, & in voce principis angelorum & fla-
tu cornu quod à Deo, & suscitabuntur mortui in Christo primùm. Et tunc nos 17
vivos, & reliquias nostrorum rapient cum eo in nubes, in occursum Domini
nostri in nubibus: & erimus deinde semper apud Dominum nostrum.

Die Michaelis, lectio.

Et nunc docete fratres vestros hunc sermonem. 18

CAP. V.

DE tempore ejus constituto & die ejus, fratres nostri, non necesse est ut scri-
bam vobis. Vos ipsi scitis perspicuè quòd dies Domini nostri ut fur nocte, ita 1
venturus est. Quum dicent; Salus & pax, subitò adveniet iis perditio: sicut 2
gravida quæ est in dolore, & non poterunt effugere illam. Et vos fratres no- 3
stri, non estis in tenebris, ut deprehendat vos ille dies tanquam fur: Quia omnes 4
vos filii lucis estis, & filii diei, & non sumus noctis neque tenebrarum. 5
Ne dormiamus igitur ut reliqui, vigilemus & intelligamus. Quia qui dormi-
unt, nocte dormiunt; & qui inebriantur, nocte inebriantur. Et nos dum dies 6
est, vigilemus, & induimus vestem ferream, in fide & charitate, & coronati su- 7
mus galeâ salutis, i. e. spe nostrâ. 8

Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in *acquisitionem* salutis per
9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ
Dominum nostrum Jesum Christum, *Mortuum* pro nobis, ut sive vigi-
10 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγο-
lemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus. *Ideò* consolamini *alii alios*, &
11 ρῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ
ædificate *unus unum*, sicut & facitis. Rogamus autem vos, fratres,
12 οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ,
nosse laborantes in vobis, & *præsidentes* vobis in Domino, & *admonentes*
εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ (ε) προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας
vos: *Et ducere* illos *super exabundanti* in charitate, propter opus illorum.
13 ὑμᾶς· Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν.
Pacem habete in *vobisipsis*. Rogamus autem vos, fratres, *monete*
14 εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε
inordinatos, consolamini pusillanimes, *sustinete* infirmos, *longanimes* estote
τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper
15 πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε
bonum sectamini & in invicem, & in omnes. Semper gaudete.
16 τὸ ἀγαθὸν (ζ) διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε.
17 *Indesinenter* orate. In *omni* gratias agite: hæc enim voluntas Dei
18 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο (η) γὰρ θέλημα Θεοῦ

in Christo Jesu in *vos*. Spiritum *ne extinguite*. Prophetias *ne nihili*
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε. Προφητείας μὴ ἐξουθε- 19
facite. Omnia *explorate*: bonum tenete. Ab *omni specie* 20
νεῖτε. Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. Ἀπὸ παντὸς εἴδους 21
mala abstinete. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos *omninò perfectos*; 22
Ζ' πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· 23
& integer vester spiritus, & anima, & corpus *inculpatè* in ad-
καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρ-
ventu Domini nostri Jesu Christi servetur. Fidelis *ille vocans* vos, qui
ουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς 24
etiam faciet. Fratres, orate pro nobis. Salutate fratres
καὶ ποιήσει. Ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς 25
omnes in osculo sancto. Adjuro vobis Dominum, *legi* 26
πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. (θ) Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι 27
epistolam omnibus sanctibus fratribus. Gratia Domini nostri Jesu
τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 28
Christi vobiscum. Amen.
Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Thessalonicenses prima scripta est ab Athenis.
(†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Ἐν στίχοις σογ'.

MS. A. (ε) προϊσταμένους (ζ) διώκετε εἰς (η) γάρ ἐστιν θέλημα ··· Θεοῦ εἰς ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. (θ) Ἐνορκίζω (†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α'. ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16
17 [illegible]
18
19 [illegible]
20
21 [illegible]
22 [illegible]
23
24 [illegible]
25 [illegible]
26
27 [illegible]
28 [illegible]

Quoniam non posuit nos Deus ad iram, sed ad possessionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, Qui mortuus est pro nobis; ut sive vigilemus sive dormiamus, simul cum eo vivamus. Quamobrem vos mutuò consolemini, & alter alterum ædificate, sicut & facitis.

Dominicâ quartâ Jejunii. 6.

Obsecramus autem vos, fratres mei, ut agnoscatis eos qui laborant inter vos, & qui resistunt vobis *in Domino*, quíque vos docent: Ut æstimentur à vobis cum charitate abundantiori: & propter eorum opus pacem habete cum eis. Obsecramus autem vos, fratres mei, erudite malè agentes, & consolamini pusillanimes, & excipite onus eorum qui infirmi sunt, & longanimes estote erga unumquemque. Et cavete ne quis vestrûm malum pro malo rependat, sed semper sectamini bona cùm erga vos invicem, tum erga unumquemque. Et gaudete semper: Et orate sine intermissione: Et in omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei per Jesum Christum in vobis. Spiritum ne extinguatis: Prophetiam ne aspernamini. Omnia probate, & quod bonum est tenete. Et ab omni voluntate mala fugite. Ipse autem Deus pacis vos omnes perfectè sanctificet, & totum spiritum vestrum, & animam vestram, & corpus vestrũ custodiat sine culpa in adventum Domini nostri Jesu Christi. Fidelis est ille qui vocavit vos, ut ipse exequatur. Fratres mei, orate pro nobis. Salutate fratres nostros omnes cum osculo sancto. Adjuro vos per Dominum nostrum, ut legatur hæc Epistola omnibus fratribus sanctis. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit vobiscum. Amen.

Epistolæ ad Thessalonicenses primæ, quæ scripta fuit Athenis, missa autem per manus Timothei.

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 እስመ፡ ኢረሰየነ፡ እግዚአብሔር፡ ለመንሱት፡ ዘእንበለ፡ ለሕይወት፡፡ ወለድኅነ፡ በእንተ፡ እግዚ
10 እነ፡ ኢየሱስ፡፡ ዘሞተ፡ ለነ፡ ቤዛነ፡ [ከመ፡ እመኒ፡ ነቃህነ፡] እመኒ፡ ኖምነ፡ ከመ፡ ምስሌሁ፡ ንሕ
11 ዮ፡፡ ወይእዜኒ፡ አስተፈሥሑ፡ ቢጸክሙ፡ ወተሐነጹ፡ በአሐዱ፡፡ ዘከመ፡ ትገብሩ፡፡ ን
12 ነግረክሙ፡ አኃዊነ፡ ዑቁ፡ ሙ፡ ለእለ፡ ይጻሙ፡ በውስቴትክሙ፡፡ ወለእለ፡ ይቀውሙ፡ ለክሙ፡
13 በእንተ፡ እግዚእነ፡ ወይሜህሩክሙ፡፡ አክብርዎሙ፡ ፈድፋደ፡ ወአፍቅርዎሙ፡ በእንተ፡
ምግባሮሙ፡ ወተአኃውዎሙ፡፡

Quia non constituit nos Deus ad tentationem, sed ad vitam, & salutem, per 9
Dominum nostrum Jesum. Qui mortuus est pro nobis in redemptionem nostram, 10
[ut sive vigilemus] sive dormiamus, ut cum eo vivamus. Et nunc exhilarate fra- 11
tres vestros, & ædificamini in uno sicut facitis. Alloquimur vos fratres no- 12
stri, ut animadvertatis eos qui laborant inter vos, & qui præsunt vobis pro
Domino nostro, ut doceant vos. Honorate eos abundè, & diligite eos propter 13
opus ipsorum, & fraternâ dilectione amplectimini eos.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ ΔΕΥΤΕ'ΡΑΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α'. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλονικέων πίστεως, καὶ ἀγάπης, καὶ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν, καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων. καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν ἐν δόξῃ Χριστοῦ.

Β'. Περὶ τέλους, ὅτι μετὰ ἀντίχριστον τῆς πεμπομένου ἐπὶ ἐλέγχῳ Ἰουδαίων τῶν ἀπιστησάντων Χριστῷ.

Γ'. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς κλήσεως, προτροπὴ ἐπιμονῆς εὐχῆς πρὸς Χριστὸν τῆς Θεὸν ἐπὶ στηριγμῷ αὐτῶν.

Δ'. Παράκλησις εὐχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου. εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγάπην Θεοῦ.

Ε'. Προτροπὴ ἐργασίας καὶ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν καὶ περιέργων.

ς'. Εὐχὴ ὑπὲρ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ.

AD THESSALONICENSES EPISTOLA SECUNDA.

(†) Η' ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΔΕΥΤΕ'ΡΑ.

CAP. I. α'.

PAULUS & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiæ Thessalonicensium in
1 ΠΑΥ͂ΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν
Deo patre nostro, & Domino Jesu Christo: Gratia vobis, & pax à Deo
Θεῷ πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ 2
patre nostro, & Domino Jesu Christo.
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ Β'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

SEQUITUR EPISTOLA AD THESSALONICENSES SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

Crepusculo in Epiphaniam. 1.

PAULUS & Silvanus, & Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium, quæ est in Deo Patre nostro & Domino nostro Jesu Christo: Gratia vobiscum & pax à Deo Patre nostro, & à Domino nostro Jesu Christo.

Versio VULGATA LATINA.

9 Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum
10 nostrum Jesum Christum, Qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus, sive
11 dormiamus, simul cum illo vivamus. Propter quod consolamini invicèm, & ædifi-
12 cate alterutrum, sicut & facitis. Rogamus autem vos, fratres, ut noveritis eos, qui la-
13 borant inter vos, & præsunt vobis in Domino, & monent vos, Ut habeatis illos
14 abundantiùs in charitate propter opus illorum: pacem habete cum eis. Rogamus
autem vos, fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos,
15 patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed sem-
16 per quod bonum est sectamini in invicèm, & in omnes. Semper gaudete.

Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite: hæc est enim voluntas Dei 17 18
in Christo Jesu, in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere. Prophetias no- 19 20
lite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete. Ab omni specie 21 22
mala abstinete vos. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer 23
spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu
Christi servetur. Fidelis est, qui vocavit vos: qui etiam faciet. Fratres, orate 24 25
pro nobis. Salutate fratres omnes in osculo sancto. Adjuro vos per Dominum, 26 27
ut legatur epistola hæc omnibus sanctis fratribus. Gratia Domini nostri Jesu 28
Christi vobiscum. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * قراءة الجمعة من الجمعة الرابعة وعشرين بعد العنصرة * لان الله ما جعلنا
10 للسخط. بل لاستصناع الخلاص بربنا يسوع المسيح * الذي مات من اجلنا. لكي ان سهرنا
11 او رقدنا نعيش معه جميعا. تم * فلهذا عزوا بعضكم بعضا. وليبن احدكم الاخر كما
12 قد تعملون * ايها الاخوة نسالكم ان تعرفوا قدر الذين يتعبون فيكم * والمتقدم وفوقهم فيكم
13 بمحبة الرب. والذين يعظونكم * وتحسبونهم في المحبة فوق الزيادة كثيرا من اجل عملهم.
14 وتسالموا في انفسكم * قراءة الاحد المعروف بالفريسي والعشار * ايها الاخوة نطلب
اليكم ان تعظوا الذين لا ترتيب لهم. وتعزوا الضعفين نفوسهم * وتحملوا المرضى والضعفاء.
15 وتمهلوا على الكل * واحذروا الا يجازي احد احدا عوض شر شرا. بل اطلبوا الخير
16 17 دايما بعضكم لبعض وللكل * افرحوا دايما * صلوا بلا تفويت * اشكروا في كل خطب. لان
18 19 هذه هي مشية الله التي يريدها منكم بيسوع المسيح * الروح لا تطفيوه * النبوة لا تحقروها.
20 21 22 * امتحنوا الاشياء كلها. وتمسكوا باجودها * ومن كل نوع خبيث ابتعدوا * واله السلامة نفسه
23 يقدسكم بجملتكم. وليحفظ روحكم ونفسكم وجسمكم كاملا بلا معاب في ورود ربنا
24 25 يسوع المسيح * صادق هو الذي دعاكم. وسيعمل وعده * ايها الاخوة صلوا من اجلنا.
26 27 * قبلوا الاخوة كلهم بقبلة قدسية * استحلفكم بالرب ان تقري هذه الرسالة على جماعة
28 الاخوة القديسين * نعمة ربنا يسوع المسيح معكم امين *
* تجزت الرسالة * وكتبت من اثينا المدينة وارسلت على يد تيموثاوس *
* والسبح لرب المجد دايما ابدا امين *

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ quartæ post Pentecosten.
Quoniam Deus non posuit nos ad iram, 9
sed ad acquirendam salutem per Dominum nostrum Jesum Christum, Qui mor- 10
tuus est pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum eo vivamus.
Hactenus. *Quare consolemini alii alios,* 11
& alter alterum ædificet, ut jam facitis. O fratres, obsecramus vos ut agno- 12
scatis dignitatem eorum qui laborant inter vos, & quorum status eminet inter vos in charitate Domini, quique vos moment: Et æstimetis eos in charitate 13
supra quàm addi possit, vehementer, propter opus ipsorum: & pacem habete in vobis ipsis.

Lectio Dominicæ quæ vocatur Pharisæi & Publicani.
O fratres, precamur vos ut moneatis eos 14
quibus non est ordo, & consolemini eos quorum pusilli sunt animi, & toleretis ægros ac debiles, & longamines sitis erga omnes. Et cavete nequis alii rependat 15
pro malo malum: sed bonum curate sem-
per vobis invicem & omnibus. Gaudete 16
semper. Orate sine intermissione. 17
Gratias agite in omni re: hæc enim est 18
voluntas Dei, quam vult à vobis per Je-
sum Christum. Spiritum ne extinguatis. 19
Prophetiam ne spernatis. Explorate res 20
omnes, & optimas earum tenete. Et ab 21
omni modo malo recedite. Et Deus ipse 22
pacis sanctificet vos omnes: servétque 23
spiritum vestrum, & animam, corpusque vestrum integrum sine culpa in adventu Domini nostri Jesu Christi. Fidelis est 24
qui vocavit vos, & exequetur promissum suum. O fratres, orate pro nobis. 25
Osculamini fratres omnes osculo sancto. 26
Adjuro vos per Dominum, ut recitetur 27
hæc epistola omnibus fratribus sanctis.
Gratia Domini nostri Jesu Christi vo- 28
biscum, Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ex Athenarum urbe, missaque per Timotheum.

Et Deo gloriæ laus perennis ac sempiterna, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወናስተበቍዐክሙ : አኀዊነ : ገሥጽዎሙ : ለዝሉፋን : ናዝዝዎሙ : ለትኩዛን : ጸርዎሙ :
ለድኩማን : ተዐገሥዎ : ለኵሉ :=: ዑቁ : ኢትፍድዩ : እኩየ : ህየንተ : እኪት : ዘልፈ : ሠናየ :
ግበሩ : ለቢጽክሙ : ወለኵሉ ::=: ወተፈሥሑ : በኵሉ : ጊዜ :=: ወጸልዩ : ወትረ :=:
አእኵቱ : በኵሉ : ዝውእቱ : ፈቃዱ : ለእግዚአብሔር : በክርስቶስ : ኢየሱስ : በእንቲአክሙ :=:
መንፈሰ : ኢታጥፍኡ :=: ወተንብዮ : ኢትመንኑ :=: ወኵሎ : አመክሩ : ወዘሠናየ : አጽን
ዑ ::=: ወተገሐሡ : እምኵሉ : ምግባረ : እኩይ ::=: ወውእቱ : አምላከ : ሰላም :
ይቀድስክሙ : ፍጹመ : ወያጥዒክሙ : ነፍስክሙ : ወመንፈስክሙ : ወሥጋክሙ : በንጹሕ : ለምጽአ
ተ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወይዕቀብክሙ :=: ጻድቅ : ውእቱ : ዘጸውዐክሙ : ወገብረ :
ለክሙ :=: አኀዊነ : ጸልዩ : ለነ :=: አምኅክሙ : ኵሎሙ : አኀዊነ : በአምኃ : ቅድስት ::=:
አምሕለክሙ : በእግዚእነ : ታንብብዋ : ለዛቲ : መጽሐፍ : ለኵሉ : አኀዊነ ::=: ጸጋሁ : ለእግ
ዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ምስሌክሙ : አሜን ::=:
ለሰብአ : ተሰሎንቄ :=:

Et precamur vos fratres nostri, corripite contumeliosos consolamini tristes, suble- 14 15 16
vate infirmos, patientes estote erga omnes. Cavete ne retribuatis malum pro 17
malitia, semper benefacite fratribus vestris, & omnibus. Et gaudete in omni tem- 18
pore: Et orate frequente: Gratias agite pro omnibus: hæc est voluntas Dei in 19
Christo Jesu propter vos. Spiritum ne extinguatis: Et prophetiam ne spernatis; 20
Et omnia probate, & quod bonum est firmiter tenete: Et declinate ab omni opere malo. 21
Et ipse Deus pacis sanctificabit vos perfectè, & redintegrabit vos animâ vestrâ, & 22
spiritu vestro, & corpore vestro purè, in adventum Domini nostri Jesu Christi, & 23
custodiet vos. Justus est qui vocavit vos, & operator pro vobis est. Fratres no- 24
stri, orate pro nobis. Salutârunt vos omnes fratres nostri, in salutatione sanctâ. 25
Adjuro vos in Domino nostro, ut legatis hanc epistolam omnibus fratribus nostris. 26
Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum, Amen. 27
Thessalonicensibus. 28

Epistola Beati PAULI Apostoli ad THESSALONICENSES secunda.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. I.

1 Paulus, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiæ Thessalonicensium, in Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & 2
Domino Jesu Christo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الثانية الى التسالونيكيين * وهي في عدد الرسايل تاسعة *
* الفصل الاول * قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة وعشرين بعد العنصرة *
* من بولص وسيلوانوس وتيموثاوس الى بيعة تسالونيكية المختصة بالاله ابينا والرب يسوع
المسيح * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح *

Epistola Sancti PAULI SECUNDA AD THESSALONICENSES: estque in numero Epistolarum nona.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ quintæ post Pentecosten.

A Paulo & Silvano ac Timotheo, ad Ecclesiam Thessalonicæ devotam Deo Patri nostro, & Domino Jesu Christo. 1
Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ : ተሰሎንቄ : ወተጽሕፈ : እንዘ : ሀሎ : ብሔረ : ሮሜ :=:
በረቡዕ : ሰንበት : ምንባብ :=:
1 እምጳውሎስ : ወስልዋኖስ : ወጢሞቴዎስ : ለቤተ : ክርስቲያን : ዘተሰሎንቄ : በእግዚአብሔር : አቡ
ነ : ወእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ ::=:
2 ሰላም : ለክሙ : ወጸጋ : እግዚአብሔር : አቡነ : ወእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :=:

THESSALONICENSIBUS.
Et scripta fuit quum esset in civitate Romæ.
Quarto sabbato, lectio.
CAPUT I.
Paulus & Silvanus & Timotheus domui Christianorum Thessalonicæ in Deo 1
Patre nostro, & Domino nostro Jesu Christo. Pax vobis & gratia Dei patris no- 2
stri, & Domini nostri Jesu Christi.

Gratias agere debemus Deo semper pro vobis, fratres, ita ut dignum est,
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, Α'
quoniam *superaugescit* fides vestra, & abundat charitas uniuscujusque *omnium*
ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων
vestrûm in invicem: Ut nos *ipsos* in vobis *gloriari* in Ec-
4 ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν (α) καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκ-
clesiis Dei, pro patientia vestra, & fide in omnibus perse-
κλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγ-
cutionibus vestris, & tribulationibus quas sustinetis: *Indicium certum* justi
5 μοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε· Ἔνδειγμα τῆς δικαίας
judicii Dei, *ad dignos censeri vos* regno Dei, pro quo
κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς
& patimini. Si *quidem* justum apud Deum retribuere *tribulantibus*
6 καὶ πάσχετε. Εἴπερ δίκαιον παρὰ (β) Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν
vos tribulationem: Et vobis *tribulatis relaxationem* nobiscum, in re-
7 ὑμᾶς θλίψιν· Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀπο-
velatione Domini Jesu de cœlo cum angelis virtutis ejus, In
8 καλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, Ἐν
igni flammæ, dantis vindictam non *scientibus* Deum, & non *obedi-*
πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπα-
entibus Evangelio Domini nostri Jesu Christi. Qui pœnas *luent*,
9 κούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἵτινες δίκην τίσουσιν,
exitium æternum, à facie Domini, & à gloria *fortitu-*
(γ) ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύ-
dinis ejus: Cùm venerit glorificari in Sanctis suis, & admirabilis
10 ος αὐτοῦ· Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆ-
fieri in omnibus credentibus, (quia creditum est testimonium nostrum super vos,)
ναι ἐν πᾶσι τοῖς (δ) πιστεύουσιν, (ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς,)
in die illo. In *quod* etiam oramus semper pro vobis,
11 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ut vos dignetur vocatione Deus noster, & impleat omnem *bonam* vo-
ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ (ε) πληρώσῃ πᾶσαν εὐδο-
luntatem bonitatis, & opus fidei in virtute: Ut *glorificetur*
κίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ 12
nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, & vos in illo, secundùm
ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ (ζ) ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
gratiam Dei nostri, & Domini Jesu Christi.
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

CAP. II. β'.

Rogamus autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu
Β' Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 1
Christi, & nostræ congregationis in ipsum, *Ad* non citò *dimoveri*
Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν, Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆ- 2
ri vos à sensu, neque *turbari*, neque per spiritum, neque per
ναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς, (α) μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ
sermonem, neque per epistolam tanquam per nos, quasi *quòd* instet dies
λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα (β) τοῦ
Christi. Ne quis vos seducat *secundùm ullum modum*: Quoniam *si non* ve-
Χριστοῦ. Μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλ- 3
nerit discessio primùm, & revelatus fuerit homo peccati, *ille* filius
θῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς
perditionis: *Ille oppositus*, & *elatus* supra *omnem dictum*
τῆς ἀπωλείας· Ὁ ἀντικείμενος, καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον 4
Deum aut *numen*, ita ut *eum* in *templum* Dei *tanquam* Deum *sedere*,
Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ (γ) Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι,
ostendentem seipsum *quòd* sit Deus. *Non meministis*, quòd adhuc *existens apud*
ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε, ὅτι ἔτι ὢν πρὸς 5
vos, hæc dicebam vobis? Et nunc *detinaculum* scitis, *ad reve-*
ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυ- 6
lari eum in suo *ipsius* tempore. (Nam mysterium jam *operatur*
φθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ (δ) ἑαυτοῦ καιρῷ. (Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται 7
iniquitatis, *solùm tenens* nunc, donec è medio fiat:)
τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται·)

Κεφ. α'. MS. A. (α) ἐγκαυχᾶσθαι (β) τῷ Θεῷ (γ) * ὀλέθριον (δ) πιστεύσασιν, (ε) πληρώσει (ζ) * ἡμεῖς
Κεφ. β'. MS. A. (α) μηδὲ (β) τοῦ Κυρίου. (γ) Θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύντα (δ) αὐτοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]

Gratias agere debemus Deo semper de vo- 3
bis, fratres mei, ut par est, quòd magis au-
gescat fides vestra, ac multiplicetur charitas
vestrûm omnium uniuscujusque erga proxi-
mum suum: Adeò ut & nos de vobis glorie- 4
mur in Ecclesiis Dei ob fidem vestram, &
tolerantiam vestram in omni persecutione
vestra, & oppressionibus vestris quas susti-
netis, Ad demonstrationem justi judicii Dei, 5
ut digni habeamini regno ipsius, pro quo pa-
timini. Et quandoquidem justum est coram 6
Deo rependere oppressionem oppressoribus
vestris: Vos etiam qui opprimimini, vivi- 7
ficabit nobiscum in revelatione Domini no-
stri Jesu Christi de cœlo, cum virtute ange-
lorum suorum: Quum facturus est ultionem 8
cum ardore ignis, de iis qui non noverunt
Deum, & de iis qui non agnoverunt Evan-
gelium Domini nostri Jesu Christi. Hi enim 9
in judicio pœnas luent perditionis æternæ,
à facie Domini nostri, & à gloria virtutis e-
jus, Quum venerit ut glorificetur in Sanctis 10
suis, & ostendat miracula sua in fidelibus
suis, ut credatur testimonium nostrum de vo-
bis in die illo. Propterea semper oramus pro 11
vobis, ut dignos vos efficiat Deus vocatione
vestrâ, & adimpleat vos omni voluntate *ope-*
rum bonorum, & actionibus fidei in virtute:
Ut laudibus exornetur in vobis nomen Do- 12
mini nostri Jesu Christi, & vos in illo, secun-
dùm gratiam Dei nostri, & Domini nostri
Jesu Christi.

CAP. II.

Obsecramus autem vos, fratres mei, ob ad- 1
ventum Domini nostri Jesu Christi, & nostri
aggregationem ad eum, Ne citò vacilletis in 2
mentibus vestris, neque obstupescatis ne-
que à sermone, neque à spiritu, neque ab e-
pistola, acsi à nobis esset, quòd ecce instet
dies Domini nostri. Ne quis imponat vobis 3
ullo modo: quoniam nisi venerit priùs re-
bellio, & revelatus fuerit homo ille peccati,
filius perditionis, Qui adversarius est, & 4
effertur supra omnem qui vocatur Deus &
religio, adeò ut & in templo Dei, tanquam
Deus sedeat, & ostentet seipsum quasi Deus
sit. Nónne in memoriam revocatis, quòd 5
quum apud vos essem, hæc dixerim vobis?
Et nunc scitis quid detineat quin revelatur 6
suo tempore. Mysterium enim iniqui illius 7
jam incœpit sedulò agere, dummodò id quod
nunc detinet, tollatur è medio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ረቱዕ፡ ናእኵቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ በኵሉ፡ ጊዜ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አኀዊነ፡ በከመ ፡ ይደልወ፡
እስመ፡ ዐብየት፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ወፈድፈደ ፡ ተፋቅሮትክሙ ፡ ምስለ፡ ቢጽክሙ፡ ኵሉ፡፡
4 በዝ፡ ንትሜካሕ፡ ብክሙ፡ በቤተ፡ ክርስቲያናቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ትዕግሥትክሙ፡
ወሕማምክሙ፡ ዘትትዔገሡ፡ በአርአያ፡ ኵነኔ፡ ጽድቁ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ከመ፡ ይክፈልክ
5 ሙ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ተሐምሙ፡፡ ወርቱዕ ፡ ይትፈደዩ ፡
6 በኀበ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕማመ ፡ እለ ፡ ያሐምሙክሙ፡፡ ወለክሙ፡ ለእለ ፡ ተሐም
7 ሙ ፡ ዕረፍተ፡፡ በምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ እምሰማያት ፡ ምስለ ፡ መላእክተ ፡ ኀ
ይሉ፡፡

Oportet ut gratias agamus Deo in omni tempore pro vobis, fratres nostri, prout 3
convenit, quia magna fuit fides vestra, & abundavit charitas vestra cum fratri-
bus vestris omnibus. Propterea gloriamur pro vobis in ecclesiis Dei propter pa- 4
tientiam vestram, & afflictionem vestram quam sustinetis, In exemplo judicii 5
justitiæ Dei, ut ipse impertiatur vobis regnum Dei pro quo patimini. Et æquum 6
est retribuere, apud Deum, afflictionem, iis qui affligunt vos: Et vobis qui affli- 7
gimini, requiem, in adventu Domini nostri Jesu à cœlis, cum angelis potentiæ
suæ.

Versio VULGATA LATINA.

3 Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, fratres, ita ut dignum est, quoniam
supercrescit fides vestra, & abundat charitas uniuscujusque vestrûm in invicém :
4 ita ut & nos ipsi in vobis gloriemur in Ecclesiis Dei, pro patientia vestra, &
5 fide, & in omnibus persecutionibus vestris, & tribulationibus, quas sustinetis, In
exemplum justi judicii Dei, ut digni habeamini in regno Dei, pro quo & pa-
6 timini. Si tamen justum est apud Deum, retribuere tribulationem iis qui vos
7 tribulant : Et vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum in revelatione Domini
8 Jesu de coelo cum angelis virtutis ejus, In flamma ignis dantis vindictam iis,
qui non noverunt Deum, & qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu
9 Christi. Qui poenas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria vir-
10 tutis ejus : Cùm venerit glorificari in Sanctis suis, & admirabilis fieri in omnibus
qui crediderunt : quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.
11 In quo etiam oramus semper pro vobis : ut dignetur vos vocatione suâ Deus
12 noster, & impleat omnem voluntatem bonitatis, & opus fidei in virtute, Ut
clarificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, & vos in illo, secundùm
gratiam Dei nostri, & Domini Jesu Christi.

CAP. II.

ROgamus autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi, &
nostræ congregationis in ipsum : Ut non citò moveamini à vestro sensu, neque 1
terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam 2
tanquam per nos missam, quasi instet dies Domini. Nequis vos seducat ullo
modo : quoniam nisi venerit discessio primùm, & revelatus fuerit homo pec- 3
cati, filius perditionis, Qui adversatur, & extollitur supra omne quod dicitur
Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat ostendens se tanquam sit 4
Deus. Non retinetis quòd cùm adhuc essem apud vos, hæc dicebam vobis ? 5
Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore. Nam mysterium jam 6
operatur iniquitatis : tantùm ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * أيها الاخوة يجب علينا ان نشكر الله دايما من اجلكم كما هو مستوجب له * لان امانتكم
يعلو نموها * ويجب كل واحد منكم بعضكم لبعض كلكم يتكاثر مزيدها * حتى اننا
4 انفسنا نفتخر بكم في كنايس الله من اجل صبركم وايمانكم في كافة اضطهادكم
5 واحزانكم التي احتملتموها * ايضاحا يشهر حكومة الله المقسطة * لتوهلوا لملك الله الذي
6 من اجله تالمتم * ان كان عدلا عند الله ان يجازي الذين يحزنونكم حزنا * ويعطيكم
7 8 انتم المحزونين راحة معنا في استعلان الرب يسوع من السماء مع ملايكة قدرته * بنار لهيب
9 منتقما من الذين لا يعرفون الاها * والذين لم يطيعوا بشارة ربنا يسوع * الذين يسدون
10 طايلة عقوبتها هلاكا موبدا من وجه الرب * ومن مجد قوته * اذا جاء ليمجد بقديسيه
ويتعجب منه جميع المومنين * قراءة الثلثا من الجمعة الخامسة وعشرين بعد العنصرة
11 لان شهادتنا صدقت في ذلك اليوم * تم * الذي في تحقيقها نبتهل عنكم دايما ليوهلكم
12 الاهنا للدعوة ويتمم فيكم كافة مسرة صلاحه وعمل الايمان به بقدرته * ليمجد بكم اسم
ربنا يسوع المسيح * وتتمجدوا ايضا انتم به كنعمة الاهنا وربنا يسوع المسيح *

* الفصل الثاني *

1 * ونسالكم ايها الاخوة عن ورود ربنا يسوع المسيح * والتيامنا كلنا لديه * الا تتزعزعوا
2 مسارعة من رصانة العقل * ولا تفزعوا لا بروح ولا بقول ولا برسالة كانها كتبناكم بها
كان قد حضر يوم المسيح * تم *
3 * قراءة الاربعا من الجمعة الخامسة وعشرين * فلا يطغينكم احد ولا بحال
4 واحد * لانه ان لم يجي المروق اولا ويعتلن انسان الخطية ابن الهلاك * المعاند والمرتفع
على كل من يدعا الاها او ذا ديانة * حتى يجلس في هيكل الله كانه الاه * موريا ذاته انه
5 6 الاه هو * اما تذكرون انني لما كنت عندكم قلت لكم هذه الاقوال * والان فقد
7 عرفتم المانع * لتعلنه في الوقت الذي له * لان سر الاثم منذ الان يفعل فيه * الى ان
يصير المالك فقط من الوسط زايلا *

O fratres, debemus gratias agere Deo semper pro vobis, ut jam decet, quòd incrementum fidei vestræ provehatur, & augmentum charitatis cujusque omnium vestrûm alterius in alterum adeo mul- 3
tiplicetur, ut nos ipsi gloriemur de vobis in Ecclesiis Dei, propter patientiam vestram, & fidem vestram in omni persecutione vestra, & afflictionibus vestris quas tolerâstis. 4
Indicium quod patefacit judicium Dei justum : ut digni fiatis regno Dei pro quo passi estis : 5
Si tamen justum est apud Deum, ut rependat iis qui affligunt vos, afflictionem : 6
Vobis verò afflictis concedat requiem nobiscum, dum apparuerit Dominus Jesus de cœlo, cum Angelis potentiæ suæ, 7
In igne flammeo, vindictam exigens ab iis qui non noverunt Deum, quique non obediêrunt Evangelio Domini nostri Jesu. 8
Qui dabunt amplissimas ejus pœnas exitium æternum, à facie Domini, & à gloria fortitudinis ejus : 9
Quum venerit ut glorificetur in sanctis suis, & admirentur eum cuncti fideles. 10

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ quintæ post Pentecosten.

Nam testimonium nostrum verum erit in illa die. Hactenus. *In cujus con-* 11
firmationem obsecramus semper pro vobis, ut dignos reddat vos Deus noster vocatione, & perficiat in vobis omne beneplacitum bonitatis suæ, & opus fidei in ipsum, per potentiam suam,
ut glorificetur in vobis nomen Domini nostri Jesu Christi, & glorificemini vos etiam in ipso, secundùm gratiam Dei nostri, & Domini nostri Jesu Christi. 12

CAP. II.

ROgamus autem vos ô fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi, & aggregationem omnium nostrûm ad eum : 1
Ne citò dimoveamini à soliditate mentis, néve cruciemini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam, tanquam à nobis scriptam, quasi jam advenerit dies Christi. Finis. 2

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ quintæ.

Nemo seducat vos ulla ratione. Nam nisi venerit apostasia priùs, & revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis ; 3
Sese opponens & efferens super omnem qui vocatur Deus, aut colendus : adeò ut sedeat in templo Dei ac si esset Deus, ostentans seipsum esse Deum. 4
Annon meministis quòd quum essem apud vos, dixerim vobis hosce sermones ? 5
Nunc autem nôstis obstaculum, ut eum revelet suo tempore. 6
Nam mysterium iniquitatis ex nunc agit in illo, usquedum fiat Rex tantum è medio remotus. 7

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 በነደ : እሳት : ከመ : ይትበቀሎሙ : ለእለ : ኢያአምርዎ : ለእግዚአብሔር : ለእለ : ኢ
9 ይሰምዑ : ትምህርተ : ወንጌሉ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ :: ወይረክቦሙ : ፍዳሆሙ :
ተዘርዎ : ዘለዓለም : እምቅድመ : ገጹ : ለእግዚእነ : ወእምስብሐተ : ኀይሉ ::
10 ሶበ : ይመጽእ : ይሰባሕ : በቅዱሳኒሁ : ወይትአኰት : በእለ : የአምኑ : ቦቱ : እስመ :
11 ስምዕነ : በኀቤክሙ : በይእቲ : ዕለት :: ወበእንተዝ : እጼሊ : ዘልፈ : በእ
ንቲአክሙ :: ከመ : ይክፍልክሙ : ለዘ : ጸውዐክሙ : እግዚአብሔር : ወይፈጽም : ለ
12 ክሙ : ኵሉ : ሣህሉ : ወሠናይቶ : ወምግባረ : ሃይማኖት : በኀይሉ :: ከመ : ይሰባሕ :
እግዚእነ : ኢየሱስ : በላዕሌክሙ : ወአንትሙሂ : ቦቱ : በከመ : ጸጋሁ : ለአምላክነ : ወእ
ግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወአንትሙሂ : ተሣልጡ : ቦቱ ::

፪

በሰንበተ : ክርስቲያን : በፋሲካ : በንበረ ::

1 ነናግረክሙ : አኀዊነ : በእንተ : ምጽአቱ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወአንትሙሂ : ውስ
2 ተ : ማኅበሩ :: ወዑቁ : ኢይደንግፅክሙ : ልብክሙ : ወኢትትሃወኩ : ወኢበመንፈስ : ወኢበነገ
ር : ወኢበመጽሐፍ :: ከመዝ : እምኀቤነ : ለእመ : ትመጽእ : ዕለተ : እግዚእነ :: ለልቦ : ዘያ
3 ስሕተክሙ : ወኢበምንትኒ :: እስመ : ሊቀደም : መጺአ : ዘየሀውክ : ወይትከሠት : ብእሲ : ዐመፃ :
4 ወልደ : ሕርትምና :: ዐላዊ : ዘየዐቢ : ርእሶ :: ወይብል : ለኵሉ : አነ : ውእቱ : እግዚአብሔር :
ወይነብር : ውስተ : ቤተ : እግዚአብሔር : ወይሬኢ : ርእሶ : ከመ : እግዚአብሔር ::
5 6 ተዘከሩኑ : ከመ : አመ : ሀለውኩ : ኀቤክሙ : ከመ : ነገርኩክሙ : ዘንተ :: ወይእዜኒ : ታአ
7 ምሩ : ዘይከልኦ : እስከ : ይበጽሕ : ዕድሜሁ :: እስመ : ወድአ : ጸንዐ : ምክረ :
ኃጢአት : ወይእዜኒ : ዘይከልኦ : እስከ : ያመአብል ::

In flamma ignis, ut ultionem infligat iis qui non cognoscunt Deum, qui non au- 8
scultant doctrinæ evangelii Domini nostri Jesu : Et obtineant retributionem 9
eorum, dispersionem æternam à facie Domini nostri, & à gloria virtutis ejus,
Quum veniet ut glorificetur in Sanctis suis, & honorificetur in iis qui credunt in 10
eo, quia fides nostra erit testimonium nostrum apud vos in isto die. Et propterea 11
oro semper pro vobis, ut impertiat vobis illud ad quod vocavit vos, Deus, &
compleat pro vobis omnem misericordiam suam, & benignitatem suam, & opus
fidei in virtute sua : Ut glorificetur Dominus noster Jesus in vobis, & vos in 12
eo, secundùm gratiam Dei nostri, & Domini nostri Jesu Christi, & vos sitis
in eo.

CAP. II.

Sabbato paschatis Christianorum, sedendo.

ALloquimur vos, fratres nostri, de adventu Domini nostri Jesu Christi, & vestri,
in congregationem ejus. Et cavete ne expavescat vobis cor vestrûm : neque com- 1
moveamini, neque in spiritu neque in sermone, neque in epistola quasi à nobis, si ve- 2
nerit Dies Domini nostri. Nemo sit qui seducat vos in aliquo, quia primùm
venturus est Conturbator, & revelabitur homo iniquitatis, filius perditionis, Ad- 3
versarius magnificans seipsum : & dicet omnibus, Ego sum Dominus Deus : & sede- 4
bit in domo Dei, & exhibebit seipsum tanquam Deum. Nonne memoriâ reti-
netis, quòd quum fuerim apud vos, dixi vobis hoc ? Et nunc scitis quid pro- 5
hibet eum apparere usque dum veniat tempus ejus præstitutum. Quia jam 6
efficax est mysterium peccati, & nunc qui prohibet eum, prohibebit eum usque- 7
dum è medio sublatus fuerit.

Et tunc revelabitur ille *exlex*, quem Dominus interficiet Spiritu
8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ (ε) Κύριος ἀναλώσει τῷ Πνεύματι
oris sui, & destruet illustratione adventûs sui: Cujus est ad-
9 τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· Οὗ ἐστιν ἡ παρ-
ventus secundùm operationem Satanæ, in omni virtute, & signis, & prodigiis
ουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις καὶ τέρασι
mendacii, Et in omni *deceptione injustitiæ in pereuntibus: pro quibus*
10 ψεύδους, Καὶ ἐν πάσῃ (ζ) ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν
charitatem veritatis non receperunt, *ad servari ipsos*. *Et propter hoc*
11 τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο
mittet illis Deus operationem *imposturæ*, *ad credendum eos* mendacio:
(η) πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
Ut judicentur omnes non *credentes* veritati, sed *beneplacitum habentes in*
12 Ἵνα κριθῶσι (θ) πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν
injustitia. Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis,
13 τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
fratres dilecti à *Domino*, quòd elegerit vos Deus *ab initio* in sa-
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ (ι) Κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σω-
lutem, in sanctificatione Spiritûs, & fide veritatis: In *quod* vocavit vos
14 τηρίαν, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας· Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς
per evangelium nostrum, in *acquisitionem* gloriæ Domini nostri Jesu Christi.
διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Nempe ergò, fratres, state, & tenete traditiones quas *edocti estis*, sive per
15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ
sermonem, sive per epistolam nostram. Ipse autem Dominus noster Jesus Christus,
16 λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν (κ) Ἰησοῦς Χριστός,
& Deus, & Pater noster *diligens* nos, & *dans* consolationem æternam, &
καὶ ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν, καὶ
spem bonam in gratia, Exhortetur vestra corda, & confirmet vos
17 ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, Παρακαλέσαι (λ) ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς
in omni sermone, & opere bono.
ἐν παντὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Cap. III. γ'.

Δ' Quod reliquum, orate, fratres, pro nobis, ut sermo
Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου 1
Domini currat & *glorificetur*, sicut & apud vos: Et ut liberemur ab *importunis*
τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς· Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων 2
& malis hominibus: non enim omnium fides. Fidelis autem est *Dominus*,
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς δέ ἐστιν (α) ὁ Κύριος, 3
qui confirmabit vos, & custodiet à malo. Confidimus autem in
ὃς στηρίξει ὑμᾶς, καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Πεποίθαμεν δὲ ἐν 4
Domino *super vos*, quoniam quæ *denuntiamus vobis*, & facitis, & facietis.
Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν (β) ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.
At Dominus dirigat vestra corda in *charitatem* Dei, & *in*
Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ (γ) εἰς 5
expectationem Christi. Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine *Domini*
Γ' Ε' ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυ- 6
mini nostri Jesu Christi, *subduci* vos ab omni fratre inordinatè ambu-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπα-
lante, & non secundùm traditionem, quam *accepit* à nobis. Ipsi
τοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν (δ) παρέλαβε παρ' ἡμῶν. Αὐτοὶ 7
enim scitis, quemadmodùm oporteat imitari nos, quoniam non *inordinati* fuimus in
γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν
vobis: Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore &
ὑμῖν· Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ 8
fatigatione *noctem* & *diem* operantes, *ad non aggravare quemquam vestrûm*.
μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν.
Non *quia* non *habemus* potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad
Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς 9
imitandum nos. *Etenim* cùm essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis;
τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, 10
Quoniam si quis non vult operari, nec manducet.
Ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

MS. A. (ε) Κύριος Ἰησοῦς ἀναλεῖ (ζ) ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς (η) πέμπει (θ) ἅπαντες (ι) τοῦ Κυρίου, ὅτι εἵλατο (κ) Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, (λ) τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ, καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. ΚΕΦ. γ'. MS. A. (α) ὁ Θεὸς, ὃς καὶ στηρίξει (β) ὑμῖν, ποιεῖτε, (γ) εἰς τὴν ὑπομονὴν (δ) παρελάβετε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Et tunc revelabitur iniquus ille, quem Do- 8
minus noster Jesus conficiet spiritu oris sui,
& abolebit eum in revelatione adventûs sui,
Adventus enim illius est operatio Satanæ, 9
cum omni potentia & signis, falsisque mira-
culis: Et cum omni seductione iniquitatis 10
quæ fit inter perditos, eò quòd non recepe-
runt amorem veritatis ut per eam servaren-
tur. Idcircò immittet illis Deus efficaciam 11
seductionis, ut credant mendacio: Et con- 12
demnentur illi omnes qui non crediderunt
veritati, sed acquieverunt iniquitati. Nos 13
autem debemus gratias agere Deo semper
pro vobis fratres, dilecti Domini nostri, quòd
elegerit vos Deus à principio in vitam per
sanctificationem Spiritûs, & fidem veritatis.
Ad hæc enim vocavit vos Deus per Evange- 14
lium nostrum, ut decori sitis Domino nostro
Jesu Christo. Proindè fratres mei, state, & 15
constanter tenete præcepta quæ didicistis
sive per sermonem, sive per epistolam no-
stram. Ipse autem Dominus noster Jesus 16
Christus & Deus Bater noster, qui dilexit
nos, & dedit nobis consolationem æternam,
& spem bonam in gratia sua, Consoletur 17
atque stabiliat corda vestra in omni sermo-
ne, & in omni opere bono.

C A P. III.

DEinceps, fratres, orate pro nobis, ut ser- 1
mo Domini nostri currat & glorificetur ubi-
que, sicut & apud vos. Et ut liberemur ab 2
hominibus malis & facinorosis: non enim
omnium est fides. Fidelis autem est Domi- 3
nus, ut ipsemet custodiat vos & liberet à
malo. Porrò confidimus de vobis in Domi- 4
no nostro, quòd quæ præcipimus vobis fe-
ceritis, atque facturi sitis. Dominus autem 5
noster dirigat corda vestra in dilectionem
Dei, & in expectationem Christi. Cæterùm 6
præcipimus vobis, fratres mei, in nomine
Domini nostri Jesu Christi, ut recedatis ab
omni fratre qui per genera malorum ambu-
lat, & non juxta præcepta quæ accepit à no-
bis: Vos enim scitis quomodo oporteat imi- 7
tari nos; quoniam non in variis criminibus
ambulavimus inter vos: Neque panem gra- 8
tuitum comedimus à quoquam vestrûm; sed
cum labore & fatigatione noctu & interdiu
operabamur, ne cui vestrûm essemus oneri.
Non quòd non possimus, sed ut in nobisipsis 9
exhiberemus vobis exemplum, ut nos imita-
remini. Etenim quum apud vos essemus, 10
hoc præcipiebamus vobis, ut quisquis nolue-
rit operari, is nec manducet.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወይእተ፡ለዕለ፡ይትከሠት፡ወልደ፡ዐመፃ፡ኃጥእ፡ዘሀለወ፡ያወፅእ፡መንፈሱ፡ለእግዚእነ፡ኢየሱ
9 ስ፡ወይስዐሮ፡ሰርአየተ፡ምጽአቱ፡። ዘምጽአቱ፡ምጽአተ፡ኀይለ፡ሰይጣን፡በኵሉ፡ኀይል፡ወ
10 ትእምርት፡ወመንክር፡ዘሐሰት፡። ወበኵሉ፡አስሕቶ፡ዘኃጢአት፡ለሕሩቱማን፡እስመ፡ኢ
11 ተወክፈ፡ፍቅረ፡ጽድቅ፡በዘ፡የሐይው፡። በእንተዝ፡ይፌኑ፡ሎሙ፡እግዚአብሔር፡ኀይለ፡መ
12 ስሕት፡ከመ፡ይእመኑ፡በሐሰት፡። ከመ፡ይትኰነኑ፡ኵሎሙ፡እለ፡ኢአመኑ፡በጽድቅ፡ወኀ
13 በሩ፡በዐመፃ፡። ወንሕነሰ፡ርቱዕ፡ናለኩቶ፡ለእግዚአብሔር፡ዘልፈ፡በእንቲአክሙ፡
አኃዊነ፡ፍቁራን፡በኀበ፡እግዚአብሔር። እስመ፡ተሣሀለክሙ፡እግዚአብሔር፡እምቅድሙ፡የ
ሕዩክሙ፡በመንፈስክሙ፡ይቀድስክሙ፡በሃይማኖት። ወበጽድቅ፡።

Et isto die revelabitur filius iniquitatis impius, quem ejecturus est spiritus Do- 8
mini nostri Jesu, & auferet eum in apparitionem adventûs ejus: Eum inquam, 9
cujus adventus est secundum virtutem satanæ, in omni potentia, & signis, & 10
miraculis mendacibus, Et in omni seductione peccati miseris: quia non recepe- 11
runt amorem veritatis per quam viverent, Propterea immittet illis Deus potesta- 12
tem deceptionis, ut credant in mendacio, ut condemnentur omnes, qui non credide- 13
runt in veritate, & consenserunt in iniquitate. Et nos oportet gratias agere
Deo semper pro vobis, fratres nostri dilecti apud Deum, quia misertus est vestri De-
us olim, ut vivere faceret vos in Spiritu vestro, sanctificans vos in fide, & veritate.

Versio VULGATA LATINA.

8 Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui,
9 & destruet illustratione adventûs sui eum: Cujus est adventus secundùm opera-
tionem satanæ, in omni virtute, & signis, & prodigiis mendacibus, Et in omni
10 seductione iniquitatis iis qui pereunt: eò quod charitatem veritatis non re-
ceperunt ut salvi fierent. Ideò mittet illis Deus operationem erroris, ut credant
11 mendacio, Ut judicentur omnes, qui non crediderunt veritati, sed consenserunt
12 iniquitati. Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres di-
lecti à Deo, quòd elegerit vos Deus primitias in salutem, in sanctificatione spi-
13 ritûs, & in fide veritatis: In qua & vocavit vos per Evangelium nostrum, in
acquisitionem gloriæ Domini nostri Jesu Christi. Itaque, fratres, state: & tenete
14 traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram. Ipse
15 autem Dominus noster Jesus Christus, & Deus & Pater noster, qui dilexit nos,
16 & dedit consolationem æternam, & spem bonam in gratia, Exhortetur corda ve-
stra, & confirmet in omni opere & sermone bono.

CAP. III.

DE cætero, fratres, orate pro nobis, ut sermo Dei currat, & clarificetur, sicut & 1
apud vos: Et ut liberemur ab importunis, & malis hominibus: non enim omnium 2
est fides. Fidelis autem Deus est, qui confirmabit vos, & custodiet à malo. 3
Confidimus autem de vobis, in Domino, quoniam quæ præcipimus, & facitis, & fa- 4
cietis. Dominus autem dirigat corda vestra in charitate Dei, & patientiâ Christi. 5
Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Dñi nostri Jesu Christi, ut subtrahatis 6
vos ab omni fratre ambulante inordinatè, & non secundùm traditionem, quam acce-
perunt à nobis. Ipsi enim scitis quemadmodùm oporteat imitari nos: quoniam non 7
inquieti fuimus inter vos: Neque gratìs panem manducavimus ab aliquo, sed in 8
labore, & in fatigatione, nocte & die operantes, ne quem vestrûm gravaremus.
Non quasi non habuerimus potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis 9
ad imitandum nos. Nam & cùm essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis; 10
Quoniam si quis non vult operari, nec manducet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وحينئذ يستعلن الاثيم الذي لا شريعة له * الذي سيقتله الرب بروح فمه ويبطله
9 بظهور وروده * ذاك الذي يكون وروده بفعل الشيطان بكل اقتدار الكذب واياته
10 وجرائحه * وبسائر طغيان الظلم في الهالكين * بدل ما لم يقبلوا محبة الحق * ليخلصوا
11 12 بها * لهذا يرسل الله لهم فعل الضلالة * ليصدقوا الكذب * ليدانوا كلهم الذي لم
يصدقوا الحق * بل ارتضوا بالظلم * تم * قراءة الخميس من الجمعة الخامسة وعشرين *
13 وايضا في سابع كانون الاول * فاما نحن ايها الاخوة الذين احبكم الرب * فيجب علينا
ان نشكر لله من اجلكم دائما * لان الله اختاركم منذ قديم للخلاص * بقداسة الروح *
14 15 وتصديق الحق * للذي دعاكم الله ببشارتنا لاصطناع مجد ربنا يسوع المسيح * فقفوا اذا
16 ايها الاخوة وامسكوا التقليدات التي تعلمتموها * اما بقولنا واما برسائلنا * وربنا يسوع المسيح
17 ابونا الذي احبنا واعطانا عزاء ابديا ورجاء صالحا * بنعمته يسلي قلوبكم * ويوطدكم
في كل قول وعمل صالح * الفصل الثالث * 1 ايها الاخوة صلوا عنا فيما
2 يوصى * مبتهلين ان يثبت قول الرب ويشرف كما شرف عندكم * وان ننجي من
3 الناس الطالحين والاشرار * فان الامانة ليست لكل الناس * فصادق هو الرب الذي
4 يثبتكم ويحفظكم من الشرير * ونحن واثقون بالرب عنكم انكم قد عملتم الاوامر التي
5 وصيناكم بها وستعملونها * والرب يقوم قلوبكم في محبة الله وفي صبر يسوع المسيح * تم *
قراءة الجمعة من الجمعة الخامسة وعشرين * وايضا في الرابع عشر من تشرين الاول *
6 واوصيكم ايها الاخوة باسم ربنا يسوع المسيح * ان تنقبضوا من كل اخ يتصرف بلا
7 ترتيب * وما يتصرف في التقليد الذي تسلمه منا * لانكم انفسكم تعلمون كيف
8 سبيلكم ان تتشبهوا بنا * لاننا ما تجاوزنا الترتيب عندكم * ولا اكلنا من احد خبزا
9 مجانا * بل كنا نعمل بتعب وحرص ليلا ونهارا * لكيلا نثقل على احد منكم * لا لاننا ما كان
10 لنا سلطان * بل لنعطيكم انفسنا رسما وقدوة لتتشبهوا بنا * لاننا لما كنا عندكم
هذا وصيناكم * ان من لا يوثر ان يعمل فلا ياكل *

Et tunc revelabitur iniquus ille qui est 8
sine lege, quem interficiet Dominus spi-
ritu oris sui, & abolebit in apparitione
adventus sui: Illum inquam cujus ad- 9
ventus erit per operationem satanæ, omni
cum potentia mendacii, & signis, ac pro-
digiis ejus, Et omni cum fallacia sceleris 10
inter perditos. Pro eo quòd non rece-
perunt amorem veritatis, ut per eum sal-
varentur: Propterea mittet illis Deus 11
efficaciam erroris, ut credant mendacio:
Ut damnentur omnes qui non crediderunt 12
veritati, sed oblectati sunt scelere.
Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ quintæ. Ac præterea pro die septimo Decembris.

Nos autem, ô fratres quos Dominus 13
dilexit, debemus gratias agere Deo
semper pro vobis, quòd elegerit vos Deus
ab antiquo ad salutem, per sanctitatem
spiritus, & fidem veritatis: Ad quam 14
vocavit vos Deus per annuntiationem
nostram, ad acquirendam gloriam Domini
nostri Jesu Christi. State igitur, ô fra- 15
tres, & tenete monumenta quæ didi-
cistis, sive per sermonem nostrum sive
per epistolas nostras. Et Dominus noster 16
Jesus Christus Pater noster, qui dilexit
nos, deditque nobis consolationem æternam 17
& spem bonam, Gratiâ suâ consoletur
corda vestra, & confirmet vos in omni
sermone & opere bono.

CAP. III.

O Fratres, quod superest, orate pro 1
nobis, deprecantes ut stabiliatur sermo
Domini, & glorificetur, quemadmodum
glorificatus est apud vos: Et ut libere- 2
mur ab hominibus pessimis ac sceleratis:
fides enim non est omnium hominum, Fi- 3
delis est autem Dominus, qui stabiliet
vos, & tuebitur vos à maligno. Et nos 4
certi sumus in Domino de vobis, quòd
jam feceritis mandata quæ præcepimus
vobis, eáque facturi sitis. Et Dominus 5
dirigat corda vestra in charitatem Dei,
& in patientiam Jesu Christi. Finis.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ quintæ. Itémque pro decima quarta die Octobris.

Cæterùm præcipio vobis ô fratres, per 6
nomen Domini nostri Jesu Christi, ut ab-
stineatis ab omni fratre qui se gerit in-
ordinatè, nec se gerit juxta dogma quod
accepit à nobis. Nam vos ipsi scitis 7
quomodo debeatis imitari nos: quoniam
non excessimus ordinem apud vos, Neque 8
gratis panem edimus à quoquam: sed
cum labore & anxietate nocte diéque
operabamur, ne quenquam vestrûm gra-
varemus. Non quòd jus non haberemus, 9
sed ut exhiberemus nosipsos exemplar
& normam ad imitandum nos. Etenim 10
quum essemus apud vos, hoc præcepera-
mus vobis; ut qui non vult operari,
non comedat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ዘበእንቲአሁ፡ ጸውዐክሙ፡ በትምህርተ፡ ወንጌል፡ ከመ፡ ትሕየዉ፡ በስብሐቲሁ፡ ለእግ
15 ዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ።፡ ወይእዜኒ፡ አኀዊነ። ቁሙ፡ ወዕቀቡ፡ ሥርዐተክሙ፡
16 ዘበቃልነ፡ ወዘመጽሐፍነ።፡ ወውእቱ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ እግዚአብ
ሔር፡ አቡነ፡ ዘአፍቀረነ፡ ወሀበነ፡ ፍሥሐ፡ ዘለዓለም፡ ወተስፋ፡ ሠናየ፡ ወጸጋሁ።
17 ከመ፡ ያስተፈሥሕክሙ፡ ልበክሙ፡ ወያጽንዕክሙ፡ በኵሉ፡ ምግባር፡ ወበቃል፡
ሠናይ።

0

1 ወይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ጸልዩ፡ ለነ፡ ከመ፡ ይሩጽ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወይሰባሕ፡ በከ
2 ሙ፡ ኀቤክሙ።፡ ወከመ፡ ንድኅን፡ እምሰብእ፡ ዐላዊ፡ ወእኩይ፡ እስመ፡ አኮ፡ ኵ
3 ሉ፡ ዘየአምን።፡ መእመንሰ፡ እግዚአብሔር፡ ዘየዐቅበክሙ፡ እምኵሉ፡ እኩይ።
4 ንትአመነክሙ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትገብሩ፡ ዘአዘዝናክሙ፡ ወገበርክሙ
5 ሂ።፡ ወእግዚእነ፡ ያርትዕ፡ ለክሙ፡ ውስተ፡ ፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ወውስተ፡
6 ትዕግሥቱ፡ ለክርስቶስ።፡ ፮ አኀዊነ፡ ንኤዝዝክሙ፡ በስሙ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡
ክርስቶስ፡ ተግሐሡዎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ቢጽ፡ እለ፡ የሐውሩ፡ በትምይንት፡ ወአኮ፡ በ
7 ሥርዐት፡ ዘሠራዕናሆሙ።፡ ለሊክሙ፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ ርቱዕ፡ ትትመሰሉነ፡ ከ
8 ሙ፡ ኢሀሣዕነ፡ ላዕሌክሙ።፡ ወኢበላዕነ፡ እክለ፡ ባዕድ፡ በከንቱ፡ ዘእንበለ፡ ዳእ
ሙ፡ ዘንጻሙ፡ ወንሠርሕ፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ ወንትገበር፡ ከመ፡ ኢናክብድ፡ ላዕሌክ
9 ሙ።፡ አኮሰ፡ ዘኢኮነ፡ ብውሑነ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡ አርአያ፡ ንኩንክሙ፡ ከመ፡ ትት
10 መሰሉነ።፡ ወአመሂ፡ ሀለውነ፡ ኀቤክሙ፡ ዘንተ፡ አዘዝናክሙ፡ ዘኢይፈቅድ፡ ይትቀ
ነይ፡ ኢይሴሰይ።

Propter quod vocavit vos per doctrinam evangelii, ut vivatis in gloria Domi- 14
ni nostri Jesu Christi. Et nunc fratres nostri, perstate, & observate constituti- 15
ones vestras quæ per sermonem nostrum, & quæ per epistolam. Et ipse Domi- 16
nus noster Jesus Christus, Deus Pater noster, qui dilexit nos, & dedit nobis con-
solationem æternam, & spem bonam, & gratiam ejus, Sic consoletur vos corde 17
vestro, & confirmet vos in omni opere & sermone bono.

CAP. III.

ET nunc fratres nostri, orate pro nobis ut currat verbum Dei, & glorificetur, 1
sicut apud vos: Et ut liberemur ab homine perverso, & malo, quia non est 2
quisque qui credit. Fidelis est Deus qui custodiet vos ab omni malo. Confidi- 3
mus vobis cum Deo, quòd facietis quæ præcepimus vobis, & fecistis. 4
Et Dominus noster diriget vos in amore Dei, & in spe Christi. Fratres no- 5
stri, præcipimus vobis in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut removeatis 6
omnes fratres ambulantes in astutia, & non secundùm constitutionem quam
constituimus illis. Vos ipsi scitis quòd oportet ut imitemini nos, sicut non graves 7
fuimus super vos. Neque edimus panem alterius gratis, sed quòd solliciti sumus, 8
& laboramus die & nocte, & operamur, ut non gravaremus super vos.
Non, quòd non permissum fuit nobis, sed ut exemplo simus vobis ut imite- 9
mini nos. Et quum fuerim apud vos, hoc præcepi vobis; Qui non vult mini- 10
strare, non edito.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ Β'. ΚΕΦ Ε'. ϛ'.

Audimus enim quosdam *ambulantes in vobis inordinatè,* nihil operantes, sed
11 Ἀκούομεν γὰρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ
circumagentes. At ejusmodi denuntiamus, & obsecramus per
12 περιεργαζομένους. Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν (ε) διὰ
Dominum nostrum Jesum Christum, ut cum *quiete* operantes suum *ipsorum* panem
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
manducent. Vos autem, fratres, *ne segnescatis* benefacientes. Si verò quis
13 ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ (ζ) ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες. Εἰ δέ τις
14 non *auscultat* verbo nostro, per epistolam, hunc notate, & ne commiscea-
οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμί-
amini *illi,* ut *pudefiat:* Et ne *ut* inimicum *ducite,* sed *admonete* ut
15 γνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς
fratrem. Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem *per* omne
ϛ' ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῴη (η) ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς 16
in omni *modo:* Dominus cum omnibus vobis. Salutatio, mea *manu*
ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ὁ ἀσπασμὸς, τῇ ἐμῇ χειρὶ 17
Pauli, quod est signum in omni epistola: Ita scribo. Gratia Do-
Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· (θ) οὕτω γράφω. Ἡ χάρις τοῦ Κυ- 18
mini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Thessalonicenses secunda scripta est ab Athenis.
(†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Ἐν στίχοις ϛε'.

MS. A. (ε) ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα (ζ) ἐγκακήσατε (η) ὑμῖν εἰρήνην (θ) οὕτως (†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β'. ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

[illegible]

Siquidem audivimus quosdam esse inter vos 11
qui diversis sceleribus se dedunt; & nihil
agunt, nisi res vanas. Iis autem qui sunt 12
istiusmodi, præcipimus, & rogamus eos per
Dominum nostrum Jesum Christum, ut cum
quiete operentur, & comedant panem suum.
Vos autem, fratres mei, non sit grave vobis 13
agere quod bonum est. Quòd si quis non 14
obedit istis sermonibus qui in epistola *conti-*
nentur, iste separetur à vobis, neque con-
versamini cum eo, ut pudore suffundatur.
Neque tanquam inimicum habeatis eum, sed 15
admonete eum uti fratrem. Ipse autem Do- 16
minus pacis det vobis pacem semper in omni-
bus. Dominus noster sit cum omnibus vobis.
Pacem per scripturam propriæ manûs ego 17
Paulus scripsi: quod est signum quòd in o-
mnibus epistolis meis sic scribo. Gratia Je- 18
su Christi sit cum omnibus vobis fratres mei.
Amen.

Epistolæ ad Thessalonicenses secundæ, quæ scripta est ex Laodicea Pisidiæ, missa verò per manus Tychici,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ሰማዕነ፡ ከመ፡ እምውስቴትክሙ፡ እለ፡ የሐውሩ፡ በሁከት፡ ወእለቦ፡ ዘይትቀነዩ፡ ዓዲ፡
12 ምትትሐውሩን፡፡ ወለእሉ፡ ከመዝ፡ ንኤዝዞሙ፡ ወንገሥጾሙ፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡
13 ክርስቶስ፡፡ ከመ፡ በጽሙዋ፡ ይትገበሩ፡ ተግባርሙ፡ ይሰስዩ፡ ሲሳዮሙ፡፡ ወአንትሙሰ፡
አኅዊነ፡ ከመ፡ ኢትትሀከዩ፡ ገቢረ፡ ሠናይ፡፡

Audivimus quòd sunt ex vobis incedentes inquietè, & nihili inservientes, sed 11
circuncursantes. Et iis qui sunt hujusmodi præcipimus & imperamus in Domi- 12
no nostro Jesu Christo, ut laboriosè operantes opus eorum, vescantur cibo eorum.
Et vos fratres nostri, ne pigremini operari bonum. 13

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ ΠΡΩ'ΤΗΣ.

Α'. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην Θεοῦ ὁδηγίας, τῆς ἀπεσταλμένης νομικῆς ἀνάγκης.
Β'. Περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτου, κατὰ χάριν Θεοῦ.
Γ'. Παραγγελία περὶ πίστεως καὶ συνειδήτου διακονίας, ἧς ἄνευ κίνδυνος.
Δ'. Περὶ εὐχῆς, ὅτι ὑπὲρ πάντων πανταχοῦ ἀκάκως, ἀταράχως, σεμνῶς.
Ε'. Περὶ διδασκάλων, ὅτι ἄνδρας χρὴ καὶ οὐ γυναῖκας εἶναι, διὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ πάθος τὸ ἐξ ἀπάτης, ὃ λύει γέννησις ἡ τοῦ Χριστοῦ, καὶ πίστις αὐτῶν καὶ βίος.
ϛ'. Περὶ τῆς ἀρετῆς ἐπισκόπων. ἐν ᾧ, περὶ διακονῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.
Ζ'. Περὶ θείας σαρκώσεως. ἐν ᾧ, περὶ τῶν ἐσομένων αἱρέσεων δαιμονικῶν.
Η'. Περὶ ἀγῶνος εὐσεβείας ἐπ' ἐλπίδι.
Θ'. Περὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας.
Ι'. Περὶ τοῦ ἁρμόζοντος ἑκάστῳ προσφέρεσθαι.
ΙΑ'. Περὶ χηρῶν ἡλικίας, καὶ τρόπου, καὶ διοικήσεως αὐτῶν.
ΙΒ'. Περὶ πρεσβυτέρων τιμῆς.
ΙΓ'. Περὶ χειροτονίας ἀσφαλοῦς.
ΙΔ'. Ὅτι οὐδὲν ἔργον λανθάνει.
ΙΕ'. Περὶ δούλων ὑπακοῆς.
Ιϛ'. Κατὰ φιλοκερδῶν, καὶ ψευδοδιδασκάλων.
ΙΖ'. Παραγγελία φοβερὰ περὶ καθαρᾶς ὑπακοῆς ἄχρι τέλους.
ΙΗ'. Πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τῆς ὄντως ζωῆς.

AD TIMOTHEON EPISTOLA PRIMA.
(†) Ἡ ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΩ'ΤΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi secundùm *ordinationem* Dei Salvatoris
1 ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος
nostri & Domini Jesu Christi, spei nostræ: Timotheo *germano* filio
2 ἡμῶν (α) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν· Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ
in fide: gratia, misericordia, pax à Deo Patre *nostro,* & Christo Jesu
ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ (β) πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
Domino nostro. Sicut rogavi te *remanere in Ephesо, proficiscens*
3 τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
in Macedoniam, ut denuntiares quibusdam *non* aliter *docere:* Neque *attendere*
4 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν· Μηδὲ προσέχειν
fabulis, & genealogiis interminatis, quæ quæstiones præstant magis, quàm
μύθοις, καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες (γ) ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ
ædificationem Dei, quæ in fide. At finis præcepti est charitas de
οἰκονομίαν Θεοῦ, τὴν ἐν πίστει. Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ 5
puro corde, & conscientiâ bonâ, & fide non fictâ: *Quorum* quidam
καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· Ὧν τινες 6
aberrantes, conversi sunt in vaniloquium, Volentes esse legisdoctores,
ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, 7
non intelligentes neque quæ *dicunt,* neque de quibus affirmant.
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ Α'. (α) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ. (β) πατρὸς, καὶ Χριστοῦ (γ) ἐκζητήσεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

SEQUITUR EPISTOLA AD
TIMOTHEUM.
PRIMA.
CAPUT. I.

Feriâ VI. hebdomadis V. Jejunii. 1.
PAulus Apostolus Jesu Christi ex mandato 1
Dei servatoris nostri, & Christi Jesu
spei nostræ, Timotheo filio vero in fide; 2
Gratia, & miserationes, & pax à Deo patre
nostro, & Christo Jesu Domino nostro. Et 3
flagitaveram à te quum proficiscerer in Ma-
cedoniam, ut remaneres Ephesi, & præci-
peres unicuique ne docerent doctrinas di- 4
versas; Nec subderent se in fabulis & nar-
rationibus generationum quibus non est fi-
nis, quæ contentiones efficiunt potiùs quàm
ædificationem in fide Dei. Finis autem præ- 5
cepti est charitas ex corde sincero, & consci-
entiâ bonâ, fidéque veraci. A quibus aber- 6
rârunt quidam, & declinârunt ad sermones
vanos, Dum volunt esse doctores Legis, 7
quum non intelligant quod loquuntur, neque
de quo disserant.

Versio VULGATA LATINA.

11 Audivimus enim inter vos quosdam ambulare inquietè, nihil operantes, sed cu-
12 riosè agentes. Iis autem, qui ejusmodi sunt, denuntiamus, & obsecramus in
Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes, suum panem manducent. Vos
13 autem, fratres, nolite deficere benefacientes. Quòd si quis non obédit verbo
14 nostro per epistolam, hunc notate, & ne commisceamini cum illo, ut con-
fundatur: Et nolite quasi inimicum existimare, sed corripite ut fratrem. 15
Ipse autem Dominus pacis, det vobis pacem sempiternam in omni loco. Do- 16
minus sit cum omnibus vobis. Salutatio, meâ manu Pauli: quod est signum 17
in omni epistola: ita scribo. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus 18
vobis. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وقد سمعنا ان فيكم قوم بلا ترتيب لا يعملون شيا • بل يدورون في الفضول * فمثل
12 هولاء نوصيهم ونسلهم بربنا يسوع المسيح • ان يعملوا اعمالهم بسكوت وياكلوا خبزهم •
13 * وانتم ايها الاخوة اذا عملتم خيرا فلا تضجروا * وان يكن فيكم احد لا يطيع قولنا
14 في الرسالة • فوسموه ولا تخالطوه ليستحي * ولا تحسبوه كعدو بل عاتبوه كاخ * ورب
15
16 السلامة نفسه يعطيكم السلامة كل حين وفي كل حال • الرب معكم اجمعين * السلام
17
18 بيدي انا بولس الذي هو علامة • هكذا اكتبه في كل رسالة * نعمة ربنا يسوع المسيح
معكم اجمعين امين •

* تمت الرسالة * * وكتبت في اثينا *

Audivimus enim quosdam esse inter vos, absque ordine, nihil operantes: sed circumvagantur, negotiis alienis ultrò se immiscentes. Istiusmodi hominibus *præcepimus, eósque rogamus per Dominum nostrum Jesum Christum, ut negotia sua cum quiete tractantes, suo pane vescantur. Vos autem, ô fratres, benefacientes ne segnescatis. Quod si sit inter vos aliquis qui non obtemperet sermoni nostro in epistola* contento, *hunc notate, & ne commercium habeatis cum eo, ut eum pudeat. Ne tamen ut inimicum ducatis illum, sed admonete ut fratrem. Et Dominus ipse pacis det vobis pacem semper, & omni modo. Dominus sit cum vobis omnibus. Salutatio meâ manu Pauli, quod est signum quod ita scribo in omni epistola. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum vobis omnibus, Amen.* 11 12 13 14 15 16 17 18

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit Athenis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወእመሰ: ዘኢይትኤዘዝ : ለቃልክሙ : ታእምርዎ : በመጽሐፍ: ወኢትትሐወስዎ: ከመ: ይት
15 ኀፈር::=፡ ወከመ : ጸላኢ : ኢትረስይዎ : ገሥጽዎ: ከመ: እኁክሙ:=፡ ወውእቱ: እ
16 ምላክ: ሰላም:የሀሉ: ምስሌክሙ: በኵሉ:ጊዜ: በኵሉ: ዘገበርክሙ: እግዚአብሔር : ም
17 ስለ : ኵልክሙ:=፡ አማኅኩክሙ : በእደየ : አነ : ጳውሎስ: ወዝንቱ : ትእምርትየ: ውስ
18 ተ: ኵሉ : መጸሕፍትየ:: ከመዝ: እጽሕፍ:=፡ ጸጋሁ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ:
ምስለ:ኵልክሙ:አሜን::=፡ ለሰብአ:ተሰሎንቄ:=፡

Et si quis sit qui non auscultat sermoni vestro, demonstretis eum per epistolam & 14
ne communicetis cum eo, ut pudefiat: Ut inimicum ne existimetis eum, corripite 15
eum ut fratrem vestrum. Et ipse Deus pacis est vobiscum in omni tempore: in 16
omnibus quæ facitis, Deus sit cum vobis omnibus. Salutavi vos cum manu mea 17
ego Paulus, & hoc est signum meum in omni epistola mea: ita scribo. Gratia 18
Domini nostri Jesu Christi cum vobis omnibus, Amen.

Thessalonicensibus.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* TIMOTHEUM *prima.*

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi secundùm imperium Dei Salvatoris nostri,
2 & Christi Jesu spei nostræ: Timotheo dilecto filio in fide. Gratia, misericordia
3 & pax à Deo Patre, & Christo Jesu Domino nostro. Sicut rogavi te ut remaneres
Ephesi cùm irem in Macedoniam, ut denuntiares quibusdam ne aliter docerent,
Neque intenderent fabulis, & genealogiis interminatis: quæ quæstiones præstant 4
magis quàm ædificationem Dei, quæ est in fide. Finis autem præcepti est charitas 5
de corde puro, & conscientiâ bonâ, & fide non fictâ. A quibus quidam aberrantes, 6
conversi sunt in vaniloquium, Volentes esse legis doctores, non intelligentes neque 7
quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• رسالة القديس بولس الاولي الي تلميذه تيموتاوس • وهي في عدد الرسايل عاشر •

• الفصل الاول •

• قراءة الاثنين من الجمعة السادسة والعشرين •

1 * من بولس رسول يسوع المسيح بامر الاله مخلصنا الرب يسوع المسيح رجاينا * الي تيموتاوس
2 الولد الخالص في الامانة • نعمة لك ورحمة وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح ربنا •
3 * كما كنت سالتك اذ مضيت الي مقدونيا ان تقيم بافسس * وان توصي قوما الا يعلموا
4 تعليما اخر * ولا يصغوا الي خرافات ونسبات اجيال لا يعبر مداها • التي اولي بها ان تنسي
5 مشاجرات واستخبارات اكثر من ان تنسي تدبير الله الذي في الامانة * وان نهاية الوصية
6 هي المحبة من قلب نقي وضمير صالح وامانة لا مراءاة فيها * وهذه المناقب التي حاب
7 منها قوم * وانعكسوا الي كلام باطل * مريدين ان يكونوا للشريعة معلمين وهم لا يفقهون
لا التي يقولونها ولا عن اي الاشياء يحققون حججها • تم •

Epistola sancti PAULI prima ad discipulum suum TIMOTHEUM: Quæ est in numero Epistolarum decima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ sextæ.

A Paulo Apostolo Jesu Christi ex mandato Dei servatoris nostri Domini Jesu Christi, spei nostræ: Ad Timotheum filium sincerum in fide. Gratia sit tibi, & misericordia, & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo Domino nostro, Quemadmodum rogaveram te, quum abirem in Macedoniam ut maneres Ephesi, utque præciperes quibusdam ne docerent aliam doctrinam. Neque attenderent deliriis & genealogiis progenierum quarum indeficiens est terminus, quæ potiùs nutriunt disceptationes & quæstiones, magis quàm nutriant conversationem Divinam quæ est in fide. At verò finis præcepti est charitas ex corde puro, & mente bona, & fide non simulata. Atque hæc sunt dogmata à quibus quidam aberrantes, conversi sunt ad sermonem vanum, Volentes esse Legis Doctores: quum tamen non intelligant quæ dicunt, nec quarum rerum rationem asseverant. 1 2 3 4 5 6 7

Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለጢሞቴዎስ : ወተጽሕፈ : እንዘ : ሀሎ : ሎዶቅያ :=፡
1 ጳውሎስ: ሐዋርያሁ: ለኢየሱስ: ክርስቶስ: በትእዛዘ: እግዚአብሔር: ወመድኀኒነ: ኢየሱ
2 ስ:ክርስቶስ:ተስፋነ::=፡ ለጢሞቴዎስ:ወልድየ: ዘአፈቅር: በሃይማኖት:: ሰላም:ለከ: ወሣ
ህል: ወጸጋሁ: ለእግዚአብሔር: አቡነ: ወእግዚእነ : ኢየሱስ: ክርስቶስ::=፡
በዳግማይ : ሰንበተ : መስከረም :=፡
3 ወበከመ:አስተበቍዓኩከ: ትንበር:ኤፌሶን:አመ:አሐውር: መቄዶንያ: ከመ:ትግሠጾሙ:ከመ:
4 ኢያምጽኡ: ካልአ: ትምህርተ:=፡ ወኢያምጽኡ: መኃድምተ : ወነገረ : ዘይፈጥሩ :በዘ:
5 ይስሕቱ: ወያመጽኡ: ተኃሥሦ:ወየኃድጉ:ሕገ:እግዚአብሔር: ዘበ: ሃይማኖት::=፡ ወማ
ኅለቅቱ : ለትእዛዝ: ተፋቅሮ:በንጹሕ: ልብ : ወሠናይ : ግዕዝ: ወሃይማኖት: ዘእንበለ: ኑፋ
6 ቄ::=፡ እስመቦ: እለ: ዐወከኩ: ወገብኡ: ውስተ: ነገረ: ከንቱ:=፡ ወእንዘ : ይፈቅዱ:
7 መምህራነ: ይኩኑ: ኢያእምሩ: ዘለሊሆሙ: ይነብቡ:=፡

Ad TIMOTHEUM: & scripta fuit quum esset Laodiceæ.

CAP. I.

PAulus Apostolus Jesu Christi in mandato Dei & Servatoris nostri Jesu Christi, 1
promissionis nostræ, Timotheo filio meo quem diligo in fide: Pax tibi, & miseri- 2
cordia, & gratia Dei patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi.

Secundo Sabbato Septembris.

Et quemadmodum rogavi te ut permaneres Ephesi quum proficiscerer Macedoniam, 3
ut imperares iis ut non introducerent aliam doctrinam: Et non introducerent fa- 4
bulas & sermones Poëtarum, quibuscum seducunt, & introducunt quæstiones, &
rejiciunt legem Dei quæ est in fide. Et finis mandati est charitas, in puro corde, 5
& bonâ conscientiâ, & fide sine hæsitatione. Quia fuerunt qui recesserunt, & 6
conversi sunt in sermones inanes: Et volentes doctores esse, nesciunt quæ ipsimet 7
loquuntur.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΘΙΜΟ'ΘΕΟΝ Α'. ΚΕΦ. Α'. Β'. Γ'. Δ'.

Scimus autem quia bona lex, si quis eâ legitimè utatur:
8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως (δ) χρῆται·
Sciens hoc, quia justo lex non est posita, exlegibus verò & non subditis, impiis
9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι
& peccatoribus, sceleratis & contaminatis, patricidis & matricidis, homi-
καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, (ε) πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις, ἀνδρο-
cidis, Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, perjuris,
10 φόνοις, Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις,
& si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur: Secundùm Evan-
11 καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ (ζ) διδασκαλίᾳ ἀντίκειται· Κατὰ τὸ εὐαγ-
gelium gloriæ beati Dei, quod creditum fuit ego. Et gratiam habeo
12 γέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. (η) Καὶ χάριν ἔχω
roboranti me Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens
τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος
in ministerium, Eum priùs existentem blasphemum, & persecutorem, & contumeliosum:
13 εἰς διακονίαν, Τὸν πρότερον (θ) ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὑβριστήν·
sed misericordiâ consecut⁹ sum, quia ignorans feci in incredulitate. Superabundavit
14 (ι) ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ. Ὑπερεπλεόνασε
autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione illa in Christo Jesu. Fidelis
15 δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πιστὸς
sermo, & omni acceptione dignus; Quia Christus Jesus venit in hunc mundum
ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, Ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
peccatores servare, quorum primus sum ego. Sed propter hoc misericordiâ consecut⁹ sum,
16 ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην,
ut in me primo ostenderet Jesus Christus omnem longanimitatem, ad
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται (κ) Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς
informationem futurorum credere in illo in vitam æternam. Ipsi autem
17 ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ
regi seculorum immortali, invisibili, soli sapienti Deo honor, & gloria in
βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, (λ) ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ τιμὴ, καὶ δόξα εἰς

Γ' secula seculorum. Amen. Hoc præceptum commendo tibi,
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, 18
fili Timothee, secundùm præcedentes in te prophetias, ut milites in
τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
illis pulchram militiam, Habens fidem & bonam conscientiam: quam quidam
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, Ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν· ἥν τινες 19
repellentes, circa fidem naufragaverunt. Quorum est Hymenæus &
ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν (μ) ἐναυάγησαν. Ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ 20
Alexander, quos tradidi Satanæ, ut discant non blasphe-
Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφη-
mare.
Β' μεῖν.

CAP. II. β'.

Δ' Adhortor igitur primùm omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes,
Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων, ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, 1
gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: Pro regibus, & omnibus
εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων 2
in sublimitate existentibus, ut quietam & tranquillam vitam degamus in omni
τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
pietate & honestate: Hoc enim pulchrum & acceptum coram Sal-
εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι· (α) Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σω- 3
vatore nostro Deo: Qui omnes homines vult servari, & ad agnitionem
τῆρος ἡμῶν Θεοῦ· Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν 4
veritatis venire. Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo
ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἷς γὰρ Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος 5
Christus Jesus:
Χριστὸς Ἰησοῦς·

MS. A. (δ) χρήσηται· (ε) πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, (ζ) διδασκαλίᾳ*· Κατὰ τὸ (η) Χάριν ἔχω (θ) ὄντα με βλάσφημον, (ι) ἀλλὰ (κ) Χριστὸς Ἰησοῦς (λ) ἀφθάρτῳ, μόνῳ Θεῷ τιμὴ, (μ)* ἐναυάγησαν. ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) Τοῦτο καλὸν*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

* [illegible] * [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

8 Scimus autem legem esse bonam, si quis juxta legem converfetur in ea: 9 Sciens justis legem non esse positam, sed injustis, & rebellibus, & impiis, & sceleratis, & fraudolentis, & iis qui puri non sunt: & iis qui percutiunt patres suos, & iis qui percutiunt matres suas, & homicidis: 10 Et scortatoribus, & concubitoribus masculorum, & furibus ingenuorum, & mendacibus, & transgressoribus jurisjurandi, & cuilibet rei quæ adversatur sanæ doctrinæ 11 Evangelii gloriæ Dei benedicti, quod mihi concreditum est. 12 Et gratias ago ei qui me corroborat, Domino nostro Jesu Christo, qui me existimavit fidelem, méque constituit ad ministerium suum. 13 Me qui priùs blasphemus fueram, & persecutor, & contumeliosus: sed misericordiam consecutus sum, quia ignorans feceram absque fide. 14 At multiplicata est in me gratia Domini nostri, & fides & dilectio quæ est per Jesum Christum. 15 Fidelis ille sermo, & dignus qui recipiatur, nempè Jesum Christum venisse in mundum, ut servaret peccatores, quorum primus ego sum. 16 Sed ideò mei misertus est, ut in me primò ostenderet Jesus Christus omnem longanimitatem suam, ad exemplum eorum qui credituri sunt in ipsum, in vitam æternam. 17 Regi autem seculorum incorruptibili, & invisibili, qui quidem est unus Deus, honor & gloria in seculum seculorum, Amen. 18 Hoc præceptum commendo tibi, fili mi Timothee, juxta primas prophetias quæ extiterunt de te, ut milites in eis bonam istam militiam, 19 Cùm fide & conscientia bona. Illi enim qui hanc à se repulerunt, fide evacuati sunt: 20 Sicut Hymenæus & Alexander, quos tradidi Satanæ, ne sint maledici.

CAP. II.

Deprecationum. 2.

1 Obsecro te igitur, ut ante omnia deprecationem offeras Deo, & orationem, & interpellationem, & gratiarum actionem pro omnibus hominibus: 2 Pro regibus, & magnatibus, ut habitationem pacatam & quietam habitemus cum omni reverentia Dei, & puritate. 3 Hoc enim bonum est & acceptum coram Deo Servatore nostro, 4 Qui quidem vult omnes homines servari, & converti ad agnitionem veritatis. 5 Unus enim est Deus, & unus est mediator Dei & hominum, homo Jesus Christus,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ናአምር፡ከመ፡ሠናይ፡ውእቱ፡ሕግ፡ለዘ፡ይገብር፡በሕጉ፡፡ 9 ታአምሩ፡ ከመ፡ ዝኒ፡ ከመ፡አ
ኮ፡ለጻድቃን፡ ዘተሠርዐ፡ ሕግ፡ ዘእንበለ፡ ለኃጥአን፡ ወለጸልሐዋን፡ ወለዝሉፋን፡ለውፁአን፡
10 እምጽድቅ፡ ወለርኩሳን፡ ቀተልተ፡ አበዊሆሙ፡ ወእሞሙ፡ ቀተልተ፡ነፍስ፡፡ ዘማውያን፡ ወ
እለ፡ዘየሐውሩ፡ዲበ፡ብእሲ፡ሰረቅተ፡ሰብእ፡ሐሳውያን፡ወእለ፡ይምሕሉ፡በሐሰት፡፡ ወቦ፡ዓዲ፡
11 ባዕድ፡ በዘ፡ ይትቃወምዋ፡ ለትምህርተ፡ ሕይወት፡፡ በከመ፡ ወንጌለ፡ ስብሐቲሁ፡
12 ለብፁዕ፡ እግዚአብሔር፡ ዘተአመነኒ፡ ሊተ፡፡ 6 አአኵቶ፡ ለዘ፡ ተአመነኒ፡
ወአጽንዐኒ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ እግዚእነ፡ እስመ፡ መእመነ፡ ረሰየኒ፡ ለመልእክቱ፡፡

8 *Scimus quòd bona est lex ei qui facit secundùm normam ejus.* 9 *Scitis similiter quòd non justis constituta est lex, sed peccatoribus, & sceleratis, & contumeliosis discedentibus à justitia, immundis, patricidis, & matricidis,* 10 *animæcidis, Scortatoribus, & euntibus super virum, plagiariis, mendacibus, & jurantibus in mendacio.* 11 *Et sunt etiam alia in quibus resistunt doctrinæ vitæ: Secundùm evangelium gloriæ beati Dei, quod concreditum est mihi.* 12 *Gratias ago ei qui confidit mihi, & confirmavit me in Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem constituit me ad ministerium suum.*

Versio VULGATA LATINA.

8 Scimus autem quia bona est lex, si quis eâ legitimè utatur: Sciens hoc quia lex
9 justo non est posita, sed injustis, & non subditis, impiis, & peccatoribus, sceleratis,
& contaminatis, patricidis, & matricidis, homicidis, Fornicariis, masculorum con-
10 cubitoribus, plagiariis, mendacibus, & perjuris, & si quid aliud sanæ doctrinæ ad-
versatur, Quæ est secundùm Evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est
11 mihi. Gratias ago ei, qui me confortavit, Christo Jesu Domino nostro, quia fide-
12 lem me existimavit, ponens in ministerio: Qui priùs blasphemus fui, & persecu-
13 tor, & contumeliosus: sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci
in incredulitate. Superabundavit autem gratia Domini nostri, cum fide, & di-
14 lectione, quæ est in Christo Jesu. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus;
15 Quòd Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum
primus ego sum. Sed ideò misericordiam consecutus sum: ut in me primo
16 ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui cre-
17 dituri sunt illi, in vitam æternam. Regi autem seculorum immortali, invisibili,
soli Deo, honor & gloria in secula seculorum. Amen. Hoc præceptum com- 18
mendo tibi, fili Timothee, secundùm præcedentes in te prophetias, ut milites in
illis bonam militiam, Habens fidem, & bonam conscientiam, quam quidam re- 19
pellentes, circa fidem naufragaverunt: Ex quibus est Hymenæus, & Alexander: 20
quos tradidi satanæ, ut discant non blasphemare.

CAP. II.

OBsecro igitur primùm omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, 1
gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: Pro regibus, & omnibus qui 2
in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate,
& castitate. Hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, 3
Qui omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 4
Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus. 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قراءة الثلثا من الجمعة السادسة والعشرين * ونحن نعلم ان الشريعة جيدة ان
9 استعملها احد بفروضها * وهذا فاعلمه ان الشريعة لم توضع لصديق بل للاثمة وللذين
لا يخضعون والمنافقين والخطاة * للعادمين البر * وللدنسين الضاربين اباءهم وامهاتهم *
10 لقاتلي الناس * للزناة * للمضاجعين الذكور * للكذوبين * للخاينين * واية رذيلة
11 اخرى تعاند التعليم المعافى * الخلص بيسان مجد الاله المغبوط التي اوتمنت انا عليها *
12 * قراءة لكبريانوس ويوستينة * وليسوع المسيح ربنا المويد اياي منه علي * لانه
13 حسبني ثقة امينا * اذ جعل في خدمته * من كان اولا مفتريا ومضطهدا وشاتما * لكني
14 رحمت لانني فعلت هذا بعدم تصديق اذ جهلت * فتزايدت كثيرا نعمة ربنا مع اماني
ومحبتي التي ملكتها بيسوع المسيح * تم * الاحد الحادي والثلاثون بعد العنصرة *
15 * صادق القول ولكافة القبول اهلا * ان يسوع المسيح جاء الى العالم * ليخلص الخطاة الذين
16 اولهم انا هو * لكني من اجل هذا رحمت لكي في الاول منهم يوضح يسوع المسيح كافة
17 طول اناته * مثالا ورسما للمزمعين ان يومنوا به للحياة الابدية * ولملك الدهور الذي
لا يبلى ولا يرى الحكيم وحده الله * له الكرامة والمجد الى اباد الدهور حقا *
18 * قراءة الاربعا من الجمعة السادسة والعشرين * يا ولدي تيموثاوس هذه الوصية
19 استودعك الخاصة بالنبوات المتقدمة عنك * ان تجند الجند النفيس * حاويا امانة
20 ويقين صالحة * التي لما ابعدها قوم غرقوا عن الامانة * الذين منهم ايماناس والاكسندرس *
الذين دفعتهما الى الشيطان ليودبا فلا يفتريا * الفصل الثاني * ابتقل الى الصليب *
1 * السبت الثالث والثلثون بعد العنصرة * وايضا لاول يوم من ايلول * واسلك اذا قبل
2 كل شي ان تعمل طلبات * صلوات * تضرعات * مناتي * شكرانات * من اجل الناس كلهم * من
اجل الملوك * وجميع ذوي النباهة والحظوظ الجسيمة لنعيش في عمر هادي وساكن * بكافة
3 4 الديانة البهية والطلاقة * فهذا جيد ومقبول امام الاله مخلصنا * المريد كافة الناس يخلصون
5 والى معرفة الحق يقبلون * لان الاله واحد * وسيط الله والناس واحد * الانسان يسوع المسيح *

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ sextæ.

Nos autem scimus Legem esse bonam, 8
siquis ea juridicè utatur. Et hoc scias 9
Legem non fuisse positam justo, sed sceleratis, & qui se non subdunt, & impiis, & peccatoribus, justitiâ destitutis, ac prophanis, percutientibus patres suos & matres suas, interfectoribus hominum,
Fornicariis, masculorum concubitoribus, 10
mendacibus, fraudulentis, & cuilibet alii abominationi quæ adversatur doctrinæ sanæ, Congruæ Evangelio gloriæ 11
beati Dei, quod concreditum est mihi.

Lectio pro Cypriano & Justina.

Verùm Jesu Christo Domino nostro cor- 12
roboranti me, gratias habeo, quòd me fidum tutúmque censuerit, collocans in ministerio suo eum Qui priùs erat 13
blasphemus, & persecutor, & contumeliosus: sed misericordiam sum consecutus, quòd id fecerim per incredulitatem, ignorans. Et plurimùm abundavit 14
gratia Domini nostri cum fide mea & dilectione mea quæ data est mihi per Jesum Christum. Finis.

Dominicâ trigesimâ primâ post Pentecosten.

Certus est sermo, & omni acceptione 15
dignus, quòd Jesus Christus venit in mundum ut servaret peccatores, quorum primus sum ego. Verùm ad hoc miseri- 16
cordiam adeptus sum, ut in me eorum primo ostenderet Jesus Christus omnem longanimitatem suam, ad exemplar & normam iis qui credituri essent in eum, in vitam æternam. Regi verò seculorum 17
incorrupto, & invisibili, soli sapienti Deo honor & gloria in æternitates seculorum, Verè.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ sextæ.

O fili mi Timothee, hoc commendo tibi 18
mandatum, consentaneum præteritis de te prophetiis, ut milites militiam illustrem:
Possidens fidem & mentem bonam, quam 19
quum nonnulli repulissent, submersi sunt è fide. Ex quibus est Hymenæus & 20
Alexander, quos tradidi satanæ, ut puniantur, ac non blasphement. Omitte usque ad crucem.

CAP. II.

Sabbatho trigesimo tertio post Pentecosten. Itémque pro prima die Septembris.

ROgo te igitur ante omnia, ut fiant 1
preces, orationes, obsecrationes, repetitæ postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, Pro regibus, 2
omnibúsque nobilitate & sublimibus dignitatibus præditis: ut conserventur in ætate tranquilla & quieta, omni cum pietate nitidâ, atque hilaritate.
Nam hoc bonum est & acceptum coram 3
Deo servatore nostro, Qui vult omnes 4
homines servari, & ad agnitionem veritatis venire. Deus enim unus est, medi- 5
ator Dei & hominum unus, homo Jesus Christus:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 እንዘ፡ ቀደሙ፡ ፀረፍኩ፡ አነ፡ ወሰደድኩ፡ ለፀአሊ፡ ወባሕቱ፡ ተሣሀለኒ፡ እስመ፡ በኢያእምሮ፡
14 ገበርኩ፡ በኢአሚን፡፡ ወፈድፈደ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ በላዕሌየ፡ በሃይማኖቱ፡
15 ወበፍቅሩ፡ ለኢየሱስ፡ እግዚእነ፡፡ እሙን፡ ነገሩ፡ ወርቱዕ፡ ይትወከፍዎ፡ በኵሉ፡ እስ
ሙ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ መጽአ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ያድኅኖሙ፡ ለኃጥኣን፡ ወቀደሙ፡
16 ኒየ፡ ከመ፡ ያርኢ፡ በላዕሌየ፡ ብዙኃ፡ ትዕግሥቱ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወእኩና
17 ሙ፡ አርአያ፡ ለእለ፡ ሀለዎሙ፡ ይእመኑ፡ ቦቱ፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡ ለንጉሠ፡ ዘኢ
ይመውት፡ ወኢያስተርኢ፡ ለአምላክ፡ ዘለዓለም፡ ዘሎቱ፡ ክብር፡ ወስብሐት፡ ለዓለመ፡ ዓለ
ም፡ አሜን፡፡
በ፫፡ ማርያም፡፡
18 ዘንተ፡ ትእዛዘ፡ አማሕፀንኩ፡ ወልድየ፡ ጢሞቴዎስ፡ በከመ፡ ተነበዩ፡ ዘላዕሌየ፡ ከመ፡ ትትጋደ
19 ል፡ ሠናየ፡ ገድለ፡፡ እንዘ፡ ብከ፡ ሃይማኖት፡ ወሠናየ፡ ግዕዝ፡፡ እስመ፡ ሀለዉ፡ እለ፡ ዐውከ
20 ሙ፡ ለሃይማኖት፡ ወተሰብሩ፡፡ እለ፡ ሄሜኔዎስ፡ ወአለክሰንድሮስ፡ እለ፡ መጠውክዎሙ፡
ለሰይጣን፡ ይትቀነዩ፡ ኢይልመዱ፡ ፀርፈ፡፡
1 እስተበቍዐከ፡ ቀዳሚ፡ ኵሉ፡ ትግበር፡ ጸሎተ፡ ወስእለ፡ ወተጋንዮ፡ በእንተዝ፡ ጸልዩ፡ ላዕለ፡
2 ኵሉ፡ ሰብእ፡፡ ወላዕለ፡ ኵሉ፡ ነገሥት፡ ወመኳንንት፡ ከመ፡ በዕረፍ፡ ወበጽምው፡ ይኩ
3 ን፡ ንብረትነ፡ በኵሉ፡ ጽድቅ፡ ወንጽሕ፡፡ ዝንቱ፡ ሠናይ፡ ወኅሩይ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔ
4 ር፡ መድኃኒነ፡፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ይፈቅድ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ይሕየው፡ ወያእምርዋ፡ ለጽድ
5 ቅ፡፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡ ወአሐዱ፡ ኅሩይ፡ እግዚአብሔር፡ ወሰብእ፡ ኢየሱስ፡ ክር
ስቶስ፡ ዘኮነ፡ ሰብአ፡፡

Quum prius blasphemus eram, & persequutor, & maledictus: sed misertus est 13
mei, quia ignorans feci, non credendo. Et abundavit gratia Dei, per me in fide, & 14
in dilectione Jesu Domini nostri. Verus est sermo, & oportet ut recipiatur univer- 15
sè, quòd Jesus Christus venit in mundum ut servaret peccatores: & anticipavit
me, ut ostenderet in me multitudinem patientiæ Jesu Christi, & ut essem exempla 16
iis qui credituri sunt in eo ad vitam æternam. Æterno regi immortali & invisi- 17
bili, Deo æterno, ei sit honos & gloria in seculum seculorum. Amen.

Pro tertiâ Mariâ.

Hoc mandatum commendo tibi, fili mi Timothee, secundùm prophetiam de me, ut cer- 18
tes bonum certamen, Habens fidem, & bonam conscientiam: quia fuerunt qui recess- 19
serunt à fide, & confracti sunt; Quorum sunt Temenæus, & Alexander, quos 20
tradidi satanæ, ut subditi sint, ne discant blasphemare.

CAP. II.

ROgo te ante omnia, ut facias preces, & petitiones, & supplicationes: propter- 1
eà orate pro omnibus hominibus: Et pro omnibus regibus, & potestatibus, ut 2
quietè & in silentio sit vita nostra in omni justitia & puritate. Hoc bonum & 3
approbatum est coram Deo, & Servatore nostro: Quia ipse vult ut omnis homo 4
vivat, & agnoscat veritatem. Unus Deus, & unus electus Dei & hominum, Je- 5
sus Christus qui factus est homo,

Dans semetipsum redemptionem pro omnibus, testimonium temporibus propriis:
6 Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ (β) πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις·
In quod positus sum ego prædicator & Apostolus, (veritatem dico in Christo, non
7 Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλήθειαν (γ) λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ
mentior,) doctor Gentium in fide & veritate. Volo ergò
8 ψεύδομαι,) διδάσκαλος ἐθνῶν (δ) ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν
orare viros in omni loco, levantes puras manus, sine
προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας, χωρὶς
ira & disceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato,
9 ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. (ε) Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ,
cum verecundia & *modestia* *ornare* *seipsas*, non in *cincinnis*, aut
μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ (ζ) ἐν πλέγμασιν, ἢ
auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: Sed (quod decet mulieres
10 χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ· Ἀλλ' (ὃ πρέπει γυναιξὶν
promittentes pietatem) per opera bona. Mulier in silentio discat,
11 ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω, Ε'
in omni subjectione. Mulieri autem docere non permitto, neque *authoritatem usurpare*
12 ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. (η) Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν
viri, sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est, deindè Heva:
13 ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα·
Et Adam non est seductus, at mulier seducta in *transgressione* fuit:
14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ (θ) ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε·
Salvabitur autem per filiorum generationem, si *manserint* in fide, & dilectione, &
15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει, καὶ ἀγάπῃ, καὶ
sanctificatione cum *modestia*.
ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

MS. A. (β) πάντων καιροῖς ἰδίοις· Ὃ ἐπεστάθην ἐγὼ κήρυξ (γ) λέγω, οὐ ψεύδομαι,) (δ) ἐν πνεύματι καὶ (ε) Ὡσαύτως γυναῖκας (ζ) ἐν καταπλέγμασιν, καὶ χρυσίῳ, (η) ········· δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, (θ) ἐξαπατηθεῖσα

CAP. III. γ'.

Fidelis sermo: Si quis episcopatum *expetit*, *pulchrum* opus desiderat. Oportet
ϛ' Πιστὸς ὁ λόγος· Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Δεῖ 1
ergò episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, *vigilantem*, sobrium, 2
οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, (α) νηφάλεον, σώφρονα,
ornatum, hospitalem, doctorem, Non vinolentum, non percussorem, *non turpis lucri cupidum*,
κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, Μὴ πάροινον, μὴ (β) πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ·
sed modestum, *non pugnacem*, non cupidum *argenti*, *Propriæ* domui benè præpositum, 3
ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, 4
filios habentem *in subjectione* cum omni castitate: (Si autem quis *propriæ*
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου
domui præesse *non novit*, quomodò Ecclesiæ Dei *curam geret?*) Non *nuper insitum*, 5
οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;) Μὴ νεόφυτον· 6
ut non inaniter jactatus, in judicium incidat diaboli. Oportet autem illum &
ἵνα μὴ τυφωθεὶς, εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. Δεῖ (γ) δὲ αὐτὸν καὶ 7
testimonium bonum habere ab iis qui foris: ut non in opprobrium incidat, &
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ, καὶ
laqueum diaboli. Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non vino *multo*
Ε' παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ 8
deditos, non turpe lucrum sectantes, Habentes mysterium fidei in pura
προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ 9
conscientia: Et hi autem probentur primùm, *deindè* ministrent
συνειδήσει· Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν 10
inculpati existentes. Mulieres similiter *honestas*, non *calumniatrices*, so-
ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως (δ) σεμνάς, μὴ διαβόλους, (ε) νη- 11
brias, fideles in omnibus. Diaconi sint unius uxoris viri, *filiis*
φαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων 12
benè *præsidentes*, & *propriis* domibus.
καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

ΚΕΦ. γ'. MS. A. (α) νηφάλιον, (β) πλήκτην· ἀλλὰ (γ) δὲ καὶ (δ) * σεμνάς, (ε) νηφαλίους,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 12 [illegible]
13 [illegible]
14 15 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]

Qui dedit semetipsum redemptionem pro 6
omnibus, testimonium quod evenit tempore
suo; Cujus positus sum præco & Apostolus. 7
Veritatem dico, & non mentior, quia fui
doctor Gentium in fide veritatis; Volo igi- 8
tur ut orent viri in omni loco, purè sustol-
lentes manus suas, sine ira, & sine curis.
Similiter & mulieres in habitu casto vesti- 9
menti, cum verecundia & pudicitia sit orna-
tus earum: non in tortis crinibus & auro,
aut margaritis, aut vestibus elegantibus:
Sed in operibus bonis, sicut decet mulieres, 10
quæ profitentur timorem Dei. Mulier in si- 11
lentio discat cum omni subjectione. Mulieri 12
enim docere non permitto, neque audere in
virum, sed esse in silentio. Adam enim pri- 13
mùm effictus fuit, & deinde Eva. Et Adam 14
non fuit deceptus, mulier autem fuit seducta,
& transgressa est præceptum. Servabitur au- 15
tem per natos suos si permanserint in fide,
& charitate, & sanctificatione, & castitate.

CAP. III.

Dominicâ secundâ post Epiphaniam. 3.

Fidelis est sermo, Si quis desiderat Pres- 1
byteratum, opus bonum desiderat. Oportet 2
autem eum esse Presbyterum, in quo nævus
non reperiatur, & qui fuerit maritus unius
uxoris: qui mente sit vigilanti, & castus, at-
que compositus, diligens advenas, & do-
ctor: Non autem immoderatus in vino, ne- 3
que cujus manus sit velox ad percutiendum:
sed sit mansuetus, & non litigiosus; neque
amator argenti. Sed probè gubernans do- 4
mum suam, & tenens liberos suos in subje-
ctione cum omni puritate. Si quis enim do- 5
mum propriam nescit benè moderari, quo-
modo poterit Ecclesiam Dei gubernare?
Nec sit recentis discipulatûs, ne efferatur & 6
incidat in judicium Satanæ. Oportet autem 7
illum bonum habere testimonium ab extra-
neis, ne incidat in opprobrium, & in laque-
um Satanæ. Eodem quoque modo Diaconi 8
sint puri, neque loquantur duplicia, neque
sint ad multum vinum proclives, neque dili- 9
gant lucra sordida: Sed amplectantur ar- 10
canum fidei cum sincera conscientia. Atque
hi ipsi probentur primùm, & deindè mini-
strent, quum culpâ caruerint. Sic etiam mu- 11
lieres sint castæ, sintque vigili mente, & fi-
deles per omnia; neque sint calumniatrices.
Diaconi sint, is qui unicam uxorem habue- 12
rit, beneque rexerit liberos suos & domum
suam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወመጠወ ፡ ርእሶ ፡ ቤዛ ፡ ኵሉ ፡ ወኮነ ፡ ሰማዕተ ፡ በዕድሜሁ፡፡ ወሎቱ ፡ ተሠየም
7 ኩ ፡ ሐዋርያ ፡ ወአዋዴ ፡ እሙነ ፡ እብል ፡ ወኢይሔሱ ፡ ተሠየምኩ ፡ መምህረ ፡ ለአሕ
8 ዛብ ፡ በሃይማኖት ፡ ወበጽድቅ፡፡ ወእፈቅድ ሳዕደወ ፡ ይጸልዩ ፡ በኵሉ ፡ ገጽ ፡ መ
9 ካን ፡ ወያንሥኡ ፡ እደዊሆሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ነትርጋር ፡ ወኑፋቄ፡፡ ከማሁ ፡ አንስት
ኒ ፡ ይትረሰያ ፡ በጸሎት ፡ ይትርጎቀ ፡ ወበአንጽሖ ፡ ርእሶን ፡ እምዝሙት ፡ አኮ ፡ በአሐ
በለተ ፡ ወርቅ ፡ ወበባሕርይ ፡ ወበአልባስ ፡ ቅድው ፡ ዘዕፁብ ፡ ሤጡ ፡ ወአኮ ፡ በተፀፍሮ፡
ሠዕርቶን፡፡

Et tradidit semetipsum redemptionem pro omnibus, & factus est testis in 6
tempore suo. Et ei constitutus sum Apostolus, & concionator, veritatem 7
dico, & non mentior, Constitutus sum doctor Gentium in fide, & in veritate. 8
Et volo viros orare in quocunque loco, & ut levent manus suas, sine murmu- 9
ratione & hæsitatione. Sic mulieres amiciantur in oratione, ornent seipsas etiam
cum puritate à scortatione, non cum funibus auri, & margaritis, & cum
vestimentis fragrantibus magni pretii, & non cum concinnatione capillorum
suorum:

Versio VULGATA LATINA.

6 Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus
7 suis: In quo positus sum ego prædicator & Apostolus, (veritatem dico, non
8 mentior,) doctor Gentium in fide, & veritate. Volo ergò viros orare in omni
9 loco, levantes puras manus sine ira, & disceptatione. Similiter & mulieres
in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se, & non in tor-
10 tis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: Sed quod decet
11 mulieres, promittentes pietatem per opera bona. Mulier in silentio discat
12 cum omni subjectione. Docere autem mulieri non permitto, neque domina-
13 ri in virum; sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est, deindè
14 Heva: Et Adam non est seductus, mulier autem seducta in prævaricatione
15 fuit. Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide,
& dilectione, & sanctificatione cum sobrietate.

CAP. III.

1 Fidelis sermo: Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.
Oportet ergò episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, 2
prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, Non vinolentum, 3
non percussorem, sed modestum; non litigiosum, non cupidum, Sed suæ 4
domui benè præpositum, filios habentem subditos cum omni castitate. Si 5
quis autem domui suæ præesse nescit, quomodò Ecclesiæ Dei diligentiam
habebit? Non neophytum: ne in superbiam elatus, in judicium incidat 6
diaboli. Oportet autem illum & testimonium habere bonum ab iis qui fo- 7
rìs sunt, ut non in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli. Diaconos 8
similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lu- 9
crum sectantes: Habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem 10
probentur primùm: & sic ministrent, nullum crimen habentes. Mulieres 11
similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus. Diaconi 12
sint unius uxoris viri: qui filiis suis benè præsint, & suis domibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * الباذل ذاته عوض فداء عن الكل بالشهادة في اوقات سلف تحديدها * التي جعلت انا نذيرا
7 لها ورسولا. اقول حقا فلا اكذب. معلما للامم بالامانة والحق. تم. * السبت *
8 * واوثر ان يصلي الرجال في كل مكان اذ يرفعون ايديا بارة بلا غيظ وافتكار * وكذلك اريد
9 النساء يوشحن ذاتهن بحلة موشاة بالاستحياء والعفة. لا بالضفاير والذهب. لا باللولو والجواهر.
10 او بثوب فاخر * بل بما يليق بالنساء الواعدات ان يجملن عبادتهن بالاعمال الصالحة.
11 * ولتتعلم الامراة في السكوت بكافة الخضوع * ولست آمر امراة ان تعلم ولا تتامر على
12 رجل. بل تكون في سكوت * لان آدم جبل اولا ثم حوا * وآدم لم يطغ. والامراة لما
13 14 طغيت حصلت في المعصية * وستخلص بولودة الاولاد. ان ثبتن في الامانة والمحبة والقداسة
15 بالعفة. تم *

* الفصل الثالث *

* قراءة الخميس من الجمعة السادسة والعشرين بعد العنصرة *

1 * صادق القول. من يشتهي اسقفة يشتهي عملا جليلا * فينبغي اذا ان يكون الاسقف لا
2 ناقصا. رجل امراة واحدة. متيقظا. عفيفا. مزينا بالورع. محبا للغريب. ذا تعليم.
3 * لا مستلسدا من الخمر. لا جارحا بكلامه. بل وديعا. لا مخاصما. لا محبا للفضة * فمما يدبر
4 منزله حسنا. له اولاد في طاعته بكافة النزاهة المهذبة * فان كان احد ما يعرف يقوم بسياسة
5 منزله. فكيف يهتم بكنيسة الله * ولا يكون ذا غرسة جديدة في الامانة. ليلا يتصلف فيسقط
6 في جناية المحال * ويجب ان يكون الذين خارج البيعة يشهدون له شهادة حسنة. ليلا يسقط في
7 التعيير وفخ المحال * وليكن الشمامسة هكذا مهذبين. لا ذوي كلامين. ولا يحنوا الى
8 9 كثرة الخمر. لا يكون تكسبهم مستقبحا * لهم سر الامانة في بصيرة نقية * هولاء
10 11 فليمتحنوا اولا ثم فليخدموا اذ هم بلا زلة * وكذلك النساء فليكن مهذبات. غير ثلابات.
12 متيقظات. ثقات في كل شي * وليكن الشمامسة رجالا ذوي امراة واحدة. فيمن
يدبرون اولادهم ومنازلهم حسنا *

Qui seipsum commutavit in compensationem redemptionis pro omnibus, cum testimonio in temporibus quorum destinatio præteriit: 6 *Cujus constitutus sum ego monitor & Apostolus (veritatem dico, & non mentior) doctor Gentium cum fide ac veritate.* 7 Finis.

Sabbatho.

Volo autem ut orent viri quovis in loco, 8 *attollentes manus innocentes absque ira & hæsitatione. Itidemque volo mulieres ornare sese stolâ ornatâ pudore & castitate, non cincinnis, & auro, non unionibus, ac gemmis, aut veste superbâ:* 9 *Sed ut decet mulieres pollicentes suam se pietatem exculturas bonis operibus.* 10 *Discatque mulier cum silentio, omni* 11 *cum subjectione. Neque permitto mulieri* 12 *docere, nec authoritatem usurpare in virum, sed esse in silentio. Adam enim* 13 *plasmatus est prior, deindè Eva. Et* 14 *Adam non fuit seductus: sed mulier, quum seducta fuisset, incidit in contumaciam. At servabitur per generatio-* 15 *nem liberorum, si manserint illæ in fide, & charitate, & sanctimonia, cum castitate.* Finis.

CAP. III.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ sextæ post Pentecosten.

Verus est sermo, Qui appetit Episco- 1 *patum, præclarum opus appetit. Opor-* 2 *tet igitur episcopum esse non imperfectum, virum uxoris unius, vigilantem, castum, modestiâ ornatum, amatorem peregrini, aptum ad docendum: Non* 3 *insolentem præ vino, non vulnerantem verbis suis, sed mitem; non litigiosum, non amatorem pecuniæ: Qui benè præ-* 4 *sit administrationi domus suæ, qui liberos habeat sub obedientiâ suâ, omni cum honestâ continentiâ. Nam si quis* 5 *nescit præesse directioni domus suæ, quomodò curam habebit Ecclesiæ Dei? Et* 6 *ne sit recens plantatus in fide, ne arrogantiâ ductus incidat in calumniam fraudulenti. Oportet etiam ut qui ex-* 7 *tra Ecclesiam sunt, reddant ei testimonium bonum, ne incidat in opprobrium & laqueum fraudulenti. Diaconi quo-* 8 *que sint ita morati, non duplicis sermonis, neque sint proni ad copiam vini, non sit lucrum eorum turpe, Habentes my-* 9 *sterium fidei cum conscientia pura. Hi* 10 *probentur priùs, deindè ministrent, si sint sine crimine. Eodémque modo muli-* 11 *eres sint moratæ, non obtrectatrices, vigiles, fidæ in omnibus rebus. Sintque* 12 *Diaconi viri uxoris unius, rectè gerentes gubernationem liberorum suorum, ac propriarum domorum.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ፤ በእግርስ ፡ ሙንበብ ፡ በር ፡ ማርያም ፡ በበዓለ ፡ አርብዓ ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ፡=፦
11 ዘእንበለ ፡ በዘ ፡ ይደልዎን ፡ ለአንስት ፡ በትምህርተ ፡ ጽድቅ ፡ በምግባረ ፡ ሠናይ፡=፦ ብእ
12 ሲትኒ ፡ በጽሙዋ ፡ ትትመሀር ፡ ወትትአዘዝ ፡ በኵሉ፡=፦ ወብእሲትሰ ፡ ትምሀር ፡ ኢናበ
13 ውሕ ፡ ወኢትሚብል ፡ ሳዕለ ፡ ብእሲ ፡፡ ደእሙ ፡ በጽሙዋ ፡ ተሃሉ፡፡=፦ እስመ ፡ አዳም፡
14 ቀደሙ ፡ ተፈጥረ ፡ ወእምድኅሬሁ ፡ ሔዋ፡=፦ ወአደምሰ ፡ ኢሰሐተ ፡ ብእሲት ፡ ሰሐተት ፡
15 ወዐለወት፡=፦ ወባሕቱ ፡ ተሐዪ ፡ በእንተ ፡ ውሉደ ፡ ለእመ ፡ ነበሩ ፡ በሃይማኖት ፡ ወበተፋ
ቅር ፡ ወቅድሰት ፡ ወለንጽሖ ፡ ርእሶሙ፡፡=፦
1 ር እሙነ ፡ ነገሩ፡፡ ፩ ዘይፈቅድ ፡ ይሠየም ፡ ጳጳስ ፡ ሠናየ ፡ ግብረ ፡ ፈተወ፡=፦
2 ወባሕቱ ፡ ርቱዕ ፡ ዘይሠየም ፡ ጳጳስ ፡ ዘኢያደሉ ፡ ለገጽ ፡ ዘአሐተ ፡ ብእሲተ ፡ አውሰበ ፡፡
3 ብእሲ ፡ ጠቢብ ፡ ዘአንጽሐ ፡ ርእሶ ፡ ወመምህር ፡ መገሠጽ ፡ ወመፍቀሬ ፡ ነግድ፡=፦ ዘኢ
4 ይሰቲ ፡ ወይን ፡ ዘኢዘባጢ ፡ ባቍዕ ፡፡ ዘኢይትጋአዝ ፡ ወኢያፈቅር ፡ ንዋየ፡=፦ ዘሠናይ ፡
5 ሥርዐተ ፡ ቤቱ ፡ ዘቦ ፡ ውሉደ ፡ ዘይትኤዘዝ ፡ ዘንጹሕ ፡ በኵሉ፡=፦ ወዘስ ፡ ቤቶ ፡ ኢይ
6 ክል ፡ ሠሪዐ ፡ እፎኑ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያስተሐምም፡፡=፦ ወኢይትዐበይ ፡ ከመ ፡
7 ኢይጽአል ፡ ወኢይደቅ ፡ ውስተ ፡ መሠገርተ ፡ ሰይጣን፡=፦ ወዓዲ ፡ ርቱዕ ፡ ዘሰብእ ፡ እፍ
8 ኣ ፡ ይንእድዎ ፡ ከመ ፡ ኢይደቅ ፡ ውስተ ፡ ፅእለት ፡ ወመሠገርተ ፡ ሰይጣን፡=፦ ወዘዲያቆናት
ኒ ፡ ከማሁ ፡ ንጹሓን ፡ እለ ፡ አሐዱ ፡ ቃሎሙ ፤ እለ ፡ ኢያብዝኁ ፡ ወይነ ፡ እለ ፡ ኢያፈቅ
9 ሩ ፡ ረብሐ፡=፦ እለ ፡ የዐቅቡ ፡ ምክረ ፡ ሃይማኖቶሙ ፤ በልብ ፡ ንጹሕ፡=፦
10 ወሎሙኒ ፡ ይቅድሙ ፡ አመክሮቶሙ ፡ ወእምዝ ፡ ይትለአኩ ፡ ወኅሩያን ፡ እሙንቱ፡፡=፦
11 ወአንስትኒ ፡ ከማሁ ፡ እለ ፡ ላንጽሐ ፡ ርእሶን ፡ እለ ፡ ኢያስተደጕጽ ፡ ጠቢባት ፡ ወምእመ
12 ናት ፡ በኵሉ ፡ ወይትለአካ=፦ ወብእሲኒ ፡ ዘአሐተ ፡ ብእሲተ ፡ አውሰበ ፡ ዘቦ ፡ ውሉደ ፡
ዘሠናይ ፡ ግዕዘ ፡ ቤቱ፡=፦

Pro Petro lectio. Pro tertia Maria. Solennitate quadragesimæ, ubi legitur.

Sed cum iis quæ decent mulieres, in doctrina veritatis in opere bono. Mulier in si- 10
lentio discat, & subdita sit in omnibus. Et mulieri docere non permittimus, neque 11
dominari in virum; sed in silentio esse. Quia Adam primò creatus fuit, & posteà 12 13
Heva: Et Adam non seduxit, mulier seduxit & prævaricata est. Tamen vivet 14
per filios, si manserint in fide, & charitate, & sanctificatione, & purgaverint seipsos. 15

CAP. III.

Fidus sermo; Volès fieri Papa, (i. e. Episcopus,) *bonum opus desideravit. Veruntamè* 1
oportet ut si fiat Papa, qui non est hypocrita, qui unam uxorem duxit, vir sapiens, qui 2
purgavit seipsum, & doctor, & reprehensor, & hospitalis, Qui non bibit vinum, qui 3
non percutit, aptus, qui non est litigiosus, & non est avarus, Cujus benè constituta 4
est domus, qui habet filios obedientes, qui purus est in omnibus. Et qui domum 5
suam non potest constituere, quomodò domum Dei curabit? Neque elatus sit, ut 6
non opprobrio sit, & incidat in rete satanæ. Et ulteriùs, oportet ut homines extra- 7
nei laudent eum, ne incidat in opprobrium & rete satanæ. Et quòd Diaconi si- 8
militer puri sint, quorum unus est sermo, qui non abundant vino, qui non diligunt
lucrum: Qui custodiunt mysterium fidei eorum in corde puro. Et eos priùs 9
probent, & tunc ministrent, & approbati sint. Et mulieres similiter, quæ purga- 10
vêre seipsas, non pungentes, prudentes, & fideles in omnibus, & ministrent. 11
Et Diaconus sit vir qui unam uxorem duxit: qui habuit liberos, cujus benè mo- 12
rata est domus.

Nam benè ministrantes, gradum sibiipsis bonum acquirunt, & multam
13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν
libertatem in fide quæ in Christo Jesu. Hæc tibi scribo, sperans venire ad
14 παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς
te citò: Si autem tardavero, ut scias quomodò oporteat in domo Dei
15 σε (ζ) τάχιον· Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ
conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum
ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα
veritatis. Et manifestè magnum est pietatis mysterium: Deus
16 τῆς ἀληθείας. Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς Ζ'
manifestatus est in carne, justificatus est in Spiritu, visus est angelis, prædicatus est in
ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν
Gentibus, creditum est in mundo, receptus est in gloria.
ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

CAP. IV. δ'.

At Spiritus disertè dicit; Quia in novissimis temporibus descisent quidam
1 Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, Ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες
fide, attendentes spiritibus deceptoribus, & doctrinis dæmoniorum,
τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις, καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,
In hypocrisi falsa loquentium, cauteriatam habentium propriam conscientiam,
2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, (α) κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,
Prohibentium nubere, abstinere cibis, quos Deus creavit ad acceptionem
3 Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν
cum gratiarum actione fidelibus, & cognoscentibus veritatem: Quia omnis
4 μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς, καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν· Ὅτι πᾶν
creatura Dei bona, & nihil rejiciendum, cum gratiarum actione sumptum:
κτίσμα Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·

Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem. Hæc subjiciens fra-
5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀ-
tribus, bonus eris minister Jesu Christi, enutritus verbis fidei,
6 δελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος (β) Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως,
& bonæ doctrinæ, quam assecutus es. At prophanas & aniles fabulas
καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, (γ) ᾗ παρηκολούθηκας. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους
rejice: exerce autem teipsum ad pietatem: Nam corporalis exercitatio ad
7 Η' παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς
modicum est utilis: at pietas ad omnia utilis est, promissionem habens
8 ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα
vitæ quæ nunc, & futuræ. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus. In
ζωῆς τῆς νῦν, καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Εἰς 9
hoc enim & laboramus, & probris afficimur, quia speravimus in Deo
10 τοῦτο (δ) γὰρ καὶ κοπιῶμεν, καὶ (ε) ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ
vivente, qui est Salvator omnium hominum, maximè fidelium. Annuntia hæc,
Θ' ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα, 11
& doce. Nemo tuam juventutem contemnat: sed exemplum esto
καὶ δίδασκε. Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω· ἀλλὰ τύπος γίνου 12
fidelium, in verbo, in conversatione, in charitate, in spiritu, in fide,
τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν (ζ) ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει,
in castitate. Dum venio attende lectioni, exhortationi, do-
ἐν ἁγνείᾳ. Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδα- 13
ctrinæ. Ne neglige illud in te donum, quod datum est tibi per prophetiam,
σκαλίᾳ. Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, 14
cum impositione manuum presbyterii.
μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

MS.A. (ζ) ἐν τάχει· Κεφ. δ'. MS.A. (α) κεκαυστηριασμένων (β) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (γ) ἧς (δ) γὰρ κοπιῶμεν, (ε) ἀγωνιζόμεθα, (ζ) ἀγάπῃ, ἐν πίστει,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]

CAP. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Feriâ quintâ post resurrectionem. 4.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Siquidem illi qui probè ministraverint, optimum gradum comparant sibiipsis, & multam 13
fiduciam in fide Jesu Christi. Hæc tibi scribo, sperans me brevi venturum ad te. Sin 14
autem tardavero, ut scias quomodo oporteat versari in domo Dei, quæ est Ecclesia 15
Dei viventis, columna & fundamentum veritatis. Et certè magnum est hoc arcanum
justitiæ, quòd manifestatus sit in carne, & ju- 16
stificatus in Spiritu, visúsque angelis, & prædicatus inter Gentes, & creditus in mundo,
denique assumptus in gloria.

CAP. IV.

Spiritus autem perspicuè dicit, in novissimis temporibus discessuros quosdam à fide, 1
& secuturos spiritus impostores, & doctrinam dæmoniorum: Qui habitu mentito im- 2
ponent, & loquentur mendacium; & erunt cauterio notati in sua conscientia: Ac pro- 3
hibentes nubere: & abstinentes à cibis, quos Deus creavit ut iis utantur, & gratias agant
qui sunt fideles, & cognoscunt veritatem. Quoniam quicquid creatum est à Deo, bo- 4
num est; & nihil abominandum, si cum gratiarum actione sumatur. Sanctificatur 5
enim per sermonem Dei, & orationem. Hæc 6
si doceas fratres tuos, bonus eris minister Jesu Christi, te enutriens in sermonibus fidei,
& in doctrina bona quam didicisti. Cæterùm à fatuis anicularum fabulis absti- 7
neto, & exerce teipsum in rectitudine. Nam 8
exercitatio corporis ad exiguum tempus prodest: rectitudo verò in omnibus utilis est,
& habet promissionem vitæ tum hujus temporis, tum futuri.

Feriâ quintâ post resurrectionem. 4.

Fidelis ille sermo, dignúsque qui recipiatur. 9
Propter hoc enim laboramus, & probris 10
afficimur, quò speremus in Deo vivente, qui est Servator omnium hominum, maximè fi-
delium. Hæc doce & præcipe. Et nemo 11
spernat adolescentiam tuam: sed forma esto 12
fidelibus in sermone & conversatione, &
charitate, & fide, & puritate. Usque dum 13
venero, sedulam nava operam in lectione,
& precatione, & doctrina. Neque spreveris 14
donum quod in te est, quod datum est tibi
cum prophetia, & per impositionem manûs Presbyterii.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእለሰ : ሠናየ : ይትለአኩ : እንተ : ተዐቢ : ሢመተ : ይገብሩ : ሎሙ :: ገ ወብዙኀ :
14 ሞገስ : ቦሙ : በሃይማኖተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወዝኒ : ዘእጽሕፍ : ለከ : እትአመ
15 ን : ከመ : እብጽሐከ : ፍጡነ :: ወእመሰ : ጐንደይኩ : ከመ : ታእምር : ዘከመ : ት
ሠርዕ : ቤተ : እግዚአብሔር : ቤተ : ክርስቲያኑ : ለእግዚአብሔር : ሕያው : ዐምደ : ወ
16 ድደ : ለጽድቅ :: እስመ : ዐቢይ : ዘየአምኑ : ምክረ : ለጽድቅ : ዘአስተርአየ : በሥ
ጋ : ሰብእ : ወጸድቀ : በመንፈስ : ወአስተርአዮሙ : ለመላእክት : ወሰበኩዎ : ውስተ : አሕ
ዛብ : ወተአመንዎ : ውስተ : ዓለም : ወዐርገ : በስብሐት ::

Et qui benè ministrant, majus ministerium acquirunt sibi, & multam gra- 13
tiam habent in fide Jesu Christi. Et hæc scribo tibi, sperans quòd veniam 14
tibi citò. Et si moram fecero, ut cognoscas quomodò ordinare domum Dei, 15
videlicet ecclesiam Dei vivi, columnam & fulcimen veritatis. Quia 16
magnum est quod profitentur, mysterium veritatis, quod apparuit in carne
humana, & justificatus fuit in Spiritu, & apparuit angelis, & prædica-
tus fuit inter Gentes, & fidem ei adhibuerunt in mundo, & ascendit in
gloria.

Versio VULGATA LATINA.

Qui enim benè ministraverint, gradum bonum sibi acquirent, & multam fiduci-
13 am in fide, quæ est in Christo Jesu. Hæc tibi scribo, sperans me ad te venire citó.
14 Si autem tardavero, ut scias quomodò oporteat te in domo Dei conversari, quæ est
15 Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis. Et manifestè magnum est
16 pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, ap-
paruit angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in
gloria.

C A P. I V.

1 Spiritus autem manifestè dicit; Quia in novissimis temporibus discedent quidam
2 à fide, attendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum, In hypocrisi
3 loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiam, Prohi-
bentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratia-
rum actione fidelibus, & iis qui cognoverunt veritatem. Quia omnis creatura Dei 4
bona est, & nihil rejiciendum quod cum gratiarum actione percipitur: Sanctifi- 5
catur enim per verbum Dei, & orationem. Hæc proponens fratribus, bonus eris 6
minister Christi Jesu, enutritus verbis fidei, & bonæ doctrinæ, quam assecutus es.
Ineptas autem, & aniles fabulas devita; exerce autem teipsum ad pietatem. Nam 7
corporalis exercitatio, ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, pro- 8
missionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ. Fidelis sermo, & omni acceptio- 9
ne dignus. In hoc enim laboramus, & maledicimur, quia speramus in Deum vi- 10
vum, qui est Salvator omnium hominum, maximè fidelium. Præcipe hæc, & doce. 11
Nemo adolescentiam tuam contemnat: sed exemplum esto fidelium, in verbo, in 12
conversatione, in charitate, in fide, in castitate. Dum venio, attende lectioni, 13
exhortationi, & doctrinæ. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi 14
per prophetiam, cùm impositione manuum presbyterii.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• قراءة السبت الذي قبل قداس الماء •

13 * لان الذين يخدمون الشماسة حسنا يصطنعون لانفسهم درجة جليلة ودالة جزيلة في الامانة
14 بيسوع المسيح • تم • * هذه الالفاظ اكتبها اليك مؤملا المجي اليك سريعا * فان ابطات
15 فلتعلم كيف يجب ان تتصرف في بيت الله الذي هو كنيسة الاله الحي • عمود الحق
16 وقاعدته * هذه المناقب دكر بها جسامة سر الديانة الحسنة • الاله طهر بالجسد • زكي بالروح •
ظهر للملايكة • كرز به في الامم • اومن به في العالم • ارتفع بتمجيد •

• الفصل الرابع •

1 * والروح يقول جهرا ان في الازمنة الاخيرة يمرق قوم من الامانة • فيصغون الي ارواح مضلة •
2 ويعاليم الجن * بتظاهر اقوال كاذبة • مكتوين في بصايرهم * يمنعون التزويج • ويبعدون
3 الاطعمة التي خلقها الله للمومنين • والعارفين الحق ليستعملوها بشكر •
4 • قراءة الجمعة من الجمعة السادسة والعشرين بعد العنصرة • * لان كل ابداع الله
5 حسن * وليس شي مستعمل بشكر مردولا * لانه يقدس بكلام الله والابتهال • تم • * هذه
6 اذا اودعتها للاخوة ستكون ليسوع المسيح خادما جليلا • مدربا باقوال الامانة • واوامر التعليم
7 النفيس الذي اتبعته * واستعف من الاقوال الدنسة العجايزية • روض ذاتك في الديانة
8 البهية * فان الرياضة الجسدانية هي نافعة مدة يسيرة • فاما العبادة الحسنة هي نافعة في
كل وقت وامر • اذ لها موعد الحياة الحاضرة والمنتظرة •
9 • انتقل • الاحد الرابع وثلاثون الموسوم بزكي • * ان القول صادق ولكافة القبول
10 مستوجب * اننا لهذه الحال نتعب ونعير لاننا توكلنا على الاله الحي • الذي هو مخلص
11 كافة الناس • لا سيما المومنين * هذه وص بها وعلم * ولا يهون احد بحداثتك • لكن صر
12 للمومنين رسما وقدوة وقياسا • في الكلام • في التصرف • في المحبة • في الروح • في الامانة • في
13 الطهارة * الي ان اجي • اصغ الي القراءة • الي التعزية • الي التعليم * ولا تتواني في الموهبة
14 التي فيك التي اعطيتها بنبوة • بوضع ايدي القسوسية •

Lectio Sabbathi quod præcedit Missam aquæ (i. Epiphaniæ.)

Nam qui diaconatum rectè admini- 13
strant, præclarum sibi gradum acqui-
runt, & multam fiduciam in fide in Je-
sum Christum. Hactenus. *Hos tibi* 14
scribo sermones, sperans me venturum
ad te quamprimum. Quòd si tardave- 15
ro, scies quomodo oporteat te gerere in
domo Dei, quæ est Ecclesia Dei vivi,
columna veritatis, ac basis ejus. Hæc 16
dogmata memora, nempe magnitudi-
nem mysterii bonæ pietatis: quod Deus
apparuit in carne, justificatus est per
spiritum, apparuit Angelis, prædicatus
est inter Gentes, fides illi habita est in
mundo, ascendit cum gloria.

CAP. IV.

Spiritus autem apertè dicit quòd po- 1
stremis temporibus descíscent quidam à
fide, & attendent spiritibus seductori-
bus, & doctrinis dæmonum, Per simu- 2
lationem sermonum falsorum: inusti
conscientiâ suâ, Probibentes matri- 3
monium, & amoventes cibos quos Deus
creavit fidelibus & scientibus veri-
tatem ut iis utantur cum gratiarum
actione.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ sextæ post Pentecosten.

Omnes enim creaturæ Dei, bonæ sunt: 4
nec quicquam cum gratiarum actione
adhibitum, est abominandum: Quo- 5
niam sanctificatur per verba Dei, &
precationem. Hucusque. *Hæc quum* 6
deposueris fratribus, eris Jesu Christo
præclarus minister, ornatus sermonibus
fidei, et præceptis nobilis doctrinæ quam
sectatus es. Cæterùm sermones pro- 7
phanos aniles devita: recrea temet-
ipsum illustri pietate. Nam recreatio 8
corporalis utilis est modico tempore: at
verò recta pietas utilis est in omni tem-
pore & negotio, ut quæ promissionem
habeat vitæ præsentis ac futuræ.
Omitte.

Dominicâ trigesimâ quartâ quæ connotatur nomine Zacchæi.

Sermo quidem verus est, & omni acce- 9
ptione dignus, Quòd hac de causa la- 10
boramus & probris afficimur, quòd freti
simus Deo vivo qui est servator omni-
um hominum, præsertim fidelium. Hæc 11
hortare & doce. Et nemo parvipendat 12
juventutem tuam, sed esto fidelibus ex-
emplar, norma, & mensura, in sermone,
in conversatione, in charitate, in spiri-
tu, in fide, in puritate. Usquedum ve- 13
nero attende lectioni, hortationi, doctri-
næ. Et ne negligas donum quod in te 14
est, quod datum est tibi cum prophe-
tia, per impositionem manuum Presby-
terii.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

፬ በጸሎተ ፡ አንስት ፡፡

1 ወመንፈስሰ ፡ ገሃደ ፡ ይነግር ፡ ከመ ፡ በደኃሪ ፡ መዋዕል ፡ የዐልዉ ፡ ሃይማኖቶሙ ፡ ለብዙኃን ፡
2 ወያጸምእዎሙ ፡ ለአጋንንት ፡ መስሐትያን ፡ ወትምህርተ ፡ ሰይጣናት ፡፡ ዘይናፍቅ ፡ ነገረ ፡
3 ሐሰት ፡፡ ዘንዱደ ፡ ልብ ፡፡ እለ ፡ የሐርሙ ፡ አውስቦ ፡ ወይከልኡ ፡ መባልዕተ ፡ ዘእግዚ
አብሔር ፡ ፈጠረ ፡ ይሴሰዩ ፡ ወያአኵቱ ፡ ለመእመናን ፡ እለ ፡ ያአምርዋ ፡ ለጽድቅ ፡፡
4 እስመ ፡ ኵሉ ፡ ተግባረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሠናይ ፡ ወአልቦ ፡ ግዱፈ ፡ ወሊመንተኒ ፡ ወይትወ
5 ከፍዎ ፡ እንዘ ፡ ያአኵቱ ፡፡ እስመ ፡ ይትቄደስ ፡ በቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕያው ፡ ወበ
6 ጸሎት ፡፡ ወዘንተ ፡ መሀሮሙ ፡ ለአኃዊከ ፡ ወትከውን ፡ ኅሩየ ፡ ሳእከ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክር
ስቶስ ፡ እንዘ ፡ ትሴሰዮ ፡ ለቃለ ፡ ሃይማኖት ፡ ወዘሠናይ ፡ ትምህርተ ፡ ዘተሎከ ፡፡

፭ በጳጳሳት ፡፡

7 ወአበዮሙ ፡ ለርኩሳን ፡ ወለመድኃኒተ ፡ አበሬት ፡ አግርር ፡ ርእሰከ ፡ ለጽድቅ ፡፡
8 እስመ ፡ ግረተ ፡ በሥጋከ ፡ ለሕደጥ ፡ ትበቍዕ ፡ ወጽድቅሰ ፡ ታሰልጥ ፡ በኵሉ ፡ ወቦቱ ፡ ተስ
9 ፋ ፡ ሕይወት ፡ በዝ ፡ ዓለም ፡ ወበዘ ፡ ይመጽእ ፡፡ ፀ እሙን ፡ ነገሩ ፡ ወርቱዕ ፡ ይትወ
10 ከፍዎ ፡ በኵሉ ፡፡ እስመ ፡ በእንተዝ ፡ ነሠርሕ ፡ ወንጼእል ፡ እስመ ፡ ተወከልነ ፡ በእግዚ
11 አብሔር ፡ ሕያው ፡ መሕየዊሆሙ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ወፈድፋደሰ ፡ ለመሀይምናን ፡፡ ከመ
12 ዝ ፡ ገሥጽ ፡ ወመሀር ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘያስተአብደ ፡ ለውርዙትከ ፡ ወኩኖሙ ፡ አርአያ ፡
13 ለመሀይምናን ፡ በቃልከ ፡ ወበምግባሪከ ፡ ወሃይማኖት ፡ ወበንጽሕ ፡፡ እስከ ፡ እመጽእ ፡
14 ትዐቀብ ፡ አንብቦ ፡ በምሂር ፡ ወበገሥጾ ፡፡ ወኢትስትት ፡ ጸጋሁ ፡ ዘሳዕሌከ ፡ ዘወሀበከ ፡
መንፈስ ፡ ተነብዮ ፡ ወመስለ ፡ ሢመተ ፡ እደዊሆሙ ፡ ለጳጳሳት ፡፡

CAP. IV.

In oratione mulierum.

Et Spiritus manifestè dicit, quòd in posterioribus temporibus prævaricabitur fi- 1
des multorum, & attendent dæmonibus, deceptoribus, & doctrinæ satanicæ, Am- 2
bigui sermonis fallacis, quo incensum est nobis cor, Illicitum statuentes contrahe- 3
re matrimonium, & probibentes cibos quos Deus creavit ad cibandum, & ad gra-
tias agendum pro fidelibus cognoscentibus veritatem. Quia omne opus Dei bonum 4
est, & non est rejectum quicquam, & accipiant illud gratias agentes: Quia 5
sanctificatur per verbum Dei vivi, & per orationem. Et hæc doceto fratres tuos, 6
& eris approbatus minister Jesu Christi, innutritus sermonibus fidei, & bonæ do-
ctrinæ, quàm assequutus es.

De Episcopis.

Et rejice immundas & aniles fabulas: subjice teipsum veritati. Quia subje- 7
ctio in corpore tuo ad modicum prodest: & veritas prodest in omnibus, & habet 8
promissionem vitæ in hoc mundo, & in futuro. Fidus sermo hic est, & dignus qui 9
recipiatur universè. Quia propterea solliciti sumus, & probris afficimur, quòd spe- 10
ravimus in Deo vitæ, vivificante omnes homines, & maximè fideles. Sic præci- 11
pe, & doce. Et nemo sit qui insipientem reputet juventutem tuam: & sis exemplar 12
fidelium in sermone tuo, & in opere tuo, & fide, & puritate. Usque dum veniam, 13
attende lectioni in doctrina, & exhortatione. Et ne rejicias gratiam ejus, quæ su- 14
pra te est, quam dedit tibi cum prophetia, & cum impositione manuum episcoporum.

Hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit in omnibus.
15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ (η) ἐν πᾶσιν.
Attende tibi ipsi, & doctrinæ: persiste illis: Hoc enim faciens, &
16 Ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ
teipsum servabis, & audientes te.
σεαυτὸν σώσεις, καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

CAP. V. ε'.

Seniorem ne increpaveris, sed hortare ut patrem: juvenes, ut fratres:
1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· Ι'
2 Seniores mulieres, ut matres: juvenculas, ut sorores, in omni castitate. Viduas honora,
3 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα, ΙΑ'
illas verè viduas. Si autem qua vidua filios, aut nepotes habet, discant
4 τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δέ τις χήρα τέκνα, ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν
primùm propriam domum benè regere, & mutuam vicem reddere parentibus:
πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
hoc enim est pulchrum & acceptum coram Deo. At verè vidua, &
5 τοῦτο γάρ (α) ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα, καὶ
sola relicta, speravit in Deum, & instat obsecrationibus, & orationibus
μεμονωμένη, ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι, καὶ ταῖς προσευχαῖς
6 nocte & die. At deliciosa, vivens mortua est. Et hæc annun-
7 νύκτας καὶ ἡμέρας. Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. Καὶ ταῦτα παράγ-
tia, ut irreprehensibiles sint. Si autem quis propriis, & maximè
8 γελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα
domesticis non prospicit, fidem negavit, & est infideli deterior. Vidua
9 (β) τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καί ἐστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα
eligatur non minùs annorum sexaginta, quæ fuerit unius viri uxor, In
10 καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, Ἐν
operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si
ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ
Sanctorum pedes lavit, si afflictis suffecit, si omne opus bonum
ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
subsecuta est. Adolescentiores autem viduas recusa: cùm enim lasciverint adversùs
ἐπηκολούθησε. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ (γ) καταστρηνιάσωσι 11
Christum, nubere volunt: Habentes damnationem, quia primam fidem
τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν· Ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
abjecerunt. Simul autem & otiosæ discunt circumeuntes domos; non 12
ἠθέτησαν. Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ
solùm autem otiosæ, sed & nugaces, & curiosæ, loquentes quæ non decentia. 13
μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι, καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.
Volo ergò juniores nubere, filios procreare, domum administrare, nul-
Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδε-
lam occasionem dare adversario maledicti gratiâ: Jam enim quadam 14
μίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· Ἤδη (δ) γάρ τινες
conversæ sunt retro Satanam. Si quis fidelis aut quæ fidelis habet viduas, suf- 15
ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. (ε) Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ-
ciat illis, & non gravetur Ecclesia, ut verè viduis sufficiat. 16
κείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
Benè præsidentes presbyteri duplici honore digni habeantur, maximè labo-
ΙΒ' Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπι- 17
rantes in verbo & doctrina. Dicit enim Scriptura; Bovi trituranti non
ῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, (ζ) Βοῦν ἀλοῶντα οὐ
ligabis os: &, Dignus operarius mercede suâ. 18
φιμώσεις· καὶ, Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

MS.A. (η) πᾶσιν. Κεφ. ε'. MS.A. (α) ἐστιν ἀπόδεκτον (β) οἰκείων (γ) καταστρηνιάσωσιν (δ) γὰρ ἐξετράπησάν τινες (ε) Εἴ τις πιστὸς ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω (ζ) Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα· καὶ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]

Hæc meditare, & in his esto, ut innotescat 15
omnibus te progressum fecisse. At attende 16
tibi ipsi & doctrinæ tuæ, & perdura in his.
Nam quum hæc feceris, teipsum servabis, &
eos qui te audiunt.

CAP. V.

SEniorem ne objurgaveris, sed adhortare 1
eum ut patrem; & eos qui sunt adolescentes,
ut fratres tuos. Et majores natu mulieres, ut 2
matres; & adolescentulas, ut sorores tuas
cum omni puritate. Viduas honora, eas quæ 3
viduæ sunt in veritate. Quòd si qua vidua 4
habet filios aut nepotes, discant primùm ju-
stitiam exercere in domesticos suos, & usuras
rependere parentibus suis. Hoc enim acce-
ptum est coram Deo. Ea porrò quæ verè est 5
vidua, & desolata, hujus spes est in Deo, &
perseverat in orationibus & deprecationi-
bus noctu & interdiu. Illa verò quæ versa- 6
tur in deliciis, mortua est vivens. Hæc præ- 7
cipe illis, ut irreprehensibiles sint. Si quis 8
enim eorum quos habet, & maximè eo-
rum qui sunt ejusmodi fidei, curam non
habet, iste abnegavit fidem, & deterior
est illis qui non credunt. Elige igitur vidu- 9
am illam quæ non sit minor annis sexaginta,
quæ fuerit unius viri, Et quæ habeat testi- 10
monium bonorum operum: Si educavit fi-
lios, si excepit advenas, si lavit pedes San-
ctorum, si refocillavit oppressos, si conver-
sata est in omni opere bono. Cæterùm à vi- 11
duis illis quæ sunt adolescentulæ, recede:
lasciviunt enim sibi adversùs Christum, &
student esse marito. Condemnatio autem 12
earum statuta est, quippe quæ rejecerint su-
am primam fidem. Quinetiam discunt pi- 13
gritiam, quum circumeant domos; nec so-
lùm pigritiam, sed & multiplicare sermones,
& agitare res vanas, & loqui quæ non opor-
tet. Volo igitur eas quæ adolescentulæ sunt, 14
nubere, & gignere liberos, & gubernare æ-
des suas; nec adversario dare ne unam qui-
dem occasionem maledicentiæ. Jam enim 15
cœperunt nonnulli deflectere post Satanam.
Si quis fidelis, aut si qua fidelis habet viduas, 16
alant eas, ne sint oneri Ecclesiæ: ut iis quæ
veræ viduæ sunt, satisfaciat. Qui bene præ- 17
sunt Presbyteri, honore duplici digni habe-
antur, illi potissimum qui laborant in ser-
mone & doctrinâ. Dicit enim Scriptura: 18
Non obligabis os bovi dum triturat: &, Di-
gnus est operarius mercede suâ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ዘንተ ፡ እንብብ ፡ ወበዝ ፡ ሀሉ ፡ ከመ ፡ ይትዓወቅ ፡ ስለጡከ ፡ ኵሉሃ፡፡ 1
16 ዑቅ ፡ እንከ ፡ ርእስከ ፡ በእንተ ፡ ለንብቦ ፡ ወእመሰ ፡ ዘንተ ፡ ገበርከ ፡ ርእሰከ ፡ ታድ
ኅን ፡ ወዘ ፡ ይሰምዐከ፡፡

ᎈ በጴጥሮስ፡፡

1 ለቀናት ፡ ኢትምዑዖ ፡ ትእዛዝ ፡ ከመ ፡ ለአቡከ ፡፡ ወንኡሰንሂ ፡ ከመ ፡ ለአኀዊከ፡፡
2 ወለልሂቃናትኒ ፡ ከመ ፡ ለእምከ ፡ ወለንኡሳትኒ ፡ ከመ ፡ ለአኃቲከ ፡ እንዘ ፡ በኵሉ ፡
3 ትነጽሕ፡፡ 1a ወአክብር ፡ እቤረ ፡ በአማን፡፡

Hoc meditare, & in hoc esto: ut manifesta sit perfectio tua in omnibus. Attende 15
igitur tibi ipsi propter lectionem: & si hoc feceris, teipsum servabis, & eum qui 16
audiet te.

CAP. V.

De Petro.

SEniores ne increpato, præcipe, sicut patrem tuum; & juniores, sicut fratres tu- 1
os: Et mulieres natu grandiores, sicut matrem tuam; & juniores, sicut sorores 2
tuas: in omnibus castus existens. Et honora viduam verè. 3

Versio VULGATA LATINA.

15 Hæc meditare, in his esto : ut profectus tuus manifestus sit omnibus. Attende ti-
16 bi, & doctrinæ : insta in illis. Hoc enim faciens, & teipsum salvum facies, & eos
qui te audiunt.

CAP. V.

1 SEniorem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem ; juvenes, ut fratres ; Anus,
2 ut matres ; juvenculas, ut sorores, in omni castitate : Viduas honora, quæ verè
3 viduæ sunt. Si qua autem vidua filios, aut nepotes habet : discat primùm do-
4 mum suam regere, & mutuam vicem reddere parentibus : hoc enim acceptum est
5 coram Deo. Quæ autem verè vidua est, & desolata, speret in Deum, & instet ob-
6 secrationibus & orationibus nocte ac die. Nam quæ in deliciis est, vivens mor-
7 tua est. Et hoc præcipe, ut irreprehensibiles sint. Si quis autem suorum, &
8 maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit ; & est infideli deterior.

Vidua eligatur non minùs sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor, In 9
operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si Sancto- 10
rum pedes lavit, si tribulationem patientibus subministravit, si omne opus bonum
subsecuta est. Adolescentiores autem viduas devita. Cùm enim luxuriatæ fue- 11
rint in Christo, nubere volunt : Habentes damnationem, quia primam fidem 12
irritam fecerunt. Simul autem & otiosæ discunt circuire domos : non solùm oti- 13
osæ, sed & verbosæ, & curiosæ, loquentes quæ non oportet. Volo ergò juniores 14
nubere, filios procreare, matresfamiliâs esse, nullam occasionem dare adversario
maledicti gratiâ. Jam enim quædam conversæ sunt retro satanam. Si quis fidelis 15
habet viduas, subministret illis, & non gravetur Ecclesia : ut iis, quæ verè viduæ 16
sunt, sufficiat. Qui benè præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur : 17
maximè qui laborant in verbo & doctrina. Dicit enim Scriptura ; Non alligabis 18
os bovi trituranti. Et ; Dignus est operarius mercede suâ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ادرس هذه المناقب. في هذه كن. ليصير نجاحك فيها كلها ظاهرا. تم. * الاحد. * احفظ
16 ذاتك وداوم التعاليم وانتبها. فانك اذا فعلت هذه ستخلص نفسك والذين يسمعونك. تم.
1 * الفصل الخامس. * قراءة الاثنين من الجمعة السابعة والعشرين. * لا تقرع
2 شيخا بل تملقه مثل اب لك. والشباب كاخوتك * والعجائز كالوالدات. والشواب كاخوات.
3 بكافة الطهارة * اكرم الارامل اللواتي هن بتحقيق ارامل * وان يكن لاحداهن اولاد.
4 او اولاد اولاد. فليتعلموا اولا. ان يجملوا عبادة منزلهم. ويقضون اجدادهم صنوف المكافاة. فان
5 هذا امام الله مقبول * فالتي هي ارملة بالحقيقة ووحيدة. فقد توكلت على الله. ومتعكفة
6 على الطلبات والصلوات. ليلا ونهارا * واما البطرة القصافة فقد ماتت وان كانت حية.
7 * هذه الاوامر وص بها ليكونوا غير ناقصين * وان كان احد ما يعتني بمن يختص به ولا
8 سيما باهله. فقد جحد الامانة وهو اشر من كافر * والارملة اذا انتخبت شماسة فلا تكون
9 سنها اقل من ستين سنة. ذات رجل واحد * مشهود لها باعمال صالحة. ان كانت قد
10 ربت اولادها حسنا. ان كانت قد اضافت الغرباء. ان كانت غسلت اقدام القديسين. ان
كانت قد تحننت للمغمومين. ان كانت قد تعبت في كل عمل صالح. تم.
11 * قراءة الثلثا من الجمعة السابعة والعشرين. * واعتف من الارامل الحدثات.
12 فانهن اذا تراخين للشهوة بخلاف المسيح. يردن ان يتزوجن * فيصير ذلك لهن جناية.
13 لانهن خالفن الامانة الاولة * ومع هذا يتعلمن بطالات جولات البيوتات. وليس بطالات
14 فقط. بل وهذارات وفضوليات. متكلمات بما لا يجب * واريد الشواب يتزوجن ويلدن
15 اولادا ويسدن بيوتا. ولا يعطين المعاند ولا حجة واحدة بعيب فيه * لان قوما فيما مضى
16 حادوا وراء الشيطان * اي مؤمن او مؤمنة لهما ارامل فليقوما بهن. ولا تثقل الكنيسة
17 بهن. لتقوم الكنيسة باللواتي هن بتحقيق ارامل * القسوس المتقدم موقفهم حسنا. فليؤهلوا
18 لكرامة مضعفة. ولا سيما الذين يتعبون في الكلام والتعليم * لان الكتاب يقول. لا تكمم
ثورا دارسا. والفاعل مستحق اجرته.

Hæc dogmata meditare, in his esto : ut fiat progressus tuus in iis omnibus manifestus. Finis. Dominica. *Cave tibi, & assiduus ac constans esto in doctrinis : hæc enim si feceris, servabis teipsum, & eos qui te audierint.* Hucusque. 15 16

CAP. V.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ septimæ.

SEniorem ne pulses, sed adulare illi ut patri tuo : & juvenibus, ut fratribus tuis : 1
Et anibus, ut genetricibus : & junioribus ut sororibus, cum omni puritate. Honora 2
viduas quæ sunt vere viduæ. Et si qua 3
earum liberos habeat, aut nepotes, discant imprimis excolere pietatem propriæ domus, & persolvere avis suis genera retributionis : hoc enim est coram Deo acceptum. Porrò quæ vere vidua est ac sola, freta est Deo, & instans precibus & orationibus nocte ac die. At verò deliciis indulgens & pigra, mortua jam est, licet sit viva. Hæc mandata præcipe, ut sint minimè imperfecti. Quòd si quis non habet curam eorum qui ad ipsum pertinent, maximè verò domesticorum suorum, fidem jam negavit, & est infideli deterior. Item si vidua eligatur diaconissa, non erunt anni ejus pauciores quàm sexaginta anni, uxor unius viri : Cui testimonium reddatur in bonis operibus : si liberos suos benè educavit, si peregrinos excepit, si pedes sanctorum lavit, si afflictis condoluit, si in omni opere bono laboravit. Finis. 4 5 6 7 8 9 10

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ septimæ.

Juniores autem viduas devita : quia cùm habenas *libidini laxârint adversus Christum, nubere volunt. Vertiturque hoc eis criminis, quòd primam fidem violârint : Et ad hæc discunt otiosæ, perambulationes domorum : & non otiosæ tantùm : sed & mussitabundæ, &* alienis negotiis *ultro se interponentes, loquentes quod non decet. Volo autem juniores nubere, liberos gignere, & domibus præesse, neque unam quidem præbere adversario occasionem, obtrectandi gratiâ. Quædam enim antehac deflexerunt post satanam. Quicunque fidelis, aut quæcunque fidelis habet viduas, subveniat eis : & non gravetur eis Ecclesia, ut subveniat Ecclesia eis quæ sunt verè viduæ. Presbyteri dignitatem benè administrantes, digni fiant duplici honore : & ii præsertim qui laborant in Sermone & doctrina. Dicit enim scriptura, Ne obducas pastomidem bovi trituranti. Et ; Operarius dignus est mercede suâ.* 11 12 13 14 15 16 17 18

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወእመቦ : እቤረ : እንተ : ባቲ : ውሉደ : ወደቂቀ : ውሉድ : ይቅድሙ : ይትመሀሩ : አሠንዮ :
5 ቤቶሙ : ወይዕስዩ : አዝማደሆሙ : ከማሁ : ሠናይ : በቅድመ : እግዚአብሔር ። ወ
6 እንተሰ : አማን : እቤር : ንጽሕት : እንተ : ተወከለት : በእግዚአብሔር : ወትፀመድ : ጸሎ
7 ተ : ወትስእል : መዓልተ : ወሌሊተ ። ወእንተሰ : ትገፍዕ : ሞወታ : በሕይወታ : ይእቲ ።
8 ወከመዝ : ገሥጽ : ከመ : ኢያድልዉ ። ወዘሰ : ኢይሔሊ : ለቤቱ : ወይገድፎ : ለአዝ
9 ማዲሁ : ክሕደ : ሃይማኖቶ : ወየአኪ : እምዘ : ኢየአምን ። እቤረ : ይብልዋ : ለእን
10 ተ : ስሳ : ክረምታ : እንተ : ለአሐዱ : ብእሲ : አውሰበት ። ብእሲተ : እንተ : ይንእድዋ :
በምግባረ : ሠናይ ። ለእመ : ውሉደ : አልሀቀት : እመ : ነግደ : ተወክፈት : ወለእመ : እግ
ረ : ጻድቃን : ኀፀበት : ወእመ : ርኁበ : አጽገበት : ኵሎ : ምግባረ : ሠናየ : ለእመ : ተለ
11 ወት ። ወለንኡሳትሰ : መበለት : ተገኃሠን : ሶበ : ፈግዓ : ላዕለ : ክርስቶስ : ወይገብኣ :
12 ያውስባ : ይፈቅዳ ። ወፅኑሕ : ደይኖን : እስመ : ክሕዳ : ሃይማኖቶን : ቀዳሚተ ።
13 ወዓዲ : አፅርዖተ : ይትሜሀራ : ወአዋድያተ : አብያተ : ወአኮ : ዓዲ : ባሕቲቶ : አፅርዖተ :
14 ዓዲ : ነበብያተ : ይፈጥራ : ነገረ : ዘኢይደሉ ። እፈቅድ : እንከ : ለንኡሳት : ያውስባ :
ወይትዋለዳ : ወይኩና : በዓልተ : ቤት : ወኢይረክባ ። ምክንያተ : ወኢያስተሐቅራ : በዘ : ይ
15 ፀብእን : ከመ : ኢያፅእላ : ርእሶን ። እስመቦ : እለ : ተመይጣ : ወተለውዎ : ለሰይጣ
16 ን ። ወዘሰ : መእመን : እቤረ : ይዕቅባ : ወኢያክብዶ : ላዕለ : ቤተ : ክርስቲያን ። ከመ :
17 ትክሀሎን : ለእለ : ኀቤክሙ : እቤራት ። ፲፯ እለ : ሠናየ : ተልእኩ : ቀሲሳን : ምክ
ዕቢተ : ክብር : ይደልዎሙ : ወፈድፋደሰ : ለእለ : ይሠርሑ : በቃል : ወበመሀር ።
18 ወይብል : መጽሐፍ : ኢትፋጽሞ : አፉሁ : ለላህም : ሶበ : ይከይድ : እክለ : ወይደል
ዎ : ለዘ : ይትቀነይ : ዕሴቱ ።

Et si sit vidua, quæ habet liberos & infantes, liberi primò discant bene- 4
facere domui eorum, & retribuere parentibus eorum : sic enim facere bonum 5
est in conspectu Dei. Et quæ verè vidua est, casta est, quæ sperat in Deo, 6
& adhæret orationi, & supplicat die & nocte. Et quæ voluptuose vivit, 7
mors superat eam. Et sic præcipe, ut non sint hypocritæ. Et qui non ha- 8
bet curam domûs suæ, & rejicit parentes ejus, abnegavit fidem, & pe- 9
jor est infideli. Viduam vocent eam quæ sexaginta annorum est, quæ unum virum habuit marito, Mulierem quam laudant pro operibus bonis, si li- 10
beros educavit, si peregrinos suscepit, & si pedes sanctorum lavit, & si esurientem replevit, omne bonum opus si sectata est. Et juniores viduas 11
amove. Quum lascivierunt adversus Christum, & iterùm matrimonii fœdus inire volunt : Et paratum est judicium eorum, quia abnegaverunt fi- 12
dem earum primam. Et etiam otiosæ esse discunt, & circumire domos : & 13
non solummodo otiosæ, sed etiam garrientes, fingunt verba quæ non oportet. Velim igitur juniores nubere, & gignere, & fieri dominas domûs, & non 14
præbere occasionem aliquam quâ oppugnent, ut non probris afficiant seipsas. 15
Quia fuerunt quæ eversæ sunt ; & sequutæ sunt satanam. Et quicunque 16
fidelis habet viduam, retineat eam, & non oneret domum Christianorum : ut sufficiat iis, quæ apud vos sunt, viduis. Benè ministrantibus presbyteris 17
duplex honor debetur : & præcipuè iis qui laborant in sermone & in doctrina. Et dicit Scriptura ; Non obturaveris os bovis dum conculcat gra- 18
num : & ; Debetur servo merces sua.

Adversus presbyterum accusationem *ne accipito*, *præterquam* in duobus aut tribus
19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν
testibus. Peccantes, coram omnibus argue, ut & cæteri timorem
20 μαρτύρων. (η) Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον
habeant. Obtestor coram Deo, & *Domino* Jesu Christo, & electis
21 ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (θ) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens *secundùm inclinationem.*
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ (ι) πρόσκλισιν.
Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Teipsum
22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ΙΓ'
castum custodi. *Ne ampliùs* aquam *bibito*, sed vino modico utere propter stomachum tuum,
23 ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, (κ) ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν (λ) στόμαχόν σου,
& frequentes tuas infirmitates. Quorundam hominum peccata manifesta sunt, præce-
24 καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προά- ΙΔ'
dentia ad judicium, quosdam autem & subsequuntur. Similiter & *pulchra opera*
25 γουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. (μ) Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα
manifesta sunt, & *ea* quæ aliter *habentia*, abscondi non possunt.
πρόδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

CAP. VI. ς'.

Quicunque sunt sub jugo servi, *proprios* dominos omni honore dignos arbi-
1 ὍΣοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεί- ΙΕ'
trentur: *ut non* nomen *Dei*, & doctrina blasphemetur. *At* fideles *habentes*
2 σθωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες
dominos, non contemnant, quia fratres sunt: sed magis serviant, quia
δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
fideles sunt, & dilecti, qui *illius* beneficii *participantes.* Hæc doce, &
πιστοί εἰσι, καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ
exhortare. Si quis aliter docet, & non *accedit* sanis sermonibus Domini
Ις' παρακάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου 3
nostri Jesu Christi, & ei quæ secundùm pietatem doctrinæ, *Turget,* nihil
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, Τετύφωται, μηδὲν 4
sciens, sed languens circa quæstiones & verborum pugnas: ex quibus *nascitur invidia,*
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος,
contentio, blasphemiæ, suspiciones malæ, *Perversæ exercitationes* corruptorum hominum
ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, (α) Παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων 5
mentem, & *privatorum* veritate, existimantium quæstum esse pietatem: *abscede*
τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν (β) εὐσέβειαν· ἀφίστασο
ab hujusmodi. Est autem quæstus magnus pietas cum *sua sortis probatione.* Nihil
ἀπὸ τῶν τοιούτων. Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. Οὐδὲν 6
enim intulimus in mundum: *manifestum quia* nec auferre quid possumus. 7
γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν (γ) κόσμον· δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.
Habentes autem alimenta & *tegumenta*, his contenti simus. *At volentes*
Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι 8
ditescere, incidunt in tentationem, & laqueum, & desideria multa inutilia & no- 9
πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμόν, καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
civa, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem. Radix enim omni-
βεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον, καὶ ἀπώλειαν. Ῥίζα γὰρ πάντων 10
malorum est *pecuniæ* cupiditas: quam quidam appetentes, aberraverunt à fide,
τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως,
& *seipsos transfixerunt* doloribus multis. Tu autem, ô homo Dei,
ΙΖ' καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε (δ) τοῦ Θεοῦ, 11
hæc fuge: sectare verò justitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam,
ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν,
mansuetudinem.
(ε) πραότητα.

MS A. (η) Τοὺς δὲ (θ) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ (ι) πρόσκλησιν. (κ) ἀλλὰ (λ) στόμαχον, καὶ (μ) Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ — Κεφ. ς'. MS.A. (α) Διαπαρα......
καὶ διεφθαρμένων (β) εὐσέβειαν. Ἔστι δὲ (γ) κόσμον· ὅτι (δ) Θεοῦ, (ε) πραϋπάθειαν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Adversùs Presbyterum accusationem ne re- 19
cipias, nisi per os duorum aut trium testi-
um. Eos qui peccant, coram omnibus ar- 20
gue, ut & cæteri homines timeant. Obte- 21
stor te coram Deo & Domino nostro Jesu
Christo, & angelis ejus electis, ut hæc ser-
ves, nullâque re præoccupetur mens tua,
& nihil agas per acceptionem personarum.
Manum citò nemini imponas, neque com- 22
munices peccatis alienis. Temetipsum ser-
va in puritate. Neque posthac aquam 23
bibas, sed paululùm vini bibito pro-
pter stomachum tuum, & crebras infirmita-
tes tuas.

Dominicâ quintâ Jejunii. 5.

Sunt homines quidam quorum scelera nota 24
sunt, & præcedunt eos ad judicium; & sunt
quorum subsequuntur. Ita quoque viri 25
boni manifesti sunt; illi verò qui secus sunt,
occultari non possunt.

CAP. VI.

Quicunque sunt sub jugo servitutis, he- 1
ros suos in omni honore habeant, ne no-
men Dei & doctrina ejus blasphemetur. Qui 2
verò habent heros fideles, ne despiciant
eos, quòd fratres sint; sed magis inservi-
ant eis, quia fideles sunt & dilecti, tales ut
in illorum ministerio requie fruantur.
Hæc doce & exhortare eos. Si quis au- 3
tem aliam doctrinam docet, & non acce-
dit sermonibus sanis Domini nostri Jesu
Christi, & doctrinæ reverentiæ Dei; Is 4
effert sese quum nihil sciat, sed languet in
indagine & quæstione verborum, ex qui-
bus existit invidia, & contentio, & male-
dicentia, & mala mentis sententia: Et 5
conflictatio hominum mente corruptorum,
& à veritate reprobatorum, ac existiman-
tium quæstum esse reverentiam Dei. Tu 6
verò procul discede ab iis: quæstus enim
noster magnus est, qui est cultus Dei cum
usu sufficientiæ nostræ. Nihil enim intuli- 7
mus in mundum, & notum est nec nos
posse quicquam ab eo educere. Quapro- 8
pter sufficit nobis cibus & tegumentum. Illi 9
autem qui volunt ditescere, incidunt in
tentationes & in laqueos, & in concupi-
scentias multas, quæ stultæ sunt & noxiæ,
& quæ mergunt homines in exitium & per-
ditionem. Radix enim omnium malorum 10
est amor pecuniæ; quam quidam concu-
piscentes, à fide aberrârunt, & seipsos
intulerunt in dolores quamplurimos. Tu 11
autem, ô homo Dei, ab his fuge, & con-
sectare justitiam, & æquitatem, & fidem, &
charitatem, & patientiam, & humilitatem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ሰዐለ ፡ ልሂቅ ፡ ሊትሰማዕ ፡ ወጼተ ፡ ዘእንበለ ፡ ይዝልፍዎ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስቱ ፡ ስማዕ
20 ት ፡፡ ወለእለሂ ፡ በቅድመ ፡ ኵሉ ፡ ገሠጾሙ ፡ ከመ ፡ ባዕድኒ ፡ ይፍርሁ ፡፡
21 አስምዕ ፡ ለከ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወመላእክቲሁ ፡ ኅሩያ
ን ፡፡ ከመ ፡ ትዕቀብ ፡ ዘንተ ፡ እንዘ ፡ ሊታደሉ ፡ ዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡ ወሊትገብር ፡ ምንተሂ ፡ አድ
22 ልዎ ፡፡ ΙΓ ወሊትሢም ፡ ፍጡነ ፡ ወሊመኑሂ ፡ ወሊትሳተፍ ፡ በኃጢአተ ፡ ባዕድ ፡ ወር
23 እሰከ ፡ ለንጽሕ ፡ እንከ ፡፡ ወሊትሰተይ ፡ ማየ ፡ ዕሩቀ ፡ ሕደጠ ፡ ወይነ ፡ ቶስሕ ፡ በእንተ ፡
24 ሕማመ ፡ ከብድከ ፡ ወበእንተ ፡ ደዌከ ፡ ዘዘልፍ ፡፡ ΙΔ ቦሰብእ ፡ ዘይትዐወቅ ፡ ኃጢአቱ ፡
ወይትባየሮ ፡ ውስተ ፡ ደይን ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይተልዎ ፡ ኃጢአቱ ፡፡

Adversus seniorem ne audias accusationem, nisi arguant cum duo aut tres 19
testes. Et eos qui peccant, coram omnibus corripe, ut reliqui timeant. Ob- 20
testor te coram Deo, & Jesu Christo, & angelis electis, ut serves hæc, non 21
personam accipiens, sine hæsitatione, & non facias quicquam simulationis.
Et ne constituas subitò quenquam, neque communices in peccatis alterius, 22
& teipsum purga. Et ne bibas ampliùs aquam simplicem, paululum vini 23
commisceto propter dolorem hepatis tui, & propter morbum tuum perpetuum.
Est homo cujus manifestum est peccatum, & contendit in judicio; & est 24
cujus sequitur peccatum.

Versio VULGATA LATINA.

19 Adversùs presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testi-
20 bus. Peccantes coram omnibus argue: ut & cæteri timorem habeant. Testor
21 coram Deo & Christo Jesu, & electis angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, ni-
hil faciens in alteram partem declinando. Manus citò nemini imposueris, neque
22 communicaveris peccatis alienis. Teipsum castum custodi. Noli adhuc aquam
23 bibere, sed modico vino utere, propter stomachum tuum, & frequentes tuas infir-
mitates. Quorundam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad judicium:
24 quosdam autem & subsequuntur. Similiter & facta bona manifesta sunt: & quæ
25 aliter se habent, abscondi non possunt.

CAP. VI.

1 Quicunque sunt sub jugo servi, dominos suos omni honore dignos arbitrentur,
2 ne nomen Domini & doctrina blasphemetur. Qui autem fideles habent dominos,
non contemnant, quia fratres sunt: sed magis serviant, quia fideles sunt & dilecti,
qui beneficii participes sunt. Hæc doce, & exhortare. Si quis aliter docet, & non 3
acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, & ei, quæ secundùm pieta-
tem est, doctrinæ: Superbus est, nihil sciens, sed languens circa quæstiones, & 4
pugnas verborum: ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspici-
ones malæ, Conflictationes hominum mente corruptorum, & qui veritate priva- 5
ti sunt, existimantium quæstum esse pietatem. Est autem quæstus magnus, pietas 6
cum sufficientia. Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubium quòd nec 7
auferre quid possumus. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his content 8
sumus. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum dia- 9
boli, & desideria multa inutilia, & nociva, quæ mergunt homines in interitum & per-
ditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes, 10
erraverunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. Tu autem, ô homo Dei, hæc fu- 11
ge: sectare verò justitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 * لا تقبلن سعاية على قسيس الا ان يكون بشاهدين او ثلثة * وبخ الذين يخطيون امام
21 الجماعة حتى يحصل لباقي الشعب خوفا * اشهد عليك امام الله والرب يسوع المسيح
والملايكة المختارين ان تحفظ هذه الاوامر بلا تهاجم وبلا زيغ حكم ولا تعملن شيا بمعنى
سكوى قد سلفت * تم * قراءة الاربعا من الجمعة السابعة والعشرين *
22 23 * لا تضعن يدك على احد بمسارعة ولا تشاركن خطايا اجنبية * احفظ ذاتك طاهرا * ولا
24 تشربن ماء ايضا بل استعمل خمرا يسيرا من اجل معدتك وامراضك المتكاثرة * خطايا
25 اناس ما قد سلف وضوحها تتقدمهم الى الدينونة وقوم تتبعهم خطاياهم * وكذلك الاعمال
الصالحة سالفا وضوحها هي والاعمال التي هي بمعنى اخر ما يمكن ان تكتم *

الفصل السادس *

1 * جميع الذين هم عبيد تحت نير الاستملاك فليحسبوا جميع ساداتهم لكافة الكرامة
2 مستوجبين ليلا يفترى على اسم الله وتعليمه * والذين لهم سادات مومنين فلا يهونوا بهم
لانهم اخوتهم هم بل فليخدموهم باكثار لان الذين يوازرون الاحسان مومنون هم ومحبوبون
3 علم هذه الامور وعظهم * من يعلم تعليما اخر ولا يستديمون الى اقوال ربنا يسوع المسيح
4 المخلصة عاقبتها والى التعليم المختص بالديانة البهية * فذلك قد تصلف غير عارف شيا
بل هو سقيم بداء الاستبحاثات ومعارك الكلام الذي منها يصير الحسد والمحك والافتراء
5 الظنون الردية * دوام مجالسات الناس المفسودين العقل والعادمين الحق اذ يظنون ان العبادة
6 الحسنة متجرا ابتعد من مثل هولاء * فالعبادة الحسنة بالقناعة تجارة عظيمة الفايدة هي
7 8 * لاننا لم نورد الى العالم شيا ومن الواضح انه ما يمكننا نخرج منه شيا * فاذ لنا طعام
9 واغطية فلنكتف بها * فاما الموسرون ان يستغنوا يسقطون في محنة وفخ وشهوات كثيرة لا
10 عقل فيها وضارة التي تغرق الناس في الاباده والتهلكة * لان محبة الفضة هي جرثومة الشرور
11 كلها التي لما تاق اليها قوم ضلوا من الامانة وجلبوا ذاتهم في اوجاع كثيرة * واما انت يا انسان
الله فاهرب من هذه الرذايل * تم * قراءة السبت بعد الميلاد وايضا للاحد الثاني والثلثين *
واطلب العدل * حسن التعبد * الامانة * المحبة * الصبر * الوداعة *

Ne admittas accusationem adversùs Presbyterum, nisi id fiat cum duobus aut tribus testibus. 19 *Eos qui peccant, argue coram cœtu, ut reliquo populo terror incutiatur.* 20 *Te obtestor coram Deo, & Domino Jesu Christo, et Angelis electis, ut serves hæc præcepta sine præcipitatione, & absque inflexione judicii, nihilque facias prætextu litis præteritæ.* 21 Finis.

Lectio feriæ quartæ hedomadis vigesimæ septimæ.

Ne cui imponas manum tuam cum celeritate, neque communices peccatis alienis. 22 *Temetipsum purum serva. Et aquam ne bibas ampliùs, sed utere modico vino propter stomachum tuum, & crebros morbos tuos.* 23 *Peccata quorundam hominum, quæ jamdudum manifestata sunt, præcedunt eos ad damnationem: quosdam verò propria peccata subsequuntur.* 24 *Itidem & bona opera antè manifesta sunt: opera verò quæ sunt alterius conditionis, non possunt occultari.* 25

CAP. VI.

Quicunque servi sunt sub jugo dominationis, quoslibet heros suos omni honore dignos ducant, ne nomen Dei ejusque doctrina blasphemetur. 1 *Qui verò fideles habent heros, ne spernant eos quòd fratres eorum sint: imò magis inserviant eis, quia qui beneficiorum exercendorum onus suscipiunt, fideles sunt ac dilecti. Has res doce, & eos hortare.* 2 *Qui docet aliam doctrinam, & non acquiescit sermonibus Domini nostri Jesu Christi, quorum purus est finis, doctrinæque congruæ pietati præclaræ:* 3 *Is arrogat sibi, nihil sciens; sed languens est morbo quæstionum, & verborum certaminibus: ex quibus nascitur invidia, contentio, blasphemia, suspiciones malæ,* 4 *Assiduitas consessus cum hominibus mente corruptis, & veritate carentibus, quum arbitrentur bonam pietatem esse mercaturam. Secede ab hisce similibus.* 5 *Bona verò pietas cum animo sua sorte contento, quæstus est maximus.* 6 *Nihil enim intulimus in mundum, & clarum est quòd nihil ex eo efferre possimus.* 7 *Igitur si cibum & tegumenta habeamus, his contenti simus.* 8 *Cæterùm qui volunt ditescere, incidunt in tentationem & laqueum & cupiditates multas insanas & noxias, quæ immergunt homines in exitium & perditionem.* 9 *Amor námque pecuniæ stipes est omnium malorum, quam cùm appetivissent quidam, aberrârunt à fide, & seipsos transfixerunt doloribus multis.* 10 *Tu verò ô homo Dei, fuge ab istis abominationibus:* 11 Finis.

Lectio sabbathi post Nativitatem. Et pro Dominica etiam trigesima secunda.

Et quære justitiam, decus pietatis, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወከማሁ ፡ ዘሂ ፡ ሠናየ ፡ ይገብር ፡ ይትዐወቅ ፡ ወዘሂ ፡ ካልአ ፡ ምግባሩ ፡ ኢይትከበ
ት ፡፡ ፲፻
1 ወኵሉ ፡ ነበሬ ፡ ወቅኑይ ፡ አክብሩ ፡ አጋእዝቲክሙ ፡ በኵሉ ፡ ከመ ፡ ኢይፀረፉ ፡ ሳዕለ ፡
2 ስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሳዕለ ፡ ትምህርቱ ፡፡ ወእለሰ ፡ ቦሙ ፡ አጋእዝተ ፡ መሀይምናነ ፡
ኢያስተሐቅሩ ፡ እስመ ፡ መሀይምናን ፡ እሙንቱ ፡ ወዓዲ ፡ ይትቀነዩ ፡ ሎሙ ፡ እስመ ፡ አኃ
ዊክሙ ፡ እሙንቱ ፡፡ እለ ፡ ይትወከፉክሙ ፡ ወይረድኡክሙ ፡ ከመዝ ፡ መሀር ፡ ወገሥ
3 ጽ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘይሜህር ፡ ካልአ ፡ ወኢይገብእ ፡ ኀበ ፡ ትምህርተ ፡ ነገረ ፡ ሕይወት ፡
ቃለ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወተጸለለ ፡ እምትምህርተ ፡ ጽድቅ ፡፡ ወአል
4 ቦ ፡ ዘያአምር ፡ ዘእንበለ ፡ መቅሠፍተ ፡ ዘየኃሠሠ ፡ ወነገረ ፡ ጋእዝ ፡፡ ወእምዝ ፡ ይመጽ
5 እ ፡ ትለሙጥ ፡ ተቅንኦ ፡ ፀረፋ ፡ እኩየ ፡ ምክር ፡፡ አስተደምኦ ፡ ሰብእ ፡ ሙሱናን ፡ ል
6 ብ ፡ ወፀሓና ፡ ለምጽድቅ ፡ ተግባረ ፡ ይሬስይዎ ፡ ለስሊል ፡፡ ተግባርሰ ፡ ዐቢይ ፡ ጽድቅ ፡
7 ወምጽዋት ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘአምጻእነ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወአልቦ ፡ ዘንክል ፡ ነሢ
8 አ ፡፡ እመኒ ፡ ረከብነ ፡ ሲሳየነ ፡ ወዓራዘነ ፡ አክለነ ፡፡ ወእለሰ ፡ ይፈቅዱ ፡ ይብዐ
9 ሉ ፡ ይወድቁ ፡ ውስተ ፡ መንሱት ፡ ወበብዙኅ ፡ ፍትወት ፡ ዘአበድ ፡ ወዘይብእሶሙ ፡ ወዘያስ
10 ጠምሞሙ ፡ ለሰብእ ፡ ውስተ ፡ ተሠርዎ ፡ ወሞት ፡፡ እስመ ፡ ሠርወ ፡ ለኵሉ ፡ እኩይ ፡
አፍቅሮ ፡ ንዋይ ፡፡ ፲፪ በጊዮርጊስ ፡ መንበብ ፡፡
11 እስመቦ ፡ እለ ፡ ስሕቱ ፡ ወዐለዉ ፡ ሃይማኖቶሙ ፡ ወኃሠሡ ፡ ለርእሶሙ ፡ ብዙኀ ፡ መቅሠ
ፍተ ፡፡ ወአንተሰ ፡ ብእሴ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጕየይ ፡ እምዝ ፡ ወዴግን ፡ ጽድቀ ፡ ወም
ሕረ ፡ ወሃይማኖተ ፡ ወተፋቅሮ ፡ ወትዕግሥተ ፡ የዋሀተ ፡፡

Et similiter, qui bene operatur, manifestus erit: & is cujus opus aliter se habet, non erit occultus. 25

CAP. VI.

Et omnes operarii & servi, honorate dominos vestros in omnibus, ne blasphement contra nomen Dei, & contra doctrinam ejus. 1 *Et qui habent dominos fideles, ne contemnant, quia fideles sunt, sed magis inserviant iis, quia fratres vestri sunt, qui suscipient vos, & adjuvabunt vos. Sic doce, & exhortare.* 2 *Et si quis docet aliter, & non accedit ad doctrinam sermonis vitæ, videlicet verbi Domini nostri Jesu Christi, & opertus est à doctrina veritatis:* 3 *Et nihil scit præter plagas disputantis, & verba controversiæ, & hinc provenit dolor, invidia, blasphemia, malum consilium,* 4 *Compunctio hominum corruptorum corde, recedentium à veritate, negotiationem existimantium esse orare.* 5 *Negotiatio magna est justitia & eleemosyna.* 6 *Quia nihil est quod intulimus in mundum, & nihil est quod possumus auferre.* 7 *Si acquisivimus alimenta & tegumenta, contenti sumus.* 8 *Et qui volunt ditescere, incidunt in tentationem, & in multas cupiditates stultitiæ, & quæ injuriâ afficiunt, & quæ immergunt homines in perditionem & mortem.* 9 *Quia radix omnium malorum est amor divitiarum.* 10

De Georgio, lectio.

Quia sunt qui erraverunt, & irritam fecerunt fidem eorum, & quæsiverunt pro se ipsis multas plagas. Et tu homo Dei, fuge ab his: & sequere justitiam, & misericordiam, & fidem, & charitatem, & patientiam, & mansuetudinem. 11

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΘΙΜΟ'ΘΕΟΝ Α'. ΚΕΦ. ΙΖ'. ΙΗ'.

Certa pulchrum certamen fidei, apprehende æternam vitam, in quam
12 'Αγωνίζε τ̃ καλὸν ἀγῶνα τ̃ πίςεως, ἐπιλαζ̃ε τ̃ αἰωνίε ζωῆς, (ζ) εἰς ἣν
& vocatus es, & confessus es pulchram confessionem coram multis testibus.
ϗ ἐκλήθης, ϗ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.
Præcipio tibi coram Deo vivificante omnia, & Christo Jesu
13 Παραγγέλλω Ϲοι ἐνώπιον τ̃ Θεῦ τ̃ (η) ζωοποιῦντ𝈪 τὰ πάντα, ϗ Χριςῦ 'Ιησῦ
testato coram Pontio Pilato pulchram confessionem: Servare te
14 τ̃ μαρτυρήσαντ𝈪 ἐπὶ Ποντίε Πιλάτε τ̃ καλὴν ὁμολογίαν· Τηρῆσαί Ϲε
mandatum immaculatum, irreprehensibile, usque in apparitionem Domini nostri Jesu
τ̃ ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τ̃ ἐπιφανείας τ̃ Κυρίε ἡμῶν 'Ιησῦ
Christi: Quam temporibus propriis ostendet beatus & solus potens,
15 Χριςῦ· Ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάρι𝈪 ϗ μόν𝈪 δυνάςης,
rex regnantium, & Dominus dominantium, Solus habens
16 ὁ βασιλεὺς τ̃ βασιλευόντων, ϗ Κύρι𝈪 τ̃ κυριευόντων, 'Ο μόν𝈪 ἔχων
immortalitatem, lucem habitans inaccessibilem: quem vidit nullus hominum, nec videre
ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον· ὃν εἶδεν ἐδεὶς ἀνθρώπων, ἐδὲ ἰδεῖν
potest: cui honor, & robur sempiternum: Amen. Divitibus in nunc seculo,
17 δύναται· ᾧ τιμὴ, ϗ κράτ𝈪 αἰώνιον· ἀμήν. Τοῖς πλεσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ΙΗ'

præcipe non sublimè sapere, neque sperare in divitiarum incertitudine, sed in
παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλέτε ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν
Deo illo vivente, (præbente nobis abundè omnia ad refocillationem,)
τῷ (θ) Θεῷ τῷ ζῶντι, (τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλεσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν,)
Benè agere, ditescere in operibus bonis, benepartibiles esse, communicabiles,
'Αγαθοεργεῖν, πλετεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότες εἶ), κοινωνικὲς, 18
Thesaurizantes sibiipsis fundamentum pulchrum in futurum, ut apprehendant
'Αποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάζωνται 19
æternam vitam. O Timothee, depositum custodi, devitans
(ι) τ̃ αἰωνίε ζωῆς. Ὦ Τιμόθεε, τ̃ (κ) παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμεν𝈪 20
prophanas inanitates vocum, & oppositiones illius falsò nominatæ scientiæ: Quam
τὰς βεβήλες κενοφωνίας, ϗ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμε γνώσεως· Ἥν
quidam profitentes, circa fidem aberraverunt. Gratia tecum. Amen.
τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τ̃ πίςιν ἠςόχησαν. ἡ χάρις (λ) μετὰ σε. ἀμήν. 21
Ad Timotheum prior scripta est à Laodicia, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatianæ.
(†) Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐςὶ μητρόπολις Φρυγίας τ̃ Πακατιανῆς.

'Εν ςίχοις σλ'.

MS. A. (ζ) εἰς ἣν ἐκλήθης, (η) ζωογονῦντ𝈪 (θ) Θεῷ, (τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλεσίως εἰς (ι) τ̃ ὄντως ζωῆς. (κ) παραθήκην (λ) μεθ' ὑμῶν. (†) Πρὸς Τιμόθεον Α'. ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Et certa bono certamine fidei, & assequere vitam æternam, ad quam vocatus es, & professus professionem bonam coram testibus plurimis. 12

Dominicâ quintâ post resurrectionem. 6.

Obtestor te coram Deo ipso qui vivificat omnia, & Jesu Christo, qui coram Pontio Pilato perhibuit bonum testimonium; 13 Ut serves præceptum absque macula & nævo, usque ad manifestationem Domini nostri Jesu Christi: 14 Quam suo tempore ostensurus est Deus ille benedictus, & solus potens, Rex regum, & Dominus dominantium. 15 Qui quidem solus est corruptionis expers, & habitat in luce ad quam nemo potest accedere; quémque nemo ex hominibus vidit, nec videre valet: cui honor & imperium in seculum seculorum. Amen. 16 Divitibus hujus seculi præcipe ne elato sint animo, neque confidant divitiis in quibus nulla est fiducia; sed in Deo vivente, qui omnia nobis affatim suppeditat ad requiem nostram: 17 Ut faciant bona opera, & ditescant præclaris facinoribus, & sint faciles ad largiendum & ad communicandum: 18 utque reponant sibiipsis fundamentum bonum in posterum, ut assequantur vitam veram. 19 O Timothee, attende rei quæ apud te deposita est, & fuge à vocibus inanibus, & ab oppositionibus falsæ scientiæ: 20 Illi enim qui profitentur eam, aberrârunt à fide. Gratia sit tecum. Amen. 21

Epistola ad Timotheum prima, quæ scripta est ex Laodicea,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ተጋደል : ሠናየ : ገደለ : ሃይማኖት : ወተመጥዎ : ሕይወት : ዘለዓለም : ዘሎቱ : ተጸዋዕ
13 ከ :: ወአመንከ : ሠናየ : አሚነ : በቅድመ : ብዙኃን : ሰማዕት :=: ከመዝ : መሀር : በቅ
ድመ : እግዚአብሔር : ዘኵሎ : ያሐዩ :: ወኢየሱስ : ክርስቶስ : ዘኮነ : ሰማዕተ : በመዋዕ
ለ : ጲላጦስ : ጰንጤያዊ : በሠናይ : አሚን :=:

Decerta bonum certamen fidei, & accipe vitam æternam, ad quam vocatus es, & professus es bonam professionem coram multis testibus. 12 *Sic doce coram Deo, qui omnia vivificat, & Jesu Christo, qui testis fuit in tempore Pilati Pontiani, in bona professione.* 13

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ'Σ ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ'Σ ΔΕΥΤΕ'ΡΑΣ.

Α'. 'Επαινὸς τ̃ Τιμοθέε πίςεως, ϗ προτροπὴ ὑπομονῆς κτ̃ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ ϗ αὐτὸς, φησὶ, διακαρτερεῖ πάσχων.
Β'. Περὶ τ̃ ἁρμοζέσης μεταδόσεως τ̃ θείων δογμάτων.
Γ'. Περὶ τ̃ ἀφεςηκότ𝈪 ἐν τῷ νῦν βίῳ πολιτείας ἐπὶ τ̃ ἀπόνοις τροφαῖς.
Δ'. Περὶ τ̃ ἐν Χριςῷ πίςεως ϗ ὑπομονῆς ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς.
Ε'. Περὶ ὀρθῆς διδασκαλίας, ϗ βίε καθαρῦ, εἰρηνικῦ, ϗ κτ̃ τ̃ ἐναντίων.
ς'. Πρόῤῥησις περὶ κακίας ἀνθρώπων πλεοναζέσης, ἀπαληλῆς ἐλεγχομένης.
Ζ'. Προτροπὴ τ̃ ἑαυτῦ μιμήσεως ὑπεναντίας τοῖς φαύλοις ἐν ὑπακοῇ Θεῦ.
Η'. Περὶ τ̃ χρησιμευσάντων, εἰς ἀντίληψιν τ̃ Τιμόθεον.
Θ'. Περὶ τ̃ ἑαυτῦ μελλέσης ἀναλύσεως, ἐπὶ δόξῃ αἰωνίῳ.

AD TIMOTHEUM EPISTOLA SECUNDA.

(†) Η ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΔΕΥΤΕ'ΡΑ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundùm
1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολ𝈪 'Ιησῦ Χριςῦ διὰ θελήματ𝈪 Θεῦ, κατ'
promissionem vitæ quæ in Christo Jesu: Timotheo dilecto filio, gratia,
2 ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριςῷ 'Ιησῦ· Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις,
misericordia, pax à Deo Patre, & Christo Jesu Domino nostro. Gratiam
3 ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεῦ πατρὸς, ϗ Χριςῦ 'Ιησῦ τ̃ Κυρίε ἡμῶν. Χάριν Α'
habeo Deo, cui servio à progenitoribus in pura conscientia, ut inintermissam habeo de te memoriam in orationibus meis, nocte & die,
ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ Ϲυνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τ̃ περὶ Ϲε μνείαν ἐν τ̃ δεήσεσί με, νυκτὸς ϗ ἡμέρας·

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ Β'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

EPISTOLA AD TIMOTHEUM SECUNDA.

CAPUT. I.

Commemoratione Ignatii, & sociorum ejus. 1.

PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & per promissionem vitæ, quæ est in Jesu Christo; 1 Timotheo filio dilecto, Gratia, & miserationes, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Jesu Christo. 2 Gratias ago Deo ipsi cui servio à parentibus meis cum pura conscientia, quòd assiduè memor sim tui in precationibus meis nocturnis ac diurnis. 3

Versio VULGATA LATINA.

12 Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es,
13 & confessus bonam confessionem coram multis testibus. Præcipio tibi coram
Deo, qui vivificat omnia, & Christo Jesu, qui testimonium reddidit sub Pon-
14 tio Pilato, bonam confessionem: Ut serves mandatum sine macula, irrepre-
15 hensibile usque in adventum Domini nostri Jesu Christi: Quem suis tempo-
ribus ostendet beatus & solus potens, Rex regum, & Dominus dominanti-
um: Qui solus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inaccessibilem:
16 quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest: cui honor, & imperi-
um sempiternum, Amen. Divitibus hujus seculi præcipe non sublime sapere, 17
neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, (qui præstet nobis omnia
abundè ad fruendum,) Benè agere, divites fieri in bonis operibus, facilè 18
tribuere, communicare, Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, 19
ut apprehendant veram vitam. O Timothee, depositum custodi, devitans 20
profanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ. Quam qui- 21
dam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 *جاهد جهاد الامانة النفيس* وتسلم الحياة الخالدة التي اليها دعيت* واقررت الاقرار الحميد
13 امام شهود كثيرين* اوصيك امام الاله المحيي الكل* والرب يسوع المسيح* الذي شهد على
14 عهد بيلاطس البنطي بالاعتراف الجليل* ان تحفظ الوصية غير دنسة* وغير ناقصة الى
15 ظهور ربنا يسوع المسيح* الذي يوضحه في اوقاته المحدودة* المغبوط* والقادر وحده* ملك
16 الملوك ورب الارباب* الحاوي البقاء وحده* الساكن نورا لا يدنى منه* الذي لم يبصره
احد من الناس* ولا يستطيع يراه* الذي له الكرامة والعز المؤبد امين*
17 *قراءة الخميس من الجمعة السابعة والعشرين* *اوص الاغنياء في هذا الدهر
الحاضر الا يعلوا ذهنهم ولا يتوكلوا على غناء غامض* بل يتوكلوا على الاله الحي الواهب
18 لنا كافة الاشياء بسعة للتمتع* وليعملوا صلاحا* ويسعدوا بالاعمال الصالحة* ويكونوا اسخياء
19 العطا مشاركين في مالهم* خازنين لانفسهم اساسا نافعا في الدهر المونف ليتسلموا الحياة
20 الابدية* يا تيموثاوس احفظ الوديعة* وادحض الاقوال الباطلة الدنسة* ومقاومات المعرفة
21 الكاذب لقبها* التي لما وعد بها قوم داهم* حابوا من الامانة* النعمة معكم امين*
تجزب الرسالة وكتبت من مدينة اللاذقية التي هي ام مدن افروجيا*

Certa præclarum certamen fidei, & apprehende vitam æternam cujus gratiâ vocatus es, & professus laudabilem professionem coram multis testibus. 12
Denuntio tibi coram Deo omniū vivificatore, et Domino Jesu Christo qui testatam fecit tempore Pilati Pontii illustrem professionem: 13
Ut serves mandatum hoc immaculatum & inculpatum, usque ad apparitionem Domini nostri Jesu Christi: 14
Quam suis temporibus præfinitis revelabit ille beatus & solus potens, Rex regum & Dominus dominorum: 15
Qui solus possidet perennitatem, lucem habitans inaccessam: quem nullus hominum vidit, neque videre potest: cui honor & robur æternum, Amen. 16

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ septimæ.

Hortare eos qui divites sunt in hoc seculo præsenti, ne mentem suam efferant, nevè confidant divitiis incertis, sed confidant Deo vivo largienti nobis res omnes abundè ad fruendum: 17
Et ut faciant quod bonum est, & ditescant bonis operibus, sintque liberales in dando, communicantes facultates suas, 18
Recondentes sibi fundamentum utile in seculo remanente: ut apprehendant vitam æternam. 19
O Timothee, serva depositum, & rejice sermones vanos prophanos, & oppositiones falsi nominis scientiæ, 20
Quam nonnulli sibi pollicentes, frustrati sunt fide. Gratia vobiscum, Amen. 21

FINIS EPISTOLÆ.

Scripta verò fuit ab urbe Laodicea, quæ est mater urbium Phrygiæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ዕቀብ ፡ ትእዛዘ ፡ በንጹሕ ፡ እንዘ ፡ ሊታደሉ ፡፡ እስከ ፡ ምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
15 ክርስቶስ ፡=፡ ዘአስተርአዮ ፡ በዕድሜሁ ፡ ዘባሕቲቱ ፡ ብፁዕ ፡ ወኃያል ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡
16 ወእግዚአ ፡ አጋእዝት ፡=፡ ዘባሕቲቱ ፡ አምላከ ፡ አማልክት ፡ ወቦቱ ፡ ብርሃን ፡ ዘኢይጠፍ
እ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ዘአልቦ ፡ ዘርእዮ ፡ ሰብእ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይክል ፡ ርእዮቶ ፡ ዘሎቱ ፡ ክብር ፡
17 ወኃይል ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡=፡ ፲፯ ለአብዕልትኒ ፡ ኤዝዞሙ ፡ ኢይትዐበዩ ፡ በዝ
ንቱ ፡ ዓለም ፡ ወኢይትአመንዎ ፡ ለብዕሎሙ ፡ ኀላፊ ፡ ዘእንበለ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ውእ
18 ቱ ፡ ይሁበነ ፡ ብዕሉ ፡ ኵሎ ፡፡=፡ ከመ ፡ ንትፈሣሕ ፡ በገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ወንብዐል ፡ በገቢ
19 ረ ፡ ጽድቅ ፡ ወኩኑ ፡ ጸጋውያነ ፡ ወሱቱፋነ ፡=፡ ወዝገቡ ፡ ለክሙ ፡ መሰረተ ፡ ሠናየ ፡ ለዘ
20 ይመጽእ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ትርከቡ ፡ ሕይወተ ፡ ዘእሙን ፡፡=፡ ጢሞቴዎስ ፡ ዕቀብ ፡
ማሕፀንከ ፡ ተገሐሠሙ ፡ ለርኩሳን ፡ እለ ፡ ያመጽኡ ፡ ነገረ ፡ ከንቶ ፡ ወያስሕትዋ ፡ ለጽድቅ ፡
21 በሐሰት ፡=፡ እለ ፡ ስሕቱ ፡ እምተስፋ ፡ ሃይማኖት ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምስሌከ ፡ አሜን ፡፡=፡
ለሰብእ ፡ ጢሞቴዎስ ፡፡=፡

Serva mandatum ejus in puritate, non simulans, usque ad adventum Domini nostri Jesu Christi: 14
Qui apparuit in tempore suo, qui solus est beatus, potens, Rex regum, & Dominus dominorum: 15
Qui solus est Deus deorum, & in eo est lux inextinguibilis ante mundum, quem nemo hominum vidit, nec ullus est qui potest videre eum: cui gloria & potestas in seculum seculorum, Amen. 16
Divitibus præcipe ne elati sint in hoc mundo, neque confidant divitiis transitoriis, sed in Deo: ipse dabit nobis divitias ejus omnes, 17
ut gaudeamus benefaciendo, & divites simus faciendo justitiam: & estote munifici & communicati, 18
Et recondite vobis fundamentum bonum futuri mundi, ut apprehendatis vitam veram. 19
O Timothee, serva depositum tuum, declina immundos qui introducunt sermones inanes, & expellunt veritatem per mendacium: 20
Qui aberrârunt à spe fidei. Gratia Dei sit tecum, Amen. 21

Viro Timotheo.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* TIMOTHEUM *secunda.*

Versio VULGATA LATINA.

CAP. I.

1 PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundùm promissionem
vitæ, quæ est in Christo Jesu: Timotheo charissimo filio, gratia, misericordia,
pax à Deo Patre, & Christo Jesu Domino nostro. Gratias ago Deo, cui ser- 3
vio à progenitoribus in conscientia pura, quòd sine intermissione habeam tui
memoriam in orationibus meis, nocte ac die.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

رسالة القديس بولص الثانية الى ولده تيموثاوس وهي في عدد الرسايل حادية عشر*
الفصل الاول *قراءة الجمعة من الجمعة السابعة والعشرين*
1 *من بولص رسول يسوع المسيح بمشية الله المختصة بوعد الحياة الممنوحة بيسوع المسيح*
2 *الى تيموثاوس الولد الحبيب* *انتقل للاحد الثلاثين* نعمة لك ورحمة
3 وسلامة من الاله الاب ويسوع المسيح ربنا* ان الله الذي اعبده منذ اجدادي بنص
صافية له علي منة وشكر* لان ذكرك عندي في صلواتي غير منقطع ليلا ونهارا*

Epistola sancti PAULI secunda ad filium suum TIMOTHEUM: Est autem in numero Epistolarum undecima.

CAPUT I.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ septimæ.

A Paulo Apostolo Jesu Christi per voluntatem Dei consentaneam promisso vitæ æternæ per Jesum Christum concessæ, Ad Timotheū filiū charissimū. 1

Vade ad Dominicam trigesimam.

Gratia tibi, & misericordia, & pax à Deo Patre, & Jesu Christo Domino nostro. 2
Equidem Deo, quem colo ab avis meis cum pura conscientia, debeo beneficium et gratiarum actionem, quòd memoria tui sit apud me in orationibus meis, haud interrupta, nocte dieque: 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለጢሞቴዎስ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ሎዶቂያ ፡=፡
በቀዳሚ ፡ ሰንበት ፡ መስከረም ፡ እምርእስ ፡ ይብል ፡ ዘኀደር ፡ ላዕሌነ ፡=፡
1 ጳውሎስ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ በተስፋ ፡ ሕይወት ፡ በኢየሱ
2 ስ ፡ ክርስቶስ ፡=፡ ለጢሞቴዎስ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡፡ ሰላም ፡ ለከ ፡ ወሣህል ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአ
3 ብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ሀ አአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘእ
ፀምዮሁ ፡ እመልክ ፡ በልብ ፡ ንጹሕ ፡ እምፍጥረትየ ፡፡ ወዘልፈ ፡ እዜክረከ ፡ በጸሎትየ ፡ መዓልተ ፡
ወሌሊተ ፡=፡

TIMOTHEO: Et scripta fuit quum esset Laodiceæ:

CAPUT I.

Primo Sabbato Septembris: initio cum dixerit, Qui habitat sup nos.

Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundùm promissionem vitæ in Jesu Christo, 1
Timotheo filio meo quem diligo, Pax tibi, & misericordia, & gratia Dei patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi. 2
Gratias ago Deo, cui servio in puro corde ab origine mea, & semper memoriam habeo tui in orationibus meis, die & nocte. 3

Desiderans te videre, memor tuarum lachrymarum, ut gaudio implear:
4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·
Recordationem accipiens quæ in te non ficte fidei, quæ inhabitavit pri-
5 Ὑπόμνησιν (α)λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶ-
mùm in avia tua Loïde, & matre tua Eunice: persuasus sum autem
τον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ· πέπεισμαι δὲ
quòd & in te. Propter quam causam rursus meminisse facio te resuscitare
6 ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ
donum Dei, quod est in te per impositionem manuum mearum.
χάρισμα τοῦ (β) Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.
Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, &
7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως, καὶ ἀγάπης καὶ
sobrietatis. Ne igitur erubueris testimonium Domini nostri, neque me
8 σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
vinctum ejus: sed compatere afflictiones Evangelio secundùm virtutē Dei,
τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ,
Servantis nos, & vocantis vocatione sanctâ: non secundùm opera nostra,
9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ· οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν,
sed secundùm proprium propositum, & gratiam datam nobis in Christo
ἀλλὰ (γ) κατ' ἰδίαν πρόθεσιν, καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ
Jesu ante tempora secularia: Manifestatam autem nunc per apparitionem
10 Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων· φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
Salvatoris nostri Jesu Christi, destruentis quidem mortem, illuminan-
τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν (δ) Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαν-
tis autem vitam & incorruptionem per Evangelium: In quod positus sum ego
11 τος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου· Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
prædicator & apostolus, & magister Gentium. Ob quam causam etiam
12 κήρυξ καὶ ἀπόστολος, καὶ (ε) διδάσκαλος ἐθνῶν. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ
hæc patior, sed non confundor: scio enim cui credidi, & persuasum sum
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι
quia potens est depositum meum servare in illum diem:
ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Exemplar habe sanorum verborum, quæ à me audisti, in fide &
13 Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ
dilectione quæ in Christo Jesu. Pulchrum depositum custodi per
ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 14 Τὴν καλὴν (ζ) παρακαταθήκην φύλαξον διὰ
Spiritum sanctum inhabitantem in nobis. Scis hoc, quòd aver-
Β' Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστρά-
sati sunt me omnes qui in Asia, quorum est Phygellus & Hermogenes. Det
φησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. 16 Δῴη
misericordiam Dominus Onesiphori domui, quia sæpe me refrigeravit, &
ἔλεος ὁ Κύριος τῷ (η) Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ
catenam meam non erubuit: Sed factus in Roma stu-
τὴν ἅλυσίν μου οὐκ (θ) ἐπῃσχύνθη· 17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, (ι) σπου-
diosius quæsivit me, & invenit. Det illi Dominus invenire misericordiam
δαιότερον ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε. 18 Δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος
à Domino in illa die: Et quæcunque in Epheso ministravit, meli-
παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτι-
ùs tu nôsti.
ον σὺ γινώσκεις.

CAP. II. β'.

Tu ergò, fili mi, confortare in gratia quæ in Christo Jesu: Et
1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 2 Καὶ
quæ audisti à me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus,
ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις,
qui idonei erunt & alios docere. Tu igitur malum patere sicut
οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 (α) Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς
pulcher miles Jesu Christi. Nemo militans implicatur vi-
Γ' καλὸς στρατιώτης (β) Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βί-
tæ negotiis, ut deligenti milites placeat.
ου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.

Κεφ. α'. MS.A. (α) λαβὼν (β) Χριστοῦ, (γ) κατὰ (δ) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (ε) διδάσκαλος. Δι' ἣν (ζ) παραθήκην (η) Ὀνησιφόρου (θ) ἐπαισχύνθη· (ι) σπουδαιοτέρως
Κεφ. β'. MS.A. (α) Συγκακοπάθησον (β) Χριστοῦ Ἰησοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]

Et exopto videre te, ac memor sum lachry- 4
marum tuarum, ut implear gaudio, Pro- 5
pter memoriam quæ de te fit ob tuam constantem fidem, quæ habitavit primùm in avia tua Loïde, & matre tuâ Eunicâ: persuasus sum autem quòd & in te. Quapropter 6
commonefacio te, ut excites donum illud Dei, quod in te est per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis De- 7
us spiritum timiditatis, sed potentiæ & dilectionis, & admonitionis. Ne igitur te pu- 8
deat testimonii Domini nostri, nec etiam mei, qui sum vinctus illius: sed perfer mala cum Evangelio per virtutem Dei, Qui 9
servavit & vocavit nos vocatione sanctâ, non secundùm opera nostra, sed juxta voluntatem suam, illamque gratiam suam, quæ data est nobis in Jesu Christo ante tempus seculorum. Nunc autem revelata est per 10
manifestationem Servatoris nostri Jesu Christi, qui abolevit mortem, & vitam patefecit ac incorruptionem per Evangelium: In quo positus sum ego præco, & Aposto- 11
lus, & doctor Gentium. Propterea hæc 12
ego patior, nec me pudet. Scio cui crediderim, & persuasum habeo quòd possit depositum meum custodire mihi in diem illum. Forma tibi sint sani sermones, quos 13
audisti à me, cum fide & dilectione erga Jesum Christum. Depositum bonum con- 14
serva per Spiritum illum Sanctitatis qui habitavit in nobis. Nôsti hoc, aversos fu- 15
isse à me hos omnes qui sunt in Asia, ex quibus est Phygelus, & Hermogenes. Det 16
Dominus noster misericordiam familiæ Onesiphori, quia pluries me refocillavit: nec erubuit de catenis quibus vinctus sum. Quin etiam quum venisset Romam, cum 17
diligentia quæsivit me, & invenit me. Det 18
ei Dominus noster ut inveniat miserationes apud Dominum nostrum in illo die. Cæterùm quanta mihi ministraverit Ephesi, tu maximè nôsti.

CAP. II.

Tu igitur, fili mi, fortis esto in gratia 1
quæ est per Jesum Christum. Et ea quæ 2
audisti à me per multos testes, commenda hominibus fidelibus, idoneis alios quoque docere. Et sustine mala, tanquam bonus 3
miles Jesu Christi.

Pro Petro Alexandrino. 2.

Nemo militat, & implicat se negotiis se- 4
culi: ut placeat ei qui ipsum elegit,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4
5 ወእፈቱ : እርአይከ : ወእዜክር : አንብዕከ :=: ወተዘኪርየ : ሃይማኖትከ : ዘአል
ቦ : ኑፋቄ : እንተ : ኅደረት : ላዕለ : እምከ : ኤውኒቄ : ወእምሔትከ : ሎይድ :
6 ይፈጽም : ፍሥሐየ : ወአትአመን : ከመ : ላዕሌከኒ ::=: ወእዜክረከ : በእንተ : ጸ
7 ጋሁ : ለእግዚአብሔር : ዘረከብከ : በሢመተ : እደየ :=: እስመ : አኮ : መንፈሰ : ቅ
8 ኔ : ዘወሀበነ : እግዚአብሔር : ዘእንበለ : ኀይለ : ወእንጽሖ :=: ኢትኅፈር : እንከ :
በእንተ : ስምዑ : ለእግዚእነ : ወኢበእንቲአየ : መቁሑ : ዳእሙ : ጻሙ : ለመሂር : በኀይ
ለ : እግዚአብሔር :=:

Et desiderio videre te, & memor sum lachrymarum tuarum. Et quum memor sum 4 5
fidei tuæ indubitatæ, quæ habitavit super matrem tuam Eunicen, & aviam tu-
am Loïdem, perficitur gaudium meum, & persuasus sum quòd super te etiam.
Et memorem te facio de gratia Dei quam obtinuisti per impositionem manûs meæ, 6
Quia non fuit spiritus servitutis quem dedit nobis Deus, sed virtutis & pu- 7
ritatis. Ne pudefactus sis igitur de testimonio Domini nostri, neque de me 8
vincto: sed laborato docere in virtute Dei.

Versio VULGATA LATINA.

4 Desiderans te videre, memor lachrymarum tuarum, ut gaudio implear, Recor-
5 dationem accipiens ejus fidei, quæ est in te non ficta, quæ & habitavit primùm
in avia tua Loïde, & matre tua Eunice, certus sum autem quòd & in te. Pro-
6 pter quam causam admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per im-
7 positionem manuum mearum. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris; sed
8 virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. Noli itaque erubescere testimonium Do-
mini nostri, neque me vinctum ejus: sed collabora Evangelio secundùm virtu-
9 tem Dei: Qui nos liberavit, & vocavit vocatione suâ sanctâ, non secundùm
opera nostra, sed secundùm propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis
10 in Christo Jesu ante tempora secularia. Manifestata est autem nunc per illumi-
nationem Salvatoris nostri Jesu Christi, qui destruxit quidem mortem, illumina-
11 vit autem vitam & incorruptionem per Evangelium: In quo positus sum ego
12 prædicator, & Apostolus, & magister gentium, Ob quam causam etiam hæc
patior, sed non confundor. Scio enim cui credidi, & certus sum quia potens
est depositum meum servare in illum diem. Formam habe sanorum verborum, 13
quæ à me audisti in fide & in dilectione in Christo Jesu. Bonum depositum cu- 14
stodi per Spiritum sanctum, qui habitat in nobis. Scis hoc, quòd aversi sunt à 15
me omnes qui in Asia sunt, ex quibus est Phigellus, & Hermogenes. Det mi- 16
sericordiam Dominus Onesiphori domui: quia sæpè me refrigeravit, & cate-
nam meam non erubuit: Sed cùm Romam venisset, solicitè me quæsivit, & in- 17
venit. Det illi Dominus invenire misericordiam à Domino in illa die. Et quan- 18
ta Ephesi ministravit mihi, tu meliùs nôsti.

CAP. II.

Tu ergò, fili mi, confortare in gratia, quæ est in Christo Jesu: Et quæ audisti 1
à me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & 2
alios docere. Labora sicut bonus miles Christi Jesu. Nemo militans Deo im- 3 4
plicat se negotiis secularibus: ut ei placeat, cui se probavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 مشتاقا ان ابصرك متذكر دموعك لكي امتلي فرحا * متخذا ذكر الامانة التي فيك
5 الفاقدة المراءة التي سكنت اولا في لوئدي جدتك * وفي اونيكي امك * وانا واثق انها فيك
6 ايضا * وانا من اجل هذا السبب اكرر اذكارك ان تضرم نار موهبة الله التي هي فيك
7 بوضع يدي * لان الله ما اعطانا روح جبانة بل روح قوة ومحبة وتعفف * قراءة في الخامس
8 عشر من تشرين الاول * فلا تانف اذا من شهادة ربنا ولا مني انا اسيره * بل لازم الشقا
9 في البشارة المخصصة بقوة الله * المخلص والداعي ايانا دعوة مقدسة * لا كما يلايم اعمالنا بل
10 كما يخص بنيته ونعمته * التي اعطيناها بيسوع المسيح * قبل سنين دهرية * عظيم هو
ومعترف وقد ظهرت الان بظهور يسوع المسيح مخلصنا * تم * حين بطل الموت وانار ببشارته
11 الحياة وفقد البلى * التي جعلت انا كارزا لها ورسولا * وللامم معلما * ولهذا السبب تحل بي
12 هذه المصاعب * لكنني لن اخجل * لانني قد عرفت بمن امنت * وانا موقن انه قادر ان
13 يحفظ وديعتي في ذلك اليوم * بقية قراءة الاربعا * وليكن لك رسم تحتذي به من
14 الاقوال الصحيحة التي سمعتها مني بالامانة والمحبة الممنوحة بيسوع المسيح * احفظ الوديعة النفيسة
15 بروح القدس الساكن فينا * وقد عرفت هذا ان قد ارتجع عني كافة الذين في بلد الاسيا
16 الذين منهم فيجيليوس وارموجانس * يعطي الرب رحمة لاهل بيت اونيسيفورس * فانه مرارا
17 كثيرة نياحني * ولم يستحي من سلسلتي * لكنه لما حصل برومية طلبني بحرص ووجدني
18 * يعطيه الرب ان يجد رحمة من لدن الرب في ذلك اليوم * وجميع من كان خدمني بافسس
انت تعرفه افضل * تم * الفصل الثاني * الاحد الخامس والثلثون بعد العنصرة
1 وللقديس ديمتريوس * فانت اذا يا ولدي تايد بالنعمة الممنوحة بيسوع المسيح
2 * والاسرار التي سمعتها مني بشهود كثيرين تلك اودعها عند اناس ثقات يكونون اكفاء
3 ان يعلموا اخرين * واحتمل انت الشقا كجندي نجيب ليسوع المسيح * فليس احد ممن
4 يتجند يشتبك بامور العالم حتى يرضي من دونه في جنديته *

Percupiens te videre, memor lachrymarum tuarum: ut implear gaudio. 4
Resumens memoriam ejus quæ in te est simulatione carentis fidei, quæ habitavit priùs in avia tua Loide, et in matre tua Eunica: quamque ego certus sum etiam in te esse. 5
Et ego hac de causa rursus te moneo ut accendas ignem doni Dei, quod est in te per impositionem manuum mearum. 6
Deus enim non dedit nobis spiritum timiditatis, sed spiritum roboris, & charitatis, & honestatis. 7

Lectio ad decimum quintum diem Octobris.

Ne igitur abhorreas à testimonio Domini nostri, neque à me vincto ipsius: sed insiste labori in Evangelio congruo potentiæ Dei, 8
Qui salvavit & vocavit nos vocatione sanctâ: non prout convenit operibus nostris, sed prout par est proposito & gratiæ ipsius, quæ data est nobis per Jesum Christum ante annos æternos. 9
Magna res est & confessa, jamque apparuit modò per apparitionem Jesu Christi Servatoris nostri: Finis. *Dum abrogatâ morte vitam illustravit, & corruptionem ademit Evangelio suo,* 10
Cujus constitutus sum ego præco & Apostolus, & doctor Gentium. 11
Et hanc ob causam eveniant mihi acerbitates istæ: sed non erubesco; quoniam novi cui crediderim, & ego certus sum quòd potens est servare depositum meum in illo die. 12

Residua lectio feriæ quartæ.

Sitque tibi exemplar quod intuearis, ab integerrimis sermonibus quos à me audisti cum fide & charitate concessa à Jesu Christo. 13
Serva præclarum depositum per Spiritum sanctum inhabitantem in nobis. 14
Et hoc jam nôsti, quòd aversi sint à me omnes qui sunt in regione Asiæ: ex quibus est Phygelius & Hermogenes. 15
Præstet Dominus misericordiam domesticis Onesiphori: quoniam sæpè me recreavit, & catenam meam non erubuit: 16
Imò cùm Romam pervenisset, studiosè me quæsivit, & invenit. 17
Det illi Dominus ut inveniat misericordiam à Domino in die illa. Et quotquot mihi ministrârint Ephesi, tu optimè nôsti. Finis. 18

CAP. II.

Dominicâ trigesimâ quintâ post Pentecosten. Et pro sancto Demetrio.

Tu igitur O fili mi, corroborare per gratiam datam per Jesum Christum. 1
Et arcana quæ audisti à me per multos testes, ea depone apud homines fidos, qui sint idonei ad alios docendos. 2
Tu autem sustine afflictionem ut strenuus miles Jesu Christi. 3
Nemo enim ex his qui militant, irretitur seculi negotiis: ut ei placeat, qui sublimior est ipso in militia sua. 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ዘአድኀነነ ፡ ወጸውዐነ ፡ በጸውዖቱ ፡ ቅዱስ ። ወአኮ ፡ በእንተ ፡ ምግባሪነ ፡ ዳእሙ ፡ በፈ
10 ቃዱ ፡ ወወሀበነ ፡ ጸጋሁ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘእምቅድመ ፡ ዓለም ። ወአስተርአየ ፡
ይእዜ ፡ በምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወሰዐሮ ፡ ለሞት ፡ ወአብርሀ ፡
11 ለሕይወት ፡ እንተ ፡ ኢትጠፍእ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌሉ ። ዘሎቱ ፡ ተሠየምኩ ፡ ሐዋ
12 ርያ ፡ ወአዋዴ ፡ ወመምህረ ፡ ለአሕዛብ ። ወበእንቲአሁ ፡ እሐምም ፡ ወኢይትኀፈ
ር ፡ እስመ ፡ አአምር ፡ ዘተአመንክዎ ፡ እትአመነኒ ፡ ወይክል ፡ ዐቂበ ፡ ሊተ ፡ ዘአማኅፀን
13 ክዎ ፡ ሳይእቲ ፡ ዕለት ። ወኩኖሙ ፡ አርአያ ፡ በቃለ ፡ ሕይወት ፡ ዘሰማዕከ ፡ በኀቤ
14 የ ፡ በሃይማኖት ፡ ወበፍቅረ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ። ዕቀብ ፡ ማሕፀንትከ ፡ ሠናየ ፡ በ
15 መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘኀደረ ፡ ላዕሌነ ። ወዝኒ ፡ ታአምር ፡ ከመ ፡ ዐለዉኒ ፡ ኵሎሙ ፡
16 እለ ፡ ብሔረ ፡ እስያ ፡ እለ ፡ ፊጌሎስ ፡ ወሄሞጌኔስ ። ወየሀቦ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሣ
17 ህለ ፡ ለቤተ ፡ ሄኔሲፎሮ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ አዕረፈኒ ፡ ወኢኀፈረ ፡ በእንተ ፡ መዋቅሕ
18 ትየ ። ወበጺሖ ፡ ሮሜ ፡ ፍጡነ ፡ ኀሠሠኒ ፡ ወረከበኒ ። የሀቦ ፡ እግዚአብሔር ፡
ይርከብ ፡ ሣህለ ፡ በኀበ ፡ እግዚእነ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ። ወመጠነ ፡ ተልእከኒ ፡ ሠናየ ፡ በኤ
ፌሶን ፡ ለሊከ ፡ ታአምር ።

፪

1 ወአንተኒ ፡ ወልድየ ፡ ጽናዕ ፡ በጸጋሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ። ወዘሰማዕከ ፡ በላዕሌየ ፡
2 በኀበ ፡ ብዙኃን ፡ ሰማዕት ፡ ኪያሁ ፡ መሀሮሙ ፡ ለመሀይምናን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ይደልዎሙ ፡
3 ከመ ፡ ይምህሩ ፡ ካልኣነ ። ወጻሙ ፡ ከመ ፡ ኄር ፡ ሳእከ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ።
በ ፡ ፲ ፡ በዓለ ፡ ፋሲካ ፡ ምንባብ ።
4 እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘይትቃተል ፡ ወይሴሲ ፡ ንብረተ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ያደሉ ፡ ለዘ ፡ ሀሎ ።

Qui servavit nos & condonavit nobis in vocatione ejus sancta, & non propter opera nostra, sed in voluntate sua, & dedit nobis gratiam in Christo Jesu, qui ante mundum erat. 9
Et apparuit nunc in adventu Domini nostri Jesu Christi, & abolevit mortem & illuminavit vitam, quæ non peritura est per doctrinam evangelii. 10
Pro quo constitutus sum Apostolus & prædicator, & doctor Gentium. 11
Et propterea patior, & non erubesco, quia cognosco cui crediderim: spero etiam quod & potest servare mihi quod deposui apud eum in illum diem. 12
Et sis iis exemplo in sermone vitæ quem audisti apud me in fide, & in dilectione Christi Jesu. 13
Serva depositum tuum bonum per Spiritum sanctum qui habitat super nos. 14
Et hoc scitis quòd adversati sunt mihi omnes qui sunt ex Asia, quorum sunt Phygellus & Imogenes. 15
Et præstet Deus misericordiam domui Honesiphori, quia multùm quievit me, & non erubuit propter vincula mea, 16
Et quum venisset Romam, citò quæsivit me & invenit me. 17
Det ei Deus ut inveniat misericordiam apud Dominum nostrum in isto die: & quanta administravit mihi bona in Epheso, ipse tu scis. 18

CAP. II.

Et tu fili mi, corroborare in gratia Jesu Christi. 1
Et quod audisti à me apud multos testes, illud doceto fideles homines qui idonei sunt ut doceant insipientes. 2
Et labora ut bonus sis minister Jesu Christi. 3

Quinto festi Paschatis, lectio.

Quia nemo est qui militat, et cogitat negotia mundi: ut placeat ei qui constituit eum. 4

Si autem & certet quis, non coronatur, si non legitimè certaverit.
5 6 (γ) Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, ὐ στεφανῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. Τὸν
Laborantem agricolam oportet primùm fructus percipere. Intellige
7 κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. Νόει (δ)
quæ dico: det enim tibi Dominus intellectum in omnibus. Memor esto Je-
8 ἃ λέγω· δῴη γὰρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε Ἰη-
sum Christum excitatum ex mortuis, ex semine David, secundùm E-
σοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβίδ, κατὰ τὸ εὐ-
vangelium meum. In quo malum patior usq; ad vincula, quasi maleficus: sed
9 αγγέλιόν μου. Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· (ε) ἀλλ'
verbum Dei non est vinctum. Propter hoc omnia sustineo propter e-
10 ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκ-
lectos, ut & ipsi salutem consequantur quæ in Christo Jesu, cum gloria
λεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης
æterna. Fidelis sermo; Si enim commortui sumus, & convivemus: Si
11 αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, Εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· Εἰ
12 toleramus, & conregnabimus: si negaverimus, & ille negabit nos:
ὑπομένομεν, καὶ (ζ) συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
13 Si infidi sumus, ille fidelis permanet: negare seipsum non potest. Hæc
14 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· (η) ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται. Ταῦτα
commone, testificans coram Domino, non contendere verbis, ad
ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, (θ) μὴ λογομαχεῖν, εἰς
nihil utile, ad subversionem audientium. Stude teipsum pro-
15 οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. Σπούδασον σεαυτὸν δό-
babilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, rectè secantem verbum
κιμον παραστῆσαι τῷ (ι) Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον
veritatis. At prophanas vanas voces cohibe: ad plus enim proce-
16 τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκό-

Δ'

E'

dent impietatis. Et sermo eorum ut gangræna pastum habebit: quorum
ψουσιν ἀσεβείας. Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν 17
est Hymeneus & Philetus: Qui circa veritatem aberraverunt, dicen-
ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός· Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγον- 18
tes resurrectionem jam esse factam: & subvertunt quorundā fidem.
τες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν. Ὁ 19
Tamen firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc;
μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην,
Cognovit Dominus existentes ejus: &, Discedat ab injustitia omnis nominans
Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καὶ, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων
nomen Christi. In magna autem domo non sunt solùm vasa aurea &
τὸ ὄνομα (κ) Χριστοῦ. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ 20
argentea, sed & lignea & testacea: & quædam quidem in honorem, quædam
ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ
autem in dedecus. Si ergò quis emundaverit seipsum ab istis, erit vas
δὲ εἰς ἀτιμίαν. Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος 21
in honorem, sanctificatum, & benè utile domino, ad omne opus bonum pa-
εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, (λ) καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡ-
ratum. At juvenilia desideria fuge: sectare verò justitiam,
τοιμασμένον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, 22
fidem, charitatem, pacem cum invocantibus Dominum de puro
πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ (μ) τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς
corde. At stultas & ineruditas quæstiones rejice, sciens quia gene-
καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶ- 23
rant pugnas. Servum autem Domini non oportet pugnare, sed mansuetum esse ad
σι μάχας. Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, (ν) ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς 24
omnes, docibilem, mala tolerantem,
πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον,

MS.A. (γ) Ἐὰν καὶ (δ) ὃ λέγω· δώσει (ε) ἀλλὰ (ζ) συμ····λεύσομεν· εἰ ἀρνησόμ···, (η) ἀρνήσασθαι ··· ἑαυτὸν (θ) Μὴ λογομάχει, ἐπ' οὐδὲν (ι) Χριστῷ, (κ) Κυρίου. (λ) εὔχρηστον (μ) πάντων τῶν ἀγαπώντων (ν) ἀλλὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Quòd si quis certet, non coronatur nisi juxta 5
legem suam certet. Agricolam laborantem 6
oportet priorem de fructibus suis cibari.
Intellige quæ dico. Det tibi Dominus no- 7
ster sapientiam in omnibus rebus. Memen- 8
to Jesum Christum resurrexisse à mortuis,
qui quidem est ex semine David secundùm
Evangelium meum, In quo mala perfe- 9
ro usque ad vincula tanquam facinorosus,
Sed sermo Dei vinctus non est. Propter- 10
ea omnia sustineo propter electos, ut &
ipsi inveniant vitam in Jesu Christo cum
gloria æterna. Fidelis ille sermo; Nam si mor- 11
tui fuerimus cum eo, cum eo & vivemus. Et, 12
Si pertulerimus, cum eo quoque regnabimus.
Sin abnegaverimus eum, & ipse abnega-
bit nos. Quòd si non credamus ei, ille in 13
fide sua permanet: seipsum enim negare
non potest. De his eos admone, & conte- 14
stare coram Domino nostro, ne contendant
verbis inutilibus, ad subversionem eorum
qui illa audiunt. Tibique curæ sit sistere 15
teipsum integerrimè coram Deo, operari-
um absque confusione, rectè prædicantem
sermonem veritatis. A sermonibus vanis, 16
qui nulli sunt usui, recede: potiùs enim
adaugebunt impietatem suam qui in illis oc-
cupantur. Et sermo eorum instar cancri 17
morbi depascentis apprehendet multos: u-
nus autem ex eis est Hymenæus, & alter
Philetus. Qui quidem aberrârunt à veri- 18
tate, dicentes resurrectionem mortuorum
factam fuisse, & fidem quorundam subver-
tentes. Firmum autem fundamentum Dei 19
stat, & habet hoc signaculum; Novit Do-
minus qui sui sint: &, Discedat ab iniqui-
tate quisquis invocat nomen Domini. Cæ- 20
terùm in magna domo non tantùm sunt va-
sa aurea aut argentea, sed etiam lignea,
atque testacea, quædam in honorem, &
quædam in dedecus. Si quis igitur expur- 21
gaverit seipsum ab his, erit vas purum in
honorem, accommodatum ad usum domini
sui, & paratum ad omne opus bonum. Ab 22
omnibus concupiscentiis adolescentiæ, fuge,
& curre post justitiam, & fidem, & cha-
ritatem, & pacem cum iis qui invocant
Dominum nostrum ex puro corde. Stultas 23
illas contentiones, quæ sunt absque erudi-
tione, respue: scis enim eas parere di-
gladiationes. Servus autem Domini no- 24
stri non debet digladiari, sed mansuetus
esse erga unumquemque, & doctor, &
longanimis;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ወእመኒ ፡ መስተጋድል ፡ ኢይከውና ፡ መዝገና ፡ ለእመ ፡ ዘበሕግ ፡ ኢጋደለ ። ወዘኒ ፡ ይጻ
7 ሙ ፡ ሐራሲ ፡ ግብር ፡ ይቀድም ፡ ረኪበ ፡ ፍሬሁ ። ወለቡ ፡ ዘእብለከ ፡ የሀብከ ፡
8 እግዚአብሔር ፡ ጥበበ ፡ በኵሉ ። ተዘከር ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘተንሥ
9 አ ፡ እምውታን ፡ ዘእምዘርአ ፡ ዳዊት ፡ በከመ ፡ መሀርኩ ። ዘበእንቲአሁ ፡ እሠርሐ ፡
10 ወእትሞቃሕ ፡ ከመ ፡ ጊሕልያ ፡ ወባሕቱ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኢይትአሰር ። ወበ
እንተ ፡ ዝንቱ ፡ እትዔገስ ፡ በኵሉ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያኒሁ ፡ ከመ ፡ እሙንቱኒ ፡ ይርከቡ ፡
ሕይወቶሙ ፡ ዘበክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ በስብሐት ፡ ዘበሰማያት ።

Et si quis certet, non erit ei præmium nisi legitimè certaverit. Et qui laborat 5 6
agricola, operatur priusquam percipiat fructum suum. Et intellige quæ dico ti- 7
bi: det tibi Deus ut intelligens sis in omnibus. Memor esto Jesu Christi qui re- 8
surrexit ex mortuis, qui ex semine David fuit, sicut docui. Propter quem la- 9
boro, & vinctus sum sicut latro: sed verbum Dei non ligatur. Et propterea pa- 10
tiens sum in omnibus propter electos ejus, ut illi consequantur vitam illorum
quæ est in Christo Jesu, in gloria quæ in cælis est.

Versio VULGATA LATINA.

5 Nam & qui certat in agone, non coronatur nisi legitimè certaverit. Laboran-
6 tem agricolam oportet primùm de fructibus percipere. Intellige quæ dico: da-
7 bit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Memor esto Dominum JESUM
8 CHRISTUM resurrexisse à mortuis ex semine David, secundùm Evangelium
9 meum, In quo laboro usque ad vincula, quasi malè operans: sed verbum Dei
10 non est alligatum. Ideò omnia sustineo propter electos, ut & ipsi salutem conse-
11 quantur, quæ est in Christo Jesu, cum gloria cœlesti. Fidelis sermo; Nam si
12 commortui sumus, & convivemus: Si sustinebimus, & conregnabimus: si ne-
13 gaverimus, & ille negabit nos: Si non credimus, ille fidelis permanet, negare
14 seipsum non potest. Hæc commone, testificans coram Domino. Noli conten-
15 dere verbis: ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium. Solici-
tè cura teipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, rectè
16 tractantem verbum veritatis. Profana autem, & vaniloquia devita: multùm
enim proficiunt ad impietatem: Et sermo eorum ut cancer serpit: ex quibus 17
est Hymenæus, & Philetus, Qui à veritate exciderunt, dicentes resurrectio- 18
nem esse jam factam, & subverterunt quorundam fidem. Sed firmum funda- 19
mentum Dei stat, habens signaculum hoc; Cognovit Dominus qui sunt ejus:
&, Discedat ab iniquitate, omnis qui nominat nomen Domini. In magna au- 20
tem domo non solùm sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia:
& quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam. Si quis ergò 21
emundaverit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatum, & utile Domino, ad
omne opus bonum paratum. Juvenilia autem desideria fuge, sectare verò ju- 22
stitiam, fidem, charitatem, & pacem cum iis qui invocant Dominum de corde
puro. Stultas autem, & sine disciplina quæstiones devita: sciens quia gene- 23
rant lites. Servum autem Domini non oportet litigare: sed mansuetum esse 24
ad omnes, docibilem, patientem,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *وان يجاهد احد فلن يكلل اذ لم يجاهد بعرض الجهاد *والفلاح المتعوب ينبغي له ان
6
7 يستعمل الاثمار اولا *تفهم متفطنا فيما اقوله. فان الرب سيعطيك في جميع الامور فهما.
8 *تذكر يسوع المسيح المنبعث من الموتى من نسل داود. كما يخص ببشارتي *التي انكبد
9
10 السعي فيها كفاعل الشر الى القيود. لكن كلام الله ما يتقيد *لهذا اصطبر على كل شي
من اجل المصطفين. لينالوا وهم الخلاص الممنوح بيسوع المسيح مع المجد الابدي.
11 .السبت الخامس وثلاثون المعروف بالابن الساطر. *صادق القول انما ان متنا
12
13 معه فسنعيش معه *وان اصطبرنا فانا نملك معه. وان كفرنا به هو يكفر بنا *وان
14 لم نؤمن فان ذاك يثبت مومنا. واما ينكر نفسه لن يستطيع *مشهدا عليهم امام الرب
15 الا يحاربوا بكلامهم في شي غير نافع لانعكاس السامعين *احرص ان تقف ذاتك لله مدربا
16 فاعلا لا خازيا. قاطعا عن قول الحق ما زيد فيه *واعتف من الاقوال الخاوية الدنسة
17 فستنجح نفاقات ويدسوا كثيرا *وقولهم له مرعى كالاكلة. الذين منهم ايمناوس
18 وفيلنطوس *الذين حادوا من الحق قايلين ان القيامة قد سلف كونها. وعكسا ايمان
19 قوم ما *لكن اساس الله الوطيد قد وقف ثابتا عليه هذا الخاتم. الرب قد عرف الذين هم
له. وليبتعد من الظلم كل من يسمي اسم الرب. *قراءة الاثنين الثامن
20 والعشرين بعد العنصرة. *والبيت الاعظم فيه ليس اواني ذهبيه وفضيه
21 فقط. بل واواني خشبيه وخزفيه. وبعضها للكرامة وبعضها للاهانة *فان يطهر احد
من هولاي ذاته. سيكون اناء للكرامة مقدسا. واستعماله لسيده ملايما. ولكل عمل
22 صالح معدا *الشهوات الشبابيه اهرب منها. واسع في ابتغاء العدل. الامانة. المحبه.
23 السلامة. مع المستغيثين بالرب من قلب نقي *والاستبحاثات المايقه الفاقده الادب.
24 استعف منها. عالما انهن ينتجن خصايم *وعبد الرب ما سبيله يخاصم. بل يكون
متوددا الى كل الناس. ذا تعليم. محتملا السو.

Et siquis certet, haudquaquam corona- 5
tur, nisi certet juxta legitima certami-
nis. Et agricolam fatigatum oportet 6
fructibus uti priorem. Considera pruden- 7
ter quæ dico. Dominus enim dabit tibi
in omnibus rebus intellectum. Memor 8
esto Jesu Christi à mortuis suscitati, de
stirpe David, ut exprimitur in Evange-
lio meo: In quo patior afflictionem, ut 9
facinorosus, usque ad vincula: sed sermo
Dei non stringitur vinculis. Ideo pati- 10
enter omnia fero propter electos, ut conse-
quantur etiam ipsi salutem concessam
per Jesum Christum, cum gloria æterna.

Sabbatho trigesimo quinto, quod nuncupatur Sabbathum filii devii.

Fidus est sermo, quòd si cum eo morimur, 11
cum eo vivemus: Et si toleremus, cum 12
eo regnabimus: & si abnegemus eum,
ipse nos abnegabit. Et si non credamus, 13
ille tamen fidelis manet: & verò negare
seipsum non potest. Contestatò denuntians 14
eis coram Domino, ne certent sermoni-
bus suis in re minimè utili, ad subver-
sionem auditorum. Cura ut sistas teip- 15
sum Deo expertum, operarium non eru-
bescentem, resecantem à sermone verita-
tis quod ei superadditum fuerit. Et de- 16
vita sermones inanes prophanos, quia
promovent impietates, multùmque nu-
triunt. Et sermo eorum pascuam habet 17
ut gangræna: ex quibus est Hymenæus
& Philetus, Qui ambo à veritate aber- 18
rârunt, dicentes resurrectionis existen-
tiam esse jam elapsam: & subverterunt
fidem quorundam. Attamen solidum 19
fundamentum Dei stat inconcussum,
super quod est sigillum hoc, Novit jam
Dominus qui sint sui: discedat igitur ab
iniquitate quisquis nominat nomen
Domini.

Lectio feriæ secundæ quæ est vigesima octava post Pentecosten.

Et verò in æde maxima non tantùm sunt 20
vasa aurea & argentea, sed etiam vasa
lignea ac testacea: & eorum quædam ad
honorem, alia verò ad contemptum.
Quòd siquis ab istis seipsum expurgâ- 21
rit, erit vas ad honorem, sanctificatum,
ejusque usus domino suo conducens, &
ad omne opus bonum paratum. Cupidi- 22
tates juveniles fuge, & satage in expe-
tenda justitia, fide, charitate, pace cum
invocantibus Dominum ex puro corde.
Et quæstiones stolidas, eruditionis exper- 23
tes, devita: sciens eas gignere disceptà-
tiones. Servus autem Domini non debet 24
disceptare, sed benevolus esse erga omnes
homines, aptus ad docendum, tolerans
malum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እሙን፡ ነገሩ፡ እመኮነ፡ ነኀብር፡ ሞተ፡ ንሔሬ፡ ሕይወተ፡፡ ወእመ፡ ዐገ
12 ሥነ፡ ትዕግሥተ፡ ንሔሬ፡ ንነግሥ፡ ወእመሰ፡ ክሕድናሁ፡ ወእቱኒ፡ ይክሕደነ፡፡ ወእመሂ፡
13 ኢአመንናሁ፡ ወእቱሰ፡ መእመን፡ ይነብር፡ ወኢይክል፡ ክሒደ፡ ርእሶ፡፡ ከመዝ፡ ዘ
14 ክርሞ፡ ወአስምዕ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡ ፲ ሊትትዋቀሱ፡ ሊይበቍዕከ፡ በ
15 ዘ፡ ይትገፍትኡ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡፡ አስተፋጥን፡ ከመ፡ ትረሲ፡ ርእሰከ፡ ኅሩየ፡ በኀበ፡ እግ
ዚአብሔር፡ ከመ፡ ገብረ፡ ዘኢይትኀፈር፡ ዘርቱዕ፡ ይመትር፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ በ
16 ጽድቅ፡፡ ወነገረ፡ ርኩሰ፡ ዘአልቦ፡ በቍዕ፡ አበዮሙ፡ እስመ፡ ያዐብይዋ፡ ለኃጢ
17 አቶሙ፡፡ ወነገሮሙኒ፡ ከንቱ፡ ሳሌሰ፡ ሄሜኔዎስ፡ ወፊሊጦስ፡፡ እለ፡ ዐመከኩ፡ እ
18 ምጽድቅ፡ ወይብሉ፡ ወድአ፡ ኮነ፡ ሕይወተ፡ ምውታን፡ ወይገፍትኡ፡ ሃይማኖቶሙ፡
19 ለብዙኃን፡፡ ወዘሰ፡ ጽኑዕ፡ በመሰረተ፡ እግዚአብሔር፡ ይቀውም፡ እንዘቦ፡ ዘንተ፡
ማዕተበ፡ ወያአምሮሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለእሊአሁ፡ ወይርሐቅ፡ እምዐመፃ፡ ኵሉ፡
20 ዘይሰሚ፡ ስመ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወበቤት፡ ዐቢይ፡ አኮ፡ ባሕቲተ፡ ንዋየ፡ ወ
21 ርቅ፡ ወብሩር፡ ቦዕፀኒ፡ ወዘልሕኵትኒ፡ በላዘ፡ ክብርኒ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ኀሳር፡፡ ወእ
መቦ፡ ዘአንጽሐ፡ ርእሶ፡ እምዝሙት፡ ይከውን፡ ንዋየ፡ ክብር፡ ወቅዱሰ፡ ወበቍዕ፡
22 ለእግዚኡ፡ በኵሉ፡ ምግባረ፡ ሠናይ፡ ወድልው፡፡ ጕየይ፡ ለፍትወተ፡ ወ
ርዙት፡ ወዴግና፡ ለጽድቀ፡ ሃይማኖት፡ ተፋቅሮ፡ ወሰላመ፡ ምስለ፡ ኵሎሙ፡ እ
23 ለ፡ ይጼውዕዎ፡ ለእግዚእነ፡ በልብ፡ ንጹሕ፡፡ አበዮ፡ ለነገረ፡ እበድ፡ ወሰ
24 ሐቅ፡ ወተኃሥሦ፡ ቷእምር፡ ከመ፡ ጋእዘ፡ ያመጽእ፡፡ ወገብረ፡ እግዚአብሔ
ርሰ፡ ኢይትጋአዝ፡ ከመ፡ ሕፃናት፡ ይከውን፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ወመምህረ፡ ወመጽ
ንዕ፡ እም፡ ኵሉ፡ እኩይ፡፡

Fidelis sermo est; Si consocii erimus mortis, pariter convivemus: Et, Si pares 11 12
fuimus in patientia, pariter regnabimus: &, Si abnegaverimus eum, ipse et-
iam abnegabit nos: Et, Si non credimus ei, ipse fidus manebit, & non potest 13
negare seipsum. Sic commemora iis; & testare coram Deo: ne alterceris, 14
non prodest tibi illud cum quo subvertuntur auditores. Festinato ut facias te 15
approbatum apud Deum, sicuti operarium non erubescentem, qui rectè scindit
verbum Dei in veritate. Et sermones immundos qui nil prosunt, recusato; 16
quia aggravant peccata eorum. Et sermones eorum inanes, quorum sunt He- 17
menæus & Philetus: Qui discesserunt à veritate, & dicunt; Jam fuit vita 18
mortuorum: & subvertunt fidem multorum. Et quod firmum est in funda- 19
mento Dei, stat, habens hoc sigillum, Et cognoscit Deus suos; &, Discedat ab in-
iquitate omnis qui nominat nomen Dei. In domo magna non est tantùm vas 20
aureum & argenteum; est ligneum quidem & fictile: & est cui honor, & est cui
ignominia contingit. Et siquis sit qui purgaverit seipsum à scortatione, erit vas 21
gloriæ, & sanctum, & utile Domino ejus in omni opere bono, & idoneum. Fuge 22
cupiditates juveniles, & sectare justitiam, fidem, charitatem, & pacem, cum
omnibus iis qui invocant Dominum nostrum in corde puro. Rejice sermonem 23
stultitiæ & ludibrii, & disputationem, sciens quòd litem producit. Et servus 24
Dei non contendat: sicut infans sit cum omnibus, & doctor, & patiens ab
omni malo.

In lenitate erudientem contrapositos, nequando det illis Deus pœ-
25 Ἐν (ξ) πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε (ο) δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς με-
nitentiâ ad agnitionem veritatis, Et resipiscant à diaboli laqueo,
26 τάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν (π) ἀληθείας, Καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος,
captivi detenti ab ipso ad ipsius voluntatem.
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

MS. A. (ξ) πραΰτητι (ο) δώῃ (π) ˙˙ ηθείας ἐλθεῖν, Καὶ

CAP. III. γ'.

Hoc autem scito, quòd in novissimis diebus instabunt tempora periculosa. Erunt
1 2 Τοῦτο δὲ (α) γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. Ἔσονται ς'
enim homines seipsos amantes, pecuniæ cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus
γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν
immorigeri, ingrati, scelesti, Sine affectione, sine fœdere, calumniatores, incontinentes, immites,
3 ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
bonum non amantes, Proditores, præcipites, inflati, voluptatū amatores magis quàm amato-
4 ἀφιλάγαθοι, Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλό-
res Dei: Habentes formam pietatis, at virtutem ejus abnegantes. Et hos aver-
5 θεοι· Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους ἀπο-
sare. Ex his enim sunt irrepentes in domos, & captivas ducentes mu-
6 τρέπου. Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ (β) αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυ-
lierculas oneratas peccatis, acta desideriis variis, Semper discen-
7 ναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα (γ) ἐπιθυμίαις ποικίλαις, Πάντοτε μανθά-
tes, & nunquam ad scientiam veritatis venire valentes. Quemadmodùm autem
8 νοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. Ὃν τρόπον δὲ
Jannes & Jambres restiterunt Moysi, ita & hi resistunt veritati, homi-
Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν (δ) Μωϋσῇ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-
nes corrupti mentem, reprobi circa fidem. Sed non proficient amplì-
9 ποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖ-
ùs: nam amentia eorū manifesta erit omnibus, sicut & illorum facta est. Tu autem
10 ον· ἡ γὰρ (ε) ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ Ζ'

assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, lon-
(ζ) παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ (η) μα-
ganimitatem, dilectionē, patientiam, Persecutiones, passiones: qualia mihi fa-
κροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν· οἷά μοι (θ) ἐ- 11
cta sunt in Antiochia, in Iconio, in Lystris: quales persecutiones sustinui: & ex omnibus
γένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων
me eripuit Dominus. Et omnes autem volentes piè vivere in Christo Je-
με (ι) ἐρρύσατο ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες (κ) εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰη- 12
su, persecutionem patientur: Mali autem homines, & seductores, proficient in pe-
σοῦ, διωχθήσονται· Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι, καὶ γόητες, προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖ- 13
jus, seducentes & seducti. Tu verò permane in iis quæ didicisti, & credita sunt tibi, sci-
ρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες, καὶ ἐπιστώθης, εἰ- 14
ens à quo didiceris: Et quia à puero sacras literas nôsti, po-
δὼς παρὰ (λ) τίνος ἔμαθες· Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυ- 15
tentes te sapientem reddere ad salutem, per fidem illam in Christo Jesu. Omnis Scriptura
νάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ 16
divinitùs inspirata, & utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctio-
θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς (μ) ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθω-
nem, ad eruditionem quæ in justitia: Ut perfectus sit Dei homo, ad
σιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· Ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς 17
omne opus bonum instructus.
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

CAP. IV. δ'.

Testificor igitur ego coram Deo, & Domino Jesu Christo, fu-
Η' (α) Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλ- 1
turo judicare vivos & mortuos, secundùm apparitionem ipsius, & regnum ejus:
λοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, (β) κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·
Prædica verbum, insta tempestivè, intempestivè: argue, increpa, obsecra
Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, 2
in omni longanimitate, & doctrina.
ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ, καὶ διδαχῇ.

Κεφ. γ'. MS. A. (α) * γινώσκετε, (β) αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια (γ) ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, (δ) Μωσῇ, (ε) διάνοια (ζ) παρηκολούθησάς (η) μακροθυμίᾳ, τῇ ὑπομονῇ, (θ) ἐγένοντο (ι) ἐρύσατο (κ) ζῆν εὐσεβῶς (λ) τίνων (μ) ἐλεγμόν, Κεφ. δ'. MS. A. (α) Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, (β) * καὶ τὴν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Ut erudiat eos qui contendunt adversùs 25
ipsum, cum comitate: siquando det illis Deus
resipiscentiam, ut cognoscant veritatem, &
reminiscantur suiipsorum, Ac discedant à 26
laqueo Satanæ, quo irretiti sunt ad volunta-
tem ipsius.

CAP. III.

Hoc autem scito, nempe in ultimis die- 1
bus ventura tempora durissima: Hominésq; 2
futuros sui amantes, & amantes pecuniæ, fa-
stuosos, elatos, blasphemos, hominibus suis
immorigeros, negantes gratiam, impios, Ca- 3
lumniatores, concupiscentiæ subditos, besti-
ales, osores bonorum, Proditores, præcipi- 4
tes, inflatos, concupiscentiarum longè aman-
tiores, quàm dilectionis Dei: Habentes for- 5
mam reverentiæ Dei, sed à virtute Dei pro-
cul distantes: qui sunt ejusmodi, eos repelle
à te. Ex his enim sunt qui irrepunt in do- 6
mos, & captivas abducunt mulieres obrutas
peccatis, quæ ducuntur variis concupiscen-
tiis. Quæ semper discentes nunquam ad cog- 7
nitionē veritatis pervenire possunt. Quem- 8
admodum autem Jonis & Jambaris insur-
rexerunt adversùs Mosen, ita & isti insurgunt
in veritatem, homines corruptæ mentis, &
reprobi à fide. Sed non progredientur. Eo- 9
rum enim stultitia innotescit omnibus, sicut
& illorum innotuit. *D. Severi.* 3.
Tu autem venisti post doctrinam meam, & 10
post conversationem meam, & post placitum
meum, & post fidem meam, & post longa-
nimitatem meam, & post charitatem meam,
& post patientiam mea; Et post persecutio- 11
nes meas, meas denique passiones. Cæterùm
nôsti quæ pertulerim Antiochiæ, & Iconii,
& Lystris; qualem persecutionem sustinue-
rim. Et ex omnibus eripuit me Dominus 12
meus. Enimverò quicunque volunt cum ti-
more Dei vivere in Jesu Christo, persecuti-
onem passuri sunt. Homines autem flagitiosi 13
& impostores addent ad malitiam suam, er-
rantes, inducentesque in errorem. Tu verò 14
permane in iis quæ didicisti, & in quibus
confirmatus es. Scis enim à quo didiceris:
Et quòd à pueritia tua literas sanctas edoctus 15
es, quæ te possunt sapientem efficere ad salu-
tem, per fidem quæ est in Jesu Christo.
In obitu Episcoporum. 4.
Siquidem omnis Scriptura quæ per Spiritum 16
scripta est, utilis est ad doctrinam, & ad cor-
rectionem, & ad directionem, & eruditio-
nem quæ est in justitia; Ut perfectus sit ho- 17
mo Dei ad omne opus bonum atque con-
summatum.

CAP. IV.

Obtestor te coram Deo & Domino no- 1
stro Jesu Christo, qui judicaturus est vivos &
mortuos in revelatione regni sui: Prædica 2
sermonem, & insta cum sedulitate, oportunè
& inoportunè, argue, & increpa cum omni
longanimitate & doctrina.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወይገሥጽ ፡ በየዋሀት ፡ ለእለ ፡ ይትቃወሙ ፡ እመቦ ፡ ከመ ፡ የሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡
26 ይነስሑ ፡ ወያእምርዋ ፡ ለጽድቅ ፡፡ 2 ወይንቅሁ ፡ እመሠገርተ ፡ ሰይጣን ፡
እስመ ፡ ወድአ ፡ አሠገርሙ ፡ ውስተ ፡ ፈቃዱ ፡፡

Et erudiat cum lenitate disputantes, si ita fiat quòd det iis Deus resipiscere & 25
agnoscere veritatem, Et evigilare è reti satanæ: quia jam piscatus est eos in 26
voluntate ejus.

Versio VULGATA LATINA.

25 Cum modestia corripientem eos, qui resistunt veritati; nequando Deus det il-
26 lis pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, Et resipiscant à diaboli laqueis, à
quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. CAP. III.
1 HOc autem scito, quòd in novissimis diebus instabunt tempora periculosa:
2 Erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non
3 obedientes, ingrati, scelesti, Sine affectione, sine pace, criminatores, inconti-
4 nentes, immites, sine benignitate, Proditores, protervi, tumidi, & voluptatum
5 amatores magis quàm Dei: Habentes speciem quidem pietatis, virtutem au-
6 tem ejus abnegantes. Et hos devita: Ex his enim sunt, qui penetrant domos,
& captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desideriis:
7 Semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes. Quemad-
8 modum autem Jannes & Mambres restiterunt Moysi: ita & hi resistunt veritati,
9 homines corrupti mente, reprobi circa fidem, Sed ultrà non proficient: insi-
10 pientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut & illorum fuit. Tu autem as-
secutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem,
dilectionem, patientiam, Persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt An-
tiochiæ, Iconii, & Lystris: quales persecutiones sustinui, & ex omnibus eripu- 11
it me Dominus. Et omnes, qui piè volunt vivere in Christo Jesu, persecutio- 12
nem patientur. Mali autem homines, & seductores, proficient in pejus; erran- 13
tes, & in errorem mittentes. Tu verò permane in iis, quæ didicisti, & credita 14
sunt tibi: sciens à quo didiceris. Et quia ab infantia sacras literas nôsti, quæ 15
te possunt instruere ad salutem, per fidem, quæ est in Christo Jesu. Omnis Scri- 16
ptura divinitùs inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripien-
dum, ad erudiendum in justitia: Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus 17
bonum instructus. CAP. IV.
TEstificor coram Deo, & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos & mortuos, per 1
adventum ipsius, & regnum ejus: Prædica verbum, insta opportunè, importu- 2
nè: argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * مودبا للمعاندين بدعة لعل يعطيهم الله توبة لمعرفة الحق * فيستفيقون من فخ المحال ·
26 اذ قد اقتنصهم لمشيته * · الفصل الثالث · · قراءة السبت الرابع والثلثين وهو
1 للابن الشاطر · * واعلم هذا ان في الايام الاخيرة ستصيب اوقات صعبة * لان الناس يكون
2 فيهم محبين ذاتهم محبين الفضة · عتاة · متكبرين · مفترين · عاقين والديهم · غير
3 شاكرين · ولا بارين * ولا متوددين · لا عهد لهم · ثلابين · غير ماسكين · غير انيسين
4 وللصلاح غير محبين * دافعين · متهكمين · متصلفين · يحبون اللذات اكثر من محبتهم الله ·
5 * لهم صورة العبادة الحسنى وهم جاحدون قوتها فهولاء اقصيهم * لان من هولاء هم الذين
6
7 يغوصون في المنازل · ويسبون نساء ملتحفات للخطايا منقادات الى شهوات متلونة * متعلمات
8 دائما وغير مستطيعات قط ان يقبلن الى معرفة الحق * وكما ان يانيس ويمبريس قاوموا
موسى · كذلك وهولاء يعاندون الحق اناس مفسودو العقل · لا جين لهم بمعنى الامانة ·
9 * لكنهم لن ياتجوا كثيرا · لان جهالتهم ستكون عند الكل واضحة كما اشتهر سفاهة ذينيك ·
10 · الاحد الرابع والثلثون بعد العنصرة · * فاما انت فاتبع تعليمي · سيرتي · نيتي · اماني ·
11 تمهلي · محبتي · صبري * اضطهاداتي · الامي التي صابتني بانطاكية · وفي ايقونية
12 ولسطرة · واي اضطهادات احتملت · ومن كافتها انقذني الرب * وكافة المريدين ان يعيشوا
13 متدينين بيسوع المسيح يضطهدون * واناس ذنباء وسحرة ياتون في اشر حال مضلين
14
15 وضالين * فاثبت انت في المناقب التي تعلمتها واومنت عليها · عالما ممن تعلمتها * وانك قد
عرفت منذ طفوليتك الكتب الجليلة المقدسة ان تحكمك للخلاص بالامانة الممنوحة بيسوع المسيح ·
16 · قراءة الثلثاء من الجمعة الثامنة والعشرين · وللقديس فوقا الشاهد · * وكل كتاب الاهي النسمة
17 نافع للتعليم · للتوبيخ · للتقويم · للادب الذي في العدل * ليكون انسان الله كاملا متاهبا لكل
1 عمل صالح · · الفصل الرابع · * فاشهد انا عليك اذا امام الله والرب يسوع المسيح
2 العتيد ان يدين الاحياء والموتى في ظهوره وملكته * اكرز القول وترقبهم بغتة · في وقت
يحسن فيه الترقب ولا يحسن · وبخ · انتهر · عظ · بكافة التمهل والتعليم ·

*Resistentes erudiens mansuetudine suâ, 25
siquando det illis Deus pœnitentiam ad
agnoscendam veritatem; Et resipiscant 26
à laqueo dolosi, quippe jam prædatus sit
eos ad voluntatem suam.*

CAP. III.

Lectio Sabbathi trigesimi quarti, quod est *Sabbathum*, filii prodigi,

*ILlud autem scito, quòd in diebus extre- 1
mis exurgent tempora aspera. Inter ho- 2
mines enim erunt sui amantes, amantes
pecuniæ, protervi, superbi, blasphemi, mo-
lesti genitoribus suis, ingrati, ac minimè
justi: Inhumani, experies fœderis, ob- 3
trectatores, intemperantes, haud cicu-
res, & boni minimè amantes: Prodito- 4
res, præcipites, arrogantes, voluptatum
amantes plusquam amantes Dei: Spe- 5
ciem bonæ pietatis habentes, vim tamen
illius abnegantes. Hos igitur rejice. Ex 6
his enim sunt ii qui domos penetrant, &
captivas ducunt mulierculas, consertas
peccatis, obsequentes variis cupiditati-
bus: Semper discentes, at nunquam va- 7
lentes venire ad agnitionem veritatis. Et 8
quemadmodùm Janes & Jambres re-
stiterunt Mosi, ita & hi aversantur veri-
tati: homines mente corrupti, non haben-
tes experimentum in sensu fidei. Sed non 9
multùm proficient, colorem enim induet
stultitia eorum apud omnes evidentem,
ut evulgata est amentia illorum duorum.*

Dominicâ trigesimâ quartâ post Pentecosten.

*Tu verò sectare doctrinam meam, meam 10
vivendi rationem, mentem meam, fidem
meam, longanimitatem meam, charitatem
meam, patientiam meam, Persecutiones 11
meas, passiones meas quæ mihi contige-
runt Antiochiæ, & Iconii, & Lystris:
qualesque persecutiones sustinui: & ex
omnibus eripuit me Dominus. Et omnes 12
volentes vivere cum præclara pietate in
Jesu Christo, persecutionem patientur.
Quidam verò improbi & impostores 13
proficient pessimum in modum, seducen-
tes, & seducti. At tu persiste in dogmati- 14
bus quæ didicisti, quæque tibi concredi-
ta sunt, sciens à quo didiceris ea: Et 15
quòd à pueritia tua noveris gloriosas
Scripturas, quæ te possunt sapientem
reddere ad salutem, per concessam fidem
in Jesum Christum.*

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ octavæ. Et pro sancto Phoca martyre.

*Et quælibet scriptura divinam sapiens 16
auram, utilis est ad doctrinam, ad red-
argutionem, ad directionem, ad erudi-
tionem quæ est in justitia: Ut sit homo 17
Dei perfectus, paratus ad omne opus
bonum.*

CAP. IV.

*OBtestor ego te igitur coram Deo, & 1
Domino Jesu Christo, qui judicaturus est
vivos & mortuos in apparitione sua &
regno suo: Prædica sermonem, & explora 2
eos ex improviso, tam tempore quo oppor-
tuna est exploratio, quàm non opportuna:
argue, objurga: hortare cum omni patien-
tia & doctrina.*

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ወዘንተ፡ባሕቱ፡አእምሩ፡ከመ፡በደኃሪ፡መዋዕል፡ይመጽእ፡ዓመት፡እኩይ፡፡ ወይከውኑ፡
2 ሰብእ፡መፍቀርያነ፡ፊጋዕ፡ ወመፍቀርያነ፡ንዋይ፡፡ ንቡብያን፡ገዛፋን፡ፅሩፋን፡ዐላዊያን፡ለአዝማ
3 ዲሆሙ፡እለ፡አልቦሙ፡አኰቴተ፡ወፅሑፋን፡እመጽድቅ፡፡ እለ፡አልቦሙ፡ምሕረተ፡ ዝሁሉ
4 ጸኑ፡ጸላእያነ፡ሠናይ፡፡ ዐላውያን፡ዘሉፋን፡ጽሉላን፡እለ፡ያበድሩ፡ሐወዘ፡እምፍቅረ፡እ
5 ግዚአብሔር፡፡ ይትሜሰሉ፡ጻድቃነ፡ ወይክሕድዋ፡ለኃይለ፡ጽድቅ፡ወለእሉሰ፡ተገሐሦሙ፡፡
6 እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ይበውኡ፡ ወስተ፡አብያተ፡ሰብእ፡ ወይፄውውዋን፡ለአንስት፡እለ፡ፅፉራት፡
7 በኃጢአት፡፡ ወይተልዋ፡ ውስተ፡ ብዙኅ፡ ፍትወት፡፡ ወዘልፈ፡ ይትጌሠጻ፡ ወኢያእምራዋ፡
8 ግሙራ፡ ለጽድቅ፡፡ ከመ፡እሉ፡ ኢያኔስ፡ወኢያንበሬስ፡ከማሁ፡ እሉሂ፡ተቃወምዋ፡ለጽድ
9 ቅ፡፡ ሰብእ፡ሙሱናነ፡ልብ፡ወንፉቃነ፡ሃይማኖት፡፡ ወባሕቱ፡ ኢይትለዐሉ፡ እስመ፡ ፈድፈደ
10 ት፡እበደሙ፡ ወተዐውቀት፡ከመ፡በላዕለ፡እልክቱ፡ወበኀበ፡ኵሉ፡ዘከመ፡ኮነት፡፡ ፲ ወአን
11 ትሰ፡ተለውከኒ፡በትምህርትየ፡በግዕዝየ፡በዘ፡መራሕኩከ፡በሃይማኖት፡በትዕግሥት፡ በአፍቅሮ፡በትዕግ
ሥት፡፡ በተሰዶደ፡በሕማም፡፡ መጠነ፡ረከበኒ፡በአንጾኪያ፡በኢቆንዮ፡በልስጥራ፡መጠነ፡ተዐ
12 ገሥኩ፡ተሰዶደ፡ ወእምኵሉ፡አድኀነኒ፡እግዚአብሔር፡፡ ወኵሎሙ፡እለ፡ይሐይዉ፡በጽ
13 ድቅ፡ ወይፈቅዱ፡በክርስቶስ፡ኢየሱስ፡ይሰደዱ፡፡ ወእኩያንሰ፡ሰብእ፡ዘሠራያት፡ይትሌ
14 ዐሉ፡ውስተ፡እንተ፡ተእኪ፡ ወይስሕቱ፡ወያስሕቱ፡፡ ወአንተሰ፡ ሀሉ፡በዘ፡ ተምሀርከ፡ወተ
15 አመንከ፡ታአምር፡በኀበ፡መኑ፡ተምሀርከ፡፡ ታአምር፡እሙንቱ፡እስከ፡መጽሐፈ፡ቅዱሰ፡ዘይ
16 ክል፡አሕይዎተከ፡በሃይማኖተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወኵሉ፡መጽሐፍ፡በመንፈሰ፡እግዚ
አብሔር፡ወይበቍዕ፡፡ ፲፯ በኵሉ፡ትምህርት፡ወተግሣጽ፡ለአርትዖ፡ወለአጥብቦ፡ውስተ፡
17 ጽድቅ፡፡ ከመ፡ይትገሠጽ፡ብእሴ፡እግዚአብሔር፡ውስተ፡ኵሉ፡ምግባረ፡ሠናይ፡መምህር፡፡
1 ወአስምዕ፡እግዚአብሔር፡ወኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ዘሀለወ፡ይኰንኖሙ፡ሕያዋነ፡ወምዉታነ፡በም
2 ጽአተ፡መንግሥቱ፡፡ ከመ፡ ትስብክ፡ ቃሎ፡ ቀዊመከ፡ በድቡት፡በጊዜሁ፡ገሥጽ፡ ወተዛለፍ፡
ወየውህ፡ እንዘ፡ ትትዔገሥ፡ በኵሉ፡ ወትምህር፡፡

CAP. III.

*SEd hoc scitote, quòd in posterioribus diebus veniet annus malus: Et erunt 1 2
homines diligentes crapulam, & diligentes divitias, jactabundi, blasphemantes, spernentes parentes eorum, ingrati, exeuntes à veritate, Non habentes mi- 3
sericordiam, superbi, osores boni, Perversi, contumeliosi, obcæcati, eligentes vo- 4
luptates potius quàm amorem Dei: Assimilati sunt justis, & abnegant virtutem 5
justitiæ: & hos devita. Hi sunt qui intrant in domos hominum, & capti- 6
vas ducunt mulieres complexas in peccato, & adhærentes ei in multa concupi-
scentia: Et semper discentes & non cognoverunt unquam veritatem. Sicut 7
qui Janne & Jambre, sic hi etiam restiterunt veritati: homines corrupti cor- 8
de, & hæsitantes de fide. Sed non exaltabuntur, quia abundavit insipientia 9
eorum & manifesta est, sicut in illis, & apud omnes, quomodo fuit. Et tu assequeris 10
me in doctrina mea, in more meo in quo duxi te, in fide, in longanimitate, in charitate, in patientia, In persecutione, in afflictione; quantum contigit mihi in Antio- 11
chia, in Iconio, in Lystris, quantas passus sum persecutiones: & ab omnibus
liberavit me Deus. Et omnes viventes in veritate, & volentes vivere in 12
Christo Jesu, persequentur. Et mali homines incantationum provehentur in 13
pejus: & errabunt, & errare facient. Et tu permane in iis quæ didicisti, & 14
concredita sunt tibi, sciens apud quem didiceris. Sciens verè usque Scriptu- 15
ram sanctam quæ potest vivificare te per fidem Jesu Christi. Et tota scriptura 16
per spiritum Dei est, & prodest in omni doctrina & eruditione, ad corrigendum &
instruendum in veritate. Ut eruditus sit homo Dei, in omni opere bono, doctor. 17*

CAP. IV.

*ET obtestor Deum & Jesum Christum, qui judicaturus est vivos & mortuos 1
in adventu regni sui, Ut prædices verbum ejus, persistens circumspectè in tem- 2
pore; argue, & corripe, & mansuetus esto, patiens in omnibus, & doctus.*

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ Β'. ΚΕΦ. Η'. Θ'.

Erit enim tempus, cùm sanam doctrinam non sustinebunt: sed secundùm
3 Ἔσαι γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται· ἀλλὰ (γ) κατὰ
desideria propria sibiipsis coacervabunt magistros, prurientes auditum:
τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·
Et à quidem veritate auditum avertent, ad autem fabulas conver-
4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
tentur. Tu verò vigila in omnibus, mala patere, opus fac Evange-
5 σονται. Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, (δ) κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγε-
listæ, ministerium tuum impletum reddito. Ego enim jam delibor, & tempus
6 λιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς
meæ resolutionis instat. Certamen pulchrum certavi, cursum
7 (ε) τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον
consummavi, fidem servavi. Reliquùm, reposita est mihi justitiæ corona,
8 τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex: non solùm
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον
autem mihi, sed & omnibus diligentibus apparitionem ejus. Stude venire
9 δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Σπούδασον ἐλθεῖν
ad me citò. Demas enim me reliquit, diligens nunc seculum,
10 πρός με ταχέως. Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα,
& abiit in Thessalonicam, Crescens in Galatiam, Titus in Dalma-
καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς (ζ) Δαλμα-
tiam: Lucas est solus mecum. Marcum assumens, adduc cum teipso:
11 τίαν· Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
est enim mihi utilis in ministerium. Tychicum autem misi in Ephesum.
12 ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.
Penulam quam reliqui in Troade apud Carpum, veniens affer, &
13 Τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ
libros, maximè membranas. Alexander ærarius multa mihi mala
14 τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ

ostendit: reddet illi Dominus secundùm opera ejus:
ἐνεδείξατο· (η) ἀποδώη αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· Quem & tu
15 Ὃν καὶ σὺ
observa: valdè enim restitit nostris verbis. In prima mea
φυλάσσου· λίαν γὰρ (θ) ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου 16
defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt: (non
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι (ι) συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· (μὴ
illis imputetur.) At Dominus astitit, & confortavit me, ut per me
αὐτοῖς λογισθείη.) Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ 17
prædicatio plenè percipiatur, & audiant omnes Gentes: & ereptus sum de
τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ (κ) ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ (λ) ἐῤῥύσθην ἐκ
ore leonis. Et eripiet me Dominus ab omni opere malo, &
στόματος λέοντος. (μ) Καὶ ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ 18
servabit in regnum suum cœleste: cui gloria in secula
σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· (ν) ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
seculorum. Amen. Saluta Priscam & Aquilam, & Onesiphori domum.
τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 19
Erastus remansit in Corintho: Trophimum autem reliqui in Mileto infir-
Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν (ξ) Μιλήτῳ ἀσθε- 20
mum. Festina ante hyemem venire: salutant te Eubulus, & Pu-
νοῦντα. Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν· ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ Πού- 21
dens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes. Dominus Jesus
δης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ὁ Κύριος (ο) Ἰησοῦς 22
Christus cum spiritu tuo: gratia vobiscum. Amen.
Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις (π) μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Timotheum secunda, Ephesiorum Ecclesiæ primum Episcopum ordina-
(†) Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονη-
tum, scripta est à Roma, cùm ex secundo sisteretur Paulus Cæsari Neroni.
θέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

Ἐν στίχοις ρϙβ'.

MS. A. (γ) κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς (δ) κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔργον (ε) τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, (ζ) Δαλματίαν· (η) ἀποδώσει (θ) ἀντέστη (ι) παρεγένετο, (κ) ἀκούσωσιν (λ) ἐῤῥύσθην (μ) Ῥύσεταί (ν) αὐτῷ ἡ δόξα (ξ) Μηλήτῳ (ο) Ἰησοῦς μετὰ (π) μεθ' ὑμῶν. (†) Πρὸς Τιμόθεον Β'. ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Erit enim tempus quum doctrinæ sanæ non 3
obedient, sed juxta desideria sua multipli-
cabunt sibi doctores in pruritum sui auditûs.
Et à veritate avertent aures suas, ad fa- 4
bulas autem declinabunt. Tu verò vigila in 5
omnibus, & sustine mala, & exequere opus
Evangelistæ: tuúmque ministerium perfice.
Ego verò immolor, & tempus quo dissolvar, 6
instat. Bonum certamen certavi, & cursum 7
meum explevi, fidémque meam servavi. In 8
posterum autem asservatur mihi corona ju-
stitiæ, quam rependet mihi Dominus meus
in die illo, quia ipse est justus judex: non
solùm autem mihi, sed etiam iis qui dilexerint
manifestationem ejus.

Pro Gregorio. 5.

Sit tibi curæ ut venias ad me citò. Nam De- 9
mas me reliquit, & amore complexus est 10
hoc seculum, ac profectus est Thessalonicam,
Crispus in Galatiam, Titus in Dalmatiam.
Lucas solus est mecum. Marcum assume & 11
adducito tecum: aptus enim mihi est ad
ministerium. Tychicum autem misi Ephe- 12
sum. Thecam verò librorum quam reliqui 13
Troade apud Carpum, quum venies, affer-
to; & libros, maximè autem involucrum
membranarum. Alexander faber ærarius 14
multa mala mihi exhibuit: repensurus est ei
Dominus noster secundùm opera ipsius. Sed 15
& tu cave ab eo: vehementer enim insur-
rexit contra sermones nostros. In prima ex- 16
cusatione mea nemo mihi adfuit; sed omnes
deseruerunt me. Ne imputetur illis hoc.
Dominus autem meus adstitit mihi, & robo- 17
ravit me, ut per me prædicatio expleretur,
& audirent omnes Gentes. Et ereptus fui
ex ore leonis: Et eripiet me Dominus meus 18
ab omni opere malo: & servabit me in
regnum suum quod est in cœlis. Cui sit
gloria in seculum seculorum. Amen. Da 19
pacem Priscillæ & Aquilæ, & familiæ One-
siphori. Erastus mansit Corinthi. Trophi- 20
mum autem reliqui infirmum in Mileto urbe.
Sit tibi curæ ut ante hyemem venias. Po- 21
stulat pacem tuam Eubulus, & Pudis, & Li-
nus, & Claudia, fratres denique omnes.
Dominus noster Jesus Christus sit cum spiri- 22
tu tuo. Gratia tecum. Amen.

Epistola ad Timotheum secunda,
è Roma scripta,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 እስመ : ይበጽሕ : ጊዜሁ : አመ : የአብዩ : ለትምህርተ : ሕይወት : ወይሐውሩ : በፍ
4 ትወቶሙ : ወመምህራኒ : እለ : ይትሀከኩ : እዘኒሆሙ :=: ወይመይጡ : እዘኒሆሙ : እ
5 ምጽድቅ : ወያጸምኡ : መኃድምተ :=: ወአንተሰ : ንቁህ : ወጥበብ : በኵሉ : ወጻሙ :
ወግበር : ምግባረ : ወንጌላዊ : ኩን : ወፈጽም : መልእክተከ ::=: ፀ
በማርያም : ምንባብ :=:
6 ወአንሰ : ወዳእኩ : ሰለጥኩ : ወበጽሐኒ : ዕድሜየ : ለአዕርፎ ::=: ሠናየ : ገደለ : ተጋደልኩ :
7 በድርየኒ : ፈጸምኩ : ወሃይማኖትየኒ : ዐቀብኩ :=:

Quoniam veniet tempus quando rejicient doctrinam vitæ, & incedent secundùm 3
cupiditates eorum, & doctores: quorum aures seditiosæ sunt. Et avertent aures 4
eorum à veritate, & auscultabunt fabulis. Et tu vigila, & prudens esto in 5
omnibus, & labora, & operare opus, evangelista esto, & imple ministerium tuum. 6

Pro Maria, lectio.

Et ego jam finivi, & advenit mihi tempus meum ad quiescendum. Bonum cer- 7
tamen certavi, cursum meum consummavi, & fidem meam servavi.

Versio VULGATA LATINA.

3 Erit enim tempus, cùm sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desi-
deria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus: Et à veritate qui-
4 dem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. Tu verò vigila, in
5 omnibus labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple. Sobrius
6 esto. Ego enim jam delibor, & tempus resolutionis meæ instat. Bonum
7 certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. In reliquo reposita
8 est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus ju-
9 dex: non solùm autem mihi, sed & iis qui diligunt adventum ejus. Fe-
10 stina ad me venire citò. Demas enim me reliquit, diligens hoc seculum,
11 & abiit Thessalonicam: Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam. Lu-
12 cas est mecum solus. Marcum assume, Et adduc tecum: est enim mihi
13 utilis in ministerium. Tychicum autem misi Ephesum. Penulam, quam re-
liqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè au-
tem membranas. Alexander ærarius multa mala mihi ostendit: reddet illi 14
Dominus secundùm opera ejus: Quem & tu devita: valdè enim restitit 15
verbis nostris. In prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me 16
dereliquerunt: non illis imputetur. Dominus autem mihi astitit, & con- 17
fortavit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes Gentes:
& liberatus sum de ore leonis. Liberavit me Dominus ab omni opere ma- 18
lo: & salvum faciet in regnum suum cœleste, cui gloria in secula seculo- 19
rum. Amen. Saluta Priscam, Aquilam, & Onesiphori domum. Erastus 20
remansit Corinthi. Trophimum autem reliqui infirmum Mileti. Festina an- 21
te hyemem venire. Salutant te Eubulus, & Pudens, & Linus, & Clau-
dia, & fratres omnes. Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vo- 22
biscum. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 لأن سيكون وقت لا يحتملون التعليم المعافي. بل يجمعون لهم كما يحبّ شهواتهم معلمين
4 يحكّون سمعهم * ويردون سمعهم عن الحق. ويحيدون الى الخرافات. تم *
5 قراءة الاحد قبل قداس الماء. * فتيقظ انت في سائر الامور والاوقات. كابد الشقاء.
6 7 اعمل عمل مبشر وحقق خدمتك * فانني هانذا اضحّى. وقد وقف بي وقت انصرافي * وقد
8 جاهدت الجهاد الحسن. قد تممت السعي. قد حفظت الامانة * فمنذ الان اكليل العدل
معدّ لي. الذي سيقضينيه في ذلك اليوم الرب القاضي العدل. وليس لي فقط بل ولجميع
9 الذين احبوا ظهوره. تم * قراءة الاربعا من الجمعة الثامنة والعشرين. * بادر
10 ان تجي الي سريعا * فان ديمان قد تركني اذ احب الان هذا الدهر. وذهب الي تسالونيكية.
11 فريسكس مضى الي غلاطية. وتيطس الي دلماتيا * لوقا وحده معي. خذ مرقس واحضره
12 13 معك. لانه يصلح لخدمتي * تيخيكوس قد ارسلته الي افسس * الفلونيه التي تركتها
14 باطرواس عند كربس. في مجيك احملها معك. والمدرجات لا سيما الرقوقية * الاسكندرس
15 النحاس قد اراني شرورا كثيرة. يقضيه الرب نظير اعماله * فتحفظ انت منه. فانه قد قاوم
16 اقوالنا جدا * وفي اعتذاري الاول ما حضر معي احد. لكنهم كلهم تركوني. لا حسب لهم
17 ذلك ذنبا * لكن الرب وقف بي وايدني. لكيما تتكمل البشارة بي. وتسمع الامم كلها. ونجيت
18 من فم الاسد * وسينجيني الرب من كل عمل خبيث. ويخلصني الي ملكوته السماوي. الذي
19 20 له المجد الي اباد الدهور امين * سلم على بريسكلا واكيلا. ومنزل اونيسيفوروس * اراسطوس
21 بقي في قرنثيوس. طروفيموس خلفته مريضا في ملطين * احرص ان تجي قبل الشتي.
22 يسلم عليك اوبولس. وبودس. ولينوس. وكلوديا. والاخوة كلهم * الرب يسوع المسيح مع
روحك. النعمة معكم امين. * تجرب الرسالة *

* وكتبت من مدينة رومية. وكان قد جعل تيموثاوس اسقفا على افسس * حين
وقف بولص بحضرة نارن قيصر ملك رومية دفعة ثانية *
* والتسبيح لرب المجد دايما ابدا سرمدا. امين امين امين *

Erit enim tempus quum non sustinebunt 3
doctrinam sanam: sed colligent sibi,
prout competet cupiditatibus suis, do-
ctores titillantes auditum eorum: Et 4
avertent auditum suum à veritate, &
deflectent ad deliria. Finis.

Lectio Dominicæ ante Sacrum aquæ (i. Missam Epiphaniæ.)

Quare tu vigila in omnibus rebus ac 5
momentis, perfer molestias, perage opus
Evangelistæ, & comproba ministerium
tuum. Nam ego en immolor, & instat 6
mihi tempus discessus mei. Jamque de- 7
certavi bonum certamen, cursum jam
absolvi, fidem jam servavi: Et post- 8
hac corona justitiæ parata est mihi,
quam exsolvet mihi in illa die Domi-
nus judex justus: & non mihi solùm
sed etiam omnibus qui dilexerint appa-
ritionem ejus. Finis

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ octavæ.

Festina venire ad me citò. Nam Damian 9
me dereliquit, diligens nunc præsens se- 10
culum, & abiit Thessalonicam: Priscus
profectus est in Galatiam, & Titus in
Dalmatiam. Lucas solus est mecum. 11
Sume Marcum, & adduc eum tecum,
quia conducit ministerio meo. Tychicum 12
misi jam Ephesum. Phelonium quam 13
reliqui Troade apud Carpum, tecum af-
fer cùm veneris, & volumina, præser-
tim membranacea. Alexander faber 14
ærarius videre me fecit multa mala:
rependat illi Dominus secundùm facta
ipsius. Quare tu cave eum, quia mul- 15
tùm restitit sermonibus nostris. Et in 16
prima defensione mea nemo adfuit me-
cum, sed omnes me deseruere: ne im-
putetur id eis crimini. Verùm Domi- 17
nus astitit mihi, & corroboravit me:
ut per me compleatur annuntiatio, &
audiant omnes Gentes: & ereptus sum
ex ore leonis. Et eripiet me Dominus 18
ab omni facto malo, salvabitque me
in regnum suum cœleste: cui gloria in
æternitates seculorum, Amen. Salu- 19
ta Priscillam & Achillem, & domum
Onesiphori. Erastus mansit Corinthi. 20
Trophimum reliqui ægrotum in Mileto.
Da operam ut venias ante hyemem. 21
Salutat te Eupulus, & Pudens, &
Linus, & Claudia, & fratres omnes.
Dominus Jesus Christus cum spiritu 22
tuo. Gratia vobiscum, Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ab urbe Roma, quum Timotheus constitutus jam esset Episcopus super Ephesum, quando secundâ vice stetit Paulus in præsentia Cæsaris Neronis Imperatoris Romani.

Laus Domino gloriæ perpetua, perennis, sempiterna, Amen, Amen, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 እንከሰ ፡ ጽኑሕ ፡ ሊተ ፡ አክሊለ ፡ ጽድቅ ፡ ዘየዐስየኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይእተ ፡ ዕለተ ፡ መ
ኰንነ ፡ ጽድቅ ፡፡ ወአኮ ፡ ለባሕቲትየ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ያፈቅሩ ፡ በምጽአተ ፡ ዚአሁ ፡፡=፡
9 በ ፡ ፫ ፡ ፋሲካ ፡=፡ አስተፋጥን ፡ ትምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ ፍጡነ ፡=፡
10 ዴማስ ፡ ኀደገኒ ፡ ወአፍቀሮ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ዘይእዜ ፡ ወሖረ ፡ ተሰሎንቄ ፡ ወቄርቄስ ፡ ገ
11 ልየ ፡ ወቲቶ ፡ ደልማጢያ ፡=፡ ሉቃስ ፡ ባሕቲቱ ፡ ምስሌየ ፡፡ ወአምጽኦ ፡ ምስሌከ ፡ ለማርቆ
12 ስ ፡ እስመ ፡ ይበቍዐኒ ፡ ለመልእክት ፡=፡ ወፈነውክዎ ፡ ለጢኪቆስ ፡ ኤፌሶን ፡=፡ ወፌሎ ፡
13 ዘኀደግኩ ፡ ኀበ ፡ ቀርጶ ፡ ታምልአ ፡ ምስሌከ ፡ ሶበ ፡ ትመጽእ ፡ ወዓዲ ፡ መጻሕፍተ ፡ ረ
14 ቅ ፡፡=፡ እለ ፡ እስክንድሮስ ፡ ነሃቢ ፡ ብዙኀ ፡ ሣቀየኒ ፡ ይፍድዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ በከመ ፡
15 ምግባሩ ፡=፡ ወአንተሂ ፡ ተዓቀቦ ፡ እስመ ፡ ፈድፋደ ፡ ተቃወሞ ፡ ለነገርነ ፡፡=፡ ወበቀዳሚ ፡
16 ነገርየ ፡ አልቦ ፡ ዘኀበረ ፡ ምስሌየ ፡ ኵሎሙ ፡ ኀደጉኒ ፡ ወይሥረይ ፡ ሎሙ ፡=፡ ወዳእሙ ፡ እ
17 ግዚአብሔር ፡ ቆመ ፡ ሊተ ፡ ወአጽንዓኒ ፡ ከመ ፡ ይእመኑ ፡ በስብከተ ፡ ዚአየ ፡፡ ወይስምዑ ፡
18 ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወድኅንኩ ፡ እምአፈ ፡ አንበሳ ፡=፡ ወያድኅነኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ እም
ኵሉ ፡ ግብረ ፡ እኩይ ፡ ወያሐይወኒ ፡ ውስተ ፡ መንግሥቱ ፡ ዘበሰማያት ፡ እስመ ፡ ሎቱ ፡ ስብሐት ፡
19 ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡=፡ አምኁ ፡ ጵርስቀ ፡ ወአቂላ ፡ ወቤተ ፡ ሆኔሴፎሮ ፡=፡ ኤረሲጦስ ፡ ነ
20 በረ ፡ ቆሮንቶስ ፡ ጥሮፊሞን ፡ ኀደግዎ ፡ ሚሊጦን ፡ ድዉየ ፡=፡ አስተፋጥን ፡ ትምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ እም
21 ቅድመ ፡ ክረምት ፡፡ አምኁከ ፡ ኤዉቡሎስ ፡ ወአጲዴስ ፡ ወሊኖስ ፡ ወቀላውዴያ ፡ ወኵሎሙ ፡ አኀ
22 ዊነ ፡=፡ ወእግዚአብሔር ፡ ምስለ ፡ መንፈስከ ፡፡=፡ ለብእሲ ፡ ጢሞቴዎስ ፡=፡

Ergò parata est mibi corona justitiæ, quam tribuit mibi Deus isto die, Judex 8
justitiæ: & non solummodo mibi, sed etiam *omnibus qui diligent eum in adven-*
tu ejus.

Quinto Paschatis.

Festina ut venias ad me citò. Demas reliquit me, & dilexit hoc seculum præ- 9
sens, & profectus est Thessalonicam: & Crescens Galliam, & Titus Dalmatiam. 10
Lucas solus est mecum: & adduc tecum Marcum, qui utilis est mibi ad ministeri- 11
um. Et misi Tychicum Ephesum. Et Phelo, quem reliqui apud Carpum, adfe- 12
ras tecum: quum veneris & etiam libros membraneos. Alexander prædo multùm 13
afflixit me, retribuat ei Deus secundùm opera ejus: Et tu caveto eum: quia 14
valdè restitit sermonibus nostris. In primo sermone meo, nemo fuit qui consociatus 15
est mecum, omnes deseruerunt me: & Deus misereatur eorum. Sed Deus adstitit 16
mibi, & corroboravit me, ut crederent per prædicationem meam, & ut audirent 17
omnes Gentes: & liberatus sum, ex ore leonis. Et liberabit me Deus ab omni 18
opere malo: & vivere me faciet in regno suo quod est in cælis, quia ei est gloria in
secula seculorum, Amen. Saluta Priscam, & Aquilam, & domum Onesephori. 19
Erastus mansit Corinthi. Trophimum reliqui Mileti ægrotantem. Festina ut ve- 20
nias ad me ante hyemem. Salutârunt te Eubulus, & Apudes, & Linus, & Clau- 21
dia, & omnes fratres nostri. Et Deus cum spiritu tuo sit. 22

Viro Timotheo.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰς διακονίαν, καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν.
Β'. Κατὰ τῆς σαρκικῆς καθάρσεως πρεσβευόντων, καὶ ὑπὲρ πνευματικῆς ἀρετῆς.
Γ'. Παραινέσεις, ἃς δεῖ παραινεῖν καθ' ἡλικίαν ἑκάστῳ.
Δ'. Περὶ δούλων, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ τῆς Χριστοῦ χάριτος ἀξίως δουλεύοιεν.
Ε'. Περὶ ἀρχόντων ὑποταγῆς πρεπούσης τῇ ἐπιεικείᾳ τοῦ Χριστοῦ.
Ϛ'. Παραίνεσις, περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τοὺς ἐριστικοὺς ζητητάς.

AD TITUM EPISTOLA PAULI.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Paulus servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi, secundùm fidem electorum
1 Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ (α) Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν
Dei, & agnitionem veritatis quæ secundùm veritatem, In spem vitæ æternæ,
2 Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου,
quam promisit *expers mendacii* Deus, ante tempora secularia: Manifestavit autem
3 ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων· Ἐφανέρωσε δὲ
temporibus *propriis* verbum suum, in prædicatione, *quam creditam habeo ego* secundùm præceptum
καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
Salvatoris nostri Dei: Tito *germano* filio secundùm communem fidem, gratia,
4 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ· Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις,
misericordia, pax à Deo patre, & *Domino* Jesu Christo Salvatore nostro.
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, (β) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
Hujus gratiâ reliqui te *in Creta*, ut reliqua corrigas, & constituas
5 Τούτου χάριν (γ) κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς
per *civitatem* presbyteros, sicut ego tibi *mandavi*: Si quis est *inculpatus*,
6 κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· Εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,
unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriæ, aut non subditos.
μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα.
Oportet enim episcopum *inculpatum* esse, sicut Dei dispensatorem, non *arrogantem*, non ira-
7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀρ-
cundum, non vinolentum, non percussorẽ, non turpis lucri cupidum: Sed hospitalem, *boni aman-*
γίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγα- 8
tem, sobrium, justum, sanctum, continentem, *Tenacem ejus* qui secundùm doctrinam *fidelis*
θον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ 9
sermonis: ut potens sit & exhortari in doctrina sana, & *contra-*
λόγου· ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ (δ) παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντι-
dicentes arguere. Sunt enim multi & inobedientes, vaniloqui, & *mentium deceptores*,
λέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ (ε) πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, καὶ φρεναπάται, 10
maximè *illi ex* circumcisione: Quos oportet *ore obturare*: qui universas domos subvertunt,
μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς· Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, 11
docentes quæ non oportet, turpis lucri gratiâ. Dixit quidam ex illis, proprius
διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος 12
ipsorum propheta; Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri. Te-
αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Ἡ μαρ-
stimonium hoc est verum: ob quam causam increpa illos *præcisè*, ut sani sint 13
τυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν
in fide: Non intendentes Judaicis fabulis, & mandatis hominum aver-
ἐν τῇ πίστει· Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρε- 14
santium veritatem.
φομένων τὴν ἀλήθειαν.

MS.A. (†) .... ΤΙΤΟΝ. (α) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (β) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ (γ) ἀπέλειπόν (δ) παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας (ε) πολλοὶ ἀνυπότακτοι,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܛܝܛܘܣ *
* ܐ * ܟܕ ܕܗܘܐ ܩܫܝܫܐ * * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ *
1 * ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܠܝܚܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ:
2 ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ ܕܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ: ܕܡܠܟ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܡܢ ܩܕܡ
3 ܙܒܢܝ ܥܠܡܐ. * ܘܓܠܝ ܡܠܬܗ ܒܙܒܢܗ ܒܟܪܘܙܘܬܢ ܗܝ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܐܢܐ ܒܦܘܩܕܢܐ
4 ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. * ܠܛܝܛܘܣ ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܘܬܦܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܡܢ
5 ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܫܒܩܬܟ ܒܩܪܛܐ ܕܬܬܩܢ ܗܘ ܡܕܡ
6 ܕܚܣܝܪ. ܘܬܩܝܡ ܩܫܝܫܐ ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܦܩܕܬܟ. * ܐܝܢܐ
ܕܠܐ ܡܦܣܝܢ ܗܘ. ܘܗܘܐ ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ ܡܗܝܡܢܐ ܕܠܐ ܡܬܚܣܕܝܢ. ܘܠܐ
7 ܡܬܡܪܕܝܢ ܕܠܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܒܐܣܘܛܘܬܐ. * ܣܢܝܩ ܗܘ ܓܝܪ ܩܫܝܫܐ ܕܢܗܘܐ ܕܠܐ ܡܦܣܝܢ. ܐܝܟ
ܪܒܝܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܬܕܒܪ ܒܪܥܝܢ ܢܦܫܗ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܚܡܝܬܢܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܥܒܪ
8 ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܗܛ ܠܡܡܚܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. * ܐܠܐ ܢܗܘܐ
ܪܚܡ ܐܟܣܢܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܪܚܡ ܛܒܬܐ. ܘܢܗܘܐ ܢܟܦ. ܘܢܗܘܐ ܟܐܢ. ܘܢܗܘܐ ܚܣܝܐ.
9 ܘܡܟܒܫ ܢܦܫܗ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ. * ܘܡܬܚܝܠ ܗܘ ܥܠ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܡܠܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ.
10 ܕܢܫܟܚ ܐܦ ܠܡܒܥܝܘ ܒܡܠܦܢܘܬܗ ܚܠܝܡܬܐ. ܘܠܡܟܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. * ܐܝܬ
ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܠܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܘܡܡܠܠܝ ܣܪܝܩܬܐ. ܘܡܛܥܝܢ ܪܥܝܢܝܗܘܢ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ
11 ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܐܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܟܪܘ ܦܘܡܗܘܢ. ܒܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܗܦܟܝܢ.
12 ܘܡܠܦܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ ܡܛܠ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. * ܐܡܪ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܕܒܢܝ
13 ܩܪܛܐ ܡܟܕܒܝܢ ܐܢܘܢ. ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܟܪܣܬܐ ܒܛܝܠܬܐ. * ܘܣܗܕܘܬܐ ܗܕܐ
ܫܪܝܪܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܟܣ ܐܢܘܢ ܒܩܫܝܘܬܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܠܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
14 * ܘܠܐ ܢܬܦܢܘܢ ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܠܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܣܢܝܢ ܫܪܪܐ.

EPISTOLA AD *TITUM.*

CAPUT I.

Quum fit Presbyter. 1.

Paulus servus Dei, & Apostolus Jesu Chri- 1
sti per fidem electorum Dei, & cognitio-
nem veritatis, quæ est in timore Dei, In 2
spem vitæ æternæ, quam pollicitus est
Deus verax ante tempora seculi: Et pate- 3
fecit sermonem suum tempore suo per no-
stram illam prædicationem, quæ concredita
est mihi mandato Dei Servatoris nostri:
Tito vero filio juxta communem fidem, Gra- 4
tia, & pax à Deo patre, & à Domino nostro
Jesu Christo Servatore nostro. Ob id reli- 5
queram te in Creta, ut ea quæ deerant repa-
rares, & constitueres Presbyteros per singu-
las urbes, sicut præcepi tibi, Eum qui incul- 6
patus est, & fuit maritus unius uxoris, & ha-
bet liberos fideles non blasphemos, quique
non sint effrænati in ingluvie. Debet enim 7
Presbyter inculpatus esse tanquam admini-
strator domûs Dei, nec duci propriâ volun-
tate, nec iracundus esse, nec modum præ-
terire in vino, neque manu promptus ad
percutiendum, nec diligere lucra sordida:
Sed amare hospites, & amare bonas res, ac 8
esse castus, & justus, & pius, & qui conti-
neat se à concupiscentiis: Et qui curam 9
habeat de doctrina sermonis fidei, ut possit
etjam exhortari per suam doctrinam sanam,
eosque redarguere qui contendunt. Sunt 10
enim quamplurimi intractabiles, & vanilo-
qui, & seducentes hominum mentes, maxi-
mè ii qui sunt ex circumcisione: Quibus 11
oporteret obturare os. Domos multas cor-
rumpunt, & docent quæ non oportet, pro- 12
pter lucra sordida. Dixit quidam ex illis
vates ipsorum, Filii Cretæ semper sunt men-
daces, malæ bestiæ, & ventres otiosi. Et ve- 13
rum est hoc testimonium. Quamobrem
verè argue illos, ut sani fint in fide: Nec 14
sese abjiciant fabulis Judaicis, & præceptis
hominum qui oderunt veritatem.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለቲቶ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ኒቆጶሊዎን ፡፡
1 ፩ ጳውሎስ ፡ ገብሩ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በከመ ፡ ሃይ
ማኖቶሙ ፡ ለኅሩያኒሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ለአእምሮ ፡ ጽድቅ ፡ በምጽዋት ፡፡

Ad TITUM : & scripta fuit quum esset in civitate Nicopolis.

CAPUT. I.

Paulus servus Dei, & Apostolus Jesu Christi secundùm fidem electorum Dei, 1
ad docendum veritatem pro eleemosyna,

Epiſtola Beati PAULI Apoſtoli ad TITUM.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAulus ſervus Dei, Apoſtolus autem Jeſu Chriſti ſecundùm fidem electo-
2 rum Dei, & agnitionem veritatis, quæ ſecundùm pietatem eſt, In ſpem
vitæ æternæ, quam promiſit qui non mentitur, Deus, ante tempora ſecu-
3 lária: Manifeſtavit autem temporibus ſuis verbum ſuum in prædicatione,
4 quæ credita eſt mihi ſecundùm præceptum Salvatoris noſtri Dei: Tito di-
lecto filio ſecundùm communem fidem, gratia & pax à Deo Patre, &
5 Chriſto Jeſu Salvatore noſtro. Hujus rei gratiâ reliqui te Cretæ, ut ea quæ
deſunt corrigas, & conſtituas per civitates presbyteros, ſicut & ego diſpo-
6 ſui tibi: Si quis ſine crimine eſt, unius uxoris vir, filios habens fideles,
7 non in accuſatione luxuriæ, aut non ſubditos. Oportet enim epiſcopum ſi-
ne crimine eſſe, ſicut Dei diſpenſatorem: non ſuperbum, non iracundum, non
vinolentum, non percuſſorem, non turpis lucri cupidum: Sed hoſpitalem, 8
benignum, ſobrium, juſtum, ſanctum, continentem, Amplectentem eum, 9
qui ſecundùm doctrinam eſt, fidelem ſermonem: ut potens ſit exhortari in
doctrina ſana, & eos, qui contradicunt, arguere. Sunt enim multi etiam 10
inobedientes, vaniloqui, & ſeductores, maximè qui de circumciſione ſunt:
Quos oportet redargui: qui univerſas domos ſubvertunt, docentes quæ non 11
oportet, turpis lucri gratiâ. Dixit quidam ex illis, proprius ipſorum pro- 12
pheta; Cretenſes ſemper mendaces, malæ beſtiæ, ventres pigri. Teſtimoni- 13
um hoc verum eſt. Quam ob cauſam increpa illos durè, ut ſani ſint in fi-
de, Non intendentes Judaicis fabulis, & mandatis hominum, averſantium 14
ſe à veritate.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الي تلميذه تيطوس * وهي في عدد الرسايل ثانية عشر *

* الفصل الاول *

1 * من بولص عبد الله * ورسول يسوع المسيح كما يخص بامانة مصطفي الله ومعرفة الحق
2 المختص بالديانة البهية * بتأمل الحياة الابدية * التي وعد بها الاله الصادق قبل
3 سنين دهرية * واظهر كلمته في اوقاته المحدودة * بالكرازة التي اوعبت انا عليها بامر
4 الاله مخلصنا * الي تيطوس الولد الخالص بما يلايم الامانة العمومية * نعمة لك ورحمة
5 وسلامة من الاله الاب والرب يسوع المسيح مخلصنا * لهذه الحال خلفتك باقريطس لتقوم
الامور الناقصة *

* قراءة الخميس من الجمعة الثامنة والعشرين *

6 وتقيم في كل مدينة قسوسا كما رسمت لك انا * من يكون بلا زلة * رجل امراة واحدة * ذو
7 اولاد مومنين * غير معروفين بثلب بهم الشهوة * او غير خاضعين * لان الاسقف ينبغي
له ان يكون لا زلة له بما انه قهرمان لله * لا يكون عاتيا ولا غضوبا * ولا مستلسدا
8 بالخمر * لا جارحا بكلامه * لا مستفيدا مكسبة * لكن محبا للغرباء * ووادا للصلاح *
9 عفيفا * عدلا * بارا * محميا * ملازما للكلام الصادق المختص بالتعليم * ليكون مقتدرا
10 ان يعزي بالتعليم المعافي * ويوبخ المشاجرين * لان قد يوجد قوم كثيرون لا يخضعون *
11 باطلا قولهم وطاغيا غيرهم * ولا سيما الذين من الختانة * الذين يجب ان يبكموا * الذين
12 يعكسون منازل بجملتها * اذ يعلمون بما لا يجب ذكره * من اجل فايدة مستقبحة * وقد قال
واحد منهم نبي لهم خاص * ان الاقريطيسيين كذابون دايما * وحوش ردية * بطون خاوية *
13 14 * هذه الشهادة صادقة هي * فلهذا السبب وبخهم بجفاوة ليعافوا في الامانة * ولا يصغوا الي
الخرافات اليهودية * والي وصايا الناس الرادين الحق *

Epiſtola Sancti PAULI ad diſcipulum ſuum TITUM: Eſtque in numero Epiſtolarum duodecima.

CAPUT PRIMUM.

A Paulo ſervo Dei, & Apoſtolo Jeſu 1
Chriſti, prout congruum eſt fidei ele-
ctorum Dei, & agnitioni veritatis per-
tinentis ad præclaram pietatem, In 2
ſpe vitæ æternæ quam pollicitus eſt
Deus verax, ante annos æternos, Et 3
patefecit verbum ſuum temporibus ſuis
præſcriptis, per prædicationem quæ con-
credita eſt mihi ex præcepto Dei ſerva-
toris noſtri: Ad Titum filium germa- 4
num prout conſentaneum eſt fidei gene-
rali. Gratia tibi, & miſericordia, &
pax à Deo Patre, & Domino Jeſu
Chriſto ſervatore noſtro. Hanc ob cau- 5
ſam reliqui te in Creta, ut res vitioſas
corrigas,

Lectio feriæ quintæ hedomadis vigeſimæ octavæ.

Et ſtatuas in qualibet urbe Preſbyteros,
(ut ego tibi mandavi) Eum qui eſt ſine 6
culpa, vir uxoris unius, liberos habens
fideles, non arceſſitos crimine æſtus li-
bidinis, aut contumaces. Epiſcopum 7
enim oportet eſſe inculpatum, quippe
qui eſt Dei diſpenſator: non pertina-
cem, neque iracundum, neque vino fu-
ribundum, non vulnerantem verbis ſuis,
cujus lucrum non ſit turpe: Sed pere- 8
grinos diligentem, boni amantem, ca-
ſtum, æquum, juſtum, ferventem: Te- 9
nacem veri illius ſermonis qui facit
ad doctrinam, ut ſit potens ad hortan-
dum per doctrinam ſanam, & arguen-
dum diſceptantes. Nam reperiuntur 10
homines multi contumaces, vani ſer-
monis, & judicii erronei, maximè verò
qui ſunt ex Circumciſione: Quibus 11
oportet os obthurare: qui quaſdam do-
mos penitus ſubvertunt, docentes ea
quæ memorare non decet, turpis lucri
gratia. Dixit autem quidam ex ipſis, 12
proprius ipſorum propheta, Cretenſes
ſemper mendaces, malæ beſtiæ, ventres
vacui. Teſtimonium hoc eſt verum; 13
& hanc ob cauſam redargue eos cum
ſeveritate, ut ſani ſiant in fide, Nec 14
attendant Judaicis deliriis, & præ-
ceptis hominum veritatem reſellen-
tium.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 እንዘ : ትሴፈዎ : ሕይወተ : ዘለዓለም : ዘአሰፈወነ : ወኢይሔሱ : እግዚአብሔር : እምቅ
3 ድመ : ዓለም ። ወአስተርአየ : በዕድሜሁ : ወተሰብከ : ቃሉ : ወተአመነኒ : ሊተ : በት
4 እዛዙ : ለእግዚአብሔር : መድኃኒነ ። ለቲቶ : ወልድየ : ዘአፈቅር : በተሳትፎ : በሃ
ይማኖት : ሰላም : ለከ : ወጸጋ : እግዚአብሔር : አቡነ : ወእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ :
5 መድኃኒነ ። ፭ እንበይነ : ዝንቱ : ኀደጉከ : ውስተ : ቀርጤን : ከመ : ታስተራትዕ :
6 ዘተርፈ : ወትሢም : ቀሲሳነ : ለለ : አህጉር : ዘከመ : አዘዝኩከ ። ብእሲ : ዘአሐ
ተ : ብእሲተ : አውሰበ : ኅሩየ : ዘኢይሔምይዎ : በእኩይ : ዘቦ : ውሉደ : መሀይምናነ :
ዘኢያስተዋድይዎሙ : በምርዓት : እለ : ኢኮኑ : ዝሉፋነ : እለ : ይትኤዘዙ ።

፮ በተዝካረ : ማኅበር : ወበካህናት : በአበ : ሰላማ :: በመኅ
ትወ : ኤጲፋንያ : መንበብ ።

7 ወርቱዕ : ዘይሠይምዎ : ጳጳስ : ዘኢያደሉ : ከመ : መጋቤ : እግዚአብሔር :: ዘኢኮነ : መዐ
8 ትመ : ዘልቡብ : ዘኢይሰቲይ : ዘኢይዘብጥ : ዘኢያፈቅር : ንዋየ ። መፍቀሬ : ነግድ :
ዘሠናይ : ምግባሩ : ዘያነጽሕ : ርእሶ : ጻድቅ : ኄር : የዋህ : መስተዐግስ : ዘምንኩስ ።
9 ዘምሁር : ቃለ : ሃይማኖት :: ዘይክል : ገሠጾ : በትምህርተ : ሕይወት : ወይዘልፎሙ :
10 ለእለ : ይትዋሥኡ ። እስመ : ብዙኃን : እለ : ኢይትኤዘዙ : ወነገሮሙኒ : ከንቱ : ወ
11 መስሕታን : ወፈድፋደሰ : እለ : እምአይሁድ ። እለ : ርቱዕ : ይፈጽምዎሙ : እለ :
12 ይገፍትኡ : አብያተ : ኵሉ : ወይሜህሩ : በዘ : ይረብሐሙ ። ዘይቤ : አሐዱ : እም
13 ኔሆሙ : ነቢዮሙ : መድልዋን : ሐሰዊያን : አራዊት : እኩያን : ከርሠ : መካን ። ወዝን
ቱ : ስምዕ : እሙን : ላዕሌሆሙ ። ወይዘልፎሙ : መቲረ : በገጋዮሙ : ከመ : ይጠይቁ :
14 በሃይማኖት ። ወኢያምጽኡ : መኃደምተ : አይሁድ : ወሠርዐተ : ሰብእ : ዘይመይ
ጡ : ሳጽድቅ ።

Expectantem vitam æternam, quam promiſit nobis, & non mentitus eſt Deus à cre- 2
atione mundi. Et apparuit in tempore ſuo, & prædicatum fuit verbum ejus, & 3
concreditum fuit mihi per mandatum Dei ſervatoris noſtri: Tito filio meo quem 4
diligo in communicatione, in fide, Pax tibi et gratia Dei Patris noſtri, & Do-
mini noſtri Jeſu Chriſti Servatoris noſtri. Propter hoc reliqui te in Creta, ut 5
corrigas quæ reliqua ſunt, & ut conſtituas presbyteros per ſingulas civitates, ſicut
præcepi tibi: Virum qui unicam uxorem duxit, electum quem non vituperant 6
propter malum, habentem filios fideles quos non accuſant de luxuria, qui non ſunt
contumelioſi, ſed obedientes.

Comm:moratione congregationis, & ſacerdotum. De patre Salama: In lampadibus Epiphaniæ, ſermo.

Et oportet eum conſtituere Papam, qui non ſit hypocrita: ſicut diſpenſator Dei, qui 7
non eſt iracundus, qui intelligens eſt, qui non bibit, qui non percutit, qui non di-
ligit divitias: Hoſpitalem, cujus opus bonum eſt, mundantem ſeipſum, juſtum, 8
bonum, mitem, patientem, continentem: Qui eruditus eſt in ſermone fidei, qui 9
poteſt erudire in doctrina vitæ, & arguere contra diſputantes. Quia multi ſunt, 10
qui non obediunt, & verba eorum inania ſunt, & ſeductores ſunt, & præcipuè ii
qui ex Judæis: Quibus oportet ſilentium imponere: qui ſubvertunt domos to- 11
tas, & docent ut lucrentur. De quibus dixit quidam ex illis, propheta eorum, 12
Hypocritæ mendaces ſunt, feræ malæ, ventres ſteriles. Et hoc teſtimonium verum 13
eſt de illis, & redarguit eos breviter de iniquitate eorum, ut percipiant in fide,
Et non introducant fabulas Judæorum, & mandata hominum pervertentia veri- 14
tatem.

Omnia quidem munda mundis: at pollutis & infidelibus
15 (ζ) Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ (η) μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις
nihil mundum, sed polluta sunt eorum & mens & conscientia. Deum
16 οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν
confitentur nosse, at operibus negant, abominati existentes & incredibiles,
ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς,
& ad omne opus bonum reprobi.
καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

CAP. II. β'.

1 Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam: Senes sobrios
2 ΣΥ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· Πρεσβύτας νηφαλίους Γ'
esse, honestos, prudentes, sanos fide, dilectione, patientiâ. A-
3 εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Πρεσ-
nus similiter in habitu sanctè decentes, non calumniatrices, non vino multo
βύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, (α) μὴ οἴνῳ πολλῷ
servientes, bene docentes: Ut prudentiam doceant adolescentulas,
4 δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους· Ἵνα (β) σωφρονίζωσι τὰς νέας,
virorum amantes esse, filiorum amantes, Sobrias, castas, domi manentes, bonas, subdi-
5 φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, Σώφρονας, ἁγνάς, (γ) οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσο-
tas propriis viris, ut non verbum Dei blasphemetur. Juvenes
6 μένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους
similiter hortare temperantes esse: Circa omnia teipsum præbens exemplum pulchrorum
7 ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν E'
operum, in doctrina, integritatem, gravitatem, incorruptibilitatem, Verbum
8 ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, (δ) ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν, Λόγον
sanum, irreprehensibile: ut is qui ex adverso erubescat, nihil habens de vobis dicere
ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον· ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων (ε) περὶ ὑμῶν λέγειν

malum. Servos proprios dominis subjici, In omnibus beneplacentes esse, non
Δ' φαῦλον. Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ 9
contradicentes, non fraudantes: Sed fidem omnem ostendentes bonam, ut
ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους· Ἀλλὰ (ζ) πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα 10
doctrinam Salvatoris nostri Dei, ornent in omnibus. Apparuit enim
τὴν διδασκαλίαν (η) τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ 11
gratia Dei, salutifera omnibus hominibus, Erudiens nos, ut abne-
ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, (θ) ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησά- 12
gantes impietatem, & mundana desideria, sobriè, & justè, & piè
μενοι τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως, καὶ δικαίως, καὶ εὐσεβῶς
vivamus in nunc seculo: Expectantes beatam spem, & apparitionem
Γ' ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν
gloriæ magni Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi. Qui dedit semetipsum
τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν 13
pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, & mundaret sibiipsi populum
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν 14
peculiarem, zelatorem pulchrorum operum. Hæc loquere, & exhortare, & argue
περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα (ι) λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε 15
cum omni imperio. Nemo te contemnat.
μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδείς σου περιφρονείτω.

CAP. III. γ'.

Admone illos principatibus & potestatibus subjici, obtemperare, ad
E' ὙΠομίμνησκε (α) αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, (β) πρὸς 1
omne opus bonum paratos esse: Neminem blasphemare, à pugna alienos esse, modestos,
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι· Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, 2
omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.
πᾶσαν (γ) ἐνδεικνυμένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

MS.A. (ζ) Πάντα καθαρὰ (η) μεμιασμένοις Κεφ. β'. MS.A. (α) μηδὲ (β) σωφρονίζουσιν (γ) οἰκουργούς, (δ) ἀφθορίαν, σεμνότητα, Λόγον (ε) λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦλον, Δούλους δεσπόταις ἰδίοις (ζ) πᾶσαν πίστιν (η) τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν (θ) σωτήριος (ι) δίδασκε, Κεφ. γ'. MS.A. (α) δὲ αὐτοὺς ἀρχαῖς, ἐξουσίαις (β) καὶ πρὸς (γ) ἐνδεικνυμένους πραΰτητα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]

CAP. II.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

CAP. III.

1 [illegible]
2 [illegible]

Omnia enim munda mundis: Iis autem qui 15
polluti sunt & infideles, nihil est mundum,
sed polluta est eorum mens & conscientia.
Et profitentur se cognoscere Deum; suis ve- 16
rò operibus eum negant, quum sint execran-
di, & dicto non audientes, sed reprobi ad
omne opus bonum.

CAP. II.

Tu verò loquere quæ decent sanam do- 1
ctrinam: Et doce ut senes sint vigilanti 2
mente præditi, sintque casti, & puri, & sani
in fide, & in charitate, & patientia. Ac et- 3
iam anus similiter, ut sint in habitu qui de-
ceat reverentiam Dei, nec sint calumniatri-
ces, nec inservientes multo vino: ut doce-
ant bona; Et pudicas eas faciant quæ sunt 4
adolescentulæ: ut diligant maritos suos, &
liberos suos; Ut castæ sint & sanctæ, ut bene 5
curent domos suas, & subditæ sint maritis
suis, ne quis blasphemet sermonem Dei.
Adolescentes consimiliter adhortare, ut casti 6
sint. In omnibus autem exemplum in temet- 7
ipso præbeto in omni opere bono: & in
doctrina tua habeas sermonem sanum, ca-
stum, & incorruptibilem, quem nemo con-
temnat. Ut qui insurrexerit in nos, pude- 8
fiat, quum non poterit dicere contra nos
quicquam turpe. Servi heris suis subditi sint 9
in omnibus, & placeant eis, nec sint repu-
gnantes, neque fures: Sed ostendant inte- 10
gritatem suam bonam in omnibus, ut exor-
nent in omnibus doctrinam Dei Servatoris
nostri.

De Baptismo, & dominicâ post Epiphaniam. 2.

Patefacta est enim gratia Dei omnium serva- 11
trix omnibus hominibus, Et erudiens nos ut 12
abnegemus impietatem & concupiscentias
mundi, & vivamus in hoc seculo cum casti-
tate, & justitiâ, & reverentiâ Dei, Expe- 13
ctantes spem benedictam, & manifestatio-
nem gloriæ Dei magni, & Servatoris nostri
Jesu Christi. Qui seipsum dedit pro nobis, 14
ut redimeret nos ab omni iniquitate, & re-
purgaret nos sibiipsi populum novum, qui
studiosus esset bonorum operum. Hæc lo- 15
quere & adhortare, & argue cum omni im-
perio: & nemo te despiciat.

CAP. III.

Porrò admone eos, ut principibus ac po- 1
testatibus dicto audientes sint, subditique;
ac parati sint ad omne opus bonum. Et ne- 2
minem maledictis insectentur, nec sint pu-
gnaces, sed sint mansueti: & in omnibus
ostendant comitatem suam erga omnes ho-
mines.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ኵሉ :: ንጹሕ : ለንጹሓ : ወለርኩሳን : አልቦ : ንጹሕ : እስመ : ርኩስ : ልቦሙ : ወሕሊና
16 ሆሙ :=: ዘለሙ : ከመበ : እግዚአብሔር : ወይክሕድዎ : በምግባሮሙ : ርኩሳን : እ
ሙንቱ : ወከሐዲያን : ወሙኑናን : እሙንቱ : በውስተ : ኵሉ : ምግባረ : ሠናይ ::=:
1 ፪ ወአንተሰ : ንግር : ዘይደልው : ለትምህርተ : ሕይወት ::=: ሲቃውንትኒ : ያንጽሑ :
2 ርእሶሙ : እምዝሙት : ወኢይናፍቁ : በሃይማኖት : ይትፋቀሩ : ይለብው : ወይትዕገ
ሡ ::=:

Omnia pura sunt puris: & immundis nihil est purum, quia impura sunt 15
corda eorum, & cogitationes eorum. Qui professi sunt quòd sit Deus, & dene- 16
gant eum in operibus eorum: immundi sunt, & rebelles, & reprobi sunt in omni
opere bono.

CAP. II.

E*T tu loquere quod convenit doctrinæ vitæ: Seniores purgent seipsos à forni-* 1
catione, & ne hæsitent in fide, & diligant, prudentes sint, & patientes sint. 2

Versio VULGATA LATINA.

15 Omnia munda mundis: coinquinatis autem, & infidelibus nihil est mundum,
16 sed inquinatæ sunt eorum & mens & conscientia. Confitentur se nôsse Deum, factis autem negant: cùm sint abominati, & incredibiles, & ad omne opus bonum reprobi.

CAP. II.

1 Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam: Senes ut sobrii sint, pudici,
2 prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia: Anus similiter in habitu
3 sancto, non criminatrices, non multo vino servientes, benè docentes: Ut pru-
4 dentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, filios suos diligant, Pru-
5 dentes, castas, sobrias, domûs curam habentes, benignas, subditas viris suis, ut non
6 blasphemetur verbum Dei. Juvenes similiter hortare ut sobrii sint. In omni-
7 bus teipsum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gra-
8 vitate, Verbum sanum, irreprehensibile: ut is, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis. Servos dominis suis subditos esse, in omnibus 9
placentes, non contradicentes, Non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam 10
ostendentes: ut doctrinam Salvatoris nostri Dei ornent in omnibus. Apparuit 11
enim gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, Erudiens nos, ut abne- 12
gantes impietatem, & secularia desideria, sobriè, & justè, & piè vivamus in hoc seculo, Expectantes beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei, & Salvato- 13
ris nostri Jesu Christi: Qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab 14
omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Hæc loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio. Nemo te contemnat. 15

CAP. III.

Admone illos principibus & potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne 1
opus bonum paratos esse: Neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed mo- 2
destos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * قراءة الجمعة من الجمعة الثامنة والعشرين * لأن الأشياء كلها طاهرة للطاهرين *
وأما الدنسون والكافرون فليس لهم شي طاهر * بل عقلهم قد تدنس وبصيرتهم * ويعترفون
16 انهم يعرفون الله وباعمالهم ينكرونه * فهم مرذولون وعاصيون * وفي كل عمل صالح لا دربة لهم *

* الفصل الثاني *

1 * فانت تكلم عما يليق بالتعليم المعافى * تم * الشيوخ يكونون مستيقظين عفيفين
2 معافين في الامانة * في المحبة * في الصبر * وكذلك العجائز يكن ذات سخية جليلة لباسها *
3 لا نمامات * ولا مستعبدات لكثرة الخمر * حسنات التعليم * ليردعن الشواب * الصبايا فليكن
4 ودادات رجالهن * ودادات اولادهن * عفيفات * طاهرات * مدبرات * صالحات * لرجالهن خاضعات *
5 لئلا يفترى على قول الله * وكذلك اطلب الى الشباب ان يتعففوا * اذ عندهم ذاتك في كل
6 الاشياء رسما للاعمال الصالحة * وعندهم في تعليمك ازالة افساده * عفافه * اعدامه البلي *
7 * كلاما معافى لا يخجل الصادق الذي يناوينا * اذ لا يكون له قول طالح يقوله عنا * والعبيد
8 يكونون لاسيادهم خاضعين * ويرضونهم في كل شي * ولا يكونوا مخالفين * ولا خائنين * بل
9 يوضحون كافة الثقة الصالحة ليزينوا في سائر الاشياء تعليم الاله مخلصنا * تم *
10 * قراءة لعيد قداس الماء * * لان قد ظهرت نعمة الله المخلصة كافة الناس *
11 * مؤدبة ايانا * لكي اذا جحدنا وابينا النفاق والشهوات العالمية * نعيش في هذا الدهر بعفة
12 ونهذب العقل ويقين حسن * منتظرين الرجاء المغبوط * وظهور الاله العظيم * ومخلصنا يسوع
13 المسيح * الذي بذل ذاته عنا ليفتدينا من كل اثم * ويطهر لذاته شعبا جديدا مهذبا مغايرا
14 للاعمال الحسنة * هذه تكلم وعز * وبخ بكافة السلطان * ولا يهونك احد *
15

* الفصل الثالث *

1 * واذكرهم ان يخضعوا لذوي الرياسات والسلطات ويذعنون لهم ويكونون لكل عمل
2 صالح مستعدين * ولا يفترون على احد * ويكونون غير مخاصمين * ودعين * موضحين
لدى الناس اجمعين كافة الوداعة *

Lectio feriæ sextæ hebdomadis vigesimæ octavæ.

Res quidem omnes puræ sunt puris: 15
at pollutis & infidelibus nulla res est pura: imò mens eorum polluta est & conscientia: Et profitentur se nôsse 16
Deum, sed operibus suis negant eum: suntque abominandi & rebelles, & omni operi bono insueti.

CAP. II.

Tu verò loquere quæ decent sanam 1
doctrinam. Finis. Senes sint vigilan- 2
tes, temperantes, sani in fide, in charitate, in patientia. Itidemque anus di- 3
stentæ sint occupatione honestæ dexteritatis, non criminatrices, copiæ vini non mancipatæ, doctrinâ honestæ, Ut coër- 4
ceant juniores. Adolescentulæ sint maritorum suorum amantes, amantes liberorum suorum, Modestæ, puræ, do- 5
mum regentes, bonæ, viris suis subjectæ: ne blasphemetur sermo Dei. Pa- 6
ri quoque modo juvenes roga ut sint modesti: Præbens illis teipsum in rebus 7
omnibus exemplar bonorum operum: præbensque illis in doctrina tua exterminium pravitatis, integritatem, exclusionem corruptelæ, Sermonem sa- 8
num: ut pudefacias adversarium qui contra nos est, non habens sermonem pravum de nobis dicendum. Servi 9
quoque sint suis dominis subjecti, eisque placeant in rebus omnibus: & non sint responsatores, Neque perfidi, sed omnem 10
bonam fidem ostendant: ut ornent in omnibus rebus doctrinam Dei servatoris nostri. Finis.

Lectio in solennitate Missæ aquæ.

Apparuit enim gratia Dei salvatrix 11
omnium hominum, Erudiens nos, ut 12
abnegantes & relegantes impietatem & cupiditates mundanas, vivamus in hoc seculo cum modestia, & sinceritate mentis, atque rectâ pietate: Expe- 13
ctantes beatam spem, & apparitionem magni Dei ac servatoris nostri Jesu Christi, Qui seipsum exposuit pro no- 14
bis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, & purificaret sibiipsi populum uberem, sincerum, æmulum bonorum operum. Hæc loquere & hortare, argue 15
cum omni solertia: & nemo te despiciat.

CAP. III.

Et suggere ipsis ut subditi sint iis 1
qui principatibus ac potestatibus præditi sunt, eisque acquiescant, & sint ad omne opus bonum parati: Et ne- 2
minem blasphement, sintque minimè rixosi, sed mites, exhibentes erga omnes homines omnem lenitatem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ሊቃናትኒ : ከማሁ : ይትቀደሳ : ወያሠንያ : ግዕዞን : ኢያስተሐውራ : ነገረ : ኢይስተያ : ወ
4 ኢይስክራ : ወይጌሥጻ : ወይመሀራ : ሠናየ : ትምህርተ : ከመ : ያንጽሓ : ርእሶን ። ወ
5 ...ለሳትኒ : ያፍቅራ : አምታቲሆን : ወያፍቅራ : ውሉደን ። ኢይዘምዋ : ወይግበራ : ሠ
...ናየ : ወያሠንያ : ግዕዞን : ወሥርዐተ : ቤቶን : ወይትአዘዛ : ለአምታቲሆን : ከመ : ኢይፀ
6 ...ርፉ : ላዕለ : ቃለ : እግዚአብሔር ። ለወሬዛትኒ : ገሥጾሙ : ከማሁ : ያንጽሑ : ር
7 ...እሶሙ ። ወኩኖሙ : አርአያ : ለኵሎሙ : በምግባረ : ሠናይ : በትምህርት : በእንጽ
8 ...ሖ ። በሕያው : ነገር : ዘአልቦ : ነውረ : ከመ : ይትኀፈር : ጸላኢ : ወይትኃጣእ : ዘይነብ
...ብ : ላዕሌነ : ሕሡመ ። ፬ በመኀትወ : ኤፊፓንያ ።
9 ...ግብርኒ : ይትአዘዙ : ለእጋእዝቲሆሙ : ወያሠምሩ : በኵሉ ። ያሠንዩ : ሃይማኖቶሙ :
10 ...ከመ : ይንእድዎሙ : በኵሉሁ : ለትምህርተ :: እግዚአብሔር : መድኀኒነ ። እስመ :
11 ...ተዐውቀ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር : በኀበ : ኵሉ : ሰብእ ። ወትምህረነ : ከመ : ንትና
12 ...ከራ : ለኀጢአት : ወለፍትወተ : ዓለም : ወንሕየው : በጽድቅ : ወበንጽሕ : ወበተፋቅ
13 ...ሮ : በዝንቱ : ዓለም ። እንዘ : ንሴፎ : ለብፅዕ :: ወምጽአተ : ስብሐቲሁ : ለአም
14 ...ላክነ : ዐቢይ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : መድኀኒነ ። ዘመጠወ : ርእሶ : በእንቲአነ : ከመ :
15 ...ይቤዝወነ : እምኀጢአት : ወያፅንሖ : ሎቱ : ሕዝበ : ዘይትቀሐው : በምግባረ : ሠናይ ።
...ከመዝ : ንግር : ወገሥጽ : ወተዛለፍ : እንዘ : ታቲሕት : ርእሰከ : በኵሉ : ወአልቦ : ዘያ
...ስሕትከ ።

፫

1 ዘክሮሙ : ለቀደምት : ወለመኳንንት : ከመ : ይትአዘዙ : በኵሉ : ምግባረ : ሠናይ :
2 ...ይኩኑ : ጥቡዓነ : ቦቱ ። ወኢያስተቃጥዑ : ወኢይትጋአዙ : መሓሪ : የዋሃነ : ኩኑ :
...ምስለ : ኵሉ : ሰብእ ።

Anus similiter sanctificentur, & pulchros reddant mores earum, non circumferant 3
verba, non sint bibaces, non inebrientur, sed erudiant, & doceant bonam doctrinam: Ut purgent seipsas, ut mulieres diligant maritos suos, & diligant filios 4
suos, Ne fornicentur, sed faciant bonum, & pulchros reddant mores earum, & 5
ordines earum domesticos, & subjiciantur maritis suis, ut non blasphement contra 6
verbum Dei. Adolescentes hortare ut purgent seipsos. Et sis exemplar omnibus 7
in operibus bonis, In doctrina, in puritate, In vivo sermone non habentem ma- 8
culam, ut erubescat inimicus, & impotens sit ut loquatur contra nos maledictionem.

In lampadibus Epiphaniæ.

Servi verò subjiciantur dominis suis, & placeant iis in omnibus, Approbatam 9
reddant fidem eorum, ut laudem ferentes in omnibus doctrinæ Dei Servatoris nostri. 10
Quia conspicua facta est gratia Dei apud omnes homines. Et docet nos, ut ali- 11
enati simus contra peccatum, & contra cupiditates hujus mundi, & vivamus 12
justè, & purè, & amanter in hoc mundo, Expectantes beatitudinem, & ad- 13
ventum gloriæ Dei nostri magni, Jesu Christi servatoris nostri: Qui tradidit 14
semetipsum pro nobis, ut redimeret nos à peccato, & purificaret sibi populum sequacem in operibus bonis. Sic loquere, & corripe, & redargue, subjiciens te- 15
ipsum in omnibus: & nemo sit qui seducat te.

CAP. III.

Suggere ipsis primatibus & potestatibus, ut obtemperent in omni opere bono, & 1
sint parati in eo, Et non despiciant, neque contendant: misericordes estote, mites 2
estote cum omnibus hominibus.

Eramus enim aliquando & nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis,
3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις,
& voluptatibus variis, in malitia & invidia agentes, odibiles, odientes *alii alios.*
καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους.
Cùm autem benignitas & humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei, Non ex
4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Οὐκ ἐξ
5 operibus *quæ in justitia,* quæ fecimus nos, sed secundùm suam misericordiā *ser-*
ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, (δ) ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ (ε) τὸ αὐτοῦ ἔλεον ἔσω-
vavit nos, per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritûs sancti, Quem
6 σεν ἡμᾶς, διὰ (ζ) λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου, Οὗ
effudit in nos abundè, per Jesum Christum Salvatorem nostrum: Ut justificati
7 ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν· Ἵνα δικαιωθέντες
ipsius gratiâ, hæredes simus secundùm spem vitæ æternæ. Fidelis ser-
8 τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι (η) γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λό-
mo: & de his volo te confirmare, ut curent *pulchris* operibus *præstare*
γος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι
credentes Deo. Hæc sunt *pulchra* & utilia hominibus. Stultas
9 οἱ πεπιστευκότες (θ) τῷ Θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς
autem quæstiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas *legales* *cohibe:* sunt enim
δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ
inutiles, & vanæ. Hæreticum hominem post unam & secundam *admonitionem* devita:
10 ἀνωφελεῖς, καὶ μάταιοι. Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ·
Sciens quia subversus est hujusmodi, & peccat *existens* *ipsius* condemnatus. Cùm
11 Εἰδὼς ὅτι (ι) ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν 12
misero Artemam ad te, aut Tychicum, festina venire ad me in Nicopolim:
πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε, ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν·
ibi enim statui hyemare. Zenam legisperitum, & Apollo sollicitè præ-
13 ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικόν, καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρό-
mitte, ut nihil illis desit. Discant autem & nostri *pulchris* operibus
14 πεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων
præstare ad necessarios usus, ut non sint infructuosi. Salutant te qui cum me
προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ
15 omnes. Saluta *amantes* nos in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.
πάντες. (κ) ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων (λ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Titum Cretensium Ecclesiæ primum Episcopum ordinatum, scripta est à Nicopoli Macedoniæ.
(†) Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ἐν στίχοις ξζ'.

MS. A. (δ) ἃ (ε) τὸ αὐτοῦ ἔλεος (ζ) τοῦ λουτροῦ (η) γενηθῶμεν (θ) Θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ (ι) ἐξέστραπται (κ) ἀσπάσασθε (λ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Τίτον. ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Nos etenim quondam eramus rationis ex- 3
pertes, refractarii, & errantes, obnoxiique
variis desideriis, & in malitia & invidia
versabamur, & exosi eramus, atque alius
alium odio prosequebamur. Quum autem 4
patefacta est benignitas & misericordia Dei
Servatoris nostri: Non ex operibus justitiæ 5
quæ fecimus, sed commiseratione suâ, ser-
vavit nos per lavacrum generationis quæ
facta est denuò cum renovatione Spiritûs
Sanctitatis; Quem effudit in nos abundè 6
per Jesum Christum Servatorem nostrum,
Ut per gratiam ejus justificemur, & simus 7
hæredes Juxta spem vitæ æternæ. Fidelis ille 8
sermo. De his itaque velim ut confirmes eos,
ut illis curæ sit bona opera exequi qui cre-
diderunt in Deum. Hæc sunt bona & utilia
hominibus. Cæterùm à stultis quæstionibus, 9
& fabulis genealogiarum, & à contentioni-
bus & digladiationibus Scribarum recede;
nulla siquidem inest in eis utilitas, sed vanæ
sunt. Ab homine hæretico postquam semel 10
& iterum eum admonueris, recede: Sci- 11
ásque ejusmodi hominem perversum esse, &
sceleratum, quippe reum peragit seipsum.
Quum misero ad te Artemam aut Tychi- 12
cum, sit tibi curæ ad me venire Nicopo-
lim; statui enim in mente mea illic hyber-
nare. De Zina autem legisperito & Apollo, 13
da operam eos probè deducere, ne quid
illis desit. Discántque & illi qui nostri sunt, 14
operari bona opera in negotiis necessariis,
ut non sint infrugiferi: Postulant pacem 15
tuam illi omnes qui mecum sunt. Postula 16
pacem eorum omnium qui nos diligunt in
fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen,

Epistola ad Titum ex Nicopoli scripta, missa verò per manus Zinæ & Apollo,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 እስም : ንሕነሂ : ትካት : አበድነ : ወክሕድነ : ወስሕትነ : ወተቀነይነ : ለፍትወት : ወለሐ
4 ውዝ : ዘዘ : ዚአሁ :: ወተሰወነ : እኩየ : ወተቀንአ : ወጸላእነ : ቢጸነ :=: ወእም : እስ
5 ተርአየነ : ምሕረቱ : ለእግዚአብሔር : መፍቀሬ : ሰብእ : መድኅኒነ :=: ወእኮ : በም
ግባረ : ጽድቅነ : ደእም : በምሕረቱ : አድኀነነ : በጥምቀተ : ደግም : ልደት : ወተሐድ
ሶ : በመንፈስ : ቅዱስ :=:

Quia nos etiam olim stulti fuimus, & rebelles fuimus, & erravimus, & 3
servivimus cupiditatibus, & voluptatibus singulis & propriis, & adhæ-
simus malitiæ, & invidiæ, & odio prosequuti sumus fratres nostros. E- 4
quidem apparuit nobis misericordia Dei, erga homines amor Servatoris nostri.
Et non in operibus est justitia nostra, sed in misericordia sua servavit nos, 5
in baptismo regenerationis & renovationis in Spiritu sancto,

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ῀Σ ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΗ'ΜΟΝΑ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ῀Σ.

Α'. Ἔπαινος Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ.
Β'. Σύστασις Ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ συνθέντος διὰ πίστεως.

AD PHILEMONEM EPISTOLA PAULI.

(†) Ἡ ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΗ'ΜΟΝΑ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΎΛΟΥ.

CAP. UNICUM. ΚΕΦ. α'.

Paulus vinctus Christi Jesu, & Timotheus frater, Philemoni dilecto,
1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ,
& cooperanti nostro: Et Appiæ *dilectæ,* & Archippo commilitoni nostro,
2 καὶ συνεργῷ ἡμῶν. Καὶ Ἀπφίᾳ (α) τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν,
& illi quæ apud domum tuam Ecclesiæ:
καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
Gratia vobis, & pax à Deo patre
Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 3
nostro, & Domino Jesu Christo.
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MS A. (†) ... Φιλήμονα. MS. A. (α) τῇ ἀδελφῇ, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

EPISTOLA
AD PHILEMONEM.
CAPUT I.

Quotidiè. 1.
Paulus vinctus Jesu Christi, & Timotheus 1
frater, Philemoni dilecto cooperatori nostro: 2
Et Appiæ dilectæ nostræ, & Archippo com-
militoni nostro, & ecclesiæ quæ in domo tua
est; Gratia vobiscum, & pax à Deo patre 3
nostro, & à Domino nostro Jesu Christo.

Versio VULGATA LATINA.

3 Eramus enim aliquando & nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis & voluptatibus variis, in malitia & invidia agentes, odibiles, odientes invicem.
4 Cùm autem benignitas & humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei; Non ex ope-
5 ribus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundùm suam misericordiam salvos nos fecit,
6 per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritûs sancti, Quem effudit in nos abundè per Jesum Christum Salvatorem nostrum: Ut justificati gratiâ ipsius, hæredes
7 simus secundùm spem vitæ æternæ. Fidelis sermo est: & de his volo te confirmare:
8 ut curent bonis operibus præesse qui credunt Deo. Hæc sunt bona & utilia hominibus. Stultas autem quæstiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis de- 9
vita: sunt enim inutiles, & vanæ. Hæreticum hominem post unam & secundam cor- 10
reptionem devita: Sciens quia subversus est, qui ejusmodi est, & delinquit, cùm sit 11
proprio judicio condemnatus. Cùm misero ad te Artemam, aut Tychicum, festina 12
ad me venire Nicopolim: ibi enim statui hyemare. Zenam legisperitum, & Apollo 13
solicitè præmitte, ut nihil illis desit. Discant autem & nostri bonis operibus præ- 14
esse ad usus necessarios, ut non sint infructuosi. Salutant te qui mecum sunt omnes: 15
saluta eos, qui nos amant in fide. Gratia Dei cum omnibus vobis. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * لاننا قد كنا نحن فيما سلف * بلا افهام غير مذعنين * ضالين * ولشهوات ولذات متلوية
حادمين * منصرفين بردية وحسد * مبغوضين * باغضين بعضنا بعضا * ابتدي *
4 * فلما ظهرت نعمة الله الاله مخلصنا وتعطفه * لا من قبل الاعمال التي في العدل التي
5 عملناها نحن * بل بما يخص برحمته خلصنا بحميم اعادة الولادة * وتجديد الروح القدس *
6 * الذي سكبه علينا بسعة بيسوع المسيح مخلصنا * حتى اذ تزكينا بنعمته ذلك نصير
7 وارثين ما يخص بتامل الحياة الابدية * تم * قراءة الاحد قبل سادس عشر يوم من تموز *
8 * صادق القول واريدك ان تثبت في هذه الاشياء * ان يكون الذين قد امنوا بالله
9 يقدمون الاهتمام بالاعمال الحسنة * فهذه هي الاعمال الصالحة ونافعة للناس * والاستنجابات
المنازعة وحساب النسب * والمماحكات * والمشاجرات الشرعية اعدل منها * فانها غير نافعة وباطلة *
10 * الرجل الاراتيقي بعد عظة اولة وثانية * استعف منه * عالما ان مثل هذا قد تعوج
11 ويخطي ويكون دان نفسه بذاته * تم * 12 * واذا ارسلت اليك ارتماس او تيخيكوس
13 فبادر ان تجي الي الى نيكوبوليس * فقد اثرت ان اشتي هناك * زيناس الوكيل *
14 وابلوس جهزهما سريعا لئلا يعوزهما شي * وليتعلم اصحابنا ان يبادروا الاعمال الصالحة
15 في الحوائج الضرورية * لئلا يكونوا غير مثمرين * يسلم عليك الذين معي كلهم *
فسلم على الذين يحبونا بامانة * النعمة معكم كلكم امين *
* تمت الرسالة * * وكتبت من نيكوبوليس *
* والمجد لرب المجد دايما ابدا امين *

Nos enim eramus antebac dementes, non obtemperantes, errantes, & variis cupiditatibus atq; voluptatibus servientes, in abominatione & invidia versantes, odiosi, alii alios odio persequentes. Incipe. 3
At postquam apparuit gratia & clementia Dei, Dei inquam servatoris nostri: 4
Non respectu operum in justitia existentium, quæ fecerimus nos, sed prout competit misericordiæ suæ salvavit nos per lavacrum iteratæ generationis, & innovationem Spiritus sancti, 5
Quem effudit in nos abundè per Jesum Christum servatorem nostrum: 6
ut justificati per gratiam illius, hæredes efficeremur eorum quæ conveniunt expectationi vitæ æternæ. Finis. 7

Lectio Dominicæ quæ præcedit decimum sextum diem Julii.

Verus est sermo, teque volo firmum esse in his rebus, ut qui in Deum crediderunt, solicitè studeant bonis operibus: hæc autem sunt opera bona & utilia hominibus. 8
Quæstiones verò stolidas, & supputationem stirpium, & contentiones, & disputationes legales devita: sunt enim inutiles & vanæ. 9
Hominem hæreticum post primam & secundam admonitionem, devita: 10
Sciens quòd hujusmodi jam sit obliquatus, & peccet, sitq; ipsemet judex suiipsius. Finis. 11
Quum autem misero ad te Arteman aut Tychicum, propera venire ad me Nicopolim: illic enim hyemare decrevi. 12
Zenam curatorem & Apollo citò deducito, nequid illis desit. 13
Noverint autem nostri firmiter bonis operibus hærere in usibus necessariis, ut non sint absque fructibus. 14
Salutant te qui mecum sunt omnes. Osculare eos qui diligunt nos in fide. Gratia cum vobis omnibus, Amen. 15

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ex Nicopoli.

Laus Deo gloriæ æterna & incessabilis, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ዘሶጠ ፡ ላዕሌነ ፡ በላዕሉ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መድኀኒነ ፡፡ ከመ ፡ ንጽደቅ ፡ በጸ
7 ጋሁ ፡ ወንረስ ፡ ተስፋ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡፡ እሙን ፡ ነገሩ ፡ ወበእንተዝ ፡ እፈቅድ ፡
8 ትጸንዖሙ ፡ ከመ ፡ የሐልዩ ፡ መግባረ ፡ ሠናይ ፡ እለ ፡ ተአመኑ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዝንቱኬ ፡
9 ሠናይ ፡ ዘኢይበቍዕ ፡ ለሰብእ ፡፡ ነገረ ፡ እበድ ፡ ዘይፈጥሩ ፡ ወጋእዝ ፡ ተገሐሠ ፡ እስ
10 ም ፡ ከንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወኢይበቍዕ ፡፡ ለመስተካሕድ ፡ ብእሲ ፡ እመኒ ፡ መዐረ ፡ ወክ
11 ዕበ ፡ ገሠጽኮ ፡ ወአበየ ፡ ኅድጎ ፡፡ ወአአምር ፡ ከመ ፡ ዕሉዊ ፡ ውእቱ ፡ ዘከማሁ ፡ ወያስ
12 ሕት ፡ ወያገግ ፡፡ ወአመከመ ፡ ፈነውክዎ ፡ ለአርጢማን ፡ ኅቤከ ፡ ለው ፡ ጢኪቆስ ፡ ፍ
13 ጡነ ፡ ነዐ ፡ ኅቤየ ፡ ኒቆጳል ፡ እስመ ፡ አጥባዕኩ ፡ እክረም ፡ ህየ ፡፡ ፎ ዜና ፡ ጸሐፊ ፡
14 ሀገር ፡ ወአጵሎስ ፡ ፍጡነ ፡ ፈንዎሙ ፡ ኢይፀንሱ ፡፡ ወእልክቱሂ ፡ ይትመሀሩ ፡ ሠናየ ፡
ምግባረ ፡ በዘ ፡ ይቀውሙ ፡ ውስተ ፡ ዘይትፈቀድ ፡ ግብር ፡ ከመ ፡ ኢይኅጥኡ ፡ ፍሬ ፡፡
15 አምኁከ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መስሌየ ፡ አምኅ ፡ ኵሎ ፡ ዘያፈቅረነ ፡ በሃይማኖት ፡፡
ለሰብእ ፡ ቲቶ ፡፡

Quem effudit in nos pro altitudine ejus per Jesum Christum Servatorem nostrum: 6
ut justificemur in gratia ipsius, & hæredes efficiamur spei vitæ æternæ. Fidus est 7
sermo ejus: & propterea volo ut confirmes eos: ut cogitent opus bonum qui crediderunt in Deo: hoc igitur bonum est quod non prodest homini. Stultiloquium poëtarum, 8 9
& contentionem remove; quia inane est, & non prodest. Hæreticum hominem, 10
si semel & iterùm corripuisti, & noluit, dimitte eum: Et scio quòd perversus 11
est, qui ejusmodi est, & seducit & errare facit. Et quum misero Arteman ad 12
te, aut Tychicum, subitò veni ad me Nicopolin: quia decrevi hybernare ibi.
Zenam scribam civitatis, & Apollo citò mitte ne destituti sint. Et illi etiam 13
discant bona opera, quibus præstent in eo quod facto opus erit, ut non careant 14
fructu. Salutârunt te omnes qui mecum sunt: saluta unumquemque qui diligit 15
nos in fide.

Ad virum Titum.

Epistola Beati PAULI *Apostoli ad* PHILEMONEM.

Versio VULGATA LATINA.

1 Paulus vinctus Christi Jesu, & Timotheus frater; Philemoni dilecto, &
2 adjutori nostro, Et Appiæ sorori charissimæ, & Archippo commilitoni nostro, & Ecclesiæ, quæ in domo tua est. Gratia vobis & pax à Deo 3
Patre nostro, & Domino Jesu Christo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الى فيلمون * وهي في عدد الرسايل الثالثة عشر *
1 * الفصل الاول * من بولص اسير يسوع المسيح * ومن تيموثاوس الاخ * الى
2 فيلمون حبيبنا وموازرنا * والى ابفيا الحبيبة * وارسيبوس المجند معنا * والبيعة التي في منزلك *
3 * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح *

Epistola Divi PAULI ad *PHILEMONEM*: Estque in numero Epistolarum tertiadecima.

CAPUT PRIMUM.

A Paulo vincto Jesu Christi, & à Timotheo fratre, ad Philemonem dilectum nostrum & onus portantem nobiscum, 1
Et ad Appiam dilectam, & Archippum commilitonem nostrum, & Ecclesiam quæ domi tuæ est. 2
Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለፊልሞና ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡፡
1 ጳውሎስ ፡ ሙቁሑ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ እኁነ ፡ ለፊልሞና ፡ ዘናፈቅ
2 ር ፡፡ ወአርክጳ ፡ እኁነ ፡ ወእለ ፡ ምስሌሆሙ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡
3 ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Ad PHILEMONEM: & scripta fuit quum esset in civitate Romæ.

CAPUT. I.

Paulus vinctus Jesu Christi, & Timotheus frater noster; Philemoni quem diligimus, Et Archippo fratri nostro, & iis qui cum illis sunt, qui sunt in domo Christianorum, Pax vobis & gratia Dei Patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi; 1 2 3

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis:
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· Α'
Audiens tuam charitatem & fidem, quam habes ad *Dominum* Jesum, & in
5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις (β) πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ εἰς
omnes Sanctos: Ut communicatio fidei tuæ *efficax* fiat, in
6 πάντας τοὺς ἁγίους· Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν
agnitione omnis operis boni in vobis in *Christum Jesum*. Gaudium enim
7 ἐπιγνώσει παντὸς ἔργου (γ) ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. Χάριν γὰρ
habemus multum, & consolationem in charitate tua, quia viscera Sanctorum
ἔχομεν πολλήν, καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων
requieverunt per te, frater. *Ideò* multam in Christo *libertatem* habens *imperare*
8 ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν
tibi *decens*, Propter charitatem magis obsecro, talis *existens*, ut
9 σοι τὸ ἀνῆκον, Διὰ τὴν (δ) ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὤν, ὡς
Paulus senex, nunc autem & vinctus Jesu Christi: Obsecro te
10 Παῦλος πρεσβύτης, (ε) νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος (ζ) Ἰησοῦ Χριστοῦ· Παρακαλῶ σε Β'
pro meo filio, quem genui in vinculis *meis*, *Onesimum*: *Illum* aliquando
11 περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν (η) ἐγέννησα ἐν τοῖς (θ) δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον· Τόν ποτέ
tibi *inutilem*, nunc autem tibi & mihi *utilem*, Quem remisi. Tu autem illum,
12 σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, Ὃν (ι) ἀνέπεμψα. σὺ δὲ αὐτόν,
(*id est*, mea viscera,) suscipe: Quem ego volueram *apud meipsum* detinere,
13 (τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα,) προσλαβοῦ· Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν,
ut pro te ministraret mihi in vinculis Evangelii: Sine autem *tua*
14 ἵνα ὑπὲρ σοῦ (κ) διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ Εὐαγγελίου· Χωρὶς δὲ τῆς
sententia nihil volui facere, uti ne velut *secundùm necessitatem* bonum tuum esset,
γνώμης σου οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ,

sed *secundùm spontaneum*. Forsitan enim *propter hoc* discessit ad horam, ut æternùm
ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον 15
illum reciperes: Non jam ut servum, sed *supra quàm servum*, fratrem *dilectum*,
αὐτὸν ἀπέχῃς· Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, 16
maximè mihi, quantò autem magis tibi, & in carne, & in Domino? Si ergò me
μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοί, καὶ ἐν σαρκί, καὶ ἐν Κυρίῳ; Εἰ οὖν (λ) ἐμὲ 17
habes *communicantem*, suscipe illum sicut me. Si autem aliquid nocuit tibi, aut
ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ 18
debet, hoc mihi imputa. Ego Paulus scripsi meâ manu; Ego *dependam*:
ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ (μ) ἐλλόγει. Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, Ἐγὼ ἀποτίσω· 19
ut non dicam tibi, quòd & teipsum mihi *addebes*. Ita, frater: Ego te
ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. Ναί, ἀδελφέ· ἐγώ σου 20
fruar in Domino: refice mea viscera in Domino. *Confisus*
ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν (ν) Κυρίῳ. Πεποιθὼς 21
auscultationi tuæ scripsi tibi, sciens quoniam & super quod dico, facies.
τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ (ξ) ὃ λέγω, ποιήσεις.
Simul autem & para mihi hospitium: spero *enim quòd* per orationes vestras
Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν 22
donabor vobis. Salutant te Epaphras (concaptivus meus in
χαρισθήσομαι ὑμῖν. (ο) Ἀσπάζονταί σε Ἐπαφρᾶς (ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν 23
Christo Jesu,) Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, *cooperantes* mei. Gratia
Χριστῷ Ἰησοῦ,) Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. Ἡ χάρις 24
Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος (π) ὑμῶν. ἀμήν. 25
Ad Philemonem scripta est, à Roma per Onesimum servum.
(†) Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. Ἐν στίχοις λζ'.

MS.A. (β) εἰς τὸν (γ) ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. Χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον, καὶ παράκλησιν (δ)* ἀνάγκην (ε) νῦν (ζ) Χριστοῦ Ἰησοῦ· (η) ἐγὼ ἐγέννησα (θ) δεσμοῖς, Ὀνήσιμον· (ι) ἀνέπεμψά σοι αὐτόν, (τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα·) Ὃν ἐγὼ (κ) μοι διακονῇ ἐν (λ) με (μ)* ἐλλόγα. (ν) Χριστῷ. (ξ) ἃ λέγω, (ο) Ἀσπάζεται (π) ὑμῶν.
* (†) Subscriptio abscinditur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Gratias ago Deo meo semper, & memor sum tui in precationibus meis, Jam ex quo audivi fidem tuam, & dilectionem quam habes erga Dominum nostrum Jesum, omnésque Sanctos: Ut fiat communicatio fidei tuæ frugifera operibus & agnitione omnium bonorum quæ habetis in Jesu Christo. Gaudium sanè magnum habuimus & consolationem, quòd per charitatem tuam refocillata sint viscera Sanctorum. Quapropter fiduciam multam habeo in Christo, injungendi tibi ea quæ justa sunt. Sed propter charitatem efflagitando efflagito à te ego Paulus qui sum senex, ut scis; nunc autem & vinctus Jesu Christi: Rogo te pro illo filio meo, quem genui in vinculis meis, Onesimo; Qui aliquando nulli tibi fuit usui, nunc autem & tibi & mihi valdè utilis; & quem remisi ad te. Tu autem sicut natum meum, ita eum excipe. Volebam enim eum apud me retinere, ut ministraret mihi pro te in meis Evangelii vinculis. Sed præter consilium tuum nihil volui facere, ne velut ex necessitate beneficium tuum esset, sed ex voluntate tua. Fortassis autem ideò secessit ad horam, ut perpetuò eum retineas. Non ampliùs ut servum, sed plusquam servum, fratrem dilectum meum, quantò magis & tuum quum in carne, tum in Domino nostro? Si ergò habes me consortem, eum suscipe perindè ac me. Quòd si aliquo damno te affecit, aut quid debet, hoc mihi imputa. Ego Paulus scripsi meâ manu, ego repensurus sum: ut ne dicam tibi, quòd etiam teipsum mihi debeas. Etiam frater mi, ego refocillabor per te in Domino nostro: refocilla viscera mea in Christo. Quoniam confido te mihi dicto audientem fore, scripsi tibi, & scio ultrà quàm dico, te facturum. Simul autem & præpara mihi hospitium. Spero enim precationibus vestris me donatum iri vobis. Postulat pacem tuam Epaphras, qui mecum captivus est in Jesu Christo: Et Marcus, & Aristarchus, & Demas, & Lucas adjutores mei. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit cum spiritu vestro, fratres mei. Amen.

Epistola ad Philemonem è Roma scripta, missa autem per manus Onesimi,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ፩: እእኰቶ : ለአምላኪየ : ዘልፈ : ወእዜክረከ : በጸሎትየ :=: ሰሚዕየ : ሃይማኖተከ : ወፍ
5 ቅረ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወዘኵሎሙ : ቅዱሳን :=: ከመ : ጽኑዐ : ይኩን :
6 ኅብረ : ሃይማኖትከ : ተእምሮ : ለኵሉ : ሠናይ : በክርስቶስ ::=: ወተፈሣሕኩ : ወተ
7 ሐሠይኩ : በእንተ : ተፋቅሮትከ : እስመ : አዕረፈት : ነፍሶሙ : ለቅዱሳን : በኀቤከ : እኁ
8 የ ::=: ፪ ወተአሚንየ : በክርስቶስ :=: ፈድፋደ : በተፋቅሮ : አስተበቍዐከ : ዓዲ : እ
9 ስመ : ልሂቅ : ወእቱ : ከመ : ጳውሎስ : ወይእዜሰ : ሙቁሑ : ለክርስቶስ : ኢየሱስ ::=:

Gratias ago Deo meo, semper & memor sum tui in precibus meis, Audiens fi- 4
dem tuam, & charitatem Domini nostri Jesu Christi, & omnium Sanctorum: 5
Ut efficax fiat communicatio fidei vestræ, cognitione omnis boni in Christo. Et ga- 6
visus sum, & exultavi super dilectione tua: quia refrigeravit animas Sanctorum 7
apud te, frater mi. Et fiduciam habens in Christo: Potiùs per charitatem 8
obsecro te tamen, quia senex est ut Paulus, & nunc vinctus Christi Jesu: 9

Versio VULGATA LATINA.

4 Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis,
5 Audiens charitatem tuam, & fidem, quam habes in Domino Jesu, & in omnes
6 Sanctos: Ut communicatio fidei tuæ evidens fiat, in agnitione omnis operis bo-
7 ni, quod est in vobis in Christo Jesu. Gaudium enim magnum habui, & consola-
tionem in charitate tua: quia viscera Sanctorum requieverunt per te, frater.
8 Propter quod multam fiduciam habens in Christo Jesu imperandi tibi quod ad
9 rem pertinet: Propter charitatem magis obsecro, cùm sis talis, ut Paulus se-
10 nex, nunc autem & vinctus Jesu Christi: Obsecro te pro meo filio, quem ge-
11 nui in vinculis, Onesimo, Qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem & mi-
12 hi & tibi utilis, Quem remisi tibi. Tu autem illum, ut mea viscera, suscipe:
13 Quem ego volueram mecum detinere, ut pro te mihi ministraret in vinculis
14 Evangelii: Sine consilio autem tuo nihil volui facere, uti ne velut ex neces-
sitate bonum tuum esset, sed voluntarium. Forsitan enim ideò discessit ad ho- 15
ram à te, ut æternùm illum reciperes: Jam non ut servum, sed pro servo 16
charissimum fratrem; maximè mihi; quantò autem magis tibi, & in carne, 17
& in Domino? Si ergò habes me socium, suscipe illum sicut me: 18
Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet; hoc mihi imputa. Ego Paulus scri- 19
psi meâ manu; Ego reddam, ut non dicam tibi, quòd & teipsum mihi debes: 20
Ita frater. Ego te fruar in Domino: Refice viscera mea in Domino. 21
Confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciens quoniam & super id, quod di- 22
co, facies. Simul autem & para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras 23
donari me vobis. Salutat te Epaphras concaptivus meus in Christo Jesu, 24
Marcus, Aristarchus, Demas, & Lucas, adjutores mei. Gratia Domini nostri 25
Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * أشكر لإلهي دائما مكررا ذكرك في صلواتي * إذ قد سمعت بالمحبة والأمانة التي لك
5 6 بالرب يسوع المسيح * ولجماعة القديسين * لتصير شركة أمانتك فاعلة بمعرفة كافة
7 الصلاح الذي عملته بنا للذي يسوع المسيح * لأن قد استعملنا انعاما جزيلا وعزاء نفيسا
8 بمحبتك * لأن حشا القديسين قد استراح بك أيها الأخ * فلهذا إذ لي بالمسيح دالة أن آمرك
9 بالواجب من أجل المحبة * فالأولى بي أن أسألك إذ كنت لمثل هذا أهلا * أنا أبي بولص
10 المسيح * والآن أنا أسير يسوع المسيح * أسألك من أجل أونيسيموس ولدي الذي ولدته في
11 12 أوان قيودي * الذي كان أولا غير نافع لك * وهو الآن أفضل نافع لك ولي * وقد
13 أرسلته * فاعتقه أنت الآن إذ هو حشاي * وقد آثرت أن أمسكه عندي
14 ليخدمني بديلا منك في قيود البشارة * فلم أوثر أن أفعل شيئا بغير رأيك لئلا يكون
15 خيرك بالزام وصلاحك بكراهية بل باختيار * ولعله فارقك مدى ساعة * لهذا
16 لتستوفيه مؤبدا * وإلى الدهر تجده * لا كعبد أيضا * بل أرفع منزلة من عبد *
17 أخا حبيبا لي أنا خاصة * فكم أولى به أن يكون لك أخا بالبشر وبالرب * فإن
18 كنت أنا شريكا لك فاقبله مثلي * وإن كان قد ظلمك شيئا أو يجب لك عليه
19 شيء فاحسبه علي * أنا بولص كتبت بيدي أنا أقضيك عنه * حتى لا أقول إنك نفسك
20 21 غريم لي * نعم يا أخي أنا أنتفع بك بالرب نح حشاي بمحبة الرب * فإني واثقا بطاعتك *
22 كتبت إليك عالما أنك ستعمل فوق ما أقول لك * ومع هذا سو لي مضافا * فإني أؤمل
23 أني بصلواتكم سأوهب لكم * يسلم عليك أبفرا المستأسر معي من أجل أيسوع المسيح *
24 25 * ومرقس * أرسطرخوس * ديماس * لوقاس مساعدي * نعمة ربنا يسوع المسيح مع روحكم آمين *

* كملت الرسالة ولله المنة *

* وكتبت من رومية على يد أونيسيموس مملوك فيلمون *

Gratias ago Deo meo semper, repetens 4
memoriam tui in orationibus meis:
Quum audierim charitatem & fidem 5
quam habes erga Dominum Jesum
Christum & erga omnes sanctos: Ut 6
communicatio fidei tuæ efficax fiat ad
agnitionem omnis beneficentiæ qua usus
es in nos coram Jesu Christo. Perfruiti 7
enim sumus voluptate multa & consola-
tione jucundissima ob charitatem tuam,
quòd viscera sanctorum requieverint per
te, ô frater. Quapropter licet habeam 8
in Christo libertatem imperandi tibi
quod debetur circa charitatem: Con- 9
venientius tamen est ut precer te (cùm
istiusmodi rei sim dignus, quippe sim
Paulus senex, & modò vinctus Jesu
Christi) Precer te inquam pro One- 10
simo filio meo quem genui tempore vin-
culorum meorum, Qui quondam erat 11
inutilis tibi, nunc verò tibi & mihi est
valde utilis. Quem jam remisi: at tu 12
manumitte nunc eum, quum ipse sit vi-
scera mea. Et quidem volebam eum 13
apud me retinere, ut vice tui mihi
ministraret in vinculis Evangelii: At 14
nolui quicquam facere absque tua sen-
tentia, ne sit beneficium tuum ex neces-
sitate, & favor tuus cum stomacho, sed
spontaneus. Et forsitan à te discessit ho- 15
rulæ spatio, ad hoc ut eum in perpetuum
recuperares, & in æternum reciperes:
Non jam ut servum, sed sublimiore 16
conditione quàm servum, nempe fra-
trem dilectum, maximè mihi; quantò
igitur potius est ut sit tibi frater in
carne & in Domino? Quare si ego sum 17
tibi consors, accipe eum tanquam me.
Et si quid læsit te, aut aliquid tibi de- 18
bet, hoc mihi recenseto. Ego Paulus 19
scripsi mea manu, ego tibi solvam pro
ipso: ne dicam teipsum esse mihi debi-
torem. Etiam, O frater mi, ego profui 20
tibi in Domino, refocilla mea viscera
in charitate Domini. Quoniam certus 21
sum de obedientia tua, scribo tibi,
sciens te facturum amplius quàm quod
dico tibi. Ad hæc para mihi hospitium: 22
spero enim me per orationes vestras
vobis donandum. Salutat te Epaphra 23
concaptivus meus propter Jesum Chri-
stum, Et Marcus, Aristarchus, Demas, 24
Lucas adjutores mei. Gratia Do- 25
mini nostri Jesu Christi cum spiritu
vestro, Amen.

Absoluta est, favente Deo, epistola.

Scripta verò fuit Româ per Onesimum servum Philemonis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 ለስተበቍዕከ ፡ በእንተ ፡ ወልድየ ፡ ዘወለድኩ ፡ በሞቅሕትየ ፡ ኦኔሲሞን። ዘቀ
12 ድሙ ፡ ኢይበቍዐከ ፡ ወይእዜሰ ፡ ለከኒ ፡ ወሊተኒ ፡ በቍዐ። ወፈነውኩዎ ፡ ኀቤ
13 ከ ፡ ተወከፎ። እስመ ፡ ዕረፍትየ ፡ ውእቱ። ወፈቀድኩ ፡ አንብሮ ፡ ኀቤየ ፡ ከመ ፡
14 ይትላእከኒ ፡ ህየንቴከ ፡ በሞቅሕተ ፡ ወንጌል። ወኢፈቀድኩ ፡ ምንተኒ ፡ እግበ
15 ር ፡ ዘእንበለ ፡ ታእምር ፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ በግብር ፡ ሠናይትከ ፡ ዳእሙ ፡ በፈቃድ
16 ከ። ወዮጊ ፡ በበይነ ፡ ዝንቱ ፡ ኀደጉ ፡ ለሰዓትከ ፡ ከመ ፡ ይኩንከ ፡ ባዕሌከ ፡ አኮ ፡
17 አንከ ፡ ከመ ፡ ገብር ፡ ከመ ፡ እኁከ ፡ ዘታፈቅር ፡ ወፈድፋደ ፡ በኀቤየ ፡ ወደኄይከ ፡
18 በኀቤከ። ወበሥጋሁኒ ፡ ወበእግዚእነኒ። ወእመሰ ፡ እኁየ ፡ አንተ ፡ ተወከፍ ፡
19 ከማየ። ወእመኒ ፡ ዘአበሰ ፡ ለከ ፡ ወእመኒ ፡ ይፈድየከ ፡ ባዕሊየ ፡ ረሲ።
20 አነ ፡ ጳውሎስ ፡ ጸሐፍኩ ፡ በእዴየ ፡ አነ ፡ እፈዲ ፡ ከመ ፡ ኢይበልከ ፡ ተፈደየ
21 ኒ። እወ ፡ እኁየ ፡ አነ ፡ እፈዲ ፡ በእግዚእነ ፡ አዕርፋ ፡ ለነፍስየ ፡ በክርስቶስ።
22 ተአሚንየ ፡ በተአዝዞትከ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለከ ፡ አአሚርየ ፡ ከመ ፡ ትገብር ፡ ዘአዘዝኩ
23 ከ። አስተዳሉ ፡ ቢተ ፡ እስመ ፡ እትአመን ፡ በጸሎትክሙ ፡ ከመ ፡ ይጸግወኒ ፡
24 ሊየ ክሙ። አምኀከ ፡ ዘተፄወወ ፡ ምስሌየ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ። ወማርቆ
25 ስ ፡ ወአርስጥርኮስ ፡ ወዴማስ ፡ ወሉቃስ ፡ እለ ፡ ነኀብር ፡ ግብረ። ጸጋሁ ፡ ለእግዚ
እነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ምስለ ፡ መንፈስክሙ ፡ አሜን።

ለሰብአ ፡ ፊልሞና።

Obsecro te inquam pro filio meo quem genui in vinculis meis, Onesimo, Qui 10
primò non utilis erat tibi, sed nunc tibi quidem & mihi etiam utilis est. 11
Et misi eum ad te: recipe eum, quia refectio mea est. Et volui collocare eum 12
apud me, ut ministraret mihi pro te in vinculis Evangelii. Et nolui quic- 13
quam facere nisi cognoscas illud, *ut non sit per necessitatem beneficium tuum,* 14
sed per voluntatem tuam. Et forsitan propter hoc dimisi eum ad horam, ut 15
sit tibi supra te. Non igitur ut servus: ut frater tuus quem diligis & ma- 16
ximè apud me, & potius apud te, & in carne ejus, & in Domino nostro. 17
Et si frater meus es, accipe eum tanquam me. Et si quid fuerit quo deli- 18
quit in te, & si debet tibi, mihi impone. Ego Paulus scripsi cum manu 19
mea; Ego rependam, ut non dicam tibi, Debes mihi. Etiam frater mi, repen- 20
dam in Domino nostro: refice animam meam in Christo. Confidens in obedientia 21
tua scripsi tibi, sciens quòd præstabis quod præcepi tibi. Parate mihi, quia 22
confido in precibus vestris, quòd dabit mihi Deus vos. Salutavit te conca- 23
ptivus meus in Christo Jesu, Et Marcus, et Aristarchus, & Demas, & 24
Lucas qui cooperamur. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu ve- 25
stro, Amen.

Ad virum Philemonem.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ'Σ ΠΡΟ'Σ 'ΕΒΡΑ'ΙΟΥΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ'Σ, 'ΕΧΟΝΤΑ' ΤΙΝΑΣ 'ΥΠΟΔΙΑΙΡΕ'ΣΕΙΣ.

Α' Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς καὶ ἐξουσίᾳ τῶν πάντων, μετὰ τὸν καθάρσιον τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν.
Β' Ὅτι οὐ λειτουργικὴ ἡ δόξα Χριστοῦ, ἀλλὰ θεϊκὴ καὶ ποιητική· διὸ οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν ᾧ οἱ λειτουργοί· ἀλλ' ἐπὶ τῆς μελλούσης οἰκουμένης.
Γ' Ὅτι ἐσαρκώθη κατὰ διάθεσιν καὶ συμπάθειαν καὶ οἰκειότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀνθρώπων τῇ ἐκ θανάτου, διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως.
Δ' Ὅτι πιστευτέον Χριστῷ ὡς καὶ Μωϋσῇ ἐπίστευσαν, καθ' ὑπεροχὴν δὲ Θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. ἐν ᾧ, ὅτι φοβητέον τὴν πάλαι τῶν ἐκπτωσιν.
Ε' Προτροπὴ σπουδάσαι εἰς τὴν προδηλουμένην κατάπαυσιν.
ϛ' Τὸ φοβερὸν τῆς κρίσεως παρὰ τῷ λόγῳ τῷ διὰ πάντων, καὶ τὸ χρηστὸν τῆς χάριτος τῆς ἱερατικῆς, παρὰ τῷ ὁμοιοπαθήσαντι ἡμῖν ἀνθρωπίνως.
Ζ' Ἐπιτίμησις ὡς ἔτι δεομένοις εἰσαγωγῆς. ἐν ᾧ, προτροπὴ εἰς ἐπίδοσιν ὡς οὐκ οὔσης δευτέρας ἀρχῆς. ἐν ᾧ, παράκλησις σὺν ἐπαίνῳ.
Η' Ὅτι βεβαία ἡ ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα σὺν ὅρκῳ.
Θ' Περὶ Μελχισεδὲκ τοῦ εἰς Χριστὸν τύπου κατὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ἱερωσύνην. ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ὑπὸ Ἀβραὰμ προετιμήθη.
Ι' Ὅτι πέπαυται ἡ τοῦ Ἀαρὼν ἱερωσύνη ἡ ἐπίγειος οὖσα, ἔσται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ Χριστοῦ, ἐξ ἑτέρου γένους, οὐ κατὰ σάρκα, οὐδὲ διὰ νόμου σαρκικοῦ.
ΙΑ' Ὑπεροχὴ τῆς δευτέρας διαθήκης παρὰ τὴν προτέραν, ἐν ἱλασμῷ καὶ ἁγιασμῷ.
ΙΒ' Περὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ ἡ νέα διαθήκη· ὅτι τοῦτο ἀληθὲς καθάρσιον, οὐ τὰ ἐν αἵμασι ζώων τοῖς πολλάκις προσαγομένοις.
ΙΓ' Μαρτυρίαι περὶ τῆς μόνης καθάρσεως, καὶ προσαγωγῆς πρὸς τὸν Θεόν. ἐν ᾧ, προτροπὴ τῆς ἐν πίστει προόδου.
ΙΔ' Προτροπὴ σπουδῆς κατὰ φόβον τῆς ἐγγιζούσης κρίσεως.
ΙΕ' Περὶ τοῦ καλὴν ἀρχὴν εἰς καλὸν τέλος προαγαγεῖν.
Iϛ' Περὶ πίστεως τε καὶ τῶν παλαιῶν δοξασίας.
ΙΖ' Περὶ ὑπομονῆς τῆς ἐν ἀκολουθήσει Χριστοῦ.
ΙΗ' Περὶ σωφροσύνης ἕως καιροῦ κατορθώσεως, μὴ ἀποτύχωμεν αὐτῆς, ὡς Ἠσαῦ μὴ εὑρὼν τόπον μετανοίας.
ΙΘ' Ὅτι φοβερώτερα τῶν ἐπὶ Μωϋσέως τὰ μέλλοντα, καὶ πλείονος ἄξια σπουδῆς τὰ νῦν.
Κ' Περὶ φιλαδελφίας καὶ φιλοξενίας. ἐν ᾧ, περὶ σωφροσύνης· περὶ αὐταρκείας. περὶ μιμήσεως πατέρων.
ΚΑ' Περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ.
ΚΒ' Εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς καὶ οἰκονομίας.

AD HEBRÆOS EPISTOLA PAULI.

(†) Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ. ΚΕΦ Α'. Β'.

CAP. I. α'.

A'

MULTIFARIAM & multimodè olim Deus locutus patribus in Pro-
1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προ-
phetis, In ultimis diebus istis locutus est nobis in filio, quē posuit hæredem
2 φήταις, (α) Ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον
universorū, per quē & secula fecit: Qui existens splendor gloriæ, & chara-
3 πάντων, δι' οὗ (β) καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρα-
cter substantiæ ejus, portánsque omnia verbo virtutis suæ, per seipsum
κτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως (γ) αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ
purgationem faciens peccatorum nostrorum, sedit in dextera maje-
καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλω-
statis in excelsis: Tantò præstantior effectus angelis, quantò differentius præ
4 σύνης ἐν ὑψηλοῖς· Τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ'
illis hæreditavit nomen. Cui enim dixit aliquādo angelorum; Filius meus es tu,
5 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σὺ,
ego hodiè genui te? & rursum; Ego ero illi in patrem, & ipse erit
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται
mihi in filium? Cùm autem iterum introducit primogenitum in habitatam, dicit;
6 μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει,
Et adorent eum omnes angeli Dei. Et ad quidem angelos di-
7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέ-
cit; Faciens angelos suos spiritus, & ministros suos, ignis flammam.
γει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.
Ad autem filium; Thronus tuus, Deus, in seculum seculi: virga re-
8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· (δ) ῥάβδος εὐ-
ctitudinis, virga regni tui. Dilexisti justitiam, & odisti iniqui-
θύτητος, ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας (ε) ἀνο- 9
tatem: propter hoc unxit te Deus, Deus tuus, oleum exultationis præ parti-
μίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετ-
cipibus tuis. Et; Tu per principia, Domine, terram fundâsti, & opera manuū
όχους σου. Καὶ, Σὺ κατ' ἀρχὰς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν 10
tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes ut vesti-
σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμά- 11
mentum veterascent: Et velut amictum implicabis eos, & mutabuntur:
τιον παλαιωθήσονται· Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις (ζ) αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται· 12
tu autem ipse es, & anni tui non deficient. Ad quem autem angelorum di-
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴ- 13
xit aliquando; Sede à dextris meis, quoadusque ponā inimicos tuos scabellum
ρηκέ ποτε, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
pedum tuorum? Nónne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium mis-
ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλό- 14
si propter futuros hereditare salutem.
μενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν.

B'

CAP. II. β'.

Propter hoc oportet abundantiùs nos adhibere auditis, ne quando
ΔΙὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως (α) ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε 1
perefluamus.
(β) παραρρυῶμεν.

MS.A. (†) ΠΡΟ'Σ 'ΕΒΡΑ'ΙΟΥΣ. Κεφ. α'. (α) Ἐπ' ἐσχάτου (β) καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· (γ) αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν (δ) καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος, ῥάβδος (ε) ἀδικίαν· (ζ) αὐτοὺς, *ὡς ἱμάτιον, καὶ ἀλλαγήσονται· Κεφ. β'. MS.A. (α) προσέχειν ἡμᾶς (β) παραρυῶμεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]

EPISTOLA

AD HEBRÆOS,

CAPUT. I.

Vespere & matutinis Natalis Domini nostri. 1.

OMNIFARIAM, omnibusque mo- 1
dis locutus est Deus cum Patribus nostris per
Prophetas quondam: His autem ultimis die- 2
bus locutus est nobiscum per Filium suum,
quem constituit hæredem omnium, & per
quem condidit secula. Qui quum sit radius 3
gloriæ, & imago substantiæ ejus, complecti-
turque omnia virtute Verbi sui: ille tamen
per semetipsum fecit purgationem peccato-
rum, seditque in dextera majestatis in excel-
sis. Et tantò præstantior fuit Angelis, quan- 4
tò excellentius præ illis nomen acquisivit.
Cui enim ex Angelis dixit unquam Deus, Fi- 5
lius meus es tu, ego hodie genui te? Et rur-
sum; Ego ero ei pro patre, & ille erit mihi
pro filio. Rursum autem quum inducit pri- 6
mogenitum in mundum, ait; Eum adorent
omnes Angeli Dei. Porrò de Angelis sic 7
dicit; Qui fecit Angelos suos spiritus, &
ministros suos ignem urentem. De filio au- 8
tem ait; Thronus tuus, O Deus, in seculum
seculorum: sceptrum protensum sceptrum
regni tui. Dilexisti justitiam, & odio habui- 9
sti iniquitatem: propterea unxit te Deus, De-
us tuus oleo, lætitiæ præ consortibus tuis. Et 10
iterum; Tu à principio posuisti fundamenta
terræ, & cœli sunt opus manuum tuarum.
Ipsi præteribunt, tu autem stas, & omnes tan- 11
quam vestimenta veterascent; Et tanquam 12
amictum involves eos: ipsi mutabuntur, tu
autem idem es, & anni tui non deficient.
Cuinam autem ex Angelis dixit unquam, Se- 13
de à dextera mea, usquedum posuero inimi-
cos tuos scabellum sub pedibus tuis? Non- 14
ne omnes sunt spiritus administratorii, qui
mittuntur in ministerium propter eos qui fu-
turi sunt hæredes salutis?

CAP. II.

Quamobrem debemus magis attendere iis 1
quæ audivimus, ne cadamus.

Epiſtola Beati PAULI Apoſtoli ad HEBRÆOS.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. I.

Multifariàm, multíſque modis olim Deus loquens patribus in prophetis: noviſ-
1 ſimè, Diebus iſtis locutus eſt nobis in filio, quem conſtituit hæredem univerſo-
2 rum, per quem fecit & ſecula. Qui cùm ſit ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ
3 ejus, portánſque omnia verbo virtutis ſuæ, purgationem peccatorum faciens, ſe-
4 det ad dexteram majeſtatis in excelſis: Tantò melior angelis effectus, quantò dif-
5 ferentius præ illis nomen hæreditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum; Filius meus es tu, ego hodiè genui te? Et rurſum; Ego ero illi in patrem, & ipſe
6 erit mihi in filium? Et cùm iterùm introducit primogenitum in orbem terræ, di-
7 cit; Et adorent eum omnes angeli Dei. Et ad angelos quidem dicit; Qui facit
8 angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos flammam ignis. Ad filium autem; Thro-
nus tuus, Deus, in ſeculum ſeculi: virga æquitatis, virga regni tui. Dilexiſti ju-
ſtitiam, & odiſti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exulta-
tionis præ participibus tuis. Et; Tu in principio, Domine, terram fundáſti: & 10
opera manuum tuarum ſunt cœli. Ipſi peribunt, tu autem permanebis, & omnes 11
ut veſtimentum veteraſcent: Et velut amictum mutabis eos, & mutabuntur: 12
tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient. Ad quem autem angelorum 13
dixit aliquando; Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos ſcabel-
lum pedum tuorum? Nónne omnes ſunt adminiſtratorii ſpiritus, in miniſteri- 14
um miſſi propter eos, qui hæreditatem capient ſalutis?

CAP. II.

PRopterea abundantiùs oportet obſervare nos ea quæ audivimus, ne fortè 1
pereffluamus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

رسالة القديس بولص الي العبرانيين * وهي في عدد الرسايل رابعه عشر *

* الفصل الاول *

* قراءة السبت الاول من الصوم * وليلة عيد الميلاد *

1 * ضعي كثير الاصناف وبحال متلون الانواع خاطب الله الاباء بالانبيا قديما * وفي اخر
2 هذه الايام كلمنا بابنه الذي جعله وارث الكل * الذي به خلق الدهور * الذي لم
3 يزل شعاع مجده وصورة قنومه * وحامل الكل بفعل قدرته * واذ صنع به تطهير خطايانا
اجلسه في يمين عظم الجلالة في الاعالي * صايرا بهذا المقدار افضل من الملايكة
4 قدرا * بمقدار ما انه ورث اسما افضل منهم * لان لمن من الملايكة قال منذ قط انت ابني
5 وانا اليوم ولدتك * وايضا انا اكون له ابا وهو يكون لي ابنا * واذا ادخل البكر ايضا الي
6 المسكونه يقول ليسجد له جميع ملايكة الله * ويوحي الملايكة فيقول * الصانع ملايكته
7 ارواحا وخدامه لهيب نار * ويقول للابن كرسيك ايها الاله الي ابد الدهر * عصا ملكك
8 عصا الاستقامة * احببت العدل وابغضت الظلم * من اجل هذا دهنك الله الاهك بريت
9 الابتهاج اكثر من شركايك *

* الاحد الثاني من الصوم المقدس *

10 * وانت يا رب في المبادي اسست الارض * والسماوات هن اعمال يديك * هم يبادون وانت
11 باق * وكلهم كالثوب يعتقون * وتطويها كالردي وتبدل * وانت على ماهيتك انت * وسنواتك
12 لن تنقص * ثم * * افلمن من الملايكة قال قط * اجلس من يامني الي ان
13 اجعل اعداك تحت موطي قدميك * او ليسوا كلهم ارواحا ذوات خدمة * مرسلين
14 في الخدمة من اجل العتيدين ان يرثوا خلاصا *

* الفصل الثاني *

1 * فلهذا ينبغي لنا ان نصغي الي المسموعات اصغاء متكاثرا * ليلا نسقط عن الواجب *

Epiſtola Divi PAULI ad HEBRÆOS:
Eſtque in numero Epiſtolarum quartadecima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio Sabbathi primi Quadrageſimæ, & noctis diei feſti Nativitatis.

Multigenis rationibus & diverſi- 1
modis formis locutus eſt olim
Deus Patribus per prophetas; At in 2
fine horum dierum locutus eſt nobis per
Filium ſuum, quem fecit hæredem
omnium, per quem creavit ſecula, Qui 3
eſt indeſinenter ſplendor gloriæ ejus, &
figura perſonæ illius, omniáque ſuſtinens
efficaciâ potentiæ ſuæ: quem etiam, poſt-
quam per ipſum feciſſet expiationem
peccatorum noſtrorum, ſedere fecit in
dextera magnitudinis majeſtatis in
excelſis: Eò præſtantioris quàm An- 4
geli dignitatis factum, quò præſtan-
tius præ illis adeptus eſt nomen. Nam 5
cui Angelorum dixit unquam, Filius
meus es, & ego hodie genui te? Et
rurſum, Ego ero ei pater, & ipſe erit
mihi filius? Quùmque induxiſſet eti- 6
am primogenitum in orbem terrarum,
ait; Adorent eum omnes Angeli Dei.
Angelos verò compellans, dicit; Qui 7
facit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros
ſuos flammam ignis. Ad Filium autem 8
dicit; Sedes tua ô Deus, in æternitatem
ſeculi: virga regni tui, virga recti-
tudinis. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti 9
iniquitatem: propterea unxit te Deus,
Deus tuus oleo exultationis plus quàm
conſortes tuos.

Dominicâ ſecundâ Jejunii ſacroſancti.

Et, Tu O Domine in primordiis fun- 10
dâſti terram, & cœli ſunt opera ma-
nuum tuarum: Ipſi peribunt, tu au- 11
tem permanens es: & omnes ut ve-
ſtimentum veteraſcent: Et complica- 12
bis eos velut pallium, & mutabuntur:
tu autem ejuſdem conditionis es, &
anni tui haudquaquam deficient. Huc-
uſque. Cuinam, quæſo, Angelorum 13
dixit unquam, Sede à dexteris meis,
quoad ponam inimicos tuos ſub ſca-
bello pedum tuorum? Nónne ſunt 14
omnes ſpiritus miniſtratores, ad mi-
niſterium miſſi propter eos qui futuri
ſunt hæredes ſalutis?

CAP. II.

PRopterea oportet nos attendere re- 1
bus auditis ſummâ attentione, ut ne
decidamus ab honeſtate.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለሰብአ : ዕብራዊያን፡፡

፩

1 በብዙኅ፡ ነገር : ወበብዙኅ : መክፈልት : አይድዐ : እግዚአብሔር፡ ለአበዊነ : በነቢያቲሁ፡
በድኅሬ፡ መዋዕል፡ ነገረ፡ በእንተ፡ ወልዱ፡ ዘረሰዮ፡ወራሴ፡ ለኵሉ፡ ዘበእንቲአሁ፡ ፈጠሮ፡ለዓለ
2 ም፡፡ በብርሃነ፡ስብሐቲሁ፡፡ ዘውእቱ፡ በአርአያ፡ገጹ፡ ወዚአሁ፡ከመ፡ይግነይ፡ኵሉ፡በቃለ፡
ኀይሉ፡ ወገብረ :በእንቲአሁ፡ ብዘያነጽሕ፡ ኃጢአተ፡ወነበረ፡ በየማነ : ዕበዩ፡ በሰማያት፡፡
3 ወመጠነዝ፡ ሐየሰ፡እመላእክት፡ ወአዕበዮ፡እምኔሆሙ፡ወወረሰ፡ስመ፡ዘየዐቢ፡እምኵሉ፡፡
4 ለመኑ፡ እመላእክቲሁ፡ ይቤሎሙ፡ እምአመ፡ ኮነ፡ ወልድየ፡ አንተ፡ ወአነ፡ዮም፡ወለድኩከ፡፡
5 ወካዕበ፡ይቤ፡ አነ፡እከውኖ፡አቡሁ፡ ወውእቱ፡ ይከውነኒ፡ ወልድየ፡፡ ወአመ፡ካዕበ፡ፈነዎ፡
6 ለበኵሩ፡ውስተ፡ዓለም፡ይቤ፡ ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ኵሎሙ፡መላእክቲሁ፡ ለእግዚአብሔር፡፡
7 ወበእንተሰ : መላእክቲሁ፡ይቤ፡ ዘይረሰዮሙ፡ ለመላእክቲሁ፡ መንፈሰ፡ ወለእለ፡ ይትለአክዎ፡
8 ነደ፡እሳት፡፡ ወበእንተሰ፡ ወልዱ፡ ይቤ፡መንበርከ፡ እግዚኦ፡ ለዓለም፡ ዓለም፡፡በትረ፡ጽድ
9 ቅ፡ ወበትረ፡መንግሥትከ፡፡ አፍቀርከ፡ጽድቀ፡ ወጸለእከ፡ዓመፃ፡ወበእንተዝ፡ቀብአከ፡እግ
10 ዚአብሔር፡ ቅብአ፡ ትፍሥሕት፡ እምእለ፡ከማከ፡፡ ወአንተሰ፡እግዚኦ፡አቅደምከ፡ሣረ
11 ርከ፡ ለምድር፡፡ ወግብረ፡እደዊከ፡እማንቱ፡ ሰማያት፡፡ እማንቱሰ፡ ይትሐጎሉ፡ ወአንተ
ሰ፡እግዚኦ፡ለዓለም፡ትነብር፡ወኵሉ፡ከመ፡ ልብስ፡ ይበሊ፡፡ ወከመ፡ ሞጣሕት፡ትጦውሞ
12 ሙ፡፡ ወከመ፡ልብስ፡ይትዌለጡ፡፡ ወአንተሰ፡አንተ፡ከመ፡ ወዓመቲከኒ፡ዘኢየሐልቅ፡፡
13 ለመኑ፡እመላእክቲሁ፡ ይቤሎሙ፡፡ ንበር፡ በየማንየ፡፡ እስከ፡ አገብኦሙ፡ ታሕተ፡ መከየደ፡
14 እገሪከ : ለጸላእትከ፡፡ አኮኑ : ኵሎሙ : መንፈስ : እሙንቱ : ወይትፈነዉ : እሙንቱ፡
መላእክት፡በእንተ፡ እለ፡ይወርሱ፡ሕይወተ፡፡

፪

1 ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ርቱዕ፡ ንትዓቀብ፡ ፈድፋደ፡ እለ፡ ሰማዕነ፡ወኢንትሀየይ፡፡

HEBRÆIS.

CAPUT I.

MUlto ſermone, & multifariàm locutus eſt Deus patribus noſtris per prophe- 1
tas ejus. Ultimis diebus locutus eſt per filium ſuum, Quem conſtituit hære- 2
dem omnium, per quem creavit mundum, Qui eſt in ſplendore gloriæ ejus, qui- 3
que eſt in characterem perſonæ ejus, & ſuimet ipſius, ut ſubjiciantur omnia per
verbum virtutis ſuæ: & per quem fecit purgationem peccatorum, qui ſedet ad
dextram Majeſtatis in cœlis. Et tantò præſtantior eſt ille Angelis, iiſque ma- 4
jor, quantò majus eſt nomen quod hæreditariò obtinuit, quàm omnium. Cui 5
angelorum ejus dixit ex quo conditi ſunt, Filius meus es tu, & ego hodie genui
te? ac rurſum dicit; Ego ero ei pater, & ille erit filius meus. Et rurſum cùm 6
miſit primogenitum ſuum in mundum dixit, Et incurvabunt ſe ei omnes Ange-
li Dei. At de Angelis ejus dicit, Qui fecit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros 7
qui inſerviunt ei, flammam ignis. De Filio autem dicit, Thronus tuus Domi- 8
ne, in ſeculum ſeculi: & virga regni tui, virga juſtitiæ. Dilexiſti juſtitiam, 9
& odiſti iniquitatem, & propterea unxit te Deus oleo lætitiæ præ tuis ſimilibus.
Et tu etiam Domine, in initio terram fundâſti, & cœli ſunt opus manuum tuarum: 10
Ipſi peribunt, tu autem in æternum permanebis, & omnes tanquam veſtimentum 11
veteraſcent. Et ſicut linteum circumvolves eos, & velut amictus mutabuntur: 12
tu autem idem es, & anni tui non deficient. Ad quem Angelorum dixit, Sede 13
ad dextram meam, donec reduxero inimicos tuos ſub ſcabello pedum tuorum?
Nónne omnes illi ſunt ſpiritus, & in miniſterium emittuntur ipſi propter eos 14
qui hæredes ſunt ſalutis.

CAP. II.

ET propterea oportet eò diligentiùs cuſtodire ea quæ audivimus, & nequa- 1
quam rejicere.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΚΕΦ. Γ'. Δ'.

Si enim qui per angelos dictus sermo factus est firmus, & omnis transgressio, &
2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις, καὶ
inobedientia accepit justam mercedis retributionem: Quomodò nos effugiemus, tan-
3 παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν· Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τη-
tam negligentes salutem? quæ initium accipiens enarrari per Dominum, ab
λικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ
audientibus in nos confirmata est: Contestante Deo signisque
4 τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη· Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε
& portentis, & variis virtutibus, & Spiritûs sancti distributionibus, secundùm
καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν
suam voluntatem. Non enim angelis subjecit habitatam futuram, de qua
5 αὐτοῦ θέλησιν. Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς
loquimur. Testatus est autem alicubi quis, dicens; Quid est homo, quòd memor
6 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων, Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνή-
es ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum? Minuisti eum breve
7 σκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ
quiddam præ angelis: gloriâ & honore coronâsti eum, & constituisti eum super
τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ
opera manuum tuarum. Omnia subjecisti sub pedibus ejus. In enim
8 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ
subjecisse ei omnia, nihil dimisit ei non subjectum: Nunc autem necdum
τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω
videmus ei omnia subjecta. Eum autem breve quid præ angelis mino-
9 ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλατ- Γ'
ratum, videmus Jesum, propter passionem mortis, gloriâ & honore coro-
τωμένον, βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανω-
natum, ut gratiâ Dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum, propter
10 μένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι'
quem omnia, & per quem omnia, multos filios in gloriam adducentem, au-
ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρ-
ctorem salutis eorum, per passiones consummare. Qui enim
11 χηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, διὰ παθημάτων τελειῶσαι. Ὅ, τε γὰρ
sanctificans & sanctificati, ex uno omnes. Propter quam causam non confunditur fra-
ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες. Δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελ-
tres eos vocare, Dicens; Annuntiabo nomen tuum fratribus meis: in me-
12 φοὺς αὐτοὺς καλεῖν, Λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου· ἐν μέ-
dio Ecclesiæ laudabo te. Et iterum; Ego ero fidens in eum. Et ite-
13 σῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πά-
rum; Ecce ego & pueri, quos mihi dedit Deus. Quia ergo pueri com-
λιν, Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κε-
municaverunt carni & sanguini, & ipse consimiliter participavit eisdem, ut
14 κοινώνηκε (γ) σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα
per mortem aboleret robur habentem mortis, id est, diabo-
διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, τὸν διάβο-
lum: Et liberaret hos quicumque timore mortis per omne vivere ob-
15 λον· Καὶ (δ) ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνο-
noxii erant servituti. Non enim videlicet angelos apprehendit, sed semen
16 χοι ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος
Abrahæ apprehendit. Undè debuit per omnia fratribus simila-
17 Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς (ε) ὁμοιωθῆ-
ri, ut misericors fieret, & fidelis Pontifex ea quæ ad Deum, ad ex-
ναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλά-
piandum peccata populi. In quo enim passus est ipse tentatus, potest
18 σκεσθαι (ζ) τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται
tentatis auxiliari.
τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

CAP. III. γ'.

Undè, fratres sancti, vocationis supercœlestis participes, considerate Apostolum
1 [Δ'] Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον
& pontificem confessionis nostræ Christum Jesum: Fidelem existentem fa-
2 καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας (α) ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν· Πιστὸν ὄντα τῷ ποιή-
cienti illum, sicut & Moyses in omni domo ejus.
σαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

MS.A. (γ) αἵματος καὶ σαρκός, (δ) ἀποκαταλλάξῃ (ε) ὁμοιωθῆναι, (ζ) τὰς ἁμαρτίας

Κεφ. γ'. MS.A. (α) ἡμῶν Ἰησοῦν· Πιστὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Si enim sermo qui pronuntiatus est per angelos, fuit firmus; & quisquis audiit & transgressus est eum, accepit compensationem in justitia; Quomodo nos effugiemus, si contemnamus eos *sermones* qui vivi sunt, eos *inquam* qui enarrari cœperunt à Domino nostro: & ab his qui ex eo audierunt, in nobis confirmati fuerunt? Quum de iis attestatus sit Deus signis, & miraculis, & variis virtutibus, ac distributionibus Spiritûs sanctitatis, quæ datæ sunt juxta ipsius voluntatem.

Statio prima parasceves Crucifixionis. 2.

Non enim Angelis subjecit mundum futurum de quo loquimur. Sed sicut testatur Scriptura, & ait; Quid est homo quòd memor fueris ejus, & filius hominis quòd inviseris eum? Summisisti eum paulisper præ Angelis: gloriam & honorem imposuisti capiti ipsius, & authoritatem ei dedisti in opus manuum tuarum. Omniaq; subjecisti sub pedibus ejus. In hoc autem quòd omnia ei subjecit, nihil omisit quod subjectum non sit. Nunc autem necdum videmus omnia ei subjecta. Eum autem qui paulisper summissus fuit præ Angelis, videmus esse ipsum Jesum propter passionem mortis suæ, gloriamq; & honorem ipsius capiti impositum: nam Deus ipse per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem. Decebat enim eum per quem omnia, & propter quem omnia, qui filios multos introduxerat in gloriam suam, ipsum principem salutis eorum per passiones perfectum reddere. Qui enim sanctificat & qui sanctificantur ab uno sunt omnes. Propterea non erubuit eos vocare fratres suos, Dum ait; Annuntiabo nomen tuum fratribus meis, & in medio ecclesiæ laudabo te. Et rursum, Ego ero fidens in eo. Et iterum, Ecce ego & filii quos dedisti mihi, Deus.

Pro Genitrice Dei. 3.

Quoniam enim filii participes fuerunt carnis & sanguinis, ipse quoque eodem modo particeps factus est harum earundem rerum, ut per mortem suam aboleret eum qui habebat mortis imperium, hoc est, Satanam: Et solveret eos, qui timore mortis, in tota vita sua mancipabantur servituti. Non enim ex Angelis assumpsit, sed assumpsit ex semine Abraham. Propterea justum erat ut per omnia similis fieret fratribus suis, ut misericors fieret, & summus sacerdos fidelis in his quæ Dei sunt, expiaretque peccata populi. Ex hoc enim quod ipse perpessus est, & tentatus, potest & iis opem ferre qui tentantur.

CAP. III.

Proinde, fratres mei sancti, qui vocati estis vocatione cœlesti, contemplamini hunc Apostolum & summum sacerdotem confessionis nostræ Jesum Christum: Quòd fidelis sit ei qui fecit ipsum, sicut Moses in tota domo illius.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወሶበሁ ፡ በእንተ ፡ መላእክቲሁ ፡ ደቤ ፡ ጽኑዓነ ፡ እምኮነ ፡ ወኵሉ ፡ ኃጢአት ፡ ዐቢይ፡
3 እንተ ፡ ኮነነ ፡ ፍደሁ፡፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ናመስጥ ፡ ንሕነ ፡ መጠነዝ ፡ ሕይወተ ፡ እስቲተ
ነ ፡ እንተ ፡ አቅደሞት፡ ተናግሮ ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወእለሰ ፡ ሰምዑ ፡ በኀቤነ ፡ ጸንዑ፡፡
4 በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያርኢ ፡ ስምዐ ፡ በተአምርት ፡ ወበመንክር ፡ ወዘዘዚአሁ ፡ ኀይ
5 ል ፡ ዘከመ ፡ ክፈለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በዘወእቱ ፡ ፈቀደ፡፡ እስመ ፡ አኮ ፡ ለመላእ
6 ክት ፡ ዘአዘዘ ፡ ዓለመ ፡ ዘይመጽእ ፡ ዘበእንቲአሁ፡ ንነግር፡፡ ወበኀበ፡ አስምዐ፡ ወይቤ፡
መንተኑ፡ሰብእ፡ከመ፡ትዝክሮ፡ለእጓለ፡እመሕያው፡ከመ፡ተሐውጾ፡፡

Etenim si quod per Angelos ejus dixit, inde à principio confirmatum fuit nobis, & omne peccatum magnum ut fuit, adjudicavit ei retributionem ejus: Quomodo igitur nos effugiemus, si à tantâ salute recidemus, quæ primum per Dominum enarrata est: quique audierunt, eam nobis confirmârunt. Quum à Deo declaratum fuit testimonium, per signa & per prodigia, perque virtutes varias, juxta distributionem Spiritûs sancti, in quibus ille voluit. Non enim angelis subordinavit mundum futurum, de quo loquimur. Est autem ubi testatur, & dicit; Quid est homo quòd memor sis ejus, filius hominis quòd invisis eum?

Versio VULGATA LATINA.

2 Si enim qui per Angelos dictus est sermo, factus est firmus, & omnis prævarica-
tio & inobedientia accepit justam mercedis retributionem: Quomodò nos ef-
3 fugiemus, si tantam neglexerimus salutem? quæ cùm initium accepisset enarrari
4 per Dominum, ab eis, qui audierunt, in nos confirmata est, Contestante Deo
signis & portentis, & variis virtutibus, & Spiritûs sancti distributionibus secun-
5 dùm suam voluntatem. Non enim Angelis subjecit Deus orbem terræ futurum,
6 de quo loquimur. Testatus est autem in quodam loco quis, dicens; Quid est
7 homo quod memor es ejus, aut filius hominis quoniam visitas eum? Minuisti eum
paulò minùs ab Angelis: gloriâ & honore coronâsti eum: & constituisti eum
8 super opera manuum tuarum. Omnia subjecisti sub pedibus ejus. In eo enim
quòd omnia ei subjecit, nihil dimisit non subjectum ei. Nunc autem necdum vi-
9 demus omnia subjecta ei. Eum autem, qui modico quàm Angeli minoratus est,
videmus Jesum, propter passionem mortis, gloriâ & honore coronatum: ut gra-
10 tiâ Dei, pro omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum, propter quem omnia,
& per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eo-
rum per passionem consummare. Qui enim sanctificat, & qui sanctificantur, ex 11
uno omnes. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens;
Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio Ecclesiæ laudabo te. Et ite- 12
rùm; Ego ero fidens in eum. Et iterum; Ecce ego, & pueri mei, quos dedit 13
mihi Deus. Quia ergò pueri communicaverunt carni & sanguini, & ipse simi- 14
liter participavit eisdem, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis im-
perium, id est, diabolum: Et liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam 15
obnoxii erant servituti. Nusquam enim Angelos apprehendit, sed semen Abra- 16
hæ apprehendit. Undè debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret, 17
& fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi. In eo enim, in 18
quo passus est ipse & tentatus, potens est & eis, qui tentantur, auxiliari.

CAP. III.

Undè, fratres sancti, vocationis cœlestis participes, considerate Apostolum 1
& pontificem confessionis nostræ Jesum: Qui fidelis est ei, qui fecit illum, sic- 2
ut & Moyses in omni domo ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 لعيد رييس الملايكة * فلين كان الذي قيل في الملايكة صار صادقا وكل مخالفه ومعصية
3 حدث مكافاة واجبة * فكيف نفلت نحن اذ قد اهونا بخلاص مقدار هكذا عظما الخلاص
4 الذي بالرب احد الذين سمعوه مبتدا التكلم به. تم * وتحقق عندنا صدقه مع شهادة الله
بجرايح وايات وبقوات متلونة اصنافها. وبتوزيعات روح القدس. كما يخص بمشيته. تم * الاحد.
5 * لانه ما اخضع المسكونة الموبقة التي عنها نتكلم للملايكة * اذ قد استفهم احد في موضع
6
7 قايلا. من هو الانسان انك تذكره. او ابن الانسان حتى انك تتعهده * اقللته دون الملايكة
8 يسيرا. كللته بالمجد والكرامة. واقمته على اعمال يديك * اخضعت الكل تحت اسفل قدميه.
لانه باخضاعه له الكل لم يترك شيا غير خاضع له. فالان ما قد راينا كافة البرايا خاضعة له.
9 * بل نعاين يسوع المنقوص دون الملايكة يسيرا من اجل الم الموت. مكللا بالمجد والكرامة.
10 لكيما بنعمة الله يذوق الموت من اجل الكل * لانه لاق به الذي من اجله الكل وبه الكل.
واذ اورد بنين كثيرين الى المجد. ان يتمم راس خلاصهم بالالام. تم * قراءة لعيد
11 البشارة الالهية * لان المقدس والمقدسين من واحد كلهم. فمن اجل هذه العلة لن
12 يانف ان يسميهم اخوة * قايلا لابشرن باسمك اخوتي. ولاسبحنك في وسط البيعة * وايضا
13
14 ساكون انا متوكلا عليه. وايضا هانذا والغلمان الذين اعطانيهم الله * فاذ شارك الغلمان بشرا
15 او دما. شارك وهو حصيانهم نظيرهم. ليبطل بموته من له عز الموت. اي المحال * ويعتقهم
16 الذين كانوا كل زمان حياتهم خوفا من الموت تحت رق العبودية * لان من الواضح انه لم ياخذ
17 من الملايكة بل اخذ من نسل ابرهيم * فلذلك واجب ان يتشبه باخوته في ساير احوالهم.
18 ليصير رحوما. ورييس كهنة امينا يطهر امورنا لدى الله. ليغفر خطايا الشعب * لانه بما صلبه
هو لما امتحن يقتدر ان يعين الممتحنين. تم * الفصل الثالث. * قراءة لتجديد
1 كنيسة. * فلذلك يا اخوتي القديسون ويا شركاء الدعوة السماوية. تاملوا يسوع
2 المسيح رسول ورييس كهنة اعترافنا * الذي هو امين عند من صنعه في بيته كله كموسى.

Pro solennitate principis Angelorum.
Et enim si quod dictum est de Angelis, ve- 2
ritate comprobatum est: omnisq; inobe-
dientia & contumacia debitam retribu-
tionem accepit: Quomodo nos effugie- 3
mus, si neglexerimus salutem dignitatis
adeo ingentis? salutem inquam, *de qua*
loquendi initium sumpserunt in Domino
qui eam audierunt: Hactenus. *Cujus* 4
etiam veritas comprobata est apud nos
(præter Dei testimonium) prodigiis, &
signis, atque diversimodis virtutibus, &
Spiritus sancti distributionibus pro su-
apte voluntate. Finis. Dominica.
Non enim subjecit Angelis mundum su- 5
perstitem, de quo loquimur: Quum qui- 6
dam interroget quodam in loco, dicens;
Quis est homo, ut memineris illius: aut
filius hominis, ut visites eum? Fecisti 7
eum paulò minorem Angelis: coronâsti
eum gloriâ & honore, & præfecisti eum
operibus manuum tuarum: Omnia sub- 8
jecisti sub imis pedibus ejus. Enimve-
ro subjiciendo illi omnia, nihil omisit
quod non esset ei subjectum. At nunc non-
dum vidimus creaturas omnes illi subje-
ctas. Sed videmus Jesum paulò infe- 9
riorem Angelis, propter mortis perpessio-
nem, gloriâ & honore coronatum: ut ex
Dei gratia mortem gustaret pro omnibus.
Decuit enim, propter quem omnia, & per 10
quem omnia, quique multos filios ad
gloriam adduxerat, caput salutis eorum
passionibus perficere. Finis.
Lectio pro Annuntiatione divina.
Nam sanctificator & sanctificati, ex 11
uno sunt omnes: & hanc ob causam non
dedignatur vocare eos fratres, Dicens; 12
Annuntiabo quidem nomen tuum fratri-
bus meis, & laudabo te in medio Ec-
clesiæ. Et rursum, Ego ero fretus ipso. 13
Et iterum, Ecce ego & pueri quos dedit
mihi Deus. Quum igitur pueri carni 14
& sanguini communicârint, ipse quoque
proprietatibus eorum communicavit in-
star ipsorum: ut suâ morte aboleret eum
qui potentiam habebat mortis, nempe
Fraudulentum: Ut liberaret eos qui to- 15
to vitæ suæ tempore fuerant ob metum
mortis sub ditione servitutis. Manife- 16
stum est enim quòd ipse non assumpsit ex
Angelis sed assumpsit ex Abrahæ prosa-
pia. Itaque debitum illud erat, ut assi- 17
milaretur fratribus suis in cunctis eo-
rum conditionibus: ut fieret misericors,
& princeps sacerdotum fidelis, res no-
stras apud Deum purgans, expiaretque
peccata populi. Nam ex his quæ conti- 18
gerunt ei quando tentatus est, potest ju-
vare tentatos Finis. *C A P. III.*
Lectio in renovatione alicujus
Ecclesiæ.
Proinde ô fratres mei sancti, & ô 1
participes vocationis cœlestis, considera-
te Jesum Christum Apostolum & princi-
pem sacerdotum confessionis nostræ, Qui 2
fidelis est erga eum qui fecit illum in to-
ta domo sua similem Mosi.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ኣሕፀፅኮሁ ፡ ሕቀ ፡ እምለእክቲከ ፡ ክብረ ፡ ወስብሐተ ፡ ወሰኮ ፡ ወሤምኮ ፡ ውስተ ፡ ኵ
8 ሉ ፡ ግብረ ፡ እደዊከ ፡፡ ወኵሎ ፡ አግረርከ ፡ ሎቱ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሁ ፡፡ ወአግረሮ ፡ ሎ
ቱ ፡ ወአልቦ ፡ ዘሐደገ ፡ ዘኢያግረረ ፡ ሎቱ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ዓዲ ፡ አርአየነ ፡ ከመ ፡ ኵሎ ፡
9 አግረረ ፡ ሎቱ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አሕፀፆ ፡ ሕቀ ፡ እምለእክቲሁ ፡፡ ወናሁ ፡ አርአዮ ፡ ለኢ
የሱስ ፡ በእንተ ፡ ውእቱ ፡ ሕማም ፡ ሞት ፡ ክብረ ፡ ወስብሐተ ፡ ተከለለ ፡ ከመ ፡ በጸጋ ፡
10 እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ይጥዐሞ ፡ ለሞት ፡ ውእቱ ፡፡ ወደለዎ ፡ እስመ ፡ ኵ
ሉ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወእምኔሁ ፡ ኵሉ ፡ ወብዙኃን ፡ ውሉድ ፡ እለ ፡ አብአ ፡ ውስተ ፡ ስብ
11 ሐት ፡ ወመልአከ ፡ ሕይወቶሙ ፡ ቀተሉ ፡፡ ወስበዚ ፡ ይቄድሱ ፡ ወእለሂ ፡ ይትቄደሱ ፡ በ
12 ምዕር ፡ ኵሎሙ ፡ ወበእንተዝ ፡ ኢየሐፍር ፡ አኃዊየ ፡ ብሂሎቶሙ ፡፡ ወይቤ ፡ እዌ
13 ድሶ ፡ ለስምከ ፡ ለአኃዊየ ፡ ወበማእከለ ፡ ማኅበር ፡ እሴብሐከ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይ
14 ቤ ፡ ነየ ፡ አነ ፡ ወደቂቅየ ፡ ዘወሀበኒ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወረሰዮሙ ፡ ለደቂቁ ፡ ከመ ፡
ይስተፋነዉ ፡ በሥጋሁ ፡ ወደሙ ፡ ወውእቱኒ ፡ ከመ ፡ ቢጾሙ ፡ ኮኖሙ ፡ ሎሙ ፡፡ ከመ ፡ በው
15 እቱ ፡ ሞት ፡ ይስዐሮ ፡ ለመልአከ ፡ ሞት ፡ ወለሰይጣን ፡፡ ወያዕርፎሙ ፡ ለኵሎሙ ፡
16 እለ ፡ ይፈርህዎ ፡ ለሞት ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ እለ ፡ ተኰነኑ ፡ ይትቀነዩ ፡፡ ወዘኢኮ ፡ ም
17 ለእክተ ፡ ተወክፈ ፡ አኮኑ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ አልዐለ ፡፡ ወእንበይነ ፡ ዝንቱ ፡ ረ
ቱዕ ፡ ይትመሰሎሙ ፡ ለአኃዊሁ ፡ ከመ ፡ ይኩኖሙ ፡ መሐሬ ፡ በኵሉ ፡፡ ወጻድቀ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡
18 በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ይስረይ ፡ ኃጢአተ ፡ ሕዝብ ፡፡ እስመ ፡ አመከሮ ፡ ወአሐ
መሞ ፡ ክህለ ፡ ረዲኦቶሙ ፡ ለሕሙማን ፡፡

1 ይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ ቅዱሳን ፡ ወጽዉዓን ፡ እምሰማይ ፡ ከማነ ፡ ርእይዎ ፡ ለሐዋርያክሙ ፡ ሊቀ ፡ ካህና
2 ት ፡ ዘነአምኖ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ጻድቅ ፡ ወመሃይምን ፡ ለዘፈነዎ ፡ በከመ ፡ ሙሴ ፡
በኵሉ ፡ ቤቱ ፡፡

Minuisti eum paululùm præ Angelis tuis, gloriam & honorem adjecisti ei, & con- 7
stituisti eum inter omnia opera manuum tuarum: Et omnia subjecisti ei sub 8
pedibus ejus: Et ita ei subjecit illa, ut nihil omisit non subjectum ei: idque nunc
etiam declaravit nobis, quòd omnia ei subjecit. Et nunc quidem minuit eum 9
paululùm ab Angelis ejus, & ecce declaravit Jesum per ipsum mortis cruciatum,
gloriâ & honore coronatum, ut per gratiam Dei ipsam mortem gustaret pro omnibus.
Et decuit eum, quoniam omnia propter eum, & ex eo omnia, ideò adducendo 10
multos filios ad gloriam, ut principem salutis eorum interficerent. Proinde qui 11
sanctificant, & qui sanctificantur simul sunt omnes: & propterea non erubescit
dicere eis, Fratres mei, Dicens; Prædicabo nomen tuum fratribus meis, & in me- 12
dio congregationis laudabo te. Et rursum dicit, Ecce ego, & pueruli quos conces- 13
sit mihi Deus. Et fecit pueros suos, ut participes essent carnis ejus & sanguinis 14
ejus, & ille etiam tanquam frater factus est iis, ut per ipsam mortem aboleret
principem mortis, nempe Satanam: Et ut quietem daret iis omnibus, qui nullo 15
non tempore timerent mortem, quique adjudicati erant, eique subditi. Et qui 16
nequaquam assumpsit Angelos: nonne semen Abrahæ exaltavit? Et propter hoc 17
conveniens fuit, eum fratribus suis conformem fieri, ut esset misericors in omni-
bus, & justus pontifex apud Deum ad dimittendum peccata populi. Quoniam 18
quum tentavit Deus & afflixit illum, potest ille auxiliari iis qui affliguntur.

C A P. III.

Nunc autem, fratres nostri sancti & vocati à cœlo, quemadmodum & nos, re- 1
spicite Apostolum vestrum, principem sacerdotum quem confitemur, Jesum, Ju- 2
stum & fidelem ei qui misit eum, sicut Moses fuit in tota domo sua.

Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est habitus, quantò ampliorem ho-
3 Πλείονος γὰρ (β) δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τι-
norem habet domûs *construens* illam. Omnis namque domus *construitur*
4 μὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται
ab aliquo: at omnia *construens*, Deus. Et Moyses quidem
5 ὑπό τινος· (γ) ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός. Καὶ Μωσῆς μὲν
fidelis in tota domo ejus, tanquam famulus, in testimonium *dicendo-*
πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομέ-
rum: Christus verò tanquàm filius in domo sua: *cujus* domus sumus nos, si
6 νων· Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν
fiduciam & *gloriationem* spei usque ad finem firmam retine-
περ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατά-
amus. *Ideò* sicut dicit Spiritus sanctus; Hodiè si vocem e-
7 σχωμεν. Διὸ καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐ-
jus audieritis, *Ne obdurate* corda vestra, sicut in exacerbatione,
8 τοῦ ἀκούσητε, Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
secundùm diem tentationis in deserto, Ubi tentaverunt me
9 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Οὗ (δ) ἐπείρασάν με οἱ
patres vestri, probaverunt me, & viderunt opera mea Quadraginta annis.
10 πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου (ε) Τεσσαράκοντα ἔτη.
Ideò infensus fui generationi huic, & dixi; Semper errant corde:
διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ (ζ) ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
ipsi autem non cognoverunt vias meas: Ut juravi in ira mea; Si
11 αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ
introibunt in requiem meam. Videte, fratres, ne *quando erit* in
12 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μήποτε ἔσται ἔν
aliquo vestrûm cor malum incredulitatis, in *discedere* à Deo vivo:
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·
Sed adhortamini vosmetipsos per *unumquemque diem*, *usque quò* Hodiè
13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ Σήμερον
cognominatur: ut non obduretur quis ex vobis *deceptione* peccati. Parti-
14 καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας. Μέτ-
cipes enim effecti sumus Christi, si *modò* initium substantiæ us-
οχοι γὰρ (η) γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως (θ) μέ-
que ad finem firmum retineamus: *In dici*; Hodiè si vo-
χρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· Ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φω- 15
cem ejus audieritis, *ne obdurate* corda vestra, quemadmodùm in ex-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ πα-
acerbatione. Quidam enim audientes exacerbaverunt, sed non *omnes* e-
ραπικρασμῷ. Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξ- 16
gressi ex Ægypto per Moysen. Quibus autem infensus est quadragin-
ελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως. Τίσι (ι) δὲ προσώχθισε τεσσαράκον- 17
ta annis? nónne *peccantibus*, quorum *corpora ceciderunt* in deserto?
τα ἔτη; οὐχὶ τοῖς (κ) ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;
Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, *si non* in-
Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀ- 18
credulis? Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem.
πειθήσασι; Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. 19

CAP. IV. δ'.

Timeamus ergò ne *quandoque* relictâ pollicitatione introeundi in re-
Ε' Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κα- 1
quiem ejus, existimetur aliquis ex vobis *defici*. Etenim *sumus* evan-
τάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. Καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγ- 2
gelizati, quemadmodùm & *illi*. Sed non profuit sermo auditûs il-
γελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐ-
lis non admistus fidei *audientibus*. Ingredimur enim
κείνους, μὴ (α) συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. (β) Εἰσερχόμεθα γὰρ 3
in requiem *credentes*, quemadmodùm dixit; Sicut juravi in i-
εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀρ-
ra mea; Si introibunt in requiem meam: & quidem operibus à
γῇ (γ) μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
fundatione mundi *genitis*.
καταβολῆς κόσμου γενηθέντων.

MS. A. (β) οὗτος δόξης (γ) ὁ δὲ πάντα (δ) ἐπεί···αν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐνδοκίμα··· (ε) Τεσσαρα···τα (ζ) ταύτῃ, καὶ εἶπα, (η) τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, (θ) αὐτοῦ μέχρι (ι) δὲ καὶ προσώ-
χθισεν τεσσαράκοντα (κ) ἀπειθήσασιν, Κεφ. δ'. MS. A. (α) συγκεκερασμένους (β) Εἰσερχόμεθα οὖν εἰς (γ) μου, * Εἰσελεύσονται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Longè enim amplior est hujus gloria quàm 3
Mosis, ut & longè amplior est honos ejus qui
ædificavit domum, quàm ipsius ædificii.
Omnis enim domus ab aliquo homine ædifi- 4
catur: qui verò omnia ædificat, Deus est.
Et Moses quidem tanquam servus fidelis 5
in tota domo ejus, in testimonium eorum
quæ dicenda erant per illum. Christus verò 6
tanquam filius est super domum suam: nos
autem sumus ejus domus, si usque ad finem
habuerimus apertam faciem, & gloriatio-
nem spei illius. Quamobrem ait Spiritus 7
sanctus; Hodie si vocem ejus audieritis, Ne 8
obduretis corda vestra, ut ad iram eum pro-
vocetis, tanquam exacerbatores, & sicut in
die tentationis quæ extitit in deserto, Quum 9
tentaverunt me patres vestri, & probaverunt
viderúntque opera mea per quadraginta an-
nos. Quapropter tædium mihi fuit in gene- 10
ratione illa, dixíque; Populus iste errat cor-
de suo, & ipsi non cognoverunt vias meas:
Ita ut juraverim in ira mea illos non ingres- 11
suros in requiem meam. Cavete igitur, fra- 12
tres mei, ne sit in aliquo vestrûm cor malum
quod incredulum sit, néve discedatis à Deo
vivente. Sed adhortamini vos ipsos omni- 13
bus diebus, usque ad diem illum qui vocatur
Hodié: & ne quis vestrûm obduretur se-
ductione peccati.

Sabbatho Candidatorum. 4.

Nam commixti sumus Christo, si à principio 14
& usque ad finem in hoc ipso vero fœdere
perseveraverimus. Sicut dictum est; Hodiè 15
si vocem ejus audieritis, ne obduretis corda
vestra ut ad iram provocetis eum. Qui sunt 16
enim illi qui audierunt & exacerbaverunt
eum? non illi omnes qui exierant ex Ægy-
pto per manum Moysis. Quos autem pertæ- 17
sus est quadraginta annis, nisi eos qui pecca-
verant, quorum ossa conciderunt in deserto?
De quibus autem juravit eos non ingressuros 18
in requiem suam, nisi iis qui assensum non
præbuerunt? Proindè videmus eos non po- 19
tuisse introire, eò quòd increduli fuerint.

CAP. IV.

Timeamus igitur, ne fortè stante promissi- 1
one ingrediendi in requiem ejus, inveniatur
aliquis inter vos qui ingressu frustratus re-
maneat. Etenim nobis quoque nuntiatum 2
est, prout & illis: sed non profuit illis ser-
mo quem audierunt, propterea quòd non
fuit cum fide temperatus iis qui ipsum audie-
rant. At introimus in requiem nos qui credi- 3
mus. Quomodo autem dixit? Sicut juravi in
ira mea illos non ingressuros in requié meam,
licèt opera Dei à principio mundi facta sint.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወበሕቱ ፡ የዐቢ ፡ ምክሩ ፡ እምዘ ፡ ሙሴ ፡፡ ወሎቱ ፡ ይለዐ ፡ በከመ ፡ የዐቢ ፡ ለበዓለ ፡ ቤት ፡
4 እምነ ፡ ቤቱ ፡ ይከብር ፡ ገበሮሁ ፡፡=፦ እስመ ፡ ለኵሉ ፡ ቤት ፡ ሰብእ ፡ ይገብሮ ፡ ወለ
5 ኵሉሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፈጠሮሁ ፡፡=፦ ወሙሴሂ ፡ ምእመን ፡ በኵሉ ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡ መ
6 ጋቢሁ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስምዓ ፡ በኵሉ ፡ ዘነበበ ፡፡=፦ ወክርስቶስ ፡ ከመ ፡ ወልድ ፡ ውስተ ፡
7 ቤቱ ፡ [ዘሊአሁ ፡ ቤቱ ፡ ንሕነ ፡] ለእመ ፡ ዓቀብነ ፡ ሞገስነ ፡ ወምክሕነ ፡ ወተስፋነ ፡፡=፦
8 እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዮም ፡ ለእመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቃሎ ፡=፦ ኢታጽን
9 ዑ ፡ ልበክሙ ፡ ከመ ፡ ሶሙ ፡ አምረርዎ ፡ በዕለተ ፡ አመከርዎ ፡=፦ ዘአመከርዎ ፡ አበ
10 ዊክሙ ፡ ወአመከሩኒ ፡ ወርእዩ ፡ ምግብርየ ፡ አርብዓ ፡ ዓመተ ፡=፦ ተቈጥዕክዎሙ ፡
ለይእቲ ፡ ትውልድ ፡ ወእቤ ፡ ዘልፈ ፡ ይስሕቱ ፡ ልቦሙ ፡፡ ወእሙንቱሰ ፡ ኢያእመሩ ፡ ፍኖትየ ፡=፦

Verùm major fuit illius prudentia quàm Mosis, idque ei expediebat: quemadmo- 3
dum major tribuendus est honor domino domûs qui construit eam, quàm ipsi domui.
Quia omnem domum construit homo: at rerum omnium conditor, Deus est. Et Mo- 4 5
ses quidem fidelis fuit in tota domo illius, sicut dispensator, ut in testimonium es-
set omnium quæ ipse locutus fuerat. At Christus sicut filius in domo ipsius, [cujus 6
domus nos sumus,] si gratiam nostram, & gloriationem nostram, & spem nostram
tenuerimus. Quia ita dicit Spiritus sanctus, Hodie si voci ejus auscultave- 7
ritis, Ne obduretis corda vestra, sicut cùm exacerbârunt eum in die tentatio- 8
nis: Eò quòd tentaverunt eum patres vestri, etiam tentaverunt me, & vide- 9
runt opera mea per quadraginta annos. Molestiam passus sum ab ista genera- 10
tione, & dixi; Semper aberrat cor eorum, & ipsi non noverunt vias meas:

Versio VULGATA LATINA.

3 Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est habitus, quantò ampliorem hono-
4 rem habet domus, qui fabricavit illam. Omnis namque domus fabricatur ab ali-
5 quo: qui autem omnia creavit, Deus est. Et Moyses quidem fidelis erat in to-
6 ta domo ejus tanquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant. Chri-
stus verò tanquam filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam, &
7 gloriam spei usque ad finem, firmam retineamus. Quapropter sicut dicit Spi-
8 ritus sanctus; Hodiè si vocem ejus audieritis, Nolite obdurare corda vestra,
9 sicut in exacerbatione, secundùm diem tentationis in deserto, Ubi tentaverunt
10 me patres vestri; probaverunt, & viderunt opera mea Quadraginta annis:
Propter quod infensus fui generationi huic, & dixi; Semper errant corde. Ipsi
11 autem non cognoverunt vias meas, Sicut juravi in ira mea; Si introibunt in
12 requiem meam. Videte, fratres, ne fortè sit in aliquo vestrûm cor malum incre-
13 dulitatis, discedendi à Deo vivo: Sed adhortamini vosmetipsos per singulos
dies, donec Hodiè cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallaciâ pec-
cati. Participes enim Christi effecti sumus: si tamen initium substantiæ ejus us- 14
que ad finem firmum retineamus. Dum dicitur; Hodiè si vocem ejus audieritis, 15
nolite obdurare corda vestra, quemadmodùm in illa exacerbatione. Quidam 16
enim audientes exacerbaverunt, sed non universi qui profecti sunt ex Ægypto
per Moysen. Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nónne illis, qui 17
peccaverunt, quorum cadavera prostrata sunt in deserto? Quibus autem juravit 18
non introire in requiem ipsius, nisi illis, qui increduli fuerunt? Et videmus, 19
quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAP. IV.

Timeamus ergò ne fortè relictâ pollicitatione introëundi in requiem ejus existi- 1
metur aliquis ex vobis deesse. Etenim & nobis nuntiatum est, quemadmodùm & 2
illis: sed non profuit illis sermo auditus, non admistus fidei ex iis quæ audie-
runt. Ingrediemur enim in requiem, qui credidimus: quemadmodùm dixit; 3
Sicut juravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam: & quidem operibus ab
institutione mundi perfectis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *لان هذا اهل لمجد كبيرا اكثر من موسي * كما ان من صنع الهيكل له كرامة جزيلة
4 اكثر من كرامة الهيكل * لان كل بيت يعمله احد الناس * والذي صنع الكل الاه *
5 * قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة والعشرين * فموسي امين علي بيته كله كما انه
6 خادم في الشهادة بالاقوال التي خوطب بها * فاما المسيح * فبما انه ابن امين علي بيته * فبيته
7 نحن هم ان امسكنا الدالة وفخر الرجا ثابتا الي الانقضاء * تم * فلذلك كما يقول الروح القدس *
8 ان سمعتم اليوم صوته * فلا تقسوا قلوبكم كما فعلتم في التمرمر في يوم التجريب * في القفر *
9 10 * الذي جربني فيه اباوكم * اختبروني وعرفوا اعمالي اربعين سنة * فلذلك تكرهت ذلك
11 الجيل * وقلت انهم ضالوا القلب دايما * ولم يعرفوا طرقي * كما اقسمت في غيظي انهم لا
12 يدخلوا الي راحتي * السبت الثاني من الصوم * ايها الاخوة احذروا الا يكون
13 في قلب احدكم خبث عدم امانة * فيبعده من الاله الحي * بل عزوا انفسكم كل يوم ما
14 دام يسمي اليوم * ليلا يقسو احدكم بخديعة الخطية * لاننا انما صرنا شركا المسيح ان
مسكنا ببدو القيوم ثابتا الي الغاية * تم السبت * ابتدي لبقية الاثنين *
15 16 * بقوله اليوم ان سمعوا صوتي فلا تقسوا قلوبكم * كما كان في التمرمر * لان قوما اذ سمعوا
17 صوته اغاظوه * لكن ليسوا جماعة الذين خرجوا من مصر بموسي * فلمن تكره اربعين
18 سنة * واليس للذين اخطاوا الذين سقطت جثثهم في القفر * ولمن حلف انهم لا يدخلوا الي
19 راحته * الا الذين عصوه * وقد راينا انهم من اجل عدمهم الامانة ما استطاعوا
يدخلون * تم *

* الفصل الرابع * قراءة الثلثا من الجمعة التاسعة والعشرين *

1 * فلنرهبن اذا لئلا يكون قد تبقا موعد بالدخول الي راحته * فيظن احدكم انه يعدمها *
2 * لاننا نحن مبشرون مثل اوليك * لكن قول السمع ما نفع اوليك * اذ لم يكونوا ممزوجين
3 بتصديق الاقوال التي سمعوها * لاننا نحن الذين امنا سندخل الي الراحة كما قال * كما اقسمت
في غيظي انهم لا يدخلوا الي راحتي * ومع هذا فاعمال الباري صاير منذ انشاء العالم *

Hic enim multa laude dignus est, majore 3
quàm Moses: ut major est honor ejus qui
templum extruxit, quàm honor templi.
Omnis enim domus ab aliquo homine 4
construitur: sed qui condidit omnia,
Deus est.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis vigesimæ nonæ.

Moses quidem fidelis est super totam ip- 5
sius domum, quatenus est minister ad
testificandos sermones qui cum eo ha-
biti sunt: At verò Christus, quatenus est 6
filius fidelis super domum suam: domus
autem ipsius nos sumus, si fiduciam &
gloriationem spei ad finem usque firmam
tenuerimus. Hucusque. Quamobrem ut 7
ait Spiritus sanctus, Si audiveritis hodiè
vocem ejus, Ne obduretis corda vestra 8
sicut fecistis in exacerbatione in die
tentationis, in deserto, In quo tenta- 9
verunt me patres vestri, probaverunt me,
& experti sunt opera mea quadraginta
annis. Propterea execratus sum gene- 10
rationem illam, et dixi eos esse semper er-
rantes corde, neq; cognovisse vias meas.
Quemadmodum juravi in ira mea, certè 11
non introibunt in requiem meam.

Sabbatho secundo Jejunii.

O fratres, cavete ne sit in corde ullius 12
vestrûm scelus infidelitatis quo remo-
veatur à Deo vivo. Sed hortamini 13
vosipsos quotidie, quandiu vocabitur
dies: ne quis vestrûm induretur fallaciâ
peccati. Nam facti quidem sumus par- 14
ticipes Christi, si modò principiû hyposta-
sis firmum tenuerimus ad finem usque.
Hucusque pro Sabbatho.

Resume reliquam *lectionem* feriæ secundæ.

Dicendo, Hodiè si audieritis vocem 15
meam, ne obduretis corda vestra, ut ac-
cidit in exacerbatione. Quidam enim 16
quum audissent vocem ejus, ad iram pro-
vocârunt eum: non omnes tamen qui
exierant ex Ægypto per Mosen. Quos- 17
nam verò execratus est annis quadra-
ginta? nónne eos qui peccaverant, quo-
rum conciderunt cadavera in deserto?
Et quibusnam juravit non ingressuros 18
in requiem suam? nónne iis qui defece-
rant ab eo? Et quidem vidimus, eos 19
propter incredulitatem suam non potuisse
ingredi. Finis.

CAP. IV.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigesimæ nonæ.

Metuamus igitur, ne fortè quum su- 1
persit aliquod promissum ingrediendi in
requiem ipsius, putet aliquis vestrûm se
amissurum illam. Nobis enim evangeli- 2
zatum est, ut illis: at non profuit illis
sermo auditus, quum non essent mixti
credulitate sermonum quos audierant.
Etenim nos qui credidimus, ingrediemur 3
in requiem, quemadmodû dixit; Sicut ju-
ravi in ira mea, profectò non introibunt
in requiem meâ. Et tamen opera quidem
creatoris facta sunt à condito mundo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ሰሙ፡ መሐልኩ፡ በመዓትየ፡ ከመ፡ ኢይበውኡ፡ ውስተ፡ ዕረፍትየ፡፡ ዑቁ፡ እን
12 ከ፡ አኀዊየ፡ ኢይትረከብ፡ በለፅለ፡ እሐዱ፡ እምኔክሙ፡ ልበ፡ እኩየ፡ ወኑፋቄ፡
13 ዘየርሕቀክሙ፡ እምእግዚአብሔር፡ ሕያው፡፡ ገሥጹ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡ እስከ፡
ዮም፡ ይብል፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይብል፡ ወይጸንዕ፡ እምኔክሙ፡ ውስተ፡ ዘኃጢአ
14 ት፡፡ እስመ፡ ከመ፡ ክርስቶስ፡ ኮነ፡ ለእመ፡ አዝለፍነ፡ ዓቂበ፡ ዘቀደሙ፡ ሥር
15 ዓትነ፡፡ እስመ፡ ይቤ፡ ዮም፡ ለእመ፡ ሰማዕክሙ፡ ቃሎ፡ ኢታጽንዑ፡ ልበክሙ፡፡
16 እስመ፡ አምረርዎ፡ እለ፡ ሰምዑ፡ ወአኮ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ወፅኡ፡ እምግብጽ፡ በእደ፡
17 ሙሴ፡፡ ለመኑ፡ ተቀየጥዎሙ፡ አርብዓ፡ ዓመተ፡ አኮኑ፡ ለእለ፡ አበሱ፡ ወወድቀ፡
18 አብድንቲሆሙ፡ ውስተ፡ ገዳም፡፡ ወለመኑ፡ መሐለ፡ ከመ፡ ኢይበውኡ፡ ውስተ፡
19 ዕረፍቱ፡ ዘእንበለ፡ ለዓላዊያን፡፡ ወንሬኢ፡ ከመ፡ ኢክህሉ፡ በዊአ፡ እስመ፡ ኢክ
ህሉ፡ አሚኖ፡፡

1 ንፍራህ፡ እንከ፡ ወኢንኅድግ፡ ትእዛዞ፡ ከመ፡ ንባእ፡ ውስተ፡ ዕረፍቱ፡ ወኢይመስ
ሉ፡ ለአሐዱ፡ እምኔክሙ፡ ዘየሐድግዎ፡፡ እስመ፡ ሰማዕነ፡ ንሕነ፡ ከማሆሙ፡
2 ለእልክቱ፡፡ ወበቍዔቶሙ፡ ለእልክቱ፡ ኢበቍዖሙ፡ ቃለ፡ ዘሰምዑ፡ እስመ፡ ኢኮኑ፡
3 ኅቡራነ፡ በሃይማኖት፡ እለ፡ ሰምዑ፡፡ ንበውእ፡ እንከሰ፡ ውስተ፡ ዕረፍቱ፡ እለ፡
አመነ፡ እስመ፡ ይቤሎሙ፡ በከመ፡ መሐልኩ፡ በመዓትየ፡ ከመ፡ ኢይበውኡ፡ ውስተ፡
ዕረፍትየ፡፡ ወበእንተ፡ መግባሩ፡ ዘእምቅድመ፡ ዓለም፡ ዘኮነ፡፡

Adeò ut juraverim in ira mea, quòd non essent ingressuri in requiem meam. Vi- 11
dete igitur fratres mei, ne inveniatur in aliquo ex vobis cor malum & incredu- 12
lum, quod recedere vos faciat à Deo vivo. Exhortamini omnibus diebus, quo- 13
ad appellatur Hodie, ut non sit qui dicat etiam indurari ullum ex vobis in ali-
quo peccato. Quia sumus sicut Christus, si perseveraverimus custodire illud prius 14
nostrum testamentum. Quia dicit; Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate 15
corda vestra. Quia exacerbaverunt eum, qui audierunt: at non omnes qui 16
egressi sunt ex Ægypto per manum Mosis. Quos molestè tulit quadraginta an- 17
nos? nónne eos qui peccaverant, & ceciderunt corpora eorum in deserto? Et 18
de quibus juravit quòd non essent ingressuri in requiem suam, nisi de prævarica-
toribus? Proinde videmus quod non potuerunt ingredi, quia non potuerunt credere. 19

CAP. IV.

Metuamus igitur, & non rejiciamus præceptum ejus, ut ingrediamur in re- 1
quiem ejus: neque similes sint quibusdam ex vobis, qui reliquerunt eum.
Quoniam nos exauditi sumus, quemadmodum & illi: illis autem non profuit 2
verbum quod audiverunt, quia non contemperati fuerunt cum fide qui audierunt
illud. Ingredimur igitur in requiem ejus nos qui credidimus: quoniam dicit 3
iis; Sicut juravi in ira mea, quòd non intrabunt in requiem meam. Et de
opere ejus, quod ab initio mundi factum est,

Dixit enim alicubi de septima sic; Et requievit Deus in
4 Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης (δ) οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ (ε) Θεὸς ἐν
die septima ab omnibus operibus suis. Et in isto rursùm;
5 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν,
Si introibunt in requiem meam. Quoniam ergò superest quosdam
6 Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας
introire in illam, & ipsi prius annuntiatione moniti non introierunt propter
εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον (ζ) δι'
incredulitatem: Iterùm quendam terminat diem, Hodiè, in David dicens;
7 ἀπείθειαν· Πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων,
post tantum tempus, sicut dictum est; Hodiè si vocem ejus audi-
μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς (η) εἴρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
eritis, ne obdurate corda vestra. Si enim eis Jesus requiem præsti-
8 σητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυ-
tisset, non utique de alia loqueretur post hæc die. Itaque relinquitur
9 σεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται
sabbatismus populo Dei. Nam ingressus in requiem
10 σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν
ejus, etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut à propriis
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων
Deus. Studeamus ergò ingredi in illam requiem, ut ne
11 ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ϛ'
in idipsum quis exemplum incidat incredulitatis. Vivus enim sermo
12 ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος
Dei, & efficax, & penetrabilior super omnem gladium ancipitem, & pertin-
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνού-
gens usque ad divisionem animæque ac spiritûs, compagum quoque ac medulla-
μενος ἄχρι μερισμοῦ (θ) ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυε-
rum, & discretor cogitationum & intentionum cordis. Et non est creatura in-
13 λῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀ-
visibilis in conspectu ejus: omnia autem nuda & aperta ocu-
φανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλ-
lis ejus, ad quem nobis sermo. Habentes ergò pontificem magnum pene-
14 μοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διελη-
trantem coelos, Jesum filium Dei, teneamus confessionem. Non
λυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. Οὐ 15
enim habemus pontificem non potentem compati infirmitatibus nostris,
γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, (ι) πε-
tentatum autem per omnia juxta similitudinem absque peccato. Adeamus
πειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα 16
ergò cum fiducia throno gratiæ, ut accipiamus misericordiam, & gra-
οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν (κ) ἔλεον, καὶ χά-
tiam inveniamus in opportunum auxilium.
ριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

CAP. V. ε'.

Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus con-
Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθ- 1
stituitur ea quæ ad Deum, ut offerat donáque & victimas pro pecca-
ίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτι-
tis: Mensurate pati potens ignorantibus & errantibus, quoniam & i-
ῶν· Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐ- 2
pse circundatus est infirmitatem: Et propter hanc debet quemadmodum pro
τὸς περίκειται ἀσθένειαν· Καὶ (α) διὰ ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ 3
populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis. Et non si-
τοῦ λαοῦ, (β) οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑ- 4
bipsi quisquam sumit honorem, sed vocatur à Deo,
αυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ (γ) ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
tanquam & Aaron. Sic & Christus non semetipsum glorificavit
(δ) καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε (ε) 5
fieri pontificem, sed locutus ad eum; Filius meus es tu, ego ho-
γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν, Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σή-
diè genui te. Quemadmodùm & in alio dicit; Tu sacerdos in
μερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν 6
æternum, secundùm ordinem Melchisedec.
αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

MS. A. (δ) οὕτως, (ε) Θεὸς ἀπὸ πάντων (ζ) διὰ (η) προείρηται, (θ) ψυχῆς καὶ (ι) πεπειρασμένον (κ) ἔλεος, Κεφ. ε'. MS. A. (α) δι' αὐτὴν (β) οὕτως (γ) καλούμενος (δ) καθὼς περ καὶ Ἀαρών. Οὕτως (ε) [illegible]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]

Prout dixit de sabbatho, requievisse Deum 4
in die septimo ab omnibus operibus suis:
Ita etiam hoc loco ait; Non introibunt in 5
requiem meam. Quoniam igitur erat locus 6
in quem unusquisque introiret, & ii qui-
bus primùm annuntiatum fuerat, non introi-
erunt, eò quòd assensum non præbuerunt:
Rursùm diem alium præfinit post multum 7
temporis, sicut supra scriptum est dixisse Da-
vid; Hodiè si vocem ejus audieritis, ne ob-
duretis corda vestra. Si enim Jesus filius 8
Nun requiem eis præstitisset, haud locutus
fuisset posteà de alio die. Itaque certum est 9
sabbathizandum esse populo Dei. Qui 10
enim ingressus est in requiem suam, & ipse
requievit ab operibus suis, sicut à suis Deus.
Demus igitur operam introëundi in requiem 11
illam, ne eodem concidamus modo quo ii
qui non crediderunt. Vivus est enim sermo 12
Dei, & omnino efficax, longéque penetran-
tior gladio ancipiti: & ingreditur usque ad
divisionem animæ & spiritûs, necnon com-
pagum & medullæ ossiúmque; ac dijudicat
cogitationes & voluntatem cordis. Nec est 13
ulla creatura abscondita à conspectu illius.
Sed omnia nuda & manifesta sunt coram
oculis ejus cui reddunt rationem.

Secundâ statione noctis Parasceues Crucifixionis. 5.

Quum habeamus igitur summum pontificem 14
Jesum Christum filium Dei, qui ascendit in
cœlos, persistamus in professione ejus. Non 15
enim habemus pontificem qui non possit com-
pati infirmitati nostræ, sed qui tentatus est
per omnia sicut & nos, excepto peccato.
Accedamus igitur revelato oculo ad thro- 16
num gratiæ ipsius, ut obtineamus misericor-
diam, & inveniamus gratiam ad auxilium in
tempore afflictionis.

CAP. V.

Omnis enim pontifex qui est ex homini- 1
bus, pro hominibus stat super iis quæ Dei
sunt, ut offerat oblationem & sacrificia pro
peccatis: Quique possit seipsum demittere, 2
& compati ignorantibus, errantibúsque,
quandoquidem & ipse infirmitate indutus
est: Propter quam debet quemadmodum 3
pro populo, ita pro seipso offerre pro pecca-
tis suis. Porrò nemo sibiipsi sumit hono- 4
rem, sed qui vocatur à Deo quemadmodum
Aharon. Sic & Christus non seipsum glo- 5
rificavit, ut pontifex fieret, sed is qui dixerat
illi; Filius meus tu es, ego hodiè genui te.
Sicut & alio loco dicit; Tu es sacerdos in 6
æternum secundùm similitudinē Melchisedec.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ይቤ ፡ ከመዝ ፡ በእንተ ፡ ሰንበት ፡ ወአዕረፈ ፡ እግዚአብሔር ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡ እምኵ
5 ሉ ፡ ግብሩ ፡፡=፡ ወካዕበ ፡ ኢይበውኡ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍትየ ፡፡=፡ ወቦኑ ፡ እለ ፡ ኃደገ ፡ ይ
6 ባኡ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍቱ ፡ ወቀደምትኒ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ኢይበውኡ ፡ እስመ ፡ ክሕዱ ፡፡=፡ ወእ
7 ንበይኑ ፡ ሙኑ ፡ ይብል ፡ ካዕበ ፡ ዮም ፡ ዕለተ ፡ እመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቃልየ ፡ በዕለተ ፡ ዳዊት ፡
ይቤ ፡ እምድኅረ ፡ ጕንዱይ ፡ መዋዕል ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ ዮም ፡ ለእመ ፡ ሰማዕክሙ ፡
8 ቃሎ ፡ ኢታጽንዑ ፡ ልበክሙ ፡፡=፡ ሶበሰ ፡ ሎሙ ፡ አዕረፎሙ ፡ ኢየሱስ ፡ እመ ፡ ኢይቤ ፡
9 በእንተ ፡ ካልእት ፡ እምድኅረ ፡ እሉንቱ ፡ መዋዕል ፡፡=፡ ተስዕረኑ ፡ ክህነቶሙ ፡ ለሕዝበ ፡
እግዚአብሔር ፡፡=፡

*Dixit, quemadmodum de Sabbato; Et requievit Deus die Sabbati ab omni ope- 4
re ejus. Et rursum, Non introibunt in requiem meam. Fueruntne igitur quos 5
permisit ingredi in requiem ejus? Et priores illi qui audierunt, non ingressi 6
sunt, quia abnegárunt. Et de quo dicit rursum, Hodierno die si exaudive- 7
ritis vocem meam? de die loquitur David longo post tempore, quemadmodum
dicit, Hodie si vocem ejus audieritis, ne obduretis cor vestrum. Quòd si iis 8
requiem perstitisset Jesus, utique non dixisset post illos dies de alio. Abro- 9
gatúmne est sacerdotium populi Dei?*

Versio VULGATA LATINA.

4 Dixit enim in quodam loco de die septima sic ; Et requievit Deus die septimâ
5 ab omnibus operibus suis. Et in isto rursum ; Si introibunt in requiem meam.
6 Quoniam ergò superest introire quosdam in illam, & ii, quibus prioribus an-
nuntiatum est, non introierunt propter incredulitatem : Iterùm terminat diem
7 quendam, Hodiè, in David dicendo, post tantum temporis, sicut suprà dictum est ;
Hodiè si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra. Nam si eis Jesus re-
8 quiem præstitisset, nunquam de alia loqueretur, posthac, die. Itaque relinquitur
9 sabbatismus populo Dei. Qui enim ingressus est in requiem ejus, etiam ipse re-
10 quievit ab operibus suis, sicut à suis Deus. Festinemus ergò ingredi in illam re-
11 quiem : ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum. Vivus est enim
12 sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti : & pertingens usque
ad divisionem animæ ac spiritûs, compagum quoque ac medullarum, & discretor
13 cogitationum & intentionum cordis. Et non est ulla creatura invisibilis in con-
spectu ejus : omnia autem nuda & aperta sunt oculis ejus, ad quem nobis ser-
mo. Habentes ergò pontificem magnum, qui penetravit cœlos, Jesum filium 14
Dei : teneamus confessionem. Non enim habemus pontificem, qui non possit 15
compati infirmitatibus nostris ; tentatum autem per omnia pro similitudine absque
peccato. Adeamus ergò cum fiducia ad thronum gratiæ : ut misericordiam con- 16
sequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

CAP. V.

OMnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur 1
in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis : Qui condo- 2
lere possit iis, qui ignorant, & errant : quoniam & ipse circundatus est infirmi-
tate : Et propter eà debet, quemadmodùm pro populo, ita etiam & pro semetipso 3
offerre pro peccatis. Nec quisquã sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquã 4
Aaron. Sic & Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret : sed qui lo- 5
cutus est ad eum ; Filius meus es tu, ego hodiè genui te. Quemadmodùm & in alio 6
loco dicit ; Tu es sacerdos in æternum, secundùm ordinem Melchisedech.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * لانه قد قال في فصل ما ٠ عن اليوم السابع هكذا ٠ واستراح الله في اليوم السابع من
5 سائر اعماله * وفي هذا ذكر ايضا انهم لا يدخلوا الى راحتي * واذ قد بقيا قوم يدخلون
6
7 اليها ٠ وما دخلها الذين بشروا اولا من اجل عصيانهم * يحد يوما ما ايضا قائلا في داود
اليوم ٠ بعد مثل كثرة هذا الزمان ٠ كما قيل اليوم ان سمعتم صوته فلا تقسوا قلوبكم ٠
8 * لان يسوع لو كان اراحهم لما كان بعد مثل هذا الزمان تكلم عن يوم آخر ٠
9 * افهل قد بقيا لشعب الله اسبات * لان من قد دخل الى راحته فذاك قد استراح من
10
11 اعماله ٠ كما استراح الله من اعماله * فلنحرص اذا ان ندخل الى تلك الراحة ٠ لئلا يسقط
12 احد في مثل هذا العصيان نفسه * لان قول الله حي فاعل ٠ واصرم قطعا من كل سيف
ذي فمين ٠ وغائص الى توزيع النفس والروح والمفاصل والمخاخ ٠ ومميز ويدين افكار القلب
13 ومعقولاته * وليست برية غير ظاهرة قدامه ٠ لكن البرايا كلها مجردة وظاهرة لعينيه ٠ الذي
14 اليه يكون الاعتذار منا ٠ ٠ الاحد الثالث من الصوم ٠ * فاذ لنا يسوع
15 ابن الله رئيس كهنة عظيما نافذا في السموات ٠ فلنمسك الاعتراف به * فاننا ليس لنا
رئيس كهنة لا يستطيع ان يرثي لامراضنا ٠ بل مجربا بكل الاحوال بشبهنا خلوا من
16 الخطية * فلنتقدم اذا بدالة الى عرش النعمة ٠ لناخذ منه ونجد رحمة ٠ لمعونة نستفرصها ٠

٠ الفصل الخامس ٠

1 * لان كل رئيس كهنة ماخوذ من الناس ينتصب من اجل الناس فيما يقدمه الى الله ٠
2 ليقرب قرابين وضحايا عن الخطايا * مقتدر ان يعفو ويسمح للذين يجهلون وللضالين ٠ اذ
3 هو يشمله ضعف * فلهذا السبب يجب عليه كما يقدم عن الشعب كذلك يقرب عن ذاته
4 من اجل خطاياه ٠ ٠ من هاهنا يقرا للقديس متوديوس ٠ * ولن ياخذ احد الكرامة
5 لنفسه ٠ لكن من يدعوه الله ٠ نظير ما دعي هارون * كذلك والمسيح لم يشرف ذاته
6 ليصير رئيس كهنة ٠ بل مجده الذي قال له ٠ انت هو ابني وانا اليوم ولدتك * كما
يقول في فصل آخر ٠ انت الكاهن الى الابد على ترتيب ملشيصاداق ٠ تم ٠

Dixit enim in quadam sectione de se- 4
ptimo die ita ; Et requievit Deus die
septimo à cunctis operibus suis. Et in 5
ista quoque sectione refert, Sanè non
introibunt in requiem meam. Cùm au- 6
tem supersint quidam ingressuri in eam ;
& hi quibus evangelizatum est priùs,
non sint eam ingressi propter suam re-
bellionem : Rursus quendam præfinit 7
diem, dicens per Davidem ; Hodie, post
tantum temporis intervallum : prout di-
ctum est ; Hodiè si audieritis vocem ejus,
nè obduretis corda vestra. Si enim Jesus 8
eos in requie collocâsset, nequaquam
fuisset tanto pòst tempore locutus de alio
die. An verò superest populo Dei aliquis 9
sabbatismus ? Nam qui ingressus jam 10
est in requiem ipsius, is jam requievit
ab operibus suis, quemadmodum re-
quievit Deus ab operibus suis. Stu- 11
deamus igitur ingredi in illam requiem,
ne quis in eandem prorsus incidat con-
tumaciam. Vivus est enim sermo Dei 12
& efficax, & ad scindendum acutior
quolibet gladio duarum acierum : &
penetrans usque ad divisionem animæ, &
spiritus, & compagum, atque medul-
larum : & discernens, ac judicans co-
gitationes cordis ejusque intentiones.
Nec est ulla creatura quæ non sit mani- 13
festa coram ipso : sed omnes creaturæ
nudæ sunt ac patentes oculis ejus, apud
quem futura est excusatio nostra.

Dominicâ tertiâ jejunii.

Quum itaque habeamus Jesum filium 14
Dei summum principem sacerdotũ, cœlos
penetrantem, teneamus confessionem ejus.
Non enim habemus principem sacerdo- 15
tum qui non possit deflere infirmitates
nostras, sed tentatum modis omnibus sic-
ut nos, excepto peccato. Accedamus 16
ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, ut
gratiam assequamur, & inveniamus
misericordiam ad auxilium à nobis op-
portunè captatum.

CAP. V.

ENimverò omnis princeps sacerdo- 1
tum ex hominibus assumptus, pro ho-
minibus constituitur in his quæ Deo
offeruntur : ut offerat sacrificia & vi-
ctimas pro peccatis : Potens parcere & 2
condonare iis qui stultè agunt, & er-
rantibus : cùm ipse quoque circundatus
sit infirmitate. Et hac de causa opor- 3
tet ut quemadmodum offert pro populo,
ita pro seipso offerat pro peccatis suis.

Hinc legatur pro sancto Methodio.

Neque verò quisquam sibi sumit hunc 4
honorem, sed is quem Deus vocat, sicut
vocatus est Haron. Ita & Christus non 5
extulit semetipsum, ut fieret princeps
sacerdotum, sed glorificavit eum qui
dixerat illi, Tu es filius meus, & ego
hodiè genui te. Sicut ait in aliâ se- 6
ctione, Tu es sacerdos ille in æternum
secundùm ordinem Melchisedec. Ha-
ctenus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 እስመ፡ቦአ፡ውስተ፡ዕረፍቱ፡ከመ፡ውእቱ፡አዕረፈ፡እምኵሉ፡በከመ፡ዘዚአሁ፡ለእግዚአብ
11 ሔር፡፡ ናስተፋጥን፡እንከ፡ከመ፡ንበአ፡ውስተ፡ዕረፍቱ፡ወአልቦ፡ዘይወድቅ፡ውስተ፡ስሒ
12 ተ፡ዚአሆሙ፡፡ እስመ፡ሕያው፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ወጽኑዕ፡ወይበልሕ፡እምኵሉ፡መ
ጥባሕት፡ዘክልኤ፡አፉሁ፡ወይፈልጥ፡ነፍስ፡እምነፍስ፡ወይሰሊ፡ሠርወ፡እምሌሊት፡ወሕሊና፡
13 ፍትወት፡ወምክረ፡ልብ፡፡ ወአልቦ፡ዘተፈጥረ፡ዘኢኮነ፡ክሡተ፡በቅድሜሁ፡ወኵሉ፡ክሡ
14 ት፡ወክጡሕ፡ቅድመ፡አዕይንቲሁ፡ወዘመንገሌክሙ፡ንነግር፡፡ ወብነ፡ሊቀ፡ክህናት፡ዓ
ቢይ፡ዘመጽአ፡ውስተ፡ዓለም፡እምሰማያት፡ኢየሱስ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡፡ ንጽናዕ፡እንከ፡
15 አሚነነ፡በቱ፡፡ እስመ፡ኢኮነ፡ሊቀ፡ክህናቲነ፡ዘኢይክል፡ሐሚመ፡ሕማምነ፡መኩረ፡በኵ
16 ሉ፡አምሰለ፡አልቦ፡ኃጢአተ፡፡ ወንቅረብ፡እንከ፡ኀበ፡መንበረ፡ጸጋሁ፡ከመ፡ንንሣእ፡
ሣህሎ፡ወንርከብ፡ጸጋሁ፡ለጊዜ፡ረድኤቱ፡፡

፭

1 ኵሉ፡ሊቀ፡ክህናት፡እም፡ሰብእ፡ይትነሣእ፡ወበእንተ፡ሰብእ፡ይሰየም፡ለኀበ፡እግዚአብሔር፡፡
2 ከመ፡ያብእ፡ቍርባነ፡ወመሥዋዕተ፡ዘበእንተ፡ኃጢአት፡፡ ወኢይክሉ፡ረድኤቶሙ፡ለእ
3 ለ፡ስሕቱ፡በእደዊሆሙ፡እስመ፡ለሊሁኒ፡ድኩም፡ውእቱ፡፡ ወእንበይነ፡ዝንቱ፡ርቱዕ፡በከ
4 መ፡በእንተ፡ሕዝብ፡ከማሁ፡ለርእሱኒ፡ያብእ፡በእንተ፡ኃጢአት፡፡ አኮ፡ለርእሱ፡ዘይ
5 ከውን፡ዐቢየ፡ዘእንበለ፡ለዘጸውዖ፡እግዚአብሔር፡ዳእሙ፡፡ ወበከመ፡አሮን፡፡ ከ
6 ማሁ፡ክርስቶስኒ፡አኮ፡ርእሶ፡ዘአንከረ፡ለይኩን፡ሊቀ፡ክህናት፡ከዊነ፡ዳእሙ፡ለሊሁ፡ይቤሎ፡፡ ወልድየ፡
አንተ፡ወአነ፡ዮም፡ወለድኩከ፡፡ ወይቤ፡ካዕበ፡አንተ፡ክህነ፡ለዓለም፡በከመ፡ሢመቱ፡
መልከጼዴቅ፡፡

Quia ingreditur in requiem ejus, sic ille requievit ab omnibus, sicut Deus à suis. 10
Festinemus igitur ut ingrediamur in requiem ejus, & non sit qui incidat in erro- 11
rem eorum. Quia vivus est sermo Dei, & efficax, & acutior omni novaculâ 12
ancipiti, & discernit animam ab anima, & quod noctescit dispergit à nocte, &
cogitationes desiderabiles, & consilia cordis. Et non est creatura quæ non sit mani- 13
festa in conspectu ejus : sed unumquodque apertum est, & explicatum coram oculis
ejus : & hoc quod apud vos loquimur. Habentes igitur maximum principem sacer- 14
dotum qui de cœlis venit in mundum, Jesum filium Dei, simus igitur confirmati
in fide quæ in eo. Quoniam non factus est pontifex noster maximus talis qui 15
non potest pati dolores nostros, tentatus in omnibus, conformis nobis, excepto pecca-
to. Et accedamus igitur ad thronum gratiæ, ut accipiamus misericordiam ejus, 16
& nanciscamur gratiam ejus in tempore auxilii sui. CAP. V.

OMnis pontifex ex hominibus assumitur, & propter homines constituitur apud 1
Deum, ut offerat oblationes & sacrificia quæ pro peccatis fiunt. Et iis opem 2
ferre nequeunt qui errant per manus eorum, quia ipsemet infirmus est. Et propter 3
hoc, æquum est sicut pro populo, ita & pro seipso ut offerat pro peccatis. Non sibi 4
ipsi quisquam factus est magnus, sed tantùm Deo qui vocavit eum, & sicut Aha-
ron : Similiter Christus etiam minimè seipsum laudavit ut princeps sacerdotum 5
esset : sed ipse qui dixit, Filius meus es tu, & ego hodie genui te. Et dixit ite- 6
rum ; Tu sacerdos es in æternum secundùm constitutionem Melchizedeci.

Qui in diebus carnis suæ, precésque & supplicationes ad potentem
7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον
servare illum à morte, cum clamore valido, & lachrymis offerens, &
σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ
exauditus pro reverentia. Et quamvis existens filius, didicit ex iis quæ passus est
8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας. Καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε
obedientiam: Et consummatus, factus est obtemperantibus sibi omnibus causa
9 τὴν ὑπακοήν· Καὶ τελειωθεὶς, ἐγένετο (ζ) τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος
salutis æternæ: Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Mel-
10 σωτηρίας αἰωνίου· Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
chisedec. De quo multus nobis sermo, & difficilis interpretatu dicere, quoniam
11 χισεδέκ. Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ Ζ'
segnes facti estis auribus. Etenim debentes esse magistri propter tempus,
12 νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,
rursum opus habetis ad docendum vos quæ elementa initii oraculorum
πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
Dei: & facti estis opus habentes lacte, & non solido cibo. Omnis
13 τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. Πᾶς
enim particeps lactis, expers sermonis justitiæ: infans enim est.
γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι.
Perfectorum autem est solidus cibus, per habitum sensus exercitatos
14 Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα
habentium ad discretionem boni que ac mali.
ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

CAP. VI. ϛ'.

Ideò intermittentes initii Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non
1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ
rursùm fundamentum jacientes pœnitentiæ à mortuis operibus, & fidei ad
πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ
Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, resurrectionisque mortuorum, &
2 Θεόν, Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ
judicii æterni. Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus. Impos-
3 κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο (α) ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. Ἀδύ- 4
sibile enim semel illustratos, gustantésque donum cæleste, & parti-
νατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετό-
cipes factos Spiritûs sancti, Et pulchrum gustantes Dei verbum,
χους (β) γενηθέντας Πνεύματος ἁγίου, Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, 5
virtutésque futuri seculi, Et prolapsos, rursus renovari ad
δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς 6
pœnitentiam, rursùm crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes. Terra
μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας. Γῆ 7
enim bibens super se sæpè venientem imbrem, & generans herbam
γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην
opportunam illis per quos & colitur, accipit benedictionem à Deo.
εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·
Proferens autem spinas ac tribulos, reproba, & maledictioni proxima: cujus
Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρας ἐγγύς· ἧς 8
finis in combustionem. Confidimus autem de vobis, dilecti, meliora,
τὸ τέλος εἰς καῦσιν. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ (γ) κρείττονα, 9
& proxima saluti, si & ita loquimur. Non enim injustus Deus, ob-
καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ (δ) οὕτω λαλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς, ἐπι- 10
livisci operis vestri, & laboris dilectionis quam ostendistis in nomen
λαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, (ε) καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα
ipsius, ii qui ministràstis Sanctis, & ministrantes. Cupimus autem unumquemque
αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον 11
vestrûm idem ostentare studium ad expletionem spei usque in finem:
ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·
Ut non segnes efficiamini, imitatores autem illorum per fidem & longanimitatem hæ-
Ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κλη- 12
reditantium promissiones.
ρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

MS. A. (ζ) πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος ΚΕΦ. ϛ' MS. A. (α) ποιήσωμεν, (β) γενηθέντας (γ) κρείσσονα, (δ) οὕτως (ε) καὶ τῆς ἀγάπης

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Qui etiam quum carne indutus esset, orati- 7
onem & preces cum vociferatione vehemen-
ti, & cum lachrymis obtulit ei, qui ipsum
poterat à morte vivificare; & exauditus est.
Et quamvis esset Filius, ex timore & passio- 8
nibus quas sustinuit, didicit obedientiam.
Et sic perfectus redditus est; illisque omni- 9
bus qui ipsi obediverunt, fuit causa salutis
æternæ. Ac nominatus est à Deo, Summus 10
sacerdos secundùm similitudinem Melchise-
dec. De hoc autem ipso Melchisedec mul- 11
ta forent nobis verba facienda, & explicatu
difficilia, quoniam infirmi estis auditu vestro.

Nocte secundâ Passionis. 6.

Deberetis enim doctores esse, quum jamdiu 12
sitis sub disciplina: nunc autem adhuc opus
habetis ut discatis quæ sint Scripturæ primæ
exordii sermonum Dei, & facti estis indigen-
tes lacte, & non cibo solido. Quisquis au- 13
tem est, cujus cibus sit lac, inscius est sermo-
nis justitiæ, quoniam infans est. Perfecto- 14
rum autem cibus est solidus, qui quoniam
sunt exercitati, assuefiunt sensus eorum dis-
cretioni boni & mali.

CAP. VI.

Quapropter omittamus initium sermonis 1
Christi, & veniamus ad perfectionem. An
verò iterum fundamentum aliud jacitis ad
pœnitentiam ex operibus mortuis, & ad fi-
dem quæ in Deum est; Et ad doctrinam Ba- 2
ptismi, & impositionis manûs, & ad resur-
rectionem quæ fit ex mortuis, & ad judicium
æternum? Si Dominus permiserit, faciemus 3
hoc. Sed non possunt ii qui semel ad ba- 4
ptismum descenderunt, & gustârunt donum
illud quod è cœlis est, & acceperunt Spiri-
tum sanctitatis, Gustâruntque verbum bo- 5
num Dei, & virtutem seculi futuri; iterùm
peccare, Ut denuò renoventur ad pœni- 6
tentiam: & denuò crucifigere Filium Dei,
& ignominiâ afficere. Terra enim quæ im- 7
biberit imbrem venientem in se multis vici-
bus, & produxerit herbam quæ sit usui iis
propter quos colitur, accipit benedictionem
à Deo. Sin producat carduos, & spinas, 8
ipsa reprobatur, nec procul est ab execratio-
ne, sed finis ejus est combustio. Cæterùm 9
persuasa habemus de vobis, fratres mei, quæ
bona sunt, & saluti propinqua, quamvis ita
loquamur. Non enim iniquus est Deus, ut 10
oblivioni det opera vestra, & vestram illam
charitatem quam exhibuistis ejus nomine,
quippe qui ministraveritis Sanctis, ministre-
tisque. Cupimus autem ut unusquisque ve- 11
strûm hanc ipsam sedulitatem ostendat, ad
complementum spei vestræ, usque in finem:
Neque torpescatis, sed sitis imitatores eo- 12
rum, qui fide & longanimitate fuerunt hæ-
redes promissionis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 በከሙ፡ በመዋዕለ፡ በሥጋሁ፡ በጸሎት፡ ወበስእለ፡ ኀበ፡ዘይክል፡ አድኅኖ፡ እሞት፡ በዐቢይ፡
8 ጽራኅ፡ ወአንብዕ፡ አብአ፡ ወሰምዖ፡ ጽድቆ፡፡ ወምእመነ፡ ከዊኖ፡ ወልድ፡ አእመረ፡ በእንተ፡
9 ዘሐመ፡ ትእዛዞ፡፡ ወፈጺሞ፡ ኮነ፡ ሠናዪ፡ ዐስበ፡ ሕይወት፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ ይትኤዘዙ፡
10 ሎቱ፡ ወመድኃኔ፡ ዓለም፡፡ ወሰመዮ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ከመ፡ ሢመቱ፡ ለመልከ
ጼዴቅ፡፡

Quemadmodum in die quo in carne ejus fuit, cum oratione & supplicatione ad 7
eum, qui potens erat servare eum à morte, cum magno clamore & lachrymis obtulit, 8
exaudivit eum ob justitiam ejus. Et fidelis existens filius, didicit per illud quod 9
passus est præceptū ejus. Et consummatus factus est ille remunerator vitæ omnibus 10
qui obtemperant ei, & redemptor mundi. Et cognominavit eum summum Sacerdo-
tem secundùm ordinationem Melchizedeci.

Versio VULGATA LATINA.

7 Qui in diebus carnis suæ, preces supplicationésque ad eum, qui posset illum sal-
vum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus est pro
8 sua reverentia. Et quidem cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est obe-
9 dientiam: Et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa sa-
10 lutis æternæ, Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Melchisedech.
11 De quo nobis grandis sermo, & interpretabilis ad dicendum: quoniam im-
12 becilles facti estis ad audiendum. Etenim cùm deberetis magistri esse propter
tempus: rursùm indigetis ut vos doceamini quæ sint elementa exordii sermo-
13 num Dei: & facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo. Omnis enim, qui
14 lactis est particeps, expers est sermonis justitiæ: parvulus enim est. Perfectorum
autem est solidus cibus; eorum, qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad
discretionem boni ac mali.

CAP. VI.

1 Quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectiora fe-
ramur, non rursùm jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis,
& fidei ad Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, ac resur- 2
rectionis mortuorum, & judicii æterni. Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus. 3
Impossibile est enim, eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donũ cœleste, 4
& participes facti sunt Spiritûs sancti, Gustaverunt nihilominùs bonum Dei ver- 5
bum, virtutésque seculi venturi, Et prolapsi sunt; rursùs renovari ad pœniten- 6
tiam, rursùm crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes. Terra 7
enim sæpè venientem super se bibens imbrem, & generans herbam opportunam
illis, à quibus colitur; accipit benedictionem à Deo. Proferens autem spinas ac 8
tribulos, reproba est, & maledicto proxima: cujus consummatio in combustionem.
Confidimus autem de vobis, dilectissimi, meliora, & viciniora saluti: tametsi ita 9
loquimur. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis 10
quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrâstis Sanctis, & ministratis. Cupimus 11
autem unumquemque vestrûm eandem ostentare solicitudinem ad expletionem
spei usque in finem: Ut non segnes efficiamini, verùm imitatores eorum, qui 12
fide & patientiâ hæreditabunt promissiones.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * الذي في أيام ناسوته قرب طلبات ووسايل الى القادر ان يخلصه من الموت • مع صراخ
8 قوي وعبرات قدمها • فاستجيب له من تلقاء تورعه * ومع هذا انه اذ لم يزل ابنا تعلم
9 الطاعة من الاشياء التي صابته * ولما كمل صار لكافة الذين يطيعونه سبب علة خلاص
10 ابدي * وكناه الله رييس كهنة • قراءة الاربعا من الجمعة التاسعة والعشرين •
11 على ترتيب ملشيساداق • تم * الذي الكلام فيه كثيرا عندنا وصعب تلخيصه ان
12 نطقه • اذ قد صرتم عاجزين الاستماع * لانكم قد كان سبيلكم تكونون معلمين من اجل
طول الزمان • فاحتجتم ان تعرفوا ما هي حروف هجاء مبتدا اقوال الله • وصرتم محتاجين
13 لبنا لا طعاما صلبا * لان كل من يغتذي لبنا لا خبرة له بكلام العدل • لانه طفل هو •
14 * والغذاء القوي للتامين هو • الذي من اجل تمام عاداتهم • لهم حواسهم مروضة لتمييز
1 الجيد والردي • الفصل السادس • * فلهذا اذ ترك الكلام في مبدا
المسيح • ونرتقي الى الكمال ولا نطرح اساس التوبة من اعمال مايتة ايضا • وايمان بالله •
2 3 * وتعليم المعموديات • ووضع الايدي • وانبعاث الموتى • والحكومة الابدية * وهذا سنعمله ان
4 امر الله * لان الذين قد اضيئوا دفعة • وذاقوا الموهبة السماييه • وصاروا شركا للروح القدس •
5 6 * وذاقوا قول الله الخطير • وقوات الدهر المزمع * ثم سقطوا • فلن يمكنهم ايضا ان يتجددوا
7 بتوبة ويعيدون صلب ابن الله لانفسهم ويشهرونه * لان الارض الشاربة دفعات كثيرة المطر
8 الوارد اليها • فتولد نباتا مقوما لاوليك الذين من اجلهم فلحت • يباركها الله * واذا
اخرجت اشواكا وقرطبا • فتلك منفاه وقريبة من اللعنة التي نهايتها الحريق • تم •
9 * وانا لموقنون عنكم ايها الاخوة الاحبا • قراءة السبت الرابع من الصوم •
10 انكم قد حويتم المناقب المفضلة المصاقبة الخلاص • وان كنا نخاطبكم هكذا * لان الله
ليس ظالما فينسى عملكم • وتعب محبتكم التي اوضحتموها لاسمه اذ خدمتم القديسين
11 وتخدمون * ونشتهي ان يوضح كل احد منكم هذا الحرص بعينه • لاقتناع الرجا الى الحين
12 * لكيلا تصيروا عاجزين • بل متشبهين الذين بالامانة وطول الاناة ورثوا المواعيد • تم •

Qui in diebus humanitatis suæ preces 7
& supplicationes obtulit ei qui poterat
ipsum liberare à morte, cum clamore
valido & singultibus oblatas: & exau-
ditus est propter reverentiam suam. Et 8
quamvis sit indesinenter filius, didicit
obedientiam ex rebus quæ contigerunt
illi. Cùmque perfectus fuisset, factus 9
est omnibus qui obtemperant ei, author
causæ salutis æternæ. Et cognominavit 10
illum Deus principem sacerdotum

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigesimæ nonæ.

secundùm ordinem Melchisedec. Huc-
usque. *De quo sermo foret apud* 11
nos multus, & explicatu narratúque
difficilis: quandoquidem incapaces facti
estis ad audiendum. Qui enim debe- 12
retis esse doctores propter longitudinem
temporis, egetis discere quæ sint elementa
principii eloquiorum Dei: & facti estis
egentes lacte, non cibo solido. Nam qui- 13
cunque lacte nutritur, non habet ex-
perientiam in sermonibus justitiæ, quo-
niam infans est: Alimentum verò soli- 14
dum, perfectorum est, qui propter per-
fectionem consuetudinum suarum, sensus
habent domitos ad discretionem boni &
mali.

CAP. VI.

Quapropter omissa sermone de prin- 1
cipio Christi, elevemus nos ad perfectio-
nem, nec ampliùs jaciamus fundamen-
tum pœnitentiæ ab operibus mortuis,
& fidei in Deum, Et doctrinæ baptis- 2
matum, ac impositionis manuum, & re-
surrectionis mortuorum, atque judicii
æterni. Atque id faciemus, si permiserit 3
Deus. Nam qui semel sunt illuminati, 4
& gustârunt donum cœleste, & facti
sunt participes Spiritus sancti, Gusta- 5
veruntque sermonem Dei nobilem, &
virtutes seculi manentis, Deinde lapsi 6
sunt; non possunt ampliùs renovari per
pœnitentiam, & iterare sibimetipsis cru-
cifixionem filii Dei, eúmque publicè
exponere. Nam telluri, quæ imbibit 7
multis vicibus imbrem in se venien-
tem, rectámque progignit herbam iis
propter quos colitur, Deus benedicit: At 8
si produxerit spinas ac tribulos, ea re-
proba est, & proxima maledictioni, cujus
finis incendium. Finis.

Lectio Sabbathi quarti Jejunii.

At nos certi sumus de vobis ô fratres 9
dilecti, quòd teneatis præclara moni-
menta quæ respiciunt salutem, etiamsi
ita vos alloquamur. Deus enim non est 10
injustus, ut obliviscatur operis vestri,
& laboris charitatis vestræ quam ex-
hibuistis erga nomen ejus: ut qui mi-
nistrâstis sanctis & ministratis. Cupi- 11
musque ut unusquisque vestrûm hoc idem
studium ostendat ad persuasionem spei ad
finem usque. Ut non sitis segnes, sed 12
imitatores eorum qui per fidem & lon-
ganimitatem hæredes facti sunt promis-
sionum. Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ዘበእንቲኣሁ፡ዐቢይ፡ነገሩ፡ ወኢይትከሀል፡ይፈክርዎ፡ ወይበልዎ፡ እስመ፡ደንዙዛን፡ኮንክሙ፡
12 [illegible]ዘኒክሙ፡፡ እንዘ፡ርቱዕ፡ለክሙ፡ተኩኑ፡መምህራነ፡በብዙኃ፡እስመ፡ትንደይክሙ፡፡ ወ
[illegible]ሰበ፡ትፈቅዱ፡ይመህሩክሙ፡በቀዳሚ፡ቃሉ፡ለእግዚአብሔር፡ ወትፈቅዱ፡ ሐሊበ፡ይወግዑክ
13 ሙ፡ ወአኮ፡ መብልዐ፡ ጽኑዐ፡፡ እስመ፡ኵሉ፡ ዘይትወጋዕ፡ ሐሊበ፡ሕፃን፡ውእቱ፡ወኢያእ
14 ምር፡ቃለ፡ጽድቅ፡ወመብልዕሰ፡ጽኑዕ፡ለልሂቅ፡ውእቱ፡ዘያአምር፡ሠናየ፡ ወእኩየ፡፡

1 [illegible]ቂ፡እንከ፡ደግመ፡ መሠረተ፡ ኢትትኃሠሡ፡በዘ፡ትነስሑ፡እምግብረ፡ምዉት፡ውስተ፡ሃይማኖ
2 ት፡ዘሀ[illegible]ዘእግዚአብሔር፡፡ ጥምቀት፡ወትምህርት፡ወሢመተ፡እድ፡ ወተንሥኤ፡እሙታን፡ወ
3 ኵነኔ፡ዘለዓለም፡፡ ወዘንተኒ፡እምገብርነ፡ሶበ፡ያበውሕ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኢይትከሀ
4 ል፡ እምድኅረ፡ ተጠምቁ፡ ወበልዑ፡ ጸጋሁ፡ ዘእምሰማያት፡ ወኮኑ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡
5 [illegible]ጥዕሙ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ሠናየ፡ወኃይለ፡ዓለም፡ዘይመጽእ፡፡ ለእመ፡ወድቁ፡ይኄድ
6 ሱ፡ከዐበ፡ለንስሓሆሙ፡ይሰቅልዎ፡ለወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ምድርኒ፡ለእመ፡ስትየት፡
7 ዝናመ፡ዘይመጽእ፡ላዕሌሃ፡ትወልድ፡ሣዕረ፡ ሶቤሃ፡ ወተኃሪሳ፡ ትነሥእ፡በረከተ፡እምኀበ፡እ
8 ግዚአብሔር፡፡ ወእመሰ፡አውፅአት፡ሦከ፡ ወአሜከላ፡ዘቅሩብ፡ መርገመ፡ወደኃሪቱ፡ለአ
ውዕዮ፡፡ ለኃዊነ፡ ንትአመነክሙ፡ ከመ፡ ተሐይሱ፡ ውስተ፡ እንተ፡ትከቲ፡ሕይወት፡ ወእመኒ፡ከ
9 [illegible]ዘ፡ያበለክሙ፡፡ ዘአኮ፡ ዐማፂ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ይርስዐ፡መግበሪክሙ፡ወተፈቅ
10 ሮትክሙ፡ዘአርአይክሙ፡በስሙ፡ ወተልእክምዎሙ፡ ለቅዱሳን፡ ወትትለአኩ፡፡ ወንፈቱ፡
11 [illegible]ክሙ፡ከማሁ፡ታርእዩ፡ ጽህቀክሙ፡ በዘ፡ተአምኑ፡ ተስፋክሙ፡እስከ፡ለዝሉፉ፡፡ ከመ፡
12 [illegible]ትኩኑ፡ ደንዙዛነ፡፡ ተመሰልዎሙ፡ለእለ፡በአሚን፡ወበትዕግሥት፡ወረሱ፡ተስፋሆሙ፡፡

De quo difficilis sermo ejus, & nequit explicare eum, neque exprimere: quia se- 11
gnes facti estis auribus vestris. Cùm vos oportuit maxima ex parte doctores fuisse 12
(quia cunctati estis) etiam necesse habetis, ut edoceant vos initium sermonis Dei,
& opus habetis lac ut curent vobis, & non cibum firmum. Quia omnis cui lac præ- 13
betur, puerulus est, & ignorat sermonem justitiæ. At cibus solidus magistri est, qui 14
intelligit bonum & malum.

CAP. VI.

Attendite igitur denuò fundamentum, ne disputetis de resipiscendo ab operibus 1
mortuis, in fide Dei, Et baptismum, & doctrinam, & impositionem manuum, & 2
resurrectionem à mortuis, & judicium quod est æternum. Atque id quidem facie- 3
mus, si permiserit Deus. Fieri non potest postquam baptizati sunt, & gustaverunt 4
donum quod est è cœlo, & fuerunt in Spiritu sancto, Et gustaverunt bonum Dei 5
verbum, & virtutem seculi futuri, Si prolabantur, denuò renoventur ad resipi- 6
scentiam suam, crucifigunt filium Dei. Terra enim si imbiberit pluviam, quæ super 7
eam venit, proventum emittit illicò: & cùm colitur, accipit benedictionem à
Deo. At si produxerit spinas, & de rubo, qui maledictioni proximus est: tum finis ejus 8
est ad combustionem illius. Fratres nostri, confidimus de vobis, quòd meliùs eritis 9
in iis, quæ de antiquissimis vitæ sunt: etiamsi sic vos alloquamur. Quia non est 10
injustus Deus, ut obliviscatur operum vestrorum, & charitatis vestræ, quam osten-
distis in nomine ejus, qui ministrâstis Sanctis, & ministratis. Et cupimus ut vos 11
omnes similiter ostendatis studium vestrum in quo reponitis spem vestram usque in
finem: Ut non sitis hebetes, estote imitatores eorum, qui per fidem & patientiam 12
hæredes facti sunt spei suæ.

Namque Abrahæ pollicitus Deus, quoniam per neminem habuit majorem
13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος Η'
jurare, juravit per semetipsum, Dicens; Certè benedicens benedicam te, &
14 ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, Λέγων, Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ
multiplicans multiplicabo te. Et sic longanimiter ferens, adeptus est repromissionem.
15 πληθύνων πληθυνῶ σε. Καὶ (ζ) οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.
Homines quidem enim per majorem jurant, & omnis ipsis controversiæ finis
16 (η) Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας
ad confirmationem juramentum: In quo abundantiùs volens Deus ostendere
17 εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· Ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς (θ) ἐπιδεῖξαι
hæredibus pollicitationis immobilitatem consilii sui, intervenit
τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν
juramento: Ut per duas res immobiles, (in quibus impossibile mentiri
18 ὅρκῳ· Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, (ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι
Deum,) fortem consolationem habeamus confugientes obtinere propositam
Θεόν,) ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης
spem: Quam sicut anchoram habemus animæ tutámque ac firmam, & ingre-
19 ἐλπίδος· Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς (ι) ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερ-
dientem ad interius velaminis: Ubi præcursor pro nobis
20 χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος· Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
introivit Jesus, secundùm ordinem Melchisedec pontifex factus in æternum.
εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

CAP. VII. ζ'.

Hic enim Melchisedec, rex Salem, sacerdos Dei summi,
1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, Θ'
occurrens Abrahæ regresso à cæde regum, & benedicens ei:
ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν·
Cui & decimas ab omnibus partitus est Abraham: primùm quidem interpretatus
2 Ὧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος
rex justitiæ; deindè autem & rex Salem, quod est, rex pacis:
βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ, ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρήνης·
Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque vitæ finem
3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος
habens: assimilatus autem filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.
ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
Intuemini autem quantus hic, cui & decimas Abraham dedit ex manubiis
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην (α) Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων
ille patriarcha. Et illi quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes,
5 ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες,
mandatum habent decimare populum secundùm legem, id est, fratres suos,
ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
quanquam egressos ex lumbo Abrahæ. Ille autem non genealogizatus ex
6 καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
eis, decimavit Abraham, & habentem repromissiones benedixit. Sine
αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας (β) εὐλόγηκε. Χωρὶς
autem omni contradictione, minus à præstantiore benedicitur. Et hic
7 δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε
quidem decimas morientes homines accipiunt: ibi autem testatione dictus,
8 μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος,
Quia vivit. Et, (ut verbum dicere,) per Abraham, & Levi decimas accipiens
9 Ὅτι ζῇ. Καὶ, (ὡς ἔπος εἰπεῖν,) διὰ Ἀβραὰμ, καὶ Λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων
decimatus est: Adhuc enim in lumbo patris erat, quando obviavit ei
10 δεδεκάτωται· Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ
Melchisedec. Si quidem ergò consummatio per Leviticum sacerdotium erat,
11 Ι' ὁ Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν,
(populus enim sub ipso legem accepit:) quid adhuc opus, secundùm ordinem
Θ' (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ (γ) νενομοθέτητο·) τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν
Melchisedec, alium surgere sacerdotem, & non secundùm ordinem Aaron dici?
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;
Translato enim sacerdotio, ex necessitate & legis translatio fit.
12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

MS. A. (ζ) οὕτως (η) Ἄνθρωποι γὰρ (θ) ἐπιδείξασθαι (ι) ἀσφαλῆν τε ΚΕΦ. ζ'. MS. A. (α) ἔδωκεν Ἀβραὰμ ἐκ τῶν ἀκροθινίων (β) ηὐλόγησεν. (γ) ἐνενομοθέτητο)

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

13 Abrahamo namque quum polliceretur Deus, quoniam nihil erat seipso majus ut per illud juraret, juravit per semetipsum:
14 Et ait; benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo te.
15 Et sic longanimis fuit, accepitque promissum.
16 Siquidem homines per majorem seipsis jurant: ac de omni contentione quæ accidit inter eos, vera solutio fit per jusjurandum.
17 Quapropter maximè voluit Deus ostendere hæredibus promissionis, pollicitationem suam esse immutabilem, eámque obstrinxit jurejurando.
18 Ut per duas res mutationis expertes, in quibus non potest Deus mentiri, consolationem magnam haberemus nos qui confugimus ad eum, & prehenderemus spem illam quæ promissa est nobis:
19 Quæ quidem est nobis velut anchora, quæ retinet animam nostram ne commoveatur, & ingreditur intra superficies portæ:
20 Quò præcedens ingressus est pro nobis Jesus, & factus est pontifex in æternum in similitudinem Melchisedec.

CAP. VII.

De Genitrice Dei. 7.

1 Porrò hic Melchisedec fuit rex Solim, pontifex Dei excelsi, & ipse factus est obviàm Abrahamo, dum rediret à cæde regum: & benedixit ei:
2 Et ei impartitus est Abraham decimas ex omnibus quæ erant secum. Exponitur autem nomen illius, Rex justitiæ: & rursùm, Rex Solim, quod est, Rex pacis.
3 Cujus neque pater neque mater scribuntur in generationibus, nec initium dierum ejus, neque finis vitæ ipsius; sed in similitudinem Filii Dei permanet pontificatus ejus in æternum.
4 Considerate verò quàm magnus hic fuerit, cui Abraham patriarcha dedit decimas, & primitias.
5 Illi enim qui ex filiis Levi suscipiebant pontificatum, præceptum habebant legis, ut acciperent decimas à populo; hoc est à fratribus suis, quamvis & ipsi ex lumbis Abraham prodierint.
6 Is autem qui scriptus non est in genealogiis eorum, decimas tulit ab Abraham, & benedixit ei qui acceperat promissionem.
7 Porrò absque controversia, qui minor est, benedicitur ab eo qui præstantior est ipso.
8 Atque hic quidem homines qui moriuntur, accipiunt decimas: illic autem is de quo testata est Scriptura ipsum vivere:
9 Ac (ut quispiam dixerit) per Abraham, etiam Levi ille qui decimas accipiebat, etiam ipse decimatus est.
10 Adhuc enim erat in lumbis patris sui, quum occurreret ipsi Melchisedec.
11 Si ergò consummatio per pontificatum ipsius Levi erat, uti per quem imposita est lex populo; quid opus erat pontificem alium surgere in similitudinem Melchisedec? Sed dixit; In similitudinem Aharon erit.
12 Imò quemadmodum facta est mutatio in pontificatu, sic fuit mutatio & in lege:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ለአብርሃምኒ ፡ አሰፈዎ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወእስመ ፡ አልቦ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምኔሁ ፡ መሐ
14 ለ ፡ መሐለ ፡ በርእሱ ። ወይቤ ፡ ከመ ፡ እባርኮ ፡ እባርከከ ፡ ወአበዝኆ ፡ አስተባዝ
15 ኆከ ። ወእምዝ ፡ ተዐጊሶ ፡ አድምዐ ፡ ተስፋሁ ። ወሰብእሰ ፡ ይምሕል ፡ በዘ ፡ እ
16 ምኵሉ ፡ የዐቢ ፡ ወምግባእቱ ፡ ለቅስቶሙ ፡ በመሐላ ፡ የሐልቅ ። ወበበይነ ፡ ዝንቱ ፡ ፈ
17 ድፋደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያርኢ ፡ ለእለ ፡ ይወርሱ ፡ ተስፋሆሙ ። ከመ ፡ ኢይማኅ ፡ ምክሮ ፡
አቅደመ ፡ መሐላ ።

13 *Abrahamo enim pollicitus est Deus, & quia non erat seipso majus per quod juraret, juravit per seipsum:*
14 *Et dixit, quod benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo te.*
15 *Et tunc patienter expectando, nactus est promissum ejus.*
16 *Et homo quidem jurat per eum qui omnium maximus est, & egressio controversiæ eorum per juramentum terminatur.*
17 *Quapropter ex abundanti ut ostenderet Deus hæredibus spei suæ, quàm immutabile est ejus consilium, præmisit ei juramentum.*

Versio VULGATA LATINA.

13 Abrahæ namque promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem juraret,
14 majorem, juravit per semetipsum, Dicens; Nisi benedicens benedicam te, & mul-
15 tiplicans multiplicabo te. Et sic longanimiter ferens, adeptus est repromissionem.
16 Homines enim per majorem sui jurant: & omnis controversiæ eorum finis, ad
17 confirmationem, est juramentum. In quo abundantiùs volens Deus ostendere pol-
18 licitationis hæredibus immobilitatem consilii sui, interposuit jusjurandum: Ut
per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum
19 solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem: Quam sicut
anchoram habemus animæ tutam ac firmam, & incedentem usque ad interiora ve-
20 laminis: Ubi præcursor pro nobis introivit Jesus, secundùm ordinem Melchisedech
pontifex factus in æternum.

CAP. VII.

1 Hic enim Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obviavit
2 Abrahæ regresso à cæde regum, & benedixit ei: Cui & decimas omnium divisit
Abraham: primùm quidem qui interpretatur rex justitiæ: deindè autem & rex
Salem, quod est, rex pacis, Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium 3
dierum, neque finem vitæ habens, assimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in
perpetuum. Intuemini autem quantus sit hic, cui & decimas dedit de præcipuis 4
Abraham patriarcha. Et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes, manda- 5
tum habent decimas sumere à populo secundùm legem, id est, à fratribus suis:
quanquam & ipsi exierint de lumbis Abrahæ. Cujus autem generatio non an- 6
numeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham, & hunc, qui habebat repromis-
siones, benedixit. Sine ulla autem contradictione, quod minus est, à meliore be- 7
nedicitur. Et hic quidem, decimas morientes homines accipiunt: ibi autem con- 8
testatur, quia vivit. Et (ut ita dictum sit) per Abraham, & Levi, qui decimas ac- 9
cepit, decimatus est: Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchi- 10
sedech. Si ergò consummatio per sacerdotium Leviticum erat, (populus enim sub 11
ipso legem accepit,) quid adhuc necessarium fuit, secundùm ordinem Melchi-
sedech alium surgere sacerdotem, & non secundùm ordinem Aaron dici? Transla- 12
to enim sacerdotio, necesse est ut & legis translatio fiat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 الاحد الرابع من الصوم * لان الله اذ وعد لابرهيم اذ لم يكن له
14 سي اعظم يحلف به . حلف بذاته * قايلا . اقسمت بالحقيقة انا اني اباركك تبريكا واكثرك
15 16 تكثيرا * وهكذا لما اطال اناته نال الموعد * لان الناس يحلفون بمن هو اعظم منهم * وكل
17 مشاجرة عندهم غايتها القسم الصحيح * الذي لما شاء الله كثيرا ان يري وراث الموعد
18 عدم انتقال رايه وسط ذلك بقسم * لكي بامرين لا ينتقلان الذين لن يستطيع الله ان
19 يكذب فيهما . يكون عزاء قويا لنا الذين قد لجانا الي مسك الرجاء المنصوب * الذي
20 هو لنا كمرسي للنفس حريزا وثيقا . وداخلا الي اقصي داخل الستر * حيث دخل يسوع
سابقا من اجلنا على رسم ملشيصاداك . صايرا رييس كهنة الي الابد . تم *
* الفصل السابع * قراءة الخميس من الجمعة التاسعة والعشرين *
1 * لان هذا ملشيصاداك ملك سالم كاهن الاله الاعلي الذي استقبل ابرهيم راجعا من
2 اجتياح الملوك وباركه * وقسم له ابرهيم العشر من كل ما معه . فيترجم اولا ملك العدل
3 ثم ملك سالم الذي معناه ملك السلامة * لا اب له لا ام له . غير محسوبة نسبته . ليس
4 له بدو ايام ولا نهاية حياة . متشبها بابن الله . يبقي كاهنا سرمديا * اما ترون ما اعلي شان
5 هذا الذي اعطاه ابرهيم رييس الاباء العشر من بواكير كلما جاء معه * اما المتقلدون
الكهنوت من بني لاوي فلهم وصية ان يعشروا الشعب . كما في الشريعة . اي يعشرون اخوتهم
6 وهم قد برزوا من حقو ابرهيم * فهذا الذي لم يكن محسوبا نسبته فيهم عشر ابرهيم
وبارك من له المواعيد . تم * قراءة لعيد دخول الرب الهيكل في اشباط *
7 8 * يا اخوة خلوا من كل مشاجرة ان الادني يبارك من الافضل * وهاهنا ياخذ الناس الموتي
9 اعشارا وهناك مشهودا له انه حي * ويقال فصل المعني كما كان ان لاوي الاخذ الاعشار
10 11 بابرهيم عشر * لانه كان في حقو ابيه حين لقاه ملشيصاداك * فان يكن الكمال في
الكهنوت اللاوانية كان . لان الشعب عليها اشترع التكهين * فما الحاجة ايضا الي ان
12 يقام كاهن اخر على ترتيب ملشيصاداق . ولم يقل على ترتيب هرون * فاذ قد انتقل
الكهنوت . فمن لازم الضرورة ان تنتقل الشريعة *

Dominicâ quartâ Jejunii.

Quum enim Deus polliceretur Abrahæ, 13
quia nihil habebat maj' per quod juraret,
juravit per semetipsum, Dicens; Juravi 14
ego reverà, quòd benedicam tibi bene-
dictione, & multiplicabo te multiplica-
tione. Atque ita quum longanimitate 15
usus esset, adeptus est promissionem.
Homines enim per aliquem jurant qui 16
major sit ipsis: & omnis controversiæ
quam habent, decisio est jusjurandum
legitimum. Qua in re volens admodum 17
Deus ostendere hæredibus promissi im-
mutabilitatem consilii sui, interposuit
illud adhibito jurejurando: Ut per duas 18
res immutabiles, in quibus non potest
Deus mentiri, validum solatium esset
nobis qui confugimus ad tenendam spem
propositam, Quæ nobis est velut an- 19
chora animæ tuta ac fida, & ingredi-
ens usque ad intimum veli penetrale:
Quò ingressus est Jesus præcursor pro 20
nobis, ad exemplum Melchisedec, factus
princeps sacerdotum in æternum. Finis.

CAP. VII.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigesimæ nonæ.

Hic enim Melchisedec rex Salem, sa- 1
cerdos Dei altissimi, qui occurrit
Abrahæ reverenti à cæde regum, &
benedixit ei: Et cui impartitus est 2
Abraham decimas ex omnibus quæ ha-
bebat: primùm quidem per interpreta-
tionem dicitur rex Justitiæ: deinde rex
Salem, cujus sensus est rex Pacis. Neque 3
patrem habens, neque matrem, genealogiæ
haud supputatæ, non habens initium
dierum, neque vitæ finem, assimilatus
filio Dei: manet Sacerdos æternus.
Annon videtis quàm sublimis sit honor 4
istius cui dedit Abraham princeps pa-
trum decimas ex primitiis omnium quæ
cum eo venerant? Et ii quidem qui sa- 5
cerdotio funguntur ex filiis Levi, præ-
ceptum habent ut decimas exigant à po-
pulo, prout est in Lege, hoc est decimas
exigant à fratribus suis, cùm tamen
isti ex Abrahæ lumbo prodiissent. Iste 6
verò cujus genealogia numerata non
erat inter illos, decimas exegit ab Abra-
ham, & benedixit ei cujus erant pro-
missiones. Finis.

Lectio in die festo introitus Domini in templum, secundâ Februarii.

O fratres, citra omnem controversiam 7
est, quòd minor benedicitur à præstan-
tiore. Atque hîc quidem homines mortui 8
decimas accipiunt, illic autem testimo-
nium perhibetur ei quòd sit vivus. Di- 9
citurque, ut oratio quomodocúnque ter-
minetur, quòd Levi qui decimas accipie-
bat, in Abraham decimatus est: Eo quòd 10
esset in lumbo sui patris quando occurrit
illi Melchisedec. Quòd si perfectio per 11
sacerdotium Leviticum erat, (nam po-
pulo super illud sancita est lex muneris
sacerdotalis) quid requiritur adhuc ut
alius constituatur sacerdos secundùm
ordinem Melchisedec, & non dictus sit
secundùm ordinem Haronis? Quarè cùm 12
mutatum sit sacerdotium, omnino necesse
est ut Lex mutetur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወሊይትክሀሉ፡ ሐስዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ዐቢየ፡ፍሥሐ፡ ብነ፡እለ፡ተማኅፀነ፡ ወአጸናዕነ፡
19 ትዕግሥቱ፡በተስፋነ፡ዘጽኑዕ፡ለነ፡፡ እንተ፡ ታጸንዓ፡ ለነፍስነ፡ ወታበውእ፡ውስተ፡መንጦላዕ
20 ት፡ዐቢይ፡፡ ኀበ፡ ቦአ፡ ሊየሱስ፡ ሐዋርያነ፡ እምቅድሜነ፡ በከመ፡ሢመቱ፡ለመልከጼዴቅ፡
ካህን፡ ከዊኖ፡ ዘለዓለም፡፡

፯

1 ወመልከጼዴቅሰ፡ ንጉሠ፡ ሰለም፡ ካህኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ ልዑል፡ውእቱ፡ዘተራከቦ፡ለአብርሃ
2 ም፡እምድኅረ፡ ተመይጠ፡ እምኀበ፡ ቀቲሎሙ፡ለነገሥት፡ ወባረኮ፡፡ ወወሀቦ፡አብርሃ
ም፡ዓሥራተ፡እምኵሉ፡፡ ቀዳሚ፡ትርጓሜ፡ ስሙ፡ንጉሠ፡ጽድቅ፡ ወእምዝ፡ንጉሠ፡ሰላም፡
3 ይሰመይ፡፡ ዘአልቦ፡ አበ፡ ወአልቦ፡ እመ፡ በዲበ፡ ምድር፡ ወኢይትዐወቅ፡ ልደቱ፡፡ ወአልቦ፡
ጥንተ፡ መዋዕለ፡ ወአልቦ፡ማኅለቅተ፡ሕይወቱ፡ በአምሳሊሁ፡ለወልደ፡እግዚአብሔር፡ይነብር፡
4 ካህነ፡ለዝንቱ፡ ወለዝላፉ፡፡ ትሬእዩኑ፡ ዕበዮ፡ ለዝንቱ፡ ዘወሀቦ፡ አብርሃም፡ዓሥራ
5 ተ፡እምኵሉ፡ ወርእሰ፡አበው፡ቀደምት፡፡ ወደቂቀ፡ሌዊስ፡ ይነሥኡ፡ እምሕዝብ፡፡ በከ
6 መ፡ሥርዓተ፡ሕጎሙ፡በለዐለ፡ አኃዊሆሙ፡እለ፡ ወፅኡ፡እምሐቌሁ፡ ለአብርሃም፡፡ ዘእስ
7 ፎ፡፡ ወይትዐወቅ፡ በሕቱ፡ ዘእንበለ፡ ክሕደ፡ ከመ፡ ዘየዐቢ፡ ይባርኮ፡ ለዘይንእስ፡፡
9 በዝየሰ፡ሰብእ፡መዋቲ፡ይነሥእ፡ዓሥራተ፡ ወበከሐከሰ፡ለሊሁ፡ሰማዕቱ፡ ከመ፡ ሕያው፡ ውእ
10 ቱ፡፡ ወከመዘ፡ብእሲ፡ይቤ፡ በአብርሃም፡ተዐሥረ፡ለሊሁ፡ሌዊስ፡ዘነሥአ፡ዓሥረ፡፡ እስመ፡ዓዲ
11 ሁሎ፡ ውስተ፡ ሐቌ፡ አቡሁ፡ ሶበ፡ተራከቦ፡ መልከጼዴቅ፡፡ ወይገብሩ፡ሕዝብ፡በከመ፡
ሕገ፡ ክህነት፡ ዘተሠርዐ፡፡ ለምንት፡እንከ፡ይትፈቀድ፡ይሠየም፡ካልእ፡ ካህን፡ ዘከመ፡ መል
12 ከጼዴቅ፡ሢመቱ፡ዘእምይቤ፡፡ እመ፡ከመሰ፡ፈለሰት፡ሕጎሙ፡ ትፈልስ፡ክህነቶሙ፡፡

Certe impossibilitas est Deo mentiendi. Ingentem consolationem habemus, qui confu- 18
gimus ad eum, & confirmamus tutelam ejus in spe nostra, quæ retinetur nobis, Quæ 19
corroborat animas nostras, & introduxit intra velum magnum: Quò ante nos 20
ingressus est Apostolus noster Jesus, secundùm ordinationem Melchizedeci, factus
sacerdos in æternum.

CAP. VII.

Et Melchizedecus rex Salem, sacerdos Dei altissimi, est qui occurrit Abraha- 1
mo postquam reversus est à cæde regum, & benedixit ei: Et dedit ei Abraha- 2
mus decimas ex omnibus. Primùm exponitur nomen ejus, Rex justitiæ, & dein-
de, Rex pacis dicendus. Cui non est pater, neque est ei mater super terram: ne- 3
que dignoscitur generatio ejus: & non est ei principium dierum, neque est ei ter-
minus vitæ: in similitudine Filii Dei manet sacerdos huic etiam in æternum. Spe- 4
ctatisne hujus sublimitatem, cui dedit Abrahamus decimas ex omnibus, dedit in-
quam ei patriarcha? Et filii Levi accipiunt à populo juxta ritum legis eorum, sci- 5
licet à fratribus suis, qui egressi sunt ex lumbis Abrahami: Qui accepit promissi- 6
onem ejus. Et notum est insuper sine controversia, majorem benedicere minori. 7
Et hic quidem homines morientes accipiunt decimas: illic autem is de quo testatum 8
est quòd vivit, (Et ut dixerit quispiam, in Abrahamo decimatus est ipse Levi 9
qui) accepit decimas: Quia adhuc erat in lumbis patris sui, cùm occurreret ei 10
Melchizedecus: Et fecerunt populi secundùm legem pontificatus qui constitu- 11
tus fuit: Quid igitur opus erat ut poneret alium Sacerdotem, cujus con-
stitutionem diceret quis esse secundùm Melchizedecum. Si ita transivit lex eorum, 12
transibit sacerdotium eorum.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΕΒΡΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. Ι.

In quem enim dicuntur hæc, tribûs alterius particeps fuit, de qua nullus
13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς
attendit altari. Manifestum enim quòd ex Juda ortus sit
14 (δ) προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν
Dominus noster: in quam tribum nihil de sacerdotio Moyses locutus est. Et
15 ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν (ε) φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωσῆς ἐλάλησε. Καὶ
ampliùs adhuc manifestum est, si secundùm similitudinem Melchisedec exurgat
περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται
sacerdos alius: Qui non secundùm legem mandati carnalis factus est, sed
16 ἱερεὺς ἕτερος· Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς (ζ) σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ
secundùm virtutem vitæ insolubilis. Contestatur enim; Quoniam tu sacerdos in
17 κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. (η) Μαρτυρεῖ γὰρ, Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς
æternum, secundùm ordinem Melchisedec. Abrogatio quidem enim fit præcedentis
18 τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης
mandati, propter ejus infirmitatem & inutilitatem. Nihil enim perfecit lex:
19 ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές. Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος·
introductio verò melioris spei, per quam proximamus Deo. Et
20 ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς (θ) ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ. Καὶ
quatenus non sine jurejurando: (Hi quidem enim sine jurejurando sunt sacerdotes
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς
facti: Hic autem cum jurejurando, per dicentem ad illum; Juravit
21 γεγονότες· Ὁ δὲ (ι) μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, Ὤμοσε
Dominus, & non pœnitentiâ ducetur; Tu sacerdos in æternum, secundùm ordinem
Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν
Melchisedec:) In tantum præstantioris testamenti factus est sponsor Jesus.
22 Μελχισεδέκ·) Κατὰ (κ) τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.
Et illi quidem plures sunt facti sacerdotes, propter morte prohiberi
23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι (λ) γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι
permanere. Hic autem, propter manere eum in æternum, sempiternum habet
παραμένειν. Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει
sacerdotium. Undè & salvare in perpetuum potest accedentes
τὴν ἱερωσύνην. Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους 24
per ipsum Deo: semper vivens ad interpellandum pro eis: Talis enim
δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ· πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν· Τοιοῦτος γὰρ 25
nobis decebat pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à
ἡμῖν (μ) ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ 26
peccatoribus, & excelsior cœlis factus: Qui non habet quotidiè
τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν 27
necessitatem, (quemadmodùm sacerdotes,) priùs pro propriis peccatis hostias
ἀνάγκην, (ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς,) πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
offerre, deindè populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerens.
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν (ν) ἀνενέγκας.
Lex enim homines constituit pontifices, habentes infirmitatem: sermo autem
Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ 28
jurisjurandi ejus quod post legem, filium in æternum perfectum.
τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

CAP. VIII. η'.

Capitulum autem super dictis; Talem habemus pontificem, qui
Κεφάλαιον δὲ (α) ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, Τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς 1
consedit in dextera sedis magnitudinis in cœlis: Sanctorum
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς· Τῶν ἁγίων 2
minister, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo.
λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

MS. A. (δ) προσέσχεν (ε) φυλῶν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς (ζ) σαρκίνης (η) Μαρτυρεῖται γὰρ, (θ) ἐγγίζομεν (ι) μεθ' (κ) τοσοῦτο (λ) ἱερεῖς γεγονότες, (μ) καὶ ἔπρεπεν (ν) προσενέγκας. ΚΕΦ. η'. MS. A. (α) ἐν τοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

13 Is enim de quo hæc dicuntur, de alia tribu natus est, de qua nemo unquam ministravit altari, 14 Palam autem est de Juda ortum esse Dominum nostrum, ex tribu de qua nihil loquutus est Moses de Pontificatu. 15 Eóque magìs adhuc notum est, quòd dicat; In similitudinem Melchisedec surgit pontifex alius, 16 Qui non factus sit juxta Legem mandatorum corporeorum, sed juxta potentiam vitæ indissolubilis. 17 Attestatur enim de eo; Tu es Sacerdos in æternum in similitudinem Melchisedec.

Feriâ tertiâ Candidatorum. 8.

18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

18 Mutatio autem quæ facta est prioris mandati, fuit propter ejus imbecillitatem, & quòd nullam in se utilitatem haberet. 19 Nihil enim perfecit Lex, introiit autem loco ipsius spes præstantior ipsâ, per quam accedimus ad Deum, quamque confirmavit nobis jurejurando. 20 Illi enim absque jurejurando facti sunt pontifices, hic verò cum jurejurando. 21 Quemadmodum dixit ei per David; Juravit Dominus, neque mentietur, Tu es Sacerdos in æternum in similitudinem Melchisedec. 22 Adeò excellens est hoc testamentum cujus factus est sponsor Jesus. 23 At illi quidem multi fuerunt pontifices, propterea quòd moriebantur, nec relinquebantur ut permanerent. 24 Hic verò propterea quòd in æternum stat, non præterit pontificatus ejus: 25 Et potest in æternum servare eos quibus per eum patet aditus ad Deum: vivit enim ipse semper, & offert oblationes pro illis. 26 Talis enim etiam æquum erat ut nobis pontifex esset, purus, & absque malitia, & maculâ, semotus à peccatis, & sublimior cœlis, 27 & cui non sit necesse quotidie, uti summo sacerdoti, ut priùs pro peccatis suis offerat victimas, tum demum pro populo: hoc enim fecit semel per [illegible] metipsum quem obtulit. 28 Siquidem Lex homines infirmos constituit pontifices: sermo autem jurisjurandi qui factus est post Legem, Filium perfectum in æternum.

CAP. VIII.

1 [illegible]
2 [illegible]

Natali Christi, & consecratione Ecclesiæ, & Altaris. 9.

1 Summa autem horum omnium *est quòd* habemus summum illum Pontificem qui sedit à dextera throni majestatis in cœlis. 2 Fuitque minister sanctuarii, & tabernaculi illius veri, quod fixit Deus, non homo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ዘእሙሰ : ከመዝ : ይቤ : ይትዌወቅ : ከመ : ካልአ : ሕዝበ : ረሰየ : እስመ : ኢዓቀቡ :
14 መሠዊዖ ::=: ወበሊየቱ : ለቀደመ : ነገረ : ከመ : እመይሁዳ : ይወፅእ : እግዚእነ :: ሕ
15 ዝብ : ዘነገሬ : በእንቲአሆሙ : ወሢመተ : ክህነት :=: ወዓደ : ፈድፋደ : ያዐውቅ : እስ
16 መ : ይቤ : ይትነሣእ : ካህን : በአምሳለ : ሢመቱ : ለመልከጼዴቅ :=: ዘኢኮነ : በሠ
17 ርዓተ : ሕገ : ዘሥጋ : ወደም :: በኀይለ : ሕይወት : ዘኢየሐልቅ ::=: ወእቱ : ሰማ
ዕቱ : ዘይቤ : አንተ : ውእቱ : ካህኑ : ከመ : ሢመቱ : ለመልከ : ጼዴቅ : ለዓለም :=:
18 ወይከውን : ስሒትኒ : በቀዳሚ : ሕግ : በእንተ : ድክም :: እስመ : አልባቲ : በቍዕ :=:
19 ወኢያከለለት : ወኢምንትኒ : ኦሪት : ወበሕቱ : መርሐተነ : ውስተ : እንተ : ትኄይስ :
20 ትስፋ : እንተቲ : ንቀርብ : ለእግዚአብሔር ::=: እስመ : ኢኮነት : ዘእንበለ : መሐላ :=:

13 Et si ita quis dixerit, notum est quòd aliam posuit tribum, quia non custodierunt altare. 14 Insuper prædixerat quòd Dominus noster à Juda exoriretur: Tribus est de qua loquitur, & de constitutione sacerdotii. 15 Et amplius adhuc manifestat hoc, quia dicit; Accipietur sacerdos ad similitudinem constitutionis Melchizedeci, 16 Qui non factus est ad ritum legis carnis & sanguinis: sed secundùm virtutem vitæ indissolubilis. 17 Ille testis ejus qui dixit; Tu es sacerdos ejus juxta constitutionem Melchizedeci in æternum. 18 Et fuit remissio quidem in prima lege propter infirmitatem, quia inutilis illa fuit. 19 Nihil enim consummavit lex: verùm inducit nos in illam meliorem spem, per quam appropinquamus Deo. 20 Quoniam non fuit absque jurejurando.

Verſio VULGATA LATINA.

13 In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu eſt, de qua nullus altari præſtò fuit.
14 Manifeſtum eſt enim quòd ex Juda ortus ſit Dominus noſter : in qua tribu nihil de
ſacerdotibus Moyſes locutus eſt. Et ampliùs adhuc manifeſtum eſt, ſi ſecundùm
15 ſimilitudinem Melchiſedech exurgat alius ſacerdos, Qui non ſecundùm legem
16 mandati carnalis factus eſt, ſed ſecundùm virtutem vitæ inſolubilis. Conteſtatur
17 enim; Quoniam tu es ſacerdos in æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedech.
18 Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus, & in-
19 utilitatem : Nihil enim ad perfectum adduxit lex, introductio verò melioris ſpei,
20 per quam proximamus ad Deum. Et quantum eſt non ſine jurejurando : (alii
21 quidem ſine jurejurando ſacerdotes facti ſunt : Hic autem cum jurejurando,
per eum, qui dixit ad illum ; Juravit Dominus, & non pœnitebit eum, Tu es
22 ſacerdos in æternum:) In tantum melioris teſtamenti ſponſor factus eſt Jeſus.
23 Et alii quidem plures facti ſunt ſacerdotes, idcircò quòd morte prohiberentur
permanere : Hic autem eò quòd maneat in æternum, ſempiternum habet ſa- 24
cerdotium. Undè & ſalvare in perpetuum poteſt accedentes per ſemetipſum ad 25
Deum : ſemper vivens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis 26
eſſet pontifex, ſanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, & ex-
celſior cœlis factus : Qui non habet neceſſitatem quotidiè, quemadmodùm ſacer- 27
dotes; priùs pro ſuis delictis hoſtias offerre, deindè pro populi : hoc enim fecit
ſemel, ſeipſum offerendo. Lex enim homines conſtituit ſacerdotes infirmitatem 28
habentes : ſermo autem jurisjurandi, qui poſt legem eſt, Filium in æternum per-
fectum.

CAP. VIII.

Capitulum autem ſuper ea quæ dicuntur; Talem habemus Pontificem, qui 1
conſedit in dextera ſedis magnitudinis in cœlis, Sanctorum miniſter, & taber- 2
naculi veri, quod fixit Dominus, & non homo.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * لأن الذي قيل هذه فيه قد استعمل قبيلة اخرى. لم يلتفت منها احد الى مذبح *
14 * فمن اوضح البيان ان ربنا من اليهود أشرق. من القبيلة التي ما قال موسى امرا ما
15 لها في الكهنوت * وذلك واضح البيان كثيرا ايضا. بان قد قام كاهن اخر ايضا. كمثال
16 ملشيصاداك * الذي صار لا بما يختص بشريعة الوصية البشرية. بل بما يختص بقوة الحياة
17 التي ما تحل * لانه يشهد انك انت هو الكاهن الى الدهر على ترتيب ملشيصاداق. تم *
18 * قراءة الجمعة من الجمعة التاسعة والعشرين بعد العنصرة * * لان المخالفة انما
19 تصير اذا تقدمتها وصية. من اجل ضعفها وقلة نفعها * لان الشريعة ما تممت شيا
20 اذ كانت مدخلا الى الرجا الافضل الذي به ندنوا الى الله * وبما انه صار لا بغير قسم
21 فالذين صاروا بلا قسم هم الكهنة * وهذا انما صار بقسم. بالذي قال له حلف الرب فلن
22 يندم انك انت الكاهن الى الابد على ترتيب ملشيصاداك * فعلى مثل هذا المعنى صار
23 يسوع ضمين العهد الافضل * فالكهنة الذين صاروا هم كثيرين من اجل انهم
24 منعوا بالموت ان يبقوا * وهذا من اجل بقائه الى الدهر فله الكهنوت بلا عزل ولا فناء *
25 * فمن هاهنا يستطيع ان يخلص الى غاية الكمال المقبلين به الى الله دائما * وهو حي
ليشفع عنهم دائما. تم * * قراءة ليوحنا فم الذهب * ولسائر رؤساء الكهنة *
26 * لان مثل هذا لاق ان يكون لنا رئيس كهنة بارا. لا شر فيه لا دنسا منفصلا من
27 الخطاة. وصائرا اعلى من السموات * الذي ما يضطر كل يوم ضرورة مثل رؤساء الكهنة *
ان يقربوا اولا من اجل خطاياهم ضحايا. وفيما بعد عن خطايا الشعب. لانه عمل هذا دفعة
28 واحدة اذ قدم ذاته * لان الشريعة تقيم اناسا رؤساء كهنة بهم الضعف. فاما قول
القسم الذي بعد الشريعة. يقيم ابنا الى الابد متكملا *

* الفصل الثامن *

1 * وراس المقولات * * قراءة لبولص المعترف سادس تشرين الثاني *
2 ان لنا مثل هذا رئيس كهنة قد جلس في يمين عرش الجلالة في السماوات * خادما
للقديسين وللخباء الحقيقي الذي نصبه الرب ليس الانسان. تم *

Nam is de quo hæc dicta ſunt, uſus eſt aliâ Tribu, de qua nemo attendit altari. 13
Evidentiſſimum enim eſt quòd Dominus noſter ex Judæis ſit exortus, ex Tribu quam non dixit Moſes jus habere in ſacerdotio. 14
Idque multò etiam evidentius eſt ex eo quòd alius ad inſtar Melchiſedec ſurrexerit adhuc ſacerdos, 15
Qui talis factus eſt, non ſpectatâ Lege mandati carnalis, ſed ſpectatâ vi indiſſolubilis vitæ. 16
Teſtatur enim, dicens ; Tu es ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedec. Finis. 17

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ nonæ poſt Pentecoſten.

Nam prævaricatio quidem fit cùm præceſſerit mandatum, quòd hoc imbecille ſit & exigui emolumenti. 18
Quandoquidem Lex nihil perfecit, cùm eſſet aditus ad ſpem nobiliorem, per quam accedimus ad Deum. 19
Et quatenus factus eſt non abſque jurejurando, (qui enim facti ſunt abſque jurejurando, ſunt ſacerdotes : 20
Hic verò factus eſt cum jurejurando, per eum qui dixit illi, juravit Dominus, & non pœnitebit eum, quòd tu es ſacerdos ille in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedec.) 21
Sub eadem conditione factus eſt Jeſus fidejuſſor potioris fœderis. 22
Et ſacerdotes qui facti ſunt, multi quidem ſunt, propterea quòd morte prohibiti ſint permanere : 23
At iſte, quia manet in æternum, habet ſacerdotium ſine abdicatione & ſine fine. 24
Atque hinc ſervare ſemper poteſt uſque ad ſupremam perfectionem accedentes per ipſum ad Deum, & eſt ſemper vivens, ut interpellet pro eis. Finis. 25

Lectio pro Johanne ore aureo, & cunctis Pontificibus.

Talis enim decebat ut eſſet nobis princeps ſacerdotum, innocens, culpæ ac pollutionis expers, ſegregatus à peccatoribus, & ſublimior cœlis factus : 26
Quem non cogat quotidiè neceſſitas, quemadmodum principes illos ſacerdotum, offerre priùs pro peccatis propriis victimas, ac deinde pro peccatis populi : nam id fecit ſemel quum obtulit ſemetipſum. 27
Lex enim homines conſtituit pontifices infirmitate circundatos : at ſermo jurisjurandi qui poſt Legem eſt, Filium conſtituit in æternum, perfectum. 28

CAP. VIII.

Cæterùm ſumma eorum quæ dicta ſunt, eſt 1

Lectio pro Paulo Confeſſore, ſexta Novembris.

talem nobis eſſe principem ſacerdotum, qui ſederit ad dexteram throni majeſtatis in cœlis,
Miniſtrans ſanctis ac vero tabernaculo quod erexit Dominus, non homo. Hactenus. 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወለዘሰ፡ በመሐላ፡ ሠምዖ፡ ይቤሎ፡ መሐለ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢይኔስሕ፡፡ ከመ፡ አንተ፡ ካህኑ፡
22 ለዓለም፡ በከመ፡ ሢመቱ፡ ለመልከጼዴቅ፡፡ ወተሠይመ፡ ሊቀ፡ ሰብ፡ በቅሩብ፡ ወሰተ፡ እንተ፡
23 ትኄይስ፡ ወተዐቢ፡ ሢመት፡፡ ወለእልክቱሰ፡ ለአሉ፡ ተሠይሙ፡ ካህናት፡ እስመ፡ ይሰዕሮሙ፡ ሞ
24 ት፡ ወኢያበውሖሙ፡ ይንበሩ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይነብር፡ ለዓለም፡ እስመ፡ ዘኢይሠዐር፡ ክህነ
25 ቱ፡፡ እስመ፡ ይክል፡ አድኅኖቶሙ፡ ለዝሉፉ፡፡ ለእለ፡ ይመጽኡ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡
26 እንተ፡ መንገሌሁ፡ እስመ፡ ለግሙራ፡ ሕያው፡ ወሰቱ፡ ወይትዌቀሥ፡ ሎሙ፡፡ ዘከመዝኬ፡
ሊቀ፡ ካህናት፡ ይደልወነ፡ ጻድቅ፡ ወየዋህ፡ ንጹሕ፡ ዘርሑቅ፡ እምኵሉ፡ ኃጢአት፡ ወልዑል፡
27 እምኵሉ፡ እምሰማያት፡፡ ወአልቦ፡ ግብረ፡ ኵሉ፡ ሌሊተ፡ ከመ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ እለ፡
ይቀውሙ፡ ይሠውዑ፡ በእንተ፡ ኃጢአቶሙ፡ ወድኅረ፡ በእንተ፡ ሕዝብ፡ ወውእቱሰ፡ ከመዝ፡ ገብረ፡
28 በምዕር፡ ሦዐ፡ ርእሶ፡፡ ኦሪትሰ፡ ሰብአ፡ ትሠይም፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ መዋቲ፡ ወቃለ፡ መሐላሁሰ፡
ዘመጽአ፡ እምድኅረ፡ ኦሪት፡ ወልደ፡ ፍጹመ፡ ዘለዓለም፡፡

፰

1 ቀኖሚሁሰ፡ በእንተ፡ እልክቱ፡ ይቤ፡ ወለነሰ፡ ዘከመዝ፡ ይደልወነ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ዘነበረ፡ በየማነ፡
2 ዐቢይ፡ መንበሩ፡ በሰማያት፡፡ እንዘ፡ ይትቀወም፡ ሎሙ፡ ለቅዱሳን፡፡ በደብተራ፡ ጽድቅ፡
እንተ፡ እግዚአብሔር፡ ተከለ፡ ወአኮ፡ ሰብእ፡፡

At hunc jurejurando poſuit, qui dixit ei; Juravit Dominus, & non pœnitebit eum, 21
quòd tu es ſacerdos ejus in æternum juxta ordinationem Melchizedeci. At con- 22
ſtitutus eſt Jeſus propiùs in melius & excellentius miniſterium. Et quantum ad 23
illos alios, plures conſtituti ſunt ſacerdotes, quia abſtulit eos mors, & non ſivit eos
permanere. Iſte autem permanet in æternum, quia indiſſolubile eſt ejus miniſteri- 24
um. Quia poteſt ſervare eos in perpetuum, qui accedunt ad Deum per eum: quia 25
omni tempore ille vivit, & interpellat pro eis. Talis igitur nos decebat pontifex, 26
juſtus & mitis, purus, qui procul remotus eſt ab omni peccato, & exaltatus ſupra
omnes cœlos. Et non neceſſe eſt ei quotidie, ſicut principibus ſacerdotum, qui ad- 27
ſtant ſacrificantes pro peccatis ſuis, & poſteà pro peccatis populi : ita enim ille fe-
cit quum ſemel obtulit ſeipſum. Lex quidem homines morientes conſtituit princi- 28
pes Sacerdotum : at ſermo jurisjurandi ejus, qui venit poſt legem, Filium conſtituit
in æternum, conſummatum.

CAP. VIII.

Caput autem eorum quæ dixit, quòd talem nos decet habere pontificem, 1
cujus thronus poſitus eſt ad dextram Altiſſimi in cœlis, Præfectum Sanctis 2
in tabernaculo vero, quod fixit Deus, & non homo.

Omnis enim pontifex ad offerendum muneráque & hostias constituitur: undè necesse
3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον
habere aliquid & hunc quod offerat. Si quidem enim esset super terram, nec utique esset
4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν (β) γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν
sacerdos, existentibus sacerdotibus offerentibus secundùm legem munera: Qui
5 ἱερεύς, (γ) ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα· Οἵτινες
exemplari & umbræ deserviunt cœlestium: sicut responso edoctus est Moyses
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων· καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς
futurus absolvere tabernaculum; Vide (enim inquit) facies omnia secundùm
μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα (γάρ φησι,) (δ) ποιήσῃς πάντα κατὰ
exemplar ostensum tibi in monte. Nunc autem excellentius sortitus est
6 τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε
ministerium, quantò & melioris est testamenti mediator, quod in melioribus repro-
λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγ-
missionibus sancitum. Si enim prius illud esset inculpabile, non utique
7 γελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν ΙΑ'
secundi inquireretur locus. Vituperans enim eos, dicit; Ecce dies
8 δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος γὰρ (ε) αὐτοῖς, λέγει, Ἰδοὺ ἡμέραι
venient, dicit Dominus, & consummabo super domum Israel, & super domum
ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον
Juda, testamentum novum: Non secundùm testamentum quod feci patribus
9 Ἰούδα διαθήκην καινήν· Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν
eorum in die apprehendente me manum eorum, educere illos de terra
αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
Ægypti: quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, & ego neglexi eos,
Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
dicit Dominus. Quia hoc testamentum quod disponam domui Israel
10 λέγει Κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη (ζ) ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ
post dies illos, dicit Dominus; Dans leges meas in mentem
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, Διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν
eorum, & in corde eorum superscribam eas: & ero eis in Deum, &
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ
ipsi erunt mihi in populum. Et non docebunt unusquisque proximum suum,
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν (η) πλησίον αὐτοῦ, 11
& unusquisque fratrem suum, dicens; Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me,
καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,
à parvo eorum usq; ad magnum eorum: Quia propitius ero injustitiis eorum,
ἀπὸ (θ) μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· Ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, 12
& peccatorum eorum, & iniquitatum eorum non memorabor adhuc. In dicere No-
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν Και- 13
vum, veteravit prius: at antiquatum & senescens, prope evanescentiam.
νήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

CAP. IX. Θ'.

Habuit quidem ergò & prius tabernaculum justificationes culturæ, illúdque Sanctum
Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ (α) πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τό, τε ἅγιον 1
mundanum. Tabernaculū enim apparatum est primum, in quo candelabra,& mensa,
κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, 2
& propositio panum, quæ dicitur Sancta. Post autem secundum vela-
καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται (β) ἁγία. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον κατα- 3
mentum, tabernaculum, dictum Sancta sanctorum: Aureum habens thuribulum,
πέτασμα, σκηνή, ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων· Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, 4
& arcam testamenti circumtectam undique auro, in qua urna
καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος
aurea habens manna, & virga Aaron germinata, & tabulæ
χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες
testamenti: Super autem eam Cherubim gloriæ, obumbrantia
τῆς διαθήκης· Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης, (γ) κατασκιάζοντα 5
propitiatorium: de quibus non est modò dicendum per partes. His verò ita
τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ (δ) οὕτω 6
compositis, in quidem priori tabernaculo semper introibant sacerdotes,
κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς,
cultus consummantes.
τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.

MS. A. (β) ἐὰν ἦν (γ) ὄντων τῶν προσφ······· κατὰ νόμον (δ) ποιήσῃς (ε) αὐτούς, (ζ) μου ἣν (η) πολίτην (θ) μικροῦ ἕως
ΚΕΦ. Θ'. MS. A. (α) πρώτη δικαι···τα λα-
τρείας, (β) ἅγια * ἁγίων. (γ) κατασκιάζον τὸ (δ) ἔτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Omnis enim summus Pontifex constituitur, 3
ut offerat oblationes & sacrificia: quapro-
pter æquum erat ut hic quoque haberet ali-
quid quod offeret. Quòd si esset in terra, 4
ne sacerdos quidem esset: quoniam aderant
sacerdotes qui offerebant oblationes prout
est in Lege: Hi scilicet qui deserviebant 5
exemplari & umbræ eorum quæ sunt in cœ-
lis: sicuti dictum est Mosi, dum conderet ta-
bernaculum, Vide, & fac omnia secundùm
exemplar quod tibi ostensum est in monte.
Nunc verò tantò præstantius quàm illud ac- 6
cepit ministerium Jesus Christus, quantò
præstantius est etiam testamentum illud cujus
factus est Mediator, & cum excellentioribus
quàm illius promissionibus datum est. Nam 7
si illud prius, culpæ non fuisset obnoxi-
um, nullus relictus fuisset huic secundo lo-
cus. Culpat enim eos, & ait; Ecce dies 8
veniunt, inquit Dominus, & consummabo
super familiam domûs Israel, & super fami-
liam domûs Juda, testamentum novum; Non 9
secundùm testamentum illud quod dedi pa-
tribus eorum, quo die apprehendi manum
eorum, & eduxi eos de terra Ægypti: quo-
niam illi non permanserunt in testamento
meo, & ego despectui eos habui, dicit Do-
minus. Hoc autem est testamentum quod 10
dabo familiæ domûs Israel post dies illos, di-
cit Dominus; Indam Legem meam mentibus
illorum, & in cordibus illorum inscribam
eam: & ero illis ego Deus, ipsique erunt
mihi populus. Nec docebit homo conci- 11
vem suum, neque fratrem suum, dicétve,
Cognosce Dominum: quandoquidem omnes
cognoscent me ab eorum minimo usque ad
maximum natu ipsorum. Et veniam eis 12
tribuam iniquitatum illorum, ac peccatorum
ipsorum ampliùs non recordabor. In hoc 13
autem quod dicit Novum, prius antiquavit.
Quod autem antiquatur ac senescit, propè
est ut corrumpatur.

CAP. IX.

IN primo autem erant præcepta ministerii, 1
& ædes sancta mundana. In tabernaculo 2
enim primo quod factum fuerat, erat cande-
labrum, & mensa, & panis facierum, & vo-
cabatur Ædes sancta. Tabernaculum verò 3
interius quod erat intra superficiem portæ se-
cundæ, vocabatur Sanctum sanctorum. Et e- 4
rat in eo thuribulum aureum, & arca testa-
menti tota circumtecta auro, eratq; in ea ur-
na aurea in qua erat Manna, & virga illa Aha-
ron quæ germinaverat, & tabulæ testamenti. 5
Supra hanc autem erant Cherubim gloriæ
obumbrantia propitiatorium. Non est au- 6
tem tempus dicendi sigillatim de his. Quæ
ita ordinata erant. Et verò in tabernaculum
exterius semper introibant sacerdotes, ac
peragebant ministerium suum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ኵሉ፡ሊቀ፡ካህናት፡ይሠየም፡ከመ፡ያብእ፡መሥዋዕተ፡ወቍርባነ፡እስመ፡ግብሩ፡ውእቱ፡ከ
4 መ፡ያብእ፡መሥዋዕተ፡። ከመዝ፡ሶበሁ፡በምድር፡ውእቱ፡እመ፡ኢኮነ፡ሊቀ፡ካህናት፡ከመ፡
5 ያብእ፡መሥዋዕተ፡በሕገ፡ኦሪት፡። ከመ፡ይፀመዱ፡ጽላሎታ፡ወአርአያሃ፡ለእንተ፡በሰማያ
ት፡በከመ፡አርአዮ፡ለሙሴ፡ዘከመ፡ይገብሮ፡ለደብተራ፡፡ ወይቤሎ፡ዑቅ፡እንከ፡ግበር፡
6 ኵሎ፡ዘከመ፡ርኢከ፡በውስተ፡ደብር፡ርኢከ፡አርአያሃ፡። ወይእዜሰ፡እንተ፡መሥ
ዋዕተ፡እድምዐ፡ወለእንተ፡ተዐቢ፡ሠርዐተ፡ኅሪያ፡ኮነ፡ወሠርዐ፡ተስፋ፡እንተ፡ትኄይስ፡።

Omnis summus pontifex constituitur ut offerat oblationes & dona: proinde neces- 3
se fuit ei quòd ipse offerret oblationes. Sic si in terra esset, utique non esset summus 4
pontifex, sicut qui offert oblationes secundùm præceptum legis: Sicut qui inser- 5
viunt umbræ & exemplari eorum quæ in cœlis sunt: quemadmodum ostendit Deus
Mosi modum faciendi illud tabernaculum: & dixit ei, Attende igitur quòd faci-
as omnia secundùm illud quod vidisti in monte, cujus inquam exemplar vidisti. 6
At nunc meliores oblationes consecutus est, & excellentius testamentum qui fa-
ctus est Electus, & sancivit nobis promissiones meliores.

Versio VULGATA LATINA.

Omnis enim pontifex ad offerendum munera, & hostias constituitur: undè necesse
3 est & hunc habere aliquid, quod offerat: Si ergò esset super terram, nec esset sa-
4 cerdos: cùm essent qui offerrent secundùm legem munera, Qui exemplari &
5 umbræ deserviunt cœlestium. Sicut responsum est Moysi, cùm consummaret taber-
naculum: Vide (inquit) omnia facito secundùm exemplar, quod tibi ostensum est
in monte. Nunc autem melius sortitus est ministerium, quantò & melioris testa-
6 menti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sancitum est. Nam si il-
7 lud prius culpâ vacâsset: non utique secundi locus inquireretur. Vituperans
8 enim eos dicit; Ecce dies venient, dicit Dominus: & consummabo super domum
Israël, & super domum Juda, testamentum novum; Non secundùm testamentum
9 quod feci patribus eorum, in die quâ apprehendi manum eorum ut educerem illos
de terra Ægypti: quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, & ego
neglexi eos, dicit Dominus. Quia hoc est testamentum, quod disponam domui
10 Israel post dies illos, dicit Dominus; Dando leges meas in mentem eorum, & in
corde eorum superscribam eas: & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in popu-
lum: Et non docebit unusquisque proximum suum, & unusquisque fratrem suum, 11
um, dicens; Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me à minore usque ad
majorem eorum: Quia propitius ero iniquitatibus eorum, & peccatorum eo- 12
rum jam non memorabor. Dicendo autem Novum, veteravit prius. Quod au- 13
tem antiquatur & senescit, prope interitum est.

CAP. IX.

HAbuit quidem & prius, justificationes culturæ, & Sanctum seculare. Taber- 1
naculum enim factum est primum, in quo erant candelabra, & mensa, & propositio 2
panum, quæ dicitur Sancta. Post velamentum autem secundùm, tabernaculum, 3
quod dicitur Sancta sanctorum: Aureum habens thuribulum, & arcam testa- 4
menti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, & virga
Aaron, quæ fronduerat, & tabulæ testamenti, Supérque eam erant Cherubim 5
gloriæ obumbrantia propitiatorium: de quibus non est modò dicendum per sin-
gula. His verò ita compositis; in priori quidem tabernaculo semper introibant 6
sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 لأن كل رئيس كهنة إنما يوقف ليقدم قرابين وذبائح. فلذلك يلزم ضرورة أن يكون
4 له هو شيء يقدمه عنه * فلو كان في الأرض لم يكن إذا كاهنا. إذ الكهنة موجودون الذين
5 يقربون القرابين المختصة بالشريعة * الذين يخدمون بأنموذجات السماوات وظلالها. كما أوحي إلى
موسى. إذ اعتزم أن يكمل الخيمة. لأنه قال له انظر أن تعمل كل شيء كمثال الرسم الذي
6 أريته في الجبل * فقد نال الآن خدمة أفضل قدرا. بما أنه واسطة العهد المفضل المشرع
7 بالمواعيد. تم. * قراءة الاثنين من الجمعة الثلثين بعد العنصرة. * لأن ذلك
8 العهد الأول لو كان عادما للعيب. لما كان التمس موضع العهد الثاني * لأنه يقول ذاما
9 إياهم. ها أيام تجي قال الرب وأتمم على بيت إسرائيل وعلى بيت يهوذا عهدا جديدا * لا
كالعهد الذي أسسته لآبائهم يوم أخذت بيدهم إذ أخرجتهم من أرض مصر. ولأنهم ما
10 ثبتوا في عهدي. قال الرب تواننت أنا عنهم * لأن هذا عهدي الذي أعاهده على بيت
إسرائيل. لأن بعد تلك الأيام يقول الرب أمنحهم شرائعي في ذهنهم * وأكتبها على قلوبهم *
11 وأكون لهم إلها. ويكونون هم لي شعبا * وما يعلمون كل أحد منهم مدينته. وكل أحد منهم
12 أخاه قائلا اعرف الرب. لأنهم كلهم يعرفونني من صغيرهم إلى كبيرهم * لأني سأكون
13 لظلاماتهم غافرا. ولن أذكر أيضا خطاياهم ولا إثمهم * فبقوله جديدا فقد عتق الأول.
والشيء المعتق والشيخ قريب الإبادة. * الفصل التاسع *
1 * قراءة برسم يواكيم وحنة * فالعهد الأول كانت فيه فرائض الخدمة.
2 وقداسة عالمية * لأن الخباء الأول أصلح الذي فيه كانت المنارة والمائدة وتنضيد الخبز
3 4 المدعو قدسا * وبعد الستر الثاني الخباء المدعو مقادس القديسين * كان فيها [illegible] ذهب
وتابوت العهد مصفحة بالذهب كل جوانبها. فيها جرن ذهب فيها كان المن. وعصاة هارون
5 المفرعة. ولوحي العهد * وفوق أعلاها كروب المجد يظلل المغفر. هذه الأشياء التي ليس
6 هو الآن وقت صفتها كما يخص أجزاءها * فهذه كانت منظمة هكذا. الخباء الأول كان
الكهنة يدخلون إليه كل حين يكملون الخدم.

Omnis enim princeps sacerdotum con- 3
stituitur quidem ad offerenda sacrificia
& victimas: ac proinde necessariò re-
quiritur ut idem ipse aliquid habeat
quod pro se offerat. Nam si esset in 4
terra, non esset ergò sacerdos: cùm sa-
cerdotes reperiantur qui offerunt sacri-
ficia Legi consentanea, Qui secun- 5
dùm typos umbrásque cœlorum mini-
strant, quemadmodum revelatum fuit
Mosi, ubi decrevisset absolvere taberna-
culum. Ait enim illi, Vide ut facias
omnia secundùm exemplaris formam
quod ostensum tibi fuit in monte. Nunc 6
autem adeptus est ministerium excellen-
tioris dignitatis, quatenus mediator est
præstantissimi fœderis in promissionibus
sanciti. Finis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ post Pentecosten.

Nam si fœdus illud primum vitio care- 7
ret, haudquaquam quæsitus esset locus
secundi fœderis. Nam incusans eos, in- 8
quit, Ecce dies venient, dicit Dominus,
& persolvam super domum Israel & su-
per domum Judæ fœdus novum: Non 9
ut fœdus quod edidi patribus eorum, quâ
die prehendi manum ipsorum, quando
eduxi eos de terra Ægypti: & quia non
persliterunt in fœdere meo, ait Dominus,
ego neglexi eos. Nam hoc est fœdus meũ 10
quod pepigi cum domo Israelis, Quòd
post dies illos, dicit Dominus, indam le-
ges meas in mentem eorum, & inscribam
illas in corda ipsorum: et ero ipsis Deus,
& ipsi erunt mihi populus. Neque doce- 11
bunt singuli eorum civitatem suam, &
singuli eorum fratrem suum, dicentes;
Cognosce Dominum: nam omnes cogno-
scent me à pusillo inter eos usque ad ma-
gnum. Ego enim propitius ero iniquita- 12
tibus eorum, & haudquaquam recorda-
bor ampliùs peccatorũ neque culpæ ipso-
rum. Dum novum dicit; antiquavit 13
prius: res autem antiquata & senescens,
proxima est perditioni.

CAP. IX.

Lectio pro Joachimo & Hanna.

I*Gitur in priore fœdere continebantur* 1
statuta ministerii, sanctitas mundana.
Tabernaculum enim primum aptatum 2
est, in quo erat candelabrum, & mensa,
& ordo panum qui vocantur Sancta.
Post secundum autem velum, erat taber- 3
naculum quod vocatur Sancta Sancto-
rum, In quibus erat thuribulum au- 4
reum, & arca fœderis tecta laminis
aureis ex omni parte: in qua erat lage-
na aurea continens manna, & virga
Haronis quæ germinavit, & duæ tabu-
læ fœderis. Et super hujus verticem 5
erat Cherub gloriæ obumbrans Propiti-
atorium: quas res non est modò tempus
narrandi per singulas partes. Hæc 6
autem sic erant disposita. Tabernacu-
lum primum, sacerdotes ingrediebantur
quovis tempore, officiis functuri.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ሶበሁ፡ ንጽሕት፡ ኮነት፡ ቀዳሚት፡ እም፡ ሊፈቀደ፡ ከልእተ፡ ሐዳስ፡፡ ኪያሆሙ፡ ይቤ፡፡
8 ናሁ፡ ይመጽእ፡ መዋዕል፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእሠርዕ፡ ለቤተ፡ እስራኤል፡ ወለቤተ፡
9 ይሁዳ፡ ሕገ፡ ሐዲሰ፡፡ ወአኮ፡ ከመ፡ ዝኩ፡ ሕግ፡ ዘሠራዕኩ፡ ለአበዊሆሙ፡፡ አኃዝኩ፡
በእደዊሆሙ፡ ወአውፃእክዎሙ፡ እምድረ፡ ግብጽ፡ እስመ፡ እሙንቱኒ፡ ኢነበሩ፡ በሥርዓት
10 የ፡ ወአነሂ፡ ተሀየይክዎሙ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ዛቲ፡ ይእቲ፡ ሥርዓት፡ እን
ተ፡ እሠርዕ፡ ለቤተ፡ እስራኤል፡ እምድኅረ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ እ
ወዲ፡ ሕግየ፡ ውስተ፡ ሕሊናሆሙ፡ ወእጽሕፎ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡ ወእከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡
11 ወእሙንቱኒ፡ ይከውኑኒ፡ ሕዝብየ፡፡ ወኢይሜህሩ፡ እንከ፡ አሐዱ፡ ለካልኡ፡ ወኢይሜ
ህሩ፡ እንከ፡ ብእሲ፡ እኁሁ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ አእምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ ኵሎ
12 ሙ፡ የአምሩኒ፡ ንኡሶሙ፡ ወዐቢዮሙ፡፡ ከመ፡ እሣሀሎሙ፡ ኃጢአቶሙ፡ እደመስስ፡ ወ
13 ኢይዜከር፡ ሎሙ፡ አበሳሆሙ፡፡ እስመ፡ ይቤ፡ ሐዲስ፡ አብለያ፡ ለቀዳሚት፡ ወዘሰ፡ ይ
በሊ፡ ወይልህቅ፡ ቅሩብ፡ ውእቱ፡ ለሙስና፡፡
1 ወቀዳሚትኒ፡ ባቲ፡ ሥርዓት፡ መሥዋዕ፡፡ በውስተ፡ ደብተራ፡ ጽድቅ፡ እንተ፡ እግዚ
2 አብሔር፡ ተከለ፡፡ ወይሠርዕ፡ ትርሲታ፡ ፍቅድሙ፡ መናሬት፡ ወማእደ፡ ወይሠርዑ፡ ኅብስ
3 ቶኒ፡ ወማዕጠንቶኒ፡ ዘወርቅ፡ ወይብልዋ፡ ቅድስት፡፡ ወእምድኅረ፡ ከልአ፡ መንጦላዕ
4 ት፡ ደብተራ፡ እንተ፡ ይብልዋ፡ ቅድስተ፡ ቅዱሳን፡፡ ወታቦትኒ፡ እንተ፡ ውስቴታ፡ ኦሪት፡ ወ
ይከድንዋ፡ በወርቅ፡ ውቱረ፡ ወውስቴታ፡ መሶብ፡ ዘወርቅ፡ እንተ፡ መና፡ ወበትረ፡ አሮን፡ እንተ፡
5 ሠረፀት፡፡ ወጽላትኒ፡ እንተ፡ ውስቴታ፡ ኦሪት፡፡ ወመልዕልቴ፡ ኪሩቤል፡ ዘስብሐት፡፡ ወይጼል
6 ልዋ፡ ለመሥሀል፡ ወኢይትከሀል፡ ይንግርዎ፡ በበገጹ፡፡ ዝእንከ፡ ዘከመዝ፡ ሥርዓቱ፡ ወትር
ሲቱ፡ እንዘ፡ ውስተሰ፡ አፍኣሰ፡ ደብተራ፡ ዘልፈ፡ ይበውኡ፡ ካህናት፡ ይገብሩ፡ መሥዋዒሆሙ፡፡

Si enim immaculatum fuisset prius, secundo & novo non fuisset opus. Ipsos alloqui- 7
tur; Ecce veninut dies, dicit Dominus, quum constituam domui Israel & domui 8
Judæ legem novam: At non secundùm illam legem quam ordinavi cum patribus 9
ipsorum, quando apprehendi manum ipsorum, & eduxi eos è terra Ægypti: quoniam
ipsi non perstiterunt in fœdere meo, & ego despexi eos, dicit Dominus. Quamobrem 10
hoc est pactum quod paciscar domui Israelis post dies illos, dicit Dominus; Indam le-
gem meam menti eorum, & cordi eorum inscribam eam: & ero ipsis Deus, & ipsi
erunt mihi populus: Et non docebunt ampliùs singuli sodalem suum, neque docebunt 11
ampliùs singuli fratrem suum, dicentes; Cognosce Dominum: quia omnes cog-
noscent me, minores eorum, & majores eorum: Ita ut propitiabor iis, peccata eo- 12
rum delebo, neque recordabor contra eos transgressionum eorum. Quia dixit Novum, 13
prius antiquavit. Et quod antiquatur & senescit, propinquum est corruptioni.

CAP. IX.

E*T habuit prius testamentum oblationes. In tabernaculo vero quod Deus fixit* 1
& cujus ordinavit compositionem, primò erant lucernæ, & mensa, & panes propositi, 2
& aureum thuribulum, & Sancta vocant ea. Et post secundum velum erat taberna- 3
culum, quod vocant Sancta sanctorum: Et arca etiam in qua lex, & circumtexit 4
eam obducto auro: etiam in ea urna aurea, in qua manna, & virga Aaronis quæ
germinavit: & tabulæ in quibus lex. Et supra hanc Cherubim gloriæ obumbran- 5
tes propitiatorium: at de hoc non dicendum est singulatim. His igitur sic ordina- 6
tis, & constructis, in exterius quidem tabernaculum semper ingressi sacerdotes,
oblationes eorum peragebant:

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ἘΒΡΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

In autem secundo, semel in anno solus pontifex, non sine sanguine, quem
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ
offert pro suiipsius & populi ignorantiis: Hoc significante Spiritu
8 προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος ΙΒ'
sancto, nondum propalatam esse Sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum.
τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν.
Quæ parabola in tempus præsens, juxta quod muneráque & hostiæ
9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, (ε) καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι
offeruntur, non potentes juxta conscientiam perficere cultorem: Solummodò in
10 προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα· Μόνον ἐπὶ
cibis & potibus, & variis baptismatibus, & justitiis carnis, usque ad
βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις (ζ) βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι
tempus correctionis impositis. Christus autem adveniens pontifex futu-
11 καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελ-
rorum bonorum, per majus & perfectius tabernaculum, non manufactum,
λόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου,
id est, non hujus creationis, Neque per sanguinem hircorum, & vitulorum,
12 τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων, καὶ μόσχων,
per autem proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æternam redemptionem
διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν
inveniens. Si enim sanguis taurorum & hircorum, & cinis vitulæ asper-
13 εὑράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα (η) ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαν-
gens inquinatos, sanctificat ad carnis emundationem: Quantò magis
14 τίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα· Πόσῳ μᾶλλον
sanguis Christi, qui per Spiritum æternum semetipsum obtulit inculpatum
τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον
Deo, purgabit conscientiam vestram à mortuis operibus, ad serviendum
τῷ Θεῷ, (θ) καθαριεῖ τὴν συνείδησιν (ι) ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν
Deo viventi? Et propter hoc testamenti novi mediator est, ut morte
Θεῷ (κ) ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θανάτου
intercedente, in redemptionem earum quæ sub priori testamento transgressionum, repro- 15
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγ-
missionem accipiant vocati, æternæ hæreditatis. Ubi enim testamentum,
γελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι, τῆς αἰωνίου κληρονομίας. Ὅπου γὰρ διαθήκη, 16
mortem necesse ferri testatoris. Testamentum enim in mortuis ratum,
θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, 17
quandoquidem nunquam valet, dum vivit testator. Undè nec primum sine
ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. Ὅθεν (λ) οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς
sanguine dedicatum est. Exposito enim omni mandato secundùm legem à 18
αἵματος ἐγκεκαίνισται. Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ (μ) νόμον ὑπὸ
Moyse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum & hircorum cum aqua, 19
Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ (ν) τράγων μετὰ ὕδατος,
& lana coccinea, & hyssopo, ipsum quoque librum, & omnem populum aspersit,
καὶ ἐρίου κοκκίνου, καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν (ξ) ἐῤῥάντισε,
Dicens; Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. Etiam
Λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. Καὶ 20
tabernaculum autem, & omnia vasa ministerii, sanguine similiter a- 21
τὴν σκηνὴν δὲ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, τῷ αἵματι ὁμοίως (ο) ἐῤ-
spersit. Et penè in sanguine omnia mundantur secundùm legem, & sine
ῥάντισε. Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς 22
sanguinis effusione non fit remissio. Necesse ergò ipsa quidem exemplaria
αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα 23
eorum quæ in cœlis, his mundari: ipsa autem cœlestia melioribus hostiis
τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις
præ istis.
παρὰ ταύτας.

MS. A. (ε) καθ' ἣν (ζ) βαπτισμοῖς, δικαιώματα (η) τράγων καὶ ταύρων, (θ) καθαριεῖ (ι) ἡμῶν (κ) ζῶντι καὶ ἀληθινῷ; Καὶ διὰ (λ) οὐδὲ (μ) τὸν νόμον ὑπὸ Μωσέως (ν) τῶν τράγων (ξ) ἐῤῥάντισεν, (ο) ἐράντισεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

In tabernaculum verò interius semel in anno 7
tantùm introibat summus pontifex, cum san-
guine illo quem offerebat pro seipso, & pro
erratis populi. Per hoc autem patefaciebat 8
Spiritus sanctitatis nondum revelatam esse
viam Sanctorum; quamdiu stabat prius ta-
bernaculum. Erat autem hoc exemplar pro 9
tempore illo, in quo oblationes & victimæ
offerebantur, quæ non poterant perficere
conscientiam illius qui offerebat eas: Sed in 10
cibo & potu tantùm, & variis lotionibus,
quæ erant præcepta carnis imposita usque ad
tempus correctionis.

Statione tertiâ noctis Parasceues Cruci-fixionis. 10.

Christus autem qui venit, extitit summus 11
Pontifex bonorum quæ fecit, & ingressus
est in magnum illud & perfectum taberna-
culum quod non fuit manufactum, nec ex
hisce creaturis. Neque ingressus est per san- 12
guinem hircorum & vitulorum, sed per san-
guinem suiipsius introivit semel in Sanctua-
rium, & invenit redemptionem æternam.
Si enim sanguis hircorum & vitulorum, & 13
cinis juvencæ spargebatur super eos qui im-
puri erant, & sanctificabat eos ad purifica-
tionem carnis ipsorum: Quantò magis 14
igitur sanguis ipsius Christi, qui per Spiri-
tum æternum semetipsum obtulit immacula-
tum Deo, purgabit conscientiam nostram ab
operibus mortuis, ut serviamus Deo viventi?
Propterea ipse fuit Mediator testamenti no- 15
vi, cùm per mortem suam fuerit ipse redem-
ptio iis qui transgressi fuerant testamentum
primum: ut illi promissionem consequantur,
qui vocati sunt ad hæreditatem æternam.

Crepusculo feriæ V. Mysteriorum. 11.

Ubi enim est testamentum, mortem arguit 16
ejus qui condidit illud. In mortuo enim 17
tantùm confirmatur: quia quamdiu vivit is
qui condidit illud, nullius est usûs. Qua- 18
propter nec primum quidem absque san-
guine confirmatum fuit. Quum enim injun- 19
ctum fuisset totum mandatum à Mose univer-
so populo juxta Legem, accepit Moses san-
guinem juvencæ, & aquam cum lana cocci-
nea, & hyssopo, & aspersit libros, & popu-
lum universum, Ac dixit illis; Hic est san- 20
guis testamenti illius quod injunctum est à 21
Deo. Quinetiam tabernaculum & omnia
vasa ministerii ex eo sanguine aspersit: 22
Quandoquidem omnia per sanguinem pur-
gantur in Lege, & sine effusione sanguinis
non fit remissio. Necesse est enim ut illa quæ 23
sunt exemplaria cœlestium, hisce rebus puri-
ficentur: ipsa verò cœlestia, sacrificiis quæ
istis sint præstantiora.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወውስተ ፡ ውስጢትሰ ፡ ምዕረ ፡ በበዓመት ፡ ይበውእ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ባሕቲቱ ፡ ምስለ ፡ ደ
8 ም ፡ ዘይሠውዕ ፡ በእንተ ፡ ርእሱ ፡ ወበበይነ ፡ ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአቶሙ ።=፡ ከመዝ ፡
አዘዘ ፡ መንፈስ ፡ እንዘ ፡ ዓዲሁ ፡ ኢተዐውቀት ፡ ፍኖቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ በቀደሚት ፡ ደብተ
9 ራ ።=፡ ወበሕቱ ፡ ሠርዐት ፡ ወአምሳሰ ፡ ወነገረ ፡ ኮነት ፡ ለዮም ፡ ዘከመ ፡ ያበውኡ ፡ ቍ
10 ርባነ ፡ ወመሥዋዕቲሁ ፡ ወእለኑ ፡ ገቢረ ፡ መሥዋዕቶ ፡ ዘበሕግ ።=፡ ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡
በመባልዕት ፡ ወበዘይሰትዩ ፡ ወኅፅብ ፡ ዘዘዚአሁ ፡ ሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ እስከ ፡ አመ ፡
ይትረታዕ ፡ ተሰርዐ ።=፡

In illud autem, quod interius, semel quotannis ingrediebatur princeps sacerdotum 7
solus cum sanguine, quem offerebat pro seipso, & pro populo, scilicet pro pecca- 8
tis eorum: Hoc modo significavit Spiritus, adhuc non manifestam fuisse Sancto-
rum viam, sub priore tabernaculo. Sed constitutio, & exemplar, & prædi- 9
catio erat pro tali tempore, in quo offerebant dona & oblationes, quæ non pote-
rant perficere oblationes illius, qui sub lege illa fuit. Sed tantùm in cibis & 10
potionibus, & cujuslibet generis ablutionibus sub lege carnali, donec quod corri-
gendum erat, constitueretur.

Versio VULGATA LATINA.

7 In secundo autem semel in anno solus pontifex, non sine sanguine, quem
8 offert pro sua & populi ignorantia: Hoc significante Spiritu sancto, non-
dùm propalatam esse Sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente sta-
9 tum. Quæ parabola est temporis instantis: juxta quam munera, & hostiæ
offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem,
10 solummodò in cibis, & in potibus, Et variis baptismatibus, & justitiis
11 carnis usque ad tempus correctionis impositis. Christus autem assistens ponti-
fex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manu-
12 factum, id est, non hujus creationis; Neque per sanguinem hircorum aut
vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in Sancta, æternâ
13 redemptione inventâ. Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ
14 aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: Quantò magis
sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum
Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum
Deo viventi? Et ideò novi Testamenti mediator est; ut morte interceden- 15
te, in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori testa-
mento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æternæ hæreditatis. Ubi 16
enim testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum 17
enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum vivit qui te-
status est. Undè nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lectò 18
enim omni mandato legis à Moyse universo populo, accipiens sanguinem 19
vitulorum & hircorum, cum aqua, & lana coccinea, & hyssopo, ipsum
quoque librum, & omnem populum aspersit, Dicens; Hic sanguis testa- 20
menti, quod mandavit ad vos Deus. Etiam tabernaculum & omnia vasa 21
ministerii sanguine similiter aspersit. Et omnia penè in sanguine secundùm 22
legem mundantur: & sine sanguinis effusione non fit remissio. Necesse est 23
ergò exemplaria quidem cœlestium his mundari: ipsa autem cœlestia melio-
ribus hostiis quàm istis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فاما الخباء الثاني فكان يدخل اليه رييس الكهنة وحده مرة في السنة * ليس بغير الدم
الذي كان يقربه عن ذاته وعن جهالات الشعب * تم * قراءة الثلثا من الجمعة الثلاثين *
8 * فهذا دل به روح القدس ان طريق القديسين لم تكن وضحت بعد اذ الخباء
9 الاول كان له وقوف ايضا * الذي كان مثالا للوقت الحاضر * الذي فيه يقرب قرابين و
10 ضحايا لا يمكنها ان تكمل من يخدمها في وهم معرفته * موضوعة في اطعمة واشربة
ومعموديات مختلفة * وفرايض الجسد فقط الى وقت التقويم * انتقل * الاحد الخامس
11 من الصوم * فلما ورد المسيح رييس كهنة الخيرات المنتظرة * بالخباء الاعظم
12 والكامل هذا الغير مصنوع بيد * اي ليس هو بهذه البرية * ولا بدم التيوس والعجول *
13 بل بدمه دخل دفعة واحدة الى المقادس * فوجد فداء مويدا * لانه ان يكن دم الثيران
14 والتيوس ورماد العجلة اذا نضحت على المنجسين يقدسهم لتطهير الجسد * فكم
اولى بذلك دم المسيح الذي بالروح الابدي قرب ذاته لله بلا معاب * ان يطهر
بصيرتكم من الاعمال المايتة لتعبدوا الاها حيا * تم * ابتدي بقية قراءة الثلثا *
15 * فمن اجل هذا المسيح هو واسطة العهد الجديد * كي اذا صار الموت افتداء من المعاصي في
16 العهد الاول * ياخذ المدعون موعد الموروث الابدي * لان حيث ما عهد توصية * يجلب
17 بالضرورة على الموصي موتا * لان عهد الوصية للموتى محكم * والا فلم يكن لها قوة ما دام
18 19 الموصي حيا * فمن هاهنا ولا العهد الاول جدد بغير دم * لان موسي اذ خاطب الشعب
بكافة الوصية المختصة بالشريعة * اخذ دم العجول مع ماء وصوف قرمزي وزوفا *
20 فنضحه على المصحف نفسه * وعلى جماعة الشعب * قايلا * هذا هو دم العهد الذي
21 22 وصاكم الله به * ونضح على الخباء والات الخدمة كلها بالدم * كذلك وكل الاشياء الا قليل
23 بالدم يطهر على ما يلايم الشريعة * وخلوا من اراقة دم ما يصير صفح * فالضرورة اذا ان
تطهر مثالات الاشياء التي في السماوات بهذه * فاما السماويات ذوات العهد الجديد فتطهر
بضحايا افضل من هذه قدرا * تم *

Tabernaculum verò secundum, solus 7
princeps sacerdotum semel quotannis in-
grediebatur, non sine sanguine quem of-
ferebat pro se & pro delictis populi.
Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ.

Hoc igitur innuit Spiritus sanctus, quòd 8
via sanctorum nondum patefacta esset eo
tempore quo tabernaculum primum ad-
huc subsistentiam habebat. Quod erat 9
exemplar pro tempore præsenti, quo offe-
runtur sacrificia & victimæ quæ neque-
unt perfectum mente conscientiæ red-
dere eum qui ipsis inservit, Collo- 10
catæ in cibis & potionibus, diversisque
ablutionibus, ac ritibus carnalibus dun-
taxat, usque ad tempus correctionis.

Omitte. Dominicâ quintâ Jejunii.

Cùm autem advenisset Christus pontifex 11
bonorum quæ sperantur, per maximum
& perfectissimum tabernaculum non ma-
nu factum, quod nimirum non est in hac
creatura, Neque per sanguinem hir- 12
corum & vitulorum, sed per proprium
sanguinem introivit semel in Sancta,
& invenit redemptionem æternam. Si 13
enim sanguis taurorum & hircorum;
& cinis vitulæ, aspersa super inquina-
tos, sanctificant eos ad purgationem car-
nis: Quantò excellentiùs sanguis 14
Christi qui per Spiritum æternum obtu-
lit semetipsum Deo sine culpa, expur-
gabit conscientiam vestram ab operibus
mortuis, ut adoretis Deum vivum?
Finis.

Resume reliquam lectionem feriæ tertiæ.

Ad hoc igitur Christus est mediator fæ- 15
deris novi, ut interveniente morte in
redemptionem à contumaciis in priore
fœdere commissis, *accipiant vocati pro-*
missionem hæreditatis æternæ. Nam 16
ubi est fœdus testamenti, infert necessa-
riò mortem testatori. Fœdus enim te- 17
stamenti, mortuis est legitimum: alio-
quin non habet vim quamdiu testator
vivit. Atque hinc est ut ne priùs qui- 18
dem testamentum dedicatum fuerit sine
sanguine. Moses enim quum recitâsset 19
populo omne præceptum expressum in le-
ge, sumpto sanguine vitulorum, cum
aqua & lana coccinea & hyssopo, eo
aspersit librum ipsum, totumque popu-
lum, Dicens; Hic est sanguis testa- 20
menti quod præcepit vobis Deus. Asper- 21
sit etiam tabernaculum, & omnia va-
sa ministerii, sanguine. Atque ita 22
res omnes, præter paucas, sanguine pu-
rificantur, prout competit legi: & abs-
que sanguinis effusione non fit remissio.
Necesse est igitur ut exemplaria rerum 23
quæ sunt in Cœlis, hisce purificentur;
at verò cœlestia novi testamenti, purifi-
cantur victimis quæ sunt præstantioris
quàm istæ dignitatis. Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወክርስቶስ፡ ከዊኖ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ለእንተ፡ ትመጽእ፡ ሠናይት፡ ውስተ፡ እንተ፡ ተዐቢ፡
ወትኄይስ፡ ደብተራ፡ እንተ፡ ኢገብራ፡ እደ፡ ሰብእ፡ ወኢኮነት፡ በውስተዝ፡ ዓለም።
12 ወአኮ፡ በደመ፡ ላህም፡ ወጠሊ፡ ዘትትነዛሕ፡ በደሙ፡ ዚአሁ፡ ቦአ፡ በምዕር፡ ውስተ፡
13 ቅድስት፡ ዘለዓለም፡ መድኀኒት፡ ረኪቦ። ሶበ፡ ደመ፡ ላህም፡ ወደመ፡ ጠሊ፡ ወሐመ
14 ዲ፡ እጐልት፡ ያነጽሕ፡ እምኃጢአት፡ ወይቄድሶሙ፡ ለእለ፡ ረኵሱ፡ ሥጋሆሙ። እ
ፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ደሙ፡ ለክርስቶስ፡ ዘሠዐ፡ ርእሶ፡ በመንፈስ፡ እግዚአብሔር፡ እን
ዘ፡ አልቦ፡ ነውረ፡ ያነጽሐክሙ፡ እምግብረ፡ ኃጢአት፡ ከመ፡ ታምልክዎ፡ ለእግዚአብ
15 ሔር፡ ሕያው። ወበእንተዝ፡ ለሐደስ፡ ሥርዓት፡ ሊየሱስ፡ ኅሩየ፡ ኮነ፡ ወከመ፡ ጥ
ዒሞ፡ ሞተ፡ ያድኅኖሙ፡ ለእለ፡ ስሕቱ፡ በቀዳሚ፡ ሥርዓት፡ እለ፡ ሎሙ፡ አሰፈወ፡ ወ
16 ጸውዖሙ፡ ውስተ፡ ርስቱ፡ ዘለዓለም። ኀበ፡ ሀሎ፡ ሥርዓት፡ ግብር፡ ይመጽእ፡ ሞ
17 ት፡ ለዐለ፡ ዘሠርዐ። ሥርዓትሰ፡ ለዘይመውት፡ ጽንዕት፡ ይእቲ፡ እስመ፡ ኢትበቍ
18 ዕ፡ አመ፡ ሕያው፡ ውእቱ፡ ዘሠርዐ። ከማሁ፡ ቀዳሚት፡ ዘእንበለ፡ ደምስ፡ ኢተሐ
19 ደሰት። ወነገሮ፡ ሙሴ፡ ኵሎ፡ ትእዛዘ፡ ኦሪት፡ ለኵሉ፡ ሕዝብ፡ ይነሥእ፡ ደሙ፡
20 ለህም፡ ወደመ፡ ጠሊ፡ ምስለ፡ ማይ፡ ወፐፐረለይ፡ ወቈጽለ፡ ሁስጱ፡ ወይነዝኃ፡ መጽ
21 ሐፈ፡ ኦሪት፡ ወኵሎ፡ ሕዝበ። ወይቤሎሙ፡ ዝውእቱ፡ ደም፡ ዘአዘዘክሙ። ወ
22 ያንጽሕ፡ ደብተራሂ፡ ወኵሎ፡ ንዋየ፡ ግብሮሙ። ወይረሲ፡ ከመ፡ ዘበደም፡ ይነጽሕ፡
23 ኵሉ፡ በሕገ፡ ኦሪት። ወዘእንበለ፡ ይትነዛሕ፡ ደም፡ ኢይሰረይ። ግብር፡ እንከ፡ ለ
ዝኩ፡ ዘበሰማያት፡ ዝውእቱ፡ ደም፡ ያነጽሖ፡ ሎቱ፡ እንዘ፡ ውእቱ፡ ዘበሰማያት፡ ይ
ኄይስ፡ መሥዋዕት፡ እምዝ።

Christus autem factus princeps pontificum futurorum bonorum, per majus & 11
præstantius tabernaculum, non manu hominis factum, neque quod fuit ex
hoc mundo; Neque per sanguinem taurorum, & hircorum cujus facta erat 12
aspersio, sed per sanguinem proprium ingressus est semel in Sanctuarium, æter-
nam redemptionem nactus. Si sanguis taurorum, & sanguis hircorum, & 13
cinis juvencæ mundat à peccatis, & sanctificat eos, quorum inquinantur
corpora: Quantò igitur magis sanguis Christi, qui obtulit seipsum per Spi- 14
ritum Deo absque macula, purgabit vos ab operibus peccati, ut colatis De-
um vivum? Et propterea Jesus factus est electus Novi Testamenti; qui, quasi 15
gustatâ morte, liberavit prævaricatores sub priori Testamento, quibus facta est
promissio, & vocavit eos in æternam hæreditatem. Ubi Testamentum est, 16
mors interveniat necesse est Testatoris. Testamentum enim in mortuis ratum 17
est; quia non prodest quum vivit Testator. Adeò ut ne priùs sine sanguine 18
dedicatum fuit. Quum enim exposuisset Moses omne præceptum legis universo 19
populo, sumpto sanguine taurorum, & sanguine hircorum, cum aqua, & la-
na coccineâ, & foliis hyssopi, aspersit librum legis, & totum populum: Et 20
dixit illis; Hic est sanguis, quem mandavit vobis Deus. *Et aspergebat Ta-* 21
bernaculum, & omnia vasa ministerii eorum. Et constituit hoc ut sanguine puri- 22
ficarentur omnia juxta præceptum legis: & absque conspersione sanguinis non
est remissio. Necesse est igitur, istud exemplar *eorum quæ in cœlis sunt, quod* 23
ille sanguis purificaret sibi, dum ipsa cœlestia potiorem haberent præ illo victimam.

Non enim in manufacta Sancta introivit *Christus*, exemplaria verorum,
24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα (π) ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
sed in ipsum cœlum, nunc *apparere* vultui Dei pro nobis:
ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·
Neque ut sæpè offerat semetipsum, quemadmodùm pontifex intrat in
25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς
Sancta per singulos annos in sanguine alieno: (Alioquin oportebat eum frequenter
26 τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις
pati à *constitutione* mundi:) nunc autem semel in consummatione seculorum, ad
παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·) (ρ) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς
destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit. Et quemadmodùm statu-
27 ἀθέτησιν (σ) ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπό-
tum est hominibus semel mori, post autem hoc, judicium: Sic
28 κειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· (τ) Οὕτως
Christus semel oblatus, ad multorum *tollere* peccata, ex secundo sine
ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς, εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς
peccato *videbitur*, se expectantibus, in salutem.
ἁμαρτίας ὀφθήσεται, τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς (υ) σωτηρίαν.

Cap. X. ι'.

Umbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam Imaginem
1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα
rerum, per singulos annos eisdem ipsis hostiis quas offerunt in *as-*
τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς (α) θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ δι-
siduum, nunquam potest accedentes *perficere*. Alioquin *non utique* cessâssent
2 ηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο
oblatæ, *propter* nullam *habere* ultrà conscientiam *peccatorum*, cultores
προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν, τοὺς λατρεύοντας
semel *mundatos*: Sed in ipsis recommemoratio peccatorum per singulos annos.
3 ἅπαξ (β) κεκαθαρμένους· Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

Impossibile enim, *sanguinem* taurorum & hircorum *auferre* peccata. Ideò ingrediens
ΙΓ' Ἀδύνατον γὰρ, αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος 4
in mundum, dicit; Hostiam & oblationem *non voluisti*, corpus autem aptâsti 5
εἰς τὸν κόσμον, λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω
mihi: Holocautomata & pro peccato non *approbâsti*. Tunc dixi; Ecce
μοι· Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ (γ) εὐδόκησας. Τότε εἶπον, Ἰδοὺ 6
venio, (in capite libri scriptum est de me,) *ad faciendum*, Deus, voluntatem
ἥκω, (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ,) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά 7
tuam. Superiùs dicens; Quia *hostiam*, & *oblationem*, & holocautomata, &
σου. Ἀνώτερον λέγων, Ὅτι (δ) θυσίαν, καὶ προσφορὰν, καὶ ὁλοκαυτώματα, καὶ
pro peccato noluisti, nec *approbâsti*, (quæ secundùm legem offeruntur;)
περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ (ε) εὐδόκησας, (αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται·) 8
Tunc *dixit*; Ecce venio, *ad faciendum*, Deus, voluntatem tuam: aufert
Τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ
primum, ut *secundum* statuat. In quâ voluntate sanctificati sumus, 9
τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι (ζ) ἐσμὲν, 10
per oblationem corporis Jesu Christi semel. Et omnis quidem
οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος (η) τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν
sacerdos *stat* quotidiè ministrans, & easdem sæpè offerens ho- 11
(θ) ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυ-
stias, quæ nunquam possunt auferre peccata. Hic autem unam pro
σίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας. (ι) Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ 12
peccatis offerens hostiam, in sempiternum *sedit* in dextera Dei;
ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν (κ) ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·
Reliquùm expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. 13
Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.
Unâ enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. Contestatur 14
Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ
autem *nobis* & Spiritus sanctus. *Post enim prædixisse*; 15
δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Μετὰ γὰρ τὸ (λ) προειρηκέναι,

MS.A. (π) εἰσῆλθεν ἅγια Χριστὸς, (ρ) νυνὶ (σ) τῆς ἁμαρτίας, (τ) Οὕτως καὶ ὁ (υ) σωτηρίαν διὰ πίστεως. Σκιὰν ΚΕΦ. ι'. MS.A. (α) θυσίαις προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, αἱ οὐδέποτε δύνανται (β) κεκαθαρισμένους· (γ) ηὐδόκησας· (δ) θυσίας, καὶ προσφορὰς, (ε) ηὐδ······, (αἵτινες κατὰ νόμον (ζ) ἐσμὲν, διὰ (η) Ἰησοῦ (θ) ἀρχιερεὺς (ι) Οὗτος (κ) ἐκ δεξιῶν (λ) εἰρηκέναι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

CAP. X.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Non enim in Sanctuarium manufactum ingressus est Christus, quod est similitudo veri illius, sed in ipsum cœlum introivit, ut appareat ante faciem Dei pro nobis. 24
Non quidem ut offerat semetipsum pluries, ut faciebat summus sacerdos qui introibat quolibet anno in Sanctuarium per sanguinem haud proprium. 25
Alioquin debebat sæpiùs pati ab initio mundi: nunc autem in fine mundi semel obtulit seipsum per immolationem suiipsius, ut aboleret peccatum. 26
Et quemadmodum statutum est hominibus ut semel moriantur, post verò mortem ipsorum, judicium: 27
Sic & Christus semel oblatus est, & in seipso immolavit peccata multorum: secundò autem sine peccatis apparebit ad salutem eorum qui ipsum præstolantur. 28

CAP, X.

Dominicâ III. post Resurrectionem. 12.

Siquidem in Lege erat umbra bonorum futurorum, non ipsamet substantia earum rerum: idcircò etsi quolibet anno illa ipsa sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt perficere eos qui ipsa offerebant. 1
Si enim perfecissent, jamdiu sanè cessâssent ab oblationibus suis, quoniam haud exagitâsset imposterùm conscientia sua peccatis, eos qui semel purificati fuissent. 2
Verùm in ipsis sacrificiis commemorant peccata sua quolibet anno. 3
Nam impossibile est sanguinem taurorum & hircorum purgare peccata. 4
Quapropter quum introit in mundum, dixit; Victimas & oblationes noluisti, corpore autem induisti me. 5
Et holocautomata quæ *fiunt* pro peccatis, non postulâsti. 6
Tunc dixi, Ecce ego venio, quia in capite librorum scriptum est de me, Ut faciam voluntatem tuam, ô Deus. 7
Superiùs dixerat; Sacrificia & oblationes, & combusta integra quæ *fiunt* pro peccatis, noluisti, illa *nempe* quæ offerebantur in Lege. 8
Et postea dixit, Ecce venio, ut faciam voluntatem tuam, Deus. In hoc obliterat primum, ut statuat secundum. 9
Siquidem in hac ipsius voluntate sanctificati sumus per unicam oblationem corporis Jesu Christi. 10
Omnis enim summus sacerdos qui assistebat & ministrabat quotidiè, eadem sacrificia offerebat quæ nunquam poterant purgare peccata. 11
Hic verò unam victimam obtulit pro peccatis, consedítque ad dexteram Dei in æternum. 12
Et expectat deinceps usquedum positi fuerint inimici ejus scabellum sub pedibus suis. 13
Unâ enim oblatione perfecit eos qui sanctificantur in ipso in æternum. 14

Nocte benedictionis aquarum. 13.

Cæterùm testis est nobis Spiritus sanctitatis, quum dicit; 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወዘአኮ : ውስተ : ግብረ : እደ : ሰብእ : ቦአ : ሊየሱስ : [illegible]
እንበለ : በሰማይ : : ወይለአዚ : ያስተርኢ : ቅድመ : [illegible] : ዘበእንቲአነ : :
25 ወአኮ : ከመ : ዘለፈ : ይሠውዕ : ርእሶ : ከመ : ሊቀ : [illegible]
26 በ : ዓመት : በደመ : በዕድ : : ወእመአኮሰ : ብዙኃ : [illegible] : ዓለም : :
27 ወይእዜሰ : መዋዕለ : በኃልቀተ : ዓለም : ከመ : ይከ[illegible] : ዘመሠዋ
ዕቱ : : ወበከመ : ፀኑዓ : ለሰብእ : መዊት : ወድኅረ : [illegible] : ወከማ
28 [illegible] : ዘእንበለ :
[illegible]

Nequaquam autem in sacrarium manu hominis factum (quod veri Sanctuarii exemplar fuit) ingressus est Jesus: sed in ipsum cœlum, & nunc conspicitur antè faciem Dei pro nobis: 24
Et non ut semper offerat seipsum, sicut pontifex maximus qui ingrediebatur quolibet anno in Sanctum sanctorum cum sanguine alieno: 25
Alioqui sæpiùs occideretur à creatione mundi: nunc autem semel sub consummationem seculi, ut aboleret peccatum, comparet per hanc oblationem sui. 26
Et quemadmodum hominibus semel subeunda mors est, & post hoc judicium: 27
Similiter etiam Christus semel obtulit seipsum, ut multorum peccata remitteret; & secundò absque peccato conspicietur iis qui illum expectant in salutem. 28

Versio VULGATA LATINA.

24 Non enim in manufacta Sancta Jesus introivit, exemplaria verorum : sed in ipsum
25 cœlum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis : Neque ut sæpè offerat semet-
ipsum, quemadmodùm Pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine ali-
26 eno : Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi : nunc autem
semel in consummatione seculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam ap-
27 paruit. Et quemadmodùm statutum est hominibus semel mori, post hoc autem ju-
28 dicium : Sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata ; se-
cundò sine peccato apparebit expectantibus se, in salutem.

CAP. X.

1 Umbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum ; per
singulos annos eisdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter, nunquam potest acce-
2 dentes perfectos facere: Alioquin cessâssent offerri: ideò quòd nullam haberent ul-
3 trà conscientiam peccati, cultores semel mundati: Sed in ipsis commemoratio pec-
catorum per singulos annos fit. Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum 4
auferri peccata. Ideò ingrediens mundum dicit ; Hostiam & oblationem noluisti : 5
corpus autem aptâsti mihi : Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc 6
dixi; Ecce venio : in capite libri scriptum est de me; Ut faciam, Deus, voluntatem tuā. 7
Superiùs dicens; Quia hostias, & oblationes, & holocautomata pro peccato noluisti, 8
nec placita sunt tibi, quæ secundùm legem offeruntur, Tunc dixi; Ecce venio, ut fa- 9
ciam, Deus, voluntatem tuam : aufert primum, ut sequens statuat. In qua voluntate 10
sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. Et omnis quidem sa- 11
cerdos præstò est quotidiè ministrans, & easdem sæpè offerens hostias, quæ nun-
quam possunt auferre peccata : Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in 12
sempiternum sedet in dextra Dei, De cætero expectans donec ponantur inimici 13
ejus scabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione, consummavit in sempiternum 14
sanctificatos. Contestatur autem nos & Spiritus sanctus. Postquàm enim dixit ; 15

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

24 * السبت الخامس من الصوم * لان المسيح ما دخل الي المقادس المعمولة بالايادي
25 اشباه المقادس الحقيقية * لكنه دخل الي السماء نفسها ليظهر الان لوجه الله من اجلنا * لا
لكي يقرب ذاته دفعات كثيرة * كما يدخل رييس الكهنة الي المقادس في كل سنة بدم اجنبي *
26 * والا فقد كان يحتاج ان يتالم منذ انشاء العالم مرار كثيرة * فالان انما ظهر دفعة واحدة
27 عند انقضاء الدهور بذبيحته لخالقة الخطية واخمادها * وكما ان معد للناس ان يموتوا دفعة
28 واحدة * وبعد هذا الدينونة * كذلك والمسيح قرب دفعة واحدة ليقدم خطايا كثيرين *
وسيظهر ثانية بلا خطية للذين يرجونه خلاصا * تم *

* الفصل العاشر *

1 * قراءة الاربعا من الجمعة الثلثين * لان الشريعة فيها ظل الخيرات العتيدة
المنتظرة لا صورة الامور نفسها بتلك الذبايح انفسها التي يقدمونها كل سنة الي ما لا يعبر
2 مداه * لم تقدر قط ان تتمم المتقدمين اليها * والا اما كانت قد كفت تقدمها * من اجل
ان خدامها لو قد تطهروا دفعة * ليس لهم ايضا ولا تذكر واحدة من ذكر الخطايا *
3
4 * لكن فيها تكرير ذكر الخطايا كل سنة * لان دم الثيران والتيوس لن يستطيع ان ينزع
5
6 الخطايا * فلذلك عند دخوله الي العالم يقول * ما اردت ذبيحة وقربانا واقتنيت لي جسما * المحرقات
7 بجملتها * والتي عن الخطايا ما ارتضيت بها * حينيذ قلت هانذا اجي * اذ قد كتب عني
8 في راس المصحف ان اعمل اللهم مشيتك * ولما ذكر فوق هذا قايلا * ان الذبيحة والقربان
والمحرقات بجملتها * والتي عن الخطايا التي قدمت بمفروض الشريعة * ما اثرتها ولا ارتضيت بها *
9
10 * حينيذ قال هانذا اجي لاعمل اللهم مشيتك * يقلع الاول * ليقيم الثاني * الذي به نحن
11 بمشيته مقدسون * الذين قدسنا في دفعة واحدة بقربان جسد يسوع المسيح * وكل كاهن قد
وقف كل يوم خادما * يقدم مرار كثيرة هذه الذبايا * التي لن تستطيع قط ان تزيل الخطايا *
12 * فاما هذا اذ قرب عن الخطايا ذبيحة واحدة * جلس في يمين الله جلوسا لا يعبر مداه *
13
14 * متوقعا فيما بعد ان توضع اعداوه تحت موطي قدميه * لان قربانا واحدا تمم المقدسين
15 الي ما لا يعبر مداه * ويشهد لنا روح القدس * لانه بعد ان قال *

Sabbatho quinto Jejunii.

Christus enim non est ingressus in San- 24
ctuaria manibus extructa, verorum
Sanctuariorum exemplaria : sed cœlum
ipsum ingressus est, ut appareat nunc in
conspectu Dei pro nobis. Non ut semet- 25
ipsum offerat multis vicibus, ut ingre-
ditur princeps sacerdotum in Sanctuaria
singulis annis cum sanguine alieno :
(Alioquin necessarium fuisset sæpè il- 26
lum pati ab orbe condito) sed nunc in
fine seculorum semel quidem apparuit
per suiipsius victimam, ad obliterandum
sedandumque peccatum. Et quemad- 27
modum destinatum est hominibus semel
mori, posteà verò judicium : Ita & 28
Christus semel oblatus est, ut offerret
peccata multorum, & secundò apparebit
sine peccato iis qui ipsum ad salutem
expectant. Finis.

CAP. X.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigesimæ.

N*Am lex, in qua* continetur *umbra* 1
futurorum bonorum quæ expectantur, non
ipsa verum imago: per easdem illas ho-
stias quas offerebant singulis annis ad
tempus indeficiens, non potuit unquam
perfectos reddere accedentes ad se. Alio- 2
qui nonne desiisset offerre? quoniam si
ministri ejus fuissent semel purificati,
nullam haberent mentionem commemo-
rationis peccatorum. Atqui in ipsa fit 3
repetitio memoriæ peccatorum singulis
annis. Sanguis enim taurorum & hir- 4
corum non potest auferre peccata. Et ic- 5
circò ingrediens in mundum dicit ; Vi-
ctimam & oblationem noluisti, corpus
autem acquisisti mihi. Penitus cremata, 6
& quæ pro peccatis offeruntur, *non com-*
probâsti : Tunc dixi ; Ecce venio, cùm 7
scriptum sit de me in capite libri ut fa-
ciam, Deus, voluntatem tuam. Cumque 8
id superiùs retulisset, dicens ; Victi-
mam, & sacrificium, penitùsque crema-
ta, & quæ pro peccatis, juxta ritum
legis oblata, noluisti neque comprobâsti :
Tunc subdidit, Ecce venio ut faciam, 9
Deus, voluntatem tuam : destruit pri-
mum, ut astruat secundum, Per quod 10
nos ex ipsius voluntate sumus sanctifi-
cati : ut qui sanctificati sumus unâ vi-
ce per oblationem corporis Jesu Christi.
Et omnis quidem sacerdos astat quotidiè 11
ministrans, sæpiùs offerens easdem vi-
ctimas quæ nunquam possunt amovere
peccata. Hic verò oblatâ pro peccatis 12
unâ victimâ, sedit ad dexteram Dei
sessione cujus ævitas non deficiet :
Quod superest, expectans ut ponantur 13
inimici ipsius sub scabello pedum ejus.
Unica enim oblatio perfectos reddidit 14
sanctificatos in ævum infinitum. Te- 15
statur autem nobis Spiritus sanctus,
nam postquam dixit ;

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 ፤ እስመ፡ ጸለሎቱ፡ ይእቲ፡ ኦሪት፡ ለእንተ፡ ትመጽእ፡ ሠናይት፡ እንዘ፡ ሊትከወን፡ ከማ
ሁሰ፡ ገቢሮተ፡ መሥዋዕተ፡ ዘያበውኡ፡ ዘልፈ፡ ወኢይክል፡ ግሙራ፡ ፈጽሞ፡ ለአለ፡ ያበ
2 ውኡ፡፡ ወእመአኮሰ፡ እም፡ ኢያዐርፈ፡ እንዘ፡ ይሠውዑ፡ ወእስመ፡ ይሠሬ፡ ሎሙ፡ ኀ
3 ጢአቶሙ፡ ለአለ፡ ይሠውዑ፡ ወያነጽሖሙ፡ በምዕር፡፡ ወበሙ፡ ዘይገብሩ፡ ተዝካረ፡ ኀ
4 ጢአት፡ በበዓመት፡፡ እስመ፡ ኢይትከሀል፡ ደም፡ ለሀሠ፡ ወጠሊ፡ ይሕድግ፡ ኀጢአ
5 ተ፡፡ ወአመ፡ ይመጽእ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ይቤ፡፡ መሥዋዕተ፡ ወቍርባነ፡ ኢፈቀድኩ፡፡
6 ሥጋከ፡ አንጽሐ፡ ሊተ፡፡ መሥዕት፡ ዘበእንተ፡ ኀጢአት፡ ኢሠመርኩ፡፡
7 ወአለተ፡ ጊዜ፡ እቤ፡ ነየ፡ መጻእኩ፡፡ ውስተ፡ ርእሰ፡ መጽሐፍ፡ ተጽሕፈ፡ በእንቲአየ፡፡ ከመ፡
8 እግበር፡ ፈቃድከ፡ ሠመርኩ፡ አምላክየ፡፡ መልዕልቶ፡ ይብል፡ መሥዋዕተ፡ ወቍርባነ፡
9 ኢፈቀድኩ፡ ዘበእንተ፡ ኀጢአት፡ ኢሠመርኩ፡ ዘይሰውዑ፡ ዘበሕገ፡ ኦሪት፡፡ ወአመዝ፡
10 ይቤ፡ መጻእኩ፡ ከመ፡ እግበር፡ ፈቃደከ፡፡ ይነሥት፡ ቀደማየ፡ ከመ፡ ያቅም፡ ደኃሬየ፡፡
11 ከመ፡ ንትቀደስ፡ በፈቃዱ፡ በቍርባኑ፡ ሥጋሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለምዕር፡፡ ወኵሉ፡
ሊቀ፡ ካህናት፡ ይቀውም፡ ኵሎ፡ አሚረ፡ ወይሠውዕ፡ ከማሁ፡ ከመ፡ ዘልፈ፡ ይሠውዕ፡
12 መሥዋዕቶ፡ ለግሙራ፡ ኢይክል፡ አንጽሖ፡ ኀጢአት፡፡ ወውእቱሰ፡ ምዕረ፡ ሦዐ፡ መ
13 ሥዋዕተ፡ እንተ፡ ለዘለፈ፡ በእንተ፡ ኀጢአት፡ ወነበረ፡ በየማነ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይ
14 ፀንሕ፡ እንከ፡ እስከ፡ ይገብኡ፡ ጸላእቱ፡ ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪሁ፡፡ አሐተ፡ መ
15 ሥዋዕተ፡ ገብረ፡ እንተ፡ ለግሙራ፡ ለአለ፡ ይትቄደሱ፡፡ ወሰማዕትነ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡
ለመድኃሬ፡ ይቤ፡፡

CAP. X.

Q*uia umbra lex erat futurorum bonorum, non erat ipsa forma : faciendo vi-* 1
ctimas quas continenter offerebant, ideò non potuit omninò perficere offerentes. Ali- 2
qui desiissent offerentes eas : etiam quia condonaverat iis Deus *peccata offeren-*
tium, quos semel purificaverat : Et in illis sunt qui efficiunt commemoratio- 3
nem peccatorum quotannis. Quia non potest sanguis taurorum & hircorum re- 4
mittere peccata. Et cùm quidem ingrederetur in mundum, dicit ; Sacrificiis & 5
oblationibus non indigeo : corpus tuum purificavit mihi : Hostiis pro peccato 6
non sum oblectatus. Tunc dixi ; Ecce venio : in capite libri scriptum est de 7
me : ut faciam voluntatem tuam, complacui Deus meus. Superiùs dixit ; Vi- 8
ctimas & oblationes nolui, sacrificiis pro peccato, quæ secundùm præceptum legis
fiunt, non sum oblectatus. Et tunc dicit ; Venio, ut faciam voluntatem tuam : 9
abolet quod *prius mihi fuit, ut stabiliat* quod *mihi posterius. Quia sanctifica-* 10
mur per voluntatem ejus in oblatione nostra corporis Jesu Christi semel peracta.
Et omnis princeps sacerdotum assistit quotidiè offerens, & ipsamet eadem conti- 11
nuò offert sacrificia, quæ omninò non possunt emundare peccata. Iste verò, semel 12
oblatâ in perpetuum victimâ pro peccatis, deindè consedit ad dextram Dei : Et 13
expectat insuper donec convertantur inimici ipsius sub scabello pedum ejus. Unâ 14
oblatione perfecit penitùs eos qui sanctificantur. Et testificatur nobis Spiritus 15
sanctus, posteaquam dixerat ;

Hoc testamentum quod paciscar ad illos post dies illos, dicit
16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
Dominus, dans leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum super-
Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ (μ) τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπι-
scribam eas: Et peccatorum eorum, & iniquitatum eorum non recordabor
17 γράψω αὐτούς· Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ (ν) μνησθῶ
amplius. Ubi autē remissio horum, non jam oblatio pro peccato. Habentes itaque,
18 ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. Ἔχοντες οὖν,
19 fratres, libertatem in introitum Sanctorum in sanguine Jesu, Quam initiavit
20 ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, Ἣν ἐνεκαίνισεν
nobis viam recentem & viventem per velamen, id est, carnem suam,
ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
Et sacerdotem magnum super domum Dei: Accedamus cum vero corde in
21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· Προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν
22 plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia, mala: Et
πληροφορίᾳ πίστεως, (ξ) ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ
abluti corpus aquâ mundâ, Teneamus confessionem spei indeclinabilem:
23 λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, Κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ·
(fidelis enim pollicitus,) Et consideremus alii alios in provocationem charitatis,
24 (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος,) Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης, ΙΔ′
& bonorum operum: Non deserentes collectionem nostram ipsorum, sicut mos
25 καὶ καλῶν ἔργων· Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος
quibusdam, sed adhortantes: & tantò magis quantò videritis appropinquantem
τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν
diem. Ultrò enim peccantibus nobis post accepisse notitiam veritatis,
26 τὴν ἡμέραν. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας,
non jam pro peccatis relinquitur hostia: Terribilis autem quædam expectatio judicii, &
27 οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ

ignis æmulatio, devorare futuri adversarios. Irritam faciens quis legem
πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. Ἀθετήσας τις νόμον 28
Moysi, sine miserationibus in duobus vel tribus testibus moritur: Quantò pu-
Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· Πόσῳ, δο- 29
tatis, deteriore dignus judicabitur supplicio filium Dei conculcans, & sanguinem te-
κεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς δια-
stamenti communem ducens, in quo sanctificat' est, & Spiritum gratiæ contumeliā af-
θήκης κοινὸν (ο) ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρί-
ficiens? Scimus enim dicentem; Mihi ultio, ego retribuam, dicit Dominus;
σας; Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος· 30
& iterùm; Dominus judicabit populum suum. Horrendum, incidere in manus Dei
καὶ πάλιν, (π) Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ 31
viventis. Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, multum
ΙΕ′ ζῶντος. Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν 32
certamen sustinuistis passionum. Hæc quidem, opprobriisque & tribulationib' in thea-
ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων. Τοῦτο μέν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεα- 33
trum producti: hoc autem, communicantes taliter conversantium effecti. Etenim
τριζόμενοι· τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. Καὶ γὰρ 34
vinculis meis compassi estis, & rapinam subsistentium vestrorum cum
τοῖς (ρ) δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
gaudio suscepistis, cognoscentes habere in vobisipsis præstantiorem substantiā in cælis, &
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες (σ) ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
manentem. Ne abjicite itaque fiduciam vestram, quæ habet remunerationem magnam.
μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει (τ) μισθαποδοσίαν μεγάλην. 35
Patientiā enim habetis opus, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promis-
Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγ- 36
sionem. Adhuc enim parvum quantum quantum, veniens veniet, & non tardabit.
γελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. 37

MS.A. (μ) τὴν διάνοιαν (ν) μνησθήσομαι (ξ) ῥεραντισμένοι (ο) ἡγησάμενος, καὶ τὸ (π) Κρινεῖ Κύριος (ρ)* δεσμίοις συνεπαθήσατε, (σ) ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν (τ) μεγάλην μισθαποδοσίαν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

[illegible]

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

Hoc est testamentum quod illis daturus sum 16
post dies illos, ait Dominus; Dabo legem
meam in mentibus eorum, & in cordibus
ipsorum inscribam eam: Et iniquitatis ac 17
peccatorum eorum non recordabor in ipsos.
Ubi autem est remissio peccatorum, non 18
opus est oblatione quæ fiat pro peccatis.
Habemus igitur fratres mei, fiduciam in in- 19
troitu Sanctuarii per sanguinem Jesu, & vi-
am vitæ, Quam dedicavit nobis nunc per 20
velum januæ, id est, per carnem suam, Et 21
habemus summum Pontificem super domum
Dei. Accedamus ergò constanti corde, & 22
cum fiducia fidei, aspersi cordibus nostris, &
repurgati à conscientia mala, & abluto cor-
pore nostro aquis mundis. Et persevere- 23
mus in confessione spei nostræ, neque vacil-
lemus (fidelis enim est qui promisit nobis.)
Et spectemus alii alios, certantes charitate 24
& bonis operibus. Nec deseramus congre- 25
gationem nostram, sicuti mos est nonnullis;
sed adhortamini alter alterum quantò magis
videtis appropinquare diem illum.

De Baptismo. 14.

Si enim propriâ voluntate quis peccaverit 26
postquam acceperit notitiam veritatis, non
est ampliùs hostia quæ offeratur pro pecca-
tis: Sed paratum est judicium formidabi- 27
le, & æmulatiò ignis, qui devoraturus est in-
imicos. Si enim qui transgressus est legem 28
Mosis, juxta os duorum triúmve testium abs-
que commiseratione moritur: Quantò 29
majus putatis supplicium capitale recipiet
qui conculcaverit Filium Dei, & reputaverit
sanguinem testamenti ipsius tanquam cujus-
libet hominis, per quod sanctificatus est; &
contumeliâ affecerit Spiritum gratiæ? No- 30
vimus eum qui dixit; Mea est ultio, & ego
rependam. Et iterùm, Judicabit Dominus
populum suum. Magna est formido incide- 31
re in manus Dei viventis. In memoriam 32
itaque revocate primos illos dies, in quibus
recepistis baptismum, & magnum certamen
sustinuistis passionum cum opprobrio & op-
pressione. Et quum facti estis spectacula, 33
& consortes fuistis hominum qui talia per-
tulerunt. Et dolorem passi estis propter 34
eos qui erant vincti: & direptionem facul-
tatum vestrarum cum gaudio sustinuistis,
quippe qui cognoscatis vos habere substan-
tiam in cœlis præstantiorem, ac non præter-
euntem. Ne perdideritis igitur fiduciam 35
quam habetis, cui futura est multa merces.
Nam patientia requiritur vobis, ut exequa- 36
mini voluntatem Dei, & accipiatis promis-
sum. Quoniam perpusillum est temporis, 37
modicum valdè quo veniet ille qui venturus
est, neque tardabit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዛቲ ፡ ሥርዓት ፡ እንተ ፡ እሠርዕ ፡ ሎሙ ፡ እምድኅረ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ይቤ ፡ እግዚአ
17 ብሔር ፡፡ እወዲ ፡ ሕግየ ፡ ውስተ ፡ ልቦሙ ፡ ወእጽሕፎ ፡ ውስተ ፡ ሕሊናሆሙ ፡፡ ወሊይዜ
18 ክር ፡ እንከ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ወአበሳሆሙ ፡፡ ወለእመሰ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎሙ ፡ አመዝ ፡
19 አልቦ ፡ እንከ ፡ መሥዋዕት ፡ በእንተ ፡ ኃጢአት ፡፡ ብነ ፡ አኀዊነ ፡ ሞገሰ ፡ ውስተ ፡ በአቶ
20 ሙ ፡ ቅድሳት ፡ በደሙ ፡ ለኢየሱስ ፡፡ እስመ ፡ ሐደሰ ፡ ለነ ፡ ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡ ግብተ ፡
21 በመንጦላዕት ፡ ሥጋሁ ፡፡ ወብነ ፡ ዓቢይ ፡ ሊቀ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ንቅረብ ፡ እን
22 ከ ፡ በልብ ፡ ጽድቅ ፡ በሃይማኖት ፡ ዘምእመን ፡ እንዘ ፡ ንጹሕ ፡ ልብነ ፡ ወንጹሓን ፡ ንሕነ ፡ እ
ምግብረ ፡ እኩይ ፡፡

Hoc est fœdus, quod sanciam iis post illos dies, dicit Dominus; Indam le- 16
gem meam cordibus eorum, & eorum mentibus eam inscribam, Et pecca- 17
torum eorum, atque iniquitatum eorum non recordabor ampliùs. Et ubi 18
ita illis remittitur, non est ampliùs oblatio pro peccato. Habentes fratres 19
nostri, gratiam adeundi in Sancta per sanguinem Jesu: Quia innovavit 20
nobis viam vitæ extemplò per velamentum, nempe carnem suam, Et ha- 21
bentes sacerdotem magnum apud Deum: Accedamus itaque cum vero cor- 22
de per constantem fidem, purgatis cordibus nostris, & purificatis nobis-
metipsis ob opere malo,

Versio VULGATA LATINA.

16 Hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus;
17 Dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas:
18 Et peccatorum, & iniquitatum eorum jam non recordabor ampliùs. Ubi autem
horum remissio: jam non est oblatio pro peccato. Habentes itaque, fratres, fidu-
19 ciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi, Quam initiavit nobis viam no-
20 vam, & viventem per velamen, id est, carnem suam, Et sacerdotem ma-
21 gnum super domum Dei: Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei,
22 aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aquâ mundâ, Teneamus spei
23 nostræ confessionem indeclinabilem, (fidelis enim est qui repromisit,) Et consi-
24 deremus invicèm in provocationem charitatis, & bonorum operum: Non de-
25 serentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolan-
tes, & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem. Voluntariè enim
26 peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro pec-
27 catis hostia, Terribilis autem quædam expectatio judicii, & ignis æmulatio, quæ
consumptura est adversarios. Irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla misera- 28
tione duobus vel tribus testibus moritur: Quantò magis putatis deteriora mere- 29
ri supplicia, qui filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxe-
rit, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Scimus enim 30
qui dixit; Mihi vindicta, & ego retribuam. Et iterùm; Quia judicabit Dominus
populum suum. Horrendum est incidere in manus Dei viventis. Rememorami- 31
ni autem pristinos dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustinuistis passio- 32
num: Et in altero quidem, opprobriis & tribulationibus spectaculum facti: in 33
altero autem, socii taliter conversantium effecti. Nam & vinctis compassi estis, 34
& rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere
meliorem & manentem substantiam. Nolite itaque amittere confidentiam ve- 35
stram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim vobis necessaria est: 36
ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. Adhuc enim modicum ali- 37
quantulum, qui venturus est, veniet, & non tardabit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * هذا هو العهد الذي اعاهدهم به بعد تلك الايام • يقول الرب • اعطيهم شرايعي في قلوبهم
17 واكتبها في اذهانهم * ولن اذكر خطاياهم واثامهم ايضا * حيث اغتفار هذه فلن يحتاج
18 قربان عن خطية ايضا * تم • قراءة الاحد قبل ستة ايام من تشرين الثاني •
19 ومعه يقرى دايما الاحد الخامس من لوقا المعروف بالغني والعازر • * فاذ لنا ايها الاخوة في
20 مدخل القديسين دالة بدم يسوع * الذي جدده لنا طريقا محدثا ظاهرا وحيا بالحجاب
21 اعني بشريته * ولنا كاهنا عظيما على بيت الله * فلنتقدم بقلب نقي باقتناع الامانة • وننضح
22 قلوبنا من فطنة خبيثة • ونحم الجسم بماء نقي * ونمسك اعتراف الرجا غير مايل • فان الواعد
23 صادق * ويتامل بعضنا بعضا تاملا يحرض المحبة • وينمي الاعمال الصالحة * لا تهملوا
24
25 الاجتماع معهم * كما لقوم عادة بذلك • بل عزوهم بهذا المقدار كثيرا • بمقدار ما علمتم ان
26 اليوم قريب * لاننا اذا واصلنا الاخطاء اختيارا • بعد اخذنا معرفة الحق • فما تبقى لنا
27 ذبيحة عن الخطايا ايضا * سوى انتظار دينونة ما مرهبة • وغيرة نار عتيدة ان تاكل
28 المضادين * لانه اذا خالف احد شريعة موسى بمحضر شاهدين او ثلثة يموت بغير رافة •
29 * فكم تظنون يستوجب عقابا اشر من ذلك • من قد داس ابن الله • واحسب دم العهد
30 الذي قدس به نجسا وشتم روح النعمة * لانا نعرف القايل لي الانتقام يقول الرب • انا اجازي •
31 وايضا الرب يدين شعبه * امر مرهوب الوقوع في يدي الاله الحي • تم •
32 • السبت الثالث من الصوم • * كرروا تذكر الايام السالفة التي
33 استضاتم فيها • وصابرتم جهاد الام كثير * فمن جهة حصلتم مشهورين بتعييرات وغموم •
34 ومن جهة صرتم شركاء الذين تصرفوا هكذا * لانكم رثيتم لقيودي • واقبلتم اختلاس
موجوداتكم بفرح • عالمين ان لكم في السموات ملكا افضل من تلك وباق •
• قراءة الخميس من الجمعة الثلثين •
35
36 * فلا تطردوا دالتكم التي لها عطية الجزاء عظيمة * لان بكم حاجة الى الصبر ماسة • حتى
37 اذا عملتم مشية الله تحصلوا الموعد * لان بعد قليل قريب يجي الوارد ولن يبطي •

Hoc est fœdus quod cum eis paciscar 16
post dies illos, dicit Dominus, Indam
leges meas in corda eorum, & in men-
tes ipsorum inscribam illas: Et pec- 17
catorum atque iniquitatum ipsorum non
recordabor ampliùs. At ubi horum est 18
remissio, non requiritur ampliùs oblatio
pro peccato. Finis.

Lectio Dominicæ quæ præcedit sextum diem Novembris. Et unà cum præsenti lectione legitur semper ex Luca, Dominica quinta quam vocat Divitis ac Lazari.

Cùm igitur ô fratres, Sancta ingredien- 19
di libertatem habeamus per sanguinem
Jesu, Qui nobis viam innovavit re- 20
centem, patentem, ac vivam, per ve-
lum, hoc est per carnem suam: Et ha- 21
beamus sacerdotem magnum super do-
mum Dei: Accedamus cum vero cor- 22
de in persuasione fidei, & aspergamus
corda nostra à mente mala, & abluamus
corpus aquâ purâ, Et teneamus confessi- 23
onem spei non vacillantem: (nam qui
promisit, fidelis est) Et consideremus 24
alii alios consideratione charitatem
provocante, bonáque opera fovente. Ne 25
dedignemini congregationem cum ipsis,
ut moris est apud quosdam in hoc: sed
eò magis adhortemini illos, quò propin-
quiorem nôstis esse illum diem. Nam si 26
pergamus sponte peccare post acceptam
cognitionem veritatis, non remanebit
nobis ampliùs victima pro peccatis:
Nisi expectatio horrendi cujusdam ju- 27
dicii, et æmulatio ignis qui devoraturus
est adversarios. Nam cùm quis prævari- 28
catur legi Mosis, astantibus duobus aut
tribus testibus moritur absque miserati-
onibus: Quantò igitur acerbiore suppli- 29
cio dignum censetis eum qui filium Dei
conculcârit, & sanguinem fœderis, per
quem sanctificatus est, pollutum duxe-
rit, & Spiritum gratiæ contumeliis af-
fecerit? Novimus enim dicentem; Mihi 30
vindicta, dicit Dominus, ego rependam.
Et rursum, Dominus judicabit populum
suum. Res est horrenda incidere in ma- 31
nus Dei vivi. Finis.

Sabbatho tertio Jejunii.

Repetite memoriam dierum præterito- 32
rum, quibus illuminati, multarum passi-
onum certamen sustinuistis. Partim 33
enim fuistis publicè expositi cum probris
& afflictionibus: partim verò facti estis
participes eorum qui sic se gesserant.
Nam miserati estis vincula mea, & di- 34
reptionem facultatū vestrarū cum gau-
dio suscepistis, scientes habere vos in cœ-
lis regnū iis excellentius, ac permanens.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigesimæ.

Ne abjeceritis igitur fiduciam vestram, 35
quæ magnum habet præmium retributi-
onis. Nam urgens vobis opus est patien- 36
tiâ: ut cùm feceritis voluntatem Dei,
complectamini promissionem. Mox enim 37
post tantillum veniet qui venturus est,
& nequaquam tardabit:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወኅፁብ ፡ ሥጋነ ፡ በማይ ፡ ንጹሕ ፡፡ ንጽናዕ ፡ እንከ ፡ በአሚን ፡ በተስፋነ ፡ ዘኢያንቀለቅል ፡
24 እስመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ዘአስፈወነ ፡፡=፦ ወንትቃሐው ፡ ምስለ ፡ ቢጽነ ፡ በተፋቅሮ ፡ ወበ
25 ምግባር ፡ ሠናይ ፡=፦ ወኢንኅድግ ፡ ማኅበርነ ፡ ዘከመ ፡ ለምድር ፡ ይእሙ ፡ ንትገሠጽ ፡፡
26 እስመ ፡ ናሁ ፡ ዘከመ ፡ ንሬኢ ፡ ትቀርብ ፡ ዕለት ፡=፦ ወበምግባር ፡ ንኤብስ ፡ እምድኅረ ፡
27 አእመርናሃ ፡ ለጽድቅ ፡ ወአልቦ ፡ እንከ ፡ መሥዋዕተ ፡ በእንተ ፡ ኀጢአት ፡፡=፦ ግሩም ፡
28 ውእቱ ፡ ደይን ፡ ወእሳት ፡ ዘቅንአት ፡ ዘይበልዖሙ ፡ ለከሓድያን ፡=፦ ለእመቦ ፡ ዘስሕተ ፡
እመ ኦሪተ ፡ ሙሴ ፡ ወእመ እኮ ፡ ክልኤቱ ፡ ወእመ እኮ ፡ ሠለስቱ ፡ ዘለፍዎ ፡ ይመውት ፡ ወኢ
29 ይምሕርዎ ፡፡=፦ እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ ይኴንኖ ፡ ዘተከየደ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ
30 ዘአርኰሰ ፡ ደመ ፡ ሥርዓት ፡ ዘቦቱ ፡ ተቀደሰ ፡ ወዘጸአለ ፡ መንፈሰ ፡ ጸጋሁ ፡፡=፦ ናአም
31 ሮ ፡ ለዘይቤ ፡ አነ ፡ እትቤቀል ፡ ወአነ ፡ እትፈደይ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይቤ ፡ ይፈትሕ ፡ እግዚአብ
32 ሔር ፡ ለሕዝቡ ፡፡=፦ ግሩም ፡ ወደቅ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ እግዚአብሔር ፡=፦ ተዘከሩ ፡ መ
ዋዕለ ፡ ዘቀዲሙ ፡ ዘከመ ፡ ተጠመቅክሙ ፡ ዘከመ ፡ ተዐገሥክሙ ፡ ብዙኀ ፡ ሕማመ ፡=፦
33 ወፀአሉክሙ ፡ ወሣቀዩክሙ ፡ ወተሣለቁ ፡ ለዐሊክሙ ፡፡ ወቦ ፡ ዘተስተፋነክሞሙ ፡ ለእለ ፡
34 ከመዝ ፡ ኮኑ ፡=፦ ወኅበርክሙ ፡ ሕማመ ፡ ምስሌየ ፡ በመዋቅሕትየ ፡ ወበተበርብሮ ፡ ን
ዋይክሙ ፡ በትፍሥሕት ፡ ተወከፍክሙ ፡፡ እስመ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ብክሙ ፡ ንዋየ ፡
35 ዘይኄይስ ፡ ዘይነብረክሙ ፡፡=፦ ኢትግድፉ ፡ እንከ ፡ እንተ ፡ ቦቱ ፡ ትረክቡ ፡ ብዙኀ ፡
36 ዕሤተክሙ ፡ ዓቢየ ፡=፦ ወበሕቱ ፡ ትዕግሥተ ፡ ትፈቅዱ ፡፡ ከመ ፡ ገቢረክሙ ፡ ፈቃደ ፡
37 እግዚአብሔር ፡ ትረክቡ ፡ ተስፋክሙ ፡=፦ እስመ ፡ ዓዲ ፡ ሕደጠ ፡ ወይመጽእ ፡ ወይ
በጽሕ ፡ ወኢይጐነዲ ፡=፦

Et abluto corpore nostro aquâ purâ, confortati simus igitur cum veritate in spe 23
nostra non vacillante: quia fidelis est qui promisit nobis. Et zelo commoti simus 24
apud fratres nostros cum amore & bonis operibus: Et ne deseramus congrega- 25
tionem nostram, ut qui de terra sunt: sed erudiamur, quia ecce quomodò vide-
mus diem appropiuquantem. Cùm deditâ operâ peccamus posquam cognovimus 26
veritatem, non est ampliùs oblatio pro peccatis: Formidabile est judicium, & 27
ignis zeli, qui devoraturus est refragantes. Si is qui transgressus est legem Mosis, 28
vel duobus, vel tribus eum accusantibus, absq; miseratione moritur: Quantò igitur 29
majori supplicio afficietur, qui filium Dei conculcârit, & sanguinem fœderis
per quem sanctificatus fuerat, profanum duxerit, & Spiritum gratiæ contu-
meliâ affecerit? Novimus eum qui dixit; Ego ulciscar, & ego rependam. 30
Et rursum dixit; Judicabit Dominus populum suum. Tremendum est in- 31
cidere in manus Dei. Memores estote dierum priorum, quomodò baptizati 32
fuistis, & quomodò sustinuistis magnam afflictionem: Cùm convitiati sunt 33
vos, & tribulârunt vos, vosque ludibrio habuerunt: fuerunt etiam ex vo-
bis, qui consortes facti estis eorum qui sic tractati fuerunt. Et socii fu- 34
istis in afflictione mecum in vinculis meis, & direptionem facultatum ve-
strarum cum gaudio excepistis: quoniam sciretis quòd vos habetis substanti-
am potiorem, vobisque permanentem. Ne igitur abjicite illud, per quod 35
adipiscemini vobis multam & magnam mercedem. Verum opus est vobis 36
patientiâ, ut peragendo voluntatem Dei reportetis promissionem vestram. Quo- 37
niam adhuc pusillum, & veniet, & accedet, & non tardabit.

At justus ex fide vivet: & si subtraxerit se, non bene gaudet anima mea in eo.
38 Ὁ δὲ (υ) δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.
Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.
39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

CAP. XI. ια'.

Est autem fides, sperandarum substantia, rerum argumentum non conspectarum:
1 Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος (α) οὐ βλεπομένων· Ις'
In hac enim testimonium consecuti sunt senes. Fide intelligimus constructa esse
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι
3 secula verbo Dei, in non ex apparentibus visibilia facta esse. Fide
τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων (β) τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει
4 plurimā hostiam Abel præ Cain obtulit Deo, per quam testimoniū cōsecut⁹ est
πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
esse justus, testante in muneribus ejus Deo: & per illam mortuus
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ (γ) τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν
adhuc loquitur. Fide Henoch translat⁹ est ad non videndam mortem, & non inveniebatur:
5 ἔτι (δ) λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ (ε) εὑρίσκετο·
quia transtulit illum Deus: ante enim translationem ejus testimoniū habuit benepla-
διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς (ζ) μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται (η) εὐηρεστη-
cuisse Deo. Sine autem fide impossibile beneplacere. Credere enim oportet ac-
6 κέναι τῷ Θεῷ. Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι. πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσ-
cedentem Deo, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.
ερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.
Fide divinitus monitus Noe de nondum visis, reveritus aptavit
7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε
arcam in salutem domûs suæ: per quam damnavit mundum, & ejus quæ per
κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
fidem justitiæ, factus est hæres. Fide vocatus Abraham obedivit,
8 πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Πίστει (θ) καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν,
exire in locum quem futurus erat accipere in hæreditatem: & exiit, ne-
ἐξελθεῖν (ι) εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν· καὶ ἐξῆλθε, μὴ
sciens quò iret. Fide demoratus est in terram repromissionis,
ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρῴκησεν (κ) εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, 9
tanquam alienam, in tabernaculis habitans, cum Isaac & Jacob cohæredibus
ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων
repromissionis ejusdem. Expectabat enim illam fundamenta habentem civitatem, cujus
τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς 10
artifex & conditor Deus. Fide & ipsa Sara, virtutem in con-
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάῤῥα, δύναμιν εἰς κα- 11
ceptionem seminis accepit, etiam præter tempus ætatis peperit: quoniam fidelem
ταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν (λ) ἡλικίας ἔτεκεν· ἐπεὶ πιστὸν
existimavit promittentem. Ideò & ab uno orti sunt, (& hæc emortuo,)
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, (καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,) 12
tanquam sydera cœli multitudine, & sicut arena quæ ad labium
καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ (μ) ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος
maris innumerabilis. Juxta fidem mortui sunt isti omnes, non accipien-
τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, (ν) μὴ λαβόν- 13
tes repromissiones: sed àlongè eas aspicientes & persuasi, & salu-
τες τὰς ἐπαγγελίας· ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς (ξ) ἰδόντες, καὶ πεισθέντες, καὶ ἀσπασά-
tantes, & confitentes quia hospites & peregrini sunt super terram. Nam
μενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ 14
hujusmodi dicentes, ostendunt palàm quòd patriam inquirunt. Et si quidem ipsius
τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης 15
meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi. Nunc
ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς (ο) ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. (π) Νυνὶ 16
autem meliorem appetunt, id est, cœlestem. Ideò non erubescit eos Deus,
δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός,
Deus invocari eorum: paravit enim illis civitatem.
Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

MS.A. (υ) δίκαιός μου ἐκ Κεφ. ια'. MS.A. (α) οὐ *βουλομένων· (β) τὸ βλεπόμενον (γ) *τῷ Θεῷ· (δ) λαλεῖ. (ε) ηὑρίσκετο· (ζ) *μεταθέσεως μεμαρτύρηται (η) εὐαρεστηκέναι
(θ) ὁ καλούμενος (ι) εἰς τόπον (κ) εἰς γῆν (λ) ἡλικίας· ἐπεὶ (μ) ὡς ἡ ἄμμος (ν) μὴ προσδεξάμενοι τὰς (ξ) ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι (ο) ἐξέβησαν, εἶχον (π) Νῦν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 * ܙܕܝܩܐ ܕܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܝ ܢܚܐ. ܘܐܢ ܢܡܓܓ ܠܐ ܨܒܝܐ ܒܗ ܢܦܫܝ.
39 * ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܕܡܓܘܓܘܬܐ ܕܡܕܒܪܐ ܠܐܒܕܢܐ. ܐܠܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܩܢܝܐ ܠܢ ܩܘܝܡܐ ܠܢܦܫܬܢ.
1 * ܐܝܬܝܗ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܦܘܪܣܐ ܕܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܣܒܪܐ ܐܝܟ ܕܗܘ ܕܗܘܝܢ ܒܥܒܕܐ. ܘܓܠܝܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ.
2 ܘܒܗ ܐܬܬܣܗܕܘ ܩܫܝܫܐ. *
3 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܝܪ ܡܣܬܟܠܝܢܢ ܕܐܬܬܩܢܘ ܥܠܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܕܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ.
4 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܗܒܝܠ ܕܒܚܬܐ ܝܬܝܪܬܐ ܡܢ ܕܩܐܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠܗ̇ ܐܬܐܡܪܬ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܙܕܝܩܐ ܗܘܐ. ܘܣܗܕ ܐܠܗܐ ܥܠ ܩܘܪܒܢܗ. ܘܡܛܠܗ̇ ܐܦ ܟܕ ܡܝܬ ܡܡܠܠ.
5 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܫܬܢܝ ܚܢܘܟ ܘܠܐ ܛܥܡ ܡܘܬܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܫܢܝܗ. ܩܕܡ ܓܝܪ ܕܢܫܬܢܐ ܐܬܐܡܪܬ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܦܪ ܠܐܠܗܐ.
6 * ܕܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܠܡܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܓܝܪ ܠܡܢ ܕܩܪܒ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܢܗܝܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܠܗ ܡܦܪܥ ܐܓܪܐ ܗܘ.
7 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܘܚ ܟܕ ܐܬܡܠܠ ܥܡܗ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ ܕܚܠ ܘܥܒܕ ܠܗ ܩܒܘܬܐ ܠܚܝܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܗ̇ ܚܝܒ ܠܥܠܡܐ. ܘܗܘܐ ܝܪܬܐ ܠܙܕܝܩܘܬܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ.
8 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܐܬܩܪܝ ܐܫܬܡܥ ܕܢܦܘܩ ܠܐܬܪܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܣܒ ܠܝܪܬܘܬܐ. ܘܢܦܩ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ.
9 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘܐ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܗ ܐܝܟ ܒܢܘܟܪܝܬܐ. ܘܒܡܛܠܐ ܥܡܪ ܥܡ ܐܝܣܚܩ ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ ܝܪܬܝ ܡܘܠܟܢܐ ܕܝܠܗ.
10 * ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ̇ ܫܬܐܣܐ ܕܐܘܡܢܗ̇ ܘܥܒܘܕܗ̇ ܐܠܗܐ ܗܘ.
11 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܣܪܐ ܕܥܩܪܬܐ ܗܘܬ ܢܣܒܬ ܚܝܠܐ ܠܡܩܒܠܘ ܙܪܥܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܫܢܝܗ̇ ܝܠܕܬ. ܡܛܠ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܬܛܦܝܣܬ ܕܡܗܝܡܢ ܗܘ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܗ̇.
12 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܚܕ ܕܥܒܪ ܒܗ ܙܒܢܐ ܕܡܘܠܕܐ ܐܬܝܠܕܘ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܟܘܟܒܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܡܢܝܢܐ.
13 * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܝܬܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܣܒܘ ܡܘܠܟܢܗܘܢ.
14 ܐܠܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܚܙܐܘܗܝ ܘܚܕܝܘ ܒܗ. ܘܐܘܕܝܘ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܘܢ ܘܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ. * ܐܝܠܝܢ
15 ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܚܘܝܢ ܕܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܥܝܢ. * ܘܐܠܘ ܠܗ̇ ܡܕܝܢܬܐ ܗܘܘ ܒܥܝܢ ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ̇.
16 ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܙܒܢܐ ܕܢܗܦܟܘܢ ܢܐܙܠܘܢ ܠܗ̇. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ ܕܠܗ̇ ܕܡܝܬܪܐ ܡܢܗ̇ ܪܓܝܓܝܢ ܗܘܘ. ܗܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬ ܒܗܘܢ ܐܠܗܐ ܕܐܠܗܗܘܢ ܢܬܩܪܐ. ܛܝܒ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܕܝܢܬܐ.

Cæterùm justus ex fide meipsius vivet: quòd 38
si torpescat, non erit gratus animæ meæ.
Matutinis feriæ II. Passionis, & de Patribus. 15.
Nos autem non sumus torporis qui ducit ad 39
perditionem, sed fidei quæ nos inducit in
possessionem animarum nostrarum.

CAP. XI.

Est autem fides certitudo de iis rebus quæ 1
sunt in spe, acsi jam existerent actu; & reve-
latio earum quæ non videntur. Et in hac 2
extat testimonium de senioribus. Per fidem 3
enim intelligimus ordinata fuisse secula ver-
bo Dei, & quæ videntur, extitisse ex iis quæ
non videntur. Per fidem obtulit Habel ho- 4
stiam longè præstantiorem quàm Cain, Deo:
& propterea extat de illo testimonium quòd
justus fuerit, atque testimonium perhibuit de
ejus oblatione Deus: & ideò etiam mortuus
loquitur. Per fidem translatus est Henoch & 5
mortem non gustavit, neque inventus est,
quoniam transtulit eum Deus: etenim
antequam translatus fuisset, extitit de ipso te- 6
stimonium quòd placuerit Deo. Atqui sine
fide nemo potest placere Deo. Debet enim
is qui accedit ad Deum, credere illum esse, &
quærentibus se esse remuneratorem. Per fi- 7
dem Noë, quum sermo habitus esset cum ipso
de iis quæ non videbantur, timuit, & condi-
dit sibi arcam ad salutem filiorum suæ fami-
liæ, per quam reum peregit mundum, & fa-
ctus est hæres justitiæ quæ est per fidem.
Crepusculo feriæ III. Passionis, ac de Patribus. 16.
Per fidem Abraham quum vocatus est, dicto 8
audiens fuit, ut exiret in locum illum quem
accepturus erat in hæreditatem: & exiit ne-
sciens quò esset profecturus. Per fidem fuit 9
inquilin⁹ in terra illa quæ fuerat ei promissa,
tanquam in extranea, & in tentoriis habita-
vit cum Isahac & Jacob cohæredibus ejus-
dem promissionis. Expectabat enim civita- 10
tem fundamenta habentem, cujus est opifex
& conditor Deus. Per fidem Sara, quæ ste- 11
rilis erat, accepit virtutem suscipiendi semi-
nis: quúmque non esset in tempore anno-
rum suorum, peperit: quòd constanter sibi
persuasisset fidelem eum qui sibi promiserat.
Quapropter ab uno qui per senectutem defe- 12
cerat, geniti sunt permulti instar stellarum
quæ sunt in cœlo, & instar arenæ quæ est in
litore maris, cujus non est numerus. In fide 13
mortui sunt hi omnes; nec acceperunt sibi
promissum, sed procul viderunt illud; eóque
gavisi sunt, & confessi sunt se esse peregrinos
& advenas in terra. Qui autem hæc di- 14
cunt, ostendunt se propriam civitatem inqui-
rere. Quòd si civitatem illam ex qua prodi- 15
erunt quæsivissent, habebant tempus ut ite- 16
rùm revertentes eam adirent. Nunc autem
certum est eos istá meliorem desiderâsse, eam
scilicet quæ est in cœlis: propterea non
erubescit Deus vocari Deus illorum: paravit
enim illis civitatem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ወጻድቅሰ ፡ በአሚን ፡ የሐዩ ፡፡ ወእመሰ ፡ ተመይጠ ፡ ኢትሰመር ፡ ቦቱ ፡ ነፍስየ ፡፡
39 ንሕነሰ ፡፡ ኢኮነ ፡ መይጥነ ፡ ለሕርትምና ፡ ዘእንበለ ፡ ለሃይማኖት ፡ ወለሕይወት ፡ ነፍስነ ፡፡
1 ፲፩ ሀለዉ ፡ እለ ፡ ተአመኑ ፡ ተስፋዎሙ ፡ ንዋየ ፡ ዘኢያስተርኢ ፡፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ሰ
2 ማዕተ ፡ ኮኑ ፡ ሊቃውንት ፡፡ ናአምር ፡ ከመ ፡ በሃይማኖት ፡ ተፈጥረ ፡ ዓለም ፡ በቃለ ፡
3 እግዚአብሔር ፡ ወአስተርአየ ፡ ዘኢያስተርኢ ፡ ወአሚነ ፡ ኮነ ፡፡

Justus autem ex fide vivit: & siquis diverterit, non oblectabitur in eo anima 38
mea. Nos autem non sumus divertentes ad perditionem, sed ad fidem addicti su- 39
mus, & ad salutem animæ nostræ. C A P. X I. 1

Est spes eorum qui credunt, substantia eorum quæ non conspiciuntur. Per hanc 2
testes facti sunt senes. Per fidem intelligimus creatum fuisse mundum verbo 3
Dei: & conspicitur quod fuit invisibile, & fideliter factum est.

Versio VULGATA LATINA.

38 Justus autem meus ex fide vivit: quòd si subtraxerit se, non placebit animæ meæ.
39 Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

CAP. XI.

1 EST autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.
2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes.
3 Fide intelligimus aptata esse secula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent.
4 Fide plurimam hostiam Abel, quàm Cain, obtulit Deo, per quam testimonium consecutus est esse justus, testimonium perhibente muneribus ejus Deo: & per illam defunctus adhuc loquitur.
5 Fide Henoch translatus est ne videret mortem, & non inveniebatur, quia transtulit illum Deus: ante translationem enim testimonium habuit placuisse Deo.
6 Sine fide autem impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, & inquirentibus se remunerator sit.
7 Fide Noë, responso accepto de iis quæ adhuc non videbantur, metuens aptavit arcam in salutem domûs suæ, per quam damnavit mundum: & justitiæ, quæ per fidem est, hæres est institutus.
8 Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus erat in hæreditatem: & exiit, nesciens, quò iret.
9 Fide demoratus est in Terra repromissionis, tanquam in aliena, in casulis habitando, cum Isaac & Jacob cohæredibus repromissionis ejusdem.
10 Expectabat enim fundamenta habentem civitatem: cujus artifex & conditor Deus.
11 Fide & ipsa Sara sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit, etiam præter tempus ætatis: quoniam fidelem credidit esse eum, qui repromiserat.
12 Propter quod & ab uno orti sunt (& hoc emortuo) tanquam sidera cœli in multitudinem, & sicut arena, quæ est ad oram maris, innumerabilis.
13 Juxta fidem defuncti sunt omnes isti, non acceptis repromissionibus, sed à longè eas aspicientes, & salutantes, & confitentes quia peregrini & hospites sunt super terram.
14 Qui enim hæc dicunt, significant se patriam inquirere.
15 Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi:
16 Nunc autem meliorem appetunt, id est, cœlestem. Ideò non confunditur Deus vocari Deus eorum: paravit enim illis civitatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 *والصديق من الامانة يحيي. ثم. فان انقبض فلن تسر بي نفسي *فنحن لسنا لانقباض
39 مورد الى الهلاك. بل لامانة لاصلاح النفس.
الفصل الحادي عشر.
1 *فقد توجد
امانة شخص المامولات. انكشاف امور لا تبصر *لان الشيوخ بهذه شهد لهم *بالامانة نفطن
3 ان الدهور انشئت بكلمة الله. لئلا تصير المبصرات ظاهرات *بامانة زايدة قدم هابيل
4 الذبيحة لله افضل من قاين. وبها شهد له انه صديق اذ شهد الله لقرابينه. وبها بعد ان مات
5 يتكلم ايضا *بالامانة نقل اخنوخ لئلا يعاين موتا. فما وجد لان الله نقله. لانه قبل نقلته
6 شهد له بانه ارضى الله *خلوا من الامانة غير ممكن ان يسترضي الله. لان المقبل الى الله
7 يجب عليه ان يصدق انه موجود. وانه سيكون للذين يبتغونه معطيا مجازاة *بالامانة لما
اوحي الى نوح عن الامور التي لم تكن شوهدت. فورع واصلح السفينة لخلاص منزله التي
بها دان العالم. وصار للعدل المختص بالامانة وارثا. تم. * قراءة احد الاباء. والجمعة
8 من الجمعة الثلاثين بعد العنصرة. *بالامانة لما دعي ابراهيم اطاع ان يخرج الى الموضع
9 الذي ازمع ان ياخذه موروثا. وخرج غير عالم الى اين يجيء *بالامانة سكن ابراهيم في ارض
الموعد كانها غريبة. وسكن في المضارب مع اسحق ويعقوب الوارثين معه هذا الموعد نفسه.
10 *لانه انتظر المدينة ذات الاساسات التي الله صانعها وخالقها *بالامانة اخذت سارة العاقر
11 قوة لايراد نسل. وولدت ولادة تاتي وقت سنها. اذ احسبت الواعد صادقا *هذه الامانة
12 اضمرا اسحق ورفقة. فلذلك ولدوا من واحد. العيس ويعقوب. وهذه الامور وجسده ممات.
ناس مثل نجوم السماء في كثرتها. وكالرمل الذي على شاطئ البحر الذي لا يحصى *في
13 الامانة مات هولاء كلهم ولم ياخذوا المواعيد. بل ابصروها من بعد وسلموا عليها. واعترفوا
14 انهم غرباء في الارض وسكان *لان القائلين مثل هذه الاقوال يوضحون انهم يلتمسون موطنا.
15 *ولو كانوا يذكروا تلك المدينة التي خرجوا منها. لقد كان لهم اذا وقت يعودون اليها.
16 *فالان يشتاقون الى التي هي افضل من تلك. اي السماوية. فلذلك لم يستنكف الله منهم
ان يدعى الاههم. لانه قد اعد لهم مدينة.

Et justus ex fide vivit. Huc usque. 38
Quòd si se contraxerit, non delectabit me anima mea. At nos non sumus ad 39
contractionem quæ ducit in perditionem, sed ad fidem in restaurationem animæ.

CAP. XI.

INvenitur autem fides substantia eorum quæ expectantur, evidentia rerum 1
quæ non cernuntur. In hac enim attesta- 2
tum est senioribus. Per fidem intelligi- 3
mus secula condita esse verbo Dei, ut quæ cernuntur, non fiant manifesta. Per 4
fidem exuberantem obtulit Habel hostiam Deo præstantiùs quàm Cain: & per eam testimonium latum est ei quòd esset justus, testimonium ferente Deo oblationibus ejus: & per eandem postquam mortuus est, adhuc loquitur. Per fidem 5
translatus est Enoch, ne videret mortem: Non enim inventus est, quia Deus transtulit eum; nam ante translationem suam testimonium obtinuerat quòd placuisset Deo. Itaque sine fide impossi- 6
bile est placere Deo: nam qui accedit ad Deum, hunc oportet credere quòd ille existat, & quòd ipse futurus sit iis qui exquirunt eum, præmii largitor. Per fi- 7
dem, quum revelatum fuisset Nohæ de rebus quæ nondum visæ fuerant, venerabundus navem aptavit pro salute domus suæ: per quam navim damnavit mundum, & justitiæ quæ ad fidem pertinet, factus est hæres. Finis.

Lectio Dominicæ Patrum: & feriæ sextæ hebdomadis trigesimæ post Pentecosten.

Per fidem vocatus Abraham, obedivit 8
ut egrederetur ad locum quem accepturus erat in hæreditatem: & egressus est, nesciens quò esset venturus. Per fidem 9
habitavit Abraham in terra promissionis tanquam alienâ, habitavitque in tentoriis cum Ishac & Jacob cohæredibus hujus ejusdem promissionis. Expe- 10
ctabat enim civitatem habentem fundamenta, cujus artifex & creator est Deus. Per fidem accepit Sara sterilis vim 11
ad volendum fœtum, peperitque partum repugnantem tempori ætatis suæ: veracem reputans promittentem. Hanc fidem 12
mente conceperunt Ishac & Rebecca, atque ideò nati sunt ex uno Esau & Jacob, (atque res quidem istæ contigerunt dum esset corpus ejus emortuum) homines velut sydera cœli in multitudine, & velut innumerabilis arena quæ est ad littus maris. In fide mortui sunt hi 13
omnes, quum non accepissent promissa, sed eminus ea vidissent, ac salutâssent, fassique fuissent se esse peregrinos atque hospites in terra. Nam qui dicunt hu- 14
jusmodi sermones, ostendunt se quærere patriam. Quòd si memores fuissent illi- 15
us civitatis è qua exierunt, habebant quidem tempus revertendi ad eam: At 16
nunc eam expetunt quæ præstantior est illâ, nempè cœlestem. Et iccirco non dedignatur Deus, vocari Deus eorum: paraverat enim ipsis civitatem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 በተአምኖ፡ኅየሰ፡መሥዋዕተ፡አቤል፡እምዘቃየን፡ ዘአብአ፡እግዚአብሔር፡ወበእንቲአሁ፡ሰማ
ዕተ፡ኮነ፡ከመ፡ጻድቅ፡ውእቱ፡ ወሰማዕቱ፡ዘሶበ፡ለእግዚአብሔር፡በእንቲአሁ፡መዊቶሂ፡ዓዲ፡
5 ተናገረ፡፡ በተአምኖ፡አፍለሶ፡ ለሄኖክ፡ ከመ፡ ኢይርአዮ፡ ለሞት፡ወከመ፡ ኢይትረከብ፡እስ
መ፡ከበቶ፡እግዚአብሔር፡ ወዘእንበለ፡ ያፍልሶ፡ ሰማዕተ፡ ኮነ፡ከመ፡ አሥመሮ፡ለእግዚአብሔ
6 ር፡፡ ወዘእንበለ፡ ተአምኖ፡ኢይትከሀል፡ያሥምሮ፡ ወርቱዕ፡ ይትአመን፡ይቅድም፡
ዘይትአመን፡ ይበውእ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ሀሎ፡ የዐስዮሙ፡ ለእለ፡የኀሥሥዎ፡፡
7 በተአምኖ፡ አስተርአዮ፡ ለኖኅ፡ ዘእምከመ፡ ኮነ፡ኢያስተርኢ፡ ወፈርሀ፡ ግብረ፡ንፍቀ፡ታቦት፡
8 በዘያድኅን፡ቤቶ፡እመ፡ተኰነነ፡ዓለም፡ወኮነ፡ወራሲሃ፡ለጽድቅ፡ሃይማኖት፡፡ በተአምኖ፡
ተአዘዘ፡ አብርሃም፡ ይሑር፡ ብሔረ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ይንሥአ፡ ርስቶ፡ ወሖረ፡ እንዘ፡ ኢያአምር፡
9 ኀበ፡ይበጽሕ፡፡ በተአምኖ፡ፈለሰ፡ወነበረ፡ ብሔረ፡ዘአሰፈዎ፡ከመ፡ከመ፡ነኪር፡በሐይመ
10 ት፡ምስለ፡ይስሐቅ፡ወያዕቆብ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ ይወርስዋ፡ለተስፋሆሙ፡፡ ወይጸንሑ፡እን
11 ተ፡ሀገረ፡ ባቲ፡ መሠረተ፡ እንተ፡ ኬንያሃ፡ ወገባሪሃ፡ እግዚአብሔር፡፡ በተአምኖ፡ ይ
እቲኒ፡ሰራ፡ረከበት፡ ኃይለ፡ዘርእ፡እንዘ፡መካን፡ይእቲ፡በዘረስዓት፡ወተአምነቶ፡በዘአሰፈዎ፡፡
12 እንዘ፡ ከልአሆሙ፡ ከመ፡በድን፡ ነፍስቶሙ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ ብዝኆሙ፡ከመ፡ኮከበ፡ሰማይ፡ ወከ
13 መ፡ኖፃ፡ ባሕር፡ ዘኢይትኌለቍ፡፡ እሉ፡ ኵሎሙ፡ እንዘ፡ ይትአመኑ፡ ወረከቡ፡ ተስፋ
14 ሆሙ፡ ወበሕቁ፡ እምርሑቅ፡ ርእይዎ፡ ወተአምኅዎ፡ ወአእመሩ፡ ከመ፡ ነግድ፡ ወፈላሲ፡እ
15 ሙንቱ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡ እስመ፡ ዘከመዝ፡ይብል፡ ያርኢ፡ ከመ፡ ሀገሮ፡የኀሥሥ፡፡
16 ወሶበ፡ አኮ፡ኢያሃ፡ ዘይኄልዉ፡ ወወፂአሙ፡እምገብሉ፡ በዕድሜሆሙ፡፡ ወይእዜሰ፡እ
ንተ፡ሀገረ፡ እንተ፡በሰማያት፡ወረሱ፡፡ ወበእንተዝ፡ ኢየኀፍር፡ እግዚአብሔር፡ ብሂሎቶሙ፡አ
ምላኮሙ፡ እስመ፡ አስተዳለወ፡ ሎሙ፡ ሀገረ፡፡

Per fidem melius fuit sacrificium Abel, quàm illud quod Cain obtulit Deo, & per 4
hanc testis fuit quòd esset justus, & testis illius quod obtulit Deo, per hanc mortuus adhuc loquitur. Per fidem transtulit Henoc ut non videret mortem, adeò ut 5
non fuit inventus, quia occultaverat eum Deus: & antequam transferret eum, testis fuit quòd placuisset Deo. At sine fide fieri non potest ut quis illi placeat: 6
oportet enim credat prius ille qui credit, accedendo ad Deum, quòd Deus est, & remuneraturus erit eos qui ipsum requirunt. Per fidem apparuit Noæ dum adhuc 7
invisibilis fuit, qui veritus construxit latibulum, nempe Arcam, in qua servavit domum suam cùm condemnatus fuit mundus, & factus est hæres justitiæ fidei. Per fidem obtemperavit Abraham, abeundo in locum quem accepturus erat in hæ- 8
reditatem ejus: & exivit nesciens quò esset venturus. Per fidem commigravit, 9
& habitavit in terra promissionis, quemadmodum peregrinus, in tabernaculis cum Ishac & Jacob, cohæredibus etiam ipsis promissionis eorum: Qui expectabant 10
habentem fundamenta civitatem, cujus opifex & conditor Deus est. Per fidem 11
ipsa Sara adepta est vim ad concipiendum semen dum sterilis erat, eò quòd senuerat: & firmiter credidit in eo qui promiserat. Utriusque corpora cùm instar ca- 12
daveris fuerant, etiam tanta eis facta est multitudo, quanta est astrorum cœli, & tanquam arena maris, cui non est numerus. Isti omnes credentes, adepti sunt pro- 13
missionem suam: sed è longinquo conspicati sunt illam, & salutârunt eam, ac confessi sunt quòd advenæ & hospites essent super terram. Quoniam qui sic dicit, osten- 14
dit se patriam inquirere. Et nisi eam promissionis, etiam egredientibus illis re- 15
spexissent, utique reverterentur in tempore suo. At nunc civitatem illam quæ in 16
cœlis est hæreditate possident: quapropter non erubescit Deus vocari ipsis Deus, qui paraverat illis civitatem.

Fide obtulit Abraham Isaac, *tentatus*: & unigenitum offere-
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ, πειραζόμενος· καὶ τὸν μονογενῆ προσέφε-
bat *ille* repromissiones *accipiens*: (Ad quem dictum est; Quia in Isaac voca-
18 ρεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος· (Πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κλη-
bitur tibi semen:) Arbitrans, quia & à mortuis suscitare potens Deus: un-
19 θήσεταί σοι σπέρμα.) Λογισάμενος, ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅ-
de eum & in parabolam accepit. Fide de futuris benedixit
20 θεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει (ρ) περὶ μελλόντων (σ) εὐλόγησεν
Isaac, Jacob, & Esau. Fide Jacob moriens, *unumquemque* filiorũ
21 Ἰσαὰκ, τὸν Ἰακὼβ, καὶ τὸν Ἠσαῦ. Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων, ἕκαστον τῶν υἱῶν
Joseph benedixit, & adoravit *super summitatem* virgæ *suæ*. Fide Jo-
22 Ἰωσὴφ (τ) εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει Ἰω-
seph *finiens*, de *egressione* filiorum Israel *meminit*, & de ossibus
σὴφ τελευτῶν, περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων
suis mandavit. Fide Moyses natus occultatus est *trimestre* à parentibus
23 αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων
suis, eò quòd vidissent elegantem infantem, & non timuerunt edictum re-
αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βα-
gis. Fide Moyses grandis factus, negavit *dici filius* filiæ Pharaonis,
24 σιλέως. Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,
Magis eligens *malis* affligi cum populo Dei, quàm *temporarium* habere peccati
25 Μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
emolumentum: Majores divitias æstimans *illis in Ægypto thesauris*, improperium
26 ἀπόλαυσιν· Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν, τὸν ὀνειδισμὸν
Christi: aspiciebat enim in remunerationem. Fide reliquit Ægyptum, non ve-
27 τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φο-
ritus animositatem regis: *illum enim* invisibilem tanquã videns, *fortiter tulit*. Fi-
28 βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ (υ) ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. Πί-
de *fecit* Pascha, & effusionem sanguinis, ne *ille perimens pri-*
στει πεποίηκε τὸ πάσχα, καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ (φ) ὀλοθρεύων τὰ πρωτό-
mogenita, tangeret eos. Fide transierunt per rubrum mare tanquam per
τοκα, θίγῃ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ (χ) 29
aridam, *cujus experientiam accipientes* Ægyptii, *absorpti* sunt. Fide muri Jericho
ξηρᾶς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ 30
corruerunt, *circuita* per septem *dies*. Fide Rahab meretrix non periit cum
(ψ) ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο 31
incredulis, excipiens exploratores cum pace. Et quid adhuc *dico*? De-
τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; (ω) Ἐ- 32
ficiet enim me perenarrantem tempus, de Gedeon, *Baracque*, *&* Sampson, *&* Je-
πιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ Γεδεὼν, (α) Βαράκ τε, καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰε-
phte, *Davidque*, *&* Samuel, & Prophetis: Qui per fidem devicerunt re-
φθάε, Δαβίδ τε, καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν· Οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι- 33
gna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum,
λείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,
Extinxerunt *vim* ignis, *effugerunt ora* gladii, convaluerunt de infir-
Ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα (β) μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθε- 34
mitate, facti sunt fortes in bello, castra verterunt exterorum: Acceperunt mulie-
νείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· Ἔλαβον γυναῖ- 35
res de resurrectione mortuos suos: alii autem distenti sunt, non suscipientes
κες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι
redemptionem, ut meliorem resurrectionem *nanciscerentur*. Alii verò *ludibriorum*
τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν 36
& *flagellorum experientiam acceperunt, etiam autem vinculorum & custodiæ*. Lapidati sunt, se-
καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. Ἐλιθάσθησαν, ἐπρί- 37
cti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt: circuierunt in *ovilis*, in
σθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν
caprinis pellibus, egentes, afflicti, *malè habiti*.
αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι.

MS. A. (ρ) καὶ περὶ (σ) ηὐλόγησεν (τ) ηὐλόγησεν, (υ) ἀόρατον (φ) ὀλοθρεύων (χ) ξηρᾶς γῆς, ὡς (ψ) ἔπεσαν, (ω) Ἐπιλείψει με γὰρ (α) Βαράκ, Σαμψὼν, Ἰεφθάε, (β) μαχαίρης,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

Per fidem obtulit Abraham Ishacum dum 17
tentaretur: & suum illum unigenitum ad
altare elevavit, quem susceperat ex promis-
sione. Siquidem dictum illi fuerat; In Ishac 18
vocabitur tibi semen. Et cogitabat apud se, 19
posse Deum vel à mortuis excitare: & ideò
in similitudine datus est ei. Per fidem de 20
iis quæ erant futura, benedixit Ishac Jaco-
bo & Esau. Per fidem quum moreretur 21
Jacob, beneprecatus est cuilibet ex filiis Jo-
seph, & adoravit super fastigium virgæ ejus.
Per fidem Joseph moriens meminit exitus 22
filiorum Israel, & mandavit de ossibus suis.

Occisionis puerulorum. 17.

Per fidem parentes Mosis, postquam natus 23
est, eum occultârunt menses tres, quòd vi-
dissent pulchrum esse puerulum: neque ti-
muerunt edictum regis. Per fidem Moses 24
quum in virum evasisset, negavit se vocari
filium filiæ Pharaonis. Et elegit sibi in af- 25
flictione cum populo Dei esse, potiùs quàm
ad modicum tempus jucunditate frui in pec-
cato. Et existimavit longè potiores esse di- 26
vitias opprobrii Christi, quam thesaurum
Ægyptiorum: intuebatur enim retributio-
nem mercedis. Per fidem reliquit Ægy- 27
ptum, neque reformidavit regis furorem,
sed spem habuit perinde ac si videret Deum
invisibilem. Per fidem fecerunt Pascha & 28
aspersionem sanguinis, ne accederet ad eos
ille qui destruebat primogenita. Per fidem 29
transierunt mare Suph, tanquam per aridam
terram, & in eo absorpti sunt Ægyptii quum
illud essent audacter aggressi. Per fidem 30
mœnia Jericho corruerunt, ubi perlustrata
fuissent septem diebus. Per fidem Rahab 31
meretrix non periit cum iis qui non obedi-
verunt, quòd excepisset exploratores in pace.

Prophetarum, & Apostolorum, & Patrum. 18.

Quid ampliùs dicam? Modicum enim tem- 32
pus habeo ut recitem de Gedeon, & de Ba-
rac, déque Samsone, & de Nepthe, necnon
Davide, & Samuele, de cæteris denique Pro-
phetis. Qui quidem per fidem devicerunt 33
regna, & operati sunt justitiam, & recepe-
runt promissiones, & obturaverunt ora leo-
num: Et extinxerunt vires ignis, & erepti 34
sunt ab acie gladii, & validi facti sunt ex in-
firmitatibus, & fuerunt strenui in bello, &
everterunt castra hostium, Et reddiderunt mu- 35
lierib[us] filios ipsarum ex resurrectione mortu-
orum. Alii autem in cruciatibus mortui sunt,
neque speraverunt se liberatum iri, ut resur-
rectionem præstantiorem haberent. Alii 36
verò ludibriis & verberibus se exposuerunt:
alii in vincula & carceres traditi sunt. Alii 37
lapidibus obruti, alii dissecti, alii acie gladii
mortui sunt, alii oberrârunt induti pellibus
ovillis & caprinis, cùm egeni, tum oppressi
& exagitati.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Per fidem tulit Abrahamus Isaacum & obtulit eum, quum tentaret eum Deus, & 17
obtulit ei unigenitum suum: De quo promisit ei, dicens; In Isaaco vocabitur 18
tibi semen; Credendo Deum vel à mortuis eum excitare posse: propterea typus 19
illius factus est ipse. Per fidem benedixit Isaacus Jacobo & Esavo de re- 20
bus quæ illis futuræ erant, quas acquisierat. Per fidem suam benedixit Jacobus 21
singulis filiis Josephi, & adoravit super fastigio virgæ illius. Per fidem moriens 22
Joseph meminit de egressione filiorum Israel, deque ossibus suis mandavit.

Versio VULGATA LATINA.

17 Fide obtulit Abraham Isaac, cùm tentaretur, & unigenitum offerebat, qui susce-
18 perat repromissiones: Ad quem dictum est; Quia in Isaac vocabitur tibi se-
19 men: Arbitrans quia & à mortuis suscitare potens est Deus: undè eum & in
20 parabolam accepit. Fide & de futuris benedixit Isaac Jacob, & Esau. Fide
21 Jacob, moriens, singulos filiorum Joseph benedixit: & adoravit fastigium vir-
22 gæ ejus. Fide Joseph, moriens, de profectione filiorum Israel memoratus est,
23 & de ossibus suis mandavit. Fide Moyses, natus, occultatus est mensibus tribus
à parentibus suis, eò quòd vidissent elegantem infantem, & non timuerunt re-
24 gis edictum. Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium filiæ Pharaonis,
25 Magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucundi-
26 tatem, Majores divitias æstimans thesauro Ægyptiorum, improperium Christi:
27 aspiciebat enim in remunerationem. Fide reliquit Ægyptum, non veritus ani-
28 mositatem regis: invisibilem enim tanquam videns sustinuit. Fide celebravit
29 Pascha, & sanguinis effusionem: ne qui vastabat primitiva, tangeret eos. Fide

transierunt Mare rubrum tanquam per aridam terram: quod experti Ægyptii, 30
devorati sunt. Fide muri Jericho corruerunt, circuitu dierum septem. Fide 31
Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace. Et 32
quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac,
Samson, Jephte, David, Samuel, & Prophetis: Qui per fidem vicerunt regna, 33
operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum, Ex- 34
tinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate,
fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum: Acceperunt mulieres de 35
resurrectione mortuos suos. Alii autem distenti sunt, non suscipientes redempti-
onem, ut meliorem invenirent resurrectionem. Alii verò ludibria & verbera 36
experti, insuper & vincula & carceres: Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, 37
in occisione gladii mortui sunt: circuierunt in melotis, in pellibus caprinis,
egentes, angustiati, afflicti:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * قراءة الاثنين من الجمعة الثلثين بعد العنصرة * بالامانة قرب ابرهيم اسحق
18 حين جرب. وقرب الوحيد المقبل المواعيد * الذي قيل له عنه. ان باسحق يدعى لك نسل.
19 * مفتكر ان الله قادر ان يقيمه من الموتى. فلذلك احتضنه بشكر * بالامانة بارك اسحق
20
21 يعقوب والعيص عن امور مزمعة * بالامانة اذ حان موت يعقوب. بارك كل واحد من بني يوسف.
22 وسجد على طرف عصاه * بالامانة حين حانت وفاة يوسف ذكر عن خروج بني اسرائيل.
23 واوصاهم عن حمل عظامه * بالامانة اذ ولد موسى خباه والداه ثلثة اشهر. لانهما رايا
24 الصبي مليحا. ولم يرهبا امر الملك. * الاحد الاول من الصوم. * بالامانة اذ
25 صار موسى عظيما جحد ان يدعى لابنة فرعون ابنا * واختار ان يشقى مع شعب الله
26 اكثر من ان يكون له تمتع وقتي بالخطية * محتسبا تعيير المسيح ثروة اعظم من كنوز
27 مصر. لانه يبصر الى اعطاء المجازاة * بالامانة ترك مصر ولم يخف وعيد الملك. لانه ثبت
28 كانه يرى من لا يرى * بالامانة عمل الفصح واراقة الدم ولطخه. لئلا يدنو منهم مبيد
29 الابكار * بالامانة عبروا البحر الاحمر. كمن يعبر في ارض يابسة التي لما اختبر المصريون
30 مسلكها غرقوا * بالامانة سقطت اسوار اريحا. حين دير حولها سبعة ايام * بالامانة لم تهلك
31 راحاب الزانية مع العصاة اذ قبلت الجواسيس بسلام. تم. ابتدي. * وماذا اقول ايضا
32 لان الزمان يعوزني واصفا عن جدعون وباراق وشمسون ويفتاح. داوود وصاموئيل والانبياء.
33 * الذين بالامانة جاهدوا الممالك. صنعوا العدل. نالوا المواعيد. سدوا افواه الاسد.
34 * اخمدوا قوة النار. فاتوا افواه السيوف. تايدوا بعد ضعف. صاروا اقوياء في الحروب.
35 هزموا جيوش الغرباء * اخذوا النساء امواتهن من القيامة. اخرون قتلوا بالسيف. ولم
36 يقبلوا الافتداء لينالوا قيامة افضل شرفا * اخرون ذاقوا حين المهازي والسياط. والقيود
37 والحبس ايضا * رجموا. نشروا. امتحنوا. بقتل السيف ماتوا. طافوا بالوشاحات بجلود
المعزي. معوزين. مكروبين. شقيين.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ post Pentecosten.

Per fidem obtulit Abraham Ishacum, quando tentatus fuit: obtulitque qui promissiones acceperat, unigenitum 17
illum, De quo dictum sibi fuerat, in 18
Ishac vocabitur tibi soboles: Cogitans 19
quòd Deus potens esset suscitare eum à mortuis: ideoque complexus est eum cum gratiarum actione. Per fidem bene- 20
dixit Ishac Jacobo & Esau, de rebus
futuris. Per fidem instante morte Jacobi, 21
benedixit singulis filiis Josephi, & adoravit super extremitate baculi ejus.
Per fidem, quum instaret obitus Joseph 22
meminit de exitu filiorum Israël, mandavitq; illis de asportandis ossibus suis.
Per fidem, cùm natus esset Moses, occul- 23
târunt eum sui parentes tribus mensibus, eo quòd vidissent puellum elegantem: nec timuerunt edictum regis.

Dominicâ primâ Jejunii.

Per fidem, quum grandis factus esset 24
Moses, negavit vocari filius filiæ Pharaonis: Et elegit vexari cum populo Dei 25
potiùs quàm habere temporarium commodum in peccato: Æstimans probrum 26
Christi majores divitias, quàm thesauros Ægypti: siquidem intuebatur præmii largitionem. Per fidem deseruit Ægy- 27
ptum, nec timuit minas regis: constans enim fuit, ac si videret eum qui non vi-
detur. Per fidem peregit pascha & effu- 28
sionem atque unctionem sanguinis: ne tangeret eos primogenitorum vastator.
Per fidem transierunt mare Rubrum ve- 29
lut is qui transit per terram siccam, quam permeare cùm tentâssent Ægyptii, submersi sunt. Per fidem corruerunt 30
mœnia Jericho, quando circundata fuerunt septem diebus. Per fidem Rahab 31
meretrix non periit cum rebellibus, excipiens exploratores pacificè. Finis.
Resume. *Et quid præterea dicam?* 32
tempus enim me deficiet narrantem de Gedeone, & Barac, Samsone, & Naphtah, Davide, & Samuele, ac Prophetis;
Qui per fidem expugnaverunt regna, 33
exercuerunt justitiam, adepti sunt promissa, occluserunt ora leonum, Sedârunt 34
impetum ignis, effugerunt acies gladiorum, corroborati sunt post imbecillitatem, validi facti sunt in bellis, fugârunt exercitus exterorum. Acceperunt 35
mulieres mortuos suos ex resurrectione: alii gladio interfecti sunt, nec admiserunt redemptionem, ut præclarioris nobilitatis resurrectionem adipiscerentur:
Alii gustârunt experimentum ludibrio- 36
rum, & verberũ, & vinculorũ, ac præterea carceris: Lapidati sunt, ferrâ secti 37
sunt, tentati sunt, occisione gladii mortui sunt, oberrârunt cum coriaceis, cum pellibus caprinis, egentes, afflicti, vexati:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 በትአምና ፡ ተወሊዶ ፡ ሙሴ ፡ ኀብእዎ ፡ ሠለስተ ፡ አውራኀ ፡ በቤተ ፡ አበዊሁ ፡ እስመ ፡ ር
24 እይዎ ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ ውእቱ ፡ ሕፃኑ ፡ ወኢፈርሁ ፡ ትእዛዘ ፡ ንጉሥ ፡፡ በትአምና ፡
25 ልሂቆ ፡ ክሕደ ፡ ሙሴ ፡ ኢይበልዎ ፡ ወልደ ፡ ወለተ ፡ ፈርዖን ፡፡ አብደረ ፡ ይሕመም ፡
26 ምስለ ፡ ሕዝበ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምይደሎ ፡ ለሰዓት ፡ ወይኩና ፡ ኀጢአተ ፡፡ እ
ስመ ፡ አእመረ ፡ ከመ ፡ የዐቢ ፡ ትዕይርቶ ፡ ለክርስቶስ ፡ እምኵሉ ፡ መዛግብቲሆሙ ፡
27 ለግብጽ ፡፡ በትአምና ፡ ኀደገ ፡ ምድረ ፡ ግብጽ ፡ ኢፈሪሆ ፡ መዓተ ፡ ንጉሥ ፡ እስመ ፡ አ
28 ብደረ ፡ ይፍርሆ ፡ ለዘኢይሬኢ ፡ እምዘ ፡ ይሬኢ ፡፡ በትአምና ፡ ገብረ ፡ ፋሲሐ ፡ ወነ
29 ዝኀ ፡ ደሞ ፡ ከመ ፡ ኢይቅትል ፡ ሎሙ ፡ በኵሮሙ ፡ በብድብድ ፡፡ በትአምና ፡ ዓደ
ዉ ፡ ባሕረ ፡ ኤርትራ ፡ በከመ ፡ ዘውስተ ፡ ምድር ፡ ይቡስ ፡ ወኮነቶሙ ፡ መከራ ፡ ለግ
30 ብጽ ፡ ተሠጢሞሙ ፡፡ በትአምና ፡ ወድቀ ፡ አረፍቲሃ ፡ ለኢያሪኮ ፡ ዘአውደ ፡ ዘበ
31 ሰቡዕ ፡ ዕለት ፡ ይበውእዎ ፡፡ በትአምና ፡ ረአብ ፡ ዘማ ፡ ኢተሐጕለት ፡ ምስለ ፡ ዓለ
32 ዊያን ፡ እስመ ፡ ተወክፈቶሙ ፡ ለሰብእ ፡ ዓይን ፡ ወአድኀነቶሙ ፡፡ ምንተ ፡ እንከ ፡
እብል ፡ ኀጠእኩ ፡ ዘይዜንወኒ ፡ እምጕንዱይ ፡ ዕለቱ ፡ በእንተ ፡ እለ ፡ ጌድዮን ፡ ወበ
33 ረቅ ፡ ወሰምሶን ፡ ወዮፍታሔ ፡ ወዳዊት ፡ ወሰሙኤል ፡፡ ወባዕደንሂ ፡ ነቢያት ፡፡ እለ ፡
34 በትአምና ፡ ተጋደሉ ፡ ወአድምዑ ፡ መንግሥተ ፡ ተገብሩ ፡ ጽድቀ ፡ ወፈጸሙ ፡ አፈ ፡ አ
35 ናብስት ፡፡ ወአጥፍኡ ፡ ኀይለ ፡ እሳት ፡ ወድኅኑ ፡ እምአፈ ፡ ኵናት ፡ ወጸንዑ ፡ እምቀደሞቶ
ሙ ፡ ወኀየሉ ፡ በውስተ ፡ ፀብእ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ተዓይነ ፡ ፀር ፡፡ ወነሥኣ ፡ አንስት ፡ ትንሣኤ ፡ ምዉ
36 ታኒሆሙ ፡ ወቦእለሂ ፡ ይስሕቱ ፡ እስመ ፡ ኢተወክፉ ፡ መድኀኒቶሙ ፡ ለነፍሶሙ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቁ ፡
37 እለ ፡ ይረክቡ ፡ ሕይወተ ፡ እምውታን ፡፡ ወቦእለሂ ፡ ቀሠፍዎሙ ፡ ወተሣለቁ ፡ ለዕ
ሊሆሙ ፡ ወሐመይዎሙ ፡ ወሞቅሕዎሙ ፡፡ ወወገርዎሙ ፡ ወቀተልዎሙ ፡ በአፈ ፡ መጥባ
ሕት ፡ ወዓሉ ፡ በሞጣሊት ፡ ወበዘበድወ ፡ ጠሊ ፡ ተፀነሱ ፡ ተመንደቡ ፡ ሐሙ ፡፡

Per fidem cùm natus esset Moses, occultârunt eum tres menses in domo patris sui, 23
quia viderent eum, quòd venustus erat puerulus, neque veriti sunt edictum re-
gis. Per fidem jam grandis, renuit Moses se vocari filium filiæ Phara- 24
onis. Elegit potius malis affici cum populo Dei, quàm prosperum esse ad tempus 25
in eo quod peccatum ei esset. Quia cognovit magnifaciendum esse opprobrium Chri- 26
sti præ omnibus Ægypti thesauris. Per fidem reliquit terram Ægypti, minimè 27
veritus ferociam regis, quia voluit potius timere eum qui est invisibilis, quàm
qui conspicitur. Per fidem peregit pascha, & aspersit sanguinem, ne perimeret 28
primogenita eorum cum peste. Per fidem transierunt rubrum mare, vel- 29
uti per siccam terram, quod cùm tentâssent Ægyptii, absorpti sunt. Per fidem 30
conciderunt mœnia Jericho, quæ cùm per septem dies circundata fuissent, intrârunt urbem. Per fidem Raab meretrix non periit cum iis qui perditi sunt, quia 31
hospitio exceperat exploratores, eosque servaverat. Quid præterea dicam? non 32
sum enarrando à prolixitudine temporis, de iis quæ Gedeon, & Barac, & Sampson, & Jepthah, & David & Samuel, reliquique prophetæ præstiterunt. Qui per 33
fidem expugnârunt & consecuti sunt regna, operati sunt justitiam, implêrunt ora
leonum, Extinxerunt vim ignis, liberati sunt ab acie gladii, fortes facti sunt præ 34
adversantibus iis, & prævaluerunt in bello, & inimicorum castra subverterunt.
Et mulieres acceperunt ex resurrectione mortuos suos: fuerunt etiam qui perditi 35
sunt, quia non acceptarent liberationem corporum suorum, ut novum facerent qua-
les illi qui vitam consequerentur à mortuis. Et fuerunt qui flagellati sunt, & in 36
quibus illuserunt, & quos calumniati sunt, & quos in carcerem conjecerunt. Et 37
lapidârunt eos, & acie gladii interfecerunt eos, oberrârunt in melotis, & cilicio ex pilis caprinis, inopes, tentati, malè habiti:

Quibus non erat dignus mundus, in solitudinibus errantes, & montibus, & spelun-
38 Ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, (γ) ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαί-
cis, & cavernis terræ. Et hi omnes testimonio probati per fidem,
39 οις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως,
non reportarunt repromissionem: Deo pro nobis melius aliquid pro-
40 οὐκ ἐκομίσαντο (δ) τὴν ἐπαγγελίαν· Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
vidente, ut non sine nobis consummarentur.
βλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

MS.A. (γ) ἐπὶ (δ) τὰς ἐπαγγελίας·

CAP. XII. ιβ'.

Ideóque & nos tantam habentes circumjacentem nobis nubem testium, pondus
1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον IZ'
deponentes omne, & circumstans peccatum, per patientiam curramus
ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν
propositum nobis certamen: Aspicientes in illum fidei auctorem & consum-
2 προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελει-
matorem Jesum, qui pro proposito sibi gaudio, sustinuit crucem, con-
ωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰ-
fusione contemptâ: in dexteráque throni Dei sedit. Reco-
3 σχύνης καταφρονήσας· ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ (α) ἐκάθισεν. Ἀνα-
gitate enim talem sustinentem à peccatoribus in semet-
λογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐ-
ipsum contradictionem, ut ne fatigemini, animis vestris deficientes. Nondum
4 τὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. Οὔπω
usque ad sanguinem restitistis, adversùs peccatum repugnantes. Et
5 μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι. Καὶ
obliti estis exhortationis, quæ vobis tanquam filiis differitur; Fili mi,
ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Υἱέ μου,
ne parvipende disciplinam Domini, neque fatiscas ab eo arguitus.
μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. Quem enim
6 diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnē filium, quem recipit. Ὃν γὰρ
ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν, ὃν παραδέχεται. Si
7 disciplinam sustinetis, tanquam filiis vobis offert se Deus. Quis enim est filius Εἰ
παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός. τίς (β) γάρ ἐστιν υἱὸς,
quem non corripit pater? Si autem absque estis disciplina, cujus participes facti sunt
8 ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι
omnes, utique nothi estis, & non filii. Deindè ipsos quidem carnis nostræ pa-
9 πάντες, (γ) ἄρα νόθοι ἐστὲ, καὶ οὐχ υἱοί. Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέ-
tres habuimus castigatores, & reverebamur: non multò magis obtemperabimus
ρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ (δ) πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ
Patri spirituum, & vivemus? Illi quidem enim ad paucos dies, secundùm
10 πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ
visum ipsis, castigabant: hic autem ad commodum, ad recipiendum sanctificati-
δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ (ε) συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότη-
onem ejus. Omnis autē disciplina ad quidem præsens nō videtur gaudii esse, sed mæ-
11 τος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύ-
roris: posteà autem fructum pacificum per eam exercitatis reddet justi-
πης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιο-
tiæ. Ideò remissas manus, & soluta genua erigite: Et
12 IH' σύνης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας, καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε· Καὶ
13 gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudum abducatur, sanetur autem
τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ
magis. Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, qua sine nemo vi-
14 μᾶλλον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄ-
debit Dominum, Contemplantes ne quis deficiat à gratia Dei: ne qua
15 ψεται τὸν Κύριον, Ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μή τις
radix amaritudinis sursùm germinans impediat, & per illam inquinentur multi.
ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ (ζ) διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί.

Κεφ. ιβ'. MSA. (α) κεκάθικεν. (β) γὰρ υἱὸς (γ) ἄρα * νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. (δ) πολὺ (ε) συμφέρων, (ζ) δι' αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]

38 Viri quibus indignus erat mundus, quique erant veluti errantes in deserto & montibus, & in speluncis, & cavernis terræ. 39 Atque hi omnes, de quibus extitit testimonium quoad fidem eorum, non sunt adepti promissionem. 40 Quoniam Deus prospexit in auxilium nostrum, ne sine nobis consummarentur.

CAP. XII.

1 Quamobrem & nos quum habeamus omnes hosce testes, qui nubium in morem undique sepiunt nos, abjiciamus à nobis onera omnia, & peccatum quod semper nobis est in promptu, & cum patientia percurramus certamen illud quod propositum est nobis. 2 Et respiciamus in Jesum qui fuit principium & perfector fidei nostræ, qui pro gaudio quod habebat, sustinuit crucem, & ignominiam contempsit, demum ad dexteram throni Dei consedit. *Quum accidit ira* Divina, *ac de Job justo.* 19. 3 Videte ergò quanta sustinuerit à sceleratis illis qui fuerunt sibiipsis adversarii, ne tædeat vos, néve remittatur vester animus. 4 Nondum pervenistis usque ad sanguinem in certamine quod fit adversùs peccatum. 5 Et obliti estis doctrinæ illius, quam veluti filiis diximus vobis, Fili mi ne negligas correptionem Domini, néve consterneris animo, quum ab eo arguéris. 6 Quem enim diligit Dominus, castigat, & flagellat filios illos quibus oblectatur. 7 Sustinete igitur correptionem, quandoquidem tanquam apud filios agit apud vos Deus. Quis enim est filius quem non castigat pater ipsius? 8 Quòd si absque illa castigatione estis quâ quilibet castigatur, estis extranei, non autem filii. 9 Quòd si patres nostri carnales, quum nos castigarent, reverebamur eos, quantò magis ergò debemus subjici patribus nostris spiritualibus, ut vivamus? 10 Illi enim ad modicum tempus, prout volebant, erudiebant nos; Deus autem ad auxilium nostrum, ut participes efficiamur sanctitatis ipsius. 11 Omnis porrò castigatio eo ipso tempore non existimatur esse gaudii, sed ægritudinis: ad extremum verò fructus pacis & justitiæ datura est illis qui per ipsam exercitati fuerint. *Oblatio quadragesimalis.* 20. 12 Quapropter manus vestras remissas, & genua vestra nutantia confirmate. 13 Et semitas rectas facite pedibus vestris, ne membrum claudum aberret, sed sanitati restituatur. 14 Cursu properate ad pacem cum omnibus, & ad sanctimoniam, sine qua nemo videt Dominum nostrum. 15 Et cavete ne quis reperiatur inter vos expers gratiæ Dei: vel ne qua radix amaritudinum producat herbā & lædat vos, eâque multi contaminentur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ዘኢይደልዎ ፡ ለዓለም ፡ ረከቦ ፡ ወዓሉ ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡ ወውስተ ፡ አድበር ፡ ወውስተ ፡
39 ግበበ ፡ ምድር ፡፡ ወኵሎሙ ፡ ሰማዕተ ፡ ኮኑ ፡ በሃይማኖት ፡ ወአድምዖ ፡ ዘአሰፈወሙ ፡
40 እ'ዚአብሔር ፡፡ እስመ ፡ እንተ ፡ ትኄይስ ፡ ረእየ ፡ ለነ ፡ ከመ ፡ ሊይሰለጡ ፡ ዘአ
ንበሌነ ፡፡

16

1 ወንሕነኒ ፡ ብነ ፡ ስማዕተ ፡ ደመና ፡ ወንገድፍ ፡ እምለዐሌነ ፡ ኵሉ ፡ ክበደ ፡ ወሁከተ ፡ ኃ
ጢአት ፡ ወንረጽ ፡ በትዕግስት ፡ ኀበ ፡ ዘኅኑፀ ፡ ለነ ፡ ተፋነ ፡፡

38 *Quibus indignus erat ut possideret mundus, oberrantes in desertis, & in montibus, & in speluncis terræ.* 39 *Atque omnes illi testes fuerunt de fide, & adepti sunt quod promiserat illis Deus.* 40 *Quia quod melius esset provideret nobis, ut non sine nobis consummarentur.*

CAP. XII.

1 P*roinde nos etiam habentes testium nubem, abjiciamus à nobis omne pondus & conturbationem peccati, & curramus cum patientia ad extructum nobis consessum.*

Versio VULGATA LATINA.

38 Quibus dignus non erat mundus : in solitudinibus errantes, in montibus, & spe-
39 luncis, & in cavernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati, non accepe-
40 runt repromissionem, Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine no-
bis consummarentur. CAP. XII.
IDeóque & nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne
1 pondus, & circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad proposi-
2 tum nobis certamen : Aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Jesum,
qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contemptâ, atque in dex-
3 tera sedis Dei sedet. Recogitate enim eum, qui talem sustinuit à peccatori-
bus adversùm semetipsum contradictionem : ut ne fatigemini, animis vestris defi-
4 cientes. Nondum enim usque ad sanguinem restitistis, adversùs peccatum repu-
5 gnantes : Et obliti estis consolationis, quæ vobis tanquam filiis loquitur, di-
cens ; Fili mi, noli negligere disciplinam Domini : neque fatigeris dum ab eo
6 argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat : flagellat autem omnem filium,
quem recipit. In disciplina perseverate. Tanquam filiis vobis offert se Deus : 7
quis enim filius, quem non corripit pater ? Quòd si extra disciplinam estis, cu- 8
jus participes facti sunt omnes : ergò adulteri, & non filii estis. Deindè patres 9
quidem carnis nostræ, eruditores habuimus, & reverebamur eos : non multò ma-
gis obtemperabimus Patri spirituum, & vivemus ? Et illi quidem in tempore 10
paucorum dierum, secundùm voluntatem suam erudiebant nos : hic autem ad id,
quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus. Omnis autem disciplina, in 11
præsenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris : posteà autem fructum
pacatissimum exercitatis per eam reddet justitiæ. Propter quod, remissas manus, 12
& soluta genua, erigite. Et gressus rectos facite pedibus vestris : ut non clau- 13
dicans quis erret, magis autem sanetur. Pacem sequimini cum omnibus, & 14
sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum : Contemplantes ne quis desit gra- 15
tiæ Dei : ne qua radix amaritudinis sursùm germanans impediat, & per illam in-
quinentur multi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * الذي لم يكن العالم يسواهم • ولا يعادل قيمتهم • تائهين في البراري والجبال والمغاير وثقوب
39 الارض * وهولاء كلهم مشهود لهم بالامانة ولم ينالوا المواعيد * لان الله سبق فنظر لنا شيا
40 افضل • لكيلا يكملوا خلوا منا •

• الفصل الثاني عشر • • قراءة في عيد الاربعين شاهدا •

1 * فاذ لنا اذا نحن سحابة شهداء بمقدار كثرتها هكذا عظيما موضوعة حولنا • فلنطرح ثقل
2 الخصب كله والخطية السهل افعالها • ولنحاضر جريا بالصبر في الجهاد المنصوب لنا * ناظرين
الى يسوع رئيس الامانة ومكملها • الذي عوض السرور المنصوب له صابر الصلب • اذ استهون
3 الخجل • وجلس في يمين عرش الله * فكروا اذا النفكر فيمن صبر على مثل هذه المقاومة من
4 الخطاة في ذاته • لكيلا تكلوا فترخون انفسكم * لانكم ما قاومتم فيما بعد الخطية • حتى الدم
5 مجاهدين بازايها * وقد نسيتم العزاء الذي يخاطبكم كبنين • * قراءة للزلزلة • يا بني
6 لا تضجر من تاديب الرب • ولا تسترخ اذا وبخك * فان الرب يودب من يحبه • ويجلد كل ابن
7 يقبله * اصبروا في الادب فيدنيكم الله ويقدمكم اليه كبنين • من هو الابن الذي ما يودبه
8 ابوه * وان كنتم خلوا من الادب الذي قد شاركه الكل • فانتم اذا نغول ولستم بنين •
9 * ثم اذا كان اباء بشريتنا اذا ادبونا نخجل منهم • افليس الاولى بنا ان نخضع لابي الارواح
10 ونعيش * لان اوليك ربما ادبوا على ما يصوبونه موافقا اياما يسيرة • وهذا يودب لما يوافق
11 لينال من قداسته • تم • * وكل ادب في هذا الوقت الحاضر ما يستشعر فرحا بل حزنا • واخيرا
12 يعقب المرتاضين به العدل السلامي * فلذلك قوموا الايادي المخلعة والركب المسترخية •
13 * واجعلوا لارجلكم طرقا ممهدة • لئلا يميل الاعرج بل يبرا •
14 • قراءة في الخامس والعشرين من حزيران • * اطلبوا السلامة مع الكل • والقداسة
15 التي خلوا منها ما يعاين الرب احد • تم • * مراقبين الا يكون احد معوزا من نعمة الله • الا يكون
فيكم اصل مرار ينبع الى فوق • فيوذي ويتدنس به قوم كثيرون •

Quibus mundus nec par erat, nec eorum 38
pretio adæquabatur: errantes in desertis,
& montibus, ac speluncis, & foramini-
bus terræ. Atque horum omnium fides 39
testimonio comprobatur, attamen non ob-
tinuerunt promissa. Deus enim providit 40
nobis quiddam præstantius, ne absque no-
bis perfecti redderentur.

CAP. XII.

Lectio in die festo quadraginta Martyrum.

Nos igitur, quum nubem testium tam 1
ingentis multitudinis circum nos posi-
tam habeamus, abjiciamus totum pondus
luxuriei, & peccatum facile patratu :
& cum patientia cursum curramus in
proposito nobis certamine : Intuentes in 2
Jesum caput & perfectorem fidei, qui
vice propositi sibi gaudii pertulit cruci-
fixionem, contemnens ignominiam, sedit-
que in dextera throni Dei. Repetite ergò 3
memoriam ejus qui talem sustinuit con-
tradictionem à peccatoribus in semet-
ipso : ne fortè viribus deficientes, re-
mittatis animos vestros. Nondum enim 4
restitistis peccato, usque ad sanguinem
decertantes adversus illud. Et jam ob- 5
liti estis exhortationis quæ vos tan-
quam filios alloquitur;

Lectio pro terræmotu.

O fili mi, ne molestè feras disciplinam
Domini, neque remissior fias quum te
arguerit. Dominus enim erudit quem 6
diligit, & flagellat omnem filium quem
recipit. Patientes estote in castigatione, 7
& admovebit vos Deus atque approxi-
mabit sibi tanquam filios. Quis est fi-
lius quem non castiget pater suus? Quòd 8
si estis absque castigatione in qua omnes
participârunt, ergo spurii estis, & non
filii. Deinde, si quum nostræ carnis pa- 9
tres nos castigant, erubescimus eos: nonne
præstantius nobis est subjici patri spiri-
tuum, & vivere? Nam illi interdum, 10
prout expedire putabant, ad paucos dies
castigârunt : hic verò castigat ad id
quod conducit ut impetretur ex ejus
sanctitate. Finis *Omnis autem casti-* 11
gatio hoc præsenti tempore non percipitur
esse gaudium, sed tristitia : at postremò
afferet iis qui per eam domiti fuerint,
justitiam pacificam. Quapropter manus 12
luxatas & genua remissa erigite: Et 13
facite pedibus vestris vias planas, ut
claudus non deviet, sed sanetur.

Lectio pro vigesima quinta Junii.

Expetite pacem cum omnibus, & sancti- 14
moniam, sine qua nemo Dominum vide-
bit. Finis. *Prospicientes nequis careat* 15
gratiâ Dei: ne sit in vobis radix amari-
tudinis sursum pullulans, quæ noceat, &
per quam multi homines inquinentur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወንትልዎ ፡ ለፍጹም ፡ መልአክነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘተዐገሠ ፡ ኀፍረተ ፡ መስቀል ፡ አ
ናኅሲዮ ፡ በእንተ ፡ ፍሥሐሁ ፡ ዘጽኑሕ ፡ ሎቱ ፡ ወነበረ ፡ በየማነ ፡ መንበረ ፡ እግዚአብሔ
3 ር ። ሐልይዎ ፡ እስኩ ፡ ለዘ ፡ ከመዝ ፡ ተዐገሠ ፡ እምኃጥኣን ፡ ወተናገርዎ ፡ በበይናቲክ
4 ሙ ፡ ከመ ፡ ኢትስራሕ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወኢትድከሙ ። ወዓዲ ፡ እስከ ፡ ለሞት ፡ ትበጽሑ ፡ ተ
5 ፃደልዋ ፡ ለኃጢአት ። ወአብደርዋ ፡ ለትምህርተ ፡ ተስፋክሙ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ውሉድ ፡ ይ
ብለክሙ ፡ ኦወልድየ ፡ ኢታስተዓፅብ ፡ ተግሣጸ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወኢትትገሐስ ፡ እምኔሁ ፡
6 አመ ፡ ገሠጸከ ። እስመ ፡ ለዘ ፡ አፍቀረ ፡ ይጌሥጽ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይቀሥፎ ፡ ለኵሉ ፡
7 ውሉድ ፡ ዘኢይትኤዘዝ ። ለተግሣጽክሙ ፡ ተዐገሡ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ውሉዱ ፡ ያፈቅረክ
8 ሙ ፡ እግዚአብሔር ። መኑ ፡ ውሉድ ፡ ዘኢይጌሥጾ ፡ አቡሁ ። ወእመሰ ፡ ኢገሠጹክሙ ፡
9 ዓነደባሬ ፡ አንትሙ ፡ ወኢኮንክሙ ፡ ውሉደ ፡ ወዓረይክሙ ፡ ኵልክሙ ። ሀለዉ ፡ አበዊነ ፡ እለ ፡
ወለዱነ ፡ በሥጋ ፡ ወይጌሥጹነ ፡ ወነሐፍርዎሙ ። እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ ንግነይ ፡ ወን
10 ትኤዘዝ ፡ ለአቡነ ፡ ወንሕየው ። ወእሙንቱሰ ፡ ለሰሳጡ ፡ ኅዳጥ ፡ መዋዕል ፡ ይጌሠ
11 ጹነ ፡ ወውእቱሰ ፡ ለእንተ ፡ ትሔይስ ፡ ከመ ፡ ንርከብ ፡ ቅዳሴሁ ። ኵሉ ፡ ተግሣጽ ፡
ኢይመስል ፡ ትፍሥሕት ፡ ለጊዜሁ ፡ ዳእሙ ፡ ሐዘን ፡ ውእቱ ፡ ወድኅረሰ ፡ ትፈሪ ፡ ሰ
12 ላመ ፡ ለእለ ፡ ይገብሩ ፡ ለቲ ፡ ወተዓሰዮሙ ፡ ጽድቀ ። ወይእዜኒ ፡ አርትዑ ፡ እግረ ፡
13 ጽዉዓተ ፡ ወእደ ፡ ፅዉስተ ። ወግበሩ ፡ መንኰራኵረ ፡ ርቱዐ ፡ ለእገሪክሙ ፡ ከመ ፡
14 ይሕየው ፡ ሕንክሱክሙ ፡ ወኢትትአቀፉ ። ወትልውዋ ፡ ለሰላም ፡ ምስለ ፡ ኵሉ ፡ ወኢ
15 ትሕድጉ ፡ ቅድሳቲክሙ ። ለእግዚአብሔርሰ ፡ አልቦ ፡ ዘርእዮ ። አስተኃይጹ ፡
ከመ ፡ ዘኢይረክቦ ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አልቦ ፡ ዘይትረከብ ፡ ዘበ ፡ ሥርው ፡ መሪር ፡
እንተ ፡ ትሠርፅ ፡ ሕማመ ፡ እንተ ፡ ታረኵሶሙ ፡ ለብዙኃን ።

Et adhæreamus perfecto principi nostro Jesu Christo, qui sustinuit opprobrium 2
crucis minimè reputans illud, pro gaudio quod ei obversabatur, & ad dextram
throni Dei consedit. Recogitate etiam illum qui talia perpessus est 3
à peccatoribus, & annuntiate de eo inter vos, ne anxia sit anima
vestra, & ne facti sitis infirmi. Et adhuc usque ad mortem pervenistis decer- 4
tando adversùs peccatum. Et expetivit doctrinam spei vestræ, quia vobis 5
tanquam filiis loquitur, O fili mi, ne difficilem æstimaveris correptionem Do-
mini, & ne declinaveris ab eo cùm te arguerit. Nam quem diligit, corripit eum 6
Dominus, & flagellat omnem filium immorigerum. Castigationem vestram sus- 7
tinete, quia sicut filium suum diligit vos Deus: quis filius est quem non corripit pa-
ter ejus. Et si non castigant vos, filii estis peregrini, & non liberi, cùm in hoc vos 8
omnes pares fecit. Fuerunt patres nostri qui nos in carne genuerunt, & castigâ- 9
runt nos, eosque reveriti sumus : quantò igitur magis subjiciemur & obediemus
Patri nostro, & vivemus ? Et ipsi quidem pro imperio ad paucos dies nos ca- 10
stigabant: hic autem in commodum, ut illius adipiscamur sanctimoniam. Omnis 11
castigatio pro tempore suo, non videtur esse gaudii sed tristitiæ : at postea fru-
ctum fert pacis iis qui eâ exercitati fuerint, & retribuit iis justitiam. Et 12
nunc igitur corrigite pedes deductos, & manus remissas : Et rectas orbitas fa- 13
cite pedibus vestris, ut sanetur claudicatio vestra, & non offendatur. Et se- 14
ctemini pacem cum omnibus, & sanctimoniam vestram ne dimittatis, sine qua
Deum nemo videbit. Prospicite ne quis sit, qui gratiam Dei non est adeptus, 15
ne quis inveniatur in radice amaritudinis, suppullulans cruciatum quæ conta-
minatos reddat multos.

Ne quis fornicator aut prophanus, ut Esau: qui propter escam unam vendidit
16 Μή τις πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ· ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο
primogenita sua. Scitis enim quoniam & posteà volens hæreditare
17 τὰ πρωτοτόκια (η) αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι
benedictionem, reprobatus est: pœnitentiæ enim locum non invenit, quanquam cum
τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ
lachrymis exquirens eam. Non enim accessistis tractabilem montem,
18 δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε (θ) ψηλαφωμένῳ ὄρει, ΙΘ'
& incensum ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, Et tubæ
19 καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ (ι) σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, Καὶ σάλπιγγος
sonum, & vocem verborum, quam audientes deprecati sunt, non proponi
ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ (κ) προστεθῆναι
eis verbum: (Non portabant enim imperatum: Et si bestia tetigerit montem,
20 αὐτοῖς λόγον· (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους,
lapidabitur, aut jaculo confodietur. Et, ita terribile erat ap-
21 (λ) λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. Καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φαν-
parens, Moyses dixit; Exterritus sum, & tremebundus:) Sed acces-
22 ταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν, Ἔκφοβός εἰμι, καὶ ἔντρομος·) (μ) Ἀλλὰ προσεληλύ- Κ'
sistis Sion montem, & civitatem Dei viventis, Hierusalem cœlestem, & my-
θατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυ-
riadum angelorum frequentiam, Et Ecclesiam primogenitorum in cœlis con-
23 ριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, Καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων (ν) ἐν οὐρανοῖς ἀπο-
scriptorum, & judicem Deum omnium, & spiritus justorum perfectorum, Et
24 γεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, Καὶ
testamenti novi mediatorem Jesum, & sanguini aspersionis præstantiora loquentem præ
διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονα λαλοῦντι παρὰ
Abel. Videte ne recusetis loquentem: si enim illi non effu-
25 τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ (ξ) ἔφυ-
gerunt, illum super terram recusantes oraculum agentem: multò magis nos,
γον, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς,
illum de cœlis aversati: Cujus vox terram movit tunc: nunc
οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν 26
autem denuntiavit, dicens; Adhuc semel ego moveo non solùm terram, sed &
δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ (ο) σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ
cœlum. Illud autem; Adhuc semel, declarat mobilium translationem,
τὸν οὐρανόν. Τὸ δὲ, Ἔτι ἅπαξ, (π) δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, 27
tanquam factorum, ut maneant non mobilia. Itaque regnum immobile
ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον 28
suscipientes, habeamus gratiam, per quam serviamus grate Deo, cum
παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ, (ρ) μετὰ
reverentia & religione. Etenim Deus noster ignis consumens.
αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας. Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. 29

Cap. XIII. ιγ'.

Charitas fraternitatis maneat. Hospitalitatem ne obliviscimini: per hanc
Κ' Ἡ φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης 1
enim latuerunt quidam, hospitio excipientes angelos. Mementote vinctorum, tanquam 2
γὰρ ἔλαθόν τινες, ξενίσαντες ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς
simul vincti: malis pressorum, tanquam & ipsi existentes in corpore. Honorabile 3
συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος
connubium in omnibus, & cubile immaculatum: fornicatores autem & adulteros judicabit 4
ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους (α) δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ
Deus. Pecuniæ non appetens mos: contenti præsentibus: ipse enim dixit;
ὁ Θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, 5
Non te deseram, neque te derelinquam: Ita ut confidentes nos dicere;
Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω· Ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν, 6
Dominus mihi adjutor, & non timebo quid faciat mihi homo.
Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

MS. A. (η) ἑαυτοῦ. (θ) ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ (ι) ζόφῳ, (κ) προσθεῖναι (λ) λιθοβοληθήσεται. Καὶ, οὕτω (μ) Οὐ γὰρ προσεληλύθατε (ν) ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, (ξ) ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον (ο) σείσω (π) δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων. * Διὸ (ρ) μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους. Καὶ γὰρ ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) γάρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
1
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]

Aut ne quis inveniatur inter vos scortator 16
& remissus sicut Esau, qui unico edulio ven-
didit suum jus primogeniti. Scitis enim 17
eum quoque postea voluisse hæreditate be-
nedictionem adipisci, & reprobatum fuisse:
locum enim pœnitentiæ non invenit, quam-
vis cum lachrymis eam quæsivisset. Non 18
enim accessistis ad ignem ardentem & tra-
ctabilem, neque ad tenebras, & caliginem,
& procellam, Neque ad sonum cornu & 19
vocem verborum; quam qui audierunt, ef-
fugerunt ne iterum sermo cum eis habere-
tur. Non enim poterant sustinere quod in- 20
junctum fuerat, Quòd si vel bestia accesserit
ad montem, lapidibus obruatur. Et usque 21
adeò terribilis erat visio, ut Moses dixerit,
Perterritus sum ac tremebundus. Vos ve- 22
rò accessistis ad montem Sion, & ad civi-
tatem Dei viventis Jerusalem quæ est in cœ-
lis, & ad cœtus myriadum Angelorum: Et 23
ad Ecclesiam primogenitorum, qui inscri-
pti sunt in cœlis, & ad Deum judicem
omnium, spiritúsque justorum qui perfecti
fuerunt. Ad Jesum denique Mediatorem 24
testamenti novi, ad aspersionem sanguinis
ejus melius loquentis quàm Habel. Cave- 25
te ergò ne devitetis eum qui loquutus est vo-
biscum. Si enim illi non effugerunt qui de-
vitârant eum qui ipsos alloquutus est in ter-
ra, quantò minùs nos, si devitemus eum qui
nos alloquutus est de cœlis? Cujus vox 26
terram commovit: nunc autem pollicetur,
& ait; Adhuc semel, ego commovebo non
solùm terram, sed & cœlos. Per hoc au- 27
tem quod dicit, Semel, ostendit immutati-
onem eorum quæ moventur, quippe quæ
facta sint, ut permaneant ea quæ sunt mo-
tûs expertia.
*Trecentorum decem & octo Patrum, Re-
gumque fidelium* Commemoratione. 21.
Proinde ergò quum acceperimus regnum, 28
amplectamur gratiam per quam serviamus
ac placeamus Deo cum reverentia & timore.
Deus enim noster ignis est devorans. 29

C A P. XIII.

CHaritas fraterna permaneat in vobis. 1
Et dilectionis peregrinorum ne sitis imme- 2
mores. Per hanc enim digni fuerunt qui-
dam, quamvis non sentientes, qui exciperent
Angelos. Memores estote eorum qui vin- 3
cti sunt, perinde ac si cum eis vincti esse-
tis: mementote eorum qui afflicti sunt, tan-
quam homines qui carne induti estis. Ho- 4
norabile est conjugium in omnibus, thorus
eorum purus est. Scortatores autem & mœ-
chos, judicaturus est Deus. Ne diligat pecu- 5
niam mens vestra, sed sufficiat vobis id quod
habetis. Siquidem ipse Dominus dixit, Non te deseram neque remittam erga te manus. Proinde dicen- 6
dum est nobis confidenter, Dominus meus adjutor meus est, non timebo: quid faciat mihi homo?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 አልቦ : ዘይከውን : ዘማዊ : ወርኩስ : ከመ : ዔሳው : ዘሠጠ : በኵርናሁ : በአ
17 ሐዱ : መብልዕ::=፡ ወፈቀደ : ይረስ : በረከተ : ተስእኖ : ወኀጥአ : ፍኖተ : ይነስሕ :
18 ወኀሠሣ : እንዘ : ይበኪ::=፡ እስመ : ኢመፃእክሙ : ትግሥሡ : እሳተ : ዘይነድድ :
19 ወቆብር : ወዐውሎ : ወጣቃ:=፡ ወድምፀ : መጥቅዕ : ወቃለ : ነገር : ዘሰምዑ : ወኢ
20 ፈቀዱ : ይድግሙ : ተናግሮቶሙ:=፡ እስመ:ስእንዎ:አጽምኦተ:ለዘ:ተናገሮሙ:: ወእመኒ:
ቀርበ : እንስሳ:ለውእቱ:ደብር:ይወግርዎ:=፡

Ne quis sit scortator & pollutus, ut Esau, qui unico edulio vendidit suum jus 16
primogeniti. Qui cupiens hæres fieri benedictionis, impossibile fuit ei: defuit 17
que via pœnitentiæ, tametsi lachrymans quæsivisset eam. Non enim accessistis ad 18
contrectabilem ignem ardentemque, & ad caliginem, & procellam, atque hæc
valdè: Et ad sonitum tubæ, & vocem verborum, quam qui audierant, noluerunt 19
iterum sermo eorum fieret sibi: Quia non erant audiendo quod edicebatur eis. Et 20
si bestia tetigerit montem illum, lapidabitur.

Versio VULGATA LATINA.

16 Ne quis fornicator, aut profanus ut Esau: qui propter unam escam vendidit
17 primitiva sua. Scitote enim quoniam & posteà cupiens hæreditare benedictio-
nem, reprobatus est: non enim invenit pœnitentiæ locum, quanquam cum la-
18 chrymis inquisisset eam. Non enim accessistis ad tractabilem montem, & accensibi-
19 lem ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, Et tubæ sonum, & vocem
20 verborum, quam qui audierunt, excusaverunt se, ne eis fieret verbum. Non enim
21 portabant quod dicebatur: Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur. Et ita
22 terribile erat quod videbatur, Moyses dixit; Exterritus sum, & tremebundus. Sed
accessistis ad Sion montem, & civitatem Dei viventis, Jerusalem cœlestem, & mul-
23 torum millium Angelorum frequentiam, Et Ecclesiam primitivorum, qui con-
scripti sunt in cœlis, & judicem omnium Deum, & spiritus justorum perfecto-
24 rum, Et testamenti novi mediatorem Jesum, & sanguinis aspersionem meliùs lo-
25 quentem quàm Abel. Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effuge-
runt, recusantes eum qui super terram loquebatur: multò magìs nos, qui de cœ-
lis loquentem nobis avertimus. Cujus vox movit terram tunc: nunc autem re- 26
promittit, dicens; Adhuc semel: & ego movebo non solùm terram, sed & cœ-
lum. Quòd autem, Adhuc semel, dicit: declarat mobilium translationem, tan- 27
quam factorum, ut maneant ea quæ sunt immobilia: Itaque regnum immobile 28
suscipientes, habemus gratiam: per quam serviamus placentes Deo, cum metu &
reverentia. Etenim Deus noster ignis consumens est. 29

CAP. XIII.

CHaritas fraternitatis maneat in vobis. Et hospitalitatem nolite oblivisci, per 1 2
hanc enim latuerunt quidam, Angelis hospitio receptis. Mementote vinctorum, 3
tanquam simul vincti; & laborantium, tanquam & ipsi in corpore morantes. 4
Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus. Fornicatores enim,
& adulteros judicabit Deus. Sint mores sine avaritia, contenti præsentibus: 5
ipse enim dixit; Non te deseram, neque derelinquam: Ita ut confidenter dica- 6
mus; Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * الا يكون فيكم احد زانيا او نجسا • كالعيس الذي عوض طعام واحد باع بكوريته •
17 * وانكم لتعلمون انه لما شاء فيما بعد ان يرث البركة خاب • لانه ما وجد مكان توبة • ولقد
18 طلبها بدموع * لانكم ما دخلتم في جبل ملموس ومضطرم نارا • وفي ضباب وظلام وزوبعة •
19 20 وصوت البوق • وصوت الاقوال اعتفي منها الذين سمعوا • الا يزادوا كلمة * لانهم ما احتملوا
21 امر الموصي • ان دنا من الجبل ولو وحش يرجم * وهكذا كان المخيل مرهوبا • حتى ان موسى
22 قال انني خائف مرعوب * لكنكم قد دخلتم الى جبل صهيون ومدينة الاله الحي اورسليم
23 السماوية • وموسم ربوات ملائكة * وبيعة الابكار المكتوبين في السماوات • والى حصن الاله
24 قاضي الكل • وارواح الصديقين الكاملين * والى ايسوع واسطة العهد الجديد • ونضوح دم
متكلم اكثر من دم هابيل • * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية والثلثين •
25 * فاحذروا الا تستعفوا من المتكلم • لان اوليك ان كانوا ما انفلتوا اذ استعفوا من الوحي
اليهم في الارض • فكم اولى بنا نحن كثيرا الا نفلت اذ ارجعنا عن الوحي الينا من السماوات •
26 * الذي صوته زعزع الارض حينيذ • ووعد الان قايلا • لا ازلزلن انا دفعة اخرى ايضا لا الارض
27 فقط • بل والسماء * وقوله دفعة ايضا اخرى يدل على انتقال البرايا المتحركة من حيث انها
مصنوعة • لسبب الاشياء التي لا تتزعزع • * السبت الحادي والثلثون • ولسبت العازر •
28 * فلذلك نحن نتسلم مملكة لا تتزعزع • فلنا نعمة بها نخدم الله خدمة مرضية باستحياء
29 وورع * فان الاهنا نار مبيدة • * الفصل الثالث عشر •
1 2 * فلتثبت المودة الاخوية * لا تنسوا محبة الضيافة • فان بهذا انكتم عن قوم انهم اضافوا
3 ملائكة * اذكروا المقيدين كانكم معهم مقيدين • والمصرورين كانكم وانتم في جسد مثلهم •
4 5 * الزواج مكرم على كل حال • ومضجعه غير دنس • والله يدين الزناة والفسقة * عزمكم
فليكن غير محب للفضة • اذ تكتفون بالحاضرات • لانه هو قال لست اتركك ولن
6 اهملك * فلذلك نبقى نحن فنقول • الرب معيني فلن اخشى ما يعمله بي الانسان •

Ne sit inter vos quispiam scortator aut 16
pollutus ut Esau, qui pro unica esca
vendidit primogenita sua. Et quidem 17
scitis quòd cùm voluisset postea hæres
fieri benedictionis, frustratus sit: non
enim reperit pœnitentiæ locum, quan-
vis cum lachrymis illam postulâsset. Non 18
enim introiistis in montem tractabilem
& igne flagrantem, & in caliginem ac
tenebras & turbinem, Et tubæ soni- 19
tum, & vocem sermonum, quos qui au-
dierant, evitârunt, ne adjiceretur sibi
verbum: (Non enim pertulerunt jus- 20
sum imperantis, Si vel bestia ad mon-
tem accesserit, lapidetur. Et adeo ter- 21
ribilis erat qui se videndum præbebat,
ut Moses dixerit; Equidem timens
sum atque perterritus.) Sed introiistis 22
in montem Sion, & urbem Dei vivi Je-
rusalem cælestem, & conventum myria-
dum Angelorum, Et concionem primo- 23
genitorum in cælis conscriptorum, & in
conspectum Dei judicis universorum, &
spirituum Justorum perfectorum, Et ad 24
Jesum mediatorem novi testamenti, &
profluvium sanguinis loquentis plus-
quam sanguis Habel.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ primæ.

Cavete igitur ne loquentem devitetis: 25
nam si illi non effugerunt, evitantes re-
velationem ad eos factam in terra:
quantò justius est ut nos non effugia-
mus, si revelationem nobis factam è cæ-
lis aversemur? Cujus vox tunc terram 26
concussit: nunc autem promittit, dicens;
Certè concutiam ego alterâ adhuc vice
non solùm terram, sed etiam cælum. Di- 27
cendo autem, Alterâ adhuc vice, innu-
it mutationem creaturarum instabilium
quatenus sunt factitiæ: ut maneant
res quæ non commoventur.

Sabbatho trigesimo primo. Item pro Sabbatho Lazari.

Quapropter nos assumentes regnum quod 28
non concutitur, habemus gratiam per
quam exhibemus Deo ministerium gra-
tum cum pudore & reverentia: Quan- 29
doquidem Deus noster est ignis consu-
mens.

CAP. XIII.

MAneat igitur fraterna charitas. 1
Ne obliviscamini amorem hospitalitatis: 2
per id enim latuit quosdam quòd hospitio
exceperint Angelos. Memores estote vin- 3
ctorum, as si cum illis vincti essetis:
& læsorum, ut qui vos etiam in corpore
sitis sicut ipsi. Honorabile est conjugi- 4
um omni modo, & concubitus ejus im-
pollutus: fornicarios autem & adulte-
ros damnabit Deus. Animus vester non 5
sit pecuniæ cupidus, contenti præsenti-
bus. Nam ipse dixit; Non te deseram,
neque te negligam. Ac proinde confida- 6
mus nos, dicamúsque, Dominus adjutor
meus, ideo non timebo quid faciat in
me homo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወመስለ:ከመዝ:ግሩም:ውእቱ:ዘአስተርአዮሙ:: ወሙሴሂ:ይቤ:ርዑድ: ወድንጉፅ:አነ:=
22 ወበጻሕክሙ: በጺሐክሙ: ኀበ: ጽዮን: ሀገረ: እግዚአብሔር: ሕያው:ሊየሩሳሌም:እንተ:በሰማ
23 ይ: ወለእለፍ: ፍሡሓን:= ማኅበረ : በኵር : እለ: ጽሑፍ: አስማቲሆሙ: በሰማያት::
24 ወእግዚአብሔር : መኰንን : ጽድቅ : ወመኰንን : ኵሉ : ጻድቃን : ፍጹማን:= ወኢየሱ
ስ : መርሐ : ሰሐዳስ: ሥርዓት:: ወንዝኀተ:ደም:ዘይሔይስ: ተናግሮ : እምዘ:አቤል::=
25 ዑቁ: እንከ: ኢትእበይዎ: ለዘ: ተናገረክሙ: ሶበ: እሙንቱ: ኢድኅኑ : እስመ:አበይዎ:ለዘ:
አስተርአዮሙ:እምደብር:: እፎ:እንከ:ፊድፋደ: ንሕነ: ለእለ: እምሰማይ: ተመየጠነ:=
26 ወለድለቅለቃ : ለምድር : ቃሉ : ይእተ : አሚረ:: ወይእዜኒ : ነገረ : ዓዲ : ወይቤ : መ
ዕረ : ሊነ : ወእድለቀልቃ : ለምድር : ወአኮ : ለበሕቲታ:ለምድር : ዓዲ : ለሰማይኒ::=
27 ወዘይቤሰ : ዓዲ : ምዕረ : ያርኢ : ከመ : ያፈልስ : ለዘ: ያንቀለቅል : ከመ: ይንበር : ዘኢያ
28 ንቀለቅል:= እስመ : መንግሠት : ዘኢያንቀለቀል : ንነሥእ:: ወብነ : ጸጋሁ : እንተ:
29 በእንቲአሁ : ንሠዉዕ : ለእግዚአብሔር : በጸሎት : ወበስኢል:= እስመ : አምላክነ :
እሳት : በላዒ : ውእቱ::=

1 ፲፫

2 ወሀልዉ : በተፋቅሮ : ምስለ : ቢጽክሙ:= ወኢትርስዑ: ተቀብሎ: ነግድ: እስመ: በእ
3 ንቲአሁ: ቦእለ : ከፈሉሙ : ወተቀበሉ : ነግደ : መላእክት::= ተዘከሩ : ሙቁሓነ : እለ:
4 ተሞቅሑ : ወተሣቀዩ:በሥጋሆሙ:ከማሆሙ::= ክቡር : አውስቦ: በኵሉሂ:ወምስካቦሙ
5 ኒ: ለልቦ: ስእበተ:: ለዘማውያን : ወለእለ: የሐውሩ: ብእሲተ: ብእሲ: ይኴንኖሙ : እግዚ
6 አብሔር::= እንዘ: ኢታፈቅሩ:ንዋየ:ሀልዉ: እንከሙ: ተአክሉ: ለመልእክትክሙ: እስ
መ : ውእቱ : ይቤ : ኢየኀድገከ: ወኢይትሃየየከ::= ወይእዜኒ:ተአሚነነ: ንበል:እግዚአ
ብሔር:ይረድአኒ: ኢይፈርህ:እጓለ: እመሕያው:ምንተ:ይሬስየኒ::=

Et usque adeò formidandum erat quod apparuit iis, etiam Moses dixit; Expave- 21
factus, & tremebundus sum. Sed accessistis ad Zion civitatem Dei viventis, 22
Hierusalem cælestem, & ad decem millia fruentium: Ad conventum primogeni- 23
torum, quorum nomina scripta sunt in cælis: & ad Deum judicem justitiæ, ju-
dicemque omnium justorum perfectorum: Et ad Jesum ducem novi Testamenti, 24
& ad aspersionem sanguinis meliora loquentis quam sanguis Abel. Videte igi- 25
tur ne aspernemini eum, qui vos alloquitur. Si illi non effugerunt qui aversaban-
tur eum qui apparuit eis de monte, quantò igitur magìs nos, si eum qui de cæ-
lis est, aversemur. Cujus vox tunc temporis concussit terram: at nunc denuntia- 26
vit adhuc, dicens; Semel concutiam etiam ego terram, & non modò terram, sed
etiam cælos. Porrò illud quod dicit, Adhuc semel, demonstrat eorum quæ com- 27
moventur transmigrationem, ut maneant ea quæ non concutiuntur. Quia regnum 28
quod concuti non possit, sumus accepturi: ideò teneamus gratiam, per quam offeramus
Deo cum prece & supplicatione. Quia Deus noster ignis est consumens. 29

CAP. XIII.

ET estote in charitate cum fratribus vestris. Et hospitalitatis ne sitis im- 1 2
memores, quoniam per eam fuerunt quorum sors erat etiam angelos hospitio exci-
pere. Memores estote vinctorum qui vinciuntur, & cruciantur in corpore suo, 3
veluti ipsi similiter essetis afflicti. Honorabile est conjugium ubique, & cubile eo- 4
rum qui sunt sine pollutione: scortatores autem & adulteros, judicabit Deus.
Non amantes divitias, estote contenti modò satis habetis pro ministerio vestro: 5
quia ipse dixit; Non deseram te, neque te negligam. Et nunc confidenter dicamus, 6
Deus auxiliabitur mihi, non metuam filium hominis quid mihi faciat.

Mementote ducum vestrorum, qui locuti sunt vobis verbum Dei,
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem. Je-
8 ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰη-
sus Christus heri & hodiè ipse, & in secula. Doctrinis
9 σοῦς Χριστὸς (β) χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς
variis, & peregrinis ne circumferamini. Pulchrum enim gratiâ stabiliri
ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ (γ) περιφέρεσθε. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
cor, non escis, in quibus non sunt adjuti ambulantes. Habe-
10 καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ (δ) περιπατήσαντες. Ἔχο-
mus altare, de quo edere non habent potestatem tabernaculo servientes.
μεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
Quorum enim infertur animalium sanguis pro peccato in Sancta per
11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ (ε) αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ
pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Ideò &
12 ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Διὸ καὶ
Jesus, ut sanctificaret per proprium sanguinem populum, extra portam pas-
Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔ-
sus est. Igitur exeamus ad eum extra castra, improperium
13 παθε. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν
ejus portantes. Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram
14 αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν
inquirimus. Per ipsum ergò offeramus hostiam laudis per omne Deo,
15 ἐπιζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θεῷ,
id est, fructum labiorum confitentium nomini ejus. At beneficen-
16 τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποι-
tiæ & communionis ne obliviscimini: talibus enim hostiis beneplacet sibi De-
ΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θε-
us. Obedite ducibus vestris, & subjacete: ipsi enim pervigilant
17 ός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ (ζ) ἀγρυπνοῦσιν
pro animabus vestris, quasi rationem reddituri: ut cum gaudio hoc fa-
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποι-
ciant, & non gementes: inutile enim vobis hoc. Orate pro nobis.
ῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· 18
Confidimus enim quia pulchram conscientiam habemus, in omnibus pulchrè volentes
(η) πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες
conversari. Ampliùs autem deprecor, hoc facere, ut celeriùs re-
ΚΑ' ἀναστρέφεσθαι. Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ, τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀπο- 19
stituar vobis. At Deus pacis, reducens de mortuis pa-
καταστάθω ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
ΚΒ' storem ovium magnum, in sanguine testimonii æterni, Dominum no-
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν, ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡ-
strum Jesum, Aptet vos in omni opere bono, ad
μῶν Ἰησοῦν, Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ (θ) ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ 21
faciendum voluntatem ejus: faciens in vobis beneplacitum coram se, per
ποιῆσαι τὸ θέλημα (ι) αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ
Jesum Christum: cui gloria in secula seculorum. Amen. Ro-
Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Παρακα- 22
go autem vos, fratres, sufferte verbum solatii: etenim per bre-
λῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βρα-
via misi vobis. Cognoscite fratrem Timotheum absolutum:
χέων ἐπέστειλα ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν (κ) ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον· 23
cum quo, (si celeriùs venerit,) videbo vos. Salutate omnes du-
μεθ' οὗ, (ἐὰν τάχιον ἔρχηται,) ὄψομαι ὑμᾶς. Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγου- 24
ces vestros, & omnes Sanctos. Salutant vos illi de Ita-
μένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
lia. Gratia cum omnibus vobis. Amen.
λίας. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. 25

Ad Hebræos scripta est ab Italia per Timotheum.
(†) Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

Ἐν στίχοις ψγ'.

MS. A. (β) ἐχθὲς (γ) παραφέρεσθαι. (δ) περιπατοῦντες. (ε) αἷμα εἰς τὰ (ζ) ἀγρυπνοῦσιν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ἵνα (η) πειθόμεθα γὰρ (θ) ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ, (ι) αὐτοῦ *αὐτῷ (κ) ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον (†) Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Estote memores ductorum vestrorum, qui locuti sunt vobiscum sermonem Dei: considerate exitum conversationum ipsorum, & imitemini fidem illorum. 7
Jesus Christus heri, & hodiè idem ipse est, & in æternum. 8

Horâ nonâ Parasceues Crucifixionis, & de Sacerdotibus. 22.

Doctrinis peregrinis & variis, ne circumferamini. Melius est enim ut per gratiam confirmemus corda nostra, quàm per cibos: nullam enim perceperunt utilitatem qui versati sunt in illis. 9
Habemus autem altare ex quo non licet edere iis qui tabernaculo ministrant. 10
Siquidem animalium illorum, quorum inferebat sanguinem summus pontifex in Sanctuarium pro peccatis, caro concremabatur extra castra. 11
Propter hoc Jesus, ut sanctificaret populum suum sanguine proprio, extra civitatem passus est. 12
Enimverò nos quoque exeamus ad eum extra castra, induti opprobrio ipsius: 13
(Non enim habemus civitatem hic permanentem, sed futuram illam expectamus.) 14
Et per ipsum attollamus hostias laudis semper Deo, hoc est fructus labiorum confitentium nomini ejus. 15
Nec obliviscamini commiserationis & communicationis in pauperes: per has hostias homo gratus est Deo. 16
Parete gubernatoribus vestris, & estote dicto illis audientes: ipsi enim vigilant pro animabus vestris, quippe qui vestri rationem reddituri sint, ut cum gaudio hoc faciant, & non cum gemitibus: quoniam non expedit vobis. 17
Orate pro nobis. Confidimus enim nos habere bonam conscientiam, quia in omnibus volumus bene conversari. 18
Vehementer efflagito à vobis ut hoc faciatis, quò citiùs restituar vobis. 19
Ille autem Deus pacis qui eduxit ex mortuis magnū illū pastorem gregis per sanguinem testaméti æterni, hoc est Jesum Christum Dñm nostrum, 20
Ipse perfectos vos reddat in omni opere bono, ut exequamini voluntatem ipsius: & ipse agat in nobis quod bonum est coram ipso per Jesum Christum, cui sit laus in seculum seculorum, Amen. 21
Peto autem à vobis fratres mei, ut longanimes sitis in sermone consolationis, quoniam paucis scripsi vobis. 22
Cæterùm scitote fratrem nostrum Timotheum solutum esse; & si citò venerit, cum eo vos invisam. 23
Postulate pacem eorum omnium qui præsunt vobis, omniumque Sanctorum. Postulant pacem vestram quotquot sunt ex Italia. 24
Gratia cum omnibus vobis, Amen. 25

Epistolæ ad Hebræos ex Italia Romana scriptæ, missæque per Timotheum,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ተዘከሩ ፡ መኳንንቲክሙ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘነገርናክሙ ፡፡ ወናሁ ፡ ዘክሙ ፡
8 ትሬእዩ ፡ ንብረተ ፡ ደኃሪተ ፡ ሞጻእቱ ፡ ለዓለም ፡፡ ተመሰሉ ፡ ኪያየ ፡ በሃይማኖቱ ፡፡ ፡፡
9 ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘትማልም ፡ ወዮም ፡ ወእቱ ፡ እስከ ፡ ለዓለም ፡፡ ፡፡ ሊታም
ጽሑ ፡ ነኪረ ፡ ትምህርተ ፡ ካልእ ፡ ሠናይ ፡ ጸጋሁ ፡ ያስተፈሥሕ ፡ ልበ ፡ ወእኮ ፡ በ
10 መብልዕት ፡ ወኢይበቍዖሙ ፡ ለእለ ፡ እንሶስዉ ፡፡ ፡፡ ወብነ ፡ አኃዊነ ፡ ምሥዋዐ ፡ ወኢይ
ከውኖሙ ፡ ይብልዑ ፡ እምኔሁ ፡ እለ ፡ የሐርሙ ፡ ለደብተራ ፡፡ ፡፡

Memores estote præpositorũ vestrorũ qui vobis locuti sumus sermonem Domini: & 7 *ecce quemadmodũ contemplamini postremã vivendi rationem in exitu de mundo.* 8 *Imitamini me in fide Jesu Christi, qui heri, & hodiè est usque in æternum.* 9 *Peregrinam alterius cujusquam doctrinam ne infertote. Bonum est gratiã exhilaretur cor, & non edulis, quæ non profuerunt illis qui in ipsis ambulârunt.* 10 *Habemus fratres nostri altare, de quo non est fas edere iis qui devovent se tabernaculo.*

Versio VULGATA LATINA.

7 Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei, quorum
8 intuentes exitum conversationis, imitamini fidem. Jesus Christus herì, & ho-
9 diè: ipse & in secula. Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Optimum
est enim gratiâ stabilire cor, non escis: quæ non profuerunt ambulantibus
10 in eis. Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui taberna-
11 culo deserviunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in
12 Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod
& Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus
13 est. Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium ejus portantes.
14 Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.
15 Per ipsum ergò offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labio-
16 rum confitentium nomini ejus. Beneficentiæ autem, & communionis nolite
17 oblivisci: talibus enim hostiis promeretur Deus. Obedite præpositis vestris,
& subjacete eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus
vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non
expedit vobis. Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscien- 18
tiam habemus in omnibus benè volentes conversari. Amplius autem depre- 19
cer vos hoc facere, quò celeriùs restituar vobis. Deus autem pacis, qui 20
eduxit de mortuis pastorem magnum ovium, in sanguine testamenti æterni,
Dominum nostrum Jesum Christum, Aptet vos in omni bono, ut faciatis 21
ejus voluntatem: faciens in vobis quod placeat coram se per Jesum Chri-
stum: cui est gloria in secula seculorum. Amen. Rogo autem vos, fratres, 22
ut sufferatis verbum solatii. Etenim perpaucis scripsi vobis. Cognoscite 23
fratrem nostrum Timotheum dimissum: cum quo (si celeriùs venerit) videbo
vos. Salutate omnes præpositos vestros, & omnes Sanctos. Salutant vos de 24
Italia fratres. Gratia cum omnibus vobis. Amen. 25

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * قراءة برسم الآباء * تذكروا مدبريكم الذين خاطبوكم بكلام الله . اذ تعاينون
8 نظركم في نفوذ تصرفهم فتشبهون بامانتهم * يسوع المسيح امس واليوم * وهو الى الدهور ثم
9 * التعاليم المتلونة والغريبة لا تميلوا معها . لان حسنا هو ان يثبت القلب بالنعمة لا
10 بالاغذية التي لم ينتفع بها الذين تصرفوا بها * لنا مذبح ليس للذين يخدمون الخباء سلطان
11 ان ياكلوا منه * لان دم الحيوانات الذي كان يقدم عن الخطايا برئيس الكهنة الى المقادس .
12 كانت اجسامها تحرق خارج المعسكر * فلذلك ايسوع ليقدس الشعب بدمه تألم خارج الباب .
13 14 * فلنخرج اذا اليه خارج المعسكر حاملين عاره * لان ليس لنا ههنا مدينة باقية . لكنا
15 نلتمس العتيدة * فبه نرفع كل وقت الى الله ذبيحة التسبيح التي هي ثمر الشفاه شاكرات
16 لاسمه * لا تنسوا الاحسان الى الضعفاء والمشاركة . لان على هذه الضحايا يرتضي الله * تم
17 * قراءة للقديس الكبير نيقولاوس * اذعنوا لمدبريكم واطيعوهم * لانهم يسهرون عن
انفسكم كمن يعطون عنكم جوابا . ليعملوا هذا بفرح ولا يتنهدون . فان هذا غير موافق لكم .
18 * صلوا عنا فاننا واثقون ان لنا ضميرا جيدا في كل شي . مؤثرين ان نتصرف تصرفا محمودا .
19 20 * واسألكم ان تعملوا هذا متكاثرا لكي ارجع اليكم سريعا * واله السلامة المنشل من الموتى
21 يسوع راعي الغنم المعظم بدم العهد الابدي . ربنا يسوع * يوطدكم في كل عمل صالح .
لتعملوا مشيته . صانعا فينا الامر المرضي امامه بيسوع المسيح . الذي له المجد الى الدهور امين .
22 23 * واسألكم ايها الاخوة ان تحملوا كلام التعزية . لاني انما كتبت باقوال يسيرة * اعرفوا الاخ
24 تيموثاوس المطلق المضي . الذي ان جاء سريعا ساعاينكم معه * سلموا جماعة روسايكم وكافة
25 القديسين . يسلم عليكم الذين من ايطاليا * النعمة مع جماعتكم امين *
* كتبت من ايطاليا على يد تيموثاوس *
* كملت بعون الله وحسن توفيقه رسايل الطوباني بولص الاربعة عشر رسالة حسب ما وجد في
النسخة المنقول منها * رزقنا الرب بركته امين *

Lectio pro Patriarchis.

Memores estote gubernatorum vestro- 7
rum, qui locuti sunt vobis sermonem Dei,
applicantes animum vestrum exitui con-
versationis eorum, & imitantes fidem
ipsorum. Jesus Christus heri & hodiè, 8
ipséque in secula. Hactenus. *Cum* 9
doctrinis variis ac peregrinis ne vacille-
tis: bonum est enim gratiâ stabiliri cor,
non alimentis ex quibus non perceperunt
utilitatem qui versati sunt in ipsis. Ha- 10
bemus altare, ex quo non habent jus eden-
di qui tabernaculo deserviunt. Quorum 11
enim animalium sanguis inferebatur pro
peccatis per principem sacerdotum in
Sancta, horum corpora comburebantur
extra castra. Et iccirco Jesus, ut popu- 12
lum sanctificaret sanguine suo, passus est
extra portam. Exeamus igitur ad eum 13
extra castra, portantes ignominiam ejus.
Non enim habemus hic civitatem perma- 14
nentem, sed quærimus futuram. Per 15
ipsum attollamus assiduè Deo hostiam
laudis, nempè fructum labiorum gratias
agentium nomini ejus. Beneficentiæ er- 16
ga imbecilles, & communionis ne oblivi-
scamini: talibus enim victimis oblecta-
tur Deus.

Lectio pro magno sancto Nicolao.

Acquiescite ductoribus vestris, & obe- 17
dite eis: ipsi enim vigilant pro animabus
vestris, tanquam responsum de vobis da-
turi: ut hoc faciant cum gaudio, & non
gemant: nam id non conducit vobis. Orate 18
pro nobis: nam certi sumus quòd bonam
habemus intentionem in rebus omni-
bus, cupientes laudabili vivendi rati-
one versari. Et rogo vos ut id frequenter 19
faciatis, ut quamprimùm revertar ad
vos. Deus autem pacis è mortuis extra- 20
ctus, Jesus pastor ovium, per sanguinem
fœderis æterni magnificatus, Jesus in-
quam *Dominus noster, Confirmet vos in* 21
omni opere bono, ut faciatis voluntatem
ipsius, efficiens in nobis quod gratum
est in conspectu suo per Jesum Christum,
cui gloria in secula, Amen. Rogo etiam 22
vos O fratres, ut sufferatis sermonem
consolationis: ego enim brevibus quidem
sermonibus scripsi vobis, Notum facite 23
fratri Timotheo ad eundum dimisso, cum
quo (si citò venerit) videbo vos. Oscu- 24
lamini omnes præpositos vestros, & omnes
sanctos. Salutant vos qui sunt ex Ita-
lia. Gratia cum omnibus vobis, Amen. 25

Scripta est ex Italia, per Timotheum.

Absolutæ sunt, opitulante rectéque dispo-
nente Deo, quatuordecim epistolæ Beati
Pauli, prout inventum est in exemplari
è quo descriptum est.

Largiatur nobis Dominus benedictiones ejus, Amen.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 እስመ ፡ ለሀ.ሙ ፡ ዘይሠውዑ ፡ ደሞ ፡ ያበውእ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ውስተ ፡ ቅድስተ ፡ ቅዱሳን ፡
12 ወያውዕዮ ፡ ሥጋሆ ፡ በአፍአ ፡ እምትዕይንት ፡ በእንተ ፡ ኃጢአት ፡፡ ከማሁ ፡ ሊየ
13 ሱስ ፡ ከመ ፡ ይቀድሶሙ ፡ በደሙ ፡ ቦአፍአ ፡ በትዕይንት ፡ ተቀትለ ፡፡ ይእዜኒ ፡ ንፃእ ፡
14 ኀቤሁ ፡ አፍአ ፡ እምትዕይንት ፡ እንዘ ፡ ንጸውር ፡ ትዕይርቶ ፡፡ ዘእኮ ፡ ብነ ፡ ዝየ ፡ ሀ
15 ገረ ፡ አኮ ፡ እንተ ፡ ትመጽእ ፡ ነኀሥሥ ፡፡ ቦኑ ፡ እንከ ፡ ናበውእ ፡ መሥዋዕተ ፡ ሰብሐ
16 ት ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በፍሬ ፡ በከናፍሪነ ፡ ከመ ፡ ንእመን ፡ በስሙ ፡፡ ወሊ
ትርስዑ ፡ ገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ወተሳትፎ ፡ እስመ ፡ ዘከማሁ ፡ መሥዋዕተ ፡ ይሔድሞ ፡ ለእግዚ
17 አብሔር ፡፡ ተአዘዙ ፡ ለመኳንንቲክሙ ፡ ወተኰነኑ ፡ ሎሙ ፡ እስመ ፡ እሙንቱ ፡ ይትጌሁ ፡
በእንተ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወሎሙ ፡ ይትሐሰቦሙ ፡ ከመ ፡ በፍሥሐ ፡ ይግበርዎ ፡ ለዝንቱ ፡፡ ወሊይ
18 ትሀወኩ ፡ ወዝቱ ፡ ይደልወክሙ ፡ ከመ ፡፡ ትጸልዩ ፡ ለዕሌነ ፡ ንትአመን ፡ ከመ ፡ ታፈቅሩ ፡
19 ወትፈቅዱ ፡ ሠናየ ፡ ለኵሉ ፡፡ ወፈድፋደ ፡ ትግበሩ ፡ አስተበቍዓክሙ ፡ ከማሁ ፡ ከመ ፡ ት
20 ግበሩ ፡ ፍጡነ ፡ ነብጽሕክሙ ፡፡ ወአምላከ ፡ ሰላም ፡ ዘአንሥአ ፡ እሙታን ፡ ለዓቢይ ፡
21 ኖላዌ ፡ አባግዕ ፡ በደመ ፡ ሥርዓቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ያጽንዕክሙ ፡ ከ
መ ፡ ትግበሩ ፡ ኵሎ ፡ ምግባረ ፡ ሠናየ ፡ ወትግበሩ ፡ ፈቃዶ ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ይገብር ፡ ለ
ክሙ ፡ ሥምረቶ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡ አ
22 ሜን ፡፡ አስተበቍዓክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ተወከፉ ፡ ቃለ ፡ ትምህርትክሙ ፡ እስመ ፡ በሓፅር ፡
23 አዘዝኩክሙ ፡፡ ታአምርዎ ፡ ለጢሞቴዎስ ፡ እኁነ ፡ ዘተፈነወ ፡ ወእመሰ ፡ አፍጠንኩ ፡
24 መጺአ ፡ እሬእየክሙ ፡፡ አምኁ ፡ ኵሎሙ ፡ መኳንንቲክሙ ፡ ወኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ፡፡ አ
25 ምኁክሙ ፡ እለ ፡ ኢጣልያ ፡፡ ወጸጋሁ ፡ ምስለክሙ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ወ
አሜን ፡፡
ተፈጸመ ፡ ዘዕብራውያን ፡፡ ፊኒስ ፡፡

Taurorum enim sanguinem, quos mactant, infert princeps sacerdotum in Sanctum 11
Sanctorum, cujus carnem comburebant extra castra pro peccatis. Similiter etiam 12
Jesus ut per sanguinem suum sanctificaret eos qui credunt, *interfectus est extra*
castra. Nunc igitur exeamus ad eum extra castra, opprobrium ejus portantes. 13
Eò quòd non habemus hic civitatem: nónne illam quæ futura est inquirimus? Num- 14
quid offeremus igitur sacrificium laudis omni tempore Deo, cum fructu labiorum 15
nostrorum, ut confiteamur in nomine ejus? Et beneficentiæ & communicationis ne 16
obliviscamini: talibus victimis placet homo Deo. *Obedite præfectis vestris,* 17
& subditi estote eis: siquidem illi invigilant pro animabus vestris, & pro eis ra-
tionem reddent, ut cum gaudio hoc faciant, & non contristentur: hoc enim con-
venit vobis, ita fore. Orate pro nobis: confidimus quòd diligitis, & exoptatis 18
bonum omnibus. Eò magis hoc faciatis oro, cùm ita feceritis citiùs perveniamus 19
ad vos. Et Deus pacis, qui reduxit à mortuis maximum pastorem ovium per 20
sanguinem Testamenti, nempe *Dominum nostrum Jesum Christum, confirmet vos* 21
ad operandum omne opus bonum, & ad præstandum voluntatem ejus, ipse efficiens
in vobis beneplacitũ ejus per Jesum Christũ, cui sit gloria in secula seculorũ, Amen.
Obsecro vos fratres nostri, sufferte sermonem doctrinæ vestræ quia breviter præcepi
vobis. Scitis fratrem nostrum Timotheum dimissum esse, & si celeriùs venero, 22
visam vos. Salutate omnes præpositos vestros, & omnes Sanctos: Salutant 23
vos Itali. Et gratia ejus vobiscum in secula seculorum, Amen, & Amen. 24

Absoluta est *epistola* ad HEBRÆOS. Finis. 25

Xxxxx

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ἸΑΚΩΒΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ΚΑῚ ΜΕΡΙΚᾺΣ ὑποδιαιρέσεις.

Α'. Περὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλουσίους. ἐν ᾧ, περὶ τῶν ἐν ἡμῖν πειρασμῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν. ὅτι οὐ παρὰ Θεοῦ τὸ αἴτιον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ.

Β'. Περὶ πραότητος καὶ ἁγνείας, καὶ πράξεως ἀγαθῆς μεταδοτικῆς ἐπὶ μακαρισμῷ. καὶ περὶ ἐπισήμου καὶ συμμετρίας λόγου.

Γ'. Περὶ τῆς πρὸς ἕκαστον ἀγάπης ἀπροσωποληψίας κατὰ τὸν νόμον.

Δ'. Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων, καὶ οὐκ ἐκ θατέρου ἰδικῶς, ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος.

Ε'. Ὅτι ἡ προπετὴς καὶ ἄτακτος γλῶσσα θανατοῖ τὸν κεκτημένον, ἧς κρατεῖν ἀναγκαῖον εἰς ἀφημίαν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἀναστροφῆς ἀγαθῆς καὶ ἀμάχου πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. ἐν ᾧ, περὶ θείας σοφίας. ὅτι ἐκ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας ἔρις καὶ ἀκαταστασία, καὶ ἡ πρὸς Θεὸν ἔχθρα γίνεται. περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον.

ς'. Ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται. ἐν ᾧ, περὶ πλεονεξίας πλουσίων, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν, καὶ περὶ δικαιοκρισίας Θεοῦ. περὶ μακροθυμίας, καὶ ὑπομονῆς παθημάτων, καὶ περὶ ἀληθείας. παραινέσεις ἰδικαὶ ἑκάστῳ προσήκουσαι μετὰ πίστεως. ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ.

JACOBI EPISTOLA CATHOLICA.

(†) ἸΑΚΩΒΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

Jacobus Dei & Domini Jesu Christi servus, *illis* duodecim tribubus in
1 Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν
dispersione, *gaudere*. Omne gaudium *ducite*, fratres mei, cùm
2 τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν
tentationibus incideritis *variis*: Scientes, quòd probatio vestræ fi-
3 πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις· Γινώσκοντες, ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πί-
dei adoperatur patientiam: At patientia opus perfectum *habeat*, ut sitis
4 στεως κατεργάζεται ὑπομονήν· Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε
perfecti & integri, in nullo deficientes. Si autem quis vestrûm *destituatur*
5 τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται A'
sapientiâ, postulet à *dante* Deo omnibus *simpliciter*, & non *improperante*:
σοφίας, αἰτείτω(α) παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος·
& dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil *disceptans*: nam
6 καὶ δοθήσεται αὐτῷ. Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
disceptans similis est fluctui maris *ventis agitato*, & *jactato*. Non
7 διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. Μὴ
ergò æstimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino. Vir
8 γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἀνὴρ
duplex animo, inconstans in omnibus viis suis. Glorietur autem frater
9 δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
humilis in *sublimitate* sua: At dives in humilitate sua: quoniam sicut
10 ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· Ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς
flos fœni transibit. Exortus est enim Sol cum ardore, &
11 ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ

arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor vultûs ejus
ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
deperiit: ita & dives in itineribus suis marcescet. Beatus
ἀπώλετο· (β) οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος 12
vir qui suffert tentationem, quoniam probatus *factus* accipiet coronam
(γ) ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον
vitæ, quam repromisit *Dominus* diligentibus se. Nemo *tentatus*
τῆς ζωῆς, ὃν (δ) ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος 13
dicat; Quoniam à Deo *tentor*: *nam* Deus intentator est malorum, tentat
λεγέτω, Ὅτι (ε) ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει
autem ipse neminem. Unusquisque verò tentatur, à *propria* concupiscentia abs-
δὲ αὐτὸς οὐδένα. Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ- 14
tractus & illectus. Deinde concupiscentia *concipiens* parit peccatum:
κόμενος καὶ δελεαζόμενος. Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· 15
at peccatum consummatum generat mortem. Ne *errate*, fratres mei *dilecti*.
ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 16
Omne datum *bonum*, & omne donum perfectum, *supernè* est, descendens
Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον 17
à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, *aut* vicissitudinis obum-
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκί-
bratio. *Volens* genuit nos verbo veritatis, *ad esse nos* initium aliquod
ασμα. Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα 18
ejus *creaturarum*.
τῶν (ζ) αὐτοῦ κτισμάτων.

(†) Titulus abscinditur.

Κεφ. α'. MS.A. (α) παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ διδόντος πᾶσιν (β) οὕτως (γ) ἄνθρωπος ὃς (δ) ἐπηγγείλατο τοῖς (ε) ἀπὸ Θεοῦ (ζ) ἑαυτοῦ κτισμάτων. Ἴσι,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܕܘܟܪܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܐ *

1 * ܝܥܩܘܒ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ .· ܘܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܙܪܝܥܝܢ ܒܥܡܡܐ
2 ܫܠܡ. * ܟܠ ܚܕܘܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܚܝ .· ܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܣܝܘܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܫܚܠܦܐ.
3 * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܘܚܪܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ .· ܡܩܢܐ ܠܟܘܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. * ܠܗ ܕܝܢ
4 ܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ .· ܢܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܘܡܫܡܠܝܢ .·
5 ܘܒܚܕܐ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܣܝܪܝܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܚܣܝܪ ܚܟܡܬܐ .· ܢܫܐܠ ܡܢ
6 ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟܠ ܦܫܝܛܐܝܬ ܘܠܐ ܡܚܣܕ. ܘܡܬܝܗܒܐ ܠܗ. * ܢܫܐܠ ܕܝܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ .· ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ. ܕܡܐ ܠܓܠܠܐ ܕܝܡܐ ܕܫܓܫܐ ܠܗܘܢ
7 ܪܘܚܐ. * ܘܠܐ ܢܣܒܪ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܣܒ ܡܕܡ ܡܢ ܡܪܝܐ. * ܐܝܢܐ ܕܦܠܝܓ ܒܪܥܝܢܗ
8
9 ܘܫܓܝܫ ܒܟܠܗܝܢ ܐܘܪܚܬܗ. * ܢܫܬܒܗܪ ܕܝܢ ܐܚܐ ܡܟܝܟܐ ܒܪܘܡܗ. * ܘܥܬܝܪܐ
10
11 ܒܡܘܟܟܗ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܗܘܝܐ ܕܥܣܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܪ. * ܕܢܚ ܓܝܪ ܫܡܫܐ ܒܚܘܡܗ
ܘܡܘܒܫ ܠܗ ܠܥܣܒܐ. ܘܗܘܝܗ ܢܦܠ. ܘܫܘܦܪܐ ܕܚܙܘܗ ܐܒܕ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܬܝܪܐ
12 ܝܒܫ ܒܗܘܦܟܘܗܝ. * ܛܘܒܘܗܝ .. ܠܓܒܪܐ ܕܡܣܝܒܪ ܢܣܝܘܢܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܒܚܪ ܢܣܒ
13 ܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ .· ܗܘ ܕܡܠܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ. * ܠܐ ܢܐܡܪ ܐܢܫ ܕܡܐ ܕܡܬܢܣܐ
ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܡܬܢܣܐ ܐܢܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܢܣܐ ܒܒܝܫܬܐ. ܘܗܘ ܠܐܢܫ ܠܐ ܡܢܣܐ.
14 * ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܪܓܬܗ ܗܘ ܡܬܢܣܐ ܘܪܓܐ ܘܡܬܢܓܕ. * ܘܗܕܐ ܪܓܬܐ
15
16 ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ ܚܛܝܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܫܬܡܠܝܬ ܝܠܕܐ ܡܘܬܐ. * ܠܐ ܬܛܥܘܢ ܐܚܝ
17 ܚܒܝܒܐ. * ܟܠ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܫܡܠܝܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܢܚܬܐ ܡܢ ܐܒܐ ܕܢܘܗܪܐ.
18 ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܘܬܗ ܫܘܚܠܦܐ ܡܕܡ. ܐܦܠܐ ܛܘܠܠܐ ܕܫܘܚܠܦܐ. * ܗܘ ܨܒܐ ܘܝܠܕܢ
ܒܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ .· ܕܢܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܒܪܝܬܗ.

EPISTOLA

JACOBI APOSTOLI.

CAPUT. I.

Commemoratione Martyrum. 1.

JAcob servus Dei & Domini nostri Jesu 1
Christi, duodecim tribubus quæ dispersæ
sunt inter gentes, Pacem. Omne gaudium 2
habeatis, fratres mei, quum ingrediemini in
tentationes multas & varias: Scitis enim 3
probationem fidei comparare vobis patien-
tiam. Patientia autem habeat opus con- 4
summatum, ut sitis perfecti & consummati,
& ne quid desit vobis. Si quis autem ex 5
vobis indiget sapientiâ, postulet à Deo ipso
qui dat omnibus simpliciter, nec exprobrat;
& dabitur ei. Postulet autem cum fide non 6
hæsitans: qui hæsitat, similis est fluctibus
maris quos commovet ventus. Neque existi- 7
met homo ille se aliquid accepturum à Do-
mino, Qui dubius est mente suâ, & com- 8
motus in omnibus viis suis. Glorietur 9
autem frater humilis in sublimitate sua.
Dives autem in humilitate sua, quia sicut flos 10
herbæ, ita præteribit. Exoritur enim sol 11
cum calore suo, & arefacit herbam, & flos
ejus cadit, & decor aspectûs illius perit: ita
& dives arescit in conversationibus suis. Be- 12
atus vir ille qui sustinet tentationes, quoni-
am quum probatus fuerit, accipiet coronam
vitæ quam promisit Deus iis qui ipsum dili-
gunt. Ne quis dicat quum tentatur, A Deo 13
tentor. Deus enim non tentatur malis, & ipse
neminem tentat. Sed unusquisque ex con- 14
cupiscentia sua tentatur, & cupit, abstrahi-
turque. Porrò hæc concupiscentia conci- 15
pit & parit peccatum: peccatum autem
quum consummatum est, generat mortem. 16
Ne erraveritis fratres mei dilecti. Omne 17
donum bonum & perfectum è supernis est,
descendens à Patre luminum, apud quem
nulla est transmutatio, nec obumbratio qui-
dem vicissitudinis. Is voluit, & genuit nos 18
sermone veritatis, ut simus primitiæ creatu-
rarum ejus.

Epistola Catholica Beati JACOBI *Apostoli.*

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 JAcobus Dei & Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus, quæ sunt
2 in dispersione, salutem. Omne gaudium existimate, fratres mei, cùm in tentatio-
3 nes varias incideritis : Scientes quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur.
4 Patientia autem opus perfectum habet : ut sitis perfecti & integri, in nullo defici-
5 entes. Si quis autem vestrûm indiget sapientiâ, postulet à Deo, qui dat omnibus
6 affluenter, & non improperat : & dabitur ei. Postulet autem in fide nihil hæsi-
7 tans : qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur & circumfer-
8 tur. Non ergò æstimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino. Vir duplex
9 animo, inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater humilis in ex-
10 altatione sua ; Dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit.
Exortus est enim Sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor
vultûs ejus deperiit : ita & dives in itineribus suis marcescet. Beatus vir, qui 11
suffert tentationem : quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, 12
quam repromisit Deus diligentibus se. Nemo cùm tentatur, dicat, quoniam à
Deo tentatur : Deus enim intentator malorum est : ipse autem neminem tentat. 13
Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illectus. Deindè 14
concupiscentia cùm conceperit, parit peccatum : peccatum verò cùm consumma- 15
tum fuerit, generat mortem. Nolite itaque errare, fratres mei dilectissimi. Omne 16
datum optimum, & omne donum perfectum, desursùm est ; descendens à Patre lu- 17
minum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Volun- 18
tariè enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس يعقوب الرسول الكاثوليكية *

* الفصل الاول * قراءة الاربعا من الجمعة الحادية والثلثين بعد العنصرة *

1 2 * من يعقوب عبد الاله والرب يسوع المسيح . الى الاثني عشر قبيلة اللواتي في الشتات * ان
3 افرحوا يا اخوتي . احسبوا كل الفرح اذا سقطتم في محن متلونة * عالمين ان تجربة ايمانكم
4 يفعل صبرا * والصبر فليكن له عمل كامل . لتكونوا كاملين وتامين غير ناقصين
5 من شي * فان يكن احدكم ينقصه حكمة فليسل من الاله المعطي الكل بسماحة
6 ولا يعير احدا وسيعطى * وليسل بامانة غير منقسم العزم في شي . لان المرتاب المنقسم
7 يضاهي موج البحر . الذي تخبطه الريح وتنفخ فيه باعصافها ليتعالى جدا * فلا يظن
8 ذلك الانسان انه ياخذ من الرب شيا * الرجل ذو النفسين لا تمكين له في جميع طرقه *
9 10 11 * فليفتخر الاخ المتواضع بعلوه * والغني بتواضعه . لان كا الحشيش زهره يعبر * لان
الشمس تطلع مع الحر فاذا قد يبس النبات وانتثر زهره وهلك حسن بهاء وجهه . هكذا
12 والغني يضمر في متصرفاته * الطوبى للانسان الذي يصبر على المحنة فانه اذا صار مختبرا
13 ياخذ اكليل الحياة الذي وعد به الرب احباءه * اذا امتحن احدكم فلا يقل ان الله
14 امتحنه . فان الله ما يمتحن بالشرور ولا يمتحن هو احدا * وكل احد انما يمتحنه شهوته
15 يستجذبه ويخادعه * ثم ان الشهوة اذا حبلت تنتج خطية . والخطية اذا كملت تولد الموت *
16 17 * لا تضلوا يا اخوتي الاحباء * فكل عطية صالحة وكل موهبة تامة من العلو هي منحدرة
18 من ابي الانوار الذي ليس عنده ابتدال راي ولا ظل تغيير * شاء فولدنا بكلمة الحق
لنكون مقدمة ما لبراياه * تم *

Epistola Sancti JACOBI Apostoli Catholica.

CAPUT PRIMUM

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigesimæ primæ post Pentecosten.

A Jacobo servo Dei & Domini Jesu 1
Christi, ad duodecim tribus quæ
sunt in dispersione. Procul dubio gau- 2
dete O fratres mei, omne gaudium re-
putate quando incidetis in tentationes
varias : Scientes quòd probatio fidei 3
vestræ operatur patientiam. Patientia 4
verò habeat opus perfectum, ut sitis
perfecti & integri, nihilque desit vobis.
Quòd si cui vestrûm deest sapientia, 5
postulet à Deo qui largitur omnibus mu-
nificè, & nemini exprobrat : ac dabi-
tur ei. Postulet autem cum fide, nul- 6
latenus animo divisus : nam dubius ac
divisus, similis est fluctui maris, quem
ventus agitat, suisque turbinibus inflat
ut admodum turgescat. Neque enim 7
existimet homo ille, se quicquam acce-
pturum à Domino. Vir duplicis ani- 8
mi, non habet constantiam in omnibus
viis suis. Glorietur itàque frater 9
humilis in sublimitate sua : Dives 10
autem, in humilitate sua : quoniam vel-
ut herba flos ejus præteribit. Sol enim 11
oritur cum æstu, adeòque arescit herba,
labitúrque flos ejus, & perit pulchri-
tudo nitoris vultus ejus : ita quoque di-
ves languescet in conversationibus suis.
Beatitudo homini qui patiens est in 12
tentatione, quia cùm factus fuerit
probatus, accipiet coronam vitæ, quam
promisit Dominus dilectis suis. Quum 13
quis vestrûm tentatur, ne dicat à Deo
se tentatum : nam Deus nec malis ten-
tatur, nec tentat ipse quenquam. Ve- 14
rùm sua quenque tentat cupiditas, al-
licit, ac decipit. Deindè cupiditas, 15
quum conceperit, parit quidem pecca-
tum : peccatum verò, quum peractum
fuerit, generat mortem. Ne erretis ô 16
fratres mei dilecti. Omne quidem mu- 17
nus bonum, & omne donum perfectum,
ab alto est demissum, à Patre luminum,
apud quem non est variatio consilii, nec
umbra mutationis. Volens genuit nos 18
verbo veritatis, ut essemus primitiæ
quædam creaturarum suarum. Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

መልእክተ ፡ ያዕቆብ ፡ ሐዋርያ ፡፡

1 እምያዕቆብ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወ
ክልኤቱ ፡ ሕዝበ ፡ ድዮስጶራ ፡ ዘበትርጓሜ ፡ ለ፲ወ፪ ፡ እለ ፡ ዝርዋን ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ኢኃ
2 ው ፡ ፍሥሐ ፡፡ ኵሉ ፡ ትፍሥሕተ ፡ ግበሩ ፡ ሶበ ፡ መንሱት ፡ ይመጽአክሙ ፡ ዘዘዚአ
3 ሁ ፡፡ እንዘ ፡ ቲአምሩ ፡ ከመ ፡ መክራሂ ፡ ለሃይማኖትክሙ ፡ ትዕግሥተ ፡ ይገብር ፡
4 ለክሙ ፡፡ ትዕግሥትሰ ፡ ግብረ ፡ ፍጹመ ፡ ባቲ ፡፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ፍጹማነ ፡ ወጥዑያ
5 ነ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ዘትኀጥኡ ፡፡ ወእመሰቦ ፡ ዘኀጥአ ፡ ለጥበብ ፡ ለይስአል ፡ ኀበ ፡
ወሀቢ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘይሁብ ፡ ለኵሉ ፡ በስፋሕ ፡ ወኢይትዔየር ፡ ወይትወሀብ ፡ ሎ
6 ቱ ፡፡ ወይሰአል ፡ እንዘ ፡ ይትአመን ፡ ወኢይናፍቅ ፡ እስመ ፡ ዘይናፍቅ ፡ ይከውን ፡ ከ
7 መ ፡ ሞገደ ፡ ባሕር ፡ እንተ ፡ ይዘብጦ ፡ ነፋስ ፡ ወያነሥኣ ፡፡ ወኢይመስሎ ፡ ለውእቱ ፡
8 ብእሲ ፡ ከመ ፡ ይነሥእ ፡ ምንተኒ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ብእሲ ፡ ዘክልኤ ፡ ልቡ ፡
9 ህውክ ፡ ውእቱ ፡ በኵሉ ፡ ፍናቱ ፡፡ ወይትሜካሕ ፡ እኁነ ፡ ዘያቴሕት ፡ ርእሶ ፡ በተልዕ
10 ሎቱ ፡፡ ወበዕለሰ ፡ በትትሕቶቱ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ፍሬ ፡ ሣዕር ፡ የኀልፍ ፡፡ እስመ ፡ እ
11 መከመ ፡ ሠረቀ ፡ ፀሐይ ፡ ምስለ ፡ ላህቡ ፡ ያየብሶ ፡ ለሣዕር ፡ ወፍሬሁኒ ፡ ይወድቅ ፡ ወሠና ፡ ራ
12 እዩኒ ፡ ይትሐጐል ፡፡ ወከማሁኬ ፡ ብዑልኒ ፡ በፍናዊሁ ፡ ይጸመሂ ፡፡ ወብፁዕ ፡ ብእሲ ፡ ዘይ
ትዔገሥ ፡ ለእኪት ፡ እስመ ፡ ተመኪሮ ፡ ይነሥእ ፡ አክሊለ ፡ ሕይወት ፡ ዘአስፈወሙ ፡ እግዚ
13 አብሔር ፡ ለእለ ፡ ያፈቅርዎ ፡፡ አመበ ፡ ዘይትሜከር ፡ ኢይበል ፡ እግዚአብሔር ፡ ያሜክ
14 ረኒ ፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ኢያሜክር ፡ ለእኪት ፡ ወውእቱሰ ፡ ኢያሜክር ፡ ወኢሰመነሂ ፡፡ አ
15 ሐዱ ፡ አሐዱ ፡ ይትሜከር ፡ በፍትወቱ ፡ እንቲአሁ ፡ ወያወፅእ ፡ ወይደነግፁ ፡፡ ወፍትወ
16 ትሰ ፡ አመከመ ፡ ፀንሰት ፡ ትወልድ ፡ ለኃጢአት ፡ ወኃጢአትኒ ፡ አመከመ ፡ ተፈጸመት ፡ ትወ
17 ልድ ፡ ለሞት ፡፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ፍቁራን ፡፡ ኵሉ ፡ ሀብት ፡ ሠናይ ፡ ወኵ
18 ሉ ፡ ፍት ፡ ፍጹም ፡ እምላዕሉ ፡ ይእቲ ፡ እምኀበ ፡ አቡሆሙ ፡ ለብርሃን ፡፡ ኀበ ፡ አልቦ ፡ ተውለ
ጦ ፡ ወአልቦ ፡ ምንተኒ ፡ ዘያመስጥ ፡፡ እስመ ፡ በፈቃዱ ፡ ወለደነ ፡ በቃለ ፡ ጽድቁ ፡ ከመ ፡
ንኩን ፡ ከመ ፡ እለ ፡ ፈጠረ ፡ ቀደሞት ፡፡

Epistola JACOBI Apostoli.

CAPUT. I.

A Jacobo servo Dei Domini nostri Jesu Christi, duodecim tribubus in dia- 1
spora, (quod est interpretatum, 12. quæ dispersæ sunt,) pax vobis, fratres, &
gaudium. Omnem consolationem reputate, cùm vobis advenerit cujuslibet gene- 2
ris tentatio : Scientes quòd probatio fidei vestræ, operatur vobis patientiam. 3
Patientia autem opus perfectum habeat : ut sitis perfecti, & integri, in nullo de- 4
ficientes. Si quis autem sit qui indiget sapientiâ, petat à datore Deo, qui dat 5
omnibus largiter, & non exprobrat : & dabitur ei. Petat autem credens, nec 6
hæsitet : nam qui hæsitat, est sicut fluctus maris, quem concutit ventus, atque 7
evehit. Ne igitur existimet homo ille quòd accipiet aliquid à Domino. Vir 8
qui duplici est animo, commotus est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater 9
noster, quòd humiliet seipsum in exaltatione sua ; Dives autem, in humilitate 10
sua : quoniam sicut flos herbæ transibit. Nam pront exortus est sol cum æstu suo, 11
arefacit herbam, & flos ejus etiam decidit, & decor aspectûs ejus deperit : ita
& dives etiam in viis suis marcescet. Beatus autem est vir qui sustinet 12
malum : quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam promisit
Deus iis qui diligunt eum. Si est qui tentatur, ne dicat ; Deus tentavit me : 13
Deus quidem non tentat ad malum, neque ille etiam tentat quenquam. Unus- 14
quisque tentatur à propria sua concupiscentia quæ ita emittit, ut attoniti sunt.
Et concupiscentia quidem cùm conceperit, parit peccatum : & peccatum et- 15
iam cùm consummatum fuerit, generat mortem. Ne fallatis vosmet fratres 16
nostri dilecti. Omnis donatio bona, & omnis portio perfecta, supernè est, 17
à Patre luminum, ubi non est transmutatio, neque aliquid quod fugax est.
Nam voluntate suâ genuit nos per verbum veritatis suæ, ut essemus tan- 18
quam principatus eorum quos creavit.

Itaque, fratres mei dilecti, sit omnis homo velox ad audiendum, tardus
19 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, (η) ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς Β'
ad loquendum, tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non ad-
20 εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ (θ) οὐ κατ-
operatur. Ideò abjicientes omnem sordem, & abundantiam malitiæ, in mansuetudine
21 εργάζεται. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν, καὶ (ι) περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι
suscipite insitum verbum, potens salvare animas vestras. Estote autem factores
22 δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ
verbi, & non tantùm auditores, fallentes vosmetipsos. Quia si quis auditor
23 λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. (κ) Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς
verbi est, & non factor, hic similis est viro consideranti vultum nativitatis suæ
λόγου ἐστί, καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
in speculo. Consideravit enim seipsum, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit.
24 ἐν ἐσόπτρῳ. Κατενόησε γὰρ ἑαυτόν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.
At perspiciens in legem perfectam illam libertatis, & permanens, hic non auditor
25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ (λ) παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς
obliviosus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.
ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
Si quis videtur religiosus esse in vobis, non refrænans linguam suam, sed
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος (μ) εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, (ν) ἀλλ'
seducens cor suum, hujus vana religio. Religio munda, &
27 ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. Θρησκεία (ξ) καθαρὰ, καὶ
immaculata apud Deum & Patrem hæc est; Visitare pupillos & viduas in
ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ (ο) Πατρὶ αὕτη ἐστίν, Ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν
tribulatione eorum, immaculatum seipsum custodire à mundo.
τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

CAP. II. β'.

Fratres mei, ne in personarum acceptione habete fidem Domini nostri Jesu Christi
1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Γ'
gloriæ. Si enim introierit in conventum vestrum vir aureum habens annulum in
τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν 2
veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, Et intendatis in
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ 3
ferentem vestem splendidam, & dixeritis ei; Tu sede hic pulchre; &
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ (α) εἴπητε αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς· καὶ
pauperi dicatis; Tu sta illic, aut sede hic sub scabello meo:
τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ (β) κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου:
Et non dijudicatis in vobisipsis, & facti estis judices disceptationum malarum? Audite,
Καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσατε, 4
fratres mei dilecti, nónne Deus elegit pauperes mundi hujus,
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ (γ) κόσμου τούτου, 5
divites in fide, & hæredes regni, quod repromisit diligentibus
πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους (δ) τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν
se? Vos autem exhonorâstis pauperem. Nónne divites per potentiam opprimunt
αὐτόν; Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. (ε) Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν
vos, & ipsi trahunt vos ad judicia? Nónne ipsi blasphemant 6
(ζ) ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς (η) κριτήρια; Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι
pulchrum nomen invocatum super vos? Si tamen legem perficitis regalem, 7
τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασι-
secundùm Scripturam, Diliges proximum tuum sicut teipsum, pulchrè facitis. 8
λικόν, κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε.
Si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege
Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου 9
quasi transgressores. Quicunque enim totam legem servaverit, offendat autem in uno,
ὡς παραβάται. Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον (θ) τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνί, 10
factus est omnium reus.
γέγονε πάντων ἔνοχος.

MS.A. (η) καὶ ἔστω (θ) οὐκ ἐργάζεται. (ι) περισσευμα (κ) Ἤ τις (λ) παραμείνας, οὐκ (μ) εἶναι), μὴ (ν) ἀλλὰ (ξ) γὰρ καθαρὰ (ο) τῷ Πατρὶ Κεφ. β'. MS.A. (α) εἴπητε, Σὺ (β) κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπό-
διον τῶν ποδῶν σου· Οὐ διακρίθητε (γ) κόσμου, πλουσίους (δ) τῆς ἐπαγγελίας ἧς (ε) οὐχὶ (ζ) ὑμᾶς, (η) κριτήρια; Καὶ αὐτοὶ (θ) πληρώσει, πταίσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible] *
20 [illegible] *
21 [illegible] *
[illegible]
22 [illegible] *
23 [illegible] *
24 [illegible]
25 [illegible] *
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible] *
[illegible]
[illegible] *

1 [illegible] *
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible] *

Itaque ô vos fratres mei delecti, unusquisque vestrûm sit velox ad audiendum, & tardus ad loquendum, tardúsque ad irascendum. 19
Ira enim viri justitiam Dei non præstat. 20
Quapropter procul expellatis à vobis omnem immunditiem, & multitudinem malitiæ, & cum mansuetudine excipite Verbum illud naturæ nostræ insitum, quoniam ipsum potest servare animas vestras. 21

Dominicâ II. post Epiphaniam. 2.

Cæterùm estote effectores sermonis, & non auditores tantùm, neque decipiatis vosmetipsos. 22
Si quis enim fuerit auditor sermonis & non effector, hic similis est illi qui aspexit vultum suum in speculo. 23
Aspexit enim seipsum & præteriit, ac oblitus est qualis esset. 24
Quisquis autem respicit in Legem perfectam libertatis, & permanet in ea, non est auditor auditionis quæ oblivioni traditur, sed effector operis: & hic sanè beatus erit in opere suo. 25
Quòd si quis existimet se servire Deo, & non contineat linguam suam, sed eum inducat in errorem cor suum, istius vanum est obsequium. 26
Ministerium enim purum & sanctum coram Deo Patre illud est, Invisere orphanos & viduas in afflictionibus ipsorum, & servare seipsum à mundo immaculatum. 27

CAP. II.

Fratres mei, ne cum acceptione personarum teneatis fidem gloriæ Domini nostri Jesu Christi. 1
Nam si quis introierit in congregationem vestram qui annulos aureos habeat, aut perpulchra vestimenta, introierit verò pauper cum vestimentis sordidis: 2
Et respexeritis in illum qui indutus est perpulchris vestimentis, ac dixeritis ei, Tu sede hic bené: pauperi verò dicatis, Tu sta illic, aut sede hic ante scabellum pedum nostrorum. 3
Nónne divisi estis in animabus vestris, & facti estis discernentes cogitationes malas? 4
Audite fratres mei dilecti, nónne pauperes mundi, divites autem in fide, elegit Deus, ut sint hæredes in regno illo quod promisit Deus iis qui ipsum diligunt? 5
Vos autem contemptui habuistis pauperem. Nónne divites insolescunt in vos, ipsique trahunt vos ad prætorium? 6
Nónne ipsi obloquuntur de bono nomine quod invocatum est super vos? 7
Sed si Legem Dei in hoc adimpletis, uti scriptum est, Diliges proximum tuum sicut teipsum, benefacitis. 8
At si facies assumitis, peccatum committitis, & redarguimini à Lege tanquam transgressores Legis. 9
Is enim qui totam Legem servat, & in uno offendit, totius Legis factus est reus. 10

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19
20 ኦኃዊነ : ወይኩን : ኵሉ : ብእሲ : ፍጡነ : ለሰሚዕ : ወይኩንዲየ : ለነቢብ ። እ
21 ስመ : መዓቱ : ለብእሲ : ጽድቀ : እግዚአብሔር : ኢያገብር ። ወይእዜኒ : ሓድጉዋ :
ለኵሉ : ርኩሰት : ወለኵሉ : እኪት : ወበየውሀት : ተቀበልዎ : ለቃል : ዘተዘርአ : ዘይክል :
22 አድኅኖታ : ለነፍስክሙ ። ኩኑ : ገበርያነ : ሕግ : ወአኮ : ለእጽምኦ : ባሕቲቱ ። ሐልዩ
23 ዎ : ለሰኩ : ለሊክሙ ። እመቦ : ዘያጽምዕ : ለነገር : ወኢይገብሮ : ይመስል : ብእሲ :
24 ዘይሬኢ : ፍጥረተ : ገጹ : በመጽሃት ። ወጣይቆ : ርእሶ : ረስዐ : ዘከመ : እሮ : ወእ
25 ቱ ። ወዘሰ : ሐወጸ : ውስተ : ሕግ : ፍጹም : ዘዮ°ዕዝ ። ወዘተዐገሠ : ወኢኮነ : ረስ
ዐ : ዘእምዐ : አለ : ገበሬ : ግብሩ : ውእቱ : ብፁዕ : ዝንቱ : በምግባሩ ።

Fratres nostri, etiam sit omnis homo velox ad audiendum, & tardus ad loquendum. 19
Nam ira hominis, justitiam Dei exequendam non curat. 20
Et nunc etiam abjicite omnem impuritatem, & omnem malitiam, & cum mansuetudine recipite sermonem illum insitum, qui potest servare animas vestras. 21
Estote factores legis, & non auditores tantùm: considerate aliquandiu vosmetipsos. 22
Si quis est qui audit verbum, & non efficit illud: similis est homini qui contemplatur lineamenta faciei suæ in speculo. 23
Qui simul atque seipsum intuitus est, oblitus est qualisnam ipse esset. 24
Qui autem introspexerit in legem perfectam libertatis, & qui perseveraverit, is non est obliviosus auditor, sed effector operis sui est, & beatus est iste in opere suo. 25

Versio VULGATA LATINA.

19 Scitis, fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tar-
20 dus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri, justitiam Dei non
21 operatur. Propter quod abjicientes omnem immunditiam, & abundantiam ma-
litiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas ve-
22 stras. Estote autem factores verbi, & non auditores tantùm, fallentes vosmet-
23 ipsos. Quia si quis auditor est verbi, & non factor: hic comparabitur viro consi-
24 deranti vultum nativitatis suæ in speculo: Consideravit enim se, & abiit, &
25 statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in legem perfectam liber-
tatis, & permanserit in ea, non auditor obliviosus factus, sed factor operis:
26 hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse, non
refrænans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio.
27 Religio munda & immaculata apud Deum & Patrem, hæc est; Visitare
pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab
hoc seculo.

CAP. II.

FRatres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu 1
Christi gloriæ. Etenim si introierit in conventum vestrum vir aureum annulum ha- 2
bens in veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, Et intendatis 3
in eum qui indutus est veste præclarâ, & dixeritis ei; Tu sede hic bené: pauperi autem
dicatis; Tu sta illic: aut sede sub scabello pedum meorum: Nónne judicatis apud 4
vosmetipsos, & facti estis judices cogitationum iniquarum? Audite, fratres mei dile- 5
ctissimi, nónne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni,
quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exhonorástis pauperem. Nónne 6
divites per potentiam opprimunt vos, & ipsi retrahunt vos ad judicia? Nónne ipsi 7
blasphemant bonũ nomẽ, quod invocatũ est super vos? Si tamẽ legẽ perficitis rega- 8
lem secundùm Scripturas; Diliges proximũ tuũ sicut teipsum: benè facitis: Si autẽ 9
personas accipitis, peccatũ operamini, redarguti à lege quasi transgressores. Qui- 10
cunq; autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 • قراءة الخميس من الجمعة الحادية والثلثين بعد العنصرة • *حتى يكون يا اخوتي
20 الاحباء كل انسان سريعا في الاستماع بطيا في الكلام • بطيا في الغيظ *لان غيظ الانسان ما
21 يعمل عدل الله *فلهذا اذا طرحتم كل نجاسة وزيادة رذيلة اقبلوا بوداعة النطق الغريزي
22 القادر ان يخلص انفسكم *كونوا عاملين الناموس لا سامعين فقط مهملين انفسكم •
23 *لان من هو سموع الناموس وليس عمولا • فهذا يشابه انسانا يتامل وجه كونه في المراة •
24 *لانه قد تامل ذاته وانصرف • ونسي للحين كيف كان *فاما المطلع في شريعة الحرية
25 التامة والثابت • فهذا ما يكون سموعا ناسيا • بل يكون صانعا للعمل • هكذا سيكون
26 بعمله مغبوطا *من يظن فيكم انه عابد ولا يلجم لسانه بل يخدع قلبه • فعبادة هذا باطلة •
27 *والعبادة النقية المهذبة عند الاله الاب هذه هي • تعاهد اليتامى والارامل في ضيقتهم
وان يحفظ الانسان نفسه من عيوب العالم غير دنس • تم •

• الفصل الثاني • • قراءة الجمعة من الجمعة الحادية والثلثين •

1 *يا اخوتي لا تتخذوا امانة ربنا يسوع المسيح ولي المجد لمحاباة الوجوه *لانه ان يدخل الي
2 مجمعكم رجل خاتمه ذهب بحلة بهية • ويدخل مسكين بثوب وسخ *فتصرفون نظركم
3 الي اللابس الحلة البهية وتقولون له اجلس انت ها هنا جلوسا حسنا • وتقولون للمسكين قف
4 انت هناك • او اجلس ها هنا دون موطئ قدمي *ولم تميزوا الامر في ذاتكم • فقد صرتم
5 قضاة الافكار الخبيثة *اسمعوا يا اخوتي الاحباء • اما قد اختار الله مساكين العالم اغنياء
6 في الامانة ووارثين الملك الذي وعد به احباءه *فانتم ان اهنتم المسكين • او ليس
7 الاغنياء يتجبرون عليكم وهم يسحبونكم الي مجالس الاحكام *وليسوا يفترون على الاسم
8 الشريف الذي دعي عليكم *فان كنتم تتمون الشريعة الملكية كما في الكتاب ان
9 تحب قريبك كما تحب نفسك فعملا حسنا تعملون *وان كنتم تحابون الوجوه فخطية تعملون
10 اذ توبخكم الشريعة كمن يخالفها *لان من يحفظ الشريعة كلها ويزل في واحدة من فرايضها
فقد صار تحت جريمة مخالفتها كلها •

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigesimæ primæ post Pentecosten.

Ut sit, O fratres mei dilecti, quilibet ho- 19
mo velox ad audiendum, tardus ad lo-
quendum, tardus ad iram. Hominis 20
enim ira, non exequitur justitiam Dei.
Quapropter abjicientes omnem sordem 21
& excrementum abominationis, suscipite
cum mansuetudine insitam à natura ra-
tiocinationem, quæ potest servare ani-
mas vestras. Estote factores Legis, non 22
auditores tantùm, negligentes animas
vestras. Nam quisquis est auditor Legis 23
tantùm, & non factor, is similis est ho-
mini contemplanti vultum substantiæ
suæ in speculo. Contemplatus enim se- 24
ipsum, abiit, & statim oblitus est qualis
esset. At verò qui inspicit in Legem 25
libertatis perfectam, & persistit: is non
erit auditor obliviosus, sed operis effe-
ctor: atque ita erit in opere suo bea-
tus. Quicunque inter vos arbitratur se 26
esse religiosum, nec frænat linguam su-
am, sed fallit cor suum, hujus religio
vana est. Sed religio pura & sincera 27
apud Deum Patrem, hæc est, Visitare
pupillos & viduas in angustia eorum:
& ut servet homo semetipsum à seculi
vitiis immaculatum. Finis.

CAP. II.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis trigesimæ primæ.

O Fratres mei, ne sumatis fidem Do- 1
mini nostri Jesu Christi principis gloriæ,
ad assentationem vultuum. Nam si in- 2
grediatur in cœtum vestrum vir au-
reum habens annulum, stolâ splendidâ;
ingrediatur etiam pauper veste sordidâ:
Convertatisq; aspectum vestrum ad indu- 3
tum stolâ splendidâ, & dicatis ei; Sede tu
hic sessione honesta: & dicatis pauperi;
Tu sta illic, aut sede hic subter scabellum
pedum meorum: Neque perpendatis ne- 4
gotium apud vosmetipsos facti estis ju-
dices cogitationum reprobarum. Audite 5
O fratres mei dilecti, nónne Deus elegit
pauperes mundi, divites in fide, & hæ-
redes regni quod pollicitus est dilectis
suis? At vos despexistis pauperem. 6
Nónne divites prævalent vobis, & ipsi
trahunt vos ad tribunalia judiciorum?
Nónne blasphemant nomen præclarum 7
quod vocatum est super vos? Quòd si 8
legem regiam perficitis, prout est in
Scriptura, Diliges proximum tuum ut
diligis teipsum, opus quidem bonum fa-
citis: Sin autem vultibus assentamini, 9
peccatum quidem committitis, arguente
vos Lege tanquam sibi refragantes. Qui 10
enim totam Legem servaverit, & in uno
ex mandatis ejus deliquerit, fit obnoxius
prævaricationi totius.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእመቦ ፡ ዘይትሌሐም ፡ ወኢያስተሞቅሮ ፡ ለልሳኑ ፡ ውእቱ ፡ ወአስሐቶ ፡ ለልቡ ፡ ለዘ ፡ ከማ
27 ሁ ፡ ከንቶ ፡ ሕርመቱ ፡፡ ወሕርመትሰ ፡ ንጽሕት ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ አብ ፡፡ ዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ከመ ፡ ትዕቀቡ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ፡ ወአቤራት ፡ በተጽናሶሙ ፡ ወ
ትዕቀብ ፡ ርእሰከ ፡ እምነ ፡ እመዓለም ፡ ዘእንበለ ፡ ሕብቅቅ ፡፡
1 ፪ ኦኃዊነ ፡ ኢትጉኑ ፡ ለገጸ ፡ ሰብእ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ እንተ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
2 ስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡፡ ከመ ፡ እመ ፡ ቦአ ፡ ውስተ ፡ ማኅበርክሙ ፡ ብእሲ ፡ ዘሕልቀ
3 ት ፡ ወርቅ ፡ ወበአልባሰ ፡ ክቡር ፡፡ ወቦአ ፡ ነዳይ ፡ በአልባስ ፡ ርሱሕ ፡፡ ወትኔጽርዎ ፡
ለዘይለብስ ፡ ንጹሐ ፡ ወትብልዎ ፡ ንበር ፡ አንተሰ ፡ ውስተ ፡ ምስናይ ፡ ወለነዳይሰ ፡ ትብልዎ ፡
4 ቁም ፡ አንተሰ ፡ ከሐከ ፡ ወእመአኮ ፡ ንበር ፡ ዝየ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡ እገሪየ ፡፡ አኮኑ ፡
5 እንከ ፡ አድሎክሙ ፡ ለሊክሙ ፡ ወኮንክሙ ፡ መደልዋነ ፡ ለሕሊና ፡ እኩይ ፡፡ ስምዑ ፡ አ
ኀዊነ ፡ ፍቁራን ፡ አኮኑ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኀረዮሙ ፡ ለነዳያነ ፡ ዓለም ፡ ወአብዕልቶሙ ፡ ከ
ሙ ፡ በሃይማኖቶሙ ፡ ይወርስዋ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ እንተ ፡ አሰፈዎሙ ፡ ለእለ ፡ ያፈቅ
6 ርዎ ፡፡ ወአንትሙሰ ፡ አስተሐቀርክምዎ ፡ ለነዳይ ፡፡ አኮኑ ፡ እሙንቱ ፡ አብዕልት ፡ እለ ፡
7 ይትኤገሉክሙ ፡ ወይስሕቡክሙ ፡ ውስተ ፡ ተስናናት ፡፡ ወእሙንቱ ፡ ይጸርፉ ፡ ለዐቢ ፡ ስ
8 ም ፡፡ ዓቢይ ፡ ዘተሰመየ ፡ ላዕሌክሙ ፡፡ ወእመሰ ፡ ትፌጽሙ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ትፌጽ
ሙ ፡፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ አፍቅር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ ነፍስከ ፡ እንከ ፡ ሠናየ ፡ ትገ
9 ብሩ ፡፡ ወእመሰ ፡ ገጸ ፡ ትነሥኡ ፡ ኃጢአተ ፡ ትገብሩ ፡ ወይዘልፈክሙ ፡ ሕግ ፡ ከመ ፡
10 ኃጥኣን ፡፡ ወዘሰ ፡ ይገብሮ ፡ ለኵሉ ፡ ሕግ ፡ ወይስሕት ፡ በአሐቲ ፡ ኮነ ፡ መአብሰ ፡
በኵሉ ፡፡

Et si quis est qui se Deo devovet, & non refrænat linguam suam, iste est qui sedu- 26
cit suum cor, & cujus itidem vana est religio. Religio autem illa munda quæ 27
coram Deo Patre, hæc est; ut custodiatis pupillos & viduas in necessitate ipso-
rum, custodias quoque teipsum à mundo immaculatum.

CAP. II.

FRatres nostri, ne sit ad faciem hominis fides vestra quæ est in Domino nostro Je- 1
su Christo, cui sit gloria. Nam si ingrediatur in cœtum vestrum vir habens an- 2
nulum aureum, cumque veste pretiosâ, & ingrediatur pauper in veste sordida;
Et respexeritis in eum qui indutus est splendidâ, & dixeritis ei; Tu quidem sede 3
bené: pauperi verò dixeritis; Tu sta illic: sin minùs, Sede hic sub scabello
pedum meorum. Annon igitur vobismet ipsis placere studuistis, & facti estis 4
hypocritæ malarum cogitationum? Audite fratres nostri dilecti, nónne Deus 5
elegit pauperes hujus mundi, at divites etiam in fide sua, ut hæredes essent
regni cœlestis, quod promisit iis qui diligunt eum? Vos autem despectui habu- 6
istis pauperem. Nónne hi divites sunt, qui opprimunt vos, attrahúntque vos
ad tribunalia? Et ipsi sunt qui blasphemant nomen grande, à quo estis cogno- 7
minati. Et si adimpletis legem, regnum perficitis, sicut dicit Scriptura; Di- 8
liges proximum tuum sicut animam tuam, utique benè facitis. Sin autem fa- 9
ciem accipitis, peccatum perpetratis, & redarguet vos lex tanquam trans-
gressores. Quicunque autem præstiterit totam legem, & erret in uno, factus 10
est omnium reus.

Ille enim dicens; Non mœchaberis, dixit &; Non occides. Si autem non mœchaberis,
11 Ὁ γὰρ (ι) εἰπών, Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καί, Μὴ φονεύσῃς. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις,
occides autem, factus es transgressor legis. Sic loquimini, & sic facite, sicut
12 φονεύσεις δέ, (κ) γέγονας παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε, καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς
per legem libertatis futuri judicari. Nam judicium sine misericordia non
13 διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. Ἡ γὰρ κρίσις (λ) ἀνίλεως τῷ μὴ
facienti misericordiam: & contra gloriatur misericordia judicium. Quid illud utile,
14 ποιήσαντι ἔλεος· (μ) καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί τὸ ὄφελος, Δ'
fratres mei, si fidem dicat quis habere, opera autem non habeat? non potest fides
ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν (ν) λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις
salvare eum? Si autem frater aut soror nudi sint, & destituti fuerint
15 σῶσαι αὐτόν; Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, (ξ) καὶ λειπόμενοι ὦσι
quotidiano victu: Dicat autem aliquis illis ex vobis; Ite in pace, cale-
16 τῆς ἐφημέρου τροφῆς· (ο) Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερ-
facimini, & saturamini: non dederitis autem eis ea quæ necessaria corporis, quid
μαίνεσθε, καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
illud utile? Sic & fides, si non opera habeat, mortua est secundùm
17 τὸ ὄφελος; (π) Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ (ρ) ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ'
seipsam. Sed dicet quis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: Ostende mihi
18 ἑαυτήν. (σ) Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι
fidem tuam ex operibus tuis, & ego ostendam tibi ex operibus meis fidem meam.
τὴν πίστιν σου (τ) ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.
Tu credis, quoniam Deus unus est: pulchrè facis: & dæmones credunt, &
19 Σὺ πιστεύεις, ὅτι (υ) ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ
contremiscunt. Vis autem scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus
20 φρίσσουσι. Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
mortua est? Abraham pater noster nónne ex operibus justificatus est, offerens Isaac
21 νεκρά ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ
filium suum super altare? Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius,
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, 22
& ex operibus fides consummata est? Et suppleta est Scriptura dicens; Credidit autem
καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ 23
Abraham Deo, & reputatum est illi ad justitiam, & amicus Dei appellatus est.
Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.
Videtis igitur, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum?
(φ) Ὁρᾶτε τοίνυν, ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; 24
Similiter autem & Raab meretrix, nónne ex operibus justificata est, suscipiens nun-
Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη, οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγ-
tios, & aliâ viâ ejiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum 25
γέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν 26
est, ita & fides sine operibus mortua est.
ἐστιν, (χ) οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

CAP. III. γ'.

Ne multi magistri fiatis, fratres mei, scientes quoniam majus judicium capiemus.
Ε' ΜΗ' πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα. 1
Multa enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus vir,
Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, 2
potens fræno circumducere & totum corpus. Ecce equis fræna in
δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. (α) Ἰδοὺ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς (β) εἰς 3
ora mittimus ad obediendum ipsos nobis, etiam omne corpus illorum
τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι (γ) αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα (δ) αὐτῶν
circum agimus. Ecce & naves tanta existentes, & à validis ventis impulsæ,
μετάγομεν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, 4
circumferuntur à modico gubernaculo, ubi impetus dirigentis voluerit.
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.

MS.A. (ι) εἴπας, (κ) ἐγένου ἀποστάτης νόμου. Οὕτως λαλεῖτε, καὶ οὕτως (λ) ἀνέλεος (μ) κατακαυχᾶσθω δὲ ἔλεος (ν) τὶς λέγῃ ἔχειν, (ξ) ἢ (ο) Καὶ εἴπῃ τις (π) Οὕτως (ρ) ἔχῃ ἔργα, (σ) Ἀλλά (τ) χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ (υ) εἷς ἐστιν ὁ Θεός· (φ) Ὁρᾶτε, ὅτι (χ) οὕτως Κεφ. γ'. MS.A. (α) Εἰ δὲ (β) εἰς τὸ στόμα (γ) ἡμῖν αὐτούς, (δ) μετάγομεν αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

Qui enim dixit; Non mœchaberis, ipse dixit; Non occides. Quòd si non mœchus es, sed homicida, factus es transgressor legis. 11
Sic loquamini, & sic faciatis, ut qui per legem libertatis judicandi estis. 12
Judicium enim absque misericordia fiet in eum, qui non præstiterit misericordiam. Exaltabimini per misericordiam super judicium. 13

Dominicâ XI. post Pentecosten. 3.

Quæ utilitas fratres mei, si quis dixerit; Habeo fidem, opera verò non habeat? Nunquid poterit ejus fides ipsum servare? 14
Quòd si frater aut soror nudi fuerint, & indigeant victu quotidiano: 15
Et dicat illis aliquis ex vobis; Abite cum pace, calescite, & saturamini: nec dederitis illis quæ sunt necessaria corpori, quæ erit utilitas? 16
Ita & sola fides absque operibus mortua est. 17
Sed dicet aliquis; Tu fidem habes, & ego habeo opera: ostende mihi fidem tuam absque operibus, & ego ostendam tibi fidem meam ex operibus meis. 18
Credis unum esse Deum, benè facis: etiam dæmonia credunt & contremiscunt. 19
Vis autem scire ô homo debilis, quòd fides absque operibus mortua est? 20
Pater noster Abraham nónne ex operibus justificatus est, quòd obtulerit Isahac filium suum super altare? 21
Vides fidem illius adjumento fuisse ipsius operibus, atque ex operibus fidem ejus perfectam fuisse. 22
Et impleta est Scriptura, quæ dicit; Credidit Abraham Deo, & annumeratum est illi ad justitiam, & amicus Dei vocatus est. 23
Vides quòd ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantùm? 24
Sic etiam Rahab meretrix, nónne ex operibus justificata est, quòd exceperit exploratores, & per viam aliam emiserit eos? 25
Quemadmodum corpus absque spiritu mortuum est, ita & fides absque operibus est mortua. 26

CAP. III,

Dominicâ III. post Epiphaniam. 4.

NE multi doctores sint inter vos, fratres mei, sed scitote nos majori judicio esse obnoxios. 1
In multis enim labimur omnes. Quisquis in sermone non labitur, hic est vir perfectus, qui potest subjicere & totum corpus suum. 2
Ecce enim fræna in os equorum injicimus, ut subjiciantur nobis, & totum corpus eorum circumagimus. 3
Quin & naves validæ quum aguntur ventis vehementioribus, à minimo ligno trahuntur, quocunque tendit voluntas gubernatoris. 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እስመ፡ ዘይቤ፡ ሊትሐር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡ ይቤ፡ ሊትቅትል፡ ነፍሰ፡ ወእመሰ፡ ተሐውር፡ ብእ
12 ሲተ፡ ብእሲ፡ ወበሕቱ፡ ትቀትል፡ ነፍሰ፡ ኮንከ፡ ወፁአ፡ እምሕግ፡፡ ከመዝ፡ ንግሩ፡ ወከመ
13 ዝ፡ ግበሩ፡ ከመዘ፡ በሕገ፡ ግዕዛን፡ ሀሎክሙ፡ ትትኰነኑ፡፡ እስመ፡ በደይንሰ፡ አልቦ፡ ምሕረተ፡
14 ለዘ፡ ሊገብረ፡ ምሕረተ፡፡ ወይትሜካሕ፡ ባሕቱ፡ በዕለተ፡ ደይን፡ ዘገብረ፡ ምሕረተ፡፡ ምን
ተ፡ ይበቍዕ፡ አኃዊነ፡ ሶእመቦ፡ ዘይብል፡ ሃይማኖተ፡ ብየ፡ ወምግባረ፡ ሠናይ፡ አልብየ፡ ቦኑ፡ ትክል፡
15 ሃይማኖቱ፡ አድኅኖቱ፡፡ እመቦ፡ እምአኃዊነ፡ አው፡ እምአኃቲነ፡ አለ፡ ዕሩቃን፡ እሙንቱ፡
16 አው፡ ሕጡኣን፡ ሲሳየ፡ ዕለቶሙ፡፡ ወእመቦ፡ ዘይቤሎሙ፡ እምኔክሙ፡ ሑሩ፡ በሰላም፡ ሰ
ሐኑ፡ ወትጸገቡ፡ ወኢወሀብክዎሙ፡ ዘይፈቅዱ፡ ለተጽናስሙ፡ ምንተ፡ ይበቍዖሙ፡፡

Nam qui dicit; Ne adulterium committas, dixit etiam; Ne occidas: quòd si commiseris adulterium, & occideris tantùm, factus es transgressor legis. 11, 12
Ita loquimini, & ita facite, tanquam ii qui per legem libertatis judicandi estis. 13
Quia in judicio quidem absque misericordia ille erit, qui non præstiterit misericordiam: & gloriabitur tantùm ille in die judicii qui fecit misericordiam. 14
Quid proderit fratres nostri, si quis sit qui dicat; Fidem ego habeo, opera verò bona non habeo? Nunquid poterit fides ejus servare ipsum? 15
Si autem sit ex fratribus nostris, aut ex sororibus nostris, qui nudi fuerint aut destituti victu suo quotidiano: 16
Et si est, qui dicat ex vobis; Abite in pace, calefacite vos, & saturamini: non tamen dederitis iis, quæ necessaria sunt ad inopiam suam, quid proderit iis?

Versio VULGATA LATINA.

11 Qui enim dixit; Non mœchaberis, dixit &; Non occides. Quòd si non mœcha-
12 beris, occides autem, factus es transgressor legis. Sic loquimini, & sic facite, sic-
13 ut per legem libertatis incipientes judicari. Judicium enim sine misericordia
illi, qui non fecit misericordiam: superexaltat autem misericordia judicium.
14 Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habe-
15 at? Numquid poterit fides salvare eum? Si autem frater & soror nudi sint, &
16 indigeant victu quotidiano, Dicat autem aliquis ex vobis illis; Ite in pace,
calefacimini & saturamini: non dederitis autem eis, quæ necessaria sunt corpori,
17 quid proderit? Sic & fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa. Sed
18 dicet quis; Tu fidem habes, & ego opera habeo: ostende mihi fidem tuam sine
operibus: & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoni-
19 am unus est Deus: Benè facis: & dæmones credunt, & contremiscunt. Vis au-
20 tem scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est? Abraham
21 pater noster, nónne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super
altare? Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius: & ex operibus fides 22
consummata est? Et suppleta est Scriptura, dicens; Credidit Abraham Deo, & 23
reputatum est illi ad justitiam, & amicus Dei appellatus est. Videtis quoniam ex 24
operibus justificatur homo, & non ex fide tantùm? Similiter & Rahab meretrix, 25
nónne ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, & aliâ viâ ejiciens? Sicut 26
enim corpus sine spiritu mortuum est, ita & fides sine operibus mortua est.

CAP. III.

Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam majus judicium sumi- 1
tis. In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit: hic per- 2
fectus est vir: potest etiam fræno circumducere totum corpus. Si autem equis 3
fræna in ora mittimus ad consentiendum nobis, & omne corpus illorum circumfe-
rimus. Ecce & naves, cùm magnæ sint, & à ventis validis minentur, circumfe- 4
runtur à modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 *لان الذي قال لا تقتل • قال لا تزني • فان لم تزن وقتلت فقد صرت للشريعة مخالفا •
12 *هكذا تكلموا وهكذا اعملوا • كعتيدين ان تحاكموا بشريعة الحرية * فان القضاء الذي
13 لا رحمة فيه يكون على من لم يعمل رحمة • فالرحمة تفتخر على الانصاف • تم *
14 * قراءة الاثنين من الجمعة الثانية والثلثين * *ما المنفعة يا اخوتي ان يقول
15 احد ان له امانة وما يكون له اعمال • العل امانته تستطيع ان تخلصه * ان يكن اخ او
16 اخت عاريين او من القوت اليومي معوزين * فيقول لهما احدكم انطلقا بسلام تسخنا
17 واشبعا • ولا تعطوهما ما تحتاجه جسدهما • ما المنفعة من ذلك * كذلك الامانة ان لم يكن
18 اعمال هي مائتة في ذاتها * لكن يقول واحد انت لك امانة وانا لي اعمال • ارني من اعمالك
19 امانتك • وانا اريك من اعمالي اماني * اتؤمن انت ان الله واحد هو حسنا تعمل • والشياطين
20 يؤمنون هكذا ويرعدون * ايها الانسان الصغر • اتشاء ان تعلم ان الامانة خلوا من اعمال مائتة
21 هي * ابراهيم ابونا اليس اعماله زكته • اذ قدم ابنه اسحق على المذبح * ارايت ان امانته
22
23 ساعدت اعماله • وامانته تممها اعماله * وتم الكتاب القائل ان ابراهيم صدق الله وحسب له
24 ذلك عدلا • ودعي خليل الله * ارايتم اذن ان الانسان من الاعمال يتزكى لا من الامانة
25 فقط * كذلك رحاب الزانية اليست اعمالها زكتها • اذ قبلت الرسل واخرجتهم في طريق
26 اخرى * لان كما ان الجسم خلوا من الروح مائت هو • كذلك والامانة خلوا من الاعمال
مائتة هي * * تم

* الفصل الثالث *

1 * قراءة الثلثا من الجمعة الثانية والثلثين * *يا اخوتي لا تصيروا معلمين كثيرين *
2 عالمين اننا سنختص بدينونة عظيمة * لاننا كلنا نهفوا كثيرا • فمن لا يزل بكلمة هذا رجل
3 كامل مقتدر ان يلجم جسمه كله * فان كنا نجعل اللجم في افواه الخيل لينقاد خاضعة لنا
4 ونقل جسمها كله * وها المراكب على عظم مقاديرها تكدها الرياح العواصف تعطفها رجل
حسبة خشب الى حيث يشاء قصد من يقودها ويدبرها •

Nam qui dixit; Non occides, dixit; Non fornicaberis. Quare si non fueris mœchatus, occideris autem, factus es refractarius Legis. 11
Ita loquamini, & ita faciatis, ut qui per Legem libertatis judicandi sitis. 12
Nam damnatio in qua non est misericordia, erit in eum qui non præstiterit misericordiam: misericordia autem gloriabitur de ultione. Finis. 13

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ secundæ.

Quæ utilitas O fratres mei, ut dicat aliquis habere se fidem, opera verò non habeat? num sua fides poterit eum servare? 14
Si frater aut soror nudi fuerint, 15
aut quotidiano victu egentes: Et dicat eis aliquis vestrûm, Ite cum pace, calescite, & saturamini: non tamen dederitis eis quod opus est corpori eorum: quænam inde utilitas? 16
Ita fides, nisi adsint opera, mortua est per seipsa. 17
Quinimò dicet aliquis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: ostende mihi ex operib' tuis fidem tuã, et ego ostendã tibi ex operibus meis fidem meam. 18
Credis tu Deum unum esse? bene facis: dæmones etiam credunt ita, & expavescunt. 19
Heus homo inanis, vis scire quòd fides absque operibus mortua sit? 20
Abraham patrem nostrum nónne opera sua justificârunt, quum obtulit filium suum Isaac super altare? 21
Videsnè quòd fides ipsius juverit opera ejus, & fidem illius perfecerint opera ipsius? 22
Et expleta est scriptura dicens; Credidit Abraham Deo, & annumeratum est illud ipsi ad justitiam, & vocatus est amicus Dei. 23
Videtisne igitur quòd homo ex operibus justificetur, non ex fide tantùm? 24
Ita & Rahab scortatricem, nonne opera sua justificârunt, quum excepit nuntios, & aliâ viâ emisit? 25
Nam quemadmodum corpus absque spiritu mortuum est, ita & fides absque operibus mortua est. Finis. 26

CAP. III.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ secundæ.

O Fratres mei, ne fiatis multi magistri, scientes quòd gravissimum consequemur judicium. 1
Omnes enim multùm delinquimus: qui autem non labitur in verbo, is est vir perfectus, potens frænare totum corpus suum. 2
Quòd si fræna immittimus in ora equorum, ut subjecti obediant nobis, totumque corpus eorum abducant: 3
Et ecce naves quantumvis magnæ molis, rapidissimis ventis propulsatas, ligni frustum vile flectit quocunque voluerit pertinacia directoris atque gubernatoris: 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ከማሁ፡ ይእቲ፡ ሃይማኖት፡ ለሞ፡ አልቦቲ፡ ምግበረ፡ ሠናይ፡ ምውት፡ ይእቲ፡ ለሊሃ፡፡
18 አለ፡ ለሞቦ፡ ዘይቤለከ፡ አንተ፡ ሃይማኖት፡ ብከ፡ ወአነ፡ ምግበረ፡ ሠናይ፡ ብየ፡ ለርእ
የኒ፡ ሃይማኖተከ፡ ዘእንበለ፡ ምግባርከ፡ ወአነሂ፡ እምነ፡ ምግበርየ፡ ሃይማኖትየ፡፡
19 ወአንተሰ፡ ተአምን፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡ ሠናየ፡ ትገብር፡ አጋንንትኒ፡ የአም
20 ኑ፡ ወይደነግፁ፡፡ ትፈቅድኑ፡ ተአምር፡ አብእሲ፡ አብድ፡ ከመ፡ ሃይማኖት፡ እንተ፡
21 አልቦቲ፡ ምግበር፡ ምውት፡ ይእቲ፡ ለሊሃ፡፡ አብርሃም፡ አቡነ፡ አኮኑ፡ በምግበረ፡
22 ጽድቅ፡ አዕረጎ፡ ለይስሐቅ፡ ወልዶ፡ ውስተ፡ ምሥዋዕት፡፡ ትሬኢኑ፡ ሃይማኖቱ፡ ትረ
23 ድኦ፡ ወእምግበሩ፡ ምልእት፡ ወፍጽምተ፡ ኮነት፡ ሃይማኖቱ፡፡ ወተፈጸመ፡ ዘይብል፡
መጽሐፍ፡ አምነ፡ አብርሃም፡ በእግዚአብሔር፡ ወተኈለቆ፡ ጽድቀ፡ ወፍቁሬ፡ እግዚአብ
24 ሔር፡ ተሰምየ፡፡ ትሬእዩኑ፡ ከመ፡ በምግበረ፡ ይጸድቅ፡ ሰብእ፡ ወአኮ፡ በሃይማኖት፡
25 በሕቲታ፡፡ ወከማሁ፡ ረአብኒ፡ ዘማ፡ በምግበሪሃ፡ ጸድቀት፡ ወተቀበለቶሙ፡ ለሰብአ፡
26 ሐይን፡ ወአንተ፡ ካልእ፡ ፍኖት፡ አውፅአቶሙ፡፡ በከመ፡ ሥጋ፡ ዘአልቦ፡ መንፈስ፡ ምዉት፡
ውእቱ፡ ከማሁ፡ ሃይማኖትኒ፡ እንተ፡ አልቦቲ፡ ምግበር፡ ሠናይ፡ ምውት፡ ይእቲ፡፡
1 ር ወኢንኩን፡ ብዙኃን፡ መምህራን፡ አኃዊነ፡ ተአምሩ፡ ከመ፡ እንተ፡ ተዐቢ፡ ደይን፡ ንነሥ
2 አ፡፡ እስመ፡ ብዙኃ፡ ንስሕት፡ ኵልነ፡ ወዘሰ፡ ኢይስሕት፡ በቃሉ፡ ፍጹም፡ ውእቱ፡፡ ወይክል፡
3 ወደየ፡ ልጓመ፡ ለኵሉ፡ ሥጋሁ፡፡ ወዓዲ፡ ለአፍራስኒ፡ ንወዲ፡ ሎቶን፡ ልጓመ፡ ውስተ፡ ሥ
4 ጋሆን፡ ከመ፡ አሆ፡ ይበላነ፡ ወንመይጦን፡ ኵሎ፡ ሥጋሆን፡፡ ወናሁ፡ አሕማርኒ፡ ዘመጠንዝ፡
አክሎሙ፡ ወበኀይለ፡ ነፋስ፡ ይትመየጡ፡ ወይትሀወኩ፡ ወይመይጦ፡ ዘኀደረ፡ ብእሲ፡ እንዘ፡
መጠንዝ፡ ንእሱ፡ ወያበውኦ፡ ውስተ፡ መርሶ፡ ኀበ፡ መርሶ፡ ኀበ፡ ፈቀደ፡፡

Ita etiam est fides, si absque bonis operibus est, mortua est ipsamet. Quòd si 17
est qui tibi dicat; Tu habes fidem, & ego opus bonum habeo: ostende mihi igitur 18
fidem tuam absque operibus tuis, & ego etiam ex operibus meis fidem meam
ostendam. Tu quidem credis quòd unus Deus est: rectè facis: dæmonia quoque 19
credunt, & contremiscunt. Visne igitur scire ô homo stulte, quòd fides quæ est 20
sine operibus, mortua est ipsamet? Abraham pater noster, nónne in operibus 21
justitiæ obtulit Isaacum filium suum super altare? Vidésne quòd fides ejus ipsum 22
adjuverit, Et ex operibus ejus plena & perfecta fuit fides ejus. Atque impletum 23
est quod dicit Scriptura; Credidit Abrahamus in Deum, & imputatum est ei
ad justitiam ejus, & amicus Dei vocatus est. Vidésne igitur quòd per opera justifica- 24
tur homo, & non per fidem tantùm? Similiter etiam Raab meretrix per opera sua 25
justificata est, quum accepisset exploratores, & aliâ viâ eos emisisset. Quemadmodũ 26
corpus quod sine anima est, mortuum est; ita et fides quæ est sine bono opere, mortua est.

CAP. III.

Et ne simus multi magistri, fratres nostri, scientes quòd propter hoc *gravius ju-*
dicium accepturi sumus. Nam multùm erramus nos omnes: & quicunque non 1
errat in sermone ejus, perfectus est: & is potest injicere frænum toti corpori suo. 2
Et etiam equis frænum iis in corpora sua injicimus, ad consentiendum nobis, &
totum corpus eorum circumagimus. Et ecce naves etiam, quantis progressibus 3
earum à valido vento circumvertuntur & agitantur, quas circumagit navarchus 4
exiguâ quantitate ligni, *& adducit in portum, ad portum quem voluerit.*

Ita & lingua parvum membrum est, & magna gloriatur. Ecce exiguus ignis
5 (ε) Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ (ζ) ὀλίγον πῦρ
quantam materiam incendit. Et lingua ignis, mundus iniquitatis: ita
6 ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς (η) ἀδικίας· οὕτως
lingua constituitur in membris nostris, maculans totum corpus, & inflammans
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογί-
rotam nativitatis, & inflammata à gehenna. Omnis enim natura
7 ζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύσις
bestiarumque & volucrum, serpentiumque & marinorum, domatur, & domita est
θηρίων τε καὶ πετεινῶν, (θ) ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται, καὶ δεδάμασται
natura humana. At linguam nullus potest hominum domare:
8 τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται (ι) ἀνθρώπων δαμάσαι·
incoercibile malum, plena veneno mortifero. In ipsa benedicimus Deum
9 ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν (κ) τὸν Θεὸν
& Patrem: & in ipsa maledicimus homines illos ad similitudinem Dei
καὶ πατέρα· καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ
factos. Ex ipso ore procedit benedictio, & maledictio. Non
10 (λ) γεγονότας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία, καὶ κατάρα. Οὐ
oportet, fratres mei, hæc ita fieri. Numquid fons de eodem
11 χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα (μ) οὕτω γίνεσθαι. Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς
foramine emanat dulce, & amarum? Numquid potest, fratres mei, ficus olea
12 ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ, καὶ τὸ πικρόν; Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
facere, aut vitis ficus? sic nullus fons salsam & dulcem facere
ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος (ν) σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι
aquam. Quis sapiens, & peritus in vobis? ostendat ex pulchra conversatione
13 ὕδωρ. Τίς σοφὸς, καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς
opera sua in mansuetudine sapientiæ. Si autem zelum amarum habetis & conten-
14 τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. (ξ) Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρι-
tionem in corde vestro, ne gloriamini & mentimini adversus veritatem.
θείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ (ο) κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

Non est ista sapientia desursum descendens: sed terrena, animalis, dæmo-
Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη· ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμο- 15
niaca. Ubi enim zelus & irritatio, illic tumultuatio, & omnis prava
νιώδης. Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ (π) ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φαῦλον 16
actio. Illa autem superne sapientia, primum quidem pudica est: deinde pacifica,
πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν· ἔπειτα εἰρηνική, 17
modesta, bene suadibilis, plena misericordia, & fructibus bonis, non dijudicans, &
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους, καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, (ρ) καὶ
non simulata. Fructus autem justitiæ, in pace seminatur facientibus
ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ (σ) τῆς δικαιοσύνης, ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν 18
pacem.
εἰρήνην.

CAP. IV. δ'.

Unde bella & pugnæ in vobis? Non hinc, ex voluptatibus vestris
Πόθεν (α) πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν 1
militantibus in membris vestris? Concupiscitis, & non habetis: occiditis
τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε, 2
& zelatis, & non potestis adipisci: litigatis & belligeratis: non habetis autem,
καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· οὐκ (β) ἔχετε δὲ,
propter non petere vos. Petitis, & non accipitis, eò quòd malè petitis:
διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε· 3
ut in voluptatibus vestris insumatis. Adulteri & adulteræ, nescitis
ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν (γ) δαπανήσητε. Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε 4
quia amicitia mundi, inimicitia Dei est? Quicunque ergò voluerit amicus esse
ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι
mundi, inimicus Dei constituitur. An putatis quia inaniter Scriptura dicit;
τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, 5
Ad invidiam concupiscit spiritus qui habitat in nobis?
Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ (δ) κατῴκησεν ἐν ἡμῖν;

MS. A. (ε) Ὡσαύτως (ζ) ἡλίκον πῦρ (η) ἀδικίας· ἡ γλῶσσα (θ) ἑρπετῶν καὶ (ι) δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον (κ) τὸν Κύριον, (λ) γεγενημένους. (μ) οὕτως (ν) σῦκα· οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. (ξ) Εἰ δὲ ἄρα ζῆλον (ο) καυχᾶσθε (π) καὶ ἀκαταστασία, (ρ) ἀνυπόκριτος. (σ) δικαιοσύνης, ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) πόλεμοι ἐν ὑμῖν, καὶ πόθεν μάχαι; οὐκ (β) ἔχετε, διὰ (γ) δαπανήσητε. Μοιχαλίδες, οὐκ (δ) κατῴκισεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Ita & lingua membrum est pusillum, sed ex- 5
tollit se. Ignis quoq; minimus sylvas multas
incendit. Et lingua ignis est, & mundus pec- 6
cati est instar sylvæ. Et hæc quidem lingua
quum sit inter membra nostra, commaculat
totum corpus nostrum, & incendit series ge-
nealogiarum nostrarum quæ currunt in mo-
dum rotarum, & ipsa quoque accenditur 7
igne. Omnes enim naturæ ferarum, & vo-
lucrum, & serpentium tum maris, tum aridæ,
subjiciuntur naturæ humanæ. Linguam au- 8
tem nemo potuit subjugare: malum est hoc
incoërcibile, plenum veneno lethifero. Per 9
ipsam benedicimus Dño & Patri; ac per eam
maledicimus hominibus qui ad similitudinem
Dei facti sunt. Atque ex ipso ore exeunt ma- 10
ledictiones & benedictiones. Non oportet,
fratres mei, hæc ita fieri. Nunquid possibile est 11
ut ex eadem scaturigine exeant aquæ dulces
& amaræ? Aut nunquid potest ficus, fratres 12
mei, olivas edere, aut vitis ficus? Sic nec aquæ
salsæ possunt effici dulces. Qui est inter vos 13
sapiens & eruditus, ostendat opera sua ex
bonis conversationibus per sapientiam man-
suetam. Quòd si livor amarulentus sit inter 14
vos, aut contentio in cordibus vestris, ne in-
tumescatis adversùs veritatem, nec mentia-
mini. Quandoquidem hæc sapientia è su- 15
pernis non descendit, sed est terrena, è cogi-
tationibus animæ, & à dæmoniis. Ubi enim 16
est invidia & contentio, ibi etiam tumultus
& omne malum. Sapientia verò quæ è su- 17
pernis est, pura est, & plena pace, & man-
sueta, & obediens, plenáque miserationibus
& fructibus bonis, & absque hæsitatione, ac
facies non accipit. Fructus autem justitiæ, in 18
tranquillitate seminantur iis qui sunt pacifici.

CAP. IV.

Unde existunt inter vos bella & lites? 1
nónne ex concupiscentiis quæ militant in
membris vestris? Concupiscitis & non ha- 2
betis; & occiditis, ac æmulamini, nec de-
venit in manus vestras. Et litigatis ac bel-
la geritis, & non habetis, quoniam non
postulatis. Petitis & non accipitis, quippe 3
qui malè petatis; ut alatis concupiscentias
vestras. Adulteri, nescitis amicitiam hujus 4
mundi inimicitiam esse erga Deum? qui-
cunque ergò voluerit amicus esse mundi hu-
jus, inimicus est Deo. Vel nunquid putatis 5
quòd frustra Scriptura dicat; In invidia con-
cupiscit spiritus qui habitat in nobis?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወከማሁ : ልሳንኒ : ንስቲት : አበል : ይእቲ :: ወድምፃ : ዓቢይ : ወናሁ : እሳትኒ : ንስቲት :
ዘምስ... : ለሙ : ትውዒ :=፦ ወልሳንኒ : እሳት : ይእቲ : ዘኀጢአት : ለዓመፃ :: ወ
ልሳንኒ : ተፈጥረት : ውስተ : ነፍስትነ : ወትሬስዕ : ለሥጋነ : ወትውዒ : እምገሃነ
ወትጸልም : ኵሎ : ፍጥረትነ :=፦ እስመ : ኵሉ : ፍጥረት : አራዊትኒ : ወዘይሰረ
ር : የገርር : ለፍጥረተ : እጓለ : እምሕያው :=፦ ወለልሳኒ : እጓለ : እም
ሕያው : አልቦ : ዘይክል : አገርሮታ : እኪት : ይእቲ : ወእልበ : ዓቅም :: ወምልእት : ይ
ሕምዝ : ዘይቀትል :=፦ ባቲ : ንበርክ : ለእግዚአብሔር : አብ : ወባቲ : ንረግሞ :
ለእጓለ : እምሕያው : ዘበአርአያ : እግዚአብሔር : ተፈጥረ :=፦

Similiter etiam lingua pusillum membrum est, & strepitus ejus magnus est: & 5
ecce ignis exiguus valdè quantam materiam incendit. Et lingua quidem ignis 6
est, qui mundum iniquitatis continet: & ecce lingua quidem creata est in corpore
nostro, & affligit corpus nostrum, & inflammat à gehenna, obtenebratque occul-
tè totam naturam nostram. Nam omnis quidem natura ferarum, & volucrum, 7
& pecorum subjicitur humanæ naturæ. At linguam hominum nemo est qui 8
potest subjugare: malum est non reprimendum, & plena est veneno mortifero.
Per ipsam benedicimus Deo patri, & per ipsam maledicimus filiis hominum, 9
qui in imagine Dei creati sunt.

Versio VULGATA LATINA.

5 Ita & lingua modicum quidem membrum est, & magna exaltat. Ecce quantus
6 ignis quàm magnam sylvam incendit! Et lingua ignis est, universitas iniquitatis.
Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, & inflammat
7 rotam nativitatis nostræ, inflammata à gehenna, Omnis enim natura bestia-
rum, & volucrum, & serpentium, & cæterorum domantur, & domita sunt à na-
8 tura humana: Linguam autem nullus hominum domare potest: inquietum ma-
9 lum, plena veneno mortifero. In ipsa benedicimus Deum & Patrem: & in
10 ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt. Ex ipso ore pro-
11 cedit benedictio, & maledictio. Non oportet, fratres mei, hæc ita fieri. Num-
12 quid fons de eodem foramine emanat dulcem, & amaram aquam? Numquid
potest, fratres mei, ficus uvas facere, aut vitis ficus? Sic neque salsa dulcem po-
13 test facere aquam. Quis sapiens, & disciplinatus inter vos? Ostendat ex bona
14 conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiæ. Quòd si zelum
amarum habetis, & contentiones sint in cordibus vestris: nolite gloriari, & men-
daces esse adversùs veritatem. Non est enim ista sapientia desursùm descendens; 15
sed terrena, animalis, diabolica. Ubi enim zelus & contentio: ibi inconstan- 16
tia, & omne opus pravum. Quæ autem desursùm est sapientia, primùm quidem 17
pudica est, deindè pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena miseri-
cordiâ, & fructibus bonis, non judicans, sine simulatione. Fructus autem justi- 18
tiæ, in pace seminatur, facientibus pacem.

C A P. IV.

UNde bella & lites in vobis? Nónne hinc? ex concupiscentiis vestris, quæ mili- 1
tant in membris vestris? Concupiscitis, & non habetis: occiditis, & zelatis: & 2
non potestis adipisci: litigatis, & belligeratis, & non habetis, propter quòd non
postulatis. Petitis, & non accipitis: eò quòd malè petatis: ut in concupiscentiis 3
vestris insumatis. Adulteri, nescitis quia amicitia hujus mundi, inimica est Dei? Qui- 4
cunq; ergò voluerit amicus esse seculi hujus, inimicus Dei constituitur. An putatis 5
quia inaniter Scriptura dicat; Ad invidiã concupiscit spiritus, qui habitat in vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * هكذا اللسان هو عضو صغير ويتعظم راهيا. وها النار اليسير تحرق هيولي مقدارها
6 عظيما * واللسان نار عالم الظلم. هكذا اللسان ينتصب في أعضائنا المدنس الجسم كله.
7 والملهب بكون كوننا. وجهنم تلهبه * لأن كافة طبيعة الوحوش والطير الدابات والبحريات
8 تخضع وتذل للطبيعة البشرية * فأما اللسان فما يستطيع أحد من الناس يذلله. هو شر
9 لا يمسك مملوا من سم الموت * به نبارك الإله الأب. وبه نلعن الناس الذين صاروا كشبه
10 الله * ومن الفم نفسه تخرج التبريك واللعن. ما يجب ان تكون هذه الأشياء يا اخوتي هكذا. ثم
11 • قراءة الاربعا من الجمعة الثانية والثلثين • * ألعل الينبوع يفيض من
12 منبعه نفسه الحلو والمر * يا اخوتي ألعل التينة يمكنها ان تعمل زيتونا. او تقدر الكرمة
13 ان تونع تينا. هكذا ولا الينبوع الواحد يفيض ماء مالحا وعذبا * الحكيم والعالم فيكم
14 واضح من سيرته الحسني اعماله بوداعة وحكمة * فان يكن فيكم حسد مر. وفي قلوبكم
15 محك. فلا تتفاخروا وتكذبوا على الحق * فان هذه الحكمة ليست من العلي متحدرة.
16 لكنها ارضية نفسانية شيطانية * لأن أينما كان الحسد والمحك فهناك عدم التمكين وكل امر
17 طالح * فأما الحكمة التي من العلي فهي أولا طاهرة ثم سلامية وديعة سريعة الخضوع
18 موعبة رحمة وثمرات صالحة. لا تقسم فيها ولا مراءاة * ثمر العدل تزرع بالسلامة لصانعي
السلامة *

• الفصل الرابع •

1 * من اين فيكم الحروب والخصايم. أليست من هاهنا. من لذاتكم المجندة في أعضائكم
2 * تشتهون وليس لكم ما تؤثرون. تقتلون وتحسدون وما يمكنكم تنالون مطلوبكم *
3 تخاصمون وتحاربون وليس لكم شيأ لأنكم ما تسالون * وقد تسالون وما تاخذون لأنكم
4 بغير ردي تسالون لتنفقوه في لذاتكم * أيها الزناة والزواني اما تعلمون ان محبة العالم
5 عداوة لله هي. فمن يوثر ان يكون للعالم محبا فقد حصل عدوا لله * وتظنون ان الكتاب
يقول عبثا. ان الروح الذي سكن فينا يوثر ان نحسد.

Ita lingua membrum est parvum, tamen 5
effert se jactabunda. Et ecce ignis ex-
iguus incendit materiam magnæ molis.
Lingua etiam ignis est, mundus iniqui- 6
tatis: ita lingua stat inter membra no-
stra, maculans totum corpus, & in-
flammans orbem naturæ nostræ, inflam-
matur autem à gehenna. Nam quævis 7
natura ferarum, & volucrum, serpen-
tium, atque marinorum subigitur ac do-
matur à natura humana: Linguam 8
verò nullus hominum domare potest:
malum est quod non cohibeatur: plena
veneno mortifero. Ipsâ Deum Patrem 9
benedicimus, & ipsâ maledicimus ho-
mines qui ad similitudinem Dei facti
sunt: Et ex eodem ore prodit benedi- 10
ctio & maledictio. Non expedit O fra-
tres mei, has res ita fieri. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigesimæ secundæ.

Nunquid fons ex eodem suo foramine 11
manat dulce & amarum? O fratres 12
mei, nunquid ficus oleas edere potest,
aut vitis ficus gignere valet? ita neque
fons idem aquam salsam ac dulcem ma-
nat. Sapiens & doctus inter vos, ex 13
bona conversatione sua patefacit opera
sua cum mansuetudine & sapientia.
Quòd si fuerit in vobis invidia ama- 14
ra, & in cordibus vestris contentio, ne
gloriemini & mentiamini adversus
veritatem. Hujusmodi enim sapientia 15
non est supernè descendens, sed terrena,
animalis, diabolica. Nam ubicunque 16
fuerit invidia & contentio, ibi est in-
constantia & omne opus pravum. At 17
verò sapientia quæ supernè est, inprimis
quidem pura est, deinde pacifica, man-
sueta, celer ad se subjiciendum, plena
misericordiæ & fructuum bonorum, hæ-
sitationis atque simulationis expers.
Fructus justitiæ cum pace seritur pa- 18
cem exercentibus.

C A P. IV.

UNde bella & lites inter vos? nónne 1
hinc sunt, ex voluptatibus vestris
quæ militant in membris vestris? Con- 2
cupiscitis, & votum vestrum non asse-
quimini: occiditis, & invidetis, &
optatũ non potestis adipisci: litigatis et
bellatis, & nihil obtinetis, eo quòd non
petatis. Aliquando verò petitis & non 3
accipitis, quia malo animo petitis, ut in
voluptates vestras id impendatis. Heus 4
fornicarii & fornicariæ, nónne scitis
quòd amicitia mundi inimicitia est
cum Deo? Quicunque ergò voluerit
amicus esse mundi, fit inimicus Dei. An 5
putatis quòd in vanum Scriptura dicat,
Spiritum qui habitat in nobis optare
ut invideamus,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10
11 እምአሐዱ፡ አፍ፡ ይፃእ፡ ቡራኬ፡ ወመርገም፡ ይረትዕኑ፡ ከመዝ፡ አኃዊነ፡ ይኩን፡፡ ይት
ከሃልኑ፡ ይፃእ፡ እምአሐዱ፡ ዓይን፡ ወእምአሐዱ፡ ዓዘቅት፡ ይነቅዑኑ፡ ማይ፡ መሪር፡ ወማይ፡ ጥ
12 ዑም፡፡ ይክልኑ፡ አኃዊነ፡ በለስ፡ ዘይት፡ ፈሪየ፡ ወእምአኮ፡ ወይን፡ በለስ፡ ፈርየ፡፡ ከማሁ
13 ኬ፡ ማይኒ፡ ጥዑም፡ ኢይከውን፡ መሪረ፡ ወማይኒ፡ መሪር፡ ኢይከውን፡ ጥዑመ፡፡ መኑ፡ ጠቢ
ብ፡ እምኔክሙ፡ ወመሐሪ፡ ከመ፡ ያርኢ፡ ምግባሮ፡ በየዋሀት፡ ወበጥበብ፡ እምሠናይ፡ ግዕዙ፡፡
14 ወእመሰ፡ ተቃንኦ፡ መሪረ፡ ወክሕደ፡ ብክሙ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡ ኢትትመክሑ፡ ወትሔስዉ
15 ዋ፡ ለጽድቅ፡፡ ወኢኮነት፡ ዛቲ፡ ጥበብ፡ እንተ፡ እምላዕሉ፡ ትወርድ፡ አላ፡ እንተ፡ እምድ
16 ር፡ እንተ፡ እም፡ ነፍስ፡ አጋንንት፡፡ እስመ፡ ኀበ፡ ሀለወ፡ ተቃንኦ፡ ህየ፡ ሀለወ፡ ሀውክ፡ ወክ
17 ሕደ፡ ወኵሉ፡ እኩይ፡ ምግባር፡፡ ወእንተሰ፡ እምላዕሉ፡ ጥበብ፡ ቀዳሚሃ፡ ንጽሕት፡ ይእቲ፡
ወእምኔሁ፡ እንተ፡ ታስተሰናኢ፡ ወእንተ፡ በዓቅም፡ አሆ፡ በሃሊት፡ ወመልእት፡ ምሕረት፡፡ ወፍ
18 ሬሃ፡ ሠናይ፡ ወዘእንበለ፡ ኑፋቄ፡ አሚኖት፡፡ ወፍሬሃሰ፡ ጽድቅ፡ በሰላም፡ ትዘራእ፡ ለእለ፡
ይገብርዋ፡ ለሰላም፡፡

O

1 እምአይቴ፡ ለክሙ፡ ፀብእ፡ ወቀትል፡ አኮኑ፡ እምዝየ፡ እምአፍቅሮ፡ ዝሙት፡ ዘይ
2 ትገብር፡ በውስተ፡ አንጕዕክሙ፡፡ ትፈትውዋ፡ ወኢትረክቡ፡ ትትቀተሉዋ፡ ወትትቀ
3 ናኡዋ፡ ወኢትክሉ፡ ረኪበ፡፡ ትትባአሱዋ፡ ወትፀብኡ፡ ወኢትረክቡ፡፡ ትስእሉዋ፡ ወ
4 ኢይሁቡክሙ፡ እስመ፡ ለእኪት፡ ትስእሉ፡ ለዝሙትክሙ፡ ትሁቡ፡፡ ወኢታአምሩ
5 ኑ፡ ከመ፡ ዘማውያን፡ ፍቅረ፡ ለዝ፡ ዓለም፡ ጸላኢሁ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ፡
ዘአብደረ፡ ፍቅሮ፡ ለዝ፡ ዓለም፡ ጸላኢሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይከውን፡፡ ወሚመ፡
ይመስለክሙ፡ ዘሐሰት፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡ በእንተ፡ ቲቃንኦ፡፡ ወዘሰ፡ ያፈቅር፡ መንፈስ፡
ቅዱስ፡ ዘየሐድር፡ ለዐሊክሙ፡፡

Ex uno ore egreditur benedictio, & maledictio: rectúmne est ita fieri, fratres no- 10
stri? Fierine potest ut egrediatur ex eodem fonte, atque ex eodem puteo promanet 11
aqua amara, & aqua sapida? Potéstne fratres nostri, ficus oleas edere, aut 12
vitis edere ficus? Similiter igitur aqua sapida etiam non fiet amara:
neque etiam aqua amara fiet sapida. Quis ex vobis sapiens, & misericordiâ 13
affectus, ut ostendat opera sua cum mansuetudine & prudentiâ ex bona conver-
satione? Quòd si invidiam amaram, & hæresin habeatis in corde vestro, ne 14
gloriemini, neque mentiamini contra veritatem. Non enim est hæc sapientia quæ su- 15
pernè descendit, sed quæ de terra est, quæq; à spiritu dæmonũ. Nam ubi est invidia, 16
ibi est conturbatio & hæresis, & omne malum opus. Quæ autem è supernis est 17
sapientia, primùm pura est, et ex qua tranquilli fiunt homines, *quæq; in dispositione*
est se submittendi, plena misericordiæ & fructuum bonorum, & quæ est absque hæ-
sitatione fidei. Et fructus quidem justitiæ in pace seritur iis qui operam dant 18
paci.

C A P. IV.

UNde vobis bellum & cædes? nónne debinc, ex fornicationis amore, quæ 1
laborat in venis vestris? Concupiscitis & non obtinetis: occiditis etiam & 2
æmulamini, nec potestis nancisci: pugnatis etiam & bellatis, nec invenitis.
Petitis insuper, & vobis non dant, quia propter malum petitis, ut in fornicatio- 3
nem vestram impertiatis. Anne ignoratis adulteri, quòd amator hujus mundi
inimicus est Dei? nam quicunque vult esse amicus hujus mundi, inimicus est 4
Dei. Nunquid autem videtur vobis quòd mendacium dicit Scriptura, de hoc 5
quod ad invidiam fertur etiam quem amat Spiritus sanctus, qui habitat in vobis?

Majorem autem dat gratiam. *Ideò* dicit; Deus superbis resistit, hu-
6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν. διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-
milibus autem dat gratiam. Subditi estote ergò Deo: resistite dia-
7 πεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε τῷ δια-
bolo, & fugiet à vobis. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis:
8 βόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν·
Emundate manus, peccatores: & purificate corda, duplices animo. *Affli-*
9 καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί· καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. Ταλαι-
gimini, & lugete, & plorate: risus vester in luctum converta-
πωρήσατε, καὶ (ε) πενθήσατε, καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστρα-
tur, & gaudium in mœrorem. Humiliamini in conspectu Domini, &
10 φήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. Ταπεινώθητε ἐνώπιον (ζ) τοῦ Κυρίου, καὶ
exaltabit vos. Ne *contraloquimini alii aliis*, fratres: *Contraloquens* fratri, &
11 ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ (η) καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, (θ) καὶ
judicans fratrem suum, *contraloquitur* legi, & judicat legem. Si autem legē judi-
κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρί-
cas, non es factor legis, sed judex. Unus est *ille* legislator po-
12 νεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης (ι) ὁ δυνά-
tens servare & perdere. Tu quis es qui judicas *alterum*? Age
13 μενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. (κ) σὺ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον; Ἄγε
nunc *dicentes*; Hodiè & *cras* ibimus in illam civitatem, &
νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ
faciemus ibi annum *unum*, & mercabimur, & *lucrabimur*: Qui
14 (λ) ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ (μ) κερδήσωμεν· Οἵτινες
ignoratis *illud cras*. Quæ enim vita vestra? Vapor enim est,
οὐκ ἐπίστασθε (ν) τὸ τῆς αὔριον. ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; (ξ) ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ
ad modicum apparens, deinceps *verò evanescens*. Pro *dicere*
15 πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα (ο) δὲ ἀφανιζομένη. Ἀντὶ τοῦ λέγειν
vos; Si Dominus voluerit, & vixerimus, & faciemus hoc aut illud.
ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ (π) ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

Nunc autem *gloriamini* in superbiis vestris: omnis *gloriatio* talis, maligna
Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη, πονηρά 16
est. Scienti igitur bonum facere, & non facienti, peccatum illi est.
ἐστιν. Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν. 17

CAP. V. ε'.

Age nunc divites, plorate, ululantes in miseriis vestris *su-*
Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπ- 1
perventuris. Divitiæ vestræ putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à tineis come-
ερχομέναις. Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρω- 2
sta *facta* sunt. Aurum vestrum & argentum æruginavit: & ærugo eorum in
τα γέγονεν. Ὁ (α) χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται· καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς 3
testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis: Thesaurizâstis
μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας (β) ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε
in novissimis diebus. Ecce merces operariorum *metentium* regi-
(γ) ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. Ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώ- 4
ones vestras, *intercepta* à vobis, clamat: & *clamores metentium* in
ρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς
aures Domini Sabaoth *introierunt*. *Delitiati* estis super terram, &
τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ (δ) εἰσεληλύθασιν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς (ε) γῆς, καὶ 5
lascivistis: enutristis corda vestra ut in die occisionis. *Con-*
ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας (ζ) ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. Κατ- 6
demnâstis, occidistis justum: non restitit vobis. Patientes estote
εδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. Μακροθυμήσατε 7
igitur, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce, agricola expectat pre-
οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τί-
tiosū fructum terræ, patienter ferens in eo, donec accipiat *pluviā matutinam & serotinam*.
μιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, (η) ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον.
Patientes estote & vos, confirmate corda vestra: quoniā adventus Dñi *appropinquavit*.
Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε. 8

MS. A. (ε) πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ (ζ) Κυρίου, (η) καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων· ὁ (θ) ἢ κρίνων (ι) καὶ κριτὴς δυνάμενος (κ) σὺ δὲ τίς· ὁ κρίνων τὸν πλησίον; (λ) ποιήσωμεν ἐνιαυτὸν (μ) κερδήσωμεν (ν) τὰ τῆς (ξ) ἀτμὶς ἔσται (ο) καὶ (π) ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν Κεφ. ε'. MS. A. (α) χρυσὸς ὑμῶν καὶ ἔωται, καὶ ὁ ἄργυρος· καὶ ὁ β) ὑμῶν ὁ ἰὸς ὡς πῦρ· (γ) ἐν ἡμέραις ἐσχάταις. (δ) * εἰσελήλυθεν. (ε) γῆς· ἐσπαταλήσατε, (ζ) ὑμῶν ἐν ἡμέραις (η) ἕως λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Gratiam verò præstantiorem dedit nobis Dominus noster. Quapropter dicit, Deus deprimit elatos, humilibus autem dat gratiam. 6

Dominicâ XII. post Pentecosten. 5.

Subditi ergò estote Deo, & insurgite adversùs Satanam, & fugiet à vobis. 7 Et appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. 8 Purgate manus vestras, ô peccatores; sanctificate corda vestra, duplices animo. Humiles efficiamini, & lugete: 9 risúsque vester in luctum vertatur, & gaudium vestrum in mœrorem. Humiles vos reddite coram Domino, & exaltabit vos. 10 Ne obloquamini unus de alio, fratres mei. 11 Is enim qui obloquitur de fratre suo, aut judicat fratrem suum, obloquitur de Lege, & judicat Legem. Quòd si Legem judicas, non es effector Legis, sed judex illius. Unus est enim positor Legis & judex, qui 12 quidem potest servare & perdere: tu autem quis es ut judices proximum tuum? Quid 13 porrò dicemus de iis qui dicunt, Hodie aut cras profecturi sumus in urbem illam quæcunque sit, & agemus illic annum unum, & mercabimur, & quæstum faciemus? Neque nôrunt quid cras fiet. 14 Quid est enim vita nostra nisi vapor qui ad modicum tempus apparet, & evanescit ac perit? Pro eo 15 quòd dicant, Si Dominus voluerit, & vixerimus, facturi sumus hoc aut illud; Sese 16 efferunt in superbia sua. Omnis gloriatio talis à malo est. Et quisquis novit bonum, 17 & non exequitur illud, vertitur ei in peccatum.

CAP. V.

O Divites, ululate & plorate ob ærumnas 1 quæ obventuræ sunt vobis. Opulentia 2 enim vestra corrupta est, & fœtet: & vestimenta vestra corrosa sunt à tinea. Item au- 3 rum & argentum vestrum rubigine obductum, & rubigo eorum erit testimonio contra vos, & ipsa erosura est carnem vestram. Ignem coacervavistis vobis in dies extremos. Ecce 4 merces operariorum qui messuerunt terras vestras, quam denegavistis, clamat: & clamor messorum in aures Domini Sabaoth introivit. In deliciis enim vixistis super terram, & ligu- 5 riistis, ac enutrivistis corpora vestra tanquam ad diem mactationis. Condemnâstis & 6 interemistis justum, neque restitit vobis.

Dominicâ IV. post Epiphaniam, & de Patribus 6.

Vos autem fratres mei, longanimes estote us- 7 que ad adventum Domini, sicut agricola, qui expectat fructus pretiosos fundi sui, & longanimis est super eis, donec accipiat pluviā temporaneam & serotinam. Ita & vos longani- 8 mes estote, & corda vestra confirmate: appropinquat enim adventus Domini nostri.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 አንተ : ተዓቢ : ሞገሰ : የሀብክሙ :: በእንተ : ዝንቱ : ይቤ : ይትሄየዮሙ : ለእቡያን :
7 እግዚአብሔር :: ወለእለሰ : ያቴሕቱ : ርእሶሙ : ይሁቦሙ : ሞገሰ ::=፦ አሆ : በልዎ : ለእ
8 ግዚአብሔር : ወእንብዮ : በልዎ : ለጋኔን : ወይጕይይ : እምኔክሙ ::=፦ ቅረብዎ : ለእግዚአ
ብሔር : ወይቀርበክሙ : አንጽሑ : ልበክሙ : ኃጥአን : ወአንጽሑ : እደዊክሙ : እለ :
9 ትናፍቁ :=፦ ግነዩ : ወለሐዉ : ወብክዩ : ወሰሐቅክሙ : ሚጥዎ : ውስተ : ለሐ :: ወትፍ
10 ሥሕትክሙኒ : ውስተ : ትካዝ : አግብእዎ ::=፦ ኢትሕቱ : ርእስክሙ : ወያሌዕለክ
11 ሙ : እግዚአብሔር :=፦ ወኢትትሐመዩ : በበይናቲክሙ : አኀዊነ : እስመ : ዘሐመዮ : ለ
ካልኡ : ወዘይግእዝ : ለቢጹ : ሐመዮ : ለእግዚአብሔር : ወይግእዝ : ሕገ : እግ
ዚአብሔር :: ወእመሰ : ሕገ : ትግእዝ : ኢኮንከ : ገባሬ : ሕግ :: ወኮንከ : ገላዚሁ :=፦

Quæque ampliorem vobis dat gratiam, propter hoc dicit, Refractarios despectui habet Deus; submittentibus autem se ipsos, dat gratiam. Dicto Dei parete, & contradicite diabolo & fugiet à vobis. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis: purificate cor vestrum ô peccatores, & emundate manus vestras, qui hæsitatis. Demittite vos, & lugete, & flete; eò quòd risum vestrū commutabit in luctum, & gaudium vestrum in angorem convertet. Demittite vosmet-ipsos, & Deus exaltabit vos. Neque detrectetis invicem, fratres nostri: nam qui detrectat alteri, & qui judicat proximum suum, detrectat Deo, & legem Dei judicat: quòd si legem judicas, non es effector legis, sed es judex ejus.

Versio VULGATA LATINA.

6 Majorem autem dat gratiam. Propter quod dicit; Deus superbis resistit, humili-
7 bus autem dat gratiam. Subditi ergò estote Deo: resistite autem diabolo, & fu-
8 giet à vobis. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Emundate manus,
9 peccatores: & purificate corda, duplices animo. Miseri estote, & lugete, &
10 plorate: risus vester in luctum convertatur, & gaudium in mœrorem. Humili-
11 amini in conspectu Domini, & exaltabit vos. Nolite detrahere alterutrum, fra-
tres. Qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem suum, detrahit legi, & judi-
12 cat legem. Si autem judicas legem: non es factor legis, sed judex. Unus est le-
13 gislator, & judex, qui potest perdere & liberare. Tu autem quis es, qui judi-
cas proximum? Ecce nunc qui dicitis; Hodiè, aut crastinò ibimus in illam ci-
vitatem, & faciemus ibi quidem annum, & mercabimur, & lucrum faciemus:
14 Qui ignoratis quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? vapor est ad mo-
15 dicum parens, & deincèps exterminabitur. Pro eo ut dicatis; Si Dominus vo-
16 luerit: &; Si vixerimus, faciemus hoc, aut illud. Nunc autem exultatis in
superbiis vestris. Omnis exultatio talis, maligna est. Scienti igitur bonum fa- 17
cere, & non facienti, peccatum est illi.

CAP. V.

AGite nunc, divites, plorate ululantes in miseriis vestris, quæ advenient vobis. 1
Divitiæ vestræ putrefactæ sunt: & vestimenta vestra à tineis comesta sunt. 2
Aurum & argentum vestrum æruginavit: & ærugo eorum in testimonium vobis 3
erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizâstis vobis iram in no-
vissimis diebus. Ecce merces operariorum, qui messuerunt regiones vestras, quæ 4
fraudata est à vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini Sabaoth introi-
vit. Epulati estis super terram, & in luxuriis enutristis corda vestra, in die 5
occisionis. Addixistis, & occidistis justum, & non restitit vobis. Patientes igi- 6 7
tur estote, fratres, usq; ad adventũ Dñi. Ecce agricola expectat pretiosum fructum
terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum, & serotinum. Patientes igi- 8
tur estote & vos, & confirmate corda vestra: quoniam adventus Dñi appropinquavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ويعطي بهم عظمه * فلهذا يقول ان الله يقاوم المستكبرين ويعطي المتواضعين نعمه *

* قراءه الخميس من الجمعه الثانيه والثلثين *

7 * فاخضعوا اذا لله * قاوموا المحال فيهرب منكم * اقتربوا الى الله فيدنوا منكم * ايها الخطاه
8
9 طهروا ايديكم * ويا ذوي النفسين نقوا قلوبكم * اشقوا ونوحوا * ضحككم فليعد نوحا *
10 وفرحكم اكتيابا * تواضعوا امام الرب فيعليكم * يا اخوتي لا يعتاب بعضكم بعضا *
11 فان من يعتاب اخاه ويدين اخاه يعتاب السريعه ويدين السريعه * فان كنت تدين السريعه
12 فلست عاملا السريعه بل ديانها * واحد هو المشرع للسريعه المقتدر ان يخلص وان يهلك *
13 فانت من انت يا من تدين غيرك * هات الان القائلين اليوم وغدا ننطلق الى مدينه كذا
14 وكذا * ونقيم هناك عاما واحدا * ونتجر ونكسب * وانتم الذين ما تعلمون ما يكون في
15 الغد * لان كيف هي حياتكم * انما انتم بخار يظهر قليلا * ثم يبيد مضمحلا * بدل ما
16 تقولون * ان شاء الرب وعشنا نعمل هذا العمل وذاك * الان تفاخرون بتحوايكم * وكل افتخار
17 مثل هذا خبيث هو * ان عرف احد ان يعمل صلاحا ولا يعمله فذاك خطيه له *

* الفصل الخامس *

1 * هات الان ايها الاغنياء ابكوا مولولين على شقاوتكم التي ستوافيكم * فغناوكم قد عطب *
2
3 وملابسكم قد صار الدود ياكلها * ذهبكم وفضتكم قد صديتا * وصداوها سيكون
4 شهاده عليكم * وسياكل لحمانكم كنار حرستموها في الايام الاخيره * ها اجره الفعله الذين
حصدوا حقولكم * الذين اعدمتموهم وكابرتموهم عليها تصرخ * وهتافات الحصادين قد
5 دخلت الى اذان الرب الصباوت * تنعمتم على الارض * وبطرتم وغذيتم قلوبكم كمسمنه
6 ليوم الذبح * اصبتم الحكومه * فقتلتم الصديق ولم يقاومكم * يا اخوتي عهلوا الى
7 ورود الرب * ها الفلاح ينتظر ثمر الارض الكريم ممهلا عليه الى ان ياخذ مطرا متقدما
8 ومتاخرا * فاطيلوا انتم اناتكم ووطدوا قلوبكم * فقد حان ورود الرب *

Et detur nobis ingens gratia? Ac proin- 6
de dicit; Deus resistit superbis, humili-
bus autem gratiam suam largitur.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis
trigesimæ secundæ.

Subjicite vos igitur Deo: resistite ob- 7
trectatori, & fugiet à vobis: Accedite 8
ad Deum, & appropinquabit vobis. O
peccatores, emundate manus vestras: &
O duplices animo, purgate corda vestra.
Affligimini; & lugete: risus vester ver- 9
tatur in luctum, & gaudium vestrum in
mœrorem. Submittite vos coram Domi- 10
no, & exaltabit vos. O fratres mei, ne 11
detrahatis alii aliis: quoniam qui fratri
suo detrahit, & fratrem suum damnat,
Legi detrahit, & Legem damnat: quòd
si Legem damnes, non es factor Legis,
sed judex illius. Unus est qui Legem tu- 12
lit, potens servare ac perdere. Tu verò
quis es ô qui judicas alium? Agite 13
nunc qui dicitis; Hodie & cras ibimus
in talem urbem, & morabimur illic an-
num unum, & mercabimur, & lucrabi-
mur. Et vos qui ignoratis quid futu- 14
rum sit postero die, (qualis est enim vita
vestra? vos quidem estis vapor paulisper
apparens, qui deinde perit evanescens)
Pro eo quòd dicatis; Si Dominus volu- 15
erit, & vixerimus, faciemus hoc nego-
tium & illud. Uno verbo, gloriamini de 16
arrogantiis vestris: at omnis hujusmo-
di gloriatio, mala est. Siquis noverit 17
facere quod rectum est, nec fecerit illud,
id ipsi peccatum est.

CAP. V.

AGite nunc ô divites, flete ululan- 1
tes de miseriis vestris quæ sunt vobis
venturæ. Nam divitiæ vestræ contabu- 2
erunt, & vestimenta vestra cœperunt
vermes corrodere. Aurum & argentum 3
vestrum æruginem contraxere; & ærugo
eorum testimonium erit adversum vos,
& exedet carnes vestras velut ignis
quem condidistis in dies postremos. Ec- 4
ce, merces operariorum qui messuerunt
agros vestros, quos fraudâstis, & qui-
bus protervè pro ea restitistis, clamat:
& clamores messorum introierunt in au-
res Domini Sabaoth. Delectati estis 5
super terram, & lascivistis, & enutri-
stis corda vestra tanquam saginata ad
diem mactationis. Sententiam decidi- 6
stis, occidistis justum, nec restitit vo-
bis. O fratres mei, patienter agite us- 7
que ad adventum Domini. Ecce, agri-
cola pretiosum fructum terræ præstola-
tur, patienter expectans eum quoad ac-
cipiat pluviam primoticam & seroti-
nam. Longanimes igitur vos este, & 8
confirmate corda vestra: instat enim ad-
ventus Domini.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወአሐዱ: እሙንቱ: ወሀቢሃ: ለሕግ: ወመኰንና: ለሕግ:: ዘውእቱ: ይክል: አማስኖሂ:
13 ወአድኅኖሂ:: አንተኬ: መንተኑ: አንተ: ዘትግእዞ: ለካልእከ:=፦ ከመ: እለ: ይብሉ: ዮም:
አው: ጌሠመ: ነሐውር: ውስተ: እንተኰቲ: ሀገር: ወንነብር: ውስቴታ: ሕዳጠ: ወንትጌበር: ወ
14 ንትረባሕ::=፦ ወኢየአምሩ: ዘይከውን: ጌሠመ:: መንተኑ: ሕይወትክሙ: አክ
15 ኑ: ጢስ: አንትሙ: ዘለምዕር: ያስተርኢ: ወእምኔሁ: ይጠፍእ:=፦ ዘእምትብሉ: እ
16 መ: ሠምረ: እግዚአብሔር: ወሐየውነ: ንገብር: ዘንተ: አው: ዝክተ::=፦ ወይእዜሰ:
17 ትትሜክሑ: በምግባሪክሙ:: ኵሉ: ትምክሕት: እንተ: ከመዝ: እኪት: ይእቲ:=፦ ወ
ዘሰ: ያአምር: ገቢሮታ: ለሠናይት: ወኢይገብራ: ኃጢአተ: ትከውኖ::=፦

፭

1 ነዑ: ይእዜኒ: አብዕልት: ብክዩ: ለዕለ: ሐርትምናክሙ: እንተ: ሀለወት: ትምጻእክ
2 ሙ::=፦ ብዕልክሙ: ወአልባሲክሙኒ: ቀንቀነ::=፦ ወርቅክሙኒ: ወብሩርክሙኒ: ዝ
3 ሕለ: ወዝሕሉኒ: ስምዐ: ይከውን: ለዕሌክሙ: ወይበልዖ: ለሥጋክሙ: ከመ: እሳት:
4 ዘቲ: አንተ: ገበርክሙ: ለደኃሪ: መዋዕል::=፦ ናሁ: አስቦሙ: ለገበር: ለእለ: ሐረስዋ:
ለምድርክሙ: ወእለሂ: ሄድክሙ: ወዓመፅክሙ: ዓስቦሙ: የአውይው:: ወገዓሮሙ: ለ
5 ዓፀድ: ቦአ: ውስተ: እዘኒሁ: ለእግዚአብሔር: ጸባኦት:: ወበጽሐ:=፦ ፈገዕክሙ: ለዕ
6 ለ: ምድር: ወተደለውክሙ: ወአስባሕክሙ: ልበክሙ:=፦ ወተዓደውክሙዎ: ወቀተልክ
7 ሙዎ: ለጻድቅ: ዘእንበለ: ይትቃወምክሙ: ወአሆ: ኢይቤለክሙ::=፦ ተዓገሡ: እንከ:
አኃዊነ: ደኃሪት: ዕለት: አመ: ይመጽእ: እግዚእክሙ: ከመ: ሐረሳዊ: ይጸንሕ:
ፍሬሃ: ለምድር: ክብርት: እንዘ: ይትዓገሥ: ሰርከ: ወነግሀ: እስከ: ትሰዊ: ወትፈሪ:
8 ሎቱ: ወትትዓፀድ:=፦ ተዓገሡኬ: አንትሙኒ: ወአጽንዑ: ልበክሙ: እስመ: ቀርበት:
ምጽአቱ: ለእግዚእክሙ::=፦

Siquidem unus est dator legis, & unus judex legis, is qui potest perdere & servare. 12
Tu igitur quis es qui judicas proximum tuum? Ita qui dicunt, Hodiè, vel cras 13
proficiscemur in istam urbem, & manebimus in ea paululùm, & negotiabimur
in ea, & lucrabimur: Et nescitis quid futurum sit cras: quæ est vita vestra? 14
nónne vapor estis, qui ad exiguum apparet, & deinde evanescit. Pro eo quòd di- 15
ceretis, Si Domino placuerit, & vixerimus, faciemus hoc, vel illud. Nunc au- 16
tem gloriamini in actionibus vestris: omnis ejusmodi gloriatio, mala est. Qui- 17
cunque enim rectè facere novit, nec facit, peccatum est.

CAP. V.

AGite nunc divites, flete super calamitatibus vestris quæ vobis sunt superven- 1
turæ. Divitias vestras & vestimenta vestra tineæ corruperunt. Et aurum ve- 2
strum & argentum etiam vestrum æruginavit; & ærugo ejus testimonium est adver- 3
sùs vos, & exedet carnes vestras, velut ignis ille quem procurâstis vobis in ulti-
mos dies. Ecce merces operariorum, qui messuerunt terras vestras, quam & 4
diripuistis, & iniquè fecistis, merces eorum clamat, & clamor messorum intro-
ivit in aures Domini Sabaoth, & pervenit ad eum. In luxu vixistis super ter- 5
ram, & prosperi fuistis, & crassa fecistis corda vestra. Et transgressi estis, & 6
occidistis justum absque ut resisteret vobis, neque accommodaverit se vobis. Pa- 7
tienter sustinete igitur, fratres nostri, ultimum diem quando adventurus est Domi-
nus vester: sicut agricola expectat pretiosum terræ fructum patienti ani-
mo ferens, vespere & mane, donec suam demiserit pluviam, & fructum
ferat ei, ac metat. Patienti igitur animo estote vos etiam, atque obfirmate cor 8
vestrum, quoniam appropinquavit Domini vestri adventus.

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' 'ΙΑΚΩ'ΒΟΥ. ΚΕΦ. ϛ'.

Ne ingemiſcite adverſùs alii alios, fratres, ut non *condemnemini:* Ecce judex ante
9 Μὴ ϛενάζετε (θ) κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ (ι) κατακριθῆτε· ἰδοὺ κριτὴς πρὸ
fores ſtetit. Exemplum accipite, *malorum perpeſſionis,* fratres mei, & pa-
10 τ͂ θυρῶν ἕϛηκεν. (κ) Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μου, καὶ τ͂ μα-
tientiæ, Prophetas, qui locuti ſunt nomine Domini. Ecce beatificamus
11 κροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. Ἰδοὺ μακαρίζομεν
tolerantes. *Tolerantiam* Job audiſtis, & finem Domini vidiſtis,
τοὺς (λ) ὑπομένοντας. τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἴδετε,
quoniam *valdè* miſericors eſt Dominus & miſerator. Ante omnia autem, fratres mei, ne
12 ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ
jurate, neque cœlum, neque terram, neque aliud quodcunque juramentū: Sit
ὀμνύετε, μήτε τ͂ οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον (μ) τινὰ ὅρκον· ἤτω
autem *veſtrum illud Etiam, etiam: & illud* Non, non: ut non in *hypocriſin* decidatis. Tri-
13 δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ Οὔ, οὔ· ἵνα (ν) μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε. Κα-
ſtatur aliquis *in vobis?* oret. Æquo animo eſt *quis?* pſallat. Infirmatur
14 κοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. Ἀσθενεῖ
quis in vobis? *advocet* presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper
τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ'
eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei
15 αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι (ξ) τοῦ Κυρίου· Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
ſervabit laborantem, & eriget eum Dominus: & ſi *peccata fuerit perpetrans,* remittentur
σώσει τ͂ κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς, ἀφεθήσεται
ei. Confitemini *alii aliis* *offenſiones,* & orate pro alii
16 αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε (ο) ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλή-
aliis, ut *ſanemini.* Multùm valet deprecatio juſti *efficax.* Elias ho-
λων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἠλίας ἄν- 17
mo erat *ſimiliter* paſſibilis nobis, & oratione oravit *ad non pluendum:* &
θρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ
non pluit ſuper terram annos tres & menſes ſex. Et rursùm ora-
οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. Καὶ πάλιν προσηύ- 18
vit, & cœlum pluviam dedit, & terra *germinavit* fructum ſuum.
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς (π) ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τ͂ καρπὸν αὐτῆς.
Fratres, ſi quis *in* vobis erraverit à veritate, & converterit quis
19 (ρ) Ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις
eum: *Sciat quòd ille convertens* peccatorem ab errore viæ ſuæ, *ſervabit*
20 αὐτόν· Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει
animam à morte, & operiet multitudinem peccatorum.
(σ) ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

(†) Ἰακώβου ἐπιστολὴ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβ'.

MS. A. (θ) ἀδελφοί μου, κατ' ἀλλήλων, ἵνα (ι) κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς (κ) Ὑπόδειγμα, ἀδελφοί, τ͂ κακοπαθείας καὶ τ͂ μακροθυμίας ἔχετε τοὺς (λ) ὑπομείναντας. (μ) ὅρκον τινά· (ν) μὴ ὑπὸ κρίσιν (ξ) Κυρίου· (ο) ὅσω ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ προσεύχεσθαι (π) ἔδωκεν ὑετὸν, (ρ) Ἀδελφοί μου, (σ) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
(†) Ἰακώβου ἐπιστολή.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ne ingemiſcatis unus adverſùs alium, fratres 9
mei, ut non judicemini: ecce enim judici-
um pro foribus ſtat. Exemplum accipite 10
vobis prophetas, fratres mei, ad longanimi-
tatem in afflictionibus veſtris, qui quidem
locuti ſunt in nomine Domini. Ecce enim 11
beatitatem tribuimus iis qui ſuſtinuerunt.
Audiſtis tolerantiam Job, & finem quem præ-
ſtitit ei Dominus, vidiſtis: quoniam miſe-
ricors eſt Dominus & commiſerans. Cæ- 12
terùm ante omnia fratres mei, ne juraveri-
tis per cœlum, neque per terram, neque per
aliud jusjurandum. Sed ſermo veſter ſit Eſt,
Eſt, & Non, Non: ne ſitis obnoxii judicio.
Quòd ſi quis ex vobis fuerit in oppreſſione,
oret: quòd ſi lætetur, pſallat. Quòd ſi 13
ægrotet, vocet Presbyteros eccleſiæ ut o-
rent pro ipſo, & ungant eum oleo in no- 14
mine Domini noſtri: Et oratio fidei ſa-
nitati reſtituet ipſum ægrotum, & eriget eum
Dominus noſter: quòd ſi peccata ſint ab eo
commiſſa, remittentur ei. Porrò confite- 15
mini alius alii delicta veſtra, & orate ali-
us pro alio, ut ſani efficiamini. Magna ſi- 16
quidem eſt virtus orationis illius quam ju-
ſtus orat. Et Elias homo fuit paſſionibus 17
obnoxius ſicut & nos, & oravit ne deſcen-
deret pluvia ſuper terram, neque deſcendit
per tres annos & ſex menſes. Et rurſum 18
preces fudit, & cœli dederunt pluviam,
terráque edidit fructus ſuos. Fratres mei, 19
ſi quis ex vobis erraverit à via veritatis,
& converterit eum aliquis ab errore ipſius:
Sciat quòd qui reduxerit peccatorem ab er- 20
rore viæ ſuæ, ſervabit animam ſuam à mor-
te, operietque multitudinem peccatorum
ſuorum.

Epiſtola Jacobi Apoſtoli FINIS.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኢትገዐሩ፡ አኀዊነ፡ ለዐለ፡ ቢጽክሙ፡፡ ከመ፡ ኢትትኰነኑ፡፡ እስመ፡ ናሁ፡ መኰንን፡ ኅበ፡
10 መድረክ፡ ኆኃትክሙ፡ ይቀውም፡፡ ወይእንዚ፡፡ አርአያሃሰ፡ አኀዊነ፡ ለትዕግሥት፡ ተጽ
11 ናስክሙ፡ ብክሙ፡ ነቢያት፡ እለ፡ ተናገሩ፡ በቃሉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ናሁ፡ ናስተበጽዖ
ሙ፡ ለእለ፡ ተዓገሡ፡ ትዕግሥቶ፡ ለኢዮብ፡፡ ወሰማዕክሙ፡ ከመ፡ ፈጸሞ፡ሎቱ፡ እግዚአ
ብሔር፡፡ ወርኢክሙ፡ ከመ፡ ብዙኅ፡ ምሕረቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወመስተሣህል፡
ውእቱ፡፡

Ne ingemiſcatis, fratres noſtri, adverſùs proximos veſtros, ut non judicemini: quo- 9
niam ecce judex ad veſtigia januæ veſtræ adſtat. Capiatur autem exemplum 10
patientiæ, O fratres noſtri, qui deſtituti eſtis, à prophetis quos habetis, eſt qui lo-
cuti ſunt in verbo Dei. Ecce beatos prædicamus eos qui ſuſtinent. Tolerantiam 11
etiam Job audivistis, quomodo ei exitum dederit Deus etiam vidiſtis: ideò
multa eſt miſericordia Domini, & miſerator eſt.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΩ'ΤΗΣ ΤΟΥ͂ 'ΑΓΙ'ΟΥ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ ΠΕ'ΤΡΟΥ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, 'ΕΧΟΝΤΑ 'ΥΠΟΔΙΑΙΡΕ'ΣΕΙΣ.

Α' Περὶ τ͂ ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως· καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν· καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τ͂ προφητῶν.
Β' Περὶ ἐλπίδος καὶ ἁγιασμοῦ· τ͂ τε ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ υἱοθεσίᾳ ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς.
Γ' Περὶ τ͂ ἐπαξίας τ͂ υἱοθεσίας ζῆν ἐν Χριστῷ, πρὸς ὠφέλειαν καὶ τ͂ ἔξωθεν, εἰς δόξαν Θεοῦ.
Δ' Περὶ τ͂ πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς καὶ φιλαδελφίας καὶ θεοσεβείας. ἐν ᾧ, περὶ δούλων ὑποταγῆς, καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ Χριστόν. περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν, καὶ ὁμονοίας τ͂ πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ σωτηρίας τῆς ἐν τεκνογονίᾳ εἰς τύπον Σάῤῥας. περὶ τῆς ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκας συμπεριφορᾶς. περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦς ἀνεξικακίας, ἧς τύπος ἦν ἡ ἐπὶ Νῶε τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἡ διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ συμπάθεια.
Ε' Περὶ ἀποθέσεως φαύλων πράξεων καὶ ἐπιτηδεύσεως τ͂ ἐν πνεύματι καρπῶν, κατὰ τ͂ διαφορὰν τ͂ χαρισμάτων.
ϛ' Ὅτι κοινωνία τῇ πρὸς τ͂ Χριστὸν, κρατεῖν χρὴ τ͂ φυσικῶν παθῶν· ἐλπίδι τε τῇ εἰς αὐτὸν φέρειν τὰς ὑπὸ ἑτέρων πάθας.
Ζ' Παραίνεσις πρεσβυτέρων περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου. ἐν ᾧ, περὶ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαστον ταπεινοφροσύνης εἰς νίκην τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου.
Η' Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τ͂ πιστευόντων.

PETRI CATHOLICA EPISTOLA PRIOR.
(†) ΠΕ'ΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ' 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΩ'ΤΗ.

CAP. I. α'.

PETRUS Apoſtolus Jeſu Chriſti, electis advenis diſperſionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ, & Bithyniæ,
1 ΠΕ'ΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

MS. A. (†) Titulus abſcinditur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]

SEQUITUR EPISTOLA
PETRI
SIMONIS CEPHÆ Apoſtoli.

CAP. I.

Dominicâ novâ.

1 PEtrus Apoſtolus Jeſu Chriſti electis & advenis qui ſparſi ſunt in ponto, & in Galatiâ, & Cappadociâ, & Aſiâ, & Bithyniâ;

Versio VULGATA LATINA.

9 Nolite ingemiscere, fratres, in alterutrum, ut non judicemini. Ecce judex ante ja-
10 nuam assistit. Exemplum accipite, fratres, exitûs mali, laboris, & patientiæ,
11 Prophetas: qui locuti sunt in nomine Domini. Ecce beatificamus eos, qui
sustinuerunt. Sufferentiam Job audistis, & finem Domini vidistis, quoniam
12 misericors Dominus est, & miserator. Ante omnia autem, fratres mei, nolite ju-
rare, neque per cœlum, neque per terram, neque aliud quodcunque juramen-
tum. Sit autem sermo vester; Est, est: Non, non: ut non sub judicio deci-
13 datis. Tristatur aliquis vestrûm? oret: Æquo animo est? psallat. Infirmatur
14 quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes

eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei salvabit infirmum, & allevi- 15
abit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei. Confitemini ergò 16
alterutrùm peccata vestra, & orate pro invicèm ut salvemini: multùm enim
valet deprecatio justi assidua. Elias homo erat similis nobis passibilis: & ora- 17
tione oravit ut non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses
sex. Et rursùm oravit: & cœlum dedit pluviam, & terra dedit fructum su- 18
um. Fratres mei, si quis ex vobis erraverit à veritate, & converterit quis 19
eum: Scire debet, quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, 20
salvabit animam ejus à morte, & operiet multitudinem peccatorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * يا اخوتي لا يتنهد بعضكم على بعض ليلا تدانوا * فها القاضي قد وقف بالابواب * تم *
10 * قراءة برسم الانبياء * * يا اخوتي اتخذوا عوضا لمصابرة السوا
11 ولطول الروح * الانبياء الذين تكلموا باسم الرب * ها نحن نطوب الصابرين * قد سمعتم
12 بصبر ايوب وعرفتم نهاية الرب التي جعلها له * لانه جزيل الحنن ورووف * يا اخوتي قبل
كل شي لا تحلفوا * لا بالسماء والارض ولا بقسم اخر * وليكن النعم منكم نعم * والا لا * ليلا
13 تسقطوا في المراءاة * ان حصل احدكم في شقاء وضر فليصل * وان سر احدكم فليترنم *
14 * وان مرض منكم احد فليستدع قسوس الكنيسة * وليصلوا عليه ويدهنوه بزيت
15 باسم الرب * وصلاة الامانة تخلص المريض ويقيمه الرب * وان كان قد عمل خطايا تغفر
16 له * ليعترف بعضكم لبعض بهفواتكم * وليصل بعضكم على بعض لتشفوا * فان طلبة
17 الصديق الفاعلة تقتدر كثيرا * ايليا انما كان انسانا يساوينا في التالم * فصلى صلاة
18 الا تمطر * فلم تمطر على الارض ثلاث سنين وستة اشهر * وصلى ايضا واعطت السماء مطرا *
19 واتبعت الارض ثمرا * يا اخوتي ان يضل منكم احد عن الطريق الحق فيرده احد * فليعلم
20 ان من يرد خاطيا من ضلال طريقه يخلص نفسه من الموت * ويغفر كثير خطاياه *
* والسبح لله دايما ابدا * وعلينا رحمته امين *

O fratres mei, ne ingemiscatis alii ad- 9
versus alios, ne damnemini: ecce enim
judex adstat januis. Hactenus.

Lectio pro Prophetis.

O fratres mei, sumite specimen ad per- 10
ferendas afflictiones, & longanimitatem,
Prophetas qui locuti sunt in nomine Do-
mini. Ecce, nos beamus patientes. Jam 11
audistis patientiam Job, & nôstis finem
quem constituit ei Dominus: largus enim
est benignitate & clementissimus. O 12
fratres mei, ante omnia ne juretis neque
per cœlum ac terram, neque aliud ullum
jusjurandum: sit autem Etiam quòd à
vobis proferetur, Etiam, & Non, non:
ut ne incidatis in simulationem. Siquis 13
vestrûm in afflictione & calamitate se
deprehendat, oret: & siquis vestrûm
exultet, psallat. Quòd siquis inter vos 14
infirmetur, accersat presbyteros Eccle-
siæ, & orent pro ipso, unguantque eum
oleo in nomine Domini: Et oratio fidei 15
salvabit infirmum, erigetque eum Domi-
nus: & si peccata commiserit, remit-
tentur ei. Confitemini alii aliis delicta 16
vestra: & orate alii pro aliis, ut sane-
mini: deprecatio enim justi efficax mul-
tùm potest. Elias quidem erat homo par 17
nobis in passionibus: & orationem ora-
vit ne plueret, & non pluit super terram
tres annos & sex menses. Et rursum 18
oravit, & cœlum dedit pluviam: pro-
tulitque terra fructus. O fratres mei, 19
siquis inter vos aberret à via vera, &
reducat eum quispiam, Noverit quòd qui 20
reduxerit peccatorem ab errore viæ
suæ, servabit à morte animam suam,
operietque multitudinem peccatorum
suorum.

Laus Deo semper ac perpetuò: ejusque misericordia sit super nos: Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወእምኵሉሰ፡ ዘይቀድም፡ ተፋቀሩ፡ አኃዊነ፡ ሊትምሐሉ፡ ሊበሰማይ፡ ወሊበምድር፡፡ ወሊበ
ከልእ፡ መሐላ፡ ወሊበዘኮነ፡ መሐላ፡ ሊትምሐሉ፡ ግሙራ፡ ወሊበመንትኒ፡ አሐደ፡ ይኩን፡ ቃል
ክሙ፡ እመኒ፡ እወ፡ እወ፡ ወእመኒ፡ አልቦ፡ አልቦ፡ ከመ፡ ሊትትኰነኑ፡ ወሊትበሉ፡ ውስተ፡ ደይ
13 ን፡፡ ወእመቦ፡ ዘይቴክዝ፡ ለይጸሊ፡ ወእመቦ፡ ወተፈሥሐ፡ ለይዘምር፡፡ ወእመቦ፡ ዘይ
ደዊ፡ እምኔክሙ፡ ለይጸውዕ፡ ቀሳውስተ፡ አለ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ወይጸልዩ፡ ለዕሌሁ፡ ቀቢ
14 አሙ፡ ቅብአ፡ ጸሎት፡ በስሙ፡ ለእግዚእነ፡፡ ወጸሎት፡ ሃይማኖት፡ ያሐይዎ፡ ለድዉይ፡ ወ
15 ያነሥኦ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእመኒ፡ ቦቱ፡ ኃጢአተ፡ ይትኀደግ፡ ሎቱ፡፡ ተአመኑ፡ በ
16 በይናቲክሙ፡ ኃጢአቲክሙ፡ ወጸልዩ፡ ለዕለ፡ ቢጽክሙ፡ ከመ፡ ትሕየዉ፡ ብዙኀ፡ ትረድእ፡ ጸ
17 ሎቱ፡ ለጻድቅ፡ ትክል፡ ወታስልጥ፡፡ ኤልያስ፡ ዘከማነ፡ ሰብእ፡ ውእቱ፡ ወዘከመ፡ ነሐመ፡
የሐምም፡ ወጸሎተ፡ ጸለየ፡ ከመ፡ ኢይዝንም፡ ዝናመ፡ ወኢዘነመ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ሠለስተ፡
18 ዓመተ፡ ወስድስተ፡ አውራኀ፡፡ ወካዕበ፡ ጸለየ፡ ከመ፡ ይዝንም፡ ወወሀበ፡ ሰማይ፡ ዝናሞ፡
19 ወምድርኒ፡ አብቈለት፡ ፍሬሃ፡፡ አኃዊነ፡ ለእመቦ፡ ዘስሕተ፡ እምጽድቅ፡፡ ወቦ፡ ዘሜጦ፡
20 እምኔጋዩ፡፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ዘሜጦ፡ እምኔጋዩ፡ አድኃኖ፡ ርእሶ፡ እሞት፡ ሞት፡ ወከደ
ኖ፡ ለብዙኃት፡ ኃጢአቲሁ፡፡

Ante omnia autem, fratres nostri, præcedat charitas ejus: ne juretis, neque per 12
cœlum, neque per terram, neque per aliud jusjurandum, non inquam per quodvis
jurameatum juretis omninò, quodcunque demum sit. Sit sermo vester, vel Etiam
etiam, vel Non non, ne condemnemini, neque veniatis in judicium. Siquis autem 13
tristitiam habuerit, oret: & læto si fuerit animo, psallat. Quòd si quis ex vobis 14
infirmetur, accersat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eo, ungentes eum oleo,
preces fiant in nomine Dei nostri. Et oratio fidei sanabit infirmum, erigetque eum 15
Dominus: & si in eo peccata sint, remittentur ei. Confitemini invicèm peccata 16
vestra, & orate pro fratribus vestris, ut vivatis: multùm juvat oratio justi,
potens est, & assistit. Elias, vir erat nobis similis, & prout nos patimur, passus 17
est ille, & orationem oravit ut ne plueret pluviam: nec pluit super terram an-
nos tres, & tres menses. Et rursum oravit ut plueret, & dedit cœlum pluvi- 18
am, & terra progerminavit fructus suos. Fratres nostri, si quis est qui erra- 19
verit à veritate, & est qui converterit eum ab errore suo; Scitote, quòd qui 20
converterit eum ab errore suo, seipsum liberaverit à morte, & coöperuerit mul-
titudinem peccatorum ejus.

FINIS.

Epistola Beati PETRI *Apostoli prima.*

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 Petrus Apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, & Bithyniæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بطرس الاولي *

* الفصل الاول *

* قراءة الجمعة من الجمعة الثانية والثلثين بعد العنصرة *

1 * من بطرس رسول يسوع المسيح الي المصطفين القاطنين في شتات بلد البنطس *
وغلاطية * وكبادوكية * واسيا * والبثينية *

EPISTOLA SANCTI PETRI prima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis trigesimæ secundæ post Pentecosten.

A *Petro Apostolo Jesu Christi ad electos habitantes in dispersis regionibus Ponti, & Galatiæ, & Cappadociæ, & Asiæ, & Bithyniæ,* 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ንቀድም፡ በረድኤተ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ንጽሐፍ፡
መልእክተ፡ ጴጥሮስ፡ ቀዳሚት፡፡

1 እምጴጥሮስ፡ ልኡክ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ለኅሩያን፡ ለእለ፡ ሀለዉ፡ ውስተ፡
በሐውርተ፡ ጶንጦስ፡ ወገላትያ፡ ወቀጳዶቅያ፡፡ ወእስያ፡ ወቢታንያ፡፡

Auxiliante Deo Domino nostro Jesu Christo, incipimus scribere Epistolam PETRI priorem.

CAPUT I.

A *Petro Apostolo Domini nostri Jesu Christi, electis qui sunt in regionibus Ponti, & Galatiæ, & Cappadociæ, & Asiæ, & Bithyniæ,* 1

Secundùm *prænotionem* Dei Patris, in *sanctificatione* Spiritûs, in obedientiam &
2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ
aspersionem sanguinis Jesu Christi: Gratia vobis & pax multiplicetur. Be-
3 ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. Εὐ-
nedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundùm *mul-*
λογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πο-
tam suam misericordiam *regeneravit* nos in spem vivam per resurrectionem Jesu
λὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Christi ex mortuis, In hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam &
4 Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, Εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ
immarcescibilem, conservatam in cœlis in *nos*, In virtute Dei,
5 ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς (α) ἡμᾶς, Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ,
custoditos per fidem, in salutem paratam revelari in tempore no-
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐ-
vissimo. In quo *exultatis*, modicùm nunc (si *opus est*) *tristati* in va-
6 σχάτῳ. Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον ἐστὶ) λυπηθέντες ἐν ποι-
riis tentationibus: Ut probatio vestræ fidei multò pretiosi-
7 κίλοις πειρασμοῖς· Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ (*) τιμιώτε-
or auro *illo perdito*, per ignem *verò explorato*, inveniatur in lau-
ρον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
dem & honorem & gloriam, in revelatione Jesu Christi. Quem non *viden-*
8 νον (β) καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃν οὐκ εἰδό-
tes diligitis: in quem nunc non videntes, credentes autem, *exultatis* lætitiâ
τες ἀγαπᾶτε· εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ
inenarrabili & glorificatâ, Reportantes finem fidei vestræ,
9 ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν,
salutem animarum: De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Pro-
10 σωτηρίαν ψυχῶν· Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ (γ) ἐξηρεύνησαν προ-
phetæ, qui de *illa* in *vos* gratia *prophetantes*: Scrutantes in
11 φῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· Ἐρευνῶντες εἰς
quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, *præte-*
τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, (δ) προμαρτυρό-
stans illas in *Christum* passiones, & *post hæc* glorias: Quibus reve-
μενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· Οἷς ἀπε-
latum est, quia non sibimetipsis, *nobis* autem ministrabant ea, quæ nunc nuntiata sunt 12
καλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
vobis per eos *evangelizantes* vobis in Spiritu sancto misso de cœ-
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων (ε) ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐ-
lo, in *quæ* desiderant angeli prospicere. *Ideò* succincti lumbos
ρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας 13
mentis vestræ, sobrii, perfectè sperate in eam *latam* vobis
τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
gratiam in *revelatione* Jesu Christi, Quasi filii obedientiæ, non configu-
χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζό- 14
rati *illis prius* in *ignorantia vestra cupiditatibus*: Sed secundùm eum
μενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις· Ἀλλὰ κατὰ τὸν 15
vocantem vos Sanctum,& ipsi sancti in omni conversatione *fiatis*: Quo-
καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· Δι- 16
niam scriptum est; Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. Et si Patrem
ότι γέγραπται, Ἅγιοι (ζ) γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. Καὶ εἰ πατέρα 17
invocatis eum sine acceptione personarum *judicantem* secundùm uniuscujusque opus,
ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον,
in timore *commorationis vestræ tempus* conversamini: Scientes quòd non corru-
ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρ- 18
ptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione pa-
τοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πα-
ternâ traditione acceptâ, Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati & incontaminati,
τροπαραδότου, Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, 19
Christi:
Χριστοῦ·

Κεφ. α'. MS. A. (α) ὑμᾶς, (*) πολυτιμότερον (β) καὶ δόξαν καὶ τιμὴν, (γ) ἐξηραύνησαν (δ) προμαρτυρούμενον (ε) ὑμᾶς Πνεύματι (ζ) ἔσεσθε.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Iis qui electi sunt per præscientiâ Dei patris, 2
per sanctificationem Spiritûs, ut sint in obe-
dientiam & aspersionem sanguinis Jesu Chri-
sti, Gratia & pax multiplicetur apud vos,
Benedictus Deus pater Domini nostri Jesu 3
Christi qui multa misericordiâ suâ genuit
nos, denuò per resurrectionem Domini no-
stri Jesu Christi in spem vitæ. Et in hære- 4
ditatem incorruptibilem, & incontamina-
tam, ac immarcescibilem, quæ in cœlis pa-
rata est vobis, Qui custodimini virtute 5
Dei & fide in salutem, quæ parata est ut re-
veletur in temporibus novissimis: In qui- 6
bus lætabimini in æternum, etsi hoc tempore
paululum contristemini per varias tentatio-
nes quæ vobis contingunt. Ut probatio fi- 7
dei vestræ appareat excellentior auro purga-
to, quod probatum est per ignem, in laudem
& honorem & gloriam; in revelatione Jesu
Christi. Quem non vidistis, & tamen dili- 8
gitis, & ejus fide exultatis cum gaudio glori-
oso ineffabili: Ut recipiatis retributionem 9
fidei vestræ, salutem animarum vestrarum.
De qua salute exquisierant prophetæ quum 10
vaticinati sunt de gratia quæ danda erat vo-
bis. Et scrutati sunt quo tempore demon- 11
straturus esset ac testimonium redditurus
Spiritus ille Christi, qui habitabat in ipsis,
futurâs esse passiones Christi, & gloriam ejus
subsequentem. Et revelata fuerunt illis 12
quæcunque scrutabantur, quia non sibimet-
ipsis perquirebant, sed nobis ipsis vaticina-
bantur ea quæ nunc revelata sunt vobis per
res quas evangelizavimus vobis per Spiri-
tum sanctitatis qui missus est è cœlis: quas
in res desiderant etiam Angeli prospicere.
Quapropter accingite lumbos mentium ve- 13
strarum, & excitamini perfectè, & spera-
te in gaudium illud quod obventurum est
vobis in revelatione Domini nostri Jesu
Christi, Tanquam filii obedientes. Neque 14
communicaveritis ampliùs primis illis con-
cupiscentiis quibus concupiscebatis absque
scientia. Sed estote sancti in omnibus con- 15
versationibus vestris, quemadmodum sanctus
est ille qui vocavit vos. Quandoquidem 16
scriptum est, Estote sancti, sicut & ego san-
ctus sum. Quòd si patrem vocatis eum in 17
cujus conspectu non est acceptatio facierum,
& qui judicat unumquemque secundùm ope-
ra ejus: cum timore versamini hoc tem-
pore incolatûs vestri: Quum sciatis nec ar- 18
gento quod corrumpitur, nec auro, vos re-
demptos fuisse ab illis vanis operibus vestris
quæ accepistis à patribus vestris; Sed preti- 19
oso sanguine agni illius, qui nec nævum nec
maculam habet, hoc est, Christi:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ለእለ ፡ ቀደሙ ፡ አእምሮቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አብ ፡፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ይስምዑ ፡
3 በንዝሓተ ፡ ደሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ሞገስ ፡ ወሰላም ፡ ይብዛኅ ፡ ለክሙ ፡፡ ይት
ባረክ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ዘወለደነ ፡ በብዝኃ ፡
ምሕረቱ ፡ ወለተስፋ ፡ እንተ ፡ በቲ ፡ ንሐዩ ፡ በተንሥኦቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶ
4 ስ ፡፡ እሙነ ፡ ምዉታን ፡፡ ለተዋርሶ ፡ ዘኢይበሊ ፡ ወዘኢይረኵስ ፡ ወዘኢያጸምሂ ፡ ዘ
5 ዕቁብ ፡ ለነ ፡ ወለክሙ ፡ በሰማያት ፡፡ ለእለ ፡ በኃይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዕቁባን ፡
በሃይማኖትክሙ ፡፡ ከመ ፡ ትድኀኑ ፡ እንተ ፡ ትደሉ ፡ ወታስተርኢ ፡ በደኃሪ ፡ መዋዕል ፡፡
6 ወበሕቱ ፡ ትትፌሥሑ ፡ ሕዳጠ ፡ ይእዜ ፡ እስመ ፡ ሀለወክሙ ፡ ትትከዙ ፡ በዘ ፡ ይመጽእክ
ሙ ፡ መከራ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡፡

Qui electi fuerunt ex præcognitione Dei patris per Spiritum sanctum ut auscul- 2
tarent, per aspersionem sanguinis Jesu Christi, Gratia & pax vobis multiplice-
tur. Benedictus sit Deus pater Domini nostri Jesu Christi, qui ex multa sua 3
misericordia genuit nos in spem vivam per resurrectionem Domini nostri Jesu
Christi à mortuis, Ad hæreditatem quæ nec veterascere potest, nec contaminari, 4
nec marcescer:, nobis vobisque in cœlis servatam, Qui per virtutem Dei custo- 5
diti estis, & per fidem vestram, ad salutem quæ parata est ut reveletur in die-
bus extremis. Veruntamen gaudetis pauxillùm nunc, eò quòd oportet vos tristi- 6
tiâ affici, de hoc quod vobis adventurum est, de variis scilicet tentationibus.

Versio VULGATA LATINA.

2 Secundùm præscientiam Dei Patris, in sanctificationem Spiritûs, in obedientiam,
& aspersionem sanguinis Jesu Christi : Gratia vobis & pax multiplicetur. Be-
3 nedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundùm misericordiam
suam magnam regeneravit nos in spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex
4 mortuis, In hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcessibi-
5 lem, conservatam in cœlis in vobis, Qui in virtute Dei custodimini per fidem in
6 salutem, paratam revelari in tempore novissimo. In quo exultabitis, modicùm
7 nunc si oportet contristari in variis tentationibus : Ut probatio vestræ fidei mul-
tò pretiosior auro (quod per ignem probatur) inveniatur in laudem, & gloriam,
8 & honorem, in revelatione Jesu Christi : Quem cùm non videritis, diligitis :
in quem nunc quoque non videntes creditis : credentes autem exultabitis lætitiâ
9 inenarrabili, & glorificatâ : Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum.
10 De qua salute exquisierunt, atque scrutati sunt prophetæ, qui de futura in vobis
11 gratia prophetaverunt : Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis
Spiritus Christi : prænuntians eas quæ in Christo sunt passiones, & posterio-
res glorias : Quibus revelatum est, quia non sibimetipsis, vobis autem mini-
strabant ea, quæ nunc nuntiata sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vobis, 12
Spiritu sancto misso de cœlo, in quem desiderant Angeli prospicere. Pro- 13
pter quod succincti lumbos mentis vestræ, sobrii perfectè sperate in eam, quæ
offertur vobis, gratiam, in revelationem Jesu Christi : Quasi filii obedientiæ, 14
non configurati prioribus ignorantiæ vestræ desideriis : Sed secundùm eum, 15
qui vocavit vos, Sanctum; & ipsi in omni conversatione sancti sitis : Quoni- 16
am scriptum est; Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. Et si patrem invo- 17
catis eum, qui sine acceptione personarum judicat secundùm uniuscujusque opus,
in timore incolatûs vestri tempore conversamini. Scientes quòd non corrupti- 18
bilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paternæ
traditionis : Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, & incon- 19
taminati:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * عما يخص سالف معرفة الاله الاب بقداسة الروح لطاعة يسوع المسيح ونضوح دمه •
3 ولتكثر لكم النعمة والسلامة • انتقل • * تبارك الله وابو ربنا يسوع المسيح الذي
اعاد ولادتنا عما يخص وفور رحمته في الرجا الحي بانبعاث يسوع المسيح من الموتى •
4 * لموريث غير بال ولا دنس ولا ضامر محفوظ في السماوات لكم * المصونين بقوة الله • بالامانة
5
6 للخلاص • معدا ان يستعلن في الزمان الاخير * الذين تبتهجون به الان قليلا • ان كان
7 واجبا ان تجربوا بمحن مختلفة * ليوجد تجربة امانتكم افضل كرامة من الذهب الهالك
8 المختبر بالنار لمديح واكرام • ومجد في اعتلان يسوع المسيح * الذي ما رايتموه فاحببتموه •
الذي ما تشاهدونه الان وقد امنتم به • وستبتهجون بسرور لا ينطق بوصفه ومجد •
9 * محصلين نهاية امانتكم خلاص انفسكم • ابتدي • * الخلاص الذي من
10 اجله طلب • واستقصوا الانبياء الذي تنباوا من اجل النعمة الواصلة اليكم •
11 * وفتشوا لمن او في اي وقت اوضح روح المسيح فيهم • ما تقدم فشهد به عن الالام التي
12 نالت المسيح • والامجاد الذي بعدها * فاعلن لهم انهم ما كانوا يخدموها لانفسهم • بل
لكم التي بشرتم الان بها من الذين بشروكم بالروح القدس المرسل من السماء • الامجاد
13 التي تشتهي الملائكة تطلع اليها * ولهذا شدوا حقاء ذهنكم متيقظين متوكلين
14 توكلا كاملا على النعمة السابغة عليكم في استعلان يسوع المسيح * كما يليق باولاد
15 الطاعة • ولا تتشكلوا بالشهوات التي تصرفتم فيها قديما بغباوتكم * بل صيروا انتم
16 كالقدوس الذي دعاكم قديسين في جميع تصرفكم * لان قد كتب صيروا قديسين
17 فاني انا قدوس * وان دعوتم ابا من يحكم على فعل كل احد حكومة لا محاباة فيها •
18 فتصرفوا بالتقوى مدى زمان سكناكم * عالمين انكم ما فديتم من تصرفكم الباطل
19 الذي قلدكموه اباوكم بالفضة او بالذهب البالبين * لكن بالدم الكريم اي دم المسيح
الحمل الذي لا معاب فيه ولا دنس •

Prout attinet ad præscientiam Dei Pa- 2
tris, per sanctitatem Spiritus, ad obe-
dientiam Jesu Christi, & aspersionem
sanguinis ejus: multiplicetur autem
vobis gratia & pax. Transili. *Bene-* 3
dictus sit Deus ac Pater Domini nostri
Jesu Christi, qui nostram iteravit ge-
nerationem, prout congruum est abun-
dantiæ misericordiæ suæ, in spem vi-
vam, per resurrectionem Jesu Christi
à mortuis : Ad hæreditatem incor- 4
ruptibilem, & incontaminatam, & mi-
nimè languescentem, servatam in cœlis
vobis Virtute Dei protectis per fidem 5
ad salutem paratam patefieri tempore
ultimo: Qui nunc parumper exultatis 6
in eo, (si oporteat vos probari variis
tentationibus, ut inveniatur exploratio 7
fidei vestræ majoris esse pretii quàm
aurum caducum igne probatum: ad
laudem, honorem atque gloriam, quum
apparuerit Jesus Christus: Quem non 8
vidistis, tamen dilexistis: quem non cer-
nitis modò, tamen credidistis in eum)
exultabitis quidem gaudio narratu in-
effabili & glorioso: Amplectentes fi- 9
nem fidei vestræ, salutem animarum ve-
strarum: Resume. *Salutem* inquam 10
quæ expetita fuerat. Et scrutantibus
prophetis qui de gratia ad vos perven-
turâ prophetârunt, Atque investigantibus 11
bus cuinam, aut quo tempore declara-
ret in eis Spiritus Christi quod antea te-
status fuerat de passionibus quæ Christo
acciderunt, & gloriis quæ secutæ sunt
post illas: Revelatum est quòd non sibi 12
sed vobis administrarent ea quæ nunc
annuntiata sunt vobis ab his qui per
Spiritum sanctum de cœlo missum an-
nuntiârunt vobis glorias in quas desi-
derant Angeli intueri. Proinde stringite 13
lumbos mentis vestræ, vigilantes, & per-
fectâ fiduciâ confidentes in gratia re-
dundante super vos in apparitione Jesu
Christi, Prout decet filios obedientiæ. 14
Et ne conformemini cupiditatibus, in
quibus olim versati estis in ignorantia
vestra: Sed vos, ut sanctus qui vos 15
vocavit, sancti reddamini in omni con-
versatione vestra. Scriptum est enim, 16
Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.
Et, si patrem vocatis eum qui judicat 17
opus uniuscujusque judicio assentationis
experte, cum timore versemini toto tem-
pore hospitii vestri: Scientes vos non 18
esse redemptos ex vana conversatione
vestra, quam monimento reliquerunt vo-
bis patres vestri, argento aut auro ca-
ducis: Sed pretioso sanguine, nimirum 19
sanguine Christi, agni in quo nullum est
vitium aut macula:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ከመ፡ መከራሃ፡ ለሃይማኖትክሙ፡፡ ዘይትበደር፡ ፈድፋደ፡ እምነ፡ ወርቅ፡ ዘይማስን፡ ዘበ፡
እሳት፡ ያሜክርዎ፡ ወትትረከብ፡ ሀለዋ፡ በክብር፡ ወበውዳሴ፡ ወበስብሐት፡ ከመ፡ ያስተርኢ፡
8 ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ዘተፈቅርዎ፡ እንዘ፡ ኢትሬእይዎ፡፡ ወተአምኑ፡ ቦቱ፡ እንዘ፡ ኢታ
9 እምርዎ፡፡ ወይእዜኒ፡ ከመ፡ ትትፌሥሑ፡ በፍሥሐ፡ እንተ፡ አልቦቲ፡ ማኅለቅት፡ ወስብሐ
10 ት፡፡ እንዘ፡ ትነሥኡ፡ ፍጻሜሃ፡ ለሃይማኖትክሙ፡ መድኀኒተ፡ ነፍስክሙ፡፡ በእንተ፡
ዛቲ፡ መድኀኒት፡ እንተ፡ ኀሠሡዋ፡ ወፈተንዋ፡ ነቢያት፡ እለ፡ ተነበዩ፡ በእንተ፡ ክብርክሙ፡፡
11 እንዘ፡ የኀሥሡ፡ ለአይ፡ ወለማእዜ፡ መዋዕል፡ ዘነገረ፡ በላዕሌሆሙ፡ መንፈሱ፡ ለኢየሱስ፡ ክ
ርስቶስ፡፡ ወአቅደመ፡ ስምዐ፡ ከዊነ፡ በእንተ፡ ዘሀለዎ፡ ይሕምም፡ ክርስቶስ፡፡ ኢኮ፡ ለርእሶሙ፡፡
12 ወዘእምድኅረዝ፡ ስብሐቲሁ፡፡ ለእለ፡ አስተርአዮሙ፡፡ ወአኮ፡ ለርእሶሙ፡ አላ፡ በእ
ንቲአክሙ፡ ተልእኩ፡ ዘይእዜ፡ ንዜንወክሙ፡ እለ፡ ኢይደውክሙ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘተፈነ
13 ወ፡ እምሰማይ፡ እሙኀበ፡ ያፈትውዎሙ፡ ለመላእክት፡ ከመ፡ የሐውጽዎ፡፡ ወይእዜኒ፡ ቅን
ቱ፡ ሐቌ፡ ልብክሙ፡ ጥዩቀ፡ ወንቁሁ፡ ተሰፈውዋ፡ ለእንተ፡ ትመጽእ፡ ለክሙ፡ ትፍሥሕት፡ በሎ
14 ስተርእዮቱ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ከመ፡ ውሉድ፡ ዘይትኤዘዝ፡ እንዘ፡ ኢት
15 ትመየጡ፡ ለእንተ፡ ቀደሙ፡ ጌጋይክሙ፡ በሊያእምሮ፡ ፈተውክሙ፡፡ ወይእዜኒ፡ በከመ፡ ጸ
16 ውዓክሙ፡ ቅዱስ፡ ውእቱ፡ ወአንትሙኒ፡ ኩኑ፡ ቅዱሳነ፡ በኵሉ፡ ግዕዝክሙ፡፡ እስመ፡
17 ጽሑፍ፡ ከመ፡ ቅዱሳነ፡ ኩኑ፡ እስመ፡ ቅዱስ፡ አነ፡፡ ወእመሰ፡ ለአብ፡ ትጼውዕ
ዎ፡ ለዘ፡ ይኴንን፡ እንዘ፡ ኢያደሉ፡ ለገጽ፡ ወይፈድዮ፡ ለኵሉ፡ በከመ፡ ምግባሩ፡
ለለ፡ አሐዱ፡ እንዘ፡ ትነሥኡ፡ ወትፈርህዎ፡ በመዋዕለ፡ ሕይወትክሙ፡ ሑሩ፡ ቦቱ፡፡
18 እንዘ፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ አኮ፡ በዘይማስን፡ ብሩረ፡ ወወርቀ፡ በዘ፡ ተቤዘውክሙ፡ እምው
19 ጉት፡ ዘኢይበቍዕ፡ ምግባሪክሙ፡ ተአጋልያነ፡ አበዊክሙ፡፡ አላ፡ በክቡር፡ ደም፡ ከመ፡
ዘበግዕ፡ ቅድው፡ ወንጹሕ፡ ክርስቶስ፡፡

Ut exploratio fidei vestræ, pro qua enitendum est obnixius quàm pro auro corru- 7
ptibili, quòd per ignem probatur, etiam inveniatur vobis *esse in honorem & laudem*
& gloriam, quum revelabitur Jesus Christus. Quem quum non videritis, diligi- 8
tis: in quem cum *non percipientes, credidistis; & nunc etiam exultatis gaudio*
indeficienti & glorioso. Reportantes mercedem fidei vestræ, salutem animarum 9
vestrarum. Salutem dico *illam de qua exquisierunt & investigati sunt prophe-* 10
tæ, qui vaticinati sunt de vestra gloria: Scrutantes de quali temporis momen- 11
to, *& quando Spiritus, qui locutus est in eis de Jesu Christo, prædixerat* in *testi-*
monium fore, de adventuris Christo perpessionibus, non ex seipsis, & de *gloria ejus*
quæ secutura erat postea. Quibus declaratum est; idque non sibiipsis, sed vobis 12
administrârunt ea quæ nunc annuntiamus vobis, quæque vobis prædixerunt per
Spiritum sanctum emissum è cœlo, quas in res discupere fecit Angelos ut respiciant.
Et nunc igitur succingite lumbos cordium vestrorum attentiùs, & vigilanter spem 13
habete de gaudio quod vobis eventurum est, in revelatione Domini nostri Jesu
Christi. Tanquam filii obedientes ne regrediamini ad pristinos vestros errores, & 14
concupiscentias vestras in ignorantia. Et nunc etiam quemadmodum qui voca- 15
vit vos sanctus est, & vos quoque estote sancti in omni conversatione vestra.
Nam scriptum est; Ideò sancti estote, quia sanctus ego sum. Quòd si patrem vo- 16
catis eum qui judicat absque personarum acceptione, & retribuit secundùm opus 17
suum singuli vestrum excitantes vos, & timentes in diebus vitæ vestræ am-
bulate in eo: Scientes quòd non corruptibilibus rebus, argento scilicet & auro 18
redempti fuistis ex inutilibus vestris operibus à mancipantibus vestris patribus
acceptis: Sed pretioso sanguine Christi, tanquam agni optimi & purissimi: 19

Praecogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem in novissimis temporibus propter vos, Per ipsum credentes in Deum illum suscitantem eum à mortuis, & gloriam ei dantem, ut fidem vestram & spem esse in Deum. Animas vestras castificantes in obedientia veritatis per Spiritum, in fraternum amorem non simulatum, ex puro corde alii alios diligite impensè: Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum vivi Dei & permanentis in aeternum. Quia omnis caro ut foenum, & omnis gloria hominis ut flos foeni: exaruit foenum, & flos ejus decidit: At verbum Domini manet in aeternum. Hoc autem est verbum evangelizatum in vos.

20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ (η) ἐπ' ἐσχάτων
21 τῶν χρόνων δι' (θ) ὑμᾶς, Τοὺς δι' αὐτοῦ (ι) πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς
22 Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς (κ) ἀληθείας διὰ Πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ (λ) σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
24 Θεοῦ καὶ (μ) μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα (ν) ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ (ξ) ἄνθος αὐτοῦ
25 ἐξέπεσε· Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ (ο) ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

CAP. II. β'.

Deponentes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, & invidias, & omnes oblocutiones, Sicut modò geniti infantes, rationabile, sine dolo, lac concupiscite, ut in eo augeamini: Siquidem gustâstis quoniam benignus Dominus. Ad quem accedentes, lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, à autem Deo electum, honorabilem: Et ipsi tanquam lapides vivi superaedificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, benè acceptabiles Deo per Jesum Christum. Propter quod & continetur in Scriptura; Ecce pono in Sion lapidem summũ angularem, electum, pretiosum: & credens in eo, non pudefiet. Vobis igitur honor credentibus: non credentib' autem, lapis quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli, Et lapis offensionis, & petra scandali: qui offendunt verbo, imperſuasi, in quod & positi sunt. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus in vindicationem: ut virtutes annuntietis ejus de tenebris vos vocantis in admirabile suum lumen. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiã, nunc autem misericordiam consecuti. Dilecti, obsecro tanquam advenas, & peregrinos, abstinete carnalibus desideriis, quae militant adversùs animam: Conversationem vestram in Gentibus habentes honestam: ut in quo oblocuntur vobis, ut malefactorib', ex bonis operibus inspicientes, glorificent Deum in die visitationis. Subjecti estote igitur omni humanae creaturae, propter Dominum: sive regis, quasi superhabenti:

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, Γ'
2 (α) καὶ πάσας καταλαλιάς, Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν, ἄδολον γάλα
3 ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ (β) αὐξηθῆτε· Εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς
4 ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν
5 ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες (γ) οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, (δ) ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους (ε) τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (ζ) Διὸ καὶ
6 περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύ-
7 ουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, (η) λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, Καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου· οἳ προσκόπτουσι
8 τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βα-
9 σίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. Οἵ ποτε
10 οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεη-
θέντες. Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους, καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρ-
11 κικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν
12 ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν κα-
Δ' λῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. (θ) Ὑποτά-
13 γητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

MS. A. (η) ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων (θ) ἡμᾶς, (ι) πιστοὺς (κ) ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους (λ) * φθορᾶς (μ) μένοντος. Διότι πᾶσα σὰρξ χόρτος, (ν) αὐτῆς ὡς (ξ) ἄνθος ἐξέπεσεν· (ο) ἐστιν εὐαγγελισθὲν ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) καὶ καταλαλιάς, Ὡς ἀρτιγέννητα (β) αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν· Εἰ ἐγεύσασθε (γ) ἐποικοδομεῖσθε, (δ) εἰς ἱεράτευμα (ε) Θεῷ (ζ) Διότι περιέχει (η) λίθος (θ) Ὑποτάγητε πάσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

20 Qui praeordinatus fuerat ad hoc ante jacta mundi fundamenta: revelat' est autem in fine temporum propter vos,
21 Qui per ipsum credidistis in Deum qui excitavit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, ut fides spesque vestra sit in Deo:
22 Sanctificatis animabus vestris per obedientiam veritatis, & plenis charitate acceptione facierum experte, ut ex puro & integro corde vos invicèm diligatis:
23 Ut qui denuò geniti estis non ex semine corruptibili, sed ex illo incorruptibili, per vivum sermonem Dei, qui stat in aeternum.
24 Quoniam omnis caro herba, & omnis decor ejus tanquam foenum agri: exarescit herba & marcescit foenum;
25 At verbum Dei nostri stat in secula: & hoc est verbum quod evangelizatum est vobis.

CAP. II.

Dominicà V. post Epiphaniam. 2.

1 Deponite ergò à vobis omnem malitiam, omnemq; fraudem, & simulationem, & invidiam, & obtrectationem:
2 Et estote sicut pueruli infantes, & appetite verbum illud tanquam lac purum & spiritale, ut per illud adolescatis ad salutem.
3 Si gustâstis & vidistis quàm bonus sit Dominus,
4 Ad quem accedistis: qui est lapis ille vivus quem reprobaverunt filii hominum, sed electus & pretiosus apud Deum:
5 Vos etiam tanquam lapides vivi aedificemini, ac estote templa spiritalia, & sacerdotes sancti ad offerendas hostias quae acceptabiles sint coram Deo per Jesum Christum.
6 Dictum est enim in Scriptura, Ecce pono in Sion lapidem electum & pretiosum in caput anguli; in quem qui crediderit non pudefiet.
7 Vobis igitur datus est hic honor, iis nimirùm qui credunt: illis verò qui sunt increduli,
8 Lapis offendiculi, aut petra scandali, ad quam offendunt, eò quòd non acquiescant sermoni, qui ad hoc positi sunt.
9 Vos autem genus electum estis, sacerdotale ministerium exhibens Regno, gens sancta, coet' redempt', ut evangelizetis laudes ejus qui vocavit vos à tenebris in praestantissimam lucem suam.
10 Qui quondam non habebamini popul', nunc autem populus Dei: nec super vos erant misericordiae, nunc autem effusae sunt super vos miserationes.

De Johanne Baptista. 3.

11 Dilecti mei, obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, sejungite vos ab omnibus illis concupiscentiis corporis, quae bellum gerunt adversùs animam.
12 Sintque bonae conversationes vestrae coram omnib' filiis hominum: ut ii qui obloquuntur de vobis malos sermones, conspiciant bona opera vestra, & glorificent Deum in die examinis.
13 Proinde estote subditi omnibus filiis hominum propter Deum: regibus propter imperium ipsorum:

Versio AETHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

20 *Qui designatus est ad hoc etiam ante mundum conditum, manifestatus autem in ultimis temporibus propter eum,*
21 *Qui per ipsum credit in Deum, qui suscitavit eum ex mortuis, & gloriam ei dedit. Atque nunc igitur fides vestra & spes vestra sit in Domino.*
22 *Et subactis animabus vestris ad mandata veritatis, ut diligatis fraternitatem vestram, minimè haesitantes, cum plenitudine cordis vestri: diligite in veritate alii alios valdè.*
23 *Regeniti estis non ex semine perituro, sed ex eo quod non consumitur, per mandatum Dei quod manet in perpetuum.*
24 *Quia omne carneum est ut gramen, & omnis gloria ejus ut flos graminis: si quando exarescit gramen, excutitur flos ejus.*
25 *Verbum autem Dei manet in secula seculorum: & hoc est verbum ejus quod praedicamus vobis.*

Versio VULGATA LATINA.

20 Præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem novissimis tem-
21 poribus propter vos, Qui per ipsum fideles estis in Deo, qui suscitavit eum à
mortuis, & dedit ei gloriam, ut fides vestra, & spes esset in Deo: Animas vestras
22 castificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore, simplici ex corde in-
23 vicem diligite attentiùs: Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili per
verbum Dei vivi, & permanentis in æternum: Quia omnis caro ut fœnum: &
24 omnis gloria ejus tanquam flos fœni: Exaruit fœnum, & flos ejus decidit: Verbum
25 autem Dñi manet in æternum: hoc est autem verbum, quod evangelizatum est in vos.

C A P. II.

1 Deponentes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes, & in-
2 vidias, & omnes detractiones, Sicut modò geniti infantes, rationabile, sine dolo
3 lac concupiscite; ut in eo crescatis in salutem: Si tamen gustâstis quoniam dulcis
4 est Dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem re-
5 probatum, à Deo autem electum, & honorificatum: Et ipsi tanquam lapides vivi
superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales
hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum. Propter quod continet Scri- 6
ptura; Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum: &
qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non 7
credentibus autem, lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput
anguli, Et lapis offensionis, & petra scandali, his qui offendunt verbo, nec 8
credunt in quo & positi sunt. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, 9
gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuntietis ejus, qui de tenebris
vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc 10
autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericor-
diam consecuti. Charissimi, obsecro vos tanquam advenas & peregrinos abs- 11
tinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversùs animam, Conversa- 12
tionem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo, quòd detrectant de vo-
bis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent
Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter 13
Deum: sive regi, quasi præcellenti;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 ابتدي * الذي المعروف تقدمت به قبل انشاء العالم * وظهر في اواخر الازمان
21 من اجلكم * الذين به امنتم بالله الذي اقامه من الموتي واعطاه مجدا * ليكون امانتكم
22 بالله واتكالكم عليه * فتطهرون انفسكم بطاعة الحق * بالروح بلا مراآة * في محبة الاخوة
23 اذ يحب بعضكم بعضا * من قلب نقي حبا دايما * فتعود ولودتكم لا من زرع بال * بل
24 من زرع لا يبلي * بكلمة الله الحي والباقي الي الدهر * لان كل بشر كالحشيش * وجميع
شرف الانسان كزهر النبات * والنبات يجف وزهره يسقط * فاما كلام الرب فيبقي الي الابد *
وهذا هو الكلام الذي بشرتكم به * الفصل الثاني *
1 2 فاطرحوا اذا كل رذيلة وكل غش ومراآة وحسد وجميع الوقيعات * كاطفال قد ولدوا
3 الان * تايقين الي اللبن النطقي الذي لا غش فيه لتنموا به * ان كنتم قد ذقتم ان
4 الرب صالح * الذين تقدمون اليه * حجرا حيا * مرذولا من الناس * مصطفي مكرما عند
5 الله * وانتم ايضا انكم حجارة حية قد بنيتم بيتا روحانيا كهنوتيا قديسا * وقدمتم ضحايا
6 روحانية مقبولة حسنا عند الله بيسوع المسيح * لان الكتاب في مضمونه هكذا * هانذا اضع
7 في صهيون حجرا زاويا مصطفي مكرما * فمن يومن به ما يستحي * فلكم الذين
8 امنتم الكرامة * وللعصاة الحجر الذي رذله البناوون * هو صار للزاوية راسا * وحجر عثرة
9 وصخرة شك للذين عثروا بالكلمة وعصوه وذهلوا منه * واما انتم جنس مصطفي * كهنوت
ملوكي * امة قديسة * شعب للاختصاص * لتخبروا بفضايل من دعاكم من الظلمة الي
10 نوره العجيب * الذين كنتم قبلا ما غير شعب * والان انتم شعب الله * وكنتم غير مرحومين
11 فرحمتم الان * تم * قراآة بالية لعيد بطرس وبولس * يا احبايي انضرع
اليكم بما انكم سكان وجلاة ان تبتعدوا من الشهوات البشرية التي تجند علي النفس *
12 حاويين تصرفكم في الامم محمودا * لكيما بالشي الذي يشعوبكم به كعاملي الشر *
13 من اعمالكم الحسنة اذا ابصروها يمجدون الله في يوم التعهد * فاخضعوا اذا لكل برية
بشرية من اجل الرب * اما للملك فمن اجل سلطانه *

Incipe. *De quo præcessit cognitio* 20
ante mundum conditum, patefacta est
autem postremis temporibus propter vos;
Qui per eum credidistis Deo qui sus- 21
citavit illum à mortuis, & dedit ei
gloriam: ut esset fides vestra in Deum,
& fiducia vestra in ipso: Et munda- 22
retis animas vestras obediendo veritati
in spiritu, absque simulatione, cum cha-
ritate fraterna, alii alios corde puro
diligentes amore perpetuo: Atque adeo 23
iteraretur nativitas vestra non ex se-
mine corruptibili, sed ex incorruptibili
semine, per verbum Dei vivi & manen-
tis in æternum. Nam omnis caro est ut 24
fœnum, & omnis gloria hominis ut flos
herbæ: arescit enim herba, & flos ejus
decidit: At sermo Domini manet in
æternum: atque is est sermo quem an-
nuntio vobis.

CAP. II.

ABjicite igitur omnem abominatio- 1
nem, omnémque fraudem, & simulatio-
nem, átque invidiam, cunctásque de-
tractiones, Infantium instar modò na- 2
torum: expetentes lac illud rationis ca-
pax, in quo nullus est dolus, ut per illud
adolescatis. Si quidem gustâstis quòd bo- 3
nus sit Dominus. Qui acceditis ad 4
ipsum qui est lapis vivus, reprobatus
ab hominibus, electus ac honorandus
apud Deum, Vos etiam, qui sitis vivi 5
lapides, ædificati estis in domum spiri-
tualem, sacerdotalem, sanctam: & ob-
tulistis hostias spirituales, bene acceptas
apud Deum per Jesum Christum. Nam 6
in Scripturæ contextu sic habetur,
Ecce ego ponam in Sion lapidem angu-
larem electum, honorandum: & qui
crediderit in eum, non pudefiet. Vobis 7
igitur qui credidistis, honor: contuma-
cibus autem, lapis quem reprobaverunt
ædificantes, ipse factus est anguli caput,
Et lapis offendiculi, & petra scandali 8
iis qui verbo impegerint, in illud re-
bellârint, illudque neglexerint. Vos 9
autem estis genus electum, sacerdotium
regale, gens sancta, populus peculiaris:
ut enarretis virtutes ejus qui vos è te-
nebris vocavit ad lucem suam admira-
bilem. Qui quondam eratis non populus, 10
nunc autem estis populus Dei: & eratis
non consecuti misericordiam, at nunc
misericordiam consecuti. Finis.

Tertia lectio pro die festo Petri ac Pauli.

O dilecti mei, obsecro vos, quum sitis 11
hospites & peregrini, ut recedatis à cu-
piditatibus carnalibus quæ militant ad-
versus animam: Habentes conversatio- 12
nem vestram inter Gentes laudabilem:
ut qua in re vituperant vos tanquam
maleficos, ex bonis operibus vestris
(quum ea viderint) glorificent Deum in
die visitationis. Submittite vos igitur 13
omni humanæ creaturæ propter Domi-
num: sive Regi, propter potestatem ipsius:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ለስእልዋ፡ እንከ፡ እምኔክሙ፡ ኵሉ፡ እከየ፡ወለኵሉ፡ሕብል፡ወለናፍቆ፡ወለተሐምዮ፡ወ
2 ለተቃንኦ፡፡=፡ ወኩኑ፡ ከመ፡ እለ፡ ይእዜ፡ ተወልዱ፡ ሕፃናት፡እለ፡ተወልዱ፡እለ፡አልቦሙ፡
3 እከየ፡፡ ወከመ፡ ሐሊብ፡ ዘአልቦቱ፡ ቱስሕት፡፡ ከማሁ፡ ተፈቀሩ፡ ከመ፡ቦቱ፡ ትልሀቁ፡ ለድኂ
4 ን፡=፡ ወበዝንቱ፡ጥዕምክሙ፡ ወታእምሩ፡ከመ፡ ጥዑም፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወኀቤሁ፡
ምግባእክሙ፡ወይእቲ፡እብን፡እንተ፡በኀበ፡ ሰብእ፡ ምንንት፡ወበኀበ፡እግዚአብሔርሰ፡ኅሪት፡
5 ወክብርት፡፡=፡ ወአንትሙኒ፡ጽንዑ፡ ከመ፡ እብን፡መንፈሳዊ፡፡ ወኩኑ፡ታቦተ፡መንፈሳዊ፡ለክ
ህነት፡ቅድስት፡ ወንጽሕት፡ከመ፡ታቅርቡ፡ወታዐርጉ፡መሥዋዕተ፡ መንፈሳዌ፡ ዘይሰጠወክሙ፡
6 እግዚአብሔር፡በእደዊሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ጽሑፍ፡ ናሁ፡ እሰይ
7 ም፡ውስተ፡ጽዮን፡እብነ፡ማእዘንት፡ኅሪት፡ወክብርት፡ወዘአምነ፡ ባቲ፡ ኢይትኀፈር፡፡=፡ ለ
ክሙ፡ውእቱ፡ክብር፡ለእለ፡ተአምኑ፡ወእሙንቱሰ፡ ይክሕዱ፡ በእብን፡እንተ፡መነንዋ፡ነደቅት፡
8 ወይእቲ፡ ኮነት፡ ውስተ፡ ርእስ፡ ማእዘንት፡=፡ እብነ፡ ዕቅፍትሰ፡ ወእብነ፡ ክሕደ፡=፡
9 ለእለ፡ ይትዓቀፉ፡ በቃሉ፡ወይክሕድዎ፡በዘቦቱ፡ተፈጥሩ፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡ ፍጥረተ፡ኅሩ
ያን፡ወታቦት፡ ለንጉሠ፡ ወሕዝብ፡ ንጹሕ፡ ወሕዝብ፡ ዘይትሜክሕ፡ ከመ፡ ተንግሩ፡ ሠናይቶ፡
10 ለዘ፡ ጸውዓክሙ፡ እምጽልመት፡ ውስተ፡ ብርሃኑ፡ ስቡሕ፡ቲሁ፡፡=፡ እንዘ፡ ቀዲሙ፡ ኢኮንክ
11 ሙ፡ሕዝበ፡ ይእዜሰ፡ ሕዝበ፡እግዚአብሔር፡፡ ወእንዘ፡ ቀዲሙ፡ ኢኮንክሙ፡ ምሑራነ፡ ይእ
12 ዜሰ፡ ምሑራንክሙ፡፡=፡ ለኃዊነ፡ እስእለክሙ፡ ፍቁራን፡ ብቍዑኒ፡በሕግ፡ፈለሲ፡ወከመ፡ድኩ
ም፡ ወከመ፡ ኃላፊ፡ አርሕቅዋ፡ ለፍትወተ፡ ሥጋክሙ፡፡ ዘትትቀወሞ፡ሳነፍስክሙ፡=፡ ወግ
13 ዕዝክሙኒ፡ በማእከለ፡ አሕዛብ፡ ሠናየ፡ ለይኩን፡፡ ከመ፡ ኢይርከቡ፡ በዘ፡ የሐምዩክሙ፡ ይ
ርአዩ፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘተሣየጠክሙ፡፡=፡ አትሕቱ፡ርእሰክሙ፡ ለኵሉ፡
ፍጥረት፡እጓለ፡እመሕያው፡በእንተ፡እግዚአብሔር፡ ወለንጉሥኒ፡እስመ፡ ኵሉ፡ሎቱ፡=፡

CAP. II.

DEponite igitur à vobis omnem malitiam, & omnem dolum, & hæsitanti- 1
am, & calumniam, & invidiam. Et estote tanquam modò geniti infantes, 2
qui inquam geniti sunt, quique absque malitia: & veluti lac non contemperatum,
ita expetite ut in eo augescatis ad salutem. Ut per illum sapiatis, & perci- 3
piatis quàm suavis Dominus est: Ad quem quidem est regressus vester, & 4
ille lapis est apud homines reprobatus, apud Deum verò electus & pretiosus.
Et vos confortemini ut lapides spirituales: & estote arca spiritualis, & in sa- 5
cerdotium sanctum atque purum, ad adducendum & offerendum spirituales
hostias, ut in vobis acquiescat Deus per manus Jesu Christi. Ita enim scriptum 6
est, Ecce pono in Sion lapidem angularem electum & pretiosum, & qui credit in
eum, non pudefiet. Vobis est ille honori qui creditis: qui verò abnegant lapi- 7
dem, quem reprobaverunt ædificantes, etiam ille factus est in caput anguli: Lapis 8
offensionis, & lapis hæresis, iis qui impingunt ad sermonem ejus, eumque abne-
gant ad quod creati sunt. Vos autem creatio estis electorum, & arca 9
regalis, & populus purus, & gens gloriosa, ut enarretis beneficia illius, qui vocavit
vos è tenebris in lucem suam honorandam. Qui olim non eratis populus ejus, nunc 10
autem estis populus Dei: & qui antea non fuistis consequuti misericordiam, nunc
autem misericordiam estis consequuti. Fratres nostri, peto à vobis (dilecti pari- 11
ter rogate me) pro more peregrini, & tanquam languidus, & tanquam viator,
procul removete concupiscentias vestras carnales, quæ insurgunt contra animas ve- 12
stras. Conversatio autem vestra inter gentes honesta sit, ut ne deprehendant ali-
quid in quo obloquantur vobis, sed ut videant & glorificent Deum qui redemit 13
eos. Submittite vosmet cuivis ordinationi humanæ propter Deum: & regi qui-
dem, quia omnia ei sunt.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂ ΠΕ´ΤΡΟΥ Α´. ΚΕΦ. Δ´.

Sive *præsidibus*, *ut per eum* missis, ad vindictam *quidem* malefactorum,
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς (ι) ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν,
laudem verò benè *agentium*: Quia sic est voluntas Dei, benè facientes
15 ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας
capistrare imprudentium hominum ignorantiam: Quasi liberi, & non quasi ve-
16 φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
lamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes
17 κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Θεοῦ. Πάντας
honorate: Fraternitatem diligite. Deum timete: Regem honorificate.
τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
Servi, subditi in omni timore dominis, non tantùm bonis
18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς
& *æquis*, sed etiam *pravis*. Hoc enim gratia, si propter conscientiam
19 καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν
Dei *suffert* quis tristitias, patiens injustè. Quæ enim *laus*, si peccantes, &
20 Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες, καὶ
colaphizati suffertis? Sed si benè facientes, & *patientes* sustinetis,
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε,
hoc gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus
21 τοῦτο (κ) χάρις παρὰ (λ) Θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε· (μ) ὅτι καὶ Χριστὸς
passus est pro nobis, *nobis* relinquens exemplum, ut sequamini
ἔπαθεν (ν) ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε
vestigia ejus: Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in
22 τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν
ore ejus: Qui *conviciis affectus* non *contrà conviciabatur*: patiens, non *minabatur*:
23 τῷ στόματι αὐτοῦ· Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει· πάσχων, οὐκ ἠπείλει·
tradebat autem judicanti *justè*: Qui peccata nostra ipse pertulit
24 παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν

in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui, *justi-*
ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις (ξ) ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιο-
tiæ vivamus: cujus *vibice* *ejus* sanati estis: Eratis enim sicut oves
σύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ (ο) μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε· Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα 25
errantes: sed conversi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum
(π) πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
vestrarum.
ὑμῶν.

CAP. III. γ´.

Similiter mulieres, subditæ *propriis* viris, ut & si qui
Ὁμοίως (α) αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες 1
non *suadentur* verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant:
ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται·
Aspicientes *illam* in timore castam conversationem vestram. Quarum sit non
Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. Ὧν ἔστω οὐχ 2
extrinsecùs *implicationis capillorum*, & *circumpositionis aureorum*, aut indumenti vestimentorum 3
ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
ornatus: Sed *ille* absconditus cordis homo, in incorruptibilitate *lenis*
κόσμος· Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος 4
& quieti spiritûs, qui est in conspectu Dei *pretiosus*. Sic enim
καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. (β) Οὕτω γάρ 5
aliquando & *illæ* sanctæ mulieres sperantes in *Deum*, ornabant *seipsas*,
ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι (γ) ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτάς,
subjectæ propriis viris: Sicut Sara obediebat Abrahæ, do-
ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· Ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύ- 6
minum eum vocans: cujus *filiæ* estis *natæ*, benè facientes, & non timentes
ριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι
ullam *consternationem animi*.
μηδεμίαν πτόησιν.

MS. A. (ι) ἐκδίκησιν κακοποιῶν, (κ) γὰρ χάρις (λ) τῷ Θεῷ. (μ) ὅτι Χριστὸς (ν) περὶ ὑμῶν, ὑμῖν (ξ) ἡμῶν ἀπογινόμενοι, (ο) μώλωπι ἰάθητε· (π) πλανώμενοι·
ΚΕΦ. γ´. MS. A. (α) γυναῖκες, (β) Οὕτως (γ) εἰς Θεὸν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

14 Judicibus autem, ut qui ab eo missi sunt ad vindictam nocentium, laudem verò benè agentium. 15 Quia talis est voluntas Dei, ut per bona opera vestra obturetis os stultorum illorum qui non nôrunt Deum: 16 Tanquam filii liberi, & non tanquam homines quibus facta sit sua libertas velamen malitiæ ipsorum, sed tanquam servi Dei. 17 Omnes honorate: fratres vestros diligite: ac Deum reveremini: & regibus honorem exhibete. 18 Qui autem servi sunt inter vos, subditi sint heris suis cum timore, non tantùm bonis & mansuetis, sed etiam duris & asperis. 19 Illi enim gratiam habent coram Deo, qui propter bonam conscientiam sufferunt molestias quæ sibi obveniunt iniquè. 20 Qui verò propter delicta sua sustinent afflictiones, quamnam habent gloriam? Sed quum benè feceritis, oppressique fueritis, ac sustinueritis, tunc crescet gloria vestra apud Deum. 21 Ad hoc enim vocati estis, quoniam & Christus mortuus est pro nobis, & reliquit nobis hoc exemplum, ut & vos per vestigia ejus incedatis. 22 Qui quidem non fecit peccatum, neque dolus inventus est in ore ipsius. 23 Qui maledicentiam ferebat, neque maledicebat: & patiebatur, neque comminabatur: sed committebat judicium suum judici justitiæ. 24 Et bajulavit omnia peccata nostra, eaque sustulit in corpore suo ad crucem; ut mortui peccato, per justitiam illius vivamus: nam ejus vibicibus sanati estis; 25 Qui errabatis tanquam oves, nunc autem conversi estis ad pastorem & curatorem animarum vestrarum.

CAP. III.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

1 Similiter & vos, mulieres, subditæ estote maritis vestris, ut eos qui non acquiescunt sermoni, bonis moribus vestris acquiratis absque labore: 2 Quum viderint in timore & castitate vos conversari. 3 Neque ornemini externis nexuum capillorum vestrorum aut monilium aureorum, aut excellentium vestimentorum ornamentis: 4 Sed ornemini in homine abscondito cordis, spiritu mansueto, incorruptibili, ornatu excellentiori coram Deo. 5 Sic enim & quondam mulieres illæ sanctæ quæ sperabant in Deo, exornabant sese; & erant subditæ maritis suis. 6 Quemadmodum Sara subdita erat Abrahamo, & vocabat eum, Domine mi: cujus vos estis filiæ in bonis operibus, non conturbatæ ullo timore.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወለመኳንንትኒ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ይፌንዎሙ ፡ ከመ ፡ ይኰንንዎሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብርዋ ፡ ለ
15 እኪት ፡፡ ወያእኵትዎሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብርዋ ፡ ለሠናይት ፡፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ ጽሑፍ ፡ ው
እቱ ፡ ፈቃዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ የአስርዎሙ ፡ አፈሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብርዋ ፡ ለሠናይ
16 ት ፡ ወአብዳን ፡ ሰብእ ፡ ሊያእምርዎ ፡፡ ኩኑ ፡ ከመ ፡ አግዓዝያን ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ እ
17 ለ ፡ ብሙ ፡ ጌጋይ ፡ ዘእምእኩይ ፡፡ ወአንትሙሰ ፡ አግብርቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ለኵ
ሉ ፡ አክብሩ ፡ ወለቢጽክሙኒ ፡ አፍቅሩ ፡፡ ወለእግዚአብሔርኒ ፡ ፍርህዎ ፡ ወለንጉሥኒ ፡ አ
18 ክብርዎ ፡፡ ወአንትሙኒ ፡ ንበሩ ፡ ኮኑ ፡ ለአጋእዝቲክሙ ፡ እንዘ ፡ ትፈርህዎ ፡ ወአኮ ፡
ደሎሙ ፡ ለኄራን ፡ ወለመሓርያን ፡ ወለእኩያንኒ ፡፡

14 *Et judicibus etiam, quia ille emittit eos, ad judicandum malefactores; & ad lau-* 15 *dandum operantes bona. Quoniam ita scriptum est, hanc esse voluntatem Dei, quòd obstruant ii qui operantur bona, ora stultorum hominum, qui ignorant eum.* 16 *Estote tanquam liberi, non autem ut illi, quibus est iniquitas ex malitia proveniens: quia vos servi estis Dei.* 17 *Omnes in honore habete, & fraternitatem vestram diligite, & Deum timete, & regem honorate.* 18 *Et vos servi, subditi estote dominis vestris, timentes eos: & non tantùm bonos & benignos, sed etiam malos.*

Versio VULGATA LATINA.

14 sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bo-
15 norum: Quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis im-
16 prudentium hominum ignorantiam: Quasi liberi, & non quasi velamen habentes
17 malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite:
18 Deum timete: Regem honorificate. Servi, subditi estote in omni timore dominis,
19 non tantùm bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Hæc est enim gratia, si propter
20 Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injustè. Quæ enim est gloria, si
peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si benè facientes patienter sustinetis, hæc
21 est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro
22 nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum
23 non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus: Qui cùm malediceretur, non ma-
ledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem judicanti se in-
24 justè: Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis
mortui, justitiæ vivamus: cujus livore sanati estis. Eratis enim sicut oves er- 25
rantes, sed conversi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum vestrarum.

C A P. III.

Similiter & mulieres subditæ sint viris suis: ut & si qui non credunt verbo, per 1
mulierum conversationem sine verbo lucrifiant, Considerantes in timore castam 2
conversationem vestram. Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circum- 3
datio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: Sed qui absconditus est cordis 4
homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritûs, qui est in conspectu Dei
locuples. Sic enim aliquando & sanctæ mulieres, sperantes in Deo, ornabant 5
se, subjectæ propriis viris. Sicut Sara obediebat Abrahæ, dominum eum vo- 6
cans: cujus estis filiæ benefacientes, & non pertimentes ullam perturba-
tionem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وأما للأمراء فبما أنه يرسلهم للانتصار من عاملي القبايح * ولمدح فاعل الصالحات *
15 * لأن هكذا هي مشية الله أن تعملوا الصلاح * فتبكمون جهالة الناس السفهاء * مثل
16
17 أحرار * لا كمن لهم الحرية حجابا للشر * لكن مثل عبيد الله * أكرموا الجماعة * أحبوا
18 المواخاة * اتقوا الله * أكرموا الملك * أيها العبيد أطيعوا بكافة التقوى لساداتكم *
19 لا للصلحاء فقط والودعاء * بل وللمتصعبين * لأن هذا محمود أن يحمل الانسان من
20 أجل معرفة الله غموما * ويصاب ظلما * لأن أيما فخر لكم إذا أخطاتم وفرعتم فصبرتم *
21 بل إن عملتم الصالحات واصبتم فصبرتم * فهذا حمدا لكم عند الله * لأنكم إلى
هذا دعيتم * * قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة والثلثين *
22 لأن والمسيح ألم عنا مخلفا لنا مثالا لنقتفي آثاره * من لم يعمل خطية ولا وجد في فمه
23 غش * الذي لما شتم لم يسب عوضه * وإذ ألم لم يتوعد بل فوض الأمر إلى من يحكم
24 حكما عدلا * ذلك الذي حمل خطايانا بجسده على الخشبة * كيما نقلع عن الخطايا فنعيش
25 في العدل * الذي بجراحه شفيتم * لأنكم كنتم كغنم ضالة * لكنكم الآن رجعتم
إلى الراعي والمراقب أنفسكم *

* الفصل الثالث *

1 * كذلك والنساء فليخضعن لرجالهن خاصة لكيما إن كانوا طايفة لا يخضعون للكلمة *
2 لأجل سيرة النساء الحسنة يربحوهم بغير علم كلام * إذ يرون سيرتكم الطاهرة بخوف *
3 * السيرة التي لا تكن بضفر من الشعر خارج * ولا بترصيف حلي الذهب * ولا بالتزيين
4 بلبوس الحلل * بل إنسان القلب المكتوم يوشى بعدم بلى الروح الوديع والساكن *
5 الذي هو أمام الله عظيم الجلالة * لأن هكذا النساء القديسات المتوكلات على الله قديما
6 وشين أنفسهن خاضعات لرجالهن * كسارة إذ طاعت إبراهيم وسمته مولاها * التي قد
صرتن أولادها * عاملات الصلاح * غير خايفات ولا من شي من المذهلات *

Sive imperatoribus, eo quòd ipse mittat illos ad ultionem ab his sumendam qui turpia committunt, & ad laudem opera bona facientis. 14 *Talis enim est voluntas Dei, ut quod rectum est agentes, mutam reddatis ignorantiam hominum dementium:* 15 *Ut liberi, non ut quibus inservit libertas pro velamine malitiæ, sed ut servi Dei.* 16 *Omnes honorate, fraternitatem diligite, Deum timete, Regem honorate.* 17 *O servi, obedite cum omni timore dominis vestris, non solùm bonis ac mansuetis, sed etiam severis.* 18 *Hoc enim laudabile est ut sustineat homo propter Dei cognitionem molestias, & immeritò affligatur.* 19 *Nam quæ gloria vobis est, quum peccaveritis tunsique fueritis, tolerare? at si bona egeritis, & afflicti sustinueritis, erit id vobis laudi apud Deum:* 20 *Ad hoc enim vocati estis.* 21

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ tertiæ.

Nam Christus passus est pro nobis: relinquens nobis exemplum, ut insequamur vestigia ejus. *Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ipsius:* 22 *Qui contumeliis affectus, non vicissim convitiabatur: quumque pateretur, non minabatur: sed negotium refudit ad eum qui justum fert judicium.* 23 *Qui peccata nostra portavit in corpore suo super lignum: ut à peccatis avulsi, viveremus in justitia: cujus vulneribus sanati estis:* 24 *Eratis enim velut oves errantes: sed nunc reversi estis ad pastorem & observatorem animarum vestrarum.* 25

CAP. III.

Similiter etiam mulieres subditæ sint præcipuè viris suis: ut si qui non submittant se Verbo, ob rectam rationem vivendi mulierum acquiratis eos absque doctrina sermonis; 1 *Ubi spectârint castam conversationem vestram cum timore conjunctam:* 2 *Rationem inquam vivendi, quæ non consistat in externo capillorum contextu, neque in coacervatione aurei ornatus, neque in excolendo sese stolarum indumentis:* 3 *Sed homo cordis occultus ornet sese incorruptibilitate spiritus mansueti ac tranquilli, qui est coram Deo eximiæ præstantiæ.* 4 *Ita enim sanctæ mulieres, Deo confisæ, olim se ornabant, subjectæ suis viris.* 5 *Ut Sara, dum obediebat Abrahæ, eúmque dominum suum vocabat: cujus factæ estis filiæ quod bonum est agentes, terriculamentorum ne ullum quidem pertimescentes.* 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 እስመ ፡ ዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ክብር ፡ እንተ ፡ ተውህበት ፡ ለዘሠናይ ፡ ምግባሩ ፡ ለዘበእንተ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡፡ ለዘ ፡ ይትዔገሥ ፡ ለኅዘን ፡ እንዘ ፡ ይትዔገሥ ፡ ወእንዘ ፡ የሐምም ፡ በግፍዕ ፡፡
20 ወምንትኑ ፡ ይእቲ ፡ አኰቴትክሙ ፡ ወእመሰ ፡ እንዘ ፡ ትኤብሱ ፡ ትትዔገሡ ፡ ወበመቅሠፍት
ክሙ ፡፡ አላ ፡ እንዘ ፡ ሠናየ ፡ ትገብሩ ፡ አመ ፡ ተዓገሠክሙ ፡ ግፍዐክሙ ፡ ዛቲ ፡ ይእቲ ፡
21 አኰቴትክሙ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተጸዋዕክሙ ፡ እስመ ፡ ክ
ርስቶስኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ሐመ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ለክሙ ፡ ማዕተበ ፡ ከመ ፡ ትትልዉ ፡ አሰ
22 ሮ ፡ ዚአሁ ፡፡ በከመ ፡ ውእቱ ፡ ኢገብረ ፡ ኃጢአተ ፡ ወኢተረክበ ፡ ጕሕሉት ፡ ውስተ ፡ አፉ
23 ሁ ፡፡ እንዘ ፡ ይጼእልዎ ፡ ኢጸአለ ፡ ወእንዘ ፡ ያሐምምዎ ፡ ኢተቀየመ ፡ አላ ፡ አግብአ ፡
24 ለዘ ፡ ይኴንን ፡ ጽድቀ ፡፡ ወበእንተ ፡ ኃጢአቲነ ፡ ውእቱ ፡ ተሰቅለ ፡ ደበ ፡ ዕፀ ፡ በሥጋሁ ፡
ከመ ፡ ያውፅአነ ፡ እምኃጢአቲነ ፡ ወበጽድቁ ፡ ያሕይወነ ፡፡ እስመ ፡ በቍስለ ፡ ዚአሁ ፡ ሐ
25 የውክሙ ፡ ቍስልክሙ ፡፡ እንዘ ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡ ትስሕቱ ፡ ወይእዜኒ ፡ ግብኡ ፡ ኀበ ፡
ኖላዊክሙ ፡ ወዐቃቢሃ ፡ ለነፍስክሙ ፡፡

፫

1 ወከማሁ ፡ አንትንሂ ፡ አንስት ፡ ተኰነና ፡ ለአምታቲክን ፡ ከመ ፡ አመ ፡ ዘኢየአምን ፡ በዝን
2 ቱ ፡ ነገር ፡ እምሰነ ፡ ምግባርን ፡ ለአንስት ፡፡ ይርአዩ ፡፡ ወዘእንበለ ፡ ክሕደ ፡ ይረብሕ
3 ዎ ፡ ለነፍሶሙ ፡፡ ወአንትንሂ ፡ አንስት ፡ እንዘ ፡ ትፈርሃ ፡ አስተ ፡ ግዕዝክን ፡፡ አኮ ፡ ከመ ፡
ታድልዋ ፡ ለዐይነ ፡ ሰብእ ፡ በተጸፍሮ ፡ ስዕርትክን ፡፡ ወአኮ ፡ በተሰርግዎ ፡ ወርቅ ፡፡ ወብ
4 ሩር ፡ ወበተለብሶ ፡ ዘብዙኅ ፡ ሤጡ ፡፡ አላ ፡ በኅቡእ ፡ ልቡ ፡ ለሰብእ ፡፡ ለዘኢይጠፍእ ፡
ወለኢይደምፅ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘህልው ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘብዙኅ ፡ ሤ
5 ጡ ፡፡ ትካትኒ ፡ አንስት ፡ ቅዱሳት ፡ ይሰርግዋ ፡ ርእሶን ፡ በተኰንኖ ፡ ለአምታቲሆን ፡፡
6 ከመ ፡ ሶራ ፡ ትትኤዘዝ ፡ ለአብርሃም ፡ ወእግዚእየ ፡ ትብሎ ፡፡ በዘ ፡ ትከውኑ ፡ ውሉዳ ፡
ለገባርያነ ፡ ሰላም ፡፡ እንዘ ፡ ኢትፈርሃ ፡ እምድንጋፄ ፡ ወኢምንትኒ ፡፡

Namq; iste est honor qui tribuitur ei cujus opera sunt bona, qui propter Deū afflictio- 19
nem sustinet patienter ferens, & exagitatus per injuriam. Quanā autem vobis laus 20
est, si peccantes etiam flagella vestra patienter feratis? sed si benè agentes pati-
enter feratis injurias vestras, hoc erit vestra gratia apud Deum. Ad hoc enim 21
vocati estis, quoniam Christus passus est pro nobis, ut relinqueret nobis signaculum,
ad subsequendum ipsius vestigia. Quemadmodum ille non patravit peccatum, 22
neque inventus est dolus in ore ejus. Convitiantes eum, non convitiatus est, & 23
affligentibus eum non restitit: sed committebat causam suam ei qui justè judicat.
Et quidem propter peccata nostra ille suspensus est in corpore suo super lignum, ut 24
recedere nos faceret à peccatis nostris, utque per justitiam suam nos vivificaret:
quoniam per vibices ejus, vestra sanavit vulnera. Dolentes eratis velut oves, 25
at nunc convertite vos ad pastorem vestrum, & custodem animarum vestra-
rum.

CAP. III.

Et similiter vos uxores subditæ estote maritis vestris, ut si quis sit qui non assen- 1
titur huic sermoni, in uxorum bona opera Intuentes, quòd sine factione sunt, 2
lucrifaciant animas eorum. Et vos uxores, timentes exornate conversationem ve- 3
stram, non ut oculo hominum complacentes, in concinnatione capillorum vestrorum,
neque in ornamentis auri, & argenti, neque in grandis pretii vestimentis. Sed in 4
occulto cordis homine, qui est incorruptibilis, & absque strepitu, à Spiritu sancto,
qui est in conspectu Dei permagnæ æstimationis. Olim quidem ita mulieres 5
sanctæ decorabant seipsas in subjectione maritis suis: Sicut Sara subdita 6
erat Abrahæ, & vocabat eum dominum meum: quorum filii estis per opera pacis,
nequaquam perterrefactæ ullâ consternatione.

Viri similiter, cohabitantes secundùm cognitionem, quasi infirmiori vasi muliebri
7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ
tribuentes honorem, tanquam & cohæredes gratiæ vitæ: ad non
ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι (δ) χάριτος ζωῆς· εἰς τὸ μὴ
intercidi orationes vestras. At finis; Omnes unanimes, compatientes,
8 ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. Τὸ δὲ τέλος, Πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
fraternitatis amatores, misericordes, humiles: Non reddentes malum pro
9 φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, (ε) φιλόφρονες· Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ
malo, aut convitium pro convitio: contrarium verò, benedicentes: scientes quia
κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, (ζ) εὐλογοῦντες· εἰδότες ὅτι
in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. Nam volens vitam dili-
10 εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγα-
gere, & videre dies bonos, coerceat linguam suam à malo, & labia
πᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν (η) γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ (θ) χείλη
sua, non loqui dolum. Declinet à malo, & faciat
11 αὐτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. Ἐκκλινάτω (ι) ἀπὸ κακοῦ, καὶ (κ) ποιησάτω
pacem, & sequatur eam. Quia oculi Domini super justos, &
12 εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. Ὅτι (λ) οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
aures ejus in preces eorum: Vultus autem Domini super facientes mala. Et
13 ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. Καὶ
quis ille male tractans vos, si boni imitatores fueritis? Sed si & patiamini
14 τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ (μ) μιμηταὶ γένησθε; Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε
propter justitiam, beati. At timorem eorum ne timueritis, neque conturbemini:
διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·
Dominum autem Deum sanctificate in cordibus vestris: parati verò semper ad
15 Κύριον δὲ τὸν (ν) Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἕτοιμοι (ξ) δὲ ἀεὶ πρὸς
apologiam omni poscenti vos rationem de ea in vobis spe, Cum
16 ἀπολογίαν παντὶ τῷ (ο) αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, (π) Μετὰ

modestia & timore: conscientiam habentes bonam, ut in eo quod obloquuntur vobis
πραΰτητος καὶ φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν
ut malefactoribus, pudefiant illi calumniantes vestram bonam in Christo conver-
ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀνα-
sationem. Melius enim benè facientes, (si vult voluntas Dei,)
στροφήν. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, (εἰ (ρ) θέλει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,) 17
pati, quàm malè facientes: Quia & Christus semel pro peccatis passus est,
πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας. Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν (σ) ἔπαθε, 18
justus pro injustis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne,
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ,
vivificatus autem Spiritu: In quo & illis in custodia spiritibus
ζωοποιηθεὶς δὲ (τ) τῷ Πνεύματι· Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι 19
profectus prædicavit, Incredulis aliquando, quando semel expectabat illa Dei
πορευθεὶς ἐκήρυξεν, Ἀπειθήσασί ποτε, (υ) ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ 20
longanimitas, in diebus Noë, apparatâ arcâ: in quam paucæ,
μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ· εἰς ἣν (φ) ὀλίγαι,
id est, octo animæ servatæ sunt per aquam. Quod & nos correspondens exemplar
τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος. Ὃ καὶ (χ) ἡμᾶς ἀντίτυπον 21
nunc salvat baptisma: (non carnis depositio sordis, sed conscientiæ
νῦν σώζει βάπτισμα· (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως
bonæ interrogatio in Deum,) per resurrectionem Jesu Christi: Qui est in
ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν,) (ψ) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὅς ἐστιν ἐν 22
dextera Dei, profectus in cœlum, subjectis sibi angelis, & potestatibus,
δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν
& virtutibus.
καὶ δυνάμεων.

MS. A. (δ) ποικίλης χάριτος (ε) ταπεινόφρονες· Μὴ (ζ) εὐλογοῦντες· ὅτι (η) γλῶσσαν ἀπὸ (θ) χείλη, τοῦ (ι) δὲ ἀπὸ (κ) ποιησάτω ἀγαθὸν, ζητησάτω εἰρήνην, (λ) ὀφθαλμοὶ (μ) ζηλωταὶ γένησθε; Εἰ δὲ καὶ (ν) Χριστὸν (ξ) δὲ πρὸς (ο) ἂν αἰτοῦντι (π) Ἀλλὰ μετὰ (ρ) θέλοι (σ) ὑπὲρ ὑμῶν ἀπέθανεν, δίκαιος (τ) Πνεύματι· (υ) ὅτε ἀπεξεδέχετο (φ) ὀλίγαι (χ) ὑμᾶς (ψ) διὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

[illegible]

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
12 [illegible]

Dominicâ sextâ post Epiphaniam. 4.

Vos autem, viri, pariter habitate cum muli- 7
eribus vestris secundùm scientiam, & tan-
quam vasa infirmiora, in honore eas habe-
tote: quoniam & ipsæ sunt vobiscum hære-
des doni vitæ æternæ: neque impingatis in
orationibus vestris. Finis porrò; ut sitis 8
omnes unanimes, sitísque omnes compa-
tientes iis qui patiuntur, & vos invicèm di-
ligatis, & sitis benigni & mansueti: Et 9
nemini malum pro malo rependatis, nec
etiam maledicentiam pro maledicentia: sed
è converso benepreceminí. Ad hoc enim vo-
cati estis, ut benedictionem hæreditate possi-
deatis. Qui ergò desiderat vitam, & amat 10
videre dies bonos, custodiat linguam suam
à malo, & labia sua ne loquantur fraudem.
Transeat à malo, & faciat bonum; & quærat 11
pacem, cursúque ad eam contendat. Quo- 12
niam oculi Domini sunt super justos, & au-
res ejus ad audiendum eos: vultus autem
Domini est super improbos. Ecquis vobis 13
malefaciet, si fueritis zelatores bonorum?
Quòd si patiamini propter justitiam, beati 14
estis: neque reformidetis eos qui terrorem
vobis incutiunt, neque conturbemini. Sed 15
sanctificate in cordibus vestris Dominum
Christum.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten. 5.

Et estote parati ad rationem reddendam
omni poscenti vos rationem de spe fidei,
Cum humilitate & timore, habentes bonam 16
conscientiam: adeò ut ii qui obloquuntur
de vobis tanquam de hominibus sceleratis,
confundantur, ut qui calumnientur bonos in
Christo mores vestros. Præstat enim vobis 17
quum feceritis bona opera, ut mala perferatis,
(si quidem talis fuerit voluntas Dei,) quàm
quum malefeceritis. Quoniam & Christus 18
semel mortuus est pro peccatis nostris, Justus
pro sceleratis, ut vos offerret Deo. Mortuus
autem corpore, & vixit spiritu: Et prædi- 19
cavit animabus illis quæ detinebantur in in- 20
feris: Quæ quondam inobedientes fuerant in
diebus Noë, quum longanimitas Dei præce-
pit ut fieret arca, ob spem pœnitentiæ eorũ:
& octo tantùm animæ introierunt in eam, &
servatæ sunt per aquas. Quo quidem exem- 21
plo & vos servamini per baptismum, non
abluentes corpus à sordibus, sed gratias
agentes Deo cum pura conscientia: & per
resurrectionem Jesu Christi, Qui evectus 22
est in cœlum, & est ad dexteram Dei, eique
subjecti sunt Angeli, & potestates, ac vir-
tutes.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወከማሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ዕደው ፡ እንዘ ፡ ትነብሩ ፡ ምስለ ፡ አንስቲያክሙ ፡ ሊተሕተሰ
ቅሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡ እስመ ፡ ደይክሙ ፡ ፍጥረት ፡ ዘእሆን ፡ አክብሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡
እስመ ፡ ይወርሱ ፡ እማንቱሂ ፡ ክብረ ፡ ዘሕይወት ፡ ምስሌክሙ ፡ ከመ ፡ ሊትትዓቀፍ ፡ ጸ
8 ሎትክሙ ፡፡=፦ ወማኅለቅቱሰ ፡ ለኵሉ ፡ ከመ ፡ ተዐርዩ ፡ ልበ ፡ በአሐዱ ፡ ሕሊና ፡ እን
ዘ ፡ ተሐመሙ ፡ ሕማመ ፡ ቢጽክሙ ፡፡=፦ ወእንዘ ፡ ሊትፈድይዎ ፡ እኪተ ፡ ለዘ ፡ ገብረ ፡
9 ለክሙ ፡ እኪተ ፡፡ ወእንዘ ፡ ሊትጼእልዎ ፡ ለዘ ፡ ፀአለክሙ ፡ ወለጸለሊክሙኒ ፡ በርክዎ ፡፡ እስ
መ ፡ ለዝንቱ ፡ ተጸዋዕክሙ ፡ ከመ ፡ በረከተ ፡ ትረሱ ፡፡=፦

Et similiter vos viri habitantes cum uxoribus vestris, ne despectui habe- 7
atis uxores vestras, eò quòd infirmior est earum compositio: sed honorate
uxores vestras, quoniam vobiscum hæredes sunt ipsæ, vitæ gloriosæ: ne sitis 8
impingentes in precibus vestris. Et summa quidem omnium hæc est, ut sitis
concordes in eadem sententia, fratrum vestrorum afflictionibus pariter affecti. 9
Et vobis facientibus mala, nequaquam rependentes mala, neque convitian-
tes eos, qui vobis convitiantur: sed iis qui vos probris afficiunt, benedicite:
quoniam ad hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis.

Versio VULGATA LATINA.

7 Viri similiter cohabitantes secundùm scientiam, quasi infirmiori vasculo mu-
liebri impertientes honorem, tanquam & cohæredibus gratiæ vitæ: ut non im-
8 pediantur orationes vestræ. In fine autem; Omnes unanimes, compatientes,
9 fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles: Non reddentes ma-
lum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed econtrariò benedicentes:
10 quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. Qui enim
vult vitam diligere, & dies videre bonos, coërceat linguam suam à malo, &
11 labia ejus ne loquantur dolum. Declinet à malo, & faciat bonum: inquirat pa-
12 cem, & sequatur eam: Quia oculi Domini super justos, & aures ejus in pre-
13 ces eorum: Vultus autem Domini super facientes mala. Et quis est qui vobis
14 noceat, si boni æmulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter justitiam,
15 beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum
autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem
omni poscenti vos rationem de eâ, quæ in vobis est, spe: Sed cum modestia, & 16
timore, conscientiam habentes bonam: ut in eo, quod detrahunt vobis, con-
fundantur, qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem. Melius 17
est enim benefacientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malefacientes. Quia 18
& Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos
offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo & 19
his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit: Qui increduli fuerant 20
aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë, cùm fabricaretur
arca: in qua pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. Quod & vos 21
nunc similis formæ salvos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed con-
scientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi, Qui est in 22
dextera Dei, deglutiens mortem ut vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in
cœlum, subjectis sibi angelis, & potestatibus, & virtutibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فانتم ايها الرجال هكذا ساكنوهن بمعرفة * اكرموهن اكراما كما يليق بالاناء النساني
8 الشديد ضعفه * وبما انهن وارثات معكم النعمة الحية * لكيلا تنقطع صلواتكم * ونهاية
الوصية ان تكونوا كلكم بغيركم مساويا * متفقين * للاخوة محبين * متحننين * نشيطين *
9 * لا تكافوا عوض الشر شرا * او عوض الشتم شتما * بل بالعكس باركوا * عالمين انكم الي
هذا دعيتم لترثوا بركة * تم * قراءة الثلثا من الجمعة الثالثة والثلثين *
10 * لان من يوثر الحياة ويحب ان يري اياما صالحة فليكفف لسانه من الشر * وشفتيه من
11 ان يتكلما غشا * وليحد عن الشر وليعمل الخير * وليطلب السلامة وليحاضر وراها
12 * فان عيني الرب الي الصديقين * ومسامعه الي طلبتهم * ووجه الرب على العاملين
13 الاسواء * من الذي يوذيكم او يضركم اذ كنتم مساهمين الصالح * لكن وان اصابتم
14
15 من اجل العدل فستكونون مغبوطين * فاما خوفهم فلا ترهبوه ولا تضطربوا * باركوا
الرب الاله في قلوبكم * وكونوا مستعدين دايما لمجاوبة كل من يسلكم قولا من اجل
16 الرجا الذي فيكم * بوداعة وخوف * حاويين نية صالحة * لكيما بالشي الذي
يقاولونكم به كعاملي الاسواء * يخجل الذين يوذونكم من تصرفاتكم الصالحة في
17 محبة المسيح * لان الافضل ان تعملوا الخير ان اثرت مشية الله * وان تتالموا اجود من
18 ان تعملوا الشر فتضلوا * لان والمسيح دفعة واحدة تالم من اجل خطايانا * الصديق الم
19 من اجل الظالمين * ليداخلنا الي الله * واذ مات بالجسد عاش بالروح * الذي به ذهب
20 الي الارواح التي في الحبس * وكرز * للعصاة قديما * حين اقبل بتعطف الله دفعة في ايام
21 نوح السفينة المتقنة التي خلص فيها بالماء نفر يسير اي ثماني انفس * الامر الذي
مثاله الان المعمودية يخلصنا * لا مزيلة وسخ الجسد فقط * بل بابتهاج الضماير الصالحة
22 الي الله بانبعاث يسوع المسيح * الذي هو في يمين الله * واذ مضي الي السماء خضعت له
الملايكة وذوو السلاطين والقوات * تم *

Vos etiam similiter ô viri, habitate cum eis scienter: tribuite eis honorem, ut decet vas muliebre valde infirmum, tum quia ipsæ sunt vobiscum hæredes gratiæ vitalis: ut non interrumpantur preces 7
vestræ. Summa demum præcepti est, ut sitis omnes mente concordi, clementes, fratrum amantes, misericordes, prompti. 8
Nè rependatis malum pro malo, aut convitium pro convitio: sed contrà, benedicite: scientes vos ad hoc vocatos esse, ut hæredes sitis benedictionis. 9
Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ tertiæ.

Nam qui vult vitam, et cupit videre dies bonos, coerceat linguam suam à malo, & labia sua à dolo promendo: 10
Et malum devitet, faciátque bonum, quærat pacem, curratque post eam. 11
Oculi enim Domini ad justos, & aures ejus ad precem illorum: vultus autem Domini adversùs operantes mala. 12
Quis est qui noceat vobis aut damnum vobis inferat, quum fueritis æmulatores rerum bonarum? 13
Imò verò si adversa vobis accidant propter justitiam, beati eritis: porrò terrorem eorum nè pertimescatis, neque turbemini. 14
Benedicite Dominum Deum in cordibus vestris. Estote autem parati semper ad respondendum cuilibet petenti à vobis sermonem de spe quæ in vobis est, 15
Cum mansuetudine & reverentia, conscientiam habentes bonam: ut in re, in qua vos adoriuntur tanquam maleficos, qui vos lædunt pudefiant ob vestras bonas in charitate Christi conversationes. 16
Quod enim præstat, est ut faciatis bonum, si velit Dei voluntas: & pati vos, melius est quàm facere malum ac perire. 17
Nam & Christus unà vice passus est pro peccatis nostris: justus passus est pro injustis, ut nos ad Deum introduceret: & in carne mortuus, vixit spiritu, 18
In quo se contulit ad spiritus qui erant in carcere, & prædicavit 19
Quondam rebellibus, quando ex benignitate Dei semel accepit in diebus Noe arcam extructam, in qua salvati sunt in aqua homines pauci nempe octo animæ. 20
Cujus rei typus nunc est baptisma salvans nos, non amovendo sordes carnis tantùm, sed exhilarando conscientiam bonam erga Deum per resurrectionem Jesu Christi, 21
Qui est ad dexteram Dei, & cui cùm profectus esset in cœlum, submiserunt se Angeli, & potestatibus ac virtutibus præditi. 22
Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወዘሰ : ያፈቅራ : ለሕይወት : ወይፈቱ : ይርአይ : መዋዕለ : ሠናያተ : ያርምም : ልሰ
11 ኖ : እምእኪት :: ወከናፍሪሁኒ : ከመ : ኢይንብበ : ጕሕተ : ወጕሕሉተ :: ወይትገ
12 ሐሥ : እምእኪት : ወይግበራ : ለሠናይት : ይሕሥሥ : ሰላመ : ወይትላዋ :: እስ
መ : አዕይንቲሁ : ለእግዚአብሔር : ኀበ : ጻድቃኒ : ወእዝናሂ : ኀበ : ሰአቶሙ : ገጹ :
13 ለእግዚአብሔር : ኀበ : እለ : ይገብሩ : እኪተ :: ወመኑ : ውእቱ : ዘእኪተ : ይፈ
14 ቅድ : ለክሙ : እመ : ትቀንኡ : ለገቢረ : ሠናይ :: ወእመሰ : በገቢረ : ጽድቅ : ተሰ
15 ሙ : ብፁዓን : አንትሙ : ወዘሰ : ይጊርመክሙ : ኢትፍርህ : ወኢትደንግፁ :: ለ
እግዚአብሔር : ቀድስዎ : በኵሉ : ግዕዝክሙ :: ወድልዋኒክሙ : ሀልዉ : በኵሉ :
ጊዜ : ከመ : ታውሥእዎሙ : ቃለ : ለእለ : ይሴአሉክሙ : በእንተ : ዛቲ : ተስፋክ
16 ሙ :: ወበየውሀትክሙ : ወበፍርሀተ : እግዚአብሔር : አሠንዩ : ግዕዘክሙ : ከመ :
እመቦ : ዘየሐምዩክሙ : ከመ : እኩይ : ምግባሪክሙ : ይትሐፈሩ : እለ : የሐምዩክሙ :
17 እምሠናይ : ምግባሪክሙ : ዘበእንተ : ክርስቶስ :: እስመ : ይኄይስ : እንዘ : ሠናየ : ትገብ
ሩ : ወትፈቅዱ : ፈቃደ : ለእግዚአብሔር : ትሕመሙ :: እምነ : እንዘ : እኪተ : ትገብሩ ::
18 እስመ : ክርስቶስኒ : ምዕረ : ሞተ : በእንተ : ኃጢአተ : ሰብእ :: ወበእንቲአነ : ሞተ : ጻድቅ :
በእንተ : ኃጢአቲነ : ከመ : ኪያነ : ያብጽሐነ : ኀበ : እግዚአብሔር : አቅተለ : ርእሶ : በሥ
19 ጋሁ : ከመ : ያሕዮ : በመንፈስ : ቅዱስ :: ወሖረ : ኀበ : እለ : ሙቁሓን : ትነብር : ነፍሶሙ : ወ
20 ሰበከ : ሎሙ :: ለእለ : ክሕድዎ : ቀዲሙ : ወጸንሐቶሙ : ትዕግሥቱ : ለእግዚአብሔር : ለእ
ለ : በመዋዕሊሁ : ለኖኅ : እመ : ይገብር : ታቦተ : ወድኅኑ : ሰማኒቱ : ነፍስ : ሕዳጣን : እምነ : ማ
21 ይ :: ወኪያነኒ : ይእዜ : ያድኅነነ : በአርአያሁ : ጥምቀ : በዊአ : ውስተ : ዐቢይ : ክርስቲያን ::
ወአኮ : ከመ : ያሰስል : ርስሐተነ : ለለ : ከመ : ግዕዘ : ሠናየ : ይምህረነ : በዘአምነ : በእግዚአብሔር :
22 በተንሥኦቱ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ : እግዚእነ :: ዘሀለወ : ይነብር : በየማነ : እግዚአብሔር :
ዘዐርገ : ውስተ : ሰማይ :: ወተኰነኑ : ሎቱ : መላእክት : ወስሉጣን : ወኵሉ : ወኃይል ::

Qui enim vult vitam, & exoptat videre dies bonos, silere faciat linguam suam à malo, & labia ejus ne loquantur mendacia & dolum. 10
Recedat à malo, & faciat bonum: quærat pacem, & sectetur eam. 11
Quia oculi Dei suntne super justos, & aures ejus ad petitiones eorum? facies autem Domini in eos qui perpetrant malum. 12
Et quisnam ille est, qui velit vobis malum, si zelati fueritis de benè agendo. 13
Quòd si in exequenda justitia perpetiamini, beati estis, & ab eo qui territat vos ne metuite, neque consternemini. 14
Sanctificate Dominum in omni conversatione vestra: Et parati estote omni tempore, ad respondendum omnibus petentibus vos sermonem de illa spe vestra. 15
Et cum mansuetudine vestra & timore Domini, pulchros reddite mores vestros: ut siqui sit qui detrectent vobis, tanquam malum perpetrantibus, confundantur, qui vobis calumniantur de bonis vestris operibus quæ per Christum fiunt. 16
Quoniam expedit vobis quum bene facientes & voluntati Dei studentes sustinetis mala, quàm quum malè agentes. 17
Nam Christus etiam semel mortuus est pro peccatis hominum, etiam propter nos mortuus est Justus pro peccatis nostris, ut nos ad Deum adduceret: occidit seipsum in carne, ut se vivificaret in Spiritu sancto. 18
Et profectus est ad animas eorum, quæ in carceribus inclusæ manent, iisque prædicavit. 19
Qui antea refragati sunt quum expectabat eos patientia Dei, qui nempe in diebus Noë fuerunt, cùm construxit Arcam, & octo animæ, paucæ quidem servatæ sunt ex aquis. 20
Et nos etiam nunc salvos fecit per exemplar ejus, nempe Baptismum, in ingrediendo per eum in magnam Christianorum domum: idque non ut abjiciamus carnis nostræ sordes, sed in confessione Dei edoceret nos bonam conscientiam retinere per resurrectionem Domini nostri Jesu Christi. 21
Quem cùm ascenderit in cœlum, oportet sedere ad dextram Dei: & ei subjiciuntur Angeli & potestates & omnes etiam virtutes. 22

CAP. IV. δ'.

Christo igitur] passo pro nobis carne, & vos eâdem cogitatione armamini,
1 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, E'
quia passus in carne, destitit peccato, In non amplius hominum
2 ὅτι ὁ παθὼν (α) ἐν σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρτίας, Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων
desideriis, sed voluntati Dei reliquum in carne vivere tempus. Sufficiens
3 ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. Ἀρκετὸς
enim nobis præteritum tempus vitæ voluntatem Gentium adoperari,
(β) γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι,
incedentes in protervis, cupiditatibus, vinolentiis, comessationibus, potationibus, &
πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ
nefariis idololatriis: In quo peregrinantur, non concurrentibus vobis in
4 ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις· Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς
eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes. Qui reddent rationem ei pa-
5 τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες. Οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑ-
ratè habenti judicare vivos & mortuos. In hoc enim & mortuis evangelizatum est,
6 τοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη,
ut judicentur quidem secundùm homines carne, vivant autem secundùm Deum spiritu.
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.
Omnium autem finis appropinquavit. Prudentes estote itaque, & vigilate in
7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. Σωφρονήσατε οὖν, καὶ νήψατε (γ) εἰς
orationes. Ante omnia autem illam in vosipsos charitatem propensam habentes:
8 τὰς προσευχάς. Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες·
quia charitas operiet multitudinem peccatorum. Hospitales in invicem, sine
9 ὅτι ἡ ἀγάπη (δ) καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ
murmurationibus. Unusquisque sicut accepit donum, in seipsos illud mini-
10 (ε) γογγυσμῶν. Ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
strantes, ut pulchri dispensatores variæ gratiæ Dei. Si quis loquitur, ut
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ. (ζ) Εἴ τις λαλεῖ, ὡς 11
eloquia Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute, quam suppeditat Deus: ut in
λόγια Θεοῦ· (η) εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν
omnibus glorificetur Deus per Jesum Christum: cui est gloria & imperium in
πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· (θ) ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
secula seculorum. Amen. Dilecti, ne peregrinamini illâ in vobis ignitione
ϛ' τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει 12
ad experimentum vobis factâ, sicut peregrino vobis contingente: Sed sicut
πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· Ἀλλὰ καθὸ 13
communicatis Christi passionibus, gaudete: ut & in revelatione gloriæ
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε· ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
ejus gaudeatis exultantes. Si probris afficimini in nomine Christi, beati:
αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· 14
quoniam quod gloriæ & ille Dei Spiritus super vos requiescit:
ὅτι τὸ τῆς (ι) δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς (κ) ἀναπαύεται·
secundùm quidem eos blasphematur, secundùm autem vos glorificatur. Non enim quis
κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. Μὴ γάρ τις 15
vestrûm patiatur quasi homicida, aut fur, aut maleficus, aut ut alienorum explorator.
ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος.
Si autem ut Christianus, non pudefiat: glorificet autem Deum in parte
Εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ (λ) μέρει 16
hac. Quoniam tempus incipi judicium à domo Dei. Si autem
τούτῳ. Ὅτι (μ) ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. εἰ δὲ 17
primum à nobis, quis finis impersuasorum Dei Evangelio?
πρῶτον ἀφ' (ν) ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;
Et si justus vix salvatur, impius & peccator ubi parebit?
Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ (ξ) ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 18

ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) σαρκὶ, (β) γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, (γ) εἰς προσευχάς. (δ) καλύπτει (ε) γογγυσμοῦ. (ζ) Ἤ τις (η) ἤ τις (θ) ᾧ ἡ (ι) δόξης καὶ δυνάμεως, καὶ τὸ (κ) ἐπαναπαύεται. Μὴ γάρ τις (λ) ὀνόματι (μ) καιρὸς (ν) ὑμῶν, (ξ) ὁ ἁμαρτωλὸς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. IV.

Si ergò Christus passus est pro nobis in 1
carne, vos quoque eâdem mente armemini:
quisquis enim mortuus est in corpore suo,
destitit ab omnibus peccatis: Ut non am- 2
plius desideriis hominum vivat, quandiu
manet in corpore, sed voluntati Dei. Suf- 3
ficit enim quòd transacto tempore operati
sitis voluntatem Ethnicorum in crapula, &
ebrietate, & impudicitiâ, & cantu, cultu
denique dæmoniorum. Et ecce nunc admi- 4
rantur, vosque maledictis proscindunt, eò
quòd non lasciviatis cum eis in illa priore
intemperantia. Qui quidem reddituri sunt 5
rationem Deo ipsi, qui paratus est ad judi-
candum mortuos & vivos. Nam propterea 6
evangelizatum est & mortuis, ut judicentur
secundùm homines in carne, vivant autem
secundùm Deum spiritu.

Dominicâ septimâ post Epiphaniam. 6.

Instat autem finis omnium. Quamobrem 7
estote casti, & invigilate orationi. Et ante 8
omnia charitas vehemens mutua sit inter
vos: charitas enim operit multitudinem
peccatorum. Et estote amatores peregri- 9
norum absque murmuratione. Porrò unus- 10
quisque vestrûm in dono quod accepit à
Deo, ministret sociis suis tanquam boni dis-
pensatores distinctæ gratiæ Dei. Quisquis 11
loquitur, ut eloquium Dei loquatur: &
quisquis ministrat, ut ex virtute quam dat ei
Deus: ut in omnibus quæ agitis, glorifice-
tur Deus per Jesum Christum: cui est glo-
ria & honor in seculum seculorum. Amen.
Dilecti mei, ne miremini tentationes quæ 12
contingunt vobis, quasi quid alienum vobis
accidat; quandoquidem ad vestri probatio-
nem contingunt. Sed gaudete vos partici- 13
pes esse passionum Christi, ut sic & in reve-
latione gloriæ ejus gaudeatis & exultetis.
Quòd si probrum patimini pro nomine 14
Christi, beati estis; quoniam Spiritus Dei
gloriosus requiescet super vos. Tantùm ne 15
quis vestrûm tanquam homicida, aut fur, aut
facinorosus patiatur. Sin patitur ut Chri- 16
stianus, non erubescat; sed glorificet Deum
hoc nomine. Quoniam tempus est ut in- 17
cipiat judicium à domo Dei. Quòd si à no-
bis incipit, quis erit finis eorum qui non ac-
quiescunt evangelio Dei? Et, si justus vix 18
servatur, impius & peccator ubi invenie-
tur?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. IV.

Quòd si Christus crucifixus est pro nobis in carne sua, vos quoque eâdem carne 1
armamini: quisquis enim patitur in carne sua, salvus factus est à peccatis suis:
Ut non ampliùs in concupiscentiis esset filiorum hominis, sed ut quod reliquum est 2
temporis vestri, quantum restat vobis in carne vestra, secundùm voluntatem Dei
vivatis. Quoniam non fuit vobis quod præteriit tempus, in quo operati estis vo- 3
luntatem Gentium, in fornicatione, & in cupiditatibus, & in libidine, & in inordi- 4
natis compotationibus, & in amore idolorum. Videte in isthæc opera ne concur-
ratis: alieni facti estote ab isthac via, & ab istis operibus inordinatis, & ab iis 5
qui blasphemant.

Versio VULGATA LATINA.

CAP. IV.

1 CHristo igitur passo in carne, & vos eâdem cogitatione armamini : quia qui pas-
2 sus est in carne, desiit à peccatis : Ut jam non desideriis hominum, sed voluntati
3 Dei, quod reliquum est in carne vivat temporis. Sufficit enim præteritum tempus
ad voluntatem Gentium consummandam, his qui ambulaverunt in luxuriis, deside-
riis, vinolentiis, comessationibus, potationibus, & illicitis idolorum cultibus. In
4 quo admirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blas-
5 phemantes. Qui reddent rationem ei, qui paratus est judicare vivos & mortuos.
6 Propter hoc enim & mortuis evangelizatum est : ut judicentur quidem secundùm
7 homines in carne, vivant autem secundùm Deum in Spiritu. Omnium autem finis
8 appropinquavit. Estote itaque prudentes, & vigilate in orationibus. Ante
omnia autem, mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes : quia
9 charitas operit multitudinem peccatorum. Hospitales invicèm sine murmuratione.
Unusquisque, sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni 10
dispensatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur, quasi sermones Dei : si quis 11
ministrat, tanquam ex virtute, quam administrat Deus : ut in omnibus honorifi-
cetur Deus per Jesum Christum : cui est gloria, & imperium in secula seculorum :
Amen. Charissimi, nolite peregrinari in fervore, qui ad tentationem vobis fit, quasi 12
novi aliquid vobis contingat : Sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut 13
& in revelatione gloriæ ejus gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine 14
Christi, beati eritis : quoniam quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est ejus
Spiritus, super vos requiescit. Nemo autē vestrûm patiatur, ut homicida, aut fur, aut 15
maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem ut Christianus, non erubescat : glo- 16
rificet autē Deū in isto nomine. Quoniam tempus est ut incipiat judicium à domo 17
Dei. Si autem primùm à nobis : quis finis eorum, qui non credunt Dei Evangelio ? 18
Et si justus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع * قراءة الاربعا من الجمعة الثالثة والثلثين بعد العنصرة *
1 * فاذ قد تالم المسيح من اجلنا بالبشر فتدرعوا انتم هذا العزم * ان الذي الم بالبشر
2 قد كف من الخطية * لتعيشوا باقي زمان حياتكم بالبشر لا في شهوات الناس ايضا * بل
3 في مشية الله * لا يخزيكم زمان عمركم السالف عاملين مشية الامم * متسكعين في
الفسوق * في الشهوات * في المسكرات * في الاغاني * في مجالس الشرب * وفي عبادات الاصنام
4 غير الواجبة * الامر الذي يستغربونه * اذا ما تحاضرون معهم في تخليط هذا النهم نفسه *
5 فيفترون عليكم * اولئك الذين يسددون جوابا لمن هو معد ان يدين الاحياء والموتى *
6 * لان لهذا المعنى بشر الموتى * ليحاكموا بالبشر كما يخص بالناس * ويعيشون بالروح كما يخص
7 8 بالله * ونهاية الكل قد دنت * فارتدعوا اذا وتيقظوا في الصلوات * وقبل كل شي اقتنوا
9 المحبة في انفسكم دايمة * فان المحبة تستر كثرة الخطايا * وليحب بعضكم اغتراب
10 بعض بلا تذمر * وكل احد كما قد اخذ موهبة لتخدموها في انفسكم كما يليق بقهارمة
11 وصلاء على نعمة الله المتلونة * من يتكلم يتكلم مثل اقوال الله * من يخدم يخدم بنظير
قوته الذي يرزقه * ليمجد الله على ساير الاحوال بيسوع المسيح * الذي له المجد والعز
الى اباد الدهر امين * تم * الخمس من الجمعة الثالثة والثلثين *
12 * يا احبتي لا تستغربوا الاستحرار الذي فيكم الصاير امتحانا لكم * كانه يعرض لكم
13 عرضا غريبا * لكن بمقدار ما تشاركوا الام المسيح * فافرحوا لكيما في استعلان مجده تسرون
14 مبتهجين * ان عيرتم باسم المسيح فالطوبى لكم * فان روح المجد والقوة وروح الله تستريح
15 فيكم * فهو عند اوليك يفترى عليه * وعندكم انتم يمجد * فلا يالمن ويصب
16 احدكم كقاتل او لص * او صانع سو * او كرقيب غريب * فان تحن والم لانه
17 مسيحي فلا يخجل * وليمجد الله من هذا المعنى * فان الوقت قد حان ان تبتدي
الدانية من بيت الله * فان تكن منا تبتدي اولا * فماذا يكون نهاية الذين عصوا
18 بشارة الله * وان يكن الصديق بالجهد يخلص * فالمنافق والخاطي اين يظهران *

CAP. IV.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigesimæ tertiæ post Pentecosten.

Cum igitur Christus passus sit pro 1
nobis in carne, armemini & vos cogita-
tione ista, quòd qui passus est in carne,
destitit à peccato : Ut vivatis reliquo 2
tempore vestræ in carne vitæ, non in cu-
piditatibus hominum ampliùs, sed in
voluntate Dei. Ne pudefaciat vos 3
tempus anteactæ ætatis vestræ, dum
egeretis voluntatem Gentium, in incer-
tum vagantes per impietatem, per libi-
dines, per ebrietates, per cantilenas, per
potationis consessus, perq; illicitos ido-
lorum cultus. Quæ res peregrina vi- 4
debitur eis, non concurrentibus vobis
cum ipsis ad consortium hujus ejusdem
lasciviæ : & blasphemabunt in vos. Hi 5
qui reddituri sunt rationem ei qui pa-
ratus est judicare vivos & mortuos.
Hac enim de causa evangelizatum est 6
mortuis, ut judicentur in carne ut con-
venit hominibus : vivant autem in Spi-
ritu, ut convenit Deo. Et quidem omni- 7
um finis jam appropinquavit. Tempe-
rantes igitur estote, & expergiscimini in
orationibus. Ante omnia verò habete 8
charitatem inter vosipsos perpetuam :
quia charitas operit multitudinem pec-
catorum. Prætereà diligat vestrûm alter 9
hospitalitatem alterius sine murmura-
tione. Et ut quisque donum accepit, 10
sic illud administrate in vosipsos, ut de-
cet præclaros variæ gratiæ Dei dis-
pensatores. Qui loquitur, juxta ser- 11
mones Dei loquatur : qui ministrat,
juxta virtutem quam suppeditat ei,
ministret : ut omnibus modis glori-
ficetur Deus per Jesum Christum, cui
gloria & potestas in æternitates seculi.
Amen. Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis trigesimæ tertiæ.

O dilecti mei, ne peregrinus videatur 12
vobis æstus qui in vobis est, ad expe-
rimentum vestri factus, ac si peregri-
num accidens accideret vobis. Imò 13
quantùm participes eritis passionum
Christi, gaudete : ut quum apparuerit
gloria ejus, gaudeatis exultantes. Si 14
probris afficiamini ob nomen Christi,
beati estis : quoniam Spiritus gloriæ &
fortitudinis, & Spiritus Dei requiescet
in vobis : illud enim apud ipsos blasphe-
matur, at apud vos glorificatur. Verùm 15
ne patiatur aut affligatur quisquam ve-
strûm ut homicida, aut fur, aut malefi-
cus, aut ut explorator alienus. Quòd si 16
teneretur ac patiatur quòd Christianus
sit, ne pudefiat, sed glorificet Deum hac
ex parte. Adest enim tempus quo in- 17
cipiat intentatio judicii à domo Dei.
Quòd si à nobis primùm incipit, quinam
erit finis eorum qui rebellârint in Evan-
gelium Dei ? Et, si justus vix salvatur, 18
impius & peccator ubi comparebunt?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ሀለዎሙ፡ ያግብኡ፡ ሐሳበ፡ ለዘ፡ ሀለወ፡ ድልወ፡ ይኰንኖሙ፡ ለምዉታን፡ ወለሕያዋን፡፡ ወበእን
ቱ፡ ዝንቱ፡ ይዜንውዎሙ፡ ለምዉታን፡ ከመ፡ ይትኰነኑ፡ ሥጋሆሙ፡ በሕገ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ወይ
7 ሕየዉ፡ በመንፈሶሙ፡ ባሕገ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእምሰ፡ ቀርበ፡ ማኅለቅቱ፡ ለኵሉ፡ አንጽ
8 ሑ፡ ልበክሙ፡ ወጸሊዉ፡ ለጸሎት፡፡ ወእምኵሉሰ፡ ዘይቀድም፡ ተፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡ በ
9 ምልአ፡ ልብክሙ፡ እስመ፡ ተፋቅሮ፡ ይደመስሶን፡ ለኵሉን፡ ኃጢአት፡፡ ወአፍቅሩ፡ ነግደ፡ እን
10 ዘ፡ ኢታስተዓፅቡ፡፡ ወኵልክሙ፡ በከመ፡ ነሣእክሙ፡ ፍተ፡ ለእግዚአብሔር፡ በበይናቲክሙ፡
ተለአኩ፡ ከመ፡ ኄር፡ ለአክ፡፡ እስመ፡ ለለ፡ አሐዱ፡ ዘዘ፡ ዚአሁ፡ ዕሤቱ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔ
11 ር፡፡ ወለእለሰ፡ ትሜህሩ፡ መሃሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወዘሂ፡ ይትለአክ፡ ይትለአክ፡ በኀይ
ለ፡ እግዚአብሔር፡ ዘወሀበ፡ ከመ፡ በኵሉ፡ ይሴባሕ፡ እግዚአብሔር፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘሎ
12 ቱ፡ ኃይለ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡ አሜን፡፡ አኃዊነ፡ ኢታንክርዋ፡ ለእንተ፡ ትመጽአክሙ፡ መከራ፡
13 ከመ፡ ያመክሩክሙ፡ ወዘኢትለመዱ፡ ይበጽሐክሙ፡፡ ከመ፡ ተሳተፍዎ፡ በሕማሙ፡ ለክርስ
14 ቶስ፡ ወተፈሥሑ፡ ከመ፡ እመ፡ ያስተርኢ፡ በስብሐቲሁ፡ ትትሐሠዩ፡ ፍሡሓኒክሙ፡፡ ወእመ
ሰበ፡ ዘተዓየሩክሙ፡ በእንተ፡ ስሙ፡ ለክርስቶስ፡፡ ብፁዓን፡ አንትሙ፡ እስመ፡ ዘስብሐቲሁ፡ ወዘኃ
15 ይሉ፡ ለእግዚአብሔር፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ያዕርፍ፡ ላዕሌክሙ፡፡ ቦኑ፡ ዘቦ፡ ዘየሐምም፡
በውስቴትክሙ፡ አው፡ ከመ፡ ቀታሊ፡ አው፡ ከመ፡ ሰራቂ፡ አው፡ ከመ፡ ዘእኩይ፡ ምግባሩ፡ አው፡
16 ከመ፡ ዘባዕደ፡ ያፈቅር፡ ወይፈቱ፡፡ ወእምሰ፡ ከመ፡ ክርስቲያናዊ፡ ኢትኅፈሩ፡ ሰብሕዎ፡ ለ
17 እግዚአብሔር፡ በዝንቱ፡ ስም፡፡ እስመ፡ ጊዜሁ፡ ለፍዳ፡ በጽሐ፡ እምነ፡ ቤቱ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡፡ ወእምሰ፡ እምኔነ፡ ቀደመ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ደኃሪቶሙ፡ ለእለ፡ ይክሕድዋ፡ ለወ
18 ንጌሉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወሶበ፡ ጻድቅ፡ እምዕፁብ፡ ይድኅን፡ ኃጥእ፡ ወዓማፂ፡ በአይቴ፡
ያስተርኢ፡ ሀለወ፡፡

Qui reddituri sunt rationem ei qui paratus est ad judicandum mortuos & vi- 5
vos. Et propter hoc evangelizavit mortuis, ut judicarentur in carne sua 6
juxta legem filiorum hominis, & viverent secundùm legem Dei in spiritu suo.
Et cùm omnium finis appropinquat, purificate corda vestra, & luculentæ sint pre- 7
ces vestræ. Et quod omnibus anteponendum, diligite alii alios cum plenitudi- 8
ne cordis vestri : Charitas enim delebit omnia peccata. Et non gravati diligi- 9
te peregrinos. Et unusquisque ex vobis quemadmodum accepistis portionem à 10
Deo, alii aliis subministrate, ut boni dispensatores ; quia unicuique est sua
merces apud Deum. Quicunque autem instruunt, verbum Dei edoceant ; & 11
qui ministrat, ministret secundùm virtutem quàm dederit ei Deus: ut in omni-
bus glorificetur Deus per Jesum Christum, cui est virtus in secula seculorum,
Amen. Fratres nostri, ne peregrinæ videantur quæ vobis superventuræ sunt ten- 12
tationes, ad probandum vos, acsi insuetum aliquid vobis accideret. Quòd 13
consortes estis afflictionum Christi etiam gaudere, ut cùm apparuerit in gloria ejus,
exultantes gaudeatis. Et si ita est quòd probris afficiamini pro nomine Christi, 14
beati estis: quoniam ipsa gloria & virtus Dei in Spiritu sancto super vos requiescit.
Nunquid est qui patitur inter vos, vel ut homicida, vel ut fur, vel ut patra- 15
tor malorum, vel ut alienorum avidus appetitor ? Quòd si quis ut Christianus 16
patitur, ne pudefiat, imo glorificet Deum hoc ipso nomine. Quia tempus est, ut 17
adveniant faces à domo Dei : quòd si à vobis primùm, quis igitur finis eorum
erit, qui refragantur evangelio Dei ? & si justus vix servatur, peccator & ini- 18
quus ubi compariturus est?

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΕ'ΤΡΟΥ Α'. ΚΕΦ. Ζ'.Η'.

Itaque & *patientes* secundùm voluntatem Dei, *ut* fideli Creatori commendent
19 Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, (ε) ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν
animas suas in *beneficentia*.
τὰς ψυχὰς (π) ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

CAP. V. ε'.

Presbyteros *illos* in vobis obsecro *compresbyter*, & testis
1 Πρεσβυτέρους (α) τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος, καὶ μάρτυς Ζ'
Christi passionum, qui & *futuræ* *revelari* gloriæ communicator:
τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης (β) ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·
Pascite *illum* in vobis gregem Dei, *prospicientes* non coactè, sed
2 Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'
spontaneè: neque turpis lucri gratiâ, sed *prompto animo*: Neque ut domi-
3 (γ) ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· Μηδ' ὡς κατακυρι-
nantes cleris, sed *exemplaria* facti gregis: Et *apparente*
4 εύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· Καὶ φανερωθέντος
illo principe pastorum, *reportabitis* immarcescibilem gloriæ coronam. Similiter *junio-*
5 τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Ὁμοίως νεώτε-
res, subditi estote senioribus: Omnes autem *alii aliis* *subditi*, hu-
ροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ (δ) ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι, τὴν τα-
militatem *animi* *induite*, quia Deus superbis resistit, humilibus autem
πεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
dat gratiam. Humiliamini igitur sub *potentem* *manum* Dei, ut
6 δίδωσι χάριν. Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, (ε) ἵνα
vos exaltet in tempore: Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum:
ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν (ζ) ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν·
quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote, vigilate: quia adversarius vester di- 7
ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε· (η) ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν δι-
abolus, tanquam leo rugiens, *ambulat*, quærens quem devoret. Cui resistite 8
άβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ. Ὧ ἀντίστητε
firmi fide: sciëntes *eadem* *passionum* *illi* in mundo vestræ fraternitati 9
στερεοὶ τῇ πίστει· εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι
impleri. *At* Deus omnis gratiæ, *vocans* nos in æternam suam gloriam
Η' ἐπιτελεῖσθαι. Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν
in Christo Jesu, modicùm passos, ipse *perficiat* *vos*, *confirmet*, *roboret*, 10
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς (θ) καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι,
fundet. Ipsi gloria, & imperium in secula seculorum. Amen. Per
θεμελιώσαι. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Διὰ 11
Silvanum vobis fidelem fratrem, (ut arbitror,) per *pauca* scripsi: obsecrans & 12
Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, (ὡς λογίζομαι,) δι' ὀλίγων ἔγραψα· παρακαλῶν καὶ
contestans, hanc esse veram gratiam Dei in *quam* statis. Salutat
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν (ι) ἑστήκατε. Ἀσπάζεται
vos in Babylone coëlecta, & Marcus filius meus. Salutate *alii alios* 13
ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους 14
in osculo *charitatis*. Pax vobis omnibus in Christo Jesu. Amen.
ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς (κ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

(†) Πέτρου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλς'.

MS. A. (ε) πιστῷ (π) αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐαις. ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) οὖν ἐν (β) δόξης ἀποκαλύπτεσθαι (γ) ἑκουσίως κατὰ Θεόν· μὴ αἰσχροκερδῶς, (δ) ἀλλήλοις, τὴν (ε) ἵνα ὑψώσῃ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς· Πᾶσαν (ζ) ἐπιρρίψαντες (η) ὁ ἀντίδικος (θ) καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει. Αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς (ι) στῆτε. (κ) ἐν Χριστῷ. (†) Πέτρου Α'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

Quapropter ii qui patiuntur juxta volunta- 19
tem Dei, commendent ei animas suas bonis
operibus tanquam conditori fideli.

CAP. V.

Dominicâ decimaquartâ post Pentecosten, & in consecratione Episcoporum. 7.

Obsecro autem presbyteros qui sunt inter 1
vos, ego presbyter socius vester, ac testis
passionum Christi, & particeps gloriæ ipsi-
us quæ revelanda est: Pascite gregem Dei, 2
qui traditus est vobis, & curam ejus agite
spiritualiter, non vi, sed spontè; non in
sordido lucro, sed ex toto corde vestro:
Non tanquam domini gregis, sed ut sitis 3
illis bonum exemplar. Ut quum revelatus 4
fuerit ille pastorum princeps, recipiatis
ab eo coronam gloriæ immarcescibilem.
Vos autem adolescentes, subditi estote 5
senioribus vestris: & strictè amiciamini
unus erga alium, quia Deus illis adver-
satur qui efferunt sese, humilibus autem dat
gratiam. Humiliemini igitur sub po- 6
tenti Dei manu, ut ipsa vos evehat tempore
congruo. Et omnem solicitudinem vestram 7
conjicite in Deum, quippe cui curæ estis.
Vigilate & memores estote, quoniam adver- 8
sarius vester Satanas tanquam leo rugit &
obambulat, quæritque quem absorbeat.
Insurgite ergò in eum obfirmati in fide, & 9
scitote quòd & fratribus vestris, qui in mun-
do sunt eædem istæ passiones obveniunt.
Deo autem gratiæ (qui vocavit nos ad glo- 10
riam suam in æternum per Jesum Christum,
quique dedit nobis ut cùm sustinuerimus has
oppressiones exiguas, roboremur & confir-
memur, atque perstemus in eo in æternum)
Sit gloria & potentia, & honor in seculum 11
seculorum, Amen. Pauca hæc, ut arbitror, 12
scripsi vobis per Sylvanum fratrem fidelem:
& persuasum habeo ac testificor hanc esse
veram gratiam Dei, hanc *inquam* in qua
statis. Postulat pacem vestram Ecclesia e- 13
lecta quæ est in Babel, & Marcus filius meus.
Postulate pacem mutuam cum osculo sancto. 14
Pax cum omnibus vobis qui in Christo estis.
Amen.

Epistolæ Petri Apostoli primæ,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et afflictionem patientes propter voluntatem Dei in sinu recondant animas eo- 19
rum apud fidelem creatorem benefaciendo.

CAP. V.

Et eos qui senuerunt è vobis, precor ego secundùm legem senioris, & sicut is qui 1
testis fuit, & de hac afflictione Christi compariturì in gloria sua, ut sitis participes 2
ipsius. Et pascite gregem Dei qui est apud vos, custodientes eum, & ne dominamini
coactè, sed cum æquitate propter Deum, non lucrum recipientes ab eo, sed in plenitu- 3
dine cordis vestri in gaudio, Non negligentes populum suum: exemplo estote gregi 4
suo: Ut quum apparuerit Dominus pastoris, recipiatis coronam gloriæ immar- 5
cescibilem. Et similiter vos quidem juvenes subjecti estote senioribus vestris,
& omnes vos discite subjicere vosmetipsos: quia Deus contemnit superbos, & 6
honore afficit eos qui subjiciunt seipsos. Subjicite igitur vosmetipsos sub ma- 7
nu Dei forti, ut extollat vos quum visitaverit vos. Et omnem solicitudinem
vestram injicite in Deum, quia ipse solicitus erit pro vobis.

Versio VULGATA LATINA.

19 Itaque & hi, qui patiuntur secundùm voluntatem Dei, fideli Creatori commen-
dent animas suas in benefactis.

CAP. V.

1 SEniores ergò, qui in vobis sunt, obsecro, consenior & testis Christi passio-
2 num: qui & ejus, quæ in futuro revelanda est, gloriæ communicator: Pasci-
te qui in vobis est gregem Dei, providentes non coactè, sed spontaneè secundùm
3 Deum: neque turpis lucri gratiâ, sed voluntariè: Neque ut dominantes in
4 cleris, sed forma facti gregis ex animo. Et cùm apparuerit princeps pastorum,
5 percipietis immarcescibilem gloriæ coronam. Similiter, adolescentes, subditi
estote senioribus. Omnes autem invicèm humilitatem insinuate, quia Deus super-
bis resistit, humilibus autem dat gratiam. Humiliamini igitur sub potenti ma- 6
nu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis: Omnem solicitudinem vestram 7
projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote, & vigilate: 8
quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem de-
voret: Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei, quæ in mun- 9
do est, vestræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in 10
æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiet, confir-
mabit, solidabitque. Ipsi gloria, & imperium in secula seculorum. Amen. 11
Per Silvanum fidelem fratrem vobis, ut arbitror, breviter scripsi: obsecrans & 12
contestans, hanc esse veram gratiam Dei, in qua statis. Salutat vos Ecclesia, 13
quæ est in Babylone coëlecta, & Marcus filius meus. Salutate invicèm in os- 14
culo sancto. Gratia vobis omnibus, qui estis in Christo Jesu. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * حتي ان الذين يتالمون ويصابون كا نوين مشيه الله * فيما انه خالق امين * يستودع
1 انفسهم في العمل الصالح * الفصل الخامس * اتضرع الي القسوس
2 الذين فيكم انا القس نظيرهم * والشاهد بالام المسيح * وشريك المجد العتيد استعلانه * ان
ترعوا رعية الله التي فيكم * مراقبين لا ترقبا اضطراريا بل اختياريا * لا لفايده قبيحة * ولا
3 لربح سمج * بل بنشاط * لا كمن يسودون ذوي مراتب الكهنوت * بل تصيرون رسوما وقدوه
4 للرعية * حتي اذا ظهر رييس الرعاه تحصدون اكليل المجد الذي لا يصمر * كذلك
5 والشباب يخضعوا للشيوخ * وكافتكم فليخضع احدكم للاخر * اشملوا التواضع فان الله
6 يقاوم المستكبرين ويعطي المتواضعين نعمه * قراءه لمرقص الرسول * فاتضعوا
7 تحت يد الله العزيز ليعليكم في اوان الاستعلاء * وهمكم كله القوه عليه * فله الاهتمام بنا *
8 * فتنبهوا تيقظوا * فان المحال معاندكم يجول كالسبع الزاير * طالبا انسانا يبتلعه * فقاوموه
9 متمكنين في الامانة * واعلموا انكم تكملون اسباب الالام انفسها باخوتكم التي في
10 العالم * والاه كل نعمة الداعي اياكم الي مجده الابدي بيسوع المسيح لتالموا قليلا * هو
11 يشيدكم ويوطدكم ويقويكم ويوسسكم * الذي له المجد والعز الي اباد الدهور امين *
12 * وهذه كتبتها بالفاظ يسيره اليكم على حسب ظني * على يد سلوانوس الاخ الامين *
13 متضرعا ومتوسلا ان تكون نعمه الله هذه التي وقفتم فيها نعمه ثابته * تقبلكم البيعة
14 المختاره التي ببابل التي معنا ومرقص ابني * ليقبل بعضكم بعضا بقبلة مقدسة * السلام
معكم يا جميع الذين في محبه يسوع المسيح امين *

* كملت رسالة القديس بطرس * صلاته تحفظنا امين *

* والسبح لرب المجد دايما ابدا امين *

Itaque qui patiuntur & affliguntur ut libet voluntati Dei, utpote conditor est fidelis, commendatas habet animas illorum in opere bono. 19

CAP. V.

*R*Ogo presbyteros qui inter vos sunt ego presbyter æquè ac ipsi, & testis passionum Christi, & consors gloriæ revelandæ, 1 Ut pascatis gregem Dei, qui inter vos est, excubantes excubias non coactas, sed spontaneas: non ob turpem quæstum & lucrum inhonestum, sed prompto animo: 2 Non ut qui dominantur constitutis in dignitatibus sacerdotii, sed sitis exemplaria & norma gregis: 3 Ut quùm apparuerit princeps pastorum, obtineatis gloriæ coronam quæ nunquam languescet. 4 Similiter & juvenes subjecti sint senioribus: & omnes, alii aliis subditi estote. 5 Amplectimini humilitatem; quoniam Deus resistit superbis, humilibus autem dat gratiam.

Lectio pro Marco Apostolo.

Submittite vos igitur sub potenti manu Dei, ut extollat vos in tempore exaltationis: 6 *Et curam vestram omnem, in eum conjicite: nam illi cura est de nobis.* 7 *Expergiscimini, vigilate; quia calumniator adversarius vester vagatur ut leo rugiens, quærens quem deglutiat.* 8 *Resistite ergò illi, constantes in fide: & scitote quòd vos impletis causas earundem passionum in fraternitate vestra quæ in mundo est.* 9 *Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit vos ad gloriam suam sempiternam per Jesum Christum, ut aliquantulum patiamini, ipse vos corroboret, confirmet, vires suppeditet, fundetque,* 10 *Cui gloria & potestas in æternitates seculorum, Amen.* 11 *Atque hæc paucis verbis scripsi vobis secundùm sensum meum per Sylvanum fratrem fidelem: deprecans & obsecrans, ut gratia Dei hæc in qua statis, vera sit ac firma.* 12 *Osculatur vos Ecclesia electa quæ est Babylone, quæ nobiscum est; & Marcus filius meus.* 13 *Alter vestrûm osculetur alterum osculo sancto. Pax vobiscum ô omnes qui estis in charitate Jesu Christi, Amen.* 14

Finis epistolæ sancti Petri, cujus oratio nos tueatur. Amen.

Laus Domino gloriæ sempiterna ac perpetua, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ንበቡ ፡ እንከ ፡ ወአንብቡ ፡ ልብክሙ ፡ እስመ ፡ ጸላኢክሙ ፡ ጋኔን ፡ ይጥህር ፡ ከመ ፡ አን
9 በሳ ፡ ወየሐሥሥ ፡ ዘይውሕጥ ፡፡ ለጽንዑ ፡ ቀዊመ ፡ በሃይማኖትክሙ ፡ እንዘ ፡ ተአም
10 ሩ ፡ ሕማሞ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ወአጽንዕዋ ፡ ለተፋቅሮ ፡፡ ወእግዚአብሔርሰ ፡ ዘበኵ
ሉ ፡ ክብር ፡ ጸውዓክሙ ፡ ውስተ ፡ ዓለሙ ፡ ዚአሁ ፡ ወስብሐቲሁ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡
ሕዳጠ ፡ ሐሚመክሙ ፡ ውእቱ ፡ ይፈጽም ፡ ለክሙ ፡ ወያጸንዓክሙ ፡ ወያሌብወክሙ ፡፡
11 ውእቱ ፡ ዘሎቱ ፡ ኃይል ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ምስለ ፡ ስልዋኖስ ፡ እኁነ ፡
12 መሃይምን ፡ በከመ ፡ ሐለይኩ ፡ ሕዳጠ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ እንዘ ፡ አስተበቍዓክሙ ፡ ከ
መ ፡ በሰማዕት ፡ ትኩን ፡ ዛቲ ፡ እንተ ፡ በአማን ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ በቲ ፡
13 ትቀውሙ ፡፡ ትኤምኃክሙ ፡ እንተ ፡ በባቢሎን ፡ ኅሪት ፡ ወማርቆስ ፡ ወልድየ ፡፡ ተአም
14 ኁ ፡ በበይናቲክሙ ፡ በአምኃ ፡ ተፋቅሮ ፡ ወተሰናአዉ ፡ ኵልክሙ ፡ እለ ፡ በክርስቶስ ፡ ሀለውክ
ሙ ፡፡

ምልእት ፡ መልእክተ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቀዳሚት ፡ ጸሎቱ ፡ ትኩን ፡ ምስሌነ ፡ አሜን ፡፡
ወአሜን ፡፡

Prudentes estote igitur, & intelligere facite cor vestrum, quia adversarius vester diabolus rugit sicut leo, & quærit quem devoret: 8 *Firmiter resistite per fidem vestram, scientes afflictionem hujus mundi, & confirmate charitatem.* 9 *Et Deus qui ad omnem honorem vocavit vos in seculum suum, & gloriam suam per Christum Jesum, & quum modicum afflicti fueritis, ipse perfectos reddet vos: & confirmabit vos, & intelligere vos faciet.* 10 *Ipse, cui potestas in seculum seculorum, Amen.* 11 *Cum Sylvano fratre nostro fideli, ut existimavi, pauca scripsi vobis, obsecrans vos ut testimonio sit hæc verè gloria Dei in qua statis.* 12 *Salutat vos quæ est Babylone, electa congregatio, & Marcus filius meus.* 13 *Salutate vos invicèm cum salutatione charitatis, & confirmamini omnes vos qui in Christo estis.* 14

Completa est Epistola PETRI prior, oratio ejus sit nobiscum, Amen, & Amen.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΕΧΟΝΤΑ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α' Περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίστει ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

Β' Παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· καὶ ὅπως ἐν ὄρει Θαβὼρ τῆς τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ ἐπήκουσε φωνῆς.

Γ' Περίῤῥησις ἀπατηλῆς ἐπαναστάσεως αἱρετικῶν, ἀσεβείας τε αὐτῶν, καὶ μελλούσης κολάσεως.

Δ' Ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν. ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἥξει ὁ Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ὥστε δεῖν συνεπείγεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.

EPISTOLA PETRI CATHOLICA SECUNDA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

CAP. I. α'.

SYMEON Petrus servus & Apostolus Jesu Christi, iis *æquè pretio-*
1 ΣΥΜΕΩ'Ν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότι-
sam nobis *sortitis* fidem in justitia Dei nostri & Salvatoris Jesu Chri-
μον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χρι-
sti: Gratia vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei, &
2 στοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, (α) καὶ
Jesu Domini nostri: Quomodò omnia nobis divinæ virtutis
3 Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· Ὡς (β) πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως
suæ ad vitam & pietatem *donatæ*, per cognitionem vo-
αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ κα-
cantis nos *per gloriam & virtutem:* Per *quæ* maxima nobis &
4 λέσαντος ἡμᾶς (γ) διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ
pretiosa promissa *donata sunt*, ut per hæc efficiamini divinæ consortes natu-
τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσε-
ræ, fugientes *ab illa* in mundo *in cupiditate corruptione.* Et *hoc ipsum*
5 ως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν (δ) κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. (ε) Καὶ αὐτὸ τοῦτο
autem *studium omne* adinferentes, *subministrate* in fide vestra
δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
virtutem, in autem virtute *cognitionem*, In autem *cognitione temperan-*
6 ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
tiam, in autem *temperantia tolerantiam*, in autem *tolerantia* pieta-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέ-
tem, In autem pietate amorem fraternitatis, in autem amore frater-
7 βειαν, Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελ-
nitatis charitatem. Hæc enim vobis *adsistentia & exuberantia*, non
8 φίᾳ τὴν ἀγάπην. Ταῦτα γὰρ ὑμῖν (ζ) ὑπάρχοντα, καὶ πλεονάζοντα, οὐκ

A' B'

otiosos nec sine fructu constituent in Domini nostri Jesu Christi *cognitio-*
ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνω-
nem. Cui enim non *adsunt* hæc, cæcus est, *non procul cernens*, oblivionem *accipi-*
σιν. Ὧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λα- 9
ens purgationis veterum suorum delictorum. *Ideò* magis, fratres,
βὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ (η) ἁμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, 10
studete firmam vestram vocationem & electionem *facere:* Hæc
(θ) σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν (ι) κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· Ταῦτα
enim facientes non *impingetis* aliquando. Sic enim abundanter *subministra-*
γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ (κ) πταίσητέ ποτε. Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθή- 11
bitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & Salvatoris Je-
σεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ (λ) Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰη-
su Christi. *Ideò non negligam* vos semper commonere de his,
σοῦ Χριστοῦ. (μ) Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, 12
quamvis scientes, & confirmatos in præsenti veritate. Justum autem arbi-
καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. Δίκαιον δὲ ἡγοῦ- 13
tror, *ad quantum* sum in hoc tabernaculo, *persuscitare* vos in commo-
μαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν (ν) ὑπο-
nitione: *Sciens* quòd velox est depositio tabernaculi mei, *sicut*
μνήσει· Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς 14
& Dominus noster Jesus Christus significavit mihi. *Studebo* autem &
καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. Σπουδάσω δὲ καὶ 15
singulatim habere vos post meum *exitum*, horum memoriam *facere.*
ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

(†) Titulus non apparet.

Κεφ. α'. MS.A. (α) καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ (β) τὰ πάντα (γ) ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ· Δι' ὧν τὰ μέγιστα καὶ τίμια ὑμῖν ἐπαγγέλματα (δ) τῷ κόσμῳ (ε) Καὶ αὐτοὶ δὲ (ζ) παρόντα, (η) ἁμαρτημάτων, (θ) σπουδάσατε, ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων βεβαίαν (ι) παράκλησιν (κ) πταίσητε· Οὕτως (λ) Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ (μ) Διὸ μελλήσω (ν) τῇ ὑπομνήσει·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ *

* ܩܪܝܢܐ ܕܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ * ܐ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]

EPISTOLA SECUNDA

PETRI.

CAPUT PRIMUM.

Lectio montis Tabor. 1.

1 SImon Petrus servus & Apostolus Jesu Christi, iis qui æquè pretiosâ fide nobiscum digni facti sunt per justitiam Domini & Servatoris nostri Jesu Christi: 2 Gratia & pax multiplicetur vobis per agnitionem Domini nostri Jesu Christi: 3 Quippequi omnia quæ ad potentiam Dei pertinent, ad vitam colitúmque divinum dedit per agnitionem illius qui vocavit nos in gloriam suiipsius, & virtutis: 4 Per quæ maxima vobis promissa atque honores donavit, ut per hæc sitis consortes naturæ Divinæ, fugientes à corruptione cupiditatum, quæ est in mundo. 5 Sed & in hoc ipsum omni à vobis curâ collatâ, adjicite ad fidem vestram, virtutem: ad virtutem verò, scientiam: 6 Ad scientiam verò, temperantiam: ad temperantiam verò, tolerantiam: ad tolerantiam verò, cultum Dei: 7 Ad cultum verò Dei, amorem fraternitatis: ad amorem autem fraternitatis, charitatem. 8 Hæc enim quum vobis adsint & exuberent, haud otiosos, nec infructuosos constituent vos in cognitione Domini nostri Jesu Christi. 9 Nam is apud quem ista non reperiuntur, cæcus est nihil videns, & oblitus est purgationem peccatorum suorum præcedentium. 10 Illud verò magis curate fratres mei, ut per opera vestra bona vocationem & electionem vestram firmam efficiatis: hæc enim facientes nunquam labemini. 11 Hâc enim ratione copiosè ministrabitur vobis aditus æterni regni Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi. 12 Et hac de re non desistam ab his semper vobis suggerendis, tametsi & *id* sciatis, & innixi sitis huic veritati. 13 Justum autem esse mihi videtur, quamdiu sum in hoc corpore, excitare vos commonitione: 14 Quum sciam obitum corporis mei brevi futurum, sicut & Dominus noster Jesus Christus notum fecit mihi. 15 Satagite autem & *illud* semper habere, ut etiam post exitum meum, horum mentionem faciatis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

መልእክተ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዳግሚት ፡ እምጴጥሮስ ፡ ልኡክ ።=

1 እምኀበ ፡ ስምዖን ፡ ኬፋ ፡ ገብሩ ፡ ወልኡኩ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለእለ ፡ ነሐ
ብር ፡ ክብሮ ፡ ወሃይማኖት ፡ እንተ ፡ ከፈለነ ፡ በጽድቁ ፡ ለአምላክነ ፡ ወፈራቂነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
2 ስቶስ ።= ሞገስ ፡ ወሰላም ፡ ይብዛኅ ፡ ማእከሌክሙ ። በአእምሮቱ ፡ ለአምላክነ ፡ ኢ
3 የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ።= በከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘእነ ፡ መለኮቱ ፡ ወኀይሉ ፡ ዘለሕይወት ፡
በአምልኮቱ ፡ እንተ ፡ ተወህበት ፡ ለነ ፡ በአእምሮቱ ፡ ለዘ ፡ ጸውዐነ ፡ ውስተ ፡ ስብሐቲሁ ።
ወውስተ ፡ ሠናይቱ ።=

Epistola PETRI secunda à Petro ministro.

CAPUT I.

1 A *Simone Cepha servo & ministro Domini nostri Jesu Christi, iis quibuscum participes sumus gloriæ & fidei quam impertivit nobis in justitia Dei nostri & redemptoris nostri Jesu Christi.* 2 *Gratia & pax multiplicetur medio vestrûm in cognitione Dei nostri Jesu Christi Domini nostri:* 3 *Quemadmodum totum quod habemus divinitatis & virtutis ejus quæ est ad vitam, est in cultu ejus qui traditus est nobis per cognitionem ejus qui vocavit nos in gloriam suam, & in benignitatem suam:*

Epistola Beati P E T R I Apostoli secunda.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 SImon Petrus, servus & Apostolus Jesu Christi, iis qui coæqualem nobiscum
2 sortiti sunt fidem in justitia Dei nostri, & Salvatoris Jesu Christi. Gratia vobis
3 & pax adimpleatur in cognitione Dei, & Christi Jesu Domini nostri: Quo-
modò omnia nobis divinæ virtutis suæ, quæ ad vitam & pietatem donata sunt,
4 per cognitionem ejus, qui vocavit nos propriâ gloriâ & virtute, Per quem ma-
xima & pretiosa nobis promissa donavit: ut per hæc efficiamini divinæ consortes
5 naturæ: fugientes ejus, quæ in mundo est, concupiscentiæ corruptionem. Vos au-
tem curam omnem subinferentes, ministrate in fide vestra virtutem, in virtute
6 autem scientiam, In scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patien-
7 tiam, in patientia autem pietatem, In pietate autem amorem fraternitatis, in
8 amore autem fraternitatis charitatem. Hæc enim si vobiscum adsint, & superent;
non vacuos, nec sine fructu vos constituent in Domini nostri Jesu Christi cogniti-
one. Cui enim non præstò sunt hæc, cæcus est, & manu tentans, oblivionem ac- 9
cipiens purgationis veterum suorum delictorum. Quapropter, fratres, magis sat- 10
agite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis: hæc
enim facientes, non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vo- 11
bis introitus in æternum regnum Domini nostri, & Salvatoris Jesu Christi. Pro- 12
pter quod incipiam vos semper commonere de his; & quidem scientes & con-
firmatos vos in præsenti veritate. Justum autem arbitror quamdiu sum in hoc 13
tabernaculo, suscitare vos in commonitione: Certus quòd velox est depositio 14
tabernaculi mei, secundùm quod & Dominus noster Jesus Christus significavit
mihi. Dabo autem operam & frequenter habere vos post obitum meum, ut ho- 15
rum memoriam faciatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بطرس الجامعة الثانية *

* الفصل الاول *

* قراءة الجمعة من الجمعة الثالثة والثلثين بعد العنصرة *

1 * من سمعن بطرس عبد ورسول يسوع المسيح الي الذين قد خصهم الامانة المكرمة عندنا
2 وعندهم بالسواء بعدل الاهنا ومخلصنا يسوع المسيح * لتكثر لكم النعمة والسلامة بمعرفة
3 الاله ويسوع ربنا * بما ان قوة الالهية قد اعطتنا ساير المناقب المودية الي الحياة والديانة
4 البهية بمعرفة الذي دعانا الي المجد والفضيلة * اللتين بهما منحنا المواعيد المكرمة
والجسيمة لكي بهما تصيروا شركا الطبيعة الالهية هاربين من الفساد الذي في الشهوة في
5 العالم * باذلين كافة حرصكم في هذا نفسه ان تثمروا في امانتكم الفضيلة * وفي الفضيلة
6 7 المعرفة * وفي المعرفة الحمية * وفي الحمية الصبر * وفي الصبر التدين البهي * وفي الديانة
8 الحسنة محبة الاخوة * وفي محبة الاخوة المحبة * فان هذه اذا كانت فيكم موجودة ومتكاثرة
9 فما تجعلكم بطالين ولا غير مثمرين في معرفة ربنا يسوع المسيح * لان من ليست هذه
الفضايل حاصلة فيه فهو اعمي مكفوف البصر * قد استمله نسيان تطهير خطاياه قديما *

* قراءة لعيد التجلي سادس آب *

10 * فلذلك يا اخوتي احرصوا جدا ان تجعلوا دعوتكم واصطفاكم حقا * فانكم اذا عملتم
11 هذه فما تزلون اصلا قط * ثم * لان هكذا ينفسح لكم المدخل بسعة الي ابدي ملك
12 ربنا ومخلصنا يسوع المسيح * فلذلك لست اضجر في اذكاركم دايما هذه الاشياء مع انكم عالمين
13 ومتوطدين في هذا الحق الحاضر * فاحسب انه واجبا ما دمت انا في هذا المسكن ان
14 استنهضكم بالذكري * عالما ان مبانية مسكني قريبة هي سريعا * كما قد اوضح ذلك لي ربنا
15 يسوع المسيح * فاحرص بعد ستوصي ان يكون لكل احد منكم تذكر هذه الخطوب *

Epistola Catholica

SANCTI PETRI

SECUNDA.

CAP. I.

Lectio feriæ sextæ hebdomadis trigesimæ tertiæ post Pentecosten.

A SIMONE Petro servo & Apostolo Jesu Christi, ad eos qui privilegio consecuti sunt fidem æquè apud nos atque apud ipsos honorandam, per justitiam Dei ac servatoris nostri Jesu Christi. 1
Multiplicetur vobis gratia & pax per agnitionem Dei, & Jesu Domini nostri: 2
Utpote virtus ejus Divina dedit nobis omnia dogmata ad vitam illustrémque pietatem perducentia per agnitionem illius qui vocavit nos ad gloriam & virtutem: 3
Per quarum utramque tribuit nobis pretiosa maximaque promissa, ut per eas efficeremini consortes naturæ Divinæ, fugientes à corruptione quæ per cupiditatem est in mundo. 4
Omne studium vestrum in hoc ipsum conferentes, ut fructificetis cum fide vestra virtutem, cum virtute scientiam, 5
Cum scientia temperantiam, cum temperantia patientiam, cum patientia pietatem illustrem, 6
Cum pietate bona dilectionem fratrum, cum dilectione fratrum charitatem. 7
Hæc enim quum inventa & exuberantia fuerint in vobis, haud otiosos, nec infrugiferos constituent vos in cognitione Domini nostri Jesu Christi. 8
Nam is in quo hujusmodi virtutes non adsunt, cæcus est, lumine contractus, oblivione purgationis peccatorum suorum olim occupatus. 9

Lectio pro die festo Transfigurationis, sextâ Augusti.

Quapropter ô fratres mei, vehementer satagite ut vocationem & electionem vestram veram reddatis: nam si hoc feceritis, nullo unquam modo delinquetis. 10 Hactenus.
Sic enim patefect vobis cum latitudine introitus ad æternitatem regni Domini & servatoris nostri Jesu Christi. 11
Propterea non me tædebit vos semper commonere de his rebus, præterquam quòd periti & confirmati estis in hac præsenti veritate. 12
Expedire enim arbitror, quamdiu sum in hoc tabernaculo, excitare vos per commonitionem: 13
Sciens separationem tabernaculi mei protinus vicinam fore, ut id mihi declaravit Dominus noster Jesus Christus. 14
Studebo autem post discessum meum ut sit apud unumquemque vestrûm memoria horum colloquiorum. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 በዘቦቱ : ነሐዩ : ወነዓቢ : ወነከብር : በተስፋሁ : እንተ : ጸውዓነ : ከመ : በእንተ : ዝን
ቱ : ኩኑ : ሱቱፋነ : ለመለኮተ : ዚአሁ : እንዘ : ትጕይይዋ : ለሙስናሁ : ለዝ : ዓለ
5 ም ::=: ወእንትሙሰ : በኵሉ : ጕጕአ : ግበሩከሙ : አትልውዋ : ለሠናይት : በሃይ
6 ማኖትክሙ : ወእምውስተ : ሠናይትክሙ : ለአእምሮ :=: ወእምውስተ : አእምሮ :
ለሲዘምዎ : ወእምውስተ : ሊዘምዎ : ለትዕግሥት :: ወእምውስተ : ትዕግሥት :
7 ለአምልኮቱ ::=: ወእምውስተ : አምልኮቱ : ለተላጥዎ :: ወእምውስተ : ተላጥዎ :
8 ለተፋቅሮ :=: ወዝንቱ : እመከመ : ሀለወ : ኀቤክሙ : ሊኮንክሙ : ፀሩዓን : ወሊኮን
ክሙ : አለ : እንበለ : ፍሬ :: አለ : ያበጽሐክሙ : ውስተ : አእምሮቱ : ለእግዚእነ :
9 ሊየሱስ : ክርስቶስ ::=: ወዘሰ : ሊሀሎ : ውስተ : ዝንተ : ምግበር : ዕውር : ውእቱ : ዘየ
ሐውር : በምርሰስ : ወረስዐ : አንጽሖ : ርእሶ : እምእለ : በልዎ : በለዕሴሁ : ኀጥውሊ
10 ሁ ::=: ወይእዜኒ : አኀዊነ : ጕጕኡ : ከመ : በጽንዐ : ምግባሪክሙ : ጽንዕተ : ትኩን :
ጸውዓክሙ : ወታወፍዩ : ሐስበክሙ : ወዘንተኒ : እንዘ : ትገብሩ : ኢትስሕቱ : ለብዕ
11 ሉ :=: ወከማሁ : ለይትሉክሙ : ውስተ : ፍኖተ : መንግሥቱ : ለእግዚአብሔር :
12 ወመድኀኒነ : ሊየሱስ : ክርስቶስ : እንተ : ለዓለመ : ዓለም ::=: ወበዘቦሰ : እጽሕቅ :
ለክሙ : ዘልፈ : ወአዘክረክሙ : በእንተ : ዝንቱ : ትእምሩ : ዘአጽንዓክሙ : ወሊታ
13 ርሕቅዋ : ለእንተ : ትመጽእ : ጽድቁ :=: ወይመስለኒሰ : ከመ : ርቱዕ : አመጠነ : ሀሎ
14 ኩ : በዝንቱ : ሥጋየ : አነቅሀክሙ : በዘከሮ :=: እስመ : አአምር : ከመ : ፍጡነ : ይእ
ቲ : ስሰሲ : ዚአየ : እምኔክሙ : በከመ : አይድዓኒ : እግዚእነ : ሊየሱስ : ክርስቶስ ::=:
15 ወእጔጕእ : ዘልፈ : ከመ : ትኩኑ : ከማየ : ወእምድኅሬየ : ወኅሊፋየ : ተዘከሩዎ : ለዝን
ቱ : ወከማሁ : ትገበሩ :=:

In quo vivimus, & elati sumus, & gloriamur in promissione vocationis nostræ: 4
sic propterea estote participes divinitatis ejus fugientes corruptionem hujus mundi.
Et vos quidem cum omni festinatione operantes procedite ad benignitatem per fidem vestram, & à benignitate vestra ad scientiam, 5
Et à scientia ad castitatem, & à castitate ad patientiam, & à patientia ad cultum ejus, 6
Et à cultu ejus ad fraternitatem, & à fraternitate ad charitatem: 7
Et hæc si sit apud vos, non fueritis ociosi neque infructuosi, sed ducet vos in cognitionem Domini nostri Jesu Christi. 8
Et qui non est hujusmodi, cæcus & ambulans per aspergillum, & oblitus est purgare seipsum ab antiquis, super eum, peccatis suis. 9
Et nunc fratres nostri, soliciti estote ut in firmitate operum vestrorum firma fiat vocatio vestra, & reddatis computum vestrum, & hoc facientes non errabitis in divitiis ejus. 10
Et sic sequantur vos in via regni Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, quod erit in seculum seculorum. 11
Et propterea est quòd solicitus sim pro vobis semper, & memores vos faciam de hac doctrina ejus quâ confirmabam vos, & ut non elongetis adventuram justitiam ejus. 12
Et videtur mihi quasi æquum quamdiu sum in hoc corpore meo, excitare vos per recordationem ejus. 13
Quia cognosco quòd velox erit recessus meus à vobis, quemadmodum significavit mihi Dominus noster Jesus Christus, 14
Et solicitus ero semper ut sitis instar mei, & post me & obitum meum recordari faciatis hoc, & similiter faciatis. 15

Non enim *sophisticatas* fabulas secuti, notam fecimus vobis
16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ
Domini nostri Jesu Christi virtutem & præsentiam: sed speculatores facti
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν· ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
illius magnitudinis. Accipiens enim à Deo Patre honorem & gloriam,
17 ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν,
voce *delatâ ei* hujuscemodi à magnifica gloria; Hic est
φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός ἐστιν
filius meus dilectus, in *quem ego* beneplacui. Et hanc vo-
18 ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ (ξ) εὐδόκησα. Καὶ ταύτην τὴν φω-
cem nos audivimus de cœlo allatam, cum ipso *existentes* in monte
νὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν (ο) ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ
sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui bene
19 ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν (π) βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον· ᾧ καλῶς
facitis attendentes, quasi lucernæ *apparenti* in caliginoso loco, *usque quò* di-
ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν (ρ) αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡ-
es elucescat, & lucifer oriatur in cordibus vestris: Hoc pri-
20 μέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· Τοῦτο πρῶ-
mùm *cognoscentes*, quòd omnis prophetia Scripturæ, propriâ interpretatione non fit.
τον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
Non enim voluntate *hominis* allata est aliquando prophetia, sed à Spiritu
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος
sancto *acti* locuti sunt sancti Dei homines.
ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν (σ) οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

CAP. II. β΄.

E Fuerunt verò & pseudoprophetæ in populo: sicut & in vobis erunt *fal-*
1 ἘΓένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ· ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευ- Γ΄
si doctores: qui *adintroducent* sectas perditionis, & *illum mercatum* e-
δοδιδάσκαλοι· οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐ-
os, Dominum negantes: *inferentes sibiipsis* celerem perditionem.
τοὺς Δεσπότην ἀρνούμενοι· ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. Et mul-
ti sequentur eorum *perditiones*, per quos via
2 Καὶ πολ-
λοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς (α) ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθεί- verita-
tis blasphemabitur: Et in avaritia fictis verbis *vos* negotiabun-
3 ας βλασφημηθήσεται· Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσον-
tur: quibus judicium *ex* olim non cessat, & perditio eorum non dormitat.
ται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.
Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, sed *catenis caliginis in-*
4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ (β) σειραῖς ζόφου ταρ-
trudens in tartarum tradidit in judicium *servatos*: Et originali mundo non
5 ταρώσας παρέδωκεν εἰς (γ) κρίσιν τετηρημένους· Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ
pepercit, sed octavum Noe, justitiæ præconem custodivit, diluvium
ἐφείσατο, (δ) ἀλλ' ὄγδοον Νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν
mundo impiorum inducens: Et civitates Sodomorum & *Gomorrhæ* in cinerem redigens,
6 κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας,
eversione damnavit, exemplum *futurorum* impiè *agere* ponens: Et ju-
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς·
stum Lot *fatigatum* à nefandorum *in luxuria* conversatione,
7 Καὶ δί-
καιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν (ε) ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς,
eripuit: (Aspectu enim & auditu *ille* justus habitans *in ipsis*, di-
8 ἐῤῥύσατο· (Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέ-
em *ex die* animam justam iniquis operibus *cruciabat*:) Novit Dominus
ραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·)
9 Οἶδε Κύριος
pios de tentatione eripere, iniquos verò in diem judicii cruciandos
εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
reservare: *Maximè* autem eos qui post carnem in concupiscentia immunditiæ *ambulan-*
10 τηρεῖν· Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομέ-
tes, & dominationem *contemnentes*: audaces, sibi placentes, *dignitates non* tre-
νους, καὶ κυριότητος (ζ) καταφρονοῦντας· τολμηταὶ, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέ-
ment blasphemantes.
μουσι βλασφημοῦντες.

MS. A. (ξ) ηὐδόκησα. (ο) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (π) βεβαιότερον (ρ) αὐχμηρῷ (σ) ἅγιοι τοῦ Θεοῦ
Κεφ. β΄. MS. A. (α) ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ δόξα τ· (β) * σειροῖς ζόφοις (γ) κρίσιν
κολαζομένους τηρεῖν· (δ) ἀλλὰ (ε) ἀσελγείᾳ * ἀναστροφῇ, (ζ) καταφρονοῦντας·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

16 Non enim fabulas arte compositas sectamur, quatenus declarem vobis robur & adventum Domini nostri Jesu Christi: sed quum spectatores fuerimus majestatis ipsius.
17 Nam quando accepit à Deo Patre honorem & gloriam, quum vox hujusmodi venit ad eum post decoræ magnificentiæ gloriam, Hic est ille filius meus dilectus in quo mihi placui:
18 Nos quoque eandemmet vocem audivimus de cœlo ad eum venisse, quum essemus unà cum eo in monte sancto.
19 Habemus præterea quòd verum sit verbum prophetiæ, quòd benefacitis quum intuemini quasi lucernam in obscuro loco splendentem, quoad dies elucescat, & sol oriatur in cordibus vestris.
20 Illud in primis scientes, quòd omnis prophetia suæ solutio scripturæ non fit.
21 Non enim voluntate hominis venit unquam prophetia, sed à Spiritu sancto tracti, locuti sunt sancti Dei homines.

CAP. II.

1 Fuerunt autem & pseudoprophetæ in mundo: ut etiam inter vos erunt falsi doctores, qui subintroducent hæreses perniciosas, & Dominum qui emit illos, negabunt: accersentes sibiipsis celerem perditionem.
2 Et multi abibunt post impuritatem eorum: propter quos blaspemabitur via veritatis.
3 Et per fraudem verborum delirii vos negotiabuntur: quorum judicium jam olim non cessat, & interitus non dormitat.
4 Si enim Deus angelis qui peccaverunt, non pepercit; sed catenis caliginis in infima loca præcipitavit illos, & tradidit eos ut servarentur ad judicium cruciatûs:
5 Et pristino mundo non pepercit, sed Noe octavum, justitiæ prædicatorem servavit, quando diluvium super mundum peccatorum adduxit:
6 Urbes Sidum & Amuræ succendit, easque subversione damnavit, specimen impiis qui futuri erant, proponens:
7 Lot quoque justum, qui tundebatur ab impudica eorum conversatione qui sine lege erant, eripuit:
8 (Videndo enim & audiendo, dum justus ille inter ipsos habitaret, in dies animam suam justam operibus illegitimis excruciabat.)

Magno die festo Ascensionis. 2.

9 Novit sanè Dominus ab angustia liberare timentes eum: iniquos autem ad diem judicii puniendos servabit.
10 Præsertim verò illos qui carnem obscœnis cupiditatibus sequuntur, & dominatum despiciunt, impudentes & arrogantes, qui gloriam non timent dum blasphemant:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 እስመ፡ ሊኮነ፡ ማኅደሮት፡ ጥበብ፡ ዘተለውነ፡ ዘአመርናክሙ፡ ኀይሉ፡ ወሀልዎቱ፡ ለእግዚ
17 እነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ አላ፡ ርእየተ፡ ዘእሁ፡ ተከዊነነ፡፡ ለዕበዩ፡፡ ዘነሥአ፡ እምኀበ፡
እግዚአብሔር፡ አብ፡፡ ክብር፡ ወስብሐቲሁ፡ ቃል፡ ወረደ፡ ለዕሌሁ፡፡ እምኢደቱ፡ እምውስተ፡ ዐበ
18 ዮ፡ ስብሐቲሁ፡ ይቤ፡ ዝንቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ ዘአነ፡ ሐረይኩ፡፡ ዘንተ፡ ቃለ፡ ን
ሕነ፡ ሰማዕናሁ፡ ከመ፡ እምሰማይ፡ ወረደ፡ ሎቱ፡ እንዘ፡ ሀሎነ፡ ምስሌሁ፡ በደብረ፡ መቅደሱ፡፡
19 ወብነ፡ ዓዲ፡ ዘእምዝኒ፡ ይቀድም፡ ቃለ፡ ነቢይ፡ ዘይቤ፡ ጥቀ፡ ታሠንዩ፡ እለ፡ ትኔጽርዎ፡ ከመ፡ ማኅ
ቶት፡ እንተ፡ ታበርህ፡ ውስተ፡ መካነ፡ ጽልመት፡ እስከ፡ ታበርህ፡ ለክሙ፡ ዕለት፡ ወይሠርቅ፡
20 ለክሙ፡ ቤዝ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡ ወዘንተ፡ ባሕቱ፡ ቅድሙ፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ኀሎ፡
ተንብዮ፡ እምፈቃደ፡ ሰብእ፡ ወእምሠረተ፡ እጓለ፡ እምሕያው፡ ዘይፈክር፡ ሊይእዎ፡፡

16 *Quia non fuit fabula eruditionis quam sequuti sumus, quâ docuimus vos ubiquitatem & præsentiam Domini nostri Jesu Christi: sed exemplar ejus factum est nobis magnitudinis,*
17 *Quam accepit à Deo patre, honor & gloria vocis descendit super eum: unde de magnitudine gloriæ ejus dixit, Hic est filius meus dilectus quem ego elegi.*
18 *Hanc vocem nos audivimus quòd à cælo descendit in eum, quum essemus cum ipso in monte sanctuarii sui.*
19 *Et habemus ulteriùs, hâc antiquiorem vocem, prophetæ dicentis: perbenè facitis qui attenditis ei sicut lucernæ quæ splendet in loco tenebrarum, donec illucescat vobis dies, & exoriatur vobis redemptio in cordibus vestris.*
20 *Veruntamen hoc priùs cognoscite, quòd nulla prophetia à voluntate hominum, & à libidine hominis exponentis est,*

Versio VULGATA LATINA.

16 Non enim doctas fabulas secuti, notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi
17 virtutem & præsentiam: sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens
enim à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapsâ ad eum hujúscemodi à ma-
gnifica gloria; Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum au-
18 dite. Et hanc vocem nos audivimus de cœlo allatam, cùm essemus cum ipso
19 in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui benè fa-
citis attendentes, quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco, donec dies elucescat,
20 & lucifer oriatur in cordibus vestris: Hoc primùm intelligentes, Quòd omnis
21 prophetia Scripturæ propriâ interpretatione non fit. Non enim voluntate hu-
manâ allata est aliquando prophetia: sed Spiritu sancto inspirati, locuti sunt
sancti Dei homines.

CAP. II.

1 Fuerunt verò & pseudoprophetæ in populo, sicut & in vobis erunt magistri
*mendaces, qui introducent sectas perditionis, & eum, qui emit eos, Dominum
negant, superducentes sibi celerem perditionem. Et multi sequentur eorum lu- 2
xurias, per quos via veritatis blasphemabitur: Et in avaritia fictis verbis de 3
vobis negotiabuntur: quibus judicium jam olim non cessat: & perditio eorum
non dormitat. Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus in- 4
ferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari: Et ori- 5
ginali mundo non pepercit, sed octavum Noë, justitiæ præconem, custodivit, di-
luvium mundo impiorum inducens: Et civitates Sodomorum & Gomorrhæorum 6
in cinerem redigens, eversione damnavit: exemplum eorum, qui impiè acturi
sunt, ponens: Et justũ Lot oppressũ à nefandorũ injuria ac luxuriosa conversati- 7
one eripuit: (Aspectu enim, & auditu justus erat: habitans apud eos, qui de die 8
in diem animam justam iniquis operibus cruciabant:) Novit Dñs pios de tentati- 9
one eripere: iniquos verò in diem judicii reservare cruciandos: Magis autem 10
eos, qui post carnẽ in concupiscentia immunditiæ ambulant, dominationémq; con-
temnunt, audaces, sibi placentes, sectas non metuunt introducere blasphemantes:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * لاننا ما اتبعنا خرافات مموهه حكمها * فعرفناكم قوه ربنا يسوع المسيح ووروده * لكننا
17 صرنا معاينين عظمة ذلك * لانه اخذ من الاله الاب كرامة ومجدا اذ قرب له المجد العظيم
18 جلاله صوتا مثل هذا * هذا هو ابني الحبيب الذي به ارتضيت انا * وهذا الصوت نحن
19 سمعناه واردا من السماء اذ كنا معه في الجبل الاقدس * ولنا الكلام النبوي صادقا جدا
الذي ستعملون عملا حسنا اذا اصغيتم اليه * كمصباح ظاهر في موضع مظلم * الى ان
ينفجر النهار ويشرق المستهل النور في قلوبكم * تم
20 * قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة والثلثين * عالمين هذا اولا ان كل نبوة
21 كتاب لن تحل هي معي ذاتها * لان ليس بمشيئة انسان اتيت نبوة قط * لكن رجال الله
1 القديسين حملهم روح القدس فتكلموا بها * الفصل الثاني * وقد صار في
الشعب انبياء كذبة * كما قد صار فيكم معلمون كاذبون يسوردون سقافات هلاك * وينكرون
2 السيد الذي ابتاعهم * ويجلبون لانفسهم هلاكا سريعا * وكثيرون يتبعون طماثاتهم * الذين
3 من اجلهم يفترى على طريق الحق * وبالاستعلام يتكسبونكم باقوالهم المبهرجة * اولئك
4 الذين دينونتهم منذ القديم ما تبطل وهلاكهم ما ينعس * لان الله ان يكن ما شفق على
5 الملائكة الذين اخطاوا بل اهبطهم بحبائل الظلام واهملهم محبوسين الى الدينونة * والعالم
القديم ما شفق عليه * بل حفظ نوح الثامن نذير العدل * وجلب الطوفان على عالم المنافقين *
6 * ومدن سدوم وعامورا * وحكم عليها بالانقلاب * وجعلها رداعة للعتيدين ان ينافقوا *
7 8 * وخلص لوط الصديق المتوجع لهم من تصرف الاثمين في الطماثة * لان الصديق سكن
بينهم بنظره وسمعه يعذب يوما فيوما نفسا عادلة بالاعمال الاثمة * قراءة الثلثا من
9 الجمعة الرابعة والثلثين بعد العنصرة * الرب قد عرف ان ينجي العابدين حسنا
10 من المحنة * ويحبس الظالمين الى يوم الدينونة معذبين * تم * ولا سيما الذين سعوا بشهوة
الدنس وراء البشر واهانوا بالسيادة * والجسورين العتاة ما يرعبون اذ يفترون على الامجاد *

Non enim palliatæ sapientiæ deliria secuti, notã vobis fecimus Domini nostri Jesu Christi virtutem & adventum ej⁹: sed facti spectatores majestatis illius. 16
Accepit enim à Deo Patre honorem & gloriam, summæ gloriâ magnificentiæ hujusmodi vocem ad ipsum deferente, Hic est filius meus dilectus, in quo ego acquiesco. 17
Et hanc vocem nos audivimus è cœlo venientem, quum essemus unà cum eo in monte sanctissimo. 18
Et habemus sermonem Propheticum maximè veridicum, cui rectum opus facitis attendentes, veluti faci perspicuæ in loco tenebroso, usquedum aperiatur dies, & lucifer exoriatur in cordibus vestris. 19
Finis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ quartæ.

Hoc primùm scientes, quòd omnis prophetia Scripturæ non solvat ipsamet sensum suiipsius. 20
Non enim hominis voluntate fabricata est unquam prophetia; sed viri Dei sancti, portante eos Spiritu sancto, protulerunt illam. 21

CAP. II.

Facti sunt autem in populo falsi prophetæ: ut facti sunt in vobis falsi doctores inducentes sectas exitiales, & negantes Dominum qui emit illos, & afferentes sibimetipsis celerem interitum. 1
Et multi sequuntur impudicitias eorum: propter quos blasphematur contra viam veritatis. 2
Et ditescendi cupiditate lucrabuntur vos vanis sermonibus: hi quorum damnatio jam olim non cessat, & quorum exitium non dormitat. 3
Nam si Deus non misertus est Angelis qui peccaverunt, sed nexibus tenebrarum deturbavit eos, & reliquit illos carcere detentos ad damnationem: 4
Et prisco mundo non pepercit, sed Noe octavum, justitiæ præconem servavit: & diluvium adduxit super mundum impiorum: 5
Et urbes Sodomæ atque Amuræ in cinerem redegit, subversione damnavit, ac statuit illas frænum his qui impiè acturi essent: 6
Et liberavit justum Lot ipsis condolentem propter conversationem in impudicitia delinquentium. 7
(Nam justus ille habitavit inter eos, animam justam flagitiosis illorum *factis videndo & audiendo quotidie excrucians.)* 8

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ quartæ post Pentecosten.

Novit Dominus rectè colentes è tentatione eripere, & injustos carcere detinere ad diem judicii puniendos. 9
Hucusq;
Maximè verò illos qui in cupiditate impuritatis post carnem incesserint, & dominatum spreverint, & audaces protervos qui non horrent dum blasphemant majestates. 10

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እስ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ነበቡ ፡ ተፈነዉሙ ፡ ቅዱሳን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ እሙ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡፡

፪

1 ወቦቱ ፡ ብሔሩ ፡ ሐሰዊያን ፡ ነቢያት ፡ ማእከለ ፡ ሕዝብ ፡ ከመ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ ማእከሌክሙ ፡ ወመስተ
ክሙ ፡ እለ ፡ ይሜህሩ ፡ እለ ፡ ክሕደ ፡ ያበውኡ ፡ ዘሕርትምና ፡፡ ወይክሕድዎ ፡ ለእግዚኦሙ ፡ ዘተ
2 ሰዮጠሙ ፡፡ ወየመጽእ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ፍጡነ ፡ ሙስና ፡፡ ወብዙኃን ፡ ይተልውዎሙ ፡ ለእሉ ፡
3 በእንተ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወይጸርፉ ፡ ለዕለ ፡ ስብሐተ ፡ ጽድቁ ፡፡ ወይትከሐዱ ፡ በቃል ፡ ዘለሊሆ
ሙ ፡ ፈጠሩ ፡ ወቦቱ ፡ የሐውሩ ፡፡ ወደይናሙሰ ፡ ዘእምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡ ዘኢየዓርፍ ፡ ወእሞ
4 ሓርትምናሆሙኒ ፡ እንተ ፡ ኢትዴቅስ ፡፡ ወእግዚአብሔርሰ ፡ ለመላእክቲሁ ፡ አቢሶሙ ፡ ጥቀ ፡
ኢምሐኮሙ ፡ እለ ፡ ወደዮሙ ፡ ውስተ ፡ ባዕረ ፡ ደይን ፡ ዘርሱን ፡ መጥዎሙ ፡ ይትኰነኑ ፡ ወይነበሩ ፡
5 ውስተ ፡ ጻዕረ ፡ ደይን ፡፡ ወዓለምኒ ፡ ቀዳማዊት ፡ ኢምሕኮሙ ፡ አላ ፡ አትረፈ ፡ ሰማኒቱ ፡ ነፍስ ፡
ምስለ ፡ ኖኅ ፡ ዘዐቀበ ፡ ለጽድቅ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ዜናዌ ፡ በጽድቅ ፡፡ ወለበዐደንሰ ፡ ዓለም ፡ ረስዖሙ ፡
6 ወፈነወ ፡ አይኅ ፡ ለዕሌሆሙ ፡፡ ወአህጉረ ፡ ሰዶምኒ ፡ ወገሞራ ፡ አውዓዮሙ ፡ ወገፍትኦሙ ፡
7 ወከመዝ ፡ ኰነኖሙ ፡ ወአርአያ ፡ ረሰዮሙ ፡ ለደኃሪት ፡ ዓለም ፡ ኃጥአን ፡፡ ወለጻድቅሰ ፡
8 ሎጥ ፡ ዘተገፍዐ ፡ እምእለ ፡ ይሔብሉ ፡ በምግባረ ፡ ዝሙቶሙ ፡ አድኃኖ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይሬኢ ፡
ወይሰምዕ ፡ ጻድቅ ፡ ወኃደረ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወዕለተ ፡ እምዕለት ፡ ይጼዕርዋ ፡ ለነፍ
9 ሱ ፡ ጻድቅት ፡ በከመ ፡ እኩየ ፡ ምግባሮሙ ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡ ይክል ፡ አድኅኖቶሙ ፡
እሙንቱ ፡ መንሱት ፡ ለጻድቃን ፡፡ ወለኃጥአንሰ ፡ ዕለተ ፡ ደይን ፡ ትጸንሖሙ ፡ ለተፅዕሮ ፡፡
10 ወፈድፋደሰ ፡ ለእለ ፡ ይተልውዋ ፡ ድኅሬሃ ፡ ለፍትወቶሙ ፡ ወያገምንዎ ፡ ለሥጋሆሙ ፡
ወያስተሐቅርዎ ፡ ለፈጣሪሆሙ ፡ ሕቡላን ፡ ወዝሉፋን ፡ እለ ፡ ኢይደነግፁ ፡ እምስብ
ሐቲሁ ፡፡

Sed per Spiritum sanctum locuti sunt missi sancti homines qui à Deo erant. 21

CAP. II.

Sed fuerunt pseudoprophetæ medio populi, sicut illi qui fuerunt medio vestrûm & inter vos, docentes, hæresin introducentes exitialem, & abnegantes Dominum eorum qui emit eos; & ducet super eos citò, exitium. 1
Et multi sequentur eos propter libidinem eorum, & blasphemabunt contra gloriam veritatis ejus. 2
Et litigabunt per sermonem quem ipsimet finxerunt, & in eo incident, & damnatio eorum à creatione mundi quæ non cessabit, & perditio eorum quæ non dormitabit. 3
Et Deus angelis ejus peccantibus omnino non pepercit, sed projectos in dolores condemnationis igneæ tradidit ut condemnarentur, & sederent in doloribus condemnationis. 4
Et mundo primo non pepercit, sed superesse fecit septem animas cum Noah quem servavit pro justitia, ut esset præco in justitia, & reliquos mundi oblitus est, & misit diluvium super eos. 5
Et civitates Sodomorum & Gomorrhæ cremavit, & subvertit eas, & sic condemnavit eas, & exemplar constituit eas in finem mundi pro *peccatoribus.* 6
Et justum Lot oppressum à peccatoribus per opera lasciviæ eorum servavit. 7
Et quum videret & audiret justus fuit, & habitabat cum iis: & de die in diem dolore afficiebant animam ejus justam, secundùm mala opera eorum. 8
Et Deus potest servare ab exitio justos: & peccatores dies condemnationis expectat ad cruciatum. 9
Et magis eos qui sequuntur post concupiscentiam eorum, & contaminant carnem eorum, & contemnunt creatorem eorum, dolosi & contumeliosi, qui non territi sunt à gloria ejus. 10

Ubi angeli fortitudine & virtute majores existentes, non portant adversùm se
11 Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' (η) αὐτῶν
à Domino blasphemum judicium. Hi verò, velut irrationabilia animantia naturalia fa-
12 παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα (θ) φυσικὰ γε-
cta in captionem & corruptionem in his quæ ignorant, blasphemantes, in corruptione sua
γενημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
adcorrumpentur: Reportantes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes illas in
13 (ι) καταφθαρήσονται· Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν
die delicias, labes & maculæ, luxuriantes in deceptionibus suis, convivan-
ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς (κ) ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχού-
tes vobis, Oculos habentes plenos adulterii, & incessabiles pecca-
14 μενοι ὑμῖν, Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς (λ) μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτί-
ti, inescantes animas instabiles, cor exercitatum cupiditatibus habentes,
ας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην (μ) πλεονεξίαις ἔχοντες,
maledictionis nati: Derelinquentes rectam viam, erraverunt, secu-
15 κατάρας τέκνα· Καταλιπόντες (ν) τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθή-
ti viam Balaam illius Bosor, qui mercedē iniquitatis amavit: Correptionem
16 σαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· Ἔλεγξιν
verò habuit propriæ transgressionis legis: subjugale mutum, in hominis voce locu-
δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμε-
tum, prohibuit Prophetæ insipientiam. Hi sunt fontes sine aqua,
17 νον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ (ξ) ἄνυδροι,
nebulæ à turbine exagitatæ, quibus caligo tenebrarum in æternum reserva-
νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετή-
ta fuit. Superba enim vanitatis loquentes inescant in desideriis
18 ρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις
carnis, luxuriis, illos verè aufugientes illos in errore versates,
σαρκὸς, ἀσελγείαις, (ο) τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,
Libertatem illis promittentes, ipsi servi existentes corruptionis. Cui
19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι (π) ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς. ᾯ
enim quis superatus est, huic & servus factus est. Si enim aufugientes inquinamen-
20 γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσμα-
ta mundi in cognitione Domini & Salvatoris Jesu Christi, his verò rur-
τα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ (ρ) Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πά-
sus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.
λιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.
Melius enim erat illis non agnovisse viam justitiæ, quàm co-
(σ) Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ (τ) ἐ-
gnoscentibus reverti ex tradito eis sancto mandato. Contigit 21
πιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. Συμβέβηκε
autem eis illud veri proverbii; Canis reversus ad proprium vomi- 22
(υ) δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέρα-
tum: &; Sus lota, in volutabrum luti.
μα· καὶ, Ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

CAP. III. γ'.

Hanc jam, dilecti, secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito ve-
Δ' Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑ-
stram in commonitione sinceram mentem, Meminisse illorum prædictorum verbo- 1
μῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημά- 2
rum à sanctis Prophetis, & Apostolorum nostri mandati Do-
των ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων (α) ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυ-
mini & Salvatoris: Hoc primùm scientes, quòd venient in novissi-
ρίου καὶ Σωτῆρος· Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται (β) ἐπ' ἐσχά- 3
mo dierum irrisores, juxta proprias ipsorum concupiscentias ambulan-
του τῶν ἡμερῶν (γ) ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-
tes, Et dicentes; Ubi est promissio adventûs ejus? ex quo enim
νοι, Καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ 4
patres dormierunt, omnia sic permanent ab initio creationis.
οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα (δ) οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

MS. A. (η) αὐτῶν βλάσφημον (θ) γεγενημένα φυσικὰ εἰς (ι) καὶ φθαρήσονται (κ) ἀγάπαις (λ) μοιχαλίας, (μ) πλεονεξίας (ν) εὐθεῖαν (ξ) ἄνυδροι, καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος
(ο) τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας (π) ὄντες τῆς (ρ) Κυρίου ἡμῶν καὶ (σ) κρεῖσσον γὰρ αὐτοῖς ἦν (τ) ἐπιστρέψαι εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς (υ) αὐτοῖς
Κεφ. γ'. MS. A'. (α) ὑμῶν (β) ἐπ' ἐσχάτων (γ) ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, (δ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Ubi Angeli, qui virtute ac robore majores 11
sunt illis, non ferunt adversùs eos judicium
blasphemiæ: Isti verò qui ut muta animan- 12
tia fuerunt in natura ad gladium & corru-
ptionem, ea quæ non nôrunt, blasphemantes, in propria corruptione vitiabuntur.
Quum ab iis, in quibus iniquitas facta est 13
merces iniquitatis, voluptas reputentur delitiæ quæ interdiu contingunt: fœdati maculisque pleni, qui dum suis oblectantur
otiis, lasciviunt: Oculos habentes plenos 14
adulterii, & peccata indesinentia: inescantes animas instabiles: & cor in oppressione
exercitatum habentes, filii maledictionum.
Qui relictâ rectâ viâ, oberrârunt, & abie- 15
runt in via Balaam filii Beor, qui mercedem
iniquitatis amavit: Objurgatricem autem 16
suæ prævaricationis habuit asinam vocis expertem, quæ hominum voce locuta, dementiam prophetæ compescuit. Hi sunt fontes 17
sine aqua, nubes desupèr propulsatæ, quibus
caligo tenebrarum est reservata. Nam lu- 18
dibrium vanitatis loquentes, per obscœnas
carnis cupiditates inescant eos qui paucis
verbis fugiunt ab his qui in errore conversantur. Et libertatem pollicentur eis, cùm 19
ipsi servi sint corruptionis: ejus enim rei à
qua quis superatur, ejusdem etiam servituti
est addictus. Nam si mundi obscœnitates 20
quum fugerint per agnitionem Domini nostri Jesu Christi, hiscemet rebus implicati,
denuò superentur, factus est finis eorum primordio deterior. Satius enim fuisset eis, 21
non cognovisse viam justitiæ, quàm ubi cognoverunt eam, retrocedere à sancto præcepto sibi tradito. Sed accidit eis verum il- 22
lud proverbium, Canis reversus ad vomitum
suum: Sus quæ se abluit, in volutabro cœni.

CAP. III.

Hanc jam dilecti mei, epistolam secun- 1
dam scribo vobis, in quibus utrisque rectam
mentem vestram commonefactione excito:
Ut in memoriam reducatis verba quæ præ- 2
dicta sunt vobis à sanctis Prophetis, & Domini ac Servatoris nostri mandatum quod
per Apostolos accepistis. Hoc inprimis sci- 3
entes, quòd venient in fine dierum irrisores
deludentes, pro suis libidinibus incedentes,
Ac dicentes, Ubi est promissum adventûs 4
ejus? Siquidem ex quo Patres nostri obdormierunt, omnia sic perseverant ab initio
creationis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Et quum angeli ejus fortes sunt, & majoris virtutis sunt, tamen convertetur 11
super eos judicium blasphemiæ eorum, Sicut super animal non habens sermonem 12
quod natum est ad perditionem & interitum, quia blasphemabant contra eum
quem nesciebant, in miseria eorum: & peribunt, quia accipiunt mercedem in- 13
iquitatis. Et collocant delicias in compotatione quotidiana, & comedunt, ma-
culas habentes, & immundi existentes qui non satiati sunt cum amore, qui
diligunt id quod non prodest iis, & gloriantur coram fratribus eorum quasi bo- 14
num esset opus eorum. Et plenitudo est in cordibus eorum & oculis eorum scor-
tationis & peccati quod non habet intermissionem, & commovent animas homi-
num, & corruptum est cor eorum, & avaritia est exercitium eorum, & relinquunt 15
maledictionem filiis suis: Et peccârunt contra viam veritatis, & sequuti sunt
viam Balaam filii Basor, qui dilexit mercedem iniquitatis suæ.

Versio VULGATA LATINA.

11 ubi angeli fortitudine & virtute cùm sint majores, non portant adversùm se exe-
12 crabile judicium. Hi verò velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem
& in perniciem in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt,
13 Percipientes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes diei delicias: coinqui-
nationes, & maculæ deliciis affluentes, in conviviis suis luxuriantes vobiscum,
14 Oculos habentes plenos adulterii, & incessabilis delicti. Pellicientes animas in-
15 stabiles, cor exercitatum avaritiâ habentes, maledictionis filii: Derelinquentes
rectam viam erraverunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis
16 amavit: Correptionem verò habuit suæ vesaniæ: subjugale mutum animal, ho-
17 minis voce loquens, prohibuit prophetæ insipientiam. Hi sunt fontes sine aqua,
18 & nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum reservatur. Superba
enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideriis carnis luxuriæ eos, qui paulu-
19 lùm effugiunt, qui in errore conversantur: Libertatem illis promittentes, cùm
ipsi servi sint corruptionis: à quo enim quis superatus est, hujus & servus est.

Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri, & Sal- 20
vatoris Jesu Christi, his rursùs implicati superantur: facta sunt eis posteriora
deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoscere viam justitiæ, quàm
post agnitionem, retrorsùm converti ab eo, quod illis traditum est, sancto man- 21
dato. Contigit enim eis illud veri proverbii; Canis reversus ad suum vomitum: 22
&, Sus lota in volutabro luti.

CAP. III.

HAnc ecce vobis, charissimi, secundam scribo epistolam, in quibus ve- 1
stram excito in commonitione sinceram mentem: Ut memores sitis eorum, quæ 2
prædixi, verborum à sanctis Prophetis, & Apostolorum vestrorum, præceptorum
Domini & Salvatoris. Hoc primùm scientes, quòd venient in novissimis die- 3
bus in deceptione illusores, juxta proprias concupiscentias ambulantes, Dicen- 4
tes; Ubi est promissio, aut adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia
sic perseverant ab initio creaturæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * اذ الملائكة المعظمون بالقوة والاقتدار ما يحتملون على انفسهم من قبل الرب دينونة افتراء
12 * هؤلاء كالحيوانات التي لا نطق لها. الصائرة بطبيعتها للاقتناص والبلى. الاشياء التي
13 ما يعرفونها يفترون عليها ويفسدون بفسادهم * يحتضنون اجر الظلم يحسبون النعم في
14 النهار لذة. دنسون ومعايبون. يتنعمون بطغيانهم اذ يجتمعون معكم في الولائم * لهم
اعين موعبة فسقا. وخطايا لن تفتر. ويخدعون انفس الذين لا رسوخ لهم. لهم قلبا قد ارتاض
15 الاستغنام. اولاد اللعنة * ضلوا اذ تركوا الطريق المستقيم. اتبعوا طريقة بلعام بن بوصور
16 الذي احب اجر الظلم * واخذ توبيخ خطيته. لان حمارا لا صوت له نطق بصوت انسان
17 ومنع جهالة النبي * هؤلاء عيون لا ماء فيها. وغيوم تسوقها الزوبعة. الذين قد خبي لهم
18 سواد الظلمة الى الابد * لانهم ينطقون عما يفوق بعظم الغرور. يخادعون بشهوات الجسد
19 وطماثاتها. الهراب بتحقيق. المتصرفون في الضلالة * يعدون انفسهم بالحرية. هؤلاء لم يزالوا
20 عبيد الفساد. لان مهما يتغلب له احد فله قد تعبد * لان ان يكن الذين قد هربوا من
ادناس العالم. بمعرفة ربنا يسوع المسيح. يلتفون بها ايضا ويتغلبون لها. فقد صارت لهم
21 اواخرهم شرا من اوائلهم * ولقد كان الاجود لهم الا عرفوا طريق العدل. من انهم
22 عرفوها وعادوا من الوصية القديسة التي دفعت اليهم * وقد وافقهم مثل الحق ان
الكلب عاد الى قيئه. والخنزير استحم في ممرغة الحمأة.

* الفصل الثالث *

* قراءة الاربعا من الجمعة الرابعة والثلثين *

1 * يا احبتي قد كتبت رسالة ثانية استنهضكم بالفاظها وبتذكرها الى الذهن النقي
2 * فتذكرون الاقوال التي تقدم الانبياء والقديسون فقالوها لكم. ووصية رسلكم وصية
3 الرب والمخلص * عالمين هذا اولا ان سيجي في الايام الاخيرة لعاب مستهزيون سالكين عما
4 يخص بشهواتهم * قايلين اين هو موعد وروده. لان منذ رقد الاباء هكذا يبقي الكل منذ الخليقة.

Quum Angeli qui robore ac potentiâ 11
maximi sunt, non ferant in semetipsos à
Domino judicium blasphemiæ: Isti 12
quasi animantia rationis expertia, ex
natura sua prædæ atque corruptioni de-
stinata, res quas ignorant blasphemant,
& suâ ipsorum corruptelâ corrumpuntur:
Amplectentes mercedem injustitiæ, deliti- 13
as diurnas voluptatem ducunt: sordidi
atque probrosi delectantur fallaciâ suâ
dum congregantur vobiscum in convivi-
is. Oculos habent plenos adulterii, & 14
peccata haudquaquam cessantia: pelli-
ciuntque animas eorum quibus nulla est
firmitas: cor habent ad inhiandum
opibus exercitatum, maledictionis filii:
Aberrârunt deserentes viam rectam, ex- 15
quirentes viam Balaam filii Bosor, qui
mercedem iniquitatis amavit, Et pec- 16
cati sui redargutionem accepit: nam asi-
nus voce carens vocem protulit huma-
nam, & prohibuit Prophetæ dementiam.
Hi sunt fontes aquâ carentes, & nubes 17
turbine exagitatæ: quibus condita est
nigredo tenebrarum in æternum: Quo- 18
niam loquentes quod excedit superbiam
fallaciæ, pelliciunt per carnis cupidita-
tes ejúsque impudicitias. Qui verè sunt
profugi, conversantes in errore, Pollicen- 19
tur sibi libertatem: iidem tamen sem-
per sunt servi corruptionis: siquidem
cuilibet rei à qua quis superatur, eidem
fit servus. Si enim qui jam effugerunt 20
labes mundi per agnitionem Domini no-
stri Jesu Christi, iis rursum se impli-
cent, & ab iis superentur, fient ipsis no-
vissima sua deteriora prioribus: Et me- 21
lius quidem fuisset eis non cognovisse
viam justitiæ, quam cognitâ illâ regre-
di à præcepto sancto quod traditum est
eis. Et convenit ipsis proverbium ve- 22
ritatis, quòd canis reversus est ad vo-
mitum suum: & sus lavit se in volu-
tabro cœni.

CAP. III.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigesimæ quartæ.

O *Dilecti mei, scribo* vobis *epistolam* 1
secundam, cujus verbis & hortatione
ad sinceram mentem vos excito: Ut 2
memores sitis sermonum quos prædixe-
runt vobis sancti Prophetæ; atque præ-
cepti Apostolorum vestrorum, præcepti
inquam *Domini ac Servatoris. Illud* 3
primùm scientes, venturos extremis di-
ebus lusores irridentes, in his quæ ad
proprias cupiditates pertinent inceden-
tes, Dicentes; Ubi est pollicitatio ad- 4
ventûs ejus? Nam ex quo tempore ob-
dormierunt Patres, omnia sic permanent
ab ipsa creatione.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወተዘለፎ ፡ ለበለዓም ፡ በኀጢአቱ ፡፡ ወዘኢይነብብ ፡ እድግ ፡ በቃለ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡
17 ነቀወ ፡ ወከልአ ፡ ለነቢይ ፡ እበደሁ ፡፡ እሉ ፡ እሙንቱ ፡ ዓዘቅት ፡ ንጹፋት ፡ ወጊሜ ፡ ዘይዘ
18 ርዎ ፡ ነፋስ ፡ እለ ፡ ለደይን ፡ ጽልመት ፡ የዐቅብዎሙ ፡፡ እስመ ፡ ዓቢየ ፡ ጌጋየ ፡ ነበቡ ፡፡ ወያ
ደነግፅዎሙ ፡ በጌጋዮሙ ፡ ወበጌጋየ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወበፍትወተ ፡ ሥጋሆሙ ፡ ወእለሂ ፡ ሕዳጣን ፡
19 ወሊሞሰጡ ፡ ወእሙንቱሰ ፡ በጌጋዮሙ ፡ የሐውሩ ፡፡ ወበሕገ ፡ ግዕዛን ፡ ይሜህሩ ፡ ወለሊ
ሆሙ ፡ ይሜህሩ ፡ ወለሊሆሙ ፡ ቅኑያን ፡ ለሕርትምና ፡ እስመ ፡ ለዘተሞአ ፡ ሰብእ ፡ ይትቀነ
20 ይ ፡፡ ወለእለ ፡፡ ጐዩ ፡ እምኀጢአቱ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም ፡ በአእምሮቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ ክርስቶስ ፡ እሙንቱ ፡ ለእመ ፡ እመ ፡ ተፀፍረ ፡ በከንቱ ፡ ይትሞአሉ ፡ ወይከውኖሙ ፡ ደኀሪ ፡ ጌ
21 ጋዮሙ ፡ እምና ፡ ቀደሙ ፡ ዘየአክዮሙ ፡፡ እምኀየሶሙ ፡ ሶበ ፡ ኢያእመርዋ ፡ ለፍኖተ ፡ ጽ
ድቅ ፡ ወይግብኡ ፡ ድኅሬሆሙ ፡ እምእንተ ፡ ተውህበት ፡ ሎሙ ፡ ትእዛዝ ፡ ቅድስት ፡፡ ወበጽሐ
22 ቶሙ ፡ አምሳል ፡ እንተ ፡ መስሉ ፡ በጽድቅ ፡ እንተ ፡ ይቤ ፡ ከልብ ፡ ገብአ ፡ ዲበ ፡ ቅያኡ ፡ ወሐራው
ያኒ ፡ ተኀፂቦ ፡ ገብአት ፡ ዲበ ፡ ጸብር ፡፡
1 ወዛቲ ፡ ይእቲ ፡ አኀውየ ፡ ዳግሚትየ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ መጽሐፈ ፡ ከመ ፡ አንሥአክሙ ፡ በዘ
ክሮ ፡ ወትዕቀብዋ ፡ ለጽድቅ ፡ ከመ ፡ ትዕቀብክሙ ፡፡
2 ወትዘከሩ ፡ ዘዐቀደምና ፡ ነገርናክሙ ፡ ቃለ ፡ ዘይቤሉ ፡ ቅዱሳን ፡ ነቢያት ፡ ወትእዛዘ
3 ሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መድኀኒነ ፡፡ ወዘንተኒ ፡ ለአ
እምሩ ፡ ቅድመ ፡ ከመ ፡ ሀለዎሙ ፡ ይምጽኡ ፡ በደኃሪ ፡ መዋዕል ፡ መስተአብዳን ፡ ለአስ
ተአብዶ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ በፍትወተ ፡ ልቦሙ ፡፡ ወይብሉ ፡ አይቴ ፡ ውእቱ ፡ ቃሉ ፡
4 ዘይቤ ፡ ከመ ፡ ሃለወ ፡ ይምጽእ ፡ ናሁ ፡፡ እምአመ ፡ ቀደምት ፡ አበዊነ ፡ ሞቱ ፡፡ ከማሁ ፡ ክ
ሙ ፡ ሀለወ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡፡

Et redargutio fuit *Balaamo pro peccato suo: & non-loquens asinus, cum voce ho-* 16
minis resonuit, & prohibuit prophetæ dementiam ejus. Hi sunt fontes siccati, 17
& nebula quam spargit ventus, qui in judicium tenebrarum reservantur. Quia 18
magnam iniquitatem loquuti sunt, & conturbârunt per nequitiam eorum, & per
nequitiam scortationis eorum, & per concupiscentiam carnis eorum, paucos qui
effugerant: & illi in nequitia eorum incedunt. Et secundùm legem libertatis do-
cent: & ipsi docent, & ipsi subjecti sunt perditioni, quia ei à quo victus est 19
homo, subjicitur. Et qui effugerunt à peccato hujus mundi per cognitionem Do-
mini nostri Jesu Christi, hi si implicati fuerint in vanitate ejus, superabun- 20
tur, & his ultimus error primo pejor erit. Melius fuisset iis non cognovisse
viam justitiæ, quàm regredi ab eo quod traditum est ipsis mandato sancto. Et 21
contigit illis similitudo quam parabolicè loquuti sunt verè, quæ dicit; Canis re- 22
versus est super vomitum suum; &, Sus quum lota fuerit, reversa est super cœnum.

CAP. III.

ET *hæc est, fratres mei, secunda quam scripsi vobis epistola, ut suscitarem vos*
per memoriam ejus, & ut servetis veritatem prout servatis, Et ut memores sitis 1
sermonis quem prænuntiavimus vobis, quem loquuti sunt sancti prophetæ; & 2
præceptorum Apostolorum Domini Jesu Christi, servatoris nostri. Et hoc sci-
tote primùm quòd venturi sunt in novissimis diebus contemptores ad contemnen- 3
dum eum incedentes in concupiscentia cordis eorum, Dicentes; Ubi est sermo
dicens quòd oportet eum venire? ecce ex quo primi patres nostri mortui sunt, 4
sic est sicut fuit à creatione mundi.

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΕΤΡΟΥ Β'. ΚΕΦ. Δ'.

Latet enim eos hoc volentes, quòd cœli erant *jam olim*, & terra, de
5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ, ἐξ
aqua & per aquam consistens Dei verbo: Per quæ, ille tunc
6 ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ· Δι' ὧν, ὁ τότε
mundus aquâ inundatus periit. *At* nunc cœli & terra, *ipsius*
7 κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, (ε) αὐτοῦ
verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii & perdi-
λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ (ζ) ἀπω-
tionis impiorum hominum. Unum verò hoc non lateat vos, *dilecti*,
8 λείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ,
quia unus dies apud Dominum sicut mille anni, & mille anni sicut dies unus.
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.
Non tardat Dominus promissionem, (sicut quidam *tarditatem ducunt*:) sed
9 Οὐ βραδύνει (η) ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, (ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται·) ἀλλὰ
patienter agit *in nos, non volens ullos* perire, sed omnes ad
μακροθυμεῖ (θ) εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς
pœnitentiam *tendere*. *Veniet* autem dies Domini ut fur *in nocte*: in quo
10 μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς (ι) κλέπτης ἐν νυκτὶ· ἐν ᾗ
cœli *stridenter prœteribunt*, elementa verò *æstuantia* solventur: *&* terra &
οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται· καὶ γῆ καὶ
quæ in ipsa opera exurentur. *His* igitur *omnibus solutis*, quales
11 τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς
oportet esse vos in sanctis conversationibus & pietatibus: Expectantes &
12 δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις· Προσδοκῶντας καὶ
properantes adventum *Dei* diei, per quem cœli ardentes solventur,
σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται,
& elementa *æstuantia liquescent*? Novos verò cœlos & terram novam
καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς (κ) καὶ γῆν καινὴν 13
secundùm *promissum* ipsius expectamus, in quibus justitia habitat.
κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη (λ) κατοικεῖ.
Ideò, dilecti, hæc expectantes, *studete* immaculati & inviolati
Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ (μ) ἀμώμητοι 14
ei inveniri in pace: Et Domini nostri longanimitatem, salutem
αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ· Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν 15
arbitremini: sicut & *dilectus* noster frater Paulus secundùm sibi
ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν (ν) αὐτῷ
datam sapientiam scripsit vobis: Sicut & in omnibus epistolis, loquens
δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν· Ὡς καὶ ἐν πάσαις (ξ) ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν 16
in eis de his: in quibus sunt difficilia intellectu quædam, quæ indocti &
ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν (ο) οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ
instabiles *detorquent*, sicut & cæteras Scripturas, ad *propriam* ipsorum perdi-
ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώ-
tionem. Vos igitur, *dilecti, præcognoscentes* custodite, *ut* ne ne-
λειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀ- 17
fariorum errore *simul* traducti excidatis propriâ firmitate. Crescite vero
θέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. Αὐξάνετε δὲ 18
in gratia & cognitione Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria
ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα
& nunc, & in diem æternitatis. Amen.
καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

MS. A. (ε) τῷ αὐτῷ λόγῳ (ζ) ἀσεβείας τῶν ἀσεβῶν (η) Κύριος (θ) δι' ὑμᾶς, (ι) κλέπτης· ἐν ᾗ (κ) καὶ καινὴν γῆν* καὶ τὰ ἐπαγγέλματα (λ) ἐνοικεῖ. (μ) ἄμωμοι (ν) δοθεῖσαν αὐτῷ (ξ) ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐτοῖς, (ο) αἷς εἰσιν Πέτρου Β'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Hoc, quia volunt, ignorant, cœlum *videli-* 5
cet jam pridem extitisse, & terram ex aquis
& per aquas verbo Dei substitisse. Per 6
quæ mundus qui tum erat, aquis inundatus
periit. Cœli qui nunc sunt & terra, ver- 7
bo ipsius repositi sunt, igni reservati in di-
em judicii, & perditionis hominum impi-
orum. Hoc autem unum ne lateat vos ò 8
dilecti mei, quòd unus dies apud Domi-
num instar mille annorum est, & mille an-
ni unius instar diei. Non cunctatur Do- 9
minus in suis promissis, ut quidam cuncta-
tionem arbitrantur, sed longanimis est pro-
pter vos, nolens quemquam perire, sed
unumquenque ad pœnitentiam venire. Ve- 10
niet autem sicut fur dies ille Domini, in
quo cœli repentè transibunt, elementa ve-
rò combusta solventur, & terra, quæque in
ea sunt opera non extabunt. Quum igitur 11
hæc omnia solvenda sint, quales oportet es-
se vos in sanctis conversationibus vestris, &
in timore Dei, Expectantes & festinantes 12
ad adventum diei illius Dei, in qua cœli
igne probati dissolventur, & elementa com-
busta liquescent? Cœlos autem novos ac 13
terram secundùm promissum ejus expecta-
mus, in quibus justitia inhabitat. Propter- 14
ea dilecti mei, hæc expectantes, studete ut
sine labe & sine macula ei reperiamini cum
pace. Et longanimitatem Domini, salutem 15
reputate: quemadmodum etiam dilectus
frater noster Paulus, juxta sapientiam quæ
data est ei, scripsit vobis: Ut in omnibus 16
suis epistolis locutus est de istis, inter quæ
sunt nonnulla intellectu difficilia, quæ im-
periti & instabiles detorquent, ut reliquas
etiam hasce Scripturas, ad suam ipsorum
perditionem. Vos igitur dilecti mei, quum 17
hæc præsciatis, cavete vobis ne forte se-
ctantes errorem eorum qui sine lege sunt,
excidatis à propria firmitate: Sed cresci- 18
te in gratia & cognitione Domini & Sal-
vatoris nostri Jesu Christi, & Dei Patris:
cui gloria, cùm nunc tum semper, & in di-
es seculi, Amen.

Epistolæ Petri Apostoli secundæ,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወኢየአምርዎ ፡ ለዝንቱ ፡ በፈቃዶሙ ፡፡ ከመ ፡ ሰማያትኒ ፡ በከመ ፡ ፈጠሮን ፡ እምትካት ፡
6 ወምድርኒ ፡ እምነ ፡ ማይ ፡ ፈጠራ ፡ ወአጽንዓ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወዓለም ፡ ትካ
7 ትኒ ፡ በማየ ፡ አይኅ ፡ አጥፍአ ፡ ኵሎ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡ በቃለ ፡ ዚአሁ ፡
ዝግቡት ፡ እሙንቱ ፡ እሳት ፡ ወየዐቅብዎ ፡ ለዕለተ ፡ ደይን ፡ በዘይደመሰሱ ፡ ኃጥኣን ፡ ሰ
8 ብእ ፡፡ ወዘንተ ፡ ባሕቱ ፡ ኢትረስዑ ፡ አኃዊነ ፡ እስመ ፡ አሐቲ ፡ ዕለት ፡ በኀበ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ ከመ ፡ ዓሠርቱ ፡ ምእት ፡ ዓመት ፡ ወዓሠርቱ ፡ ምእት ፡ ዓመት ፡ ከመ ፡ አሐ
9 ቲ ፡ ዕለት ፡፡ ኢይትኄከይ ፡ እግዚአብሔር ፡ ቃለ ፡ ዘነበበ ፡፡ እስመቦ ፡ ከመ ፡ ይትኄከ
ይ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ ወውእቱሰ ፡ ይትዔገሥ ፡ በእንቲአክሙ ፡ እስመ ፡ ኢይፈቅድ ፡ ሞተ ፡
10 የማስን ፡ እስከ ፡ ትኔስሑ ፡ ኵልክሙ ፡፡ ወዕለቱሰ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ትመጽእ ፡ ግብ
ተ ፡ ከመ ፡ ሠራቂ ፡፡ ወሰማያትኒ ፡ ዘእንበለ ፡ ድምፅ ፡ ይትረኀዋ ፡ ወይኀልፉ ፡ ወኵሉ ፡ ፍ
ጥረት ፡ ቀደሙ ፡ በውዕየተ ፡ እሳት ፡ ይትመሰው ፡ ወምድር ፡ ወኵሉ ፡ ዘላዕሌሃ ፡ ግብር ፡ ይውዒ ፡፡

Et nesciunt hoc spontè, quòd cœlos secundùm naturam eorum à principio, & 5
terram etiam ex aqua creavit & confirmavit verbum Dei. Et mundum an- 6
tiquum per aquam fluvii devastavit totaliter: Et qui nunc sunt cœli & terra, 7
per verbum ejus repositi sunt igni, et conservabuntur in diem judicii in quo dele-
buntur impii homines. Hoc tamen ne obliviscamini, fratres nostri, quòd unus dies 8
apud Deum est sicut decies centum anni, & decies centum anni sicut unus dies. Non 9
tardat Dominus sermonem quem loquutus est, quia sunt, tardare eum, dicentes: sed
ipse patiens est propter vos, quia non vult quenquam perdere usque dum resipi-
scatis omnes vos. Et dies Dei veniet subitò sicut fur, & cœli sine strepitu 10
aperientur & transibunt, & omnia elementa per æstum ignis liquefacta erunt,
& terra & omnia quæ in ea sunt opera, exurentur.

Versio VULGATA LATINA.

5 Latet enim eos hoc volentes, quòd cœli erant priùs, & terra, de aqua
6 & per aquam consistens Dei verbo: Per quæ, ille tunc mundus aquâ in-
7 undatus periit. Cœli autem qui nunc sunt, & terra, eodem verbo repositi
sunt, igni reservati in diem judicii, & perditionis impiorum hominum.
8 Unum verò hoc non lateat vos, charissimi, quia unus dies apud Dominum
9 sicut mille anni, & mille anni sicut dies unus. Non tardat Dominus pro-
missionem suam, sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos,
nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti. Adveniet autem
10 dies Domini ut fur: in quo cœli magno impetu transient, elementa verò
11 calore solventur, terra autem & quæ in ipsa sunt opera, exurentur. Cùm
igitur hæc omnia dissolvenda sint; quales oportet vos esse in sanctis con-
12 versationibus & pietatibus, Expectantes & properantes in adventum diei
Domini, per quem cœli ardentes solventur, & elementa ignis ardore tabe-
scent? Novos verò cœlos, & novam terram secundùm promissa ipsius ex- 13
pectamus, in quibus justitia habitat. Propter quod, charissimi, hæc expectan- 14
tes, satagite immaculati & inviolati ei inveniri in pace. Et Domini nostri 15
longanimitatem, salutem arbitremini: sicut & charissimus frater noster Pau-
lus secundùm datam sibi sapientiam scripsit vobis, Sicut & in omnibus 16
epistolis, loquens in eis de his: in quibus sunt quædam difficilia intellectu,
quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras Scripturas, ad suam
ipsorum perditionem. Vos igitur, fratres, præscientes custodite: ne insipienti- 17
um errore traducti excidatis à propria firmitate. Crescite verò in gratia, & 18
in cognitione Domini nostri, & Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria & nunc
& in diem æternitatis. Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * مريدين ان ينكتم هذا عنهم • ان السماوات كانت منذ القديم والارض من الماء • وفي
6 الماء تثبت بامر الله قايمه * وبها طوف العالم في ذلك الوقت فهلك * فالسموات اذا والارض هي
7 8 محروسه في كلمته محفوظه بنار الي يوم الدينونه وهلاك الناس المنافقين * يا احبايي لا ينكتم
عندكم هذا الشي الواحد • ان يوما واحدا عند الله كالف سنه • والف سنه كيوم واحد •
9 * والرب ما يبطي بوعده كما يظنه قوم مباطيا • لكنه يمهل علينا غير مريد ان يهلك
10 قوما ما • بل يوثر الكل ان يبدروا الي التوبه * سيجي يوم الرب كالسارق في الليل • الذي فيه
تعبر السماوات سريعا • والاستقصات تحرق فتنحل • والارض والبرايا التي فيها والاعمال تحرق •
11 * فاذا انحلت هذه كلها فكيف سبيلنا ان نكون نحن • الا في التصاريف القديسه والديانات
12 الحميده * منتظرين ومسارعين الي ورود يوم الرب • الذي من اجله تحرق السماوات فتنحل •
13 والعناصر تضطرم فتذوب * وننتظر كما يخص بوعده • سموات جددا وارضا جديده التي
14 يسكن فيها العدل * فلهذا يا احبتي اذ ننتظر هذه الاشياء فاحرصوا ان توجدوا لديه
15 غير مدنسين • ولا معيبين بسلام * وامهال ربنا احسبوه خلاصا • كما كتب اليكم اخونا بولص
16 الحبيب بما يخص الحكمه التي اوتيها * اذ يتكلم من اجل هذه الاشياء في ساير رسايله •
التي فيها معاني ما معتاصا فهمها • التي يعوجها الذين لا علم لهم ولا تمكين • كما يعوجون
17 معاني باقي الكتب الي هلاكهم * فانتم يا احبايي اذ قد سبقتم فعرفتم • فتحفظوا الا تنقادوا
18 الي ضلال الاثمه فتسقطون من توطيدكم * وانموا في نعمه ومعرفه ربنا ومخلصنا يسوع المسيح •
الذي له المجد الان والي يوم الدهر امين •

• كملت رسايل الطوباني بطرس الرسول صخره الايمان •

Volentes nimirum illud se latere, quòd 5
cœli jam olim extiterint, & terra ex
aqua & in aqua jussu Dei stabilis con-
sistat: Et per hanc inundatus tunc 6
temporis mundus perierit. Cœli igitur 7
ac terra ipsius verbo sunt reposita, as-
servata in igne ad diem judicii, perdet-
que ignis homines impios. O dilecti 8
mei, ne vos lateat hoc unum, quòd unus
dies apud Deum perinde sit ac mille
anni, & mille anni ut dies unus: Nec 9
tardet Dominus in pollicitatione sua,
ut eum quidam tardum opinantur: sed
patiens sit erga nos nolens ullos perde-
re, sed volens omnes prodire ad pœni-
tentiam. Veniet dies Domini, ut fur, 10
noctu: in quo cœli illico præteribunt,
& elementa exusta dissolventur, terrá-
que & quæ in ea sunt creaturæ atque
opera comburentur. Quum igitur hæc 11
omnia solvantur, quales debemus nos
esse, nisi in sanctis conversationibus
& pietatibus laudandis, Expectan- 12
tes & properantes ad adventum diei
Domini, cujus causa cœli exusti dis-
solventur, & elementa flagrantia li-
quescent? Et quidem expectamus 13
secundùm promissum ejus cœlos novos
& terram novam, in quibus justitia
inhabitat. Quapropter ô dilecti mei, 14
quum hæc expectemus, satagite ut in-
veniamini coram eo incontaminati &
immaculati, cum pace. Et Domini 15
nostri patientiam, salutem arbitremi-
ni: sicut scripsit vobis charus frater
noster Paulus pro sapientia sibi con-
cessa; Dum loquitur de his rebus in 16
cunctis epistolis suis, in quibus conti-
nentur sensus quidam abstrusæ intelli-
gentiæ, quos si detorquent qui nec sci-
entiam nec firmitatem habent, quem-
admodum sensus reliquarum scriptura-
rum detorquent ad proprium exitium.
Vos itaque ô dilecti mei, quum hæc 17
jam ante noveritis, cavete ne abducti
in errorem nefariorum, excidatis à sta-
bilitate vestra: Et crescite in gratia 18
& agnitione Domini ac Servatoris no-
stri Jesu Christi, cui gloria nunc & in
diem seculi, Amen.

Epistolarum Beati Petri Apostoli Petræ fidei, finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወእንዘ: ኵሉ: ተመሲዎ: እፎ: ትከውኑ: ሀለውክሙ: በምግባር: ቅዱስ: ዘጽድቅ::=
12 እንዘ: ትሴፈዉ: ወትጐጕኡ: ለዕለተ: ምጽአቱ: ለእግዚአብሔር:: እንተ: ባቲ: ሰማ
13 ያት: ይረስና: ወይትመሰዋ: ወኵሉ: ፍጥረት: ይውዒ: ወይትመሰው::= ወሐደስተ:
14 ሰማያት: ወሐደስተ: ምድር: ንሴፎ: ዘውስቴቶን: የሐድር: ጽድቅ::= ወይእዜኒ:
አኀዊነ: ዘንተ: እንዘ: ትሴፈዉ: ጐጕኡ: ይርከብክሙ: እንበለ: ርስሐት: ወዘእንበለ: ኃ
15 ጢአት: እንዘ: ትስናአዉ::= ወትዕግሥቱሰ: ለእግዚእነ: ወመድኀኒነ: ያበጽሐክሙ: በ
ከመ: እኁነ: ጳውሎስ: ዘናፈቅር: ጸሐፈ: ለክሙ: በእንተ: ዘወሀቦ: እግዚአብሔር: ጥበ
16 ብ::= ዘከመ: ሀሎ: ውስተ: ኵሉ: መጻሕፍቲሁ: ዘነበበ: ውስቴቶን: በእንቲአሁ: ለ
ዝንቱ:: ወዘሰ: ነበቡ: እምሬን: ሰብእ: እለ: ይሌብውዎ: ወእለሰ: አልቦሙ: ትምህርተ:
እለ: ኢይሌብውዎ: ወይመይጥዎ: ለቃለ: መጽሐፍ: ውስተ: ግዕዞሙ: በከመ: ሜጥዎ
17 ቱ: ለብዙኃን: መጻሕፍት: ወበቱ: ያማስኑ::= ወአንትሙሰ: አኀዊነ: አቅድሙ: አእም
ሩ: ወተዐቀቡ: ከመ: ኢትስሐቱ: በዘ: ኢይበቍዕ: ትምህርት: ከመ: ኢትደቁ: እም
18 ጽንዕክሙ::= ተባዝኁ: በእግዚእነ: ወበአምኃቱ: ለኢየሱስ: ክርስቶስ:: መድኀኒነ:
ዘሎቱ: ስብሐት: ወይእዜኒ: ወለዓለመ: ዓለም: አሜን:: ወአሜን::=
መልአት: መልእክተ: ጴጥሮስ: ዳግሚት: ወስብሐት: ለ
እግዚአብሔር: ለዓለመ: ዓለም: አሜን::=

Et quum hæc omnia dissolvantur, quomodo vos esse oportet in exercitio 11
sancto justitiæ, Expectantes & properantes ad diem adventûs Dei, in 12
quo cœli igniti erunt & liquefacti erunt, & omnia elementa exurentur &
liquescent? Et novos cœlos, & novam terram expectamus in quibus ha- 13
bitabit justitia. Et nunc, fratres nostri, hoc expectantes studete ut experi- 14
amini sine macula & iniquitate, pacifici. Et patientia Domini nostri, & 15
redemptoris nostri præveniet vobis: sicut frater noster Paulus, quem diligi-
mus, scripsit vobis, pro ea, quam dedit ei Deus, sapientia: Sicuti est 16
in omnibus epistolis ejus, quibus loquutus est de illo hoc, & quibus lege-
runt docti homines qui intelligunt illum: & qui non habent doctrinam, qui
non intelligunt illum, & convertunt verbum Scripturæ in mentem suam, sic-
ut converterunt multos libros, & propterea peribunt. Et vos fratres nostri 17
præscitote & cavete: ne erretis in ea quæ non proderit vobis doctrina,
ne excidatis à stabilitate vestra. Crescite in Domino nostro, & in gratia 18
Jesu Christi Servatoris nostri: Cui gloria & nunc, & in seculum seculo-
rum, Amen, & Amen.

Completa est Epistola Petri secunda: & gloria Deo in seculum seculorum, Amen.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ἸΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α΄. Εὐαγγελικὴ θεολογία περὶ Χριστοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσευχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. ὅτι ἡ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.

Β΄. Περὶ ἀγάπης ἧς ἄνευ ἀσέβεια. ἐν ᾧ, παραίνεσις περὶ χάριτος ἑκάστῳ καθ᾽ ἡλικίαν. καὶ περὶ ἀποτροπῆς τῆς περὶ τὸν κόσμον ἀγάπης.

Γ΄. Περὶ ψευδαδέλφων ἀρνησιθέων, καὶ ὅτι ἡ εἰς Χριστὸν πίστις πατρὸς ὁμολογία. ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐστι θεολογία. ἐν ᾧ, περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ ἐπ᾽ ἐλπίδι εἰς γνῶσιν Θεοῦ. ὅτι πᾶς ὁ ἐν Χριστῷ, ἐκτὸς ἁμαρτίας· ὁ δὲ ἁμαρτάνων ἐστὶν ἐκ τοῦ διαβόλου.

Δ΄. Περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν πλησίον καὶ διαθέσεως μεταδοτικῆς. ἐν ᾧ, περὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς τῆς ἐν πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ. περὶ διακρίσεως πνευμάτων, ἐφ᾽ ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως.

Ε΄. Περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.

Ϛ΄. Περὶ θεολογίας υἱοῦ ἐν δόξῃ πατρός· καὶ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωήν.

Ζ΄. Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν. ἐν ᾧ, περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.

EPISTOLA JOANNIS CATHOLICA PRIMA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩ'ΤΗ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

CAPUT PRIMUM. α'.

1 Quod erat ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod specta-
Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεα- Α'.
vimus, & manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ: (Et vita manifestata est:
2 σάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· (Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη·
& vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis illam vitam illam æternam, quæ
καὶ (α) ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
erat apud Patrem, & appparuit nobis:) Quod vidimus, & audivimus, annun-
3 ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·) Ὃ ἑωράκαμεν, καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγ-
tiamus vobis, ut & vos communionem habeatis cum nobis: & communio verò
γέλλομεν (β) ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ
nostra cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribimus vobis,
4 ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν,
ut gaudium nostrum sit plenum. Et hæc est annuntiatio quam audivimus
5 ἵνα ἡ χαρὰ (γ) ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ (δ) ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν
ab eo, & annuntiamus vobis, Quoniam Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, Ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν
ullæ. Si dixerimus quoniam communionem habemus cum eo, & in tenebris
6 οὐδεμία. (ε) Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει
ambulamus, mentimur, & non facimus veritatem: si autem in luce
7 περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ (ζ) ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ
ambulamus, sicut ipse est in luce, communionem habemus cum alii aliis: Et sanguis
περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων· καὶ τὸ αἷμα
Jesu Christi filii ejus emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam
8 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
peccatum non habemus, nosipsos seducimus: & veritas non est in nobis. Si
9 ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια (η) οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Ἐὰν
confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus, ut remittat nobis peccata,
ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας,
& emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccavimus,
καὶ (θ) καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, 10
mendacem facimus eum, & verbum ejus non est in nobis.
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

CAP. II. β'.

Filioli mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis: Et si quis peccaverit, advo-
Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παρά-
catum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum. Et ipse propitiatio 1
κλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. Καὶ (α) αὐτὸς ἱλασμός
est pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantùm, sed etiam pro totius mundi. 2
ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.
Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
Dicens, Novi eum, & mandata ejus non servans, mendax est, & in 3
Ὁ λέγων, (β) Ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης (γ) ἐστί, καὶ ἐν
hoc veritas non est. Qui autem servat ejus verbum, verè in hoc charitas 4
τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
Dei perfecta est: in hoc cognoscimus quoniam in ipso sumus. Dicens in 5
τοῦ Θεοῦ τετελείωται· ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. Ὁ λέγων ἐν
ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, & ipse ita ambulare. 6
αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ (δ) αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab
Β'. Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ'
initio. Mandatum vetus est verbum quod audistis ab initio. 7
ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν (ε) ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

MS.A. (†) Ἰωάννου α'. Κεφ. α'. (α) ἑωράκαμεν (β) καὶ ὑμῖν (γ) ὑμῶν (δ) ἀγγελία (ε) Ἐὰν γὰρ εἴπωμεν (ζ) ποιοῦμεν (η) ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν. (θ) καθαρίσει. Κεφ. β'. MS.A. (α) αὐτός ἐστιν ἱλασμός (β) Ὅτι ἔγνωκα (γ) ἐστίν, ἐν τούτῳ (δ) αὐτὸς περιπατεῖν. Ἀγαπητοί, οὐκ (ε) ἠκούσατε. Πάλιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* [illegible] *
* [illegible] * [illegible] *
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]

SEQUITUR

Epistola Prima JOHANNIS APOSTOLI.

CAPUT PRIMUM.

Dominicâ post Nativitatem. 1.

Evangelizamus vobis illum qui erat à 1
principio, quem audivimus & vidimus oculis nostris, vidimus, & contrectavimus manibus nostris, eum qui est Verbum vitæ. Et 2
vita revelata est, & vidimus, & testamur: ac prædicamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & manifestata est nobis.
Et quod vidimus & audivimus, vobis quo- 3
que patefacimus, ut habeatis societatem nobiscum: est autem societas nostra cum Pa-
tre & Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribi- 4
mus vobis, ut gaudium nostrum quod est in
vobis, sit plenum. Et hoc est evangelium 5
quod audivimus ab eo, & annuntiamus vobis, *nempe* Deum lucem esse, & nullas omni-
nò tenebras esse in eo. Quòd si diximus 6
nos societatem habere cum eo, & ambulaverimus in tenebris, mendaces sumus, & non
in veritate progredimur. Sin autem in luce 7
ambulaverimus, prout & ipse est in luce, societatem habemus inter nos mutuam, & sanguis Jesu Filii ejus repurgat nos ab omnibus
peccatis nostris. Quòd si diximus nos pec- 8
catum non habere, nos ipsos seducimus, &
veritas non est in nobis. Sin confiteamur 9
peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & repurget nos ab
omni nostra iniquitate. Quòd si diximus 10
nos non peccâsse, mendacem eum efficimus, & verbum ipsius penes nos non est.

CAP. II.

Filioli mei, hæc scribo vobis ne peccetis: 1
quòd si quis peccaverit, advocatum habemus
apud Patrem, Jesum Christum justum. Ipse 2
enim est propitiatio pro peccatis nostris, nec pro nobis tantùm, sed etiam pro toto
mundo. Et in hoc sentimus quòd cognove- 3
rimus eum, si servamus mandata ejus. Qui 4
enim dixerit se nôsse eum, & mandata ejus non servaverit, mendax est, & veritas non est
in eo. Qui autem custodit sermonem ejus, 5
verè in hoc perfecta est charitas Dei: per hoc
enim scimus nos in eo esse. Qui dicit, In ipso 6
sum, oportet ut juxta itinera ipsius ambulet.

Oblatione dominicæ Palmarum. 2.

Dilecti mei, præceptum novum non scribo 7
vobis, sed præceptum vetus, quod habuistis ab initio. Præceptum autem vetus est sermo ille quem audistis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 a በስመ : አብ : ወወልድ : ወመንፈስ : ቅዱስ : አሐዱ : አምላክ :: ዘዮሐንስ : ወልደ : ዘ
ብዴዎስ : ወንጌላዊ : ሐዋርያሁ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ጸሎቱ : ት
ኩን : ምስሌነ : ለዓለመ : ዓለም : አሜን ::

1 a ዘሀሎ : ቀዳሚ : ዘሰማዕነ : ወዘርኢነ : በአዕይንቲነ :: ወዘጠየቅነ : ወዘገሰሰ : እ
ደዊነ : በእንተ : ነገረ : ሕይወት ::

In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti unici Dei, *Epistola* JOHANNIS filii Zebedæi Evangelistæ *&* Apostoli Domini nostri Jesu Christi: oratio ejus sit nobiscum in seculum seculi, Amen.

CAPUT. I

Hoc erat primum quod audivimus, & quod vidimus cum oculis nostris, & quod intuiti sumus, & quod contrectârunt manus nostræ de verbo vitæ. 1

Epistola Beati JOANNIS Apostoli Prima

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspe-
2 ximus, & manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ: Et vita manifestata est, &
vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem,
3 & apparuit nobis: Quod vidimus & audivimus, annuntiamus vobis, ut & vos so-
cietatem habeatis nobiscum, & societas nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus Jesu
4 Christo. Et hæc scribimus vobis ut gaudeatis, & gaudium vestrum sit plenum. Et
5 hæc est annuntiatio, quam audivimus ab eo, & annuntiamus vobis; Quoniam De-
6 us lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ. Si dixerimus quoniam societatem habe-
7 mus cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur, & veritatem non facimus: Si
autem in luce ambulamus, sicut & ipse est in luce; societatem habemus ad invicèm,
8 & sanguis Jesu Christi, Filii ejus, emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quo-
9 niam peccatum non habemus; ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si
confiteamur peccata nostra; fidelis est, & justus, ut remittat nobis peccata nostra;
& emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccavimus, men- 10
dacem facimus eum, & verbum ejus non est in nobis.

CAP. II.

Filioli mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed & si quis peccaverit, advoca- 1
tum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum: Et ipse est propitiatio pro 2
peccatis nostris; non pro nostris autem tantùm, sed etiam pro totius mundi. Et in 3
hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. Qui dicit se 4
nôsse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est.
Qui autem servat verbum ejus, verè in hoc charitas Dei perfecta est: & in hoc 5
scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in ipso manere, debet, sicut ille am- 6
bulavit, & ipse ambulare. Charissimi, non mandatum novum scribo vobis, sed 7
mandatum vetus, quod habuistis ab initio: Mandatum vetus, est verbum quod audîstis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• رسالة القديس يوحنا الاولى الكاثوليكية •

• الفصل الاول • • قراءة لتذكار في الثامن من شهر ايار •

1 * الذي كان منذ البدء • الذي سمعناه • الذي رايناه باعيننا • الذي شاهدناه وفتشه
2 ايدينا من اجل كلمة الحياة * والحياة ظهرت وريناها وشاهدناها • وبشرناكم بالحياة الابدية التي
3 كانت لدى الاب وظهرت لنا * والذي رايناه وسمعناه نبشركم به • ليكون لكم شركة
4 معنا • وشركتنا نحن مع الاب • ومع ابنه ايسوع المسيح * وهذه الاقوال نكتبها اليكم ليكون
5 سروركم كاملا * وهذا هو الخبر الذي سمعناه منه واخبرناكم به • ان الله هو نور وليس
6 فيه ظلمة واحدة * واذ قلنا ان لنا شركة معه ونسلك في الظلمة • فقد كذبنا وما نعمل
7 الحق * وان سلكنا في النور كما ان ذاك في النور • فلنا شركة بعضنا مع بعض • ودم ايسوع
المسيح ابنه يطهرنا من كل خطية • • قراءة الخميس من الجمعة الرابعة وثلاثين •
8 * واذ قلنا ان ليس لنا خطية • فانما نخدع نفوسنا • ونضلها • والحق ليس هو فينا * وان اعترفنا
9
10 بخطايانا • فهو بعد صادق وعدل ان يغفر خطايانا لنا • ويطهرنا من كل ظلم * ان قلنا اننا ما
احطانا فنجعله كاذبا • وكلمته ليس هو فينا • • الفصل الثاني •
1 * يا اولادي هذه الالفاظ اكتبها اليكم لكيلا تخطوا • وان يخطي احدكم • فلنا لدى
2 الرب معزي عدل ايسوع المسيح * وذلك هو اغتفار من اجل خطايانا • وليس من اجل خطايانا
3 فقط • بل ومن اجل العالم * فبهذا نعرف اننا قد عرفناه • اذا احفظنا وصاياه * فمن يقول انه
4 قد عرفه ولا يحفظ وصاياه • فهو كاذب • وليس فيه الحق * من يحفظ قوله فهذا قد استكملت
5
6 محبة الله فيه بتحقيق • بهذا يعرف اننا فيه نحن * من يقول انه يثبت فيه • فسبيله ان يسلك
ذاك ان يسلك هو هكذا • • قراءة الجمعة من الجمعة الرابعة وثلاثين •
7 * يا اخوتي لست اكتب اليكم وصية جديدة • لكن وصية عتيقة التي كانت لكم منذ
القديم • الوصية العتيقة هي القول الذي سمعتموه منذ القديم •

EPISTOLA SANCTI JOHANNIS Catholica Prima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio in commemoratione ejusdem S. Johannis, octavo mensis Maii.

1 *Quod erat à principio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, & manus nostræ pervestigârunt de verbo vitæ,*
2 *(Et quidem vita manifestata est, & vidimus eum, & perspeximus illum, & annuntiavimus vobis vitam æternam quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis.)*
3 *Quod* inquam *vidimus & audivimus, id vobis annuntiavimus: ut sit vobis communio nobiscum, communio autem nostra est cum Patre & cum Filio ejus Jesu Christo.*
4 *Et hosce sermones scribimus vobis, ut gaudium vestrum sit perfectum.*
5 *Atq; hoc est nuntium quod audivimus ab eo, & retulimus vobis, Quòd Deus lux est, nullæque sunt in eo tenebræ.*
6 *Et, si dixerimus communionem nos habere cum ipso, & ambulamus in tenebris, mentimur, & non facimus veritatem.*
7 *Quòd si ambulemus in luce, ut ipse est in luce, communionem habemus mutuam, & sanguis Filii ejus Jesu Christi emundabit nos ab omni peccato.*

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigesimæ quartæ.

8 *At si dixerimus nos peccatum non habere, profectò nosipsos fallimus ac seducimus, & veritas non est in nobis.*
9 *Si verò fateamur peccata nostra, ipse quidem fidelis est & verax atque justus, ut remittat nobis peccata nostra, & mundet nos ab omni scelere.*
10 *Si dixerimus nos minimè peccâsse, mendacem facimus eum, & sermo ejus non est in nobis.*

CAP. II.

1 *O Filii mei, hos scribo vobis sermones, ut non peccetis. Quòd si quis vestrûm peccet, consolatorem justum habemus apud Dominum, Jesum Christum.*
2 *Et ipse est indulgentia pro peccatis nostris: & non tantùm pro peccatis nostris, sed & pro mundi.*
3 *Per hoc itaque noscetur quòd cognovimus eum, si mandata ipsius observaverimus.*
4 *Qui enim dicit se nôsse eum, & mandata ejus non servat, mendax est, & non est in eo veritas.*
5 *Qui servat sermonem ejus, in hoc verè perfecta est charitas Dei. Per hoc agnoscetur nos in eo esse.*
6 *Qui dicit se in illo manere, debet, sicut ille ambulavit, ita ipse ambulare.*

Lectio feriæ sextæ hebdomadis trigesimæ quartæ.

7 *O fratres mei, non scribo vobis mandatũ novum, sed mandatum vetus quod erat apud vos ab antiquo. Mandatum vetus, sermo ille est quem jam olim audistis.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወሕይወትኒ ፡ ተዐውቀት ፡ ለነ ፡ ወሰማዕ ፡ ኮነ ፡ ወንዜንወክሙ ፡ ለክሙኒ ፡ ሕይወተ ፡ እንተ ፡
3 ለዓለም ፡ እንተ ፡ ሀለወት ፡ ኀበ ፡ አብ ፡ ወተዐውቀት ፡ ለነ ፡፡ ወርኢነ ፡ ወሰማዕነ ፡ ወንዜን
ወክሙ ፡ ለክሙኒ ፡ ከመ ፡ ላንትሙኒ ፡ ትኩኑ ፡ ሱታፌ ፡ ምስሌነ ፡፡ ወሱታፌነሰ ፡ ምስለ ፡ አብ ፡
4 ወምስለ ፡ ወልዱ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወዘንተ ፡ ንጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ትፍሥሕትክ
5 ሙ ፡ ፍጽምተ ፡ ትኩን ፡፡ ወዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ዜና ፡ እንተ ፡ ሰማዕክሙ ፡፡ ወንዜንወክሙ ፡ ለክሙ
ኒ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ብርሃን ፡ ውእቱ ፡ ወጽልመትሰ ፡ አልቦ ፡ ኀቤሁ ፡ ወሊአሁተኒ ፡፡
6 ወእመሰ ፡ ንቤለክሙ ፡ ብነ ፡ ሱታፌ ፡ ምስሌሁ ፡ ወውስተ ፡ ጽልመት ፡ ነሐውር ፡ ንሔሱ ፡ ወ
7 ኢንገብሮ ፡ ለርትዕ ፡፡ ወእመሰ ፡ ውስተ ፡ ብርሃን ፡ ነሐውር ፡ በከመ ፡ ውእቱ ፡ ውስተ ፡
ብርሃን ፡ ውእቱ ፡ ሱቱፋን ፡ ንሕነ ፡ በበይናቲነ ፡ ምስሌሁ ፡ ወደሙ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡
8 ያነጽሐነ ፡ እምኵሉ ፡ ኀጢአቲነ ፡፡ ወእመሰ ፡ ንቤለክሙ ፡ አልብነ ፡ ኀጢአተ ፡ ንጌጊ ፡
9 ለርእስነ ፡ ወሊሀሰወት ፡ ጽድቅ ፡ ኀቤነ ፡፡ ወእመሰ ፡ ነገርነ ፡ ወአመነ ፡ ኀጢአተነ ፡ ምእ
መን ፡ ውእቱ ፡ ወጻድቅ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ለነ ፡ ኀጢአተነ ፡ ወያነጽሐነ ፡ እምኵሉ ፡ አበሰ
10 ነ ፡፡ ወእመሰ ፡ ንቤ ፡ ሊአበስነ ፡ ሐሰዊ ፡ ንሬስዮ ፡ ሎቱ ፡ ወቃሉኒ ፡ ሊሀሎ ፡ ኀቤነ ፡፡
1 ፪ ደቂቅየ ፡ ዘንተ ፡ ንጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ሊተአብሱ ፡ ወእመኒቦ ፡ ዘአበሰ ፡ ጰራቅሊጦ
2 ስ ፡ ብነ ፡ ኀበ ፡ አብ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ይኅድግ ፡ ለነ ፡ ኀጢ
3 ኣቲነ ፡ ወአኮ ፡ በእንተ ፡ ዚአነ ፡ በሕቲቱ ፡ አላ ፡ በእንተ ፡ ዓለምኒ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ ና
4 አምር ፡ ከመ ፡ አእመርናሁ ፡ ለእመ ፡ ዓቀብነ ፡ ትእዛዞ ፡፡ ወዘሰ ፡ ይብል ፡ አአምሮ ፡ ወ
5 ሊየዐቅብ ፡ ትእዛዞ ፡ ሐሰዊ ፡ ውእቱ ፡ ወአልቦ ፡ ጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኀቤሁ ፡፡ ወ
ዘሰ ፡ የዐቅብ ፡ ትእዛዞ ፡ አማን ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፍጹም ፡ ላዕሌሁ ፡፡ ወበዝንቱ ፡
6 ናአምር ፡ ከመ ፡ ቦቱ ፡ ሀለውነ ፡፡ ወዘሰ ፡ ይብል ፡ ቦቱ ፡ ሀለውኩ ፡ ይሑር ፡ በከመ ፡ ሖ
7 ረ ፡ ዝኩቱ ፡፡ አኀዊነ ፡ አኮ ፡ ትእዛዘ ፡ ሐዲስ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ አላ ፡ ትእዛዝ ፡
ብሉይ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ቃል ፡ ዘሰማዕክሙ ፡፡

2 *Et vita quidem manifesta est nobis, & testes fuimus, & annuntiamus vobis vitam, quæ in æternum erit, quæ fuit apud Patrem, & manifestata est nobis:*
3 *Et vidimus & audivimus, & annuntiamus vobis quidem, ut vos etiam sitis societas nobiscum, & societas nostra est cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo.*
4 *Et hoc scribimus vobis, ut gaudium vestrum perfectum sit.*
5 *Et hæc est annuntiatio, quam audivistis, & annuntiamus vobis; Quòd Deus lux est, & tenebræ non sunt apud eum ullæ.*
6 *Et si dicamus vobis quod habeamus societatem cum eo, & in tenebris incedimus, mentimur, & non agimus rectè.*
7 *Et si in luce incedimus, quemadmodum ipse in luce est, participes sumus inter nos cum illo, & sanguis Domini Jesu purificat nos ab omnibus peccatis nostris.*
8 *Et si dixerimus vobis quod non habeamus peccata, iniqui sumus in nosmetipsos, & non est veritas apud nos.*
9 *Et si denuntiemus & confiteamur peccatum nostrum: fidelis est & justus, ut remittat nobis peccatum nostrum, & purificet nos ab omni iniquitate nostra.*
10 *Et si dicamus; Non peccavimus, mendacem facimus eum, & verbum ejus non est apud nos.*

CAP. II.

1 *Filioli mei, hoc scribimus vobis, ut non peccetis. Et si quis sit qui peccaverit, Paraclitum habemus apud Patrem, Jesum Christum:*
2 *Justus ipse propitiator est nobis peccatorum nostrorum: & non propter nostra tantùm, sed propter mundi etiam.*
3 *Et propter hoc scimus quòd cognovimus eum, si observavimus mandata ejus.*
4 *Et qui dicit; Cognosco eum, & non observat mandata ejus; mendax est, & non est veritas Dei apud eum.*
5 *Et qui observat mandata ejus, verè charitas Dei perfecta est super eum: & per hoc scimus quòd in eo sumus.*
6 *Et qui dicit; In eo sum, ambulet sicut ambulavit ipse.*
7 *Fratres nostri, non mandatum novum quod scribo vobis, sed mandatum vetus est illud verbum quod audivistis.*

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' 'ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΚΕΦ. Β'. Γ'.

Iterùm mandatum novum scribo vobis, quod est verum in ipso, & in vobis: quia
8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν (ζ) ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν (η) ὑμῖν· ὅτι
tenebræ transeunt, & lumen verum jam lucet. Dicens in luce esse, &
9 ἡ (θ) σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ
fratrem suum odio habens, in tenebris est usque adhuc. Diligens fratrem
10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
suum, in lumine manet, & scandalum in eo non est. Verùm odio habens
11 αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον (ι) ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Ὁ δὲ μισῶν
fratrem suum, in tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit quò
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ
eat: quia tenebræ obcæcaverunt oculos ejus. Scribo vobis, filioli:
12 ὑπάγει· ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, τεκνία·
quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus. Scribo vobis, pa-
13 ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πα-
tres: quoniam cognovistis eum ab initio. Scribo vobis, adolescentes: quoniam
τέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι
vicistis Malignum. Scribo vobis, infantes: quoniam cognovistis Patrem.
14 (κ) νενικήκατε τὸν πονηρόν. (λ) Γράφω ὑμῖν, παιδία· ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
Scripsi vobis, patres: quoniam cognovistis eum ab initio. Scripsi vobis,
Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἔγραψα ὑμῖν,
adolescentes: quoniam fortes estis, & verbum Dei in vobis manet, &
15 νεανίσκοι· ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ
vicistis illum Malignum. Ne diligite mundum, neque ea quæ in mundo.
16 νενικήκατε τὸν πονηρόν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ.
Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo: Quoniam omne
ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ (μ) πατρὸς ἐν αὐτῷ. Ὅτι πᾶν
quod in mundo, concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & superbia
17 τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία
vitæ, non est ex Patre, sed ex mundo est. Et mundus transit,
τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. Καὶ ὁ κόσμος παράγεται,
& concupiscentia ejus. Verùm faciens voluntatem Dei, manet in æternum.
καὶ ἡ (ν) ἐπιθυμία αὐτοῦ. ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
Pueruli, novissima hora est: & sicut audistis quia Antichristus venit, &
18 Γ' Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς (ξ) ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ
nunc Antichristi multi facti sunt: undè scimus quia novissima hora est.
νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν (ο) γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.
Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: si enim fuissent ex nobis, perman-
19 Ἐξ ἡμῶν (π) ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενή-
sissent utique cum nobis: sed ut manifesti sint, quoniam non sunt omnes ex nobis.
κεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.
Et vos unctionem habetis à Sancto, & nostis omnia. Non scripsi vobis,
20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν,
quòd non nostis veritatem, sed quòd nostis eam: & quoniam omne mendacium
21 ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος
ex veritate non est. Quis est mendax, si non negans quoniam Jesus
ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς
non est Christus? Hic est Antichristus, ille negans Patrem &
22 οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ
Filium. Omnis negans Filium, nec Patrem habet. Vos igitur quod
23 τὸν υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα (ρ) ἔχει. Ὑμεῖς οὖν ὃ
audistis ab initio, in vobis permaneat: Si in vobis manserit quod ab initio
24 ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς
audistis, & vos in Filio & in Patre manebitis. Et hæc est repromissio,
ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία,
quam ipse pollicitus est nobis, illam vitam æternam. Hæc scripsi vobis de
25 ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ
illis seducentibus vos.
26 τῶν (σ) πλανώντων ὑμᾶς.

MS. A. (ζ) ἐν αὐτῷ ἀληθές, (η) ἡμῖν· (θ) σκιὰ (ι) οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. (κ) νενίκατε (λ) Ἔγραψα (μ) Θεοῦ ἐν (ν) ἐπιθυμία. ὁ δὲ (ξ) ἠκούσατε, ὁ ἀντίχριστος (ο) γινώσκομεν (π) ἐξῆλθον, (ρ) ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε (σ) πλανώντων

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

Rursus præceptum novum scribo vobis, 8
quod verum est in seipso, & in vobis; Quòd
tenebræ transierunt, & verum lumen incipit
apparere. Quisquis igitur dicit se in luce 9
esse, & odio habet fratrem suum, in tene-
bris est etiamnum. Qui diligit fratrem su- 10
um, in lumine permanet, & offendiculum in
eo non est. Qui verò odio habet fratrem 11
suum, in tenebris est, & in tenebris ambu-
lat, & nescit quò eat, quia tenebræ obcæca-
verunt oculos ejus. Scribo vobis filioli, 12
quoniam remissa sunt vobis peccata vestra
propter nomen ejus. Scribo vobis patres, 13
quoniam novistis eum qui erat ab initio.
Scribo vobis adolescentes, quoniam vicistis
Malum illum. Scripsi vobis pueri, quoni- 14
am cognovistis Patrem. Scripsi vobis pa-
tres, quoniam cognovistis eum qui est à prin-
cipio. Scripsi vobis adolescentes, quoniam
fortes estis, & verbum Dei habitat in vobis,
& vicistis Malum illum. Ne diligatis mun- 15
dum, neque ea quæ in ipso sunt. Qui enim
diligit mundum, charitas Patris in eo non
est. Quicquid enim in ipso mundo est, con- 16
cupiscentia est corporis, & concupiscentia
oculorum, & fastus mundi, quæ quidem non
sunt ex Patre, sed ex ipso sunt mundo. Et 17
mundus præterit, tam ipse quàm concupi-
scentia ejus. Qui autem exequitur volunta-
tem Dei, manet in æternum. Filioli, ulti- 18
mum est tempus: & sicut audistis venturum
pseudochristum, etiam nunc multi sunt
pseudochristi, & ex hoc novimus quòd ulti-
mum tempus est. E nobis egressi sunt, sed 19
ex nobis non erant: si enim ex nobis fuis-
sent, apud nos permansissent: at egressi
sunt è nobis, ut innotescat eos ex nobis non
fuisse. Vos autem unctionem habetis à San- 20
cto illo, & discernitis unumquemque homi-
nem. Non scripsi vobis ut ignorantibus ve- 21
ritatem, sed ut scientibus eam: quódque
omne mendacium non est ab ipsa veritate.
Quis est mendax, nisi ille qui negat Jesum 22
esse Christum? & hic quidem est pseudo-
christus. Qui negat Patrem, negat & Fili-
um; Et qui negat Filium, is ne Patrem 23
quidem credit. Qui confitetur Filium, &
Patrem quoque confitetur. Vos itaque 24
quod audistis ab initio, permaneat apud vos.
Si enim permanserit apud vos quod audistis
ab initio, & vos in Patre & Filio manebitis.
Et hoc est promissum quod pollicitus est no- 25
bis, vitam æternam. Hæc autem scripsi vo- 26
bis propter eos qui seducunt vos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወከዕበ : ትእዛዘ : ሐዲሰ : ዘእጽሕፍ : ለክሙ : ዘአሙን : ቦቱ : ወብክሙ : ከመ : ሐለፈት :
9 ጽልመት : ወብርሀን : ዘበአማን : ወድአ : ወአስተርአየ ::=፦ ወዘሰ : ይብል : ውስተ : ብር
ሃን : ሀሎኩ : ወይጸልእ : ቢጾ : ሓሰዊ : ውእቱ :: ውስተ : ጽልመት : ይነብር : ወሀሎ : እስ
10 ከ : ይእዜ :=፦ ወዘሰ : ያፈቅር : ቢጾ : ውስተ : ብርሃን : ይነብር : ወአልቦ : ዕቅፋት : ኀ
11 ቤሁ ::=፦ ወዘሰ : ይጸልእ : ቢጾ : ውስተ : ጽላመት : ውእቱ : የሐውር : ወኢያአምር : ኀ
12 በ : የሐውር : እስመ : ጽልመት : ኢዖሮ : አዕይንቲሁ ::=፦ እጽሕፍ : ለክሙ : ደቂቅየ :
13 እስመ : ይትሐደግ : ለክሙ : ኃጢአትክሙ : በእንተ : ስሙ ::=፦ እጽሕፍ : ለክሙ : አበ
ው : እስመ : አእመርክምዎ : ለቀዳማዊ :: እጽሕፍ : ለክሙ : ወሬዛት : እስመ : ሞእክ
14 ምዎ : ለእኩይ :=፦ ጸሐፍኩ : ለክሙ : ለደቂቅየ : እስመ : አእመርክምዎ : ለአብ :

Et rursùs mandatum novum quod scribo vobis, quòd verum est in ipso, & in vo- 8
bis: quòd transiverunt tenebræ, & lumen veritatis jam apparuit. Et qui dicit; 9
In luce sum, & odio habet proximum suum, mendax est in tenebris manens & 10
existens usque nunc. Et qui diligit fratrem suum, in luce habitat, & non est of- 11
fendiculum in eo. Et qui odio habet fratrem suum, in tenebris ipse ambulat, & 12
nescit quò ambulet: quia tenebræ excæcârunt oculos ipsius. Scribo vobis filioli 13
mei, quia remittuntur vobis peccata vestra propter nomen ejus. Scribo vobis
patres, quia cognovistis Primum. Scribo vobis adolescentes, quia vicistis 14
Malum. Scripsi vobis filiolis meis, quoniam novistis Patrem.

Versio VULGATA LATINA.

8 Iterùm mandatum novum scribo vobis, quod verum est & in ipso, & in vobis:
9 quia tenebræ transierunt, & verum lumen jam lucet. Qui dicit se in luce esse,
10 & fratrem suum odit, in tenebris est usque adhuc. Qui diligit fratrem suum,
11 in lumine manet, & scandalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum, in
tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit quò eat: quia tenebræ obcæcave-
12 runt oculos ejus. Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata
13 propter nomen ejus. Scribo vobis, patres, quoniam cognovistis eum, qui ab ini-
14 tio est. Scribo vobis, adolescentes, quoniam vicistis Malignum. Scribo vobis,
infantes, quoniam cognovistis Patrem. Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes
15 estis, & verbum Dei manet in vobis, & vicistis Malignum. Nolite diligere
mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas
16 Patris in eo: Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, &
concupiscentia oculorum, & superbia vitæ: quæ non est ex Patre, sed ex mundo
est. Et mundus transit, & concupiscentia ejus. Qui autem facit voluntatem Dei, 17
manet in æternum. Filioli, novissima hora est: & sicut audistis quia Antichri- 18
stus venit, & nunc Antichristi multi facti sunt: undè scimus, quia novissima
hora est. Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex no- 19
bis, permansissent utique nobiscum: sed ut manifesti sint quoniam non sunt
omnes ex nobis. Sed vos unctionem habetis à Sancto, & nôstis omnia. Non 20
scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem, sed quasi scientibus eam: & quoniam 21
omne mendacium ex veritate non est. Quis est mendax, nisi is qui negat quoniam 22
Jesus est Christus? Hic est Antichristus, qui negat Patrem & Filium. Omnis 23
qui negat Filium, nec Patrem habet: qui confitetur Filium, & Patrem habet.
Vos quod audistis ab initio, in vobis permaneat: Si in vobis permanserit quod 24
audistis ab initio, & vos in Filio & Patre manebitis. Et hæc est repromissio, quam 25
ipse pollicitus est nobis, vitam æternam. Hæc scripsi vobis de his, qui seducunt vos. 26

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وأكتب اليكم ايضا وصية جديدة القول الذي هو حق فيه وفيكم • ان الظلمة قد
9 عبرت وزالت • والنور الحقيقي منذ الان يظهر * من يقول انه في النور ويبغض اخاه فهو الي
10 11 الان في الظلمة * من يحب اخاه يثبت في النور وليس فيه شك * من يبغض اخاه فهو في
12 الظلمة • وفي الظلمة يسلك ولا يعرف اين يذهب • لان الظلمة قد اعمت عينيه * يا اولادي
13 اكتب اليكم ان قد غفرت لكم الخطايا من اجل اسمه * اكتب اليكم ايها الاباء انكم
قد عرفتم من هو منذ القديم • اكتب اليكم ايها الاحداث انكم قد غلبتم الخبيث •
14 * اكتب اليكم ايها الغلمان انكم قد عرفتم الاب • كتبت اليكم ايها الاباء انكم قد
عرفتم من لم يزل منذ القديم • كتبت اليكم ايها الاحداث انكم اقوياء انتم • وكلام الله
15 يثبت فيكم وقد غلبتم الخبيث * لا تحبوا العالم ولا الاشياء التي في العالم • فان يحب احد
16 العالم فليس فيه محبة الاب * لان كلما في العالم هو شهوة البشر • وشهوة العينين • وتعظم
17 العمر • وليس هو من الاب • لكن من العالم هو * والعالم يعبر وشهوته • ومن يصنع ارادة الله
يبقي الي الابد • تم *

• قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة والثلثين •

18 * ايها الفتيان الساعة الاخيرة هي • وكما سمعتم ان ضد المسيح سيجي والان اضداد المسيح
19 كثيرون قد صاروا • فمن هاهنا نعلم انها الساعة الاخيرة هي * منا خرجوا لكنهم لم يكونوا
20 منا • لانهم لو كانوا منا لكانوا قد ثبتوا معنا • لكن ليظهروا انهم ليس هم كلهم منا * وانتم
21 لكم مسحة من القدوس • وقد عرفتم كل شي * ما كتبت اليكم انكم ما قد عرفتم الحق •
22 بل قد عرفتموه وان كل كاذب ليس هو من الحق * من هو الكاذب الا الجاحد ان يسوع ليس
23 24 هو المسيح • هذا هو ضد المسيح • الجاحد الاب والابن * كل من ينكر الابن ولا الاب له * فانتم
اذا الشي الذي سمعتموه منذ القديم فليثبت فيكم • فان يثبت فيكم الذي سمعتموه منذ
25 القديم • فستثبتون انتم في الابن وفي الاب * وهذا هو الموعد الذي وعدنا به هو الحياة
26 الابدية * هذه الالفاظ كتبتها اليكم من اجل الذين يضلونكم •

Et rursùm scribo vobis mandatum no- 8
vum, sermonem scilicet qui verus est in
se et in vobis; Quod tenebræ jam præ-
terierunt & abscesserunt, & vera lux
posthac emergit. Qui dicit se esse in 9
luce, & fratrem suum odit, versatur
adhuc in tenebris. Qui diligit fratrem 10
suum, in luce manet. & non est in eo
offendiculum. Qui odit fratrem suum, 11
in tenebris versatur, & in tenebris am-
bulat, & nescit quò vadat, quia tene-
bræ jam excæcârunt oculos ejus. O filii 12
mei, scribo vobis, quia remissa sunt
vobis peccata propter nomen ejus. Scri- 13
bo vobis ô patres, quia nôstis eum qui
est ab antiquo. Scribo vobis ô adole-
scentes, quia jam vicistis malignum.
Scribo vobis ô juvenes, quia jam cog- 14
novistis Patrem. Scripsi vobis ô patres,
quia nôstis eum qui est incommutabilis
ab antiquo. Scripsi vobis ô adolescentes,
quia fortes estis, & verbum Dei manet
in vobis, & jam vicistis improbum.
Ne diligatis mundum, neque res quæ in 15
mundo sunt: siquis enim diligit mun-
dum, non est in ipso amor Patris. Quo- 16
niam quicquid est in mundo, cupiditas
est carnis, & libido oculorum, & su-
perbia ætatis: & non est ex Patre, sed
ex mundo est. Mundus autem ejus- 17
que cupiditas præterit, qui verò fa-
cit voluntatem Dei, manet in æter-
num. Finis.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis trigesimæ quintæ.

O pueri, ultima est hora, & sicut au- 18
distis quòd adversarius Christi ventu-
rus sit, etiam nunc adversarii Christi
multi jam facti sunt: & hinc novi-
mus ultimam horam esse. E nobis pro- 19
dierunt, sed non sunt ex nobis: nam
si fuissent ex nobis, utique nobiscum
permansissent. Sed ut manifesti fiant
quòd non sint omnes ex nobis: Et 20
vos quidem unctionem habetis à san-
cto illo, & jam nôstis omnia. Non 21
scripsi vobis eò quòd veritatem non cog-
noveritis, sed jam noveritis illam,
quódque omnis mendax non sit ex ve-
ritate. Quis est mendax, nisi qui ne- 22
gat Jesum non esse Christum? is est
Christi adversarius, qui negat Patrem
& Filium. Quicunque Filium negat, 23
apud istum ne Pater quidem est. Res 24
igitur quam audistis ab antiquo, maneat
in vobis: si enim manserit in vobis quod
jam pridem audistis, vos etiam in Fi-
lio & in Patre manebitis. Atque hoc 25
est promissum illud quod ipse pollicitus
est nobis, Vita illa æterna. Hos ser- 26
mones scripsi vobis propter eos qui se-
ducunt vos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ አበው፡ እስመ፡ አእመርክዎ፡ ለቀደማዊ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ ወሬዛ
ት፡ እስመ፡ ጽኑዓን፡ አንትሙ፡ ወቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ይነብር፡ ኀቤክሙ፡ ወሞአክሙ
15 ዎ፡ ለእኩይ። ኢታፍቅርዎ፡ ለዓለም፡ ወኢዘሀሎ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወዘሰ፡ አፍቀ
16 ሮ፡ ለዓለም፡ ኢሀሎ፡ ፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ላዕሌሁ። እስመ፡ ኵሉ፡ ዘሀሎ፡
ውስተ፡ ዓለም፡ ፍትወቱ፡ ለሥጋ፡ ወፍትወቱ፡ ለዓይን፡ ወሥራሒ፡ ለመንበርት፡ ሊከነ፡
17 ዝንቱ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አብ፡ አላ፡ እምዓለም፡ ውእቱ። ወዓለሙኒ፡ የ
ሐልፍ፡ ወፍትወቱኒ፡ የሐልፍ፡ ወዘሰ፡ ይገብር፡ ፍትወቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይነብር፡ ለ
18 ዓለም። ደቂቅየ፡ ደኃሪት፡ ሰዓት፡ ይእቲ፡ ወበከመ፡ ሰማዕክሙ፡ ሐሳዊ፡ መሲሕ፡
ይመጽእ፡ ወይእዜስ፡ ኮኑ፡ ብዙኃን፡ ኀሰዋያን፡ መሲሕ፡ ወበዝንቱ፡ አእመርነ፡ ከመ፡ ደ
19 ኃሪት፡ ይእቲ፡ ሰዓት። እስመ፡ እምኔነ፡ ወፅኡ፡ አላ፡ ኢኮኑ፡ ባሕቲቱ፡ እምኔነ፡ ወ
እቶሙ፡ ወሰበሰ፡ እምኔነ፡ እሙንቱ፡ እምነበሩ፡ ምስሌነ፡ አላ፡ ባሕቲቱ፡ ከመ፡ ይትዐወቁ፡
20 ከመ፡ ኢኮኑ፡ ኵሎሙ፡ እምኔነ። ወአንትሙሰ፡ ቅብአተ፡ ብክሙ፡ እምነ፡ ቅዱስ፡
21 ወተአምሩ፡ ኵሎ። ኢጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ ከመ፡ ኢተአምርዋ፡ ለጽድቅ፡ አላ፡ ከመ፡
22 ትአምርዋ። እስመ፡ ኵሉ፡ ሐሰት፡ ኢኮነት፡ እምጽድቅ። ወመኑ፡ ውእቱ፡ ሐሳዊ፡ መ
ሲሕ፡ ዘእንበለ፡ ዘይክሕድ፡ ከመ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢኮነ፡ መሲሐ፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡
23 ሐሳዊ፡ መሲሕ፡ ዘይክሕድ፡ በአብ፡ ወበወልድ። ወኵሉ፡ ዘይክሕድ፡ በወልድ፡ በአብኒ፡
24 ኢሀለወ። ወዘሰ፡ የአምን፡ በወልድ፡ ወበአብኒ፡ ሀለወ። ወአንትሙኒ፡ ዘሰማዕክሙ፡ ትካት፡
ይነብር፡ ኀቤክሙ፡ ወእመሰ፡ ዘሰማዕክሙ፡ ትካት፡ ነበረ፡ ኀቤክሙ፡ ወአንትሙኒ፡ ትነብሩ፡
25 በአብ፡ ወበወልድ። ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ተስፋ፡ እንተ፡ አሰፈወነ፡ ሕይወት፡ እንተ፡ ለዓለ
26 ም፡ ዘለዓለም። ወዘንተ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ በእንተ፡ እለ፡ ያስሕቱክሙ።

Scripsi vobis patres, quia cognovi Primum. Scripsi vobis adolescentes, quia fortes
estis, & verbum Dei habitat apud vos, & vicistis Malum. Ne diligatis mundum, 15
neque quod est in mundo: & qui diligit mundum, non est dilectio Dei su-
per eum: Quia quicquid est in mundo, concupiscentia carnis est, & con- 16
cupiscentia oculi, & molestia vitæ: non est hoc à Deo Patre, sed à
mundo est. Et mundus quidem transit, & concupiscentia ejus transit, & 17
qui facit voluntatem Dei manebit in æternum. Filioli mei, ultimum tem- 18
pus est: & quemadmodum audivistis, falsus Messias veniet, & nunc sunt multi
falsi Messiæ: & per hoc cognovimus quòd ultimum est tempus. Quia ex 19
nobis exiverunt, sed non fuerunt tamen ex nobis illi: & si ex nobis fu-
issent, mansissent nobiscum: veruntamen ut manifesti fierent, quòd non fue-
runt omnes illi ex nobis: Et vos unctionem habetis à Sancto, & scitis 20
omnia. Non scripsi vobis quasi nescieretis veritatem, sed quòd sciatis eam: 21
quia omne mendacium non est ex veritate. Et quis est falsus Messias, nisi 22
is qui negat quòd Dominus Jesus non sit Messias? Et hic est falsus Messi- 23
as, qui negat Patrem & Filium. Et quisquis negat Filium, in Patre
non est: & qui credit in Filium, etiam in Patre est. Et vos quidem quod 24
audivistis olim, maneat apud vos: & si id quod vidistis olim maneat apud
vos: vos etiam mansuri estis in Patre & in Filio. Et hæc est promissio quam 25
promisit nobis, videlicet vita æterna quam promisit nobis. Et hoc scribimus vo- 26
bis propter eos qui seducunt vos.

Et vos unctionem quam accepistis ab eo, in vobis manet: & non opus habetis ut
27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, (τ) ἐν ὑμῖν μένει· καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα
aliquis doceat vos: sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus, & vera
τὶς διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές
est: & non est mendacium. Et sicut docuit vos, manete in eo. Et nunc,
28 ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος. (υ) καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, (φ) μενεῖτε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν,
filioli, manete in eo: ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, & non pude-
τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα (χ) ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυν-
fiamus ab eo, in adventu ejus. Si scitis quoniam justus est, scitote
29 θῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε
quoniam omnis faciens justitiam, ex ipso natus est.
ὅτι (ψ) πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

CAP. III. γ'.

Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut nati Dei vocemur.
1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην (α) δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ (β) κληθῶμεν.
Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. Dilecti, nunc nati
2 διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα
Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Scimus autem quoniam si apparuerit,
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. (γ) Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ,
similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis habens spem
3 ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
hanc in eo, sanctificat seipsum, sicut ille sanctus est. Omnis faciens pecca-
4 ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
tum, & transgressionem legis facit: & peccatum est transgressio legis. Et scitis quia ille
5 τίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. Καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος
apparuit, ut peccata nostra tolleret, & peccatum in eo non est. Omnis in
6 ἐφανερώθη, ἵνα τὰς (δ) ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. Πᾶς ὁ ἐν
eo manens, non peccat: omnis peccans, non vidit eum, nec cognovit eum.
αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
Filioli, nemo seducat vos. Faciens justitiam, justus est, sicut ille
7 (ε) Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος

justus est. Faciens peccatum, ex diabolo est: quoniam ab initio
δίκαιός ἐστιν. (ζ) Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς 8
diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera dia-
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
boli. Omnis natus ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in
Δ' βόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ· ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν 9
eo manet: & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. In hoc
αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. Ἐν τούτῳ
manifesti sunt nati Dei, & nati diaboli. Omnis non faciens justi- 10
φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν (η) δικαιο-
tiam, non est ex Deo, & non diligens fratrem suum. Quoniam hæc est an-
σύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγ-
nuntiatio, quam audistis ab initio, ut diligamus alii alios. Non sicut Cain ex 11
γελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ
maligno erat: & occidit fratrem suum. Et gratiâ cujus occidit eum? Quoniam 12
τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι
opera ejus maligna erant: quæ autem fratris ejus, justa. Ne admiremini,
τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν· τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια. Μὴ θαυμάζετε,
fratres mei, si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus 13
(θ) ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν 14
de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Non diligens fra-
ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· Ὁ μὴ (ι) ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
trem, manet in morte. Omnis odio habens fratrem suum, homicida est: &
φὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί. καὶ
scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. In 15
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν
hoc cognovimus charitatem, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: 16
τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε·
& nos debemus pro fratribus animas ponere.
καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς (κ) τιθέναι.

MS.A. (τ) μένει ἐν ὑμῖν· (υ) καθὼς (φ) μένετε (χ) ἐὰν (ψ) καὶ πᾶς

Κεφ. γ'. MS.A. (α) ἔδωκεν (β) κληθῶμεν καί ἐσμεν. διὰ (γ) Οἴδαμεν ὅτι (δ) ἁμαρτίας ἄρῃ, (ε) Παιδία, μήπως (ζ) Ὁ δὲ ποιῶν (η) τὴν δικαιοσύνην, (θ) ἀδελφοί, εἰ (ι) ἀγαπῶν, μένει (κ) θεῖναι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]

Sed & vos, si permanserit vobiscum unctio 27
illa quam accepistis ab eo, necesse non habebitis ut quis doceat vos: sed sicut illa unctio à Deo est, ipsa docebit vos de omnibus: & verax est, nec est in ea mendacium.
Et sicut docuit vos, manete in eo. Et nunc 28
filioli mei, manete in eo, ut quum revelatus fuerit, non erubescamus ab eo, sed habeamus fiduciam in adventu ipsius. Si scitis quòd justus est, scitote quòd omnis qui facit justitiam, ex eo est.

CAP. III.

Porrò videte quanta sit charitas Patris er- 1
ga nos, qui filios vocavit nos, effecitque. Propterea mundus non novit nos, quoniam nec illum novit.

De Genitrice Dei. 3.

Dilecti mei, nunc filii Dei sumus, nec usque 2
adhuc revelatum est quid futuri simus. Scimus autem quum ipse revelatus fuerit, nos in similitudinem ipsius fore, eumque visuros
prout ipse est. Et quisquis habet in eo hanc 3
spem, purificat seipsum sicut & ille purus est.
Qui autem peccatum committit, iniquitatem 4
facit: peccatum enim omne iniquitas est.
Et scitis illum manifestatum esse ut tolleret 5
peccata nostra, & peccatum in eo non esse.
Porrò quisquis in eo manet, non peccat: & 6
quicunque peccat, non vidit eum, nec eum
novit. Filioli mei, nemo seducat vos. Qui 7
facit justitiam, justus est, sicut & ipse Christus
justus est. Qui verò committit peccatum, 8
ex Satana est, quoniam à principio ipse Satanas peccator est. Et propter hoc apparuit
filius Dei, ut dissolveret opera Satanæ. Quis- 9
quis natus est ex Deo, peccatum non committit, quoniam semen ipsius in illo est, &
non potest peccare quia ex Deo natus est. In 10
hoc distinguuntur filii Dei à filiis Satanæ. Quisquis non facit justitiam, neque diligit
fratrem suum, non est ex Deo. Quoniam 11
hoc est præceptum quod audistis ab initio, ut
diligatis vos invicem. Non sicut Cain ille 12
qui erat ex Malo, & trucidavit fratrem suum. Et quare trucidavit eum, nisi quia mala erant
opera sua, fratris verò sui justa? Nec mire- 13
mini fratres mei, si odit vos mundus. Nos 14
scimus quòd translati sumus à morte ad vitam, eò quòd diligimus fratres nostros. Qui non amat fratrem suum, in morte manet.
Quisquis enim odit fratrem suum, homicida 15
est. Et scitis quòd in omni homicida non
potest permanere vita æterna. In hoc cog- 16
noscimus charitatem ejus erga nos, quòd is dederit animam suam pro nobis: & æquum est nos quoque pro fratribus nostris dare animas nostras.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ወአንትሙሰ ፡ ቅብአተ ፡ ብክሙ ፡ እንተ ፡ ነሣእክሙ ፡ እምኀቤሁ ፡ ትነብር ፡ ኀቤክሙ ፡ ወ
ኢትፈቅዱ ፡ መነሂ ፡ ይሜህረክሙ ፡ እስ ፡ መንፈስ ፡ ዚአሁ ፡ ይሜህረክሙ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡
28 ወእሙን ፡ ወእቱ ፡ ወኢኮነ ፡ ሐሰተ ፡ ወበከመ ፡ ትምህርትክሙ ፡ ንበሩ ፡ በቲ ፡፡ ወይእ
ዜኒ ፡ ደቂቅየ ፡ ንበሩ ፡ በቱ ፡ ከመ ፡ ሶበ ፡ አስተርአየ ፡ ንርከብ ፡ ገጸ ፡ ወኢንትኀፈር ፡ በኀ
29 ቤሁ ፡ ሶበ ፡ ይመጽእ ፡፡ ወእመሰ ፡ ርኢክሙ ፡ ከመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ አእምሩ ፡ ከ
መ ፡ ኵሉ ፡ ዘይገብራ ፡ ለጽድቅ ፡ እምኔሁ ፡ ተወልደ ፡፡
1 ር ርእዩ ፡ ዘከመ ፡ እፎ ፡ ፍቅሩ ፡ ዘወሀበነ ፡ አብ ፡ ከመ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንኩ
ን ፡ ወኮንነ ፡፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኢፈተወነ ፡ ዓለም ፡ እስመ ፡ ኢያእመሮ ፡፡

Et vos unctionem habetis quam accepistis ab eo, quæ manet apud vos, & non ne- 27
cesse habetis ut quisquam doceat vos, sed Spiritus ejus docebit vos de omnibus, &
verus est, & non est mendacium, & secundùm doctrinam vestram manete in ea. 28
Et nunc quidem, filioli mei, manete in eo: ut quum apparuerit, inveniamus fiduci- 29
am, & non pudefiamus apud eum quum advenerit. Et si vidistis quòd justus est,
scitote quòd omnis qui facit justitiam, ex ipso natus est.

CAP. III.

Videte quanta sit charitas ejus quem dedit nobis Pater, ut filii Dei essemus. Et 1
fuimus etiam, & propter hoc non desideravit nos mundus, quia eum nescit.

Versio VULGATA LATINA.

27 Et vos unctionem quam accepistis ab eo, maneat in vobis. Et non necesse habe-
tis ut aliquis doceat vos : sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus, & verum
28 est, & non est mendacium. Et sicut docuit vos : manete in eo. Et nunc, filioli,
manete in eo : ut cùm apparuerit, habeamus fiduciam, & non confundamur
29 ab eo in adventu ejus. Si scitis quoniam justus est, scitote quoniam & omnis qui
facit justitiam, ex ipso natus est.

CAP. III.

Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & simus.
1 Propter hoc mundus non novit nos : quia non novit eum. Charissimi, nunc filii
2 Dei sumus : & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cùm apparuerit,
3 similes ei erimus : quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis qui habet hanc
4 spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est. Omnis qui facit peccatum, &
5 iniquitatem facit : & peccatum est iniquitas. Et scitis quia ille apparuit ut pec-
6 cata nostra tolleret : & peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet, non
peccat : & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum. Filioli, nemo 7
vos seducat. Qui facit justitiam, justus est : sicut & ille justus est. Qui facit pec- 8
catum, ex diabolo est : quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius
Dei, ut dissolvat opera diaboli. Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non fa- 9
cit : quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo
natus est. In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non est ju- 10
stus, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum : Quoniam hæc est annunti- 11
atio, quam audistis ab initio, ut diligatis alterutrum. Non sicut Cain, qui ex Ma- 12
ligno erat, & occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum ? Quoniam ope-
ra ejus maligna erant : fratris autem ejus, justa. Nolite mirari, fratres, si odit vos 13
mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligi- 14
mus fratres. Qui non diligit, manet in morte : Omnis qui odit fratrem suum, 15
homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se-
metipso manentem. In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam 16
suam pro nobis posuit : & nos debemus pro fratribus animas ponere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 والمسحة التي اخذتموها منه ان تثبت فيكم فليست بكم حاجة الي ان يعلمكم احد * بل كما
هي مسحته له تعلمكم من اجل كل شي * وصدق هي وليست كذبا * وكما علمكم ان تثبتوا
28 فيه * فالان يا اولادي اثبتوا فيه * لكيما اذا ظهر تكون لنا دالة ولا نخجل منه في وروده *
29 ان علمتم انه عدل هو * فاعلموا ان كل من يعمل العدل مولود منه *
1 الفصل الثالث * قد عرفتم اية محبة منحكم الاب ان نسمي اولاد الله * من اجل
2 هذا ما يعرفكم العالم لانه ما عرفه * يا احبائي نحن الان اولاد الله * فاذا ظهر لنا ماذا نكون *
3 فقد عرفنا اننا اذا ظهر سنكون نظراوه * لاننا سنعاينه كما هو * وكل من يومل منه هذا
4 الرجا يطهر ذاته كما ان ذاك طاهر هو * كل من يعمل الخطية يعمل ضد الشريعة * لان
5 الخطية ضد الشريعة * وقد علمتم ان ذاك ظهر لينزع خطايانا وليست فيه خطية *
6 7 وكل من يثبت فيه ما يخطي * وكل من يخطي فما قد ابصره ولا عرفه * يا اولادي لا يضلكم
8 احد * من يعمل العدل عدل هو كما ان ذاك عادل هو * ومن يعمل الخطية من المحال هو * لان
المحال منذ القديم يخطي * لهذا ظهر ابن الله لينقض اعمال المحال * تم * قراءة الثلثا من
9 الجمعة الخامسة والثلاثين * كل مولود من الله ما يعمل خطية * لان زرعه يثبت فيه * وما
10 يمكنه يخطي * لان الله قد ولده * بهذا ظاهرون هم اولاد الله * واولاد المحال * كل من لا يعمل
11 العدل فليس هو من الله * ومن لا يحب اخاه كذلك * لان هذه هي البشارة التي سمعتموها
12 منذ القديم ان نحب بعضنا بعض * لا مثل قايين الذي كان من الخبيث وذبح اخاه *
13 ولاي حال ذبحه * لان اعماله كانت خبيثة واعمال اخيه مقسطة * لا تعجبوا يا اخوتي ان كان
14 العالم يبغضكم * فنحن قد عرفنا اننا قد انتقلنا من الموت الى الحياة * لاننا نحب الاخوة *
15 من لا يحب اخاه يثبت في الموت * كل من يبغض اخاه قاتل الناس هو * وقد علمتم ان كل
16 قاتل الناس فليست له في ذاته حياة ابدية ثابتة * بهذا قد عرفنا المحبة * ان ذاك من اجلنا
بذل نفسه * وكذلك ينبغي لنا ان نبذل انفسنا من اجل اخوتنا *

At si unctio quam accepistis ab eo, ma- 27
neat in vobis, non est vobis opus ut quis-
quam doceat vos : sed quatenus est ipsi-
us unctio, docet vos omni de re : & qui-
dem vera est, & non mendax. Itaque
prout docuit vos ut maneretis in eo, O 28
filii mei, manete nunc in eo : ut quum ap-
paruerit, habeamus fiduciam, & non pu-
defiamus coram eo in ipsius adventu. Si 29
nostis quòd ipse justus est, scitote quòd
quisquis exercet justitiam, ex ipso na-
tus est.

CAP. III.

Jam nostis qualem charitatem dedit 1
vobis Pater, ut vocemur filii Dei : pro-
pterea mundus non cognoscit vos, quia non
novit eum. O dilecti mei, nos modò filii 2
Dei sumus : quum ergò apparuerit nobis,
quid erimus ? jam autem novimus quòd
quum apparuerit, erimus ei similes, quia
videbimus eum sicuti est. Et quisquis 3
hanc ab eo spem expectat, seipsum purifi-
cat, sicut ille purus est. Quicunque fa- 4
cit peccatum, facit contra Legem : quia
peccatum est contra Legem. Et nostis jam 5
quòd ille apparuit ut tolleret peccata no-
stra, & peccatum in eo non est. Et quis- 6
quis in eo manet, non peccat : & quis-
quis peccat, sanè non vidit eum, nec no-
vit illum. O filii mei, nemo vos sedu- 7
cat : qui facit justitiam, justus est, si-
cut ille justus est : Qui verò peccatum 8
facit, ex Calumniatore est, quia Calu-
mniator ille ab antiquo peccat. Ad hoc
apparuit Filius Dei, ad dissolvenda ope-
ra Calumniatoris. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigesimæ quintæ.

Omnis ex Deo natus, peccatum non com- 9
mittit : quoniam semen ipsius in eo ma-
net, nec potest peccare, quia Deus genu-
it illum. Per hoc manifestati sunt filii 10
Dei & filii Calumniatoris. quisquis non
exercet justitiam, non est ex Deo : &
quisquis non diligit fratrem suum, ejus-
modi est. Hæc est enim annuntiatio quam 11
jampridem audistis, ut alterum nostri
alter diligat. Non ut Cain qui erat ex 12
Maligno, & jugulavit fratrem suum. Et
quam ob causam jugulavit illum ? quia
opera ejus mala erant, opera verò fratris
ejus justa. Ne miremini ô fratres mei, 13
si mundus odit vos. Nos enim novimus 14
quòd translati sumus à morte ad vitam,
quia diligimus fratres : qui non diligit
fratrem suum, manet in morte. Quis- 15
quis odit fratrem suum, homicida est : &
nostis quòd omnis homicida non habet
in se vitam æternam permanentem. Per 16
hoc cognovimus charitatem, quòd ille
pro nobis donavit animam suam : & nos
oportet animas nostras donare pro fratri-
bus nostris.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 እኅዊነ ፡ ይእዜሰ ፡ ደቂቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡ ወዓዲ ፡ ኢተዐውቀ ፡ ምንተ ፡ ኮነ ፡ ናእ
ምር ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ እመከመ ፡ ተዐውቀ ፡ ከማሁ ፡ ንኩን ፡ እስመ ፡ ንሬእዮ ፡ ሎቱ ፡ ወከመ ፡ ው
3 እቱ ። ወኵሉ ፡ ዘተወከለ ፡ ቦቱ ፡ ያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ በከመ ፡ ዝኩቱ ፡ ንጹሕ ፡ ውእቱ ።
4 ወኵሉ ፡ ዘይገብራ ፡ ለአበሳ ፡ ወለኃጢአት ፡ ይገብራ ፡ ወኃጢአትኒ ፡ እምአበሳ ፡ ውእቱ ።
5 ወታአምሩ ፡ ከመ ፡ አስተርአየ ፡ ዝኩቱ ፡ ከመ ፡ ያሰስል ፡ ለኃጢአት ፡ ወኃጢአትሰ ፡ አልቦ ፡ ኀቤ
6 ሁ ። ወኵሉ ፡ ዘቦቱ ፡ ይነብር ፡ ኢይኤብስ ፡ ወኵሉ ፡ ዘይኤብስ ፡ ኢይሬእዮ ፡ ወኢያአም
7 ሮ ። ደቂቅየ ፡ አልቦ ፡ ዘያስሕትክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘይገብራ ፡ ለጽድቅ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ በከ
8 መ ፡ ዝኩቱ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ። ወዘሰ ፡ ይገብራ ፡ ለኃጢአት ፡ እምነ ፡ ጋኔን ፡ ውእቱ ፡ እ
ስመ ፡ ቀደሚሁ ፡ ሰይጣን ፡ አበሰ ፡ ወበእንተዝ ፡ አስተርአየ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ይ
9 ፍትሕ ፡ ግብሮ ፡ ለጋኔን ። ወኵሉ ፡ ዘይትወለድ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ ኢይገብራ ፡ ለኃጢ
አት ፡ እስመ ፡ ዘርአ ፡ ዚአሁ ፡ ቦቱ ፡ ይነብር ፡ ወኢይክል ፡ አቢሶ ፡ እስመ ፡ እምእግዚ
10 አብሔር ፡ ተወልደ ። ወበዝንቱ ፡ እሙራን ፡ ውእቶሙ ፡ ደቂቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወደቂቀ ፡ ጋ
ኔን ። ወኵሉ ፡ ዘኢይገብራ ፡ ለጽድቅ ፡ ኢኮነ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ወኢያፈቅ
11 ር ፡ ቢጾ ። እስመ ፡ ዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ትእዛዝ ፡ እንተ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ትካት ፡ ከመ ፡ ንትፋቀር ፡ በ
12 በይናቲነ ። ወአኮ ፡ በከመ ፡ ቃየን ፡ ዘእምእኩይ ፡ ወቀተሎ ፡ ለእኁሁ ፡ እስመ ፡ ምግባረ ፡ ዚ
13 አሁ ፡ እኩይ ፡ ውእቱ ፡ ወዘእኁሁሰ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ። ወኢታንክሩ ፡ አኃዊነ ፡ እመ ፡ ጸ
14 ልአ ፡ ጸልአክሙ ። ንሕነ ፡ ናአምር ፡ ከመ ፡ ዓደውነ ፡ እሞት ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ እስመ ፡ ናፈ
ቅር ፡ ቢጸነ ። ወዘሰ ፡ ኢያፈቅር ፡ ቢጾ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ሞት ። ኵሉ ፡ ዘይጸልኦ ፡ ቢጾ ፡ ቀታሌ ፡
15 ነፍስ ፡ ውእቱ ። ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ቀታሌ ፡ ነፍስ ፡ አልቦቱ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ እን
16 ተ ፡ ትሄሉ ፡ ላዕሌሁ ። ወበዝንቱ ፡ አእመርናሁ ፡ ለተፋቅሮ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ መጠወ ፡ ነፍ
ሶ ፡ በእንቲአነ ፡ ወንሕነኒ ፡ ይደልወነ ፡ ንመጡ ፡ ነፍስነ ፡ በእንተ ፡ ቢጽነ ።

Fratres nostri, nunc quidem filii Dei estis : & adhuc non patefactum est 2
quid fuerimus. Scimus tamen quòd cùm apparuerit, similes ei erimus : quia
videbimus eum & sicuti est. Et omnis qui sperat in eo, purificat seipsum, 3
sicut ille purus est. Et omnis qui facit delictum, etiam peccatum facit : 4
& peccatum ex delicto est. Et scitis quòd apparuit ille ut ejiceret pecca- 5
tum : & peccatum non est apud eum. Et omnis qui in eo manet, non pec- 6
cat : & omnis qui peccat, non videt neque cognoscit. Filioli mei, nemo 7
sit qui seducat vos. Omnis qui facit justitiam, justus est : sicut ipse justus
est. Et qui facit peccatum, ex diabolo est : quia principio suo satanas pec- 8
cavit. Et propter hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli. Et 9
omnis qui natus est ex Deo, non facit peccatum : quia semen ipsius in eo
manet, & non potest peccare, quia ex Deo natus est. Et in hoc cogniti 10
sunt filii Dei, & filii diaboli. Et omnis qui non facit justitiam, non est
ex Deo ipse, & non diligit proximum suum. Quia hoc est mandatum 11
quod audivistis olim, ut diligatis invicem. Et non sicut Kain, qui ex Ma- 12
lo, & occidit fratrem suum : quia opus ejus malum erat, & fratris ejus
justum erat. Et ne miremini fratres nostri, si mundus oderit vos. Nos 13
scimus quòd transivimus à morte in vitam, quia diligimus proximum no- 14
strum. Et ille qui non diligit proximum suum, manet in morte : omnis qui
odio habet proximum suum, animæcida est. Scitis quòd omnis animæcida 15
non habet vitam æternam manentem super se. Et per hoc cognovimus chari- 16
tatem ejus, quia ipse tradidit animam suam pro nobis : & nos quidem
oportet nos ut tradamus animam nostram pro proximo nostro.

Qui verò habuerit victum mundi, & viderit fratrem suum opus habentem, &
17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ
clauserit viscera sua ab eo, quomodò charitas Dei manet in eo?
κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
Filioli mei, non diligamus verbo, neque linguâ, sed opere & veritate.
18 (λ) Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ (μ) γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.
Et in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus, & ante eum suadebimus
19 (ν) Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν
corda nostra. Quoniam si reprehenderit nos cor, quòd major
20 τὰς καρδίας ἡμῶν. Ὅτι (ξ) ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, (ο) ὅτι μείζων
est Deus corde nostro, & novit omnia. Dilecti, si cor
21 ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοὶ, (π) ἐὰν ἡ καρδία
nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quicquid
22 ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὃ ἐὰν
petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus custodimus, & placita
αἰτῶμεν, (ρ) λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (σ) τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ
coram eo facimus. Et hoc est mandatum ejus, Ut credamus nomi-
23 ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, Ἵνα (τ) πιστεύσωμεν τῷ ὀνό-
ni Filii ejus Jesu Christi: & diligamus alii alios, sicut dedit mandatum
ματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν
nobis. Et servans mandata ejus, in illo manet, & ipse in eo. Et in
24 ἡμῖν. Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν
hoc scimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem nobis dedit.
τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

CAP. IV. Δ'.

Dilecti, ne omni spiritui credite, sed probate spiritus, si ex
1 Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ
Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum. In hoc
2 τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τούτῳ
cognoscitur Spiritus Dei; Omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne ve-
γινώσκεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, Πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη-
nisse, ex Deo est: Et omnis spiritus qui non confitetur Jesum Christum in carne
λυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ (α) τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ 3
venientem, ex Deo non est: & hic est Antichristi: de quo audistis, quoniam venit:
ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται,
& nunc in mundo est jam. Vos ex Deo estis, filioli, & vicistis eos:
καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· 4
quoniam major est qui in vobis, quàm qui in mundo. Ipsi de mundo sunt: propter
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ 5
hoc de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo sumus,
τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν. 6
Cognoscens Deum, audit nos: qui non est ex Deo, non audit nos. Ex hoc
ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν, ἀκούει (β) ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
cognoscimus Spiritum veritatis, & spiritum erroris. Dilecti, diligamus
Ε' γινώσκομεν τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν 7
alii alios, quia charitas ex Deo est: Et omnis diligens ex Deo natus est,
ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· καὶ πᾶς ὁ (γ) ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται,
& cognoscit Deum. Qui non diligens, non novit Deum: quoniam Deus charitas est.
καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν, (δ) οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 8
In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum mi-
Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέ- 9
sit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est charitas, non
σταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ 10
quòd nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos, & misit
ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι (ε) αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε
Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Dilecti, si sic Deus
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς 11
dilexit nos, & nos debemus alii alios diligere.
ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.

MS. A. (λ) Τεκνία, μὴ (μ) τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ (ν) Ἐν τούτῳ γνωσόμεθα (ξ) ἂν (ο) μείζων (π) ἂν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκῃ (ρ) λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, (σ) τηρῶμεν, (τ) πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Κεφ. Δ'. MS. A. (α) τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ Θεοῦ (β) ἡμῶν· * ἐν τούτῳ γινώσκομεν (γ) ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἐκ (δ) οὐ γινώσκει τὸν (ε) ἐκεῖνος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܢܚܙܐ ܠܐܚܘܗܝ ܕܣܢܝܩ ܘܢܐܚܘܕ ܪܚܡܘܗܝ ܡܢܗ.
18 ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ ܒܗ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. * ܒܢܝ ܠܐ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ ܘܒܠܫܢܐ. ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ
19 ܘܒܩܘܫܬܐ. * ܘܒܗܕܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܫܪܪܐ ܐܝܬܝܢ. ܘܩܕܡ ܡܐ ܕܢܐܬܐ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܒܢ.
20 * ܘܐܢ ܢܬܪܫܝܘܗܝ ܠܒܢ. ܟܡܐ ܐܠܗܐ ܕܪܒ ܗܘ ܡܢ ܠܒܢ ܘܝܕܥ ܟܠ. *
21 ܚܒܝܒܝ ܐܢ ܠܒܢ ܠܐ ܡܪܫܐ ܠܢ. ܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܐܝܬ ܠܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. *
22 ܘܟܠ ܕܫܐܠܝܢܢ ܢܣܒܝܢܢ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܢܛܪܝܢܢ. ܘܫܦܝܪܬܐ ܩܕܡܘܗܝ
23 ܥܒܕܝܢܢ. * ܘܗܢܘ ܦܘܩܕܢܗ ܕܢܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܢ.
24 * ܘܡܢ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܗ ܡܬܢܛܪ. ܘܗܘ ܒܗ ܥܡܪ. ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܥܡܪ ܒܢ. ܡܢ ܪܘܚܗ
ܕܝܗܒ ܠܢ.

* ܫܠܡ * ܩܪܝܢܐ * ܕܝܠܕܗ ܕܡܪܢ *

1 * ܚܒܝܒܝ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܠܟܠ ܪܘܚ. ܐܠܐ ܦܪܘܫܘ ܪܘܚܐ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܝܢ.
2 ܡܛܠ ܕܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܣܓܝܐܐ ܢܦܩܘ ܠܥܠܡܐ. * ܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܠ
3 ܪܘܚ ܕܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܒܒܣܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ. * ܘܟܠ ܪܘܚ ܕܠܐ ܡܘܕܝܐ
ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܒܒܣܪ. ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ ܗܝ.
4 ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܝܐ. ܘܗܫܐ ܒܥܠܡܐ ܗܝ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ
ܒܢܝ. ܘܙܟܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܗܘ ܕܒܟܘܢ. ܡܢ ܗܘ ܕܒܥܠܡܐ. * ܘܗܢܘܢ ܡܢ
5 ܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܘܥܠܡܐ ܠܗܘܢ ܫܡܥ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܢ
6 ܐܠܗܐ ܚܢܢ. ܘܡܢ ܕܝܕܥ ܠܐܠܗܐ ܫܡܥ ܠܢ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܫܡܥ ܠܢ. ܒܗܢܐ
ܝܕܥܝܢܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܛܥܝܘܬܐ. * ܚܒܝܒܝ. ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ.
7 ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܚܒ ܡܢ ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ. ܘܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. * ܡܛܠ
8 ܕܐܠܗܐ ܚܘܒܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. * ܒܗܕܐ ܐܬܝܕܥ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܘܬܢ.
9 ܕܠܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܕܢܚܐ ܒܐܝܕܗ. * ܒܗܕܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܢܢ
10 ܐܚܒܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܐܚܒܢ. ܘܫܕܪ ܠܒܪܗ ܚܘܣܝܐ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ.

* ܕܥܡܕܐ ܪܐܙܢܝܐ. ܘܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܗ *

11 * ܚܒܝܒܝ. ܐܢ ܗܟܢܐ ܐܚܒܢ ܐܠܗܐ. ܐܦ ܚܢܢ ܚܝܒܝܢܢ ܚܕ ܠܚܕ ܠܡܚܒܘ.

Porrò qui habuerit possessionem mundi, & 17
viderit fratrem suum egentem, & clauserit
viscera sua ab eo, quo pacto est charitas Dei
in illo? Filioli mei, ne diligamus nos in- 18
vicèm verbis & linguâ, sed operibus & ve-
ritate. Et in hoc cognoscimus quòd ex ve- 19
ritate sumus, & antequam veniat ipsa, per-
suasum reddimus cor nostrum. Quòd si cor 20
nostrum reprehendat nos, quantò magis De-
us qui major est corde nostro, & novit omnia?
Dilecti mei, si cor nostrum non arguit nos, 21
fiduciam habemus coram Deo, Et quic- 22
quid petierimus, accipiemus ab eo: quoni-
am servamus mandata ejus, & quæ grata
sunt coram ipso peragimus. Et hoc est præ- 23
ceptum ejus; Ut credamus in nomine filii
ipsius Jesu Christi, & diligamus nos invicèm.
sicut præcepit nobis. Cæterùm qui servat 24
præcepta ejus, per ipsum servatur, & ille ha-
bitat in ipso: ac per hoc intelligimus quòd
habitet in nobis, è Spiritu suo quem dedit
nobis.

CAP. IV.

Nativitate Domini nostri. 4.

Dilecti mei, non omnibus spiritibus cre- 1
datis, sed dijudicate spiritus num ex Deo sint,
quia multi pseudoprophetæ exierunt in mun-
dum. Per hoc cognoscitur Spiritus Dei; 2
Omnis spirit' qui confitetur Jesum Christum
venisse in carne, ex Deo est. Omnis autem 3
spiritus qui non confitetur Jesum venisse in
carne, non est ex Deo: sed hic est ab ipso
Pseudochristo, quem audistis venturum, &
nunc jam in mundo est. Vos autem ex Deo 4
estis filii, & vicistis eos, quoniam major est
ille qui in vobis est, quàm qui in mundo. Et 5
illi ex mundo sunt, propterea de mundo lo-
quuntur, & mundus eos audit. Nos autem 6
ex Deo sumus, & qui novit Deum, audit nos;
& qui non est ex Deo, non audit nos: per
hoc ipsum intelligimus spiritum veritatis, &
spiritum erroris. Dilecti mei, diligamus nos 7
invicèm, quoniam charitas ex Deo est. Et
quisquis diligit, ex Deo natus est, & cogno-
scit Deum, Quoniam Deus charitas est: 8
& quisquis non diligit, non cognoscit
Deum. Per hoc innotuit charitas Dei 9
erga nos, quòd filium suum unicum miserit
Deus in mundum, ut vivamus per eum. In 10
hoc est charitas, non quòd nos dilexerimus
Deum, sed quòd ipse Deus dilexit nos, &
miserit filium suum propitiationem pro pec-
catis nostris.

Lotione mysticâ, & Dominicâ post Epiphaniam. 5.

Charissimi mei, si sic dilexit nos Deus, & nos 11
quoque debemus nos mutuò diligere.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወዘቦቱ፡ መንበርተ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ ወይሬኢ፡ ቢጾ፡ ጽኑስ፡ ወየዐፁ፡ ምሕረቶ፡ እምኔሁ፡
18 እፎ፡ ይነብር፡ ፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌሁ፡፡ ደቂቅየ፡ ኢናፍቅር፡ በቃል፡ ወበልሳ
19 ን፡ ዘእንበለ፡ በምግባር፡ ወበጽድቅ፡፡ ወበዝንቱ፡ ናአምር፡ ከመ፡ እምጽድቅ፡ ሞአቱ፡
20 ወንሕነ፡ ቅድሜሁ፡ ናመክሮ፡ ለልብነ፡፡ እስመ፡ ያርስሐነ፡ ልብነ፡ ወይቀልለነ፡ እምአ
21 በሳነ፡ ወያዐቢ፡ እግዚአብሔር፡ ለልብነ፡ ወያአምር፡ ኵሎ፡፡ አኃዊነ፡ እመሰ፡ ኢይቀ
22 ሰፍነ፡ ልብነ፡ ገጽ፡ ብነ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዘሂ፡ ዘስእልናሁ፡ ይሰምዓነ፡ ወንነ
ሥእ፡ በኀቤሁ፡ እስመ፡ ትእዛዞ፡ ነዓቅብ፡፡ ወንገብር፡ ዘይሄድዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡

Et qui habet gubernationem hujus mundi, & videt proximum suum egentem, 17
& claudit misericordiam suam ab eo, quomodo manet charitas Dei super eum? 18
Filioli mei, ne diligamus in sermone & in lingua, sed in opere & in veritate. 19
Et per hoc cognoscimus quòd ex veritate est, & nos coram eo tenemus cor nostrum. 20
Quia reprehendit nos cor nostrum, & contemnit nos ob peccata nostra: & magnifi- 21
cat Deus cor nostrum, & scit omnia. Fratres nostri, si non contempsit nos cor nostrum, 22
fiduciam habemus apud Deum. Et quodcunque rogaverimus eum, exaudit nos, &
accipimus ab eo, quoniam mandata ejus observamus, ac facimus id quod placet Deo.

Versio VULGATA LATINA.

17 Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habe-
re, & clauserit viscera sua ab eo: quomodò charitas Dei manet in eo? Filioli
18 mei, non diligamus verbo neque linguâ, sed opere & veritate. In hoc cogno-
19 scimus quoniam ex veritate sumus: & in conspectu ejus suadebimus corda nostra.
20 Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum: major est Deus corde nostro, & no-
21 vit omnia. Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus
22 ad Deum: Et quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus
23 custodimus, & ea, quæ sunt placita coram eo, facimus. Et hoc est mandatum ejus;
ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut de-
24 dit mandatum nobis. Et qui servat mandata ejus, in illo manet, & ipse in eo:
& in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu, quem dedit nobis.

C A P. IV.

1 Charissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint:
quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum. In hoc cognoscitur Spiritus 2
Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est:
Et omnis spiritus, qui solvit Jesum, ex Deo non est; & hic est Antichristus, de 3
quo audistis quoniam venit, & nunc jam in mundo est. Vos ex Deo estis, filioli, 4
& vicistis eum, quoniam major est qui in vobis est, quam qui in mundo. Ipsi de 5
mundo sunt: ideò de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo sumus. Qui 6
novit Deum, audit nos: qui non est ex Deo, non audit nos: in hoc cognoscimus Spi-
ritum veritatis, & spiritum erroris. Charissimi, diligamus nos invicém: quia chari- 7
tas ex Deo est. Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. Qui non di- 8
ligit, non novit Deum: quoniam Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in 9
nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.
In hoc est charitas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit 10
nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic 11
Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrum diligere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 *من كان له معاش العالم ويبصر اخاه قد مسه الحاجه فيغلق تحننه عليه • كيف يثبت
18 فيه محبة الله * يا اولادي لا نحب بكلام ولا بلسان بل بالفعل والحق * فبهذا نعرف اننا من
19
20 الحق • وامامه نقنع قلوبنا * ان كان قلبنا يلومنا • لان الله اعظم من قلبنا ويعرف الكل •
* قراءة لعيد يوحنا الانجيلي في السادس وعشرين من ايلول • وللاربعا الخامسة وثلاثين
21 بعد العنصرة • * يا احبتي ان كان قلبنا ما يلومنا فلنا دالة لدى الله * ومهما نساله ناخذه
22
23 منه * لاننا نحفظ وصاياه ونعمل الاعمال المرضية امامه * وهذه هي وصيته ان نؤمن باسم ابنه
24 ايسوع المسيح • ونحب بعضنا بعض كما منحنا وصية بهذا * ومن يحفظ وصاياه يثبت فيه • وذاك
ايضا يثبت فيه • بهذا نعرف انه يثبت فينا من الروح الذي اعطاناه • • الفصل الرابع •
1 * يا احبتي لا تصدقوا كل روح بل اختبروا الارواح • ان كان ذاك الروح من الله • لان انبياء
2 كذبة كثيرين قد خرجوا الى العالم * بهذا تعرفون روح الله • كل روح يعترف ان ايسوع
3 المسيح قد جاء بالبشر من الله هو * وكل روح ما يعترف ان ايسوع قد جاء بالبشر فليس هو
من الله • وهذا هو روح ضد المسيح الذي قد سمعتم انه سيجي • والان في العالم هو سالفا •
4 * يا اولادي انتم من الله انتم وقد غلبتم اوليك • لان الروح الذي فيكم هو اعظم من الذي
5 في العالم * اوليك من العالم هم • فلهذا من العالم يتكلمون • والعالم يسمع منهم * نحن من
6 الله نحن • فمن قد عرف الله يسمع منا • ومن ليس هو من الله فما يسمع منا • ومن هذا نعرف
روح الحق • وروح الضلالة والطغيان • * قراءة في التاسعة في عيد الميلاد المجيد •
7 * يا احبتي فليحب بعضنا بعضا • فان المحبة من الله هي • وكل من يحب فقد ولده الله • ويعرف
8 الله * ومن لا يحب فما قد عرف الله • ان الله محبة هو * بهذا ظهرت محبة الله فينا • ان الله
9
10 ارسل ابنه الحبيب الوحيد الى العالم لنحيا به * في هذا هي المحبة اننا لسنا نحن احببنا الله •
11 بل هو احبنا وارسل ابنه اغتفارا من اجل خطايانا * يا احبتي ان يكن الله قد احبنا هكذا •
فسبيلنا نحن ان نحب احدنا الاخر * تم •

Qui habuerit mundi victum, & vide- 17
rit fratrem suum tactum egestate, clause-
ritque misericordiam suam ab eo, quo-
modo manet in eo charitas Dei? O filii 18
mei, ne diligamus verbis neque linguâ,
sed opere & veritate: Et per hoc scie- 19
mus quòd simus ex veritate, & coram
ipso persuasa reddentur corda nostra. Si 20
cor nostrum nos arguit, profectò Deus
major est corde nostro, & novit omnia.

Lectio pro die festo Johannis Evangelistæ, vigesimâ sextâ Septembris. Et pro feria quarta, post Pentecosten trigesimâ quintâ.

O dilecti mei, si cor nostrum non arguit 21
nos, fiduciam habemus apud Deum: Et 22
quicquid petemus, accipiemus ab eo, quo-
niam præcepta ejus custodimus, & opera
coram eo placentia facimus. Hoc autem 23
est præceptum ejus, ut credamus in no-
mine Filii ejus Jesu Christi, & diliga-
mus alii alios, sicut nobis de hoc præce-
ptum dedit. Et qui servat ejus præcepta, 24
manet in eo, & ipse quoque in eo manet.
Per hoc novimus quòd maneat in nobis,
nimirum ex Spiritu qui datus est nobis.

CAP. IV.

O Dilecti mei, ne credatis cuivis spi- 1
ritui, sed probate spiritus, an ex Deo sit
ille spiritus: quia multi falsi prophetæ
prodierunt in mundum. Per hoc cognosce- 2
tis Spiritum Dei: omnis spiritus qui con-
fitetur Jesum Christum in carnem venis-
se, ex Deo est: Omnis autem spiritus qui 3
non confitetur Jesum in carnem venisse,
non est ex Deo: sed hic est spiritus adver-
sarii Christi, quem audistis esse ventu-
rum, quique nunc in mundo jam est. O fi- 4
lii mei, vos ex Deo estis, & jam vicistis
illos: quoniam Spiritus qui in vobis est,
major est quam qui in mundo. Illi ex 5
mundo sunt, ideo ex mundo loquuntur, &
mundus eos audit. Nos ex Deo sumus, & 6
qui Deum novit, audit nos: qui autem ex
Deo non est, non audit nos. atque hinc di-
gnoscimus spiritum veritatis, & spiri-
tum erroris ac seductionis.

Lectio ad Nonam in solennitate gloriosissimæ Nativitatis.

O dilecti mei, nostrûm alter diligat alte- 7
rum, quia charitas ex Deo est: & quis-
quis diligit, ex Deo natus est, & cogno-
scit Deum: Qui verò non diligit, non cog- 8
novit Deum: nam Deus charitas est. Per 9
hoc patefacta est charitas Dei erga nos,
quòd Deus filium suum dilectum unicum
misit in mundum, ut per eum vivat. In 10
hoc consistit charitas, quòd non nos dile-
xerimus Deum, sed ipse dilexerit nos, &
filium suum miserit in propitiationem pro
peccatis nostris. O dilecti mei, si Deus 11
nos ita dilexit, debemus & nos alter
alterum diligere. Finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ትእዛዙ፡ ከመ፡ ንእመን፡ በወልዱ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡
24 ከመ፡ ወሀበነ፡ ትእዛዞ፡፡ ወዘሰ፡ የዐቅብ፡ ትእዛዞ፡ ቦቱ፡ ይነብር ፡ ወውእቱኒ፡ ቦቱ፡፡ ወበዝን
ቱ፡ ናአምር፡ ከመ፡ ይነብር፡ ምስሌነ፡ እምነ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀበነ፡፡
1 አኀዊነ፡ ለኵሉ፡ መንፈስ፡ ኢትእመኑ፡ አላ፡ አመክርዎ፡ ለመንፈስ፡ ለእመ፡ እምኀበ፡ እግዚአብ
2 ሔር፡ ይእቲ፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ ኃሰዊያን፡ ነቢያት፡ ወጽኡ፡ ውስተ፡ ዓለም፡፡ ወበዝንቱ፡ ታ
አምርዋ፡ ለመንፈሰ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ፡ መንፈስ፡ እንተ፡ ተአምን፡ ከመ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶ
3 ስ፡ መጽአ፡ በሥጋ፡ ሰብእ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ይእቲ፡፡ ወኵሉ፡ መንፈስ፡ እንተ፡ ኢ
ተአምን፡ ኢኮነት፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ ኃሰዌ፡ መሲሕ፡ ዘሰማዕክሙ፡
4 ከመ፡ ይመጽእ፡፡ ወይእዜሰ፡ ወድአ፡ ውስተ፡ ወዓለም፡ ሀሎ፡፡ አንትሙሰ፡ እምነ፡ እግዚ
አብሔር፡ አንትሙ፡ ደቂቅየ፡ ወሞአክምዎ፡ ለእኩይ፡፡ እስመ፡ የዐቢ፡ ዘሀሎ፡ ምስሌክሙ፡ እ
5 ምነ፡ ዘሀሎ፡ ውስተ፡ ዓለም፡፡ ወእሙንቱሰ፡ እምነ፡ ዓለም፡ እሙንቱ፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ እመ
6 ነ፡ ዓለም፡ ይነብቡ፡ ወዓለምኒ፡ ይሰምዖሙ፡፡ ወንሕነሰ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ንሕነ፡፡
ዘያአምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይሰምዓነ፡ ወዘኢኮነ፡ እምእግዚአብሔር፡ ኢይሰምዓነ፡፡ ወበእ
7 ንተዝ፡ ናአምር፡ ለመንፈሰ፡ ስሕተት፡፡ አኀዊነ፡ ለንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡ እስመ፡ ተፋቅሮ፡ እም
8 ነ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ ወኵሉ፡ ዘይትፋቀር፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ ተወልደ፡ ወያ
9 አምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ፍቅር፡ ውእቱ፡፡ ወበዝንቱ፡ ተዐው
ቀት፡ ፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ላዕሌነ፡ እስመ፡ ለወልዱ፡ ዋሕዱ፡ ፈነዎ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ን
10 ሕየው፡ በእንቲአሁ፡፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ ፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአኮ፡ ንሕነ፡ ዘአፍቀ
ርናሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ አላ፡ ውእቱ፡ አፍቀረነ፡ ወፈነዎ፡ ለወልዱ፡ ከመ፡ ይሕድግ፡ ለነ፡ ኃጢ
11 አቲነ፡፡ አኀዊነ፡ እስመ፡ ከመዝ፡ አፍቀረነ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወንሕነኒ፡ ይደልወነ፡
ንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡፡

Et hoc est mandatum ejus, ut credamus in filio ejus Jesu Christo, ut diliga- 23
mus nos invicem, sicuti dedit nobis mandatum suum. Et qui observat man- 24
datum ejus, in ipso manet, & ipse quidem in eo: & per hoc scimus quòd maneat
nobiscum, ex Spiritu sancto quem dedit nobis.

CAP. IV.

Fratres nostri, omni spiritui ne credatis, sed probate spiritum an ex Deo sit: 1
quia multi pseudoprophetæ exiverunt in mundum. Et per hoc cognoscetis Spiri- 2
tum Dei, Omnis spiritus qui credit quòd Jesus Christus venit in carne hominis,
ex Deo est. Et omnis spiritus qui non credit, non est ex Deo: & hic est pseudo- 3
Messias, quem audivistis quòd venerit, & nunc jam in mundo est. Vos autem 4
ex Deo estis, filioli mei, & vicistis Malum: quia major est qui vobiscum est,
quàm ille qui est in mundo. Et illi ex mundo sunt, & propter hoc ex mundo lo- 5
quuntur, & mundus quidem audit eos. Et nos quidem ex Deo sumus: qui 6
cognoscit Deum, audit nos; & qui non est ex Deo, non audit nos: & per hoc cog-
noscimus spiritum erroris. Fratres nostri, diligamus nos invicem, quia chari- 7
tas ex Deo est, & omnis qui diligit, ex Deo ipse natus est, & cognoscit Deum: 8
Quia Deus charitas est. Et in hoc manifestata est charitas Dei super nos, quia 9
filium suum unicum misit in mundum, ut vivamus per eum. Et hæc est cha- 10
ritas Dei, & non nos fuimus qui diligimus Deum, sed ipse dilexit nos, & mi-
sit filium suum, ut remittat nobis peccata nostra. Fratres nostri, quia sic di- 11
lexit nos Deus, & nos quidem decet ut diligamus nos invicém.

Deum nemo unquam vidit: Si diligamus *alii alios*, Deus in nobis ma-
12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μέ-
net, & charitas ejus perfecta est in nobis. In hoc cognoscimus
13 νει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ (ζ) τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν
quoniam in eo manemus, & ipse in nobis, quoniam de Spiritu suo
ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ (η)
dedit nobis. Et nos vidimus, & testificamur, quoniam Pater mi-
14 δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλ-
sit Filiū Salvatorē mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Fi-
15 κε τὸν υἱὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὃς ἂν (θ) ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱ-
lius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Et nos cognovimus
16 ὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν
& credidimus *charitatem* quam habet Deus in nobis. Deus charitas est: &
καὶ (ι) πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ
manens in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc per-
17 ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τε-
fecta est charitas cum nobis, ut fiduciam habeamus in die judicii,
τελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως,
quia sicut ille est, & nos sumus in mundo hoc. Timor non est
18 ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν
in charitate, sed perfecta charitas forâs mittit timorem: quoniam timor *puni-*
ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κό-
tionem habet: *At timens* non perfectus est in charitate. Nos *di-*
19 λασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς (κ) ἀ-
ligimus eum, quoniam *ipse* prior dilexit nos. Si quis dixerit;
20 γαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ,
Quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Nam non *di-*
Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν. ὁ γὰρ μὴ ἀ-
ligens fratrem suum quem *vidit*, Deum quem non *vidit*, quomodò potest
γαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται
diligere? Et hoc mandatum habemus *ab eo, ut diligens*
21 ἀγαπᾷν; Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν (λ) ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
Deum, diligat & fratrem suum.
τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

CAP. V. ε΄.

Omnis *credens* quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis
ε΄ Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς 1
diligens genitorem, diligit & *genitum* ex eo. In hoc
ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ 2
cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum *diligimus*, &
γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ
mandata ejus *servamus*. Hæc enim est charitas Dei, ut
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (α) τηρῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς 3
mandata ejus custodiamus: & mandata ejus gravia non sunt. Quoniam omne
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. Ὅτι πᾶν 4
natum ex Deo, vincit mundum. Et hæc est victoria *vincens*
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα
mundum, fides nostra. Quis est *vincens* mundum, *si non credens* quoniam Jesus
τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. Τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς 5
est Filius Dei? Hic est *ille veniens* per aquam & sanguinem, Jesus *ille* Chri-
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' (β) ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χρι- 6
stus: non in aqua solùm, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est *ille te-*
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, (γ) ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι. καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρ-
stans, quoniam *Spiritus* est veritas. Quoniam tres sunt *illi testantes* in
τυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ (δ) μαρτυροῦντες ἐν 7
cœlo, Pater, Verbum, & sanctus Spiritus: & hi tres unū sunt. Et
τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ 8
tres sunt *illi testantes* in terra, Spiritus, & aqua, & sanguis: & tres in
τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
unum sunt: Si testimonium hominum accipimus, testimoniū Dei majus
τὸ ἕν εἰσι· Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων 9
est: quoniam hoc est testimonium Dei, quod testificatus est de Filio suo.
ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, (ε) ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

MS.A. (ζ) ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν. (η) ἔδωκεν· Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, (θ) ὁμολογῇ (ι) πιστεύομεν (κ) οὖν ἀγαπῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος (λ) ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
Κεφ. ε΄. MS.A. (α) τηρῶμεν· ** καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. Ὅτι πᾶν (β) ὕδατος καὶ αἵματος, καὶ Πνεύματος, Ἰησοῦς Χριστός. (γ) ἀλλὰ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ Πνεύματι· καὶ τὸ Πνεῦμα (δ) μαρτυροῦντες, *** τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν (ε) ὅτι μεμαρτύρηκεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]

Deum nemo vidit unquam. Sed si dilexerimus nos mutuò, Deus in nobis manet, & charitas ejus in nobis perfecta est. 12
Et per hoc scimus nos in eo manere, & ipsum manere in nobis, quia de spiritu suo largitus est nobis. 13
Et nos vidimus & testificamur, quòd Pater miserit filium suum Redemptorem in mundum. 14
Quisquis confitetur Jesum esse filium Dei, Deus in eo manet, & ipse manet in Deo. 15
Et nos credidimus & novimus quam charitatem habeat Deus erga nos. Deus enim charitas est, & quisquis manet in charitate, in Deo manet. 16
Et in hoc completa est charitas ejus nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ipse fuit, ita & nos sumus in hoc mundo. 17
Timor in charitate non est, sed charitas perfecta foràs ejicit ipsum timorem, quoniam timor in pavore est. Qui autem timet, non est perfectus in charitate. 18
Nos igitur diligamus Deum, quoniam ipse primùm dilexit nos. 19
Sed si quis dicat, Diligo Deum, & fratrem suum odit, mendax est. Qui enim fratrem suum qui videtur, non diligit, Deum ipsum qui non videtur, quomodo potest diligere? 20
Et hoc præceptum accepimus ab eo, ut omnis qui diligit Deum, diligat & fratrem suum. 21

CAP. V.

Festo Luminum, hoc est, Epiphaniæ. 6.

Quisquis credit Jesum esse Christum, ex Deo natus est. 1
Et quisquis diligit genitorem, diligit & eum qui natus est ex eo.
Et in hoc cognoscimus quòd diligimus filios Dei, quum Deum diligimus, & exequimur præcepta ejus. 2
Hæc est enim charitas Dei, ut servemus præcepta ejus; & præcepta ejus gravia non sunt. 3
Quoniam quisquis natus est ex Deo, vincit ipsum mundum: & hæc est victoria quæ vicit mundum, fides nostra. 4
Quis est enim qui vincit ipsum mundum, nisi is qui credit Jesum esse filium Dei? 5
Hic est qui venit per aquam & sanguinem Jesus Christus, non per aquam solùm, sed per aquam & sanguinem. Et Spiritus testificatur, quoniam ipse Spiritus est veritas. 6

Deest 7. versus.

Et tres sunt testes, Spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres in uno sunt. 8
Si testimonium hominum accipimus, quantò magis testimonium Dei, quod majus est? & hoc est testimonium Dei, quo testificatus est de Filio suo. 9

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ለእግዚአብሔር፡ አልቦ፡ ዘርእዮ፡ ግሙራ፡ ወእመሰ፡ ተፋቀርነ፡ በበይናቲነ፡ እግዚአብሔር
13 ፤፡ይነብር፡ ምስሌነ፡ ወፍቅረ፡ ፍጹም፡ ውእቱ፡ ኀቤነ፡ ምስሌነ፡፡ ወበዝንቱ፡ ነአምር፡ ከመ፡ ምስሌሁ፡ ንነብር፡ ወውእቱኒ፡ ምስሌነ፡ ወእምነ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀበነ፡፡
14 ወንሕነኒ፡ ርኢነ፡ ወስማዕነ፡ ከመ፡ አብ፡ ፈነወ፡ ወልዶ፡ መድኀኔ፡ ዓለም፡፡ ዘየአምን፡
15 ከመ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚአብሔርኒ፡ ይነብር፡ ምስሌሁ፡ ወውእቱኒ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር፡፡
16 ወንሕነሰ፡ አእመርነ፡ ወአምነ፡ እንተቦ፡ እግዚአብሔር፡ ፍቅር፡ ምስሌነ፡፡ እግዚአብሔርሰ፡ ፍቅር፡ ውእቱ፡ ወዘ፤፡ ነበረ፡ ተፋቅሮ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር፡ ይነብር፡፡ ወእግዚአብሔር፡ ምስሌሁ፡፡

Deum nemo est qui vidit unquam: & si diligamus invicem, Deus manet nobiscum, & charitas ejus perfecta est nobiscum. 12
Et per hoc cognoscimus quòd cum ipso manemus, & ipse nobiscum, & ex Spiritu sancto quem dedit nobis. 13
Et nos vidimus, & testati sumus quòd Pater misit Filium suum, Servatorem mundi. 14
Qui confessus fuerit quòd Dominus Jesus est filius Dei, Deus manet cum ipso, & ipse cum Deo. 15
Et nos cognovimus & credidimus quam habet Deus charitatem nobiscum: Deus charitas est, & qui mansit in charitate, cum Deo manet, & Deus cum ipso. 16

Versio VULGATA LATINA.

12 Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicèm, Deus in nobis manet, & cha-
13 ritas ejus in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus,
14 & ipse in nobis: quoniam de Spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus, & te-
15 stificamur, quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi. Quisquis con-
fessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo.
16 Et nos cognovimus, & credidimus charitati, quam habet Deus in nobis. Deus Cha-
17 ritas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc per-
fecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut
18 ille est, & nos sumus in hoc mundo. Timor non est in charitate: sed perfecta
charitas foràs mittit timorem: quoniam timor pœnam habet, qui autem timet,
19 non est perfectus in charitate. Nos ergò diligamus Deum, quoniam Deus prior
20 dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, men-
dax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt; Deum, quem non videt,
21 quomodò potest diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo: ut qui diligit
Deum, diligat & fratrem suum.

CAP. V.

Omnis qui credit, quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis qui 1
diligit eum qui genuit, diligit & eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscimus 2
quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum diligamus, & mandata ejus faciamus.
Hæc est enim charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus: & mandata ejus gra- 3
via non sunt. Quoniam omne quod natum est ex Deo, vincit mundum: & hæc 4
est victoria, quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est, qui vincit mundum, ni- 5
si qui credit quoniam Jesus est filius Dei? Hic est, qui venit per aquam & 6
sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solùm, sed in aqua & sanguine. Et Spi-
ritus est, qui testificatur, quoniam Christus est veritas. Quoniam tres sunt, qui 7
testimonium dant in cœlo: Pater, Verbum, & Spiritus sanctus: & hi tres unum 8
sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra: Spiritus, & aqua, & sanguis:
& hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei 9
majus est: quoniam hoc est testimonium Dei, quod majus est, quoniam
testificatus est de Filio suo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 • قراءة في القداس في السادس والعشرين من ايلول • * الله لم يعاينه احد قط • فان
13 احب احدنا الاخر فالله يثبت فينا • ويكون محبته متكاملة فينا * بهذا نعرف اننا ثابتون فيه وهو
14 ثابت فينا • انه اعطانا من روحه * ونحن قد راينا وشهدنا ان الاب ارسل ابنه مخلصا للعالم •
15 * فمن يقر ان ايسوع هو ابن الله فالله يثبت فيه وهو يثبت في الله * ونحن قد عرفنا وصدقنا
16 المحبة التي لم يزل الله يسبغها فينا • الله محبة هو • فمن يثبت في المحبة يثبت في الله • والله يثبت فيه •
17 * بهذا تكاملت المحبة معنا • ان تكون لنا دالة في يوم الدينونة • ان كما كان ذاك نكن
18 نحن في هذا العالم * المحبة ليست هي المخافة • بل المحبة التامة تطرح المخافة خارجا • لان
19 المخافة فيها عذاب • والخايف فما قد تكمل في المحبة * فنحن نحبه لانه هو احبنا اولا •
20 • قراءة الخميس من الجمعة الخامسة والثلثين • * فان يقل احد انني
احب الله ويبغض اخاه فهو كاذب • لان من لا يحب اخاه الذي قد ابصره كيف يمكنه
21 ان يحب الله الذي ما قد عاينه • ثم * فهذه الوصية لنا منه • ان يكون من
يحب الله يحب واخاه •

• الفصل الخامس •

1 * كل من يومن ان يسوع هو المسيح • فقد ولده الله • وكل من يحب الوالد يحب والمولود منه •
2 * بهذا نعرف اننا نحن اولاد الله • اذا احببنا الله وحفظنا وصاياه * فهذه هي المحبة لله ان
3
4 نحفظ وصاياه • ووصاياه ليست ثقالا * لان كل من قد ولده الله يغلب العالم • وهذه
5 الغلبة التي غلبتم العالم امانتكم * من هو الذي قد غلب العالم • الا من قد آمن
6 وصدق ان يسوع هو ابن الله * هذا هو يسوع المسيح • الذي ورد بالماء والدم • ليس بالماء
7 فقط • بل بالماء والدم • والروح هو الشاهد لان الروح هو الحق * * لان ثلثة هم الشهود • الروح
8
9 والماء والدم • والثلثة هم في واحد * ان كنا نقبل شهادة الناس فشهادة الله هي اعظم •
لان هذه هي شهادة الله التي شهد بها على ابنه •

Lectio recitanda in Sacro, vigesima sexta die Septembris.

Deum nemo vidit unquam. Quòd si al- 12
ter nostrûm alterum diligat, Deus ma-
nebit in nobis, & erit charitas ejus per-
fecta in nobis. Per hoc scimus manere 13
nos in eo, et ipsum in nobis manere, quòd
dederit nobis de Spiritu suo. Et nos vi- 14
dimus, & testamur quòd Pater miserit
Filium suum servatorem mundi. Et 15
quisquis fassus fuerit Jesum esse fili-
um Dei, in hoc Deus manet, & ipse
manet in Deo. Et nos jam novimus 16
& credidimus charitatem quam Deus
incessanter in nos profundit. Deus cha-
ritas est: qui manet igitur in chari-
tate, manet in Deo, & Deus in eo
manet. Per hoc perficietur charitas 17
erga nos, ut habeamus fiduciam in die
judicii: si qualis ille fuit, nos simus
in hoc mundo. Charitas non est timor, 18
sed charitas perfecta foras ejicit ti-
morem: nam in timore inest cruciatus,
& qui timet, nondum perfectus est
in charitate. Nos ergò diligamus eum, 19
quoniam ipse prior dilexit nos.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigesimæ quintæ.

Siquis dicat, Equidem diligo Deum, ta- 20
men fratrem suum odit: mendax est.
Nam qui non diligit fratrem suum quem
vidit, quomodo potest diligere Deum
quem non vidit? Hucusque. *Et hoc* 21
mandatum habemus ab eo, ut qui dili-
git Deum, diligat & fratrem suum.

CAP. V.

Quicunque credit Jesum esse Chri- 1
stum, is ex Deo natus est: & quicunque
diligit genitorem, diligit & genitum
ab eo. Per hoc scimus nos esse Dei fili- 2
os, quum Deum dilexerimus ejusque
mandata servaverimus. Hæc est enim 3
charitas in Deum, ut mandata ejus
servemus: & quidem mandata ejus
non sunt gravia. Omnis enim quem 4
Deus genuit, vincit mundum: &
hæc est victoria qua mundum vi-
cistis, fides vestra. Quis est qui 5
vicit mundum, nisi qui credidit & fide
tenuit Jesum esse Filium Dei? Hic est 6
Jesus Christus qui venit per aquam &
sanguinem: non per aquam solùm, sed
per aquam & sanguinem. Et Spiritus est 7
testis, quia Spiritus est veritas. Nam tres 8
sunt testes, Spiritus, & aqua, & sanguis:
& hi tres in unum sunt. Si testimonium 9
hominum admittimus, certè testimoni-
um Dei majus est: nam hoc est testi-
monium Dei, quod testificatus est de
Filio suo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወበዝንቱ፡ተፈጸመት፡ተፋቅሮ፡ምስሌነ፡፡ከመ፡ንረክብ፡ገጸ፡በዕለተ፡ደይን፡እስመ፡በከመ፡ኮነ፡
18 ውእቱ፡ኮነ፡ንሕነኒ፡ውስተ፡ዝንቱ፡ዓለም፡፡፦ ወአልቦ፡ፍርሀት፡ውስተ፡ተፋቅሮ፡አላ፡
ተፋቅሮስ፡ፍጽምት፡አፍአ፡ተወጽአ፡ለፍርሃት፡እስመ፡ፍርሃትሰ፡መቅሠፍት፡ቦቱ፡ወ
19 ዘሰ፡ይፈርህ፡በተፋቅሮ፡ኢኮነ፡ፍጹመ፡፡፦ ወንሕነኒ፡ንትፋቀር፡ወናፈቅሮ፡ለእግዚአብሔ
20 ር፡እስመ፡ውእቱ፡ቀደመ፡አፍቀረነ፡፡፦ ወእመሰቦ፡ዘይብል፡አፈቅሮ፡ለእግዚአብሔር፡
ወይጸልእ፡ቢጾ፡ሐሳዊ፡ውእቱ፡፡ እስመ፡ዘያፈቅር፡ለቢጹ፡ዘይሬኢ፡ለእግዚአብሔርኒ፡ያፈ
ቅሮ፡፡ ወዘሰ፡ኢያፈቅር፡ቢጾ፡ዘይሬኢ፡እፎ፡እንከ፡ይክል፡አፍቅሮቶ፡ለእግዚአብሔር፡ዘኢ
21 ይሬኢ፡፡፦ ወዝንተ፡ትእዛዘ፡ብነ፡እምኔሁ፡፡ከመ፡ዘያፈቅሮ፡ለእግዚአብሔር፡ያፍቅር፡ቢጾ፡፡፦

፭

1 ኵሉ፡ዘየአምን፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡መሲሕ፡እምነ፡እግዚአብሔር፡ተወልደ፡፡
2 ወኵሉ፡ዘያፈቅሮ፡ለወላዲ፡ያፈቅሮ፡ዘኒ፡ተወልደ፡እምኔሁ፡፡፦ ወበዝንቱ፡ናአምር፡ከመ፡
3 ናፈቅሮ፡ለእግዚአብሔር፡፡ሶበ፡አፍቀርናሁ፡ወገበርነ፡ትእዛዞ፡፡፦ እስመ፡ዛቲ፡ይእቲ፡
4 ፍቅሩ፡ለእግዚአብሔር፡ከመ፡ንዕቀብ፡ትእዛዞ፡፡ ወትእዛዙሂ፡ኢኮነ፡ክቡደ፡፦ እስመ፡
ኵሉ፡ዘተወልደ፡እምእግዚአብሔር፡ይመውእ፡ለዓለም፡፡ዛቲ፡ይእቲ፡መዊእ፡እንተ፡ሞአ፡
5 ለዓለም፡ሃይማኖትክሙ፡፡፦ ወመኑ፡ውእቱ፡ዘይመውእ፡ለዓለም፡ዘእንበለ፡ዘየአምን፡
6 ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወልቱ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡፦ ወከመ፡ውእቱ፡መጽአ፡በማይ፡ወበ
መንፈስ፡ወበደም፡ ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ወአኮ፡በማይ፡በሕቲቱ፡አላ፡በማይኒ፡ወበደምኒ፡ወበመ
8 ንፈስ፡ውእቱ፡ዘስምዐ፡ይከውን፡፡፦ ፨፨፨፨ እስመ፡ሠለስቱ፡እሙንቱ፡ሰማዕት፡መንፈስ፡
9 ወማይ፡ወደም፡ወሠለስቲሆሙ፡ኢሐዱ፡እሙንቱ፡፡፦ ወእመሰ፡ስምዐ፡ሰብእ፡ንነሥእ፡ስም
ዐ፡እግዚአብሔር፡የዓቢ፡ ወዛቲ፡ይእቲ፡ሰማዕ፡ለእግዚአብሔር፡እንተ፡ሰምዐ፡ኮነ፡
በዕለ፡ወልዱ፡፡፦

Et in hoc perfecta est charitas nobiscum, ut inveniamus fiduciam in die judi- 17
cii: quia sicut ipse fuit, ita nos quidem in hoc mundo. Et non est metus in 18
charitate, sed charitas perfecta foràs ejicit metum, quia metus cruciatum ha-
bet, & qui metuit, in charitate non est perfectus. Et nos quidem diligimur: & 19
amore prosequimur Deum, quia ipse priùs dilexit nos. Et si quis fuerit qui di- 20
xerit, Diligo Deum, & odio habet proximum suum, mendax est, quia qui dili-
git proximum suum quem videt, Deum etiam diligit: & qui non diligit proxi-
mum suum quem videt, quomodo igitur potest diligere Deum quem non videt?
Et hoc mandatum habemus ab eo, ut qui diligit Deum, diligat proximum suum. 21

CAP. V.

Quicunque credit quòd Dominus Jesus est Messias, ex Deo natus est: & qui- 1
cunque diligit genitorem, diligit eum quoque qui genitus est ex eo. Et per hoc 2
cognoscimus quòd diligimus Deum, si diliximus eum & fecimus mandatum ejus.
Quia hæc est charitas Dei, ut custodiamus mandatum ejus, & mandatum ejus 3
quidem non est grave. Quia quodcunque natum est ex Deo, vincit mundum: 4
hæc est victoria quæ vicit mundum, fides vestra. Et quis est qui vincit mun- 5
dum, nisi is qui credit quòd Dominus Jesus est filius Dei? Et quemadmodum 6
ipse venit per aquam & per Spiritum & per sanguinem, Jesus Christus: & non
per aquam solùm, sed per aquam & sanguinem, & in Spiritu fuit qui testis erat.

Deest versus septimus.

Quia tres sunt qui sunt testes, Spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres unum 8
sunt. Et si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est, & hoc 9
est testimonium Dei quod testificatus est super filio suo.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑΝΝΟΥ Α΄. ΚΕΦ. ε΄. Ζ΄.

Credens in filium Dei, habet testimonium in se: Non cre-
10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν (ζ) ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πι-
dens Deo, mendacem fecit eum: quia non credidit in
στεύων (η) τῷ Θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν· ὅτι (θ) οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν
testimonium quod testificatus est Deus de filio suo. Et hoc est
11 μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus: Et hæc vita in
μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ (ι) αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
Filio ejus est. Habens Filium, habet vitam: Non habens Filium
12 τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν
Dei, vitam non habet. Hæc scripsi vobis credentibus in
13 τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦτα ἔγραψα (κ) ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς
nomen Filii Dei, ut sciatis quoniam vitam habetis æternam, & ut cre-
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πι-
datis in nomen Filii Dei. Et hæc est fiducia quam
14 στεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν (λ)
habemus ad eum; Quia si quid petierimus secundùm voluntatem ejus, audit
ἔχομεν πρὸς αὐτόν, Ὅτι (μ) ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει
nos. Et si scimus quia audit nos, quicquid petierimus, scimus quo-
15 ἡμῶν. Καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅ-
niam habemus petitiones quas postulavimus ab eo. Si quis viderit fra-
16 τι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν παρ᾽ αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀ-
trem suum peccantem peccatum non ad mortem, petet & dabit ei
δελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει καὶ δώσει αὐτῷ
vitam, peccantibus non ad mortem. Est peccatum ad mortem:
ζωήν, (ν) τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
non pro illo dico ut roget. Omnis iniquitas peccatum est: & est
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν 17
peccatum non ad mortem. Scimus quia omnis natus ex Deo, non
ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ 18
peccat: sed ille genitus ex Deo conservat seipsum, & ille Malignus non
ἁμαρτάνει· ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ (ξ) ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ
tangit eum. Scimus quoniam ex Deo sumus: & mundus totus in
ἅπτεται αὐτοῦ. Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν 19
maligno positus est. Scimus autem quoniam Filius Dei venit, & de-
τῷ πονηρῷ κεῖται. (ο) Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ (π) δέ- 20
dit nobis mentem, ut cognoscamus Verum: & sumus in
δωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν (ρ) ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ
Vero, in Filio ejus Jesu Christo. Hic est verus Deus, &
ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ (σ) αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ (τ)
vita æterna. Nati, custodite vosipsos ab idolis. Amen.
ἡ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν (υ) εἰδώλων. ἀμήν. 21

Ζ΄ (†) Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σογ΄.

MS. A. (ζ) τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. (η) τῷ υἱῷ. (θ) οὐκ ἐπίστευσεν (ι) αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων (κ) ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὕτη (λ) ἔχομεν (μ) ἂν αἰτώμεθα κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· Ὃ ἂν αἰτώμεθα (ν) τοῖς μὴ ἁμαρτάνουσιν ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον. (ξ) αὐτόν, (ο) Καὶ οἴδαμεν ὅτι (π) ἔδωκεν (ρ) ἀληθινὸν Θεόν· (σ) αὐτοῦ. οὗτος (τ) ζωὴ (υ) εἰδώλων. (†) Ἰωάννου α΄.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]

Quisquis credit in filium Dei, habet hoc te- 10
stimonium in seipso. Omnis qui non credit
Deo, mendacem efficit eum: eò quòd non
credat in testimonium quo testificatus est
Deus de Filio suo. Et hoc est testimonium, 11
quòd vitam æternam dedit nobis Deus. Et
hæc vita in filio ejus est. Quisquis habet 12
Filium, habet & vitam: & quisquis non ha-
bet filium Dei, non est ei vita. Hæc scripsi 13
vobis, ut sciatis vos habere vitam æternam,
qui credidistis nomini filii Dei. Et hanc 14
fiduciam habemus apud eum, quòd quic-
quid petierimus secundùm voluntatem ejus,
audit nos. Quòd si persuasum habemus 15
quòd audit nos, quicquid petierimus ab eo:
confidimus nos jam recepisse petitiones no-
stras quas postulavimus ab eo. Si quis vi- 16
derit fratrem suum peccantem peccatum
haud obnoxium morti, postulet, & dabitur
ei vita, illis nimirùm, qui non tanquam ad
mortem peccant. Est enim peccatum mor-
tis: pro quo non dico ut quis roget. Omnis 17
enim iniquitas peccatum est, & est peccatum
quod non est mortis. Porrò scimus quòd 18
omnis qui natus est ex Deo, non peccat: is
enim qui natus est ex Deo, custodit seipsum,
& Malus ille non accedit ad eum. Scimus 19
quòd ex Deo sumus, & mundus totus in
Malo positus est. Et scimus filium Dei ve- 20
nisse, & dedisse nobis mentem ut cognosca-
mus Verum illum, & simus in ipso Vero, in
filio ejus Jesu Christo. Hic est Deus ve-
rus, & vita æterna. Filioli mei, custodite 21
vosmetipsos à cultu idolorum.

Epistolæ Johannis Apostoli,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ዘየአምን፡ በወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ሀለወት፡ ስምዐ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሁ፡፡ ወዘ
ኢየአምን፡ በወልዱ፡ ሐሳዌ፡ ረሰዮ፡ እስመ፡ ኢአምነ፡ በስምዕ፡ እንተ፡ ሰማዐ፡ ኮነ፡
11 ሎሉ፡ ወልዱ፡፡ ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ስምዑ፡ ለእግዚአብሔር፡ እንተ፡ ወሀበነ፡ ሕይወ
ት፡ ዘለዓለም፡፡ ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ሕይወት፡ እንተ፡ በወልዱ፡ ዘወሀበነ፡ ምስሌሁ፡ ወል
12 ድ፡ ቦቱ፡ ሕይወት፡፡ ወዘሰ፡ ሊሀሉ፡ ምስለ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ አልቦቱ፡ ሕይወ
13 ት፡፡ ወዘንተ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ብክሙ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡
14 እለ፡ ተአምኑ፡ በስሙ፡ ለወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዛቲ፡ ይእቲ፡ እንተ፡ ብነ፡ ገጽ፡ በኀ
ቤሁ፡ እስመ፡ ዘሰአልነ፡ በኀቤሁ፡ በስሙ፡ ዚአሁ፡ ይሰምዐነ፡፡

Qui credit in filio Dei, est testimonium Dei cum ipso: & qui non credit in Fi- 10
lio ejus, mendacem facit eum, quia non credidit testimonio quod testificatus
est super filio suo. Et hoc est testimonium Dei, quòd dedit nobis vitam æter- 11
nam, & hæc est vita quæ in filio ejus est, quam dedit nobis cum illo. Filius 12
habet vitam: & qui non est cum filio Dei, non habet vitam. Et hoc scripsi vo- 13
bis, ut sciatis quòd habetis vitam æternam credentes in nomine filii Dei. Et 14
hæc est quam habemus fiducia apud eum, quia quæ petierimus apud eum in
nomine ejus, audit nos.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ἸΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Μετὰ τὸ προοίμιον περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίστεως, ὑγιοῦς, ἀμεταθέτου. ἐν ᾧ, ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικοὺς εἰσοικίζειν ἢ χαιρετίζειν ἐφ᾽ ἁμαρτίᾳ. ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν.

EPISTOLA JOANNIS SECUNDA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑΝΝΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ.

CAPUT UNICUM.

PRESBYTER Electæ dominæ, & natis ejus, quos ego
1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ
diligo in veritate, & non ego solus, sed & omnes cognoscentes
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ (α) ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
veritatem, Propter veritatem manentem in nobis, & cum nobis erit
2 ἀλήθειαν, Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν (β) μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται
in æternum. Sit cum vobis gratia, misericordia, pax, à Deo Patre,
εἰς (γ) τὸν αἰῶνα. Ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ Θεοῦ πατρός, 3
& à Domino Jesu Christo Filio Patris, in veritate & charitate.
καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

MS. A. (†) Titulus abscinditur. (α) ἐγὼ ὁ μόνος, (β) ἐνοικοῦσαν ἐν (γ) αἰῶνα. Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ Ἰησοῦ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]

EPISTOLA SECUNDA
JOHANNIS.

Ingressu Domini nostri in templum.

SEnior electæ Kyriæ & filiis ejus, quos ego 1
in veritate diligo; non autem ego tan-
tùm, sed omnes ii qui cognoscunt veritatem:
Propter veritatem quæ permanet in nobis, & 2
nobiscum est in æternum. Sit vobiscum gra- 3
tia & misericordia & pax à Deo Patre, & à
Jesu Christo filio Patris. Cum veritate &
amore

Versio VULGATA LATINA.

10 Qui credit in filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit Filio,
mendacem facit eum: quia non credit in testimonium, quod testificatus est Deus
11 de Filio suo. Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis De-
12 us. Et hæc vita in Filio ejus est. Qui habet Filium, habet vitam: qui non habet
13 Filium, vitam non habet. Hæc scribo vobis: ut sciatis quoniam vitam habetis
14 æternam, qui creditis in nomine filii Dei. Et hæc est fiducia, quam habemus
ad eum; Quia quodcumque petierimus secundùm voluntatem ejus, audit nos.
15 Et scimus quia audit nos quidquid petierimus: scimus quoniam habemus petiti-
ones quas postulamus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad 16
mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem. Est peccatum ad
mortem: non pro illo dico ut roget quis. Omnis iniquitas, peccatum est: 17
& est peccatum ad mortem. Scimus quia omnis qui natus est ex Deo, non peccat: 18
sed generatio Dei conservat eum, & Malignus non tangit eum. Scimus quoniam 19
ex Deo sumus: & mundus totus in maligno positus est. Et scimus quoniã Filius Dei 20
venit, & dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio
ejus. Hic est verus Deus, & vita æterna. Filioli, custodite vos à simulacris. Amen. 21

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 *من يؤمن بابن الله فله الشهادة في نفسه * ومن لا يؤمن بابن الله فقد جعل الله نفسه
11 كاذبا • لانه لم يصدق الشهادة التي شهد الله بها عن ابنه *وهذه هي الشهادة ان الله اعطانا
12 حياة ابدية • وهذه الحياة هي في ابنه * من له الابن فله الحياة • ومن ابن الله ليس هو له
13 فالحياة ليست له * هذه الاقوال كتبتها اليكم ايها المؤمنون باسم ابن الله لتعلموا ان لكم
14 حياة ابدية اذ تؤمنون باسم ابن الله * وهذه هي الدالة التي لنا لديه • اننا ان سالناه شيا
15 مما يخص مشيئته يسمعنا * وان عرفنا انه يستجيب لنا في مهما نسله فقد عرفنا اننا
16 سناخذ الوسايل التي نسلها منه * ان ابصر احدكم اخاه يخطيا خطية ليست الي الموت •
يتوسل ويعطيه حياة • الذين يخطون خطا ليس للموت • لان قد تكون خطية للموت • فليست
17 18 اقول ان تسل من اجل تلك * كل ظلم خطية هو • وتكون خطية ليست للموت * وقد
19 علمنا ان كل من ولده الله فما يخطي • بل من قد ولده الله يحفظ نفسه وما يمسه الخبيث * قد
20 عرفنا اننا من الله نحن • والعالم كله قد وضع في حظ الشرير * وقد علمنا ان ابن الله سيجي •
وقد منحنا ذهنا نعرف به الاله الحق • ونكون في الرب الحقيقي في يسوع المسيح ابنه •
21 فذلك هو الاله الحق • والحياة الخالدة * يا اولادي احفظوا انفسكم من الاصنام •
• والسبح لله دايما ابدا سرمدا امين •

Qui credit in Filium Dei, habet testi- 10
monium in semetipso: qui verò non cre-
dit in Filium Dei, Deum ipsum fecit
mendacem: quia non credidit testimonio
quod testificatus est Deus de Filio suo.
Est autem hoc testimonium, videlicet 11
quòd dedit nobis Deus vitam æternam:
& hæc vita, in Filio ejus est. Qui ha- 12
bet Filium, habet vitam: qui autem Fi-
lium Dei non habet, vitam non habet.
Hos sermones scripsi vobis ô qui credi- 13
tis in nomen Filii Dei: ut sciatis quòd
habetis vitam æternam, quandiu credi-
tis in nomen Filii Dei. Et hæc est fidu- 14
cia quam habemus apud ipsum, quòd
siquid ex his quæ consentanea sunt ejus
voluntati, ab eo petierimus, audit nos.
Et si scimus quòd exaudit nos in omni- 15
bus quæ petimus ab illo, scimus etiam
quòd consequemur petitiones quas ab eo
postulabimus. Siquis vestrûm viderit 16
fratrem suum peccantem peccato quod
non est ad mortem, petat, & dabit ei vi-
tam; his nempe qui peccant peccato
quod non est ad mortem. Est enim pecca-
tum ad mortem, & non pro illo dico ut
petas. Omnis quidem iniquitas pecca- 17
tum est: at est peccatum quod non est ad
mortem. Jam autem novimus quòd 18
omnis quem Deus genuit, non peccat:
sed is quem Deus genuit, servat seipsum,
& Improbus non tangit eum. Jam no- 19
novimus quòd ex Deo sumus, & mun-
dus totus in sortem maligni sit po-
situs. Et novimus Filium Dei esse ven- 20
turum: deditque nobis mentem per quam
cognoscamus Deum verum, & simus in
vero Domino, nempe in Jesu Christo
ejus filio. Ille enim est Deus verus, &
vita inconcussa. O filii mei, cavete 21
vobis ab idolis.

Laus Deo perpetua perennis ac sempiterna, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእመሰ፡ ርኢነ፡ ከመ፡ ዘሰአልናሁ፡ ይሰምዓነ፡፡ ናአምር፡ እንከ፡ ከመ፡ ብነ፡ ስእለተነ፡ ዘሰአልነ፡
16 በኀቤሁ፡፡ ወእመቦ፡ ዘርእዮ፡ ለካልኡ፡ እንዘ፡ ይኤብስ፡ አበሰ፡ ዘኢኮነ፡ ለሞት፡ ወሰአሎ፡
ያሐይዎ፡ ለእለ፡ ይኤብሱ፡ ዘኢኮነ፡ ለሞት፡፡ እስመቦ፡ አበሳ፡ ዘለሞት፡፡ ወኢኮነ፡ በእንቲአሁ፡ ዘ
17 እብል፡ ከመ፡ ይስአሉ፡፡ እስመ፡ ኵሉ፡ አበሳ፡ ኃጢአት፡ ይእቲ፡፡ ወቦ፡ ጌጋይ፡ ዘለሞት፡፡
18 ናአምር፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘተወልደ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ኢይኤብስ፡፡ አላ፡ ዘተወልደ፡ እምእ
19 ግዚአብሔር፡ የዐቅብ፡ ርእሶ፡ ወእኩይ፡ ኢይሰሕቶ፡፡ ናአምር፡ ከመ፡ እምነ፡ እግዚአ
20 ብሔር፡ ንሕነ፡፡ ወዓለምሰ፡ ኵሉ፡ በእኪት፡ ይቀውም፡፡ ናአምር፡ ከመ፡ ወልደ፡ እግዚአብ
ሔር፡ መጽአ፡ ወወሀበነ፡ ልበ፡ ከመ፡ ናእምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘበጽድቅ፡፡ ወሀለውነ፡
ዘበ፡ ጽድቅ፡ በወልደ፡ እግዚአብሔር፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ውእቱ፡ ዘበአማን፡ እግዚአብ
21 ሔር፡ ወብነ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡ ባቲ፡ ደቂቅየ፡ ዕቀቡ፡ ርእሰክሙ፡ እምነ፡ አማል
ክት፡፡

Et si videmus quòd quæ petivimus audiet nos, scimus igitur quòd ha- 15
bemus petitiones nostras quas petivimus apud eum. Et si quis sit 16
qui viderit socium suum peccantem peccatum quod non est ad mor-
tem, rogans vivificabit peccantem peccatum quod non est ad mortem: quia est
peccatum ad mortem, & non est pro illo quòd dico ut rogent. Quia omnis ini- 17
quitas peccatum est, & est nequitia quæ est ad mortem. Scimus quòd omnis 18
qui natus est ex Deo, non peccat: sed qui genitus est ex Deo conservat seipsum,
& Malus non nocet ei. Scimus quòd ex Deo sumus, & mundus universus in 19
malo persistit. Scimus quòd filius Dei venit, & dedit nobis intelligentiam ut 20
cognoscamus Deum verum, & sumus justi in filio Dei in Jesu Christo: ipse est
qui verè Deus est, & habemus vitam æternam: Propter eam filioli mei, con- 21
servate vosmetipsos à diis.

FINIS.

Epistola Beati JOANNIS Apostoli secunda.

Versio VULGATA LATINA.

1 SEnior Electæ dominæ, & natis ejus, quos ego diligo in veritate, & non ego
2 solus, sed & omnes qui cognoverunt veritatem, Propter veritatem quæ perma-
net in nobis, & nobiscum erit in æternum. Sit vobiscum gratia, misericor- 3
dia, pax à Deo Patre, & à Christo Jesu Filio Patris, in veritate & charitate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس يوحنا الانجيلي الثانية *

* قراءة يوم الجمعة قبل مرفع اللحم *

1 *من القس الشيخ الي كوريا المصطفاة واولادها الذين احبهم انا بتحقيق • ولست انا وحدي
2 3 بل وجماعة العارفين الحق *من اجل الحق الثابت فينا والكاين معنا الي الابد * النعمة تكون
معكم والرحمة والسلامة • من الاله الاب ومن الرب يسوع المسيح ابن الاب بحق ومحبة *

EPISTOLA SANCTI JOHANNIS Evangelistæ secunda.

Lectio feriæ sextæ quæ præcedit dies geniales carnium.

A Presbytero sene ad Kyriam ele- 1
ctam & liberos ejus, quos ego verè
diligo, & non ego solus, sed & omnes
veritatis agnitores: Propter veritatem 2
in nobis manentem, & nobiscum existen-
tem in æternum. Gratia sit vobiscum, 3
& misericordia & pax à Deo Patre,
& à Domino Jesu Christo filio Patris
cum veritate & charitate.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

መልእክተ፡ ዮሐንስ፡ ዳግሚት፡ ወልደ፡ ዘብዴዎስ፡፡

1 እምነ፡ ቀሲስ፡ ለኅሪት፡ ወለእግዝእት፡ ወለደቂቃ፡፡ ለእንተ፡ አነ፡ አፈቅራ፡ በጽድቅ፡ ወበእ
ንተ፡ ዛቲ፡ ጽድቅ፡ ወአኮ፡ አነ፡ ባሕቲትየ፡ አላ፡ ወእለሂ፡ ያአምርዋ፡ ለጽድቅ፡ ኵሎሙ፡፡
2 ወበእንተ፡ ዛቲ፡ ጽድቅ፡ እንተ፡ ትነብር፡ ኀቤነ፡ ወትሄሉ፡ ምስሌነ፡ ይእቲ፡ ለዓለ
ም፡፡ ወይሄሉ፡ ምስሌነ፡ ሞገስ፡ ወሕይወት፡ ወሰላም፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡
3 አብ፡ ወእምኀበ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወልዱ፡ ለእግዚአብሔር፡ አብ፡ በጽድቅ፡
ወበተፋቅሮ፡፡

Epistola secunda JOHANNIS filii Zebedæi.

CAPUT I.

A Seniore electæ & dominæ & filiis ejus, quam ego diligo in veritate, & 1
propter hanc veritatem: & non ego solus, sed & illi qui cognoscunt veritatem
omnium eorum. Et propter hanc veritatem quæ manet apud nos, & erit nobiscum 2
quæ est æterna. Et sit nobiscum gratia, & vita, & pax à Deo Patre, & à 3
Jesu Christo filio Dei Patris in veritate & in charitate.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑΝΝΟΥ Β'. ΚΕΦ. Α'.

Gavisus sum valdè quoniam inveni de *natis* tuis ambulantes in veritate, sicut
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς
mandatum accepimus à Patre. Et nunc rogo te, domina, non tanquam man-
5 ἐντολὴν ἐλάβομεν (δ) παρὰ τοῦ πατρός. Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία, οὐχ ὡς ἐντο-
datum scribo tibi novum, sed quod habuimus ab initio: ut diligamus *alii alios.*
λὴν (ε) γράφω σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς· ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
Et hæc est charitas, ut ambulemus secundùm mandata ejus. Hoc est man-
6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. (ζ) αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν-
datum, quemadmodùm audistis ab initio, ut in eo ambuletis. Quoniam multi sedu-
7 τολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. Ὅτι πολλοὶ πλά-
ctores *ingressi sunt* in mundum, non *confitentes* Jesum Christum *qui venit* in *carne.*
νοι (η) εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί.
Hic est seductor & Antichristus. Videte vosmetipsos, *ut ne perdamus* quæ
8 οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ (θ) ἀπολέσωμεν ἃ
operati *sumus*, sed mercedem plenam *accipiamus.* Omnis *transgrediens* & *non*
9 εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. Πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ
manens in doctrina *Christi,* Deum non habet. *Manens* in doctrina Christi, hic
μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει. ὁ μένων ἐν τῇ (ι) διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος
& Patrem & Filiū habet. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non af-
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέ- 10
fert, *ne recipite* eum in domum, & *Gaudere ei ne dicite.* *Nam dicens* illi
ρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ Χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. (κ) Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ 11
Gaudere, communicat operibus ejus malignis. Plura habens vobis scribere,
Χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. Πολλὰ ἔχων ὑμῖν (λ) γράφειν, 12
nolui per chartam & atramentum: *sed* spero *venire* ad vos, & os
οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· (μ) ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα
ad os loqui: ut gaudium *nostrum* sit plenum. Salutant te na-
πρὸς στόμα λαλῆσαι· ἵνα ἡ χαρὰ (ν) ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεταί σε τὰ τέ- 13
ti sororis tuæ Electæ. Amen.
κνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς (ξ) ἐκλεκτῆς. ἀμήν.

(ξ) Ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρα ἐγράφη ἐν στίχοις λ'.

MS. A. (δ) ἀπὸ τοῦ (ε) καινὴν γράφω σοι, ἀλλ' ἣν εἴχαμεν (ζ) αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς (η) ἐξῆλθον (θ) ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. Πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ (ι) διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. (κ) Ὁ λέγων γὰρ (λ) γράψαι, οὐκ ἐβουλήθην (μ) ἐλπίζω γὰρ γενέσθαι πρὸς (ν) ὑμῶν (ξ) ἐκλεκτῆς. (†) Ἰωάννου β'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]

Valdè gavisus sum quòd invenerim ex filiis 4
tuis qui incedant in veritate, quemadmodum
præceptum accepimus à Patre. Et obsecro 5
te Kyria, (nequaquam præceptum novum scri-
bo tibi, sed illud quod apud nos erat ab ini-
tio) ut alter alterum diligamus. Atq; hæc est 6
charitas, ut ambulemus secundùm præceptū.
Præceptum hoc est, sicut audistis ab initio,
ut in eo ambuletis: Quia multi seductores 7
exierunt in hunc mundum, qui non confiten-
tur Jesum Christum venisse in carne. Istius-
modi, seductor est & antichristus. Cavete 8
vobis ne perdatis quod operati estis, sed mer-
cede integrâ remuneremini. Quicunq; trans- 9
greditur, & non manet in doctrina Christi,
non est in eo Deus: qui manet in ejus doctri-
na, hic & Patrem & Filium habet. Siquis 10
veniat ad vos, & hanc doctrinam non affe-
rat, ne recipiatis eum domum, & Lætare bo-
noq; sis animo, ne dixeritis ei. Nam qui dixe- 11
rit ei, Læto sis animo, communicat operibus
ejus malis. Quum plura haberem vobis scri- 12
benda, nolui ut per chartam & atramentum
fieret: sed spero me venturum ad vos, & ore
ad os locuturos: ut gaudium nostrum sit in-
tegrum. Pacem tibi precantur filii sororis 13
tuæ electæ. Gratia vobiscum, Amen.

Epistolæ secundæ finis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ተፈሣሕኩ ፡ ጥቀ ፡ እስመ ፡ ረከብኩ ፡ እምደቂቅኪ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ በጽድቅ ፡፡ በከመ ፡
5 ነሣእነ ፡ ትእዛዞ ፡ እምኀበ፡አቡ፡፡=፦ ወይእዜኒ፡እብለኪ፡እግዝእትየ፡ወአኮ፡ ትእዛዝ ፡
ሐዲስ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለኪ፡አላ ፡ ትእዛዝ ፡ እንተ ፡ ብነ ፡ እምትካት ፡ ከመ ፡ ንትፋቀር ፡ በበ
6 ይናቲነ ፡ ከመ ፡ ንሑር ፡ በትእዛዙ፡፡=፦ ወዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ትእዛዙ፡ከመ ፡ ንሑር ፡ በዛቲ ፡
7 እንተ ፡ ሰማዕክሙ፡ትካት፡=፦ እስመ ፡ ብዙኃን ፡ መስሕታን፡እለ፡መጽኡ ፡ ውስተ ፡ ዓለም፡
እለ ፡ ኢየአምኑ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡ ከመ ፡ መጽአ፡በሥጋ ፡ ሰብእ፡ ወዝንቱ ፡ ውእቱ ፡
8 መስሐቲ ፡ ሐሰዊ ፡ መሲሕ፡=፦ ዑቁ ፡ ርእሰክሙ ፡ ኢትሕጕሉ ፡ ዘገበርክሙ ፡ አላ፡ ከመ፡
ዐስበ ፡ ፍጹመ ፡ ትንሥኡ፡፡=፦

Gavisus sum valdè, quia inveni ex filiis tuis qui incedunt in veritate, sicut ac- 4
cepimus mandatum ejus à Patre. Et nunc quidem dico tibi domina mea, & 5
non est mandatum novum quod scribo tibi, sed mandatum quod habuimus ex
principio, ut diligamus nos invicèm, ut incedamus in mandato ejus. Et hoc 6
est mandatum ejus, ut incedamus in eo quod audivistis olim. Quia multi præ- 7
varicatores fuerunt qui venerunt in mundum, qui non credunt in Jesu Christo,
quòd venit in carne hominis: & hic est prævaricator, & falsus Messias. Cave- 8
te vobismet ipsis ne perdatis quæ fecistis, sed ut mercedem perfectam recipi-
atis.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ἸΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως καὶ εὐχαριστίας ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριστόν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς Διοτρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας. περὶ Δημητρίου, ᾧ μαρτυρεῖται τὰ κάλλιστα. περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐν τάχει.

EPISTOLA JOANNIS TERTIA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑΝΝΟΥ ΤΡΙΤΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAPUT UNICUM.

PRESBYTER Gaio *dilecto*, quem ego diligo in veritate. *Dilecte,*
1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητὲ,
2 de omnibus *opto* te prosperè *agere* & valere, sicut prosperè agit tua anima. Ga-
3 περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. Ἐ-
visus sum *enim* valdè venientibus fratribus, & *testantibus* tuæ veritati, sicut tu
χάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, (α) καθὼς σὺ
in veritate ambulas. *Majus* horum nō habeo *gaudiū*, ut audiam meos *natos*
4 ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα
in veritate *ambulantes*. *Dilecte, fideles* facis quicquid operaris in
5 ἐν (β) ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν (γ) ἐργάσῃ εἰς τοὺς
fratres, & in peregrinos, Qui *testati sunt* tuæ charitati in conspectu Eccle-
ἀδελφοὺς, καὶ (δ) εἰς τοὺς ξένους, Οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη- 6
siæ, quos benè *facies deducens* dignè Deo. Pro enim nomine
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος 7
exierunt, nihil accipientes à Gentibus. Nos ergò debemus sus-
ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν (ε) ἐθνῶν. Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν (ζ) ἀπο- 8
cipere hujusmodi, ut cooperatores simus *veritati*. *Scripsi*
λαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ (η) ἀληθείᾳ. Ἔγραψα τῇ 9
Ecclesiæ: sed *amans* primatum gerere *ipsorum* Diotrephes, non recipit nos.
ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

MS. A. (†) Titulus abscinditur. (α) καθὼς ἐν (β) τῇ ἀληθείᾳ (γ) ἐργάζῃ (δ) καὶ τοῦτο ξένους, (ε) ἐθνικῶν. (ζ) ὑπολαμβάνειν (η) ἐκκλησίᾳ. Ἔγραψά τι τῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]

EPISTOLA JOHANNIS TERTIA.

Feriâ quartâ, Jejunii secundâ. Et feriâ quartâ Passionis.

SENIOR Gaio dilecto meo, ei quem 1
ego verè diligo. Dilecte noster, in omni re 2
oro pro te ut prosper sis atque incolumis, sic-
ut prosperè agit anima tua. Gavisus sum 3
enim valdè quòd veniant fratres & testimo-
nium reddant de veritate tua, prout tu in ve-
ritate ambulas. Et quidem majus hoc gaudi- 4
um non habeo, *quàm* ut audiam filios meos
ambulare in veritate. Charissime noster, fide- 5
liter facis id quod agis erga fratres, & *eos*
præsertim qui sunt peregrini: Qui testimoniū 6
reddiderunt de charitate tua apud universam
Ecclesiam: in quos beneficia confers, ut De-
um decet. Nam post nomen ejus egressi sunt, 7
nihil accipientes à Gentibus. Nos ergò te- 8
nemur suscipere qui tales sunt, ut adjutores
simus veritati. Optarem scribere Ecclesiæ: 9
sed ille qui primas vester esse cupit, Diotre-
phes, non recipit nos.

Versio VULGATA LATINA.

4 Gavisus sum valdè, quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate, sicut
5 mandatum accepimus à Patre. Et nunc rogo te, domina, non tanquam manda-
tum novum scribens tibi, sed quod habuimus ab initio, ut diligamus alterutrum.
6 Et hæc est charitas, ut ambulemus secundùm mandata ejus. Hoc est enim man-
7 datum, ut quemadmodùm audistis ab initio, in eo ambuletis: Quoniam multi
seductores exierunt in mundum, qui non confitentur Jesum Christum venisse in
8 carnem: hic est seductor, & antichristus. Videte vosmetipsos, ne perdatis
quæ operati estis: sed ut mercedem plenam accipiatis. Omnis qui rece- 9
dit, & non permanet in doctrina Christi, Deum non habet: qui permanet in do-
ctrina, hic & Patrem & Filium habet. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam 10
non affert, nolite recipere eum in domum, nec AVE ei dixeritis. Qui enim dicit 11
illi AVE, communicat operibus ejus malignis. Plura habens vobis scribere, no- 12
lui per chartam & atramentum: spero enim me futurum apud vos, & os ad os
loqui: ut gaudium vestrum plenum sit. Salutant te filii sororis tuæ Electæ. 13

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * قد سررت جدا لأني وجدت أولادك ممن يسلك في الحق كما أخذنا من الآب وصية * والآن
5 أسألك يا كوريا لا كمن يكتب إليك وصية جديدة. بل الوصية التي لنا منذ القديم *
6 أن نحب بعضنا بعض * وهذه هي المحبة أن نسلك فيما نحفظ وصاياه. هذه هي الوصية كما
7 سمعتم منذ القديم أن تسلكوا فيها * إن مضلين كثيرين قد دخلوا إلى العالم. وهم الذين
8 ما يعترفون أن أيسوع المسيح قد جاء بالجسد. فمن يقول هذا فهو المضل وضد المسيح * احذروا
9 على أنفسكم لئلا يضيع ما قد عملناه بل نأخذ ثوابا كاملا * كل من يخالف ولا يثبت في تعليم
10 المسيح فليس له إله. ومن يثبت في تعليم المسيح فذلك له الآب والابن * فمن يجي إليكم وما
11 يجيب هذا التعليم فلا تقبلوه في منزلكم ولا تسلموا عليه سلاما * لأن من يقول لإنسان شرير
12 السلام عليك. فإنما يشارك أعماله الخبيثة * ولي أقوال كثيرة أكاتبكم بها. فلم أوثر أن
أكتب إليكم بورق ومداد. لكني أومل أن أجي إليكم وأخاطبكم فما بإزاء فم. ليكون سرورنا
13 كاملا * يسلم عليك أولاد أختك المصطفاة. والسبح لله دائما آمين.

Magnopere gavisus sum quòd invenerim filios tuos ex ambulantibus in veritate, sicut mandatum accepimus à Patre. 4
Et nunc rogo te ô Kyria, (non ut scribens tibi mandatum novum, sed mandatum illud quod jam pridem habemus,) ut diligamus alii alios. 5
Hæc est autem charitas, ut incedamus in his quæ consona sunt mandatis ejus. Hoc est mandatum, ut jam olim audistis, ut incedatis in illis. 6
Nam multi seductores ingressi sunt in mundum, nempe ii qui non fatentur Jesum Christum venisse in carne: qui enim hoc dicit, seductor est & adversarius Christi. 7
Cavete vobisipsis, ne perdatur quod operati sumus, sed præmium perfectum accipiamus. 8
Quisquis contradicit, nec manet in doctrina Christi, non habet Deum: qui verò manet in doctrina Christi, is habet Patrem & Filium. 9
Et quisquis venit ad vos & hanc doctrinam non affert, ne recipiatis eum domi vestræ, neque salutando salutetis eum. 10
Qui enim dixerit homini scelerato, Pax tecum, procul dubio communicat operibus ejus malis. 11
Multos habeo sermones vobis scribendos, sed nolui scribere vobis per chartam & atramentum: sed spero me venturum ad vos, & os ad os collocuturum: ut gaudium nostrum sit perfectum. 12
Salutant te filii sororis tuæ electæ. 13

Laus Deo semper, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኵሉ፡ ዘይትቀደም፡ ወኢይነብር፡ በትምህርቱ፡ለክርስቶስ፡ከመ፡ምጽአ፡ኢሀሎ፡እግዚአብ
10 ሔር.ምስሌሁ፡፡ ወዘሰ፡ይነብር፡በትምህርተ፡ለክርስቶስ፡በአብ፡ወበወልድ፡ሀሎ፡፡ ወዘ፤
ይመጽእ፡ኀቤክሙ፡ ወዘንተ፡ ትምህርተ፡ ኢያመጽእ፡ኀቤክሙ፡ ኢታብእዎ፡ ቤተክሙ፡ ወበሐ
11 ሂ፡ጥቀ፡ኢትበልዎ፡፡ እስመ፡ዘይቤሎ፡በሐ፡ ይሳተፎ፡በምግባሩ፡እኩይ፡፡ ብዙኀ፡ብየ፡
12 ዘእጽሕፍ፡ ለክሙ፡ ወኢፈቀድኩ፡ በክርታስ፡ ወበማየ፡ሕሞት፡እስመ፡እትአመን፡ከመ፡እመጽ
13 እ፡ኀቤክሙ፡፡ ወአፉ፡በአፉ፡እትናገረክሙ፡ከመ፡ፍጹም፡ይኩን፡ፍሥሐክሙ፡፡ አምኂ፡ደቂ
ቀ፡ እኅትኪ፡ ኅሪት፡ ሞገስ፡ ወተፋቅሮ፡ ምስሌክሙ፡፡

Et omnis qui adversatur, & non permanet in doctrina Christi, nempe quòd advênit, non est Deus cum eo: & qui permanet in doctrina Christi, in Patre & in Filio est. 9
Et qui venit ad vos, & hanc doctrinam non adfert ad vos, ne ingredi faciatis eum domum vestram, & Ave omninò ne dicatis ei. 10
Quia qui dicit ei Ave, communicat in opere ejus malo. 11
Multum habeo quod scribam vobis, & nolui per chartam, & per aquam fellis, quia confido quòd veniam ad vos, & ore ad os loquar vobis, ut perfectum sit gaudium vestrum. 12
Saluta filios sororis tuæ electæ. Gratia & charitas sit vobiscum. 13

Epistola Beati JOANNIS *Apostoli tertia.*

Versio VULGATA LATINA.

1
2 SEnior Gaio charissimo, quem ego diligo in veritate. Charissime, de omni-
bus orationem facio prosperè te ingredi, & valere, sicut prosperè agit anima
3 tua. Gavisus sum valdè venientibus fratribus, & testimonium perhibentibus
4 veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas. Majorem horum non habeo grati-
5 am, quàm ut audiam filios meos in veritate ambulare. Charissime, fideliter fa-
cis quidquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos, Qui testimonium red- 6
diderunt charitati tuæ in conspectu Ecclesiæ: quos, benefaciens, deduces dignè
Deo. Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes à Gentibus. 7
Nos ergò debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis. 8
Scripsissem forsitan Ecclesiæ: sed is, qui amat primatum gerere in eis, Diotre- 9
phes, non recipit nos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس يوحنا الجامعة الثالثة *

1 * قراءة يوم الاثنين من جمعة الجبن. * من القس الشيخ إلى غايوس الحبيب *
2 الذي أحبه أنا حقا * أيها الحبيب أنا أصلي من أجلك أن تتيسر طرقك في جميع الأشياء
3 وتعافى. كما أن نفسك قد تيسرت سبلها * لأني سررت جدا بالإخوة الواردين والشاهدين لك بالحق
4 كما أنت سالك في الحق * فليس لي سرور أعظم من هذا قدرا. أن أسمع أن أولادي سالكون في
5
6 الحق * أيها الحبيب الجميل الذي تعمله بإخوة الغرباء اجعله صادقا * الذين شهدوا لك
7 بالمحبة أمام الجماعة. الذين تعمل عملا محمودا إذ تشيعهم بما هو لله أهلا * لأنهم من أجل
8 اسمه خرجوا ولم يأخذوا من الأمم شيئا * فنحن نسأل أن نعمل أمر مثل هؤلاء. ليكون للحق
9 مساعدين * قد كتبت إلى الجماعة. لكن ديوطرافي المؤثر أن يتقدمهم لم يقبلنا.

EPISTOLA SANCTI *JOANNIS* Catholica tertia.

Lectio feriæ secundæ hebdomadis casei.

A Presbytero sene ad Gaium charissimum quem ego verè diligo. 1
O charissime, ego pro te oro ut planæ sint viæ tuæ in omnibus rebus, & bene valeas, quemadmodum animæ tuæ viæ sunt jam complanatæ. 2
Nam valdè gavisus sum de fratribus venientibus, & veritatem tibi attestantibus, prout tu incedis in veritate. 3
Nec ullum est mihi majoris quàm hoc amplitudinis gaudium, ut scilicet audiam filios meos in veritate ambulare. 4
O dilecte, beneficium quod exerces in fratres peregrinos, fideliter exerce: 5
Qui de tua charitate testimonium reddiderunt in conspectu Ecclesiæ: quos quum deduxeris prout Deo dignum est, præclarum opus præstiteris. 6
Nam propter nomen ejus egressi sunt, nihil accipientes à Gentibus. 7
Nos ergo precamur, ut hujusmodi hominum rem benignè complectamus: ut simus veritatis adjutores. 8
Jam scripsi Ecclesiæ; sed Diotrephes qui ambit eis præesse, non recepit nos. 9

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ዘዮሐንስ : ወንጌላዊ : ሣልስ፡፡
2 እምነ፡ቀሲስ፡ለጋዮስ፡ለእኁነ፡ዘአነ፡ አፈቅሮ፡በጽድቅ፡፡ እኁየ፡በእንተ፡ኵሉ፡እጸሊ፡
3 ለከ፡ትሰራሕ፡ወትሕዮ፡በዘ፡ይሌድማ፡ለነፍስከ፡፡ ተፈሣሕኩ፡ጥቀ፡ሶበ፡መጽኡ፡አኀዊነ፡
4 ወስምዐ፡ኮኑ፡ሳዕለ፡ተፋቅሮተከ፡፡ ወከመ፡ በጽድቅ፡ ተሐውር፡፡ እንተ፡ ተዓቢ፡ እምዝ
5 ቲ፡ትፍሥሕት፡አልብየ፡ከመ፡እስማዕ፡፡እንዘ፡በጽድቅ፡የሐውሩ፡ ደቂቅ፡፡ እኁየ፡እሙን፡
6 ግብረ፡ዘገበርከ፡ለአኀዊነ፡፡ ወዝንቱ፤ ነኪር፡ስምዐ፡ኮነ፡ሳዕለ፡ተፋቅሮተከ፡በቅድመ፡
7 ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ከመ፡ ሠናየ : ትገብር : ወአቅደምኮ፡ ፈኖቶሙ፡ ዘይደሉ፡ ለእግዚአብሔ
8 ር፡፡ ወበእንተ፡ስሙ፡ወፅኡ፡እንዘ፡አልቦ፡ዘአንሥኡ፡እምነ፡አሕዛብ፡፡ ወንሕነሰ፡አ
9 ኀዊነ፡ ይደልወነ፡ ንትቀበሎሙ፡ ለእለ፡ ከመዝ : ከመ፡ ንኩን፡ሱታፌ፡ ለጽድቅ፡፡ ወጸሐ
ፍኩ : ለቤተ : ክርስቲያን : አላ : ርቱዕ : አቀድሞ፡ ሎሙ : ወበሕቱ : በኑፋቄሁ : ኢይደሰ
ወክሙ፡፡

JOHANNIS Evangelistæ tertia.

A Seniore Gaio fratri nostro, quem ego diligo verè. 1
Frater mi, per omnia oro pro te, ut prosperè agas, atque valeas, in iis quæ jucunda sint animæ tuæ. 2
Gavisus sum valdè quum venissent fratres nostri, & testimonio fuissent de charitate tua & quomodo tu in veritate ambulas.
Majus hoc gaudium non habeo, ut audiam quum in veritate ambulant filii. 3
Frater mi, fidele est opus quod fecisti fratribus nostris. 4
Et hic extraneus testis fuit de charitate tua coram Domo Christianorum, quòd benè facis, & præmonstrâsti viam eorum qui placent Deo. 5
Et propter nomen ejus egressus sum nihil accipiens à Gentibus. 6
Et nos fratres nostri, oportet nos ut recipiamus eos qui sunt hujusmodi, ut fiamus participes veritatis. 7
Et scripsi Domui Christianorum, sed rectus præcedebat eos: veruntamen propter infidelitatem non parcebit vobis. 8 9

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ Γ΄. ΚΕΦ. Α΄.

Propter hoc si venero, submonebo ejus opera quæ facit, verbis malignis garri-
10 Διὰ τοῦτο (ϑ) ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυ-
ens nos. Et non contentus in his, neque ipse suscipit fratres, &
αρῶν ἡμᾶς. καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς
volentes prohibet, & de Ecclesia ejicit. Dilecte, ne imitare malum,
11 βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν,
sed bonum. Benefaciens ex Deo est: at malefaciens non vidit Deum.
ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν (ι) ὁ δὲ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.
Demetrio testatum est ab omnibus, & ab ipsa veritate: & nos autem te-
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρ-
stamur, & nôstis quoniam testimoniũ nostrum verum est. Multa habui scri-
τυροῦμεν, καὶ (κ) οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι. Πολλὰ εἶχον (λ) γρά-
bere, sed non volo per atramentum & calamum tibi scribere. Spero autem pro- 13
φειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ (μ) καλάμου σοι γράψαι. Ἐλπίζω δὲ εὐ-
tinùs videre te, & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te 14
θέως (ν) ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε 15
amici. Saluta amicos per nomen.
οἱ (ξ) φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

(†) Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτη στίχων λβ΄.

MS. A. (ϑ) ἂν (ι) ὁ κακοποιῶν (κ) οἴδας (λ) γράψαι σοι, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθην διὰ (μ) καλάμου γράφειν σοι· (ν) σε ἰδεῖν, (ξ) ἀδελφοί. (†) Ἰωάννου γ΄.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Propterea, si venero, mentionem faciam operum ejus quæ perpetravit; verbis enim malis tractat nos: & his non contentus, nec ipse recipit fratres, & eos qui recipiunt, prohibet, quin ex Ecclesia expellit. Charissime noster, ne malum imitére, sed bonum. Qui bonum facit, ex Deo est: qui verò malum facit, Deum non vidit. De Demetrio redditum est testimonium ab unoquoque; & ab ipsa Ecclesia, imo ab ipsa veritate: sed nos etiam testimonium perhibemus; & nôstis testimonium nostrum verum esse. Multa haberem tibi scribenda, sed nolo per atramentum & calamum tibi scribere. Spero autem protinus me visurum te. & præsentes coram locuturos. Pax tecum sit. Pacem tibi precantur amici. Pacem precare amicis, unicuique nomine proprio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወበእንተ፡ዝንቱ፡እሙ፡መጻእኩ፡አዜክር፡ምግበሮ፡ዘይገብር፡ነቢበ፡እኩየ፡ዘይነብብ፡ላዕሌነ፡
ወሊያአክሎ፡ ዘንተኒ፡ ወውእቱኒ፡ ኢይትቄበሎሙ፡ ለአኃዊነ፡ወለእለኒ፡ ይፈቅዱ፡ ይከልአሙ፡
11 ወያወፅኦሙ፡እምቤተ፡ክርስቲያን፡፡=፦ እኁየ፡ ኢትኩን፡ከመ፡ገባሬ፡እኪት፡አለ፡ከመ፡ገባ
ሬ፡ሠናይት፡ ወገባሬ፡ ሠናይትሰ፡ እምእግዚአብሔር፡ውእቱ፡፡ ወገባሬ፡እኪትሰ፡ ኢይሬእዮ፡
12 ለእግዚአብሔር፡፡=፦ ወበእንተኒ፡ድሜጥሮስ፡ሰምዐ፡ኮነ፡ኵሉ፡ወለሊሃኒ፡ጽድቅ፡፡ ወንሕ
13 ነኒ፡ስምዓ፡ኮነ፡ ወንዜንወክሙ፡ ወተአምሩ፡ከመ፡ ርትዕት፡ይእቲ፡ ስምዕነ፡=፦ ወብዙኅ፡ብ
14 የ፡ዘጽሕፍ፡ለከ፡አላ፡ ኢአፈቅድ፡በማየ፡ሐሞት፡ወበቀለም፡እጽሕፍ፡ለከ፡=፦ አለ፡እትአ
15 መን፡በሕቱ፡ከመ፡ፍጡነ፡እሬእየከ፡፡ ወእትናገረከ፡አፈ፡በአፈ፡=፦ ሰላም፡ለከ፡ወይሌአ
ኑከ፡አኃዊነ፡ ወአምኃ፡ ቢጾከ፡ በበአስማቲሆሙ፡፡=፦

Et propter hoc si venero, in memoriam reducam facinora ejus quæ facit, viz. 10
sermonem malum quem effutit contra nos: & non sufficit ei hoc, & ipse non recipit fratres nostros, & eos qui volunt, prohibet, & ejicit ex domo Christianorum. Frater mi, ne sis ut operator mali, sed ut operator boni: & operator bo- 11
ni à Deo est, & operator mali non videbit Deum. Et de Demetrio testis est 12
quisque, & ipsa veritas, & nos testimonio sumus & annunciamus vobis, & scitis quòd rectum est testimonium nostrum. Et multum habeo quod scribam tibi, sed 13
nolui per aquam fellis, & per calamum scribere tibi. Sed spero tamen quod 14
citò videbo te, & alloquar te os ad os. Pax tibi: & salutant te fratres nostri. 15
Et saluta proximos tuos nominatim.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΕΧΟΝΤΑ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΙΝ.

Α΄ Περὶ παρεισαχῆς τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν. ἐν ᾧ, περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

Β΄ Ταλανισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τῇ πλάνῃ καὶ δυσσεβείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ, καὶ βλασφημίᾳ καὶ ὑποκρίσει τῆς εἰς ἀπάτην δωροδοκίας.

Γ΄ Περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν ἐν τῇ πίστει, συμπαθείας τε καὶ φειδοῦς εἰς τὸν πλησίον, ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἁγίᾳ σπουδῇ.

Δ΄ Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ παῤῥησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ.

EPISTOLA JUDÆ CATHOLICA.

(†) ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ. ΚΕΦ. Α΄.

CAPUT UNICUM.

JUDAS Jesu Christi servus, frater autem Jacobi, his in Deo Patre san-
1 ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ (α) ἡγι-
ctificatis, & Jesu Christo servatis, vocatis: Misericordia vobis, & pax, & chari-
2 ασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς· Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγά-
tas adimpleatur. Dilecti, omnem solicitudinem faciens scribere vobis de com-
3 πη πληθυνθείη. Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοι-
muni salute, necessitatem habui scribere vobis, deprecans supercertare semel
νῆς (β) σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ
tradita Sanctis fidei. Subrepserunt enim quidam homines (olim
4 παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι (οἱ πάλαι
præscripti in hoc judicium) impii, Dei nostri gratiam transferen-
προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα,) ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (γ) χάριν μετατιθέν-
tes in luxuriam, & solum herum Deum & Dominũ nostrum Jesum Chri-
τες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον (δ) δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
stum negantes. Commonere autem vos volo, scientes vos semel hoc, quoniam
Α΄
στὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, (ε) εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι 5
Dominus populum de terra Ægypti salvans, secundò non credentes perdi-
ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλε-
dit. Angelósque non servantes suum principium, sed relinquen-
σεν. Ἀγγέλους (ζ) τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόν- 6
tes proprium domicilium, in judiciũ magni diei, vinculis æternis sub caligine
τας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον
reservavit.
τετήρηκεν.

MS. A. (†) Pars Tituli abscinditur: Κ······ ἐπιστολή. (α) ἠγαπημένοις, (β) ἡμῶν σωτηρίας, (γ) χάριτα (δ) δεσπότην καὶ Κύριον (ε) εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι Ἰησοῦς λαὸν (ζ) δὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

EPISTOLA JUDÆ
Fratris JACOBI.

Pro Antonio & sociis ejus: & Prophetis.
Et feriâ tertiâ Passionis.

Juda servus Jesu Christi, frater autem Jacobi Gentibus vocatis, à Deo Patre dilectis, 1
& in Jesu Christo conservatis: Misericordia & pax cum charitate multiplicetur vobis. 2
Dilecti mei, omnem curam adhibens 3
scribendi vobis de salute nostra communi, necessarium est mihi scibere vobis, rogans ut certamen subeatis pro fide quæ semel tradita est Sanctis. Obtinuerunt enim qui- 4
dam introitum, qui ab initio præscripti fuerant in damnationem istam, homines impii, qui gratiam Dei convertunt in obscœnitatem, & eum qui solus est Dominus Deus, *nempe* Dominum nostrum Jesum Christum, negant. Commonere vos autem vo- 5
lo, quum sciatis omnes quòd Deus quum unâ vice populum ex Ægypto liberâsset, alterâ eos qui non crediderunt perdidit. Et 6
Angelos qui non servârunt primas suas, sed reliquerunt suum domicilium, ad judicium magni diei vinculis ignotis sub caligine reservavit.

Versio VULGATA LATINA.

10 Propter hoc si venero, commonebo ejus opera, quæ facit, verbis malignis gar-
riens in nos: & quasi non ei ista sufficiant; neque ipse suscipit fratres; & eos, qui
11 suscipiunt, prohibet, & de Ecclesia ejicit. Charissime, noli imitari malum, sed
quod bonum est. Qui benefacit, ex Deo est: qui malefacit, non vidit Deum.
Demetrio testimonium redditur ab omnibus, & ab ipsa veritate, sed & nos testi- 12
moniũ perhibemus: & nôsti quoniã testimoniũ nostrum verũ est. Multa habui tibi 13
scribere: sed nolui per atramentũ & calamũ scribere tibi. Spero autẽ protinus te vi- 14
dere, & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فمن اجل هذا اذا جيت سأذكره باعماله التي يفعلها * لانه يهذي بنا باقوال خبيثة *
وما يكفيه هذه * فلا هو يقبل الاخوة * والذين يريدون يقبلوهم يمنعهم ويخرجهم
11 من الكنيسة * ايها الحبيب لا تتشبه به في الشر بل بالخير * من يعمل الخير من الله هو *
12 ومن يعمل الشر ما قد ابصر الله * ديمتريوس الجماعة يشهدون له * والحق نفسه يشهد
13 له * ونحن نشهد له * وقد علمتم ان شهادتنا صادقة هي * ولي اقوال كثيرة اكاتبكم
14 بها * لكني لست اوثر ان اكتب اليكم بمداد وقلم * اومل ان اجي اراك سريعا *
15 ونتخاطب فما بازاء فم * السلام لك * يقبلك اصدقاوك * سلم على اصدقاينا كل واحد باسمه *
* كملت رسايل الرسول الطاهر يوحنا البشير * ولله المجد كثيرا ابدا امين *

Propterea quum venero, monebo eum de facinoribus suis quæ facit: blaterat enim in nos sermonibus improbis: & hic minimè contentus, neque ipse recipit fratres, & qui volunt eos recipere, prohibet, & ejicit ex Ecclesia. O dilecte, ne imiteris eum in malo, sed in bono: qui benè facit, ex Deo est; qui autem malè facit, non vidit Deum. Demetrio omnes attestantur, et veritas ipsa attestatur illi, & nos attestamur ei: & nôstis quòd testimonium nostrum verum est. Multos etiam sermones habeo vobis scribendos, sed nolo scribere vobis per atramentum & calamum. Spero fore ut brevi veniam te invisum, & os ad os loquamur. Pax tibi. Osculantur te amici tui. Saluta amicos nostros, unumquenque proprio nomine.

10 11 12 13 14 15

Epistolarum Apostoli puri Johannis Evangelistæ, finis.

Laus Deo plurima & sempiterna, Amen.

Epistola Catholica Beati JUDÆ *Apostoli.*

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT UNICUM.

1 JUDAS Jesu Christi servus, frater autem Jacobi, his qui sunt in Deo Patre
2 dilectis, & Christo Jesu conservatis, & vocatis. Misericordia vobis, & pax, &
3 charitas adimpleatur. Charissimi, omnem solicitudinem faciens scribendi vobis
de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis: deprecans supercertari
4 semel traditæ Sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præ-
scripti sunt in hoc judicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam,
& solum Dominatorem & Dominum nostrum Jesum Christum negantes. Com- 5
monere autem vos volo, scientes semel omnia, quoniam Jesus populum de ter-
ra Ægypti salvans, secundò eos, qui non crediderunt, perdidit: Angelos verò 6
qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in
judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة يهودا السعيد اخي الرب الكاثوليكية *
* قراءة يوم الثلاثا من جمعة الجبن ولعيد ميخاييل رييس الملايكة وايضا لعيد يهودا الرسول *
1 * من يهودا عبد ايسوع المسيح واخي يعقوب * الي المقدسين بالله الاب وايسوع المسيح
2 3 المختارين المحفوظين * لتكثر لكم الرحمة والسلامة والمحبة * يا احبي قد عملت كل الحرص
ان اكتب اليكم من اجل الخلاص الكامل والشامل المشترك * واضطررت ان اكتب
4 اليكم متضرعا ان تجتهدوا في الامانة * التي دفعت الي القديسين مرة * لان حدس
واندس قوم منافقون * قد سلف اكتتابهم قديما في هذه الدينونة * الذين ينقلون
5 نعمة ربنا الي الطماعة ويجحدون سيدنا وحده الاهنا وربنا ايسوع المسيح * مويرا ان اذكر
لكم اذ قد عرفتم دفعة واحدة هذا المعني * الرب خلص الشعب من ارض مصر * وفي
6 الثانية اهلك الذين لم يومنوا * والملايكة الذين لم يحفظوا رياستهم * بل تركوا
مسكنهم الخاص * فهم محبوسون الي دينونة يوم عظيم * بوثاقات ابدية *

EPISTOLA.
BEATI JUDÆ
Fratris Domini Catholica.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis casei. Et pro die festo Michaëlis principis Angelorum. Præterea pro die festo Judæ Apostoli.

A JUDA servo Jesu Christi, & fratre Jacobi, ad sanctificatos per Deum Patrem & Jesum Christum electos & conservatos. 1
Multiplicetur vobis misericordia & pax & charitas. 2
O dilecti mei, omni studio adhibito ut scriberem vobis de salute perfecta universali atque communi, coactus sum scribere vobis, deprecans ut soliciti sitis in fide quæ semel tradita est sanctis. 3
(Nam subrepserunt & inseruerunt se quidam impii, qui jam olim præscripti fuerant in hanc damnationem, qui transferunt gratiam Domini nostri ad lasciviam, & negant Dominum nostrum, qui solus est Deus ac Dominus noster Jesus Christus.) 4
Volens mentionem vobis facere, quum jam semel noveritis hunc sensum, quod scilicet Dominus liberavit populum de terra Ægypti, & in secunda vice perdidit eos qui non crediderant. 5
Et Angeli qui non servârunt principatum suum, sed proprium ipsorum domicilium destituerunt, carcere ad judicium magni diei vinculis æternis detinentur. 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዐ ፡ አምላክ ፡፡ መልእክተ ፡ ይሁደ ፡
እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ፡ ጸሎቱ ፡ ይብጽሐነ ፡ አሜን ፡፡

ሐ

1 እምይሁዳ ፡ ገብረ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ፡ ለእለ ፡ ያፈቅርዎ ፡ ለእግ
2 ዚአብሔር ፡ አብ ፡ ስሙያን ፡ ወጽዉዓን ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡
3 ወተፋቅሮ ፡ ወሣህል ፡ ይብዛኅ ፡ ማእከሌክሙ ፡፡ አኃዊነ ፡ በኵሉ ፡ አስተፋጠንኩ ፡ ከ
መ ፡ እጽሐፍ ፡ ለክሙ ፡ ጽሁቀ ፡ ወአስተበቍዓክሙ ፡ ከመ ፡ ትትቀነይዋ ፡ ለእንተ ፡ ትመ
4 ጽእ ፡ ጽድቅ ፡ እንተ ፡ ተውህበት ፡ ለቅዱሳን ፡ ሃይማኖት ፡፡ እስመ ፡ ቦኡክሙ ፡ ውስተ ፡
ልብክሙ ፡ ሰብእ ፡ ረሲዓን ፡ እለ ፡ ጽሑፋን ፡ ቀዲሙ ፡ ለዝንቱ ፡ ደይን ፡ እለ ፡ ያፈልስዋ ፡
ለጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወይክሕድዎ ፡ ለውእቱ ፡ ባሕቲቱ ፡ እ
5 ግዚአብሔር ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአዘከርክሙ ፡ ፈቀድኩ ፡ ወታአምሩ ፡ ምዕረ
ሰ ፡ ኵሉ ፡ ከመ ፡ ኢየሱስ ፡ አድኀነ ፡ ሕዝበ ፡ እምድረ ፡ ግብጽ ፡፡ ወበዳግምስ ፡ ለእለ ፡ ኢ
6 አመኑ ፡ አጥፍአሙ ፡፡ ወለመላእክቲሁኒ ፡ እለ ፡ ኢዐቀቡ ፡ ፍጥረቶሙ ፡ ውስተ ፡ ደይ
ን ፡ አንበሮሙ ፡ ወተአስሩ ፡ ለዕለት ፡ ዐባይ ፡ ለዘለሊሆሙ ፡ አቅነዩ ፡ ርእሶሙ ፡፡

In nomine Patris & Filii & Spiritûs sancti unici Dei, Epistola JUDÆ fratris Jacobi, oratio ejus præveniat nobis, Amen.

CAPUT. I.

A Juda servo Jesu Christi, fratre Jacobi, iis qui diligunt Deum Patrem, no- 1
minatis & vocatis in Jesu Christo: Pax vobis, & charitas, & misericordia 2
multiplicetur medio vestrûm. Fratres nostri, semper festinavi ut scriberem vo- 3
bis solicitè, & obsecro vos ut pareatis ei quæ adventura est veritati ejus, & ei
quæ tradita est Sanctis fidei. Quia intrârunt in corda vestra homines impii, 4
qui præscripti sunt olim ad hanc damnationem, qui transferunt gratiam Dei in
libidinem suam, & negant illum solum Deum, Jesum Christum. Et in memo- 5
riam revocare vobis volui, & scitis semel omnes quòd Jesus servavit populum
suum ex terra Ægypti; & secundò, eos qui non crediderunt, perdidit. Et Ange- 6
los ejus qui non servaverunt originem suam, in judicium constituit, & ligati
sunt in diem magnum, cui ipsimet subjecerunt seipsos.

Sicut Sodoma, & Gomorrha, & illæ circa eas civitates, similem his modum
7 Ὡς Σόδομα, καὶ Γόμοῤῥα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον (η) τούτοις τρόπον
exfornicatæ, & abeuntes post carnem alteram, propositæ sunt exemplum, ignis
ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς
æterni pœnam sustinentes. Similiter utique & hi sopiti, carnem
8 αἰωνίου δίκην (θ) ὑπέχουσαι. Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα
quidem maculant, dominationem autem spernunt, dignitates autem blasphemant. At Mi-
9 μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μι-
chael archangelus, cùm diabolo dimicans, disceptaret de Moysi
χαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως
corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiæ: sed dixit; Increpet
σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας· (ι) ἀλλ' εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι
te Dominus. Hi autem quæcunque quidem ignorant, blasphemant: quæcunque autem
10 σοι Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ
naturaliter tanquam irrationalia animalia nôrunt, in his corrumpuntur. Væ illis, quia
11 φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι Β'
viâ Cain ingressi sunt, & errore Balaam mercede effusi sunt, &
τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ
contradictione Core perierunt. Hi sunt in agapis vestris maculæ,
12 τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. Οὗτοί εἰσιν (κ) ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες,
convivantes, sine timore semetipsos pascentes: nubes sine aqua, à ven-
συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέ-
tis circumlatæ, arbores emarcidæ, infructuosæ, bis mortuæ, eradi-
μων (λ) περιφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζω-
catæ: Fluctus feri maris, despumantes sua ipsorum dedecora, stellæ
13 θέντα· Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες
erraticæ: quibus caligo tenebrarum in æternum servata est. Prophetavit
14 πλανῆται· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους (μ) εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσε

Γ'

autem & his septimus ab Adam, Enoch, dicens; Ecce venit Dominus in
(ν) δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ, Ἐνὼχ, λέγων, Ἰδοὺ ἦλθε Κύριος (ξ) ἐν
millibus Sanctis suis: Facere judicium contra omnes, & redarguere omnes
μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ· Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ (ο) ἐξελέγξαι πάντας 15
impios eorum, de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impiè egerunt:
τοὺς (π) ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν·
& de omnibus duris, quæ locuti sunt contra eum peccatores impii.
καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
Hi sunt murmuratores, querulosi, secundùm desideria sua ambu-
Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, (ρ) μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευό- 16
lantes, & os eorum loquitur prætumida, mirantes personas utilitatis
μενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας
gratiâ. Vos autem, dilecti, memores estote verborum prædictorum ab
Γ' χάριν. Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε (σ) τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ 17
Apostolis Domini nostri Jesu Christi: Quia dicebant vobis; Quoniam in
τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, Ὅτι (τ) ἐν 18
novissimo tempore erunt illusores, secundùm suaipsorum desideria ambulantes
ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι
impietatum. Hi sunt segregantes, animales, Spiritum non habentes.
τῶν ἀσεβειῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, Πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 19
Vos autem, dilecti, sanctissimæ vestræ fidei superædificantes vosmetipsos, in
Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, (υ) τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν 20
Spiritu sancto orantes, Vosmetipsos in dilectione Dei servate, ex-
Πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσ- 21
pectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi, in vitam æternam: Et
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον· Καὶ 22
hos quidem miseremini dijudicantes:
οὓς μὲν (φ) ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·

MS. A. (η) τρόπον τούτοις (θ)* ὑπερέχουσαι. Ὅμως (ι) ἀλλὰ (κ) οἱ ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, σπιλάδες, (λ) παραφερόμεναι, (μ) εἰς αἰῶνα (ν) καὶ τούτοις (ξ) ἐν ἁγίαις μυριάσιν (ο) ἐλέγξαι (π) ἀσεβεῖς περὶ (ρ) μεμψίμοιροι, (σ) τῶν προειρημένων ῥημάτων (τ) ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἐλεύσονται (υ) ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, (φ) ἐλέγχετε διακρινομένους. Οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ* ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Quemadmodum Sadum & Amura, & his cir- 7
cunjacẽtes civitates, quæ simili ac isti ratione
fornicatæ sunt & post alienas carnes abierũt,
positæ sunt sub igne æterno obnoxiæ judicio:
Pari quoq; modo isti in somnio delusi, carnẽ 8
quidem contaminant, dominationem autem
deprimunt, & majestatem blasphemant.
At Michael Archangelus qui cum Calumni- 9
atore loquens disputabat de corpore Mosis,
non est ausus proferre in eum judicium blas-
phemiæ, sed dixit; Increpet te Dominus.
At isti quæ non noverunt, ea blasphemant: 10
quæ verò naturaliter ut animantia nôrunt,
in iis corrumpuntur. Væ ipsis: nam in via 11
Cain abierunt, & post errorem Balaam in
mercedem libidinosè exarserunt, & in re-
bellione Coreh perierunt. Hi sunt qui in 12
otiis suis fœdati, lasciviunt, absque metu
seipsos pascentes: nubes sine pluvia, quæ
ob ventos vagantur, arbores quarum fructus
defecit, suntque infructuosæ, bis mortuæ:
quarum è radicibus emerserunt: Fluctus 13
maris vehementes, qui per spumam suam
declarant ignominiam suam: stellæ seducen-
tes: quibus caligo obscuritatis æternæ ser-
vata est. Prophetavit etiam de istis ille qui 14
septimus est ab Adam, Henoch, dicens;
Ecce venit Dominus cum myriadibus San-
ctorum, Ut judicium ferat adversùs omnes, & 15
arguat omnes impios de factis omnibus quæ
impiè patrârunt, & de omnibus verbis du-
ris quæ locuti sunt peccatores impii. Hi sunt 16
qui murmurant & conqueruntur de re qua-
cunque, dum in suis libidinibus incedunt,
& os illorum loquitur violenta, personásque
commendant quæstuum gratiâ. Vos autem 17
dilecti mei, mementote verborum quæ præ-
dicta fuerunt ab Apostolis Domini nostri Jesu
Christi. Qui dicebant vobis futuros in fine 18
temporum qui irriderent, qui secundùm li-
bidines suas impietatem sequerentur. Hi 19
sunt illi qui sunt segregati, animales, in qui-
bus non est Spiritus. Vos autem dilecti mei, in 20
fide vestra sancta iterum ædificemini per
Spiritum sanctum, orantes. Nos verò met- 21
ipsos in amore Dei conservemus, expectan-
tes clementiam Domini nostri Jesu Christi,
in vitam nostram æternam. Et nonnullos 22
quidem eorum ex igne rapite: quum autem
resipuerint, eos commiseramini.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ከመ ፡ ሰዶም ፡ ወገሞራ ፡ ወአህጉር ፡ እለ ፡ ምስሌሆን ፡ እለ ፡ በአርአያሆን ፡ ዘሞቁ፡ወተ
ለዋሆን ፡ በፍትወተ ፡ ዝሙት ፡፡ ሀሎሙ ፡ አርአያ ፡ ደይን ፡ ዘእሳት ፡ ዘለዓለም፡ዓለም ፡ ወተ
8 መጠዉ ፡ ኵነኔሆን ፡፡ ወከማሁ ፡ እሉኒ ፡ እለ ፡ በሕልሞሙ ፡ ያጌምኑ ፡ ሥጋሆሙ ፡ ወይ
9 ክሕድዎ ፡ ለእግዚኦሙ ፡ ወይፀርፉ ፡ ለዕለ ፡ ስብሐቲሁ ፡፡ ወሚካኤልኒ ፡ ሊቀ ፡ መላእ
ክት ፡ ሶበ ፡ ይትበሀሉ ፡ ለሰይጣን ፡ በእንተ ፡ ሥጋሁ ፡ ለሙሴ ፡ ኢተሐበለ ፡ ቃለ ፡ ጽርፈ
10 ት ፡ ይንብብ ፡ አለ ፡ ይብሎ ፡ ይኄይስ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወእሉሰ ፡ እለ ፡ ይጸርፉ ፡
እሉ ፡ እለ ፡ ይሌብሱ ፡ በዘ ፡ ኢያእምሩ ፡ ወሕሊናሆሙኒ ፡ ዘሥጋ ፡ ያአምሩ ፡ ከመ ፡ እንስሳ ፡
ወባቲ ፡ ይሠረዉ ፡፡

Sicut Sedom & Gamora & civitates consociatæ iis, quæ ad exemplum earum 7
scortatæ sunt & sectatæ sunt eas in libidine scortationis, positæ sunt exemplo
judicii ignis æterni, & traditæ sunt condemnationi earum. Et similiter isti qui 8
in somno suo polluunt carnem suam, & abnegant Deum suum, & blasphemant
contra gloriam suam. Et Michael princeps Angelorum, quum disceptâsset cum 9
Satana de corpore Mosis, non ausus est verbum blasphemiæ pronuntiare, sed dixit
ei; Te potior Deus est. Et isti sunt qui blasphemant, & isti sunt qui peccant in 10
eum quem ignorant, & cogitationem suam carnalem cognoscunt, sicuti bruta ani-
malia, & in ea intereunt.

Versio VULGATA LATINA.

7 Sicut Sodoma, & Gomorrha, & finitimæ civitates simili modo exfornicatæ, & abe-
untes post carnem alteram, factæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.
8 Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, ma-
9 jestatem autem blasphemant. Cùm Michaël Archangelus cum diabolo disputans
altercaretur de Moysi corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiæ: sed di-
10 xit; Imperet tibi Dominus. Hi autem, quæcunque quidem ignorant, blasphemant:
quæcunque autem naturaliter, tanquam muta animalia, nôrunt, in his corrumpun-
11 tur. Væ illis, quia in via Cain abierunt, & errore Balaam mercede effusi sunt, & in
12 contradictione Core perierunt. Hi sunt in epulis suis maculæ, convivantes sine
timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua, quæ à ventis circumferuntur, ar-
13 bores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ, Fluctus feri maris, despu-
mantes suas confusiones, sidera errantia: quibus procella tenebrarum servata est
in æternum. Prophetavit autem & de his septem ab Adam Enoch, dicens; Ecce venit 14
Dñs in Sanctis millibus suis, Facere judiciū contra omnes, & arguere omnes impios 15
de omnib' operib' impietatis eorum, quib' impiè egerunt, & de omnib' duris, quæ
locuti sunt contra Deum peccatores impii. Hi sunt murmuratores querulosi, secun- 16
dùm desideria sua ambulantes, & os eorū loquitur superba, mirantes personas quæ-
stûs causâ. Vos autem, charissimi, memores estote verborum, quæ prædicta sunt ab 17
Apostolis Dñi nostri Jesu Christi, Qui dicebant vobis quoniam in novissimo tem- 18
pore venient illusores, secundùm desideria sua ambulantes in impietatibus. Hi 19
sunt, qui segregant semetipsos, animales, Spiritum non habentes. Vos autem, cha- 20
rissimi, superædificantes vosmetipsos sanctissimæ vestræ fidei, in Spiritu sancto
orantes, Vosmetipsos in dilectione Dei servate, expectantes misericordiam Domini 21
nostri Jesu Christi in vitam æternam. Et hos quidem arguite judicatos: 22

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 *كسدوم وعموره • والمدن التي تحيط بهما • بالعزم الذي يشابه عزم هولاي • زانين وقاصين
8 وراء جسد • فصرن مثلا رادعة • مستوجبات طائلة النار المؤبدة * كذلك وهولاي يحلمون
9 في منامهم • ويدنسون جسدهم • ويخالفون السيادة • وعلى الاه المجد يفترون * فاما ميخاييل
رييس الملايكة لما كان ينازع المحال • اذ خاطبه من اجل جسد موسي • ما اجتري
10 ان يحمل دينونة الافترا • بل قال يزجرك الرب * فاما هولاي اجمع فانهم يفترون ولا
يعلمون • واما بطبيعتهم فكمثل الدواب يفعلون ويفسدون •

قراءة الاربعا من جمعة مرفع الجبن •

11 يا احبتي • الويل للمنافقين لانهم *
12 سلكوا في سبيل قايين • وانصبوا الى ضلالة بلعام • وهلكوا بمحاربة قورح * هولاي الذين
يجلبون احبابهم النجسة يتكيون معهم في الولايم • ويرعون انفسهم بلا مخافة • كمثل غمامة ليس
فيها ماء وهي تساق من الرياح • ومثل اشجار خريفية لا ثمر فيها مايتة دفعتين مقتلعة •
13 *ومثل امواج بحر معتسية وحشة مزبدة بذات خزيهم تحفظ لهم • نجوم متحيرين • الذين قد
14 خبي لهم الظلمة المدلهمة الى الابد * وقد تنبا على هولاي ذلك الذي هو سابع مخلوق
15 من ادم اخنوخ • قايلا ها الرب قد جا معه ربوات ملايكته القديسين * ليقضي العصاة
على الكل • ويوبخ منافقيهم من اجل جميع اعمال نفاقاتهم التي نافقوا بها • ومن اجل
16 جميع الاقوال الصعبة التي تكلم عليه الخطاة المنافقون * هولاي هم متذمرون داموا
خطوطهم سالكين فيما يخص شهواتهم • وفمهم يتكلم بالعظايم المبهتة • ويتعجبون الوجوه
17 بقلة منفعة الاخوة * فاما انتم يا احبتي فاذكروا الكلام الذي قيل لكم قديما من رسل
18 ربنا ايسوع المسيح * لانهم قالوا لكم ان في الازمان الاخيرة ياتون لعاب مستهزيين •
19 ويسلكون فيما يخص شهواتهم وفي النفاقات * هولاي هم المعذبون النفسانيون الذين ليس
20 فيهم روح * فاما انتم يا محبوبي فابنوا انفسكم على امانتكم الابرى قدسها بالروح
21 القدس • مصلين * حافظين انفسكم بمحبة الله • منتظرين رحمة ربنا ايسوع المسيح
22 للحياة المؤبدة * وارسموا قوما اذ يرتابون مهلكين •

Sicut Sadum & Amura, & urbes iis 7
adjacentes, mente quæ similis est menti
istorum, scortatæ, & carnem sectatæ,
factæ sunt exemplum cohibens, ignis
æterni pœnâ dignæ. Sic isti dormiendi 8
tempore secedentes, carnem suam fœdant,
dominationi contradicunt, & in Deum
gloriæ blasphemant. At Michael princeps 9
Angelorum cum Fraudulento disceptans
dum alloqueretur eum de corpore Mosis,
non est ausus ferre sententiam bla-
sphemiæ, sed dixit, Increpet te Domi-
nus. Verùm hi omnes blasphemant qui- 10
dem, ac non percipiunt: ex propria au-
tem natura, tanquam jumenta agunt,
& corrumpuntur.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis dierum genialium casei.

O dilecti mei, væ impiis, quoniam in 11
via Cain ambulaverunt, & ad errorem
Balaam sese effuderunt, & certamine
Coreh perierunt. Hi sunt qui amicos 12
suas impudicas accumbere faciunt se-
cum in conviviis, & pascunt semetipsos
absque timore: similes nubi aqua caren-
ti, & à ventis abactæ: velut arbores
autumnales fructuum expertes, bis
emortuæ, eradicatæ: Et velut undæ maris 13
tenebricosæ, horribiles, despumantes sua
ipsorum dedecora, ipsis asservatæ: sy-
dera errantia: quibus recondita est ca-
ligo densissima in æternum. Et de his 14
vaticinatus est septimus ille ab Adam
creatus Henoch, dicens; Ecce cum Do-
mino venerunt myriades Angelorum ejus
sanctorum, ut proferat judicium ad- 15
versùs omnes, & redarguat impios eorum
de omnibus operibus impietatum eorum
quas perpetrârunt, deque omnibus ser-
monibus asperis quos locuti sunt in eum
peccatores impii. Hi sunt murmura- 16
tores, de propriis sortibus queruli, in his
quæ cupiditatibus suis competunt in-
cedentes: & quorum os loquitur super-
bias prætumidas, admirantes vultus
absque ulla fratrum utilitate. Vos 17
autem ô dilecti mei, memores estote
verborum quæ jam dicta vobis fuerunt
ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi.
Nam ipsi dixerunt vobis, quòd extre- 18
mis temporibus venient lusores irri-
dentes, in his quæ ad proprias cupidi-
tates attinent, & in impietatibus in-
cedentes. Hi sunt qui cruciantur, ani- 19
males, in quibus non est Spiritus. Vos 20
autem ô dilecti mei, ædificate vosipsos
super vestram innocentissimæ sanctitatis
fidem, per Spiritum sanctum, orantes,
Conservantes vosipsos in charitate Dei, 21
expectantes misericordiam Domini no-
stri Jesu Christi in vitam æternam.
Et quosdam quidem, cùm ambigant, 22
perditos designate:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ሰሎሙ፡ እስመ፡ በፍኖተ፡ ቃየን፡ ሐሩ፡ ወበዓስበ፡ ጌጋዩ፡ ለበለዓም፡ ውእዩ፡ ወበክሕዶ፡ ለቆ
12 ሬ፡ ተሀጕሉ፡፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ በፍቅር፡ አፍቀሩክሙ፡ ተባዕያን፡ ለኃጢአ
ቶሙ፡ ወየሐውሩ፡ በፍትወቶሙ፡ ወዘእንበለ፡ ፍርሀት፡ ይርዕዩ፡ ርእሶሙ፡ ደመና፡ እንተ፡
ዝናም፡ አልባቲ፡ እንተ፡ ትትሀወክ፡ እምነፋስ፡ ዕፀዋት፡ እሙንቱ፡ ይቡሳት፡ እለ፡ አልበ
13 ሙ፡ ፍሬ፡፡ እለ፡ ካዕበ፡ ሞቱ፡ ወተሰረዉ፡፡ ሞገደ፡ ባሕር፡ እለ፡ እሙንቱ፡ ዕቡዳ
ት፡ እለ፡ ይፈልሑ፡ ለኀሰርሙ፡ እለ፡ የሐውሩ፡ በኮከበ፡ መስሕት፡ ወይትዌከሉ፡ በጽልመት፡
14 ዘይጸንሖሙ፡፡ በከመ፡ ተነበየ፡ ሄኖክ፡ ዘውእቱ፡ ሰብዐ፡ እምነ፡ አዳም፡፡ ወይቤ፡
15 ናሁ፡ ይመጽእ፡ እግዚአብሔር፡ በአእላፊሁ፡ ቅዱሳን፡፡ ከመ፡ ይግበር፡ ኵነኔ፡ ወይ
ፈድዮ፡ ለኵሉ፡፡ ወይዘልፎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ኃጥኣን፡ በእንተ፡ ግብረ፡ ኃጢአቶሙ፡ ዘ
አበሱ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘነበቡ፡ ላዕሌሆሙ፡ ዘኢይከውን፡ ቃለ፡ ኃጥኣን፡ ወጽልሑ
16 ን፡፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ያንጐረጕሩ፡ እስመ፡ ቅቡጻን፡ እለ፡ የሐውሩ፡ በፍትወተ፡
ልቦሙ፡፡ ወልቦሙኒ፡ ወአፈሆሙኒ፡ ይነብብ፡ ጽርፈተ፡ ወያስተበዕሉ፡ ወያደልዉ፡ ለገጽ፡
17 ዘይገብሩ፡ ከመ፡ ይርብሑ፡፡ ወአንትሙሰ፡ አኃዊነ፡ ተዘከሩ፡ ቃለ፡ ዘነገርናክሙ፡ ቀ
18 ዲሙ፡ ሐዋርያቲሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ዘይቤሉክሙ፡ ከመ፡ በደኃሪ፡
መዋዕል፡ ይመጽኡ፡ መስሕታን፡ እለ፡ ይሜህሩ፡ በፍትወተ፡ ልቦሙ፡ ወያስሕቱ፡ በኃጢአ
19 ቲሆሙ፡፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ ያስሕቱ፡ በጌጋዮሙ፡ ወያስሕቱ፡ በፍትወተ፡ ነፍሶሙ፡ ወመን
20 ፈስ፡ ቅዱስ፡ አልቦሙ፡፡ ወአንትሙሰ፡ አኃዊነ፡ ሕንጹ፡ ርእሰክሙ፡ በሃይማኖት፡ ቅድስት፡
21 ወበመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ጸልዩ፡፡ ወበፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተዐቀቡ፡ ወተሰፈዉ፡ ሣ
22 ህሉ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ እንተ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ዓለም፡፡ እስመቦ፡
ለዘይዘልፍዎ፡ በቃል፡ ዘተብህለ፡፡

Væ illis, quia in via Cain incedunt, & propter conductionem iniquitatis Ba- 11
laami exarserunt, & in contradictione Corach perierunt. Hi sunt qui in charitate 12
dilexerunt vos, prosequentes peccata sua, & incedunt secundùm cupiditates suas,
& sine metu pascunt seipsos: nubes quæ pluviam non habet, quæ commota
est à vento: arbores sunt aridæ, non habentes fructum, quæ denuò mortuæ, &
eradicatæ sunt: Fluctus maris sævientes, despumantes sordes eorum, qui ince- 13
dunt per stellam erraticam, & confidunt in tenebris quæ recipient eos. Sicuti 14
prophetavit Henoch qui fuit septimus ab Adam, & dixit; Ecce venit Deus cum
millibus suis Sanctis: ut faciat judicium, & rependat omnibus, & redarguat 15
omnes peccatores de operibus peccatorum suorum quæ perpetrârunt, & de omnibus
quæ loquuti sunt adversùs eos quorum non est sermo peccatorum, & impostorum.
Isti sunt qui obmurmurant quia aboliti sunt, incedentes in cupiditatibus cordis 16
sui, & cor eorum, & os eorum loquetur blasphemiam, & se jactabunt divitiis, &
placere studebunt personis, quod facient ut lucrentur eas. Et vos fratres nostri, 17
recordamini verborum quæ annuntiavimus vobis olim Apostoli Domini nostri
Jesu Christi: Qui dixerunt vobis quòd in novissimo tempore advenient seducto- 18
res, qui docebunt secundùm concupiscentiam cordis eorum, & seducent per peccata
sua. Isti sunt qui errabunt in iniquitate sua, & in errorem ducent per concupiscen- 19
tiam animas eorum, & Spiritum sanctum non habentes. Et vos quidem, fratres 20
nostri, superædificate vosmetipsos in fide sancta, & in Spiritu sancto orate. Et in 21
charitate Dei conservamini, & expectate misericordiam Domini nostri Jesu
Christi ad vitam æternam. Quia est quem reprehenderit per verbum quod 22
dictum fuit.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ἸΟΥ'ΔΑ. ΚΕ'Φ. Δ'.

Hos verò in timore salvate, de igne rapientes, odientes & eam à
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ
carne maculatam tunicam. At potenti custodire eos sine pec-
24 τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι (χ) αὐτοὺς ἀπταί-
cato, & constituere ante conspectum gloriæ suæ inculpatos in exultatione:
στους, καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ (ψ) ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει·

Δ'

Soli sapienti Deo Salvatori nostro, gloria & magnificentia, robur & authoritas,
(ω) Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, 25
& nunc & in omnia secula. Amen.
καὶ νῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

(†) Ἐπιστολὴ Ἰούδα καθολικὴ στίχων ϙα'.

MS. A. (χ) ἡμᾶς (ψ) ἀμέμπτους (ω) ** νῳ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ *** Κυρίου ἡμῶν, δόξα, μεγαλωσύ **, κράτος καὶ ἐξουσία, πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος, καὶ νῦν, καὶ *** πάντας
(†) Ἰούδα Ἐπιστολή, Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ Καθολικαί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܒܕܚܠܬܐ. ܟܕ ܣܢܝܬܘܢ ܐܦ ܠܟܘܬܝܢܐ ܕܡܢ ܒܣܪܐ ܕܡܬܛܘܫܐ. * ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܡܫܟܚ
24 ܕܢܛܪܟܘܢ ܕܠܐ ܬܘܩܠܬܐ. ܘܢܩܝܡܟܘܢ ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܠܐܠܗܐ
25 ܦܪܘܩܢ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ. ܩܕܡ ܫܘܒܚܗ ܒܚܕܘܬܐ. * ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܘܪܒܘܬܐ. ܐܦ ܗܫܐ ܘܒܟܠܗܘܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܫܠܝܚܐ. ܕܨܠܘܬܗ ܥܡܢ ܐܡܝܢ *

Cum timore: odio habentes vel tunicam 23
carnalem contaminatam. Ei autem qui po- 24
test servare vos sine lapsu & sine labe, vosque constituere sine macula solus, (nempe Deo Salvatori nostro) per Jesum Christum Dominum nostrum, in conspectu majestatis suæ cum exaltatione: Gloria & imperium, 25
honor & magnificentia, & nunc, & in omnia secula, Amen.

Epistolæ Judæ Apostoli, cujus oratio sit nobiscum, Amen,
FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወቦ ፡ ዘይድኅንዎ ፡ እምውስተ ፡ እሳት ፡ ወይመስጥዎ ፡ ወቦ ፡ ዘይድኅኑ ፡፡ ፈሪሆ ፡ ወነሲሖ ፡
ወቦ ፡ ጸሊኦሙ ፡ ዘቀደሙ ፡ ጌጋዮሙ ፡፡ ወረሲዮሙ ፡ ውስተ ፡ ዓራዞሙ ፡ ጥልቀተ ፡ ዝሙ
24 ቶሙ ፡፡ ወይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓቂቦተክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ጌጋይ ፡ ወአቅሞተክሙ ፡ ቅ
25 ድመ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ንጹሓኒክሙ ፡ በትፍሥሕት ፡፡ ወዝውእቱ ፡ በሕቲቱ ፡፡ እግዚአ
ብሔር ፡ መድኃኒነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ወዕበይ ፡ ኃይል ፡ ወሥልጣን ፡
እምቅድመ ፡ ኵሉ ፡ ፍጥረት ፡ ዓለም ፡ ምስለ ፡ አቡሁ ፡ ኄር ፡ መሐሪ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱ
ስ ፡፡ ማሕየዊ ፡፡ ይእዜኒ ፡ ወዘልፈኒ ፡ በኵሉ ፡ ዓለማት ፡ ዘይመጽእ ፡፡ አሜን ፡፡ ወአ
ሜን ፡፡

ተፈጸመ ፡ መልእክተ ፡ ይሁዳ ፡ እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ፡፡ ወስብሐት ፡ ለእግዚአብሔር ፡
በዓለም ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡ ወአሜን ፡፡

Et est quem servabit ex igne, & diripiet eum: & est quem servabit, videlicet timentem & resipiscentem, & sunt odio habentes antiquam eorum iniquitatem, & induentes in tegumento suo maculam scortationis suæ. Et potest Deus servare vos sine iniquitate, & statuere vos in conspectu gloriæ suæ, puros cum gaudio. Et hic est solus Deus, Servator noster Jesus Christus: cui gloria & magnificentia, virtus & potestas coram universa creatione mundi, cum Patre ejus optimo, Miseratore, & Spiritu sancto Vivificatore, nunc & perpetuò, in omni seculo futuro, Amen, & Amen. 23 24 25

Absoluta est Epistola Judæ fratris Jacobi: & gloria Deo in seculum seculorum, Amen, & Amen.

REVELATIO JOANNIS THEOLOGI.

(†) ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ̃ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

CAP. I. α'.

REVELATIO Jesu Christi, quam dedit illi Deus, indicare ser-
1 ἈΠΟΚΑ'ΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δού-
vis suis, quæ oportet fieri in celeritate: & significavit, mittens per angelum
λοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
suum servo suo Joanni: Qui testatus est verbum Dei, & testi-
2 αὐτοῦ (α) τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ· Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρ-
monium Jesu Christi, quæcunque & vidit. Beatus legens, & audi-
3 τυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (β) ὅσα τε εἶδε. Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκού-
entes verba prophetiæ, & servantes ea quæ in ea scripta: Nam
οντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ
tempus propè. Joannes septem Ecclesiis quæ in Asia: Gratia vobis &
4 καιρὸς ἐγγύς. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax ab eo qui est, & qui erat, & qui venturus: & à septem spiri-
εἰρήνη (γ) ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ (δ) πνευ-
tibus, qui sunt in conspectu throni ejus: Et à Jesu Christo, ille testis
5 μάτων, ἃ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς
fidelis, ille primogenitus ex mortuis, & princeps regum terræ:
ὁ πιστὸς, ὁ (ε) πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς·
Illi diligenti nos, & lavanti nos à peccatis nostris in
τῷ (ζ) ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ (η) λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν
sanguine suo: Et fecit nos reges & sacerdotes Deo &
τῷ αἵματι αὐτοῦ· Καὶ ἐποίησεν (θ) ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ 6
Patri suo: Ipsi gloria & robur in secula seculorum. Amen.
πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς (ι) αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
Ecce venit cum nubibus: & videbit eum omnis oculus, & qui
Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν· καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες 7
eum transfixerunt: Et plangent super eum omnes tribus terræ: etiam,
αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναί,
amen. Ego sum α & ω, principium & finis, dicit Dominus,
ἀμήν. Ἐγώ εἰμι (κ) τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος 8
qui est, & qui erat, & qui venturus, ille omnipotens.
ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

MS. A. (†) Titulus abscinditur: manente inferiore parte vocis, ἸΩΑ'ΝΝΟΥ. (α) τοῦ δούλου (β) ὅσα ἴδεν. (γ) ἀπὸ ὁ ὢν, (δ) πνευμάτων τῶν ἐνώπιον (ε) πρωτότοκος τῶν (ζ) ἀγαπῶντι (η) λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ (θ) ἡμῖν βασιλείαν, ἱερεῖς (ι) αἰῶνας. ἀμήν. (κ) τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεὸς, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܚܕ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ *

* ܓܠܝܢܐ ܕܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܦܛܡܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܕܐܫܬܕܝ
ܠܗ ܡܢ ܢܪܘܢ ܩܣܪ *

* ܩܦܠܐܘܢ ܩܕܡܝܐ *

1 * ܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܠܡܚܘܝܘ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܗܢܘܢ
ܕܘܠܐ ܠܡܗܘܐ ܒܥܓܠ. ܘܐܘܕܥ ܟܕ ܫܕܪ ܒܝܕ ܡܠܐܟܗ ܠܥܒܕܗ ܝܘܚܢܢ.
2 * ܗܘ ܕܐܣܗܕ ܠܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܚܙܐ.
3 * ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܗܘ ܕܩܪܐ. ܘܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܗܕܐ. ܘܢܛܪܝܢ ܟܬܝܒܬܐ
4 ܕܟܬܝܒܢ ܒܗ. ܗܘ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܩܪܝܒ. * ܝܘܚܢܢ ܠܫܒܥ ܥܕܬܐ ܕܒܐܣܝܐ. ܛܝܒܘܬܐ
ܠܟܘܢ ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘܐ ܘܐܬܐ. ܘܡܢ ܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܩܕܡ
5 ܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܗ: * ܘܡܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܣܗܕܐ: ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ. ܗܘ ܒܘܟܪܐ
ܕܡܝܬܐ. ܘܪܫܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܗܘ ܕܐܚܒܢ ܘܫܪܢ ܡܢ ܚܛܗܝܢ ܒܕܡܐ ܕܝܠܗ.
6 * ܘܥܒܕܢ ܡܠܟܘܬܐ ܟܗܢܝܬܐ ܠܐܠܗܐ ܘܐܒܘܗܝ. ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ ܠܥܠܡ
7 ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܗܐ ܐܬܐ ܥܡ ܥܢܢܐ. ܘܢܚܙܘܢܝܗܝ ܟܠ ܥܝܢܐ: ܐܦ ܐܢܫܝܢ ܗܢܘܢ
8 ܕܕܩܪܘܗܝ. ܘܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܟܠ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܢ ܐܡܝܢ. * ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܠܦ ܘܬܘ.
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘܐ ܘܐܬܐ: ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ:

In nomine Patris & Filii & Spiritûs Sancti unius Dei veri.

REVELATIO quæ facta est Johanni Evangelistæ à Deo, in Patamon insula, in quam injectus fuit à Nerone Cæsare.

CAPUT PRIMUM.

REvelatio Jesu Christi, quam dedit ipsi 1
Deus, ut indicaret servis suis ea quæ oportet fieri citò: & notam fecit, mittens per angelum suum servo suo Johanni, Qui testatus 2
est verbum Dei, & testimonium Jesu Christi, omnia quæ vidit. Beatus est qui legit, & 3
& illi qui audiunt verba prophetiæ hujus, & servant ea quæ scripta sunt in ea: ipsum enim tempus appropinquavit. Johannes 4
septem Ecclesiis quæ in Asia sunt: gratia vobis & pax ab illo qui est, & qui erat, & qui venturus est: à septem spiritibus qui sunt ante thronum ipsius: Et à Jesu Chri- 5
sto, illo teste, illo fideli, illo primogenito mortuorum, & capite regum terræ, qui diligit nos, & solvit nos à peccatis nostris, per sanguinem suum, Et fecit nobis regnum 6
sacerdotale Deo & patri suo: cui gloria & potentia in secula seculorum, Amen. Ecce 7
venit cum nubibus, & videbunt eum omnes oculi, etiam homines illi qui confoderunt eum: & plangent super ipso omnes tribus terræ. Etiam. Amen. Ego sum Olaph & 8
Tau, dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est, qui tenet omnia.

Versio VULGATA LATINA.

23 Illos verò salvate, de igne rapientes. Aliis autem misereremini in timore: odientes
24 & eam, quæ carnalis est, maculatam tunicam. Ei autem, qui potens est vos conservare sine peccato, & constituere ante conspectum gloriæ suæ immaculatos in

exultatione in adventu Domini nostri Jesu Christi, Soli Deo Salvatori nostro, per 25
Jesum Christum Dominum nostrum, gloria & magnificentia, imperium & potestas
ante omne seculum, & nunc, & in omnia secula seculorum, Amen.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 وخلصوا قوما بالتخويف * احتطفوهم من النار * ماقتين الثوب المدنس من البشر * والاله
24 الحكيم وحده القادر ان يحفظكم غير هافيين * ويقيمكم امام مجده غير معابين *
25 بابتهاج ربنا ومخلصنا ايسوع المسيح * الذي له المجد والعظمة والعز والسلطان الان وكل
اوان والي دهر الداهرين امين *

* *Alios verò terrore servare, eos ex igne* 23
rapite: odio habentes tunicam à carne maculatam. Cæterùm Deo, qui solus 24
sapiens est, potens servare vos immunes à peccato, & sistere vos ante gloriam suam inculpatos in exultatione Domini ac Servatoris nostri Jesu
Christi, Gloria & magnificentia, potestas 25
& imperium, nunc & semper, & in seculum seculorum, Amen.

APOCALYPSIS Beati JOANNIS Apostoli.

Versio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 APocalypsis Jesu Christi, quam dedit illi Deus palàm facere servis suis, quæ
oportet fieri citò: & significavit, mittens per Angelum suum servo suo Joanni,
2 Qui testimonium perhibuit verbo Dei, & testimonium Jesu Christi, quæcunque
3 vidit. Beatus, qui legit & audit verba prophetiæ hujus: & servat ea, quæ in
4 ea scripta sunt: tempus enim propè est. Joannes septem Ecclesiis, quæ sunt in
Asia. Gratia vobis & pax ab eo, qui est, & qui erat, & qui venturus est; & à
septem spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt; Et à Jesu Christo, qui est 5
testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terræ: qui dilexit
nos, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, Et fecit nos regnum & 6
sacerdotes Deo & Patri suo: ipsi gloria & imperium in secula seculorum: Amen.
Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. 7
Et plangent se super eum omnes tribus terræ: Etiam: Amen. Ego sum α & ω, 8
principium & finis, dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est,
omnipotens.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رويه يوحنا الرسول الانجيلي * وهي الابوكالبسيس *

* الفصل الاول *

1 * اظهار ايسوع المسيح * وما اعطاه الله ليظهره لعبيده * وكلما يجب في مستقبل الدهر
2 كونه عاجلا * ورسمه وارسله علي ايدي ملاكه الي عبده يوحنا * الذي شهد عن
كلمة الله * وشهاده ايسوع المسيح * وما قد ابصر عيانا * وما هو كاين الان * وما يكون
3 بعد هذه * فطوباهم الذين يقرون ويسمعون كلام هذه النبوه * ومن يحفظ ما فيها مكتوب
4 عن هذا العالم الفاني * لان الزمان قد قرب * من يوحنا الي السبعه كنايس التي باسيه *
النعمه لكم والسلام من الازلي والذي هو والاتي * ومن السبعه ارواح التي هي امام عرشه *
5 * ومن يسوع المسيح الشاهد الامين * بكر الاموات ورييس ملوك الارض * الذي احبنا
6 وحلنا ومن وسخ خطايانا غسلنا * باهراق دمه الحيي والماء * وصنع لنا ملك الكهنوت *
وطهرنا من خطايانا بدمه * وصنع لنا ملكا وكهنه لله ابيه * له المجد والعز الي ادهار الادهار
7 امين * هوداه ياتي مع السحاب ويبصره كل ذي عين * واولايك الذين طعنوه * ويبكون
8 وينوحون علي ذلك جميع قبايل الارض * نعم حقا * انا هو الالف والياء الاول والاخر يقول
الرب الاله * الذي لم يزل وهو ياتي * الماسك الكل *

VISIO
JOHANNIS
Apostoli & Evangelistæ, nempe
Apocalypsis.

CAPUT PRIMUM.

REvelatio Jesu Christi, quodque de- 1
dit ipsi Deus ut revelaret servis suis, & quicquid futuris seculis citò fieri oporteat: signatum ab eo missumque per manus Angeli sui servo suo Jo-
hanni: Qui testimonium reddidit de 2
verbo Dei, & testimonio Jesu Christi, & his quæ vidit oculatim, quæque sunt modò, & quæ futura sunt posteà.
Beati qui legunt & audiunt verba 3
hujus prophetiæ, quique servant quod in ea scriptum est de hoc mundo caduco: tempus enim jam proximum est. A Jo-
hanne ad septem Ecclesias quæ sunt in 4
Asia. Gratia vobis & pax ab illo æterno, & qui est, & qui venturus est: & à septem Spiritibus qui adstant coram throno ipsius: Et à Jesu Christo
teste fideli, primogenito mortuorum, & 5
principe regum terræ: qui dilexit nos, & solvit nos, atque à sordibus peccatorum nostrorum lavit nos per effusionem sanguinis sui vivifici, & aquæ:
Fecitque nobis regnum sacerdotii, & 6
mundavit nos à peccatis nostris per sanguinem suum, & fecit nobis regnum, ac Sacerdotes Deo Patri suo ipsi gloria & fortitudo in secula seculorum, Amen. En ipse venturus est
cum nubibus, & videbit eum omnis 7
oculo præditus, & ii qui pupugerunt eum: & flebunt plangentque ob id omnes tribus terræ, etiam, verè. Ego
sum Aleph & Ye, primus & ultimus, 8
dicit Dominus Deus, qui nunquam destitit, & est, & venturus est, omnia tenens.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ራእየ፡ ዮሐንስ።

ዘዮሐንስ፡ ሊቀ፡ ጳጳሳት፡ ዘቍስጥንጥንያ፡ መንገለ፡ ኢስ፡ አመ፡ ሀለወ፡ ይስደድ።

1 ራእዩ፡ ለዮሐንስ፡ ዘከመ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ዘወሀቦ፡ እግዚአብሔ
ር፡ መንፈስ፡ ከመ፡ ያርእዮሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ ዘሀሉ፡ ይኩን፡ ፍጡነ፡፡ ወእምድኅረዝ፡
2 ፈነወ፡ መልአኮ፡ ኀበ፡ ዮሐንስ፡ ገብሩ፡፡ ዘኮነ፡ ሰማዓ፡ በእንተ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔ
3 ር፡፡ በእንተ፡ ሰማዕ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ ዘርእየ፡፡ ወብ
ፁዕ፡ ዘያነብብ፡ ወዘይሰምዕ፡ ቃለ፡ ተነብዮቱ፡ ለዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ዘጸሐፉ፡ ውስቴ
4 ቱ፡ እስመ፡ ቅሩብ፡ ዘመኑ፡ ዘጸሐፎ፡፡ ዮሐንስ፡ ለሰብዑ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ እለ፡
ውስተ፡ እስያ፡ ሞገሴ፡ ለክሙ፡ ወሰላም፡ እምኀበ፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ ዘመጽአ፡ ወይመጽ
5 እ፡ እምነ፡፡ ፯፡ መንፈስ፡ ዘቅድመ፡ መንበሩ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ዘውእ
ቱ፡ ስምዕ፡ መሃይምናን፡ ወጻድቅ፡ ውእቱ፡ ቀደመ፡ በኵረ፡ ከዊነ፡ እምነ፡ ምውታን፡
ዘተንሥአ፡፡ ወውእቱ፡ መኰንኖሙ፡ ለነገሥተ፡ ምድር፡ ውእቱ፡ ዘአፍቀረክሙ፡ ወሐ
6 ጸበክሙ፡ እምኀጢአቲክሙ፡ በደሙ፡፡ ወረሰየክሙ፡ ውስተ፡፡ መንግሥተ፡ ቅድስተ፡
7 አቡሁ፡ እግዚአብሔር፡ ዘሎቱ፡ ስብሐት፡ ወኃይል፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡ አሜን፡፡ ናሁ፡
ይመጽእ፡ በደመና፡ ሰማይ፡ ወትሬእዮ፡ ኵሉ፡ ዓይን፡ ወእለሂ፡ እለ፡ ወግዕዎ፡ ይበክዩ፡
8 በእንቲአሁ፡ ኵሎሙ፡ አሕዛበ፡ ምድር፡፡ እወ፡ ወአሜን፡፡ አነ፡ ውእቱ፡ አ
ልፋ፡ ወአ፡ ወይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ ወዘይመጽእ፡ ዘውእቱ፡ ይመል
ክ፡ ኵሎ፡፡

Visio JOHANNIS:
Qui JOHANNES Episcopus fuit Constantinopolitanæ metropolis, quum passurus erat persecutionem.

CAPUT. I.

VIsio Johannis, quemadmodum vidit Dominum Jesum Christum, quam de- 1
dit ei Deus spiritu, ut indicaret servis ejus quid oporteat fieri citò: & posteà misit angelum suum ad Johannem servum suum, Qui fuit testis de 2
sermone Dei, per testimonium Jesu Christi, super omnia quæ vidit. Et be- 3
atus est qui legit, & qui audit sermonem prophetiæ hujus libri, qui scriptus est in eo, quia propè est tempus ejus qui scripsit eum. Johannes se- 4
ptem Domibus Christianorum, quæ sunt in Asia. Gratia sit vobis & pax ab eo qui est & erit, qui venit & venturus est; à septem spiritibus, qui in conspectu throni Domini Jesu Christi, qui est testis fidelis & justus, 5
quum ipse primogenitus fuit qui ex mortuis resurrexit: & ipse princeps regum terræ fuit, qui dilexit vos, & lavit vos à peccatis vestris in sanguine suo, Et constituit vos in regno sancto Patris ejus Dei: cui virtus & 6
gloria in seculum seculorum, Amen. Ecce venit in nubibus cæli, & vide- 7
bit eum omnis oculus, & ii quidem qui transfixerunt eum. Et plangent propter eum omnes populi terræ: Etiam: & Amen. Ego sum Alpha & 8
Ω, & dixit Deus, qui est, qui erit, & qui venturus est, qui dominatur omnibus.

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑΝΝΟΥ.

Ego Johannes qui & frater vester, & communicans in tribulatione, & in regno
9 Ἐγὼ Ἰωάννης(λ) ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει(μ) καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
& tolerantia Jesu Christi, fui in insula vocata Patmos, propter verbum
καὶ ὑπομονῇ(ν) Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον
Dei, & propter testimonium Jesu Christi. Factus sum in spiritu in Dominica
10 τοῦ Θεοῦ,(ξ) καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ
die: & audivi post me vocem magnam tanquam tubæ, Dicentis;
11 ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα (ο) ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος, (π) Λεγούσης,
Ego sum Alpha & Omega, primus & ultimus: &, Quod vides scribe in
Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ, Ὃ βλέπεις γράψον εἰς
librum: & mitte Ecclesiis in Asia, in Ephesum, & in Smyrnam, &
βιβλίον· καὶ πέμψον (ρ) ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ
in Pergamum, & in Thyatiram, & in Sardeis, & in Philadelphiam, & in Laodiciam.
εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς (σ) Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.
Et conversus sum videre vocem quæ loquebatur cum me: & conversus
12 Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις (τ) ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
vidi septem candelabra aurea: Et in medio septem candelabrorum similē
13 εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς· Καὶ ἐν μέσῳ (υ) τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον
Filio hominis, indutum talari, & præcinctum ad mamillas
υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον (φ) ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς (χ) μαστοῖς
zonā aureā. At caput ejus & capilli candidi, tanquam lana alba, tanquam
14 ζώνην χρυσῆν. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαί, (ψ) ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς
nix: & oculi ejus velut flamma ignis: Et pedes ejus similes chalcolibano, sicut in camino igniti: & vox illius tanquam vox aquarum
15 χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός· Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ (ω) πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων
multarum. Et habens in dextera sua manu stellas septem: & de ore
16 πολλῶν. (α) Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος
ejus gladius anceps acutus exiens: & facies ejus sicut Sol lucet
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει
in virtute sua. Et cùm vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam
17 ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς
mortuus. Et imposuit dexteram suam manum super me, dicens mihi; Ne timeas; ego
νεκρός. καὶ (β) ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ᾽ ἐμὲ, λέγων μοι, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ
sum primus & novissimus, Et vivens: & factus sum mortuus, & ecce
εἰμι ὁ (γ) πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, Καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ 18
vivens sum in secula seculorum. Amen: Et habeo claves inferni &
ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν (δ) αἰώνων. ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς (ε) τοῦ ᾅδου καὶ
mortis. Scribe quæ vidisti, & quæ sunt, & quæ futurum est fieri post hæc.
τοῦ θανάτου. Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. 19
Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, & septem
Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων (ζ) ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ 20
candelabra aurea: septem stellæ, angeli septem Ecclesiarum sunt: &
λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ
septem candelabra quæ vidisti, septem Ecclesiæ sunt.
αἱ (η) ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

CAP. II. β´.

Angelo Ephesinæ Ecclesiæ scribe; Hæc dicit tenens septem
Τῷ ἀγγέλῳ (α) τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ 1
stellas in dextera sua, ambulans in medio septem candelabrorum aureorum;
ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν (β) χρυσῶν,
Scio opera tua, & laborem tuum, & tolerantiam tuam: & quia non potes
Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν (γ) κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν (δ) σου· καὶ ὅτι οὐ δύνῃ 2
sustinere malos: & tentâsti dicentes esse Apostolos, & non sunt: &
βαστάσαι κακούς· καὶ (ε) ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσί· καὶ
invenisti eos mendaces: Et portâsti, & tolerantiam habes, & propter nomen
εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· (ζ) Καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά 3
meum laborâsti, & non defecisti. Sed habeo adversùm te, quòd charitatem tuam
μου κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου 4
illam primam reliquisti.
τὴν πρώτην ἀφῆκας.

MS. A. (λ) ὁ ἀδελφὸς (μ) καὶ βασιλείᾳ (ν) ἐν Χριστῷ, ἐγενόμην (ξ) καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. (ο) φωνὴν μεγάλην ὄπισθέν μου ὡς (π) Λεγούσης, Ὃ βλέπεις γράψον (ρ) ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον, (σ) Θυάτειραν, (τ) λαλεῖ (υ) τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ (φ) ποδήρην, (χ) μαζοῖς ζώνην χρυσᾶν. (ψ) ὡς (ω) πεπυρωμένης· (α) Καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρες ἑπτά· (β) ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμὲ, λέγων, Μὴ (γ) πρωτότοκος καὶ (δ) αἰώνων. καὶ (ε) τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. Γράψον οὖν ἃ (ζ) οὓς εἶδες ἐν τῇ δεξιᾷ μου, (η) λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ ἐκκλησίαι. ΚΕΦ. β´. MS. A. (α) τῷ ἐν Ἐφέσῳ (β) χρυσέων, (γ) κόπον, καὶ (δ) σου ὅτι (ε) ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους, (ζ) Καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. Ἀλλ᾽ ἔχω κατά σου ὅτι τὴν πρώτην σου ἀγάπην ἀφῆκας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Ego Johannes, ille frater vester, & consors 9
vester in afflictione & tolerantia, quæ est in
Jesu Christo, fui in insula quæ vocatur Patamon, propter verbum Dei, & propter testimonium Jesu Christi. Fui in Spiritu, in die 10
Dominico, & audivi à tergo meo vocem magnam, tanquam tubam quæ dicebat;
Quod videris, scribe in libro, & mitte his 11
septem Ecclesiis, Epheso, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, & Sardis, & Philadelphiæ, & Laodiciæ. Et converti me ad viden- 12
dum vocem illam quæ loquebatur mecum: quumque me convertissem, vidi septem candelabra aurea: Et in medio candelabro- 13
rum, similem Filio hominis, indutum podere, & vinctum juxta mammas suas zonâ aureâ.
Ipsum autem caput ejus & pili, albi erant 14
sicut lana instar nivis alba: & oculi ejus, sicut
flamma ignis. Et pedes ejus, similes æri liba- 15
nico accenso tanquam in fornace: & vox ej',
tanquam vox aquarum multarum. Et habebat 16
in manu sua dextera stellas septem: & ex ore ejus gladius acutus duarum acierum, exiens: & facies ejus, sicut sol lucens in robore suo.
Et quando vidi eum, cecidi ad pedes ejus 17
tanquam mortuus: & posuit super me manum suam dexteram, dicens; Ne timeas, Ego
sum ille primus & ille ultimus: Et qui vi- 18
vus sum, & qui fui mortuus, & ecce vivus sum in secula seculorum, Amen. Et habeo
claves mortis & inferni. Scribe igitur 19
quod vidisti, & ea quæ sunt, & ea quæ futu-
ra sunt post hæc: Mysterium septem stella- 20
rum quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra aurea. Illæ septem stellæ, angeli septem Ecclesiarum sunt: & illa candelabra septem, septem Ecclesiæ sunt.

CAP. II.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Angelo Ecclesiæ quæ Ephesi est, scribe, 1
Hæc dicit ille tenens omnia, & illas septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio illorum septem candelabrorum aureorum;
Novi opera tua, & laborem & tolerantiam 2
tuam, & quòd non potes ferre malos: & tentâsti eos qui seipsos dicunt Apostolos esse,
& invenisti eos mendaces: Et tolerantia 3
est tibi, & tulisti propter nomen meum, &
non fatigatus es. Sed aliquid est contra te, 4
quoad charitatem tuam illam priorem quam dereliquisti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወአነ፡ ዮሐንስ፡ እኁክሙ፡ ወሱታፌክሙ፡ በሕማምክሙ፡፡ ወበትእግሥትክሙ፡ ወበእንተ፡ ትዕ
ግሥት፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእንዘ፡ ሀሎኩ፡ ውስተ፡ ደሴት፡ እንተ፡ ስማ፡ ፍጥሞ፡፡ በእንተ፡ ቃ
10 ለ፡ እግዚአብሔር፡ ወበእንተ፡ ስሙ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ መጽአ፡ ላዕሌየ፡ መንፈስ፡ በዕለት፡ እሁ
ድ፡፡ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ እምድኅሬየ፡ ከመ፡ ቃለ፡ ቀርን፡ ወከመ፡ ነጐድጓድ፡፡ ወአነሰ፡
11 ኮንኩ፡ ከመ፡በድን፡፡ ወይቤለኒ፡ ጸሐፍ፡ እንከ፡ ዘተሬኢ፡ ውስተ፡ መጽሐፍ፡ ወፈኑ፡ ለአብያተ፡
ክርስቲያናት፡ ሰብአቱ፡፡ ዘኤፌሶን፡፡ ወዘሰርዴናን፡፡ ወዘጴርጋሞን፡፡ ወዘቲያጥሮን፡፡ ወዘ
ሰርዲያ፡፡ ወዘፊልዲልፍያ፡፡ ወዘሎድቅያ፡፡

Et ego Johannes frater vester, & socius vester in afflictione vestra, & in tole- 9
rantia vestra, & propter tolerantiam Domini Jesu: & quum essem in insula
cujus nomen est Patmo, propter sermonem Dei, & propter nomen Domini Jesu, 10
Venit super me Spiritus in die primo, & audivi vocem magnam post me tanquam 11
vocem cornu, & tanquam tonitru, & ego fui sicut cadaver. Et dixit mihi; Scribe
igitur quod vides in libro, & mitte Domibus Christianorum septem, Ephesi, & Sardini, & Pergami, & Thyatiræ, & Sardiæ, & Philadelphiæ, & Laodiceæ.

Versio VULGATA LATINA.

9 Ego Joannes frater vester, & particeps in tribulatione, & regno, & patientia in
Christo Jesu; fui in insula, quæ appellatur Patmos, propter verbum Dei, &
10 testimonium Jesu: Fui in spiritu in Dominica die, & audivi post me vocem
11 magnam tanquam tubæ, Dicentis; Quod vides, scribe in libro: & mitte septem
Ecclesiis, quæ sunt in Asia, Epheso, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, &
12 Sardis, & Philadelphiæ, & Laodiciæ. Et conversus sum, ut viderem vocem quæ
loquebatur mecum: Et conversus vidi septem candelabra aurea: Et in medio
13 septem candelabrorum aureorum similem Filio hominis, vestitum podêre, &
14 præcinctum ad mamillas zoná aureá: Caput autem ejus & capilli erant candidi
15 tanquam lana alba, & tanquam nix, & oculi ejus tanquam flamma ignis, Et pedes
ejus similes aurichalco, sicut in camino ardenti, & vox illius tanquam vox aqua-
16 rum multarum: Et habebat in dextera sua stellas septem: & de ore ejus gla-
dius utrâque parte acutus exibat: & facies ejus sicut Sol lucet in virtute sua.
17 Et cùm vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus. Et posuit dexte-
ram suam super me, dicens; Noli timere: ego sum primus, & novissimus; Et vi- 18
vus, & fui mortuus; & ecce sum vivens in secula seculorum, & habeo claves mor-
tis, & inferni. Scribe ergò quæ vidisti, & quæ sunt, & quæ oportet fieri post hæc. 19
Sacramentum septem stellarum, quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra 20
aurea: septem stellæ, Angeli sunt septem Ecclesiarum: & candelabra septem,
septem Ecclesiæ sunt.

CAP. II.

ANgelo Ephesi Ecclesiæ scribe; Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera 1
sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum; Scio opera tua, & 2
laborem, & patientiam tuam, & quia non potes sustinere malos: & tentâsti eos,
qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & invenisti eos mendaces: Et patientiam 3
habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. Sed habeo adversùm 4
te, quòd charitatem tuam primam reliquisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 أنا يوحنا أخوكم المشترك معكم في الحزن وفي الملك وفي الصبر بيسوع المسيح • اني لما
10 كنت في جزيرة يقال لها بطمس • من أجل كلمة الله ومن أجل شهادة ايسوع المسيح * أسري
11 بي بالروح • وكان ذلك في يوم الأحد • وسمعت خلفي صوتا عظيما كصوت القرن * يقول
أنا الألف والياء • الأول والآخر • ما تعاينه اكتبه في مصحف • وارسله الى السبعة كنائس
12 وهم * افسس • وازمرنا • وبرغامون • وثياطيرا • وسردس • وفيلادلفيا • ولاوذقية * فاصرفت
وجهي الى هناك لأنظر الصوت الذي خاطبني • فلما التفت • ابصرت سبعة منابر ذهب
13 * وفي وسط السبعة المنابر الذين هم ذهب • شبه ابن الانسان • لابس ثوب عجيب * وكان
14 ممنطقا على ثدييه بمنطقة من ذهب * وكان شعر رأسه كالصوف الأبيض • وأسطع من
15 الثلج • وكانت عيناه كلهيب النار * وكانت رجلاه كالنحاس المصفى المحمي في أتون
16 النار • وصوته كأصوات أمواه كثيرة * وكان قد أمسك بيده اليمنى سبعة نجوم • وكان
17 يخرج من فمه سيف ذو حدين قاطعا • وكان وجهه كالشمس المضي بقوته * فلما ابصرته
سقطت عند رجليه كالميت • فوضع يده اليمنى علي وقال لا تخف • انا هو الأول والآخر
18 * والحي وكنت ميتا • وها أنا ذا حي الى أدهار الأدهار • وعندي هي مفاتيح الموت والحياة
19 * ومفاتيح الجحيم * فاكتب كلما رأيت • وما هو كائن • وما هو عتيد أن يكون بعد هذه
20 * أما سر عجائب السبعة نجوم التي رأيت بيميني • والسبع منابر الذهب • فالسبعة نجوم
هم السبعة ملائكة التي للكنائس السبعة • والمنابر السبعة هم السبعة كنائس •

• الفصل الثاني •

1 * فاكتب الى ملاك كنيسة افسس • هكذا يقول الماسك بيمينه السبعة نجوم • الماشي
2 فيما بين السبعة منابر الذهب * قد عرفت أعمالك وتعبك واحتمالك • وأنك لا تستطيع
ان تحمل الأشرار • وانك جربت اولائك الذين يقولون انهم رسل وليس هم كذلك • ووجدتهم
3 كذبة * واحتملتني وانت في ذلك وديع • وصبرت عليهم من أجل اسمي • وانت في ذلك
4 تعب * ولكن انا واجد عليك • اذ قد تركت محبتك الأولى •

Ego Johannes frater vester, & consors 9
vester in afflictione, & in regno, & in
patientia in Jesu Christo; quum essem
in Insula quadam quæ dicitur Patmos
propter verbum Dei, & propter testimo-
nium Jesu Christi, Ductus fui spiritu, 10
(accidit autem hoc die Dominicâ) &
audivi à tergo vocem magnam tanquam
vocem cornu, Dicentem, Ego sum Aleph 11
& Ye, primus & ultimus. Quod vi-
deris, scribe in libro, & mitte septem
Ecclesiis, nempe Epheso, & Smyrnæ, &
Pergamo, & Thyatiræ, & Sardibus, &
Philadelphiæ, & Laodiceæ. Convertique 12
vultum meum illùc, ut viderem vocem
quæ locuta erat mecum. Conversus, vidi
septem candelabra aurea. Et in medio 13
septem candelabrorum quæ erant aurea,
similem Filio hominis, indutum veste
mirabili; eratque præcinctus mam-
millas suas zonâ aureâ. Capilli verò 14
capitis ejus erant tanquam lana alba,
& nive superiores candore: erantque
oculi ejus ut flamma ignis. Erant au- 15
tem pedes ejus velut orichalcum splen-
dens incensum in fornace ignis: &
vox ejus tanquam vox aquarum mul-
tarum. Tenebatque manu sua dextera 16
septem stellas: & prodibat ex ore ejus
gladius duarum acierum, secans: &
erat facies ejus velut sol lucens in vi-
gore suo. Cúmque vidissem eum, ce- 17
cidi ad pedes illius quasi mortuus:
at imposuit mihi manum suam dexte-
ram, & ait, Ne timeas, ego sum primus
& ultimus, Et vivus: fui autem mor- 18
tuus, at ecce sum vivens in secula se-
culorum: & apud me sunt claves
mortis & vitæ, & claves inferni.
Scribe ergo quicquid vidisti, & quæ 19
sunt, quæque post hæc sunt futura.
Porrò mysterium allegoriæ septem stel- 20
larum quas vidisti in dextera mea,
& septem candelabrorum aureorum:
septem quidem stellæ, sunt septem An-
geli Ecclesiarum septem: & cande-
labra septem, sunt septem Ecclesiæ.

CAP. II.

IGitur Angelo Ecclesiæ Ephesi scribe: 1
Sic dicit qui tenet suâ dexterâ septem
stellas, qui ambulat inter septem can-
delabra aurea: Jam novi opera tua, 2
& laborem ac tolerantiam tuam, &
quòd non possis ferre malos: & quòd
exploraveris eos qui se dicunt Aposto-
los esse, & non sunt tales, & compereris
eos mendaces: Et sustinueris me, sisque 3
in hoc mansuetus: & toleraveris eos
propter nomen meum, ac sis in hoc fa-
tigatus. Verùm succenseo tibi quòd 4
omiseris charitatem tuam pristinam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተመየጥኩ፡ እርአይ፡ ዘከመ፡ ቃለ፡ ዘይትናገር፡ ምስሌየ፡ ወሶበ፡ ተመየጥኩ፡ ናሁ፡ ርኢኩ፡ ሰብዑ፡
13 ማኅቶተ፡ ዘወርቅ፡፡ ወማእከለ፡ ማኅቶት፡ ዘወርቅ፡ ከመ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡
14 ወይለብስ፡ ልብሰ፡ ጶዴር፡ ወቅኑት፡ ሐቌሁ፡ በቅናት፡ ዘወርቅ፡፡ ወሠእርተ፡ ርእሱ፡
15 ከመ፡ ፀምር፡ ጸዓዳ፡ ወከመ፡ በረድ፡ ወአዕይንቲሁ፡ ከመ፡ ነደ፡ እሳት፡፡ ወእገሪሁ፡ ከመ፡
ብርት፡ ሊባኖስ፡ ዘአርሰንዎ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ወቃሉ፡ ከመ፡ ቃለ፡ ማይ፡ ብዙኅ፡፡ ወውስ
16 ተ፡ እዴሁ፡ ዘየማን፡ ፯፡ ኮከብ፡ ወይወፅእ፡ እምአፉሁ፡ ሰይፍ፡ በሊሕ፡ ዘክልኤ፡ አፉሁ፡
17 ወገጹ፡ ከመ፡ ፀሐይ፡ ብሩህ፡ ወያስተርኢ፡ በኃይል፡፡ ወሶበ፡ ርኢክዎ፡ ወደቁ፡ ውስተ፡ እ
ገሪሁ፡ ወኮንኩ፡ ከመ፡ በድን፡ ወአኀዘኒ፡ በየማኑ፡ ወአንሥአኒ፡ ወይቤለኒ፡ ኢትፍራህ፡ አነ፡
18 ውእቱ፡ ቀዳማዊ፡ ወደኃራዊ፡፡ ዘሕያው፡ ዘሀሎኩ፡፡ ወአንሰ፡ ኮንኩ፡ ከመ፡ በድን፡ ወይቤ
19 ለኒ፡ ናሁ፡ አነ፡ ሕያው፡ ለዓለም፡ ዓለም፡ ወኀቤየ፡ ሀሎ፡ መራኁተ፡ ሞት፡ ወሲኦል፡፡
20 ወጸሐፍ፡ እንከ፡ ዘርኢከ፡ ዘህልው፡ ወዘሀለወ፡ ይኩን፡ እምድኅረ፡ ዝንቱ፡፡ ወፍ
ካሬሆሙ፡ ለ፯፡ ኮከብ፡ እለ፡ ርኢከ፡ ውስተ፡ የማኑ፡ ወዝ ፯፡ ማኅቶት፡ እለ፡ ወርቅ፡ ዝንቱ፡ ፯፡
ኮከብ፡ መላእክት፡ እሙንቱ፡ ፯፡ ማኅቶት፡ ሰብዑ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ እማንቱ፡፡

፪

1 ወጸሐፍ፡ ሎቱ፡ ለመልአከ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘኤፌሶን፡ ከመዝ፡ ይቤለከ፡ ዘያጸንዕ፡
2 ፯፡ ኮከብ፡ በየማኑ፡ ዘየሐውር፡ ማእከለ፡ ሰብዑ፡ ማኅቶት፡ ዘወርቅ፡፡ ርኢኩ፡
ግብረከ፡ ወጻማከ፡ ወትዕግሥትከ፡ ከመ፡ ኢትክል፡ ጾዊሮቶሙ፡ ለእኩያን፡ እለ፡ ይ
3 ብሉ፡ ርእሶሙ፡ ሐዋርያት፡ ንሕነ፡ ወኢኮኑ፡ ወረከብከሆሙ፡ ከመ፡ ሐሰዉ፡፡
4 ወተዓገሥከ፡ ወጾርከ፡ በእንተ፡ ስምየ፡ ወኢተቈጠእከ፡፡ ወበሐቱ፡ ቦ፡ ወእሐይሰከ፡ እም
ኔሆሙ፡ እስመ፡ ኀደገ፡ ተፋቅሮተከ፡ ዘቀደሙ፡፡

Et conversus sum ut viderem istam vocem quæ loquuta erat mecum, & conver- 12
sus, ecce videbam septem lucernas aureas: Et medio lucernarum aurearum 13
quasi Filium hominis, indutum vestimento Poder, & præcinctum lumbos suos
cum Zona aurea. Et capilli capitis ejus erant tanquam lana alba, & tanquam 14
nix, & oculi ejus tanquam flammæ ignis. Et pedes ejus erant tanquam æs Li- 15
bani quod focillant in igne, & vox ejus tanquam vox aquæ multæ. Et in manu 16
ejus dextra habebat septem stellas, & prodibat ex ore ejus gladius acutus
habens duo ora, & vultus ejus erat sicut sol splendidus, & apparens in virtu-
te. Et quum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus, & fui tanquam cadaver, 17
& prehendit me cum dextra sua, & sustulit me, & dixit mihi; Ne metuas: ego
sum primus & ultimus. Vivus qui sum, & ego factus sum tanquam cadaver, &
dixit mihi; Ecce vivens sum in seculum seculorum: & apud me est clavis mortis 18
& inferni. Scribe igitur quod vidisti, quod est, & quod erit post hoc. Et ex- 19
positio septem stellarum quas vidisti in dextra ejus & septem lucernarum aure- 20
arum, hæc est; Septem stellæ, Angeli sunt; septem lucernæ, septem Domus Christi-
anorum sunt.

CAP. II.

SCribe Angelo ecclesiæ Ephesinæ, Sic dicit tibi is qui sustinet septem stellas in 1
dextra sua, qui ambulat medio septem lucernarum aurearum; Vidi opera tua, & 2
laborem tuum, & tolerantiam tuam, quòd non possis ferre malos qui dicunt de
seipsis, Apostoli sumus, & non sunt: & invenisti eos quòd mentiti sunt. Et pati- 3
ens fuisti, & onera tulisti propter nomen meum, & non defecisti. Sed aliquid 4
est quo magis contendam tecum quàm cum illis, quia reliquisti charitatem tuam
primam.

'ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ 'ΙΩΑΝΝΟΥ.

Memor esto itaque unde exccideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac:
5 Μνημόνευε οὖν πόθεν (η) ἐκπέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον·
Si autem non, venio tibi citò, & movebo candelabrum tuum de loco suo, si
εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί (θ) σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
non pœnitentiam egeris. Sed hoc habes, quia odisti opera Nicolaitarum, quæ
6 μὴ μετανοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, (ι) ἃ
& ego odi. Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis:
7 κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς (κ) ἐκκλησίαις·
Vincenti dabo illi edere de ligno vitæ, quod est in medio Paradisi
τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν (λ) ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου
Dei. Et angelo Ecclesiæ Smyrnæorum scribe; Hæc dicit pri-
8 τοῦ Θεοῦ. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (μ) τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον, Τάδε λέγει ὁ (ν) πρῶ-
mus & novissimus, qui fuit mortuus, & vixit; Scio tua opera, &
9 τος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν, Οἶδά (ξ) σου τὰ ἔργα, καὶ
tribulationem, & paupertatem, (dives autem es:) & blasphemiam di-
τὴν θλίψιν, καὶ τὴν πτωχείαν, (ο)(πλούσιος δὲ εἶ·) καὶ τὴν βλασφημίαν (π) τῶν λε-
centium Judæos esse seipsos, & non sunt: sed synagoga Satanæ. Ni-
10 γόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. (ρ) Μη-
hil timeas quæ futurus es pati: (Ecce futurus est jacere ex vobis diabolus in
δὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· (ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν (σ) ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς
custodiam, ut tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem:) Esto fidelis
φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ (τ) ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα·) γίνου πιστὸς
usq; ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Habens aurem, audiat quid
11 ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί
Spiritus dicat Ecclesiis: Vincens, non lædetur à morte secunda.
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν, οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
Et angelo illius in Pergamo Ecclesiæ scribe; Hæc dicit habens rom-
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομ-
phæam anscipitem acutam; Scio opera tua, & ubi habitas, ubi thronus
13 φαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν, (υ) Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος
Satanæ: & tenes nomen meum, & non negasti fidem meam: Et in
τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου· καὶ ἐν
diebus in quibus Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos,
ταῖς (φ) ἡμέραις ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ (χ) πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν,
ubi habitat Satanas. Sed habeo adversùs te pauca, quia habes illic
14 ὅπου (ψ) κατοικεῖ ὁ Σατανᾶς. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σου ὀλίγα, ὅτι (ω) ἔχεις ἐκεῖ
tenentes doctrinam Balaam, qui docebat in Balac mittere scandalum
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν (α) τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον
coram filiis Israel, edere idolothyta, & fornicari. Ita habes & tu
ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι. Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ
15 tenentes doctrinam Nicolaitarum: quod odi. Pœnitentiam age. Si verò non, ve-
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν (β) τῶν Νικολαϊτῶν· ὃ μισῶ. Μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρ-
16 niam tibi citò, & pugnabo cum illis in gladio oris mei. Habens
χομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων
17 aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo ei
οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ (γ) νικῶντι δώσω αὐτῷ
edere de manna absondito, & dabo illi calculum candidum, & in
φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ
calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, si non accipiens. Et
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς (δ) ἔγνω, εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. Καὶ 18
angelo illius in Thyatiris Ecclesiæ scribe; Hæc dicit Filius Dei,
τῷ (ε) ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
habens oculos suos tanquam flammam Ignis, & pedes ejus similes
ὁ ἔχων τοὺς (ζ) ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
chalcolibano; Novi tua opera, & charitatem, & ministerium, &
χαλκολιβάνῳ, Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν (η) ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ 19
fidem, & patientiam tuam, & opera tua, & novissima plura
τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα (θ) σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα
prioribus.
τῶν πρώτων.

MS. A. (η) πέπτωκας. (θ) σοι, καὶ (ι) κἀγὼ (κ) ἑπτὰ ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι (λ) ἐν τῷ παραδείσῳ (μ) τῷ ἐν Σμύρνης ἐκκλησίας γράψον, (ν) πρωτότοκος (ξ) σου τὴν θλίψιν, (ο) (ἀλλὰ πλού-σιος εἶ·) (π) ἐκ τῶν (ρ) Μὴ φοβοῦ (σ) ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν (τ) ἔχητε (υ) Οἶδα τὰ (φ) ἡμέραις Ἀντίπας (χ) πιστός μου, (ψ) ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. (ω) ἔχει (α) τῷ Βαλὰκ βασιλεῖ σκάνδαλον (β) Νικολαϊτῶν ὁμοίως. Μετανόησον οὖν. εἰ (γ) νικοῦντι δώσω αὐτῷ τὸ μάννα (δ) οἶδεν, (ε) ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις γράψον, (ζ) ὀφθαλμοὺς ὡς (η) ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ ὑπομονήν (θ) σου τὰ ἔσχατα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]

Recordare igitur unde cecideris, & pœni- 5
tentiam age, & opera prima fac: sin mi-
nùs, veniam tibi citò, & movebo candela-
brum tuum è loco suo, nisi te pœniteat.
Sed hoc habes, quòd oderis opera Nico- 6
laïtarum, quæ & ego. Qui habet aures, 7
audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis, Ei
qui vicerit, dabo edendum de ligno vitæ,
quod est in paradiso Dei mei. Et Angelo 8
Ecclesiæ quæ Smyrnæ est, scribe, Hæc di-
cit ille primus & ille ultimus, ille qui fuit
mortuus & vixit; Novi opera tua, & af- 9
flictionem & paupertatem, imò dives es:
& blasphemiam ab iis qui seipsos dicunt
Judæos esse, & non sunt, sed congregatio
Satanæ. Nihil horum timeas quæ passu- 10
rus es: ecce enim futurum est ut Diabolus
injiciat ex vobis in carcerem, ut probe-
mini: & erit vobis afflictio dies decem.
Sis fidelis usque ad mortem, & dabo tibi
coronam vitæ. Qui habet aures, audiat 11
quid dicat Spiritus Ecclesiis; Qui vicerit,
nihil perversi patietur à morte illa secunda.
Et Angelo illi Ecclesiæ quæ Pergami est, 12
scribe, Hæc dicit ille qui habet gladium
illum acutum duarum acierum; Novi o- 13
pera tua, & ubi habitas, ubi thronus est
Satanæ: & retines nomen meum, & non
abnegâsti fidem meam in diebus illis qui-
bus impugnâsti testem illum meum, illum
fidelem meum qui occisus est apud vos ubi
habitat Satana. Sed habeo contra te pau- 14
cula: Habes enim ibi qui tenent doctri-
nam Balaam, qui docuit Balacum objicere
offendiculum coram filiis Israëlis; & edere
sacrificia idolorum, & scortari. Sic ha- 15
bes etiam tu, qui tenent doctrinam Nico-
laïtarum: eodem modo te pœniteat:
Alioquin, veniam tibi citò, & bellum ge- 16
ram cum ipsis gladio oris mei. Qui habet
aures, audiat, quid dicat Spiritus Ecclesiis, 17
Ei qui vicerit, dabo, edere de manna illo
abscondito: & dabo ei calculum album,
& super calculum nomen novum scriptum,
quod nemo novit nisi ille qui accipit. Et 18
Angelo illi Ecclesiæ quæ est Thyatiræ, scri-
be; Hæc dicit Filius Dei qui habet oculos
suos sicut flammam ignis, & pedes suos si-
miles æri Libanico; Novi opera tua, & 19
charitatem & fidem, & obsequium, etiam
tolerantiam tuam, & opera tua hæc poste-
riora quæ plura sunt primis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተዘከር ፡ በበይነ ፡ ምንተ ፡ ወደቀ ፡ በገጽከ ፡ ወይእዜኒ ፡ ዑቅ ፡ ወነስሐ ፡ ወእመአኮሰ ፡ እመ
ጽእ ፡ ወእድለቅልቅ ፡ ለማኅቶትከ ፡ እምኔ ፡ መካና ፡ ለመ ፡ ሊነስሐከ ፡ ወከመ ፡ ቀደሙ ፡
6 ገብርከ ፡ እመ ፡ ሊገበርከ ፡፡ ወዘንተሰ ፡ እስመ ፡ ትጸልእ ፡ እምግባሮሙ ፡ ለእኒቆላዊያን ፡ በከ
7 መ ፡ አነ ፡ እጸልእ ፡፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይሰማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡
ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ወለዘ ፡ ሞአሰ ፡ እሁቦ ፡ ይብላዕ ፡ እምዕፀ ፡ ሕይወት ፡ ዘሀሎ ፡
8 ውስተ ፡ ገነት ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘሰሞርኔስ ፡
ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ፡ ዘሞተ ፡ ወሐይወ ፡፡

Et memor esto quomodo cecidisti in faciem tuam, & nunc attende, & resipisce: 5
sin minùs veniam, & movebo lucernam tuam à loco suo si non egeris pœniten-
tiam, & prout priùs fecisti non egeris. Et hoc habes, quia odio habes facta 6
Nicolaïtarum, quemadmodum ego odio habeo. Qui habet aurem, audiendo au- 7
diat quid dicit Spiritus sanctus Ecclesiis; Et victori dabo edere de ligno vitæ,
quod est in horto Dei mei. Et scribe Angelo Ecclesiæ Smyrnæ, Sic dicit Spiritus 8
sanctus, primus & ultimus, qui fuit mortuus, & vixit;

Versio VULGATA LATINA.

5 Memor esto itaque undè excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac: sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam
6 egeris. Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi. Qui ha-
7 bet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo edere de ligno vi-
8 tæ, quod est in paradiso Dei mei. Et Angelo Smyrnæ Ecclesiæ scribe; Hæc dicit
9 primus, & novissimus; qui fuit mortuus, & vivit; Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed dives es: & blasphemaris ab his, qui se dicunt Judæos esse,
10 & non sunt, sed sunt synagogæ satanæ. Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem ut tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usquè ad mortem, & dabo tibi coronam
11 vitæ. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Qui vicerit, non
12 lædetur à morte secunda. Et Angelo Pergami Ecclesiæ scribe; Hæc dicit qui habet rhomphæam utrâque parte acutam; Scio ubi habitas, ubi sedes est satanæ: & 13
tenes nomen meum, & non negâsti fidem meam. Et in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi satanas habitat. Sed habeo adversùs te 14
pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israël, edere, & fornicari: Ita habes & tu tenentes doctri- 15
nam Nicolaitarum. Similiter pœnitentiam age: si quominùs veniam tibi citò, 16
& pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus di- 17
cat Ecclesiis: Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum: & in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Et Angelo 18
Thyatiræ Ecclesiæ scribe; Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam ignis, & pedes ejus similes aurichalco; Novi opera tua, & fidem, & charitatem 19
tuam, & ministerium, & patientiam tuam, & opera tua novissima plura prioribus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فَاذكُر الآن مِن اَيّ موضِع سَقطتَ • وتُب واعمَل الاعمال الاولي • التي هي المحبة •
6 والّا أنا آتيك سريعًا وازيل منارتك من مكانها ان لم تتب * ولك احسنت فما اقتنيته
7 انك ابغضت اعمال الغنّاك • الذي انا ابغضه * فمن كانت له اذن • فليسمع ما الذي
يقوله الروح للكنايس • والظافر انا اعطيه ياكل من شجرة الحياة التي في وسط فردوس الله •
8 * والي ملاك كنيسة ازمرنس اكتب • هذا ما يقول الاول والآخر الذي صار ميتا فحيي •
9 * عرفت اعمالك وحزنك ومسكنتك • ولكنك غني انت • اذ احتملت ثلبًا وتجديف القايلين
10 انهم يهود • وليس هم يهود بل هم مجمع الشيطان * فلا تخف مما عتيد ان ينالك
منهم • فان هوذا ابليس جعل بعضا منكم في الحبس ليكون ذلك لكم تجربة وتكونون
11 في كرب وضيقة عشرة ايام • فكن مومنا صبورا حتي الموت فاني معطيك تاج الحياة * فمن
كانت له اذن فليسمع ما الذي يقول الروح للكنايس • والظافر لا يتضرر من الموت
12 الثانية * والي ملاك كنيسة برغامس اكتب • هذا ما يقول صاحب السيف ذي الحدّين
13 القاطع * قد عرفت اعمالك وموضع مسكنك • وذلك حيث هو كرسي الشيطان • وانت
ماسك لاسمي • ولم تجحد الامانة في • في الايام التي قتل فيها داعي شهادتي المومن • قتل
14 عندكم موضع عمار الشيطان * ولكن بقي لي عليك درك قليل • وذلك ان عندك
هناك اناس يتمسكون بتعليم بلعام • الذي علّم لبالاك ان يلقي به الشك قبالة بني
15 اسرايل • اذ اكلوا ذبائح الاوثان وزنوا * كذلك انت عندك ممن يفعل فعل الغنّاك الذي
16 انا ابغضه * فاطلب الآن التوبة • وان لم تفعل • فانا آتيك مسرعا واحاربهم بسيف فمي • وفي
17 المهدنة الرافة * من كانت له اذن فليسمع ما يقول الروح للكنايس • والظافر انا اعطيه ان
ياكل من المن المكتوم • واعطيه جوهرة بيضاء مضيئة • وعلي الجوهرة مكتوب اسم جديد
18 الذي لا يعرفه الا الذي يناله * واكتب الي ملاك كنيسة ثياطيره • هذا ما يقول ابن
19 الله الذي له عينان كلهيب النار ورجلاه كالنحاس المضي * قد عرفت اعمالك • ومحبتك
وايمانك • وخدمتك وصبرك واحتمالك • وان اعمالك هذه اكثر من الاولي •

Recordare igitur quo ex loco excide- 5
ris, teque pœniteat, & exerce opera priora, nempe charitatem: alioquin ego veniam ad te confestim, & amovebo candelabrum tuum à loco suo, nisi te pœniteat. Bene quidem feci- 6
sti illud possidendo, quòd odisti facta Procacis quem ego odi. Qui habet 7
aurem, audiat quid dicat Spiritus Ecclesiis: & vincenti ego dabo edere ex arbore vitæ, quæ est in medio paradiso Dei. Angelo verò Ecclesiæ 8
Smyrnæ scribe; Hoc est quod dicit primus ille & ultimus qui factus est mortuus, & vixit: Novi opera 9
tua, & afflictionem ac paupertatem tuam: attamen dives es, quòd sustinueris convicia & blasphemiam dicentium se Judæos esse, nec sunt revera Judæi, imò sunt congregatio Satanæ. Ne metuas quæ tibi sunt 10
ab eis eventura: nam ecce Diabolus posuit aliquot ex vobis in carcerem, ut hoc cedat vobis in experimentum: & eritis in afflictione & angustia decem diebus. Esto itaque fidelis ac patiens usque ad mortem; quia daturus sum tibi coronam vitæ. Qui habet aures, audiat quid dicat 11
Spiritus Ecclesiis: & victor non lædetur à morte secunda. Angelo 12
verò Ecclesiæ Pergami scribe, Hoc est quod dicit habens gladium duarum acierum, secantem: Jam novi opera 13
tua, & locum habitationis tuæ, nempe ubi sedes est Satanæ: at tu tenes nomen meum, & non negâsti fidem in me iis diebus quibus occisus est fidus testimonii mei professor, occisus inquàm apud vos in loco domicilii Satanæ. Sed tamen restat mihi ad- 14
versùm te aliquanta querela, quòd scilicèt sint illic apud te quidam tenentes doctrinam Balaam, quam docuit Balacum, ut objiceret scandalum ante filios Israel, quando comederunt victimas idolorum, & fornicati sunt. Ita tu habes ex his qui 15
faciunt opus Procacis illius quem ego odi. Quære igitur pœnitentiam: 16
quod ni feceris, veniam ad te citò, & oppugnabo eos gladio oris mei, & verò in minis, clementia. Qui ha- 17
bet aurem, audiat quid dicat Spiritus Ecclesiis: & victori ego dabo edere ex manna abscondito: & dabo illi gemmam albam lucidam, & super gemmam scriptum nomen novum, quod nemo novit nisi qui accipit illud. Angelo verò Ecclesiæ Thyatiræ 18
scribe; Hoc est quod dicit Filius Dei, qui habet oculos ut flammam ignis, & cujus pedes sunt velut orichalcum lucidum: Jam novi opera tua, & 19
charitatem ac fidem tuam, & ministerium, & patientiam, atque tolerantiam tuam; & quòd opera tua ista plura sunt prioribus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ኣእምር ፡ ሕማመከ ፡ ወኀጠይከ ፡ ወባሕቱ ፡ ብዑል ፡ አንተ ፡ ወጽርፈቶሙ ፡ ለእኩያን ፡
እለ ፡ ይብሉ ፡ ረድኦሙ ፡ ኢየሁድ ፡ ሐዋርያት ፡ ንሕነ ፡ ወሊኮኑ ፡ እሉ ፡ እለ ፡ እሙነ ፡ ማ
10 ኅበሩ ፡ ለሰይጣን ፡ እሙንቱ ፡፡ ኢትፍራሃ ፡ ምንተ ፡ አንተ ፡ ዘሀለወከ ፡ ትሕመም ፡ እ
ስመ ፡ ነሁ ፡ ሰይጣን ፡ ይወዲ ፡ እምኔክሙ ፡ ውስተ ፡ሞቅሕ ፡ ከመ ፡ ትትሌቀፉ ፡ ወትሐሙ ፡
ዐሡረ ፡ መዋዕለ ፡ ወኩን ፡ መሃይምነ ፡ እስከ ፡ ለሞት ፡ ወእሁበከ ፡ አክሊለ ፡ ዘሕይወት ፡፡
11 ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡
12 ወዘሰ ፡ ሞአ ፡ ኢይመውት ፡ ዳግመ ፡ ሞተ ፡፡ ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስ
13 ቲያን ፡ ዘጴርጋሞን ፡፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ ዘቦ ፡ ሰይፈ ፡ በሊሐ ፡ ዘክልኤ ፡ አፈሁ ፡፡ ኣእምር
ኣ ፡ ኀበ ፡ ትነብር ፡ ወአዴከ ፡ መንበሩ ፡ ለሰይጣን ፡ ወታንጽዕ ፡ ስምየ ፡ ወኢክሕድከ ፡ ሃይማ
ኖትየ ፡ በመዋዕል ፡ ዘቀተልዎ ፡ በኀቤክሙ ፡ ለጻድቅየ ፡ መሐይምን ፡ በኀበ ፡ ይነብር ፡ ሰይጣ
14 ን ፡፡ ባሕቱ ፡ ቦ ፡ ዘእትሐየሰከ ፡ እስመ ፡ ሀለዉ ፡ ዝየ ፡ እሉ ፡ እለ ፡ ያጸንዑ ፡ ትምህር
ቶ ፡ ለበለዓም ፡ መምህረ ፡ ለባልቅ ፡ ወይወድዩ ፡ ዕፍቅተ ፡ ቅድሜሆሙ ፡ ለደቂቀ ፡ እስራ
15 ኤል ፡ ከመ ፡ ይብልዑ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማልክት ፡ ወይዜምዉ ፡፡ ወእሉ ፡ ሀለዉ ፡ ኀቤከ ፡
16 እለ ፡ ያጸንዑ ፡ ትምህርቶሙ ፡ ለኒቆላዊያን ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ነስሐ ፡ ወእመ ፡ አኮሰ ፡ እመጽ
17 እ ፡ ወእጸብኦሙ ፡ ፍጡነ ፡ በሰይፈ ፡ አፉየ ፡፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይሰማዕ ፡፡ ምንተ ፡
ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡፡ ለዘ ፡ መአ ፡ እሁቦ ፡ መና ፡ ዘኅቡአ ፡
ወእሁቦሙ ፡ ጽሕፈ ፡ ብርሃነ ፡ ወውስተ ፡ ውእቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ስም ፡ ሐዲስ ፡ ወአልቦ ፡ ዘየአ
18 ምሮ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘነሥኦ ፡፡ ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘትያጥ
ሮን ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአዕይንቲሁ ፡ ከመ ፡ ነደ ፡ እሳት ፡ ወእገሪሁ ፡
19 ከመ ፡ ርስነ ፡ ብርት ፡ ሊባኖስ ፡፡ ወአእምር ፡ ግብረከ ፡ ወተፋቅሮተከ ፡ ወሃይማኖተከ ፡
ወመልእክተከኒ ፡ ወትዕግሥተከ ፡ ወግብረከ ፡ ደኃሪት ፡ ትበዝኅ ፡ እምነ ፡ ቀደሚት ፡፡

Scio tribulationem tuam, & indigentiam tuam, sed dives es: & blasphemiam 9
malorum, qui dicunt de seipsis, Judæorum Apôstoli sumus, & non sunt, sed ex synagoga satanæ sunt. Ne metuas quæ passurus es: quia ecce satanas pro- 10
jiciet aliquos ex vobis in carcerem, ut tentemini, & cruciemini decem dies: & esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Qui ha- 11
bet aurem, audiendo audiat quid dicit Spiritus sanctus Ecclesiæ; Et victor non morietur secundam mortem. Et scribe Angelo Ecclesiæ Pergami, 12
Sic dicit qui habet gladium acutum, cujus duplex os est.; Scio ubi habi- 13
tas, & circundedit te thronus satanæ: & firmiter tenes nomen meum, & non negâsti fidem meam in diebus quibus trucidârunt apud vos Justum meum fidelem, ubi habitat satanas. Veruntamen est aliquid quo contendam 14
tecum, quia sunt illic qui sustinent doctrinam Balaam doctoris Balc.: & objiciebat offendiculum coram filiis Israel, ut ederent immolatum diis, & scortarentur. Et hi sunt apud te qui sustinent doctrinam Nicolaitarum. 15
Et nunc resipisce: sin minùs, veniam & oppugnabo iis citò cum gladio oris 16
mei. Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicit Spiritus sanctus Ec- 17
clesiis; Victori dabo manna absconditum, & dabo iis librum splendidum, & in isto libro nomen novum, & nemo est qui scit illud, nisi qui accepit. Et scribe Angelo Ecclesiæ Thyatiræ: Sic dicit filius Dei, cujus oculi sunt 18
tanquam flamma ignis, & pedes ejus tanquam ignitum æs Libani;. Et scio 19
opera tua, & charitatem tuam, & fidem tuam, & ministerium tuum, & tolerantiam tuam, & opera tua posteriora plura sunt prioribus.

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑΝΝΟΥ.

Sed habeo adversùs te pauca, quia permittis mulierem Jezabel, dicentem
20 (ι) Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἐᾷς τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν λέγουσαν
se ipsam Propheten, docere, & seducere meos servos, fornicari, & idolothyta
ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν, καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι, καὶ (κ) εἰδωλόθυτα
manducare. Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret à fornicatione sua, & non
21 φαγεῖν. Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα (λ) μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ
pœnituit. Ecce ego mitto eam in lectum, & mœchantes cum ea,
22 μετενόησεν. Ἰδοὺ ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς (μ) κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
in afflictionem magnam, si non pœnitentiam egerint ab operibus suis. Et
23 εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ (ν) μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων (ξ) αὐτῶν. Καὶ
filios ejus interficiam in morte: & scient omnes Ecclesiæ, quia ego
τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ
sum scrutans renes & corda: & dabo vobis unicuique secundùm opera vestra.
εἰμι ὁ (ο) ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.
Vobis autem dico, & cæteris in Thyatiris, Quicunque non habent do-
24 Ὑμῖν δὲ (π) λέγω, καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, Ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν δι-
ctrinam hanc, & qui non cognoverunt profunda Satanæ, quemadmodũ dicunt:
δαχὴν ταύτην, (ρ) καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ (σ) βάθη τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν·
non mittam super vos aliud pondus. Tamen quod habetis, tenete donec
25 οὐ (τ) βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε (υ) ἄχρις οὗ ἂν
veniam. Et vincens, & custodiens usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super
26 ἥξω. Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ
Gentes: Et pascet eas in virga ferrea: tanquam vasa fictilia con-
27 τῶν ἐθνῶν· Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συν-
fringentur, Sicut & ego accepi à Patre meo: & dabo illi stellam
28 τρίβεται, Ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα
matutinam. Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
29 τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

CAP. III. γ'.

Et angelo illius in Sardis Ecclesiæ scribe; Hæc dicit habens Spi-
Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων (α) τὰ πνεύ-
ritus Dei, & septem stellas; Scio tua opera, quia nomen habes quòd vivas, 1
ματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας, Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι (β) τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς,
& mortuus es. Esto vigilans, & confirma cætera quæ futura sunt mori. Non enim
καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ (γ) στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ (δ) μέλλει ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ 2
inveni tua opera plena coram Deo. Memento ergò quomodò acceperis,
εὕρηκά σου (ε) τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ (ζ) Θεοῦ. Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας, 3
& audieris: & serva, & pœnitentiam age. Si ergò non vigilaveris, veniam ad te tanquam
καὶ ἤκουσας· καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, (η) ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς
fur, & nescies quâ horâ veniam ad te. Habes pauca nomina &
κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. (θ) Ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα (ι) καὶ 4
in Sardis, quæ non inquinaverunt vestimenta sua: & ambulabunt mecum in
ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν
albis, quia digni sunt. Vincens, hic vestietur in vestimentis albis: & non
λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ 5
delebo nomen ejus de libro vitæ, & confitebor nomen ejus
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ (κ) ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
coram Patre meo, & coram angelis ejus. Habens aurem, audiat quid
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί 6
Spiritus dicat Ecclesiis. Et angelo illius in Philadelphia Ecclesiæ
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας 7
scribe; Hæc dicit Sanctus, Verus, habens clavem David, aperiens,
γράψον, Τάδε λέγει (λ) ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀνοίγων,
& nemo claudit: & claudit, & nemo aperit;
καὶ οὐδεὶς (μ) κλείει· καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει,

MS.A. (ι) Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς τὴν **γυναῖκά σου τὴν Ἰεζαβὴλ, ἡ λέγει*** ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει *** πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς (κ) φαγεῖν εἰδωλόθυτα. (λ) μετανοήσ*, καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. Ἰδοὺ βάλλω (μ) φυλακήν, (ν) μετανοήσουσιν (ξ) αὐτῶν. Τὰ (ο) ἐραυνῶν (π) λέγω, λοιποῖς (ρ) οἵτινες (σ) βαθέα (τ) βάλλω (υ) ἕως οὗ
Κεφ. γ'. MS.A. (α) τὰ ἑπτὰ πνεύματα (β) ὄνομα (γ) στήρισον (δ) ἔμελλον (ε) ἔργα (ζ) Θεοῦ μου. (η) ἥξω ὡς (θ) Ἀλλὰ ἔχεις (ι) ἐν (κ) ὁμολο**ω (λ) ὁ ἀληθινός, ὁ ἅγιος, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαβίδ, (μ) κλείσει κλείων, καὶ οὐδεὶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

CAP. III.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Sed habeo contra te, eò quòd permiseris 20
uxori tuæ Jezabel, quæ dicit esse se Pro-
phetissam, & docet ac seducit servos me-
os, scortari, & edere sacrificia idolorum.
Et dedi ipsi tempus, ut pœnitentiam age- 21
ret: at non vult se pœnitere scortationis
suæ. Ecce projicio eam in lectum, & eos 22
qui mœchantur cum ea, in afflictionem ma-
gnam, nisi pœniteat eos operum suorum:
Et filios ejus occîdam morte: & cogno- 23
scent omnes Ecclesiæ quòd ego sum ille
qui scrutatur renes & corda: & dabo vo-
bis unicuique secundùm opera vestra.
Vobis autem dico, illis reliquis qui Thya- 24
tiræ sunt, omnibus illis qui non habent
doctrinam hanc, illis hominibus qui non
nôrunt profunditates Satanæ, ut dicunt;
Non injiciam in vos aliud onus. Verùm 25
quod habetis, tenete usquedum venio.
Et qui vicerit, quique servaverit usque ad 26
finem opera mea, dabo illi potestatem su-
per populos: Et pascet eos virgâ ferreâ:
& sicut vasa figuli comminuentur, Sicut 27
etiam ego accepi à patre meo: Et dabo 28
ei stellam matutinam. Qui habet aures, 29
audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. III.

Et Angelo illi qui est Sardibus, scribe, 1
Hæc dicit ille qui habet illos septem Spi-
ritus Dei, & illas septem stellas; Novi o-
pera tua: quòd nomen habes quòd vivas,
& mortuus es. Expergiscere, & serva 2
reliquos illos qui morituri erant: non enim
inveni quòd opera tua sint perfecta coram
Deo meo. Memento igitur quomodo ac- 3
ceperis, & audiveris, & serva, & pœni-
tentiam age: quòd si non evigilaveris, ve-
niam contra te sicut fur, & non scies quâ
horâ veniam contra te. Sed habes pauca 4
nomina Sardibus, eos videlicet qui non pol-
luerunt vestimenta sua: & ambulabunt me-
cum in albis, quia digni sunt. Qui vice- 5
rit, sic tegetur vestibus albis, & non de-
lebo nomen eorum è libro illo vitæ, &
confitebor nomen eorum coram Patre meo,
& coram Angelis ejus. Qui habet aures, 6
audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Et 7
Angelo illi Ecclesiæ quæ est Philadelphiæ,
scribe, Hæc dicit ille sanctus, ille verus,
qui habet clavem Davidis, qui aperit,
& nemo claudit, & claudit & nemo a-
perit;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወባሕቱ ፡ ቦአ ፡ ዘእሐይሰከ ፡ እስመ ፡ አርመምከ ፡ ለቲ ፡ ለኤልዛቤል ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡፡ ት
ብል ፡ ርእስ ፡ ነቢይት ፡ ወትሜህር ፡ በዘ ፡ ታስሕቶሙ ፡ ወታዜምዎሙ ፡ ለአግብርትየ ፡
21 ከመ ፡ ይብልዑ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማልክት ፡፡ ወወሀብክዋ ፡ መዋዕለ ፡ በዘ ፡ ትኔስሕ ፡ ወአ
22 በየት ፡ ንሲሐ ፡ እምነ ፡ ዝሙታ ፡፡ ወናሁ ፡ አገብአ ፡ ውስተ ፡ ምስካብ ፡ ወለእለ ፡ ይ
23 ዜምዉ ፡ ምስሌሃ ፡ ውስተ ፡ ዐቢይ ፡ ስቃይ ፡ እመ ፡ ኢነስሐት ፡ እምነ ፡ ምግባራ ፡፡ ወ
እቀትል ፡ ደቂቃ ፡ በሞት ፡ ወያእምራ ፡ ኵሉ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ከመ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡
ዘአፈትን ፡ ልበ ፡ ወኵሊያተ ፡፡ ወእፈድየክሙ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ በከመ ፡ እከየ ፡
ምግባሪክሙ ፡፡

Veruntamen est aliquid quo contendam tecum: quia cessâsti loqui contra E- 20
zabel mulierem, quæ prædicat seipsam prophetissam, & docet, ut seducat
& scortari faciat servos meos, ut edant immolatum diis. Et dedi illi 21
tempus ut resipisceret, & noluit resipiscere à scortatione sua. Et ecce re- 22
ducam eam in lectum suum, & eos qui scortantur cum ea in magnam tri-
bulationem, si non resipuerit ab operibus suis. Et interficiam filios ejus in 23
morte, & scient omnes Ecclesiæ quòd ego sum scrutator cordis & renum:
& retribuam unicuique ex vobis secundùm malitiam operum vestrorum.

Versio VULGATA LATINA.

20 Sed habeo adversùs te pauca : quia permittis mulierem Jezabel, quæ se di-
cit propheten, docere, & seducere servos meos, fornicari, & manducare
21 de idolothytis. Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret ; & non vult
22 pœnitere à fornicatione sua. Ecce mittam eam in lectum : & qui mœchan-
tur cum ea, in tribulatione maximi erunt, nisi pœnitentiam ab operibus
23 suis egerint. Et filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiæ,
quia ego sum scrutans renes & corda : & dabo unicuique vestrûm secundùm
24 opera sua. Vobis autem dico, Et cæteris qui Thyatiræ estis; Quicunque
non habent doctrinam hanc, & qui non cognoverunt altitudines satanæ,
25 quemadmodùm dicunt, non mittam super vos aliud pondus : Tamen id,
26 quod habetis, tenete donec veniam. Et qui vicerit, & custodierit usque
27 in finem opera mea, dabo illi potestatem super Gentes, Et reget eas in
28 virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur, Sicut & ego accepi à
29 Patre meo : & dabo illi stellam matutinam. Qui habet aurem, audiat
quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. III.

ET Angelo Ecclesiæ Sardis scribe ; Hæc dicit qui habet septem Spiritus 1
Dei, & septem stellas ; Scio opera tua, quia nomen habes quòd vivas, &
mortuus es. Esto vigilans, & confirma cætera, quæ moritura erant. Non 2
enim invenio opera tua plena coram Deo meo. In mente ergò habe quali- 3
ter acceperis, & audieris, & serva, & pœnitentiam age. Si ergò non vi-
gilaveris, Veniam ad te tanquam fur, & nescies quâ horâ veniam ad te. Sed 4
habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinaverunt vestimenta sua : &
ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Qui vicerit, sic vestietur ve- 5
stimentis albis, & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, & confitebor nomen
ejus coram Patre meo, & coram angelis ejus. Qui habet aurem, audiat 6
quid Spiritus dicat Ecclesiis. Et Angelo Philadelphiæ Ecclesiæ scribe ; Hæc 7
dicit Sanctus & Verus, qui habet clavem David : qui aperit, & nemo
claudit : claudit, & nemo aperit ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ولكن لي عليك درك * وذلك انك تركت المراه التي اسمها ازابل * وهي تدعي انها نبية *
21 واسرعت ذلك وخدعت عبيدي ليزنوا وياكلوا ذبائح الاوثان * واعطيتها زمنا ان تتوب فيه *
22 فلم تشا ان تتوب عن زناها * ولكن هوذا ملقيها على مضجع الوجع * والذين يزنون معها
23 في حزن وشدة عظيمة * وان لم يتوبوا عن اعمالهم * فاني اقتل اولادهم بالموت * وليعلم كل
24 الكنايس اني انا هو فاحص الكلا والقلوب * واعطيكم واحدا فواحدا على قدر اعمالكم * ولكم
اقول البقية الذين بكنيسة ثياطيرة * كل من كان منكم ليس هذه البدعة معه * واياكم ليس
25 يعرفون عمق صنيع الشيطان * فاني لا القي عليكم ثقلا اخر * بل تمسكوا بما انتم عليه *
26 الى الوقت الذي اجي فيه * والظافر والذي يحفظ اقوالي واعمالي الى التمام * فانا اعطيه
27 28 سلطانا على الامم * ويرعاهم بعصا حديد * وكانية الخزف يسحقهم * كمثل ما اخذت انا من ابي *
29 واعطيه زهرة الصبح * من كانت له اذن * فليسمع ما يقول الروح للكنايس *

* الفصل الثالث *

1 * واكتب الى ملاك كنيسة سردس * هذا ما يقول صاحب سبعة ارواح الله * والذي بيده
2 النجوم السبعة * قد عرفت اعمالك * وذلك انما معك اسم انك حيا * وانت ميتا * فكن منتبها *
3 وقوي الذين اردت طردهم * لاني اصبت اعمالك ليس بالكاملة قدامي * فاذكر كيف تلقيت
وكيف سمعت * واحفظ وتب * وان لم تنتبه وتسهر فاني اتي عليك كالسارق * ولا تعلم متى
4 احل بك * ولكن لك اسماء يسيرة بسردس * وهم لا ينجسون ثيابهم * وقد سلكوا معي * وهم
5 متكسيين البياض * وهم لذلك مستحقين * الظافر هكذا يلبس البياض * ولا يمحا اسمه
6 من سفر الحياة * وانا اعترف باسمه قدام ابي * وقدام ملايكته * فمن كانت له اذن
7 فليسمع ما يقول الروح للكنايس * واكتب الى ملاك كنيسة فيلادلفيا * هذا ما يقول
القدوس الحقاني صاحب مفتاح داوود * وهو يفتح ولا احد يغلقها الا الذي فتحها *
واذا غلق ليس من يفتح *

Attamen habeo adversùm te querelam 20
aliquam, quòd scilicet permittis mulieri
quæ vocatur Jezabel, quæ profitetur se
esse prophetissam, idque palàm docuit, de-
cepitque servos meos, ut scortarentur &
ederent sacrificia idolorum. Et dedi illi 21
tempus quo pœnitentiam ageret, sed nolu-
it se pœnitere scortationis suæ. Sed ecce 22
ego abjecturus sum eam in lectum dolo-
ris, & eos qui cum illa scortantur, in
afflictionem & tribulationem maxi-
mam. Et nisi pœniteat eos operum suo-
rum, Interficiam filios eorum morte: ut 23
etiam sciant omnes Ecclesiæ me esse scru-
tatorem renum & cordium : daboque
vobis singulis pro ratione operum vestro-
rum. Vobis autem dico reliquis qui estis 24
in Ecclesia Thyatiræ, cuilibet vestrûm
non habenti hanc novam doctrinam : &
quandoquidem ignoratis profunditatem
astûs Satanæ, non imponam vobis aliud
onus. Tamen tenete id in quo estis, us- 25
que ad tempus quo sum venturus. Et vi- 26
ctor, & qui servaverit sermones meos
& opera mea in finem usque, ego dabo
illi potestatem super Gentes : Et pascet 27
eas virgâ ferreâ : & quasi vasa argillæ
conteret eas. Quemadmodùm accepi ego 28
à Patre meo : & dabo illi nitorem ma-
tutinum. Qui habet aurem, audiat quid 29
Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. III.

ANgelo verò Ecclesiæ Sardium scri- 1
be, Hoc est quòd dicit habens septem
spiritus Dei, & is in cujus manu sunt
septem stellæ, Jam novi opera tua,
quòd scilicet nomen habeas quòd sis vi-
vus, tamen sis mortuus. Igitur esto 2
vigilans ; quosque vis resicere, corrobo-
ra : invenio enim opera tua haud perfe-
cta coram me. Et memento qualia ac- 3
ceperis, & qualia audieris, & cave ti-
bi, ac pœnitentiam age. Quòd si non ex-
pergiscaris & vigiles, equidem veniam
adde sicut fur, & nescies quando adero
tibi. Habes tamen aliquot nomina Sar- 4
dibus, eorum scilicet qui non contami-
nant vestimenta sua, & ambularunt
mecum albis induti : sunt autem hoc di-
gni. Victor sic amicietur albis, & non 5
delebitur nomen ejus de libro vitæ, &
ego profitebor nomen ejus coram Patre
meo, & coram Angelis ejus. Qui ha- 6
bet aurem, audiat quid Spiritus dicat
Ecclesiis. Angelo autem Ecclesiæ Phi- 7
ladelphiæ scribe, Hoc est quod dicit
Sanctus ille verax, habens clavem Da-
vidis, qui aperit, & nemo claudit, nisi
is qui aperuit: cùmque clauserit, non est
qui aperiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወለክሙ፡ እብለክሙ ፡ ለእለ ፡ ተረፍክሙ፡ ውስተ ፡ ትያጥሮን ፡ ለእለ ፡ አልብክሙ ፡ ዘን
25 ተ ፡ ትምህርተ ፡ ለጕሕሉተ ፡ ሰይጣን ፡ ዘይብሉ ፡፡ ወኢይወዲ ፡ ለዕሌክሙ ፡ ክልኤ ፡ ክበ
26 ደ፡፡ ወበሕቱ ፡ ዘብክሙ ፡ አጽንዑ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ እሣሀል፡፡ ወለዘሞአ ፡ ወዓቀ
27 በ ፡ ግብርየ ፡ ለዝሉፉ ፡ እሁቦ ፡ ስልጣነ ፡ ለዕለ ፡ አሕዛብ፡፡ ወይሬዕዮሙ ፡ በበትረ ፡ ሐ
28 ጺን ፡፡ ወበከመ ፡ ንዋየ ፡ ለብሐ ፡ ይቀጠቅጦሙ፡፡ በከመ ፡ አነ ፡ ነሣእኩ ፡ ስልጣነ ፡ እም
29 ኀበ ፡ አቡየ ፡ ወእሁቦ ፡ ኮከበ ፡ ጽባሕ፡፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይ
ቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት፡፡

ፐ

1 ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘሰርዴስሰ ፡፡ ወከመዝ ፡ ይቤለከ ፡ ዘቦ ፡
ሰብዐቱ ፡ መንፈሰ ፡ ዘእምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ ፯ ከከበ ፡፡ አአምር ፡ ግብረከ ፡ ከመ ፡
2 ሰመከ ፡ ሕያው ፡ ወመዉት ፡ አንተ፡፡ ትጋህ ፡ እንከ ፡ ወአጽንዖሙ ፡ ለእለ ፡ አልጸቁ ፡ ይ
3 ሙቱ ፡ እስመ ፡ ኢረከብኩ ፡ ግብረከ ፡ ፍጹመ ፡ በቅድመ ፡ አምላኪየ፡፡ ወተዘከር ፡ እ
ፎሉ ፡ ነሣእከ ፡ ወሰማዕከ ፡ ነስሕ ፡ እንከ ፡ ወእመሰ ፡ ኢተጋሕከ ፡ ከመ ፡ ሰራቂ፡ ወኢተአመ
4 ር ፡ በአይ ፡ ሰዓት ፡ እመጽእ ፡ ላዕሌከ፡፡ ወባሕቱ ፡ ብከ ፡ ሕደጥ ፡ ሰብእ ፡ ውስተ ፡ ሰር
ዴስ ፡ እለ ፡ ኢገመኑ ፡ ልብሶሙ ፡ ምስለ ፡ አንስት ፡ ወየሐውሩ ፡ ምስሌየ ፡ በንጹሕ፡፡
5 ወለዘሞአ ፡ ወከመዝ ፡ ልብሱ ፡ ንጹሕ ፡ ለዘ ፡ ይደልዎ ፡ ወኢይደመስስ ፡ ስሞ ፡ እመጻ ፡ መ
ጽሐፈ ፡ ሕይወት፡፡ ወአአምኖ ፡ በስሙ ፡ በቅድመ ፡ አቡየ ፡ ወበቅድመ ፡ መላእክቲሁ ፡ ዘቦ፡
6 እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት፡፡
7 ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘፊልድልፍያ ፡፡ ወከመዝ ፡ ይቤ ፡ ቅዱስ ፡ ወ
ጻድቅ ፡ ዘሀቤሁ ፡ ኵሉ ፡ መራሑተ ፡ ቤተ ፡ ደዊት ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘያርኁ ፡ ወአልቦ ፡ ዘያአ
ፁ ፡ ዘእንበሊሁ፡፡

Et vobis dico qui superfuistis in Thyatira, qui non habetis hanc doctrinam, 24
astutiam satanæ quam vocant, quòd non imponam vobis aliud onus. Veruntamen 25
quod habetis, firmiter tenete usque quò misertus fuero. Et ei qui vicerit, & custo- 26
dierit opus meum perpetuò, dabo potestatem in Gentes, Et reget eas cum 27
virga ferrea, & tanquam vas fictile conteret eas : Quemadmodum ego accepi 28
potestatem à Patre meo : & dabo ei stellam matutinam. Qui habet aurem, au- 29
diendo audiat, quid dicat Spiritus sanctus Ecclesiis.

C A P. III.

ET scribe Angelo Ecclesiæ Sardis ; Et sic dicit tibi, is qui habet septem spi- 1
ritus qui ex Deo sunt, & septem stellas ; Scio opera tua, quòd nominaris vi-
vus, sed mortuus es. Vigila igitur, & confirma eos, qui citò morituri sunt. 2
Quia non inveni opera tua perfecta coram Deo meo. Et memento quomodo acce- 3
peris, & audieris : resipisce igitur : & si non vigilaveris, veniam tanquam fur,
& non cognosces in quâ horâ veniam ad te. Veruntamen habes paucos homines 4
in Sardis, qui non inquinârunt vestimenta sua cum muliere, & ambulabunt te-
cum purè. Et ei qui vicerit, vestimentum erit purum, & similiter, ei qui dignus 5
erit : & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, sed profitebor nomen ejus coram
Patre meo, & coram Angelis ejus. Qui habet aures, audiendo audiat, quid 6
dicat Spiritus sanctus Ecclesiis. Et scribe Ecclesiæ Philadelphiæ ; Et sic dicit 7
Sanctus & Justus, apud quem est omnis clavis domûs Davidis, & nemo est qui
aperit ; & nemo est qui claudit præter eum ;

Scio tua opera: Ecce dedi coram te ostium apertum, & nemo potest clau-
8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, (ν) καὶ οὐδεὶς δύναται κλεῖ-
dere *illud*: quia *parvam* habes virtutem, & servâsti meum verbum, & non negâsti no-
σαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνο-
men meum. Ecce dabo de synagoga Satanæ, *dicentium* seipsos Judæos
9 μά μου. Ἰδοὺ (ξ) δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους
esse, & non sunt, sed mentiuntur. Ecce faciam illos, ut veniant, & adorent
εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται. ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα (ο) ἥξωσι, καὶ προσκυνήσωσιν
ante pedes tuos, & *sciant* quia ego dilexi te. Quoniam servâsti verbum
10 ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. (π) Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον
patientiæ meæ, & ego te servabo ab hora tentationis *futuræ venire* in
τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
habitatam universam, tentare habitantes in terra. Ecce venio citò: tene,
11 τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς (ρ) γῆς. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· κράτει
quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. *Vincens*, faciam illum columnam in
12 ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν
templo Dei mei, & foràs non egredietur ampliùs: & scribam super eum nomen
τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα
Dei mei, & nomen civitatis Dei mei novæ Hierusalem, quæ *descendens*
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα
de cœlo à Deo meo, & nomen meum novum. *Habens* aurem, audiat
13 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω
quid Spiritus dicat Ecclesiis. Et angelo *illius* Ecclesiæ *Laodi-*
14 τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (σ) τῆς ἐκκλησίας Λαοδι-
censium scribe; Hæc dicit Amen, testis fidelis & verus, principium creaturæ
κέων γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως
Dei; Scio tua opera, quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus
15 τοῦ Θεοῦ. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε (τ) ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς
esses, aut calidus. Sic, quia tepidus es, & *neque* frigidus, *neque* calidus, *futurus sum* te
16 εἴης, ἢ ζεστός. Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρός, οὔτε ζεστός, μέλλω σε

evomere ex ore meo: Quia dicis; *Quia* dives sum, & locupletatus *sum*, & nul-
ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου· Ὅτι λέγεις, Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ (υ) οὐ- 17
lius *opus habeo*: & nescis quia tu es *ærumnosus*, & miserabilis, & pauper,
δενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ (φ) ἐλεεινός, καὶ πτωχός,
& cæcus, & nudus. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum
καὶ τυφλός, καὶ γυμνός. Συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον 18
ex *igne*, ut locuples fias: & vestimentis albis *ut* induaris: & *ne* appareat confusio
ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
nuditatis tuæ: & collyrio inunge oculos tuos, ut videas. Ego
τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον (χ) ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. Ἐγὼ
quoscunque amo, arguo & castigo: Æmulare ergò, & pœnitentiam age. Ecce sto 19
ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω. (ψ) ζήλωσον οὖν, καὶ μετανόησον. Ἰδοὺ ἕστηκα
ad ostium, & pulso. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit januam, intrabo 20
ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω. ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι
ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. *Vincens*, dabo ei sedere
πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι 21
mecum in throno meo, sicut & *ego* vici, & sedi cum Patre meo in
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν
throno ejus. *Habens* aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 22

CAP. IIII. δ'.

Post hæc vidi, & ecce ostium apertum in cœlo: & vox prima quam
1 ΜΕτὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν
audivi tanquam tubæ loquentis cum me, dicens, Ascende huc, & ostendam tibi
ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, (α) λέγουσα, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι
quæ oportet fieri post hæc. Et statim *factus sum* in spiritu: & ecce
(β) ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. (γ) Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, 2
thronus erat *positus* in cœlo, & supra *thronum* sedens.
θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ (δ) ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

MS.A. (ν) ἣν οὐδεὶς (ξ) διδῶ (ο) ἥξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν (π) Καὶ ἐτήρησας (ρ) γῆς. Ἔρχομαι (σ) τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον, (τ) ζεστός· *Οὕτως ὅτι χλιαρὸς (υ) οὐδὲν (φ) ὁ ἐλεεινός, (χ) ἔγχρισαι (ψ) ζήλευε Κεφ. δ'. MS.A. (α) *λέγων, Ἀνάβηθι (β) ὅσα (γ) Εὐθέως (δ) ἐπὶ τὸν θρόνον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Novi opera tua: & ecce, dedi ante te por- 8
tam apertam, quam nemo potest claudere:
quia aliquantam habes fortitudinem, & ser-
vâsti verbum meum, & non abnegâsti no-
men meum. Ecce do ex Synagoga Satanæ, 9
aliquot ex iis qui dicunt seipsos Judæos esse,
& non sunt, sed mentiuntur: ecce agam
ipsos, ut veniant & adorent coram pedibus
tuis: & cognoscent quòd ego dilexi te.
Propterea quòd servâsti verbum tolerantiæ 10
meæ, & ego servabo te ex hora tentationis
venturæ super orbem universum, ad tentan-
dum eos qui habitant super terram. Venio 11
citò: tene id quod habes, ut nemo accipiat
coronam tuam. Qui vicerit, faciam eum 12
columnam in templo Dei mei: & foràs non
exibit ampliùs: & scribam super ipsum
nomen Dei mei, & Hierosolymæ novæ quæ
descendit è cœlo à Deo meo, & nomen
meum illud novum. Qui habet aures, au- 13
diat quid Spiritus dicit Ecclesiis. Et Ange- 14
lo illi Ecclesiæ quæ Laodiceæ est, scribe,
Hæc dicit ille Amen, ille testis, ille fidelis,
ille verus, illud principium creaturæ Dei;
Novi opera tua, quòd non calidus sis neque 15
frigidus: utinam frigidus esses, aut calidus.
Nunc quia tepidus es, & non calidus, ne- 16
que frigidus, evomiturus sum te ex ore meo:
Quia dicis, Dives sum, & ditatus sum, & 17
nullius rei opus est mihi: & nescis te esse
abjectum, & miserabilem, & pauperem, &
cæcum, & nudum. Consulo tibi ut emas 18
à me aurum probatum ab igne, ut ditescas:
& vestem albam, ut tegaris, & non conspi-
ciatur pudor nuditatis tuæ: & collyrio in-
unge oculos tuos, ut fias videns. Ego 19
omnes quoscunque diligo, arguo & casti-
go: æmulare ergò, & pœnitentiam age.
Ecce steti ad portam, & pulsabo: si quis 20
audierit vocem meam, & aperuerit portam,
intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, &
ille mecum. Ei qui vicerit, dabo sedere 21
mecum super thronum meum, sicut etiam
ego vici, & sedi cum Patre meo in throno
ipsius. Qui habet aures, audiat quid Spi- 22
ritus dicit Ecclesiis.

[illegible]

CAP. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]

Post hæc vidi, & ecce porta aperta in cœ- 1
lo, & vox prima quam audivi tanquam tu-
bam loquentem mecum, dicebat; Ascende
huc, & ostendam tibi ea quæ oportet fieri
post hæc. Statim fui in spiritu, & ecce 2
thronus positus erat in cœlo, & super thro-
num erat quidam sedens.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ኣእምር፡ግብረከ፡ ወናሁ፡ ወሀብኩከ፡ቅድሜከ፡ኆኅተ፡ ርኅወ፡ ዘአልቦ፡ ዘይክል፡ አጺሖታ፡
9 እስመ፡ ውሑድ፡ኀይልከ፡ ወዐቀብከ፡ ቃልየ፡ ወኢክሀድከ፡ ስምየ፡ ወናሁ፡ አነ፡ እሁበከ፡
እምነ፡ ማኅበረ፡ ሰይጣን፡ ወእምኔሆሙ፡ እለ፡ይብሉ፡ርእሶሙ፡አይሁድ፡ ንሕነ፡ ወኢኮኑ፡ ይሔ
10 ስዉ፡ ወይሰግዱ፡ ቅድመ፡ እገሪከ፡ ወያእምሩ፡ ከመ፡ አነ፡ አፍቀርኩከ፡ እስመ፡ ዐቀብከ፡
ቃልየ፡ ወትዕግሥትየ፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ አነኒ፡ ዐቀብኩከ፡ እምነ፡ ሰዓት፡ መንሱት፡ እንተ፡ሀ
ለወት፡ትምጻእ፡ውስተ፡ኵሉ፡ዓለም፡ ከመ፡ታመክሮሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ውስተ፡ምድር፡

Scio opera tua: et ecce, dedi tibi coram te ostium apertum, quod nemo potest clau- 8
dere: quia modica est virtus tua, & servâsti sermonem meum, & non negâsti no-
men meum. Et ecce ego dabo tibi de synagoga satanæ, & ex iis qui dicunt de se- 9
ipsis, Judæi sumus, & non sunt, sed mentiuntur: & adorabunt ante pedes tuos,
& scient quòd ego dilexi te. Quia servâsti sermonem meum & patientiam meam, 10
& propterea ego quidem servavi te ab hora tentationis quæ ventura est in univer-
sum mundum, ut tentet eos qui habitant in terra.

Versio VULGATA LATINA.

8 Scio opera tua. Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere :
quia modicam habes virtutem, & servâsti verbum meum, & non negâsti nomen me-
9 um. Ecce dabo de synagoga satanæ, qui dicunt se Judæos esse, & non sunt, sed men-
tiuntur : Ecce faciam illos ut veniant, & adorent ante pedes tuos : & scient quia
10 ego dilexi te. Quoniam servâsti verbum patientiæ meæ, & ego servabo te ab hora
11 tentationis, quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra. Ecce
12 venio citó : tene quod habes, ut nemo accipiat corônam tuam. Qui vicerit, faciam
illum columnam in templo Dei mei, & foràs non egredietur ampliùs : & scribam su-
per eum nomen Dei mei, & nomen civitatis Dei mei novæ Jerusalem, quæ descendit
13 de cœlo à Deo meo, & nomen meum novum. Qui habet aurem, audiat quid Spiri-
14 tus dicat Ecclesiis. Et angelo Laodiciæ Ecclesiæ scribe, Hæc dicit Amen, testis fide-
15 lis, & verus, qui est principium creaturæ Dei; Scio opera tua, quia neque frigidus es,
16 neque calidus : utinam frigidus esses, aut calidus : Sed quia tepidus es, & nec frigi-
dus, nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo. Quia dicis; Quòd dives sum, & 17
locupletatus, & nullius egeo : & nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, &
cæcus, & nudus. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum probatum, ut locuples fias, 18
& vestimentis albis induaris, & non appareat confusio nuditatis tuæ, & collyrio in-
unge oculos tuos, ut videas. Ego quos amo, arguo, & castigo. Æmulare ergò, & 19
pœnitentiam age. Ecce sto ad ostium, & pulso : si quis audierit vocem meam, & 20
aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Qui 21
vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo : sicut & ego vici, & sedi cum Patre
meo in throno ejus. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. 22

CAP. IV.

Post hæc vidi; & ecce ostium apertum in cœlo : & vox prima, quam audivi, tanquã 1
tubæ loquentis mecum, dicens; Ascende huc, & ostendam tibi quæ oportet fieri post
hæc. Et statim fui in spiritu : & ecce sedes posita erat in cœlo, & supra sedẽ sedens. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * قد عرفت اعمالك * وها انا اجعل قدامك بابا مفتوحا * الذي لا يستطيع احد غلقه * لان لك
9 قوة يسيرة * وقد حفظت قولي ولم تجحد اسمي * هوذا اجعل من جماعة الشيطان * القايلين
عن انفسهم انهم يهود * وليس هم كذلك بل هم كذبة * هوذا اجعلهم ان ياتوا ويسجدوا
10 قدام رجليك * ليعلموا اني احببتك * لانك حفظت كلمة وصيتي وصبري * وانا احفظك في
11 ساعة المحن المزمعة ان تاتي على المسكونة كلها * لان التجربة تحل بكل سكان الارض * فها
12 اني اتي مسرعا * فامسك بما معك * لئلا ينزع احد تاجك * الظافر اجعله عمودا في هيكل
الاهي * ولا يخرج ايضا خارجا * واكتب عليه اسم الاهي * واسم مدينة الاهي التي هي
13 اورشليم الجديدة النازلة من السماء من عند الاهي * الذي هو الاسم الجديد * فمن
14 كانت له اذن فليسمع ما الذي يقول الروح للكنايس * واكتب الى ملاك كنيسة لاودقية *
15 هذا ما يقول الحق الشاهد الامين الحقيقي اول امانة الله * قد عرفت اعمالك * انك ليس بالبارد
16 ولا بالحار * وكان احسن بك ان تكون حارا او باردا * ولكن انت فاتر وليس بحار ولا بارد * فانا اريد
17 ان القيك من فمي * لانك تقول اني غني وقد امتليت * وغير محتاج لاحد * وليس تعلم انك
18 شقي عديم * وفي الفقر والعري والعمى * فالان اشير عليك ان تشتري مني الذهب المجرب
المصفى بالنار * لتكون غنيا * وتكتسي بالثياب البيض المضية * لئلا تظهر خزية عريتك *
19
20 وتداوي عينيك ان تبصر بهما * لان كل من احبه اوبخه واودبه * فغر واطلب التوبة * هوذا
انا قايم على الباب واقرعه * فمن سمع صوتي وفتح لي الباب * فاني ادخل اليه واتعشا معه * وهو
21 ياكل معي * الظافر اعطيه ان يجلس معي على كرسي * كمثل ما ظفرت انا وجلست مع ابي
22 على كرسيه * فمن له اذن فليسمع ما يقول الروح للكنايس * * الفصل الرابع *
1 * بعد هذه نظرت * فاذا بباب مفتوح في السماء * والصوت الذي كنت سمعته كالبوق
2 يتكلم معي قال لي * اصعد الى هاهنا لاريك كلما يجب ان يكون بعد هذه * وحينيذ صرت
بالروح * فاذا بكرسي قد نصب في السماء * وكان على الكرسي جالس *

Jam novi opera tua, & ecce ego propo- 3
no tibi ostium apertum, quod nemo po-
test claudere : quia nonnullam habes
virtutem, & servâsti sermonem meum,
neque abnegâsti nomen meum. Ecce in- 9
ter congregationem Satanæ ponam di-
centes de seipsis quòd sint Judæi, &
non sunt tales, imò sunt mendaces : ec-
ce faciam eos venire & adorare ante
pedes tuos, ut sciant quòd ego te diligo.
Quoniam servâsti verbum præcepti 10
mei, & patientiæ meæ, ego etiam ser-
vabo te horâ explorationum quæ ven-
turæ sunt super orbem universum : nam
tentatio invadet omnes habitatores ter-
ræ : Ecce enim citò veniam. Tene 11
ergò quod habes, ne quis auferat coro-
nam tuam. Victorem ponam columnam 12
in templo Dei mei; nec foràs egredietur
ampliùs : & scribam super eum no-
men Dei mei, & nomen urbis Dei mei,
hoc est Jerusalem novæ descendentis è
cœlo à Deo meo; quod est nomen illud
novum. Qui habet aurem, audiat 13
quid Spiritus dicat Ecclesiis. Angelo 14
verò Ecclesiæ Laodiceæ scribe, Hoc est
quod dicit veritas; testis ille fidelis &
verax, principium fidei Dei : Jam 15
novi opera tua, quòd neque frigidus sis,
neque fervidus, & verò melius tibi fo-
ret esse fervidum aut frigidum. Tu ve- 16
rò tepidus es, non fervidus, neque frigi-
dus : quapropter volo te ejicere ex ore
meo. Dicis enim; Ego quidem dives 17
sum, & jam expletus sum, & nullius
indigens : & nescis te esse ærumnosum,
vacuum, & in paupertate, nuditate, at-
que cæcitate demersum. Quare con- 18
sulo tibi emere à me aurum igni explora-
tum & percolatum, ut sis dives : & in-
dui vestibus albis, lucentibus, ut non
appareat dedecus nuditatis tuæ : &
mederi oculis tuis, ut iis videas. Nam 19
quemcunque diligimus, eundem corripi-
mus & erudimus : æmulare igitur, &
quære pœnitentiam. Ecce sto ad osti- 20
um, illúdque pulso : qui audierit vocem
meam, & aperuerit mihi ostium, ingre-
diar ad eum & cœnabo cum eo, ipséque
comedet mecum. Victori dabo sedere 21
mecum super thronum meum, quemad-
modum ego vici & sedi cum Patre meo
super thronum ipsius. Qui habet au- 22
rem, audiat quid Spiritus dicat Eccle-
siis.

CAP. IV.

Post hæc aspexi, & ecce ostium aper- 1
tum in cœlo : & vox quam audieram
tanquam tubæ loquentis mecum, dixit
mihi; Ascende huc ut ostendam tibi
quicquid oporteat fieri posthac. Tunc 2
igitur abii spiritu, & ecce thronus
erectus est in cœlo, eratque super thro-
no quidam sedens,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወናሁ፡ እመጽእ፡ ፍጡነ፡ ወአጽንዕ፡ ዘብከ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይነሥእ፡ አክሊለከ።
12 ወለዘ፡ ሞአ፡ እሬስዮ፡ አምደ፡ ውስተ፡ መቅደሱ፡ ለአምላኪየ፡ ወኢይወፅእ፡ እንከ፡ አፍአ፡፡
ወእጽሕፍ፡ ለዕሌሁ፡ ስሞ፡ ለአምላኪየ፡ ወስመ፡ ሀገሩ፡ ሐዲስ፡ ኢየሩሳሌም፡ እንተ፡ ትወርድ፡
13 እምሰማይ፡ እምኀበ፡ አምላኪየ፡ ወስምየኒ፡ ሐዲስ። ዘቦ፡ እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ለይሰማዕ፡፡ ም
14 ንት፡ ይቤ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለአብያተ፡ ክርስቲያናት። ወጸሐፍ፡ ሎቱ፡ ለመልአክ፡ ዘቤተ፡ ክር
ስቲያን፡ ዘሎዶቅያ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ ዘውእቱ፡ አሚን፡ ወውእቱ፡ ስምዕ፡ መሀይምን፡ ወጻድቅ፡
15 ወውእቱ፡ እምቅድመ፡ ኵሉ፡ ዘፈጠረ፡ እግዚአብሔር። አአምር፡ ግብረከ፡ ከመ፡
16 ኢኮንከ፡ ቍሪረ፡ ወኢኮንከ፡ ምውቀ፡ ወርቱዕሰ፡ ትኩን፡ ቍሪረ፡ ወእመአከ፡
17 ምውቀ። እስመ፡ ማእከለ፡ አንተ፡ *** ወትብል፡ ብዑል፡ አነ፡ ወብዕልኩ፡ ወአ
ልቦ፡ ዘእፈቅድ፡ ምንተኒ፡ ወለሊከ፡ ታአምር፡ ከመ፡ ነዳይ፡ ወመስኪን፡ አንተ
18 ፡ ወዕሩቅ፡ ወዕዉር፡ አንተ። ወይእዜኒ፡ እብለከ፡ ትንሣእ፡ እምኀቤየ፡ ወርቀ
፡ ዚአየ፡ ዘንጡፍ፡ ወጽሩይ፡ በእሳት፡ ከመ፡ ትብዐል፡ ብየ፡ ወልብሰኒ፡ ዚአ
የ፡ ትለብስ፡ ዘንጹሕ፡ ከመ፡ ትትከደን፡ እርቃንከ፡ ወበፈውስ፡ ዚአየ፡ ትትኰሐ
19 ል፡ ዐይንቲከ፡ ከመ፡ ትርአይ። እንሰ፡ ለእለ፡ አፈቅር፡ እጌሥጾሙ፡ ወእመሀሮሙ
20 ፡ ቅናእ፡ ለንስሐ፡ እንከ። ወናሁ፡ ቆምኩ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡ ወእጐደጕድ፡ እመቦ፡ ዘሰምዓ፡
21 ቃልየ፡ ወያርኀወኒ፡ እበውእ፡ ኀቤሁ፡ ወአዐርፍ፡ ምስሌሁ፡ ወውእቱኒ፡ ምስሌየ። ወለዘ፡
ሞአ፡ አሁቦ፡ ይንበር፡ ምስሌየ፡ ውስተ፡ መንበርየ፡ በከመ፡ አነ፡ ሞአኩ፡ ወነበርኩ፡ ምስለ፡
22 አቡየ፡ ውስተ፡ መንበሩ። ዘቦ፡ እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ለይሰማዕ፡ ምንተ፡ ይቤ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡
ለአብያተ፡ ክርስቲያናት።

O

1 ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ርኢኩ፡ ኆኅተ፡ ርኅወ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወቀዳሚ፡ ቃል፡ ሰማዕኩ፡ ከመ፡
መጥቅዕ፡ ወከመ፡ ቃለ፡ ቀርን፡ ጸርኀ፡ ወተናገረ፡ ምስሌየ፡ ወይቤለኒ፡ ዕረግ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡ ወ
2 ኣርእየከ፡ ዘሀለወ፡ ይኩን፡ እምድኅረ፡ ዝንቱ። ወበጊዜሃ፡ ኮንኩ፡ ስርግወ፡ በመንፈስ፡ ወ
ናሁ፡ ርኢኩ፡ መንበረ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ንቡረ።

Et ecce veniam citò : & firmiter tene quod habes, ut nemo sit qui accipiat coro- 11
nam tuam. Et vincentem, constituam columnam in templo Dei mei, & non 12
egredietur ampliùs foràs : & scribam super eum nomen Dei mei, & nomen civi-
tatis ejus, novæ Hierusalem, quæ descendit de cœlo à Deo meo, & nomen me-
um novum. Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicat Spiritus sanctus 13
Ecclesiis. Et scribe Angelo Ecclesiæ Laodiciæ, Sic dicit is qui est verus, & 14
est testis fidelis & justus, & fuit ante omnia quæ creavit Deus; Scio opera tua, 15
quòd non es frigidus, neque es fervidus, utinam esses frigidus aut fervidus :
Quoniam tepidus es · · ·, Et dicis; Dives sum, & locupletatus sum, & nullius 16
egeo omninò : & ipse tu scis quòd pauper, & mendicus es, & nudus, & cæ- 17
cus es. Et nunc dico tibi, ut accipias à me aurum meum, quod probatum 18
& purgatum est in igne, ut dives sis in me, & vestimento meo induaris quod pu-
rum est, ut cooperta sit nuditas tua, & cum medela mea tinctus sis oculis tuis,
ut videas. Ego quos amo, arguo, & doceo : æmulare pro resipiscentia igitur. 19
Et ecce steti ad ostium, & pulso : si quis audierit vocem meam; & ape- 20
ruerit mihi, ingrediar statim, & requiescam cum eo, & ipse quidem me-
cum. Et vincenti, dabo sedere mecum in throno meo : sicut ego vici, & sedi cum 21
Patre meo in throno ejus. Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicat Spiri- 22
tus sanctus Ecclesiis.

CAP. IV.

Et post hæc vidi ostium apertum in cœlo : & vox prima, quam audivi sicut 1
tuba & sicut vox cornu, clamavit, & loquuta est mecum, & dixit mihi; A-
scende huc ad me, et ostendam tibi quid oporteat fieri post hæc. Et tunc fui for- 2
mosus in spiritu : et ecce, vidi thronum in cœlo positum.

Et sedens erat similis aspectu lapidi jaspidi, & sardini: & iris in circuitu
3 Καὶ ὁ (ε)καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ (ζ)σαρδίνῳ· καὶ ἶρις κυκλόθεν
throni similis aspectui smaragdino. Et in circuitu throni, throni viginti &
4 τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου (η) θρόνοι εἴκοσι καὶ
quatuor: & super thronos vidi viginti & quatuor seniores sedentes
τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους,
circumamictos in vestimentis albis: & habebant in capitibus eorum coronas aureas.
περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· (θ) καὶ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυ-
Et de throno procedunt fulgura, & tonitrua, & voces: & septem
5 σοῦς. Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαί, (ι) καὶ βρονταί, καὶ φωναί· καὶ ἑπτὰ
lampades ignis ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei.
λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, (κ) αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.
Et in conspectu throni mare vitreum, simile crystallo: & in medio throni, &
6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου (λ) θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου, καὶ
circuitu throni, quatuor animalia plena oculis ante & retrò. Et
7 κύκλῳ τοῦ θρόνου, (μ) τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. Καὶ
animal primum, simile leoni: & secundum animal, simile vitulo: & tertium
τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι· καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ· καὶ τὸ τρίτον
animal, habens faciem quasi homo: & quartum animal, simile aquilæ volanti.
ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς (ν) ἄνθρωπος· καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ (ξ) πε-
Et quatuor animalia, unum secundùm seipsum habebant singula alas sex in circuitu,
8 τωμένῳ. Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἑαυτὸ εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν,
& intùs plena oculis: & requiem non habent die ac nocte, dicentia; Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & existens,
καὶ ἔσωθεν (ο) γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, (π) λέ-
γοντα, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν, καὶ ὁ ὤν,
& qui venturus. Et cùm dederint illa animalia gloriam & honorem & gratiarum actionem
9 καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ (ρ) εὐχαριστίαν
sedenti super thronum, viventi in secula seculorum, Procident
10 τῷ καθημένῳ (σ) ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Πεσοῦνται
viginti & quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorant viventem in secula seculorum, & mittent coronas suas ante
οἱ (τ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ (υ) προσ-
κυνοῦσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον
thronum, dicentes; Dignus es Domine, accipere gloriam, & honorem, & virtutem: quia tu creâsti omnia, & propter voluntatem tuam sunt, & creata sunt.
11 τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἄξιος εἶ (φ) Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν, καὶ τὴν τιμήν, (χ) καὶ τὴν δύ-
ναμιν· ὅτι (ψ) σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ (ψ) διὰ τὸ θέλημά σου εἰσί, καὶ ἐκτίσθησαν.

CAP. V. ε'.

Et vidi in dexteram sedentis supra thronum librum scriptum intùs &
1 ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ
à tergo, obsignatum sigillis septem. Et vidi angelum fortem prædicantem
2 ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα
voce magnâ; Quis est dignus aperire librum, & solvere signacula ejus?
(α) φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἐστιν ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;
Et nemo poterat in cœlo, neque in terra, neque subtus terram, aperire
3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι
librum, neque respicere illum. Et ego flebam multùm, quoniam nemo dignus
4 τὸ βιβλίον, (β) οὐδὲ βλέπειν (γ) αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλά, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος
inventus est aperire & legere librum, neque respicere eum. Et unus de
5 εὑρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. Καὶ εἷς ἐκ
senioribus dicit mihi; Ne fleveris: ecce vicit leo ille existens de tribu Juda,
τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων (δ) ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα,
radix David, aperire librum, & solvere septem signacula ejus. Et
ἡ ῥίζα Δαβίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, (ε) καὶ λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. (ζ) Καὶ
vidi, & ecce in medio throni & quatuor animalium, & in medio seniorum,
6 εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων,
agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, & oculos septem: qui
ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτά, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά· (η) οἵ
sunt septem Dei spiritus, missi in omnem terram:
εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα, τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

MS. A. (ε) καθήμενος ὅμοιος (ζ) σαρδίῳ· καὶ * ἱερεῖς (η) * θρόνους εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς εἴκοσι τέσσαρες θρόνους πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις (θ) καὶ ἐπὶ (ι) καὶ φωναὶ καὶ βρονταί. (κ) ἅ ἐστιν (λ) ὡς θάλασσα (μ) τέσσερα (ν) ἀνθρώπου· (ξ) πετομένῳ. Καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν * ἔχων (ο) γέμουσιν (π) λέγοντες, (ρ) εὐχαριστίας (σ) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, (τ) εἴκοσι τέσσαρες (υ) προσκυνήσουσι (φ) ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν (χ) καὶ δύναμιν· (ψ) διὰ θελήματί σου ἦσαν. Καὶ ἴδον ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἄξιος (β) οὔτε (γ) αὐτό. *** Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων (δ) ὁ ἐκ (ε) καὶ τὰς (ζ) Καὶ ἴδε, καὶ ἐμμέσῳ (η) οἵ εἰσιν τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, ἀπεσταλμένοι

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

* [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

3 Et qui sedebat, similis erat aspectui lapidis Jaspidis, & Sardii, & arcus nubium: circum sedem aspiciebatur quid ejusdem similitudinis cum aspectu Smaragdino.
4 Circum thronum erant sedes viginti quatuor; & super sedes illas, viginti quatuor seniores sedentes, amicti vestibus albis: & super capita ipsorum coronæ aureæ.
5 Et de throno exibant fulgura, & voces tonitruum: & septem lampades ignis ardentes ante thronum ejus: hi sunt septem Spiritus Dei.
6 Et ante thronum, tanquam mare vitreum simile chrystallo: & in medio throni, & circum illum, & ante thronum, quatuor animalia plena oculis ab interiori & posteriori sua parte.
7 Et animal illud primum, simile erat leoni: & animal illud secundum, simile vitulo: & illud animal tertium, habebat faciem tanquam homo: & illud animal quartum, simile erat aquilæ volanti.
8 Et quatuor illa animalia, unumquodque ex illis habet quidem senas alas in circuitu: & intus plena sunt oculis, & non silent die & nocte à dicendo, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus ille omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est.
9 Et quando reddunt illa animalia gloriam & honorem & gratiarum actionem, ei qui sedet super thronum, ei qui vivit in secula seculorum,
10 Cadunt illi viginti quatuor seniores ante eum qui sedet super thronum, & adorant eum qui vivit in secula seculorum, & projiciunt coronas suas ante thronum, dicentes;
11 Dignus es Domine Deus noster, ille Sancte, accipere gloriam & honorem & potentiam: quia tu creâsti omnia, & per te sunt, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.

CAP. V.

1 Et vidi super dexteram ejus qui sedebat super thronum, librum scriptum intus & à tergo, obsignatum sigillis septem.
2 Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magnâ; Quis est dignus aperire librum, & solvere sigilla ejus?
3 Et nemo poterat in cœlo sursum, neque super terram, neque subter terram, aperire librum, neque videre eum.
4 Et flebam multùm, propterea quòd nemo inventus esset dignus aperire librum, neque videre eum.
5 Et unus ex illis senioribus dixit mihi; Ne fleas: ecce vicit leo ille qui est ex tribu Judæ, illa radix Davidis: ipse aperiet librum, & septem sigilla ejus.
6 Et vidi, & in medio illorum seniorum agnus erat stans tanquam mactatus, habens cornua septem, & oculos septem qui sunt septem Spiritus Dei, qui missi sunt in omnem terram.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

3 *Et qui sedebat super illum, videbatur similitudo ejus sicut lapidis jaspidis & Sardini: & sacerdotes qui circundabant hunc thronum, videbatur similitudo*
4 *eorum sicut smaragdi. Et circundederunt hunc thronum viginti & quatuor sedilia: & super ista sedilia sedebant viginti & quatuor seniores, & amicti erant albis vestibus, & super capita eorum erant coronæ aureæ.*
5 *Et ex isto throno prodibat fulgur, & vox, & tonitru: & ante hunc thronum ardebant septem lampades, isti us Spiritûs sancti Dei.*

Versio VULGATA LATINA.

3 Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectui lapidis jaſpidis & ſardinis: & iris erat in circu-
4 itu ſedis, ſimilis viſioni ſmaragdinæ. Et in circuitu ſedis ſedilia vigintiquatuor:
& ſuper thronos vigintiquatuor ſeniores ſedentes, circumamicti veſtimentis albis,
5 & in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno procedebant fulgura, & voces,
& tonitrua: & ſeptem lampades ardentes ante thronum, qui ſunt ſeptem ſpiritus
6 Dei. Et in conſpectu ſedis tanquam mare vitreum ſimile chryſtallo: & in medio
7 ſedis, & in circuitu ſedis, quatuor animalia plena oculis antè & retró. Et ani-
mal primum ſimile leoni, & ſecundum animal ſimile vitulo, & tertium animal ha-
8 bens faciem quaſi hominis, & quartum animal ſimile aquilæ volanti. Et quatuor
animalia, ſingula eorum habebant alas ſenas: & in circuitu, & intùs plena ſunt
oculis: & requiem non habebant die ac nocte, dicentia; Sanctus, Sanctus, San-
9 ctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui eſt, & qui venturus eſt. Et cùm
darent illa animalia gloriam, & honorem, & benedictionem ſedenti ſuper thronum,
10 viventi in ſecula ſeculorum, Procidebant vigintiquatuor ſeniores ante ſeden-
tem in throno, & adorabant viventem in ſecula ſeculorum, & mittebant coronas ſuas
ante thronum, dicentes; Dignus es, Dñe Deus noſter, accipere gloriam, & honorem, 11
& virtutem: quia tu creáſti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata ſunt.

CAP. V.

Et vidi in dextera ſedentis ſupra thronum, librum ſcriptum intùs & forìs, ſigna- 1
tum ſigillis ſeptem. Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magnâ; Quis 2
eſt dignus aperire librum, & ſolvere ſignacula ejus? Et nemo poterat, neque in 3
cœlo, neque in terra, neque ſubtus terram, aperire librum, neque reſpicere illum.
Et ego flebam multùm, quoniam nemo dignus inventus eſt aperire librum, nec vide- 4
re eum. Et unus de ſenioribus dixit mihi; Ne fleveris: ecce vicit leo de tribu 5
Juda, radix David, aperire librum, & ſolvere ſeptem ſignacula ejus. Et vidi: 6
& ecce in medio throni & quatuor animalium, & in medio ſeniorum, agnum ſtan-
tem tanquam occiſum, habentem cornua ſeptem, & oculos ſeptem: qui ſunt ſe-
ptem ſpiritus Dei, miſſi in omnem terram.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *صفة الحجر الجوهر الذي يسمي اسبيده وسرديوس* وكان دايرا حوالي الكرسي منظر كالزمرد*
4 *وحوالي الكرسي اربعة وعشرين كرسيا* وعلي الكراسي اربعة وعشرين شيخا جلوسا* عليهم
5 لباس ابيض* وعلي روسهم تيجان ذهب* وكان يخرج من ذلك الكرسي بروق واصوات ورعود*
6 وكانت سبعة مشاعيل موقودة من نار قدام الكرسي* التي هي سبعة ارواح الله* وكان قدام
الكرسي بحر من زجاج كشبه الجليد* ومن حوالي الكرسي اربعة دواب مملية اعين* من قدام
7 ومن خلف* وكان الحيوان الاول كشبه الاسد* والحيوان الثاني كشبه العجل* والحيوان الثالث
8 وجهه كوجه انسان* والحيوان الرابع كمثل عقاب يطير* وكان لكل واحد من الحيوان الاربعة
ستة اجنحة* وحولهم وداخلهم مملوين اعينا* وليس لهم قرار لا ليل ولا نهار قايلين* قدوس
9 قدوس* قدوس الرب* الرب صاباوت الماسك الكل* الذي لم يزل وهو وياتي* واذ كان الحيوان
10 يعطي المجد والكرامة والشكر للجالس على الكرسي الحي الي ادهار الادهار* يسقطون الاربعة
وعشرون شيخا قدام الجالس على الكرسي* ويسجدون للحي الي ادهار الدهور* ويضعون تيجانهم
11 قدام الكرسي قايلين* مستحق انت يا ربنا والاهنا القدوس ان تقبل المجد والكرامة والقدرة*
1 لانك انت خلقت الكل* وارادتك كانت وخلقت* الفصل الخامس* ورايت عن
يمين الجالس على الكرسي مصحفا مكتوبا من داخل ومن خارج* وهو مطبوع بسبعة طوابع*
2 *ثم رايت ملاكا اخر قويا ينادي بصوت عظيم ويقول* من كان مستحقا فلياخذ هذا المصحف
3 ويحل طوابعه* فلم يستطع احد ممن في السماء فوق* ولا ممن في الارض اسفل* ولا ممن هو
4 تحت الارض* ان يفتح المصحف ولا ينظره* فجعلت ابكي كثيرا عنده ما لم يوجد احد
5 مستحق ممن يفتح المصحف ولا ينظره* وقال لي احد المشيخة لا تبك* هوذا الاسد الذي
6 من سبط يهوذا واصل داوود قد غلب* وهو يفتح المصحف وطوابعه السبعة* ثم رايت في
وسط الكرسي* وفيما بين الحيوان الاربعة* والاربعة وعشرين شيخا* خروفا قايما كانه مذبوح*
وكانت له سبعة قرون* وسبعة عيون* التي هي سبعة ارواح المرسولة في كل الارض*

Speciem referens lapidis gemmei qui 3
vocatur jaſpis & ſardius: & erat am-
biens circum thronum aſpectus ut ſma-
ragdi. Et circa thronum, vigintiqua- 4
tuor ſedes: & ſuper ſedes, vigintiqua-
tuor ſenes ſedentes, geſtantes ſuper ſe
veſtimentum album, & ſuper capita
ſua coronas aureas. Prodibant autem 5
ex eo throno fulgura, & voces, & to-
nitrua: aderántque ſeptem faces igneæ
ardentes ante thronum, quæ ſunt ſe-
ptem ſpiritus Dei. Erat etiam ante 6
thronum ipſius mare vitreum ſimile
chryſtallo: & in circuitu throni, qua-
tuor animalia plena oculis à fronte
& à tergo. Erat autem animal pri- 7
mum, ſimile leoni: & animal ſecun-
dum, ſimile vitulo: & tertii animalis
vultus, ſimilis vultui hominis: et quar-
tum animal, ſimile aquilæ volanti. Et 8
unumquodque ex animalibus quatuor
habebat ſex alas, & circunquaque &
intus plena erant oculis, & non ceſſa-
bant die neque nocte, dicentia; Sanctus,
Sanctus, Sanctus Dominus, Dominus
ſabaoth omnia tenens, qui nunquam de-
ſiit, & eſt, & veniet. Cùmque illa 9
animalia tribuerent gloriam & honorem
& gratiarum actionem ſedenti ſuper
thronum, viventi in ſecula ſeculorum,
Procidebant illi vigintiquatuor ſenes 10
ante inſidentem throno, & adorabant
viventem in ſecula ſeculorum, depone-
bántque coronas ſuas ante thronum, di-
centes; Dignus es ó Domine ac Deus 11
noſter ſancte, qui accipias gloriam &
honorem & potentiam: quia tu creáſti
omnia, & per voluntatem tuam fuerunt
& creata ſunt.

CAP. V.

PRæterea vidi ad dexteram inſiden- 1
tis throno, librum ſcriptum intus &
foris, obſignatum ſeptem ſigillis. Deinde 2
vidi Angelum alium fortem, clamantem
voce magna, ac dicentem; Qui dignus
fuerit, ſumat hunc librum, & ſolvat
ſignacula ejus. At non potuit quiſquam 3
ex his qui ſunt in cœlo ſuperiùs, neque
ex his qui ſunt in terra inferiùs, neque
ex his qui ſunt ſub terra, aperire li-
brum, nec aſpicere eum. Unde cœpi 4
flere multùm, quum nemo repertus eſſet
dignus qui librum aperiret, nec inſpice-
ret eum. Dixit autem mihi unus ex 5
ſenibus illis, Ne fleveris: ecce Leo qui
eſt de tribu Juda & ſtirpe Davidis,
vicit: ipſeque aperiet librum & ſeptem
ejus ſigilla. Deinde vidi in medio 6
throni, & inter animalia quatuor, &
vigintiquatuor ſenes, Agnum ſtantem
acſi eſſet mactatus: habebatque ſeptem
cornua, & ſeptem oculos, qui ſunt ſe-
ptem ſpiritus Dei, miſſi in omnem ter-
ram.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወቅድሜሁ፡ ለመንበሩ፡ ባሕር፡ ከመ፡ እንተ፡ በረድ፡፡ ወእምገበዊሁ፡ ለመንበሩ፡ መን
7 በር፡ ዐ፡ እንስሳ፡ ወምሉአን፡ አዕይንተ፡ እምቅድሜሆሙ፡ ወእምድኅሬሆሙ፡፡ ወቀዳሚ
ዊ፡ ይመስል፡ ከመ፡ አንበሳ፡ ወካልኡ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ላህም፡ ወሣልሱ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ገጸ፡ እ
8 ጓለ፡ እመሕያው፡ ወራብዕ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ንስር፡ ዘይሰርር፡፡ ወለለ፡ ዐ፡ እንስሳ፡ ለለ
፩፡ እምኔሆሙ፡ በበ፡ ፮፡ ክንፊሆሙ፡ ወእንተ፡ ኵለንታሆሙ፡ ምሉአን፡ አዕይንተ፡
ወአልቦሙ፡ ዕረፍተ፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ቅዱስ፡ ቅዱስ፡ ቅዱስ፡ እግዚአብሔር፡
9 አምላክ፡ አማልክት፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡፡ ወሶበ፡ ከመዝ፡ ይብሉ፡ እልክቱ፡ እንስሳ፡ ወይ
ሁቡ፡ ስብሐተ፡ ወክብረ፡ ወአኰቴተ፡ ለዝኩ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ ዘሕያው፡ ለዓለመ፡
10 ዓለም፡፡ ወይሰግዱ፡ ቅድሜሁ፡ ለዝኩ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ እልክቱ፡ ፳ወ፬፡ ሊቃ
ናት፡ ለዝኩ፡ ዘሕያው፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡ ወይወስዱ፡ አክሊላቲሆሙ፡ ዘወርቅ፡ ቅድመ፡ መን
11 በሩ፡ ወይብልዎ፡፡ ለከ፡ ይደሉ፡ እግዚኦ፡ አምላክነ፡ ስብሐት፡ ወክብር፡ ወኃይል፡ እስመ፡ አ
ንተ፡ ፈጠርከ፡ ኵሎ፡ ወበፈቃደ፡ ዚአከ፡ ይሄሉ፡ ኵሉ፡ ዘተፈጥረ፡፡
1 ፭ ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ውስተ፡ የማኑ፡ ለውእቱ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ መጽሐፈ፡ ጽሑፈ፡
2 እንተ፡ ውስጡ፡ ወእንተ፡ አፍአሁ፡ ወኅቱም፡ በ፡ ፯፡ ማኅተም፡፡ ወርኢኩ፡ መልአከ፡ ዐቢ
የ፡ ይጸርኅ፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ወይብል፡ መኑ፡ ዘይደልዎ፡ ይክሥታ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ ወይፈት
3 ሕ፡ ማኅተሚሃ፡፡ ወአልቦ፡ ዘክህለ፡ ከሢቶታ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ ወኢርእዮታ፡ ኢበሰማ
4 ይ፡ ወኢበምድር፡፡ ወብዙኃን፡ እለ፡ በከዩ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘተረክበ፡ ዘይደልዎ፡ ይክሥ
5 ታ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ ወይርአያ፡፡ ወይቤለኒ፡ አሐዱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ለእልክቱ፡ ሊቃና
ት፡ ኢትብኪ፡ ናሁ፡ ሞአ፡ አንበሳ፡ ዘእምነገደ፡ ይሁዳ፡ ዘእምውስተ፡ ሥርወ፡ ዳዊት፡ ከመ፡
6 ይፍትሓ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ ወለማኅተሚሃ፡፡ ወርኢኩ፡ ማእከለ፡ ዝኩ፡ መንበር፡ ወዘእ
ልክቱ፡ ዐ፡ እንስሳ፡ ወማእከለ፡ እልክቱ፡ ሊቃናት፡ ይቀውም፡ በግዕ፡ ወከመ፡ ዘርጉዝ፡ ውእ
ቱ፡ ቦ፡ ፯፡ አቅርንተ፡ ወ፯፡ አዕይንተ፡፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ መንፈሱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘተፈነወ፡
ውስተ፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡

Et ante hunc thronum, mare erat ſimile chryſtallo: & à lateribus hujus throni 6
quatuor animalia ejus: & plena erant oculis, antè & retró. Et primum vide- 7
batur ſicut leo, & ſecundum videbatur ſicut taurus, & tertium videbatur
ſicut habens faciem hominis, & quartum videbatur ſicut aquila volans. Et ho- 8
rum quatuor animalium ſingulis, ſenæ alæ erant, & viſceribus ſuis plena erant
oculis: & non habebant requiem die ac nocte, dicentia; Sanctus, Sanctus,
Sanctus, Dominus Deus Deorum, qui eſt, & erit. Et quum ſic dixiſſent illa 9
animalia, & tribuiſſent gloriam, & honorem, & gratiarum actionem ei qui
ſedet ſuper thronum, qui vivit in ſeculum ſeculorum, Adorabant ante eum 10
qui ſedebat ſuper thronum illi viginti & quatuor ſeniores, eum videlicet qui vivit
in ſeculum ſeculorum, & abjiciebant coronas ſuas aureas ante thronum ejus, &
dicebant ei; Tibi competit, Domine Deus noſter, gloria & honor, & virtus: 11
quia tu creáſti omnia, & per voluntatem tuam eſt, quodcunque creatum eſt.

CAP. V.

ET tunc vidi in dextra ejus, qui ſedebat ſuper thronum, librum ſcriptum in- 1
tus & foris, & obſignatum ſeptem ſigillis. Et vidi Angelum magnum claman- 2
tem cum voce magna, & dicentem; Quis dignus eſt aperire hunc librum, &
ſolvere ſigilla ejus? Et nemo erat qui poterat aperire hunc librum, neque inſpi- 3
cere eum, neque in cœlo, neque in terra. Et multi flebant, quia nemo erat qui 4
inventus erat, dignus aperire hunc librum & inſpicere eum. Et dixit mihi unus 5
ex illis ſenioribus; Ne fleveris: ecce vicit leo qui è tribu Juda ex radice Da-
vidis, ut aperiat hunc librum & ſigilla ejus. Et vidi medio hujus throni, & 6
illorum quatuor animalium ejus, & medio illorum ſeniorum, ſtantem agnum, &
tanquam interfectus fuit, habens ſeptem cornua, & ſeptem oculos: & hic eſt
ſpiritus Dei, qui miſſus eſt in totam terram.

[illegible]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

7 Et venit, & accepit librum à dextera e-
8 jus qui sedebat super thronum. Et quum
accepisset librum, illa quatuor animalia,
& illi viginti quatuor seniores ceciderunt
ante Agnum, habentes unusquisque ex
illis citharam, & phialas aureas plenas
9 suffituum, quæ sunt preces Sanctorum. Et
canebant canticum novum, dicentes; Di-
gnus es accipere librum, & aperire si-
gilla ejus, quia mactatus es, & emisti nos
Deo per sanguinem tuum, ex omni tri-
bu, & linguâ, & populo, & natione:
10 Et fecisti eos Deo nostro reges & sacer-
11 dotes, & regnant super terram. Et vidi
& audivi tanquam vocem aquarum mul-
tarum circum thronum & animalia &
seniores: & erat numerus eorum myrias
12 myriadum, & chilias chiliadum, Dicen-
tium voce magnâ; Dignus est Agnus ille
mactatus, accipere robur, & divitias, &
sapientiam, & fortitudinem, & honorem,
13 & gloriam, & benedictionem, Et omnem
creaturam quæ est in cœlo, & super ter-
ram, subter terram, & in mari, & omnia
quæ in iis sunt. Et audivi eum qui se-
debat super thronum, dicentem; Agno de-
tur benedictio, & honor, & gloria, &
14 potentia in secula seculorum. Et illa qua-
tuor animalia dicebant, Amen: & illi se-
niores ceciderunt, & adorârunt.

CAP. VI.

1 Et vidi, quum aperuisset Agnus unum
ex septem sigillis, & audivi unum ex illis
quatuor animalibus dicens tanquam vocem
2 tonitru, Veni & vide. Et vidi, & ecce
equus albus: & qui sedet super eum, ha-
bet arcum, & data est ei corona, & exivit
3 victor ut vinceret. Et quum aperuisset si-
gillum illud secundum, audivi animal se-
4 cundum dicens, Veni. Et exivit alius e-
quus rufus: & ei qui sedebat super eum,
datum est auferre pacem à terra, & ut se
mutuò mactent: & datus ei gladius ma-
5 gnus. Et quum aperuisset sigillum illud
tertium, audivi animal tertium dicens; Ve-
ni & vide: & vidi, & ecce equus niger;
& ille qui sedebat super eum, habebat sta-
6 teram in manu sua. Et audivi vocem in
medio quatuor animalium dicentem, Chœ-
nix tritici denario, & tres chœnices hordei
7 denario: & oleo ac vino ne noceas. Et
quum aperuisset sigillum illud quartum,
audivi illud quartum animal dicens, Veni
8 & vide. Et vidi, & ecce equus viridis: &
qui sedebat super eum, nomen illi Mors, &
infernus sequitur post eum: & data est ei
potestas super quartam partem terræ, ad
occidendum gladio, & fame, & morte, et-
iam ex animali dentis terræ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

7 *Et venit, & accepit librum de dextra ejus qui sedebat super thronum. Et*
8 *quum accepisset hunc librum, adorârunt ante hunc agnum illi viginti & qua-*
tuor seniores, & illa quatuor animalia: & supportabant omnia illa, phialam
9 *plenam incensi, & citharam cantici, & hæc sunt preces Sanctorum. Et can-*
tabant cum cantico novo, & dicebant; Competit tibi ut accipias hunc librum,
& aperias sigilla ejus, quia suspensus fuisti, & occisus fuisti, & mercatus es
cum sanguine tuo, Deo, ex omni gente, & populo, & tribu, & regione.

Versio VULGATA LATINA.

7 8 Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum. Et cùm aperuisset li-
brum, quatuor animalia, & vigintiquatuor seniores ceciderunt coram agno, ha-
bentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orati-
9 ones Sanctorum: Et cantabant canticum novum, dicentes; Dignus es, Domine,
accipere librum, & aperire signacula ejus: quoniam occisus es, & redemisti nos
10 Deo in sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione: Et fecisti
11 nos Deo nostro regnum, & sacerdotes: & regnabimus super terram. Et vidi, &
audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, & animalium, & seniorum:
12 & erat numerus eorum millia millium, Dicentium voce magnâ; Dignus est
Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & forti-
13 tudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnem creaturam, quæ
in cœlo est, & super terram, & sub terra, & quæ sunt in mari, & quæ in eo:
omnes audivi dicentes; Sedenti in throno, & Agno, benedictio, & honor, & glo-
14 ria, & potestas in secula seculorū. Et quatuor animalia dicebant; Amen. Et viginti
quatuor seniores ceciderūt in facies suas: & adoraverūt Viventē in secula seculorū.

CAP. VI.

ET vidi quòd aperuisset Agnus unum de septem sigillis, & audivi unum de 1
quatuor animalibus, dicens, tanquam vocem tonitrui; Veni, & vide. Et vidi: 2
& ecce equus albus, & qui sedebat super illum habebat arcum, & data est ei
corona, & exivit vincens ut vinceret. Et cùm aperuisset sigillum secundum, au- 3
divi secundum animal, dicens; Veni, & vide. Et exivit alius equus rufus: & qui 4
sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de terra, & ut invicèm se inter-
ficiant, & datus est ei gladius magnus. Et cùm aperuisset sigillum tertium, audivi 5
tertium animal, dicens; Veni, & vide. Et ecce equus niger: & qui sedebat super
illum, habebat stateram in manu sua. Et audivi tanquam vocem in medio qua- 6
tuor animalium, dicentium; Bilibris tritici denario, & tres bilibres hordei dena-
rio, & vinum & oleum ne læseris. Et cùm aperuisset sigillum quartum, audivi 7
vocem quarti animalis dicentis; Veni, & vide. Et ecce equus pallidus: & qui se- 8
debat sup eum, nomen illi, Mors, & infernus sequebatur eum, et data est illi potestas
super quatuor partes terræ, interficere gladio, fame, & morte, & bestiis terræ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فاقبل واحد المصحف من يمين الجالس على الكرسي * فلما اخذ المصحف اقبلت
8 الحيوان الاربعة والاربعة وعشرون شيخا . وسقطت قدام الخروف . وكانت معهم قيثار وجامات
9 ذهب . وكانت مملوة بخور طيب . التي هي صلوات القديسين * وكانوا يسبحون تسبحة جديدة
قايلين . مستحق انت ايها الخروف ان تاخذ المصحف وتحل طوابعه . لانك ذبحت واشتريتنا
10 لله بدمك . من كل قبيلة ولسان . وامة وشعوب * وصيرتهم لالاهنا ملوكا وكهنة . ويملكون على
11 الارض * فنظرت وسمعت اصوات ملايكة حوالي الكرسي . والحيوان والمشايخ . وكان عدد مبلغهم
12 ربوات الربوات . والاف الاف * وهم يقولون باصوات عظيمة . مستحق هو الخروف المذبوح ان
13 ياخذ القوة . والغنا . والحكمة . والمقدرة . والكرامة . والمجد . والبركة * وجميع الخليقة التي في
السماء . وعلى الارض . وما تحت الارض . وما في البحار له تكون . وسمعت الكل يقولون . للجالس
14 على الكرسي وللخروف . البركة والكرامة والمجد والعز الى دهر الداهرين * فقالت
الحيوان الاربعة امين . والمشايخ خروا وسجدوا .

1 . الفصل السادس . * فنظرت اذ فتح الخروف طابعا من طوابع المصحف السبعة .
2 فسمعت احد الحيوان الاربعة يقول لي بصوت كانه الرعد . تعال وترى * فنظرت فاذا بفرس
3 ابيض . وكان مع الراكب عليه قوس . واعطي له تاج . ثم انه خرج ليغلب فغلب * فلما فتح
4 الطابع الثاني سمعت الحيوان الثاني يقول . تعال ترى * فرايت . فاذا بفرس ناري ورد . والراكب
عليه اعطي له ان ينزع الامان والصلح من الارض . ليقتل الناس بعضهم بعضا . واعطي له
5 سيف عظيم * فلما فتح الطابع الثالث سمعت الحيوان الثالث يقول لي تعال وانظر . فنظرت فاذا
6 ببرذون ادهم . والراكب عليه بيده ميزان * وسمعت صوتا من بين الاربع حيوان يقول . مكيال قمح
7 بدينار . وثلاث مكيالات شعير بدينار . والزيت والخمر لا يفسد * فلما فتح الطابع الرابع سمعت
8 الحيوان الرابع يقول لي تعال ترى * فنظرت فاذا ببرذون اخضر . والراكب عليه يدعا اسمه الموت .
والجحيم كان يتبعه . واعطي له السلطان على ربع الارض ليقتل بالسيف والجوع وبالوبا ووحوش الارض .

Is veniens accepit librum è dextera se- 7
dentis super thronum. Cúmque accepis- 8
set librum, venerunt animalia quatuor,
& viginti quatuor senes, & ceciderunt
coram Agno: habebantque citharas, &
phialas aureas, plenas incenso aromati-
co, quæ sunt orationes sanctorum. Et 9
canebant canticum novum, dicentes,
Dignus es O Agne, qui accipias librum,
& solvas signacula ejus: quia mactatus
es, & emisti nos Deo per sanguinem
tuum, ex omni tribu, & lingua, & gente,
ac populis. Et fecisti eos Deo nostro re- 10
ges & sacerdotes; & regnabunt super
terram. Tum aspexi, & audivi voces 11
Angelorum circa thronum & animalia
& senes: erat autem numerus summæ
eorum, myriades myriadum & millia
millium. Et hi dicebant magnis voci- 12
bus, Dignus est Agnus mactatus qui ac-
cipiat fortitudinem, & divitias, &
sapientiam, & potentiam, & honorem;
& gloriam, atque benedictionem: Et 13
omnes creaturæ quæ sunt in cælo, &
super terram & quod sub terra est,
quodque in maribus est, ipsius est. Et
omnia audivi dicentia, Sedenti super
thronum & Agno benedictio, & vene-
ratio, & gloria, & robur in seculum se-
culorum. Et dixerunt animalia quatuor, 14
Amen: et senes prostrati adoraverunt.

CAP. VI.

ET aspexi, quum aperuisset Agnus 1
sigillum unum ex septem libri sigillis, et
audivi unum ex animalibus quatuor,
dicens mihi voce tonitruo simili, Veni,
& videbis. Aspexi igitur, & ecce equus 2
albus: et qui insidebat ei, habebat ar-
cum: & data est ei corona: ac tum qui-
dem prodiit ad vincendum, et vicit.
Cúmque aperuisset sigillum secundum, 3
audivi secundum animal dicens, Veni
& videbis. Aspexi igitur, et ecce equus 4
ex igneo rufus: et insidenti super il-
lum, datum est ut tolleret securitatem et
pacem è terra, ut hominum alii alios
trucident: et datus est ei gladius ingens.
Quum autem aperuisset sigillum ter- 5
tium, audivi tertium animal dicens mi-
bi, Veni, & vide. Aspexique, & ecce
equus niger: et in manu insidentis super
eum statera. Et audivi vocem de medio 6
quatuor animalium, dicentem, Mensura
tritici denario, & tres mensuræ ordei
denario: et oleum et vinum ne corrum-
patur. Et cùm aperuisset sigillum quar- 7
tum, audivi quartum animal dicens mi-
hi, Veni, & videbis. Tum aspexi, et 8
ecce equus viridis: et insidentis super
eum nomen vocatur Mors: et infernus
sequebatur eum. Datáque est illi potestas
in quartam terræ partem, ut perimeret
gladio, et fame, et peste, et per feras
terræ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወረሰይከ:እምኔሆሙ: ለመንግሥተ: እግዚአብሔር: ካህናተ:ወነገሥተ:ውስተ:ኵሉ:ምድ
11 ር::=፦ ወሰማዕኩ: ቃለ: ብዙኃን: መላእክት: በአውዱ: ለውእቱ: መንበር: ወዘእንስሳሁ፤:
ወዘአልክቱ፤:ሊቃናት:: ወኍልቆሙ:፻፻: ወእእላፍ:ወአእላፍ: አእላፋት:ዘ ፻፻ እግዓዚ::=፦
12 ወይቤሉ:በቃል: ዓቢይ:ይደልዎ: ለውእቱ: በግዕ:ዘተቀትለ: ከመ: ይንሣእ:ኃይለ: ወብዕለ:ወ
13 መንግሥተ: ወጽንዓ:ወጥበበ: ወክብረ: ወስብሐተ: ወበረከተ::=፦ ወኵሉ:ዘተፈጥረ:ዘበሰ
ማይ: ወዘበምድር:ወታሕተ: ምድር: ወዘውስተ: ባሕር :ወኵሉ: ዘውስቴቶሙ:ይብሉ:ስብ
14 ሐት:ወክብር: ወኃይል:ወበረከት:ለዘ:ይነብር :ዲበ: መንበሩ: ወለበግዕ:ለዓለመ:ዓለም:
ለሚን::=፦ ወይብሉ:እልክቱ:እንስሳሁ:አሚን:: ወሰገዱ:ሎቱ: እልክቱ:ሊቃናት::=፦

፮

1 ወሶበ:ፈትሐ:ዝክቱ:በግዕ ፈ፡እሙን፡ ፯: ማኅተሚሁ:ወይቤ: ሊ፤ ፩: እሙን:እልክቱ: ፬: እ
2 ንስሳሁ:ናዓ:ርኢ:ወሰማዕኩ:ቃሎ:ከመ: ነጐድጓድ::=፦ ወርኢኩ:ናሁ: ፈረስ:ጸዓዳ:ወዘይ
3 ጼዓኖ:ቀስተ:ያጽንዕ: ወወሀብዎ:አክሊለ: ወወፅአ:ከመ: ይማእ::=፦ ፪: ወሶበ:ፈትሐ:ካል
4 አ: ማኅተመ:ይቤለኒ: ካልእ:እምውስተ: እንስሳሁ:ናዓ:ርኢ::=፦ ወወፅአ: ካልእ:ፈረስ:ቀ
ይሕ:በአምሳለ:እሳት:ወአዘዝዎ:ለዘ:ይጼዓኖ: ይንሣእ: ሰላመ: እምነ: ምድር: ከመ: ይት
5 ቃተሉ:በበይናቲሆሙ:ወመጠውዎ:ዓቢየ:መጥባሕተ::=፦ ፫: ወሶበ:ፈትሐ:ሣልሰ:ማኅተመ:
ይቤለኒ:ሣልስ:እምውስተ:እንስሳሁ:ናዓ:ትርአይ:: ወወፅአ: ፈረስ: ጸሊም: ወዘይጼዓኖ: መ
6 ዳልወ:ያጸንዕ::=፦ ወሰማዕኩ:ቃለ:ዓቢየ:በማእከሎሙ:ለእልክቱ: ፬: እንስሳሁ:ከመ:ቃለ:
ንስር :ወይብል:መስፈርተ:ስርናይ:በዲናር: ወ ፫: መስፈርተ:ሰገም:በዲናር: ወወይንሰ: ወቅብ
7 እ:ኢየአብሱ::=፦ ፬: ወሶበ:ፈትሐ:ራብዐ:ማኅተመ: ወሰማዕኩ:ቃለ:ዘይብለኒ:እምነ:እ
8 ንስሳሁ:ራብዕ:ናዓ:ትርአይ::=፦ ወወፅአ: ፈረስ: ሐመልሚል: ወዘይጼዓኖ:ሞት:ስሙ: ወሲ
ኦል: ትተልዎ፡ ወወሀብዎ: ሥልጣነ: ላዕለ: ራብዕት: እዴሃ: ለምድር፡ ከመ: ያስተቃትሎሙ:
በሰይፈ : ረኃብ : ወበረሀብ : ወበሞት : ወበአራዊተ : ምድር::=፦

Et constituisti ex illis in regnum Dei, sacerdotes & reges in omni terra. Et au- 10
divi vocem multorum Angelorum in circuitu istius throni, & animalium, & il- 11
lorum seniorum, & numerus eorum myrias et myriades, et myriades myriadum, quo-
rum myrias liberi. Et dixerunt in magna voce, Oportet hunc agnum, qui occisus 12
est, ut accipiat virtutem, & divitias, & imperium, & fortitudinem, & sapienti-
am, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnia quæ creata sunt, in 13
cælo, & in terra, & subter terram, & quæ in mari, & omnia quæ in iis, dixe-
runt; Gloria & honor, & virtus, & benedictio ei qui sedet super thronum, &
agno ejus in seculum seculorum, Amen. Et dixerunt illa animalia ejus, Amen: 14
& adorârunt eum illi seniores. CAP. VI.

ET tunc aperuit hic agnus primum ex septem sigillis, & dixit mihi unum ex 1
illis quatuor animalibus ejus; Veni, vide: & audivi vocem ejus sicut tonitru.
Et vidi, ecce equum album, & qui insedebat ei, arcum tenebat, & data est ei 2
corona, & exivit ut vinceret. Et quum aperuisset secundum sigillum, dixit 3
mihi secundum ex animalibus ejus; Veni, vide. Et prodiit alius equus rufus, in 4
similitudine ignis, & datum est in mandato illi qui insedebat ei, tollere pacem de
terra, ut interficerent se invicem, & traditus est ei magnus gladius. Et quum 5
aperuisset tertium sigillum, dixit mihi tertium ex quatuor animalibus ejus; Veni
ut videas, & prodiit equus niger, & qui insedebat ei, stateram tenebat. Et audi- 6
vi vocem magnam in medio illorum quatuor animalium, sicut vocem aquilæ, &
dixit; Mensura tritici pro denario, & tres mensuræ hordei pro denario, & vinum
& oleum non transgredientur. Et tunc aperuit quartum sigillum, & audivi vo- 7
cem dicentem ex quarto animali ejus, Veni ut videas. Et prodiit equus viridis, 8
& ejus qui insedebat illi nomen, Mors erat, & infernus sequebatur eum, & data
est ei potestas super quartam partem terræ, ut trucidaret cum gladio ferri, & cum
fame, & cum morte, & cum bestiis terræ.

Et cùm aperuisset quintum sigillum, vidi subtus altare animas
9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς
interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant.
τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, (τ) καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον.
Et clamabant voce magnâ, dicentes; Usquequò, Domine, sanctus & ve-
10 Καὶ (υ) ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος (φ) καὶ ὁ ἀ-
rus, non judicas & vindicas sanguinē nostrum de *habitantibus* in terra?
ληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν (χ) ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
Et datæ sunt *singulis* stolæ albæ, & dictum est illis, ut requiescerent
11 Καὶ (ψ) ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαί, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς, ἵνα (ω) ἀναπαύσωνται
adhuc tempus *parvum*, donec compleantur *&* conservi eorum, & fratres eorum,
ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως οὗ πληρώσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ
futuri trucidari sicut & illi. Et vidi cùm aperuisset sigillum
12 μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
sextum, & ecce terræmotus magnus factus est, & Sol factus est niger tanquã
τὴν ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς (α) μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς
saccus cilicinus, & Luna facta est sicut sanguis. Et stellæ *cœli*
13 σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη (β) ἐγένετο ὡς αἷμα. Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ceciderunt *in* terram, sicut ficus emittit grossos suos, à magno vento
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς (γ) ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου
mota. Et cœlum recessit sicut liber involutus, & omnis mons
14 σειομένη. Καὶ (δ) οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον (ε) εἱλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος
& insula de locis suis motæ sunt. Et reges terræ, &
15 καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν (ζ) ἐκινήθησαν. Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ (η)
magnates, & divites, & tribuni, & *potentes*, & omnis servus, & *omnis* li-
μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ δυνατοί, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύ-
ber absconderūt *seipsos* in *speluncis*, & in *petris montium*. Et di-
16 θερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. Καὶ λέ-
cunt montibus & petris; Cadite super nos, & abscondite nos à
γουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, (θ) Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
facie sedentis super thronū, & ab ira Agni. Quoniam ve-
17 προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. Ὅτι ἦλ-
nit dies magnus iræ *ejus*: & quis poterit stare?
θεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

CAP. VII.

Et post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos
1 (α) Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς
terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne *flaret ventus* super terram,
γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ (β) ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς,
neque super mare, neque *super omnem* arborem. Et vidi alterum angelum
2 μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον (γ)
ascendentem ab ortu Solis, habentem signum Dei vivi: & clamavit vo-
ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φω-
ce magnâ quatuor angelis, quibus datum est *eis* nocere terræ & ma-
νῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
ri, Dicens; *Ne nocete* terræ, *neque* mari, neque
3 λασσαν, Λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, (δ) μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ
arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eo-
δένδρα, (ε) ἄχρις οὗ σφραγίζωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων (ζ) αὐ-
rum. Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor
4 τῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Juda, duo-
5 χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ. Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, δώ-
decim millia signati: ex tribu Ruben, duodecim millia signa-
δεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβήν, δώδεκα (η) χιλιάδες ἐσφραγισμέ-
ti: ex tribu Gad, duodecim millia signati: Ex tribu Aser, duode-
6 νοι· ἐκ φυλῆς Γάδ, δώδεκα (θ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, δώδε-
cim millia signati: ex tribu *Nephthalim*, duodecim millia signa-
κα (ι) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ, δώδεκα (κ) χιλιάδες ἐσφραγι-
ti: ex tribu Manasse, duodecim millia signati: Ex tribu Syme-
7 σμένοι· ἐκ φυλῆς (λ) Μανασσῆ, δώδεκα (μ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Συμε-
on, duodecim millia signati: ex tribu Levi, duodecim millia si-
ών, δώδεκα (ν) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευΐ, δώδεκα (ξ) χιλιάδες ἐσφρα-
gnati: ex tribu Issachar, duodecim millia signati: Ex tribu Za-
8 γισμένοι· ἐκ φυλῆς (ο) Ἰσαχάρ, δώδεκα (π) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Ζα-
bulon, duodecim millia signati: ex tribu Joseph, duodecim mil-
βουλών, δώδεκα (ρ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, δώδεκα (σ) χιλιά-
lia signati: ex tribu Beniamin, duodecim millia signati.
δες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

MS.A. (τ) καὶ τὴν (υ) ἔκραξαν (φ) καὶ ἀληθινός, (χ) ἐκ τῶν (ψ) ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς, (ω) ἀναπαύσονται χρόνον ἔτι μικρόν, ἕως πληρωθῶσιν (α) ἐγένετο μέγας, (β) ὅλη ἐγένετο (γ) ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σαλευομένη. (δ) ὁ οὐρανὸς (ε) ἑλισσόμενον, (ζ) ἀπεκινήθησαν. (η) μεγιστᾶνες, οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροί, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος (θ) Πέσατε. Κεφ. ζ'. MS.A. (α) Μετὰ τοῦτο (β) ἄνεμος μήτε ἐπὶ θαλάσσης, μήτε ἐπὶ δένδρου. (γ) ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῶν (δ) καὶ τὴν (ε) ἄχρις σφραγίσωμεν (ζ) αὐτῶν * ἑκατὸν τεσσαράκοντα δ' χιλιάδες (η) χιλιάδες· ἐκ (θ) χιλιάδες· ἐκ (ι) χιλιάδες· ἐκ (κ) χιλιάδες· ἐκ (λ) Μανασσῆ, (μ) χιλιάδες· ἐκ (ν) χιλιάδες· ἐκ (ξ) χιλιάδες· ἐκ (ο) Ἰσαχάρ, (π) χιλιάδες· ἐκ (ρ) χιλιάδες· ἐκ (σ) χιλιάδες· ἐκ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

9 Et quum aperuisset sigillum illud quintum, vidi subter altare animas eorum qui mactati fuerant propter verbum Dei, & propter testimonium Agni quod habebant.
10 Et clamabant voce magnâ, dicentes; usque quando *tu* ille domine, ille sancte, ille vere, non judicas & ulcisceris sanguinem nostrum ab iis qui habitant super terram?
11 Et data est unicuique ex illis stola alba: & dictum est illis, ut quiescerent adhuc tempus exiguum, usque dum complerentur etiam conservi eorum, illi fratres eorum, qui occidendi essent sicut etiam ipsi.
12 Et vidi quum aperuisset sigillum illud sextum, & terræmotus magnus factus est, & sol factus est niger ut saccus pilorum, & luna tota facta est ut sanguis:
13 Et stellæ cœli ceciderunt in terram, sicut ficus quæ abjicit grossos suos, quando à vento magno commovetur:
14 Et cœli sejuncti sunt, velut liber qui involvitur: & omnes montes & insulæ è locis suis motæ sunt.
15 Et reges terræ, & magnates, & duces millenorum, & divites, & potentes, & omnis servus & liber, abdiderunt ipsi se in speluncis, & in petris, & montibus,
16 Et dicunt montibus & petris; Cadite super nos, & abscondite nos à facie ejus qui sedet super thronum, & ab ira Agni.
17 Quoniam venit dies ille magnus iræ eorum, & quis potest stare?

CAP. VII.

1 Et post hæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, & tenentes quatuor ventos terræ, ut non flaret ventus super terram, neque super mare, neque super arbores.
2 Et vidi alium Angelum ascendisse ab ortu solis, habentem sigillum Dei vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis illis quibus datum fuit ut nocerent terræ & mari,
3 dicens; Ne noceatis terræ, neque mari, neque arboribus, usque dum obsignaverimus servos Dei nostri super frontibus suis.
4 Et audivi numerum eorum qui obsignati fuerunt, centum & quadraginta quatuor millia, obsignati ex omni tribu Israelitarum.
5 Ex tribu Judæ duodecim millia obsignati: ex tribu Rubil duodecim millia: ex tribu Gad duodecim millia:
6 Ex tribu Aser duodecim millia: ex tribu Nephtali duodecim millia: ex tribu Manasse duodecim millia:
7 Ex tribu Simeonis duodecim millia: ex tribu Levi duodecim millia: ex tribu Issachar duodecim millia.
8 Ex tribu Zebulon duodecim millia: ex tribu Joseph duodecim millia: ex tribu Benjamin duodecim millia signati.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ፱ ወሶበ፡ፈትሐ፡ ኃምሰ፡ ማኅተመ፡ርኢኩ፡ ታሕተ፡ ምሥዋዕ፡ነፍሶሙ፡ለሰብእ፡ለእለ፡ተቀ
10 ትሉ፡ በእንተ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ ወበእንተ፡ ዘዓቀቡ፡ ሕጎ፡፡ ወጸርኁ፡ በቃል፡ ዓቢይ፡ ወይቤሉ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እግዚኦ፡ ቅዱስ፡ ወጻድቅ፡ ኢትትቤቀሎሙኑ፡ ወኢትኴንኖሙ፡ በእንተ፡ ደምነ፡ እምእለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡

9 *Et quum aperuisset quintum sigillum, vidi sub altari animas hominum qui mactati fuerant propter verbū Dei, et quia custodiissent legem ejus.*
10 *Et clamârunt cum voce magna, et dixerunt; Usque quò Domine Sancte, et Juste, nónne vindictam capis et judicas propter sanguinem nostrum de iis qui habitant super terram?*

Versio VULGATA LATINA.

9 Et cùm aperuisset sigillum quintum, vidi subtus altare animas interfectorum, pro-
10 pter verbum Dei, & propter testimonium, quod habebant, Et clamabant voce
magnâ, dicentes; Usquequò, Domine, (sanctus & verus,) non judicas, & non
11 vindicas sanguinem nostrum de iis qui habitant in terra? Et datæ sunt illis sin-
gulæ stolæ albæ: & dictum est illis ut requiescerent adhuc tempus modicum,
donec compleantur conservi eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt sic-
12 ut & illi. Et vidi cùm aperuisset sigillum sextum: & ecce terræmotus magnus
factus est, & Sol factus est niger tanquam saccus cilicinus: & Luna tota facta est
13 sicut sanguis: Et stellæ de cœlo ceciderunt super terram, sicut ficus emittit
14 grossos suos cùm à vento magno movetur, Et cœlum recessit sicut liber invo-
15 lutus: & omnis mons, & insulæ de locis suis motæ sunt: Et reges terræ, &
principes, & tribuni, & divites, & fortes, & omnis servus, & liber, absconde-
16 runt se in speluncis, & in petris montium: & dicunt montibus, & petris; Cadi-
te super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum, & ab ira Agni:
17 Quoniam venit dies magnus iræ ipsorum: & quis poterit stare?

CAP. VII.

Post hæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes 1
quatuor ventos terræ, ne flarent super terram, neque super mare, neque in ullam
arborem. Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu Solis, habentem signum 2
Dei vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ,
& mari, Dicens; Nolite nocere terræ, & mari, neque arboribus, quoadusque si- 3
gnemus servos Dei nostri in frontibus eorum. Et audivi numerum signatorum, 4
centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israël. Ex tri- 5
bu Juda duodecim millia signati: Ex tribu Ruben duodecim millia signati: Ex
tribu Gad duodecim millia signati: Ex tribu Aser duodecim millia signati: Ex 6
tribu Nephthali duodecim millia signati: Ex tribu Manasse duodecim millia si-
gnati: Ex tribu Simeon duodecim millia signati: Ex tribu Levi duodecim 7
millia signati: Ex tribu Issachar duodecim millia signati: Ex tribu Zabulon 8
duodecim millia signati: Ex tribu Joseph duodecim millia signati: Ex tribu
Benjamin duodecim millia signati.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فلما فتح الطابع الخامس نظرت * فاذا تحت المذبح انفس الذين قتلوا من اجل كلمة الله *
10 ومن اجل شهادة الخروف * وهم يصيحون باصوات عالية ويقولون * حتى متى يا ايها القدوس
11 الحقاني * لا تحكم وتنتقم لدمائنا من السكان على الارض * فاعطي لهم واحد فواحد ثياب بيض
مضيئة * وقيل لهم ان يصبروا ويستريحوا هذا الزمان ليكمل عدد اصحابهم واخوتهم * والذين
12 عتيد ان يقتلوا كما قتلوا هم * فلما فتح الطابع السادس * صارت زلزلة عظيمة * وصارت
13 الشمس سوداء كمسح الشعر * وصار القمر كله كالدم * ونجوم السماء تساقطت في الارض * كمثل
14 التين الذي يتساقط اذا هبت الريح العاصف * ورايت السماء تنطوي كالمصحف * وكل الجبال
15 والاودية تقلقلت * وزالت من اماكنها * وملوك الارض * والوزراء * وقواد الالوف * والاغنياء * والاقوياء *
16 وكل من على ظهرها من عبد وحر * قد هربوا واختفوا في المغاير واكهاف الجبال * وهم يقولون
للجبال وللصخور اسقطوا علينا * واخبونا من وجه الجالس على الكرسي * ومن سخط الخروف *
17 * لان قد وافى يوم رجزه العظيم * ومن هو الذي يقدر يثبت * الفصل السابع *
1 * ومن بعد هذا رايت اربع ملايكة وقوف في اربع زوايا الارض * وقد امسكوا ارياح الارض
2 الاربعة لئلا تهب ريح على الارض * ولا في البحر * ولا على شجرة * فرايت ملاكا اخر وهو صاعد
من مشرق الشمس * ومعه خاتم الله الحي * وكان ينادي بصوت عظيم * ويقول للاربع ملايكة
3 الذين امروا ان يهلكوا الارض والبحر * احذروا ان تهلكوا الارض ولا البحر * ولا الاشجار * حتى
4 5 نرسم عبيد الاهنا في جباههم * فسمعت عدد المرسومين * مائة الف واربعة واربعين الفا * من
سبط يهوذا اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط روبيل اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط
6 جاد اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط اشير اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط نفتاليم
7 اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط منسي اثني عشر الفا * ومن سبط شمعون اثني عشر الفا *
8 ومن سبط لاوي اثني عشر الفا * ومن سبط يساخار اثني عشر الفا * ومن سبط زابلون اثني عشر
الفا * ومن سبط يوسف اثني عشر الفا * ومن سبط بنيامين اثني عشر الفا *

Quumque aperuisset sigillum quintum, 9
aspexi, & ecce subter altare animæ eo-
rum qui interfecti fuerant propter ver-
bum Dei, & propter testimonium Agni.
Hi verò clamabant elatis vocibus, ac di- 10
cebant; Usquequo ô Sancte & verax,
non judicas, & vindicas sanguinem no-
strum ab habitantibus super terram? Et 11
datæ sunt singulis eorum vestes albæ lu-
cidæ, dictúmque est eis ut sustinerent ac
requiescerent id temporis, ut perficeretur
numerus sociorum & fratrum suorum,
& eorum qui trucidandi sunt, quemad-
modum trucidati fuerant ipsi. Et quum 12
aperuisset sigillum sextum factus est ter-
ræmotus magnus: et sol factus est niger,
tanquam cilicium setaceum, et luna tota
facta est sicut sanguis: Et stellæ cæli de- 13
ciderunt in terram, tanquam ficus quæ
labuntur flante vento rapido. Vidi quo- 14
que cælum convolvi sicut volumen: et
omnes montes et valles nutârunt, lo-
cisque suis decesserunt. Et reges terræ, 15
et regni onus sustinentes, et tribuni, et
divites, et potentes, et omnes qui super
ejus superficie sunt, tum servi, tum in-
genui fugerunt, et abdiderunt se in spe-
luncis et cavernis montium: Et dicebant 16
montibus et petris; Cadite super nos, et
abscondite nos à facie sedentis super
thronum, et ab ira Agni: Nam venit 17
magnus ille dies iræ ipsius, et quis est
qui possit consistere?

CAP. VII.

Post hæc vidi quatuor Angelos stantes 1
in quatuor angulis terræ, qui tenuerant
quatuor ventos terræ, ne flaret ventus
super terram, neque in mare, neque super
ullam arborem. Et vidi alium Angelum 2
ascendentem ab ortu solis, habentem anu-
lum Dei vivi: et clamabat voce magnâ,
dicebatque quatuor Angelis quibus præ-
ceptum fuerat vastare terram et mare,
Cavete ne vastetis terram, neque mare, 3
neque arbores, quoadusque obsignemus
servos Dei nostri in frontibus suis. Et 4
audivi numerum obsignatorum: centum
millia, et quadraginta quatuor millia.
Ex tribu Juda, duodecim mille signati. 5
Et ex tribu Rubem, duodecim mille si-
gnati. Et ex tribu Gath, duodecim mille
signati. Et ex tribu Asir, duodecim mille 6
signati. Et ex tribu Nephtalim, duode-
cim mille signati. Et ex tribu Manasse,
duodecim mille. Et ex tribu Simeon, 7
duodecim mille. Et ex tribu Levi, duo-
decim mille Et ex tribu Sochar, duode-
cim mille. Et ex tribu Zabulon, duode- 8
cim mille. Et ex tribu Joseph, duode-
cim mille. Et ex tribu Benjamin, duo-
decim mille.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወወሀብዎሙ:ለለ: ፩፩: እምኔሆሙ:አልባሰ:ብሩሃ: ወይቤልዎሙ:ከመ:ያዕርፉ:ዓዲ:እስ
ከ:አመ:ይትፌጸሙ:እለ:ከማሆሙ:አግብርተ:እግዚአብሔር:ወአኀዊሆሙ: እለ:ሀለውሙ:
12 ይትቀተሉ:ከማሆሙ::=፡ ፯:ወሶበ:ፈትሐ:ሰድስ:ማኅተመ:ወኮነ:ካዕበ:ዓቢይ:ድልቅልቅ:
13 ወጸልመ:ፀሐይ: ወወርኅኒ:ከመ:ደም:ኮነ:ኵለንታሁ::=፡ ወከዋክብትኒ: ወድቁ:እምሰማ
14 ይ:ከመ:ቈጽለ:በለስ:ዘይወድቅ:ሶበ:ይዘብጦ:ዐቢይ:ነፋስ::=፡ ወሰማይኒ:ተጠውመ:ከመ:
15 ክርታስ:ዘይጠወም:ወአድባርኒ:ወደሰያት:ወኵሉ:=፡ ፨፨፨ ወነገሥተ:ምድርኒ:ወመሰፍን
16 ት: ወመላእክት: ዐበይት: ወአብዕልት: ወኵሉ: ገብር :ወአግዓዚ:ተኀብኡ:ውስተ:አድባር:
17 ወበአታት::=፡ ወይቤልዎሙ: ለአድባር: ወለጾላት:ደቁ:ለዐሌነ:ወክድኑነ:እምገጹ:ለዘ:
ይነብር:ዲበ: መንበሩ: ወእምነ:መዐተ:በግዑ::=፡ እስመ: በጽሐት:ዕለተ:መዓቱ: ዐባይ:
ወመኑ:ይክል:ተቀውሞታ::=፡ ፯
1 ወእምድኅረ:ዝንቱ:ርኢኩ: ፬: መላእክተ:ይቀውሙ:ውስተ: ፬: ማእዘኒሃ:ለምድር:ከመ:
2 ኢይንፍሑ:ነፋሰ:ውስተ:ምድር:ወኢውስተ:ባሕር:ወኢውስተ:ዕፀታት::=፡ወነጸርኩ: ወርኢ
ኩ: ወመጽአ:ካልእ:መልአክ:እምነ: ጽባሕ:ወይጸውር:ማኅተመ:እግዚአብሔር:ዘሕያው:
ለዓለም:: ወይቤሎሙ:በዓቢይ:ቃል: ለአልክቱ: አርባዕቱ: መላእክት: እለ:ተውህበ :ሎሙ:
3 ይቅስፍዋ:ለምድር : ወለባሕር::=፡ ወባሕቱ: ይቤሎሙ: ኢታሕምምዋ: እንከሰ:ምእረሰ:
ምድረ: ወኢባሕረ: ወኢዕፀታተ:እስከ:ይትኀተሙ:አግብርተ:እግዚአብሔር: ውስተ:ገጾ
4 ሙ::=፡ ወሰማዕኩ:ኍልቆሙ: ለእለ:ተኀትሙ: ፲ ወ ፬፼: ወ፵፻:እለ:ተኀትሙ:እምውስ
5 6 ተ:ኵሉ:ደቂቀ:እስራኤል::=፡ እለ:እምውስተ:ሕዝበ:ይሁዳ:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምው
7 8 ስተ:ሕዝበ:ሮቤል:፼ ወ ፳፻:እለ:እምውስተ:ሕዝበ:ስምዖን:፼ ወ ፳፻:: ወእለ:እምውስ
ተ:ሕዝበ:ሌዊ:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:ዛብሎን: ፼ ወ ፳፻:: ወእለ:እምውስ
ተ:ሕዝበ:ይሳኮር : ፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:አሴር: ፼ ወ፳፻:: ወእለ:እም
ውስተ:ሕዝበ:ንፍታሌም:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ: ዮሴፍ:፼ ወ፳፻::ወእለ:
እምውስተ:ሕዝበ:ምናሴ:፼ ወ፳፻::ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:ብንያም:፼ ወ፳፻::ወእለ:
እምውስተ:ሕዝበ:ጋድ: ፼ ወ፳፻:: ወእሉ:እንከ:እሙንቱ:እለ: ተኀትሙ::

Et data sunt singulis illorum vestimenta alba, & dictum est iis, ut requiescerent 11
adhuc usque quo complerentur pares eorum, servi Dei, & fratres eorum qui tru-
cidandi sunt sicut ipsi. Et tunc aperuit sextum sigillum, & factus est denuò ma- 12
gnus terræ motus, & obscuratus fuit sol, & luna quidem sicut sanguis facta est in
totalitate sua. Et stellæ ceciderunt è cœlo, sicuti frons fici quæ cadit, percuti- 13
ente magno vento. Et cœlum involutum fuit, sicut charta involuta: & montes & 14
insulæ, & omnes..... Et reges terræ, & præsides, & principes magni, & divites, & 15
omnes servi & ingenui absconditi fuerunt in montibus & in recessibus. Et dixe- 16
runt montibus & petris, Cadite super nos, & abscondite nos à conspectu ejus qui
sedet super thronum, & ab ira agni ejus. Quia venit dies iræ ejus magnus, & 17
quis potest stare?

CAP. VII.

ET postbæc vidi quatuor Angelos stantes in quatuor angulis terræ, ne flaret 1
ventus super terram, neque super mare, neque super arbores. Et prospexi & 2
vidi, & venit alter Angelus ab Oriente, & portabat signum Dei vivi in æter-
num: et loquutus est in magna voce illis quatuor Angelis, quibus datum fuit no-
cere terræ & mari. Veruntamen dixit iis, Ne affligatis igitur modò terram, 3
neque mare, neque arbores, quoadusque obsignentur servi Dei in frontibus su- 4
is. Et audivi numerum eorum qui obsignati erant, decies & quater myria-
des & quadragies centum obsignati erant, ex omnibus filiis Israel. Ex tribu 5 6
Juda, myrias et vigesies centum: et ex tribu Rubel, myrias et vige- 7 8
sies centum: ex tribu Simeon, myrias et vigesies centum: Et ex tribu Le-
vi, myrias et vigesies centum: et ex tribu Zebulon, myrias et vige-
sies centum: et ex tribu Isachar, myrias et vigesies centum: et ex tribu
Aser, myrias et vigesies centũ: et ex tribu Nephtali, myrias et vigesies
centũ: et ex tribu Joseph, myrias et vigesies centũ: et ex tribu Manasse, my-
rias et vigesies centũ: et ex tribu Benjamin, myrias et vigesies centũ: et ex
tribu Gad, myrias et vigesies centum: et hi igitur sunt qui obsignati sunt.

Post hæc vidi, & ecce turba multa, quam dinumerare eam nemo pote-
9 Μετὰ ταῦτα (τ) εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς (υ) ἠδύ-
rat, ex omni gente, & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thro-
νατο, ἐκ παντὸς ἔθνους, καὶ φυλῶν, καὶ λαῶν, καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες (φ) ἐνώπιον τοῦ θρό-
num, & in conspectu Agni, circumamicti stolis albis: & palmæ in
νου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, (χ) περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς· καὶ φοίνικες ἐν ταῖς
manibus eorum: Et clamantes voce magnâ, dicentes; Salus se-
10 χερσὶν αὐτῶν· Καὶ (ψ) κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἡ σωτηρία (ω) τῷ κα-
denti super thronum Dei nostri, & Agno. Et omnes angeli stabant
11 θημένῳ (α) ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῷ ἀρνίῳ. Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι (β) ἑστήκεσαν
in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium: & ceciderunt in con-
κύκλῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τῶν τεσσάρων ζώων· καὶ (γ) ἔπεσον ἐνώ-
spectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum, Dicentes;
12 πιον τοῦ θρόνου (δ) ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, Λέγοντες,
Amen. Benedictio, & gloria, & sapientia, & gratiarum actio, & honor, & vir-
Ἀμήν. ἡ εὐλογία, καὶ ἡ (ε) δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμή, καὶ ἡ δύνα-
tus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorum. Amen. Et respondit
13 μις, καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη
unus ex senioribus, dicens mihi; Hi circumamicti stolis
εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς
albis, qui sunt, & unde venerunt? Et dixi illi, Domine, Tu scis. Et di-
14 λευκάς, τίνες εἰσί, καὶ πόθεν ἦλθον; Καὶ εἴρηκα αὐτῷ, Κύριε, σὺ οἶδας. καὶ εἶ-
xit mihi; Hi sunt venientes de tribulatione magna, & laverunt
πέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι (ζ) ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς
stolas suas, & dealbaverunt stolas suas in sanguine Agni. Propter hoc sunt
15 στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν (η) στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. Διὰ τοῦτό εἰσιν
ante thronum Dei, & serviunt ei die ac nocte in templo ejus:
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
& sedens in throno habitabit super illos. Non esurient amplius
16 καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, (θ)
neque sitient amplius, neque cadet super illos Sol, neque omnis æstus: Quo-
17 οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· Ὅ-
niam Agnus qui per medium throni, pascet illos, & deducet eos ad
τι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ (ι)
viventes fontes aquarum: & absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.
ζώσας πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον (κ) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

CAP. VIII. η'.

Et cùm aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cæ-
Καὶ (α) ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐ- 1
lo quasi mediâ horâ. Et vidi septem angelos, qui in conspectu Dei ste-
ρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστή- 2
terunt: & datæ sunt illis septem tubæ. Et alius angelus venit, &
κασι· καὶ (β) ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ 3
stetit ad altare habens thuribulum aureum, & data sunt illi incensa
ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα
multa, ut daret orationibus Sanctorum omnium super altare
πολλά, ἵνα (γ) δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
aureum quod ante thronum. Et ascendit fumus incensorum
τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς 4
orationibus Sanctorum, de manu angeli, coram Deo. Et accepit
προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἴληφεν 5
angelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, &
ὁ ἄγγελος (δ) τὸ λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν (ε) αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
misit in terram: & factæ sunt voces, & tonitrua, & fulgura, & terræ-
(ζ) ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο (η) φωναί, καὶ βρονταί, καὶ ἀστραπαί, καὶ σει-
motus. Et septem angeli habentes septem tubas, præparaverunt
σμός. Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι (θ) ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν (ι) 6
seipsos ut clangerent. Et primus angelus clanxit, & facta est gran-
ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ (κ) πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χά- 7
do, & ignis, mixta sanguine, & missa sunt in terram. Et tertia pars
λαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα (λ) αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ (μ) τρίτον
arborum combusta est, & omne fœnum viride combustum est.
τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

MS. A. (τ) Ἴδον ὄχλον πολύν, καὶ ἀριθμῆσαι (υ) ἐδύνατο, (φ) ἐπὶ τοῦ (χ) περιβεβλημένους (ψ) κράζουσι (ω) τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῷ (α) ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ (β) ἑστήκεισαν (γ) ἔπεσαν (δ) ἐπὶ τὰ πρόσωπα (ε) δόξα, καὶ ἡ εὐχαριστία, (ζ) ἀπὸ θλίψεως μεγάλης, (η) αὐτὰς ἐν (θ) οὐδὲ μὴ διψήσουσιν (ι) ζωῆς (κ) ἐκ τῶν Κεφ. η'. MS. A. (α) ὅταν (β) ἐδόθη (γ) δώσει (δ) τὸν (ε) αὐτὸν (ζ) * ἔλαβεν (η) βρονταί, καὶ ἀστραπαί, καὶ φωναί, καὶ σεισμός. (θ) οἱ ἔχοντες (ι) αὐτοὺς (κ) πρῶτος ἐσάλπισεν, (λ) ἐν αἵματι, (μ) τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

Post hæc vidi: & ecce turba multa quam 9
numerare nemo poterat, ex omni gente, &
populis, & tribubus, & linguis, stante ante
thronum, & ante Agnum, amicti stolis albis,
& palmæ in manibus eorum, Et clamantes 10
voce magnâ, dicentes; Salus Deo nostro,
ei qui sedet super thronum, & Agno. Et 11
omnes illi Angeli stabant circum thronum,
& illos seniores, & illa quatuor animalia;
& ceciderunt ante thronum ejus super facies
suas, & adorârunt Deum, Dicentes; A- 12
men, benedictio, & gloria, & sapientia, &
gratiarum actio, & honor, & robur, & for-
titudo Deo nostro in secula seculorum, A-
men. Et respondit unus ex senioribus, & 13
dixit mihi; Hi qui amicti sunt stolis hisce
quinam sunt, & unde venerunt? Et dixi 14
ipsi; Domine mi, tu nôsti. Et dixit mihi;
Isti sunt ii qui veniunt ex afflictione magna,
& lavârunt stolas suas & dealbârunt eas in
sanguine Agni. Propterea sunt ante thro- 15
num Dei, & serviunt ei die & nocte in tem-
plo ejus: & ille qui sedet super thronum
proteget eos, Quin esuriant, nec sitiant am- 16
pliùs, neque cadat super eos sol, neque ullus
æstus. Quoniam Agnus qui in medio throni 17
est, pascet eos, & ducet eos secus fontes
aquarum vivarum; & delebit Deus omnem
lachrymam ab oculis eorum.

CAP. VIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et quum aperuisset sigillum illud septi- 1
mum, factum est silentium in cœlo, mediâ
fermè horâ. Et vidi illos septem Angelos 2
qui ante Deum stabant, & datæ sunt ipsis
septem tubæ. Et alius Angelus venit, & 3
stetit super altare, & habebat thuribulum
aureum, & dati sunt illi suffitus multi, ut
offerret cum precibus omnium Sanctorum,
super altare aureum quod est ante thronum.
Et ascendit fumus suffituum precum Sancto- 4
rum è manu Angeli ante Deum. Et accepit 5
ille Angelus thuribulum, & implevit illud
ex igne altaris, & projecit in terram: &
facta sunt tonitrua, & fulgura, & voces, &
terræ motus. Et illi septem Angeli, qui ha- 6
bebat septem tubas, parârunt ipsi se ut clan-
gerent. Et ille primus clanxit, & facta est 7
grando & ignis, mixta sanguine: & pro-
jecta sunt in terram, & tertia pars terræ
usta est, & tertia pars arborum usta est, &
omne gramen viride ustum est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወእምዝ: ርኢኩ: ሰብአ: ብዙኃ: ወአልቦ: ዘይክል: ኈልቆቶሙ: እምኵሉ: አሕዛብ: ወእ
ምኵሉ: በሓውርት:: ይቀውሙ: ቅድመ: መንበሩ: ወቅድመ: በግዑ: ወይለብሱ: አልባሰ: ብ
10 ሩሃ: ወያጸንዑ: ውስተ: እደዊሆሙ: ፀበርተ:: ወይጸርኁ: በዐቢይ: ቃል: ወይብሉ: ፍርቃ
11 ን: ለአምላክነ: ለዘ: ይነብር: ዲበ: መንበሩ: ወለበግዑ:: ወይቀውሙ: ኵሎሙ: መላእ
ክት: ወሊቃናት: ዐውደ: መንበሩ: ወእልክቱ፤:: ፬ እንስሳ: ሰገዱ: በገጾሙ: ቅድመ: መንበሩ:
12 ለእግዚአብሔር:: ወይብሉ: አሜን:: ሎቱ: ስብሐት: ወበረከት: ወጥበብ: ወአኰቴት:
13 ወኃይል: ወጽንዕ: ለአምላክነ: ለዓለመ: ዓለም: አሜን:: ወይቤለኒ: ፩: እምሊቃናት: እለ:
እለ: ይለብሱ: አልባሰ: ብሩሀ: እምአይቴ: መጽኡ::

Et postea vidi populos multos, & nemo poterat numerare eos, ex omnibus gen- 9
tibus & ex omnibus regionibus: stabant ante thronum ejus & agnum ejus, &
amicti erant vestimentis albis, & tenebant in manibus suis, ramos. Et cla- 10
mabant in magna voce, & dicebant; Salus Deo nostro sedenti super thronum su-
um & Agno suo. Et stabant omnes Angeli & seniores circuitu throni ejus, 11
& ista quatuor animalia inciderunt in facies suas, coram throno Dei. Et di- 12
cebant, Amen: Gloria, & benedictio, & sapientia, & gratiarum actio, & vir-
tus, & potentia Deo nostro in seculum seculorum, Amen. Et dixit mihi unus 13
ex senioribus iis; Qui amicti erant vestimentis albis, unde venerunt?

Versio VULGATA LATINA.

9 Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gen-
tibus, & tribubus, & populis, & linguis: stantes ante thronum, & in conspe-
10 ctu Agni, amicti stolis albis: & palmæ in manibus eorum: Et clamabant vo-
11 ce magnâ, dicentes; Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, & Agno. Et
omnes Angeli stabant in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium: &
12 ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum, Dicentes,
Amen. Benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, & virtus,
13 & fortitudo Deo nostro, in secula seculorum, Amen. Et respondit unus de seni-
oribus, & dixit mihi; Hi, qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & undè vene-
14 runt? Et dixi illi; Domine mi, tu scis. Et dixit mihi; Hi sunt, qui vene-
runt de tribulatione magna, & laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in san-
15 guine Agni. Ideò sunt ante thronum Dei, & serviunt ei die ac nocte in tem-
16 plo ejus: & qui sedet in throno, habitabit super illos. Non esurient neque si-
17 tient ampliùs, nec cadet super illos Sol, neque ullus æstus: Quoniam Agnus, qui
in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & ab-
sterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum. CAP. VIII.
ET cùm aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cœlo, quasi mediâ 1
horâ. Et vidi septem Angelos stantes in conspectu Dei: & datæ sunt illis se- 2
ptem tubæ. Et alius angelus venit, & stetit ante altare habens thuribulum au- 3
reum: & data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omni-
um super altare aureum, quod est ante thronum Dei. Et ascendit fumus incen- 4
sorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo. Et accepit An- 5
gelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, & misit in terram, & facta
sunt tonitrua, & voces, & fulgura, & terræmotus magnus. Et septem Angeli, 6
qui habebant septem tubas, præparaverunt se ut tubâ canerent. Et primus An- 7
gelus tubâ cecinit, & facta est grando, & ignis, mista in sanguine, & missum est
in terram, & tertia pars terræ combusta est, & tertia pars arborum concremata
est, & omne fœnum viride combustum est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ومن بعد هذه نظرت. فاذا جمع كثير ما لا يستطيع احد يحصيه. من كل الامم والقبايل
والشعوب والالسن * وهم وقوف قدام الكرسي. وقدام الخروف. وهم كلهم لابسين حللا بيضا.
10 وبايديهم نخل * وهم يصيحون باعلي اصواتهم قايلين. الخلاص لالاهنا الجالس على الكرسي
11 والخروف * ورايت جميع الملايكة القيام حول الكرسي. والمشايخ. والحيوان الاربع قد سقطوا
12 قدام كرسيه على وجوههم. وسجدوا لله * قايلين امين. البركة. والمجد. والحكمة. والشكر.
13 والكرامة. والقوة. والقدرة لالاهنا الي ادهار الادهار امين * فاجاب احد المشايخ وقال لي. هاولي
14 اللذين عليهم اللباس الابيض من يكونوا ومن اين قدموا * فقلت له يا سيدي انت اعرف.
فقال لي. هاولي هم اللذين اتوا من الكروب والمشقات العظيمة. وهم اللذين غسلوا ثيابهم وبيضوها
15 بدم الخروف * فلذلك هم الان قدام كرسي الله. وهم يعبدونه في هيكله الليل والنهار. والجالس على
16 الكرسي يسكن فيهم * ولا يجوعون ايضا ولا يعطشون. ولا يحرقهم الشمس ولا كل حران * لان
17 الخروف الذي في وسط الكرسي يرعاهم. ويهديهم الي عيون ماء الحياة. ويزيل الله عنهم كل دموعهم
من اعينهم. * الفصل الثامن. * فلما فتح الطابع السابع. صار عند ذلك سكوت 1
2 وهدو في السماء نحو نصف ساعة * ثم رايت السبعة ملايكة القيام قدام الكرسي قد اعطي
3 لهم سبعة ابواق * وملاك اخر قد اتي ووقف على المذبح. ومعه مجمرة من ذهب. ودفع اليه
بخور وطيب كثير. التي هي صلوات القديسين. على ذلك المذبح الذهب الذي قبالة الكرسي.
4 * فصعد من ذلك دخان البخور. التي هي صلوات القديسين. من يدي الملاك الذي هو
5 قدام الله * ثم ان الملاك اخذ المجمرة. فملاها من نار المذبح. والقاها في الارض. فصار من
6 ذلك اصوات ورعود وبروق وزلازل * وانتصبوا اوليك الملايكة السبعة. الذين معهم
7 السبع بوقات. وهيوا ليبوقوا * فابتدا الاول وضرب البوق. فصار من ذلك برد ونار يختلط
بالدم. والقاها في الارض. فاحترق ثلث الارض. وثلث الاشجار احترق. واحترق كل
حشيش الارض الاخضر *

Post hæc aspexi, & ecce turba multa, 9
quam nemo posset numerare, ex omnibus
gentibus, & tribubus, & populis, &
linguis: iique stabant ante thronum &
in conspectu Agni, iidemque omnes in-
duti stolis albis, & in manibus eorum
palmæ: Et hi clamabant altissimis 10
vocibus, dicentes, Salus Deo nostro se-
denti super thronum, & Agno. Et vidi 11
omnes Angelos, qui stabant circa thro-
num & Senes & animalia quatuor, pro-
cidere coram ejus throno super facies
suas, & adorare Deum, Dicentes, Amen: 12
benedictio, & gloria, & sapientia, &
gratiarum actio, & honor, & virtus, &
potentia Deo nostro in secula seculorum,
Amen. Tum respondens unus è senibus 13
dixit mihi, Hi qui sunt amicti vestitu
albo, quinam sunt & unde venerunt?
Dixi ei, O Domine mi, tu doctior es. Et 14
dixit mihi, Isti sunt qui venerunt è
mæroribus & ærumnis magnis: & ipsi
sunt qui laverunt vestes suas, ac de-
albârunt eas in sanguine Agni. Ideòque 15
ipsi modò adstant throno Dei, & servi-
unt ei in templo ipsius noctu diùque:
& qui insidet throno, habitabit in eis.
Et non esurient ampliùs, neque sitient, 16
& non aduret eos sol, neque ullus æstus:
Quoniam Agnus qui in medio throni 17
est, pascet eos, ducétque illos ad fontes
aquæ vitæ: auferétque Deus ab eis omnes
lachrymas eorum ab oculis ipsorum.

CAP. VIII.

QUum autem aperuisset sigillum 1
septimum, factum est tunc temporis si-
lentium & quies in cœlo, mediâ fermè
horâ. Tum vidi septem illis Angelis 2
qui adstant coram throno, datas fuisse
septem buccinas. Et alius Angelus ve- 3
nit, & stetit ad altare, habens thuribu-
lum aureum: & datum est ei incensum
& aroma multum, quæ sunt orationes
Sanctorum, super altare illud aureum
quod est è regione throni. Ascenditque 4
ex eo fumus incensi, quæ sunt orationes
Sanctorum, de manibus Angeli qui asta-
bat coram Deo. Deindè Angelus ille ac- 5
cepit thuribulum, & implevit illud igne
altaris, & abjecit eum in terram:
factæque sunt ex eo voces, & tonitrua,
& fulgura, & terræmotus. Et assur- 6
gentes illi septem Angeli qui habebant
septem buccinas, parârunt se ad clan-
gendum. Cœpit ergo primus, clanxitque 7
buccinâ, & factæ sunt inde grandines
& ignis sanguine mista: projecitque ea
in terram: & combusta est tertia pars
terræ: & tertia pars arborum exusta
est: & exustum est omne terræ fœnum
viride.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወእቤሎ፡ እግዚኦ፡ አንተ፡ ተአምር፡፡ ወይቤለኒ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ መጽኡ፡ እምዐቢይ፡
15 ሕማም፡ ወሐፀቡ፡ አልባሲሆሙ፡ ወአንጽሑ፡ በደመ፡ በግዑ። ወበበይነ፡ ዝንቱ፡ በጽሑ፡
ቅድመ፡ መንበሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይሴብሕዎ፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ ወየዐርፍ፡ ኀቤሆሙ፡ ው
16 እቱ፡ ዘይነብር፡ ደበ፡ መንበር፡ ወይጼልል፡ ዲቤሆሙ። ኢይርኅቡኒ፡ ወኢጸምኡኒ፡ ወፀ
17 ሐይ፡ ኀሩርኒ፡ ኢይረክቦሙ። እስመ፡ በግዑ፡ ዘቅድመ፡ መንበሩ፡ ይሬእዮሙ፡ ወይ
መርሆሙ፡ ውስተ፡ ነቅዓ፡ ሕይወት፡፡ ወያሴስል፡ እግዚአብሔር፡ አንብዐ፡ እምአዕይንቲ
ሆሙ።

፰

1 ወሶበ፡ ፈትሐ፡ ሰብዓ፡ ማኅተመ፡ አርመመ፡ ኵሉ፡ ዘበሰማይ፡ ወዘበምድር፡ እስከ፡ መንፈቀ፡
2 ሰዓት። ወወሀብዎሙ፡ ለእልክቱ፡ ፯ መላእክት፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔ
3 ር፡ ፯ መጥቅዐተ። ወመጽአ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ እምጽባሕ፡ ወቆመ፡ ቅድመ፡ የማነ፡
ምሥዋዕ፡ ወያጸንዕ፡ ማዕጠንተ፡ ወርቅ፡ ዘእሳት፡፡ ወወሀብዎ፡ ብዙኀ፡ ዕጣነ፡ ከመ፡ የሀብ፡
ለጸሎተ፡ ኵሎሙ፡ ቅዱሳን፡ በደበ፡ ምሥዋዕ፡ ዘወርቅ፡ ቅድመ፡ መንበሩ፡ ለእግዚአብ
4 ሔር። ወዐርገ፡ ጢሱ፡ ለውእቱ፡ ዕጣን፡ ምስለ፡ ጸሎቶሙ፡ ለቅዱሳን፡ እምውስተ፡
5 እዴሁ፡ ለውእቱ፡ መልአክ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር። ወነሥአ፡ ውእቱ፡ መልአክ፡
ማዕጠንተ፡ እምኀበ፡ እሳት፡ ዘምሥዋዕ፡ ወለወረደ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡ ወመጽአ፡
6 መብረቅ፡ ወኮነ፡ ነጐድጓድ፡ ወፀዐዐ፡ ወድልቅልቅ። ወእልክቱ፡ መላእክት፡ ፯፡
7 እለ፡ ያጸንዑ፡ ፯፡ መጥቅዐተ፡ ተደለዉ፡ ከመ፡ ይንቅዑ። ወሶበ፡ ጠቅዐ፡ ቀዳማዊ፡
መልአክ፡ ኮነ፡ በረድ፡ ወእሳት፡ ምስለ፡ ደም፡ ድሙረ፡ ወወረደ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወው
ዕየ፡ ሣልስተ፡ እዴሃ፡ ለምድር፡ ወውዕየ፡ ኵሉ፡ ሣዕር፡ ኀመልሚል።

Et dixi ei, Domine, tu scis: & dixit mihi, Hi sunt qui venerunt ex magna affli- 14
ctione, & laverunt vestimenta sua, & purgârunt in sanguine Agni ejus. Et pro- 15
pterea venerunt ante thronum Dei, & laudant eum die & nocte, & requiescet
apud eos ipse qui sedet super thronum, & obumbrabit iis. Non esurient, neque 16
sitient, & sol æstuans non incidet iis. Quia Agnus ejus qui ante thronum ejus 17
est, pascet eos, & deducet eos in fontes vitæ, & absterget Deus lachrymas ab
oculis eorum.

CAP. VIII.

ET quum aperuisset septimum sigillum, conticuit totum quod fuit in cœlo & 1
quod fuit in terra, usque medietatem horæ. Et datæ sunt iis septem Angelis 2
qui stabant coram Deo, septem tubæ. Et venit alius Angelus ab Oriente, & ste- 3
tit ante dextram Altaris, & tenebat thuribulum aureum ignis, & dati sunt ei
multi suffitus, ut daret precibus omnium Sanctorum super altare aureum ante
thronum Dei. Et ascendit fumus hujus suffitûs, cum precibus sanctorum, de 4
manu hujus Angeli coram Deo. Et accepit iste Angelus thuribulum de igne 5
altaris, & misit in terram, & venit fulgur, & factum est tonitru, & vox, &
terræ motus. Et illi Angeli septem qui tenebant septem tubas, præparati sunt 6
ut clangerent. Et quum clanxerat primus Angelus, facta est grando & ignis, 7
cum sanguine mixta, & descendit in terram, & combussit tertiam partem ter-
ræ, & combussit omnem herbam viridem.

Et secundus angelus *clanxit*, & tanquam mons magnus igne *incensus* missus est in
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς
mare: & facta est tertia pars maris, sanguis: Et mortua est tertia pars
9 τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα· Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν
creaturarum earũ quæ in mari, *habentia* animas, & tertia pars navium *perierunt*.
κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων (ν) διεφθάρη.
Et tertius angelus *clanxit*, & cecidit de cœlo stella magna *incensa* tanquã
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς
lampas, & cecidit in tertiam partem fluminum, & in fontes aquarum. Et
11 λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν (ξ) ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων. Καὶ
nomen stellæ dicitur Absinthium: & facta est tertia pars in Absinthium, &
τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται (ο) Ἄψινθος· καὶ (π) γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ
multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt. Et quartus
12 πολλοὶ (ρ) ἀνθρώπων ἀπέθανον (σ) ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος
angelus *clanxit*, & percussa est tertia pars Solis, & tertia pars Lunæ, & tertia
ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρί-
pars stellarum: ita ut obscuraretur tertia pars eorum, & *dies* non luceret *tertiam partem*
τον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ (τ) φαίνῃ τὸ τρίτον
ipsius, & *nox* similiter. Et vidi, & audivi *unum angelum volantem in medio cæ-*
13 αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς (υ) ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανή-
li, *dicentem* voce magnâ; Væ, væ, væ habitantibus in terra, de cæteris
ματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαί, οὐαί, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν
vocibus *tubæ* trium angelorum *futurorum clangere*.
φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

CAP. IX. θ'.

Et quintus angelus *clanxit*: & vidi stellam de cœlo *delapsam* in
1 ΚΑὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς
terram, & data est ei clavis putei abyssi. Et aperuit puteum abyssi,
2 τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου,
& ascendit fumus ex *puteo*, sicut fumus fornacis magnæ: & obscuratus est Sol
καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ (α) φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ (β) ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος
& aër de fumo putei. Et de fumo exierunt locustæ in terram, &
καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ 3
data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ. Et *dictum est il-*
ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. Καὶ ἐρρέθη αὐ-
lis, ne læderent fœnum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem:
ταῖς, ἵνα μὴ (γ) ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· 4
nisi homines *solos*, qui non habent signum Dei in fron-
εἰ μὴ (δ) τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν (ε) μετ-
tibus suis. Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut cruci-
ώπων αὐτῶν. Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα (ζ) βασα-
arentur mensibus quinque: & cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii, cùm percuti
νισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν, ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ 5
hominem. Et in diebus illis quærent homines mortem, & non
ἄνθρωπον. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ (η) οὐχ
invenient eam: & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis.
εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ (θ) φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 6
Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium: & super
Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων, (ι) ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ 7
capita earum tanquam coronæ similes auro, & facies earum *velut* fa-
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσ-
cies hominum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum: & dentes earum
ωπα ἀνθρώπων. Καὶ (κ) εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν 8
sicut leonum erant. Et habebant *thoraces* sicut *thoraces ferreos*: & vox ala-
ὡς λεόντων ἦσαν. Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύ- 9
rum earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum: Et habe-
γων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον· Καὶ ἔχου-
bant caudas similes *scorpiis*: & aculei erant in caudis *suis*: & potestas earum
σιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ (λ) κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς (μ) αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν 10
ad lædendum homines mensibus quinque. Et habebant super se regem angelum
ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας (ν) πέντε. Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν (ξ) ἄγγελον 11
abyssi: nomen *ei* Hebraicè, Abaddon, *& in Græca* nomen *habet*, Apollyon.
τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστί, Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει, Ἀπολλύων.

MS. A. (ν) δ····ρησαν. (ξ) ποταμῶν. Καὶ τὸ ὄνομα (ο) ὁ Ἄψινθος· (π) ἐγέ··το τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς (ρ) τῶν ἀνθρώπων (σ) ἐπὶ τῶν (τ) φανῇ τὸ τέταρτον (υ) ἀετοῦ πετομένου
ΚΕΦ. θ'. MS. A. (α) φρέατος, καπνὸς (β) καὶ ἐσκοτώθη (γ) ἀδικήσουσιν (δ) ἀνθρώπους, οἵτινες (ε) μετώπων. Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς (ζ) βασανισθήσονται (η) οὐ μὴ εὕρωσιν (θ) φεύγει
(ι) ὁμοιώματα (κ) ··χαν (λ) κέντρα· καὶ ἐν (μ) αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν (ν) πέντε. Ἔχουσιν ἐπ' (ξ) ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου τὸν ἄγγελον, ὄνομα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

Et ille secundus Angelus clanxit, & tanquam 8
mons magnus, igne ardens, projectus est in
mare: & facta est etiam tertia pars maris
sanguis. Et mortua est tertia pars omnium 9
creaturarum quæ sunt in mari, quæ habent
animas: & tertia pars navium corrupta est.
Et ille tertius Angelus clanxit, & cecidit è 10
cœlo stella ardens sicut lampas: & cecidit
super tertiam partem fluminum, & super
fontes aquarum. Et nomen stellæ illius di- 11
citur Absinthus: & facta est tertia pars aqua-
rum in absinthium, & multi homines mortui
sunt ex aquis, eò quòd amaræ factæ essent.
Et ille quartus Angelus clanxit, & percussa 12
est tertia pars solis, & tertia pars lunæ, &
tertia pars stellarum, ut obtenebraretur ter-
tia pars earum: & obtenebrata est dies, ita
ut non luceret tertia pars illius: & nox eo-
dem modo. Et vidi, & audivi aquilam 13
unam volantem in medio, caudam sangui-
nis habentem, dicentem voce magnâ; Væ,
væ, væ iis qui habitant super terram à voce
reliquarum tubarum illorum trium Angelo-
rum qui clangent.

CAP. IX.

Et ille quintus Angelus clanxit, & vidi 1
stellam cecidisse è cœlo super terram, &
data est illi clavis putei abyssi. Et aperu- 2
it puteum abyssi, & ascendit fumus ex pu-
teo tanquam fumus fornacis quæ accenditur:
& obtenebratus est Sol & aër ex fumo pu-
tei. Et ex fumo exiverunt locustæ in ter- 3
ram: & data est illis potestas, qualem ha-
bent scorpii super terram. Et dictum est il- 4
lis, ut non nocerent gramini terræ, neque
ulli arbori, nisi *solùm* hominibus illis qui
non habent sigillum Dei super frontibus su-
is. Et datum est eis, ut non occidant eos, 5
sed ut crucientur menses quinque: & cruci-
atus eorum, sicut cruciatus scorpii, quum
percusserit aliquem. Et in diebus illis quæ- 6
rent homines mortem, & non invenient: &
desiderabunt mori, & fugiet mors ab illis.
Similitudo illarum locustarum *hæc est*, re- 7
ferunt similitudinem equorum paratorum ad
prælium, & super capita earum, tanquam
corona similitudinis auri: & facies earum,
sicut facies hominum. Et habebant comam 8
sicut comam mulierum: & dentes earum,
sicut leonum erant. Et habebant loricas, 9
sicut loricas ferreas: & sonitus alarum ea-
rum, sicut sonitus curruum equorum mul-
torum currentium ad prælium. Et habent 10
caudas similes scorpionum, & aculeos: &
in caudis suis habent potestatem nocendi ho-
minibus menses quinque. Et habent regem 11
supra se, Angelum abyssi, cui nomen He-
braicè Abadon, Græcè autem nomen est ipsi
Apollon.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወሶበ፡ ጠቅዐ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ ውስተ፡ ባሕር፡ እሳት፡ ዐቢይ፡ ዘምጠኑ፡ ደብር፡ እንዘ፡ ይነ
9 ድድ፡፡ ወኮነ፡ ደመ፡ ሣልስተ፡ ዕዴሃ፡ ለባሕር ፡=፡ ወሞተ፡ ሣልስ፡ ዕዴሁ፡ ለዘ፡ ሀሎ፡ ውስተ፡ ባሕ
10 ር፡ ዘተፈጥረ፡ ዘቦ፡ መንፈሰ፡ ሕይወት፡ ወሣልስተ፡ ዕዴሆን፡ ለአሕማር፡ ማሰና፡፡=፡ ወሶበ፡ ጠ
ቅዐ፡ ሣልስ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ እምሰማይ፡ ኮከብ፡ ዐቢይ፡ እንዘ፡ ይነድድ፡ ከመ፡ እሳት፡ ወወረደ፡
ውስተ፡ ሣልስተ፡ ዕዴሆሙ፡ ለአፍላግ፡ ወለዓንቅዕተ፡ ማያት፡=፡

Et quum clanxisset secundus Angelus, descendit in mare ignis magnus, quantitate 8
quasi mons ardens, & facta est sanguis tertia pars maris. Et mortua est ter- 9
tia pars existentium in mari creaturarum habentium spiritum vitæ, & tertia
pars navium interierunt. Et quum clanxisset tertius Angelus, descendit de 10
cælo stella magna, ardens sicut ignis, & descendit in tertiam partem fluminum,
& fontium aquarum.

Versio VULGATA LATINA.

8 Et secundus Angelus tubâ cecinit : & tanquã mons magnus igne ardens missus est
9 in mare, & facta est tertia pars maris sanguis, Et mortua est tertia pars creaturæ
10 eorũ quæ habebant animas in mari, & tertia pars naviũ interiit. Et tertius An-
gel⁹ tubâ cecinit : & cecidit de cœlo stella magna, ardens tanquã facula, & cecidit
11 in tertiã partẽ fluminũ, & in fontes aquarũ : Et nomen stellæ dicitur Absinthiũ;
& facta est tertia pars aquarũ in absinthium : & multi hominum mortui sunt de
12 aquis, quia amaræ factæ sunt. Et quart⁹ Angel⁹ tubâ cecinit : & percussa est tertia
pars Solis, & tertia pars Lunæ, & tertia pars stellarũ, ita ut obscuraretur tertia pars
13 eorũ, & diei non luceret pars tertia, & noctis similiter. Et vidi, & audivi vocem
unius aquilæ volantis per medium cœli, dicentis voce magnâ; Væ, væ, væ habitan-
tibus in terra, de cæteris vocibus trium Angelorum, qui erant tubâ canituri.

CAP. IX.

1 Et quintus Angelus tubâ cecinit : & vidi stellã de cœlo cecidisse in terram, &
2 data est ei clavis putei abyssi. Et aperuit puteũ abyssi : & ascendit fumus putei,
3 sicut fum⁹ fornacis magnæ : & obscurat⁹ est Sol & aër de fumo putei: Et de fumo
putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas, sicut habent potestatẽ scor-
piones terræ: Et præceptũ est illis ne læderent fœnũ terræ, neq; omne viride, neq; 4
omnem arborẽ : nisi tantùm homines, qui non habent signũ Dei in frontib⁹ suis :
Et datũ est illis ne occiderent eos; sed ut cruciarent mensib⁹ quinque : & cruciatus 5
eorũ, ut cruciat⁹ scorpii cùm percutit hominẽ. Et in dieb⁹ illis quærent homines 6
mortẽ, & non invenient eam : & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis. Et si- 7
militudines locustarũ, similes equis paratis in præliũ : & sup capita earũ tanquam
coronæ similes auro : & facies earum tanquam facies hominum. Et habebant 8
capillos sicut capillos mulierum ; & dentes earum sicut dentes leonum erant :
Et habebant loricas sicut loricas ferreas, & vox alarum earum sicut vox curru- 9
um equorum multorum currentium in bellum : Et habebant caudas similes 10
scorpionum, & aculei erant in caudis earum : & potestas earum nocere ho-
minibus mensibus quinque : & habebant super se Regem angelum abyssi, cui 11
nomen Hebraïcè Abaddon, Græcè autem Apollyon, Latinè habens nomen Ex-
terminans.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 ثم الملاك الثاني ضرب البوق • فصار من ذلك كأنه جبل عظيم • وهو يتقد نارا • فالقي في
9 البحر • فصار ثلث البحر دما * وهلكت ثلث الخليقة التي في البحر • ذوات الانفس • واضمحل
10 ثلث المراكب * ثم ان الملاك الثالث ضرب البوق • فسقط من ذلك نجم عظيم من السماء • وهو
11 يتقد مثل المشعل • فسقط على ثلث الانهار • وعلي اعين المياه * وكان اسم النجم مرارة • فمات
12 كثير من الناس من مرارة الماء • لانه صار مرا * ثم الملاك الرابع ضرب البوق • فاظلم
من ذلك ثلث الشمس • وثلث القمر • وثلث النجوم • ولم يظهر ثلثها المظلم • والنهار كان بمنزلة
13 الليل * فنظرت وسمعت ملاكا واحدا وهو طاير وسط السماء • وهو يقول بصوت عظيم • ثلثه
الويل • الويل • الويل لسكان الارض من ساير اصوات البوقات الثلثه • ومن الملايكة الثلاثة
1 الذين يريدون يضربوها • الفصل التاسع • * ثم ان الملاك الخامس ضرب البوق •
2 فرايت نجما سقط من السماء في الارض • واعطي له مفتاح بير التخوم * فلما فتحه صعد دخان
3 من عمق البير كأنه دخان تنور كما • فاظلمت الشمس والهوي من دخان البير * فخرج من
4 ذلك الدخان جراد في الارض • واعطي لها سلطان كسلطان عقارب الارض * وقيل لها ان لا
تأذي حشيش الارض • ولا كل ذا خضرة • ولا كل شجر • بل ان تأذي البشر الذين ليس في
5 جباههم طابع الله * واعطي لها سلطان ان لا تقتلهم بل لتعذبهم خمسة اشهر • وعذابها لهم
6 مثل العقارب اذا لسعت الناس * وكانوا الناس في تلك الايام يطلبون الموت ولا يجدونه •
7 ويشتهون الموت ويهرب عنهم * وكان شبه تلك الجراد • كمثل الخيل المنتصبة للحرب • وكان على
8 روسها مثل تيجان من ذهب • ووجوهها كوجوه الناس * وكان لها شعور كشعور النساء •
9 واسنانها كاسنان السباع * وكانت صدورها مزرده كزرد حديد • واصوات اجنحتها كانت
10 كاصوات الخيل الكثيرة • التي تجري الي الحرب * ولها اذناب كاذناب العقارب • وفي اطراف
11 اذنابها شوكات لتلسع بها الناس وتعذبهم خمسة اشهر * وكان ملكا عليهم ملاك التخوم • وكان
اسمه بالعبرانية ابادون وتفسيره فتاك • واسمه باليونانية ابولليون وتفسيره سفاك •

Deinde Angelus secundus clanxit buccinâ, factusque inde est quasi mons magnus igne ardens, & projectus est in mare: factaq; est tertia pars maris sanguis. 8
Et periit tertia pars creaturarum quæ erant in mari, animatarum: & evanuit tertia pars navium. 9 *Tum Angelus tertius clanxit buccinâ, & cecidit ob id stella magna de cœlo, ardens veluti fax: cediditque super tertiam partem fluminum, & super fontes aquarum:* 10 *Erat autem nomen stellæ Amaritudo. Quare mortui sunt plures homines ob amaritudinem aquæ, quòd evasisset amara.* 11 *Deinde quartus Angelus clanxit buccinâ, & obscurata est ob id tertia pars solis, & tertia pars lunæ, & tertia pars stellarum: & tertia pars earum obtenebrata, non apparebat: & dies erat similis nocti.* 12 *Et vidi atque audivi Angelum quendam volantem per medium cœli, ter dicentem voce magna, Væ, væ, væ incolis terræ è reliquis clangoribus trium buccinarum, & à tribus illis Angelis qui sunt iis cantaturi.* 13

CAP. IX.

Tum quintus Angelus clanxit buccinâ, & vidi stellam è cœlo cecidisse in terram: & data est ei clavis putei abyssorum. 1 *Quem quum aperuisset, ascendit fumus ex imo puteo, ut fumus fornacis ardentis: & obscuratus est sol & aer à fumo putei.* 2 *Egressæ sunt autem ex eo fumo, locustæ in terram: dataque est illis potestas æqualis potestati scorpionum terræ.* 3 *Et dictum est eis ne læderent herbam terræ, nec quicquam viride, neque ullam arborem: sed ut læderent homines in quorum frontibus non aderat sigillum Dei.* 4 *Data verò fuit eis potestas, non ut occiderent eos, sed ut cruciarent eos quinque mensibus, & cruciatus illarum in ipsos esset velut cruciatus scorpionum quum pungunt homines.* 5 *Porrò homines in illis diebus quærebant mortem, & non inveniebant eam: et exoptabant mortem, & fugiebat ab eis.* 6 *Forma autem locustarum illarum erat velut equorum stantium ad prælium: erantque super capita earum quasi coronæ aureæ: et facies earum, ut facies hominum.* 7 *Et habebant comas, ut comas mulierum: et dentes earum, ut dentes leonum.* 8 *Erant etiam illarum pectora loricata, ut loricis ferreis: et sonitus alarum earum erat ut sonitus equorũ multorũ currentium ad bellũ.* 9 *Et habebant caudas ut caudas scorpionum; et in extremis caudis earum erant aculei, quibus pungerent homines, et cruciarent eos quinque mensibus.* 10 *Erat autem super eis rex, Angelus abyssorum, cujus nomen Hebraïcè est Abaddon, quod significat peremptorem: ejusdemque nomen Græcè est Apollyon, id est effusor sanguinis.* 11

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወስሙ፡ለውእቱ፡ኮከብ፡ ዕሥትር፡፡ ወኮነ፡ ዕሥትረ፡ ሣልስተ፡ ዕደሆሙ፡ ለማያት፡ ምስለ፡
12 ዐውሎ፡ወብዙኃ፡ሰብእ፡ዘሞተ፡እምነ፡መረረ፡ለማይ፡፡ ወሰበ፡ ጠቅዐ፡ራብዕ፡መልአክ፡
ተቀሥፈት፡ ፀሐይ፡ ወጸልመት፡ ሣልስተ፡ እዴሃ፡፡ ወሣልስተ፡ ዕዴሃ፡ለወርኅ፡፡ ወሣልስተ፡ ዕደ
13 ሆሙ፡ ለከዋክብት፡፡ ወሣልስተ፡ ዕደሆሙ፡ ለዕለት፡ ወለሌሊት፡፡ ወሰማዕኩ፡ ወርኢኩ፡
አ፡ ንስረ፡ እንዘ፡ ይሰርር፡ ማእከለ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ወይብል፡ በዐቢይ፡ ቃል፡፡ አሌሎሙ፡
አሌሎሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ምድር፡ እምነ፡ ዘተርፈ፡ቃለ፡መጥቅዕሙ፡ለ ፫፡መላእ
ክት፡እለ፡ሀለወሙ፡ይጥቅዑ፡፡ ፱
1 ወሰበ፡ ጠቅዐ፡ ኃምስ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ ኮከብ፡ እምሰማይ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡ ወተውህበ፡ ሎቱ፡
2 መራኁተ፡ አንቅዕተ፡ ቀላያት፡፡ ወዐርገ፡ጢስ፡እምነ፡ውእቱ፡ ቀላይ፡ ከመ፡ጢሰ፡እቶን፡
3 ዐቢይ፡ ወከደና፡ለፀሐይ፡ወኮነ፡ከመ፡ደመና፡ውእቱ፡ጢሰ፡ቀላይ፡፡ ወእምነ፡ውእቱ፡ጢስ፡
ወፅአ፡ አንበጣ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወወሀብዎሙ፡ ስልጣነ፡ ይኩኑ፡ ከመ፡ አቅራብ፡ ውስተ፡ ምድ
4 ር፡፡ ወአዘዝዎሙ፡ከመ፡ ኢያማስኑ፡ ሣዕረ፡ ወኢኮሎ፡ሐመልማለ፡ወኢኮሎ፡ዕፀ፡ዘእን
5 በለ፡ሰብእ፡እለ፡አልቦሙ፡ማኅተመ፡እግዚአብሔር፡ውስተ፡ገጽሆሙ፡፡ ወአዘዝዎሙ፡
ከመ፡ኢይቅትልዎሙ፡ዳእሙ፡ከመ፡ያሕምምዎሙ፡ ፭፡ አውራኀ፡፡ ወሕማሞሙ፡ ከመ፡ሕ
6 ማመ፡ አቅራብ፡ሶበ፡ይነድፍ፡ሰብአ፡፡ ወበውእቱ፡ መዋዕል፡የኃሥሥ፡ሰብእ፡ሞተ፡ወኢይ
7 ረክብ፡ወይፈቱ፡ይሙት፡ወይትኃጣእ፡እምኔሁ፡ሞት፡፡ ወከመዝ፡ ውእቱ፡ራእዮሙ፡ ለእ
ሙንቱ፡አንበጣ፡ ከመ፡አፍራስ፡ ዘድልው፡ለፀብእ፡ይመስሉ፡፡ ወውስተ፡ርእሶሙ፡ቦሙ፡ቀጸላ፡
8 በአምሳለ፡ ወርቅ፡፡ ወገጾሙ፡ ከመ፡ገጸ፡ሰብእ፡፡ ወሥዕርቶሙ፡ ከመ፡ሥዕርተ፡አንስት፡
9 ወስነኒሆሙ፡ ከመ፡ስነነ፡አናብስት፡፡ ወቦሙ፡ ጌራ፡ ከመ፡ ጌራ፡ሐጺን፡ወድምፅ፡እገሪሆሙ፡
10 ከመ፡ድምፀ፡ሰረገላት፡ብዙኃ፡ዘያረውጹ፡አፍራስ፡ውስተ፡ቀትል፡፡ ወቦሙ፡ዘነብ፡ከመ፡ዘነ
11 ብ፡አቅራብ፡ወውስተ፡ዘነቦሙ፡ቦሙ፡ቅንዋት፡በዘ፡ቦቱ፡ይነድፍዎ፡ለሰብእ፡ ፭፡ አውራኀ፡፡ ወ
ቦሙ፡ንጉሠ፡መልአከ፡ቀላይ፡ በዕብራይስጥ፡ አብዶን፡ ወበጽርዕ፡ አጶሎን፡፡

Et nomen hujus stellæ fuit absynthium: et facta est in Absynthium tertia pars aquarum, cum tempestate, et multitudine hominum qui mortui sunt ex amaritudine aquæ. 11 *Et quum clanxisset quartus Angelus percussus est sol et obscurata fuit tertia pars ejus, et tertia pars lunæ, et tertia pars stellarum, et tertia pars diei et noctis.* 12 *Et audivi et vidi unam aquilam volantem medio cæli et terræ et dicentem in magna voce, Væ, væ, habitantibus in terra à reliquis sonis tubæ trium Angelorum, quos oportet clangere.* 13

CAP. IX.

Et quum clanxisset quintus angelus, descendit stella à cælo super terram et data est ei clavis fontium abyssorum. 1 *Et ascendit fumus ex illo abysso, ut fumus fornacis magnæ, et cooperuit solem, et factus est ut nubes, iste fumus abyssi.* 2 *Et ex isto fumo exierunt locustæ in terram, et data est iis potestas ut essent sicut serpens in terra.* 3 *Et datum est mandatum iis ut non læderent herbam, neque quicquam viride, neque ullam arborem, sed homines non habentes signum Dei in frontibus suis.* 4 *Et datum est mandatum illis ut non occiderent eos, sed ut cruciarent eos quinque menses, et cruciatus eorum sicut cruciatus serpentis quum percusserit hominem.* 5 *Et in isto die quæret homo mortem, et non inveniet, et desiderabit mori, et deficiet ab illo mors.* 6 *Et hujusmodi est species illarum locustarum; sicut equi qui parati sunt ad prælium videntur, et super capita earum habent coronas similes auro, et facies earum, ut facies hominum:* 7 *Et capilli earum ut capilli mulierum, et dentes earum ut dentes leonum.* 8 *Et habuerunt loricas sicut loricas ferreas: et strepitus pedum earum, sicut strepitus curruum multus, quos currere faciunt equi in prælium.* 9 *Et habuerunt caudam sicut caudam serpentis, et in cauda ipsarum habuerunt stimulum, quocum percutiebant homines quinque menses.* 10 *Et habuerunt regem, Angelum Abyssi, Hebraicè Abdon, et Græcè Apolon.* 11

'ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Væ unum abiit, ecce veniunt adhuc duo væ post hæc. Et sextus an-
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. Καὶ ὁ ἕκτος ἄγ-
13 gelus clanxit, & audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris
γελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν (ο) ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
aurei quod coram Deo, Dicentem sexto angelo qui habebat tu-
14 χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (π) Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε τὴν σάλ-
bam; Solve quatuor angelos alligatos in flumine magno
πιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
Euphrate. Et soluti sunt quatuor angeli parati in horam, & diem,
15 Εὐφράτῃ. Καὶ (ρ) ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν, καὶ ἡμέραν
& mensem, & annum, ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus
16 καὶ μῆνα, καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς
exercituum equitatûs, duæ myriades myriadum. Et audivi numerum
(σ) στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, (τ) δύο μυριάδες μυριάδων. καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
eorum. Et ita vidi equos in visione, & sedentes super eos ha-
17 αὐτῶν. Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔ-
bentes loricas igneas, & hyacinthinas & sulphureas: & capita equorũ tanquã
χοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς
capita leonum: & de oribus eorum procedit ignis, & fumus, & sulphur.
κεφαλαὶ λεόντων· καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ, καὶ καπνὸς, καὶ θεῖον. (υ)
A tribus his occisa est tertia pars hominum, de igne, &
18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς, (φ) καὶ
de fumo, & de sulphure procedente ex oribus ipsorum. Nam
19 ἐκ τοῦ καπνοῦ, καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. (χ) Αἱ γὰρ
potestates eorum in ore eorum est. Nam caudæ eorum
ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν (ψ) εἰσιν. αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν
similes serpentibus, habentes capita: & in his nocent. Et cæ-
20 ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς. καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοι-
teri hominum qui non occisi sunt in plagis his, neq; pœnitentiã egerunt
ποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν
de operibus manuum suarum, ut non adorent dæmonia, & simulachra
ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ (ω) προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ (α) εἴδωλα
aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neq; videre
τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ τὰ λίθινα, καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν (β)
possunt, neque audire, neque ambulare. Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis,
δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν. Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, 21
neque à veneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.
οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς (γ) πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

CAP. X. ί.

Et vidi alium angelũ fortem descendentem de cœlo, amictum nube:
Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· 1
& iris in capite, & facies ejus ut Sol, & pedes ejus tanquã co-
(α) καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦ-
lumnæ ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum: & posuit
λοι πυρός. Καὶ (β) εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (γ) βιβλαρίδιον ἀνεῳγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν 2
pedem suum dextrum super mare, at sinistrum super terram. Et clamavit vo-
πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν (δ) ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον (ε) ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἔκραξε φω- 3
ce magnâ, quemadmodũ leo rugit. Et cùm clamâsset, locuta sunt septẽ tonitrua suas ipsorum
νῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
voces. Et cùm locuta fuisset septem tonitrua voces suas, futurus eram scribere: &
φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ (ζ) βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ 4
audivi vocem de cœlo, dicentẽ mihi; Signa quæ locuta sunt septem tonitrua,
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (η) λέγουσάν μοι, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ,
& ne hæc scribas. Et angelus, quem vidi stantem super mare & super
καὶ μὴ (θ) ταῦτα γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ 5
terram, levavit manum suam ad cœlum, Et juravit in Vivente in secula
τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, Καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 6
seculorum, qui creavit cœlum & ea quæ in eo, & terram & ea quæ in ea, & ma-
αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν (ι) αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θά-
re & ea quæ in eo; Quia tempus nõ erit ampliꝰ: Sed in diebus vocis
λασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, Ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι· Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ 7
septimi angeli, cùm futurus erit clangere, & consummabitur mysterium Dei, sicut
ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, (κ) καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς
evangelizavit suis servis Prophetis.
εὐηγγέλισε (λ) τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

MS. A. (ο) ἐκ τῶν κεράτων (π)* λέγοντα τῷ ἀγγέλῳ * ὁ ἔχων (ρ) *ἐλυπήθησαν (σ) τῶν στρατευμάτων (τ) δισμυριάδες μυριάδων* ἤκουσα (υ) Ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων (φ) καὶ τοῦ καπνοῦ, καὶ τοῦ θείου (χ) Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν * τόπων ἐν (ψ) ἐστιν, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. Αἱ γὰρ (ω) προσκυνήσουσιν (α) τὰ εἴδωλα (β) δύνανται, (γ) πονηρίας. Κεφ. ί. MS. A. (α) καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ (β) ἔχων (γ) βιβλαρίδιον. καὶ ἔθηκεν (δ) ἐπὶ τῆς θαλάσσης, (ε) ἐπὶ τῆς γῆς. (ζ) βρονταὶ, ἤμελλον (η) λέγουσαν, Σφράγισον (θ) αὐτὰ (ι) αὐτῷ **, Ὅτι χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται Ἀλλ' (κ) ἐτελέσθη (λ) τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Illud unum væ abiit: ecce veniunt adhuc 12
duo væ post hæc. Et ille sextus Angelus 13
clanxit: & audivi vocem quandam è cornibus altaris aurei quod est coram Deo,
Dicentem Angelo sexto habenti tubam; 14
Solve illos quatuor Angelos qui vincti sunt ad fluvium magnum Euphratem. Et soluti 15
sunt illi quatuor Angeli, qui parati sunt ad horam, & ad diem, & ad mensem, & ad annum, ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus militum equitatûs, 16
duas myriades myriãdum audivi numerum eorum. Et quum vidissem illos equos in 17
visione, & eos qui sedebant super ipsos habere loricas igneas, & hyacinthinas, & sulphureas: etiam capita equorum erant sicut capita leonum, & ex oribus eorum exibat ignis & fumus & sulphur. Et ab 18
hisce tribus plagis occisa fuit tertia pars hominum, ab igne *scilicet*, & à fumo, & à sulphure, quæ exibant ex oribus eorum.
Illa enim potestas equorum, in ore eorum 19
est, & in caudis eorum est: illæ enim caudæ eorum similes sunt serpentibus habentibus capita per quæ nocent. Et reliquos 20
homines, qui non occisi fuerunt plagis illis, haud pœnituit facinorum manuum suarum, ut non adorarent dæmones, & idola aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neque videre possunt, neque
audire: Neque conversi sunt ab homici- 21
diis suis, neque ab incantationibus suis, neque à scortatione sua, neque à furtis suis.

CAP. X.

Et vidi alium Angelum fortem descen- 1
dentem è cœlo, amictum nube: & arcus nubis super caput ejus, & facies ejus sicut
sol, & pedes ejus sicut columna ignis. Et 2
habebat in manu sua libellum apertum: & posuit pedem suum dextrum super mare,
sinistrum autem super terram. Et clama- 3
vit voce magnâ quemadmodum rugit leo: & quum clamâsset, locuta sunt illa septem
tonitrua voces suas. Et quum locuta essent 4
illa septem tonitrua, scripturus eram: at audivi vocem è cœlo, dicentem; Obsigna hæc quæ locuta sunt illa septem tonitrua, &
ea ne scribas. Et ille Angelus, quem vidi 5
stantem super mare & super terram, levavit
manum suam dextram in cœlum, Et jura- 6
vit per eum qui vivit in secula seculorum, qui creavit cœlum & ea quæ in eo sunt, & terram & ea quæ in ea sunt, & mare & ea quæ in eo sunt, tempus non fore ampliùs:
Sed in diebus vocis Angeli septimi, quando 7
futurum est ut clangat, consummandum esse mysterium Dei, sicut evangelizavit servis suis illis Prophetis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወበዝ፡ ኀለፈት፡ አሐቲ፡ ሕማም፡ ወተረፈ፡ ክልኤ፡ ሕማም፡፡
ወሶበ፡ጠቅዐ፡ሰድሱ፡መል
አክ፡ወሰማዕኩ፡ቃለ፡አሐዱ፡እምነ፡ አቅርንተ፡ ምሥዋዕ፡ ዘምንበረ፡ ወርቅ፡ ዘቅድመ፡እግዚ
13 አብሔር፡፡ ወይቤሎ፡ለዝኩ፡ሰድሱ፡መልአክ፡ዘያጸንዕ፡ መጥቅዐ፡ ፍትሖሙ፡ለአልክቱ፡
14 ዐ፡መላእክት፡እለ፡እሡራን፡ውስተ፡ፈለገ፡ኤፍራጥስ፡ዐቢይ፡፡ ወሶበ፡ፈትሖሙ፡ለአልክቱ፡
15 ዐ፡መላእክት፡እለ፡ድልዋን፡ ለሰዓት፡ ወለዕለት፡ ለወርኅ፡ ወለዓመት፡ ከመ፡ይቅትሉ፡ ሣልስተ፡
16 ዕደሆሙ፡ ሰብእ፡ እምሕያው፡፡ ወኍልቆ፡ አፍራሲሆሙ፡ መክዕቢተ፡ ፻፻፡ እምእ
እላፍ፡፡

Et in hoc abiit una afflictio, & remanserunt duæ afflictiones. Et tunc clan- 12
xit sextus Angelus, & audivi vocem quandam ex cornibus altaris throni aurei, 13
quod ante Deum erat. Et dixit huic sexto Angelo, qui tenebat tubam, Solve il- 14
los quatuor Angelos, qui vincti sunt in flumine Euphrate magno. Et tunc sol- 15
vit illos quatuor Angelos qui parati erant ad horam, & ad diem, & ad men-
sem, & ad annum, ut trucidarent tertiam partem hominum. Et numerus equo- 16
rum eorum, duæ erant myriades myriadum.

Versio VULGATA LATINA.

12 Væ unum abiit, & ecce veniunt adhuc duo væ post hæc. Et sextus Angelus tubâ ce-
13 cinit: & audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est ante ocu-
14 los Dei, Dicentem sexto Angelo, qui habebat tubam; Solve quatuor Angelos,
15 qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. Et soluti sunt quatuor Angeli, qui
parati erant in horam, & diem, & mensem, & annum, ut occiderent tertiam par-
16 tem hominum. Et numerus equestris exercitûs vicies millies dena millia. Et au-
17 divi numerum eorum. Et ita vidi equos in visione: & qui sedebant super eos,
habebant loricas igneas, & hyacinthinas, & sulphureas, & capita equorum erant
tanquam capita leonum: & de ore eorum procedit ignis, & fumus, & sulphur.
18 Et ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum, de igne, & de fumo, & sul-
19 phure, quæ procedebant de ore ipsorum. Potestas enim equorum in ore eorum est,
& in caudis eorum: nam caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita: & in
20 his nocent. Et cæteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque pœnitenti-
am egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, & simula-
cra aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neque videre possunt,
neque audire, neque ambulare: Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis 21
suis, neque à veneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

CAP. X.

ET vidi alium Angelum fortem descendentem de cœlo amictum nube, & iris in 1
capite ejus, & facies ejus erat ut Sol, & pedes ejus tanquam columnæ ignis: Et 2
habebat in manu sua libellum apertum: & posuit pedem suum dextrum super ma-
re, sinistrum autem super terram: Et clamavit voce magnâ, quemadmodùm cùm 3
leo rugit. Et cùm clamâsset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. Et cùm locu- 4
ta fuissent septem tonitrua voces suas, ego scripturus eram: & audivi vocem de cœ-
lo dicentem mihi; Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, & noli ea scribere. Et 5
Angelus, quem vidi stantem super mare, & super terram, levavit manum suam ad
cœlum: Et juravit per viventem in secula seculorum, qui creavit cœlum, & ea quæ 6
in eo sunt; & terram, & ea quæ in ea sunt; & mare, & ea quæ in eo sunt: Quia
tempus non erit ampliùs: Sed in diebus vocis septimi angeli, cùm cœperit tuba ca- 7
nere, consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit per servos suos Prophetas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 الويل الاول قد انقضي وهوذا ياتي الويل الثاني * بعد هذه الملاك السادس ضرب البوق
14 وسمعت صوتا من احد اركان المذبح الذهب الذي هو قدام الله * وهو يقول للملاك السادس
15 الذي معه البوق حل الملايكة الاربع المربوطين علي النهر العظيم الفرات * فاحلوا الملايكة
16 الاربعة المستعدون للساعة واليوم والشهر والسنة ليقتلوا ثلث الناس * وعدد خيل عسكرهم
17 ربوات الربوات * وهذا ما رايت في رويا الخيل وكانوا ركاب الخيل قد لبسوا دروعا نارية
وكبريتية وكانت روس الخيل كروس الاسد وكان يخرج من افواهها النار والدخان والكبريت
18 * فمات من هذه الثلاث جوايح ثلث الناس من النار والدخان والكبريت الذي كان يخرج
19 من افواهها * لان سلطان الخيل كان في افواهها وفي اذنابها لان اذنابها كانت مثل الحيات
20 التي لها روس * وبها كانت تقتل بقية الناس الذين لم يموتوا من الثلاث ضربات من النار
والدخان والكبريت ومع هذا لم يتوبوا عن اعمال ايديهم ولم يتركوا عن سجودهم للشياطين
ولا عن عبادة اوثانهم الذهب والفضة والنحاس والخشب الذين لا يستطيعوا يبصروا ولا
21 يسمعوا ولا يسلكوا * ولم يتوبوا عن سفكهم ولا عن سجودهم ولا عن زناهم ولا من سرقهم *
1 الفصل العاشر * ورايت ملاكا اخر قويا نازلا من السماء قد التحف بسحابة
2 وكانت داير علي راسه وكان وجهه كالشمس ورجلاه كانتا كاعمدة من نار * وقد مسك بيده
3 مصحفا مفتوحا وجعل رجله اليمني علي البحر ورجله اليسري علي الارض * وصاح بصوت
4 عظيم كالاسد الذي يزير فعند ما صاح تكلمت الرعود السبعة باصواتها * فلما تكلمت
السبعة رعود اردت ان اكتب فسمعت صوتا من السماء يقول اختم ما تكلمت السبعة رعود
5 ولا تكتبه * والملاك الذي رايته قايما علي البحر وعلي الارض رفع يده اليمني الي السماء
6 * واقسم بالحي الي ادهار الادهار الذي خلق السماء وما فيها والارض وما عليها والبحر وما
7 فيه انه لا يكون زمن من بعد * ولكن في الايام التي يصوت فيها الملاك السابع
بالبوق السابع يتم سر الله الذي بشر به عبيده الانبيا *

Væ primum jam completum est, & ecce 12
venit væ secundum. Post hæc Angelus 13
sextus clanxit buccinâ, & audivi vo-
cem ex uno angulorum altaris aurei
quod est in conspectu Dei, Dicentem An- 14
gelo sexto qui habebat buccinam, Solve
Angelos quatuor vinctos ad flumen ma-
gnum Euphratem. Soluti sunt igitur An- 15
geli quatuor parati ad horam & diem
& mensem & annum, ut occiderent ter-
tiam partem hominum. Et numerus 16
equestris exercitûs eorum, erant myria-
des myriadum. Et hoc est quod vidi in 17
visione mea circa equos: Sessores equo-
rum induti jam erant loricas igneas &
sulphureas: erant autem capita equorum
ut capita leonum et prodibat ex ore ipso-
rum ignis, & fumus, & sulphur. Et mor- 18
tua est ab his tribus rebus tertia pars ho-
minum, nempe ab igne, & fumo, & sul-
phure, quod prodibat ex oribus eorum.
Potestas enim equorum erat in oribus & 19
caudis eorum: nam caudæ illorum si-
miles erant serpentibus habentibus capi-
ta. Iisque occidebant reliquos homines 20
qui mortui non fuerant ob tres plagas,
ignem scilicet, & fumum, ac sulphur;
& tamen non pœnituerat eos operum
manuum suarum, neq; destiterant ab ad-
orandis dæmonibus, neque à colendis ido-
lis suis aureis & argenteis, lapideis, &
ligneis, quæ nequeunt videre, nec au-
dire, nec ambulare: Et non pœnituerat 21
eos cædis suæ, neque adorationis suæ,
neque scortationis suæ, neque furti sui.

CAP. X.

VIdi quoque alium Angelum fortem 1
descendentem de cælo, amictum nube, su-
per cujus caput erat circulus: vultus
autem ejus sicut sol, & pedes ejus erant
ut columnæ igneæ, Tenebatque manu sua 2
librum apertum: & posuit pedem suum
dextrum super mare, & pedem suum si-
nistrum super terram. Clamavitque vo- 3
ce magnâ sicut leo qui rugit: & quum
clamâsset, locuta sunt septem tonitrua
voces suas. Et quum locuta fuissent se- 4
ptem tonitrua, volui scribere: sed audi-
vi vocem de cælo dicentem, Obsigna quod
locuta sunt septem tonitrua, & ne scri-
bas illud. Et Angelus quem vidi 5
stantem super mare & super terram,
sustulit manum suam dextram ad cæ-
lum, Et juravit per viventem in se- 6
cula seculorum, qui creavit cælum &
quæ sunt in eo, & terram & quæ super
eam sunt, & mare & quæ sunt in eo,
non fore tempus in posterum: Sed in die- 7
bus quibus clanxerit Angelus septimus
buccinâ septimâ, perficiendum esse my-
sterium Dei, quod annuntiaverunt Pro-
phetæ servi ipsius.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወከመዝ ፡ ርእየተ ፡ አፍራሲሆሙ ፡ ወዘእለ ፡ ይጼዓኑዎሙ ፡ ቦሙ ፡ ገራ ፡ ዘእሳት ፡ ዘኅብረ ፡ ደር
ዕ ፡ ወአርእስተ ፡ አፍራሲሆሙ ፡ ከመ ፡ አርእስተ ፡ አናብስት ፡ ወይወፅእ ፡ እምኣፉሆሙ ፡
18 እሳት ፡ ወጢስ ፡ ወተይ ። ወእምኒ ፡ ዝንቱ ፡ ፫ ፡ ሕማም ፡ ሞተ ፡ ሣልስት ፡ ዕዴሁ ፡ ለእጓለ ፡
19 እመሕያው ፡ እምኒ ፡ እሳት ፡ ወጢስ ፡ ወተይ ፡ ዘይወፅእ ፡ እምኒ ፡ አፉሆሙ ። እስመ ፡ ስል
ጣኒ ፡ አፍራሲሆሙ ፡ ውስተ ፡ አፉሆሙ ፡ ወአዘናቢሆሙ ፡ ከመ ፡ አረዊት ፡ ምድር ። ወቦሙ ፡ ህ
20 የ ፡ አርእስት ፡ በዘቦቱ ፡ ይነስኩ ፡ ሰብአ ፡ ፭ ፡ አውራኀ ። ወዘተርፈ ፡ ሰብአ ፡ ድኅነ ፡ እምኒ ፡
ውእቱ ፡ መቅሠፍት ። ወቦ ፡ እለ ፡ ተቀንዩ ፡ በአምልኮ ፡ ግብረ ፡ እደዊሆሙ ፡ እስመ ፡ ኢነስሑ ፡ እ
ለ ፡ አቅነዩ ፡ ርእሶሙ ፡ እንዘ ፡ ይሰግዱ ፡ ለአማልክት ፡ ወለአጋንንት ። ዘወርቅ ። ወዘብሩር ። ወ
21 ዘእብን ፡ ወዘዕፅ ። እለ ፡ ኢይሬእዩ ፡ ወኢይሰምዑ ። ወኢየሐውሩ ። ወኢይኔስሑ ፡ ዓዲ ፡ እ
ምኒ ፡ ቅትሎቶሙ ፡ ወእምኒ ፡ ስራያቲሆሙ ፡ ወእምኒ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወእምኒ ፡ ርስሐቶሙ ፡ ወ
እምኒ ፡ ስርቆሙ ።
1 ፲ ወእምዝ ፡ ወረደ ፡ ካልእ ፡ መልአክ ፡ ዐቢይ ፡ እምሰማይ ፡ ወይትአጸፍ ፡ ደመና ፡ ውስተ ፡ ርእ
2 ሱ ፡ ወብሩህ ፡ ገጹ ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ። ወእገሪሁ ፡ ከመ ፡ አምደ ፡ እሳት ። ወውስተ ፡ እዴሁ ፡ ያጸን
ዕ ፡ መጽሐፈ ፡ ክሡተ ። ወኬደ ፡ በእግሩ ፡ እንተ ፡ የማን ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ወእንተ ፡ በፀጋም ፡ ለዐሉ ፡
3 ምድር ። ወጸርኀ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ከመ ፡ አንበሳ ፡ እንዘ ፡ ይጥሕር ፡ ወሶበ ፡ ጸርኀ ፡ ተናገሩ ፡ ነጐ
4 ድጓድ ፡ በቃላቲሆሙ ። ወ ፯ ፡ ፀዐዕ ፡ ወዘነጐድጓዱ ፡ በበይነዘላለወ ፡ ይጽሕፉ ፡ ወሰማዕኩ ፡
እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ቃለ ፡ ፯ ፡ ነጐድጓደ ፡ ወፈቀድኩ ፡ እጽሐፍ ፡ ወእምዝ ፡ መጽአ ፡ ቃል ፡ እምሰማ
5 ይ ፡ ዘይብል ፡ ኅትም ፡ ዘነበቡ ፡ ፯ ፡ ነጐድጓድ ፡ ወኢትጽሐፍ ። ወውእቱሰ ፡ መልአክ ፡ ዘርኢ
6 ኩ ፡ ዘኬደ ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ወውስተ ፡ ምድር ፡ አልዐለ ፡ እዴሁ ፡ ዘየማን ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ። ወመ
ሐለ ፡ በዘ ፡ ሕያው ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ ዘፈጠረ ፡ ሰማየ ፡ ወምድረ ፡ ወባሕረ ፡ ወኵሎ ፡ ዘውስቴቶ
7 ሙ ። ወአልቦ ፡ እንከ ፡ መዋዕለ ። ዘእንበለ ፡ መዋዕለ ፡ ቃሉ ፡ ለሳብዕ ፡ መልአክ ፡ ዘሀለወ ፡ ይጥቅ
ዕ ፡ ወቦቱ ፡ የሐልቅ ፡ ምስጢሩ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘአስፈወሙ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ወለነቢያቲሁ ።

Et hujusmodi fuit visio equorum eorum, & illorum qui insidebant iis, Habuerunt 17
loricas igneas quæ simul conjunctæ erant, & capita equorum eorum, ut capita leo-
num: & prodibat ex ore ipsorum, ignis, & fumus, & sulphur. Et ab hac tertia 18
plaga, mortua est tertia pars hominum, nempe ex igne, & fumo, & sulphure, quod
prodibat ex ore ipsorum. Quia potestas equorum eorum in ore eorum, & caudæ eo- 19
rum sicut serpentes, & habuerunt ibi capita quibus enim mordebant homines quin-
que menses. Et reliquum hominum servatum est ab hac plaga, & fuerunt qui 20
subjecti fuerunt cultui operis manuum suarum: quia non resipuerunt, qui subjece-
runt seipsos, adorantes deos & dæmones aureos, & argenteos, & lapideos, & ligne-
os, qui non vident, neque audiunt, neque ambulant: Neque resipiscunt adhuc, 21
ab occisionibus suis, & à veneficiis suis, & à scortationibus suis, & ab immun-
ditiis suis, & à furtis suis.

CAP. X.

ET tunc descendit alius Angelus magnus à cælo, & involutus erat nube in capite 1
ejus, & lucida fuit facies ejus ut sol, & pedes ejus ut columna ignis: Et in ma- 2
nu ejus tenebat librum apertum, & calcavit cum pede suo dextro in mari, & sinistro
suo super terram: Et clamavit in voce magna sicut leo rugiens: & quum cla- 3
mâsset, loquuta sunt tonitrua cum vocibus suis. Et septem voces tonitrui erant 4
dum ipse scriberet, & audivi loquentia voces septem tonitrua: & volui scribere,
& tunc venit vox è cælo, dicens; Obsigna quæ loquuta sunt septem tonitrua, & ne
scribas. Et ipse Angelus, quem vidi, qui calcaverat in mari & in terra, levavit 5
manum suam dextram ad cælum: Et juravit per eum qui vivit in secula seculo- 6
rum, qui creavit cælum, & terram, & mare, & omnia quæ in iis sunt, Et non est
ampliùs tempus: Nisi tempus vocis septimi angeli qui clancturus est, & in eo con- 7
summabitur mysterium Dei, quod annuntiavit servis suis, & Prophetis suis.

Et vox quam audivi de cœlo, iterùm *locuta* mecum, & *dicens*, Vade, accipe
8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν (μ)λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα, Ὕπαγε, λάβε
librum apertum in manu angeli stantis super mare, & super
τὸ (ν)βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ (ξ)ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐπὶ
terram. Et abii ad angelum, dicens ei, *Da* mihi librum. Et
9 τῆς γῆς. Καὶ (ο)ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων (π)αὐτῷ, Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ
dixit mihi; Accipe, & devora illum: & faciet amaricari tuum ventrem, sed in ore tuo
λέγει μοι, Λάβε, καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν (ρ)κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου
erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli, & devoravi
10 ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον
illum: & erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cùm devorâssem eum, amaricatus est
αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου (σ) ὡς μέλι γλυκύ. καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
venter meus. Et dixit mihi; Oportet te iterùm *prophetizare* in populis, & Gentibus,
11 ἡ κοιλία μου. Καὶ (τ)λέγει μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς, καὶ ἔθνεσι,
& linguis, & regibus multis.
καὶ γλώσσαις, καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

CAP. XI. ια'.

Et datus est mihi calamus similis virgæ, *dicens*; Surge, & metire templum Dei,
1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων, Ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,
& altare, & adorantes in eo. Et atrium quod *interius templi*
2 καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν (α)ἔσωθεν τοῦ ναοῦ
ejice forás: & ne illud metiaris: quoniam datum est Gentibus, & civitatem sanctam
ἔκβαλε (β)ἔξω· καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς· ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν
calcabunt mensibus quadraginta duobus. Et dabo duobus testibus meis, & pro-
3 (γ)πατήσουσι μῆνας (δ)τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προ-
phetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. Hi sunt
4 φητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, (ε) περιβεβλημένοι σάκκους. Οὗτοί εἰσιν
duæ olivæ, & duo candelabra in conspectu *Dei* terræ stantes. Et si quis
5 αἱ δύο (ζ) ἐλαῖαι, καὶ δύο λυχνίαι αἱ (η) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἑστῶσαι. Καὶ εἴ τις
eos voluerit nocere, ignis *egreditur* de ore eorum, & *devorat* inimicos
αὐτοὺς (θ) θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς
eorum: & si quis eos voluerit lædere, sic oportet eum occidi. Hi
αὐτῶν· καὶ εἴ τις (ι) αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι
habent potestatem *claudere* cœlum, ne pluat *pluvia in* diebus illorum prophe-
6 ἔχουσιν (κ)ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ (λ) βρέχῃ ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφη-
tiæ: & potestatem habent super aquas, *convertere* eas in sanguinem, & percutere terram
τείας· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
omni plagâ, quotiescunque voluerint. Et cùm finierint testimonium suum,
(μ) πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν,
bestia *ascendens* de abysso, faciet bellum *cum eis*, & vincet
7 τὸ (ν) θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει (ξ) πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσει
illos, & occidet eos. Et *cadavera* eorum in *platea* civitatis
αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. Καὶ (ο) τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας (π) πόλεως
magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, ubi & Dominus *noster*
8 τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος (ρ) ἡμῶν
crucifixus est. Et videbunt de populis, & tribubus, & linguis, & Gentibus, *cadavera*
ἐσταυρώθη. Καὶ (σ)βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν, καὶ φυλῶν, καὶ γλωσσῶν, καὶ ἐθνῶν, (τ)τὰ πτώματα
eorum dies tres & dimidium: & *cadavera* eorum non sinent poni in monumentis.
9 αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ· καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ (υ)ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα.
Et *habitantes in terra* gaudebunt super illos, & jucundabuntur, & munera mittent
Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν
alii aliis, quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt *habitantes* super terram. Et post
10 ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ
tres dies & dimidium, spiritus vitæ à Deo intravit in eos: & steterunt super
11 τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν (φ)ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ
pedes suos, & timor magnus cecidit super *spectantes* eos. Et audierunt
τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας (χ)ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. Καὶ ἤκουσαν
vocem magnam de cœlo, dicentem eis; Ascendite huc: & ascenderunt in cœlum
12 φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (ψ)λέγουσαν αὐτοῖς, Ἀνάβητε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν
in nube: & viderunt illos inimici eorum.
ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

MS. A. (μ)λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν, (ν)βιβλίον (ξ)τοῦ ἀγγέλου (ο)ἀπῆλθα (π)αὐτῷ δοῦναί (ρ)*καρδίαν, (σ)γλυκὺ ὡς μέλι. (τ)λέγουσίν Κεφ. ια'. MS. A. (α) ἔξωθεν (β)ἔξωθεν (γ)*μετρήσουσιν (δ)τεσσεράκοντα καὶ δύο. (ε)*περιβεβλημένους (ζ)αὐλαῖαι, καὶ αἱ δύο (η) ἐνώπιον Κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. (θ) θέλει (ι) θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, δεῖ (κ)τὴν ἐξουσίαν (λ) ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ (μ)ἐν πάσῃ (ν)θηρίον τὸ τέταρτον τὸ* ἀναβαίνων (ξ)μετ' αὐτῶν πόλεμον, (ο)τὸ πτῶμα (π)τῆς πόλεως (ρ)αὐτῶν (σ)βλέπουσιν (τ)τὸ πτῶμα ···· ἡμέρας (υ)ἀφίουσιν (φ)ἐν αὐτοῖς (χ)ἐπέπεσεν (ψ)λέγουσα, Ἀνάβατε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Et vox quam audivi è cœlo, rursùs loquebatur mecum, & dicebat; Abi, accipe libellum illum apertum in manu Angeli illius qui stat *super mare, & super terram. 8
Et abii ad Angelum, dicens ipsi, ut daret mihi libellum. Et dixit mihi, Accipe, & ede eum, & amarum reddet tibi ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulcis sicut mel. 9
Et accepi libellum è manu Angeli, & edi eum, & erat in ore meo sicut mel, dulcis: & quum edissem eum, amaricatus est venter meus. 10
Et dixit mihi; Oportet te adhuc prophetare de populis, & de nationibus, & linguis, & regibus multis. 11

CAP. XI.

Et datus est mihi calamus similis virgæ: & stabat Angelus, dicens; Surge, & metire templum Dei, & altare, & eos qui adorant in eo. 1
Et atrium quod extra templum est, ejice foràs, & ne metiaris illud, quia datum est Gentibus: & civitatem sanctam conculcabunt menses quadraginta duos. 2
Et dabo duobus testibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. 3
Hi sunt duæ oleæ, & duo candelabra, qui ante Dominum terræ stant. 4
Et si quis eos velit lædere, ignis exit ex ore eorum, & devorat inimicos eorum: & si quis eos velit lædere, sic oportet eum occidi. 5
Hi habent potestatem claudendi cœlum, ut pluvia non pluat in diebus illis prophetiæ: & potestatem habent super aquas, ut vertant eas in sanguinem, & ut percutiant terram omni plagâ, quotcunque vicibus voluerint. 6
Et quum absolverint testimonium suum, animal dentis quod ascendit ex abysso, inibit cum illis prælium, & vincet eos, & interficiet illos. 7
Et cadavera eorum *erunt* super plateam latam urbis illius magnæ, illius quæ vocatur spiritualiter Sodom & Ægyptus, ubi etiam Dominus illorum crucifixus est. 8
Et videbunt ex populis, & tribubus, & nationibus, & linguis, cadaverá eorum per dies tres & dimidium, & cadavera eorum non sinent poni in sepulchra. 9
Et qui habitant super terram, gaudebunt super illis, & delectabuntur, & dona mittent alii aliis, quoniam illi duo prophetæ cruciârunt eos qui habitant super terram. 10
Et post hos tres dies & dimidium, spiritus vitæ à Deo intravit in eos, & steterunt super pedes suos, & timor magnus cecidit super illos qui videbant eos. 11
Et audivi vocem magnam è cœlo, dicentem ipsis; Ascendite hùc: & ascenderunt in cœlum in nube, & viderunt eos inimici ipsorum. 12

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወውእቱ ፡ ቃል ፡ ዘሰማዕኩ ፡ እምሰማይ ፡ ተናገረ ፡ ካዕበ ፡ ምስሌየ ፡፡ ወይቤለኒ ፡ ሑር ፡ ን
ሣእ ፡ ወክሥት ፡ እንታክቲ ፡ መጽሐፈ ፡ እንተ ፡ ውስተ ፡ እዴሁ ፡ ለዝክቱ ፡ መልአክ ፡ ዘኪደ ፡
9 ውስተ ፡ ባሕር ፡ ወውስተ ፡ ምድር ፡፡ ወሖርኩ ፡ ኀበ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ወእቤሎ ፡ ሀ
በኒየ ፡ ለደእቲ ፡ መጽሐፈ ፡፡ ወይቤለኒ ፡ ንሣእ ፡ ወብልዕ ፡ ወለትምረሪ ፡ ለከርሥከ ፡ ወ
በውስተ ፡ አፉከ ፡ ጥዑመ ፡ ለትኩንከ ፡ ከመ ፡ መዐር ፡፡

Et ista vox quam audieram à cœlo, loquuta est iterum mecum, & dixit mihi; Abi, accipe, & aperi istum librum qui est in manu illius Angeli, qui calcavit in mari, & in terra. 8
Et abii ad istum angelum, & dixi ei; Da mihi hunc librum: & dixit mihi, Accipe, & comede, & amaritudinem adferat ventri tuo, & in ore tuo dulcis sit tibi sicut mel. 9

Versio VULGATA LATINA.

8 Et audivi vocem de cœlo iterùm loquentem mecum, & dicentem; Vade, & ac-
9 cipe librum apertum de manu angeli stantis super mare, & super terram. Et
abii ad angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et dixit mihi; Accipe librum,
& devora illum: & faciet amaricari ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulce tan-
10 quam mel. Et accepi librum de manu angeli, & devoravi illum: & erat in ore
meo tanquam mel dulce: & cùm devorâssem eum, amaricatus est venter meus:
11 Et dixit mihi; Oportet te iterùm prophetare Gentibus, & populis, & linguis, &
regibus multis.

CAP. XI.

1 ET datus est mihi calamus similis virgæ, & dictum est mihi; Surge, & metire
2 templum Dei, & altare, & adorantes in eo. Atrium autem, quod est forìs tem-
plum, ejice foràs, & ne metiaris illud: quoniam datum est Gentibus, & civita-
3 tem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus: Et dabo duobus testibus
4 meis, & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. Hi sunt duæ
5 olivæ, & duo candelabra, in conspectu Domini terræ stantes. Et si quis voluerit
eos nocere, ignis exiet de ore eorum, & devorabit inimicos eorum: & si
quis voluerit eos lædere, sic oportet eum occîdi. Hi habent potestatem claudendi 6
cœlum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum: & potestatem habent super aquas
convertendi eas in sanguinem, & percutere terram omni plagâ quotiescunque
voluerint. Et cùm finierint testimonium suum, bestia quæ ascendit de abysso, fa- 7
ciet adversùm eos bellum, & vincet illos, & occîdet eos. Et corpora eorum jace- 8
bunt in plateis civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma, & Ægyptus,
ubi & Dominus eorum crucifixus est. Et videbunt de tribubus, & populis, & 9
linguis, & Gentibus, corpora eorum per tres dies & dimidium: & corpora eo-
rum non sinent poni in monumentis. Et inhabitantes terram gaudebunt super il- 10
los, & jucundabuntur: & munera mittent invicèm, quoniam hi duo prophetæ
cruciaverunt eos, qui habitabant super terram. Et post dies tres & dimidium, spi- 11
ritus vitæ à Deo intravit in eos. Et steterunt super pedes suos, & timor magnus ce-
cidit super eos, qui viderunt eos. Et audierunt vocem magnam de cœlo, dicentem 12
eis; Ascendite huc. Et ascenderunt in cœlum in nube: & viderunt illos inimici eorū.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *ثم ان الصوت الذي ناداني من السماء ايضا تكلم وقال لي * اذهب وخذ المصحف المفتوح
9 الذي بيد الملاك القايم على البحر وعلي الارض *فمضيت الي الملاك فقلت له اعطني المصحف *
10 فقال لي خذه وكله فيمر بطنك منه * وهو في فمك حلو مثل العسل * فاخذت المصحف من
11 يد الملاك واكلته * فكان في فمي حلوا كالعسل * فلما اكلته امتلت بطني مرار *فقال لي يجب
لك ايضا ان تتنبا للشعوب * وللامم * وللالسن * ولملوك كثير *

* الفصل الحادي عشر *

1 * فاعطيت قصبة كشبه عصاه * وقال لي انهض وقس بها هيكل الله * والمذبح والذين يسجدون
2 فيه * والصحن الذي من خارج الهيكل اخرجها خارجا ولا تقسها * لانها اعطيت للامم *
3 ويطوا المدينة المقدسة اثنين واربعين شهرا * واعطي لشاهدي جميعا ان يتنبا الف يوم
4 ومايتي وستين يوما * ويلبسون المسوح * وهاولي هم الزيتونتان والمنارتان القايمتان على الارض
5 قدام الرب * وكل من اراد ان يضر بهما تخرج نار من افواههما * وتاكل اعداهما * والذي يريد
6 ان يظلمهما هكذا يجب ان يقتل * وهاولي لهما سلطان ان يغلقا السماء لئلا تمطر في ايام
7 نبوتهما * ولهما ايضا سلطان على المياه ليحولاها الي دم * ويضربا الارض باي عاهة ارادا * فاذا
8 تمما شهادتهما * الدابة الصاعدة من تخوم الارض * تحاربهما وتغلبهما وتقتلهما * وجثتاهما تبقيان
9 في رحاب المدينة العظيمة * التي تدعى روحانيا سدوم ومصر * حيث صلب ربهما * وترى
جثتيهما الشعوب والقبايل والالسن والامم * ثلثة ايام ونصفا * ولا تترك اجسادهما ان تقبر في
10 مقبر * والسكان على الارض يفرحون عليهما * ويسرون لذلك * ويهادوا بعضهم بعضا * لان هذين
11 النبيين عذبا سكان الارض * ومن بعد الثلاثة ايام ونصف يدخلهما روح الحياة من الله *
12 ويقومان على ارجلهما * فيسقط من ذلك فزع عظيم على كل من ابصرهما * وسمعت صوتا عظيما من
السماء يقول لهما * اصعدا هاهنا * فصعدا الي السماء بالسحاب * فابصروهما اعداهما *

Deinde vox quæ me compellârat à cælo, rursus locuta est ac dixit mihi; Vade, & accipe librum apertum qui est in manu Angeli stantis super mare & super terram. 8
Abii igitur ad Angelum, & dixi ei; Da mihi librum. Et dixit mihi; Accipe eum, & devora illum, & amarescet ex eo venter tuus, dum fuerit in ore tuo dulcis sicut mel. 9
Accepi igitur librum de manu Angeli, & devoravi eum, fuitque in ore meo dulcis sicut mel: at quum devorâssem illum, impletus est venter meus amaritudine. 10
Tum dixit mihi, oportet te iterum prophetare populis, & gentibus, & linguis, & regibus multis. 11

CAP. XI.

Data autem est mihi arundo baculo similis: & dixit mihi; Surge, eáque metire templum Dei & altare, & eos qui adorant in eo. 1
Atrium verò quod extra templum est, eximendo exime, & ne metiaris illud, quia datum est Gentibus: & conculcabunt urbem sacrosanctam quadraginta duobus mensibus. 2
Dabóque duobus simul testibus meis prophetare mille diebus, & ducentis sexaginta diebus: & induentur ciliciis. 3
Atque hi sunt duæ olivæ, & gemina candelabra stantia super terram in conspectu Domini. 4
Et quicunque voluerit eis nocere, ignis prodibit ex oribus eorum, & devorabit hostes eorum: & qui voluerit eos opprimere, ita oportet eum occidi. 5
Et hi potestatem habent claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum: habent etiam potestatem super aquas, convertendi eas in sanguinem; & percutiendi terram quacunque voluerint plaga. 6
Quum autem absolverint prophetiam suam, bestia ascendens ex abyssis terræ, pugnabit adversùs utrunque, & vincet eos, & interficiet eos. 7
Et utriusque cadavera manebunt in platea civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, ubi crucifixus est Dominus illorum duorum. 8
Et videbunt cadavera eorum populi, & nationes, & linguæ, & Gentes per tres dies cum dimidio: & non sinent corpora eorum sepeliri in monumento. 9
Et habitantes super terram lætabuntur super illis duobus, & exultabunt hac de re, & munera mittent alii aliis: quòd hi duo prophetæ cruciârint incolas terræ. 10
At post tres illos dies cum dimidio, ingredietur in utrúnque spiritus vitæ, à Deo, stabúntque in pedes suos: & cadet ob hoc timor magnus in omnes qui spectârint illos. 11
Audivi quoque vocem magnam de cælo, dicentem utrique, Ascendite húc. Ascenderúntque in cælum in nubibus: & viderunt eos inimici eorum. 12

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወነሣእክዋ : ለይእቲ : መጽሐፍ : እምነ : እዴሁ : ለውእቱ : መልአክ :: ወበላዕክዋ : ወኮነ
11 ተ፡ : ጥዕመ፡ : በውስተ : አፉየ : ወሶበ : ወሐጥኩዋ : አምረረት : ለከርሥየ ::=፡ ወይ
ቤለኒ : ሀለወከ : ትትነበይ : ለአሕዛብ : ወለሕዝብ : ወለነገድ : ወለነገሥት : ብዙኃን ::=፡
1 ፲፩ ወመጠወኒ : ሕለተ : ወርቅ : ዘመጠነ : በትር :: ወይቤለኒ : ንሣእ : ወመጥን : ቤተ : መቅደሰ :
2 ለእግዚአብሔር : ወምሥዋዐ : ወእለሂ : ይሰግዱ : ሎቱ : ለእግዚአብሔር :=፡ ወዐፀደሰ : ፀና
ፍ : ቤተ : መቅደስ : ኅድግ : ወኢትመጥኖ :: እስመ : ተውህበት : ለአሕዛብ : ባዘ : ሀገር : ቅድስ
3 ት :: ወይትኄየድዋ : ፵ወ፪ : አውራኀ :=፡ ወእሁቦሙ : ለ፪ : ስምዕየ : ከመ : ይትነበዩ : በ
4 መዋዕለ : ፲፻ : ወ፪፻ : ወ፷ : እንዘ : ሰቀ : ይለብሱ ::=፡ ወእሉ : እሙንቱ : ፪ : ዕፀ : ዘይት : ወ፪ :
5 መኅቶት : እለ : ቅድመ : እግዚአብሔር :: እለ : ይቀውሙ : ላዕለ : ምድር :=፡ ወለዘ : ፈቀደ : ይስ
ሐጦሙ : እምውስተ : ጸላእቶሙ : ትወፅእ : እሳት : እምነ : አፉሆሙ : ወታጠፍእ : ጸላእቶሙ ::
6 ወከመዝ : ይመውቱ : እለ : ይስሕጥዎሙ :=፡ እስመ : እሙንቱ : ሰሉጣን : ላዕለ : ሰማይ : ከመ :
ይዕፅውዋ : ከመ : ኢይዝንም : ዝናም : ላዕለ : ምድር : በመዋዕለ : ትንቢቶሙ :: ወዐዲ : ሰሉጣ
ን : እሙንቱ : ላዕለ : ማይ : ከመ : ይረስይዎ : ደመ : ወያሕምምዋ : ለምድር : በኵሉ : መቅሠ
7 ፍቶሙ : መጠነ : ፈቀዱ ::=፡ ወሶበ : ፈጸሙ : ስምዖሙ : ወትንቢቶሙ : አርዌ : ዘዐርገ : እም
8 ቀላይ :: ወተበአሶ : ምስሌሆሙ : ወሞአሙ : ወቀተሎሙ :=፡ ወአንበረ : በድኖሙ : ውስተ : ሀገ
ር : ዐባይ :: እንተ : ስማ : ፍጥሞ : ዘኅቡእ : ሰዶም : ወግብጽ : ኀበ : ተሰቅለ : እግዚኦሙ ::=፡
9 ወይሬእይዎሙ : አሕዛብ : ወነገድ : ወበሐውርት : ለበድኖሙ : ሠሉሰ : መዋዕለ : ወመንፈቀ :: ወ
10 ኢያበውሑ : ይቅብርዎሙ : ውስተ : መቃብር : ለበድኖሙ ::=፡ ወይትፌሥሑ : ላዕሌሆሙ : እ
ለ : ይነብሩ : ደቡ : ምድር :: ወይጸገዉ : አሚሃ : በበይናቲሆሙ :: ወይብሉ : እስመ : እሉ : ፪ :
11 ነቢያት : አሕመምዎሙ : ለእለ : ይነብሩ : ደቡ : ምድር ::=፡ ወእምድኅረ : ሠሉስ : መዋዕ
ል : ወመንፈቅ : ትመጽእ : መንፈስ : ሕይወት : እምኀበ : እግዚአብሔር : ወትበውእ : ውስቴቶ
ሙ : ወይትነሥኡ : ወይቀውሙ : በእገሪሆሙ :: ወኮነ : ፍርሀት : ላዕለ : እለ : ይሬእይዎ
12 ሙ ::=፡ ወመጽአ : ቃል : እምሰማይ : ወይቤሎሙ : ዕረጉ : ዝየ :: ወአመዝ : ዐርጉ : ው
ስተ : ሰማይ : በደመና : ወርአይዎሙ : ጸላእቶሙ ::=፡

Et accepi hunc librum è manu hujus angeli, & comedi eum: & fuit mihi dulcis in ore meo; & quum deglutivissem eum, amaritudinem attulit ventri meo. 10
Et dixit mihi; Oportet te prophetare Gentibus, & populis, & tribubus, & regibus multis. 11

CAP. XI.

ET tradidit mihi calamum aureum similem virgæ, & dixit mihi; Surge, & metire Domum sanctam Dei, & altare, & eos qui adorant versùs illud, Deum. 1
Et atrium inferius templi omitte, & ne metiares: quia data est Gentibus in placationem civitas sancta, & calcabunt eam quadraginta & duos menses. 2
Et dabo in mandatis duobus testibus meis, ut prophetent per dies duodecies centies & sexaginta, saccis amicti. 3
Et hi sunt duæ olivæ, & duæ lucernæ, quæ in conspectu Dei, quæ positæ sunt super terram. 4
Et in quantum respicit eum qui vult nocere illis, ex inimicis illorum, exibit ignis ex ore illorum, & destruet inimicos illorum, & sic morientur nocentes illis. 5
Quia ipsi potestatem habent super cælum, ut claudant illud, ne pluat pluviam super terram in diebus prophetiæ eorum: & ulteriùs potestatem habent super aquam, ut faciant eam sanguinem, & affligant terram omnibus plagis eorum quotiescunque voluerint. 6
Et quum finiissent testimonium eorum, & prophetiam eorum, bestia quæ ascendit ex abysso, pugnavit cum iis, & vicit eos, & occidit eos. 7
Et posuit cadavera eorum in civitate magna, cujus nomen Patmo, mysticè Sodoma & Ægyptus, ubi suspensus fuit Dominus eorum. 8
Et videbunt gentes, & tribus, & regiones cadavera eorum tres dies & dimidium, & non permittent sepelire in sepulchro cadavera eorum. 9
Et gaudebunt super iis, qui habitant super terram: & munera dabunt tunc invicèm, & dicent quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt habitantes super terram. 10
Et post tres dies & dimidium, veniet spiritus vitæ à Deo, & ingredietur in illos, & suscitabuntur, & stabunt in pedes suos: & factus est timor super eos qui videbant illos. 11
Et venit vox à cælo, & dixit ipsis; Ascendite huc: et tunc ascenderunt in cælum per nubem, et viderunt eos inimici eorum. 12

Et in illa hora factus est terræmotus magnus,& decima pars civitatis cecidit: & occisa
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάν-
sunt in terræmotu nomina hominum millia septem: & reliqui territi facti sunt, &
θησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ
dederunt gloriam Deo cœli. Væ secundum abiit: ecce væ tertium veniet
14 ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται
citò. Et septimus angelus clanxit: & factæ sunt voces magnæ in cœlo,
15 ταχύ. Καὶ (α) ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ,
dicentes; Facta sunt regna hujus mundi, Domini nostri, & Christi ejus: & re-
(α) λέγουσαι, Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· καὶ βα-
gnabit in secula seculorum. Et viginti & quatuor seniores in conspectu
16 σιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ (β) οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον
Dei sedentes in thronis suis, ceciderunt in facies suas, & ado-
τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσε-
raverunt Deum, Dicentes; Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui existens,
17 κύνησαν τῷ Θεῷ, Λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὤν,
& qui eras, & qui venturus: quia accepisti virtutem tuam magnam, & regnâsti.
καὶ ὁ (γ) ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.
Et Gentes iratæ sunt, & advenit ira tua: & tempus mortuorum, judicari, & reddere
18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι
mercedem servis tuis Prophetis, & Sanctis, & timentibus nomen
τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, (δ) καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά
tuum, parvis & magnis, & perdere corrumpentes terram. Et apertū
19 σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἠνοί-
est templum Dei in cœlo, & visa est arca testamenti ejus in templo ejus:
γη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ (ε) ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
& factæ sunt fulgura, & voces, & tonitrua, & terræmotus,& grando magna.
καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ, καὶ φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ χάλαζα μεγάλη.

CAP. XII. ιβʹ.

Et signum magnum visum est in cœlo: Mulier circumamicta Sole, & Luna
1 ΚΑὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· Γυνὴ (α) περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη
sub pedibus ejus: & in capite ejus corona stellarum duodecim: Et in
ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· Καὶ ἐν 2
utero habens, clamabat doloribus partûs detenta, & cruciata parere. Et visum est aliud
γαστρὶ ἔχουσα, (β) κράζει ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλλο 3
signum in cœlo, & ecce draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα
decem: & in capitibus ejus diademata septem. Et cauda ejus trahebat
δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς (γ) αὐτοῦ διαδήματα ἑπτά. Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει 4
tertiam partem stellarum cœli, & misit eas in terram: & draco stetit
τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ante mulierem futuram parere, ut cùm peperisset filium suum
ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς
devoraret. Et peperit filium masculum, qui futurus erat pascere omnes Gentes in
καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν (δ) ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν 5
virga ferrea: & raptus est filius ejus ad Deum, & thronum ejus.
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ (ε) τὸν θρόνον αὐτοῦ.
Et mulier fugit in solitudinem, ubi habet locum paratum à Deo,
Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου (ζ) ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, 6
ut ibi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta. Et factum est prælium
ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος 7
in cœlo: Michael & angeli ejus præliabantur contra draconem, &
ἐν τῷ οὐρανῷ· (η) ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (θ) ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ
draco pugnabat, & angeli ejus. Et non valuerunt, neque locus inventus est
ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (ι) ἴσχυσαν, οὔτε τόπος εὑρέθη 8
eorum ampliùs in cœlo. Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus,
αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, 9
vocatus diabolus & Satanas, seducens habitatam universam: projectus est in
ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην· ἐβλήθη εἰς
terram, & angeli ejus cum illo projecti sunt.
τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

MS.A. (ω) ἕβδομος (α) * λέγοντες, Ἐγένετο ἡ βασιλεία (β) εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον (γ) ἦν· ὅτι (δ) καὶ τοὺς ἁγίους, καὶ τοὺς φοβουμένους τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, διαφθεῖραι (ε) ὁ ἐν τῷ Κεφ. ιβʹ. MS.A. (α) * περιβλεπομέ·, τὸ (β) κράζει καὶ ὠδίνουσα (γ) αὐτῶν ἑπτὰ διαδήματα. (δ) ἄρσεν, (ε) πρὸς τὸν (ζ) ἔχει ἐκεῖ τόπον (η) ὁ τε (θ) τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ (ι) ἴσχυσεν, οὐδὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Et in illa hora factus est motus *terræ* 13
magnus,& pars decima urbis cecidit: &
occisa sunt in *terræ* motu nomina hominum,millia septem: & reliqui timidi facti
sunt, & dederunt gloriam Deo. Illud væ 14
secundum abiit: ecce illud væ tertium venit citó. Et ille Angelus septimus clanxit, 15
& factæ sunt voces, & tonitrua, dicentia;
Factum est regnum mundi,Domini nostri
& Christi ejus, & regnabit in secula seculorum. Et illi viginti quatuor seniores, 16
qui coram throno Dei sunt,qui sedent super thronos suos, ceciderunt super facies
suas,& adorârunt Deum,Dicentes; Gra- 17
tias agimus tibi Domine Deus, ille omnipotens,qui est,& qui erat:quoniam accepisti robur tuū illud magnum,& regnâsti.
Et gentes iratæ sunt, & advenit ira tua, 18
& tempus mortuorum, ut judicentur: &
ut des mercedem servis tuis, prophetis,
& sanctis, & illis qui timent nomen tuum, parvis & magnis: & ut perdas eos
qui perdiderunt terram. Et apertum est 19
templum Dei in cœlo, & visa est arca
fœderis ejus in templo ejus: & facta
sunt fulgura,& tonitrua, & voces,& *terræ* motus, & grando magna.

C A P. XII.

Et signum magnum visum est in cœlo, 1
Mulier amicta sole, & luna sub pedibus
ejus,& super caput ejus corona stellarum
duodecim. Et quum in ventre haberet, 2
clamabat & partûs dolore premebatur,&
cruciabatur ad pariendum. Et visum est 3
aliud signum in cœlo,& ecce,draco igni-
tus magnus,habens capita septem,& cornua decem: & super capita sua, septem
diademata. Et cauda ejus trahit tertiam 4
partem stellarum cœli, & projecit eas in
terram: & ille draco stabat ante illam mulierem,quæ paritura erat: ut quum peperisset,devoraret filium ejus. Et peperit fi- 5
lium masculum, qui pasturus est omnes
gentes virgâ ferreâ: & rapt⁹ est filius ejus
ad Deum, & ad thronum ejus. Ipsa verò 6
mulier fugit in desertum ubi erat ipsi locus paratus à Deo,ut ibi pascerent illam
dies mille ducentos sexaginta. Et factum 7
est prælium in cœlo: venitque Michaël &
Angeli ejus ad præliandum cum dracone:
& draco & Angeli ejus præliati sunt:
Et non prævaluerunt,& locus eorum non 8
inventus est ampliùs in cœlo. Et proje- 9
ctus est ille draco magnus, ille serpens
antiquus,qui vocatur Impostor & Satana,
qui seducit orbem totum: projectus est
inquam super terram, & angeli ejus cum
eo projecti sunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

Et in ista hora facta est condemnatio magna, & concussio, & cecidit deci- 13
ma pars istius civitatis, & mortuæ sunt in ista concussione septuagies centum
animæ, & territi sunt reliqui, & glorificârunt, & gratias egerunt Deo cœli. 14
Et in hoc abierunt duæ afflictiones, & remansit tertia afflictio. Et quum clanxis- 15
set septimus Angelus, venit vox à cœlo, dicens; Factum est regnum mundi, Domini
nostri & Messiæ ejus, & regnabit in seculum seculorum. Et illi viginti & quatuor 16
seniores, qui sedebant ante Deum in thronis suis, adorârunt in facies suas Deum

Versio VULGATA LATINA.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus, & decima pars civitatis cecidit: &
occisa sunt in terræmotu nomina hominum septem millia: & reliqui in timorem
14 sunt missi, & dederunt gloriam Deo cœli. Væ secundum abiit: & ecce væ terti-
15 um veniet citó. Et septimus Angelus tubá cecinit: & factæ sunt voces magnæ
in cœlo, dicentes; Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri & Christi
16 ejus, & regnabit in secula seculorum: Amen. Et vigintiquatuor seniores, qui in
conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies suas, & adoraverunt De-
17 um, dicentes; Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui es, & qui eras,
18 & qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnam, & regnásti. Et iratæ
sunt Gentes, & advenit ira tua, & tempus mortuorum judicari, & reddere mer-
cedem servis tuis Prophetis, & Sanctis, & timentibus nomen tuum pusillis & ma-
19 gnis, & exterminandi eos qui corruperunt terram. Et apertum est templum Dei
in cœlo: & visa est arca testamenti ejus in templo ejus, & facta sunt fulgura, &
voces, & terræmotus, & grando magna.

CAP. XII.

ET signum magnum apparuit in cœlo: Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus 1
ejus, & in capite ejus corona stellarum duodecim: Et in utero habens, clamabat 2
parturiens, & cruciabatur ut pariat. Et visum est aliud signum in cœlo: & ecce 3
draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem: & in capitibus
ejus diademata septem: Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cœli, 4
& misit eas in terram: & draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura; ut cùm
peperisset, filium ejus devoraret. Et peperit filium masculum, qui recturus erat 5
omnes Gentes in virga ferrea: & raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum
ejus: Et mulier fugit in solitudinem, ubi habebat locum paratum à Deo, ut ibi 6
pascant eam diebus mille ducentis sexaginta. Et factum est prælium magnum in 7
cœlo: Michaël, & angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & 8
angeli ejus: Et non valuerunt, neq; locus inventus est eorum ampliùs in cœlo. Et 9
projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabol⁹, & satanas, qui
seducit universum orbem: & projectus est in terrá, & angeli ejus cum illo missi sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 وفي ذلك اليوم صارت زلزلة عظيمة * وسقط عشر المدينة * وماتوا من الزلزلة في تلك المدينة من
14 الناس سبعة الاف * والبقية ارتعبوا وصاروا فزعين * واوفوا المجد لاله السماء * الويل الثاني ذهب *
15 وهوذا الويل الثالث ياتي مسرعا * ثم ان الملاك السابع ضرب البوق * فصار من ذلك اصوات
16 عظيمة من السماء قايلة * صار ملك الدنيا لربنا ومسيحه * ويملك الي ادهار الادهار * والاربعة
وعشرون شيخا الذين قدام الكرسي * الجلوس على كراسيهم سقطوا على وجوههم * وسجدوا لله *
17 قايلين * نشكرك يا ربنا والاهنا الضابط الكل * الذي انت هو ولم تزل * انك اخذت قوتك
18 العظيمة * وملكت * وغضبت الامم * فاتي رجزك وزمان الموتي ليدانوا * وتعطي الاجر لعبيدك الانبيا
19 والقديسين * والذين يتقون اسمك صغيرهم وكبيرهم * وتهلك مفسدين الارض * ثم رايت ان
هيكل الله الذي في السماء فتح * وظهر تابوت ميثاق الله في هيكله * فصار من ذلك بروق
واصوات * ورعود وبرد عظيم *

الفصل الثاني عشر *

1 فظهرت علامة عظيمة في السماء * وذلك امراة ملتحفة الشمس * والقمر تحت رجليها *
2 وعلي راسها اثنا عشر تاجا من كواكب * وكانت حاملا في بطنها * وهي موجعة تطلق لتلد *
3 وظهرت ايضا علامة اخري في السماء فاذا بثعبان احمر عظيم * له روس سبعة * وقرون عشر *
4 وعلي روسه سبعة تيجان * ثم انه جبذ بذنبه ثلث النجوم التي في السماء * والقي بهم في الارض *
5 فوقف ذلك الثعبان قبالة المراة التي تريد ان تلد * حتي اذا ما ولدت ياكل ابنها * فولدت
ولدا ذكرا * الذي هو عتيد ان يرعا الامم بعصا حديد * فخطف ابنها الي الله والي عرشه *
6 والمراة هربت الي القفر * الي موضع هيا لها هناك من الله * ليعال هناك الفا وماتين
7 وستين يوما * ثم تحرك في السماء حرب * فيما بين الملاك ميكاييل وملايكته * ليحارب الثعبان *
8 وحاربه الثعبان واجناده * فلم يكن له مقدرة * ولم يوجد له موضع بعد ذلك في السماء *
9 وطرد الثعبان العظيم * الحنش القديم * الذي سمي ابليس وشيطان المضل لكل المسكونة *
وطرح في الارض وطرحوا اجناده معه *

Eodem die factus est terræmotus ma- 13
gnus, ceciditque decima pars urbis: &
mortui sunt ex terræmotu in ea urbe,
hominum septem millia: & reliqui ex-
paverunt & facti sunt perterriti, &
persolverunt gloriam Deo cœli. Væ se- 14
cundùm abiit, & ecce væ tertium citò
veniet. Tum Angelus septimus clanxit 15
buccinâ, factæque sunt inde voces ma-
gnæ de cœlo, dicentes; Factum est re-
gnum mundi Domino nostro & Christo
ejus, & regnabit in secula seculorum.
Et viginti quatuor illi senes qui sunt 16
ante thronum, qui sedent super sedes su-
as, prociderunt in facies suas, & ado-
raverunt Deum, Dicentes; Gratias 17
agimus tibi ô Domine ac Deus noster
omnitenens, qui es, & nunquam move-
ris: quoniam sumpsisti robur tuum ma-
gnum, & regnâsti. Et iratæ sunt gen- 18
tes. Venit ira tua, & tempus mortuo-
rum ut judicentur, & des mercedem
servis tuis prophetis & sanctis, & iis
qui timent nomen tuum, parvis ac ma-
gnis: & perdas corruptores terræ. De- 19
inde vidi templum Dei, quod est in cœ-
lo, apertum fuisse, & apparuisse Arcam
fœderis Dei in templo ipsius: & facta
sunt inde fulgura, & voces, & tonitrua,
& grando magna.

CAP. XII.

APparuit autem signum magnum in 1
cœlo, nempe Mulier amicta sole, sub cu-
jus pedibus erat luna, & super caput
ejus duodecim coronæ ex stellis: Et 2
erat ferens in utero suo, & dolens cruci-
abatur ut pareret. Apparuit etiam ali- 3
ud signum in cœlo. Ecce enim serpens
rubeus, ingens, habens capita septem &
cornua decem: & super capita ejus,
septem diademata. Is porrò traxit suâ 4
caudâ tertiam partem stellarum quæ
sunt in cœlo, projecitque eas in terram.
Stetit autem ille draco ante mulierem
quæ erat paritura; ut quum peperisset,
devoraret filium ejus: Peperit ergo fili- 5
um masculum, qui pasturus erat Gentes
virgâ ferreâ. Raptusque est filius ejus
ad Deum & ad thronum ejus: Mulier 6
autem fugit in solitudinem, ad locum
qui paratus ei fuerat illic à Deo: ut
nutriretur ibi mille ducentis sexaginta
diebus. Deinde commotum fuit in cœlo 7
bellum inter Angelum Michaelem &
Angelos ejus, ut præliaretur adversus
serpentem: certavit autem adversus
eum serpens cum militibus suis. At non 8
habuit vires, neque inventus est ei lo-
cus inposterum in cœlo. Et expulsus fu- 9
it draco ille magnus, serpens antiquus,
qui vocatus est Diabolus & Satanas, to-
tius orbis seductor: et projectus est in
terram, projectique fuerunt milites ejus
cum eo.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤሉ፡ ናአኵተከ፡ እግዚኦ፡ እግዚአብሔር፡ ዘኵሉ፡ ይመልክ፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ እስመ፡
18 አንሣእከ፡ ኀይለከ፡ ዐቢየ፡ ወነገሥከ፡ መንግሥተ፡፡ ወአሕዛብሰ፡ ተምዕዑ፡ ወበጽሐ፡ መ
ዐትከ፡ ወዘመኖሙ፡ ለሙታን፡ በዘ፡ ይትኴነኑ፡፡ ወከመ፡ ተሀቦሙ፡ አሴቶሙ፡ ለአግብርቲከ፡ ለ
19 ነቢያት፡ ወለቅዱሳን፡ ወለእለ፡ ይፈርሁ፡ ስመከ፡ ለንኡሳን፡ ወለዐቢያን፡፡ ወከመ፡ ትሠርዎ
ሙ፡ ለእለ፡ አማሰንዋ፡ ለምድር፡፡ ወእምዝ፡ ተርኅወ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘ
ውስተ፡ ሰማይ፡ ወአስተርአየት፡ ታቦተ፡ ሕጉ፡ ለእግዚአብሔር፡ ውስተ፡ መቅደሱ፡፡ ወመጽ
አ፡ መብረቅ፡ ወቃለ፡ ነጐድጓድ፡ ወድልቅልቅ፡ ወበረድ፡ ዐቢይ፡፡
1 ፲፪ ወአስተርአየ፡ ተኣምር፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ትለብስ፡ ፀሐየ፡፡ ወወር
2 ኅ፡ ታሕተ፡ እገሪሃ፡ ወውስተ፡ ርእሳ፡ አክሊል፡ ፲ወ፪፡ ከዋክብት፡፡ ወፅንስት፡ ይእ
3 ቲ፡ ብእሲት፡ ወትግዕር፡ ወትሰቀቅ፡ ለወሊድ፡፡ ወአስተርአየ፡ ካልእ፡ ተኣምር፡
ውስተ፡ ሰማይ፡ አርዌ፡ ዐቢይ፡ ወቀይሕ፡ ዘ፯፡ አርእስቲሁ፡ ወ፲፡ አቅርንቲሁ፡፡ ወውስ
4 ተ፡ አርእስቲሁ፡ ፯፡ ቀጸላ፡፡ ወበዘነቡ፡ ይስሕብ፡ ሣልስተ፡ እደሆሙ፡ ለከዋክብት፡
ሰማይ፡ ወአውረዶሙ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡ ወቆመ፡ ውእቱ፡ አርዌ፡ ከመ፡ ሶበ፡ ወለደት፡ ይ
5 ብላዕ፡ ሕፃና፡፡ ወወለደት፡ ወልደ፡ ተባዕተ፡ ዘውእቱ፡ ዘይሬዕዮሙ፡ ለኵሉ፡ አ
ሕዛብ፡ በበትረ፡ ሐጺን፡፡ ወመሠጥዎ፡ ለውእቱ፡ ሕፃን፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወ
6 ኀበ፡ መንበሩ፡፡ ወጐየት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ውስተ፡ ገዳም፡ ወውስተ፡ መካን፡ ዘአስተደ
ለወ፡ ላቲ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትትዓቀብ፡ በህየ፡ በኵሉ፡ መዋዕል፡ ፲፻፡ ወ፪፻፡ ወ፷፡፡
7 ወፀብአሞ፡ በሰማይ፡ ለውእቱ፡ አርዌ፡ ሚካኤል፡ ወመላእክቲሁ፡፡ ወተቃብአሙ፡ ውእቱ፡ አ
8 ርዌ፡ ምስለ፡ መላእክቲሁ፡፡ ወስእኖሙ፡ ወኢረከበ፡ እንከ፡ መካነ፡ በውስተ፡ ሰማ
9 ይ፡፡ ወወድቀ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ውእቱ፡ አርዌ፡ ዐቢይ፡፡ ወአርዌሰ፡ ዐቢይ፡ ዘው
እቱ፡ ሰይጣን፡ ቀዲሙ፡ ዘአስሐቶሙ፡ ለኵሉ፡ ዓለም፡፡ ወወድቀ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወ
መላእክቲሁኒ፡ ወድቁ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ምስሌሁ፡፡

Et dixerunt; Gratias agimus tibi Domine Deus, qui omnium Dominator es, qui es 17
& erit: quia sustulisti virtutem tuam magnam, & erexisti regnum. Et Gentes 18
indignatæ sunt, & advenit indignatio tua, & tempus mortuorum in quo judicen-
tur, & ut des præmium servis tuis Prophetis & Sanctis, et timentibus nomen tuum,
pusillis & magnis, & ut condemnes eos qui perdiderunt terram. Et tunc apertum 19
est templum Dei quod in cœlo erat: & visa est arca legis Dei in templo ejus, &
venit fulgur, & vox tonitru, & contussio, & grando magna.

CAP. XII.

ET apparuit signum in cœlo, Mulier amicta sole, & luna sub pedibus ejus, 1
& in capite ejus corona duodecim stellarum: Et gravida fuit ista mulier, & 2
exclamabat & cruciabatur ad parturiendum. Et apparuit aliud signum in cœlo, 3
bestia magna & rufa, cujus septem capita, & decem cornua, & in capite ejus
septem coronæ: Et cum cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cœli, & 4
submisit eas in terram: & stetit ista bestia, ut quum peperisset, devoraret infan-
tem ejus. Et peperit partum masculum, qui recturus erat omnes Gentes in vir- 5
ga ferrea: & diripuerunt hunc infantem, & adduxerunt eum ad Deum, & ad
thronum ejus: Et fugit illa mulier in solitudinem, & in locum quem præpara- 6
verat ei Deus, ut servaretur ibi, per totum spatium dierum, deces centum & du-
centorum & sexaginta. Et oppugnavit in cœlo hanc bestiam, Michael & an- 7
geli ejus, & oppugnavit cum illa bestia cum angelis suis: Et non prævaluit iis, 8
& non invenit ampliùs locum in cœlo. Et cecidit in terram illa bestia magna: 9
et bestia magna quæ fuit satanas olim, qui seduxit totum mundum, et cecidit in
terram, et angeli ejus ceciderunt in terram cum eo.

Et audivi vocem magnam dicentem in cœlo; Nunc facta est salus, &
10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν (κ) μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία, καὶ
virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus: quia projectus est
ἡ δύναμις, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι (λ) κατεβλήθη
accusator fratrum nostrorum, *accusans* illos ante conspectum Dei nostri die
ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν (μ) αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας
ac nocte. Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, & propter verbum
11 καὶ νυκτός. Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον
testimonii sui: & non dilexerunt *animam suam* usque ad mortem. *Propter hoc* læta-
12 τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Διὰ τοῦτο εὐφραί-
mini cœli, & in eis *habitantes*. Væ *habitantibus* terram & ma-
νεσθε οἱ οὐρανοί, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. (ν) Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
re: quia descendit diabolus ad vos, habens *animum magnum*, sciens, quòd
λασσαν· ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι
modicum tempus habet. Et cùm vidit draco quòd projectus esset in terram, persecutus est
13 ὀλίγον καιρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε
mulierem, quæ peperit masculum. Et datæ sunt mulieri duæ alæ
14 τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν (ξ) ἄῤῥενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ (ο) δύο πτέρυγες
aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur
τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται
illic tempus, & tempora, & dimidium temporis, à facie serpentis. Et emisit ser-
15 ἐκεῖ καιρόν, καὶ καιρούς, καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ (π) ὄ-
pens post mulierem ex ore suo, aquam tanquam flumen, ut *hanc*
φις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα (ρ) ταύτην
flumine *latam* faceret. Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os
16 ποταμοφόρητον ποιήσῃ. Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα
suum, & absorbuit flumen quod misit draco de ore suo. Et
17 αὐτῆς, καὶ κατέπιε (σ) τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ
iratus est draco in mulierem, & abiit facere prælium cum reliquis *seminis*
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος

ejus, *custodientibus* mandata Dei, & *habentibus* testimonium *Jesu* Christi.
αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν (τ) μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Et *steti* supra arenam maris.
Καὶ (υ) ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18

CAP. XIII. ιγ΄.

Et vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem & cornua decem,
Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, (α) ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, 1
& super cornua ejus decem diademata, & super capita ejus *nomen* blaspe-
καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ (β) ὄνομα βλασφη-
miæ. Et bestia, quam vidi, erat similis pardo, & pedes ejus sicut ursi,
μίας. Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς (γ) ἄρκτου, 2
& os ejus sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam, &
καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ
thronum suum, & potestatem magnam. Et vidi unum *capitum ejus* quasi *cæsum*
τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν (δ) μεγάλην. Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην 3
in mortem: & plaga mortis ejus curata est: & *admiratum fuit in* universa terra
εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη· καὶ (ε) ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
post bestiam: & adoraverunt draconem qui dedit potestatem bestiæ. Et
ὀπίσω τοῦ θηρίου· καὶ προσεκύνησαν (ζ) τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ. Καὶ 4
adoraverunt bestiam, dicentes; Quis similis bestiæ? Quis poterit pugnare
προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; (η) τίς δύναται πολεμῆσαι
cum ea? & datum est ei os loquens magna, & blasphemias. Et data est ei
μετ᾽ αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ (θ) βλασφημίας. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ 5
potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suum in *blasphemiam*
ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας (ι) τεσσαράκοντα δύο. Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς (κ) βλασφημίαν 6
ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & in cœlo
πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν (λ) αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ
habitantes. Et datum est illi bellum facere cum Sanctis, & vincere eos:
σκηνοῦντας. Καὶ ἐδόθη (μ) αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· 7
Et data est illi potestas in omnem tribum, & linguam, & gentem.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλήν, καὶ γλῶσσαν, καὶ ἔθνος.

MS.A. (κ) μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες, Ἄρτι (λ) ἐβλήθη ὁ *κατήγωρ τῶν (μ) αὐτοὺς (ν) Οὐαὶ *τὴν ἀγάπην καὶ τὴν θάλασσαν· (ξ) ἄρσεναν. (ο) αἱ δύο (π) ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικός, ὕδωρ (ρ) αὐτὴν (σ) τὸ ὕδωρ ὃ ἔβαλεν (τ) μαρτυρίαν Ἰησοῦ. (υ) ἐστάθη Κεφ. ιγ΄. MS.A. (α) ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων (β) ὀνόματα (γ) ἄρκου, (δ) μεγάλην ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ μίαν ἐκ (ε) ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ (ζ) τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν (η) καὶ τίς (θ) βλάσφημα. (ι) τεσσαράκοντα καὶ δύο. (κ) βλασφημίας (λ) αὐτοῦ, τοὺς (μ) αὐτῷ ** ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλήν, καὶ λαόν, καὶ γλῶσσαν, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et audivi vocem magnam in cœlo, dicen- 10
tem; Nunc facta est salus, & potentia, &
regnum Dei nostri, & potestas Christi
ejus: quia projectus est ille accusator
fratrum nostrorum, qui accusabat eos co-
ram Deo nostro die & nocte. Et ipsi vi- 11
cerunt eum, propter sanguinem Agni, &
propter verbum testimonii ipsorum, &
non dilexerunt animam suam usque ad
mortem. Propterea oblectamini cœli, & 12
qui in iis habitatis. Væ terræ & mari,
quia descendit Impostor ad vos, habens
iram magnam, sciens breve tempus sibi 13
superesse. Et quum vidisset ille draco se
projectum esse super terram, persequutus
est mulierem illam quæ peperit mascu- 14
lum. Et datæ sunt mulieri duæ illæ
alæ aquilæ illius magnæ, ut avolaret in
desertum, in locum suum, ubi alatur ibi
per tempus, & tempora, & dimidium
temporis, à facie serpentis. Et projecit 15
ille serpens ex ore suo post mulierem,
aquas tanquam fluvium, ut eam ablatam
à fluvio faceret. Et adjuvit terra mulie- 16
rem, & aperuit terra os suum, & absor-
buit fluvium quem projecerat ille draco
ex ore suo. Et iratus est ille draco con- 17
tra mulierem, & abiit ad faciendum præ-
lium cum iis qui residuum seminis ejus
sunt, qui servant mandata Dei, & habent
testimonium Jesu. Et stetit super are- 18
nam maris.

CAP. XIII.

Et vidi quòd ascendit animal dentis è 1
mari, habens cornua decem & capita se-
ptem; & super cornua ejus decem dia-
demata, & super capita ejus nomina blas-
phemiæ. Et animal dentis illud quod vi- 2
di, erat simile pardo, & pedes ejus tan-
quam ursi, & os ejus sicut os leænæ: &
dedit ipsi ille draco potentiam suam, &
thronum suum, & potestatem magnam.
Et unum ex capitibus ejus *erat* tanquam 3
mactatum ad mortem, & plaga lethalis
ejus sanata est, & admirata est tota terra
post illud animal dentis. Et adorârunt 4
draconem, quòd potestatem dedisset illi
animali dentis, dicentes; Quis similis est
bestiæ huic, & quis potest præliari cum
illa? Et datum est illi os loquens magna, 5
& blasphemias: & data est illi potestas
agendi menses quadraginta duos. Et a- 6
peruit os suum ad blasphemiam adversus
Deum, ad blasphemiis afficiendum nomen
ejus, & tabernaculum ejus, & eos qui in
cœlo habitant. Et data est illi potestas 7
super omnem gentem, & tribû, & linguâ,
& nationem: & datum est illi facere præ-
lium cum Sanctis, ad vincendum eos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ በሰማይ፡ ዘይብል፡ ኮነት፡ መድኀኒት፡ ወኀይል፡ ወመንግሥት፡
ለአምላክነ፡ ወሰልጣነ፡ መሲሁ፡፡ እስመ፡ ወድቀ፡ መስተዋድይ፡ ዘአስተዋደዮሙ፡ ለአኀዊነ፡ ቅ
11 ድመ፡ እግዚአብሔር፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡፡ ወሞእዎ፡ እሙንቱ፡ በእንተ፡ ደመ፡ በግዑ፡ ወ
12 በእንተ፡ ቃለ፡ ጽድቆሙ፡፡ እስመ፡ ኢያብደሩ፡ ነፍሶሙ፡ እስከ፡ ለሞት፡፡ ወበእንቲአሆ
ሙ፡ ተፈሥሑ፡ ሰማያት፡ ወምድር፡ ወእለ፡ ይነብሩ፡ ውስቴቶን፡፡ አሌሎ፡ ለምድር፡ ወለባሕ
ር፡ እስመ፡ ወረደ፡ ሰይጣን፡ ውስቴቶን፡ ምስለ፡ ዐቢይ፡ ሐመዙ፡ እስመ፡ የአምር፡ ከመ፡ ወ
13 ሑድ፡ መዋዕል፡ ተረፎ፡፡ ወሶበ፡ ርእየ፡ ውእቱ፡ አርዌ፡ ከመ፡ ወድቀ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡
ዴገና፡ ለእንታክቲ፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ወለደት፡ ሕፃነ፡ ተባዕተ፡፡

Et audivi vocem magnam in cælo dicentem; Facta est salus, et virtus, et impe- 10
rium Dei nostri, et potestas Mesiæ ejus: quia cecidit Accusator, qui accusavit
fratres nostros coram Deo die et nocte. Et vicerunt eum ipsi propter sanguinem 11
Agni ejus, et propter sermonem justitiæ ipsorum, quia non dilexerunt animas suas us-
que ad mortem. Et propter illos lætamini cæli et terra et habitantes in iis. Væ 12
terræ, et mari, quia descendit satanas in ea, cum magno veneno suo, quia scit
quòd modicum tempus restat ei. Et quum vidisset illa bestia quòd cecidisset in ter- 13
ram, persequuta est illam mulierem, quæ peperisset infantem masculum.

Versio VULGATA LATINA.

10 Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem; Nunc facta est salus, & virtus, &
regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus: quia projectus est accusator fratrum
11 nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. Et ipsi
vicerunt eum propter sanguinem Agni, & propter verbum testimonii sui, & non
12 dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui habi-
tatis in eis. Væ terræ, & mari, quia descendit diabolus ad vos, habens iram ma-
13 gnam, sciens quòd modicum tempus habet. Et postquàm vidit draco quòd pro-
14 jectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum: Et
datæ sunt mulieri alæ duæ aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum,
15 ubi alitur per tempus & tempora & dimidium temporis, à facie serpentis. Et
misit serpens ex ore suo post mulierem, aquam tanquam flumen, ut eam faceret
16 trahi à flumine. Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os suum, & absor-
17 buit flumen, quod misit draco de ore suo. Et iratus est draco in mulierem: &
abiit facere prælium cum reliquis de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, &
habent testimonium Jesu Christi. Et stetit supra arenam maris. 18

CAP. XIII.

ET vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem, & cornua decem, 1
& super cornua ejus decem diademata, & super capita ejus nomina blasphemiæ.
Et bestia, quam vidi, similis erat pardo, & pedes ejus sicut pedes ursi, & os ejus 2
sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam, & potestatem magnam. Et vi- 3
di unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: & plaga mortis ejus curata
est. Et admirata est universa terra post bestiam. Et adoraverunt draconem, qui 4
dedit potestatem bestiæ: & adoraverunt bestiam, dicentes; Quis similis bestiæ?
& quis poterit pugnare cum ea? Et datum est ei os loquens magna, & blasphe- 5
mias: & data est ei potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suum 6
in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & eos
qui in cœlo habitant. Et est datum illi bellum facere cum Sanctis, & vincere eos. 7
Et data est illi potestas in omnem tribum, & populum, & linguam, & gentem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فسمعت صوتا عظيما في السماء يقول • الآن صار الخلاص والقدرة والملك لالهنا • والسلطان
11 لمسيحه • لان باغي اخوتنا قد طرح • الذي كان يبغيهم قدام الله الليل والنهار * وهم قد
12 غلبوه بدم الخروف • وبكلام شهاداتهم • الذين لم يحبوا انفسهم الي الموت * فلذلك افرحوا
يا ايها السماوات والسكان بها • الويل للارض وللبحر • لان ابليس نزل اليهما ممتليا غضبا
13 عظيما • لما علم ان زمانه قليل * فلما ابصر الثعبان انه القي الي الارض • اقبل يطلب
14 المراة التي ولدت الولد الذكر * فاعطي للمراة جناحي العقاب العظيم • لتطير الي القفر
15 الي موضعها • لتعال هناك زمانا وزمانين ونصف زمان • من قدام وجه الحية * فافرغ الحية
16 من فيه نهر ماء خلف المراة ليدركها ويغرقها في ذلك النهر * فاعانت الارض المراة • وفتحت
17 فاها الارض وبلعت ذلك النهر الذي افرغ الثعبان من فيه * فحرد ذلك الثعبان على المراة •
18 ومضي ليحارب باقي زرع المراة • الذين يحفظون وصايا الله • الذين لهم شهادة ايسوع * فوقف
الثعبان على رمل شاطي البحر •

• الفصل الثالث عشر •

1 * فرايت دابة صاعدة من البحر • لها عشر قرون ورووس سبعة • وعلى قرونها عشر تيجان •
2 وعلى رووسها اسماء الكفر * والدابة التي رايت هي شبه النمر • ورجلاها كالدب • وفمها كفم
3 الاسد • فاعطاها الثعبان قوته وكرسيه وسلطانه العظيم * وكان احد رووسها كانه مذبوح
4 ميت • ثم ان جرح موتها شفي • فتعجبت لذلك الارض كلها • واتبعت الدابة * وسجدوا للثعبان
الذي اعطي السلطان للدابة • وسجدوا ايضا للدابة قايلين • هل يشبه احد هذه الدابة •
5 او من له مقدرة يحاربها * واعطي لها فم ان تتكلم بالكباير والفرايا • ثم اعطي لها سلطان
6 ان تحارب اثنين واربعين شهرا * وفتحت فمها بالتجديف والفرايا على الله • وتجدف على اسمه •
7 وعلى حجابه واللذين يسكنون السماء كذبت * واعطي لها ان تحارب القديسين وتغلبهم •
واعطي لها سلطان على كل القبايل • والشعوب • والالسن • والامم •

Et audivi vocem magnam in cælo, di- 10
centem; Nunc facta est salus, & poten-
tia, & regnum Deo nostro, & potestas
Christo ejus: quia calumniator fra-
trum nostrorum jam abjectus est, qui ca-
lumniabatur eos coram Deo nocte die-
que. At ipsi vicerunt eum per sangui- 11
nem Agni, & per sermonem testimonio-
rum suorum: qui non dilexerunt ani-
mas suas usque ad mortem. Propterea 12
lætamini ó cæli, & habitantes in eis.
Væ terræ marique, quoniam Diabolus
descendit ad utrúnque plenus iræ magnæ,
ut qui sciat tempus suum exiguum esse.
Quum ergò vidisset draco quòd proje- 13
ctus esset in terram, cœpit quærere mu-
lierem quæ pepererat filium masculum.
Sed datæ sunt mulieri duæ alæ aquilæ 14
magnæ, ut volaret ad desertum in lo-
cum suum: ut aleretur ibi per tempus,
& duo tempora, & dimidium temporis
à conspectu serpentis. Effudit autem 15
serpens ex ore suo flumen aquæ post mu-
lierem, ut attactam obrueret eo flumi-
ne. Sed succurrit terra mulieri, aperu- 16
itque terra os suum, & absorbuit flu-
men illud quod serpens effuderat ex ore
suo. Iratus est igitur ille serpens adver- 17
sùs mulierem: & abiit ad bellum ge-
rendum cum reliquo semine mulieris,
observantibus mandata Dei, habentibus
testimonium Jesu. Stetit autem ser- 18
pens super arenam litoris maris.

CAP. XIII.

TUm vidi bestiam è mari ascenden- 1
tem, habentem decem cornua, & capi-
ta septem: & super cornua ejus, de-
cem diademata: & super capita ejus,
nomina apostasiæ. Et bestia quam vi- 2
di, similis est tigri, & pedes ejus ut ur-
si, & os ejus ut os leonis: deditque illi
draco robur suum, & thronum suum,
& potestatem suam magnam. Erat au- 3
tem unum ex capitibus ejus quasi ju-
gulatum ac mortuum: tum vulnus
mortis ejus curatum est: quapropter
admirans universa terra, secuta est be-
stiam. Et adorârunt draconem qui de- 4
derat potestatem bestiæ: & adorârunt
bestiam quoque, dicentes; Num simi-
lis est quisquam huic bestiæ? aut quis
habet facultatem pugnandi cum ea?
Datúmque est illi os ad loquendas abo- 5
minationes & blasphemias: data est
etiam illi potestas pugnandi quadragin-
ta duobus mensibus. Et aperuit os su- 6
um cum blasphemia et conviciis adver-
sùs Deum, et blasphemabat nomen ejus:
et in velum ejus, et eos qui habitant in
cælo, mentita est. Datum etiam est ei 7
belligerare cum Sanctis, et vincere eos:
et data est ei potestas in omnes tribus, et
populos, et linguas, et gentes.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወተወህበ : ለይእቲ : ብእሲት : ክንፍ : ከመ : ዘዐቢይ : ንስር : ከመ : ትስርር : ውስተ : ገደ
ም : ወውስተ : መካን፡ : ኅበ : ትትዐቀብ : በኍሉ : መዋዕለ : ዘመን : ወአዘማን : ወመንፈቀ:
ዘመን፡ : ወጕየት : ይእቲ : ብእሲት : እምቅድመ : ገጹ : ለውእቱ : አርዌ፡ : ወሰደደ : ወዴገና:
15 ውእቱ : አርዌ፡ :=፦ ወአውፅአ : እምአፉሁ : ውእቱ : አርዌ : ማየ : ብዙኀ : ከመ : ፈ
16 ለገ : ዐቢይ : እንተ : ድኅሬሃ : ለይእቲ : ብእሲት : ከመ : ይንሥኣ : ውሒዙ፡ :=፦ ወረድኣ
ታ : ምድር : ለይእቲ : ብእሲት : ወአርኀወት : አፉሃ : ምድር : ወሰረበቶ : ለውእቱ : ውሒ
ዝ : ዘአውሐዘ : ውእቱ : አርዌ : እምኔ : አፉሁ፡ : ወኢያእመረ : ከመ : ተውህበ : ላቲ : ክን
17 ፍ፡=፦ ወተምዕዐ : ውእቱ : አርዌ : ለይእቲ : ብእሲት፡ : ወሖረ : ይፅብአሙ : ለእለ : ተርፉ :
ውሉዳ : ለእለ : የዐቅቡ : ትእዛዘ : እግዚአብሔር : ወይሄልዉ : በጽድቁ : ለእግዚእ : ሊየ
18 ሱስ :: ወቆመ : ኅዕለ : ሖፃ : ባሕር :=፦
1 ወወፅአ : አርዌ : እምነ : ባሕር : ዘ ፲ : አቅርንቲሁ : ወ ፯ : አርእስቲሁ :: ወዲበ : አርእስ
2 ቲሁ : ፲ ቀጸላ : ውስተ : አርእስቲሁ : ጽሑፍ : ስመ : ጽርፈት፡ :=፦ ወይመስል : ውእቱ : አ
ርዌ : ነምረ : ወእገሪሁ : ከመ : ድብ : ወአፉሁ : ከመ : አንበሳ፡ : ወወሀቦ : ኃይሉ : አርዌ : ቀደ
3 ማዊ : ኀይሎ : ወመንበሮ : ወዕበየ : ሥልጣኑ፡ :=፦ ወአሐቲ : እምኔ : አርእስቲሁ : እንተ : ተረገ
ዘት : በሞት፡ : ወቍስለ : ሞቱሰ : ሐየወ : ወአንከረቶ : ኵላ : ምድር፡ : ወተለወቶ : ለውእቱ :
4 አርዌ፡ :=፦ ወሰገዱ : ሎቱ : ለዝክቱ : ቀደማዊ : አርዌ፡ : እስመ : ወሀበ : ለዝክቱ : አርዌ : ሥል
ጣኖ፡ : ወሰገዱ : ሎቱ : ለውእቱ : አርዌ : እንዘ : ይብሉ : መኑ : ይመስሎ : ለዝንቱ : አርዌ :
5 ወመኑ : ይክል : ፀቢኦቶ፡ :=፦ ወተውህበ : ሎቱ : አፈ : ከመ : ይንብብ : ዐቢያተ : ወጽርፈታ
6 ተ፡ : ወተውህበ : ሎቱ : ሥልጣነ : ይግበር : ተአምረ : ዘፈቀደ : ሠ : ወ ፪ : አውራኀ፡ :=፦ ወአም
ዝ : ፈትሐ : አፉሁ : ከመ : ይጽርፍ : ላዕለ : እግዚአብሔር : ወላዕለ : ስሙ : ወላዕለ : ጽር
7 ኀ : መቅደሱ : ዘበሰማያት፡ :=፦ ወተውህበ : ሎቱ : ከመ : ይግበር : ፀብአ : ምስለ : ቅዱሳን :
ወይማእሞ፡ : ሰሀበነ : ላዕለ : ኵሎሙ : አሕዛብ : ወሕዝብ : ወነገድ : ወበሓውርት፡ :=፦

Et datæ sunt huic mulieri alæ sicut aquilæ magnæ, ut evolaret in solitudinem, 14
& in locum ubi servatur per spatium temporis & temporum & dimidii tempo-
ris: & fugit illa mulier à conspectu hujus bestiæ, & volavit: & persequuta est
illam ista bestia. Et emisit ex ore suo ista bestia aquam multam, tanquam flu- 15
men magnum, post illam mulierem, ut caperet eam fluxus ejus. Et succurrit 16
terra huic mulieri, & aperuit os suum terra, & absorbuit hunc fluxum, quem
fluere fecisset hæc bestia ex ore suo, & nesciebat quòd datæ essent ei alæ. Et ira- 17
ta est hæc bestia adversùs hanc mulierem, & abiit ut oppugnaret reliquis filiis
ejus, custodientibus mandatum Dei, & permanentibus in justitia Dei. Et stetit 18
super arenam maris.

CAP. XIII.

ET exivit bestia è mari cujus decem cornua erant, & septem capita, & super 1
capita ejus decem coronæ: super capita ejus scriptum fuit nomen blasphemiæ.
Et similis erat hæc bestia pardo, & pedes ejus, sicut pedes ursi, & os ejus si- 2
cut os leonis, & dedit ei hæc bestia prima virtutem suam, & thronum suum,
& magnitudinem potestatis suæ. Et unum ex capitibus ejus, quod transfixum 3
fuit ad mortem, & vulnus mortis ejus curatum fuit. Et admirata est tota terra,
& sequuta est hanc bestiam. Et adoraverunt istam primam bestiam: quia dedit 4
huic bestiæ potestatem suam, & adorârunt hanc bestiam, dicentes; Quis simi-
lis est huic bestiæ? & quis potest oppugnare eũ? Et datum est ei os ut loqueretur 5
magna, & blasphemias: & data est ei potestas facere signa quæcunque voluerit
quadraginta & duos menses. Et tunc aperuit os suum, ut blasphemaret contra 6
Deum, & contra nomen ejus, & contra templum sanctum suum quod in cælis est.
Et datum est ei ut gereret bellum cum Sanctis, & ut vinceret eos, & data est ei 7
potestas super omnes gentes, & populos, & tribus, & regiones:

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Et adorabunt eam omnes habitantes super terrã quorũ non scripta sunt no-
8 Καὶ προσκυνήσουσιν (ν) αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται (ξ) τὰ ὀνό-
mina in libro vitæ Agni mactati à fundatione mundi. Si quis habet
9 ματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου (ο) ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει
aurem, audiat. Si quis captivitatem congregat, in captivitatem vadit: si quis
10 οὖς, ἀκουσάτω. (π) Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις
in gladio occiderit, oportet eum in gladio occidi: Hic est patientia, &
ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ, καὶ
fides Sanctorum. Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, & habebat cornua duo, si-
11 ἡ πίστις τῶν ἁγίων. Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅ-
milia agni, & loquebatur sicut draco. Et potestatem prioris bestiæ omnem facit in
12 μοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐν-
conspectu ejus, & facit terram & habitantes in ea, ut adorent bestiam
ώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς (ρ) κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον
primam, cujus curata est plaga mortis ejus. Et facit signa magna, ut
13 τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη (σ) ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα
& ignem faceret descendere de cœlo in terram in conspectu hominum. Et seducit
14 καὶ πῦρ ποιῇ (τ) καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πλανᾷ
habitantes* in terra, propter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ,
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου,
dicens habitantibus in terra, facere imaginem bestiæ, quæ habet plagam
λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, (υ) ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς
gladii, & vixit. Et datum est illi dare spiritum imagini bestiæ, ut &
15 (φ) μαχαίρας, καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
loquatur imago bestiæ: & faciat, quicunque non adoraverint imaginem bestiæ,
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου· καὶ ποιήσῃ, (χ) ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου,
ut occidantur. Et facit omnes, parvos & magnos, & divites &
16 (ψ) ἵνα ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ
pauperes, & liberos & servos, ut dares illis characterem in
τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα (ω) δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ
manu eorum dextera, aut in frontibus eorum. Et ne quis possit
τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ (α) τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἵνα μή τις δύνηται 17
emere aut vendere, si non habens characterem, aut nomen bestiæ, aut numerum
ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ (β) χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν
nominis ejus. Hic sapientia est: Habens mentem, computet numerum
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων (γ) τὸν νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν 18
bestiæ: numerus enim hominis est: & numerus ejus, Sexcenti sexaginta sex.
τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ, Ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

CAP. XIV. ιδʹ.

Et vidi, & ecce Agnus stans supra montem Sion, & cum eo centum quadra-
Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ (α) ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν (β) τεσσαρά- 1
ginta quatuor millia, habentes nomen Patris ejus scriptum in fronti-
κοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ (γ) ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
bus suis. Et audivi vocem de cœlo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquã vocem
πων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν 2
tonitrui magni: & vocem audivi citharœdorum citharizantium in citharis suis:
βροντῆς μεγάλης· καὶ (δ) φωνὴν ἤκουσα κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
Et cantabant quasi canticum novum ante thronum, & ante quatuor animalia, &
Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ 3
seniores: & nemo poterat discere canticum, nisi illa centum quadraginta
τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν (ε) τεσσαράκοντα
quatuor millia, empti de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non
τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς (ζ) γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ 4
sunt coinquinati: virgines enim sunt: hi sunt sequentes Agnum quocunque
ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· (η) οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου
ierit: hi empti sunt ex hominibus primitiæ Deo & Agno.
ἂν (θ) ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

MS. A. (ν) αὐτὸν (ξ) τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ (ο) τοῦ ἐσφαγμένου (π) Εἴ τις εἰς αἰχ-μαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι,* αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. (ρ) ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα προσκυνήσουσιν (σ) ἡ πληγὴ αὐτοῦ. (τ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν (υ) ὃς ἔχει (φ) μαχαίρης, (χ) ἵνα ὅσοι ἐὰν (ψ) ἀποκτανθῶσιν. (ω) δώσιν (α) τὸ μέτωπον (β) χάραγμα, τὸ (γ) νῦν ΚΕΦ. ιδʹ. MS. A. (α) τὸ ἀρνίον ἑστὸς (β) τεσσαράκοντα (γ) ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ γεγραμμένον (δ) ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν (ε) τεσσαράκοντα (ζ) γῆς· Οἱ μετὰ (η) οὗτοι οἱ (θ) ὑπάγει·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

CAP. XIV.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

8 Et adorabunt eam omnes qui habitant super terram, quorum non est scriptum nomen in libro vitæ Agni illius mactati à jactis fundamentis mundi.
9 Si quis habet aures, audiat.
10 Si quis in captivitatem abducit, in captivitatem abit: si quis gladio occidit, oportet eum gladio occidi: hic est tolerantia & fides Sanctorum.
11 Et vidi aliud animal dentis ascendens de terra, & habebat cornua duo similia agni, & loquebatur sicut draco.
12 Et potestatem omnem illius animalis dentis prioris exercebat ante illud, & faciebat ut terra & hi qui in ea habitant, adorarent illud animal dentis prius, cujus sanata erat plaga lethalis.
13 Et facit signa magna, ita ut etiam ignem faciat descendere è cœlo super terram coram hominibus:
14 Et seducat eos qui habitant super terram, ad faciendum imaginem illi animali dentis, quod habuerat plagam gladii, & vixerat.
15 Et datum est ei indere spiritum imagini illius animalis dentis, ita ut loqueretur imago illius animalis dentati: & facere ut omnes qui non adorârint illam imaginem istius animalis dentis, occidantur.
16 Et facere omnes, parvos & magnos, & divites & pauperes, & liberos & servos, ut detur illis character super manus ipsorum dextras, aut super frontes ipsorum:
17 Ut nemo possit emere aut vendere, nisi qui habeat characterem nominis illius animalis dentis, aut numerum nominis ejus.
18 Hic sapientia est: qui habet mentem, computet numerum illius animalis dentis, numerus enim hominis est; & numerus ejus est, sexcenta et sexaginta sex.

CAP. XIV.

1 Et vidi, & ecce Agnus ille stans super montem Sion, & cum eo numerus, centum & quadraginta & quatuor millia habentia nomen ejus & nomen Patris ejus scriptum super frontibus suis.
2 Et audivi vocem è cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitrui magni: & vox quam audivi, erat tanquam citharœdorum pulsantium citharas suas,
3 Et canentium canticum novum ante thronum, & ante illa quatuor animalia, & illos seniores: & nemo poterat discere canticum illud, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, illi empti ex terra.
4 Hi sunt ii qui cum mulieribus non polluerunt se: virgines enim sunt. Hi sunt ii qui sequuntur Agnum quocunque ierit. Illi à Jesu empti sunt ex hominibus, primitiæ Deo & Agno:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎሙ፡ እለ ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ምድር ፡ እለ ፡ ሊኮነ ፡ ጽሑፍ፡ አስማቲሆ
9 ሙ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ሕይወት፡ ዘበግዑ ፡ ዘተቀትለ፡ ዘእምፍጥረተ ፡ ዓለም፡፡ ዘቦ፡ እ
10 ዝነ፡ ሰሚዐ፡ ለይስማዕ፡፡ ወተጼወወነ፡ ሕሊናየ ፡፡ ወዘሰ ፡ ይቀትል፡ በመጥባሕት፡ ሀለዎ፡
ይሙት፡ በመጥባሕት ፡፡ ወዝየ፡ ውእቱ ፡ ትዕግሥቶሙ፡ ወሃይማኖቶሙ፡ ለቅዱሳን ፡ ብፁዓን፡
11 ወኢያንክሮቱ ፡ ለሰይጣን፡፡ ወእምዝ፡ ወፅአ፡ ካልእ፡ አርዌ፡ እምነ ፡ ምድር ፡ ወ ፪፡ አ
ቅርንቲሁ ፡ ወይመስል ፡ ከመ ፡ በግዕ ፡ ወይነብብ ፡ ከመ ፡ አርዌ፡፡

Et adoraverunt eam omnes habitantes in terra, quorum non sunt scripta nomina sua in libro vitæ Agni ejus, qui occisus est, qui à creatione mundi erat. 8
Qui habet aurem, audiendo audiat. Et abducta fuit mihi cogitatio mea: 9
& qui occidit per gladium, oportet eum mori per gladium: & hic est patientia 10
& fides Sanctorum beatorum, & non est mirandum satanæ. Et tunc prodiit alia bestia è terra, & duo cornua ejus erant, & videbatur sicut agnus 11
& loquebatur sicut bestia.

Versio VULGATA LATINA.

8 Et adoraverunt eam omnes, qui habitant terram: quorum non sunt scripta no-
9 mina in Libro vitæ Agni, qui occisus est ab origine mundi. Si quis habet au-
10 rem, audiat. Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet; qui in gla-
dio occiderit, oportet eum gladio occidi. Hic est patientia, & fides Sanctorum.
11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, & habebat cornua duo similia Agni,
12 & loquebatur sicut draco. Et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat in con-
spectu ejus: & fecit terram, & habitantes in ea, adorare bestiam primam, cujus
13 curata est plaga mortis. Et fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de cœlo de-
14 scendere in terram in conspectu hominum. Et seduxit habitantes in terra, pro-
pter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ, dicens habitantibus in
15 terra, ut faciant imaginem bestiæ, quæ habet plagam gladii, & vixit. Et datum
est illi ut daret spiritum imagini bestiæ, & ut loquatur imago bestiæ: & faciat
16 ut quicunque non adoraverint imaginem bestiæ, occidantur. Et faciet omnes
pusillos, & magnos, & divites, & pauperes, & liberos, & servos habere chara-
cterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis: Et nequis possit emere, aut 17
vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestiæ, aut numerum nominis
ejus. Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestiæ. Nu- 18
merus enim hominis est: & numerus ejus, Sexcenti sexaginta sex.

CAP. XIV.

ET vidi, & ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadra- 1
ginta quatuor millia, habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus scriptum in fron-
tibus suis. Et audivi vocem de cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, & tan- 2
quam vocem tonitrui magni: & vocem, quam audivi, sicut citharœdorum citha-
rizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum novum, ante sedem, & 3
ante quatuor animalia, & seniores: & nemo poterat dicere canticum, nisi illa
centum quadragintaquatuor millia, qui empti sunt de terra. Hi sunt, qui cum 4
mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quo-
cunque ierit. Hi empti sunt ex hominibus primitiæ Deo, & Agno:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 وسجدوا لها كل السكان على الارض* الذين ليس لهم اسم مكتوب في سفر الحياة. والخروف
9 المقتول من قبل ان تكون الدنيا* من كانت له اذن فليسمع* فمن كان في سبي. فلينطلق.
10 وكل من قتل بالسيف. فبالسيف يقتل* هاهنا هو صبر القديسين وصلواتهم* ثم رايت دابة
11 اخري صاعدة من الارض. وكان لها قرنين كانها قرون كبش. وكانت تتكلم كالثعبان* وكان
12 لها سلطان ان تعمل كل اعمال الدابة الاولى تجاهها. وامرت الارض والسكان عليها. ان يسجدوا
13 للدابة الاولية. التي شفي جرح موتها* وعملت عجايب عظيمة. وذلك انها كانت تنزل النار
14 من السماء على الارض قدام الناس* وتخدع السكان على الارض. بتلك العلامات التي اعطيت
ان تعمل بين يدي الدابة. وتقول للسكان على الارض. ان يصنعوا صورة الدابة التي شفي
15 جرحها. وعاشت من بعد السيف* واعطي لها روح ان تعطيه لصورة الدابة. وكانت تامر ان
16 كل من لا يسجد لصورة الدابة يقتل* وصيرت الكل الكبار والصغار. والاغنياء والفقراء.
17 والاحرار والعبيد. ان يجعلوا في اليد اليمنى علامة الكفر وفي جباههم* حتى ليس يقدر احد
ان يشتري او يبيع. الا ان تكون له تلك العلامة التي هي اسم الدابة. او اسم عدد اسمها.
18 هاهنا تحتاج الحكمة. فمن له عقل فليعد عدد الدابة. وعدده هو عدد انسان. وجملته
1 ستماية وستة وستون* الفصل الرابع عشر. * فنظرت فاذا بالخروف قايما على طور
صهيون ومعه عدة. وهي مائة واربعة واربعون الفا عليهم اسمه واسم ابيه مكتوب على جباههم*
2 وسمعت صوتا من السماء كصوت امياه كثيرة. وكمثل صوت رعدة عظيمة. والصوت الذي
3 سمعت هو كصوت القيانير اذا ضربت* ويسبحون تسبحة جديدة قدام الكرسي. وقدام الحيوان
الاربع. وقدام المشايخ. ولم يكن احد يقدر يتعلم تلك التسبحة. الا اولايك الاربعة واربعين
4 ومائة الف. الذين اشتريوا من الارض* وهم الذين لم يتنجسوا مع النساء لانهم ابكار. وهاولي
هم الذين يتبعوا الخروف حيث ما توجه* وهم الذين اشتريوا بيسوع من البشر من البدي لله وللخروف.

Et adorârunt eam omnes habitantes super terrã, quibus non est nomen scriptum 8
in libro vitæ & Agni illius occisi ante- 9
quam esset mundus. Qui habet aurem, 10
audiat. Qui fuerit in captivitate, evadat: & quicunque gladio occiderit gladio occidatur: hic est patientia & orationes
Sanctorum. Præterea vidi aliam bestiam 11
emergentem è terra: habebâtque duo cornua quasi cornua arietis: & loquebatur
ut draco. Et habebat potestatem faciendi 12
omnia opera prioris illius bestiæ, in conspectu ipsius: præcepitque terræ & habitantibus super eam, ut adorarent bestiam illam primam, cujus curatum fuerat vulnus lethale. Et edidit miracula magna: 13
nam descendere faciebat ignem de cœlo super terram, præsentibus hominibus: Et 14
fallebat habitantes super terram signis illis quæ datum fuerat ei facere in conspectu bestiæ: dicebatque incolis terræ ut facerent imaginem bestiæ cujus curatum fuerat vulnus, quæque post gladium
revixerat. Datúsque est ei spiritus, ut 15
inderet eum imagini bestiæ: & præcipiebat ut quicunq; non adoraret imaginem
bestiæ, occideretur. Effecit etiam ut 16
omnes, parvi ac magni, divites & pauperes, ingenui & servi ponerent in manu dextera signum apostasiæ, & in frontibus
suis: Ut nemo posset emere aut vendere, 17
nisi haberet signum illud, nempe nomen bestiæ, aut nomen numeri nominis ejus.
Hic requiritur sapientia. Qui ergò ha- 18
bet intellectum, computet numerum bestiæ: numerus autem ejus, numerus hominis est; et summa ejus, sexcenta sexaginta sex.

CAP. XIV.

TUm aspexi, et ecce Agnus ille stans 1
super montem Sion, et cum eo multitudo, nempe centum quadraginta quatuor millia, super quibus erat nomen ejus et nomen Patris ejus scriptum in frontibus
eorum. Et audivi vocem de cœlo tan- 2
quam vocem aquarum multarum, et tanquam sonum tonitrui magni: porrò vox quam audivi, erat quasi vox cithararum pulsatarum. Et canebant canticum 3
novum ante thronum, et ante quatuor animalia, et ante Seniores: nec poterat quisquam discere canticum illud, nisi illa quadraginta quatuor et centum millia quæ empta fuerant de terra. Sunt 4
autem ii qui non contaminârunt sese cum mulieribus; virgines enim sunt: atque isti sunt qui secuti sunt Agnum quocunque se contulit: iidemque sunt qui per Jesum ex hominibus à principio empti sunt Deo et Agno.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወበሥልጣኑ : ለቀዳማዊ : አርዌ : ይገብር : ኵሉ : በቅድሜሁ :: ወይሬስያ : ለምድር : ከመ :
እለ : ይነብሩ : ውስቴታ : ይስግዱ : ሎቱ : ለቀዳማዊ : አርዌ : ዘሐይወ : እምቍስለ : ሞቱ ::=:
13 ወገብረ : ተአምራተ : ዐቢየተ : ከመ : ያወርድ : እምሰማይ : እሳተ : ዲበ : ምድር : ቅድመ :
14 እጓለ : እመሕያው :=: ወያስሕቶሙ : ለእለ : ይነብሩ : ዲበ : ምድር : በእንተ : ተአምር : ዘተ
ወህበ : ሎቱ : ከመ : ይግበር : በቅድመ : ወእቱ : አርዌ :: ወይቤሎሙ : ለእለ : ይነብሩ : ውስ
ተ : ምድር : ከመ : ይግበሩ : አምሳሎ : ለዝንቱ : አርዌ : ዘቍስለ : በመጥባሕት : ወሐየ
15 ወ ::=: ወተውህበ : ሎቱ : ይደይ : ውስቴቱ : መንፈሰ : ለአምሳለ : ዝንቱ : አርዌ : ከመ : ይ
ንብብ : ምስሉ : ለወእቱ : አርዌ :: ወገብሮሙ : ለኵሎሙ : ለእለ : ይሰግዱ : ለምስለ : ዝን
16 ቱ : አርዌ : ከመ : ይሙቱ ::=: ይገብር : ንኡሳ : ወዐቢዩ :: አብዕልት : ወነዳያን : አግብ
ርት : ወአግዓዚ : ከመ : ይጽሐፉ : ውስተ : እደዊሆሙ : እንተ : የማን : ወእምለኮ : ውስተ :
17 ገጽሞሙ ::=: ወከመ : አልቦ : ዘይክል : ሠይጦ : ወተሣይጦ : እንበለ : እለ : ጽሑፋን :
18 ትእምርተ : ስሙ : ለወእቱ : አርዌ : አው : ዘኍልቈ : ስሙ ::=: ወዘሰ : ጠቢ
ብ : ወእቱ : ወዘቦ : ልበ : የአምር : ኍልቈሁ : ለወእቱ : አርዌ :: እስመ : ኣምጣነ : እጓለ :
እመሕያው : ወእቱ :: ወኍልቈሁ : ፮፻ ፷ ወ ፮ ::=:

10

1 ወእምዝ : ቆመ : ዝኩ : በግዕ : ለዕለ : ደብረ : ጽዮን : ወምስሌሁ : ፲ ወ ፬ ፼ ወ ፵ ፻ : ሕፃናት :
2 እለ : ጽሑፍ : ውስተ : ገጽሆሙ : ስሙ : ወስመ : አቡሁ : ወቅዱስ : መንፈሱ ::=: ወመጽአ :
ቃል : እምሰማይ : ከመ : ቃለ : ማይ : ብዙኅ : ወከመ : ቃለ : ነጐድጓድ : ዐቢይ : ወከመ : ቃለ : መሰ
3 ንቆት : ሶበ : ይሰንቅዉ : በመሰንቆቲሆሙ ::=: ወየኀልዩ : ማኅሌተ : ሐዳሰ : ቅድመ : መን
በሩ : ወበግዑ : ወቅድመ : እልክቱ : ፬ : እንስሳሁ : ወእልክቱ : ሊቃናት :: ወአልቦ : ዘይክል : አአ
ምሮታ : ለይእቲ : ማኅሌት : ዘእንበለ : እልክቱ : ፲ ወ ፬ ፼ : ወሠ፻ : እለ : ተቤዘዉ : እምነ : ም
4 ድረ : ግብጽ ::=: እሉ : ንጹሐን : እሙንቱ : እምአንስት : በከመ : ተወልዱ :: ወእሉ : እሙንቱ :
እለ : ተለውዎ : ለበግዑ : ኀበ : ሖረ :: ወእሉ : ቀደሙ : ተቤዝዎ : እምነ : እጓለ : እመሕያው :
ለእግዚአብሔር : ወለበግዑ ::=:

Et per potestatem prioris bestiæ faciebat omnia in conspectu ejus, & faciebat ter- 12
ram, sicut habitantes in ea, adorare primam bestiam quæ curata fuit à vulnere
mortis suæ. Et fecit signa magna, ut descenderet à cœlo ignis super terram, 13
conspectu hominum. Et seducebat habitantes super terram propter signum quod 14
datum est ei, ut faceret in conspectu hujus bestiæ: & dixit habitantibus in terra ut facerent imaginem istius bestiæ quæ vulnerata fuit per gladium, & vixit.
Et datum est ei ut immitteret ei spiritum ad similitudinem hujus bestiæ, ut lo- 15
queretur imago hujus bestiæ, & fecit omnes adorantes imaginem hujus bestiæ, ut
morerentur. Faciebat pusillos & magnos, divites & pauperes, servos & liberos 16
ut scriberent eam in manu sua dextra, sin minùs, in frontibus suis. Et sic nemo 17
fuit qui poterat emere aut vendere, nisi ii quibus inscripta erant signa nominis
hujus bestiæ, vel numeri nominis ejus. Et qui sapiens est, & qui habet intelli- 18
gentiam scit numerum hujus bestiæ, quia quantitas hominis est: & numerus ejus, sexcenta sexaginta & sex.

CAP. XIV.

ET tunc stetit hic agnus super montem Sion, & cum eo quater decies my- 1
riades & quadragies centum parvuli, quorum in frontibus scriptum fuit nomen ejus, et nomen Patris ejus, et sancti Spiritûs ejus. Et venit vox à cœlo 2
sicut vox aquæ multæ, et sicut sonus tonitrui magni, et sicut vox citharœdorum
dum pulsant citharas eorum. Et cantant canticum novum ante thronum ejus, 3
et agnum ejus, et ante illa quatuor animalia ejus, et illos seniores, et nemo fuit qui poterat intelligere hoc canticum, nisi illi quaterdecies myriades
et quadragies centum, qui redempti fuerunt è terra Ægypti. Qui puri sunt à 4
muliere, prout nati fuerunt: et hi sunt qui sequuti sunt Agnum ejus quocunque ierit, et qui priùs redempti sunt ex hominibus Deo et agno ejus.

Et in ore eorum non est inventus dolus: sine macula enim sunt ante con-
5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη (ι) δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσι ἐνώπι-
spectũ throni Dei. Et vidi alterum angelum volantem in medio cœ-
6 ον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον (κ) πετώμενον ἐν μεσουρανήμα-
li, habentem Evangelium æternum, evangelizare habitantibus super terrã,
τι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι (λ) τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
& omnem gentem, & tribum, & linguam, & populum, Dicentem in voce ma-
7 καὶ (μ) πᾶν ἔθνος, καὶ φυλὴν, καὶ γλῶσσαν, καὶ λαὸν, (ν) Λέγοντα ἐν φωνῇ με-
gnâ; Timete Deum, & date illi gloriam, quia venit hora judicii ejus:
γάλῃ, Φοβήθητε τὸν Θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ·
& adorate eum qui fecit cœlum, & terram, & mare, & fontes a-
καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ θάλασσαν, καὶ πηγὰς ὑ-
quarum. Et alius angelus secutus est, dicens; Cecidit, cecidit
8 δάτων. Καὶ (ξ) ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, Ἔπεσεν, ἔπεσε
Babylon civitas illa magna: quia ex vino iræ fornicationis suæ po-
(ο) Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πε-
tavit omnes gentes. Et tertius angelus secutus est illos, dicens
9 πότικε πάντα (π) ἔθνη. Καὶ τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν (ρ) αὐτοῖς, λέγων
in voce magna; Si quis bestiam adoraverit, & imaginem ejus, & accepe-
ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις (σ) τὸ θηρίον προσκυνεῖ, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβά-
rit characterem in fronte sua, aut in manu sua, Et hic bibet
10 νει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, Καὶ αὐτὸς πίεται
de vino iræ Dei, mixto mero in poculo iræ
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου (τ) ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς
ipsius, & cruciabitur in igne & sulphure in conspectu sanctorum an-
αὐτοῦ, καὶ (υ) βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον (φ) τῶν ἁγίων ἀγ-
gelorum, & ante conspectum Agni. Et fumus cruciatûs eorum ascen-
11 γέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν (χ) ἀνα-
dit in secula seculorum: & non habent requiem die ac nocte adoran-
βαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦν-
tes bestiam, & imaginem ejus, & si quis acceperit characterem nominis
τες τὸ θηρίον, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
ejus. Hic patientia Sanctorum est: hic custodientes mandata
αὐτοῦ. Ὧδε (ψ) ὑπομονὴ τῶν ἁγίων (ω) ἐστίν· ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ 12
Dei, & fidem Jesu. Et audivi vocem de cœlo, dicentem mihi; Scri-
Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (α) λεγούσης μοι, Γρά- 13
be; Beati mortui, in Domino morientes amodò. Etiam, dicit Spiritus,
ψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναὶ, λέγει τὸ Πνεῦμα,
ut requiescant à laboribus suis: at opera illorum sequuntur cum i-
ἵνα (β) ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· (γ) τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐ-
psis. Et vidi, & ecce nubes alba, & super nubem sedens similis Fi-
τῶν. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην (δ) καθήμενος ὅμοιος υἱ- 14
lio hominis, habens in capite suo coronam auream, & in manu sua
ῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ (ε) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
falcem acutam. Et alius angelus exivit de templo, clamans in magna voce
δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν (ζ) ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ
sedenti super nubem; Mitte falcem tuam, & mete: quia venit 15
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον· ὅτι (η) ἦλθέ
tibi hora metendi: quoniam aruit messis terræ. Et misit se-
σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή- 16
dens super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. Et
μενος ἐπὶ (θ) τὴν νεφέλην, τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.
alius angelus exivit de templo quod in cœlo, habens & ipse falcem acutã. Καὶ 17
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.
Et alius angelus exivit de altari, habens potestatẽ supra ignem: &
Καὶ ἄλλος (ι) ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, (κ) ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ 18
clamavit clamore magno habenti falcem acutam, dicens; Mitte tuam
ἐφώνησε (λ) κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, λέγων, Πέμψον σου τὸ
falcem acutam, & vindemia botros terræ: quoniam maturæ sunt u-
δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας (μ) τῆς γῆς· ὅτι ἤκμασαν αἱ στα-
væ ejus. Et misit angelus falcem suam in terram, & vindemiavit
φυλαὶ αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν 19
vineam terræ, & misit in lacum iræ Dei magnum.
ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν μεγάλην.

MS. A. (ι) ψεῦδος· ἄμωμοί εἰσιν. Καὶ ἴδον (κ) πετόμενον (λ) ἐπὶ τοὺς (μ) ἐπὶ πᾶν (ν) Λέγων φωνῇ (ξ) ἄλλος δεύτερος ἄγγελος (ο) Βαβυ... ἡ μεγάλη· ἣ ἐκ τοῦ (π) τὰ ἔθνη. ... ἄλλος ἄγγελος τρίτος (ρ) αὐτῶν, (σ) προσκυνεῖ τὸ * θυσιαστήριον, (τ) ἐκ τοῦ ποτηρίου τὴν ὀργὴν (υ) βασανισθήσονται (φ) τῶν ἀγγέλων, καὶ (χ) εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· (ψ) ἡ ὑπομονὴ (ω) ἐστίν· αἱ (α) λεγούσης, Γράψον, (β) * ἀναπαύσονται (γ) τὰ γὰρ ἔργα (δ) * καθήμενον ὅμοιον * υἱὸν ἀνθρώπου, (ε) τὴν κεφαλὴν, (ζ) κράζων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐν φωνῇ μεγάλῃ (η) ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι· (θ) τῆς νεφέλης, (ι) ἄγγελος ἐκ (κ) ὁ ἔχων (λ) φωνῇ μεγάλῃ (μ) τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 [illegible]

Et in ore eorum non inventum est menda- 5
cium: sine maculis enim sunt. Et vidi 6
alium Angelum volantem in cœlo, haben-
tem Evangelium æternum, ad evangelizan-
dum iis qui habitant super terram, & apud
omnem nationem, & tribum, & linguam 7
& gentem: Dicentem voce magnâ, Ser-
vite Deo, & date illi gloriam, quia venit
hora judicii ejus: & adorate eum qui fe-
cit cœlum, & terram, & mare, & fontes
aquarum. Et alius Angelus secundus secu- 8
tus est eum, dicens; Cecidit, cecidit Babel
illa magna, quæ ex vino excandescentiæ
scortationis suæ potavit omnes gentes. Et 9
alius Angelus tertius secutus est eos, dicens
voce magnâ; Si quis adoraverit illud ani-
mal dentis, & imaginem ejus: & accepe-
rit characterem ejus super frontem suam,
aut super manum suam, Ipse quoque bi- 10
bet ex vino excandescentiæ Dei, quod mix-
tum est mero in calice iræ ejus: & cru-
ciabitur in igne & sulphure coram Angelis
sanctis, & coram throno. Et fumus cruci- 11
atûs eorum in secula seculorum ascendet,
& non est quies die ac nocte iis qui adorant
illud animal dentis, & imaginem ejus. Hic 12
tolerantia Sanctorum est, qui servant præ-
cepta Dei, & fidem Jesu. Et audivi vocem 13
è cœlo, dicentem; Scribe, Beati sunt mor-
tui, qui in Deo moriuntur. Posthac sanè
dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus
suis: ipsa enim opera eorum sequuntur
eos. Et vidi, & ecce nubes alba, & super 14
nubem *quidam* sedens similis Filio hominis,
habens super caput suum coronam auream,
& in manu sua falcem acutam. Et alius 15
Angelus exivit è templo, compellans voce
magnâ eum qui sedet super nubem. Et 16
projecit falcem suam super terram, & de-
messa est terra. Et alius Angelus exivit è 17
templo quod est in cœlo, habens etiam
falcem acutam. Et alius Angelus exivit ex 18
altari, habens potestatem super ignem: &
clamavit clamore magno ad eum qui habet
falcem acutam, dicens; Mitte falcem tuam
illam acutam, et vindemia botros vineæ
terræ, quia adoleverunt uvæ terræ. Et 19
projecit Angelus falcem suam in terram,
et vindemiavit vineam terræ, et projecit
in torcular excandescentiæ Dei illius ma-
gni.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወኢተረክበ፡ ሐሰት፡ ውስተ፡ አፈሆሙ፡ እስመ፡ ንጹሓን፡ እሙንቱ፡ እምኃጢአት፡፡ ወእም
6 ዝ፡ መጽአ፡ ካልእ፡ መልአክ፡፡ እንዘ፡ ይሰርር፡ማእከለ፡ሰማይ፡ወምድር፡ወይጸውር፡ወንጌለ፡ዘ
ለዓለም፡፡ ከመ፡ ይስብክ፡ሎሙ፡ለእለ፡ ይነብሩ፡ውስተ፡ምድር፡፡ ወለኵሎሙ፡አሕዛብ፡ወለ
7 ዝብ፡ወነገድ፡ወበሐውርት፡፡ እንዘ፡ይብል፡በቃል፡ዐቢይ፡ፍርህዎ፡ለእግዚአብሔር፡ወስ
ብሕዎ፡፡ እስመ፡በጽሐት፡ዕለት፡ሰዓት፡ደይኑ፡ወሰግዱ፡ሎቱ፡ለዘ፡ገብረ፡ሰማየ፡ወምድ
8 ረ፡ ወአፍላገ፡ ወአንቅዕተ፡ ማያት፡፡ ወካልእ፡ መልአክ፡ ተለወ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ወድቀ፡
ቀት፡ ባቢሎን፡ዐባይ፡ ሀገር፡ እምነ፡ጽዋዓ፡ወይነ፡መንሱታ፡ ወዝሙታ፡ ዘአስተየት፡ለኵሉ፡አ
ሕዛብ፡፡

Et non inventum est mendacium in ore eorum, quia puri sunt à peccato. Et 5
tunc venit alius Angelus volans medio cæli & terræ, & portabat evangelium 6
æternum, ut prædicaret iis qui habitabant in terra, & omni genti, & populo,
& tribui & regioni, Dicens in voce magna; Timete Deum, & glorificate eum, 7
quia venit dies & hora judicii ejus; & adorate eum qui fecit cælum & terram,
mare & flumina, & fontes aquarum. Et alius Angelus sequutus est eum, di- 8
cens; Cecidit, & cecidit Babylon magna urbs, ex calice vini tentationis suæ, &
scortationis suæ, quæ potavit omnes gentes.

Versio VULGATA LATINA.

5 Et in ore eorum non est inventum mendacium : sine macula enim sunt ante thro-
6 num Dei. Et vidi alterum Angelum volantem per medium cœli, habentem Evan-
gelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, & super omnem gen-
7 tem, & tribum, & linguam, & populum : Dicens magnâ voce; Timete Domi-
num, & date illi honorem, quia venit hora judicii ejus : & adorate eum, qui fecit
8 cœlum & terram, mare, & fontes aquarum. Et alius Angelus secutus est, dicens; Ce-
cidit, cecidit Babylon illa magna : quæ à vino iræ fornicationis suæ potavit omnes
9 gentes. Et tertius Angelus secutus est illos, dicens voce magnâ; Si quis adora-
verit bestiam, & imaginem ejus, & acceperit characterem in fronte sua, aut in ma-
10 nu sua : Et hic bibet de vino iræ Dei, quod mistum est mero in calice iræ ipsius,
& cruciabitur igne & sulphure in conspectu Angelorum sanctorum, & ante con-
11 spectum Agni : Et fumus tormentorum eorum ascendet in secula seculorum :
nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam, & imaginem ejus, &
12 si quis acceperit characterem nominis ejus. Hic patientia sanctorum est, qui cu-
stodiunt mandata Dei, & fidem Jesu. Et audivi vocem de cœlo, dicentem mihi; 13
Scribe, Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodò jam dicit Spiritus, ut re-
quiescant à laboribus suis : opera enim illorum sequuntur illos. Et vidi, & ecce 14
nubem candidam : & super nubem sedentem similem Filio hominis, habentem in
capite suo coronam auream, & in manu sua falcem acutam. Et alius Angelus ex- 15
ivit de templo, clamans voce magnâ ad sedentem super nubem; Mitte falcem tu-
am, & mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terræ. Et misit qui 16
sedebat super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. Et alius Angelus 17
exivit de templo, quod est in cœlo, habens & ipse falcem acutam. Et alius Ange- 18
lus exivit de altari, qui habebat potestatem supra ignem : & clamavit voce ma-
gnâ ad eum qui habebat falcem acutam, dicens; Mitte falcem tuam acutam, &
vindemia botros vineæ terræ : quoniam maturæ sunt uvæ ejus. Et misit Ange- 19
lus falcem suam acutam in terram, & vindemiavit vineam terræ, & misit in la-
cum iræ Dei magnum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 *ولم يوجد في فيهم كذب لانهم بلا عيب هم *ورايت ملاكا يطير في متوسط السماء ومعه
7 الانجيل الابدي ليبشر الجلوس على الارض وكجميع الامم والقبايل والالسن والشعوب *ويقول
بصوت عظيم خافوا الرب واعطوه المجد لان قد اتت ساعة دينونته اسجدوا له الذي خلق
8 السماء والارض والبحر وعيون المياه *واذا ملاك ثان يتبعه قايلا سقطت بغداد العظيمة من
9 خمر فتكها الذي سقته لجميع الامم *وملاك اخر ثالث كان يتبعهم وهو يقول بصوت عظيم
10 كل من سجد للدابة ولصورتها واخذ العلامة في جبهته او في يده *فهو يشرب من خمر
غضب الله الذي قد مزج في كاس رجزه ويعذب في النار والكبريت قدام الملايكة القديسين
11 وقدام القديسين والخروف *ودخان عذابهم يصعد الى دهر الداهرين وليس لهم راحة ليلا
12 ولا نهارا الذين يسجدون للدابة ولصورتها وكل من اخذ وسمة اسمها *هاهنا هو صبر
13 القديسين هاهنا صبر الذين يحفظون وصايا الله وامانة ايسوع *ثم سمعت صوتا من السماء
يقول اكتب طوباهم الموتى الذين ماتوا على دين الرب الان يقول الروح نعم ليستريحوا من
14 جميع كروبهم واعمالهم تتبعهم *فنظرت فاذا سحابة بيضاء والجالس على السحابة شبه
15 ابن الانسان وعلى راسه تاج من ذهب وبيده منجل حاد *وملاك اخر خرج من السماء وهو
يصرخ بصوت عظيم للجالس على السحاب ارسل منجلك واحصد لان قد اتت ساعة
16 الحصاد لان قد يبس حصاد الارض *فوضع الجالس على السحاب منجله الحاد على
17 الارض فحصدت الارض *وملاك اخر خرج من الهيكل الذي في السماء وهو يصرخ
18 ومعه منجل حاد *وملاك اخر خرج من المذبح وله سلطان على النار وهو يصيح باعلى
صوت الذي معه المنجل الحاد قايلا ارسل منجلك الحاد واقطع عناقيد كروبات
19 الارض فان قد طاب عنبها *فادرج الملاك منجله الى الارض فقطع كروم الارض كلها
والقى العنب في معصرة الله العظمة

Et in quorum ore non est inventum men- 5
dacium, quia sine vitio sunt. Vidi quo- 6
que Angelum volantem per medium cœli,
habentem Evangelium æternum, ut an-
nuntiaret incolis terræ, & omnibus gen-
tibus, & tribubus, & linguis, & po-
pulis : Dicentem voce magna, Timete 7
Dominum, eique tribuite gloriam : jam
enim venit hora judicii ejus : adorate
eum qui creavit cœlum ac terram, mare
& fontes aquarum. Et ecce Angelus 8
secundus sequebatur eum, dicens, Coci-
dit Babylon illa magna ob vinum suæ
necis, quod propinavit omnibus genti-
bus. Et alius Angelus tertius seque- 9
batur eos, dicens voce magna, Qui-
cunque adoravit bestiam & imaginem
ejus, & accepit signum in fronte sua aut
in manu sua, Is bibet ex vino iræ Dei, 10
quod temperatum est in calice furoris
ejus : & cruciabitur in igne & sulphure
in conspectu Angelorum sanctorum, &
in conspectu Sanctorum, & Agni. Et fu- 11
mus cruciatus eorum ascendet in secu-
lum seculorum : nec erit eis requies
nocte nec die, qui adorant bestiam &
imaginem ejus, & quisquis accepit cha-
racterem nominis ejus. Hic est patien- 12
tia Sanctorum : hic est tolerantia eorum
qui servant mandata Dei, & fidem
Jesu. Deindè audivi vocem de cœlo 13
dicentem, Scribe, Beati mortui qui mor-
tui sunt pro fide Domini. Jam dicit
Spiritus, Ita est, requiescant ab omni-
bus angoribus suis, & opera eorum se-
quantur illos. Aspexi autem, & ecce 14
nubes candida : & qui sedebat super nu-
bem, similis erat filio hominis : & super
caput ejus corona aurea : & in manu
ejus falx acuta. Et alius Angelus 15
egressus est è cœlo clamans voce magnâ
ad insidentem nubi, Mitte falcem tuam,
& mete : quia jam venit hora mes-
sis : nam aruit messis terræ. Posuit 16
igitur qui insidebat nubi falcem
suam super terram, & demessa est
terra. Et alius Angelus prodiit è 17
templo quod est in cœlo, clamans, ha-
bens falcem acutam. Tum alius An- 18
gelus prodiit ex altari, habebâtque
potestatem super ignem : et is clama-
bat altissimâ voce ad eum qui ha-
bebat falcem acutam, dicens; Mitte
falcem tuam acutam, et præcide bo-
tros vinearum terræ : jam enim ma-
turuit uva ejus. Protulit igitur An- 19
gelus ille falcem suam in terram, et
vindemiavit vineas universæ terræ,
posuitque uvam in lacum vinarium
Dei magnum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወሣልስ ፡ መልአክ ፡ ተለወሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ዘሰገደ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ ፡
ወለምስሉ ፡ ወለዘ ፡ ጽሑፍ ፡ ትእምርቱ ፡ ውስተ ፡ ፍጽሙ ፡ አው ፡ ውስተ ፡ እደዊሁ ፡፡
10 ውእቱኒ ፡ ይስቲ ፡ ወይነ ፡ መዐቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘቅዱሕ ፡ ውስተ ፡ ጽዋዓ ፡ መዐቱ ፡
ዘኢኮነ ፡ ፍሡሐ ፡ ወይትኴነን ፡ በእሳት ፡ ወተይ ፡ በቅድመ ፡ መላእክቲሁ ፡ ወበቅድመ ፡ በግ
11 ዑ ፡፡ ወዐርገ ፡ ጢስ ፡ ደይናሙ ፡ ለዓለም ፡ ወለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡ ወአልቦሙ ፡ ዕረፍት ፡ መ
ዐልተ ፡ ወሌሊተ ፡፡ ወዝንተ ፡ ኵነኔ ፡ ይረክቡ ፡ እለ ፡ ይሰግዱ ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡ ወለምስ
12 ሉ ፡ ወእለ ፡ ይጽሕፉ ፡ ትእምርተ ፡ ስሙ ፡፡ ወዝውእቱ ፡ ትዕግሥቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ እ
13 ለ ፡ የዓቅቡ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሃይማኖቶ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወመጽ
አ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡፡ ጸሐፍ ፡ ይእዜኒ ፡ ብፁዓን ፡ እለ ፡ ሞቱ ፡ በእንተ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ እወ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ያዕርፉ ፡ እምፃማሆሙ ፡ ወእ
14 ምነ ፡ ዘተለወሙ ፡ ግብሮሙ ፡፡ ወመጽአት ፡ ደመና ፡ ብርህት ፡ ወውስተ ፡ ይእቲ ፡ ደ
መና ፡ ይነብር ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡፡ ወአክሊለ ፡ ወርቅ ፡ ዲበ ፡ ርእሱ ፡ ማዕፀድ ፡
15 በሊሕ ፡ ዲበ ፡ እደዊሁ ፡፡ ወወፅአ ፡ ካልእ ፡ መልአክ ፡ እምነ ፡ መቅደሱ ፡፡ ወይጸርኅ ፡ ሎ
ቱ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ለዘ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ደመና ፡፡ ወይብል ፡ ፈኑ ፡ ማዕፀደከ ፡ በሊሃ ፡ ወ
16 ዕፀድ ፡ እስመ ፡ በጽሐት ፡ ሰዓት ፡ ለዓፂድ ፡ እስመ ፡ የብሰ ፡ ማዕረረ ፡ ምድር ፡፡ ወአምዝ ፡
አልዐለ ፡ ማዕፀደ ፡ ውእቱ ፡ ዘይነብር ፡ ውስተ ፡ ደመና ፡ ለዐለ ፡ ምድር ፡ ወተዐፀደት ፡ ምድ
17 ር ፡፡ ወወፅአ ፡ ካልእ ፡ መልአክ ፡ እምነ ፡ መቅደሱ ፡ ዘውስተ ፡ ሰማይ ፡ ወይጸውር ፡ ው
18 እቱኒ ፡ ማዕፀደ ፡ በሊሐ ፡፡ ወካልእ ፡ መልአክ ፡ ተለወ ፡ እምነ ፡ ምሥዋዕ ፡ ዘውእቱ ፡
ስሉጥ ፡ ለዐለ ፡ እሳት ፡፡ ወጸውዖ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ለዝክቱ ፡ ዘይጸውር ፡ ማዕፀደ ፡ በሊሐ ፡
ወይቤሎ ፡ ፈኑ ፡ ማዕፀደከ ፡ በሊሐ ፡ ወቅስም ፡ አስካሎ ፡ ለዐፀደ ፡ ወይን ፡ ለምድር ፡ እስ
19 መ ፡ ዐቢይ ፡ አስካሉ ፡፡ ወነሥአ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ማዕፀደ ፡ ወለወረደ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወቀ
ሠሞ ፡ ቦቱ ፡ ዐፀደ ፡ ወይን ፡ ለምድር ፡ ወወደዮ ፡ ውስተ ፡ ምክያደ ፡ መዐቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡

Et tertius angelus sequutus est eos, dicens in magna voce; Qui adoraverit hanc 9
bestiam, et imaginem ejus, et is cui inscriptum fuerit signum ejus in fronte sua,
aut in manu sua, Ipse bibet vinum iræ Dei, quod exhaustum est in poculum iræ 10
ipsius quod non est gratum, et judicabitur in igne et sulphure in conspectu Angelo-
rum suorum, et in conspectu Agni sui. Et ascendit fumus judicii eorum, in seculum, 11
et in seculum seculorum, et non habuerunt requiem die et nocte: et hoc judicium
invenient adorantes hanc bestiam, et imaginem ejus, et scribentes signum nominis
ejus. Et hæc est patientia Sanctorum, qui custodiunt mandatum Dei, et fidem 12
Domini Jesu. Et venit vox è cœlo, dicens; Scribe nunc; Beati qui mortui sunt 13
propter Deum, etiam sic dicit spiritus sanctus, quòd requiescent à laboribus su-
is, et à suis quæ sequuntur eos operibus. Et venit nubes lucida, et super istam 14
nubem sedebat Filius hominis, et corona aurea super caput ejus, & falx acuta in
manu sua. Et prodiit alius Angelus è templo ejus, et clamabat in voce magna 15
ad eum qui sedebat super nubem, et dixit; Mitte falcem tuam acutam, et mete,
quia venit hora ad metendum, quia aruit messis terræ. Et tunc extulit falcem 16
suam ipse qui sedebat in nube super terram, et demessa est terra. Et prodiit 17
alius Angelus è templo suo quod est in cœlo, et portabat istam falcem acutam. Et 18
alius Angelus sequutus est eum ab altari, qui donatus fuit potestate in ignem, et
vocavit in voce magnâ eum qui portabat falcem acutam, et dixit ei; Mitte fal-
cem tuam acutam, et vindemia botrum vineæ terræ, quia magnus est botrus
ejus. Et accepit iste Angelus falcem, et misit eam in terram, et vindemiavit 19
cum ea vineam terræ, et abjecit in torcular iræ Dei.

Et calcatus est lacus extra civitatem, & exivit sanguis de lacu usque ad
20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς (ν) ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι
frænos equorum, à stadiis mille sexcentis.
τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

CAP. XV. ιε´.

Et vidi aliud signum in cœlo magnum & mirabile, angelos septem, haben-
1 ΚΑὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχον-
tes plagas septem novissimas: quoniã in illis consummata est ira Dei. Et
2 τας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας. ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ
vidi tanquam mare vitreum mistum igne, & vincentes ex bestia, &
εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, καὶ
ex imagine ejus, & ex charactere ejus, ex numero nominis ejus,
ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, (α) καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,
stantes super mare vitreum, habentes citharas Dei. Et cantant canticũ
3 ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν
Moysi servi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mirabilia
(β) Μωσέως δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
opera tua, Domine Deus omnipotens: justæ & veræ viæ tuæ,
τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
rex Sanctorum. Quis non timebit te, Domine, & glorificabit nomen tuũ?
4 βασιλεὺς τῶν (γ) ἁγίων. Τίς οὐ μὴ (δ) φοβηθῇ σε, Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;
quia solus pius: quoniam omnes gentes venient & adorabunt in conspectu
ὅτι μόνος ὅσιος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν (ε)
tuo: quoniã judicia tua manifesta sunt. Et post hæc vidi, & ecce aper-
5 σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, (ζ) καὶ ἰδοὺ ἠ-
tũ est templũ tabernaculi testimonii in cœlo. Et exierunt septem angeli,
6 νοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι
habentes septẽ plagas, de templo, vestiti linum purum, & splen-
(η) ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι (θ) λίνον καθαρὸν, καὶ λαμ-
didum, & præcincti circa pectora zonis aureis. Et unum de quatuor ani-
7 πρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώ-
malibus dedit septẽ angelis septẽ phialas aureas, plenas iracundiæ Dei
ων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ
viventis in secula seculorum. Et impletum est templũ fumo ex gloria
ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ 8
Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat introire in templum, donec con-
Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τε-
summarentur septem plagæ septẽ angelorum.
λεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

CAP. XVI. ιϛ´.

Et audivi vocem magnam de templo, dicentẽ septẽ angelis; Ite, &
ΚΑὶ ἤκουσα (α) φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, καὶ 1
effundite phialas iræ Dei in terram. Et abiit primus, &
(β) ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ 2
effudit phialam suam in terrã: & factũ est vulnus malum & malignum in
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ (γ) ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο (δ) ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς
homines habentes characterẽ bestiæ, & imaginẽ ejus adoran-
ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, (ε) καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦν-
tes. Et secundus angelus effudit phialam suam in mare: & factus est san-
τας. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷ- 3
guis tanquã mortui, & omnis anima vivens mortua est in mari. Et tertius
μα ὡς νεκροῦ, (ζ) καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ (η) τρίτος
angelus effudit phialã suam in flumina & in fontes aquarum: & fa- 4
ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς (θ) καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ (ι) ἐ-
ctus est sanguis. Et audivi angelũ aquarum, dicentem, Justus, Domine, es,
γένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος, (κ) Δίκαιος, Κύριε, εἶ,
qui existens, & qui eras, sanctus, quia hæc judicasti: Quia sanguinem Sanctorũ & Prophetarũ 5
ὁ ὢν, καὶ ὁ (λ) ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν 6
effuderũt, & sanguinẽ eis dedisti bibere: digni enim sũt. Et audivi alterũ de
ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς (μ) ἔδωκας πιεῖν· (ν) ἄξιοι γάρ εἰσι. Καὶ (ξ) ἤκουσα ἄλλου ἐκ τοῦ 7
altari, dicentem; Etiam, Dñe Deus omnipotens, vera & justa judicia tua.
θυσιαστηρίου, λέγοντος, Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

MS. A. (ν) ἔξωθεν Κεφ. ιε´. MS. A. (α) καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ (β) Μωϋσέως τοῦ δούλου (γ) ἐθνῶν. (δ) φοβηθῇ, Κύριε, καὶ δοξάσει (ε) σου, Κύριε· ὅτι (ζ) καὶ ἠνοίγη (η) οἱ ἔχοντες (θ) *λίθον καθαρὸν, λαμπρὸν, Κεφ. ιϛ´. MS. A. (α) μεγάλης φωνῆς (β) ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας (γ) εἰς τὴν (δ) ἕλκος * καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς (ε) καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν (ζ) καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ (η) τρίτος ἐξέχεεν (θ) καὶ τὰς (ι) ἐγένοντο (κ) Δίκαιος εἶ, (λ) ἦν, ὅσιος, (μ) δέδωκας (ν) ἄξιοί εἰσιν. (ξ) ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et calcatũm est illud torcular extra urbem, & effluxit sanguis è torculari usque ad fræna equorum, à stadiis mille & sexcentis. 20

CAP. XV.

Et vidi aliud signum in cœlo magnum & admirabile, Angelos septem, habentes plagas septem illas ultimas, quoniam in illis consummata est excandescentia Dei. Et vidi tanquam mare vitreum mixtum igni, & eos qui victoriam reportãrunt ab illo animali dentis, & ab imagine ejus, & à numero nominis ejus, stantes super mare vitreum, & habentes citharas Dei, Et canentes canticum Mosis, illius servi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mirabilia sunt opera tua, Domine Deus omnipotens: justæ & veræ sunt viæ tuæ, rex seculorum. Quis non timebit te Domine, & glorificabit nomen tuum? quia tu solus pius & sanctus es ac justus, quoniam omnes gentes venient, & adorabunt ante te, quòd judicia tua patefacta sint. Et post hæc vidi, & apertum est templum tabernaculi testimonii quod est in cœlo. Et exiverunt illi septem Angeli qui habent septem plagas, è templo, induti lino puro, splendido, & vincti ad pectus suum zonis aureis. Et unum ex quatuor animalibus dedit illis septem Angelis, septem phialas aureas plenas excandescentiâ Dei, qui vivit in secula seculorum. Et impletum est templum fumo præ gloria Dei & præ potentia ejus: & nemo poterat intrare in templum, usquedum explerentur illæ septem plagæ illorum septem Angelorum.

CAP. XVI.

Et audivi vocem magnam de templo dicentem illis septem Angelis, Ite & effundite illas septem phialas excandescentiæ Dei in terram. Et abiit ille primus, & effudit phialam suam in terram: & factum est ulcus malum & dolorificum super homines illos qui habent characterem illius animalis dentis, & qui adorant imaginem ejus. Et ille secundus Angelus effudit phialam suam in mare, & factus est sanguis sicut mortui; & omnis anima vivens mortua est, ex his quæ sunt in mari. Et ille tertius Angelus effudit phialam suam in fluvios, & in fontes aquarum, & facti sunt sanguis. Et audivi Angelum aquarum dicentem, Justus es ô ille qui est, & qui erat, & sanctus, quia hæc judicasti. Quia sanguinem Sanctorum & prophetarum effuderunt, & sanguinem ipsis dedisti bibendum, quia digni sunt. Et audivi altare dicens, Etiam Domine Deus omnipotens, verum est & justum judicium tuum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወኪደ፡በወስተ፡ምክያዱ፡በአፍኣ፡እምነ፡ሀገር፡ወወፅአ፡ደም፡እምነ፡ውእቱ፡ምክያድ፡ወበ ጽሐ፡እስከ፡ልጓም፡አፍራስ፡ወውሕዘ፡እስከ፡፲ወ፮፡ምዕራፍ፡፡

፲፭፡

1 ወአስተርአየ፡ተአምር፡ዐቢይ፡በሰማይ፡፯፡መላእክት፡ይፀውሩ፡፯፡መቅሠፍተ፡ዘቦቱ፡ያሐልቅ፡መዐቱ፡ለእግዚአብሔር፡፡
2 ወርኢኩ፡ባሕረ፡እንተ፡ትመስል፡ከመ፡ማሕው፡ወድምርት፡በእሳት፡፡ ወእለሰ፡ሞአ፡ለዝክቱ፡አርዌ፡ወለምስሉ፡ወለኍልቈ፡ስሙ፡ይቀውሙ፡ላዕለ፡ይእቲ፡ባሕር፡ወይጸውሩ፡መሰንቆ፡መዝሙር፡ዘእግዚአብሔር፡፡

Et calcavit eam in torculari suo, extra civitatem, & exivit sanguis ab hoc torculari, & venit usque ad frænos equorum, & fluxit usque decem & sex stadia. 20

CAP. XV.

Et apparuit signum magnum in cælo, septem Angeli portabant septem plagas quibuscum expleta erat ira Dei. 1 *Et vidi mare quod videbatur sicut vitrum, & mixtum fuit cum igne, & ii qui vicerunt hanc bestiam & imaginem ejus & numerum nominis ejus, stabant super hoc mare & portabant citharam cantici Dei.* 2

Versio VULGATA LATINA.

20 Et calcatus est lacus extra civitatem, & exivit sanguis de lacu usque ad frænos
equorum per stadia mille sexcenta.

CAP. XV.

1 ET vidi aliud signum in cœlo magnum & mirabile, Angelos septem, habentes
2 plagas septem novissimas: Quoniam in illis consummata est ira Dei. Et vidi tan-
quam mare vitreum mistum igne, & eos, qui vicerunt bestiam, & imaginem ejus,
& numerum nominis ejus, stantes super mare vitreum, habentes citharas Dei:
3 Et cantantes canticum Moysi servi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mi-
rabilia sunt opera tua, Domine Deus omnipotens: justæ & veræ sunt viæ tuæ, Rex
4 seculorum. Quis non timebit te, Domine, & magnificabit nomen tuum? quia so-
lus pius es: quoniam omnes gentes venient, & adorabunt in conspectu tuo, quo-
5 niam judicia tua manifesta sunt. Et post hæc vidi, & ecce apertum est templum
6 tabernaculi testimonii in cœlo: Et exierunt septem Angeli habentes septem
plagas de templo, vestiti lino mundo & candido, & præcincti circa pectora zo-
7 nis aureis. Et unum de quatuor animalibus dedit septem Angelis septem phialas
aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in secula seculorum. Et impletum est tem- 8
plum fumo à majestate Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat introire in tem-
plum, donec consummarentur septem plagæ septem Angelorum.

CAP. XVI.

ET audivi vocem magnam de templo, dicentem septem Angelis; Ite, & effun- 1
dite septem phialas iræ Dei in terram. Et abiit primus, & effudit phialam suam 2
in terram: & factum est vulnus sævum & pessimum in homines, qui habebant cha-
racterem bestiæ; & in eos, qui adoraverunt imaginem ejus. Et secundus Ange- 3
lus effudit phialam suam in mare, & factus est sanguis tanquam mortui: & omnis
anima vivens mortua est in mari. Et tertius effudit phialam suam super flumi- 4
na, & super fontes aquarum, & factus est sanguis. Et audivi Angelum aquarum 5
dicentem; Justus es, Domine, qui es, & qui eras sanctus, qui hæc judicâsti: Quia 6
sanguinem Sanctorum & Prophetarum effuderunt, & sanguinem eis dedisti bibe-
re: digni enim sunt. Et audivi alterum ab altari dicentem; Etiam, Domine 7
Deus omnipotens, vera & justa judicia tua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ثم ان عصب المعصر خارج المدينة • فانحدر من تلك المعصر دم كثير • الى ان بلغ
1 لجم الخيل • الى مدها اميال الف وستماية • الفصل الخامس عشر • * ورايت علامة
اخرى عظيمة في السماء عجيبة • وذلك سبعة ملايكة • ومعهم سبعة جوايح الاخيرة • التي بها
2 ينقضي غضب الله * ورايت كبحر من زجاج ممزوج نارا • والذين غلبوا الدابة وصورها
3 وعدد اسمها • وقفوا على البحر الزجاج • وهم يمسكون قياثير الله * ويسبحون تسبحة موسى عبد
الله • وتسبحة الخروف • قايلين • عظيمة هي وعجيبة اعمالك يا ربنا والاهنا يا ماسك الكل •
4 عادلة وحقة هي سبلك • انت ملك الامم * فمن هو الذي لا يخافك يا رب ويمجد اسمك •
5 انك انت وحدك قدوس • والكل ياتون ويسجدون قدامك • لان عدلك قد ظهر * ثم بعد
6 هذا نظرت • فاذا قد فتح هيكل خيمة الشهادة الذي في السماء * وخرجوا السبع ملايكة
الذين معهم السبع جوايح من الهيكل • وعليهم ثياب كتان نقية مضية • ممنطقين على
7 صدورهم بمناطق ذهب * ورايت احد الحيوان الاربع • اعطي للسبع ملايكة سبعة جامات
8 من ذهب • وكانت مملوة بغضب الله الحي الى ادهار الادهار * وامتلى الهيكل من دخان
مجد الله ومن قدرته • ولم يقدر احد يدخل الهيكل حتى انقضت سبع جوايح الملايكة السبعة •
1 • الفصل السادس عشر • * وسمعت صوتا عظيما يقول للملايكة السبعة • اذهبوا
2 وافرغوا السبعة جامات • المملوة من رجز الله في الارض * فذهب الملاك الاول • وافرغ جامته
في الارض • فصار من ذلك بلاء عظيم شرير • على الناس الذين معهم علامة الدابة • وعلى
3 الذين يسجدون لصورتها * والملاك الثاني افرغ جامته في البحر • فصار البحر كله دم موتى •
4 ومات كل نفس حية في البحر * ثم ان الثالث افرغ جامته في الانهار وفي العيون • فصارت
5 الامياه كلها دما * وسمعت ملاك المياه يقول • عدل هو انت الازلي الصفي • اذ حكمت بهذه في
6 هاولي * الذين اهرقوا دم القديسين والانبياء • وجعلتهم يشربون الدم • كما هو استحقاقهم •
7 * وسمعت المذبح يقول • نعم يا رب يا ماسك الكل • عادلة وحقة هي اعمالك واحكامك •

Tum subactus fuit lacus extra urbem, 20
effluxitque ex eo lacu sanguis multus,
adeo ut pertingeret frænos equorum, per
spatium milliariorum mille sexcen-
torum.

CAP. XV.

ET vidi signum aliud in cœlo magnum 1
& mirabile, videlicet septem Angelos
habentes septem exitia ultima, quibus
finem habet ira Dei. Et vidi tanquam 2
mare vitreum mixtum igni: & eos qui
vicerant bestiam & imaginem ejus &
numerum nominis ejus, stantes prope ma-
re vitreum. Hi tenebant citharas Dei,
Et canebant canticum Mosis servi Dei, 3
& canticum Agni, dicentes, Magna sunt
& mira opera tua, ô Domine & Deus
noster, ô omnitenens: justæ ac veræ
sunt viæ tuæ: tu es rex gentium. Quis 4
est qui te non formidet ô Domine, & glo-
rificet nomen tuum? nam tu solus san-
ctus es: & omnes venient et adorabunt
coram te, quia judicium tuum jam ap-
paruit. Tum posthæc aspexi, & ecce aper- 5
tum est templum tabernaculi testimonii,
quod est in cœlo: Et egressi sunt illi se- 6
ptem Angeli qui habebant septem exitia
è templo, amicti vestibus lineis mundis
ac lucidis, præcincti circa pectora sua
zonis aureis. Et vidi unum ex anima- 7
libus quatuor dedisse septem illis Ange-
lis septem phialas aureas, quæ plenæ
erant irâ Dei viventis in secula seculo- 8
rum. Et impletum est templum fumo glo-
riæ Dei, & potentia ipsius: nec poterat
quisquam ingredi templum, donec exple-
rentur septem exitia septem Angelorum.

CAP. XVI.

ET audivi vocem magnam è templo 1
dicentem septem illis Angelis, Ite &
evacuate septem phialas plenas irâ Dei
in terram. Abiit igitur Angelus primus, 2
& evacuavit phialam suam in terram,
ortaque est inde calamitas maxima &
pessima in homines qui habebant signum
bestiæ, & in eos qui adorabant imagi-
nem ejus. Tum Angelus secundus eva- 3
cuavit phialam suam in mare, factum-
que est totum mare sanguis mortuorum,
& mortua est omnis anima vivens in
mari. Deinde tertius evacuavit phia- 4
lam suam in flumina & in fontes, ver-
sæque sunt aquæ omnes in sanguinem. Et 5
audivi Angelum aquarum dicentem,
Justus es tu Æterne, Electissime, quod
hæc judicaveris in eos. Qui effude- 6
runt sanguinem Sanctorum & Prophe-
tarum, & adegisti eos ad bibendum san-
guinem, prout merentur. Et audivi al- 7
tare dicens, Etiam ô Domine, ô omni-
tenens, justa & vera sunt opera & ju-
dicia tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወይሴብሑ:ለእግዚእ:ኵሉ:በከመ: ሰብሐ: ሙሴ:ገብሩ: እግዚአብሔር:ወስብሐተ:በግዑ:
ወይቤሉ: ዐቢይ:ወመድምም:ግብርከ:እግዚኦ:እግዚአብሔር: ዘኵሉ:ትመልክ:: ጽድቅ:
4 ወርትዕ:ፍናዊከ:ዘነገሥከ:ላዕለ:ኵሉ:አሕዛብ::=: ወመኑ:ዘኢይፈርሀ: ወኢይሴብሕ:
ለስምከ:እስመ:ብሕቲትከ:ጻድቅ:አንተ: ወክሉኝ:አንተ:: ወላዕለ:ኵሉ:አሕዛብ:ወይሰግ
5 ዱ: ቅድሜከ:እግዚኦ:ኵሉ:ተግባሬ:እደዊከ: እስመ: አስተርአየ:ኵነኔከ::=: ወእምድኅ
6 ረ:ዝንቱ:ተርኅወ:መቅደሱ:ዘውስተ:ሰማይ::=: ወወፅኡ:፯:መላእክት:እለ:ይጸውሩ:፯:መ
ቅሠፍተ:እምነ:መቅደሱ:: ወይለብሱ: ንጹሐ: ወብሩሃ: ወቅኑታን: እሙንቱ:በቅናተ:ወርቅ:
7 እንተ:መንገለ:እንግድዓቲሆሙ::=: ወ፩:እምነ:እልክቱ: ፬: እንስሳ:መጠዎሙ:ለእል
ክቱ: ፯: መላእክት:፯: ጽዋዐተ:ምሉኣነ:መዐቱ:ለእግዚአብሔር :ዘሕያው:ለዓለም::=:
8 ወእምዝ:መልአ:ውስተ: መቅደሱ:ጢስ: መዓቱ:ለእግዚአብሔር:: ወስብሐተ: እግዚአብሔ
ር:ወኃይሉ: ወአልቦ: ዘይክል: በዊአ: ውስተ: መቅደሱ: እስከ: ሐልቀ:፯: መቅሠፍት: ዘ ፯:
መላእክት::=:

፲፮

1 ወይቤሎሙ:ቃል:እምሰማይ:እምነ: መቅደሱ: ለእልክቱ: መላእክት::ሑሩ: ወከዐዉ:ጽዋዐ
2 ተ:መዐቱ:ለእግዚአብሔር :ውስተ:ኵሉ:ምድር::=: ወሖረ:ቀዳማዊ: መልአክ:ወከዐወ:
ጽዋዖ:ውስተ:ምድር:: ወመጽአ:ላዕለ :እልክቱ:ሰብእ:እለ:ተጽሕፈ:ትእምርቶ:ለዝክቱ:
3 አርዌ:ወሰገዱ:ለምስሉ:: ወመጽአ:ላዕሌሆሙ:ጽልእ:እኩይ::=: ወከዐወ:ካልእ:ጽዋዖ:
4 ውስተ:ባሕር: ወኮነ:: ደመ:ባሕር:ወሞቱ:ኵሉ:ነፍስ:ሕያወት:ዘውስተ:ባሕር::=: ወከ
ዐወ: ሣልስ: ጽዋዖ:ውስተ: አፍላግ: ወውስተ: አንቅዕተ: ማያት:: ወኮነ: ደመ:ኵሉ:አንቅዕ
5 ተ:ማያት::=: ወይቤ: መልአክ: አንቅዕተ:ማያት:: ጻድቅ: አንተ:እግዚኦ:ወርትዕ:ዘሀሎ
6 ከ:ወትሄሉ:: ከመዝ:ኰነንኮሙ::=: እስመ: ከዐዉ: ደመ:ቅዱሳኒከ: ወነቢያቲከ:ወአስተየ
7 ከሆሙ: ደሞሙ: እስመ: ይደልዎሙ::=: ወይቤ : መልአክ: አንቅዕተ: ማያት: እወ: እግዚ
አብሔር :ዘኵሉ: ትመልክ : ጽድቅ: ወርትዕ: ኵነኔከ::=:

Et cantabant Domino omnes secundum canticū Mosis servi Dei, & canticū agni 3
ejus, & dicebant; Magnum & mirabile est opus tuum Domine Deus, omnium Domi-
nator: justitia et rectitudo sunt viæ tuæ, quibus imperium exercuisti super omnes
gentes. Et quis est qui non timebit & non glorificabit nomen tuum, quia solus 4
tu justus es, & potestate donatus es, & super omnes gentes, & adorabunt coram
te Domine, omnia opera manuum tuarum, quia apparuit judicium tuum. Et post- 5
ea apertum fuit templum ejus quod est in cœlo: Et prodierunt septem Angeli, 6
portantes septem plagas è templo ejus: & amicti erant lino puro & splendido, &
cincti erant cum cingulo aureo circa pectora eorum. Et unum ex illis quatuor 7
animalibus tradidit illis septem Angelis septem phialas plenas irâ Dei viventis
in æternum. Et tunc plenum fuit templū fumo iræ Dei, & gloriâ Dei, et virtu- 8
te ejus: & nemo erat qui poterat intrare in templum, donec explerentur septem
plagæ septem Angelorum.

CAP. XVI.

ET dixit vox è cœlo de templo illius Angelis, Ite et effundite phialas iræ Dei 1
in totam terram. Et abiit primus Angelus, et effudit phialam suam in terram: et 2
venit super illos homines quibus inscripta erant signa hujus bestiæ, et qui adora-
verunt imaginem ejus, et venit super illos inimicitia mala. Et effudit secundus 3
phialam suam in mare: et factum est sanguis mare, et mortuæ sunt omnes animæ
viventes quæ in mari erant. Et effudit tertius phialam suam in flumina, et 4
in fontes aquarum: et facti sunt sanguis omnes fontes aquarum. Et dixit Ange- 5
lus fontium aquarum; Justus es Domine, et rectus, qui fuisti et eris, sic judicâ-
sti eos: Quia effuderunt sanguinem Sanctorum tuorum et prophetarum tuorum, 6
et potum dedisti iis sanguinem suum, quia convenit iis. Et dixit Angelus fontium 7
aquarum, Etiam Domine, omnium Dominator, justè et rectè judicâsti.

Et quartus angelus effudit phialã suam in Solem: & datũ est illi æstu
8 Καὶ ὁ (ο) τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυ-
affligere homines in igni. Et æstuaverunt homines æstu magno, &
9 ματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ
blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatẽ super plagas has:
(π) ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος (ρ) ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας·
& non egerunt pœnitentiam *dare* illi gloriam. Et quintus angelus effudit
10 καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ (σ) πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν
phialam suam super *thronum* bestiæ: & factum est regnum ejus tenebrosum, &
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ (τ)
mandebant linguas suas ex *labore*. Et blasphemaverunt Deum cœli
11 ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου. Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
ex *laboribus suis*, & ex vulneribus suis: & non egerunt pœnitentiam ex operibus su-
ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐ-
is. Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnũ
12 τῶν. Καὶ ὁ (υ) ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν
Euphraten: Et *exiccata est* aqua ejus, ut præpararetur via *regum* ab
τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
ortu Solis. Et vidi de ore draconis, & de ore
13 ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
bestiæ, & de ore pseudoprophetæ spiritus tres immundos similes *ra-*
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα (φ) ὅμοια βα-
nis. Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, *procedere*
14 τράχοις. Εἰσὶ γὰρ πνεύματα (χ) δαιμόνων ποιοῦντα σημεῖα, (ψ) ἐκπορεύεσθαι
ad reges terræ & *habitatæ* totius, congregare illos in prælium
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς (ω) πόλεμον
diei illius magnæ Dei omnipotentis. Ecce venio sicut
15 τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς
fur: Beatus *vigilans* & *custodiens* vestimenta sua, ne nudus ambu-
κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπα-
let, & videant turpitudinem ejus. Et congregavit illos in locum *illum vo-*
16 τῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς (α) εἰς τὸν τόπον τὸν κα-

catum Hebraicè Armagedon. Et septimus angelus effudit phialam suam
λούμενον Ἑβραϊστὶ (β) Ἀρμαγεδδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 17
in aërem: & exivit vox magna de templo *cæli*, à throno, di-
(γ) εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε (δ) φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγου-
cens; Factum est. Et *factæ* sunt voces, & tonitrua, & fulgura: & terræmotus fa-
σα, Γέγονε. Καὶ ἐγένοντο (ε) φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς ἐγέ- 18
ctus est magnus, qualis *non factus est* ex quo homines *facti sunt* super terrã, talis
νετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο (ζ) ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
terræmotus, sic magnus. Et facta est civitas magna in tres partes, & civitates
σεισμὸς, οὕτω μέγας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις 19
Gentium ceciderunt: & Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare
τῶν ἐθνῶν (η) ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι
illi *poculum* vini indignationis iræ ejus. Et omnis insula fugit, & mõtes nõ
αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ 20
sunt inventi. Et grando magna sicut *talentaria* descendit de cœlo in homi-
εὑρέθησαν. Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ- 21
nes: & blasphemaverũt homines Deum *ex plaga* grandinis: quoniã magna est
πους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν
plaga ejus vehementer.
ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

CAP. XVII. ιζʹ.

Et venit unus de septem angelis *habentibus* septem phialas, & lo-
Καὶ (α) ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐ- 1
cutus est mecum, dicens *mihi*; Veni, ostendam tibi damnationem meretricis ma-
λάλησε μετ' ἐμοῦ, (β) λέγων μοι, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς με-
gnæ, *sedentis* super aquas multas: Cum qua fornicati sunt re-
γάλης, τῆς καθημένης (γ) ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν· Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βα- 2
ges terræ, & inebriati sunt de vino *fornicationis ejus* · *habitantes* terram.
σιλεῖς τῆς γῆς, καὶ (δ) ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.
Et abstulit me in desertum in spiritu: & vidi mulierem sedentem super be-
Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ (ε) εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θη- 3
stiam coccineam, plenam nominibus blasphemiæ, habentẽ capita septem, & cornua decẽ.
ρίον κόκκινον, γέμον (ζ) ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα δέκα.

MS.A. (ο) τέταρτος ἐξέχεεν (π) ἐβλασφήμησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ (ρ) τὴν ἐξουσίαν (σ) πέμπτος ἐξέχεεν (τ) ἐμασῶντο (υ) ἕκτος ἐξέχεεν (φ) ὡς βάτραχοι (χ) δαιμονίων (ψ) ....ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς ....μένης (ω) τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ Θεοῦ (α) εἰς τὸν * πόταμον (β) Ἀρμαγεδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν (γ) ἐπὶ τὸν (δ) φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, (ε) ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ, (ζ) ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο (η) ἔπεσαν· Κεφ. ιζʹ. MS.A. (α) ἐξῆλθεν (β) λέγων, Δεῦρο, (γ) ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν· (δ) ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. (ε) ἴδα (ζ) * τὰ ....α βλασφημίας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

Et ille quartus effudit phialam suam super 8
solem, & datum est ei calefacere homines
igne. Et æstuârunt homines illi æstu ma- 9
gno, & conviciis affecerunt homines nomen
Dei qui habet potestatem super plagas illas,
& non pœnituit eos, ut darent ipsi gloriam.
Et ille quintus effudit phialam suam super 10
thronum illius animalis dentium, & factum
est regnum ejus tenebrosum, & mandebant
linguas suas præ dolore Et conviciis affe- 11
cerunt Deum cœli præ doloribus suis, &
præ ulceribus suis, & non pœnituit eos
operum suorum. Et ille sextus effudit phi- 12
alam suam super fluvium illum magnum Eu-
phratem, & aruerunt aquæ ejus, ut parare-
tur via regum illorum qui ab Oriente so-
lis *adventabant*. Et vidi ex ore draconis, 13
& ex ore illius animalis dentis, & ex ore
illius prophetæ falsi, spiritus tres immun-
dos tanquam ranas. Sunt enim spiritus 14
dæmoniorum facientium signa, qui abe-
unt ad reges orbis habitabilis totius, ad con-
gregandum eos ad prælium magni illius
diei Dei omnipotentis. Et ecce venio tan- 15
quam fur: beatus est qui vigilat, & servat
vestes suas, ut ne nudus incedat, & videant
ignominiam ejus. Et congregârunt eos in 16
locum qui vocatur Hebraicè Armageddon.
Et ille septimus effudit phialam suam super 17
aërem: & exivit vox magna è templo, è
throno, dicens, Factum est. Et facta sunt 18
fulgura, & tonitrua, & voces: & terræmo-
tus factus est magnus, qualis non fuit ex
quo fuerunt homines super terram, talis
terræmotus, adeò magnus. Et facta est 19
urbs illa magna in tres partes, & urbs Gen-
tium cecidit: & Babel illa magna in me-
moriam venit coram Deo, ut daret ipsi
calicem vini illius excandescentiæ iræ suæ.
Et omnis insula fugit, & montes non in- 20
venti fuerunt. Et grando magna quasi ta- 21
lenti pondo facta est è cœlo super homi-
nes; & conviciis affecerunt illi homines
Deum ob plagam grandinis, propterea
quòd magna erat plaga illius valdé.

CAP. XVII.

Et venit unus ex illis septem Angelis qui 1
habent septem phialas, & locutus est me-
cum, dicens; Veni, ostendam tibi judicium
illius meretricis magnæ, quæ sedet sup aquas
multas: Cum qua scortati sunt reges ter- 2
ræ, & inebriati sunt qui habitant in terra è
vino scortationis ejus. Et perduxit me ad 3
desertum in spiritu: & vidi mulierem se-
dentem super animal dentis rubrum, ple-
num nominibus blasphemiæ, habens capita
septem, & cornua decem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወከዐወ ፡ ራብዕ ፡ ጽዋዖ ፡ ውስተ ፡ ፀሐይ ፡ ተውህበ ፡ ሎቱ ፡ ሐሩር ፡ ወከመ ፡ ያውዕዮ ፡
9 ሰብአ ፡ በእሳት ፡፡ ወውዕዮ ፡ ሰብአ ፡ በዐቢይ ፡ ሐሩር ፡ እስከ ፡ ይጸርፉ ፡ ላዕለ ፡ ስመ ፡
እግዚአብሔር ፡ ዘሎቱ ፡ ስልጣን ፡ ላዕለ ፡ እልክቱ ፡ መቅሠፍታት ፡ ወኢነስሑ ፡ ከመ ፡ ያዕኵ
10 ትዎ ፡፡ ወከዐወ ፡ ኃምስ ፡ ጽዋዖ ፡ ላዕለ ፡ መንበሩ ፡ ለዝንቱ ፡ አርዌ ፡ ወጽልመት ፡ መንግሥቱ ፡
11 እስከ ፡ ይመጽሩ ፡ ልሳናቲሆሙ ፡ ሰብአ ፡ በሕማም ፡፡ እስከ ፡ ይጸርፉ ፡ ላዕለ ፡ እግዚአ ፡
ሰማይ ፡ እምነ ፡ ሕማመ ፡ ጸላእቲሆሙ ፡ ወኢነስሑ ፡ እምነ ፡ ምግባሮሙ ፡፡ ወከዐወ ፡
12 ሳድስ ፡ ጽዋዖ ፡ ውስተ ፡ ፈለግ ፡ ዐቢይ ፡ ዘኤፍራጥስ ፡ ወየብሰ ፡ ማዩ ፡ ከመ ፡ ትደሉ ፡ ፍኖቶሙ ፡
ለነገሥት ፡ እለ ፡ እምነ ፡ እምሥራቅ ፡ ጸሐይ ፡፡

Et effudit quartus phialam suam in solem: & datus est ei æstus, & ut combu- 8
reret homines per ignem. Et combussit homines cum magno æstu, usque dum blas- 9
phemarent contra nomen Dei, qui potestatem habet super illas plagas, et non re-
sipuerunt ut gloriam darent ei. Et effudit quintus phialam suam super thro- 10
num hujus bestiæ, et factum est tenebrosum regnum ejus, usque dum manderent
linguas suas homines propter dolorem, Et usque dum blasphemarent contra Do- 11
minum cœli præ doloribus inimicorum suorum: et non resipuerunt ab operibus suis.
Et effudit sextus phialam suam in flumen magnum Euphratem, et siccata est aqua 12
ut pararetur via regum qui ab ortu solis.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et quartus Angelus effudit phialam ſuam in Solem, & datum eſt illi æſtu affligere
9 homines, & igni: Et æſtuaverunt homines æſtu magno, & blaſphemaverunt
nomen Dei habentis poteſtatem ſuper has plagas, neque egerunt pœnitentiam ut
10 darent illi gloriam. Et quintus Angelus effudit phialam ſuam ſuper ſedem beſtiæ;
& factum eſt regnum ejus tenebroſum, & commanducaverunt linguas ſuas præ do-
11 lore: Et blaſphemaverunt Deum cœli, præ doloribus & vulneribus ſuis, & non
12 egerunt pœnitentiam ex operibus ſuis. Et ſextus Angelus effudit phialam ſuam
in flumen illud magnum Euphraten: & ſiccavit aquam ejus, ut præpararetur via
13 regibus ab ortu Solis. Et vidi de ore draconis, & de ore beſtiæ, & de ore pſeu-
14 doprophetæ ſpiritus tres immundos in modum ranarum. Sunt enim ſpiritus dæ-
moniorum facientes ſigna, & procedunt ad reges totius terræ, congregare illos in
15 prælium ad diem magnum omnipotentis Dei. Ecce venio ſicut fur. Beatus qui
vigilat, & cuſtodit veſtimenta ſua, ne nudus ambulet, & videant turpitudinem
16 ejus. Et congregabit illos in locum, qui vocatur Hebraicè Armagedon. Et ſe-
17 ptimus Angelus effudit phialam ſuam in aërem, & exivit vox magna de templo à
throno, dicens; Factum eſt. Et facta ſunt fulgura, & voces, & tonitrua, & ter- 18
ræmotus factus eſt magnus, qualis nunquam fuit ex quo homines fuerunt ſuper
terram: talis terræmotus, ſic magnus. Et facta eſt civitas magna in tres partes; 19
& civitates Gentium ceciderunt, & Babylon magna venit in memoriam ante De-
um, dare illi calicem vini indignationis iræ ejus. Et omnis inſula fugit, & mon- 20
tes non ſunt inventi. Et grando magna ſicut talentem deſcendit de cœlo in ho- 21
mines: & blaſphemaverunt Deum homines propter plagam grandinis: quoniam
magna facta eſt vehementer.

CAP. XVII.

ET venit unus de ſeptem Angelis, qui habebant ſeptem phialas, & locutus eſt 1
mecum, dicens; Veni, oſtendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ ſedet
ſuper aquas multas. Cum qua fornicati ſunt reges terræ, & inebriati ſunt qui 2
inhabitant terram de vino proſtitutionis ejus. Et abſtulit me in ſpiritu in de- 3
ſertum. Et vidi mulierem ſedentem ſuper beſtiam coccineam, plenam nomini-
bus blaſphemiæ, habentem capita ſeptem, & cornua decem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ثم ان الرابع افرغ جامته على الشمس • فاعطي ان يحرق الناس * فاحترقوا الناس من ذلك
9 احتراقا عظيما • وجدفوا الناس على اسم الله الذي له السلطان على هذه الجوائح • ولم يتوبوا
10 ليعطوه المجد * ثم ان الخامس افرغ جامته على كرسي الدابة • فذهب ملكها وصار مظلما •
11 وكانوا يلحسون بألسنتهم من الوجع * وجدفوا على اله السماء من وجع جراحهم • ولم يتوبوا
12 عن اعمالهم * ثم ان السادس افرغ جامته على النهر العظيم الذي هو الفرات • فيبس ماؤه
13 لكيما تصير فيه طريق معدة للملوك الآتيين من مشرق الشمس * فرايت من فم الثعبان •
14 ومن فم الدابة • ومن فم المدعي النبوة الكذاب • ثلث ارواح نجسة كانها ضفادع * وهي
ارواح الشياطين التي تصنع العجائب • التي تجور على ملوك الارض والمسكونة كلها • وتجمعهم
15 الى حرب ذلك اليوم العظيم يوم الله مالك الكل * ها انا اتي كالسارق • فطوباه الذي يسهر ويحفظ
16 ثيابه • ليلا يمشي عريانا وتظهر عورته * ويجمعهم الى الموضع الذي يقال له بالعبرانية ارماجدون •
17 * ثم ان الملاك السابع افرغ جامته على الهوى • فخرج من الهيكل الذي في السماء ومن
18 الكرسي • صوت عظيم وهو يقول • قد كان * فصارت بروق ورعود واصوات وزلزلة عظيمة • لم
19 يكن مثلها منذ كون الناس على الارض * فانقسمت المدينة العظيمة على ثلثة اقسام •
وسقطت مدن الامم • وبابل العظيمة ذكرت قدام الله • ليسقي من كاس خمر غضبه •
20 21 * وهربت الجزائر • والجبال لم توجد * ونزل على الناس برد من السماء • في الحجر الواحد رطل •
فجدفوا الناس على الله من هذا البرد • لان هذه كانت جائحة عظيمة جدا •

• الفصل السابع عشر •

1 * واقبل الي واحد من السبع ملائكة الذين كانت معهم السبعة جامات • فخاطبني وقال • تعال
2 نعرض عليك حكومة تلك المراة الزانية العظيمة • التي هي جالسة على المياه الكثيرة * التي
3 زنت مع ملوك الارض • وسكروا سكان الارض من خمر زناها * فمضى بي بالروح الى القفر • فنظرت
فاذا بامراة جالسة على دابة حمرا مملية باسماء الكفر • لها سبع رؤس وعشر قرون •

Poſtea quartus evacuavit phialam 8
ſuam ſuper ſolem, & datum eſt ei com-
burere homines. Quare exarſerunt homi- 9
nes æſtu maximo, & blaſphemârunt ho-
mines in nomen Dei qui poteſtatem ha-
bet in hujuſmodi pernicies: & non pæ-
nituit eos, ut darent ei gloriam. Tum 10
quintus evacuavit phialam ſuam ſuper
thronum beſtiæ: quapropter deſiit re-
gnum ejus, & factum eſt tenebroſum:
& corrodebant linguas ſuas præ dolore:
Et blaſphemârunt in Deum cœli præ do- 11
lore vulnerum ſuorum, & non pænituit
eos operum ſuorum. Deinde ſextus eva- 12
cuavit phialam ſuam ſuper flumen
magnum, nempe Euphratem, & ſiccata
eſt aqua ejus, ut fieret in eo via parata
regibus venientibus ab ortu ſolis. Et 13
vidi ex ore draconis & ex ore beſtiæ,
& ex ore arrogantis ſibi prophetiam,
mendacis, tres ſpiritus impuros ſimiles
ranis. Sunt autem ſpiritus dæmonio- 14
rum, qui edunt miracula, quique pergen-
tes ad reges terræ & totius orbis, con-
gregant eos ad prælium magni illius
diei, diei inquam Dei omnipotentis.
Ecce ego veniam ut fur. Beatus qui 15
vigilat & cuſtodit veſtimenta ſua, ne
nudus incedat, & pateant ejus verenda.
Et congregabit eos in locum qui dicitur 16
Hebraicè Armagedon. Tum Angelus 17
ſeptimus evacuavit phialam ſuam ſuper
aërem: & prodiit è templo quod eſt in
cœlo, & è throno, vox magna, quæ di-
cebat, Jam factum eſt. Factáque ſunt 18
fulgura & tonitrua & ſonitus atque
terræmotus magnus, qualis non fuit ex
quo homines fuerunt ſuper terram. Et 19
diſrupta eſt urbs illa magna in tres par-
tes, & corruerunt urbes Gentium: & de
Babylone magnâ mentio facta eſt coram
Deo, ut potaretur de calice vini indigna-
tionis ejus. Et fugerunt inſulæ, & mon- 20
tes non ſunt inventi. Et cecidere ſuper 21
homines de cœlo grandines, quarum la-
pillus unus libralis erat: & blaſphemâ-
runt homines in Deum ob iſtas grandi-
nes: hoc enim fuit exitium magnum
vehementer.

CAP. XVII.

ET venit ad me unus ex ſeptem An- 1
gelis qui habebant ſeptem phialas, & al-
locutus eſt me, dixitque, Veni exponemus
tibi damnationem mulieris illius mere-
tricis magnæ, quæ ſedet ſuper aquas
multas: Quæ fornicata eſt cum regi- 2
bus terræ, & è cujus vino ſcortationis
inebriati ſunt incolæ terræ. Itaque ab- 3
duxit me ſpiritu in deſertum, aſpexique,
& ecce mulier inſidens beſtiæ rubræ,
plenæ nominibus infidelitatis, habenti
ſeptem capita, & decem cornua.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምዝ ፡ ወፅኡ ፡ እምኔ ፡ አፈሁ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወእምአፈሁ ፡ ለሐሰዊ ፡ ነ
14 ቢይ ፡ ፫ ፡ አጋንንት ፡ ርኩሳን ፡፡ ወከመ ፡ ቈርናናዓት ፡ እሙንቱ ፡ መንፈሰ ፡ አጋንንት ፡ ወይገ
ብሩ ፡ ተአምረ ፡፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ነገሥት ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ያስተጋብእ
ዎሙ ፡ ይትቃተሉ ፡ በዕለት ፡ ዐባይ ፡ እንተ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ፡፡
15 ወናሁ ፡ እመጽእ ፡ ግብተ ፡ ከመ ፡ ሰራቂ ፡፡ ወብፁዕ ፡ ዘይተጋሀ ፡ ወየዐቅብ ፡ አልባሲሁ ፡ ከመ ፡
16 ኢይሑር ፡ ዕራቁ ፡ ወኢያስተርኢ ፡ ኀፍረቱ ፡፡ ወያስተጋብኦሙ ፡ ውስተ ፡ መካን ፡ ዘስሙ ፡ አር
17 ማጌዶን ፡ በዕብራይስጥ ፡፡ ወከዐወ ፡ ሳብዕ ፡ መልአክ ፡ ጽዋዖ ፡ ውስተ ፡ ነፋስ ፡፡ ወወፅአ ፡ ቃል ፡ ዐ
18 ቢይ ፡ እምኔ ፡ መቅደሱ ፡ ወእምኀበ ፡ መንበሩ ፡ ዘይብል ፡ ኀልቀ ፡፡ ወእምዝ ፡ ኮነ ፡ መብረቅ ፡
ወቃለ ፡ ነጐድጓድ ፡ ወመጽአ ፡ ዐቢይ ፡ ድልቅልቅ ፡ ዘኢኮነ ፡ ከማሁ ፡ ድልቅልቅ ፡ ዐቢይ ፡ እምአ
19 ሙ ፡ ተፈጥረ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ዘከማሁ ፡፡ ወኮነት ፡ ሀገር ፡ ዐባይ ፡ ፫ ፡
መክፈልተ ፡ ወአህጉረ ፡ አሕዛብኒ ፡ ወድቃ ፡ ወለባቢሎንኒ ፡ ዐባይ ፡ ተዘከርዋ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ
20 ብሔር ፡ ከመ ፡ ይመጥውዋ ፡ ጽዋዐ ፡ ወይነ ፡ ሕምዘ ፡ መዐቱ ፡፡ ወጠፍአ ፡ ኵሉ ፡ ደሰያት ፡ ወ
21 አድባርኒ ፡ ኢተረክቡ ፡፡ ወወረደ ፡ ላዕለ ፡ እልክቱ ፡ ሰብእ ፡ እምሰማይ ፡ ዐቢይ ፡ በረ
ድ ፡ መጠነ ፡ መክሊት ፡ ወፀረፉ ፡ ሰብእ ፡ ላዕለ ፡ ስሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ውእቱ ፡ መቅ
ሠፍት ፡ በረድ ፡ እስመ ፡ ዐቢይ ፡ ውእቱ ፡ መቅሠፍቱ ፡ ጥቀ ፡፡

፲፯

1 ወመጽአ ፡ ፩ ፡ እምኔ ፡ ውእቶሙ ፡ ፯ ፡ መላእክት ፡ እለ ፡ ይጸውሩ ፡ ፯ ፡ ጽዋዓተ ፡፡ ይቤለኒ ፡ ነዓ ፡
2 አርኢከሃ ፡ ደይና ፡ ለእንታክቲ ፡ ዘማ ፡ ዐባይ ፡ እንተ ፡ ትነብር ፡ ውስተ ፡ ማያት ፡ ብዙኃ ፡፡ እ
ንተ ፡ ምስሌሃ ፡ ዘመው ፡ ነገሥት ፡ ምድር ፡ ወሰክሩ ፡ እምኔ ፡ ወይነ ፡ ዝሙታ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ዲ
3 በ ፡ ምድር ፡፡ ወእምዝ ፡ ወሰደኒ ፡ መንፈስ ፡ ገዳመ ፡ ወርኢኩ ፡ ብእሲተ ፡ ትጼዐን ፡ ላዕለ ፡ አርዌ ፡
ቀይሕ ፡ ዘምሉእ ፡ አስማተ ፡ ጽርፈት ፡ ወ ፯ ፡ አርእስቲሁ ፡ ወ ፲ ፡ አቅርንቲሁ ፡፡

Et tunc prodierunt ex ore hujus beſtiæ primæ, & ex ore pſeudoprophetæ, tres dæ- 13
mones impuri. Et ſicut ranæ erant Spiritus dæmonum, & faciebant ſigna ſuper 14
omnes reges qui in toto mundo erant, ut congregati bellum gererent in die magno,
quem conſtituit Deus qui omnibus dominatur. Et ecce, veniam ſubitò ſicut fur: 15
& beatus eſt qui vigilat & cuſtodit veſtimenta ſua, ut non ambulet nudus,
& non appareat dedecus ejus. Et congregabit illos in locum cujus nomen Ar- 16
magedon Hebraicè. Et effudit ſeptimus Angelus phialam ſuam in ventum, & 17
prodiit vox magna è templo ejus & è throno ejus, dicens; Perficitur. Et tunc 18
factum eſt fulgur & vox tonitru, & venit concuſſio magna, qualis non fuit
concuſſio magna ex quo creatus eſt homo in terra, tanta inquam fuit. Et fa- 19
cta eſt civitas magna in tres partes, & civitates gentium ceciderunt, & Ba-
bylon magna in memoriam venit ante Deum, ut traderent ei calicem vini vene-
ni Indignationis ſuæ. Et evanuerunt omnes inſulæ, & montes non ſunt inven- 20
ti. Et deſcendit ſuper illos homines è cœlo magna grando quanta ſunt talen- 21
ta, & blaſphemârunt homines contrà nomen Dei, propter hanc plagam grandi-
nis, quia magna fuit plaga ejus valdè.

CAP. XVII.

ET venit unus ex iſtis ſeptem Angelis qui portabant ſeptem phialas, & di- 1
xit mihi; Veni, oſtendam tibi damnationem iſtius meretricis magnæ quæ ſedet
in aquis multis: Quâcum ſcortati ſunt reges terræ; & inebriati ſunt ex vino 2
ſcortationis ejus habitantes ſuper terram. Et tunc abſtulit me ſpiritus in de- 3
ſertum, & vidi mulierem ſedentem ſuper beſtiam rufam, quæ plena fuit no-
minibus blaſphemiæ, & ſeptem capita ejus, & decem cornua ejus.

Et mulier circumdata purpurâ, & coccino, & inaurata auro, &
4 Καὶ ἡ γυνὴ (η) ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ, καὶ κεχρυσωμένη (θ) χρυσῷ, καὶ
lapide pretioso, & margaritis, habens aureum poculum in manu sua, plenum
λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα (ι) χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον
abominationibus, & immunditiâ fornicationis suæ. Et in fronte ejus nomen
5 βδελυγμάτων, (κ) καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα
scriptum; Mysterium, Babylon magna, mater fornicationum & abominationum
γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων
terræ. Et vidi mulierem ebriam de sanguine Sanctorum, & de sanguine
6 τῆς γῆς. Καὶ (λ) εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος
martyrum Jesu: & miratus sum, videns illam, admirationem magnam. Et dixit mihi angelus;
7 τῶν (μ) μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος,
gelus; Quarè miraris? Ego tibi dicam mysterium mulieris, & bestiæ
Διατί ἐθαύμασας; (ν) ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου
portantis eam, habentis septem capita, & decem cornua. Bestia quam
8 τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς, καὶ τὰ δέκα κέρατα. (ξ) Θηρίον ὃ
vidisti, erat, & non est: & futura est ascendere de abysso, & in interitum abire:
εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν (ο) ὑπάγειν·
& mirabuntur habitantes super terram, (quorum non sunt scripta nomina in
καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν (π) οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ
libro vitæ à constitutione mundi,) videntes bestiam, quæ erat, & non
τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,) (ρ) βλέποντες τὸ θηρίον, ὅ, τι ἦν, καὶ οὐκ
est, & tamen est. Hic sensus habens sapientiam: septem capita, montes sunt septem,
9 ἔστι, (σ) καίπερ ἔστιν. Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, (τ) ὄρη εἰσὶν ἑπτὰ,
ubi mulier sedet super eos: & reges septem sunt. Quinque ceciderunt, &
10 ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν· καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν. Οἱ πέντε (υ) ἔπεσον, καὶ
unus est: alius nondum venit: & cùm venerit, paululùm illum oportet manere. Et
11 ὁ εἷς ἔστιν· ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. Καὶ
bestia quæ erat, & non est, & ipse octavus est, & de septem est, & in interitum
τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν
vadit. Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, qui regnum
ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν 12
nondum acceperunt, sed potestatem tanquam reges unam horam accipient cum bestia.
(φ) οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.
Hi unum consilium habent, & virtutem & potestatem suam bestiæ tradent.
Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν (χ) καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ (ψ) διαδιδώσουσιν. 13
dent. Hi cum Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos: quoniã Dominus
Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς· ὅτι Κύριος 14
dominorum est, & Rex regum: & qui cum illo, vocati, & electi, & fideles.
κυρίων ἐστὶ, καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ, καὶ ἐκλεκτοὶ, καὶ πιστοί.
Et dixit mihi; Aquæ quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi & turbæ sunt, &
(ω) Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ 15
gentes, & linguæ. Et decem cornua quæ vidisti in bestia, hi odient
ἔθνη, καὶ γλῶσσαι. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες (α) ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι 16
fornicariam, & desolatam facient illam & nudam, & carnes ejus manducabunt,
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται,
ducabunt, & ipsam concremabunt in igni. Nam Deus dedit in corda
γονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας 17
eorum facere sententiam ejus, & facere unam sententiam, & dare regnum
αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην (β) αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν
suum bestiæ, donec consummentur verba Dei. Et mulier quam vidisti, est
αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι (γ) τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν 18
civitas magna, habens regnum super reges terræ.
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

CAP. XVIII. ιη'.

Et post hæc vidi angelum descendentem de cœlo, habentem potestatem
(α) ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν 1
magnam: & terra illuminata est à gloria ejus.
μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

MS. A. (η) ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν, *** κόκκινον, (θ) χρυσίῳ, (ι) ποτήριον χρυσοῦν (κ) καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας (λ) Ἴδα (μ)* μαρτυρίων (ν) ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ (ξ) Τὸ θηρίον ὃ ἴδες. ἦ. (ο) ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται (π) οὐκ ἐγέγραπται τὸ ὄνομα (ρ) βλεπόντων (σ) καὶ παρέσται. (τ) ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου (υ) ἔπεσαν, ὁ εἷς (φ) οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ (χ) καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν (ψ) διδόασιν. (ω) Καὶ εἶπέν μοι, (α) καὶ τὸ (β) αὐτοῦ, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ (γ) τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible] Ipsa verò mulier erat amicta purpurâ & cocco, & inaurata auro, & lapidibus pretiosis, & margaritis: habens calicem aureum in manu sua, plenum pollutione & immunditie scortationis suæ, quibus
5 [illegible] fœdavit terram. Et super fronte ejus nomen scriptum, Mysterium, Babel illa magna, illa mater scortationum, & in-
6 [illegible] quinationum terræ. Et vidi mulierem illam ebriam è sanguine Sanctorum, & è
7 [illegible] sanguine testium Jesu: & admiratus sum, quando vidi eam, admiratione magnâ. Et dixit mihi ille Angelus; Quare admiratus es? ego dicam tibi mysterium
8 [illegible] mulieris, & animalis dentis quod gestat eam, quod habet illa septem capita, & illa decem cornua. Animal dentis quod vidisti, erat, & non est, & ascensurum est ex abysso, & in perditionem abiturum: & admirabuntur qui habitant super terram, quorum non est scriptum nomen in libro vitæ, à jactis fundamentis mundi,
9 [illegible] videntes illud animal dentis fuisse, & non esse, & tamen adventare. Hic mens
10 [illegible] ei qui habet sapientiam. Illa septem capita, septem montes sunt super quibus illa mulier sedet. Et reges septem sunt:
11 [illegible] quinque ceciderunt, unus est, alius nondum venit: & quando venerit, brevi oportet ipsum manere. Et animal dentis
12 [illegible] quod erat, & non est, etiam hic octavus est, & ex septem est, & in perditionem it. Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, homines qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam re-
13 [illegible] ges unâ horâ accipiunt cum illo animali dentis. Hi unam voluntatem habent, & potentiam ac potestatem suam illi ani-
14 [illegible] mali dentis tradunt. Hi cum illo Agno præliabuntur: & ille Agnus vincet eos, quia Dominus dominorum est, & Rex regum, & qui cum ipso sunt, vocati, &
15 [illegible] electi, & fideles. Et dixit mihi; Aquæ quas vidisti, ubi illa meretrix est sedens, gentes, & turbæ sunt, & nationes, &
16 [illegible] linguæ. Et decem cornua quæ vidisti, & illud animal dentis, ipsi odio habebunt istam meretricem, & desertam facient eam & nudam, & carnem ejus comedent,
17 [illegible] & ipsam igne concremabunt. Deus enim dedit in corda eorum, ut facerent voluntatem ejus, et facerent unam voluntatem, et darent regnum suum isti animali dentis, usque dum compleantur verba hæc
18 [illegible] Dei. Et mulier quam vidisti, est urbs illa magna, quæ habet regnum super reges terræ.

CAP. XVIII.

1 [illegible] Post hæc vidi alium Angelum descendentem è cœlo, habentem potestatem magnam: et terra splenduit à gloria ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወትለብስ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ልብሰ፡ ወርቅ፡ ዘቦ ፡ ሜለተ፡ ወዘቦ፡ ለየ፡፡ ወዕንቍ፡ ክቡረ፡ ወባ
ሕርያተ፡፡ ወትጸውር፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ውስተ፡ እዴሃ፡ ጽዋዐ፡ ወርቅ፡ዘምሉእ፡ ርኵሰ፡ ወባ
5 ሕቱ፡ ዝሙታ፡፡=፡ ወጽሑፍ ፡ ውስተ፡ ፍጽማ ፡ አስማተ ፡ ምሥጢረ፡ ለባቢሎን ፡ ዐባይ፡፡
6 እሞን፡ለዘማት፡ወዘርኵሶ፡ ለምድር፡፡=፡ ወሰክረት ፡ ይእቲ፡ብእሲት፡እምደሞሙ፡ለቅ
ዱሳን ፡ ወእምደሞሙ ፡ ለቅዱሳኒሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ፡፡ ወአንከርክዋ ፡ ሶበ ፡ ርኢክዋ፡
ዐቢየ ፡ ተደሞኩ፡፡=፡

4 Et amicta erat hæc mulier vestimento aureo quod habuit purpuram, & coccum, & lapidem pretiosum, & margaritas: & portabat ista mulier in manu sua calicem aureum plenum immunditiæ & abominationis scortationis suæ. Et
5 scripta sunt in fronte ejus nomina, Mysterium Babylonis magnæ, mater scortationum & abominationum terræ. Et ebria fuit hæc mulier de sanguine Sanctorum,
6 & de sanguine Sanctorum Domini Jesu: & miratus sum eam, quum viderem eam, magnoperè obstupui.

Versio VULGATA LATINA.

4 Et mulier erat circumdata purpurâ, & coccino, & inaurata auro, & lapide pre-
tioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione,
5 & immunditiâ fornicationū ejus: Et in fronte ejus nomen scriptum; Myste-
6 rium: Babylon magna, mater fornicationū, & abominationum terræ. Et vidi mu-
lierem ebriam de sanguine Sanctorum, & de sanguine martyrum Jesu. Et miratus
7 sum cùm vidissem illam admiratione magnâ. Et dixit mihi Angelus; Quarè mi-
raris? Ego dicam tibi sacramentum mulieris, & bestiæ quæ portat eam, quæ habet
8 capita septem, & cornua decem. Bestia, quam vidisti, fuit, & non est, & ascensura
est de abysso, & in interitum ibit: & mirabuntur inhabitantes terram (quorum
non sunt scripta nomina in Libro vitæ à constitutione mundi) videntes bestiā, quæ
9 erat, & non est. Et hic est sensus, qui habet sapientiam. Septem capita septem
10 montes sunt, super quos mulier sedet, & reges septem sunt. Quinque ceciderunt,
unus est, & alius nondum venit: & cùm venerit, oportet illum breve tempus manere.
11 Et bestia, quæ erat, & non est: & ipsa octava est: & de septem est, & in interitum
vadit. Et decem cornua, quæ vidisti, decem reges sunt: qui regnum nondum acce- 12
perunt, sed potestatem tanquam reges unâ horâ accipient post bestiam. Hi unum 13
consilium habent, & virtutem & potestatem suam bestiæ tradent. Hi cum Agno 14
pugnabunt, & Agnus vincet illos: quoniam Dominus dominorum est, & Rex
regum, & qui cum illo sunt, vocati, electi, & fideles. Et dixit mihi; Aquæ, 15
quas vidisti ubi meretrix sedet, populi sunt, & Gentes, & linguæ. Et decem cor- 16
nua, quæ vidisti in bestia: hi odient fornicariam, & desolatam facient illam, et
nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam igni concremabunt. Deus enim de- 17
dit in corda eorum ut faciant quod placitum est illi: ut dent regnum suum bestiæ
donec consummentur verba Dei. Et mulier, quam vidisti, est civitas magna, quæ 18
habet regnum super reges terræ.

CAP. XVIII.

Et post hæc vidi alium Angelum descendentem de cœlo, habentem potestatem 1
magnam: et terra illuminata est à gloria ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 وكانت هذه المراة اللابسة البرفير والقرمز والمحلية بالذهب والحجارة الكريمة والجوهر *
5 بيدها كاس من ذهب مملو بالنجاسة ووسخ زناها * وكان في جبهتها مكتوبا اسم * سراير * بابل
6 العظيمة ام جميع الزواني وكل نجاسة الارض * ورايت هذه المراة قد سكرت من دماء
7 القديسين ومن دماء شهداء ايسوع * فتعجبت عند ما رايتها عجبا عظيما * فقال لي الملاك
لماذا تتعجب منها * انا اقول لك سر هذه المراة والدابة التي تحملها * التي لها سبعة روس
8 وعشر قرون * الدابة التي رايت ولم تكن وتريد ان تصعد من الاعماق * وتذهب الى
الهلاك * ويتعجبون منها سكان الارض * الذين ليس اسماوهم مكتوبة في سفر الحياة من
قبل كون العالم * يتعجبون اذا ما ابصروا هذه الدابة التي تكون وليس هي * وتذهب
9 وهي مقبلة * ههنا يحتاج من كان له عقل وحكمة * الروس السبعة هي السبعة جبال التي
10 جلست عليها المراة * وهم سبعة ملوك * الخمسة سقطوا * والواحد هو * والاخر لم يات * فاذا
11 ما اتى زمانا قليلا يقيم * والدابة التي رايت وليس هي * هي ثامنة * ومن السبعة هي
12 وللهلاك تذهب * والعشر قرون التي رايت هم عشر ملوك * ولم ياخذوا بعد ملكهم
13 وانما سلطانهم يكون ساعة واحدة * ياخذونه مع الدابة * وهاولي يكونون متفقين بمذهب
14 واحد * وقوتهم وسلطانهم اعطوه للدابة * وهم يحاربون الخروف ولكن الخروف يغلبهم * لان
15 رب الارباب * وملك الملوك * واصحابه يدعون مختارين * مدعوين * مومنين * ثم قال لي * المياه
16 التي رايت المراة الفاسقة جالسة عليها * هم الامم والشعوب والاجناس والالسن * والعشر
قرون التي رايت والدابة * هم الذين يبغضون الزانية * ويجعلونها وحشة وعريانة * وياكلون
17 لحمها * ويحرقونها بالنار * لان الله جعل في قلوبهم ان يصنعوا رايه ويكونوا مسوين واحدة
18 ليعطوا ملكهم للدابة * حتى يتم كلام الله * والمراة التي رايتها هي المدينة العظيمة التي
ملكها على جميع ملوك الارض * الفصل الثامن عشر * وبعد ذلك رايت 1
ملاكا اخر قد انحدر من السماء ومعه سلطان عظيم * فاضاء الارض من بهاء وجهه *

Habebat autem mulier ista amicta pur- 4
purâ & cocco, & auro atque lapidibus
pretiosis ac gemmis ornata, in manu suæ
calicem aureum plenum immunditiâ, &
sordibus scortationis suæ. Et erat in 5
ejus fronte scriptum nomen, Mysteria, Ba-
bylon magna, mater omnium scortationum
& abominationis terræ. Et vidi muli- 6
erem hanc inebriatam sanguinibus San-
ctorum, & sanguinibus Martyrum Jesu:
& miratus sum, quum vidissem illam,
admiratione magnâ. Dixit autem mihi 7
Angelus, Cur demiratus es illam? ego di-
cam tibi mysterium mulieris hujus, &
bestiæ quæ portat eam, quæ habet septem
capita & cornua decem. Bestiam, quam 8
vidisti & non erat, & ascensura est
ex abyssis, & abitura in exitium; quam-
que demiraturi sunt incolæ terræ, quo-
rum nomina non sunt scripta in libro
vitæ antequam mundus extitisset: mi-
rabuntur quum viderint hanc bestiam
quæ erit & non est, & abitura est, & ta-
men ventura. Hic requiritur qui ha- 9
beat judicium & sapientiam. Capita se-
ptem, sunt septem montes super quibus se-
dit illa mulier, qui sunt septem reges:
Quorum *quinque ceciderunt, unus ex-* 10
tat, & alius nondum venit: quum autem
venerit, brevi tempore manebit. Bestia 11
verò quam vidisti & non est, octava est,
& ex iis septem est, & in exitium abit.
Decem autem cornua quæ vidisti, de- 12
cem sunt reges qui regnum suum nondum
obtinuere, sed eorum potestas erit horæ
unius, quam obtinebunt cum bestia. Hi 13
porrò concordes erunt in eadem sententia,
& robur ac potestatem suam tradidere
bestiæ. Et hi oppugnabunt Agnum, at- 14
tamen Agnus vincet illos: quoniam Do-
minus dominorum, & Rex regnum, et
amici ejus vocabuntur electi, vocati,
fideles. Deinde dixit mihi, Aquæ super 15
quas vidisti mulierem procacem seden-
tem, sunt gentes, et populi, et genera, et
linguæ. Et decem cornua quæ vidisti, 16
et bestia, ipsi sunt qui oderunt meretri-
cem, et reddent eam solitariam et nu-
dam, et devorabunt carnem ejus, &
ipsam igne comburent. Deus enim po- 17
suit in corda eorū ut exequerentur men-
tem ejus, essentque ejusdem consilii, ut
darent regnum suum bestiæ, donec com-
pleretur sermo Dei. Et mulier quam vi- 18
disti, est urbs illa magna, cujus regnum
est super omnes reges terræ.

CAP. XVIII.

Post hæc vidi alium Angelum descen- 1
disse de cœlo, habentem potestatem ma-
gnam: & resplenduit terra nitore vultus
ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወይቤለኒ፡ ዝኩ፡ መልአክ፡ ምንተ፡ ታነክር፡ አነ፡ እነግረከ፡ ምስጢራ፡ ለዛቲ፡ ብእሲት፡ ለዝ
8 ክቱ፡ አርዌ፡ ዘይጸውራ፡ ዘ ፯፡ አርእስቲሁ፡ ወ ፲፡ አቅርንቲሁ፡፡ ዝክቱ፡ አርዌ፡ ዘርኢ
ከ፡ ሀሎ፡ ወኢሀሎ፡ ወሀለወ፡ ይዕርግ፡ እምነ፡ ቀላይ፡፡ ወየሐውር፡ ውእቱኒ፡ ለሙስና፡፡ ወይደ
መሙ፡ በእንቲአሁ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡ እለ፡ ኢኮነ፡ ጽሑፍ፡ አስማቲሆሙ፡ ውስተ፡ መጽ
ሐፈ፡ ሕይወት፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡፡ ሶበ፡ ርእይዎ፡ ለውእቱ፡ አርዌ፡ ከመ፡ ሀሎ፡ ወኢሀለ
9 ወ፡፡ ለዘቦ፡ ልበ፡ ወጥበበ፡ የአምር፡ ሰ ዝንቱሰ፡ አርእስቲሁ፡ ፯፡ አድባር፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ውስቴ
10 ቶሙ፡ ትነብር፡ ዛቲ፡ ብእሲት፡ ፯፡ ነገሥት፡ እሙንቱ፡፡ ወ ፭፡ ወድቁ፡ ወ ፩፡ ባሕቲቱ፡ ሀሎ፡
11 ወ ፩ ለ፡ መጽአ፡ ዓዲ፡፡ ወሶበ፡ መጽአ፡ ይነብር፡ ሕዳጠ፡፡ ወዝንቱሰ፡ አርዌ፡ ዘሀሎ፡ ወኢሀ
12 ሎ፡ ሳምኖሙ፡ ውእቱ፡፡ ወምስሌሁ፡ እሉ፡ ፯፡ የሐውሩ፡ ለሙስና፡፡ ወዝንቱኒ፡ ፲፡ አቅ
ርንቲሁ፡ ዘርኢከ፡ ፲፡ ነገሥት፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ዓዲ፡ ኢጸንዓ፡ መንግሥቶሙ፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡
13 ነገሥት፡ ስልጣነ፡ ቦሙ፡ ለአሐቲ፡ ሰዓት፡፡ ወይትነሥኡ፡ ምስለ፡ ዝንቱ፡ አርዌ፡፡ ወ ፩፡ ምክ
14 ሮሙ፡፡ ወኀይሎሙ፡ ወስልጣኖሙ፡ አግብኡ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡፡ ወይፃብኡ፡ ምስለ፡ በግ
ዑ፡ ወይመውእሙ፡ በግዑ፡ እስመ፡ እግዚአ፡ አጋእዝት፡ ውእቱ፡ ወንጉሠ፡ ነገሥት፡ ውእቱ፡፡ ወ
15 እለ፡ ምስሌሁ፡ ኅሩያን፡ ወኅሩያን፡ ወመሃይምናን፡ እሙንቱ፡፡ ወዝንተ፡ ማያተ፡ ዘርኢ
ከ፡ ዘበኀቤሁ፡ ትነብር፡ ዛቲ፡ ብእሲት፡ ዘማ፡፡ አሕዛብ፡ ወሕዝብ፡ ወበሐውርት፡ ወነገድ፡ ወሰ
16 ብእ፡ እሙንቱ፡፡ ወዝንቱ፡ ፲፡ አቅርንቲሁ፡ ወዝንቱኒ፡ አርዌ፡ ዘርኢከ፡፡ ይጸልእዋ፡ እ
ሙንቱ፡ ለዛቲ፡ ዘማ፡ ወያማስንዋ፡ ወያዐርቅዋ፡ ወይበልዕዋ፡ ሥጋሃ፡ ወኪያሃሰ፡ ያውዕይዋ፡ በእሳ
17 ት፡፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ወደየ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ይኅበሩ፡ በምክር፡ ወያግብኡ፡
18 መንግሥቶሙ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡ እስከ፡ አመ፡ ይትፌጸም፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዛቲ፡ ብ
እሲት፡ እንተ፡ ርኢከ፡ ሀገር፡ ዐቢይ፡ ይእቲ፡ እንተ፡ ትነግሥ፡ ለዕለ፡ ኵሉ፡ መንግሥታት፡፡
1 ፲፰ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ እምሰማይ፡፡ ወቦ፡ ዐቢየ፡ ስልጣነ፡ ወበርሀት፡
ምድር፡ እምብርሃነ፡ ገጹ፡ ወእምስብሐቲሁ፡፡

Et dixit mihi hic Angelus, Quid miraris? ego dicam tibi mysterium hujus mulieris, 7
& hujus bestiæ quæ portat eam, cujus sunt septem capita, & decem cornua. Hæc 8
bestia quam vidisti, fuit, et non fuit, et ascensura est ex abysso, et ibit ipsa quidem in
perditionem, et mirabuntur propterea habitantes super terram, ii quorum non sunt
scripta nomina in libro vitæ, ex creatione mundi, quum viderint istam bestiā, quòd
fuit et non fuit. Qui habet sapientiam et intelligentiam, cognoscat hoc: capita ejus 9
septem montes sunt super quibus sedet ista mulier, septem reges sunt: Et quinque 10
ceciderunt, & unus solus est, & unus non venit adhuc: & quum venerit, manebit
paulisper. Et hæc bestia quæ fuit & non fuit, octava earum est, et cum illa hæ se- 11
ptē ibunt in perditionem. Et hæc res est: decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, 12
quorum adhuc non sunt firmata regna: veruntamen tanquam reges potestatem ha-
bent pro una hora, et migrabunt cum hac bestia. Et una est voluntas eorum: et vir- 13
tutem eorum, et potestatem eorum transferunt in hanc bestiam. Et pugnabunt cum 14
agno ejus, et vincet eos agnus, quia Dominus dominorū est, et Rex regū est: et qui cum
eo, vocati, et electi, et fideles sunt. Et hæ aquæ quas vidisti, ubi sedebat hæc mulier 15
adultera, gentes, et populi, et regiones, et tribus, et homines sunt. Et hæc decem cor- 16
nua ejus, et hæc bestia quam vidisti, odio habebunt hanc meretricem, et destruent
eam, et nudam reddent eam, et devorabunt carnem ejus, et ipsam comburent in igne.
Quia Deus injecit cordibus eorum, ut consentiant in consilio, et transferant regna 17
eorum ad hanc bestiam, donec perficiatur verbum Dei. Et hæc mulier quam vidisti 18
civitas magna est, quæ imperium habet super omnia regna.

CAP. XVIII.

Et postea alius Angelus descendit è cœlo, et habuit magnam potestatem, et splen- 1
duit terra è splendore vultûs ejus, et è gloria ejus.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Et exclamavit in fortitudine voce magna, dicens; Cecidit, cecidit Babylon magna, &
2 Καὶ (β) ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ
facta est habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritûs immundi, &
ἐγένετο κατοικητήριον (γ) δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος (δ) ἀκαθάρτου, καὶ
custodia omnis volucris immundæ & odibilis: Quia de vino iræ fornicationis
3 φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου· Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας
ejus biberunt omnes gentes, & reges terræ cum illa fornicati sunt, &
αὐτῆς (ε) πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ
mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt. Et audivi aliam
4 οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα ἄλλην
vocem de cœlo, dicentem; Exite de illa, populus meus, ne communicetis
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, (ζ) Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινω-
peccatis ejus, & ut non accipiatis de plagis ejus: Quoniam secuta
5 νήσητε τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆς, (η) καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς· Ὅτι ἠκολού-
sunt ejus peccata usque cœlum, & recordatus est Deus injustitias ejus.
θησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
Reddite illi sicut & ipsa reddidit vobis, & duplicate ei duplicia secundùm
6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ (θ) διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ
opera ejus: in poculo quo miscuit, miscete illi duplum. Quanta glorificavit
7 τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. Ὅσα ἐδόξασεν
seipsam, & in deliciis fuit, tantum date illi cruciatum & luctum: quia in corde
(ι) ἑαυτήν, καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρ-
de suo dicit; Sedeo regina, & vidua non sum, & luctum non videbo. Propter
8 δίᾳ αὐτῆς λέγει, (κ) Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ
hoc, in una die venient plagæ ejus, mors, & luctus, & fames: & in igne
τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος, καὶ πένθος, καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ
comburetur: quia fortis Dominus Deus judicans illam. Et flebunt eam,
9 κατακαυθήσεται· ὅτι (λ) ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν. Καὶ κλαύσονται αὐτήν,
& plangent super illam reges terræ, cum illa fornicantes, & luxuriantes, cùm
καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν
viderint fumum incendii ejus, A longè stantes, propter timorem cruciatûs
βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, Ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βα- 10
ejus, dicentes; Væ, væ, civitas illa magna Babylon, civitas illa fortis:
σανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά·
quoniã in una hora venit judicium tuum. Et mercatores terræ flebunt & lugent super
(μ) ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ'
illam: quoniam merces eorum nemo emit ampliùs: Merces auri, & argenti, & lapidis 11
αὐτῇ· ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι· Γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου 12
pretiosi, & margaritæ, & byssi, & purpuræ, & serici, & coccini: & omne lignum
τιμίου, καὶ (ν) μαργαρίτου, καὶ βύσσου, καὶ πορφύρας, καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ (ξ) πᾶν ξύλον
thyinum, & omne vas eburneum, & omne vas ex ligno pretioso, & ære, &
θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος (ο) ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ
ferro, & marmore, Et cinamomum, & suffitus, & unguentum, & thus, & vinum,
σιδήρου, καὶ μαρμάρου, Καὶ (π) κιννάμωμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, 13
& oleum, & similam, & triticum, & jumenta, & oves: & equorum, & rhedarum, & mancipiorũ,
καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα· καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων,
& animas hominum. Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt à te, & omnia
καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ (ρ) ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα 14
pinguia & præclara abierunt à te, & non ampliùs non invenies illa.
τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ (σ) ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ (τ) εὑρήσῃς αὐτά. Οἱ 15
Mercatores horum divites facti, ab ea à longè stabunt propter timorem cruciatûs
ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανι-
ejus, flentes, ac lugentes: Et dicentes; Væ, væ, civitas illa magna circum-
σμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ (υ) πενθοῦντες· Καὶ λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη (φ) ἡ περι- 16
amicta bysso, & purpurâ, & coccino, & deaurata in auro & lapide pretioso, &
βεβλημένη βύσσινον, καὶ πορφυροῦν, καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ
margaritis: Quonia unâ horâ desertæ sunt tantæ divitiæ: & omnis gubernator, & omnis
(χ) μαργαρίταις· Ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος· καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς 17
in navibus multitudo, & nautæ, & quotquot mare operantur, à longè steterũt,
(ψ) ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,

MS. A. (β) ἐκέκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, (γ) δαιμονίων, (δ) ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου· Ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τῆς (ε)* πέπτωκαν (ζ) Ἐξέλθατε (η) καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· Ὅτι ἐκολλήθησαν (θ) διπλώσατε διπλᾶ (ι) αὐτήν, (κ) Ὅτι κάθημαι (λ) ἰσχυρὸς ὁ Θεὸς κρίνας αὐτήν. Καὶ κλαύσονται, καὶ κόψονται (μ) ὅτι μίαν ὥραν ἡ κρίσις σου. Καὶ (ν) μαργαρίτας, καὶ βυσσίνου, καὶ σιρικοῦ, (ξ) πᾶν σκεῦος θύϊνον (ο) ἐκ λίθου τιμιωτάτου, (π) κιννάμωμον, καὶ ἄμωμον, καὶ θυμιάματα, (ρ) ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν (σ) ἀπώλετο ἀπὸ (τ) αὐτὰ εὑρήσουσιν. (υ) πενθοῦντες, λέγοντες, (φ) περιβεβλημένη κόκκινον, καὶ πορφυροῦν, καὶ βύσσινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ (χ) μαργαρίτῃ· (ψ) ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et clamavit voce forti, dicens; Cecidit, 2
cecidit Babel illa magna, & facta est habitatio dæmonum, & custodia omnis spiritûs immundi, & custodia omnis avis immundæ & exosæ, & custodia omnis animalis dentis immundi & exosi: Quia de vino excande- 3
scentiæ ejus biberunt omnes gentes, & reges terræ cum ea scortati sunt, & mercatores terræ ex potentia luxûs ejus ditati sunt. Et 4
audivi vocem aliam è cœlo, dicentem; Exite ex ea, populo mi, ut non participes fiatis peccatorum ejus, & de plagis ejus ne fortè accipiatis. Adhæserunt enim peccata ejus 5
usque ad cœlum, & recordatus est Deus iniquitatum ejus. Reddite ei, sicut etiam illa 6
reddidit: & duplicate ei duplum secundùm opera ejus: & in calice quem miscuit, miscete ei duplum. Quantùm placuit ipsi 7
lascivire, tantùm date ei vastationem & luctum, quoniam in corde suo dicit; Sedeo regina, & vidua non sum, & luctum non
videbo. Propter hoc in die uno venient 8
hæ plagæ ejus, mors, & luctus, & fames, & igne ardebit: quia fortis est Dominus Deus qui judicavit eam. Et flebunt & luge- 9
bunt & plangent super ea reges terræ, qui cum ea scortati sunt & lascivierunt, quando videbunt fumum incendii ejus, E longin- 10
quo stantes propter metum cruciatûs ejus, dicentes; Væ, væ, civitas illa magna Babel, civitas illa fortis, quoniam in una hora venit judicium tuum. Et mercatores terræ luge- 11
bunt super ea, quoniam onus ipsorum nemo emit, Neque ampliùs onus auri & argenti, 12
& lapidum pretiosorum, & margaritarum, & byssi, & purpuræ, & serici, & cocci, & omnis ligni aromatici, & omnis vasis eburnei, & omnis vasis ligni valdè pretiosi, & æris, & ferri, & marmoris, Et cinnamomi, 13
& omomi, & aromatum, & balsami, & thuris, & vini, & olei, & similæ, & tritici, & jumentorum, & ovium, & curruũ, & corporum & animarum hominum. Et fructus de- 14
siderii animæ tuæ discessit à te, & omnia illa pinguia & splendida perierunt à te, nec ampliùs invenient ea mercatores illarũ rerum.
Qui ditati sunt ex ea, è longinquo stabunt, 15
propter timorem cruciatûs ejus, & flebunt, & lugebunt, Dicentes; Væ, væ, civitas illa 16
magna, quæ amicta erat byssino, & purpureo, & coccineo, & inaurata auro, & lapidibus pretiosis, & margaritis: quoniam in una hora vastatæ sunt divitiæ illæ tantæ.
Et omnis gubernator, & omnis qui per re- 17
giones navigat, & nautæ, & omnes qui in mari negotiantur, è longinquo steterunt,

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸርኀ፡በዐቢይ፡ቃል፡ወይቤ፡ወድቀት፡ባቢሎን፡ሀገር፡ዐባይ፡፡ ወኮነት፡ማኅደረ፡አጋንንት፡
ኀበ፡ይነብሩ፡ኵሉ፡ጋኔን፡ርኩስ፡፡ ወመንበረ፡ኵሉ፡ዖፍ፡ርኩስ፡ወጽሉእ፡፡ እስመ፡መንበረ፡
3 ኵሉ፡አርዌ፡ርኩስ፡ወጽሉእ፡፡ እስመ፡እመ፡ሕምዘ፡ዝሙታ፡ወመንሱታ፡ወድቁ፡ኵ
ሎሙ፡አሕዛብ፡ወነገሥተ፡ምድር፡እለ፡ዘመዉ፡ምስሌሃ፡፡ ወሠየጠ፡ምድር፡እለ፡በልዑ፡
እመ፡ኃይለ፡ተፋርዖታ፡፡

Et clamavit in magna voce, & dixit; Cecidit Babylon civitas magna: & facta 2
est domicilium dæmonum, ubi habitant omnes dæmones immundi, & sedes omnis volucris immundæ & invisæ, quia sedes est omnis bestiæ immundæ & invisæ.
Quia ex veneno scortationis suæ & tentationis suæ ceciderunt omnes gentes, & 3
reges terræ, qui scortati sunt cum ea, & mercatores terræ qui ditati sunt ex virtute deliciarum ejus.

Versio VULGATA LATINA.

2 Et exclamavit in fortitudine, dicens; Cecidit, cecidit Babylon magna: & facta est
habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritûs immundi, & custodia omnis vo-
3 lucris immundæ & odibilis: Quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes
gentes: & reges terræ cum illa fornicati sunt: & mercatores terræ de virtute delicia-
4 rum ejus divites facti sunt. Et audivi aliam vocē de cœlo, dicentem; Exite de illa, po-
5 pulus meus: ut ne participes sitis delictorũ ej', & de plagis ejus non accipiatis. Quo-
niam pervenerunt peccata ejus usque ad cœlũ, & recordatus est Dominus iniquita-
6 tum ej'. Reddite illi sicut & ipse reddidit vobis: & duplicate duplicia secundùm
7 opera ejus: in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum. Quantum glorificavit se, & in
deliciis fuit; tantum date illi tormentum & luctum: quia in corde suo dicit; Sedeo
8 regina: & vidua nō sum: & luctum non videbo. Ideò in una die venient plagæ ejus,
mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis est Deus, qui judicabit il-
9 lam. Et flebunt, & plangent se super illam reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, &
10 in deliciis vixerunt, cùm viderint fumum incendii ejus: Longè stantes propter timo-
rem tormentorum ejus, dicentes; Væ, væ civitas illa magna Babylon, civitas illa for-
tis: quoniam unâ horâ venit judicium tuum. Et negotiatores terræ flebunt, & lu- 11
gebunt super illam: quoniam merces eorum nemo emet ampliùs: Merces auri, 12
& argenti, & lapidis pretiosi, & margaritæ, & byssi, & purpuræ, & serici, & cocci,
(& omne lignum thyinum, & omnia vasa eboris, & omnia vasa de lapide pretioso,
& æramento, & ferro, & marmore, Et cinnamomum,) & odoramentorum, & un- 13
guenti, et thuris, et vini, et olei, et similæ, et tritici, & jumentorum, et ovium, et equo-
rum, et rhedarum, et mancipiorum, et animarum hominum. Et poma desiderii ani- 14
mæ tuæ discesserunt à te, et omnia pinguia et præclara perierunt à te, et ampliùs
illa jam non invenient. Mercatores horum, qui divites facti sunt, ab ea longè sta- 15
bunt propter timorem tormentorum ejus, flentes ac lugentes, Et dicentes; Væ, væ 16
civitas illa magna, quæ amicta erat bysso, et purpurâ, et cocco, et deaurata erat auro,
et lapide pretioso, et margaritis: Quoniam unâ horâ destitutæ sunt tantæ divitiæ. Et 17
omnis gubernator, et omnis qui in lacum navigat, et nautæ, et qui in mari operantur,
longè steterunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وصرخ بصوت عال • قد سقطت بابل المدينة الكبيرة • وصارت مرقدا للشياطين •
3 ومسكنا لكل روح نجس • وماوي لكل طير نجس ومبغوض * لان من خمر رجز زناها شربوا
4 الامم كلهم • وملوك الارض زنوا معها وتجار الارض من نعيمها استغنوا * وسمعت صوتا اخر من
5 السماء قايلا • اخرجوا منها يا شعبي • ليلا تشاركوا خطاياها وليلا ياخذكم ضرباتها * لان ذنوبها
6 التصقت بها ودنت من السماء • وذكر الله ظلمها * كافوها كاجرها • وضاعفوا لها مثل اعمالها •
7 وكاسها مثلما ملاتها ضاعفوها لها * وعلي قدر اردهاها وتنعمها اعطوها عذابا وحزنا • لانها
8 تقول في قلبها • اني جالسة ملكة • ولست ارملة • ولا اري حزنا * لاجل ذلك في يوم واحد تاتي
9 ضرباتها • موت وحزن وجوع • وتحرق بالنار • لان الرب الاله الذي حكم عليها قوي هو * ويبكون
10 ويحزنون عليها ملوك الارض الذين زنوا واستلذوا معها • ولما نظروا دخان حريقها * وقفوا
بعيدا من فزع عذابها • قايلين الويل الويل للمدينة الكبيرة بابل • المدينة القوية • التي
11 في ساعة واحدة جاء حكمها * وتجار الارض يبكون وينوحون عليها • لان ليس من يشتري
12 تجارهم * تجار الذهب والفضة • والحجارة الكريمة • واللولو • والحرير • والفرفير • والقرمز •
والارجوان • وكل انية من العاج • وكل انية من الخشب الثمين • وكل خشب معمول • وكل
13 نحاس • وحديد • ومرمر * وبلور • وطيب • ودهن • ولبان • وخمر • وزيت • وسميذ الحنطة •
14 وبهايم • وكباش • وخيل • وبغال • وجمال • وعبيد • وساير اجساد وانفس الناس * وفاكهة شهوة
15 نفسك انقطعت عنك • وشحمك كله وجميع النفايس اضمحلت منك ولا تجدينها بعد * لان
16 هولاء الذين استغنوا منها • وقفوا بعيدا من اجل فزع عذابها • يبكون وينوحون * قايلين
الويل الويل للمدينة العظيمة الملتحفة بالحرير • والقرمز • والارجوان المرصع بالذهب والحجارة
17 الثمينة واللولو * لان في ساعة واحدة خلا هذا الغني العظيم • وكل المدبرين • والذين
يسلكون في البحار • والملاحون • والمتجرون في البحر يقفون بالبعد •

Exclamavit autem elata voce; Jam ce- 2
cidit Babylon urbs magna, factaque est
cubile dæmonibus, & habitaculum omni
spiritui immundo, & receptaculum omni
volucri impuro & exoso: Quoniam 3
ex vino iræ scortationis ejus biberunt
omnes gentes, & reges terræ scortati sunt
cum ea, & mercatores terræ labore
ipsius ditati sunt. Et audivi aliam vo- 4
cem è cœlo dicentem; Exite ex ea popu-
le mi, ne participes sitis peccatorum
ejus, & ne apprehendant vos plagæ il-
lius. Nam scelera ejus annexa sunt ei, 5
& pertigerunt usque in cœlum: & re-
cordatus est Deus perversitatis illius.
Rependite illi secundùm mercedem ejus: 6
& duplicate ei secundùm opera ipsius:
& calicem ejus, prout implevit illum,
duplicate ei: Et pro mensura fastus 7
ac delitiarum ejus, date illi tormentum
& mœrorem. Quia dicit in corde suo,
Equidem sedeo regina, nec sum vidua,
nec videbo tristitiam: Propterea unâ 8
die venient plagæ ejus, mors & mœror
ac fames; & igne comburetur: quia Do-
minus Deus qui damnavit eam, validus
est. Et flebunt & contristabuntur su- 9
per eam reges terræ, qui cùm ea fornica-
ti & oblectati fuerant: cùmque vide-
rint fumum incendii ejus, Stabunt 10
eminus ob timorem cruciatus ejus, di-
centes; Væ, væ urbi magnæ Babyloni,
urbi validæ, cujus unâ horâ venit ju-
dicium. Et mercatores terræ flebunt & 11
lugebunt super eam, quia non est qui emat
merces eorum: Merces auri & argen- 12
ti, & lapidum pretiosorum, & margari-
tarum, & serici, & purpurei coloris, &
cocci, & purpuræ, & omnium vasorum
eboris, & omnium vasorum ligni pre-
tiosi, omnisque ligni fabrefacti, & omnis
æris, & ferri, & marmoris, Et crystalli, 13
& aromatis, & unguenti, & thuris,
& vini, & olei, et similaginis triticeæ,
et jumentorum, et arietum, et equorum,
et mulorum, et camelorum, et mancipi-
orum, atque omnium corporum et ani-
marum hominum. Et fructus desiderii 14
animæ tuæ decerptus est à te, et tota
pinguedo tua, omniaque præclara eva-
nuerunt à te, nec ampliùs invenies
ea. Hi enim qui ditati sunt ab ea, 15
steterunt à longè propter timorem cru-
ciatus ejus plorantes ac gementes. Di- 16
centes, Væ, væ civitati illi magnæ
amictæ serico et cocco atque purpurâ
insertâ auro et lapidibus pretiosis et
unionibus. Nam unâ horâ desierunt 17
hæ divitiæ magnæ. Et omnes guber-
natores, quique maria sulcant, et nau-
tæ, quique mercaturam exercent in
mari, procul stabunt:

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወመጽአ ፡ ካልእ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡፡ ፃኡ ፡ ሕዝብየ ፡ እምኔሃ ፡ ከመ ፡ ኢትትካፈሉ
5 ዋ ፡ ኀጢአታ ፡ ወኢይርከብክሙ ፡ መቅሠፍታ ፡፡=፡ እስመ ፡ ተበጽሐ ፡ ኀጢአቲሃ ፡ እስከ ፡ ሰማይ ፡
6 ወተዘከረ ፡ ላቲ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኣመፃሃ ፡ ወኀጢአቲሃ ፡፡=፡ ወተበቀሉ ፡ በከመ ፡ ተበቀለት ፡
7 ይእቲ ፡፡ ወበጽዋዕ ፡ ዘቀድሐት ፡ ቀድሑ ፡ ላቲ ፡ ካዕበተ ፡ መክዕቢተ ፡ ዘከመ ፡ ገብረት ፡፡=፡ ወአመ
ጣነ ፡ ገፍዐት ፡ ወፈገዐት ፡ ከማሁ ፡ ሣቅይዋ ፡ ወአላሕውዋ ፡፡ እስመ ፡ ትቤ ፡ በልባ ፡ እነግሥ ፡ ለዝ
8 ሉፉ ፡ ወኢይከውን ፡ መበለተ ፡ ወኢይሬኢ ፡ ላሐ ፡፡=፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ በአሐቲ ፡ ሰዓት ፡ ይመ
ጽእ ፡ መቅሠፍታ ፡ ሞትኒ ፡ ወላሕኒ ፡ ወረኃብኒ ፡ ወያውዕይዋ ፡ በእሳት ፡፡ እስመ ፡ ጽኑዕ ፡ ውእቱ ፡
9 እግዚአብሔር ፡ ዘይትቤቀላ ፡፡=፡ ወይበክዩ ፡ ላዕሌሃ ፡ ነገሥተ ፡ ምድር ፡ ወይሬእይዋ ፡ እለ ፡
10 ዘመዉ ፡ ወፈገዑ ፡ምስሌሃ ፡፡ ወሶበ ፡ ርእዩ ፡ ጢሰ ፡ እሳት ፡፡=፡ እምርሑቅ ፡ ቆሙ ፡ በእንተ ፡ ፍር
ሃተ ፡ ስቃያ ፡፡ ወይብሉ ፡ አሌ ፡ ወአሌ ፡ ለሀገረ ፡ ባቢሎን ፡ ዐባይ ፡ ለሀገር ፡ ጽንዕት ፡፡ እስመ ፡ በጽ
11 ሐ ፡ ሰዓተ ፡ ደይና ፡፡=፡ ወይበክይዋ ፡ ሠየጥ ፡ ምድር ፡ ወይላሕውዋ ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘይሣ
12 የጥ ፡ ሎሙ ፡ ገሬውሂሆሙ ፡፡=፡ ወርቀ ፡ ወብሩረ ፡ ወዕንቈ ፡ ክቡረ ፡ ወባሕርየ ፡፡ ወሜላተ ፡
ወለዝሞረ ፡ ወሐየ ፡ ወሰንሰሬቆተ ፡፡ ወኵሎ ፡ ዕፀ ፡ ሐቀ ፡ ወኵሎ ፡ ንዋየ ፡ ዘቀርነ ፡ ነጌ ፡ ወኵሎ ፡
13 ሰርጐ ፡ ዘቦ ፡ ዕንቈ ፡ ክቡረ ፡ ወብርተ ፡ ወሐጺነ ፡፡ ወባለቀ ፡=፡ ወቀናንሞ ፡ ወአብሞ ፡ ወዕጣነ ፡
ወሜርኖ ፡ ወስሒነ ፡፡ ወወይነ ፡ ወቅብዓ ፡ ወሰንዳሌ ፡፡ ወስርናየ ፡ ወእንስሳ ፡ ወአባግዐ ፡ ወአፍራሰ ፡
14 ወሬደነ ፡፡ ወጼዋ ፡ ወነፍስ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ ወአቅማሕትኪ ፡ ተኀድገ ፡ እምኔኪ ፡፡ ወብር
ሃንኪ ፡ ተደምነ ፡ ወኵሉ ፡ ክብሕትኪ ፡፡ ወኢይረክብዎ ፡ እንከ ፡ ሠየጥኪ ፡ ለዝንቱ ፡ በው
15 ስቴትኪ ፡፡=፡ ወይቀውሙ ፡ እምርሑቅ ፡ በእንተ ፡ ፍርሃተ ፡ ስቃይኪ ፡ ወይበክዩኪ ፡ ወየላ
16 ሕዉኪ ፡፡=፡ ወይብሉ ፡ አሌ ፡ ወአሌ ፡ ለሀገር ፡ ዐባይ ፡፡ እንተ ፡ ትለብስ ፡ ሜላተ ፡ ወለ
ዝሞረ ፡ ወለየ ፡፡ እንተ ፡ ተገብረት ፡ በወርቅ ፡ ወበዕንቈ ፡ ክቡር ፡ ወበባሕርይ ፡፡ እስመ ፡ በአ
17 ሐቲ ፡ ሰዓት ፡ ማሰነ ፡ ብዕላ ፡፡=፡ ወኵሉ ፡ ዘሀደፋ ፡ ወኵሉ ፡ ኄነተ ፡ አሕማር ፡ ወኖትያት ፡፡
ወኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይትቀነዩ ፡ በውስተ ፡ ባሕር ፡ እምርሑቅ ፡ ቆሙ ፡፡=፡

Et venit alia vox è cælo, dicens; Exite popule mi ex ea, ne participes sitis pec- 4
catorum ejus, & ne contingant vobis plagæ ejus. Quia pertigerunt peccata ejus 5
usque ad cælum, & recordatus est Deus in eam iniquitatum & peccatorum ejus. Et 6
vindictam sumpsit, sicut vindictam sumpsit ipsa: & in calice quo exhausit, ex-
haurite ei duplum, quemadmodum fecit. Et quantum oppressit & deliciata fuit, 7
tantum affligite eam, & lugere facite eam, quia dixit in corde suo; Regnabo sem-
per, & non ero vidua, & non videbo luctum. Et propterea in una hora venient 8
plagæ ejus, mors, & luctus, & fames, & comburent eam in igne, quia fortis est
Deus qui vindictam sumet de ea. Et flebunt super eam reges terræ: & vide- 9
runt eam qui scortati sunt & delicias habuerunt cum ea; & quum vidissent
fumum ignis, E longè steterunt propter timorem cruciatûs ejus, & dixerunt; 10
Væ, væ civitati Babyloni magnæ, civitati forti, quia venit hora judicii sui. Et 11
flebant super eam mercatores terræ, & lugebant eam, quia nemo est qui emet ex
iis merces eorum: Aurum & argentum, & lapides pretiosos, et margaritas, 12
et purpuram, et sericum, & coccum, et sanfracum, et omne lignum exsculptum,
et omne vas de cornu elephantis, et omnem ornatum qui habuit lapides pretiosos,
et æs, et ferrum, et marmorem. Et cinamomum, et abmam, et suffitum, et myr- 13
rham, et libanum, et vinum, et oleum, et senidalim, et triticum, et jumenta, et
oves, et equos, et rhedas, et mancipia, et animas hominum. Et poma tua disces- 14
serunt à te, et lux tua obnubilata est, et tota gloria tua, et non invenient am- 15
pliùs mercem tuam hanc in te. Et stabunt è longè propter timorem cruciatûs
tui, et flebunt super te, et lugebunt super te. Et dicent; Væ, væ civitati magnæ 16
quæ amicta erat purpurâ, et bysso, et cocco, quæ negotiata est cum auro et lapidi-
bus pretiosis, et margaritis, Quia in una hora perditæ sunt divitiæ ejus. Et 17
omnis gubernator, et turba navium, et nautæ, et omnes servientes in mari, è longè
steterunt:

Et clamaverunt, videntes *fumum* incendii ejus, dicentes; Quæ similis civitati
18 Καὶ (ω) ἔκραζον, ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, Τίς ὁμοία τῇ πόλει
huic magnæ? Et miserunt pulverem super capita sua, & clamaverunt flentes,
19 τῇ μεγάλῃ; Καὶ (α)ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ (β)ἔκραζον κλαίοντες,
& lugentes, dicentes; Væ, væ civitas illa magna, in qua divites facti sunt omnes
καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες
habentes naves in mari de *pretio* ejus: quoniam unâ horâ desolata est.
οἱ ἔχοντες (γ)πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
Exulta super eam cœlum, & sancti Apostoli, & Prophetæ: quoniam judicavit
20 Εὐφραίνου (δ) ἐπ' αὐτὴν οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι (ε)ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται· ὅτι ἔκρινεν
Deus judicium vestrum de illa. Et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarē
21 ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἦρεν (ζ) εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον
magnū, & misit in *mare*, dicens; *Sic* impetu mittetur Babylon illa magna
μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
civitas, & non invenietur *ampliùs*. Et vox citharœdorū, & musicorum, & tibiā canentium, & *clan-*
22 πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν, καὶ μουσικῶν, καὶ αὐλητῶν, καὶ σαλ-
gentium non audietur in te ampliùs: & omnis artifex omnis artis non invenietur in te
πιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς (η) τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
ampliùs: & vox molæ non audietur in te ampliùs: Et lux lucernæ non lucēbit in te ampliùs:
23 ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ (θ)ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι·
& vox sponsi & sponsæ non audietur in te adhuc: quia mercatores tui erant *magna-*
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· (ι)ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶ-
tes terræ, quia in *veneficio tuo* erraverunt omnes gentes. Et in ea sanguis
24 νες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα
Prophetarum & Sanctorum inventus est, & omnium *mactatorum* in terra.
προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

CAP. XIX. ιθʹ.

Et post hæc audivi vocem *turbæ multæ magnam* in cœlo, dicentis; Alle-
1 (α)ΚΑὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος, Ἀλλη-
luja: Salus, & gloria, *&* *honor*, & virtus, *Domino* Deo nostro. Quia
2 λούϊα· ἡ σωτηρία, καὶ ἡ (β) δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. Ὅτι
vera & justa judicia ejus: *quia* judicavit *meretricem magnam*, quæ corrupit
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις (γ)ἔφθειρε
terram in *fornicatione* sua, & vindicavit sanguinem servorum suorum de *manu* ejus.
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ (δ) ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.
Et iterùm dixerunt; Alleluja: & fumus ejus ascendit in secula seculorum.
Καὶ δεύτερον εἴρηκαν, Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 3
Et ceciderunt seniores viginti *&* quatuor, & quatuor animalia, & adoraverunt
Καὶ ἔπεσαν (ε) οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν 4
Deum sedentem super thronum, dicentes; Amen: Alleluja. Et vox de
τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ (ζ) ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· ἀλληλούϊα. Καὶ φωνὴ (η) ἐκ 5
throno exivit, dicens; *Laudate Deum nostrum*, omnes servi ejus, & *ti-*
τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα, Αἰνεῖτε (θ) τὸν Θεὸν ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φο-
mentes eum, *&* *parvi* & magni. Et audivi quasi vocem turbæ *multæ*, &
βούμενοι (ι) αὐτὸν, καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, (κ) καὶ 6
sicut vocem aquarum multarum, & sicut vocem tonitruorū *fortium*, dicentes, Alleluja: quoniā
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, (λ) λέγοντας, Ἀλληλούϊα· ὅτι
regnavit Dominus Deus omnipotens. Gaudeamus & exultemus, & demus glo-
ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. Χαίρωμεν καὶ (μ) ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δό- 7
riam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, & uxor ejus præparavit *seipsam*. Et datum est
ξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. Καὶ ἐδόθη 8
illi ut *amiciatur* byssino candido & splendenti: *nam* byssinum, justificationes
αὐτῇ ἵνα περιβάληται (ν) βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ (ξ) δικαιώματά
sunt Sanctorum. Et *dicit* mihi; Scribe, Beati *illi* ad cœnam nuptiarum Agni vo-
ἐστι τῶν ἁγίων. Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλη- 9
cati: & dicit mihi; Hæc verba vera sunt Dei. Et cecidi ante pe-
μένοι· καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι (ο) ἀληθινοί εἰσι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν πο- 10
des ejus *adorare* eum: & dicit mihi; Vide ne: conservus tuus sum, & fratrum
δῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν
tuorum habentium testimonium Jesu: Deum adora: *nam* testimonium Jesu
σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν (π) τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία (ρ) τοῦ Ἰησοῦ
est spiritus prophetiæ.
ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

MS.A.(ω)ἔκραξαν, βλέποντες τὸν τόπον τῆς (α)ἐπέβαλον (β)ἔκραξαν, λέγοντες, Οὐαὶ, (γ)τὰ πλοῖα (δ)ἐν αὐτῇ (ε)καὶ οἱ ἀπόστολοι, (ζ)εἷς ἀ...... λίθον ὡς μύλινον μέγαν, (η) τεχνίτης οὐ μὴ (θ)ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· *καὶ φωνὴ νυμφίου (ι)ὅτι ἔμποροί ΚΕΦ. ιθʹ. MS. A. (α)Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων, (β)δόξα, καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, (γ)*ἔκρινεν τὴν γῆν (δ)ἐκ χειρὸς (ε)οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, καὶ τὰ τέσσαρα (ζ)ἐπὶ τῷ θρόνῳ, (η)ἀπὸ τοῦ (θ)τῷ Θεῷ (ι) αὐτὸν οἱ (κ)καὶ φωνὴν (λ)λεγόντων, (μ)ἀγαλλιῶμεν, (ν)βύσσι*** λαμπρὸν, καθαρόν· (ξ)δικαιώματα τῶν ἁγίων **τίν. (ο) οἱ ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσιν. Καὶ ἔπεσα (π) Ἰησοῦ· (ρ) Ἰησοῦ

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et clamârunt videntes fumum incendii ejus, 18
dicentes; Quænam est similis urbi isti ma-
gnæ? Et injecerunt pulverem super ca- 19
pita sua, & clamârunt, flentes, & lugentes,
ac dicentes; Væ, væ, civitas illa magna in
qua ditati sunt omnes qui habent naves in
mari ex pretiositate ejus: quoniam in una
hora vastata est. Oblectamini super eam 20
cœli, & Angeli, & Apostoli, atque Pro-
phetæ: quoniam judicat Deus judicium ve-
strum ab ea. Et sustulit unus Angelus la- 21
pidem, molari similem, magnum, & proje-
cit in mare dicens; Ita cum impetu proji-
cietur Babel civitas illa magna, & non in-
venietur ampliùs. Et vox citharœdorum, 22
& musicorum, & tibicinum, & tubarum,
non audietur in te ampliùs: & ullus arti-
fex ullius artificii, non invenietur in te am-
pliùs: Et lumen lucernæ non videbitur 23
in te ampliùs: & vox sponsi & sponsæ non
audietur in te ampliùs, quia mercatores tui
erant magnates terræ, quia incantatione
tuâ seductæ sunt sunt omnes gentes. Et in 24
te sanguis prophetarum, & Sanctorum in-
ventus est, & omnium eorum qui mactati
sunt super terram.

CAP. XIX.

Post hæc audivi vocem magnam turbæ 1
multæ in cœlo, dicentium; Haleluja: salus,
& potentia, & gloria, & honor Deo no-
stro. Quoniam vera & justa sunt judicia 2
ejus: quia judicavit meretricem illam ma-
gnam, illam quæ corrupit terram scorta-
tione suâ, & ultus est sanguinem servorum
de manu ejus. Et secundò dixerunt, Ha- 3
leluja: & fumus ejus ascendebat in secula
seculorum. Et ceciderunt illi seniores vi- 4
ginti quatuor, & illa quatuor animalia, &
adorârunt Deum sedentem super thronum,
dicentes; Amen, Haleluja. Et vox exivit 5
è throno, dicens; Laudate Deum nostrum,
omnes servi ejus, & ii qui timent eum, par-
vi & magni. Et audivi tanquam vocem 6
aquarum multarum, & tanquam vocem to-
nitruum fortium, dicentium; Haleluja:
quoniam regnavit Dominus Deus noster,
ille omnipotens. Gaudeamus, & exulte- 7
mus, & demus gloriam ei: quia venerunt
nuptiæ illius Agni, & uxor ejus paravit se.
Et datum est ei, ut amiciatur byssino splen- 8
dido & mundo: illud enim byssinum ju-
stitiæ Sanctorum est. Et dixit mihi, Scribe; 9
Beati sunt qui ad cœnam nuptiarum Agni
vocati sunt. Et dixit mihi; Hæc verba mea
vera, Dei sunt. Et cecidi ante pedes ejus, 10
ad adorandum eum: & dixit mihi; Vide
ne *feceris*: conservus tuus sum, & fratrum
tuorum qui habent testimonium Jesu: De-
um adora: ipsum enim testimonium Jesu est
ille spiritus prophetiæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወጸርኁ፡ሶበ፡ርእዩ፡ወዕየተ፡ሀገራ፡፡ ወይቤሉ፡መኑ፡ይመስላ፡ለዛቲ፡ሀገር፡ዐባይ፡፡=፡ ወወደዩ፡
19 መሬተ፡ውስተ፡አርእስቲሆሙ፡ ወይፀርኁ፡ወይበክዩ፡ ወይላሕውዋ፡ወይቤሉ፡አሌሃ፡ወአሌሃ፡
ለሀገር፡ዓባይ፡እንተ፡ እምኔሃ፡ብዕሉ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ቦሙ፡ አሕማረ፡ውስተ፡ባሕር፡እምንዋ፡ክ
20 ብራ፡፡ እስመ፡በአሐቲ፡ሰዓት፡ማሰነት፡፡=፡ ወለይትፌሣሕ፡ለዐሌሃ፡ሰማይ፡ቅዱሳን፡ነቢያት፡
ወሐዋርያት፡፡ እስመ፡ተቀበለ፡እግዚአብሔር፡በቀለክሙ፡=፡

Et clamârunt quum vidissent incendium civitatis ejus, & dixerunt; Quæ similis 18
erat huic civitati magnæ? Et projecerunt pulverem in capita sua, & clamabant, 19
& flebant super eam, & lugebant super eam, & dixerunt; Væ, væ civitati magnæ,
ex qua divites facti sunt omnes qui habebant naves in mari, de pretiis ejus, quia
in una hora perdita est. Et exulta super ea cœlum, sancti prophetæ, & Apostoli, 20
quoniam vindictam sumpsit Deus ultionis vestræ.

Versio VULGATA LATINA.

18 Et clamaverunt videntes locũ incendii ejus, dicentes; Quæ similis civitati huic ma-
19 gnæ? Et miserũt pulverẽ super capita sua, & clamaverunt flentes & lugentes, dicen-
tes; Væ, væ civitas illa magna, in qua divites facti sunt omnes, qui habebant naves in
20 mari, de pretiis ejus: quoniã unâ horâ desolata est. Exulta super eã cœlũ, & sancti A-
21 postoli, & Prophetæ: quoniã judicavit Deᵘˢ judiciũ vestrũ de illa. Et sustulit unᵘˢ An-
gelus fortis lapidẽ quasi molarẽ magnũ, & misit in mari, dicens; Hoc impetu mit-
22 tetur Babylon civitas illa magna, & ultrà jam non invenietur. Et vox citharœdorũ,
& musicorũ, & tibiã canentiũ, & tubâ non audietur in te ampliús: & omnis artifex
omnis artis non invenietur in te ampliús: & vox molæ non audietur in te ampliús:
23 Et lux lucernæ non lucebit in te ampliús: & vox sponsi & sponsæ non audietur ad-
huc in te: quia mercatores tui erant principes terræ, quia in veneficiis tuis erravę-
runt omnes gentes. Et in ea sanguis Prophetarũ & Sanctorũ inventus est, & omni-
24 um qui interfecti sunt in terra.

CAP. XIX.

1 Post hæc audivi quasi vocẽ turbarũ multarũ in cœlo, dicentiũ; Alleluja: Salus, &
gloria, & virtᵘˢ Deo nostro est: Quia vera & justa judicia sunt ejus, qui judicavit de 2
meretrice magna, quæ corrupit terrã in prostitutione sua, et vindicavit sanguinẽ ser-
vorũ suorũ de manibᵘˢ ejᵘˢ. Et iterũ dixerunt; Alleluja. Et fumᵘˢ ejᵘˢ ascendit in secula 3
seculorũ. Et ceciderunt seniores vigintiquatuor, & quatuor animalia, & adoraverũt 4
Deũ sedentẽ sup thronũ, dicentes; Amen: Alleluja. Et vox de throno exivit, dicens; 5
Laudẽ dicite Deo nostro omnes servi ejᵘˢ; & qui timetis eũ, pusilli & magni. Et audi- 6
vi quasi vocẽ turbæ magnæ, & sicut vocẽ aquarũ multarum, & sicut vocẽ tonitruorum
magnorũ, dicentiũ; Alleluja: quoniã regnavit Dñs Deᵘˢ noster omnipotens. Gaudea- 7
mus, & exultemus, & demᵘˢ gloriã ei: quia venerunt nuptiæ Agni, & uxor ejᵘˢ præpa-
ravit se. Et datum est illi, ut cooperiat se byssino splendenti & candido. Byssinum 8
enim, justificationes sunt Sanctorum. Et dixit mihi, Scribe; Beati, qui ad cœnã nu- 9
ptiarum Agni vocati sunt: & dicit mihi; Hæc verba Dei vera sunt. Et cecidi ante 10
pedes ejus, ut adorarem eum. Et dicit mihi; Vide ne feceris: conservus tuus sum,
& fratrum tuorum habentium testimonium Jesu. Deum adora. Testimonium enim Je-
su, est spiritus prophetiæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 ويصرخون لنظرهم الى دخان حريقها * قايلين * من يشبه هذه المدينة الكبيرة * ويجعلون
19 على روسهم التراب * ويصرخون ويبكون وينوحون قايلين * الويل الويل للمدينة العظيمة
20 التي استغنوا فيها من سفنهم في البحر * واستغنوا من عزها التي خربت بساعة واحدة * افرحي
ايها السماء عليها * وجميع الحواريين والانبيا القديسين * لان الرب مضى حكمكم فيها *
21 ثم ان ملاكا قويا اخذ حجرا كحجر طاحونة ورماه في البحر قايلا * هكذا بهبوط يسقط بابل
22 المدينة العظيمة * ولا يوجد بعد * ولا صوت قيثار * ولا بوق * ولا زمر * ولا قرن لا يسمع فيك
23 بعد * ولا جميع الصناع لا يوجدون فيك * ولا صوت رحا بعد لا يسمع فيك * ونور مصباح
لا ينير فيك بعد * ولا صوت عروس ولا عروسة لا يسمع فيك بعد * لان اشرافك افسدوا الارض
24 وتجارها * وضلت الامم باسرها بسحرك * ووجدت فيك دما الانبيا والاطهار وجميع الذين
1 قتلوا على الارض * الفصل التاسع عشر * ومن بعد هذه سمعت مثل صوت عظيم
2 لجموع كثيرة في السما قايلا * الليلويا * الخلاص والمجد والكرامة والقوة لالهنا * لان احكامه حق
وعدل * وحكم على الزانية العظيمة التي افسدت الارض بزناها * وانتقم دما عبيده من يديها *
3 4 ثم قال من ثانية الليلويا * ودخانها صعد الى ابد الابدين * وخروا الاربعة وعشرون شيخا *
5 والاربعة الحيوانات * وسجدوا لله الجالس على الكرسي قايلين * امين الليلويا * وخرج صوت
6 من الكرسي قايلا سبحوا لالهنا يا جميع عبيده والخايفين منه الصغار والكبار * وسمعت
مثل صوت جمع كبير * ومثل صوت مياه كثيرة * ومثل صوت رعود عظيمة قايلة *
7 الليلويا لان ملك الرب الاهنا ضابط الكل * لنفرح ونهلل ونمجده * لان عرس الخروف قد
8 قرب مع عروسته المعدة له * واعطيت ان تلبس حريرا نقيا صافيا * والحرير هو بر الاطهار *
9 فقال لي اكتب * طوباهم المدعوون الى وليمة الخروف * وقال لي هذا كلام الله حق هو *
10 وسقطت عند رجليه لاسجد له * فقال لي احذر لا تفعل * لاني عبد مثلك ومثل اخوتك
الذين معهم شهادة يسوع * لله فاسجد * فان شهادة يسوع هو روح النبوة *

Et clamabunt, videntes fumum incendii 18
ejus, dicentes, Quæ similis est huic urbi
magnæ? Imponentque capitibus suis 19
pulverem, & clamabunt, flebunt, ac luge-
bunt, dicentes, Væ, væ urbi illi magnæ, in
qua ditati sunt ii quorum naves sunt
in mari, & divites facti sunt ex ejus
fastu, quæ diruta est unâ horâ. Læ- 20
tare super ea cœlum, & omnes Apostoli
ac Prophetæ sancti, quia Dominus exer-
cuit judicium vestrum in eam. Tum 21
Angelus quidam fortis assumpsit lapi-
dem quasi lapidem molarem, & projecit
illum in mare, dicens, Ita præceps ruet
Babylon urbs illa magna, & non inveni-
etur ampliùs: Neque vox citharæ, ne- 22
que buccinæ, neque tibiæ, neque cornu
audietur in te ampliùs: nec ulli arti-
fices invenientur in te: neque sonitus
molæ audietur in te ampliùs: Neque 23
lux facis lucebit in te ampliùs: neque
vox sponsi neque sponsæ audietur in te
ampliùs: quia proceres tui corruperunt
terram & mercatores ejus, & seductæ
sunt gentes universæ veneficiis tuis:
Et inventi sunt in te sanguines Prophe- 24
tarum & Purorum, omniumque eorum
qui interfecti sunt super terram.

CAP. XIX.

Post hæc audivi quasi vocem magnam 1
turbarum multarum in cælo, dicentem,
Alleluja: salus & gloria & honor atque
robur Deo nostro: Quoniam judicia ejus 2
vera sunt ac justa, & damnavit meretri-
cem illam magnam quæ terram corrupit
scortatione sua, & vindicavit sanguines
servorum suorum ex manibus ejus. De- 3
inde dixit secundò, Alleluja: & fumus
ejus ascendit in seculum seculorum. Et 4
prociderunt vigintiquatuor Senes, &
quatuor animalia, & adorârunt Deum
sedentem super thronum, dicentes, Amen,
Alleluja. Et prodiit vox è throno, di- 5
cens, Laudate Deum nostrum ô omnes
servi ejus, & qui timetis eum, pusilli ac
magni. Et audivi tanquam vocem turbæ 6
magnæ, & tanquam sonitum aquarum
multarum, & tanquam sonitum tonitru-
orum magnorũ, dicentium, Alleluja, quia
regnavit Dominus Deus noster omnite-
nens. Gaudeamus & exultemus, & glo- 7
rificemus eum: quia nuptiæ Agni jam
advenerunt cum ejus sponsa ipsi præpa-
rata. Et datum est ei ut indueretur se- 8
rico mundo ac pellucido: sericum autem
est justitia sanctorum. Tum dixit mihi, 9
Scribe, Beati vocati ad convivium Agni.
Et dixit mihi, Hic sermo Dei verus est.
Et cecidi ad pedes ejus, ut adorarem eum: 10
dixitque mihi, Cave, ne feceris: quia
servus sum sicut tu, & sicut fratres tui
qui habent testimonium Jesu. Deum a-
dora: nam testimonium Jesu est spiritus
prophetiæ.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወነሥአ፡ 1፡ መልአክ፡ ኃያል፡ ወጽኑዕ፡ ለብነ፡ ዐቢየ፡ ከመ፡ ማሕረጽ፡፡ ወወገረ፡ ውስተ፡ ባሕር፡
22 ወይቤ፡ ከመዝ፡ ትትገደፍ፡ ባቢሎን፡ ሀገር፡ ዓባይ፡ ወኢትትረከብ፡ እንከ፡፡ ወኢይሰማዕ፡
በውስቴታ፡ ቃለ፡ መሰንቆ፡ ወዕንዚራ፡ ወማኅሌት፡ ወቃለ፡ ቀርን፡፡ ወኢይትረከብ፡ በውስቴቱ፡
23 ኵሉ፡ ኪንያ፡ ዘኵሉ፡ ኪን፡፡ ወኢይትረከብ፡ በውስቴታ፡ ኢብርሃነ፡ ማኅቶት፡ ወኢቃለ፡ መር
ዓዊ፡ ኢቃለ፡ መርዓት፡ ኢይሰማዕ፡ በውስቴታ፡፡ እስመ፡ ሠየጥኪ፡ መሳፍንተ፡ ምድር፡ እለ፡ አስሐ
24 ትክዎሙ፡ በስራያትኪ፡ ለኵሎሙ፡ አሕዛበ፡ ምድር፡፡ ወተረክበ፡ ላዕሌኪ፡ ደመ፡ ነቢያት፡
ወዘኵሎሙ፡ ቅዱሳን፡ እለ፡ ተቀትሉ፡ በውስተ፡ ምድር፡ በእንተ፡ ስሙ፡ ለክርስቶስ፡፡ ፲፱
1 ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ተሰምዐ፡ ቃል፡ ዓቢይ፡ በሰማይ፡ ከመ፡ ዘብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወይቤሉ፡ ሃሌሉ
2 ያ፡ እስመ፡ ስብሐት፡ ወኃይል፡ ወፍቅር፡ ለአምላክነ፡፡ እስመ፡ ጽድቅ፡ ወርትዕ፡ ኵነኔሁ፡፡
እስመ፡ ኰነነ፡ ለዓባይ፡ ዘማ፡ እንተ፡ አማሰነት፡ ምድረ፡ በዝሙታ፡፡ ወተበቀለ፡ ደመ፡ ኵሎሙ፡
3 አግብርቲሁ፡ እምኔ፡ እዴሃ፡፡ ወይቤሉ፡ ዳግመ፡ ሃሌሉያ፡ ወዐርገ፡ ጢስ፡ ዘለዓለመ፡ ዓለ
4 ም፡፡ ወሰገዱ፡ እልክቱ፡ ፳ወ ፬፡ ሊቃናት፡ ወእልክቱ፡ ፬፡ እንስሳ፡ ለእግዚአብሔር፡ ለዘ
5 ይነብር፡ ዲበ፡ መንበሩ፡ ቅዱስ፡ ወይቤሉ፡ አሜን፡ ሃሌሉያ፡፡ ወወፅአ፡ ቃል፡ እመውስተ፡ መንበ
ሩ፡ ዘይብል፡ ሰብሕዎ፡ ለአምላክነ፡ ኵልክሙ፡ አግብርቲሁ፡ ወእለ፡ ትፈርህዎ፡ ንኡሳን፡ ወዐ
6 ቢያን፡፡ ወእምዝ፡ ሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ በሰማይ፡ ከመ፡ ዘብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወከመ፡ ቃ
ለ፡ ማይ፡ ብዙኃ፡ ወከመ፡ ቃለ፡ ነጐድጓድ፡ ዐቢይ፡፡ ወይቤሉ፡ ሃሌሉያ፡ እስመ፡ ነግሠ፡ እግዚአብ
7 ሔር፡ ዘኵሉ፡ ይመልክ፡፡ ንትፈሣሕ፡ ወንትሐሠይ፡ ወንሁቦ፡ ሎቱ፡ ስብሐተ፡፡ እስመ፡
8 በጽሐ፡ መርዓ፡ በግዑ፡ ወብእሲቱኒ፡ ድሉት፡ ይእቲ፡፡ ወተውህበ፡ ላቲ፡ ከመ፡ ትልበስ፡ ሜላተ፡
9 ብርሃን፡ ንጹሐ፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ሜላት፡ ጽድቆሙ፡ ለቅዱሳን፡፡ ወይቤለኒ፡ ጸሐፍ፡ ይእዜ፡
ብፁዓን፡ እለ፡ ተጸውዑ፡ ውስተ፡ በዓለ፡ መርዓ፡ በግዑ፡ እስመ፡ ዝንቱ፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ ዘእግዚአብ
10 ሔር፡ ውእቱ፡፡ ወወደቁ፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ወሰገድኩ፡ ሎቱ፡፡ ወይቤለኒ፡ አሐዱ፡ እግዚአብ
ሔር፡ ምስሌከ፡ ወምስለ፡ አኀዊከ፡ እለ፡ የዐቅቡ፡ ሕጎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወባሕቱ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ ንስግድ፡ ኵልነ፡ እስመ፡ ሕገ፡ ውእቱ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መንፈሰ፡ ትንቢት፡፡

Et sustulit unus Angelus strenuus & fortis lapidem magnum instar molæ, & proje- 21
cit in mare, & dixit; Sic projicietur Babylon urbs magna, & non invenietur ampli-
ús. Et non audietur in ea vox citharæ & tibiæ et cantici, et vox cornu; et nõ inve- 22
nietur in ea ullus artifex cujuscunq; artis. Non invenietur in ea neque lux lucer- 23
næ, neque vox sponsi, neque vox sponsæ audietur in ea, quia mercatores tui prin-
cipes terræ, qui seduxerunt cum veneficiis tuis omnes gentes terræ. Et inventus 24
est super te sanguis prophetarum, & omnium Sanctorum qui mactati sunt in terra
propter nomen Christi.

CAP. XIX.

Et postea audita est vox magna à cœlo, sicut multæ turbæ, & dixit; Halelujah, 1
quia gloria, & virtus, & charitas Deo nostro. Quia justum, et æquum est judici- 2
um ejus, quoniam condemnavit magnam meretricem quæ corrupit terram cum scor-
tatione sua, et vindicavit sanguinem omnium servorum suorum ex manu ejus. Et 3
dixerunt secundò, Halelujah: et ascendit fumus qui in seculum seculorum. Et ado- 4
rârunt illi viginti quatuor seniores, et illa quatuor animalia, Deum sedentem super
thronum suum sanctum, et dixerunt; Amen, Halelujah. Et prodiit vox è throno 5
ejus, dicens; Laudate Deum nostrum omnes vos servi ejus, et qui timetis eum pu-
silli et magni. Et tunc audivi vocem magnam in cœlo, tanquam multæ turbæ, et 6
sicut vocem aquæ multæ, et sicut vocem tonitru magni, et dixerunt; Halelujah,
quia regnavit Deus omnium Dominator. Gaudeamus, et exultemus, et demus ei 7
gloriã, quia venerunt nuptiæ agni ejus, et uxor parata est. Et datum est ei ut amici- 8
atur purpurâ splendoris puri, quia est purpura justitiæ Sanctorum. Et dixit mihi, 9
Scribe nunc, Beati qui vocati sunt ad festum nuptiale agni ejus, quia hic sermo
justitiæ Dei est. Et cecidi ad pedes ejus, et adoravi eum, et dixit mihi qui- 10
dam; Deus sit tecum, et cum fratribus tuis, qui custodiunt legem Domini Jesu:
veruntamen Deum adoremus omnes nos, quia præceptum est Domini Jesu spiritus
prophetiæ.

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑΝΝΟΥ.

Et vidi cœlum apertum: & ecce equus albus, & sedens super eum vo-
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν (σ)ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (τ)αὐτὸν καλ-
catus Fidelis & Verax, & in justitia judicat & belligerat. At oculi ejus sicut
12 ούμενος Πιστὸς καὶ Ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
flammа ignis, & in capite ejus diademata multa: habens nomen scriptum, quod nemo
φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
novit nisi ipse. Et circumindutus vestimentum tinctum sanguine: & vocatur
13 οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ (υ) καλεῖται
nomen ejus, Verbum Dei. Et exercitus in cœlo sequebantur eum in
14 τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ'
equis albis, induti byssino albo & mundo. Et de ore ejus
15 ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι (φ)βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν. Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
procedit gladius acutus, ut in ipso percutiat Gentes: & ipse pascet eas in
ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ (χ)πατάσσῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν
virga ferrea: & ipse calcat lacum vini furoris & iræ Dei omni-
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ (ψ)θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
potentis. Et habet in vestimento & in femore suo nomen scriptum;
16 κράτορος. Καὶ ἔχει (ω)ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ ὄνομα γεγραμμένον,
Rex regum, & Dominus dominorum. Et vidi unum angelum stantem in Sole: &
17 Βασιλεὺς βασιλέων, καὶ Κύριος κυρίων. Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ
clamavit voce magnâ, dicens omnibus avibus volantibus in medio cœli,
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς (α)πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι,
Venite & congregamini ad cœnam magni Dei: Ut manducetis carnes regum, &
18 (β)Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ· Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ
carnes tribunorum, & carnes fortium, & carnes equorum, & sedentium in ipsis,
σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων, καὶ τῶν καθημένων (γ)ἐπ' αὐτῶν,
& carnes omnium, liberorum & servorum, & parvorum & magnorum. Et vidi be-
19 καὶ σάρκας πάντων, (δ)ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. Καὶ εἶδον τὸ θη-
stiam, & reges terræ, & exercitus eorum congregatos facere prælium
ρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα (ε) αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι (ζ)πόλεμον
cum sedente in equo, & cum exercitu ejus. Et apprehensa est bestia, &
μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. Καὶ ἐπιάσθη τὸ (η)θηρίον, καὶ 20
cum hac pseudopropheta qui fecit signa coram ipso, in quibus seduxit ac-
μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λα-
cipientes characterem bestiæ, & adorantes imaginem ejus: vivi missi sunt hi
βόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ
duo in stagnum ignis ardens in sulphure. Et cæteri occisi sunt in
δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς (θ)τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ. Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν 21
gladio sedentis super equum, procedente de ore ipsius: & omnes
τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ (ι)ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα
aves saturatæ sunt ex carnibus eorum.
τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

CAP. XX. κ'.

Et vidi angelum descendentem de cœlo, habentem clavem abyssi, & catenam
Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν (α) κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν 1
magnam in manu sua. Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est
μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, (β) τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι 2
diabolus & Satanas: & ligavit eum mille annos. Et misit eum in abyssum, &
διάβολος καὶ (γ)Σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη. Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ 3
clausit eum, & signavit super illum, ut non seduceret gentes ampliùs, donec con-
(δ)ἔκλεισεν αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ (ε)τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τε-
summentur mille anni: & post hæc oportet illum solvi parvum tempus. Et vidi
λεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· (ζ)καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον 4
thronos, & sederunt super eos, & judicium datum est illis: & animas securi per-
θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν (η)πεπελε-
cussorum propter testimonium Jesu, & propter verbum Dei, & qui non adoraverunt
κισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
bestiam, neque imaginem ejus, & non acceperunt characterem in frontem
τῷ θηρίῳ, (θ) οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ (ι) μέτωπον
suam, & in manum suam: & vixerunt, & regnaverunt cum Christo mille annis.
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ (κ) Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.

MS. A. (σ)ἠνεῳγμένον, (τ)αὐτὸν Πιστὸς (υ)κέκληται (φ)λευκὸν βύσσινον καθαρόν. (χ)πατάξῃ, (ψ)θυμοῦ τοῦ (ω) ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα (α) πετομένοις (β) Δεῦτε, συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ· (γ)ἐπ' αὐτοὺς, (δ)ἐλευθέρων τε καὶ (ε)αὐτοῦ (ζ)τὸν πόλεμον (η)θηρίον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὁ (θ)τῆς καιομένης ἐν θείῳ. (ι) ἐξελθούσῃ ΚΕΦ. κ'. MS. A. (α)κλεῖν (β)ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, (γ)ὁ σατανᾶς (δ)ἔκλεισεν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα (ε)ἔτι τὰ ἔθνη, (ζ)μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν (η)πεπολεμημένων (θ)οὐδὲ (ι)μέτωπον, καὶ (κ)τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. Οἱ λοιποὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

11 Et vidi cœlum apertum: & ecce equus albus, & qui sedet super eum, vocatur Fidelis & Verus, & in justitia judicat, & præliatur. 12 Ipsi autem oculi ejus, tanquam flamma ignis, & super caput ejus diademata multa, habens nomina scripta, & nomen scriptum quod nemo novit, nisi ipse. 13 Et est amictus veste conspersâ sanguine: & vocatur nomen ejus, Verbum illud Dei. 14 Et illi exercitus qui in cœlo sunt, sequebantur eum super equos albos, induti vestimento byssino, candido, puro. 15 Et ex ore ejus exit gladius acutus duarum acierum, ut eo percutiat gentes: & ipse pascet gentes virgâ ferreâ, & ipse calcabit torcular vini excandescentiæ Dei omnipotentis. 16 Et habet super vestimentum, & super femur suum nomina scripta, Rex regum, & Dominus dominorum. 17 Et vidi Angelum stantem in sole: & clamavit voce magnâ, dicens omnibus avibus quæ volant in medio cœli; Venite, congregamini ad cœnam illam magnam Dei: 18 Ut edatis carnes regum, & carnes chiliarchorum, & carnes fortium, & carnes equorum & sedentium super eos, & carnes omnium liberorum & servorum, & parvorum & magnorum. 19 Et vidi illud animal dentis, & reges terræ, & exercitus eorum, congregatos ad faciendum prælium cum eo qui sedet super equum, & cum exercitibus ejus. 20 Et captum est illud animal dentis, & cum eo falsus ille propheta qui fecit illa signa coram ipso, per quæ seduxit eos qui acceperunt characterem illius animalis dentis, & eos qui adorârunt imaginem ejus: & vivi projecti sunt ambo in stagnum ignis, ardens sulphure. 21 Et reliqui occisi sunt gladio sedentis super equum, eo *gladio* qui exit ore ejus: & omnes aves saturatæ fuerunt carnibus eorum.

CAP. XX.

1 Et vidi Angelum descendentem è cœlo, habentem clavem abyssi, & catenam magnam in manu sua. 2 Et apprehendit Draconem, illum serpentem, illum primum, qui est Impostor & Satanas, qui seduxit totum orbem habitabilem: & ligavit eum mille annos. 3 Et projecit eum quoque in abyssum, & clausit, & obsignavit super eum, ut non seducat ampliùs gentes, donec absolverit illos mille annos: postea autem solvetur modico tempore. 4 Et vidi thronos, & sederunt super eos, & judicium datum est illis, atque animabus quæ obtruncatæ fuerunt propter testimonium Jesu, & propter sermonem Dei, & qui non adorârunt illud animal dentis, neque imaginem ejus, neque acceperunt characterem super frontem, & super manum suam, & vixerunt, & regnârunt cum Christo suo hosce mille annos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወእምዝ፡ ተርኅወ፡ ሰማይ፡ ወወፅአ፡ ፈረስ፡ ጸዓዳ፡ ወዘ፡ ይፄዓን፡ ስሙ፡ መሃይምን፡ ወጻድቅ፡
12 ወዘበ ጽድቅ፡ ይኴንን፡ ወይፀብእ፡፡ ወአዕይንቲሁ፡ ከመ፡ ነደ፡ እሳት፡ ወዲበ፡ ርእሱ፡
አክሊል፡፡ ወጽሑፍ፡ ውስተ፡ ቀጸላሁ፡ አስማት፡ ወአልቦ፡ ዘየአምር፡ ዘእንበለ፡ ውእቱ፡
13 በሕቲቱ፡፡ ወይለብስ፡ ልብሰ፡ ዘንዙሕ፡ በደም፡፡ ወሰመዩ፡ ስሞ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡፡
14 ወሐራ፡ ሰማይ፡ ይተልውዎ፡ በአፍራስ፡ ፀዓዳ፡ ወይለብሱ፡ ሜላተ፡ ብርሃን፡ ንጹሐ፡፡

11 *Et tum apertum est cœlum, & prodiit equus albus, & ejus qui insidebat ei nomen,* 12 *Fidelis, & Verax, & qui juste judicat & pugnat. Et oculi ejus tanquam flamma ignis, & super caput ejus corona: Et scriptum fuit in diademate ejus, nomen, & nemo cognoscebat illud nisi ipse solus.* 13 *Et amictus fuit veste aspersâ sanguine, & vocatum est nomen ejus Sermo Dei.* 14 *Et exercitus cœli sequebatur eum cum equis albis, & vestitus erat purpurâ splendoris puri.*

Versio VULGATA LATINA.

11 Et vidi cœlum apertum, & ecce equus albus, & qui sedebat super eum, vocabatur
12 Fidelis, & Verax, & cum justitia judicat, & pugnat. Oculi autem ejus sicut flamma
ignis, & in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod nemo novit
13 nisi ipse. Et vestitus erat veste aspersâ sanguine: & vocatur nomen ejus, Verbum
14 Dei. Et exercitus qui sunt in cœlo, sequebantur eum in equis albis, vestiti byssino
15 albo & mundo. Et de ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus: ut in ipso
percutiat Gentes. Et ipse reget eas in virga ferrea: & ipse calcat torcular vini furo-
16 ris iræ Dei omnipotentis. Et habet in vestimento & in femore suo scriptum; Rex re-
17 gum, & Dominus dominantium. Et vidi unum Angelum stantem in Sole, & clamavit
voce magnâ, dicens omnibus avibus, quæ volabant per medium cœli: Venite, &
18 congregamini ad cœnam magnam Dei: Ut manducetis carnes regum, & carnes
tribunorum, & carnes fortium, et carnes equorum, et sedentium in ipsis, et carnes
19 omnium liberorum, et servorum et pusillorum, et magnorum. Et vidi bestiam, et
reges terræ, et exercitus eorum congregatos, ad faciendum prælium cum illo qui se-
debat in equo, et cum exercitu ejus. Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopro- 20
pheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem
bestiæ, et qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ar-
dentis sulphure: Et cæteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui proce- 21
dit de ore ipsius: et omnes aves saturati sunt carnibus eorum.

CAP. XX.

ET vidi Angelum descendentem de cœlo, habentem clavem abyssi, et catenam 1
magnam in manu sua. Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est 2
diabol⁹ et satanas, et ligavit eũ p annos mille: Et misit eũ in abyssum, et clausit, et 3
signavit sup illũ, ut non seducat ampli⁹ gentes, donec consummarentur mille anni:
et post hæc oportet illũ solvi modico tempore. Et vidi sedes, et sederunt sup eas, et 4
judiciũ datũ est illis: et animas decollatorũ propter testimoniũ Jesu, et propter ver-
bũ Dei, et qui nõ adoraverũt bestiã, neq; imaginẽ ej⁹, nec acceperũt characterẽ ejus
in frontib⁹ aut in manibus suis, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ومن بعد ذلك رايت السماء مفتوحة * فيها بفرس ابيض * والراكب عليه يسمي الامين
12 الصادق * ويدين بالحق ويحارب * وكانت عيناه كلهيب النار * وعلي راسه تيجان كثيرة * وكان
13 له اسم مكتوب الذي ليس يعرفه احد الا هو * وكان ملتحفا بثوب قد انصبغ بالدم *
14 وكان يدعي اسمه كلمة الله * وكانت اجناد السماء تتبعه علي افراس بيض * وقد لبسوا ثوبا نقيا
15 مضيئا * وكانت تخرج من فمه سيف ذو فمين قاطعة * وهو يضرب بها الامم ويرعاهم بعصا
16 حديد * وهو الذي درس معصر حمو رجز الله وغضبه * الذي هو ماسك الكل * وكان علي
17 ثوبه وعلي فخذه اسم مكتوب * ملك الملوك ورب الارباب * ورايت ملاكا واحدا واقفا في الشمس
وهو ينادي بصوت عال * وهو يقول لجميع طيور السماء التي تطير بين السماء والارض * اقبلوا
18 الي الان واجتمعوا الي عشاء الله العظيم * لتاكلوا لحوم الملوك * ولحوم قواد الالف * ولحوم الخيل
19 والركاب عليها * ولحوم جميع الاحرار والعبيد * والصغار والكبار * ورايت تلك الدابة وملوك
الارض وعساكرهم * اجتمعوا ليحاربوا ذلك الراكب علي الفرس الابيض * وجميع اجناده *
20 * فنظرت واذا بالدابة قد امسكت * والذي كان معها المدعي بالنبوة * الذي كان يعمل
العجايب قدامها * والذين خدعهم * واخذوا علامة الدابة * والذين سجدوا لصورتها * احياء
21 طرحا هذان جميعا في بحيرة النار المحرقة والكبريت * وساير اصحابهم قتلوا بالسيف الخارجة من
فم الجالس علي الكرسي * وكل الطيور شبعت من لحومهم * الفصل العشرون *
1 * ورايت ملاكا نازلا من السماء * ومعه مفاتيح الجحيم * وكانت سلسلة عظيمة بيده * فضبط علي
2 ذلك الثعبان * الحنش القديم الذي هو ابليس والشيطان المضل لكل المسكونة * وربطه الي
3 الف سنة * والقاه في العمق * وغلق وختم عليه لئلا يخدع الامم * الي تمام الف سنة * وبعد
4 ذلك يجب ان يحل زمانا قليلا * فرايت كراسي وضعت وجلسوا عليها وامروا بالحكم لانفس المقتولين
من اجل شهادة ايسوع * ومن اجل شهادة كلمة الله * اولايك الذين لم يسجدوا للدابة ولا
لصورتها * ولم ياخذوا العلامة في جباههم ولا في ايديهم * فملكوا مع المسيح وحيوا معه الف سنة *

Post hæc vidi cœlum apertum, & ecce 11
equus albus: & insidens ei vocabatur
Fidelis & verax, & justè judicat &
pugnat. Erant autem oculi ejus tan- 12
quam flamma ignis: & super caput ejus
plures coronæ: habebatq; nomen scriptum
quod nemo novit nisi ipse. Et amictus 13
erat veste tinctâ sanguine: & vocaba-
tur nomen ejus Verbum Dei. Exerci- 14
tus autem cœlestes sequebantur eum su-
per equos albos, induti veste mundâ splen-
denti. Et prodibat ex ejus ore gladi- 15
us biceps acutus, eoque percutit ipse gen-
tes, pascitque eas virgâ ferreâ: & ipse
est qui trivit lacum iræ ac furoris Dei
qui omnia tenet. Eratque super vestem 16
ejus & super femur ipsius nomen scri-
ptum, Rex regum & Dominus dominorũ.
Vidi etiam Angelum quendam stantem in 17
sole, eumque clamantem elatâ voce atque
dicentem omnibus avibus cœli, quæ vo-
lant inter cœlum ac terram, Venite nunc
ad me, & congregamini ad cœnam magni
Dei: Ut comedatis carnes regum, & 18
carnes tribunorum, & carnes equorum &
insidentium eis, & carnes omnes omni-
um liberorum ac servorum, parvorum ac
magnorum. Tum vidi bestiam illam, & 19
reges terræ, & exercitus eorum congre-
gatos ad præliandum adversùs illum in-
sidentem equo albo, & omnes exercitus
ejus. Porro aspexi, & ecce apprehensa 20
est bestia, & qui cum ea erat pseudopro-
pheta qui edebat miracula coram illa, &
hi quos seduxerat & acceperant chara-
cterem bestiæ, quique adoraverant imagi-
nem ejus. Vivi projecti fuerunt hi duo
simul in stagnum ignis ardentis & sul-
phuris: Et reliqui sodales eorum occisi 21
fuerunt gladio prodeunte ex ore ejus qui
insidebat throno: & omnes aves saturatæ
sunt carnibus eorum.

CAP. XX.

PRæterea vidi Angelum descendentem 1
è cœlo, habentem claves inferni: habe-
batque catenam ingentem in manu suâ.
Et apprehendit draconem illum, serpentem 2
antiquum, qui est Diabolus & Satanas
seductor totius orbis, & vinxit eum ad
annos mille: Conjecitque eum in abys- 3
sum, & clausit, & obsignavit super eum,
ne seduceret gentes usque ad finem mille
annorum: & postea oportet eum solvi mo-
dico tempore. Vidi autem sedes positas 4
esse, & sedisse super eas, et demandatum
eis esse judicium animarum interfectorum
propter testimonium Jesu, et propter testi-
monium verbi Dei: eorum qui non adora-
verant bestiam neque imaginem ejus, et
non acceperunt signum illud in frontibus
suis nec in manibus suis: et regnârunt
cum Christo, vixeruntque cum eo mille
annos.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወይወፅእ፡ እምውስተ፡ አፉሁ፡ሰይፍ፡በሊሕ፡ ዘክልኤ፡አፉሁ፡በዘ፡ቦቱ፡ይቀሥፎሙ፡ለኵሎ
ሙ፡ አሕዛብ፡፡ ወውእቱ፡ይሬእዮሙ፡በበትረ፡ሐጺን፡፡ ወውእቱ፡ይከይድ፡ለምክያደ፡ወይነ፡
16 ሕምዘ፡ መዐቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘኵሉ፡ይመልክ፡፡ ወጽሑፍ፡ ውስተ፡ገቦሁ፡ ስሙ፡
17 ዘይብል፡ንጉሠ፡ነገሥት፡ወእግዚአ፡አጋዕዝት፡፡ ወእምዝ፡ቆመ፡ አሐዱ፡መልአክ፡ውስተ፡
ፀሐይ፡፡ ወጸርኀ፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ወይቤ፡ ለኵሉ፡ ለዐዋፍት፡ዘይሰርር፡ ውስተ፡ ማእከለ፡ሰማ
18 ይ፡፡ ንዑ፡ተጋብኡ፡ውስተ፡በዓሉ፡ለእግዚአብሔር፡ዐቢይ፡፡ ከመ፡ትብልዑ፡ሥጋ፡ነገሥ
ት፡ ወሥጋ፡መላእክት፡፡ ሥጋ፡ ጽኑዓን፡ ወሥጋ፡ አፍራስ፡ወዘ ለለ፡ይጼዐንዎሙ፡፡ ወሥጋ፡ኵ
19 ሉ፡አግዓዚ፡ ወገብር፡ዘንኡስ፡ ወዘዐቢይ፡፡ ወእምዝ፡ መጽኡ፡ ዝኩቱ፡ አርዌ፡ ወነገሥ
ተ፡ ምድር፡፡ ወሰራዊቶሙ፡ተጋብኡ፡ ምስሌሁ፡ ከመ፡ ይፅብእዎ፡ ለዝኩቱ፡ ዘይጼዐን፡ ለዕለ፡
20 ፈረስ፡ ፀዓዳ፡ ወለሰራዊቱ፡፡ ወእምዝ፡ አሐዝዎ፡ ለዝኩቱ፡ አርዌ፡ ወለሐሰዊ፡ ነቢይ፡ዘገ
ብረ፡ተአምረ፡ በቅድሜሁ፡በዘ፡ያስሕቶሙ፡ለእሉ፡፡ ወተጽሕፈ፡ ስሙ፡ ማሕተሙ፡ለውእቱ፡
21 አርዌ፡ወሰገዱ፡ሎቱ፡ ወለምስሉ፡፡ ወይወድይዎሙ፡ ሕያዋኒሆሙ፡ ውስተ፡ ባሕቅተ፡እሳ
ት፡ዘይነድድ፡በተይ፡፡ ወለእለሰ፡ተርፉ፡ ቀተልዎሙ፡ በሰይፍ፡፡ ለዝኩቱ፡ ዘይጼዐን፡ ለ
ዕለ፡ፈረስ፡ጸዐዳ፡፡ እንተ፡ ትወፅእ፡ እምነ፡ አፉሁ፡ሰይፍ፡ በሊሕ፡ውእቱ፡፡ ወእለ፡ምስሌሁ፡
ወፀግቡ፡ኵሉ፡አዕዋፈ፡ሰማይ፡ እምነ፡ሥጋሆሙ፡፡

፳

1 ወእምዝ፡ወረደ፡ካልእ፡መልአክ፡እምሰማይ፡ ወይጸውር፡ መራሑተ፡ጸሐይ፡፡ ወዐቢይት፡መዋቅ
2 ሕት፡ውስተ፡ እዴሁ፡፡ ወአሐዞ፡ ለዝኩቱ፡ አርዌ፡ ዘውእቱ፡ቀዳማዊ፡ ወውእቱ፡ጋኔን፡
3 ሰይጣን፡፡ወአሰሮ፡፲፻፡ ዓመተ፡፡ ወአውደቆ፡ውስተ፡ማዕምቅ፡ወአጸወ፡ ለዕሌሁ፡ማኅተመ፡
ከመ፡ ኢያስሕት፡ አሕዛበ፡እስከ፡ አመ፡ ይትፈጸም፡ ዝንቱ፡ ፲፻፡ ዓመት፡፡ ወእምድኅረ፡ዝንቱ፡
4 ሀለዎ፡ ይፍትሕዎ፡ሕዳጠ፡መዋዕለ፡፡ ወእምዝ፡ርኢኩ፡መንበርተ፡ ወነበረ፡ ለዕሌሆሙ፡
ወልደ፡እጓለ፡እምሕያው፡፡ ወአግብአ፡ ሎሙ፡ ፍትሐ፡ በእንተ፡ነፍሶሙ፡ለእለ፡ተቀትሉ፡በእን
ተ፡ሕገ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወበእንተ፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ ወእለሰ፡ኢሰገዱ፡ለውእቱ፡አር
ዌ፡ ወኢለምስሉ፡ ወኢጸሐፉ፡ ትእምርቶ፡ ውስተ፡ ፍጽሞሙ፡ ወኢውስተ፡ እደዊሆሙ፡፡ ወእ
ሙንቱ፡ ያሐይዉ፡ ወይነግሡ፡ ምስለ፡ ክርስቶስ፡ ፲፻፡ዓመተ፡፡

Et prodibat ex ore ejus gladius acutus cujus duo ora fuerunt, quibus percutiet omnes 15
gentes. Et ipse pascet eas cum virga ferrea: & ipse calcabit torcular vini vene-
ni iræ Dei omnium Dominatoris. Et scriptum fuit in latere ejus nomen, dicens; 16
Rex regum, & Dominus dominorum. Et tunc stetit quidam Angelus in sole, & 17
clamavit in voce magna, & dixit omnibus avibus quæ volabant in medio cœli;
Venite, congregamini ad festum Dei magni: ut edatis carnem regum, & carnem 18
principum, carnem fortium, & carnem equorum & insidentium, & carnem omni-
um liberorum & servorum, pusillorum & magnorum. Et tunc venerunt ista bestia 19
& reges terræ, & exercitus eorum congregati sunt cum ea, ut oppugnarent illum qui
sedebat super equum album & exercitum ejus. Et tunc prehenderunt istam bestiam, 20
& pseudoprophetam qui fecisset signa coram ea, quibuscum seducebat eos, & in-
scriptum fuit ei nomen impressum hujus bestiæ, & adorârunt eam & imaginem ejus,
& projiciebat eos vivos in stagnum ignis ardentis cum sulphure. Et reliquos tru- 21
cidârunt cum gladio ejus qui sedebat super equum album, qui prodibat ex ore ejus:
gladius acutus erat, & ii qui cum illo erant, & saturatæ sunt omnes aves cœli ex
carne eorum.

CAP. XX.

ET tunc descendit alius Angelus è cœlo, & portabat clavem solis, & magna cate- 1
na fuit in manu ejus. Et apprehendit illam bestiam, ipsam antiquam, & ipsum 2
diabolum satanam, & vinxit eum ad decies centum annos. Et lapsu misit eum 3
in profundum, et inclusit eum supra posito sigillo, ut non seducat Gentes donec com-
pleantur hi decies centum anni, et posteà oportet eum solvi ad modicum tempus.
Et tunc vidi sedem, et sedit super eam Filius hominis, et reddidit iis judicium pro- 4
pter animas eorum qui mactati sunt propter legem Domini Jesu, et propter sermo-
nem Dei, et eorum qui non adorârunt hanc bestiam, neque imaginem ejus, neque
scripserunt signum ejus in frontibus suis, neque in manibus suis: et illi vivent et
regnabunt cum Christo decies centum annos.

At cæteri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc illa resurrectio
5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ (λ) ἀνέζησαν, ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις
prima. Beatus & sanctus, habens partem in resurrectione prima: in his
6 ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος, ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
mors secunda non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei, & Christi,
(μ) ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν· ἀλλ᾽ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ,
& regnabunt cum illo mille annis. Et cùm consummati fuerint mille anni, solvetur
7 καὶ (ν) βασιλεύσουσι μετ᾽ αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται
Satanas de carcere suo: & exibit *seducere* Gentes quæ *in* quatuor
ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
angulis terræ, Gog & Magog, *congregare* eos in prælium: quorum
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς (ξ) πόλεμον· ὧν
numerus sicut arena maris. Et ascenderunt super latitudinem terræ, & circu-
8 ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ (ο) ἐκύ-
ierunt castra Sanctorum, & civitatem dilectam. Et descendit ignis
9 κλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην. Καὶ κατέβη (π) πῦρ
à Deo de cœlo, & devoravit eos. Et diabolus *seducens* eos,
10 ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς,
missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi bestia & pseudopropheta: & cru-
ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου (ρ) τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βα-
ciabuntur die ac nocte in secula seculorum. Et vidi thronum candidum
11 σανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶδον θρόνον (σ) λευκὸν
magnum, & sedentem super eum, cujus à conspectu fugit terra & cœlum: &
μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ᾽ αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ (τ) προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ
locus non est inventus eis. Et vidi mortuos, *parvos* & magnos, stantes in
12 τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, (υ) μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐν-
conspectu *Dei:* & libri aperti sunt: Et liber alius apertus est, qui est vitæ: &
ώπιον (φ) τοῦ Θεοῦ· καὶ βιβλία ἠνεῴχθησαν· καὶ (χ) βιβλίον ἄλλο ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ
judicati sunt mortui ex *scriptis* in libris, secundùm opera ipsorum. Et
ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ 13
dedit mare *eos*, qui in eo, mortuos: & mors & infernus dederunt suos
ἔδωκεν ἡ θάλασσα (ψ) τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς· καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης (ω) ἔδωκαν τοὺς
in ipsis mortuos: & *judicati sunt unusquisque* secundùm opera ipsorum. Et mors &
ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ὁ θάνατος καὶ 14
infernus missi sunt in stagnum ignis. (Hæc est secunda mors.) Et
ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. (α) (οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.) Καὶ 15
si quis non inventus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.
εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

CAP. XXI. κα΄.

Et vidi cœlum novum, & terram novam: *nam* primum cœlum, & prima terra
Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινόν, καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός, καὶ ἡ πρώτη γῆ 1
abiit: & mare non est jam. Et ego Joannes vidi civitatem sanctam
(α) παρῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν 2
Hierusalem novam descendentem à Deo de cœlo, paratam, sicut sponsam
Ἱερουσαλὴμ (β) καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοιμασμένην, ὡς νύμφην
ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam de *cœlo*, dicentem:
κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ (γ) οὐρανοῦ, λεγούσης, 3
Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis: & ipsi *populi* ejus
Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ
erunt, & ipse Deus erit cum eis, Deus eorum. Et absterget Deus
ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ (δ) Θεὸς ἔσται μετ᾽ αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν. Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς 4
omnem lachrymam ab oculis eorum, & mors non erit ultrà, neque luctus,
πᾶν δάκρυον (ε) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος,
neque clamor, neque dolor *non* erit ultrà, quia prima abierunt.
οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται (ζ) ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

MS. A. (λ) ἔζησαν, ἄχρι τελεσθῇ (μ) ὁ δεύτερος θάνατος (ν) βασιλεύουσιν (ξ) τὸν πόλεμον· ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς (ο) ἐκύκλωσαν (π) πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (ρ) καὶ τὸ (σ) μέγαν λευκόν, (τ) τοῦ προσώπου (υ) τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, (φ) τοῦ θρόνου· καὶ (χ) ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, (ψ) τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ· (ω) ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· (α) (οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν ἡ λίμνη τοῦ πυρός.) Καὶ ΚΕΦ. κα΄. MS. A. (α) ἀπῆλθαν· καὶ τὴν θάλασσαν οὐκ εἶδον ἔτι. Καὶ τὴν πόλιν τὴν (β) καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένην, (γ) θρόνου, (δ) Θεὸς μετ᾽ αὐτῶν *****, αὐτῶν Θεός. Καὶ (ε) ἐκ τῶν (ζ) ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

5 Hæc est resurrectio illa prima. 6 Beatus est, & sanctus qui habet partem in resurrectione illa prima; super istiusmodi mors secunda non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei, & Christi ejus: & regnabunt cum eo illos mille annos. 7 Et quando complebuntur illi mille anni, solvetur ille Satanas è carcere suo. 8 Et exibit ad seducendum gentes illas quæ sunt in quatuor angulis terræ, Gogum & Magogum, ad congregandum eos ad prælium, quorum numerus sicut arena maris. 9 Et ascenderunt super latitudinem terræ, & obsederunt castra Sanctorum, & urbem illam dilectam: & descendit ignis à Deo è cœlo, & devoravit eos. 10 Et diabolus qui seduxit eos, projectus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi sunt etiam illud animal dentis, & ille propheta falsus: & cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum. 11 Et vidi thronum magnum album, & eum qui sedet super illum, à cujus facie fugit terra & cœlum, & locus ob hoc non inventus est illis. 12 Et vidi mortuos, magnos & parvos, stantes ante thronum, & libri aperti sunt: & alius liber apertus est, qui est vitæ: & judicati sunt mortui ex iis quæ scripta erant in libris, secundùm opera eorum. 13 Et dedit mare mortuos qui erant in seipso: & mors & infernus dederunt mortuos qui erant in ipsis: & judicati sunt unusquisque secundùm opera sua. 14 Et mors & infernus, projecti sunt in illud stagnum ignis: hæc mors secunda est, stagnum illud ignis. 15 Et si quis non inventus est in libro vitæ scriptus, projectus est in stagnum illud ignis.

CAP. XXI.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

1 Et vidi cœlos novos, & terram novam: illud enim primum cœlum, & terra prima abierunt, & mare non est ampliùs. 2 Et civitatem illam sanctam Jerusalem novam, vidi descendentem è cœlo à Deo, paratam tanquam sponsam ornatam viro suo. 3 Et audivi vocem magnam è cœlo, dicentem; Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitavit cum illis: & ipsi populus ejus erunt, & ipse Deus cum iis erit, iis Deus. 4 Et deficiet omnis lachryma ab oculis eorum, & mors non erit ampliùs, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ampliùs: quoniam prima transierunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወባዕደንሰ ፡ ምውታን ፡ ኢይትነሠኡ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይትፌጸም ፡ ዝንቱ ፡ ፲፻ ፡ ዓመት ፡፡ ወ
6 ይእቲ ፡ ዛቲ ፡ ቀዳሚት ፡ ሕይወት ፡፡ ወብፁዕ ፡ ወቅዱስ ፡ ውእቱ ፡ ዘረከበ ፡ ክፍለ ፡ በይእ
ቲ ፡ ዕለት ፡ እንተ ፡ ትቀድም ፡ መጺአ ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ እንከ ፡ ደግመ ፡ ስልጣን ፡ ሞት ፡ ላዕለ
ሆሙ ፡ ሰብእ ፡፡ እስመ ፡ ይከውኑ ፡ ካህናቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወለክርስቶስ ፡፡ ወይነግሡ ፡
7 ምስሌሁ ፡ ፲፻ ፡ ዓመት ፡፡ ወሶበ ፡ ሐለፈ ፡ ፲፻ ፡ ዓመት ፡ ይትፈታሕ ፡ ሰይጣን ፡ እምነ ፡ሞቅሑ ፡፡
8 ወይወፅእ ፡ ከመ ፡ ያስሕቶሙ ፡፡ ለአሕዛብ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ፬ ፡ መዐዝኒሃ ፡ ለምድር ፡፡ ወያስተጋብኦ
ሙ ፡ ለጎግ ፡ ወለማጎግ ፡ ከመ ፡ ያስተቃትሎሙ ፡ ወኍልቆሙሰ ፡ ከመ ፡ ኖፃ ፡ ባሕር ፡፡

5 *Et cæteri mortui non suscitabuntur usque dum compleantur hi decies centum anni & hæc est prima vita.* 6 *Et beatus & sanctus est qui invenit portionem in isto die qui præcedit adventum ejus: quia non est amplius secunda potestas mortis contra hos homines, quia erunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum eo decies centum annos.* 7 *Et quum consummati fuerint decies centum anni, solvetur Satanas è carcere suo.* 8 *Et exibit ut seducat gentes quæ sunt in quatuor angulis terræ, & congregabit Gog & Magog ut occidat eos: & numerus eorum est sicut arena maris.*

Versio VULGATA LATINA.

5 Cæteri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc est resur-
6 rectio prima. Beatus, & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his
secunda mors non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei & Christi, & regna-
7 bunt cum illo mille annis. Et cùm consummati fuerint mille anni, solvetur sata-
nas de carcere suo, & exibit, & seducet Gentes, quæ sunt super quatuor angulos
terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut
8 arena maris. Et ascenderunt super latitudinem terræ, & circuierunt castra San-
9 ctorum, & civitatem dilectam. Et descendit ignis à Deo de cœlo, & devoravit
eos: & diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi
10 & bestia Et pseudopropheta cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.
11 Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cujus conspectu
12 fugit terra & cœlum, & locus non est inventus eis. Et vidi mortuos, magnos &
pusillos, stantes in conspectu throni: & libri aperti sunt: & alius Liber apertus
est qui est vitæ: & judicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris, secundùm
opera ipsorum. Et dedit mare mortuos, qui in eo erant: & mors & infernus 13
dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant: & judicatum est de singulis secundùm
opera ipsorum. Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors 14
secunda. Et qui non inventus est in Libro vitæ scriptus, missus est in stagnum 15
ignis.

CAP. XXI.

ET vidi cœlum novum, & terram novam. Primum enim cœlum, & prima ter- 1
ra abiit, & mare jam non est. Et ego Johannes vidi sanctam civitatem Jerusa- 2
lem novam descendentem de cœlo à Deo, paratam, sicut sponsam ornatam viro
suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem; Ecce tabernaculum Dei 3
cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, & ipse Deus
cum eis erit eorum Deus: Et absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: 4
& mors ultrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultrà,
quia prima abierunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 وبقيه الموتى لن يعيشوا حتى يتم الف سنة * فهذه هي القيامة الاولى * مغبوط هو وقديس
6 الذي له نصيب في القيامة الاولى * لان الموتة الثانية ليس لها سلطان عليهم * بل يكونون
7 كهنة الله والمسيح * ويملكون معه الف سنة * فاذا كملت الف سنة يحل الشيطان من حبسه *
8 ويخرج ويخدع الامم * الذين في اربع زوايا الارض * ويقومون معه ياجوج وماجوج * وحينيذ
9 يجمعون الى الحرب * الذين عددهم مثل رمل البحر * ويصعدون على اعلى الارض * ويحوطون
10 بعسكر القديسين * وبالمدينة المحبوبة * فينزل نار من السماء وياكلهم * وابليس الذي
اغواهم يطرح في بحيرة النار والكبريت * حيث تلك الدابة والنبي الكذاب يعذبون الليل
11 والنهار الى ادهار الادهار * فرايت كرسيا عظيما ابيض * والجالس عليه الذي هربت من
12 قدام وجهه السماء والارض * حتى لم يصب لهم موضع * ورايت الكبار والصغار من الموتى
قياما قدام الكرسي * وفتحت المصاحف * وفتح مصحف اخر الذي هو مصحف الحياة *
13 ودينوا الاموات من المكتوبات في تلك المصاحف * على قدر اعمالهم * ثم ان البحر
14 اعطى موتاه * والموت والجحيم اخرجا امواتهما * ودينوا كل واحد على قدر عمله * والموت
15 والجحيم القيوا في بحيرة النار * وهذه هي الموتة الثانية التي هي بحيرة النار * وكل من
لم يوجد مكتوبا في سفر الحياة القي في بحيرة النار المحرقة *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * ثم رايت سماء جديدة * وارضا جديدة * لان السماء الاولى * والارض الاولى اضمحلت
2 وجازت * والبحر لم يوجد ايضا * والمدينة المقدسة اورشليم الجديدة رايتها نازلة من
3 السماء من عند الله * وهي معدة مزينة كالعروسة المزينة لزوجها * وسمعت صوتا عظيما
من السماء يقول * هذه الخيمة الذي يسكن فيها الله مع الناس * ويسكن معهم * الذين هم
4 شعبه وهو الاههم * وقد ازال كل الدموع عن اعينهم * وليس يكون بعد موت * ولا نوح *
ولا صراخ * ولا وجع يكون ايضا * لان الاوليات قد مضت *

Reliqui verò mortui nequaquam vi- 5
vent, donec absolvantur anni mille.
Hæc est resurrectio prima. Beatus est 6
ac sanctus qui sortem habet in resurre-
ctione prima: mors enim secunda non
habet potestatem in istos: sed erunt sa-
cerdotes Dei & Christi, & regnabunt
cum eo mille annis. Quum verò ab- 7
soluti fuerint mille anni, solvetur Sa-
tanas è carcere suo. Et egressus se- 8
ducet gentes quæ sunt in quatuor angu-
lis terræ: surgéntque cum eo Jagog &
Magog, & tunc congregabuntur ad bel-
landum; quorum numerus est ut arena
maris. Et ascendent super terræ su- 9
perficiem, cingéntque exercitum San-
ctorum & urbem dilectam: sed descen-
det ignis è cœlo, & devorabit eos. Et 10
diabolus qui seduxit eos, conjicietur
in lacum ignis & sulphuris, ubi illa
bestia & falsus propheta cruciantur
die ac nocte in secula seculorum. Tum 11
vidi thronum magnum candidum, &
sedentem super eum, cujus è conspectu
fugit cœlum ac terra, ita ut non inve-
niatur eis locus. Et vidi tam magnos 12
quàm parvos ex mortuis, stantes ante
thronum: & aperti sunt libri: & aper-
tus est alius liber, qui est liber vitæ:
judicatique sunt mortui ex iis quæ
scripta erant in iis libris, pro ratione
operum ipsorum. Deinde reddidit qui- 13
dem mare mortuos suos: & mors atque
infernus protulere mortuos suos: &
judicati fuerunt singuli pro ratione
operum suorum. Mors autem & in- 14
fernus projecti fuere in stagnum ignis:
atque hæc est mors secunda, nempe sta-
gnum ignis. Et quicunque non inven- 15
tus est scriptus in libro vitæ, conjectus
est in stagnum ignis comburentis.

CAP. XXI.

Tum vidi cœlum novum & ter- 1
ram novam: cœlum enim primum,
& terra prima evanuerant ac præte-
rierant: et mare non extabat ampli-
ùs. Et urbem sanctam Jerusalem no- 2
vam vidi descendentem è cœlo à Deo,
paratam ornatámque ut sponsam or-
natam conjugi suo. Et audivi vocem 3
magnam è cœlo, dicentem; Hoc est ta-
bernaculum in quo Deus habitabit cum
hominibus: habitabit autem cum eis
qui sunt populus ejus, et quorum ipse
Deus est. Et abstulit omnes lachry- 4
mas ab oculis eorum: et non erit ul-
teriùs mors, neque gemitus, neque
clamor, neque dolor erit ulterius;
quia prima jam transierunt.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወአርጉ፡ ውስተ፡ ስፋሐ፡ ለምድር፡ ወዐገትዋ፡ ለትዕይንቶሙ፡ ለቅዱሳን፡ ወለሀገር፡ ቅድስ
10 ት፡፡ ወእምዝ፡ ወረደት፡ እሳት፡ እምሰማይ፡ ወበልዖቶሙ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወ
ለዝንቱኒ፡ ሰይጣን፡ ዘአስሐቶሙ፡፡ ወደየዎ፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እሳት፡ ወተይ፡፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ዝ
ንቱ፡ አርዌ፡፡ ወለሐሳዌ፡ ነቢይ፡ ከመ፡ ይደየኑ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ እስከ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡
11 ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ መንበረ፡ ዐቢየ፡ ፀዓዳ፡ ወእምዘ፡ ይነብር፡ ዲቤሁ፡ ጕየ፡ እምቅድሜሁ፡ ገ
12 ጹ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ወኀጥኡ፡ መካነ፡፡ ወእምዝ፡ መጽኡ፡ ኵሉ፡ ምውታን፡ ዐቢይ፡
ወንኡስ፡፡ ወቆሙ፡ ቅድመ፡ መንበር፡ ወከሠቱ፡ ኵሎ፡ መጻሕፍተ፡ ወለመጽሐፈ፡ ሕይወትሰ፡
እንተ፡ ባሕቲታ፡ ከሠትዋ፡፡ ወተኰነኑ፡ እልክቱ፡ ምውታን፡ በከመ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ መጽ
13 ሐፍ፡ በከመ፡ ገብሩ፡፡ ወአግብአት፡ ባሕርኒ፡ ኵሎ፡ ምውታነ፡ እለ፡ ውስቴታ፡ ወአግብኡ፡ ሲኦል፡
ወሞት፡ ዘኀቤሆሙ፡ ምውታነ፡፡ ወአግብአት፡ ምድርኒ፡ እለ፡ ሀለዉ፡ ውስቴታ፡ ምውታን፡፡ ወተ
14 ኰነኑ፡ ኵሎሙ፡ በከመ፡ ምግባሮሙ፡፡ ወወደይዎሙ፡ ለሲኦል፡ ወለሞት፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እ
15 ሳት፡ ዘመልአት፡ ተይ፡፡ ወሞትሰ፡ ዳግም፡ ዘገሃነም፡ እሳት፡ ውእቱ፡፡ ወኵሉ፡ ዘኢይትረከ
ብ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ሕይወት፡ ይወድይዎ፡ ውስተ፡ ገሃነም፡ ዘእሳት፡፡
1 ፳፩ ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ሰማየ፡ ሐዲሰ፡ ወምድረ፡ ሐዲሰ፡ እስመ፡ ሰሰለ፡ ሰማይ፡ ቀዳማዊ፡
2 ወምድርኒ፡ ቀዳሚት፡ ወባሕርኒ፡ ተሰአረት፡ እንከ፡፡ ወሀገርኒ፡ ቅድስት፡ ሐዳስ፡ ኢየሩሳ
ሌም፡፡ ርኢክዋ፡ እንተ፡ ትወርድ፡ እምሰማይ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወድሉት፡ ይእቲ፡
3 ከመ፡ መርዓት፡ ሠርጉት፡ ለምታ፡፡ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡፡ ናሁ፡
ቅድስቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኀደረ፡ ምስለ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡፡ ወእሙንቱኒ፡ ይከውን
ዎ፡ ሕዝቦ፡ ወውእቱኒ፡ ይከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡፡ ወይሄሉ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሆ
4 ሙ፡፡ ወየሐስል፡ አንብዐ፡ እምአዕይንቲሆሙ፡፡ ወአልቦሙ፡ እንከ፡ ሞት፡ ወላሐ፡፡
ወኢገዓረ፡ ወኢሕማም፡ ወአልቦ፡ እንከ፡ እስመ፡ ኀለፈት፡ ዘቀዳሚት፡ ሠርዓት፡ ወናሁ፡
ተሐደሱ፡ ኵሎሙ፡፡

Et ascenderunt in latitudinem terræ, et circundederunt castra Sanctorum & urbem 9
sanctam: & tunc descendit ignis è cœlo, & devoravit eos à Deo. Et hunc sata- 10
nam qui seduxit eos, conjecit in stagnum ignis & sulphuris, ubi est hæc bestia, &
pseudoprophetam, ut judicium paterentur die ac nocte usque in secula seculorum.
Et tunc vidi thronum magnum album, & ab eo qui sedebat super eum, fugerunt è 11
conspectu ejus cœlum & terra, & non habuerunt locum. Et tunc venerunt omnes 12
mortui magni, & pusilli, & steterunt in conspectu throni; & aperuerunt omnes
Libros, & librum vitæ separatim aperuerunt: & judicati sunt illi mortui secun-
dùm quod scriptum fuit in hoc libro, quemadmodum fecissent. Et reddidit mare 13
omnes mortuos qui in eo erant: & reddiderunt infernus & mors illos qui apud
eos mortui erant, & reddidit terra illos qui in ea mortui erant; & judicati sunt
omnes illi secundùm opera illorum. Et conjecerunt infernum & mortem in sta- 14
gnum ignis qui plenus fuit sulphuris, & mortis secundæ quæ gehenna ignis est. Et 15
omnem qui non invenietur scriptus in libro vitæ, conjicient in gehennam ignis.

CAP: XXI.

ET tunc vidi cœlum novum, & terram novam. Quia abiit cœlum primum, & 1
terra prima, & mare exhaustum fuit igitur. Et civitatem sanctam, novam Hie- 2
rusalem vidi descendentem è cœlo, à Deo, & parata fuit sicut sponsa ornata viro
suo. Et audivi vocem magnam è cœlo dicentem; Ecce sanctitas Dei habitat cum 3
hominibus, & ipsi erunt ei populus ejus, & ipse quidem erit iis Deus eorum, & erit
Deus cum iis: Et absterget lachrymas ab oculis eorum, & non erit iis ampliùs 4
mors, neque luctus, neque clamor, neque dolor, neque quicquam ampliùs, quia abiit pri-
mum testamentum, & ecce nova sunt omnia.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Et dixit *sedens* in throno; Ecce nova omnia facio: Et *dicit* mihi,
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος (η) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ· καὶ λέγει μοι,
Scribe: quia hæc verba vera & *fidelia* sunt. Et dixit mihi, Factum est.
6 Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι (θ) ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι, (ι) Γέγονε.
Ego sum α & ω, initium & finis: Ego sitienti dabo de fonte
ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι (κ) δώσω ἐκ τῆς πηγῆς
aquæ vitæ gratis. *Vincens* possidebit *omnia*: & ero illi Deus,
7 τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει (λ) πάντα· καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς,
& ille erit mihi filius. Timidis autem, & incredulis, *&* *abominandis*,
8 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός. Δειλοῖς δὲ, καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις,
& homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatris, & omnibus men-
καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ (μ) φαρμακεῦσι, καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς (ν) ψευ-
dacibus, pars illorum in stagno ardenti igne & sulphure, quod est secunda
δέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι (ξ) δεύτερος
mors. Et venit *ad* *me* unus septem *angelorum* *habentium* septem phialas
9 θάνατος. Καὶ ἦλθε πρός με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας
plenas septem plagis novissimis, & locutus est mecum, Dicens, Veni,
(ο) τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο,
ostendam tibi sponsam, Agni uxorem. Et sustulit me in spiritu
10 δείξω σοι τὴν (π) νύμφην, τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα. Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι
in montem magnum & altum, & ostendit mihi civitatem *magnam*, sanctam
(ρ) ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν (σ) πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν
Hierusalem descendentem de cœlo à Deo, Habentem *gloriam* Dei:
11 Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ (τ) Θεοῦ, Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ·
& lumen ejus simile lapidi *pretiosissimo*, tanquam lapidi *jaspidi* *crystallizanti*:
καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·
*habentem*que murum magnum & altum, Habentem portas duodecim, & in
12 (υ) ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, (φ) Ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ
portis angelos duodecim, & nomina inscripta, quæ sunt duodecim
τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, (χ) ἅ ἐστι τῶν δώδεκα
tribuum filiorum Israel. Ab Oriente, portæ tres: ab Aquilone
φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ψ) Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· (ω) ἀπὸ βορρᾶ, 13
portæ tres: ab Austro, portæ tres: ab *Occasibus*, portæ tres. Et
πυλῶνες τρεῖς· (α) ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· (β) ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. Καὶ 14
murus civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipsis nomina duodecim
τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, (γ) καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα
Apostolorum Agni. Et *loquens* mecum habebat *calamum* *aureum*, ut
ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα 15
metiretur civitatem, & portas ejus, & murum *ejus*. Et civitas
μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. Καὶ ἡ πόλις 16
quadrangularis sita est, & longitudo ejus tanta est quanta & latitudo: &
τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ
mensus est civitatem *calamo* *ad* stadia duodecim *millium*: longitudo, &
ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος, καὶ
latitudo, & altitudo ejus æqualia sunt. Et mensus est murum ejus
τὸ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος (δ) αὐτῆς 17
centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.
ἑκατὸν τεσσαρακοντατεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.
Et erat structura muri ejus, *jaspis*: *&* civitas aurum mundum,
(ε) Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, 18
similis vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis omni lapide
(ζ) ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ. (η) Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
pretioso ornata: Fundamentum primum, jaspis: secundum, sapphirus:
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος·
tertium, chalcedonius: quartum, smaragdus:
ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

MS.A. (η) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Καὶ ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα· καὶ λέγει, Γράψον. (θ) πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. (ι) Γέγοναν. ἐγὼ (κ) δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος (λ) ταῦτα· καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ ἔσται μοι υἱός. Τοῖς δὲ δειλοῖς, καὶ (μ) φαρμακοῖς, (ν) ψευδέσιν, (ξ) ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν (ο) τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ (π) νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. (ρ) ἐπὶ (σ) πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ (τ) Θεοῦ· ὁ φωστὴρ (υ) ἔχουσα τεῖχος (φ) Ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ὀνόματα (χ) ἅ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν (ψ) Ἀπὸ (ω) καὶ ἀπὸ (α) καὶ ἀπὸ δυσμῶν, (β) καὶ ἀπὸ νότου, (γ) καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα (δ) αὐτῆς δ' καὶ ἑκατὸν τεσσεράκοντα πηχῶν, (ε) καὶ ἡ ἐνδώμησις (ζ) ὅμοιον (η) Οἱ θεμέλιοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Et dixit ille qui sedet super thronum, 5
Ecce etiam omnia nova facio: & dixit,
Scribe; quia verba hæc fidelia & vera,
Dei sunt. Et dixit mihi, Ego sum Olaph 6
& Tau, initium & finis: ego sitienti da-
bo ex fonte aquarum vivarum gratis.
Qui vicerit, possidebit hæc: & ero ei 7
Deus, & ipse erit filius meus. Timidis 8
autem & infidelibus, & peccatoribus, &
pollutis, & homicidis, & scortantibus,
& incantatoribus, & cultoribus idolo-
rum, & omnibus mendacibus, pars eo-
rum erit in stagno illo ardente igne &
sulphure, quæ est mors illa secunda. Et 9
venit unus ex illis septem Angelis, qui
habent illas septem phialas, quæ plenæ
sunt septem plagis hisce postremis, & lo-
cutus est mecum, dicens; Veni, ostendam
tibi sponsam illam, uxorem illius Agni.
Et abduxit me in Spiritu supra montem 10
magnum & altum, & ostendit mihi civi-
tatem illam sanctam Jerusalem, descen-
dentem è cœlo à Deo, Habentem glo- 11
riam Dei, tanquam splendorem radii,
similem lapidi multùm pretioso, tanquam
lapidem jaspidis similem crystallo: Ha- 12
bentem murum magnum & altum, qui
habet portas duodecim, & nomina scri-
pta super eas, quæ sunt nomina duode-
cim tribuum filiorum Israel: Ab Orien- 13
te, portas tres: & ab Aquilone, por-
tas tres: & à Meridie, portas tres: &
ab Occidente, portas tres. Murus autem 14
urbis habet fundamenta duodecim, &
super ea duodecim nomina duodecim
Apostolorum illius Agni. Et ille qui lo- 15
quebatur mecum, habebat mensuram, ca-
lamum aureum, ut metiretur urbem, &
portas ejus, & murum ejus. Et illa urbs 16
quadrangularis posita erat, & longitudo
ejus quanta etiam latitudo, & mensus est
urbem calamo super duodecim stadiis
duodecim millium: & longitudo, &
latitudo, & altitudo ejus equales sunt.
Et mensus est murum ejus, *ad* centum & 17
quadraginta quatuor mensuras ulnarum
hominis, quæ est Angeli *mensura*. Et 18
structura muri ejus, jaspis est: & ipsa
urbs ex auro puro, simili vitro puro.
Ipsa verò fundamenta muri urbis, omni 19
lapide pretioso sunt ornata: fundamen-
tum prius, jaspis: secundum, sapphi-
rus: tertium, chalidon: quartum, sma-
ragdus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወይቤ : ዘይቤ : ዘይነብር : ዲበ : መንበሩ : ናሁ : እገብር : ኵሎ : ሐዲስ :: ወይቤለኒ : ጸ
6 ሐፍ : እስመ : ዝንቱ : ቃል : እሙን : ዘበጽድቅ : ውእቱ : ዘይከውን ::=፡ እስመ : አነ :
ውእቱ : አልፋ : ወኦ : ወአነ : ቀዳማዊ : ወደኃራዊ :: ወአነሰ : ለዘጸምአ : እሁቦ : እም
7 ነቅዐ : ማየ : ሕይወት : ይስተይ : በከንቱ :=፡ ወዘሰ : ሞአ : ይወርሶ : ለዝንቱ : ወእከውኖ :
8 አምላከ : ሎቱ : ወውእቱኒ : ይከውነኒ : ወልድየ ::=፡ ወእለሰ : ይፈርህዎ : እንዘ : የአ
ምኑ : ወኢይገብሩ : ትእዛዞ :: ወየጎምኑ : ርእሶሙ : ወይቀትሉ : ወይዜምዉ :: ወይገብ
ሩ : ሥራየ : ወያመልኩ : አማልክተ : ወኵሎ : ሐሰተ : ወይከውን : መንደቤሆሙ : ገሃነመ :
ዘእሳት : ወተይ : ወዝንቱ : ደግም : ሞት ::=፡

Et dixit is qui sedebat super thronum ejus; Ecce faciam omnia nova. Et dixit 5
mihi; Scribe, quia hic sermo fidelis est qui in veritate fiet. Quia ego sum 6
Alpha & Ω, & sum primus & ultimus: & ego sitienti dabo ex fonte
aquæ vivæ, ut bibat gratis. Et qui vicerit possidebit hunc, & ero De- 7
us ipsi, & ipse erit mihi filius meus. Et qui timent eum credentes, & 8
non facientes mandatum ejus, & polluentes seipsos, & homicidæ, & scorta-
tores, & venefici, & colentes deos, & mendaces, & erit tribulatio eorum
gehenna ignis & sulphuris: & hæc est secunda mors.

Versio VULGATA LATINA.

5 Et dixit qui sedebat in throno; Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi; Scri-
6 be, quia hæc verba fidelissima sunt, & vera. Et dixit mihi; Factum est : Ego
sum α, & ω : initium, & finis. Ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ, gratis.
7 8 Qui vicerit, possidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. Timidis
autem, & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis,
& idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne
9 & sulphure : quod est mors secunda. Et venit unus de septem Angelis haben-
tibus phialas plenas septem plagis novissimis, & locutus est mecum, dicens; Ve-
10 ni, & ostendam tibi sponsam, uxorem Agni. Et sustulit me in spiritu in mon-
tem magnum & altum, & ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descen-
11 dentem de cœlo à Deo, Habentem claritatem Dei : & lumen ejus simile la-
pidi pretioso tanquam lapidi jaspidis, sicut crystallum. Et habebat murum ma-
12 gnum & altum, habentem portas duodecim : & in portis Angelos duodecim,
& nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israël. Ab 13
Oriente portæ tres, & ab Aquilone portæ tres, & ab Austro portæ tres, & ab
Occasu portæ tres. Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipsis 14
duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni. Et qui loquebatur mecum, 15
habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur civitatem, & portas ejus,
& murum. Et civitas in quadro posita est, & longitudo ejus tanta est quanta 16
& latitudo : & mensus est civitatem de arundine aurea per stadia duodecim millia :
& longitudo, & altitudo, & latitudo ejus æqualia sunt. Et mensus est murum ejus 17
centum quadragintaquatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli. Et 18
erat structura muri ejus ex lapide jaspide : ipsa verò civitas, aurum mundum
simile vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis, omni lapide pretioso orna- 19
ta. Fundamentum primum, jaspis : secundum, sapphirus : tertium, chalcedonius :
quartum, smaragdus :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وقال الجالس على الكرسي * هوذا أجدد الأشياء كلها * وقال اكتب * إن هذا
6 الكلام الصادق الحق هو لله * ثم قال * قد كان * أنا الألف والياء الأول والآخر * أنا
7 أعطي للعطشان أن يشرب الماء من العين مجانا * الظافر يرث هذه * وأكون له إلاها *
8 وهو يكون لي ابنا * وأما الخائفون * والكافرون * والمذنبون * والأنجاس * والقاتلون *
والزناة * وعباد الأصنام * وكل الكذابين نصيبهم في البحيرة المحمية بالنار والكبريت *
9 التي هي الموت الثانية * فأقبل إلي واحد من الملائكة الذين معهم السبعة جامات
المملوءة من السبعة جوائح الأخيرة * فخاطبني قائلا * تعال نعرض عليك المرأة التي هي
10 عروسة الخروف * وأسرى بروحي على جبل عظيم عال * وأراني المدينة المقدسة * أورشليم
11 النازلة من السماء من عند الله * وفيها مجد الله * وكان نورها شبه الجوهر الكريم * كمثل
12 الياقوت والدر المضي * وكان لها سور عظيم عال * ولها اثنا عشر بابا * وعلى الأبواب اثنا
13 عشر ملاكا * وأسماء مكتوبة * وهي أسماء بني إسرائيل الاثني عشر * وكانت من الشرق
ثلثة أبواب * ومن القبلة ثلثة أبواب * ومن الشمال ثلثة أبواب * ومن الغرب ثلثة أبواب *
14 * ولسور المدينة اثني عشر أساسا * وعلى الأساسات اثني عشر اسما * وهي أسماء رسل الخروف
15 الاثني عشر * والذي كان يتكلم معي * كان بيده مقياس قصبة من ذهب * ليقيس
16 بها المدينة وأبوابها وسورها * وتلك المدينة كانت مربعة * وعرضها وطولها واحد *
فقاس المدينة بتلك القصبة * فوجد كلها اثني عشر ألف غلوة طولها * وعرضها
17 وارتفاعها سواء * ثم قاس سورها * فوجد مائة أربعة وأربعين ذراعا * قياس الإنسان
18 الذي هو ملاك * وبنيان سورها كان من الياقوت * والمدينة كلها بالذهب النقي * وكمثل
19 الزجاج الصافي * وأساسات سور المدينة * بكل جوهر ثمين مزينة * الأساس الأول من الياقوت *
والثاني سفيرس * الثالث خلقيدون * الرابع زمرد *

Et dixit qui sedebat super thronum, 5
Ecce renovo res omnes. Et dixit, Scri-
be : nam sermo iste fidus ac verax,
Dei est. Tum dixit, Jam actum est; 6
ego sum Aleph & Ye, primus & ulti-
mus. Ego dabo sitienti bibere aquam
de fonte gratis. Victor hæreditate pos- 7
sidebit hæc; & ero ei Deus, & ipse
erit mihi filius. At verò timidorum, 8
& infidelium, & scelestorum, & im-
purorum, & homicidarum, & scorta-
torum, et colentium idola, omniumque
mendacium sors erit in stagno ardenti
igne et sulphure : quod est mors se-
cunda. Tum venit ad me unus ex 9
illis Angelis qui habebant septem phi-
alas plenas septem exitiis postremis:
et allocutus est me, dicens; Veni,
exponemus tibi mulierem illam quæ
est sponsa Agni. Duxitque spiritum 10
meum super montem magnum ac sub-
limem, et ostendit mihi urbem san-
ctam Jerusalem descendentem è cœ-
lo à Deo. Et erat in ea gloria Dei: 11
eratque splendor ejus ut gemmæ pre-
tiosissimæ, ut pyropi et unionis co-
ruscantis. Habebat autem mu- 12
rum magnum & altum : habe-
batque portas duodecim, & ad
portas Angelos duodecim, & nomina
scripta, nempe nomina duodecim filio-
rum Israel. Et erant ab Oriente 13
portæ tres, & ab Austro portæ tres,
& ab Aquilone portæ tres, & ab
Occidente portæ tres. Et murus ur- 14
bis habebat duodecim fundamenta:
& super fundamenta, duodecim no-
mina, videlicet nomina duodecim
Apostolorum Agni. Cæterùm qui lo- 15
quebatur mecum, habebat in manu
sua mensuram arundinem auream, ut
ea metiretur urbem & portas ac mu-
rum ejus. Urbs autem illa, quadran- 16
gularis erat : & latitudo ac longi-
tudo ipsius, eadem. Mensus est igi-
tur urbem arundine illâ, & inventa
est circiter duodecim millia stadiorum
longitudo ejus, & latitudo atque al-
titudo ejus erant æquales. Deinde 17
mensus est murum ejus, & invenit
centum quadraginta quatuor cubitos,
mensurâ hominis qui est Angelus.
Porrò structura muri ejus erat ex 18
hyacintho : et urbs tota, ex auro pu-
ro, et similis vitro pellucido. Fun- 19
damenta verò muri urbis, omnigenis
gemmis pretiosis ornata. Fundamen-
tum primum, ex hyacintho : secun-
dum, sapphirus : tertium, chalcedo-
nius : quartum, smaragdus :

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወመጽአ ፩ ፡ እምኔሆሙ ፡፡ እልክቱ ፡ ፯ ፡ መላእክት ፡ እለ ፡ ይጸውሩ ፡ ፯ ፡ ጽዋዐተ ፡ እለ ፡ ምሉኣ
ን ፡ ፯ ፡ መቅሠፍተ ፡ ደኃርያን ፡፡ ወተናገረ ፡ ምስሌየ ፡ ወይቤለኒ ፡ ንዑ ፡ አርኢከ ፡ ለመርዓተ ፡
10 ብእሲተ ፡ በግዑ ፡፡ ወወሰደኒ ፡ መንፈስ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ዐቢይ ፡ ወነዋኅ ፡ ወአርአ
የኒያ ፡ ለሀገር ፡ ቅድስት ፡ ሊየሩሳሌም ፡ እንተ ፡ ትወርድ ፡ እምሰማይ ፡ እምኀበ ፡ አም
11 ላኪየ ፡፡ ወሰብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌሃ ፡፡ ወከዋክብቲሃኒ ፡ ይመስሉ ፡ ከመ ፡
12 ዕንቍ ፡ ክቡር ፡፡ ወጸዐዳት ፡ ከመ ፡ ባሕርይ ፡፡ ወዐቢይ ፡ አረፍታ ፡ ወነዋኅ ፡ ጥቅ
ማ ፡፡ ወቦቲ ፡ ፲ወ፪ ፡ አናቅጽ ፡፡ ወውስተ ፡ ፲ወ፪ ፡ አናቅጽ ፡ ፲ወ፪ ፡ መላእክት ፡ ወጽሑ
13 ፍ ፡ አስማት ፡ ዘ ፲ወ፪ ፡ ሕዝበ ፡ እስራኤል ፡፡ ወውስተ ፡ አንቀጽ ፡ ጽባሒዊያን ፡
፫ ፡፡ ወውስተ ፡ አንቀጽ ፡ ዐረባውያን ፡ ፫ ፡ ወውስተ ፡ አንቀጽ ፡ ደቡባውያን ፡ ፫ ፡ ወውስተ ፡
14 አንቀጽ ፡ ሰሜናውያን ፡ ፫ ፡፡ ፲ወ፪ ፡ መሰረታቲሃ ፡ ለአረፍተ ፡ ሀገራ ፡፡ ወጽሑፍ ፡
15 ውስቴቶን ፡ አስማት ፡ ዘ ፲ወ፪ ፡ ሐዋርያተ ፡ በግዑ ፡፡ ወዝኩቱ ፡ ዘይትናገር ፡ ምስሌ
የ ፡ ይጸውር ፡ ኀለተ ፡ ወርቅ ፡ ዘአምጣነ ፡ በትር ፡ በዘቦቱ ፡ ይሚጥና ፡ ለይእቲ ፡ ሀገር ፡
16 ለአናቅጺሃ ፡ ወለአረፋቲሃ ፡፡ ወርብዕት ፡ ይእቲ ፡ ሀገር ፡ በአምጣነ ፡ ኑኃ ፡ ወግድ
ማ ፡፡ ወመጠና ፡ ለይእቲ ፡ ሀገር ፡ በውእቱ ፡ ሕለት ፡፡ ወኮነ ፡ እምጣኒሃ ፡ ፲ወ፪ ፻ ፡
17 ኑኃ ፡ ወግድማ ፡ ወቆማኒ ፡ ዕሩይ ፡፡ ወእምዝ ፡ መጠነ ፡ አረፋቲሃ ፡ ፻፵ ወ ፬ ፡ በእ
18 መተ ፡ ሰብእ ፡ ዝውእቱ ፡ ፩ ፡ በእመተ ፡ መልአክ ፡፡ ወውስተ ፡ ርእሰ ፡ አረፍተ ፡ ለ
ይእቲ ፡ ሀገር ፡ በያክንት ፡፡ ወበዕንቍ ፡ ኢያስጲስ ፡፡ ወትመስል ፡ ሀገራ ፡ ከመ ፡ ዘበወር
19 ቅ ፡ ንጹሕ ፡ ግብረታ ፡፡ ወመሠረተ ፡ አረፍተ ፡ ሀገራ ፡ ከመ ፡ ማኅው ፡ ጸዓዳ ፡፡ ወ
ስርግው ፡ በኵሉ ፡ ዕንቍ ፡ ክቡር ፡፡ ወቀዳሚት ፡ መሠረት ፡ ዘኢያስጲስ ፡፡ ወካልእት ፡
በሰንፔር ፡፡ ወሣልስት ፡ በኬልቄዶን ፡፡ ወራብዕት ፡ በዘመረግድ ፡፡

Et venit unus ex illis septem Angelis qui portabant septem calices plenos septem 9
plagis postremis, & loquutus est mecum, & dixit mihi; Veni, ostendam tibi spon-
sam, uxorem agni. Et attulit me Spiritus in montem magnum & excelsum, & 10
ostendit mihi urbem sanctam Hierusalem quæ descendebat è cœlo à Deo meo. Et 11
gloria Dei super eam fuit, & stellæ ejus videbantur sicut lapis pretiosus, & alba
fuit sicut margarita. Et magnus fuit murus ejus, & excelsa mœnia ejus : & 12
habuit duodecim portas, & in duodecim portis duodecim angelos, & inscripta
nomina duodecim tribuum Israel. In porta Orientali tres habuit, in porta Occi- 13
dentali tres, & in porta Aquilonari tres, & in porta Australi tres. Duodecim 14
fundamenta muri civitatis fuerunt, & inscripta fuerunt iis nomina duodecim
Apostolorum agni. Et is qui loquebatur mecum portabat calamum aureum, 15
æqualem virgæ, quocum metiretur hanc civitatem, portas ejus, & murum ejus.
Et quadra fuit hæc civitas in æqualitate longitudinis suæ & latitudinis suæ : 16
& mensus est hanc civitatem cum isto calamo, & fuit quantitas ejus duo-
decies centum longitudine, & latitudo ejus & altitudo ejus æquales. Et tunc 17
mensus est murum ejus, centum quadraginta & quatuor, secundùm cubitum ho-
minis, qui est unus secundùm cubitum Angeli. Et in capite muri hujus civi- 18
tatis structura fuit de hyacintho, & de lapide jaspide, & videbatur civi-
tas quasi de auro puro structa fuisset. Et fundamentum muri civitatis, sicut 19
vitrum album, & ornatum fuit cum omni lapide pretioso : & primum fun-
damentum cum jaspide, & secundum cum saphyro, & tertium cum chal-
cedone, & quartum cum smaragdo,

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑΝΝΟΥ.

Quintum, sardonyx: sextum, sardius: septimum, chrysoli-
20 Ὁ πέμπτος, (θ) σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, (ι) σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλι-
thus: octavum, beryllus: nonum, topazius: decimum, chry-
θος· ὁ ὄγδοος, (κ) βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, (λ) χρυ-
soprasus: undecimum, hyacinthus: duodecimum, amethystus. Et
21 σόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. Καὶ
duodecim portæ, duodecim margaritæ, *unaquæque portarum erat ex*
οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
una margarita: & platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum per-
ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος (μ) δι-
lucidum. Et templum non vidi in ea: *nam* Dominus Deus omnipotens,
22 αφανής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
templum illius est, & Agnus. Et civitas non *opus habet* Sole, ne-
23 (ν) ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον. Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐ-
que Luna, ut luceant in ea: nam *gloria* Dei illuminavit eam, &
δὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν (ξ) ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ
lucerna ejus Agnus. Et Gentes *eorũ qui salvandi sunt* in lumine ejus ambu-
24 λύχνος αὐτῆς τὸ (ο) ἀρνίον. Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπα-
labunt: & reges terræ afferent gloriam & honorem *suum* in illam.
τήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν (π) δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν.
25 (Et portæ ejus non claudentur *die*: nox enim non erit illic.) Et af-
26 (Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.) Καὶ οἴ-
ferent gloriam & honorem Gentium in illam. Et non intrabit in eam
27 σουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν
omne inquinans & faciens abominationem & mendacium, *si non* scripti in
πᾶν κοινοῦν καὶ (ρ) ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν
libro vitæ Agni.
τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

CAP. XXII. κβ´.

Et ostendit mihi purum fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, pro-
1 Καὶ ἔδειξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκ-
cedentem de *throno* Dei, & Agni. In medio plateæ ejus & flumi-
πορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου. Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποτα- 2
nis, *hinc & hinc* lignum vitæ, *faciens* fructus duodecim, per *mensem unum-*
μοῦ, (α) ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα
quemque reddens fructum suum: & folia ligni ad sanitatem Gentium.
ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.
Et omne maledictum non erit amplius: & *thronus* Dei & agni in illa
Καὶ πᾶν (β) κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ 3
erunt: & servi ejus servient illi. Et videbunt faciem ejus: & no-
ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνο- 4
men ejus in frontibus eorum. Et nox non erit *illic*, & *opus* non *habent*
μα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται (γ) ἐκεῖ, καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι 5
lucernâ, & lumine Solis: quoniam Dominus Deus *illuminat* illos: & regnabunt
λύχνου, καὶ φωτὸς ἡλίου· ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς (δ) φωτίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν
in secula seculorum. Et dixit mihi; Hæc verba *fidelia* & vera: &
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ 6
Dominus Deus *sanctorum* prophetarũ misit angelum suum ostendere servis
(ε) Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις
suis quæ oportet fieri *in celeritate*. Ecce venio velociter: Beatus *custodiens*
αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. (ζ) Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς 7
verba prophetiæ libri hujus. Et ego Joannes *videns* hæc & au-
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. (η) Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀ- 8
diens: & postquàm audissem & vidissem, cecidi *adorare* ante
κούων· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ (θ) ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι (ι) ἔμπροσθεν
pedes angeli, *ostendentis* mihi hæc. Et *dicit* mihi; Vide ne:
τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· (κ) 9
conservus tuus enim sum, & fratrum tuorum prophetarum, & *servantium*
σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων
verba libri hujus: Deum adora. Et dicit mihi; Ne
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι, Μὴ 10
signaveris verba prophetiæ libri hujus: *quia* tempus propè est.
σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου (λ) τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.

MS. A. (θ) σαρδιόνυξ· (ι) σάρδιον· (κ) βήρυλλος· (λ) χρυσόπρασον· (μ) διαυγής· (ν) ὁ ναὸς (ξ) αὐτῇ· (ο) ἀρνίον. Καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς (π) δόξαν αὐτῶν εἰς (ρ) ποιῶν Κεφ. κβ´. MS. A. (α) καὶ ἐκεῖθεν (β) κατάθ... (γ) ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου, καὶ * φῶς ἡλίου (δ) φωτίσει ἐπ᾽ αὐτούς· (ε) ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν (ζ) Καὶ ἰδοὺ (η) Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· (θ) ἔβλεπον, (ι) πρὸ ποδῶν (κ) σύνδουλός σου εἰμί, (λ) τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Quintum sardonichus: sextum saridon: 20
septimum, chrysothlus: octavum, beryllus: nonum, topazion: decimum, chrysoposius: undecimum, hyacinthus: duodecimum, amethystus. Et illæ duodecim 21
portæ, duodecim sunt margaritæ: singulæ *margaritæ* singulæ portæ, & singulæ *portæ* è singulis margaritis: & vicus latus urbis, aurum purum, tanquam vitrum splendidum. Et templum non vidi in ea: 22
ipse enim Dominus, ille Omnipotens, templum ejus est, & ille Agnus. Et ipsa 23
urbs non habet opus sole neque lunâ, ut illuminent eam: ipsa enim gloria Dei illuminavit eam, & lucerna ejus ille Agnus. Et ambulabunt Gentes quæ servatæ sunt, 24
per lucem ejus, & reges terræ: afferentes gloriam suam, & honorem Gentium in eam. Et portæ ejus non claudentur 25
interdiu: nox enim non est ibi. Et afferent 26
gloriam & honorem Gentium in eam. Et non intrabit in eam ullus pol- 27
lutus, & faciens immunditiem & mendacium: nisi qui scripti sunt in libro vitæ illius Agni.

CAP. XXII.

Et ostendit mihi fluvium aquarum vi- 1
varum nitidarum tanquam chrystallum, exeuntem ex throno Dei, & illius Agni. In medio vici lati ejus, & juxta fluvium 2
hinc atque illinc, lignum vitæ faciens fructus duodecim, singulis mensibus reddens unumquodque fructum suum: & folia ligni ad sanitatem Gentium: Et nul- 3
lus fluxus *foliorum* erit amplius. Et thronus Dei & illius Agni in ea erit, & servi ejus ministrabunt ei. Et videbunt faci- 4
em ejus, & nomen ejus super frontes eorum *erit*. Et nox non erit amplius, neque 5
indigebunt lumine lucernæ neque solis: quia Dominus Deus illuminat eos, & regnabunt in secula seculorum. Et dixit 6
mihi; Hæc verba sunt fidelia & vera: & Dominus Deus spiritûs prophetarum misit me Angelum suum, ad indicandum servis suis ea quæ oportet fieri citò. Et 7
ecce venio citò: beatus est qui servat verba prophetiæ hujus. Etiam ego Jo- 8
hannes qui audiebam & videbam hæc, quum audivissem ego & vidissem, cecidi ad adorandum ante pedes Angeli, qui hæc indicabat mihi. Et dixit mihi; Vide 9
ne: conservus tuus sum, & fratrum tuorum prophetarum, & eorum qui servant verba libri hujus: Deum adora. Et dixit 10
mihi; Ne obsigna verba prophetiæ libri hujus: illud enim tempus propinquum est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወኃምስት፡ በሰርደንኳስ፡፡ ወሳድስ፡ ባስርድዮን፡፡ ወሰብዕት፡ በክሪሶ፡ ቶሉቤ፡፡ ወሰመንት፡
በብሩሌ፡፡ ወታሰዕት፡ በወራወሬ፡፡ ወአስርት፡ ባክሪስ፡ ጶራስስ፡፡ ወእንት፡ ዐሠር፡ ወአሐቲ፡
21 በያክንት፡፡ ወእንተ፡ዐሠሩ፡ወክልኤ፡በአሜቴስጢኖስ፡፡ ወደደዶቲሃ፡ ፲ወ፪፡ ባሕሬ፡
ወክልኤ፡ ባሕርይ፡፡ ወሰሰ፡ ሐ፡ ደዴ፡ አሐቲ፡ ባሕርይ፡ ወጽጕ፡ ሀገሪ፡ ከመ፡ ወርቅ፡ንጹሕ፡
22 ዘያጸድል፡ከመ፡እንተ፡፡ ማሕው፡፡ ወኢርኢኩ፡ዘከማሁ፡ጽርሐ፡እስመ፡እግዚአብሔር፡
ዘኵሉ፡ ይመልክ፡ ውስተ፡ ጽርሑ፡ መቅደሱ፡ ወበግዑ፡፡

Et quintum cum sardonice, & sextum cum sardio, & septimum cum chrysotolobe, 20
& octavum cum beryllo, & nonum cum varavero, & decimum cum chrysopraso,
& undecimum cum hyacintho, & duodecimum cum amethysto. Et portæ ejus 21
duodecim, sunt duodecim margaritæ, & unaquæque porta una margarita fuit,
*& platea civitatis sicut aurum purum splendens sicut vitrum. * Et non vidi tale* 22
templum, quia Deus omnium Dominator in templo sancto suo est, & Agnus ejus.

Versio VULGATA LATINA.

20 Quintum, sardonyx : sextum, sardius: septimum, chrysolithus : octavum, beryllus:
nonum, topazius : decimum, chrysoprasus : undecimum, hyacinthus : duodeci-
21 mum, amethystus. Et duodecim portæ, duodecim margaritæ sunt, per singulas :
& singulæ portæ erant ex singulis margaritis : & platea civitatis aurum mundum,
22 tanquam vitrum perlucidum. Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus
23 omnipotens templum illius est, & Agnus. Et civitas non eget Sole, neque Lu-
nâ, ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus.
24 Et ambulabunt gentes in lumine ejus : & reges terræ afferent gloriam suam &
25 honorem in illam. Et portæ ejus non claudentur per diem : nox enim non erit
26 illic. Et afferent gloriam & honorem gentium in illam. Non intrabit in eam
27 aliquod coinquinatum, aut abominationem faciens & mendacium, nisi qui scri-
pti sunt in libro vitæ Agni.

CAP. XXII.

1 ET ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, proce-
2 dentem de sede Dei & agni. In medio plateæ ejus, & ex utraque parte flu-
minis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum
suum, & folia ligni ad sanitatem Gentium. Et omne maledictum non erit am- 3
plius : sed sedes Dei & Agni in illa erunt, & servi ejus servient illi. Et vi- 4
debunt faciem ejus : & nomen ejus in frontibus eorum. Et nox ultrà non 5
erit : & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine Solis, quoniam Dominus De-
us illuminabit illos, & regnabunt in secula seculorum. Et dixit mihi ; Hæc ver- 6
ba fidelissima sunt, & vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit An-
gelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri citò. Et ecce venio veloci- 7
ter. Beatus, qui custodit verba prophetiæ libri hujus. Et ego Joannes, qui au- 8
divi, & vidi hæc. Et postquàm audissem & vidissem, cecidi ut adorarem ante
pedes Angeli, qui mihi hæc ostendebat : Et dixit mihi ; Vide ne feceris : con- 9
servus enim tuus sum, & fratrum tuorum Prophetarum, & eorum qui servant
verba prophetiæ libri hujus : Deum adora. Et dicit mihi ; Ne signaveris ver- 10
ba prophetiæ libri hujus : tempus enim prope est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * الخامس سردون • السادس سردوس • السابع ازورد • الثامن ياقوت احمر • التاسع زبرجد •
21 العاشر اسباديسم • الحادي عشر ابلكنيس • الثاني عشر البرادي * والابواب الاثنا عشر
كانت اثني عشر جوهر • كل باب منها كان من جوهر واحد • وازقة المدينة كانت من ذهب •
22 خالص كالزجاج * ولم ار فيها هيكلا • لان الرب الاله ماسك الكل هو هيكلها والخروف •
23 * والمدينة لم يكن بها حاجة لضياء شمس ولا قمر • لان مجد الله هو الذي انارها • وسراجها
24 25 الخروف * والامم يمشون في نوره • وملوك الارض اجابوا بمجدهم وكرامتهم فيها * وابوابها لا
26 27 تغلق بالنهار • لان ليس هناك ليل * ويأتون بالمجد والكرامة الامم اليها * وليس يدخلها
شي من نجس • ولا عمال الرذايل والكذب • بل انما يدخلها الذين هم مكتوبون في
سفر الحياة • الذي للخروف •

• الفصل الثاني والعشرون •

1 2 * ثم اراني نهرا نقيا من ماء الحياة يضي كالمها • منحدرا من كرسي الله والخروف * في
وسط رحابها • ومن كل ناحية من النهر • فيها شجرة الحياة تثمر اثني عشر ثمرة • تاتي بثمرها
3 في كل شهر • واوراق الشجرة لشفا الامم * وكل لعنة ليس تكون فيها • وفيها يكون
4 كرسي الله والخروف • فيها يكون • وعبيده يعبدونه * ويعاينون وجهه * واسمه مكتوب
5 في جباههم * وليل ليس فيها • ولا يحتاجون الى ضياء مصباح ولا نور • لان الرب الاله ينورهم •
6 ويملكون الى ابد الابد * فقال لي هذا القول هو صحيح حقاني • لان الرب الاله ارسل ملاكه
7 بارواح الانبياء • ليظهر لعبيده ما يجب كونه عاجلا * وها انا ذا اتي مسرعا • فطوباه الذي
8 يحفظ كلام نبوة هذا المصحف * وانا يوحنا هذا ما رايت • واذ سمعت ورايت • خررت ساجدا
9 قدام رجلي الملاك • الذي كان يظهر لي هذه * فقال لي احذر لا تفعل • لاني عبد مثلك •
10 ومثل اخوتك الانبياء • والذين يحفظون كلام هذا المصحف • لله فاسجد * ثم قال لي • لا
تختم على كلام نبوة هذا المصحف • لان الزمان قريب هو •

Quintum, sardonyx : sextum, sardius : septimum, chrysolithus : octavum, hya- 20
cinthus viridis : nonum, topazius : de-
cimum, chrysoprasus : undecimum, hya-
cinthus : duodecimum, amethystus. Duo- 21
decim autem portæ, duodecim erant
gemmæ : singulæ ex iis portæ è singulis
erant gemmis : et plateæ urbis erant
ex auro puro quasi vitrum. Et non vi- 22
di in ea templum : Dominus enim Deus
omnipotens templum ejus est, et Agnus.
Et urbs ista non habebat opus lumine 23
solis neque lunæ : nam gloria Dei est
quæ illustravit eam, et lucerna ejus est
Agnus. Et gentes ambulabunt in lumine 24
ipsius : et reges terræ gloriam et hono-
rem suum in ipsam intulere. Et portæ 25
ejus non claudentur interdiu, quia non
est ibi nox. Et afferent gloriam et ho- 26
norem Gentes ad eam. Nec intrabit in 27
eam quicquam immundum, neque ope-
rantes abominationes et mendacium : at
verò intrabunt in eam qui scripti sunt
in libro vitæ ad Agnum pertinente.

CAP. XXII.

TUm ostendit mihi fluvium purum 1
aquæ vivæ, rutilantem ut adamantem,
defluentem de throno Dei et Agni. In me- 2
dio foro ejus, et ex omni parte fluvii, in-
erat arbor vitæ afferens fructus duode-
cim, reddens fructum suum singulis men-
sibus : et folia arboris, ad sanitatem
Gentium. Et nullum maledictum erit 3
in ea : et in ipsa erit thronus Dei et
Agni : in ipsa inquam erit, et servi ejus
servient ei. Cernentque vultum ejus : 4
et nomen ejus scriptum erit in frontibus
eorum. Et nox in ea non est, neque indi- 5
gent splendore facis, neque lumine : quo-
niam Dominus Deus est lumen eorum : et
regnabunt in seculum seculi. Tum dixit 6
mihi, Hic sermo fidelis est ac verax :
Dominus enim Deus misit Angelum su-
um in spiritus Prophetarum, ut reve-
laret servis suis quid oporteat fieri ci-
tò. Et ecce ego venio citò, beatus qui 7
servaverit verba prophetiæ libri hujus.
Et hoc est quod vidi et audivi ego Jo- 8
hannes : quumque audissem ac vidissem,
procidi adorans ante pedes Angeli qui
mihi hæc ostendebat. Dixit autem mi- 9
hi, Cave, ne feceris : servus enim sum
sicut tu, et sicut fratres tui Prophetæ,
et ii qui servabunt verba libri hujus :
Deum adora. Deinde dixit mihi, Ne 10
obsignes verba prophetiæ libri hujus :
tempus enim propinquum est.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወሀገርሰ፡ ኢትፈቅድ፡ ፀሐየ፡ ወኢወርኃ፡ ከመ፡ ያብርሁ፡ ላቲ፡፡ እስመ፡ ብርሃነ፡ እግዚአብሔር፡
24 ያበርህ፡ ላቲ፡፡ ወማኅቶተ፡ በግዑ፡፡ ወየሐውሩ፡ አሕዛብ፡ በብርሃኑ፡ ዚአሃ፡፡ ወነገሥተ፡
25 ምድርኒ፡ ያመጽኡ፡ ክብሮሙ፡ ውስቴታ፡፡ ወኢይትዐጸው፡ አናቅጺሃ፡ መዐልተ፡ ወሌሊ
26 ተ፡ እስመ፡ አልቦቲ፡ ሌሊተ፡፡ ወያመጽኡ፡ ክብሮሙ፡ ወስብሐቲሆሙ፡ ለአሕዛብ፡ ወስ
27 ታ፡፡ ወኢይበውእ፡ ውስቴታ፡ ኵሉ፡ ዘርኩስ፡ ወዘይገብር፡ ግማኔ፡ ወሐሰተ፡፡ ወኢይጽ
ሐፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ሕይወት፡ ዘበግዑ፡፡ ፳፪
1 ወአርአየኒ፡ ፈለገ፡ ዘማየ፡ ሕይወት፡ ጻዓደ፡ ከመ፡ ዘበረድ፡፡ ወይወፅእ፡ እመንበሩ፡ ለእግ
2 ዚአብሔር፡ ወስልጣኑ፡ በግዑ፡፡ ወይውሕዝ፡ ውስተ፡ ማእከለ፡ መርኅብ፡ ወእምለፌኒ፡ ወእ
ቱ፡ ፈለግ፡፡ ወእምከሀኒ፡ ዕፀ፡ ሕይወት፡፡ ወይገብር፡ ፍሬ፡ ፲ ወ ፪፡ ለለ ፩፡ ወርኅ፡ ወይሁብ፡ ፍሬ
3 ሁ፡ ወቈጽሉ፡ ዕፁኒ፡ ለሕይወተ፡ አሕዛብ፡፡ ወአልቦ፡ እንከ፡ ርኩስ፡ ወኢምንተኒ፡፡ ወሀ
ሎ፡ ውስቴታ፡ መንበረ፡ እግዚአብሔር፡ ወበግዑ፡ ወኢከውነ፡ ዓመት፡ ለዕለ፡ አግብርተ፡ እግ
4 ዚአብሔር፡፡ ወአግብርቲሁኒ፡ ለእግዚአብሔር፡ ያመልክዎ፡፡ ወይሬእዩ፡ ገጾ፡ ወስሞ፡ ጽሑ
5 ፍ፡ ውስተ፡ ፍጽሞሙ፡፡ ወአልቦሙ፡ ሌሊተ፡ ወኢይፈቅዱ፡ እንከ፡ ብርሃነ፡ ማኅቶት፡፡
ወኢብርሃነ፡ ፀሐይ፡ እስመ፡ ብርሃኑ፡ እግዚአብሔር፡ ያበርህ፡ ላዕሌሆሙ፡ ወይነግሡ፡ ለዓለመ፡
6 ዓለም፡፡ ወይቤለኒ፡ ዝኩ፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ ወመሃይምን፡ እግዚእነ፡ እግዚአብሔር፡
አምላክነ፡ መንፈሰ፡ ነቢያት፡ ፈነወ፡ መልአኮ፡ ከመ፡ ያርእዮሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ ዘሀለወ፡
7 ይኩን፡ ፍጡነ፡፡ ወነሁ፡ እመጽእ፡ ፍጡነ፡ ግብተ፡ ከመ፡ ሰራቂ፡፡ ወብፁዕ፡ ዘየዓቅ
8 ብ፡ ቃለ፡ ተነብዮ፡ ዘዝንቱ፡ መጽሐፍ፡፡ ወአነ፡ ዮሐንስ፡ ዘርኢኩ፡ ዘንተ፡ ወዘሰማዕ
ኩ፡፡ ወወደቁ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡ ወሰገድኩ፡ ቅድመ፡ ውእቱ፡ መልአክ፡ ዘአርአየኒ፡ ሊተ፡ ዘን
9 ቱ፡፡ ወይቤለኒ፡ ኢትስግድ፡ ሊተ፡ ዑቅ፡ ዮጊ፡ ገብረ፡ ዚአከ፡ አነ፡ ወዘአኀዊከ፡ ነቢያት፡ ወዘ
እለ፡ የዐቅቡ፡ ቃለ፡ ዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ወትእዛዘ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአንተሰ፡ ለእግዚአብሔር፡ ስ
10 ግድ፡፡ ወኢትኅትም፡ ቃለ፡ ተነብዮ፡ ዘዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ እስመ፡ በጽሐ፡ ጊዜሁ፡ ወዘመኑ፡፡

Et civitas non eget sole neque lunâ, ut illustrent eam, quia lux Dei illustrat 23
eam, & lucerna Agni ejus. Et incedent Gentes per lucem ejus, & reges terræ infe- 24
rent gloriam suam in eam. Et non claudentur portæ ejus die & nocte, quia 25
non erit nox. Et inferent honorem & gloriam Gentium in eam. Et non intra- 26
bit in eam quicquam immundum, & quod facit abominationem & mendacium, 27
& non scriptum in libro vitæ agni ejus.

CAP. XXII.

ET ostendit mihi fluvium aquæ vitæ candidum tanquam crystallinum, & 1
procedebat ex throno Dei & potestate Agni ejus. Et fluebat in medium plateæ: & è 2
latere hujus fluvii & illic, arbor vitæ fuit, & ferebat fructum duodecim singulis
mensibus, et edebat fructum suum: et folia ligni, ad vitam Gentium. Et non erit
ampliùs immundum quicquam : et fuit in ea thronus Dei et agni, et non fuit an- 3
nus super servos Dei, et servi Dei colent eum. Et videbunt faciem ejus, et 4
nomen ejus scriptum in frontibus suis. Et non erit iis nox, et non egebunt am- 5
pliùs lumine lucernæ, neque lumine solis, quia lumen Dei splendebit super eos,
et regnabunt in seculum seculorum. Et dixit mihi; Hic sermo veritatis, et fi- 6
delis : Dominus noster, Dominus Deus noster spiritûs prophetarum misit angelum
suum ut indicet servis suis quid oportet fieri citò. Et ecce veniam citò repen- 7
tè sicut fur, et beatus est qui custodiet sermonem prophetiæ hujus libri. Et ego 8
Johannes is sum qui vidi hæc, et qui audivi, et cecidi sub pedibus ejus, et
adoravi in conspectu istius angeli qui ostendit mihi hæc. Et dixit mihi, Ne ado- 9
ras me : age utique, servus tuus sum et fratrum tuorum prophetarum et eorum
qui custodiunt sermonem hujus libri et mandatum Dei: et tu Deum adora. Et 10
ne obsignes sermonem prophetiæ hujus libri, quia venit tempus ejus, et præstitu-
tum ejus tempus.

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑΝΝΟΥ.

Nocens, noceat adhuc: & *sordens*, sordescat adhuc: & justus ju-
11 Ὁ ἀδικῶν, (μ) ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπῶν, ῥυπωσάτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δι-
stificetur adhuc: & sanctus, sanctificetur adhuc. *Et* ecce venio citò: &
12 καιωθήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι. Καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ
merces mea mecum, reddere unicuique *ut* *opus* *ejus* *erit*. Ego
13 μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον (ν) αὐτοῦ ἔσται. Ἐγώ
sum *α* & *ω*, principium & finis, primus & novissimus. Beati
14 εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. Μακάριοι
facientes *mandata* *ejus*, ut sit potestas eorum in ligno
(ξ) οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
vitæ, & *portis* intrent in civitatem. Foris *autem* canes,
15 ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. (ο) Ἔξω δὲ οἱ κύνες,
& venefici, & *fornicatores*, & homicidæ, & *idololatræ*, & omnis
καὶ οἱ φαρμακοί, καὶ οἱ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ (π) πᾶς
amans & *faciens* mendacium. Ego Jesus misi angelum meum, te-
16 ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρ-
stificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum radix & genus
τυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα (ρ) ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος
David, stella splendida & matutina. Et Spiritus &
17 (σ) τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς (τ) καὶ ὀρθρινός. Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ
sponsa dicunt; Veni: Et *audiens* dicat; Veni. Et *sitiens*
νύμφη λέγουσιν, (υ) Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, (φ) Ἐλθέ. καὶ ὁ διψῶν (χ)
veniat, & *volens* accipiat aquam vitæ gratis. Contestor enim
ἐλθέτω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. (ψ) Συμμαρτυροῦμαι γὰρ 18
omni audienti verba prophetiæ libri hujus; Si quis ap-
παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, Ἐάν τις (ω) ἐπι-
posuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scri-
θῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς (α) ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμέ-
ptas in libro isto: Et si quis *abstulerit* de verbis
νας (β) ἐν βιβλίῳ τούτῳ· Καὶ ἐάν τις (γ) ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων (δ) 19
libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de
βίβλου τῆς προφητείας ταύτης, (ε) ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ (ζ)
libro vitæ, & de civitate sancta, & *scriptis*
βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς (η) ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων (θ)
in libro isto: Dicit *testans* *hæc*; Etiam venio citò. A-
ἐν βιβλίῳ τούτῳ· Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ, (ι) ἀ- 20
men. *Etiam*, veni, Domine Jesu. Gratia Domini nostri Jesu Christi
μήν. ναί, ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ. Ἡ χάρις τοῦ (κ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 21
cum omnibus vobis. Amen.
μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

(†) ΤΕΛΟΣ.

MS. A. (μ) ἀδικησάτω ἔτι·* καὶ ὁ δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, (ν) ἐστὶν αὐτοῦ. Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. (ξ) οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν (ο) Ἔξω οἱ (π) πᾶς φιλῶν (ρ) ἐν ταῖς (σ) Δαβίδ, (τ) καὶ ὁ πρωϊνός. (υ) Ἔρχου· (φ) Ἔρχου. (χ) ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ (ψ) Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι (ω) ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, (α) * ἐπ' αὐτὸν (β) ἐν τῷ βιβλίῳ (γ) ἀφέλῃ (δ) τοῦ βιβλίου τῆς (ε) ἀφελεῖ (ζ) τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ τῆς (η) ἁγίας, τῶν (θ) ἐν τῷ (ι) ἀμήν. ἔρχου (κ) Κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. (†) Ἀποκάλυψις Ἰωάννου.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
* * * [illegible]

Qui injuriâ afficit, injuriâ afficiat adhuc: & 11
qui sordidus est, sordescat adhuc: & justus
justitiam faciat adhuc: & sanctus sanctifice-
tur adhuc. Ecce venio citò, & merces 12
mea mecum, ad retribuendum unicuique,
quale est opus ejus. Ego sum Olaph & 13
Tau, primus & ultimus, initium & finis.
Beati sunt qui custodiunt mandata ejus, ut 14
sit potestas eorum in lignum vitæ, & per por-
tas intrent in urbem. Foris canes, & ve- 15
nefici, & scortatores, & homicidæ, & cul-
tores idolorum, & omnis qui diligit &
facit mendacium. Ego Jesus misi Ange- 16
lum meum, ad contestandum vobis hæc
coram Ecclesiis: ego sum illa radix &
genus Davidis, tanquam illa stella splen-
dida, illa matutina. Et Spiritus & spon- 17
sa dicunt, Veni: & ille qui audit, dicat,
Veni: & qui sitit, veniat: & qui vult, ac-
cipiat aquas vivas gratis. Testor ego omni 18
audienti verba prophetiæ libri hujus, quòd
si quis apponat ad hæc, apponet Deus super
illum plagas quæ scriptæ sunt in libro hoc.
Et si quis diminuerit de verbis libri pro- 19
phetiæ hujus, diminuet Deus portionem
ejus è ligno vitæ, & ex urbe illa sancta,
scriptis in libro hoc. Dicit is, qui testatur 20
hæc, Etiam, venio citò, Amen. Veni do-
mine Jesu. Gratia Domini nostri Jesu Chri- 21
sti cum omnibus Sanctis, Amen, Amen.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወለዘገፍዐኒ ፡ ይገፍዕዎ ፡ እንከ ፡ ወለዘረስሐኒ ፡ ያረስሕዎ ፡ እንከ ፡፡ ወጻድቅ ፡ ለይጽድቅ ፡
12 ወንጹሕ ፡ ለይንጻሕ ፡፡ ወናሁ ፡ እመጽእ ፡ ግብተ ፡ ፍጡነ ፡፡ ወእሴትየኒ ፡ ምስሌየ ፡ ወ
13 እቱ ፡ ከመ ፡ እትፈደዮ ፡ ለለ ፩ ፡፡ ወእኴንኖ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ አል
ፋ ፡ ወኦ ፡፡ ወአነ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ፡ ጥንት ፡ ወተፍጻሜት ፡ ርእሰ ፡ መዋዕል ፡ ወማኅለ
14 ቅት ፡፡ ብፁዓን ፡ እለ ፡ ያንጽሑ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስልጣኖሙ ፡ ላዕለ ፡ ዕፀ ፡
15 ሕይወት ፡ ወይበውኡ ፡ እንተ ፡ አናቅጺሃ ፡ ለዛቲ ፡ ሀገር ፡ ቅድስት ፡፡ ወይወፅኡ ፡ አፍአ ፡
ኅ ፡ አክላብ ፡፡ ወእለ ፡ ሰራይ ፡ ወዘማውያን ፡ ወቀታልያን ፡ ወእለ ፡ ያመልኩ ፡ አማልክተ ፡ ወኵ
ሎሙ ፡ እለ ፡ ያፈቅሩ ፡ ገቢረ ፡ ሐሰት ፡፡

Et eum qui oppressit me, opprimet adhuc: & eum qui afflixit me, affliget 11
ampliùs: et justus justificator, et purus purificator. Et ecce veniam citò, 12
repentè, et merces mea mecum est, ut retribuam unicuique, et judicem se-
cundùm opera ejus. Ego sum Alpha et Ω, et sum primus et ultimus, prin- 13
cipium et finis, caput temporis et consummatio. Beati qui purgant vesti- 14
menta sua, ut sit potestas eorum super ligno vitæ, et ingrediantur per por-
tas in hanc civitatem sanctam. Et exibunt foràs quinque canes, et ve- 15
nefici, et scortatores, et sicarii, et colentes deos, et omnes qui diligunt
committere mendacium.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Qui nocet, noceat adhuc: & qui in ſordibus eſt, ſordeſcat adhuc: & qui
12 juſtus eſt, juſtificetur adhuc: & ſanctus, ſanctificetur adhuc. Ecce venio ci-
13 tò, & merces mea mecum eſt, reddere unicuique ſecundùm opera ſua. Ego
14 ſum α, & ω, primus, & noviſſimus, principium & finis. Beati, qui lavant
ſtolas ſuas in ſanguine Agni: ut ſit poteſtas eorum in ligno vitæ, & per
15 portas intrent in civitatem. Foris canes, & venefici, & impudici, & ho-
16 micidæ, & idolis ſervientes, & omnis qui amat & facit mendacium. Ego
Jeſus miſi Angelum meum, teſtificari vobis hæc in Eccleſiis. Ego ſum ra-
17 dix & genus David, ſtella ſplendida & matutina. Et ſpiritus & ſponſa
dicunt; Veni. Et qui audit, dicat; Veni. Et qui ſitit, veniat: & qui
vult, accipiat aquam vitæ, gratis. Conteſtor enim omni audienti verba 18
prophetiæ libri hujus; Si quis appoſuerit ad hæc, apponet Deus ſuper il-
lum plagas ſcriptas in libro iſto. Et ſi quis diminuerit de verbis libri pro- 19
phetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, & de civitate ſancta,
& de his quæ ſcripta ſunt in libro iſto. Dicit qui teſtimonium perhibet 20
iſtorum. Etiam venio citò: Amen. Veni, Domine Jeſu. Gratia Domini 21
noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus vobis. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فمن كان يظلم فليظلم ايضا • والمسخ فليتمسخ ايضا • والبار فليفعل البر ايضا •
12 * ها انا اتي مسرعا • واجري معي • واكافي كل احد على قدر اعماله * انا الالف والياء الاول
13 والاخر • القديم والجديد * طوباهم الذين يعملون بوصاياه • وليكون سلطانهم على شجر
14 الحياة • ويدخلون المدينة من ابوابها * وخارجها يلقون الكلاب • والسحرة • والزناة • والقتالون •
15 وعابدوا الاوثان • وكل من يحب الكذب ويفعله * انا ايسوع ارسلت ملاكي • ان يخبركم بهذه
16 في كنايسكم • انا هو اصل وجنس داوود • ونجم الصبح المضي * والروح والعروسة يقولان تاتي •
17 وكل من يسمع يقل ات • ومن عطش فلياتِ • ومن اراد ان يشرب من ماء الحياة مجانا * وانا
18 اشهد لكل انسان سمع كلام هذا المصحف • وكل من زاد على هذا شيا يزيد الله عليه
العذاب المكتوب في هذا المصحف * وكل من نقص شيا من كلام النبوة الذي في هذا المصحف •
19 فيسقط الله اسمه من سفر الحياة ومن المدينة المقدسة • ومما هو مكتوب في هذا المصحف •
ومن له عينان فلينظر • ومن له اذنان فليسمع * هذا قول شاهد هذا الكلام • نعم ياتي
20 مسرعا • امين • امين • تعال يا ربنا يسوع * ونعمة الرب تكون مع جميعنا امين •
21

* تمت بعون ربنا يسوع المسيح • رويا يوحنا الرسول • الانجيلي • المحبوب من الرب • امين • امين •
* وهي الابوكالبسيس التي اظهرها الرب له • لما فيها من المنافع لبني البشر •
له المجد الي دهر الداهرين • امين •

Qui opprimebat, opprimat adhuc: 11
& ſordidus, ſordeſcat adhuc: & ju-
ſtus exerceat adhuc juſtitiam. Ecce 12
venio citò: & merces mea mecum eſt,
& rependam unicuique pro ratione ope-
rum ſuorum. Ego ſum Aliph & Te, 13
primus & ultimus, antiquus & novus.
Beati qui ſe exercent in mandatis 14
ejus: erit quidem jus eorum in arbo-
rem vitæ, & ingredientur urbem per
portas ejus. At extra illam ejicien- 15
tur canes, & venefici, et ſcortatores,
& homicidæ, & cultores idolorum,
& quiſquis amat mendacium & com-
mittit illud. Ego Jeſus miſi Ange- 16
lum meum, ut annuntiaret vobis hæc in
Eccleſiis veſtris. Ego ſum radix &
proſapia Davidis, et ſtella matutina
lucida. Et Spiritus ac Sponſa di- 17
cunt; Venias. Et quiſquis audit, di-
cat; Veni. Et qui ſitit, veniat: et
qui voluerit bibere ex aqua vitæ
gratis. Et ego conteſtor omni homini 18
audienti verba hujus libri; Quiſquis
adjecerit ad hæc rem ullam, adjiciet
ſuper eum Deus cruciatum ſcriptum
in hoc libro. Et quiſquis detraxerit 19
aliquid ex verbis prophetiæ, quæ
continentur in hoc libro, abolebit
Deus nomen ejus à libro vitæ, &
ab urbe ſancta, & ab iis quæ ſcri-
pta ſunt in libro iſto. Qui ergò ha-
bet oculos, videat: & qui habet
aures, audiat. Hæc ſunt verba Te- 20
ſtis horum ſermonum. Sanè citò ve-
nient, Amen, amen. Veni ô Domine
noſter Jeſu. Et gratia Domini ſit 21
cum nobis omnibus, Amen.

Abſoluta eſt, opitulante Domino noſtro Jeſu Chriſto, viſio Johannis Apoſtoli & Evangeliſtæ, dilecti à Domino, Amen, amen. Eſt autem Apocalypſis quam revelavit ei Dominus ob inditas in illa hominibus utilitates. Ipſi gloria in ſeculum ſeculorum, Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 አነ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ፈነውኩ ፡ መልአክየ ፡ ያስምዕ ፡ ለክሙ ፡ ዘንተ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስ
17 ቲያናት ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ሰርዌ ፡ ዘእሙነ ፡ ዘመደ ፡ ደዊት ፡ ኮከበ ፡ ብርሃን ፡ ጽባሐዊ ። መ
ንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘመርዓት ። ወይቤ ፡ ለይምጻእ ፡ ወዘጸምአ ፡ ለይምጻእ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ይ
18 ንሣእ ፡ ማየ ፡ ሕይወት ፡ በከንቱ ። ወአነ ፡ስምዑ ፡ ለኵሉ ፡ ዘይሰምዕ ፡ ቃለ ፡ ዝንቱ ፡
መጽሐፍ ፡ እመኒ ፡ ወሰከ ፡ ዲቤሁ ፡ ይዌስክ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌሁ ፡ መቅሠፍተ ፡ ዘጽ
19 ሑፍ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ። እመኒ ፡ አሰሰለ ፡ እምውስተ ፡ ዝንቱ ፡ ቃለ ።
መጽሐፍ ፡ ያሴስል ፡ እግዚአብሔር ፡ ክፍሎ ፡ እምዕፀ ፡ ሕይወት ፡ ወእምነ ፡ ሀገር ፡ ቅድ
20 ስት ፡ ዘጽሕፍት ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ። ወይብል ፡ ዘሰምዐ ፡ ዘንተ ፡ እወ ፡ እ
21 መጽእ ፡ ፍጡነ ፡ አሜን ። ና ፡ እግዚኦ ፡ ኢየሱስ ። ወጸጋሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡
ምስለ ፡ ኵልክሙ ፡ አሜን ።

በዝየ ፡ ተፈጸመ ፡ ራእየ ፡ ዮሐንስ ፡ አቡ ፡ቀለምሲስ ፡ አሜን ፡ ዘውእቱ ፡ ብሂል ፡ ዘርእየ ፡
በሕይወቱ ፡ ራእየ ። ወተጽሕፈ ፡ ሉብፁዕ ፡ ዮሐንስ ። ወንጌላዊ ፡ እምልኮ ፡

Ego Dominus Jeſus miſi Angelum meum teſtificari vobis hæc pro domibus 16
Chriſtianis. Ego ſum radix vera progenies Davidis, ſtella lucis matutinæ.
Spiritus ſanctus ſponſæ, & dixit; Veniat. Et qui ſitivit, veniat. Qui 17
vult, accipiat aquam vitæ gratis. Et ego teſtis ſum omni qui audiet ſer- 18
monem hujus libri; Si quis adjecerit ſuper eum, apponet Deus ſuper eum
plagas quæ ſcriptæ ſunt in hoc libro. Si abſtulerit ex ſermone hujus libri, 19
auferet Deus portionem ejus è ligno vitæ, & è civitate ſancta quæ ſcri-
pta eſt in hoc libro. Et dicit qui teſtatus eſt hæc; Etiam, veniam citò, 20
Amen. Veni Domine Jeſu. Et gratia Jeſu Chriſti cum omnibus, Amen. 21

Hic abſoluta eſt Viſio Johannis, Apocalypſis, Amen: Hoc eſt ac ſi diceres; Viſio quam in vita ſua vidit, & ſcripta fuit per beatum Johannem Evangeliſtam Dei &c.

FINIS.

LONDINI,

EXCUDEBAT THOMAS ROYCROFT.

M DC L VII.